

ESCVLAPIVS

Principis

A VIC. LIBRI

Canonis/necnon de medicinis cordialibus ꝛ Cantica ab Andrea Bellunensi ex antiquis Arabum originalibus ingenti labore summaq; diligentia correcti atq; in integrum restituti vna CVM INTERPRETATIONE nominũ arabicorũ/q̄ partim mendosa ꝑtim incognita lectores antea morabãtur. Opus plane aureũ / ac omni ex parte absolutum.

PLATO · ARISTOTELES · THEOFRASTVS · AVEROIS · HIPPOCRATES · GALENVS · AVICENA · RASIS

L A

ANDREAE DE ALPAGO BELLVNENSIS DE ARABICORVM NOMINVM SIGNIFICATV COMPENDIVM

POstq̄ ego Andreas de alpago bellunensis physicus correctiones super libros Auicenne quos de medicina conscripsit hoc est quinq; libros Canonis/de medicinis cordialibus,& Cantica ex originali arabico assumptas edidi,animaduertens ,ppter imperitiam nominum medicinarũ simplicium,necnõ aliarꝝ dictionum arabicarꝝ excellentissimos philosophos,& medicos multũ laborasse ac uarias atq; stolidas expositiones in libris predictis cõmentos esse,statui in honorem dei & ad cõem hominũ utilitatẽ arabicas omnes dictiões in his septẽ uoluminibus repertas ad mẽtẽ Ebenbitar,Ebẽsis,Sirasi,Benagi albian,& aliorꝝ expositorꝝ arabũ seruato ordine alphabeti pro uiribus interp̄tari diuino itaq; auxilio ĩplorato pri⁹ notabo aliq̄ circa titulũ libri canonis:nomẽ,&patriã auctoris declarãdo Titulus igitur libri in arabico sic iacet.Liber canonis in medicina,quem princeps sapientissimus phylosophus Abuhali,Alhasen:Ebenhali,Ebensina composuit.Circa quem titulum sciendum,ꝙ Arabes appellant aliquem hominem,si filios procreauerit,nominando ipsum primo patrem primogeniti sui specificando nomen primogeniti,deinde addunt nomen ipsius proprium specificando cuius sit filius usq; ad nomen aui sui.Nomen Auicẽnæ fuit Hasen,cuius pater fuit nominatus Hali,qui quidẽ Hali fuit filius Sina,& Auicẽna habuit filium etiam nominatum Hali.Auicẽna igitur ab Arabicis nominatus fuit hoc ordine.Alraiis Abuhali,Alhasen,Ebenhali,Ebensina quorum uerborum interpretatio est.Princeps pater Hali Alhasen filius Hali filii Sina.Et consuetudo quidem Arabum est nominare aliquem inquantum est pater nominando suum primogenitum,& sic Mesue & alii nominant Auicẽnam Abuhali idest pater Hali,aliquando nominant ipsum inquantum est descẽdẽs a patre,& sic dicitur Ebenhali aliquando inquantum descendens ab auo,& sic dicitur Ebensina,& corrupto uocabulo appellatur Auicẽna.Considerandum ulterius,ꝙ ille terminus Alraiis scriptus per duplicẽ literam.ie.idest literam.i.apud Arabes importat primarium in gradu dignitatis & honoris,& scripti per simplicem literã.i.denotat quemcũq; presistentem & principalem in aliqua arte,& gubernatione nauis,& uille,& similium.Auicẽna autem fuit dictus Alraiis idest princeps seu primarius in dignitate,& honore non solum,quia fuit excellentissimus in scientiis omnibus,sed etiam,quia fuit Vzir regis Persie,idest ptimarius,& honoratior secretarius regis Persie Notãdum præterea ꝙ Auicẽna non fuit hispanus,sicut aliqui de ipso scribũt,immo fuit persicus ex ciuitate dicta Bochara,sicut ĩ historia arabica de uitis philosophorum & medicorum arabum & græcorum per me ex arabica lingua in latinã traducta apparet.Quod etiam potest colligi.2.fen.primi cañ.cap.3.de naturis temporum,&.2.cañ.cap.de tereniabin,& multis aliis locis.Sciẽdum ulterius,ꝙ canon ꝭm expositores arabes ẽ dictio græca,aut ꝭm alios est dictio Syra,& Arabes utuntur ea,& intentio apud eos per hoc nomen canon idẽ est,quod arabice Almestara,quod est instrumentum & tabula filis inherentibus directe lineata cum qua scriptores lineant chartas,ut dirigantur in scribendo recte.Et permutatum est hoc nomen canon ad uniuersale,sicut scitur,ꝙ hæc uel illa,aut illa sanitas conseruatur suo simili ex cognitione istius uniuersalis,uidelicet omnis sanitas conseruatur suo simili.Et iudicia quidem,& sententie uniuersales nõ dicuntur canones,nisi quia consideratio ipsarum prohibet,ne quis diuertat a uia recta.Vltimo est notandum ꝙ ly al est quidam articulus,qui apud Arabes nominibus tantum quandoq; ꝭm exigentiam loci preponitur,nunq̄ tamen eius nominis,cui preadditus est,significatũ uariat.Et ideo si aliquãdo in expositionibus nostris aliquod nomen:cui preadditus sit articulus ille:exposuerimus:postea illud nomen sine eo articulo inuentum nequaq̄ exponemus:puta si exposuerimus albacham ĩ litera.A.postea inueuerimus Bacham:hoc in litera.B.non exponemus:sed remittemus lectorẽ ad expositionem Albacham.s.in litera.A.ex quo Bacham & Albacham sunt idem.Et si reperietur quandoq; in lectione ipsius principis aliquod nomen incipiens ab al pura Alchalef:nec in littera.A.expositionem posuerimus:oportebit lectorem uidere in litera.C.uidelicet Chalef:ibi nãq; eius expositio inuenietur:& hoc fecimus ne inutilis repetitio fiat:ex quo Chalef & Alchalef sunt idẽ:& ita in similibus.Et si in aliq̄bus hic noster canon non seruabitur:scito nos id consulto fecisse:ut melius manifestetur quodcunq; nomen tam cum al addito q̄ sine al idem penitus significare ut supra diximus.

Andreæ Bellunẽſis, arabicorũ nominũ quæ in hiſce Auicẽnæ libris ſparſim legebantur, ad mentẽ expoſitorum arabum latina interpretatio.

AAluſen ſeu aaluſen ſm Ebenbitar ſcribitur ꝑ duplicem literam alef ⁊ eſt herba habens folia parua cito cadentia, fructus vero ipſius eſt maioꝛ folijs, ⁊ eſt ad quantitatẽ ſeminis cucurbite figuratus ad foꝛmã clipei ſm hanc figurã

⁊ fructus hic habet duas tunicas, inter quas ſicut in vagia a dextris ⁊ a ſiniſtris cõtinẽt ſemina lenticulis paruis ſimilia, ⁊ i quolibet ſtipite iſtius herbe multiplicãtur huiuſmodi fructus. Et ſtipites non eleuantur a terra niſi circa quantitatẽ palmi. Et apud Arabes uagine continentes ſemina dicuntur fructus. Et quia iſte fructus ſimilatur altoꝛs, quod arabice interpꝛetat̃ clipeus, ideo talis herba nominatur arabice altorſia idest clipealis. De hac herba ſcribit Auic. 4°. cañ. cap. de cura morſus canis rabidi. De iuuamento etiam huius plante contra moꝛſum canis rabidi ſcribitur diffuſe in libꝛo Ebenbitar ð ſimplicibus. Et eſt valde nota in Syria.

Abadan eſt regio, in qua reperitur aliquid ex blactis bizantijs ſm Auic. 2°. cañ. cap. de blactis bizantijs.

Abarich ideſt vaſis paruis. ſ. anfialis

Abenaui ideſt babuin, ⁊ eſt animal ſimile cani latrãs in nocte, ⁊ comedit cadauera, ⁊ in Syria inter Damaſcũ ⁊ Berutum reperitur tale animal i magna copia.

Abbel ſm gloſam arabicã nõ eſt verũ albarar, ſed eſt ſpẽs eius. Et in libꝛo Ebenbitar ſcribitur, ꝙ illi, q dicunt abbel eſſe albarar, errãt. Et auctoꝛitate Dioſc. ibidem ſcribit̃, ꝙ folia arboꝛis abbel ſũt ſimilia folijs cypreſſi, Et quidam dicunt, ꝙ ſimilant̃ folijs tamariſci, ⁊ ꝙ fructus abbel ſimilatur aliquo modo nabach. Uerꝝ fructus abbel eſt valdẽ notus apud aromatarios Damaſci, ⁊ habet magnitudinẽꝫ quaſi nucis cypꝛeſſi, ⁊ coloꝛem ruffum ad nigredinem declinantem, Et coꝛtex eius habet quaſdam eminentias mirabiliter ⁊ naturaliter figuratas. Et phyſici oꝛientales vtuntur huiuſmodi abbel in decoctionibus ad mẽſtrua pꝛouocãda, ſicut i Italia adminiſtrat̃ ſauina, unde ex operatiõibus ⁊ ex folijs abbel ſimilibus folijs tamariſci, ut dictum eſt, iudicari poteſt ꝙ ſit fructus ſauine, aut ſpecies eius, ⁊ ꝙ non ſit fructus iuniperi, ſicut credũt Itali ⁊ ꝙ non ſit etiam fructus albarar, que ẽ ſpecies pini ſilueſtris.

Abiſſie eſt regio oꝛientalis, ad quam tranſit nilus fluuius, ⁊ ideo quidã opinãtur ipſum ab ea oꝛiginem trahere, ⁊ ab hac regione Abiſſini dicũtur ethiopes orientales.

Abuhali vide in pꝛohemio.

Abugileſa idem eſt, quod lactuca aſini, ⁊ abuchaleſa etiã eſt ſpẽs eius.

Abutilon eſt planta habens fructum ⁊ folia ſimilia fructibus ⁊ foliis cucurbite, Sed fructus iſtius plante ẽ longus nõ rotundus, ⁊ reperitur huiuſmodi planta in ciuitate Gaze non multum diſtante a Hieruſalem.

Aburbatus eſt nomen medici.

Abuluſan ſeu aiuluſan eſt põdus duorum oboloꝛum.

Acatia vide alcharad.

Acetum almoſos eſt bꝛodium almoſos acetoſum.

Achmas eſt pars concaua vel curuata in planta pedis ad latus domeſticum declinans.

Achalat vide altarich

Achaſunas eſt ſpẽs lactuce aſini

Achſuneſi eſt pondus

Achtalach alhachel eſt permixtio rationis ſeu intellectus.

Achſat eſt pondus. vi. kiſt.

Achid albaneb ſm aliquos eſt oleũ factũ ex floribus vue ſeu vitis. Quidam alij dicunt, ꝙ eſt oleum factum ex ſucco vue multũ inſpiſſato ad ſubſtantiam mellis, ⁊ hec videtur verioꝛ ſententia.

Achſuta eſt nomen ponderis grecoꝝ.

Acuſtum ſm gloſam arabicam eſt interfector lupi.

Adbe vide alathel.

Adeſia ſafra eſt ferculum ex lentibus excorticatis habẽs colorem citrinũ.

Adincharut eſt radix herbe aſſe, ex cuius radice extrahit̃ gumi aſſe.

Abeal ideſt vnctuoſũ pingue, ⁊ albeat ſiue alalheat ideſt vnctuoſa vel pinguia.

Aiuluſan vide abuluſan.

Alanamel ſunt extremitates digitoꝝ, que a vulgaribus pupule appellãt̃.

Alachabalium ideſt calcaneo attributoꝛum.

Alargiuan ſm Ebenbitar eſt herba cuius flos ⁊ folia ſunt rubea valde, ⁊ tinctoꝛes vtunt̃ ea, ⁊ res coloꝛata coloꝛe rubeo dicit̃ habere coloꝛem alargiuãi. Dixit Siraſi ꝙ coloꝛ alargiuani eſt coloꝛ compoſitus ex citrino ⁊ viridi, qbus ſuperuenit nigredo. Dixit lachi abbꝛeuiatoꝛ. Auicẽ. cap. de coloꝛibus vꝛine ꝙ coloꝛ alargiuani in vꝛina eſt coloꝛ rubeus ad nigredinem tendens. Et hec herba ſm quoſdam arabes naſcitur in mari, ⁊ ideo qñqꝫ dr̃ alargiuan marinũ.

Alarde eſt animal habens caput paruum, ⁊ latine dicitur tinea, ⁊ coꝛrodit ligna, pãnos, libꝛos.

Alarfegi quidam dicunt ꝙ ẽ bulbus ⁊ ꝙ eſt radix amara.

Alargiba ẽ numeri pluralis iſtius nominis alargiaba, quod eſt funis ſuſpenſa ſiue ſuſpenſoꝛium, in quo pueri ſedent, ⁊ ludentes mouentur: ⁊ talis motus dicitur alargiubat ⁊ etiã altergiba.

Alaſtardad fricatõ ẽ fricatio r̃ductõis

Alaſceilem vena ſm Siraſim ẽ vena que eſt inter digituꝫ anularem ⁊ auricularem ſituata, ⁊ apud latinos cõmuniter dicitur ſaluatella.

Alarchub in homine idẽ eſt quod clauicula pedis, In animalibus vero ẽ duo additamenta neruoſa habentia vngulas in parte poſterioꝛi pedis ſituata, vt pꝫ in poꝛcis ⁊ bobus. Alij vero arabes dicũt ꝙ eſt neruus groſſus in parte poſterioꝛi pedis deſcendens, ⁊ terminans ad calcaneum.

Alacriti eſt illud, quod oꝛitur in inſula Crete.

Alaunoch ideſt ſtannum.

Alacath ſeu alacad. vide alraib

Alacharas ideſt mucoſitates ſtagnantes inteſtina.

Alaſſeſt ſm Ebenbitar eſt vocabulũ ꝑſicũ, ⁊ eſt idẽ quod faſſaſa que eſt ſpẽs trifolij, quod datur equis impiguandis, ⁊ in Syria eſt cibus oĩum animaliũ, Et dum eſt ſicca, appellat̃ cot, ⁊ dũ ẽ hũida, appellat̃ alratbbe.

Alarazi vide ratinegi.

Alaſſan ſeu alaſſaban eſt regio Perſie ⁊ illud quod oꝛitur vel defert̃ ex ea dicitur alaſſabani.

Albachauen ſeu alachauan eſt matricaria, ⁊ illa dr̃ alachauen alba cuius flos eſt albus circũferentialiter ⁊ in medio eſt citrinus, ſicut pꝫ in matricaria. Et vulgares arabici appellant alachauen herbã que apud latinos dicitur calendula.

Alaſtergar eſt illud de quo ſcribit̃. 2° cañ. cap. aſtargar.

Aladar eſt pꝛoſequi equum currentẽ cum baculis ipſum percutiẽdo: cuꝫ gradum ſeu curſum ſiſtere voluerit, ⁊ eſt exercitium foꝛte.

Alaſachafe vide enclauſtrum vel tinctura nigra alaſachafe.

Alaferſe vide vẽtoſitas alaferſe

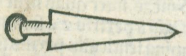
Alaſchar apud Arabes eſt coloꝛ pillorũ barbe aut capilloꝝ ruffus, ⁊ vulgares appellãt pillos hmõi rubeos.

Alathel eſt arboꝛ nota in Egipto hñs folia ſimilia folijs tamariſci ⁊ ex hoc qdã putant ꝙ ſit ſpẽs eius. Sed alathel eſt arboꝛ magna cuius rami dilatant̃ ⁊ faciunt vmbꝛam ⁊ ſemẽ huius arboꝛis appellat̃ Adbe ſeu habede ⁊ eſt ſtipticũ ⁊ apud medicos oꝛiẽtales eſt valde in vſu. Et Ebenbitar multas ꝓpꝛietates ſcribit de hac arboꝛe ⁊ ſemine ipſius, inter quas ẽ ꝙ ſemen eius impinguat ⁊ iſuſio ſeu

decoctio eius prouocat vomitum. Et appellatur etiam chermazech huius modi semen siue fructus ⁊ administratur in medicinis stipticis exiccatiuis. Et chermazeth appellat᷑ etiaz fructus tamarisci.
Alame est solutio continuitatis in paniculo dura mater appellato.
Alamch ⁊ alrahune idem important ⁊ significant lesionem cogitationis ſm diminutionem aut destructionẽ.
Alalem idẽ est apud arabes quod dolor. Verũ dolor nõ attribuit᷑ nisi sensui tactus. Alalem ꝟo est cõmunis ad sensum tactus ⁊ ad alios sensus cum non percipiunt obiectum conueniens. Et sic ſm Ebenesis expositorem arabicũ isti duo termini differunt ſm magis ⁊ minus. Scdm̃ ꝟo alios arabes termini isti conuertuntur. Et glosa litteralis arabica dicit ꝙ alalem idez est quod egritudo, vnde Arabes appellant membra alaleme membra ĩfirma ⁊ si sint absq; dolore. Et iste terminus alalem seu alẽ seu alm que idem sunt deriuatur a siu lem verbo arabico quod significat idem quod dolorem efficit. Et vgia idem est quod alem apud Arabes.
Albasch sicut scribit Ebenesis est species volubilis que inuoluitur super arbores ⁊ exsiccat eas, ⁊ ad ei⁹ similitudinem albasch nominatur quedam egritudo, quia exsiccat patientẽ ipsam, ⁊ remouet ab eo colorez splẽdidum vite.
Alabadate vide etas alabadate.
Alastadad vide exercitiuz alastadad.
Alastardat vide exercitiũ alastardat.
Alabarie vide ossa shemie.
Alabar idest plumbum.
Alantisac est tumor palpebre.
Alassius est herba psilij.
Alassar sunt extremitates palpebraꝝ in quibus sunt orti ⁊ fixi pilli.
Alarbian vt scribũt arabes sicut Ebenesis ⁊ alij est animal aquaticum declinans ad colorem citrinum ⁊ dicitur etiam de carne molli addita in naso que cõuenit cũ hemoroidibus.
Alarach est lignum arboris delatum ex Mecha, quo Egiptij, ⁊ Syri, ⁊ Persici cõiter fricant suos dentes.
Alachdain idest duabus eminẽtijs posterioris partis capitis.
Alatun est lapis super quem frequentat᷑ accensio ignis, sicut lateres furni
Alasachse est atramentum nigrum, q̊ vtuntur preparatores coriorũ, sicut scribitur in libro Alchuin arabico.
Alaseras est radix viscosa sicut consolida, ⁊ ex eius puluere fit colla, que valde est in vsu Damasci. Et reperit᷑ aliud alseras quod est alcanthi idest aphodilus. Et verisimile est ꝙ alaseras predictum sit spẽs consolide.
Alabezir idest specierum aromaticaꝝ
Alasere idest lineamenta.

Alabathein idest duas subascellas.
Alani idest lutum comestibile.
Alacham idest re obturãte foramen.
Alalheat vide aheal.
Alathna idest vnius tabule ossis
Alachich idest corniole.
Alasif ſm quosdam est capparis.
Alasmazoni vide color alasmazoni
Alatrongi vide color alatrongi.
Albregia kebuli est semen de quo habet᷑ ab Auic. 2. cañ. cap. Bregikebuli, ⁊ est dictio persica. nam brech seu brengi apud Persicos significat rizũ ⁊ totũ aggregatũ. s. brengikebuli significat rizum kebuli.
Albagadedi est illud quod oritur i regione Bagaded.
Albelut vide Hieft albelut.
Albedasnan est inflatio nasi cum rubedine fusca in ipso.
Albelchend sicut exponit glosa arabica ⁊ Sirasi est panis azimus frixus in oleo ⁊ submersus, seu intinctus in aliquo dulci sicut mel, aut sapa, aut similia.
Albehar est species ozimi seu basiliconis. Ebensis aũt in libro suo de simplicibus dicit, ꝙ est illud qđ nominat᷑ chiaugesem idest oculus bouis
Albehar ẽ disnia seu difficultas anhelitus causata ex repletione arteriaꝝ.
Albucalmun vide almencalbun.
Albengi idest iusquiamus.
Albassari vide alcarad.
Albegi seu allebegi aut allebengi ſm Ebenbitar auctoritate Dioscoridis est radix, que defertur ex India habens colorem rubeum.
Albegath sunt aues magne, que semper volant iuxta terram.
Albedo oui apud Arabes intelligit᷑ pars albuminis oui viscosa grossa. Pars ꝟo eiusdem albuminis, que ẽ subtilis, apud eos appellatur alzenbach oui seu alrachich oui, nam isti duo termini idem important.
Albegiendach vide allui.
Albazi est auis, que dicitur falco.
Albagiat vide bagi.
Albusten abruzi ſm Ebenbitar ẽ herba cuius folia similãtur folijs citrulli seu cucumeris anguinalis.
Albeizadach est spẽs balaxorum.
Albathaia sunt loca paludosa vel lacunarum, vbi nascuntur iunci ⁊ cãne palustres.
Albesti idest pinguibus.
Albisi est medicamen, in quo cadit albis. i. napellus.
Alberzachali est cõfectio, de qua scribitur in antidotario.
Albhere est locus circa vmbilicum.
Albahud ẽ aldidar q̃ est arbor ciniců
Albaud idest pediculi pharaonis.
Albiram idest bacculo.
Albaragen idest radicem.
Albheaim idest animalia domestica sicut iumenta.

Albalchi est regio Persie.
Albuscir idest tassi barbassi.
Albacham idest verzi, ⁊ est ligmuz rubeum, quo tinctores vtuntur ad colorem rubeum faciendum.
Albedarumbe idest melisse.
Alchatin ẽ pars ↄtinẽs spõdiles qnq; q sũt ĩmediate infra spõdilẽ. xij.
Alchangiari est nomen deriuatuz ab hoc noie alchãgiar qđ significat gladiũ valde vsitatũ in Syria ⁊ est ad latitudinem tẽdens cuius cuspis est incisiuus, ⁊ chartilago ĩ fine thoracis q̃ aspectũ habet ad os stomachi denominatur alchãgiari, quia extremitati gladij predicti assimilatur.
Figura gladij alchangiar.

Alcabt vide ellm̃ alcabt.
Alcabab varie exponitur ab arabicis Quidã enim dixerunt ꝙ est pars ossuosa eminẽs in parte domestica pedis ⁊ in parte siluestri, que qdẽ eminẽtie se opponũtur directe ⁊ sunt extremitates ossiũ cruris vz cãne maioris ⁊ minoris ⁊ talis pars cõmuniter appellatur clauicula pedis, ⁊ ab imperitis tenet᷑ ꝙ talis pars sit alcabab. Medici vero indagatores veritatis asserunt ꝙ alcabab est pars pedis infra duas eminentias supradictas. s. infra clauiculam, ⁊ incipit ab anteriori parte pedis infra rasetã pedis ⁊ terminat᷑ ad calcaneũ. Et siqs bene cõsideret verba Auicen. primo cañ. cap. de anatomia pedis fatebitur ꝙ alcabab non est eminentia, sed pars infra eminẽtias vt dictũ est.
Alchad est pars carnosa musculosa situata infra oculos supra os maxillare superius occupãs magnũ spatiuz faciei. Pomus ꝟo maxillaris q paruum occupat spatium ⁊ a quibusdã latinis gena vocatur ab arabicis appellatur vgene.
Alcharba nãlis idẽ ẽ qđ caluities nãlis. Casus ꝟo capilloꝝ pp vlcera seu bothor seu tineaz in capite ⁊ similia dr̃ apud Arabes Alcharba nõ nãlis
Alchalach est iquietudo causata a calido estuoso, aut a re alia stimulante ⁊ ledente.
Alcola est vlcus paruum quod accidit in paniculo oris ⁊ ligue quod nõ est putridum proprie, illud ꝟo quod est putridũ proprie dr̃ corrosio.
Alchafazi est saltus sursum ad rem vt cum ea saliens suspendatur, ⁊ est exercitium velox vehemens.
Alchalanbat ſm expositores arabes maxime Ebẽbitar est gumi arboris fisticoꝝ. Alii dicũt ꝙ est gumi arboris albotin idest terebinti, ⁊ est terbẽtina.
Alcheta est cucumer longus arcuat⁹ subtilis, qui apud latinos dr̃ cucu-

mer anguinalis seu citrullus ⁊ reperitur in Syria, ⁊ etiā venetijs in hortis religiosorum.

Alchuamich sunt res preparate cum aceto ⁊ sale sicut cappares, ⁊ oliue, ⁊ alia olera. Et sicut scribit in libro Menagi albiā arabico alchuamich qandoqꝫ fit ex mentastro, aut ex alijs herbis acutis cum sale trito ⁊ lacte simul adinuicem permixtis i vase obturato, ⁊ soli exposito, donec fermentetur, postea addunt semina, aut species acute ad libitū ⁊ ſm exigentiaꝫ. Quidā vero faciunt alchuamich absqꝫ lacte permiscendo herbas odoriferas acuti saporis cum sale ⁊ farina ordei vel frumenti ⁊ parū aque, ⁊ talem mixtionē exponūt soli ꝑ aliquot dies donec putrescat, ⁊ fermētet, deinde vsui reseruatur, ⁊ huiusmodi ē verū alchuamich apud aliquos arabes. Et nota ꝙ alchuamich ē terminus pluralis numeri Chamach vero seu alchamach est singularis numeri, ⁊ ideo quādoqꝫ reperitur chamach de capparibus ⁊ similia, ⁊ per chamach debet itelligi confectio modo suprascripto.

Alcubab vel alchebab est caro minutim incisa seu trita postea compressa ad formam rotundā ad quantitateꝫ nucis vel circa, ⁊ postea assata vel frixa in aliquo vnctuoso vel elixata in aliquo ferculo sapido muzo, ⁊ qñqꝫ cū predicta carne permiscent herbe ⁊ species odorifere.

Alcherua est planta que dr̄ cataputia maior, ⁊ apud vulgares venetos dr̄ mirasol. folia eius similātur folijs arboris platani sicut scribit Serapio cap. ꝓprio. Et semen ipsius est vehementer solutiuuꝫ, ⁊ apud aliquos dr̄ granū regale. Et vidi ego huiusmodi plantam in magnitudine arboris ficus parue cum stipite ⁊ ramis notabiliter grossis.

Alchael seu alcheel ſm arabes ⁊ precipue sirasiꝫ est locus inter duas spatulas, inde ventose dicuntur alchaelie quando ponuntur super alchael.

Alchaela sunt due eminentie posterioris capitis ⁊ vicine duabus venis situatis in latere colli ad caput ascendentibus.

Alcheschar vide panis alcheschar.

Alchathaif vide panis alchathaif.

Alchambadue sicut dixit Sirasi est locus eleuatus supra nocram. Et quidam dicunt, ꝙ est alchasa idest pars capitis posterior q̄ obuiat terre cuꝫ homo iacet supinus.

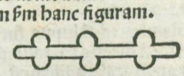
Alchessir ſm arabes est rasbot idest caro callosa, ⁊ est vocabuluꝫ persicū, quod significat laminam aut stannū quibus mediātibus partes vasoruꝫ eris discontinuate adinuicē diūgunt.

Alchaser idest corp⁹ valde ifrigidatū.

Alcalcant est spēs vitrioli de quo in secundo cañ.

Alcolcotar est species vitrioli de quo in secundo cañ.

Alcharad vel archard est fructus arboris magni spinosi, qui orit in Egipto, ⁊ in regione dicta Bassera, q̄ nō multum distat ab insula Ormus in mari vel sinu persico, vbi margarite piscantur, ⁊ talis arbor ab Egyptijs appellatur Setan. Et lꝫ ex hoc arbore colligatur gumi simile gumi arabico, tamen gumi arabicuꝫ est illud, quod colligitur ex arbore dicta Amgailam. Et Acatia fit ex fructu arboris Setan qui alcharad appellatur ⁊ est fructus stipticus in vaginis cōtentus in modum fabarum ⁊ faseolorum ſm hanc figuram.

Acatia igitur fit ex hoc fructu dum est viridis bullito cū suis vaginis vehementer, postea talis decoctio bene exprimitur ⁊ collatur ⁊ in sole exiccatur sicut fit succus liquiritie. Alij vero dicunt ꝙ in decoctiōe predicta non solum decoquitur fructus cū suis vaginis sed etiam cum folijs ⁊ ramulis arboris eius. Et illa acatia dicitur albassari que defertur ex regione Bassera supradicta.

Alcot est falsafa, que ē species trifolij.

Alcarad est species pediculoꝝ habentium plures pedes, ⁊ apud vulgares appellantur piatole.

Alchar est quoddam fluuidum minerale simile pici scaturiens ex terra sicut aqua ex fonte in regione Bagaded seu Niniue, ⁊ in loco sui ortus ē actu calidum fluidum. Dum vero super terram infrigidatur efficitur ab aere glutinosuꝫ ⁊ magis densum, q̄ꝫ pix liquida, ⁊ vulgariter ab Arabicis appellatur Chir.

Alchabegi seu alchubugi sunt coturnices habentes rostra ⁊ pedes rubeos, ⁊ sunt similes perdicibus in magnitudine.

Alchara est species columborum siluestrium quorum ale sunt longe valde, ⁊ penne ipsorum ⁊ plume habēt colorem qualearum, ⁊ cutis ipsoruꝫ extrinseca est valde dura, ⁊ propter hoc physici oriētales precipiunt huiusmodi columbos excoriari ⁊ cutē ab eis remoueri. Et i Syria hec species columborū est valde nota, ⁊ habent pedes nigros ⁊ curtos valde.

Alcanabiri est auis nota Damasci, ⁊ apud vulgares nostros appellatur Capelluda,

Alchathad seu alchethad est planta spinosa conglobata valde non multū a terra eleuata.

Alchethed ē species cucumeris grossi ad rotunditatem declinantis.

Alcorat est animal, quod adheret canibus, ⁊ dicit apud vulgares cecha.

Alchaschali idest simile papaueri.

Alchailan seu alchilan idest vestigia nigra.

Alcanna seu alcona sunt arbores subtiles longe habentes nodos sicut cāna, sed differunt eo ꝙ huiusmodi alcanna non habent concauitatem, ⁊ Arabes vtuntur eis loco lancearuꝫ, ⁊ ex eis reperiuntūr arbores grosse, ex quibus conficiuntur vasa magna vtilia. Et spodium fit maxime ex radicibus arborum predictarum subtiliuꝫ combustis.

Alcaramed seu alcaramid apud Arabes sunt lateres in igne valde decocti, ⁊ antiquati, ⁊ indurati carentes humiditate putrida.

Alchani seu chani vide color alchani

Alchaten vide color alchaten.

Alchaisum apud quosdam Arabes ē planta non multum a terra eleuata habens stipites subtiles ⁊ folia minuta subtilia sicut folia semperuiue ⁊ color eorum est viridis ad albedinem declinans cum quadam lanugine, ⁊ flos eius est citrinus, ⁊ ipse ⁊ folia eius sunt amari saporis ⁊ odoris acuti.

Alchencher vide condisi.

Alchude est species sode que dicitur galea.

Alchischie est ferculum factum ex ordeo excorticato ⁊ fracto.

Alchafad idest depressio.

Alchathara vel alfatara idest res eminens rotunda ad extra tumens.

Alcharfie est lesio rationis, que accidit quibusdam decrepitis.

Alchuzeç est dolor vehemens subito accidens in tibiis dormiētium, ⁊ nō diu permanēs, qui apud venetos dicitur granpho, ⁊ ab Arabicis vchabal ⁊ ex hoc ꝙ causatur a ventositate quia cito accidit ⁊ cito recedit debet dici alcuzeç, ⁊ non spasmus, quia sicut dixit Auicē. raro fit spasmus a ventositate.

Alchalithi est quedā regio sic noīata.

Alchetem vt scribit glosa arabica est aliquid simile alcanne. ⁊ Ebenbitar dicit ꝙ est semen speciei alcanne ⁊ ē notum in Andalusia. Et bene albian scribit ꝙ est vsine sunt filia nil.

Alchachali est herba multum commendata a Serapione ⁊ Rasi in hydropica passione ⁊ apud physicos venetos dicitur Soldanella.

Alchafagi idest saltus.

Alchuesarech ē medicamen cōpositū

Alchurais est vrtica.

Alcandarus idest far, quod est species tritici.

Alchandicun est vinū decoctū cū aromatibus, ⁊ zuccaro, aut melle ⁊ apō quosdam Italos dicitur clarea ⁊ ei⁹ descriptio habetur in libro simplicium Ebenesis.

Alcuzi est ellīn sic nominatum.
Alcharis idē ē qđ cibariū factū ex carnibus aut piscibus decoctis cū aceto ⁊ aqua.
Alchabisse ē cibariū factum ex farina amyli ⁊ zuccaro ⁊ oleo amigdalino aut alio oleo in modū saponie. Et similiter Alfeludegi ⁊ alchathaif sūt gūa cibarioꝝ fcā ex zuccaro vel melle ⁊ Amylo ⁊ alijs, q̄ habent opilar̄.
Alchiardanach est pullus vel caro auis vl' alterius animalis primo elixata postea assata.
Alchalt ē mes indū vt pȝ ab Auic.2. cañ.cap.chalt. Et qdā dicūt q̄ ē granum seu milium solis.
Alchiebabat seu alchubebe sunt carnes assate sup prunas. Alij dicunt q̄ sunt ballote quedam facte ex carnē minutiȝ incisa, ⁊ pmixta cū specieb⁹ ⁊ herbis odoriferis, ⁊ talis caro reducitur ad quātitatem nucis aut pomi parui, ⁊ frigitur, aut elixat̄, ⁊ est in vsu in Syria, ⁊ Egypto.
Alchusegi sūt pisces absq̧ squāmis, sicut sūt tinche ⁊ sīles pisces viscosi.
Alchunchar est species cardi,
Alchiaschenegi est cōfectio composita scripta in.v.cañ.
Alchaluch sicut scribit Benagi albian est medicamen cōpositū ex croco ⁊ calamo aromatico, ⁊ cinamomo, ⁊ alijs aromaticis.
Alchade est priuatio gressus seu ambulationis.
Alchais idest domū frigidā vētosaȝ.
Alchenduri vide sief alchenduri.
Alchazani idest duris bonis.
Alchalche.i.sotulariū veteꝝ adustoꝝ
Alchazach idest disruptione.
Alcalai idest ex stanno.
Alchess est pars media inter colluȝ ⁊ extremitatem humeri.
Alchiab idest clauicule.
Alchanaberi ē herba de q̄ i.2.cañ.
Alchalisi idest autumnalis
Alchatha est pars immediate sub alchatim ⁊ supra os caude.
Alcherbes est vocabulū persicū ⁊ significat idē qđ latine stratū seu lectū super quod dormitur.
Alchasme idest cōmunem.
Alchercheden est aīal qđ dr̄ Unicornu habens in fronte cornu vnum, ⁊ tale cornu est contra venenum.
Aldarab ē fluxus hūoralis cronicus ⁊ apud aliquos est qd cōe ad fluxuȝ sanguinis, ⁊ fluxuȝ alioꝝ humoꝝ, ⁊ ad fluxuȝ diuersoꝝ coloꝝ, ⁊ apud alios est fluxus humoralis sine sanguine, qui latine dicitur diaria.
Aldumel idest furunculus.
Aldemamil idest furunculi.
Aldessisi idest simil's frustul̄ magnis frumenti fracti maioribus q̄ȝ sint frustula suich.
Aldog est lac acetosum coagulatū de quo extractum est butyrum.

Aldubeleti seu aldubelati est exitura seu apā qđ colligit ⁊ facit saniem.
Aldesbod seu aldesbet est carnositas callosa que generatur circa fracturā ossis ⁊ nominatur a latinis rosdot.
Aldebach est preparatio seu incoriatio ⁊ ppͥe preparatio corioꝝ cū gallis ⁊ specie atramenti ⁊ alijs ita, vt fiant dura cōpacta resistentia reb⁹ duris ⁊ acutis ipsa frangentibus.
Aldum est arbor similis palme siluestri producens fructus similes nuci indice sed minores ⁊ duriores, qbus fabri lignarij vtuntur in capite terebelloꝝ suoꝝ cum arcu cōmotorum.
Alduragi sunt aues, que dicuntur frā culini latine.
Aldib idest lupus.
Aldib alambar idest lupus furiosus.
Aldheri idest mentis seu rationis.
Alduar apud arabes idem est, quod apud nos reuolutio.
Aldebani seu aldebari idest muscalis
Aldab ē animal simile lacerto in figura, sed quantitate maior, ⁊ est serpēs habens quatuor pedes.
Aldub est animal, quod apud latinos dicitur vrsus.
Aldadkir idest radix squinanti.
Alderuzi est extremitas gingiue superior, ex qua dens oritur ⁊ egredit̄ ſȝ partē eius, que apparet visui.
Aldebagin vide sumach aldebagin.
Aldebha idest decollatio.
Aldiacud est syrupus seu confectio d̄ papauere.
Aldemest est arbor lauri.
Aldadi ē granū sīle ordeo notū i Mecha, ⁊ de ipso loqtur Auic.2.cañ.
Aldulab est rota, in qua sunt vasa quibus aqua extrahitur ⁊ euacuat̄ post modū dum ipsa circulariter mouet̄ ⁊ talis rota cōmuniter vsitatur i Italia apud fullones.
Aldestembuiat sunt species melonis, ⁊ sunt rotundi parui dulces, ⁊ color corticis eoꝝ similatur cortici colloquintide viridis mature, ⁊ est ad magnitudinē eius. Et vulgares Damasci appellāt hāc spēm melonis senan
Aldumelie idest habētes nāȝ furūculi
Aldami idest ex quo exit sanguis.
Aldidar seu alderdar vide albahud.
Aldent syni idest grano regum.
Aldaru est arbustum habens folia ⁊ fructus seu grana similia folijs ⁊ granis terebinti sicut scribitur in libro Ebenbitar.
Aldebach almamul idest visci facti cum igne.
Alem vide alalem q̄ idem sunt.
Alebas est res cooperiens caput.
Alefiniati idest in qua decocta sūt plurima aromata.
Alfhagi idest deambulationis turpis qua homines incedunt pedib⁹ ⁊ cruribus valde distantibus ad seinuicē, coxis ꝟo ⁊ genibus sibi valde propinquis.
Alfadag vide chadessan.
Alferfengi idest portulaca siluestris ita exponitur ab arabicis.
Alfengius vide alsenchal.
Alfeludegi est cōfectio ex farina amyli ⁊ zuccaro aut melle ⁊ croco ⁊ paꝝ qdā addūt oleū amigdalarū ⁊ amigdalas tritas ⁊ ē sicut saponia. Et descriptio ei⁹ hr̄ in lib. Benagi albian
Alfrach est nomen cōmune ad omnes pullos, ⁊ q̄nq̧ dicitur de gallina iuueni que nondum oua peperit, ſȝ absolute prolatum dicitur colūbinus.
Alfethi idest vnius anni aut vnius cū dimidio aut duorum annorum.
Alfuachat seu alfuachet est spēs turturū habentiū colorē camelinuȝ seu cineritiū. Alij dicunt q̄ est spēs colūborum siluestrium paruorū habens colorem predictum, ⁊ in Syria sunt nota species ⁊ nomen ipsorum.
Alfeluzabaragi seu alfezberegi ſȝ Sirasim est herba ex cuius succo fit litium indū. Et ſm aliquos ē ipsū litiū, ⁊ repetit̄ i India ⁊ apud Mecham.
Alfhed idest leopardus.
Alfabai est nomen speciei vipere, ex q̄ fit tyriaca.
Alfagiue est concauitas cerebri.
Alfasd ē euacuatio sanguinis p incisio nē vene artificiosam.s.phlebotomia.
Alfauie vide altuabel.
Alfatara vide alchathara q̄ idē sunt.
Alfenid sunt penidij.
Alfethian vide etas alfethian.
Alfetit vide panis alfetit.
Alfagd vide grana alfagd.
Alfesera idest vitis alba.
Alfeserasin idest vitis nigra.
Alfaudenegi sicut scribit Ebenbitar tres sunt spēs.s.cāpestre, mōtanuȝ ⁊ fluuiale ⁊ propter hoc per faudenegi quandoq̧ intelligit̄ calamentum, quādoq̧ pulegiū, quādoq̧ mētastꝝ.
Alfarsad ē arbor moroꝝ dulciū alboꝝ
Alfagar idest apertionis oris.
Alfechi ē cōmissura, q̄ incipit a superiori pte frontis descēdens p nasum vsq̧ ad mentū diuidens faciem in duas partes dextram.s. ⁊ sinistram.
Alfalfidicun est medicamen cōpositū.
Alfesafes est aīal ex spē cechaꝝ q̄ canibus ⁊ bobus ⁊ vulpibus adherēt suggendo ab eis sanguinem, ⁊ Aui. de ipso facit cap.2. cañ.
Alfaruzegi est lapis apud latinos turchois appellatur.
Alfulfuli idest diapipereon.
Alfelfediun est medicamen compositum causticum.
Alfulad idest calibis.
Alfelāge est herba sīlis ozimo.
Algiethu est sessio hominis sup calcaneos pedū suoꝝ iūcturis poplitū plicatis ⁊ super terrā adherentibus.
Algam est passio anime dolorosa ex apprehensione alicuius dāni preteri:

ri absq spe aliqua prohibendi illud
aut ex timore alicuius mali absq
spe euadendi ab illo.

Algarichi sicut exponit glosa arabica
sunt cortices subtiles iteriores ouo/
rũ. Et Auic. cap. de cura algarab ⁊
apatũ lachrimaliũ dicit. Et ex eis q̃
mũdificãt est, vt sumat garichi barũ
dinũ idest pãniculus subtilis iterio/
rum adherens superficiei concauita/
tis cãnarum qui pãniculus similat
cortici ouorum predicto.

Algarab est arbor nota iuxta flumen
Euphratis, ⁊ arabice etiam dicitur
Athaa. Et quidam dicunt q̄ est sa/
lix, sed non est ita.

Algarabe est apa vel fistula lachrima
lis in angulo lachrimali oculi.

Algisuan ẜm glosam arabicam est di
ctio persica, ⁊ est dactylus imaturus
⁊ aliqualr elixatus, ⁊ decoctus, ⁊ po
stea exiccatus in sole, ⁊ huiusmodi
dactyli infilzant in corda sicut pr̃ no
stri, ⁊ deferunt de Mecha, ⁊ admini
strãtur ad stringẽdũ vẽtrem.

Algielban est herba pducẽs semina, q̃
⁊ ipsa arabice dicuntur algielban, ⁊
apud vulgares latinos dicitur ceser
chia seu cesarella.

Algasas est dispõ, in qua cibus rema/
net circa partes gutturis ⁊ ĩ meri nõ
deglutitus, ⁊ non descendit nisi biba
tur aliqd aut collũ extrinsece patiat

Algiassie ẽ ferculũ factũ ex prunis eli
xatis vehemẽter, ⁊ postea tritis ⁊ col
latis ꝑ tamisiũ in decoctione sua mi/
scendo huiusmodi misturam cũ pa/
ne cocto, aut cum hi decocti, aut cuz
cucurbita, ⁊ silib⁹, ⁊ ẽ i vsu in oriẽte.

Algiaise est separatio continuitatis, q̃
peruenit ad substatiam cerebri.

Algielagiel est instrumentum factum
ex duabus laminis aurichalchi, qua
rũ figura est in modum scuti rotũdi
parui, ⁊ est habens in medio quãdã
cõcauitatem, ⁊ fit sonitus percutien/
do artificiose laminas p̃dictas adin/
uicem. Et ẽ valde in vsu in Syria.

Algulamie vide etas algulamie.

Algorab vide monchar algorab.

Algiemiz vel algiemizi vide ficus al/
giemiz.

Algamur vel albamur est caro rubea
cõtinens ⁊ circuens radicem dentis

Algiebeli idest stafisagria.

Algiudebegi est nomen singulare, ⁊
algiudebat plurale, ⁊ significant ci/
barium factũ ex amylo aut rizo cuz
lacte aut zuccaro aut mille. Et huius
modi cibariũ qñq ponit inter duo
folia paste, ⁊ frigitur cũ oleo amig/
dalino, aut oliue, aut butyro. Et qñ/
q fit cũ dactylis, ⁊ quandoq fit cuz
musa, ⁊ qñq cũ bateca dulci seu me/
lone dulci, qñq cũ herbis. Et modi
diuersi in conficiendo huiusmodi ci
bariũ scribũt in lib. Benagi albian.

Algasam est membrum circa vuulam
⁊ partes gutturis.

Algobere est fructus, de quo Auicẽ.
facit cap. in. 2. cañ.

Algeri est piscis habẽs ex vtraq par
te oris sui aliquid egrediens ad lon/
gitudinem digiti rotundũ, ⁊ magis
grossum versus fauces, q̃ versus ex
tremitates, ⁊ dicũtur pisces barbati
⁊ repiunt tã i aqua dulci q̃ in mari.

Algiemar vide althalba.

Algiebar idest restaurationis.

Algiuich est instrumentuz, quo pasta
dura malaxat, ⁊ cõprimit, ⁊ ẽ ligneũ
cuius vna extremitas tenet sub ascel
la, ⁊ altera figure rotũde late depri/
mit in pasta, ⁊ venetijs dr̃ la crozola

Algilbelanech seu algilbenech ẽ gra/
nũ paruũ coloris citrini vel ruffi, qd̃
asportat ex Persia, ⁊ est semen tur/
bit nigri.

Algerarat est spẽs scorpionis cuius
acus pungens in cauda nõ portatur
eleuata sed trahitur super terram.

Algol idest veneris.

Algieareth ẜm Sirasim est vocabulũ
⁊ idem est quod vene quatuor labio
rũ a parte intrinseca.

Albasen vide in prohemio

Albenadan vide istimbre.

Albandagi vide istimbre.

Albadeb idest dulce qd̃ saporẽ nõ hz,
neq substãtiã grossã. Unde ꝓ decla
tione sciendũ q̄ apud arabes reperi
untur isti termini. s. albadeb quod si
gnificat dulce supradictũ sicut est aq̈
⁊ althese qd̃ idẽ est quod insipidum
qd̃ nõ attribuitur ipsi aque, nisi raro
s; attribuit rei liqde substãtiali, Me
sich vero nõ attribuit nisi rei grosse
sicut phlegmati, ⁊ nõ aque, tamẽ om
nes tres termini important id, quod
saporem non habet.

Albacab sunt ligamenta seu corde, q̃
nascũtur ex extremitatibus ossium, si
cut que sunt inter duo extrema ossiũ
iuncture, seu inter os ⁊ alia membra
⁊ annectit vnũ cũ alio annexione for
ti, ⁊ ꝓpter talem annexionẽ fortẽ de/
nominat albacab, nã albacab arabi
ce est neruus camellorum contusus
in villis quibus simul cum colla in/
uoluuntur arcus ligatione forti, si/
cut fit in ciuitate Damasci.

Albagiagi est pars cõtinens tres spõ
diles immediates sub alchatin.

Albasos est extremitas dorsi ꝯtinens
tres spõdiles ⁊ t̃minat ad ficteri ita,
q̄ albasos est inferior pars dorsi, q̃
dicit os caude.

Albeasme vide vulnera albeasme.

Albasch sic̃ scribit Ebenesis ẽ spẽs vo
lubilis q̃ inuoluit sup arbores ⁊ exic
cat eas, ⁊ ad eius silitudinẽ albasch
dicitur de quadã egritudine q̃ exic/
cat patientem ipsam ⁊ remouet ab
eo colorem splendidum vite.

Albach est pars gutturis, vbi fit de/
glutitio cibi ⁊ potus.

Albalchun est pars gutturis, vbi can
na pulmonis ⁊ epiglotis principiuz
habet a parte superiori.

Albaiuanie sunt virtutes que anima/
li appropriantur, ⁊ huiusmodi apud
latinos vitales dicuntur nam albai/
uan arabice idem est q̄ latine aĩal.

Albem est tristitia seu fastidium de fu
turo malo ⁊ est passio composita ex
timore ⁊ spe.

Albauch vel albuch est species ozi/
mi habens folia lata.

Albar ẜm Ebenbitar est terra cretea
viscosa, ex qua fiunt lateres.

Albarbe ẽ animal quadruplex quod
Plinius appellat chamaleontem.

Albeame est pars anterior capitis cir
ca verticem eius. Et vena albeame
ẜm Arabes est situata in sumitate
frontis.

Albasusa ẜm Sirasim est os post au/
rem eminens a capillis denudatuz.

Albanfachevena est parum infra labi
um inferiorem a parte exteriori, ⁊ su
pra mentum.

Albelagel est species napelli.

Albaleb significat emunctorium seu
inguen, inde a lbalebi seu albalebie
idest emuncturialis seu inguinalis.
Et medicine dicuntur albalebie que
conferunt apostematibus inguinuz.
⁊ dicitur albaleb quia per ipsuz trã/
sit intrisecus porrus vritides qui ab
arabicis proprie dicitur albaleb.

Albasech idest tribuli.

Albachur sunt vlcera non antiqua, ne
q multum putrida.

Albathaie seu albadaie est lacertus
paruus in domibus ⁊ hortis com/
muniter repertus a vulgaribus ap/
pellatur lucerta.

Albauari est farina ex frumento in
aqua loto ⁊ infuso non adeo depura
ta a furfure sicut simila, alij vero di/
cunt q̄ est frumentum ipsum infusuz
in aqua ⁊ ablutum, postea exiccatuz
⁊ ipsum seu farina ipsius est proxi/
ma amilo.

Alberisse est ferculum factum ex fru/
mento fracto, ⁊ vehementer cocto in
aqua, aut brodio carnium.

Albadesiat sunt lentigines.

Albabes est regio australis, ex qua
flumen nili originem videtur habe/
re ⁊ est regio amplissima quam ha/
bitant Christiani quorum rex est
Alexander dictus Preteiane ⁊ licet
sint nigri non tamen sunt nigredinis
ita intense sicut Ethiopes affrice.

Albaagi vel albagi sunt arbores que
in regione Corasceni ⁊ regione Aui
cen. sic appellantur ⁊ super eas ca/
dit mãna dicta tereniabin ⁊ nõ mul/
tum a terra eleuantur, sicut scribunt
Arabes.

Albasser est arbor super quam cadit
manna, que dicitur zuccarum albas
ser ⁊ reperit i Egypto, ⁊ Mecha,

Alharsef vide Condisi.
Alherais vel alherisa est ferculū factū ex granis frumēti vel ordei ꝯfractis, seu cōtusis, ⁊ decoctis cū brodio carnis, aut cū aq̄ ⁊ parum de oleo.
Alhedian est multa loquutio preternaturalis cum permixtione ratiōis.
Alheal vł alheyl ē cardamomū min⁹
Alhabari est auis magna sicut anser non multum volans ⁊ est nota apud venatores Damasci.
Alhada est auis que dr̄ miluus.
Alhalesa vide vene alhalesa.
Alhalm vide dentes alhalm.
A harar vide abhel.
Alhabach vt scribit Ebēgiesle dr̄ prisce ꝙ est origanū, ⁊ dr̄ ꝙ est calamētū, ⁊ dr̄ ꝙ est folia salicis, ⁊ sunt .iij. species eius .s. mōtanū, hortulanū, ⁊ fluuiale, Dixit Ebenbitar ꝙ est species origani, cuius folia similantur folijs sisimbrij.
Alhamur vide algamur.
Alhab alchadara .i. granoꝝ viridiū.
Alharf vide alrased.
Alhamad est herba que dr̄ acetosa.
Alhauleich est arbor spinosa, que habet folia acetosa ⁊ stiptica maxim tempore veris.
Alhelamie est cibus factus ex carne grossa cum aceto.
Alhaya est species titimalorum.
Alhonsol idest squilla.
Alhausegi est arbor spinosa, cuius spine sūt lōge acute. Et in euāgelica passione vbi in latina lingua hr̄ spinea corona, i arabico hr̄ corōa alhausegi
Alhaleich est arbor spinosa producēs mora siluestria, ⁊ dicitur rubus.
Alhudud seu alhedud est auis, que dicitur vpupa, ⁊ apud vulgares patauos dicitur gallus paradisi.
Alhagie ex vitellis ouoruꝫ est cibus quem veneti fritaleam appellant.
Alhalibie idest emunctorijs.
Alhara idest zufare. quid autem sit zufare lege secundo canon.
Alhalebetein idest duo inguina.
Alhalef idest iuncus.
Alhalche idest sanguine congelato.
Alheuen idest lesioni.
Alhasagi idest partes ani.
Alhadab est pars brachij a cubito vsqꝫ ad humerum.
Alhaie est species lacticinij.
Alhaziç aliemeni est vocabulū persicū, ⁊ est idem, quod centaurea.
Aliebruba idest mandragora.
Aliemen est regio, que incipit ab exitu sinus maris rubri vsqꝫ ad principium sinus persici, in quo est locus dictus duo maria non multuꝫ distās ab insula Ormus, ⁊ in loco duo maria dicto expiscant margarite ceteris prestantiores.
Aliembut est nomen cōmune ad arborem ex qua fit pix ⁊ ad plantam in qua producitur carnub seuchi idest xylocaracta spine. Et Ebenesis ⁊ oēs alij arabes in libris simplicium dicunt, ꝙ est carnub nabathi seu carnub spine, cuius planta a terra eleuatur per cubitū ⁊ est spinosa, ⁊ ei⁹ fructus est longus ⁊ grossus ad magnitudineꝫ dactyli magni, sed tendit ad obliquum ⁊ nominat̃ siliqua seu carnub spine, ⁊ lꝫ tendat ad rotundum sicut dactylus, tamen ꝺm colorem ⁊ semina intrinseca similatur siliquis seu carubijs domesticis ⁊ cōmuniter vsitatis in cibo. ⁊ Damasci reperitur huiusmodi fructus.
Alibarmachā idest regionis safet.
Alierchda est vigilia naturalis.
Alierich idest venus labioꝝ īteriores
Aliebru alberi .i. mādragora siluestris
Alierba ꝺꝫ aliquos ē heriti⁹ magnus spinosus, ꝺm alios vero est heritius minor.
Alkali ꝺm expositores arabes ē cinis herbe que ab Auic. ⁊ ab alijs vsnen vel asnen appellatur ⁊ pars cineris istius herbe cōbuste, que est i modū lapidis, ⁊ est residentia reliquarum partium cineris predicti est veruꝫ alkali, ⁊ relique vero partes iproprie apud vulgares appellantur alkali, ⁊ Itali appellant huiusmodi cinereꝫ alume catina ex quo cinere fiunt vasa vitrea, ⁊ sapones.
Alchelef vt pꝫ lib. 4. fen. de decoratione idem est ꝙ pānus seu macula.
Alkaratan idest mel.
Alkarmazit idest fructus tamarisci.
Alkeiran est instrumentum qđ administratur circa partes gutturis ⁊ solet fieri ex ligno molli ⁊ similibus.
Alkabrusi est illud quod oritur in kabros seu kobros idest insula Cypri.
Alkesimes sunt passules sine arilis naturaliter producte.
Alkisch idest ptysana.
Alkischar est panis aliq̃lr furfurace⁹
Alkalasie idest ceresorum.
Alkalkal sea alkilkil est semen granati siluestris cuius radix est mugat đ qua habetur cap. 2. cañ.
Alleba est pars cōcaua, queimmediate est supra furculam colli.
Allachalach vt scribunt Arabes ē qđ cōpositū ex succo foliorum mirti, ⁊ aqua rosata, ⁊ sandalis, ⁊ parū aceti ⁊ aque alkalef, aut ex succo fructuuꝫ bñ redolētiū, ⁊ huiusmodi mixtum fluidū ponit̃ in vase stricti orificij, ⁊ ex applicatione postea vasis ꝑdicti ⁊ ꝑcussione ipsius iuxta nares sentitur odor virtutē valde cōfortās. Aut allachalach ē mixtum ex pulueribꝰ odoriferis aut ex rebus odoriferis grosso modo incisis vel contusis absqꝫ aliquo liquore permixtis sumendo rosas ⁊ folia mirti recētia, puluerē sādaloꝝ, citrinorū ⁊ flores alkalef aut flores nenufaris aut alia odorifera ex herbis, aut floribꝰ, aut folijs aut fructibus, aut alijs speciebꝰ odoriferis calidis, aut frigidis ꝺm exigētiam rei. Et huiusmodi quidem nc mixta confortant valde virtutem.
Allebe vena est vena existēs in medio furcule in radice colli a parte anteriori parum supra os furcule situata
Allebengi seu allebegi vide albegi.
Allhabe barbarie est radix nota Damasci ⁊ similat̃ raphano paruo oblongo. Et quidam dicunt, ꝙ est quedaꝫ species hermodactylorum ⁊ appellatur etiā apud Arabes buzeiden
Allie est cauda arietum pinguis valde ita vt propter suam pinguedinem sit ad pondus .x. lib.
Allimunie vt pꝫ in lib. Ebengian cap. de limonibus est ferculum factuꝫ cū succo limonum, ⁊ modico cinamomi, ⁊ cū amigdalis, ⁊ zuccaro, ⁊ ē cōfortans stomachum, ⁊ potest fieri cū carne ⁊ absqꝫ carne, sicut cuꝫ herbis aut cucurbita, ⁊ similibus, ⁊ in cura sode minorantur aromata, que non miscentur nisi ad corrigendam acetositatem limonum.
Allaff idest capparis ita exponit glosa arabica. Scribit̃ etiā in libro Benegi albian ꝙ est radix capparis.
Allui arabice sigt̃ cōtorsionē, ⁊ ab h accñte denoiat̃ q̃dā egritudo quam comitant̃ cōtorsiones faciei ⁊ colli ⁊ homeroꝝ ⁊ brachioꝝ. Et hec egritudo ꝑsice dr̄ albegiendac. Et q̃r talem egritudinē comitantur tēsiones brachioꝝ cū quadā cōtorsione ipsoꝝ sicut fit in patiētibus alices ⁊ oscitatiōes ideo dr̄ ēt altemded idest tensio.
Allasach est gūmi ammoniaci seu ammoniacū de quo scribit Aui. 2. cañ. cap̄. Assach, ⁊ apud vulgares arabicos dicitur Vssach.
All est vide alselgiem.
All ethe ē ꝑs gingiue infra extremitatē supiorē, ex qua orit̃ ⁊ egredit̃ ꝺm partē eius, que apparet visui.
Alluf idest dragontea.
Allēgi est arbor similis seder que alio nomine appellatur lebach apud egyptios nota.
Allezin vide derusitum.
Almestara vide in prohemio.
Almetachalem vide alphachi.
Almachein idest anguli lachrimales oculorum ⁊ deriuatum ē ab almach quod interpretatur angulus lachrimalis oculi.
Almahagiat idest oculi egressio.
Almethenein sūt duo musculi i fine dorsi sub alhosos versus nates, quoꝝ unus ē a dextris, alter a sinistris.
Almehathase est ex speciebus exercitij fortis velocis.
Almelachese est percussio adherēdo vel approximando pectus vnius super pectus alterius, ⁊ est exercitium forte velox.
Alm agarab idest multū seu copiosū

Almasal ſᵐ aliquos ẽ qd cõe ad aquã casei, seu ad aquã lactis crudi seu ad aquã lactis ↄcocti cũ modico aceto, aut cũ syrupo acetoso cõposito ĩ ipso lacte hora feruoris vel ebulitiõis eiꝰ Et ex tali mixtione sequestratᷣ pars aquosa a parte caseali que qdẽ aquositas collata dᷣ almasal ⁊ ẽt dᷣ aqua lactis ⁊ aqua casei.

Almisusen ẽ syrupus de susan idest de lilijs factus cũ aromatibꝰ cuius descriptio hꝫ in libro Menagi albian.

Almarsegi ſᵐ ꝙ scribitᷣ in libro Samarcãdi de signis ⁊ causis qȯ ẽt affirmat Sirasi est egressio tunice vuealis apud corruptionẽ cornee causa vlceris aut bothor aut vulneris accidẽtis ĩ ipsa cornea ⁊ differt a bothor qm̃ almursegi est in cornea sicut caput formice album aut sicut granuꝫ perlarũ paruũ simile capiti formice. Et ego vidi in filia Maumethi taleꝫ egritudinẽ. Bothor ꝰo nõ hꝫ albedinẽ neqꝫ siĩtudinẽ cũ capite formice.

Almachade ſᵐ oẽs arabes est anus seu ficteri.

Almarmaheigi est piscis marinus q vipere similatur, ⁊ dixit Sirasi ꝙ est nomen persicũ cõpositũ ex mar, qȯ ẽ nomen vipere, ⁊ maheigi qȯ est nomen piscis, ⁊ Egiptij appellant hũc piscem thaian marinum. Et ꝑꝑ hoc anguille ⁊ alij pisces sine squãmis similes apellantᷣ hoc nomine.

Almeracha idest pollutio seu emissio spermatis.

Almabat vel almabit vide vene almabat vel almabit.

Almechthelin vide etas almecthelin

Almele vide panis almele.

Almencalbun seu almebacalbun ẽ illud qȯ Egyptij vocãt albucalmun, ⁊ est auis aquatica, quã habitãtes ĩfra terrã Egypti in loco noiato alsemur vocant galluꝫ aque, vt dicit glosa arabica ⁊ Sirasi.

Almas seu almes qñ scribitᷣ ꝑ lr̃aꝫ sin seu ꝑ lr̃am. s. absqꝫ tribus punctis super ipsam significat lapidẽ adamãtis si ꝰo scribatᷣ cũ tribus punctis super ipsam lr̃am. s. significat grana leguminis similia faseolis paruus in q̃ꝫtitate, cuius color est cineritius ad viriditatẽ tendẽs. Et huiusmodi legumẽ in ferculis in Siria ⁊ Persia exhibetur febrientibus.

Almesich est sapor insipidus sicut diximus supra, vide alhadeb.

Almegieza caro ſᵐ arabes ẽ caro rubea ꝑmixta cũ multa pinguedine sicut caro musculosa in mirach animalis impinguati, aut in alijs membris predicti animalis.

Almekenase idest scopa, qua mundificatur domus a puluere ⁊ immunditie.

Almesen est res dura plana sicut cos lapis, super quam fricãtur sief, ⁊ alie medicine oculorum.

Almentagiesene est species spice.

Almagabin seu almagaben sunt emũctoria, aut loca subascellis.

Almassara apud aliquos Arabes est amplitudo seu vas amplũ, sicut lacuna, ad quod effunditᷣ succus rerũ, q̃ exprimuntur quasi hoc nomen deriuetur a succo expresso ⁊ effuso in vas concauum.

Almarzãgiꝰ ẽ maiorana seu sansucus

Almethacharegi sũt loca humida causantia speciem putredinis que dicitᷣ thecaregi de qua dicetur ĩfra vbi exponemus althecaregi vide ibi.

Almegie est ferculum factũ ex almas seu almes.

Almagasi vide Hasi.

Almeneumat. i. inducẽtibus somnuꝫ

Almeferha. i. medicamen letificãs cor

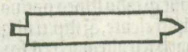
Almuseregiat idest partiũ vuee eminẽtiũ vel egrediẽtiũ ꝑꝑ rupturã cornee, que qdẽ partes eminentes ⁊ exeuntes extra corneã dicuntᷣ almuseregi.

Almiubegi idest stafisagria.

Almorastan est hospitale infirmoꝝ.

Almachadaha vide mucadahati.

Almhet est iustrumẽtũ cuius extremitas ab vna parte est subtilis obtusa nõ incidẽs, ⁊ in parte altera est extremitas subtilis habẽs in lõgitudine aliq̃lẽ depressionem a duobus lateribus, vt merito talis diuersitatis figure non aspere melius deprimat aquam, ⁊ eius vsus est in egritudine q̃dã oculi. Figura aũt eiꝰ talis ẽ.

Almharud est radix aniuden.

Almussoli est regio in Mesopotamia, in qua texũtᷣ tele ex bõbice valde pulchre, que apud Syros ⁊ Egyptios ⁊ apȯ mercatores venetos appellantᷣ mussoli ex hoc regionis nomine. Et principes egyptij ⁊ Syri tẽpore estatis sedentes in loco honorabiliori induunt vestes ex huiusmodi mussoli.

Almedad est enclaustrum scriptoꝝ factũ ex fumo ligni arboris pini cũ gumi arabico ⁊ alijs, cuius descriptio habetur in libro Ebenesis.

Almasere idest ap̄a calidũ cholericũ.

Almechebeb idest cocti super prunas

Almesera idest letificante

Almessera cõiter sumptum est bothor cholericũ qȯ apud latinos essere vocatᷣ, sꝫ ꝓprie ẽ tumor faciei ⁊ capitis accñs subito ex vaporibꝰ sãguineis.

Almaudana est planta que producit grana regia, ⁊ apud Italos dicitᷣ cataputia minor.

Almedi ẽ humiditas salíualis q̃ egreditᷣ ante coituꝫ dum est delectatio vehemens coeundi.

Almahezheragi est planta quã Auic. appellat busirus ⁊ latine appellatur tissus barbassus.

Almẽstanchaat sunt loca, ĩ qbꝰ sũt aq̃ multe stantes, sicut loca stagnosa.

Almesetet est tertia spẽs ethice.

Almesamar idest clauus.

Almencheb ẽ extremitas spatule vbi cõtinuatᷣ adiutoriũ cum spatula.

Almetubele idest res acutas.

Almenachele est fractura ossis capitis ĩ qua remota est aliq̃ ꝑs ossis fracta.

Almeliki est auis magna aquatica.

Alnasaha idest declinans ad citrinitatem pillorum zafrani.

Alnessenie virtutes sunt v̄tutes ab aĩa deriuate vel aĩe appropriate, ⁊ tales in hoĩe sunt principiũ cognitionis ⁊ motus volũtarij ⁊ hoc nomẽ deriuatũ ẽ ab alness qȯ idẽ ẽ quod anima.

Alnuaheb vt scribũt Arabes sunt columbini habentes pẽnas completas ita, vt de proximo possint volare.

Alnabac ẽ fructus notus ĩ Syria ꝑ̃cipue ĩ ciuitate Saide seu Sydonis, ⁊ ẽ hñs magnitudinẽ sebestẽ seu paꝝ minor, ⁊ ẽ saporis pontici dulcis.

Alnadegi. i. digõ mãe crude ꝯtẽte ĩ mẽbro vlcerato ꝑꝑ dñiũ nãe super mãꝫ.

Alnemer ẽ aĩal minoris magnitudinis q̃ꝫ linx, qȯ ẽ lupus ceruarius, ⁊ alnemer ẽ siĩe leopardo ĩ figura ⁊ colore sed ẽ aliq̃ꝫtulũ maioris magnitudĩs hñs pedes ⁊ vngues ampliores, ⁊ acutiores, ⁊ oculos hꝫ obscuros ⁊ horribiles, sicut ego vidi, ꝑ̃terea ẽ fortius, ⁊ magis ferox, ⁊ magis audax leopardo. Nã alnemer aggreditᷣ homines ⁊ interficit eos. Leopardus aũt ab Arabicis appellatur fed.

Alnemkesut idest caro salita exiccata

Alnisuch est spẽs prunoꝝ acetosoꝝ, ⁊ ſᵐ aliquos est spẽs prunorum parue q̃ꝫtitatis acetosoꝝ, ex qbuꝫ efficitᷣ ferculũ, quod dicitur alnisuchie.

Alnisuchat sᵗ caputpurgia cũ pulueribꝰ, aut alijs ñ liq̃dis ꝑ nares attractꝭ

Alneman ⁊ sisimbriũ apȯ Arabes sᵗ idẽ ⁊ est spẽs mente hñtis folia declĩnãtia ad aliqualẽ colorẽ pauonaciũ ⁊ venetijs appellatᷣ mẽta gariofilata

Alnatha est extremitas lingue versus dentes anteriores, ⁊ alio noĩe arabico dicitur alseleti.

Alneremisch. i. capita granatoꝝ idoꝝ

Alnasa vide color alnasa.

Alnesastegi vide sief alnesastegi.

Alnathaf est cõfectio dura glutinosa que cũ masticatᷣ adheret dẽtibus, ⁊ fit ex zuccaro aut melle inspissato ꝑ decoctionẽ ita, vt post eius incisionẽ in frustra parua ⁊ infrigidationẽ remaneat dura glutinosa, vt dictũ est, ⁊ qdã miscent in ea res calidas aromaticas, ⁊ quidam res frigidas, acetosas, sicut succum limonum, aut tamarindorum, aut acetum.

Alnergil idest nux indica.

Alnemech sud est species salsamenti.

Alnathse idest spermatis.

Alnusul idest radix capillorum.

Alphachi in fide Maumethi sunt re/
gentes populum declarando ⁊ pro/
mulgando hoc vel illud esse licitum
aut illicitū nō adducendo super hoc
aliquam rōnem. Qui vero studēt li/
bris in q̄bus scripte sunt rōnes ⁊ fū/
damenta quare hoc vel illud sit lici/
tū aut illicitū, tales dr̄ Almetacha/
lē, ⁊ sunt sicut apō nos theologi.

Alraijs vide in prohemio.

Alramadi vide sief alramadi

Alrasafe est pars anterior poplitis, q̄
a vulgaribus parella vocatur.

Alrad vide chadessan.

Alradradi vide, pisces alradradi

Alrabu est difficultas anhelitus cau/
sata ex repletione venarum, ⁊ carno
sitatis pulmonis.

Alrai est nomen ciuitatis Persie

Alraib est lac coagulatum acetosum
cuius coagulatio fit non ex coagulo
sed ex calefactione ipsius ⁊ ex ꝑmix
tione modice quantitatis alterius la
ctis coagulati ⁊ acetosi aut per se aut
ex ꝑmixtione rei acetosantis ipsuȝ ⁊
rei diuerse a coagulo habentis virtu
tē coagulādi lac ⁊ que est tanq̄ȝ fer/
mētū. Caseus ergo qui fit ex alraib
p̄dicto apud vulgares appellat̄ ala/
chat seu alacad. Et ƀm aliquos alra
ib est lac de quo extractum est buty
rū ⁊ absq̄ȝ coagulo coagulatum aut
acetosum aut nō acetosum. Et nota
ꝙ ex alraib nō fit caseus nisi addat̄
lac nouiter mulctū ⁊ similiter coagu
letur a coagulo.

Alraheb idest religiosus monachus
q̄ fuit eximius physicus, a quo Ra/
sis multa notabilia suscepit.

Alrathbe vide alassest.

Alrachme est auis magna sicut mil/
uus habēs plumas corporis albas,
⁊ pēnas alarum nigras, ⁊ comedit
carnes putridas, ⁊ similia, ⁊ in Sy/
ria est in magna copia.

Alrahade est piscis stupefaciens mē/
bra lȝ non tangat ipsa, ⁊ scribitur, ⁊
experimēto approbat̄ ꝙ huiusmodi
piscis existens in retibus, dū appro/
ximatur piscatoribus trahētibus re
tia, stupefacit manus ipsorum.

Alrachich oui vide Alzenbach oui.

Alrahaune uide alh amch.

Alrathe est auelana inda vt habetur
secundo cañ. cap. rathe.

Alrhase idest tremor.

Alraibe vide emplastra alrasbe.

Alrach ƀm expositores arabes est te/
studo marina. Alij vero dicunt ꝙ ē
testudo fluuialis.

Alrauthe ƀm glosam arabicam est ex
tremitas narium.

Alrauend idest reubarbarum

Alrased seu alrasad idest nasturtium
quod arabice dr̄ etiam alharf.

Arehac vide etas algulamie

Alruie idest declinatio

Alsenasen arabice idē est q̄ȝ eminētia
tēdēs in acutū, ⁊ ad figuraȝ pyrami
dalem, ⁊ q̄a ossa super spondiles ha
bēt talem eminentiam, ideo dicunt̄
ossa alsenasen.

Alselamiat sunt ossa oblonga existen/
tia in pectine manuū ⁊ pedū, ex qb⁹
ossib⁹ ꝯpōit̄ pecten p̄dictū, īter q̄ exi
stunt ossa ꝑua alsemsemanie dicta. s.
replentia vacuitates iuncturarū seu
vacuitates inter ossa pectinis man⁹
⁊ pedū ⁊ inter ossa iuncturarum di/
gitoꝝ ⁊ noiant̄ alsemsemanie seu sē/
semanie quod idem est ꝑꝑ cōformita
tē, quā habere cum semine sisanij q̄ȝ
arabice semsem appellatur.

Alsebati seu subetice vide vene alseba
ti seu subetice.

Alsahad est pars brachii infra cubitū
habens duo focilia, ⁊ terminatur
ad rasetam manus.

Alseid idest brachij.

Alselha est apā frigidum glandosum
habens chistim continentem ipsum

Alsuhar est arbor, ex qua fiunt arc⁹
in Persia.

Alshearagi est vocabulum persicum
⁊ idem est, quod calx.

Alserab ē dictio cōis ƀm Arabes ad
syrupos medicinales ⁊ ad vinum.

Alsemaim sunt venti calidi valde her
bas adurentes

Alsucharan apud Arabes quosdam
est cicuta. Alij vero dixerūt ꝙ est se/
men iusquiami nigri. Dixit diosc. ꝙ
stipes alsucharan sil'at̄ stipiti fenicu
li, pȝ aūt ꝙ talis stipes potius simila
tur stipiti cicute, q̄ȝ stipiti iusqami.

Alsamach seu alsemach est foramen ī
osse petroso in aure sicut se habet fo/
ramen vuee in oculo. Qn̄q̄ȝ xo apō
Arabes accipit̄ ꝑ pāniculo seu ner/
uo strato in concauo ossis petrosi, ⁊
qn̄q̄ȝ accipit̄ ꝑ instrumēto auditus.

Alsuichi idest similis frustulis paruis
suich vel sauich quod idem est, quod
frumentum aut ordeum fractum, ⁊
torefactum.

Alsus idest liquiritia.

Alsenchal vel alsenchar q̄ȝ ē alfengi⁹
ē syrupus ƀm quosdā factus cū suc/
co iuiubarū cum medicinis stipticis
buliendo, donec fiat spissus, ⁊ potest
exhiberi in potu ⁊ linimentis.

Alsemne est herba ex gn̄e lacticinioꝝū
⁊ granum eius nominatur shedane/
gi beri idest canabis siluester, ⁊ forsi
tan facit dormire propter vnctuosi/
tatem que est in eo.

Alseriaran est ell'm solutiuū scriptū ī
quinto cañ. ⁊ similiter saganea.

Alsurbed idest vene sub lingua.

Alsirbagi est raphano est cibarium fa
ctum ex brodio carnis, ⁊ aceto, ⁊ ra
phanis in oleo decoctis.

Alsedar idest scotomia seu obtenebra
tio visus.

Alsemur vide almencalbun

Alsehedie sunt apostemata vlcerosa,
ex quibus fluit aliquid simile melli
fluenti ex fauo suo.

Alsheb est color cineritius trahēs ad
quādā ruffedinē seu citrinitatē ruffā

Alsami idest ex regione Damasci

Alsacrugie est pondus vel mensura.

Alserengi idest minium.

Alserbegi est sorbitio facta ex frumē
to fracto, que est inflatiua, ⁊ facta cū
cepe minus est inflatiua.

Alsecrach ē auis viridis nota damasci

Alsemsar est arbor, q̄ dr̄ bussus.

Alsefale est regio Indie.

Alserax vel alserachs idest silex.

Alserach est quando aqua vel potus
alius ingreditur arteriam.

Alselach est grossitudo in palpebris,
ut pȝ fen. tertia primi.

Alsalach est serpens niger lōgus gros
sus, cuius pellis est nigra.

Alsinie vide speculum alsinie.

Alsedenegi idest emathites.

Alsabiar vide pillem alsabiar.

Alsabesefram est spēs ozimi hn̄s fo/
lia minuta ⁊ bonū odorē. Et scribit̄
ī libro alchuin arabico, ꝙ īterpreta/
tur odor regalis.

Alsaim idest intestinum ieiunum.

Alshauthat sunt caput purgia, que fi
unt cū reb⁹ liq̄dis ꝑ nares attractis.

Alsahara est vigilia superflua preter
naturalis.

Alsebha est nomen cōe ad oēs species
quadrupedum que dentibus ⁊ vn/
guibus suis aggrediunt̄ hoies mor
dēdo ⁊ lacerādo, ⁊ qn̄q̄ȝ mortē īferē
do, sicut leo, lupus, tigris, ⁊ sil'ia. Et
ab hoc nomine dicuntur mores al/
sebhaie idest mores similes morib⁹
talium animalium.

Alsebuie est dispositio rationis infan
tium seu puerorum.

Alshali est aial simile lupo.

Alsahari idest stella canicularis.

Alseilem est loliū seu zizania de quo ī
secundo cañ. cap. seilem.

Alshele est color varius idest medius
īter colorem nigrum ⁊ celestem seu
grisseum.

Alsabut est piscis sic nominatus ⁊ no
tus in Persia.

Alselgē seu alselgiem ⁊ allest sunt idē
⁊ significant rapam.

Alseleti vide alnatha.

Alsuach sunt ligna habētia in cortice
suo aliquā amaritudinē ⁊ cū huius/
modi lignis cōiter fricātur dētes.

Alseir est nomen medici.

Alsedabi idest ex ruta.

Alsafanin est auis, que dr̄ turtur.

Alsangiar est lactuca asini.

Alsebet idest anetum.

Alsuila ƀm Ebenbitar in libro de sim
plicibus est berēgesef q̄ȝ est spēs
ambrotani.

Alseudeni ē auis nigra habēs rostrū
citrinū ⁊ ƀm aliquos ē sturnus.

Alseheb idest apparitiones ignee.

Alsababach seu alsababech vt scribit Ebenesis de simplicibus est species ambrotani, sed Ebenbitar scribit ꝙ est planta seu arbor nota in Egypto ⁊ noĩatur bernuf, cuius magnitudo ⁊ folia similantur arbori granatoꝝ. Et succus foliorum eius confert epilepsie, ⁊ dolori pũgitiuo, ⁊ colico, sicut scribit Ebenbitar cap. bernuf. Et auctoritate Themimi nominatur etiã sabanech vel sabanegi, ⁊ cõfert epilepticis, maxime pueris.

Alsagi ẽ arbor Indie magnus sic̃ scribit Ebẽbitar, ⁊ serratura ipsius assũpta in potu extrahit vermes auctoritate Rasis in libro continentis.

Alsarmach idest atriplex.

Alsecagi.i. excoriatione cutis capitis

Alsaberchan seu alsaburchan est species ferri quod tenerum est ex quo fiunt claui ⁊ huiusmodi.

Alsech.i. realgal seu toxicum muris.

Alseder est arbor nabach.

Alserugi est sal, q̄ egreditur ex muris

Alsafabai idest nigrefacte.

Alsaber est nomen medici.

Alseras est spẽs affodilorum quidam putant ꝙ sit spẽs consolide.

Althese vide albadeb.

Althoin vel thabun est apã pestiferũ venenosũ ꝙ fit ex materia corrumpẽte idest venenosa vt exponũt Arabes. Et lʒ Aui. fen. prima primi cap. de egritudinibus cõpositis dicat ꝙ est apostema in locis que sunt emunctoria membrorum principalium sicut caro glandosa in inguinibus ⁊ similia, tamen fen. iij. quarti. cap. de althoin dicit, ꝙ est quodcũqʒ apã venenosum, ⁊ sic antrax, quod accidit ĩ membris non glandosis, dr̃ althoin.

Altemelmel vt exponunt Arabes est priuatio stabilitatis seu ẽ inq̄etudo.

Altherel est inflatio faciei ⁊ palpebrarum oculoꝝ similis cacesie accidens ex permixtione vaporum cũ substãtia mẽbrorũ, ⁊ est dispositio similis altebegi. Et quãdoqʒ etiam accidit ĩ tibijs ⁊ color patientium eam declinat ad plumbeitatem, ⁊ citrinitatẽ propter debilitatem caloris innati.

Alterbel est inflatio accidens in extremitatibus ⁊ in membris pauci sanguinis propter dominium phlegmatis subtilis propter debilitatẽ digõnis. Et quidã expositores Arabes dicũt, ꝙ alterbel est inflatio causata ex permixtione substãtie aquose subtilis cũ substantia membrorum. Et quidam dicũt ꝙ causatur etiã ex permixtione vapoꝝ cũ substãtia mẽbri.

Altocbme arabice idem est, ꝙ nauseatiua satietas, ⁊ exponitur a Syrasi persico, ꝙ sit corruptio cibi in stomacho, ⁊ Auic. xiij. iij. cap. de signis altocbme, et de ablatione digõnis scribit. Et ideo sequitur ꝙ sit corruptio cibi in stomacho, que accidit cibo in digesto, ⁊ quia talis cibus corruptꝰ est superfluitas ideo ab eo causatur repletio. Et nota ꝙ altocbme nõ solum reperitur in digestione prima, sed etiam in secunda.

Althecaregi ſm expositores arabes ẽ putredinis species, ad quam sequit̃ in superficie rei, que putrefit, color albus.

Altergia vide alargiba.

Altamari est electuariũ de dactylis.

Altaiugi vel alteiugi est auis, que dicitur perdix, alij dicũt ꝙ ẽ phasianus alij asserunt sicut Ebenbitar ꝙ est auis similis coturnici in omnibus, nisi ꝙ sub allis habet quasdam pẽnas nigras ⁊ albas.

Altuabel sunt semina calida contusa, que super cibis sparguntur. Et quãdoqʒ species aromatice calide puluerizate dicuntur altuabel, ⁊ ẽt alfauie

Altabaleb est lenticula aque.

Althaleb est herba nascens in paruis fluminibus, ⁊ sub aquis riuulorum currentibus ⁊ dicitur muscus aque.

Altalch est alumen scissũ quod vulgares appellant alume scaiola, ⁊ de ipo habetur. 2. cañ.

Altheil seu althil apud Arabes etiã appellatur negiem vel negim: ⁊ est herba, que dicitur gramen, ⁊ plures habet species, quedam enim est lenis quedam pillosa ⁊ de hoc habetur in 2. cañ. cap. proprio. Et althil dicitur ꝙ sunt folia trifolij quod non multũ eleuatur a terra, ⁊ habet flores rubeos aut albos.

Altharthut est planta, ex qua extrahitur ammoniacum.

Altharathit ẽ planta stiptica, que nascitur sicut fungus, ⁊ Auic. de ipsa facit capitulum. 2. cañ. ⁊ Damasci est valde nota, ⁊ vsitatur in retentiõe sanguinis per inferius in potionibus ⁊ clysteribus administrata. Et ſm aliquos arabes est preputium terre.

Altors vide aaulusen.

Altorsia vide aaulusen.

Althendue est locus mamillarum in viris.

Althedi est pars mamillaris in mulieribus.

Altedarigi sunt aues, que dicuntur fasiani.

Alterub est species pini non faciens fructum.

Altensa est cocodrillus.

Althach est coopertorium sphericum capitis.

Altafasil vel altassil ẽ cibus factus ex lentibus vel mes collatis, sicut decoctio seu brodium lentium forte, aut decoctio lentium excorticatarum cũ multa aqua ita, vt fiat cibus potabilis. Alij autem arabes dicunt ꝙ ẽ cibus factus ex lentibus vel mes, ⁊ aceto.

Alterehel est mala dispositio corporis humidi causata ab ocio ⁊ a causa extrinseca.

Altemded vide allui.

Altaraxacon est endiuia siluestris.

Althute est egritudo similis moro, althut enim morum significat.

Alternum est cantilena que fit cũ frequenti motione gutturis, quam vulgares appellant golizar.

Althalba sunt dactyli immaturi parui, cum primo egrediuntur ex arbore, seu sunt flores dactylorum contenti in vagina habente figuram duarũ manuum simul applicatarum, ⁊ huiusmodi vagina tempore veris egreditur in sumitate trunci ipsius arboris inter folia ipsius ⁊ dum primo incipit egredi, efficitur sicut cucumer dulcis comestibilis, qui arabice appellatur algiemar, ⁊ comestus prohibet inflammationem sanguinis. Aliqui dicunt ꝙ althalba est arbor dactylorum.

Altabtab est ludus in quo pila rotunda ex corio plena uento aut re alia percutitur ⁊ proiicitur ab vno homine ad alium ⁊ alium.

Altualil idest verucis.

Altamur est animal magnum de numero rapacium.

Altaluch idest fex vel linimentum.

Altelassis idest nasturtium album vel babilonicum, naʒ apud Arabes idẽ sunt.

Alterbarba vide etas alterbarba.

Altarich est species piscis parui curti ad quantitatem palmi, qui piscatur in loco ciuitatis Achalat in regione Persie, ⁊ huiusmodi pisces saliũtur ⁊ exiccantur, ⁊ in diuersas regiones asportantur, ita exponit Syrasi.

Aluthar idest necessitas.

Alusem uel aluesiu ſm arabes est vestigium nigrum artificialiter factum in balneo dum porrositatis cutis sũt aperte pungendo ipsam cutem cum plurimis puncturis sibi inuicem cõtiguis ſm lineationem ⁊ figurationem intentam, postea super puncturas predictas imponit̃ indicus subtilissime puluerizatꝰ ita, vt penetret coloratum illud in foraminibus pũcturarum, ⁊ dimittitur locus cũ panno lineo, donec consolidentur pũcture cum colore predicto.

Aludacha est eminentia in coniunctiua oculi similis bothor albo, quasi ipsi sit pinguedo vel adeps eius.

Aluresan seu alurasen est species colũborum siluestrium, qui sunt alijs maiores ⁊ noti in Syria.

Alures seu alueres apud Arabes idẽ est, quod radix curcume contrita, cuius color est citrinus ad rubedinem declinans.

Aluardachule est radix sic nominata.

Aludha idest albaras ita exponitur super. 2. cañ. cap. de homine.

Aludha est genus chōchilioꝝ que ap
pellātur porcellete ita exponitur. 3°.
cañ. cap. ō cura apatũ i radice auris.
Alusitas vel alusuasi est cogitatio vel
imaginatio corrupta in qua hō dubi
tat an id quod fecit, vel est faciendũ,
sit factum vel fiat bene, aut nō bene,
⁊ est cogitatio dubiosa cũ timore ⁊
fastidio absq̄ causa, ⁊ latine potest
dici sollicitudo melancolica.
Alusen idest ireos.
Alumen humidum apud Arabes est
spēs aluminis albi coloris, sicut ceru
sa, aut lac, ⁊ est fluidũ nō petrosũ, sic̄
scribit Ebenbitar i lib. ō simplicib⁹.
Alurel est animal terrenum simile la
certo coloris cineritii lōgum ad quā
titatem trium palmorum.
Aludi ē humiditas que egredit̄ post
coitũ vel ante coitũ absq̄ delectatiōe
⁊ dsiderio coit⁹ ⁊ absq̄ erectiōe v̂ge
Aludhi vero cũ aspiratione scriptũ, ē
humiditas que egreditur ex v̂ga an
te ⁊ post egressionem vrine.
Alureschin est species variolaꝝ, ⁊ est
dispō corporis, in qua apparent i cor
pore macule rubee violacee q̄ diuer
sificant̄ in magnitudine, ⁊ numero,
⁊ colore ꝑm diuersitatem humoris.
in multitudine ⁊ qualitate sua, ⁊ scri
bitur in tractatu de peste arabico,
quem ego traduxi ꝙ alureschin acci
dens in tempore pestilentie est egritu
do perniciosa ꝑm plurimum.
Aluhazi idest punctura
Aluleb idest foramini torcularis per
forato in girum.
Aludchi idest caro dura ad albidinē
tendens.
Aluthel est alambicum, quo vtuntur
alchimiste in distillationibus.
Alzarachat sunt instrumenta in qui
bus attrahit̄ aqua, ne det̄ vacuũ, si
cut sunt traiectoria seu siringe, qbus
vtũt̄ chirurgici, ⁊ sic̄ vasa vitrea tor
ta, in quibus per attractionem aeris
a concauitate ipsorum eleuat̄ aqua,
Unde ex ipsis fiũt fontes artificiosi,
⁊ huiusmodi vasa arabice appellan
tur semarat.
Alzelabi vel zelabie est cibus ex pa
sta tenera valde habens figurā luna
rē, ⁊ talis cib⁹ frigit̄ in oleo, postea
comedit̄ cũ melle aut zuccaro, ⁊ vsi
tatur valde in Syria, ⁊ Egipto, ⁊ ē
valde spōgiosus diuersitatē habens
in partibus suis. s. grossitie ⁊ subtili
tate, Et de eo scribitur in libro Bena
gi albian.
Alzeit vide oleum alzeit.
Alzagi idest vitriolum viride, de quo
in secundo cañ.
Alzarazir apud Arabes sunt aues, q̄
lz sint similes aliq̄liter turdis in ma
gnitudine, differunt tamen ab ipsis.
Nam alzarazir habent plumas ⁊ pe
nas nigras cũ aliqua albedine signa
tas, ⁊ apud venetos dñr stornelli.

Alzersech idest amirberis.
Alzenbach oui vide albedo oui.
Alzanbach est oleum sisaminum
Alazarach vel alzarcha est color cele
stis seu grissus vel glaucus.
Alzebd idest butirum crudum.
Alzimiar idest viride eris.
Alzardach vel alzardagi idest crocus
hortulanus.
Alzemone idest eos qui se mouere nō
possunt propter mollificationem.
Amaracus idest maiorana
Amgailam vide alcharad.
Amsagi idē est, qō hũiditates ꝑmiste
Amuridus est dispō melancolica, in q̄
homo semper ridet.
Anagalus ē auricula muris.
Ansadius est species lactuce asini
Anfagiar vide chadessan
Anfasalan idest separatio
Angiadan est herba asse.
Anzarut idest sarcocolla.
Aq̄ sabachie sunt aq̄ existētes i locis
baurachijs. s. locis aridis adustis.
Aqua lactis crudi est aqua, que colla
tur ex lacte coagulato acetoso, ⁊ hu
iusmodi lac dr̄ crudũ, q2 non est buli
tũ, neq̄ decoctũ, sed est factũ acetosũ
⁊ coagulatũ ꝑꝑ mixtionē alterius la
ctis acetosi in ea permixti, quod est
sicut fermētũ in parua quātitate coa
gulās ⁊ faciēs acetosũ lac, i q̊ pōit̄.
Aqua gaderan idest aqua stās in gur
gite aut fossis.
Aqua myrrhe ꝑm aliquos est aqua i
qua dissoluta est myrrha, aut in ea
decocta. Alij dicũt ꝙ si myrrha cir
cũdet̄ albumine oui idurato, ⁊ sic di
mittat̄ per dies aliquot in loco terre
no humido, tunc liquefit myrrha, ⁊
liquor ille collectus in vase supposi
to est aqua myrrhe.
Aqua zuccari est aqua canne zuccari
vel ꝑm alios est aqua, in qua bulitũ
est zuccarum.
Aqua ferri idest aqua minere ferri.
Aqua cāphore ꝑz Arabes est aqua, q̄
fluit ex arbore producente cāphorā,
⁊ talis aqua, ⁊ similiter eius arbor
sunt calida in. 3°. ⁊ cāphora est frigi
da ⁊ oēs affirmāt. Et de huiusmodi
aq̄ scribitur in libro Benagi albian.
Aqua tabarzet est aqua, in qua disso
lutum seu coctum fuerit zuccarum
tabarzet.
Aqua sauich ordei est aqua, in qua in
fusum est per aliquod tempus parũ
sauich ordei.
Aqua cucume est aq̄ calefacta in vase
eneo, quod apud venetos dr̄ Cuogo
ma. Et barbitōsores vtuntur ea defe
rentes aquam calidam hinc ⁊ inde.
Aqua oliuarũ est aqua salita, in qua
seruantur oliue condite.
Aqua casei amara fit ex contusione ca
sei saliti, ⁊ permixtione eius cũ aqua
que dimissa hoc modo lōgo tempo
re efficitur amara.

Arbor abraban vide bengiechest.
Arbor da li pr̄ nr̄i vide azadaracht.
Arbor vel planta marie vide segiar
mariem.
Archub vide alarchub q2 idē sunt.
Argialesus est species lactuce asini.
Argiuan vide alargiuani.
Argiaha vide alargiaha q2 idem sũt.
Armal seu armel seu armach ꝑm qō
scribit̄ ab Auic. 2°. cañ. cap. ꝓprio ē
lignũ odoriferũ seu aromaticũ simi
le cinamomo grosso, ⁊ nascitur in re
gione Jamen non multum distante a
mari rubeo. Et hoc idem dixit Ra
sis ⁊ Ebenbitar.
Arsef est planta spinosa ex genere car
di producens virgultum simile aspa
rago, in cuius sumitate est flos, ⁊ il
lud virgultũ elixat̄, ⁊ comedit̄, q2 ē
cibus delectabilis augēs coitum, ⁊
Persici nō solũ comedũt virgultum
tēpore veris, sed ipsum plantam, cũ
incipit pullulare anteq̄ȝ expandat fo
lia spinosa ⁊ virgultum supradictũ.
Arzi alnil vide bulbus.
Ascalebi sunt homines quinti vel sex
ti climatis.
Aschaf dr̄ ꝑm duas intētiones, quaꝝ
vna est mollificatio corporis, ⁊ ꝑm
hāc intētionē caro mulieris dicitur
aschaf idest rarior seu magis mollifi
cata ꝑꝑ paucitatē exercitij resoluētis
humiditates mollificātes ꝑm qō di
xit princeps. Altera ꝟo intētio ē vt
dicatur corpus multarum porrosita
tum latarum sicut caro viri habens
porrositates plurimas latas.
Aselengi seu aslagi seu aslengi est ra
dix quedam q̄ habet folia ⁊ spinas.
Et physici in Syria dicũt ꝙ est spēs
artanite de qua loqtur Auic. 2. cañ.
⁊ fullones vtunt̄ ea lauādo ⁊ mũdifi
cādo lanam, ⁊ pannos ex ea factos
cũ decoctione ipsius. Et aromatarij
ēt vtũtur decoctione huiusmodi ra
dicis ponēdo parũ de ipsa in confe
ctionibus factis ex melle aut ex sa
pa, cũ volũt dealbare cōfectiones ꝑ
dictas ita vt videantur ex zuccaro ⁊
amylo facte. Et ꝯfectiones ꝑdicte ni
hil de amylo habētes sũt viscose du
re ad masticandũ, ⁊ radix ꝑdicta est
valde nota apō damascenos. Et ego
exptus sum ꝙ ei⁹ decoctio remouet
maculas vestium ⁊ mũdificat pānos
Asefid idest sinapis albi.
Assidbegi vel assidbagi vel assidbegi
an vide bagi.
Assahani idest ex regione Persie que
dr̄ assahan vide alassahan q2 idē sũt.
Asnen vide alkali.
Asne vide vsnee.
Assius ꝑm quosdā idē est, quod nix si
ni, que qdē apud Ebenbitar est lapis
qdā transparēs, sicut sal gēma, q cũ
exponit̄ aeri cōuertitur in puluerez,
sicut est puluis aluminis cōtriti, ⁊ in
sapore est acutus, ⁊ salsus, ⁊ defert̄
ex India

ex India, sed tñ iste sermo nõ est ꝯfor
mis dictis Auic. 2. cañ. q dixit ꝙ as
sius est lapis sup quẽ generat sal ex
roratiõe maris cadẽtis super ipsum.
Cum etiã multi tñ vtũtur nive syni
loco assius, ⁊ affirmant ꝙ Auicen.
ignorauit essentiam assius.

Astar ẽ põdus. ʒ. vi. ⁊ duoꝝ danich.

Astarach vide Segiar mariem ⁊ Me
ha seu Miha.

Astrusiun est species hyssopi.

Athas est apa in cerebro, ⁊ expositores arabes multũ diuersificant in de
clarãdo, q̃re apa ꝑdictũ dicat athas

Athaa vide algarab.

Athel vide chermazech vl' chãmuzech

Auianes est flos vitis

Auicena vide in prohemio.

Aumali sm Ebenesis idem est, quod
syrupus de melle.

Azadarach est arbor apud damascenos noiata zaizalacht, cuius flores
declinãt ad colorẽ violaceũ cũ aliq̃li
cinereitate, ⁊ tales flores sunt acuti
odoris, fructus ãt istius arboris ha
bẽt corticẽ albũ ⁊ sunt ad magnitu
dinẽ cerasoꝝ. Et huiusmodi qdẽ fru
ctus habẽt ossa alba, ex qbus fiunt
pr nri. Et talis arbor repit venetiis
⁊ pataui in enclaustris monasterioꝝ
⁊ mulieres appellant arbor da li pr
nri. Et folia eius sũt quasi sicut folia
agni casti, ⁊ reperit etiam in Syria.

Azad ẽ flos spẽi lilij vide susen azad

Azagithea idest extremitates.

Azhagi idest vox fortis.

Azor idest sine pillis.

Bachur mariem vide segiar mariem.

Bachila est pondus. xx. granorum or
dei ⁊ plus sm alios.

Bachele. i. fabe, ⁊ faba ẽ põdus aur. j.

Bacham vide albacham, q2 idẽ sunt.

Bachele ymanihe est olus iamenum,
⁊ est herba, q̃ apud vulgares dicitur
Bion.

Bachat idest manipulus.

Bace idest manipuli.

Bactisuba est nomen medici.

Bagadet vide Gion fluuius.

Bagi est nomen ꝑsicũ ⁊ est cõe ad oẽ ci
barium cũ carne preparatũ. Et ab h̃
noĩe deriuãtur ista noĩa vz assidbagi
sorbagi, sechbagi, ⁊ zirbagi. Unde
assidbagi est cibariũ ex carne elixa i
aqua simplici absq3 alia re. Sorbagi
est cibarium dictum cui addit rizuz
aut frumẽtũ fractũ aut aliqd simile,
Sechbagi est cibariũ cũ carne elixa
i aq̃ cũ aceto ⁊ zuccaro vel melle. Zir
bagi vo ẽ cibariũ ex carne elixa i aq̃
cũ aceto ⁊ melle ⁊ cimino. ⁊ bagi est
nomẽ sigulare. Bagiat vero plurale.

Banchara sicut scribit glosa arabica
est caro glandosa que est sicut strat⁹
sub venis pulsatilibus ⁊ non pulsati
libus que quidem appodiantur ⁊ in
nituntur super carnem glandosam
predictam ⁊ hec caro etiam nomina
tur marbad ⁊ marabad arabice, lati
ne vero mesenterium.

Bassera seu bassari vide albassari qa
idem sunt.

Bathbath seu bethbath est species
virge pastoris.

Batecha inda vide melon alraki.

Batecha viridis vide vt supra.

Batecha filistin vide vt supra.

Batecha alzachi vide vt supra.

Bazard vel bezard idest galbanum.

Bedarungi vel bedarugi sm Ebenbitar est species ozimi habentis folia
lata, ⁊ de eo scribitur in. 2. cañ. ⁊ alia
nomine appellatur Albuch.

Belha sunt dactyli recentes crudi ma
gis immaturi, q3 Besser.

Belbele est vas stricti orificij.

Bemengi est regio iuxta Halep ciuita
tem Syrie.

Bengiechest vt scribit glosa arabica ẽ
granum seu semen arboris abrahaz,
⁊ dicitur, ꝙ est arbor marie, quia hu
iusmodi arbor latine agnus castus
appellata minorat appetitum coitus
⁊ currat pollutionez, ⁊ folia eius cũ
stipitibus suis, cum sternuntur sub
dorso, prohibent pollutionem ⁊ ere
ctionem virge. Et mulieres cum ea
suffumigantur apud vehementiam
appetitus ad coitum.

Benat noctis sunt ea, que mouent vel
excitantur in nocte.

Berazede vel bezarede est panis i mo
dum fugatie perforatus cum digitis
aut alia re, ⁊ est bene coctus.

Bersausan idest capillus veneris qui
alio nomine ab Arabicis appellatur chusbare albir idest coriandrum
putei.

Berbengine vide nux metel.

Berengeset vide alsuila.

Besser est dactylus immaturus recẽs

Besd ⁊ morgian sicut scribit Ebenbitar auctoritate Aristotelis est lapis
vnus ⁊ idez. Sed morgian est radix
coralli, besd vero est corallus ramifi
catus. Aliqui vero Arabes dicunt
contrarium huius.

Betaran vide chadessan.

Bezarede vide berazede.

Bezard vide bazard.

Bezahar est lachrima cerui que generatur in ceruis quia cerui comedunt
viperas maxime in Persia.

Bhear vide albhear quia idem sunt.

Bichie est semen, cuius herba est nota
Damasci ⁊ seminatur in campis, ⁊ i
hyeme datur in cibum bobus ⁊ eqs.

Birsen idest pleuresis.

Bis mus est animal, quod inuenitur
iuxta napellum ⁊ nutritur eo, ⁊ appellatur latine mus napelli.

Bis musbuha idest napellus moisi.

Blacte bisantie est coopertorium cuiusdam conchilij reperti in mari rubro, ⁊ in alijs locis scriptis ab Aui.
2. cañ. cap. proprio. In supradictis
nãq3 locis reperiuntur quedam con
chilia seu animalia ostracosa, quorũ
coopertura est dura ostracosa in gy
rum figurata in modum limatiaruz,
sed sunt magis oblonga ⁊ maiora q̃3
corpora tegentia ⁊ circũdantia lima
tias, ⁊ in orificio ipsorum conchilio
rum est coopertorium, quod clauditur, ⁊ aperitur sm voluntatem animalis inclusi, ⁊ appellatur blacte bi
santie, quas ego sepius vidi adheren
tes suis cõchilijs, que asportata fuerunt ex mari rubro Damascum.

Bondacha est põdus. s. auellane, que
est pondus aur. j.

Bothor idest variole.

Brench kebuli vide albrench kebuli
quia idem sunt.

Buared est res comestibilis preparata cum aceto sicut capparis, rape, pa
stinaca, ⁊ similia.

Bulbus sm aliquos expositores arabes est species cepe dulcis saporis
nascens in montibus ⁊ apud Dama
scenos appellatur arabice arzi alnil
vel hasnil, ⁊ huiusmodi cepe tempore veris comeditur Damasci ꝓpter
sui dulcedinem, ⁊ in magnitudine ⁊
forma est sicut pirum muschatellum
⁊ est circũdatum ⁊ inuolutum a mul
tis villis subtilibus coloris ruffi cõ
textis in modum rete, ⁊ folia ab eo
exeuntia sunt subtilia ⁊ longa, ⁊ nascitur in montibus ⁊ apud physicos
arabes appellatur bulbus.

Burnia est vas terreum intus ⁊ extra
vitreatum.

Bus aldebarindi est species sief q desferuntur ex Armenia ⁊ administran
tur in apatibus ⁊ bothor calidis.

Buzeiden vide albabe barbarie.

Cacesia vide thebegi.

Cacozole vide condisi.

Cadamcaris ẽ arbor sic dicta, ex qua
plurimum picis fit.

Calcadis est vitriolum.

Calt seu culb est milium solis.

Calib est instrumentum, quo matris
aperitur, ⁊ vulua dilatatur, ⁊ apud
latinos dicitur speculum.

Calchidicon est species vitrioli. Alij
dicunt ꝙ est medicamen compositũ,
⁊ est vnguentũ corrosiuũ sic dictuz.

Calcuceraumenon idest eris adusti.

Camellus alnegib idest qui pascitur i
locis siluestribus. Scd̃m vero alios
est camellus valde velox in incessu ⁊
cursu suo, quez latini dromedarium
appellant.

Cambaduti est pars, q̃ ẽ apud occiput

Cambil sm Sirasim est species mãne
habens granula ad rubedinem tendentia. Quidam alij dicunt, ꝙ ẽ spe
cies alkekengi.

Canon vide in prohemio.

Candarusiũ est spẽs frumẽti romani,
⁊ eius magnitudo est inter ordeuz ⁊
frumentum, sed est magis proxima
ordeo, ⁊ non habet corticem, ⁊ pluri

mū de eo reperit̄ in regione Italie ⁊
Romanie Grecie, ⁊ eius complo est
magis ꝓpinqua cōplexioni frumen/
ti, ⁊ est boni nutrimēti generās san/
guinē cōuenientē, ⁊ augumētum fa/
cit in lacte, q̄m stringit naturam. Ita
exponitur a Sirasi arabico.

Canabit est spēs caulis nota in Syria
⁊ est habēs folia ⁊ thirsos sicut cau/
les, ⁊ inter folia ipsius est sicut glo/
bus medullaris alb⁹, in cuius sumi/
tate sunt sicut semina alba plurima
aggregata, ⁊ globus predictus ē flos
canabit ante ꝓductionē seminis cō/
pletā, nō eniꝫ cōplet semina nisi post
eleuationē floris ꝑdicti valde distās
a folijs eius, sicut contingit in flore
caulium, ⁊ habet similitudinē aliq̄lē
cū specie caulium, q̄ venetijs dicitur
capuzi. Et expertū est, ꝙ semina ca/
puzi seminata in Syria ꝓduxerunt
canabit, ⁊ semina canabit in hortis
venetis produxerunt capuzios.

Canaberi est auis, de qua loqtur Aui
cen. in cura colice, ⁊ dr̄ ꝙ ē auis, que
apud venetos lodola appellatur.

Canis alseluchi est canis, quo veneto
res vtuntur in capiendis auibus aut
quadrupedibus.

Capilli merselan sūt capilli nutriti nō
tonsi neqꝫ abrasi, sed longi in radice
idest ab ineunte etate, aut ex antiqua
consuetudine.

Carissa est cibatio acetosa, que apud
latinos gelatina appellatur.

Carnub sceni est carnub, que cōmuni
ter comeditur.

Carnub nabathi vide aliembut

Carnub spine vide vt supra.

Caras est priuatio loquelle.

Carthas vel carathis est herba iunci
exsiccata, ex qua cōstructe sūt charte
pro libris scribēdis, sicut iaꝫ consue
uerunt antiqui egyptij, aut per car/
thas intelligitur papirus ipse seu iū
cus exsiccatus ⁊ antiquat⁹, sicut illō
qō assumitur ex stramento antiquo,
quod apud vulgares venetos appel
latur stuora, ⁊ fit ex !papiro seu iun/
co recenti.

Carui albuꝫ idest carui cōmune apud
Arabes.

Carui nigrū idest ciminū apō arabes.

Casbs est dactylus nō bene maturus
sed propinquus maturitati non re/
cens sed exsiccatus.

Casd idest moderata non forti.

Catinus de sceni est vas quod asporta
tur de regione sceni, ⁊ apud venetos
dicit porcellana.

Caulis aque ꝫm expositores arabes ē
nenufar.

Cazef est vas figuli coctum.

Cepe althalchaiar ꝫm Arabes est ce/
pe paruū oblōgū acuti saporis, quod
apud venetos dicitur scalogna.

Chadessan ⁊ sahagian ꝫꝫ expositores
arabes est solutio cōtinuitatis in sup
ficie mēbri, cuius q̄dē supficiei ꝑtes
diuersificātur in asperitate, ⁊ lenitate
in eminētia, ⁊ depressione, q̄ q̄dē di/
uersitas causat̄ ex solutione cōtinui/
tatis supradicta. Uerū chadessan ap
propriat̄ solutioni cōtinuitatis, q̄ ac
cidit cuti ⁊ ꝑti exteriori supficiali cor
poris. Sahagian vō approp̄at̄ solo/
ni ꝯtinuitatis, q̄ accidit supficiei itri/
sece mēbri, ⁊ ꝓꝓ̄ excoriatio, q̄ acci
dit i itestinis sic̄ i disēteria vocat̄ ara
bice sahagian, tn̄ isti termini qn̄qꝫ
accipiūtur vt sinonima. Ulterius sci
endum ꝙ apud Arabes solutiones
continuitatis que accidunt ꝫm lati/
tudinem aut ꝫm longitudinem aut i
partes plures aut numero paucas
diuersimode nominantur ꝫm diuer/
sitatem membrorum in quibus ca/
dunt. Nam solutio continuitatis ac/
cidens in osse ꝫm latitudinem vocat̄
arabice chesaran idest fractio. Si ve
ro accidit ꝫm longitudinem eius, vo
catur sadahan idest scindens ipsum.
Solutio autem cōtinuitatis accidēs
chartilaginibus ⁊ neruis ꝫm tres di
uisiones, aut est in partes duas, aut i
partes plures magnas, aut paruas
siue ꝫm longitudinem siue ꝫm latitu
dinem. Et solutio quidem continui/
tatis huiusmodi si ꝫm latitudineꝫ vo
catur betaran idest incisio. Si vero
ꝫm longitudinem, ⁊ eius numerus
nō fuerit multus vocatur sacha idest
scissura. Si vero eius numerus fue/
rit multus vocat̄ sadachan idest con
tusio. Plerūqꝫ etiam accidit solutio
continuitatis in partibus musculi, q̄
si in extremitate ceciderit musculi si
ue cadat in corda: siue in neruo voca
tur hetchan idest attritio. Si vero se
cundum latitudineꝫ musculi accidat
vocatur hazan idest incisio. Si vero
acciderit ꝫm eius longitudinem, ⁊
fuerit eius numerus paruus, ⁊ fue/
rit eius profundatio multa vocatur
fadgan idest separatio vel incisio, ⁊
si fuerint partes eius multe ⁊ dilate/
tur ⁊ profundetur solutio continui/
tatis vocatur radani idest contusio
⁊ attritio. Et alrad ⁊ alfadg dicitur
de omni eo quod cadit in medio mu
sculi quomodocūqꝫ sit. Si vero acci
dat solutio continuitatis in arterijs
⁊ venis nominat̄ anfagiar idest eru
ptio, sed si cadat in longitudine ipsa/
rū vocatur chataban ⁊ faselan idest
incisio vel abscisio. Si vero processe
rit in longitudine ipsarum vocat̄ sa/
dahan idest scissura. Si vero accide/
rit ꝫm modum apertionis orificiorū
ipsarum vocatur tochban idest per/
foratio. Et si acciderit in paniculis
diafragmatis vocatur sedchan idest
ruptura.

Chastitū est nomen magistri saponis.

Chataban vide chadessan.

Chalaban idest dislocatio.

Chamach vide alchuamich.

Chalef est spēs salicis, ⁊ est arbor na/
scēs in locis humidis, cuius folia si/
milātur folijs ceresoꝝ non ꝓducens
fructū, sed flores valde odoriferos i
ꝑncipio veris añ exitū folioꝝ suoꝝ,
ex q̄bus floribus in Syria distillat̄
aqua odorifera, que administratur i
passionibus cordialibus calidis, ⁊ ē
valde in vsu. Et ex floribus ēt predi
ctis infusis in oleo fit oleū chalef si/
cut fit violaceū, ⁊ ex amigdalis ꝑmi/
xtis cū floribus predictis donec acq
siuerit odorem ⁊ humiditatem ipso/
rum exprimitur oleum, quod nomi/
natur etiam oleum chalef.

Chachule est cardamomum minus.

Chanbil est semen rubeum notū Da/
masci qō defert̄ ex regione Jameni.

Chasus ꝫm arabes est herba sup quā
cadit ros, ex quo generat̄ laudanū.

Chachali vide alchachali q̄r idē sunt.

Chartas vide carthas q̄r idem sunt.

Chaiar est cucumer cōiter vsitatus.

Chadam chareis seu chadem charis
ē granū pini min⁹, ⁊ ē notū Damasci

Chasurudar idē ē qō galāga. Nota tn̄
ꝫm Arabes ꝙ lꝫ casurudar ⁊ galan
ga sint idem tn̄ Aui. facit duo cap. in
2. cañ. vnū de chasurudar, alteruꝫ de
chaulegian, ⁊ ambo significāt galan
ga ad maiorē declarationē vt sciatur
eandeꝫ medicina nominari diuersis
noibus quorum vnūqōqꝫ scribit̄ in
cap̄. suis ꝑ ordinē alphabeti. Et sic fa
cit de cera, ⁊ de pluribus alijs medi/
cinis ꝓpter rationē suprascriptā, ⁊ ēt
vt quod deficit in vno capitulo perfi
ciatur in altero.

Chabazi interpretatur malua.

Chalidunium idest memiran, ⁊ Sera/
pio exponit chelidonia. i. memiran.

Chasab darirhe est calamus aromati
cus, chasab enim canna: darirhe ve/
ro aromatica interpretatur.

Chamel stomachi est superficies eius
intrinseca crisposa in modum super
ficiei existentis in pano de lana ha/
bentis pillos eleuatos ⁊ crispos.

Chateman idest nubes parua subtilis

Chasem in naso apud Arabes est op/
pilatio ad quam seq̄tur priuatio odo
ris, ⁊ quādoqꝫ accipit̄ pro priuatio/
ne odoris qn̄qꝫ ꝓ oppilatiōe i naso.

Chaisun vel chisun significat foramen
seu cōcauitatē ossis in naso existētis
⁊ est numeri singularis: chaiasin ve/
ro numeri pluralis.

Chanan ē sonitus accidēs i naso, quo
fit sepius ista vox chaha: vel ꝫm ali/
os est exitus vaporis fetidi ex nari/
bus: sicut accidit equis.

Chabisse vide alchabisse q̄r idē sunt.

Chalegi idest pomum seu coopertori
um super dentes.

Chanad est nomen medici.

Charis vide alcharis quia sunt idem.

Charegie vide odor charegie.

Charis alsemech tari idest cibariū ex
piscibus recētibus decoctis in aqua
cum aceto.

Charis albatun est cibarium ex ventribus animalium decoctis in aqua cum aceto.

Charis albachar est charis factum ex carne bouina.

Charis alsemech cum carne piscium.

Charmazech seu chermazech est fructus arboris athel, que est species tamarisci, ⁊ est arbor magna nota in Egypto, ⁊ fructus supradictus apud Egyptios ⁊ Syros appellat᷑ hadebe, ⁊ in oriente multum administratur ĩ medicinis stipticis exsiccatiuis.

Chairbua est cardamomum minus.

Chaisur est lapis pumex.

Charchus sicut scribitur in libro Ebẽbitar est plantago.

Chachole idest cardamomum maius

Chanun primo idest mẽse decembris.

Chazef idest testa contrita.

Cheseran vide chadessan.

Chemed est tristitia seu angustia accidens ex aere turbido.

Chede ẜm Sirasim est dispositio, que accidit ex repletione cibi.

Chetha vide alcheta q᷑ idem est.

Cherse vel kerse apud Arabes est nomen cõmune ad omnez corticem sed absolute dictum accipitur pro cortice cinamomi maxime grosso. Darsini vero apud Arabes est cinamomũ magis aromaticũ. Cherse igitur differt a darsini sicut cortex magis aromatica ⁊ cortex minus aromatica. ⁊ per cinamum apud latinos intelligendum est cinamoniuz grossum nõ multum aromaticum, ⁊ per cinamomum intelligendum est corticez subtilem cinamomi magis aromaticaz. Cherse vero gariofilatum est cortex aromatica habens odorem gariofilorũ que extrahitur ex arbore ipsoꝝ.

Chencharzed est gumi arsef quod est vomitiuum. Et arsef est species Cardi, que comeditur ĩ hispania, ⁊ Neapoli, ⁊ Sicilia.

Chir vide alchar.

Chiaugesem vide albehar.

Chiditan idest oculi, ex quibus fluit lippitudo grossa.

Chiach idest tortelle panis biscocti.

Chisun vide Chaisun.

Chistis idest saccus est enim vocabulum corruptum, quia arabice dicitur Chis.

Chichuanu idest herba pulicum, ⁊ talis herba puluerizatur in ciuitate Chairi circa dormientes ⁊ ex odore illius pulueris stupidi fiunt pulices, ⁊ non ledunt.

Chie idest masticis.

Cholade idest monile.

Chomach idest prefocatio.

Chorni vide color chorni

Chusbare albir vide bersuasan.

Chulzemi est regio maris rubri.

Chuba idest impetigo.

Chusi sicut scribit Benagi albian est electuarium conferens tussi.

Chuatem albayra idest terra sigillata.

Chuamich albaza est zufara preparata, ⁊ confecta cum sale ⁊ aceto.

Chur ẜm expositores arabes est sordities adherẽs parietibus alueoꝝ apũ Alij dicunt ꝙ est bdelium.

Churchum ẜm aliquos expositores arabes est vene citrine, ẜm alios vero est zafaran.

Ciminum album apud Arabes est ciminum cõmuniter vsitatum.

Ciminum nigrum est nigella.

Cinamum vide Cherse.

Cinamomum vide cherse.

Cinis purgatiõis eris ẽ cinis ĩ quo es purificatur a minera sua, ⁊ a partib⁹ terreis, in quibus generatur.

Cobti idest egiptiacum.

Colcotar est vitriolum citrinum.

Colsonia vide ratinegi.

Color rube⁹ alchani seu chani ẽ color rubeus clarus vehemẽtis rubedinis

Color chorni est color citrinus ad albedinem tendens.

Color rubeus alnasa est color rubeus clarus seu purus, ita exponit Sirasi. Alij dicunt, ꝙ ẽ color rubeus peruius, sicut color flamme ignis.

Color alatrongi idest color citri.

Cor rubeus alchaten idest color, ĩ quo est puluerulentia, ⁊ rubedo.

Color alasmazoni idest color similis floribus ireos.

Cocodrillus ẜm Arabes si parit oua in aquis tũc generat᷑ alius cocodrillus. Si vero ĩ cãpis iuxta aquas tũc nascitur stincus. Et ꝓpterea dicit᷑ ꝙ stincus sit de semine cocodrilli.

Confectio alberzachali est confectio sic dicta de qua in antidotario.

Cõdisi qđ arabice dicit᷑ condes est radix nota in Syria, ⁊ est grossa sicut digitus polex habẽs saporẽ ⁊ odorẽ acutũ, neqꝫ similat᷑ helleboro, neqꝫ ẽ species eius sicut dicũt latini. Ebenbitar eni in libro de simplicibus dixit, ꝙ neqꝫ Dioscorides neqꝫ Galien⁹ loquuti sũt de ipso. Et dixit Isach eben hamran ꝙ cõdisi est radix plãte, cuius pars interior decliuis est ad citrinitatem, ⁊ pars extrinseca corticalis est nigra ⁊ ipsius plãta similat᷑ alchencher, qđ ẽ albarsef, qđ ẽ spẽs cardi, q̃ in sicilia appellat᷑ cacozole.

Cõfectio albesd idest ꝯfectio coralloꝝ

Cornu spice quid sit ignoratur.

Cot vide alassest.

Cotila est pondus. ℥. x.

Creta q̃ comedit᷑ est lutũ comestibile

Cubrus est insula cypri inde cubrusi idest cyprius.

Cucumer capparis ẽ fructus capparis q̃ subseqtur ad florẽ ei⁹, ⁊ ẽ cucumer paruus viridis durus continens semina, ⁊ in forma ⁊ magnitudine similatur cucumeri asinino.

Culb. vide calt.

Cunicũ ẽ cucuma seu vas ereũ q̊ barbitõsores vtũt᷑ portãdo aquã calidã.

Curascie idest ex mari rubro.

Dab vide aldad quia sunt idem.

Dactyli heiron sunt dactyli magni bene maturi.

Dactyli alsebir sunt dactyli magni bene maturi.

Dabab est aĩal mediũ inter lupũ ⁊ canem comedẽs cadauera, ⁊ comedit᷑ caro eius ab hominib⁹, ⁊ reperitur in Syria in magna copia.

Danich est pondus. ℈. 5.

Darsini vide cherse.

Darb vel darab vide aldarab, q᷑ idẽ ẽ.

Daruch est pondus libr. iiij.

Darirbe vide chasab darirbe.

Debach est arbor, que ꝓducit viscum ⁊ accipitur quandoqꝫ pro visco, ⁊ fructus eius est sebesten.

Desle vide Sion.

Dend ẜm Arabes est granũ spẽi alkerue, de cuius ꝓprietate est, ꝙ medulla alba intra corticẽ eius minuat᷑ cũ tẽpore, donec totaliter finiat᷑, ⁊ nõ remaneat nisi cortex, vt expimẽto visũ est, ⁊ in qbusdã regionibus tardius cõsumit᷑, in qbusdã vo citius, ⁊ ẽ granũ regis ⁊ medulla ipsius trita ⁊ mixta cũ pauco oleo ⁊ aceto confert tinee linita abrasis capillis.

Dentes alhalm idest dentes prudẽtie, q᷑ in etate, in qua nascuntur isti dentes, ratio ⁊ prudentia est perfecta.

Dẽtes muris apđ Arabes sũt additamẽta supflua dura nascẽtia in extremitatibus vnguium iuxta carnẽ ẜm latitudinem ipsarum situatis, ⁊ vulgares veneti appellant ipsa spelli.

Denan sũt vasa ĩ qb⁹ reperit᷑ ĩ vnũ.

Derezi ⁊ suun idẽ sunt ⁊ significãt cõmissurã, inde derezan ⁊ medaruzan q̃ sunt idẽ ⁊ interpretat᷑ cõmissuralis

Derdar ẜm Arabes ẽ arbor ꝓducens linguã auis, in qua arbore generant᷑ quedã capita inflata in qbus est humiditas, ex q̃ generant᷑ vermes ĩ modũ cimicum, qui quum egrediuntur volant sicut musce parue.

Deuiasef est nomen medici.

Derusitun est species vue vulpine, que nominatur allezin.

Dhau diei ẜm arabes est hora secunda seu tertia diei.

Dhelizi apud Arabes est trãsitus ex vno loco ad alium sibi diuersum.

Dhenegi est lapis viridis, ex quo fit puluis, quo vtuntur pictores.

Diacodion est confectio de papauere de qua scribitur in antidotario ⁊ dicitur arabice diacude.

Diachebed regũ est cõfectio cuius descriptio habetur in antidotario.

Dichbardich est medicamen compositum causticum Rasis.

Diudaru ẽ plãta ex genere titimalloꝝ

Diochen idest milium.

Duaden ſm aliquos expoſitores ara/
bes eſt ſanguis draconis.
Duaden alderdar ideſt fruct⁹ ſeu flos
alderdar, quod eſt arbor cimicuȝ vt
patet ſecundo cañ.
Dubellati vide aldubellati, q2 ſūt idē.
Dub eſt arbor, que dicitur platanus.
Dumel vide aldumel, q2 idem ſunt.
Durdi arabice eſt fex rerum ſubtiliuȝ
fluidarum non viſcoſarum, ſicut vi/
ni aceti, ⁊ ſimilium.

Eben hali vide in prohe//
mio.
Ebenſina vide vt ſupra.
Ellīn alcabt ideſt ellīm ex ſcoria ferri,
ſeu ex reſidentia, aut fece ferri.
Embuba ideſt cannula.
Emplaſtra alraſbe ſunt emplaſtra in
quibus cadit merdaſengi ⁊ plumbū
⁊ alia frigida ſicca.
Enclauſtrum vel tinctura nigra alaſa
chafe ideſt tinctura, qua magiſtri ſo/
tularium ꝑparāt ⁊ lingunt coria, ex
quibus efficiuntur ſotularia.
Es cyprium eſt aurichalcum.
Eſſere vide almeſſera.
Etas alahadate apud Arabes eſt etas
recēs ſeu viridis, ⁊ noīatur hoc noīe
ꝑpter propinquitateȝ eius ad tēpus
ſue natiuitatis.
Etas almechthelin ideſt etas prime ſe
nectutis.
Etas alterharba eſt etas, in qua pue/
ri fortiter mouentur, ⁊ creſcunt.
Etas algulamie ⁊ arehach ideſt etas
pollutiōis, ſeu etas, ī qua īcipit egre/
di ſperma, quouſq; barbeſcat.
Etas alferhian eſt etas, qñ barba ē cō
pleta, quouſq; deſinat creſcere.
Exercitium alaſtadad eſt exercitiū pre
paratiōis. ſ. precedēs exercitiū forte.
Exercitium alaſtardat eſt exercitium
debile ſequens forte.
Eylbua eſt cardamomum minus ſm
Ebenbitar, ⁊ eſt granum apud Ita/
los appellatū melegete ⁊ dr̄ ēt Heil/
bua. ⁊ Tin alfil, ⁊ Thairbua.

Faba egyptiaca ſm Ebenbitar
nō eſt lupinus, ſed eſt vere
faba, in cuius concauitate reperitur
res viridis, cuius ſapor eſt amarus,
⁊ relique partes non ſunt amare. In
alijs aūt fabis nō egyptiacis nō repe
ritur ſic illa res viridis, tñ Auic. cap.
de lupinis dixit ꝙ lupinus eſt faba
egyptiaca ⁊ intelligitur illa in cuius
concauitate non reperitur illa res vi
ridis amari ſaporis.
Fabe pondus ⁊ pondus aur̄. j.
Fagdan vide Chadeſſan.
Fagaie eſt flos alcanne.
Fagaleſus ſeu fagilinius a quibuſdaȝ
arabicis putat̄ eſſe arthanita illa, q̄
eſt ſicut rape.
Fangekeſt ideſt agnus caſtus, q alio
nomine in arabico etiam appellatur
Bengekeſt.
Farſiuȝ vt exponit gloſa arabica eſt al
ſucharan ideſt cicuta.
Faſelan vide chadeſſan.
Faſſaſa vide alaſſeſt.
Fatraſilium ideſt apium montanū, hoc
enim eſt fortius q̃z apium, ⁊ q̃z petro
ſelinum.
Fater ſeu fatera eſt fungus.
Faudenegi vide alfaudenegi, q2 ſūt idē
Fechan ideſt diſlocatio a loco ſuo vel
diſtorſio eius.
Fed vide alnemer.
Fedchan vide Chadeſſan.
Fel ſm expoſitores arabes ē radix ne
nufaris indi. Alij autem vt Ebenbi/
tar dicunt ꝙ eſt fructus.
Feludegi vide alfeludegi, q2 idē ſunt.
Felizhaeregi vide alfeluzabaragi, qa
ſunt idem.
Felendiſiun eſt medicamen cōpoſituȝ.
Felengiar ſeu felengi eſt pondus. ʒ. i.
⁊ quarta.
Felfelmunu ideſt radix arboris pipis.
Feriſmus arabice idē eſt, ꝙ latine pria
piſmus, ⁊ ſm Ebencoſ arabicū talis
egritudo ſic appellat̄, q2 patiēs eam
ſimilat̄ ſtatue hoīs, que pingebatur
in balneis cū virga multū erecta cau
ſa riſus, vt allicerēt̄ hoīes ad balnea
Feſafes ideſt cimex vide alfeſafeſ.
Feterat ideſt tepores ⁊ remiſſiones.
Fex croci hortulani eſt illa fex, que re/
manet de croco poſt eius infuſioneȝ
ī aq̄ limonū ꝑ tictura rubea faciēda
Ficus algiemiȝ vel algiemizi eſt ficus
pharaonis, ⁊ tales nō oriuntur in ra
mis ſubtilibus iuxta folia vt alij fic⁹
ſed in trunco ⁊ in ramis groſſis.
Fi bachaliafuch ideſt in cōmiſſura co/
ronali, vbi terminatur ſicipur, ita ex/
ponunt Arabes.
Filzaheregi vide alfeluzabaragi quia
idem ſunt.
Flos ſalis eſt aſſius de quo Auicen. 2.
cañ. ⁊ dicitur etiam flos aſſius, ⁊ ab
aliquibus appellatur nix ſini.
Flos ſquinanti vide ſuperius ſqnanti.
Focha eſt potus, qui fit aliquando ex
paſſulis bullitis cū aqua, aliquādo
ex farina ordei, ⁊ aliquādo cum me/
dulla panis, ⁊ qñq; additur menta,
aut ruta, aut apium. Et qñq; ponun/
tur in eo aromatica, ⁊ qñq; non ſm
diuerſas intentiones, ⁊ quandoq;
fit ex melle.
Focha alcharm ideſt flos vitis.
Fora vide ſabot.
Fuchi vt declarat gloſa arabica exteri
or eſt ſpecies arboris ienbut.
Fulad vide alfulad.
Fulfulmun vide felfelmun quia ſunt
idem.

Gadu eſt apoſtema durum.
Gallus aque vide almencalbun.
Galeme mulieris ideſt appetitum ei⁹
ſuperfluum coitus.
Galline alfethi ſȝ expoſitores arabes
ſunt galline, que nondum pepere/
runt oua.
Galie ideſt galia ſemper aromatizata
cum muſco aut alijs odoriferis.
Gam vide algam, quia ſunt idem.
Ganagana vide ſcaculos.
Gane ideſt loquutio reſonans in naſo
Garichi arundinum vide algarichi
Gaſi ideſt ſincipis, vnde almagaſi ideſt
ſyncopizatus.
Gauonis ideſt amigdalarum gulle.
Gede ſeu giede eſt ciuitas ī littore ma
ris rubri quaſi equidiſtans ab extre
mitatibus ipſius maris, ⁊ diſtat a ci
uitate Meche itinere duorum die//
rum. Et ad hunc locum Gede conflu
unt naues ex India portantes piper
⁊ zinziber, ⁊ alia aromata, que po/
ſtea per mare rubrum in nauibus
paruis verſus littus non multum di
ſtans a Sinai monte aſportantur, ⁊
poſtea deferuntur ſuper camellos in
Syriam ⁊ Egyptum.
Gedi ſeu giedi ideſt ex ciuitate Gede
ſupradicta.
Gererati vide algiererat, quia idē eſt.
Geſſa ideſt durities.
Giaures ideſt panicum.
Giaſir ideſt oppoponacum.
Giedul ſunt rami venarum, que ſunt
ſicut rami, ⁊ ſuachi ſunt rami gieda/
ul, ⁊ ruada ſunt rami ſuachi ita, ꝙ
giedaul ſunt rami minores q̃z rami
venarum proprie, ⁊ ſuachi ſunt mi//
nores q̃z giedaul, ⁊ ruada minores
q̃z ſuachi.
Gieſt albelut ſm Arabes eſt cortex in
terior ſubtilis glandium adherens
medulle ipſarum ⁊ eſt coloris ruffi,
⁊ dicitur Gietſ glandium.
Giepſin ideſt gipſum preparatum
igne ⁊ artificio, ⁊ eſt laminoſum, cu/
ius lamina ſubtilia ſunt tranſparen
tia ⁊ peruia.
Gies ſeu gips eſt gipſum non prepara
tum, ſed naturale ex minera ſua ex/
tractum.
Gienſefran eſt ſpecies baſiliconis.
Giezar ſunt radices, que venetijs vul/
gariter appellantur carotte.
Giazarberi eſt paſtinaca ſilueſtris.
Gieduar vide zeduar.
Gienun apud Arabes eſt nomen cō/
mune ad omnem alienationem, ⁊ ꝑ/
mixtionem rationis, ⁊ ad ſtultitiam
ſeu defectum rationis ⁊ imagina/
tionis. Et quia ex ſtultitia ſeu per/
mixtione rationis ⁊ alienatiōe, que
accidit in egritudine, que dicitur me
lancolica, multotiens accidit de//
monium ſm opi. Auicen. ⁊ demo/
niuȝ ab Arabicis dicitur gien. Ideo
deriuatum eſt hoc nomen genun
quod eſt commune vt dictum eſt. Et
patiens defectum rationis aut ali/
quam ſpeciem melancolie ab Ara/
bicis communiter appellatur mugie
nun ideſt patiens gienun. Et ſpeci/
es illa alienationis que eſt ſuperflua

⁊ inquieta, ⁊ cum motu furioso seu iracundo apud Arabes appellatur gienun mesrath idez demonium superfluũ. Et per gienun absolute quãdoq; intelligitur mania vt pz ab Auicẽ. cap. de mania. Et Ebenesis in expositione sua super librum samarcandi cap. de mania dixit ꝙ Rasis ⁊ quidam posteriores dixerunt, ꝙ algienun seu gienun interpretatur agitatio seu furiositas in moribus, ⁊ gestis. Et quia maniaci sũt quasi in cõtinuo motu furioso predicto. Ideo mania proprie ⁊ cõuenienter appellatur arabice genun seu gienun, latine vero dicitur demonium.

Gietf afrid vel afrench idest corticis interioris afrench.

Gion fluui⁹ differt a fluuio Desle. Nã Desle arabice est fluuius ĩ Mesopotamia, iuxta quem erat ciuitas Niniue, cuius adhuc restant vestigia, iuxta quẽ fluuium etiam est situata ciuitas hodiernis tẽporibus Bagaded ab Arabicis nominata nõ multũ distans a loco Niniue, ⁊ fluuius predictus apud latinos Tigris nominat̃, ⁊ est vnum ex quatuor magnis fluminibus originẽ habẽtibus sm fideles a paradiso terrestri. Gion vero ẽ fluuius in regione Corasen inter ciuitatẽ Samarcandi, ⁊ inter ciuitatẽ Here appellatam, que est valde magna ⁊ nota apud Persicos, ⁊ talis fluuius Gion sicut mihi relatũ est a multis, qui ipsum viderunt maior est, q̃z fluuius Nili, ⁊ ab Arabicis affirmatur ꝙ sit vnum ex quatuor fluminibus supradictis.

Gips vide Gies.

Gipsum gipsatum ẽ gipsum quod est adherens muris ⁊ parietibus albificatis ex ipso.

Giumeizi vide ficus algiemiz.

Gluten alimbat ⁊ gluten albotin sunt vnum ⁊ idem.

Gluten gariofiloꝝ sm aliquos arabes est gariofiluz grossum, in quo est gumositas, ⁊ appellatur a venetis antofano.

Gomaris idest linimẽta seu pulueres.

Grana alchauzi idest medicamen cõpositũ de quo scribit̃ in antidotario

Granuz ben est fructus similis fistico paruo ad aliquam rotunditatem tẽdens, ⁊ iuxta corticem ipsius duruz continet medulla vnctuosa ad citrinitatem tendens. Et huiusmodi quidẽ fructus oritur in oriente, ⁊ reperitur etiam in Syria.

Granuz alzelẽ est granuz, quod apud venetos appellatur dolcegini, ⁊ nascuntur etiam in Affrica, ⁊ alio noie arabico dicuntur Hab alzizi.

Grana algul vide segiar mariem.

Granum nil est semen nigruz repertũ in planta volubili, cuius flos habet colorem azurum ⁊ figuram campanelle similem tendentem ad longitudinẽ aliquam, ⁊ huiusmodi planta non est herba, ex qua nil seu indicuz conficitur, sed est species volubilis nota, ⁊ semen huius plante in oriẽte administratur ad euacuandum humores grossos phlegmaticos ⁊ melancolicos sicut dicit Auicen. 2. cañ. Usime vero quod ẽ foliuz nil, de quo dictũ est supra, est folium herbe ex q̃ exprimitur succus, qui exiccatus dicitur nil seu indicum. Et granuz nil quod administratur ab Auic. in cura vermium non est indicum, sicut q̃dam putant, sed est semen repertum in planta volubili supradicta.

Granum viride est fructus arboris nominate albotin apud Arabes, apud latinos vero terebinth⁹, ex qua colligitur gumi terbentine seu terebentine vere quod apud Arabes appellatur gumi albotin.

Grana albarar sunt grana abel, d̃ quo in. 2. cañ. ⁊ est fructus sicut nux cupsi habens colorem ruffum ⁊ sculpturas in cortice exteriori mirabiles.

Grana alfagd sunt semina agni casti q̃ arabice dicit̃ fengiecast ⁊ dicitur alfagd idest priuans coitum quia proprietatem habet minuendi sperma.

Grana alcadra sũt grana viridia, que sunt fructus terebinti.

Grana aldarath sunt scebram ⁊ nominãtur aldarath quia exhibita in potu causant in vẽtre turbationes ⁊ vẽtositates plurimas.

Granatum melasie est granatum dulce habens grana magna.

Gubera est fructus notus in Syria stiptici saporis, de quo Auic. 2. cañ. capitulo proprio.

Gumi albotin vide granum viride.

Gumi albelat sicut scribitur in libro Alchuin est medicamen cõpositũ ex glutine facto ex pellibus vaccarum, ⁊ ex lapide marmoris puluerizato. ⁊ hoc idem scribit Ebenbitar. Quidã alij dicunt, ꝙ gumi albelat est medicamen simplex delatum ex India. Sed prima opinio est verior. Et in libro Menagi albian scribitur, ꝙ est quid simplex minerale, ⁊ sm alios ẽ quid cõpositũ artificiale cõferens vlceribus desuper puluerizatũ, ⁊ ibidẽ ponitur descriptio cõpositionis isti⁹ gume mixte, que vt exiccetur, applicatur parietibus calce linitis ⁊ post exiccationem eius remanet sicut guma extensa in figuram tabule subtilis marmoree, ⁊ ideo appellatur arabice gumi albelat, nam albelat significat tabulas marmoreas.

Gumera est linimentum, quod ponit̃ super faciem.

Haben idem est quod hydropisis.

Habitran est herba odorifera, que defertur ex Mecha.

Habel almesachin est herba que dicitur funis pauperum: ⁊ est species lebleb.

Hab alzizi vide grana alzelem.

Hacar vt exponit Sirasi est apostema aut vlcus.

Hacsunesi est pondus vt patet in capitulo ponderum.

Hadebe vide charmazech ⁊ alathel.

Hagiar alagi idest lapis eburneus.

Haie est nomen commune omnibus serpentibus.

Halmes idest permixtioni rationis.

Hamica vt scribit Auic. cap. de variolis circa finem est egritudo media inter variolas ⁊ morbillos, ⁊ est saluior ambobus.

Hamdachocha est species trifolij habens plures stipites eleuatos a terra ad quantitatem duorum vel trium palmoruz producens flores citrinos odoriferos, ⁊ est planta valde nota in Syria, ⁊ ex floribus eius efficitur oleum valde conferens ⁊ expertum in passionibus neruorum.

Harba vide alharba quia sunt idem.

Harsef est species cardi que apud Siculos comeditur ⁊ nominatur apud ipsos cacozole.

Harsnil vide bubus.

Harmel est species rute siluestris.

Harimun animal quale sit ignoratur

Harire est ferculum factum ex frumẽto minus contrito, q̃z sit farina eius decocto in aqua aut in iure pulli. Et hoc ferculum quandoq; fit ex ordeo excorticato ⁊ confracto in modum simile frumenti, ⁊ vsitatur in Syria.

Hasce apud Arabes est thymus, sup quem inheret epithymum.

Hasech vide alhasech quia idem est.

Hasef idest asperitas cutis bothoralis

Hathas est apa calidum accidens cerebro sm Sirasim ⁊ Ebencof non connotando sitim neq; sternutatiõez aliquã sicut dicũt latini, sed hoc nomen impositum est tali apostemati a primis impositoribus sic.

Hauleich vide alhauleich q2 sunt idẽ

Haur rumi vel hauç seu hauzi rumi ẽ arbor cuius guma est karabe, sicut scribit Ebenbitar.

Hazan vide Chadessan.

Heali sm Sirasim idem est, qd̃ butyꝝ dissolutũ super ignẽ, qd̃ butyrũ sit recens, ⁊ acceptũ ex butyro crudo nouo, tale enim super ignẽ dissolutũ tendit ad albedinẽ. Sed auctor Samarcandi in tractatu suo de cibarijs dicit ꝙ brodium carnium cũ aceto qd̃ dicitur sechbagi vel almosus denominatur Heali.

Heam apud Arabes est passio anime permixta ex spe ⁊ timore, sicut qñ aliq̃s timet aliqd̃ dãnũ futuꝝ cũ spe tñ aliqua, ꝙ illud possit amoueri.

Hedian est alienatio mentis.

Heilbua vide Eylbua quia idem sunt

Heiusistidas seu heusistidos est hypoquistidos.

Hemdam est nomen regionis Persie,
Here vide Sion.
Herba mēdaria quid sit ignoratur.
Herba apatū est species semperuiue.
Hesme vel Hesame est plures solutio/
nes ossis in modū scissurarum absqꝫ
extractione vel remotione alicuius
partis ossis.
Hetchan vide Chadessan.
Heufistides vide heufistidas.
Heum almegius ſm Ebensis est her/
ba que dicitur merbie.
Heil idest cardamomi minoris.
Hezargie:an seu Hezargiesen est vitis
alba ſm doctores arabes, ⁊ de ipsa
loquitur Auic. 2. cañ.
Hezagi est spēs cātilene sic noiate.
Humadie est cibus factus ex carnibꝰ
⁊ brodio ipsaruꝫ cum acresta, ⁊ alijs
acribus.
Humain est nomen medici, quem lati
ni appellant Joannitium.

Jabrua vide aliebruaba quia idem sunt.
Jacut apud Arabes est nomen cōmu/
ne ad rubinum, saphirū, ⁊ hiacinthū
citrinum, tamen iacut absolute pro/
latum significat rubinum.
Jasuch idest sincipitis.
Jegarach alras idest vt vehemēter vn
gatur caput.
Jegam vide algam.
Jenbut vide alienbut.
Jezemen idest deperdat motum.
Jstimbre ⁊ albenadan ⁊ alandagi sūt
termini qui sepius reperiūtur apud
Arabes. Et istimbre proprie idē est,
quod assimilatio nutrimenti. s. quod
est de humiditatibus secundis ad nu
tritū. Albenadan vero est alteratio
cibi facta a calore naturali ad hoc vt
sit cōueniens virtuti naturali qđ lati
ne dr̄ digestio, ⁊ est cōmunis ad alte/
rationem cibi in stomacho, ⁊ in epa/
te, ⁊ in venis, ⁊ ad actionem in super
fluo, vt ad benignuꝫ humorem redu
caẗ. Alandagi aūt est alteratio mate
rie facta a calore ad hoc, vt talis ma
teria si est mala reducaẗ ad benignū,
aut vt prepareẗ ad expulsionē mate
riam grossam subtiliando ⁊ subtileꝫ
ingrossando, ⁊ per materiam in hoc
loco intelligitur superfluitas aut hu
mor nō aptus assimilari nutrito. Dif
ferentiaꝫ tamen inter albendan ⁊ alā
dagi habetur ab ipso Auicē. cap. de
virtutibus naturalibus.
Juleb est nomen persicum significans
zuccarū cuꝫ aqua rosata. Et arabes
expositores ꝑ iuleb absolute non in/
telligunt nisi zuccarum cum aqua ro
sata dissolutū ⁊ bullitum in modum
syrupi.
Julem vide alalem.

Kalef est species salicis ⁊ est ar/
bor magna habēs folia la
tiora qꝫ folia salicis ⁊ in principio ve
ris facit flores valde odoriferos ⁊ đ
ipso diximus in Chalef qđ est idē.
Kalkalangi est cōfectio composita cu/
ius descriptio habetur in. v. cañ.
Kamaha quidā dicunt ꝙ est calamus
aromaticus, alij ꝙ ē medicamē exsic
catiuum.
Karmezi est vermis.
Kef est manus, que continet pectinem
⁊ digitos, ⁊ huiusmodi pars ē cōmu
nis ad ꝑtem domesticā ⁊ siluestrem
palme seu manus.
Kekengi est species solatri.
Keliati ē mēsura.
Kenina idest vase vitreo.
Kerfe darsini idest cortex cinamomi.
Kerfe vide Cherfe quia idē sunt.
Kermezi idest kermes.
Kesb alkerua est fex que remanet ex
cōpressione alkerua, qñ ex ipsis gra/
nis cōtritis exprimitur oleum.
Kesb sisami ē illud qđ remanet post ex
pressionē granoꝝ sisami cōtritoꝝ, vt
ex eis exꝓmaẗ oleū, ⁊ ē illa feculētia
exꝓssa, i. q̄ nihil q̄si remāsit de oleo.
Kessengi est genus tuberum.
Kiest est ciuitas in Persia.
Kilgie est pondus libr. j. s.
Kist seu kust est pōdus. ℥. xx. ſm alios
vo ē pōdus libr. j. s. ſm alios libr. iij.
⁊ ſm alios libr. iiij. vide in. v. cañ. ca
pi. de ponderibus.
Kisse idest culcitra seu linteamine.

Labe barbarie vide alabe bar/
barie, quia sunt idem.
Lachrima cerui vide Bezahar.
Lachat idest incisio.
Lana merhazi est lana capre subtilissi
ma, ex q̄ fiūt zābeloti, ⁊ alia vellera
subtilia.
Lapis piperis est lapis, q reperiẗ iter
grana piperis, ⁊ similatur piperi in
colore ⁊ magnitudine.
Lapis murichis. lapis massius ambo
ignorantur quid sint.
Lapis anachatis vel achatis ſꝫ quos/
dā ē alumen albū, ⁊ ſꝫ quosdā ē fer/
rum sandalinum. s. species ferri, qđ
in suis fracturis ⁊ in partibus cōfri
catis habet colorē sandali rubei.
Lapis sanguinis est sanguis draconis
⁊ ſm aliquos est emathites.
Lapis taselis vel baselis ſm aliquos
Arabes est lapis besd idest corallus
Lapis iasb idē est qđ lapis iaspis.
Lebeni idest storax liquida.
Leblab ē volubilis seu lupulus, vt ꝑꝫ
verba Auic. ⁊ Mesue cōsideranti.
Lebub sunt grana seu nuclei auellana
rū amigdalarū, ⁊ fisticorum.
Lelfarzadache. i. suꝑ pastam duram.
Lesan albamel idest lingua arietis, ⁊
est plantago.
Letche. i. hūide viscose seu mali odoris
Lignū crucis ſm omnes Arabes est li
gnum radicis peonie.
Ligamentum alagiagi est cerotum vl'
emplꝫ ex stipticis ꝯstrigēs, ⁊ ꝓhibēs
pulsū arteriarū, qñ suꝑ eas applicaẗ
Linx vide alnemer.
Liurello idest vase.
Luf vide alluf qꝛ idem est.
Lufha idest pomum mandragore.
Lubach est additamētū cartilaginosū
replēs vacuitates iūcturarū, sic ē i iū
ctura inter spatulam ⁊ brachium.
Luluma idest concauitas.
Lutū capitis ē lutū comestibile, quod
mulieres pregnātes ⁊ alij habentes
appetitū corruptū comedūt, ⁊ apud
aromatarios oriētales cōiter vēdiẗ.
Et mulieres maxime vtunẗ eo in bal
neis liniēdo caput ꝓ capillis ꝓlōgā/
dis, ⁊ ideo dr̄ lutū capitis, ⁊ etiā lu/
tū comestibile, ⁊ est boni odoris ⁊ sa
poris. Et dicunt Arabes ꝙ est obie
ctū delectabile sanguisugis, ⁊ ideo si
locus liniaẗ eo ipse volūtarie se ad il
lud suspēdunt. Et dr̄ ēt alijs noibus
arabicis. s. lutū corascenū lutū alnisa
buri, lutū aromaticū, lutū alcubrugi
. i. cyprium. lutum alnahagi lutuꝫ sa
mium ſm Arabes est lutū albū fran
gibile, ⁊ est spēs luti romani ⁊ diciẗ
stella samius vel stella samus.
Lutum albolera est bitumen iudaicuꝫ
vel ſm alios est lutum sigillatum.
Lutum albar est lutum purum absqꝫ
putredine ⁊ malo odore.
Lutum albharire seu lutum albhayra
vel abayra est terra sigillata.

Machid vaccinum est lac vac
cinuꝫ, a quo propter
multā eius cōcussionem in vtre aut i
alio vase extractum est butyrum.
Machonach apud arabes est lintea/
men ex serico aut ex lino, quo mulie
res orientales vtunẗ cooperiēdo col
lū, ⁊ humeros, ⁊ alligatur parti po/
steriori capitis, ⁊ descendit ꝑ dorsuꝫ.
Macharad est forfex acuti capitis ad
incidendum.
Machilun ſm aliquos est confectio
sic nominata.
Machdunes idest petroselini.
Magra ē terra rubea seu lutū rubeū,
⁊ de ipso scribitur. 2. cañ.
Mahaur est axis pertransiens per ali
quod corpus sphericuꝫ sicut duo po
li super quem circulariter mouetur.
Maheigi vide almarmaheigi.
Mahaleb est granū notū in Syria.
Maudane est herba quā veneti cata/
putiam appellant.
Mahafa est vehiculum illud qđ com
muniter dicitur ſbara.
Maheizaheregi est species lacticinij
de quo Auic. 2. cañ. facit cap.
Maluchia est spēs malue, ⁊ Damasci
ē i vsu, ⁊ daẗ infirmis febrientibus.
Mar vide almarmaheigi.
Marbad vide Bancharas.
Marmacor seu marmauzi est herba,
quam vulgares veneti appellāt her
bam sancti Joannis, cuius semen est
semen maru.
Maran alrasul est vnguētū apl'oꝝ ita
exponiẗ ab Auic. v. cañ. cap. de vn/
guentis. Diciẗ. n. vnguētū apl'oꝝ, qꝛ
Sal'. cōposuit ipsum ꝓ cura vlceꝝ. q

fuerũt, in cruribus apostolorum sm̃ quod arabes affirmant.
Mast seu mest sicut exponit glosa arabica est alraib, qđ est lac coagulatũ acetosũ, ⁊ minoris acetositatis, q̃ȝ lac acetosum, qđ noĩat᷑ aldug seu aldog
Masacuma ẽ spuma vitri liquefacti, que cum infrigidatur fit sicut sal, ut scribit Alchuin.
Massere est tumor accidens oculis, ⁊ in facie subito ex vaporib⁹ a sanguine eleuatis, ⁊ tumefit facies, ⁊ nasus, ⁊ frõs, ⁊ alterat᷑ multũ a dispõne nãli
Mecha est ciuitas in qua ẽ sepultura Maumethi, inde mechie nomen denominatiuum significans quod nascitur vel defertur ex hac ciuitate.
Mechul est mensura.
Mechuch est mensura.
Medaruzan vide derezi.
Meded idest qd successiue restaurãs.
Medicina alhalebie vide alhalebi.
Medicamen alrasium sm̃ qđ exponitur ab Arabicis est medicamen, qđ applicat᷑ vlceribus seu plagis capitis cũ fractura ossis. Et hoc medicamen describit᷑ ab Auic. fen. iij. q̃rti.
Medusat idest cõpositis.
Medeli idest sm̃ situm extensum versus inferius.
Medini vide vena medini.
Meha seu miha est nomen cõe ad storacẽ liqdũ ⁊ siccam. Et astarach est spẽs meha vt pȝ. 2. cañ. cap. de storace. Et qdã p astarach intelligũt storacẽ calamitã, quidam v̊o storacem siccam nigram.
Meiubegi idest stafisagria.
Mel tabarzet sm̃ auctores arabes est zuccaruȝ tabarzet dissolutum, quod remãsit in vase in quo fit zuccarũ tabarzet, ⁊ nõ fuit coagulatum sed remansit liquidum sicut sirupus.
Melones zachi sunt angurie aquose, in quarum concauitate continetur plus de qua, q̃ȝ de medulla.
Melones alfelestini sũt angurie lõge tortuose versus stipitẽ, cũ quo coniũgũtur, ⁊ nascũtur in Egypto, ⁊ ibidẽ nominantur batheca abdeleui.
Melones indi sunt angurie virides, q̃ cõiter nascũtur, ⁊ vsitantur in pluribus regionibus.
Melon alraki est melon indus. i. anguria cõis, q̃ apud Arabes qñq; appellat᷑ batheca inda, qñq; batheca viridis, qñq; batheca filistin, qñq; batheca alzachi.
Memiran est radix nodosa nõ multuȝ grossa citrini coloris, sicut curcuma, minor tamen est ⁊ subtilior, ⁊ asportatur ex India, ⁊ apud physicos orientales est valde nota, ⁊ vsitatur in passionibus oculi.
Menachele vide almenachele.
Mendel idest vas.
Meruzi vel mezui idest declinando ipsam ad pectus.
Merdasengi idest lithargyrium.

Mesich vide alhadeb.
Mest vide mast.
Mesue quem allegat Auic. fuit filius Mesue antiquior, q multa scripsit in medicina. Alius aũt fuit Mesue posterior, q cõposuit librũ Mesue noĩatũ approbatum ab oĩbus italicis, in quo multotiẽs allegant᷑ verba Abuhali idest Auicẽne. Et ego vidi librũ arabicũ filij Mesue antiqoris. Sed librũ filij Mesue posterioris nullibi in arabico reperire potui.
Mesiha est nomen medici.
Mestarun est pondus.
Mesha est pãnus factus ex pilis asinoꝝ ⁊ caprarũ, ⁊ qñq; ex pilis caprarũ tãtũ, ⁊ Arabes habitãtes loca deserta faciunt sibi tentoria ⁊ saccos ex huiusmodi panno grosso.
Mesas ẽ radix cornu caprini. Alij dicũt ꝙ est ps cornu iuxta pedes aĩalis
Metarach est exercitium compositũ ex debili ⁊ tardo.
Mezui vide meruzi.
Mibachtegi est sapa seu succus vue decoctus vsq; ad consumptionem quarte partis.
Miba vide meba.
Miha sceile idest storax liquida.
Miha mumiai sȝ expositores arabes est mumia dissoluta. Et in libro sinonimorum arabico scribitur ꝙ almumiai ⁊ mumia sunt idem.
Missusen vel missusan vide almissusen, quia sunt idem.
Mõchar algorab idest rostꝝ cornicis
Moruse mẽbra apud Arabes expositores sunt membra, que suscipiunt virtutem a membro principali.
Morgian vide besd.
Mora alfarsad ẽ mora alba dulcis.
Mora scemi est mora nigra saporis muzi.
Mores alsebhaie vide alsebha.
Mucla sm̃ Arabes est pars exterior oculi, que nobis apparet.
Mucadahati seu almachadaha ẽ nomen cõmune ad instrumentum cum quo inciditur coniunctiua oculi, deinde penetrando ⁊ intromittendo dictum instrumentum inter corneam ⁊ vueam deprimitur aqua ad parteȝ inferiorem, ⁊ ad instrumentũ supradictũ penetrãs ⁊ deponens aquam, sed non incidẽs habens extremitatẽ penetrantem obtusam non acutam, ne penetrando ledat tunicas oculi.
Mudaha idest discooperiens os cuȝ vnica solutione.
Mu gienun vide Sienun.
Mugath ẽ radix, que reperitur apud aromatarios damascenos, ⁊ est valde in vsu in cura doloris dorsi apud totam Syriam ⁊ Egyptum.
Mun est vocabulum persicum ⁊ est idem quod cera.
Muraba idẽ est, ꝙ hoc nomen conditus, cõdita, conditũ. Et propter hoc p zinziber muraba intelligitur zinziber conditum, ⁊ sic de alijs.
Muriafilun est plãta, de qua Ebenibitar, ⁊ alij scribunt, ꝙ mirabiliter resistit venenis.
Musa est fructus suauis nascens, vbi oriuntur cãne zuccari, ⁊ de ipsa habetur. 2. cañ.
Mussoli vide almussuli.
Mus napelli vide Bis mus.
Mutuassem est nomen regis.

Nabati appellatur illud quod oritur in quadam regione oriẽtali noĩata Nabat que nõ multum distat a Niniue ciuitate, ⁊ a Bagaded iuxta tigriȝ fluuiũ situata.
Nabacha est põdus. s. q̃ȝtũ est granuȝ nabach de quo in. 2. cañ.
Nacham ẽ auis magna paludosa. Et sm̃ Arabes de hac intelligit Auicẽ. 2. cañ. cap. de Nham siue sm̃ aliam literam Nacham.
Napellus albus apud Arabes intelligitur radix napelli alba.
Napellus cineritius ĩtelligitur radix napelli que est cineritij coloris.
Nardin idest spica nardi.
Nargil idest nux indica.
Nasturtium babeli idest nasturtium babilonicũ ⁊ est nasturtium album.
Nathaf est res condensata in modum dactyli, que deglutitur.
Nathif idest loch spissum.
Nebit arabice idẽ ẽ qđ vinũ latine.
Ned primũ sm̃ Arabes est suffumigium perfectissimum compositum ex ambracan ⁊ xiloaloe ⁊ musco pfectissimis, ⁊ valde electis.
Negiem vel negim seu negieme quod arabice dr̃ althil est spẽs trifolij eleuati a terra ad quãtitatẽ palmi tãtũ, ⁊ pducit flores quasi in figura pyramidali ⁊ in colore rubeos aut albos
Nermisch vide alnermisch.
Nerdi vide os nerdi.
Nesrin ẽ rosa hñs odorẽ acutũ, ⁊ vulgares apud Hispaniã ⁊ Barbariam appellant rosa muscata, ⁊ Damasci dicitur rosa nesrim vel neserin, ⁊ est species rose siluestris.
Nesastegi idest amylum linitum.
Nesuad vel nuduad est liq̃r aromatic⁹
Nesestegi citrinum est species amyli, que artificiose fit citrina.
Nesestegi alassor idest fex seu residentia croci hortulani in succo limonuȝ p tinctura rubea faciẽda, sicut fit in Egypto ⁊ Syria apud samaritanos
Nham ẽ auis, que dicitur structius.
Niazech idest stella comata.
Nil ẽ herba, ex qua exprimit᷑ succus, ex quo conficitur indicum tingens.
Nisabur ẽ nomẽ regiõis Persie vnde nisaburi. s. qđ ẽ ex ea regione.
Nix sini vide Asius. ⁊ flos salis.
Nodi melini sunt nodi, quorum materia coniuncta est sicut mel.
Nuaged sunt dẽtes maxillares vltimi qui nascuntur ab annis. xiiij. vsq; ad etatem consistentie.

Nua est pondus.ʒ.iij.ſm aliquos ⁊ ſm alios.ʒ.v.
Nuduad vide nesuad.
Nura.i.calx ⁊ significat et pilotrum.
Nux regalis ſm Arabes est nux que cōiter est in vsu/ q̄ est nux maior,⁊ delectabilioꝛ gustui.
Nux metel ſm qḋ scribit i libro Ebē bitar ⁊ ſʒ oēs physicos syrios ⁊ egyptios est fructus cuiusdā plante cui⁹ statura ⁊ folia similātur melōgene,⁊ apud aliquos arabes appellant ber bēgine idest siles melōgene ⁊ florem habet albū magnū oblōgū,⁊ fruct⁹ ei⁹,q̄ dr̄ nux metel est sicut nux aspera,cuius cortex est spinosus, ⁊ grana seu semina huius fructus sunt sic semina pomi mādragoꝛ,⁊ sūt dulcia piguia. Cortex aūt spinosus simulat cortici spinoso fruct⁹ cuiusdā plāte, c⁹ folia sūt silia folijs hedere paruis ⁊ stipites eius inuoluūtur sup virgulas sicut volubilis , ⁊ fructus istius plāte ⁊ sicut nux viridis,in cuius cortice sūt spine grosse acute,⁊ talis fructus a mulieribus venetis ⁊ pauanis appellant caraȝe,⁊ ex isto fructu fit oleū valde sedans doloꝛes hemoꝛoidaꝝ. Et aromatarij ⁊ physici oriētales vtuntur hoc fructu in stupefaciēdo,⁊ affirmāt q̄ ipse sit nux metel eo q̄ habet cōditiones q̄s scribit Aui. de nuce metel,⁊ facit opationes eius sicut docet experiētia. Jlla vero nux quā veneti appellāt nux metel,⁊ que reperit inter nuces muscatas nō habet spinas quas scribit Auic.⁊ talis nux,q̄ asportat ex India ignorat qd sit a physicis oriētalibus ⁊ ab Jtalis cōnumerat inter stupefactiua.

Odoꝛ charegie est odoꝛ rei humide putride habētis i superficie pillositatē que lanuginē que a venetis dicitur muffa.
Oleum Chalef vide chalef.
Oleum zanbach apud vulgares arabicos est oleum liliorum alborum, tamen apud physicos peritos est oleum factum ex floribus iasimini.
Oleum alseini ſm aliquos est oleū ſ̄ dhaiun,que est herba notissima Damasci. Et Auic.in libello de secretis quem ego traduxi/scribit de ea mirabiles pꝛopꝛietates.
Oleum alrazachi ſm Arabes est oleum factū ex susen albis.i.lilijs albis
Oleum de susen absolute est oleum de susen asmagiuni.i.lilijs celestibus factum cū spica ⁊ alijs aromaticis sicut declarat i lib. Mochtar arabico
Oleum siragi est oleum sisaminum.
Oleum de aqua ſm aliquos est oleū onphancinum. Alij vero dicunt q̄ ē oleum ablutum cum aqua.
Oleum alzeit idest oleum oliue.
Oleum oꝛtense est oleum, quod fit ex oliuis non siluestribus.
Ormus vide alcharad.
Os nerdi est os positum in fine pectinis pedis versus partē siluestrem,⁊ in parte cōuersa ipsius pedis,⁊ tale os habet figurā exagonam ⁊ denominatur nerdi q̄ assimilatur taxillo exagono,quo antiqui ludebāt,⁊ illi taxilli fuerūt appellati nerdi ab inuētoꝛe,qui fuit philosophus clarissimus ⁊ appellabatur Nerdi.
Ossa shemie vel alaberie sunt ossa parua post aures,que sic appellātur, q̄ assimilantur extremitatibus cuspidis sagittarum,⁊ acuum.
Os latum apud Arabes appellatur, os alchatin.
Ouum venti est ouum super quod nō cecidit hoꝛa coitus roꝛitas,⁊ virtus masculi,⁊ apud vulgares dicit ouū venti quia cum sit absq̄ virtute masculi nō est aptum ad cōceptionem.

Panis almele ſm Arabes est panis coctus super lapides calefactos ⁊ coopertus cineribus calidis.
Panis alcheschar est panis factus ex farina permixta cum furfure.
Panis albauari est panis factus ex farina frumēti prius abluti ⁊ infusi in aqua q̄ qdē frumētū post eius ablutionē ⁊ exiccationem mollit vna vice ⁊ non pluribus vicibus sicut quādo fit simid seu simila.
Panis alchathaif est panis decoctus in patella absq̄ aliquo vnctuoso.
Panis alfetit est panis non bene decoctus qui postea diuisus in partes exsiccatur in vmbꝛa ⁊ ex eo cum oleo amigdalino ⁊ aqua cōficit ferculū.
Panis ex fractura simile est panis ex farina frumenti loti bis molliti q̄ ꝑ pꝛimam molituraꝫ separatur furfur grossum postea iterum molitur illa farina a furfure depurata.
Pillē alsabiar sunt pillē assaiaret,⁊ denominātur alsabiar ab Arabicis,q̄ administrant apud sōnum,Alsabiar enim significat illud quod est amicū somno,vel quod administratur apō somnum,⁊ est vocabulum persicum
Pillē asechie,⁊ pillē biberem sunt pillule sic denominate a medicis.
Piper lōgū ſm quosdā arabes est pꝛimus fructus arboꝛis piperis,quia ē flos arboꝛis piperis sicut ē flos auellanarū ⁊ post huiusmodi floꝛem pꝛoducit piper rotūdū. Nā huiusmodi flos cū magnificat tūc grana,q̄ pri⁹ in floꝛe predicto erāt vnita,separant ⁊ efficit flos ille,sicut botrus seu racemus berberis,in quo pendēt grana. Et experientia docet,q̄ grana piperis cōpleta colligūt ex botris silibus botris berberis. Quidā autē alij dicunt q̄ piper longum produci tur in arboꝛe alia specie diuersa ab arboꝛe piperis.
Piscis sefa vel befa q̄lis sit ignorat.
Pisces alradradi sunt pisces petrosi.
Plumbum alcalai est plumbum declinans ad naturam stāni.
Poꝛrum scemi habet in radice sua caput grossum valde.
Poꝛrum nabathi non est ita,⁊ ambe species sunt note Damasci.
Pruna armena sunt pꝛuna delata ex Armenia absq̄ coꝛtice exsiccata carnosa valde. Et ego vidi ipsa transmitti pꝛincipibus Syrie,⁊ Egypti i munus ipsis gratissimū,⁊ gustaui ipsa i sapoꝛe dulcia ⁊ delectabilia,⁊ expertus sum ipsa in infusione ⁊ decoctione magis lenire ⁊ soluere, q̄ Damascena. Et hoc ideꝫ asserit Ebenbitar arabicus cap.de pꝛunis. Et ideo verificantur verba Auic.2.caū.cap.de pꝛunis,q̄ dixit. Et armena sunt magis abstersiua,⁊ vementius soluētia.
Pullus chardanegi ſm Sirasim est pullus ꝑmo aliqualiter elixatus,postea iuxta ignem assatus.

Rachezan idest penetrando.
Rachame vide arachme,q̄ sunt idē.
Racht idest diuersoꝛum coloꝛum.
Racemus i arboꝛe nucis ē flos nucis.
Radani vide chadessan.
Rahada vide alrahade,q̄ sunt idem.
Raib est lac acetosum coagulatum ⁊ est maioꝛis aquositatis,q̄ mast seu mest.
Raithane est species piscis.
Ramech est cōpositio ex rebus stipticis,cuius descriptio habetur in antidotario.
Rapa parua ſm Arabes est spēs rape,cuius folia sunt similia sicle,⁊ radix eius est rubea interius,⁊ exteri⁹ ⁊ Damasci appellat Suandar ⁊ comedtur in ferculis cum acetosis ⁊ speciebus sicut rapa.
Rasbot vide alcheffir,
Rased vide alrased quia sunt idem,
Ratinegi idest guma pini. Et ſm glosam arabicam nominatur etiam calfonia,⁊ in Syria arboꝛ eius nominatur alarazi.
Ratiaba est species piscis.
Rathbe vide alrathbe q̄ idē sunt.
Razane idest quies coꝛpoꝛis seu eius stabilitas.
Realgar vide alsech.
Rechi seu alrai est ciuitas Persie.
Rhaune est nocumentum in operationibus cogitatiue ſm diminutionem aut destructionem.
Rhai alaman idest pastus colūboꝝ.
Rigil idē est,qḋ aggregatū ex coxa ⁊ crure ⁊ reliquis partibus pedis.
Riba alsabian idest vētositas pueroꝝ. Quidā per riba alsabian intelligūt vētositatē grossam intra caput,q̄ ipsum replet ita,vt cōmissure capitis aperiātur. Et qdā alij exponūt in libꝛo canonis q̄ est magnitudo capitis causata ex apertione cōmissure ꝑpter vētositatē ⁊ humiditatē i eo aggregatā. Quidā vero intelligunt speciē epilepsie que pꝛopꝛie accidit pueris in etate pueritie. Et quidā nomi-

nant hanc egritudinem Sarrha alsabian ⁊ est q̄ puer moueatur motu epileptico ⁊ quãdoq̄ torquẽtur mãdibule, ⁊ oculis accidit Sachus idest dispositio qua oculi continuo aperti manent semper intuentes in vnum locum.

Riban suliman idest giensafram qđ ẽ ozimum gariofilatum.

Romaniati est cibariũ ex carne cũ granis granatorum ⁊ passis.

Ruada vide Siedual.

Rubus canis est rubus, qui producit flores albos similes rosis siluestrib⁹ post quos p̄ducit fructus sĩles oliuis q in tẽpore autũnali efficiũtur rubei, ⁊ maturãtur, ⁊ ab aliq̄bus comedũtur, ⁊ sunt in sapore dulces ad põticitatẽ ⁊ stipticitatẽ declinãtes, ⁊ in concauo ipsius fructus est quedam lana seu lanugo, aut pillositas cũ semine, sicut in capitibus rosarũ domesticarũ. Et s̄m aliquos semen predictum tam in rosis siluestribus, q̄z domesticis est verum semen rosarum.

Rubien est species piscis.

Rumi apud Arabes antiquos appellata fuit regio quarti climatis, qđ ẽt obseruatur hodiernis tẽporibus. s. vt quicquid oritur in illa regione appellet̃ rumi seu rumie nõ itelligẽdo. Romã in Italia, sed Syriã, Turchiã ⁊ Gretiam, que rumi ab Arabicis appellatur.

Rusachtegi idest de ere adusto, nam rusastech significat es vstum.

Sabizegi seu sabizech sicut scribit̃ in libro Benagi albian dicit̃ de cortice mandragore, ⁊ de spẽ melõgene siluestris, cuius fructus est sicut pomuz paruuz, ⁊ in cortice exteriori est spinosum, Et s̄m Ebenbitar dicitur nux methel, ⁊ est stupefactiuum.

Sababich vel sananich est planta producens carnub nabathi seu carnub seuchi.

Sababech vide alsababach, q̄r sũt idẽ

Sabanech vl' sabanegi vide vt supra.

Sabot vel sabut ẽ piscis, q repit̃ in flumine dicto Fora apud Persiam.

Sabag apud Arabes vocat̃ omne saporosum, in quo caro vl' panis itigit̃

Sacha vide Chadessan.

Sach⁹ vel sachas vide Riba alsabian

Sachafil⁹ vl' scaculos s̄z Alchurasi, ⁊ Ebensis expositores arabicos ẽ apa accidẽs in cõcauitatibus arteriaruz cerebri ex sanguine grosso effuso ad ipsum, ⁊ putrido, ⁊ appellatur.

Sachafilus similitudinarie. Nam sachafilus verum est mortificatio mẽbri, quam precedit Ganaga idest cãcrena.

Sachari idest durorum.

Sachragie quid sit ignoratur.

Sadahan vide Chadessan.

Sadachan vide vt supra.

Sadenegi idest hematites.

Saderuan vt scribit Ebenbitar ẽ medicamen indum.

Safarahaun est auis parua circa piscinas existens, que confert ad lapidez renũ, vt scribit Aui. i. 3. cañ. ca. p̄p̄o.

Safsaf idẽ ẽ qđ salix, ⁊ salix appellat̃ ẽt kalef q̄r post florẽ nõ facit fructuz neq̄ relinquit fructũ post se. Uerum kalef p̄prie est spẽs salicis habẽs folia latiora q̄z folia salicis, ⁊ in principio vis facis flores valde odoriferos

Safan idest oseum.

Safauseli vide squinzibin safauseli.

Saganea ẽ ell'in scriptũ in. v. cañ.

Sahan vbiq̄ in arabico habet̃ vbi in latino hr̃ adeps, ⁊ saham idẽ ẽ qđ vnctuositas cõgelata circa renes ⁊ zirbũ adipinũ. Et vbi habet̃ pinguedo in arabico habet̃ semen qđ interpretatur vnctuositas cõgelata sub cute ⁊ inter musculos sicut apparet ĩ porcis ⁊ in arietibus castratis in Syria existẽtibus, q̄ qdẽ vnctuositas apud vulgares venetos appellatur lardo.

Sahagian vide Chadessan.

Sahane est spẽs salsamenti facti ex piscib⁹ puis salitis, ⁊ vsitat̃ in oriente versus Bagaded hodiernis t̄pibus.

Said est regio iuxta Nilũ distãs a ciuitate Chairi itinere sex dierum.

Sakaif ab Arabicis appellatur papauer rubeũ, qđ reperitur in campis.

Sal vipere est sal, q ponitur, ⁊ reperit̃ in ventre vipere salite.

Sal tabarzet est sal durus mundus clarus seu sal gẽma.

Sameriuma sicut scribit̃ in libro Alchuin est saudenegi idest calamẽtũ.

Sananich vide sababich.

Sarrha alsabian vide Riba alsabian

Sarsar ẽ aĩal qđ pataui appellãt grillo, ⁊ est paruũ cantans in nocte.

Sarm seu sargi est intestinum, qđ ad anum seu ad ficteri terminatur.

Sassasa vide alrathbe.

Scaculos vide sachafilus.

Sceha seu sciha est species absinthij habẽs folia minuta, ⁊ plures ramusculos, ⁊ est herba nota Damasci nascẽs in locis siluestribus, ⁊ pistores cõburũt radices ⁊ stipites ipsius in furnis calefaciendis, ⁊ de hac plãta loq̄tur Auicẽ. 2. cañ. cap. Sceha. Et sceha armenum seu corascenũ est illud qđ latini appellãt semen sanctũ.

Scemium dicitur illud quod oritur ĩ regione scemi idest Syrie.

Sceilem vide alsceilem quia sunt idẽ.

Scelita ẽ ell'm, de q̊ hr̃ in antidotario.

Sceitaragi est radix delata ex India, ⁊ est rubificatiua, de qua in. 2. cañ. cap. Scitaragi.

Schingibin vide secaniabin.

Sciha vide sceha.

Sebesten vide Debach.

Sechbagi vide Bagi.

Sech est galia non semp̄ aromatizata

Secaniabin quod arabice dicit̃ schingibin est syrupus acetosus, ⁊ est cõmunis ad mellinum, ⁊ zuccarinũ.

Sechirusie idest sefirotice.

Sedar vide alsedar.

Seder est arbor ex cuius folijs fit puluis, quo Sarraceni vtuntur in balneis, ⁊ reperitur hec arbor in terra promissionis circa Sidonem, ⁊ ciuitatem safet.

Sefaihe idest nascẽs ad radicẽ mõtis.

Sefaiha idem ẽ quod partes laminose seu partes late subtiles, sicut partes squamose.

Segiar mariem seu arbor vel planta marie, sicut scribit Ebenbitar, ẽ herba, q̄ dicitur alachuen q̄ est matricaria, ⁊ apud aliquos vulgares italos noiatur herba sancte Marie. Et segiar mariem dr̃ ẽt de arbore, cui⁹ folia similãtur folijs arboris citonioꝝ ⁊ ex ea colligũtur grana algul ĩ egypto. Et in grecia colligitur storax sicca gumosa aromatica ⁊ odorifera, q̄ ab Aui. 2. cañ. dr̃ astarach ⁊ apđ vulgares arabes dr̃ bachur mariez hoc est suffumigium marie.

Seles in arabico aliq̃n significat flexibilitatẽ ⁊ mobilitatẽ facilẽ, aliq̃n significat laxitatẽ, ⁊ q̄d laxum non cõpactum, sicut iũctura nõ stricta non cõpacta ligamẽtis fortibus, que faciliter moueatur aut flectatur, Et s̄m diuersitatẽ locoꝝ, in q̄bus reperitur iste terminus, diuersificatur intentio ipsius.

Selgem vide alselgem q̄r sunt idẽ.

Selgiem alsogar idest rape parue.

Selel alnachel est mel dactylorum.

Selk idest b'litis.

Selami idest ĩ nodo vno digitoꝝ.

Semen est butyrum coctum siue antiquum siue nouum. Et quãdoq̄ accipit̃ pro vnctuositate cõgelata sub cute vide Saham.

Semen maru vide Marmacor.

Semsemanie vide alselamiat.

Semsem vide vt supra.

Semarat vide alzarachat.

Seman apud Arabes est auis, que apud venetos qualea appellatur.

Semid apud Arabes ẽ farina ex frumento grosso modo trito cum mola ita vt cortices furfurei grossi separẽtur ⁊ remaneat medulla tritici predicti in modũ granoꝝ milij paruoruz que medulla sic trita ⁊ mundificata a furfurib⁹ latine dicitur simila. Et apud aliquos nõ solum illa medulla tritici grosso modo trita, sed etiã p̄s subtilis ipsius medulle trita subtiliter ⁊ mũdificata a furfuribus appellatur simid seu simila seu flos farine.

Semacha est separatio cõtinui eueniens in pãniculo subtili cooperiente craneum.

Semum idest aere vehemẽter calido.

Semegenium idest nigrum.

Semachu idest super partem dextrã aut sinistram capitis.

Senan idest dentalis.

Senasen idem est qȱ spina vel'illi sil̄e.
Senchar idest lactuca asini.
Sengiar idest lactuca asini.
Senbadegi ē res mineralis apud vul
gares latinos appellata smerio/ cuꝫ
quo arma ⁊ alia ex ferro constructa
absterguntᷣ/ ⁊ fiūt lucida, ⁊ polita.
Senasene idest marginis concauitatis
spondilium.
Sengiabue est granum sebesten/ sicut
exponit Ebensis.
Sendar idest vitis nigra.
Serengi est minium qȱ est rubeū val
de/ ⁊ fit ex adustione plūbi.
Serasif ē pars mirach chartilagino
sa/ q̄ cōtinuatᷣ cū extremitatibus co
starum mendosarum ita/ ꝙ extremi/
tas costarum mendosarum dicitᷣ se/
rasif, ⁊ est iuxta hypocundrium.
Seragi alchatrab sicut scribit Mena
gi albian est herba ꝓxīa hyssopo, vt
etiā scribit Auic. cap. de lāpade alco
trob. Aliqui arabes dicunt/ ꝙ ē mā
dragora hn̄s figurā humanam. Alij
autē diuersificantᷣ circa expositionē
huiusmodi nominis.
Seregi vue idest rob vue.
Setan vide alcharad.
Sextarius est pondus. ℥. vi. ʒ.
Shad idest ciperus.
Shemie vide ossa shemie.
Shedanegi beri vide alsemne
Shed est fauus mellis.
Sherzur est regio Persie.
Sicla nigra ſm aliquos est plāta que
in Syria appellatᷣ suandar, cuius fo
lia sūt similia folijs sicle parue, ⁊ co/
lor ipsoꝝ est valde viridis ad negre/
dinē declinans/ ⁊ radix est rubea ad
magnitudinē raphani oblōga, ⁊ ha/
bet corticē grossum supra corticē sic̄
cepe. Ebēbitar aūt cōnumerat hanc
plātā in specie rapaꝝ, ⁊ scribit, ꝙ se/
men raparū, qȱ ꝓprie ingreditᷣ tyria
cam/ est semen suandar p̄dicte. Et in
syria radix supradicta rubea in hor/
tis nascēs comeditᷣ elixata in fercu/
lo/ ⁊ cōdita cū aceto, ⁊ oleo, ⁊ sale, si/
cut fit salatutiū ex carotis, seu ex ra/
dice bautiarū domesticarū. Et radix
ista ēt cocta ⁊ ꝯdita in aceto solo aut
in zuccaro, sicut cōdiuntᷣ rape, serua
tur lōgo tēpore ⁊ comeditᷣ. Et radix
p̄dicta ēt sicut relatū est a fide dignis
oritur in Macedonia circa ciuitates
Durachij ⁊ Alexij in locis cāpestri/
bus. Et semen huius radicis seu ra/
pe nascentis in locis campestribus.
videtur magis vtilis pro tyriaca cōfi
cienda q̄ꝫ semen hortulane.
Sief almezidachiana idest sief Alchu
eb idest sief stelle.
Sief alnesastegi idest sief de amilo.
Sief alchenduri idest sief de thure.
Sief alramadi idest sief cineritium de
quo in antidotario.
Sigilla lacune idest terra sigillata.
Silach vide alselach, q̄ꝛ sunt idem.
Siliqua de Syria est siliqua, que co/
meditur vt pꝫ. 2. cañ.
Simila vide simid.
Sinia idest ex regione sin.
Siracost est mana que apud Italos
vsitatur.
Sirachs est radix silicis nota apud
aromatarios damascenos, ⁊ ē in vsu
contra vermes.
Siragi vide oleum siragi.
Siragi storacis ē vnctuositas storacis
Sisimbrium vide alneman.
Sorbagi vide Bagi.
Sosati idest pleuresis. Quidam Ara
bes tamen dicunt/ ꝙ sosati proprie ē
apostema costarum.
Speculum alsinie est speculum artifi/
ciosum in quod siquis inspiciat/ vi/
detur os suum esse tortuosum.
Spica nigra est spica nigra aromatica
que declinat ad nigredinem.
Spodium vide alcana.
Spuma absinthij ſm aliquos arabes
ē succus absinthij spumosus subtilis
depuratus a parte sua fecali residen
te. Et quidam dicunt ꝙ est succus de
puratus, aut non depuratus/ ⁊ dici/
tur spuma, quia talis succus ſm plu
rimum habet spumam.
Spuma psilij idest mucilago psilij
Squizibin safauseli idest syrupus ace
tosus de citonijs.
Stelle alderari sunt stelle luminose, si
cut scribit glosa arabica.
Stella samius vel samus vide lutum
samium.
Stincus vide Cocodrillus.
Suachi vide Siedaul.
Suandar vide sicla nigra, ⁊ rapa p̄ua
Suasera ſm Ebēbitar est muscus dia
boli/ ⁊ est species ambrotani.
Subet sari idest dormitio vigilatiua.
Sucharan apud aliquos ē hyusquia/
mum nigrum/ sed apud medicos pe
ritos est planta appellata cicuta.
Such utum est semperuiua, sed glosa
arabica dicit/ ꝙ est aliud.
Suffumigatio alchanior est suffumi/
gatio rerum odorabilium bulientiū
in aqua rosata ⁊ euaporātium ex va
se/ in quo buliunt, quod habet orifi/
cium strictum.
Sufertum sicut scribitᷣ in libro Bena/
gi albian est semperuiua, ⁊ ſm alios
est species mandragore.
Suich vide alsuichi.
Sule idest saffase seu trifolij.
Sulegian est ludus, in quo equitando
percutitur pilla rotunda lignea cum
baculis/ ⁊ huiusmodi ludus ē in vsu
in oriente.
Sumurion puto ꝙ sit herba habens
stipites concauos, ⁊ folia similia fo/
lijs a pij/ sed maiora, ⁊ apud mulie/
res venetas appellatur leuistico.
Sumach albagadedi est sumach al/
bum seu minorem habens rubedinē
⁊ dicitur albagadedi q̄ꝛ asportatur
ex regione dicta Bagaded.
Sumach aldebagin idest sumach/ q̄
preparantur coria ⁊ pelles.
Superius squinanti idest flos squinā
ti, qui similatur floribus canularum
verum est valde paruus in quantita
te. Et ego emi huiusmodi florem de/
latum ex Mecha/ ⁊ erat continuatꝰ
cum stipite/ ⁊ folijs squinanti.
Surbagi seu surbagiet est cibarium
factum ex brodio cum pauco rizo/
aut melle/ ⁊ alijs/ que in ferculis po/
nūtur, ⁊ est fluidum, ⁊ est valde i vsu
in syria, Arabes nāq̄ꝫ nō bibunt ali/
quid in p̄rādio aut cena/ sed loco po
tus sorbent huiusmodi ferculuꝫ. Sa
nius enim putant q̄ꝫ aquaꝫ frigidā.
Uinum aūt ex lege est eis ꝓhibituꝫ.
Suristan est medicamen compositu ꝫ.
Suri est vitriolum rubeum.
Suregi parietum idest illud, qȱ egre/
tur ex parietibus ⁊ muris, ⁊ ē sic̄ sal
Surethun est testiculus.
Susan vide almissusen.
Susen azad idest floris lilij nondum
maturi seu nondum aperti.
Sythragi qd sit vide. 2. cañ. ⁊ est qua
si simile cassie lignee, verum frusta
eius sunt subtiliora, ⁊ est nota apud
aromatarios Damasci.

Tabrasten est ciuitas Per/
sie.

Tachir apud Arabes est substantia
medullarum tritarum dura post ex/
pressionem seu extractionem olei ab
ipsis cum vehementi compressione
factam. Et sic tachir amigdalarum
est substantia dura/ que remāsit post
expressionem olei ab ipsis tritis. Et
similiter dicatur de tachir granoruꝫ
ben/ ⁊ nucum ⁊ fisticoruꝫ/ ⁊ similibꝰ.
Taffia quidam dicunt/ ꝙ sunt grana
rute siluestris. Quidā dicūt ꝙ ē aliō.
Tabich est ciuitas. Persie.
Tamar beyrun sunt dactyli magni be
ne maturi.
Tanur est species furni in oriente qui
est valde in vsu/ ⁊ est factus ex luto
cocto sicut testa/ cuius longitudo est
trium cubitorum, ⁊ latitudo ipsius
est duorum cubitorum vel circa ⁊ fi
guram habet rotundam, cuius orifi
cium est strictum in parte superiori/
relique vero partes sub eo existētes
gradatim dilatātur vsq̄ꝫ ad extremū
eius inferius, ⁊ circūquāq̄ꝫ partem
furni appositi sunt lapides: ⁊ late/
res calce aut luto firmati: ⁊ cum ca/
lefactus est cuꝫ lignis subtilibus ac
censis remanentibus prunis in fun/
do eius: tunc pasta mollis extensa in
modum placente applicatur eius la
teribus/ ipsisq̄ꝫ adherendo coquitur
a calore lateris tanur: ⁊ calore ignis
⁊ aeris in ipso existentis: orificium
nanq̄ꝫ clauditur.
Tednur est regio versus orientē inter
Bagaded ⁊ Damascum situata.
Tenur corporis ſm Sirasim est pars
corporis concaua comprehendens.
viscera.

Interpretatio

Tenchis alras idest declinationem vel demissionem capitis versus anterius.
Tenaseb idest glutinis albotin.
Terbentina est guma arboris ꝓducẽtis fructũ, qui dr̃ granũ viride.
Tereniabin seu trangibin est spẽs mane, que in oriente est valde in vsu, ⁊ đ ipsa habetur in .2. can̄.
Terchia idest gradatim procede.
Terid idest panis cõminutus in iure pingui.
Tertiana triangulata idest quartana.
Tessid capitis apud arabes est figura capitis priuata cõmissura coronali, aut cõmissura laude ꝑꝑ priuationem eminentie partis anterioris aut posterioris capitis. Alij dicunt, ꝙ est figura capitis nõ habens cõmissuras predictas, vnde sequitur nocumentũ in operationibus cerebri.
Thabaun vide althoin.
Thaian marinũ vide almarmabeigi.
Thairbua vide eylbua.
Thasugi est pondus.
Thaiun vide oleum alscini.
Thababegiat sunt cibaria preparata cum carne, ex quibus quoddam est acetosum, quoddaꝫ salsum sicut scribit Benagi albian.
Thaibabi est quedam regio.
Thalissar est foliũ oliue inde. Alij dicunt ꝙ est lingua auis.
Thala est vinum coctum vsqꝫ ad consumptionem tertie partis.
Thebegi apud Arabes ideꝫ est quod tumefactio quedam similis cacesie. Unde cacesia est tumefactio faciei ⁊ extremitatum causa debilitatis epatis. Sed thebegi est nomen cõmune ad cacesiam veram. s. que prouenit vitio epatis, ⁊ ad tumefactionem mẽbrorum similem cacesie prouenientẽ ab alia causa, sicut tumefactio oculorum ⁊ faciei ex somno prolixo ⁊ alia consimilia.
Thefel est fex rerum viscosarũ sicut olei ⁊ similiuꝫ. Quandoqꝫ vero durdi ⁊ thefel sunt idem.
Thear est tempus in quo mulier ẽ mũda a menstruis.
Tin alfil vide eylbua.
Tochban vide chadessan.
Trangibin vide tereniabin.
Trehel est tumor membri causatus a materia phlegmatica.
Tri est cibariũ ex pasta frumenti quãdoqꝫ fermentata, quandoqꝫ non, ⁊ vulgariter dicuntur lesagnette.
Trociscus niger apud quosdã Arabes est trociscus andaron.
Tubal est squãma seu cortex cadẽs đ ere aut ferro ignito ꝑcusso a maleo.

Uchahal vide alchuzeç.

Udha vide aludha.
Uene alabathi sunt vene brachij infra basilicam.
Uena medini ab aliquibus vocať vena ciuilis ⁊ est egritudo accidens ꝑ̃cipue in ciuitate Medini apud Mecham, vbi sepultus ẽ Maumethus. Et lꝫ egritudo predicta accidat ĩ terris ethiopum, tamen multiplicatur maxime ĩ ciuitate predicta. Et quia etiam est bothor quod vlceratur ex quo postea egreditur aliquid simile vene, qđ nõ cessat prolõgari ⁊ quãdoqꝫ habet motum vermis Ideo denominatur vena medini.
Uene citrine apud Arabes sũt curcuma, apud alios vero sunt radices memiran.
Uena ascellaris vt dixit Sirasi est vena que apparet inter partem inferiorem brachij ⁊ partem domesticam ipsius, ⁊ ipsa est ramis basilice, vt dixit Auic.
Uena alsabad est vena adiutorij.
Uene albalesa sunt vene partis posterioris capitis supra foueam nocre, ⁊ est pars, supra quam appodiatur caput apud resupinationem corporis.
Uene alsebati seu subetice sunt vene arteriales situate sub venis guidegi.
Uena albaleb est vena descendens ad inguina ⁊ vesicam ⁊ dicitur porrus vritides.
Uena almabat vel almabit est vena q̃ est sub genu.
Uentositas alaferse idem est, qđ apud latinos vẽtositas grossa causans gibbositatem ⁊ de ipsa loquitur Auicẽ. tertia primi cap. de egritudinibus infantium.
Uermis apum est vermis, qui reperiť in aluearibus apum.
Ugene vide alchad.
Ugia vide alalem.
Ugiur idest puluis vel suffuf.
Uilli mechij idest qui ex Mecha deferuntur sunt villi corticuꝫ arboris, ex quo extrahitur bdelium, ⁊ sunt albi subtiles longi, sicut filum lineum tẽdens ad grossitiẽ aliquam, ⁊ ex ipsis fiunt corde, ⁊ in balneis oriẽtalibus ⁊ in domibus apud mulieres sũt valde in vsu ad abstergendas ⁊ lauãdas manus cum sapone ⁊ aqua, nam huiusmodi villi inciduntur ⁊ complicãtur sicut manipulus stupe linee, ⁊ cũ ipsis lauantur manus vt supra.
Uinum aldadi est vinum in quo decoctum est aldadi.
Uiscus romanus est gluten albotin.
Uitrũ pharaonis est vitrũ clarum.
Umed sicut scribit glosa arabica est calor estuosus vehemens absqꝫ flatu ventorum.
Unguentum apostolorum vide Maram alrasul.
Unguentum albauarin idest vnguentum discipulorum christi.
Uresan vide alurasan quia idem sunt.
Usme vide granum nil.
Usnen vide alkali.
Usnee est herba nascẽs in arbore quercus, ⁊ Damasci ẽ nota, ⁊ dr̃ arabice asne ⁊ est muscus quercinus.
Ussach vide allasach.
Uulnera albasme sũt vulnera in qbus frãgitur vel scinditur os capitis.
Uua montana idest stafisagria.
Uzir vide in prohemio.
Uzifur est vocabulũ corruptũ, nã arabice dr̃ zengiufer qđ ẽ idẽ apud arabes, qđ latine cinapriũ, ⁊ vbi apud latinos repiť vzifur dꝫ ĩtelligi zẽgiufer

Zachema idest corriza.

Zazi idest branchos, seu barbolas, seu vncinos.
Zaizalacht vide azadaracht.
Zarur est species sorbe vel mespili valde nota in Syria.
Zared est cõcatenatio anuloꝝ ferri cõcatenatorum in lorica, que apud vulgares zaradia appellatur.
Zebd vide alzebd, qr sunt idem.
Zeduar ⁊ gieduar sunt idẽ ⁊ est radix nigra ex india delata, q̃ ab egyptijs, ⁊ Syrijs exhibeť contra venenum, ⁊ venditur magni precii.
Zedoaria apud Arabes quosdam appellãtur cyperi indi, quia nascitur in India, ⁊ similatur cypero.
Zelabie vide alzelabi.
Zemane est priuatio motus ĩ manibꝰ aut pedibus propter mollificationẽ.
Zengiufer vide vzifur.
Zenziar idest viride eris.
Zenziaria idest similis erugini eris.
Zenzi sunt ethiopes orientales.
Zerbagi est cibarium quoddam.
Zersechie est vocabulũ persicũ, ⁊ significat cibũ factũ ex granis berberis.
Zersech vide alzersech qr sunt idem.
Zibib est vua passa magna exiccata ⁊ habet arilos.
Zirbagi vide Bagi.
Zuccarũ sulimenũ est zuccarũ rubeũ.
Zuccarũ albasser vide albasser.
Zuccarũ albaizeç est zuccaruꝫ de quo Auic. 2. can̄. cap. de zuccaro.
Zufare qd sit lege. 2. can̄.
Zurunbad est radix illa quã aromatarij veneti appellãt zedoariam.

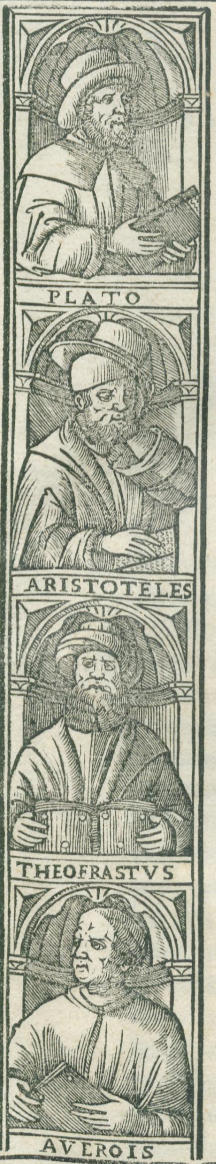
Finis.

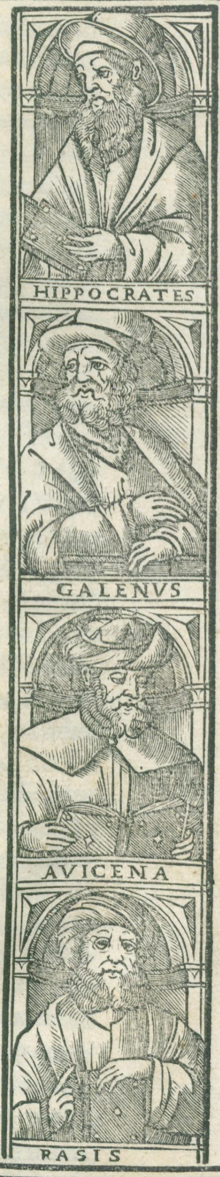

Auicenne

LIBER CANONIS MEDICINE.

Cum castigationibus Andreę Bellunensis.

¶ Ne quis alius has nouas castigationes ip̄rimat. Et Clemētis. VII. Pōtificis maximi. Et francorum regis. Venetorumq̄ senatus decreto cautum est. vt interius intuenti per eorum priuilegia demonstratur.

PAVLVS ALPAGVS GEORGIO CORNELIO DIVI MARCI PROCVRATORI SAPIENTISSIMO EQVITIQ. SPLENDIDISS. S.D.

LAudabilis atq; optima cõsuetudo, GEORGI CORNELI ab antiquis ad nostra usq; tẽpora quasi ꝑ manus tradita ꝑseuerat, ut q̃ aliquid inuenissent, quod ad uitæ deductionẽ, uel utilem, uel honestam faceret, aut inuentum ab aliis melius excoluisset id principibus primũ uiris q̃ sapiẽtes esse deberẽt, offerrent, tũ in uulgus sẽp erudiendũ darent, unde sibi nõ parũ laudis ex modestia, rei uero inuentæ, uel excultæ multũ fauoris, atq; authoritatis acquirerent, quem morem eo mihi iustius obseruandum censeo, quod eius est munus, hoc meum facultatis, qua sicuti nulla ferè præstantior, ita neq; periculosior hominibus usui esse potest, si minus legitime tractetur, castigationes enim sunt in librum Canonis medicinæ, Auicennæ summi Philosophi, atq; medici. Quem uir acutissimi ingenii secutus īter alios arabes, Rasim Serapionem, Inter Græcos, Hippocratẽ, Paulum, Ruffum, Oribasium, Aetium, Dioscoridem, unũq; præcipue, Galenũ: tanta arte composuit, ut non immerito in hanc usq; diem nostrates medici, eum sibi præfecerint principem, in quem omnia sua, tum dicta, tum facta referrent, Verum tãto plerunq; negotio, ut difficillimum fuerit, clarissimis nostra tempestate medicis decernere. Quidnam, uel ille sibi uoluerit, in non paucis huius libri sui locis, uel quid iuxta eius decreta sibi periclitandum foret, dum de uita hominum contendãt, tanta scilicet erratorum caligine, obductus habebat, quãobrem patruus olim meus Andreas nulli sui temporis in medendi facultate, uel doctissimorum iudicio postponẽdus, alienæ potius uitæ: q̃ suæ studiosus hunc librum sibi recognoscendum proposuit, cumq; & Arabicæ linguæ ediscendæ, & tanto operi optime percipiendo triginta: uel amplius annos in Syriæ, & Arabiæ finibus impendisset, plurimis collatis, antiquissimis exemplaribus, eũ adeo sincerum, & castigatum latinis reddidit, ut nihil fidelius, nihil uerius hac sua castigatione esse, quicunq; hæc nouerit facile contendat. Neq; nũc opus esse arbitror, ut quot & qualia ille errata in recepta iam diu translatione deprehenderit a me referatur. Quãdoquidem & infinita pene sint, & multo facilius sit ex ipsis interpretationibus hoc ipsum cognoscere, q̃ ut a me hic demonstrari debeat, illud tibi procul dubio affirmare ausim. Redditũ sibi esse nũc Auicennã, quem uere se habere gloriari possint medici, cuius antea falsa quædã ferè, & inani imagine efferebantur, opus igitur hoc ita perfectum & absolutum, cum ad communem omnium utilitatem publicare statuissem, par mihi uidebatur, ut præstantissimum etiam principem, cui illud dicaretur omnino deligerem, cæterum omnibus diligentissime circunspectis, in hac amplissima & eminentissima, omnium nostra memoria urbe non difficilem, hunc mihi delectum esse animaduerti, te enim clarissimum reddunt inter tuos nobilissimos, promptissimum ingenium, maximus rerum usus, incomparabilis prudẽtia, mira & incredibilis fœlicitas suprema gloria, quæ omnia & præterea īnumerabiles alie uirtutes, te fortunæ tuæ

amplitudinẽ dignissimum faciunt. Quo fit, ut nulli mirandum sit, quod & inclytus olim Cypri Rex Iacobus, accepta in matrimonium sorore tua se mirum in modum affinitatem uestrã expetere non dissimulauerit, & Alexander sextus Pontifex Maximus, Marcum filium tuum ad Cardinalatus fastigium, uel liberalissime euexerit, quam quidem dignitatem tanta ille religionis, & fidei puritate, tanta innocentia, tanto deniq; splendore gessit, ut nõ minus illam illustrare, quam ab illa honestari uideretur, quẽ nisi acerbi fati iniquitas uestræ inuidisset fœlicitati triplici eum summi pontificatus corona ornatum facile conspexissemus, possem hic ego domus uestræ in Remp. merita innumerabilia & ingentia commemorare, si aut hæc mihi proposuissem, aut locus pateretur, sed neq; id mihi sumpsi, neq; si sumpsissem uires, & tantarum laudum preconia suppeterent. Epistola uero rerum uim & magnitudinẽ minime caperet. Quare non ego nũc generis uestri nobilissimi originem repetam, nec Marci Cornelii, qui familiam uestrã ducis maiestate decorauit, singularem prudentiam, & summã in patriam pietatem extollã, non Aui tui uiri cũ cæteris uirtutibus, tum animi fortitudine ornatissimum fidem & cõstantiã in pſentia admirabor, omittet͛, & Marcus Cornelius pater tuus, qui ,ppter egregias uirtutes eadem quibus, & tu meritissime ornatus es, militiæ insignia consecutus patriæ fuit, non ornamento solũ, sed & adiumẽto, quid honestissimas legationes, quid multos & amplissimos magistratus recenseam quos cũ miro omnis ordinis ætatis, sexus cõsensu & gratulatione adepti fueritis, quanta Dii immortales integritate, & splendore gessistis, quid procuratoriã dignitatem in qua hodie te, & Franciscum filium tui simillimum constitutos uidemus, laudibus efferam, illud quoq; præteribo non uulgari laudatione dignum, ꝙ adiecta per liberalitatem uestrã Venetæ ditiõi, Cypro omnium ferè insularum feracissima & mercaturæ accõmodatissima, nõ minima imperii uestri facta a uobis fuerit accessio, alii hæc & plura generis uestri decora, & proprias uirtutes tuas celebrent, qui uberiore polleant facundia quiq; maiore eloquentia pditi possint magnitudini & gloriæ uestræ, ad tantas laudes exornãdas respondere mihi satis sit, te inter tot, quos eminentissimos uestra fœlicissima fert ciuitas præstantissimum delegisse principem, cuius numini & maiestati hasce patrui mei Andreæ lucubrationes de more offerrẽ & consecrarem, quas amplitudinem tuam decere Nemo est qui non sibi persuadeat, tum ꝙ omnibus artibus sine controuersia medicina sit pſtantior, & utilior, uitæ enim consulit, cuius desiderio maximo omnes tenemur, unde eius inuentores antiquitas diis assignãdos, & cœlo dicandos statuit, tum quod oĩum qui de ea facultate scripserunt, noster hic, ut supra diximus, facile princeps haberi possit, tu uero uir undecunq; splendidissime, ut tuæ est humanitatis officium, has castigationes ita propẽso animo suscipe, ut sic uera hæc eius uolumina omnes te non solum agnoscere: sed etiam approbare intelligant, quod si feceris, facies autem spero, cum nihil apud te sit ipsa ueritate antiquius. habebunt cæteri, quibus non est ea fœlicitas ingenii & doctrinæ cultus, quod tua authoritate sequantur & probent.

CLEMENS PAPA·VII·

VNiuersis & singulis præsentes litteras inspecturis salutem & apostolicã ben. Cum sicut accepimus, dilectus filius Andreas Bellunẽsis artiũ & medicinæ doctor, certas correctiones, & expositiões in sex libros Auicennæ in medicina, uidelicet in quinq; libros Canones nominatos, & in sextum librũ nominatũ de uiribus cordis ex Arabico in latinum nup transtulerit, quæ a ꝓfessoribus artium, & medicinæ ob multiplices errores, & loca intellectu difficillima in ipsa traductione repta desiderantur. Et ꝓpterea dilectus filius Paulus de Alpago laicus Bellunensis præfati Andreæ nepos Venetiis cõmorãs correctiones, & expositiões huiusmodi in latinum uersas in lucem emittere, ac optimis caracteribus imprimere suis impensis desideret, & huic rei non mediocrem laborẽ adhibere intendat. Nos, qui humano generi, quantum cum deo possumus, benefici, & salutares esse studemus, atq; medendi artem, utpote ad opitulãdum hominibus, plurimum opportunam, fauoribus & gratiis libenter ꝓsequimur, prouidere uolentes. Præfatus Paulus ex dictoꝝ uoluminum & operum editione nõ dispendiũ patiatur, sed utilitatẽ & cõmodun, sicuti par est, consequat᷑. Omnibus & singulis extra nostra, & sanctæ Romanæ ecclesiæ terras, & loca existentibus sub excõmunicationis latæ sententiæ, quã ferimus in his scriptis, a qua nisi a nobis, & romanis Põtificibus successoribus nostris canonicæ intrantibus, præterq̃ in mortis articulo constituti, absolui nequeãt. Degẽtibus uero in eisdem terris, & locis sub indignationis nostræ & amissiõis librorũ, ac mille ducatorũ auri de camera cameræ apostolicæ, ꝓ una, & ipsi Paulo pro alia medietatibus applicãdorum pœnis harum serie authoritate apostolica inhibemus, ac districte ꝓcipiẽdo mandamus, ne uolumina prædicta ꝑ præfatum Paulũ imprimenda, uidelicet quinq; canones Auicẽnæ supradictos, & librum eiusdẽ de uiribus cordis cum præfatis correctionibus, & expositionibus, aut aliquibus earũ, aut separatim ipsas correctiões & expositiones, aut aliquas earũ usq; ad decẽnium a die impressionis eorũdem computandum similibus, aut aliis caracteribus excudere, uel imprimere, aut excudi, uel imprimi facere, seu ab aliis excusa, uel impressa emere, aut uendere ullatenus audeant, uel præsumant, secus si fecerint, prædictas pœnas sese irremissibiliter incurrisse nouerint. Mandantes in uirtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis officialibus terrarũ, & locorũ nostrorũ prædictorũ, quatenus præsentem nostrã gratiam concessionẽ, atq; mandatũ omnino ad unguem obseruent, faciantq; ab aliis inuiolabiliter obseruari. In contrariũ facientibus nõ obstantibus quibuscunq;. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die. x. Martii. M. D. XXIIII. Pontificatus Nostri Anno Primo

FRANCOYS Par la grace de dieu Roy de France: au Preuoſt de Paris: Seneſchal de Lyon: & a tous nous autres Iuſticiers: & Officiers: : ou a leurs Lieuſtenens ſalut. Receu auons lhũble ſupplicatiõ de noſtre bien ayme Paule nepueu de maiſtre Andre de Alpago de Belluſſenſſ docteur en ars & en medecine: cõtenãt q̃ ſondict oncle a redige ꝑ eſcript de lãgue arabicque en latin certeins liures de Auicẽne ſerapiõ razis & rabi moyſes: & autres aucteurs arabicques en medecine & philoſophie ſelon les urayes intelligences correctiõs: expoſiciõs eſquelz parcideuãt par les maiſtres es ars en medecine: & pour les erreurs des trãſcripteurs nõ cõgnoiſſant la difficulte des langaiges: ou autremẽt ſe ſont trouuees pluſieurs choſes qui ne ſont uenues adroicte lumiere & cõgnoiſſance de liſtructiõ deſdictz docteurs arabicques. Ce qui ſe peult facillement cõgnoiſtre & entẽdre ꝑ les trãſlations correctiõs: traduciõs: & expoſiciõs faictes expoſees & trãſlatees ꝑ ledict maiſtre Andre de alpago oncle dudict ſuppl. lequel ſuppl. ace quilz ſoient cõgneuz au biẽ prouffict & utilite de ſciẽce & dela choſe publicque: leſſeroit uoluntiers imprimer: laquelle impſſion & meſmemẽt pour le cõmancement di celle ſera de grãs fraiz & miſes auſſi a ſondict oncle ꝑ long tẽps uacques audict oeure: touteſſois il doubte que apres ladict impſſiõ faicte autre ſe uoulſiſſent ingerer de iceulx faire imprimer ſur icelle: & que parce ſans merite ne labeurs cõuenable: ilz attribuaſſent a eulx la cõmodite du labeur dudict de alpago & dudict ſuppl. ſon nepueu. Nous requerõt ſurce pour ueoir de nr̃e grace ꝓuiſion & remede cõuenable pour quoy nous ces choſes cõſiderees uolãs toutes bõnes & iuſtes ſciẽces eſtre cõgneues & tractees en nr̃e royaume a la iuſte equite & reallite dela choſe ꝓuffict & utilite de nous ſubgectz & dela choſe publicque: pour ces cauſes: & pour le bon rapport qui faict nous a eſte dela pſone dudict de Alpago: & de ces grãs ſens ſuffiſance loyaulte literature & experiẽce audict Paule ſuppl. ſondict nepueu: auõs pmis & octroye: octroyons & pmectõs q̃ leſdict liures de Auicẽne ſerapion rabi moyſes & autres aucteurs arabicques en medecine & philoſophie trãſlatee & expoſee de langue arabicque en langue latine ꝑ ledict maiſtre Andre de Alpago. il puiſſe faire imprimer ꝑ tel librayre ou librayres de nr̃e royaume pays & ſigneuries que bõ luy ſemblera: ſans ce que autres quelzcõques en nr̃e dict royaume pays & ſigneuries les puiſſent faire imprimer ſelõ leſdictz trãſlations: expoſicions: & corrections dudict maiſtre Andre de Alpago ſans expres conſentement dudict Paule ſuppl. ſondict nepueu: iuſques au tẽps & terme de dix ans ꝓchianemẽt uenans elapſez & acõplix: acõpter du iour & dacte de ces pñtes. Si uous mãdons cõmãdõs & enioingnõs: & a cheicun de uous ſurce requis: & ſi cõme a luy appartiẽt: que de nr̃e pñte grace congie pmiſſion & octroy: uous faictes ſouffrez & laiſſez ledict Paule ſuppl. nepueu dudict maiſtre Andre: & auſſi ceulx qui aurõt charge de lui ioyr & uſer plainement & paiſiblement le temps des dix ans durant en faiſant & faiſant faire inhibicion & defence de par nous: a tous librayres & autres pſonnes quelzcõques quilz naient a imprimer ne faire ĩprimer leſdict liures ſelon leſdictz tranſlatiõs: expoſicions: & correciõs dudict maiſtre Andre de alpago ſans le cõſantement dudict Paule ſondict nepueu ſur grans peinnes a nous a applicquer: & de pdicion & cõfiſcacion de ce quilz en auroiẽt faict: car ainſi nous plaict il eſtre faict. Dõnes a Bloys le. xxiiii. iour de ſeptẽbre. lan de grace. M. D. xxvi. & de noſtre regne le. xii.

Par le Roy a uoſtre relation.

Deſlandes.

DECRETO Illustrissimi, ac Sapientissimi Venetorum Senatus cautũ est: ne quis alius cuiuscunq; ordinis sit: has Arabicas Auicenne castigationes & expositiones, tam in alma Venetiarum urbe, q̃ in quocunq; alio sui dominii loco imprimere, aut imprimi facere, impressasue uendere, aut uendendas tradere per decennium immediate sequens, sine Pauli de alpago bellunensis cõsensu audeat: sub pena ducatorum centum toties quoties apud aliquem impssæ inuentæ fuerint: & librorum omniũ amissionis. Que qdé pena irremissibiliter a magnificis aduocatis: aut a quocũq; alicuius alterius magistratus officio, apud quod quærela seu denunciatio facta fuerit exhibebitur, & una eius pars sibi tribuetur: altera uero accusatori donabitur. Libri autem cum totius dispẽdii satisfactione ipsi Paulo ascribẽtur.

M.D.XXIII. Die. XIX. Ianuarii.

PAVLVS ALPAGVS AD LECTOREM.

PRAETER Multa alia, quæ Andreas Bellunẽsis patruus meus non solũ sibi, sed & cæteris medicinæ studiosis faciebat latina, Rasis, Serapionis Rabi Moysis, Sirazi, Tifasi, Auicennæ, Ebenesis, ea quoq; quæ ad castigationẽ præsentis operis congesserat mihi reliquit moriẽs, quæ equidẽ cõstituerã nunq̃ nisi recognita diligentius edere. Verum crebrius obiecta impietatis, & inuidiæ nota, tandem coegit mutare consilium. Dedi itaq; protinus excudenda, ne uiderer, & ea retinere uelle, quæ repetebant tanq̃ sibi parta qui medicinæ studio tenebantur, & laudem patrui mei, qui hæc ingenti labore comparauerat defraudare. Dum uero illorum sic mores patior, subiiciturq; prælo opus, quod excusabã, res ipsa comprobauit, multusq; propterea labor initus est, tum, ut quæ ad impssum codicẽ mendosum corrigebãtur expungerentur, tũ ut reliqua habito delectu digererentur imprimereturq; secundum antiquam translationem (ut fieri posset) melius emendatus liber hic canonis medicinæ Auicennæ, qui in margine annotata haberet, quæ fides arabicæ lectionis aliter legi ostenderet, unde integrum foret legẽti sequi quam mallet lectionem ueterem uel nouam hanc quã Arabicã dignosceret, ubi signũ literæ magnæ A fuisset appositũ, ea tamẽ discretione, ut paribus literis paruis per ordinem ẽ regione sibi inuicem respondentibus simul deprehenderet, quæ essent adiicienda ubi crucis signum fuisset adiunctum, & intercapedo aliqua in ueteri translatione relicta esset. Detrahenda ubi in margine linea iaceret, commutanda, ubi neq; crux, neq; linea fuissent adiecta literis. At quoniam plæraq; nomina arabica morantur legentẽ quæ etiam correcta non satis apte intelliguntur, accrescet huic operi corrolarium, in quo eorum uaria lectio sensusq; exponetur simulatq; quorundam uarii admodum usus medicaminum digna commemoratio. Cæterum haberes optime lector hoc quoq; continua impressum opera errataq; subinde ab impressione apposita, nisi aduersa obstitisset ualetudo, rabiesq; tyrannorum omnia post habuisset quæ probe agi potuissent pessundatis reliquorũ opibus uita honoribus quiete deniq; omni corporis & animæ etiam in eternum.

hic docet q̃d debemus intelligere q̃ est in margine, et in scriptura ut p[er] crucem p[er] lineã, etc. ut nũ . . .

Immensum ẽ naui pelagus, monstra obuia pulsa
Iuncta freta, obscuris nomina scripta locis.

cap: l[r] canonis .i. regule medicine, que alrais .i. princeps abuhali .i. pater hali Alhasen ebenhali .i. filius hali Ebensina corrupte auicena .i. filij sina edidit

Liber. I.

¶ Liber canonis primus quez princeps aboali abinsceni de medicina edidit. trāslatus a magistro Gerardo Cremonensi in toleto ab arabico in latinum. Verba aboali abinsceni.

Andree Bellunēsis ex arabico Castig.
¶ Liber canonis in medicina: quez princeps sapiētissimus phs Abuhali Alhasen filius Hali Ebensina composuit.

IN primis deo grās agam⁹ sicut sui ordis celsitudo τ bñficij ipi⁹ mltitudo meret cuius misericordie sup oēs pphetas existūt. Et post dicā q̄ qdā de melioribus amicis q̄s hře videor: cui in oib⁹ p qb⁹ me depcat⁹ fuerit satisfacē debeo: de re quā possū me rogauit, vt ei librū de medicina faciā: ei⁹ rl'as vl'es τ pticulares talr ꝯphendētē: vt explanatio cū breuitate in eo ꝯiūgat: τ fm plurimū afferā q̄ztū est afferēdū de declaratione in ṽbis paucis. Q̄ð eqdē ꝯcessi. Et mihi placuit vt in pmis loq̄rer de rebus cōibus τ vl'ibus vtriusq̄ ptis medicine theorice vz τ practice. Postea ṽo loquar de vl'ib⁹ iudicioꝝ virtutū medicinaꝝ simpliciū. τ post hec de pticularib⁹ eorūdē. Deiñ loq̄r de egritudib⁹ q̄ in vnoq̄q̄ ꝯtingūt mēbro: pri⁹ tñ incipiā ab anatomia illi⁹ mēbri τ ei⁹ iuuamēto: de anatomia. n. simpliciū mēbroꝝ: τ silr iuuamētj in libro p̄ vl'i iā tūc locut⁹ ero. Cū aūt mēbri anatomiā ꝯsumauero in q̄zplib⁹ locis demr̄are icipiā q̄uo ei⁹ cōseruet sanitas. Deinde sermone absoluto oñdā ei⁹ egritudies vl'es τ cās τ semitas cognoscēdi eas: τ vias eas medicādi in sermone ēt vl'i. Postq̄z aūt has res vl'es expleuero ad egritudies redibo pticulares: τ in q̄zplurib⁹ eaꝝ ēt demōstrabo in pmis iudiciū vl'e in eius diffōne τ ipsius causis τ significationibus: deinde ad iudicia reuertar pticularia. Post ostendā regulā vl'ez in medicādo. Deinde descendā ad medicandū pticulariter cū vnaq̄q̄ medicina simplici aut cōposita. Ad illud autē quod pri⁹ dicā de iuuamētis medicinaꝝ simpliciū in egritudinibus, in libro medicinaꝝ simpliciū in tabulis pictis (q̄s bonū est fieri: sicut in disciplinē mō aspicies cū ad ipsum puenies) nō reuertar ad dōm nisi modicā rem. De medicinaꝝ quoq̄ cōpositarū, q̄ mihi videbunt in antidotario melius ponende, iuuamentis, τ q̄uo misceant vsq̄ ibi loq dimittam. Placet aūt mihi vt postq̄z hūc librū ꝯsumauero: aliū librū cōponā de reb⁹ pticularib⁹ [a][in quo sit ꝓprietas noiandi egritudines: q̄ cū accidunt, non sunt vni eidē mēbro ꝓprie]: in quo ēt de pulchritudine loq̄mur: τ vt in hoc libro eo calle ꝓcedā, quo in libro pticulari, q est an ipm ꝓcessi. Q̄ð si mihi de⁹ auxiliatus fuerit τ hūc ꝯsumauero librūz addam postea in vno libro antidotariū. Nō est aūt bonū vt hui⁹ libri plurimū nō sit apud vnūquēq̄. τ in eius memoria q huius doctrine noie vocari τ p eam lucrari desiderat: minus nāq̄ [b][q̄ð] medico necessariū est: cōprehendit: q̄ð ṽo sup ipsum additum est: incōprehēsibile est. Q̄ð si deus meū prolōgauerit terminū: τ scða successerit fortuna, [c][me ad alia preparabo]. Nunc aūt hunc cōponam librum: quem in quinq̄ sic diuidam libros.

a A. que proprie nominātur egritudines non appropriate vni soli mēbro.

b A. ꝗ.

c A. me ad illud preparabo preparatione secūda.

d A. alhagiazi.

¶ Capitulũ primũ Fen ꝓme doctrine prime libri primi de diffinitione medicine.

Dico ꝙ medicina ē scientia, q̃ humani corporis dispõnes noscũtur, ex pte q̃ sanaẽ, vel ab ea remoueẽ vt habita sanitas ꝯseruetẽ: ⁊ amissa recuperetẽ. Pōt ãt aliquis diceẽ ꝙ medicia diuidiẽ in theoricã ⁊ practicã: sed tu totã ipsaꝫ posuisti theoricã: cũ dixisti, ꝙ ē scia. Nos ãt r̃ndebimus tũc, ⁊ dicem⁹ ꝙ artiũ quedã ē, q̃ est theorica, ⁊ practica: ⁊ de phia, ꝙ ē theorica, ⁊ practica: ⁊ de medicina dr̃, ꝙ ē theorica ⁊ practica. In vnaq̃q; ãt haꝝ diuisionũ, aliud volum⁹ dicere cuꝫ dicim⁹ theoricã: ⁊ aliđ, cũ dicim⁹ practicaꝫ: nõ tñ nobis nec̃e est decl̃are diuersitatē q̃ iter eas existit, nisi i medicia. Cũ g̊ đ medicina dixerim⁹ ꝙ ei⁹ est theorica, ⁊ ex ea ē practica: nõ ē existimãdũ ꝙ velimus dicere, ꝙ vna diuisionũ medicie ē scire: ⁊ altera opari: quēadmodũ mľti hũc locũ ꝑscrutãtes existimant: sed debes scire ꝙ illđ qđ volum⁹ ē aliđ: ⁊ ꝙ nlľa duaꝝ diuisionũ medicie ē nisi scia: ſꝫ vna eaꝝ est ad sciēdũ ꝓncipia: ⁊ altera ad sciendũ operandi q̃litatē. Post ṽo ꝓmã earũ noie scie, aut theorice approꝓauimus: ⁊ alterã appropriauimus nomie practice. Per theoricã ṽo ipsi⁹ volum⁹ ꝙ qñ eã sciuerimus sciam tãtũ acq̃remus [a] ⌈ita ꝙ i declaratione q̃litatis opatiõis nos ñ imittem⁹: ⌋ sic dr̃ i medicina ꝙ gñia febriũ sũt tria, ⁊ ꝯplões sunt nouē. Et ꝑ practicã ipsi⁹ volum⁹, nõ opationē i effectu: neq; laborē motionũ corporeaꝝ: ſꝫ diuisionē [b] ⌈opõnis⌋ medicine q̃ cuꝫ eã sciuerimus auxiliabiẽ nobis ad ingrēdũ sciam vľ sentētiam: [c] ⌈⁊ ipsa scia erit i q̃litate opatiõis.⌋ Sicut dr̃ i medicia, ꝙ apatib⁹ calis adhibēda sũt i ꝓncipio, q̃ repellãt, ⁊ ifrigidēt, ⁊ ispissent: ⁊ postea repellētia cũ [d] ⌈resolutiuib⁹ tēperabimus. Et post statũ postea i declinatione sufficiēter mollificãtia resoluētia.⌋ Preter q̃ꝫ i apatib⁹ q̃ sũt de materijs q̃s mēbra expellũt ꝓncipalia. Hec igiẽ doctrina i sñia tibi auxiliatur: et hec sñia ē decl̃atio q̃litatis opatiõis. Cũq; duaꝝ diuisionum q̃litateꝫ sciueris iã sciam sciētialē, ⁊ sciaꝫ operatiuam adeptus eris, ⁊ si nũq̃ꝫ opat⁹ fueris. Neq; ēt aliq̃s dicere pōt, ꝙ dispõnes corpis humani sunt tres, egritudo, sanitas, ⁊ dispõ q̃ non est sanitas neq; egritudo: cũ tibi due suffecerint. Poľe nãq; ē, vt cũ h⁹ dictor bene ꝯsiderauerit, nõ iueniat vnam duaꝝ reꝝ [e] ⌈affirmãtē hãc trinitatē neq; negãtē.⌋ Ampli⁹ si hec trinitas necessaria fuerit quod diximus tibi remoueri a sanitate colliget ifirmitatē, ⁊ dispõnē tertiã. [f] ⌈quã non hēre sanitatis diffinitionem posuerũt: ⌋ q̃ ē habit⁹ aut dispõ ex q̃ opatiões subti ipsi⁹ sane ꝑueniũt. Neq; [g] † ⌈ ⌋ hui⁹ diffõnis oppositũ, nisi sanitatē diffinierit quēadmodũ ꝯsiderauerit ⁊ posuerit i ea ꝯditionē q̃ nõ idiget. Preterea cũ medicis i hoc non litigem⁹: neq;. n. sum qui cum eis in huiusmodi disputare debeam: neq; litigium hoc eis neq; illis, qui contra eos sũt, in medicina auxiliabitur: huius enim rei certitudo alterius doctrine principijs pertinet.

EX, ARAB.

a A. absq; hoc ꝙ dirigat ad declarãdũ qualitatē operandi seu operationis.

b A. scientie

c A. a q̃ q̃dē scientia vľ sñia ꝯpēdet qualitas seu modus opandi.

d A. mollificantibus ꝑmiscebimus: deide post statũ in declinatione erimus cõtēti mollificantib⁹ resolutiuis.

e A. esse necessario: vꝫ neq; hãc trinitatē esse: neq; ꝙ eã dimiserimus.

f A. quam ipse posuit: cui q̃deꝫ dispõni tertie ñ conuenit diffinitio sanitatis. Alia litera. cui quidem dispositioni tertie neq; diffõneꝫ sanitatis: q̃ ē hit⁹ aut dispõ: ex q̃ dispões subiecti ipsi⁹ sane ꝓueniũt: neq; oppositũ isti⁹ diffõnis cõuenire posuerunt.

g † A. asserit eã

¶ De subiectis medicine. Cap. I.

Quoniam medicina corp⁹ humanũ ex pte vñ sanatur, ⁊ a sanitate remouetur, ꝯsiderat: ⁊ cuiusq; rei scia ñ acq̃riẽ, neq; cõpleẽ cũ cãs habuerit, nisi ꝑ sui cãs sciaẽ: ergo debem⁹ i medicia scire sanitatis ⁊ egritudinis cãs. Et q̃ sanitas ⁊ egritudo ⁊ eaꝝ cause plerũq; sũt mãifeste: plerũq; occulte, que nõ sensu [h] ⌈neq; nisi⌋ ꝑ significatiões accidētiũ cõprehēdũẽ: debemus ēt in medicia scire accidētia q̃ i sanitate accidunt ⁊ egritudie. Jã ãt decl̃atũ fuit i sciētijs veridicis, ꝙ rei scia nõ acquiriẽ nisi ꝑ sciam cãꝝ ⁊ ꝓncipioꝝ ipi⁹ si cãs habuerit, ⁊ ꝓncipia [i] ⌈aut ñ cõpletur⌋ nisi ex pte sciendi ei⁹ accidētia ⁊ cõcomitantia essentialia. Causaꝝ ṽo q̃tuor sunt spēs: materiales efficiētes: formales ⁊ finales. Cause ṽo mãles [k] ⌈posite i q̃b⁹ sanitas ⁊ egritudo mensuratur: sũt:⌋ subm q̃dē ꝓpiquũ mēbrũ [l] ⌈aut spũs: ⁊ sbm quidē lõgiq̃nũ⌋ hũores, ⁊ eis lõgiora sũt elemēta. Et hec duo sũt subta scđꝫ cõpõnē: [m] ⌈lꝫ sint cũ alteratiõe. In cuiusq; ãt rei ꝯpõne, ⁊ alteratiõe, q̃ sic cõponitur, ad aliquã ꝑueniẽ vnitatem.⌋ Et hec vnitas ad quã h⁹ reuertiẽ multitudo: aut ē cõplexio: aut forma. cõplexio vero est scđm alterationē, ⁊ forma scđm cõpositionē. Efficiētes autem cause sunt cause permutãtes, ⁊ ꝯseruãtes humani corpis dispositiões, sicut sunt aeres ⁊ que eis cõtinuantur: ⁊ comestiones: ⁊ aque ⁊ potus, ⁊ q̃ eis ꝯtinuantur: ⁊ euacuatio: ⁊ retentio: ⁊ regiones ⁊ ciuitates: ⁊ loca habitabilia ⁊ q̃ eis ꝯtinuãtur: ⁊ motus ⁊ q̃etes corpei ⁊ aĩales. ⁊ ex eis sunt sõnus ⁊ vigilie: ⁊ alteratio in etatibus: ⁊ diuersitas in eis: ⁊ i gñib⁹: ⁊ i artib⁹: ⁊ i [n] ⌈morib⁹⌋ ⁊ i reb⁹ q̃ in humano supueniũt corpe ipsũꝫ tãgētib⁹ siue sint ꝯ naturã: siue nõ sint ꝯ naturam. Formales vero cãe, sunt cõplexiones ⁊ virtutes q̃ post eas eueniũt ⁊ cõpões. Cause ãt finales sũt operatiões. Et in sciētia quidē operationũ ē scia virtutũ ꝓculdubio. ⁊ scia spirituũ [o] ⌈q̃ sũt ṽtutũ subiecta⌋ quēadmodũ nos declarabimus. Hec ergo sunt subiecta doctrine medicinalis: vñ aliq̃s inq̃riẽ đ corpe humano qũo sanaẽ aut ifirmaẽ. Huius aũt inquisitiõis ꝑfectionē. s. vt sanitas ꝯseruetur ⁊ egritudo remoueatur: opꝫ etiam habere [p] ⌈partes scđm istaruꝫ duaꝝ dispõnũ ⁊ suorũ istroꝝ cãs.⌋ Et huiusmodi q̃dē cause sũt regimen cũ comestiõe ⁊ potu: ⁊ electio aeris: ⁊ mēsura mot⁹ ⁊ quietis, ⁊ medicatio cũ medicina: ⁊ medicatio manualis. hoc aũt totum apud medicos est scđm tres spēs: sanoꝝ: ⁊ egroꝝ: ⁊ medioꝝ q̊s mõ noĩabim⁹: [q] ⌈⁊ dicemus qũo iter duas diuisiões inter q̃s ꝓculdubio nõ est mediũ media vocētur.⌋ Et postq̃ꝫ iã diuisimus has causas, tũc iã collectũ est nobis, ꝙ medicina tractat de elemētis: ⁊ cõplexionibus: ⁊ humoribus: ⁊ mēbris simplicib⁹ ⁊ cõpositis: ⁊ spiritib⁹: ⁊ virtutib⁹ eoꝝ naturalib⁹: ⁊ aĩalibus: ⁊ vitalibus: ⁊ operationibus: ⁊ dispositionibus corporis scilicet sanitate: ⁊ egritudine: ⁊ medio: ⁊ causis eaꝝ. s. comestione ⁊ potu: ⁊ aerib⁹ [r] ⌈⁊ aquis: ⁊ regionibus⌋ ⁊ motibus ⁊ quietibus corporeis ⁊ aĩalibus ⁊ etatib⁹: ⁊ gñibus: ⁊ extrisecus accñtibus q̃ corpi eueniũt ex rebus extraneis: ⁊ reginiine cũ comestionibus ⁊ potibus: ⁊ medicinis ⁊ manuũ opationibus ad sanitatē ꝯseruãdaꝫ: ⁊ vnãquãq; egritudinē medicandam. Harum vero rerũ q̃dam sunt de quibus medico nihil aliud ē agendũ [s] ⌈nisi vt quid sint tãtũ essentiali formatione informet:⌋ ⁊ vtrũ sint vel nõ sint doctori sapiētie

h A. imo.

i A. et si non habuerit nõ cõpleẽ: seu non acquiritur.

k A. sunt res sb̃iectiue: in q̃bus fundaẽ sanitas: ⁊ egritudo.

l A. et spirit⁹. subiectũ ṽo remotũ: seu longiquum.

m A. licet sint ēt cũ alteratiõe: ⁊ vnũq̃đq; qđ sic subijciẽ in cõpõne eius: ⁊ alteratione ipsius ad aliquã peruenit vnitatem.

n A. consuetudinibus.

o A. deferentium virtutes.

p A. subiecta alia scđꝫ causas istaꝝ duarũ dispõnũ: ⁊ scđm instrumēta ipsarũ ambarum.

q A. et dicem⁹ qũo cõnumerãt media iter dua diuisiões: inter quas nõ est mediũ i veritate.

r A. et locis habitabilib⁹: ⁊ euãtiõe: ⁊ retētiõe: ⁊ artibus: ⁊ consuetudinibus.

s A. nisi vt appꝛhendat: seu cognoscat: q̃d sit vel earũ essentiam apprehensione scientiali.

physicalis credat. Et earū sūt de qbus in sua ar/te rōcinari debet. Que ergo earū sūt sicut princi/pia, vtrū sint vel nō sint, credere dz: sciētiaruz nāqz particulariuz pricipia credita recipiunt: ⁊ in alijs sciētijs, que fm ordinē sunt ante eas ratiocināntur: ⁊ ita fit donec scientiarū oīum principia ad phiam pmā, que methaphysica nūcupat eleuent. Cūqz aliquis medicoꝝ loq inceperit ⁊ affirmare elemē ta, ⁊ ꝯplexionē, ⁊ que ista sequūt ex eis que sciētie nālis subta existāt[a] [aggressus fuerit] errabit: iō ꝙ in sciētiā medicine mittit, qđ eius nō est: ⁊ erra/bit qꝛ se aliqd declarasse existimabit, cū nihil đcla rauerit. Eius vo de quo medicus formare dz qd sit, ⁊ vtꝝ sit vel nō sit, cuius esse non est manifestuz, credere hec est summa: Elemēta an sint: ⁊ quot sint: ⁊ qūo sint, ⁊ que sint: ⁊ cōplexiōes que sint: ⁊ quot sint. Et hūores an sint: ⁊ quot sint: ⁊ qūo sint. Et vtutes vtrū sint: ⁊ quot sint. Et spūs vtrū sint: ⁊ quot sint: ⁊ vbi:[b] [⁊ qqz mutatio hz dispōnem: ⁊ eius mora hz cāz] ⁊ cause quot sint: mēbra aūt ⁊ eoꝝ iuuamēta sensu ⁊ anatomia discernere debet. [c] [Ea aūt de quib⁹ formādo ratiocinari dz] sunt egritudines: ⁊ earū cause pticulares: ⁊ eaꝝ signa: ⁊ qualiter egritudo remoueat: ⁊ sanitas ꝯseruet. Et cuiuscūqz earum esse occultū fuerit: ad illud de clarandum demōstrationem afferre dz, ipsum diui dendo[d] [numerādo: ⁊ cōplēdo.] Galienus nāqz cum demōstratiuam argumentationez sup diuisio nem pmā facere aggressus est: non debuit aggredi inquantū est medicus: sed inqztum[e] [est phs. In sciētia.n.naturali dz loqui sicut alphachi: qui cum affirmare aggressus fuerit, qđ cōitates seq debēt:] nō dz loqui de hoc inqztū est alphachi: sed in qztuz ipse est mutachelin: medic⁹.n.inqztū est medicus: ⁊ alphachi inqztū ē alphachi: nō pōt de hoc ratio/cinari. ꝙ si nō: perueniemus ad circuitionez.

¶ Doctrina scđa de elemētis: cuius est vnū Cap.

Elementa sunt corpa ⁊ sūt partes pͤ corpis hūani ⁊ alioꝝ, q̄ in corpora diuersa/rū formarū diuidi mime pñt: ex quo rum cōmixtione spēs diuerse gñatoꝝ fiūt. Medicus aūt physico credere dz: ꝙ sūt qua tuor ⁊ nō plura: quoꝝ duo sūt leuia: ⁊ duo grauia. leuia sūt ignis ⁊ aer: grauia terra ⁊ aqua. Terra est corpus simplex cui⁹ locus nālis in medio toti⁹ existit, in quo naturalr manet quieta: ⁊ ad ipsum cuz ab eo separata fuerit, naturaliter mouet.[f] [Et hec qdez eius naturalis grauitas existit]: Cuius qdem natura frigida ē ⁊ sicca. Ipsa.n.talis existit ꝙ si dimissa fuerit †[g] [ ] neqz altera res extrinseca eaz[h] [ꝯuerterit] apparebit ex ea frigidi tas sensibilis, ⁊ siccitas. Eius vero esse in gñatis iu uamentuz prestat ad retentionē faciēdā, ⁊ fixionē: ⁊ ad ꝯseruādas figuras ⁊ formas. Aqua aūt est corpus simplex cui⁹ naturalis locus est: vt sit circū dans terrā: ⁊ circundata ab aere cuz in suis sitibus naturalibus pmāserit.[i] [Et hec] qdē est ei⁹ graui tas cōparatiua: que frigida est, ⁊ humida.s.ei⁹ na tura talis existit: ꝙ si dimissa fuerit sicut ē: neqz vl/la cā extrinseca ei ꝯria fuerit apparebit ex ea frigi ditas sensibilis[k] [⁊ dispositio q̄ ē hūiditas: ⁊ ipsa qdē est citius gñatio in creatiōe sua reddit eā aptā ad spargendū ⁊ extendendum p qualibet re qzuis sit pauca. Et recipit oēm figuraz que est: sed nō reti net]. Cuius esse in generatis iuuamētū prestat ad figurādas formas qs in suis[l] [diuisiōib⁹] aliq fi/gurare volūt: ⁊ ad figurādū: ⁊ ad lineandū ⁊ tēpe/randuz. Humidū.n.lz cito formas figurales amit tat[m] [cito] tñ eas recipit: sicut siccū lz eas[n] [duri/ter suscipiat: duriter tñ retineat eas]. Cūqz hūidū ⁊ siccū se ad inuicē tēpauerint: adipiscet siccuz ab humido vt[o] [cito] suscipiat tēsionē: ⁊ facile figura ri possit: ⁊ acquiret hūidū a sicco vt retineat firmi ter, qđ in eo accidit[p] [ex rectificatiōe ⁊ equatiōe.] Et pp humidū phibet siccū a sua[q] [sepatiōe] ⁊ p/pter siccū phibet hūidū a sua fluxibilitate. Aer aūt est corpus simplex cuius nālis loc⁹ est vt sit su/per aquā ⁊ sub igne. hec.n.est ei⁹ leuitas cōparati ua: Ipsius vo natura calida est ⁊ humida fz regu lam quam diximus. Cuius qdez esse in generatis iuuat vt rarificētur: ⁊ alleuientur: ⁊ subtilientur: ⁊ ad superiora eleuētur. Ignis vero est corpus sim plex, cuius nālis locus[r] [sup oēs elemētarias exi/stit ptes] q ē ꝯcaua celi supficies[s] [ipse nāqz ad ce/lum puenit. Et hec qdē est eius leuitas absoluta.] Cuius nā calida est ⁊ sicca. ⁊ ei⁹ esse in generatis pstat iuuamētū vt maturet: ⁊ subtiliet: ⁊ pmisceat: ⁊ vt ei⁹ penetratione currat p ea substātia aerea: ⁊ vt duoꝝ elemētoꝝ grauium frigidoꝝ purā frigidi tatez frāgat: ⁊ vt de elemētaria ppietate ad ꝯplo nalitatē redeāt. Duo āt grauia plus iuuāt ad mē broꝝ gñatiōez ⁊ eoꝝ qetē. Et duo leuia plus iuuāt ad gñonez spūuz ⁊ motionē eoꝝ. ⁊ ad mouēda mē bra: lz motor nō sit nisi aīa. hec sunt elementa.

¶ Doctrine tertie de cōplexionibus. Cap.I.

Omplerio est qualitas q̄ ex actiōe adinicem ⁊ passione ꝯriarū qualitatū in elemē tis inuētarum: quoꝝ partes ad tantā paruitatē redacte sunt: vt cuiusqz ea rum plurimum ꝯtingat: plurimū alterius puenit. Cuz.n.ad inuicem agunt ⁊ patiuntur suis virtuti/bus: accidit[t] [in] eaꝝ summa qualitas in toto ea rum similis que est cōplexio. Et qm vtutes pme que sunt in elementis pdictis sunt quatuor: calidi/tas: frigiditas: hūiditas: ⁊ siccitas: tūc manifestū est ꝙ ꝯplones in corporib⁹ gñatis ⁊ corruptis sūt per eas. Et illud qdē est fm ꝙ opz per diuisionē rationalem cum cōsideratione absoluta absqz vlla cōparatiōe ad rem aliquā. Et est duobus modis. Quoꝝ vnus est vt sit cōplexio equalis ita vt quāti tates qualitatuz ꝯriarū in cōplexionato sint eqles: non superātes: neqz supate: ⁊ sit cōplexio qualitas in medio earum vere. Alter vo modus est vt nō sit cōplexio qualitatum cōtrariarum media abso/lute: sed ad vnā magis declinet extremitatum: aut in ꝯrietate que est inter caliditatē ⁊ frigiditatem: aut in ꝯrietate q̄ est iter humiditatē ⁊ siccitatē: aut iter vtrasqz. Qđ aūt in doctrina medicine ꝯsidera/tur equale aut extra equalitatē: nō est hoc: neqz il/lud. sz medicus physico credere dz ꝙ equale fm hāc intētionē quaz diximus impossibile est aliquo modo iueniri: qzto magis vt sit hominis ꝯplo: aut mēbri humani. Debes aūt scire qđ equale đ quo medici in suis inquisitiōib⁹ tractant nō est denoīa/tum ab equalitate i qua equalitas cū pōdere equa liter existit: sed denoīatur a iusticia in diuisiōe. Et hoc est qđ in cōplexiōato in primis[v] [attendit] si/ue sit corp⁹ totū: siue sit mēbrū vnū vt sit in eo đ ele mētis cū suis qztitatibus ⁊ qlitatib⁹ mēsura quaz humana nā hre dz fz meliorē pportionis ⁊ diuisio nis eqtatē. Accidit aūt vt hec diuisio cū hō eā ha buerit vere equalitati quā primā dixim⁹ valde sit ppinqua. Huic vo equalitati[x] [que fm humana attendit corpora] ⁊ q̄ est in cōparatiōe alioꝝ que

a ——

b A. ⁊ queqz mutatio dispōnis: ⁊ fixio eius hēt causam.

c A. ea aūt: que medic⁹ cognoscere dz: ⁊ đ eis ratiocinari.

d A. mensurando: ⁊ horas ipi⁹ cognoscēdo.

e A. desiderauit esse: vel appellari phs: loquēs i scia nāli sicut facit Alphachi. cū vult affirmare: seu rōnib⁹ demōstrare veritatē: quā dz sequi cōitas hoiuz.

f A. ⁊ illud qdē est grauitas ei⁹ absoluta.

g † A. sicut ei requiritur.

h A. alterauerit.

i A. illud.

k A. ⁊ dispō ei⁹ ē hūiditas: ⁊ eius essentia a pncipio suo: vel a nā sua ē p moduz: vel est ita: ꝙ ipsa obedit cuilibet cāe: ad h vt fiat sepō: ⁊ fiat vnio ⁊ qlz figura recipiat: quā postea nō cōseruat.

l A. partibus.

m A. faciliter.

n A. duriter: seu difficiliter suscipiat: difficiliter tñ dimittat eas.

o A. faciliter.

p A. de altachium. i. de eēntia cōstāte. Alia litera. essentia nō fluida: ⁊ de equatione. Alia litera quod in eo accidit de dispositione non fluida: ⁊ de equatione ⁊c.

q A. testit idest a sua cōminutione: seu puluerizatione ⁊c.

r A. sup corpora elementaria oia existit:.

s A. ad quā terminatur versus nos generatio ⁊ corruptio ⁊ illđ qdē est eius leuitas absoluta. Alia litera que terminatur ad nos: ⁊ illud qdē est ei⁹ leuitas ⁊c.

t A. ab.

v A. meretur Alia litera consideratur.

x A. quā hūana merent corpa Alia litera que fm hūana cōsiderat corpa.

hanc nō hn̄t equalitatem: neqȝ hn̄t ꝓpinquitateȝ equalitatis quā prius noiauimus quā hȝ homo: octo ꝯsiderationuȝ accidūt modi. Aut.n.erit ſm spēm cōpatā ei q̄ ab ea diuersificatᵃ ⌈ ⁊ est alia ab ea⌋. Aut ſm spēm cōparatā ei, qđ est diuersum ab ea, ex eo qđ est in ea. Aut erit ſm aliq̄ȝ parteȝ ᵇ†⌈ ⌋spēi cōpatā ei qđ ab ea diuersum existit: ⁊ est ex̄ ipsam, ⁊ in eius spē. Aut erit ſm pteȝ speciei cōpatā ei, qđ diuersum est ab ea, ex eo ꝙ est in eius pte sue spēi. Aut erit ſm singulare ᶜ†⌈ ⌋cōpatū ei, qđ est diuersum ab eo, ⁊ est extra ipsum.ᵈ†⌈ ⌋Aut erit ſȝ singulare cōpatū suis diſpōnibus, q̄ in ipso sunt. Aut erit ſm mēbrū cōpatū ei, qđ ab eo diuersum existit, ex eo qđ ē extra ipsum in corpe suo. Aut erit ſm mēbrū cōparatum suis diſpōnibus in se ipso. Primus modus est equalitas q̄ in hoīe attendit̄ cōpatiōe aliorum gn̄atoꝝ, ⁊ est res ᵉ⌈ magnaȝ hn̄s latitudinem que diffōne minime pōt cōprehendi: neq̄ȝ ēt qualitercūq̄ȝ ꝯtingat existit: sed inter multitudinē ⁊ paucitatem ⌋duas obtinet extremitates: ab vna, quarum cū egressa fuerit nō poterit esse humana ꝯplexio. Scđs ṽo modus est medialis, q inter duas extremitates huius late ꝯplōnis existēs inuenit̄, in indiuiduo, qđ est in vltimo equalitatis, ex specie, q̄ est in fine eq̄litatis, ⁊ in etate in qua augmentum ad suū ꝑuenit finē. ⁊ hec qdē equalitas etiā lȝ nō sit equalitas ᶠ⌈ certa: quā in huius capl'i principio noiauimus, eo ꝙ hāc inueniri nō est possibile: est tn̄ ei ꝓpinqua. Et hic ēt hō equalitati nō qualitercūq̄ȝ vicinus existit: sed ſm suoꝝ mēbroꝝ alterationem vel alternationē ⌋calidoꝝ sicut cor ⁊ frigidoꝝ sicut cerebrū: ⁊ humidoꝝ velut epar: ⁊ siccoꝝ sicut ossa. Cū ergo pōderabunt̄ ⁊ equabunt̄ erit vicinus equalitati certe. In ꝯsideratione vero cuiusq̄ȝ mēbri, nō nisi vni⁹ qđ est cutis: quēadmoduȝ postea dicem⁹: In cōpatione aūt spūuȝ ⁊ mēbrorū principaliū, ipoſſe est ipsum huic certe eq̄litati esse ꝓpinquū. sed egredit̄ ab ea tendens ad caliditatē ⁊ humiditateȝ. Vite ⁊ enim principiū sunt cor ⁊ ⁊ spūs q̄ quidē ambo vehemēter calida existūt ad sup̄fluitatē declinantia: ⁊ vita qdē existit p caliditatem, Et augmētū p humiditatē. Et ēt caliditas in humiditate existit ⁊ ab ea nutrit̄. Mēbra ṽo pn̄cipalia sunt tria sicut declarabimus. ⁊ ex eis qdeȝ est vnū frigidū qđ est cerebrū, cuius frigiditas nō ꝑuenit ad cordis, ⁊ epatis caliditatē tēperandam. Et ex eis vnū est siccū aut siccitati ꝓpinquū: ⁊ ipȝ est cor. sed eius siccitas nō ꝑuenit ad humiditateȝ cerebri ⁊ epatis tēperandā. ᵍ⌈ Neq̄ȝ ēt cerebrū tm̄ est frigidū: neqȝ cor tm̄ est siccum⌋ sed cor cōparatione alioꝝ duoꝝ est siccum. ⁊ cerebrū alioꝝ duorum cōparatione est frigidū. Modi ṽo tertij latitudo angustior est latitudine primi modi. s. eq̄litatis spālis. latitudinē tn̄ hȝ magnā. ⁊ est cōplexio q̄ alicui gentiū congrua existit ſm cōparationeȝ alicuius climatis ⁊ alicui⁹ aeris. Indi nāq̄ȝ ꝯplexioneȝ hn̄tʰ⌈ insimul⌋, qua sani existunt. Etⁱ⌈ sclaui⌋ aliā hn̄t cōplexioneȝ qua sani degunt. ⁊ vnaqueq̄ȝ earū p cōparationem ad suā spēm sue speciei cōparatione est tēperata: que cōparatione alterius non est temperata. Corpus nāq̄ȝ indi cum ſm complexionem sclaui quale fiet: aut infirmabitur: aut morietur. Et sil'r cum sclaui cōplexione indi quale redetur: erit corporis dispō ꝯ̄ria. Quecūq̄ȝ igitur species in terra habitabili cōmorantium habebit cōplexionem eis ꝓpriam, aeri sui climatis ꝯueniētem: ⁊ habebit latitudinē. Cuius quidem latitudo duas hȝ extremitatesᵏ ⌈ multitudinis ⁊ paucitatis⌋. Quartus aūt modus est mediū qđ est inter duas extremitates latitudinis cōplexionis climatis, ⁊ ipsum est cōplexio cōplexionibusˡ†⌈ ⌋speciei tēpatior. Modus ṽo qnt⁹ est angustior p̄io ⁊ tertio: ⁊ est ꝯplexio quā dȝ hr̄e indiuiduū designatū q̄ viuū ⁊ sanū repitur: q̄ ēt latitudinem hȝ, ad quā due terminaturᵐ ⌈ multitudinis ⁊ paucitatis ⌋ extremitates. Debes aūt scire ꝙ oē indiuiduū dȝ hr̄e cōplexionē sibi solūmodo ꝓpriam in qua aliū ei associareⁿ†⌈ ⌋est impossibile. Sext⁹ aūt modus est mediū qđ est inter istos duos terminos, qđ est cōplexio: quā cum habuerit indiuiduuȝ, erit melioris ꝯplōnis cuius ipsum esse opȝ. Modus aūt septimus est ꝯpl'o, quā vnaq̄q̄ȝ mēbroꝝ spēs hr̄e debet in qua aliud diuersificatur; equalitas nāqȝ ossis est vt siccitas in eo plus abundet. ⁊ cerebri vt humiditas in eo plurimū abundet. ⁊ cordis vt in eo sit plus caliditatis. ⁊ neruoꝝ, vt in eis plurimū abūdet frigiditas.ᵒ†⌈ ⌋Modus aūt octauus est ꝯpl'o mēbri singularis quā cū habuerit erit melioris diſpōnis quā hr̄e pōt. Cū aūt spēs ꝯsiderauerim⁹ inueniemus hoīeȝ certe equalitati ꝓpinquorem. Cūq̄ȝ regiones attenderimus certificatum erit nobis: ꝙ si fuerit locus qui inhabitabitur sub equatione diei: neq̄ȝ aliq̄ de rebus terrenis obuiādo impedierit, vȝ mōtes aut maria: oportebit ibi habitātes eq̄litati certe ꝓpinquores existere, quam alicuius regionū. Iam aūt nobis affirmatuȝ est ꝙ opinio q̄ accidit ꝙᵖ†⌈ ⌋excessus ab eq̄litate est cā ꝓpinq̄tatis solis: ē falsa. Rectitudo .n. solis sup capita minus ibi malū opat̄: ⁊ minus mutat aerē quāᑫ⌈ rectitudinis⌋ ꝓpinquitas apud nos: aut apud eos qui sunt in maiori latitudine q̄ȝ nos: lȝ rectitudinē nō habeam⁹. Ampli⁹ aūt oēs diſpōnes morantiū in linea equinoctiali, sunt diſpōnes nobiles sil'es. Neqȝ aer ibi impedit̄ ipedimēto sensibili: sed eoꝝ cōpl'onibus semp est silis: ⁊ ad hanc sn̄iaȝ affirmādā iam fecimus dictionē. Post istos aūt, qui in quarto morant̄ climate magis tēperati existunt. Nō.n. adurunt̄ pp morā rectitudinis solis ʳ⌈ super eoꝝ capita neq̄ȝ elongat̄ ab eis parū⌋ quemadmodum fit in climate scđo ⁊ tertio: neqȝ ꝯgelantur: sicut ꝯtingit his qui in extremitate qnti climatis habitant ⁊ qui ſm latitudinē sunt remotioresˢ⌈ ppea ꝙ sol ab eoꝝ capitibus est remotus⌋. In mēbris ṽo iam manifestum fuit ꝙ mēbra principialia nō sunt equalitati certe multuȝ ꝓpinqua: imo opȝ vt scias, ꝙ caro est membrū illi equalitati magis ꝓpinquū q̄ȝ cetera mēbra, cutis tn̄ carne ꝓpinquior est: quasi.n. non patitur ab aqua equaliter tēperata cuius medietas sit nix ⁊ altera medietas sit aqua feruens. ᵗ⌈ Et forsitan⌋ caliditas venarum ⁊ sanguinis: neruoꝝ frigiditati in ea equat̄. Similiter quoq̄ȝ nō patitur a corpore qđ sicioribus corporibus ⁊ humidioribus vel magis fluidis, quando fuerint in eo equalia. ⁊ nos quidem scimus ꝙ non patitur, nisi quoniam non sentit sibi simile, ⁊ neq̄ȝ est simile seu tale, quale est illud, nisi q̄ non patit̄ ab eo, q̄m̄ si ab eo esset diuersum, pateretur ab ipso. Res enim que in materia conueniūt ⁊ in naturis opponunt̄, patiuntur adinuicem, ⁊ nō patit̄ res ab eo qđ ei in q̄litate cōicat, qn̄ fuerit cōitas vel cōicatio in q̄litate ⁊ silitudo in ea, ⁊ tēpatius qđ est in corpe, ē cutis. Et tēpatior cutis est cutis brachij. Et tēpatior cutis brachij ē cutis man⁹. Et tēpatior ea ē cutis vole man⁹. Et tēpatior ea ē illa q̄ ē sup digitos. Et tēpatior ea ē illa q̄ ē sup indicē. Et tpatior ea ē illa q̄ ē sup pulpā extremitatis ei⁹, ⁊ pp illđ ipsa ⁊ pulpa extremitatis aliorū digitoꝝ sūt q̄si iudices nāl'r, vl' existimāt̄ iudices nāl'r i mēsuratōib⁹ tāgibiliū.

a A. ⁊ que est ꝺ eis, que sunt extra ipsum.

b † A. seu maneries speciei.

c † A. partis speciei.

d † A. ⁊ est in ei⁹ parte, ⁊ in eius specie.

e A. habēs latitudinem ⁊ non est cōprehēsa in termino vniq, neq̄ȝ illa qual'rcūq̄ȝ existit, sed in additione ⁊ diminutiōe seu intensione ⁊ remissione.

f A. vera quā in huius capl'i pn̄cipio diximus eē ipoſſe ineniri, raro tn̄ inenit̄? Et hic ēt hō equalitati vere predicte nō q̄l'rcunq̄ȝ vicin⁹ existit, sȝ ſm suoꝝ mēbrorum coeq̄tionē vel cōtraoperātiam.

g A. neq̄ȝ cerebrum est cū illa frigiditate, neq̄ȝ cor cū illa siccitate.

h A. ambientē seu cōem sibi.

i A. Alscalebi, sunt hoies qnti vel sexti climatis.

k A. superfluitatis ⁊ diminutionis seu itēsiōis ⁊ remissionis.

l † A. illi⁹ ptis.

m A. sup̄fluitatis seu additionis ⁊ diminutōnis.

n † A. uel cōicare raro contingit, aut.

o † A. ista complexio ēt latitudineȝ hn̄s, que extremitatibus seu terminis additionis ⁊ diminutionis terminatur, ē minor latitudine p̄dicta in ꝯpl'onib⁹ precedentibus.

p † A. illic egressio vel.

q A. eius.

r A. super eorum capita i hora aliq̄ post elōgationem eius ab eis.

s A. i idiuiduis vero est indiuiduū magis tēperatum qđ est ex pte temperatiori, ⁊ ex specie temperatiori.

t A. ⁊ quasi vel forsitan equat̄ i ea calefactio spiritus ⁊ sanguinis cū frigiditate neruoꝝ, ⁊ sil'r non patit̄ a corpore bone permixtiōis ex sic-

bene temperatuz existit ex siccioribus corporibus ⁊ humidioribus: cuz in eis equalia fuerint. Et nos quidem scimus ꝙ non est causa, quare nõ patiatur nisi q᷑ non sentit illud: neqꝫ est tale quale illud: nisi q᷑ pp ipsuz nõ patitur: nisi.n.tale esset quale illud pp illud pateretur. Res.n.que vnius sunt originis ⁊ in naturis opponunť, vne ab alijs patiuntur: sed ab eo qḋ ei in qualitate cõicat res non patitur. Qḋ aũt in cute magis existit tẽperatum est cutis manꝰ. Et qḋ in cute manus tẽperatiꝰ est: est cutis vole ⁊ tẽperatius eius est qḋ est sup digitos. Et tẽpatius eius est qḋ est sup indicẽ. Et qḋ tẽpatiꝰ eius est, est qḋ est in pulpa extremitatis eiꝰ: ⁊ pp illud est melioris sensibilitatis. Et qḋ in cute vole magis existit tẽpatũ, est qḋ in digitoꝝ extremitatibꝰ inuenit: quapropter extremitates digitoꝝ, alioꝝ quasi iudices existunt qualitatum natura tactualiuz]. Debet.n.declinatio iudicis equalis existere ad vnãquãqꝫ extremitatũ: iõ vt egressum ab eq̃litate ⁊ a medietate percipiat. Debes aũt scire vltra hoc qḋ sciuisti: ꝙ cũ dicimus de medicina ꝙ est tẽpata: nolumus dicere ꝙ sit tẽperata certe: qm̃ illud est ĩpossibile: neqꝫ volumus dicere ꝙ tẽperamento humano in sua ꝯplõne sit temperata: si .n.ita esset: tũc esset ex ipsamet humana substãtia.

Sed volumus ꝙ cũ pp calorẽ nãlẽ qui in corpore existit hũano, patietur: qualitate afficieť q̃ hois qualitatem nõ superegreditur in aliqua duaꝝ extremitatum equalitatem excedentiũ. nõ ergo in ipso opabiť effectum equalitatẽ excedentem. Cõsideratione igitur sue operatiõis in corpore hũano est equalis. Et silr̃ cũ dicimus ꝙ est calida aut frigida nolumus dicere ꝙ in sui substãtia sit in vltimo caliditatis aut frigiditatis: aut in sui substantia sit calidior corpe humano: aut frigidior.[a] [si.n.ita foret cuiꝰ ꝯplõ esset sic hois ꝯplõ eẽt tẽperatũ]. Sꝫ volumus dicere ꝙ pp ipsam in corpore hois ꝓuenit caliditas: aut frigiditas maior illa, q̃ꝫ ex se habebat. Quapropter vna medicina plerũqꝫ est frigida humani corporis cõpatione: ⁊ cõpatione corporis scorpionis calida: ⁊ humani corporis cõpatione calida. ⁊ frigida corporis serpentis cõparatione. Jmo qñqꝫ ẽt vna medicina existit calida cõpatione corporis petri magisq̃ꝫ cõparatiõe corpis pauli. Jõqꝫ precipitur eis qui medicanť, vt cũ cõplexiõeꝫ mutare voluerint ⁊ vnã adhibuerint medicinaꝫ que non ꝯtulerit, ab ea discedãt. Postq̃ꝫ igitur de cõplexione tẽperata que dicẽda erant cõpleuimus: ad loquendũ de cõplexionibus distẽperatis redeamus.[b] [Dicemus itaqꝫ ꝙ cõplexiões distẽperatas equale est siue cõprehenderis ꝭm cõparationẽ speciei aut partis: aut indiuidui: aut mẽbri: que sunt octo] ⁊ sunt oẽs cõicantes in hoc ꝙ cõplexioni tẽperate sunt opposite. Et he octo ꝓueniunt queẽadmoduꝫ dicemus. Et est ꝙ egressus ab equalitate: aut est simplex qui equalitatem nõ excessit nisi ꝭm vnaꝫ ꝯrietatem, aut est cõpositus qui equalitatẽ ꝭm duas ꝯrietates [c] † [ ] excessit.

Et simplicis qdem qui ꝭm vnã excesserit ꝯrietatem: aut est excessus ꝭm ꝯrietatem agentem: qḋ est aliquo duoꝝ modoꝝ, qm̃ aut est calidior q̃ꝫ dꝫ, sed nec est humidior nec siccior: aut frigidior q̃ꝫ dꝫ, sed neqꝫ humidior neqꝫ siccior: aut ꝭm ꝯrietatem patientez. qḋ est vno duoꝝ modoꝝ. qm̃ aut est siccior q̃ꝫ dꝫ, sed non est calidior neqꝫ frigidior. aut humidior, sed nõ est frigidior neqꝫ calidior. Jste tñ quatuor non diu permanent. Caliditas nãqꝫ maior q̃ꝫ dꝫ: reddit corpus siccius quam opꝫ. Et frigiditas maior q̃ꝫ dꝫ facit corpus humidius quã opꝫ humiditate extranea. Et siccitas maior q̃ꝫ dꝫ, cito reddit ipsuz frigidius q̃ꝫ opꝫ. Et humiditas maior q̃ꝫ debet si valde fuerit superflua velociꝰ reducit ipm ad frigiditatẽ q̃ꝫ siccitas maior. Que si plurima ñ fuerit ꝯseruabit ipsum ꝓlixiori tpe: ad vltimũ vero reddit ipm frigidius q̃ꝫ dꝫ. Tu tñ ex hoc intellige ꝙ eq̃litas ⁊ sanitas magis pertinent caliditati q̃ꝫ frigiditati. Et he qdẽ sunt simplices quatuor. Cõposite aũt sunt in qbꝰ fit egressus ab equalitate ꝭꝫ vtrasqꝫ ꝯrietates: velut si sit cõplõ calidior ⁊ humidior simul q̃ꝫ opꝫ: aut calidior ⁊ siccior simul q̃ꝫ dꝫ: aut frigidior ⁊ hũidior simul q̃ꝫ dꝫ: aut frigidior ⁊ siccior simul q̃ꝫ opꝫ. Nõ.n.põt esse frigidior ⁊ calidior simul: neqꝫ siccior ⁊ humidior simul. Unaqueqꝫ aũt harum octo ꝯplõnuꝫ: aut est sine materia: qḋ qdem est cũ ꝯplõ corpus qualitate solũmodo afficit, ita ꝙ corpus hac qualitate nõ afficiť pp humorẽ in ipsuz penetrantẽ, qui hãc habeat qualitateꝫ, ad quã immutať corpus neqꝫ fiat, nisi[d] [sicut cũ caliditate eius/ qui calefit ad ignẽ: aut frigiditate eius qui ad niuẽ infrigidatus est.] Aut est cum materia: qḋ qdem est, cũ corpus non afficitur qualitate huius ꝯplõnis nisi pp vicinitatẽ humoris in ipsum penetrantis in quo hec qualitas [e] [superabundans existit:] queẽadmodũ cũ corpus humanũ cã vitrei phlegmatis infrigidať: aut cã cholerici humoris prassini calefit. Tu aũt in libro tertio ⁊ quarto cuiusqꝫ.xvj.ꝯplõnũ exẽplũ inuenies. Et est tibi sciendũ ꝙ ꝯplõ cũ materia duobus modis est. mẽbrũ.n.qñqꝫ [f] [exterius a materia madefactuꝫ est: ⁊ qñqꝫ mã penetrat, ⁊ retineť in foraminibus, ⁊ vẽtriculis ipsius. Et est cũ receptio ⁊ penetratio est apostemãs: ⁊ est qñ nõ]. Hec est de cõplexione dictio. Medicus aũt physico credere dꝫ ꝭm semitam positiõis qḋ nõ est ei manifestũ per se.

De cõplexionibus mẽbroꝝ. Cap.II.

Dico ꝙ deus cuiqꝫ aiali ⁊ cuiqꝫ mẽbro donauit ex ꝯplõne qḋ magis meretur: ⁊ qḋ eius actiõibus ⁊ dispõnibꝰ ꝭm possibilitateꝫ melius existit: hoc aũt certificare phi est ⁊ nõ medici. Donauit autẽ hoi ꝯplõnẽ temperatiorẽ q̃ꝫ in hoc mundo esse est possibile[g] [cũ suarũ virtutũ ꝯuenientia] qbꝰ agit ⁊ patiť: ⁊ vnicuiqꝫ mẽbro donauit de ꝯplõne qḋ meretur. Posuit ergo quedã ex mẽbris calidiora: ⁊ alia frigidiora: ⁊ alia licciora: ⁊ alia humidiora. Qḋ autẽ in corpore est calidius est spiritus ⁊ cor a quo procedit. Deinde sanguis, licet in epate generet: q᷑.n.cũ corde ꝯtinuus existit, ab eo plus acquirit caloris q̃ꝫ epar habeat. Postea epar q᷑ ẽ sicut sanguis ꝯgelatus. Post qḋ est caro que minoris est caloris q̃ꝫ epar, ꝓpea ꝙ neruorum villi in ea mixti sunt qui sunt frigidi. Deinde sunt musculi q minoris sunt caliditatis q̃ꝫ caro simplex: pp illud qḋ de neruis ⁊ ligamentis eis admisceť. Postea est splen, pp illud quod est in eo de fece sanguinis. Postea renes eo ꝙ nõ multꝰ in eis existit sanguis. Deinde arteriaruꝫ tunice, non pp ipsarum neruosa corpora: sed pp illud qḋ recipiunt de calefactione sanguinis, ⁊ spiritus qui sunt in eis. Postea sũt venarum non pulsatilium tunice ꝓpter sanguineꝫ solum.[h] [Postea cutis] vole temperate. Frigidius xo quod est in corpore est phlegma. Postea pili. Deinde os. Postea cartilago. Post ligamentum. Deinde corda. Post panniculus. Deinde neruus. Postea nucha. Post cerebruz. Deinde adeps.

a A. aliter tũc illa ꝯplõ esset tẽperata cuius cõplexio ẽ sicut cõplexio hois.

b A. dicemꝰ itaq̃ꝫ ꝙ ꝯplõnes distẽpate siue eas accepis ꝭm ꝯparationẽ speciei, aut ptis, aut indiui, aut membri, sunt octo.

c † simul.

d A. sicut est caliditas ethici, ⁊ frigiditas infrigidati vehemẽter ex glacie aut niue.

e A. dominatur.

f A. infusum in mã, ⁊ madefactum cum ea, ⁊ qñqꝫ est mã retẽta in vijs ⁊ ventriculis eius, ⁊ qñqꝫ est retẽtio eius apostemãs ⁊ qñqꝫ nõ apostemans.

g A. cũ ꝯuenientia seu proportionalitate ipiꝰ ad virtutes.

h A. Postea cutis manus tẽperate friditatis.

Postea pinguedo. Postea cutis. Humidius vero quod est in corpore est phlegma, Postea sanguis. Postea pinguedo. Postea adeps. Postea cerebꝝ. Postea nucha. Postea caro mamillarũ ⁊ testiculorum. Post pulmo. Postea epar.[a] † ⌈ ⌋ Deinde renes. Postea musculi. Post cutis. Et hic quidez est ordo quo Galien. disponit ea. Scire tñ debes ꝙ pulmo in sui substãtia ⁊ nã nõ est humidus vehementi humiditate. Omnis.n. cõplexio mẽbri naturalis similis est ei quo nutritur: ⁊ ẽm suã accidentalem cõplexionem similatur ei qḋ [b] ⌈ab⌋ ipso superfluit. Pulmo aũt nutrit᷑ calidissimo sanguine, ⁊ multe admixto cholere. ⁊ hoc quidẽ ipsemet Galienus nos docet. In ipso ṽo multa humiditatis superfluitas colligitur pp illud qḋ ad ipz ascendit de vapore corporis ⁊ pp illud qḋ ad ipsum descendit ex catarris. Postq̃z igitur sic est res: epar multo magis humidũ est pulmone humiditate naturali: ⁊ pulmo magis est madefactus: [c] ⌈lz humiditatis mora ipsum etiã in sui substãtia molliorem fecerit⌋ ⁊ dispositiões phlegmatis ⁊ sanguinis ita intelligẽde sunt. Phlegmatis nãqz humectatio est ẽm modum madefaciendi ⁊ sanguinis hũectatio est ẽm moduz [d] ⌈augmentũ faciendi in substãtia⌋. Licet phlegma naturale aqueũ plerũqz sit maioris humiditatis q̃z sanguis. Ex sanguine.n. cũ quãtũ digeri dz, digeritur, multum humiditatis ex eo resoluitur, que erat phlegmatis naturalis aquei qḋ ad ipsuz ꝯuersum fuit. In sequentibꝰ aũt scies, ꝙ phlegma naturale est sanguis, qui aliqua ꝯuersus est ꝯuersione. Res aũt siccior que est in corpe sunt pili: sunt.n. ex vapore fumoso qui eleuatur. Resolutum nãqz fuit qḋ in eo de vapore mixtum erat, ⁊ pura fumositas congelata remãsit. Postea est os: ipsuz nãqz oibus mẽbris durius existit: humidius tñ pilis est. Ossis nanqz gñatio est ex sanguine: cuius situs est situs [e] ⌈qui humores naturales exiccat locatus in eis⌋. Quapropter os multa nutrit animalia. Pili vero eoꝝ nulluz nutriunt: aut fortasse si nutriunt ex eis aliqḋ, valde est rarum ⁊ extraneum: sicut existimant qdam, ꝙ vespertiliones eos digerant. ⁊ in eis delectentur. Nos aũt cum duas q̃ztitates ossis ⁊ piloꝝ in pondere equali assumpserimus: ⁊ eas in cucurbita alembico supposito distillauerimus: egredietur ex osse plus aque ⁊ plus olei: ⁊ remanebit minus fecis. os ergo pilo humidius est. Post os autez in siccitate est cartilago. Postea ligamentum. Post corda. Post pãniculus. Post arterie. Post vene. Post nerui motiui. Post cor. Post nerui sensus: motionis.n. nerui frigidiores ⁊ sicciores simul existunt tẽperato. Nerui aũt sensus frigidiores qdez sed nõ multũ sunt tẽpato sicciores: ⁊ fortasse sunt ei ꝓpinq: ⁊ neqz ẽt in frigiditate sũt ab eo valde remoti. Postea ẽ cutis.

a † A. diũ splen.

b A. in.

c A. lz assiduatio madefactionis iam fecerit ipsuz humidiorem in sui etiaz substantia.

d A. penetrandi in substantiam mẽbri penetratione ita perfecta, ꝙ couertat᷑ in substantiã ipsius membri.

e A. in quo exiccat hũiditates nãles ex eis possibiles. Alia litera. in quo os exiccat humiditates nãles locatas circa ipm.

¶ De ꝯplxõibꝰ etatũ ⁊ gñuz. Ca. III.

Etates [f] ⌈omnes sunt quatuor. Etas adolendi que vocatur etas adolescẽtie ⁊ est fere vsqz ad.xxx.annos. Postea est etas cõsistẽdi q̃ vocatur etas pulchritudinis: ⁊ est fere vsqz ad.xxxv.aut.xl.annos. Et etas minuendi cũ virtus nõ amittitur. ⁊ hec est etas senectutis q̃ fere ẽ vsuz ad annos.lx. Et est etas minuẽdi cũ manifesta ṽtutis debilitate: ⁊ hec qdẽ etas est seniũ, ⁊ finis vite. Adolescẽtie ṽo etas diuidit᷑ in etatẽ infantie. Et hec qdẽ est cũ mẽbra pueri nõdũ ad motiões ⁊ ambulãdũ sunt apta. Et in etatẽ dentiuz plãtatiuã q̃ est post ambulationẽ ⁊ añ q̃z sit fortis. Et illud est cũ nõdũ gingiue sunt oibus dentibꝰ replete. Postea est etas ꝯcussiõis qḋ qdẽ ẽ post vehemẽtiã ⁊ natiuitatẽ dentiũ ⁊ añq̃z polluant᷑. Deinde est etas alguelemati vel alguadi ⁊ rebac.i. cũ ab eo egreditur sperma, q̃ est quo vsqz barbescat. Postea est etas fortitudinis q̃ est donec desinat crescere. Infantiũ ṽo solũ ab infantia vsqz ad iuuẽtutẽ ꝯplõ in calore fere tẽpato: ⁊ in hũiditate fere supflua existit⌋. Medici aũt antiq inter se disceptauerũt de duabꝰ calitatibꝰ pueritie ⁊ iuuẽtutis.

f A. etates oẽs sunt q̃tuor etas augmenti q̃ vocatur etas alhadate ⁊ est fere vsqz ad.xxx.ãnos. Postea est etas ꝯsistentie que est etas iuuentutis ⁊ est fere a.xxxv. vsqz ad.xl.annos. Et etas declinatiõis cũ remanẽtia ṽtutis ⁊ hec est etas almechthelin ⁊ est vsqz ad annos.lx. ⁊ etas ḋclinatiõis cũ mãifesta ṽtutis debilitate, ⁊ hec qdẽ etas est seniũ vsqz ad finẽ vite. Etas ṽo alhadate diuidit᷑ in etatẽ infantie, ⁊ hec qdẽ est cuz mẽbra pueri nõdũ ad motiões, ⁊ ad ambulãdũ sũt apta. Et in etatẽ puerilẽ q̃ est post ãbulationẽ, ⁊ añ fortitudinẽ vel soliditatẽ, ⁊ illud qñ nõdũ dẽtes ceciderit ⁊ nati fuerint. Postea est etas alterharha, q̃ post fortitudinẽ seu soliditatẽ ⁊ natiuitatẽ dentiuz añ almeracha. Deide est etas algulamie, ⁊ alreach quousqz barbescat. Deide ẽ etas alfethian quousqz desinat crescẽ. Puerorũ ṽo.s. ab ifantia sua vsqz ad alhadatẽ complexio i caliditate fere temꝑeata ⁊ in humiditate fere superflua existit.

Fuerũt.n. eoꝝ qdã, q dixerũt ꝙ calitas pueri est maior: ⁊ pp illã plus crescit: ĩõqz oẽs eius opõnes nãles desiderij ⁊ digõnis sunt maiores, ⁊ diutiꝰ durantes: qm̃ calor innatus q inest eis ex spmate magis est aggregatus: ⁊ est minoris tpis. Et ex eis fuerũt q dixerũt ꝙ calor innatus in iuuenibꝰ ẽ valde fortior: qm̃ eoꝝ sanguis est maioris q̃ztitatis ⁊ magis spissus: ĩõqz accidit eis fluxus sanguis ex naribus plus ⁊ fortius: ⁊ ꝙ eoꝝ ꝯplõ plus ad cholerã declinat: ⁊ pueroꝝ ꝯplõ plus declinat ad phlegma: ⁊ ꝙ iuuenes vehemẽtioꝝ motionũ existunt: motus ṽo nõ est nisi pp calorẽ. Et ipsi ẽt vehementioris istimbre existũt ⁊ sunt melioris digõnis. Et hoc ex calore. Desideriũ nãqz nõ est ex calore sz ex friditate: ĩõqz caninus appetitus ex friditate sepiꝰ ꝯtingit. Signũ aũt ꝙ vehemẽtioris istimbre isti existãt est: ꝙ neqz nausea accidit eis, neqz vomitꝰ [g] ⌈neqz fastidiũ⌋ queãdmodum ꝯtingit pueris pp digestiue eoꝝ malitiã. Et signũ ꝙ eoꝝ ꝯplõ magis cholere ptinet᷑ est ꝙ oẽs eoꝝ egritudines sunt cal'e: sicut febris tertiana: ⁊ eoꝝ vomitꝰ totꝰ est cholericus. Egritudines aũt plurime q̃ pueris eueniũt sunt frigide ⁊ hũide: ⁊ eoꝝ febres phlegmatice: ⁊ plurimũ qḋ vomũt est phlegma. Et augmẽtũ qḋ est in pueris nõ ẽ pp fortitudinẽ calitatis eoꝝ neqz est nisi pp multã ipsoꝝ humiditatẽ: maximũ ẽt eorum desideriũ significat caloris eoꝝ diminutionẽ. He qdem sũt duarũ sectarum snie ⁊ ipsarũ rõnes.

g A. neqz sacietas nauseatiua, seu corruptio cibi in stomacho.

Galienus vero ambabus sectis ꝯ̈dicit. dicit.n. ꝙ [h] ⌈eoꝝ⌋ caliditates in radice sunt equales: sed pueroꝝ caliditas est maioris q̃ztitatis ⁊ minoris qualitatis.s. acuitatis: ⁊ iuuenũ calitas est minoris q̃ztitatis: ⁊ maioris q̃litatis.s. acuitatis. Et huiꝰ qdẽ declaratio sicut ipse dicit est vt opinemur vnã solã calitatẽ in mẽsura: aut corpus subtile calidũ vnuz in q̃ztitate ⁊ qualitate in substãtiã humidã multaz semel [i] ⌈penetrasse⌋ sicut aqua: ⁊ alia vice [k] ⌈penetrasse⌋ in substantiã siccã ⁊ paucã: sicut lapis. ⁊ cũ sic fuerit inueniemus calitatẽ aqueã maioris q̃ztitatis ⁊ mollioris qualitatis: ⁊ calitatẽ lapideã minoris q̃ztitatis ⁊ acutioris qualitatis: ⁊ ita debes agnoscere caliditatez q̃ est in pueris ⁊ iuuenibus.

h A. in ambabus.

i A. sparsuz esse.

k A. sparsuz esse

Pueri.n. nõ fuerũt gñati nisi ex spmate qḋ est multum caluz. ⁊ huic calori nõdũ accidit res q̃ ipz extinguat, puer nãqz augeri ñ cessat: sz crescẽdo gradit᷑: neqz adhuc stetit, nedũ ꝙ iã retrocedat. Iuuenibus vero nihil accidit qḋ eoꝝ calorẽ augmentet innatum, neqz etiã aliquid quod ipsuz extinguat: sed ille calor in eis conseruatur humiditate mino-

ris q̃ztitatis ⁊ q̃litatis simul donec ad declinatióez pueniat: neq̃z tñ hui⁹ hũiditatis diminutio[a] ┌ est ad huc diminutio q̃ caliditatẽ retinere nõ possit: neq̃z est nisi q2 augmentũ facere nõ valet: quasi humiditas tãta erat prius ┘ q̃ duas res facere poterat custodire videlicet calorẽ: ⁊ superesse ẽt ad augmẽtũ faciendũ: ad vltimũ vero ad hoc deueniet q̃ neutrã duarũ rerũ efficere valebit: oz ergo vt in medio talis existat q̃ possit vnã rem efficere ⁊ nõ alterã: falsum aũt est vt dicamus ipsam posse augmentare, ⁊ nõ posse retinere calorẽ innatum. Quõ.n. in re augmentum ꝓstare põt, qd̃ radicem nõ valet custodire? Restat ergo vt dicamus q̃ calorem custodire põt, ⁊ in corpore augmẽtũ ꝓstare nõ põt. Et scitum est q̃ hec est etas iuuẽtutis. Qd̃ aũt dixit scd̃a secta q̃ augmẽtũ qd̃ est in pueris nõ est nisi ꝑ humiditatem: ⁊ nõ ꝑ calorẽ: est dictio falsa. humiditas nãq̃z augmenti est mã. Et materia nõ patit̃ per se: neq̃z per se creatur. Imo apud opationem virtutis in eam agentis. virtus aũt hoc agẽs est aĩa: aut nã precepto dei. neq̃z agit nisi cũ instr̃o: ⁊ illud est calor innatus. Qd̃ aũt dixerũt ẽt q̃ vehemẽs[b] ┌ desiderium qd̃ ┘ est in pueris nõ est nisi ꝑ frigiditatẽ ꝯplõnis eoꝝ: est dictio falsa. ex malo nãq̃z desiderio qd̃ est ꝑ frigiditatez ꝯplõnis nõ ꝓuenit istimbre: neq̃z nutrimentum. pueroꝝ.n. istimbre melior est q̃z esse põt in pluribus horis:[c] ┌ neq̃z in eoꝝ corporibus nisi foret ꝑ hoc de permutatione eius qd̃ comedit̃, plus ꝓueniret q̃z sit illud qd̃ dissoluit̃: ┘ Aliqñ vero accidit eis malitia istim ꝑ qd̃ crescunt. Aliqñ vero accidit eis malitia istimbre ꝑ eoꝝ gulositatem: ⁊ q2 eoꝝ comestiones malis disponunt̃ ordinibus: ⁊ comedũt res malas ⁊ humidas: ⁊ multas: ⁊ desuꝑ malis mouent̃ motibus: quapꝑ de superfluitatibus plus in eis adunatur: vñ purgatione indigent, ⁊ ꝓcipue eoꝝ pulmones. Ideoq̃z eoꝝ anhelitus est spissior: ⁊ velotior: magnitudinẽ tñ nõ h3 eo q̃ eoꝝ virtus nõdum ad cõplementũ peruenit. Hec est dictio de cõplexione pueritie ⁊ iuuentutis queẽadmodũ Galienus declarauit: cuius nos sumus interpretes. Preterea sciẽdũ est, q̃ caliditas post tp̃s ꝯsistẽdi minui incipit: ꝓpea q̃ aer circundans, materiã eius q̃ est humiditas exsiccat. Calor quoq̃z innatus q̃ est intus ad hoc adiuuat: ⁊ labor ꝓueniẽs ex motiõibus corporeis ⁊ aĩalibus, q̃ necessarie sunt in vita: ⁊ defectus nãe ad resistẽdũ illi[d] ┌ toti ┘ semꝑ. Oẽs.n. virtutes corporee sunt finite. hoc aũt iam ratiocinatũ fuit in scia nãli, eius ergo opatio nõ semper existit [e] ┌ in materijs ┘. Ampli⁹ si hec virtus infinita foret ⁊ semꝑ ꝑmutationẽ in corpore faceret eius, qd̃ dissoluitur[f] ┌ equaliter ⁊ vno modo, dissolutio tñ vno modo nõ esset: imo semꝑ quotidie augeret̃: ⁊ corpus dissolutionẽ tollerare nõ posset: ⁊ dissolutio humiditatẽ finiret ┘ q̃zto magis cũ due res se inuent ad minorationẽ faciendã: ⁊ retrocedendũ. Et postq̃z sic est, oz necessario[g] ┌ vt mã destruat̃ ┘: ⁊ calor extinguat̃, ⁊ precipue cũ ad eius extinctionem [h] ┌ adiuuet preter vel ꝑ materiei defectũ, alia cã: ┘ Et illud est humor extraneus qui accidit assidue ꝓpterea q̃ cibus priuatur digestione: ⁊ adiuuat ad extinguendũ ip̃m duobus modis. vno suffocando ⁊ tegendo. Alio, qualitati obuiando. hic.n. hũor est phlegmaticus frigidus. Et hec est mors nãlis cuiq̃z indiuiduo destinata ẽm suã primã ꝯplõnem vsq̃z ad terminũ quem in sua potẽtia h3 ad suã humiditatẽ ꝯseruandã. vnũqd̃q̃z.n. eoꝝ terminũ ꝓfixum h3 qui in indiuiduis diuersificatur ꝓpter cõplexionum diuersitatem. Et hi quidẽ sunt termini

a A. cõputat̃ diminutio ꝑ cõpationem ad ꝯseruationem caloris, sed per ꝯparationez ad augmentum, erat igitur prius humiditas in tanta quantitate.

b A. appetit⁹ g.

c A. ⁊ si nõ foret illud, non adueniret in eoꝝ corporibus de permutatione, seu restauratiõe q̃ ẽ nutricatio plus q̃z sit illud qd̃ resoluitur.

d —— A

e A. in restauratione.

f A. equal'r ẽm q̃ztitatẽ vnã, fieret tñ resol'o nõ ẽ3 q̃ztitatẽ vnã: imo augeret̃ sꝑ oi die, tũc nõ esset restauratio resistens resol'oni: ⁊ eẽt resolutio finiẽs humiditatem.

g A. finiatur humiditas.

h A. que est propter paucitatez materie, vel defectum mãe, adiuuet ã alia. Alia litera A. ꝑ materiei defectum.

naturales. Sunt vero ⁊ alij[i] ┌ termini abbreuiati ┘ totum tñ diuino ꝓuenit precepto. Qd̃ ergo ex hoc acq̃siuimus est, q̃ pueroꝝ ⁊ iuuenũ corpora [k] ┌ q̃ztũ ad equalitatẽ sunt calida ┘. Et corpa senuz ⁊ decrepitoꝝ sunt frigida. Sed pueroꝝ corpa eq̃li sunt humidiora ꝑ augmentũ: ⁊ hoc quidẽ nobis insinuat experimẽtũ, qd̃ de mollicie ossiũ est: ⁊ neruoꝝ, vel mẽbroꝝ ipsoꝝ. ⁊ ꝯsideratio: qm̃ parũ est, ex quo fuerunt sperma: ⁊ sp̃us vaporalis. Senes aũt ⁊ decrepiti proprie preter hoc q̃ sunt frigidiores: adhuc sunt sicciores. Et hoc qd̃e scit̃ expimento qd̃ habet̃ de duritia ossium eoꝝ: ⁊ asperitate cutis eoꝝ ⁊ ꝯsideratione, eo q̃ ꝓlixuz est tp̃s, ex quo fuerunt sperma: ⁊ sanguis: ⁊ sp̃us vaporalis: ⁊ in pueris quidẽ ⁊ iuuenibus est igneitas equalis. l3 in pueris plus abundat aeritas ⁊ aqueitas. Et in senibus ⁊ decrepitis plus abũdat terrestreitas, q̃z in illis duobus: ⁊ est ĩ decrepitis plus. Iuuẽt⁹ aũt h3 ꝯplõnẽ magis equalẽ cõplexione pueri. Comparatione tñ pueri est eius cõplexio sicca: ⁊ senis ⁊ decrepiti cõparatione est[l] ┌ humida ┘: decrepitus vero est siccior iuuene ⁊ sene ĩ mẽbris simplicib⁹: ⁊ humidior vtrisq̃z hũiditate ext̃nea madefaciente. Scd̃z vero diuersitatẽ ꝯplõnũ generũ, femine frigidioris existunt ꝯplõnis: ideoq̃z sunt in creatura minores masculis: ⁊ sunt humidiores. ergo ꝑ cõplexionũ earũ frigiditatẽ multiplicant̃ earũ superfluitates: ⁊ ꝑ paucũ ipsarum exercitiũ. ⁊ substantia carniũ est rarior. l3 viri caro ex ꝑte cõpositiõis eius qd̃ ei admiscet̃ sit rarior:[m] ┌ sua nãq̃z spissitudine plus ꝓhibet̃ in ipsam penetrare qd̃ a venis ⁊ neruoꝝ villis ad eã ꝯfluit ┘. Qui vero terras inhabitant septentrionales humidiores sunt. ⁊ q̃ artes exercent aqueas humidiores existunt. Et q̃ ab istis diuersificant̃ diuersi existũt. Signa ãt ꝯplõnũ narrabim⁹ vbi vlia sig̃ ⁊ ꝑticularia referemus.

❡ Doctrina quarta. Doctrine quarte ad sciẽdũ qd̃ sit humor ⁊ eius diuisiones. Cap. I.

HUmor est corp⁹ humidũ[n] ┌ liquidũ ┘: in qd̃ in ꝓmis nutriens ꝯuertit̃. Eius vero est hũor bonus: ⁊ est illud de cuius ꝓprietate est vt fiat ꝑs ẽbie nutriti solus: vel cum alio: ⁊ assimilari ei sol⁹: vel cũ alio[o] ┌ ⁊ in sũma mã restauratiõis ei⁹ qd̃ ex eo dissoluit̃: ⁊ ei⁹ ẽ supfluitas ⁊ hũor mal⁹. Et est qd̃ istud agere nõ ꝯsueuit ┘ aut raro in bonũ ꝯuertit̃ hũorez: vñ antea a corpe expelli ⁊ ꝓijci d3. Dicemus ergo q̃ hũiditatũ corporis: q̃dã sunt prime, q̃dã scd̃e. Prime sunt q̃tuor hũores: quos paulo post noĩabim⁹. Scd̃aꝝ vero due sunt diuisiões. aut.n. sunt supfluitates: aut nõ supfluitates. Supfluitates vero in seq̃uẽtib⁹ noĩabimus. Et q̃ sunt nõ supfluitates, sunt humores qui a principali dispõne ꝯuersi mẽbris delegati fuerũt: sed nõdũ alicuius mẽbroꝝ simpliciũ opatiõe perfecta, pars effecti sunt: quoruz sunt quatuor sp̃es. Una est humor in foraminibus extremitatũ ꝑuaꝝ venarũ ꝯtentus mẽbris simplicibus ꝓpinq̃uz imbibentiũ ea[p] ┌ vel eã ┘. Alia est hũor ꝑ oĩa simplicia trãsiẽs mẽbra: sicut ros qui in nutrimẽtũ ꝯuerti ẽ apt⁹: cũ corp⁹ nutrimẽto caret: ⁊ vt mẽbra hũectet: cũ aliq̃ cã fortis motus, aut alia ea exiccauerit. Tertia ẽ humor qui parũ añ ꝯgelat⁹ fuit. Et est nutrimẽtũ qd̃ in substãtiã mẽbroꝝ ex parte cõplexionis cõuersum est, sed ex parte essentie cõplete ⁊ similitudinis nõdum ꝯuersum fuit. Quarta est humor q̃ est intus in mẽbris simplicibus a principio natiuitatis: per quẽ partiũ eoꝝ continuitas

i A. termini nõ naturales.

k A. sunt calida temperate.

l A. calida.

m A. q̃si sua spissitudine est maioris ⁊ vehemẽtioris separationis ab eo qd̃ in ipso penetrat de venis ⁊ de villis neruorum.

n A. fluidum.

o A. ⁊ ĩ summa est supplẽs loco eius qd̃ ex eo ẽ resolutũ. Et q̃dã ex eo est supfluitas ⁊ humor malus ⁊ est ille q̃ non h3 proprietatem illaz.

p A. vel a q̃bus ipsa mẽbra imbibunt.

existit: cuius pn^m est ex spermate. Spermatis vero pn^m est ex humoribus. Et dicemus et φ hūores humorosi boni ꝛ superflui quatuor continent̃ generibus. genere sanguinis qui omnibus illis melior existit: ꝛ genere phlegmatis: ꝛ genere cholere rubee: ꝛ genere cholere nigre. Sanguis vero, nā calidus existit ꝛ humidus: Cuius sunt due species naturalis, ꝛ nō naturalis. Naturalis aūt est cuius color est rubeus malo carens odore, ꝛ est valde dulcis. Nō naturalis vero sunt due diuisiones. Alius. n. est qui a cōplexione bona fuit mutatus: non ppea φ aliquid ei admixtum fuerit: sed q: eius cōplexio in se vitiata fuit. verbi gratia. q: aut fuit infrigidatus: aut calefactus. Et est alius qui nō fuit mutatus nisi pp humorē maluz qui ei admixtus fuit. Qđ est ſm duas diuisiones: aut. n. ad eū humor deforis venit ꝛ penetrauit in ipsuz ꝛ corrupit. Aut in ipsomet fuit gñatus humor, verbi grā: aliqua eius ps putruit: ꝛ eius subtile in choleram rubeā: ꝛ spissum in cholerā nigrā ꝯuersuz est: ꝛ remanserunt ambe: aut vna earū in eo. Et huius q dem diuisionis partes ſm illud qđ ei admiscetur ꝛ ipsius spēs de speciebus phlegmatis: ꝛ speciebus cholere nigre: ꝛ speciebus cholere rubee diuersificant̃: ꝛ speciebus coloris, ꝛ aquositatis. plerunqꝫ ergo fit turbidus: ꝛ aliqñ fit subtilis: ꝛ aliqñ niger multa infect⁹ nigredine ꝛ qñqꝫ alb⁹. Silr̃ quoqꝫ in odore suo: ꝛ sapore mutat̃: fit nāqꝫ amar⁹ aut salsus: aut acetosus. Phlegmatis aūt aliud ē nāle: ꝛ aliud nō nāle. Nāle[a] †[ ]est, qđ est aptū vt in aliquo tpe fiat sanguis: qm̃ est sanguis nō plene coct⁹. Et[b] †[ ]est qdā mod⁹ dulcis phlegmatis qđ nō valde existit frigidū: imo corporis cōpatiōe est frigiditatis pauce: sanguinis vero cōpatione ꝛ cholere rubee est frigidū. Et est ēt phlegma dulce qđ nō est naturale, qđ est phlegma saporem nō hñs: qđ noīabimus: qđ fit cū acciderit vt cum eo sanguis misceatur nālis: qđ multotiens in reumatismis: ꝛ in saliua sentitur. Dulcis vero nālis receptaculum dixit Gali. nām nō fecisse mēbrum ꝓprium, quēadmodum duabus fecit choleris. hoc nāqꝫ phlegma sanguini ꝓpinquā hꝫ silitudinez: ꝛ egent eo mēbra oīa: ideoqꝫ fecit natura vt cuz sanguine vadat. Dicimus aūt φ hec indigētia est ꝓpter duas res. Una est necessaria: ꝛ altera iuuatiua. Necessaria vero est pp duas res. Una est vt sit iuxta mēbra ad hoc vt cū mēbra nutrimētū qđ ad ipsa ꝯsueuit venire amiserint, qđ est sanguis bonus pp retentionē materiei eius q̃ a stō fit ꝛ epate, pp aliquas cās, que acciderunt: [c][operentur in eo virtutes nāles eoꝝ]ꝛ coquāt: ꝛ digerant: ꝛ nutriātur ex eo. Et sicut calor innatus digerit ipsum ꝛ rectificando facit ipsum sanguinē. silr̃ calor extrane⁹ ipsum plerūqꝫ putrefacit ꝛ corrūpit. Hāc vero necessitatis partē nō hñt due cholere. Due nāqꝫ cholere phlegmati in hoc nō cōicant, [d][φ calor nālis ipsuz rectificat: ꝛ facit ex eo sanguinē: lꝫ in hoc cōicent ei φ calor accñtalis ipm mutat: ꝛ facit ex eo rē putridā ꝛ corruptā]. Altera est vt sanguini admisceat̃: vt ipm aptū reddat ad mēbra phlegmatica ꝝ ꝯplōnū nutriēda in sanguine quoꝝ, qui ea est nutritur⁹ opꝫ phlegma actualiter esse ſꝫ mēsuraz notā, sicut est cerebrū: Et hoc qdē in duab⁹ est repꝫtum choleris. Iuuatiua vō est vt humectet iūcturas ꝛ mēbra q̃ multe existūt motionis: ne siccitas eis accidat pp calorē qui ex motu ꝓuenit ꝛ fricatione. Et hoc qdē est iuuamentū stans in terminis necessitatis. Nō nālis autē phlegmatis: aliud est

a †A. alia litera ꝛ dulce est.

b† A. ipsum.

c A. operent̃ virtutes eoruz sua caliditate.

d A. φ calor naturalis eas rectificat, ꝛ faciat ex eis sāguinē: lꝫ in hoc cōicēt ei, φ calor accidentalis ipsas mutet, ꝛ faciat eas putridas cō ruptas.

superfluitas diuerse essentie[e][vsqꝫ ad]sensum. ꝛ istud ē mucilaginosum. Et aliud est in sbia equale in sensu: ꝛ in veritate diuersuz: ꝛ ē phlegma crudum. Aliud est valde subtile: ꝛ ipsum est aquosum. Aliud est valde grossum albū videlicet: ꝛ est illud quod vocat̃ gipseum: ꝛ ipsum est cuius subtile fuit resolutū: ideo φ in foraminibus ꝛ iuncturis diu fuit retentū: qđ oībus existit grossius. Et ex phlegmate est qđdā qđ est salsum qđ omnibus phlegmatis speciebus[f][acutius est]ꝛ siccius ꝛ leuius. Omnis vero salsuginis cā est: vt aquose hūiditati pauci saporis: aut ꝓuate eo: terree ptes aduste cōplexionū siccarū ꝛ saporis amari equali temperamento misceant̃: Si. n. multe fuerint amarus sapor ꝓueīt, ꝛ ex hoc qdē silr̃ fiūt sales: ꝛ aq̃ salse. Et est ēt cū sal fit[g] †[ ]ex cinere: ꝛ alchali ꝛ calce. ꝛ ex alijs, cū in aq̃ coquunt̃: ꝛ colant̃: ꝛ coqtur illa aqua donec in salē coaguleẽ: aut ita dimittitur donec ꝑ se coaguleẽ. Silr̃ quoqꝫ phlegmati tenui qđ saporem nō hꝫ: aut cuius sapor adeo est paruus φ nō superat, cuz cholera[h][sicca nā se miscuerit adusta equalitatis admixtione ipsuz faciet salsuz: ꝛ calefaciet]. hoc igit̃ phlegma est cholericum. Galienus vō dixit phlegma hoc salsuz fieri pp ipsius putredinē aut aquositatē que ei admixta fuit. Et nos qdē dicimus putredinē ipsuz salsum efficere, iō φ in ipso adustionē facit: ꝛ cinereitatē: q̃ cū ei⁹ humiditate cōmisceẽ. Sola aūt aquositas cū ei admisceẽ salsedinē in ipso efficere nō valet: cū ibi vlla alia nō fuerit cā. Et mihi qdē vr̃[i][φ illa aut, nō ꝑmutationis est: sed ꝯtinuitatis]tunc. n. locutio cōpleta erit. Et ex phlegmate est qđ est acetosuz. Et quemadmodū dulce est ſm duos modos dulce per suā essentiā: ꝛ aliud pp rem extraneam q̃ ei admixta fuit: similiter acredo phlegmatis acetosi ſm duos ꝯtingit modos. Uno, ideo q: res extranea ei admixta fuit q̃ est chol'a nigra acris quā in subsequēti noīabimus. Altero, ꝓpter cām que in ipsomet ꝯtigit: ꝛ illud qdē est vt phlegmati dulci, qđ diximus[k][ipso dulci existēte]accidat: sic accidit alijs sucis dulcibus qui prius bulliunt ꝛ postea acescunt. Et est aliud pōticuz cuius dispō est quēadmodū hec dispositio: fortasse. n. erit eius pōticitas ppea φ cholera nigra pontica ei admixta fuit. Et fortasse erit eius ponticitas pp cām, qua in se vehementi infrigidatiōe infrigidatū est adeo φ eius sapor ad ponticitatem sit cōuersus. ideoqꝫ eius aquositas congelata est ꝛ ad siccitatem parū ꝛ terrestreitatez alterata est. Et neqꝫ fuit calor debilis qui ipm bullire faceret, ꝛ ꝯuerteret in acredinem: neqꝫ calor fortis qui ipm coqret: ꝛ est phlegmatis spēs vitrei spissi grossi vitro liq̃facto silis i sui viscositate ꝛ pōderositate: qđ plerūqꝫ est acre: ꝛ plerūqꝫ saporē non habebit. Et vr̃ φ illud ex eo qđ est grossum saporē nō habens sit crudū: aut cōuertitur in crudum. Et hec quidē est illa phlegmatis spēs q̃ in principio rei erat aquosa frigida: que neqꝫ putruit: neqꝫ res alia ei admixta fuit. sed sic ꝑmāsit recōdita donec fuit īgrossata: ꝛ friditas fuit ei addita. Jā igit̃ declaratū est φ corrupti phlegmatis modi ex pte sapoꝝ ipsius sūt q̃tuor salsuz: acre: pōticū: ꝛ[l][insipidū.] Et ex pte sue eēntie sūt q̃tuor: aquosum: vitreū: mucilaginosuz: ꝛ gipseuz crudū vero[m][in colectiōe mucilaginosi ꝯtineẽ]. Cholera aūt rubea alia est naturalis: alia est q̃ est supfluitas nō nālis. Nālis est spuma sanguinis cuius color est rubeus clarus: ꝛ est leuis acuta: ꝛ q̃ꝫto magis fuerit calida erit eius rubedo maior.

e A. apud.

f A. calidius.

g† A. artificialr

h A. amara sicca ex nā ꝛ adusta se miscuerit moderata mixtione ipsum faciet salsum.

i A. φ loco aut disiunctiue debet esse ꝛ cōiunctiua.

k A. aut qđ ē in via dulcedinis. Alia litera. aut ei qđ est in via ipsius.

l A. Alia litera dulce.

m A. est de summa mucilaginosi

Que quom [a] ⌈in corpore⌉ gñat̃ i duas diuiditur ptes, q̃rũ vna cuꝫ sanguĩe vadit, ⁊ altera ad cistim trãsmittit̃ fellis. Illud ꝟo qꝺ̃ de ea vadit cũ sanguine cũ eo penetrat cã necessitatis ⁊ iuuamẽti. Necessitas ꝟo est vt sanguini admisceat̃ ad nutriẽda mẽbra in quoꝝ cõplexionibus [b] ⌈magnã⌉ cholere rubee ptẽ esse opꝫ ſm modũ quẽ meret̃ de diuisione: sicut pulmo. Sed iuuamẽtũ est vt sanguinẽ subtiliet [c] ⌈⁊ in itinerib⁹⌉ ipsum penetrare faciat. Qꝺ̃ ꝟo de ea colatũ ad cistim trãsmittit̃ fellis, cã necessitatis trãsmittit̃ ⁊ vtilitatis. Necessitas aũt aut ẽ ſm totũ corpus, qꝺ̃ est ipsũꝫ a supfluitate mũdare: aut ſm vnum ipsius mẽbruꝫ, quod est fel nutrire.

Utilitatis ꝟo duo sunt iuuamẽta. vnũ est intestina a stercore ⁊ phlegmate viscoso abluere. Et aliꝺ̃ intestina ⁊ ani musculos pũgere: vt qd sit ei necessariũ sentiat: ⁊ egestiones emittat. Ideoq̃ꝫ sepe accidit colica cã oppilationis q̃ fit in foramine qꝺ̃ a felle descẽdit ad itestina. Nõ nãlis ꝟo cholera, alia est q̃ a nã egredit̃ ꝓpter cãm extraneã que ei admiscetur. alia est q̃ a natura egressa est pp cãꝫ in se: q² eius subã est nõ naturalis. Partis ꝑme est alia q̃ ẽ scita ⁊ famosa: ⁊ est illa cui extraneũ illud qꝺ̃ ẽ admixtũ est phlegma cuius gñatio magis est in epate. Et alia est q̃ est minoris fame: ⁊ est illa cui extraneũ quod ẽ admixtũ ẽ melia. Notha aũt ⁊ famosa aut est cholera citrina: aut est cholera vitellina. phlegma nãq̃ꝫ cui admiscet̃ cholera q̃ñq̃ꝫ ẽ tenue: ⁊ gñatur inde ꝑma. q̃ñq̃ꝫ est grossum ⁊ gñatur inde scꝺ̃a. s. cholera que ouoꝝ vitellis similis existit.

Que aũt minoris est fame est illa q̃ cholera vocatur adusta. q̃ aliq̊ duoꝝ gñatur modoꝝ: vnus ẽ vt cholera in se adurat̃: ⁊ accidat in ea cinereitas: sꝫ eius subtile nõ sepetur ab ipsi⁹ cinereitate. imo cinereitas in ea ꝯtineat̃: ⁊ hec qdem est peior. Et alius est vt cholera nigra extrinsecus ad eã veniat: ⁊ cũ ea misceat̃: ⁊ hec qdẽ ẽ melior. Hui⁹ aũt speciei cholere color ẽ rube⁹: sed nõ est [d] ⌈clarus: neq̃ꝫ floridus:⌉ imo est magis siĺis sanguini: sed est tenuis ⁊ plerũq̃ꝫ a suo colore pp aliquas mutatur causas.

Que ꝟo in sui substãtia extra naturã ẽ, Alia ẽ cuius gñatio sepi⁹ ẽ i epate. Alia est cui⁹ gñatio magis est in stõ. Et illa qdem cuius gñatio magis est [e] ⌈ab⌉ epate est vna spẽs: que est qn qꝺ̃ in sanguie est subtile aduritur: cui⁹ spissitudo cholera est nigra. Et q̃ in stomacho magis gñatur duas hꝫ partes prassinã. s. ⁊ viridẽ vt erugo eris. Et mihi qdẽ videt̃ ꝙ prassina ex vitellina gñat̃ quom adurit̃. Quom. n. adurit̃ adustio i ea efficit nigredineꝫ ex q̃ quom citrinitate mixta gñat̃ viriditas. Zinaria ꝟo videt̃ mihi ꝙ gñet̃ ex prassina quom tãtũ aduritur donec eius hũorositas [f] ⌈siccatur:⌉ ⁊ ad albedinẽ redire incipit pp sui siccitatẽ. Calor nãq̃ꝫ i humido corpe in ꝑmis nigredinẽ efficit: deinde denudat ipm nigredine qñ eius oĩno finit humiditatẽ. Et qñ supfluit in eo ipm albificat: ⁊ hoc qdẽ in lignis attẽde q̃ ꝑus in carbonẽ vertũtur: deinde in cinerẽ.

Calor. n. in hũido efficit nigredinẽ: ⁊ in eius ꝯ̃rio albedinẽ: ⁊ frigiditas in hũido albedinẽ operat̃: ⁊ nigredinẽ in eius ꝯ̃rio: hec tñ duo iudicia que in prassina ⁊ zinaria iudicaui extimatiua sũt iudicia. hec aũt spẽs q̃ dr̃ zinaria oĩbus cholere rubee speciebus calidior existit: ⁊ peior ⁊ magis ꝑnitiosa. ⁊ dr̃ ꝙ est de substãtia venenoꝝ. Cholere aũt nigre: alia est naturalis: alia non naturalis superfluitas.

Naturalis est boni sanguinis fex [g] ⌈⁊ turbulentia ⁊ superfluitas.⌉ cuius sapor inter dulcedinẽ ⁊ põticitatẽ existit. Que quom i epate generat̃ i duas separatur ptes. quarũ vna in sanguinem penetrat. ⁊ alia ad splenẽ trãsmittitur. Pars aũt q̃ cũ sanguine penetrat vadit cũ eo cã necessitatis ⁊ vtilitatis.

a A. epate.
b A. conuenientem.
c A. et in vijs strictis.
d A. nasaha, neq̃ꝫ lucidus.
e A. in
f A. finiatur.
g A. et residentia ipsius: ⁊ turbidum eius.

Necessitas ꝟo ẽ vt sanguini admisceat̃ eo mõ q̊ oꝫ in nutrimẽto cuiusq̃ꝫ mẽbroꝝ in quoꝝ cõplexionib⁹ [h] ⌈magnã⌉ melãcholie partẽ eẽ opꝫ sicut sũt ossa. Utilitas ꝟo ẽ vt sanguinẽ restringat ⁊ cõfortet ⁊ inspisset ipm. Et pars eius q̃ ad splenẽ transmittit̃, est illud q̊ sanguis nõ idiguit: q̃ ad ipm vadit cã necessitatis ⁊ vtilitatis. Necessitas ꝟo aut est scꝺ̃m corpus totũ. s. vt a supfluitate mũdet̃: aut scꝺ̃m vnũ mẽbrũ qꝺ̃ est vt splenẽ nutriat. Utilitas ꝟo ideo accidit q² in os stomachi q̃si mulgẽdo ꝑfluit. Et hec qdẽ vtilitas duobus est modis: vno q² os stomachi stringit ⁊ ꝯfortat ⁊ inspissat: Alio vt i ore stomachi cõmotionẽ faciat ꝓpter acredinẽ: ⁊ excitet ad famẽ: ⁊ faciat desideriũ. Debes ãt scire ꝙ cholera rubea q̃ ad cistim trãsmittit̃ fellis, est illud q̊ sanguis nõ idiget. ⁊ illud qꝺ̃ a felle egredit̃, ẽ illud q̊ fel nõ idiget. ⁊ siĺr cholera nigra q̃ ad splenẽ trãsmittit̃ ẽ illꝺ̃ q̊ sanguis nõ idiget. Et illꝺ̃ qꝺ̃ a splene egredit̃, ẽ illꝺ̃ q̊ nõ idiget splẽ. Et quẽadmodũ illa cholera rubea postrema euigilat virtutẽ expulsiuã iferi⁹ sic cholera ista nigra postrema virtutẽ [i] ⌈appetitiuã⌉ euigilat superius. Unñ sit deo oĩb⁹ meliori factorib⁹ laus. Melãcholia ꝟo nõ nãlis nõ ẽ ad modũ hypostasis ⁊ fecis: imo ẽ ad modũ adustionis ⁊ cinereitatis. Res nãq̃ꝫ hũide cũ reb⁹ terrestrib⁹ admiscent̃, sepat̃ terrestreitas ab eis aliq̊ duoꝝ modoꝝ: aut ad modũ hypostasꝭ: ⁊ tale q̃le illud de sanguine est melãcholia naturalis: ⁊ ad modũ adustiõis ꝙ est cũ resoluit̃ subtile ⁊ spissũ remanet, ⁊ tale q̃le illꝺ̃ est de hũorib⁹ est melãcholia supfluẽs. ⁊ ista qdẽ vocat̃ cholera nigra. Et neq̃ꝫ habuit hypostasim nisi sanguis. Ex phlegmate. n. pp sui viscositatẽ nihil descendit sic [k] ⌈ex oleo.⌉ Et ex cholera rubea pp sui subtilitateꝫ ⁊ sue terrestreitatis paucitateꝫ ⁊ sui mot⁹ assiduitatem. Et ꝓpterea ꝙ illud qꝺ̃ de ea a sanguine sepat̃ i corpore est parũ, nõ descendit res de q̃ sit curandum. Nec cũ separat̃ morat̃ nisi parũ sed putrefit: aut a corpe expellit̃. Et cũ putrescit eius subtile resoluitur: ⁊ spissum remanet ⁊ fit cholera nigra adusta, ⁊ nõ hypostasiua. Melãcholia ãt q̃ est supfluẽs: alia est, q̃ est cinis cholere: ⁊ qꝺ̃ de ea adurit̃, que ẽ amara: iter quã tñ ⁊ cholerã rubeã quã adustã vocamus existit differentia, ꝙ illa est cholera rubea cui cinis hic fuit admixtus: hec ꝟo nõ est nisi cinis ꝑ se [l] ⌈cognitus⌉ cuius subtile fuit resolutũ. Alia est q̃ est cinis phlegmatis ⁊ qꝺ̃ de eo adustũ fuit: ⁊ si phlegma valde subtile ⁊ aq̃sum fuerit, eius cinis erit salsus: ⁊ si nõ, trahit ad acredineꝫ, aut põticitatẽ. Alia est q̃ est cinis sanguinis, ⁊ qꝺ̃ de eo ẽ adustũ: ⁊ hec qdẽ est salsa ad paucã trahens dulcedineꝫ. Alia est q̃ est cinis melãcholie naturalis: q̃ si subtilis fuerit, erit ei⁹ cinis ⁊ qꝺ̃ de ea adustuꝫ est, valde acre: sic acetũ qꝺ̃ quom sup terre faciẽ cadit ebullit: ⁊ eius odor est acris a quo musce fugiũt ⁊ alia: ⁊ si grossa fuerit minoris erit acredinis cũ põticitate [m] ⌈pauca.⌉ Male igit̃ cholere nigre spẽs sunt tres: cholera rubea qum adurit̃ ⁊ eius subtile resoluit̃ ⁊ due alie diuisiões quas post eã diximus. Melãcholia vero phlegmatica est tardioris [n] ⌈impedimenti ⁊ malitie.⌉ Et melãcholia cholerica est q̃ est fortioris malitie ⁊ velocioris corruptioris: Uerũtñ ẽ susceptibilior curatiõis, q̃ꝫ ille. De alijs ꝟo duab⁹ diuisiõib⁹ q̃ magis acris est, deterior existit: si tñ in eius ꝑncipio auxilium ꝑsto

h A. conuenientem.
i A. attractiuã
k A. fex
l A. separatus
m A. et amaritudine.
n A. nocumenti ⁊ minoris. Et p impedimẽtũ vbiq̃ꝫ nocumẽtũ intelligat̃.

fuerit, citius medicationem recipiet. Tertia vero que minus sup terram ebullit: ⁊ minus in membra penetrat: tardius perimit: sed ad resoluēdum: ⁊ ad maturādum: ⁊ medicationē recipiendum, magis est effrenis. He ergo sunt species humoꝝ naturalium ⁊ supfluentium. Inquit. G. ille qui dixit ꝙ humor nālis solūmodo est sanguis: ⁊ alij humores sunt supfluitates, qbus non egetur, non dixit veꝝ. Si enim solus sanguis esset humor qui membra nutrit, oīa in suis cōplexionibus ⁊ essentijs similia forent: os. aūt carne durius non existit, nisi qꝛ sanguis cui substātia dura melācholica fuit admixta ipm nutriuit: neqꝫ cerebrum mollius est carne nisi qꝛ sanguini q ipm nutriuit substātia mollis phlegmatica fuit admixta. Ipm quoqꝫ sanguinem alijs inuenimus admixtū humoribus qui ab eo separātur. Quū enim extrahiť [a] ⁊ ordinati poniť alcatin visu discerniť, ꝙ separať in partē que est sicut spuma: ⁊ est cholera rubea. ⁊ partem que est sicut fex ⁊ res turbida ⁊ est melia: ⁊ ptem que est sicut albumen ouoꝝ ⁊ est phlegma, ⁊ partē aquosaꝫ que est aquositas cuius supfluitas in vrina euať. Aquositas nāqꝫ non est ex humoribus [b] secūdis neqꝫ est nisi ex eo ꝙ bibiť, ⁊ nō nutrit: neqꝫ est necīa nisi in nutrimenti attenuatione ⁊ penetratione. humor nāqꝫ est qđ ex eo ꝙ bibiť ⁊ comediť est nutriens.

a A. ⁊ steterit in vase seu firmit⁹ fuerit in vase.

b ——A

Qđ aūt dico nutriens volo intelligi qđ est in potētia silē corpori. Qđ aūt in potentia corporis. s. humani silitudinē habet, est corpus cōmixtuꝫ nō simplex. Et aqua qdē est simplex. Sunt aūt qdam hoīum qui opinanť corpis virtutē sanguinis sequi multitudinē, ⁊ ipsius debilitatē sequi eius paucitatem. Sed nō est ita. [c] Qđ vero attendiť est dispositio eius q̄ʒtitatis que de eo corpus ingrediť. Et sunt qdā qui opinanť ꝙ cū humores aucti fuerint: aut diminuti: postq̄ʒ corpa humana ꝓm [d] cōparationē fuerint, qua debēt in q̄ʒtitate vni⁹ ad alteꝝ, sanitas erit ꝯseruata: sꝫ nō est ita: hūores nāqꝫ pter istud, mēsurā in q̄ʒtitate ꝯseruatā hēre debent: nō in ꝯpōne alteri⁹ hūoris, imo i se, cū custodia mēsuratōis quā hn̄t in ꝯpatione vni⁹ ad alteꝝ. Adhuc qdē remāserūt de reb⁹ humoꝝ qōnes: que nō medicis, sꝫ tm̄ ptinent phis. Ideoqꝫ eas pretermisi.

c A. Imo qđ de eo attēdiť vel cōsiderať est dispō quā corp⁹ ex eo sugit vel nutriť.

d A. proportionem.

De qualitate generationis humoꝝ. Cap. II.

NUtriens masticatione aliquaꝫ habet digōnem, supficies eniꝫ oris [e] supficiei stōchi cōtigua existit: imo est ac si vna esset supficies: estqꝫ in eo virt⁹ digestiua ex ipo. Quūqꝫ masticatū tetigerit, aliqua ipsum ꝯuersione pmutabit. Et in hoc qdem auxiliať saliua acqsita per digōnem in qua cadit calor inatus. Ideoqꝫ triticum masticatum in maturatione furūculoꝝ ⁊ exituraꝝ operatur, qđ non operatur triticum cum aqua tritū: neqꝫ illud, qđ cū aqua coquiť. Et dixerunt qdam ꝙ signum ostēdens nobis ꝙ masticatū iam paruꝫ incipit digeri, est ꝙ neqꝫ primus odor: neqꝫ primus sapor in eo inueniť. Deinde postq̄ʒ stōchuꝫ ingrediť, integra digeriť digōne: nō ꝓpter stōchi calorem tm̄: sed ꝓpter calorem mēbroꝝ que ipm circūdāt. ⁊ a dextra qdē epar: ⁊ a sinistra splē: splen nāqꝫ calefacit non ꝓpter sui sbam: sed ꝓpter arterias ⁊ venas multas que in eo sunt: ⁊ ab anteriori qdē est zirbū adipinuꝫ, qđ cito suscipit calorē cā adipis, ⁊ ad stōm reducit: ⁊ supius qdē cor mediāte diaphragmate ab eo calefacto. Quūqꝫ nutriens in primis digeritur fit sua essentia in multis aīalium auxilio eius qđ ei admisceť de eo ꝙ bibitur: plerūqꝫ chilus: ⁊ est suba [f] liquida ptisane in spissitudine silis: deinde eius subtile a stō ⁊ itestinis attrahiť, ⁊ p vias venaꝝ que mesaraice vocanť impelliť que sūt vene subtiles dure oīb⁹ itestinis cōtinue. Quūqꝫ p eas īpelliť ad venā puenit que porta epatis vocať, ⁊ penetrat in epar in diuisionib⁹ ⁊ ramis porte ītrātib⁹ ⁊ se minorātib⁹ ⁊ subtiliātib⁹ ad modū capilloꝝ occurrētib⁹ orificijs diuisionuꝫ radicū vene q̄ a gibbo epis ascēdit. Et nō facī ipsaꝫ penetrare in illas coāgustatiōes nisi [g] melior cōmixtio aq̄ bib te supra id qđ idiget corp⁹. Quuꝫ g̊ in istaꝝ venaꝝ villis diuidiť, fit q̄si epar totalr̄ tangat h⁹ chili totalitatē. ⁊ pp illđ tūc ei⁹ opō est vehemētior ⁊ fortior: ⁊ velocior: ⁊ tūc coqť. In oī aūt decoctiōe q̄ est h⁹, est res q̄ est sic̄ spuma: ⁊ res q̄ est sic̄ hypostasis: ⁊ res fortasse erit cū eis, aut que ad adustionē ptiet: si decoctio supflua fuerit: aut res q̄ nō est bn̄ cocta: si decoctio fuerit mior q̄ʒ dꝫ. Spūa aūt est cholꝰa rubea. ⁊ hypostasis est melīa q̄ ambo sūt nāles. Adusti vero sbtile est mala cholꝰa rubea: ⁊ ei⁹ spissuꝫ est melīa mala [h] nō nālis: ⁊ ꝙ nō bn̄ coctū est, fla est. Qđ aūt de hoc toto res colata ē: q̄ est bn̄ cocta est sāguis. Qui tn̄ q̄ʒ diu est ī epe subtilior existit q̄ʒ dꝫ pp aq̄saꝫ supfluitatē que pp rē quā diximꝰ est necīa. Istud vero qđ est sāguis cū ab epe sepať, ab aq̄sitate supflua ilico mūdať: q̄ necīa non est nisi pp cām q̄ʒdā, que iam sublata est. Exhiť g̊ aq̄sitas a sāguine i vena q̄ ad renes descēdit: ⁊ fert secū sanguinē q ad renes nutriendos sua q̄ʒtitate ⁊ qualitate bon⁹ existit. Nutritqꝫ renes vnctuositas [i] hui⁹ aq̄sitatis ⁊ sāguineitatis: deīde aliđ ꝙ remanet ad vesicā tēdit: ⁊ post ad virgā. Sāguis āt essentie bone p venā magnā ad gibbositatē epatis ascēdentē vadit ⁊ tēdit p venas q̄ ab ea vt rami separanť [k] deīde in gedeguil venaꝝ postea sedenechi gedeguil: post in suggētib⁹ seguechi: deīde i venis que sunt sicut villi capillarib⁹ silēs: postea sāguis ab eaꝝ orificijs resudando labiť in mēbra ex pte diuina. Sāguinis g̊ cā efficiēs, calor est tēperat⁹. Et cā mālis est, qđ de nutrientib⁹ est tēperatum, ⁊ de potib⁹ bonis. Et formalis cā ipsius est decoctio bona. Et eius cā finalis ē, vt nutriat corpus. [l] Efficiēs vero cholꝰe rubee cā est igneus calor supfluus ⁊ ꝓpe in epate. Et eius cā mālis est qđ de nutriētib⁹ est subtile calꝰm dulce ⁊ vnctuosuꝫ ⁊ acutū. Et eius cā formalis est, decoctionē ad supfluitatē ꝓcedē. Et eius finalis cā est necītas ⁊ vtilitas q̄s noīauimus. Efficiēs aūt flatis cā est calītas attenuata. Et ei⁹ mālis cā est ꝙ de nutriētib⁹ est grossuꝫ humidū viscosuꝫ ⁊ fridū. Et ei⁹ cā formalis est decoctionis attenuatio. Et ei⁹ finalis cā est necītas eius. Et vtilitas ipsi⁹ q̄s noīauimus. Melie aūt hypostasiue qdē cā efficiens est calor tēperatus. Sed cā efficiens aduste est calītas que ab equalitate est egressa. Et ei⁹ cā mālis est ꝙ de nutriētib⁹ est vehemēter grossuꝫ pauce humiditatis: [m] ⁊ eoꝝ calidū est fortius in illo. Et cā eius formalis est fex hypostasiua ꝓm vnum duoꝝ modoꝝ: vn̄ neqꝫ labiť neqꝫ resoluiť. Et eius cā finalis, est necessitas eius ⁊ iuuamentū ipsius ꝙ noīauimus. Melīa aūt fit multa: aut ꝓpter caliditatē epatis: aut splenis debilitatē: aut ꝓpter frigoris vehementiam ꝯgelātis: aut pp [n] ꝯstrictionis pseuerantiā: aut pp egritudīes que multe ⁊ ꝓlixe fuerūt. q̄re pp illud hūores facti sūt cineres. Cūqꝫ melīa multiplicať, ⁊ iter stōchuꝫ ⁊ epar stat: sāguinis ⁊ bonoꝝ hūoꝝ gn̄o cū ea minorať [o] ergo sāguis minueť. Debes aūt scire ꝙ gn̄onis humoꝝ cause caliditas

e A. cōtinua existit cum supficie stomachi.

f A. fluuida aq̄ allusch.

g A. bona.

h A. ⁊ ambe sūt non naturales.

i A. ⁊ sāguineitas huius aquositatis, deinde illud.

k A. deide ingiedaul venaꝝ, deide in suachi giedaul, deiñ i ruada suachi, deinde in venis que sūt sicut villi similes capilꝰ ⁊c.

l A. Cā vo efficiēs cholere rubee nālis, que ē sicut spuma sanguis, est calītas tēpata. cholꝰe āt aduste efficiens est calitas ignea superflua.

m A. ⁊ qđ ex eis est calꝰm ē forti⁹ in hoc.

n A. ꝯculcatiōis

o A. quare sanguis minorať,

ꝛ frigiditas cū alijs existunt causis. Sed caliditas eq̄lis, sanguinē gn̄at: ꝛ superfluens cholerā gignit rubeam: multūq; sup̄flua meliam gn̄at ꝓpter sup̄fluitatē adustionis. Et friditas qdē phlegma gn̄at. Et multū sup̄flua gn̄at meliam ꝓpter sup̄fluitatem ꝯgelationis. Debes aūt attēdere v̄tutes passiuas cū v̄tutū actiuaꝝ[a] ⌈eq̄distātia.⌋ Nec; opȝ vt sit credulitas ꝙ oīs ꝯplō sibi gn̄at sīlē: ꝛ non sui ꝯ̄riū per accn̄s: ſȝ nō fit ꝑ eēntiā. Cōplōni.n. multotiēs accidit vt ꝯ̄rium gn̄et: frida nāq; ꝯplō ꝛ sicca plerūq; gn̄at humiditatē extraneā: nō ꝓpter ꝯuenientiā: sed ꝑꝑ digestiue debilitatē. Et hꝫ qdeȝ ꝯplōnē hn̄s est hō macer: cuius iuncture sunt laxe: [b] ⌈ꝛ est lenis: ꝛ ipse est timorosus: ꝛ fridus tactu: ꝛ suauis.⌋ ꝛ vene anguste: ꝛ similat̄ huic qd̄ gn̄at senium de ſtate: ſȝ [c] ⌈certa⌋ senij ꝯplō frida sit ꝛ sicca. Debes āt scire ꝙ sanguis ꝛ qd̄ cū eo labit̄ tertiā hꝫ in venis digōnem: ꝛ cū ꝑ mēbra diuidit̄ vt vnūqd̄q; suū recipiat nutrimētū hꝫ digōnē q̄rtā. Sup̄fluitas igit̄ digōnis ꝑme que est i stō ꝑ itestinoꝝ egredit̄ viā. ꝛ scd̄e digōnis q̄ fit in ep̄e sup̄fluitas plīn cū vrina egredit̄. Qd̄ aūt de ea remanet ad splenē ꝛ fel tēdit. Duaꝝ v̄o digōnū remanētiū sup̄fluitates ꝑ resolōnē que nō sētit̄: ꝛ ꝑ sudorē: ꝛ ꝑ sorditiē extrisecā egrediūt̄. Cui⁹ ps est qd̄ ꝑ foramina egredit̄ sensibilia: sic per nares: ꝛ istr̄m audit⁹, aut nō sensibilia sic ꝑ poros, aut ex̄ nām sic per ap̄ata cū apiunt̄: aut ꝙ nascit̄ ex additionib⁹ in corꝑib⁹: sic pili ꝛ vngues. Debes aūt scire ꝙ si alicui⁹ hūores ſbtiles existūt: eoꝝ eūo eū debilitat [d] ⌈cui multū nocet i sui fortitudīe suoꝝ poroꝝ amplitudo ꝓpterea ꝙ resolōnē seq̄t̄ debilitas. ꝛ ꝙ humores ſbtiles⌋ ad eūandū ꝛ resoluēdū sūt faciles. Qd̄ aūt ad resoluēdū ꝛ vacuādū est facile, spūi facile associari pōt in sua resolōne: cuȝ eo igit̄ resoluit̄. Et debes scire ꝙ queādmodū hūores isti in suis gn̄onib⁹ cās hn̄t: sic ꝛ in suis motib⁹ hn̄t cās. Mot⁹ nāq; ꝛ res calē sanguinē mouēt ꝛ cholerā rubeā: ꝛ fortasse mouebūt meliam: ꝛ fortē facient eā. [e] ⌈Quies v̄o phlegma forte reddit⌋ ꝛ aliq̄s melīe spēs, ꝛ ēt ipsemet extimationes mouēt hūores. v̄bi grā. sāguinē.n. mouet res ītueri rubeas quapꝑ ꝓhibem⁹ illū ex cui⁹ narib⁹ sāguis fluit res splēdorē hn̄tes rubeū aspicē. Et hec qdē dicim⁹ de humorib⁹ ꝛ eoꝝ gn̄onib⁹. Loqui v̄o ꝯtra ꝓteruos ꝛ deuiātes debēt sapiaꝝ opifices ꝛ nō medici.

a A. proportiōe.

b A. ꝛ ēst azor. i. sine pilis ꝛ frigidus tactu lenis.

c A. in veritate.

d A. ꝛ ledit ipȝ in v̄tute sua poroꝝ suoꝝ āplitudo, ꝑꝑ illā debilitatē q̄ seq̄t̄ ad resolōnē: ꝛ propterea ꝙ humores subtiles.

e A. Quies v̄o mouet fl̄a ꝛ fortificat ipsum.

¶ Doctrine quinte ad sciendum quid sit membrum ꝛ sue partes. Cap.I.

Membra aūt sunt corꝑa que ex ꝑma humoꝝ gn̄ant̄ commixtione: queādmodū hūores sūt corpora, que ex ꝑma ciboꝝ gn̄ant̄ cōmixtione: sic cibi sūt ex ꝑma cōmixtione generati elemētoꝝ. Mēbroꝝ aūt alia sūt, que sunt simplicia: alia sūt, q̄ sunt cōposita. Et simplicia qdē sūt q̄ꝝ q̄ȝcunq; sensibilē assūpseris ptē in noīe ꝛ diffinitione erit toti cōicās: sic caro in suis ꝑtib⁹: ꝛ os in suis ꝑtib⁹: ꝛ neruus i suis ꝑtib⁹, ꝛ his sīlia: ideoq; similiū vocant̄ partiū. Cōposita v̄o sūt illa quoꝝ q̄ȝcūq; accepis ꝑtem in noīe ꝛ diffōne toti cōicans nō erit, sicut man⁹ ꝛ facies. Pars.n. faciei nō est facies: neq; ps man⁹ est manus: ꝛ vocant̄ mēbra instr̄alia: eo ꝙ sunt aīe instr̄a ad cōplenduȝ motus ꝛ opōnes. Primū mēbroꝝ similiuȝ est os: qd̄ durū est creatū: qm̄ ipm est corꝑis fundamētū ꝛ substentaculū motuū. Post ipm v̄o est cartilago, q̄ osse existit mollior: ideoq; flecti pōt: ſȝ est oīb⁹ alijs mēbris durior: cui⁹ iuuamentū in creatione fuit vt ossium cū corꝑib⁹ mollib⁹ per ipsam melior fieret ꝯtinuatio: ꝛ vt durū cū molli non absq; medio cōponeret̄: duro eniȝ molle lederet̄ ꝛ ꝑcipue in hora ꝑcussionis [f] ⌈ꝛ ꝯstrictionis si non esset cōpositio ordinata: sicut est in osse spatule ꝛ hypocūdrioꝝ: ꝛ in ossib⁹ costaꝝ: ꝛ sicut est epiglotalis cartilago: ꝛ illud qd̄ est sub thorace:⌋ ꝛ vt per ipsaȝ ēt fieret melior iūcturaꝝ se adinuicē fricantiū vicinitas: ne sua duritie rūperent̄: ꝛ ēt vt cū aliq̄s musculus se extēdendo ad aliqd̄ ꝑuenerit mēbroꝝ, in quo os nō existit: cui īnitat̄, ꝛ a quo ꝯfortet̄ sicut palpebraꝝ musculi: vt sit ibi sustentaculū cordis eoꝝ ꝛ defensio: ꝛ plerūq; ēt in mltis locis est nec̄e rem aliquā rei alicui initi que non sit dura in vltimo sicut epiglotis. Postea sūt neruī q̄ sunt corꝑa a cerebro orta, aut a nucha: alba: ad flectendū mollia: ꝛ ad separādum dura, ad hoc creati vt ꝑ eos mēbra sensuȝ hēant ꝛ motū. Post neruos sunt corde que qdē sūt corꝑa que ab extremitatib⁹ musculoꝝ oriunt̄ ꝛ neruis similant̄: ꝛ ad mēbra tēdentes mobilia plerūq; sua retractione retrahūt mēbra ꝓpter musculi ꝯ̄ctionē ꝛ ꝯgregationē: ꝛ ꝓpter retrorsum reductionem: et qn̄q; relaxant laxamēto sui ꝓpterea ꝙ musculus dilatat̄ cum ad suū redit sitū: aut supra mēsurā quaȝ eius hꝫ lōgitudo: supra dispōnem quam hēt cuȝ in suo nāli existit situ, addit: sicut in q̄busdā videmus musculis: que qdē ƀm plīn sunt cōposite ex neruis qui ad musculū tēdūt: ꝛ ab altera ꝑte egrediunt̄, ꝛ ex corꝑib⁹, de q̄bus post cordaꝝ relationē tractabimus: ꝛ hec qdē sunt, que ligamenta vocant̄: que ēt ƀm visum ꝛ tactum neruosa existunt, ꝛ ab ossibus venientia ad musculū vadūt, ꝛ fiunt fila ipsa ꝛ nerui in eo: [g] ⌈qd̄ ergo est supra ꝑtē musculi vocat̄ caro: ꝛ qd̄ ab eo separ̄ ꝛ ad iuncturā vadit ꝛ mēbruȝ motū colligit̄ i seipo ꝛ ꝑmutat̄ corda.⌋ Post eas aūt sūt ligamēta que ꝑ̄diximꝰ que ēt sūt corꝑa neruo sīlia q̄ꝝ q̄dā sūt que absolute ligamēta vocant̄: ꝛ q̄dā sunt que noīe alahacab vel alchaab approꝑiant̄. illud v̄o qd̄ ad musculū extendit̄ nō vocat̄ nisi ligamētū. Et illud qd̄ ad musculū nō extēdit̄: ſȝ tm̄ qd̄ iter duo extrema ossiū iuncture ꝯtinuat: aut inter alia mēbra: ꝛ vnaȝ rem alij firmiter annectit, ꝑꝑ qd̄ ligamētū vocat̄: ꝛ qn̄q; noīe alhacab approꝑiat̄. Ligamētoꝝ v̄o nullū sensuȝ habuit, ne ꝓpter motū multū: ꝛ fricationē doleret. Juuamētū aūt ligamēti ex eo qd̄ ꝑ̄missum est ꝑpendit̄. Et post ligamenta sunt arterie: que sunt corpora que a corde nascunt̄, concaua, in longitudinē extensa, neruosa, ꝛ in sui substantia ligamētalia, habentia motiones dilatando se ꝛ cōstringendo que ex quietibus discernunt̄: que qdem ad hoc fuerunt create vt cor euentet̄: ꝛ fumosus vapor ab eo expellatur: ꝛ spiritus mēbris corporis distribuat̄. Post sunt vene que arterijs similes existūt: sed sunt ab epate: ꝛ sūt quiete: que qdem fuerunt create ad hoc vt sanguis membris que sunt in corpore partiatur. Deinde sunt pāniculi qui sunt corpora de filis neruosis nō sensu perceptis texta: [h] ⌈Quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata⌋ aliorum corpoꝝ superficies cooperientia ꝛ ꝯtinentia ea, propter iuuamēta, ex quib⁹ est vt sumaȝ eoꝝ in sua figura ꝛ factura custodiāt. Et ex eis est vt ea ab alijs [i] ⌈corporibus⌋ suspendant ꝛ eis annectant mediantib⁹ neruo ꝛ ligamento: que fila facta fuerunt ex quibus texti fuerunt, sicut renes dorso. Et ex eis est vt mēbra ƀm sui substātiam sensuȝ non hn̄tia per ipsos hēant sufficiem sui eēntia sentientem: que illud qd̄ ei occurrit sentit: ꝛ accn̄talr̄ sentit qd̄ i corꝑe accidit qd̄ eis iuolutū est. Et hec qdē mēbra sūt sic pulmo: epar: splen:

f A. ꝛ casus seu obuiatōis. Jmo sit ꝯpō gradata, sicut est in osse spatule ꝛ hypocūdrioꝝ, ꝛ in costis mendosis, ꝛ sicut cartilago alcangiara sub thorace.

g A. ꝛ qd̄ ex eis musculo vicinatur replet̄ carne ꝛ qd̄ ab eo separ̄ versus iūcturaȝ ꝛ mēbrū motuȝ colligit̄ i seipso ꝛ inuoluit̄ ꝛ fit corda.

h A. quoꝝ grossitudo vel profūditas tenuis existit ꝛ sunt corꝑa lata.

i A. membris.

a A.ſed neqȝ ſentiunt res obuiātes eis, niſi p pāniculum ſup ea exiſtētem.

b A.remanet pēdens.

c A.ꝛ diuerſificātur ēt ſm modū aliū, quedā eni.

ꝛ renes.hec eniȝ ſua ſuba nullo mō ſentiunt:[a] ⌈ſed
neqȝ ſentit illud qḋ in eis ꝑcuſſionē facit niſi qḋ de
pāniculis ſup ea exiſtit.⌋ Cūqȝ in eis accidit vēt⁹
aut apā ſentit. Sed vētū ſentit pāniculus accn̄tal'r
ꝓpter extēſionem que ↄtingit in ipſo apā vo ſentit
principium pāniculi:ꝛ eius appēſionem accn̄tal'r:
ideoqȝ mēbꝛuȝ apātis grauitate[b] ⌈laxat.⌋ Po/
ſtea eſt caro que eſt loco⁊ vacuo⁊ ipletio q̄ in bo⁊
mēbꝛo⁊ ſitu in coꝛpe exiſtūt ꝛ ipſo⁊ fortitudo qua
ſuſtētant. In vnoquoqȝ vo mēbꝛo eſt virt⁹ nālis
qua ei res nutrimēti cōplet. Et hoc qdē eſt nutri/
mētuȝ attrahere ꝛ retinē ꝛ aſſimilare ꝛ vnire ꝛ ſu/
pfluitatē expellē. Et poſt hec qdē, mēbꝛa diuerſifi
cant.ſunt.n.eo⁊ quedā que ꝑter hāc vtutē inſuper
aliā vtutē hn̄t que ab eis ad aliud ꝓcedit:ꝛ q̄dam
ſunt eo⁊ que hoc nō hn̄t:[c] ⌈ꝛ al'r qdā⌋ eo⁊ ſunt q̄
ꝑter hāc virtutē inſup vtutē hn̄t que eis ab alio in/
fluit:ꝛ ſūt eo⁊ q̄dā, que nō. Cū ergo cōpoſitio fiet
ſequet qḋ eſt mēbꝛū ſuſcipiēs ꝛ tribuēs ꝛ mēbꝛuȝ
tribuēs ꝛ nō ſuſcipiēs:ꝛ mēbꝛū ſuſcipiens ꝛ nō tri/
buēs:ꝛ mēbꝛū neqȝ tribuēs neqȝ ſuſcipiens. De
mēbꝛi aūt tribuētis ꝛ ſuſcipiētis iuentione nō dubi
tamus. In cerebꝛo nāqȝ ꝛ epe oēs ↄuenerūt medi
ci qḋ vnūqḋqȝ eo⁊ vtutē vite ſuſcipit ꝛ caloꝛē nālē
ꝛ ſpm̄ a coꝛde ꝛ vnūqḋqȝ eo⁊ ꝑncipiū hȝ virtutis
quā alijs tribuit. Sed cerebꝛū qdē ꝑbet ſenſuȝ ſm
quoſdā abſolute ꝛ ſm quoſdā nō abſolute: ꝛ epar
eſt ꝑncipiū nutrimēti ſm q̊ſdā abſolute:ꝛ ſm q̊ſdā
nō abſolute. De mēbꝛi aūt ſuſcipiētis ꝛ nō tribuē
tis iuētione nō dubitam⁹ ſicut caro eſt que ſentiēdi
vtutē ꝛ vite ſuſcipit:ꝛ non eſt alicuius vtutis ꝑnci/
piū: q̄ȝ alij vllo mō tribuat. De alijs vo duab⁹ di/
uiſionis ꝑtibus in vna ea⁊ medici a magno pho⁊
diuerſificati ſunt. Pho⁊ nanqȝ magnus dixit, ꝙ
mēbꝛum tribuēs ꝛ nō recipiens, eſt coꝛ: ipm.n.eſt
oium vtutū ꝑma radix:ꝛ oibus alijs mēbꝛis ſuas
tribuit vtutes, qb⁹ nutriunt, ꝛ viuūt, ꝛ qb⁹ cōpꝛe
hendūt, ꝛ qb⁹ mouēt. Medici aūt, ꝛ qdā ꝑmo⁊
pho⁊ has virtutes in mēbꝛis partiti ſunt:ꝛ nō di/
xerūt ꝙ ſit mēbꝛū tribuens ꝛ nō ſuſcipiēs. Et phi
qdē ſermo cum ſubtil'r certificat eſt veracioꝛ. Sed
medico⁊ ſermo in ꝑmis cū attēdit, eſt magis ma/
nifeſtus. Poſtea in alia diuiſionis ꝑte diuerſifica
ti ſunt medici iter ſe ꝛ phi inter ſe:vna eni ſecta di/
xit:ꝙ oſſa ꝛ caro nō ſentiētia ꝛ eo⁊ ſilia nō ꝑdurāt
niſi per vtutes ꝓꝑas, que ſūt in eis que nō ab alijs
ꝑncipijs eis influxerūt:ſed per illas vtutes cuȝ nu/
trimētum eis trāſmittit ſibi ſufficiunt:ꝛ neqȝ ipſa
alij rei virtutē tribuunt, neqȝ ēt aliud mēbꝛum eis
aliā tribuit vtutem. Alia vo ſecta dixit ꝙ virtu/
tes iſte nō ſunt eis ꝓpꝛie:ſȝ ab epate ꝛ coꝛde i gn̄o/
nis ꝑncipio eis influxerūt:ꝛ in eis qete ꝑmāſerūt.
Medico tn̄ non attinet vt inſequēdo demr̄atiua ꝓ/
cedat argmētatione: vn̄ de his duabus diuerſita/
tibus ad veritatē exitus ꝓueniat:neqȝ pȝ ei ſemita
ad hoc inq̄ȝtum eſt medicus:neqȝ hoc ipm in aliq̄
ſua⁊ ꝑſcrutationū ꝛ ſua⁊ actionum impedit. Dȝ
aūt ſcire ꝛ credere in diuerſitate pꝛima qḋ nō eſt ei
curādū: vt⁊ coꝛ ſit ꝑncipiū ſentiendi ꝛ motionis ce
rebꝛo:ꝛ vtutis nutrientis epati, aut nō ſit. Cerebꝛū
nāqȝ ſiue per ſe, ſiue poſt coꝛ hēat, ꝑncipiū aialium
actionuȝ exiſtit cōparatione alio⁊ membꝛo⁊. Et
epar ſil'r actionū nālium nutrientiū ꝑncipiū exiſtit
alio⁊ mēbꝛo⁊ cōparatione. Et de alia qdem diuer
ſitate dȝ ſcire ꝛ credē ꝙ nō eſt ei curādum vt⁊ vir/
tus nālis in tali quale eſt os in ꝑncipio gn̄onis ab
epate venerit: aut eā pꝛo ſuamet ↄplexione meret,
aut nihil ſit eo⁊. Sed dȝ credere ꝙ hec virtus ad

ipſum[d] ⌈nō ꝓfluit niſi ab epate:nam ſi inter ea via
clauderet.⌋ ꝛ os nutrimentū aptū hēet eius actio
deſtrueret quēadmodū fit in ſenſu ꝛ motu:cū ner/
uus qui pꝛouenit a cerebꝛo[e] ⌈ſtringit, virtus vo⌋
illa oſſi nālis facta eſt, dum eius ꝑmāſerit ↄplexio.
Et tūc qdeȝ explanabit ei diuiſionis habitudo ꝛ
videbit membꝛa que ſunt ꝑncipalia:ꝛ mēbꝛa ꝑnci
palib⁹ deſeruientia[f] ⌈ꝛ mēbꝛa nō ꝑncipalia abſqȝ
ſeruitio.⌋ Mēbꝛa vo ꝑncipalia ſunt mēbꝛa que
ꝑma⁊ vtutū que in coꝛpe exiſtunt, que ad hoc ſunt
nec̄ie vt ſingulare aut ſpēs ꝑdurēt, ꝑncipia hn̄t, ſm
vo ſingularis durabilitatē ſunt tria ꝑncipia. Coꝛ
qdem eſt ꝑncipiū vtutis vite. ꝛ cerebꝛū qdeȝ eſt ꝑn
cipiū vtutis ſentiendi ꝛ mouēdi. ꝛ epar qdeȝ eſt ꝑn
cipiū nutriendi. Sed ſm ſpēi durabilitatē ſunt ꝑn/
cipalia hec tria:ꝛ ēt aliud quartū qḋ ſpēi exiſtit ꝓ/
pꝛiuȝ ꝛ ſunt teſticuli qui vni rei ſunt nec̄ij:ꝛ ad rem
aliā iuuatiui. Neceſſitas vo eſt ad ſpma gn̄andū
qḋ genealogiā ↄſeruat. Juuamentū vo eſt ad hoc
vt cōplementuȝ foꝛme det:ꝛ cōplexio maſculina ꝛ
feminina ↄſeruet:que ſpēbus aialis accn̄tia ſunt i/
ſeꝑabilia:ꝛ nec ſunt ex reb⁹ in aialitatis eſſentiā in
gredientib⁹. Mēbꝛo⁊ vo deſeruientiū alia ſunt q̄
ſeruitute deſeruiūt ꝑparatoꝛia, alia que ſeruiūt ſer
uitute latoꝛia. Et ꝑparatoꝛia qdem ſeruitus vocat
vtilitas. latoꝛia vo, ſeruitus abſolute vocat. Ser
uitus aūt ꝑparatoꝛia eſt anteq̄ȝ ꝑncipale opet. ꝛ la
toꝛia ſeruitus: poſtq̄ȝ ꝑncipale opat. Coꝛdis vo ſer
uiens ꝑparatoꝛ eſt ſicut pulmo. ꝛ ei⁹ ſeruiens latoꝛ
eſt ſic arterie. Cerebꝛi vo ſeruiens ꝑpatoꝛ eſt ſicut
epar. ꝛ alia nutrimēti mēbꝛa. ꝛ cuſtodie ſpūs. ꝛ la/
toꝛ eſt ſic nerui. Epis vo ꝑpatoꝛ ſeruiens eſt ſicut
ſtōchus. ꝛ latoꝛ eſt ſic vene. Et teſticulo⁊ qdē ſer
uiens ꝑpatoꝛ ſunt ſic mēbꝛa que anteq̄ȝ ipſi gn̄ant
ſpma. Sȝ eo⁊ ſeruiens latoꝛ eſt vga in viris:ꝛ vene
que ſūt iter eos ꝛ ipſaȝ:ꝛ in mulierib⁹ ſil'r ſūt vene
que ſpma ad locū ↄceptionis ipellūt ꝛ mulieres i/
ſup hn̄t[g] ⌈matricē per quā⌋ ſpmatis cōplet vtili/
tas. Gal. aūt dixit ꝙ mēbꝛo⁊ alia ſunt que opōnē
tm̄ efficē hn̄t. alia que iuuamētuȝ tm̄. ꝛ alia ſūt que
q̄ȝ opōnē ꝛ iuuamentū hn̄t. ꝑmuȝ eſt ſic coꝛ. ſcōm
eſt ſic pulmo. tertiū ſic epar. Dico aūt ꝙ ꝑ opōnē
opȝ itelligi illud[h] ⌈qḋ cū re ſolūmō opōnū in vita
ſingularis igredientiū cōplet:aut in ſpēi ꝑmanētia
ſicut coꝛ in gn̄one ſpūs.⌋ Et ꝑ iuuamētū opȝ itel/
ligi illud qḋ ꝑparat ad alterius mēbꝛi opōnē ſuſci
piendā:ꝛ tūc erit opatio cōpleta ad dādā ſingulari
vitā aut ſpēi ꝑmanentiā: quēadmodū pulmo aereȝ
ꝑparat. Ipm vo epar ſcḋam ſuaȝ ꝑficit ꝑmo digō/
nem. ꝛ digōni tertie ꝛ quarte apparatū ꝑſtat. ergo
inq̄ȝtum digōnem ſcḋam adeo ꝑfectā efficit quoad
ſanguis ad ipmmet nutriendū ſit bonus, actioneȝ
opatus eſt:ꝛ inq̄ȝtuȝ opōnem efficit que in alia ex/
pectata opōne auxiliat, iuuamentū efficit. Et etiā
denuo dicemus ꝙ membꝛo⁊ alia ſunt que gn̄ant
ex ſpmate que ſunt ſilium partiū membꝛa, ꝑter car
nem ꝛ adipē, ꝛ alia ſunt que ex ſanguine gn̄ant ſic
adeps ꝛ caro. qḋ.n. eſt ꝑter hec duo ex duob⁹ gn̄at
ſpmatibus maſculo⁊ ſpermate ꝛ ſpmate mulierū.
Sed ſm ſermonē eius qui de ſapiētib⁹ verificauit:
de ſpmate maſculi gn̄at ſicut gn̄atur caſeus de co/
agulo:ꝛ de ſpmate mulieris gn̄at ſicut caſeus ge/
nerat de lacte. Et ſicut ꝑncipiū coagulatiōis eſt in
coagulo: ita ꝑncipiū[i] ⌈coagulatiōis foꝛme⌋ eſt in
ſpmate viri. Et ſic ꝑncipiū coagulatiōis eſt i lacte,
ita ꝑncipiū coagulatiōis foꝛe. ſ. vtutis patiētis eſt i
ſpmate mlieris. Et quēadmodū vnūqḋqȝ duo⁊ co/
aguli vȝ ꝛ lactis, eſt ꝑs ſbe caſei q fit ex eis: ita vnū/

d A. nō pꝛofluit ab epate tal'r ꝙ ſi clauderet via.

e A. ſtringit ſeu oppilat, imo vt᷑

f A. ꝛ mēbꝛa moruſe abſqȝ ſeruitio, ꝛ membꝛa q̄ nō ſunt ꝑncipalia, neqȝ ſūt moruſe.

g A. additamēta matricis, in quibus.

h A. qḋ de opōnib⁹, in vita ſingularis igrediētib⁹ aut in ſpēi ꝑmanētia cōpletur ꝑ aliqd vnū. ſicut illud qḋ fit ꝑ coꝛ in generatione ſpiritus.

i A. coagulans foꝛmam.

qðcq duoꝝ spermatū est ps ſbe embriõis:hoc autē verbū nō parū,imo multū verbis Gal'.est ꝯriū.Si bi nāq vr̄ ꝙ cuiq duoꝝ spermatū inest virtus co/ agulatiua ⁊ virt' coagulationē suscipiēs:⁊ pp hoc nō se ꝓhibet qn dicat ꝙ virtus coagulatiua in ma sculis est fortior,⁊ virtus coagulationē suscipiēs ē fortior in feminis. Qualr̄ aūt sermo in hoc certi/ ficet inuenit in nr̄is libris q sūt de sapiētijs radica lib'. Postea xº sanguis q in tpe mēstruoꝝ a mu liere sepabat fit nutrimentū. Sed alia ps eius est q̄ in silitudinē ꝯuertit ſbe spermatis[a] [⁊ mēbroꝝ q̄ ex eo gnant]:⁊ erit nutrimētū augmētās ipsum. Alia ps eius est q̄ nō nutrimētū fit[b] [adhuc] sz est ꝯueniēs vt coaguletur ad iplēda loca mēbroꝝ pmo/ rū vacua ⁊ fit caro ⁊ adeps. Et alia ps ei' est sup/ fluitas q̄ nulli haꝝ duaꝝ reꝝ est bōa, ⁊ remanet vs q ad horā ptus qz nā vtpote supfluā expellit:cūq infans pturit,sanguis quē ipsi' epar gnat h' san/ guinis vices supplet,⁊ gnat ex eo qð ab illo sāgui ne gnabat. Et caro qdē ex sanguine gnat spisso, quē calitas ⁊ siccitas coagulāt. adeps xº ex eius aqsitate ⁊ vnctuositate gnat, quā friditas coagu/ lat,iōq ipsā calitas resoluit. Mēbra aūt q̄ ex sp/ mate sūt creata,cū solōnē ꝯtinuitatis patiunt, cer ta cōtinuitate nō restaurant, nisi pauca ex eis,⁊ in paucis hitudinib',⁊ in etate pueritie:sicut ossa, ⁊ rami venaꝝ pui:nō.n.magni,neq arteriarum:cuz .n.aliq̄ eoꝝ ps seiūgit nihil loco ei' nascit.Et hec qdē sunt sicut ossa,⁊ nerui. Illa xº q̄ ex sanguine sunt creata,renascunt post pditionē suā ⁊ ꝯtinuāt tali ſba,qlis sunt ipsa,sicut caro. Et illud qdē qð est creatū ex sanguine in q̄ adhuc virt' existit sper/ matis,dū nōdū iter ipz ⁊ spma tps itercesserit nisi puū:illud mēbrū qn̄ tollit,iteꝝ nasci pōt:sicut den tes in etate pueritie. Cū aūt sanguis ad aliā ꝯuer sus fuerit ꝯplōnē,nō iteꝝ renascet. Et dicem' ēt ꝙ mēbroꝝ sentiētiū mobiliū plerūq motus ⁊ sen/ sus sil' pncipiū ē vn' neru':⁊ plerūq sepant:⁊ erit pncipiū cuiusq virtutis neru'. Et ēt dicemus,ꝙ oium interioꝝ q̄ pāniculis sunt iuoluta:pānicul', ex vno pāniculoꝝ pectus:aut vētrē coopiētiū na/ scit. Sed eoꝝ q̄ in pectore sūt pāniculoꝝ origo fic diaphragmatis ⁊ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ pulmonis ē ex pāniculo iteriore q costas tegit.Et mēbroꝝ qdē ⁊ venaꝝ q̄ sunt in vētre pāniculi oriūt ex siphac q interi' vētris coopit musculos. Oia quoq mēbra carnosa sunt,aut villosa sicut caro q̄ ē in musculis: aut villis carētia sicut epar. Et nullus qdē motus fit nisi p villos. Uolūtari' xº motus fit cā villoꝝ q sunt in musculis. Et nālis sicut motus mr̄icis ⁊ venaꝝ. Et cōpositus sicut motus trāsglutiēdi fit villis ꝓprijs p formā ex situ lōgitudinis ⁊ latitudi nis ⁊ trāsuersiōis. Attractiōi xº sunt villi q in lō gitudinē ptēdunt,⁊ expulsiōi villi q in latitudinez tēdūt:ꝯstringētes ⁊ retētorij, villi qui ex trāsuerso vadūt. Mēbroꝝ aūt q̄ vnā hn̄t tunicā[c] [sicut ve/ naꝝ ⁊ vesice,tres villoꝝ spēs] adinuicē sunt texte. Et mēbroꝝ q̄ sūt duas hn̄tia tunicas villi q in lati tudinē tēdunt sp in extrinseca existūt eoꝝ tunica, ⁊ alij duo in tunica eoꝝ intrinseca. Illi tn̄ q in lōgi tudine ptēdunt ad supficiē magis declināt intrin/ secam: q talr̄ nō creati fuerūt nisi ne attrahēdi ⁊ ex pellendi villi simul existāt:imo meli' est vt villi at/ trahēdi ⁊ retinēdi sint simul,nisi in intestinis:nō.n. multa indigēt retētiōe sed attractiōe ⁊ expulsione.

Et dicem' ēt ꝙ mēbroꝝ neruosoꝝ corpa a sui ſba aliena ꝯtinētiū:alia sunt,q̄ vnā hn̄t tunicā ⁊ alia q̄ duas,Que āt duab' ꝯsistūt tunicis,nō talr̄ creata fuerūt nisi pp iuuamēta multa:quoꝝ vnū est,mul/ ta necessitas multe custodie fortitudinis sue corpo reitatis ne findant cā fortitudinis mot' eius qð cō tinetur in eis sicut arterie. Scðm est multa neces/ sitas multe custodie in re corporis,qð in eis est re/ conditum ne resoluat ⁊ egrediat. Resolōnis xº timor ꝓuenit cā sue raritatis si vnā haberent tuni/ cam. Et exitus timor est,iō ꝙ pp hoc ēt ad scindē dendūz essent apta. ⁊ hoc qdē corpus qð in eis est recōditū,est sicut spūs ⁊ sanguis q in arterijs sunt recōditi:in quoꝝ custodia valde est studendū,⁊ de qbus timet[d] [ne ꝓ nihilo recedāt] spūs qdē pp re solutionē,⁊ sanguis qdē pp fissurā:ex hoc nāq ma ximum timet malū. Tertiū est qm̄ cū alicui mē/ bro fuerit necessariū,vt sit ipsius attractio ⁊ expul sio motu vehemēti,factū est vnicuiq eaꝝ singlr̄ in strumentū sine pmixtiōe ⁊ hoc est sicut stomachus ⁊ intestina. Quartū est qm̄ cū voluntas fuerit vt vnaqq mēbri tunica opationi q̄ est ei ꝓpria sit pre parata:⁊ vnaqq duarū opationū acciderit pp cō/ plexionē ab alterius opationis ꝯplōne diuersam, fuit melius inter eas diuidere:sicut stomachus in quo fuit volūtas,sentiēdi virtutē esse:qð qdē nō fit nisi i mēbro neruoso,⁊ digerēdi,qð silr̄ nō fit nisi p mēbrū carnosum. Unicuiq igit harū duarū reꝝ tunicaz posuerūt p se,tunicā neruosam virtuti sen/ tiendi,⁊ tunicā carnosam digōni,Et nā qdē intrin secaz tunicā fecit neruosam ⁊ extrinsecā carnosaz: pōt nāq digerētis opatio ad id ꝙ digerēdū est in potētia sine occursu ꝓuenire. sentiēs xº id qð sen/ titur nō pōt sentire nisi obuiādo ei,sensu vz tactus.

Et dicemus ēt ꝙ sunt qdā mēbra,quoꝝ ꝯplō san guini est ꝓpinqua.nō ergo indiget sanguis in eoꝝ nutrimēto multotiēs ꝯuerti sicut carnis:quapp in ea neq foramina facta fuerūt neq vētriculi in q/ b' aliqzto tpe nutrimentū,qð ei digerit immoret ⁊ deinde caro ex eo nutriat:imo ilico cuz ei nutri/ mentum occurrit in ipsam ꝯuertit. Et sunt ex mē/ bris qdā quoꝝ ꝯplō a sanguinis ꝯplōne valde est remota:iōq cuz necesse fuerit sanguinē ea nutri/ re,oportebit vt in silitudinē ſbe eoꝝ multis cōuer/ sionibus ordinatim ꝯuertat,sic os:quapp in crea tione aut vnū positū fuit foramen,qð eoruz nutri/ mentū tanto ꝯtineat tpe qzto illud in eius silitudi/ nem ꝯuertat,sicut in osse cruris ⁊ adiutorij:aut fo ramina multa in ipsis diuisa, sicut in osse mādibu le inferioris. Et mēbris qdē q̄ sic sunt,necesse est vt nutrimēto ampliori qz eis tūc sit necesse repleā/ tur:vt paulatim ⁊ paulatim ꝓcedāt illud in sui sili tudinem ꝯuertēdo. Mēbra aūt fortia supfluita/ tes suas ad membra debilia sibi vicina expellūt si cut cor ad ascellas:⁊ cerebrū ad loca que sunt post auriculas ⁊ epar ad inguina.

Sūme prime doctrine quinte ⁊ est sermo vniuer/ salis de ossibus ⁊ iuncturis. Cap.I.

DIcemus ꝙ ossiū q̄ sūt in cor pore:alia sunt q̄ sunt sicut fundamētū qm̄ sup ea est cor p' fabricatū sicut spōdiles dorsi.Spō 5 diles nāq ille corpis sunt fundamētū sup q̄s ipm fabricatū ē queādmodū nauis sup lignū fabricat qð in ea primū ponit. Et alia sunt q̄ sunt in corpe sicut clipeus ad tuēdū sicut os cranei.Et alia sunt q̄ sunt sicut arma[e] [qbus bellatores impediētes re 10 pellunt sicut ossa q̄ vocant simenia] ⁊ sunt ossa q̄ sunt sup spōdiles dorsi sicut spine.Et alia sunt qb' iūcturaꝝ vacuitates replent:sicut ossa[f] [sisamina que inter ossa digitoꝝ existūt] Et sunt alia q̄ sunt ad corpora

a A. ⁊ mēbrorūz radicalium.

b A. ad illud.

c A. sicut sūt ve/ ne tres villoruz species.

d A. ne euane/ scant.

e A. qbus repel lunt bellatores occurrētes ⁊ no centes sicut ossa q̄ vocant alsena scen.

f A. semsamāie, que existunt in/ ter alselamiat.

ad corpora suspēdenda que suspensione indigēt si/
cut os, laude assimilatū qđ est musculi gutturis lin
gue ⁊ alioꝝ suspēsorium. Oia aūt ossa corpis su/
stētaculum sunt ⁊ erectio. Et ossa qdem que ad su/
stētandū tm̄ sunt: aut defendēdum ⁊ ad mēbra mo
uēda necia non existūt, solida facta fuerūt. lꝫ sint in
eis vacuitates, ⁊ foramina pua: ⁊ pori qui fuerunt
nece in eis esse. Eoꝝ vo que ꝓpter motū etiaꝫ ne/
cessaria fuerūt in q̄ꝫtitate ꝯcauitatis augmētuꝫ fa/
ctū fuit, ⁊ ipsoꝝ ꝯcauitas in medio eoꝝ posita fuit
⁊ vna: ne corpus eius receptaculis nutrimēti par/
uis ⁊ sepatis indigeret qm̄ laxum inde fieret, imo
durū factuꝫ est eius corpus, ⁊ ipsius nutrimētum
qđ est medulla in eius iteriore est aggregatū: iuua
mētum igit additionis ꝯcauitatis intrinsece est vt
sit [a] [leue.] Et iuuamētuꝫ vnitatis ꝯcauitatis in/
trinsece est vt sit corpus ipsius durius. Et duritiei
sui corpis iuuamētū est, ne in hora fortissimoꝝ mo
tuum rumpat. Et iuuamētū medulle que est in eo
est vt nutriat ipm, sicut ante declauimus: ⁊ vt ipm
semp [b] [mollificet ne frangat ideo q motus ipsiꝫ
exiccat ⁊ vt sit vētrem habens ⁊ forte ⁊ solidum.]
Concauitas vo est minor cum firmitudo magis
est necessaria. Et est maior cum plus necessaria est
leuitas. Ossa autem [c] [porosa facta fuerunt, sic/
ci nutrimenti quod nominauimus causa:] ⁊ pro/
pter additioneꝫ necessitatis: causa rei alicuius que
necesse est vt in ea penetret sicut odor qui cum ae/
re attrahitur in osse collatorio simili ⁊ cerebri su/
pfluitates que per ipm expellunt. Oia vo ossa vi
cina sunt [d] [⁊ ꝯiuncta] neqꝫ inter aliqđ os ⁊ os qđ
ipm seqtur magnuꝫ existit spatium. Inter aliqua
tn̄ eoꝝ inuenit spatium paruū [e] [qđ cartilaginosa
implēt laguabic aut cartilaginibus silia] que ꝓpt
iuuamētum creata fuerūt ꝓpter qđ ⁊ cartilagines.
Et vbi qdem de iuuamēto illo nō est curādū iun/
ctura iter ea [f] [sine laguabicata] facta fuit sicut in
mādibula inferiori. Vicinitates vo que iter ossa
existunt multis sunt modis. [g] [Sunt.n. ossa quoꝝ
vicinitas vicinitas iūcture est laxe. Et sunt alia q̄ꝝ
vicinitas est vicinitas iuncture nō laxe neqꝫ multū
stricte: ⁊ sunt alia quoꝝ vicinitas iuncture multuꝫ
stricte, est vicinitas fixe aut almodrusu: aut mulsa/
hac. Et iunctura qdē laxa est cuius vnū ossiū suoꝝ
suis motibus facile pōt moueri ita q os nō mouea
tur sicut est iunctura rasete cū aseid. Et iūctura du
ra nō valde stricta est illa cuius vnius ossiū motus
per se nō est facilis, neqꝫ est nisi qddā modicū sicut
iunctura, que est iter rasetā ⁊ pectinē: aut iunctura
q̄ iter duo ossa pectinis ē. Iūctura vo valde stricta
est illa cuius nullū ossiuꝫ vllo mō moueri pōt sicut
iūctura thoracis. Et fixa qdē est cuius vnū ossium
hꝫ additamētum, ⁊ aliud hꝫ foramen in quo figit
illud additamētum fixione in qua nō mouet sicut
dentes in suis originibus ⁊ almodrus qdē est] cu
ius vnūqđqꝫ ossium hꝫ vacuitates ⁊ dētes sicut ser
ra: ⁊ dētes vnius talr sunt p̄parati q alterius ossis
vacuitates igrediuntur queadmodum erarij eris
tabulas componūt: ⁊ hec quidem iunctura voca/

a A. leuius.

b A. humectet ne frāgatur seu comminuatur, iđ q motꝰ ipsum exiccat: ⁊ vt sit sicut solidū lꝫ sit concauum.

c A. porosa spōgiosa facta sunt sic ꝑꝑ rem nutrimēti predictaꝫ.

d A. occurrentia sibi inuicem.

e A. qđ implent luhach cartilaginosū, aut cartilaginibꝰ silr.

f A. sine luhach

g A. Sunt eniꝫ ex eis, que vicinantur vicinitate iuncture firme seles. idest faciliter flexibilis vel mobilis, ⁊ ex eis sūt, que vicinantur vicinitate iuncture difficilis motꝰ, nō stricte, vel nō firme. Et ex eis sunt, que vicinantur vicinitate iuncture fortis seu stricte. i. firme, que nominat merchuzan ⁊ mederuzan et melsach. ⁊ iunctura quidē fortis seles. idest faciliter flexibilis vel faciliter mobilis est illa, cuius vnum duorum ossiuꝫ suis motibus facile moueri pōt absqꝫ hoc, q moueatur cuꝫ eo os aliud: sicut iunctura rasete manus cum brachio seu adiutorio. Et iunctura quidem difficilis motus non stricta vel non firma est illa, cuius motus vnius ossiuꝫ de per se est difficilis, ⁊ pauce quantitatis: sicut iunctura que est inter pectinem manus, ⁊ rasetam, aut iunctura que est inter duo ossa pectinis manus. Iunctura vero stricta vel firma valde est illa, cuius nullum ossium vllo modo moueri potest: sicut iunctura thoracis. Stricta vero, que nominatur merchuzan est illa, cuius vnum ossium habet additamentum ⁊ aliud os habet foramen in quo figitur illud additamentum fixione in qua non mouetur sicut dentes in suis originibus. Medaruzan vero est illa.

tur [h] [seren sceu adorē:] sicut sunt iuncture ossium
cranei. Et mulsach qdem alia est que in lōgitudi
ne est ꝯnexa sic iūctura q̄ est iter duo ossa [i] [aseid:]
alia est que in latitudine ꝯtinuat sicut iūcture spō/
diliū inferioꝝ ex spōdilibus dorsi. Eaꝝ.n. que supe
rius sunt iūcture nō valde sunt [k] † [ ] stricte.

De anatomia cranei. Cap.II.

Omnium qdem ossiū cranei iu
uamentum est q sunt
vt clipeus cerebri ipm cooperientia ⁊
ab oibꝰ malis defendentia. Iuuamē
tum vo qđ multa creata fuerūt: ⁊ non
fuit vnū tm̄ os, i duas partit sūmas. quaꝝ vna ꝯsi
derat ꝑm res que sunt in cōparatione ipsius ossis,
⁊ alia ꝯsiderat in cōparatione eiꝰ qđ ipm os [l] [col/
ligit.] Prima vo sūma in duo diuidit iuuamen/
ta. vnū est q si craneo impedimētū in vna sui parte
euenerit fracture aut putrefactionis nō erit toti cra
neo cōis, queadmodū esset si vnum foret os. ꝑm est
ne in partibꝰ vniꝰ ossis diuersitas in duritie ⁊ mol/
litie ⁊ raritate ⁊ spissitudine ⁊ subtilitate ⁊ grossi/
tie habeat. Et hec qdē diuersitas est necia ꝓpter
intētionē quā in ꝓximo dicturi sumꝰ. Sūme vo
scđe iuuamēta sunt que per [m] [adorem] cōplent.
quoꝝ q̄dam sūt, que sunt in cōparatione ipsiꝰ cere/
bri: [n] [vapores eniꝫ grossi qui ab eo resoluti egre/
di non valerēt, si esset vnum os: egrediendi habent
viā in adorē qua ab eo sepant, vt cerebrū ꝑꝑ reso/
lutionē mūdificet.] Et aliud est in cōparatione eiꝰ
qđ de villis neruoꝝ a cerebro egredit q per mem/
bra capitis vadūt, vt viam hēant. Et sūt alia duo
iuuamēta cōia inter ossa, ⁊ iter alias duas res: vnū
est in cōparatione venaꝝ ⁊ arteriaꝝ, que iterius i/
grediunt in capite, vt viam hēant: ⁊ aliud est in cō
paratione dure mr̄is spisse ⁊ grauis, vt alique eius
partes cū adorē teneant, ⁊ a cerebro eleuent ne ei
grauamē inferāt. Et huiꝰ qdem nālis figura ossis
est vt sit rotūdū ꝑꝑ duas res ⁊ duo iuuamēta, vnuꝫ
est ꝑꝑ cōpationē ad iteriꝰ figura nāqꝫ rotūda ē ma/
ioris dimēsionis ea q̄ꝫ recte linee cōprehendūt figu
re: cū eaꝝ cōprehēsiones eq̄les fuerint: ⁊ aliđ est in
cōparatione ad exteriꝰ qm̄ figura rotūda [o] [ꝓpter
impulsiones nō patit queadmodū angulos hn̄tes
patiunt.] Et ipm qdē lꝫ sit rotūdū in lōgitudine tn̄
factū est qm̄ origines neruoꝝ a cerebro in lōgitudi
nem sūt posite: ⁊ sic oꝫ vt nō coangustet. Et duas
hꝫ eminētias ante ⁊ retro vt neruos defendat q de
scēdūt [p] [ad frōtē ⁊ ad nuchā.] Et hec qdeꝫ figura
tres veras hꝫ adorē, ⁊ duas hꝫ mēdosas. Et in pri
mis vna adorē fronti est cōicans arcualis hoc mō.
C. ⁊ vocat coronalis. Et alia adheret, adorem
q̄ directe trāsiens in lōgitudinē diuidit caput i duo
media, ⁊ ꝑ se ꝯsiderata vocat sagittalis, ⁊ in q̄ꝫtuꝫ
est ꝯtigua coronali: vocat neruális. Et hꝰ qdē figu
ra arcui similat, in cuiꝰ medio linea recta sicut ꝑpē
dicularis est recta, que est hoc mō. Є Et adorem
tertia iter occiput ⁊ basim ipsiꝰ cōis existit, cuiꝰ pū/
cto, cū ipsa sit ꝑm figurā anguli, extremitas sagit/
talis ꝯtinuat, ⁊ vocat adorē laude, eo q laude lr̄e
grece silis existat que est ita. < Cūqꝫ duabꝰ ado/
rem q̄s prius noiauimus ꝯiūgit figura talis ϴ <
due vo adorē mendose ꝑm capitis lōgitudinē sunt
ꝓtēse vtrinqꝫ eqdistātes sagittali, que ꝓfūditate i/
tegra in ossibꝰ nō ꝓfundant. Et he due corticales
vocant. [q] † [

] Nō nāles aūt capitis figure
sunt tres: vna est vt anterior eminētia minuat: ⁊ ꝓ/
pterea de adorem, amittatur adorem coronalis.

h A. senan ⁊ derezan.

i A. alsahad.

k † A. firme vel.

l A. circuit.

m A. suū seu derezi. i. ꝑ cōmissurā. ⁊ sic vbiqꝫ legat ꝑ adorē.

n A. vt vapores grossi prohibiti a penetratiōe in ipm os ꝑꝑ eius grossitiē hēant viā ⁊ trāsitū per sepōnē q̄ est i cōmissura vt cerebrū mundificet cum resolōne.

o A. ab eis q̄ ei occurrūt nō patit, quemadmodū additamēta hn̄tes patiunt.

p A. ab vtrisqꝫ lateribꝰ seu ptibꝰ.

q † A. ⁊ quum cōtinuant cum cōmissuris veris efficiūt figuram isto modo ϴ < ⁊ hec figura ē capitis nālis cōpletaꝝ cōmissurarum.

Et alia est vt posterior minuat̄ eminētia, ⁊ ad hoc de adorē ꝑdat̄ adorez laude. Et tertia est vt vtreqꝫ ꝑdant̄ eminētie, ⁊ fiet caput vt sphera, longitudinē ⁊ latitudinē hn̄s eq̄les: de hac q̄dem figura sūmus medicoꝝ Gal'. dixit ꝙ ꝓpterea ꝙ dimēsiones in ea sunt eq̄les, oportuit ꝓm eq̄litatē vt dimēsiones adorem eēnt eq̄les: sꝫ diuisiōes adorē in ꝑmis erāt tres in lōgitudīe, ⁊ due ī latitudīe. Erit itaqꝫ in hac, adorē vna in lōgitudine, ⁊ sil'r adorē vna in latitudine. Et erit adorē q̄dē latitudinalis in medio latitudinis ab aure ad aurē sicut lōgitudinalis adorem in medio lōgitudinis: dixit ēt sūmus medicoꝝ Gal'. īpo'e est caput aliā figurā quartā non nālem h̄re. s. ita vt sit lōgitudo minor latitudine: nisi de ventriculis cerebri, aut de ipsius corpe aliq̄d minueret̄: q̄d q̄dē vite est ꝯ̄riuz ⁊ ꝯpōnis ꝓhibens bonitatē. Et hic q̄dem primi medicoꝝ Hip. dicta ꝯcessit, qui dixit capitis figuras quatuor tantum existere.

De anatomia eius q̄d est sub craneo. Cap. III.

Caput post hoc q̄nqꝫ hꝫ ossa, quoruz q̄tuor sunt vt parietes, ⁊ vnū est sicut bas̄. hi āt parietes[a] ⌈cū craneo facti sunt duriores⌋ eo ꝙ casus ⁊ ꝑcussiōes ad eos ꝓm pl'm tēdūt, ⁊ q2 necesse fuit vt craneū ⁊ sinciput eēt rarū, factū est medituliū sil'r rarū ꝑꝑ duas res: vna est vt vapores inde egrediant̄ q̄ resoluunt̄. Et altera ne grauamē cerebro īferat. Et de parietibus q̄dē posterior durior fact⁹ est, eo q̄d a sensus custodia est remotus.

[a] A. cuz eo facti sūt duriores q̄ꝫ sinciput seu pa superior capitis.

Paries ꝑmus est os frōtis cuius superior terminus est adorē coronalis: ⁊ īferior adorē, que ab vna extremitate coronalis ꝑueniēs trāsit super oculos apud supcilia, ⁊ ꝯtinuat̄ ei⁹ finis alij extremitati coronalis. Alij vero duo parietes q̄ a dextra sūt ⁊ a sinistra, sunt ossa in q̄b⁹ sunt aures ⁊ vocant̄ petrosa ꝓpter sui duritiē: quoꝝ vnūq̄dqꝫ terminat̄ superius ad adorē corticalē: ⁊ īferius ad adorē que ꝑuenit a[b] ⌈summitate⌋ adorē laude, ⁊ ꝓtendit̄ vsqꝫ ad coronalē ⁊ ab anteriori ꝑs coronalis, ⁊ posteriori ꝑs adorem laude. Quartū vero parietē terminat superius adorē laude ⁊ īferi⁹ adorē, que est cōis īter caput ⁊[c] ⌈paxillum⌋ ⁊ ꝯiungit̄ inter duo extrema laude. Basis aūt cerebri est os q̄d oīa alia sustinet ossa ⁊ vocat̄ basilare: q̄d q̄dē duꝝ ꝑꝑ duo iuuamēta fuit creatū: vnū est, ꝙ durities ad portādum iuuat. Et aliud, ꝙ durū minus suscipit putrefactionē supfluitatū: ⁊ h̄ q̄dē os sub supfluitatib⁹ q̄ super ipm sꝑ descēdūt positū est: ideoqꝫ fuit meli⁹ ipꝫ eē duꝝ. In vnaq̄qꝫ ꝑterea duoꝝ tēpoꝝ ꝑte sunt duo ossa dura, q̄ cooꝑiunt neruum q̄ trāsit in tꝑe: quoꝝ situs est ꝓm lōgitudinem tꝑis ex trāsuerso, ⁊ vocant̄ h̄ duo ossa[d] ⌈paris.⌋

[b] A. ab extremitate.

[c] A. ⁊ basilare.

[d] A. paris.

De anatomia ossiū mādibulaꝝ ⁊ auriū. Ca. IIII.

Ossium q̄dem mandibule ⁊ tꝑis nūm declarabim⁹, adorez mādibule declarādo. Et dicemus ꝙ superiorē mādibulā terminat supi⁹ adorem cōis inter eā ⁊ frōtem trāsiens sub supcilijs a tꝑe ad tꝑs. Et iferius termināt eā dentium origines. ⁊ a duab⁹ partib⁹ adorem que a ꝑte auris venit cōis inter eā ⁊ os basilare q̄d est[e] ⌈retro post dentes.⌋ Deinde alia extremitas que est ei⁹ finis[f] ⌈vꝫ q2 errādo ad domesticū laude parūper declinat⌋ ⁊ est adorē que diuidit iter hec ⁊ adorem quā noīauimus, que est illa que in lōgitudine super palatū secat. Isti q̄dē eius sunt termini. Adorem vero terminos eius ingrediētiuz, q̄dā est que secat in lōgitudīe q̄d in palato est supmū: ⁊ alia adorem est, que icipit inter duo supcilia ⁊ vadit ad oppositum que est iter duos dentes duales, ⁊ est adorem que in ꝑncipio icipit huius adorē, ⁊ descēdendo declinat ab ea ad oppōnem, que est iter quadruplum ⁊ caninū a dextra ⁊[g] † ⌈ ⌋ alia qualis illa a sinistra. Et ex his q̄dē tribus adorē. s. media ⁊ duab⁹ extremis ⁊ inter oppōnes originū dētium predictoꝝ fiunt duo ossa triāgula. Sed triangulo ꝝ bases nō sunt apud dētiū origines[h] ⌈sꝫ an̄ hec fit in medio⌋ adorē secans circa basim nariuz. tres eni adorē hanc secātem in locis ꝑdictis transeūt, ⁊ fiunt sub duob⁹ triāgulis duo ossa: quoꝝ ambo horum triāguloꝝ ⁊ origines dētium ꝯtinent bases ⁊ duas ꝑtes adorē extremaꝝ: ⁊ vnū os sepat ab alio illud q̄d de media adorē descendit. In vnoquoqꝫ ergo illoꝝ duoꝝ ossiuz sunt duo anguli recti apud hanc adorē secātem ⁊ acutus eius apud duos caninos: ⁊[i] ⌈expansus⌋ eius apud nares. Et de adorem mādibule superioris est adorē quedā que descēdit ab adorē cōi superiori ⁊ ad partē dirigit̄ oculi: ⁊ cum ꝑuenit ad orbitā in tres separat̄ ramos: quoꝝ vnus ꝓgredit̄ sub adorē que cum frōte est cōis, ⁊ super oculi orbitam donec supcilio ꝯtinuet̄. Et alia adorē est sub ea, ⁊ sil'r ꝯtinuat̄ preter ꝙ orbitā non ingredit̄. Et alia adorem tertia sil'r ꝯtinuat̄ postq̄ꝫ orbitaz ingredit̄. Et q̄cq̄d de illis īferius existit in cōparatione adorez que est sub supcilijs lōgius est loco q̄ꝫ illud q̄d superius tangit: os vero q̄d adorē prima triuz sepat est maius. Et post illud q̄d separat scd̄a.

[e] A. post dentes maxillares.

[f] A. vꝫ q2 declinat ad ꝑtē laude domesticam parumper.

[g] † A. cōmissura

[h] A. sed an̄ illā in latitudine ponitur.

[i] A. obtusus.

Nasi aūt iuuamenta manifesta sunt que sunt tria. vnū est q̄m cum foramine q̄d est in eo in odoratione iuuat donec plus aeris in eo ꝯtineat̄, ⁊ ēt tēperet̄ prius q̄ꝫ in cerebrū penetret. lꝫ enim plurimū aeris qui attrahit̄ ad pulmonē vadat: magna tn̄ eius pars ad cerebrū etiam tēdit. Et cuz aeris etiā attractione, cuz q̄s odorare vult mult⁹ in vno loco aer coram instr̄o odorat⁹ adiungit̄: vt sit apprehēsio plus, ⁊ copiosior. In vno igit̄ iuuamento sunt hec tria iuuamēta. Scd̄m aūt est q̄d ad literas iuuat distinguēdas: ⁊ vt eaꝝ exitus sit facilis in incisione: ⁊ ne totus aer apud locū cui l'raꝝ accidit incisio cōprimat̄: sed ꝓm mēsuram. Et hec duo iuuamēta in vno ꝯsistunt iuuamēto. Et tantuz est q̄d facit nasus in mēsuratione aeris haꝝ l'raꝝ quātum illud q̄d facit foramē ꝑforatū absolute post fistulam q̄d nihil obturat. Tertiū vero est vt supfluitates a cerebro egrediētes, tegumentū ⁊ defensionem a visibus habeāt, ⁊ etiam est instrumētum iuuatiuū ad ipsas excutiendas cū exsufflatione. Et ossium q̄dem nasi cōpositio ex duob⁹ est ossibus ad modū duoꝝ trianguloꝝ: quoꝝ duo anguli superius ꝯcurrūt, ⁊ bases apud vnū angulū se ꝯtingūt et in duos separant̄ angulos. Et vnumq̄dqꝫ duoꝝ ossiū vnicuiqꝫ duaꝝ adorez superponit̄ extremaꝝ quas noīauimus. ⁊ super duas eoꝝ inferiores extremitates sunt due cartilagines molles. ⁊ inter eas ꝓm longitudinē adorem medialis est cartilago: cuius superior pars inferiore est durior que tota alijs duabus cartilaginibus durior existit. huius vero medie cartilaginis iuuamētū est vt nasus in duas partiatur nares. ideo vt cum a cerebro supfluitas descendit ꝓm plurimū ad vnam eaꝝ declinet ⁊ non totaz attrahēdi aerem viam obturet: que cerebro aerem defert: qui q̄d ibi de spiritu existit euentat. Duaꝝ vero cartilaginū extremaꝝ iuuamentū tres res existunt, vna est iuuamentū oībus cartilaginibus que super oēs ossiuz existūt extremitates, cōe: q̄d iam executi sumus. ⁊ scd̄a est vt expādant̄ ⁊ dilatent̄. si necesse fuerit aerez supflue attrahere, aut expellere: ⁊

a A.cũ ĩpetuosa narium exsuffla tiõe cũ tremore ipsarum iuuet.

tertia est vt ad vaporem excutiendũ [a] [cuz suo mo/
tu ꝛ quassatione ꝛ tremore iuuet cũ exsufflauerit.]
Et duo qdẽ narium ossa facta fuerũt minuta ꝛ le/
uia: qm̃ leuitas magis est hic neccia q̃ꝫ firmitudo, ꝛ
precipue q2 a mẽbroꝝ ꝯtinuitate sũt separata, que
nocuméta sunt recipiẽtia, ꝛ sunt posita cũ custodia
sensus. Ossium ꝟo mãdibule inferioris forma, ꝛ
iuuamẽtũ scita sunt. Ex duobus nãqꝫ ꝯsistit ossib⁹,
que stricta sub mẽto ꝯnectit iũctura. Et in sumita/
te cuiusqꝫ duoꝝ alioꝝ extremoꝝ eoꝝ secando facta
est seratura curua: que cum additamẽto ei igenio/
se preparato cõponitur: qd̃ ex osse nascit᷑ qd̃ ad eaꝫ
peruenit quaꝝ vnaqueqꝫ ligamentis fuit ligata.

❡ De anatomia dentium. Cap. V.

b A.nuaget.

DEntes qdem sunt .xxxij. est tñ cũ
ꝯtingit quosdã hoies nõ
hr̃e [b] [negueg idi] qui sũt q̃tuor extre/
mi: ꝛ tũc nõ erũt nisi .xxviij. Eoꝝ ꝟo
duo sunt duales: ꝛ duo q̃drupli supi⁹:
ꝛ totidẽ inferius ad incidẽdũ: ꝛ duo canini supius:
ꝛ duo iferius ad frãgẽdum: ꝛ molares ad molẽdũ
ab vtraqꝫ supiores ꝛ inferiores quatuor, aut qnqꝫ.
Et hui⁹ totius sũma est aut .xxxij. aut .xxviij. q̃tuor
duales, ꝛ q̃tuor quadrupli, ꝛ q̃tuor canini, ꝛ octo
molares ꝛ q̃tuor [c] [neguegid. Et neguegid] qdẽ ꝭꝫ
plurimum nascunt᷑ in medio tp̄is augmẽti. Et hoc
quidẽ est post sp̄matis emissionẽ [d] [ꝛ ante] ꝯsisten/
tiam: qm̃ ꝯsistẽtia est circa .xxx. annos: iõqꝫ dentes
isti, dẽtes [e] [sensus] vocant᷑. Et dentes ẽt hñt ra/
dices ꝛ capita acuta que in foraminibus figuntur
ossiuꝫ duaꝝ mãdibulaꝝ in qbus ꝯsistunt. Et super
marginẽ cuiusqꝫ foramis additamẽta [f] [magnũ]
rotũdum orit᷑, qd̃ dẽtem circũdat ꝛ stringit vbi ei⁹
fortia sunt ligamẽta. Unusqsqꝫ ꝟo dẽtiuꝫ p̄ter mo
lares vnũ habet caput. Sed molarium in inferiori
mãdibula fixoꝝ quisqꝫ ad minus duo hꝫ capita: ꝛ
est etiã cum hꝫ plura, ꝛ p̄cipue neguegidi, qui tria
hñt capita. Sed fixoꝝ in mandibula supiori quisqꝫ
ad minus tria hẽt capita, ꝛ fortasse plura, ꝛ p̄prie
neguegidi qui [g] [plura] hñt capita. Capita ꝟo
molariũ multa facta sunt, qm̃ sũt magni: ꝛ qm̃ eoꝝ
opatio est maior. Et supioribus qdem additamẽ
ta sunt, eo ꝙ sunt suspensa: ꝛ ꝙ grauitas facit eos
ad oppositionẽ partis suoꝝ capituꝫ declinare. In/
ferioꝝ ꝟo põderositas ifixioni eoꝝ nõ existit ꝯ̃ria.
Nullum p̄terea ossiuꝫ vllo mõ sentit preter dẽtes.
Gal'. enim dixit ꝙ experimentum nobis demr̃auit
eos sensum habere, de quo natura sollicita fuit: et
fecit ip̄m cuꝫ virtute que a cerebro p̄uenit: idcirco
vt ipsi etiam inter calidum ꝛ frigidum discernant.

c A.nuaged et nuaget.

d A.vsqꝫ ad.

e A.alhalm.

f A.ossuosum.

g A.quatuor.

❡ De iuuamento dorsi. Cap. VI.

DOrsum p̄pter quatuor iuuamẽ/
ta fuit creatũ. Unũ est
vt sit nuche semita que in permanẽtia
aïalis est neccia propter illud qd̃ in suo
loco de nuche iuuamẽto clare narrabi
mus. Nunc aũt sũmam aggregatã de eo referem⁹.
Et hoc est ꝙ si nerui oẽs a cerebro nascerent᷑, esset
neccĩuꝫ caput multo maius esse q̃ꝫ sit, ꝛ sic grauaret
supra totũ corpus. Neruo quoqꝫ esset neccĩuꝫ grã
de p̄transire spatium ꝛ lõgum donec ad extremoꝝ
finem p̄ueniret: ꝛ esset nocumẽtis expositũ ꝛ [h] [ad
incidẽduꝫ.] ꝛ eius qdẽ lõgitudo ipsius debilitaret
fortitudinẽ ad attrahendũ mẽbra grauia ad ipsoꝝ
p̄ncipia. Ideoqꝫ deus cuius nomẽ sit bñdictũ mise
ricorditer egit faciens partẽ cerebri que est nucha
ad inferiora corpis incedere: sicut canales a fonte,
quatenus ex ea neruoꝝ diuisiones a duobus suis
lateribus ꝛ eius extremo ꝭm eius oppõnem ꝛ vici
nitatẽ [i] [cũ mẽbris] egrediant᷑. postea factum est
dorsum semita eius ꝛ custodia. Et ꝭm qdẽ est qm̃
dorsuꝫ est custodia ꝛ clipeus mẽbroꝝ nobiliũ que
sunt posita corã ipso. Ideoqꝫ in creatione facte fue
runt ei ꝛ spine ꝛ [k] [sumenia]. Et tertiũ, qd̃ dorsuꝫ
creatũ fuit vt sit alioꝝ ossium p̄ncipiũ: sicut lignum
qd̃ in exordio nauis p̄mo ponit᷑ cui alia ligna infi/
gunt᷑ scd̃o, ꝛ annectunt᷑. Ideoqꝫ dorsum duꝝ crea
tum fuit. Et quartũ est vt possit hõ stare: [l] † [
] ꝛ ad multas se mouere p̄tes. Ideoqꝫ dorsuꝫ
de spõdilib⁹ ordinatis factũ est nõ de osse vnũ neqꝫ
de ossib⁹ magnis. Iuncture quoqꝫ iter spõdiles, fa/
cte sunt nõ laxe: qm̃ standi potentiam debilitarent:
neqꝫ valde stricte: qm̃ prohiberent inclinare.

h A.incisioni.

i A.ad mẽbra.

k A.senasen.

l † A.erecte ꝛ firmiter.

❡ De anatomia spondilium. Cap. VII.

SPondilis est os in cuius me
dio est foramẽ per
qd̃ nucha trãsit. Et est cũ spõdilis qua/
tuor hꝫ additamẽta, a dextera, ꝛ a sini
stra, ꝛ a duobus laterib⁹ foraminis. Et
ea qdẽ que sursum tẽdũt sursum aspiciẽtia dicunt᷑.
Et que sũt iferius tẽdẽtia iferius aspicientia ꝛ iuer
sa. Et est ẽt cũ additamẽta sũt sex, q̃tuor ab vna p̄te
ꝛ duo ab alia. Et est cũ sunt octo. In his ꝟo addi
tamẽtis existit iuuamẽtũ, vt p̄ ea ꝯtinuitas que est
inter spõdiles ꝯtinuitate iũcturali ordinet᷑ cũ ꝯca/
uitatib⁹ in qbusdã eaꝝ, ꝛ capitib⁹ bucellis silibus
in qbusdã. Sunt p̄terea ex spõdilib⁹ que alia hñt
additamẽta nõ p̄pter hoc iuuamẽtũ: sꝫ p̄p defensio
nẽ ꝛ clipeũ ꝛ repulsionẽ eius qd̃ p̄cutit ꝛ sup̄ ea te/
xant᷑ [m] [hoꝝ additamẽtoꝝ] ligamẽta. Et [n] † [
] sunt ossa ampla ꝛ dura ꝭm spõdiliũ lõ
gitudinẽ posita. Que aũt ex eis retro posita fue/
rũt spine vocant᷑ ꝛ sumenia. Et q̃ ex eis a dextris
ꝛ a sinistris sũt posita vocant᷑ ale. Ipsa ꝟo sunt ad
defendẽdũ illud, qd̃ in lõgitudine corpis ex neruis
ꝛ venis ꝛ musculis p̄fũdius q̃ꝫ ipsa igredit᷑. Et q̃/
dã ex alis que ad p̄tẽ costaꝝ tẽdũt: aliud p̄priũ hñt
iuuamẽtũ. Qd̃ qdeꝫ est vt in eis creent᷑ vacuitates
qbus capita costaꝝ gibbosa mirabil'r ligent᷑. In
vnaquaqꝫ .n. ala ex eis sunt due vacuitates: ꝛ i vna
quaqꝫ costa sunt duo additamẽta gibbosa. Sunt
preterea ex alis que duo hñt capita: ꝛ ale duplici si
milant᷑. Et hoc qdẽ in spõdibilib⁹ existit colli cui⁹
iuuamẽtũ nũc noïabimus. Spõdiles quoqꝫ p̄ter
foramẽ mediũ, alia hñt foramia: p̄p illud qd̃ ab eis
egreditur de neruis, ꝛ ꝙ in eis igreditur de venis.
Quedã aũt illoꝝ foraminũ sunt q̃ cõplent᷑ i [o] [vna
vni⁹ spõdilis eminẽtia:] ꝛ sũt q̃dã eoꝝ q̃ cõplent᷑ i/
ter duas spõdiles [p] [cõiter.] Et locus eaꝝ est cõis
termin⁹ q̃ iter eas existit. Et pleruncqꝫ est cũ istud a
duab⁹ p̄tib⁹ .s. supi⁹ ꝛ iferius existit. Et plerũqꝫ est
in vna p̄te. Et est ẽt cũ in vnaq̃qꝫ spõdili est semicir/
culus. [q] † [ ] Et est cũ in vna eaꝝ est maior
ꝛ in altera minor. Et hec qdẽ foramia a duob⁹ la/
terib⁹ spõdilis posita fuerũt ꝛ nõ retro, p̄p defensio
nis defectũ illic ei⁹ qd̃ egredit᷑, ꝛ qd̃ ingredit᷑, ꝛ q2
p̄cussiõib⁹ eẽt expositũ. Neqꝫ fuerũt posita anteri⁹:
q2 in locis eẽnt ad q̃ corp⁹ sua nãli põderositate, ꝛ
suis ẽt volũtarijs motib⁹ declinat. [r] [iõqꝫ mot⁹ de/
bilitarent᷑. Et nõ fuit poẽ vt essent stricti ligamẽti:
vt anteri⁹ egrederent᷑, ꝛ postea retro redirent fuit
ipoẽ: qm̃ declinatio ẽt esset sup̄ neruoꝝ egressiões
que eis faceret coangustationẽ ꝛ nocumẽtũ. His
aũt additamẽtis q̃ pro defensione existũt supposita
fuerũt ligamẽta ꝛ nerui: ꝛ leuia facta fuerunt ꝛ lu/
brica] ne tactu carni inferãt nocumẽtũ. Addita/

m ——A

n † A.ipsa qdẽ additamenta.

o A.corpe vni⁹ spondilis.

p A.cum cõicantia inter eos.

q † A.cõpletus.

r A.ꝛ tũc qdem ipsi debilitarẽt. ꝛ nõ eẽt poẽ vt eẽnt fortiter li/gati cũ ligamentis, ꝛ cũ ligatura facta cũ albacab, ꝛ tũc eẽt ẽt ꝺclinatio supra exitũ illoꝝ ner/uorũ coarctans eos ꝛ debilitãs eos. His ãt additamẽtis, que pro ꝺfensiõe existũt superposita fuerũt ligamẽta ꝛ alhacab, ꝛ currunt sup̄ ea hũiditates vt sint lenia ꝛ flexibilia.

mentorum quoqꝫ coniuncturalium de nā, est hoc. Sunt.n.adinuicē fortiter ligata [a] ſligamēto vehemēti vndiqꝫ verūtñ ligatura ⌋anterius est plus stricta, ⁊ posterius plus laxa: qm̄ anterius curuari et ꝯflecti, est magis necñiuꝫ [b] ſqꝫ posterius flecti ⁊ curuari. ⌋Et ꝑpterea ꝙ ligamēta q̄ sunt posterius, facta fuerūt laxa, ipleta fuerūt spatia [c] ſq̄ ibi ꝑculdubio fiūt humoribꝰ viscosis.⌋ Spōdiliuꝫ aūt dorsi q̄dā sunt que valde bñ ligant̃ cū [d] ſathachib⌋ac si eēnt vnū os creatū ad fixionē ⁊ qetē: ⁊ q̄dā sūt que sunt laxa ac si eēnt ossa multa creata ꝑpter motuꝫ.

¶ De iuuamēto colli ⁊ anatomia ossiū eiꝰ. Ca.VIII.

Collum fuit creatū ꝑpt̃ tracheaꝫ arteriā. Et trachea qdeꝫ arteria fuit creata ꝑpt̃ illud qđ narrabimus de creationis eiꝰ iuuamentis in suo loco. Et ꝑpterea ꝙ spondiles colli [e] ſad sumū supiores sunt delate sup eas: q̄ sunt dorsi ⁊ sūt sub eis, oportuit vt fuissent minores.⌋ Qđ eniꝫ defert̃ deferēte leuius esse opꝫ cū placuerit vt motus qdē sint ſm sapiētie ordinē. Et qm̄ necesse fuit initiū nuche grossius eē ⁊ maius. [f] ſsicut ꝯcauitatuꝫ ꝑncipiū eo ꝙ illud qđ ex diuisione neruoꝝ supme parti est ꝑpriū est plus eo qđ est ꝑprium ei qđ est iferius⌋oportuit in spōdilibꝰ colli foramina magna fore. Et q̄ paruitas ⁊ foramis amplitudo eaꝝ attenuauerūt corpa, oportuit firmitudinis itētionē ibi affuisse qua illud qđ due res q̄s narrabimus debilitauerūt emēdaret̃. Oportuit igit̃ eas oībus alijs spōdilibꝰ duriores creari. Et q̄ cuiusqꝫ spōdilis eaꝝ corpus fuit subtile, creata fuerūt eoꝝ simenia parua. Magna.n.si creata forent, spondiles eēnt exposite rupture ⁊ nocumētis [g] ſeo ꝙ eaꝝ simenijs res occurrerunt fortes.⌋ ⁊ q̄ eaꝝ simenia fuerūt ꝑua facte fuerūt ale eaꝝ magne, duo duplicia habentes capita. ⁊ qm̄ motꝰ magis fuit necñius [h] ſqꝫ fixio eo ꝙ ipse nō m̃lta fuerūt ossa quēadmodū ille que sunt iferius: laxe facte fuerūt⌋spōdiliuꝫ eaꝝ iuncture cōpatione iuncturaꝝ eaꝝ que sunt iferiꝰ. Et qm̄ q̄tū defuit eis ex firmitudine ꝑpt̃ laxitatem: tantūdē recupat̃ aut plus eo ex ꝑte eiꝰ qđ eas circūdat, ⁊ sup eas gradit̃ de neruis ⁊ musculis et venis. ideo nō fuit necñia multa firmitudo in iuncturis. Et q̄ nō fuit necñium multū firmare iūcturas, ⁊ sufficit eis mēsura [i] ſque ex ea attributa eis, fuit⌋ ideo eaꝝ additamēta ꝯiūctionalia sursuꝫ aspicientia, ⁊ iferius nō fuerunt creata magna, ⁊ multe latitudinis: quēadmodū illa q̄ fiūt sub collo. Uerūtñ eaꝝ bases posite sunt lōgiores, ⁊ eaꝝ ligamēta laxiora. Et neruoꝝ egressiōes in eis posite fuerunt cōes sicut diximꝰ: qm̄ nō fuit poſſe vt i vnaq̄qꝫ illaꝝ spōdiliū eo ꝙ sit subtilis ⁊ ꝑua, ⁊ foramē ꝑ qđ trāsit nucha amplū eēt: esset foramē ꝑpriū nisi in illis. q̄s decl̃abimus: ⁊ q̄ꝝ demr̃abimꝰ dispōnes. Nūc aūt dicemus ꝙ spondiles colli septē sunt nūo. Hec nāqꝫ mēsura in lōgitudine ⁊ nūo fuit eq̄lis: ⁊ queqꝫ eaꝝ oīa.xj.ꝑdicta hꝫ additamēta, ꝑter ꝑmā.s.simenia, ⁊ duas alas, ⁊ q̄tuor additamēta ꝯiūctionalia sursuꝫ aspiciētia: ⁊ q̄tuor iferius aspiciētia. Et vnaqueqꝫ ala duos hꝫ ramos. Et circulus egressionis nerui iter oēs duas spōdiles diuidit̃ in duo media.

Prima aūt spondilis ⁊ scđa q̄sdā hñt ꝑꝑetates q̄s nō hñt alie. In ꝑmis ꝯo est tibi sciēdū ꝙ motꝰ capitis a dextris, ⁊ a sinistris fit iūctura que est iter caput ⁊ spōdilē ꝑmā. Et ipsius motꝰ anterius ⁊ posterius fit iunctura q̄ est iter illā ⁊ spōdilem scđam.

Est igit̃ nobis de iūctura ꝑma in ꝑmis loquēdū. Dicemus igit̃ [k] ſꝙ sup laboriosam ꝑtem spōdilis prime a duabus partibus⌋que sunt supius, create fuerūt due vacuitates in q̄s duo ossis capitis additamēta igrediunt̃. Et cum vnū eoꝝ eleuat̃, ⁊ alteꝝ deprimit̃, declinat caput ad deꝑssum: ⁊ qđ in hac spōdili alia sit iunctura impoſſe fuit. Ibi igit̃ alia facta fuit spondilis per se, que est scđa ex qua creator a parte eius anteriore, que est ad interiora additamētum lōgum durū oriri fecit qđ ꝑtransit ⁊ ingreditur foramen prime corā nucha foramine iter eas cōmuni.s.foramine qđ a posterioribus ad anteriora est longius qꝫ a dextra ⁊ sinistra: qm̄ inter posterius ⁊ anterius sunt duo igredientia que maiorem occupāt locum qꝫ vnuꝫ ex igredientibꝰ occuparet.

Latitudo aūt mensurat̃ ſm vnuꝫ [l] †ſ ⌋ ingrediēs qđ est maius. Et hoc qdem additamētū vocat̃ dēs [m] ſa quo qdē occupata fuit nucha ligamētis fortibus⌋quatenus dentis extremitas a nuche extremitate separet̃: ne dens suo motu nuchaꝫ ꝑcutiat, ⁊ ei coangustationē faciat. deinde additamentū hoc a spondili ꝑma eleuat̃, ⁊ vacuitatē que est in capitis osse ingredit̃, qđ vacuitas que in osse existit capitis anterius ⁊ posterius circundat. Et hic qdem dens nō ad anterius fuit factus, nisi ꝑpt̃ duo iuuamēta: quoꝝ vnū est vt sit amplius custoditum. ⁊ alteꝝ vt latus spōdilis qđ est magis subtile sit interius ⁊ nō exterius. Et ꝑme qdem spōdilis ꝑprietas est ne simenia hēat: ideo ne ei inferat grauamen. ⁊ ne ꝑpter ipsam nocumentis sit exposita. Additamentū nāqꝫ qđ repellit [n] ſinq̄ꝫtum⌋est fortius, ipmmet fracturā ⁊ nocumētū afferet ei qđ est debilius: ⁊ ēt ne musculos ⁊ neruos multos qui in eius circuitu sunt positi ledat. Et q̄ etiā paꝝ īdigemus hic spinis custodientibꝰ: Hec.n.spōdilis est quasi submersa ⁊ sepulta custodijs scđe que ipsam a nocumētis custodiunt: ⁊ ꝑpter has qdē intētiones [o] ſnō ꝑprie ei facte fuerūt ale. Neruoꝝ enim⌋ ⁊ musculoꝝ plures i duobꝰ eius lateribꝰ positione [p] ſspissa⌋positi sunt ꝑpterea ꝙ principio sunt propinqua. Ideoqꝫ ale locū non habuerūt ibi. Amplius ex ꝑprietatibus huius existit spōdilis ꝙ nerui ab ea nō per duo eiꝰ egrediunt̃ latera: [q] ſneqꝫ ꝑ vnū foramē cōe:⌋sed ꝑ duo foramina que in ea posterius ad ꝑtem tendūt supiorem. Si eniꝫ eius neruoꝝ egressiones essent vbi duo capitis additamenta [r] ſorificijs iungunt̃ suis:⌋ ⁊ vbi motꝰ eoꝝ sunt vehemētes, vehemēti impedimēto caput ipediret̃. Simil̃r quoqꝫ si essent [s] ſvbi scđa deglutit sua duo additamēta que igrediunt̃ in ipsa ex suis duobus additamētis que sup eam incedūt: ⁊ vbi iter eam ⁊ inter scđam iunctura fit laxa que anterius mouet ⁊ posterius⌋neqꝫ fuit ꝯueniens vt anterius ⁊ posterius egrederet̃ ꝑpter causas quas in declaratione cause aliaꝝ spōdiliuꝫ demōstrauimus: neqꝫ a duobus lateribus ꝑpter ossis ibi existentis subtilitatē causa dentis: quapropter fuit necesse vt paruꝫ sub iunctura capitis esset posterius [t] ſa duabus partibus.⌋scilꝫ in medio eius qđ est inter id quod est posterius ⁊ latus. Oportuit igitur vt duo foramina essent parua. quapropter necesse fuit neruos [v] ſfuisse paruos.⌋quia ꝯo in spōdili secunda impossibile fuit neruorum egressiones superius fuisse: sicut fuit possibile in hac. eo ꝙ si in ea essent neruorum suoꝝ egressiones sicut in prima: timeretur ne cōquassarentur, ⁊ rūperentur motu prime spondilis sup eam cū caput anterius, aut posterius monetur. Neqꝫ etiam fuit possibile vt anterius egrederentur: ⁊ posterius propter illud quod diximus.

Nec fuit poſſe vt a duobus egrederet̃ lateribus:

a A.cū alhacab ⁊ ligamēto ab oibus lateribꝰ: verūtñ ligatura eoꝝ cū alhacab.

b A.qꝫ ad latera flecti, ⁊ ad posterius curuari.

c A.q̄ illic ꝑculdubio cadūt, lꝫ sint ꝑua, humiditatibꝰ viscosis

d A.alhacab.

e A.⁊ oēs spōdiles supiores sūt delati ⁊ deportati sup eos, q sūt sub ipsis i dorso oportuit vt sint minores.

f A. sicut principiū flumis, qm̄ illud qđ est propriū parti supiori rei diuise in neruos seu rei ex q̄ diuidunt̃ ⁊ profluunt nerui plus est seu maius est qꝫ illđ qđ est ꝑpriuꝫ parti inferiori.

g A.quū res fortes seu dure occurrerēt simēijs ipaꝝ spōdiliuꝫ.

h A.quum delatio ipsoꝝ ad ossa plima nō sit sicut delatio eoꝝ q̄ sunt sub ipsis ꝑpter illud laxe facte fuerunt.

i A.necñia ꝑ eo qđ operatur.

k A.ꝙ sup duas ꝑtes aspiciētes in sursuꝫ spōdilis ꝑme a duabꝰ partibus, vel a duobꝰ lateribꝰ. Alia lr̃a. Dicemus igit̃ ꝙ sup duo additamēta aspiciētia i sursum.

l † A.istis āmbobus.

m A. ⁊ ab ipso sepat̃ nucha cū ligamētis fortibus. Alia litera. vocat̃ dens: ⁊ inter ipꝫ ⁊ nuchā mediāt ligamēta fortia.

n A. id quod est

o A.nō facte fuerūt ei ale duplices, ⁊ ꝑꝑe quuꝫ neruorum.

p A.stricta.

q A.neqꝫ ꝑ duo foramina cōia.

r A.in suis recipiunt̃ ꝯcauitatibꝰ vl̃ foramibꝰ.

s A.vbi scđa recipit duo.s.ipsiꝰ additamēta, q̄ igrediūt̃ ab ipsa in vacuitatibus scđe, cū iūctura laxa mora ad anteriꝰ ⁊ posteriꝰ.

t A.a duobꝰ lateribus.

v A.fuisse subtiles seu tenues.

[a] ⌈qm̄ ſi eſſet ita, eſſet cum ꝓma cōis: ⁊ qđ ſinter eas oriret̄ eēt valde ſubtile: neq3 ꝓmoꝝ corrigerēt par/uitatem: ⁊ qđ cōprehenderet̄ eēnt paria debilia ſil̄ iuncta: ⁊ ſi cum ꝓma eſſet cōis: iam enim cognoui/mus cām ꝓme, ⁊ que eſſet corruptio ſi eā a duobus pforarēt laterib⁹. Ergo oportuit foramina in ſcđa eſſe ante duo latera ſimenij duob⁹ ꝓme oppoſita la/terib⁹, qm̄ corp⁹ ꝓme quū eis aſſociabit̄ non ledet eos. Et dens qđē qui ex ſcđa orit̄ bñ ꝓme eſt anne/xus ligamēto forti. Et iunctura capitis cu3 ꝓma ⁊ iūctura capitis, ⁊ ꝓme ambe cū ſcđa ſunt laxiores q̄3 aliaꝝ ſpōdiliū iuncture: ideo ꝙ motus qui ꝑ eas fiunt, valde ſunt neċij, ⁊ vt eēnt firme ⁊ manifeſte. ⁊ cū caput mouet̄ cū iūctura vni⁹ ſpōdilis: alia ma/nēt iſepabilis in alia ſua iūctura: ſic̄ oppoſite facie ad faciē: ⁊ cū caput anterius mouet̄ ⁊ poſteri⁹, ſtat cum ꝓma ſpōdili, ac ſi ambo eſſent vnū os.⌋ Et cū ad duo latera ſine trāſuerſione mouet̄ fit ſpondilis ꝓma cū ſcđa ſicut vnū os. Hoc eſt qđ de ſpōdilib⁹ colli, ⁊ eaꝝ ꝓprietatibus narrare volumus.

¶ De anatomia ſpondilium pectoris ⁊ eorum iuua mentis. Cap.IX.

Spondiles pectoris ille ſunt cū qb⁹ iunguntur [b] ⌈coſte ⁊ attractionis aeris mēbra cō prehēdunt⌋ ⁊ ſunt ſpōdiles. xj. ſimenia hñtes ⁊ alas. ⁊ vna que alas non hēt. Sūt igit̄. xij. ſpōdiles. Eaꝝ ꝟo ſimenia non ſunt eq̄lia. Que. n. ex eis ſunt corā mēbris que ſūt nobi liora maiora ſūt ⁊ fortiora. Et ſpōdiliū qđē pecto ris ale alijs duriores exiſtūt, ꝓpterea ꝙ cū eis co/ſte iungunt̄. Septē aūt ſupremaꝝ ſpōdiliu3 ſime/nia ſūt magna. Et ipſaꝝ ale groſſe vt cor fortiſſime tueat̄. Et iō q2 eaꝝ corporeitas in h̄ fuit diminuta. facta ſūt ipſaꝝ additamēta ꝯiūctionalia curta ⁊ la ta. ⁊ illaꝝ qđē [c] ⌈ſupra⌋ decimā additamēta ꝯiun/ctionalia que ſurſu3 tēdūt ſunt illa in qb⁹ eſt vacui tas bucelle. Et illa que iferi⁹ tēdūt ſunt illa in qb⁹ egrediunt̄ gibboſitates [d] ⌈que vacuitates egrediū tur⌋ quaꝝ ſimenia ad iferiora curuant̄. Decime āt ſimeniū eſt rectū ⁊ nō curuū. ⁊ eius additamēta cō iūctionalia vtrinq3 hñt vacuitates [e] ⌈que corā bu/cellis exiſtūt:⌋ cū ſupius ⁊ iferi⁹ ſil̄ bucellaꝝ ſit re/ceptio. poſtea ꝟo illaꝝ q̄ ſub decima exiſtūt bucel/le ſūt ad ſupiora, ⁊ eorum vacuitates ad iferiora, ⁊ ipſaꝝ ſimenia ad ſupiora curuant̄. Et nūc h⁹ totius iuuamētū noiabimus poſt. Duodecima ꝟo ſpon dilis alas nō hēt. qm̄ neceſſitas multa, que coſtaꝝ cā inerat iam eſt diminuta: ſ3 firmitudo alio mō eſt ingeniata, in q̊ firmitudo cū alio iungit̄ iuuamēto. Et h⁹ qđē exiſtit decl'atio ꝙ ſpōdiles alchatim ni/mia idiguerūt magnitudine, ⁊ iūcturaꝝ multa fir/mitudine. q2 fert̄ totū qđ eſt ſupra ipſas. Jōq3 neċe fuit vt in iūcturis vacuitates ⁊ bucelle ples nūo fie rent: [f] ⌈quaꝝ iuncturaꝝ eaꝝ additamēta duplata fuerūt: ⁊ fuit neċe vt ꝑs duodecime q̄ eſt ꝟſus ꝑte3 illaꝝ ſil̄s illis fieret:⌋ q̄ꝑꝑ eius additamenta ꝯiun/ctionalia duplata fuerūt. Jn his igit̄ additamētis deſtructa fuit res ex q̄ dignū erat vt ale fierent. poſt hoc ampliſſime fuit dilatata, ⁊ qđ ex ea ampliatu3 fuit fere ale ſil̄e exiſtit. Duo igit̄ iuuamēta ſimul i hac creatura ꝯiūcta fuerūt. Et hec qđē duodecima eſt illa cū q̄ diaphragmatis iungit̄ extremitas. Jl le aūt q̄ ſupra hāc exiſtūt ſpōdilē [g] †⌈ ⌋ nō hac idiguerūt firmitudie in multiplicatione ad/ditamētoꝝ ꝯiūctionaliū: imo qđ ex eis orit̄ de ſime nijs ⁊ alis magnificatū fuit: q̄re eaꝝ corp⁹ ad hoc occupatū fuit. Et ꝑpea ꝙ pectoris ſpōdiles maio/res exiſtūt ſpōdilib⁹ colli, nō fuerūt poſita forami/na iter duas ſpōdiles cōia eq̄liter diuiſa. ſ3 paula/tim fuerūt ordinata qm̄ in illis q̄ ſūt ſupius fuit fa/ctū augmētū: ⁊ i eis q̄ ſunt iferi⁹ fuit facta diminu/tio, donec totū foramē in vna remāſit. Et huius q/dem finis in decima exiſtit ſpondili. Eaꝝ ꝟo que ex ſpōdilibus [h] ⌈pectoris⌋ remanēt: ⁊ ſpōdiliu3 al chatim corpora, tolerare potuerūt a dextris ⁊ a ſi/niſtris vt in eis fiat foramen completū. fuit ergo in ſpondilibus alchatim foramē a dextris, ⁊ foramē a ſiniſtris, propterea vt neruus egrederetur.

¶ De anatomia ſpōdilium alchatim. Cap.X.

Super alchatim ꝟo ſpōdiles ſūt ſi/menia ⁊ ale late. Et ipoꝝ q dē additamēta ꝯiūctionalia iferiora di latāt̄ ⁊ aſſil'ant̄ alis [i] †⌈ ⌋ defendē tib⁹. Et ſpōdiles iſte ſūt q̄nq3: alchati ꝟo cū [k] ⌈albauis⌋ ē ſic̄ baſis toti⁹ dorſi. ⁊ ipe qđē ſu ſtinēt ⁊ ōfert os femor], ⁊ ſt̄ a qb⁹ nerui pedis oriūt̄

¶ De anatomia albauis. Cap.XI.

Ossa albauis ſunt tria q̄ magis ige/nioſe ſūt ꝯiūcta, q̄3 oēs ſpondi/les. Et eaꝝ iuncture ſūt firmiores. Et ipſaꝝ ale ſūt magis ample. Et neruus qđē q̄ de foramine in eis exn̄te egredit̄ nō exit a certitudine duoꝝ lateꝝ, ne anche iūctura ipſum cōprimat: ſed eſt magis remotus [l] ⌈⁊ multo plus miſſus ad anteriora ⁊ poſteriora.⌋ Et oſſa q/dem albauis ſimilia oſſibus exiſtunt alchatim.

¶ De anatomia alhoſos. Cap.XII.

Alhosos eſt cōpoſit⁹ ex tribus ſpōdibilibus cartila ginoſis que nō hñt additamēta. Et ner uus qđē a foraminib⁹ illaꝝ cōib⁹ orit̄ ſicut eſt in collo, ꝓpterea ꝙ ſunt parue ſed a foramine tertie neruus egreditur impar.

¶ Capl'm decimūtertium in quo eſt ſermo qui eſt ſi/cut finis de iuuamento dorſi.

Jam locuti ſumus de oſſibus dorſi ꝟba modera ta. Nūc aūt de toto dorſo ꝟba loq̄mur ꝯtinētia ſumā. Dicem⁹ igr̄ ꝙ totū dor ſum eſt ſicut res vna ꝓpriā hñs figurā alijs figuris meliorē, que eſt circularis. Hec nāq3 fi gura remotior ē a receptiōe nocumētoꝝ ex ꝑcuſſio ne, vel ipulſione eueniētiū q̄3 oēs alie figure. ⁊ ꝑꝑ h̄ capita eoꝝ q̄ ſupi⁹ ad iferiora fuerūt curuata: ⁊ eoꝝ que ſunt iferi⁹ ad ſupiora, ⁊ ꝯiunxerūt ſe apud me/diam que eſt decima. Hec ꝟo ad nullā curuata fuit ꝑtē: ideo vt ſup eā due ſil̄ ꝯueniant curuitates. Et decima qđē iter ſimenia nō ſm̄ nūm: ſ3 lōgitudinē media exiſtit. Et q2 q̄nq3 eſt neċe dorſum ad aliqđ duoꝝ curuari lateꝝ: ⁊ iſtđ nō fit niſi vt declinet me/diū ad ꝯ̄riū ꝑtis: ⁊ declinet illud qđ eſt ſupra ipm: ⁊ ſub ipſo ad illā ꝑtem ac ſi duo extrema dorſi ad ſibi obuiādū declinarēt: ꝑpea i medio nō facte fuerunt bucelle: ſ3 vacuitates tm̄, ⁊ facte fuerūt bucelle ſu/piores ⁊ iferiores ad ipm declinātes: ſ3 ſupiores de ſcendētes, ⁊ iferiores aſcēdētes: Jō vt eaꝝ ablatio ad ꝯ̄riū ꝑtis declinationis facilis ſit, ⁊ vt ſupiores [m] ⌈curuent̄⌋ ad inferiora: ⁊ iferiores ad ſuperiora.

¶ De anatomia coſtarum. Cap.XIIII.

Coste ſunt tutamētū eius qđ ex inſtr̄is attractionis aeris, ⁊ ex ſupiorib⁹ inſtr̄oꝝ nutrimēti circūdant. Et ipſe qđē nō facte fuerunt vnū os ne grauarent: ⁊ ne ſi aliqđ acci/deret nocumētum foret cōe: ⁊ vt facile eēt dilatari

a A. qm̄ ſi ita eēt tūc eēt illa egreſ ſio cōis cu3 ꝓma ⁊ qđ iter eas ori ret̄ eēt ſbtile de neceſſitate, neq3 ꝓmoꝝ corrigēt ꝑuitatē ſeu defe ctū: ⁊ qđ de ner/uis adueniret, ſeu ꝯphenderet̄ eēnt paria debi/lia ſil̄ iūcta ⁊ cōi caret̄ ēt cū ꝓmis ⁊ māifeſtaret̄ no cumētū ꝓme in corruptōe diſpō nis ſi pforaret̄ a duob⁹ laterib⁹: q̄re oportuit fo/ramia i ſcđa eē i duob⁹ laterib⁹ ſi mēie, vbi oppo/nit̄ duobus fora minib⁹ prime: ⁊ tolerat qđē cor/pus ꝓme cōican tiā iter ea ābo. ⁊ dens qđe3, q ex ſcđa orit̄, eſt bñ anex⁹ cū ꝓma li/gamēto forti. Et iūctura capitis cū ꝓma, ⁊ iūctu/ra capitis, ⁊ ꝑria ſil̄ cū ſcđa ſūt la/xiores reliq̄s iū cturis ſpōdiliu3 ꝑꝑ vehemētē ne ceſſitatē motuū q ſiūt ꝑ eas am/bas: ⁊ q ſūt vehe mētes, ⁊ apparē tes. Et quum ca put mouet̄ cum iūctura vni⁹ dua rū ſpōdiliū, ſcđa remāet adherēs firma in alia ſua iūctura, ſicut res vna: ita, vt ſi ca/put mouetur ad anterius ⁊ poſte ri⁹, ſtat cu3 ꝓma ſpōdili, ſicut vnū os.

b A. coſte, q̄ ꝯp/hendunt mēbra anhelitus.

c A. infra.

d A. q̄ adaptant̄ vel igrediuntur in vacuitates.

e A. q̄ abſq3 bu/cella exiſtunt.

f A. ⁊ duplata fuerūt additamē ta iūcturaꝝ ipi⁹ ⁊ fuit neceſſe vt poneret̄ vel fie/ret ꝑs q̄ vicinat̄ duodecime ſilis ei.

g A. q2 ſūt gue[r]

h A. dorſi.

i † A. firmis ſeu

k A. alhagiazi.

l A. ⁊ magis in/grediēs ad ante rius ⁊ poſteri⁹.

m A. attrahant̄.

cum necessitas addit sup illud qd̄ est in natura, ⁊ implent̄ interiora nutrimēto ⁊ iflatione: ⁊ indigēt loco magis amplo: ꝓpter aerē qui attrahit̄: ⁊ vt iter eas musculi pectoris qui in oponib⁹ attrahēdi aerē iuuant, ⁊ eius qd̄ ꝯtinuat̄ cū ipso [a] ⌈incederēt.⌋ Et ꝓpterea ꝙ pect⁹ circūdat pulmonē ⁊ cor, ⁊ qd̄ est cum eis. necīa fuit cautela vehemētissima in eorū defensione: qm̄ nocumētoꝝ ipressiones que eis accidūt sunt maiores, ⁊ cū hoc eoꝝ munitio vndiqꝫ nō ea angustat, neqꝫ eis nocet. Et ideo septē coste superiores create fuerūt ꝯtinētes illud qd̄ est in eis sibi apō cassuz obuiātes, ⁊ mēbrū circūdātes ꝓncipale ab oib⁹ ꝑtib⁹. Ille xo q̄ existūt ī pte istroꝝ nutrimēti create fuerūt sic posteri⁹ diminute, [b] † ⌈ L vbi sensus nō ꝑuenit visus, sꝫ anterius n̄ fuerunt ꝯtinuate [c] ⌈imo paulatim ordinate fuerūt cuz sectione:⌋ fuerūt que supiores ꝓpinquius habētes spatiū inter duo extrema egrediētia: ⁊ iferiores lōginquius: ⁊ istud oino fuit vt cum cautela mēbroꝝ nutrimēti. s. epis ⁊ splenis, ⁊ alioꝝ amplitudo loco stōchi iungeret̄ ne cū ipleret̄ nutriētib⁹, ⁊ inflationibus comprimeret̄. Septē xo coste supiores, pectoris coste vocant̄ que ab vnaq̄qꝫ pte sunt septē: sꝫ due que sūt in medio sūt maiores ⁊ lōgiores: ⁊ ille que sūt in extremitatib⁹ sūt breuiores. hec. n. figura vt cōprehēsiuz vndiqꝫ cōprehēdat̄ melior existit. Et coste qdē iste in ꝓmis supra sui gibbositatē ad inferiora iclinant̄: deide redeūdo ad supiora icedūt: et cōtinuant̄ cū thorace: sic noiabim⁹ postea: iō vt sit eaꝝ cōprehēsio i locis amplior: duo p̄terea cuiusqꝫ eaꝝ additamēta duas ꝓfūdas igrediunt̄ vacuitates q̄ sunt in vnaq̄qꝫ ala que est supra spōdiles, ⁊ ꝑuenit iunctura dupla. [d] ⌈Et silr̄ existūt ale septē⌋ cū ossib⁹ thoracis. Quicqꝫ āt curtate, q̄ remāserūt, sunt ossa posteriora ⁊ coste false: quaꝝ capita creata fuerūt cū cartilaginib⁹ ꝯtinuata, vt sint secure a fractura cū ꝑcussiones affuerit, ⁊ ne occurrāt mēbris lenib⁹ ⁊ diaphragmati cū sua duritie: sed occurrat ei cū corpe qd̄ inter eas, ⁊ mēbra lenia existat, mediū: ⁊ inter duritiē ⁊ lenitatem mediocritatē habeat.

> a A. mediarent.
>
> b † A. a pte superiori.
>
> c A. imo gradatio fuit fcā paulatim, paulatim in sectione, seu in diminutiōe.
>
> d A. Et silr inest septē supioribus.

De anatomia thoracis. Cap. XV.

Thorax ex septē ossib⁹ ē ꝯposit⁹, ex vno aūt osse n̄ fuit creat⁹ ꝓpter iuuamētum, qd̄ in alijs locis sciuisti: [e] ⌈⁊ ꝓpterea vt sit laxus vt ꝯueniens sit ei qd̄ colligit ex mēbris attrahendi aerē⌋ in dilatatione. Ideoqꝫ creata fuerunt nō solida, cū cartilaginib⁹ ꝯtinua, vt in ipsorū [f] ⌈interiori.⌋ imotu adiuuēt: lꝫ sint iuncture eoꝝ firme. Que ēt septē creata fuerunt ꝓm nūm costaꝝ que cū eis iungunt̄. Cū iferiori p̄terea pte thoracis os cartilaginosum latū ꝯtinuat̄, cuius inferior extremitas rotūditati attinēs vocat̄ [g] ⌈epiglotalis eo ꝙ epigloti sit silis.⌋ Et ipm̄ qdem est tutamentum oris stomachi, ⁊ mediū iter thoracē ⁊ mēbra lenia ideo vt continuitas duri cum leni sit melior quem admodum multotiens diximus.

> e A. Et vt sit laxior i adiutorio ei⁹ qd̄ circundat mēbra anhelit⁹
>
> f A. occulto.
>
> g A. alchangieri eo ꝙ sit silis alchangiar.

De anatomia furcule. Cap. XVI.

Furcula est os positū super vnāquāqꝫ duaꝝ partiū eius qd̄ in thorace ē supremū curuatū corā anhar. i. loco qui est in inferiori pte gule. ⁊ ꝓpter sui ꝯcauitatez accidit foramen in quo penetrat vena ad cerebrum subiens: et nerui ab eo descendentes: ⁊ decliuat ad partem siluestrem: ⁊ continuatur cum capite spatule: et cum ipso spatula ligat̄: ⁊ cum eis ambobus adiutoriū.

De anatomia spatule. Cap. XVII.

Spatula fuit creata ꝓpt̄ duo iuuamēta. Unum est vt adiutoriū, ⁊ manus ab ea suspēdantur ne adiutoriū cū pectore sit ꝯtinuū: qm̄ facilitas mot⁹ vniuscuiusqꝫ duaꝝ manuuz ad alteram destrueret̄: ⁊ coangustatio fieret: [h] ⌈Ipsa xo creata fuit a costis sepata:⌋ ⁊ ptes motuuz ad illā fuerunt ampliate. Et alteꝝ est vt sit defensio firma mēbroꝝ que itra pectus existunt: [i] ⌈⁊ vt eleuet̄ in⌋ loco simenioꝝ spōdiliū, ⁊ alaꝝ ipsaꝝ, vbi nō sunt spōdiles: que ꝑcussiones repellāt, neqꝫ sensus qui eas ꝑcipiant. Spatula xo a pte siluestri subtiliat̄, ⁊ a parte domestica igrossat̄: ⁊ sup extremitatē ipsius siluestrē fit vacuitas [k] † ⌈ ⌋ ꝓfunda, quā rotūda adiutorij igreditur extremitas. Et ipsa qdē duo hēt additamēta. vnū est ad supiora ⁊ posterius [l] ⌈⁊ vocat̄ destructū ⁊ rostrū corui:⌋ ⁊ ꝑ ipm̄ ligat̄ spatula cum furcula: et ipm̄ est, qd̄ ꝓhibet ne adiutorium ad supiora de suo moueat̄ loco: ⁊ aliud est iterius ad inferiora, qd̄ ēt ꝓhibet ne caput adiutorij dislocet̄. Postea sine itermissione dilatat̄ q̄ꝫtuz plus ad ptem icedit domesticā: ideo vt sit eius cōprehēsio plus defendēs. Et ipsa qdē supra sui dorsum additamētū hꝫ sicut triāgulū cuius basis est ad ptem siluestrē: ⁊ ipsius angulus ad ptē domesticā ne dorsi supficies [m] ⌈fricet̄:⌋ si. n. foret basis ad ptē domesticā eleuaret cutē, ⁊ cū ꝑcussiōes adessent efficerēt dolorē. Et hoc qdē additamētum est ei sicut simenia spōdilib⁹ creatū ad defendēdum: ⁊ vocat̄ oculus spatule. Ultima xo spatule dilatatio, est, vbi est cartilago cuz qua ꝯtinuat̄: cuius extremitas est rotunda, que cum ea ꝯtinuatur ꝓpter causam quā in alijs diximus cartilaginibus.

> h A. imo creata ē sepata a costis
>
> i A. ⁊ vt stet. Alia lrā. vel vt suppleat.
>
> k † A. non.
>
> l A. ⁊ vocat̄ ala charaz, ⁊ manchar algorab.
>
> m A. destruat̄.

De anatomia adiutorij. Cap. XVIII.

Adiutorij os rotūduz fuit creatum, vt a nocumētoꝝ receptione magis foret remotū. Cuius qdem supior extremitas est gibbosa, vt spatule vacuitatē ingrediat̄ cum iunctura laxa nō valde firma, ⁊ laxitatis cā iuncture huius accidit ei frequēter dislocatio. Iuuamētū xo qd̄ in hac existit laxitate sunt due res: necessitas ⁊ securitas. Sed necessitas est facilitas motionum ad oēs ptes. Et securitas est, ꝙ lꝫ adiutorio sit necīum vt diuersis motionib⁹ ad ptes possit moueri diuersas: motiones tn̄ iste neqꝫ sūt multe, neqꝫ ꝑdurant vsquequo timeat̄, ne eius rūpant̄ ligamēta ⁊ dislocent̄: imo adiutoriū in pluribus dispōnibus est qetū: ⁊ aliud qd̄ est ex manu est mobile: ⁊ ꝓpter hoc alie iuncture firmiores facte sunt q̄ꝫ adiutorij. Adiutorij xo iuncturā q̄tuor amplectunt̄ ligamēta. Unū eoꝝ est dilatatū pāniculare iuncturā circūdans: sicut oēs alie circūdant̄ iūcture. Et duo alia ligamēta [n] ⌈q̄ a rostro corui⌋ descēdūt, quoꝝ vnū est hn̄s extremitatē dilatatā, ⁊ circundat adiutorij extremū: ⁊ alteꝝ est maius ⁊ durius descēdēs cum quarto qd̄ ēt descēdit ab additamēto rostrali [o] ⌈in tenuitatē eis p̄paratā⌋ quoꝝ figura ad latitudinē trahit, ⁊ ꝓprie cum adiutoriū tāgunt. Et ipsa qdem solēt occultari sub adiutorio, ⁊ ꝯtinuari musculis qui in eius iteriore extēsi sunt sequētes adiutoriū. Adiutoriuz p̄terea a pte domestica est ꝯcauum: ⁊ a pte siluestri gibbosum: vt ꝓpter hoc qd̄ super ipm̄ ex musculis ⁊ venis ⁊ neruis disponit̄ affirmet̄: [p] ⌈⁊ vt homo bn̄ amplectatur qd̄ vult amplecti⌋ ⁊ ꝙ vna manus ad alterā ꝑueniat. Super inferiorē aūt adiutorij extremitatē duo additamenta cōtinuata cōposita fuerunt: ex qbus illud qd̄ est

> n A. que ab ala charā, vel a manchar algorab.
>
> o A. in vacuitate vel scissura p̄parata, vel facta ꝓpt̄ ipsa ambo.
>
> p A. Alia lrā. et vt hō teneat sub asellis, id quod vult tenē sb eis.

ad interiora est lõgius ⁊ subtilius cuꝫ nulla re hñs iũcturã: qm̃ nõ est nisi neruoꝝ, ⁊ venaꝝ defẽsio. Sꝫ cũ eo qđ est ad exteriora cõplet̃ iũctura cubiti ꝑ bucellã q̃ in ipso existit ꝓm modũ quẽ noiabimꝰ, ⁊ inter ea ꝓculdubio[a] ⌈ſbtilitas existit. Et in duabꝰ qdẽ hꝰ ſbtilitatis extremitatibꝰ⌋ due sũt vacuitates supius ad añriora, ⁊ iferius ad posteriora. Et eaꝝ supior domestica ꝯcauitas est lenificata, ⁊ nõ existit sup eã sepatio: sꝫ siluestris ꝯcauitas est maior eis: ⁊ qđ ad finẽ[b] ⌈siluestris⌋ ꝯcauitatꝫ tẽdit nõ est lenificatũ: neqꝫ est ipsiꝰ ꝑforatio rotũda: sꝫ ẽ sicꝰ paries rectꝰ: ita vt cũ additamẽto aseid ĩ ipsa ad ꝑtẽ mouet̃ siluestrẽ, ⁊ cuꝫ ad ea ꝑuenit stet. Et nos qdẽ declaratione necitatis eaꝝ cito afferemus. Has ṽo ꝯcauitates duas vocat Hippo.[c] ⌈duos limites.⌋

a A. vacuitas vł̃ scissura existit. ⁊ in duabꝰ qdẽ illiꝰ vacuitatis, vł̃ scissure extremitatibus.

b A. domestice.

c A. duos ocł̃os

ℭ De anatomia aseid. Cap. XIX.

Aseid ex duobꝰ ossibꝰ in lõgitudine ꝯiunctis est cõpositũ: ⁊ vocant̃ focilia. Supius ṽo ex eis qđ ad pollicẽ tẽdit est subtilius, ⁊ vocat̃ focile supius. Et inferius ex eis qđ vadit ad auricularẽ est grossius, qm̃ est deferẽs, ⁊ vocat̃ focile iferius. Supioris ṽo focilis iuuamẽtuꝫ est, ꝙ ꝑ ipꝫ est motꝰ aseid ad se torquẽdũ ⁊ resupinãdum. Et iferius focilis iuuamẽtũ est, vt ꝑ ipm̃ sit motꝰ aseid ad ꝯstringẽduꝫ ⁊ dilatãdũ. Cuiusqꝫ ṽo ipsoꝝ mediũ attenuatũ fuit: qm̃ grossitudine nõ idigent[d] ⌈ꝑp illud qđ ex musculis grossis sup ipsa iacet⌋ ⁊ ipsoꝝ duo extrema igrossata fuerũt: ꝓpea ꝙ sup ipsa multa ligamẽtoꝝ origo est eis necia: qꝛ frequẽter accidũt ṽbera ⁊ ꝑcussiones fortes cũ motꝰ est iuncturaꝝ: ⁊ ꝓpea ꝙ carne denudant̃ ⁊ musculis. Supiꝰ ṽo focile est tortũ q̃si veniat a ꝑte domestica: ⁊ paululũ tortuose ad ꝑtẽ siluestrẽ gibbosum fiat. Et iuuamẽtum in ħ existit ꝑparamẽti bonitas ad motũ torquẽdi: sꝫ iferiꝰ est focile rectũ: qm̃ hoc ad ꝯstringẽdum ⁊ dilatãdum melius existit.

d A. ꝓpea ꝙ sũt circũdata ex musculis grossis.

ℭ De anatomia iuncture cubiti. Cap. XX.

Cubiti ṽo iunctura ex iũctura focilis supioris ⁊ iferioris focilis iunctura cũ adiutorio cõponitur. Supius qdẽ focile in sui extremitate vacuitatẽ ingeniose factã hꝫ in quã bucella siluestris extremitatꝫ adiutorij igredit̃ ⁊ ligat̃ cũ ea, ⁊ ex ipsius[e] ⌈circuitu⌋ in vacuitate illa ꝑuenit motꝰ resupinus ⁊ tortionis. Inferius aũt focile duo hꝫ additamẽta iter que existit[f] ⌈tenuitas⌋ que sigma grece lr̃e similat̃, ⁊ est ita ς. Et hꝰ qdẽ[g] ⌈tenuitatis⌋ ꝯtorquet̃ supficies illa que est in ipsiꝰ ꝯcauitate vt bñ sit factus eius itroitus in[h] ⌈ꝯcauitatẽ⌋ que est in extremo adiutorij qđ ꝯcauũ existit: sꝫ sue ꝯcauitatis figura gibbositati circuli similat̃. Ex bona igit̃ igressione[i] ⌈subtilitatis⌋ que iter duo focilis iferioris additamẽta existit, in illã inferiorem[k] ⌈tenuitatẽ⌋ iũctura cõponit̃ cubiti. Quũqꝫ[l] ⌈tenuitas vel ꝑs sup tenuitatẽ, vel ꝑtem⌋ ad posteriora mouet̃, inferius extẽdit̃ manus, ⁊ cũ parietalis[m] ⌈tenuitas⌋ eã refrenat a[n] ⌈vacuitate⌋ bucellam tenẽte tenet eã, ⁊ ꝓhibet a dilatatiõe supflua. Stãt igr̃ adiutoriũ ⁊ aseid ꝓm rectitudinẽ. Quũ ṽo vna duaꝝ[o] ⌈tenuitatũ⌋ sup aliaꝫ ad anteriora, ⁊ supius mouet̃, ꝯstringit̃ manus donec aseid tãgat adiutorium ad partẽ domesticã, ⁊ ab anterioribus.[p] ⌈Et duo qdẽ focilia supius⌋ simul iũgunt̃ sicut res vna ⁊ accidit in eis vacuitas ampla cõis, cuius plimuꝫ in focili existit iferiori. Quđ aũt supfluit ab hac vacuitate remanet gibbosum lenificatũ vt sit longinquum a nocumẽtoꝝ receptione. Et posterius qdẽ ex vacuitate focilis inferioris orit̃ additamẽtũ qđ ad lõgitudinẽ quãdam trahit. Et de huius totius iuuamẽto loquemur si deus voluerit.

e A. reuolutiõe.

f A. vacuitas vł̃ scissura.

g A. vacuitatis vel scissure.

h A. alhazi.

i A. vacuitatis vel scissure.

k A. vacuitateꝫ.

l A. vacuitas vł̃ scissura sup vacuitatẽ vel scissuram.

m A. vacuitas vł̃ scissura.

n A. ꝯcauitate.

o A. vacuitatum vel scissuraruꝫ.

p A. Et extremitates duoꝝ focilium inferiores.

ℭ De anatomia rasete. Cap. XXI.

Raseta ex multis est ꝯposita ossibꝰ ne nocumẽtum si accideret cõe fiat:[q†] ⌈vt ꝑ ipsam planta ꝯcauari possit: cum corpa rotũda ꝯtinẽdi volũtas affuerit: ⁊ cum liqda currẽtia retinere voluerimꝰ. Et hec qdẽ ossa iuncture sue firmiter, ⁊ bñ adinuicẽ sunt ligata ne separent̃. ⁊ planta debilr̃ illud teneat qđ colligit ⁊ qđ tenet: ita vt si cutis plãte excoriaret̃ inuenirent̃ hec oia ossa ꝯtinua quoꝝ sepatio a sensu sit lõginqua. Et cuꝫ hoc ligamẽtũ firmiter stringit vnũ cuꝫ vno. sed in eis existit obediẽtia ad paruã ꝯstrictionẽ ex qua ꝓuenit vt iterius plãte ꝯcauet̃.⌋ Rasete ṽo ossa sunt septẽ, et vnum additũ: sed septẽ radicalia in duabꝰ ꝯsistuut aciebus: vna acies est ad partẽ aseid: cuius ossa sũt tria, qm̃ ꝓpterea ꝙ est ad ꝑteꝫ aseid oportuit vt eẽt plus subtilis. Et alterius aciei ossa sunt q̃tuor que sunt ad partẽ pectinis ⁊ digitoꝝ: vñ ꝓpter ħ oportuit vt essent magis ampla. Et tria qdẽ ossa[r] ⌈ordinata⌋ fuerũt. Eoꝝ. n. capita que sunt ad partem aseid subtiliora sunt: ⁊ melius adinuicẽ collecta et plus ꝯtinuata, ⁊ eaꝝ qdẽ capita que sunt ad partẽ aciei alterius, sunt latiora, ⁊ minus bene collecta ⁊ ꝯtinuata. Octauũ ṽo os nõ ꝯsistit in duabꝰ rasete aciebꝰ: sꝫ fuit creatũ ad defendẽdũ neruũ, q est[s] ⌈in plãta. Et aciei scđe⌋ fit extremitas ex ꝯiũctione capitũ ossiuꝫ eius, ⁊ igredit̃ vacuitatẽ quã noiauimꝰ que est in extremitate duoꝝ focilũ. Fit ğ iũctura dilatationis ⁊ ꝯstrictiõis. Additamẽtuꝫ ṽo ꝑdictum qđ est in focili iferiori vacuitatẽ ossium rasete igredit̃, ⁊ fit idẽ tortionis ⁊ resupinationis iunctura.

q† ——A.

r A. gradata.

s A. i kef. ⁊ aciei trium ossium.

t A. alkef.

v† A. Pectẽ alchef ẽt est cõpositũ ex ossibꝰ plibꝰ ne nocumẽtũ, si accidẽt cõe fiat: ⁊ vt ꝑ ea manꝰ ꝯcauitatẽ hr̃e possit cũ corpa rotũda ꝯtinẽdi volũtas affuerit, et quũ liqda currẽtia retinẽ voluerimꝰ cũ mãu. Et hec qdẽ ossa iũcture sue firmit̃, ⁊ bñ adiuicẽ sũt ligata, ne sepent̃, ⁊ manꝰ debiliter illđ teneat, qđ colligit, ⁊ qđ tenet: ita vt si cutis alkef excoriaret̃ inenirẽt̃ hec oia ossa ꝯtinua: quoꝝ sepatio a sensu sit lõginq̃. Et quũ hoc ligamẽtũ firmit̃ stringit vnũ cũ alio, sed in eis existit obediẽtia ad ꝑuã ꝯstrictioneꝫ, ex q̃ ꝓuenit vt iterior ꝑs manꝰ ꝯcauet̃, seu ꝯcauitatẽ habeat.

ℭ De anatomia pectinis[t] ⌈manus.⌋ Cap. XXII.

[u†] ⌈ ⌋

Ossa pectinis[x] ⌈plante⌋ sunt q̃tuor: ꝓpea ꝙ cũ q̃tuor ꝯtinuãt̃ digitis, ⁊ sũt ꝯiuncta a ꝑte que est ad rasetã iõ vt cũ ossibꝰ que sũt sic ꝯnexa ⁊ ꝯiuncta bñ ꝯtinuent̃ q̃ in ꝑte digitoꝝ parũꝑ dilatant̃: vt cũ ossibꝰ que sunt distincta ⁊ sepata bñ ꝯtinuent̃: ⁊ fuerũt[y] ⌈ad iferiora⌋ curuata ꝑp illud qđ iã sciuisti. Rasete ṽo iũctura cũ pectine cõponitur ꝑ ꝯcauitates que in extremitatibꝰ ossiuꝫ rasete ꝯsistũt: in q̃s bucelle ossium pectinis que iam cartilaginibus inuestite fuerũt ingrediuntur.

x A. alkef.

y A. ad iteriora.

ℭ De anatomia digitorum. Cap. XXIII.

Digiti sunt instr̃a que ad colligendũ res iuuãt. Et ipsi qdem nõ fuerũt creati carnei ab ossibꝰ vacui ⁊ si cũ hoc diuersis motibꝰ possent moueri quẽadmodũ multi vermium ⁊ pisciũ potẽtia debili mouerent̃: ⁊ hoc iõ ne eoꝝ opõnes forẽt debiles, ⁊ ẽt debiliores q̃ꝫ tremẽtis: neqꝫ etiã ex vno creati fuerũt osse, ne eoꝝ opõnes forent difficiles quẽadmoduꝫ accidit patientibꝰ cuꝫeꝫ, ⁊ ipsis qdẽ tria suffecerũt ossa.[z] ⌈qm̃ si eoꝝ nũo adderet̃, in augmẽto nũi motuũ ipsoꝝ iuuaret: sꝫ debilitas ꝓculdubio intẽdendo illud qđ ipsos in supflua firmitudine opꝫ tenẽ ꝓueniret: ꝙ⌋ si ex paucioribꝰ q̃ꝫ tribꝰ creati fuissẽt quẽadmodũ si creati fuissent ex duobꝰ ossibꝰ: eẽt firmitudo maior, sꝫ motus

z A. qm̃ si nũero eoꝝ adderet̃, et iuuaret illđ augmentũ ad nũeꝝ motuũ ipsoꝝ faceret possidẽ debilitatẽ ꝯstrictionis, q̃ necia ẽ cũ additione firmitudinis. ⁊ silr̃. Alia lr̃a. faceret possidẽ debilitatẽ in ꝯstringẽdo illud qđ in eius ꝯstrictiõe idiget additõe firmitudinis. ⁊ silr̃.

minuerent ab eo qd sufficit: et nos qdem plus indigemus motibus diversis, q̃ augmẽto firmitudinis terminũ trãseuntis. Ipsi vo creati fuerũt ex ossibus quoꝝ bases sunt latiores, et ipsoꝝ capita sunt magis tenuia. Et que eis sunt inferiora sunt maiora ſm [a] ⌈ordinez⌋ ita vt que in eis sunt subtiliora sint extremitates [b] ⌈anemel:⌋ et hoc qdẽ est ꝓpter decoratiõe cõparationis que iter portãtẽ existit et portatũ. Ipsoꝝ aũt ossa creata fuerũt rotũda timore nocumẽtoꝝ. Et facta fuerũt dura nõ hñtia ꝯcauitatẽ neq; medullã vt essent fortiora, et ad ꝯstringendum, et ad figẽdum in motib⁹, et attrahẽdũ. Et fuerunt creata iterius curua: et exterius gibbosa, propterea vt illud, qd tenẽt melius retineãt: et meli⁹ fricent: et melius ꝑmant illud qd fricãt, et ꝑmũt. Et iter vnũqdq; et aliud nõ fuit i medio ꝯcauitas, neq; gibbositas, vt bñ tanq; res vna ꝯtinuent cũ necessitas fuerit vt ex eis iuuamẽtũ quasi vnius ossis habeat. [c] ⌈Eoꝝ vo extremi sicut pollex⌋ et auricularis gibbositatẽ ad ptem in qua nõ est digit⁹ hñt: vt sit eoꝝ summa cum applicant similis figure rotũde, que a nocumẽtis tueẽ. Et itrinseca eoꝝ ps fuit carnosa vt sustẽtet eos, et vt [d] ⌈cedãt⌋ sibi obuiãtibus cũ ea strinxerint. A foris vo non tal' facti fuerunt ne grauarẽt, et vt pugnus eẽt arma dolorẽ faciens. Uerũtñ in [e] ⌈anemel⌋ plus carnis positũ fuit, vt bñ apud ꝯcursum q̃si ꝯiuncta applicent. Et mediũ qdẽ ex lõgiorib⁹ factus fuit iũcturis. Et postea anularis. Deinde idex. Et postea auricularis. Ideo vt eoꝝ extremitates apud cõprehẽsiõnẽ equent: et nõ remaneat aptior: et cũ h [f] ⌈vt digiti et plãta⌋ suprotũdũ ꝯcauent cũ colligit. Pollex vo [g] ⌈oium q̃tuor digitoꝝ iustitia existit⌋ q si nõ in suo poneret loco eius iuuamẽtum destrueret. Si.n. [h] ⌈itus in plãta⌋ poneret, pl'm opõnum, q̃s per [i] ⌈plantam⌋ hẽmus, destrueret nob. Et si ad ptẽ poneret auricularis: vna manus ad aliã ad tenẽdũ illud in quo iũgunt nõ pueniret. [k] ⌈Et h qdẽ remotius existit: qm si retro poneret, et pectini pollex nõ alligaret: lõgitudo iter ipm et alios digitos nõ coãgustaret. Luz q̃ alij q̃tuor digiti rẽ aliquã ab vna pte cõprehẽderent, et pollex ab alia pte adiuuaret: pol'e eẽt vt plãta rẽ magnã cõprehẽderet: et pollex ab alia pte eẽt: sicut applicãs illud qd plãta ꝯstrigit et tenet⌋ et auricularis et anullaris: sic cooptoriũ posterius. Oia aũt digitoꝝ ossa ꝯtinuata fuerũt cũ [l] ⌈tenuitatib⁹⌋ et ꝯcauitatib⁹ intrãtib⁹ inter q̃s hñoꝝ existit viscositas: q̃ iuncturas ligamẽta cõprehẽdũt fortia que sibi obuiant cum pãniculis cartilaginosis. Et vacuitates quidem implent, que in iuncturis existunt propter nocumentuz firmitudinis ossa minuta que sisamina vocantur.

De iuuamento vnguis. Cap. XXIIII.

Unguis ꝓpter quatuor fuit iuuamenta creatus. Unũ est, vt carnis extremitatis digitoꝝ podiuz existat: ne cuz sup aliquã presserit rem, debilitet. Et aliud vt digitus per eam res minutas possit capere. Et tertium vt per eas valeat scalpere et mũdare. Et quartũ vt quãdoq; sit arma. Tria vo prima speciei humane dignius ꝯueniunt. Et quartũ ceteris aialibus. Et vnguis quidẽ extremitas rotũda creata fuit, propter illud qd scis. Et ipsa ex ossibus creata fuit lenibus, vt sub eis flecteret que ipsuz ꝑcutiunt ne scinderetur. Et vngues quidem create sunt semper crescentes: propterea q sint apte vt fricentur et radantur.

De anatomia ossium femoris. Cap. XXV.

Ossium [m] ⌈albauim⌉ sũt duo ossa a dextris et a sinistris que in medio firma ꝯtinuantur iunctura: et ipsa qdem sunt sicut oium supioꝝ ossiũ fundamentũ, et portãtia, et mutantia localiter iferiora: vnũqdq; aũt ipsoꝝ in quatuor diuidit partes, illud qd est ad partez siluestrem vocat [n] ⌈albarafa⌋ et os ilij: et illud qd est ad anteriora os vocat femoris: et illud qd est ad posteriora vocat os anche: et domesticũ qd est ad supiora vocat pix coxe: q: in ipso est ꝯcauitas, quã caput coxe gibbosum ingredit: et super hoc os mẽbra posita sunt nobiliora sicut vesica et matrix: et spmatis receptacula in viris: et ficteris et intestinum rectum.

Sermo aggregat⁹ de iuuamẽto rigil. Ca. XXVI.

Pedum iuuamẽta in duabus ꝯsistunt reb⁹ vna est figere et stare: et hoc est per pedẽ: et altera mutatio equalis, aut ascendens, aut descendens: et hoc fit per coxam et per crus. Quãdoq; pedi nocumẽtũ acciderit stare et figere: difficile erit: sed mutari, nõ: nisi tãtum q̃tum nec̃ia fuerit mutatio multe fixionis que est ad vnuz pedem: cum aũt musculis coxe, aut cruris nocumentũ acciderit, figere erit facile: sed moueri difficile.

De anatomia ossium coxe. Cap. XXVII.

Primum ex ossib⁹ rigil est coxa. Et ipm qdez est os maius qd in corpe existit: q: ipsum est deferens illud qd est supra ipm et mutãs illud qd est sub ipso. Cuius supior extremitas fuit facta rotũda vt in pixidẽ anche bñ igrederet. Et ipm qdem est gibbosum ad ptem siluestrem: et curuatũ ad ptem domesticã, et ad posteriora. Si.n. ipm foret positũ ſm rectitudinẽ et pixidis eqdistãtiam accideret inde [o] ⌈aliqs claudicationis mot⁹:⌋ queadmodũ accidit ei, cui⁹ talis est creatio neq; bñ defenderet musculos magnos et neruos et venas: neq; ex h toto recta res gñaret: neq; sedẽdi [p] forma esset bona. Ampli⁹ si curuũ ad ptẽ domesticam nõ fuisset reductũ, ꝑueniret ide alterius modi claudicatio, neq; [p] ⌈statio⌋ illi media foret: et fieret ei cõmunis declinatio neq; esset equalis. Et in ipsi⁹ extremitate inferiori sunt additamenta duo ꝓpter poplitis iuncturam. Nos tamen prius de crure: et postea de iunctura loquemur.

De anatomia ossium cruris. Cap. XXVIII.

Crus est queadmodũ aseid ex duobus ossib⁹ cõpositũ. Unuz est maius et lõgius, et ipm est domesticũ, et vocat cãna magna. Et aliud est min⁹ et breuius: nõ.n. ꝑuenit vsq; ad coxã: imo ab ea breuiat: iferius tñ puenit ad locũ ad quẽ ꝑtedit maius, et vocat cãna minor. Crus ẽt h3 gibbositatẽ ad ptem siluestrẽ. postea apud extremitatẽ inferiorẽ h3 gibbositatẽ aliã ad ptem domesticã, ꝓpterea vt per eã melior sit statio: [q] ⌈et cãna qdẽ maior equat que pro certo est crus:⌋ et minor creata fuit q̃ coxa: et illud est ꝓpterea q adiuncte fuerunt res: ꝓpter q̃s ei in magn tud ne fuit addendũ, et h est figere et deferre, qd est supra ipm. Et res pp quã fuit addendũ ei in puitate est [r] ⌈facilitas⌋ ad motũ. Et res scda magis ꝯueniẽs fuit intẽtioni pro q̃ fuit factũ crus minus: et res ꝑma itẽtioni pro q̃ fuit facta coxa maior. Duo aũt cruris ossa sunt q̃titas tẽperata: adeo q si vnũ os adderet accideret de debilitate et duritie mot⁹ illud qd accidit hñti elephãtiã et varices. Et si vnũ minueret accideret [s] ⌈de de-

---

a A. gradatione
b A. alanamel.
c A. Extremitates vo extrisece ipsoꝝ sicut pollicis.
d A. tueantur.
e A. alanamel.
f A. vt q̃tuor digiti et vola man⁹
g A. equat oib⁹ q̃tuor digitis.
h A. in pte interiori vole man⁹.
i A. volam.
k A. et remoti⁹ q̃ h eẽt, si poneret retro. Et pollex qdẽ nõ fuit alligat⁹ cũ pectine, vt nõ coangustaret distãtia: q̃ est iter ipm, et inter alios digitos. Quuz ergo alij q̃tuor digiti cõphẽdũt, et pollex ab alia pte adiuuat, pol'e est vt man⁹ aliquã rez magnã cõphẽdat: et pollex ab alia pte esset, sicut claudẽs vel ꝯstrigẽs illũ, qd manus ꝯstringit et occultat.
l A. extrẽitatib⁹
m A. alhagiazi.
n A. alharcafa.
o A. species alfesiba.
p A. forma.
q A. et equet, et cãna maior q̃ pro certo est crus,
r A. leuitas.
s A. de difficultate.

bilitate ⁊ duritie] motus, ⁊ de impotētia deferēdi illud, qđ est supra ipm, illud qđ accidit crura hñti/bus de natura subtilia: ⁊ ꝓpter hoc totum sustentatum fuit, ⁊ fortius factū est cum cāna minore. In cāna preterea minore alia existūt iuuamenta: sicut neruos ⁊ venas, ⁊ que sunt inter eas coopire, ⁊ cō/munitas cāne [a] [minoris] in iunctura pedis: [b] [vt velox] ⁊ fortis fiat iūctura dilatationis ⁊ tortiōis.

De anatomia poplitis. Cap. XXIX.

Iunctura poplitis ꝓuenit ꝓpt igressum duoꝝ addi/tamētoꝝ que sunt sup extremitatē coxe in duas vacuitates que sūt in capite ossis cruris: que firmata fuit ligamento cingēte, ⁊ alio ligamēto in ꝓfundū tendēte ⁊ duo/bus ligamētis fortibꝰ a duabꝰ ꝑtibus, cuius qdem ps anterior bñfacta fuit cuꝫ rasga .i. patella hoc est oculo poplitis, ⁊ est os ad rotunditatem trahens. [c] [Cuius iuuamentū est refrenare illud qđ timet᷑, cū est necesse sup digitos pedum curuatū stare ⁊ suspēsum sedere, ex ruptura ⁊ dislocatione.] Et iūctura qdē laboriosa sustentata fuit, ꝓpterea ꝙ suo motu defert corpꝰ: ⁊ positꝰ fuit locus eiꝰ ad anteriora, qm̄ plm̄ qđ ei accidit de labore iclinationis, est ad anteriora. nō. n. hꝫ ad posteriora inclinationē laboriosam: ad duas tm̄ ptes rē modicā declinatiōis hꝫ. Tota vero eius declinatio est ad añriora [d] [⁊ accidit ei ibi labor in hora icedēdi, ⁊ stādi sup digitos pe/dis, cū aliqs q̄si suspēsus curuꝰ stat, ⁊ hoꝝ siłiuꝫ.]

De anatomia pedis. Cap. XXX.

Pes creatus fuit vt sit instrm̄ figendi [e] [⁊ facta fuit figura eius ad añ/riora vt figura lōga, vt in stādo ⁊ in appodiādo sup ipm auxiliuꝫ p̄beat, cui in pte domestica tenuitas creata fuit vt sit pedis declinatio in hora stādi: ⁊ ꝓꝑe vacilanti, ad ptem c̄rriam parti pedis eleuati: q̄tenus refrenet il/lud qđ opꝫ ꝯstringi ex nixu sup partē bene eleuādi pedem eleuatū, ⁊ vt statio sit tēperata: ⁊ ēt vt sit fa/cile calcare sup res exeuntes, ⁊ absq; magno dolo/re: ⁊ vt pes bñ circūdet illud] qđ gradibus ⁊ extremitatibꝰ eoꝝ per que fit ascēsio similat᷑. Et pes q/dem ex multis ossibꝰ creatus fuit ꝓpter iuuamēta, ex qbus est vt bñ retineat: ⁊ circūdet illud super qđ [f] [incedit] ex terra cū necesse fuerit. Pes nāq; ple/rūq; tenet illud sup qđ [g] [incedit] queādmodū manus retinet illud qđ recipit, ⁊ cuꝫ tenens p̄parat᷑ vt moueat᷑ suis ꝑtibus ad aliquā formā vt per eā re/tētio fiat melior, erit melius q̄ꝫ vt totū sit vnum frustū ne figura post figurā figuret᷑. Et ex eis est iuuamētū toti cōe cuius ossa sunt multa. Pedis vero os/sa sunt vigintisex. Chahab per qđ iunctura pedis cū crure cōplet᷑. Et calcaneus qđ est sustētamentuꝫ fixionis. Et nauiculare [h] [per qđ est tenuitas.] Et quatuor ossa rasete cū qbus pecten ꝯtinuat᷑: quoꝝ vnū est os [i] [grādinosum] exagono sile, positū ad partē siluestrē, ꝓpter qđ pars illa sup terrā bene fi/git. Et qnq; pectinis ossa: Alchabab vero humanū [k] [magis subtiliatū est ad exteriora, ⁊ magis igrossatum ad iteriora q̄ꝫ alchabab] oium alioꝝ aīaliuꝫ: ⁊ ipm est quasi nobilius ossibꝰ pedis in motu iuuātibus, sicut calcaneus est nobilius ossibus pedis in figendo adiuuātibus. Et alchabab qdē iter duo extrema positū est a duabꝰ cānis egredientia, ipm a suis partibus circūdantia [l] [.s. a supremo ipsius, ⁊ a suo loco, ⁊ a duabꝰ suis ꝑtibus siluestri ⁊ domestica. ⁊ eius duo extrema in duas vacuitates, q̄ sūt in cānis fixe igrediunt᷑.] Alchabab p̄terea iter crus ⁊ calcaneū medium existit: per ipsum. n. melius cō/tinuat᷑, ⁊ iunctura iter ea firmat᷑ ⁊ secura fit a dislocatione: ⁊ ipm qdem pro certo in medio est positū: lꝫ existiment qdā ꝙ [m] [ad domesticā sit declinās ꝓ/pter ꝯcauitatis tenuitatē.] Ad alcahab vero os na/uiculare ab anterioribꝰ ꝯiunctionalr̄ ligat᷑. [n] [Et hoc qdē nauiculare cū calcaneo posterius ꝯtinua/tur: ⁊ anterius cū tribꝰ ossibus rasete a pte siluestri. Os vero grādinosum est illud, qđ si mauis voca os solitariū:] ⁊ si volueris pones quartū ossiū rasete. Calcaneus aūt sub alchabab positus est durꝰ ro/tūdus ad posteriora, vt ꝑcussionibꝰ ⁊ nocumētis re/sistere valeat, ⁊ inferius lenificatꝰ vt melius [o] [cal/cet] ⁊ pes melius coopiat illud sup qđ quiescit cuꝫ stat: cuius q̄ꝫtitas magna facta fuit vt corpus por/tare queat: ⁊ fuit factus triāgulatꝰ ad lōgitudinē: ⁊ subtiliādo paulatim ꝓtendit᷑ donec finiat᷑ ⁊ anni/hilet᷑ [p] [corā tenuitate ad ptem siluestrē: iō vt subtilitatis ꝯcauitas sit ordinata supius ad suū mediū.] Raseta vero a palme raseta est diuersa, qm̄ hec est vna acies: ⁊ illa due acies: ⁊ quia eius ossa sunt nūi multū minoris: ⁊ in hoc qdē iuuamentū existit: qm̄ in palma motus fit plus necius ⁊ cōprehensio, q̄ꝫ i pede: ⁊ maius iuuamentuꝫ, qđ in pede ꝯsistit, est fi/gere. Multiplicare aūt diuisiones ⁊ iuncturas in retinēdo nocet, ⁊ in coopiendo illud sup qđ stat: ꝓ/pterea ꝙ ꝓuenit ide laxitas, ⁊ aptio multa: queād/modū si nulla foret ibi laxitas, noceret: ꝓpterea ꝙ dilatatio equalis que est ꝯueniēs deesset. Jam. n. scitū fuit ꝙ circūdare ⁊ retinere cū eo qđ est nume/ri maioris [q] † [ ] est melius, ⁊ bñ stare, ⁊ bñ posse deferre cum eo qđ est nūi minoris ⁊ maioris q̄ꝫtitatis, est melius. Pedis vero pectē de qnq; ossibus fuit creatꝰ vt cū vnoquoq; ipsoꝝ qsq; digitoꝝ, qui sunt qnq; ꝯstituti in vna acie, ꝯtinuet᷑: qm̄ in eis fuit plus firmitudo necia q̄ꝫ comprehensio: ⁊ circūdatio, qđ in ossibus manus fuit necessarium. Quisq; aūt digitus preter pollicem, ex tribus ꝯsi/stit ossibus. Jam de ossibus locuti fuimus q̄ꝫtum sufficit. Et hec qdem ossa cuꝫ cōputata fuerint erūt ducenta ⁊ quadraginta octo: preter sisamina, ⁊ p̄/ter os quod laude lr̄e grece similatur.

Sūme secunde doctrine quinte, ⁊ est verbum vl̄e de neruis musculis cordis ⁊ ligamentis. Cap. I.

Quoniam motus volūtariꝰ mē/bris nō complet᷑ nisi virtute a cerebro eis, mediātibꝰ neruis adueniente: ⁊ neq; erat ꝯueniēs vt ner/ui ossibꝰ ꝯtinuarent᷑: que ꝓcerto sūt mēbroꝝ mobiliū radices in motu pp intētionē p̄maꝫ: q: ossa sunt dura, ⁊ nerui sunt subtiles, ꝓpea [r] [mise/ricorditer] egit deus, ⁊ ex ossibꝰ rē neruo similē ex/traxit que [s] [ꝯnexio] ⁊ ligamētū vocat᷑: ⁊ ipsā ner/uo adiūxit: ⁊ ex eis rethe faciēdo q̄si rē vnā effecit. Et ꝓpea ꝙ corpꝰ qđ ex neruo ⁊ ligamento ꝯponit᷑ ꝓrsus fuit sbtile: [t] [qm̄ corpis nerui augmētū, cum ad mēbrū ꝓuenit: nō est tm̄ ꝙ ab ipsiꝰ corpe ⁊ gros/sitie, cū est in sui ortu remoueat᷑, tāta lōgīnqtate de q̄ sit curādū: cū neruus nō ꝯsequat᷑ augmētū faciēs adipisci corpꝰ eius ꝓueniens ad mēbra ꝯsecutionē lōginquā sup corpus suū in ortu suo ⁊ sua grossitie ꝯsecutionem de qua sit curādū. Et eius corpus cū est eius ortus, est tātuꝫ q̄ꝫtū ipꝫ cerebri corpꝰ ⁊ nu/cha ⁊ capitis ꝯcauitas: ⁊ neruoꝝ egressiōes tolera/re pñt: tūc. n. si neruis membroꝝ motꝰ affirmaret᷑, ipsis in sua corpeitate possibili existētibus.] ⁊ ꝓpe cum diuidunt᷑: ⁊ partiuntur ⁊ ramificant᷑ in mem/bris, ⁊ fit illud qđ ex eis vni accidit mēbro multo

a A. maioris.

b A. vt firma.

c A. Cuiꝰ iuuamentū est resistē ei qđ timetur ex ruptura ⁊ dislocatiōe apđ algiethu .i. apđ sessionē sup calcaneos pedū iuncturis poplituꝫ plicatis, ⁊ sup terrā adherētibus ⁊ apud sessioneꝫ suspensam.

d A. ⁊ illic accidit ei labor apđ eleuationē a terra, vel quum hō surgit a terra. et apđ algiethu .i. apud sessionem corpis sup calcaneos pedis, ⁊ q̄ illis similantur.

e A. ⁊ figura eiꝰ facta fuit figura in longum protēsa ad añriora vt adiuuet ad stādū erecte cuꝫ appodiatōe sup ipm: ⁊ creatum fuit ei achmas, idest ps cōcaua plāte pedis declinās ad latꝰ domesticū vt sit declinatio pedis i hora stādi, ⁊ ꝓprie in hora deambulatiōis sit declinās ad ptē ꝯtrariā parti pedis eleuati, vel commoti: vt resistat grauitati ꝑ id qđ opꝫ vt firmet᷑ fundamētū sup ptē firmā cā pedis moti seu eleuati, et vt sit statio eq̄lis: ⁊ ēt vt sit facile appodiare vel calcar᷑ sup res eminentes absq; magno dolore, ⁊ vt pes bñ ꝯp̄hēdat illđ vel bene applicetur illi.

f A. appodiatur vel applicatur.

g A. calcat, et applicatur.

h A. ꝑ qđ cōplet᷑ ⁊ ꝑficit᷑ achmas

i A. os nerdi.

k A. vehemētiꝰ est techaiban q̄ꝫ alchabab.

l A. s. a postrēo ipsiꝰ ⁊ a posteriori, ⁊ a duobꝰ eiꝰ lateribꝰ siluestri ⁊ domestico, et eiꝰ duo extrema i calcaneo i duabus vacuitatibꝰ igrediuntur rachezan.

m A. ad siluestrē sit declinās ꝓpt alchmas.

n A. Et h̄ qdem os nauicular᷑ cō/tinuat᷑ cū alchabab posteriori, ⁊ ab añriori cuꝫ tribꝰ ossibꝰ rasete: ⁊ a pte siluestri cū osse alnerdi p̄dicto. Q̄ si volueris vocabis ipsum os singulare vel solitarium.

o A. appodietur vel applicetur.

p A. apđ alachmas ad ptē siluestrē, vt sit ꝯcauatio ꝯcauitatꝭ plāte pedis gradata a posteriori vsus medium.

q † A. ⁊ q̄ꝫtitatis minoris.

r A. ingeniose.

s A. hachab.

t A. quuꝫ neruꝭ q̄ꝫtitas vel magnitudo nō vltimet᷑ ꝓueniendo ad mēbra, vltimitate d qua sit curādū: ⁊ sit magnitudo vel q̄ꝫtitas eoꝝ apud ortuꝫ ipsoꝝ: ꝼm ꝙ corpꝰ cerebri, et nucha, ⁊ magnitudo capitis, ⁊ neruoꝝ egressiones tolerar᷑ pñt, tūc si cā morꝰ mēbroꝝ cēnt nerui ipsis in sua magnitudine posꝭ existentibus.

subtilius q̄ʒ radix. ⁊ cum a suo ꝓncipio ⁊ ortu elongat᷑: esset in hoc corruptio manifesta. Sua igit᷑ sapientia deus ipsuʒ gubernauit, grossitiē ei attribuēdo: [a] ⌈que ꝓuenit ꝓpter corpis ex eis ⁊ ligamento cōpositi villoꝝ ꝯfusionē⌋ quoꝝ vacuitates carne iēpleuit: ⁊ hoc ipm pāniculo texit: ⁊ in ipsius medio perpēdicularē sic [b] ⌈megar⌋ de suba nerui posuit. Et huius sūma facta est mēbrū ex neruo ⁊ [c] ⌈ligamēto⌋ ⁊ eoꝝ villis ⁊ carne implente: ⁊ pāniculo cooperiente cōpositū. ⁊ hoc qdē mēbrū est musculus: ⁊ ipsuʒ est qui cū colligit᷑, trahit cordā que ex ligamento ⁊ neruo cōponit᷑, illa. s. que ab eis ad mēbri ptem trāsit, ⁊ colligit᷑ ad mēbrū attrahēdum, ⁊ cū dilatatur laxatur corda, ⁊ elongat᷑ membrum.

a A. cū rarfica//tōe ⁊ sparsiōe corporis cōpositi ex eis ⁊ ligamētis villoꝝ.
b A. mhaur.
c A. albachab.

¶ De anatomia musculorum mouentiuʒ qui sunt in facie. Cap. II.

EXeo qđ scitur est, ꝙ musculi faciei sunt ſm numeꝝ membrorum mobiliū que sunt in facie. mēbra auteʒ mobilia que sunt in facie sunt frons: ⁊ oculi, ⁊ palpebre superiores: ⁊ maxilla [d] ⌈in cōmunitate⌋ cuʒ labijs ⁊ labia sola: ⁊ due narium extremitates, ⁊ mādibula inferior.

d. A. supior vel pom⁹ maxillaris cum cōitate.

¶ De anatomia musculoꝝ frontis. Cap. III.

FRons aūt per musculū tenuē dilatatū pānicularē mouet᷑ qui sub cute frōtis dilatat᷑. ⁊ cum ipsa adeo miscet᷑ donec sit q̄si essentie cutis pars, ⁊ fiat impol'e ipsum ab eo excoriari: ⁊ mēbro qdē qđ per ipsum mouet᷑, absq̄ʒ corda obuiat: qm̄ illud qđ per ipm mouet᷑ est cutis dilatata leuis: ⁊ mouere tale, q̄le ipsum est, per cordā non est bonū. Et huius qdē musculi motu eleuant᷑ supcilia. Et est ēt cum ad claudēdum oculū iuuant [e] ⌈ꝓpter suaꝝ virtutū dimissionē ⁊ sui laxitatem.⌋

e A. iuuat cum mollificatione ipsius.

¶ De anatomia musculoꝝ oculi. Cap. IIII.

MUsculi xo oculū mouētes sūt sex quoꝝ q̄tuor in q̄tuor eius laterib⁹ ꝯsistūt. sursuʒ ⁊ deorsum ⁊ duo [f] ⌈almecheni⌋ vnusq̄sq̄ʒ enim ipsoꝝ ad suā ptem mouet. ⁊ sunt duo musculi ex trāsuerso icedētes q ſm rotūditatē mouēt. Ab oculo xo posteri⁹ est musculus qui neruū ꝯcauū queʒ post noiabimus sustētat, ꝓpterea ꝙ cū eo miscet᷑ ⁊ ꝯtinuat᷑, ⁊ [g] ⌈eleuat⌋ ipm ⁊ ꝓhibet ipsuʒ a laxitate ex q̄ ꝓuenit [h] ⌈alhod⌋ ꝓpea ꝙ retinet ipm cū intēte intuet᷑. Et hui⁹ qdē musculi pāniculis ligamētalibus accidit [i] ⌈ex diuisione⌋ vn̄ in eius eē ad dubietatem ꝓuenit᷑. Sunt nāq̄ʒ ex anatomicis, qui tenēt ꝙ est vn⁹ musculus: ⁊ sunt ex eis q duo: ⁊ sūt ex eis, qui tres: q̊cūq̄ʒ tn̄ mō sit, eius caput vnum existit.

f A. almachin.
g A. ⁊ fortificat.
h A. almhagiat.
i A. ex ramifica//tione. Alia lr̄a. ramificatio.

¶ De anatomia musculoꝝ palpebre. Cap. V.

PArum xo iferior motu non indiget. intētio nāq̄ʒ ꝓuenit ⁊ cōplet᷑ motu supioris solū: ⁊ eo cōplet᷑ oculi clausura ⁊ aspect⁹ q fit itēte. Volūtas. n. dei fuit vt instra q̄ʒto plus possibile fuerit sint pauciora cū nō ꝓuenerit impedimētum: qm̄ in multiplicatione eoꝝ ꝓuenit ex nocumētis illud qđ est scitum. Et pol'e qdē erat vt palpebra supior qeta maneret, ⁊ iferior eēt mobilis. Sʒ factoris volūtas est, vt opōnes suis approximēt ꝓncipijs: ⁊ cās ad suos fines eleuet tēperatiori via et rectiori semita. Supior aūt palpebra neruoꝝ origini ꝓpinquior existit: vn̄ nerui cū ad ipsam tēdūt, reflexione ⁊ reuolutione nō indigēt: ⁊ q2 palpebra supior duobus idiget motib⁹, eleuationis cuʒ apit᷑ oculus: ⁊ depressionis cum claudit᷑: ⁊ clausura indiget musculo trahēte ad inferiora: ꝓpterea ei fuit necium, vt [k] ⌈musculus⌋ ei adueniret ad inferiora declinās ⁊ impellens. Et si vnus fuisset: tūc impol'e foret, vt ꝯtinuaret᷑, nisi aut cum extremitate palpebre: aut cū ipsius medio: Et si cum palpebre medio ꝯtinuaret᷑, cooperiret pupillā cum ad ipsuʒ eleuaretur. Et si cū extremitate palpebre ꝯtinuaret᷑, non ꝯtinuaret᷑ nisi cum extremitate vna: ⁊ nō ꝓueniret palpebre cooptura equaliter, sed transuersaret᷑: q2 clausura in parte vbi eēt corda ꝯstringeret᷑ ꝓmo: ⁊ ab alia debilitaret᷑ parte: ⁊ cooptura nō esset equalis: sed similis esset coopture palpebre hois torturam patientis: ꝓpter hoc ei non vnus creatus fuit musculus: sed duo qui a partib⁹ duoꝝ [l] ⌈almecheni⌋ nascentes palpebrā ad inferiora simili deponūt attractione. In aptione aūt palpebre vnus sufficiebat musculus, qui ad mediuʒ ꝓueniret palpebre: et eius corde extremitas sup palpebre dilataret᷑ extremitatē, ⁊ quum ꝯtraheret᷑, aperiret᷑: ⁊ ꝓpterea ad hoc vnus creatus fuit, qui ſm rectitudinem inter duos descendit pāniculos. ⁊ dilatatur, ⁊ continuatur cum corpore cartilagini simili: Et expanditur sub pilorum [m] ⌈palpebre⌋ origine.

k A. neruus.
l A. almachin.
m A. ciliorum.

¶ De anatomia [n] ⌈musculoꝝ maxille.⌋ Cap. VI.

MAxilla [o] ⌋duos habet mot⁹. vnus est sequens motū mādibule inferioris. ⁊ alter est ei cū labio cōis. Motus aūt cā [p] ⌈q̄ hʒ motū alterius membri sequētem sunt musculi⌋ illius mēbri. Et motus quē cuʒ alio mēbro hʒ cōem cā, est musculus qui est ipsius, ⁊ illius alterius cōiter. Et iste qdē musculus in vnaquaq̄ʒ maxillaꝝ gena vnus existit latus qui ⁊ hoc noie scitur. Unusq̄sq̄ʒ aūt eoꝝ ex quatuor cōpositus est partib⁹: qm̄ villus a quatuor ei aduenit locis. Unius origo est ex furcula cuius fines cuʒ [q] ⌈extremitate⌋ labioꝝ ad inferiora ꝯtinuant᷑, ⁊ trahunt os iferius ex trāsuerso. Et secūdi origo existit inter thoracē ⁊ furculā a duab⁹ partibus, ⁊ ipsoꝝ villi trāsuersi ꝓtendūtur: ⁊ ille qui a dextris orit᷑ cū eo qui a sinistris nascit᷑ trāsuersando iungit᷑ ⁊ penetrat. Et ꝯtinuat᷑ ille qui nascit᷑ a dextris cū inferiori pte extremitatis sinistre labij, ⁊ ille qui a sinistris nascit᷑, eˀ. Quum villus iste colligit᷑, angustat os ⁊ ipm ad anteriora ꝯtrahit sicut in bursa efficit corrigia que bursam claudit. Et tertius orit᷑ ab osse [r] † ⌈ ⌈qđ rostro corui in spatula similat᷑ ⁊ ꝯtinuat᷑ [s] ⌈inferius⌋ ꝯtinuitate illi⁹ musculi, ⁊ trahit labiū in duas ptes attractione sibi. Et q̄rt⁹ orit᷑ a simenijs colli, ⁊ trāsit circa t'mios auriū, ⁊ ꝯtinuat᷑ cū fine maxille, ⁊ mouet maxillā motu māifesto quē seq᷑ labiū, ⁊ fort asse valde approxiat᷑ loco vbi ē auris igressus in plerisq̄ʒ hoib⁹, ⁊ ꝯtinuat᷑ cū ea, ⁊ mouet aurem.

n A. alchad.
o A. alchad.
p A. q seq᷑ motū alteri⁹ mēbri. est musculus.
q A. extremitatibus.
r † A. alcharam.
s A. superius.

¶ De anatomia musculoꝝ labioꝝ. Cap. VII.

EX musculis xo labij sunt illi, quos diximus ei ⁊ maxille cōmunes esse. Et ex musculis eius sunt, qui sunt ipsius ꝓprij: ⁊ sūt musculi q̄tuor. par vnū aduenit ei a superiori in rectitudine duaꝝ genaꝝ maxillaꝝ, ⁊ ꝯtinuat᷑ ꝓpe ipsius extremitatē: ⁊ duo ab iferiori. Et hi qdē quatuor ad hoc vt solū labiū moueat᷑, sufficiunt: vnaqueq̄ʒ. n. ps eoꝝ quū mouet᷑, ad ptē illam mouet. Quūq̄ʒ duo ad duas mouent᷑ partes ad duas dilatant᷑ ptes. Adsunt igit᷑ ei ſm cōplemētū mot⁹ ad q̄tuor ptes: neq̄ʒ vllū hʒ motū nisi istos. In his igit᷑ quatuor adest ei sufficientia. Et isti qdem quatuor musculi ⁊ [t] ⌈sūma⌋ musculoꝝ cōium cum

t A. extrēitates.

coꝛpoꝛe labij miſcent̄:taliter ꝙ ſenſus a ſuba labij ꝑma ipſos diſcernere nō valet, ꝓpterea ꝙ labium eſt mēbꝛum molle carneum os non habens.

De anatomia muſculoꝛum naſi. Cap.VIII.

Cum extrēitate v̄o lepoꝛis duo par ui ꝯtinuantur muſculi foꝛtes. paruitas aūt exiſtit ne ſup alios muſcu los plus nec̄ios coanguſtatio fiat: qm̄ mēbꝛoꝝ maxille ⁊ labij motiones plu res ſunt nūo:⁊ frequētius fiunt:⁊ pſeuerāt plus:et plus ſunt neceſſarie, q̄ꝫ mot⁹ extremitatis lepoꝛis. Foꝛtes aūt creati fuerūt vt eoꝝ foꝛtitudine illō qō ei defuit ꝓpter oſſis defectū, emēdet̄:quoꝝ aduen tus eſt a parte gene maxille: ⁊ miſcet̄ pꝛius cū vil lis pomi maxille.non aūt a p̄te gene maxille addu cte fuerūt niſi vt ipſum ad eum moueant.

De anatomia muſculoꝛum mandibularum supe/rioꝛis ⁊ inferioꝛis. Cap.IX.

Mandibule inferioꝛi abſq̄ꝫ mā dibula ſupioꝛi mo tus ꝓpꝛie attributus fuit pꝛopter iuua mēta, ex q̄bus eſt, ꝙ leuioꝛis motus eſt melioꝛ. Et ex eis eſt [a] ꝙ dimittere ad mouēdum ſupioꝛem mēbꝛa nobilia cōpꝛehenden/tem:ideo ꝙ motus in ipſis nocumētuꝫ efficit, eſt di gnius ⁊ salubꝛius. Et ex eis ēt eſt ꝙ ſi ſupioꝛ mā dibula tali mō eſſet, vt ipſius mot⁹ facilis foꝛet, nō fieret iunctura que eſt īter ipſam ⁊ caput firma:p̄te rea in mādibula inferioꝛi motus plures q̄ꝫ tres nō fuere nec̄ij:motus apiendi os.ſ.⁊ claudendi ip̄m, ⁊ motus maſticādi ⁊ molēdi. Aperiens aūt, mādi/bulā ad inferioꝛa deſcēdere facit:⁊ claudēs, ipſam eleuat. Et molēs, ipſam circuire facit, ⁊ ad duas p̄tes declinare. Manifeſtuꝫ eſt igit̄, ꝙ opꝫ vt mo tus claudēdi ſit per muſculos, qui a ſupioꝛib⁹ deſcē dunt, ⁊ ad ſupioꝛa retrahunt̄:⁊ aperiendi, ꝯ̄rio:⁊ molēdi, cuꝫ trāſuerſione. Quapꝛopter ad claudē duꝫ duo creati fuerūt muſculi, qui duo t̄pis muſcu li vocant̄. Ipſoꝝ v̄o q̄ꝫtitates in hoīe parue facte fuerūt:qm̄ mēbꝛum qō per eos mouet̄ in hoīe p̄ue exiſtit q̄ꝫtitatis, in medio, vacuitates hn̄s:⁊ ē in pō dere leue. Nāq̄ꝫ mot⁹ qui huic accidūt mēbꝛo per hos duos veniētes muſculos magis ſunt leues:in ceteris aūt aīalib⁹ inferioꝛ mandibula eſt maioꝛ et grauioꝛ, q̄ꝫ ſit in hoīe:vnde per eos moueri in motu moꝛdēdi:⁊ res comedēdi duras, ⁊ incidēdi, ⁊ era/dicādi, eſt difficilius. Et hi q̄dem muſculi duo ſūt molles, ꝓpterea ꝙ iuxta ꝑ̄ncipiū exiſtūt qō eſt cere bꝛuꝫ qō eſt coꝛpus in vltimo molle:⁊ neq̄ꝫ eſt inter ipſos ⁊ cerebꝛū, niſi vnū os. Uītum ꝓpter hoc: tum ꝓpter illud qō timet̄ ex ſocietate cerebꝛi cum eis, in nocumētis ſi accideret:⁊ in doloꝛib⁹ ſi eueni rent:adeo ꝙ ille cui accidiſſent inde ad phꝛeneſim ꝑueniret. ⁊ ad eas que ſunt ſil̄es eis ex egritudini/bus, ſepeliuit eos creatoꝛ apud ipſoꝝ oꝛiginem, ⁊ egreſſionē a cerebꝛo in [b] oſſe paris: ⁊ ipſos pene trare fecit in cooꝑtura que ſilis eſt canali:⁊ eſt com poſita ex duob⁹ oſſibus [c] paris:⁊ toꝛtuoſitas fo/raminū per que trāſit que cū eis vadūt eoꝝ veſtiē tes extrema magno ſpatio, donec par ꝑtranſeāt, vt eoꝝ ſuba paulatim īduret̄, ⁊ a loco vbi oꝛti fuerūt paulatim elongent̄. Unicuiq̄ꝫ aūt duoꝝ hoꝝ mu ſculoꝝ magna ḡnat̄ coꝛda que ſup mādibule infe/rioꝛis īcedit extremitatē, ⁊ ipſam quū ꝯ̄hit̄ eleuat. Et hi q̄dē duo muſculi ab alijs duob⁹ adiuti fue/rūt muſculis qui [d] in inferioꝛib⁹ bucce īcedentes ad mādibulā deſcendūt inferioꝛē in foꝛnice: qm̄ in eleuādo graue, eſt nec̄iuꝫ ip̄m īgenioſe regere, ⁊ ſo licitari pꝛo ipſō q̄l̄r plus hēant foꝛtitudis. Et coꝛ/da ēt que ex iſtis duob⁹ naſcit̄ muſculis, ex ipſoꝝ oꝛit̄ medietate ⁊ nō ex eoꝝ extremitatibus:ꝓpter firmitudinē ⁊ coꝛde due naſcētes ex iſtis duob⁹ mu ſculis ꝓcedunt ex medio eoꝝ:⁊ nō ex eoꝝ extremi tatib⁹ ꝓp̄t firmitudineꝫ. Muſculoꝝ v̄o apiendi, et mādibulā deſcēdere faciētiū villi ex additamentis naſcunt̄ [e] adhubꝛiēti que retro poſt aures creata fuerūt, deſcēdūt, ⁊ vniunt̄:⁊ fiūt vnus muſculus: poſt ſepant̄, ⁊ fiunt coꝛda vt firmitudineꝫ augeant: deinde iteꝝ rarificat̄, ⁊ carne replet̄, ⁊ fit muſculus [f] ne ꝓp̄t ſui tēſionē ad nocumenta recipiēda ſit ꝑ̄pata:deīde mādibule reflexio mento obuiat:⁊ quū ꝯ̄hit̄ trahit mādibulā retro, ⁊ deſcē/dit ꝓculdubio: ⁊ ꝓpterea ꝙ nālis grauitas in de/ſcendēdo adiuuat, duo ſuffecerūt, ⁊ neq̄ꝫ adiutoꝛio eguerūt. Maſticādi v̄o muſculi ſunt duo, ab vna/quaq̄ꝫ.n.p̄te vni muſculo triāgulato quū ei⁹ caput poſitū fuerit triāgulus qui ex ſuis angulis in [g] facie ꝯſiſtit, duō ꝓtendunt̄ latera:vnū ad mādibulā deſcēdit inferioꝛē:⁊ alteꝝ ad partē paris aſcēdit:⁊ inter ea baſis ꝯtinuat̄ recta ⁊ [h] miſcet̄ q̄ſq̄ꝫ angu lus ei qō ante ip̄m exiſtit:ꝓpterea vt muſculus iſte diuerſas in ꝯ̄hendo hēat p̄tes:⁊ nō ſit ei motus eq̄/liter:ſed diuerſis poſſit inclinari īclinationib⁹:ideo vt per eas molitio ⁊ maſticatio compleatur.

De anatomia muſculoꝛum capitis. Cap.X.

Caput motus hꝫ ꝓpꝛios:⁊ motus cū q̄nq̄ꝫ colli ſpōdilib⁹ cōes per quos eſt motus cōpoſit⁹ ex declina tione capitis, ⁊ declinatiōe colli ſimul. Unuſq̄ſq̄ꝫ v̄o duoꝝ motuū.ſ. ꝓpꝛius ⁊ cōis, aut erit curuās anterius, aut curuās poſteri⁹, aut īclinans ad dextrā, aut ſiniſtrā. Et inter ipſos q̄dem ſ̄m circūdandi foꝛmā, motus ḡnat̄ ꝯuerſio/nis. Muſculi aūt qui caput ad inferioꝛa ꝓ̄pe cur/uant ſunt duo muſculi, qui a duab⁹ deſcēdunt par/tibus, qui cū villis ſuis miſcent̄ retro poſt aures a ſupioꝛibus, ⁊ ab oſſe thoꝛacis ab īferioꝛib⁹, ⁊ ele/uant̄ ſicut ꝯtinui. [i] Eſt ēt quum q̄dā exiſtimant ꝙ ſint tres muſculi:duo nanq̄ꝫ vnius eoꝝ extrema ramificant̄, et duo capita fiunt eis. Quūq̄ꝫ vn⁹ eoꝝ mouet̄, caput ad inferioꝛa curuat̄. et quum ambo mouent̄ caput ad anterioꝛa temperate curuatur. Muſculi v̄o qui caput, ⁊ colluꝫ, ſil̄ anterius cur/uant, ſunt par ſub meri poſitū qō ad partē ſpondi/lis ꝑ̄me ⁊ ſcōe vadit:et cū eis miſcet̄. Quūq̄ꝫ pars ipſius que eſt ad parteꝫ meri ꝯ̄hitur, curuat̄ caput ſolū:et ſi pars cū duabus ſpōdilib⁹ ꝯtinuata [k] ope ratur curuat ad anterioꝛa ēt collū. Sed muſculi q̄ ſolū caput ad poſterioꝛa curuant, quatuoꝛ ſunt pa ria ſub parib⁹ que noīauimus poſita. Et hoꝝ q̄dē parium oꝛigo ſupꝛa iuncturā exiſtit:⁊ ex eis etiam ſunt que ad ſimenia ꝑueniunt:⁊ ipſoꝝ oꝛigo eſt lon ginquioꝛ medietate, que eſt poſterius:et ſunt ex eis qui ad alas ꝑueniunt, quoꝝ oꝛigo eſt [l] a medio. Ex iſtis ſunt par qō ad duas ꝑ̄me ſpōdilis alas ꝑ/uenit ſuper par qō ad ſcōm ꝑuenit ſimeniuꝫ:⁊ par/cuius villus ex ala ꝑ̄me oꝛitur:⁊ vadit ad ſimeniuꝫ ſcōm. Et eius q̄dem ꝓpꝛietas eſt, vt capitis decli/nationē, quū ip̄m curuat̄ ad nālem eleuet diſpōneꝫ ſui trāſuerſione. Et ex eis eſt par quartū, qō a ſu/pioꝛib⁹ incipiēs penetrat ſub tertio cū trāſuerſione ad partē ſilueſtrē, ⁊ comitat̄ ꝑ̄me ſpondilis alam. Duo ꝑ̄ma paria caput poſteri⁹ ſine declinatiōe, aut cū declinatione valde parua curuāt. Et tertiū, decli nationis rectificat toꝛturā. Et quartum, trāſuer/ſione manifeſta ad poſterioꝛa curuat, et quicunq̄ꝫ

a A. ꝙ mot⁹ eoꝝ q̄ vacua ſūt a cō pꝛehēſione ⁊ cir cuitione, vel vi/cinitate mēbꝛo/rū nobiliū, q̄b⁹ nocet mot⁹ ē di/gnioꝛ ⁊ ſalubꝛiō

b A. in duobus oſſib⁹ paribus.

c A. parib⁹ ⁊ ex toꝛtuoſitate fo/raminum.

d A. intra os.

e A. talaberie q̄ ſunt poſt aures, deſcēdunt, ⁊ fit vn⁹ muſculus.

f † A. q denoīat̄ muſculus reite/ratus.

g A. gena.

h A. ⁊ applicat̄.

i A. Et foꝛtaſſe exiſtimāt q̄dā ꝙ ambo ſit muſcu lus vn⁹, ⁊ foꝛtaſ ſe exiſtimant ꝙ ſint duo, ⁊ foꝛtaſ ſe ꝙ ſint tres mu ſculi, qm̄ extre/mitas cuiuſq̄ꝫ eo ruꝫ ramificat̄, ⁊ fit hn̄s duo capi ta. Quūq̄ꝫ mo/uet̄ vn⁹ eoꝝ, cur uat̄ caput ad an̄ rioꝛa declinādo ad p̄teꝫ cuiuſq̄ꝫ eoꝝ. Et quū am bo mouent̄, ca/put mouetur ad anterioꝛa eq̄l̄r.

k A. contrahit̄.

l A ad mediuꝫ.

tertij ⁊ quarti solus declinauerit, inclinabit caput ad suā partē. Et quū ambo retrahent̃, mouebit̃ caput ad posteriora cōuersum absq̃ declinatione. Musculi vero qui caput cum collo curuant sunt paria tria ꝓfunda, ⁊ par vnū cooperiens. vnūquodq̃ impar eoꝝ est triāgulus, cuius basis est posterius os cerebri: ⁊ quod ex ea remanet, ad collū descēdit: sꝫ triuꝫ pariū sub eo expāsoꝝ: vnū sup duo latera spōdilium descendit: ⁊ aliud multū declinat ad alas: ⁊ aliud ꝑ mediū trāsit iter duo spōdiliuꝫ latera, ⁊ duo extrema alaꝝ. Musculi aūt qui caput ad duo iclinant latera, sunt duo paria capitis iuncturā ꝯcomitātia. Uni⁹ paris eoꝝ locus est anterius, ⁊ ipm est quod iter caput ⁊ spōdilē ꝯtinuat scdam, cui⁹ vnū impar est ad dexterā: ⁊ alteꝝ ad sinistram: ⁊ par scdm eoꝝ est cui⁹ locus est posterius ⁊ ꝯiungit iter spōdilem ꝑmā: ⁊ caput cui⁹ vnū impar icedit a dextra: ⁊ alteꝝ a sinistra: ⁊ quodcūq̃ vnū ex istis [a] †⌈ ⌋ ꝯhent̃, caput declinabit ad partē ipsi⁹ cū trāsuersione. Et qcunq̃ duo ab vna pte ꝯhent̃, declinabit ad eos caput absq̃ trāsuersione: ꝙ si anteriores mouebunt̃ iuuabūt in curuādo caput ad iferiora: ⁊ si posteriores mouebunt̃ reducent caput ad posteriora. Et si oēs q̄tuor simul mouebunt̃, stabit caput recte. Et hi qdem q̄tuor musculi alijs musculis sunt minores. Uerūtn̄ eis, locoꝝ ipsoꝝ bonitate: ⁊ qr sub alijs descēdūt muscul', restauratū fuit, q̄ztū alij ꝑ magnitudinē hn̄t. Juncture p̄terea capitis due res nec̃ie fuere qb⁹ due itētiones ꝯrie erant oportune. Una est firmitudo, ⁊ hec qdē pēdet ex affirmanda iunctura: ⁊ vt paꝝ motib⁹ obediat. Et altera est multitudo nūi motuū: ⁊ hec pēdet ex facilitate iuncturaꝝ ⁊ laxatiōe eaꝝ. Factū ē igit̃ vt [b] ⌈iūcturaꝝ laxitas ptrāsiret cōplemētū firmitudinis⌋ que ꝓpt̃ musculos multos q sunt cingētes eas, ⁊ circūdantes, acqrit̃. Due igit̃ intētiones ei acqsite fuerunt, vn̄ deus oib⁹ factoribus melior sit benedictus.

a † A. quatuor.

b A. tutamē iuncture laxe cū cōplemēto firmitudinis.

De anatomia musculoꝝ epiglotis. Cap. XI.

Epiglotis est mēbrū cartilaginosuꝫ creatū vt vocis sit instrm̄: quod qdē ex trib⁹ cōpositū ē cartilaginib⁹. Una ē cartilago [c] ⌈quā sensus cōprehēdit⌋ corā gula: ⁊ sub mēto que vocat̃ peltalis ⁊ clipealis: qm̄ eius vēter est ꝯcauus ⁊ dorsum gibbosum pelte silis ⁊ [d] ⌈clipeo paꝝ ei⁹.⌋ Et scda est cartilago post illā posita ad partē colli cū ea ligata, ⁊ vocat̃ ea que nomen non hꝫ. Et tertia est sup illas coopiens que cū ea, que nomē nō hꝫ, ꝯtinuat̃ ⁊ obuiat peltali absq̃ ꝯtinuitate: ⁊ iter ipsam ⁊ illā que nomē non hꝫ, est iūctura dupla ꝓpt̃ duas vacuitates que sūt in ipsa, in q̄s duo additamēta [e] †⌈ ⌋ nō hn̄tia nomē decēter ingrediunt̃ cū eis ligamētis ꝯnexa ⁊ vocat̃ coopertorialis ⁊ cymbalaris. Et ꝓpterea ꝙ peltalis qn̄q̃ adiungit̃ non hn̄ti nomē: ⁊ qn̄q̃ elongat̃ ab ea, est epiglotis amplitudo, ⁊ ei⁹ coangustatio. Et ꝓpterea ꝙ cymbalaris cooperit clipealē: ⁊ ipsaꝫ cōmitat̃: ⁊ ꝓpterea ꝙ ab ea separat̃, est epiglotis apertio ⁊ clausio ipsius. Ubi aūt est epiglotis, ⁊ corā ipa, est os triāgulatū lauda vocatuꝫ: quod laudā grecam lr̃am sign̄at: ⁊ est ita. Λ. Jn creādo vero os huius existit iuuamētum, vt sit origo ⁊ p̄ncipiuꝫ ex quo villi musculoꝝ epiglotis oriunt̃. Epigloti p̄terea musculi fuere nec̃ij, qui clipealē nomē non hn̄ti applicent, ⁊ musculi qui cymbalarē applicēt ipsis, ⁊ eas cuꝫ ea coopiant: ⁊ musculi qui cymbalarē ab alijs duab⁹ elōgēt, vt epiglotis apiat̃. Ex musculis vero epiglotim apientib⁹ est par quod ab osse laude nascitur, ⁊ vadit ad an̄riora peltalis, ⁊ ꝯtinuat̃, ⁊ expādit̃ sup ipsam: ⁊ cuꝫ ꝯhit̃, trahit cymbalarē ad an̄riora ⁊ [f] ⌈ad iferiora⌋ ⁊ dilatat̃ epiglotis. ⁊ par quod numerat̃ inter musculos gule ad inferiora trahentes: ⁊ nobis qdem videt̃ vt ipsuꝫ numeret̃ iter eos qui iter eas sunt cōes: cuius origo est iterius in thorace ⁊ vadit ad peltalē. Ei vero in multoꝝ aīalium motu aliud associat̃ par, ⁊ duo paria, quoꝝ vnum ad cymbalarē ꝑuenit posterius: ⁊ ꝯtinuat̃ cum ea: quūq̃ ꝯhunt̃ cymbalarē eleuant, ⁊ eā ad posteriora trahūt ⁊ separat̃ ab applicatione sui cuꝫ peltali ⁊ dilatat̃ epiglotis. Et alterius paris musculi ad duos cymbalaris margines veniūt, qui quū ꝯhuntur ipsam a peltali separāt, ⁊ in latitudinē extēdūt, ⁊ in dilatādo epiglotiꝫ adiuuāt. Ex musculis aūt qui epiglotim coangustāt, est par quod a pte laude venit, ⁊ ꝯtinuat̃ cuꝫ peltali. postea dilatat̃ ⁊ cingitur sup illā que nō hꝫ nomē: donec duo extrema duoꝝ impariū ipsius post illā que nomē nō hꝫ, vniant̃. ⁊ cuꝫ ꝯhit̃ coangustat. Et ex eis sunt q̄tuor musculi ⁊ fortasse existimat̃ ꝙ sint duo muscli dupli ꝯtinuātes peltalis extremitates cuꝫ extremitatib⁹ ei⁹ que nomē nō hꝫ qui quū ꝯhunt̃ inferiora epiglotis coangustāt. Et sunt q existimāt ꝙ vnū par ipsoꝝ sit occultū ⁊ alteꝝ manifestū. Ex sitib⁹ vero musculorū qui claudūt melior fuit vt in iferiorib⁹ epiglotis creati fuissent, ita vt quū ꝯhunt̃ cymbalarē ad iferiora traherēt ⁊ eā claudēdo coopire facerēt: ⁊ ꝓpter hoc par creati fuerūt, quod de radice peltalis nascit̃, ⁊ eleuat̃ iteri⁹ ad duo cymbalaris extrema, ⁊ ad radicē ei⁹ que nomē nō hꝫ a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ quū ꝯhunt̃ iuncturā stringūt, ⁊ epiglotim tali clausura claudūt, q̄ musculos pectoris ⁊ diaphragmatis refrenare valeat in ꝓhibēdo aeris attractionē. Qui qdē parui creati fuerūt ne in iteriorib⁹ epiglotis coangustationē facerēt: ⁊ fortes fuerūt creati, vt eoꝝ fortitudinē, quū impediti fuerint in claudendo epiglotim, ⁊ ꝓhibendo aeris attractionē, defect⁹ multus corrigat̃, qui eis ex paruitate aduenit: ⁊ ipsoꝝ via est scd̄m rectitudinē ascēdentium cum declinatione parua, ꝓpter quam fit continuatio ꝯueniens inter peltalem, ⁊ non habētem nomen. Et est etiam quum duo inueniuntur musculi sub cymbalari positi qui hoc predictum par iuuant.

c A. quā tact⁹ et sēsus ꝯp̄hēdūt.

d A. ⁊ clipeo cuidam.

e † A. ex ea.

f A. superius.

De anatomia musculoꝝ [g] ⌈gutturis.⌋ Cap. XII.

Guttur in sūma duo hꝫ paria que ipm ad inferiora trahunt: vnum eoꝝ est par quod iam in capl'o epiglotis noīauimus: ⁊ alteꝝ est par etiaꝫ ex thorace nascens, quod eleuat̃ ⁊ cū lauda ꝯtinuatur p̄mo, postea cū gutture: ⁊ trahit ipm ad inferiora: gutturis vero musculi sunt duo musculi [h] ⌈gutturosi⌋ qui sunt duo musculi apud gulā positi in transglutiendo adiuuantes.

g A. albalcū, ⁊ 6 anatōia albalcꝥ

h A. amigdalaꝝ

De anatomia musculoꝝ laude. Cap. XIII.

Lauda vero musculos hēt qui sibi sunt ꝓprij, ⁊ musculos in qbus aliud mēbrum cum ipso cōicat. Sed qui laude sunt ꝓprij, tria sunt paria: vnū par venit a duobus mādibule marginibus, ⁊ cum linea recta que sup hoc os existit, ꝯtinuatur: ⁊ ipm est, quod ipsuꝫ ad mādibulā trahit: ⁊ par quod oritur sub mento, ⁊ icedit inferius sub lingua ad linguam, ⁊ ad extremitatem superiorē huius ossis: ⁊ istud etiam trahit hoc os ad partem mandibule. Et aliud par oritur ex additamentis [i] ⌈sisaminis⌋ que sunt apud aures, ⁊ ꝯtinuat̃ cū extremitate iferiore linee recte super hoc os. Jlli vero

i A. shemie.

quos hꝫ cũ alijs cões, iam noiati sunt, ⁊ noiabunt᷑.

¶ De anatomia musculoꝝ lingue. Cap. XIIII.

MUsculi vero linguã mouentes sunt nouẽ duo sunt latitudinales ab additamẽtis[a] ⌈sisaminis⌋ veniẽtes, ⁊ cũ duobꝰ ipsiꝰ lateribꝰ ꝯtinuant᷑. Et duo lõgitudiales a sup̄mo ossis laude nascẽtes: q cũ medio lingue ꝯtinuant᷑. Et duo q eã in trãsuerso mouẽt: ⁊ nascunt᷑ a latẽ qđ est ĩferius ex duobꝰ ossis laude lateribꝰ: ⁊ penetrãt in linguã iter lõgitudinales ⁊ latitudinales. Et duo musculi linguã resupinãtes ⁊ ꝯuertentes eã quoꝝ loca sub istoꝝ locis, q̊s noiabimus, existunt: ⁊ ipsoꝝ villi iam expãsi fuerũt sub eis in latitudine, ⁊ cũ toto osse mãdibule ꝯtinuati fuerũt. In sũma ꝓterea musculoꝝ lingue noiauerũt qdã musculũ solitariũ qui iter linguã ⁊ os laude ꝯtinuat, ⁊ vnũ ad aliud trahit, ⁊ nec est lõge qn musculus q linguã ad exteriora in lõgitudinẽ mouet moueat eã sic. Inest.n. ei vt in extensione in seipsa moueatur, quẽadmodum inest ei vt[b] ⌈in curtatione⌋ in seipsa moueatur.

a A. alshemievl alaberie.

b A. in curtatiõe vel coarctatione ⁊ spasmatione.

¶ De anatomia musculorum colli. Cap. XV.

MUsculi q collũ mouẽt sũt duo paria: vnũ par a dextra, ⁊ alteꝝ a sinistra: sꝫ qcunqꝫ eoꝝ solus ꝯ̃hent᷑ collũ ad suã ꝑtẽ trãsuerse trahet: ⁊ qcũqꝫ duoꝝ eoꝝ q sũt ab vna ꝑte sil᷑ ꝯ̃hent᷑ inclinabit᷑ collũ rectũ in ꝑte illa, nõ cũ trãsuersiõe: imo cũ rectitudine. Et cũ oium q̃tuor sil᷑ erit opatio stabit collũ[c] † ⌈ ⌋ absqꝫ declinatione aliq̃.

c † A. erectum.

¶ De anatomia musculoꝝ pectoris. Cap. XVI.

MUsculoꝝ q pectꝰ mouẽt qdam sunt q tm̃ dilatãt ipꝫ, ⁊ nõ ꝯstringunt[d] ⌈ex qbꝰ sunt musculi diaphragmatis iter mẽbra aerẽ attrahẽdi: ⁊ mẽbra nutrimenti distinguẽtis qđ⌋ postea noiabimꝰ. Et par sub furcula positũ a ꝑte nascit᷑ q̃ ad caput ꝓtendit᷑ spatule, qđ postea noiabimꝰ: ⁊ est ꝯtinuũ cũ costa ꝑma a dextra ⁊ sinistra, ⁊ cũ ipso vnit᷑ par vnũ cuiꝰ vnũqđqꝫ impar est duplãs ip̄m, ⁊ faciẽs ip̄m duas ꝑtes: q̃ꝝ sup̄ior cũ collo ꝯtinuat᷑: ⁊ ipꝫ mouet: ⁊ iferior eaꝝ mouet pectꝰ ⁊ miscet᷑ cũ musculo eiꝰ, quẽ nũc noiabimus: ⁊ ipse est ille q est ꝯtinuus cũ costa q̄nta ⁊ sexta. Et par qđ est i loco spatule ꝯcauo ifusũ, ⁊ cũ q̊ par ꝯtinuat᷑ qđ a spõdilibꝰ ad spatulã descẽdit: ⁊ fiũt sicut musculus vnus: ⁊ cũ costis ꝯtinuant᷑ posterioribꝰ. Et par tertiũ qđ nascit᷑[e] ⌈a sexta⌋ spõdiliũ colli: ⁊ a ꝑma, ⁊ scđa spõdiliũ pectoris: ⁊ ꝯtinuat᷑ cũ costis thoracis: isti sũt musculi dilatãtes. Musculoꝝ vero pectꝰ ꝯstrĩgẽtiũ, alij sũt q pectꝰ[f] ⌈i latitudie⌋ ꝯstrĩgũt ⁊ ẽ diaphragma quũ qescit. Alij sũt q ꝫm eẽntiã. Et ex istis ẽ par qđ sub radicibꝰ costaꝝ sup̄ioꝝ est extẽsũ, cuiꝰ opꝰ est strigẽ ⁊ aggregare. Et ex eis est par apđ extremitates istiꝰ cũ thorace vel adherẽs thoraci iter epiglotale ⁊ furculã ꝯtinuatũ, ⁊ cõtinuat᷑ cũ muscul᷑ vẽtris q sũt recti. Et alia duo paria q̃ ipꝫ[g] ⌈coop̄iũt.⌋ Musculi vero q sil᷑ ꝯstrĩgũt ⁊ dilatãt sũt musculi q sũt iter costas: verũtñ ꝑscrutatiõe i ꝯsiderãdo cog̃scit᷑ ꝙ ꝯstrigẽtes alij sũt a dilatãtibꝰ. Inter oẽs.n. duas costas sunt ex eis q̃tuor ꝓcerto musculi: lꝫ qdã existimẽt ꝙ sit vnꝰ musculꝰ. Et h᷑ qdẽ quẽ vnũ existimãt musculũ ex villis ꝯtextus ẽ trãsuersis: q̊ꝝ qdã sũt itrĩseci: qdã q coop̄iũt. Eoꝝ q coop̄iũt qdã sũt, q sũt ad ꝑtẽ extremitatis cartilaginose coste. Et qdã sũt, q sũt ad ꝑtẽ alteriꝰ extremitatis, q̃ est fortis. Qđ vero iteriꝰ existit, totũ in situ coop̄iẽte est diuersũ. Et illud qđ est in extremitate coste cartilagiose diuersũ est i situ ab eo, qđ est sup̄ aliã extremitatẽ. Et qñ qdeꝫ hic q̃tuor hñtur villi nũo, opꝫ vt musculi sint nũo q̃tuor. Et q ex eis sũt sup̄iꝰ positi, sunt dilatãtes. Et q ex eis sũt iferiꝰ positi, sunt ꝯstrigẽtes. Per h᷑ itaqꝫ fit oiuꝫ musculoꝝ pectoris nũs. lxxxviij. muscl̄i. Et ẽ ẽt quũ musculos pectoris duo alij iuuãt musculi, q a furcula ad spatule caput veniẽtes ad ꝑmũ eius ꝯtinuant᷑ latus, ⁊ ipꝫ sursũ eleuãt, ⁊ in dilatãdo pectꝰ adiuuãt.

d A. ⁊ ex eis sũt q ꝯstringũt ⁊ nõ dilatãt: ⁊ ex eis sũt, q dilatant ⁊ ꝯstringũt sil᷑. ⁊ illi q dilatãt tãtũ sũt nouem, ⁊ ex eis est velamen distinguẽs iter mẽbra sp̄ũalia ⁊ mẽbra nutrimẽti, que.

e A. a septima.

f A. per accñs.

g A. adiuuant.

¶ De anatomia musculoꝝ adiutorij, Cap. XVII.

EX musculis motꝰ adiutorij sũt illi qui mouẽt spatule iũcturaꝫ: ⁊ sunt tres musculi q ei a pectore adueniũt ⁊ ip̄m[h] ⌈mouẽt⌋ ad iferiora: ⁊ musculus q iferiꝰ sub mamilla orit᷑: ⁊ cũ ꝑte adiutorij añte ꝯtinuat᷑ apud añtẽ ꝑtẽ marginis cartilaginis ꝯcauitatis: ⁊ ip̄e est q adiutoriũ ad pectꝰ applicat, cũ cõitate q̃ spatula ip̄m seq᷑. Et musculus q a sup̄remo thoracis nascit᷑, ⁊ efficit vt domesticũ capitis adiutorij coop̄iat, ⁊ est applicãs ip̄m ad pectus cũ[i] ⌈ipulsione⌋ pauca. Et musculus duplus magnꝰ q a toto orit᷑ thorace ꝯtinuatꝰ cũ ĩfimo[k] ⌈añcessionis⌋ adiutorij q quũ opat᷑ cũ villo qui in sup̄iori ꝑte eiꝰ est, adiutoriũ ad pectꝰ ducit, ip̄m eleuãdo, ⁊ cũ alia ꝑte ducit illud ad ip̄m, faciẽs ip̄m ad ĩferiora descẽdẽ: ⁊ cũ eis ambobꝰ ducit ip̄m ad pectꝰ ꝫm rectitudineꝫ. ⁊ alij duo musculi q a ꝑte nascunt᷑ ilij magis ĩteriꝰ ꝯtinuati, q̃ꝫ sit ꝯtinuitas magni musculi q a thorace ascẽdit. Unꝰ eoꝝ est magnꝰ veniẽs a loco q est apđ iliũ, ⁊ a costis posterioribꝰ, ⁊ trahit adiutoriũ ad costas posteriores directe: ⁊ alter est subtilis q nascit᷑ a cute ilij ⁊ nõ ab eiꝰ osse: ⁊ declinat magis ad medietatẽ q̃ꝫ ille, ⁊ ꝯtinuat᷑ cũ corda illius q a ꝑte mamille ascẽdit ⁊ ꝓfũdat᷑. Et hi qdẽ opõnẽ ꝑmoꝝ efficiunt ꝫm modũ adiutorij: sꝫ tñ ad posteriora parũp declinãt. Et qnqꝫ musculi q ab osse spatule nascunt᷑ vniꝰ musculi eoꝝ ortꝰ est ab osse spatule, ⁊ implet illud qđ est iter separãs[l] ⌈⁊ costã sup̄iorẽ villis⌋ ⁊ penetrat ad ꝑtẽ sup̄iorẽ capitis adiutorij siluestrẽ ꝯ̃clinãdo parũp ad domesticã: ⁊ ipse cũ declinatione[m] ⌈penetrat⌋ ad domesticam. Et duoꝝ musculoꝝ ex istis qnqꝫ origo est a latere sup̄iore spatule: quoꝝ vnus est maior: ⁊ villi ipsius vadũt ad iferiores ꝑtes separãtis. Et implẽt illud qđ est iter separãs ⁊ latus iferius: ⁊ ꝯtinuant᷑ valde cũ capite adiutorij a ꝑte siluestri ⁊[n] ⌈penetrãt⌋ cũ declinatione ad siluestrẽ. Et alter est cũ hoc p̊ ꝯtinuus adeo qđ est q̃si eius ꝑs: ⁊ penetrat cũ eo ⁊ ipsius op̄õneꝫ efficit. Iste vero nõ multũ pẽdet[o] ⌈a sũmo⌋ spatule ⁊ eius ꝯtinuitas est ꝫm trãsuersionẽ in manifesto adiutorij, ⁊ declinat ad siluestrẽ. Et quartus est musculus qui locũ ꝯcauũ ossis spatule implet, cuius corda cũ ꝑtibus iterioribꝰ lateris domestici capitis adiutorij ꝯtinuat᷑: ⁊ eius opatio est efficere vt adiutoriũ posteriꝰ circũeat. Et alter musculus est qui ab ĩferiore extremitate lateris spatule inferioris nascit᷑: cuius corda sup̄ius cõtinuatur ꝫm ꝯtinuitatẽ magni ab ilio ascẽdentis: ⁊ eius operatio est trahere sup̄remũ capitis adiutorij ad superiora. Adiutorium ꝓterea alium hꝫ musculũ duo hñtem capita, qui duas efficit opationes: ⁊ opationem cõmunẽ. Et ipse qdem sub furcula venit: ⁊ a collo deglutiens capitis adiutorij bucellam, peruenit vsqꝫ iuxta locum cõtinuitatis corde musculi magni a pectore ascendentis. Quidam autẽ dixerunt ꝙ vnum capitũ ipsius interius[p] ⌈est sup̄ manifestũ spatule apud eius infimũ ⁊ declinat ad exteriora cum trãsuersione pauca:⌋ ⁊ quũ operat᷑ cum

h A. attrahunt

i A. curuatione vel eleuatione.

k A. añrior] ꝑtis

l A. ⁊ latꝰ sup̄ spatule.

m A. elongatur

n A. alia litera. elongant᷑.

o A. nisi a sup̄iori.

p A. declinat ad interiora cũ trãsuersione pauca ⁊ caput aliđ exterius sup̄ manifestũ spatule apud infimum eius.

duabus partibus eleuat̃ ſm rectitudinem. Sunt preterea hoiū qdā qui duos addiderūt muſculos: muſculum paruū qui ad mamillā venit: ⁊ aliū qui in ſpatule iunctura eſt ſepultus: ⁊ fortaſſe ponūt cu biti muſculos cum eis habere cõmunitatem.

¶ De anatomia muſculoꝝ brachij. Cap.XVIII.

Muſculoꝝ brachiū mouētiū alij ſunt q ipz ꝯ̃hunt, alij ſunt q ipm dilatant: ⁊ iſti poſiti ſunt ſup adiutoriū [a] ⌈alij ſunt q ipm gyrāt: alij ſunt qui ipm reſupināt ⁊ nõ exiſtūt ſup adiutoriū. Dilatātes ṽo ſūt par vnū cuius vnū ex ſuis iparibꝰ cū declinatione ad iteriora expādit: qꝛ eius ortꝰ eſt ſupiꝰ ab añceſſione adiutorij, ⁊ a latere ſpatule iferiore: ⁊ ꝯtinuat̃ cum cubito illic vbi ſūt ptes eius iteriores: ⁊ ipar ſꝫ expādit ad exteriora cū declinatione adiutorij, qm̃ ab adiutorij collo ꝓuenit: ⌋ ⁊ cū extrinſecis cubiti partibus ꝯtinuat̃. Quūqꝫ ambo coopant̃, ꝓculdubio ſm rectitudinē extēdūt. Cõſtringētes ṽo ſunt par aliud cuius vnū ipar qđ eſt maius trahit ad iteriora cū declinatione: qm̃ eius [b] ⌈origo eſt a margine cartilaginis ſpatule iferiore⌋ ⁊ a roſtro: vnicuiqꝫ q̊ꝝ ꝓpe ieſt caput ⁊ declinat ad iteriora adiutorij, ⁊ ꝯtinuat̃ corda ipſiꝰ q̃ eſt neruoſa cū pte focil' ſupioris [c] ⌈añte.⌋ Et ſm ipar trahit cū declinatione ad exteriora: qꝛ eius ortꝰ eſt a manifeſto adiutorij poſteriꝰ: ⁊ eſt muſculus duo carnoſa hñs capita: q̊ꝝ vnū eſt in poſterioribꝰ adiutorij: ⁊ alteꝝ i anterioribꝰ ⁊ occultant̃ hi duo in ſuo iceſſu parūper donec ad [d] ⌈añtē⌋ ptē focilis iferioris vadāt. Et cū eo qdē iā ꝯtinuatū fuit ꝙ ipm iclinat [e] ⌈trahēs iferius ad exteriora: ⁊ cū eo qđ iclinat trahēs ſupiꝰ⌋ ad iteriora vt ſit tractio melior. Et quū iſti duo muſculi in ſuis ꝯiūgūtur opõnibus ſm rectitudinē [f] ⌈ſtat⌋ ꝓculdubio.

Et duos qdē muſculos dilatātes veſtit muſculus q os adiutorij circūdat. Et ſilius eſt vt ſit ps alteriꝰ muſculi ꝯſtrigētis [g] † ⌈ ⌋ Faciētes ṽo brachiū iacē ſupinū, ſūt par cuiꝰ vnū ex iparibꝰ eſt poſitū in exterioribꝰ duoꝝ fociliū: ⁊ obuiat focili ſupiori abſqꝫ corda: ⁊ alteꝝ ſubtile ꝓlõgatū naſcit̃ a ſupiori abſqꝫ corda: ⁊ alteꝝ ſubtile ꝓlõgatū [h] ⌈naſcit̃ a ſupiori pte adiutorij ab eo qđ eiꝰ manifeſtū ſeqt̃: ⁊ maior ps eiꝰ vadit i aſeid⌋ ⁊ penetrat donec ꝓpinquū fiat iūcture raſete ⁊ venit ad ptē [i] ⌈occultā⌋ focilis ſupioris: ⁊ ꝯtinuat̃ cū eo corda pãnicularis. [k] ⌈Gyrātes āt⌋ ſūt par poſitū exteriꝰ: cuiꝰ vnū ex duobꝰ iparibꝰ a ſupmo dõeſtico capitis [l] ⌈adiutorij⌋ icipit ⁊ ꝯtinuat̃ cū ſupiori focili ſb iūctura raſete: ⁊ alteꝝ ē magis curtū ipſo ⁊ eiꝰ villus ad latitudinē eſt decliuis: ſꝫ eiꝰ extremitas ē plus neruoſa ⁊ incipit ab ipſomet ſupiori focili, ⁊ ꝯtinuat̃ cū eius extremitate ſupiori apud raſete iuncturam.

¶ De anatomia muſculoꝝ raſete. Cap.XIX.

Muſculoꝝ ṽo iuncturarū raſete mouētiū qdā ſunt cõſtringētes: ⁊ qdā dilatātes: [m] ⌈⁊ qdaꝫ gyrātes: ⁊ qdā reſupinātes ſup collū.⌋ Ex dilatātibꝰ ṽo eſt vnꝰ muſculus cū alio ꝯtinuus, ac ſi ambo vnꝰ eēnt muſculus. Et iſtiꝰ qdē origo eſt a medio focilis inferioris, cuiꝰ corda cū pollice ꝯtinuat̃, ꝑ quē pollex ab idice elongat̃. Et alteriꝰ origo eſt a focili ſupiori, cuiꝰ corda cum ꝑmo oſſium raſete ꝯtinuat̃. ſ. poſito coram pollice. Quūqꝫ iſti duo ſil' mouent̃, dilatāt raſetā [n] ⌈cū gyratõe pauca.⌋ Et quū ſcđs ſolus mouet̃, fac̃ ipaꝫ iacere reſupinā. Et quū ꝑmus mouet̃ ſolus [o] ⌈ꝓlõgat⌋ iter pollicē ⁊ indicē. Et muſculus qꝰ [p] ⌈iacit̃⌋ ſuper focile ſupius a pte ſilueſtri cuius ortus eſt ab inferiori pte capitis adiutorij, a quo ꝓcedit corda: duo habens capita: quorum vnum cum medio pectinis coram indice ⁊ medio ꝯtinuatur: [q] ⌈⁊ iſtius corde caput ſuſtentat̃⌋ ſuper focile ſuperius apud raſetā, ⁊ dilatat raſetā [r] ⌈expādēdo cū gyratione.⌋ Cõſtringētes aũt muſculi ſunt par ſup latus brachij ſilueſtre: quoꝝ iferior icipit ab interiore duoꝝ capitū adiutorij, ⁊ ꝓuenit ad pectinē corā auricula ri. Et ſupior vtroꝝūqꝫ icipit altius qꝫ ille ⁊ ꝓuenit ibi. [s] ⌈Et eſt cū eis muſculus qui⌋ icipit ab iferioribꝰ adiutorij ptibus loca ꝑdictoꝝ mediās, q duo hꝫ extrema, que ad modū crucis trāſuerſant̃: ⁊ poſtea cū loco qui eſt iter pollicē ⁊ mediū ꝯtinuant̃: cūqꝫ ambo mouent̃ [t] ⌈ꝯſtringūt. Et iſti qdē ꝯſtrigētes, ⁊ ipſimet dilatātes gyrationē efficiūt ⁊ reſupinationē⌋ quū duo oppoſiti ex eis ſm trāſuerſionē mouent̃. Sꝫ muſculus cū pectine ꝯtinuus coram auriculari, cū ſolus mouet̃ [v] ⌈gyrat plātam.⌋ ⁊ quum muſculus pollicis, quē noiauimus, ipſiū adiuuat plenarie plātam reſupinam iacere facit: ⁊ quum ille qui eſt cū raſeta ꝯtinuus corā pollice, ſolus mouet̃ [x] ⌈gyrat ipſam⌋ parūper: ⁊ cū auriculari quē noiauimus efficit [y] ⌈gyrationē cõpletam.⌋

¶ De anatomia muſculoꝝ digitoꝝ. Cap.XX.

Muſculoꝝ ṽo digitos mouētiū, qdā ſunt, q ſunt i plāta: qdā ſunt q ſunt in brachio: qꝛ ſi oēs in plāta ꝯiungerent̃ ꝑꝑ carnē multam grauarēt: ⁊ ꝓpterea ꝙ illi q ſunt ex eis in raſeta a digitis elõgati fuerūt: corde ipoꝝ neccio fuerūt lõge. Munite ergo fuerūt pãniculis qui eis ab oibus adueniūt ptibus: ⁊ ipſoꝝ qdē corde rotūde ⁊ fortes create fuerūt, ⁊ nõ dilatant̃ niſi quū ad mēbrū ꝑueniunt. Ibi igit̃ dilatant̃ vt mēbrū motum bñ cõprehēdant. Oēs aũt muſculi digitos dilatātes ſup brachiū ſunt poſiti, ⁊ ſilr ipſos ad inferiora mouētes: ⁊ ex dilatātibꝰ qdem eſt muſculus, qui in medio manifeſti brachij poſitꝰ naſcit̃ a parte ſuprema capitis adiutorij iferioris: ⁊ quatuor digitis cordas, que ipſos dilatāt, mittit. Ex eis ṽo qui eos ad iferiora inclināt, tres adinuicē in [z] ⌈parte⌋ iſtius ſunt ꝯtinui: quoꝝ vnus a parte media capitis adiutorij ſilueſtris inter duo ipſius additamēta orit̃, ⁊ duas cordas auriculari ⁊ annullari trāſmittit. Et vnus a ſūma duorū muſculoꝝ duplorum qui ſunt duo ex his tribus orit̃ ſub duobꝰ additamētis adiutorij interius: ⁊ a margine focilis iferioris, ⁊ duas trāſmittit cordas medio ⁊ indici. [⁊] † ⌈ ⌋ [ꝯ] ⌈Et tertius eoꝝ, ⁊ eſt ille qui remāſit orit̃ a ſupmo focili ſupioris⌋ ⁊ cordā pollici madat: ⁊ apud [ꝝ] ⌈hāc iuncturā⌋ eſt muſculus, qui eſt vnus duorū muſculoꝝ inter muſculos motus raſete nominatoꝝ: ⁊ naſcitur a loco medio focilis inferioris, cuius corda pollicem ab indice [a] ⌈prolongat.⌋ Cõſtringētiū autem qdam ſunt, qui ſuper brachium exiſtunt: ⁊ qdam qui ſuper volam plante. Et illi qdem qui ſunt ſuper brachium, ſunt tres muſculi, quoꝝ vnus ſm aciem in medio ſuper alium eſt poſitus. Ex qbus nobilior eſt inferior qui inferius eſt ſepultus, ⁊ cum oſſe focilis inferioris continuus, quoniam eius operatio exiſtit nobilior: quapropter oportuit vt eius locus magis eſſet cuſtoditus: cuius principium eſt a medio capitis adiutorij ſilueſtris ad interiora: deinde penetrat et dilatatur eius corda, et in quinqꝫ partitur cordas, quarum queque ad interiora digiti peruenit. Illarum vero que ad quatuor

a A. ⁊ ex eis ſūt, q ꝯuertunt brachiū ſituādo volā manꝰ ad inferiora. ⁊ ex eis ſt, q ipꝫ reſupināt ⁊ nõ exiſtūt ſup adiutoriū. Dilatātes ṽo ſūt par vnū neruoꝝ, cꝰ vnū ipar vel ſingulare cū declinatiõe ad iteriora dilatat: qm̃ origo eiꝰ eſt ſub anteriori pte adiutorij, ⁊ ex latē vl' coſta ſpatule iferiori: ⁊ ꝯtiuat̃ cum cubito, vbi ptes eiꝰ ſūt itrātes. ⁊ ipar vl' ſingulare ſcđꝫ dilatat cū đclinatiõe ad exteriora qm̃ a poſteriori pte adiutorij ꝓuenit.

b A. origo eſt ex loco iūcture ſupioris ptis ſpatule.

c A. añriori.

d A. anterioreꝫ.

e A. ꝯtrahēs cū iferiori ad exteriora, ⁊ cuꝫ eo qđ declinat trahēs cuꝫ ſupiori.

f A. ꝯtrahunt.

g † A. vltimi.

h A. naſcitur ex pte ſupiori capitis adiutorij cū eo qđ vicinatur, vel ſeqt̃ eiꝰ manifeſtum ⁊ maior ps eiꝰ vadit in brachium.

i A. interiorem.

k Cõuertētes āt manū ſup volā.

l A. Alia litera muſculi.

m A. ⁊ qdā ꝯuertētes manū ſup volā, ⁊ qdā reſupinantes eā ſup eiꝰ ꝯuexū, vel ſuper ptē eiꝰ poſteriorem, vel ſilueſtrem.

n A. cū ꝯuerſiõe pauca manꝰ ſup volam.

o A. elongat.

p A. extenditur.

q A. ⁊ caput corde eiꝰ applicat̃ ⁊ ingreditur.

Alia litera.
r A. conuertēdo manū ſup volā. et caput corde eiꝰ appodiat̃ ſuper focile ſupiꝰ.

s A. ⁊ muſculus amborum.

t A. ꝯſtrigūt hac ꝯſtrictiõe, ⁊ ipſimet dilatātes faciūt ꝯuerſionem manꝰ ſup volā, ⁊ reſupinationeꝫ. Alia litera. cõſtringūt. Iſti igit̃ ꝯſtringētes ⁊ dilatātes ſunt ipſimet q faciūt ꝯuerſionē manꝰ ſup volā ⁊ reſupinationem.

v A. ꝯuertit volā manus.

x A. ꝯuertit manū ſup volam.

y A. ꝯuerſionem manus cõpletaꝫ ſuper volam.

z A. in latere.

⁊ A. illi q eſt inter ambo.

ꝯ A. ⁊ eſt tertiꝰ, cuiꝰ origo eſt ex ſupiori focili.

ꝝ A. Alia litera hūc muſculum.

a A. elongat.

ꝑueniunt queqꝫ iuncturā ꝑmam ipsius ꝯstringit ꝛ tertiā. Primā ꝟo ꝓpterea qꝺ est ibi annexa liga/mēto qꝺ sup eam est cinctū: ꝛ tertiā, ꝓpterea ꝙ ei⁹ caput ꝑuenit ad eā ꝛ ꝯtinuat᷑ cū ea: que aūt ad pollicē vadit eius scꝺam ꝛ tertiā ꝯstringit iuncturā: qꝛ nō ꝯtinuat᷑ nisi cū eis. Et scꝺs qdē musculus qui est supra istū, est minoꝛ ipso: ꝛ īcipit a capite ingre/diēte qꝺ est vnū ex capitib⁹ adiutorij ꝛ cū focili īferiore parūper ꝯtinuat᷑: ꝛ trāsit ꝑ terminū cōez qui est īter lat⁹ siluestre ꝛ domesticuz: ꝛ est supioꝛ supfi/cies focilis supioris: ꝛ quom ad ptē ꝑuenit pollicis declinat parūper ad īteriora, ꝛ cū iūcturis medijs quatuoꝛ digitoꝝ cordas mādat vt eos ꝯstringant.

Ad pollicē ꝟo nō ꝑuenit nisi ramus ꝑuus q non est ex corda eius: imo ab alio loco. Et ꝑmi qdem origo est post ꝑncipiū noiatū qꝺ est a capite focilis supioris ꝛ īferioris. Et scꝺi origo ē a capite focilis īferioris. Factū est aūt ꝙ pollex vno musculo ī sui ꝯstrictione sit ꝯtētus: sꝫ q̄tuoꝛ, duob⁹ ꝯstringuntur musculis, qm̄ nobilioꝛ ex opōnib⁹ quatuoꝛ, est ꝯstrictio: ꝛ ex opōnibus pollicis nobilioꝛ est vt dilatet᷑ ꝛ ab indice elōget᷑. Tertius aūt musculus nō est ad ꝯstringēdū: sꝫ eius corda īterius in plāta pene/trat ꝛ dilatat᷑ desup ad hoc vt in eā adipisci faciat sensum, ꝛ in sentiēdo iuuamētuz ꝑbeat: ꝛ pilos ī ea nasci ꝓhibeat, ꝛ ad sustētādum illud qꝺ est in inte/riorib⁹ plāte: ꝛ vt fortis fiat ad suas actiones pagē/das. hi qdē sūt illi qui sup rasetā existūt. Muscu/li ꝟo q sunt in plāta sunt. xviij. in duab⁹ acieb⁹ or/dinati adinuicē sibi suppositi. Una acies est ad īfe/riora ꝛ īterius. Et altera acies est sup cutē exterio/rē. Qui aūt in acie existūt īferiore nūo sunt septem quoꝝ qnqꝫ digitos ad supiora inclinant: ꝛ q ex eis delegat⁹ est pollici a ꝑncipio ossis rasete nascitur.

Et sext⁹ est curt⁹ ꝛ lat⁹, cui⁹ villus est trāsuersus: ꝛ ipsius caput pēdet a pectine man⁹ donec ꝑueniat in rectitudine medij, cui⁹ corda cū pollice ꝯtinuat᷑: ꝛ ipm ad inferiora īclinat. Et septimus est apud auricularē incipiēs ab osse pectinis qꝺ in eius re/ctitudine existit ꝛ ipm ad īferiora inclinat. Nul/lus ꝟo hoꝝ septē est ad ꝯstringēduz. sed qnqꝫ sunt ad eleuāduz, ꝛ duo ad flectendū inferius. Illi ꝟo qui sunt in acie supiore sub musculo sup [a]⌈plantā⌋ expanso qui qdē est musculus quē solus cognouit Galie. sunt musculi vndecim: ex qbus sunt octo: q̊/rum duo cū prima iuncturaꝝ quatuoꝛ digitoꝝ ꝯti/nuant᷑. s. vnus sup alium vt hāc ꝯstringāt iuncturā: sed qui ex eis est īferioꝛ ꝯstringit [b]⌈cū depressione ꝛ reflexione:⌋ ꝛ eius qui est ex eis supioꝛ est strictu/ra cū modico eleuationis ꝛ ad supiora ascēsionis.

Quūqꝫ ꝯiuncti fuerint [c]†⌈ ⌋directe: ꝛ eoꝝ tres pollici sunt ꝓprij: quoꝝ vnus ꝑmam con/stringit iuncturā: ꝛ duo scꝺam sicut sciuisti. [d]⌈Dila/tātes ergo qnqꝫ sunt. Et de reflectētib⁹⌋ exceptis pollice ꝛ auriculari vnicuiqꝫ inest vnus, pollici ꝟo ꝛ auriculari vnicuiqꝫ assunt duo. Et de ꝯstringēti/bus vnicuiqꝫ digito assunt q̄tuoꝛ. Et de his q ad supiora īclinare faciūt vnicuiqꝫ digito adest vnus.

a A. volam.

b A. cū applica/tione ꝛ cōpres/sione.

c† A. extēdūt.

d A. ꝛ qntus di/latat qntū, ꝛ de cōprimentibus.

De anatomia musculoꝝ dorsi. Cap. XXI.

Musculoꝝ dorsi alij sūt qui ipm ad posteriora flectūt: alij qui curuāt ad anteriora. Ex istis eniz oēs alij oriunt᷑ mot⁹. Ad poste/riora ꝟo flectētes sunt illi qui ꝓpe dor/si vocant᷑ musculi. Et sunt musculi duo de qbus exi/stimat᷑ ꝙ vnusqsqꝫ eoꝝ ex. xxiij. compositus existat musculis: qm̄ vnicuiqꝫ ipsoꝝ ab vnaquaqꝫ spōdili aduenit musculus: ab vnaquaqꝫ nāqꝫ spondili ad/uenit ei villus trāsuersus nisi a ꝑma. Et isti qdem musculi quū equaliter tendunt᷑ stat dorsum: ꝛ quū superflue tendunt᷑ declināt ad posteriora. Et quū illi qui in vno existūt latere, mouent᷑, dorsum ad il/lud inclinat᷑. Musculi ꝟo curuantes sunt par de/super posituz, qui sunt ex musculis caput ꝛ collum mouētibus: qui a duobus meri veniunt lateribus: quoꝝ inferiores extremitates cum qnqꝫ spōdilib⁹ pectoris supioribus ꝯtinuant᷑ in aliqbus homini/bus: ꝛ in plurib⁹ hoibus cū quatuoꝛ. Et eoꝝ supe/riores extremitates ad caput ꝑueniunt ꝛ collū. Et par qdez sub isto est positū ꝛ vocat᷑ [e]⌈renale:⌋ que ambo a decima ꝛ vndecima pectoris īcipiūt: ꝛ ad inferiora descendūt: ꝛ plerūqꝫ curuāt flectētes. Et medio qdē in suis motib⁹ hoꝝ musculoꝝ sufficit ī/uentio: qm̄ incuruatione ꝛ inclinatione a dextra ꝛ a sinistra duaꝝ extremitatum sequitur motus.

e A. almenthe/nein.

De anatomia musculoꝝ ventris. Cap. XXII.

Musculoꝝ aūt ventris sunt octo qui in iuuamētis cō/municant: ex qbus est iuuamētuz ꝑbe/re in exprimendo illud qꝺ ex stercore ꝛ vrina in [f]⌈interioribus⌋ ꝯtinet᷑. ꝛ que in matricibus non nata existunt. Et ex eis est dia/phragma sustinēt, ꝛ ipm quū adest exsufflatio que est in ꝯstrictione adiuuāt. Et ex eis est ꝙ ītestina ca/lefaciunt, ꝛ stomachū: ꝓpterea ꝙ ea coopiunt. Ex his aūt octo est vnū par rectū qꝺ ꝟm rectitudinem [g]⌈ab epiglotali⌋ descēdit cartilagine: cuius villus in lōgitudine vsqꝫ ad femur extendit᷑: ꝛ eius extre/ma in eis que sunt corā ipsis expandunt᷑. Hui⁹ ꝟo paris substātia a sui ꝑncipio vsqꝫ ad ipsius finē car/nosa existit. Et duo musculi qui cū istis in latitu/dine secant᷑. quoꝝ locus est sub pāniculo qui super totū extēsus est vētrem: ꝛ sub duobus lōgitudina/libus. Sectio aūt que inter istoꝝ duoꝝ: ꝛ duoruz ꝑmoꝝ villos accidit est ꝟm angulos rectos: ꝛ duo paria que per trāsuersum vadunt, quoꝝ vnūqꝺqꝫ est in latere a dextra ꝛ a sinistra. Et vnūqꝺqꝫ eo/rum par ex duobus existit musculis se ad inuicem ad moduz crucis secantibus a cartilaginis costaꝝ nō completaꝝ extremitate vsqꝫ ad femur: ꝛ ab ilio vsqꝫ ad [h]⌈epiglotale.⌋ Et duoꝝ parium extremi/tates sibi a dextra ꝛ a sinistra apud femur obuiāt. ꝛ alioꝝ duoruz extremitates apud [i]⌈epiglotale⌋ que sup carnosas partes ab vnaquaqꝫ parte duo/rum musculoꝝ latitudinalium sunt posite. Et h̄ q/dem duo paria semp carnosa incedūt donec rectos musculos cum cordis latitudinalibus tāgant que panniculis similant᷑. Et hec etiam duo paria sub duobus lōgitudinalibus sunt posita, que sub duo/bus posita sunt latitudinalibus.

f A. in visceribꝫ

g A. mali grana/ti.

h A. malum gra/natum.

i A. malum gra/natum.

De anatomia musculoꝝ testiculoꝝ. Cap. XXIII.

Testiculorum autem viroꝝ musculi sunt quatuoꝛ propterea vt testiculos custo/diant, ꝛ eos eleuēt ne laxent᷑. Quisqꝫ testiculus habet par sibi ꝓpriū. Mu/lieribus ꝟo vnum par sufficit. s. cuiqꝫ testiculo im/par, ꝓpterea ꝙ earum testiculi nō sunt in exteriori/bus: neqꝫ sunt suspēsi queadmodum virorum.

De anatomia musculoꝝ vesice. Cap. XXIIII.

Super os vesice vn⁹ existit mu/sculus qui ipsam cir/cundat: cuius villus super ipsius os di/latatur. Et eius quidem iuuamentum est vrinam vsqꝫ ad horā voluntatis re/tinere. Et quum voluntas expellendi affuerit, eius

laxabitur ꝯstrictio: ⁊ ventris musculi vesicam vr/gebunt: ⁊ vrinam expulsiua adiuuante expellent.

¶De anatomia musculorum virge. Cap.XXV.

Musculi qui virgã mouẽt duo sũt paria, duo vniꝰ paris musculi in duobꝰ virge lateribꝰ sunt extẽ/si, qui quũ tenduntˀ foramẽ dilatant ⁊ ipm amplificãt ⁊ penetratio rectifica/tur: ⁊ sperma in ipsa cuz facilitate discurrit. Aliud ỽo par qđ a femoris osse oritˀ, ⁊ cum radice virge scđm trãsuersionẽ ꝯtinuatˀ [a] ⌈⁊ quũ rectificatˀ, ten/ditˀ: ⁊ instr̃m ẜm rectitudinẽ eleuatˀ: ⁊ quũ ꝯstringi/tur⌋ reducit ipm ad posteriora. Qđ si vni eorum acciderit tensio ad ipsius partẽ declinabit.

[a A. ⁊ quũ equatur tẽsio ipsius, eleuatˀ istrumẽ/tũ ẜm rectitudinẽ, ⁊ quũ vehe/mentior fit.]

¶De anatomia musculoꝝ ficteris. Cap.XXVI.

Ficteris musculi sunt quatuor. Unus eoruz, est musculus qui ipsius cõmittatˀ os, ⁊ cuz eius carne vehemẽter miscetˀ: que ꝑmixtiõi musculoꝝ labioꝝ similatˀ, ⁊ ipse qdez cohercet ⁊ ꝯstringit anuz ⁊ sua exꝑssione stercoris reliqãs que sunt in ipso, excutit. Et musculus q est positꝰ magis iterius q̃ȝ iste: cuiꝰ statio [b] ⌈est ẜm cõ/paratione capitis hois⌋ ⁊ existimatˀ ꝙ sit hñs duo extrema, cuiꝰ extremũ cuz radice virge ꝓcerto ꝯti/nuatˀ: ⁊ par qđ sup hos oẽs trãsuersuz existit: cuiꝰ iuuamẽtũ est lõgaonẽ sursum eleuare, ⁊ neqȝ acci/dit lõgaonẽ egredi nisi ꝓpter ipsius laxitatem.

[b A. ẽ supra ipȝ ꝑ cõparationem ad caput hois.]

¶De anatomia musculoꝝ coxe. Cap.XXVII.

Ex musculis coxe, maior ẽ il/le qui eã extẽdit deide ille qui eã ꝯtrahit. Ex suis nãqȝ opõnibꝰ nobiliores sunt isti duo motꝰ. Uerũtñ extensio ꝯctione nobilior exi/stit, qm̃ statio nõ ꝯuenit nisi cũ extẽsione. Postea sunt musculi q elõgant: deinde illi q appropinq̃re: post illi q circuire faciũt. Ex musculis aũt coxe iũ/cturã extẽdẽtibus, est vnus q est oibꝰ corpis muscu/lis maior: ⁊ ipe est musculus q os femoris ⁊ anchã coopit, ⁊ sup totã coxã voluitˀ ab iterioribꝰ [c] ⌈⁊ ex/terioribꝰ⌋ ⁊ posterioribꝰ dõec ad poplitẽ [d] †⌈ ⌋ ꝑueniat. cuiꝰ villi diuersa hñt ꝑncipia: quapp ipsiꝰ opõnes ẜm diuersas specificantˀ spẽs. Ex ipsius nãqȝ villis est, q ab ifimo ossis femoris nascitˀ, ⁊ de/clinãdo ad domesticũ dilatat. Et est alius ex vil/lis eius, cuiꝰ ortꝰ est paꝝ altior ortu istius, q coxaz ad supiorẽ eleuat. Et est alius ex villis, cuius ortꝰ est valde altior ortu istius, q coxã ad supiora ad do/mesticũ declinãtem eleuat. Et ex eis alius cuiꝰ ori/go est ab osse anche, q satis coxã ẜm rectitudinẽ di/latat. Et est ex eis musculus q totã anche iuncturã posteriꝰ coopit tria hñs capita ⁊ extrema duo. Et hec qdẽ capita ab ilio ⁊ ancha ⁊ alhosos nascuntˀ q̊ꝝ duo sunt carnosa ⁊ vnũ pãniculare. Duo ỽo ex/trema cũ posteriore capitis coxe pte ꝯtinuantˀ: ⁊ si cũ vno traxerit extremo, cũ declinatione ad ipm di/latabit: ⁊ si cũ duobꝰ traxerit extremis ẜm rectitu/dinẽ dilatabit. Et ex eis ẽ musculus q ex tota ossis ilij supficie oritˀ: ⁊ cũ supremo maioris additamẽti ꝯtinuatˀ ⁊ vocatˀ [e] ⌈carchametra maior:⌋ ⁊ paruz ad anteriora extẽditˀ ⁊ cũ declinatõe ad domesticũ dilatatˀ. Et est alius talis q̃lis iste q in ꝑmis cum infimo additamẽti minoris ꝯtinuatˀ deide descen/dit: ⁊ illiꝰ opõne opatˀ: verũtñ eius est paruã dilata/tionẽ ⁊ multã efficere declinationẽ: cuius origo est ab ifimo supficiei ossis ilij. Et est ex eis musculus qui ab infimo ossis anche oritˀ ad posteriora decli/nãs, ⁊ dilatat ipsaz, ⁊ eã ad posteriora parũper de/clinare facit: ⁊ ad domesticuz sufficienter declinare facit. Ex musculis ỽo coxe iũcturã ꝯstringẽtibꝰ, ẽ musculus vnus q cũ declinatiõe ad domesticũ pua ꝯstringit: ⁊ est musculus rectus, q a duabꝰ descẽdit originibꝰ, quaꝝ vna cũ fine lũboꝝ, ⁊ altera cũ osse ilij ꝯtinuatˀ. Et ipe qdẽ sũt que cũ minore addita/mẽto domestico ꝯtinuantˀ: ⁊ musculus q ab osse fe/moris nascitˀ, ⁊ cũ infimo additamẽti minoris ꝯti/nuatˀ. Et musculus ad duo latera ipsiꝰ trãsuerse ex/tẽsus, q est sicut ps maioris. Et q̃rtus q a re ꝑpa/rata stãte post os ilij oritˀ, ⁊ ipse ẽt crus ꝯhit colli/gẽdo coxã. Et musculis ỽo q ad iteriora declinare faciũt iam qdã noĩati fuerũt, vbi dilatatiõis ⁊ ꝯstri/ctionis mẽtionẽ fecimꝰ: ⁊ hec qdẽ mouẽdi spẽs hȝ musculũ q ab osse nascitˀ femoris, ⁊ adeo fit lõgus vt ad poplitẽ ꝑueniat. Declinare ỽo ad exteriora faciẽtes sũt duo musculi: vnꝰ eoꝝ ab osse venit lato.

[c ——]

[d †. vel ad gẽu.]

[e A. tharuca per respectũ ad. os.]

Sed circuire faciẽtes sũt duo musculi, quoꝝ vnꝰ a siluestri femoris: ⁊ alter ab ipsiꝰ oritˀ domestico: ⁊ quũ sibi obuiãt trãsuersantˀ [f] ⌈⁊ fiũt carnosi⌋ apđ locum ꝓfundum circa posteriora additamẽti ma/ioris. Et quicũqȝ eorum solus traxerit coxam ad sui partem cum pauca dilatatione torquebit.

[f A. ⁊ ꝯtinuantˀ.]

¶De anatomia musculorum mouentium iuncturã cruris ⁊ poplitis. Cap.XXVIII.

Ex musculis aũt iuncturã po/plitis mouẽtibꝰ sunt tres in anterioribꝰ coxe positi qui musculis in ipsamet coxa positis sunt maiores. Et eoꝝ operatio est dilatare. vnus aũt hoꝝ triũ est sicut duplus duo hñs capita: quoꝝ vnũ ab additamẽto incipit maiore: ⁊ alterũ ab anteriore coxe. ⁊ duo hẽt extrema: quoꝝ vnum est carnosuz: ⁊ cũ [g] ⌈rasga⌋ añqȝ corda fiat ꝯtinuatˀ: ⁊ alteꝝ est pãniculare cũ domestica duaꝝ extremi/tatũ coxe ꝯtinuatũ. Alioꝝ ỽo duoꝝ vnus est ille, quẽ inter coxã ꝯstringẽtes noĩauimus. s. a separan/te qđ est in osse ilij nascens: ⁊ alter ab additamẽto siluestri, qđ est in coxa, oritˀ. Et isti qdẽ duo ꝯtinuã/tur ⁊ vniuntˀ ⁊ gñatˀ ex eis corda vna que dilatatˀ ⁊ circũdat rasgã ⁊ ipsam cũ eo qđ est sub ea ꝯuenien/ter affirmat: deinde cũ capite cruris ꝯtinuatˀ: ⁊ po/plitẽ dilatat ⁊ crus extẽdit. Dilatatio ỽo vnum hȝ musculũ, q ab obuiatiõe ossis femoris nascitˀ ⁊ icedẽdo descẽdit in latus coxe domesticũ ẜm trãsuer/sionẽ: deide cũ pte [h] ⌈venosa⌋ supme partis cruris ꝯtinuatˀ, ⁊ crus declinãs ad domesticũ dilatat. Et musculũ alium in qbusdã anatomie libris ei oppo/sitũ in parte siluestri, qui icipit ab osse anche ⁊ ẜm trãsuersionẽ in latus siluestre tẽdit, donec ad locuz ꝑuenit [i] ⌈venosum.⌋ Et neqȝ est musculus maio/ris trãsuersionis isto, ⁊ cũ declinatione ad siluestre dilatat: ⁊ quũ ambo dilatãt est dilatatio recta. Ex eis ỽo qui crus ꝯhunt, est vnus musculus angustꝰ ⁊ lõgus. q ab osse ilij oritˀ ⁊ femoris circa originez dilatãtis, igrediẽs a sepãte qđ est i medio ilij: deide ẜm trãsuersionẽ penetrat ad iteriora duaꝝ extremi/tatuz poplitis: postea egreditˀ exterius ⁊ vadit ad eminẽtiã que est in loco poplitis [k] ⌈⁊ venoso⌋ ⁊ cũ ea vnitˀ. Et ipse qdẽ est quo crus ad [l] ⌈inferiora⌋ trahitˀ declinãs cũ pede ad ptẽ iguinis. Et tres mu/sculi: domesticꝰ: ⁊ siluestris: ⁊ medius. Sȝ dome/sticus ⁊ medius cũ declinatione ad siluestrẽ ꝯhunt. Et siluestris ꝯhit cũ declinatione ad domesticum.

[g A. alrasafe.]

[h A. profunda.]

[i A. profunduz.]

[k A. profundo.]

[l A. superiora.]

Et domesticus qdẽ oritˀ a basi ossis anche, deide trãsuerse icedit ꝑ posteriora coxe donec ꝑuenit ad locũ cruris [m] ⌈venosuz⌋ in pte domestica ⁊ vnitˀ cũ eo cuius color ad viriditatẽ trahit. Et alioꝝ duoꝝ

[m A. profunduz]

etiam

a A. profundo.

etiam origo est a basi ossis anche: sz declinãt vt cũ loco [a] ⌈venoso⌋ lateris siluestris ɔtinuent. In iũ ctura pterea poplitis est musculus sicut in flexuositate poplitis sepultus, qui opõnez efficit qualis huius medij existit opatio. Et qdã existimant ꝙ ps eminẽs musculi dilatãtis dupli a separãte est quuz poplitẽ accidentalr ɔstringit: [b] ⌈ꝛ est quũ ab eius origine egredit corda que anche pixidẽ tenet: ꝛ cũ ea, ꝛ cum ipso qd̄ sequitur ipsam, continuatur.⌋

b. A. qñ ex ɔiũctiõe aboꝝ orit corda, q̃ ɔstrigit pixidẽ vel cõcauitatẽ anche, et ɔtinuat cum eo qd̄ ei vicinatur.

¶ De anatomia musculorum pedis iuncturam mouentium. Cap. XXIX.

Ex musculis aũt pedis iuncturã mouẽtib⁹ sunt qdã qui ipm ad supiora eleuãt, ꝛ qdã qui ipm descẽdere faciũt. Ex eis aũt q ipm eleuãt, est vnus musculus magn⁹ qui est posit⁹ in pte [c] ⌈añte⌋ cãne domestice cui⁹ pn cipiuz est ps siluestris capitis cãne domestice. Et ipse qdẽ quũ ad exteriora egredit, iclinat sup crus ad partẽ pollicis vadens, ꝛ ɔtinuat cũ eo qd̄ radici pollicis est ppinquũ: ꝛ pedẽ ad supiora eleuat: ꝛ alter orit a capite siluestris, ex quo nascit corda, q̃ cum eo qd̄ est iuxta radicẽ minimi ɔtinuat: ꝛ pedẽ ad supiora eleuat, ꝛ ppe qñ cum eo ɔuenit primus musculus, ꝛ fuerit hoc ſm eq̃litatẽ ꝛ rectitudinez. Faciẽtium xͦo descẽdẽ est vnũ par, cuius origo est a capite coxe qd̄ postea descẽdit, ꝛ cruris vẽtrẽ carne replet, ex qbus corda nascit: que ex maioribus existit cordis, ꝛ ipsa qdẽ est corda [d] ⌈nerui qui cuz osse alcabab⌋ ɔtinuat: ꝛ ipz ad posteriora trãsuerse ad siluestrẽ trahit: ꝛ est hec cã fixionis pedis sup terrã. Et ipm qdẽ adiuuat musculus qui a capite siluestris orit: cuius color est melõgianus: ꝛ descẽdit donec ipsemet absq3 corda quã mãdat: sed carneus remanẽs, ɔtinuat cũ postrema alacabab pte [e] ⌈sub ɔtinuitate⌋ q̃z añ dixim⁹. Quũcq3 musculis istis aut ipsoꝝ cõdis nocumẽtũ accidit, pes [f] ⌈claudicat.⌋ Et musculus ex q̃ due nascunt corde: q̃ꝝ vna pedẽ ɔstringit: ꝛ altera pollicẽ dilatat. Illd̄ vͦo est qm̃ iste musculus a capite cãne domestice orit, vbi ipsa siluestri obuiat ꝛ descẽdit iter eas: ꝛ i duas diuidit cordas: q̃ꝝ vna sub raseta in anteriori pollicis pte ɔtinuat [g] ⌈cum qua ẽt corda pedis existit hũilitas. Et altera corda est que ex pte isti⁹ gñata musculi, pme corde ptrãsit originẽ, ꝛ p pollicis ossi cordã mãdat: ꝛ ipm cũ trãsuersiõe ad domesticuz dilatat.⌋ Et iaz ẽt a capite coxe siluestri orit musculus, ꝛ cũ vno duoꝝ muscloꝝ [h] ⌈achabaliũ⌋ ɔtiuat [i] † ⌈ ⌋ deide ab eo sepat quũ occultũ cruris ptrãsit: ex q̃ orit corda [k] ⌈q̃ ad iferiora pedis pueit, ꝛ sb eo toto dilatat⌋ queãdmodũ fac muscul⁹, q sub plãte occultũ dilatat pp iuuamẽtũ tale, q̃le ẽ ei⁹.

d A. calcanei q̃ cũ osse alachabab.

e A. supra continuitatem.

f A. mollificat seu galiticat.

g A. cũ q̃ ẽt existit corda pedez deprimẽs, vel iferi⁹ ɔclinare faciẽs. Et alta corda q̃ accidit ex pte isti⁹ musculi ptrãsit originez corde pme, ꝛ trãsmittit cordã ad alchabab, pmo ex pollice ꝛ dilatat p trãsuersũ.

h A. alachabalium.

i † A. ꝛ ramificat

k A. q̃ dilatatur ad inferiora pedis, ꝛ sub eo toto spargitur.

¶ De anatomia muscloꝝ digitoꝝ pedis. Ca. XXX.

Ex musculis xͦo pedis digitos mouẽtib⁹ q sunt ɔstringẽtes, musculi sũt multi, ex qb⁹ ẽ musculus q a capite cãne siluestris oritur, ꝛ extẽsus sup ipsam descẽdit, ꝛ cordã vnã trãsmittit q̃ in duas diuidit cordas, q̃ mediũ ɔstringũt ꝛ [l] ⌈medicũ.⌋ Et alter istoꝝ minor cuius ort⁹ est a postremo cruris: cui⁹ corda cũ ipsã trãsmittit in duas diuidit cordas que idicẽ ɔstringunt ꝛ minimuz. [m] ⌈Et diuidit⌋ ab vnaq̃q3 duaꝝ partiũ corda: que cũ eo, qd̄ ab alia [n] ⌈diuidit⌋ ɔtinuat: ꝛ fiunt corda vna que ad pollicẽ puenit ꝛ ipz ɔstringit. [o] ⌈Et tertia corda quã⌋ iam noiauim⁹ a siluestri duaꝝ extremitatũ: q̃ in cãna existũt domestica orit: ꝛ iter duas descendit cãnas, ꝛ ex se ptem trãsmittit ad pedem ɔstringẽduz [p] ⌈ꝛ partẽ ad primum os⌋ pollicis. Et hoꝝ qdẽ musculoꝝ digitos mouẽtiuz q̃s noiauimus situs est sup crus ꝛ posterius. Illi xͦo q̃ꝝ sit⁹ est sup plãtã pedis, x. sunt musculi: ꝛ in h̄ qdẽ anatomici decepti fuerũt. Sz pm⁹ qui istud sciuit fuit Gal. Ipsi xͦo cũ qnq3 ɔtinuant digitis, s. cũ vnoq̃z duo lacerti a dextra ꝛ a sinistra, ꝛ mouẽt vt ɔstrigat ſm rectitudinẽ si silr mouerint, ꝛ vt declinẽt si vn⁹ mouerit. Et ex eis qdẽ sunt q̃tuor sup rasetã: q̃ꝝ vn⁹ vnicuiq3 digito delegat⁹ est: ꝛ duo q ppe sunt ad ɔstringẽdũ pollicẽ ꝛ minimũ. Et isti qdẽ musculi adeo sũt pmixti vt quũ vni eorũ accidit nocumẽtũ, pueniț ide vt reliq̃ꝝ opõ debilitet in eo qd̄ eoꝝ est ppriũ et vt vicẽ istius aliq̃ mõgerãt in eo qd̄ huic est pprium: ꝛ hac de cã difficile est vnũ digitoꝝ pedis ppe absq3 alijs ɔstringẽ. Et ex musculis qdẽ pedis sũt qnq3 supra pedẽ positi, q ad siluestrẽ declinare solẽt, ꝛ qnq3 sub eis positi q̃ꝝ vnusq̃sq3 digitũ ad illud qd̄ ipm seqtur trahit a pte domestica, ꝛ ipm cum motu ad partẽ eleuat domesticã. Et isti qnq3 sũt cuz duob⁹ qui pollici ꝛ minimo sunt pprij ſm silitudinem septẽ qui sunt in plãta pedis, ꝛ similr decem primi. Oẽs igit corporis musculi sunt [q] ⌈quingenti ꝛ vigintinouem.⌋

p A. ꝛ ad pmam iuncturam.

q A. Alia litera Omnes igitur corpis musculi sũt centum ꝛ vigintiseptem.

¶ Sũme tertie doctrine quinte ꝛ est sermo vniuersalis de neruis proprie. Cap. I.

Iuuamentoꝝ neruorũ alia sunt q̃ sũt ſm eẽntiam: alia sunt que sũt p accñs. Qd̄ xͦo ſm eẽntiã: est ꝙ cerebrũ eis mediãtib⁹ oib⁹ alijs mẽbris iuuamẽtuz p̃stat dãdo eis sensuz ꝛ motũ. Sed qd̄ est p accñs est ad h̄ vt caro corroboret, ꝛ corp⁹ fortius fiat. Et ex eis etiã est pcipe id qd̄ ex nocumẽtis mẽbris accidit sẽsu carẽtib⁹ sicut epar ꝛ splen ꝛ pulmo: lz. n. mẽbra ista sensuz nõ hẽant sup ea tñ cinctoriũ positũ ẽ neruosuz, ꝛ pãniculo tecta fuerũt neruoso, q̃quũ apata fuerit, aut vẽtositate tensa, pueniet apõsi grauedo, aut vẽtositatis partitio ad cinctoriũ in ipsi⁹ radicẽ: ꝛ accidet ei ex grauedine attractio: ꝛ ex vẽtositate extẽsio, ꝛ sentiet ipsam. Et neruoꝝ qdẽ pncipiũ ſm motũ, scitũ est cerebrũ: ꝛ illd̄ ad qd̄ istoꝝ pueniũt extrema est [r] ⌈supficies⌋ cutis. Cũ cute. n. villi miscent minuti, ꝛ in ipsa nerui partiunt q ei a mẽbris, que ei vicinant, adueniũt. Qꝝ xͦo cerebruz neruoꝝ pncipiũ existit, duob⁹ est modis, qm̃ quorũdã eoꝝ est pncipiuz ſm sui eẽntiã, ꝛ alioꝝ est pncipiuz mediãte nucha q̃ currit ex eo: Et neruis qdẽ q a cerebro egrediunt nõ iuuant mẽbra in sentiendo ꝛ mouẽdo, nisi capitis ꝛ faciei mẽbra ꝛ visceꝝ iterioꝝ: alia xͦo mẽbra hec iuuamẽta nõ hñt, nisi a neruis nuche. Et Gal. qdẽ iam oñdit nobis sollicitudinez magnã q̃ neruis a cerebro ad viscera descẽdentib⁹ est ppa. Creator. n. de eoꝝ munitiõe sollicit⁹ aliter ipsos muniuit q̃z alios neruos: ꝛ illud est qm̃ pp̄terea ꝙ a pncipio elõgati fuerunt, oportuit vt sustẽtarent supflua [s] ⌈affirmatiõe a musculis fortib⁹, qui eos tegãt vt pãniculi, ꝛ a corpe cui⁹ essentia iter neruũ ꝛ cartilaginẽ est media, simi ei qd̄ corpi nerui accidit⌋ quũ torquet. Et istud qdẽ est ex trib⁹ locis quoꝝ vnus est apud epigloti. Et scd̄s quũ ad costaꝝ radices veniunt. Et tertius quũ pectoris locũ trãseunt. Factũ est aũt vt alij nerui a cerebro pgredientes in qb⁹ existit vtilitas in sentiendo iuuamentũ p̃stare, penetrarẽt a sui pncipio ſm rectitudinẽ ad mẽbruz ad qd̄ dirigunt: qm̃ rectitudo ad id ad qd̄ dirigit: ppinquiore defert via: ꝛ illic ex hoc est impressio, q̃ manat ex pncipio, fortior

r —— A

s A. firmitudine vel tutela, ꝛ cooguit eos cũ corpore medio iter neruũ ꝛ cartilaginẽ in sba ɔformi ei qd̄ accidit in corpore nerui.

⁊ propterea ꝙ in neruis sensibilibus nō queritˀ de duritie, que facit necessitatē elōgandi a sb̄a cerebri cū circuitione, ꝓpterea vt a sui silitudine in lenitate ordinatim elōgetˀ q̄ztum in mēbris queritˀ motus: imo q̄zto plus fuerūt leniores, plus fuerūt v̄tutem sentiēdi dātes. Sed factū est vt motiui ad id ad qȯ diriguntˀ, eāt post circuitiones in qbꝯ ipsi icedunt: ꝓpterea vt a ꝑncipio elōgentˀ, ⁊ i duritie ordinentˀ. In vnoquoq̄z ēt duoꝝ modoꝝ ad id qȯ ex duritie ⁊ mollitie in ipso est nec̄ium adiuuerūt ortuū ipoꝝ sb̄e: plimi nāq̄z eoꝝ q sensuz tribuūt ab [a]⌈an̄cessione⌋ oriuntˀ cerebri. Et ptis qdē q̄ est cerebri [b]⌈an̄cessio⌋ est eēntia molior: Et plimi eoꝝ qui motū ꝑbent a postremo oriuntˀ cerebri. Et partis que est cerebri postremū essentia est magis spissa.

a A. anteriore.

b. A. anterior.

¶ De anatomia neruorum egredientium a cerebro ⁊ eorum vijs. Cap. II.

A Cerebro septez neruoꝝ paria oriuntˀ: ꝑmi paris ꝑncipiū est ex fundo duoꝝ vētriculoꝝ cerebri an̄tium apud duoꝝ additamentoꝝ [c]⌈vicinitatē mamillaꝝ⌋ extremitatibus silium, qbus fit odoratus. Et ip̄m qdez est [d]⌈paruū vētrem⌋ hn̄s. Et ille qui a sinistra oritˀ, dextratˀ: ⁊ ille qui a dextra oritur, sinistratˀ: deinde sibi sup sectionē cruceā obuiant: postea ille q a dextra oritˀ ad pupillam dextrā penetrat: ⁊ qui nascitˀ a sinistra ad sinistrā pupillā: quoꝝ adeo dilatantur orificia donec humorē qui vocatˀ vitreus cōprehēdant. Quidā v̄o qui non est Galienus dixit ꝙ ad sectionē cruceā sine reflexione penetrāt, ⁊ dixerunt ꝙ in hac sectiōe tria existūt iuuamēta. Unū est, ꝓpterea ne sp̄us qui ad vnam currit pupillā, ad alteram ire ꝓhibeatˀ, quum acciderit nocumētū: ⁊ ꝓptˀ hoc vnaqueq̄z duaꝝ pupillaꝝ quum alter claudiˀ oculus in vidēdo fit fortior ⁊ clarior, quaz ipsamet esset, si altera ituēte intueretˀ. Et ꝓpter hoc foraminis vuei dilatatio augmentatˀ, quū alter clauditur oculus: ⁊ hoc qdem est ꝓpterea ꝙ sp̄us vehemēter vadit ad ip̄m. Scd̄m v̄o est, ꝓpterea vt duo oculi vnum hēant deferēs, qȯ visus simulacrū eis afferat, ⁊ ibi vniatˀ, ⁊ fit duobꝯ videre oculis, vnū videre, ꝓpterea ꝙ simulacruz in termino vnitˀ cōi. Iōq̄z luscis accidit vt ex re vna videāt duas: quum vna pupilla supius eleuatˀ, aut inferius depriminˀ ⁊ destruitˀ rectitudo penetrationis foraminis ad sectionē, ⁊ ante cōem terminū accidit terminus [e]⌈torture⌋ nerui. Et tertiuz est, vt vnusq̄sq̄z duoꝝ neruoꝝ ab alio sustētetˀ, ⁊ illi initatˀ, ⁊ fiant ac si ad pupillā ex ꝓpinquo venirēt. Scd̄m aūt pariuz neruoꝝ a cerebro ꝓcedētium nascitˀ post ortum ꝑmi paris, ⁊ ab eo ad siluestrem declinat, ⁊ a foramine qȯ est in orbita que totū cōprehēdit oculū egreditˀ: ⁊ in musculis partitˀ oculi, ⁊ hoc qdē par valde est grossū: ideo vt eius grossities sue parificetˀ mollitiei quaz hr̄e debuit, ꝓpterea ꝙ est circa ꝑncipiuz: ⁊ ꝯfortetˀ in faciendo motū, ⁊ ꝑcipue cuz adiutorē non hēat, cū tertiuz par sit ꝯuersum ad mouēdū magnū mēbrū, qȯ est mandibula inferior: q̄re ei non remanet supfluitas: imo adiutore alio a se idiget sicut mō referemus. Tertij v̄o paris origo est a termino cōi inter [f]⌈an̄cessionē cerebri ⁊ ipsius postremū. s. ab infimo⌋ basis cerebri qȯ ꝑmo cū quarto pari paulisꝑ miscetˀ: deinde ab eo sepatˀ, ⁊ in q̄tuor ramis ramificatˀ. Unus ramus ab igressu egreditˀ vene subetice quā postea noiabimus, ⁊ descēdēdo sup [g]⌈ceruicem⌋ vadit donec diaphragma ꝑtrāseat: ⁊ in visceribus, que sunt sub diaphragmate partitˀ. Et

c A. Alia lr̄a origine maxillaꝝ.

d A. ꝑuū ꝯcauū

e A. in loco torture vl̄ plicaturˀ

f A. an̄riorē cerebri ⁊ ipsius postremū. s. a loco.

g A. sup colluz.

scd̄e qdem partis egressio est a foramine qȯ in osse existit t̄pis, que cum egreditˀ cū neruo ꝯtinuatˀ qui a q̄nto diuiditˀ pari: cuius mō noiabimus dispōnē. Et ramus tertius in foramen descendit a quo scd̄m egreditˀ par, q̄m ipsius directio est ad mēbra in anterioribꝯ faciei posita. Et neq̄z fuit ꝯueniens vt i penetratione ꝑmi paris [h]⌈vētrem⌋ hn̄tis penetraret, q̄r nobiliori neruoꝝ coangustationē faceret, ⁊ ip̄m cōprimeret, ⁊ via cooperiretˀ. Et hec qdem pars cuz separatˀ in tres distribuitˀ sectiones: quaꝝ vna ad ꝑtez lachrymalis declinat, ⁊ vadit ad musculos tēpoꝝ ⁊ masticātium: ⁊ supcilij, ⁊ frontis, ⁊ palpebre. Et ps scd̄a [i]⌈per foramen vadit apud oculos creatū⌋ ⁊ inde ad nasi tendit interiorē supficiē, ⁊ in tunica spargitˀ que in iterioribus nasi est expansa.

Pars q̄z tertia est pars nō ꝑua in ꝯcauitate descēdens barbachi que in osse [k]⌈maxille⌋ est facta ⁊ duobꝯ ramificatˀ ramis. Unus vadit ad iteriora ꝯcauitatis oris, ⁊ in dētibꝯ spargitˀ. sed illud qȯ inde ꝑtinet dētibꝯ, est manifestū, quod v̄o inde alijs est visui sicut occultū, ⁊ in gingiua etiam spargitur supiore. Alter aūt ramꝯ in mēbroꝝ spargitˀ supficiebꝯ que sunt ibi, sicut cutis [l]⌈maxille⌋ ⁊ extremitatis nasi ⁊ labij supioris. he qdē sūt sectiones partis tertie paris tertij. Quartꝯ aūt ramus tertij paris vadit penetrās a foramine suo qȯ in mādibula existit supiore, ⁊ vadit ad linguā, ⁊ in eius manifesta diuiditˀ tunica, ⁊ tribuit ei sensuz ꝓpriū: q est gustus. ⁊ illȯ qȯ remanet [m]⌈in dētiū thecis iferioꝝ⌋ ⁊ in ipsoꝝ gingiuis diuiditˀ: ⁊ in labio inferiori: sed ps que ꝑuenit ad linguā subtilior est q̄z neruus oculi: q̄m istius duritiē, ⁊ illius mollitiē tēperāt grossities illius, ⁊ subtilitas istiꝯ. Quarti v̄o paris origo est post tertiū, s̄z ad cerebri basim est magis declinās, ⁊ cū tertio quēadmodū diximꝯ miscetˀ: deinde ab eo sepatˀ, ⁊ ad palatū vadit, ⁊ dat ei sensum, qȯ qdē est paruū, s̄z est plus duꝝ q̄z tertiū: q̄r palatum ⁊ palati pāniculus durior est lingue pāniculo. Sed vnūq̄ȯq̄z paris q̄nti ipar [n]⌈cū duobꝯ nascitˀ⌋ medijs s̄m dupli formaz: imo multi illoꝝ tenent ꝙ vnūq̄ȯq̄z ipsius ipar est par, cuius qdē origo a duobus est cerebri lateribus. Et ps qdē ꝑma cuiusq̄z paris ipsiꝯ, ad pāniculū vadit, q in iterioribꝯ instrī auditus est dilatatꝯ, ⁊ in eo diuiditˀ totꝯ. Et huius qdē diuisionis origo ꝓculdubio est a ꝑte cerebri posteriore, ⁊ ꝑ ipsaz est audiēdi sensus, s̄z scd̄a diuisio est minor ꝑma. Ipsa nāq̄z egreditˀ a foramine qȯ in osse ꝑforatuz est petroso. Et ipse qdē est, q vocatur monoculus ⁊ cecꝯ, ꝓpea ꝙ multū torquetˀ, ⁊ eiꝯ vie in obliquationibꝯ incedūt, iō ꝙ volūtas affuit ꝓlōgandi spatiū vt eius finis a ꝑncipio remoueretˀ: ꝓpterea vt neruus anteq̄z inde egrederetˀ, a ꝑncipio eēt lōginquus, iō vt durities ei ide acq̄reretˀ. Cūq̄z egreditˀ cū neruis tertij paris miscetˀ, quoꝝ plimi [o]⌈ad maxillā⌋ ⁊ ad latū vadunt musculū: ⁊ qȯ remanet ad musculos ꝓtēditˀ tēpoꝝ. Gustus aūt in q̄rto creatus fuit neruo. Et auditꝯ in q̄nto. q̄m istro auditꝯ fuit nec̄iuz vt esset discooptū ne aeris via ad ip̄m clausa foret: ⁊ instro gustus fuit nec̄ium vt eēt munitū, ꝓpterea oportuit vt nerui auditꝯ eēnt duriores. Et iō origo eoꝝ postremo cerebri fuit ꝓpinquior: ⁊ neq̄z oculi musculis vnus suffecit neruus: ⁊ musculoꝝ tēpoꝝ nerui multiplicati fuerunt, nisi q̄r foramini oculi m̄lta nec̄ia fuit amplitudo, ꝓpterea ꝙ neruus v̄tutē afferēs visus, multa idiguit grossitudine, ideo q̄r ei nec̄ium fuit vētrem hr̄e, nō ergo os qȯ ad cōprehēdendū oculū est ꝑforatum, multa foramina tolerare potuit. T̄pis v̄o neruis multa

h A. ꝯcauitatez.

i A. penetrat in foramine creato apȯ angulus lachrymalem magnum.

k A. gene.

l A. gene.

m A. i radice carnosa dentiū inferiorum.

n A. in duobus diuiditur.

o A. ad ꝑtes alchad.

fuit durities neccīa: sed grossitudine multa nō indi/
guere: imo grossitudo eēt faciens motus difficulta
tem, ⁊ ēt egressio quā in osse duro petroso hñt, fora
mina pōt tolerare multa. Par vero sextū, a postre/
mo orit̄ cerebri cū qnto ꝯtinuū, ⁊ cuȝ eo pāniculis
⁊ ligamētis ligatuȝ, ac si eēt vnꝰ neruus, deinde se/
parat̄ ab eo, ⁊ egredit̄ a foramīe qꝺ est in extremi/
tate [a] ⌈adorē⌋ qꝺ laude similat̄. Et ipm qdeȝ añqȝ
egressuȝ eēt, iam in tres diuisum fuit ptes que oēs
sil̄ ab hoc egrediunt̄ foramīe. Una eaꝝ ad gule mu
sculos suo ꝑtendit̄ itinere, ⁊ ad lingue radicē ꝑpea
vt par septimuȝ in ipsoꝝ adiuuet motu. Et ps scđa
ad musculos descēdit spatule: ⁊ eiꝰ qꝺ est circa eā:
⁊ ipsius pl'm in musculo spargit̄ lato qui est super
spatulā: ⁊ hec qdē ps est magne q̄ȝtitatis, ⁊ suspēsa
penetrat donec ꝑueniat ad qꝺ dirigit̄. Pars vero
tertia que maior est ex tribꝰ ptibus, ad viscera de/
scēdit in ascēsione vene subetice, ⁊ est illi annexa, ⁊
cū ea ligata, ex qua [b] ⌈cū in rectitudine est epiglot
sepant̄ rami⌋ qui ad musculos veniūt epiglotales,
quoꝝ capita sunt ad supiora q epiglotim, ⁊ ipsius
eleuāt cartilagines. Quūqȝ epiglotim ptranseūt,
ex eis ascēdūt rami, qui ad musculos vadūt capita
ad iferiora hñtes: ⁊ ipsi sunt q ad cymbalarim clau
dēdam sunt neccīj, quū ad inferiora trahere neccīum
est. ⁊ pp hoc vocant̄ nerui retro redeūtes. Hic autē
neruus retro rediens non egressus fuit a cerebro ⁊
nō a nucha, nisi ꝓpterea ꝙ si a nucha ascēderēt ab
ipsoꝝ ꝑncipio subirēt trāsuersi ⁊ nō recti, ⁊ ad infe
riora attractio cū eis nō ꝑueniret ꝫm actionē decē/
tem. Et ipsi qdē non de sexto pari creati fuerūt. nisi
ꝓpterea ꝙ illud qꝺ ex neruis est molle, aut molli vi
cinū. s. illud qꝺ fuit ex eis añqȝ sextū iā in musculis
faciei ⁊ capitis: ⁊ in eo qꝺ est in eis fuit diuisuȝ: ⁊ se/
ptimuȝ ēt, nō ꝫm rectitudinē descēderet, quēadmo
dū sextū descēdit, imo ꝓculdubio trāsuersitas eos
comitaret̄: ⁊ ꝓpterea ꝙ illud quod ascēdit ⁊ redit,
qñqȝ idiget re firma cui initat̄ ad silitudinē girgil/
li, vt sup ipsam reuoluat̄ ascēdēs: ⁊ ex ea adiuuet̄,
vt sit situs durus, ⁊ fortis, ⁊ leuis. ⁊ iuxta positꝰ nō
fuit ibi ad h̄ idoneū sic̄ arteria maior. Et illꝺ qꝺ ex
istis ramis a sinistra ascēdit hāc iuenit arteriā ipsa
recta ⁊ grossa q̄ sup eā reflectit̄ nō multa indigens
firmitudine. A dextra vero ascēdēti: h̄ nō vicinat̄ ar
teria ad modū ꝑmi: ſȝ vicinat̄ ei, postq̄ȝ iā accidit ei
paruitas pp ramoꝝ diuisionē, q iā ex eo egressi fue
rūt: cui ēt iam defuit rectitudo in situ, q2 trāsuersatꝰ
fuit ad asellā declinādo: fuit ergo neccīum vt ipsi re
aliq̄ affirmarent̄ cui initerent̄ cū ligamētis, in qbꝰ
rami stringerent̄: iō vt ꝑ ipsos illud qꝺ defuit ex re
ctitudine ⁊ grossitie in situ corrigeret̄. Et sapiētia
qdē in hos redeūtes ramos elōgādo est, vt talis q̄/
lis est hec suspēsio, ꝓximi fiant, ⁊ ꝓpelōgationem a
ꝑncipio fortitudinē h̄eant ⁊ duritiē: Ex neruis aūt
redeuntibus fortior est ille qui in duabꝰ musculoꝝ
epiglotis spargit̄ tunicis cū alijs neruoꝝ adiuuan
tiuȝ ramis, postea illud qꝺ ex hoc remanet neruo,
descēdit, a quo rami sepant̄, q in pāniculis spargū
tur diaphragmatis ⁊ pectoris: ⁊ in musculis ipsiꝰ:
⁊ in corde: ⁊ in pulmone: ⁊ in venis: ⁊ in arterijs, q̄
ibi sunt. Illud vero qꝺ remanet penetrat ī diaphrag/
ma: ⁊ associat̄ ei qꝺ ex pte tertia descēdit, ⁊ in pāni
culis spargit̄ visceꝝ, ⁊ ꝑuenit ad os latū. Septimi
aūt paris origo est a termino cōi, qui est inter cere/
brū ⁊ nuchā cuius pl'm īcedit se in musculis spargē
do linguā mouētibus, ⁊ in musculis iter peltalem,
⁊ os laude cōibus: ⁊ est cū ipsius residuum in alijs
spargit̄ musculis, qui huic musculo sunt vicini: nō

[a] A. alderazi.

[b] A. ⁊ quū opponit̄ epigloti se//pant̄ ab ea rami

tamē semp est istud: ⁊ ꝓpterea ꝙ alij nerui ad alias
reducti fuerūt necitates: ⁊ neqȝ fuit bonū vt forami
na in interioribꝰ, neqȝ in iferioribꝰ multiplicarent̄:
fuit melius vt ad lingue motū neruus ab hoc loco
veniret: q2 ipsius sensus iam ei ab alio venit loco.

¶ De anatomia neruorum nuche ⁊ colli, ⁊ vijs eo/
rum. Cap. III.

NErui ex nucha nascētes qui ꝑ col
li vadūt spōdiles, octo sūt pa
ria. Unius paris egressio a duobꝰ est
spōdilis ꝑme foraminibꝰ, qꝺ in capitis
musculis solū spargit̄: ⁊ est paruum, ⁊
minutū: qm̄ melius fuit vt locus a quo egredit̄ sit
angustus quēadmodū in cap̄ de ossibꝰ diximus. Et
scđi qdē paris egressio est iter spōdilem ꝑmā. ⁊ secū
dam. s. foramē in loco vel cap̄ de ossibus noiatū, cu
ius pl'm capiti tāgendi sensum defert. trāsuerse eniȝ
ad id qꝺ in spōdilibus est supremū ascēdit, ⁊ ad an
teriora reflectit̄: ⁊ sup tunicā extrinsecā auriū spar
gitur. Et ꝙ par ꝑmuȝ minus facit ꝓpter sui parui/
tatē ⁊ abbreuiationē ob quā expandi expedite non
poterat, ⁊ dilatari in locis qui sequunt̄ ipm cōple/
te emēdat. Qꝺ aūt ex hoc remanet pari ad muscu
los qui sunt in posterioribꝰ colli, ⁊ ad musculū latū
venit, ⁊ eis dat motū. Et paris tertij origo, ⁊ ipsius
egressio est a foramine qꝺ est iter scđam ⁊ tertiam.
Et vnusqsqȝ eoꝝ in duos partit̄ ramos. Ab vno
ramo spargunt̄ rami in ꝓfundo musculoꝝ qui sunt
ibi, ⁊ ꝓprie caput cū collo [c] † ⌋ mouētium:
deinde ad spōdilium ascēdūt spinas, ⁊ cū in eaꝝ re
ctitudine veniunt, ad radices tenent̄ eaꝝ: ⁊ post ad
ipsaꝝ eleuant̄ capita, ⁊ cū ligamētis miscent̄ pāni
cularibus que ab illis nascunt̄ simenijs, postea ad
partē auriuȝ reflectēdo penetrāt, ⁊ in [d] ⌈non hoie⌋
ad aures ꝑueniūt, ⁊ aurium musculos mouēt. Et
ramus scđs ad anteriora vadit donec ad musculuȝ
ꝑuenit latū. [e] ⌈Et cū h̄ qdē ꝑmū cuȝ nascit̄ miscent̄
vene ⁊ musculi⌋ qui ipm coopiunt, ꝓpterea vt in se
ipso sit fortior. Et est ēt qñ cū musculis miscet̄ tem/
poꝝ, ⁊ cū musculis aurium in bestijs. Plimuȝ tñ
sparsionis ipsius, nō est nisi in musculis maxillaꝝ.
Quarti vero paris egressio est a foramine, qꝺ inter
tertiā existit ⁊ quartā: ⁊ partit̄ sicut ille qui est an/
te ipm parte añte, ⁊ pte posterius ꝯñte: sed ps eius
que añcedit est parua: ⁊ ideo cuȝ qnto miscet̄. Et
qdā iam dixerūt ꝙ ab ea penetrant rami sicut ara/
nee tela extēsi sup venam subeticā donec [f] ⌈ad dia
phragma ꝑueniūt sepās sup duo latera diaphrag/
matis pectus in duo media partiētis incedētes.⌋
Sed eius ps maior ad posteriora reflectit̄: ⁊ in fun
do musculoꝝ ꝓfundat̄, donec ad simenia vadit, et
musculis mādat ramos: qui iter caput ⁊ collū sunt
cōes: ⁊ deinde itinere suo ad anteriora reflectendo
vadit: ⁊ cū musculis maxille, ⁊ auriū in aīalibꝰ ꝯti
nuat̄. Et dixerūt ꝙ ab eo ad dorsum descendit ra/
mus. Quinti aūt paris egressio est a foramine qꝺ
est iter quartā ⁊ qntā, qꝺ ēt in duos partit̄ ramos.
vnus ramus. s. iste qui est añs, ⁊ ipse minor ad mu/
sculos ꝑuenit maxillaꝝ: ⁊ ad musculos q caput an
teriꝰ curuāt, ⁊ ad alios musculos, qui capiti ⁊ col/
lo sūt cōes. Et ramus scđs in duos diuidit̄ ramos.
Unus ramus iter ꝑmum, ⁊ iter ramū scđm est me/
dius, ⁊ ꝑuenit ad spatule supremū, ⁊ miscet̄ cuȝ eo
qdam sexti ⁊ septimi. Et ramus scđs cum ramis
quinti ⁊ sexti ⁊ septimi miscet̄, ⁊ ad medium pene/
trat diaphragmatis. Par vero sextuȝ ⁊ septimum ⁊
octauū ab alijs ꝫm ordinē egrediunt̄ foraminibꝰ:
sed octaui egressio est a foramine cōmuni inter finē

[c] † A. in girum.

[d] A. alio aiali ab homine.

[e] A. Et hoc q̄ȝ ꝑmū ascendit miscet̄ cuȝ venis ⁊ musculis.

[f] A. ꝑueniat ad pāniculū sepantē incedētes sup duo latera pāniculi diuidentis pectus in duas medietates.

spōdilium colli, ⁊ iter pmā spōdiliuz dorsi: ⁊ eoꝝ rami vehemēti cōmiscenť mixtura. Sz plm sexti ad spatule puēit supficiē, ⁊ ps ei⁹ maior pte q̄ ē ex q̄rto, ⁊ mior pte q̄ est ex q̄nto, puēit ad diaphragma. Et plm septimi puēit ad adiutoriū: lz sint qdā ex ipsi⁹ ramis, q ad musculos capitis, ⁊ colli, ⁊ dorsi, cum ramis quinti associati vadūt, ⁊ ad diaphragma pueniūt. Sz octaui post cōmixtionē, ⁊ societatē oēs ad brachiū ⁊ aseid pueniūt, ⁊ neq̧ ē aliqs eoꝝ q ad diaphragma puēiat: sz tñ ille q ex q̄nto ad ptē manu⁹ tēdit nō trāsit spatulā, ⁊ ex septio nō trāsit adiutoriū: sz ille q a spatula puēit ad brachiū, ē ex octauo mixto cū p ramo[a] [q nascit ex spōdilib⁹ dorsi, ⁊ ad dorsū vadit. Neruí aūt isti i diaphragmate ptiti nō fuerūt, nisi nerui nuche] ppea vt ad ipm veniēs ab alto foret descēdēs loco:iō vt ei⁹ ptitio i ipo eēt melior: ⁊ p̄cipue, qr pma eoꝝ directio fuit pncipiū pāniculi pect⁹ p mediū ptientis. Et ipolē qdē erat vt nerui ad ipz a nucha directe veniret absq̧ fractura cū āgulo. Et si oēs nerui q ad diaphragma descendūt a cerebro ptēderent, ipsoꝝ plōgareť icessus: ⁊ neq̧ eoꝝ neruoꝝ ꝯtinuitas cū medio diaphragmatis posita fuit, nisi ppea q nō fuit ꝯueniēs, vt i ipso fm iustitiā ⁊ eq̄litatē spargerēť, si cū extrēitate: ⁊ nō cū medio ꝯtinuarēť: aut si cū tota ꝯtiuarēť circuitiōe: ⁊ eēt h ꝯriū vie q̄ est nec̄ia: qm̄ musculi nō faciūt aliqd moueri nisi extrēitatib⁹ suis: ppea illō qō ex diaphragmate moueť, ē illōqō ē[b] [ ] circuēs. optuit g̊ vt i ipso finirēť nerui, ⁊ nō vt i ipso icipent. Et qm̄ nec̄iuz fuit eos ad mediū vēire, oportuit nec̄io vt pēderēt. optuit g̊ vt ipsi desēderēť, ⁊ pānicul' cū munitōe tegerēť. tecti g̊ pānicul' fuerť cū munitōe desēdēte, i q̄ eis associať pānicul⁹, q pect⁹ p mediū ptiť, sup quē mixti prexerūt: ⁊ qr h⁹ mēbri opō fuit nobil', fcā fuerť neruis ei⁹ pncipia multa, ne ei⁹ opō pp aliqō destrueret nocumētū, qō vni accideret pncipio.

De anatomia neruoꝝ nuche spondiliuz, que sunt in rectitudine pectoris. Cap. IIII.

PRimi ex parib⁹ ipoꝝ egressio est iter pmā spōdiliū, ⁊ scōaz pectoris, qō i duas diidiť ptes: q̄ maior in oib⁹ muscul' spargiť costaꝝ, ⁊ musculis dorsi. Et qō remāet sup pmas costas ex tēsum pcedit: ⁊ octauo neruoꝝ colli obuiat, ⁊ sil' ad man⁹ ptēdūť dōec ad adiutoriū ⁊ spatulā pueniāt. Par ꝯo scōz a foramie egrediť, qō p̄dictū seqť foramē: c⁹ ps ad adiutoriȷ tēdit supficiē dās ei sēsū: ⁊ ipsi⁹ residuū cū aliȷs pib⁹, q̄ remāserūt aggregať, ⁊ ad musculos spatule q sup eā sunt positi, descēdunt ipsi⁹ mouētes iūcturā, ⁊ ad muscl'os pueniūt dorsi. Qui igiť ex neruis istis spōdiliū pectoris oriūť, ⁊ ramis q ad spatulā nō ptēdunť, ad musculos dorsi vadūt, ⁊ ad muscl'os q sūt iter costas puras i posterioib⁹ peetoris posita. Qui ꝯo ex spōdilibus falsarum nascunť costaꝝ ad musculos veniūt qui sunt iter costas ⁊ ad musculos vētris. Cū istoꝝ neruoꝝ preterea ramis arterie, ⁊ vene quiete currunt, ⁊ nuchā ingrediunť p loca inferiora, vñ ipsi egrediunť.

De anatomia neruoꝝ nuche alchatim. Cap. V.

NErui alchati in h cōicāt, q ps eoꝝ ad dorsi musculos puēit: ⁊ ps ad musculos vētris: ⁊ ad musculos q sť in dorso expāsi. Tria āt supiora cū neruis miscēť q a cerebro sūt descēdētes, ⁊ nō alia. Et duo paria iferiora ad ptē cruriū multos trāsmittūt ramos, cū qb⁹ rami tertiȷ paris, ⁊ rami⁹ nerui pmi ex[c] [albaniz] misceť: sz isti duo rami anche nō trāseūt iūcturā: sz in ipsi⁹ spargūť muscul' ⁊ illi eos ptranseūt icedēdo ad crura. Neruoꝝ aūt cruriū ⁊ pedū fora a neruis manuū sepať i h, q nō oēs ꝯiūgūť, ⁊ ꝯclināt sbmersi icedēdo ad occultū: nō. n. ē fora ꝯtinuitatis adiutoriȷ cū spatula, sic fora cōtinuitatis coxe cū ancha: neq̧ ei⁹ ꝯtinuitas cū origie suoꝝ neruoꝝ, sic ꝯtinuitas ipsi⁹ cū suoꝝ neruoꝝ origine. Et isti qdē nerui ad ptē cruris diūsis tēdūt itinerib⁹. Sūt. n. ex eis q occultāť, ⁊ sūt ex eis q manifestanť, ⁊ sūt ex eis q submergunť sub musculis coopti. Et qr musculi q a pte ossis femoris oriunť vias ad vtrosq̧ pedes nō habuerūt a posteriorib⁹ corpis: neq̧ ab occulto coxaꝝ: ppea q sunt ibi musculi multi, ⁊ vene, factū fuit, vt ps neruoꝝ q sunt pprȷ musculoꝝ q sūt i pedib⁹ curreret, ⁊ penetraret i foramie qō ad testicl'os descēdit dōec ad musculos vadat femoris, ⁊ descēdat ad musculos poplitis.

De anatomia neruoruz nuche[d] [albauim] ⁊ albosos. Cap. VI.

PRimum par ex[e] [albauim] misceť cū neruis alchati sic diximus. Alia ꝯo paria, ⁊ ipar qō ab extrēo oriť albusos i muscul' spgūť ficter], ⁊ ipi⁹ v̊ge: ⁊ i musculo vesice, ⁊ mricis: ⁊ i pānicul' vētr]: ⁊ i ptib⁹ dōestic] iteriorib⁹ ossis femor]: ⁊ i muscul' q nascūť ab osse[f] [albaui]

Caplm pmum summe quarte doctrine quinte.

Sermo de forma arteriarum.

VEne pulsatiles sūt arterie q̄ create fuerūt p̄ter vnā eaꝝ, duas hñtes tūicas: q̄ꝝ durior ē occulta: qm̄ ipa est illa q̄ pulsatiōi obuiat: ⁊ forti motui sbe spūs: q celari voluit: ⁊ ipsi⁹ receptaculū custodiēdū, ⁊ corroborādū fuit. Arteriaꝝ āt origo ē a sinistro vētricl'o duoꝝ vētriculoꝝ cordis, qm̄ dexter eoꝝ epi ē ppiqor: q̄pp optuit vt ipe pōereť occupat⁹ i attrahēdo nutrimētū exercēdo ipm.

De anatomia arterie venalis. Cap. II.

QUod in pmis a sinistro oriť vētriculo, due sūt arterie: vna ad pulmonē vadit, ⁊ i ipo ptiť: ppea vt aer attrahať, ⁊ sāguis q pulmonē nutrit a corde deferať, [g]† [ ] qr trāsit⁹ nutrimēti pulmōis ē ad cor, ⁊ a corde vadit ad pulmonē. Et h⁹ qdē ptis origo ē ex ptiū cordis sbtiliore, ⁊ vbi vene ad ipm penetrāt. q̄ ē vnā hñs tunicā ab oib⁹ aliȷs arteriȷs diūsa, ⁊ pp h vocāt ipsaz arteriā venalē. Ex vna āt creata fuit tunica, vt sit mollior ⁊ lenior: ⁊ ad dilatādū, ⁊ ad ꝯstrigēduz magis obediēs. ⁊ ad resudationē ei⁹ faciendā: q ab ea ad plmonē resudat ex sāguie sbtili vaporoso q sbe pulmōis magis ē ꝯueniēs sit apta. s. q cōplemēto digōnis i corde iā ppiqu⁹ fuit. Et neq̧ ē ei nec̄ia supfluitas digōnis. sic ea idiget sāguis q i vena currit[h] [vētrē hñte] quā mō noiabim⁹, ⁊ ppe qm̄ ei⁹ loc⁹ ē iuxta cor, ⁊ vadit ad ipm ei⁹ v̊t⁹ cal'a facile digerēs, ⁊ ēt qr mēbrū in q̊ pulsat ē raꝝ, ⁊ nō timeť quū pulsauerit i illo raro, ⁊ pcusserit, q ipsius durities ei noceat, ⁊ pp h i corpe ipsi⁹ nō tm̄ duritiei fuit nec̄ium q̧to alie idiguerūt arterie q̄ sūt[i] [ ] mēbris duris vicine. Uena āt arterial' quā dicā: lz pulmōi sit vicia: nō tñ ei vicinať nisi ipsi⁹ postremū a pte dorsi ⁊ hec arteria venal' i añte pulmōis pte spargiť: ⁊ i ipso sbmergiť q̄ iā qdē in ptes, ⁊ ramos diuisa est. Sz quū iter duas h⁹ arterie nec̄itates ꝯpatū fuit, q̄ attēdunť fm firmitudinē ⁊ lenitatē, q̄ fac̄ ei dilatationē facilē ⁊ ꝯstrictionē: ⁊ resudationē ei⁹ qō ab ea resudat, iuēieť q lenitas magis ē ei nec̄ia q̧ spissitudo ⁊ firmitudo. Aliā aūt arteriā que est maior

a A. q ex spōdilibus pectoris venit, ⁊ nō sunt diuisi ad diaphragma nisi ex istis neruis, ⁊ non ex neruis nuche q sunt sub istis.

b† A. Alia lra. non.

c A. alagiazi

d A. alagiazi.

e A. alagiazi.

f A. alagiazi.

g †A. ad pulmonem a corde.

h A. concaua.

i †A. aliȷs.

quã Aristoteles vocat orithi in p̄mis quū ex corde
orit̄, duos trāsmittit ramos: ex qb⁹ maior ī circui/
tu cordis reuoluit̄, ꝛ ī suis [a] [ꝯtīt̄]ptib⁹: ꝛ minor
reuoluit̄, ꝛ ī vētriculo spgit̄ dextro. Q̄ð āt p⁹ duos
remāet ramos, quū sepat̄ ī duas diuidit̄ ptes: vna ps
est maior, ꝛ ad descēdēdū apta: ꝛ alt̄a est mior, ꝛ ē
apta ad ascēdēdū. Et q̄ est apta ad descēdēdū crea/
ta fuit ī q̄ztitate sui sup aliā addēs, qm̄ ad mēbra tē
dit q̄ nūo sūt pl̄a, ꝛ ī q̄ztitate maiora: ꝛ hec qdē sunt
mēbra, q̄ sub corde sūt posita. Sup orithi āt eēntiā
vel egressionē tres duri ꝯsistūt pāniculi ab īteriori/
bus ad exteriora: si. n. vn⁹ aut duo fuissent, nō p̄be/
rēt iuuamētū qð ī eis q̄rit̄ [b] [neq]ipsi⁹ q̄ztitatē aut
ipsoꝝ q̄ztitates magnificādo ꝛ [c] † [ ]fierēt mo/
t⁹ pipos difficiles. Q̄ð si eēnt q̄tuor fierēt valde pui
ꝛ destrueret̄ iuuamētū eoꝝ: ꝛ si ī suis q̄ztitatib⁹ ma
gni fierēt, viā coāgustarēt. Uenal̄ arteria duos hꝫ
pānicl̄os ad īteriora ꝺclinātes, ꝛ duo qdē suffecerūt:
q2 nō ē ibi tm̄ necitas [d] [bñfaciēdi formā q̄ztū ē h: ī
s̄btiliādo ꝯo ē ibi pl⁹ necitas]iō vt fumosū vaporē
expellē sit facile ꝛ sanguinē ad pulmonē euntē [e] [in
parte orithi que ex duab⁹ partibus est ascendēs.]

De anatomia arterie orithi ascendētis. Cap. III.

Pars aūt q̄ a duab⁹ orithi ē ascēdēs ī duas
diuidit̄ ptes: q̄ꝝ maior ad ptē [f] [lebria
ti]ascēdēdo tēdit, deide ad ptē trāsuersat̄ dex
trā, dōec ad carnē laxā moro sil̄eꝫ puēit, q̄ ē ibi: Et ī
tres diuidit̄ ptes, q̄ꝝ due, sūt due arterie q̄ [g] [subete/
ni]vocāt̄: ꝛ ad dextrā ꝛ ad sinistrā cū duab⁹ ascen
dit guidegis ꝓfūdis, q̄s postea noiabim⁹: ꝛ ī diui/
dēdo cū eis associāt̄, sic post referem⁹. Pars āt ter
tia ī thorace spargit̄, ꝛ costis p̄mis: ꝛ ī sex spōdilib⁹
colli supiorib⁹: ꝛ ī ptib⁹ furcule, dōec ad cap̄ puenit
spatule: postea exinde ad manuū ptrāsit mēbra: ps
ꝯo minor ex ptib⁹ orithi ascēdēs ad ptem aselle va
dit, ꝛ diuidit̄ sicut ps tertia maioris partis.

De anatomia duaꝝ arteriarum que [h] [subeteni] vocantur. Cap. IIII.

Utraqueꝫ duaꝝ arteriaꝝ q̄ [i] [sube
teni]vocāt̄ quū ad collū
puēiūt ī duas sepant̄ ptes: ptē añriorē ꝛ po/
steriorē. Añrior ꝯo ps ī duas seq̄strat̄ ptes: occl̄tā:
q̄ ad liguā tēdit, ꝛ ad musculos occultos: q̄ sūt mu
sculi mādibule īferioris. Et ptē q̄ māifestat̄, ꝛ ascē/
dit ad illð qð est corā duab⁹ aurib⁹, ꝛ ad musculos
tēpoꝝ, ꝛ ptrāsit eos postq̄ꝫ ī eis reliqt ramos mīl̄tos
ꝛ ad capitis cacumē tēdit: ꝛ obuiāt sibi dextre eaꝝ
exñtes cū extrēitatib⁹ sinistre. Pars āt posterior in
duas diuidit̄ ptes, q̄ꝝ mior pl⁹ ad posteriora eleuat̄,
ꝛ ī muscul̄ q̄ capitis sūt ꝯtinētes iūcturā spargit̄. Ex
q̄ ēt est qð ad basim postremi cerebri tēdit ī foramē
igrediēs magnū qð ē apð [k] [dorē laude.]Maior āt
corā foramie in foramie petroso ad rethe īgredit̄:
imo rethe ex ea texit̄. s. ex vēis ī vēis, ꝛ tunicis sup
tunicas, ꝛ rugis sup rugas: ita vt nēo ex eis vnā so
lā apphēdē possit: nisi cū alia ꝯtinuā, ꝛ cū ea ligatā
sic rethe, ꝛ spargit̄ ad añriora ꝛ posteriora ad ꝺxte
rā ꝛ sinistrā: ꝛ vadit p totū rethe: deide aggregat̄ ex
ea par: sic erat añ, ꝛ forat̄ ei pāniculus, ꝛ ascēdit ad
cerebꝝ, ꝛ spgit̄ ī ipo ī pāniculo s̄btili, postea īteri⁹ ī
cerebro ī suis vētricul̄, ꝛ siphac vētricl̄oꝝ ipsi⁹ [l] [ꝛ
ramoꝝ suoꝝ orificia sibi obuiāt que ibi ascenderūt
queādmodū ramoꝝ vēaꝝ orificia nō pulsatiliū q̄ ꝺ
scēderūt. Nō āt fcā fuerūt ista ascēdētia ꝛ illa ꝺscēdē
tia: nisi ppea q̄ illa sūt rigātia]ꝛ fūdētia sāguinē qm̄
melior ex sitib⁹ suoꝝ vasoꝝ rigātiū ē, vt eoꝝ extrēi/
tates sint capita ad īferiora hñtes: sꝫ ista iuuamētū
p̄stat īdādo spm̄: ꝛ spūs qdē ē s̄btil̄ ad supiora mo/
bilis. Et nꝫ est necē suoꝝ vasoꝝ capita ad inferiora
reducē dōec fūdāt, imo si h̄ fieret: mīl̄ta īde puēiret
effusio sāguis q̄ ei associat̄, ꝛ difficl̄tas mot⁹ sps in
eis, qm̄ ipsi⁹ mot⁹ ad supiora ē facilior, ꝛ pp illð qð
ī spū existit ex motu ꝛ s̄btil̄ [l] sufficī eo q̄ ex ipo ad ce
rebꝝ vadit illð qð ē necē vt calefaciat ipꝫ. [m] [Et s̄b
cerebro qdē ñ fuit expāsū rethe: nisi vt redeūdo īce
dat sāguis q̄ ē ī arteria, ꝛ sps q̄ ī ea existit ꝛ ꝯpl̄oni
cerebri p⁹ digōnē sil̄et̄. ꝛ deide sꝫ ordinē ad cerebꝝ
vadat.]Et rethe qð īter os ꝛ pāniclꝫ duꝝ ē positū.

De anatomia ptis orithi descēdētis. Cap. V.

Pars āt orithi descēdēs p̄mū s̄m rectitudi
nē īcedit dōec sup q̄ntā mittit̄ spōdi/
lē c⁹ sit⁹ capitis cordis situi est opposit⁹: ꝛ ibi q/
dē est pulmo sic accubitatio, ꝛ sustētamētuꝫ ipsi ad
hoc, vt īter ipm ꝛ ossa dorsi sepōnē faciat. Ueri q̄ꝫ
quū ad hūc puēit locū ab eo ad dextrā ꝺcliat, ꝛ nō
s̄m rectitudinē trāsit, deide cū pānicul̄ appēsus īce
dit quū ad diaphragma puēit, ne ipꝫ coāgustet. Et
hec qdē arteria descēdēs quū ad spōdileꝫ. 5. puenit
ad īferiora trahit̄ extēdēdo se supra dorsū, dōec ad
os puenit qð ē [n] [ex albaui.]Et quū ē ī pectoris re
ctitudie trāsit īde, ꝛ dimittit ibi ramū s̄btilē puūꝫ, ꝛ
dispgit̄ ī receptaculo pulmōis qð ē ex pectore, ꝛ p/
ueniūt extrēa ipsi⁹ ad cānā pulmonis: ꝛ ipa qdē nō
cessat dimittēdo ī oib⁹ spōdilib⁹ p q̄s vadit ramū, q̄
īter costas ꝛ nuchaꝫ īcedit. Quūq̄ꝫ ptrāsit pect⁹ ex
ea due diuidunt̄ arterie, q̄ ad diaphragma pueniūt,
ꝛ ī ipo a ꝺxtra spgūt̄ ꝛ a sinistra. Deide dimittit ar
teriā c⁹ rami ī stō ꝛ ep̄e ꝛ splene spgūt̄, ꝛ ipsi⁹ rami
ab ep̄e egrediūt̄, ꝛ ad vesicā vadūt. Et postea orit̄
arteria q̄ ad [o] [gedeguil]q̄ sūt ī circuitu minutoꝝ īte
stinoꝝ ꝛ colō vadit. Deide p⁹ hos tres ab ea sepant̄
rami: q̄ꝝ mior reni sinistro ppi⁹ ē, ꝛ ī ipi⁹ spgit̄ [p] [fa
scijs]ꝛ ī corpib⁹, q̄ ipm circūdāt, ꝛ eis iuuamētū p̄
bet dādo eis vitā. Alij aūt duo ad duos vadūt re/
nes: iō vt [q] [cū]eis ren sāguis aq̄sitatē trahat qm̄ mīl̄
totiēs a stō ꝛ ītestis sāguinē trahūt nō puꝝ. Postea
ꝯo due sepant̄ arterie q̄ ad testicl̄os vadūt: sꝫ q̄ ex
eis ad testiculū puēit sinistrū [r] [ei sp associat̄ q̄ ad re
nē puēit sinistrū: Jmo forsitā ē, quū ñ ē illð qð ad si/
nistrū puēit testiclꝫ, nisi tm̄ ex rene sinistro. Et ei⁹ q̄
ad ꝺxtrū puēit testiclꝫ origo, sp ex maiore arteria:]
ꝛ raro ꝯtigit vt cū aliq̊ ei⁹ q̄ ad ꝺxtrū puēit renē as/
societ̄. Postea ab hac arteria maiore due sepāt̄ ar
terie q̄ ī vijs vēaꝝ spgūt̄, q̄ ī circuitu recti sūt ītestini
ꝛ rami q̄ ī nucha spgūt̄, ī foramia spōdiliū egrediū
tur, ꝛ vene q̄ ad duo vadūt ilia, ꝛ alie q̄ ad testicl̄os
vadūt. Ex isti⁹ autē sūma par egredit̄ puum qð ad
[s] [vuluā]vadit p̄ter illð qð noiabim⁹ postea. ꝛ istð
est ī viris ac mīl̄ierib⁹: ꝛ miscēt̄ cū eis vene ñ pulsa
tiles. Postea h̄ maior arteria quū ad finē puēit spō/
diliū, diuidit̄ cū vēa nō pulsatili: q̄ sibi associat̄ sic di
cem⁹ ī duas ptes s̄m silitudinē laude ī scriptura gre
ca h̄ mō. Λ. Una ps eaꝝ dextrat̄, ꝛ altera sinistrat̄:
q̄ꝝ vnaq̄q̄ꝫ sup os [t] [albaui]eqtat vadēs ad coxas.
Uerūtñ añq̄ꝫ ad coxas puēiat vnaq̄q̄ꝫ ipaꝝ venā di
mittit que ad vesicā tēdit [u] [ꝛ ad sumē ꝛ sibi apð su
mē]obuiāt: ꝛ ī nō natis māifeste apparēt, sꝫ ī cōpletis
eaꝝ extrēa iā siccata fuerūt, ꝛ radices remāserūt eaꝝ.
Et ab ipis qdē diuidūt̄ rami q̄ ī muscul̄ spgūt̄ q̄ sup
os [x] [albaui]sūt positi. Et illð qð ad vesicā puēit ex
eis ī ea ptit̄, c⁹ extrēa pueniūt ad vgā: ꝛ ipi⁹ residuū
ī mīl̄ierib⁹ vadit ad mr̄icē, ꝛ ē par puū. Due ꝯo ad
pedes descēdētes, ī coxis ī duos diuidūt̄ ramos ma/
gnos. s. siluestrē ꝛ dōesticū, ꝛ ī siluestri ēt ē decliatio
ad dōesticū, ꝛ ramos ī muscul̄ q̄ sūt ibi positi, dimit
tit: postea ꝺscēdit ꝛ decliat ex eo ad añriora ramus

a A. diuiditur.

b A. nisi.

c † A. tunc.

d A. ad decēter claudēdū, q̄ztuꝫ hic: imo necessi/tas ibi est debi/lior plus.

e † —— A.

f A. alleba.

g A. subetice.

h A. subetice.

i A. subetice.

k A. cōmissuraꝫ laude.

l A, ꝛ obuiāt orificijs ramoꝝ suorū, q̄ iā puificati sunt valde orifi/cia ramoꝝ vēaꝝ nō pulsatiliuꝫ, q̄ descēderunt: Et ista qdē ascende rūt, ꝛ illa descen derūt, qm̄ illa sūt rigantia.

m A. Et pp hoc sub cerebro qdē fuit expāsum re/the, vt submini/stret ei paulatiꝫ sanguis arteria lis, ꝛ spūs in eo: ꝛ assil̄et cū com pl̄one cerebrali post digōnē, dei de cū gradatiōe ad cerebꝝ vadat

n A. ex albagiazi

o A. gedauel.

p A. circūuolu/tionibus.

q A. ex.

r A. associat̄ frustū ei⁹, qð puēit ad renē sinistrū. Jmo fōtasse ori go ei⁹, que pue/nit ad testiculuꝫ sinistrum: ꝛ ex re nē sinistro tātū. Et origo ei⁹, q̄ puēit ad dextrū semp est ab arte rijs magnis.

s A. ad membra genitalia.

t A. alagiazi.

v A. ad vmbili/cum, ꝛ sibi apð vmbilicum.

x A. albagiazi.

magnus iter pollicẽ ⁊ idicẽ, ⁊ qđ remãſit occultat̃.
Et ipe qdẽ i plimo ptiũ pedis penetrãt tẽſe ſub ra
mis venaꝝ nõ pulſatiliũ q̃s poſtea noiabimꝰ. Ex
his ãt pulſatilibꝰ ſũt, q̃ nõ pulſatilibꝰ nõ aſſociant̃.
ſic due q̃ ab epe[a] [adſumẽ in corpibꝰ nõ natoꝝ pue
niũt: ⁊ ramꝰ pulſatil' nõ pulſatili ſilis, ⁊ pulſatil' que
ad ſpõdilẽ penetrat qntã, ⁊ aſcẽdẽs ad leebeti, ⁊ đ/
clinãs ad aſellã, ⁊ due ſubeteni, q̃ ſpgũt̃ i rethi, ⁊ in
ſecũdina: ⁊ illa q̃ puenit ad diaphragma: ⁊ illa que
ad epar cũ ſuis penetrat ramis.] ⁊ illa q̃ ad ſtõm, ⁊
epar, ⁊ ad ſplenẽ, ⁊ iteſtia vẽit: ⁊ ille q̃ de mirach vẽ
tris deſcẽdũt, ⁊ vene q̃ ſũt i oſſe [b] [albaui] ſolũmõ.
Cũq₃ arteria vene aſſociat̃ nõ pulſatili, ſup dorſum
eqtat arteria ſup venã nõ pulſatilẽ, ppea vt ig̃bilíꝰ
ãboꝝ ſit deferẽs nobilíꝰ. In mẽbris ãt manifeſtis
arteria ſb vena nõ pulſatili ſbmergit̃, iõ vt ſit mag]
coopta, ⁊ mag] tecta: ⁊ ſit vẽa nõ pulſatil' ſic clipeꝰ
ei. Arterie ãt nõ fuerũt venis aſſociate niſi pp duas
res: vna ẽ, vt vene pãnicul' ligẽt̃, q ſũt coopiẽtes ar
terias, ⁊ [c] [geſcãt vene i villis mẽbroꝝ iter que va
dũt.] Et altera eſt, vt vnaq̃q₃ illaꝝ alteraz ibibat.

Sũma qnta de venis q̃ qnq₃ ꝯtinet capl'a.

Sũme qnte qđ ẽ đ mõ vẽaꝝ nõ pulſatiliũ. Cap.I.

OMnium ãt venaꝝ qetaꝝ origo eſt ab
epe. Et qđ i pmis ab epe ori
tur ſũt due vene, vna a pte ipſius ꝯcaua orit̃,
cuius maius eſt iuuamẽtum in attrahẽdo ad epar
nutrimẽtu₃, ⁊ vocat̃ porta. Et altera orit̃ a pte eiꝰ
gibboſa, cuius eſt iuuamẽtũ nutrimẽtũ ab epe mẽ/
bris deferre, ⁊ vocatur [d] [ventrem habens.]

De anatomia vene que vocatur porta. Cap.II.

INcipiemus vene q̃ porta vocat̃ a/
natomiã. Et dicemꝰ ꝙ
porte extrẽitas q̃ i epis ſbmergit̃ vẽtricul', in
pmis i qnq₃ didit̃ ptes: ⁊ ramos a ſe emittit, donec
ad gibboſas epis puẽit extrẽitates, ex qbꝰ vna ve/
na ad fel tẽdit. Et iſti qdẽ rami ſt̃ ſic arboris radi/
ces q̃ ad fũdũ origis ipaꝝ vadũt. Extrẽitas xo q̃
eiꝰ ꝯcauitatẽ ſeqt̃ cũ ab epe egredit̃ in.viij. diuidit̃
ptes q̃rũ due ſt̃ pue, ⁊ ſex ſt̃ maiořs. Et vna qdẽ ex
duabꝰ miořibꝰ cũ pte iteſtini cõtinuat̃, qđ duodenũ
vocat̃: ad h̃ vt ab eo nutrimtũ attrahat, ⁊ ab eo ẽt
iã diuiſi fuer̃t rami q ſepati fuer̃t i corpe qđ vocat̃.
[e] [encharas.] Et ps ſa i iferiořibꝰ diuidit̃ ſtõi apđ
portanariũ q, ẽ os ſtõi iferiꝰ, iõ vt nutrimtũ trahat.
Una ãt ſex remanẽtiũ ad ptẽ ſtõi latã tẽdit, ad ipiꝰ
ſupficiẽ. [f] [mãifeſtã] nutriẽdũ. Occl'tũ nãq₃ ſtõi p/
mũ nutrimtũ qđ ẽ i ipo tãgit, ⁊ ex eo p tactũ nutrit̃
Et ps ſa ad ptẽ puẽit ſplenis ad ſplenẽ nutrieñ. a q̃
añq₃ ad ſplenẽ nutriẽdũ pueniat ſepant̃ rami q cor/
pꝰ qđ. [g] [encharas] vocat̃ ex clariore eiꝰ pte qđ in
ipo penetrat ad ſplenẽ, nutriũt, deide puẽit ad ſple
nẽ: ⁊ ex ipa cũ eo ꝯtinua reũtit̃ ramꝰ magnꝰ q i latꝰ
ſtõi ſiniſtrũ ad ipm nutriẽdũ ptit̃. Et quũ illđ qđ ex
ipa penetrat i ſplenẽ, i medio põit̃, aſcẽdit ex ea ps
⁊ deſcẽdit ex ea ps. Et ex aſcẽdẽte qdẽ ſpgit̃ ramꝰ i
medietate [h] [ſtõi] ſupiore ad nutriẽdũ ip₃: ⁊ altera
ps i ſplene ad ipm nutriendũ. Et ps altera egredit̃
dõec ad ſtõi puẽit gibboſitatẽ: deide i duas ptit̃ par
tes. vna ps i mãifeſto ſiniſtri ſtõi ſpgit̃ [i] † [ ]
⁊ alt'a ad os ſtõi ſbmergit̃ ad ſupfluitatẽ põticã ace
toſam chol'e nigre ibi ꝓijciẽdã, q̃ cu₃ ſupfluitatibꝰ
egredit̃, ⁊ os ſtõi titillat titillatiõe deſideriũ excitã
te, ⁊ iã ipſã añ noiauimꝰ. Pars xo ex ea deſcẽdẽs
in duas ẽt didit̃ ptes, vniꝰ q̃ꝝ rami i iferiore ſplenis
medietate didũt̃ ad ipm nutriẽdũ: Et alt'a ad [k] [re/
ticulũ] vadit ⁊ i ipſo ad ipm nutriẽdũ. Et ps tertia
ex ſex pmis ad latꝰ vadit ſiniſtrũ, ⁊ i oĩbꝰ vijs vẽaꝝ

a A. ad vmbili/cũ i corpibꝰ embrionũ pueniũt ⁊ ramꝰ pulſatilis vene, ⁊ pulſati/les q̃ ad ſpõdilẽ penetrãt qntã: ⁊ aſcẽdẽs ad allebe: ⁊ đclinãs ad aſellã: ⁊ due ſu/betice q̃ ſpargũ/tur in rethi, ⁊ il/la q̃ peruenit ad diaphragma, et illa q̃ ad ſpatulã cũ ſuis penetrat ramis.

b A. albagiazi.

c A. Et geſcãt in eo qđ eſt inter ea ãbo ex mẽbris. Alia lr̃a. Et ge/ſcãt in eo qđ eſt inter ea ambo, ⁊ ſuper membra.

d A. concaua.

e A. bancharas.

f A. exteriorem.

g A. bancharas

h A. ſplenis.

i † A. vt nutriat ipſum.

k A. zirbum.

que i circuitu recti ꝯſiſtũt iteſtini ſpgit̃, ad ſuggẽdũ
illđ qđ ex reliquijs nutrimẽti ẽ i ſtercore. Et ps q̃r/
ta ex ſex ad modũ capilloꝝ ſepat̃, ex qbꝰ ſt̃, q i mãi
feſto dextri gibboſitatꝭ ſtõi oppoſiti pti q̃ i ſiniſtro a
pte ſplenis ad eũ vẽit, ſpgũt̃: ⁊ ex eis ſũt q̃ [l] [a dex/
tra reticuli pte] vadũt, ⁊ i ipſo ſpgũt̃ oppoſiti pti q̃
ad ipm a pte ſiniſtra vẽit ex ramis vene ſplenetice.
Quita xo ex ſex i [m] [gedeguil] ſpargit̃ q̃ ſũt i cir
cuitu iteſtini colõ ad nutrimentũ ex eo ſumẽdũ. Et
ſexta eſt ſicut hec, ⁊ ipſius plimu₃ in circuitu ieiuni
ſpgit̃, ⁊ qđ remanet in circuitu [n] [tunicaꝝ minuta/
rũ] ⁊ cũ monoculo ꝯtinuat̃, ⁊ trahit nutrimẽtum.

De anatomia vene [o] [habentis ventrem] ⁊ eius
que ex ea aſcendit. Cap.III.

SEd vẽtrẽ hñtis radix i pmis i ipſomet epe
ſpgit̃ i ptes q̃ ſũt ſic capilli ad attrahẽ/
dũ nutrimentũ a [p] [ptibꝰ] porte q̃ ẽt ſic capilli
ptiunt̃. [q] [Partes xo vẽtrem hñtis] a gibboſitate
epis ad ipſiꝰ vẽtrẽ ſũt veniẽtes. Et rami qdẽ porte
ſũt veniẽtes a ꝯcauitate epis ad eiꝰ vẽtrẽ, poſtea eiꝰ
ſtipes apđ epis eleuat̃ gibboſitatẽ, ⁊ in duas didit̃
ptes: vnã aſcẽdẽtẽ, ⁊ altera deſcẽdentẽ. S₃ aſcẽdẽs
ex ea rũpit diaphragma: ⁊ penetrat i ipm, ⁊ duas ĩ
diaphragmate dimittit vẽas, q̃ i ipo ſpgũt̃, ⁊ dãt ei
nutrimẽtũ: deide caſſule cordis opponit̃: cui ml'tos
trãſmittit ramos q ad modũ capilloꝝ didunt̃, ⁊ eã
nutriũt. Et poſtea i duas didit̃ ptes: q̃ꝝ vna q̃ eſt
magna puenit ad cor: ⁊ i ipm penetrat apđ dextrã
cordis aurẽ. Et h̃ qdẽ vẽa venis cordis maior exit,
⁊ nõ eſt hec vẽa alijs venis maior, niſi ppea ꝙ alie
vene ſũt ad aerẽ attrahẽdũ: ⁊ h̃ ẽ ad nutriẽdũ: ſ₃ nu
trimẽtũ g̃ſſius ẽ aere: optuit g̃ vt eiꝰ penetratio eẽt
ãplior: ⁊ [r] [illđ] i q̃ ſtat eẽt maius. Et huic qdẽ quũ
cor igredit̃ tres creãt̃ pãniculi: q̃ꝝ [s] [fiſſure] ſũt ab
exteriořibꝰ ad iteriora, ppea vt cor attrahat quum
trahit̃ ab eis nutrimẽtũ, ⁊ poſtea ñ reũtat̃ quũ dila
tabit̃. Et hi qdẽ pãniculi oĩbꝰ alijs pãnicul' durio/
res ſt̃. Hec ãt vẽa i oppoſito cordis [t] † [apđ extẽſio
nẽ eiꝰ] tres dimittit vẽas: q̃ꝝ vna ab ea ad pulmo/
nẽ vadit apđ arteriaꝝ originẽ, naſcẽs iuxta ſiniſtrã
⁊ i vẽtriculo dextro ad pulmonẽ reflectit̃. Et ipa q
dẽ ia₃ creata fuit duas ſic arteria hñs tunicas: ⁊ iõ
eã arterialẽ vocãt venã. Primũ ãt iuuamẽtũ i h̃ exi
ſtit, vt ſit illđ qđ ab ea reſudat ſãguis i vltio ſbtilis,
pulmõis ſbe ſilis paꝝ, qm̃ paꝝ ẽ ex q̊ ſãguis h̃ a cor
de exiuit, n₃ i eo tal' exit digõ q̃lis eſt eiꝰ q ad arteriã
effũdit̃ venalẽ. Et ſm exit iuuamẽtũ, vt i ea ſãguis
ml'tũ digerat̃. Scđa xo ex his tribꝰ ptibꝰ i circui/
tu cordis reuoluit̃ poſtea i iteriořibꝰ ipſiꝰ ingredit̃
ad ipm nutriẽdũ. Et h̃ qdẽ eſt, quũ fere vẽa vẽtrẽ
hñs vẽit vt ſbmergat̃ apđ aurẽ dextrã itrãs ad cor
ſ₃ ps tertia i hoĩbꝰ ꝓpe ad ptẽ decliat ſiniſtrã. deide
vadit ad qntã ſpõdiliũ pectoris, ⁊ ſup eã accubitat̃
⁊ i octo coſtis iferiořibꝰ ſpgit̃, ⁊ i eo qđ ipſas ſeqt̃
ex muſcul', ⁊ alijs corpibꝰ. Ex ea xo q̃ ex hñte ven
trẽ pꝰ tres penetrat ptes, quũ ptẽ ptrãſit cordis aſcẽ
dẽdo, ſpgũt̃ i ſupmo pãnicli pectꝰ p mediũ ptiẽtis,
⁊ i ſupmo capſule, ⁊ i carne laxa, q̃ moꝝ vocat̃ ptes
capillares. poſtea apđ furcule ꝓpinqtatẽ duo ab ea
ſepãt̃ rami: q̊ꝝ ãbo ad ptẽ furcule trãſuerſi icedũt.
⁊ q̃ztũcũq₃ plus vadũt, adiuicẽ elõgãt̃, ⁊ fit vnuſq̃
q₃ ramꝰ ex eis duo rami. ſ. vnꝰ i vnoq̊₃ latẽ, deſcẽdẽ
tes ſup extrẽitatẽ thoracis a dextra ⁊ ſiniſtra, dõec
ad [u] [epigloti] pueniũt, ⁊ i ſuis itineribꝰ ramos di/
mittũt, q i muſcul' ſpgunt̃, q iter coſtas exñt, q̊ꝝ ori
ficia vẽaꝝ obuiãt orificijs q̃ i ipis penetrãt, ⁊ egre
dit̃ ide collectio ad muſculũ pectoris extrinſecum.
Quunq₃ ad [x] [epiglotale] pueniunt egredit̃ ab eis

l A. ad ptẽ zirbi dextram.

m A. vijs.

n A. inteſtinoꝝ iuolutoꝝ minutoꝝ.

o A. ꝯcaue.

p A. ramis.

q A. Ramis vene concaue.

r A. vas.

s A. partitiones vel rami.

t † —— A.

v A. alchangeri

x A. alchangeri

exterius collectio ad musculos ꝯculcatos spatulā mouētes, ⁊ spgit̃ i eis, ⁊ alia collectio sub muscul' recti descēdit, ex q̃ i eis spgunt̃ ptes, q̃ꝝ extrēitates cū ptib⁹ ascēdentib⁹ ꝯtinuantur vene[a] [albauizal' quā mō noiabim⁹. Scōi]āt vniuscuiusq̄ eoꝝ, ⁊ ē par vnūq̄d̄q̄ duoꝝ impariū, q̄nq̄ dimittit ramos, vn⁹ ex eis in pectore spgit̃, ⁊ q̄tuor supiores nutrit costas, ⁊ alter ram⁹ nutrit spatulaꝝ locuz. Et alter ram⁹ ad musculos sbmersos vadit, q sūt i collo ad nutriēdū eos. Et alter ram⁹ penetrat i foramib⁹ sex spōdiliū supioꝝ q̄ sūt in collo, ⁊ īde ad caput trāsit. Et alter ram⁹ magn⁹ q illis exit oib⁹ maior, ad asellā ab vnoq̄q̄ vadit late: ⁊ i q̄tuor diuidit̃ ramos, p̄m⁹ i muscul' q sup thoracē spgit̃: ⁊ ipsi qdē sūt ex illis q spatule iūcturā mouēt. Et scōs i carne laxa, ⁊ i pānicul' q sūt i asella. Et terti⁹ eoꝝ descēdit icedēs[b] [i supmo]pectoris ad mirach. Et q̄rt⁹ oib⁹ illis ē maior, ⁊ i tres diuidit̃ ptes: vna ps spgit̃ i musculo q i cōcauitate exit spatule. Et altera ps in musculo mag̊ q est i asella. Et tertia ē maior ipis oib⁹ sup adiutoriū tēdēs ad manū, ⁊ ipa est q̄ asellata vocat̃. Et illud qd̄ ex ramis remāet p̄mis: q̄ꝝ vnū ex iparib⁹ i mltas ptitū fuerat ptes, ad ptē colli ascēdit, ⁊ an̄q̄ mltū[c] [ascēdat]i duas diuidit̃ ptes: vna ē guidez manifesta: ⁊ alt'a est guidez sbmersa. Et guidez qdem māifesta ilico cū a furcula ascēdit i duas diuidit̃ ptes q̄ꝝ vna ilico cū sepat̃ ad an̄riora tēdit ⁊ ad lat⁹: et altera vadit p̊ ad an̄riora, ⁊ descēdit, ⁊ postea ascēdit ⁊[d] [reuoluit̃ sup furculā: deide eleuat̃ ⁊ māifesta ascēdit]sup collū donec ad p̄mā ptē puenit, ⁊ miscet̃ cū ea, ⁊ fit ex eis guidez māifesta q̄ est scita. Verūtñ an̄q̄ cū ea misceat̃ sepant̃ ab ea[e] [due ptes: q̄ꝝ vna]ad latitudinē tēdit: deīde sibi apd̄ furculā duarū obuiationū obuiāt i loco pfūdo. Et scōa i collo māifesta trāsūsat̃, ⁊ duo ei⁹ iparia: nō p⁹ h̄ sibi obuiāt. Et ex istis qdē duob⁹ [f] [iparib⁹]rami sepāt̃ araneales q sensui nō subiacēt. Ex sūma āt ramoꝝ isti⁹ scōi paris pp̄e tres vene iā sepate fuer̄t sēsu pcepte, q̄ztitatē h̄ntes: s; alie sūt nō pcepte sēsu. vna v̊o haꝝ vēaꝝ sup spatulā extēdit̃, ⁊ ipa ē q̄ vocat̃ spatularis, ex q̄ est cephalica: Et due ad duo isti⁹ spatularis latera, ipsā vsq̄ ad caput spatule sil' comitantes. vna v̊o eaꝝ ibi[g] [torquet̃ vt s̄pēs]⁊ nō ptrāsit eā: imo ibi spgit̃: s; scōa an̄rior eaꝝ eā ptrāsit ad caput adiutorij, ⁊ ibi spgit̃. Spatularis q̊z eas ābas ptrāsit ad vltimū qd̄ est i mān, ⁊ hec ē. Guidez autē māifesta: postq̄ ei⁹ duo iparia miscēt̃, i duas diuidit̃ ptes: q̄ꝝ vna occultat̃, ⁊ sepant̃ ex ea rami pui, ⁊ in mādibula spgūt̃ supiore. Et alij rami mltū maior̄s istis i mādibula iferiore spgunt̃. Ramoꝝ āt duoꝝ modoꝝ ptes i circuitu ligue spgunt̃, ⁊ i māifesto ptiū musculoꝝ q sūt ibi positi. ⁊ ps altera māifestat̃: ⁊ i locis q sequūt̃ caput ⁊ aurē spgit̃. Guidez v̊o sbmersa comitat̃ meri, ⁊ ascēdit cuz eo directe, ⁊ in suo itinē dimittit ramos, q miscēt̃ cū ramis, q a guidez māifesta veniūt: ⁊ oēs i meri, ⁊ i epigloti, ⁊ i oībus ptib⁹ musculoꝝ pfūdoꝝ spgūt̃: ⁊ penetrat extremū ei⁹ ad finē[h] [dorē laude ⁊ spgūt̃ illic rami]q i mēbris spgūt̃, q̄ sūt iter spōdilē p̄mā ⁊ scōaz: ⁊ īde vadit vena capillaris apd̄ iūcturā, q̄ est iter cap̄ ⁊ collū: a q̄ rami sepāt̃, q ad pāniculuz veniūt, q est coopiens craneū: ⁊ veniūt ad locū vbi duo[i] [emigranea]sibi obuiāt, ⁊ sbmergūt̃ ibi i craneo. Qd̄ āt post haꝝ venaꝝ trāsmissionē remanet, ad cranei vētrē penetrat i fine[k] [dorem]laude: ⁊ īde spgit̃ ram⁹ i duob⁹ cerebri pānicul' ad nutriēdū eos, ⁊ ad ligādū pāniculū duꝝ cū eo qd̄ est i ipsi⁹ circuitu: ⁊ supra ipm. postea egredit̃ ad exteriora, ⁊ pāniculū q coopit craneū nutrit: deīde a pāniculo sbtili ad cerebrū descēdit, ⁊ i ipo dispargit̃, sic arterie dispargūt̃ q̄s oēs pāniculi g̃ssi replicatio strigit, ⁊ eas ad locū āplū[l] [q platea vocat̃, defert: i quē]sāguis fūdit̃ ⁊ ꝯgregat̃, deīde ab eo separat̃ iter duas replicationes, ⁊ vocat̃ torcular. Istis quoq̄ ramis, quū ventriculo medio ppinqui fiūt, est nec̄e vt magne fiant vene, ⁊ ex torculari sugant, ⁊ ex suis vijs que ab eo sepant̃: deīde a vētriculo medio ad duos an̄riores vētriculos tēdūt, ⁊ arterijs ad locū illū ascēdētib⁹ obuiāt, ⁊ texit̃ pāniculus q recte vocat̃ secundinū.

a A. albagiazi. quā noiabim⁹. Residui.

b A. sup latera.

c A. superfluat.

d A. eleuat̃ manifesta secūdo ex furcula, ⁊ reuoluit̃ sup furculā, deide ascēdit, ⁊ eleuat̃ māifesta.

e A. paria quoꝝ vnum.

f A. paribus.

g A. retinetur.

h A. cōmissure laude ⁊ spargūt̃ illic octo rami.

i A. ossa cranei.

k A. cōmissure.

l A. ⁊ ad spatiū in quod.

De anatomia venarum manuum. Cap. IIII.

Primū āt qd̄ ex spatulari diuidit̃ vena est cephalica, quū in rectitudīe sistit̃ adiutorij, ⁊ in cutē ⁊ ptes musculoꝝ spgit̃ māifestas: postea iuxta cubiti iūcturā i tres diuidit̃ ptes. q̄ꝝ vna est brachij funis q̄ sup māifestuz supioris focil' extēdit̃, deīde ad siluestrē iclinat̃, ⁊ ad focil' iferioris gibbositatē declinās, ⁊ i eo qd̄ i iferiorib⁹ ptib⁹ rasete silu̇rib⁹ est spgit̃. Scōa āt ad cubiti flexionē tēdit i māifesto[m] [asceid]⁊ ramo asellaris cōmiscetur: ⁊ fit īde vēa nigra. Tertia āt sbmergit̃, ⁊ i pfūdum ēt cū ramo asellaris miscet̃. Ex asellari v̊o in p̄mis quū orit̃, pcedūt rami q i adiutorio sbmergūtur, ⁊ i muscul' q sūt ibi spgūt̃ ⁊ ibi finiunt̃, excepto vno eoꝝ q pueīt ad aseid. Quūq̄ asellaris circa cubiti pueīt iūcturā i duas diuidit̃ ptes: q̄ꝝ vna sbmergit̃, ⁊ ramo cephalice ꝯtinuat̃, q pfundat̃, cū q̊ parūp icedit, s; postea ab eo sepat̃, ⁊ decliat vna eaꝝ ad doēsticū, donec ad auricularē ⁊ anularē puenit et ad mediū medij: ⁊ ps eleuat̃, ⁊ i ptib⁹ man⁹ extrīsecis q̄ tāgūt os, diuidit̃. Scōa āt ptiū asellaris apud aseid i q̄tuor ptit̃ ramos, q̄ꝝ vn⁹ i iferiorib⁹ aseid diuidit̃, ⁊ ad rasetā tēdit. Et scōs diuidit̃ supra diuisiōes p̄mi, c⁹ diuisiōes sūt sic illi⁹ diuisiōes. Et terti⁹ sil'r diuidit̃ i medio aseid. Quart⁹ v̊o ē maior eoꝝ, ⁊ ipē ē ille q māifestat̃ ⁊ eleuat̃: a q̊ pcedit ram⁹ q ad vnū cephalice pueīt ramū, ⁊ fit ex eis vena nigra: c⁹ residuuz ē basilica, q̄ ēt occultat̃, ⁊ sbmergit̃ alia vice.

Uena āt nigra a doēstico icipit, ⁊ supra supi⁹ focile eleuat̃, deīde ad silu̇rez pueīt, ⁊ i duas ad laude grece silitudinē diuidit̃ ptes: q̄ꝝ supior ad extremū supioris focil' tēdit, ⁊ vadit ad rasetā, ⁊ in pollicis dorso spgit̃, ⁊ iter ip̄z ⁊ idicē. ps āt ei⁹ iferior ad extremū focil' iferioris vadit: ⁊ i tres diuidit̃ ramos: q̄ꝝ vn⁹ ram⁹ ad locū tēdit q ē iter mediū ⁊ idicē, ⁊ ramo q ad idicē a supiore pficiscit̃ pte, ꝯtiuat̃, ⁊ fit īde vēa vna. Ram⁹ v̊o ipsi⁹ scōs, ⁊ ipē ē sceilen, pcedit: ⁊ iter mediū ⁊ anularē diuidit̃. Et ptēdit̃ terti⁹ ad anularē et minimū. Et isti postea ꝯiūgunt̃, ⁊ i digitis spgunt̃.

m A. asceid.

De anatōia vene[n] [vētrē h̄ntis]ascēdētis. Cap. V.

Iam qdē cōpleuim⁹ s̄monē d̄ pte vētrē h̄ntis ascēdēte q̄ ē duaꝝ ptiū ipsi⁹ mior. A pte v̊o descēdēte p̄mū qd̄ diuidit̃ ilico quū orit̃ ab ep̄e an̄q̄ supra dorsū appodiet̃, ē rami capillares q ad[o] [fascias]d̄xtri renis vadūt, ⁊ spgūt̃ i eis, ⁊ i eo qd̄ circa eas exit de iteriorib⁹, ad nutriendū ea.

Postea pcedūt ab ea due magne vene, q̄ emulgentes vocāt̃: ⁊ ad renes vadūt ad sāguis aq̄sitatē colādā. Ren. n. nō trahit nisi nutrimētū sui, qd̄ est sanguis aq̄sitas. A sinistra āt venaꝝ emulgētiū[p] [due pcedūt vene]q̄ ad sinistrū masc'loꝝ ⁊ femīaꝝ testiculū vadūt, s̄m modū quē i arterijs diximꝯ: ñ. n. alterat̃ i h̄ nz i h̄, q̄ post diuidūt̃ due vene q̄ ad duos icedūt testic'los. Et illa que ad sinistrū tēdit sp a sinistra haꝝ duaꝝ accipit ramū, ⁊ fōtasse i aliq̄b⁹ tota

n A. concaue.

o A. iuolutiōes.

p A. vna pcedit vena.

eius origo erit idẽ. Illa vero que ad dextrũ tẽdit raro a dextra istaꝝ duaꝝ emulgẽtium accipit ramũ, imo sepe nõ ei cõmiscet, neqꝫ i eo alterat qd a reñ ꝑuenit ad testicl'os, ⁊ i foramĩe, i q̊ spma digerit ⁊ albificat quũ pri⁹ eẽt rubeũ, ꝓpt mlͭitudinẽ tortuositatũ suaꝝ vẽaꝝ ⁊ reuolutionũ suaꝝ, ⁊ qd ad eas ẽt ꝑuenit a [a] ⌈corde.⌋ Et h⁹ qdẽ vene plͥm i vga, ⁊ in collo mr̃icis finit. queãdmodũ in arterijs decl'aui/mus. Postq̃ꝫ vero due emulgẽtes ⁊ eaꝝ rami nascũtur, vẽtrẽ hñs e vicino supra dorsũ appodiat, ⁊ descẽdẽ icipit, a q̃ corã oi spõdili sepat ramus, ⁊ in ea egredit, ⁊ spargit: ⁊ i muscul' q apd eas sũt positi: ⁊ vene sepant q̃ ad duo tẽdũt ilia, ⁊ ad vẽtris mu/sculos vadũt: postea vene q̃ ꝑ foramia spõdiliũ in/grediunt ad nuchã, q̃ quũ ad extremũ ꝑueniũt spõdiliũ i duas dıdunt ꝑtes: q̃ꝝ vna ad dextrã, ⁊ altera tẽdit ad sinistrã, ⁊ vnaq̃qꝫ ipsaꝝ ad vnã tẽdit coxã.

Ab vnaq̃qꝫ tñ eaꝝ añq̃ꝫ ad coxaꝫ ꝑueniat, decẽ se/parãt tunice, q̃ꝝ vna [b] ⌈ad duos tẽdit renes.⌋ Se/cũde vero eaꝝ ꝑtes sbtiles sũt ⁊ capillares, q̃ ad inferiora ꝑtiũ siphac tẽdũt. Tertia ãt i musculis spar/git q sup [c] ⌈coxe⌋ os existũt. Quarta spargit i musculis q sunt in ano ⁊ i manifesto ex [d] ⌈albauim.⌋ Quinta vero ad collũ mr̃icis mulieꝝ vadit, ⁊ i ipo spargit, ⁊ i eo qd ei ↄtinuat, ⁊ ad vesicã tẽdit. Sed illa que ad vesicã vadit in duas diuiditur partes, quaꝝ vna in vesica spargit, ⁊ altera ad ipsius ten/dit collum. Et hec qdem pars i viris, est valde magna propter virgam: sed in mulieribus est parua. [e] † ⌈ ⌋ Sexta vero ad muscl'os sup os femoris positos vadit. Et septima ad musculos tẽdit q i rectitudie corꝑis sup vẽtrem sũt positi. Et he qdẽ vene cũ extremitatib⁹ venaꝝ ↄtinuant, q̃s i pectore diximus ad mirach vẽtris de/scẽdẽ. Et ex haꝝ qdẽ venaꝝ radice egrediũt i mulierib⁹ vene, q̃ ad mr̃icẽ tẽdũt. Et a duob⁹ qdẽ lateribus venaꝝ q̃ ad mr̃icẽ tẽdũt, didunt vene, q̃ ad mamillas ascẽdũt ꝑ q̃s mamille mr̃ici associãt. Octa/ua vero ad viroꝝ ⁊ feminaꝝ receptaculũ vadit. Et nona qdẽ ꝑuenit ad muscl'os ei⁹ qd i coxa est occultũ, ⁊ spargit i eis. Decima vero a ꝑte emulgẽtis manifesta veniẽs, ad duo tẽdit ilia, ⁊ cũ extremitatib⁹ venaꝝ descẽdẽtiũ ↄtinuat, ⁊ ꝑcipue eis q̃ a ꝑte mamillaꝝ descẽdũt, ⁊ fit ex eis ꝑs magna q̃ ad natiuꝫ musculos vadit. Qd vero ex istis remanet ad coxã tẽdit, vbi ꝑueniũt rami, q̃ꝝ vn⁹ i muscul' didit q su/pra añtem coxe ꝑtẽ ↄsistũt, ⁊ ali⁹ in muscul' ei⁹ qd i coxa iferi⁹ est, ⁊ i ipsi⁹ domestico ꝓfũde, ⁊ alij mlͭi rami i coxe ꝓfũdo spargũt. Qd aũt post h̃ totũ re/manet postq̃ꝫ poplitis iũcturã paꝝ coopit, i tres diuidit ꝑtes: q̃ꝝ silvestris sup cãnã extẽdit miorẽ vs/qꝫ ad [f] ⌈calcanei⌋ iũcturã. Et ipsaꝝ media i flexione poplitꝫ extẽdit descẽdẽs, ⁊ i lacertis occultꝫ cru/ris facit descẽdẽ ramos, ⁊ i duas didit ꝑtes: q̃ꝝ vna occultat i eo qd i iteriore cruris ꝑte existit: Altera vero vadit iter duas cãnas extẽsas ad añriorẽ pedis ⁊ ramo siluestri miscet quẽ noiauim⁹. Tertia vero, ⁊ ipa ẽ doẽstica, ad locũ cruris venosũ decliat, ⁊ ex tẽdit ⁊ ad [g] ⌈chaab⌋ ad extremitatẽ cãne maioris gibbosaꝫ, ⁊ ad pedis doẽsticũ descẽdit, ⁊ ipsa qdẽ est saphena. Iste vero tres facte fuerũt q̃tuor, quaꝝ due siluestres ad pedẽ veniunt a ꝑte cãne minoris. Et duaꝝ doẽsticaꝝ [h] † ⌈ ⌋ vna supra pedẽ [i] ⌈icedit⌋ ⁊ i supmo ei⁹ a ꝑte mĩmi spgit. Scda vero ẽ illa q̃ cũ doẽstico ramo silurͥs miscet ꝑtis, quã noiauim⁹: ⁊ spgũt ãbo i ꝑtib⁹ iferiorib⁹. Isti qdẽ sunt venaꝝ nũi. Et iã qdẽ mẽbroꝝ ↄsiliũm

a A. dorso.

b A. ad methenẽ tendit.

c A. alhagiazi.

d A. alhagiazi.

e † A. Et ex vẽis que veniunt ad mr̃icẽ, a laterib⁹ spargũtur vene ascẽdẽtes ad mamillas ꝑꝑ cõita tẽ eaꝝ inter matricẽ ⁊ mamillas

f A. alchahab.

g A. alchahab.

h † A. Et vña duaꝝ siluestriũ.

i A. eleuatur.

hñtiũ partes anatomiã cõpleuim⁹. Cõpositaꝝ vero instr̃alium cuiusqꝫ anatomiam noiabim⁹ in dictio/ne que eoꝝ dispõnes, ⁊ medicamenta cõprehendit. Nunc de virtutibus loqui incipiamus.

¶ Doctrina sexta cuius est summa vna, ⁊ vnum ca/pitulum.

¶ Sũma est de virtutibus, cuius sex sunt capitula.

¶ Summe que est doctrine sexte, que est dictionis prime, quod est de generibus virtutum ſm sermo/nem vniuersalem. Cap.I.

Virtutum ⁊ opõnũ adinuicez, alie ex alijs cogñscũt. Ois.n.vt⁹ opõnis existit initiũ: nꝫ aliq̃ opõ ꝓueit nisi ex vtute: ideoqꝫ vtrasqꝫ in vno posuimus cap. Virtutũ aũt gña ⁊ opõnuꝫ ex eis ꝓuenientiũ apd medicos sunt tria. Que sũt gen⁹ vtutũ [k] ⌈vitaliũ⌋ ⁊ gen⁹ vtutũ nãliũ: ⁊ gen⁹ vtutũ [l] ⌈aialiũ.⌋ Et mlͭis qdẽ phoꝝ, ⁊ medicis oib⁹, ⁊ ꝑcipue. G. vꝫ q̧ vnaq̃qꝫ vtutũ, mẽbrũ ꝑncipale hꝫ qd ei⁹ exit minera, ⁊ a q̃ ei⁹ ꝓcedũt opõnes. Et vꝫ eis q̧ vtutis [m] ⌈aialis⌋ sedes sit cerebrũ, ⁊ ipsi⁹ ab eo ꝓueniant opõnes. Et q̧ vt⁹ nãl' duas hꝫ spẽs, ⁊ spẽs ẽ c⁹ finis est custodit idiuiduũ ⁊ ↄſuare ipm [n] ⌈q̃ mistrat i re nutrimẽti q̊ usqꝫ ad finẽ crescẽtie ei⁹ nutriat corp⁹.⌋ Et h⁹ qdẽ spẽi sedes ⁊ opõnũ ipsi⁹ ꝓcessus, ẽ epar. Altera vero spẽs est, cui⁹ finis est spẽꝫ ↄſuare, q̃ est mistrãs i regñonis, ⁊ sepat ex hũorib⁹ corꝑis spmatis sbaꝫ, dei de ipꝫ iformat sui creatoris ꝑcepto. Et h⁹ qdẽ spẽi hitatio, ⁊ opõnũ ipsi⁹ ꝓuẽt⁹ sũt testiculi. [o] ⌈Vital'⌋ vero vt⁹ est illa q̃ spũs eẽ ↄſuat q sensus, ⁊ mot⁹ vehiculũ existit, ⁊ ipm reddit aptũ ad eoꝝ ipressiões re/cipiẽdas, quũ ad cerebrũ ꝑuenit, ⁊ fac ipm potẽteꝫ dãdi vitã vbicũqꝫ expãdit. Et h⁹ qdẽ vtutꝫ sedes ⁊ opõnis ipsi⁹ ꝓcessus est cor. Oib⁹ ãt phis maiori.i. Aristoteli vꝫ, q̧ oiuꝫ istaꝝ opõnũ ꝑncipiũ exit cor: sꝫ ꝑmaꝝ opõnũ eaꝝ manifestatio i his ꝑdictis exit ꝑncipijs, queãdmodũ apd medicos cerebrũ est sentiẽdi ꝑncipiũ, ⁊ post h̃ q̃sqꝫ sẽsus hꝫ mẽbrũ i q̊ eius appet opõ. Preterea cũ ↄsiderãt sic debẽt ⁊ certifi/cant iueniũt rẽ sic vꝫ Aristoteli: ⁊ non queãdmodũ ipsis vꝫ, ⁊ iueniũt tractat⁹ suos ex̃ctos, ex ꝓpõnib⁹ sufficiẽtib⁹, ⁊ nõ necijs in qb⁹ nõ assequunt nisi qd ex reb⁹ appet. Medico ãt inq̃ꝫtũ medic⁹ nõ attinet vt ↄsideret q̃ sit haꝝ duaꝝ sniaꝝ vitas: sꝫ illd ↄsiderare phs aut physic⁹ oꝫ. Medicus aũt quũ ↄcedit ei mẽbra hec ꝑnoiata istaꝝ vtutũ ꝑncipia existere, nõ curat i eo qd de esse medicatiõis ↄsiderat, an ex alijs hẽant ꝑncipijs que sunt ipsis priora, vel non [p] ⌈neqꝫ illud ex eis existit, que philosophus non ei leuia facit.⌋

¶ De vtutibus nãlib⁹ qbus ministrat. Cap.II.

Virtutum vero nãliũ alie sũt que sũt mistrãtes, alie sũt q̃ mistrate. Et mistrataꝝ qdẽ duo sunt gña: vnũ gen⁹ mistrat in re nutriẽtis ad h̃ vt idiuiduũ remaneat qd i duas par/tit spẽs nutritiuã, ⁊ crescitiuã. Et alteꝝ gen⁹ ministrat i nutriẽte ad h̃ vt remaneat spẽs qd ẽt in duas didit spẽs in gñatiuã ⁊ formatiuã. Virt⁹ vero nutritiua est illa q̃ nutriẽs in nutriti ↄũtit silitudinẽ, iõ vt per ipm restaurationẽ ei⁹ recupet qd dissolutũ fuit. Virt⁹ ãt crescitiua est illa, q̃ in totius corꝑis diametris addit ſm ꝓportionalitatẽ nãlẽ, q̃tenus ipm ad finẽ augmẽti ꝑducat ꝑ illud, qd ipꝫ ex nutriẽte igredit. Nutritiua vero vt⁹ crescitiue seruit [q] ⌈eo q̧⌋ nutritiua q̃nqꝫ affert nutriẽs ei qd dissoluit eq̃le, q̃nꝫ

k A. alneffenie.

l A. alhaiuanie

m A. alneffenie.

n A. et regimen ei⁹ ⁊ ipa opat in re nutrimenti vt nutriatur corp⁹ vsqꝫ ad finẽ vite.

o A. alhaiuanie

p A. verũ illius ignorãtia est de his, in qbus nõ ↄceditur pho.

q A. et.

nin⁹, q̄nq̨ plus. Sꝫ crescitiua nō erit, nisi quū qḋ igredit̄ plus fuerit eo ꝙ dissoluit̄. Nō tñ totuꝫ qḋ taliter existit, est crescitiua. Impiguari.n. post macredinē in etate ꝯsistētie, est h⁹ secte, nō tñ est crescitiua. Nō est.n. augmētū nisi illḋ, qḋ ſm nālē ꝓporionalitatē in oib⁹ existit diametris, q̄tenus ip̄m ad crescētie ꝑducit cōplemētū. Deiceps ꝟo post h̄ nullo mō est ibi crescētia, ⁊ si sit ibi ipinguatio: queadmodū añ ꝯsistētiā nō existit ēt [a] [ariditas] ⁊ si sit ibi macredo, lꝫ illud lōgi⁹ existat, ⁊ a nec̄io exiens magis. Et nutritiue qdē opō trib⁹ ꝑticularib⁹ cōplet̄ opōnib⁹, vna est [b] [ꝑmutationis s̄be cōprehēsio] q̄ est sāguis, aut humor, q est i potētia ꝓpinq̄ i effectu silis mēbro: qḋ q̄nq̨ fallit queadmodū i egritudine ꝯtigit, que atrophia vocat̄, q̄ est nutrimēti defect⁹. Et alia est adherētia, q̄ est vt h̄ receptū, nutrimētuꝫ cōpleto effectu efficiat.s. vt mēbri ps fiat, qḋ plerūq̨ fallit, queadmodū in hydropisi ꝯtigit carnosa.

Et tertia est silitudo, q̄ est vt h̄ receptū qḋ iā factū est ps mēbri, ponat ei ab oib⁹ ꝑtibus sile vsq̨ i eēntia ⁊ colore: qḋ q̄nq̨ fallit queadmodū ꝯtigit in baras ⁊ morphea. Cābiū.n.⁊ adherētia iā ibi sūt reperta, sꝫ silitudo nō ibi iuenit̄. Et hāc qdē opōnē efficit ꝟtus imutatiua, q̄ est vna de ꝟtutib⁹ nutritiue, ⁊ est in hoie vna in gn̄e [c] [et] ꝑncipio p̄, sꝫ i mēbris siliuꝫ ꝑtiū diuisificat̄. In vnoq̨.n. mēbro existit virtus ſm eius ꝯplōnē, que nutrimētū in ei⁹ ꝯūtit silitudinē, diūsa a ꝟtute, que nutrimētū in silitudinē alteri⁹ ꝑmutat. Immutatiua ꝟo q̄ est in ep̄e opōnem efficit toti corpi cōem. Gn̄atiue ꝟo ꝟtutis due sunt spēs, vna est q̄ in masculis ⁊ femis spma gn̄at. Altera est q̄ diuidit ꝟtutes q̄ sūt i spmate, ⁊ ꝑmiscet eas [d] [tēperādo] ſm ꝙ vnicuiq̨ ꝯuēit mēbro, dās neruo ꝯplōnē ꝓpriā, ⁊ ossi ꝯplōnē ꝓpriā: h̄ tñ totū ꝓuenit de spmate siliuꝫ ꝑtium [e] [et] silis ꝑmixtiōis. Et hāc qdē ꝟtutē vocāt medici ꝟtutē imutatiuā ꝑmā.

Virtus ꝟo iformatiua iprimēs, est illa ex q̄ p̄cepto sui creatoris ꝓcedit mēbroꝝ lineatio, ⁊ ipoꝝ figuratio, ⁊ ꝯcauitas, ⁊ foramia, ⁊ lenitas, ⁊ aspitas, ⁊ eoꝝ situs, ⁊ ipsoꝝ cōitas, ⁊ ad vltimuꝫ opōnes que ex finibus dimēsionum eorum pēdent. Et huic qdem virtuti ministrātes sunt que rem nutrimēti ministrant ad speciem custodiendam, ⁊ sunt virtus nutritiua ⁊ crescitiua.

a A. debul.

b A. aduent⁹ s̄be cambij. Alia lr̄a. cōprehēsio seu aduentus s̄be cambij.

c A. aut.

d A. cū ꝑmixtionibus. Alia lr̄a. cōplōnat eas complexionibus.

e A. aut.

De ꝟtutibus nālibus ministrātibus. Cap. III.

Virtutes ꝟo nāles que mistrāt, tm̄ ꝟtuti nutritiue sunt mistrātes, q̄ sūt q̄tuor ꝟtutes, attractiua, retētiua, digestiua, ⁊ expulsiua. Attractiua ꝟo fuit creata ad attrahēdum [f] [nutrimētū] que qdē opat̄ h̄ villis mēbri in quo est ſm lōgitudinē ꝓtēsis. Et retētiua fuit creata, vt iuuatiuū retineat, duꝫ ꝟtutes ip̄m imutantes in eo opant̄, q̄ ab ipso alimētuꝫ suscipiūt: qḋ eqdē efficit̄ villis, q ex trāsuerso ꝓtēdunt̄: Et est ēt quū villi q ſm latitudinē icedūt auxiliū p̄bēt. Digestiua ꝟo ē illa, que qḋ attractiua attraxit, ⁊ retinuit retētiua, i eēntiā ꝯūtit aptā ꝟtutū in ea ꝑmutationē faciētium opōni, ⁊ ꝯplōnē q̄ ꝯūsioni nutriētis i effectu est cōpetēs. Hec ē.n. ei⁹ opō i iuuatiuo q̄ vocat̄ [g] [digō.] Ei⁹ ꝟo opō in supfluitatib⁹ est, vt si pol̄e fuerit, eas in hāc mutet dispōnē, que ēt vocat̄ digō: aut vt eaꝝ egressionē a mēbro in q̊ sūt retēte, facilē efficiat cuꝫ expulsione, eaꝝ attenuādo eēntiā si qḋ ꝓhibet fuit grossities, aut ingrossando, si qḋ vetat fuerit tenuitas, aut icidēdo si qḋ ꝓhibet fuerit viscositas. Et h̄ qdē opō vocat̄ [h] [maturatio.] Est tñ quū digō et maturatio synonyma dicūt̄. Expulsiua āt est illa, que supfluitatē expellit ex nutrimēto residuā, q̄ ad nutriēdū nō est ꝯueniens, aut que excedit mēsurā, que sufficit ad nutriēduꝫ: ⁊ que nō est nec̄ia: [i] [aut euacuat in receptaculo sibi apto] sicut vrina in vesica. Et hec qdem ꝟtus has expellit supfluitates, aut per ꝑtes ⁊ foramia que sunt eis p̄pata, vel si nō fuerint ibi foramina p̄parata, a nobili expellit ad ignobile, ⁊ a duro ad laxū. Quūq̨ in ꝑte expulsionis fuerit declinatio māei supfluitatis, nō ꝯuertit eā virtus expulsiua ab illa semita inq̄ꝫtuꝫ pol̄e fuerit. His aūt quatuor virtutib⁹ nālibus quatuor prime seruiūt q̄litates.s. calitas, frigiditas, siccitas, ⁊ humiditas. Sed caliditatis seruitiū oibus quatuor pro certo est cōmune. Frigiditas ꝟo est quū alicui eaꝝ seruit accidentaliter, ⁊ non essential̄r. Quod enim frigiditati inest eēntialiter, est vt oibus virtutibus sit ꝯtraria: qm̄ oium virtutū opationes ꝑ motum existūt, ⁊ hoc qdem in attractione ⁊ expulsione manifestū existit: sed in digōne etiā qm̄ digestio complet̄ [k] [per partes eius qḋ fuit ingrossatum ⁊ inspissatū partiendo ⁊ adiungēdo ei qḋ attenuatuꝫ fuit ⁊ subtiliatū.] Et he qdē motiones sunt separātes ⁊ tēperantes. Retētiua ꝟo operat̄, villos monendo trāsuersos ſm figurā cōprehēsionis [l] [bene factā. Et fritas qdem est paliticū faciens, ⁊ mortificās, ⁊ ab oib⁹] ꝓhibēs opōnibus: ad retētionē tamen faciēdam accidētaliter confert, qm̄ villos ſm bone cōprehensionis figurā tenet. Nō ergo in opationibus virtutū eēntialiter ingredit̄, sed tali preparat istr̄m dispōne, qua ipsum suā custodit operationē. Et expulsiua qdeꝫ a frigiditate iuuat̄: propterea ꝙ vētositatis ꝓhibet fieri dissolutionē, que ad expellēdum iuuat, ⁊ q2 in eius auxiliat̄ grossitie, ⁊ ꝓpterea ꝙ villum qui ſm latitudinē protenditur exprimētem ꝯtrahit ⁊ inspissat ipsuꝫ: Et hoc est etiam instrumētum p̄parare, ⁊ non est in ipsamet opatione auxiliuꝫ ferre. Et frigus nō intrat in seruitium haꝝ virtutuꝫ, nisi per accidēs. Si enim in ipsismet ingrederet̄ opationibus, noceret ⁊ motiones debilitaret. Siccitas ꝟo in triuꝫ virtutū operationib⁹ necessaria existit, que sunt due mutatiue localiter ⁊ retētiua. Duabus ꝟo localiter mutatiuis que sunt attractiua ⁊ expulsiua, prebet siccitas auxiliū, eo ꝙ multā eis efficit sustētationem que in motu est nec̄ia, motu videlꝫ spūs qui has virtutes ad suas defert operationes impulsione vehemēti, quā ⁊ talē: qualis est ipsa [m] [humoralis prohibet fluxus] quūꝫ in substātia fuerit spūs, aut instrumēti: sed retētiue ꝓpter ꝯstrictionem. Digestiua autem plus idiget humiditate. Post hec autē quum inter qualitates actiuas ⁊ passiuas cōparaueris, inquātum iste virtutes eis idigent, reperies virtutem retentiuā plus indigere siccitate q̄ꝫ caliditate, eo ꝙ tēpus in quo quiescere debet [n] [villus retentiue] maius est tēpore in quo moueri debet villus qui ſm [o] [amplitudinē] tendit ad constringēdum.

Nam tp̄s [p] [qḋ est ad mouēdum est illud qḋ caliditate indiget] ⁊ est breue, ⁊ totum reliquū tēpus eius opationis est ad tenendum, ⁊ ad quiescēdum. Et quia pueroꝝ cōplexio plus declinat ad humiditatem, ideo virtus hec in eis plus est debilis. Attractiua ꝟo plus idiget caliditate q̄ꝫ siccitate, quoniam caliditas adiuuat in attractione, in eo ꝙ maior pars sue operationis est mouere, ⁊ plus necesse est ei mouere partes sui instrumēti, q̄ꝫ qetas facē, ⁊ cū siccitate stringē. Hec.n. ꝟtus nō tm̄ idiget mlto motu: sꝫ plerūq̨ ēt motu idiget vehemēti. Et attractio qdem fit, aut virtute attractiua, queadmodum

f A. iuuatiuum.

g A. henadan.

h A. alandagi.

i A. aut cōpleta est ei⁹ admistratio ſm modū intentū, vel in parte intenta.

k A. cum sepōne partiū que sunt grosse ⁊ spisse: et aggregatōe ipsaruꝫ quū sunt tenues ⁊ subtiles. Alia lr̄a. ⁊ cū aggregatiōe ipsaꝝ cum eo qḋ est tenue ⁊ subtile.

l A. bñ firmā. Et friditas qdē est mortificās ⁊ stupefaciens, ⁊ ab oibus istis

m A. ꝓhibꝫ mollificatio hūida.

n A. retentius.

o A. latitudinē.

p A. motiōis ei⁹ in quo calitas ē necessaria.

magnes attrahit ferrũ: aut implẽdo vacuũ sicut aq̃ trahit̃ in[a] ⌈azaracha: ⌋aut calorẽ: sic̃ in lãpade at/trahit̃ oleũ: lz h̃ ps tertia reducat̃ necẽ̃io ad iplẽdũ vacuũ ap̃ certificãtes, imo ẽ ipamet. Quũ g̃ vt⁹ at/tractiua calitat̃ habuerit auxiliũ fortior erit attra/ctio. Expulsiua vo min⁹ idiget siccitate q̃ʒ attractia ꝛ retẽtiua: ñ.n. idiget ↄstrictiõe retẽtiue[b] ⌈nʒ isepa/bilitate attractiue⌋ ꝛ ↄstrictiõe ei⁹, ꝛ circũdatione attracti, tenẽdo ptes istñ dõec ad illas alteri⁹ ptis attractio pueiat. Et ad vltimũ nullo mõ idiget ex/pulsiua qete, sʒ motu ꝛ ispissatiõe pauca q̃ ad expri mẽdũ, ꝛ ad expellẽdũ tali adiuuet mẽsura, q̃ten⁹ p ipaʒ remãeat istñ figurã exp̃ssiõis ꝛ ↄstrictiõis cõ p̃uãs: queẽadmodũ i retẽtiua tp̃s lõgũ, ꝛ i attractia tp̃s breue ẽ necẽ̃iuʒ dõec ptiũ attractio vnã applicet alij, iõq̃ʒ siccitate paꝝ idiget. Que ãt pl⁹ eis oib⁹ i/diget calitate ẽ digestia, q̃ siccitate nõ idiget, sʒ hũi ditate, vt nutriẽs liq̃dũ efficiat, ꝛ ad penetrãdũ i fo ramia, ꝛ ad figuras recipiẽdas aptũ reddat. Nʒ pt aliq̃s dicẽ q̃ si humiditas i digerẽdo eẽt iuuatiua, pueri possẽt res duras digerẽ. Nõ.n. pueit pueris nõ posse istõ, ꝛ iuuẽib⁹ posse pp h̃, sʒ pp hõgeneã, et hõgenee elõgationẽ. Q̃õ.n. ex reb⁹ duꝝ exit ↄplo/ni pueroꝝ nõ ẽ hõgeneũ. Uirtutes igr̃ digestie co/rã eo nõ opãt̃, nʒ ipm recipiũt retẽtiue, sʒ cito ipm expellũt expulsiue. Iuuenũ vo ↄplonib⁹ est id ↄue/niẽs, ꝛ ad eos nutriẽdos ↄueniẽs. Et ex h̃ q̃õ colle ctũ ẽ, q̃ retẽtiua idiget ↄstrictione, ꝛ figuraꝝ ↄstri/ctõis fixiõe lõgo tp̃e, ꝛ pauco motõis adiutorio. Et attractiua ↄstrictõe idiget ꝛ fixiõe ꝛ ↄstrictiõis tp̃e breuissimo, ꝛ i motu mlto idiget auxilio. Et expul/siue ẽ necẽ̃iũ strigẽ tm̃ sine fixiõe õ q̃ ñ ẽ curãdũ. ꝛ idi get adiutorio ad motũ faciẽdũ. Et digestie ẽ necẽ̃iuʒ eliq̃re, ꝛ tẽpare: iõq̃ʒ vtutes iste q̃litates illas q̃tuor inequalr̃ operari faciũt, ꝛ eis inequalr̃ indigent.

a A. alzarachat.

b A. neq̃ʒ adherẽtia seu applica/tione que fit i at tractiua.

De virtutibus[c] ⌈animalibus.⌋ Cap. IIII.

c A. alhaiuanie

Virtutes ãt[d] ⌈aiales⌋ itelligi vo lũt p illas vtutez illã q̃ quũ i mẽbris recepta fuit p̃pabit ea ad recipiẽdũ vtutẽ sẽsus ꝛ mot⁹ ꝛ opõnis vite, qb⁹ ẽt admiscent̃ timoris ꝛ ire mo tiões ppea q̃ i eis repiũt dilatationẽ ꝛ ↄstrictionẽ q̃ accit spũi q huic[e] ⌈ↄpat⁹⌋ ẽ vtuti. Nos ãt explana bim⁹ sũmã hãc, ꝛ dicem⁹ q̃ queẽadmodũ ex hũoꝝ spissitudie s̃m aliq̃ʒ ↄplonẽ, s̃ba gñat̃ spissa q̃ ẽ mẽ/brũ aut ps mẽbri: ita ex hũoꝝ vaporib⁹, ꝛ eoꝝ s̃bti litate s̃m aliq̃ʒ ↄplonẽ s̃ba gñat̃ s̃btil: q̃ ẽ sp̃s. Et sic̃ apõ medicos epar p̃me gñonis est p̃ncipiũ, ita cor gñonis s̃cõe p̃ncipiũ exit. Et h̃ sp̃us quũ h̃ʒ ↄplonẽ pueit quã dʒ hr̃e ad hãc vtutẽ recipiẽdã p̃pat̃[f] ⌈õ ide oia illa p̃pat mẽbra⌋ ad recipiẽdũ oẽs alias vtu tes aiales, ꝛ ẽt reliq̃s. Uirtutes eq̃dẽ aiales i spũ q dẽ, ꝛ i mẽbris nõ pueniũt, nisi postq̃ʒ hec vital pue/nit vt⁹. Iõq̃ʒ lʒ vtutes aiales alic⁹ mẽbri destruãt̃: viuũ tñ mẽbrũ adhuc exit, nisi h̃ vt⁹ i eo fuit õstru/cta. Nõne vides q̃ membrũ stupidũ, aut palyticuʒ vnũq̃õq̃ʒ s̃m hitudinẽ est ñ hñs sensũ nʒ motũ: aut pp ↄplonẽ q̃ phibet ipm eos recipe: aut pp oppilo/nẽ q̃ accit iter cerebrũ, ꝛ ipm i neruis, q ad ipm pue niũt, ꝛ tñ ipm ẽ viuũ. Et mẽbrũ cui accit[g] ⌈mors⌋ ẽ nõ hñs sẽsũ nʒ motũ, ꝛ accit ei vt putrefiat ꝛ corrũ/pat̃. In mẽbro g̃ palytico ẽ vt⁹, q̃ ei⁹ custodit vitã. dõec quũ remotũ fuit q̃õ phibet, pfluat ad ipʒ vt⁹ sẽsus ꝛ mot⁹. Ipm nãq̃ʒ p̃patũ erat ad suscipiẽduʒ eã pp vtut̃ vital sanitatẽ i eo. Prohibẽs.n. nõ phi/buit nisi vt nõ eã i effectu recipet, sʒ mẽbrũ nõ sic est mortuũ.[h] ⌈Et p̃parãs nõ est vt⁹ nutriẽdi tm̃⌋ ita vt dicam⁹ q̃ q̃ʒdiu vt⁹ nutriẽdi affuit, viuũ erit, ꝛ quũ destruet̃ erit mortuũ, qm̃ h̃ ipʒ vbũ vtuti afferem⁹ nutritiue. fortasse.n. plerũq̃ʒ i aliq̃ ei⁹ opõ õstrueret̃ ꝛ mẽbrũ viuũ remãebit, ꝛ fortasse plerũq̃ʒ remane bit ei⁹ opõ, ꝛ mẽbrũ tẽdet ad mortẽ. Et si vt⁹ nutri/tiua inq̃ʒtũ ẽ nutritiua eẽt ipa vt⁹, q̃ p̃pat ad sentiẽ/dũ ꝛ mouẽdũ vegetabilia p̃pata forẽt ad sẽsũ ꝛ mo tũ recipiẽdũ. Restat g̃ vt sit p̃parãs alia res q̃ p̃paʒ seq̃t̃ ↄplonẽ q̃ vocat̃ vt⁹[i] ⌈vital.⌋ Et ipa q̃dẽ est p̃/ma vt⁹ q̃ in spũ puenit, quũ sp̃us ex s̃btilitate hũoꝝ pcedit. Deide sp̃us s̃m ph̃ʒ Aristotelẽ p eã recipit p̃ncipiũ p̃mũ ꝛ aiaʒ p̃mã, ex q̃ alie pfluunt vtutes. Haꝝ vo vtutũ opõnes nõ ab h̃ pueniũt spũ in p̃nci pio rei, sic̃ ẽt sẽsus apõ medicos nõ pueit p spm̃ aia lẽ q ẽ in cerebro nisi ad cristalloidẽ penetret, aut ad liguã, aut ad alia. Quũ g̃ ps sp̃us i vẽtriculũ pue/nerit cerebri ↄplonẽ recipiet, ꝛ erit ↄueniens vt ex eo pueniãt vtutũ opõnes q̃ i eo p̃ repte sr̃, ꝛ silr̃ i ep̃e ꝛ silr̃ i testicul. Et apõ medicos q̃dẽ, nisi postq̃ʒ sp̃s i cerebro ad aliã ↄũtit̃ ↄplonẽ, nõ p̃pat̃ ad recipiẽ/dũ aiaʒ q̃ ẽ p̃ncipiũ mot⁹ ꝛ sẽsus, ꝛ silr̃ i ep̃e, lʒ p̃ma ↄplo iã iuuerit ad recipiẽdũ vtutez p̃mã vitalẽ. Et silr̃ i vnoq̃ʒ mẽbro: ap̃ eos.n. vnũq̃õq̃ʒ opõnũ gen⁹ aliã h̃ʒ aiaʒ. Et nʒ ẽ aia vna, ex q̃ vtutes iste pfluũt[k] ⌈qm̃ h⁹ sũme aggregatio ẽ aia. Et si q̃õ p̃ma ↄplo iã adiuuit ad vtutẽ p̃mã recipiẽdã: tũc iã dedit vita lẽ vbi pueit sp̃us ꝛ vt⁹ q̃ sr̃ ei⁹ pfectio. Hec ãt vtus⌋ ap̃ eos nõ sola suffic̃ vt sp̃us p ipaʒ oẽs alias susci/piat vtutes, nisi p̃pa puenerit ↄplo. Preterea dixe rũt q̃ vt⁹ hec p̃ter h̃ q̃ ipa ẽ p̃pans vitã, est ẽt mot⁹ s̃be spũal s̃btilis p̃ncipiũ ad mẽbra, ꝛ p̃ncipiũ ↄstri/ctiõis ꝛ dilatatiõis[l] ⌈aeris attracti ꝛ pulsus.⌋ Af/fert.n. adiutoriũ i ↄpõne vite q̃õ ẽ passio, ꝛ i ↄpõne opõnũ aie ꝛ pulsus p̃bet auxiliũ q̃õ ẽ actio. Et h̃ q̃õ vtus vtutib⁹ nãlib⁹ silat̃, iõ q̃ nõ a volũtate pueiũt[m] ⌈vñ pfluũt.⌋ Et silat̃ vtutib⁹ aialib⁹ pp opõnum eaꝝ diũsitatẽ: ipa.n. dilatat ꝛ ↄstringit sil, mouet g̃ duob⁹ motib⁹ ↄrijs. Phi ãt quũ aiaʒ dicũt, aiaʒ ter renã dicẽ volũt, pfectionẽ corpis nãl istr̃alis. Et vo lũt dicẽ p̃ncipiũ oĩs vtut̃ ex q̃ metipi mot⁹ pueniũt ꝛ opões diũse. Erit igr̃ h̃ vt⁹ s̃m phoꝝ sniaʒ vt⁹ aial sic̃ vtutes nãles q̃s noiauim⁹ ap̃ eos vtutes vocãt̃ aiales. Q̃õ si noluerit dicẽ aiaʒ s̃m hãc itẽtionẽ: sʒ velint dicẽ vtutẽ q̃ est p̃ncipiũ ↄp̃hẽdẽdi ꝛ mouẽdi q̃õ ex aliq̃ pueit ↄp̃hẽsiõe volũtarie: ꝛ nãlẽ velit di cere p oĩ vtute ex q̃ opõ pueit i suo corpe s̃m h⁹ foze diũsitatẽ: nõ erit vt⁹ aial: sʒ erit nãl ꝛ altioris ordis q̃ʒ sit vt⁹ quã medici vocãt nãlẽ. Et si nãlẽ vocaue/rit illã q̃ rẽ nutrimẽti mĩstrat ꝛ ↄũterit siue ad h̃ vt re mãeat idiuiduũ siue vt remãeat spẽs, nõ erit h̃ nãl: sʒ erit t̃tiũ gen⁹: ꝛ q̃z ira ꝛ timor, ꝛ silia eoꝝ, h⁹ vtut̃ sr̃ passiões: tũc lʒ eoꝝ p̃ncipia sint sẽsus ꝛ existiatio ꝛ vtutes app̃hẽdẽtes: huic tñ ↄpate sũt vtuti. H⁹ ãt vtutis declõnem certificare, ꝛ an sit vna, an plẽs q̃ʒ vna, in sapiẽtia ↄtinet̃ nãli, que p̃hie ps existit.

d A. alhaiuanie

e A. pportiõat⁹.

f A. que p̃parat oia membra.

g A. mortificatio

h A. Et non est istud p̃parãs vt⁹ nutritiua, aut aliud ab ea.

i A. alhaiuanie

k A. aut erit aia aggregãs hanc sũmã, qm̃ ꝛ si p̃/ma ↄplo iã adiu uerit ad vtutẽ p̃ maʒ alhaiuanie recipiẽdam, vbi vel in hora qua aduenit sp̃us, ꝛ vtus que est ei⁹ perfectio, tñ hec virtus.

l A. pp̃ter attra ctionez aeris, et eius expulsionẽ

m A. que ab ea p uenium.

De virtutib⁹ aialib⁹ cõp̃rehẽdentibus. Cap. V.

IN vtute ãt aiali due copulãt̃ vtutes: q̃ꝝ ipa ẽ sic̃ gen⁹, vna ẽ sic̃ vt⁹ ↄp̃/hẽsiua, ꝛ alt̃a vt⁹ motiua. Et ↄp̃hẽsiua q̃dẽ est sic̃ duaꝝ vtutũ gen⁹. Una vt⁹ cõ p̃hẽsiua ẽ mãifeste, ꝛ alt̃a vt⁹ ↄp̃hẽsiua occulte. Et vt⁹ q̃õ mãifeste ↄp̃hẽsiua ẽ sẽsibil: q̃ est gen⁹ s̃m q̃sdã q̃nq̃ʒ vtutũ ꝛ octo s̃m alios. Q̃õ si di xerim⁹ q̃ sint q̃nq̃ʒ, erũt vt⁹ vidẽdi, ꝛ vt⁹ audiẽdi, ꝛ vt⁹ gustãdi, ꝛ vt⁹ tãgẽdi, ꝛ vt⁹ odorãdi. Et si dixeri⁹ q̃ sint octo erit h⁹ cã q̃ plib⁹ certificatoꝝ vĩ q̃ tact⁹ sit plẽs vtutes. s. q̃tuor ꝛ ponũt p̃p̃e vnũq̃õq̃ʒ q̃tuor geneꝝ tact⁹ vtutẽ p̃se: lʒ i mẽbro sẽsibili sint cõia: sic̃ gust⁹ ꝛ tact⁹ in ligua, ꝛ visus ꝛ tact⁹ in oculo. h̃ aũt

certificare est phi. Et vt⁹ qdē cōprehēsiua occulte [a]⌈ τ nō sentiēs⌋ est sic gen⁹ qnqȝ vtutū vna est vt⁹ q̄ vocat̃ sēsus cōis, τ phātasia, τ apō medicos qdē st vna vt⁹, sȝ ap̄ certificātes q sūt ex phis, due sūt vtutes. Sēsus.n.cōis ē illa q̄ oia sensu pcepta recipit τ [b]⌈ pp eoꝝ foꝛas⌋ patit̃ q̄ i ipsa copulāt̃. Phātasia xͦo ē illa q̄ eas custodit postq̄ꝫ ꝯiūgūt̃, τ retiet eas p⁹ sēsus absētiā. Et q̄ haꝝ duaꝝ ē recipiēs, alia ē a custodiēte. Hoc āt certificare est phi. Sȝ qlrcūqȝ fuīt ei⁹ sedes τ opōnis ei⁹ pncipiū est añrioꝛ cerebri vētricul⁹. Et scd̄a qd̄ est vt⁹ quā medici vocāt cogitatiuā. Sȝ certificatoꝛes vocāt qnqȝ imagiatiuā, qnqȝ cogitatiuā. Si.n.iparauerit ei vt⁹ existiatiua aial' quā postea noiabim⁹ [c]⌈ τ ipamet ad suā puenerit⌋ opōnē, vocāt eā imagiatiuā. Et si vt⁹ rōnal' ei iparauerit, τ reduxerit eā ad illd̄ qd̄ ei pdest vocat̃ vt⁹ cogitatiua. Quocūqȝ tm̄ mō fuīt iter hāc vtutē τ pmā existit dr̄ia, q pma est recipiēs, τ custodiēs id qd̄ ad eā pueīt de foꝛis sensu pcepti: τ ista ē illa q̄ se exercet i eis q̄ i imagiatiōe recōdita sūt exercitio ꝯponēdi τ diuidēdi τ [d]⌈ singl'as⌋ effic̄ foꝛas, quēadmodū ad eā pueniūt a sēsu, τ alias foꝛas ab eis diūsas sic [e]⌈ hoiez q i mōte volat smaragdio.⌋ Sȝ phātasia nō pōit corā te, nisi qȝtū recipit a sēsu. Et h⁹ qd̄ vtuti sedes ē vētricul⁹ cerebri medi⁹. Et h̄ qdē vt⁹ est istrm̄ vtuti q̄ pculdubio i aiali ē occulta ꝯphēsiua, τ est existiatiua. τ ipa qd̄ est vt⁹ q̄ aial iudicat q lup⁹ est inimic⁹, τ fili⁹ est dilect⁹, τ q anonā pbē cōsueuit est amic⁹, a q̊ nō ē fugiēdū. Et h̄ iudiciū fm modū exit nō rōnalē. Aicitia.n. τ inimicitia nō sēsu [f]† ⌈ ⌋ sūt pcepte, nȝ sēsus eas ꝯphēdit, neqȝ de eis iudicat nisi vt⁹ alia. τ lȝ nō sit ꝯphēsio rōnal', est tm̄ pcl'dubio aliq̄ apphēsio nō rōnal'. Hō ēt pleruqȝ vtit̃ hac vtute i mltis suoꝝ iudicioꝝ, τ pcedit in h̄, quēadmodū aial nō rōnale. Et hec qdē vt⁹ diuidit̃ a phātastica, qm̄ phātastica sēsu pcepta retiet: τ h̄ in pcepti sēsu itētiōes discernit nō sēsu pceptas, τ sepat̃ ab ea quā imagiatiuā vocam⁹, τ cogitatiuā qm̄ illi⁹ opōnes nll'ȝ seqt̃ iudiciū, sȝ isti⁹ opōnes, nō solū iudiciū, sȝ ēt iudicia sequūt̃, τ illi⁹ opōnes sūt i sēsu pceptis ꝯpōnē facē, τ isti⁹ opō i sēsu pcepti iudicare intētiōes [g]⌈ ex sēsu.⌋ Et quēadmodū i aiali sēsus ē iudicās de foꝛis sēsu pcepti, sil'r existiatiua est iudicās de itētionib⁹ illaꝝ foꝛaꝝ q̄ ad [h]⌈ existiationē⌋ pueniūt τ nō ad sēsū. Quidā āt hoiuȝ sūt, q psumūt, τ hāc vtutē imagiatiuā vocāt, sȝ tm̄ nō curam⁹: qꝛ de noib⁹ nō disputam⁹, sȝ itētiōes τ dr̄ias itelligere dēm⁹. Et medico qdē nō est curādum, vt hāc vtutē sciat. Impedimēta nāqȝ opōnū ei⁹, ipedimēta opōnū aliaꝝ vtutū q̄ sūt añqȝ ipa, seqntia sūt, sic phātasia τ imagiatiua, τ mēoꝛial' quā postea noiabim⁹. Et medic⁹ qdē nō curat nisi de vtutibus [i]⌈ ex qbus quū i suis ipedimētis accīt lesio⌋ puenit egritudo.

Qd̄ si lesio acciderit opōni alic⁹ vtuti, cā ipedimīti qd̄ accīt pus opōni [k]⌈ alteri⁹ vtuti, quā ei.⌋ fueritqȝ ipedimētū illd̄ secutū malitiā ꝯpl'onis alic⁹ mēbri, aut coꝛruptionē ꝯpōnis: suffic̄ medico vt sciat ipedimētū illd̄ pp malitiā ꝯpl'onis mēbri, aut sue ꝯpōnis coꝛruptionē, accidisse: ad h̄, vt quū medicina ei sbueniat, [l]⌈ aut ipm ab eo custodiat.⌋ τ nō curat scir̃ dispōnē vtuti cui qd̄ accidit, non accīt nisi alio mediāte postqȝ sciuerit dispōnē ei⁹ cui accīt illd̄ qd̄ accidit sine medio. Tertia xͦo illaꝝ q̄s noiant medici est qnta aut q̄rta, quū certificauerim⁹, q̄ ē vt⁹ ꝯſuatiua τ memoꝛial': τ ē thesaur⁹ ei⁹ qd̄ pueīt ad existimatiuā de itētiōib⁹ in pcepti sēsu ex foꝛas eoꝝ sensu pceptas, sic phātastica est thesaur⁹ ei⁹ qd̄ puenit ad sensū ex foꝛis sēsu pcepti: τ ei⁹ qdē loc⁹ est posterioꝛ

a A. animalis.
b A. τ ab eorum formis.
c A. aut ex seipsa promouerit.
d A. presentes.
e A. hoiez volare τ montē smaragdinum.
f † A. animalis.
g A. nō sensatas
h A. existiatiuā.
i A. in q̄ꝝ opōnib⁹ quū accidit lesio.
k A. vtutis q̄ est ante ipsam.
l A. aut ab eo fugiat.

cerebri vētricul⁹. Hic xͦo est loc⁹ ꝯsiderōnis phīce vtꝝ vt⁹ ꝯſuatiua τ memoꝛial', τ vt⁹ q̄ reduc̄ illd̄ qd̄ est abs̄s ad mēoꝛiā ex eis q̄ ab existiatiua sūt reposita, sit vt⁹ vna aut vtutes due. Medico tm̄ nō ē ide curāduȝ, qm̄ nocumēta q̄ eis qlrcūqȝ sint, accidūt, sūt hōgenea: sūt.n.nocum̄ta q̄ i vētriculo cerebri posterioꝛi accīt, vel de gn̄e ꝯpl'onis, vel de gn̄e ꝯpōnis. [m]⌈ Uirt⁹ xͦo cōpꝛehensiua⌋ q̄ est vna de vtutib⁹ aie ꝯphēsiuis, est hūana rōnalis. Et qꝛ medici vtutem existimatiuā nō ꝯsiderauerūt pp cām quā dixim⁹: iō hāc vtutē nō ꝯsiderauerūt. Nō.n.fuit eoꝝ ꝯsideratio, nisi in opōnibus triū virtutū tm̄, τ nō in alijs.

¶ De virtutibus aialibus motiuis. Cap. VI.

Motiua xͦo vt⁹ ē illa q̄ coꝛdas ꝯbit τ laxat pp qd̄ mouēt̃ mēbra τ iūcture, dilatatiōe sua τ flexiōe. Et ei⁹ qdē penetratio est i neruis q sūt cū lacerti ꝯtinui. Et est gen⁹ qd̄ fm specificationē pncipij motuū specificat̃. In vnoq̊ȝ igit̃ musculo est alia nā que est sequēs iudicium existimatiue a qua puenit cōis sensus.

¶ De operationibus. Cap. vltimum.

Dicemus q opōnū singulariū alie st q̄ ab vna ꝯplent̃ vtute. xͦbi gr̄a digō. Alie q̄ a duab⁹ cōplent̃ vtutib⁹ sic cibi desideriū qd̄ cōplet̃ a vtute nāli attractiua, τ a vtute sēsibili q̄ est i oꝛe stōi. Attractiua xͦo opat̃ ex h̄ q mouet villū q fm lōgitudinē ptēdit̃ [n]⌈ regrendo⌋ illd̄ qd̄ attrahit̃ τ suggēdo ex hūoꝛib⁹ qd̄ ē sibi [o]⌈ ppꝛiū.⌋ Sēsibil' āt opat̃ i h̄ qd̄ hāc sētit passionē τ qꝛ sētit moꝛdicationē chol'e nigre q̄ est excitās desideriū, c⁹ eē noiauim⁹. Et hāc qdē opōnē nō dicim⁹ duab⁹ cōpleri vtutib⁹, nisi iō q quū sēsibili acciderit nocumētū, destruet̃ itētio q̄ vocat̃ fames τ desideriū, nȝ desiderabit̃ cib⁹, lȝ eo coꝛp⁹ idigeat. Et sil'r trāsglutiēdi opō duab⁹ cōplet̃ vtutib⁹: vna ē attractiua nāl', τ alt'a est [p]⌈ attractiua⌋ volūtarie. τ pma qdē suā cōplet opōnē p villū, q fm lōgitudinē ptēdit̃ q est i oꝛe stōi τ isophago. Et scd̄e ꝯplet̃ opō p villū lacerti trāsglutiēdi. Quūqȝ vna duaꝝ vtutū destruet̃ trāsglutiēdi opō duriter pueīt: [q]⌈ sȝ qn̄ nō fuīt destruet̃. Sȝ quū illa nō opata fuīt⌋ erit trāsglutiēdi opō difficil'. Nōne vides q quū desideriū nō recte pcedit durit̃ puenit opō trāsglutiēdi illud, qd̄ nō desiderat: imo quū abhoꝛem⁹ aliqȝ rem, τ eā postea trāsglutire voluerimus, τ territa fuīt ab ea vt⁹ nr̄a attractiua desideratiua dura erit opō volūtarie trāsglutiendi. Trāsit⁹ q̄ȝ nutrimenti pficitur vtute mēbri ipellētis a q̊ pcedit, τ attractiua m̄bri ad qd̄ accedit. Et sil'r supfluitatū egressio que fit p duas vias. Et foꝛsitā pleruqȝ exn̄t opōnis pncipiū due vtutes. s. aial' τ nāl'. Et foꝛtasse pleruqȝ exn̄t ei⁹ cā vt⁹ τ q̄litas, sic ifrīdatio q̄ phibet mās [r]⌈ τ iuuat expulsiuā i pilitate supfluitatū q̄ descēdūt a mēbꝛo τ vetat, τ i faciē recūberat.⌋ Et fritati qdē q̄litas pp duas phibet res. s. cū eētia, sbaȝ ei⁹ qd̄ effūdit̃ ingrossādo, τ coāgustādo poꝛos: [s]⌈ Et res tertia⌋ q̄ ē p accn̄s, q̄ est q̄ calitas extiguit̃ attractia. Et q̄litas caliti attrahit pillū qd̄ istis oppōit̃ modis q̊s pdixim⁹. Et caliti qdē q̄litas τ necitas vacui nō attrahūt in pmis, nisi illd̄ qd̄ est sbtile, τ postea qd̄ est spissū: Uirt⁹ xͦo attractiua nāl' nō attrahit nisi qd̄ ē ei magi ꝯueniēs, τ qd̄ nāe ei⁹ ē ppꝛuȝ attrahē: τ pleruqȝ qd̄ ē magi spissū ē magi ppꝛuȝ, τ magi ꝯueiēs.

¶ Fen scd̄a libri pmi canōis icipit: c⁹ st doctrie tres.
Doctrina prima est de egritudinibus.
Doctrina secunda est de causis.
Doctrina tertia est de accidentibus.
Doctrine prime sunt octo capitula.

m A. Reliq̄ xͦo virtus.
n A. apphēdēdo
o A. presens.
p A. expulsiua.
q A. imo quum nō fuerit destructa, sȝ ipsa nō se promouerit adhuc ad opationem suam.
r A. qm̄ adiuuat expulsiuā resistēdo hūoꝛi. q effūdit̃ ad mēbꝛū: et phibet ipsum: τ repercutit ipm.
s A. τ pp rē t'tiā.

De doctrina cãe ꝛ egritudinis ꝛ accñtis. Cap.I.

Dicemus ꝙ cã in lib medicoꝝ ẽ id qḋ ꝑ est, ꝛ ex q̃ ꝓuenit inẽtio alic⁹ dispõnis i corpe hũano aut ei⁹ fixiõis. Et egritudo est dispõ nõ nãl'i corpe hũano, ex q̃ i opõne eẽntialit' ꝓuenit nocumẽtũ ꝓuẽtu ꝑ: ꝛ est aut ꝯplõ nõ nãl: aut ꝯpõ nõ nãl. Et accñs ẽ res q̃ hãc seqt' dispõnẽ, q̃ ẽ nõ nãl: siue sit nãli ꝯ̃ria sic̃ dolor i colica, siue nõ sit ꝯ̃ria sic̃ rubedo mlt'a maxille i pipneumõia. Cãe exẽplũ ẽ putredo. Egritudis exẽplũ ẽ febris. Exẽplũ accñtis ẽ sitis ꝛ dolor capitꝭ. Cãe q̃ꝫ exẽpluꝫ est replõ i receptaculis q̃ ad oculũ descẽdũt. Exẽplũ egritudis oppilõ i vuea q̃ ẽ egritudo istr̃al', vl' ꝯpõnalis. Exẽplũ accñtis ẽ destructio visus. Exẽplũ ẽt cãe est reumatism⁹ acut⁹. Exẽpluꝫ egritudis est [a] ⌈apa⌋ i pulmõe. Exẽplũ accñtis ẽ rubedo [b] †⌈ ⌋ãbaꝝ maxillaꝝ, ꝛ gibbositates vnguiũ. Accidẽs ãt vocat' accñs respcũ sue eẽntie, aut ꝯpõne ei⁹ cui accit, ꝛ vocat' sigñio respcũ ꝯsideratiõis medici ad ipꝫ: ꝛ ꝓcessiõis ei⁹ ab eo ad sciẽdũ egritudis eẽntiã. Et ẽ quũ egritudo fit alteri⁹ egritudis cã sic̃ colica sincopis, aut palisis, aut epil'ie. Accñs q̃ꝫ pl'm est cã egritudis, sic̃ i colica dolor fortꝭ q fit cã vt accidat sincopis, ꝛ sic̃ dolor vehemẽs qui fit cã apatꝭ: ꝓpea ꝙ mãe ad locũ [c] ⌊descẽdũt⌋ doloris. Et plerũq̃ꝫ ẽt ipm accñs fit egritudo queãdmoduꝫ dolor capitꝭ q ex febre accit, quũ qñꝫ figit', ꝛ tã diu fit mãsiuus dõec fit egritudo. Et est ẽt quũ vna res ꝯpõne sui ꝛ rei q̃ est añ ipsaꝫ, ꝛ rei q̃ est post ipsaꝫ ẽ egritudo, ꝛ accñs ꝛ cã, queãdmodũ: vbi gr̃a [d] ⌈febris ethica: q̃ ẽ accñs apatꝭ⌋ pulmõis, ꝛ ẽ egritudo ꝑꝫ se ꝛ ẽ cã debilitatꝭ stõi: ꝛ sic̃ dolor capitꝭ q accit ex febre qñ dolor ille figit': q̃ ẽ accñs febris ꝛ egritudo i se, ꝛ plerũq̃ꝫ ꝓuenit ex eo [e] ⌈febris⌋ ꝛ fit ipsi⁹ causa.

a A. vlcus.

b †A. in pomis.

c A. effundunt'.

d A. febris i ptisi q̃ ẽ accñs vlcerꝭ

e A. sirsen.

De diuisionibus dispositionum corporis humani ꝛ de generibus egritudinum. Cap.II.

Corpis hũani dispõnes ꝑm. G. sũt tres. Sanitas q̃ ẽ dispõ ꝑ quã corp⁹ hois i sui ꝯpl'one ꝛ ꝯpõne tale existit, vt ex eo opõnes ei⁹ oẽs ꝓueniãt icolumes. Et egri^do^ q̃ ẽ dispõ i corpe hois huic ꝯ̃ria. Et dispõ q̃ ẽ apõ eũ nꝫ sanitas: nꝫ egritudo, aut iõ ꝙ nõ ẽ sanitas i vltio: ꝛ egritudo in vltio queãdmodũ corpa senũ, ꝛ ꝯualescẽtiũ, ꝛ pueroꝝ: aut iõ ꝙ ãbe res i vno tpe i duob⁹ sũt copulate mẽbris: aut i vno mẽbro: sꝫ i duob⁹ generib⁹ remotꝭ, sic̃ q est i ꝯpl'one san⁹, ꝛ i ꝯpõne eger exẽpli cã, aut i vno mẽbro duoꝝ geneꝝ ꝓpinqꝝ: sic̃ q ẽ san⁹ i figura, ꝛ nõ san⁹ i q̃ꝫtitate ꝛ situ, aut q ẽ sanus i duab⁹ q̃litatib⁹ passiuis, ꝛ nõ san⁹ i duab⁹ q̃litatib⁹ actiuis: aut vicissitudie duaꝝ reꝝ i duob⁹ tpib⁹: sic̃ q sanat' i hyeme, ꝛ ifirmat' in vere. Egritudinũ ꝟo alie sũt q̃ sũt simplices: alie sũt q̃ sũt ꝯposite. Simplices ãt sũt q̃ sũt vna ex spẽb⁹ egritudis ꝯpl'onis: aut vna ex spẽb⁹ egritudis ꝯpõnis, quã postea noiabim⁹. Cõposite ꝟo sũt i qb⁹ due spẽs: aut pl'es ꝯiũgunt', ex qb⁹ vna cõponit' egritudo. Incipiem⁹ igr' pri⁹ loq de egritudib⁹ simplicib⁹. Et dicem⁹ ꝙ egritudinũ simpliciũ, gñia sũt tria. Primũ ẽ genus egritudinũ q̃ mẽbris ꝯpant': q̃ꝝ ptes sũt sil'es, ꝛ sũt male ꝯpl'onis spẽs. Et ipe qdẽ nõ sũt ꝯpate mẽbris q̃ꝝ ptes sũt sil'es, nisi iõ ꝙ in ꝑnis, ꝛ eẽntial'r ptib⁹ accñt sil'ib⁹, ꝛ ꝑ eas mẽbris accñt ꝯpositꝭ, ita vt pol'e sit imagiari eas ꝯphẽsas ꝛ reptas eẽ i q̃cũq̃ꝫ mẽbrorũ voluerꝭ: q̃ꝝ ptes sũt sil'es ꝛ nõ i cõpositꝭ. Et ꝑꝫ gen⁹ est egritudis mẽbroꝝ officialiũ, q̃ sũt egritudies ꝯpõnis q̃ mẽbris cõpositꝭ accñt q̃ ex mẽbris ꝯponũt' q̃ꝝ ptes sil'ant'. Mẽbra ãt officialia sũt opõnũ istr̃a, Et tertiũ ẽ gen⁹ egritudinũ cõiũꝫ, q̃ mẽbris accñt: q̃ꝝ ptes sil'ant', ꝛ accñt istr̃al ib⁹ inq̃ꝫtũ sũt istr̃alia: ita ꝙ nõ seq̃t' eas istr̃alib⁹ accidere, ꝓpea ꝙ sim plicib⁹ accidert. Et he qdẽ sũt q̃ ꝯtiuitatꝭ solõ vocãt', ꝛ iparis dissolõ. Solõ.n. ꝯtinuitatꝭ plerũq̃ꝫ accit iũcture: ita ꝙ simplicib⁹ mẽbris ex qb⁹ iũctura fuit cõposita nullo mõ accit. Et plerũq̃ꝫ accit neruo: aut ossi, aut venis solũmõ. Et ad vltimũ qdẽ egritudinũ tria sũt gñia. Egritudies q̃ ꝯpl'onis sequunt' malitiã. Et egritudines q̃ sequunt' malitiã ꝯpõnis. Et egritudies q̃ ꝯtiuitatꝭ sol'onẽ sequũt'. Et oĩs egritudo q̃ vnã haꝝ seqt', ꝛ ꝑ eã existit ei ꝯpat'. Egritudines ãt ꝯpl'onũ scite sũt q̃ sũt sexdeci q̃s noiauimus.

De egritudinibus compositionis. Cap.III.

Compõnis egritudies q̃tuor ꝯphẽdunt' gñib⁹. Egritudies creature egritudies q̃ꝫtitatꝭ. Egritudies nũi. Et egritudies sit⁹. Et creatur' qdẽ egritudies q̃tuor ꝯphẽdunt' gñib⁹. Egritudies figure, ꝛ ẽ vt figura a suo cursu nãli mutet', ꝛ ex ei⁹ motu ꝓuẽiat i opõne nocumẽtũ: sic̃ ẽ tortura recti, ꝛ rectitudo torti, ꝛ q̃dratura rotũdi, ꝛ rotũditas q̃drati. [f] ⌈Cuiusmodi est capitꝭ rotũditas cũ latitudie⌋ quũ ꝓuenerit ide i pedimẽtũ: ꝛ mlt'a stõi rotũditas [g] ⌈ꝛ vt i crystalloide nõ sit ꝑua latitudo.⌋ Et ꝑm ẽ egritudies viaꝝ q̃ꝝ sũt tres spẽs, q̃ aut dilatãt': sic̃ dilatat' ocl's, ꝛ sic̃ sebel, ꝛ varices: aut ꝯstrigunt', sic̃ ꝯstrigit' ocl's ꝛ penetratio [h] ⌈attrahẽdi aerẽ⌋ ꝛ meri: aut claudũt', sic̃ oppilõ foramis vue, ꝛ vẽaꝝ epis, ꝛ alioꝝ. Et tertiũ est egritudies receptaculoꝝ ꝛ vẽtriculoꝝ, q̃ꝝ sũt q̃tuor spẽs, q̃ aut fiũt maiora ꝛ dilatãt': sic̃ testicl'oꝝ dilatat' folliculus: aut miorãt' ꝛ ꝯstrigunt': sic̃ mioratio ꝛ ꝯstrictio stõi, ꝛ ꝯstrictio vẽtriculoꝝ cerebri quũ ẽ epil'ia. Aut oppilãt' ꝛ iplẽt', sic̃ oppilãt' vẽtriculi cerebri quũ ẽ apoplexia. Aut eũant' ꝛ deserũt' sic̃ eũant' vẽtriculi cordis sãguie quũ mlt'ũ gaudiũ ꝑnitiosũ adest aut [i] ⌈mlt'⁹ timor ꝑnitiosus.⌋ Et q̃rtũ est egritudies supficieꝝ mẽbroꝝ. Et sũt q̃ aut fit lene qḋ dꝫ eẽ aspeꝝ sic̃ [k] ⌈os stõi⌋ ꝛ itestia, quũ leniũt' aut exaspãt' qḋ dꝫ eẽ lene sic̃ trachea arteria qñ exaspat'. Egritudinũ ãt q̃ꝫtitatꝭ due sũt spẽs, q̃ aut sũt ex gñe augmẽti: sic̃ ẽ elephãtia, ꝛ magnitudo vge, ꝛ ẽ egritudo q̃ vocat' [l] ⌈ftbersin⁹⌋ aut sic̃ accit cuidã hoi q vocabat' Nicomach⁹ c⁹ oĩa mẽbra adeo creuerũt ꝙ se mouẽ nõ potuit. Aut sũt ex gñe diminutiõis [m] ⌈sic̃ siccitas lingue ꝛ pupille: aut vt ptisis.⌋ Nũi q̃ꝫ egritudies aut sũt ex gñe augmẽti. Et h̃ qdẽ augmẽtũ, aut ẽ nãle: sic̃ dens addit⁹, aut digit⁹ addit⁹, aut est nõ nãle sic̃ glãdula aut lapis. Aut ex gñe dimiutõis: ꝛ dimiutio h̃ est nãl': sic̃ quũ alicui ñ creat' digit⁹, aut nõ nãl' sic̃ quũ alicui abscidit' digit⁹. Egritudies ꝟo sit⁹. (Et sit⁹ qdẽ ꝑm. G. dꝛ ꝑ loco ꝛ dꝛ ꝑ societate) sũt q̃tuor. Exit⁹ mẽbri a iũctura sua: aut vt a suo moueat' situ: ita ꝙ nõ egrediat' [n] ⌈sicut scissura⌋ q̃ ꝯpat' itestis. Aut vt moueat' subito motu i eo ñ ꝑꝫ cursũ nãlẽ, nꝫ volũtariũ, sic̃ tremor: aut i suo figat' loco, ꝛ nõ moueat' ab ipso, queãdmoduꝫ accit quũ iũcture i egritudie podagre idurant'. Egritudies ꝟo societatꝭ oẽꝫ colligũt dispõnẽ quã hꝫ mẽbꝝ ꝯpõne sua ad aliḋ mẽbꝝ: qḋ sibi viciñũ erit, siue ei appropiq̃t, siue ab eo elõget' ñ ꝑꝫ cursũ nãlẽ: ꝛ sũt duaꝝ spẽꝝ: vna ẽ vt accidat ei ꝓhibitio mot⁹ sui ad ipꝫ, aut vt durit' sit postq̃ꝫ pol'e erit, sic̃ digit⁹ quũ sibi viciñũ tãgẽ ꝓhibet', aut quũ accit ei vt ab eo mouẽi ꝓhibeat' aut vt sepet' ab eo p⁹ q̃ꝫ erat pol'e aut fit diffi^le^ [o] †⌈ ⌋ sic̃ palpeb laxatõ, ꝛ iũcturaꝝ laxatõ i palisi, ꝛ durities apiẽdi manũ ꝛ apiẽdi ocl'ꝫ

f A. Et ex h̃ caplõ est tessid capitis q̃drata nõ hñs cõmissuras

g A. ꝛ ꝑuatio supficiei, vel planitiei eq̃lis in pupilla.

h A. anhelitus.

i A. vehemẽtia delectationis ꝑnitiose.

k A. stomachus

l A. ferismus.

m A. sicut extenuatio, vel arefactio lingue, ꝛ pupille, ꝛ sicut debul.

n A. sicut in ruptura.

o A. i eis illꝭ qḋ de h̃ nũerauim⁹

De egritudinibus sol'onis ꝯtinuitatis. Cap.IIII.

Solutionis vero ɔtinuitatis egritudo plerūq; accidit cuti, ⁊ vocat excoriatio, aut scarificatio. Et plerūq; accit carni[a] [q̄ est ei ppinq̄] i q̄ nōdū factū ē pus, et vocat plaga. Sed quū pus fit ibi, vocat vlc⁹. Fit āt pus i ea ppea ꝙ supfluitates in eam eūant, eo ꝙ est debilis: ⁊ ppea ꝙ sui nutrimētū digerē nō valet[b] [⁊ supfluitas ēt i ipm ɔūtit:] plerūq; tñ dr plaga, ⁊ vlc⁹ sol'o ɔtinuitatis q̄ accit[c] [cuti, ⁊ nō carni.] Qñq; ēt accit ossi qđ ipm i duas frāgit ptes, aut i ptes magnas, aut puas: aut ē cadēs ꝑm lōgitudinē scidēs ipz: aut ɔtigit vt cadat i cartilagib⁹ ꝑm tres[d] [dimēsiōes.] Aut vt accidat neruis. Sz si latitudini acciderit vocat icisio. Et si acciderit ꝑz lōgitudinē, ⁊ ei⁹ nūs nō fuīt mlt⁹, vocat scissura. Et si ei⁹ nūs fuīt mult⁹ vocat ɔtusio. Plerūq; ēt fit i ptib⁹ muscli, q̄ si i extremitate ceciderit muscli vocat attritio, siue cadat in neruo, siue i corda. Et si ꝑm latitudinē musculi pueniat, vocat[e] [sepatio.] Et si acciderit ꝑm lōgitudinē, ⁊ fuīt ei⁹ nūs puus ⁊ fuīt ei⁹[f] [ɔcauitas magna vocat āplificatio.] Et si fuerit ptes ei⁹ mlte ⁊ dilatet, ⁊ ɔcauet, vocat attritio. ⁊[g] [dissol'o] est ēt quū dr[h] [dissol'o ⁊ attritio liq̄factō] oē qđ ē i medio musculi accit, qūocūq; ɔtigat. Qđ si i arterijs, aut in vēis acciderit, vocat aptio. ⁊ si ɔtigat ꝑm ei⁹ latitudinē vocat icisio ⁊ sepatio. ⁊ si pcesserit ꝑm ei⁹ lōgitudinē vocat fissura. Et ē ēt quū h ɔtigit ꝑm modū aptionis orificiorū eaꝝ, ⁊ vocat pforatio. Qđ si arterijs acciderit[i] [⁊ nō clausa fuerit] ⁊ ex ea sāguis ad receptaculū qđ ipsā circūdat, exierit, donec receptaculū illđ ipleat, ⁊ quū pmit ad arteriā, reuertat, vocabit mr sāguis, alij tñ hoies oēm sāguinis egressionē ab arterijs mr ez sāguis vocāt. Dēs āt scit ꝙ nō oē mēbrū ipis sol'onē tolerat. Cor. n. nō tolerat[k] [qr ꝑus accit mors.] Qđ si i pānicul' cadit ⁊ in diaphragmate, vocatur ruptura. Et si iter duas ptes mēbri cōpositi cadat, ⁊ vnaz ab alia sepat, ita vt mēbro simplici nō accidat nocumētū, ei⁹ sepans ɔtinuitatē, vocat sepatio ⁊ dislocatio. Et si acciderit neruo, q se de vno loco remouit vocat[l] [ruptura.] Et qñz ēt fit i foramib⁹ ɔtiuitatis sol'o, ⁊ dilatāt. Et plerūq; fit i locis vbi nō sūt foramina, ⁊ fac ibi foramia q̄ nō fuert. Et sol'o qdē ɔtiuitatis, ⁊ vlceratio, ⁊ his silia, quū i mēbro fuerit bōe ɔpl'onis, cito sanant. Et quū fuerit in mēbro male ɔpl'onis, lōgo resistūt tpe: q̄zto pl⁹ quū i corpib⁹ ɔtigūt eoꝝ, q patiūt hydroisiz[m] [aut ɔstrictōis malitiā, ⁊ leprā.] Et dēs scit ꝙ quū vlnera ista st stricta, pueīt ex eis herpes estiomen⁹.] ⁊ tu iueies i libris ptick'arib⁹ pscrutationē rei resol'onis ɔtiuitatis: dimittam⁹ g̊ vsq; ibi.

De egritudinibus compositis. Cap. V.

In egritudib⁹ āt ɔpositis docōez pfere m⁹ vl'ez. Dico g̊ ꝙ quū egritudies dicim⁹ cōpositas, nō q̄sl' egritudies cōiūctas itelligi volum⁹, sz egritudies ex qb⁹ oib⁹ quū ɔiūgēt, pueiet ex eis res q̄ ē vna egritudo: ⁊ hec qdē ē sic apa: ⁊ eminētia in cute[n] † [ ] ē ex gñe apatis. Eminētie. n. sunt apata pua, sic apata sūt eminētie magne. ⁊ i apate qdē oia egritudinū gña repiunt. In eo nāq; repit egritudo malitie ɔpl'onis: Nullū nāq; accit apa nisi ex ɔpl'onis malitia cū mā: ⁊ i ipo ēt iueniūt fore, ⁊ ɔpōnis malitia. Nullū. n. fit apa qn cū eo pueīat lesio i figura, ⁊ i dimēsione. ⁊ plerūq; ēt adest cū eo egritudo sit⁹. Et iueīt i ipo egritudo cōis q̄ ē ɔtiuitatis sol'o. Nullū. n. accit apa nisi pculdubio ɔtiuitas soluat quū i mēbro apato mäe eūant supfluētes, ⁊ iter ptes penetrāt ipsi⁹, ⁊ sepōnē iter vnas faciūt ⁊ alias, ⁊ sibi loca capiūt. Apa pterea mēbris accit mollib⁹. ⁊ est ēt quū ossib⁹ accit res q̄ apati silat p quā ei⁹ igrossat[o] [ɔcauitas] ⁊ ei⁹ augmētat hūiditas. Neq; ē mixꝝ vt sit illđ, qđ nutrimti recipit augmētū, supfluitatē recipiēs, quū i ipso penetrauerit, aut i ipo acciderit. Et oē qdē apa qđ cāz ñ hz[p] [manifestā.] ⁊ ei⁹ cā corpal' mōstrat mäm đ vno mēbro ad aliđ, qđ ē sub eo, fuisse mutatā, vocat catarrus.

Et est quū cā mäl' ex q̄ apata, ⁊ eminētie gñant, ē in alijs sbmersa hūorib⁹ nō ꝑm suas ipedietib⁹ q̄litates: Quūq; hūores bōi aliq̊ eūonis mō postea se eūauerit, aut näli, sic mlierib⁹ accit, quū pariūt[q] [ ] aut nō näli, sic eis accit, q vl'nerāt, quū egredit sāguis bon⁹, remanēt hūores illi mali puri singulares, ⁊[r] [ipedit] peos nā, ⁊ expellit eos. Et ē quū expulsiōis mōus ē ad cutē, ⁊ faciūt apata, aut bothor. Apata vero diūsis dnt drijs, sz q̄ magis sūt ɔsiderāde sūt drie, q̄ pp eoꝝ exūt cās, q̄ qdē st mäe ex qb⁹ gñant apata. Mäe vero vñ fiūt apata st sex, hūores q̄tuor, ⁊ aq̊sitas, ⁊ vēt⁹: ⁊ apa qdē, aut erit cal'm, aut nō cal'm. Neq; existimādū ē ꝙ apa cal'z sit illđ qđ ex chol'a, aut sāguie gñat tm, sz ex q̄cūq; mä, siue sit cal'a p suā essentiā, siue accidat ei calitas pp putrefactionē, lz ēt hec gña ꝑm spēi diuisionē cuiusl'z mäe didant: digni⁹ tñ ē i apatib⁹, vt i eis spāl' pferat dcō. Et sāguineū qdē puꝝ, phlegmonē appellar ɔsueuert, ⁊ qđ ex chol'a rubea ⁊ pura, herisipilā. Et ex eis ē ɔpositū noie ɔposito, supātis ppone do nomi: qñz, n. flegmonē herisipilatodē dnt, ⁊ qñz herisipilā phlegmonidē. Et quū[s] [ɔgregat] vocatur exitura. Quūq; exitura i carnib⁹ fit laxis, ⁊ sb asellis, ⁊ post auriculas, ⁊ i iguinib⁹, ⁊ ē ex gñe corrupto qđ i suo pticulari loco noiabim⁹ vocat tauz. Et apata qdē cal'a hñt pncipiū in q̊ hūor[t] [ad exteriora egredit, ⁊ appet ꝙ ɔcauitas augetꝫ: deiñ capacitas cū eo auget, ⁊ distēdit. Postea stat quū egritudo ad maiorē pueīt statū i q̄ eē dz.] Pricipit minui[u] [⁊ maturat i pus] ⁊ dcliat ei⁹ eē, aut ad resol'onē, aut ad puris collectōez, aut ad ɔūtēdū i duritiē. Nō cal'a vero apata st, aut đ mä melica, aut flatica, aut aq̊sa, aut vētosa. Et illoꝝ qđ q̄ ex mä st melica tria st gña, durities, ⁊ cācer: q̊ꝝ plima st[x] [acuta] ⁊ glādulaꝝ gen⁹, ex qb⁹ st scrofule, ⁊[y] [nodi.] Inter gen⁹ vero glādulaꝝ, ⁊ iter alia duo gña ē dria, eo ꝙ gña glādulaꝝ, aut st sepata ab eo i q̊ stāt sic glādule pure, aut i supficie ei⁹ st retēte tm sic scrofule: sz illa alia st mixta ⁊ ifusa i sba mēbri i q̊ stāt. Et iter cācrū ēt ⁊ duritiē ē dria, qm durities ē apa qetū sedatū destruēs sēsū,[z] [⁊ pmanēs i mēbro i eodē statu] cū'q̊ nō ē dolor: ⁊ cācer ē mobil', addēs, ledēs, ⁊ hz radices inexas mēbro: nz oz vt p ipz destruat sēsus nisi elōgatū fuīt ei⁹ tps, ⁊ mortificet ei⁹ mēbꝝ, ⁊ destruat ei⁹ sēsus. Nz ml'tū distat qn dria iter cācrū ⁊ duritiē existat p accñtia isepabilia, ⁊ ñ pp drias sbales. Apata vero dur' ml'ica plerūq; a pncipio sue gñonis icipiūt cū duritie, ⁊ plerūq; i duritiē mutant, ⁊ ppe sāguiea. Et ē quū h qñz ɔtigit i phlegmaticis.

Phl'aticoꝝ vero apatū genus in duas diuidit spēs apa laxū, ⁊[a] [glādule molles. Et hec qdē dnt: qm glādule st sepate ⁊ iuolute i cooptorio] ⁊ apa laxū ē mixtū ⁊ ñ sepatū. Apata pterea hyēis plerūq; st flatica, ita vt illoꝝ q̄ st cal'a sint color' albi⁹ [Et glādule qdē, ⁊ his silia, ⁊ a neruoꝝ dnt nodositate, eo ꝙ nodositas mag' fit i suo loco māsiua, ⁊ ei⁹ tact⁹ sētit nodosus: ⁊ quū figēdo tāgit, spargit, ⁊ redit ad locū suū, ⁊ quū forti medicamie spargit absq; ɔp/hēsione nō redit. Et plm eius accidit pp laborē, ⁊

---

a A. ⁊ q̄ ex ea est ppinqui tpis.

b A. Quare ɔuertit ⁊ in eo in superfluitatem.

c A. in alio q̄ i carne.

d A. diuisiones.

e A. incisio.

f A. pfundatio multa vocatur fagdun.

g A. contusio.

h A. attritio ⁊ cōtusio, ⁊ sepatio, vel incisio.

i A. non consolidata fuerit.

k A. qr fit vel accidit cū ea mors

l A. fecha. i. remotio nerui a suo loco vel distorsio ei⁹, vel vocat dislocatio.

m A. aut cacesiaz ⁊ leprā. ⁊ scias ꝙ vlcera estiua, vel estiualia quū plōgant cadūt in herpetē hestiomeneum. Alia lr̄a. ⁊ scias ꝙ vlcera stricta, quū plongant, cadūt in herpetē hestiomeneū

n † A. que.

o A. magnitudo

p A. primitiuaz vel exteriorem.

q † A. lactatiōe.

r A. nocetur.

s A. Et quū collectōez, vl' saniē facit.

t A. expellitur ⁊ appet magnitudo, deide augumentat, ⁊ ad dit cū eo magnitudo, ⁊ extēdit, postea stat apđ vltimitatē magnitudinis eius.

v A. ⁊ digerit cū resol'one aut pure.

x A. autūnalia.

y A. alselha.

z A. Alia lr̄a. aut ē debilitas i ipo ⁊ ñ ē dolō cū eo

⁊ A. ⁊ alselha mollē. Et hec q dē dnt, qm alselha sūt sepate in cooptorio, seu pāniculo suo.

ɔ A. Alia lr̄a. sic est transposita. Et differūt glādule ⁊ alselha, ⁊ q̄ eis silant a nodositate nerui, seu a nodo nerui, qm nodus vl' nodositas ē adherēs loco, ⁊ tact⁹ ei⁹ est neruosus, ⁊ quū figendo, vel pmendo spargit, vel tangit, redit, ⁊ quū pmit, vel spargitur cū forti medicamine absq; cōpressione, nō redit. Et plimū eius accidit post laborē, ⁊ destruitur pp pōderosa sicut plumbum ⁊ similia.

destruit ꝓpt̃ pōderosa sicut plūbum, ⁊ eius silia.] Et tibi qdē sciēdum est ꝙ apata flatica diūsificant̃ ꝭm diūsitatē grossitiei flatis, ⁊ mollitiē ipsiꝰ, ⁊ eius sbtilitatē, ⁊ laxitatē ipsiꝰ, ⁊ duritiē ita, vt qñz melicis sint silia, ⁊ qñqꝫ videāt̃ vētosa. Phl'a ꝑterea sbtile mltotiēs descēdit i reumatismis in vacuitatē, q̄ est i villis neruoꝝ, ita vt ꝑueniat ad musculos q sūt sub epigloti, ⁊ ad ea q̄ sūt sub istis. Aq̊sa aūt apata sūt sic̄ hydropisis, ⁊ hernia aq̊sa, ⁊ sic̄ apa qd̄ accit in craneo de aq̊sitate, ⁊ hoꝝ silia. Et vētosa qdez apata ꝭm duas diūsificāt̃ spēs, vna est cacexia, ⁊ altera est iflatio. Inter cacexiā v̄o ⁊ iflationē est dr̄ia, duobꝰ modis, vnꝰ ē eēntia, ⁊ alt'a ē cōmistura. Et decl'o istiꝰ est ꝙ vētꝰ hꝫ in [a] [cacexia] i mēbri sba ē admistꝰ, sꝫ in iflatiōe est aggregatꝰ [b] [⁊ separꝰ] ⁊ nō admistꝰ mēbro. Et cacexiā qdē iuenit sēsus molle: sꝫ iflatio sēsui resistit resistētia multa, aut pauca.

Ampliꝰ bothor sūt ꝭm nūm apatū: Eaꝝ. n. alie sūt sāguiee sic̄ variole, alie sūt ex chol'a rubea pura sic̄ essere [c] [cholice, ⁊ desudationes:] ⁊ alie sunt ex eis mixte sic̄ morbillꝰ ⁊ formica, ⁊ claui, ⁊ scabies, ⁊ veruce, ⁊ hoꝝ silia. Et plerūqꝫ sūt aq̊se sic̄ [d] [āpulle] ⁊ qñqꝫ vētose sic̄ iflature. Tu āt i libro q̄rto iuenies distōnē q̄ tibi in dispōnibꝰ sufficiet apatū ⁊ bothor, de q̄ ꝯueniēs est vt in ipso sit, si deus voluerit.

¶ De rebus que cum egritudinibus numerantur ⁊ non existunt egritudines. Cap. VI.

Quedā res sūt que ex̄ egritudines exñt, ⁊ cuꝫ eis tñ nūant̃. Et res qdē iste sūt, q̄ in decoratōe igrediūtur: quaꝝ alie ꝯsistūt in pilis, alie in colore, alie i odore, alie i figura post colorē. Et egritudinū qdē piloꝝ genꝰ ꝯsistit i alopitia, ⁊ detrūcatiōe, ⁊ paucitate, ⁊ vt sint curti [e] [ ] ⁊ vt scidant̃, ⁊ sint sbtiles ⁊ g̊ssi, ⁊ mlta crispitudie, ⁊ multa leuitate ⁊ canitie, ⁊ coloris alteratio q̊cūqꝫ mō fuerit. Et nocumētū coloris q̄tuor ꝯtinet̃ gñibus, vnū est genꝰ mutatiōis eiꝰ ꝑꝑ malitiā ꝯpl'onis cū mā, sic̄ icteritia: aut sine mā, sicut gypseitas q̄ fit i colore ꝑꝑ ꝯpl'onē [f] [valde fridā] ⁊ citrinitas q̄ accidit ꝑꝑ ꝯpl'onē [g] [valde cal'az.] Et genꝰ mutatiōis eiꝰ ꝑꝑ cās manifestas queādmodū sol, ⁊ frigꝰ, ⁊ vētus mutat colorē. Et genꝰ expāsiōis corpoꝝ colores hñtiuꝫ ex̄neos sup cutē, q̄ colorē defert sic̄ morphea nigra: aut que ibi nascunt̃ sicut lentigines, ⁊ macule. Et genus vestigioꝝ que ꝑueniūt ex ꝯsolidatione sol'onis ꝯtinuitatis que accidit, sicut variolaꝝ vestigia, ⁊ vlceꝝ foramina [h] † [ ] Et nocumētum figure post colorē sunt: aut macies suꝑflua, aut grassities superflua.

¶ De horis egritudinum. Cap. VII.

Scire dēs ꝙ egritudinū plime q̄tuō hñt horas, horā ꝑncipij, ⁊ horā augmēti, ⁊ horā statꝰ, ⁊ horaꝫ declinatiōis. Que v̄o ex̄ istas sūt de horis sūt sanitatis. Qūñqꝫ dicimꝰ horā ꝑncipij, ⁊ horā [i] [augmēti] nō volumꝰ itelligi duo extrema in qbꝰ egritudis nō manifestet̃ dispō, sed ꝙ vnūqd̄qꝫ eoꝝ hꝫ tp̄s ꝑceptū sensu, qd̄ ꝓpriū hꝫ iudicium. Et hora qdem ꝑncipij est tp̄s in q̊ egritudo appet, ⁊ eiꝰ sil'ant̃ dispōnes, ⁊ neqꝫ appet i ea augm̄tū eiꝰ. Et hora augmēti est tp̄s in q̊ egritudis manifestat̃ [k] [ꝯstrictio] oī hora post horaz. Et hora statꝰ est hora in q̄ egritudo i oibꝰ suis ꝑtibꝰ ꝭm vnā manet dispōnē. Et hora declinatiōis est tp̄s i q̊ eiꝰ appet diminutio, ⁊ q̄ztū plꝰ ꝓcedit, eiꝰ minoratio est magis māifesta. Et he qdē hore qñqꝫ attēdūt̃ ꝭm egritudinē a ꝑncipio eiꝰ vsqꝫ ad finē eiꝰ i suis ꝑoxismis, ⁊ vocant̃ hore vl'es. Qñqꝫ ꝯsiderant̃ ꝭm vnūquēqꝫ paroxismum, ⁊ vocant̃ hore particulares.

a A. Nota ꝙ vbi hꝫ cacexia i arabico hꝫ thebegi

b A. ⁊ faciēs tensionez vel tumescentiam.

c A. cholicum et formica miliar]

d A. vesice.

e † A. ⁊ pauci.

f A. fridā singularem.

g A. calidam singularem.

h † A. ⁊ nocumētū i odore, sicut fetor corporis, ⁊ alij odores horribiles qui egrediunt̃ ex corpe.

i A. status.

k A. vehemētia egritudinis.

¶ Ad complendum sermonem de dispositionibus egritudinum. Cap. VIII.

Egritudines multis modis sortiunt̃ noia, aut a mēbris i qbꝰ sūt, sic̄ illa q̄ est lateris, ⁊ illa q̄ est pulmōis. Aut a suis accidētibꝰ, sic̄ epilepsia. Aut a suis cāis: sic̄ dicimꝰ egritudinē melicā. Aut a sui silitudie, sic̄ dicimꝰ egritudinē leoninā, ⁊ egritudinē elephāticaz. Aut ꝯpate ei, cui ꝑ accidisse dñr, sic̄ dicimus vlcera balchie, aut cōpate ei cuius fama fuit ꝙ medicādo eas curabat, sic̄ dicimus vlcera chironia. Aut a sui sba ⁊ eēntia, sic̄ dicimꝰ febris, ⁊ apa. Inqt. G. egritudines, aut sūt manifeste q̄ sensu cog̊scunt̃, aut sūt occulte, q̄s facile ē cog̊scē, sic̄ dolores stōi, ⁊ pulmonis, aut q̄s difficile est cog̊scē, sic̄ egritudies epis, ⁊ cānaliū pulmōis, aut nō ꝯphēse nisi cū existiatione sic̄ egritudies q̄ vijs accñt vrine. Egritudies q̊z est quū sūt ꝓp̄e, ⁊ ē quū sūt ꝭm societatē. Et mēbrū q dē alij mēbro i egritudie sua associat̃, aut q2 nā sūt ꝯtinua iter q̄ aliq̄ ꝯtinuāt̃ istr̄a, sic̄ cerebrū ⁊ stōus ꝑꝑ ꝯtiuitatē neruoꝝ iter ea, aut mr̄ix ⁊ mamille ꝑꝑ ꝯtinuitatē venaꝝ iter illa: aut q2 vnū ē via alteriꝰ sic̄ iguina apatꝫ cruris: Aut q2 sūt vicina sic̄ [l] [pulmo] ⁊ cerebrū. Oē. n. mēbꝝ qd̄ alt'i associat̃, ⁊ ꝓp̄e quū vnū eoꝝ alteri vicinū debile fuerit, socij sui recipit suꝑfluitates, sic̄ aselle cordis. Aut q2 vnū ē ꝑncipiū ⁊ radix opōnis alteriꝰ, sic̄ diaphragma pulmōis in attrahēdo aerē. Aut q2 vnū fuit alteri sic̄ nerui cerebro. Aut q2 alij tertio mēbro associāt̃ sic̄ cerebrū associat̃ reni. ꝑpea ꝙ vnūqd̄qꝫ eoꝝ associat̃ epati. [m] [Et ē quū societas ꝑuēit ad casū] queādmodū cerebrū quū eg̊tat ⁊ associat̃ ei stōus. debilitat̃. n. tūc eiꝰ digō ⁊ mādat ipsi stōus vapores malos, ⁊ nutrimētū nō digestū, ⁊ auget ipsius cerebri egritudinē, [n] [⁊ sic ex hac egritudie ꝑueniūt patiētes ad durabilitatē ⁊ circuitionē.] Corpoꝝ v̄o ordies iter sanitatē ⁊ egritudinē sūt sex, corpꝰ qd̄ est in vltio sanitatꝫ. Et corpꝰ qd̄ ē sanū nō in vltio. Et corpꝰ qd̄ est nec sanū nec egrū queādmodū dñt. ⁊ corpꝰ egrotatiuū qd̄ egritudinē cito recipit. Et corpꝰ egri q ꝑuā hꝫ egritudinē. Et cōpꝰ egri q hꝫ egritudinē i vltio.

Oēs v̄o egritudies aut sūt sanatiue, aut nō sanatiue. Et sanatiua qdē egritudo ē q̄ nō hꝫ qd̄ ꝓhibeat qn medicet̃ vt dꝫ: nō sanatiua v̄o ē cū q̄ ē aliqd̄ ꝓhibēs, ⁊ neqꝫ ꝯcedit̃ medico vt medicet̃ sic̄ dꝫ, sic̄ dolor capitꝫ si fuīt cū eo reumatismꝰ. Et ē tibi sciēduz ꝙ egritudo ꝓportional'ꝯpl'oni etati ⁊ tpi ē minoris timoris ea, q̄ eis nō ꝓportiōat̃: nō. n. accit h̄ nisi ꝑꝑ cāe eiꝰ magnitudinē. [o] † [ ] Debes āt scire ꝙ q̄dā egritudinū sūt q̄ ad alias mutāt̃ egritudies, ⁊ d̄struūt̃ ipse: ⁊ i h̄ ꝯsistit bonitas, ⁊ ē vna egritudo alteriꝰ egritudis medicamētū, sic̄ q̄rtana ex q̄ mltotiēs sanat̃ epil'ia, ⁊ podagra, ⁊ varices, ⁊ articuloꝝ dolores. Et qdā ēt sanāt̃ a spasmo ꝑꝑ scabiē, pruritū, ⁊ bothor: vēter q̊z sil'r sanatur ꝑꝑ ocl'oꝝ egritudinē. Et lyenteria sanat apa lateris. Et sil'r ani vēaꝝ aꝑtio oibꝰ ꝯfert melicis egritudinibꝰ ⁊ doloribꝰ scie, ⁊ doloribꝰ renū, ⁊ mr̄icis. Et est quū egritudies i alias mutant̃ egritudies, ⁊ ꝑꝑ hoc fit dispō maioris malitie, sicut quuꝫ mutat̃ apa lateris in apa pulmonis, ⁊ sic̄ quū mutat̃ phrenesis i letargiā. Et est ꝑterea ex egritudibꝰ q̄dā, q̄ de vno ad aliū trāsit, sic̄ lepra, ⁊ scabies, ⁊ variola, ⁊ febris pestilētial', ⁊ [p] [apata] putrida, ⁊ ꝑcipue quū domus stricte fuerint: ⁊ sil'r quū vicinus fuerit

l A. sicut colluz.

m A. Et qñqꝫ societas retrocedit vel reflectit̃ augēdo nocumētū.

n A. Et cōitas qdez seu societas currit ꝭm iudiciuz radicis seu ꝑncipij i ꝯtinuatōe ⁊ ꝑiodicatōe

o † A. Et scias ꝙ egritudo cuiusꝫ tpis ꝑerat resolui seu sanari cū ꝯrietate teporis ipsius.

p A. ⁊ vlcera.

a A.caluities.

b A.ꝛ resolutionē corporis. Alia lr̃a ꝛ raritatē texture corporis.

ſub vẽto:ꝛ ſic ophthalmia, ꝛ pcipue ei q oculis eũ ituet̃:ꝛ ſic ɔgelatio quũ imagiat̃ aliqs ꝙ acetoſiz illud opet̃, ꝛ ſic pthiſis, ꝛ albaras. Et ſũt egritudinũ q̃dã q̃ in ſemie h̃rditant̃ ſic albaras alba a⌈ꝛ tinea⌋ nãlis ꝛ podagra, ꝛ pthiſis ꝛ lepra. Et ſunt egritudinũ q̃dã q̃ ſũt gñales q̃ ſunt alicui gẽti ꝓpe, aut in aliq̃ regione moratib⁹, aut in eis multũ abũdãt. Debes p̃terea ſcire ꝙ mẽbroꝝ debilitas complexionis ſeqtur malitiã ꝛ b⌈ſoſ̃onẽ fabricatiõis.⌋

Doctrina ſcõa fen ſcõe. Cuius ſunt due ſũme.

Sũma p̃ma eſt de rebus que accidunt ab vnaq̃q̃ cauſaꝝ cõium. Cuius ſunt.xix.capitula.

Uerbum vniuerſale de cauſis. Cap.I.

Cauſe diſpõnũ corpis q̃ꝝ iã p̃miſim⁹ narratõez.ſ.ſanitatis, ꝛ egritudis, ꝛ diſpõnis q̃ iter eas media exĩt, ſũt tres, añtes, ꝛ p̃mitiue, ꝛ ɔiuncte. Añtes ꝟo ꝛ ɔiũcte cõicãt in h̃ ꝙ ambe ſunt res corpee.ſ.hũorales, aut ɔpl̃onales, aut ɔpõnales. P̃mitiue ꝟo ſunt, q̃ ex̃ corpis exñt ſbam, aut ex p̃te corpoꝝ extriſecoꝝ, ſic qð ex ꝟberatiõe accit, ꝛ ex calitate aeris, ꝛ ex cibo cal̃o ꝛ frido q̃ corpi adueniunt, aut ex p̃te aie:aia.n.aliõ eſt a corpe ſic qð accit ꝑꝑ irã ꝛ timorẽ, ꝛ ſilia. Et cãe qdẽ añtes ꝛ p̃mitiue cõicãt in h̃, ꝙ iter eas ꝛ diſpões q̃s noiauim⁹ aliqð exit mediũ. Et cauſe p̃mitiue ꝛ ɔiuncte q̃ñq̃ cõicãt in h̃ ꝙ iter ipſas ꝛ iter p̃dictas diſpões nõ iteruenit mediuz. Añtes ꝟo cãe a ɔiunctis dĩnt, eo ꝙ cũ cãis añtib⁹ c⌈nõ aduenit⌋ diſpõ, ſz iter eas alie exñt cãe, q̃ ſunt diſpõni ꝓpinquores añtib⁹. Et cãe añtes dĩnt a p̃mitiuis in h̃ ꝙ ipſe ſũt corpales, ꝛ ẽt iter añtes, ꝛ iter diſpõnẽ p̃culdubio iteruenit mediũ:ſz i cãis p̃mitiuis nõ eſt h̃ neciuz. Cãe q̃z ɔiũcte a p̃mitiuis dĩnt in h̃ ꝙ ſunt corpales, ꝛ ẽt ꝙ iter cãs ɔiũctas, ꝛ iter diſpõnẽ nõ eſt mediũ. d †⌈ ⌋ In cãis ꝟo p̃mitiuis nõ eſt h̃ neciumtimo due res in eis ſũt poſ̃es. Cãe g̃ añtes ſunt cãe corpales.ſ.hũorales, aut cõpl̃onales, aut ɔpõnales. ꝛ ipſe qdẽ ſũt ex qb⁹ aduenit diſpõ nõ p̃mo aduẽtu, ſz aduenit ex eis aliq̃ mediãte. Et cãe ɔiũcte ſũt cãe corpales ex qb⁹ diſpões e †⌈ ⌋ ꝓueniũt aduẽtu p̃.ſ.abſq̃ medio. Et cãe p̃mitiue, ſũt cãe nõ corpales ex qb⁹ ꝓueniũt diſpões f †⌈ ⌋ aduẽtu p̃, aut non p̃. Exẽplũ cãꝝ añtiũ eſt repl̃o febris, ꝛ repletio receptaculoꝝ oculi, vt aq̃ in ipm deſcẽdat. Exẽplũ cãꝝ ɔiũctaꝝ eſt putredo febris, ꝛ humor q ad foramẽ deſcẽdit oppil̃onis, ꝛ oppil̃o cecitati. Exẽplum cãꝝ p̃mitiuaꝝ, eſt calitas ſolis, aut fortitudo mot⁹, aut triſtitia, aut vigilia, aut comedẽ rẽ calefaciẽtẽ ſic allea:ꝛ h̃ totũ febri, aut p̃cuſſio dilatatiõi ꝛ deſenſui aq̃ ad oculũ. Oẽs aũt cãe aut ſũt cãe ꝭm eẽntiaz, ſic pip quũ calefacit, ꝛ opiũ quũ ifridat, aut ſũt cãe ꝭz accñs, ſic aq̃ frida quũ calefacit, ꝑpea ꝙ iſpiſſat cutim, ꝛ g⌈tenet⌋ calitatẽ:ꝛ aq̃ cal̃a ifridat, ꝑpea ꝙ reſoluit, ꝛ ſic ſcamõea quũ ifridat, iõ ꝙ hũorẽ expellit calefaciẽtẽ. Nõ ois ꝟo cã q̃ corpi aduenit i ipz opat̃:imo p̃ter h̃ tria ſũt necia, fortitudo.ſ.ſue ꝟtutꝭ agẽtis:ꝛ fortitudo ꝟtutis corpis ꝑpatiue, ꝛ poſ̃itas ꝑmittẽdi vnũ tãgere aliõ tãto tp̃e, vt i tali q̃le illud poſſit ex vno ꝓuenire opõ in aliõ. Eſt aũt quũ cãꝝ diſpões diũſificant̃ in eo ꝙ ꝓuenit ex eis. Eſt.n. quũ ex cã vna i corpib⁹ diũſis diuerſe ꝓueniũt egritudĩes h †⌈ ⌋ ꝛ eſt quũ ei⁹ opõ diũſificat̃ i debili ꝛ forti, ꝛ fortꝭ ſenſus, ꝛ debilis ſẽſus. Cãꝝ p̃terea alie ſũt i⌈ q̃ ſũt vicarie:alie q̃ nõ. Et vicarie qdẽ ſũt, q̃ꝝ, quũ ſepant̃, remãet affectio: Non vicarie⌋ ꝟo ſunt, ex q̃ꝝ ſepatione ꝓuenit ſanitas. Dicem⁹ ẽt ꝙ cãe q̃ mutãt diſpões corpis:ꝛ ille q̃ ɔſeruãt, aut ſũt necie a qb⁹ ipoſ̃e eſt hoiez egredi i toto tp̃e ſue vite, aut nõ necie. Et neciaꝝ qdẽ ſex ſũt gñia. Gen⁹ aeris circũdãtis. Et gen⁹ ei⁹ qð cõedit̃ ꝛ bibit̃ genus mot⁹ ꝛ q̃etis corpee. Et gen⁹ motuũ aialiũ. Et gen⁹ ſomni ꝛ vigilie. Et gen⁹ eũonis ꝛ retẽtionis. De gñe g̃ aeris eſt nobis p̃us loquẽdũ.

c A.non ſeqtur imediate.

d † A. omnino.

e † A.corpales.

f † A.corpales.

g A.coarctat.

h † A.aut in horis diuerſis egritudines diuerſe

i A.q̃ hñt vicariũ, alie q̃ nõ. et hñtes vicarium ſũt ille q̃ quũ ſepant̃ remanet veſtigiũ, vel ipreſſio caꝝ. Nõ hñtes vicariuz.

De k⌈affectione⌋ aeris qui circundat corpora noſtra. Cap.II.

k A.impreſſiõe.

Aer eſt el̃ntũ nr̃oꝝ corpoꝝ ꝛ ſpũuz, ꝛ p̃ter h̃ ꝙ ẽ el̃ntũ nr̃oꝝ corpoꝝ ꝛ ſpũuz:eſt ẽt l⌈emanatio⌋ nr̃is aduenĩes ſpiritib⁹:ꝛ eſt cã melioratõis eoꝝ nõ tm̃ ſic el̃ntũ:ſz ẽt ſic faciẽs.ſ.tẽpãs. Jã aũt decl̃auim⁹ i his, q̃ p̃ceſſerũt, qd velim⁹ itelligi quũ ſpm̃ dicim⁹:nõ.n.dicẽ volum⁹ illõ qð phi aiaz vocãt. Et h̃ qdẽ tẽpamẽtũ qð ex aere nr̃is aduenit ſpiritib⁹ ex duab⁹ pẽdet opõnib⁹ q̃ ſũt mũdificatio, ꝛ euẽtatio. Euẽtatio ꝟo eſt tẽpamẽtũ ɔpl̃onis ſpũs cal̃i quũ ſupfluit ꝑꝑ m⌈ɔſtrictionẽ ꝭm pl̃z, ꝛ ꝑꝑ aliõ.ſ.tẽpamẽtũ qð ſit tẽpamẽtũ relatiuũ⌋ qð ſciuiſti. Et h̃ qdẽ tẽpamẽtũ attribuit nob̃ aeris attractio a pulmõe:ꝛ a poris, euẽtatiõe pulſus, q ſũt cũ arterijs ɔtinui. Aer aũt q nos circũdat valde eſt fridus ɔpõne ɔpl̃onis ſpũs inati, q̃to pl⁹ ɔpl̃onis, q̃ accidit ꝑꝑ ɔſtrictionẽ. Quũq̃ aer ad ipz ꝓuenit, ipellit ipm, ꝛ miſcet̃ cũ eo, ꝛ ꝓhibet ipz ne ad igneitatẽ ɔũtat̃ ɔſtrictiuã, ex q̃ ipe ad malitiã ꝓuenit cõpl̃onis ꝑ quã remouet̃ a ꝑpatiõe ad affectiões recipiẽdũ aiales n⌈i ſe, q̃ eſt cã vite, ꝛ ad reſol̃onẽ ſuemet ſbe vaporal̃ hũide.⌋ Mũdificatio ꝟo ẽ ꝑꝑ ſocietatẽ ipſi⁹, qñ reũti fac̃ ãhelit⁹ illõ qð ei attribuit ꝟt⁹ ſepatiua ex vapore fumoſo, c⁹ ɔpatio ad ſpm̃ ẽ ɔpatio humoris ſupflui ad corp⁹ quũ aer expellit̃. Tẽpamẽtũ g̃ ei⁹ eſt, ꝑpea ꝙ ſpũi aduẽit aer quũ attrahit̃, ꝛ mũdificatio eſt ꝑꝑ ei⁹ exituz quũ expellit̃. Aer.n.q attrahit̃ i p̃mis quũ igredit̃ ad tẽpandũ nece eſt vt ſit i effectu fridus:ſz poſtq̃ ɔũtit̃ ad q̃litatẽ ſpũs ꝑꝑ calorẽ lõgitudine more, deſtruit̃ ei⁹ iuuamẽtũ, ꝛ nõ idiget eo:ꝛ eſt aer nouus necius, q igrediat̃, vt illius alterius ſuppleat vices, Opz igit̃ necio vt egrediat̃ ad h̃ vt ſuo o⌈vicario⌋ locũ euet, ꝛ vt fumoſe ſupfluitates ſbe ſpũs cũ eo expellãtur. Et aer qdẽ dũ eſt tẽpat⁹ ꝛ clar⁹, neq̃ ſba ex̃nea cõpl̃oni ſpũs ɔ̃ria ei admiſcet̃, eſt ſanitatẽ efficiens ꝛ ipſam ɔſuãs. Et quũ mutat̃ ſue opõnis ɔ̃riũ opat̃. Aeri p̃terea accidũt mutationes nãles, ꝛ mutationes nõ nãles, ꝛ mutationes curſuz egrediẽtes nãlẽ ei ɔ̃rie. Nãles ꝟo mutatiões ſunt mutatiões tp̃ales, q̃m in vnoquoq̃ tp̃e ad aliã ɔuertit̃ cõplexionem.

l A.eſt ẽt qd ſucceſſiue.

m A.coarctatõez ꝭm pl̃m, ꝛ alterat̃, ꝛ ꝑ tẽpamẽtũ itelligim⁹ tẽpamẽtũ comparatiuum.

n A.in eo q ẽ cã vite, ꝛ ꝓhibet ne reſoluat̃ ipſiuſmet ſba vaporalis humida.

o A.ſucceſſori.

De naturis temporum. Cap.III.

Debes aũt ſcire ꝙ tp̃a iſta ꝭm medicos alia ſũt ab eis q̃ ſũt ꝭm aſtronomicos. Quatuor nãq̃ tp̃a ꝭm aſtronomicos ſũt mutatiões ſolis in vnaq̃q̃ q̃dra circuli ſignoꝝ a pũcto icipiẽtes ꝟnali. Scõm medicos ꝟo ver i terris tẽpatis eſt tp̃s in q̃ nõ tm̃ ſũt necie res p †⌈ ⌋ calefaciẽtes ꝑꝑ frig⁹ vt ide ſit ml̃tũ curãdũ neq̃ euẽtatio ꝑꝑ calorẽ. Et in ipſo qdẽ eſt p̃ncipiũ frõdendi arbores. Et ei⁹ tp̃s, eſt tp̃s exñs iter q⌈eq̃litatem ꝟnalẽ⌋ aut añ ipaz, aut p⁹ ipſã paꝝ dõec ſol ſit i medio thauri. Et autũn⁹ ẽ huic oppoſit⁹ i talib⁹ q̃les ſt̃ nr̃e t̃re. Jn alijs ꝟo t̃ris ẽ poſ̃e vt p̃cedat ver, ꝛ tardet̃ autũn⁹. Et eſtas qdẽ ẽ totuz tp̃s cal̃z. Et hyẽs totũ tp̃s friuz. Unũq̃dq̃ igr̃ duoꝝ tẽpoꝝ veris ꝛ autũni eſt magis breue ꝭm medicos, q̃z vnumq̃dq̃

p † A. coopientes.

q A. equoctiale vernale.

duoꝝ tempoꝝ estatis ⁊ hyemis. Et hyems qdez
est tp̄s estati oppositū, aut minus eo, aut maius eo
ſm terras. Et vƺ ꝙ ver sit tp̄s floꝝ ⁊ [a] ⌈initij⌋ po/
moꝝ. Et autūnꝰ tp̄s mutationis coloris folioꝝ, ⁊
ꝓncipiū casus eoꝝ. Et qd̄ est p̄ter [b] ⌈istud⌋ ē hyēs
⁊ estas. Et dicemꝰ ꝙ veris ꝯplo est tēpata, neqꝫ ē
sicut qdā existimāt cal'a ⁊ hūida: certificare vo istd̄
multa iuestigatiōe, est in p̄te nālis phie: credē āt de
bemꝰ ꝙ ver est tēpatū. Et estas est cal'a, ꝑpea ꝙ sol
oppōni capituz ē ꝓpiquus, ⁊ fortitudo exit radij q
ab eo ꝓfluit, q imaginat̄ ꝯuerti retro in estate, aut
sup angulos valde acutos, aut sup seip̄m, i lineis i
qbꝰ penetrauit, ⁊ ꝑpea ispissat̄ radiꝰ. hꝰ vo cā pro
certo exit: eo ꝙ casus radij solis, aliꝰ est, q est sic ca
sus axis. [c] ⌈colūne, ⁊ pyramidis⌋ sic si a cētro cor/
poris solis penetret ad illd̄ qd̄ est ei oppositū. Aliꝰ
est q est sic̄ supficiei, ⁊ circūferētie, aut q est ꝓpiquꝰ
circūferētie: ⁊ eiꝰ qdē vtꝰ exit [d] ⌈i axe, vel apd̄ axē,
eo ꝙ⌋ ipressio aduenit ei ab oibꝰ extremis: ille vo
q est i p̄te extremoꝝ est magis debilis. Nos aūt in
estate sumꝰ cadētes in axe, aut circa ip̄m: ⁊ ꝑdurat
hoc tp̄s sup nos q in [e] ⌈istis moramur latitudibꝰ⌋
⁊ i hyeme sumꝰ circa circūferētiā. Jdoqꝫ i estate lu
mē exit magis splēdidū, lꝫ spatiū qd̄ est a nr̄o loco
ad locū solis sit lōgius, cū sol circa suā exit augē.
Istiꝰ vo lōgiqtatis, ⁊ ꝓpiqtatis cōpatio, in p̄te
astronomica p̄tis disciplinal' phie decl'at̄, ⁊ certifi/
catio fortitudis caloris, ⁊ fortitudis lumis, mōstra
tur i p̄te nālis phie. Et estas p̄ter h̄ ꝙ est cal'a, est
ēt sicca ꝑp resol'onē humoꝝ q̄ fit i ea mlta cal'itate,
⁊ ꝑp [f] ⌈resol'onē⌋ sb̄e aeris, ⁊ ipsiꝰ sil'itudinē cuz nā
ignea, ⁊ ꝑp paucitatē eiꝰ qd̄ cadit i ea de rore ⁊ plu
uia: ⁊ hyems qdē frida est ⁊ hūida ꝑp haꝝ cāꝝ ꝯ/
ria. In autūno vo iā calor diminutꝰ fuit, ⁊ friditas
nōdū ꝑuenit ad cōplemētū. Et sil'e exit, ꝙ iam in
medio stamus lōgitudis q̄ est iter axē quā noiaui/
mus, ⁊ iter circūferētiā: ꝓpinquus igit̄ exit tēpa/
mēto qd̄ iter cal'itatē exit ⁊ fritatē. Inter hūiditatē
aūt ⁊ siccitatē nō exit tēparꝰ. Quō.n. h̄ cēt, quūz
sol iā siccauerit aerē, ⁊ nōdū acciderit ex causis hu
mectātibꝰ qd̄ sit exsiccationi cāe exsiccātis opposi/
tū. Dispō qꝫ q̄ est ad ifrigidādū, nō ē quēadmoduz
ea q̄ est ad humectādū, qm̄ ꝯuersio q̄ est ad ifridā/
dū est leuis, sꝫ ꝯuersio q̄ est ad humectādū nō ē taz
facilis: neqꝫ ēt ꝯuersio q̄ fit ad hūiditatē ꝑp frigꝰ sic
ꝯuersio q̄ fit ad siccitatē ꝑp calorē. Cōuersio nāqꝫ
q̄ fit ad siccitatē ꝑp cal'itatē est facilis, qm̄ q̄lꝫ cal'i/
tas exsiccat, sꝫ nō q̄lꝫ fritas humectat, imo plerūqꝫ
q̄lꝫ cal'itas fortior exit i humectādo, quū mām iue
nit, q̄ꝫ sit q̄lꝫ fritas in [g] ⌈eodē:⌋ q̄lꝫ.n. cal'itas eua/
porationē facit, ⁊ nō resoluit, sꝫ q̄lꝫ fritas nō inspis/
sat, ⁊ ꝯstringit, ⁊ adunat. Jdoqꝫ nō est dispō q̄ faciat
remanē ver i hūiditate hyemis, sic est dispō q̄ facit
remanē autūnū i siccitate estatis. Ueris.n. hūiditas
tēpat̄ in tāto tp̄e ꝑp cal'itatē, in q̄ꝫto nō tēpat̄ sicci/
tas autūni ꝑp fritatē: ⁊ vƺ ꝙ hūectatio ista ⁊ exsic/
catio, sil'es sint opōnibꝰ habitus ⁊ ꝓuationis, ⁊ nō
duoꝝ ꝯrioꝝ opōnibꝰ. Exsiccatio nāqꝫ in h̄ loco nū
est nisi sb̄e humide destructio, ⁊ hūectatio nō ē sic/
ce sb̄e destructio: sꝫ sub'e humide acq̄sitio, quū.n. in
hoc loco dicimꝰ aerē humidū ⁊ aerē siccū, nō itelli
gimꝰ eius formā, neqꝫ eiꝰ q̄litatē nālē, neqꝫ de hac i
h̄ loco cogitamꝰ, aut multū sollicitamur: ⁊ quum
aerē dicimꝰ humidū, nō volumꝰ itelligē nisi aerem
cui admixti fuerit vapores multi aq̄si, aut aerē cu/
ius spissitudo ꝯūsa fuit ad sil'itudinē vaporis aq̄si: ⁊
aerē dicimꝰ siccū, aerē vꝫ ex quo resolutū fuit qd̄ de
humoribꝰ aquosis ei erāt admixtū [h] ⌈qm̄⌋ se ꝯuer/
tit ad sil'itudinē sub'e ignis ꝑp [i] ⌈resol'onē, ⁊ cuz⌋ q̄
admixti fuerūt terrestres fumi q terre i sua siccita/
te sil'at̄. Supfluitas igit̄ hūiditatis hyemalis mi
nuit̄ ex vere ꝑp q̄ꝫlꝫ cal'itatē, q̄ in ipso accidit, ꝑpea
qd̄ sol oppōni capitū ꝓpiqus exit. Autūni vo sb̄a
nō ꝑp q̄ꝫlꝫ fritatē q̄ in ipso accidat, hūectat̄, ⁊ quūz
hoc cognoscē voles ꝯsiderabis an res sicce in aere
frido taz cito humectent̄, q̄ꝫ cito res humide i aere
cal'o exsiccant̄, postq̄ꝫ pones fridū in fritate sua sic
cal'm in cal'itate sua fere. Quū hoc.n. ꝯsideraue/
ris iuenies rem iter ea diuersā: lꝫ h̄ existat res alia
maior ista, ⁊ est ꝙ hūiditates i aere cal'o ⁊ frido sil',
nō ꝑmanēt nisi ꝓpt̄ emanationis ꝑmanētiā ad eas
veniētis, sꝫ siccitas idiget nulla emanatiōe. Hoc āt
[k] ꝙ ⌈humiditas nō ꝑmanet in corpibꝰ aeri discoop
tis: ⁊ in ipso aere nisi ꝓpt̄ emanationē⌋ nō est, nisi ꝑ
pterea ꝙ aer nō dƺ eē fortis fritatis nisi ꝑ ꝯparatio
nē nr̄oꝝ corpoꝝ. neqꝫ eius fritas ꝑuenit apd̄ nos i
terris hitatis, tāta, qn aliquomō resoluat: imo i oi/
bus resoluit dispōnibꝰ ꝓpt̄ illud qd̄ i eo exit de vir
tute solis ⁊ stellaꝝ. Quūz ḡ abscindit̄ emanatio, ⁊
ꝑdurat resol'o, cito aduenit siccitas. In vere aūt il/
lud qd̄ resoluit̄ est plus eo, qd̄ euaporat. ⁊ huiꝰ q/
dē cā est eo ꝙ euaporationē due res efficiūt, vna ē
cal'itas sb̄tilis pauca [l] ⌈in eo ꝙ ex spatio manifestū
exit:⌋ ⁊ cal'itas fortis i terra abscōdita ex q̄ ad ter/
re supficiē res ꝓfluit sb̄tilis. Qd̄.n. de terra occultū
est in hyeme vehemēti calore cal'm exit, quēadmo
dū in sapiētijs nālibꝰ ꝓncipalibꝰ decl'atū fuit: ⁊ est
cal'itas aeris pauca. Due igit̄ res ad humectādū
ꝯiungunt̄, q̄ sunt sublimatio ⁊ ispissatio: ⁊ q̄ꝫto ma
gis, qm̄ ēt fritas i sb̄a ipsiꝰ aeris opat̄ spissitudinē ⁊
ꝯuersionē ad vaporationē. In vere āt resol'o aeris
est magis fortis, q̄ꝫ eiꝰ euaporatio, ⁊ calor abscōdi
tus occultꝰ, valde minuit̄: ⁊ apparet ex eo qd̄ supfi
ciei terre aduenit subito res q̄ ē fortior q̄ꝫ vaporās
[m] ⌈aut q̄ꝫ res q̄ sb̄tilis exit euaporatiōis, ꝓpterea
ꝙ multū supat mām, ⁊ subtiliat, ⁊ iuenit eiꝰ pauca
euaporatio calorē multū in aere, ⁊ cōplet̄ resol'o ꝑ
ter h̄:⌋ hoc ē ſm pl'in, ⁊ ſm eaꝝ cāꝝ singularitatē,
absqꝫ alijs causis ex qbꝰ he alie ꝑueniūt cause, p̄ter
eas q̄s [n] ⌈noiauimus.⌋ Ampliꝰ aūt nō est ibi mā
multa, q̄ illud qd̄ fuit sublimatū ⁊ subtiliatū restau
ret: ⁊ ꝓpterea opꝫ vt nā veris trahat ad eq̄litatē in
ter humiditatē ⁊ siccitatē, sic est tēperatū iter cal'i/
tatē ⁊ fritatē, lꝫ nō ꝓhibeamꝰ qn ꝓncipiū veris tra
hat ad hūiditatē q̄ꝫdā: ⁊ tn̄ nō est lōginquū ab eq̄li
tate sicut est siccitas autūni ab eq̄litate. Preterea si
nō iudicauerimꝰ ꝙ in autūno sit fortis eq̄litas iter
cal'itatē ⁊ fritatē, nō erit ab [o] ⌈eq̄litate⌋ lōginquū:
eius.n. p̄tes diei que sunt an̄ meridiē, ⁊ post, sūt esti
ue. Aer nāqꝫ autūnalis est fortis siccitatis, ⁊ valde
aptꝰ ad recipiendā cal'itatē, ⁊ ꝯuerti ad sil'itudinez
igneitatis, ꝓpterea ꝙ estas ip̄m ad hoc ꝑparauit,
⁊ eius noctes ⁊ eiꝰ matutina sūt frida ꝓpt̄ solis lō/
gitudinē in autūno ab oppōne capitū, ⁊ ꝓpterea ꝙ
subtile [p] ⌈resolutū⌋ fortiter recipit opōnē eius qd̄
infrigidat. Uer aūt magis est circa eq̄litatē i dua
bus q̄litatibꝰ, ideo ꝙ aer ipsiꝰ nil recipit ex cā que
cause q̄ est in autūno sil'is exit. s. illud qd̄ recipit au
tūnus ex cal'itate ⁊ fritate. Eius igit̄ nox nō multū
lōge est a die suiipsius. Qd̄ si aliqs dixerit q̄ rōne
nox autūni est fridior nocte veris, quū oporteret vt
eius aer esset calior eo ꝙ sit magis subtilis. Rn̄de/
mus, ⁊ dicemꝰ, ꝙ aer q est fortis raritatis citiꝰ re/
cipit cal'itatē ⁊ fritatē, ⁊ sil'r aq̄ fortis raritatis: iō/
qꝫ quū tu calefeceris aquā ⁊ volueris ipsaz ꝯgela/
re citius ꝯgelabit̄ q̄ꝫ frida: ꝓpterea ꝙ fritas i ip̄az
penetrat

a A. initium.
b A. ista.
c A. axis seu linee recte ex rotundo ⁊ piramide.
d A. in axe seu i linea recta quū.
e A. terris moramur septētrionalibus.
f A. raritatem.
g A. i hūectādo
h A. aut.
i A. raritatē aut cum.
k A. efficitur humiditas in corporibꝰ discoopertis aeri, aut in ipso aere nō permanet nisi propter emanatione successiuam.
l A. in manifesto aeris.
m A. est fortior eo qd̄ est sb̄tilis euaporatiōis, in modo ꝙ occurrit euaporatio sb̄tilis calori addito i aere, ⁊ cū eo ꝯplet̄ resol'o.
n A. dicemus.
o A. ab eo qd̄ est conueniens.
p A. rarum.

penetrat ꝓpter eius raritatem. Corpa aũt non tñ sentiunt ex friditate veris q̄ʒtum sentiũt ex frigiditate autũni, eo ꝙ corpa in vere sunt exeũtia a friditate ad caliditatē ꝯsueta in friditate, ꝛ in autũno sunt ad hoc ꝯ̈ria, lʒ autũnus ad hyemē tendat, ꝛ ver ab eo recedat. Et est tibi sciẽdũ ꝙ tēpoꝝ diuersitas facit cõmoueri in vnoquoqʒ climate egritudinũ modum. Et medicus qdem dʒ hoc in vnoquoqʒ climate cognoscẽ, ad hoc vt in ipso sint ꝯstructe custodia ꝛ regiminis ꝑmissio. Est ẽt quũ vnꝰ dies alicui tēpoꝝ silis exit, ꝛ ñ alij. Est nãqʒ ex diebꝰ [a] †⌈ ⌋q est vernalis, ꝛ est ex eis q est estiualis, ꝛ ẽ ex eis q ē autũnalis, q i die vna calefacit ꝛ ĩfridat.

De indicijs tēpoꝝ, ꝛ eoꝝ mutationibꝰ. Cap. IIII.

Omne tp̄s ei q ꝯplõnē hʒ sanā ꝓportionale, est ei ꝯueniens: sʒ qui malitiā ꝯplõnis hʒ, ꝓportionale diuersificat̃ ab eo [b] ⌈sed quũ multa ab eq̄litate egressio acciderit⌋ ꝓportionale ꝛ nõ ꝓportionale ab eo diuersificabit̃, iõ ꝙ v̄tus debilitabit̃. Vnũqδqʒ ẽt tp̄s ꝯplõni egrote conueniens ipsius ꝯ̈riuʒ est. Quũqʒ duo tpa a sua egressa fuerit nã, ꝛ fuerit eoꝝ exitꝰ ꝯ̈rius, neqʒ fuerit ibi superfluitas longa, quẽadmodũ si fuerit hyems meridiana, ꝛ supuenerit ei ver septẽtrionale, erit aduentus scδi sup ꝑmũ ꝯferens corpibus, ꝛ ipsa tẽperãs: eo ꝙ septẽtrionalitas veris est opposita meridionalitati hyemis: ꝛ silr̃ si hyẽs valde sicca fuerit, ꝛ ver fuerit valde humidũ: tũc ver hyemis siccitatē tẽpabit: ꝛ si humiditas nõ fuerit multa, neqʒ ꝓlõgabit̃ tpe multo, non mutabit [c] ⌈illud eius tẽperamẽtuʒ⌋ in humectationē impedientē. Mutatio pterea tẽporis in vno tpe est minus afferens mortalitatē, q̄ʒ eius mutatio in multis tpibꝰ. s. mutatio adducens mortalitatē, ꝛ nõ est mutatio emẽdans illud qδ prima attulit mutatio sicut diximus. Et ex ꝯplõnibus aeris dignior vt ꝯuertat̃ ad putrefactionē est cali ꝛ humidi aeris ꝯplõ. [d] ⌈Plimum ṽo qδ accĩt aeris mutationes, est in locis diuersoꝝ situũ, ꝛ in ꝓfunditatibꝰ valliũ, sʒ in collibus, ꝛ in altis pauce ꝓpe existunt.⌋ Et est ꝯueniẽs vt tpa, sicut debẽt, ꝓueniant vt sit estas cal̃a ꝛ hyems frida, ꝛ silr̃ vnũqδqʒ tp̄s. Qδ si plerũqʒ nõ ita fuerit erũt cãe malaꝝ egritudinũ. Annus pterea in quo oĩa eius tpa ꝭm vnã eueniunt q̄litatē, annus est malus: quẽadmodũ si totus annꝰ fuerit humidus, aut siccus, aut cal̃us, aut frigidus. Annus. n. q est sic. est multaꝝ egritudinum sue q̄litati ꝓportionaliũ: q̄ꝝ tpa postea erũt ꝓlixa. vnũ nãqʒ tp̄s multũ cõmouet egritudinē sibi ꝓportionalē, q̄ʒtomagis totus annus. Tp̄s. n. fridum quũ corpus iuenit flaticũ cõmouet epilepsiã, ꝛ paralysim ꝛ apoplesiã, ꝛ torturã, ꝛ spasmũ, ꝛ silia. Et tp̄s cal̃m quuʒ iuenit corpꝰ cholicum, cõmouet maniã, ꝛ febres acutas, ꝛ apata acuta. q̄ʒtomagis si totus annꝰ ꝭm vnius tpis nãm icedit. Amplíꝰ quum cito ꝓuenit hyems cito hyemales aduenĩũt egritudines. Et quum cito ꝓuenit estas cito estiue aduenĩũt egritudines, ꝛ mutant̃ egritudines que erant añ ꝭm iudiciũ tpis. Quũqʒ aliqδ ꝓlõgat̃ tp̄s multe eius fiũt egritudies, ꝛ ꝓp̄e estas ꝛ autũnus. Debes aũt scire ꝙ effectꝰ mutationũ tẽpoꝝ nõ sunt ꝓp cãm tpis vñ est tp̄s, sʒ ꝓpterea ꝙ cũ eo mutata q̄litas magnã efficit opõnem in mutationibꝰ dispõnũ: silr̃ quoqʒ si aer in vna die mutat̃ de caliditate in frigiditatē, mutabunt̃ ꝭm eas corpa. Et in tpibꝰ qdẽ sanius exit vt sit autũnus pluuiosus, ꝛ hyems tẽperata: neqʒ sit nõ friditatē hñs: non tñ sit ꝑ̄ma in cõparatiõe regiõis. Et si ver pluuiosuʒ fuerit, ꝛ estas non absqʒ pluuia fuerit, erit istud qδ sanius eē põt.

a † A. q est hyemalis.

b A. nisi acciderit egressio multa ab equalitate tunc enim.

c A. opationem tẽperandi.

d A. Plm̃ ṽo eiꝰ qδ accidit de mutationibꝰ aeris nõ fit nisi i locis diuersoꝝ situũ ꝛ ꝓfũdis: et minꝰ fit in locis eq̄libus ꝛ in altis proprie.

De aere bono. Cap. V.

Aer bone sbe est aer cui nõ admiscet̃ ex vaporibus, neqʒ ex fumis res extnea, ꝛ q est discooptus celo, neqʒ est iter piétes ꝛ tecta ꝯstrictꝰ. Quũ ṽo i aere acciderit putrefactio, cõis discoopertꝰ tũc erit ipsaʒ magis recipiẽs q̄ʒ ꝯstrictꝰ ꝛ occultatꝰ. Alr̃ aũt discooptus melior exit. [e] ⌈Et hic qdẽ bonꝰ aer, ꝑmanet clarus, nisi cũ eo vapores misceant̃ lacuũ⌋ ꝛ stagnoꝝ, ꝛ ꝓfũditatũ aquã ꝯtinentium, ꝛ terraꝝ [f] ⌈que sũt laxe.⌋ ꝛ locoꝝ vbi nascũtur olera, ꝛ p̄cipue vbi talia q̄les sunt caules ꝛ eruca oriunt̃ ꝛ arbores [g] ⌈viscose, ꝛ arbores malaruʒ ꝯplõnũ sicut sobat⌋ ꝛ nuces, ꝛ ficus, ꝛ odores putridi [h] †⌈ ⌋ꝛ p̄ter hoc nõ remouet̃ ab eo vẽti boni, qui sufflãt ex terra alta, aut eq̄li. Et aer hic nõ est retẽtꝰ in [i] ⌈terra ꝓfunda⌋ que cito calefit quũ sol orit̃, ꝛ cito ifridat̃ quũ occidit, neqʒ est strictus iter parietes, q paꝝ est ex quo fuerũt ꝯstructi cũ [k] ⌈sebergi⌋ ꝛ hoꝝ silia, ꝛ nõdũ integre ad siccitatem ꝑfectã ꝑueniũt, neqʒ obsistit attractioni aeris: sicut q guttur stringit. Et tu qdẽ iam sciuisti ꝙ mutationũ aeris, alie sunt nãles, alie sunt nãe ꝯ̈rie, alie sũt q̄ nõ sũt nãles, neqʒ ex nãm. Debes aũt scire ꝙ mutatiões aeris q̄ nõ sũt ꝭm nãm, siue sint ei ꝯ̈rie, siue nõ ꝯ̈rie qñqʒ eueniũt ꝭm circuitũ, ꝛ qñqʒ nõ ꝭuãt circuitũ. Et ex dispõibꝰ qδ tẽpoꝝ sanior ē vt existãt tpa ꝭʒ suã nãʒ, qm̃ eoꝝ mutatõeʒ affert egritudies.

De mutatione qualitatuʒ aeris, ꝛ eis que ex temporibus proueniunt. Cap. VI.

Aer calidus dissoluit ꝛ laxat. Et si eius caliditas [l] ⌈pauca fuerit tẽperata tñ⌋ rubificabit colorē, eo ꝙ sanguineʒ ad exteriora trahit: ꝙ si multa fuit, colorē efficiet citrinũ, ꝓpterea ꝙ resoluit illud qδ attraxit. Ipse q̄ʒ multũ efficit sudorē, ꝛ minuit vrinã, ꝛ digõnē debilitat, ꝛ sitim facit. Fridus ṽo aer ꝯstrigit, ꝛ digõnē fortiorē reddit, ꝛ vrinã efficit multã, ideo ꝙ humores ꝯstrigit, ꝛ ꝓpterea ꝙ i sudorē paꝝ resoluunt̃, ꝛ his silia, ꝛ minuit egõnē: ꝓpterea ꝙ musculi ani se exprimũt, ꝛ iõ ꝙ rectũ intestinũ paꝝ obedit: vñ ꝓpt̃ destructioneʒ obediẽtie vie, stercus nõ descẽdit, q̄ꝓp multum morat̃, ꝛ eius aq̊sitas in vrinã resoluit̃. Aer ṽo humidus cuteʒ lenit ꝛ corpꝰ humectat. Et siccus exsiccat cutem ꝛ [m] ⌈denigrat⌋ corpꝰ. Et aer turbatꝰ tristificat aĩam ꝛ [n] ⌈cõmiscet⌋ humores. Aer ṽo turbatꝰ alius est ab aere grosso. Aer. n. g̊ssus est ille q inꝰ [o] ⌈turbatiõe⌋ sube sui silat̃. Sed turbatꝰ est ille qui cũ ptibus miscet̃ grossis. Duaꝝ ṽo reꝝ sig̃tio est ꝙ stelle minute paꝝ apparẽt, ꝛ ꝙ splẽdor eius qδ ex stellis fixis, sic eiꝰ qδ sentillat, paꝝ resplẽdet. Et eius qdem cã existũt vapores multi, ꝛ fumi mlr̃ti, ꝛ vẽti boni pauci. Nũc aũt illuʒ sermonē ad hãc reducemus intẽtionē, ꝛ cõplebimus ip̄m quũ de mutationibꝰ aeris qui est p̄ter nãm tractabimꝰ. Et oẽ qdẽ tp̄s qδ ꝓuenit ꝭm ꝙ dʒ, iudicia hẽt ꝓpria. Et finis qdem cuiusqʒ tpis p̄ncipio tpis qδ est post ipsum, in iudicijs duoꝝ tẽpoꝝ cõicat, ꝛ in egritudinibus ipsoꝝ. Ver aũt quuʒ est ꝭm suã ꝯplõnem, est melius tp̄s: ꝛ est ꝓportionale cõplexioni sp̄ũs ꝛ sanguinis [p] ⌈ꝛ lʒ cũ sua existat equalitate, quã noiauimus, ad caliditatem tñ subtilē declinat parũper sopitã⌋ ꝛ ad humiditatem nãlē, ꝛ rubificat colorē eo ꝙ sanguinē attrahit tẽperate, ꝛ non ꝓuenit ad resoluẽdum, quẽadmodũ estas ꝓuenit estiualis. In vere quoqʒ mouent̃ egritudines chronice: facit eniʒ humores qui

e A. Et hic qdẽ aer bonus, ꝛ mũdus clarus, cuʒ quo nõ miscent̃ vapores lacuũ.

f A. paludosaꝝ.

g A. letibe. idest madefacte putrescẽtes, ꝛ arbores male sube sicut alsuhat.

h † A. aut venti putridi.

i A. loco ꝓfũdo

k A. alshearagi.

l A. fuerit tẽperata tunc.

m A. et arefacit vel exasperat.

n A. cõmouet.

o A. grossitie.

p A. Et ipse qdẽ cũ eq̄litate sua, quã noiauimꝰ, declinat parũꝑ, seu q̄si ad caliditē sbtilez celestē.

ſunt quieti currere ⁊ [a] ⌈eliquat eos.⌋ Jõq̄ꝫ meliaꝫ
patientiuꝫ, melia cõmouet̃. Et ille in quo multitu/
do exuberat humoꝝ in hyeme ꝓpter eius gulosita
tem, ⁊ exercitij eius paruitatẽ, fit in vere egritudini
bus apt⁹ que ex illis cõmouent̃ materijs: ꝓpterea
ꝙ ver eas resoluit. Quũq̄ꝫ ver prolõgat̃ ⁊ tẽpat̃,
estiue egritudines pauce fiunt. Ueris aũt egritudi/
nes sunt sanguis egestio, ⁊ fluxus sãguis ex narib⁹
⁊ melie [b] ⌈ebulitio⌋ que de nã existit chol'e, ⁊ ap̃a/
ta, ⁊ carbũculi ⁊ sinance, ⁊ sunt plerũq̄ꝫ ꝑnitiose, et
alie exiture. Et in ipso multũ ꝯtingũt venaꝝ sciſſu
re, ⁊ sputũ sanguinolẽtuꝫ, ⁊ tuſſis, ⁊ ꝓprie in eo qđ
ex ipso est hyemale, ⁊ hyemi sĩl'at̃, fiunt eoꝝ diſpõ/
nes male q has hñt egritudines, ⁊ ꝓpe pthiſim. Et
ꝓpterea ꝙ ipm in flaticis mãm flatis mouet, accit
in eo apoplesia ⁊ palysis, ⁊ iuncturaꝝ dolores. Ex
eis ꝟo que ducũt ad h̄ est aliqs fortis mot⁹ ex mo/
tib⁹ corpeis ⁊ aĩalib⁹: ⁊ comestio ẽt reꝝ calefacien
tiũ, eo ꝙ aeris adiuuãt nãm. Nulla aũt res est que
ita tueat̃ ab egritudinib⁹ veris queadmodũ flõmia
⁊ inanitio, ⁊ diminutio comedẽdi [c] ⌈⁊ augmẽtũ bi
bẽdi⌋ ⁊ debilitatio pot⁹ inebriãtis: ⁊ ipsius diminu
tio ⁊ tẽperamẽtuꝫ. Uer p̃terea pueris est ꝯueniẽs,
⁊ eis q sunt circa ipsos. Hyems ꝟo ad digerẽdum
est melior: ꝓpterea ꝙ frigus caloris ĩnati sbam cõ/
prehẽdit: vnde fortior efficit̃ ⁊ nõ diſſoluit̃: ⁊ iõ q̄r
fruct⁹ sũt pauci, ⁊ gens [d] ⌈nõ comedit nisi leuia nu
trientia⌋ ⁊ q̄r hoĩuꝫ mot⁹ post repl'onez est ꝑuus: et
q̄r ad loca igrediunt̃ calefaciẽtia. Ipsa quoq̄ꝫ cho
lerã plus debilitat q̄ꝫ oĩa tpa sua friditate, ⁊ sui diei
breuitate: ⁊ sue noctis ꝓlixitate. Et ipsa est magis
ꝯstringens mãs. Et in ipsa est plus neccium aſſumẽ
ea, que icidũt ⁊ subtiliãt. Egritudinũ ꝟo hyema/
lium plime sunt flatice: ⁊ in ipsa fl'a fit multũ, ⁊ pl'm
qđ est in eo, qđ vomitu expellit̃, est phlegma. Colo
res q̄ꝫ ap̃atum in ea ſm pl'm ad albedinẽ trahũt: ⁊
in ipsa abũdat [e] ⌈catarrus, ⁊ icipit catarrus⌋ quũ
aer autũnalis mutat̃: quẽ postea secunt̃ ap̃ata late
ris, ⁊ ap̃a pulmonis, ⁊ raucedo, ⁊ dolor gutturis:
deinde accidunt dolor lateris ipsius, ⁊ dorsi, ⁊ ner/
uoꝝ nocumẽta: ⁊ capitꝫ dolor chronicus: imo apo/
plesia ⁊ epilepsia. Et hoc totũ ꝓpterea ꝙ mãe con
stringunt̃ flatice, ⁊ q̄r multiplicant̃. Senib⁹ ꝟo no
cet hyems: ⁊ eis sĩl'r qui eis sĩl'es existũt: sed medijs
iuuamẽtuꝫ ꝑstat. In hyeme p̃terea hypostasis i vri
na multitudo existit cõparatione estatis: et eius ẽt
q̄ꝫtitas est maior: [f] † ⌈
⌋ ⁊ minuit̃ in ea sanguis [g] ⌈⁊ augetur fl'a.
In estate ꝟo auget̃ chol'a rubea⌋ sed postea in ei⁹
fine chol'a nigra auget̃: ꝓpterea ꝙ subtile resoluit̃
et groſſum retinet̃ ⁊ ꝯstringit̃. Et iuenies senes ⁊
qui eis sĩl'ant̃ in estate fortiores. Et estas qdeꝫ hu/
mores resoluit, ⁊ virtutes debilitat: ⁊ opões nãles
cã multe resol'onis: ⁊ citrinat colorẽ ꝓpterea ꝙ re/
soluit illud qđ ex sanguine attrahit. Egritudinum
quoq̄ꝫ tpa in ea abbreuiant̃: si.n. virtus fortis fue/
rit aerẽ inuenit ad resoluẽdum adiuuãtẽ, ⁊ ad egri
tudinis mãm maturãdũ, ⁊ expellet eã extra. Qđ si
debilis fuerit, calor aeris ei addet debilitatẽ: ꝓpte
rea ꝙ laxat ⁊ destruet̃, ⁊ morietur eger. Amplius
estas cal'a ⁊ sicca cito [h] ⌈icidit egritudines: humi/
da ꝟo est masticãs⌋ vñ suaꝝ egritudinũ tpa ꝓlon/
gant̃: ideoq̄ꝫ pl'm vlceꝝ ad herpetẽ estiomenũ ꝑue/
nit. Et accidũt in ea hydropisis, ⁊ lyenteria, ⁊ leni
tur nã ⁊ ad hoc totũ adiuuant humores multi qui
a supiorib⁹ ad inferiora descẽdunt: ⁊ ꝓpe a capite.
Estiue ꝟo egritudines [i] † ⌈ ⌋
sunt sicut febres tertiane, et sinochus, ⁊ causon: et

corporis extenuatio. Et ex doloribus dolores au
ris, ⁊ ophthalmia: ⁊ in ea multiplicant̃ ꝓpe quum
nõ fuerit ventosa herisipila, ⁊ bothor que sunt eius
nature, cui⁹ est ipsa. Quũ ꝟo estas fuerit vernalis
erũt febres bone diſpõnis, nõ hñtes aſpitatẽ ⁊ acui
tatem siccã, et multiplicabit̃ in ea sudor, ⁊ expecta/
bitur in crisib⁹: ꝓpterea ꝙ calitas ⁊ hũiditas huic
ꝓportionant̃: qm̃ calitas resoluit, et humiditas la
xat, et poros dilatat. Quũq̄ꝫ estas fuerit meridio/
nalis multiplicabunt̃ in ea mortalitates, ⁊ egritu/
dines variole ⁊ morbili. septẽtrionalis ꝟo estas est
sana [k] ⌈ideoq̄ꝫ⌋ exprimẽdi egritudines in ea multi
plicant̃. Egritudines aũt iste exprimẽdi sunt egri
tudines que ꝑueniunt ex cursu materici [l] ⌈ꝓpt̃ ca/
lorem occultũ, aut manifestũ: quũ ꝑcutit eum frigi
ditas manifesta ⁊ p̃mit.⌋ Et he qdeꝫ egritudines
sũt sicut reumatiſmi, et que ipsos sequunt̃. Quũq̄ꝫ
estas fuerit septẽtrionalis sicca, flaticis ꝯfert, ⁊ mu
lierib⁹, ⁊ cholerã hñtibus rubeã accidet ophthal/
mia sicca, ⁊ febres acute longi tpis, ⁊ ꝑuenient ex
adustione chol'e [m] ⌈ꝯstrictio: ⁊⌋ cholere nigre exu/
beratio. Autũnus ꝟo multaꝝ existit egritudinũ,
eo ꝙ in ipso homo sub sole cal'o multũ incedit: dein
de in nocte ꝑuenit ad frigus: ⁊ ꝓpterea ꝙ fructuũ
est multitudo, qua humores fiunt mali, ⁊ ꝓpt̃ diſ/
sol'onẽ virtutis in estate: humores preterea fiunt in
autũno mali ꝓpter mala cibaria: ⁊ ꝓpter subtilis
resol'onẽ, ⁊ q̄r remanet spiſſum, ⁊ ꝓpt̃ eius adustio
nem. Quũq̄ꝫ aliqs humor ebullierit: propterea ꝙ
natura ipm vult expellẽ, ⁊ resoluit, reducit ipm fri
gus [n] ⌈ad stringẽdum.⌋ Sãguis quoq̄ꝫ in autũno
multũ minuit̃, imo sãguini in sua ꝯpl'one ꝯ̃rius exi
stit: Non ergo ad ipm gñanduꝫ iuuat. Et ẽt resol'o
iam p̃ceſſit qua estas sanguinẽ resoluit, ⁊ ex ipo mi
nuit. In ipso aũt accrescunt ex humorib⁹ chol'a ru/
bea residua ab estate ⁊ nigra ꝓpterea ꝙ humores
in estate fiunt ciniis: ⁊ ideo in ipso chol'a multiplica
tur nigra: qm̃ estas adurit hũores: ⁊ autũnus [o] ⌈fa/
cit ex eis cinerẽ:⌋ ⁊ p̃ncipium qdeꝫ autũni senibus
aliquo mõ ꝯueniens existit, ⁊ eius finis eos impe/
dit maximo impedimẽto. Autũni aũt egritudines
sunt, scabies que excoriat, ⁊ impetigines, ⁊ cãcri, ⁊
iuncturaꝝ dolores, ⁊ febres cõmixte, ⁊ febres q̄r/
tane ꝓpter chol'e nigre multitudinẽ, ⁊ ꝓpter illud
qđ de eius [p] ⌈opatione⌋ declarauimus: ideoq̄ꝫ in/
groſſat̃ splen in eo, ⁊ accidit in ipso vt vrina gutta/
tim emittat̃: ꝓpter illud qđ vesice accidit ex diuer/
sitate ꝯpl'onis inter calitatẽ ⁊ frigiditatẽ. Difficul
tas quoq̄ꝫ accidit vrine, qđ plus accidit, q̄ꝫ ꝙ vrina
guttatim emittat̃. Et accidit in eo lyenteria: ⁊ hoc
qdẽ est: ꝓpterea ꝙ fritas expellit illđ qđ ex humo/
rib⁹ est subtile ad interiora corpis: ⁊ fit in eo scia, ⁊
accidit in eo sinãtia acuta cholica, ⁊ in vere flatica:
qm̃ p̃ncipiũ cuiuscũq̄ꝫ humoris eaꝝ, est ex humore,
quẽ efficit tp̃s, qđ ante ipm fuit: ⁊ in ipso etiã multi
plicat̃ iliaca sicca. Et est quũ in eo accidit apople/
sia, ⁊ egritudines pulmonis, ⁊ dolores dorsi, ⁊ co/
xaꝝ ꝓpt̃ motũ sup̃fluitatũ in estate p̃muꝫ, ⁊ postea
eaꝝ ꝯstrictionẽ. Et multiplicant̃ in ipso vermes in
vẽtre ꝓpter debilitatẽ v̓tutis in digerẽdo ⁊ expellẽ
do. In ipso ẽt, ⁊ ꝓpe in sicco multiplicant̃ variole,
⁊ p̃cipue quũ ante ipm fuerit estas cal'a. Et in ipso
etiã multiplicat̃ mania ꝓpter humoꝝ cholicorum
malitiaꝫ: ⁊ q̄r chol'a nigra eis cõmiscet̃. Autũnus
p̃terea est tp̃s qđ in pulmõe hñtibus [q] ⌈ap̃a⌋ est de/
terius, qui sunt hñtes pthiſim: ⁊ ipse detegit occul
tum in sua diſpõne: quũ ante ipm initiũ habuerit, ⁊
nõ bñ manifestabat̃. [r] † ⌈ ⌋ Ethicã q̄ꝫ hñti/

a A. eos fluere.

b A. cõmotio vel excitatio.

c A. ⁊ multiplicatio syrupoꝝ.

d A. ꝯtẽtat̃ veri/dicis nutrictib⁹

e A. corriza, ⁊ icipit corriza.

f † A. Estas aũt resoluit hũores, ⁊ d̄bilitat v̓tutẽ, ⁊ opões nãles causa sup̃flue re solutionis.

g A. ⁊ phlegma, et multiplicatur rubea.

h A. sepat vl' remouet egritudines, humida ꝟo glutinosa est.

i † A. q̄ in tẽpore estuoso, seu i vehementi calore estatis accidũt.

k A. sed.

l A. cũ calore intriseco aut exteriori, quũ ꝑcutit eas frig⁹ manifestũ vel exterius, ⁊ exprimit eas.

m A. ꝓp coarctationem.

n A. ad coarctationem.

o A. infrigidat.

p A. causa.

q A. vlcus.

r † A. per signa.

bus singularē est ipse deterius tp̄s cā sue exsiccatio nis. Amplius autūnꝰ ē sic nutritor reliq̄ꝝ egritudi nū estatis. Et autūnꝰ q melior exit, est q est magis hūidus ⁊ pluuiosus. Et deterior ē ille q est siccus.

¶ De iudicijs compositionis ani. Cap. VII.

Cum hyemi meridionali ver sup uenerit septētrionale, qđ po stea estas seqtur valde [a] ⌈vaporosa⌋ ⁊ multiplicate fuerint aque, ⁊ ver ꝯserua uerit mās vsq̄ ad estatē, multiplicabit̄ in autūno mortalitas in [b] ⌈pueris⌋ ⁊ mltiplicabūt̄ dissenteria, ⁊ itestioꝝ vlcera, ⁊ tertiana nota ꝓlixa. Quūq̄ hyems mltaꝝ fuerit aq̄ꝝ, abortiēt ille q̄ se in vere parituras ſpabāt [c] ⌈absq̄ cā⌋ Qđ si pepere rint erit qđ parient debile, aut mortuū, aut grandē hn̄s malitiā. Et in hoibꝰ multiplicabunt̄ opthal mie ⁊ sanguis egestio. Et catarri tūc mltiplicabūt̄ ⁊ ꝓpe in senibꝰ, ⁊ descēdent in mēbra eoꝝ occulta ta, ⁊ q̄nq̄ morte morient̄ subita, ideo q̄ vie spūs su bito ex mltitudine oppilant̄. Et quū ver pluuiosū ⁊ meridionale fuerit, ipmq̄ hyemi supuenit septen triōali, mltiplicabūt̄ i estate febres acute ⁊ opthal mia, ⁊ nāe solō, ⁊ sanguis egō: ⁊ plm hoꝝ oīuz ꝯti get ꝓpt̄ reumatismos. ⁊ ꝓpterea q̄ ſlā qđ in hyeme adunatū fuit [d] ⌈ad foramina descēdet occulta⌋ eo q̄ ipm mouebit calor, ⁊ ꝓpe in humidas hn̄tibꝰ cō plones, sicut mulieribꝰ: ⁊ multiplicabunt̄ putrefa ctio, ⁊ ipsiꝰ febres. qđ si in aliq̄ꝝ estate euenerit plu uia tp̄e quo canis eleuat̄, ⁊ postea venerit ventꝰ se ptētrionalis, boni fiducia hēbit̄, ⁊ resoluent̄ egritu dines. Quibꝰ aūt plus nocet h̄ tp̄s, sunt mlieres ⁊ pueri. Et q ex eis euaserit ad q̄rtanas deueniet, ꝓ pter humoꝝ adustionē, ⁊ q̄ fiunt cinis: ⁊ post q̄rta nas ꝑueniet ad hydropisim, ⁊ ad dolores splenis, ⁊ ad epatꝭ debilitatē ꝓpt̄ h̄. In senibꝰ aūt, ⁊ in corpe in quo est timor frigoris, est eiꝰ nocumētum ꝑuum.

Quū v̄o estati sicce septētrionali, supuenerit autū nus pluuiosus meridionalis, ꝑpabunt̄ corpa ad h̄ vt veniāt in hyeme dolor capitꝭ, ⁊ tussis, ⁊ raucescēt eoꝝ guttura, ⁊ fluent: q̄m coriza multū accidet eis. Et silr̄ quū estati sicce meridionali supuenerit autū nus pluuiosus septentrionalis, multiplicabit̄ ēt in hyeme dolor capitꝭ, ⁊ post reumatismus ⁊ [e] ⌈tinitꝰ⌋ ⁊ raucedo. Et quū estati meridionali autūnꝰ sup uenit septētrionalis mltiplicabunt̄ in eo egritudi nes exp̄mēdi ⁊ ꝯstringēdi: ⁊ iā sciuisti hoc. Et quū autūnus ⁊ estas in h̄ ꝯueniūt vt sint ambo meridio nales humidi, multiplicabunt̄ hūores: ⁊ quū vene rit hyems, veniēt egritudies exprimēdi, q̄s noiaui mus: neq̄ est lōge qn ad ꝯstrictionē, ⁊ māeꝝ ꝯculca tionē ꝑueniat̄, eo q̄ sunt multe, ⁊ q̄ vapores nō ha beāt vn̄ egrediant̄, vt adputridas ꝑducat egritudi nes: neq̄ fallet qn hyems sit ifirma, ꝓpterea q̄ iue niet malas mās ꝯstrictas ⁊ mltas. Quūz v̄o ābo fuerint sicci septētrionales iuuabūt eū cui nocet hu miditas, ⁊ mlieribꝰ, ⁊ q est talis q̄les ipse sunt, acci dēt opthalmia sicca, ⁊ catarrus lōgi tp̄is, ⁊ febres acute, ⁊ melia. Hyems autē q̄ est frida ⁊ pluuiosa ardorē efficit vrine. Et quū estatis calitas fortꝭ fue rit, ⁊ eiꝰ siccitas, ꝑueniēt sināt ie ꝑnitiose: aut nō ꝑni tiose: ⁊ que apient̄, aut que nō apient̄: ⁊ ille q̄ apien tur, aut erūt iterius, aut exteriꝰ: ⁊ variola ⁊ migen di difficultas, ⁊ morbillus, [f] ⌈⁊ ambo erūt salui, et ophthalmia, ⁊ sanguis corruptio, ⁊ tristitia, ⁊ men struoꝝ, ⁊ sputi retentio:⌋ ⁊ quum post hyemē siccā fuerit ver eius siccum erit malū. Amplius morta litas corrūpit arbores ⁊ vegetabilia: ideoq̄ corrū puntur ex animalibus, que ea comedūt: ⁊ ideo ho mines qui eis vescuntur corrumpuntur.

[a] A. estuosa seu valde calida.
[b] A. adolescētibus.
[c] A. q̄libet cā.
[d] A. ad ꝯcauitates trāsmittetur intrinsecus.
[e] A. tussis.
[f] A. ⁊ hamicha ⁊ variole salubres ⁊ ophtalmie, et sāguinis corruptio, ⁊ tristitia, ⁊ mēstruoꝝ retentio, ⁊ sputuz sanguinis.

¶ De accidētibus aeris impressionibus, que nō val de cursui nature ꝯtrarie existunt. Cap. VIII.

Nunc aūt dictionē cōplere debemꝰ de alijs mutationibꝰ aeris nō nālibus, neq̄ ꝯ̄rijs nāe, que ꝭm res ce lestes, ⁊ res terrestres eueniūt. Et iam qdē multas eaꝝ inuimꝰ in narratiōe tē poꝝ. Ille v̄o que res sequunt̄ celestes sūt: sicut ea que stellaꝝ cā accidūt. Est. n. quum multe ex stellis [g] ⌈ ⌋ in vno ꝯiungunt̄ loco, ⁊ ꝯiungunt̄ so li: ⁊ ꝑuenit ex h̄ calefactio multa eis, quoꝝ capita sunt ipsis opposita, aut locis que sūt circa eas, ⁊ est quū ab oppōne capitū multa remouent̄ lōgitudine ⁊ minuit̄ calefactio. Impssio. n. rectitudinis capitꝭ in calefaciēdo nō est sicut ipressio durabilitatis re ctitudinis, ⁊ ꝓpinqtatis. Reꝝ aūt terrestriuz alie sunt que sūt ꝑꝑ cām latitudinū [h] ⌈terraꝝ⌋ alie sunt que sunt ꝑꝑ altitudinē ciuitatū, ⁊ ꝓpter eaꝝ ꝓfūdi tatē: ⁊ alie sunt que sūt ꝑꝑ cām motiū: ⁊ alie sūt que sunt ꝓpt̄ mariū cām: ⁊ alie sunt que vētoꝝ cā exn̄t: ⁊ alie sunt que sunt ꝓpter cām terre. Ille aūt q̄ sūt ꝓpter cām latitudinuz sunt q̄ si terra fuerit que sit circa reuolutionē capitꝭ cācri in septētrione, aut re uolōnē capitꝭ capcorni i meridie erit [i] ⌈ ⌋ magꝭ calꝭa, q̄z illa que elōgabit̄ ab ea ad ꝑtem linee eqno ctialis, aut ad septētrionē. Credē v̄o dn̄t sermonez ex eo q̄ vı̄ q̄ terra que est sub circulo eq̄tionis diei est circa eq̄litatem, q̄m cā celestis calefaciēs ibi est cā vna que est solis oppositio capiti: ⁊ hec qdē op positio sola nō magnā efficit impressionē. Qđ aūt magnā efficit ipressionez est durabilitas oppōnis. Ideoq̄ calor in [k] ⌈i medietate hore octaue⌋ est maior calor q̄z in medio diei; ⁊ ꝓpterea quuz sol est in po stremo cācri, ⁊ i ꝑncipio leonis ē maior, q̄z est quuz est in fine sue declinationis. Et iō quuz sol a capite cācri ꝓcedit ad illud qđ est minoris declinationis q̄z ipm, est eius calor maior q̄z sit quū est in tāta de clinatiōe, ⁊ nōdū ꝑuenit ad caput cācri. In terra v̄o vbi est linea eqnoctialis nō opponit̄ sol capiti, nisi paucis diebꝰ: sz postea cito elōgat̄. Augmētū nāq̄ ꝑtium declinationis apđ duos nodos multo existit maius q̄z augmentū qđ existit apud tropicos, imo fortasse apđ duos tropicos nō oꝑabunt̄ motꝰ triū dieꝝ, aut q̄tuor, aut plm impssionē sensu ꝑceptam: deinde sol morat̄ ibi in latitudine vna aut circa, lō go tp̄e ⁊ icessanter calefacit: q̄propter pro snīa tenē dū est q̄ terre, q̄ꝝ latitudines sūt ꝓpinque declina tioni toti, oībꝰ terris sunt caliores: ⁊ post ipsas, ille que ab ea in duobꝰ elōgat̄ lateribꝰ ad ꝑtes duoruz poloꝝ q̄ztitate qndecim graduuz. In linea v̄o eq noctiali nō est calor illius suꝑfluitatis, quā facit op positio circa reuolutionē capitis cācri in locis ha bitatis. Friditas aūt in terris, que ad septētrionem lōge sunt ab ista reuolutiōe, est maior. Et h̄ qdem est illud qđ est ꝯsiderādum ꝭm latitudines terraꝝ, ita tn̄ vt in oībꝰ alijs dispōnibꝰ silꝭes existant. Illud v̄o qđ est ꝭm terre sitū est q̄ q̄nq̄ in alto ꝯsistit loco q̄nq̄ in ꝓfundo. Et locus qdē ꝓfundus est calior. Et locus altꝰ semꝑ fridior. Illud [l] ⌈v̄o qđ est circa terrā in hoc spatio⌋ in quo sumꝰ, est calidius, ꝓpte rea q̄ solis radius circa terrā fit fortior, ⁊ qđ ab eo ad terrā altā elongat̄ est magis frigidū. Et eius q dem cā in parte nālis phie ꝯtinet̄. Quūq̄ ꝓfundū [m] ⌈preter hoc fuerit imū⌋ plus cōprehēdit radiuz, ⁊ est magis calidū. Illud v̄o qđ cā motium existit, si est illud in quo mons existit ꝭm intētionē habita tionis, est igrediēs in diuisionē quā noiauimus: Et

[g] † A. lumiosis.
[h] A. regionum.
[i] † A. estas.
[k] A. circa vespras.
[l] A. eni qđ est ꝓpe terrā de aere.
[m] A. cū hoc fuerit concauum.

si est illud qd̄ est ſm intentionē vicinitatis, est id de quo loqui nūc volumus. Dicemus ergo ꝙ mons in [a] [ſpatio] duob⁹ opaṫ modis, ⁊ vnus est ex parte vñ sup ciuitatē solis radios reducit, aut ipsos ab ea tegit. Et alter est ex pte vñ ventum ꝓhibet [b] [⁊ ei⁹ exuberatione refrenat.] Primus autē est sicut si a pte septētrionis alicuius regionū, que sunt septentrionales, fuerint mōtes, ⁊ eleueṫ sup eam sol i sua reuolutione, reflecteṫ ipsius calefactio ad regionē ⁊ calefaciet eā, lʒ regio sit septētrionalis: ⁊ silr quū mons est a pte occidētis, ⁊ discoopiṫ ab oriēte. Et quū mons existit a pte oriētis minus est qʒ istud in hac intētione. Sol nāqʒ quū moueṫ, ⁊ sup montē illum eleuaṫ, in oi hora ab eo elōgaṫ, ⁊ radij q̈litas se minorādo ꝓcedit, qui ab ipso sole ad illā tendit. Quūz vo mons est ab occidēte nō est sic: sol enim quaqʒ hora ei appropinquādo icedit. Modus āt vētum ꝓhibendi est, ꝙ mons aut claudit a ciuitate flatū vēti septētrionalis infrīdātis, aut multiplicaṫ [c] [ ] flat⁹ meridionalis calefaciētis: aut est ciuitas iter duo cacumina mōtiuʒ sita detecta obuiationi alicui⁹ vēti, cuius exsufflatio ibi fortior erit qʒ sit in terra plana: solet.n. aer quū per viā incedit angustaʒ tracti ꝓcedē, ⁊ nō cessare, ⁊ silr aqua ⁊ alia. Et huius qdē cā in nālibus est scita. Ciuitates vo magis tēpate ex pte mōtiuʒ siue discoopte sunt que ab oriēte discoopte sunt, ⁊ a septentrione, ⁊ coopte ab occidēte ⁊ meridie. Ex marib⁹ vo ꝓuēit assidue ciuitatib⁹ que sunt eis vicine, humiditatis augmētuʒ. Qd̄ si maria fuerint a pte septentrionis, erit h̄ adiuuās ad infrīdāduʒ eas ꝓpter reuolutionē vēti septētrionalis, qui in nā sui fridus existit sup aque faciē. Et si a pte fuerit meridiei, ꝓueniet ex eis grossitiei meridionalis augmētū, ⁊ ꝓpe si penetrādi locū nō inenerit: ꝓpterea ꝙ mons sibi in facie resistit: ⁊ quū a pte fuerit oriētis erit humectatio aeris ab eis maior, qʒ si in pte fuerit occidētis. sol.n. sine cessatione resolōnem augebit q̄ʒto plus appropinq̄uerit: sed in occidētalib⁹ nō sic efficiet. Ad sūmuʒ vo ex maris vicinitate ꝓuenit in aere hūiditas postea si fuerint vēti multi sibi succedētes, q̊s nō refrenauerint mōtes, erit aer magis a putrefactiōe saluus.

Qd̄ si vēti exsufflare negerint, erūt putrefactioni ꝑpate, ⁊ vt humores putrescāt. In hac aūt itētione vēti qui sunt meliores, sunt septētrionales, post oriētales, post q̊s sunt occidētales. Et deteriores sunt meridionales. Sermo vo de eo qd̄ vētoꝝ cā gn̄aṫ duob⁹ modis existit: sermo vl̄is absolutus, ⁊ sermo ſm illud qd̄ vnicuiqʒ ciuitati ꝓpriuʒ existit. vl̄is vo sermo est, ꝙ meridionalis ſm pl̄imas ciuitatū calidus est ⁊ humidus. Sʒ cal̄s ꝓpterea ꝙ a pte, solis vicinitate calefacta venit: ⁊ hūidus ꝓpterea ꝙ pl̄m mariuʒ a nobis est meridionale: ⁊ p̄ter hec, ꝙ sunt meridionalia opaṫ in eis sol fortiter, ⁊ euaporāt ex eis vapores, qui vētis cōmisceṫ: ⁊ iō meridionales vēti existūt laxātes. Septētrionales vo sūt frigidi, eo ꝙ sup montes trāseunt, ⁊ sup terras fridas multaꝝ niuiū, ⁊ sunt sicci ꝓpea ꝙ eis nō multi associanṫ vapores, qm̄ resolō a pte septētrionis fit minus, neqʒ trāseūt sup aq̄s [d] [ ] marinas: sed trāseūt ſm pl̄m sup aq̄s ꝯgelatas, aut sup deserta. Et oriētales qdē inter calitatē ⁊ friditatē sunt tēpati: sed fiunt occidētalib⁹ sicciores. Septentrionale nāqʒ oriētis minus hēt maria qʒ septētrionale occidentis. Et nos ꝓculdubio septētrionales sum⁹. Occidētales vo paꝝ plus sunt humidi, qm̄ sup maria trāseūt: ⁊ qr sol eos suo diuersificat motu: vnusqsqʒ eniʒ hoꝝ duoꝝ.s. solis, ⁊ ipsoꝝ, alteri suo motu q̈si ꝯtrarius existit. Ideoqʒ non tātuʒ resoluit eos sol, q̄ʒtum oriētales resoluit vētus: ⁊ ꝓpe qr maior oriētaliū exsufflatio est in ꝑncipio diei: ⁊ maior occidētaliū exsufflatio est in fine diei. Et ideo occidētales minoris exn̄t calitatis, qʒ oriētales, ⁊ magis ad frigiditatē declinātes. Et oriētales maioris calitatis, lʒ ambo cōparatione vētoꝝ meridionaliū ⁊ septentrionaliū sint tēpati. Qn̄qʒ vo in ciuitatib⁹, vētoꝝ iudicia ſm alias res mutanṫ. Est.n. qn̄qʒ in qbusdam ciuitatib⁹ ꝯueniēs vt vēti meridionales frigidiores sint, quū circa eas mōtes fuerint niuosi meridionales, ⁊ conuerterit se venti meridionales ad friditatē, ideo ꝙ sup ipsos trāseūt. Et est cū septentrionales meridionalib⁹ caliores exn̄t, quum circa eos deserta fuerint adusta. Sed [e] [assaniaym] aut sunt vēti qui ꝑ deserta transeūt valde cal̄a, aut sunt vēti de gn̄e fumoꝝ, q in spatio signa efficiūt terefaciētia silia igni: qm̄ quū sunt graues ibi accidit eis sicut accēsio, ⁊ cōbustio: ⁊ subtile sepaṫ, ⁊ qd̄ graue est descēdit, in quo exn̄t adustionis, ⁊ igneitatis reliqe: qr oēs venti fortes: sicut dr̄ sapiētib⁹ ph̄oꝝ, nō incipiūt nisi a supiori: lʒ māeꝝ eoꝝ ꝑncipiū sit ab iferiori: ꝑncipiū vo motuū, ⁊ exsufflationū, ⁊ turbinis eoꝝ est a supiori. Et h̄ aut est iudicium cōe, aut ſm pl̄m. Et hec certificatio in pte nālis ph̄ie ꝯtinetur. Et nos qdē nūc noiabimus capl̄ʒ isti⁹ modi in locis habitatis. Ciuitatū vo diūsitates sūt ſm terram, qm̄ eaꝝ alie sūt lutose [f] [ ] alie sūt q̄ sūt petrose, alie sūt q̄ sūt arenose, alie sunt q̄ sunt limose fetētes, aut cenose, alie sunt sup quaꝝ terrā est v̊tus metalina supans: ⁊ hoc totuʒ in ei⁹ aere ⁊ aq̄ opaṫ.

¶ De impressionib⁹ aereaꝝ mutationū malaꝝ cursui naturali ꝯtrariarum. Cap.IX.

Mutationes vo nām egredientes sunt: aut ꝓpt ꝯuersionē in ſba aeris factā: aut ꝓpter ꝯuersionē in q̈litatibus ipsius. Qd̄ vo in eius existit ſba est, vt eius ſba ad malitiā ꝯuertaṫ, nō ideo ꝙ aliqua suaꝝ q̈litatuʒ valde fortior facta fuerit ſm augmētū vel diminutionē: ⁊ hec est pestilētia: Et est putrefactio que accidit aeri silis putrefactioni aque [g] [remoliētis] fetide. Nos nāqʒ quū aerē dicim⁹ nolumus dicere aerē simplicem nudū, qm̄ ipse nō est aer qui nos circūdat, ⁊ si inuēt⁹ fuerit purus, fortasse erit alius. Ipse enim ⁊ vnūqdqʒ simpliciū nudoꝝ non putrescūt, sed aut in sui q̈litate, aut in sui ſba in aliud ꝯuertiṫ simplex, sicut aqua ꝯuertiṫ in aerē. Quū aūt aerē dicimus, nolumus dicē nisi corpus [h] [in ſba sua cōmixtuʒ.] Et est corpus cōmixtū ex aere certificato, ⁊ ptibus aqueis vaporosis, ⁊ ptibus terreis in fumo, ⁊ nubibus fingētib⁹, ⁊ ptibus igneis. Et nos neqʒ dicimus illuʒ aerē, nisi qūo dicimus aquā maris aut lacuū, aquā: lʒ nō sit aqua pura simplex, sed mixta ex aere ⁊ terra ⁊ igne: sʒ superās in ea est aqua: hic ergo aer putrescit qn̄qʒ: ⁊ ꝯuertiṫ eius ſba ad malitiā, sicut aqua lacunaꝝ putrefit, ⁊ ꝯuertiṫ eius ſba ad eam. Pestilētia aūt ⁊ aeris putrefactio ſm pl̄ʒ euenit in postremo estatis. ⁊ in autūno. Et nos qdē noiabimus accidētia que ex pestilētia in alijs locis ꝓueniunt. Qd̄ vo in ipsius existit q̈litatib⁹ est vt ſm calitatē, aut friditatem ad q̈litatē ꝓueniat intolerabilē in tm̄ vt per ip̄m messes, ⁊ gn̄atio corrumpanṫ. Et hec qdē est, aut ꝯuersio homogenea, sicut rabiositas estatis, quū fortior fit: aut ꝯuersio ꝯ̈ria, sicut frigoris [i] [malitia] in estate que ꝓpter aliqd̄ euenit accidens. Ex aere vo quuʒ mutaṫ, ꝓueniūt in corpib⁹ accidētia: Quum.n. putrescit putrefacit

a A. in aere.

b A. aut adiuuarei⁹ sufflatōeʒ

c † A. in ea.

d † A. fluidas.

e A. alsemaim.

f † A. libere.

g A. stagnantis.

h A. sparsum in spatio.

i A. vehemētis

humores, ⁊ icipit humorē putrefacere qui a corde circūdatus est, qm̄ ad ipm̄ ꝓpinquus accedit q̄ȝ ad alium. Et si fortiter calefit, iuncturas laxat, ⁊ hūores resoluit: ergo in siti augmētum p̄stat: ⁊ resoluit spm̄, ⁊ deijcit v̄tutes, ⁊ ꝓhibet digōnez, ꝓpterea ꝙ calorē inatū, occultū, resoluit: qui est instr̄m nāe, ⁊ colorē efficit citrinuȝ, ꝓpterea ꝙ humores resoluit sanguineos colorē rubificātes, ⁊ q᷑ cholerā alios facit supare humores. ⁊ cor calefacit calore non innato, ⁊ facit hūores fluere, ⁊ ipsos putrefacit, ⁊ defert eos ad ꝯcauitates, ⁊ mēbra debilia: ⁊ corpib⁹ sanis nō est bonus. Est tñ quū hydropicis ꝯfert. ⁊ paralyticis [a] † ⌈ ⌋ ⁊ alcuzez frigido, ⁊ spasmo humido, ⁊ torture humide. Aer v̄o fridus calorē innatū ad interiora redire facit nisi talem adeptus fuerit fortitudinem, per quam ad interiora ingrediatur: hic nanq̄ȝ est mortificans. Aer preterea fridus nō multū tamen ꝓhibet materieꝝ fluxū, ⁊ ꝯtinet eas: sed facit catarrum, ⁊ debilitat neruos ⁊ tracheā arteriā magno ledit īpedimēto. Et quū nō fuerit fortis digōnē efficiet fortiorē: ⁊ oēs occultas opōnes efficiet fortiores, ⁊ excitabit appetitū. Ad vltimū v̄o est magis sanis ꝯueniēs, q̄ȝ aer multe caliditatis. Sed eius qdē nocumēta sūt ex pte opōnum, que ex neruis pēdēt: ⁊ ideo ꝙ claudit poros: ⁊ [b] ⌈ q᷑ p̄mit ⌋ illud qd̄ ītus existit in ossibus. Aer v̄o humidus plibus ꝯplonū est bonus, ⁊ colorē efficit bonū, ⁊ cutē clarā: ⁊ reddit eā mollē ⁊ poros dimittit aptos, sed ad putrefactionē p̄parat. Et siccus qdē huic existit contrarius.

[a] † A. ⁊ patiētibus catarros frigidos.

[b] A. exprimit.

De naturis ventorum. Cap. X.

Iam vētoꝝ dispōnes narrauim⁹ in caplo mutationuȝ aeris noiatione aliqua. Nunc v̄o in eis sermonē volum⁹ ꝓferre aggregatiuū s̄m alium ordinē, ⁊ icipiemus a septētrionali.

De vento septentrionali.

Septētrionalis corroborat, ⁊ indurat: ⁊ que manifeste fluūt ꝓhibȝ, ⁊ claudit poros, ⁊ digestiuā fortē efficit, ⁊ strigit vētrē, ⁊ ꝓuocat vrinā, ⁊ aerē putridū pestilētialē sanat. Quū v̄o meridionalis septētrionalēȝ p̄cedit, ⁊ seqtur eū septētrionalis, accidit a meridionali fluxus, ⁊ a septētrionali exp̄ssio interius: ⁊ q̄nq̄ȝ prouenit inde [c] ⌈ fissura ⌋ ad exteriora. Ideoq̄ȝ multiplicat᷑ tūc fluxus māeꝝ capitis, ⁊ pectoris egritudines, ⁊ egritudines qdē septētrionales sunt, dolores neruoꝝ, de qbus sunt vesica, ⁊ matrix, ⁊ difficultas mingēdi, ⁊ tussis [d] † ⌈ ⌋ ⁊ costaꝝ dolores, ⁊ later̄, ⁊ pector̄, ⁊ horripilōnes.

[c] A. ruptura.

[d] † A. Alia litera. dolores iuncturarum.

De vento meridionali.

Meridionalis laxat fortitudinem: ⁊ apit poros, ⁊ turbat humores, ⁊ mouet eos ad ext̄iora ab iterioribus: ⁊ in sensib⁹ effic̄ grauitatē. Et ipse ē ex eis q̄ [e] ⌈ exituras ⌋ corrūpunt: ⁊ egritudinū efficit recidiuatōeȝ ⁊ debilitat ⁊ sup [f] ⌈ exiturā ⌋ ⁊ podagrā efficit pruritum, ⁊ cōmouet [g] ⌈ epilepsiā ⌋ ⁊ affert somnū, ⁊ facit febres putridas, sed nō exasperat guttur.

[e] A. vlcera.

[f] A. vlcera.

[g] A. sodam.

De orientalibus ventis.

Venti isti si in postremo noct̄ ⁊ principio diei flauerint, veniēt ab aere q iā tpatus est pp solē, ⁊ subtiliat⁹ ⁊ ei⁹ humiditas iā fuit iminuta: ideoq̄ȝ sunt ficciores ⁊ subtiliores: ꝙ si in fine diei ⁊ p̄ncipio noctis flauerint erit res ꝯ̄ria. Orientales tñ vl̄r occidētalib⁹ semp existūt meliores.

De occidentalibus ventis.

Venti isti si flauerint in fine noct̄ ⁊ principio diei veniēt ab aere in quo sol opatus nō fuit. Spissiores igit᷑ ⁊ grossiores erūt, ꝙ si in fine diei ⁊ noct̄ p̄ncipio flauerint erit res ꝯ̄ria.

De his q̄ ꝓueniūt ex habitationū locis. Cap. XI.

In capitulo mutationū aeris iam nominamus dispōnes q̄sdā locoruȝ habitabiliuȝ. Nūc v̄o ēt in eis sermonem volumus ꝓferre cōpēdiosum s̄m aliū ordinez neq̄ȝ est nobis curañ. si aliquid ex his q̄ diximus reiteremus.

Locorum habitabilium indicia.

Iam sciuisti ꝙ locoꝝ habitabilium dispōes i corpib⁹ diuersificant᷑ cā altitudinū, ⁊ ꝓfunditatuȝ in ipsis: ⁊ cā dispōnis eoꝝ q̄ eis vicinātur [h] ⌈ cum hoc ⌋ ex montibus ⁊ dispōib⁹, terre ipsi⁹, si sit lutosa aut humescā, aut cenosa, aut si est in ea virtus minere, ⁊ dispōis multitudīs aquaꝝ aut paucitatis eaꝝ ⁊ dispōnis eoꝝ que eis vicinant᷑ sic̄ arboꝝ, ⁊ mierarū [i] ⌈ aut foueaꝝ ⌋ aut cadaueꝝ, aut horum siliuȝ: ⁊ sciuisti qm̄ aeꝝ cōplones ex latitudib⁹ ciuitatū cognoscunt᷑, ⁊ ex terra ipsaꝝ, ⁊ ex mōtiū, ⁊ mariū vicinitate quā hn̄t cuȝ eis, ⁊ ex ventis eaꝝ. Et nūc qdē dicemus summatiȝ, ꝙ ois aer q cito ifridat᷑ quum sol occidit: ⁊ cito calefit quū ipse orit᷑, est subtilis. Qui v̄o huic est ꝯ̄rius est, eꝯ̄rio: deiñ oibus aeribus ꝯ̄terior est ille, q cor ꝯstringit, ⁊ aeris attractōem angustat: post hoc diuidemus nunc cuiuslȝ loci habitabilis dispōnem.

[h] A. ex marib⁹ ⁊

[i] A. aut locorū sepulture.

De locis habitabilibus calidis.

Loca habitabilia cal̄a nigrificāt capillos ⁊ itantū crispāt, ꝙ eos quū colligunt᷑ piperi sil̄es efficiunt, digestiuā debilitant, ⁊ quum in eis maxima fuerit resol̄o ⁊ minuet᷑ hūiditas, cito adueniet senium sicut in terra [k] ⌈ nigroꝝ. ⌋ Illis nāq̄ȝ q ibi morant᷑ aduenit seniū in annis. xxx. ⁊ eorum corda sunt timida, ꝓpterea ꝙ sp̄s multum resoluitur. Corpa preterea in locis habitabilibus cal̄is morantiū sunt magis lenia.

[k] A. abūit.

De locis habitabilibus frigidis.

In locis h̄itabilib⁹ fris morātes sūt fortiores ⁊ audacie maior̄, ⁊ meli⁹ digerētes, sic̄ sciuisti. Que si fuerit hūida erūt ibi morātes crassi, ⁊ carnosi, ⁊ multa abūdātes adipe: quoꝝ vene erūt ꝓfūde, ⁊ iūcture occl̄te: ⁊ ipi erūt teneri ⁊ albi.

De locis habitabilibus humidis.

In loc̄ habitabilibus morātes hūidis pl̄chraꝝ sunt facieꝝ: Quorū cutes sūt lenes. Et quū exercitant᷑ cito aduenit eis lassitas. Et eorum estas nō ml̄tū calefit, nȝ hyēs valde infriat᷑. Et eis adueniūt febres multe more ⁊ ventris ⁊ sāguis multus exitus ex mēstruis ⁊ hemorroidib⁹. Et multiplicant᷑ in eis hemorroides. [l] ⌈ Et vlcera putrida, ⁊ putrefactio ⌋ ⁊ multiplicat᷑ in eis epilepsia.

[l] A. Et multiplicant᷑ fistule et vlcera ⁊ alcola. Alia lr̄a. ⁊ vlcera ⁊ putrefactio ⁊ alcola.

De locis, habitabilibus siccis.

In locis habitabilibus siccis morātium exsiccantur ꝯplones. Et ipsorum offuscantur cutes [m] ⌈ ⁊ exsiccantur. ⌋ Et eorum cerebris cito aduenit siccitas. ⁊ eorum estas est valde cal̄a. Et hyēs quidem multū fria.

[m] A. vel exiccāt ⁊ scinduntur.

¶ De locis habitabilibus altis.

In locis habitabilibus altis morantes sunt sani, ⁊ fortes labores multum patiētes: ⁊ viuunt diu.

¶ De locis habitabilibus ꝓfundis.

In locis habitabilib⁹ ꝓfundis morantes,[a] [in vaporositate existūt multa, ⁊ epatis debilitate, ⁊ aqs abundant non fridis, ⁊ ꝓprie si fuerint stantes, aut aque lacuū, aut stagnoꝝ: ⁊ quē admodum sciuisti eorum aeres sunt mali.]

¶ De locis habitabilib⁹ petrosis ⁊ discoopertis.

Horum aeres i estate sūt valde calidi, ⁊ i hyeme mltū fridi. Et eoꝝ corpa sūt dura, ⁊ solida: ⁊ mltoꝝ capilloꝝ, fortia, ⁊ iūcture manifeste, ⁊ vincit in eis siccitas: ⁊ sūt multuz vigilātes, ⁊ sunt maloꝝ moꝝ[b] [inobediētes:] ⁊ est i eis belloꝝ fortitudo, ⁊ solertia i artib⁹, ⁊ acuitas.

¶ De locis habitabilibus montuosis ⁊ niuosis.

In locis mōtuosis niuosis morantiū iudiciū est sic aliaꝝ terraꝝ friaꝝ. Et eoꝝ terre sūt vētose: ⁊ dū nix moratur gñant in eis boni vēti: sz cū resoluit si mōtes habent qui ventos prohibeant [c] [fiunt vaporosa.]

¶ De locis habitabilibus marinis.

Horum tēperant calitas ⁊ friditas ꝓpter sue humiditatis ad passionē inobedientiā, ⁊ ad recipiēduz illud qđ in ipsa penetrat. In hūiditate vero ⁊ siccitate ꝓculdubio ad hūiditatē declināt. Et si septētrionalia fuerit, erūt maris vicinitas, ⁊ habitationis ꝓfunditas magis tempate in eis. Et si meridionalia fuerint calīa erit ecōtrario.

¶ De locis habitabilibus septentrionalibus.

Horum habitabiliū locoꝝ hoīum iudiciū est sicut iudiciū ciuitatū ⁊ tēpoꝝ fridoꝝ, in qb⁹ multiplicant exprimēdi ⁊ ꝯstringendi egritudines: ⁊ multiplicant in eis humores in occulto corpis ꝯgregati. Et solet in eis eē digestiue bonitas, ⁊ vite lōgitudo: ⁊ multiplicat in eis exitus sanguinis ex narib⁹ ꝓpter multā replōnē, ⁊ resolōnis paucitatē: vene ergo aliqñ scindunt. Epilepsia vero nō eis accidit, ꝓpterea ꝙ sūt iterius sani, ⁊ qr calor eoꝝ inat⁹ est mult⁹, que si acciderit, erit fortis, qm̄ nō eueniet, nisi ꝓpter fortē cām. In corporibus pterea eoꝝ cito vlcera sanant, ꝓpter eoꝝ fortitudinē, ⁊ sanguis eoꝝ bonitatem, ⁊ ꝓpterea ꝙ exterius nō est cā que ea laxet[d] [aut ea detegat: Sz ꝓpter multū calitatis cordium eoꝝ sunt in eis mores lupini.] Mulieribus preterea eoꝝ accidit ne a mēstruis pfecte mūdent, qm̄ eaꝝ mēstrua non sufficiēti fluunt cursu ꝓpter viaꝝ ꝯstrictionē, ⁊ qr non est ibi, qđ ipsa faciat currē ⁊ laxet. Et ꝓpter h̄ dixerunt qdā qđ sunt steriles, qr eaꝝ mrices nō sunt mūde: hoc tñ diuersuz est ab eo qđ in [e] [parthoꝝ] terris videmus. Ego aūt dico ꝙ caloris inati eaꝝ fortitudo parificat ei, qui minuit ex causis que fluere faciūt ⁊ laxāt exterioribus. Et dixerūt ꝙ raro accidit eis vt abortū patiant. Et hoc qdez demr̄at ꝙ virtutes morātiuz in istis habitabilib⁹ locis sūt fortes. Et partus aduenit eis durus, qm̄ mēbra eaꝝ pariendi stricta sūt, ⁊ solida. Qđ vo abortiunt, ꝯm plīm fit ꝓpter frigus. Eaꝝ qꝫ lac paucū est ⁊ grossum, ꝓpter frigus nō pmittēs penetrare ⁊ currere. Est ēt quum in hac terra accidit, ⁊ pcipue debiles habentibus v̄tutes, vt mulierib⁹, cuzez, ⁊ pthisis: ⁊ eis ꝓprie que pariūt, accidit eis pthisis, ⁊ cuzez frequēter: ꝓpterea ꝙ vehemēter se exprimūt ex duritie partus. Uene ergo que sūt in parte pectoris scindunt, ⁊ ptes aliquot ex neruis ⁊ villis. Ex primo igit accidit pthisis, ⁊ ex scđo cuzez. Mirach quoqꝫ vētris p̄paratus est ad scindēduz apud vehemētez exp̄ssionē. Et pueris accidit ramex aquosa que ab eis remouet quū crescunt, ⁊ puellis accidit aqua vētriū ⁊ mr̄icuz, q̄ quū crescunt recedit. Opthalmia v̄o raro accidit eis: sz quū accidit est fortis.

¶ De locis habitabilibus meridionalibus.

Horum iudicia sūt iudicia terraꝝ, ⁊ tēpoꝝ calidoꝝ: plīm aūt aquaꝝ que sunt in eis est salsum, ⁊ sulfureū. Et capita morantiū in illis sunt plena humidis materijs, qm̄ meridies hoc opat. Et eoꝝ vētres sunt soluti, ꝓpter illud qđ ex eoꝝ capitibus ad stōs descēdit. Mēbra quoqꝫ eoꝝ sunt laxa ⁊ debilia: ⁊ sensus ipsoꝝ graues. Et desideria comedēdi ⁊ bibendi debilia[f] [⁊ qlz vino grauant, ꝓpter qđ eoꝝ capita, ⁊ stōi grauia exñt] vlcera quoqꝫ eoꝝ duriter sanant ⁊ mollificantur. Mulierib⁹ vero accidit multū sāguinis mēstrui exitus[g] [neqꝫ ꝯstringit] nisi cum difficultate. Et frequēter abortiunt ꝓpter multitudinē egritudinum eaꝝ, ⁊ non ab alia cā. Uiris quoqꝫ accidit a vētre sanguinis exit⁹, ⁊ hemorroides, ⁊ opthalmia humida, que cito sanant. Senib⁹ vero qui transeūt quinquaginta annos accidit palysis ꝓpt eoꝝ catarros. Et accidit oib⁹ eis, ꝓpterea ꝙ sunt eoꝝ capita plena, asma ⁊ tortura, ⁊ epilepsia. Et accñt eis febres in qb⁹ calitas ⁊ friditas ꝯiungunt: ⁊ febres longe hyemales ⁊ nocturne. Acute vero febres paꝝ accidunt eis, ꝓpterea ꝙ eoꝝ vētres multum resoluunt [h] [et] dissoluit subtile qđ est in eoꝝ humoribus.

¶ De locis habitabilibus orientalibus.

Ciuitas que ab oriēte est apta, ei i oppōne posita, est sana ⁊ boni aeris. Sol. n. i p̄ncipio diei sup eā eleuat, ⁊ aerē eius clarificat: postea recedit ab ea, aere iam clarificato, ⁊ ex sufflant sup ipsam vēti subtiles quos p̄mittit ei sol. Deide ipsemet eos seqtur ⁊ ꝯueniūt ipsoꝝ motus.

¶ De locis habitabilibus occidentalibus.

In ciuitate que ab occidēte est discoopta, ⁊ ab oriēte coopta, nō venit ad eā sol, nisi tarde. Et ilico quuz venit ad ipsaz, icipit elōgari ab ea: qr non ei appropinqndo icedit. Nō ergo ei⁹ sbtiliat aerē, neqꝫ exsiccat, sz dimittit ipz humidū grossum: ⁊ si vētos ei mittit, mittit eos ab occidēte, ⁊ in nocte. Judicia g̃ ipsoꝝ sunt iudicia ciuitatuz humidaꝝ, ⁊ ꝯplōnuz calitatē hñtiū tēpatam[i] [grossā.] Et nisi eēt ꝓpter illud qđ ex spissitudie ꝓuenit aeris eoꝝ nā veris nāe silis existeret. Sanitas vero in eis min⁹ existit, qꝫ in terris oriētalib⁹ cuz diminutione multa. Neqꝫ audiēda sunt vba ei⁹ q dicit absolute, ꝙ v̄tus hui⁹ terre est v̄t⁹ veris[k] [sz ad ꝯpatiōem aliaꝝ terraꝝ valde bonaꝝ.] Qđ vero in ea vehemēter exit malū, est ꝙ sol nō aduenit ei, nisi postqꝫ iam iualuerit ad calefaciēdū clima. Jō qr est alt⁹ sup eā igitur post frigus noctis ob hoc subito eleuatur. Sed propter humiditatem cōplexionis aeris eius sunt voces hominū rauce, ⁊ proprie in autūno propter reumatismos ipsorum.

¶ De eligendis locis habitabilibus, ⁊ eis preparandis.

[a] A. semper, in umed. i. in calore estuoso absqꝫ flatu vētoꝝ. ⁊ in chid. i. i. tristitia seu mestitia. Et aque ipsoꝝ sunt nō fride, ꝓprie si fuerint stantes, aut lacunales, aut aque eoꝝ sunt bauracchie existētes in locis aridis adustis, quoniam aque ipsoꝝ cū aeris ipsoꝝ sint male.

[b] A. superbi,

[c] A. accit umed i. est calor estuosus.

[d] A. ⁊ humectet ea, vel faciat ea fluida. Sed ꝓpter vehemētiā calitatis cordiū eoꝝ sunt in eis mores leonini.

[e] A. turchorum

[f] A. Alia litera. et magnificatur ebrietas ipsoꝝ a vino ꝓpter debilitatē capitū ipsorū, ⁊ stōi ipsoꝝ. Alia lra. ⁊ quolz vino inebriant, aut grauant ꝓpter debilitatē capitū ipsoꝝ ⁊ stomachi ipsorum.

[g] A. ⁊ nō impregnantur.

[h] A. vnde.

[i] A. grossi aeris

[k] A. imo ꝙ ipsa i oppōne ad regionē aliā est bona valde.

Qui loca eligit habitabilia cognoscē oꝫ terram ciuitatis, ⁊ q̄uo existit eius dispō ꝑm altitudinē, ⁊ ꝓfunditatē, ⁊ discoopturā, aut coopturam. Et eius aquā ⁊ ꝗbam aque ipsius, ⁊ q̄uo existit ꝑm eius ꝓpalationē, ⁊ eius discoopturam, aut ꝑm sui occultationē, ⁊ ipsius ꝓfunditatē. Et si sit ventis exposita, aut in terra ꝓfūda. Et oꝫ cognoscē vētos ibi flātes si sint sani fridi. Et qd ei sit vicinū ex marib⁹ ⁊ [a] [pelagis] ⁊ mōtibus, ⁊ mineris. Et oꝫ scire q̄lis sit terra ꝑm sanitatē, ⁊ egritudines: ⁊ que egritudines illic cōmorātib⁹ euenire soleāt. Et oꝫ cognoscē illic cōmorātiū fortitudines, ⁊ eoꝝ deside ria, ⁊ digestiuā, ⁊ nutrimētoꝝ eoꝝ bonitatē. [b] [Et q̄uo existat ei⁹ structura, ⁊ si sit ampla spatiosa, aut sint eius itroitus angusti: et locus vn̄ vapor egreditur sit ꝯstrict⁹.] Post hoc opꝫ vt fenestre, et porte sint oriētales et septētrionales. Sitq̄ꝫ illud vn̄ magis sollicitari debes, vt vēti oriētales structuras igredi valeāt: ⁊ vt sol ad vnū q̄uēq̄ꝫ locū itrar̄ queat qui ibi existit, q̄m ipse est qui aerē rectificat. Uicinitas q̄ꝫ aq̄ꝝ dulciū mobiliū currētium multaꝝ, et mūdaꝝ: et que hyeme īfridant̄, ⁊ estate calefiāt, et diuse ab eis que [c] [occultāt̄] est res ꝯueniēs, ⁊ adiutoriuꝫ p̄bēs. Et iā qdē locuti fuim⁹ de aere: ⁊ locis hītabilib⁹ ꝟbis expositorijs. Nūc āt loq debemus de causis q̄ ista sequūt̄ que cū eis nāate sunt.

a A. lacunis.

b A. Et oꝫ scire dispōnē fabricarū ei⁹, seu domorū ipsi⁹, ⁊ an sint amplū, spatiosū aut strictum hn̄tes igressuꝫ, vel introitū: ⁊ an fenestras h̄eat, et vias ꝑ quas aer trāspirat suffocatas seu ipeditas

c A. sunt stātes.

¶ De eis que ꝯueniūt ex motu ⁊ qete. Cap. XII.

Motus ꝙpō in corpe humano diuisificat̄, ideo q̄ō est fortis, aut debilis, aut pauc⁹, aut multus: et ꝓpt̄ illud q̄ō ei ex qete admiscet̄. Et istud qdē apud sapiētes est diuisio ꝑ se. Et pp illud [d] [q̄ō in ipso exercēt hoies ex materijs.] Et mot⁹ qdē fortis: ⁊ mult⁹, ⁊ paucus, ⁊ cū qete mixt⁹ oēs cōicant in hoc vt calorē efficiāt fortiorē: sed fortis nō mult⁹ differt a multo nō forti, et a multo qeti admixto, q̄m ipse vehemēter calefacit corpus, et si resoluit, paꝝ resoluit. Multus ꝟo paulatim resoluit plusq̄ꝫ calefaciat. Et cū q̄sq̄ꝫ eoꝝ [e] [mult⁹] existit, infridat, ꝓpterea ꝙ vehemēter calorē resoluit nālem, ⁊ ēt exsiccat. Sed quū ipse in aliq̄ exercebit̄ mā, plerūq̄ꝫ mā illa efficit q̄ō ei⁹ adiuuabit opōnē: ⁊ plerūq̄ꝫ facit q̄ō ipsaꝫ diminuit: ꝟbi grā si motus fuerit mot⁹ artis fulonū, ꝯueniet ex ea in friditate ⁊ humiditate augmētū. Et si mot⁹ fuerit, mot⁹ artis ferrarioꝝ, accidet ex ea i caliditate ⁊ siccitate augmētum. Quies ꝟo semp est infridās pp ꝓuationeꝫ viuificatiōis caloris, et pp ꝯstrictionē que est suffocās, et humectās, pp defectū resolōnis sup̄fluitatū.

d A. q̄ō ex materijs ei associatur seu cuꝫ ipso motu cōmouentur.

e A. superfluus.

f A. coarctat.

g A. spūs aialis

h A. ꝓhibitione eius.

¶ De his q̄ ꝯueniūt ex sōno ⁊ vigilijs. Cap. XIII.

Somnus quieti vehemēter siſis existit. Et vigilie, valde sunt motui sil̄es. Ambob⁹ tn̄ eorum post h̄ sunt ꝓꝓetates, que sūt ꝯsiderāde. Dicem⁹ ergo ꝙ sōn⁹ oēs opōnes nāles fortes efficit, ꝓpterea ꝙ calorē [f] [ꝯtinet] inatuꝫ, et ꝟtutē laxat aialē: ideo q̄ō [g] [cordis] vias h̄uectat, et eas laxat: et q2 spūs ꝗbam turbidā efficit [h] [⁊ ꝓhibet illud] q̄ō resoluit̄. Lassitudinis ꝟo modos oēs remouet, et fortes retinet euones. Motus nāq̄ꝫ oi q̄ō ad curréduꝫ aptū est, currédi adauget ꝟtutē: nisi sint mā̄e que ad ptē cutis existāt. Sōnus. n. q̄ñq̄ꝫ ad expellédū eas iuuat, ꝓpterea ꝙ calorē interius [i] [ꝯtinet, et nutrimētū in corpe ptit̄], ⁊ expellit illō q̄ō est iuxta cutē: ꝓpterea ꝙ ilico q̄ō est lōge ꝯstringit̄.] Uigilie ꝟo h̄ plus efficiūt, lꝫ sōn⁹ plus efficiat sudorē q̄ꝫ vigilie. [k] [Sudor nāq̄ꝫ quē efficit sōnus est ꝑm modum exsuperādi mām: ⁊ non ꝑm moduꝫ resolōnis subtilis ꝯtinui.] Qui aūt in sōno multuꝫ sudat nullā h̄ns cām nutrimēto plenus existit, q̄ō tolerare neqt. Quunq̄ꝫ sōnus mām iuenit aptā ad digerédū, ⁊ maturādū ad sanguinis nām eā ꝯuertit, ⁊ calefacit ipsam, ⁊ trāsit calor per corp⁹, ⁊ calefacit corp⁹ calore nāli. Q̄ō si humores iuenit calidos cholicos, ⁊ ꝑdurauerit ei⁹ tp̄s, calefacit corp⁹ calore ex̄neo. Et si iuenerit vacuitatē, infridabit, ꝓpter h̄ ꝙ resoluit: aut humorē q̄ ꝟtuti digestiue sit iobediēs infridabit ꝓpt̄ illud q̄ō expādit̄ de eo. Uigilie ꝟo huius totius ꝯriū efficiūt. Quuꝫ aūt sunt multe, ꝯplōnē corrūpūt cerebri aliq̄ siccitatis mō, ⁊ debilitāt ipm, ⁊ cōmiscent rōnē, ⁊ adurūt humores, ⁊ egritudines faciūt acutas. Sōnus aūt mult⁹ huius efficit ꝯriū, Opat̄. n. ꝟtutū aialiū obtusionē ⁊ capitꝭ ꝗuedinē, ⁊ egritudies frias, ⁊ illud est pp illud q̄ō ipe in resolōne ꝓhibet. Uigilie ꝟo desideriū augēt, ⁊ famē efficiunt, ꝓpter illud, q̄ō de mā resoluunt: ⁊ de digestiua minuunt ꝓpt̄ illud q̄ō de ꝟtute resoluūt. Et [l] [isōnietas] qdē iter vigiliā ⁊ sōnum in oib⁹ dispōnib⁹ est mala. Q̄ō aūt ex dispōne sōni est supans est q̄ō in ipso calor occultat̄, et friditas manifestat̄: et ꝓpter hoc oib⁹ mēbris tāta necessaria, sunt opimēta quanta in vigilijs non sunt nec̄ia.

De iudicijs ꝟo somni, ⁊ de eo q̄ō de ipso ꝯsideratur, ⁊ de ipsius dispositionibus verba multa inuenies in libris qui sequunt̄ si deus voluerit.

i A. ꝯhit ⁊ nutrimētū i corpe partit̄, ⁊ expellit illō q̄ō est iuxta cutē impellendo q̄ō est elōgatum acute successiua impulsione, ita ꝙ illud q̄ō est interi⁹ expellit id q̄ō est ante ipsuꝫ vel ei oppositūꝫ versus cutem.

k A. ⁊ illud q̄m sudor quē efficit somnus, est ꝑm modum dn̄ationis super māꝫ, ⁊ nō ꝑꝫ modū resolōnis sb̄tilis ꝯtinue, sicut in vigilia.

l A. altemelmel

¶ De his q̄ ꝯueniūt ex motu aiali. Cap. XIIII.

Omnia aie accn̄tia sequūt̄, aut eis associant̄ motiōes spūs iterius, aut exteri⁹. Et istud aut erit subito, aut paulatim. Et ei⁹ motionē ad exteriora seqt̄ friditas eius q̄ō iteri⁹ existit. [m] [Et fortasse sup̄fluit illud, q̄ō resoluit̄ subito: ergo infridat̄ exteri⁹, ⁊ iterius] ⁊ seqtur eaꝫ sincopis, aut mors. Et motū qdē eius ad iteriora seqtur friditas ei⁹ q̄ō est exterius, ⁊ caliditas iterior. Et est quū multa coangustatiōe ꝯstringit̄, ⁊ infridat̄ iterius ⁊ exteri⁹, ⁊ sincopis magna, aut mors seqtur ipm. Et mot⁹ qdeꝫ ad exteriora, aut fit subito, sicut fit quū est ira: aut fit leuiter, ⁊ paulatim, sic̄ ꝯtingit quū adsunt delitie ⁊ gaudiū tēperatū. Motus ꝟo ad iteriora, aut est subito, sicut quum timor adest: aut est leuiter ⁊ paulatim, sicut quuꝫ adest tristitia. Et suffocatio qdē ⁊ resolō ꝑdicte nunq̄ꝫ sequunt̄: nisi illud q̄ō subito euenit. Diminutio ꝟo ⁊ [n] [ptbisis] nāe nūq̄ꝫ sequuntur, nisi q̄ō leuiter ⁊ paulatne venit. Quūq̄ꝫ diminutionē dico itelligo suffocationē que ordinatim ⁊ paulati accidit, ⁊ nō subito. Et quū dico ptbisim nāe, itelligo resolōnē que fit leuiter ⁊ paulatim, ⁊ nō subito. Et est quū accidit vt in hora vna ad duas moueat̄ ptes, quum accn̄s duo ꝯcomitant̄ accn̄tia sicut [o] [elen.] Est. n. quū accidit cū ea ira ⁊ tristitia: ⁊ diuersificant̄ duo mot⁹, ⁊ sicut verecūdia, q2 fit ꝑus ꝯstrictio ad iteriora, deide redit rō ⁊ ꝯsiliū, ⁊ dilatat illud q̄ō est ꝯstrictū, et egredit̄ exterius, ⁊ rubificat colorē. Et est ēt quuꝫ corp⁹ patit̄ ꝓpter affectiones aiales al̄s ab istis q̄s noiabim⁹ sicut sunt imaginationes aiales: plīm. n. imprimūt res nāles: quēadmoduꝫ accidit, vt puer ei sil̄et̄, cui⁹ formā imaginata fuit [p] [ꝯuētio viri et mulieris] ⁊ vt sit ei⁹ color ꝓpinquus colori ei⁹ quē viderūt quū fit casus spmatis. Et iste qdem sūt res q̄s hoies credē abhorrēt [q] [q difficil̄ dispōnis non nouerūt hitudines.] Illi ꝟo qui sapiētiā diligunt nō negāt eas: quēadmoduꝫ negāt res, que esse non pn̄t. Et huius qdē gn̄is est motus sanguis ⁊ ꝯse/

m A. Et q̄ñq̄ꝫ sup̄fluit illud, ⁊ fit resolō subito, q̄re infridat̄ interius ⁊ exteri⁹ sil̄.

n A. debul.

o A. alhem.

p A. i hora coit⁹.

q A. qui non ꝑscrutant̄ disposi tiōes ⁊ ignorāt dispositiōes existentes.

cutio eius qui preparat ad eum, quũ multũ intẽt⁹ fuerit ad ↄsiderãduȝ res rubeas. Et istius capl'i est ↄgelatio dẽtium, ꝓpterea ꝙ alius acredinẽ comedit. Et inuenire dolores mẽbri: ꝓpterea ꝙ tale q̃le illud dolent alij quum de eo cogitauerit. Et isti⁹ capl'i est mutatio ↄpl'onis: ꝓpterea ꝙ imaginat' de re, q̃ȝ timet ne cadat in eam.[a] † [ ]

a † A. aut ꝑ quã letatur.

¶ De his que proueniunt ex his que comeduntur, ⁊ bibuntur. Cap. XV.

Quod comedit' ⁊ bibit' in corpore humano trib⁹ opat' modis. Aut. n. in ipso sola sui q̃litate opõnem efficit: aut sui mã. Aut opõnẽ facit tota sui sb̃a. Et fortasse res que ex his trib⁹ intelligunt' ḃbis, ꝓpinq̃ erũt ſm lingue ↄsideratione. Sȝ cũ de eis loq̄mur, itẽtiones exꝑmẽ volum⁹ q̃s mõ noiabimus. Sui qualitate agens est illud, qḋ calefieri solet quũ est in corꝑe hois, aut infridari: ⁊ calefacit calitate sua, aut frigefacit sui friditate, ita ꝙ nõ ei assil'at'. Et sui qdẽ opans mã est illḋ, qḋ a sui ↄuertit' nã, ⁊ recipit formã alicuius[b] [diuisionis] mẽbroꝝ humanoꝝ: sȝ eius mã, lȝ formã illam recipiat, est tñ quũ accidit, vt aliquã suaꝝ q̃litatum q̃s hẽbat, que suo mõ fortior existit, q̃ȝ hũani corꝑis q̃litas in ipsa, remanẽ eam faciat a ꝑncipio rei, donec cõpleat' coagulatio ⁊ assil'atio: sicut sanguis qui gñat' ex lactucis, qm̃ in ipso est plus frigiditatis, q̃ȝ sit in ↄpl'one hois, lȝ sit fact⁹ sanguis, et sit bonus ad ħ vt mẽbri hois ꝑs fiat, ⁊ sanguis qui ex[c] [alijs] gñat' huic existit ꝑ̃rius. Sui ḃo subã opans, est forma sui specifica agẽs, ⁊ est illa q̃ ipm est id qḋ est, ⁊ nõ q̃litate sui, ꝑter q̃ȝ ꝙ corꝑi sil'e fiat, aut fiat sil'e ei corpus. Quũq̄ȝ dico q̃litatẽ, vnaȝ q̃tuor qualitatũ intelligo. Qualitate igit' sua opantis mã in oꝑe igressum nõ hȝ. Sua igit' opans mã est illud, cuius mã quuȝ de sb̃a quã hẽbat alterat', alteratione quã in ea fecit ṽtus, que est in corꝑe, restaurat illud qḋ ex eo fuit dissolutũ ꝑmo, ⁊ accẽdit calorẽ inatũ, ꝓpterea ꝙ in sãguine facit augmẽtuȝ scḋo. Et est ẽt quũ opat' suis q̃litatib⁹ que remãserũt in ipso tertio. Et sua qdem opans sb̃a, est illud qḋ forma sue spẽi opat', quã acq̄siuit post ↄpl'oneȝ, qḋ quũ eius simplicia se cõmiscuerũt, ⁊ ex eis gñata fuit res vna, ꝑparauit se ad recipiẽdũ spẽȝ, ⁊ formã additã sup illud qḋ hũt simplicia: hec ergo forma nõ est q̃litates ꝑme, q̃s hȝ mã, neq̄ȝ est ↄpl'o q̃ gñat' ex eis, sȝ est ꝑfectio quã acq̄siuit mã ſm aptitudinẽ que fuit ei acq̄sita ex ↄpl'one, sicut in magnete ṽtus attractiua, ⁊ sic nã cuicũq̄ȝ spẽꝝ vegetabiliũ ⁊ aialiũ. s. illa quã hȝ post ↄpl'onẽ ꝓpt' ↄpl'onis ꝑpatione: ⁊ neq̄ȝ est de simplicibus ↄpl'onis, neq̄ȝ ipsamet ↄpl'o: q2 non est calitas, neq̄ȝ friditas, neq̄ȝ siccitas, neq̄ȝ humiditas, neq̄ȝ simplices, neq̄ȝ cõmixte: sȝ est ḃbi grã color, aut odor, aut aia, aut alia forma de nõ ꝑceptis sensu.[d] [Et huic qdem forme, que post ↄpl'onẽ ꝓuenit, aliqñ accidit, vt sit eius ꝑfectio passio, cũ fuit hec forma ṽtus passiua: ⁊ qñq̄ȝ accidit, vt sit eius ꝑfectio actio i aliud qñ accidit, vt sit hec forma ṽtus sup opõnẽ in aliud. Sed cũ fuerit opatrix in alio: aliqñ ꝓueniet vt sit] eius actio in corꝑe hois, ⁊ qñq̄ȝ nõ. Et eius qdẽ forme, que post ↄpl'one ꝓuenit, aliqñ accidit vt sit ꝑfectio passio ab alio quuȝ fuerit hec forma ṽtus passiua: ⁊ qñq̄ȝ accidit vt sit ꝑfectio ei⁹ in aliud actio qñ acciderit vt sit hec forma ṽtus sup opõnẽ in aliḋ. Et qñq̄ȝ euenit vt sit hec forma adiuuãs sup opõnẽ in aliud. Sȝ quum fuit opatrix in alio: aliqñ euenit vt sit ei⁹ opatio in corꝑe hois, aliqñ non. Et si est ṽtus in corꝑe hois agens, aliqñ efficit opõnem ↄuenienteȝ corꝑi, qñq̄ȝ opõnem nõ ↄuenientẽ. Tota aũt opõ hec nõ ꝓuenit ex eius ↄpl'one: imo ex ei⁹ forma specifica aduenientẽ post ↄpl'onẽ. Uñ ꝓpter hoc vocam⁹ hĉ opõnẽ a tota sb̃a. s. forma specifica, ⁊ nõ q̃litate. s. nõ aliq̃ q̃tuor q̃litatũ, neq̄ȝ eo qḋ est eaꝝ cõmixtio. Cõueniẽs ḃo est sicut peonie opatio, que destruit epilepsiaȝ.

b A. partis.

c A. al'eo.

d A. Et huic forme aduenięti p⁹ ↄpl'onẽ qñq̄ȝ accidit, vt sit perfectio eius passio ex alio, vel pati ab alio, quũ fuerit ista forma, virtus passiua: et q̃ñ accidit vt sit ei⁹ ꝑfectio agere in aliud, quum fuerit ista forma virt⁹ opandi in aliud. Et quum est agẽs in aliud qñq̄ȝ accit vt sit opatio ei⁹, vel.

Nõ ↄueniẽs aũt, sicut ṽtus napelli, que hois corrũpit sb̃am. Redimus ergo nũc ⁊ dicem⁹, q2 quũ dicim⁹ ꝙ res que comedit', aut qua fit inunctio, est cal'a aut frida, volum⁹ dicẽ ꝙ est sic in potẽtia, ⁊ nõ in effectu: ⁊ volum⁹ dicẽ ꝙ est in potẽtia plus cal'a q̃ȝ corꝑa nr̃a, aut plus frida q̃ȝ corꝑa nr̃a. Et quuȝ hãc potẽtiã dicimus volum⁹ dicẽ ṽtutẽ ↄsiderataȝ[e] [per opõnẽ caloris quã nr̃a corꝑa in ea efficiunt: qm̃ quũ eius portitor] a calore inato q est in nobis patiet', accider in ea tũc illud in effectu. Est ẽt quũ hãc potẽtiam dicimus, ⁊ volumus rẽ aliã dicẽ. Et est vt sit potẽtia cũ intẽtione bonitatis aptitudinis, sicut quũ dicim⁹, ꝙ sulfur est cal'ȝ in potẽtia: Et est quũ dicim⁹ ꝙ res est cal'a aut frida, ⁊ attẽdimus illud qḋ in ei⁹ ↄpl'one ex q̃tuor ꝑmis elemẽtis est magis supans, ⁊ nõ ↄsideram⁹ opõnẽ quã in nr̃is efficit corꝑib⁹. Est ẽt quũ de medicina dicimus, ꝙ est in potẽtia sic, quũ fuerit eius potẽtia in itẽtione habit⁹, sicut potẽtia scribe qui iã dimisit scribẽdi opationẽ, ⁊ tñ hȝ in scribẽdo potẽtiã, queadmodũ dicimus ꝙ napellus in potẽtia est corrũpẽs. Inter ħ ḃo, ⁊ ꝑmã existit dr̃ia, q2 ꝑma nisi postq̃ȝ corp⁹ conuersiõe manifesta ea ↄuerterit nõ exeũt ad effectuȝ. Istud aũt, aut opat' ipsamet obuiatione: sicut venenũ vipaꝝ, aut ꝑ qual'ȝ ↄuersionẽ in sui q̃litate sicut napellus. Et iter potẽtias qdẽ ꝑmas et iter potentiam quã noiauim⁹ est aliq̃ potentia media, que est sic potẽtia medicinaꝝ venenosaꝝ. Preterea dicemus ꝙ medicinaꝝ gradus iã q̃tuor positi sunt. Et g̃dus qdẽ ꝑmus est illud cũ qḋ comedit' ⁊ bibit', et quo fit inũctio, efficit in corꝑe sua q̃litate opõneȝ nõ ꝑceptã, sicut quũ calefacit aut ifridat, ⁊ nõ ꝑcipit', neq̄ȝ sentit' calor, aut friditas, nisi postq̃ȝ reiteratuȝ fuerit, ⁊ multũ factuȝ fuerit. Et gradus scḋs est vt sit opatio fortior ista, sed tñ nõ ꝓuenit ad impediendũ opõnes manifeste, neq̄ȝ cursum eaꝝ nãlẽ mutat, nisi per accñs[f] [aut quũ multotiens aduenit, ⁊ est multũ.] Et tertius qdẽ gradus est, vt ex opõne ei⁹ eẽntial'r ꝓueniat impedimẽtũ manifestũ, sed nõdũ tñ ꝓuenit ad mortificãdũ ⁊ corrũpẽduȝ. Et q̃rt⁹ est gradus, vt illud ad mortificãdũ ꝓueniat ⁊ corrumpẽdum. Et hec qdẽ est ꝓꝑetas medicinaꝝ venenosaꝝ: ħ est illud qḋ existit per qualitatẽ. Cũ tota ḃo sui sb̃a mortificãs, est venenũ. Dicemus aũt denuo ꝙ totũ illud qḋ corꝑi aduenit qḋ est ex eis, iter que currit agẽ ⁊ pati: aut mutat' a corꝑe ⁊ nõ mutat ipȝ aut mutat' a corꝑe ⁊ mutat ipm: aut nõ mutat' a corpore ⁊ mutat ipm. Qḋ ḃo mutat' a corꝑe, ⁊ nõ mutat corpus mutatione de qua sit curãduȝ, aut ↄuertit' in sil'itudinẽ corꝑis, aut nõ ↄuertit'. Illud aũt qḋ in eius ↄuertit' sil'itudinẽ, nutrimẽtum est absolute. Et illud qḋ nõ in eius ↄuertit' sil'itudinẽ, est medicina tẽperata. Qḋ ḃo a corꝑe mutat' ⁊ ipsuȝ mutat, non est pol'e qn, aut si quũ mutat' a corꝑe mutat corpus, ⁊ post corp⁹ mutet ipm ad vltimũ, ⁊ destruat' eius mutatio. Aut nõ fit ita, sed ipm mutet corpus ad vltimũ, ⁊ destruat ipm. Et ꝑma qdẽ diuisio, aut ↄuertet' in sil'itudinẽ corꝑis, aut nõ ↄuertet' in sil'itudinẽ corꝑis, si in corꝑis ↄuertet' sil'itudinẽ erit medicinale nutrimẽtũ: ⁊ si in corꝑis nõ cõuertet' sil'itudinẽ, eri t medicina absolute. Secũda aũt diuisio erit

e A. in hora opõnis caloris, quã nr̃a corꝑa in ea efficiũt: qm̃ quũ sb̃m ipsi⁹ ṽtutis.

f A. aut nisi reiteretur ⁊ multiplicet'.

medicina venenosa. Illud vero qd̄ a corpe nullomó mutaẜ, ⁊ ipm mutat, est venenū absolute. Quū aūt nos dicimus, ꝙ a corpe nr̄o non mutaẜ, nolumus dicere ꝙ nō calefiat in corpe per opónem inati caloris in ipso: imo plm̄ venenoꝝ non opatur in corpe, nisi calefiat per opónem caloris inati, qui est in ipo: sed volumus dicē, ꝙ non mutaẜ in sui forma nāli: imo nec cessat ab opóne, eius v̄tute ⁊ forma manē/tib⁹, donec corpus corrūpat. Et est qdē quum eius nā est cal'a, ⁊ adiuuat tūc suam ꝓprietatem nā eius ad resoluēdum spm̄, sicut venenū viperaꝝ ⁊ napel/li. Et est quū nā eius est frida, ⁊ adiuuat suā ꝓprie/tatē nā eius ad ꝯgelādum spm̄ ⁊ debilitandū, sicut venenū scorpionis ⁊ [a] ⌈iusquiami.⌋ Totū vo illud qd̄ nutrit, in fine rei nāli mutatione corpus mutat. ⁊ est calefacē, qm̄ quuz in sanguinē ꝯuertiẜ, ꝓcul/dubio in calefaciēdo augmētum p̄bet, ita vt lactu/ce ⁊ cucurbite talr̄ calefaciāt: q̄lr̄ istud calefacē exi/stit. Quum vo calefacere dicim⁹ nolumus calefa/cere istud: sed illud qd̄ ex q̄litate rei ꝓuenit eius re/manēte spē. Et medicina qdē nutriens [b] ⌈a corpe ꝑ sui mutaẜ sbam. Et mutaẜ ab ipso per sui q̄litatez: sed p̄mo mutaẜ in sui q̄litate.⌋ ⁊ alia qdē mutatur p̄mo [c] ⌈in calitate⌋ ⁊ calefacit, sic̄ allea. Et est alia que mutaẜ p̄mo [d] ⌈in friditate⌋ ⁊ infridat sicut la/ctuca. Quūqꝫ eius ꝯuersio in sanguinē cōpleẜ, plu/rimū opōnis eius est calefacere, ꝓpterea ꝙ in san/guine augmētum efficit. Qūo.n. nō calefacit, quū iā facta sit cal'a, ⁊ sua friditate se expoliauerit. Sed vnicuiqꝫ eaꝝ ēt aliqd inate qualitatis associaẜ post ꝯuersionez in sba, [e] ⌈quoniā⌋ in sanguine qui gn̄aẜ ex lactucis aliqua remanet infridatio, ⁊ in sāguine qui gn̄aẜ ex alleis aliqua calefactio', sed est h̄ vsqꝫ ad tps. Medicinaꝝ p̄terea nutrientiū alia est, que medicatiōi magis existit ꝓpinqua: Alia est que nu/trimēto est vicinior. Queādmodū ipsoꝝ nutriētiuz alia sunt quoꝝ nā vicinior est sbe sanguinis sicut vi/nū, ⁊ ouoꝝ vitelli, ⁊ aq̄ carnis: alia sunt que parūꝑ sunt lōginqora, sicut panis ⁊ caro. Et alia sunt que sunt valde lōginqua, sicut nutrientia medicinalia.

Amplius dicem⁹ ꝙ nutriēs mutat corpis dispōnē qualitate sui ⁊ q̄ztitate. Qualr̄ vo q̄litate sui mutet iam sciuisti. Quātitate aūt qm̄ aut augmētabit, et ꝓueniēt ex eo ad fastidiū, ⁊ oppil'ones, ⁊ postea ad putrefactiōez: aut minuet ⁊ ꝓueniet ex eo ad [f] ⌈ptbisim.⌋ Sed augmētū in q̄ztitate ex nutriēte, semper est infridans, nisi ꝓueniat ex eo putredo que calefa/cit, sicut eni putredo nō accidit, nisi ꝑꝑ calorē extra/neū, ita ꝓpẜ ipsam ēt calor accidit exn̄eus. Dicem⁹ ēt ꝙ nutriens, aliud est subtile, aliud est spissū, aliđ est tēpatum. Et subtile qdē est illud ex quo sāguis gn̄aẜ subtilis: ⁊ spissum ex quo sanguis gn̄aẜ gros/sus: vniuscuiusqꝫ aūt haꝝ diuisionū, aut est eius nu/trimētū multū, aut est paucū. Exēplum subtilis et multi nutrienti est aqua carnis, ⁊ vinū, ⁊ oua sorbi/lia calefacta, aut tremētia. Ista.n. multi exn̄t nutri/mēti: qm̄ plm̄ sbe ipsoꝝ in nutrimētuz ꝯuertiẜ. Exē/pluz spissi ⁊ pauci nutrimēti est caseus, ⁊ caro sali/ta, ⁊ melōgia, ⁊ his silia. Res.n. que ex eis in sāgui/nem ꝯuertiẜ, est pauca. Exēplum subtilis, ⁊ pauci nutrimēti est iuleb, ⁊ olera, que in sba sui tēpata exi/stūt, ⁊ in sui q̄litate. Et ex fructib⁹ matiana, ⁊ mala granata, ⁊ que eis sil'anẜ. Et exēplum spissi multi nutrimēti, est oua lixa, ⁊ caro vaccina. Cuiuscunqꝫ etiā haꝝ [g] ⌈dictionū⌋ alie sunt que sūt boni chimi, alie sunt que sūt mali chimi. Exēplū subtilis mul/ti nutrimenti boni chimi ouoꝝ vitelli, ⁊ vinū, ⁊ aq̄ carnis. Exēplū subtilis pauci nutrimēti boni chi/mi, lactuce, matiana, ⁊ mala granata. Exemplum subtilis [h] ⌈pauci nutrimenti, ⁊ mali chimi pulmo ⁊ caro anaguaid.⌋ Exēplum spissi multi nutrimē/ti boni chimi, oua lixa, ⁊ caro annualis agni. Exē/plum spissi multi nutrimenti mali chimi, caro vac/cina, ⁊ caro anatis, ⁊ caro equina. Exēplum spissi pauci nutrimenti mali chimi caro salita. In hac autem summa inuenies tēperamentum.

a A. alsucharan

b A. mutaẜ a corpore cuz sui sba: ⁊ mutatur ab eo cum sui q̄litate. Sz mutatio ei⁹ est p̄mo in qualitate.

c A. ad calitatē.

d A. ad friditatē

e A. quare.

f A. arefactionē

g A. diuisionuz.

h A. multi nutrimēti ⁊ mali chimi: sicut pulmo ⁊ caro alnuahed Exēplū subtilis pauci nutrimēti ⁊ mali chimi raphan⁹ ⁊ sinapis, ⁊ plm̄ olerum.

ℭ De dispositionibus aquarum. Cap. XVI.

AQua vnum existit elementoꝝ: que sola inter om/nia elemēta habet ꝓprium, vt in eo quod comediẜ ⁊ bibitur ingrediaẜ, non ideo vt nutriat: sed q͛ nutrimētum penetrare facit, ⁊ ei⁹ rectificat substātiam. non aūt dicimus ꝙ aqua non nutriat, nisi q͛ nutriens in potētia est sanguis: et in alia potētia lōgiore ista, est ꝑs mēbri hois. Corpus vo simplex nō ꝯuertiẜ ad formā sāguineā recipien/dā, neqꝫ formā mēbri hūani, nisi cōponaẜ. Sed aq̄ est sba, que adiuuat ad liquefaciēdū nutriēs, ⁊ sub/tiliandū: ⁊ vt cito currat ⁊ penetret in venas [i] ⌈⁊ in foramina⌋ neqꝫ esse pōt absqꝫ h̄ auxilio eius, cōple/mētū rei nutrimēti. Ampli⁹ aque diūsificanẜ nō so/lum in sba aqueitatis: veꝝ ēt s̄m illud qd̄ eis admi/sceẜ, ⁊ s̄m q̄litatez que in eis est supans. Aque vo que sūt alijs meliores sūt aque fontiū. Neqꝫ tn̄ oīuz fontiuz, nisi fontiū terre [k] ⌈libere⌋ in cui⁹ territorio nulla dispōnuz q̄litatū exn̄eaꝝ supat: aut aque que sunt petrose, q͛ sunt digniores ne terrestri putrefa/ctione putrescāt. Illa tn̄ que est terre libere melior est petrosa, neqꝫ ex oi fonte terre libere, sz illa tm̄ q̄ p̄ter hoc est currēs. Neqꝫ ois currēs, nisi currēs q̄ est soli ⁊ vētis discoopta: hoc nāqꝫ est ex eo quo cur/rēs nobilitatē acqrit. Nō currēti vo est cui acqriẜ ꝓpter discoopturā malitia talis, q̄lis nō acqriẜ ꝑꝑ ꝓfunditatē ⁊ coopturā. [l] †⌈Neqꝫ ois currēs disco/opta, nisi illa que suꝑ lutuz incedit.⌋ Et debes scire ꝙ que suꝑ lutū vadit melior est ea, que suꝑ petras fluit: lutū.n. mūdat aquā, ⁊ aufert ab ea res exn̄eas sibi admixtas que sunt in ea, ⁊ colat ipsam: sz lapi/des nō faciūt illud. Opz aūt vt lutū per qd̄ transit sit [m] ⌈liberꝫ⌋ ⁊ nō sit lutū fetidū, neqꝫ [n] ⌈lacunosū⌋ neqꝫ aliud. Qđ si hec aqua fuerit multa, ⁊ forti cu/currerit cursu, que ꝓpẜ sui multitudinez illud qd̄ ei admisceẜ in suā ꝯuertat nām, ⁊ que suo cursu ad so/lem tēdat. s. ad orientē, ⁊ ꝓp̄e ad eius estiuum, erit melior aqs: ⁊ q̄ztomagis quū multū a suo elōgabi/tur p̄ncipio. Et post hāc, que ad septētrionalem va/dit. Illa nāqꝫ qua ad occidētem tēdit, ⁊ meridiē, est mala, ⁊ ꝓprie quum meridionales exsufflauerint vēti. Et illa qdem que a locis descendit altis cum alijs bonitatib⁹ est melior. Et illa que est [o] ⌈sic⌋ est q̄si dulcis, que dulcis esse imaginaẜ: neqꝫ vinū tole/rat vt ex ea sibi admisceaẜ, nisi paꝝ, ⁊ est in pōdere leuis: ⁊ cito infrigidaẜ, ⁊ cito calefit: ꝓpterea ꝙ est [p] ⌈resoluta⌋ frigida in hyeme, ⁊ cal'a in estate: in q̄ nullo mō sapor supat aliqs, neqꝫ aliqs odor, ⁊ cito descēdit ab hypocūdrijs: ⁊ qd̄ in ea coqtur. cito co/quitur, ⁊ cito dissoluiẜ. Debes aūt scire ꝙ pondus ex experimētis est adiuuantibus ad cognoscēdum aque dispōnem. Aqua nāqꝫ que est leuior in pluri/mis dispōnum est melior. Est aūt quuz cognosciẜ pōdus per mēsurā. Et est quuz cognosciẜ si in dua/bus aqs diuersis duo pāni, aut duo cocta vni⁹ pon/deris madefiant, ⁊ postea vehemēter exiccenẜ dei/de pōderenẜ, q͛ aq̄, cuius coctū fuerit leui⁹, erit me/lior. Subliatio p̄terea, ⁊ distillatio aq̄s rectificat malas. Et si istō nō fuerit, decoctio rectificat. Aqua

i A. ⁊ ad loca expurgātia superfluitates.

k A. pure.

l †. —— A.

m A. puruni.

n A. baurachiū.

o A. cuz istis cōditionibus.

p A. rare sic.

enĩm cocta ſicut teſtifica: i fuerũt ſapientes, minoris eſt inflãmationis, ⁊ velocioris deſcẽſionis. Et torpidi q̃dẽ medicoꝝ exiſtimãt ꝙ aque cocte ſubtile, reſoluat̃, ⁊ ipſius remaneat ſpiſſuz: vñ in coquẽdo ipſam nõ exiſtit iuuamẽtũ: qm̃ ſpiſſitudinẽ in aq̃ augmẽtat: Scire aũt dẽs ꝙ aqua in ſue aqueitatis diffõne, exiſtit ex ꝑtibꝰ in ſubtilitate, ⁊ ſpiſſitudine ſilibꝰ, q̃ eſt ſimplex: ſʒ non inſpiſſat̃, niſi ꝓpterea ꝙ frigoris q̃litas ſuꝑ eaʒ ꝓualuit: aut ꝓpt̃ fortẽ terreſtriũ ꝑtiũ ꝯmiſtionẽ, que ob h̃ ꝙ ſũt ꝑuiſſime ab ea nequeũt ſeparí: neq̃ʒ deſcẽdẽ in ea: q̃ nõ ſũt tãte q̃ʒtitatis vt ꝯtinuitatẽ aque ſcindẽ valeãt, ⁊ in ea deſcẽdere ob multã ꝑuitatẽ. Opʒ g̃ vt eis accidat cõmiſtio cũ ſ̃ba aque. Poſt h̃ decoctio ſpiſſitudinẽ remouet: que ꝓpt̃ frigus accidit ꝑͦ: deinde ꝑtes aque vehemẽter rarificat, donec fiat ſubtilioris ſ̃be, vt poſſint ab ea ſeparí ꝑtes graues terreſtres in eiꝰ ſpiſſitudie retẽte ⁊ [a] [ꝯſtringãt] eã deſcẽdẽtes: ⁊ ꝓpt̃ deſcẽſum ab ea ſeꝑent̃, ⁊ remaneat aq̃ pure ⁊ ſimplici ꝓpinq̃, ⁊ erit illud q̃ꝺ ꝓpt̃ [b] [calefactionẽ] fuit ſeparatũ homogeneũ ei q̃ꝺ remãſit: ⁊ nõ lõginquum ab eo: q̃ quũ aq̃ a cõmiſto ſepat̃, eius ꝑtes in ſ̃btilitate ſil̃ant̃: neq̃ʒ multũ itereſt iter [c] [illud q̃ꝺ ſubit, ⁊ iter illud q̃ꝺ] remanet: decoctio g̃ nõ ſ̃btiliat aquã, niſi ꝓpterea, q̃ aufert ſpiſſitudinẽ frigoris, ⁊ q̃ fac̃ q̃ꝺ ei cõmiſtũ eſt deſcẽdẽ. Et huius q̃dẽ ſig̃tio exiſtit, qm̃ quũ aque groſſe dimittunt̃ lõgo tꝑe, nõ deſcẽdit ex eis res de q̃ ſit curãdũ: ſʒ quũ coquunt̃, ilico deſcẽdit ex eis res m̃l̃ta: ⁊ fit aq̃ que remanet in põdere leuis ⁊ clara. Et deſcẽſionis q̃dẽ cã, eſt ſ̃btilitas, que ex decoctiõe acq̃rit̃: nõne vides ꝙ aqua magnoꝝ fluminũ ſic̃ flumis gion, ⁊ ꝓcipue ille que in [d] [poſtremo eiꝰ] ſumunt̃, ilico quũ ſumunt̃, vehemẽter ſũt turbide, ⁊ poſtea in breui tꝑe ĩ vna reſeſſiõe ſubito ita clarificant̃, ꝙ ſi alia vice reſidẽ faceres, non deſcẽdẽt ex eis res de qua eẽt curãdum.

Sũt aũt q aquã nili maxima laude extollũt, ⁊ eiꝰ bonitates in q̃tuor cõprehẽdũt. In lõgitudie manationis eiꝰ, ⁊ bonitate locoꝝ ꝑ que vadit. Et q̃ ĩ curſu ſuo a meridie tẽdit ad ſeptẽtrionẽ, ſubtiliãʒ illud q̃ꝺ in ĩpo currit ex aq̃s. In multitudie ꝟo ſui, alie cõicãt ei. In aq̃s aũt malis ſi q̃tidie eas de vno vaſe ĩ alio mutares, q̃tidie manifeſtã videres deſcẽſionẽ, ſic̃ in ꝓmis. Et ꝓter h̃ nõ deſcẽdit ex eis, q̃ꝺ deſcẽdẽ ꝯſueuit niſi paulatim, ⁊ nõ cito, ⁊ cũ h̃ nõ ꝑfecte clarificãt̃. Et huiꝰ q̃dẽ cã eſt ꝙ cõmiſtiones terreſtreʒ leuiter a ſ̃ba ſubtili deſcẽdũt, in q̃ nõ eſt groſſitudo, neq̃ʒ viſcoſitas, neq̃ʒ vnctuoſitas: ſʒ a ſpiſſo nõ tã facile deſcẽdunt. Ampliꝰ decoctio ſ̃be acq̃rit ſubtilitatẽ, ⁊ poſt decoctionem ꝯcuſſus. Ex aq̃s q̃ʒ laudabilibꝰ ſunt aq̃ pluuie: ⁊ ꝓcipue ille, q̃ in eſtate eueniũt, ⁊ ex nubibꝰ cũ q̃bꝰ accñt tonitrua. Turbidatio aũt vaporis, vñ g̃nant̃ vẽti maximi cũ nubibus veniẽtes, turbidat nubes ex q̃bꝰ venit pluuia, iõq̃ʒ eiꝰ ſ̃ba eſt falſa ⁊ nõ pura. Sʒ tñ aque pluuiali cito aduenit putredo, lʒ ſit aq̃ melior ꝓpterea ꝙ eſt valde ſ̃btilis, ⁊ q̃ in ĩpa corrũpẽs terreũ ⁊ aereum cito opat̃: ⁊ fit eius putredo cã cõputreſcẽdi humores, ⁊ impedit pectꝰ, ⁊ vocẽ. Quidã aũt dixerunt huiꝰ cãm eſſe, q̃ꝺ aque pluuie g̃nant̃ ex vapore qui fuit ex humiditatibꝰ diuerſis ſublimatꝰ. Sʒ ſi hoc eẽt cã, aqua pluuie vitupabilis eẽt, ⁊ non laudabilis: ſʒ nõ eſt ita: imo ꝓpter multã ſue ſ̃be ſubtilitatẽ, qm̃ oĩs ſubtilis ſ̃ba plus recipit paſſionẽ: ꝙ ſi [e] [†] aq̃ pluuie ebullierit, eiꝰ receptio putrefactiõis minuet̃. Acetoſa q̃ʒ quũ comedunt̃, tũc quũ nec̃e fuerit vti pluuiali aqua, opponunt̃ putrefactioni, ⁊ ab impedimẽto eius ſecuritatẽ faciũt. Puteoꝝ ꝟo aque, ⁊ aque ductuũ ſunt male cõparatione aquaꝝ fontiũ: ſũt.n. aque ꝯſtricte, terreſtreitates lõgo recipiẽtes tꝑe: iõq̃ʒ eſſe nõ põt q̃n in eis aliq̃ ſit putrefactio, qm̃ ex̃cte fuerũt, ⁊ cõmote ꝟtute cogẽte, ⁊ non virtute que ſit in eis declinãte ad hoc, vt manifeſtẽtur, ⁊ expellant̃ niſi ĩgenio, ⁊ arte: q̃ via ꝓpinq̃ eis fuit adhibita ꝑ quã inceſſerũt. Et ex eis tñ ille ſũt deteriores q̃bꝰ ex plũbo vie facte fuerũt: qm̃ ex eiꝰ ꝟtute aliq̃d aſſumunt vñ frequẽter ad diſſenteriam ducũt. Aq̃ aũt paludis ꝺterior aq̃ putei exiſtit [f] [q̃ manatio aque putei acuit̃, ꝓpt̃ illud q̃ꝺ de ipſa ex̃hit̃, vñ ꝑdurat eius motꝰ: ⁊ nõ multũ morat̃ ĩ ꝯſtrictione, neq̃ʒ manet in locis] vñ manat lõgo tẽpore.

Aqua ꝟo paludis ꝓpterea ꝙ longo tꝑe morat̃ in foraminibꝰ terre putrefaciẽtis, ⁊ eius motꝰ in manãdo ⁊ egrediẽdo eſt motꝰ tardus, qui non ꝓuenit ex fortitudine ſue expulſionis [g] [ꝓpter largitatẽ] mãe ipſiuʒ: neq̃ʒ eſt niſi in terra corrupta ⁊ putrida.

Niuoſe ꝟo aque ⁊ glatiales ſunt groſſe. Et aque ſtãtes [h] [lacunales] ꝓcipue diſcooꝑte male ſunt ⁊ graues, q̃ in hyeme non infrĩdant̃, niſi ꝓpt̃ niues, iõq̃ʒ g̃nant fl̃a, ⁊ caleſiũt in eſtate ꝓpt̃ ſolẽ, ⁊ ꝑꝑ putrefactionẽ vñ g̃nant cholerã. Et ꝓpt̃ ſpiſſitudinẽ q̃dẽ ipſaꝝ, ⁊ cõmiſtionẽ terreſtriũ cũ eis, ⁊ ꝑꝑ reſolutionẽ ſubtilis earum g̃nant̃ in eis qui eas bibũt [i] [ſplẽs] ⁊ eoꝝ mirach ſubtiliat̃, ⁊ ĩteriora ĩpoꝝ ĩgroſſant̃, ⁊ eoꝝ extrema macreſcũt, ⁊ hũeri, ⁊ colla: ⁊ comedẽdi deſideriũ ſupat in eis, ⁊ ſitis, ⁊ ꝯſtrĩgunt̃ eoꝝ vẽtres, ⁊ difficile vomẽ ꝑñt. Et eſt ẽt quũ ꝑueniũt ad hydropiſim: ꝓpterea ꝙ aq̃ſitas ĩ eis retinet̃. Et eſt quũ ꝑueniũt ad ap̃a pulmonis ⁊ ſplenis [k] [⁊ ad diſſẽteriã] ⁊ ſiccãt̃ eoꝝ pedes ⁊ manꝰ: ⁊ ipſoꝝ epata debilitant̃, ⁊ nutrimẽtũ eoꝝ minuit̃ ꝓpt̃ ſplenẽ, ⁊ g̃nant̃ in eis [l] [mania] ⁊ hemorroides, ⁊ varices, ⁊ ap̃ata laxa, ⁊ ꝓꝑe in hyeme: ⁊ mulieres durit̃ imꝓgnant̃: ⁊ cũ difficl̃tate ꝑiunt, ⁊ ꝑiũt pueros ap̃oſos, ⁊ frequẽter fit in eis mola, ⁊ imꝓgnatio mẽdoſa, ⁊ eoꝝ pueri ſepe patiunt̃ ramicẽ, ⁊ magni varices: ⁊ cruriũ vlcera: neq̃ʒ eoꝝ plage ſanant̃: ⁊ accreſcit eoꝝ deſiderium, ⁊ ſoluunt̃ duriter [m] [Et ẽ cũ nocumẽto ⁊ ap̃atibꝰ ĩiteſtinis,] ⁊ q̃rtanis abũdãt: ⁊ in ſenibꝰ febres fiunt adurẽtes, ꝓpt̃ ſiccitatẽ nãꝝ ipſoꝝ, ⁊ vẽtrium. Aque ꝟo nõ currẽtes quocũq̃ʒ mõ fuerit ſ̃tõ non ꝯferũt. Et iudicium q̃dẽ eius que ex [n] [cãnalibꝰ haurit̃, eſt iudiciuʒ aq̃ nõ currẽtis:] Eſt tñ melior aq̃ non currẽte: ꝓpterea ꝙ non lõgo tꝑe in vno morat̃ loco: ⁊ quũ nõ currit ꝓculdubio aliq̃ in ea exiſtit grauitas. Et fortaſſe in multis eaꝝ exiſtit ſtipticitas, ⁊ ꝯũtunt̃ cito ad calefaciẽdum [o] [iteriora corpis] iõq̃ʒ non ſunt vtiles febres hñtibꝰ: ⁊ illis in q̃bꝰ chol̃a ſupat. In egritudinibꝰ ꝟo, in q̃bꝰ retẽtio ⁊ maturatio ſunt nec̃ie ſũt meliores. Aq̃ ꝓterea q̃bꝰ ſ̃ba admiſcet̃ metallina, aut eiꝰ ſil̃e: ⁊ aq̃ ſanguiſugales, oẽs male ſũt. In q̃buſdã tñ eaꝝ exiſtit iuuamẽtũ. Illa.n.in q̃ ꝟtus ferri ſupat, iuuamẽtũ ꝓſtat ad hoc, vt iterioribꝰ fortitudo tribuat̃, ⁊ vt [p] [dereb ꝓhibeat̃, ⁊ vt virtutes deſideratiue oẽs ꝓcedãt.] Et nos q̃dẽ eius diſpoſitionẽ noĩabimus, ⁊ eius que eſt qualis ipſa, poſt.

Nix ꝟo ⁊ aqua glatialis quũ munda fuerit, ⁊ nõ cõmiſta alij rei virtutẽ habẽti malam, ſiue ſoluat̃, ⁊ fiat ex ea aqua, ſiue cum ea de foris infrigidet̃ aq̃ ſiue ipſa mittat̃ in aqua, erit bona. Et ſuaꝝ q̃dẽ diuiſionũ diſpõnes non diuerſificant̃ diuerſitate multum extranea, ſʒ eſt ſpiſſior q̃ʒ oẽs aque, ⁊ nocet dolores habentibus neruorum, ſed quum coquitur ad bonitatẽ redit. Q̃ꝺ ſi aqua glatialis ex aquis malis fuerit, aut fuerit nix virtutẽ ꝯtrahẽs malã ⁊

a A. ſcindãt ſeu rumpant.

b A. vaporationem.

c A. inter eaʒ q̃ ſ̃bleuat̃, ſeu euaporat ⁊ illã que.

d A. ĩ ꝑte poſtrema eius, vel remota ꝑte ab origine eius.

e † A. feſtine.

f A. qm̃ aq̃ putei bonificat̃ cũ manatione ꝑꝑ illꝺ q̃ꝺ extrahitur de ipſa, ⁊ id q̃ꝺ ſcaturit loco eiꝰ: vñ ꝑdurat eius motus: ⁊ nõ multuʒ morat̃ in conſtrictiõe, neq̃ʒ mãet in foraminibꝰ.

g A. ſed ꝑꝑ multitudinem.

h A. Et aque ſtãtes in q̃bꝰ canne paluſtres oriũt̃.

i A. egritudies ſplenis.

k A. ⁊ ad lubricitatẽ inteſtinoꝝ. Alia lr̃a ad lubricitatẽ inteſtinoꝝ, ⁊ egritudinem ſplenis.

l A. ſtultitia.

m A. Et fit cũ nocumẽto ⁊ vlceribus viſcerum.

n A. fontibꝰ hauˀrit̃, eſt ꝓpinquũ iudicio aq̃ ſtantis non currẽtis.

o A. in ventre.

p A. aldarab ꝓhibeat̃, ⁊ vt excitẽtur, vel cõmoueãtur ꝟtutes appetitiue omnes.

extneā a locis in qbus cecidit, erit melius, vt cū ea
ifrideť aq̄[a] [que ab isti⁹ ꝯmistione sit occulta.] Aq̄
pterea tēpate[b] †[ ]frida sanis melioꝛ est aqs
oib⁹, lꝫ neruos ipediat: ꝛ apa in iterioꝛib⁹ hn̄tes le
dat.[c] [Jpa.n.appetitū excitat] ꝛ stōm forte efficit.
Aq̄ vo cl'a digōnē corrūpit, ꝛ facit natare cibū, nꝫ
ilico extīguit sitim, ꝛ est quū ad hydropisiꝫ adduc̄,
ꝛ ethicā, ꝛ ꝯsumit corp⁹. Aq̄ āt calefacta quū fuit
tepida facit nauseā, ꝛ quū fuit calioꝛ, q̄ꝫ hec: ꝛ i ie/
iuno bibita fuit, multotiēs stōꝫ lauabit, ꝛ vētrē sol/
uet: eā tn̄ frequēter bibē est maluꝫ, q2 stōi debilitat
vtutē. Jlla vo q̄ multū est[d] [cal'a, est quū colicā re/
soluit, ꝛ splenis vētositates frāgit.] Et illi qdē qb⁹
aq̄ cal'a arte iuuamētū pstat, sūt epilepsiā hn̄tes, ꝛ
meliaꝫ, ꝛ capitꝫ doloꝛē fridū, ꝛ asthma, ꝛ opthal/
miā, ꝛ bothoꝛ i guttur[e] [ꝛ gigiuis siccitatē] ꝛ apa
p⁹ aures hn̄tes, ꝛ reumatismos, ꝛ vlcera i diaphra
gmate, ꝛ iparis sol'onē i pte pectoꝛis. Mēstrua pte
rea puocat, ꝛ vrinā, ꝛ doloꝛes sedat. Aq̄ vo salsa
macrescē facit, ꝛ exiccat. ꝛ pmo[f] [facit vētrē ppter
vim radēdi] q̄ in ea exit. Postea restrigit vētrē i fi/
ne, pp siccitatē q̄ est in ei⁹ nā: ꝛ corrūpit sanguinē: q̄
pruritū gn̄at ꝛ scabiē. Aq̄ vo turbida lapidē gn̄at
ꝛ oppil'ones. Jōq̄ꝫ post ipsam res comedēda est p/
uocatiua, lꝫ vētrē hn̄ti plerūq̄ꝫ ꝯferat ipsa, ꝛ oēs re
lique aq̄ grosse ꝛ g̃ues, ppterea q2 in ei⁹ vētre tenē/
tur, nꝫ cito descendit. Ex cui⁹ qdē tyriacis exn̄t res
vnctuose ꝛ dulces. Aq̄ āt salis āmoniaci vētrē re/
soluit, si i ea sederint, aut ex ea biberit, aut ex ea fa/
ctū fuerit clistere. Aq̄ pterea aluminose mēstruoꝝ
supfluitatē currere nō pmittūt, neq̄ꝫ spuere sangui/
nē, ꝛ phibēt illud q̄ꝺ de hemoꝛroidib⁹ egrediť, sed
coꝛpa que febrib⁹ sunt apta, foꝛtiter ad eas pducūt.
Et ferree qdē splenē resoluūt, ꝛ nō coire valentes
adiuuāt. Eree vo coꝛruptioni ꝯpl'onis vtiles exn̄t.
Quūq̄ꝫ aque diuerse ꝛ bone ꝛ male cōmiscebūť,
foꝛtioꝛ supabit. Et nos qdē declarabimus regimē
aquaꝝ coꝛruptaꝝ in capl'o de regimie iter agētiū.
Et q̄ꝺ de iudicijs aque, ꝛ suis ppetatib⁹, ꝛ modis
suaꝝ ppetatū remāsit, in capl'o aque q̄ꝺ est in medi
cinis simplicib⁹, noiabimus si deus voluerit.

¶ De eis q̄ pueniūt ex retētōe ꝛ eūone. Cap.XVII.

Retētio ei⁹ q̄ꝺ nāl'r eūari dꝫ, aut
est ex debilitate vtutū ex/
pulsiuaꝝ, aut ex foꝛtitudie vtutis reten
tiue: ꝛ retineť ab ea, aut pp debilitateꝫ
vtutū digestiuaꝝ, vn̄ elongať moꝛa rei
in receptaculo, iō q2 retinēt eā ibi vtutes nāles, do/
nec digō cōpleať: aut pp viaꝝ coangustatiōnē: aut
pp oppil'ones que sunt i eis: aut pp grossitudinē ma
teriei, aut pp ipsi⁹ viscositatē, aut pp ei⁹ multitudi/
nē, quā expulsiua neq̄t supare, aut pp defectū sentiē
di illud q̄ꝺ nece est expelli[g] †[
] queādmodū accit i colica ꝛ icteritia:
qm̄ est quū vtus volūtaria adiuuat i expellēdo, aut
q2 vtutes nāles ad aliā ptē tēdūt, sic̄ in crisib⁹ accit
retētio vrine, aut stercoꝛis: ppterea q2 eūo cretica ē
in pte altera. Quūq̄ꝫ retētio ei⁹ q̄ꝺ eūari dꝫ, accide
rit, pueniēt ide egritudies.[h] [que aut sūt ex egritu/
dinib⁹ cōpositis, sunt sicut oppil'o, ꝛ lassitas, ꝛ spa/
sm⁹ hūidus, ꝛ que eis silia exn̄t. Sꝫ ex mō egritudi
nū ꝯpl'onis, sūt putredo, ꝛ caloꝛis inati ꝯstrictio, et
ipsi⁹ in igneitatē ꝯuersio ꝛ caloꝛis inati extictio ex
plixitate ꝯstrictiōis, ꝛ] ei⁹ foꝛtitudine, q̄pp eā fri/
gus seq̄ť ꝛ ex supantia ēt humiditatis sup coꝛpus.
Cōes vo egritudines sunt receptaculoꝝ fissura, ꝛ
eoꝝ disruptio. Fastidiū q̄ꝫ est vna ex causis dete/
rioꝛib⁹ haꝝ egritudinū: ꝛ ppe quum euenerit, post

a A. exteri⁹ phi/ bēdo ipsam a ꝯ/ mistione eius.

b † A. q̄ꝫtitatis.

c A. ꝛ est ex eis q̄ appetitū excitāt

d A. calefcā, quꝫ colicā resoluit, ꝛ ventositates sol uit.

e A. ꝛ gingiuis.

f A. soluit vētrē ꝑ vim absterſiuā

g † A. Alia l'ra. si fuerit q̄nq̄ꝫ ad iuuās in expellē do virtus volun taria.

h A. aut ex capi/ tulo egritudinū ꝯpōnis, ꝛ sūt op pil'o. ꝛ lassitas, ꝛ spasm⁹ hūidus, ꝛ q̄ sunt ei silia: aut ex capitulo egritudinū ꝯpl'o nis, ꝛ sunt putre do, ꝛ caloꝛis ina ti coarctatio, et ipsi⁹ in igneitatē ꝯuersio, ꝛ caloꝛ] inati extictio, ex pꝛolixitate coar ctationis, aut.

q̄ꝫ ꝯsueuit euenire vacuitas, sicut accidit in mlt'a sa
turitate in ānis fertilitatis post supfluā famē, ꝛ i an
nis sterilitatꝫ. Ex egritudib⁹ vo cōpositis sūt apata
ꝛ bothoꝛ. Eūatio aūt eius q̄ꝺ dꝫ retineri est, aut pp
foꝛtitudinē vtutis expulsiue, aut pp debilitatē retē/
tiue, aut ppterea q2 mā nocet q̄uitate pp sui multi/
tudinē, aut distēsionē pp vētositatē, aut pp moꝛdica
tionē[i] [sui acrimonia ꝛ acuitate, aut pp māei sbti/
litatē qua fiet sicut q̄ꝺ eliquať p se] vn̄ ad expellen
dū fiat facilis. Est ēt quū ipaꝫ viaꝝ iuuat āplitudo
queādmodū accit i[k] [eliquādo spma] aut ppterea
q2 in lōgitudie scindūt, aut icidūt i latitudie, aut q2
eaꝝ apiunť oꝛificia, sic̄ accit in exitu sāguis ex nari
bus. Et est quū accit hec largitas pp cām que exte
rius accit, aut iteri⁹. Quūq̄ꝫ eūo ei⁹ q̄ꝺ retineri dꝫ,
acciderit, pueniet pp ipaꝫ ꝯpl'onis friditas pp eūo/
nē māei q̄ erat apta ad accēdēdū, ex q̄ caloꝛ nutriť
inat⁹. Et foꝛtasse pueniet ide caloꝛ ꝯpl'onis, quū il
lud q̄ꝺ eūabiť, ꝯpl'onis fuit fride sic̄ fl'a: aut fuit cir
ca eq̄litatē ꝯpl'onis sic̄ sāguis, q2[l] [cal'ꝫ caloꝛe supa
bit supfluo] sic̄ chol'a ꝛ calefaciet. Et ex ipsa qdeꝫ
semp accidet siccitas eēntial'r. Et est quū ex ipa pue
nit hūiditas fm ꝯsideratōeꝫ quā noiauim⁹ i accn̄ta
litate cal'itatꝫ. Et h̄ est quū hūoꝛ siccās eūabiť non
supflue[m] [ꝛ] pp caloꝛ] inati defectū, qn̄ nutriēs pfe
cte digerē nō valet, vn̄ fl'a accrescit: hec tn̄ hūiditas
ꝯpl'oni nō ꝯfert inate, nꝫ est inata sic̄ caloꝛ ille nō est
inat⁹.[n] [Q̄ꝺ si supflue eūať] seq̄ť ipsaꝫ fritas ꝛ sic/
citas i sb̄a mēbroꝝ, ꝛ i eoꝝ nā: lꝫ alicui ipsoꝝ caloꝛ
accidat extneus, ꝛ hūiditas nō bona.[o] [Egritudies
qdē istr'ales que eūonē sequūť supfluā, sūt] oppil'o
pp supfluaꝫ ēt venaꝝ siccitatē, ꝛ pp eaꝝ coarctatio/
nē. Et seq̄ť eā spasm⁹ ꝛ cuꝫeꝫ. Retētio vo ꝛ eūo q̄
sunt eq̄les. s. ille q̄ in hoꝛa pueniūt q̄ est nece, ꝯferen
tes sunt, ꝛ vitā ꝯseruātes sanā. Et iā qdē locuti fui/
mus de reb⁹ que sua gn̄alitate sunt nec̄ie, lꝫ sit quū
plurimum suaruꝫ spēꝝ non est necessarium. Nunc
ergo ad alias causas pꝛocedamus.

¶ Sermo vl'is de causis que casual'r coꝛpoꝛi accidūt ꝛ nō sunt necessarie neq̄ꝫ impediētes. Cap.XVIII.

Loq̄mur nūc de cāis nō nec̄ijs ꝛ
nō impediētib⁹. Et sūt
que sua gn̄alitate nō sunt nāles, nꝫ nāc
ꝯrie. Et iste qdē sunt cāe coꝛpi obuian
tes pter aerē q̄ est nec̄ius: sic̄ balneatio,
fricādi spēs, ꝛ alie. Jncipiem⁹ aūt ꝛ dicemus q2 cāe
que in coꝛpe hois sūt agētes exteri⁹ pp obuiationē,
duob⁹ opanť modis. Opanť.n.i ipso, aut penetra
tione illius, q̄ꝺ ex eis[p] [subtiliať, in poꝛis p vtuteꝫ
penetratiuā] que est in ipsis. Aut q2 mēbra sibi at/
trahūt eas per poꝛos suos. Aut iō q2 vnū istoꝝ ab
altero iuuať. Alter vo modus est vt nulla openť
ꝯmistione, sꝫ q̄litate pura ꝯuertēte coꝛp⁹. Est istud
quidē, aut ideo q2 hec q̄litas, aut est in[q] [effectu] sic̄
epithima infrīdatum in[r] [effectu] q̄ꝺ infrīdat: aut
empl'm calefactū in[s] [effectu] q̄ꝺ calefacit: aut est
ppterea q2 q̄litas hec est in potētia, sꝫ caloꝛ inat⁹ q̄
est i nob̄ cōmouet vtutē agētē in ea, ꝛ adducit ipaꝫ
ad effectū, aut ppť ppetatē. Sunt aūt ex reb⁹ que
obuiādo mutāt, ꝛ quuꝫ igrediunť coꝛp⁹ nō mutāt,
sicut cepe quū exteri⁹ ad modū empl'i coꝛpi suppo/
nunť[t] [vulnerāt, sꝫ iterius recepte nō vulnerāt.] Et
sunt ex reb⁹ alie, que ad hoc ꝯrie huic exn̄t, sicut ce/
rusa que quū bibiť vehemēter mutat, sꝫ quū ex ea
fit epithima nihil ex hoc opať.[v] [Et sūt ex eis que
nullo hoꝝ duoꝝ mōꝝ opāť. Et h⁹ qdē cā i diuisiōe p/
ma, vna sex reꝝ exit. Una est] q2 quū tale aliq̄d q̄le
cepe igrediť coꝛp⁹ vtus digestiua icipit[x] [ꝯstrigē]

i A. ppter acui/ tatē ꝛ adustionē eius, aut ppter māei subtilitatē q̄re sit, vt ipa q̄si sit fluida p se.

k A. fluxu sper/ matis.

l A. dn̄abit cali/ dum supfluum.

m A. aut.

n A. imo ad oēꝫ eūonē supfluaꝫ.

o A. Et q̄nq̄ꝫ ad eūonē supfluam sequunť egritu/ dines istr'ales. sicut.

p A. est subtile i poꝛis pp virtutē pꝛofundantē pe netrantem.

q A. actu.

r A. actu.

s A. actu.

t A. vlcerāt, sꝫ i/ teri⁹ recepte nō vlcerant.

v A. Et ex eis sc̄ q̄ opanť duob⁹ modis sil'. Et cā qdē diuisiōis pri me ē vna sex cāꝝ quaꝝ pma est.

x A. frangere.

ipsum ꝛ cito mutat eius ꝯplonem, ꝛ debilitat eã, ꝛ nõ dimittit eã incolumẽ tãto tpe, vt in tali q̃le illud possit efficẽ suã opõnẽ, ꝛ iterius[a] ⌈vulnerare⌋. Et alia est ꝙ fm plm comedit̃ mista cũ re alia. Et tertia est ꝙ cõmiscet̃ in receptaculis nutriẽtis alijs humiditatib⁹, que ipsam submergũt, ꝛ ei⁹ frãgũt fortitudinẽ. Et q̃rta est ꝙ quñ est exteri⁹ in vno ponit̃ situ, sʒ iteri⁹ nõ q̃escit se mouẽdo. Et q̃nta est ꝙ exterius multũ stricte tenet̃: sʒ iterius tãgit nõ adherẽdo. Et sexta est q̃m quñ est iterius, ꝑpationẽ ei⁹ ipa ṽtus nãlis regit, ꝛ cito ei⁹ expellit supfluitatẽ, ꝛ bonũ in sãguinẽ ꝯuertit. Ei⁹ ṽo q̃d ex ceruse dispõne diuersificat̃ cã est, q: cerusa est grosse nãe, ꝛ q̃ssaꝝ ptiũ, q̃pp quñ est de foris nõ penetrat in poros, ꝛ si penetrat nõ ꝑuenit ad poros spũs, nʒ ad mẽbra ꝑncipalia: sed quñ comedit̃ est res huic ꝯ̃ria. Et ẽt nã venenosa que est in ea nõ efficit impressionẽ, nisi impressione supflua a calore inato, qui est in nobis, in ea: ꝛ hoc q̃dẽ non acq̃ritur ipsa obuiatione extrinseca. Et nos fortasse reiterabimus tibi in libro de simplicibus medicinis verba modi istius.

a A. vlcerare.

¶ De eis que ꝑueniunt ex balneatione ꝛ [b]⌈fricatione⌋ ad solem. Cap. XIX.

b A. ꝛ statione.

Quidã ornate loquentiũ dixit. Ex balneis meli⁹ est, cui⁹ fabrica est antiq̃: ꝛ cui⁹ aer ampliat̃, ꝛ cuius aq̃ est dulcis. Et alius addidit, vt balneator ignẽ suũ mẽsuret fm ꝯplonẽ ei⁹ qui ipm vult igredi. Debes autẽ scire ꝙ opõ nãlis balnei est calefacẽ suo aere, ꝛ humectare sui aq̃. Et ꝑma casa est ifrĩdãs ꝛ hũectãs. Et scða calefaciẽs ꝛ humectãs. Et tertia calefaciẽs ꝛ desiccãs. Et nʒ attẽdẽda sunt ṽba illi⁹, q dicit, ꝙ aq̃ nõ humectat mẽbra [c]⌈iteriora⌋ quñ bibit̃, aut quñ ei obuiatur.

c A. radicalia.

Sʒ plerũq; ex balneo post illud q̃d noĩauimus de suis ipressionib⁹ ꝛ mutationib⁹, alie accñt mutationes: q̃ꝝ q̃dã sũt per accñs, ꝛ q̃dã sunt ꝑ eẽntiã. Est nãq; quñ accĩt balneo, vt suo ifrĩdet aere, ꝑpterea ꝙ multũ caloris resoluit inati, ꝛ vt mẽbroꝝ ẽt sbas exiccet, ꝑpterea ꝙ vehemẽter hũores resoluit nãles, lʒ ex̃neos augeat hũores. Quũq; ei⁹ aq̃ multe est calitat̃ cutis ex ea horripilat̃, ꝛ ispissant̃ ei⁹ pori. Quare ex eius humiditate nil vadit ad corpus, neq; bñ resoluit. Est tñ quñ ei⁹ aqua calefacit, ꝛ est quñ infrĩdat. Sʒ ei⁹ q̃dẽ calefacẽ est, iõ ꝙ multum est calĩa: ꝛ quñ ipsi⁹ calor ꝑuus est mior q̃ʒ tepide. ifrĩdat ꝛ hũectat: [d]⌈ꝛ pp ꝯstrictionẽ⌋ quñ fuĩt frĩda q: calorẽ ꝯstrĩgit, q ex ei⁹ aere est hit⁹: ꝛ ꝯiũgit ipʒ viscerib⁹, quñ obuiauerit corpi ipsa exñte frĩa. Ei⁹ ṽo ifrĩdare erit quñ i ea aliq se multũ balneauerit: duob⁹ nãq; ifrĩdat modis, vn⁹ est [e]⌈q̃m aq̃ nã i vltio rei frĩda exit⌋ lʒ calore accñtali calefaciat, q non ꝑmanet, sʒ tollit̃, ꝛ remanet opõ nãlis pp illud q̃d ex aq̃ penetrauit i corp⁹, ꝛ est ifrĩdatio: ꝛ ẽt q: aq̃ siue sit calĩa, siue frĩda, est hũida: Iõ quñ multũ hũectauerit calorẽ ꝯstrĩgit inatũ pp multã sui hũiditatẽ, ꝛ extĩguet ipm ꝛ ifrĩdabit. Est ẽt quñ balneũ resolõne calefac̃, quñ iuenit nutrimẽtũ q̃d nõ fuit digestũ aut iuenit hũorẽ frĩduʒ, q nõ fuit maturat⁹. Illð. n. digerit, ꝛ hũc maturat. Est ꝑterea quñ igrediunt̃ balneũ ipõ sicco, ꝛ exiccat: ꝛ ꝯfert hydropisim hñtib⁹ ꝛ [f]⌈laxitatẽ⌋ ꝛ est quñ igrediunt̃ ipm eo humido, ꝛ hũectat. Est ẽt quñ in ipõ diu morant̃, ꝛ exiccat pp resolõnẽ ꝛ sudorẽ, ꝛ est quñ in ipõ paꝝ morant̃, ꝛ hũectat, quñ corp⁹ ab eo [g]⌈exiccat̃⌋ anteq̃ʒ egrediat̃ sudor. Et est quñ balneũ igrediũt̃ ieiuni ꝛ vacui, ꝛ vehemẽter exiccat, ꝛ macrescere facit, ꝛ debilitat, ꝛ est quñ ipm igrediunt̃ ilico post saturitatẽ, ꝛ impiguat, ꝑpterea ꝙ mãm ad exteriora trahit corpis. Uerumtñ oppilõnes efficit, ꝑpea q̃d sui cã a stõ ꝛ ab epe nutrimẽtũ ad mẽbra trahit̃ nõ coctũ. ꝛ est quñ i fine ꝑme digõnis, ꝛ añq̃ʒ adsit vacuitas igrediũt̃, ꝛ ꝯfert ꝛ ipiguat mediocrit̃. Qui ãt balneũ igrediũt̃ ꝑpea vt hũectent̃, sic̃ ethicã patiẽtes faciũt, debẽt i aq̃ mergi nisi debilitent̃, ꝛ postea ex oleo iungi, iõ ꝙ vt i hũectatione fiat augmẽtũ, ꝛ vt teneat̃ aq̃itas q̃ i poris penetrauit, ꝛ ꝯstrĩgat̃ iter cutẽ, ꝛ nõ lõga ibi moret̃ mora, ꝛ locũ eligãt tẽpatũ, ꝛ i balnei terra multã ꝑiciãt aq̃ʒ: iõ vt vapor [h]⌈elarget̃⌋ ꝛ aer hũectet̃, ꝛ a balneo deferant̃ sine sollicitudĩe ꝛ labore, q eis accidat, [i]⌈†⌋ sup lectũ, ꝛ iungãt̃ ꝛ odorẽt ilico quñ egrediũt̃ ex bñ redolẽtib⁹ frĩs, ꝛ dimittãt̃ i domo i q̃ hoies denudãt̃ hora vna, dõec eis attractio aeris tẽpata ad eos redeat: ꝛ ad potãdũ tribuat̃ eis paꝝ ex hũectãtib⁹, sic̃ aq̃ ordei, ꝛ lac asine. Q̃d si q̃s eoꝝ mltã i balneo fac̃ morã, timet̃ ne supueniat ei sincopis, ꝑpea ꝙ calefit cor ꝛ cõmouet̃ [k]⌈sincopis,⌋ In balneo ꝑterea cũ mltis ei⁹ iuuamẽtis adsũt nocumẽta. Fac̃. n. supfluitates ad mẽbra, i qb⁹ ẽ debilitas leuit̃ descẽdẽ: ꝛ laxat corp⁹: ꝛ ipedit neruos, ꝛ resoluit calorẽ inatũ, ꝛ comedẽdi desideriũ deijcit: ꝛ coeũdi debilitat ṽtutẽ. Balneũ q̃ʒ [l]⌈†⌋ doꝛias hʒ a pte aq̃ꝝ, q̃ i ipõ fluũt. Si. n. fuerit nitrose, aut [m]⌈marie,⌋ aut sulfuree, aut cineritie, aut salse, nã, aut igenio. s. ꝙ i eis aliq̃d appõat̃, aut i eis coquat̃, sic̃ staphisagria aut sic̃ bacce lauri, aut sic̃ sulfur, aut his silia, resoluẽt ꝛ subtiliabũt ꝛ auferẽt [n]⌈laxitatẽ, ꝛ ꝑhibebũt hũoꝝ descẽsionẽ ad ãpata, ꝛ venã hñtib⁹ ciuilẽ ꝯferẽt.⌋ Eree ṽo aq̃, ꝛ ferree, ꝛ salse ẽt, iuuãt i egritudinib⁹ q̃ sũt ex frĩditate ꝛ hũiditate, ꝛ i dolorib⁹ articloꝝ ꝛ podagre. Et ꝯferũt laxitati, ꝛ asmati, ꝛ egritudib⁹ renũ, ꝛ fractur̃ restaurõnẽ fortẽ efficiũt, ꝛ cõferũt carbũcul̃ ꝛ vlcerib⁹. Et enee q̃dẽ ori ꝯferũt, ꝛ vuule, ꝛ oculo laxo, ꝛ hũiditatib⁹ auris. Ferree ṽo stõʒ iuuãt, ꝛ splenẽ. Et nitrose q̃dẽ ꝛ salse capitib⁹ ꝛ pectori auxiliũ ꝑbẽt, q̃ mãs recipe solẽt: ꝛ ꝯferũt stõ hũido, ꝛ hñtib⁹ hydropisiʒ, ꝛ iflatõeʒ. Aq̃s aluminosis ꝛ attramẽtalib⁹ balneari ꝯfert sputo sãguĩeo ꝛ egressiõi sãguis ab ano, ꝛ mẽstruis [o]⌈ꝛ nausee, ꝛ võitui sine cã⌋ ꝛ cacexie, ꝛ mlto sudori. Sulfuree ṽo aq̃ neruos mũdificãt. ꝛ dolores distẽsiõis, ꝛ spasmi sedãt, ꝛ corpis supficiẽ a bothor, ꝛ vlcerib⁹ malis ãtiq̃s. ꝛ signis violaceis mũdificãt, ꝛ a pãno, ꝛ morphea, ꝛ albaras, ꝛ resoluũt supfluitates ad iũcturas, ꝛ splenẽ, ꝛ epar descẽdẽtes: ꝛ [p]⌈vulue⌋ duritiei ꝯfert, sʒ stõʒ laxãt, ꝛ ꝯ̃sideriũ deijciũt. [q]⌈Marie ãt aq̃⌋ cap̃ ei⁹ q i eis balneat̃, replẽt: Iõq; q i eis balneat̃, cap̃ i ipis ponẽ nõ dʒ, ꝛ i eis tpe p⁹ tps eoꝝ calesiũt ꝯplones, ꝛ ꝑpe mr̃ x ꝛ vesica ꝛ colõ. Et iõ oẽs sũt male ꝛ q̃ues. Qui ãt i thermis voluerit balneari, optebit vt balneet̃ i eis q̃ete, ꝛ suauit̃, ꝛ ordinati ꝛ nõ subito. Et nos fortasse reiterabimus in cap̃ de ꝯseruatione sanitatis sermonẽ de eẽ balnei, ꝛ contiuãdũ erit q̃d ibi dicem⁹ ei q̃d hic añ dixerimus. ꝛ silr̃ loq̃mur quñ de potu aque frĩde tractabim⁹.

d A. ꝛ cum coarctatione.

e A. q̃m aq̃ nãlr̃ est frĩda, q̃re ifrigidat in vltimo rei, vel i fine rei.

f A. ꝛ dispõnẽ similẽ cacexie.

g A. exiccet seu recipiat ab eo.

h A. mltiplicet̃.

i †. A. sʒ deferat̃.

k A. nausea.

l † A. naturale.

m A. aut bituminis iudaici.

n A. ꝛ auferẽt alterbel ꝛ alrerbel ꝛ ꝑhibebũt descẽsionẽ ad vicera, ꝛ ꝯferũt hñtibus venã medini.

o A. ꝛ ꝯuersioni ani, seu egressioni ani, vel ficteris ꝛ aborsui absq; causa.

p A. matricis.

q A. Alia litera. Aque aũt bituminis iudaici.

¶ [r]⌈De his q̃ ꝑueĩũt ex vsu sol.⌋ C. xx

In arena sepeliri, ꝛ volutari in ipsa, ꝛ in oleo balneari, ꝛ super facieʒ aqua rorari, [s]⌈ꝛ in sole calido fricari,⌋ ꝛ precipue se mouendo: ꝛ quanto plus

r A. De his que ꝑueniũt ex vsu solis seu statiõe in sole: ꝛ ex sepeliri i arena, ꝛ volutari seu volui in ipsa, ꝛ ex balneari in oleo, seu ex ifusione in oleo ꝛ ex aspersione aque super faciem.

s A. Statio in sole calõ, ꝛ ꝑcipue mouẽdo se cũ motu maxime forti sicut cito eundo ꝛ saliendo, vel currẽdo est ex his, que superfluitates vehemẽter resoluunt, ꝛ ꝑuocant sudorem, ꝛ inflationẽ carminant, ꝛ resoluunt ãpata alterbel, ꝛ hydropisim, ꝛ confert in asmate, ꝛ in aeris attractione in qua necesse est preparare corpus: vt facilis fiat attractio aeris.

mouendo se motu forti, sicut cito eūdo ⁊ saliendo, est ex eo ꝙ supfluitates vehemēter resoluit, ⁊ dimi/nuit, ⁊ sudorē efficit, ⁊ inflationē egredi facit, ⁊ sol/uit apata laxa, ⁊ hydropisim: ⁊ ꝯfert in asmate, ⁊ i aeris attractione in qua est necē alas tendere ⁊ re/soluit dolorē antiquū fridum capitis, ⁊ cerebrum cuius est ꝯplo frigida fortius efficit. Quū aūt qd est sub eo non [a] ⌈fiet lētum: sed remanebit ei⁹ locus siccus⌋ ꝯfert dolorib⁹ scie ⁊ renū ⁊ dolorib⁹ [b] †⌈le/pre⌋ ⁊ suffocationib⁹ matricis, ⁊ mūdificat mricē.

Qd si aliqs in sole steterit, ispissabit corpus, ⁊ idu/rabit, ⁊ exiccabit ipm, quēadmodū cauteriū supra poroꝝ orificia, ⁊ ꝓhibebit resolōnē. In sole aūt in vno loco morari, est [c] ⌈deterius⌋ in adurendo cutē q̄z in ipso ambulare, ⁊ est plus ꝓhibens resolōnē.

Et arene qdē que in desiccādo humores sunt for/tiores in pte cutis, sunt arene marine. Et est quum sup eas calidas exn̄tes sedēt, ⁊ est quū in eis sepe/liunt. Et est quū sup corpus paulatim aspguntur, ⁊ resoluunt dolores, ⁊ egritudines p̄dictas in cap̄ de sole. Ad vltimū vero vehemēter exiccāt corp⁹. Se/micupium vero igredi plenū ex tali quale est oleū, est quū ꝯfert lassitudinē hn̄tibus, ⁊ febres patiēti/bus lōgas frigidas, ⁊ eis qui cū febribus dolores hn̄t neruoꝝ, ⁊ articuloꝝ, ⁊ hn̄tib⁹ spasmū ⁊ cuzez, ⁊ vrine retētionē. Et opꝫ vt oleū ex̄ balneū sit cale/factū, ꝙ si in ipso vulpes cocta fuerit, aut [d] ⌈daliō⌋ ⁊ factū fuerit quēadmodū noiauimus erit medica/men melius qd ēē poterit dolorē hn̄tib⁹ iūcturaꝝ, ⁊ podagrā. Faciē vero madefacē, ⁊ sup ipsam aquā rorare, v̄tutē viuificat, que est laxata [e] ⌈a nocumen/to⌋ ⁊ inflāmatione febriū, ⁊ quū adest sincopis: ⁊ ꝓ̄pe ex aqua rosacea ⁊ aceto. Et est ēt quum deside/rio medicat̄, ⁊ ipm erigit: ⁊ obest reumatismos pa/tientibus, ⁊ dolorē frigidum capitis hn̄tibus.

Summa secunda ad numerandum vnamquāq̄ causam cuiuslibet accidentiū corpalium, que. xxix. ꝯtinet capitula.

De causis calefacientibus. Cap. I.

Calefaciētium multe sūt cāe ex qbus sunt nutrimētū in q̄ztitate tēperatū: ⁊ mot⁹ tēperati in qb⁹ ingrediunt̄ exercitia tē/perata: ⁊ tēpata fricatio: ⁊ tēpata com/pressio [f] †⌈ ⌋ ⁊ vētosaꝝ absq̄ sca/rificatione positio. Que. n. cū scarificatione est, in/fridat ꝓpter eūonem. Mot⁹ ēt qui parūper ptinet fortitudini, ⁊ multitudini, ⁊ neq̄ est supfluus: ⁊ nu/trimētū calm̄, ⁊ medicina cal̄a, ⁊ balneū tēpatū sic̄ sciuisti, qd suo aere ⁊ aqua calefacit: ⁊ artificiū ca/lefaciēs: ⁊ non supflue calefaciētiū obuiatio, sicut aerū, ⁊ emploꝝ, ⁊ vigilie eq̄les: ⁊ somnus tēpatus ꝫm ꝯdōnem p̄dictā. Et ira ꝫm oēm dispōnē [g] ⌈⁊ tri/stitia quū non tāta fuerit vt ifrigidet⌋ ⁊ gaudiū tē/peratū. Et est ēt putredo, cuius ꝓ̄petas est vt cali/tatem ex̄neā euenire faciat, ⁊ nō [h] ⌈amplius⌋ ⁊ ei⁹ qdez opatio est aliud a calefactione absoluta, ⁊ ab adustione. Calefacē nāq̄ minus est ꝓculdubio q̄z adurere: multotiēs enim accidit, ⁊ nō efficit putre/factionē. ⁊ est quum ante putrefactionem accidit.

Putrefactio enim sepe accidit, quū in corpe rema/net, postq̄z ab ea causa ex̄nea calefaciens sepat̄, ca/liditas ex̄nea ⁊ in mā humida accendit̄, ⁊ eius hu/miditatē mutat ab eo, qd ꝯplōni sbe i qua est, erat ꝯueniens, ita ꝙ eā ad aliam ꝯplōnum spāliū nā/liū non ꝯuertit̄. Est nāq̄ quum calitas ⁊ humi/ditas mutant̄ ab hoc, qd vni ꝯplōni conueniūt, ⁊ fiunt alij ꝯplōnum nālium ꝯgrue: qd qdem non est putrefacē, sed digerere. Adurere vero est vt sba hu/mida a sicca separet̄ sba, ita ꝙ illa sublimet̄ ⁊ ista descēdat. Calefacere autem simplr̄ est vt oēs hu/mores ꝫm suas spāles remaneāt nās, sed plus fiāt cali. Et de calefaciētib⁹ qdē est spissitudo supficiei corpis: calefacit. n. ꝓpterea ꝙ vaporē retinet, ⁊ ra/ritas intus in corpe: q̄r calefacit ꝓpterea ꝙ vaporē dilatat. Gal̄. aūt has oēs cās in q̄nq̄ gn̄ibus cō/prehēdere ꝯsueuit. s. motu non supfluo, ⁊ obuiatio/ne eius qd non supflue calefacit, ⁊ mā cal̄a que cor/pori aduenit, ⁊ spissitudine, ⁊ putrefactione.

De infrigidantibus. Cap. II.

Infrigidātium etiā multe sunt spēs. s. mot⁹ supfluus, qui calorē inatū super/flue resoluit. Et quies supflua, qm̄ coa/dunat, ⁊ claudit calorē, ⁊ nutrimētum multū [i] †⌈⁊ supfluū⌋ comestū aut ebibitū. Et eius supflua paucitas, ⁊ nutrimētū fridum, ⁊ medicina frida. Et obuiare ei qd supflue calefacit ex aerib⁹, ⁊ emplis, ⁊ aqs thermaꝝ, ⁊ vehementia raritatis corpis, hec. n. laxāt corp⁹, ⁊ resoluit̄ ab eo calor i/nat⁹. Et obuiare ei qd tēpate calefacit lōgo tpe, sic̄ mlta i balneo mora, ⁊ vehemētia spissitudis, qm̄ ca/lorē suffocat inatū. [k] †⌈ ⌋ Et ob/uiare ei qd ꝫm potētiā ifridat, ⁊ si i pn̄ti hora calm̄ existat. Et retētionis supfluitas, qm̄ calorē suffocat inatū. Et i eūone supfluitas, qm̄ inati caloris māz destruit, ꝓpea ꝙ [l] †⌈ ⌋ spūs eā, ⁊ oppilo/nes q̄ sūt ex supfluitatib⁹ sequunt̄. Et de illis est ve/hemēter stringē mēbra, ⁊ vt stricta pmaneāt qm̄ in/fridat, ⁊ ꝓpea ꝙ caloris viā claudit. Et tristitia su/pflua, ⁊ timor nimi⁹, ⁊ gaudiū nimiū, ⁊ delitie sup/flue. Et artificiū ifridans, ⁊ cruditas q̄ putrefactōi est opposita. Gal̄. vero medicoꝝ p̄nceps eas i sex so/let ꝯp̄hendē cāis. s. motu supfluo, ⁊ qete supflua, et obuiatione ei⁹ qd ifridat, aut qd vehemēter calefa/cit donec resoluat, ⁊ mā infridans [m] ⌈⁊ vehemen/tia spissitudinis⌋ ⁊ nimia nutrimenti paucitas.

De humectantibus. Cap. III.

Humectātium mlte sūt cāe. Ex eis nāq̄ ē sic̄ qes, ⁊ sōn⁹, ⁊ illd ēt retinē qd eūari solebat, ⁊ hūorē siccātē eūare, ⁊ nutri/mētū multū, ⁊ humectās nutrimētū, ⁊ medicina humectās, ⁊ humectātib⁹ obuiare, ⁊ p̄ci/pue balneo, ⁊ post comestionem ꝓprie. Et obuiare ei qd ifrigidat, qm̄ humorem retinet. Et obuiare ei qd calefactione tenui calefacit: qm̄ humorē curre/re facit: ⁊ gaudium temperatum.

De desiccantibus. Cap. IIII.

Desiccātia q̄z sūt multa, velut mot⁹: ⁊ vigilie: ⁊ vehementer eūare: Et ex eis est coit⁹. Et nutrientiū paucitas, ⁊ vt sint sicca. Et medicine desiccātes, et motuū aialiū frequētia: ⁊ desiccātib⁹ obuiare. Et ex illis ē i aqs balneari stipticis: Et ex eis est frig⁹ qd ꝯgelat, qm̄ ꝓhibet mēbrū sibi nutri/mētū attrahē, ⁊ ꝓpea ꝙ ipꝫ ꝯstrigit, q̄re oppilōnes in eo accn̄t, q̄ nutrimētū penetrare nō pmittūt: ⁊ ex eis est obuiare ei qd est caloris vehementis, q supflue resoluit [n] ⌈donec ex eis est⌋ multū balneari.

De causis figurā corrūpentibus. Cap. V.

Ex causis figurā corrūpētib⁹ sūt cāe, que in p̄ncipio creature acciderūt pp q̄s virtuti informatiue, aut [o] ⌈dige/stiue⌋ que sunt in spermate sue opōnis cōplemētum defecit. Et ex eis sūt cāe q̄

a A. fuerit rori/dū seu humidū sed fuerit locus vbi sedet siccus.

b † —— A.

c A. vehemēti⁹.

d A. dabha.

e A. ab āgustia.

f † A. mēbroꝝ exterioꝝ cū ma/nibus facta.

g A. ⁊ alhem cū non fuerint su/perflua: quū vero sunt superflua i/frigidant.

h A. aliud.

i † —— A.

k † A. Et obuia/re ei qd infrigi/dat in actu.

l † A. segr̄ eūo.

m A. ⁊ multitu/do cibi supflua.

n A. ita vt ex eis fit.

o A. alteratiue.

accidūt,quuʒ a mf̄ice sepaꝛ̄.Et ex eis sunt cāe que accēnt quuʒ ifans ligaꝛ̄,ꝛ quū teneꝛ̄.Et alie cāe pri mitiue que extrīsecus adueniūt,sic̄ casus,aut pcus/sio.Et ex eis sunt cāe que accēnt,ppea ꝙ se vult mo uere añq̄ʒ mēbra ouresčāt,ꝛ añq̄ʒ ambulare possit.

Et ex eis sūt cāe egritudinales sic̄ lepra,ꝛ pthisis,ꝛ spasm⁹,ꝛ extēsio,ꝛ palysis.Et est quū puenit ppꝛ̄ pinguedinē nimiā.Et est quū accīt pp supfluā ma/ciē:ꝛ est qñ pp aṗata:ꝛ est qñ pp ifirmitates situs:ꝛ est quū accīt pp ɔsolidationis vlceꝝ malitiam.

¶De cāis oppilōnis ꝛ coāgustatōis cānaliū.Ca.vj

Oppilatio accidit,aut pp cām exͣneā,que in cānali cadit:ꝛ h̄ aut erit exͣneum in suo gñe sic̄ lapis:aut exͣneū in q̄ʒtitate sui sicut fex multa:aut exͣneū in sua q̄litate,ꝛ h̄ erit aut ppꝛ̄ suā grossitiē:aut viscositatē:aut q2 est ɔge/latū sicut [a] [sanguisuga illa q̄ ɔgelata est:] he qdē sūt ptes ei⁹ qŏ oppilat,ppterea ꝙ i cānali cadit,ex qb⁹ sūt que in suo loco i cānali fixa manēt,ꝛ est ex eis qŏ i suo loco est mobile.Et est quū accīt oppilō ppterea ꝙ clausuʒ fuit foramē pp vlceris ɔsolida/tionē qŏ in ip̄o factū fuit:aut pp nascētiā addite rei sic̄ carnis verrucose claudētis.Aut q2 cānalis ppꝛ̄ aṗatī cōprimētis vicinitatē coopiꝛ̄:aut pp ɔstrictio nē que sit pp forte frigus:aut pp vehemētē siccitatē:que pp stipticātia accidit:aut pp v̄tutis retētiue for titudinē,aut pp fortē ligaturā.In hyeme quoq̄ʒ mlꝛ̄ te fiunt oppilōnes:ppterea ꝙ supfluitates multuʒ retinenꝛ̄,ꝛ ppterea ꝙ frigus stringit.

a A. sāguis silis sāguisuce congelatus.

¶De causis amplitudinis cānalium. Cap.VII.

Cannalis ampliaꝛ̄,aut ppꝛ̄ re/tētiue debilitateʒ:aut ppter fortē expulsiue motuʒ.Et ex hoc qdē mō est anhelitū retinē,aut ppꝛ̄ me/dicinas aperiētes:aut ppꝛ̄ medicinas [b] [laxantes]calīas ꝛ humidas.Et cānales qdē ex ɔ̄rijs haꝝ cāꝝ coangustanꝛ̄,ꝛ ppter oppilōnes.

b A.mollificātes

¶De causis asperitat s. Cap.VIII.

Asperitas accidit,aut pp cām medicine q̄ vehemē ter abstergit sua icisiōe,sic̄ acetū,ꝛ ace tose supfluitates:aut sua resolōne,sicut spuma maris,ꝛ supfluitates acute:aut pp cāʒ stipticā,q̄ exaspat pp suā siccitatē,sic̄ res pō tice,aut fride q̄ exaspant,ppterea ꝙ [c] [ɔstringūt] aut pp res terrestres q̄ sup mēbrū iacēt sic̄ puluis.

c A. inspissant.

¶De causis lenitatis. Cap.IX.

Lenitatis cā,aut est glutinans pp sui viscositatē,aut subtilr̄ resoluēs,que māī subtiliat:ꝛ ipsam currere facit,ꝛ spissitudinem a membri superficie remouet.

¶De causis dislocationis,ꝛ sepōnis a situ. Cap.X.

Membri remotio est:aut pp cām extēdēteʒ,sic̄ cū aliquod trahiꝛ̄ mēbrū,ꝛ extēdiꝛ̄ dōec dislocaꝛ̄:aut ex motu forti sup inixionē [d] † [ ]q̄ mēbrū a loco suo remouet,sic̄ quū alic⁹ pes flectiꝛ̄:aut cā laxās,ꝛ hūectās quēad modū accīt i ramice,aut pp cām ligamēti sbaʒ cor/rūpētē ip̄m corrodēdo,aut putrefaciēdo [e] [aut la/xum reddēdo]quēadmodū i lepra accīt ꝛ sciatica.

d † A. Alia lr̄a. super quam ini/tiꝛ̄ vel appodiaꝛ̄

e †——A.

¶De cāis malitie vicinitatis que [f] [se/parationē]prohibet. Cap.XI.

Causa ei⁹ est,aut grossities,aut vi/scositas,aut spasmus,[g] † [ ]aut laxitas,aut hūoris siccitas in iunctura:q2 ibi fit lapis,aut cū qua natus fuit.

f A.appropinq̄/tionem.

g † A. aut vlce/ris vestigium.

¶De causis malitie vicinitatis que dilatationē pro/hibet. Cap.XII.

Ipsius causa est,aut grossities,aut vestigium incarna/tionis vlceris,aut spasmus,aut cum q̄ nascitur.

¶De causis motuū nō nāliū.Ca.XIII.

Motuum cā est,aut siccitas debili/tās,sic̄ tremor siccus:aut siccitas spasmificās:sic̄ cā singult⁹ sicci,ꝛ cā spasmi sicci:aut [h] [supficies calefa ciētes,aut supficies]ifrīdātes,aut cāe v̄tutis viā claudētes mēbro suā phibētes penetra/tionē cuʒ oppilōne:aut supfluitates que nocēꝛ̄,aut ppꝛ̄ suā friditatē:sic̄ [i] [rigor,aut pp pūctionē,sicut horripilatio,]aut ppꝛ̄ caloris inati submersioneʒ,aut pp sui paucitatē,ꝛ pp illaʒ accidit in musculoꝝ supficieb⁹ friditas:ꝛ pueīt vētositas que vult resol ui,ꝛ exire sicut [k] [salt⁹.] Et nunc qdē dicemus ꝙ hec nocumētalis mā,aut erit vaporalꝛ̄ pauca,ꝛ acci dent ppter eā alices,aut erit plus ea,ꝛ ɔtiget ppꝛ̄ ipsam lassitudo penalis,si fuerit qeta,aut puenient alie lassitudinis spēs q̄s noīabimus,si fuerit mobi lis. Qŏ si fortior fuerit accidet inde horripilatio. Et si fuerit magis fortis pueniet inde [l] [tremor.] Et materia qdem ventosa quum in musculo teneꝛ̄ prouenit ppter ipsam pulsatio,seu iectigatio.

h A.supfluita/tes spasmantes,aut superfluita/tes ꝛ.

i A.i rigore,aut sua mordicatio/ne,sicut in hor/ripilatione.

k A. in saltu seu in iectigatione.

l A.rigor.

¶De cāis augmēti ꝛ magnitudis,ꝛ nūi. Ca.XIIII.

Horum cause sūt māei multitudo:ꝛ virtutū attractiuaꝝ in se ipsis fortitudo,aut v̄tutuʒ attractiuaꝝ fortitudo ppter fricationis adiutoriū,ꝛ calefactionis cuʒ emplīs,sicut cū em plastro de pice,ꝛ qŏ ei assimilaꝛ̄.Et hoc quidē est magnitudini proprium,ꝛ non numero.

¶De causis diminutionis. Cap.XV.

Hec qdē sūt que aut in p̄ncipio puene/rūt creature sic̄ māei dimiñutio aut v̄tutī [m] [lactricis]error,aut ei⁹ debili/tas,aut nocumēta q̄ qñʒ extrīsec⁹ adue/niūt,sic̄ icisio aut pcussio aut corruptio,q̄ʒ fec̄ frig⁹ ꝛ qñʒ itrīsec⁹ sic̄ herpes estiomen⁹ aut putrefactio.

m A. alterantis seu virtutis ifor/matiue.

¶De causis solōnis ɔtinuitatis. Cap.XVI.

Istę qŏ sꝛ̄ aut itrīsec⁹,aut extrīsec⁹.Que v̄o fiūt itrīsec⁹ sunt hūor cōedēs,ꝛ ɔburēs,aut hūectās ꝛ laxās aut siccās ꝛ findēs:aut sic̄ replō vētosa pūgēs,aut vētosa extēdēs,aut hūor ex tēdēs [n] [ppea ꝙ se ɔstrigēdo moueꝛ̄,aut penetrādo in corpe]ppea ꝙ fortī mot⁹ ip̄ʒ sepat,aut hūor pun gēs.Et he qdē oēs,aut sūt pp mot⁹ fortitudinē,aut pp māei mltitudinē,aut sic̄ fortitudo mot⁹ expulsi/ue nō ɓʒ nālē cursū,ꝛ sic̄ mot⁹ sup replōnē.ꝛ de his q̄ eis silanꝛ̄ est vox fortī,ꝛ saltus,ꝛ sic̄ aṗatū aptio. Cāe āt q̄ extrīsec⁹ sūt,sūt sic̄ corp⁹ extēdēs,vt funis ꝛ pōdera,aut qŏ icidit vt ensis,aut qŏ adurit sicut ignis,aut qŏ ɔtūdit sic̄ lapis:qm̄ hꝰ si vacuū iuene rit,ɔtūdet aut si repletū,receptacula findet:aut sic̄ corpus qŏ pforat vt sagitta:aut qŏ pūgit:aut mor/det sicut canis rabiosus,aut vipera,aut homo.

n A. cum motu humoris expul/si,aut penetran/tis in corp⁹.

¶De causis vlcerum. Cap.XVII.

Cause vlceꝝ sūt aṗa qŏ apiꝛ̄,aut plaga q̄ fac̄ pus,aut bothor [o] [q se cōedūt.]

o A.corrosiuus.

¶De causis aṗatum. Cap.XVIII.

Harum cāꝝ q̄dā sunt que sūt ex mā,ꝛ q̄/dā sūt ex dispōne mēbri.Que v̄o sunt ex parte māei sunt replōnes ex sex rebus

prenominatis, ⁊ que sunt ex pte dispõnũ mẽbroꝝ: sunt sicut virtus mẽbri expellentis, ⁊ debilitas mẽbri recipiẽtis, ⁊ qđ est pparatũ ad suꝑfluitates recipiẽdas, aut ꝓpter sue sbe nãm qm̃ ipm sic creatum fuit sicut cutis, aut pp sui laxitatẽ sicut caro laxa q̃ est in trib⁹ reflexionib⁹.s.post aurẽ in collo, ⁊ i asella, ⁊ in iguine: aut pp viaꝝ que ad ipm pueniũt dilatationẽ, ⁊ eaꝝ que ab ipso vadũt coangustationez: aut ppterea ꝙ iferius positũ est, aut pp sui puitatẽ: qm̃ illud qđ ex cibo ad ipm venit colligere non valet: aut pp debilitatez sui qm̃ illud qđ ad ipm venit ex cibo digerẽ nõ pot pp nocumentũ qđ est in ipso: aut pp pcussionẽ que mãz i ipso retinet, aut ppea ꝙ resol'o ei⁹ deficit ei qđ ab eo resolui solebat pp exercitiũ, aut pp calorẽ suꝑfluũ q est i ipso, vñ attrahit.

Et ille qdẽ calor, aut est nãlis sicut carnis, aut nõ nãl' quẽ dolor euenire facit: aut mot⁹ valde suꝑflu⁹: aut aliđ ex calefaciẽtib⁹. Ex fractura q̃z pueit apa pp vnã ex istis reb⁹ q̃s pdiximus, sic ꝯcussio, ⁊ mẽbri cõpressio, ⁊ extẽsio [a] ⌈quũ ipm os restaurat. In dẽte q̃z pl'm fit apa⌋ qm̃ nutrimẽti recipit augmentum, ⁊ ifusionẽ, ⁊ putrefactionẽ. ergo recipit apa.

ℭ De causis doloris absolute. Cap. XIX.

Et qm̃ dolor est vna ex dispõnib⁹ nõ nãlib⁹ que corpi aĩalis accñt: in causis ei⁹ sermonez faciemus vl'em. Dicem⁹ igit ꝙ dolor est sensibilitas rei ꝯrie. Oẽs xͦo doloris cãe i duobus cõprehẽdunt gñib⁹.s. gñe mutatiõis ꝯpl'onis cito facte, ⁊ est malitia ꝯpl'onis diuerse, ⁊ gñe sol'onis ꝯtinuitatis. Per malitiã ꝯpl'onis diuerse itelligim⁹, vt mẽbra in sui sba ꝯpl'onem hẽant mãsiuã: deinde aduenit eis cõpl'o ex̃nea huic ꝯria, ita vt sit plus cal'a: aut plus frida q̃z erat. ⁊ virtus sensibilis rei aduẽtuz sentiat ꝯrie, ⁊ fiet dolor: qm̃ dolere non est nisi ꝯrie rei ꝯrietatẽ sentire. Malitia ãt ꝯpl'onis mãsiue nullo mõ efficit dolorẽ, neq̃z sentit, veluti si ꝯpl'o mala que iam est in mẽbroꝝ sba mãsina corrũpit ꝯpl'onẽ pncipalẽ, ⁊ facta est ac si ipsa eẽt pncipalis. Ista.n. dolorez nõ efficit, qm̃ ipsa nõ sentitur. Opz.n. ꝙ sentiẽtes ab illo qđ sentit patiant. Res nãq̃z nõ patit pp dispõnẽ mãsinã, que ipsaz nõ mutat, imo nõ patit nisi ꝓpt ꝯriũ aduenies, qđ eã mutat ad illud qđ non erat. Iđq̃z ethicã hñs nõ tm̃ sentit iflãmationis q̃ztũ hñs ephimerã, aut tertianaz: lz ethice calor calore tertiane sit maior. Calor eniz ethice est mãsiuus, ⁊ in sba mẽbroꝝ [b] ⌈pncipaliũ⌋ ifixus. ⁊ tertiane calor est a vicinitate veniẽs calidi hũoris ad mẽbra in qb⁹ adhuc nãlis ipoꝝ ꝯpl'o ita ꝯseruata est, ꝙ si humor recesserit, mẽbrũ in sua remanebit ꝯpl'one, neq̃z calor ille in eo figet, nisi egritudo in ethicã mutata fuerit. ⁊ ꝯpl'o qdẽ mala, non diuersa, nõ fit mãsiua in mẽbro nisi ordinati. Est ẽt quũ in dispõne sanitatis iuenit h̄ itellectui ꝓximũ, ⁊ h̄ est qm̃ ei q se in hyeme [c] † ⌈ ⌋ balneat, si secũ aq̃ cal'a imo tepida lauat, accit ei ex ipsa horripilatio [d] † ⌋ qm̃ corpis ei⁹ q̃litas ab eo est longinqua ⁊ ei ꝯria: postea xͦo vtit ea, ⁊ delectat ex ea [e] ⌈⁊ ita ordinat ad resol'onẽ frigoris qđ in ipo erat agẽs.⌋ Deinde aũt quũ aliq̃ hora in casa balnei iteriore sederit, fiet corp⁹ eius aq̃ illa calidius: ⁊ quũ illa eadẽ aq̃ pma repẽte eo iscio suꝑ eũ ꝓijciet horripilationẽ ab eo patiet, ⁊ sentiet ex ea friditatem. Quuz igit hoc sciuisti dicem⁹: ꝙ lz vnũ ex gñibus cãꝝ doloris sit malitia ꝯpl'onis diũse: nõ tñ oĩs malitia ꝯpl'onis diuerse: imo cal'm essential'r ⁊ fridum eẽtial'r: ⁊ siccũ accñtal'r: ⁊ humidũ nullo mõ dolorem faciũt. Calor.n. ⁊ friditas sũt due q̃litates agẽtes: ⁊ siccitas, ⁊ humiditas sunt due q̃litates patiẽtes, quaꝝ ṽtutes nõ sunt vt ꝑ eas corp⁹ imprimat in corp⁹, sed vt ꝑ eas corpus a corpe iprimat. Siccitas xͦo per accñs facit dolorez qm̃ alterius gñis eã seq̄tur cã, que est ꝯtinuitatis sol'o. est.n. quũ siccitas pp sue ꝯstrictionis fortitudinẽ fit cã sol'onis ꝯtinuitatis. Gal'. xͦo quũ verificat intẽtio, ad h̄ ea reducit, vt eẽntialis cã doloris nõ sit nisi sol'o ꝯtinuitatis ⁊ nõ [f] ⌈amplius:⌋ ⁊ ꝙ cal'm dolorẽ non facit: nisi ppea ꝙ ꝯtinuitatẽ soluit: ⁊ neq̃z ẽt fridũ dolorẽ efficit, nisi ppea ꝙ ꝯtinuitatis sol'o ipm comitat: pp multã nãq̃z spissitudinẽ, ⁊ coadunationẽ ipm pculdubio seq̄t, vt ptes ad locũ [g] ⌈trahant⌋ vbi spissantur, ⁊ vt a loco sepent a quo trahũt. ⁊ in q̊dã suoꝝ libroꝝ ꝭm hãc sniaz in tm̃ ꝓcessit, donec opinari fecit, ꝙ oĩa sensibilia nocumẽtũ faciũt, pp hui⁹ vz faciũt nocumẽtũ ꝓpt eius sepõnẽ, aut pp coadunationẽ, quã sepatio seq̄tur. Nigrũ itaq̃z in visibilib⁹ dolorẽ efficit pp sue coadunationis fortitudinẽ, ⁊ albũ ꝓpt sue disgregrationis vehemẽtiã: ⁊ amaꝝ, ⁊ salsum, ⁊ acetosũ in gustatꝰ dolorẽ efficiũt: ppea ꝙ fortit dispgũt, ⁊ põticũ iđ q2 vehemẽter coadunat, qđ pculdubio sparsio seq̄t. ⁊ i odoratis sil'r. ⁊ ꝓpt h̄ i fortib⁹ sõnis fit dolor, iđ ꝙ dispgũt ꝓpt mot⁹ aeris fortitudinẽ [h] ⌊quũ semac obuiat. Certa ãt dictio i h̄ mõ⌋ est vt ꝯpl'onis mutatio põat gen⁹ ex q̊ dolor eẽntial'r ꝓuenit, lz cũ eo [i] † ⌈ ⌋ ꝯtinuitatꝰ sepõ ꝯtigat: h⁹ tñ decl'atio xificata, i medicina nõ ꝯtinet sz in pte sapiẽtie nãli, iđq̃z ad ipsi⁹ sũmã parũper innuem⁹. Dicem⁹ igit ꝙ est quũ dolor est filium ptiũ in mẽbro dolẽte, ⁊ ꝯtinuitatis sol'o nullomõ filium erit partiũ [k] ⌈sed dolorẽ in dispõnib⁹, in qbus ꝯtinuitatis nõ existit sepatio, nõ ꝯtingit inueniri ꝓpter ꝯtinuitatis sol'onẽ⌋ imo ꝓpter ꝯpl'onis malitiam.

Et ẽt frigus facit dolorem vbi ꝯstringit, ⁊ coadunat, ⁊ oĩno vbi infrigidat. ⁊ sol'o qdem ꝯtinuitatis nõ est vbi ifrigidat, imo in extremitatib⁹ locoꝝ ifrigidatoꝝ. Amplius dolor pculdubio est, ꝯriũ subito ipressorẽ sentire, vñ ipse est ꝯri⁹, ⁊ dolere faciẽs. [l] † ⌈ ⌋ Nõne vides ꝙ siqs frigus ꝯpl'onẽ corrũpẽs senserit, vñ ꝯpl'onẽ corrũpit, ⁊ fuerit sic nõ accñs ꝓpter ipm ꝯtinuitatis sepatio [m] ⌈istud sentire an erit ꝯriũ ⁊ an dolorẽ faciẽs.⌋ Ex hoc itaq̃z scies ꝙ mutatio ꝯpl'onis subito, causa existit doloris: queadmoduz sol'o ꝯtinuitatis. ⁊ dolor qdez calitatẽ [n] ⌈turbidat⌋ ⁊ fit fortior dolor. Est ẽt quum post dolorez remanet res que sensum doloris habet, nec tñ est dolor certus, sed est ex sũma reꝝ que per se resoluunt. et torpidus qdem in medicando laborat, ⁊ nocet ei.

ℭ De causis cuiuslibet doloris. Cap. XX.

Doloꝝ gñia, que noĩa hñt, hec sũt pruritiuus, asꝑatiu⁹, pũgitiuus, ꝯpssiuus, extẽsiuus, ꝯtussiuus, frãgitiu⁹, laxatiu⁹, pforatiuu acual' stupefactiu⁹, pulsatiu⁹, g̃natiuus [o] ⌈fatigatiu⁹⌋ mordicatiu⁹. Ista qđ sũt qndeci gñia. Cã ãt pruritiui dolorꝭ ẽ hũor acris, acut⁹, aut salsus. ⁊ dolorꝭ asꝑatiui cã ẽ hũor asꝑ. Et cã doloris pũgitiui est hũor, q pãniculũ extẽdit i latitudie, sic eis sepãs ꝯtiuitatẽ [p] ⌈⁊ ẽ quũ i sẽsu nõ ẽ eq̃l': aut ppea ꝙ illi⁹ suꝑ qđ extẽdit pãniculus, aut illi⁹ ex eo qđ iuestitũ ẽ, ptes i duritie ⁊ lenitate ñ sũt sil'es, sic furcl'a ⁊ est eq̃lis, aut est ꝓpterea ꝙ illius suꝑ qđ extenditur pãniculus, aut illius qđ ab eo tangit, seu vestit, partes non sunt sil'es in duritie ⁊ lenitate: sicut se h3 furcula ad pãniculũ tegentem intrinsecus costas, quum apa in pleuresi fuerit attrahens ex supiori parte, aut non sunt illius ptes sil'es in motu suo, sicut diaphragma illi pãniculo, aut ꝓpterea ꝙ sensus mẽbri non est similis in partibus eius.

[a] A. cũ qua mẽbrũ restaurat. et ip3 os imo dens q̃nq̃z apatur.

[b] A. radicaliuz.

[c] † A. subito.

[d] † A. ⁊ lesio.

[e] A. sicut gradatim mutatur vl' remouet frigus qđ in ipso erat iherens vel agẽs

[f] A. aliud.

[g] A. aggregent

[h] A. quũ obuiat alsemach. Ver⁹ autẽ sermo in h̄ capitulo.

[i] † A. q̃nq̃z.

[k] A. Quũ.n. ineniat dolor i ptibus in qbus nõ est sol'o ꝯtinuitatis. nõ ergo erit ibi dolor pp solutionem continuitatis.

[l] † A. est sensatũ ꝯriũ subito: ⁊ diffinitio cõuertit: nã oẽ sensatũ ꝯriũ subito ꝭm ꝙ est ꝯriũ, ẽ faciẽs dolorem.

[m] A. tũc ille nõ ne sentiet ꝯriũ, ⁊ nõne erit ille dolens.

[n] A. cõmouet.

[o] A. lassitudial'.

[p] A. q̃nq̃z est eq̃lis in sensu: ⁊ q̃n q̃z non est eq̃lis. Et ille qui non

pãniculo qui sup costas est inuestitus, quuȝ apa in pleuresi ad supiorē eius trahit ptē: aut nō sunt ipsiꝰ ptes in suo motu siles, sicut diaphragma illi pãniculo: aut ppea ꝙ ptes corpis mēbri nō silant.]aut pp nãȝ aut pp nocumētū qd alicui accit suaꝝ ptiū, ⁊ nō alijs. Extēsiui doloris cã ē vētositas, aut hūor, q neruū aut muscl extēdit, ac si ipȝ ad suas trahat extremitates. Et doloris qdē cōpressiui cã, est mã, que mēbro suū coãgustat locū: aut vētositas q ipm coãgustat, ⁊ fit qsi desup cōprimeret ⁊ [a] [ꝯtūderet]

a A. cōculcaret.

Sȝ cã corrosiui doloris est mã, q iter suū musculū, ⁊ suū pãniculū [b] [resoluit]⁊ pãniculū extēdit, ⁊ cōtinuitatē soluit pãniculi cū lacerto, q iter pãniculū exit ⁊ mēbrū. Et cã doloris frãgitiui est mã, aut vētositas: q iterponit media iter os ⁊ pãniculū, q tegit ipm: aut frigꝰ qd illū pãniculū fortit strigit. Cã vero doloris laxatiui est mã q carnē musculi extēdit ⁊ nō ipsiꝰ cordã. Et h qdē neqȝ vocatꝰ est laxatiuꝰ, nisi ppea ꝙ [c] [musculus neruo laxior exit]⁊ pãniculo. Et pforatiui doloris cã est mã grossa, aut vētositas q retinet iter tunicas mēbri duri ⁊ gssi, sic itestini colon: q icessanter ipm rūpit, ⁊ i ipm penetrat stimulãdo, ac si terebello pforaret. Acualis ãt doloris cã est ipa eadē mã i huiꝰ mēbro: sȝ ē retēta i hora, q rūpit. Et stupefactiui doloris cã ē, aut fortꝫ frigoris, ꝯplo, aut poroꝝ penetratiōis spūs sēsibil, q ad mēbrū vēit, clausura cū ligatura: aut receptaculoꝝ replo. Cã vero doloris pulsatiui est apa calīn, ⁊ nō fridū. Fridū.n. qcūqȝ mō fuīt siue sit duꝝ, siue sit molle: dolorē nō effic, nisi i calīn ꝯūtat. Neqȝ ēt dolor pulsatiuꝰ ex apate calo accit, nisi h mō.s. quum apa ꝯtigerit, ⁊ mēbꝝ qd est ei vicinū fuīt sentiens, circa qd exīt arterie, q sp pulsãt. Quū.n. mēbꝝ sanū fuīt, arterie motꝰ nō sentiet pp ipsiꝰ ꝓfunditatē: sȝ quū ifirmat, ⁊ apat, eiꝰ pulsatio dolorē effic. Et doloris qdē gūatiui cã ē apa i mēbro nō sēsibili, sic pulmōe, rene, ⁊ splene. Illd.n. apa sua gūitate trahit iferiꝰ, ⁊ mēbꝝ iferiꝰ trahit p sēsibilē fasciã ipm circūdãtē, ⁊ suspēsoriū a q orit fascia: ⁊ fascia qdeȝ ⁊ suspēsoriū sētīūt, qn iferiꝰ trahit. Aut apa i mēbro sēsibili, cꝰ sensū ipsa egritudo iã destruxit, sic cãcer in ore stōi, cꝰ pōderositas sētit, nec tn dolorē efficit: ppea qd ipe sensū destruxit. [d] [Fatigatiui ãt doloris cã est, aut labor, ⁊ vocat labor iste fatigatio laboriosa:]aut hūor extēdens, ⁊ vocat ꝙ accidit ex eo fatigatio extēsiua, aut vētositas, ⁊ vocat illd qd accidit ex ea fatigatio iflatiua: aut hūor mordicãs, et vocat illd qd accidit ex eo, fatigatio vlcerosa. ⁊ ex ex eis qdē ꝓueniūt ꝯpōnes: quēadmodū eas in locis suis declabimus, qui sūt eis ꝓprij. Et ex sūma ꝯpōnū est fatigatio, que apoſa vocat, que est cōposita ex extēsiua ⁊ vlcerosa. Et mordicatiuus dolor est ex humore qui qualitatem habet acutam.

d A. Lassitudinalis autē doloris cã, aut est labor: ⁊ vocatur dolor lassitudinal laboriosus.

De causis sedandi dolorem. Cap.XXI.

Causa [e] [qetis]doloris est, aut qd cãe, ex q ꝓuenit, exit ꝯriuȝ, ⁊ ipsaȝ euãt: sic anetū ⁊ lini semē quū sup locū dolētē ex eis fit emplm [f] [aut cū q mollificat ⁊ fit sōnꝰ, ⁊ sēsibil vtꝰ ad suã redit opōnē]sic inebriãtia: aut cū q ifridat, ⁊ stupidū efficit sic oia narcotica. Sedãs tn certū ē pmū.

e A. sedationis.

f A. aut qd hūectat, ⁊ sōnū inducit, vn vtus sensibilis ꝓfundat, seu interiora petit, ⁊ dimittit suam opationem.

De eo ꝙ prouenit ex dolore, Cap.XXII.

Dolor virtutē dissoluit, ⁊ mēbra a suis ꝓprijs opationibus ꝓhibet, adeo vt mēbra spūalia ab aeris ꝓhibeat attractione: aut eius destruat opationem, ⁊ facit eum interfectū, aut frequētem, ⁊ oino non fm nãlem cursuȝ, ⁊ est quū in pmis calefacit mēbra, postea ifrigidat, ꝓpter illud qd resoluit ⁊ [g] [vincit]de spiritu ⁊ vita.

g A. fugat.

De causis delitiarum. Cap.XXIII.

Delitiaꝝ quoqȝ cause in duobus sunt cōprehense gnibꝰ, vnū ipsoꝝ est genus [h] [qd ꝯplōnē nãlem subito reducit ad hoc vt ipsa sentiat]⁊ alteꝝ est illud qd nãlē ꝯtinuitatem subito reducit. Nulla.n. res, que nō subito venit, sentit: neqȝ delitie ex ea habent. est nãqȝ delitia sentire ꝯueniēs. Et oē qdē sentire per vtutē est sensibilē, ⁊ sentire est ꝓpter passionē sui. Quūqȝ sentire fuerit cū ꝯueniēte, aut nō ꝯueniēte, erūt delitie, aut dolor fm illud qd iprimit. Et ꝓpterea ꝙ tactꝰ oibus sensibꝰ est spissior, ⁊ magis retinēs illud, qd recepit ex ipressione ꝯueniēte, aut nō ꝯueniēte, id eius sentire illud, qd est ꝯueniēs quū nã ei obuiat, ē maior, delitiaꝝ: ⁊ sentire qd est icōueniēs est deterioris doloris, qȝ illud qd alijs vtutibus existit ꝓprium.

h A. qd alterat ꝯplōnē nō nãleȝ subito, vt ex hoc accidat sēsatio.

Ad sciēdū quō motꝰ dolorē efficit. Cap.XXIIII.

Motus dolorē efficit ꝓpter illud, quod cuȝ eo accidit ex extensione: aut contusione, aut [i] [ruptura.]

i A. attritione.

Ad sciendum quomodo mali humores dolores efficiunt. Cap.XXV.

Humores mali dolorē efficiunt, aut ꝓpter ipsoꝝ qualitatem, sicut quū mordicationē faciūt, aut sua mltitudine, sicut quū extēdunt, aut ꝓpterea ꝙ vtraqȝ coniunguntur.

Ad sciendū quomodo ventositates dolorem efficiunt. Cap.XXVI.

Uentositas doloreȝ efficit ꝓpt extēsionē: ⁊ vētositas qdē extendens, aut erit in mēbroꝝ ꝯcauitatibꝰ, ⁊ ipoꝝ vētriculis, sic inflatio in stō: aut in tunicis mēbroꝝ, ⁊ eoꝝ villis, sic i colica vētosa: aut i tunicis muscloꝝ, ⁊ sb pãnicul, ⁊ sup ossa: aut i circuitu muscloꝝ iter ipos ⁊ carnē laxã, ⁊ cutē: aut occultata i mēbro [k] [sic musculi pectoris sūt occultati:]⁊ ipsiꝰ qdē resolo, siue subita sit, siue multo moret tpe, fm mltitudinē sue mãe, ⁊ ipsiꝰ paucitatē exit, aut gssitiē sue mãe ⁊ sbtilitate ipsiꝰ, aut spissitudinē mbri, aut ipsiꝰ raritatē.

k A. sicut occultat in musculis pectoris.

De causis eiꝰ qd retinet, aut euat. Cap.XXVII.

Retētiōis ⁊ euōnis cãs scir erit ei facile, q ea ꝯsiderauerit q d retētiōe diximꝰ ⁊ euōne. Illud igr ibi legat.

De cãis [l] [fastidij]⁊ replōnis. Cap.XXVIII.

l A. nauseatiue satietatis.

Hec qdē aut sūt extrīsece, ⁊ sūt pmitiue sic cū aliqs regimie vtit, vn multa ꝓuenit hūectatio, ⁊ corpꝰ nō idiget humectatiōe cibi ⁊ potꝰ. ⁊ id quuȝ h duo ꝯiūcta fuīt sil, mltiplicabit i corpe mã ⁊ corrūpet opōnãe i ipa, sic multotiēs igredi balneū, ⁊ pcipue pꝰ comestionē: ⁊ rsolōnē ꝓhibētia sic qes: ⁊ dimittē exercitiū, ⁊ euōnē. Et in comedēdo ⁊ bibēdo iportunitas, ⁊ regiminis malitia. Aut intrinsece, ⁊ sunt sicut vtutis digestiue debilitas, que nō digerit: aut debilitas vtutis expulsiue: aut retētiue vtutis fortitudo, qpropt remanebūt hūores, ⁊ exterius nō exibūt: aut cãnalium coangustatio.

De causis debilitatis membroꝝ. Cap.XXIX.

Causa debilitatis aut erit veniens sup corpus mēbri, aut super spiritū qui erit vtutis lator que in mēbro ministrat, aut sup ipsam virtutem. Illa vero cuius cã in membro propria existit est,

existit, est aut malitia ꝯplonis mãsiua, ⁊ ꝓpe frigida: lꝫ ẽt sit, quũ calor illud efficit, ideo ꝙ eius opatio friditatis opõni in stupore siľis existit, ꝓpterea ꝙ corrũpit ꝯplonem spũs, queadmoduꝫ accidit ei qui multã in balneo morã facit, imo ei cui aduenit sincopis: ⁊ siccitas ꝓpterea ꝙ vtutes penetrare ꝓhibet, ideo ꝙ ĩspissat. Et humiditas, ꝓpterea ꝙ laxat, ⁊ oppilat, aut aliq̃ ex egritudibꝰ ꝯpõnis. Sꝫ q̃ ex illis maiorẽ ꝓpetatẽ hẽt, ne in hoie appeat, neqꝫ nocumẽtũ, neqꝫ egritudo, neqꝫ dolor, ẽ raritas texture illius mẽbri in suis [a] [nervis.] Oẽs nãqꝫ opõnes nãles, ⁊ volũtarie ꝑ villos, ⁊ ipsoꝝ ꝯpõneꝫ cõplent. Digõni q̊ꝫ bone nec̃ia est retẽtio ẽm ꝯgruaꝫ dispõnem: ⁊ hec qdẽ per villos existit. Illud ꝟo ĩ quo est cã spũi ꝓpa, est aut ꝓpt ꝯplonis malitiam, aut ꝓpt resolõnẽ eũone facta, que est ei ꝓpa: aut ẽꝫ modũ sequẽdi eũones alteriꝰ. Et illud qȯ est vtuti ꝓpriuꝫ, est opõnum multitudo, ⁊ ipsaꝝ reiteratio, qm̃ vtutẽ debilitat, lꝫ spũs resolo cum eo associet, queadmodũ associat [b] [cum vnaqq̃ꝫ cã.] Quñqꝫ cãs ẽm aliuꝫ ꝯnũauimus modũ, ⁊ remotas cãs cũ eis miscuerimꝰ, que ꝯiunctaꝝ cãꝝ exñt cause, inueniemus ex eis cãs ex malitia ꝯplonis, ⁊ cãs ex corruptione aeris, ⁊ aque ⁊ comestionis, Et ex eis sũt que spm̃ [c] [eũant, quaꝝ nulla fetori est siľis, ⁊ p̃cipue fetori aque] ⁊ venenosaꝝ vtutũ expãsio ĩ aere, aut in corꝑe. Ex sũma cãꝝ p̃terea debilitatis sunt, que ex eũone pẽdent, sicut sanguis exitꝰ ⁊ [d] [vẽter] ⁊ ꝓpe in subtilibꝰ humoribꝰ, ⁊ aque hydropicoꝝ incisione paraceutesis ex̃cta, quũ eius q̃ꝫtitas multa subito extrahit: ⁊ ꝑforatio magni apãtis, quum ab eo multũ pus subito exierit, siue ipm ꝑ se apiat: ⁊ sudor multꝰ: ⁊ exercitiuꝫ plĩm. Dolores ẽt [e] †[ ] spm̃ resoluũt, lꝫ ẽt ꝯplonem ꝑmutẽt. Et ex sũma istoꝝ qdẽ doloꝝ sunt, q maioris exñt ip̃ressionis, sic̃ dolor oris stõi, siue sit extẽsiuus, siue mordicatiuus. Et ois dolor qui est cũ ꝓpinqtate parti cordis. Febres q̊ꝫ sunt ex eis que debilitatẽ faciũt ꝓpt resolutionẽ, ⁊ eũonẽ sanguis, ⁊ spũs, ⁊ ꝯplonis mutationem. Amplitudo q̊ꝫ poroꝝ est ex eo qȯ ad h̃ adiuuat, vt debilitas [f] [resoluẽs] accidat. Et multa fames hꝰ existit modi, Est ẽt quũ totius corꝑis debilitas vniꝰ mẽbri, aut ꝑtis mẽbri seqtur debilitateꝫ, queadmodũ corꝑis debilitas ꝓpt malitiã, que ori stõi accit, que tãta est, vt eiꝰ virtus resoluat, ⁊ quuꝫ alicuius cor ⁊ cerebrũ a quolibet [g] [nocumẽtaliũ] vehemẽter patit erit homo hic [h] [velocis estuationis] ⁊ qui ex pauca resoluit cã. Et est quũ cã debilitatis existit multitudo tolerãtie egritudinũ. Et est quũ aliqȯ mẽbrũ in creatiõe ẽ debiliꝰ q̊dã, aut alio debiliꝰ exit, sicut pulmo ⁊ cerebrũ: ĩoqꝫ erit recipiẽs qȯ fortiꝰ nã a seipo expellit: locꝰ .n. cerebri ꝓprius si altꝰ nõ eẽt ex tali mõ res ꝓueniret quam tolerare nõ posset, neqꝫ eius virtus cum ipso remaneret.

a A. villis.

b A. cã ad cãm.

c A. ꝑturbãt vel ꝯcutiũt primo, sicut fetor, ⁊ aq̃ alterata seu fetida

d A. vẽtris solo.

e † A. quum.

f A. que ex resolutione ꝓuenit.

g A. nocumẽto.

h A. velociter ĩcurrẽs augustiã

¶ Doctrina tertia Fen secunde, cuius sunt. xj. cap. ⁊ due summe.

¶ De accñtibus ⁊ significationibus. Cap. I.

ACcidentia ⁊ sig̃tiões ẽm vnamquãqꝫ trium p̃dictaꝝ dispõnũ vnã triuꝫ declarãt sig̃tionuꝫ: aut rem p̃ñtẽ, de q̃ dicit. G. ꝙ soli ꝯfert ĩfirmo, in eo qȯ facẽ dꝫ: aut rem p̃teritã, de qua dixit. G. ꝙ soli ꝓdest medico, qm̃ declat ipm ĩ sua arte excellẽtẽ, ⁊ eiꝰ ꝯsilio magis credũt: aut rẽ futurã de q̃ dixit. G. ꝙ vtrisqꝫ ꝯfert: medico q̃r demr̃at ipꝫ ĩ sua scia excellẽtem, ⁊ ĩfirmo q̃r demr̃at q̃lr ipse sit regẽdus. Sig̃tionum sanaꝝ quedam sunt que ꝯplonis sig̃nt eq̃litatẽ quas in suo loco noiabimus. Et q̃dã sunt que sig̃nt coeq̃litatẽ ꝯpõnis, ex qbꝰ sũt ẽbales, que ꝟbi grã sunt vt sit [i] [forma] ⁊ sitꝰ, ⁊ q̃ꝫtitas, ⁊ nũs ẽm ꝙ opꝫ. Et he qdẽ dispõnes diuise fuerunt.

Et ex eis sunt accñtales, sic̃ decoratio, ⁊ pulchritudo. Et ex eis sunt finales, ⁊ ip̃e sunt que fiũt ex cõplemẽto opõnum, ⁊ que ĩcedẽdo ẽm ꝑfectionẽ ꝓueniunt. Oẽ .n. mẽbrũ cuius opȯ cõplet est sanũ: modus aũt ex opõnibꝰ cognoscẽdi est ẽm mẽbroꝝ p̃ncipaliuꝫ dispõnes: ẽm cerebrũ qdẽ est per dispõnes opõnum volũtariaꝝ, ⁊ ꝑ dispõnes sensus, ⁊ ꝑ opõnes existimationis. Et ẽm cor qdẽ est ꝑ pulsum, et per anhelitũ. Et ẽm epar qdẽ est per egõnẽ ⁊ vrinã ipsiꝰ nãqꝫ debilitatẽ egestio, ⁊ vrina loture recentis carnis siľes sequunt. Accñtiũ aũt que egritudies sig̃nt, q̃dã sunt que ipsaꝫ demr̃ant egritudinẽ, sicut diũsitas pulsus in [k] [festinatione] sui in febre: ipse nãqꝫ ipsam sig̃t febrẽ. Et q̃dã sunt que egritudinis sig̃nt locũ, sic̃ pulsus serinus, cũ in ꝑte pectoris fuiẽt dolor: qm̃ sig̃t ꝙ apã est in pãniculo, ⁊ in diaphragmate, ⁊ sic̃ pulsus vndosus [l] [ ] qm̃ sig̃t ꝙ apã est in corꝑe pulmonis, ⁊ q̃dã sig̃nt egritudinis cãm, sicut sig̃tiones replonis ꝑ diuersitatẽ suaꝝ dispõnũ, q̃ꝝ q̃sqꝫ modus aliquẽ replonis modũ sig̃t. Amplius accñtiuꝫ q̃dã sunt [m] [ꝓdeũtia] que cum egritudine ĩcipiunt, ⁊ finiunt. sic̃ febris acuta, ⁊ dolor pũgitiuus, ⁊ coangustatio anhelitus, ⁊ tussis, ⁊ pulsus serinꝰ cũ apãte lateris. Et q̃dã sunt q̃ notam horã nõ hñt, ⁊ egritudinẽ q̃ñqꝫ sequunt, q̃ñqꝫ non sic̃ dolor capitis cũ febre. Et sunt q̃dã que in fine rei eueniũt, de qbꝰ sunt sig̃tiones crisis, ⁊ maturitatis sig̃tiones, ⁊ sig̃tiones ꝓhibitionis maturitatꝭ, ⁊ signa mortis: haꝝ aũt plĩme sunt in egritudibꝰ acutis. Sig̃tionũ p̃terea alie sũt, que ĩ eo qȯ de mẽbris appet, sig̃nt: que sũt ex eis sũpte que ꝓpe sentiunt, sic̃ coloꝝ dispõnes, ⁊ dispõnes tactꝰ ĩ duritie, ⁊ mollitie: ⁊ in caliitate ⁊ friditate: ⁊ in reliqs, aut ex his [n] [que cõiter sentiunt, ⁊ sũt ea, q̃ sunt sũpta ex forma] mẽbroꝝ, ⁊ ipoꝝ sitibꝰ, ⁊ motibꝰ, ⁊ qetibꝰ. Et fortasse illa sig̃bũt ipsoꝝ dispõnes occultas: sicut labij saltꝰ vomitũ. Ipsoꝝ p̃terea q̃ꝫtitates augmẽtate si fuerit aut diminute, ⁊ eoꝝ nũi fortasse occultoruꝫ dispõnes sig̃bũt mẽbroꝝ, queadmodũ curtitas digitoꝝ que ep̃is ꝑuitatẽ sig̃t, [o] [⁊ ex̃rio. Et cognitiones qdẽ dispõnuꝫ eoꝝ per egõnẽ si est nigra, aut citrina, ⁊ sup qȯ sig̃t] sũt res visibiles. Et ex rugitu sup ĩflationẽ ⁊ malitiaꝫ digerẽdi, est audibile, huiꝰ q̊ꝫ sunt cognitiões ꝑ odores ⁊ sapores oris, ⁊ reliq̃. Et cognitiões phtisis ⁊ ethice ꝑ vnguiũ gibbositatẽ sunt visibiles, sꝫ sũt de cap. eoꝝ que sentiunt cõiter. Est aũt quũ qȯ manifeste sentit, rẽ sig̃t occultã queadmodũ rubor pomi maxille pulmonis portẽdit apã, ⁊ gibbositas vnguis vlcꝰ pulmõis. Ex cognitionibꝰ ꝟo que hñtur ex motibꝰ ⁊ qetibꝰ trahit res quã mõ narrabimꝰ. Sig̃tiones ꝟo que sumũt ex mõ qetis, sũt sicut apoplesia, ⁊ epilia, ⁊ sincopis, ⁊ palysis. Et q̃ ex motu sumunt sunt sic̃ horripilatio, ⁊ tremor, ⁊ singultꝰ, ⁊ sternutatio, ⁊ oscitatio, ⁊ alices, ⁊ tussis, ⁊ saltꝰ, ⁊ spasmꝰ, quũ ĩcipit spasmari. Et eaꝝ sunt q̃dã que ꝓueniũt ex opõne nãe p̃ncipalr, sic̃ singultꝰ, ⁊ q̃dã que ꝓueniunt ex opõne nãe accñtalr: sic̃ spasmꝰ ⁊ tremor. Et eaꝝ q̃dã sunt volũtarie pure sicut estuatio, ⁊ reuolutio de latẽ ad latus: ⁊ q̃dã sunt cõposite ex nãli, ⁊ volũtaria, sic̃ tussis, ⁊ mictꝰ, ⁊ egestio. Et istaꝝ qdẽ quedã sũt, ĩ qbꝰ [p] [nã supat volũtatem] sicut tussis: ⁊ q̃dã in qbus [q] [volũtas supat nãm] sicut mictꝰ, ⁊ egestio, quuꝫ

i A. creatura.

k A. velocitate.

l † A. in fili huic.

m A. sbstãtialia vel essentialia.

n A. sensibilibꝰ cõibus, ⁊ sunt ea que sũt sumpta ex creatura.

o A. Et sig̃atio nes quidẽ sicut icteritie, an sit nigra, an cholerica.

p A. volũtas precedit naturam.

q A. nã precedit voluntatem.

voluntaria non cito vult efficē. Accñtium aūt a nā sine volūtate ꝓueniētiuʒ q̄dā sunt que[a] ⌈demr̄ant⌋ sensus sicut horripilatio, ⁊ q̄dā que sensus nō[b] ⌈de/ mōstrant⌋ q̄m nō sentiunť, sicut[c] ⌈saltꝰ.⌋ Hi āt motus diuersificanť, aut ꝓpter diūsitatē suaꝝ eēntiaꝝ, q̄m tussis in seipsa fortior existit q̄ʒ saltꝰ: aut ꝓpter diuersitatē[d] ⌈neruoꝝ motoꝝ, q̄m sternutatiōis nerui motoꝝ plꝰes sunt q̄ʒ motoꝝ tussis.⌋ Tussis.n.cōpleť motione mēbroꝝ pectoris, sʒ sternutatio ꝯpletur ꝯiūctione motuū mēbroꝝ pectoris, ⁊ capitꝭ siľ. Sed q̄ʒtitas tioris in eis est dīns, q̄m motꝰ singultꝰ sicci maioris est timoris, q̄ʒ motꝰ tussis, lʒ sit tussis fortior: per qd̄ aūt nā iuuať est quuʒ q̄nq̄ʒ adiuuať per instr̄m eēntiale ⁊ ꝑncipale, sicut quum iuuať in expellēdo stercus a musculis vētris. Et est quuʒ ꝑ instr̄m iuuať ex̄neū, sicut iuuať in tussiēdo ab aere.

Principioꝝ ꝟo eaꝝ diuersitates, aut sunt ex membris, sicut tussis, ⁊ nausea: aut ex diūsitate v̄tutū agētiū, q̄m[e] ⌈saltus⌋ ꝑncipiū, ē nāle, tussis ꝟo ꝑncipiū est aiale. Sed ⁊ ꝑ māe diuersitatē q̄m tussis est ab excreatione, ⁊ saltꝰ a vētositate. He ergo sigtiones signt in eo qd̄ de mēbris appet. Et plīma eoruʒ de/ mr̄atio est ƀm dispōnes manifestas. Est tñ quū occultas demr̄at dispōnes, sicut rubedo pomi maxille que pulmonis ap̄a decľat. Et de signis ēt sunt que egritudines demr̄ant occultas. Quapp opʒ illum q egritudines vult cognoscē occultas, vt anatomie notitiā adeptꝰ sit, ad hoc vt ꝑ eā scia s̄be cuiuscunq̄ʒ mēbri acq̄rať, si est carnosum aut nō carnosuʒ, ⁊ cuiusmodi est eius for̄a, ideo vt sciat, v̂bi gr̄a, si ap̄a h̄ qd̄ hʒ hanc figurā est in eo[f] ⌈aut nō, ex ꝑte, vn̄ sue figure est cōparatum, aut nō⌋ ⁊ sciat si est poľe ꝙ in ipso aliquid retineať, vel nō, sed id labi facit qd̄ re/ cipit, sicut ieiunū. ⁊ si est poľe ꝙ in ipso aliquid retineať, aut ꝙ aliq̄d ab eo labať, ⁊ que res sit, q̄ʒ ī ipo retineri sit poľe, aut ab eo labi, donec eiꝰ locū sciat, q̄tenus per ipsum iudicet de eo, qd̄ in ipso sentiť de dolore, aut ap̄e, si est in ipso, aut ab eo lōginquum.

Et sciat eius societatē, ita vt iudicet si hʒ dolorē ꝑ se, aut ꝓpter societatē: ⁊ si mā ab ipsomet ꝓcesserit, aut a suo socio sibi isfluxit. Et si supfluū qd̄ ex eo se/ parať, est de s̄ba ipsius, an ip̄m est via per quā illd̄ penetrat, qd̄ ab alio sepať, donec sciat illud qd̄ cō/ prehēdit, vt noscat si est poľe illud qd̄ eūať, ab ipso eūatum fuisse. Et vt mēbri opōnē sciat, donec ipsiꝰ cognoscat egritudinē ex nocumēto, qd̄ in eius ꝯsi/ stit opōne. Totum ꝟo h̄ per anatomiā scire potes.

Scias p̄terea ꝙ medico q vult egritudies regere, que in membris ex̄nt occultis, necia est anatomia. Quū q̄ʒ anatomie scia ei acq̄sita fuīt oportebit post hoc totū, ip̄m studere in[g] ⌈cogitatione⌋ egritudinū occultaꝝ ƀm sex regulas. Quaꝝ ꝑma est de nocu/ mēto opōnum, ⁊ tu q̄dē opōnes cum suis q̄litatibꝰ ⁊ q̄ʒtitatibꝰ iaʒ sciuisti, q̄ꝝ sigtio est ꝑma ⁊ ꝑdurās.

Scd̄a ꝟo est de eo qd̄ eūať, cuius sigtio ꝑdurans q̄dē est, sed nō est ꝑma. Et ꝑdurās q̄dē est, ꝓpterea ꝙ in ipsa semꝑ ꝯsidūt. Et ꝑma q̄dem nō est ideo ꝙ sigt[h] ⌈maturationē aut maturationis ꝓhibitioneʒ mediāte alio.⌋ Tertia aūt est dolor. ⁊ quarta est de ap̄ate. ⁊ q̄nta est de situ. ⁊ sexta est de accñtibꝰ manifestis[i] ⌈⁊ cōparatis.⌋ Et eoꝝ sigtio nō est ꝑma nʒ ꝑdurans: ⁊ in vnaq̄q̄ʒ eaꝝ sermonē diuisim faciam.

Ex opōnibus ꝟo sigtio hr̄, q̄m quum opō non ƀm nālē ꝓcesserit cursum, q est ei sigtur ꝙ v̂tuti accidit nocumētū, ⁊ v̂tutis nocumētū egritudinē seq̄ť, que est in mēbro, in q̊ est v̂tus. Opōnum ꝟo nocumēta sunt ƀm tres modos. Opōnes.n.aut minuunť sicut oculi minuiť visio, ⁊ rem videt minorē[k] † ⌈ ⌋ ⁊ a ꝓpinquiore spatio. Et sicut stōus quū durius digerit, ⁊ tardius, ⁊ minorem q̄ʒtitateʒ. Aut mutanť sicut cū oculus videt illud qd̄ nō est, aut videt rem nō sicut est: ⁊ sicut stōus quū cibū[l] ⌈dissipat⌋ ⁊ ip̄m male digerit. Aut destruunť sic̄ oculus quuʒ nō vi/ det: ⁊ stōus quū nullomō digerit. Eiꝰ aūt qd̄ eūať, ⁊ qd̄ retineť sigtiones multis sūt modis: aut.n.sigt ex ꝑte retētionis nō nāľ, sicut quū retineť res q̄ solebat eūari, queādmodū accīt illi cuiꝰ vrina retineť, aut egō: aut signt ex ꝑte eūonis nō nāľ: ⁊ h̄ q̄dē aut erit de s̄ba mēbroꝝ, aut nō erit ita. Sʒ qd̄ est de s̄ba mēbroꝝ tribꝰ sigbit modis, aut.n.ꝑ suiipsius s̄bam sigbit sic̄ anuli q expuunť herpetē estiomenū in canali pulmonis signt, aut sigbit ꝑ q̄ʒtitatē sui. sic̄ cortices quū in dissenteria egrediūť, nā si fuīt grossus sigt ꝙ vlcꝰ in grossis exīt itestinis, ⁊ si subtiľ, sigt ꝙ in subtilibꝰ est itestinis: aut sigbit ꝑ colorē suū, queādmodū hypostasis petaloidis, que si fuerit rubea sigt, ꝙ est in mēbris carnosis sic̄ renibꝰ. Et si alba sigt ꝙ est in mēbris neruosis, sic̄ in vesica. Qd̄ ꝟo sigt illud, qd̄ nō est de s̄ba mēbroꝝ, sigt aut q̄r ipsius egressio nō est nālis sic̄ hūores sani, ⁊ sāguis quuʒ exierit, aut ꝙ est nō nāle in q̄litate sui, sicut sanguis corruptꝰ, siue ꝯsueuerit exire, siue nō: aut qd̄ est nō nāle in s̄ba absolute, sic̄ lapis: aut ꝙ est nō nāle q̄ʒti/ tate sui, lʒ nālis sit eius exitꝰ. Et istud est, aut ꝓpea ꝙ augeť, aut ꝓpea ꝙ minuiť, sic̄ stercꝰ ⁊ vrina: quū pauca fuerit, aut multa: aut vt sit nō nāle in q̄litate sui, lʒ exire soleat, sic̄ stercꝰ, ⁊ vrina, que sūt nigra: aut si egrediať a ꝑte nō nāli, lʒ exire ꝯsueuerit, sicut stercꝰ, ⁊ vrina[m] ⌈cuʒ egritudie ilij⌋ ꝑ supiora egre/ diunť. Doloris aūt sigtiones ī duobꝰ cōprehēdūť gñibꝰ. Et illud est q̄m dolor, aut sigt per suū locū. V̂bi gr̄a q̄m si fuerit in dextra, erit in ep̄e, ⁊ si ī sini/ stra in splene. Et est quū per suā sp̄ēm sigt, q̄ sit ipsiꝰ cā: queādmodū diximꝰ in doctrīa cāꝝ, V̂bi gr̄a q̄m si fuerit grauatiuus sigbit ap̄a qd̄ est ī mēbro nō sētiēte, aut cuiꝰ sensus destructꝰ est. Et extēsiuus multā sigbit mām. Et mordicatiuus māʒ sigbit acutā.

Ap̄atis aūt sigtiones tribꝰ existūt modis: aut enī sunt ex s̄ba sui: sicut herisipila que choleraʒ sigt ru/ beā, aut sclirosis que cholerā demr̄at nigrā, aut ex loco sui, sicut quū fuerit in dextra sigt, V̂bi gr̄a, ꝙ ē apud epar: aut in sinistra sigt, qd̄ est ex ꝑte splenis: aut ꝑ figurā sui q̄m quū apd̄ dextrā fuerit, ⁊ fuerit lunare, sigt ꝙ est in ipo ep̄e, ⁊ si lōgū fuerit sigt ꝙ ē in musculo q est supip̄m. Sitꝰ ꝟo sigtiones aut sūt ex locis, aut ex cōitatibꝰ. Et ex locis q̄dē apparen/ tes sūt. Et ex cōitate q̄dē sunt sicut ꝑ nocumētuʒ qd̄ est in digito ex cā an̄te cognosciť, ꝙ est ꝓpꝑ nocumē/ tum, qd̄ sexto ex paribus neruoꝝ colli accidit.

¶ De signis distinguentibus inter egritudines pro/ prias, ⁊ associatas eis. Cap.II.

Cum q̄m est, quū egritudies in ꝑncipio accñt in mēbro, ⁊ est quū accidūt ꝓpť associationem, queādmodū caput stō in suis associať egritudibꝰ, tūc opʒ vt ordinemꝰ dr̄iam iter has duas res ꝑ signū distinguens. Dicemꝰ igiť ꝙ opʒ nos ꝯsiderare que ꝑus accit ⁊ autumabimꝰ ꝙ ip̄a est ꝑncipaľ, ⁊ alt̄a ē ei associata, ⁊ ꝯsiderabimus ēt q̄ est illa q̄ remanet postq̄ʒ alt̄a finiť, ⁊ autumabimꝰ, ꝙ ipsa ē ꝑncipaľ, ⁊ ꝙ alt̄a ē associata.[n] † ⌈ ⌋ Et tñ est quū ex h̄ ꝓuenit error, ⁊ hoc est, q̄m fortasse egritudo ꝑnci/ palis nō erit ꝑcepta sensu, neq̄ʒ dolorosa in ꝑncipio sui, sʒ postea sentiemꝰ ipsius impedimētū, postq̄ʒ as/ sociata egritudo appuerit, que ꝑcerto est illa q̄ post

a A.excitant.

b A. excitāt, seu nō cōmouent.

c A.iectigatio.

d A.numeri motuū, q̄m sternutatio plꝰes numeros motuū hʒ q̄ʒ tussis.

e A.iectigatiōis

f A.aut ī alio ex ꝑte qua, an sit ꝓportionatū figure eius, aut non ꝓportionatum.

g A.sigñatione.

h A.mediāte di/ gōne, aut priuatione digōnis.

i A.ꝓportiōatī.

k † A.q̄ʒ sit.

l A.corrūpit.

m A. cū in egritudine yleos.

n † A. reʒ, q̄m associata existi/ mať, ex eo, qd̄ ē illa, que accidit postrema: ⁊ q̄ se dať cuʒ sedatiōe prime.

ipsaꝫ accñt, ⁊ est eã sequẽs: existimabiť ergo, ꝙ as/
sociata ⁊ accñtalis sit illa, que est ꝓncipalis egritu/
do. Et est quũ nõ ꝑcipiť, nisi accñtalis tñ [a] ⌈⁊ ꝓnci
palis vel origo obliuioni tradiť.⌋ Semita ṽo ob
seruãdi se ab hoc errore est, vt medicus mẽbroꝝ no
scat cõitatem, qð qdẽ erit ex sua scia in anatomia: ⁊
nocumẽta sciat, que vnicuiqꝫ accñt mẽbro, q̃ꝝ q̃dã
sunt sensu ꝑcepta, q̃dã nõ ꝑcepta: ⁊ moreť in egritu
dine, ⁊ neqꝫ iudicet de ea ꝙ sit ꝓncipalis, nisi postq̃ꝫ
ꝯsiderauerit, qd sit poſſe ꝙ [b] † ⌈ ⌋ accidat ipsaꝫ
sequẽs. Egrũ ergo iterroget de sig̃tionib⁹ egritudi
num, q̃s mẽbris egro mẽbro associatis poſſe est ac/
cidẽ. que nõ pri⁹ erãt sẽsu ꝑcepte, neqꝫ dolorose [c] ⌈ ita
vt appareãt ꝑ⌋ neqꝫ cõmouẽtes accñtia que sũt eis
ꝓpinq̃, sꝫ nec ẽt eas sequũť res, nisi que ab eis sunt
lõginq̃ nõ sensu ꝑcepte, eger q̃ꝫ ignorat ꝙ sint acci/
dẽtia illi lõginq̃ radici. Istud tñ nõ dignosciť nisi sa
piẽtia medici. Pl'm ṽo qð ex eo ad memoriã redu/
cit est, quũ opõnuꝫ impedimẽtũ ꝯsiderať. Quũqꝫ
opõnũ impedimẽtuꝫ iuenerit añs, iudicabit ꝙ egri
tudo illa est associata, licꝫ q̃dã mẽbroꝝ sint talia, ꝙ
pl'm dispõnũ ipsoꝝ est, vt sint eoꝝ egritudies alioꝝ
mẽbroꝝ egritudines sequẽtes. Capitis. n. ƀm pl'm
suaꝝ dispõnũ, sunt egritudines ꝑ societatẽ stõi. Sꝫ
illud ꝯuertẽ est perpaꝝ. Et nos qdẽ corã tuis mani
bus ponemus signa ꝯpl'onum ꝓncipaliũ ⁊ accñta/
liũ ƀm modũ cõem. Que ṽo vnicuiqꝫ mẽbro sunt
ꝓꝑe in suo diceť cap. Quecũqꝫ autẽ ex sig̃tionibus
egritudinũ ꝯpõnis manifeste fuerint, sensus digno
scet. Sed que occulte fuerint, exceptis repl'one, ⁊
oppil'one, ⁊ apatibus, ⁊ sol'one ꝯtinuitatꝭ, in dictio/
ne vl' ꝯꝑhẽdere est difficile. Et sil'r illð qð ex repl'o
nibus ⁊ oppil'onib⁹, ⁊ apatibus, ⁊ sol'one ꝯtinuita
tis vnicuiqꝫ mẽbro ꝓpriũ existit. Melius igiť est
vt h̃ totũ dictionibus reseruetur particularibus.

¶ De signis complexionum. Cap. III.

SIgnorum gñia qb⁹ ꝯpl'onum dignoscunť dispõ/
nes sunt decẽ: vnũ eoꝝ est tact⁹. Et mo
dus qdẽ quo cognosciť, est vt ꝯsideret
an tactui sani sit eq̃lis in terris tẽpera/
tis, ⁊ aere tẽperato: nã si eq̃lis fuerit sig̃bit eq̃litatẽ.
Qð si patiať ab eo tactor ꝯpl'onem hñs sanã, ⁊ in/
frigideť aut calefiat, aut ipm sentiat nãli molliorẽ,
aut duriorẽ: aut asperiorem q̃ꝫ nãlis, neqꝫ fuerit ibi
cã ex aere, aut balneatione cũ aqua frida, aut alia
re que mollitiẽ addat: aut aspitatẽ, est tũc ex ꝯpl'o/
ne nõ tẽpata. Et ex dispõne qdẽ vnguiũ [d] † ⌈ ⌋
in mollitie, ⁊ siccitate ipsaꝝ, poſſe est cognoscẽ ꝯpl'o
nis corpis dispõnẽ: [e] † ⌈ ⌋ lꝫ
mollitiei ⁊ duritiei iudiciũ nõ sit stabile, nisi ꝓus eq̃
litatis iter calitatẽ ⁊ friditatẽ sig̃tiones ꝑcesserit, nã
si nõ ita fuerit poſſe erit, vt calitas duꝝ tactũ ⁊ aspe
ruꝫ mollificet, nedũ illũ qui est tẽpat⁹ ꝓpter resol'o/
nẽ ipsius, ⁊ faciat existimari ꝙ sit mollis ⁊ hũidus
nã: ⁊ vt friditas mollẽ tactuꝫ iduret, ne dũ illũ q est
tẽpat⁹, ꝓpterea ꝙ multũ ꝯgelat ⁊ ispissat, ⁊ opina/
biť ꝙ sit siccus: [f] ⌈ sic̃ nix ⁊ sol. Et nix qdẽ ꝓpterea
ꝙ coagulat ⁊ ꝯgelat. Et sol qdẽ ꝓpterea ꝙ ingros/
sat.⌋ Eoꝝ aũt plimoꝝ q fride sunt ꝯpl'onis, corpa
mollia sũt, lꝫ sint macra, qm̃ cruditas multa ꝯsistit
in eis. Scðm ṽo est gen⁹ signoꝝ ex carne ⁊ adipe
assumptoꝝ, qm̃ caro rubea quũ multa fuerit humi
ditateꝫ sig̃bit ⁊ calitatem, ⁊ erit ibi soliditas. Et si
pauca fuerit, ⁊ adeps multus nõ ibi affuerit, sig̃bit
siccitatẽ. Pinguedo aũt ⁊ adeps semꝑ friditatem
sig̃nt, ⁊ est cũ eis laxitas. Et si cũ h̃ fuerit venaꝝ an
gustatio, ⁊ sãguis paucitas, ⁊ h̃ hñti aduenerit de/
bilitas ex fame ꝓpter minorationeꝫ sanguis nãlis
qui est ꝑparatus ad illud quo mẽbra ex nutrimẽto
indigẽt, sig̃bit ꝙ ꝯpl'o h⁹ est [g] ⌈ ƀm nãm.⌋ Et si hec
alia signa nõ affuerit sig̃bit ꝙ est ꝯpl'o acq̃sita. Pin
guedinis aũt ⁊ adipis diminutio semꝑ calitatẽ sig̃t
qm̃ pinguedis ⁊ adipis mã, sãguis est vnctuositas,
⁊ eaꝝ factor est friditas, ⁊ ꝓpť h̃ in eꝑe minoranť,
⁊ sunt in itestinis multe. Et neqꝫ sunt sup cor multe
plusq̃ꝫ sup epar, nisi ꝓpter mãm: nõ. n. ꝑꝑ ꝯpl'onẽ ⁊
formã, sꝫ ꝓpter curã nãe pẽdẽtem [h] ⌈ a mã illi sili.⌋
Pinguedis aũt ⁊ adipis ꝯgelatio sup corpus mi/
nuiť ⁊ augeť ƀm minorationẽ caloris, ⁊ ipsi⁹ aug/
mẽtũ. Et corpus qdẽ carnosum absqꝫ multa adipe
⁊ piguedine, est corp⁹ cal'm ⁊ humidũ. Qð si fuerit
caro rubea multa cuꝫ piguedine ⁊ adipe pauca, si/
gnificabit hũiditatẽ supfluã: ⁊ si supflua fuerit hũi/
ditatis ⁊ friditatis sig̃bũt supfluitatẽ, ⁊ ꝙ corp⁹ fri
gidũ factũ est ⁊ humidũ. Et ex corpib⁹ qdẽ qð ma
gis est macrũ, est fridũ ⁊ siccũ, ⁊ postea cal'm ⁊ sic/
cum, deide siccũ qð in calitate ⁊ friditate tẽpatũ exi
stit, postea cal'm qð est in humiditate ⁊ siccitate tẽ/
peratũ. Tertiũ ṽo genus, est signoꝝ sũptoꝝ ex ca
pillis. Et ipsa sunt que sumẽda sunt ex ꝑte hoꝝ mo
doꝝ q sunt, velocitas originis, ⁊ ipsi⁹ tarditas: ⁊ mul
titudo eoꝝ, ⁊ paucitas ipoꝝ: sbtilitas ⁊ grossitudo
eoꝝ: planities ⁊ crispitudo. Et eoꝝ color est vna ex
radicib⁹ in h̃. Signa ṽo ex velocitate natiuitatis
eoꝝ, aut tarditate, aut ꝓhibitione originis ipsoꝝ sũ/
pta sũt, ꝙ illi q tarde nascunť, aut nõ nascunť, quũ
nõ affuerit sig̃tiones, que corp⁹ penit⁹ sanguinẽ nõ
hr̃e demõstrẽt, sig̃nt ꝙ ꝯpl'o vehementer est hũida.
Qð si festinauerit nõ erit corp⁹ illius hũiditatis, i/
mo ad siccitatẽ declinabit. Ipsi⁹ ṽo calitas ⁊ fridi/
tas ex alijs signis que iã diximꝰ cog̃scunť. Quum
aũt calitas ⁊ siccitas ꝯiũgenť, capilli multo citius
nascenť, ⁊ erũt ml'ti ⁊ grossi, qm̃ multitudo calita/
tẽ sig̃t, ⁊ grossities multã fumositatẽ, ioqꝫ in iuueni/
bus est ampli⁹ q̃ꝫ in pueris: qm̃ pueroꝝ mãe vapo
rose sunt, ⁊ nõ fumose. Et hoꝝ ꝯ̃ria ipsoꝝ sequunť
ꝯ̃ria. Sig̃tio autẽ ex ꝑte figure est ꝙ crispitudo sig̃t
calitatẽ ⁊ siccitatẽ. Est tñ quũ foraminũ ⁊ poroꝝ i/
uenit tortuositatẽ: sꝫ istud non mutať quum alterať
ꝯpl'o. [i] ⌈ Due ṽo ꝓme res mutanť⌋ ⁊ planities h⁹
sig̃t ꝯ̃riũ. Ex ꝑte aũt coloris nigredo sig̃t calitatẽ,
⁊ subalbedo sig̃t friditatẽ ⁊ [k] ⌈ citrinitas⌋ ⁊ rubedo
eq̃litatẽ sig̃nt: ⁊ albedo sig̃t, aut friditatẽ, aut humi
ditatẽ vehementẽ, sicut canities: aut fortẽ siccitatẽ:
sic̃ accidit vegetabilib⁹ quũ siccanť, q̃ ex sua nigre/
dine, aut viriditate trãseũt ad albedinẽ: ⁊ h̃ qdẽ nõ
accidit hoib⁹, nisi in fine egritudinũ siccãtiũ. Et ca
nitiei qdẽ eã apud Aristotelẽ est ꝯuersio ad colorẽ
flatis: ⁊ apud. G. est [l] ⌈ atacharugi⌋ que nutrimẽtũ
cõmittať qð ad capillos venit quũ fridum fuerit, ⁊
fuerit mot⁹ eius, ⁊ ipsi⁹ penetratio in poris tarda/
ta. Quũqꝫ duas dictiões ꝯsideraueris iuenies eas
ꝓcerto ꝓpinq̃s, qm̃ cã in albedine coloris flatis, ⁊
cã in albedine [m] ⌈ atacharugi⌋ est vna. Et de h̃ qdẽ
physicus tractare dꝫ. Post h̃ aeres ⁊ regiones i re
piloꝝ opõnẽ hñt que est obseruãda: [n] ⌈ nõ. n. timeť
ꝙ in nigro sit capillus flauus, qui equalitatẽ ꝯpl'o
nis ipsi⁹ significet, quũ eã habuerit: neqꝫ in capillis
sclaui nigredo, que ꝯpl'onis ei⁹ significet calitateꝫ,
quũ ipsoꝝ gen⁹ eã habuerit.⌋ Etates ẽt in re capil
loꝝ oꝑanť, qm̃ iuuenes sũt sic̃ meridionales: ⁊ pue
ri sicut septẽtrionales: ⁊ senect⁹ est sicut medij. Pili
ꝓ̃terea in puero multi, sig̃nt ꝙ ipsius ꝯpl'o quũ cre/
scet ad meliam cõuerteť, ⁊ in sene sig̃t ꝙ in pñti est
melicus. Quartũ ṽo genus signoꝝ est sumptũ ex

Marginal notes:

[a] A. ⁊ que nõ est ꝓncipalis poniť principalis.

[b] † A. ei.

[c] A. dolore ap/parente.

[d] † A. manus:

[e] † A. si nõ fuerit illud ꝑꝑ causaꝫ extraneam.

[f] A. sicut in niue ⁊ pinguedine. niuẽ enĩꝫ friditas coagulat ꝯgelã/do, ⁊ pinguedi/nẽ ingrossando.

[g] A. radicalis naturalis.

[h] A. cũ tali mã.

[i] A. due ṽo ꝓme cãe alteranť al/teratiõe ꝯpl'onis

[k] A. ⁊ ruffedo.

[l] A. altecharegi

[m] A. altecharegi.

[n] A. non. n. expectatur seu existi/mať, ꝙ per ruffedinẽ capilloꝝ in nigro significeť ꝯpl'o eq̃lis, que ei inheret, neqꝫ ꝑ nigredinẽ ca/pilloꝝ i alsachalebi sig̃tur ꝯpl'o cal'a q̃ ihereat ei ƀm ipsum.

colore corpis. Albedo.n.signum est ꝓuationis sanguinis, aut paucitatis ipsius cũ friditate, qm̃ si cuz calitate eẽt, ⁊ humorẽ cholico, eẽt citrinitas. Et rubeus qdẽ sigt[a] ⌈ multũ sanguis. Et ruffus ⁊ subruffus signt calitatẽ. Sz subruffus plus sigt cholerã rubeã, ⁊ ruffus sigt sanguinẽ cholicũ. Est tñ quum subruffus ⌋ sãguis sigt ꝓuationẽ, lz nõ sit ibi chol'a rubea, queadmodũ accidit in ꝯualescẽtibꝰ. Fuscꝰ aũt vehemẽtẽ sigt friditatẽ, ob quã minuit sãguis, ⁊ ꝯgelat ille paucus, ⁊ ad nigredinẽ ꝯuertit, ⁊ cutis mutat colorẽ. Et brunus sigt calitatẽ. Et melongianus friditatẽ sigt ⁊ siccitatẽ, qm̃ calor est, q purã cholerã nigrã seqt.[b] ⌈ Sz gypseus friditatẽ sigt, ⁊ rem flaticã. Et stãneus ⌋ friditatẽ ⁊ humiditatẽ sigt cũ pauca re melica, qm̃ est albedo cũ pauco viriditatis: erit g̊ albedo sequẽs colorẽ flatis, ⁊ ꝯpl'onez humiditatis, ⁊ viriditas sequẽs sanguinẽ ꝯgelatũ, qui trahit ad nigredinẽ, q cõmitus flati factꝰ fuit viridis: ⁊ eburneus friditatẽ sigt flaticã cuz pauca chol'a rubea. Et ꝯm pl'm qdẽ mutat color ꝓp epar[c] ⌈ ad subruffedinẽ ⁊ albedinẽ: ⁊ ꝓpt splenẽ ad subruffedinẽ ⁊ nigredinẽ. Et in egritudibꝰ hemorroidaꝝ ad subruffedinẽ ⁊ viriditatẽ. H̾ tñ nõ est semꝑ, imo est quũ mutat. Cognoscẽ v̾o ex colore lingue ꝯpl'onẽ stõi, ⁊ itestinoꝝ est difficile: ⁊ ex colore ocl'i cognoscẽ ꝯpl'onẽ cerebri, est difficile. ⌋ Et fortasse ẽ quũ in vna egritudie duoꝝ coloꝝ diũsitas i duobꝰ ꝯtigit mẽbris, sicut quũ albescit lingua, ⁊ nigrescit facies in vna egritudie, quẽadmodũ i icteritia q̃ ꝓp vehemẽtiã acuitatis chol'e rubee accidit. Quitũ v̊o genꝰ est signoꝝ ex forã mẽbroꝝ assumptoꝝ, qm̃ ꝯpl'onẽ calidã sequunt pectoris amplitudo, ⁊ extremitatũ magnitudo, ⁊ ipsaꝝ cõplemẽtum in q̃ztitate eaꝝ absqz coãgustatiõe, ⁊ sine curtitate[d] ⌈ ⁊ ꝑcipue manuũ ⁊ pedũ, ⌋ ⁊ venaꝝ amplitudo, ⁊ eaꝝ apparitio, ⁊ pulsus magnitudo, ⁊ fortitudo ipsiꝰ, ⁊ magnitudo musculoꝝ, ⁊ ꝓpiqtas eoꝝ ex iũcturis: qm̃ opõnes augmẽtatiue ⁊ cõpositiue fore, calitate cõplent. Et friditatẽ sequũt oium hoꝝ ꝯ̃ria, qm̃ ꝓpt eã[e] ⌈ minorãt v̊tutes nãles, ⁊ nõ cõplẽt opõnes natiuas ⁊ creationẽ. Et ꝯpl'onẽ siccã sequunt asꝑitas ⁊ curuitas ⌋ ⁊ iũcturaꝝ manifestatio: ⁊ appitio cartilaginũ i epigloti, ⁊ naso: ⁊ est nasus eq̃lis. Sextũ v̾o, est genꝰ signoꝝ sũptoꝝ ex velocitate passionis mẽbroꝝ. Mẽbrũ.n.quũ cito calefit absqz difficultate, est cal'e ꝯpl'onis, qm̃ ꝯuersio i gñe ꝓportionali ẽ facilior ꝯuersione ad ꝯ̃riũ: et si cito ifridat, res erit eꝯ̃rio.[f] † ⌈ ⌋ Q̃ð si aliqs dixerit ꝙ oz vt res sit huic ꝯ̃ria, Nos nãqz ꝓcerto scimus ꝙ res nõ patit, nisi a suo ꝯ̃rio, ⁊ nõ a suo sil'i, sed ex h̾ v̾bo qð tu ꝓmisisti ꝓuenit, vt passio a sil'i sit dignior: Rñsio erit, ꝙ sil'e a q̊ nõ patit res, est illud cuiꝰ q̃litas, ⁊ q̃litas illiꝰ qð ei sil'e existit, est vna spẽ ⁊ nã. Q̃ð aũt calius est alio, nõ est sil'e ei qð est minus cal'm: imo duo cal'a, q̊ꝝ vnũ est calius, diũsificant: ⁊ illud qdẽ qð est minꝰ cal'm ꝯpatione eiꝰ qð est calius, est fr̃m. Patit ergo ex h̾ vñ est fridũ ꝯpatione illiꝰ, ⁊ nõ calidũ. Patiet ẽt ab eo qð est ipso fridius, ⁊ a frido: vnũ tñ eoꝝ ipsiꝰ q̃litatẽ auget, ⁊ ꝓ̃bet ei augmẽtum qð est in ip̃o fortiꝰ ⁊ alteꝝ minuit q̃litatẽ. ipsiꝰ ergo alteratio ad id qð i sui q̃litate ꝓ̃stat augmẽtũ, ⁊ mutat illud qð in ip̃o est fortiꝰ, erit facilior: lz sit h̾ alia cã que alicui eoꝝ q̃ in[g] ⌈ q̃litate cõicãt est ꝓ̃pa, ⁊ ꝯ̃dicit ⌋ sic illð qð in sui nã cal'e exit ꝯpl'onis, nõ cito recipit in se cal'i opõnẽ, nisi ꝓpterea ꝙ calitas destruit opõnez ꝯ̃riĳ, qð est fridũ[h] ⌈ eo qð refrenat ⌋ illud qð ꝯpl'o cal'a vult efficẽ de augmento in calefactione. Quũ ergo sibi occurrũt, ⁊ ꝓhibẽs destruit, iuuãt se ambo in calefaciẽdo, et eoꝝ adiutoriũ seqt duarum q̃litatũ fortitudo cõpleta. Quũ v̾o extrinseca calitas eq̃litatẽ destruẽ voluerit calor inatus, q est ĩtus, erit res fortior in resistẽdo, adeo vt venena calida nõ refrenet, neqz expellat, neqz ipsoꝝ corrũpat s̄bam, nisi calor inatus. Calor nanqz inatus nãe est instr̃m, qð caloris euenietis expellit nocumẽtũ, ꝓpterea ꝙ spm̃ mouet ad ip̃m expellẽduz, et ad eius vaporẽ remouẽdũ, et ad ip̃m resoluẽdum, et ipsius mãm adurẽdũ. Et fridi ẽt aduenietis nocumẽtũ ꝑ ꝯ̃riũ expellit. Hãc v̾o ꝓ̃prietatẽ nõ hz friditas: nõ enĩ impugnat, neqz refrenat nisi aduenietẽ calitatẽ per ꝯ̃riũ tm̃, q2 nõ impugnat aduenietẽ friditatẽ. Et calor qdẽ inatus est ille q humores nãles tuet, ne eis calitates ex̃nee dñent. Calor nãqz inatus quuz est fortis, põt nã ipso mediãte in hũoribꝰ mĩstrare ꝯm modũ maturãdi et digerẽdi: ⁊ custodire eos ꝯm sanitatẽ, et mouent humores ꝯm modũ mĩstrationis ipsiꝰ: ⁊ ꝓhibent moueri ꝯm modũ mĩstratiõis caloris ex̃nei, q2 nõ putrefiũt. Sz quũ calor iste est debilis, fatigat nã, ⁊ a regimie humoꝝ abstinet ꝓpter instr̃i debilitatẽ, qð iter ipsam ⁊ hũores est mediuz ⁊ stat: ⁊ calor ex̃neus iuenit[i] ⌈ hũores nõ impeditos ab admĩstratione. ⌋ Cõprehẽdunt g̊ ab eo, ⁊ facit eos obediẽtes, ⁊ motu ex̃neo ipsos mouet, ⁊ accidit putrefactio. Calor igr̃ inatus v̊tutũ oium est instr̃m, sz friditas est ei incõueniẽs: ⁊ neqz ꝓdest, nisi accñtal'r. Jõqz dr̃ calor inatus, et nõ dr̃ friditas inata[k] ⌈ neqz ꝯpat friditati ex colcodea corpis illð qð ꝯpat calitati. ⌋[l] ⌈ Septimũ aũt genꝰ signoꝝ est qð sumit ex cogitationibꝰ, ⁊ a rebꝰ multũ desideratis a nã hois q̃s pl'm ap̃p̃hẽdit v̊tus, et opat silitudinẽ q̃litatũ, sicut dicemꝰ in sõnĳs, iõ ꝙ corpꝰ est instr̃m aie. ⌋ Octauũ aũt genus est, qð sumit a signis opõnum. Quũ.n. opõnes ꝯm nãlẽ cursuz ꝓcedũt plene ⁊ ꝑfecte, signt ꝯpl'onis eq̃litatez. Q̃ð si a pte sua ad motꝰ mutẽt sup̃fluos signt ꝯpl'onis calitatẽ. Et sil'r si ꝓpauerit, qm̃ calitatẽ signt, sic augmẽti velocitas ⁊ velocitas natiuitatĳ capilloꝝ, ⁊ natiuitatĳ dentiũ. Q̃ð si debilitẽt, ⁊ ociose fiãt, ⁊ tardent, signt ꝯpl'onis fritatẽ. Est tñ quũ eoꝝ debilitas, ⁊ ociositas, et tarditas, sũt cadẽtes ꝓp ꝯpl'onẽ calidã, lz illud esse nõ possit absqz mutatiõe a cursu nãli cũ debilitate. Et est ẽt quũ pl'es nãliũ opõnũ deficiũt ꝓp calitatẽ, ⁊ minuunt, sicut sõnꝰ: qm̃ fortasse est quũ destruit ꝓp calorẽ ꝯpl'onis cal'e, aut minuit. Et sil'r est quuz auget aliq̃ dispõnũ nãliũ ꝓp friditatẽ, sic sõnꝰ: sz tñ nõ erũt ex sũma opõnũ nãliũ absolute, imo ꝯditional'r, ⁊ ꝑ cãm: Sõni nãqz nec̃itas in vita ⁊ sanitate, nõ est nec̃itas absoluta, imo ꝓpterea vt spũs ab ip̃e diẽtibꝰ sepet ꝓp illð, qð ei accidit ex lassitudie, aut ꝓpterea ꝙ est ei nec̃ium icũbere sup digõnẽ cibi: et ꝓpterea ꝙ nõ põt duas res. Sõni igit nec̃itas non est nisi ex pte alicuiꝰ impotẽtie, ⁊ est exitꝰ a nec̃itate nãli, lz sit exitꝰ ille nãlis ab eo vñ est nec̃ius: nãl'.n. dr̃ de nec̃io cõitate nois.[m] ⌈ Firmior v̾o sigtio quã hoc nomẽ hz nõ est, nisi vt dicat de ꝯpl'one eq̃li, ⁊ illud est vt opõnes equent ⁊ cõpleãt. ⌋ Eiꝰ v̾o sigtio sup calitatẽ ⁊ friditatẽ, ⁊ siccitatẽ, ⁊ humiditatẽ, est sigtio ꝓbabilis. Ex gñe aũt opõnũ fortiũ que calorẽ signt est[n] ⌈ acuitas ⌋ vocis ⁊ eiꝰ grossitudo, ⁊ loquẽdi velocitas, ⁊ ipsiꝰ ꝯtinuitas, ⁊ ira, ⁊ festinatio motionũ, ⁊ palpebraꝝ citatio, lz sit quũ ista adueniunt nõ ꝓpter cãm cõem, imo ꝓpter cãm membro opõnis ꝓ̃priã. Nonũ v̾o genꝰ est expulsio sup̃fluitatũ a corpe, ⁊ q̃litates eoꝝ que expellunt. Expulsio.n. quuz nõ aufert: ⁊ illud qð ex stercore, ⁊ vrina egredit, ⁊ sudore, ⁊ alĳs, est acutũ habens odorem

a A. mltitudinẽ sãguis, ⁊ calitatẽ, ⁊ citrinus, et ruffus signt calitatẽ: sz citrinus est magis signs cholerã ⁊ ruffus sanguinem, aut sanguinẽ cholicum. Et qñqz.

b A. Sz gypseꝰ purã friditatem sigt, ⁊ rẽ fl'aticã. Et plumbeus.

c A. ad citrinitatẽ ⁊ albedinẽ: et ꝓp splenẽ ad citrinitatẽ ⁊ nigredinẽ. Et in egritudinibꝰ hemorroydaꝝ ad citrinitatẽ ⁊ viriditatẽ. ⁊ nõ est h̾ semper, imo qñqz diuersificatur. Signatio v̊o ex colore lingue sup ꝯpl'onẽ stõi, ⁊ itestinoꝝ, ⁊ venarũ qetaꝝ in corpe ẽ fortis. Et sigtio ex colore ocl'oꝝ sup ꝯpl'onẽ cerebri est fortis. Alia l'ra. Sigtio v̊o ex colore lingue sup ꝯpl'onẽ stõi, ⁊ venaꝝ, et arteriaꝝ in corpore est fortis.

d †.——A.

e A. d̾ficiũt v̾tutes nãles a complemẽto opõnũ v̊tutis formatiue, ⁊ gñatiue. et ꝯpl'onẽ siccã sequtur asperitas.

f † A. ꝓpter eandem causam

g A. nã seu ꝯpl'one cõicãt, seu cõueniũt est ꝓ̃pa, ⁊ ẽ remissior, seu diminuta in ea.

h A. impediẽs.

i A. ip̃m nõ occupatum in regimine.

k A. neqz proportionat ad friditatẽ illud qð ex colcodea corpis ad caliditatẽ ꝓportionatur.

l A. Alia litera. Septimũ aũt ẽ dispõ sõni ⁊ vigiliaꝝ: qm̃ eq̃litas amboꝝ sigt ꝯplexionẽ tẽpatã, ꝓcipue i cerebro. ⁊ augumẽtũ sõni sigt friditatez ⁊ humiditatez. ⁊ augumẽtũ vigiliaꝝ sigt siccitatẽ ⁊ calitatem proprie in cerebro.

m A. Et hec ꝓs verior sigtio non est, nisi sup ꝯpl'onez eq̃lẽ, ⁊ illud ꝯm ꝙ eq̃nt opõnes ⁊ cõplentur.

n A. fortitudo.

fortem,⁊ tincturã ex eis que tincturam hr̃e ꝯsueue
runt,⁊ adustionẽ,⁊ decoctionẽ ex illis que assatio/
nẽ ⁊ decoctionẽ solent hr̃e,est calꝫm. Q̃d ṽo diuer
sum est ab h̃ est friduz. Et genus qdẽ decimum est
sumptũ ex dispõnibꝰ ṽtutũ aie in suis opõnibus,⁊
passionibus [a][sicut ira fortis,⁊ estuatio,⁊ ꝑceptio,
⁊ itellc̃s,⁊ audacia,⁊ in uerecũdia,⁊ suspitio bona,
⁊ bona spes,⁊ ipietas,⁊ ipigritia,⁊ moꝝ virilitas]
⁊ pauca ociositas,⁊ parũ pati ab vnaq̃q̃ re sigt̃ ca
liditatẽ. Eoꝝ aũt ꝯ̃ria friditatẽ,⁊ ꝑseuerãtia furo/
ris,⁊ mãsuetudinis,⁊ imaginari,⁊ rememorari,⁊
reliquoꝝ,signt̃ siccitatẽ. A passionibꝰ ṽo cito remo
ueri,sigt̃ humiditatẽ. Ex hac qdẽ secta est isomnie/
tas,⁊ sõniuz,qñ ille in cuiꝰ ꝯplõne est dñiuz calita
tis,videt se q̃si ad ignem calefieri,aut sicut ille qui
sedet ad solẽ. Et ille in cuius ꝯplõne est friditas do
minãs,videt se sicuti esset in niue,aut q̃si in aquam
mitteret̃ frigidã. Amplius vnusq̃sq̃ humorẽ hñs
dñantem videt illud,qd̃ suo ꝑtinet humori,queãd/
modũ dicunt. Hoc aũt totũ qd̃ noiauimus,aut plĩm
eius,est de mõ sigtionum ꝯplõnuz ꝑ̃ncipalium que
sunt ab initio creature. Cõplexionũ ṽo extneaꝝ ac/
cidẽtalium [b][que est acuta significat inflãmationẽ
in corꝑe nocibilẽ febres ꝑcedẽtem,⁊ fortitudĩs de/
structionẽ apud motus rebellionẽ calitatis,⁊ sitim
supfluã,⁊ adustionẽ i ore stõi,⁊ amaritudinẽ in ore
⁊ pulsum qui lassitudini attinet,⁊ velocitati vehe/
mẽti,⁊ frequẽtie,]⁊ cui oia calefaciẽtia in regimie
adhibita nocẽt,⁊ quẽ infrigidãtia curãt,⁊ cuiꝰ di/
spositio in estate mala existit. Cõplõnis aũt frigi/
de nõ nãlis signa sunt,paꝝ digerẽ,⁊ sitis pauca,⁊
iñcturaꝝ lassitas,⁊ ex flate febres multe,⁊ cui reu/
matismi nocent,⁊ infridãtia in regimie adhibita,⁊
vt ꝑ calefaciẽtia curet̃,⁊ vt in hyeme malã hẽat di
sponẽ. Signa ṽo humiditatis nõ nãlis sunt ꝑtinẽ
tia signis friditatis:⁊ est cũ eis lassitas,⁊ saliue flu
xus,⁊ mucillagis,⁊ vẽtris solc̃,⁊ digerẽdi malitia
⁊ ipedimẽtũ qd̃ est a regie,qd̃ est humidũ,⁊ multꝰ
sonꝰ,⁊ iflatio palpebraꝝ, Sz signa siccitatꝫ nõ nãl
sunt asꝑitas,⁊ vigilie,⁊ maties accñtal,⁊ lesio a re
gimie i q̃ est siccitas,⁊ malitia dispõnis i autũno,⁊
curari ꝑ id qd̃ humiditatẽ efficit,⁊ curatio pñs per
aquã calidã,⁊ oleũ subtile,⁊ fortis receptio eoꝝ.

[a] A. sicut vehe/mens velocitas ad irã,⁊ fõtꝫ mobilitas i opinionibꝰ,⁊ igeniositas.⁊ itellc̃s,⁊ audacia,⁊ iuerecũdia,⁊ bõitas existimatiõis,⁊ bonitas spei,⁊ ipietas,⁊ ipigritia,⁊ moꝝ virilitas,⁊ celeritas i motibꝰ,⁊ opõnibꝰ.

[b] A. illaꝫ q̃ calida est,sigt̃ iflãmatio corpis nociua ⁊ a febribꝰ noceri,⁊ debilitas ṽtutis apd̃ motiões ꝑꝑ cõmotionez calitatis, et sitis supflua,⁊ inflãmatio in ore stõi ⁊ amaritudo in ore,⁊ pulsus declinãs ad debilitatẽ,⁊ velocitatẽ ⁊ vehementiã,⁊ frequentiam.

De comprehensione signoruz complexionem habentis equalem. Cap.IIII.

Signa eius aggregata excepta de
alijs que diximꝰ,sunt eq̃li/
tas tactus in calitate ⁊ friditate,⁊ sicci
tate,⁊ hũiditate,⁊ mollitie,⁊ duritie:⁊
eq̃litas coloris in albedine ⁊ rubedie,
⁊ figure mediocritas iter grossitiẽ ⁊ matiez,que tñ
magis declinet ad grossitiẽ. Et ipsiꝰ vene sunt inter
submersas,⁊ sup carnẽ ꝑcedẽtes,que sunt sepate,⁊
egrediẽtes,[c][⁊ capilli iter pilositatẽ ⁊ lenitatem,⁊
crispitudinẽ,⁊ planitiẽ,⁊ in tꝑe pueritie trahãt ali/
quãtulũ ad rubedinẽ,]⁊ in tꝑe iuuẽtutis ad nigre/
dinẽ aliq̃ztulũ. Et eq̃litas dispõnis sõni ⁊ vigiliaꝝ,
⁊ mẽbroꝝ in suis motibꝰ ꝯueniẽtia,⁊ [d][sanitas:]
⁊ fortitudo in imaginatiõe,⁊ itellectu,⁊ memoria,
⁊ in motibꝰ mediocritas iter supfluitatẽ,⁊ diminu/
tionẽ,vz iter multã audaciã,⁊ timorẽ,⁊ inter irã,⁊
patiẽtiam,⁊ ipietatẽ,⁊ misericordiã [e][⁊ iter stabi/
litatẽ,⁊ ꝑseuerãtiam]⁊ in opõnibꝰ oibꝰ cõplemẽtũ
⁊ sanitas,⁊ bonitas augmẽti,⁊ velocitas in ipso ⁊
ꝓcerus statꝰ. Et erũt ipsius sõnia delectãtia,⁊ spẽ
bonã faciẽtia,ex odoribꝰ bonis,⁊ sõnis delectãti/
bus,⁊ palatijs nouis. Et hãc qdẽ hñs ꝯplõnẽ fa/
ciem hilarẽ amabilẽ,⁊ iucundam hẽbit. Et erit tẽ/
peratus in desiderio comedẽdi ⁊ bibẽdi,⁊ erit bo/
ne istimbre in stõ,⁊ eꝑe.⁊ venis,⁊ assilatione in to/
to corꝑe. Et tẽperatus in expellendo supfluitates a
se ex cãnalibus que illud efficẽ consueuerunt.

[c] A. ⁊ eq̃litas capilloꝝ in multitudie ⁊ paucitate crispitudinis ⁊ planitiei,⁊ in tꝑe pueritie declinent ad ruffedinem.

[d] A. facilitas.

[e] A. ⁊ furiositatẽ vel iracũdiam,⁊ mãsuetudinẽ,⁊ supbiã ⁊ deiectã animam.

De signis eiꝰ q̃ egredit̃ ab eq̃litate supflue. Cap.V

Iste est,cuius ꝯplões mẽbroꝝ nõ
silãt:imo fortasse mẽbra ipsi
ꝑ̃ncipalia in exitu ab eq̃litate sibi ꝯ̃ria
exñt,⁊ vnuz eoꝝ ad vnã egredit̃ ꝯplõ/
nẽ,⁊ aliud ad eiꝰ ꝯ̃riã. Q̃uñq̃ eius cõ/
positio dissilis fuerit.erit malus,⁊ igenio sui,⁊ itel/
lectu,sicut ille q̃ magnũ hz vẽtrem,⁊ digitos cur/
tos,⁊ faciẽ ⁊ caput rotũda,⁊ staturã magnã [f][aut
ille qui hz ꝑuũ caput]⁊ in facie,⁊ frõte carnis mul
titudinẽ,⁊ ẽt in collo ⁊ pedibꝰ,⁊ est eius facies me
die sphere silis. Et si ipsiꝰ [g][mãdibule magne]fue
rint erit valde diuersus,⁊ silr̃ si caput ⁊ frons rotũ/
da fuerint,sz facies valde [h][rotũda]⁊ collũ vehe/
mẽter grossum,⁊ in oculis motus habuerit tardi/
tatẽ erit hoibus omnibus a bonitate remotior.

[f] A. aut staturã paruam.

[g] A. Alia litera mãdibule rotunde vel sphericce.

[h] A. Alia litera longa.

De signis repletionẽ significãtibus. Cap.VI.

Repletio sz duos existit modos.
Est eñi replõ ſm [i][fo/
ramia]⁊ est replõ ſm ṽtutẽ. Repletio
ṽo ſm [k][foramina]est vt sint hũores
⁊ spũs,⁊ si in suis qualitatibꝰ boni exi/
stant,in q̃ztitate sui supflui adeo q̃ [l][foramina]im/
pleuerint ⁊ extẽderint:h̃ aũt hñs ſm timorẽ motus
existit. Est nãq̃ quñ replõ venas scindit,⁊ ad suffo
cãtia fit fluxus,⁊ accidit suffocatio,aut epilia,aut
apoplesia. Cuius qdẽ sanatio est vt cito cũ minutio
ne succurrat̃. [m][Sz q̃r ꝑpt̃ malitiaz q̃litatis humo
rum ꝯtigit ipsos nocumẽtũ facẽ tñ,⁊ non q̃ztitate,
ideo vincit ṽtutẽ. Scd̃z virtutẽ ṽo replõ est,vt hu
mores q̃ztitate sui nocumẽtũ non faciant,sz malitia
q̃litatis ipsoꝝ tñ]quapꝑ ṽtutẽ malitia sue q̃litatis
vincũt,⁊ fiunt inobediẽtes ad digerẽdũ ⁊ maturã/
dũ. Et hoc qdẽ hñs ex egritudibꝰ timet putrefactio
nis. Replõnis ṽo signa vlr̃ sũt,mẽbroꝝ grauitas
⁊ in motibꝰ pigritia,faciei rubedo,⁊ venaꝝ iflatio
⁊ cutis extẽsio,⁊ plenitudo in pulsu,⁊ tinctura i vri
na,⁊ spissitudo:⁊ paucitas desiderij,⁊ [n][visus de/
bilitas]⁊ sõnia que grauitatẽ portẽdũt,sicut eius
qui videt se q̃si mouẽ nõ posse,aut onus graue de/
ferre,aut loq̃ non posse,sicut vidẽ se volare,⁊ mo/
tuuz velocitas humores sigt̃ subtiles,⁊ in q̃ztitate
tẽꝑata. Et replõnis qdẽ ſm ṽtutẽ signa sunt qdez,
grauitas,⁊ pigritia,⁊ desiderij paucitas,que ei ⁊
ꝑ̃me replõni sunt cõia. Sed quñ replõ ſm ṽtutẽ est
simplex,nõ sũt vene adeo iflate,neq̃ cutis vehemẽ
tis extẽsionis,neq̃ pulsus adeo plenꝰ,⁊ magnus,
neq̃ vrina mltũ grossa,neq̃ color valde rubeus:⁊
[o][ꝯcussio q̃z ⁊ lassitudo nõ ꝓueniũt in eo:nisi post
motũ ⁊ icessuz.]Et videt in somnis ꝓruritũ ⁊ mor/
dicationẽ,⁊ incẽsionẽ,⁊ odores fetidos. Humor ẽt
dñans cognoscit̃ per sigtiones ipsiꝰ q̃s noiabimus.
Et ſm plurimum replõ ſm virtutẽ gñat egritudi/
nẽ anteq̃z eius compleant̃ significationes.

[i] A. vasa.

[k] A. vasa.

[l] A. vasa.

[m] A. Replõ ãt ſm virtutẽ est vt nõ sit nocumẽtũ ex humoribꝰ ꝑꝑ q̃ztitatẽ ipsoꝝ solũ,imo ꝑꝑ malitiã q̃litatũ ipsoꝝ

[n] A. ⁊ fatigatio in visu.

[o] A. ⁊ fractio,et lassitudo nõ ꝓueniũt,nisi post motꝰ ⁊ opões.

De signis dñij cuiuslibet humoris. Cap.VII.

Sanguis sigtiones quñ dñant̃,
sigtionibꝰ replõnis sz
[p][foramina]vicine exñt,⁊ ꝑpt̃ h̃ acci/
dit ex dñio eiꝰ g̃uitas [q]†[ ]i origie
ocloꝝ,ꝑ̃pe ⁊ i capite,⁊ tꝑibꝰ,⁊ alices,
⁊ oscitatiões,⁊ nausea [r][⁊ dormitio multa]⁊ in sen
sibus ꝑturbatio,⁊ in itellectu tarditas,⁊ lassitudo
absq̃ ꝑcedẽte labore,⁊ dulcedo in ore ꝑ̃ter solitũ,
⁊ rubedo in lingua,⁊ fortasse in corꝑe apparebunt

[p] A. vasa.

[q] † A. i corꝑe ⁊

[r] A. ⁊ somnolentia continua.

ademenil, ⁊ in ore bothor, ⁊ sanguinis fluxus accidit a locis q̄ facile scindunt͛, sicut naribꝰ, ano, et gingiuis. Et est ēt quū illud demr̄ant ꝯplo, ⁊ regimen p̄teritum, ⁊ regio, ⁊ etas, ⁊ tp̄s, ⁊ ꝯsuetudo, et tp̄s lōguz a minutione. Et sōnia que illud sign̄t: sic̄ quū hō in sōnijs res videt rubeas, aut sāguinē multū ex suo corpe exire, aut se in sāguinem natare, aut his silia. Dn̄ij vo flatis siḡtiones, sūt albedo in colore supflua, ⁊ lassitas, ⁊ tactꝰ mollities, ⁊ friditas, ⁊ saliue multitudo que sit viscosa, ⁊ sitis paucitas: nisi salsuz fuīt, ⁊ p̄cipue in senectute, ⁊ digerēdi debilitas, ⁊ oxiremia, ⁊ vrine albedo, ⁊ sonꝰ multꝰ, ⁊ ociositas, ⁊ [a] [mēbroꝝ lassitas, ⁊ pigritia,] ⁊ pulsus lenitas, q tarditati ⁊ raritati attinet. Amplius etas, ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ regimen p̄teritū, ⁊ ars, ⁊ regio.

Et sōnia i qbꝰ vident͛ aq̄, ⁊ flumia, ⁊ niues, et pluuie, ⁊ frigꝰ [b] † [ ] dēmr̄ant illō. Siḡtiōes āt dn̄ij chol͛e rubee sunt coloris, ⁊ ocl͛oꝝ citrinitas, ⁊ oris amaritudo, ⁊ ligue aspitas, ⁊ ipsiꝰ siccitas, ⁊ nariū ariditas, ⁊ vēto frido delectari, ⁊ sitis ml͛ta. Et pulsus festiatio, ⁊ desiderij comedēdi debilitas, ⁊ nausea, ⁊ vomitꝰ cholicus, ⁊ viridis, ⁊ [c] [vēter] mordificatiuus, ⁊ horripilatio ad modū pūcture acuum.

Ampliꝰ p̄cedēs regimē, ⁊ etas, ⁊ ꝯpl͛o, ⁊ ꝯsueudo ⁊ regio, ⁊ hora, ⁊ tp̄s, ⁊ ars. Et sōnia in qbꝰ videt͛ ignes, ⁊ vexilla citrina, ⁊ vidē res q̄ nō sūt citrine citrinas, ⁊ vidē icēsionē, aut calorē balnei, aut solis, aut his silia, sign̄t illud. Dn̄ij vo chol͛e nigre siḡtiones sūt, corpis maties, ⁊ vt sit fuscꝰ, ⁊ sāguis nigredo, ⁊ eiꝰ grossities, ⁊ vigilie multe, ⁊ ml͛ta sollicitudo, ⁊ ardor oris stōi, ⁊ desideriū mēdosum, ⁊ vrina fusca [d] [aut nigra ⁊ grossa] ⁊ vt corpꝰ sit nigrū ⁊ pilosum: qm̄ chol͛a nigra raro gn̄at͛ i corpibꝰ albis ⁊ lenibꝰ, ⁊ vt freq̄nter accidāt morphea nigra, ⁊ vlcera mala, ⁊ egritudines in splene. Et p̄ter h̄, etas, ⁊ ꝯpl͛o, ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ regio, ⁊ ars, ⁊ hora, ⁊ tp̄s, ⁊ regimen p̄teritū. Et sōnia terrorē faciētia ex tenebris, ⁊ cruciatu, ⁊ rebus nigris, ⁊ terroribus.

¶ De signis que oppil͛onē demōstrant. Cap.VIII.

Qum mäe [e] [ꝯiūgunt͛] ⁊ siḡtiōes eas demr̄ant, ⁊ sentit͛ extensio, ⁊ nō sentiunt͛ siḡtiones repl͛onis in toto corpore: oppil͛ones p̄culdubio ibi adesse itelligunt͛. Uerūtn̄ g̃uitas in oppil͛onibꝰ sentit͛, quū oppil͛ones i cānalibꝰ exn̄t, per q̄s ml͛tas currē mäs est neċe, sic̄ in oppil͛onibꝰ que in ep̄e fiūt: qm̄ quū illud qđ ex cibo ad epar p̄uenit oppil͛ones penetrare p̄hibuerūt, colliget͛ ex ea res multa, ⁊ retinebit͛, ⁊ grauabit vehemētius, q̄z ap̄a, ⁊ discernet͛ ab ap̄ate p̄ multā grauitatē, ⁊ febris p̄uationē. Quū aūt oppil͛ones in alijs fuerint cānalibꝰ nō sentiet͛ grauitas, sz sentiet͛ retētio penetrationis sanguis, ⁊ extēsio. Ampliꝰ plimi oppil͛ones in venis hn̄tiuz, colorē hn̄t citrinū: qm̄ sanguis per foramina sua, ad cutis supficiem non accedit.

¶ De signis que ventositates sign̄t. Cap.IX.

Uentositates cog̃scunt͛ p̄ id qđ ex doloribꝰ accidit mēbris sensibilibꝰ. Et h̄ qdē sequit͛ illud qđ ipse ex sol͛one ꝯtinuitatis efficiūt. Et cog̃scunt͛ p̄ motꝰ qui eis accidūt mēbris. Et cognoscunt͛ ēt p̄ sonos. Et cognoscunt͛ p̄ tactū. Dolores aūt extēdentes vētositates sign̄t, ⁊ p̄cipue [f] [si vehemētes fuerint.] Qđ si illic p̄mutatio ex dolore fuerit, iaz sig̃tio cōpleta erit. Et hoc qdē nō erit, nisi quū ꝯtinuitatis sol͛o in mēbris fuerit sensibilibꝰ. In eis aūt que sunt sicut ossa, aut sicut caro glādosa, nō appet hoc per dolorē. Est tn̄ quuz in ossibus fiūt vētositates, que ossa rūpendo frāgūt, vbi nō est dolor, nisi seq̄ues puncturā, q̄ os fractū illud qđ est corā ipso, frāgit. Cognitiōes āt vētositatū ex motibꝰ mēbroꝝ sūt, sicut cognitiones ex [g] [saltu] accn̄te ex vētositatibꝰ, que gn̄ant͛, ⁊ mouent͛ ad h̄, vt exeant, ⁊ resoluant͛. Ex sonis aūt cognoscunt͛, qm̄ soni aut erūt in ipsis eisdē, sic̄ vētris rugitꝰ, ⁊ eis silia: ⁊ sicut sonitꝰ in splene, quū eiꝰ dolor ex vētositate fuerit [h] † [ ] aut sonꝰ in eis fiat p̄ p̄cussionē: quēadmodū dignoscit͛ hydropisis inter asclitē ⁊ tympanitem p̄ [i] [p̄cussionē.] Eaꝝ āt cognitiōes ex p̄te tactꝰ sunt, vbi gr̄a, q2 tactꝰ discernit iter iflationē ⁊ [k] [tumorē cuz hūoribꝰ] p̄pterea q̄ iflatio est ibi cū extēsione, ⁊ cedit pressioni: ⁊ non in mā fluida ⁊ liq̄da, aut humore viscoso: sensus .n. tactus inter ista discernit. Et differētia qdem iter inflationē ⁊ vētositatez non est in substātia, imo in forma [l] [motus stationis, ⁊ compressionis.]

¶ De signis ap̄ata declarātibus. Cap.X.

Apparētia ap̄ata qdē decl͛ant sensus ⁊ presentia. Occultoꝝ vo cal͛a, demōstrant febris [m] [cōitās eā] ⁊ grauitas, si mēbruz in q̊ existit caret sensu, ⁊ g̃uitas cū dolore pūgitiuo si mēbrū ap̄atū sensuz habuerit. Et ex eis ēt que ipsa declarāt, aut decl͛ando iuuant, est nocumētū in opōnibꝰ illius mēbri igrediēs. Et ex illis q̄ ipsa vehemēter sign̄t, est sentire iflationē in p̄te illiꝰ mēbri, si sensus ad ipsum semitā habuerit. Friduz aūt dolor p̄culdubio nō cōitat͛. Cuiꝰ vlia signa demr̄are est difficile. [n] [Que si facilia facta fuīt neċio erūt tediosa.] Melius g̊ est vt sermo de eis posterius ad dictiōes cuiusq̧ mēbri p̄ticulares reseruet͛. Qđ aūt hic dicimus, est q̄ quū sentiet͛ grauitas, ⁊ nō dolor, ⁊ fuerint cū eo sig̃tiones dn̄ij flatis, existimādū erit q̄ sit fl͛aticū. Et si cū eo fuerint signa dn̄ij mel͛ie, erit mel͛icū, ⁊ p̄pe quū tāget͛, ⁊ fuerit duruz. Durities nāq̧ est de ꝯuenientioribꝰ sig̃tionibus ad ip̄m declarādū. Quū aūt ap̄ata cal͛a in neruis fuerint, erit dolor vehemens, ⁊ febres fortes, que cito ad extēsionē ⁊ turbationē intell͛s p̄ducēt, ⁊ in motibus dilatatiōis, ⁊ ꝯstrictiōis faciet nocumētū. Amplius oia iterioꝝ ap̄ata in mirach tenuitatē, ⁊ macredinē efficiūt. Quūq̧ collectionē faciēt ap̄ata in visceribꝰ, ⁊ f̄m exiture semitā p̄cesserint, infestabit dolor vehemēter, ⁊ febris, ⁊ exasp̄abit͛ lingua valde, ⁊ vigilie fortes fient, ⁊ accn̄tia augmētabunt͛, ⁊ accrescet g̃uitas, ⁊ fortasse sentiet͛ [o] [g̃uitas ⁊ infixio.] Est ēt quū in corpe subita appet maties, ⁊ in oculis repētina ꝯcauitas. Quūq̧ illud qđ collectū est fit matuꝝ, febris fortitudo, ⁊ doloris, et pulsus sedat͛: ⁊ loco doloris res aduenit, q̄ est sicut pruritꝰ ⁊ si rubedo, ⁊ durities ibi affuerit minorabit͛ rubedo, ⁊ mollificabit͛ durities, vt cōpressio incedat, ⁊ sedabunt͛ accn̄tia oia dolorē facientia, ⁊ g̃uitas ad sui finē p̄ueniet. Quūq̧ aperiet͛, accidet p̄us [p] [tremor mordicationē saniei seq̄uēs, deinde appebit febris p̄pt͛ exitū mäei, ⁊ erit pulsus vacuitati ⁊ diuersitati aptꝰ] ⁊ icedet f̄m viā debilitatis, ⁊ raritatis, ⁊ p̄uitatis, ⁊ tarditatis, ⁊ in desiderio apparebit casus, ⁊ sepe calefiūt p̄ ip̄z extrema. Mä aūt expellit͛ per cām sue p̄tis, aut in itinere sp̄uēdi, aut mingēdi aut egerendi. Et sig̃tio qdē bona post aptionē est, vt febris ex toto q̄escat, ⁊ anhelitꝰ fiat facilis, ⁊ virtus viuificet͛, ⁊ mä cito in p̄te sua egrediat͛. Est aūt quū in occultis ap̄atibꝰ mä de mēbro ad mēbrum mutat͛. Et est quuz hec qdē mutatio est bona, ⁊ est quū est mala. Bona aūt est quum de mēbro nobili

a A. neruoꝝ lassitas ⁊ hebetudo

b † A. cum tonitruis.

c A. fluxꝰ vētris.

d A. ⁊ nigra, aut rubea grossa. Alia l͛ra ⁊ rubea grossa.

e A. fuerint coarctate seu conculcate.

f A. si fuerint cū lenitate.

g A. iectigatiōe

h † A. cum compressione.

i A. Alia litera. vocem.

k A. alselha.

l A. motus rei stātis, ⁊ rei sparse, vel cōmote p̄ compressionē. Alia l͛ra. motus rei sparse vel cōmote p̄ se, vel p̄ cōpressionē, ⁊ in forma stationis seu quietis.

m A. continua.

n A. Que si facilia fuerit, necessario in sermone erunt tediosa.

o A. durities et plenitudo extēdens, sicut plenitudo vtris valde pleni.

p A. rigor p̄pter mordicationem saniei, ⁊ erit pulsus latus p̄pter euonē, ⁊ diuersꝰ

ad ignobile mutat͛ mēbrum, sicut cuꝫ de apatibus cerebri mutat͛ ad id qđ est post aures, ⁊ de apatibꝰ epatis ad iguina. Et mala est quū de mēbro ignobili ad mēbrū eo nobilius mutat͛, aut qđ minꝰ possit tolerare illud, qđ ei accidit, sicut quū apa lateris ad ptem cordis, aut pulmonis mutat͛. Mutatio p̄terea occultoꝝ apatū ⁊ iclinationes[a] ⌈magnorum apatū⌋ ad supiora, aut inferiora figtionez hn̄t. Nā si in motibꝰ ipsoꝝ ad inferiora declinauerint, in hypocūdrijs apparebūt extēsio ⁊ grauitas. Et si i motione sui ad supiora declinauerint, demr̄abit illud nobis dispōnis anhelitus malitia, ⁊ eius coangustatio, ⁊ ipsius difficultas, ⁊ pectoris ꝯstrictio, ⁊ ardor ab inferioribꝰ incipiens, ⁊ ad supiora tendēs: ⁊ grauitas in pte furcule, ⁊ capitis dolor. Et est etiaꝫ quuꝫ signū apparet in adiutorio ⁊[b] ⌈aseid.⌋ Et illud qdem, qđ ad supiora declinat, si cerebro fuerit infixū, erit malū ⁊ terrefaciens. Uerūtn̄ si ad carnē laxā, que est post aures declinauerit, euasionis fiducia in ipso erit. Fluxus p̄terea sanguinis ex naribꝰ in talibus apatibus est signū bonum, ⁊ in omnibꝰ etiam interioꝝ apatibus. Tu autem ad hoc ingrēdum expecta in eo qđ postea dicturi sumus, vbi sermonem de apatibus iuestigabimus, ⁊ dispōnē cuiusqꝫ occultoꝝ membroꝝ nominabimus.

a A.exiturarū.

b A.alseid.

¶ De signis solutionis ꝯtinuitatis. Cap.XI.

Solutionem ꝯtinuitatis si in mēbris acciderit apparētibꝰ, sensus decl'abit. Qđ si mēbris acciderit occultis, dolor eā demōstrabit pforatiuus, aut pungitiuus, aut corrosiuus, ⁊ p̄cipue si nō cū eo affuerit febris. Et ipsaꝫ qdē multotiēs[c] ⌈cōitat͛ humoris spissi cū sāguine exitus ad amplitudinē descēdentis, ⁊ purulente māe egressio⌋ si post figtionē apatum fuerit, ⁊ eoꝝ maturationē. Que aūt est post apata, est quuꝫ figt apatis aptionē cū maturatione, ⁊ est quū non. Si vo cū maturatione fuerit febris, cū aptione qescet, ⁊ euacuabit͛ pus, ⁊ qescet grauitas, ⁊ alleuiabit͛. Qđ si nō ita fuerit, dolor fiet maior ⁊ augmētabit͛. Est ēt quū ꝯtinuitatis sol'o ex mēbri dislocatione a suis locis, ⁊ recessione mēbri a suo loco, ⁊ non dislocet͛, sicut ruptura, dignoscit͛. Et est quū ipa cognoscit͛ retētione eius qđ euāri ꝯsueuerat ex cānalibꝰ, qm̄ fortasse ad cānales, aut amplitudinē, quā ꝯtinuitatis solutio facit descēdit, ⁊ nō fm̄ nālem separat͛ viam: queādmodū illi cōtingit, cui intestina rūpunt͛, quuꝫ egestio foras exire illi ꝓhibet͛. Et est quū ꝯtinuitatis sol'o nō apparet, neqꝫ per signa cognoscit͛ vl'ia, que noiata sunt: vnde in eius decl'one diuisiones pticulares sunt nec̄ie, que sunt fm̄ vnūqđqꝫ mēbrū: ⁊ hoc qdē erit[d] ⌈vt cū mēbrū sensum non hēat, ⁊ cōprehendit humorē, ⁊ currit qđ est in ipso ꝓculdubio, ⁊ sepat͛ a loco suo, ⁊ nō sustētatur sup mēbrū, ⁊ separet͛ per dislocationē eius quā habuerit, neqꝫ humorē suscepit qui ab eo effluat: neqꝫ a suo loco moueri poterit, ⁊ alij mēbro nō adheserit, cuius dislocatione moueat͛.⌋ Et tu qdē scire debes ꝙ apata, ⁊ ꝯtinuitat sol'o, que deteriora habēt accn̄tia, sunt que in mēbris existūt neruosis: que sūt fortis sensus, qm̄ est quuꝫ sunt pnitiosa, et sincopis ⁊ spasmus ea semp cōitant͛: sincopis qdem ꝑpt͛ doloris fortitudinē: ⁊ spasmus ꝑpter mēbri neruositatē: deīde illa, que sunt sup iūcturas: qm̄ tarde meliorationē recipiūt, pp vehemētē iūcture motū ⁊ ppea ꝙ amplitudo, que ē apđ iūcturā, est apta, vt mā ad ipsaꝫ descēdat. Et qm̄ pulsus, ⁊ vrina exn̄t ex figtionibus dispōnū vl'ibus: de eis igit͛ loquemur.

c A. seqt͛ fluxus hūoris sicut sputū sanguinis, et effusio ipsius ad spatiū ⁊ puris ⁊ saniei egressio.

d A. quū mēbrū sensum nō hēt, aut nō ꝯphendit hūiditatez q̄ ex ipo fluat: aut nō hꝫ spatiū pp qđ a loco suo remoueat͛: aut non sustentat͛ vel appodiat͛ sup mēbrū pp qđ remoueatur ab eo p dislocationem.

¶ Summa prima dictionis secunde de pulsu: Cuius sunt.xix.cap.

¶ Sermo vniuersalis de pulsu. Cap.I.

Pulsus est motus receptaculoꝝ spūs ex diastole ⁊ sistole cōpositus ad regēdū spm̄ p aerē attractū. Cōsideratio aūt que attēditur in pulsu, aut est vl'is, aut pticularis fm̄ vnāquāqꝫ egritudinem. Et nos qdē hic de vl'ibus regulis scie pulsus loquemur: ⁊ particulares ad loquēdū de egritudinibꝰ particularibus in posterioribꝰ reseruabimus. Dicemus ergo ꝙ qsqꝫ pulsus est cōpositus ex duobꝰ motibꝰ, ⁊ duabus quietibꝰ. Ois nāqꝫ pulsus ex diastole ⁊ sistole est cōpositꝰ. Post hoc vo necesse est, vt inter oēs duos ꝯ̄rios motꝰ quies iteruēniat. Impol'e est nāqꝫ vt motꝰ vnus alij motui ꝯtinuet͛ postq̄ꝫ spatio eoꝝ applicat͛ terminus, ⁊ extremitas in effectu, hoc tn̄ in scia nāli decl'abit͛. Postq̄ꝫ igit͛ hoc ita est, ipol'e est qn in vnoquoqꝫ pulsu, anteq̄ꝫ alius ꝯsequatur, quatuor iteruēniāt ptes, s. motꝰ duo ⁊ qetes due. s. motus eleuationis, ⁊ qes iter ipsam ⁊ depssionez, ⁊ motus depssionis, ⁊ quies iter ipsam ⁊ eleuationem. Depressionis vo motꝰ apđ plimos medicoꝝ nullomō sentit͛, sed apud[e] ⌈alios⌋ est, quū aut i forti pulsu sua fortitudine sentit͛, aut i pulsu magno ꝑpter eleuationē sui, aut in duro ꝑpter mt'ā sui[f] ⌈refrenationē⌋ aut in tardo ꝑpter longinqtatē tpis sui motus. Gal'. quoqꝫ dixit lōgo tpe nō fui sollicitus ex depssione: postea vo nō qeui tāgendo donec ex eo aliqd pcepi, ⁊ postea illud cōpleui. Nam postea porte pulsus mihi apte fuerūt. Qui vo ista studuerit vt ego pcipiet illud qđ ꝯsecutus fui. Et lꝫ ita sit vt dicit: in plimis tn̄ dispōnibꝰ depressio nō est sensu pcepta. Causa vo ob quā statutū fuerit tāgere venas brachij, est facilitas p̄bēdi ipm: ⁊ ꝙ homo nō est sollicitus vt ipm discooperiat, ⁊ rectitudo situs ipsius ꝑpter rectitudinē cordis, ⁊ eius qđ est iuxta ipm. Et opꝫ qdē vt sit tactus manu sup latus exn̄te, qm̄ si manus sup vola plāte extendat͛ in latitudine augmētuꝫ p̄bet, ⁊ ex eleuatione diminutionē facit: ⁊ ēt diminuit ex lōgitudine, ⁊ ꝑprie in macilentis. Et resupinata augmētat in eleuatione, ⁊ lōgitudine, ⁊ diminuit ex latitudine. Opꝫ p̄terea vt tactus fiat in hora qua ille cuiꝰ pulsus est, sit ab ira remotus, ⁊ gaudio, ⁊ exercitio, ⁊ oibus passionibꝰ, ⁊ saturitate que grauedinē facit, ⁊ fame[g] ⌈⁊ dispōne relinquēdi ꝯsuetudines, ⁊ renouandi vsus.⌋ Et opꝫ etiā vt sit de pulsu expimētū tēperati nobilis ita vt alius ei cōparet͛. Amplius dicemꝰ ꝙ gn̄a ex qbus medici pulsus dispōnē cognoscūt fm̄ ꝙ ipsi referūt sunt.x. q̄ꝫuis eis fuerit nec̄iuꝫ vt posuissent ea nouē. Genus qdē qđ est sumptū ex q̄ꝫtitate diastoles. Et genus qđ est sumptuꝫ ex qualitate pcussionis vene in digitos. Et genꝰ qđ est sumptū ex tpe cuiusqꝫ motionis. Et genꝰ qđ est sumptū ex eēntia instri. Et genus qđ est sumptum ex eius euōne, aut repl'one. Et genꝰ qđ est sumptū ex cal'itate tactꝰ ipsius, aut frigiditate. Et genꝰ qđ est sumptuꝫ ex tpe qetis. Et genus qđ est sumptū ex pulsus eq̄litate, aut diuersitate. Et genus qđ est sumptū ex eius ordinatione in diuersitate sui, aut inordinatione. Et genus qđ est sumptū ex pōdere. Genus vo q̄ꝫtitatis pulsus figtur ex q̄ꝫtitatibꝰ suaꝝ trium diametroꝝ, que sūt ipsius longitudo, ⁊ latitudo, ⁊ eius ꝓfunditas. Sūt ergo in eo nouez pulsus dispōnes simplices, ⁊ cōposite. Et nouē qdem simplices, sunt lōgus, curtus, ⁊ medio/

e A.aliquos.

f A. resistētiam.

g A. Et dispōne in q̄ reliquunt͛ ꝯsuetudies ⁊ renouantur ꝯsuetudines.

cris:⁊ latus strictꝰ ⁊ mediocris:⁊ ꝓfūdus[a] ⌈aptꝰ⌋ ⁊ mediocris. Longus aūt ille est, cuiꝰ ptes in lōgitudine plus sentiunt̃, q̃ӡ nālis absolute, qui est ꝑcerto eiꝰ, q ꝯplōnem hӡ tēpatam: aut nālis[b] ⌈q est eiꝰ qui huic est ꝓpinquus⌋ ⁊ est tēperatꝰ, cui est ꝓpriꝰ. Et tu qdē iam priꝰ sciuisti dīiam iter eos. Curtꝰ vo est ei ꝯtrius. Et iter eos est mediocris, ⁊ tu qdē iudicabis ſm hanc regulā in sex que remāserūt. Cōpositaꝝ vo ex his simplicibꝰ, q̃dam sūt que nomē hñt: ⁊ q̃dam que noīe carēt. Ille.n. q in lōgitudine ⁊ altitudine, ⁊ latitudine est augmētatꝰ, vocat̃ magnus: ⁊ q in his oibꝰ est dīminutꝰ, vocat̃ ꝑuus. Et q iter eos existit, tēperatꝰ. Qui vo in latitudine, et altitudine est augmētatꝰ, vocat̃ grossus. Et qui in eis est minutꝰ, dr̃ subtilis. Et q est iter eos, est eq̄lis.

Gñis aūt qd ex q̄litate ꝑcussionis vene in digitos sūptū est, tres sūt spēs fortis, ⁊ ipse est q apud diastolem tactui resistit, ⁊ debilis q est ei oppositꝰ. Et eq̄lis q est inter eos. Gñis quoq̧ qd ex tpe cuiusq̧ motionis sumptū est, tres sūt spēs. velox ⁊ est q motū in breui tpe cōplet. Et tardus ei ꝯtrius, ⁊ eq̄lis inter eos exñs. Gñis vo qd ex essentia instrī sumit̃, tres sūt spēs. Mollis, q est recipiēs reditū ad iteriora[c] ⌈et⌋ cōpressionē facile. Et durꝰ q est ei ꝯtrius, et inter eos mediocris. Gñis aūt qd est sumptū ex eo qd ꝯtinet̃, tres sūt spēs. Plenꝰ ⁊ ipse est q sentit̃ sicut si in eius[d] ⌈foramine esset hūor⌋ implēs de quo sollicitādū est, vt pure euet̃. Et vacuus est ei ꝯtrius. Et inter eos mediocris. Et gñis qdē qd ex suo tactu sumptū est, tres sūt spēs calīs, ⁊ fridus, ⁊ tēpatꝰ.

Gñis vo qd est sumptū ex tpe qetis, spēs sūt tres. Frequēs, ⁊ ipse est, in quo tp̄s sensatū qd existit iter duas ꝑcussiones est breue, q ēt vocat̃ ꝯñs ⁊ spissus. Et ei ꝯtrius rarus q etiam dr̃ lassus, ⁊[e] ⌈resolutꝰ:⌋ ⁊ iter eos mediocris. Et hoc qdē tp̄s est, ſm q̧ ex sistole cognoscitur. Si vo sistole nullo mō cognita fuerit, erit tp̄s qd iter oēs duas diastoles ꝯtinuat̃.

Et si ipsa cognita fuerit, erit ſm duo tpa duoꝝ extremoꝝ. Genꝰ vo qd est sumptū ex eq̄litate ⁊ diuersitate est, aut eq̄le, aut diuersuӡ.s. ineq̄le. Et hoc qdē est per cōparationē silitudinis, aut dissilitudis pulsuū, aut partiū vnius pulsus, aut vnius partis pulsus in qnq̧ rebꝰ, magnitudine, ⁊ ꝑuitate: aut fortitudine, ⁊ debilitate: ⁊ velocitate, ⁊ tarditate, spissitudine: aut raritate, duritie, ⁊ mollitie,[f] ⌈donec ꝯtigit q̧ vnꝰ pulsus est postremꝰ sue diastoles citiꝰ ꝑꝑ vehemētē calorē⌋ aut debilior ꝓpt̃ debilitatē. Qd si volueris, dilatabis sermonē, ⁊ ꝯsiderabis in eq̄litate, ⁊ diuersitate in tribꝰ gñibꝰ p̄dictis alias ptes: sed ꝯsiderationū fortitudo ad istas[g] †⌈ ⌋ reducta est. Pulsus vo eq̄lis absolute est ille q in his oibus est eq̄lis: q si in aliquo eoꝝ solo fuerit eq̄lis, in eo solo dicet̃ eq̄lis: sicut si diceremꝰ eq̄lem in v̄tute, aut eq̄lem in velocitate. Et silr̃ diuersus est ille qui nō est eq̄lis, aut absolute, aut in[h] ⌈aliqua re.⌋ Genꝰ aūt qd ex ordinatione, ⁊ inordinatione sumptū est, duas hӡ spēs, diuerse ordinatꝰ, ⁊ diuerse iordinatꝰ. Ordinatꝰ aūt est ille cuiꝰ diuersitas hӡ ordinē ꝯseruatū, sup quē trāsit: ⁊ est ſm duos modos, aut ordinatus absolute: ⁊ est quū totū illud qd ex eo ꝑuenit non hӡ nisi tm̄ diuersitatē vnā. Aut ordinatus[i] ⌈q est ꝓprie⌋ ⁊ ipse est q hӡ duas diuersitates, aut plr̃es sicut si ibi esset circulus, ⁊ aliꝰ circulus ab eo diuersus: sed ambo ad suū redirēt ordinē, sicut si eēt vnꝰ circulus. Et inordinatꝰ est q est ei ꝯtrius. Quūq̧ certificaueris, iuenies q̧ hoc[k] ⌈decimū genꝰ est sicut si esset noni gñis spēs⌋ intrās sub ineq̄li. Debes aūt scire q̧ in pulsu reperit̃ natura musice: qm̄ quēadmodum ars musice complet̃ per adiūctionē sonoꝝ ſm ꝓportionem cōitantem eos iter acuitatē ⁊ grauitatē, per circulos casuū[l] ⌈⁊ tēpoꝝ, que sūt⌋ inter eoꝝ ꝑcussiones, sic est dispō pulsus: q2 ꝓportio suoꝝ tēpoꝝ in velocitate, ⁊ spissitudine, est sicut ꝓportio[m] ⌈sonoꝝ eiꝰ, ⁊ ꝓportio dispōnuӡ eiꝰ in fortitudine ⁊ debilitate, ⁊ in q̄ӡtitate, est sicut ꝓportio adiūctionis eius.⌋ Et quēadmodū tp̄s[n] ⌈feriendi⌋ ⁊ q̄ӡtitas sonoꝝ est quū sunt ꝯuenientia, ⁊ est quū non sūt cōuenientia, silr̃ est quū ibi diuersitates sūt ordinate, ⁊ est quū sūt inordinate. Et ꝓportio etiam dispōnū pulsus in fortitudine, ⁊ debilitate, et in q̄ӡtitate, est quū est ꝯueniens, ⁊ est quū nō, imo diuersa est. Et hic qdē est egrediens a gñe ꝯsiderādi ordinē. Gal̃. aūt videt̃, q̧ id qd pōt sentiri ex ꝓportionalitatibꝰ ponderis, est ſm vnam ꝓportionē musicaꝝ[o] ⌈nominataꝝ, aut non noiataꝝ. Noiataruӡ vo⌋ aut ſm ꝓportionē totius, ⁊ qnq̧, ⁊ est ꝓportio tripli, quuӡ est ꝓportio dupli adiūcta cū proportione addentis medietatem, ⁊ ipsa est que dr̃ ꝓportio per qnq̧. Et ſm ꝓportionem, que est per totū, ⁊ est dupla. ⁊ ſm ꝓportionem, que est per qnq̧, ⁊ est addens medietatē, ⁊ ſm ꝓportionē, que est per quatuor, ⁊ est addens tertiam. ⁊ ſm ꝓportionē addētem quartam, postea non sentit̃. Et ego qdem miror quō ꝓportiones iste per tactū discerni possunt: dico tm̄ q̧ ei est facile, q in gradu tangendi ꝯsueuit, ⁊ ꝓportionat̃ sonos per artē postq̄ӡ erit ei potētia cognoscēdi musicam acq̄sitā, ⁊ cōparabitꝰ[p] ⌈factū per notū⌋ hō eniӡ iste quū suam intētionē ad pulsuӡ reduxerit, hꝰ poterit discernere ꝓportiones per sensum.[q] †⌈

⌋ Genus vo qd ex pondere est sumptū, est per cōparationē ꝓportionis q̄ӡtitatuӡ ꝓportionū quatuor tempoꝝ: que sūt duobꝰ motibus, ⁊ duabꝰ qetibus. Et si sensus totū hoc discernere non pōt, tm̄ est per cōparationem ꝓportionis q̄ӡtitatū ꝓportionū tempoꝝ diastoles ad tp̄s, qd est inter duas diastoles: ⁊ ad[r] ⌈vltimū, tpis⌋ in quo est motꝰ ad tp̄s, in quo est quies.

Qui aūt ponūt in hoc caplo cōparationē tēporis motꝰ ad tp̄s motus, ⁊ temporis qetis ad tp̄s qetis, mittūt caplm̄ in caplo: lӡ hꝰ missio sit tolerabilis, ⁊ nō sit incōueniens, sed tm̄ nō est bona. Et pondus qdem est illud in quo ꝓportiones musice cadūt. Et dicemꝰ q̧ pulsus, aut est boni pōderis, aut mali pōderis. Et illius qdem q est mali pōderis sunt tres spēs: vna est illius cuiꝰ pondus est mutatū, ⁊ est iuxta pondus: ⁊ iste est cuiꝰ pondus, est pondus etatis, que est iuxta etatē illius, cuiꝰ est pulsus: sic̃ quū iuuenes hñt pondus pulsuū pueroꝝ. Et altera est separati ponderis: sicut quū pueri habent pondus pulsus, sicut senū. ⁊ tertia est egrediens a pondere, ⁊ est ille cuiꝰ ponderi, pulsus hominis non similat̃. ⁊ multa egressio pulsus a pondere, magnam in dispositionibꝰ significat mutationem.

De pulsu equali ⁊ diuerso. Cap.II.

Dicunt q̧ diūsi pulsus diuersitas, aut est in multis[s] ⌈percussionibꝰ⌋ aut in vno pulsu. Sed qui in vno pulsu diuersificat̃, aut in mltis diuersificat̃ partibꝰ.s. in locis separatis, in qbꝰ cadūt digiti, aut in vna parte.s. in loco vniꝰ digiti. ⁊ illius qdem qui in multis diuersus existit pulsibus, est diuersus gradatꝰ equaliter currens. ⁊ ipse qdem est, qui ab vno incipit pulsu, ⁊ permutatur ad maiorem eo, aut ad minorē: ⁊ ꝓcedit sic ſm hanc regulam, donec ꝑuenit ad fineӡ in diminutio/

a A. eleuatus.
b A. ꝓpriꝰ huic indiuiduo.
c A. per.
d A. cōcauitate eē humiditas.
e A. rarū habēs cōpositionem.
f A. ita vt sit vnꝰ pulsus in quo finis sue diastoles sit velocior ꝓpter vehemēteӡ caliditatem.
g † A. quinq̧.
h A. ea re in qua non est equalis.
i A. cū circuitōe
k A. genꝰ nonū, est sicut species octaui generis.
l A. cū mensura tpis quod est.
m A. casuuӡ eiꝰ, ⁊ ꝓportio dispōnū eius in fortitudine, ⁊ debilitate, ⁊ i q̄ӡtitate, est proportio q̄si cōpositionalis.
n A. casuum.
o A. q̄s dicemꝰ.
p A. artificiose sensatum ad id, qd intellectu est perceptum.
q † A. Dico aūt q̧ singulare genus sūptū ex ordinatiōe, aut inordinatiōe: lӡ sit vnū ex decē gñibus, ⁊ sit iuuatiuuӡ: tm̄ nō est cōueniēs in diuisione: qm̄ hꝰ genꝰ igredit̃ sub gñe diuersitatis, ⁊ ē quasi spēs eius.
r A. totuӡ tēpus.
s A. pulsibus.

ne, aut in augmento per similem ordinem: deinde intersecatur, ⁊ ad primam magnitudinez redit: aut rediens ex paruitate sua simili reditu in ambabus dispositionibus ad primam regulam, aut diuersificans postquã venerit a principio qđ est huiusmodi ad finem qui est huiusmodi. Et est quũ ad finẽ peruenit, ⁊ est quum intersecatur [a] ⌈ante⌋ ipsum, ⁊ est quũ addit supra ipsum, donec intersecatur, cũq3 intersecat᷑ fortasse, intersecat᷑ in medio [b] ⌈cessando,⌋ ⁊ est quũ agit ab hoc diuersum, ⁊ illud est vt in medio sui interueniat motus. Et pulsus qdem [c] ⌈cessationem habens⌋ est diuersus in quo expectatur motus, ⁊ venit quies. Et [d] ⌈ille qui in sui medio habet motum⌋ est diuersus, in quo expectatur quies, ⁊ venit mot⁹. Diuersitas vero pulsus in multis partibus vnius pulsus, aut est in situ suaꝝ partiũ, aut in motu suaꝝ partium: sed diuersitas que est in situ suaꝝ partium est diuersitas proportionis partium vene ad partes. Et quoniam partes sunt sex, erit illud qđ in eis cadit ex diuersitate similiter. Diuersitas autem que est in motu, aut est in velocitate et tarditate, aut in [e] ⌈consecutione ⁊ preuẽtione⌋ scil3 vt moueatur pars eius ante horam sui motus: aut post horã, aut in fortitudine ⁊ debilitate: aut in magnitudine ⁊ paruitate. ⁊ hoc totum, aut curret fm ordinem equalem, aut diuersum in augmento ⁊ diminutione: ⁊ illud qdem aut erit in duabus partibus, aut in tribus, aut in quatuor. s. in casu digitorum. Et tu qdem componere poteris ⁊ ordinare.

Ex diuersitate vero pulsus i vna pte est ille, qui est intersectus, ⁊ reditiuus, ⁊ cõtinuus. Intersectus aũt est ille qui in parte vna [f] ⌈cum paruo motu separatur: ⁊ partis vnius, que ex eo intersecat᷑ cũ quiete⌋ est, quum duo extrema diuersificant᷑ in velocitate, ⁊ tarditate, ⁊ in similitudine. Reditiuus vero est vt pulsus magnus redeũdo fiat paruus in vna parte, deinde reditu subtili redit. Et huius quidem modi est ille, cuius quedam specieꝝ in alias ingrediunt᷑: ⁊ hoc est vt sit vnus pulsus, sicut duo propter diuersitatem: aut duo sicut vnus, ꝓpterea ꝙ alie in alias ingrediunt᷑. Et istud quidem est fm sentẽtiam eoꝝ, qui in hoc non ꝯuenerunt. Continuus aũt est ille cuius diuersitas est [g] ⌈ordinata⌋ in continuitate nõ sensu percepta separatione in eo, ad qđ ipsa mutatur ex velocitate ad tarditatem, aut econtra, aut ad equalitatem, aut [h] ⌈inequalitatẽ⌋ in eis: aut ex magnitudĩe, aut paruitate, aut equalitate in eis ad aliquod eoꝝ, ad qđ mutatur. Et hoc qdem est quum fm similitudinem sui ꝓcedit. Et est quu3 accidit vt cum continuatione sua sit in aliqbus suaꝝ partiu3 plus diuersitatis, ⁊ in alijs minus.

¶ De speciebus pulsus diuersi que nomina habent propria. Cap. III.

Ex eis est gazellãs, qui est diuersus in vna parte quu3 fuerit tardatus, ⁊ deinde intersecatur, ⁊ fit velox. Et ex eis est vndosus, ⁊ ip̃e quidem est, qui est diuersus in magnitudine partium vene, ⁊ eaꝝ paruitate, ⁊ eleuatione ipsarum ad superiora: ⁊ in latitudine, ⁊ in consecutione, ⁊ precessione in principio motus pulsus, cu3 mollitie que est in ipsa: ⁊ ipse quidem non est valde paruus, ⁊ habet latitudine3 quandam: ⁊ assimilat᷑ vndis: quarum alie alias sequunt᷑ fm rectitudine3 cum diuersitate, que est inter eas in eleuatione eaꝝ ad superiora, ⁊ descensione ad inferiora: ⁊ velocitate, ⁊ tarditate. Et ex eis est vermiculosus, qui est illi similis: sed est paruus, multe spissitudinis, cuius spissitudo existimatur velocitas, sed non est. Et formicans qui est valde minor, ⁊ vehementioris spissitudinis: ⁊ vermiculosi quidem, ⁊ formicãtĳ diuersitas in eleuatione ad superiora, ⁊ precessione, ⁊ cõsecutione in sensu est manifestior ipsorum diuersitate in latitudine, imo quasi non apparet id. Et est ex eis serrinus, qui vndoso in partium diuersitate similatur, ⁊ in eleuatione ad superiora, ⁊ latitudine, ⁊ precessione, ⁊ consecutione: sed est durior: ⁊ cũ duritie ipsius, partes in duritie diuerse existunt.

Et serrinus quidem est pulsus velox, spissus, ⁊ durus: cuius partes in magnitudine diastoles diuerse existũt, ⁊ in duritie, ⁊ mollitie. Et ex eis est cauda soricina, ⁊ est ille qui ordinat᷑ in diuersitate suarum partium: ex diminutione ad augmentum, aut ex augmento ad diminutionem: ⁊ cauda quidem soricina est, quum est in pulsibus multis, ⁊ est quũ est in vno pulsu in partibus multis, aut in parte vna. ⁊ eius diuersitas [i] † ⌈ ⌋ propria est illa que ex magnitudine pendet: ⁊ est quũ est in cõparatione velocitatis ad tarditatem, aut fortitudinis ad debilitatẽ. Et ex eis est mesalius, ⁊ ipse est qui ex diminutione procedit ad aliquem terminu3 in augmento: postea reclinatur inferius ad suũ ordinem, donec ad primum terminum diminutionis perueniat. Est ergo sicut due caude soricine, que continuantur apud maiores eius extremitates: et ex eis est bispulsans, ⁊ in ipso qdem discordati sunt medici. Sunt enim quidam qui ipsum vnum pulsum ponunt, diuersum in precessione, ⁊ consecutione: ⁊ sunt alij qui ponunt ipsum duos pulsus: quorum vnum alter consequitur, et ad vltimum inter eos non existit tempus, quod dilatetur ad colligendum sistolem: deinde diastolem: non enim omne ex quo consequũtur due percussiones, oportet vt sint duo pulsus. Alioquin ille cuius intersecatur diastoles: ⁊ deinde redit, esset duo pulsus: neq3 etiam oportet vt sint duo pulsus, nisi quum incipit diastoles, ⁊ postea redit ad fundum faciendo sistolem: deinde redit iterum ⁊ diastolem facit. Ex eis sunt quietem habens, ⁊ cadens in medio quos prediximus. Sed differentia inter cadentem in medio et gazellantem, est ꝙ gazellantis secunda ante venit q3 compleat᷑ prima, sed in cadente in medio est pulsus qui venit in tempore quietis quum completur percussio prima. ⁊ ex istis qdem capitulis sunt pulsus spasmosus, ⁊ tremulus, ⁊ retortus qui filo qđ torquetur assimilatur: ⁊ est ex capitulo diuersitatis in precessione, ⁊ consecutione: ⁊ in situ, ⁊ in latitudine: ⁊ cordosus quidem est ex sũma retorti, ⁊ similatur tremulo: sed tamen in cordoso diastoles est magis occulta: ⁊ similiter exitus ab equalitate situs in eleuatione ad superiora, est in [k] ⌈retorto⌋ occultior sed tensio in cordoso est manifesta: ⁊ est cũ eius torsio est ad vnam partem tantum. Plurimum vero tales accidunt quales isti: scilicet cordosus, ⁊ retortus ad vnu3 latus declinans, in egritudinibus siccis. Pulsuum vero compositoru3 species quasi infinite sunt, ⁊ neq3 habentes nomina.

¶ De primo qui ex speciebus pulsus est naturalis. Cap. IIII.

Quiusq3 geneꝝ prenominatoꝝ i quo est [l] ⌈superfluitas⌋ augmenti, vel diminutionis, naturalis est equalis, nisi fortis: quoniam naturalis in eo est augmentatus [m] ⌈⁊ si aliqđ alioꝝ generum non augmentum prebuerit, nisi fortitudis augmentũ sequens, ⁊ factũ fuerit maius

[a] A. infra.

[b] A. cu3 tepore.

[c] A. intersectus cum tepore. Alia lr̃a. ⁊ pulsus qdẽ habens teporem.

[d] A. cadẽs i medio.

[e] A. postpositiõe ⁊ antecessione.

[f] A. cũ ꝑuo seu leui tepore separatur, ⁊ ꝑtis vnius separate cũ tepore seu cu3 ꝑuo motu.

[g] A. graduata.

[h] A. ab eq̃litate

[i] † A. magis.

[k] A. cordose.

[l] A. diuersitas.

[m] A. Et si aliqđ alioꝝ generũ: in quo fuerit augmẽtũ, non augmentetur, nisi augmẽto facto i ṽtute ⁊ efficitur maius, ṽbi grã, tũc illud est nãl ꝓpter virtute3, seu ꝓpter fortitudine3 pulsus.

verbi gratia, ipse erit naturalis propter fortem.] Alioꝝ vo generum, que neq augmentum, neq di minutionem tolerant, naturalis est mediocris ꝛ or dinatus, ꝛ qui est boni ponderis.

¶ De causis specierum pulsus p̄dictaꝝ. Cap. V.

Causarum pulsus quedã sunt cões, necie, essentia/ les, in ꝯstitutione pulsus ingrediẽtes: ꝛ vocant̃ ꝯtẽtiue: ꝛ quedã sunt in ꝯstitu tione pulsus nõ ingrediẽtes. Et haruꝫ qdem alie sunt insepabiles: quaꝝ pmutatione pmu tatur iudiciũ pulsus, ꝛ vocant̃ cause insepabiles: ꝛ alie sunt sepabiles, que vocant̃ mutãtes absolute. Cõtentiue vo cause sunt tres, virtus vitalis, que est in corde mouẽs pulsum: ꝛ tu qdẽ iam sciuisti eã in caplo de virtutib⁹. Et scõa est instrm, ꝛ est vene pulsatiles, q̃s iam sciuisti quũ nũauimus mẽbra. Et tertia est necessitas extinguẽdi, ꝛ est adueniens [a] ⌈per q̃ztitatẽ notã extinctionis, que renouat̃ in termino caloris opposita in suo incẽdio, aut extin/ ctione, aut eq̃litate sua⌋ ꝛ haꝝ qdẽ causaꝝ ꝯtenti/ uarũ opationes mutant̃ ẽm id, qd adiungit̃ eis ex causis insepabilib⁹, ꝛ mutãtibus absolute.

a A. seu acq̃sita per q̃ztitatẽ notã extinctiõis, ꝛ p mẽsurationẽ q̃z/ titatꝭ termini ca loris in sua inflã matione ꝛ extin ctione sua ꝛ tem peramẽto suo.

¶ De his que proueniunt ex causis contentiuis so/ lũmodo. Cap. VI.

Cum instrm fuerit obediẽs sui le nitate, ꝛ virtus fortis, ꝛ ne/ cessitas ad extinguẽdum vehemẽs, erit pulsus magnus. Verũtñ necessitas iu/ uãtior his trib⁹ est ad hoc. Qd si ṽtus fuerit debilis, pulsus paruitas eam pculdubio se/ quet̃. Et si cuꝫ hoc instrm fuerit durũ, ꝛ necessitas pauca, erit minor. Est ẽt quũ durities efficit parui tatem: sed tñ paruitas cuius cã est durities sepat̃ a paruitate cuius cã est debilitas per h, q est durus, ꝛ nõ debilis: ꝛ breuitas eius, ꝛ pfũditas nõ est mul ta, sicut est quũ est ṽtus debilis. Pauca quoq ne/ cessitas puitatẽ efficit, sꝫ debilitas ibi nõ erit. Et nꝫ est aliq̃ haꝝ triuꝫ que plus efficiat puitatẽ, q̃ꝫ debi litas. Et puitas qdẽ duritiei cuꝫ virtute, plus est, q̃ꝫ paruitas p̄uationis necitatis cum virtute. Virtus nãq cũ p̄uatione necessitatis nõ minuit multuꝫ ex eq̃li, qm̃ a diastole phibẽtem nõ hꝫ. Et nõ declinat ad hoc, vt nõ multũ sup tẽperamentũ addat, nisi iõ q nõ multã hꝫ necessitatẽ. Si vo necessitas multa fuerit, ꝛ ṽtus fortis, ꝛ instrm inobediens ppter suã duritiẽ magnitudini, nõ poterit eẽ qn fiat velox, et velocitate restauret id, qd deest ex magnitudine, q si ṽtus fuerit debilis, ꝛ pulsus nõ poterit magnifi/ cari, ꝛ velocitas in eo nõ opata fuerit, nõ poterit eẽ qn fiat spissus, qua spissitudine restauret illud qd ei defuerit ex magnitudie, ꝛ velocitate: ꝛ multe vices tenebũt locũ vni⁹ vicis sufficiẽtꝭ ꝛ magne, aut duaꝝ velociũ. Et hoc qdẽ est, sicut quũ hoi necẽ est rem ferre põderosam, quã si poterit vna vice totã feret: si vo nõ, diuidet eã in duas partes, ꝛ festinabit, ꝛ si nõ, in multas ptes ipsaꝫ distribuet, ꝛ feret quãcũq ptẽ quocũq mõ poterit cũ spatiositate, aut veloci/ tate: deĩde nõ cessabit iter q̃slꝫ duas oneraturas ei⁹ lꝫ sit in eis tardat⁹: q si multe fuerit debilitatis, sta bit tũc, ꝛ feret eã [b] ⌈festine⌋ ꝛ redibit cũ tarditate. Si aũt ṽtus fuerit fortis, ꝛ instrm obediẽs, sꝫ ne/ cessitas erit maior fortitudine tẽpata, ṽtus augmẽ/ tabit velocitatẽ cũ magnitudine. Et si necitas fue/ rit fortior erit cũ magnitudine, ꝛ velocitate spissitu do. Lõgitudinẽ q̃z, magnitudinis cãe pcerto effi/ ciunt, quũ aliqd phibẽs, amplitudinẽ phibuerit, ꝛ eleuationẽ ad supiora non pmiserit fieri: sicut duri/

b A. cũ labore.

ties instri, vbi grã, que amplitudinẽ phibet, ꝛ dẽsi tas carnis, ꝛ cutis, que sursum eleuari nõ pmittũt. [c] ⌈Sed est ẽt quuꝫ in amplitudine addit maties.⌋ Et amplitudinẽ qdẽ efficit, aut venaꝝ vacuitas, vt per ipsam tunica supior sup iteriorẽ declinet ꝛ dila tet̃: aut multa instri lenitas. Spissitudinis autẽ cã est debilitas, aut mltas necitas [d] ⌈aut caliditas.⌋ Et raritatis qdẽ cã est ṽtus que necessitateꝫ in ma/ gnitudine supat, aut friditas multa diminuta a ne/ cessitate, aut [e] ⌈nimia intẽsio ṽtutis⌋ ꝛ aduẽtus p/ ditioni pxim⁹. Cause vo debilitatis pulsus ex mu tãtib⁹ qdẽ sunt, [f] ⌈tediũ⌋ ꝛ vigilie, ꝛ eũo, ꝛ maties, ꝛ humor nociuus, ꝛ exercitiũ supfluũ. ꝛ hũoꝝ mo/ tus, ꝛ ipsoꝝ obuiatio mẽbris fortis sensus, aut cor di vicinis, ꝛ totuꝫ illud qd vehemẽter resoluit. Et duritiei pulsus cãe sunt siccitas corpis vene, aut ei⁹ fortis extẽsio, aut vehemẽs frigus ꝯgelãs. Et etiã est quũ pulsus in crisib⁹ durescit ex fortitudine pu/ gne, ppterea q mẽbra per ipsam extẽdunt̃ ad ptẽ impulsionis nãe. Lenitatis vo cãe sunt cause nãles mollificãtes sicut nutriẽs, ꝛ egritudinales mollifi/ cãtes sicut hydropisis, ꝛ lethargia: aut ea que neq sunt nãlia, neq egritudinalia, sicut balneatio. Et diuersitatis qdẽ cã cum pseuerãtia virtutis est gra uitas mãci cibi, aut humoris. Et cũ debilitate ṽtu/ tis est pugna cãe ꝛ egritudis. Ex causis q̃z diuersi/ tatis, est replo venaꝝ ex sãguine: sꝫ qd huic est sile, remouet minutio. Et plm qdẽ fit diuersitas, quuꝫ sanguis est viscosus suffocãs spm̃, qui mouet̃ in ar terijs, ꝛ ppe quuꝫ [g] ⌈densitas⌋ fuerit circa cor. Ex causis p̄terea ipsi⁹ que eã in breui efficiunt tpe, sunt stõi replo ꝛ [h] ⌈tristitia⌋ ꝛ cogitatio in aliq̃. Sꝫ quũ in stõ malus fuerit humor nõ cessabit diuersitas, ꝛ forsitã ex eo pueniet tremor cordis, ꝛ fiet pulsus tre mulus. Et serrini qdẽ pulsus cã est diuersitas eius qd in corpe vene est fusum, in putrefactione sui, aut ipsi⁹ cruditate, aut sui maturatione, aut diuersitas dispõnũ venaꝝ in duritie sua, ꝛ mollitie, aut apata in mẽbris neruosis. Bispulsantis vo cã est ṽtutis fortitudo, ꝛ plima necessitas, ꝛ durities instri: q̃re nõ obedit ei q ṽtutes ipsi p̄cipiũt de diastole in vna vice, sicut quũ qs vult vna pcussione aliqd icidere, ꝛ nõ obedit̃ ei, adiuuat̃ ab alia: ꝛ p̄cipue quuꝫ ne/ cessitas subito augmentat̃. Soricini vo pulsus cã q̃nq est ṽtus debilis, que de labore ad qetẽ ordina te pcedit, ꝛ de qete ad laborẽ: sꝫ ille, q in vna pma/ net dispõne plus est ṽtutis debilitatẽ signs. Et cau da qdẽ soricina, ꝛ que eis silis existit, est plus signs fortitudinẽ aliquã, ꝛ q debilitas nõ est in fine, sed eis deterior est cauda finitiua, deĩde mãsiua: postea cauda redditiua. [i] ⌈Cadẽtis auteꝫ in medio cã est virtutis lassitudo, ꝛ eius defect⁹⌋ aut accñs subito veniens, ad qd aĩa ꝛ nã subito redeũt. Et spasmosi qdem pulsus cã sunt motus non nãles in virtute, aut malitia in essentia instri. Pulsus aũt tremulus procedit ex fortitudine, ꝛ instro duro, ꝛ necessitate forti. Sine istis enim non puenit tremor. Vndosi autem est quũ eius causa existit virtutis debilitas ẽm plurimũ, ꝛ non põt fieri diastole, nisi paulatim, ꝛ paulatim. Et est etiam quũ instrumẽti lenitas ei⁹ causa existit, lꝫ virtus nõ sit valde debilis. Instrm nãq molle ꝛ humidũ ꝯcussionẽ, ꝛ motũ nõ recepit que in vnãquãq penetret ptem, quẽadmodũ siccũ qd est durũ recipit, qm̃ siccitas ꝯcussioni est apta ꝛ tremori. Et duri qdem sicci finis sui p̄ncipij motu mouet̃: mollis vo humidi ptem pole est moueri, ꝛ aliam partẽ motu ipsius nõ pati, ppterea q cito re cipit separationem, ꝛ flexionem, ꝛ diuersitatem in

c A. p accñs aũt q̃nꝫ adiuuat ip/ sam maties.

d A. pp calitatẽ.

e A. vltimitas casus virtutis.

f A. alhem.

g A. coadunatio vel coarctatio.

h A. algam.

i A. Cã aũt pul/ sus hũtis qeteꝫ est virtutis lassi tudo, ꝛ ei⁹ refo/ cilatio, seu qes.

figura. Et vermiculosi qdem pulsus, ⁊ formicātis
cā est fortis debilitas, ita vt tarditas, ⁊ spissitudo, ⁊
diuersitas in partibus pulsus ꝯiungant̄, qm̄ v̄tus
instr̄m in vna hora dilatare nō valet, ſ3 paulatim ⁊
paulatim. Cā aūt pulsus mali pōderis, si pulsus q/

a † A. diminut⁹

dē [a] † ⌈ ⌋ fuerit in dispōnibus tpis qetis, est
augmētum necitatis: Et si in dispōnib⁹ tpis motus

b † A. diminut⁹

fuerit [b] † ⌈ ⌋ est augmētum debilitatis, aut

c A. Diminut⁹ v̄o in dispōne tēporis motus.

necessitatis ꝓuatio: [c] ⌈ sed pulsus tēporis motus ⌋
ꝓpter velocitatem diastoles, alius est ab hoc. Et
cause qdem pleni ⁊ vacui: ⁊ calidi ⁊ frigidi: eleua/
ti sursum, ⁊ submersi inferius, manifeste sunt.

De pulsib⁹ etatū, ⁊ mascl'oꝝ, ⁊ femiaꝝ. Cap. VII.

Masculoꝝ pulsus maiores sūt, ⁊
fortiores valde, ꝓpt̄
vehemētiā v̄tutū eoꝝ, ⁊ necitatis ipsoꝝ
⁊ ꝓpterea ꝙ eoꝝ necitas magnitudine
cōplet̄, est eorum pulsus tardior pulsu
mulieꝝ, ⁊ rarior ꝑm pl'm. Et oīs qdez pulsus in q̊
pseuerat v̄tus, ⁊ est spissius: opꝫ ꝓculdubio ꝙ sit ve/

d A. velocitas añ spissitudinē.

lox: est. n. [d] ⌈ quū añ est velocitas, q̄z spissitudo ⌋ pp
hoc igit̄ sicut pulsus masculoꝝ est tardior ita est ra
rior. Pueroꝝ v̄o pulsus lenior ꝓpt̄ humiditatē, ⁊
est debilior, ⁊ spissior, qm̄ calor est fortis: ſ3 v̄tus nō
est fortis, eo ꝙ nōdū sunt cōpleti. Pueroꝝ v̄o pul/
sus cōpatione q̄ztitatis corpis eoꝝ est magn⁹: qm̄
eoꝝ instr̄m est valde molle, ⁊ ipsoꝝ necitas est val/

e A. corpis ipsoꝝ nō est debil', qm̄ ipsoꝝ corpa sūt parue q̄ztitatis.

de fortis, ⁊ eoꝝ v̄tus cōpatione [e] ⌈ ꝑuitatis corpis
ipsoꝝ nō est parue q̄ztitatis. ⌋ Ueruntn̄ eoꝝ pulsus
cōparatione pulsus cōpletoꝝ est nō magnus, ſ3 est
velocior ⁊ spissior ꝓpt̄ necessitatē. In pueris nāq3
multiplicat̄ vaporis fumosi collectio, ꝓpt̄ multam
digōnē eoꝝ, ⁊ frequētiā eius in eis. Et ꝓpt̄ hoc val
de est nec̄e ipm extrahere, ⁊ calorē ipsoꝝ inatū euē
tare. Iuuenuz v̄o pulsus est multe magnitudis: et
nō est multe velocitatis: imo in ipsa est valde dimi/
nutus, ⁊ in spissitudine, ⁊ ad raritatē tēdens. Et il/
loꝝ qdē pulsus: qui in ꝓncipio iuuētutꝫ exn̄t, est ma
ior. Et eoꝝ qui sunt in medio iuuētutis, est fortior.
Et nos qdē iaz decl'auimus ꝙ calor in pueris, ⁊ iu
uenib⁹ fere est silis: ergo necitas in eis erit ꝓpinq̄,

f A. q̄re cuz magnitudine ꝑue/nit ad illud cuz quo excusat̄ a velocitate ⁊ frequ/tia.

sed v̄tus in iuuenib⁹ est augmētata: [f] ⌈ hēbit̄ ergo
ex magnitudie, qđ in ipsis restaurat, qđ defuerit ex
velocitate ⁊ spissitudie. ⌋ Et ꝓncipiū qdē rei vn̄ ꝓ/
uenit magnitudo, est v̄tus: ſ3 necessitas est appetēs:
⁊ instr̄m qdē est adiuuās. Senū aūt pulsus est mi
nor ꝓpter debilitatez, ⁊ minoris velocitatis ꝓpter
hoc ēt, ⁊ ꝓpt̄ diminutionē necitatis: ⁊ ꝓpt̄ hoc est
rarior. Et pulsus qdē senū q iā ꝓcesserūt in ānos,
est paruus, ⁊ rarus, ⁊ tardus: ⁊ est quuz est mollis
propter humores extraneos, ⁊ nō propter nāles.

De pulsu complexionum. Cap. VIII.

Calsus cal'e ꝯpl'onis vehementis
est necitatis. Qđ si virtus
ꝯuenerit ⁊ instr̄m, erit pulsus magnus.
Si ergo vnum eoꝝ diuersificabit̄: erit
queādmodū dcm̄ est in ꝓcedētibus. Et
si calitas qdem nō male fuerit ꝯpl'onis, imo nālis,
erit ꝯpl'o fortis ⁊ sana, ⁊ virtus multum fortis. Et
neq3 existimes ꝙ calor inat⁹ si fuerit fortis q̄ztūcūq3
sit, minuat ex v̄tute, imo ex eo ꝓuenit i sba spūs for/
titudo, ⁊ in aīa audacia. Calor v̄o ꝯpl'onis mali/
tiam sequēs, q̄zto plus augmētat⁹ fuerit, tāto in vir
tute plus debilitatez augmētabit. Cōpl'o v̄o frida
declinat pulsuz ad ꝑtem diminutionis, sicut ꝓꝑe est
ꝑuitas, ⁊ ꝓꝑe tarditas, ⁊ raritas. Quūq3 istr̄m fue
rit molle, latitudo eius augmentata erit: ⁊ eius sil'r
tarditas, ⁊ raritas. Qđ si duꝝ fuerit, erit minus h.

Et debilitas qdē quā mala cōplexio frida heredi/
tare facit, maior est ea, q̄z mala ꝯpl'o cal'a facit he/
reditare, qm̄ calitas. s. calori inato magis est cōue/
niens. Cōplexionē v̄o humidā seqtur inundatio ⁊
dilatatio. Et siccā qdem seqtur coangustatio ⁊ du/
rities. Amplius si v̄tus fuerit fortis, ⁊ necessitas
multa, accidet bispulsans, ⁊ spasmosus, et tremu/
lus. Tu v̄o deinceps cōpone obseruando ꝓncipia.
Est ꝑterea quū vni hoī accidit vt duoꝝ lateꝝ ipsi⁹
diuersificet̄ ꝯpl'o: Erit ergo vnū ipsoꝝ fridum, ⁊ al
teꝝ cal'm, ⁊ accidet, vt diuersitate que ꝓuenit ex ca/
liditate, ⁊ friditate hoꝝ duoꝝ lateꝝ, pulsus diuersi
fiāt. Eritq3 pulsus cal'i lateris pulsus cal'e ꝯpl'onis:
⁊ lateris fridi pulsus ꝯpl'onis fride. Et ex h̄ qdem
scit̄, ꝙ pulsus i diastole sua, ⁊ sistole, nō est ꝑ3 modū
[g] ⌈ accessionis ⁊ recessiōis ⌋ cordis: imo ꝑm moduz

g A. med ⁊ gie/cer.

diastoles ⁊ sistoles ipsius corporis arterie.

De pulsu temporum. Cap. IX.

In vere qdē est [h] ⌈ quū pulsus ē par/
uus, nō tn̄ in oī re ⌋ ⁊ est in fortitu/

h A. pulsus temperatus in oi re.

dine augmētat⁹. In estate v̄o est velox
⁊ spissus ꝓpter necessitatē: ⁊ ꝑuus ⁊ de
bilis ꝓpter v̄tutis resol'onē, que est ꝓpt̄
resol'onē spūs, que fit ꝓpter calorē exteriorē dn̄an/
tem supfluum. Et in hyeme est maioris raritatis, et
[i] ⌈ tardioris debilitatis, ⁊ cū hoc est ꝑuus ⌋ qm̄ vir

i A. tardior, et debilis cum hoc ꝙ est paruus.

tus debilitat̄: ⁊ in qbusdā corpib⁹ accidit, vt calor
in ꝓfundo teneat̄, ⁊ adunet̄, ⁊ v̄tus fortior fiat, et
hoc quū cōplexio cal'a est dn̄ans, ⁊ refrenās frig⁹,
⁊ non per ipm patiēs: neq3 friditas ad fundum va/
dit. In autūno aūt est pulsus diuersus: ⁊ trahit ad
debilitatez quādam, sed ipsius diuersitas est ꝓpter
multitudinē ꝯuersionis cōplexionis accidētalis in
autūno nunc ad calorē, nūc ad frigiditatē. Et ipsi⁹
qdē debilitas est ēt ꝓpter hoc: cōplexio eniz diuer/
sa semp deterius efficit nocumētū, q̄z silis ⁊ eq̄lis, l3
sit mala. Et q2 autūnus est tp̄s nature vite ꝯ̄riū,
qm̄ calor in eodem debilitat̄, ⁊ siccitas fit fortior.
Tempoꝝ v̄o pulsus, que sunt inter tēpora, tpib⁹
proportionantur, que sunt circa ipsa.

De pulsu regionum. Cap. X.

Regionum quedā sunt tēpate
vernales: ⁊ quedā
sunt calide estiue: ⁊ quedā sunt frigide
hyemales: ⁊ quedā sicce autūnales. Iu
dicia igit̄ pulsuum erūt in eis ꝑm mo/
dum quem sciuisti de pulsu tēporum.

De pulsu qui ꝓuenit ex cibo ⁊ potu. Cap. XI.

Exterius corpori aduenientia, ⁊
ipm ingredientia, pul/

k A. impressio.

sus dispōnē mutāt qualitate sui, ⁊ q̄zti/
tate. Sed q̄litate qm̄ si ad calefaciēdū
declinauerint, aut ad infridandū, muta

l A. qm̄ cā est firma seu stabilis. Et si fuerit i mł'titudine, seu in quātitate multa minor hac, erit diuersitas ordinata. vel aliter. Et si fuerit mior hac q̄ztitate, pli/ma erit diuersi/tas.

Alia lr̄a. Et hec mutatio est pse/uerās, qm̄ cā est firma. Et si fue/rit in multitudi ne minus hac, erit diuersitas ordinata.

bunt ipm ꝑm illud. Et q̄ztitate qdē qm̄ si eq̄lia fue
rint fiet pulsus in magnitudine augmētat⁹, ⁊ velo/
citatis maioris, ⁊ spissitudinis ꝓpter augmētū vir/
tutis ⁊ caloris, ⁊ ꝑmanebit hec [k] ⌈ mutatio ⌋ aliquā/
diu. Et si plime magnitudinis valde fuerit, erit pul
sus diuersus absq3 ordine ꝓpt̄ grauitatē nutrientis
supra virtutē, qm̄ ex oī grauitate ꝓuenit in pulsu di
uersitas. Et qdē existimauit archigenes, ꝙ eius ve
locitas est tunc multo maior, q̄z spissitudo. Et hec
mutatio est pseuerās [l] ⌈ qm̄ cā pseuerātie, l3 sit mul
titudinis minoris hac, tn̄ est diuersitas ordinata. ⌋
Qđ si pauce fuerit q̄ztitatꝫ, erit pulsus minoris di/
uersitatis, ⁊ magnitudis, ⁊ velocitatis: neq3 ei⁹ mu
tatio diu perdurabit, qm̄ mā pauca cito digeritur.
Ampli⁹ si virt⁹ deficiat, ⁊ ꝺbilitet̄ ex mł'titudie aut

paucitate, quecūqꝫ fuerit, siles erunt pulsus in par
uitate ⁊ tarditate vsqꝫ in finē rei. Quod si natura
fortis fuerit in digerendo, ⁊ ꝯuertendo, fiet pulsus
tēpatus. Et vinum ēt ꝓprietatē hꝫ: ⁊ est qm̄ ex mul
titudine ipsius [a] [lꝫ sit subtile ꝓuenit diuersitas. Ex
ipso tñ non ꝓuenit, ꝙ sit tātum q̄ꝫtum illud qđ ꝓue-
nit ex nutrientib⁹, q̄ sibi silant:] ⁊ hoc qdē ꝓpter ra
ritatē sbē ipsius, et subtilitatē eius, et leuitatē. Quū
aūt vinū in actu est fridum ꝓuenit ex eo qđ ꝓuenit
ex alijs fridis, in minorādo et rarificādo, et tardā-
do [b] [velocitate sue penetrationis.] Deinde quū in
corpe calefit, remouet velociter qđ ex eo prouenit.
Vinuꝫ pterea quū in corpus penetrauerit, et fuerit
calm, nō elongabit multū a nā, et accidet velox re-
solō. Qđ si quū est fridum penetrauerit [c] [fiet ex no
cumēto] qđ nō fit ex alijs fridis rebus, qm̄ ille tar-
dant donec calefiāt, neqꝫ eaꝝ penetratio est ita ve-
lox vt istius. Istud.n. velocius penetrat q̄ꝫ cōpleat
calefactio: et eius qdē impedimētū est magnū: et p̄
cipue in corpibus [d] [que horripilationi sūt apta.]
Et neqꝫ est sicut ipedimētum calefactionis ipsius,
quū ipm calm penetrat: qm̄ eius calefactio in p̄nci
pio obuiationis nō ꝓuenit ad hꝫ, vt magnū faciat i-
pedimētū: imo nā ei obuiat cū ꝑtitione, et distribu-
tione, et resolōne. Fridum v̄o est quū nām deficē fa
cit: et eius v̄tutē extinguit: anteqꝫ ad ꝑtitionē et di-
stributionē, ⁊ resolōnē ꝓueniat. Et hoc qdē ꝓuenit
ex vino mltitudine sue q̄ꝫtitatis, ⁊ calefactiōe ipsi⁹,
⁊ friditate. Quū aūt ipm ꝯsideratū fuerit vñ forti
tudinē efficit, alia hēbit iudicia: qm̄ ipm sua essen-
tia fortes efficit sanos [e] † [ ] ꝓ-
pterea ꝙ velociter p̄bet augmētū in sbā spūs. Sed
lꝫ calefactio, ⁊ infridatio que ex eo fuerit, plurima
corpoꝝ impediāt: est tñ quum vnaqueqꝫ eaꝝ cū ali
qua ꝯuenit ꝯplōne: ⁊ est quum nō ꝯuenit. Est nāqꝫ
quū res fride eos fortes reddūt qui ꝯplōnē calidā
malā hñt, sicut dixit Galienus: ꝙ succus granati ca
lefactos semꝑ fortes efficit: ⁊ hydromel infridatos
semꝑ reddit vigorosos. Vinuꝫ [f] [p̄terea] vñ est ca
lidū natura, aut fridum nā, est quuꝫ quosdā fortes
facit, ⁊ quosdā debilitat. Nō tñ sermo nr̄ est nūc de
hoc, imo in v̄tute ei⁹ qua velocior ad spm̄ ꝯuertit,
qm̄ hoc semꝑ hꝫ per sui eēntiam. [g] † [ ]
Qđ si vnum hoꝝ duoꝝ ipm in aliquo corpe iuue-
rit, augmētabit in faciendo fortitudinē, ⁊ si ei ꝯ̄riū
extiterit, minus fortitudinē faciet ꝺm hoc. igit ipm
pulsum ꝯuertet ꝺm hoc, qm̄ si fortitudinē faciet, in
pulsu augmētabit fortitudinē, ⁊ si calefaciet, in ne-
cessitate efficiet augmētum, ⁊ si infridabit minora-
bit necessitatē. Et ꝺm plm in fortitudine faciet aug
mētum. Nunq̄ꝫ aūt necessitate efficit augmētuꝫ, qn
in velocitate addat. Aqua v̄o ꝓpterea, ꝙ nutrimē
tum penetrare facit, vigorat, ⁊ silitudinē opōnis vi
ni operat. Et qm̄ non calefacit, imo infrigidat, nō
tātum auget in necessitate quātum vinum.

a A. lꝫ ꝓueniat, seu causet diuersitas: nō tñ tāta, ꝙ de ipsa sit curādū: neqꝫ tāta q̄ꝫta respectiue seu cōparatiue causatur ex cibis.

b A. veloci ꝓuētu pp velocitatē sue penetratiōis

c A. causabit nocumentum.

d A. Vna lrā. q̄ sunt ꝑpata nocumēto ex frigore. Alia lrā. ꝑparis nocumento qđ fit ex eo.

e † A. ⁊ viuificat virtutem.

f A. igitur.

g † A. ꝯfortās sp

De eis q̄ sōn⁹ ⁊ vigilie i pulsu opant. Cap. XII.

Pulsus qdē iudicia in sōno diuer-
sificant ꝺm horā somni, et
ꝺm dispōnem digōnis. Pulsus igit in
p̄ncipio somni est ꝑuus, ⁊ debilis, qm̄
mot⁹ caloris nālis: tūc est ad ꝯstringen
dū ⁊ submergēdū, ⁊ nō ad dilatandum ⁊ [h] [manife
stādū] qm̄ ipse in hora illa totus tēdit ad occultuꝫ,
ꝓpterea ꝙ ipm aīa mouet ad nutriēs digerēduꝫ, ⁊
maturādū supfluitates: ⁊ est sicut supatus, ⁊ obses-
sus ꝓculdubio. Et pulsus ēt est maioris tarditat̄,
⁊ raritatis: qm̄ lꝫ in calore accidat augmētum ꝺm
[i] [ꝯstrictionē] ⁊ coadunationē: tñ priuatus est aug

h A. ad exteriora.

i A. coarctatiōeꝫ

mēto: qđ hꝫ in hora vigiliaꝝ: ꝓpter motuꝫ calefa-
cientē. Et motus qdē plus est ad inflāmandū, ⁊ in-
clinandum ad partē malitiei cōplexionis. Sꝫ ꝯstri
ctio, ⁊ eoꝝ coadunatio tēperate, minoris sunt inflā-
mationis, ⁊ minus extrahūt calorē ad estuationē.
Et tu qdē hoc scies ex hoc ꝙ anhelit⁹ lassi, ⁊ ipsi⁹
estuatio multo maiores sunt, anhelitu ⁊ estuatione
eius, cuius calor est ꝯstrict⁹ ꝓpter cām, que silis est
somno, verbi grā submersi in aqua tēpate fridita̅t
qui sit [k] [expgefactus, lꝫ calor ꝯstringat ⁊ fugiat]
ex hoc non tñ augmētuꝫ anhelitus eius ꝓueniet ad
id, ad qđ [l] [ꝓueniet] labor, ⁊ exercitiuꝫ que sunt ei
ꝓpinqua. Quūqꝫ bñ considerāueris non iuenies
aliud qđ calorē vehemētius incēdat q̄ꝫ labor ⁊ mo
tus. Et vigilie qdem calorē non efficiūt motu cor-
poris, ita vt quū corp⁹ qeuerit [m] [nō fit ipse necius:
imo faciūt calorē, ꝓpterea ꝙ spūs ad exteriora mo
uet, ⁊ motus eius ad ea, est ꝺm ꝯtinuitatē quū ista
est eius gñatio.] Quum aūt cibus digestus est in
somno, redit pulsus, ⁊ fit fortior, ꝓpterea ꝙ virtus
augmētuꝫ recipit a nutriēte: ⁊ redit illud qđ ad ꝓ-
fundū descēderat ad regēduꝫ nutriēs ad exteriora,
⁊ ad suuꝫ p̄ncipiū. Et ꝓpter hoc ēt magnificat tūc
pulsus multuꝫ: ⁊ ꝓpterea ꝙ ꝯplōnis caliditas: ꝓ-
pter nutriens auget, queadmodū diximus: ⁊ instri
etiam auget lenitas per id qđ ad ipsum ex nutrimē
to penetrat. Verūtñ sua magnitudine nō auget ve-
locitatē, neqꝫ spissitudinē, qm̄ hoc nō est illud qđ in
necessitate p̄bet augmētum: ⁊ hoc ēt nō est ꝓhibens
restaurari ex eo, qđ necium est magnitudine sola.
Deinde qñ cuꝫ dormiēte somnus ꝑseuerauerit, fiet
pulsus debilis, ꝓpter caloris inati ꝯstrictionem, et
virtutis cōpressionē sub supfluitatib⁹, que euacuā-
de erant ꝺm euātionis modos, qui sunt in vigilijs:
ex qbus est exercitiū, ⁊ euationes que nō sentiunt.
Quum aūt somnus in p̄ncipio [n] [euātionē] inue-
nerit, ⁊ nec inuenit aliqd ad qđ digerendum tēdat,
declinabit cōplexionē ad partē infrigidādi: ꝑseue-
rabūt ergo paruitas, ⁊ tarditas, ⁊ raritas in pulsu,
⁊ incessanter augmētabunt. Vigilie etiam diuer-
sa hñt iudicia: quuꝫ enim dormiens euigilabit, na-
tura sua declinabit pulsus ad magnitudinē, ⁊ velo
citatē ordinate: deinde ad suā nālem redibit disposi
tionē. Sed subita cā euigilato accidit vt pulsus ei⁹
ilico, quū a somno remouet [o] [quiescat] qm̄ v̄tus
coram eo qđ subito euenit, victa est. Et deinde post
hoc redibit ad eum pulsus magnus, velox, spissus,
⁊ diuersus ad tremorē. Et qm̄ mot⁹ iste est silis vio
lento, ideo [p] † [non] inflāmat etiam ipsum. Et qm̄
virtus subito mouet ad repellendum nāliter illud
qđ accidit: ergo mot⁹ accidūt diuersi, ⁊ tremit pul-
sus: sed tamē ꝺm hoc non longo perseuerat tēpore,
imo ad equalitatē cito redit, qm̄ lꝫ eius causa sit q̄-
si fortis, eius tamē durabilitas est pauca, ⁊ cogni-
tio destructionis ipsius est velox.

De iudicijs pulsus exercitij. Cap. XIII.

In p̄ncipio qdē exercitij, ⁊ duꝫ est tē-
peratū pulsus fit magn⁹ ⁊ fortis,
⁊ hoc qdē ꝓpter augmētū caloris ina-
ti, ⁊ fortitudinem ipsius, ⁊ fit ēt velox ⁊
spissus valde ꝓpter supfluā necitatem,
quā facit motus. Qđ si ꝑseuerauerit, ⁊ fuerit ꝓli-
xum: aut lꝫ fuerit breue. erit tñ fortissimum, destrue
tur qđ ex fortitudine ꝓuenit, ⁊ debilitabit pulsus,
⁊ fiet paruus ꝓpter resolōnē caloris inati: sed ipse
fiet velox ⁊ spissus ꝓpter duas res: q̄ꝝ vna est aug-
mētū [q] † [fortitudis] necitat̄, ⁊ alia ē qm̄ v̄tus [r] [re-
trabit] ne magnitudini sufficiat: postea velocitas

k A. vigilās, licꝫ calor coarctet ⁊ fortificetur.

l A. perducet.

m A. nō causent illū, imo non faciunt calorē, nisi ꝓpterea q⁹ spūs mouent ad exteriora, ⁊ mot⁹ eorū ad ea est ꝺꝫ cōtinuitatē generationis istoꝝ.

n A. vacuitateꝫ.

o A. sit tepidus vel debilis.

p † ——— A.

q † ——— A.

r A. deficit seu debilitatur.

incessanter minuit, ⁊ spissitudo augmētat̄ fm q̄ztitatem eius qȏ ex virtute debilitat̄. Deinde ad vltimū si exercitiuȝ pdurauerit, ⁊ debilitauerit, fiet pulsus formicans ꝓpter debilitatē ⁊ spissitudinē fortē.

Postea si magis supfluū fuerit, ⁊ ex ipso quasi ad mortem pueniatur, efficiet qȏ oia faciunt resoluentia, ⁊ reducet pulsuȝ ad h̄ vt sit vermiculosus[a] ⌈deinde faciet ipsum declinare⌋ ad raritatem, ⁊ tarditatem cum debilitate ⁊ paruitate.

a A. deīde formicalis declinans.

¶ De iudicijs pulsum balneatoꝝ. Cap. XIIII.

Balneatio aut erit cū aqua calida, aut cuȝ frida. Si aūt fuerit cū aqua cal'a, in p̄ncipio ꝓuenient ex ea fortitudinis ⁊ necitatis iudicia. Quūq3 multū resoluerit, debilitabit pulsuȝ. Galienus q̄3 dixit erit tūc puus, tardus, ⁊ rarus. Dicem⁹ ergo ꝙ debilitas qdē, ⁊ paruitas pulsus[b] ⌈ꝓculdubio exn̄t:⌋ sed aqua cal'a quū in interiorib⁹ corpis calefactionē efficiet calore accn̄tali, fortasse nō durabit: s3 ad sui nām que est infridandi redibit: ⁊ fortasse durabit ⁊ pmanebit. Qȏ si accidētalis q̄litatis iudiciuȝ supauerit, fiet pulsus velox ⁊ spissus. Et si supauerit qȏ ex nā sui ꝓuenit, fiet tardus ⁊ rarus. Et si eius calefactio accn̄talis ad tātam v̄tutis resol'onē puenerit, vt sincopi sit ꝓpinq̄ fiet ēt pulsus tardus ⁊ rarus. S3 balneationis cū aq̄ frida facte si penetrauerit frigiditas, debilitabit pl'sū, ⁊ faciet puū, ⁊ efficiet raritatē, ⁊ tarditatē. Et si nō penetrauerit: imo calorē coadunauerit, augmētabit̄ fortitudo: ⁊ crescet paꝝ, ⁊ minuet̄ velocitas, ⁊ spissitudo. Ex aqs v̄o i thermis exn̄tib⁹ q̄ sūt exicātes, duritiē i pulsu augmētāt: ⁊ ex ei⁹ magnitudiē minuūt. S3 calefaciētes velocitatē in pulsu augmētant. Si aūt virtutē resoluerint, erit qȏ iā diximus.

b A. sunt de his que fiunt vel accidūt ꝓcl'dubio

¶ De pulsu qui mulieribus est ꝓprius, ⁊ est pulsus pregnantium. Cap. XV.

Necessitas qdē in eis est multa ꝓpt̄ cōitatē filij in attractione aeris. Ipse. n. q̄si duab⁹ attrahūt necitatib⁹, ⁊ duab⁹ aeris attractionib⁹. Sed v̄tus ꝓculdubio nō augmētat̄, neq3 ēt minuit̄, nisi q̄ztum op3 ꝓpter lassitudinē paucā, que ꝓuenit ex pōdere p̄gnationis: ꝓpter hoc igit̄ iudiciū v̄tutis medie, ⁊ necessitatis fortis vincit, ⁊ augmētat̄ pulsus, ⁊ fit velox ⁊ spissus.

¶ De pulsu dolorum. Cap. XVI.

Dolor mutat pulsuȝ, aut pp fortitudinē sui: aut q2 est in mēbro p̄ncipali: aut pp lōgā morā sui. Et dolor qdē quuȝ in sui p̄ncipio fuerit, [c]⌈faciet v̄tutē ebullire, ⁊ mouebit ipsaȝ ad resistēdū, ⁊ refrenāduȝ, ⁊ iflāmabit calitatē. Fiet ḡ pulsus magnus, ⁊ velox, ⁊ maioris spissitudis: qm̄ fixio⌋ magnitudinē faciet ⁊ velocitatē. Quūq3 dolor ad finē sue fortitudis puenerit, ꝓpter illud qȏ dixim⁹ de modis, ꝓcedet minorādo, ⁊ redibit ad iferiora donec magnitudinē pdet, ⁊ velocitatē: ⁊ vicē earum supplebūt spissitudo fortis, ⁊ paruitas, formiculatio, ⁊ vermiculatio. Et si augmētatus fuerit adducet ad raritatem, ⁊ perditionem.

c A. cōmouebit vel excitabit virtutē: ⁊ mouebit ipsam ad resistēdū, ⁊ expellēdū, ⁊ inflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulsus magnus, ⁊ velox et vehemītioris raritatis: quoniaȝ aluthar.

¶ De pulsu apostematum. Cap. XVII.

Apostematū qde3 alia sunt que febres efficiunt. Et h̄ aut ꝓpter eoꝝ magnitudinē, aut ꝓpter nobilitatē mēbri in quo sunt. Et pulsum in toto corpore mutāt fm mutationē febris ꝓpriā, ⁊ nos ipsam dicem⁹ in loco suo. Et alia sūt que febrē nō faciunt, ⁊ mutant pulsum mēbri in quo sunt ꝓprium per eēntiam. Et est ēt quū reliqui corpis pulsum mutāt p accn̄s. s. nō pp hoc qȏ est apa, s3 ꝓpter h̄ ꝙ dolorē efficiūt.

Apa aūt qȏ pulsuȝ mutat, aut ipm mutat p spēm sui, aut p sui tp̄s, aut per q̄ztitatē suā, aut p mēbruȝ in quo est, aut p accn̄s, qȏ seqtur ipm ⁊ comitatur. Qȏ v̄o p sui spē3 mutat, est sicut apa cal'm, ex quo per suā spēm ꝓuenit vt mutet̄ pulsus ad serrinū, et ad tremorē [d] ⌈⁊ horripilationē⌋ ⁊ velocitatē, ⁊ spissitudinē, nisi ei ꝯ̄ria sit cā humectās que ꝓ p̄etatē serrini destruat, ⁊ vice ipsius vndositate3 supplere faciat. Veruntn̄ tremor ⁊ velocitas[e] † ⌈⁊ horripilatio⌋ ⁊ spissitudo ipm semp comitāt̄. Et queadmodum caꝝ q̄dam sūt, que serrini ꝓp̄etatē ꝓhibēt, sil'r sunt q̄dā eaꝝ, que serrini ꝓp̄etatē augmētāt, ⁊ ipa3 appere faciūt. Et molle qdē apa pulsuȝ facit vndosum. Et si fuīt valde fridum, ipm efficiet tardū ⁊ rarū. Duꝝ v̄o apa ꝓp̄etatē serrini augmētat. In extura aūt quū fit collectio, ipsa pulsuȝ ꝯūtit de ꝓp̄etate serrini ad vndosi ꝓp̄etatē pp h̄uiditatē ⁊ lenitatem, que ipsa3 sequūt̄: ⁊ p̄bet augmētū in diūsitate ꝓpt̄ suā grauitatem: velocitas aūt ⁊ spissitudo alleuiat̄ pp caloris accn̄tal' qetē cā maturatiōis. Mutatio v̄o ipsi⁹ cā suoꝝ tp̄oꝝ est qm̄ dū cal'm apa existit in augmēto, ꝓp̄etas serrini, ⁊ quecūq3 dixim⁹, sūt sicut in augmēto: ⁊ ei⁹ durities semp augmētat̄ ꝓpt̄ extēsionē, que auget̄: ⁊ in tremore pp dolore3.

d A. ⁊ dispōnē similē tremori.

e † —— A.

Quūq3 ad statū puenerit oia augmētant̄ accn̄tia p̄ter illud, qȏ fortitudinē seqt̄: ipm nāq3 debilitat̄ i pulsu, ⁊ i spissitudie, ⁊ velocitate augmētū p̄bet: deide si ꝓlongabit̄, velocitas destruet̄, ⁊ redeūdo fiet formicās. Quū āt[f] ⌈minuet̄⌋ aut resoluet̄, aut apietur, fiet pulsus fortis ppea ꝙ v̄tus exonerabit̄ a pōdere, ⁊[g] ⌈cessabit⌋ ipsi⁹ tremor, ppea ꝙ dolor extēsiuus minuet̄. Scd̄3 q̄ztitatē v̄o sui, qm̄ magnū fac̄ vt sint iste dispōnes maiores, ⁊ magis augmētate: ⁊ puū vt sint[h] ⌈rariores⌋ ⁊ puiores. Et fm suū mēbrū, qm̄ ex mēbris neruosis ꝓuenit augmētū i duritie pulsus: ⁊ in ꝓp̄etate quā h3 [i] ⌈serrinus⌋ ipsius. Et ex venosis qdem ꝓuenit augmētū in magnitudine sua, ⁊ vehemētia, ⁊ diuersitas multa: ⁊ p̄cipue si que in eis supāt arterie, sicut in splene, ⁊ pulmōe: ⁊ nō durabit h⁹ magnitudo, nisi q̄ztū pseuerauerit fortitudo. Et mēbra humefacta, ⁊ lenia ipm faciūt vndosum, sicut cerebruȝ ⁊ pulmo. Mutatio v̄o q̄ apa mutat pulsū aliq̄ mediāte[k] †⌈ ⌋ est sic apa pulmōis qȏ facit pulsuȝ tremuuzl, ⁊ sic apa epatis qȏ facit ipm [l] ⌈mictualē⌋ ⁊ apa renis, quod facit ipm strāguirialē: ⁊ apa mēbri fort] sensus, sic stōi ⁊ diaphragmatis fac̄ ipm spasmosū ⁊ sincopizātem.

f A. declinabit.

g A. alleuiabit̄.

h A. pauciores

i A. serinitas.

k † A. accidēte.

l A. sicut pulsus aldebul.

¶ De iudicijs pulsus accn̄tium aie. Cap. XVIII.

Ira qdē ꝓpterea ꝙ v̄tutē[m] ⌈feruere facit⌋ ⁊ spm̄ subito dilatat, pulsum facit magnū ad supiora se eleuantem velocē, ⁊ spissum in quo nō op3 diuersitatē cadere, qm̄ passio existit sil'is, nisi timor ei admisceat̄, qui vna vice superet, ⁊ hec alia supet vice: ⁊ sil'r si verecūdia ei admisceat̄: aut ꝯ̄rietas ab itellectu qui tacere p̄cipiat, ⁊ ne ferueat ad malū inferēduȝ illi cui irascit̄. Et ex delitijs qdem, ꝓpterea ꝙ ad exteriora paulatim mouēt non puenit pulsus ad illud qȏ pueniт ex ira in velocitate ⁊ spissitudine, imo est quū eius magnitudo sufficit necessitati, ⁊ est tardus, ⁊ rarus. Et sil'r pulsus letitie qm̄ ipse fit magn⁹ fm pl'm cū lenitate, ⁊ attinet tarditati ⁊ raritati. In[n] ⌈tristitia⌋ v̄o ppea ꝙ calor suffocat̄, ⁊ s̄bmergit̄, ⁊ fortitudo debilitat̄, op3 vt sit pulsus puus ⁊ debil', rar⁹ ⁊ tardus. Timor v̄o

m A. cōmouet.

n A. algam.

qui subito venit pulsum facit velocē ⁊ diuersum ⁊ inordinatū. Sed [a] ⌈ꝯsuetus⌋ ⁊ qui ordinate ꝓuenit mutat pulsum ꝑm modū mutationis solicitudinis.

a A. prolōgatus

¶ De summa mutationis rerum ꝯtrariarum nature essentie pulsus. Cap. XIX.

Hbeis fit mutatio, aut ꝑpter hoc ꝙ accidit ex eis de malitia ꝯplonis: ⁊ tu qdē iam sciuisti pulsuꝫ cuiusqꝫ cōplexionis: aut ꝑpterea ꝙ v̄tutē cōstringunt, ⁊ pulsum faciūt diuersum: ⁊ si cōstrictio valde fuerit fortis, erit sine ordine, ⁊ absqꝫ pōdere: ⁊ ꝯstrictionē qdē faciens est oīs mālis multitudo, siue sit āpa, siue non sit āpa, aut ꝑpterea ꝙ virtutem dissoluit, ⁊ facit pulsum debilē. Et omnia hec sūt sicut dolor fortis ⁊ [b] ⌈egritudines⌋ animales, que sunt fortis resolutionis.

b A. lesiones.

¶ Sūma secunda doctrine tertie, fen secunde de vrina ⁊ egestione, ⁊ est continens. xiij. cap.

¶ Sermo vniuersalis de vrina. Cap. I.

De sigtionis dispōnum vrine nō opꝫ credē, nisi postqꝫ ꝯditiones obseruate fuerit. Opꝫ eni vt vrina que ꝯsideratᷣ sit prima vrina que in mane colligitᷣ [c] ⌊⁊ nō ꝑmaneat lōgo tpe, ⁊ nō sit ex nocte reseruata. Neqꝫ sit ille cuius est qui aquā nō bibit, ⁊ cibum non comedit.⌋ Et nō sit qui ī cibo, aut potu rem tingētē accepit, sicut crocū, ⁊ cassiāfistulam, qm̄ vrina tingēdo ad citrinitatē ⁊ rubedinē mutant: ⁊ sicut olera que tingēdo mutāt ad viriditatē, ⁊ almuri qd̄ ad nigredinē, ⁊ vinum [d] †⌈ ⌋ qd̄ mutat vrinā ꝑm suum colorēꝫ. Neqꝫ sit qui exteriora sui re tingente infecerit, sicut alkanna, qm̄ quuꝫ ex ea aliqs tingitᷣ fortasse eius vrina ex ea inficitᷣ. Neqꝫ sit, qui rem que cum vrina aliquē humorē expellit, assumpsit: sicut quod cholerā, aut phlegma expellit. Neqꝫ se exercuit motibus corpeis, aut opōnibus, aut dispositionibus que sunt extra cursum nature, que vrine colorē mutant, sicut ieiuniū, aut vigilie, aut labor, aut ira, aut [e] ⌈timor.⌋ Oīa enim hec vrinā tingūt ꝑm citrinitatē, aut rubedinē. Et coitus vrinā valde impinguat. Et sicut vomitus, ⁊ eu̅atio: qm̄ hec colorē mutant, ⁊ sbam que in vrina esse dꝫ. Silr̄ quū ipsa multis ꝑmanserit horis. Quapropter dixerunt qdam ꝙ post sex horas inspiciēda non est, qm̄ ipsius sigtio debilitatᷣ, ⁊ color mutatᷣ, ⁊ hypostasis dissoluitᷣ, aut mutatᷣ: ⁊ fit spissior, q̄uis ego dicam ꝙ nec post horā vnam. Urina ꝑterea tota integre colligēda est in vrinali magno ne ex ea aliqd effundatur. Et eius quidē dispositio ilico quuꝫ mingitᷣ non est ꝯsiderāda, neqꝫ nisi postqꝫ in vrinali resederit. Et obseruādum est ne sol eaꝫ tāgat, neqꝫ vētus, ne ꝑturbetᷣ, ⁊ ne ꝯgeletᷣ donec hypostasis separetᷣ, ⁊ sigtio cōpleatur: nō. n. descēdit ilico quū mingitᷣ, neqꝫ in vltimo fine maturationis. Et nō colligatᷣ in vrinali in quo alia fuerit vrina, nisi prius fuerit ablutū. Amplius vrine puerorum sigtio est ꝑua, ⁊ ꝑcipue infantiū, ꝑpterea ꝙ lacte nutriuntᷣ, ⁊ ꝙ mā tingens in eis est quiescēs ⁊ submersa: in eorum qꝫ natura existit ex debilitate, ⁊ multa dormitione, qd̄ maturitatis sigtionēꝫ ꝑnecat. Et instrm̄ qdē colligēdi vrinā est corpus ꝑuiuꝫ sbam hn̄s nitidā sicut vitrū clarū, aut crystallus. Scias aūt ꝙ vrina, q̄to plus eā tibi approximas, tāto spissitudo augmētatur: ⁊ q̄to plus elōgas eam a te augmētatᷣ in ea claritas, ⁊ per hoc differt ab oib⁹ falsitatib⁹, que sunt in ea qbus medici expiuntᷣ quuꝫ eis ostenduntᷣ. Quum vrina in vrinali colligitᷣ custodiēda est a mutatione frigoris, ⁊ solis, ⁊ vēti. Et opꝫ vt in lumine aspiciatur, ita ꝙ sup eaꝫ non cadat radius, imo ab ipo tegatᷣ: ⁊ sic in ea iudicetᷣ de accn̄tib⁹ que in ipsa apparent. Scito ēt ꝙ ꝑma sigtio quā vrina hꝫ est de dispōne epatis, ⁊ viarum aquositatis, ⁊ sup dispōnes venarum: ⁊ eis mediātibus alias demr̄at egritudines. Firmior tn̄ eius signatio est illa, que de epate existit, ⁊ ꝑprie de dispōne gibbositatis ipsius. Amplius sigtiones que ex vrinis hn̄tur ex septem sunt accepte gn̄ibus gn̄e coloris, ⁊ gn̄e sbe, ⁊ gn̄e claritatis ⁊ turbulētie, ⁊ gn̄e hypostasis, ⁊ gn̄e q̄titatis in paucitate ⁊ multitudine: ⁊ gn̄e odoris, ⁊ genere spume. Sunt v̄o qdā qui inter hec gn̄a ponūt genus tact⁹, ⁊ genus saporis. [f] †⌈ ⌋ Quūqꝫ dicim⁹ genus coloris ītelligimus illd̄ qd̄ visus in ea sentit ex colorib⁹. s. albedinē, aut nigredinē, aut que īter eas exn̄t. Et quū sbe gen⁹ dicimus, ītelligimus dispōnē ipsius in grossitudine aut tenuitate. Et quū dicim⁹ genus claritatis ⁊ turbulētie, ītelligim⁹ ꝙ penetratio visus in ea est facilis, aut nō est. Inter h̄ aūt genus, ⁊ gen⁹ sbe existit dr̄ia qm̄ plerūqꝫ est sba grossa ⁊ clara, sicut albumē oui ⁊ gluten pisciū liquatū, ⁊ vitrū liquatū, ⁊ oleum: ⁊ plerūqꝫ est res subtilis sbe turbida, sic̄ aqua turbida que est magis tenuis qꝫ albumē oui. Turbulētie aūt cā est ꝑmistio ꝑtium colores hn̄tiuꝫ ex̄neos, fuscos, aut alijs colorib⁹ infectos, qui ab īspiciēte sensu nō sunt ꝑcepti, ⁊ ꝑhibēt ꝑuietatē, ⁊ nō ꝑ se ꝑcipiuntᷣ. Inter eam v̄o ⁊ hypostasim existit dr̄ia, qm̄ visus plerunqꝫ cognoscit hypostasim. Et inter ipsam ⁊ colorē existit dr̄ia, qm̄ color per totam humoris sbam procedit cum maiori permistione.

c A. ⁊ non fuerit violēter retenta longo tpe, ⁊ ille cui⁹ est dormierit ī nocte. Neqꝫ sit ille cuius est q biberit aq̄, et cibū comederit.

d † A. inebriās.

e A. fames.

f † A. nos vero ambo ista abijcim⁹ seu cassam⁹.

¶ De significationibus coloris vrine. Cap. II.

Ex colorib⁹ vrine sunt gradus citrinitatis sicut palearis. Deide citrin⁹ [g] †⌈post flauus⌋ deide ruffus postea citrāgularis, postea igneus qui tincture croci assilatᷣ: ⁊ ipse qdē est vehementer citrin⁹, postea croceus qui silatᷣ capillis zahafarani: ⁊ iste qdē est quē vocant rubeū [h] ⌈claruꝫ.⌋ Oēs aūt que sunt post citrinum calitatē sigt̄: sed tn̄ ꝑm suos diuisificantᷣ gradus. Et est qdē quū accn̄t ꝑptᷣ vehemētiā mot⁹, ⁊ ꝑptᷣ dolores, ⁊ ꝑp famē, ⁊ ꝑpter aque abstinētiā. Post istos v̄o gradus ꝑdictos existūt gradus rubedīs, sicut [i] ⌈rubeus roseus, ⁊ rubeus obscur⁹, ⁊ rubeus puluerulēt⁹.⌋ Et oēs qdē sanguīs dn̄iuꝫ sigt̄. Et in oib⁹ qb⁹ est color zahafarano attinēs est sigtio dn̄ij cholᷓe rubee. Et in oībus qui puluerulēto attinēt, est sigtio dn̄ij sanguīs. Et igneus qdē magis sigt̄ calorē, qꝫ rubeus ⁊ puluerulēt⁹: sicut cholᷓa in se calior est qꝫ sanguis: ⁊ color qdē vrine ī egritudib⁹ acutis incēdētib⁹, trahit ad colorē zahafarani ⁊ igneitateꝫ. Qd̄ si ibi fuerit tenuitas aliquā maturationis sigt̄ [k] ⌈dispōnē⌋ ⁊ ꝙ iā icepit: ⁊ si nō appeat in sba. Si aūt citrinitas fortior fiat, ⁊ vsqꝫ ad igneitatis ꝑueniat terminū, ⁊ ad finē in ea, sigt̄ ꝙ calor icessanter ꝑcessit ⁊ iste qdem [l] ⌈ē finis citrinitatis.⌋ Qd̄ si in ipo claritas augmētetᷣ, calor iā ꝑm diminutionē incedit. Et est ꝑterea quū in egritudib⁹ acutis sāguineis vrina sic̄ ipse sāguis migitᷣ aptiōe vene ibi nō exn̄te: ⁊ sigt̄ replᷓōnē supfluā, q̄ si paulati migēdo emittitᷣ, ⁊ est cū odore malo, est sigtio timoris: ⁊ timetᷣ ex ea ne sāguis ad loca suffocantia fusus deriuetᷣ. Et peior qdē, ea est [m] ⌈quū ē sbtilᷓi colore sui, ⁊ dispōne.⌋ Quū āt ex ea mltū migitᷣ, ē quū ē sigtio bōa ī febrib⁹ acutꝭ ⁊ ꝯmistis, qm̄ ē quū ē sigtio crisis, ⁊ sanitatꝭ, nisi ī ꝑncipio

g †. —— A.

h A. alnasa.

i A. rube⁹ ad albedinē declinās ⁊ roseus, ⁊ rube⁹ purpureus, seu rubeus viuax, ⁊ rubeus obscur⁹

k A. imagiatōēꝫ

l A. est ruffedo clara.

m A. illa que est subtilior ꝑm colorē suū, ⁊ dispōnem eius fetidā

subito attenuet̃ anteq̃ȝ sit hora crisis, quoniaȝ tunc erit recidiuationis significatio. Et sil'r si tenuitas post crisim ordinata nõ fuerit. In icteritia v͛o quũ vrina adeo fuerit maioris rubedis donec ad nigredinem trahat, ꝛ pãnuȝ tal'r tingat ne remoueri possit: ꝛ q̃ȝto plus fuerit, erit sanius: qm̃ quuȝ vrina in ipsa fuerit albea, aut rubea pauce rubedinis icteritia in sua dispõne manẽte, timet̃ ex ea hydropisis. Fames quoq̃ȝ est ex eis que vrinã vehem̃ter tingũt ꝛ ipsaȝ valde acuũt. Post v͛o sunt gradus viriditatis sicut vrina: cuius color colori fisticoꝝ attinet, deinde cuius color est sil'is colori eruginis ęris: postea illius, cuius est color sil'is colori ireos: deinde cuius color sil'at̃ indico: postea [a] ⌈que sil'is est succo porri.⌋ Fisticalis v͛o sig̃t frigiditatẽ, ꝛ sil'r oẽs in q̃bus existit viriditas p̃ter eã que erugini ęris, aut [b] ⌈succo porri⌋ sil'at̃: hec nãq̃ȝ vehemẽs sig̃t incendium. Uerũtñ succo porri sil'is sanior est ea que eruginis ęris sil'at̃. Et illa q̃dẽ que erugini ęris sil'at̃ post laborẽ sig̃t spasmum. Uiridis v͛o ĩpueris spasmum sig̃t. Que v͛o colorẽ ireos h̃ȝ, friditatẽ vehemẽtem ſm p'l'm sig̃t: ꝛ ante ipsam p̃cedit vrina viridis. Et q̃dã dixerunt ꝙ sig̃t venenum in potu fuisse haustũ: ꝛ si fuerit in ea hypostasis spes erit vite, ꝛ si non, timet̃ ei. Erugini v͛o ęris sil'is vehementẽ sig̃t ꝑditionẽ. Graduuȝ aũt coloris nigri, alius est niger qui ad nigredinẽ tẽdit ſm viam coloris croci, sicut est in icteritia, ꝛ sig̃t chol'e rubee spissitudinẽ, ꝛ eius adustionẽ: ꝛ choleram nigrã que accidit ex chol'a rubea, ꝛ sig̃t icteritiaȝ. [c] ⌈Et alius est qui ex fusco ꝓuenit ad nigredinẽ, ꝛ sig̃t cholerã nigrã. Et alius niger qui ꝓuenit ex viriditate ꝛ colore indico sil'i⌋ ꝛ sig̃t cholerã nigram purã. Et ad sũmum q̃dem vrina nigra sig̃t, aut vehemens incẽdium, aut forte frigus, aut [d] ⌈mortẽ, aut caloris nãlis superationẽ,⌋ aut crisim ꝛ expulsionẽ nãe, qua ipsa chol'e nigre expellit sup̃fluitates. Qδ aũt ex icẽdio est cognoscit̃, qm̃ illic est fortis ardor, ꝛ ante ipsam fuit vrina citrina, vel rubea: ꝛ hypostasis est diuulsa, et ineq̃lis, ꝛ incõtinua, ꝛ nõ est vehemẽtis nigredinis: imo trahit ad colorẽ croci, ꝛ citrinitatẽ, aut ad fuscitatẽ: ꝛ si ad citrinitatẽ trahit sig̃t multã icteritiã. Uerũtñ qδ ex friditate fit, cognoscit̃, vt ante ipsam habeat̃ vrina que ad viriditatẽ trahat aut liuiditatem: ꝛ est sedimẽ paucũ iunctum ac si eẽt siccũ, ꝛ nigredo in ipsa est purior. Et est ẽt quum iter duas ꝯp'l'ones dr̃ia notat̃, qm̃ qñ cum vrina nigra fortis odor fuerit significabit cal'itatẽ: ꝛ quũ fuerit cuȝ ea odoris ꝓuatio, aut fortitudinis ei⁹ debilitas, sig̃bit friditatem. Quum.n.nã valde fuerit sup̃ata odor nõ erit in vrina. Illud aũt qδ ex casu caloris accidit ĩnati: cognoscit̃ ꝓpterea ꝙ ip̃m seq̃tur fortitudinis casus, ꝛ ei⁹ dissol'o. Et illud q̃dem qδ accidit ſm modũ purgationis ꝛ crisis cognoscit̃, sicut qδ accidit in fine q̃rtanaꝝ: ꝛ quuȝ splenis egritudines resoluũt̃: ꝛ dolores dorsi, ꝛ m̃ricis, ꝛ febres m'l'ice, [e] † ⌈ ⌋ ꝛ nocumẽta que ex mẽstruoꝝ acciñt retẽtione: ꝛ retẽtio eius qδ ex sanguine fluere solebat per anũ: ꝛ p̃cipue quum natura ꝛ ars in ꝓuocãdo iuuãt: ꝛ sicut accidit m'l'ierib⁹: q̃ꝝ mẽstrua retinent̃: ꝛ nõ [f] ⌈retinet⌋ nã sanguis sup̃fluitatẽ, ꝓpterea ꝙ añ ip̃am p̃cessit vrina indigesta aquosa: ꝛ ꝓpterea ꝙ post ipsaȝ adueniet corpori alleuiatio, ꝛ erit ipsi⁹ q̃ȝtitas maxima copiosa. Qδ si nõ ita vrina fuerit nigra, signũ erit malũ, ꝛ p̃cipue in acutis egritudinib⁹: ꝛ q̃ȝto plus si ei⁹ q̃ȝtitas fuerit pauca, qm̃ ex sua paucitate, est sciẽduȝ, ꝙ humorẽ iam destruxit adustio: ꝛ q̃ȝtomagis fuĩt grossa erit deteri⁹

a A. porrinus.

b A. porris.

c A. Et alius est niger q declinat ad fuscedinẽ vel obscuritatẽ, ꝛ significat cholerã nigram sanguineã. Et alius niger qui declinat ad viriditatẽ, et colorẽ indicuȝ.

d A. mortẽ inati caloris, ꝛ ei⁹ fugam.

e † A. ꝛ febres nocturne ꝛ diurne.

f A. recipit.

ꝛ q̃ȝto magis fuerit tenuis, erit minoris malitie. Et est quidem quum accidit vt vrina nigra, aut rubea [g] ⌈obscura⌋ mingat̃ ꝓpter vini potionẽ qδ hui⁹ h̃ȝ colorẽ quuȝ nullomo nã aliq̃d iu eo op̃ata fuerit, ꝛ exierit ſm suã dispõneȝ: sed in hoc nõ est timor. Et est quuȝ bone crisis sig̃tio existit, ꝛ in acutis egritudinib⁹: sicut si eger eam tenuẽ minxerit, ꝛ fuerit in ea suspẽsio in ꝑtibus diuersis: multotiens enim sig̃t [h] ⌈sonitũ capitis,⌋ ꝛ vigilias, ꝛ surditatẽ, ꝛ desipiẽtiam: ꝛ p̃cipue si paulatim eam minxerit, ꝛ in lõgo tp̃e [i] † ⌈fuerit suspẽsa⌋ ꝛ fuerit eius odor acutus: et fuerit cum febrib⁹, qm̃ tunc vehemẽter sig̃bit [k] ⌈capitis sonitũ⌋ ꝛ desipiẽtiaȝ, sed qñ affuerit ibi isõnietas, ꝛ surditas, ꝛ desipiẽtia, ꝛ [l] ⌈sonitus capitis⌋ significabit sanguinis fluxũ ex narib⁹. Et est ẽt quuȝ existit cã lapidis in rene. Ruffus iq̃t, vrina nigra bona est in egritudinib⁹ renum [m] ⌈ꝛ egritudinib⁹ lapidis⌋ que ex humorib⁹ ꝓueniunt grossis, ꝛ est sig̃tio mortalis in egritudinibus acutis. dixit ẽt ꝙ vrina nigra est mala in egritudinib⁹ renũ ꝛ vesice, quum vehemẽs ardor ibi adest: ꝯsidera ergo alia signa. Urina nigra in senib⁹ non est bona, ꝓpt̃ illud, quod scis, neq̃ȝ venit in eis nisi ex corruptione [n] ⌈mala,⌋ ꝛ sil'r in mulierib⁹ vrina nigra post laborem sig̃t spasmũ. Ad sũmum v͛o vrina nigra ĩ ꝑncipio febriũ est ꝑnitiosa: ꝛ sil'r in eaꝝ fine qñ non cũ ea fuerit alleuiatio, neq̃ȝ sig̃uerit crisim. Urina ãt alba ſm duas itẽtiones est sciẽda: vna eaꝝ est quũ ipsa est tenuis translucens: qm̃ vulgus qδ translucens est, albũ vocat: sicut vitruȝ qδ est clarũ, ꝛ crystallum clarã, vocat albã. Et altera est que ꝓcerto est alba, cuius color est disgregatiuus visus, sicut lac ꝛ ꝑgamenũ: ꝛ ista q̃dem non translucet vt visus in ipsa penetret: translucentia.n. ꝓcerto non est nisi oĩum coloꝝ ꝑuatio. Album igit̃ ſm intẽtioneȝ translucẽtis sig̃t frigiditatem oĩno, ꝛ est auferẽs digestionis fiduciam: ꝛ si cũ grossitudine fuerit significabit phlegma. Sed alba [o] ⌈ꝓcerto⌋ non erit nisi cum grossitudine. Et eius q̃dẽ alia est, cui⁹ albedo est mucillaginosa, ꝛ sig̃t multitudinẽ phlegmatis, ꝛ humoris crudi. Et alia est cuius albedo est vnctuosa: ꝛ sig̃t adipis liquefactionẽ. Et alia est cuius albedo est sil'is [p] ⌈albule ꝛ sig̃t phlegmatis liquefactionẽ⌋ que accidit aut accidet. Et alia est cuius albedo est sil'is albedini, que est in [q] ⌈fungo cuȝ tenuitate, ꝛ sanie, ꝛ sig̃t exituras vlcerosas⌋ in inst̃ris vrine, ꝛ si absq̃ȝ sanie fuerit, erit ꝓpter sup̃ationem mãe multe crude nõ mature, Et est quũ est cum lapide vesice. Et est alia que sp̃mati sil'at̃ que est quũ staicoꝝ ap̃atum adest crisis, ꝛ laxitas interioꝝ et egritudinũ que ex flate acciduñt vitreo. Quuȝ v͛o vrina spermati sil'is existit, ꝛ non est ſm modũ crisis [r] ⌈est⌋ ꝓpter ap̃ata phlegmatica, imo quum in primis ꝓuenerit, ꝓnosticabit̃ apoplesiã, aut paralysim. Et quum in oib⁹ oris febris alba superuenerit vrina, cito in quartanam ꝯuertet̃. Et plũbina quidẽ sine hypostasi est valde mala. Et lactea etiaȝ in acutis egritudinib⁹ est ꝑnitiosa. Albedo p̃terea vrine in febrib⁹ acutis quocunq̃ȝ modo fuerit post tincturã que p̃cessit, significat ꝙ cholera rubea ad aliquod mẽbruȝ declinauit, qδ apostemat̃: aut ad fluxum vẽtris: ꝛ qδ magis significat est ꝙ declinauit ad caput. Et sil'r quum vrina [s] ⌈rubea⌋ est in febrib⁹, deinde subito fit alba significat [t] ⌈desipiẽtiam.⌋ Et quũ vrina in sanitate ꝑseuerauerit ĩ colore albo sig̃t ꝑuationẽ digõnis. Et [u] ⌈albule sil'is⌋ que lacti sil'at̃ acetoso ĩ febrib⁹ acutis mortẽ sig̃bit aut [x] ⌈pthisim⌋ Scito ãt ꝙ poss'e est vt vrina sit alba

g A. alchani

h A. sodam.

i † —— A.

k A. sodam.

l A. ꝛ soda.

m A. ꝛ vesice ꝛ ĩ egritudinib⁹ furiosis. Alia l'ra. ꝛ ĩ egritudib⁹ furiosis.

n A. magna.

o A. vera.

p A. Alia litera heali ꝛ sig̃t ff'a ꝛ diariam.

q A. focha cum tenuitate ꝛ sanie ꝛ sig̃t vlcera saniosa.

r A. neq̃ȝ.

s A. subtilis.

t A. ꝑmixtionẽ rõnis futuram.

v A. albeali.

x A. ethicam.

⁊ complexio calida ⁊ cholerica, aut vrina rubea, ⁊ ꝯpl'o frida flatica. Cholera.n.rubea quum decli/nat a via vrine, ⁊ non admiscet vrine, remanet vri/na alba. Debes ergo vrinā albam ꝯsiderare, qm̄ si fuīt eius [a] ⌈humor multus ⁊⌋ luminosus, ⁊ ipsius sedimē multū ⁊ grossum, ⁊ eius sb̄a cuꝫ hoc trahit ad grossitudinē, debes scire q̄ albedo est ex fridita te [b] ⌈flatis.⌋ Sed quū vrina nō fuerit luminosa cla ra, neq̄ꝫ eius sedimē multū, neq̄ꝫ [c] ⌈quia ⁊⌋ albedo ad fuscitatē traxerit, scire dēs q̄ chol'a rubea est oc cultata: ⁊ si in egritudine acuta fuerit alba, ⁊ fuerit in ea sigtiones salutis, ex qb⁹ non timet̄ phrenesis, ⁊ que sunt sicut ipsum, debes scire q̄ chol'a rubea declinauit ad aliuꝫ canalē, ⁊ ad intestina, ⁊ accidet ei ꝯstrictio. Cā v̄o ob quā vrina existit rubea i egri tudinib⁹ fridis est vna hax̄ rex̄, aut fortitudo dolo ris qui cholerā rubeā resoluit, sicut in colica acci/dit frida, aut oppil'o que facta fuit ex supatiōe flatiꝫ in cānali qui est iter fel ⁊ ītestina: q̄pp fel ad ītestina nāl'r non descēdit, sicut solebat: imo vrine societas est ei nec̄ia cū qua egrediat̄: queādmodū accit i co lica frida: aut pp debilitatē epatis, ⁊ sue v̄tutis de/fectū: que inter aquositatē, ⁊ sanguinē sepōnem fa/cere nō valet: sic̄ accidit in hydropisi frida: ⁊ in egri tudinibus debilitatis epatis ſm pl'm: qm̄ ꝓpter ea vrina est silis loture carnis recētis: aut ꝓpter ꝯstri/ctionē quā oppil'ones fecerunt, ⁊ mutat̄ color flatꝫ in venis, ꝓpter aliquā putrefactionē: que ei accit: ⁊ eius qdem signū est aquositas vrine, ⁊ eius sedimē ſm modū quē diximꝰ, ⁊ eius tinctura est tinctura debilis nō luminosa. Chol'e.n.rubee tinctura est lu minosa. Urina q̄ꝫ multotiens in p̄ncipio egritudi nū erit alba, sed postea fiet nigra, ⁊ fetebit sicut ac/cidit in icteritia. Ampli⁹ vrina post comestionem albescit, neq̄ꝫ sic cessat donec digō fieri icipiat: tunc eniꝫ īcipit vrina tingi. Et ꝓpt̄ hoc vrine vigilātiuꝫ sunt albe: ⁊ adiuuat ad h̄ caloris inati resol'o, sꝫ nō luminose, imo attinēt fuscitati ꝓpter p̄uationeꝫ di/gōnis. Tinctura rubea in egritudinib⁹ acutis me/lior est q̄ꝫ aquosa alba [d] ⌈⁊ eius ēt sb̄a⌋ melior est q̄ꝫ aquosa. Sed rubea que est sanguinea maioris est securitatis q̄ꝫ rubea cholica. Rubea quoq̄ꝫ cholica nō tanti est timoris quum chol'a qeta manet: sed si extat mobilis, magni est timoris. Amplius vrina rubea in egritudinib⁹ renum, est mala, qm̄ ſm pl'm cal'ꝫ sigt ap̄a: Et in dolorib⁹ capitis, desipiētiā por/tendit. Quūq̄ꝫ vrina in egritudinib⁹ acutis rubere ceperit, ⁊ sic p̄māserit, ⁊ non iferius descēsum fece/rit, p̄ditionis egri timoreꝫ affert, ⁊ renū ap̄a sigbit. Qd̄ si cum rubedine fuerit turbida, ⁊ tal'r p̄manse/rit, ap̄a in epate ⁊ caloris inati sigbit debilitatem.

Amplius colox̄ vrine sant qdā cōpositi, ex qb⁹ est color qui carnis recētis loture assil'at̄, qui ēt sāgui/ni in aq̄ dissoluto silis existit, ⁊ est ex debilitate epa tis. Et q̄nq̄ꝫ ēt est ex multitudine sanguis: veruntn̄ sepius existit ex debilitate epatis, ex quacūq̄ꝫ com/plexione supuenerit malitia vincēte, quaꝫ digerēdi debilitas demr̄abit, ⁊ v̄tutis dissol'o. Qd̄ si virtus fortis fuerit, tūc non erit nisi ex sanguis multitudi/ne, ⁊ eius augmēto vltra mēsuraꝫ quā v̄tus disgre gatiua penit⁹ separe non sufficit. Et ex eis est etiā color oleaginus, ⁊ est citrinitas cui admista est sicli nitas: ⁊ colori olei sil'at̄, ꝓpter viscositatē que est in ipso, ⁊ trāslucētiam cū nitore adipino, ⁊ cū splēdo/re sb̄e ad quādam spissitudinē trahit. Et in p l'ibus dispōnib⁹ sigt malum, aut non sigt bonū, neq̄ꝫ ma/turationē, neq̄ꝫ meliorationē: sed fortasse raro ma/teriex̄ vnctuosax̄ eūonem, ſm moduꝫ crisis sigt: ⁊ hoc qdem non est nisi quuꝫ post ipsam aduenit re/quies. Que v̄o ex ea est p̄nitiosa, est illa cuius vn/ctuositas est fetida: ⁊ ꝓprie illa ex qua parua min/gitur q̄ꝫtitas. Quuꝫ v̄o ei aliqd miscet̄, qd̄ est sil'e loture carnis recētis, est deterior. Et hoc quidem plus cōtingit in hydropisi, ⁊ pthisi, ⁊ colica mala. Et est quū oleagina post nigram seqtur vrinā, que p̄cessit, ⁊ tunc qdem est sigtio bona. [e] ⌈Maius aūt qd̄ vrina sigt oleagina est q̄⌋ in die quarta indicat egrū in die septima morituꝝ in egritudinib⁹ videlꝫ acutis. Ad sūmū v̄o oleagine vrine tres sunt spe/cies: alia eniꝫ ex ea est que tota est [f] ⌈adeps. ⁊ alia est cuius inferius est tm̄ adeps. ⁊ alia est cuius supe rius est adeps.⌋ Ex ea ēt est que in suo colore tātuꝫ est oleagina: sicut est in pthisi, ⁊ ꝓprie in sui princi/pio, aut in sui sb̄a tm̄, aut in eis vtrisq̄ꝫ: queādmodū est in egritudinib⁹ renum, ⁊ in p̄fectione pthisis, et eius fine. Et ex eis est ēt [g] ⌈carminius⌋ q malus est, ⁊ p̄nitiosus qm̄ vtriusq̄ꝫ chol'e sigt adustionem. Et q̄nq̄ꝫ est color rubeus in q̊ currit nigredo, ⁊ sigt febres cōpositas, ⁊ febres que ex grossis fiūt [h] ⌈sup fluitatib⁹.⌋ qui si clarior fuerit: ⁊ nigredo ad ipsius sumitatem declinauerit, ap̄a significabit lateris.

De significationibus substātie vrine, et qualitate ipsius, ⁊ claritate sui, aut turbulētia. Cap.III.

Substantia vrine, aut ē tenuis aut grossa, aut me diocris. Ualde v̄o tenuis in oib⁹ dispō nibus maturationis sigt p̄uationē, aut in venis oppil'ones, aut [i] ⌈epatis⌋ debi litatē ⁊ cānaliū vrine, qui nō attrahūt nisi qd̄ tenue est: aut attrahūt, sed ex̄ nō eijciunt: nisi qd̄ [k] ⌈natura subtile⌋ existit: aut multā aque potationē, aut vehe mētis friditatis ꝯpl'onem cū siccitate. Et in acutis qdē egritudinib⁹ sigt v̄tutis digestiue debilitatē, et maturationis p̄uationē. Et est ēt quū reliquax̄ vir tutū tātam sigt debilitatē, vt nullo mō in aq̄ opent̄, imo queādmodū ingredit̄ ita labit̄. Et vrina qdē tenuis valde ſm hunc modū deterior est in pueris, q̄ꝫ in iuuenibus, qm̄ nālis puerox̄ vrina spissior est vrina iuuenū: ideo q̄ sunt humidiores: ⁊ qd̄ eorum corpa plus attrahunt humiditates: ꝓpterea q̄ mā supfluēs est eis nec̄ia cā augmēti. Si ergo eox̄ vri/ne in febrib⁹ acutis multuꝫ fiant tenues, iam valde elōgati erunt a sua nāli dispōne. Et si hec in eis p̄/seuerauerit, non sigbit nisi p̄ditionem: qm̄ quū p̄du rat sigt p̄ditionē, nisi bona sint adiūcta signa, ⁊ vir/tutis stabilitas: tunc.n.exiturā sigt, que accidet, et ꝓp̄e inferius sub p̄te epatis. Et sil'r si hec in sanis p̄/manserit [l] ⌈⁊ se non ꝯuerterit ab eis⌋ sigbit ap̄a qd̄ accidet illic vbi dolorē sentiunt. Et ſm pl'm accidet eis, vt cū hoc in alchatin, ⁊ in renib⁹ dolorē sentiāt. Et sigt aptitudineꝫ ad ap̄a. Qd̄ si dolor ⁊ grauitas vni mēbro, ꝓprie nō fuerit: imo sint cōes, sigbit bo thor ⁊ variolas, ⁊ ap̄ata que corpi erūt cōia. Te/nuitas quoq̄ꝫ vrine in crisi sine ordine, recidiuatio/nem p̄nosticat̄. Urina aūt multum [m] ⌈spissa⌋ ſm pl'm sigt maturationis p̄uationē, ⁊ ſm min⁹ humo rum grosse sb̄e maturationē. Erit ergo in statu hu/morosax̄ febriū, ⁊ in aptione ap̄atum. Et pl'm qdē qd̄ in acutis sigt egritudinib⁹, est malū. Uerūtn̄ te/nuitatis durabilitas plus sigt maluꝫ. Spissitudo nāq̄ꝫ quādam sigt digōnem, que qdem sb̄e ꝯfert in eo q̄ digōnem sigt, ⁊ qd̄ virtus expellēdi hꝫ poten tiam, est id in quo fiducia habet̄. Et inq̄ꝫtum māei sigt corruptionē, ⁊ eius multitudinē, ⁊ maturatio/nis ꝓhibitionē separātis, ad fundū descēdentis, si/gnificat maluꝫ. Quid aūt sit illud qd̄ iter duas res superantius

e A.Et multo/tiens vrina olea gina.
f A.vnctuosa vl' pinguis, ⁊ alia ē cuius iferius est tm̄ vnctuosū vl' pingue, ⁊ alia ē cuius supius est vnctuosum, vel pingue.
g A.alargiuani
h A.humorib⁹.
i A.renum.
k A.subtile sobe diēs expulsioni.
l A.nō alteratur vel non variatur in eis.
m A.grossa.

superantius est cognoscit ex eo qd post eã aduenit ex reqe, aut succedit ex debilitatis augmẽto. Et vrinaꝝ qdẽ spissaꝝ i febribus sanior existit illa de qua multũ subito euat. Illa vero que paulatim euacuat multoꝝ humoꝝ est signatiua, ꝛ debilitatis virtutis: ꝛ post illã qdẽ que vtilitatez affert seqtur mediocris vrina simul cũ reqe. Quũ aũt tenuis vrina in acutis egritudinib⁹ ad spissitudinẽ ꝯuertit post qz non aduenit reqes. signat liquefactionẽ. Quuncq3 in sano vrina pseuerauerit spissa, ꝛ in parte capitis dolorẽ senserit, ꝛ ꝯquassationẽ, iudicabit ei febrez. Est tñ quũ hoc est ex supflua expulsione, aut aptione, aut aut vlcerib⁹ in partib⁹ viaꝝ vrine. Non aũt subtilitas, ꝛ spissitudo vtreq3 maturationis signt puationem, nisi qr maturationez, sbe cõitat mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerẽdo ad tenuitatẽ mutet. Et tenuis maturatio est, vt coquẽdo mutet ad spissitudinẽ. Amplius vrina spissa, quẽadmodũ prius diximus qñq3 est clara trãslucens, qñq3 est turbida: verũtñ inter spissam trãslucẽtem, ꝛ tenuẽ existit dĩa: qm spissa trãslucẽs cũ inundat motu, nõ fiunt ptes ipsius inũdate multum parue, imo magne in ea accidũt, vñ ꝛ eius motus sunt tardi: ꝛ cũ spumat, fit spuma multaꝝ ampullaꝝ, ꝛ ipsi⁹ ampulle nõ cito rumpunt. Et que qdem h⁹ existit, ex flate gñat bene digesto, aut chol'a vitellina, si est in ea tinctura ad citrinitatẽ trahens. Et si tinctura nõ est in ea, signt flatis vitrei resol'onẽ: ꝛ hoc qdẽ in epilepticoꝝ vrinis multũ existit. In tenui aũt in q̃ multa existit tinctura, scitur tincturã nõ esse ppter digõnem.[a] ⌈Aliogn digõ in pmis nõ magis opat sbam q3 coloris pmistionez: ppria nãq3 digõnis opatio⌋ est sbam efficere, deide ipsam tingere. Et digõ qdẽ in sba melior est q3 in colore. Et ppter hoc quũ vrina tenuis citrina. s. in acuta egritudie pseuerat signt malũ, ꝛ q virtus digestiua est sopita. Quũ autez vrinã videris tenuẽ in cuius ptib⁹, rubedinis ꝛ citrinitatis fuerit diuersitas, laborẽ cognosces inflãmãtem. Et si tenuis fuerit, fuerintq3 in ea res q̃ sunt sicut furfures, egritudine in vesica non exñte, signũ erit hoc esse ppt flatis adustionẽ. Spissa aũt vrina in febrib⁹ acutis ad sũmum multos signt humores, ꝛ fortasse signt liquefactionẽ. Et ipsa qdẽ est que cũ vna pmanet hora, ꝯgelat ꝛ inspissat. Ad vltimum vero turbulẽtia vrine est ppter terreitatẽ cũ vẽtositate, que aquositati admiscet, ex istis nãq3 quũ admiscent puenit turbulẽtia, ꝛ ex ipsoꝝ ab inuicẽ separatione puenit claritas. Amplius tres debes attẽdẽ dispõnes. Est nãq3 quũ tenuis mingit, ꝛ deinde inspissat, que signt q natura laborat in maturãdo, sed nõdum mã ei vndiq3 obediuit, ꝛ est[b] ⌈patiens.⌋ ꝛ fortasse est quum mẽbroꝝ signt liquefactionez. Aut mingit spissa, ꝛ postea clarificat, ꝛ separat ab ea grossuz subtus stans, ꝛ signt q nã iam supauit mãm ꝛ ipsam maturauit. Et q3to maior fuerit claritas, ꝛ maior descẽsus inferius, ꝛ citius, magis signbit maturationẽ. Aut est dispositio media iter pmam ꝛ alterã, ex q̃ quũ pdurauerit, ꝛ nã fuit fortis ꝛ vt⁹ fixa sciet q nõ ad maturationẽ pueniet integrã. Si vo virtus fixa non fuerit. timẽdum erit ne pditio pueniat maturationẽ. Quũ aũt pdurauerit, ꝛ timorosa signtio nõ affuerit, significabit capitis dolorẽ: qm signbit ebullitionẽ, ꝛ vẽtositates vaporosas. Illa vo que ex tenuitate ad turbulẽtiam peruenit, ꝛ sic pcedit, melior est ea que in turbulẽtia pmanet sm plurimas horas. Urina quoq3 multotiens fit spissa, ꝛ est hoc ppter casum vtutis, ꝛ non ppter nature expulsionẽ. Sed vrina que aquosa mingit, ꝛ aquosa remanet, signũ est puationis maturationis penit⁹.

Et vrina spissa laudabilior est, que ad exeũduz est facilis: ꝛ multe separationis simul. Ex h⁹ nãq3 sanatur paralysis, ꝛ qd est ei sile. Quũ vrina grossa mingit, ꝛ deinde pcedẽdo sm ordinem attenuat, si multa est, ꝯueniens existit.[c] ⌈Et quũ ipsa post spissam ꝛ turbidam, aut spissam ꝛ paucã seqtur, est signum bonũ. Et hoc qdem est, quuz spissa que turbulẽta est aperit, que mingit⌋ paulatim, ꝛ subito inde multa facile mingit vrina: cũ hac eniz multotiens resoluit egritudo, siue ipsa sit vna febriũ acutaꝝ, siue sit vna aliaꝝ egritudinũ ex repletione pueniẽtium, siue sit repl'o ex qua nõdum manifesta accidit egritudo. Et iste qdem vrine modus est[d] ⌈extraneus.⌋ Qñ cũ vrina nãlis coloris supflua est spissitudo, plerũq3 signt bonitatem expulsionis multaꝝ materieꝝ, cui exeundi associat facilitas: ꝛ plerũq3 signt pditionem: ppterea q humoꝝ signt multitudinem ꝛ vtutis debilitatẽ: ꝛ hoc qdem demrat egrediendi difficultas, ꝛ paucitas eius qd egreditur. Urina qdem spissa bona est, que est crisis egritudinis splenis, ꝛ febrium pmistaꝝ in qua nõ expectat equalitas: qm natura in expellẽdo[e] ⌈impeditur.⌋

Urina ad vltimũ turbulẽta signt humoꝝ multitudinem, ꝛ nãm ab eis occupatam in maturãdo eos.

Urina spissa in qua sedimen existit[f] ⌈arenosum⌋ signt lapidem. Urina spissa que apatum signt aptionem, cognoscit ex eo qd ei admiscet, ꝛ ex eo qd p̃cessit. Ex eo eniz qd admiscet sicut pure, qd malus odor demrat: ꝛ exeũtibus, que cum ea separãtur: sicut petala alba, ꝛ rubea, aut sicut furfur, aut alia ab istis, ex eis, per que cognoscit ꝛ ex eo qdẽ q precessit, qm ibi prius fuit signtio apatis, aut vlceris in vesica, aut rene, aut epate, aut in partibus pectoris ꝛ signt hoc apatis aptionẽ, ꝛ si ante ipsam vrina fuit similis loture carnis recentis, q est ex gibbositate epatis. Et si egestio[g] ⌈talis fuit apatis, q est⌋ i ei⁹ ꝯcauitate: ꝛ si anhelitus coangustatio precessit, ꝛ tussis sicca, ꝛ dolor in mẽbris pectoris pũgitiuus, tũc qd apa aptum est, est lateris, ꝛ exiuit a parte arterie maioris: ꝛ si i pure illo est maturatio, ꝯueniẽs est. Et est quum sanus[h] ⌈eũatus⌋ qui exercitiũ relinquit migit vrinam, sicut pus ꝛ virus tenue, quo ipsius purgat corpus, ꝛ eius aufert lassitas, quã exercitij dimissione ꝯsecutus est. Et est etiã quuz in epate, aut in eo qd est coram ipso, fiũt oppil'ones, ꝛ plerũq3 ꝯtingit vt eaꝝ aptione sit vrina spissa, ppterea q earũ egredit materia. Et hec talis spissitudo nõ est pus. Sed in ipsa que est post apatis apertionem est pus. Et quũ hec vrina fuerit cũ spissitudine, ꝛ ad nigredinẽ traxerit, ꝛ cũ ea fuerit in latere sinistro dolor, erit tunc ex parte splenis. Et sm hãc ꝯsiderationem si supra[i] ⌈femur⌋ fuerit, aut in sumitate vẽtris, erit tũc ex parte stomachi. Hoc tñ sepius est ex parte epatis, ꝛ cãnaliuz vrine. Urina turbulẽta multotiẽs signt casum vtutis. Quũq3 virtus ceciderit, frigiditas supabit, que erit sicut illa que exterius ifrigidat. Urina turbulẽta que malo vino similat, aut aque ciceris, est vrina pgnãtium, aut hñtiũ apata calida lõgi tpis in iterioribus. Urina que vrinis asinoꝝ, aut aialiuz assimilat, ꝛ est q̃si[k] ⌈mulachach ppterea q est multum turbida⌋ corruptionez humoꝝ corpis signt: qd tñ magis signt, est phlegma crudũ, in qua aliqua calitas opata fuit, ꝛ ipm cum grossa vẽtositate ebullire fecit: ꝛ ppter h plerũq3 significat capitis dolorem[l] ⌈vẽturum, aut alabachal, ꝛ⌋ quum pseuerat significat leth argiã.

Urina que colori alicuius mẽbri similat, quuz p

[a] A. s3 ex pmixtione chol'e cuz ea. Et si nõ, tunc digõ in pmis fecisset sbam i ea, qm prima digõnis operatio.

[b] A. recipiẽs impressionem.

[c] A. Et qñz grossa turbida plurima sequens ad grossam paucaz est signtio bona, ꝛ h qdẽ quuz erũpit, seu apit grossa turbida, que mingebatur.

[d] A. raro eueniẽs

[e] A. opatur, seu conatur.

[f] A. oleagineũ.

[g] A. silr fuit tũc apa erit.

[h] A. ociose viuens.

[i] A. vmbilicum.

[k] A. metelach lach pp vehemẽtiã cõmotionis ꝛ ebullitionis.

[l] A. exñtem, aut almethal, ꝛ qñz.

durat, egritudinē in illo mēbro significat. Et qdam dixerūt, ꝙ quū in iferiori pte vrine fuerit aliqd qδ [a] ⌈pulueri⌋ sit sile aut fumo, plōgabit egritudo, ꝛ si in tota pdurat egritudine, pnosticat mortē, aut phlegma crudū qδ a pure discernit fetore. Urina hn̄s ptes diuersas sigt, ꝙ q̃to plus partes in ipsa fuerint maiores tāto plus nature opatio est studiosior, ꝛ natura plus potēs, ꝛ pori plus aperti. Urina in qua vident quasi fila ad inuicē mista significat ꝙ fuit micta postq̃ coitus fuit completus.

a A. nebule.

De significationibus odoris vrine. Cap. IIII.

Dixerunt qdā se nunq̃ vidisse egrū, cui⁹ vrine odor sit sicut odor vrine sani. Et nos qdē dicemus ꝙ quū vrina nullomō odorem hz, cplōnis friditatem sigt, ꝛ supfluaꝝ cruditatē. Et plerūq; etiā sigt in acutis egritudinibus mortē nature. Quū aūt odorē habuerit fetidū ꝛ maturationis sigtiones in ea fuerint, erit ipsius cā scabies, aut vlcera in istr̄is vrine que suis cognoscunt signis. Qδ si maturatio nō affuerit, pole erit vt sit ex hoc, ꝛ pole ē vt sit ex putrefactiōe. Quūq; hec in febrib⁹ fuerit acutis, ꝛ non fuerit cā mēbroꝝ vrine, erit signū malū. Et quū ad acredinē traxerit significabit putrefactionē, que est in humorib⁹ frigidā hn̄tibus sbam, quos calor supauit extneus: sed si egritudo fuerit acuta, erit signū mortis, ꝛ sigbit mortē caloris nālis, ꝛ dn̄ium friditatis in nā cū calore extneo. Odor vo qui ad dulcedinē trahit sanguinis sigt dn̄ium. Et que multū est fetida, est cholerica. Et fetida ad acredinem trahens, est melica.

Quūq; vrina fetidi odoris in sanis pseuerauerit, sigbit febres que ex putrefactione accn̄t, aut [b] ⌈minorationē⌋ putrefactionis, que in ipsis est retenta. Et hoc qdem demr̄abit si ilico alleuiationē habuerint. In acutis egritudinib⁹ quū fetor vrinā cōitabitur, ꝛ postea ab ea remouebit, fueritq; ablatio hec subito, ꝛ post ipsā non subsecuta fuerit reqes, significatio erit casus virtutis.

b A. expulsionē.

De sigtionib⁹ vrine ex spuma assūptis. Cap. V.

Spuma accidit ex humiditate ꝛ vētositate piecta in vrinale cū piectione vrine. Uētositas vo cū vrina egrediēs auxiliū pculdubio prebet in sba vrine, ꝛ pcipue quū vētositas in [c] ⌈corpe⌋ supauerit queādmodum in vrina accidit [d] ⌈oppilōnes⌋ hn̄tiū, in qua multe sunt ampulle. Et spuma qdē qn̄q; cū suo sigt colore, sicut sigt sua nigredine, ꝛ ruffedine in icteritia. Et est cū paruitate sui, ꝛ magnitudine sigt, qm̄ ipsi⁹ magnitudo sigt viscositatē. Sui vo multitudine ꝛ paucitate, qm̄ ipsi⁹ multitudo sigt viscositatē, ꝛ multā vētositatē. Et ipsa qdē sigt per rupturā suaꝝ ampullaꝝ cito factā aut tarde, qm̄ ruptura ampullaꝝ tarda sigt viscositatē. Et pue qdē ampulle remanētes in egritudinib⁹ renū [e] ⌈signt vētositates ꝛ viscositatē.⌋ Ad sūmū vo humor viscosus in egritudinibus renū est malus, ꝛ sigt humores malos ꝛ friditatem. Et illud signt [f] ⌈granulla que⌋ noīauimus.

c A. aqua seu in vrina.

d A. tetanicum.

e A. signt lōgitudinē egritudinis pp sigtionē eaꝝ sup vētositatē ꝛ viscositatē.

f A. ampulle puę quas.

De sigtionibus specieꝝ hypostasis. Cap. VI.

In primis dicemus, ꝙ medicoꝝ cueniencia in vsu nois hypostasis, et sediminis iā recessit a via cognita. Dicunt eni hypostasim aut sedimē: non illud tātū qδ iferius descēdit, sed omnē sbam que spissioris existit eētie q̃ aquositas: ꝛ est ab ea diuisa, siue sit suspēsa, siue sit supra. Dicemus igitur ꝙ hypostasis multis cognoscit modis, s. ex sba sui, ꝛ quātitate, ꝛ qualitate, ꝛ situ suaꝝ partiū, ꝛ loco sui, ꝛ tpe, ꝛ qualitate sue pmistionis. Significatio vo ei⁹ ex sba sui, est qm̄ hypostasis, aut erit nālis, laudabilis, demr̄ans digōnē, ꝛ maturationē nālem, ꝛ hec erit alba, ꝛ descēdens inferius, ꝛ eius ptes ctinue, ꝛ siles, ꝛ equales, ꝛ oportebit vt sit rotūdam hn̄s figurā [g] †⌈ ⌋equalis, subtilis, silis hypostasi aque rosacee. Et proportio sue sigtionis sup maturationē māe i toto corpe, est sicut pportio sigtionis māe puris, albi, leuis, silis eētie, sup maturationē apatis. Sed pus est spissū, ꝛ hoc est sbtile. Et hypostasis qdē ꝛ sediminis sigtiones sūt bone: lz tīctura deficiat ꝛ eq̄litas. Ueꝝ eq̄litas apud antiquos [h] ⌈melior est tinctura.⌋ Eq̄lis nanq; que nō tm̄ est alba, sed rubea, est melior alba que est aspera. Amplius plime hypostases fm colorē vrine existunt, sz ex eis que diuersificant, alba est melior: post illā rubea: ꝛ post ipsam citrina, ꝛ post eā illa que est vt arsenicū: ꝛ malitia qdē a lentinosa icipit. Tu aūt non attēdas illud qδ alij dicunt: nā albedo erit qn̄q; nō ppter maturationē, ꝛ eq̄litas nō est nisi ppter maturationē: Et de albedine est, que est ppter vehementē vētositatis cōmistionē. Male aūt hypostasis incōtinuitas melior est q̃ ipsius ctinuitas. Et hypostasis qdē mala est, quā euicino scies. Bona aūt hypostasis de qua loqmur puri assilat ꝛ flati crudo, quum tenuia fuerit. Uerūtn̄ pus ab ea differt per fetorē. Et phlegma crudū separat ab ea cculcatione suaꝝ ptium. Et ipsa ab vtrisq; dīt sbtilitate ꝛ [i] ⌈lenitate.⌋ Et hec qdē hypostasis nō querit, nisi in egritudinib⁹, qm̄ in sanitate nō reqrit: ꝛ illud est, qm̄ nō dubitat qn in corpe egri male retēte sint māe in venis ipsius, que nisi maturent portēdunt corruptionē. In venis aūt sani non semp opz esse humorē qui sit excutiēdus, sz si est, meli⁹ est ꝙ hoc significēt ex eis supfluitates, que i eis supfluūt ex cibo a digōne priuate: deinde supfluit supfluitas que in vrina fit hypostasis, siue matura, siue nō matura. Et in macilētis qdē est sedimen paucū, qδ descēdit fm sanitatis dispōnem: ꝛ pprie qui exercitio vtunt, ꝛ artibus se exercēt laboriosis, ꝛ nō multiplicat hꝰ hypostasis, nisi in corpib⁹ pinguiū, ociose viuētium. Et ppter hoc etiā in vrinis egroꝝ macroꝝ non est expectāda hypostasis tātū, q̃tum in vrinis egroꝝ pinguiū, qm̄ eoꝝ egritudo multotiēs recedit ita, ꝙ nihil descēdit: ꝛ multotiēs hypostasis in eoꝝ vrinis nō puenit ad hoc vt descendat, sed tn̄ plerūq; est modicū eius in eis natās, aut pēdens: ꝛ in multis qdē [k] ⌈vrinis hypostasis ilico quū mingit descēdit, nisi in eis que valde mature sunt⌋ imo in eis paꝝ expectādū est. [l] ⌈Et plures ex hypostasis colorib⁹ sunt fm plm fm colorē vrine, sz melior ex eis que diuersificant est alba, post quā est rubea, deinde citrina.⌋ Non nālis vo hypostasis alia est silis rasure itestinorum corticalis, que est furfurea, aut [m] ⌈herbina, aut similaginea,⌋ aut silis arsenico rubeo, aut ei qδ est valde citrinū: alia est carnosa: alia est adipina: ꝛ alia est saniosa: ꝛ alia est mucillaginosa: ꝛ alia est que est silis frustulis fermēti in aq̄ [n] ⌈soluti⌋ ꝛ alia est sanguinea sāguisugalis: alia est capillaris: ꝛ alia est arenalis [o] ⌈granosa:⌋ ꝛ alia est cineritia. Silis vo rasure itestinoꝝ corticalis, alia est petaloides magnaꝝ partiū rubeaꝝ, aut albaꝝ, que significat fm plm ꝙ sepate fuerunt ex mēbris, que sunt ppinqua mēbris a qbus diuidunt vrine: ꝛ albe signt ꝙ sunt ex vesica ppter vlcera que sunt in ea, aut scabiem, aut corrosionē. Rubee aūt carnose signt ꝙ sunt ex rene. Et ex petaloidib⁹ qdem

g † A. lenis.

h A. magis est sigtiua digōnis.

i A. leuitate.

k A. vrinis, ꝛ nō q̄lib; vrina ilico quū mingit residet, neq; est vris valde digesta.

l †. —— A.

m A. horobina, aut desilli.

n A. infusi.

o A. lapidosa.

sunt, que sunt coloris fusci ⁊ obscuri, aut squamis piscium siles: ⁊ hec est vehemēter mala, ⁊ oib⁹ speciebus hypostasis, q̃s noiauimus deterior, ⁊ signt petaloꝝ mēbroꝝ radicaliū rasurā: veꝝ duo pma ipsi⁹ gña nullomō impediūt, imo plerūq3 vesicā mūdando sanāt: ⁊ dixerunt qdam cuidā homini se in potu tribuisse cantarides qui cortices albos q̃si [a] ⌈venosos⌋ minxit qui quū in aquositate fricabant resoluebant, ⁊ tingebant tinctura rubea, qui factus est sanus, ⁊ vixit. Et ex ea qdē que est sicut rasura intestinoꝝ, est quedā que est minoris latitudinis q̃3 due pdicte, ⁊ spissioris sbe, que si rubea fuerit vocatur herbina, ⁊ si rubea nō fuerit vocatur furfurea. Et herbine qdē si fuerit rubee partes, plerūq3 sūt partes epatis aduste, ⁊ plerunq3 est sanguis in eo adustus, ⁊ plerūq3 est ēt ex rene, Sed que est ex rene est maioris ꝯtinuitat3, carnosa: alie vo due plus silant ei que non est carnosa, ⁊ fracturas est magis recipiens: ⁊ quū vehemēter trahit ad citrinitatē est ex rene pculdubio, qm̄ illa que est ex epate ad rubedinem trahit fuscā, ⁊ q̃nq3 [b] ⌈associat⌋ ei in hoc illa que est ex rene. Furfurea vo hypostasis q̃nq3 est ex scabie vesice: ⁊ q̃nq3 est ex liquefactione mēbroꝝ. Et dria inter eas est, q quū illic in radice [c] ⌈mēbri⌋ fuerit pruritus ⁊ fetor, erit ex vesica: ⁊ pprie quum pus prius mictū fuerit: ⁊ pcipue quū alie sigtiones vrine demŕauerit maturationē: ⁊ fuerit vene supiores sane ꝯplonis, ⁊ nō fuerit in eis macula, imo in vesica. Sed si cū inflāmatione fuerit, ⁊ vtutis debilitate, ⁊ mēbroꝝ mingēdi icolumitate, ⁊ color fuscitati attinuerit, erit tunc ex liquefactione humoris, [d] ⌈Et crinoides vo⌋ fm plm est ex adustione sanguinis, que ad rubedinē trahit: Et multotiēs est ex liquefactione mēbroꝝ, ⁊ eoꝝ rasura: si albedini attinet. Et q̃nq3 etiā est ex vesica scabiosa fm minus. Et tibi qdē pole est vt modu3 drie iter eas itelligas per illud, qd iam sciuisti. Si aūt nigredini attinet est ex sāguinis adustione, ⁊ pp̄e in splene. Oēs preterea petaloides hypostases, que non sunt ex cā, que sit in vesica, ⁊ rene, ⁊ cānalib⁹ vrine, in egritudinibus acutis, malū portēdunt pnitiosum. Et tu qde3 iam sciuisti ex hac sūma carnose dispōnē: ⁊ q plm eius est ex rene: ⁊ q̃nq3 ipsa nō est ex rene. Nā ex rene nō est nisi quū caro est sane carnositatis, ⁊ nō est in corpe liquefactio. Et vrina qdē [e] ⌈matura⌋ venarum sigt sanitatē, qm̄ renū egritudines [f] ⌈maturationē⌋ nō phibent vrine, q2 ipsa supra ipsos existit.

Hypostasis vo adipina adipis, ⁊ pinguedinis, ⁊ etiā carnis sigt liquefactionem, ⁊ eaꝝ peior est que auri aque silat. Duo aūt ipsius pncipia cognoscūt ex paucitate, ⁊ multitudine: ⁊ cōmistione, ⁊ sepatione: qm̄ quū est multa ⁊ sepata, existimatur q sit ex parte renis, ⁊ ppter liquefactionem sue adipis: ⁊ si est minus, ⁊ maioris cōmistionis est ex loco magis remoto. Et est quū in vrina frustū albū granati grano sile visum fuerit, ⁊ erit ex adipe renis. Saniosa vo vlcus sigt, qd aptum fuit: ⁊ pp̄e in mēbro mingēdi: ⁊ pcipue si ibi fuerit sedimen laudatū ad fundum descēdens. Et mucillaginosa qdē sigt humorem [g] ⌈spissum⌋ crudu3: aut q est in corpe multus, aut ex instrīs vrine egrediens: aut crisim aptionis vene sciatice, aut doloris iuncturaꝝ. Et hoc qdem cognoscit ex alleuiatione, que post ipsa3 sequitur. Plerūq3 enim subtiliat ⁊ attenuat, ⁊ putat hypostasis laudabilis: Quapropter in acutis egritudinibus nō est ꝯfidēdum in eo qd appet fm silitudinē laudabilis hypostasis quū nōdum fuerit maturationis hora, nec pñtes fuerint eius sigtiones. Et ēt est quu3 vehemētem ꝯplonis renis friditatē signt.

Inter saniosam vo ⁊ crudā existit dria, qm̄ saniosa existit cū fetore, ⁊ pcedunt ipsam sigtiones apatis: ⁊ eius partes faciles sunt ad ꝯiungēdum, ⁊ separādu3, ⁊ quedā ex ea est, que cū aquositate vehemēter miscet, ⁊ quedam ex ea que sepat: sed cruda est ⁊ turbida ⁊ spissa, ⁊ non facile ꝯiungit, nec facile separat. Et vrina qdem in qua plima mucillaginosa hypostasis appet, qñ est exuberans, quū in fine podagre appet ⁊ doloꝝ articoꝝ, sigt bonū. Capillaris aūt est, ppterea q humor [h] ⌈occultus ꝯsolidat⌋ ex calore in ipsum agēte, que q̃nq3 est alba, q̃nq3 est rubea, ⁊ eius [i] ⌈ꝯsolidatio⌋ est in rene. Et ferunt qdā q in eius lōgitudine plerūq3 palmi mēsura inuenit. Que aūt fermēti infusi frustulis silis existit: debilitatē sigt stōi, ⁊ intestinoꝝ: ⁊ digerendi malitiā in ipsis: ⁊ est plerūq3 cā eius comedere lac ⁊ caseū. Arenosa vo semp sigt lapidē [k] ⌈qui ꝯsolidat. aut ꝯsolidando pcedit⌋ aut qui resoluit. Et que qdē ex eis rubea est, est ex rene. Et qñ nō est rubea, est ex vesica. Plm aūt q̃ cineritia est, phlegma sigt: aut pus cui ppter lōgam morā accidit coloris mutatio, ⁊ sectio partiū: ⁊ est q̃nq3 ppter adustionē que ei accidit. Sāguisugalis vo hypostasis si vehemēter est mista, epatis debilitatē sigt: ⁊ si minus hac, sigt vulnus in cānalib⁹ vrine, ⁊ ꝯtinuitatis solutionem in ipsis. Et si fuerit sepata plm eius erit in vesica, ⁊ in vga. Et nos qde3 pscrutabimur hoc in pticularibus egritudinib⁹ in cap° de mictu sanguinis. Et si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee, infirmo splenē hñte, resoluet splen ipsius. Scito autē q in egritudinib⁹ vesice nō multus egredit sāguis qm̄ eius vene miste sunt in ipsi⁹ corpe calcate, ⁊ anguste ⁊ pauce: Hypostasis vo sigtio ex quantitate ipsius sumpta, multitudine qdē sui, ⁊ paucitate declarat cause ipsam efficiētis multitudine3, aut eius paucitate3: ⁊ ex q̃3titate qdem sui in magnitudine, aut paruitate sui est, quēadmodū diximus [l] ⌈in hypostasi mucillaginosa.⌋ Eius aūt sigtio ex qualitate sui, est ex colore qdem ipsius, qm̄ que ex ea nigra est, sigt malu3 fm diuisiones quas noiauim⁹. Que tñ ex ea sanior est, est illa cui⁹ hypostasis est nigra, ⁊ aquositas nō est nigra. Et rubea qdē [m] ⌈sanguinis sigt pprietatē ⁊ fastidiu3.⌋ Et citrina qdē sigt calorē fortem, ⁊ egritudinē insidiosam. Et ex ea qdem que alba est, queda3 est bona sicut diximus, ⁊ q̃da3 est mala sicut mucillaginosa, aut saniosa, aut spumosa maturationi ꝯria. Uiridis quoq3 semita est ad nigrā. Ex odore vo eius est, quēadmodū diximus in his que pmissa sunt. Ex ipsius vo situ, ⁊ ex lenitate qdem sui, ⁊ diuulsione, qm̄ lenitas ⁊ eq̃litas in hypostasi laudata est melior, ⁊ in nō laudata est deterior. Sed diuulsio sigt ventositates, ⁊ digerēdi debilitatē. Eius aute3 sigtio ex loco sui est, qm̄ aut est natans, ⁊ vocat nubes, aut pendens: ⁊ hec qdem est in medio stans, que est maioris maturationis, q̃3 pma. Et ex pēdente illa est melior, cui⁹ ruge ⁊ fimbrie ad inferiora declināt: aut ad fundu3 descēdens que est melioris maturationis: hoc qdē est de hypostasi laudata. Non laudata vo que leuior est, melior existit: sicut nigra, ⁊ hoc in febribus acutis. Et silr si humor est flatic⁹, aut melicus, qm̄ ea que est vt nubes melior est ea, que iferius descēdit: sigt enim eius subtilitatē, nisi cū causa natationis fuerit multa vētositas: ⁊ si nō fuerit ita natans, est melior q̃3 pēdens: ⁊ inferius descēdens est deterior. Et causa qdem natādi supius est calitas [n] ⌈cū qua est acuitas ⁊⌋ ventositas. Hypostasis autem

a A. garichi.

b A. cōmunicat.

c A. virge.

d A. Silis vo frustul sauich parnis. Et silis frustul magnis frumenti fracti.

e A. digesta.

f A. digōnem.

g A. grossum.

h A. in lōgū ptēsus coagulatur.

i A. coagulatio.

k A. coagulatū, aut qui est i coagulari.

l A. Alia lfa. in hypostasi corticali, seu sili rasure intestinoru3.

m A. sigt sanguineitatem ⁊ alrochme.

n A. faciēs ascēdere, aut.

diuulsa in grossa, supius natat: ⁊ pprie quum sit le/nis, ⁊ in tenui descēdit inferius, ⁊ pprie quū sit gra/uis. Quūqȝ in pncipio egritudinis appet pēdens, ⁊ natans postea pseuerat, sigt ꝙ crisis cum exitura veniet. Macilētoꝝ ꝟo egritudo plerūqȝ remouet sedie bono natāte, aut pēdente queādmoduȝ dixi/mus in pcedētibus.[a] ⌈Et quuȝ iter nephili, ⁊ eneo/rima, ⁊ hypotasin fuerit aliqd sile tele aranee, aut densitas⌋ erit signū malū. Et multotiēs qdē natans sedimē non bonū appet, ex quo puenit terror: Sed istud erit pncipiū maturationis, ⁊ pmutatio ad bo/nitatem, postea pēdebit, deinde descēdet, ⁊ erit si/gnum nō malū. Qd si post ipm male puenerint hy/postases, timor quē in pmis hēbamus fiet necius.

a A. Et natās ⁊ pēdens vnctuo/sa, quū fuerit si/mil' tele aranee, aut densitati vel cpōni alçelabi.

Sigtio ꝟo hypostasis ex suo tpe est: qm si veloci/ter postqȝ mingit descēdit, est sigtio bona[b] ⌈fm ma/turitatē.⌋ Et quū tarde descēdit, est sigtio puatiōis maturationis, fm qȝtitatē sue dispōnis. Sigtio āt forme cōmistionis ipsius est, sicut diximus quū de mictu sanguinis, ⁊ adipis mētionem fecimus.

b A. in matura/tione.

De signationibus multitudinis vrine, ⁊ paucita/tis ipsius. Cap. VII.

VRina que pauce existit quātitatis vtutis sigt debilitatē. Et illa que est min⁹ eo qd bibit resolōnē sigt multā, ⁊[c] ⌈vētrem⌋ hre, ⁊ aptitudineȝ ad hydropisim. Illa ꝟo que est multe qȝtitatis qnqȝ sigt liquefactionē, ⁊ supfluitatū lique/factaꝝ in corpe in vrina euōnē. Et nos qdem diaȝ inter eas cognoscē possumus fm virtutis dispōnē.

c A. solutionem ventris.

Urina mali coloris malū signs qȝto plima fuerit, tāto erit magis salutis nūtia. Et quuȝ itersecta fue/rit, plus malitiā sigbit, sicut nigra ⁊ grossa. Urina diuersaꝝ dispōnū que qnqȝ mingit multa, qnȝ pau/ca, ⁊ qnqȝ retinet, est sigtio pugne ⁊ laboris nāe, ⁊ est sigtio mala. Urine multitudo in acutis egritu/dinibus quū nō post ipsaȝ aduenit reqes, est sigtio ethice, ⁊ spasmi ex inflāmatione, ⁊ silr sudor. Uri/na que in acutis egritudinib⁹ guttatim inolūtarie mingit, sigt in cerebro nocumētum, qd neruis acci/dit ⁊ musculis. Et si febris qeta fuerit, ⁊ signa af/fuerint salutis, pnosticat sanguis exitū ex narib⁹.
[d] ⌈Sed pma⌋ desipiētiam pnosticat ⁊ corruptio/neȝ. Qn āut sani vrina minuit, ⁊ attenuat, ⁊ pseue/rat hoc totū, ⁊ sentit grauitatē ⁊ doloreȝ in[e] ⌈reni/bus⌋ sigt durum apa in partibus renis. Et quū in egritudie cholica mltiplicat, plerūqȝ portēdit pspe/rū euētū: ⁊ ppe quū est alba, ⁊ ad egrediēdū facil'.

d A. Et si non.

e A. in alchatin.

[f] ⌈De vrina sana ⁊ optima est sermo.⌋ Cap. VIII.

f A. De vrina di/gesta vere bona

HEc est mediocris sbe, ⁊ subtilis tin/cture, ad citrinū trahētis: ⁊ hypo/stasis, si ibi fuerit, bona ex albedine, ⁊[g] ⌈lenitate⌋ ⁊ equalitate, ⁊ figure rotū/de, ⁊ odoris tēperati, neqȝ fetida, neqȝ[h] ⌈extincta.⌋ Quidam autem dixerūt, ꝙ qn hȝ vri/na subito in egritudine, que est in vltimo acuitatis visa fuerit, sanitas die sequenti aderit.

g A. leuitate.

h A. pusta odo/re.

De vrinis etatum. Cap. IX.

INfantium vrine ad lactis p/prietatē trahūt ex pte nutrimēti eoꝝ, ⁊ ppter humiditatē cplōnis ipsoruȝ: ⁊ tūc declināt magis ad albedinem. Pueroꝝ āut vrine sunt spissiores, ⁊ grossiores vrinis iuuenuȝ, ⁊ turbidio/res. Et nos iam noiauimus hoc ante. Juuenū ꝟo vrine ad ignis formā trahūt, ⁊ ad sbe mediocrita/tem. Et vrine senum ad albedinē ⁊ subtilitatē. Est tn̄ quum sunt grosse fm supfluitates in eis exn̄tes, quarum euātio multiplicat. Decrepitoꝝ ꝟo vrine maioris sunt albedis ⁊ tenuitatis. Est tn̄ quū pdi/cta grossities eis accidit, sed raro: ⁊ quuȝ vrina ve/hemter fuerit grossa apti erūt vt lapis eis accidat.

De vrinis viroꝝ ⁊ mulierum. Cap. X.

MUlieꝝ vrine semper sunt maioris grossitiei, ⁊ albedis, ⁊ mi/noris pulchritudis, qȝ viroꝝ vrine. Et hoc qdē est ppter debilitateȝ digestiue eaꝝ: ⁊ ppter supfluitatū ipsaꝝ multitu/dinē, ⁊ ppter amplitudinē cānalium vn̄ egrediunt ea que ab eis exeunt: ⁊ ppter illud qd ex eaꝝ resol/uit matricib⁹, ⁊ ad vrine instra tendit. Masculoꝝ ꝟo vrinas quū moues, turbant ⁊ declinat eaꝝ tur/batio ad supiora: ⁊ est ꝙ fm plm turbidant. Sed mulieꝝ vrine fere non turbidant ex motione ppter paucā sepationē sui, ⁊ hn̄t fm plm supra sumitateȝ suā spumā rotūdam: ⁊ si turbide fuerint eaꝝ turbi/datio pauca erit. In vrinis viroꝝ ilico quū mulie/rib⁹ cōmiscent, sunt fila adinuicē texta. Urine pre/gnātiuȝ sunt clare, ⁊ supra eaꝝ supficieȝ est nebula: ⁊ qnqȝ trahūt ad colorē aque cicerum, aut aque pe/dum citrinū, ⁊ in ipso est[i] ⌈irinus⌋ ⁊ supra sumita/tē eaꝝ est nebula, sed quocunqȝ mō fuerit in medio videbit sicut coctum carminatuȝ. Et est quū in eis sunt velut grana que ascēdunt ⁊ descēdūt. Quūqȝ[k] ⌈irinus⌋ manifestior fuerit, erit ipregnationis pn/cipium, ⁊ quū loco ipsius fuerit rubedo erit in fine impregnationis, ⁊ pprie si turbant quuȝ mouent.
Parientiū vrina fm plurimum est nigra: ⁊ in ipsa est velut atrimentum, ⁊ sicut sordities.

i A. çarach.

k A. çarach.

De rebus vrinaꝝ animalium, ⁊ diuersitate ipsaꝝ ab vrinis hominum. Cap. XI.

PLerūqȝ pfert medico quū aia/liuȝ vrinas cognoscit, ppterea ꝙ quū ipse in eis experit, cer/titudinē facit: ⁊ hoc qdem difficile est.
Quidā āut dixerūt ꝙ vrina asini, est si/cut butyrū liqdū cū turbiditate, ⁊ grossitie exterio/re. Et subiugaliū vrine ei silant, sȝ sunt[l] ⌈citrine⌋ ⁊ videbit ꝙ supior medietas vrinalis sit clara, ⁊ i/ferior medietas sit turbida. Ouium ꝟo vrine sunt albe ad citrinitatē trahētes, ppinque vrinis homi/nū, sed sbam nō hn̄t: ⁊ eaꝝ sedimen est sicut oleum, aut sicut amurca. Et cuiuscūqȝ nutrimentuȝ fuerit melius, erit vrina clarior. Urina ꝟo capreoli vri/nis hominum ⁊ ouiuȝ similat, sed neqȝ subam hēt, neqȝ sedimē: ⁊ est clarior vrinis ouium.

l A. clariores.

De rebus alijs que vrinis similant, ⁊ differentia inter eas ⁊ vrinam. Cap. XII.

SIrupum acetosuȝ, ⁊ oēs liquo/res que fiūt ex aqua ⁊ melle, ⁊[m] ⌈aq̄, ⁊ ficub⁹⌋ ⁊ reliquos qui fiūt ex croco, ⁊ eis silib⁹, qȝtoplus tibi appropinqueris erunt in claritate magis augmētati, ⁊ qȝtoplus elōgaueris ea, cside/ra an opȝ vt augmētet grossitudo: Urina ꝟo ab h̄ est diuersa. hydromellis pterea spuma est citrina ⁊[n] ⌈aq̄ ficuū⌋ sedimē a latē descēdit, ⁊ nō i medio, nȝ[o] ⌈ordinate⌋ neqȝ hȝ motū. Sit ḡ sufficiēs in noian/do dispōnes vrinaꝝ. In libris ꝟo particularibus prouenient ad te diuisiones dispositionum vrine.

m A. Alia litera ⁊ aqua palee.

n A. aque palee

o A. cuȝ figura.

De significationibus egestionis. Cap. XIII.

EGestio plerūqȝ declat ex sui qȝ/titate qd est vt csideret, si est minor eo qd comedit, aut maior, aut eq̄lis. Et notū qdē est ꝙ ipsius aug/mētum est ppter humoꝝ multitudinē.

⁊ paucitas ꝓpter ipsoꝝ paucitatē: aut qꝛ ex ipsa in intestino monoculo, ⁊ in colon, ⁊ in fascijs multuꝫ fuit retētum, qđ est signū colicā precedēs [a] ⌈aut ꝓpter⌋ expulsiue debilitatē. Et cognoscit̄ ēt ex essentia sui: qm̄ qđ ex ea humidū est, aut signat oppil'ones, aut digestiue malitiā: ⁊ plerūqꝫ signat mesaraice debilitatē, que humorē nō sugit. Et qn̄qꝫ est ꝓpter capitis reumatismū, aut ꝓpter comestionē rei que egestionē humectauit. Qđ aūt in humido viscosuꝫ est, plerūqꝫ signat liquefactionē, ⁊ hoc est cū fetore: ⁊ plerūqꝫ signat maloꝝ humoꝝ, ⁊ viscosoꝝ multitudinē, ⁊ hoc nō [b] ⌈cū multa existit lenitate.⌋ Et plerūqꝫ signat nutriētia viscosa, que comesta fuerūt, ⁊ nō pauca, cū calore forti in ꝯpl'one: ⁊ nō fuit inter ea digestio bona. Sed qđ ex ea est spumosum fortitudinis caloris signat ebullitionē, aut multaꝝ ventositatū ꝑmistionē. Qđ aūt ex egōne est siccū, aut laborē signat, ⁊ resol'onē, aut multā vrine ꝓuocationē, aut igneū calorē, aut nutrientiū siccitatē, aut multā morā in intestinis, sicut in suo dicemus cap°. Quūqꝫ humiditas sicco, qđ est duꝝ admiscet̄, signat ꝙ eius siccitas est ꝓpterea, ꝙ multū fuit retēta in humiditatibus [c] ⌈ipsam exire ꝓhibētib⁹⌋ ⁊ ꝓpter ꝑuationē fellis pūgētis ⁊ festinātis, sꝫ quū ibi nō est lōga retentio, neqꝫ hūiditatis in itestinis adsūt signationes, cā in ipa est supfluitatis [d] ⌈saniose⌋ ⁊ pūgētis effusio, que ab epe fluxit in eo qđ est coram ipso, ⁊ eūone nō qeuit donec cōmisceret̄. ⁊ est ēt quū colore sui dignoscit̄ egō. Eius vero color nālis igneus est, leuis existens igneitatis, qui si augmētat̄, fellis signat multitudinē, ⁊ si minuit̄, signat cruditatē, ⁊ maturatiōis ꝑuationē. Et si albus fiat, qn̄qꝫ est ei⁹ albedo ꝑꝑ oppil'onē in cānalib⁹ fellis, ⁊ hoc signat icteritiā. Et si cū albedine est virus saniei hn̄s odorē, magni apatis signat aptionē. Sanus q̄ꝫ qui non exercitat̄, multotiens egerit virus, ⁊ saniē, que est ei purgatio, ⁊ eūo laudabilis: qm̄ ꝑꝑ hoc remouet̄ ab eo lassitas, que ei ꝑꝑ ꝑuationē exercitij acciderat: quēadmodū diximus in vrina. Preterea scito ꝙ egō colorē igneū vehemēter supfluū hn̄s multotiēs in hora [e] ⌈finiuꝫ⌋ egritudinum signat maturationē, ⁊ multotiens signat dispōnis malitiā. Et nigra qdē signat taliter ql'r sunt vrine nigre significationes: signt. n. aut adustionē fortē, aut egritudis melice maturationē, aut nutriēs tingēs, aut potionē rei, que meliaꝫ eūat, sꝫ ꝑma est mala. Et illa qdē que est ꝑꝑ purā meliaꝫ nō sufficiēter cognoscit̄ ex colore sui, imo cognoscenda est ex acredine sui, ⁊ pōticitate, ⁊ bullitione terre ex ipsa: Et est mala siue sit egō, siue vomit⁹: ⁊ ex ipsius ꝓꝑetatib⁹ est ꝙ in se luminositatē habet. Ad vltimū vero humor melicus purus ꝑnecās est ſm pl'm, qn̄ egredit̄: scꝫ est mortis signatio. Chimi vero nigri exit⁹ multotiens ꝯfert: ⁊ illud est: qm̄ melie radicalis exit⁹ vltimam corpis adustionē signat, ⁊ humiditatū ipsi⁹ ꝑemptionē. Viridis aūt egō caloris inati signat extinctionē, et sil'r fusca. Egestio q̄ꝫ plerūqꝫ ex sui cognoscit̄ fora, ex absentia iflationis sue, aut ex iflatione: qm̄ inflata, sicut stercus vacce, signat vētositatē. Et est quuꝫ ex hora sui cog̃scit̄, qm̄ cū egōnis exit⁹ festinat, ⁊ hora, qua egredi solebat an̄cedit, signum est malū, qꝛ fellis signat multitudinē, ⁊ vtutis retētiue debilitatē: ⁊ si ei⁹ tardat̄ exitus, digestiue signat debilitatē, ⁊ itestinoꝝ friditateꝫ, ⁊ humiditatis, ⁊ sōni multitudo, vētositates signat inflatiuas. Colores quoqꝫ ex̄nei ⁊ diuersi mali exn̄t, ⁊ nos ipsos in libro noiabim⁹ ꝑticulari. Que vero ex egōne est melior, est iuncta que est silium ꝑtium, ⁊ in qua aq̊sitas siccitati est vehemēter admista, ⁊ cuius spissitudo est sic̄ mellis spissitudo, ⁊ cuius exitus est facilis, ⁊ nō pungit, ⁊ cuius color attinet citrinitati, ⁊ non est multi fetoris: neqꝫ est ꝑuata fetore, ⁊ nō hꝫ gurgulationē, neqꝫ rugitū, ⁊ non hꝫ spumā: cuius exitus est in hora in q̄ solet, ⁊ ſm q̄ꝫtitatē, que ei qđ comedit̄ est ꝓpinqua in q̄ꝫtitate sui. Et scito ꝙ non ois egōnis eq̄litas est laudabilis, neqꝫ ois eius lenitas, qꝛ qn̄qꝫ sunt ꝓpt̄ vehemētē maturationē in oi ꝑte similē, ⁊ qn̄qꝫ sunt ꝓpter adustionē ⁊ liquefactionē sil'es: ⁊ tūc qdē sūt ex deteriorib⁹ signationib⁹. Et scito ꝙ egestio que est tēperate essentie, que est ad tenuitatē, nō est laudabilis, nisi quū nō sunt cū ea rugitus, neqꝫ ventositates, neqꝫ in sui exitu paulatim itersecat̄: ⁊ si nō possibile est vt eius exit⁹ sit ꝓpter virus molestans qđ est ei admistū, ⁊ nō ꝑmittit vt ꝯiungat̄. Est aūt quū pleriqꝫ soliciti fuerunt de signationibus, que in sudore, ⁊ alijs apparēt rebus. verūtn̄ de ipsis loqui ꝓprius est in sermone ꝑticulari. In sermone quoqꝫ particulari simil'r reperies expositionis augmentū in re egestionis, ⁊ vrine, ⁊ reliquorum.

¶ Fen tertia cuius est capl'm vnū ⁊ doctrine qnqꝫ.

¶ De causis sanitatꝭ, ⁊ egritudis, ⁊ necītatis morꝭ. Capitulum singulare dictionis tertie.

Medicina in ꝑma diuisione in duas diuiditur ꝑtes in partē theoricā, ⁊ ꝑteꝫ practicā [f] ⌈que tn̄ oēs sunt scie speculādi.⌋ Qđ aūt noie theorice ꝓꝑe designat̄, est illud qđ demr̄ando snias, tātuꝫ ꝯfert ita, ꝙ in demr̄atione opōnis nullomō auxiliuꝫ ꝑbet, sicut ꝑs in qua res sciunt̄ ꝯpl'onum, ⁊ humoꝝ, ⁊ virtutū, ⁊ spēs egritudinū, ⁊ accn̄tium, ⁊ cāꝝ. Et illud cui nomē ꝓprium practice attribuit̄, est qđ in demr̄ando opōnis ⁊ regiminis q̄litatē, auxiliabit̄, sicut ꝑs que nos iuuat ad demr̄andū, qūo sanitatē corpis qđ in illa, ⁊ ex illa dispōne existit, custodiamus: ⁊ qūo corpus qđ talē hēt egritudinē medicemur. Et neqꝫ existimes, ꝙ ꝑs que dicit̄ practica, sit opō ⁊ actio, sꝫ est ars que docet nos, qūo sit opanduꝫ ⁊ agēdū. Et nos qdē iam decl'auimus tibi hoc in his que sunt ꝑmissa. Et postq̄ꝫ iā expleuim⁹ [g] ⌈dictionē⌋ primā, ⁊ scđam in his, que sunt ꝑtis medicine, que est theorica vl'is: ergo nr̄m studiū nūc reducamus in duab⁹, que remāserūt ad ꝑtē ipsius practicā ſm moduꝫ vl'em. Pars aūt ipsius practica in duas distribuit̄ ꝑtes: quaꝝ vna est scia regēdi corpora sana ql'r in sui remaneāt sanitate, ⁊ hec qdem custodiendi sanitatē scia vocat̄. Et ꝑs eius scđa est scia regēdi corpus egrū, qual'r ad sanitatis redeat dispōnē, ⁊ vocat̄ scia medicādi. Et nos qdem incipiemus, ⁊ scribem⁹ in hac [h] ⌈dictione⌋ sermonē cōpēdiosuꝫ de custodiēda sanitate. Et dicemus, ꝙ ꝓpterea, ꝙ gn̄onis nr̄oꝝ corpoꝝ ꝑncipiū res due fuerūt: quaꝝ vna est spma viri [i] ⌈cuius essentie certius est⌋ ꝙ locū tenet factoris, ⁊ altera est spma mulieris, ⁊ sanguis mēstruus [k] ⌈cuius rei certius est⌋ ꝙ locū tenet māei: ⁊ he due sībe in hoc cōicant, ꝙ vnaqueqꝫ eaꝝ est fluida ⁊ humida: lꝫ post diuersificēt̄: ⁊ aqueitas, ⁊ terreitas in sanguine ⁊ spmate mulieris plus abundant, ⁊ acritas ⁊ igneitas in spmate viri supat, oportuit vt coagulationis hoꝝ duorum ꝑncipium esset coagulatio humida, licꝫ terreitas ⁊ igneitas sint inuēte in eo [l] ⌈qđ ex eis fluit⌋ ⁊ terreitas cum eo qđ in ea existit ex duritie, ⁊ igneitas cū eo qđ est in ea [m] ⌈ex virtute maturādi⌋ iuuerint se, ⁊ coagulatū durū fecerint, ⁊ coagulationē quādā ei attribuerint ⁊ duritiē: veruntn̄ hoc ad terminum

[a] A. ⁊ significat.

[b] A. cuꝫ supfluo existit fetore.

[c] A. ꝓhibitꝭ ab exitu.

[d] A. virulente.

[e] A. status.

[f] A. quelꝫ tamē ambaꝝ est scia ⁊ speculatio vel ꝑscrutatio.

[g] A. fen.

[h] A. fen.

[i] A. ⁊ verior sermonum vel positionum eius est

[k] A. ⁊ verior positionum eius est

[l] A. qđ gn̄at̄ ex ea.

[m] A. cū digōne.

coagulationis dur oꝝ corpoꝝ non puenit, sicut lapides, ⁊ vitrum: ita ꝙ ex eis nihil resoluat᷑, aut resoluatur qđ non sensu pcipit᷑. tūc nāq̧ secura essent a nocumētis, que ꝑpter assiduā accidunt resolōnem ⁊ longissimā, sed res nō est ita. Quapropter corpa nr̄a duabus nocumētoꝝ spēb⁹ sunt exposita: quaꝝ vnaqueq̧ cām hēt intrinsecā, ⁊ cām extrinsecā. Et vna qdem nocumenti spēs, est humiditatis resolō, ex qua creati fuimus: ⁊ hec qdez ordinate venit. Et secūda est humoris putrefactio, ⁊ eius corruptio, ⁊ ipsius alteratio: vnde fomēto vite ꝯueniens nō est. Et hic qdem a p̄mo mō est alius, lȝ sua ipsius malitia ad siccitatē adducat, ꝑpterea ꝙ corpis humiditatē prius [a] ⌈exiccari facit, ⁊ ex eo qđ nostris ꝯueniens est corpib⁹ corrūpit⌋ deinde ad vltimū a putrefactione resoluit᷑, qm̄ putrefactio in p̄mis corrūpit humiditatem, postea ipsam resoluit, ⁊ rē siccaȝ dimittit cineritiā. Hec igit᷑ duo nocumēta ab alijs nocumētis sunt aliena, que ꝑpter alias accn̄t cās, sicut friditas ꝯgelatiua [b] ⌈⁊ venena⌋ ⁊ spēs solutionis ꝯtinuitatis pnitiosa, ⁊ relique egritudines. Sȝ due p̄dicte spēs huic nr̄e inuestigationi sunt ꝓpinquores, ⁊ digniores [c] ⌈q̄ eaꝝ mutatio est in dispōne sanitatis.⌋ Et vnaqueq̧ ipsaꝝ aduenit ex causis extrinsecis ⁊ causis itrinsecis: ⁊ extrinsece qdē cause sunt sicut aer dissoluēs, ⁊ putrefaciens: ⁊ intrinsece qdeȝ cause sunt, sicut calor inatus, qui in nobis existit nr̄as resoluens humiditates, ⁊ calores ex̄nei in nobis a nr̄is nutriētibus gn̄ati, ⁊ reliqua nr̄as putrefaciētia humiditates. Oēs v̄o cause iste se adinuicē iuuant in exiccādo nos. Verūtn̄ pfectio ⁊ integritas nr̄a, ⁊ potētia pficiendi opōnem nō est, nisi ꝑpter multā siccitatē, que nobis accidit: deinde siccitas icessanter ꝓcedit donec [d] ⌈nos pimat:⌋ hec igr̄ siccitas que nobis accidit, res est nobis nec̄ia. Nos si qdē a p̄ncipio rei in vltima ꝯsistimus humiditate: vn̄ ꝓculdubio opȝ vt calor eam supet, qm̄ si non, in ipsa suffocaret᷑, ꝓcedit igit᷑ ꝓculdubio in ipsam assidue agēdo, ⁊ ipsam semp exiccādo incedit. Qđ tn̄ ex eius exiccatione appet in p̄ncipio, equalitati attinet: deinde quū nostra corpa ad tēperate siccitatis puenerit terminū, calore ex̄nte vt erat, nō est siccitas s̄m sue siccitatis p̄me q̄ȝtitatē, imo fortior, qm̄ mā̈ est minor, ⁊ ꝑpter hoc est magis recipiēs. Inde ꝓculdubio seq̄tur vt siccitas supra siccitatē tēperatam augmētet᷑, ⁊ nō cessabit ꝓculdubio, qn̄ assidue augmētuȝ sumat, donec humiditates ꝯsumat. Calor igit᷑ inatus est causa extinguēdi seipm accn̄talr̄, ꝑpterea ꝙ fit causa sui ipsius mā̈m ꝯsumendi: sicut lāpadis flāma, que extinguit᷑, ꝑpterea ꝙ suaȝ ꝯsumit mā̈m. Et q̄ȝtoplus siccitas s̄m augmētum ꝓcedit, calor inatus s̄m diminutionē incedit: ergo accidit defectus nunq̄ȝ cessans vsq̧ ad vltimuȝ, qui est defectus restaurādi humiditatē loco eius qđ resolutū fuit: defectus igit᷑ semp auget᷑. Siccitas ergo duobus augmētat᷑ modis. Vnus eoꝝ est ꝑpter diminutionē potētie recipiendi mā̈m. Et alter minoratio humiditatis in se ꝑpter caliditatis resolōnē. Augmentat᷑ igit᷑ caloris debilitas, ꝑpterea ꝙ siccitas in membroꝝ s̄ba dn̄atur: ⁊ ꝑpter nālis humiditatis diminutionē, que est sicut mā, ⁊ sicut oleum flāme lāpadis. Flāma nāq̧ duas habet humiditates aquam ⁊ oleū: vna quaꝝ ꝯsistit, ⁊ altera extinguitur. Simil'r calor inatus humiditate ꝯsistit naturali, ⁊ ab augmēto extranee extinguit᷑, que ꝓuenit ex debilitate digerēdi: ⁊ est sicut aquea humiditas flāme. Et quum siccitas ad cōplemētum accedit, calor inatus extiguit᷑, ⁊ mors subsequit᷑ nālis.

a A. corrūpit et diuersificat formā seu modum ꝯuenietie sue ad corpora nostra.

b A. calitas excessiua, vel estuosa.

c A. vt ꝯsiderent in ꝯseruatiōe sanitatis.

d A. compleat᷑.

Corpus autem non pmanet tpe quo perdurat: propterea ꝙ ipsius inata humiditas p̄ma, resolutioni resistit caloris mūdani, ⁊ caloris sui corporis in natura sui, ⁊ eius qđ ex motibus accidit suis, hac taȝ longa resistentia: [e] ⌈qm̄ ipse sunt ea in essentia sua debiliores⌋ imo ipsum stare non facit nisi illud, qđ restaurat illud quod ex ea resoluit᷑: ⁊ est nutriens.

Amplius nos iam declauimus, ꝙ virtus in cibo non operat᷑, ⁊ vtitur eo nisi vsq̧ ad terminū. Et ars qdem sanitatem custodiēdi non est ars, que a morte securos nos faciat, neq̧ corpus ab extrīsecis nocumētis muniat, neq̧ vnūqđq̧ corpus ad vltimaȝ vite lōgitudinem pducat, que est s̄m hominē absolute: sed de duab⁹ rebus securitatem p̄bet, putrefactionis penitus ꝓhibitione, ⁊ defensione humiditatis ne cito resoluat᷑: ⁊ in ipsius qdem fortitudine [f] ⌈consistit⌋ vt ipsum vsq̧ ad debituȝ tēpus s̄m suā primā ꝯplōnē permanere faciat. Et hoc qdem erit propter regimē rectū restaurationis, que fit in corpore loco eius qđ resoluit᷑, s̄m quātitatem possibilem: ⁊ ꝑpter regimen ꝓhibens oīum causaꝝ siccitatē accelerare faciētium, exceptis causis que faciunt siccitatē debere esse, ⁊ per regimē custodiens a generatione putrefactionis, ꝑpter tutelā corporis, ⁊ custodiā a potestate caloris extranei extrinseci aut intrinseci: qm̄ oia corpora nō sunt equalia in fortitudine humiditatis radicalis, ⁊ caloris inati: imo corpora in his existūt diuersa. Vnumqđq̧ preterea corpus terminū habet in quo resistat siccitati necessarie, cōplexione sua, ⁊ calore suo inato, ⁊ q̄ȝtitate sue inate humiditatis [g] ⌈a quo non remouet᷑⌋ est tamē quum ante adueniunt cause in siccitatē adiuuantes, aut alio modo pnecantes. Et multi qdeȝ hominū dicunt, ꝙ isti sunt termini naturales, ⁊ termini accidētales sunt alij. Et ꝙ custodiendi sanitatem ars existit illa que corpus humanū ad naturalem pducat terminum [h] ⌈si conuenientia ꝯseruat.⌋

Huius autē custodie administrationi due attribute sunt virtutes, qbus deseruit medicus vna earuȝ est naturalis, ⁊ vocat᷑ nutritiua, que restaurat illud qđ ex corpore resoluit᷑: cuius substātia terreitati, ⁊ aqueitati attinet. Et altera est animalis, ⁊ ipsa est virtus pulsatiua, que restaurat qđ ex spiritu resoluitur, cuius substātia est aerea ⁊ ignea. Et propterea ꝙ nutriens nō fuit simile nutrito, nisi in potentia: ideo creata fuit virtus imutatiua, quatenus nutrientia mutet in similitudinē nutritoꝝ in effectu, ⁊ vt pro certo sit nutriens in effectu: Et ad hoc creata fuerunt instrumēta, ⁊ cānales que sunt ad attrahendum, ⁊ expellēdum, ⁊ retinendum, ⁊ digerendum. Dicemus ergo ꝙ habene rei in arte custodiendi sanitatem cōsistunt in equalitate causarum [i] ⌈predictarum cōitantium.⌋ Ille tamē in quarum equalitate maior necessaria est solicitudo sunt septē res. Equalitas cōplexionis, ⁊ electio eoꝝ que comeduntur ⁊ bibunt᷑: ⁊ purgatio supfluitatum, ⁊ custodia compositionis: ⁊ rectificatio eius qđ per nares attrahitur [k] ⌈⁊ custodia tangentis⌋ ⁊ moderamen motionum corporearum ⁊ animalium, inter que etiam somnus, ⁊ vigilie quodāmodo numerātur. Et tu quidem iam sciuisti in his que sunt premissa ꝙ neq̧ equalitas vnum habet terminum, neq̧ sanitas, neq̧ aliqua ex complexionibus in hoc ingreditur, ꝙ sit aliqua sanitas, aut aliqua equalitas in aliquo tempore: sed est id quod inter duas res existit. Incipiemus igitur in primis declarare regimen infantis, qui in vltima complexionis equalitate consistit.

e A. qm̄ ipsa est resistens debili⁹ q̄ȝ sit illa.

f A. consistat.

g A. Alia litera. qui nō ptrāsitur

h A. s̄m obseruationē ꝯuenietiū

i A. cōiuȝ comitātiū seu necessariaꝝ p̄dictaꝝ.

k A. ⁊ rectificatio idumētoꝝ q̄ sunt de sūma tāgentium.

¶ Doctrina prima dictionis tertie, que est de nutricatione .iiij. continens capitula.

¶ De regimine infantis ex [a]† ⌈ ⌋quo nascit̃ vsqꝫ quo incedat. Cap.I.

PRegnantium autē ꝫ regimē, ⁊ mulieꝝ que ꝑtui sunt vicine in dictionibꝰ scribemꝰ ꝑticularibꝰ. In fantis ꝟo tēpate ꝯplonis quū nascit̃ pleriqꝫ sapientuꝫ dixerūt, vmbilicū in ꝑmis debē icidi sup quatuor digitos, ⁊ cū lana ligari munda [b]⌈que bene ⁊ subtilr̃ sit retorta talr̃ ne doleat, ⁊ oleū cū pāno sup ipm ponēdū⌋ ⁊ ꝑp vmbilici icisionem ꝓceperūt, vt venaꝝ citrinaꝝ, ⁊ sanguis draconis, ⁊ sarcocolle, ⁊ cymini, ⁊ vsnee, ⁊ myrrhe ꝑtes sumant̃ eq̃les, ⁊ trite vmbilico supponant̃. Et festinādū est ad corpꝰ ipsiꝰ saliēdū [c]⌈cū salmora tenuis salis q̃tenus vmbilicꝰ eius idurescat⌋ ⁊ ipsiꝰ cutis dura fiat. Ex salibꝰ ꝟo ille melior existit cui admista sūt [d]⌈sedenegi⌋ ⁊ costus, ⁊ sumac, ⁊ fenugrecū, ⁊ origanū. Et ipsiꝰ qdē nasus nō saliat̃, neqꝫ os. Cā ꝟo q̃re nobꝭ nec̃ium est corpꝰ eius duꝝ facē, est qm̄ ilico quū nascit̃, oia q̄ ipm tāgūt ei nociua sūt [e]⌈siue calā⌋ siue frida, siue aspa sentiat ea, ⁊ h̄ qdeꝫ est ꝓpt̃ cutis eiꝰ subtilitatē, ⁊ ꝓpt̃ caloreꝫ eius, qm̄ oē qd̄ ipm tāgit, sentit durū ⁊ fridū ⁊ aspeꝝ. Et si nobꝭ nec̃ium fuīt iteꝝ salire, faciemꝰ: ⁊ hoc qdē augemꝰ quū multe fuīt sorditiei, ⁊ multaꝝ hūiditatū. Deinde aq̄ tepida ipm lauabimus, ⁊ eius nares assidue purgabimꝰ digitis, q̊ꝝ vngues sint icisi, ⁊ in eiꝰ oculos paꝝ olei ꝓijciemꝰ. Ani ꝑterea orificiuꝫ minuto digito in circuitu eiꝰ est mouēdū, vt apiat̃: ⁊ obseruēdū est ne ipm frigꝰ tāgat. Quūqꝫ eiꝰ ceciderit vmbilicꝰ, qd̄ est post tres, aut q̃tuor dies, erit meliꝰ vt sup ipm ponat̃ cinis cocleaꝝ, aut cinis [f]⌈calcanei⌋ vitulini, aut plūbi adusti ⁊ triti, cuiuscūqꝫ fuerit cū vino. Quūqꝫ volumꝰ vt fasciet̃, nutrix eius mēbra suauiter tāgē doꝫ, ⁊ qd̄ dilatādū fuerit dilatare, ⁊ qd̄ subtiliādū subtiliare, ⁊ oē mēbrū ꝭm ꝯueniētioreꝫ figurā figurare, ⁊ h̄ totū subtili cōpressiōe cū extremitatibꝰ digitoꝝ, qd̄ qdē multis faciendū erit vicibus. Et oculi assidue erūt tergēdi cū re q̄ sit sicut seta. Vesicā q̊ꝫ eius ꝑmere ꝯuenit, vt vrine exitꝰ facilis fiat, deinde manus eiꝰ extēdant̃, ⁊ ipsiꝰ brachia ad genua ducant̃. Et ipsiꝰ caput instita liget̃, ⁊ pileus ei iponat̃ qui sup ipsiꝰ caput [g]⌈ꝯstringat̃.⌋ In domo ꝑterea tēꝑati aeris, que non sit frida, ad dormiēdū ponat̃. Opꝫ aūt vt domꝰ vmbre attineat, et tenebrositati aliq̃ꝫtule, que a supante radio nō illuminet̃. Quūqꝫ dormiet oportebit, vt caput eiꝰ toto reliquo corpe sit altius. Et obseruādū erit ne quuꝫ dormiet, aliqd colli ipsius, aut extremoꝝ eius, aut dorsi torqueat̃. Ipse q̊ꝫ in estate aq̄ suaui eq̃li balneādus est. In hyeme ꝟo aq̄ eiꝰ ad calitatē trahat nō pūgentē: hora ꝟo ad ipꝫ lauādū, melior est post eius lōguꝫ sōnū. Et plerūqꝫ qdē est ꝯueniēs vt ipse bis in die lauet̃, aut ter, ⁊ ordinate ad id qd̄ sit magis tepidū mutet̃ si tꝑs fuerit estiuū. In hyeme aūt [h]⌈nō sit fridior aq̄, que in calitate tempata existit⌋ ipse quoqꝫ nō lauet̃, nisi vsqꝫ quo eiꝰ corpꝰ calefiat ⁊ rubere icipiat, postea exhat̃, ⁊ eius aures custodiant̃ ne aqua in eis igrediat̃. Et opꝫ qdē vt quuꝫ in hora ablutionis accipit̃, sit ꝭm hūc modū, accipiat̃ manu dextra, ⁊ sup brachiū sinistrū sup pectꝰ suū appodiet̃, ⁊ nō sup vētrē. Ampliꝰ in hora ablutionis ipsius, studēdū erit vt ipsius [i]⌈plāte ad dorsuꝫ eiꝰ eleuent̃⌋ ⁊ eius pedes ad caput eius subtilr̃ ⁊ suauiter ꝑducant̃: deinde mollibus pānis exiccetur, ⁊ suauiter extergat̃. Deinde fiat vt in ꝑmis sup ventreꝫ sui iaceat, postea supra dorsum, ⁊ ꝑter hoc totū incessanter [k]⌈fricet̃ ⁊ premat̃, ⁊ figuretur: deinde ad ipsum cū pāno fasciādum est redeundum⌋ postea in ipsius nares oleum dulce proijciatur: qm̄ eius oculos lauabit: ⁊ ipsorum tunicas.

a† A. tempore.

b A que sit retorta parūp, ⁊ sbtiliter, seu igenio se talr̃ ne doleat vl' talr̃ ne ledat. ⁊ pānus seu petia ifusa in oleo est sup ipsuꝫ ponenda.

c A. Alia litera cū aq̄ salita pauci salis q̃tenꝰ indurescat superficies corporis extrinseca.

d A. sadenegi.

e .—— A.

f A. archub.

g A. adaptetur.

h A. nō sepet̃ ab eo aqua tēꝑate caliditatis.

i A. palme vl' vole manus, dorso eius adhereant.

k A. ꝑmat̃ ⁊ figuret̃: deinde reducat̃ ⁊ fasciet̃ cuꝫ pāno vel fascia.

¶ De regimīe lactatiōis ⁊ remotiōis a lacte. Ca.II.

QUalitas ꝟo lactationis eius, et ipsius cibationis h̄ mō obseruant̃. Oibꝰ modis qbus est poss̃e, lac mr̃is īfanti ad sugēdū dādū est: ipꝫ enī est nutriēs, qd̄ magis sil'e existit sbe nutriētiū ꝑteritoꝝ, qbꝰ alebat̃ dū in [l]⌈vētre⌋ erat, scꝫ mēstruoꝝ mr̃is, qm̄ ipsa sunt q̄ ꝯuertunt̃, ⁊ fiūt lac: ⁊ ipse magis est recipiēs h̄, ⁊ magis est ei [m]⌈cōueniēs⌋ ita, vt iam expimēto certificatū sit, q̄ extremū māmille mr̃is in os īfantis ponē, valde confert ad remouēdū qcqd ei nocet. Bis aūt aut ter in die sugere māmillas doꝫ ei sufficere: ⁊ in ꝑmis nō est mltū lactādus. [n]⌈Opꝫ aūt⌋ ne sit eius mr̃ que ipꝫ ꝑus lactat, donec mr̃is ꝯplo tēperet̃. Et melius qdē est vt paꝝ mellis eidē [o]† ⌈ ⌋tribuat̃, deinde lactet̃. Ex lacte q̊ꝫ qd̄ puer sugit, in mane bis, aut ter emulgēdū est, deīde māmilla ei tribuēda: ⁊ ꝑcipue quū in lacte fuerit macula. Lac aūt malū. s. acutuꝫ a nutrice īfanti nō est dāduꝫ dum est ieiuna. Et ꝑter hoc ēt due res sunt faciende iuuamē ei ꝯferētes, ad hoc vt eius ꝯplo fortis fiat: quaꝝ vna est lētus motus: ⁊ altera est ꝯsonantia musice, ⁊ vox cantilene: quēadmodū mos est dum īfantes in locis ponunt̃ in qbꝰ dormire debēt. Ex q̃ꝫtitate eniꝫ recipiēdi hec duo, sciet̃ q̃ꝫtum sit aptꝰ exercitio, ⁊ musice: q̊ꝝ vnū est corpis, alteꝝ aie. Qd̄ si aliq̄ res ꝓhibitoria mr̃is lac dari nō ꝑmiserit, siue cā debilitatis ipsius, siue corruptiōis lactis eius, siue q2 est [p]⌈delitiosa⌋ eligēda erit nutrix ꝭm ꝯditiones q̄s dicemꝰ. Quaꝝ q̄dā attēdunt̃ in etate eius: ⁊ q̄dā in ipsius figura: ⁊ alie in eius moribꝰ: ⁊ alie in formis suaꝝ māmillaꝝ: et quedā in q̄litate lactis ipsiꝰ: ⁊ alie in q̃ꝫtitate tꝑis, qd̄ est iter eā ⁊ partū ipsiꝰ: ⁊ alie que sunt ex gn̄e infantis eiꝰ. Quūqꝫ ꝭm has ꝯditiōes repta fuīt oportebit vt eius nutriētia renouādo sint bona ex tritico ⁊ [q]⌈spelta⌋ ⁊ carne agnoꝝ, ⁊ hedoꝝ, ⁊ piscium quoꝝ caro nō putrefit, nec est dura. Lactuce q̊ꝫ sūt nutriēs qd̄ laudat̃, ⁊ amigdale, ⁊ auellane. Ex oleribꝰ ꝟo deterius est eruca, ⁊ sinapis, ⁊ [r]⌈betadorē⌋ qm̄ sanguinē corrūpūt. Et in mēta est eius virtus. Nūc aūt dicemꝰ nutricis ꝯditiones, ⁊ a cōditione etatis ipsius icipiemꝰ. Dicemus itaqꝫ q̄ melius est vt sit etatis, que est iter .xxv. ⁊ .xxxv. ānos, qm̄ hec etas est iuuētutis ⁊ sanitatis, ⁊ cōplemēti. Cōditiones ꝟo [s]⌈figure ipsiꝰ que attēdunt̃ in ꝯpōne eius,⌋ sūt q̄ opꝫ ipsam boni coloris esse: ⁊ collū hr̃e forte: ⁊ pectꝰ hr̃e forte ⁊ amplū, ⁊ musculosaꝫ ⁊ durā hr̃e carnē, inter pinguedinē ⁊ matiē tēꝑatā, ⁊ carnosam nō adipe abūdantē. Scd̄m mores vero suos ꝯsiderat̃, qm̄ ipsam opꝫ bonoꝝ moꝝ ⁊ laudabiliū esse, que tarde a malis aie passionibꝰ patiat̃, sicut ira, tristitia ⁊ timore: ⁊ reliq̄ ab istis. Oēs eniꝫ iste corrūpunt ꝯplonē ⁊ fortasse [t]⌈a lactatione abstinebit⌋ ⁊ ꝓpter hoc ꝓhibuerūt qdā, ne stolida lactet. Et ꝑter hoc totū malitia morū ipsiꝰ eā ꝑducet ad hoc, vt īfantis paruā hēat solicitudinē, ⁊ ei paꝝ blandiat̃. Cōditiones ꝟo que in forma māmillaꝝ ipsius attendunt̃ sunt, qm̄ opꝫ ipsas esse solidas, et magnas, ⁊ sui magnitudine nō sint laxe, neqꝫ debēt esse extēse magnitudinis: ⁊ opꝫ etiam vt iter duritiē

l A. matrice.

m A. consuetus.

n A. Alia litera Veꝝ magis ē dilectum.

o† A. ad lābēdū

p A. ociosa.

q A. cādarusio.

r A. bedarungi.

s A. q̄ attēdunt̃ i figura ⁊ composi tione eius.

t A. fortasse permutant̃ seu trāseunt in infantē lactantem.

ꝛ mollitiem sint mediocres. Scd̃m q̃litatem v̓o lactis ipsius ↄsideraꝛ, q2 opꝫ vt ipsius sb̃a [a] [ꝛ qualitas sint tẽperate] ꝛ eius color attineat albedini, q neqꝫ sit fuscus, neqꝫ viridis, neqꝫ citrinus, neqꝫ rubeus. Eiusqꝫ odor sit bonus, in quo nõ sit acredo, neqꝫ põticitas: ꝛ ipsi⁹ sapor dulcedini attineat, in q̊ nõ sit amaritudo, neqꝫ salsedo, neqꝫ acredo: ꝛ opꝫ vt trahat ad multitudinẽ quãdã, ꝛ vt eius ptes sint sil̃es: ꝛ [b] [vt] nõ sit subtile, fluidũ, nec multũ g̃ssum, caseatũ, neqꝫ diuersaꝝ ptiuꝫ, neqꝫ multe spume. Et eius qdẽ sb̃a qñqꝫ expiꝛ, q̄ est vt de ipso sup vnguẽ mulgẽdo distilleꝛ qd̊ si fluit, est subtile. Et si vnguis inclineꝛ, ꝛ nõ currat, est spissum. Ipm ẽt expiꝛ quũ in [c] [ampulla] poniꝛ, ꝛ paꝝ myrrhe sup ipm pijcitur, ꝛ digito misceꝛ, ꝑpter hoc eni sciꝛ aquositatis ipsius, ꝛ caseitatis ipsius q̃ꝫtitas. Lac.n. laudabile ꝛ tẽperatũ est, in quo aquositas ꝛ caseitas sunt eq̃les. Qd̊ si aliqua nobis nec̃itas fuerit lac tale hr̃e, ipm p̄parabim⁹ ex pte lactatiõis, ꝛ ex pte nutricis. Ex pte qdẽ lactationis, qm̃ lac qd̊ grossum fuerit ꝛ mali odoris, meli⁹ est vt nõ deꝛ, nisi postq̃ꝫ mulctũ fuerit, ꝛ in aere morã fecerit: ꝛ qd̊ vehementis fuerit caloris ↄueniẽs erit vt nullomõ [d] [ieiuno] detur.

Et nutricis qdeꝫ regimẽ est, q̄ si eius lac grossum fuerit dabiꝛ ei oxymel diaspmatõ, qd̊ cũ subtiliatiuoꝝ apozimate sumaꝛ sicut mentastrũ, ꝛ isopuꝫ, et hasce, ꝛ origanũ mõtanũ, ꝛ tribuanꝛ ei ad comedẽ duꝫ [e] [atharet] ꝛ que eis sil̃anꝛ. In cibo q̊ꝫ ipsius imponaꝛ paꝝ [f] [croci] ꝛ p̄cipiaꝛ ei vt cũ oxymelle calido euomat, ꝛ tẽpato vtaꝛ exercitio. Et si ei⁹ cõplexio fuerit cal̃a dabiꝛ ei in potu [g] [oxymel] cum vino subtili sil̃, siue sepatũ. Qd̊ si ei⁹ lac subtile fuerit, p̄cipieꝛ vt qescat, ꝛ ab exercitio remoueaꝛ, ꝛ cibis nutriaꝛ qui sãguinẽ faciũt grossum. Et fortasse dabiꝛ ei ad potãdũ, si nõ fuerit ibi qd̊ ꝑhibeat, vinum dulce, aut mustũ coctũ, ꝛ p̄cipiaꝛ ei vt diu dormiat. Si v̓o eius lac paucũ fuerit, ↄsiderabiꝛ que sit cã in hoc, vtrũ sit malitia ↄpl̃onis in toto corpe, aut in mãmillis ipsi⁹: ꝛ hoc qdẽ cognosceꝛ p signtiones p̄dictas in capl̃is que sunt p̄missa. [h] [Et post tãgemus mãmillas] ꝛ si sig̃tũ fuerit, q̄ sit in ea calor nutrieꝛ tali qualis est [i] [aqua] ordei ꝛ spinachia, ꝛ que eis sil̃anꝛ. Et si sig̃tum fuerit, q̄ sit in ea friditas ↄpl̃onis, ꝛ oppil̃ones, aut debilitas v̓tutis attractiue, augmẽtabiꝛ eius nutriẽs subtile ad cal̃itatem declinãs, ꝛ vẽtose sub mãmillis poneꝛ absqꝫ [k] [multa cõpressione.] Ad hoc quoqꝫ ↄfert semen bauciaꝝ, ꝛ ipsemet ẽt baucie ad hoc multũ ꝑsunt. Qd̊ si cã eius fuerit [l] [nutriẽtis paucitas] nutrieꝛ iure facto ex ordeo, ꝛ furfure, ꝛ leguminib⁹. In iuribus quoqꝫ ipsius, ꝛ in cibis ponẽde sunt radices feniculi, ꝛ semẽ eius, ꝛ anetuꝫ, ꝛ nigella. Quidam aũt dixerũt, q̄ comedẽ vbera ꝑprie ouiũ, ꝛ capraꝝ cũ lacte qd̊ in eis ↄtineꝛ valde est vtile ad hoc, pp illud qd̊ in eis existit ex sil̃itudine, aut ꝑpter ꝑꝑetatẽ que est in eis. Quidã etiã expti fuerũt vt. ʒ.j. [m] [cariei] aut v̓miuꝫ terrenoꝝ siccoꝝ in aq̃ ordei multis dieb⁹ sumaꝛ, ꝛ repierũt optimum. Et sil̃r elixatura capitũ salsoꝝ pisciuꝫ in aq̃ aneti. Ex eis quoqꝫ que lac multiplicãt est vt butyri vaccini. ʒ.j. sumaꝛ, ꝛ in vas in quo purũ existit vinuꝫ mittaꝛ, ꝛ bibaꝛ. Aut sisamũ in mola tritũ accipiaꝛ, ꝛ cũ vino misceaꝛ, et colatũ ad bibẽdũ deꝛ. Amplius [n] [mãmille ex stercore turdoꝝ cũ lacte asine, ꝛ oleo more empl̃i liniãtur] aut ex eo qd̊ est in iteriore pte melõgie elixate. ʒ.j. sumaꝛ, ꝛ cũ digitꝫ i vino dissoluaꝛ, ꝛ ad potãdũ detur. [o] [Medicamen validũ. ℞. seminis aneti. ʒ. iij, seminis andachoche, seminis porri, aã. ʒ.j. seis

a A. sit eq̃lis, ꝛ q̃ꝫtitas ei⁹ eq̃lis.
b A. Alia l̃ra tũc
c A. vase vitreo.
d A. in ieiunio.
e A. altharich.
f A. raphani.
g A. sirupus acetosus.
h A. Et ex tactu mãmillarum.
i A. chist.
k A. labore.
l A. Dispõ nutricis ꝑseuerans iam aũ ↄsueta. Alia litera. q2 ipa minuerit cibum.
m A. alarde.
n A. emplentur aut liniant mãmille cum fece olei nardini cuꝫ ol̃o ꝛ lacte asine
o A. aut bulliat furfur ꝛ rapha-

sulle, seminis fenugreci] aã. ʒ.ij. totum cũ succo feniculi, ꝛ melle, ꝛ butyro misceaꝛ, ꝛ in potu sumaꝛ. Et quũ lac nocumẽtũ fecerit sui multitudine: ꝑpterea q̄ ↄstrictione retineꝛ, ꝛ ꝑpter suã spissitudinẽ, minuaꝛ p id qd̊ pauci existit nutrimẽti, ꝛ comestione eius qd̊ paꝝ nutrit, ꝛ empl̃o pectori, ꝛ mãmillis supposito ex cymino, ꝛ aceto, aut luto [p] [absoluto] ꝛ aceto aut lentib⁹ coctis in aceto, ꝛ post ipm potu [q] [rei salse] vtaꝛ, ꝛ sil̃r comestione mẽte. Et mãmillas qdẽ blandis manib⁹ multũ fricare lactis efficit multitudinẽ. Lac v̓o malum hñs odorẽ medicãdũ est dãdo in potu vinũ boni odoris, ꝛ ad comedẽdũ dãdo cibũ boni odoris. Regimẽ aũt qd̊ est tractuꝫ ex tpe partus nutricis est, qm̃ opꝫ vt partus sit ꝑpinquus, non tñ valde, imo sit a tpe quo peperit mẽsis vnus ꝛ dimidius ad minus, aut mẽses duo [r] [sitqꝫ ille] quẽ peperit masculus, ꝛ sit partus ei⁹ ƀm tp̃s nãle, ꝛ nõ sit ipsa que abortũ fecit, neqꝫ abortũ facẽ ↄsueuerit. Nutrici p̄terea est p̄cipiendum vt tẽperato vtaꝛ exercitio, ꝛ vt nutrientib⁹ boni chimi alatur, ꝛ nevllo mõ aliqs cuꝫ ea coeat: hoc eniꝫ sanguinem [s] [pmiscet] mẽstruuꝫ, ꝛ lactis odorẽ corrũpit, ꝛ ipsius minuit q̃ꝫtitatẽ, imo fortasse impregnaꝛ in quo nocumẽtũ duob⁹ attinẽs filijs existit. [t] [Et nutrici qdẽ] ꝑpterea q̄ illud qd̊ in sanguine est subtile ad embryonis nutrimẽtũ redit: ꝛ embryoni qdẽ, ꝑpterea qd̊ id qd̊ ad ipsum venit ex nutrimẽto est parũ, ideo q̄ alius lacte idiget. In tota p̄terea ipsi⁹ lactatione opꝫ, ꝛ ꝑprie in eius lactatione prima, vt aliqd lactis mulgeaꝛ, ꝛ vt fluat, ꝛ vt ipm pressione iuueꝛ, ne cõtingat vt ex multa suctione gule ledanꝛ instr̃a, ꝛ meri: ꝛ faciãt ipm debilitari. Et si ante lactationẽ quaqꝫ vice [u] [parum] mellis ad lãbenduꝫ deꝛ iuuamen erit, ꝛ si cũ pauco vino fuerit erit bonum. Neqꝫ multũ lac ad sugẽdũ vna vice dãdũ est, imo melius est vt paꝝ ei deꝛ ad sugẽdũ, ꝛ sepe paruis iterpositis spatijs. Qñqꝫ eni quũ ad sugẽduꝫ ei daꝛ vice vna tm̃ vt satieꝛ, ↄtingit extẽsio, ꝛ inflatio ꝛ vẽtositatũ multitudo, ꝛ albedo vrine. Si ergo h̃ accidit opꝫ ne lacteꝛ, ꝛ vt famelicus lõgo tpe teneatur, et vt studiũ impẽdaꝛ [x] [ad hoc] donec istud digeraꝛ. Et ƀm pl̃m in p̄mis dieb⁹, quũ lactãdus est, vt in p̄ma die ter lacteꝛ: ꝛ si qua in p̄ma die ipm lactauerit alia fuerit q̃ꝫ mr̃ ipsius, [y] [ ] erit melius. Sil̃r si nutrici mala acciderit ↄpl̃o, aut egritudo dolorosa [z] [ ] meli⁹ erit vt alia ipm lactet, donec saneꝛ. Et sil̃r si necesse fuerit dare ei medicinã, que virtutẽ ꝛ q̃litateꝫ hẽat dñantem. Quũqꝫ post lactationẽ dormiturus est, eius cuna vehemẽti motu nõ est mouẽda: qm̃ lac in ipsius stõ ↄcutiꝛ, imo suauiter mouenda est. Fletus quoqꝫ puus ante lactationẽ ei ↄfert. Nãle autẽ tp̃s lactandi est tp̃s duoꝝ annoꝝ. Qd̊ si infans aliud a lacte desiderauerit ordinate est ei tribuẽdum: non tñ est ei violẽter ꝑhibẽduꝫ. Postq̃ꝫ v̓o duales apparere cepint dẽtes, ipse ad nutriens mouẽdus erit ordinate, qd̊ sit fortius. Res tñ dura ad masticãdũ nõ est ei dãda, imo p̄mo deꝛ ei panis quẽ ei masticauit nutrix, deinde panis cũ [ꝛ] [aqua mellis] aut cũ vino aq̃to, aut cũ lacte. Et tũc qdẽ paꝝ aque ei tribuaꝛ, ꝛ in aliqb⁹ vicib⁹, que cũ pauco vino sit mista, nec pmittaꝛ ad repl̃onẽ puenire. Qd̊ si [ↄ] [vomitus spõte] supuenerit ei, ꝛ vẽtris inflatio, ꝛ albedo vrine, ab oi re abstine eũ, ꝛ melius est vt ipsius nutriens ei tardeꝛ, donec inungaꝛ in balneo. Deinde quũ a lacte ãmouendus erit, ad id qd̊ est ex gñe sorbẽdi, ꝛ carniũ leuium, mutãdus erit. Et opꝫ etiam vt a lacte ordinate ãmoueaꝛ, ꝛ nõ subito, ꝛ vt fiant

nus i vino ꝛ deꝛ ad potãdũ. Medicamẽ fortius ℞. semi. aneti vncias. iij. se. andachoche, se. porri aã. vnci. j. seis rathbe, seminis fenugreci.
p A. alhar.
q A. aqua salsa.
r A. Alia litera. Et non sit ille.
s A. cõmouet.
t A. Nutrito qdem lactanti.
v A. coclearĩu.
x A. in dormitione eius.
y † A. ƀꝫ q̄ dixi.
z † A. aut solutio ventris pluri ma, aut retẽtio nocens.
ꝛ A. aq̃ ꝛ melle.
ↄ A. chede.

ei glandes ex pane ⁊ zuccaro. Q̄ð si pfide mãmil/las quesiuerit, ⁊ eas semp sugẽ voluerit, ⁊ fleuerit sumẽde sunt myrrhe, ⁊ [a] ⌈mentastri⌋ añ.ʒ.iiij.⁊ te/rãt, ⁊ ex eis more empli mãmille epithimãde sũt. Ad sũmũ aũt dicem⁹, ꝙ ifantis regimẽ est hũecta tio, ꝓpterea ꝙ eius ꝯplo ad hoc est ꝯueniens: ⁊ ꝙ ea in sui idiget nutrimẽto ⁊ augmẽto, ⁊ exercitiũ tẽ peratũ [b] ⌈⁊ non multũ, ⁊ hoc qdẽ est eis sicut nãle, qm̃ nã quasi accipiẽdo eũ augmẽtat.⌋ Qũ autem ambulare incepit, ⁊ moueri, duris motib⁹ non erit pmittẽdus, nec ad ambulãdũ, ⁊ sedẽdum est ponẽ/dus anteq̃ȝ fm nãm ei desiderium fiat, ne cruribus ipsius, ⁊ dorso nocumẽtũ accidat. Et melius qdem est vt in pmis quũ sedet, aut sup terrã ambulet po/nat in corio leni ad sedẽduȝ, ne terre asperitas scal pat ipsuȝ: ⁊ fustes aut cultelli: ⁊ his silia ex eis que pũgunt, aut incidunt, remoueant, ne sint corã eo: ⁊ custodiẽdũ ne ab alto labat loco. Qũq̃ȝ caninus apparuerit, ab oi re que ad masticãdũ est dura ab/stinẽdus erit, ne mã vñ canini creant resoluat, ꝓpt masticationẽ quã desiderat: ⁊ tũc qdẽ ipsius gingi ue ex cerebro leporis, ⁊ adipe gallinaceo fricari de bent: ob hoc enim origo fit facilis. Qũq̃ȝ gingiue scindunt, ⁊ caput, ⁊ collũ ex oleo abluto cuȝ aqua cal'a ꝯquassato fricãda sunt, ⁊ ex oleo in aures ipsi⁹ paꝝ guttatim infundat. Qũ aũt iam pole fuerit, vt cũ eis mordeat, tũc suũ masticare desiderat digi/tum: quapp tũc ei dãduȝ erit frustũ radicis [c] ⌈ireos que nõdũ valde siccata fuerit:⌋ hoc nãq̃ȝ in tpe isto ei ꝯfert, ⁊ vlcera in gingiuis, ⁊ dolorem ꝓhibet. Et silr os eius fricari dȝ ex sale ⁊ melle, ne dolores isti accidant: postea iam quũ bñ nati fuerint, aliqd erit dãdum ex succo liqritie, aut radicis ipsi⁹, q̃ nõduȝ vehemẽter exiccata est, vt in ore teneat: ⁊ p̃terea cõ fert collũ ipsi⁹ fricari quum canini nascunt ex oleo dulci, aut alio dulci oleo: deide post hoc quum lo/qui ceperit, dentes erunt fricandi, ⁊ precipue coruȝ radices.

a A. Marfegi. Alia litera. alfer fegi.

b A. plm ⁊ B qð est, est nãle quasi natura ipm reg rat, seu ipso dle/ctet, ⁊ precipue quũ ptrãsierit i/fans ad etatem pueritie.

c A. alsus, q̃ nõ/dũ valde siccata fuerit, aut rob eius exiccatus.

¶ De egritudinibus, que infantibus acci/dunt. Cap. III.

Intentio [d] ⌈p̃missa⌋ de medicã dis ifantib⁹ est nutri/cẽ regẽ. Et si affuerit suspitio ꝙ in ipsa sit sanguis replo, minuẽda erit, aut vẽ/tosanda. Et si replo ex hũore fuerit, ipe erit eũandus. Q̄ð si nece fuerit nãm ꝯstringere, aut soluẽ, aut vaporẽ a capite ꝓhibere, aut mẽbra anhe lit⁹ rectificare, aut ꝯplonis malitiã pmutare, medi/cãdũ erit p ea q̃ comedunt ⁊ bibunt, que ad B sunt ꝯueniẽtia. Qũq̃ȝ medicabit vẽtris solutione, aut [e] ⌈vẽter⌋ ei de nã euenerit, ⁊ fuerit mult⁹, aut medi cabit vomitu, aut venerit ei nãlr aduẽtu forti, me/lius erit vt ipm ea die, alia lactet. Noiemus g̃ pti/culares egritudies que ifantib⁹ accñt. Et ex eis q/dẽ sunt ap̃ata que eis fiũt in gingiuis, quũ dẽtes na scunt: ⁊ ap̃ata que eis accñt in cordis que sũt in pti bus mãdibulaꝝ: ⁊ spasmus qui fit in eis. Qũq̃ȝ B acciderit ipe digito suauiter p̃mẽdus erit: ⁊ ex oleis in cap̊ originis dentiũ noiatis [f] ⌈fricandus⌋ est: ⁊ ex melle cũ oleo camemelino ꝯquassato, aut melle cũ terebinthina: ⁊ sup caput aqua cal'a ab alto ꝓij/ciat, in qua cocta camemilla, ⁊ anetũ fuerint. Et ex eis aũt que infantib⁹ accñt, est vẽtris solo, ⁊ ꝓprie quuȝ dẽtes nascunt, de qua qdã sunt, qui dicunt, ꝙ fit ꝓpterea ꝙ supfluitatẽ salitã saniosam sue gingi/ue cũ lacte sugit: pole tñ est ne sit ita. Jmo ꝓpterea, ꝙ nã impedita [g] † ⌈ ⌋ nõ bñ digerit ⁊ ideo ꝙ dolor accidit: ⁊ ipse qdem est qui digestio

d A. pncipalis.

e A. aut flux⁹ vẽ/tris.

f A. vngendus.

g † A. in gñan/do membrum.

nem ꝓhibet in debilibus corpibus. Et si hoc pau/cum fuerit, non de eo tibi curãdũ erit. Q̄ð si timor affuerit ꝙ ex eo adueniat supfluitas, succurrẽdum erit ei embrocãdo vẽtrem eius ex [h] ⌈antera⌋ aut cy mino, aut aniso, aut semine apij, aut vẽtri ipsi⁹ em/plastrũ supponẽdo ex cymino ⁊ rosis [i] ⌈in aceto i/fusis, aut spelta in aceto cocta.⌋ Et si nõ iuuerit B, hedi coaguli sexta pars.ʒ.j. [k] ⌈ablato qð est supra⌋ cũ aqua frigida dãda erit, ⁊ tũc quoq̃ȝ cauẽdũ erit ne in ipsius stõ lac caseus fiat, dãdo ea die aliqd qð vicem lactis obtineat, sicut oui vitellum mollẽ, aut micas panis in aqua coctas, aut [l] ⌈triticũ fractũ⌋ in aqua coctũ. Et est etiam cũ eis accidit vẽtris con strictio qbus [m] ⌈in potu tribuẽdum est stercus mu ris⌋ aut suppositoriuȝ ex solo melle vehemẽter co/ctum faciendũ, aut cum mẽtastro, aut cũ radicibus ireos sicut sunt, aut cõbustis: aut ad comedẽdũ de/tur eis parũ mellis, aut terebinthine fm q̃ȝtitatem vnius ciceris: ⁊ vẽter eius fricãdus subtiliter est cũ oleo, aut [n] ⌈sup ipsius femur vaccinũ fel ponẽdum ⁊ buchormariẽ. Et q̃ñq̃ȝ etiã in ipsius gingiuis fit⌋ acuitas que sunt epithimãde ex oleo ⁊ cera. Caro quoq̃ȝ putrida que est salita eis cõfert. Et est etiam quum eis accidit, ⁊ ꝓprie quum est origo dentium spasmus, qui plm accidit ei ꝓpter digestiue corru/ptionẽ, ⁊ ex multa neruoꝝ debilitate: ⁊ ei ꝓprie, q corpus habet grossum [o] † ⌈ ⌋ ⁊ humidũ: est ergo medicandus ex oleo irino, aut oleo liliaceo aut oleo alkãne, aut oleo keirino. Et est etiã quuȝ eis accidit alcuzez, qui tunc medicãdus est cũ aqua in qua [p] ⌈coquatur sicidis, aut ex oleo violaceo mi sto cum oleo sicionio⌋ ⁊ si existimetur, ꝙ spasmus qui accidit, fit ex siccitate, propterea ꝙ post febres accidit, aut post [q] ⌈febrem vehemẽtem,⌋ ⁊ q̃r pau/latim aduenit, inungende sunt iuncture ex oleo vio laceo solum, aut cum pauco cere albe cõquassato: ⁊ super ipsius cerebrum ꝓijciendum est oleum vio laceum: ⁊ reliqua ab istis vehemẽter, ⁊ similiter fa ciendum est, si cuzez siccum eis accidat. Est etiam quum ei accidunt tussis, et [r] ⌈reumatissimus.⌋ Et in his quidam iam preceperunt quedam vt multa aqua calida super ipsius caput proijciatur, cui hoc accidit: ⁊ vt ipsius lingua ex melle multum linia/tur, deinde lingue radix prematur, vt multũ phleg matis euomat, ⁊ sanetur: aut gũmi arabicum, et dragagantum, ⁊ semina cydoniorum, ⁊ succus li/quiritie, ⁊ penithi sumatur, ⁊ quaq̃ȝ die parum ex eis cum lacte ilico mulcto detur. Et est quum ifan/ti anhelitus malitia accidit: oportet ergo vt radi/ces aurium eius, ⁊ radix lingue ex oleo inungant, ⁊ fiat vt ipse euomat [s] ⌈similiter eius lingua dilate tur:⌋ quoniam vehementer confert: ⁊ aqua calida guttatim in os eius distilletur, ⁊ parum seminis li/ni cum melle ad lambẽdum tribuatur. Et est quuȝ accidit alcola multũ, quoniã pãniculi lingue ipsius ⁊ oris vehementer sunt molles [t] ⌈vt non patiatur ipsa tangi ex nimia ipsorum mollitie, quantoplus rasuram⌋ aquositatis lactis, quoniam hoc est qð multum ei nocet, ⁊ ducit ipsum ad alcola. Et dete/rior quidem alcola [v] ⌈est, que non est matura, ⁊ ni gra⌋ ⁊ est mortalis: ⁊ que sanior est, est alba [x] ⌈aut citrina.⌋ Et qui eam patitur medicandus est ex ali quo leui medicamine alcola nominatoruȝ in libris particularibus. Et est quoq̃ȝ viole trite sole eis suf/ficiunt, aut cũ rosis ⁊ [y] † ⌈ ⌋ ⁊ xilocara/tis miste. Et est quum succus lactuce, et solatri, ⁊ portulace ei sufficit. Et si fortior ista fuerit radix [z] ⌈liquiritie trite: et est quum in bothor humidis

h A. semine rose

i A. madefactis cũ aceto, aut cũ giaures decocto cũ pauco aceto.

k .—— A.

l A. sauich.

m A. suppositoriũ est faciẽdum cũ stercore muri

n A. liniat ipsi⁹ vmbilic⁹ cũ felle bouis, ⁊ buchormarieȝ. Et q̃ñq̃ȝ accit i ipsi⁹ gingi uis mordicatio seu. Alia lr̃a. cũ fel/le bouis, ⁊ bu/chormariẽ, ⁊ aq̃ carnis salite, et caro salita putri da confert eis, ⁊ q̃ñq̃ȝ accit i ipsi⁹ gingiuis mordi catio, seu acui/tas q̃re epithi/ment cum oleo ⁊ cera.

o † A. seu pigue

p A. decoctus sit cucumer asini/nus, aut cũ oleo violato silr cum oleo cucumeris asinini.

q A. aut p⁹ fluxũ vẽtris laboriosũ

r A. coriça.

s A. silr cũ ꝯpres/siõe lingue ipsi⁹.

t A. vt non tole rẽt tactũ ebeneȝ q̃ȝtomagis ab/stersionem.

v A. est nigra si/milis carboni.

x A. ⁊ rubea.

y † A. pauco cro co.

z A. Alia litera. susen trita, ⁊ est cũ bothor gingi uarum.

⁊ alcola cõferunt myrrha, ⁊ galle, ⁊ cortices turis
vehemẽter trite, ⁊ cum melle miste: ⁊ est ẽt quũ eis
sufficit rob de moris solũ acetosum, ⁊ rob de succo
vue acerbe, ⁊ est quũ ꝯfert ei abluere eas cũ [a] ⌈vi-
no⌋ aut cũ aq̃ mellis: postea ꝯñter adhibere eis ali
qđ eoꝝ que diximꝰ ex desiccatis: ꝙ si medicamẽ for
tius hoc necẽium fuerit [b] ⌈venaꝝ meimerã, ⁊ corti-
cũ granate⌋ balaustiaꝝ, ⁊ sumac. añ. ʒ. vj. sumant̃,
⁊ gallaꝝ. ʒ. iiij. aluis iameni. ʒ. ij. ⁊ terant̃, ⁊ cribel
lent̃, ⁊ puluerizent̃ desup. Et est ẽt quum auribus
ipsius fluxus accidit humoꝝ, qm̃ ipsius corpus, ⁊
ꝑcipue cerebꝛuʒ vehemẽter est humidũ. Lana igit̃
in melle ⁊ vino mistis cũ pauco aluminis, aut cro-
ci, aut pauco nitri inungẽda est, ⁊ auribꝰ inijciẽda.
Et est quũ sufficit vt lana in vino põtico, aut in quo
paꝝ croci sit missuʒ, itingat̃, ⁊ in auribꝰ mittat̃. Et
plerũq; ẽt accidit ei doloꝛ auris ex vẽtositate, ⁊ hu
miditate, q medicãdus est ex litio ⁊ origano ⁊ sale
[c] ⌈⁊ zuccaro⌋ tabarzet, ⁊ lentibus, ⁊ myrrha, ⁊ se-
minibꝰ colloqntide ⁊ [d] ⌈cedri.⌋ Qđcũq; eoꝝ fue-
rit, coquat̃ in oleo, ⁊ in ipsas guttatĩ ꝓijciat̃. Et est
quũ in cerebꝛo ĩfantis fit apa calĩ, ⁊ vocat̃ [e] ⌈siti-
bũdum.⌋ Et est quũ multotiẽs eius doloꝛ ad oculũ
ꝑuenit ⁊ guttur, ⁊ fit ĩde facies citrina. Cerebꝛũ igr̃
eius est infridãdũ ⁊ humectãdũ ex corticibꝰ cucur
bite, ⁊ [f] ⌈citroli⌋ ⁊ succo solatri, ⁊ succo portulace
ꝓpꝛie, ⁊ oleo rosaceo cũ pauco aceto, ⁊ vitello oui
cũ oleo rosato: qđcunq; tñ fuerit, assidue mutet̃. Et
est quũ in cerebꝛo ĩfantis accidit aq̃ cuius curã iaʒ
noiauimus in [g] ⌈cura⌋ capitis. Et est quum oculi
eius inflant̃. Sup ipsos igit̃ liciũ cũ lacte est epithi
mãdũ, deinde in aq̃ cũ qua cocta fuerint camemil-
la, ⁊ albedarũgi abluant̃. Et est quuʒ ei accidit ex
multo fletu albedo in suis pupillis, q medicandus
est cũ succo solatri. Et qñq; accidit coopture oculi
infantis [h] ⌈sulacũ⌋ ex fletu: ⁊ cura eius est ẽt succus
solatri. Et accñt ei febꝛes: ⁊ tũc melius est vt nutrix
regat̃, ⁊ ei ẽt det̃ aliqd, sicut succus [i] ⌈granate cuʒ
oxymelle ⁊ melle ⁊ succus citroli⌋ cũ pauco cãfore
⁊ zuccaro: deide fiat vt sudet: qđ fit quũ cãne recen
tes ꝑmunt̃, ⁊ eaꝝ succus sup verticeʒ, ⁊ sup pedes
ponit̃, ⁊ ipse coopit̃: qm̃ cũ hoc sudat: ⁊ est cũ acci-
dit ei doloꝛ vẽtris, ⁊ torquet̃, ⁊ flet: vẽtri ergo sup-
ponẽda sunt aq̃ cal'a, ⁊ oleũ multũ cal'm, ⁊ paꝝ ce-
re. Et est quũ ei accñt sternutationes frequẽtes: et
est cũ h̃ ꝯtingit ꝓpter apa in ꝑtibus cerebꝛi: ⁊ si ita
fuerit medicãdũ erit apa infridãdo, ⁊ epithimãdo
⁊ vngẽdo ex infridãtibus succis ⁊ oleis. Qđ si nõ
fuit ex apate qđ ei accidit, bedarũgi tritũ naribus
eius erit ĩsufflãduʒ. Et est quũ in corpe accñt ei bo-
thoꝛ, sʒ qđ ex eis vlcerosuʒ est ⁊ nigrũ, est mortale:
⁊ ẽt si [k] ⌈nõ fuerit nisi⌋ alcola tm̃, erit mortale, q̃ʒto
magis quũ expãdet̃. Qđ aũt est albũ, est sanius: ⁊
sil'r rubeũ: ⁊ est quũ in eiꝰ egressiõe multa seqt̃ vti-
litas. ⁊ ipsa qdẽ [l] † ⌈ ⌋ medicãda sũt ex
subtilibꝰ desiccatiuis in aq̃ solutis, ex q̃ ipse lauet̃,
⁊ in ea coctis, sic̃ rosa, ⁊ myrtꝰ: ⁊ folia arboris ma-
sticis, ⁊ tamarisci, ⁊ olea ẽt istaꝝ reꝝ. Bothoꝛ xo si
sane sint, dimittẽde sunt donec maturent̃: deide cu-
rent̃. ⁊ si vlcerate fuerint fiat eis vnguentũ ex ceru-
sa: ⁊ est ẽt quũ nec̃e est lauare eas cum aq̃ mellis, ⁊
pauco nitro: ⁊ sil'r alcola. Quũ aũt spisse fuerint, i-
digebũt eo qđ sit fortiꝰ. Lauabunt̃ ergo tũc ex aq̃
baurach cuʒ lacte mista: iõ vt tolerari possit. Qđ si
[m] ⌈fiat eaꝝ caro vesice⌋ vapoꝛabit̃, ⁊ ĩfundet̃ ex aq̃
in q̃ cocte fuerint myrtꝰ ⁊ rose, ⁊ sqnãtũ, ⁊ folia ar-
boris masticis. Sed añq̃ʒ hoc totũ fiat nutricis nu
triens melioꝛare ꝯuenit. Et est quũ ꝓpter multũ fle

a A. syrupo mel'r
b A. venaꝝ ⁊ corticũ granatoꝝ.
c —— A.
d A. sauine.
e A. athas.
f A. cucumeris.
g A. egritudibꝰ.
h A. silach.
i A. granatoruʒ cũ syrupo acetoso, ⁊ melle, ⁊ sicut succus cucumeris.
k A. esset sicut.
l † A. fm omneʒ dispositionem.
m A. cutis eoꝝ vesicabitur.

tum fit in [n] ⌈inguine⌋ tumoꝛ, aut accidet aliqua ex
causis [o] ⌈fissure.⌋ In quo qdem iam ꝑceptũ est, vt
ameos terat̃, ⁊ cũ albumine oui ꝯspergat̃, ⁊ desup
ponat̃: ⁊ cũ pãno subtili lineo sup ipʒ strictura fiat.
aut lupini amari adusti ĩfundant̃ in vino [p] ⌈⁊ myr
rha ⁊ cocta⌋ desup ponant̃. His aũt fortioꝛa sũt ca
lida stiptica, sicut myrrha, ⁊ cortices cupꝛessi. ⁊ eiꝰ
nuces, ⁊ aloes, ⁊ acatia: ⁊ illud qđ in cap̃ de [q] ⌈fissu
ra⌋ dicemus. Et est ẽt quũ infãti accidit, ⁊ ꝓꝑe quũ
vmbilicus icidit̃, apa. ⁊ tunc qdẽ accipienda sunt
[r] ⌈assakel que est aluianis⌋ ⁊ terebinthina, ⁊ i oleo
sisamino sunt soluẽda: ⁊ infanti [s] ⌈adhibẽda⌋ ⁊ ex
eis sup vmbilicũ epithima faciẽdũ. Et est ẽt quũ i-
fanti accidit ne doꝛmiat, ⁊ icessanter ploꝛet, ⁊ vt os
assidue vagiẽdo moueat. ⁊ tũc qdẽ necesse est, vt si
pol'e est, fiat q̃tenꝰ doꝛmiat cũ corticibꝰ papaueris,
⁊ ipsius semine, ⁊ oleo, ⁊ lactucis, ⁊ oleo de papa-
uere supponẽdo ex eis tꝑibus ⁊ vertici, ⁊ erit ꝯue-
niens. Qđ si necẽium fuerit aliud istis fortius fiat h̃
medicamẽ. [t] ⌈Semẽ sule⌋ ⁊ nux bendẽ papauer al
bũ [v] † ⌈ ⌋ semẽ lini grana [x] ⌈chausin⌋ por
tulace, semẽ plãtaginis, semẽ lactucaꝝ, ⁊ semẽ feni
culi, ⁊ anisum, ⁊ cyminum sumant̃: ⁊ ex vnoquoq;
istoꝝ aliqd paulatim toꝛreat̃: deinde oia terant̃, et
cũ eis pars vna psilij tosti, ⁊ nõ puluerizati ponat̃:
⁊ oia hec cũ tãto zuccaro q̃ʒtum ipsa sunt misceant̃
⁊ ex eis infanti q̃ʒtitas duaꝝ. ʒ. in potu tribuat̃. Si
aũt volũtas fuerit vt hoc sit fortius, cũ eo tãtũ opij
ponat̃ q̃ʒtuʒ est tertia huius ꝑtis, aut minus. Et est
etiã quũ ĩfanti accidit singultꝰ, cui tũc dãda est nux
indica cũ zuccaro. Et est quuʒ ĩfanti accidit vomi-
tus fortis: cui forsan dabit̃ medietas dauic vniꝰ ga
riofili. Uerũtñ qñq; ei ꝯfert stõ supponẽ empl'm ex
aliquo ꝯstringẽtiuʒ vomitũ, debiliũ. Et est quũ in-
fanti accidit stõi debilitas. Cuius qdeʒ stõus tunc
[y] ⌈ex nuscho⌋ cũ aqua rose est liniendus, aut cũ aq̃
myrti: ⁊ ei in potu succꝰ cydonioꝝ tribuat̃ cũ par-
ua gariofiloꝝ q̃ʒtitate [z] ⌈⁊ zuccaro, aut. iij. octaue.
ʒ. iꝰ. galie muschate⌋ cum pauca q̃ʒtitate miue. Et
est quũ infanti accidũt sõnia terrefacientia in sõno,
que pl'm eueniũt ꝓpter repletionẽ ipsius factam ex
multa gulositate: Quũ ergo cibꝰ corrumpet̃: ⁊ sto
machus h̃ senserit ꝓcedet nocumẽtum a v̾tute sen-
sibili ad virtutẽ formatiuã ⁊ imaginatiuã, ⁊ appa-
rebunt ei somnia terrefacientia. Oportet igitur ne
[⁊] ⌈stõ ipsius valde pleno⌋ cogatur doꝛmire: ⁊ vt ex
melle ei ad lambẽdum detur, ꝙ digerat id qđ est in
stõ isto, ⁊ deponat. Et est quuʒ ĩfanti accidit apa gu
le iter os ⁊ meri, qđ qñq; extẽditur vsq; ad musco-
los ⁊ spõdiles colli. ⁊ tũc qdem ipsius vẽter suppo
sitoꝛio soluẽdus est, deinde ipse est medicãdus cuʒ
aliquo qđ sit sicut rob de moris, ⁊ eis sibi similibꝰ.
Et est etiam, quũ ĩfanti dum doꝛmit vehemẽter ac-
cidit oꝛegmon, cui semẽ lini tritum cũ melle ad lã-
bẽdum est tribuẽdum, aut cyminũ tritum melle cõ
spersum. Et est quum ĩfanti accidit [ꝯ] ⌈vẽtris infla-
tio⌋ cuius medicationẽ iaʒ noiauimus in capl'o de
egritudinibꝰ capitis: verũtñ hic referemus rem ei
vehemẽter ꝯferẽtem. ⁊ est, vt origani, ⁊ castoꝛei, et
cymini partes sumant̃ equales, ⁊ trite cõmisceant̃
⁊ ei in potu tribuant̃ quoꝝ sit pondus triũ granoꝝ
oꝛdei. Et est quuʒ ĩfanti accidit vt eius [ꝝ] ⌈itestinũ⌋
egrediat̃. Et tũc qdẽ corticũ granati, ⁊ myrti recẽ
tis, ⁊ cupulaꝝ glãdium, ⁊ roꝭ siccaꝝ, ⁊ cornu com
busti, ⁊ aluminis iameni, ⁊ vngularuʒ capꝛinaꝝ, ⁊
balaustiaꝝ, ⁊ gallaꝝ partes sumẽde sunt equales,
⁊ in aqua adeo fortiter coquẽde, donec eorum vir-
tus egrediatur: deinde in eorum apozimate sedere

n A. vmbilico.
o A. rupture.
p —— A.
q A. de ruptura
r A. alsehal qđ ẽ alfengius.
s A. exhibeat̃ in potu ex eo.
t A. Semen vel granũ alsemne.
v † A. papauer nigrum.
x A. alchausegi
y A. cũ misusen.
z A. ⁊ galie, aut kirat. i. galie.
⁊ A. sup chede.
ꝯ A. riha alsabia
ꝝ A. anus.

cogatur ipso tepido. Et est quum infanti accidit te/nasmon: ꝓpter frigus qđ ei superuenit, cui confert vt nasturtij ⁊ cymini.añ.ʒ.iij.sumant, ⁊ trita cribellent, ⁊ butyro veteri vaccino ꝯspersa ad bibēdum cū aqua frida dent. Est ꝓterea quū in vētre īfantis vermes minuti ꝓcreant ei nimis nociui, ⁊ plꝰ circa anū in quo ēt longi gñant, sed lati raro ꝓcreant in ipso. Lōgi aūt medicant ex aqua[a] ⌈asceth⌋ de q̄ modicū in lacte in potu est tribuēduz ꝓm eius fortitudinē. Et fortasse necium erit vētri ipsius emplm̄ supponere ex[b] ⌈borođ ⁊ cacule⌋ ⁊ vaccino felle ⁊ collognitidaꝝ pulpa. Sed ad ꝓuos curādos q sunt in ano elēnij, ⁊ venaꝝ[c] ⌈rubeaꝝ⌋ añ.ꝑs vna sumēda est, ⁊ zuccari ꝓm totius magnitudinez: ⁊ deinde cū aqua[d] †⌈ ⌋ ⁊ ad bibēdum detur. Et est quum infanti in coxa accidit excoriatio: ⁊ tūc quidem myrtus trita puluerizanda est desuper, aut radix[e] ⌈ireos⌋ puluerizata: aut rose trite, aut cypeꝝ, aut ordei farina, aut lentium.

a A. sciha, seu sceha.
b A. albrengi al kebuli.
c A. citrinarum
d † A. calida.
e A. liquiritie.

De regimine infantium quū mutantur ad etatem pueritie. Cap.IIII.

OPortet vt tota intētio sit in meliorādo mores pueri, ⁊ moderādo ipsos: ⁊ hoc qdez est vt obseruetur ne fortis ira, neqꝫ timor vehemēs ei accidat, neqꝫ tristitia, neqꝫ vigilie: ⁊ istud fit ꝯsiderādo semꝑ vt ei adhibeat qđ desiderat, ⁊ appetit: ⁊ nō ꝑmittat esse corā eo aliquid qđ ipse abhorreat: ⁊ in hoc due ꝯsistunt vtilitates, vna in ipsius aīa vt crescat ipso a pueritia sua exn̄te bonoꝝ morū, ⁊ fiat ei habitus fixus: ⁊ altera est in corpe ipsius, qm̄ sicut mali mores malitie ꝯplonis spēm sunt sequentes, ita quū ex ꝯsuetudine acciderint seqtur eos ꝯplonis malitia.[f] † ⌋ Jra nāqꝫ vehemēter calefacit: ⁊ tristitia multū exiccat: ⁊ pigritia v̄tutes laxat aīales, ⁊ ꝯplonem ad flatis ꝓprietatem īclinat. Jn tēperamēto ergo moꝝ custodia sanitatis aīe ⁊ corpis sil ꝯsistit. Quū aūt puer a sōno excitat balneādus est: deinde dimittēdus est ludē hora vna: postea aliqd ad comedēdū ei dādū: deinde dimittēdus est ludē ꝓlixius: postea balneādus: deinde cibādus: ⁊ q̄ztoplus poſſe est aquā suꝑ cibū bibere nō est ꝑmittēdus, ne cibꝰ crudus penetret anteqꝫ digerat. Quuz aūt sex habuerit annos magistro tradēdus erit, qui euz doceat: in quo etiā gradatiz est ordinādus, ⁊ neqꝫ est cogēdus assidue in scholis morari. Quūqꝫ ad hanc ꝑuenerit etatem[g] ⌈minus erit balneādus:⌋ ⁊ eius labor ante comestionē erit augmētādus: neqꝫ vinum erit ei dādū, ⁊ ꝓprie quuz aliqs calide ꝯplonis fuerit ⁊ humide, qm̄ nocumētum, qđ ex vino timet (⁊ ipsum est cholere rubee in potatoribus gñatio) ei cito aduenie t:[h] †⌈ ⌋ ⁊ vtilitas que ex vini potatione gñatur est[i] ⌈vrine⌋ ꝓuocatio, ⁊ humectatio iuncturarum, quoꝝ non idiget ipse. Nō eniz eius cholera rubea est multa, que in vrina sit ꝓuocāda: neqꝫ eius iuncture humectatione indigent, sed ꝑmittēdus est aquā dulcē limpidā ꝓm desideriuz in potu sumere. Et hic qdem erit cursus regēdi eos donec ad.xiiij. ꝑueniant annos, cū solicitudine illius quotidiana, qđ in eis est ex minoratione humiditatum ipsoꝝ, ⁊ ꝓcessione exiccationis ⁊ idurationis. Ordināđi ergo sunt minorādo exercitiuz, ⁊ separādo ab eo, qđ eos laborare facit inter pueritiam, ⁊ adolescentiā: ⁊ temperatum comitetur exercitium. Post hāc v̄o etatem sit eoꝝ regimen, regimen[k] ⌈sanoꝝ⌋ ⁊ ꝯseruatio sanitatis. Nos igit ad ipsam mutemus, ⁊ sermonem de rebus ꝓmittamus in quo ꝯtinentur rei[l] ⌈habene⌋ in regimine adolescētium necessarie, et ab exercitio incipiamus.

f † A. ꝯsilis eis.
g A. Alia litera minoret ociositas seu quies.
h † A. faciliter.
i A. cholere per vrinam.
k A. Alia litera augmenti.
l A. fundamēta

Doctrina scđa dictionis tertie de regimine qđ est cōe albaleghin, cuius sunt.xvij.capitula.

De regimine adolescentium cōmuni, ⁊ sermonis sūma de exercitio. Cap.I.

PRopterea q̄ plꝰ regiminis cōseruationis sanitat̄ est, vt nos exercitemur postea comestio: deīde dormiendi regimē, ideo sermonē ab exercitio incipe debemꝰ. Dicemus itaqꝫ q̄ exercitiū est motꝰ volūtarius ꝓpt quē anhelitꝰ magnus, ⁊ frequens est necius. Et ad ipm qdē pagēdū ꝯuersus ꝓm modū sue eq̄litatis, ⁊ in hora sua, nullo idiget eoꝝ medicamētoꝝ que mālibꝰ necia sunt egritudinibus, ⁊ egritudibꝰ[m] †⌈ ⌋ q̄ eas sequunt, ⁊ ex eis accn̄t: ⁊ h̄ qdē est quū reliquū eiꝰ regimē ꝯueniens est ⁊ rectū: ⁊ huius qdē declaratio est, qm̄ queādmodū scis nutrimēto idigētes sumus, ⁊ nr̄e ꝯseruatio sanitatis est ex nutrimēto nobis ꝯueniēte, qđ eq̄le existit in q̄ztitate sui ⁊ q̄litate. Nullū aūt ex nutriētibus, q̄ sūt in potētia, cū oī totalitate sui ad nutrimētuz mutat in effectu: imo in vnaq̄qꝫ digōne aliq̄ ex eo supest sufluitas, ad quā euādā studet nā. Uerū tn̄ nāe euatio[n] ⌈solūmō⌋ nō est euō cōpleta, imo ꝓculdubio ex superfluitate cuiusqꝫ digōnis remanet[o] ⌈abstersio⌋ ⁊ impssio. Quūqꝫ h̄ frequēter fiet: ⁊ iterabit, ⁊ aggregabit ex eo aliqd mēsurā hn̄s, ꝑuenient ex eiꝰ aggregatione sufluitates male, corpꝰ a multis ledētes ptibꝰ. Quū eni putrefiēt, egritudines gñabūt putridas. Et si ipsaꝝ q̄litas fortis fiat, malitiā gñabunt ꝯplonis: ⁊ si eaꝝ q̄ztitates multiplicent, ꝑuenient ide[p] ⌈accn̄tia replonis ꝑdicta.⌋ Et si ad aliqđ mēbrum fluxerint, apata gñabunt: ⁊ ipsaꝝ fumi s̄be spūs ꝯplonem corrūpent. Nobis g̊ necesse est eas ꝓculdubio euāre. Eaꝝ autez euatio ꝓm plꝰ nō complet, neqꝫ[q] ⌈est ꝯueniens⌋ nisi cum medicinis fiat venenosis, que ꝓculdubio nām frāgunt: que etiam si venenose nō essent, nō posset esse, qn eas bibere nāe laboriosuz esset: queādmodū dicit Hip. q̄ medicina purgat ⁊ iueterat. Et ꝑter hoc totū cum humore sufluo euant ex humiditatibus nālibus, ⁊ spiritu, qui est vite s̄ba, partē magnaz: ⁊ hoc qdem totū est ex eo qđ virtutem mēbroꝝ ꝓncipaliū, ⁊ eis seruiētiū debilitat: hec ergo ⁊ alia sunt impedimēta repletionis, quū in sui dispōne dimissa fuerit, aut quuz euacuabit. Amplius exercitiū est res, que magis ꝓhibet, ne repletionis materia ꝯgreget: quum alia regimina ꝯuenerint ei: ⁊ est id quo calor inatus[r] ⌈renouat⌋ ⁊ corpi leuitatis confert vsum. Jpsum nāqꝫ subtilē amplificari facit calorem: ⁊ qđ ex sufluitatibus ꝯgregatur, quaqꝫ die dissoluit: ⁊ motus eas in[s] ⌈labēdo⌋ iuuat: ⁊ ad loca vnde egredi solēt, ꝑducet. Oibus ergo diebꝰ nō ꝯgregat sufluitas, de qua sit curāduz: ⁊ ꝑter hoc est sicut diximꝰ, q̄ calorem inatum accrescē facit, ⁊ iuncturas, ⁊ cordas duras efficit: quāobrē[t] ⌈operationes efficē possunt, ⁊ a passionibus secure fiunt:⌋ ⁊ mēbra apta redit ad nutrimētum recipiendū, ꝓpter illud qđ ab ipsis ex sufluitatibus[u] ⌈expellit⌋ virtus igit attractiua mouet, ⁊ membroꝝ[x] ⌈duritiē⌋ resoluit ⁊ mēbra facit leuia, ⁊ humiditates s̄btiliat, ⁊ poros dilatat. Exercitium aūt relinquēs in ethicā frequēter icurrit, qm̄ mēbroꝝ debilitant virtutes, ꝓpterea q̄ motū dimittunt, qui inatū eis defert spm̄, qui vite cuiusqꝫ mēbri instrm̄ existit.

m † A. complexionalibus.
n A. vnius eaꝝ.
o A. residuum.
p A. egritudies replonis ꝑdicte
q A perficitur.
r A. viuificatur.
s A. expellendo
t A. fortificat eas ad opōnes perficiendas, ⁊ a passionibꝰ securas facit.
v A. minuit.
x A. nodositatē.

De speciebus exercitij. Cap.II.

Exercitium aliud est ad qȝ puenitur ex occupatione alicuiꝰ humanaꝝ opõnū: aliȝ est exercitiū purū, qȝ est illud qȝ ītēdit̃.s. qȝ est exercitiū tm̄, ex quo exercitij q̃rūtur iuuamēta: qȝ hȝ ɗrias. Nā exercitiuȝ aliud est multū: aliud est paucuȝ: aliud est forte, ⁊ vehemēs: aliud est debile ⁊ leue: ⁊ aliud est velox, ⁊ aliud est tardū: ⁊ aliud est athicū.s.cōpositū ex fortitudine ⁊ velocitate, ⁊ aliud est a[laxū] ⁊ iter oia duo extrema repit̃ eq̃le. Exercitij vo spēs sunt, luctari b[⁊ manꝰ manibꝰ ɔtorquere, ⁊ pcutere in mādibulis] ⁊ currē, ⁊ icedēdi velocitas, ⁊ iacere cū arcu c[⁊ salire sursum ad rē a q̃ fiat suspēsio, ⁊ sup pedē vnū.] Et cū ense, aut cū lācea scrimire: ⁊ eq̃tare equos ⁊ d[caschu]manibꝰ, qȝ est vt hō sup pedū extremitatē stet, ⁊ manꝰ suas añ ⁊ retro veloci extēdat motu. ⁊ he q̃dē sunt exercitij spēs notabilis. Ex subtilium vo ⁊ debiliū exercitioꝝ spēbꝰ est exercitiū qȝ fit e[inūdationibꝰ] ⁊ in cunis stādo, aut sedendo, aut iacēdo, aut puā nauiculā intrādo, aut nauiculā piscatoꝝ. Istis aūt fortiꝰ est, vectari in eq̃s, ⁊ camelis, ⁊ lecticis, ⁊ in plaustris vehi. Et ex fortioribꝰ q̃dē exercitijs sūt ea, que fiūt cāpestribus armis, ⁊ est vt hō cursum stringat suū in loco cāpestris ludi vsq3 ad finē, deide retro redeat, ⁊ icessanter spatiuȝ quaq3 reuersiōe minuat, donec f[in medio stet capite reuerso. Et ex eis est loca costaꝝ que sunt sub ascellis manibꝰ ad añriora porrectis brachijs verberare] ⁊ manꝰ adinuicē pcutē: ⁊ in plano salire, ⁊ in alto: ⁊ ludē cū v̄gis g[alcheiseran retortis. Et cū pila magna ⁊ pua: ⁊ ludē cū reuolutione virgaꝝ. et in adiutorij musculis se adinuicē capiēdo, ⁊ eleuare lapidē:] ⁊ equos currē, ⁊ ipsos in circuitu retroducē. Elmubatase q̃ȝ multas hȝ spēs: Ex qbꝰ est, vt quisq3 luctātiū in medio sui cōparis manꝰ suas teneat, ⁊ ip̄m ɔstringat, ⁊ q̃sq3 ipsoꝝ laboret, vt a suo socio soluat̃ altero ip̄m tenente. Et est ēt vt manus suas supra suuȝ cōparē ɔtorqueat, ⁊ dextrā suā ad sui cōparis dextrā porrigat, ⁊ sinistrā ad sinistrā, ⁊ facie ipsiꝰ ad illius faciē ɔuersa, ⁊ ipse eleuet eū ad supiora, deinde reuoluat eū, ⁊ q̄nq3 icuruet̃, ⁊ q̄nq3 erigat̃. Et ex eis ē ipulsio, q̄ duobꝰ fit pectoribꝰ. Et ex eis est, vt q̃sq3 eoꝝ sui cōparis collū teneat, ⁊ ip̄ȝ ad terrā trahat. Et ex eis est, pedes torquē ⁊ ipsos p̄mē h[⁊ calcaneos sui cōparis suis calcaneis apire] ⁊ que his silia exeūt ex modis, q̊s luctatores faciūt. Ex exercitijs vo velocibꝰ est, vt q̃sq3 duoꝝ cōpariū locū cū suo cōpare velocit̃ pmutet, ⁊ saliēdo ad posteriora retrorsū tēdat, ⁊ alter ad añriora fȝ ordinē, aut absq3 ordie. Et ex eis est exercitiū, qȝ fit duabꝰ acubꝰ subsellioꝝ: ⁊ freq̄ter ad posteriora saliēdo: ⁊ est vt hō stet i aliq̊ loco, deide a duobꝰ sui lateribꝰ duas sbsellioꝝ acus i terrā figat, iter q̃s fit vnꝰ passus, postea icedat mutādo, q̄ a dextra est ad sinistrā, ⁊ q̄ a sinistra ad dextraȝ: ⁊ fit h̄ q̃ȝ velocius poẽ fuerit. Et exercitia q̃dē fortia ⁊ velocia fiunt q̄tibꝰ admista, aut exercitijs suauibꝰ. Ampliꝰ exercitia fieri ɗnt fm diūsos modos, ⁊ nō fm vnū ē stādū. Unūq̃dq3 p̄terea mēbrū exercitiū hȝ sibi ppriū. Et manuū q̃dē ⁊ pedū exercitiū nō est res occulta. Pectꝰ vo ⁊ mēbra anhelitus q̄nq3 exercitant̃ voce graui ⁊ magna, ⁊ q̄nq3 acuta, ⁊ iter eas mista. Et h̄ etiā exercitiū est ori ⁊ vulue, ⁊ lingue, ⁊ collo, ⁊ decorat colorē, ⁊ mundat pectꝰ, ⁊ ip̄m exercitat cū ex sufflatiōe ⁊ retētione anhelitꝰ: ⁊ hoc erit toti corpi aliqȝ exercitiū, ⁊ ipsius dilatat cānales: verūtñ magnam lōgo tp̄e efficere vocē, est timorosuȝ: ⁊ si que fortis est pduret, nec̄ia fit multa aeris attractio, in qua est timor. Et si sit lōga, erit nec̄e multuȝ expellē aerē, in quo magnꝰ existit timor. Ad legēdū p̄terea suauiter est icipiēdū, deinde vox ordinate est exaltāda: postea quū vox fortior facta fuerit, ⁊ creuerit, ⁊ lōga fuerit, tp̄s ipsius ponēdū erit tēpatuȝ: qm̄ tūc magnū affert iuuamētū. Qȝ si eius tp̄s plōgabit̃, erit in ipso timor tēpatis ⁊ sanis. Unusq̃sq3 p̄terea hō fm se hȝ exercitiū. Exercitiū vo qȝ est debile, sicut i[reuolutio in cuna]illis est ɔueniēs quos febres debilitauerūt, ⁊ ɔualescētibꝰ, qui se mouē nō pñt, neq3 sedē: ⁊ quos hellebori potio debilitauit: ⁊ que sicut ip̄m sunt, ⁊ egritudineȝ in diaphragmate hñtibꝰ. Quūq3 suauiter fiet, dormire faciet, vētositates dissoluet: ⁊ ɔfert reliquijs egritudinū capitis, sicut stupori, ⁊ obliuiōi, ⁊ cōmouebit k[desideria] ⁊ nām excitabit. Quū aūt sup lectū l †[ ]fiet motus, erit ɔueniētius ei q hȝ sicut hemitriteū, ⁊ febres cōpositas, ⁊ staticas, ⁊ hñti hydropisim, ⁊ dolorē podagricū, ⁊ egritudines renū, qm̄ hec m[inūdatio]māȝ efficit aptā euulsioni. Et debile q̃dē ei qui est debilior, ⁊ forte ei que est fortior. In plaustris aūt vehi has efficit opōnes, n[sed humores magis q̃ȝ hō ebullire facit.] Et est ēt quū q̄dā plaustris vehunt̃ facie retrouersa, qȝ visus debilitati, ⁊ eius obfuscationi magnū ɔfert iuuamentū. In paruis vo nauibus, ⁊ magnis ferri, ɔfert lepre, ⁊ hydropisi, ⁊ apoplie, ⁊ friditati stōi, ⁊ eius iflationi o[qm̄ quū corā littoribꝰ maris fuerit commouebit̃ ei vomitꝰ] ⁊ deide q̃escet ⁊ ɔferet stō: sed nauibꝰ ferri i mare altū est fortiꝰ in remouēdo egritudines, q̃s noiauimus: pp̄terea q fm aiam letitia ⁊ tristitia diuersificant̃ p[⁊ fm mēbra nutriēti eoꝝ vo exercitiū, corpis exercitiū est seq̄ns.] Uisus p̄terea exercitat̃ res ispiciēdo minutas: ⁊ q̄nq3 ordinādo ip̄ȝ vt res luminosas leuiter itueat̃. Auditꝰ etiā exercitat̃, sonos ascultādo occultos: ⁊ q̄nq3 ascultādo magnos. Unūq̃dq3 ēt mēbrū exercitiū hēt sibi pprium: ⁊ hoc q̃dē in ɔseruatione sanitatis cuiuscūq3 mēbri referemus, quū librū disponemꝰ pticularē. Exercitio p̄terea vtēs sibi cauē dȝ, ne exercitij q †]calefactio ad id qȝ ex mēbris suis est debile pueniat, nisi fm modū ɔndi, v̄bi gr̄a, opȝ vt cui varices accidūt pedes in exercitio quo vtit̃, nō multuȝ moueat: sed ip̄m diminuat, ⁊ suū pficiat exercitiū cū eis que sunt corpis supiora: sicut collo, ⁊ capite, ⁊ manibꝰ: Ideo vt exercitij r[opatio]ad ipsius pedes a supioribus pueniat. Corporis p̄terea debilis exercitium opȝ vt sit debile: ⁊ fortis vt sit forte. Et est tibi sciēdum q vnūq̃dq3 mēbruȝ per se hēat exercitium q est sibi pprium, quēadmodū oculo est propriuȝ intueri, qȝ est subtile: ⁊ gutturis vocē ingrossare, vel augmētare, postq̃ȝ hoc ordinate fit. ⁊ similiter dens ⁊ auris. Et eodem modo omne membrum in suo cap.

De hora incipiendi exercitium, ⁊ mensurandi, et ordinandi ipsum. Cap.III.

Hora qua iceptio exercitij p̄parat̃, opȝ vt corpꝰ sit mūduȝ, ⁊ ne in ptibꝰ iteraneoꝝ, ⁊ venaꝝ chimi siluestres, ⁊ mali existāt, q̊s exercitiū in corpore diffundat: ⁊ vt cibꝰ hesternus iam sit digestus in stō, ⁊ epate, ⁊ venis, ⁊ vt alterius cibi hora iam aduenerit. Et hoc q̃deȝ declarat vrine fm sbam, ⁊ colorem maturatio, ⁊ erit hec s[prima hora]digōnis. Quū eniȝ iam lōge fuerit, ⁊ nā aliq̄ tp̄e in nutrimento ministrare desierit, ⁊ igneitas in

a A. athlt, ⁊ aliȝ est metharach.

b A. ⁊ almebathase, ⁊ cuȝ spatula, vel cubito, vel alia pte corporis sociū impellere, ⁊ ɔcutē.

c A. ⁊ pijcere iaculos, ⁊ salire super pedē vnum.

d A. alcafach cū

e A. alargiba.

f A. stet i fine eiꝰ in medio. Et ex eis ē, iseq vmbrā suā, vt ipsaȝ pcutiat in capite.

g A. retortis dictis alsulegian cū pila magna, aut pua lignea: ⁊ ludere cū pila ex corio inflata, aut nō inflata: ⁊ lapideȝ eleuare, aut proijcere.

h A. ⁊ crura sui cōparis suis cruribus ɔtorquere vel inuoluere.

i A. altergiba.

k A. appetitum.

l † A. in modū viscoli.

m A. cōmotio super lecticā i modum viscoli.

n A. sed eoꝝ impressio est vehementior q̃ȝ huiꝰ

o A. ⁊ illud quū ppe litus maris fuerit, ⁊ quū cōmouebit ex eo nausea, seu vomitus.

p A. Mēbroꝝ aūt nutriētium exercitiū est ɔn̄s exercitiū reliq̄ꝝ ptium corpis.

q † A. fortitudo vel.

r A. imp̄ssio seu vestigium.

s A. p̄ncipiū hore huius.

vrina accēsa fuerit, ⁊ citrinitatis nālis termin⁹ tran fierit, exercitiū impediēs erit, qm̄ v̄tutē deijciet. Et ppt̄ h̄ dixerūt qdā, ꝙ quū forte exercitiū neciuz est bonū est ne sit stōus vehemēter inanit⁹, imo sit i eo paucū nutriēs, ⁊ in hyeme qdē sit grossuz, ⁊ in esta te subtile. Ampli⁹ q exercitat̄ si est plenus melius est, q̄ȝ si exercitet̄ quū est vacuus, ⁊ meli⁹ est vt exer citet̄ quū est cal's ⁊ humidus, q̄ȝ vt exercitet̄ dū est fridus ⁊ siccus. Et ex horis qdē ipsi⁹ melior est eq̄litas.[a] †[ ] Est aūt quū exercitiū hoieȝ cal'e ⁊ sicce ꝯpl'onis ad egritudines ꝑducit: quū igit̄ di scesserit ab eo sanabit̄. Opȝ p̄terea vt q exercitat̄ icipiat, ⁊ supfluitates ab iterioribus expellat. s. intestinis ⁊ vesica: deīde exercitet̄, verūtn̄ ꝑparatiōis fricatione prius vtat̄: que nām viuificet, ⁊ poros dilatet: ⁊ opȝ vt fricatio cū re aspa fiat: deinde oleo inūgat̄ dulci, postea ſm ordinē inungat̄, donec mēbꝝ ꝑssione nō vehemētis penetrationis cōprimat̄, ⁊ fit hoc manib⁹ multis, ⁊ diuersis obuiātib⁹ sitibus: iō vt hoc ad oēs musculoꝝ ꝑueniat ptes: deide dimittat̄ fricat⁹, ⁊ exercitari icipiat. Jn tp̄e aūt veris horaꝝ ipsi⁹ melior est, que est iuxta meridiē in domo tēperata, ⁊ in estate opȝ ipm̄ p̄cedere. Jn hyeme v̄o roni ꝯueniēs erat, vt fere vsq̄ȝ ad [b][noctē]tardaretur: sȝ alia ꝓhibētia hoc vetāt. Jn hyeme igit̄ loc⁹ tepefieri dȝ, ⁊ tēpate calefieri, deinde exercitio vtē dū in hora, que melior existit ſm illud qd̄ diximus ex digōne nutriētis, ⁊ expulsiōe supfluitatū. Jn q̄ȝtitate aūt exercitij tres res sunt ꝯsiderāde: vna earuȝ est color, qm̄ dum in ipso bonitas auget̄ adhuc est hora. Et scd̄a motus, qm̄ dum leues ꝑseuerant, adhuc est hora. Et tertia mēbroꝝ dispō ſm ipsoꝝ iflationē: qm̄ dum ipsoꝝ auget̄ inflatio, adhuc est hora. Quū aūt dispōnes iste minui cepint, ⁊ sudor vaporalis, ⁊ resudatio [c][liqda]facta fuerit, dimittēdum erit. Quū aūt p̄missum fuerit [d][redeūduȝ est ad oleū qd̄ sudare facit]p̄cipue si anhelitū sui exercitans tenuerit. Quūq̄ȝ die p̄mo terminuȝ exercitij ipsius cognoueris, ⁊ ipsum nutriueris, ⁊ nutriētis q̄ȝtitateȝ quā tolerare valet cognoueris, nil in scd̄a die mutes, sed nutriēs ipsius, ⁊ exercitiuȝ in die secundo mēsura ſm eius terminū in die primo.

a † A. iter ea ambo.

b A. vesper.

c A. fluens.

d A. Alia litera applicet̄ ei oleū almagarach in vngendo.

¶ De fricatione. Cap. IIII.

FRicatio alia est dura, que extendit vel ispissat:[e] †[ ]alia est mollis, que laxat: ⁊ alia est multa que macrescē facit: ⁊ alia est tēpata que igrossat. Quūq̄ȝ hec cōponent̄ ꝯuenient paria nouē. Et est ēt fricatio que est aspa. s. cū pānis aspis, que sāguinē ad exteriora velociter trahit: ⁊ alia est lenis cū palma, aut cū pannis lenib⁹, que sanguinē [f][ꝯiungit]⁊ ipm̄ in mēbro ꝯtinet. Qd̄ aūt ex fricatione querit̄, est corpoꝝ raroꝝ ispissatio, ⁊ molliū induratio, ⁊ spissoꝝ rarificatio, ⁊ duroꝝ mollificatio. Est p̄terea ꝑparationis fricatio: que est añq̄ȝ est exercitiū, ⁊ incipit fieri suauiter [g][que quū volūtas surgēdi adest, stringit ⁊ idurat. Et est fricatio reductōis]que est post exercitiū, ⁊ vocat̄ ēt fricatio qescere faciens: ⁊ qd̄ in ea intēdit̄ est supfluitatū in musculis retentaꝝ resol'o, ex eo qd̄ per exercitiū nō eūat̄, vt euaporent̄, ⁊ non accidat fatigatio. Et opȝ qdē vt hec fricatio molliter ⁊ suauiter fiat. Sȝ que ex ea melior est, est p̄ma que est cū oleo que cū duritie [h][⁊ grossitie]⁊ aspitate faciēda non est: qm̄ mēbra ide exaspant̄, ⁊ pueri ab augmēto ꝓhibent̄, sed in adolescētib⁹ est eius impedimētū minus. Qd̄ si in fricatione ꝯtingat error, qui ad partē duritiei declinet, est sanior errore qui ad mollitiei partē declinat: qm̄ fortē resol'oneȝ facilius est corrigere, q̄ȝ molli fricatione ad recipiēdum [i] †[ ]corruptionē ꝑparare: lȝ fricatio dura, ⁊ aspa, quum supflua fuerit in corpe pueroꝝ, ipsos crescē ꝓhibeat. Et tu qdē nūc iuenies h̄ post, apud rememorationē hore fricationis, ⁊ ꝯditionū ipsius, verūtn̄ in hac hora [k][reductioni]decl'atio nem addemus. Dicemus itaq̄ȝ ꝙ ipsa ꝑcerto est, ac si esset [l][altera]pars exercitij in qua cū oleo incipiēdum est ⁊ fortitudine: deinde cū ea ad mediocritatē est declināndum, neq̄ȝ[m][dū in sua existit fortitudine]est dimittenda. Et melius qdē est vt dum fit, multe sup eam ꝯiungant̄ manus. Fricatus p̄terea mēbra sua fricata post fricationē extēdere dȝ, vt ab eis supfluitates expellant̄: ⁊ fasciaȝ sumat, que ad partē mēbroꝝ oium ipsis extēsis [n] †[ ]ꝑcedat: ⁊ q̄ȝtoplus poterit, suum ꝯtineat anhelitū: ⁊ p̄cipue quū musculi vētris lassi fient, ⁊ pectoris musculi, si facile fuerit extēdent̄: postea ēt musculi vētris in fine rei paꝝ extēdant̄, vt itestina ide aliquā h̄eant reductionē: ⁊ iter hoc ⁊ hoc eat, ⁊ se supinuȝ ꝓijciat, ⁊ suos pedes pedib⁹ sui cōparis cōmisceat. Exercitātium v̄o excellētes aerē inter sua ꝯtinent exercitia, sed tn̄ reductio q̄ñq̄ȝ in medio interponit̄ exercitio. Jpsum nāq̄ȝ dimittit̄, ⁊ deinde ad ipm̄ reditur, si ꝓlongandi exercitium voluntas affuerit. [o][Non aūt multa indiget fricatione cuȝ oleo qui vult reductionē, nisi in ipso dispositio fuerit que sibi non placet, ⁊ nisi nō reductionē querat]ꝙ si fatigationē senserit oleo inungat̄, sicut nominabimus. ⁊ siccitatē si senserit, fricatio augmētanda erit, donec ad equalitatē perueniat. Fricatio p̄terea quādoq̄ȝ iuuat, ⁊ fortis cōpressio, quum tēpus est dormiendi: quoniā corpus alleuiat. ⁊ humiditates ad iuncturas prohibet fluere.

e † A. ⁊ fortificat

f A. aggregat.

g A. deide quuȝ existimat̄ ꝙ approxiet̄ hora surgendi ad exercitiū, tūc vehemētior fiat fricatio Et ex ea est fricatio alastardad.

h † —— A.

i † A. supfluitates vel.

k A. fricatiōi reductionis.

l A. vltima.

m A. vsq̄ȝ ad laborem eius.

n † A. fricando.

o A. ⁊ ille nō idiget fricatiōe plurima q vult fricationē reductōnis ⁊ est ille cui non denegat̄ aliquid ex dispōne sua, ⁊ nō vult reductionem.

¶ De balneo ⁊ noiandis balneis. Cap. V.

HUic autē hoi, in cuius regimine nr̄ ꝯsistit sermo, balneatio resol'onē faciēs nō est nec̄ia: qm̄ corpus ipsi⁹ est mundū: ⁊ neq̄ȝ q balneo idiget, eget ipso nisi vt ab ipso h̄eat calorē subtilē, ⁊ humiditatē tēperatā. Quapropter isti in ipso nō multā debēt facere morā. [p][Qd̄ si in fontē descenderint in ip̄m ingrediant̄ quousq̄ȝ ipsoꝝ rubet, ⁊ iflat̄ supficies]⁊ in p̄ncipio resol'onis ab eo remoueant̄. Et aer in circuitu eoꝝ aquā dulceȝ fundēdo humectet̄, deinde velociter lauent̄ ⁊ egrediantur. Opȝ p̄terea ne exercitat⁹ ad balneū velociter ꝑgat donec ꝑfecte qescat. Balneaꝝ v̄o dispōnes, ⁊ eaꝝ ꝯditiones iam decl'aui, ⁊ in alio loco rettuli. Uerūtn̄ qd̄ hic dicere debemus est, ꝙ oēs balneandi, ſm ordinē balnei casas ingredi debēt: ⁊ neq̄ȝ in domo cal'a morent̄, nisi ſm q̄ȝtitatem, que eis nocumentum nō inferat, ⁊ reqescere faciat ꝑpter supfluitatū resolutionē: ⁊ corpis ad nutriens ꝑparationē a debilitate ipsuȝ custodiēdo, ⁊ ab aliqua forti causa febriuȝ putridaꝝ. Qui v̄o impinguari desiderat balneum post comestionē ingrediat̄, si securus fuerit ne oppilationes accidāt. Et qui bn̄ se custodire voluerit, si calide fuerit cōplexionis [q][oxymel]bibat ꝑpter oppilationum ꝓhibitionem: ⁊ si frigide fuerit cōplexionis, diamētastrū sumat, ⁊ diatriōpipereon. Qui aūt vult resolutionem, ⁊ macrefieri, balneādus est dum est famelicus, ⁊ ibi m ultūmoret̄. Sed qui sanitatē vult ꝯseruare, balneū ingredi debet, postq̄ȝ digestum est qd̄ est in stō ⁊ in epate: ⁊ si timet vt cholera ebulliat rubea, si hoc fecerit, et se ieiunus balneauerit, ante balneationem rem

p A. imo vtant̄ tā na vsu tā longo quousq̄ȝ in ea rubeat ipsoꝝ cutis ⁊ inflet̄ur.

q A. syrupū acetosum.

sumere dz subtilem, quã comedat. Et qui võ calide existit cõplõnis, chol'a abũdãs rubea, hoc est ei necessariũ. ꝛ huiꝰ ab igressu domus balnei cal'e ꝓhibẽdus est. Ex eis aũt qbꝰ isti cibant᷑, melius est panis in succo fructuũ infusus, aut in aq̃ roſ. Et se custodire debẽt ne rem fridã actu bibãt in egressione balnei: aut in balneo, qm̃ pori sũt apti, q̃re friditas nõ tardat᷑ qn ad mẽbroꝝ ꝑncipaliũ corpa ꝓcedat, ꝛ ipsoꝝ corrũpat ṽtutes: ab oĩ quoqꝫ re vehemẽtis caliditatis se custodire dñt, ꝛ ꝑcipue ab aqua, qm̃ si eã sumpserit, timẽdũ erit ne cito ad mẽbra penetret ꝑncipalia, ꝛ accidat pthisis ꝛ ethica. Preterea sibi caueãt ne cito balneũ egrediant᷑, ꝛ caput post ipm̃ discooperiãt, ꝛ corpus ad recipiendã friditatẽ exponãt. [a] ⌈A balneo võ⌋ egredi debẽt, si tp̃s fuerit hyemis, suis bñ coopti pãnis. Sed qui febrẽ hz a balneo se custodire opz in hora febris: ꝛ qui sol'onẽ hz ɔtinuitatis, aut apã. Et tu qdẽ iam sciuisti ex eo qõ ꝑcessit, ꝙ balneũ est calefaciens, ꝛ infrigidãs: ꝛ humectãs, ꝛ desiccãs: ꝛ iuuãs, ꝛ impediẽs. Et eiꝰ qdẽ iuuamẽta sunt somnũ facere ꝛ apire ꝛ [b] ⌈abradere⌋ ꝛ resoluẽ, ꝛ digerere, ꝛ nutrimẽtum ad cutis supficiẽ attrahere: ꝛ ipsius iuuamẽtum nõ est nisi in resol'one eius ꝙ resolui volunt: ꝛ in expulsione eius ꝙ vult expelli in parte nãli: ꝛ in retẽtione vẽtris: ꝛ remotione [c] ⌈fatigationis.⌋ Eius aũt ipedimenta sunt debilitare cor si multũ morati fuerint, ꝛ facere sincopi, ꝛ nauseã, ꝛ humores quietos mouẽ, ꝛ eos ad putrefactionẽ preparare, ꝛ cũ eis ad membroꝝ debiliũ receptacula declinare: ergo ab eis accidũt apata in occulto mẽbroꝝ, ꝛ in eoꝝ superficie.

De ablutione que fit cũ aqua frigida. Cap. VI.

Hoc qdẽ ɔueniẽs nõ est, nisi cuius regimẽ vndiqꝫ ɔseruat᷑: ꝛ cuiꝰ etas ꝛ ṽtus, ꝛ figura, ꝛ tp̃s sunt ɔueniẽtia: ꝛ [d] ⌈neqꝫ fastidiũ, neqꝫ vomitũ, neqꝫ ventrem⌋ neqꝫ vigilias, neqꝫ reumatismos hz: neqꝫ est puer, neqꝫ senex: ꝛ in hora in qua ipsius corpꝰ est leue, ꝛ motus ɔueniẽtes. Et est quũ hoc fit post ablutionẽ aqua cal'a factã, ad hoc, vt exteriora fiant fortiora, ꝛ vt calor retineat᷑ nãlis. Qõ si voluntas affuerit vt istud fit, opz ne aq̃ multũ sit frida, imo sit tẽpata: ꝛ est quũ hoc fit post exercitiũ: ꝛ tũc qdẽ opz vt fricatio añ ipsam fiat fortior q̃z solebat, sz iunctio fit ex oleo queadmodũ solebat: ꝛ sit exercitiũ post fricationẽ [e] ⌈ꝛ inunctionẽ tẽpatam: aut sit paꝝ velocius⌋ q̃z solebat. Deinde post exercitiũ in aqua frida subito [f] ⌈natet vt ipsius mẽbra sil' dura fiãt⌋ postea ꝑseueret in ea ẟm mẽsurã sue leuitatis, ꝛ q̃ztum tolerare valet, anteq̃z supueniat horripilatio: deinde cũ egressus fuerit, fricet᷑, sicut noiabimꝰ ꝛ eius cibꝰ augmẽtũ suscipiat, ꝛ [g] †⌈ ⌋potꝰ diminutionẽ. Et ɔsideret᷑ tp̃s reuersionis sui coloris ad ip̃m, ꝛ caloris eius, ex quo si velox fuerit scietur ꝙ eius mora fuit moderata: ꝛ si tarda fuerit, scietur ꝙ mora plixior fuit, q̃z debuit. Ipse igit᷑ alio die mẽsuret᷑ ẟm ꝙ ex hoc scitũ fuerit. Et est quũ post fricationẽ ꝛ coloris, ꝛ caloris reuersionez, iteꝝ aquã ingredit᷑: sed qui hoc agere voluerit, gradatim in ip̃o ꝓcedat: ꝛ calidiore die q est in estate hora feruoris prius icipiat: ꝛ sibi caueat ne vẽtus sit ibi, ꝛ ne illõ post coitũ pagat: neqꝫ post cibũ, qui nõ sit digestus: neqꝫ faciat hoc post vomitũ, neqꝫ euonez, neqꝫ post coliricã passionẽ, neqꝫ vigilias, neqꝫ corpis debilitatẽ, neqꝫ stõi, neqꝫ post exercitiuz: nisi q illud agit, valde sit fortis [h] †⌈ ⌋ẟm modũ quẽ diximꝰ. Cũ aq̃ aũt frida lauari ẟm modos q̃s diximꝰ calorẽ nãlẽ subito ad iteriora pellit. Postea ɔfortat ipz vt fortior fiat, ꝛ egrediatur extra [i] ⌈multum.⌋

De regimine eiꝰ qõ comedit᷑ ꝛ bibit᷑. Cap. VII.

Oportet vt sanitatis cõseruator studeat, ne cibi ipsiꝰ sba sit aliqõ nutriẽtium medicinaliuz, sicut olera, ꝛ fructꝰ, ꝛ reliq̃ ab ipsis: qm̃ sbtiliãtia sanguinẽ, sũt adurẽtia: ꝛ grossa, sunt ip̃m flaticũ faciẽtia, ꝛ corpus grauantia. Opz aũt vt cibꝰ sit talis, q̃les sunt carnes, ꝛ ꝓpe carnes hedoꝝ, ꝛ vituloꝝ lactẽtiuz paruoꝝ, ꝛ agnoꝝ ãnualium. Et triticũ ab extneis rebꝰ purgatũ: qõ ex messe sana fuerit collectũ, cui nullũ accidit nocumẽtũ: ꝛ res dulcis [k] ⌈ɔuenientis ɔpl'onis: ꝛ vinũ bonum odorẽ bonũ hñs.⌋ Alia aũt ab istis nõ respiciat, nisi ẟm modũ fuerit medicationis: aut ẟm ꝑseruationẽ. Fructus tñ nutriẽti magis sil'es sũt ficus: ꝛ vue [l] ⌈valde mature⌋ ꝛ dactili in regionibꝰ, ꝛ ciuitatibus in qbus esse ɔsueuerũt. Uerũtñ quũ aliqs hec comederit, si supfluitas inde ꝓuenerit, ad ipsam festinet euãndaz. Opz ꝑterea ne aliqs comedat, nisi post desideriũ, neqꝫ in hoc tardet᷑ quuz desiderium [m] ⌈ebullierit⌋ nisi fuerit mẽdosuz, vt ebrioꝝ desiderium, ꝛ hñtiũ [n] ⌈fastidiuz⌋ qm̃ tolerare famẽ stõm [o] ⌈putridis⌋ replet humoribus. In hyeme ꝑterea nutriẽs actu cal'm comedat: ꝛ in estate fridum, aut quod parue sit caliditatis. Et neqꝫ caliditas neqꝫ frigiditas ad rem ꝓueniat q̃z sustinere nõ possit. Scias aũt ꝙ nihil est deterius saturitate in tp̃e fertilitatis, quã fames seqtur in tp̃e sterilitatis: ꝛ ecõuerso. sed tñ ɔuersio est deterior. Uidimus eni multos qbꝰ in tp̃e sterilitatis cibus defecit: postea quũ in tp̃e fertilitatis abũdauit, repletos fuisse ꝛ mortuos: sz vehemens repl'o in qualz dispõne sit pnecabilis, siue ex comestione sit, siue ex [p] ⌈potu.⌋ Quot nãqꝫ hoĩes supflue se repleuerũt, ꝛ suffocati iterierũt. Quum aũt error ceciderit in comedẽdo, aut bibẽdo aliqõ medicinaliũ nutriẽtiuz, regẽdũ erit qũo digerat᷑ ꝛ maturescat: ꝛ ipse custodiẽdus a malitia ɔpl'onis, que ex eo timet᷑: accipiẽdo post ip̃m, qõ sit ei ɔ̃riuz, donec digerat᷑. Qõ ergo fridum fuerit, sicut cucumer, ꝛ cucurbita, tẽperet᷑ cum eo qõ ei existit ɔ̃riũ, sicut allia ꝛ porri. Et si fuerit cal'm tẽperet᷑ cum eo etiam, qõ ei fuerit ɔ̃rium, sicut cucumeres, ꝛ portulaca. Et si oppilatiuũ fuerit sumat᷑, qõ apiat, ꝛ euacuet: deinde famẽ [q] ⌈diu⌋ toleret. Et neqꝫ ipse, neqꝫ oẽs qui sanitatẽ custodire volunt, aliqd comedant nisi desideriũ fuerit certũ, ꝛ stõus, ꝛ supiora itestina a p̃mo nutriente euãta fuerint. Qõ eniz in corpe est deterius, est nutriens sup nutriens, qõ non est digestum, mittere. Et ꝑterea nihil est deterius q̃z [r] ⌈fastidium ꝛ ꝓpe quũ fuerit fastidiũ⌋ ex malis nutrientibus: qm̃ quuz fastidiũ ꝓuenerit ex grossis nutriẽtibus, hereditare faciet iuncturaꝝ dolores, ꝛ renũ, ꝛ disniam, ꝛ podagrã, ꝛ splenis, ꝛ epatis grossitiẽ, ꝛ flaticas egritudines, ꝛ melicas: sed quuz ex subtilibus acciderit nutrientibus, ꝓuenient ex ipso febres acute, maligne, ꝛ apata mala acuta. Ueruntñ qñqꝫ necesse est aliquem cibũ, aut rem cibo similez mittere sup alium cibum, que sit ei sicut medicina, verbi gratia [s] ⌈sicut illi, qui nutriẽtia comedũt acuta, aut salsa, deinde post tẽpus in quo nõdum cõpleta fuit digestio, ɔsequẽter eis adiungunt res humectantes ex nutriẽtibus saporem non habẽtibus.⌋ Et istis qdem hoc sufficit regimẽ: ꝛ exercitiuz non est eis necessarium. Et horum ɔtraria dispositioni, est dispositio eorum, qui grossis cibarijs post aliqõ tempus consequẽter admiscent qõ velociter digeritur, ꝛ est acutuz. Amplius paruus motus post

a A. imo a balneo.

b A. abstergere.

c A. lassitudis.

d A. nauseatiuã satietatẽ, neqꝫ vomitũ, neqꝫ fluxũ ventris.

e A. ꝛ fricationẽ tẽpatã, ꝛ sit fricatio predicta velocior parum. Alia lr̃a. fricationẽ tẽpataz, ꝛ sit paꝝ velocius

f A. igrediat᷑ vt ipsius mẽbris sil' accidat vel supueniat.

g † A. vini.

h A. tunc enim administretur.

i A. in duplo plus q̃z erat.

k A. ɔueniẽs cõpl'oni, ꝛ vinũ bonũ hñs odorez.

l A. mature dulces valde.

m A. fuerit excitatum.

n A. nauseatiuã satietatem.

o A. virulentis.

p A. vino.

q A. ɔuenientẽ.

r A. altochme et ꝓpe quuz fuerit nauseatiua satietas seu repletio

s A. sicut illis q comedũt nutriẽtia acuta aut salsa. Quũ eniz ad ea subsequũtur post tp̃s, in quo nõdũ ɔpleta fuit digõ, res humectantes ex cibarijs seu nutriẽtibus insipidis, rectificat᷑ p̃ h̃ chimus illius quo nutriti fuerunt.

a ⌈ comestionem, ipsam in stō quiescere facit: ⌋ ꝛ ꝓ/
prie quū dormiēdi post ipsam volūtas affuerit. Ac
cidētia p̄terea aīe b ⌈ horribilia ⌋ ꝛ mot⁹ corpei for/
tes, digōnē fieri ꝓhibēt. Et in hyeme qdē cibi pau
ci nutrimēti nō sūt edēdi, sicut olera: sed nutriēs ma
gis est edēdum, qđ est c ⌈ ex granis ⌋ ꝛ fortis ēt soli/
ditatꝫ: ꝛ in estate, huius ꝯriū. Ex cibo ēt nullus ita
est replēdus, vt nō sit ibi locus d ⌈ supfluus ⌋ sed ab
eo est remouendus reliquijs desiderij adhuc in aīa
remanētib⁹: he eni famis reliquie post horā vnam
destruunt᷑. Et in hoc vsus est ꝯseruādus: qm̄ dete/
rior comestio est, que stōi facit grauitatē: ꝛ deterior
potus e † ⌈ ⌋ est qui tēpamētū egredit᷑, ꝛ i stō
natat: ꝛ si aliquo die supfluerit, sequēti die famelic⁹
maneat, ꝛ sōno vtat᷑ ꝓlixiore in loco tēpato, in quo
neqꝫ sit calor, neqꝫ friditas. Qđ si sōnus ei nō adue
nerit, multo vtat᷑ icessu suauiter, ꝛ ꝯtinuo, in q̊ non
sit qes neqꝫ reqes, ꝛ paꝝ puri vini bibat. Ruffus i/
qt. Incessus hic mihi placet, ꝛ ꝓp̄e post f ⌈ prādiū,
qm̄ bonitatē opōnis cene ꝓpat. ⌋ Opꝫ p̄terea vt p⁹
comestionē p̄ sup dextrū latus dormiat pauco tpe:
deinde sup sinistrū reuoluat᷑, postea reuoluat se sup
dextrum. Et debes scire ꝙ multis coopiri pānis, ꝛ
ceruical eleuare, ex illis exūt, que in digerendo iu/
uant: ꝛ ad vltimū qdē vt mēbroꝝ situs ad inferiora
sint declinātes, ꝛ nō ad supiora. Et cibi qdē mēsu/
ratio existit fm vsum, ꝛ virtutē: ꝛ vt mensura ei⁹ in
eo, qui sane est v̄tutis, sit talis quū ipm recipit, q ei
grauamē nō afferat, ꝛ hypocūdria nō tēdant᷑, neqꝫ
inflet. Et rugitū nō faciat, neqꝫ natet. Et nō accidat
ex eo nausea, neqꝫ caninū desideriū, neqꝫ casus, nꝫ
īgenij pigritia, neqꝫ insōnietas, neqꝫ ipsius sapor in
ructib⁹ post tp̄s reperiat᷑, qm̄ quū post g ⌈ ⌋
lōgum tp̄s sapor in ore reptus fuerit, erit deterius.
Decl'at᷑ aūt ꝙ cibus sit tēpatus, quū ex ipso nō ꝓ/
uenit magnitudo in pulsu, ꝛ i anhelitu ꝑuitas: hoc
nāqꝫ nō accidit, nisi ꝓpterea ꝙ stōus cōprimit dia/
phragma, ꝛ ꝓpter hoc fit anhelit⁹ paruus, ꝛ īspis/
sat᷑, ꝛ cordis necessitas h ⌈ ei p̄bet augmētū. ⌋ Ma/
gnificat᷑ ergo pulsus, qm̄ in v̄tute nō existit debili/
tas. Ille p̄terea cui post comestionē accidit calitas
ꝛ calefactio, nō vna totū comedat hora, sꝫ paulati
per īterualla, ꝓpterea ne ei ex repl'o ne dispō acci/
dat, que sit sicut i ⌈ tremor ⌋ quem postea sequat᷑ ca
lor, sicut fortis febris quū calefit cib⁹. Amplius q
q̄ꝫtū ei sufficit, digerere nō pōt, comedēdi nūm mul
tiplicet, ꝛ q̄ꝫtitatē minuat. Melicus p̄terea nutriēte
indiget vehemēter humectāte, ꝛ paꝝ calefaciente.
Cholicus v̄o eo qđ humectat ꝛ infridat: ꝛ ille qdē
in quo sāguis calidus gn̄at᷑ k ⌈ ꝛ bonus ⌋ nutriēti/
bus idiget fridis, ꝛ pauci nutrimēti. ꝛ hic in q̊ san/
guis gn̄at᷑ fl'aticus, nutriētib⁹ pauci nutrimēti indi
get, in qb⁹ calitas sit ꝛ subtilitas. Nutriētia p̄terea
ordinē in sui receptione hn̄t, in quo sanitatis ꝯser/
uator sollicitus esse dꝫ: ne illud qđ subtile est, ꝛ cito
digerit᷑, post forte nutriēs, qđ sit eo durius, in cibo
sumat: l † ⌈ ⌋ qr ꝑus digerit᷑ q̄ꝫ ipm
ꝛ sup illud natabit, nō hn̄s viā qua penetret: putre/
fiet ergo ꝛ corrūpet᷑: ꝛ corrūpet illud qđ ei admisce
bit᷑. Iste ēt nō ꝑmo comedē dꝫ cibum labilē, ita vt
post ipm cibū fortē ꝛ durū in cibo sumat, qm̄ cum
ipso labet᷑ cū ad itestina penetrabit eo nōdū tam i/
tegre digō, q̄ꝫtū debebat. Pisces q̄ꝫ, ꝛ que eis sil'an
tur post laboriosū exercitiū comedēdi nō sūt: corrū
pent᷑.n. ꝛ corrūpēt humores. Hoiuꝫ p̄terea sūt qdā
qb⁹ ꝯcedit᷑ comedē illud in quo v̄tus existit stipti/
ca, anteqꝫ suū comedāt cibū. Et isti qdē sunt stōi la/
xitatē hn̄tes, ex quoꝝ stōis cibi descēsus fit veloci/
ter: ꝛ non in eis morat᷑, donec digerat᷑. Quaꝓpt̄
stōi dispō, ꝛ eius ꝯpl'o semp est ꝯsiderāda. Et est ēt
aliqs hoiuꝫ, in cuius stō cib⁹ corrūpit᷑ subtilis, qui
cito digeri solet: ꝛ fortis q tarde solet digeri, in ipo
digerit᷑: ꝛ hic qdeꝫ est cuius stōus est igneus. Et ex
eis est q huic existit ꝯriūs: quoꝝ qsqꝫ fm suū vsum
est regēdus. Regiones q̄ꝫ m ⌈ nās hn̄t ꝓp̄as: ꝛ vsus
sunt res extra rōnē, ⌋ ꝛ hoc qdē obseruādum est, ꝛ
opꝫ vt expimētuꝫ in hoc rōnē vincat. Est nāqꝫ cib⁹
qui solet comedi, in quo aliqđ existit nocumentū, ꝛ
est ꝯueniētior bono non vsitato. Unaqqꝫ p̄terea fi/
gura, ꝛ ꝯpl'o hoīs, cibum hꝫ ꝯuenientē ꝛ ꝯsimileꝫ,
ad quē mutādū, si volūtas ei affuerit n ⌈ nocumētū
ei faciet, ꝛ impedimētuꝫ. ⌋ Ex hoīb⁹ quoqꝫ est cui
aliqđ nutriētiū bonoꝝ, ꝛ laudabiliuꝫ nocet: ipsum
ergo relinquere est ei ꝯueniēs. Ille v̄o in quo ma/
la digerunt᷑ nutriētia, ob hoc nō decipiat᷑, qm̄ post
dies in ipso mali gn̄abunt᷑ humores, egritudiēs fa
cientes ꝛ ꝑnecātes. Et sepe ēt ꝯcedit᷑ ei, in cuius cor
pore mali hn̄tur humores, vt rē bonā largiter co/
medat, ꝛ ꝓp̄e quū non patit᷑ ventrē sibi solui o ⌈ ꝓ/
pterea ꝙ est debilis. ⌋ Quū v̄o alicuius corp⁹ raꝝ
fuerit, ꝛ ad resoluēduꝫ facile, nutriēdus erit ex nu/
triēte humido, qđ cito digerat᷑: lꝫ rara corpora ma
gis tolerare possint nutriētia grossa, ꝛ diūsa, ꝛ sint
lōgīnqora ab hoc, vt cāe itrinsece ea ledāt, ꝛ magis
apta recipe extrinsecaꝝ cāꝝ ipedimēta. Amplius
qui multā ꝯsueuit comedē carnem si ociosus fuerit
frequēter sibi minuere dꝫ. Et ille cui⁹ ꝯpl'o ad fri/
giditatē declinat p ⌈ lāgueris ⌋ bibere dꝫ, ꝛ triferas
ꝛ ex eis que stōm, ꝛ itestina, ꝛ venas que sunt iuxta
ea mūdificare ꝯsueuerūt. Et nihil qdeꝫ deteri⁹ est,
q̄ꝫ diuersa nutriētia sil' adiūgere: ꝛ post in comedē/
do tp̄s ꝓlōgare. Quū.n. postremum nutriēs adue
nit, ꝑmū iā incepit digeri: nutriētis ergo ꝑtes in di/
gerendo nō sil'ant᷑. Opꝫ p̄terea te scire, ꝙ nutriens
melius est, qđ meli⁹ sapit, ꝓpterea ꝙ stōus, ꝛ v̄tus
retētiua vehemēter ipsi applicant᷑, quū bone fuerit
sb̄e: ꝛ fuerit oīa ꝑncipalia mēbra fm q ⌈ opōneꝫ sibi
adiuicē ꝯueniētia, ꝛ sana ⌋ ꝛ ista qdē est ꝯditio, ꝙ si
ꝯpl'ones sane nō fuerint, ꝛ mēbra in suis ꝯpl'omb⁹
diuersificent᷑: fueritqꝫ epar a stō diuersuꝫ fm diuer/
sitatē, que fit supra nāl'ē, nō erit istud ꝯsideranduꝫ.
Ex impedimētis v̄o nutriētis bn̄ saporosi r † ⌈ ve/
hemēter grossi ⌋ est ꝙ pol'e est vt hō ex eo multū co
medat. Ex vicib⁹ p̄terea satiātis comestionis meli⁹
est, vt hō vna die semel, ꝛ altera bis mane ꝛ vespe
comedat: verūtn̄ in hoc vsus vehemēter est ꝯseruā
dus, qm̄ si ille qui bis in die comedē ꝯsueuit, semel
comedit, debilitabit᷑, ꝛ lassabit᷑ ei⁹ v̄tus. Sꝫ qui di
gerēdi debilitatē hꝫ, bis comedē dꝫ s ⌈ ꝛ raro come
dat semel in die. ⌋ Et qui semel in die comedē ꝯsue/
uit, si ad bis comedēdum redibit, accidet ei debili/
tas, ꝛ pigritia, ꝛ lassitas: ꝛ si sine comestione ꝑmā/
serit nocte illa, debilitabit᷑: ꝛ si cenauerit non dige/
ret᷑, ꝛ accidēt ei ructus accidi, ꝛ malitia aīe, ꝛ nau/
sea, ꝛ oris t ⌈ amaritudo ⌋ ꝛ lenitas vētris, ꝓpterea
qđ stō imisit rem quā nō ꝯsueuit: ꝛ accidet ei aliqđ
accn̄tium, q̄ accidūt ei cuius nutriēs non bn̄ fuit di
gestū, q̄ nūc scies. Et ex eis qdem q̄ accidūt ei u ⌈
⌋ sunt ⌈ dolor ⌋ oris stōi, ꝛ mordicatio: ꝛ vide
bit᷑ sibi ꝙ oīa ei⁹ iteriora, ꝛ itestina sint suspensa, ꝓꝑ
vacuitatē stōi: ꝛ ꝓpterea ꝙ in seipso colligit᷑, ꝛ cō/
trahit᷑: ꝛ minget vrinā ardētem, ꝛ egeret rē arden/
tem. Et est ēt quum in extremitatib⁹ accidit frigus
x ⌈ ꝓpterea ꝙ chol'a rubea stōm iflāmauit. ⌋ Et h̄ q
dē est magis in cholicas hn̄tib⁹ ꝯpl'ones: ꝛ sil'r i eis
qui hn̄t in stō cholerā rubeā, ꝛ nō in toto corpe: ꝛ

a A. cibum facit ipm ad fundum stōchi descēdere
b A. fortia seu superflua.
c A. maioris nutrimenti ꝛ legu minib⁹, ꝛ silibus eis.
d A. supfluo ipi⁹
e † A. vini quantitas.
f A. cibum. Alia lr̄a prādiū qm̄ ꝓpat bonitatē loci, in quo cena dꝫ cadere.
g † A. magis.
h A. addit᷑ seu auget᷑ cum hoc.
i A. rigor.
k A. inflāmabit᷑.
l † A. nisi fm modū, quē dicem⁹.
m A. ꝓp̄etates hn̄t nāles, ꝛ cō/pl'onib⁹ isūt res extra rōnem.
n A. fiet cū ꝯrio
o A. ꝓpter debilitatem eius.
p A. ꝯfectiones.
q A. ꝯpl'onē ꝓpi quā sibi adiuicē ꝯueniētia ꝛ sana ꝛ nō sint multuꝫ diuersa in ꝯpl'o/ne plusqꝫ exigit res naturalis. Alia lr̄a. ꝛ fuerint oīa mēbra ꝑncipalia fm ꝯ opōnē, vel fm ꝯ operātiam.
r † —— A.
s A. ꝛ minuat comestionē quaqꝫ vice.
t A. humiditas.
u A. si ipse nō cenauerit,
Alia lr̄a. timiditas.
x A. ꝓꝑ effusionē chol'e ad stōꝫ

corrumpet somnus: ⁊ de latere in latus reuoluet.
Corpa p̄terea hñtibus in quoꝝ stóchis, chol'a ru/
bea magis adunat, est necesse sepatiꝫ comedē, ⁊ vt
tā velociter sit, q̄tenus sit anteq̄ꝫ balneent. alia ꝟo
ab eis, exercitari debēt, ⁊ ēt balneari, deinde ciba/
ri: sꝫ comestio balneationeꝫ nō precedat: ꝙ si alicui
nec̄ium fuerit comedē añ exercitium, solū panē tali
sumere oꝫ mēsura, vt digeri possit, anteq̄ꝫ suū inci/
piat motū: ⁊ queādmodū opꝫ motū, qui est añ co/
mestionē debilē non esse: ita nec̄e est ei ne motꝰ: qui
est post ipsam sit nisi molliter ⁊ suauiter. Corrupto
p̄terea desiderio qd̄ ad res declinat acutas, ⁊ neqꝫ
dulces diligit, neqꝫ vnctuosas, nil est melius q̄ꝫ vo/
mitū cuꝫ tali q̄le est oxymel cū raphano post pisces
ꝓuocare. Qui aūt ex hoīбus pinguis existit, opꝫ
ne ilico quuꝫ egredit balneum, comedat: sed expe/
ctet, ⁊ paruū dormiat somnū: ⁊ huic qdeꝫ semel co
medere in die, est ↄueniens. Amplıꝰ non ilico post
comestionē est dormiēduꝫ cibo natāte: ⁊ a forti mo
tu[a] † [ ] q̄ꝫtum plus pol'e, est abstinēdum:
ne cibꝰ anteq̄ꝫ digerat, penetret: aut sine digōne la/
bat: aut [b] [ꝓpter inūdationē] corrūpat: neqꝫ post
ipsuꝫ multa bibēda est aqua, que iter ipm, ⁊ corpꝰ
stóchi sepationem faciat, ⁊ ipm faciat natare: sꝫ ex/
pectādum est, ⁊ nō est bibēdum, donec de stō descē
dat. Et hoc qdem decl'at supioris vētris leuitas, ꝙ
si sitis ei necessitatē fecerit, modicū aque fride sugē
do sumat: ⁊ q̄ꝫto plus fuerit frida, tāto minus ex ea
sufficiet. Et hec qdem q̄ꝫtitas stōm alleuiat, ⁊ colli/
git. [c] [Ad sumuꝫ ꝟo opꝫ vt post comestionē bibat
qs, ⁊ nō in hora comedēdi q̄ꝫtitatem aliquā, que ci
bo ↄferat.] Sitim aūt tolerare, ⁊ cū ea dormire, i/
frigidatis ⁊ humectatis ↄfert, [d] [⁊ febres ex chol'a
rubea hñtibus] nocet: ⁊ silr̄ tolerare famē. Chol'a
p̄terea rubea abūdātibus ex tolerātia famis acci/
dit vt chol'a rubea ad ipsoꝝ [e] [descēdat] stóchos.
Quūqꝫ aliqd comederint, ipsoꝝ corrūpent cibi: ⁊
in sōno, ⁊ in vigilijs accidet eis illud, qd̄ noīauimꝰ
ex eis, que ei accidunt, cuius corrūpit cibꝰ. Eis q̄ꝫ
accidet, vt comedēdi volūtatē amittāt. Quibꝰ tūc
dāduꝫ est aliqd qd̄ hoc deponat, ⁊ eoꝝ [f] [resoluat]
nām cū eo qd̄ est lene, ⁊ nō fastidiens, sicut pruna ⁊
paꝝ [g] [xirascet.] Quūqꝫ desideriū reuersuꝫ fuerit,
comedāt: lꝫ corpa humida cū humiditate nāli hñ/
tes, veloci resol'oni sint apti: neqꝫ tm̄ famis tolerēt
q̄ꝫtū corpa sicca pauce humiditatis hñtes, nisi hu/
miditatibꝰ plena fuerit, alijs ab eis que sunt in sba
mēbroꝝ eoꝝ, quū bone fuerint, ⁊ ↄueniētes, ⁊ reci
piētes vt nā eas in nutrimētum in effectu cōpletum
ↄuertat. Uinū q̄ꝫ post cibū, est ex rebꝰ magis impe
diētibꝰ, qm̄ digerit velociter, ⁊ penetrat, ⁊ facit pe
netrare cibū, quū nōdum sit digestus, ⁊ facit here/
ditare oppil'ones ⁊ putrefactionē. Res p̄terea dul
ces ad faciēdas oppil'ones sunt veloces, qm̄ nā eas
trahit anteq̄ꝫ digerant. Et oppil'ones qdē ad mul/
tas ꝑducūt egritudines tales, q̄lis est hydropisis.
Grossities p̄terea aeris ⁊ aque, ⁊ que maxime est
in estate, est ex eis que cibuꝫ corrūpūt: Jdeoqꝫ non est
malū, vt sup ipm vinum tēperatū bibāt, aut aquaꝫ
calidā in qua cocta fuerit xiloaloes, ⁊ mastix. Et p̄
terea cuiꝰ [h] [itestina] cal'a fuerit ⁊ fortia, quū gros
sum comederint cibū, frequēter accidet vt ipsiꝰ nu/
triens vētositates efficiat, ⁊ stōm, ⁊ ptes eius tēdē/
tes: ⁊ egritudo mirachia ide etiaꝫ ꝓcedit. Qui aūt
stōm hꝫ vacuum, quū rem comedit subtilem, stōus
post ipsam stringit, ⁊ si postea rē comedere volue/
rit grossam, refugiet ab ea stōus, neqꝫ eum digeret,
quare corrūpit nisi iter ea tp̄s posituꝫ fuerit. Et in

a † A. sup cibū.

b A. ↄpl'o eiꝰ ꝑꝑ cōmotionem.

c A. Alia litera. Et ad sūmum si bibat aliq̄ q̄ꝫtitas sup cibū pꝰ cōplemētū eius, seu post comestionē eius, nō i chalel. i. nō i hora comestiōis. s. paꝝ comedēdo, ⁊ paꝝ bibēdo est ↄferēs cibo, non nocens. Alia lr̄a. Ad sūmuꝫ ꝟo si bibat sup cibū post cōplemētū eiꝰ, seu post cōpletaꝫ comestionē eiꝰ, nō i hora comestionis q̄ntitas aliq̄ cū q̄ cibus ifundat, seu humectet, ē nō nocēs.

d A. Et calefacti hñtibus cholerami rubeam. Alia lr̄a. calidis cholericis.

e A. effundatur.

f A. leniat.

g A. siracost.

h A. viscera.

hꝫ qdem dispōne melius est vt grossus cibꝰ paula/
tim p̄mittat, qm̄ stōus tūc a sbtili nō terebit. Quū
aūt in aliquo comedente repl'o supfluerit, aut qꝛ in
eius stō aliqs inūdauerit motꝰ, aut aliqs admisce/
bit potus, ad vomēdum erit ꝓperāduꝫ. Qd̄ si hoc
ei defecerit, aut vomere nō potuerit, aquā calidam
paulatim bibat, qm̄ repl'onē deponet, ⁊ sōnuꝫ affe
ret. Ad dormiēduꝫ ergo se ꝓsternat, ⁊ q̄ꝫtum volue
rit dormiat. Qd̄ si hoc nō suffecerit, aut ei nō adue/
nerit, ↄsidera si te nā excusabit expulsione, bonum
erit: ⁊ si nō, iuua ipam cuꝫ eo, qd̄ vētrē suauiter sol/
uit: ⁊ calefactū qdē cum tali q̄lis est trifera, ⁊ zucca
rū rosꝫ. egōnem faciēs, aut mistū cū origano mura/
bato: ⁊ infridatū cuꝫ tali q̄le est [i] [cyminū muraba
tum, ⁊ seriezē ⁊ tābri. Et potu] qdē impleri melius
est q̄ꝫ ipleri cibo. Et ex eo qd̄ est ↄueniēs sumē, est
aloes post tale, q̄lis est cibꝰ hic ad magnitudinem
triū ciceꝝ, aut mediā. ʒ. aloes, ⁊ mediā. ʒ. [k] [masti/
cis] ⁊ sextam. ʒ. baurach. Et ex eo qd̄ est leue est su
mere ex terebinthina ſm q̄ꝫtitateꝫ duoꝝ ciceꝝ, aut
triū. ⁊ est quū ei admiscet q̄ꝫtum ipsa est, aut minꝰ
ex baurach. Et ex eo qd̄ est ↄueniēs, ⁊ vehemēter
laudatū est paꝝ epithimi cū vino. Qd̄ si nihil hoꝝ
[l] [suffecerit] dormiat sōnum lōgum: ⁊ die vna a co
mestione abstineat: ⁊ si alleuiatꝰ fuerit, balneet se: ⁊
pānū calidū vētri supponat, ⁊ nutriēs subtiliet. Et
si cū hoc toto, nō digestus fuerit, ⁊ grauitatē, ⁊ ten/
sionē, ⁊ pigritiā fecerit, scias ꝙ iaꝫ vene replete sūt
ex suis supfluitatibꝰ: qm̄ nutriēti multo ⁊ supfluo:
lꝫ accidat vt in stō digerat: raro tm̄ digerit in venis
imo in ipsis remanet crudū, ⁊ extendit eas: ⁊ qn̄qꝫ
scindunt, ⁊ gn̄at pigritiā, ⁊ laborē, ⁊ alices, ⁊ osci/
tationes. Jpse igit medicādus est cū eo qd̄ ex venis
[m] [expellit.] Qd̄ si neqꝫ hoc senserit, imo fatigatio
nem tm̄, aliquo tp̄e qescat: deīde fatigationis spēm
que accidit, medicet cū eo qd̄ mō noiabimus. Si
ꝟo aliqs in annis multū ꝓcesserit, neqꝫ ipsiꝰ corpꝰ
ex nutrimēto tātum recepit, q̄ꝫtum suscipiebat, duꝫ
eēt iuuenis: ⁊ eius nutriētia fiant supfluitates, non
tātum oꝫ comedē q̄ꝫtū solebat, imo minus. Et quū
ille qui regimē ingrossare ↄsueuerat, regimē subti/
liauerit, igrediet ex aere in foramina [n] [⁊ h̄ est qd̄
regiminis grossitudo ipediebat: sꝫ iam nulla regi/
minis grossitudo ipedit ea. Jn subtiliāte ꝟo regi/
mine quuꝫ ad ipm igrossando redit accn̄t oppil'o/
nes.] Et cal'oꝝ nutriētiū impedimēta emēdent cū
sirupo acetoso: ⁊ q̄ꝫ maxime de seminibꝰ, qm̄ ip̄e ē
magis iuuās: q̄ꝫ oēs spēs sirupi acetosi, si fuerit de
zuccaro: sꝫ si fuerit de melle, simplex sufficit. Et fri/
gidoꝝ que ex eis sūt cū hydromelle, ⁊ sirupo ipsiꝰ,
⁊ diacymino. Et que ex eis sūt grossa, ↄpl'onē hñs
calidā, cū syrupo acetoso de fortibꝰ seminibꝰ: ⁊ cō/
pl'onē hñs fridam ea corrigat cū pauco diatriōpi/
pereon, aut diacalamēti. Nutriētia ꝟo subtilia ma
gis sūt sanitatis ↄseruatiua, ⁊ v̄tutē minus iuuāt, ⁊
fortitudinē: ⁊ grossa sunt istis ↄ̄ria: ei igit q ↄforta/
tione idiget, nutriētia fortis chimi sūt nec̄ia [o] [⁊ ve
hemētis famis ↄ̄rium.] Uerūtm̄ ex eis nō multū co
medāt, ideo vt digerant. Exercitati p̄terea, ⁊ mul
ti laboris, magis sūt tolerātes nutriētia grossa, q̊s
forsitan in digerēdo iuuat fortis sōnus: ⁊ qꝛ in ipso
fiūt ꝓfundi, Sꝫ accidit eis ꝓpterea qd̄ multum su/
dant, ⁊ ex eoꝝ corpibꝰ multa resoluitur q̄ꝫtitas, ꝙ
ipsoꝝ epata ex nutriēte rapiūt illud qd̄ nōdum fuit
digestū, ⁊ p̄parat eos ad egritudines pnitiosas i fi/
ne vite, aut in eius p̄ncipio: ⁊ ꝓp̄e qꝛ sunt in sua ↄfi
dentes digestiua, qd̄ ex sua hn̄t dormitione: qd̄ de/
struit quū eis frequēter accidūt vigilie ꝓp̄e quum
senescunt

i A. diacyminū ⁊ alseriaran, ⁊ al tameri. Et vino

k A. terbentine.

l A. tolerat.

m A. soluit.

n A. q̄ꝫtitas eiꝰ q̄ farciebat, seu i plebat eos regiminis grossitudo: ⁊ nūc non replet eos regimē sbtile: quunqꝫ sit reditꝰ ad regimē grossum accn̄t i eo oppil'ones. Alia lr̄a. ſꝫ q̄ꝫtitatē seu mēsurā q̄ replebat eos regimē grossuꝫ: ⁊ nō replebit eos regimē grossuꝫ qm̄ in subtiliante regimē quuꝫ redit ad ipm ingrossandū, accidūt oppil'ones.

o A. ⁊ ↄ̄riātis fami vehementi, seu ⁊ ꝓhibentis famē vehemētē

senescunt. Fructus pterea recentes nō sunt boni nisi laboriosis exercitatis cholera rubea abūdātibus: ⁊ in estate, ⁊ eos ante cōmestionē comedāt. Et ipsi qdē sunt, sicut chrysomila, ⁊ mora, ⁊ melones, ⁊ persica, ⁊ pruna. Qđ si alijs regant rebus, ⁊ non istis, erit melius: qm̄ ois res que sanguinē aq̊sitate iplet [a] ⌈que in corpe ebullit,⌋ sicut succus fructuū extra, lz ea hora iuuamētum pstet, tñ ipm ad putrefactionē parat: ⁊ silr illud qđ sanguinē humore iplet crudo: lz qñq3 ɔferat sicut cucumeres ⁊ [b] ⌈alcheret.⌋ Et ppter hoc qui his nutriētibus multū vtunt, febrib⁹ sunt apti: lz prius īfrigident. Et tu qdez scire debes, q hūori aq̊so plerūq3 accidit vt fiat [c] ⌈pus⌋ ⁊ hoc erit, quuz nō resoluet, ⁊ in venis remāserit: ⁊ quū isti exercitijs vti cepint, anteq3 hȝ aggregent aquositates, ⁊ ilico quū fruct⁹ comederint, ēt exercitent, resoluent aquositates iste, ⁊ minuet impedimētuz qđ per eas hñt. Scire quoq3 debes, q quū in sāguine phlegma existit crudū, aut aquositas, phibet ne cibi nutrimētum corpi adhereat. [d] †⌈ ⌋Opz pterea vt qui fruct⁹ comedit, post ipos incedat, deide post ipsos comedat aliqd, ad hoc vt labant. Nutriētia ṽo que aquositatē gñant, ⁊ humorē crudū, [e] †⌈ ⌋⁊ cholerā, gñant febres, ppterea q ea que ex ipsis sunt aquosa, faciūt sanguinē putrefieri, ⁊ que ex eis sūt viscosa, ⁊ grossa: ppterea q foramina claudūt: ⁊ que sunt ex eis cholerica, ideo q corpus calefaciūt, ⁊ ppter sanguinis acuitatē, que per ea gñat. Olera ṽo cholica qñq3 multum ɔferūt in hyeme: queadmoduz que ex eis sunt isipida, qñq3 multū ɔferūt in estate. Qđ si alicui necium fuerit nutriētia comedere mala, paucis vicib⁹, ⁊ nō frequētibus eis vtat, ⁊ cuz eis misceat qđ sit eis ɔ̈riū. Et cui qdē res dulcis nocumētuz prebet, acetosa bibat, sicut acetū, ⁊ granata, ⁊ sirupum acetosum factū ex vino acri, ⁊ cydonijs, ⁊ his silibus, ⁊ vsum hēat eūandi. Et cui acetosuz nocuerit, post ipm mel sumat, aut vinū antiquū: ⁊ hoc qdem faciat añ maturationē ⁊ digōnē: ⁊ silr vnctuosi nocumētū pontico emēdat, sicut sunt castanee, ⁊ ⁊ grana myrthi, ⁊ siliqua de syria, ⁊ alnabac, ⁊ zarur, ⁊ amaro sicut enula muraba, ⁊ salso, ⁊ acuto, sicut cauguamee, ⁊ allijs, ⁊ cepis: ⁊ ecōuerso. Quū ṽo alicuius corp⁹ malis fuerit repletū humorib⁹, cū subtilitate ipm nutriētibus laudabilib⁹ copiose refice: ⁊ illū cuius corpus ad resoluēduz facile fuerit, nutri humido qđ velociter digeratur. Gal. ingt humidū nutriēs est qđ ab oib⁹ qualitatib⁹ est separatū: ⁊ est quasi insipidum, qm̄ neq3 est dulce, neq3 acetosuz, neq3 amaꝝ, neq3 acutū, neq3 pōticuz, neq3 salsum. Rarum pterea est magis tolerās nutriens grossum, q̈3 soliduz. Nutriētia quoq3 sicca assidue comedere, fortitudinē cadere facit, ⁊ colorē corrūpit, ⁊ nām siccat. Et ex vnctuoso fit [f] ⌈ociositas, et aufert desideriū. Ex frido fit ociositas, ⁊ sbtilitas, ⁊ ex acetoso fit senium:⌋ ⁊ silr ex acuto ⁊ ex salso fit stō nocumētū: ⁊ salsum ēt impedit oculū. Ampli⁹ quū vnctuosum nutriēs, ⁊ ɔueniēs comedit ⁊ post [g] †⌈ ⌋malū nutriēs, corrūpet ipm. Nutriēs quoq3 viscosum, est tardius ad descēdēduz: ⁊ silr citroli cū suis corticib⁹ velocius descēdūt, q̈3 excorticati: ⁊ silr panis cū suo furfure velocius descēdit q̈3 cribellat⁹. Laboriosi pterea regimē quū subtiliat ⁊ post rē comedit grossam, sicut rizū cuz lacte post famē, acuit sanguinē, ⁊ fit vt ipse ebulliat vñ minutionis ɔuenit necessitas, lz paꝝ sit ex quo fuit minutus: ⁊ silr iram hñs. Scire pterea debes, q dulce nutriēs rapit nā añq3 maturescat, ⁊ digerat, ⁊ corrumpit sanguinē. Nutriētium quoq3 iudicia qñq3 fiunt ex parte ɔpōnis ipsoꝝ. Expimētatores nāq3 indi, ⁊ alij iam dixerūt, q lac cū reb⁹ acetosis edēdum nō est, neq3 pisces cū lacte, qm̄ inde ad egritudines ɔuenit pmanētes sicut lepra: neq3 comedi dz inest cū raphanis, neq3 carnibus volatiliū, neq3 sanie post rizū cū lacte: neq3 in pulmēto ponat oleū, aut res vnctuosa que in eneo stetit vase: neq3 comedat assatura, que fuit assata super prunas [h] ⌈reti.⌋ Cibaria quoq3 diuersa a duab⁹ impediunt ptib⁹, vna eaꝝ est, ppt diuersitatē eoꝝ in digerēdo: ⁊ qm̄ qđ ex eis est digestū ei admiscet qđ nō est digestū. Et scđa qm̄ aliqs plus pōt comedē ex vno cibario. In tpe quoq3 antiquo qui exercitabant, iam fugierūt ab hoc: ɔtēti enim erāt solius carnis comestione in mane, ⁊ solius panis in cena. Et in estate qdē melior comedēdi hora existit, que est fridior. Famē quoq3 tolerare, stōm qñq3 [i] ⌈malis replet humoribus.⌋ Amplius scire debes, q alcubeb quū digerit, multi existit nutrimēti, sed tarde descendit, ⁊ in monoculo morā facit. ⁊ [k] ⌈surabez⌋ est nutriēs bonum, cūq3 in ipsa fuerit cepe, vētositates expellit: ⁊ quū cepe nō fuerit cōmouebit vētositates. Ex hominibus pterea sūt, qui putāt vuas post capita assata vtiles existere: sz nō est queadmodū existimāt, imo vehemēter sunt male: ⁊ silr nabit. Sz ⁊ comedēda sunt talia, q̈lia sunt grana mali granati absq3 suis ossib⁹. Scire quoq3 debes q [l] ⌈tabim⌋ est sicca ⁊ vētrem stringēs, sed pullus est humidus, ⁊ vētrem soluēs. Ex gallinis ṽo assatis melior est, que in vētre hedi, aut agni assatur, qm̄ eius ɔseruat humiditas. Et ēt scire debes, q ius pulli vehemēter tēperat humores, ⁊ plus q̈3 ius gallinaꝝ: sed tamē ius gallinaꝝ est magis nutriens. Hedus preterea quum fuerit frigidus, erit melior: ppterea q eius quiescit vapor: ⁊ agnus quū est calidus, est melior: ppterea q ipsius malus odor resoluit. [m] ⌈Zebrabegi⌋ quoq3 quuz calefactis datur, nō opz vt sit in eo crocus: sed non calefactis in eo esse dz crocus. [n] ⌈Allues⌋ quoq3 lz ex zuccaro fiant sicut [o] ⌈pheludez:⌋ male tñ sunt, ppterea q oppilōnes faciunt ⁊ sitim. Amplius scire debes, q impedimētū panis quū non digerit, est multum: Sed carnis nutrimētum, quū non digeritur, est minus hoc.

a A. facit ipsum ebullire i corpe.

b A. alchetha.

c A. virulentus.

d † A. ⁊ minoratur nutricatio.

e † A. grossum.

f A. pigritia, et aufert desideriū ⁊ ex frido fit pigritia, ⁊ infridatio, ⁊ ex acetoso fit seniū, vel exiccatio corpis seu macilentia.

g † A. ipsum.

h A. alcherua.

i A. replet virulentijs malis humidis.

k A. surbagi.

l A. althaiugi.

m A. Zirbagi.

n A. Cōfectiōes

o A. alfeludegi.

De regimine aque ⁊ vini. Cap. VIII.

Omplerionibus temperatis, aqua ɔueniētior est, que in friditatis fortitudine tēperata existit: ⁊ cuius īfrigidatio cum niue deforis fit, pcipue si nix mala fuerit. Et in niue etiā bona hȝ existit dispositio: qm̄ qđ ex ea resoluit, neruis, ⁊ mēbris anhelitus nocumētū facit, ⁊ oibus iterioribus: neq3 tolerat eā nisi vehemēter sanguineus: q si nō ilico nocumētum alicui fecerit, fm lōgitudinē dieꝝ faciet: ⁊ quū in annis pcesserit. Empericoꝝ aūt qdam dixerūt, q iter aquā putei, ⁊ fluminis nō est faciēda ɔiūctio nisi quū vna eaꝝ descenderit. Et aque qdē electionem iam demrauimus: ⁊ silr emēdationē eius, que ex ea mala est: sed tñ si aceto misceat rectificatur. Scias āt, q bibē aquā quū aliqs est ieiun⁹, ⁊ post exercitiū, ⁊ balneationē, ⁊ pprie vētre vacuo, ⁊ silr siti mēdose nocturne obedire, queadmodū crapulatis accidit, ⁊ ebrijs, ⁊ quū nā in digerēdo studet, satietate aque iam sufficiēter precedēte, vehemēter est impediēs: ⁊ si multa qdem fuerit necessitas, opz vt aere frigido tēperet, ⁊ collutiōe oris ex aqua frigida. Deinde si hoc nō suffecerit cū vase bibat stri-

cti orificij: lz hoc quãq3 ebrio ꝯferat[a] ⌈ ⁊ nõ impedia tur a potu aque ieiunus. ⌋ Q̃ꝺ si q̃s ieiunus absti/ nere nõ poterit, qñ aquã bibat, ⁊ ꝓprie post exerci tium, bibat prius vinũ aqua cal'a tẽperatũ. Et siti quidem mẽdosa impedit⁹ scire ꝺ3, q̃ ꝺormire ⁊ sitim tolerare, ipsam sedat. Natura eñi tũc mãm sitim fa cientẽ resoluet, ⁊ ꝓprie quũ inter tolerãtiã ⁊ sõnũ ꝯiunctio fit. Quunq3 nã ꝺigestiua extinguet̃ ꝓpter potũ ⁊ obediẽtiam eius, redibit sitis mẽdosa, pro/ pterea q̃ humor sitim faciẽs eleuat eã. Op3 p̃terea ne sitim hñs mẽdosam aquã ingurgitando sumat, imo sugẽdo. Multã quoq3 aquam frigidã bibere, est malum. Q̃ꝺ si vehemẽter neciũm fuerit, sit post sufficientẽ comestionẽ. Amplius aqua tepida nau seam facit, ⁊ que magis calefacta est q̃3 ista, quum frequẽter bibit̃, infirmat stõm: sed quũ [b] ⌈ raro ⌋ bi bit̃ stõm lauat, ⁊ vẽtrem resoluit. Uinũ ꝟo album ⁊ subtile [c] † ⌈ ⌋ calefactis est melius: nõ eni3 capitis efficit ꝺolorẽ, sed[d] ⌈ fortasse ⌋ humectabit, ⁊ ꝺolorẽ capitis alleuiabit, qui ex stõchi arꝺore ꝓue/ nit. Et loco quidem ipsius ponit̃ [e] ⌈ illud q̃ꝺ tortellis aut pane clarificat̃, ⁊ ꝓprie quũ factũ ⌋ fuerit ꝺua/ bus horis anteq̃3 bibat̃. Uinũ ꝟo grossum q̃ꝺ est ꝺulce, est melius illi qui pinguis vult esse, ⁊ fortis: ab oppil'onibus tñ eius sibi caueat. Uetus aũt ru/ beum est melius ꝯpl'onem hñti frigidã ⁊ flaticam.

Et vinũ quidem post q̃ꝺl3 ꝺiu3 cibarioꝝ bibere, est malũ: queadmoꝺũ huius cãm iam integre ꝺecl'aui/ mus: Nõ ergo bibat̃, nisi postq̃3 ip̃m fuerit ꝺigestũ ⁊ ꝺescẽderit. Sup cibu3 ꝟo mali chimi bibere vi/ num, ꝺu3 comeꝺit̃, aut ante, aut postq̃3 ꝺigerit̃, est malũ: qm̃ facit malũ chimu3 in extrema corpis pe/ netrare: ⁊ sil'r sup fructus, ⁊ ꝓp̃e melones. Et a par uis quidẽ incipe melius est, q̃3 a magnis. sup cibũ tñ ꝺuas brialas, aut tres bibere, nõ nocet ei qui ꝯsue/ uit: ⁊ sil'r sano post minutionẽ. Uinũ p̃terea chol'a abũdantib⁹ rubea ꝯfert, ꝓpterea q̃ cholerã rubeã vrinã ꝓuocando, expellit. Et humidis, ꝓpterea q̃ humiditates maturat. Et q̃ꝫtomagis eius oꝺor fue rit bonus, ⁊ ip̃m fuerit melius, ⁊ saporis melioris, est magis ꝯferẽs. Uinũ quoq3 est cibo bonus pene trator in toto corpe: ⁊ icidit fl'a: ⁊ resoluit ip̃3: ⁊ cho lerã rubeã in vrina, ⁊ alijs extrahit: ⁊ choleram ni grã labi facit, ⁊ facile exire: ⁊ eius flectit nocumen tum ꝓpter ꝯrietatẽ: ⁊ oẽs resoluit noꝺos sine mul/ ta cal'itate ex̃nea. Et ipsius quidẽ spẽs in suo loco no/ minabimus. Ille aũt cuius cerebrũ fuerit forte, nõ cito inebriabit̃, neq3 eius cerebru3 malos vapores ascẽꝺẽtes suscipit, neq3 aꝺ ip̃m ꝓuenit ex vino, nisi eius ꝯueniẽs calor: ⁊ ipsius [f] ⌈ tãtu3 clarificat̃ ige/ nium, q̃ꝫtũ ante alijs vicib⁹ non clarificaret̃. ⌋ Qui ꝟo ab isto ꝺiuersus fuerit, erit ei ꝺiuersu3. Et ille q̃/ ꝺẽ qui in pectore ꝺebilitatẽ habuit, q̃r eius anheli/ tus in hyeme coãgustat̃, vinũ multũ bibere nõ põt.

Amplius q̃ multũ vinũ bibẽ voluerit, comestione nõ repleat̃, ⁊ ꝺiuretica in suo epulo ponat. Q̃ꝺ si ex cibo, aut vino repl'o acciderit, ip̃3 euomat, ⁊ hy/ dromel bibat, ⁊ postea ip̃m ẽt euomat, ꝺeinꝺe os suu3 aceto ⁊ melle abluat, ⁊ faciẽ aq̃ frida. Et cui quidẽ vinũ nocumẽtũ fecerit p calefactionẽ in corpe, ⁊ ignitũ fuerit epar, sit eius nutriẽs, ꝟbi grã, illud q̃ꝺ fit cũ succo vue acerbe, ⁊ que eis sil'ant̃: ⁊ sint ea qb⁹ post comestionẽ vtit̃, ꝺũ bibit talia, qualia sũt granata, ⁊ citri acetositas. Et ille quẽ ex pte sui ca pitis ip̃edierit, minuat ex ipso: ⁊ q̃ꝺ est [g] ⌈ tẽpatũ ⌋ ⁊ clarificatũ bibat: ⁊ ea qb⁹ post comestionẽ vtit̃, ꝺũ bibit, sint talia q̃lia sunt cyꝺonia. Q̃ꝺ si in stõ nocu mẽtũ fecerit [h] ⌈ ⁊ ip̃m calefecerit ⌋ comeꝺat semina

a A. ⁊ quãq3 non nocet, vt ieiun⁹ bibat.

b A. aliqb⁹ ꝺie/ bus, seu aliquo/ tiens.

c † A. aquosum.

d A. quãꝺoq3.

e A. vinũ i quo infuse fuerit tor telle, aut panis: ⁊ collatũ, seu ab eis tortellis, et pane ifusis ꝺpu ratũ, ⁊ ꝓp̃e q̃ꝺ ꝯ/ mixtum.

f A. ingeniũ ta/ liter clarificat̃ ꝓ pter vinũ, q̃ ige nia alia cum re sili nõ clarificãt.

g A. permixtu3.

h A. calitate ci⁹.

myrthi torrefacti, ⁊ paꝝ ex trocischis ꝺ cãfora [i] ⌈ su gat ⌋ ⁊ illuꝺ in quo est stipticitas ⁊ acreꝺo. [k] ⌈ Et il le quidẽ qui in stõ patitur ex frigiditate ⌋ vtat̃ post co mestionẽ ꝺũ bibit, cipero ⁊ gariofilis, ⁊ corticibus citri. Et tu quidẽ scias q̃ vinũ vet⁹ est q̃si meꝺicina, ⁊ pauci existit nutrimẽti. Nouũ ꝟo vinu3 impeꝺit epar, ⁊ aꝺ epaticã ꝑꝺucit ꝺissenteriã ꝓpter iflatio/ nem suã, ⁊ ꝓpterea q̃ facit vẽtre3. Et scias ẽt q̃ ex vinis illuꝺ est melius, q̃ꝺ iter vetustatẽ ⁊ nouitate3 est eq̃le: ⁊ est clarũ [l] † ⌈ ⌋ q̃ꝺ aꝺ rubeꝺinẽ tra/ hit, bonũ hñs oꝺorẽ, equalis saporis: ⁊ q̃ꝺ neq3 est acre, neq3 ꝺulce. Et bonũ quidẽ vinũ q̃ꝺ ablutũ vo/ cant, est q̃ꝺ ita fit. Tres musti sumant̃ ptes ⁊ aque vna, ⁊ cõmisceant̃, ⁊ coquat̃ quousq3 quarta ps mi nuat̃. Q̃ꝺ si alicui ex vini potatione morꝺicatio ac ciꝺerit, mala granata post ip̃m sugat, ⁊ aquã frigi ꝺã, ⁊ sirupũ absinthinũ in mane. Et balneu3 ingre/ ꝺiat̃ postq̃3 aliqꝺ paꝝ comeꝺerit. [m] † ⌈ ⌋ Scias p̃terea q̃ mistu3 [n] ⌈ velocius ⌋ iebriat, ꝓpterea q̃ aqueitas penetrat.

Amplius sapiẽs sibi ꝓhibere ꝺ3, ne ieiunus vinũ bibat, aut añq3 mẽbra in[o] ⌈ humectatis ⌋ aq̃ reficiã tur: aut post motũ fortẽ, qm̃ hec ꝺuo magnum cere bro faciũt nocumẽtum, ⁊ neruis: ⁊ aꝺ spasmũ ꝑꝺu cũt, ⁊ aꝺ amentiam, aut in [p] ⌈ egritudine, aut in tpe cal'o. ⌋ Frequens q̃3 ebrietas est mala, que ep̃is, ⁊ cerebri ꝯpl'onem corrũpit: ⁊ neruos ꝺebilitat: ⁊ aꝺ neruoꝝ egritudinẽ ꝑꝺucit: ⁊ apoplexiã: ⁊ mortẽ su/ bitaneã. Uinu3 p̃terea multũ in quorundã stõis in malã cholerã rubeã ꝯuertet̃: ⁊ in alioꝝ stõis in ace tũ[q] ⌈ puꝝ: ⌋ ⁊ eoꝝ amboꝝ nocumẽtum est magnũ.

Quibusdã ꝟo visu3 ẽ, q̃ semel in mẽse aut bis in/ ebriari ꝯfert, ꝓpterea q̃ ṽtutes alleuiat aĩales, ⁊ re quiescere facit ⁊ vrinã ꝓuocat: ⁊ suꝺorẽ: ⁊ supfluita tes resoluit. Et scias q̃ mai⁹ nocumẽtoꝝ vini nõ ẽ nisi in cerebro: ex ipso igit̃ nemo ꝺebile cerebꝝ hñs bibat nisi paꝝ ⁊ mistũ. Et ei quidẽ q̃ vino iplet̃, meli us ẽ vt aꝺ vomẽꝺũ festinet, si facile fuerit: q̃ si non, aquã solã multã sup ip̃3 bibat, aut cũ melle. Et post vomitũ in tina balneet̃, ꝺeinꝺe ex oleo multũ inun/ gat̃, ⁊ ꝺormiat. Et pueris quidẽ vinũ aꝺ bibẽꝺũ ꝺa re, ẽ sicut ignẽ igni aꝺꝺere in lignis ꝺebilib⁹. S3 se/ ni q̃ꝫtũ tolerare põt ꝺa, ⁊ iuuenib⁹ ꝺa ip̃m tẽperate.

Regio p̃terea frida vinũ tolerat: sed caliꝺa [r] ⌈ mi/ nuit. ⌋ Qui aũt vino repleri voluerit, cibo non re/ pleat̃, neq3 rẽ tunc ꝺulcẽ comeꝺat, s3 bibat [s] ⌈ tafeã vnctuosam ⌋ ⁊ micas vnctuosas comeꝺat: ⁊ carne3 pingueꝺine mistã [t] ⌈ ⁊ iungat̃ ⌋ ⁊ nõ laboret: ⁊ post cibũ quũ bibere voluerit, vtat̃ amigꝺalis, ⁊ lenti/ bus salitis ⁊ [u] ⌈ cauguamec ⌋ ꝺe capparib⁹: ⁊ si co/ meꝺerit caules coctos cu3 carne, ⁊ oliuas ꝺe aq̃, ⁊ eis sil'a, ꝯfert ei, ⁊ iuuabit in bibẽꝺo vinũ. ⁊ simil'r oẽ q̃ꝺ vaporẽ alleuiat, sicut semẽ cauliũ ꝺe syria na bati, ⁊ cyminũ, ⁊ rutha sicca, ⁊ calamẽtũ, ⁊ sal na/ pticus, ⁊ ameos: nutriẽtia p̃terea in qbus est visco sitas, ⁊ ꝯglutinatio [x] † ⌈ ⌋ vaporẽ igrossãt: ⁊ hec quidem sunt velut res vnctuose, ꝺulces viscose: qm̃ ebrietatẽ ꝓhibẽt, l3 nõ [y] ⌈ multũ recipiãt vinũ ⌋ ꝓpterea q̃ tarꝺe penetrãt. ebrietatis aũt velocitas est, aut ꝓpter cerebri ꝺebilitatẽ, aut ꝓpter multos humores, qui sũt in eo, aut ꝓpt̃ vini fortituꝺinẽ aut ꝓpter cibi paucitatẽ, aut ꝓpter regimis mal'itiã in ipso, aut in eo q̃ꝺ cũ ipso ꝯtinuat̃. Et eius quidẽ que ꝓpt̃ cerebri ꝺebilitate3 est: meꝺicatio est reumatis/ mi antiq̃ seꝺatio ex epithimatib⁹ in cap̃ [z] ⌈ illo ⌋ no minatis, ⁊ ne ex eo bibat̃ nisi paucũ. Sirupus qui ebrietatẽ tarꝺat: succi alboꝝ cauliũ ps vna, ⁊ succi granatoꝝ acriũ ps vna, ⁊ aceti ps meꝺia sumant̃,

i A. Alia l'ra bi bat ⁊.

k A. Et si nocu/ mẽtũ fecerit ꝓp friditatẽ eius.

l † A. album.

m † A. Alia l'ra. Et scias q̃ vinũ ꝯmixtũ mollifi/ cat stõ3, ⁊ hume ctat ip̃m ⁊ ꝯmix tũ seꝺat sitim.

n A. velociter.

o A. calefactis.

p A. Alia litera egrituꝺinẽ, aut in supfluitatem caliꝺam.

q A. malum vel acutum.

r A. nõ tolerat.

s A. alasfidbagi vnctuosum.

t A. ⁊ comeꝺat.

v A. chamac.

x † A. ꝓpea q̃.

y A. ꝑmittãt bi/ bere vinũ plm.

z A. catarri.

⁊ ferueant ebullitionibus aliqb⁹: ⁊ sumat̃ inde an teq̃ȝ vinũ bibat̃. ℥.j. Sumant̃ et [a] ⌈grana salis⌋ et rute, ⁊ cymini nigri, ⁊ siccent̃, ⁊ comedat̃ inde granũ post granũ. Sumat̃ ⁊ semen cauliũ de syria, ⁊ cyminũ, ⁊ amigdale amare excorticate, ⁊ [b] ⌈rãn⁹⌋ ⁊ absinthiuȝ, ⁊ sal napticus, ⁊ ameos, ⁊ ruta sicca: ⁊ sumat idẽ in potu q caliditatis nocumẽtũ nõ timet, duaꝝ. ʒ. põdus cũ aq̃ frĩda ieiunus. Ex eis p̃terea que ebrij remouẽt ebrietatẽ, est vt ei ad bibẽdũ det̃ aq̃ ⁊ acetũ multis vicib⁹, aut aq̃ almasal, aut raib acetosuȝ: ⁊ fiat vt ipse odoret canforã, ⁊ sandalũ: ⁊ sup ipsius caput ponant̃ ĩfrigidãtia repcussiua, sicut oleũ rosaceũ cum aceto de vino. [c] ⌈Ebrietatis ꝟo⌋ sanationẽ in pticularib⁹ noiabimus. Q̃ð siqs cito sine aliquo ĩpedimẽto ĩebriari voluerit, in suo vino ĩfundat vsnee, aut lignũ aloes indũ: Et qui fortiter vult ebrietatẽ incurrere, ideo vt mẽbrũ medicatione dolorẽ faciẽte sanet̃, in suo vino aquã lolij ponat, aut sumat [d] ⌈fumi terre⌋ ⁊ opij, ⁊ iusqami añ. ʒ. s. ⁊ nucis muscate, ⁊ gallie muscate, ⁊ ligni aloes crudi añ. ʒ. i⁹. sextã, ⁊ idẽ ad bibẽduȝ detur in vino quãtum est ei necessariũ: aut iusquiamum nigrum cum corticibus mãdragore in aqua coquat̃ donec rubea fiat, ⁊ eam vino admisceat.

a A. pillule ex sale

b A. calamẽtum

c A. Accĩtium ꝟo que ebrietatem sequuntur.

d A. sabizagi. Alia litera aliebruba.

❡ De somno ⁊ vigilijs. Cap. IX.

E sermone cause sõni nãlis, ⁊ subeth ⁊ ꝯrioꝝ ipsoꝝ, ⁊ vigiliaꝝ, ⁊ insomnietatis: ⁊ qd faciẽdum sit [e] ⌈in medicando vnũqðq̃ȝ eoꝝ⌋ ⁊ in remouendo ipm quũ fuerit impediẽs: ⁊ qd vnumqðq̃ȝ eoꝝ significet: ⁊ reliqua ab eis, iaȝ in suo loco parũper p̃misimus, ⁊ in medicatione pticulari adhuc dicemus. Sȝ qð in h̃ loco dicem⁹, est: q̃ sõnus tẽperatus virtutẽ nãlẽ potẽteȝ efficit pficiendi suas opõnes: ⁊ est aĩalẽ virtutẽ qescere faciẽs, ⁊ in eius s̃ba augmẽtuȝ p̃bẽs ita vt fortasse [f] ⌈redeat, ppterea q̃ lassat ad phibendã⌋ spũs qualiscũq̃ȝ fuerit resolõnẽ. ⁊ ppt̃ hoc digerit cibũ ſm digõnes noiatas: ⁊ succurrit̃ cuȝ eo debilitati, que accidit ex speciéb⁹ resolõnis, que est ex fatigatiõe, aut coitu, aut ira, aut reliqs ab istis. Sõnus p̃terea tẽpatus quũ humoꝝ inuenit equalitatẽ in q̃ȝtitate, ⁊ q̃litate, est humectãs, ⁊ calefaciẽs: ⁊ est res magis pficiẽs senibus, q̃m in eis humiditateȝ ꝯseruat, ⁊ ipsam eis reducit: ⁊ ppter h̃ dixit Gal. Comedo quaq̃ȝ nocte [g] ⌈olera ex lactucis facta⌋ cuȝ aromatib⁹: ex lactucis qdẽ, ppterea q̃ dormire faciũt: ⁊ cuȝ aromatibus, ad emẽdãdam eoꝝ friditateȝ. Et dixit, q̃ ego sum nũc diligẽs somnũ, nã ego sum nũc senex, ⁊ cõfert mihi humiditas quã sõnus mihi facit. Et hoc qdẽ est regimẽ, ꝯueniens ei cui rebellat sõnus. Et si p̃mittat̃ vt ipse balneet̃, postq̃ȝ cibi quẽ sumpserit, cõplebit̃ digõ: ⁊ sup ipsius caput multa aqua calida pijciat̃, erit hoc ꝯueniẽs adiutorium. Regimẽ ꝟo hoc fortius in medicationib⁹ noiabimus: sani ergo de re sõni cogitare debẽt vt ipsis tẽpate exhibeat̃, ⁊ in sua hora, ⁊ nõ supflue: ⁊ ab impedimẽto sibi caueãt qð cerebris ipsoꝝ, ⁊ oib⁹ suis ṽtutib⁹, afferũt vigilie. Homo p̃terea multotiẽs vigilare cogit̃: ⁊ somnũ a se repellẽ timore sincopis, ⁊ casus ṽtutis: melior quoq̃ȝ sõnus est ille q est pfũdus. Et melior silr somnus est ille, q puenit postq̃ȝ cib⁹ a supiori vẽtre descẽdit, ⁊ post qeteȝ eius qð forsitã seqtur ipm ex iflationib⁹, ⁊ rugitib⁹: q̃m dormire sup hoc multis ipedit modis, imo nõ sapit, neq̃ȝ ꝯtinuat̃ [h] †⌈ ⌋ ab istabilitate, ⁊ reuoluitone de latẽ in lat⁹: ⁊ est ipediẽs, ⁊ cuȝ suo ipedimẽto nocet dormienti. Quapp si descẽsus tardauerit parũper icedere dȝ, postea dormiat. Amplius sup vacuitateȝ dormire est malũ, ⁊ ṽtutẽ deijciens: ⁊ sup replõneȝ anteq̃ȝ a supiori vẽtre fiat descẽsio, est malũ: q̃m nõ erit pfundus, imo erit cũ reuolutione de latẽ in latus. Q̃uũ enĩ nã in ipso solicitat̃ cuȝ eo, quo solicitari solet in hora sõni ex digõne, deterrẽs expgefactio ⁊ disturbans eã retroducit, ⁊ fit nã stupida: ⁊ corrũpit̃ digestio. In die q̃ȝ dormire est malũ: gñat. n. egritudines humectãtes, ⁊ reumatismos, ⁊ corrũpit colorẽ, ⁊ gñat splenẽ, ⁊ lassat neruos, ⁊ efficit pigritiã ⁊ debilitat desideriũ, ⁊ gñat apata, ⁊ febres frequẽter. Et ex causis suoꝝ nocumẽtoꝝ est, vt cito [i] ⌈interrũpat̃,⌋ ⁊ nãm ab eo ĩ quo erat, stupidã reddat.

e A. vt eueniat vnũqðq̃ȝ eoruȝ.

f A. ipsam laxaȝ faciendo, prohibeat.

g A. manipulũ, seu fasciculũ ex lactucis.

h † A. nȝ sepat̃.

Ex sõni aũt nocturni bonitatib⁹ est, q̃ est ꝯtinuus ⁊ pfundus: lȝ qui in die dormire ꝯsueuit ipm subito [k] ⌈interrũpere⌋ nõ dȝ absq̃ȝ ordine. Sed que ex figuris sõni est melior, est vt sup dextrũ ĩcipiat lat⁹, ⁊ deide ad sinistrũ reuoluat̃: Q̃ð si eius ĩceptio sup vẽtrem fiat, auxiliuȝ fert satis magnũ in digerẽdo, ppterea q̃ calorẽ retinet nãlẽ, ⁊ ipm cõprehẽdit q̃re auget̃. Resupine aũt dormire est malũ, ⁊ ad malas p̃parãs egritudines, sicut apoplesiã, ⁊ [l] ⌈phrenesim⌋ ⁊ incubũ: q̃m supfluitates ad posteriora declinare facit, ⁊ retinent̃, ⁊ per suos nõ incedũt cãnales nãles, qui sunt ab anteriorib⁹, sic̃ nares ⁊ palatũ. Et somnũ q resupine fit, solẽt ĩcurrere ĩfirmi debiles ppt̃ illud qð musculis eoꝝ accidit ex debilitate: ⁊ eoꝝ mẽbris: ⁊ q̃ vnũ lat⁹ aliud ferre nõ põt, imo cito resupini voluũt̃, q̃m dorsum latẽ fortius existit. Et ppter hoc apto ore dormiũt ppter debilitatẽ musculoꝝ qb⁹ mãdibule stringunt̃. Et hoc qdem in libris pticularibus capl'm hȝ ĩtegrum.

i A. fiat excitatio ab eo.

k A. dimittere.

l A. paralisim.

❡ De eo quod ab hoc loco ad posteriora reseruandum est. Cap. X.

Quod ab hoc loco ad posteriora reseruare debemus ex eo qð h̃ dici solet, est coit⁹: ⁊ ipsius tẽpamẽtuȝ, ⁊ emẽdatio ĩpedimẽti eius. Et nos qdẽ ad posteriora reseruabim⁹ loq de eo in libris pticularib⁹. Ex eo qð h̃ ẽt dr̃, est res medicinaꝝ vẽtrẽ soluẽtiũ: ⁊ ablationis impedimẽti eaꝝ: ⁊ nos qdẽ in qbusdã eoꝝ reseruabimus sermonẽ ad nr̃as dictiones de medicationibus, ⁊ in qbusdam eoꝝ ad sermones nr̃os de medicinis vẽtrẽ soluẽtibus. Uerũtñ dicemus q̃ sanitatis ꝯseruator vti dȝ euõne [m] ⌈que fit cũ solutiuis⌋ ⁊ diureticis, ⁊ sudorem puocãtibus, ⁊ sputũ pducentibus. Et mulieres qdem [n] ⌈cum⌋ mẽstrua puocantibus ex eo qð modo declarabimus, ⁊ te scire faciemus.

m A. euõne facti

n A. vti debeat.

❡ De ꝯfortatione membroꝝ, ⁊ corpoꝝ debilium, et impinguatione, ⁊ magnificatione [o] ⌈corporis vel carnium ipsorum.⌋ Cap. XI.

Membra debilia ⁊ pua ꝯfortant̃. ⁊ augmẽtant̃: in eo qdẽ qui adhuc in tpe existit augmenti, ⁊ in tpe vltimo augmẽti, fricatione tẽpata, ⁊ exercitio assiduo qð fit eis ppriũ, deinde emplõ ex pice. Retẽtio q̃ȝ anhelit⁹ in hũc ĩgredit̃ modũ: ⁊ p̃pe quũ mẽbrũ pectori ⁊ pulmoni fuerit vicinũ, ꝟbi grã, p̃cipiemus illũ paꝝ pcurrere q crura hȝ gracilia, postea tẽpatã ei adhibebim⁹ fricationẽ: deinde ex pice empl'm apponemus, postea scða die fricationẽ custodiemus sic̃ erat [p] †⌈ ⌋ ⁊ tertia silr, ⁊ augmẽtabim⁹ exercitiuȝ, nisi amplitudis venaꝝ apparuerit sigtio, ⁊ descẽsionis mãeꝝ, q̃m timor tũc erit in vnoq̃ȝ mẽbro ne apa accidat, ⁊ nocumẽtũ ex replõne veniẽs, qð est ipsi pprium, quẽadmodũ timent̃ h̃ varices ⁊ elephãtia.

o A. eoꝝ seu q̃ȝtitatis eorum.

p † A. ⁊ augmẽtabim⁹ exercitiũ

Quū ergo aliqd huius gñis appuerit, minuemus ex exercitio, qȯ prius iniunctū fuit, ⁊ ex fricatione deide faciemus ipm qescē, ⁊ resupinū iacere, ⁊ eleuabimꝰ mēbrū illud. Vbi gr̄a, vt in p̊ q hȝ crus siccū, p pedē suū: ⁊ fricationē faciemꝰ ꝑme ꝯuersaȝ.s. a postremo ad radicē. Qȯ si voluerimꝰ hoc efficē ī mēbro, qȯ sit iuxta mēbra anhelitꝰ, sitqȝ: Vbi gr̄a, pectꝰ, ligabimꝰ qȯ est sub eo ligatura, q̄ in strigendo sit media, ⁊ in latitudine eq̄lis, postea ꝑcipiemꝰ ei, vt vtaꝛ exercitio manuū, ⁊ [a] ⌈fortis anhelitus⌋ emittēdo voces, ⁊ clamorē magnū, ⁊ fricatiōe leui.

a A. retentione anhelitus vehementi.

In libris ꝑterea ꝑticularibꝰ ꝑueniet ad te qualiter hec sūma exq̄site diuidaꝛ. Illud igiꝛ in libro decorationis ꝯsiderabimus si deus voluerit.

De lassitudine que seqtur exercitia. Cap.XII.

Lassitudinis spēs sunt tres q̄bus addiꝛ q̄rta Et modi, qbꝰ accidit, sūt duo. Eius v̊o spēs sūt tres, vlcerosa, extēsiua, ⁊ apo/sa. ⁊ illa qdē, que ħ addiꝛ, est lassitudo que vocaꝛ desiccatiua, ⁊ arefactiua. Ulcerosa igr̄ est lassitudo ex qua, q eā incurrūt, in sup̄ficie corp̄is tactus vlceꝝ silitudinē sentiūt, ⁊ in cutis ꝓfūditate [b] ⌈⁊ orificijs ꝓfūditatis ipsiꝰ⌋ ⁊ est quuȝ hoc sentit qñ ip̄e tāgiꝛ, ⁊ est quū hñs eā sentit illud in suo motu: Et est quū sentit q̄si pūcturā spinaꝝ: ⁊ abhorret motꝰ, ita vt extēsiones alaꝝ ēt extēdanꝛ cū debilitate. Quuncȝ fortior fit, accidit ei horripilatio. Et quū augmētaꝛ, accidit ei tremor ⁊ febris. Et ipsiꝰ qdē causa est multitudo sup̄fluitatū subtiliū, ⁊ acutaꝝ, ⁊ liquefactio carnis, ⁊ adipis ꝓpter motꝰ fortitudinē. Et ad vltimū humores mali qui si per venas discurrerēt [c] ⌈bonus sāguis q est in venis corrūpereꝛ. Et ꝓpterea ꝙ ad p̄teȝ cutis declinauerūt minutū fuit nocumētū.⌋ Minus nācȝ malū qȯ efficere p̄nt est. vt hoc lassitudinis genꝰ accidat: ⁊ si parūper moti fuerit, accidet horripilatio: ⁊ si plus moti fuerint, accidet tremor. Et est ēt quum humores acuti ab istis sep̄anꝛ, ⁊ crudi remanent in venis. Et est ēt quū crudi in carne exñt. Extēsiuam v̊o hñs sentit suū corpus q̄si fractū, ⁊ sentit calorē, ⁊ extensionē, ⁊ abhorret motū [d] ⌈vscȝquo abhorreat resupinādo ad posteriora flecti⌋ ⁊ ꝓp̄e si ex labore fuerit. Et ipsa qdē est ex sup̄fluitatibꝰ retētis in musculis, que tñ bone exñt s̄bē: ⁊ nō est in eis mordicatio, aut ex vētositate: Inter eas v̊o existit sep̄atio, cum dispōne leuitatis ⁊ grauitatis. Et ipsa ēt multotiēs accidit ex sōno nō cōpleto: Quū eniȝ post somnum accidit cōpletū, alia est ibi diuersitas, que spēꝝ peior est. Et que ex ea peior est, est quū musculorum [e] ⌈villi⌋ s̄m rectitudinē tēdunꝛ. Aposa aūt lassitudo est, vt corpus sit solito calius, ⁊ sit inflato silēe, in magnitudine sui, ⁊ colore, ⁊ accidat ei nocumētum quū tangiꝛ, ⁊ moueꝛ: ⁊ sentit eius extēsionē. Lassitudo aūt desiccatiua, ⁊ arefactiua est dispō per quā sentit hō i suo corp̄e, ac si siccareꝛ ariditate sup̄flua.

b A. ⁊ fortior est illa que est ꝓfūdior.

c A. Alia litera. frāgeret sāguis bonꝰ nocumētū eorum, ⁊ propterea ꝙ expulsi sūt ad partes cutis. iō expulsum est illuc puꝝ nocumentum.

d A. ita vt ēt alices abhorreat.

e A. extremitates.

Et ipsa qdē accidit, aut ex multo exercitio cū bono chimo, aut ex reditione asp̄a. [f] †⌈ ⌋ Et qñcȝ ēt accidit ex siccitate aeris, ⁊ ex diminutione nutrimēti, ⁊ ex multo ieiunio. Modi aūt qbꝰ accit lassitudo, sūt duo. Et ipsi qdē sūt, q2 lassitudo, aut accidit ꝑꝑ exercitiū, ⁊ hec est magis secura, cuiꝰ sanationis via modū hȝ qui ei est ꝓprius. Aut accidit ex se, ⁊ hec qdē egritudinis est añcessio, cuiꝰ sanationis via ꝓprium hȝ modū, qui sibi ꝓprius est.

f † A. post ipm.

Et est ēt quū vna alij ꝯiungiꝛ s̄m suaꝝ materieruȝ ꝯpōnē, aut per seipsas, aut per exercitiuȝ. Quuncȝ simpliciū noueris regimē ad cōpositaꝝ regimen illud mouebis s̄m regulā quā tibi dicaȝ. Et hoc est, ꝙ in ꝑmis opȝ te maiorē hr̄e solicitudinē de re que maiorē incutit terrorem, regēdo illud ēt qȯ est sub ea. Et fortasse qȯ magis terrefacit magis est terrefaciens ꝓpter tres res, aut ꝓpter [g] ⌈fortitudinē,⌋ aut ꝓpter nobilitatē, aut ꝓpter s̄baȝ. Quūcȝ in eo qȯ opȝ ex istis ꝯdōnibꝰ due, aut tres ꝯiungenꝛ, erit hoc magis terrefaciēs, nisi vna que remāserit duabus fortior fuerit, adeo vt ipsis resistat: verbi gr̄a, lassitudo nācȝ ap̄osa fortior est, ⁊ nobilior vlcerosa sed si vlcerose s̄ba a tēperamēto ⁊ cursu nāli valde fuerit remota, duobꝰ ap̄ose modis ꝓpꝛ nobilitateȝ ⁊ fortitudinē resistet, ⁊ ꝑmitteꝛ sup̄ ipsaȝ. Si v̊o nō valde remota fuerit, ap̄osa sup̄ ipsam ꝑmittetur.

g A. virtutem.

De alicibus ⁊ oscitationibus. Cap.XIII.

Alices sūt ꝑꝑ sup̄fluitates, que in musculis ꝯgreganꝛ. Et ꝓpter ħ multū accñt post sōnuȝ. Quūcȝ hūores illi plus abūdauerit, fiet horripilatio ⁊ tremor: ⁊ quū plus excreuerit faciēt febrē. Oscitatio v̊o modus est alicū [h] ⌈q̄ accidit in mādibulaꝝ musculis ⁊ thoracis.⌋ Quūcȝ sanis in ꝑmis absq̄ cā acciderit, ⁊ nō in hora [i] †⌈ ⌋ quū multa fuerit erit malū. Et que qdē est ex ea, melior est ꝑma, que est post finē digōnis, qm̄ est ꝓpter sup̄fluitatū expulsionē. Et est ēt quū alices, ⁊ oscitatiōes efficiūt frigus, ⁊ cutis spissitudo, ⁊ pauca resolutio, ⁊ exp̄gefactio a somno anteq̄ȝ cōpleaꝛ ⁊ expulsio cōprimens. Uinuȝ v̊o ad medium tēperatum alicibus, ⁊ oscitationibus est ꝯueniēs, quū non est ibi alia probibens causa.

h A. ꝓpꝛ accñs tēdēs vel faciēs alices qȯ accidit in musculis mādibulaꝝ ⁊ labiorum.

i † A. sua.

De medicando lassitudinem ex exercitio prouenientem. Cap.XIIII.

Dicemus ꝙ studiū impēdere in medicādo lassitudinē est a multis securari egritudibꝰ, ex qbus sūt febres. Opȝ aūt vt quuȝ lassitudo vlcerosa appuerit ex exercitio minuaꝛ, si ipm fuerit cā: ⁊ si cū ea multitudo fuerit humoꝝ, expellanꝛ. Qȯ si [k] ⌈breuis t̄pis fastidia⌋ affuerit, ipsoꝝ nocumēto succurrendū erit cū fame, ⁊ eūone, ⁊ resolōne eius qȯ ꝑuenit ad p̄tē cutis cū fricatione multa ⁊ leui, cū oleo in quo nō sit [l] ⌈pōticitas. Et in die tertio⌋ reditionis fiat exercitium. Et nutriaꝛ ipse in die p̊, ex eo qȯ ꝯsueuerat in q̄litate, ſȝ ex q̄ȝtitate minuaꝛ. Et in die scđo humectātibus nutriaꝛ: ⁊ si vene fuerint mūde, ⁊ s̄la crudū [m] ⌈i adipe fuerit ītestinoꝝ⌋ fricatio ipm qñcȝ maturat, ⁊ ꝓprie quū [n] ⌈calefaciētiū⌋ medicinaꝝ ad ipm penetrauerit v̊tus. Oleuȝ ꝑterea de [o] ⌈salicibꝰ⌋ in hoc mlt̄ū ꝯfert, ⁊ oleū de aneto, ⁊ camemilla, ⁊ his silibus, [p] ⌈⁊ apozima radicū sicle, ⁊ eius oleū in istr̄o duplici, ⁊ vnguētū ex radicibꝰ malue⌋ ⁊ oleū de radicibꝰ cucumeris asinini, ⁊ brionie, ⁊ oleū de vsnee ⁊ oē oleū in q̊ vsnee recipiꝛ. In lassitudis aūt extēsiue medicatione ītētio est laxare illud qȯ induruit fricatiōe leni calefaciēte i sole, ⁊ aq̄ tepida balneari ⁊ in ipsa lōgo morari t̄pe: Et si in soliū alia vice: aut duabꝰ descēderit in die, erit ꝯueniēs: ⁊ post vnāquā q̄ȝ iunganꝛ balneationē. Qȯ si nec̄e fuerit [q] ⌈ꝓpter venaꝝ absterſionē, ⁊ ꝓpterea ꝙ oleū in eis siccaꝛ⌋ ad iungēdū oleo redire, fiat: ⁊ nutriēte humido nutriaꝛ, ēt pauce q̄ȝtitatis, qm̄ plus īdiget nutrimēti paucitate, q̄ȝ vlcerosa. Et hāc qdē lassitudinē resoluit exercitiū [r] †⌈⁊ mūdificat.⌋ Qȯ si ꝑ se acciderit ꝑꝑ grossas sup̄fluitates, nec̄e erit eas eūare. Et si fuiꝛ ꝑꝑ cām vētositatis extēdētis, resoluet eā tale q̄le est cyminū ⁊ carui ⁊ anisum. Intētio āt i ap̄osaȝ

k A. satietas nauseatiua propinqui temporis.

l A. stipticitas. Et in die scđo.

m A. in carne pacientis lassitudinem.

n A. digerentiū

o A. algarab.

p A. ⁊ decoctio radicum sicle in oleo i duplici vase bullita ⁊ oleū radicis althee.

q A. ꝓpꝛ necessitatē abstergēdi sudorē, ⁊ ꝓpterea ꝙ cuȝ eo abstergiꝛ oleum.

r †——A.

lassitudinem regēdo, est tres res, laxare qđ extēsuʒ fuit, ꝛ qđ calefactuʒ infridare, ꝛ supfluitatē eūare. Et h̄ qdē cōplet̄ oleo multo tepido, ꝛ fricatione vehemēter leni, ꝛ ꝓlixa mora in aq̄: que parūp ad caliditatē declinat, ꝛ qete. In arefactiua ꝟo nil de regimine sanoꝝ mutet̄, nisi ꝙ opꝫ vt aq̄ in q̄ balneat̄ sit maioris calitatis, qm̄ [a] ⌈in aq̄ vehemēter cal'a est qđ ⌋ispissat cutē, ꝛ nō est ei impedimētū, sicut ipedimētū aqꝫ fridaꝝ, qm̄ cū eo qđ ispissat, est in eis [b] ⌈ambiguitas mala ꝛ fritatis ipsaꝝ penetratio ⌋i corpe, qđ iam siccatū fuit: ꝛ est quum sue maciei cā est cutis ipsi⁹ raritas, imo h̄ est ſm pl'm. In die aūt scđo reductionis exercitio leniter, ꝛ subtilr̄ vtat̄, ꝛ balneo ſm dispōnēz diei ꝓme, deinde ꝑcipiat̄ ei vt aquā fridā subito igrediat̄, q̄ten⁹ cutis ei⁹ ispisset, ꝛ sit eius resol'o pauca: ꝛ cū h̄ ꝯseruet̄ ipsi⁹ humiditas. Obuiabit naq̄ꝫ aq̄ corpi in q̄ est tm̄ calitaʒ, ꝙ resistat ipso iā ispissato. Et iste qdē due cāe adiuicē se iuuāt in remouēdo nocumētū frigoris ipsi⁹, ꝛ ꝓ prie quū submergit̄ subito, ꝛ egredit̄, ꝛ nō morat̄: qm̄ cū mora nulla est securitas. Ipe ꝑterea nutriat̄ mane in fine ꝓme hore, cibo humectante pauco, iō vt ipe alia vice iuxta noctē fricari possit, ꝛ tūc cenā tardet. Studiū q̄ꝫ adhibeat̄ in expellēdo supfluitates ab eo, fricatiōe olei [c] ⌈de salicib⁹ ⌋cū quo vētrē suū nō tāgat, nisi lassitudinē in musculis sui vētris senserit: qm̄ tūc illos leuiter vngē ꝓuenit. Et ei⁹ nutriēs sit largius: ꝛ in eo ꝓcedat, cauēdo ne eius nutrimētū sit multe calitaʒ. Ampli⁹ oēm lassitudinē, cui⁹ cā est mot⁹ ipm̄, dimittē, quū ei⁹ signū incepit, ꝓhibet ne accidat: postea reuersiōis exercitio vtat̄ vt mot⁹ tēpatus ad cutē mās expellat, ꝛ eas fricatio resoluat, que fit iter [d] ⌈illos mot⁹ ⌋in ipsoꝝ ꝯsistētia. Dispō ꝑterea ipsius balneationē expiat̄: nā si ex balneo accidat ei tremor, tūc res terminā pertrāsiuit, q̄ꝫtomagis si febrē gn̄auerit, qm̄ tūc nō est balneādus, imo euādus: ꝛ eius ꝯpl'o rectificāda. Qđ si nihil eoꝝ ex balneo accit, erit ꝯferēs, quum ei⁹ aq̄ fuerit tēpata. Quū aūt in ei⁹ venis crudi fuerint hūores, in ꝓmis lassitudo erit regēda cū eo qđ opꝫ, postea studēdū erit in eo qđ crudos maturat, ꝛ subtiliat, ꝛ expellit hūores. Et si multi fuerit, tūc q̄es erit iniūgēda, ꝛ exercitiū dimittēdū: qm̄ quies est magis digerēs, ꝛ minutionez relinquat: qm̄ ſm pl'm mūdū expellit, ꝛ crudū dimittit. Ueter quoq̄ꝫ ei⁹ añ maturationē nō est soluēdus, qm̄ h̄ nō ꝯfert, imo dānū infert: vrinā ꝟo ꝓuocare nō nocet ei. Sꝫ res multū calefaciēs nō est ei dāda, qm̄ crudū hūorē in corpe diffundi faciet. Sitq̄ꝫ ei⁹ opatio leuiter, ꝛ cū q̄ꝫtitate eq̄li. In eius ꝑterea nutriētib⁹ ponenda sūt, piper, ꝛ capparis, ꝛ zinziber, ꝛ acetū de capparib⁹, ꝛ acetū de alleis, ꝛ acetū de [e] ⌈alstrāguat⌋ ꝛ corpa ēt ipsoꝝ, ꝛ iagueris scita ſm mēsurā. Post maturationē aūt, ꝛ apparitionē hypostasis in vrina, ꝛ maturationeʒ, pl'm da ei vinum vt maturatio compleat̄, ꝛ fiat vrine ꝓuocatio. Sitq̄ꝫ eius vinuʒ qđ subtile est, ꝛ clarum, ꝛ vomitum non faciat.

¶ De alijs dispositionibus que sequuntur exercitiū ꝛ reliqua ab eo. Cap. XV.

Prius loq̄mur de istis dispōnibus. Postea mutabim⁹ nos ad regēdum lassitudinē, que venit ꝑ se. Et ex istis qdeꝫ est raritas, que corpi accidit. Et accidit multotiens ex fricatione pauca, ꝛ balneo. Ipsa ꝟo est medicāda fricatione sicca ad duritie paꝝ declināte, ꝛ cum oleo stiptico. Et ex eis est spissitudo, que ex friditate accidit, aut ex re stiptica, aut ex multitudine supfluitatū, aut ex eaꝝ grossitie, aut eaꝝ viscositate, vnde ꝓuenit vt in poris cutis retineant̄. Aut erit spissitudo cā exercitij, qđ ipsos humores ex ꝓfundo extraxit, nō exn̄tibus ibi causis añtib⁹: aut erit eius cā locus puluerulētus, aut fricatio fortis ꝛ dura. Illius autē que est ex friditate, ꝛ stipticitate, signū est coloris albedo, ꝛ calefactionis tarditas, [f] ⌈ꝛ sudor, ꝛ corpis reuersio ⌋ad rubedinē quū adest exercitiū. Et hi qdē in balneis calis sūt balneādi, in qb⁹ de latē in lat⁹, ꝛ sup vētrē, ꝛ supini reuoluant̄ [g] ⌈sup panimentuʒ eq̄lis calitatis ⌋donec sudēt ꝛ inunguant̄ oleis subtilib⁹ calidis ꝛ resoluētib⁹. Illoꝝ aūt q ad hoc deueniūt ex exercitio, signū est ꝙ nō hn̄t h̄ signū, [h] ⌈ꝛ resudat ⌋cutis. ꝛ ipsi qdē medicādi sunt expulsione, si ibi fuerit supfluitas: postea regimē adhibeat̄ qđ resoluat ex balneo ꝛ inūctione. Qui ꝟo in h̄ icidunt ex puluere, aut ex forti fricatione magis est eis balneū neciuʒ, q̄ꝫ inūctio ex oleis. Et ipsi qdē fricatiōe molli vti debent añ balneū, ꝛ post ipm̄. Est quoq̄ꝫ quū accit eis post supfluū exercitiū cū pauca fricatione, debilitas cū raritate. ꝛ est quū accit ēt ex supfluo coitu, ꝛ ex balneo [i] ⌈frequēter. ⌋ Ipsi igit̄ medicādi sunt cū exercitio reuersiōis, ꝛ fricatiōe sicca, que ad duritiē trahit cū oleo stiptico. Et nutriētia comedāt humectātia pauce q̄ꝫtitatis, in calitate ꝛ friditate tēpata: aut que parūp ad calitatē trahāt. Et silr̄ fiet si debilitas accidit, aut vigilie, aut tristitia, aut accidit siccitas [k] ⌈in neruis. ⌋ Qđ si istis acciderit malitia digerēdi cibū, nō ꝯfert eis reuersiōis exercitiū, neq̄ꝫ aliqđ exercitioꝝ vllo mō. Est ꝑterea quū accit ex supfluitate balneādi, ꝛ multitudine comedēdi ꝛ bibēdi, ꝛ ociādi, vt hō in suis mēbris humiditatis sentiat supfluitatē: ꝛ ꝓpe in lingua ita, vt opōnes mēbroꝝ ledat. Qđ si h̄ ex cā fuerit añte, in ꝑticulari medicatiōe ꝯtinebit̄. Et si ex aliq̄ eoꝝ fuit q̄ nūc ex ꝑrio noiauim⁹, sic vino, aut mlt̄a ociositate, aut mlt̄a balnei hūiditate, erit ei iniūgēn vt forti vtat̄ exercitio, ꝛ fricatōe aſpa, ꝛ sicca, sine oleo: aut fricatiōe cū pauco oleo calefaciēte. Supflua āt siccitas, quā q hꝫ sentit sua manu, est ex gn̄e lassitudinis arefactiue. Et ipsi⁹ sanatio est eius medicatio.

¶ De medicatiōe lassitudis ꝑ se veniētis. Ca. XVI.

Ulcerosa qdē dispō cognoscēda est si humor eā efficiēs sit itus in venis, aut ex̄ venas. Qđ aūt sit i venis, ex fetore decl'at̄ vrine: et ex dispōnib⁹ nutriētiuʒ ꝑteritoꝝ: ꝛ ex h̄ ꝙ supfluitatū multitudo i venis gn̄ari solebat, aut eaꝝ paucitas, aut velocitas expellēdi eas a se, aut cui necītatez medicādi eas faciebat. Et ex dispōne [l] ⌈vini ei⁹ ⌋si erat clarū, aut turbidū. Et si he qdeꝫ signtiones appuerint decl'abit̄, ꝙ in venis exn̄t, ꝛ si nō sūt, ex̄. Qđ si lassitudo ex supfluitatib⁹ est extrisecus: ꝛ sūt vene iteri⁹ mūde, sufficit ei exercitiū [m] ⌈reuersiōis, ꝛ augmētū regimis qđ in cap̄ vlcerose dixim⁹: ⌋ q̄ accit ꝑꝑ exercitiū. Sꝫ si alia diuisio fuit, nō cogites exercitare eū, imo fac eū ociari, ꝛ dormire, ꝛ eē famelicū: ꝛ inūge ipm̄ [n] ⌈semp ⌋circa noctez sup vētrē ex oleo, ꝛ balneet̄ cū aq̄ tēpata si balneuʒ tolerare potuerit, ſꝫ ꝯdōnē quā dixim⁹: Et nutriat̄ ex eo qđ dixim⁹, cuius tñ chim⁹ sit bonus, qđ sit ex gn̄e eoꝝ q̄ sorbent̄: ꝛ sit illud in quo nō est viscositas, neq̄ꝫ multū nutrimētū. Et h̄ qdē est sic ordeuʒ [o] ⌈ꝛ spelta, ꝛ ex carne volatiliū ⌋ꝛ de sirupis sit sirupus acetosus cū melle: ꝛ hydromel, ꝛ vinū albuꝫ ꝛ subtile: ꝛ hꝫ vinū ei nō ꝓhibeas, qm̄ est maturās ꝛ ꝓuocās: verūtñ ipsi in ꝓmis dare debes [p] ⌈illud in quo sit paꝝ acetositatis. ⌋ Postea ex eo mutet̄ ad

a A. calida vehementius.

b A. piculuꝫ penetrationis frigiditatis.

c A. dulcis.

d A. quietes illorum motuum.

e A. alastargar.

f A. ꝛ sudoris, et reuersionis coloris.

g A. mansionib⁹ balnei eq̄lis calitatis, ꝛ in lectis vel stratis ipsius

h A. est sordida.

i A. frequenti.

k A. ex ira.

l A. ei⁹ qđ bibit.

m A. reditiōis: ꝛ qđ dixim⁹ de regimine, ꝛ curatione ꝑdicta in capl'o vlcerose.

n A. oī vespere.

o A. cādarusiuʒ, ꝛ caro volatiliū ex eis quoꝝ caro est subtilis.

p A. Alia litera. illud vinum qđ paꝝ declinat ad citrinum.

album ⁊ subtile. Q̄ꝺ si hoc regimē ei non ꝓfuerit, humoꝛ ibi adest: supantē ergo eu̅a. Et si supans fuerit sāguis: aut cū eo fuerit sanguis, minues euꝫ: ⁊ si nō, vētrē solues: aut facies h̄, ⁊ hoc, ſm ꝙ tibi videbit̃ de sāguine. Tibi tn̄ caue ne aliqd hoꝝ facias, si cogn̄oueris, ꝙ v̄tus sit debilis. Sen⁹ aūt hūoꝛis cognosces ꝑ vꝛinā, ⁊ sudoꝛē, ⁊ dispōnē sōni, ⁊ vigiliarū. Q̄uūqꝫ sōnus se remouerit te regēte eū cū regimine bono, erit fig̃tio mala. Q̄ꝺ si cognoueris, ꝙ bonus sāguis in coꝛpe sit paucus: ⁊ ꝙ hūoꝛes crudi sunt supantes, [a] † ⌈ ⌋ fac eū qescē: ⁊ da ei ad comedēdū, ⁊ bibēdū rē, que subtiliet: ⁊ nō des ei ad bibēdū rē, que multā hēat calitatē: sed da ei ad bibēdū aliqd in quo sit icisio, sic̃ sirupus acetosus de melle. Q̄ꝺ si tibi nec̄e fuerit in v̄tute subtiliātiū augmentū ꝓbere, pone in illo qꝺ comedit, et in aqua oꝛdei quā bibit, paꝝ pipis. ⁊ si nec̄ia fuerit diacyminū, ⁊ diatrionpipeon ꝑꝑ humoꝝ cruditatē, da ei sic̃ tibi videbit̃ an̄ cōestionē, aut post ipaꝫ, aut in tpe doꝛmitiōis: ⁊ sit ei⁹ mēsura cochliarium puū: ⁊ diacalamētū qdē nō est bonū, qm̄ ꝑtrāsit terminū in calefaciēdo. Si aūt ꝓ certo sciueris humores crudos in venis nō esse: ſꝫ in radicalib⁹ ꝯtineri mēbꝛis, fricationē adhibe: ⁊ ꝓꝑe in matutinis cum oleis laxātib⁹. Et da ei ad bibēdū ex calefaciētib⁹ vt ipsoꝝ calefactio ad cutē ꝑueniat: ⁊ iniūge ei qetē lōgā: postea fac cū aq̄ tēꝑate cal'a balneari, ⁊ da ei ex diacalamēto absqꝫ timoꝛe: ſꝫ tn̄ opꝫ vt sit an̄q̄ꝫ comedat ⁊ exercitet̃. Q̄ꝺ si post comestionē nec̄iuꝫ fuerit ei qꝺ [b] ⌈stōm⌋ iuuet, nō des ei qꝺ sit vehemēter penetratiuū, sicut diacalamētū, ſꝫ sic̃ diacyminū ⁊ diatrionpipeon: sitqꝫ qꝺ ex q̄lꝫ eoꝝ dabis, res modica, aut diacydoniten. Et poſ'e qdē est vt qꝺ ex diacydonite dabis, sit plus eo qꝺ dabis ex illis: postq̄ꝫ ꝯsideraueris ne coꝛp⁹ sit vehemētis caloꝛis accn̄talis, te dāte ista. Jstis ꝑterea ꝯfert oleo inūgi camemelino, ⁊ anetino, ⁊ amaracino, ⁊ reliqs ab istis. [c] † ⌈ ⌋ Aut ꝯfoꝛtet̃ cū resina, aut cū resina ⁊ duodecuplo ipsius olei.

Q̄uū aūt sciueris hūoꝛes in venis, ⁊ foꝛas sil'esse, esto de maioꝛi solicit⁹: ⁊ tn̄ minus nō dimittas. Q̄ꝺ si hec duo eq̄lia fuerit, ꝑus itēde ad digōnē cū diatrionpipeon, in q̄ si volueris adiūge petroselinū cū pōdere pari anisi, ad h̄ vt sit magis diureticū. Et si voluer], admisce ei paꝝ diacalamēti, postq̄ꝫ minueris ex eo qꝺ accepit de diacymino, ⁊ diatriōpipeō: ⁊ ꝓcesseris in h̄ ſm oꝛdinē donec ad vltimū puruꝫ remaneat diacalamētū. Q̄uum autem illud quod est in venis digeret̃, ⁊ egrediet̃, ⁊ remanebit solicitudo eius qꝺ est extra venas, diacalamētū quēadmoduꝫ scis, erit ad hoc ꝯferēs, ⁊ impediēs ꝑmum.

Jstos v̄o in qb⁹ res due ꝯiūgunt̃, ab oi re vehemēter trahēte ad exterioꝛa, aut iterioꝛa, custodire dēs.

Q̄uapꝑ nō cito vomitum eis dare debes: neqꝫ qꝺ vētrē inferius deponat, nisi an̄ ꝑmiseris que subtiliāt, ⁊ icidāt, ⁊ maturēt, neqꝫ ēt exercites eos. Q̄uū ꝙ lassitudo qeuerit, ⁊ coloꝛ melioꝛabit̃, ⁊ vꝛia maturabit̃, fricabis eos multuꝫ, ⁊ pauco exercitabis exercitio. ⁊ ꝯsiderabis si aliqd egritudis reuersum fuerit, qm̄ tūc dimittes: ⁊ si nil reuersum fuerit, duces eos ad suos vsus oꝛdinate, donec ꝑuenias ad illud, qꝺ solebāt vti ex balneatiōe, ⁊ inūctione, ⁊ fricatione, ⁊ exercitio: ⁊ ad vltimū tādē vnguētoꝝ quibus vtunt̃ virtutē ꝯfoꝛta. Q̄ꝺ si alicui istoꝝ lassitudo reuersa fuerit cū sensu vlceroso, redi ad tuū regimen: ⁊ si absqꝫ vlceroso sensu reuertit̃, ipm cū [d] ⌈reuersione⌋ rege. Et si miste tibi aduenerint fig̃tiōes, ⁊ foꝛtis lassitudo sensu ꝑcepta nō appuerit, ꝑmitte eum qescere. Lassitudinis aūt extēsiue causa est repletio sine hūoꝛis malitia. Et eius qdeꝫ medicatio in coꝛꝑib⁹ male ꝯplōnis, est minutio, ⁊ regimis sbtiliatio. Jn coꝛꝑe v̄o de quo loqmur, est subtiliatio ⁊ icisio tm̄: postea adiuuet̃ cū qb⁹ dꝫ. Apoſ'e autez medicatio est succurrē cū minutiōe ex vena que ꝑtinet mēbꝛo, in q̄ est plm̄ lassitudinis: ⁊ in quo lassitudinis appuerit ꝑncipiū: ⁊ ex [e] ⌈mr̄ice⌋ si nō inter mēbꝛa fuerit ineq̄litas. Et foꝛtasse nec̄e erit ipsuꝫ scd̄a die minuē, imo adhuc ēt in tertio. Ergo ipꝫ in ꝑma die minue ilico, quuꝫ appet, ⁊ nō tardes illud ne in ipso [f] ⌈ifundant̃.⌋ Et in scd̄a die, ⁊ tertia minue eū in solis occasu. Opꝫ ꝑterea vt sit eius nutriēs i die ꝑmo aq̄ oꝛdei [g] ⌈aut succus spelte⌋ simplex, nisi acciderit febꝛis. Sꝫ si febꝛis supueniet, aq̄ oꝛdei sola. Et die scd̄o sit istud cū oleo infrīdāte, aut tēꝑato sic̃ oleo amigdalino. Et in die tertio sit, sic̃ [h] ⌈caro cū⌋ lactucis, aut cucurbit], aut maluis hoꝛtulanis, aut acetula: ⁊ ex piscibus petrosis in [i] ⌈tafea⌋ ⁊ in hac die q̄ꝫtum poſ'e fuerit a potu aque ꝓhibeat̃. Q̄uuꝫ aūt in die tertio iā nō poterit tolerare, neqꝫ poterit cibū bn̄ appetere, ⁊ digerē, dabit̃ ei hydromel, aut vinū albū subtile, aut tēꝑatum. Et caue ne post has cōmones ei tribuas q̄ꝫtū ē nec̄iuꝫ ex cibo subito, qm̄ cib⁹ idigest⁹ ad venas trahet̃ trib⁹ modis: vn⁹ eoꝝ erit, quū cib⁹ fuerit pauc⁹ stōus erit auarus, ⁊ ꝯ̈ria erit ei⁹ v̄tus retētiua v̄tuti epatis attractiue, ſꝫ quū mult⁹ fuīt, nō erit ex eo stōus auar⁹, imo foꝛtasse attractiuaꝫ epatis iuuabit sua v̄tute expulsiua: ⁊ sil'r oē receptaculū qꝺ est ibi ꝑcedens ꝯpōne ei⁹, qꝺ est post ipm. Et scd̄s est qm̄ mult⁹ nō bn̄ digerit̃ in stō.

Et tertius, qm̄ mult⁹ multū venis trāsmittit nutrimētum, qꝺ vene etiam digerere non valent.

¶ De regie coꝛpoꝝ q̄ꝝ ꝯplōnes n̄ st̄ bōe. Ca. XVII.

Coꝛpoꝛa ista, aut sunt qb⁹ supuenit erroꝛ, aut in creatione [k] ⌈male fuerūt impedita.⌋ Et illa qdem qbus supuenit erroꝛ, sunt quoruꝫ ꝯplōnes nāles sunt ꝯuenientes, sed acquisiuerūt ꝯplōnes malas in hoꝛa ꝓpter longū erroꝛē in regimine, donec in eis quieuerint. [l] ⌈Male v̄o impedita⌋ sūt quoꝝ cōplexiones a radice [m] ⌈nō sunt ꝯuenientes.⌋ Eoꝝ aūt qbus supuenit erroꝛ, erroꝛis pars in q̄ꝫtitate, ⁊ qualitate sciēda est, ⁊ cuꝫ ꝯtrario medicanda: ⁊ hoc foꝛtasse cognoscet̃ ex dispositione figure coꝛꝑis. [n] ⌈Impedita v̄o male⌋ sūt dispositionibus quoꝝ accidit coꝛruptio ex complexione eoꝝ pꝛima [o] ⌈aut ex eoꝝ cōpositione.⌋ Ab eis igitur icipiemus, nominādo senes.

¶ Doctrina tertia dictionis tertie, ⁊ est sermo vniuersalis in regendo senes, Cap. I.

Summa regiminis eoꝝ est [p] ⌈operari⌋ quod calefaciat, ⁊ humectet simul ex nutrientibus, ⁊ balneis, ⁊ potibus, ⁊ somno ꝓlixo, ⁊ moꝛa multa in lecto, ⁊ maioꝛe q̄ꝫ iuuenuꝫ, ⁊ ex assidua vꝛine eoꝝ pꝛouocatione, ⁊ expulsione phlegmatis, ex eoꝝ stomachis per viam intestinorum, ⁊ vesice, ⁊ vt nature lenitas eis duret. Eis ꝑterea multum ꝯfert fricatio tēꝑerata in quātitate, ⁊ qualitate cum oleo: deinde [q] ⌈eqtatio aut incessio si debiles fuerint ab eqtatione.⌋ Ad illum autez qui ex eis debilis fuerit, fricādum, semel aut bis redeundum erit. Ex aromatibus ꝑterea aliqd bene redolens odoꝛare debēt, ⁊ ꝓꝑie qꝺ calidum temperate existit. Et opoꝛtet vt post doꝛmitionē cum oleo inungant̃: qm̄ hoc virtutem excitat animaleꝫ: deinde equitent aut incedant.

a † A. dimitte fl:miam ⁊.
b A. digestionē.
c † A. singulatiꝫ vel ꝑ se, aut permixtis cū cera.
d A. cū exercitio reuersionis.
e A. nigra.
f A. firmetur.
g A. aut soꝛbitio ex candarusio.
h A. ferculū ex.
i A. assidbegi.
k A. fuerūt egrotatiua.
l A. Egrotatiua v̄o.
m A. nō sunt nobiles seu conuenientes.
n A. Egrotatiua v̄o.
o A. ⁊ ex eoꝝ etate.
p A. administrare.
q A. incessio aut equitatio si debiles fuerint ab incessione.

¶De nutriendis senibus. Cap.II.

Nutriens senũ paulatĩ est partiẽdũ, ⁊ paulati, bis aut ter nutriẽdi sũt, ꝺm vigorẽ eoꝝ, ⁊ fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ. Et comedãt ĩ hora [a]⌈ scḋa ⌋ panẽ bñ factũ cũ melle: ⁊ in hora septia, post balneationẽ, qḋ vẽtrẽ leniat ex eis, q̃ pꝰ illḋ noiabimꝰ. Et iuxta noctẽ cibũ laudabilẽ nutrimẽti. Et si fuerit fortes, ĩ cena sua augmẽtuꝫ puũ faciãt: ⁊ ab oĩ nutriẽte [b]⌈ ⌋ sibi caueãt, ex q̃ mlia gñat̃, aut phlegma. Et ab oĩ calĩo ⁊ acuto, ⁊ desiccatiuo, sic̃ [c]⌈ cauguamich, ⁊ tãguebil ⌋ nisi ꝺm modũ medicationis adhibeat̃. Qḋ si ex h̃ aliqd fecerint, qḋ nõ debebãt, ⁊ ex his q̃ sunt ꝑme spẽi comederint: sic̃ qḋ salitũ est, ⁊ melõgias, ⁊ carnẽ siccã salitã, ⁊ siluestriũ aialiũ, ⁊ pisces dure carnis, tũc vtãtur melonibꝰ arechijs, ⁊ cucumeribꝰ. Et si scḋꝫ cõmiserint errorẽ, ⁊ comederit cauguamich ⁊ [d]⌈ sebene ⁊ bũca ⌋ medicent̃ ex ɔ̃rijs: sꝫ tñ eis nõ sũt dãda, nisi subtiliatiua, quũ scitũ fuerit ꝙ in eis sint sup̃flui tates. Quũ aũt mũdati fuerit, nutriant̃ ex humectãtibꝰ: deĩde paucis ex subtiliatiuis cũ cibo vtãt̃, sic̃ in ipso dicemꝰ. Lac ꝟo eis, q ex ipsis bñ appetit, ⁊ digerit, ɔfert: ⁊ post ipm extẽsionẽ in p̃te epatis ⁊ vẽtris nõ sentit, neq̃ pruritũ, neq̃ dolorẽ: qm̃ lac nutrit ⁊ humectat: verũtñ qḋ ex eo meliꝰ est, est lac caprinũ, ⁊ asininũ. Et ex ꝓꝑetatibꝰ qdẽ lactis asinini est, ꝙ nõ fit caseus, ⁊ descẽdit cito: ⁊ p̃cipue si fuerit cũ eo sal ⁊ mel. Opꝫ tñ vt locꝰ in q̊ pascunt̃ obs̃uet̃, ne herbe q̃ ibi nascunt̃ sint põtice, neq̃ acute, neq̃ acetose, neq̃ mltũ salse. Olera aũt [e]⌈ ⁊ fructꝰ ⌋ qbꝰ senes vesci debẽt, sũt sic̃ sicla, ⁊ apiũ, ⁊ paꝝ porroꝝ, que comedẽ debẽt ɔdita cuꝫ almuri, ⁊ oleo: ⁊ ꝓꝑe in ꝑncipio comestiõis ipsoꝝ: iõ vt in eoꝝ nãm mollificãdo, iuuẽt. [f]⌈ Eis q̃ꝫ ɔfert si in horis ɔsueuerũt dormire vt dormiãt. ⌋ Zinziber p̃terea muraba est ex medicis, q̃ eis ɔferũt. Et silr̃ plima eoꝝ, q̃ sũt ex muraba calis: sintq̃ cũ q̃ꝫtitate qua tm̃ calefaciãt ⁊ digerãt: ⁊ nõ qua corpꝰ siccẽt: qm̃ opꝫ vt eoꝝ nutriẽtia corpa, sint humectãtia, que nõ patiant̃ ab istis, nisi ꝺm viã calefaciẽdi ⁊ digerẽdi, ⁊ nõ ꝺm viã siccãdi. Ex eis ꝟo qbꝰ vescunt̃ ad suas leniẽdum nãs, ⁊ ɔueniũt corpibꝰ eoꝝ, est volubilis cocta cuꝫ aq̃ ⁊ sale, vt boni sit saporis cũ almuri, ⁊ oleo ɔdita, ⁊ radix polipodij quũ in iure galline posita fuerit, aut in iure sicle, aut ĩ iure cauliũ. Et ex eis qdẽ qbꝰ in cibo vtunt̃ ad suas mollificãdas nãs, ⁊ ipoꝝ corpibꝰ ɔferũt, sunt ex fructibꝰ ficus, ⁊ pruna in estate: ⁊ ficus sicce cocte in aq̃ ⁊ melle, si tp̃s fuerit hyemis: verũtñ opꝫ vt h̃ totũ sit añ comestionẽ, ꝓpterea vt eoꝝ leniat ventres. Qḋ si eoꝝ nãe talr̃ se habuerint, vt vna die leniant̃, alia nõ, excusat̃ solutiuũ ⁊ lubricatio [g]⌈ tertiana. ⌋ Qḋ si fuerit nãe eoꝝ lenite die vno, ⁊ ɔstringãt̃ duobꝰ diebꝰ, sufficiet ei aliqd tale, sic̃ volubilis, ⁊ aq̃ cauliũ, ⁊ illud qḋ est intra semẽ cartami cũ kist ordei: ⁊ terebinthina ad magnitudinẽ vniꝰ auellane, aut duaꝝ, ⁊ vt multuꝫ, triũ: qm̃ ipsoꝝ nãm sua mollificat ꝓꝑetate, ⁊ abstergit interiora sine lesione. Medicina q̃ꝫ cõposita ex medulla cartami, ⁊ decuplo ipsiꝰ ficuũ siccaꝝ, ɔfert eis. Sitq̃ illud qḋ ex ea in potu sumit̃, vt magnitudo nucis. Enẽa q̃ꝫ cũ oleo eis cõfert, qm̃ in ipso cũ eñone, est v̊tus mollificãdi itestina: ⁊ ꝓꝑe quũ ex oleo dulci fuerit. Ab acuto aũt clisteri sibi caueat: qm̃ ipsoꝝ siccabit itestina. Humiduꝫ ꝟo clistere, ⁊ vnctuosum, est ex rebus magis eis ɔferens, quum ipsoꝝ vẽtres aliquot diebus ɔstricti fuerint. Sunt preterea alie medicine vẽtrem [h]⌈ soluentes ⌋ quas in antidotario nominabimus. Opꝫ etiã vt in senibus: ⁊ decrepitis, fiãt eũones absq̃ minutione q̃ꝫto plus possibile fuerit, qm̃ ipsoꝝ ventrem temperate soluere est eis maius prestans iuuamẽtum.

a A. tertia.

b † A. grosso.

c A. alchuamich ⁊ altuabel.

d A. sahane. Alia lr̃a. ⁊ sahane ⁊ res ex lacte ɔfectas acutas, vel salsas.

e —— A.

f A. Alia litera. Et si admistrauerint alleuꝫ aliqbus horis, ⁊ fuerint ɔsueti eo iuuantur cuꝫ ipo.

g —— A.

h A. lenientes.

¶De vino senum. Cap.III.

Vinum eis melius, est vetꝰ rubeũ vt vrinaꝫ ꝓuocet ⁊ calefaciat simul. A nouo aũt ⁊ albo vino sibi caueãt, nisi se post comestionẽ balneauerint, ⁊ sitim habuerint. Tunc eni dabitur eis vinũ albũ ⁊ subtile pauci nutrimẽti, ideo vt sit loco aque. Ab illo ꝟo qḋ ex vinis est dulce ⁊ oppilatiuum, sibi caueant.

¶De apiendis senũ oppilationibus. Cap.IIII.

Si eis acciderint oppilõnes, q̃ꝝ facilior est ea, q̃ ex vini ꝓuenit potatione, erũt apiende cũ diacalamẽto, ⁊ diatriõpipeon, ⁊ puluerizatione pipis sup̃ vinũ. Et si allia ⁊ cepas comedẽ ɔsueuerint, comedãt. Tyriaca q̃ꝫ eis multũ ɔfert: ⁊ ꝓꝑe quũ oppilõnes acciderit: ⁊ silr̃ athanasia ⁊ homorusia. Ipsi ꝟo post eas [i]⌈ mollificãdi ⌋ sunt cũ balneo ⁊ oleo, ⁊ nutriẽtibꝰ sicut [k]⌈ aq̃ carnis in spelta ⌋ ⁊ ordeo: ⁊ si biberit hydromel, ɔfert eis: ⁊ securos eos faciet ne eis accidãt oppilõnes, ⁊ dolores iũcturarũ, postq̃ꝫ in ipso additũ fuĩt, si oppilõnẽ in aliq̊ senserit mẽbro, aut p̃parationẽ ad ipsaꝫ, illud qḋ sit ei ꝓpriũ, sic̃ semẽ apij, ⁊ eiꝰ radix mẽbris vrine. Qḋ si oppilõ petrosa fuerit, apiat̃ ex eo qḋ est fortius sicut [l]⌈ petroselinũ. ⌋ Et si oppilatio fuerit in pulmone, aperiat̃ cum aliquo qḋ sit sicut isopus, ⁊ capillus veneris, ⁊ cassia lignea, ⁊ his similia.

¶De fricatione senum. Cap.V.

Opꝫ vt ĩ q̃litate, ⁊ q̃ꝫtitate sit tẽpata. Et nevllo mõ mẽbra debilia cũ ea tãgãt̃, nꝫ dolẽtia. Et si fricatio vices hũerit iterpositas in vicibꝰ panis g̊ssis aut manibꝰ [m]⌈ aspis ⌋ fricent̃: h̃ nãq̃ eis ɔfert: ⁊ interpollationes egritudinũ mẽbroꝝ eoꝝ prohibet.

¶De exercitio senum. Cap.VI.

Exercitium senũ diũsificat̃ ꝺm dispõnum corporꝝ eoꝝ diũsitatẽ: ⁊ ꝺm illud, qḋ eis ex egritudibꝰ accidẽ solet: ⁊ ꝺm vsus ipsoꝝ in exercitio. Nã si eoꝝ corpa in vltia fuerint eq̃litate posita, ɔueniẽtia eis erũt exercitia tẽpata. Et si fuĩt in eis mẽbrũ, qḋ nõ in sua meliore existit dispõne, sit eiꝰ exercitium alia sequẽs exercitia: ꝟbi grã, alicui icepit in capite accidẽ vertigo, aut [n]⌈ apoplesia ⌋ ⁊ mãe ad collũ descẽdere, ⁊ frequẽter ɔsueuerũt ascẽdẽ vapores ad caput, ⁊ cerebrũ, nõ ɔfert ei exercitiũ, in q̃ caput curuat̃, aut decliat: sꝫ exercitio vti debebit, qḋ sit in icedẽdo, ⁊ currẽdo ⁊ eqtãdo: ⁊ oĩ exercitio [o]⌈ qḋ sit ad subtiliãda interiora. ⌋ Et si egritudo in p̃tibꝰ pedũ fuĩt, exercitijs vtet̃, q̃ fiũt ex sup̃ioribꝰ, sic̃ manꝰ manibus ɔ̃here, ⁊ ꝓijcẽ lapides, ⁊ eleuare. Et si egritudo fuĩt in medio, sic̃ splene, ⁊ epate, ⁊ stõ, ⁊ itestinis, erũt ei vtilia exercitia duaꝝ extrẽitatũ, nisi sit aliqd qḋ ꝓhibeat. Qḋ si egritudo in p̃te pectoris fuerit, exercitiũ iferioꝝ erit ei nec̃ium. Et si in rene aut vesica fuerit, nõ ɔfert ei nisi sup̃ioꝝ exercitiũ. Et hec mẽbra in exercitio penitꝰ nõ ordinent̃ ad h̃, vt ex eo fortiora fiãt. Et h̃ qdẽ in senibꝰ diuersuꝫ est ab eo, qḋ est in alijs etatibꝰ: ⁊ [p]†⌈ ⌋ in ꝑmis senibꝰ, qbꝰ ɔfert plr̃m eiꝰ, qḋ ɔfert senibus. Isti nãq̃ mẽbra debilia fortiora facẽ debẽt ordiate, ꝺꝫ modũ exercitij qḋ est eis ɔueniẽs, ⁊ in q̊ sunt. Membra ꝟo ifirma est qñ

i A. hũectandi.

k A. brodiũ carnis cũ cãdarusio

l A. fatrabasiliũ

m A. Alia litera nudis.

n A. epilepsia.

o A. qḋ medietas corpis inferior assumit.

p † A. ẽ diuersũ

exercitant᷑, ⁊ est qñ hoc nõ ꝯcedit᷑.s.quũ fuerit calida, aut sicca, aut fuerit in eis mã [a] [que ad putrefactionẽ declinauerit:] ⁊ non fuerit in eis maturatio.

a A. Alia litera que ad mẽbꝛuꝫ declinare timet᷑

¶ Doctrina quarta de regimine corpis, cuius nõ est cõplexio ꝯueniens. Et sunt quinqꝫ capitula.

¶ Doctrine quarte dictionis tertie de rectificatione cõplexionis sup̃flue caliditatis. Cap.I.

Dicemus ꝙ malitia cõplexionis calide, aut est cũ eq̃litate ambaꝝ passiuaruꝫ, aut cũ victoria siccitatis, aut humiditatis. Quum aũt ambe passiue fuerint eq̃les, sciemus ꝙ caliditatis augmentũ erit ſm terminũ: ⁊ non erit sup̃fluuꝫ [b] [qm̃] si nõ, siccaret. Quũ aũt cal'm existit cuꝫ siccitate, poſ'e est vt ꝯpl'o ista in sua dispõne lõgo remaneat tp̃e. Cali vero cum humiditate societas nõ durat: qm̃ humiditas qñqꝫ sup̃at calitatẽ, ⁊ extinguit ipsam. Et qñqꝫ calitas sup̃at humiditatẽ, ⁊ siccat eã. Dispõ igit᷑ hñtis ꝯpl'onẽ, in qua hũiditas sup̃at, meliorabit᷑ in cõplemento iuuẽtutis, ⁊ fiet eq̃lis in eis. Quũ aũt [c] [descẽderit] humiditas exnea augmẽtari incipiet, ⁊ calitas minui. Ergo dicem⁹, ꝙ sũma regẽdi ꝯpl'onẽ hñtes calidã, in duab⁹ est collecta itẽtionib⁹: vna q̃ꝝ est, ſm ꝙ est volũtas reducẽdi eos ad eq̃litatẽ: ⁊ altera est ſm quã est voluntas ꝯseruãdi sanitatẽ, sic est.

b A. et.

c A. declinat in etate, tunc.

Primã vero hꝛe nõ pñt [d] †[ ] ociosi q suas domuerũt aĩas ſm ꝓlixã tolerantiã, in tp̃e q̃ ordinate ad eq̃litatẽ redeãt: ipsos nãqꝫ absqꝫ ordine regẽ, ꝓducet eoꝝ corp̃a ad egritudinẽ, sꝫ ⁊ scd̃am poſ'e est si sit eoꝝ regimẽ ex nutrientib⁹, que ipsoꝝ sint ꝯueniẽtia ꝯpl'onib⁹, ita vt ꝯseruet᷑ sanitas, que est i eis repta. Quicũqꝫ aũt ꝯpl'onẽ hñtiũ cal'am in duab⁹ passiuis tẽp̃ati fuerint, sanitati, in p̃ncipio rei ipoꝝ, ꝓpinqores erũt: ⁊ faciet illoꝝ ꝯpl'o dentes, ⁊ pilos veloci⁹ nasci, ⁊ erũt facũdi, ⁊ clari in vbis, ⁊ veloces in icessu. Quũ aũt in ãnis ꝓcesserint, vincet in eis calitas, ⁊ augmẽtabit᷑ siccitas: ⁊ accidet eis cõplexio mordicatiua: ⁊ in mľtis qdẽ eoꝝ multa cholera rubea gñat᷑. Ipsoꝝ vero regimẽ i p̃ma etate dꝫ eẽ sicut tẽp̃atoꝝ regimẽ. Et quũ mutabunt᷑, suũ mutabũt regimẽ ad illi⁹ regimẽ, in quo elaborabat᷑ vt ipsi⁹ ꝓuocet᷑ vrina, ⁊ chol'a eṽet᷑ rubea ſꝫ vnã duarũ p̃tiuꝫ, ad quã declinãt sup̃fluitates. s. p̃tis fluxus vẽtris, aut p̃tis vomit⁹. Quõ si sola nã ad deponẽdũ humorẽ, ⁊ eṽandũ nõ suffecerit: in vomitu qdẽ adiuuet᷑ ex reb⁹ leuib⁹, sic potu multe aq̃ cal'e solius, aut cũ [e] [nabit.] Et in sol'one qdẽ vẽtris sit cuꝫ aliq̊ qõ sit sic violaceũ muraba, ⁊ tamarindi hũidi, ⁊ tereniabin, ⁊ [f] [xirasset] ipsoꝝ p̃terea exercitiũ erit alleuiãdũ. Et oportebit vt cib⁹ det᷑ eis, q sit boni chimi. Et fortasse nec̃e erit vt [g] [balneationẽ i die seq̃tur:] ⁊ oportebit ẽt vt ab oĩ re calefaciẽte ꝓhibeat᷑ ꝙ si ex balneatione post comestionẽ nõ senserint tẽsionẽ, ⁊ g̃uitatẽ in p̃te epatis ⁊ vẽtris, secure ea vtãtur: ⁊ si aliqd hoꝝ acciderit, ap̃itiua eis dent᷑, sicut [h] [apozima absinthij, ⁊ medicia ex aloe, ⁊ aniso, et amigdalis amaris cũ oxymelle] ⁊ balneationẽ post comestionẽ dimittãt. Hec aũt ap̃itiua eis dãda sũt, postq̃ꝫ p̃mus cib⁹ digest⁹ fuerit: ⁊ añqꝫ ſm sumant: In hora tñ, iter quã ⁊ comestionẽ scd̃i, spatiũ interueniat tp̃is: ⁊ ħ qdẽ est iter excitationẽ matutinalẽ ⁊ horã, in q̃ balneant᷑. Ipsi p̃terea sunt oleis sup̃inungẽdi: ⁊ vinũ eis albũ ⁊ subtile in potu tribuẽduꝫ est: ⁊ [i] [debilitat eos] aq̃ frida. Et illi qdẽ, q a p̃ncipio rei ꝯpl'onẽ hñt cal'am ⁊ siccã, hoc toto sunt digniores. Qui vero ꝯpl'onẽ hñt calidã ⁊ humidam,

d † A, nisi.

e A. nebit.

f A. siracost.

g A. q̃lꝫ die tertia administrẽt balneationem.

h A. ifusio absinthij, ⁊ infusio de aloe, ⁊ anisuꝫ, ⁊ amigdale amare, ⁊ oxymel. Alia lr̃a ⁊ amigdale amare cum oxymelle.

i A. ⁊ ꝯfert eis.

⁊ putrefactioni sunt apti, ⁊ vt mãe ad mẽbꝛa descẽdant, exercitio vti debẽt, qõ multe sit resol'onis, ⁊ leni ne calefaciat: cauẽdo a motu, qui in humoribus ebullitionẽ ap̃pere faciat. Qui vero pl'ꝫ ab exercitio sibi cauere dꝫ, est ille qui non ꝯsueuit. Et melius qdem est vt exercitent᷑ post eṽonem: ⁊ vt balneentur anteq̃ꝫ comedãt, ⁊ vt studeant in expellẽdo sup̃fluitates omnes. Quũqꝫ in ver intrauerit, temperate se ꝯseruent minutione ⁊ euacuatione.

¶ De rectificatione complexionis in qua est frigiditas cum augmento. Cap.II.

Huius quoqꝫ sp̃ẽs tres sunt. In illa ergo que ex eis, in duab⁹ passiuis eq̃lis fuerit, elaborãdũ erit, vt eius inatus calor ſm augmẽtũ ꝓcedat cũ nutriẽtibus calidis, iter humiditatẽ ⁊ siccitatẽ tẽp̃eratis, ⁊ vnguẽtis calidis, ⁊ electuarijs magnis: ⁊ eṽonibus humoribus ꝓprijs, ⁊ balneationibus sudorẽ faciẽtib⁹: ⁊ exercitijs iuuãtib⁹ eos: lꝫ enim aliquo tp̃e in humiditate sint tẽp̃ati: accidet tñ eis, vt humiditates in ipsis ꝓpter frigiditatem gñentur. Illoꝝ aũt in qbus cum hoc est siccitas, regimẽ opꝫ vt sit ip̃mmet regimen senum.

¶ De regimine corporum que velociter egritudines incurrunt. Cap.III.

Isti aũt ad ħ sunt parati ꝓpt᷑ repletionẽ sui. Et tũc qdẽ in ipsis tẽp̃erãda est humoꝝ q̃ꝫtitas: aut ꝓpt᷑ humores crudos, q in eis existũt: ⁊ tũc qdẽ tẽp̃erãda est ipsoꝝ humoꝝ q̃litas: ⁊ eligẽdũ est eis ex nutrientib⁹ illud, qõ nutrimẽtum p̃bet mediũ inter multũ ⁊ paucũ. Et humoꝝ ipsoꝝ q̃ꝫtitas tẽp̃anda est cũ eq̃litate q̃ꝫtitatis nutrimẽti, ⁊ augmẽto exercitij, ⁊ fricationis anteq̃ꝫ balneent᷑, si exercitij ⁊ fricationis vsuꝫ habuerint, aut cum leuiore eoꝝ, si nõ ꝯsueuerũt: ⁊ vt eis cibus partiat᷑, ⁊ nõ vna vice suã cõpleant satietatẽ: ꝙ si in ipsoꝝ corporib⁹ sudor fuerit facilis, ⁊ cõsueuerint, fiat vt isti aliqbus sudent vicibus. Et si tarditas comestionis ipsoꝝ nõ fecerit, vt chol'a rubea in eoꝝ fundat᷑ stomachis, retardet᷑ ipsa vsqꝫ post balneũ: ꝙ si fecerit p̃mittat᷑ anteq̃ꝫ balneent᷑. Et hora qdẽ tẽp̃ata, si ꝓhibitor ibi non affuerit, est post quartã horaꝝ diei [k] [eq̃liũ.] Si aũt ꝓpterea, ꝙ chol'a rubea in ipoꝝ fundit᷑ stõis, cibus fuerit sumẽdus p̃us [l] [añq̃ꝫ balneent᷑, ⁊] oppil'onũ in epate sig̃tiones senserint cuꝫ ap̃itiuis p̃nõiatis, suis ꝯuenientib⁹ ꝯpl'onib⁹, medicent᷑. Et si cũ hoc in capite nocumẽtum senserint, cũ ambulatione succurrat᷑. Et si ei⁹ cib⁹ in stõ corruptus fuerit, ⁊ postea descẽderit ꝑ se, erit ħ lucrũ: ꝙ si non, deponat᷑ cũ diacymino, aut ficub⁹ cũ semine cartami [m] [ꝯspersis.] Cuius ꝯfectio est nõiata.

k A. equalis.

l A. balneentur postea si.

m A. cõmixtis.

¶ De impinguando macrum. Cap.IIII.

Causar matiei fortior, sic diximus, est siccitas ꝯpl'onis, ⁊ meseraice, ⁊ siccitas aeris. Meseraice enĩ quũ siccant᷑, nutrimẽtũ nõ recipiunt, et augmẽtat᷑ siccitas ⁊ maties. Fricatio igit᷑ ipsi adhibẽda est añq̃ꝫ balneet᷑, que sit media inter asp̃erã ⁊ lenẽ, donec rubeat cutis: deide fricatio fortior fiat: postea empl'm ex pice supponat᷑: deide tẽp̃ate exercitet᷑: postea absqꝫ tarditate balneet᷑ deide siccis mãdilib⁹ exiccet᷑: postea pauco inũgat᷑ oleo: deide cibũ sumat sibi ꝯueniẽtẽ. Et si ipsi⁹ etas, ⁊ tp̃s, ⁊ ꝯsuetudo aquã tolerauerit fridã, ex ea sup̃ se fũdat. Finis aũt fricatiõis, q̃ añ picis empl'm p̃mittit᷑, est vt iflatio nõ icipiat ꝯsumi. Et ħ qdem est ꝓpinquũ ei, qõ in augmẽtãdo mẽbꝛũ p̃uũ diximus.

a A.decoratiõe.

Cõplemẽtum xo locutionis de hoc, inuenietur in libro de a [pulchritudine] quarti libri.

De macrefaciendo pinguem. Cap.V.

IPsius regimẽ est, vt descẽsus cibi a stõ ei9, z intestinis sit velox, ne cõpleat mesaraicaꝝ suctio in ipso, z vt cibũ sumat, q sit multe q̃ztitatis, z pauci nutrimẽti. Et frequẽter balneet añq̃z comedat: z exercitiũ festinũ, z olea resoluẽtia. Et de electuarijs, trifera minor: z electuariũ de lacca, z tyriaca: z vt ieiunus bibat acetum b [z] almuri. Et nos qdem nominabimus hoc in dictione decorationis. l'a 4 f 7 t 4 c 5 et 6

b A.cum.

Doctrina quinta de mutationib9 aeris, z est ca.j, z suma.j.

Doctrine dictionis tertie de regimine temporum cum rectificatione aeris. Cap. vnum.

IN veris qdez p̃ncipio succurrẽdũ est ad minuẽdũ, z ad bibẽduz catharctica, ꝑm q neçe est, z ꝑm ꝯsuetudinem. In ipso q̊z ꝓꝑe vomit9 ꝓuocãdus est. Et oĩs res multũ calefaciẽs, et humectãs est dimittẽda, ex carnibus, z potib9: z nutriẽs subtiliandũ. Et exercitio vtẽdũ est tẽꝑate, qȯ sit maius exercitio estatis. Cibo q̊z nõ repleat qs, imo ip̃m ꝑtiat z in potu sumat sirupos, z rob extinguẽtes: z a rebus abstineat calis, z ab oĩbus amaris, aut salsis, aut acutĳ. In estate xo minuat ex cibis, z potib9, z exercitio, z maneat qet9, z extinguẽtia bibat. Et si potuerit vomat, z semꝑ in vmbra moret, z in loco coopto. In autũno aũt z ꝓꝑe in eo q est diũsi aeris ꝯseruatio faciẽda est cũ regie meliore, z oĩa siccantia sũt dimittẽda. Et cauẽdũ est a coitu, z a potu mlte aq̃ fride, z ipsi9 fusione suꝑ caput. Neq̃z in loco frido dormiat in q̊ ei9 cutis horripilet, neq̃z replet9 dormiat. Et caueat sibi a calore estiuo, z fritate matutinoꝝ: z suũ custodiat caput ne friditati obuiet. A fructib9 q̊z c [q̃ sũt in tꝑe p̊] sibi caueat, neq̃z ex illis multũ comedat, neq̃z balneet nisi cum tepida. Quũq̃z dies cũ nocte fuĩt eq̃lis eũet: ne sup̃fluitates i hyeme ꝯstrigant, lz in mltis corpib9 sit melius ne in autũno aliqd faciãt, vñ hũores ferueãt, z moueãt: imo meli9 est eis vt ipsi qeti ꝑmaneãt. Quidã ẽtiã vetuerũt ne vomit9 in autũno fiat, qm̃ ad febrẽ ꝑducit. Uinuz p̃terea vehemẽter dz eẽ aq̃tũ: z non sit sup̃flue. Scias q̊z q in mltis pluuijs in ipso ꝯsistit securatio ab ipsi9 malitia. In hyeme xo multũ laborare debẽt, z copiosius comedẽ, nisi fuĩt meridional': qm̃ si sic fuerit exercitiũ erit augmẽtãdũ, et cib9 minuendus. Opz p̃terea vt triticũ panis hyemis sit forti9: z fortioris soliditatis q̊z panis estatĳ. Et silr est illud qȯ est i carnib9: d † [ ] z eis q̃ sunt sic ipse. Et vt sint olera qb9 vescunt sic caules, z sicla, z apiũ: z nõ atriplices, neq̃z blitis, neq̃z portulaca, neq̃z scariola. Amplius corꝑib9 sanis raro accñt egritudies i hyeme: qb9 si acciderit, medicãdo succurrẽdũ ẽ, z eũando, si optuerit. Impole.n.ẽ vt ipsa accidat egritudo, nisi ꝑꝑ magnã cãm: z ꝓꝑe si cal'a fuĩt. Calor.n.inat9 q est regitiuus, i hyeme vehemẽter fit fortĳ, ꝓpterea q a resol'one saluat: et ꝯstrictiõe ꝯiũgit. Oẽs preterea nãles ṽtutes suas meli9 ꝑficiũt opõnes. Hip. q̊z visũ est, q meli9 est in ipso vẽtrẽ soluẽ, q̊z minutionẽ facẽ. Et abhorret vomitũ in ipo: z vz ei q i estate sit bon9, qm̃ hũores i estate sunt natãtes, z in hyeme ad subsidẽdũ declinãtes, ip̃m ergo imitent. Aer xo quũ corrũpitur, aut sit pestilẽtialis, obuiãduz est, exiccãdo corpus: z reparãdo domũ cũ reb9 que suis ṽtutib9 infridãt z humectãt. Et h̃ qdẽ est qȯ magis est faciẽdũ i pestilẽtia: Aut calefaciãt, z faciãt q sit ꝯ̃rium ei qȯ ex aeris corruptiõe ꝓuenit. Odores p̃terea boni sunt res in h̃ magis ꝯferẽtes: z ꝓꝑe quũ putauerit q sint ꝯpl'oni aeris ꝯ̃rij. In pestilẽtia q̊z neçitas multum aerẽ attrahẽdi ẽ minuẽda: z h̃ qdẽ fit cũ ocio z euẽtatiõe. e † [ ] A terra p̃terea multotiẽs eleuat aeris corruptio: z tũc qdẽ ꝯuenit in lectis sedẽ, z hospitia q̃rere vehemẽter alta, q̃ a vẽtis rũpunt. Multotiẽs q̊z est p̃ncipiũ corruptiõis aeris ab ipo aere, ꝑꝑ illud qȯ ei aduenit ex corruptione vicinãtiũ aerũ: aut ꝑꝑ rẽ celestẽ, cui9 q̃litas nõ est hoĩb9 cognita: in h̊ g̊ ad domos subterraneas est fugiẽdũ, aut ad domos que pietib9 vndiq̃z sũt circũdate, z ad cauernas. Suffumigatiões aũt q̃ aeruz putrefactiões sunt rectificãtes, sunt sicut cipi, z turis, z myrti, z rose, z sandali. Aceto p̃terea in cibo z potu vti in pestilẽtia, est nocumẽti ipsius securatio. z nos qdẽ in libris ꝑticularibus noiabim9 cõplemẽtum eius, qȯ est dicẽdum de hoc.

c † A.facta cum ventolis vel flabellis.

Summa doctrine quinte fen tertie, cuius sũt. viij. capitula.

Sũme doctrine qnte fen tertie est ad succurrẽduz accñtibus, que ꝓnosticant egritudines. Cap.I.

ILle cui tremor cordis assidue acciderit, de seipo sit solicit9 ne subita incipiat morte. Ille cui frequẽter acciderit icub9, z f [scotomia] de se ipso solicit9 existat, z hũorẽ euet g̊ssum ne ad epilepsiã ꝑueniat, z apoplẽaz. Qñ mult9 i toto corꝑe fuĩt g [salt9] regatur flatĳ euõne, iõ ne h̃ hñs, spasmũ icidat z apoplẽaz. Et silr quũ ꝑdurauerit vt sensus sint turbidi, z motionũ adsit debilitas cũ repl'one. h [Quũ mẽbris mltotiẽs acciderit vt sẽsũ amittãt regat cui h̃ accĩt cũ euõne flatĳ, ne ad palysim ꝑueniat.] Quũ facies mltũ i [salierit] cui h̃ acciderit regat purgõne cerebri, añq̃z ad torturaz deueniat. Quũ facies vehemẽter rubuerit, z ocl's, z lachryme fluxerit, z lumẽ effugerit, z capitĳ dolorẽ hũerit minutiõe regẽdus erit, z sol'one vẽtris, z his silib9, ne icidat i k [phrenesiz.] Quũq̃z mlta absq̃z cã fuĩt tristitia, z timor, regẽdus erit adusti hũoris euõne, ne ad mẽliaz deueniat. Facies q̊z quũ rubet, z tũet, z fuscitati attinet, z fit hoc ꝑdurãs, portẽdit leprã. Quũ corp9 fuĩt g̃ue, z lassũ sit, z vene appuerit, minuẽdũ erit añq̃z vene scissura accidat, aut apoplẽa, aut mors subitanea. Quũ i facie l [paꝝ tumor] appuerit z i palpebris, z i extrẽitatib9, dispõni epatĳ est succurrẽdũ, ne icidat i hydropisiz. Quũ stercorĳ fetor mlt9 fuĩt, regie vtẽdũ erit rẽouẽdo a venis putrefactionez, añq̃z ad febres ꝑueniat, vrine tñ sig̃tio est i h̃ m [deterior.] Quũq̃z lassitudinẽ z fracturaz viderĳ, time q febrĳ accidat. Quũq̃z cõedẽdi appetit9 cadit, aut augm̃tat sig̃t egritudinẽ. Et ad sũmũ oĩs res q̃ de suo mutat vsu. s. desideriũ, aut egõ, aut vrina, aut coeũdi volũtas, aut sõnus, aut sudor, aut corpis prurit9, aut igenij s̃btilitas, aut sapor gust9, aut n [sonioꝝ vsus] quũ augmẽtant, aut diminuũt aut suã mutãt q̃litatẽ, ꝓnosticãt egritudinẽ. Et silr vsus nõ nãles, sic hemorroidaꝝ sãguis fluxus, aut mẽstruoꝝ, aut vomit9, aut ex narib9 sãguis fluxus, aut consuetudo desiderandi rem aliquã, siue mala sit, siue non sit mala: quoniam vsus est sicut natura.

d † A. z assatis.

e † A.facta cum ventolis vel flabellis.

f A.vertigo.

g A.iectigatio.

h A. Quũ membra oĩa stupida fuerint multuz tũc regant cum euõne flatis, ne ad palisim z spasmuz ꝑueniant.

i A.iectigauerit.

k A.sirsem.

l A.tumor seu inflatio sparsa fuerit.

m A.vehemẽtior

n A.pollutionis nocturne ꝯsuetudo.

Et ꝓpter hoc non dꝫ abstinere qs nisi a multū malis: que tñ ex eis dimittere debet, ordinate dimittat. Est ꝑterea quīꝫ res ꝑticulares ꝑticularium rerum sunt demr̄atiue, ꝑseuerātia nāqꝫ doloris capitis, et emigranei, dilatationē ꝓnosticatˀ pupille, ꝛ descensuꝫ aq̄ in oculū. Imaginari [a]†⌈ ⌋corā facie sic̄ cimices, ꝛ reliq̄, quū māsinū sit ꝛ stabile, ꝛ visus cū h̄ assidue debilitatˀ, portēdit descēsum aq̄ in oculū. Quū grauitas ꝛ pūctura in ꝑte dextra ꝑseuerauerit, epatis siḡbit egritudinē. Grauitas ꝛ tēsio in inferiorib⁹ dorsi, ꝛ ilio, cū mutatione dispōnis vrine ab [b]⌈vsu⌋nocumētū in renib⁹ ꝓnosticatˀ. Sterc⁹ nō hn̄s tincturā sicut solebat, siḡt icteritiā. Quum ardor vrine ꝑseuerat, vlcera siḡt que in vesica accīt ꝛ v̄ga. Egestio in ano adustionē faciēs, ꝓnosticatˀ dissenteriā. Desiderij casus cū vomitu, ꝛ īflatione, ꝛ [c]⌈extremitatū⌋dolor, portēdūt colicā. Prurit⁹ in ano quīꝫ parui vermes ibi nō affuerint, ꝓnosticatˀ hemorroidas. Multoꝝ [d]⌈carbūculoꝝ natiuitas, ꝛ nodoꝝ, magnum siḡt apostema.⌋ Serpigo, albaras ꝓnosticatur nigram. Et morphea alba, pronosticatur albaras albam.

ℭ Dictio vl'is de regimine iter agētium. Cap.II.

Iter agēs a reb⁹ abstineat, qb⁹ vti ꝯsueuerat quū esset cū suis familiaribus: labores nāqꝫ ꝛ dolores ei accīt, quapp studiū impēdere dꝫ ad h̄ vt de se sit solicit⁹, ne ad [e]⌈magnas⌋ꝑueniat egritudies. Et illud de q̊ plus solicit⁹ eē dꝫ, est nutriēs, ꝛ lassitudo. Suū ꝰo nutriēs meliorari dꝫ, ꝛ facē vt sit bone sb̄e, ꝛ ꝓpinque mensure, ꝛ non multe iō vt bn̄ digeratˀ, ꝛ supfluitates in venis ipsi⁹ nō ꝯgregentˀ. Amplius eq̄tare nō dꝫ plen⁹, ne ei⁹ cibus corrūpatˀ, ꝛ necessitatē hēat bibendi aquā, ꝛ augeatˀ [f]⌈sonit⁹ ꝛ dilatatio sui⌋ imo expectare cibū dꝫ vsqꝫ ad horā hospitādi, nisi fuerit ꝓpˀ cām, quā postea dicem⁹. Qđ si multuꝫ ei nec̄ium fuerit, rē modicā comedat ꝭm moduꝫ tēpamēti: ꝛ tm̄ ne ꝑ ipsam bibēdi aquā nec̄itatē hēat, siue sit ei⁹ iter nocturnū siue diurnū. Lassitudo q̊ꝫ ei⁹ regēda est ex eo, qđ in cap̄ de lassitudine dcm̄ est. Opꝫ ꝑterea ne eat in vias replet⁹ sāguine, aut alio, sꝫ corpus suuꝫ mūdificet, deinde incedat, ꝛ si [g]⌈fastidit⁹ fuerit⌋famelicus fiat, ꝛ dormiat, ꝛ [h]⌈fastidiū⌋resoluat postea in viā ꝑgat. Opꝫ ꝑterea vt qui iter aggreditˀ, vtatˀ ordine, ꝛ paꝝ plus solito exercitetur. Et si in suo itinere nec̄ium fuīt vigilare, assuescat vigilare paꝝ: ꝛ sil'r si timet ne fames ei accidat, aut sitis, aut aliud ab istis, dꝫ ea assuescē: ꝛ dꝫ vti cibo quo in itinere vult nutriri: ꝛ dꝫ ꝯstituere vt eius cib⁹ sit ī q̄ꝫtitate paucus, ꝛ multi nutrimēti. Olera preterea dimittat, ꝛ fruct⁹, ꝛ q̄cq̄d humorē gn̄at crudū, ni fuerit ꝓpˀ necessitatē vt ex eo medicetˀ. Et fortasse iter agēti [i]⌈nec̄itas supueniet tolerādi famē, donec desideriū ei minuatˀ.⌋ Ex eis aūt que ipꝫ iuuāt in h̄, sūt cibi fridi ex epatib⁹ assatis, ꝛ his silibus. Et est quū ei fiūt pill'e cū viscositatib⁹, ꝛ adipib⁹ liquefactis fortibus, ꝛ amigdal', ꝛ oleo amigdalino: sintqꝫ adipes, sic̄ adeps vaccinus: q̈ꝝ vnā quū comederit famem lōgo tp̄e tolerabit. Quidā q̊ꝫ retulerunt, ꝙ vn⁹ hō lib.j, olei violacei in quo [k]⌈adeps resolut⁹ fuit⌋donec in empl'i silitudinē ꝯuersa fuerit decem dieb⁹, postea comedē nō desiderauit. Et sil'r [l]⌈ꝯtingit quū nec̄e est ei tolerare sitim.⌋ Secuꝫ ergo deferre dꝫ ex medicinis sitim extinguentib⁹, q̈s in libro tertio, in cap̄ de siti dicem⁹: ꝛ ꝓp̄e ex semie portulace, iij.ʒ, cū aceto bibat. Et dimittat nutrientia sitim faciētia, sicut pisces, ꝛ cappares, ꝛ salsa, ꝛ dulcia, ꝛ minuat loquelā, ꝛ molliter incedat. Quūqꝫ aquā cū aceto biberit parum ex ea ei sufficiet in sedando sitim, vbi non multa inuenitur aqua.

a † A. oculis.
b A. eo qđ est cōsuetum.
c A. Alia litera crurium.
d A. aldemamil idest forūculoꝝ natiuitas, ꝛ nodoꝝ magnā siḡt exiturā seu magnū significat aldubeleti.
e A multas.
f A. cōmotio, et sonitus in stō, et nauseatiua satietas.
g A. nauseatiuā satietatē hūerit
h A. nauseatiuā satietatem.
i A. est necessariuꝫ, vt ꝑpetˀ ad famē tolerādā ꝛ minorationē appetitus.
k A. cera dissoluta fuit biberit.
l A. qñqꝫ idigēt vt ꝑparentˀ ad sitim tolerandū.

ℭ De regimine cauēdi a cal'itate, ꝛ ꝓprie in itinere, ꝛ regimine iter agētium in ipsa. Cap.III.

Nos etiā nisi seipsos regāt, res in suo fine ad h̄ ꝑducet, ꝙ debilitabūtur, ꝛ eoꝝ resoluentˀ virtutes, ita ꝙ se mouē nō poterūt: ꝛ supabit sitis: ꝛ fortasse sol eoꝝ impediet cerebra. Quapp studē debēt, vt vehemēti cooptura a sole sua tegāt capita. Et sil'r debēt iter agētes pectora sua custodire: ꝛ epithimare ex tali, q̄le est mucillago psilij, ꝛ succ⁹ portulace. Iter ꝑterea agētes in calore qñqꝫ nec̄e est aliq̄d comedē anteq̄ꝫ eant, sicut [m]⌈ius⌋ordei, ꝛ sirupū de fructib⁹, ꝛ reliq̄ ab eis: qm̄ quū eq̄tāt, ꝛ in eoꝝ īteriorib⁹ nihil existit, multū debilitat eos resol'o, ꝛ nō erit in eis restauratio. Sumē ergo dꝫ ex eo qđ diximus aliq̄ꝫtulū, ꝛ deīde moretˀ dōec de stō descēdat, ꝛ nō iundet. In via ꝑterea deferre dꝫ oleū roſ. ꝛ viol'. ex quo hora post horam in suis dorsis iungatˀ. Multoꝝ ꝑterea qb⁹ in via ex calore accidit nocumētū, redeūt dispōnes ꝑꝑ natationē in aq̈ frida: verūtñ meli⁹ est ne h̄ cito fiat, sꝫ paꝝ expectēt, deīde ordinate ad ipsam accedāt. Qui autē [n]⌈venena⌋timuerit, nares, ꝛ os īstita sibi ligare dꝫ ꝛ toleret laborē in h̄: dꝫ ēt ꝑus cū [o]⌈lacte absqꝫ butyro⌋cepas comedē: ꝛ ꝓp̄e quū cepe in ipso fuerit [p]⌈muraba⌋aut nocte vna īfuse, comedat cepas, ꝛ sorbeat [q]⌈lac.⌋ Et dꝫ vt sint cepe anteq̄ꝫ in aldog mittantˀ fortis icisionis. Sit ꝑterea illđ qđ odorat oleū rosaceū [r]†⌈ ⌋ꝛ oleū de seminib⁹ cucurbite, ꝛ sorbeat oleū de seminib⁹ cucurbite, qm̄ malitiā venenoꝝ remouet, quā timet. Quū aūt venenū ei nocumētum fecerit, sup extremitates ipsius aq̈ ꝓijciatˀ frida, ꝛ facies ea lauetˀ. Sitqꝫ ei⁹ cibariū ex olerib⁹ fridis, ꝛ sup ipsi⁹ caput ex oleis fundatˀ fridis, sicut oleo rosaceo, ꝛ ex [s]⌈salicib⁹⌋ ꝛ succis fridis, sicut ꝰmicularis succo, deīde lauetˀ: ꝛ a coitu sibi caueat. Saliti q̊ꝫ pisces ei ꝯferūt, quīꝫ q̄euerit qđ hꝫ: vinum quoqꝫ tēpatū ei ꝯfert: lac ꝑterea ē melior cib⁹, si febrē nō habuerit. Et si habuerit febrē, que nō fuerit ex febribus putridis, imo ex [t]⌈diurnis⌋bibat doch acetosuꝫ. i. lac absqꝫ butyro. Quūqꝫ sitim habuerit post venena, succurratˀ ex collutione oris cū aq̈, sꝫ nō bibat ex ea donec saetˀ: q: tūc subito morietˀ, sꝫ tēpandus est ex collutione oris cū aq̈. Qđ si multa ei nec̄itas bibēdi ingruerit, semel ex ea glutiat parum, ꝛ scđo, ꝛ tertio, ꝛ deīceps. Quūqꝫ q̄euerit illud qđ ex siti ei [v]⌈admistū⌋fuerit, bibat. Et si anteq̄ꝫ bibat, incepit bibē oleū rosaceū cum aqua mistū, ꝛ postea bibat aquā erit melius. Et ad sūmuꝫ ille quē calor impedit, in loco dꝫ manere frido: ꝛ pedes abluere ex aq̈ frida. Et si fuerit sitiens, aquā frigidā paulatiꝫ bibat. Et ex cibo qui cito digeritur, nutriatur.

ℭ De regēdo iter agētē ī frigorˀ, ꝛ ꝯgelatos. Ca.IIII.

Dico ꝙ iter agere ī forti frigore. est res magni timoris, lꝫ multum custodiat se, ꝛ muniat oib⁹ que sūt necessaria: ꝛ q̈ꝫtomagis quū nō totū qđ nec̄iuꝫ est ꝑparauerit. Quā pl'es nāqꝫ iter agētes, oibus que nec̄ia erāt, se rexerunt, ꝛ postea frigore mortui sunt, quos frigus interfecit, et [x]⌈pruina⌋spasmo, aut alcuzeꝫ, aut ꝯgelatione, aut apoplesia: ꝛ moriuntur quidem morte eorum, qui opium biberint, aut mādragoram. Quod si eoruꝫ dispositio ad mortem non ꝑuenerit, multotiens in

m A. sauich.
n A. estuationē aeris calidi. ꝛ sic vbiqꝫ in h̄ cap'o ꝑ venēa itelligitˀ estuatio ab aere calido.
o A. in aldog.
p A. preparate.
q A. aldog.
r † A. vel narib⁹ attrahat oleum rosaceum.
s A. chalef.
t A. effimeris.
v A. excitatum.
x A. vēt⁹ fridus cū pauca pluuia Alia litera. aldomach. i. nix cuꝫ vento.

famem incident, que vocat̃ bolismus, in qua qd sit faciẽduz, ⁊ in alijs egritudinibꝰ iam in suo loco diximus. Et res qdẽ eis melior est, vt poros claudãt, ⁊ nares: ⁊ os custodiãt ne in eo aer frigidus subito ingrediat̃: ⁊ vt extrema custodiãt cuz eo qđ noiabimus. Quuncꝫ iter agẽs in frigore, hospitat̃, nõ ilico se calefacere dꝫ: imo in hoc paulatim ordinet̃ in calore paruo, ⁊ ad fortẽ calorem non cito accedat, imo si ad ip̃m non accesserit, erit melius. Qđ si vehemẽter ei fuerit nec̃ium, ſm ordinem ad ip̃m accedat. Et ille qdẽ cui est ꝯuenientius ab eo separi, est qui cito vult ire, ⁊ ad frigus egredit̃. hoc est quum frigus nõ ad hoc ꝑuenerit, vt iter agẽtem debilitet, ⁊ eius deijciat fortitudinem. Sed si [a] ⌈ꝯgelatio⌋ in ipso opet̃, necesse est vt festinet ad se calefaciẽdũ, ⁊ leniẽdum ex oleis calefaciẽtibꝰ: ⁊ ꝓprie illis in qbus tyriace ꝓꝑetas existit, sic̃ oleũ de lilio. Quũcꝫ iter agens in frigore, hospitatꝰ fuerit, ⁊ fuerit famelicus, ⁊ rem comederit calidã, accidet ei calor sicut ex febre mirabilis. Iter agentes p̃terea nutrientia hñt, que rem facilẽ frigoris eis faciũt. Et hec qdeꝫ sunt nutriẽtia, in qbꝰ multũ ponunt̃ allia, ⁊ nuces, ⁊ sinapi, ⁊ assa. Et est quuz in eis mittunt̃ [b] ⌈cepe⌋ vt boni sit saporis ꝯdite cum allijs ⁊ nucibꝰ. Butyrũ quocꝫ est eis bonuz, ⁊ ꝓp̃e quũ post ip̃m forte hauserit vinũ. Opꝫ p̃terea vt iter agens in frigore nõ ambulet duꝫ est vacuus, imo ipleat̃ nutrimẽto. Et vinũ loco aque bibat: ⁊ moret̃ donec istud i suo ventre qescat ⁊ calefiat, ⁊ postea eqtet. Assa q̊ꝫ est ex eis, que in frigore ꝯgelatũ calefaciũt: ⁊ ꝓp̃e quũ ipsa i vino ei ad potãdũ dat̃, cuiꝰ itegra dos est. ʒ. j. asse, ⁊ vini lib. j. Amplius iter agẽtes i frigore hñt vñ fiat epithima, qđ eoꝝ muniat corpa ne a frigore patiant̃, ex qbus est [c] ⌈pix⌋ ⁊ alia ab ea. Allea q̊ꝫ sunt ex rebus ei vtilibꝰ, qui ab aere venerũt frido.

a A. ifrigidatio.

b A. almasal cõditum.

c A. oleum.

¶ De custodiendis extremitatibus a nocumento frigoris. Cap. V.

Iter agẽs extrema in p̃mis fricare dꝫ, donec calefiant: deinde ex oleo cal'o, eo liniat, qđ sit ex oleis bene redolẽtibꝰ, sicut oleũ de lilio, ⁊ oleũ de ben [d] ⌈misceos q̊ꝫ est epithima⌋ eis cõueniens: ⁊ si ip̃m non habuerit oleũ sumat, ⁊ ꝓprie quũ in ipso posuerit pip, aut piretrũ, aut euforbiũ, aut assam fetidã, aut castoreũ. Ex epithimatibus p̃terea extremitates custodientibꝰ est, vt supponat eis galbanũ, ⁊ allia: qr est securatio [e] ⌈aut⌋ sicut alkitrã. Et nõ opꝫ vt sotular aut calciamẽtũ, quo pes tegit̃, sit strictꝰ: ita vt pes in eo cõmoueri nõ possit: qm̃ motꝰ mẽbri est vna ex rebꝰ ꝓhibẽtibꝰ ab eo frigus: mẽbrũ quocꝫ suffocatũ [f] ⌈duriter iuenit frigꝰ. Et quuz ip̃m qdẽ ꝑgameno coopit̃, ⁊ aliqd ei supponit̃, ⁊ nihil supponit̃⌋ est magis ip̃m custodiẽs. Quum aũt manus, aut pes frigus nõ senserit, ⁊ ex frigore nihil diminutum fuerit, nec solicitudo p̃ma fuerit custodiẽdi ip̃m regimine ꝯueniẽti, scias ꝙ sẽsus iã est in itinere destructionis, ⁊ ꝙ frigus iã effecit in ipso opõnẽ suã. Nũc igit̃ excogitare dẽmus, qd in ipso sit faciẽdũ: ꝙ si frigꝰ in mẽbro opabit̃, ⁊ inatũ q in ipso erat extinxerit calorẽ, ⁊ ꝯstrixerit illud qđ resoluebat̃ ex eo in eius s̃ba, ⁊ ip̃m putrefactioni aptũ effecerit, erit qñcꝫ nec̃ium facẽ totũ qđ in cap̃ de vlceribꝰ est dcm̃, ⁊ ꝓp̃e de herpetibꝰ estiomenis malis. Sꝫ quũ frigus ip̃m ipedierit, ⁊ nõdũ cõputruerit, sed in illo ꝯsistit ꝓcessu, melius erit vt extremitates ponant̃ in aq̃ napoꝝ ꝓp̃e, aut in aq̃ in q̊ [g] ⌈ficꝰ cocte⌋ fuerit, ⁊ in aq̃ cauliũ, ⁊ in aq̃ [h] ⌈myrti⌋ ⁊ in aq̃ aneti, ⁊ in aq̃ camemille [i] ⌈totuz hoc ad supponendum est eis ꝯueniens, ⁊ aqua scebe, ⁊ aq̃ namẽ.⌋ Ex napis q̊ꝫ emplꝫ apponẽ est medicamẽ eis ꝯueniẽs. Ab igne p̃terea sibi cauẽ dꝫ, ne ad ip̃m accedat. Et opꝫ qdẽ vt velociter incedat, ⁊ pedem moueat, ⁊ extrema, ⁊ exercitet ip̃m, ⁊ fricet: postea inũgat, ⁊ sup ipꝫ aquã calidã ab alto fundat, cũ eo qđ diximꝰ. Et scito ꝙ dimittẽ extremitates suspẽsas, ⁊ qetas in frigore ne moueãt̃, ⁊ vt nõ exercitẽtur, est ex maioribꝰ causis q̃ faciunt extremis, vt ea supet frigꝰ. Sũt p̃terea hoĩum qdã q ponũt in aq̃ frida, ⁊ faciũt vtilitatẽ: ac si nocumẽtũ ab eis remoueret̃, quẽadmodũ fructibꝰ accit ꝯgelatꝫ. Quũ. n. i aquã ꝓijciunt̃ fridã: fiũt quẽadmodũ si ab eis exhiberet̃ ꝯgelatio, ⁊ ab eis labit̃, ⁊ leniũt̃, ⁊ eq̃nt̃: ⁊ si ea igni applicant̃, corrũpunt̃. Sꝫ q̃uo fit istud, nõ est medico nec̃iuz. Quũ aũt vna extremitas obfuscari cepit: scalpellãda ẽt erit, ⁊ sãguis ab ea exhẽdus, mẽbro in aq̃ cal'a posito, ꝓpterea ne aliqd sãguinis in orificijs plagaꝝ ꝯgelet̃, ⁊ nõ egrediat̃: sꝫ egredi dimittat̃ donec p se restringat̃, postea ipsa epithimet̃ ex boloarmeno, ⁊ aceto tẽpatis, qm̃ hoc eius remouet lesionẽ. Alkitran quocꝫ in p̃ncipio, ⁊ fine iuuamẽtuꝫ p̃bet. Quũcꝫ res ad nigredinẽ trãsierit aut viriditatẽ, ⁊ ꝯsequat̃ ipsaꝫ ipsa ſm putrefactionem ꝓcedẽte, nõ laboret nisi vt [k] †⌈ ⌋ auferat̃ illud, qđ cõputruit, ne ẽt sanũ, qđ in eius ꝯsistit vicinitate, putrefiat: ⁊ putrefactio paulatiꝫ ad iteriora procedat, sed faciat illud qđ in suo diximus cap̃.

d A. ⁊ almisusen quocꝫ linitum.

e A. ⁊ nõ ẽ aliqd ita adiuuans.

f A. incurrit in frigꝰ vehemẽs. Et quuz ipsum cooperit̃ pergameno, ⁊ pillis, ⁊ postea cũ buber

g A. palea cocta

h A. reꝝ odoriferarum.

i A. oia ista sunt bona, ⁊ calamẽtũ est bonuz epithimatum, ⁊ aq̃ alsceba, ⁊ aqua sisimbrij.

k † A. velociter.

¶ De ꝯseruando colorem faciei in itinere. Cap. VI.

Facies est epithimãda ex rebꝰ viscosis, in qbꝰ existit ꝯglutinatio, sicut mucillagine psilij, ⁊ mucillagine portulace, ⁊ sicut dragagãto in aqua resoluto, ⁊ gũmi arabico i aq̃ resoluto. ⁊ sicut albumine oui, ⁊ sicut tortellis de simila in aqua resolutis, ⁊ trocischis quos [l] ⌈cheutã⌋ noiauit. quũ aũt vẽtꝰ eã [m] ⌈scinderit⌋ aut frigꝰ, aut sol regimẽ eius queres in sermone de decoratione.

l A. chritan.

m A. alterauerit

¶ De conseruando iter agentem a nocumentis aq̃rum diuersarum. Cap. VII.

Aquarum diũsitas iter agẽtem ad egritudies magis ꝑducit, q̊ꝫ nutriẽtiũ diũsitas. Ex h̃ solicitudo est hñda, ⁊ res aq̃ corrigẽda. De eiꝰ ãt emẽdatiõe ẽ, vt vehemẽter colet̃, ⁊ fiat vt a resudãte corpe, mlt̃ũ p resudationẽ egrediat̃: ipsam q̊ꝫ coquere, quẽadmodũ iã in h̃ demrauimꝰ cãm, eã qñcꝫ [n] ⌈colat:⌋ ⁊ iter pure aq̃ s̃bam, ⁊ id qđ ei admiscet̃, sepõneꝫ fac̃. Et maius h̃ toto est, ipsaꝫ sublimãdo distillare. Est ẽt quũ ex lana retorta fit lychiniũ, cꝰ vna extrẽitas in vas plenũ ponit̃, altera i vas vacuũ, ⁊ guttati aq̃ ad vacuũ dilabit̃, ⁊ ẽ clarificãdi mõus idoneꝰ: ⁊ ꝓp̃e quũ mlt̃otiẽs factũ fuit: silr̃ q̊ꝫ quũ aq̃ amara, ⁊ mala coq̃t̃ ⁊ ꝓijcit̃ in ea dũ ipa bullit, lutũ liberꝝ [o] ⌈⁊ guttati distillabr̃ cũ lana admodũ p̃me. Et silr̃ ẽt quũ aq̃ pure admiscebit̃ lutũ liberꝝ⌋ i q̊ nõ exit mala q̃litas, ⁊ ꝓp̃e qđ i sole fuit adustũ, ⁊ postea colabit̃, erit ex eo, qđ eiꝰ ꝓhibet malitiaꝫ. Aq̃ꝫ q̊ꝫ cũ vino bibẽ est ex eo, qđ eiꝰ [p] ⌈rẽouet⌋ malitiã, quũ ipsiꝰ malitia fuĩt ex gñe pauce penetratiõis. Aq̃ ẽt quũ pauca fuĩt, ⁊ nõ iuueniet̃ tẽpata, cũ aceto erit bibẽda, ⁊ ꝓp̃e i estate: qm̃ h̃ a mlt̃o excusat potu. Aq̃ p̃terea salsa cũ aceto est bibẽda, ⁊ sirupo acetoso, in quã siliq̃, ⁊ myrti g̃na sũt ꝓijciẽda, ⁊ [q] ⌈sorbe.⌋ Et post aluiosã qdẽ aq̃ꝫ, ⁊ põticã bibẽdũ est totũ illđ qđ nãꝫ [r] ⌈soluit.⌋ Vinũ q̊ꝫ est ex eo, qđ post ipsam potatũ, ꝯfert. Sup amarã q̊ꝫ aquã exhibẽda sunt dulcia, ⁊ vnctuosa: ⁊ ipa

n A. clarificat.

o A. ⁊ frustũ magnũ lane, deide exprimat̃ aqua, ⁊ que exp̃mit̃ est melior q̊ꝫ p̃ma. Et silr̃ quuꝫ aq̃ cõquassat̃ in vase, ⁊ qñcꝫ ponit̃ i ea lutũ liberuꝫ.

p A. frangit.

q A. çarur.

r A. lenit.

a A.⁊ añ illaȝ q̄ ei ſilat̃ eſt ex his q̄ remouēt eius nocumentum.

b A.ribes.

cum iuleb eſt miſcēda,⁊ ante ipſam aqua ciceꝝ eſt bibēda [a] [⁊ anteq̃ȝ volūtas adſit remouebit̃ eius impedimentū.] ⁊ ſil'r comedē cicera. Ante ꝯo aq̄ ſtātē,⁊ paluſtrē,in qua exiſtit putrefactio,non ſunt guſtāda nutriētia calīa:ſupra quā,ſtiptica ſūt exhibēda ex fructib⁹ fridis,⁊ micla,ſicut cydonia ⁊ matiana ⁊ [b] [acetula.] Sup aq̄s quoq̃ȝ groſſas ⁊ turbidas,vtēduȝ eſt alleis. Et ex eo ēt,qđ eas clarificat,eſt alumē iameni. Ex eis quoq̃ȝ que diuerſarū aq̄ꝝ remouēt malitiā,ſunt cepe qm̄ ſunt vt tyriaca huius,⁊ ꝑꝑe cepe cū aceto,⁊ allea ēt. Et ex rebus fridis,ſunt lactuce. Amplius ex regimine viatoꝝ ꝯueniēte in diuerſitate aquaꝝ,eſt vt ex aq̄ ſue terre ferat,⁊ cū aq̄ miſceat terre in qua ꝑus hoſpitabit̃,⁊ ferat ex aqua cuiuſq̃ȝ hoſpitij ad hoſpitiū,qđ eſt poſt ipm̄,⁊ admiſceat eā cum ſua aqua,⁊ ita faciat donec ꝑueniat vbi vult:⁊ ſil'r ſi ex luto ſue terre ſūpſerit,⁊ cū oi aqua ad quā ꝑuenerit,admiſcuerit,⁊ ipm̄ in ea ꝯquaſſauerit,⁊ eā dimiſerit quouſq̃ȝ clarificet̃. Aq̄ ꝑterea pāno iterpoſito bibenda eſt,ne ſāguiſuga cū errore igrediat̃,⁊ ne qđ ex malis ꝑmiſtionib⁹ vehemēter eſt minutū,trāſglutiat. Ex rob quoq̃ȝ acetoꝝ ſecū deferre,vt ea cū vnaquaq̃ȝ diuerſarum aquaꝝ miſceat,eſt regimen ꝯueniens.

De regimine viatoris in mari. Cap. VIII.

c † A.ſcotōia ⁊.

Jatori i mari plerūq̃ȝ accit [c] † [ ] ꝯtigo,⁊ reuoluit̃ cū ea,⁊ cōmouet̃ in ea nauſea ⁊ vomitus:⁊ h̄ qdē in ꝑmis dieb⁹,ſȝ poſtea reſidet,⁊ qeſcit. Et opȝ ne fortit̃ retineat̃ nauſea,⁊ vomit⁹:ſȝ dimittat̃ dōec ꝑ ipm̄ mūdet̃:ꝙ ſi ſupfluus fuīt,retinebit̃ tūc:ꝑꝑatio tñ ne vomitus accidat,nō eſt mala. Et h̄ eſt,vt ex fructib⁹ cōedat,ſicut cydonia,⁊ matiana,⁊ granata. Semē q̃ȝ apij quū bibitū fuīt,ꝓhibet nauſeā ne cōmoueat̃,⁊ ſedabit eā quū cōmouebit̃,⁊ abſinthiū ſil'r. Ex eis ēt que id ꝓhibēt eſt,vt acetoſis os ſtōi ꝯfortātibus,⁊ vaporē,ne ad caput aſcēdat,ꝓhibētibus,nutriat̃. Et hec qdē ſūt,ſic lētes i aceto ⁊ ſucc⁹ vue acerbe,⁊ paꝝ calamēti,⁊ [d] [aſech] ⁊ panis fract⁹ in vino bū redolēte,aut i aq̄ fria. Et ē qñ i ea ponit̃ [e] [aſech.] Nares q̃ȝ eius iteri⁹ cuȝ ceruſa ſunt epithimande.

d A.haſce.

e A.haſce.

Explicit fen tertia h⁹ ꝑmi canōis. Et icipit q̄rta.

Fen quarta de diuiſione modoꝝ medicationū ſm̄ egritudines vniuerſales. Incipit.

Dictiōis q̄rte eſt locutio v'lis de medicatōe. Ca. I.

Dicemus ꝙ res medicationis ex vna triū rerū cōplet̃:vna eaꝝ eſt regimē ⁊ nutriētia:⁊ alia medicinaꝝ eſt exhibitio:⁊ tertia eſt opatio manualis. Per regimē aūt itelligim⁹ adminiſtrationē,que fit in cauſis nec̄ijs nūatis,q̄ ſm̄ vſuȝ ſūt currētes,ex qb⁹ eſt nutriēs. Et iudicia qdē regimis ex ꝑte q̄litatū eaꝝ,ſūt ꝓportionalia iudicijs medicinaꝝ. Nutriēs ꝯo [f] [ex eis oib⁹] iudicia hȝ,que ſūt ei ꝓꝑa ex mō q̄ȝtitatꝫ. Nutriēs.n.qñq̃ȝ ꝓhibet̃,qñq̃ȝ minuit̃,qñq̃ȝ eq̄t̃,qñq̃ȝ auget̃. Sed nō ꝓhibet̃,niſi quū medic⁹ vult,vt nā occupet̃ in maturatiōe hūoꝝ. Et nō minuit̃,niſi quū vult v̄tutē cū h̄ cuſtodir̃:ergo inq̄ȝtū nutrit,cuſtodit ꝑtē v̄tutꝫ:⁊ inq̄ȝtum minuit,cuſtodit ꝑtē māei,ne nā tūc occupet̃ i digerēdo multū cibū. Ipſe q̃ȝ ſꝑ ſit ſolicit⁹ de eo,qđ magis ſuſpectum eſt,⁊ eſt v̄tus,ſi fuīt valde debil',aut egritudo,ſi fuerit ml'tū fortis. Nutriēs q̃ȝ ex duab⁹ minuit̃ ꝑtib⁹:vna eaꝝ eſt ex ꝑte q̄ȝtitatis:⁊ altera eſt ex ꝑte q̄litatis:⁊ tibi qdē poſ'e eſt ponē ꝯiunctionē duaꝝ ꝑtiū,

f A.qđ eſt ex ſūma earum.

diſionē tertiā. Dr̄ia aūt iter duas dictiōes q̄ȝtitatꝫ,⁊ q̄litatis,eſt qm̄ nutriēs qñq̃ȝ eſt ml'te q̄ȝtitatis,⁊ pauci nutrimēti,ſic olera,⁊ fruct⁹:qm̄ q ex eis ml'tū comedit,ex q̄ȝtitate nutriētis ml'tū recipit,abſq̃ȝ ei⁹ q̄litate. Et qñq̃ȝ eſt nutriēs pauce q̄ȝtitatꝫ,⁊ ml'ti nutrimēti,ſic oua ⁊ galloꝝ teſticuli. Nob̄ q̃ȝ qñq̃ȝ eſt nec̄iuȝ q̄litatē minuē,⁊ in q̄ȝtitate augmētū facē ⁊ h̄ qdē eſt quū deſideriū fuerit ſupans,⁊ in venis crudi fuerit hūores:⁊ voluerim⁹ deſideriū ſopire ꝑ ſtōi replōnē,⁊ a venis multā ꝓhibē māmꝫ:iō vt ꝑus maturet̃ illud,qđ eſt i venis,aut ꝑꝑ itētiones alias ab iſtis. Et qñq̃ȝ nec̄ium eſt nob̄ in q̄litate augmētū facē,⁊ minuere q̄ȝtitatē:⁊ hoc qdē eſt,quū voluerimus v̄tutē ꝯfortare:⁊ ſtōi nā rē multā digerē nō valet. Pl'm aūt qđ nos laboram⁹ in minuēdo cibum,aut ꝓhibēdo,eſt quū egritudines medicamur acutas. In egritudib⁹ [g] [q̃ȝ chronicis] minuim⁹,ſȝ minus q̃ȝ i acutis. In egritudib⁹ nāq̃ȝ chronicis plus de v̄tute ſoliciti ſum⁹:q2 ſcim⁹,ꝙ eaꝝ criſis eſt longinq̄,⁊ ipaꝝ ſtat⁹ eſt remot⁹. Quapꝑ niſi v̄t⁹ cuſtodiat̃,vſq̃ȝ ad horā criſis ſtare nō poterit,neq̃ȝ illud qđ i lōgo digerit̃ tꝑe,digerē valebit. In acutis ꝯo egritudib⁹,criſis eſt ꝓpinq̄:⁊ ꝯfidim⁹ ꝙ v̄tus ante ſtatū nō reſoluet̃:ꝙ ſi h̄ timuerim⁹,nutriēs nō pl'm minuem⁹. Et q̄ȝto egritudo plus ꝑncipio ꝓpinq̄ fuerit,⁊ accn̄tia magis qeta.nutriem⁹,v̄tutē ꝯfortantes. Et q̄ȝtū egritudo ſm̄ augmētū ꝓceſſerit,⁊ accn̄tia ibi ēt augmētata fuerit,minuem⁹ dietā ꝑꝑ fiduciā ei⁹,qđ iā dedimus:⁊ ꝓpterea vt v̄tus alleuiet̃ i hora luctanis. In tꝑe q̃ȝ ſtat⁹ regimen vehemēter ſubtiliamus. Et q̄ȝto magis egritudo fuīt acuta,⁊ criſis ꝓpinqor,erit nr̄a regimis ſb̄tiliatio maior:niſi cāe acciderit q̄ nos ab eo ꝓhibeāt,quēadmoduȝ in libris noiabim⁹ ꝑticularib⁹. Nutriēs ꝑterea ſm̄ h̄ qdē ex eo qđ fit nutrimētū,duas alias hȝ opōnes que ſūt velocitas penetratiōis,ſic diſpō vini:⁊ tarditas penetratiōis,ſic aſſatoꝝ diſpō,⁊ frixoꝝ,⁊ ēt ſpiſſitudo ſb̄e ei⁹,qđ ex ipſo gn̄at̃ in ſāguine,⁊ eius retētio,ſic eſt diſpō nutrimēti carnis porcine ⁊ vituline:aut ipſi⁹ ſb̄tilitas ⁊ reſol'onis ei⁹ velocitas:ſic eſt diſpō nutrimenti,qđ fit ex vino,⁊ ex ficub⁹. Et nobis qdē eſt nec̄iuȝ nutriēs,qđ cito penetret,quū caſui v̄tutis [h] [aīalis ſuccurrē volum⁹,⁊ ei⁹ reſol'oni,⁊ nō pōt ſtōus,⁊ virtus tāto tꝑe tolerare] vt nutriēs digerat̃,qđ tarde digerit̃.⁊ nos qdē a nutriēte terremur,qđ cito digerit̃,quū accidit vt nutriēs ꝑcedat,qđ tarde digerit̃,⁊ timemus,ne cuȝ eo miſceat̃,⁊ fiat ſm̄ modū quē iā decl'auim⁹. Et terremur ēt a nutrimēto groſſo,quū ꝑ certo ſcim⁹,ꝙ accidūt oppil'ones. Sȝ eligim⁹ cibū fortis nutrimēti,⁊ tarde digōnis,ꝓpter eū,quē ꝯfortare volum⁹,⁊ exercitijs fortib⁹ ꝑꝑare. Raꝝ q̃ȝ nutriēs eligimus ꝓpt̃ illū,cui velocit̃ accit poroꝝ ſpiſſitudo. Medicatio aūt q̄ fit cū medicis,tres hēt regl'as,vna eaꝝ eſt regl'a eligēdi ei⁹ q̄litatē.ſ.eligēdi ipſā cal'aȝ,aut fridā,aut hūidā,aut ſiccā. Et ſcđa eſt regl'a ipſius eligēdi q̄ȝtitatē:⁊ hec qdē regula didit̃ in regulam mēſurādi pōdus ei⁹,⁊ in regulā mēſurādi ipſius q̄litatē.ſ.ſue calitatis gradū,aut friditatis,aut reliq̄rū ab iſtis. Et tertia eſt regula ordinādi ſuā horā.

In electione aūt q̄litatis medicine abſolute nō hȝ cognitio,niſi ꝑ cognitionē ſpēi egritudis:qm̄ quuȝ egritudis q̄litas ſcita fuerit,erit medicina eligēda,que ei in ſua q̄litate ſit ꝯr̄ia:qm̄ egritudo ſuo medicat̃ ꝯr̄io,⁊ ꝯſeruat̃ ſanitas ſuo ſīli. Quātitatis āt ipſi⁹ mēſura [i] [ex duab⁹ cognſcit̃ ꝑtib⁹] ſm̄ modū mēſure artificial' ex nā mēbri,⁊ ex q̄ȝtitate egritudis,⁊ ex reb⁹,q̄ ſuꝑ illō ſua ſignt ꝯueniētia,⁊ aptitudine

g A. ꝯo chronicis quādoq̃ȝ.

h A.vitalis ſuccurrere volum⁹,⁊ ipſam viuificare,⁊ nō eſt tēpus aut virtus ſufficiens,ſeu potēs tolerare.

2

3

large accip.

i A. duoꝝ mōꝝ ſimul cognoſcit.

ipsaꝝ: que sunt genus, ⁊ etas, ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ tps, et regio, ⁊ ars, ⁊ ṽtus, ⁊ forma. Nature ṽo membri cognitio quatuor reꝝ ꝯtinet cognitionem. s. ꝯplo/nis mēbri, ⁊ creationis eius: ⁊ eius situs, ⁊ ipsi⁹ virtutis. Et ꝯplonis qdē mēbri, qm̄ quuz eius nālis ꝯplo scita fuerit. ⁊ ipsius ꝯplo [a] ⌈in egris⌋ scief per mēsurā existimatiuā q̄ztū eius ꝯplo nālis elongata fuerit: scief ergo mēsura q̄ztitatis, q̄ ipsa reduci possit ad [b] ⌈tēperiē, ṽbi grā, qm̄ si sanatiua⌋ ꝯplo fuerit frida, ⁊ egritudialis cal'a, tūc iā multa elōgatio erit a ꝯplone sui: ⁊ tūc multa idigebit ifridatiōe: ꝙ si ābe fuerit cal'e, sufficiet ei ꝑua ifridatio. Et creationis qdē mēbri iā diximus, ꝙ creatura mēbri in iiij. diuidif mōs: ⁊ tu qdē eaz ibi ꝯsiderare debes: post h̄ scire debes, ꝙ mēbroꝝ q̄dā sunt, que [c] ⌈i foraminib⁹ suis sunt facilia⌋ ⁊ sunt in eis iterius, aut exterius loca vacua, ꝑ que expellif supfluitas medicina subtili ⁊ tēpata. Et eoꝝ sunt alia que nō sunt ita: sz medicina idigēt fortiore: ⁊ sil'r eoꝝ est, qd̄ est rarū: ⁊ eoꝝ est, qd̄ est spissuz. Et raro qdē medicina sufficit s̄btilis: ⁊ spisso est medicina fortis nec̄ia: qd̄ aūt forti medicina magis idiget, est illud qd̄ in nulla duaꝝ ꝑtium ventriculū h̄z, neq̄z receptaculū. Et post ipm̄ est illud, qd̄ h̄z in vna ꝑte: ⁊ post ipm̄ est illud, qd̄ a duab⁹ ꝑtib⁹ h̄z receptaculū: sed est solidū ⁊ spissuz, sicut rigno, postea est illud qd̄ ea h̄z a duabus ꝑtib⁹, ⁊ est raꝝ sicut pulmo. Et situs qdē mēbri, qm̄ ꝑ sitū cognoscif, quēadmodū tu scis, aut locus, aut societas. Utilitas ṽo que ex societatis ꝓuenit cognitiōe est magis ꝓꝑa, ꝓpterea ꝙ ꝑtē magis eligis ad quā medicina trahit, ⁊ ad quā eā declinare facis: ṽbi grā, quū fuerit mā in gibbo epatis, euābis eā per vrinā: ⁊ si in epatis ꝯcauitate fuerit, euābis eā per vētrē, qm̄ epatis gibbositas mēbris vrine est associata: ⁊ eius ꝯcauitas est associata itestinis. Sz eius vtilitas que ex ꝑte sciēdi locuz ꝓuenit, est triū modoꝝ: vnus eoꝝ est ei⁹ lōgitudo, ⁊ ipsius ꝓpingtas: qm̄ si fuerit ꝓpinquū, sic̄ stōus, ꝑueniēt ad ipm̄ medicine tēpate, ⁊ opabunf in ipo: ⁊ si lōginquū fuerit sic̄ pulmo, medicinaꝝ tēpataꝝ ṽtutes corrūpenf añq̄z ad ipm̄ ꝑueniāt: Quapropf erit nec̄iuz vt in eaꝝ ṽtutib⁹ augmētū flat. Oz itaq̄z vt quū mēbrū est ꝓpinquū, cui obuiat medicina, sit ṽtus ipsius medicine ꝺm mēsurā que egritudini sit opposita: ⁊ si iter ea fuīt lōgitudo, ⁊ spatiū, ⁊ ē egritudo, cui est medicina nec̄ia q̄z ṽtus ꝓfundās penetrare faciat, tūc nec̄iuz est in ṽtute medicie plus addere q̄z ꝓus erat ei nec̄ium, sicut [d] ⌈acetū⌋ in emplo sciatice, ⁊ reliqs. Et scōs modus ē, vt sciaf qd medicinis sit admiscēdū, vt ꝑ illud velocif ad mēbruz ꝑueniat: quēadmodū medicis mēbroꝝ vrine admiscenf diuretica: ⁊ medicis cordis, croc⁹. Et terti⁹ qdē modus est, vt sciam⁹ qua ꝑte medicinā ad ipm̄ trāsire faciam⁹: ṽbi grā, si sciuerim⁹, ꝙ vlcera in iferiorib⁹ exn̄t itestinis, ꝑ clisteria initiem⁹: ⁊ si sciuerimus, ꝙ sint in supiorib⁹, ꝑ illud qd̄ bibūt, afferemus. Qñq̄z ēt ꝯfert loci, ⁊ societatis sil' solicitudinē h̄re: ⁊ hoc qdē est in eo, qd̄ facē debemus, quuz fuerit mā tota iā in mēbro [e] ⌈euāta,⌋ ⁊ in eo qd̄ facere debem⁹, quū mā adhuc [f] ⌈euāf:⌋ qm̄ quū sciuerimus, ꝙ mā fuerit adhuc in descēsu, a suo loco mām exhemus, postq̄z q̄tuor ꝯdōnuz curā habuerim⁹: vna est ꝑtis diūsitas, quēadmodū a dextra ad sinistrā trahim⁹, ⁊ a supiorib⁹ ad iferiora. Et scōa est vt societatis curaz hēamus, sic̄ mēstrua, vētosis retinem⁹, q̄s māmillis supponimus [g] ⌈socio⌋ attrahētes. Et tertia rectitudinū curā h̄re, quēadmodū oz i egritudib⁹ epatꝪ, in dextra, minutionē facimus basilica: ⁊ in egritudib⁹ splenis, in basilica sinistra.

Et q̄rta qdē est cuz solicitudine elōgationis, ne ad [h] ⌈qd̄ extrahif⌋ valde sit ꝓpinquū ei a quo exhif. Sed quū accidit vt tota mā iā sit euāta, vtreq̄z res ei ꝯferūt ex ꝑte: qm̄ si voluerimus accipiem⁹ eā ex ipso mēbro: ⁊ si voluerim⁹ trahemus ipsaz ad mēbrū ꝓpinquū, qd̄ associatū est, ⁊ eā ab eo extrahemus, quēadmodū duas minuim⁹ saphenas i mr̄icū egritudinib⁹: ⁊ venā que est sub lingua, quū medicari volum⁹ apa duaꝝ amigdalaꝝ. Quunq̄z ad diuersuz trahē volueris, mēbri a quo ꝓtrahis, dolorē ꝓus seda. Et caue tibi ne trāsitus sup ꝓncipale fiat. Et vtilitas qdē que seq̄tur ex ꝑte ṽtutis mēbri est triū semitaꝝ, vna est dignitatis, ⁊ ꝓncipat⁹ curā h̄re: qm̄ sup mēbra ꝓncipalia nō faciemus aliqd cū fortib⁹ medicinis, in q̄ sit ambigēdū, q̄ztomagis potuerimus, ne nocumētū toti corpori cōe faciamus. Quapp ex cerebro, ⁊ epate nō euābim⁹ illud, qd̄ ab eis euāre debem⁹ in vna hora: neq̄z vllo mō vehemēti ifrīdabim⁹ ifrīdatione, ⁊ quū epati empl'm supponem⁹ ex medicis resoluētib⁹, nō relinquem⁹ qn in eo res [i] ⌈retētiuas ⁊⌋ boni odoris ponam⁹, ꝓpter ṽtutē custodiēdā. Et sil'r in eis, que ꝓpter ea ad bibēdū damus. Qd̄ aūt iter oīa mēbra hac tota custodia digni⁹ existit, est cor: ⁊ postea cerebrū, ⁊ post ipm̄ epar. Et scōa qdē semita est curā h̄re opōnis membro associate, lz nō sit ꝓncipale, sicut stōus ⁊ pulmo. Quapp in febrib⁹ cū stōi debilitate aquā frīdā in potu, que sit vehemētis frigiditatis, nō damus. Et scias ꝙ dare ea pura, que laxa faciūt, ꝓncipalib⁹ mēbris, ⁊ eis que sūt [k] ⌈corā⌋ ipsis, est valde timorosuz in re vite. Et semita tertia est, h̄re solicitudinē acuitatis sensus, ⁊ ei⁹ hebetudis. oz nāq̄z sibi cauere ne mēbris acuti sensus neruosis det medicinas malaꝝ q̄litatum, ⁊ mordicatiuas, ⁊ nocitiuas, sicut sūt titimali, ⁊ relique ab eis. Medicinaꝝ ṽo, a q̄ꝝ datione nobis cauemus, spēs sūt tres, resoluētes vehemēter, ⁊ infrīdātes: ⁊ ꝯrias h̄ntes q̄litates, sicut flos eris ⁊ cerusa ⁊ calcucecaumenon, ⁊ eis silia. Hoc qdē est electionē medicine diuidē ꝺm mēbri nām. Scōm ṽo egritudinis q̄ztitatē qm̄ illi. ṽbi grā, cuius corpis calitas [l] ⌈egrotatiua⌋ est fortis, nec̄ium est ipsam extinguē cū medicina que sit i infrīdādo fortissima: ⁊ illi cuius accn̄talis friditas est fortis, est nec̄ium eā calefacē cū medicina fortis calefactionis: si ṽo nō fuerint fortes, medicine debilioris q̄litatis nobis sufficient. Ex tpe aūt egritudinis est, vt sciam⁹ in quo suoꝝ tēpoꝝ sit egritudo: verbi grā quuz apa in ꝓncipio fuerit sup ipm̄ ponemus qd̄ solum repcutiat: ⁊ cū in [m] ⌈statu⌋ fuerit ponemus illud qd̄ solūmō resoluit: in medio autē miscebimus vtraq̄z: ⁊ si egritudo fuerit acuta, ipsa in ꝓncipio existēte, tēperate regimen subtiliabimus. Et si in statu fuerit, in subtiliando studebimus: ⁊ si fuerit ꝓlixa nō tm̄ in ꝓncipio subtiliabimus: sed in statu tēperata vtemur subtiliatione: lz multas ꝓlixarum egritudinū preter febres, subtiliatiuū resoluat regimē. Egritudo quoq̄z si multe [n] ⌈ebullientis⌋ māe fuerit, in ꝓncipio eam euābimus, nō expectantes maturationē: ⁊ si mediocris fuerit, maturabimus eam, ⁊ postea euābimus. Cognitio autem rerum que sua sign̄t ꝯuenientia est ad sciēdum tibi facilis, ⁊ aer qdem, qui ex earū existit sūma, est dignior, cuius rem custodiri opz: ⁊ an sit medicine iuuamētum ꝑstans an egritudini. Et dicemus ꝙ in egritudinibus in quibus est timor, ⁊ nō sumus securi ex defectu virtutis [o] ⌈si quod facere debemus tardauerimus, aut ex eo aliquid alleuiauerimus⌋

a A. egritudial'.

b A. ipsam sanā ṽbi grā si sana.

c A. in creatione sua sunt facilis penetrationis.

d A. dispositio.

e A. effusa.

f A. effunditur.

g A. ad mēbruz associatum.

h A. ne mēbrum ad qd̄ attrahif.

i A. stipticas.

k A. vicina.

l A. accidētalis.

m A. Una litera declinatione.

n A. furiose.

o A. cū tardatione eius qd̄ oz fieri, aut alleuiationis ex ea.

a forti medicamine pmo incipere debemus. Jlle vero, in qbus non existit timor, fm ordinē, ad fortiorem pcedet, si nō suffecerit eis debilis. Preter hoc quoqz tibi caue, ne a rectitudine recedas, lz videris q ipsa tardet iuuamētū, neqz in errore moreris, z si videris q eius nō appeat impedimētū. Et cum hoc fm vnā medicationē, nō cū vna tibi stādū est medicina, imo in vna medicatione medicinas permuta: qm ab ipso qd ꝯsuetū est, nō fit passio: z vnicuiqz qdē corpi, imo oi mēbro, imo vni corpi, z vni mēbro, in vna hora, z nō in altera, inest ppetas ab vna medicina pati, z non ab altera. Quū aūt ignoras que sit egritudo relique eam nāe, z nō pperes: qm aut nā supabit egritudinē, aut ipsaz manifestabit. Quuncqz egritudo dolori ꝯiuncta fuerit [a] ⌈aut cause doloris, aut a quo puenit dolor⌋ sicut est percussio, aut casus, icipies sedare dolorē. Et si tibi necesse fuerit stuporē inducere, nō transcēdas tale q̄le est papauer albū: qm cū suo stupore est ēt domesticū. [b] ⌈Quūqz vehemētia caloris mēbri tibi nocumētuz fecerit⌋ nutri ex eo qd sanguinē vehementer igrossat, sicut frumētū coctū. [c] ⌈Et si ex hoc qdē regimine nō alleuiabit⌋ nutri cuz infridātib⁹, sicut lactucis, z eis silibus. Scias pterea q ex cōgruis medicationib⁹, que ꝯferūt, est iuuamentū qd fit ex eo, qd vtutes ꝯfortat aiales, z vitales, sicut letitia: z obuiare ei qd sibi placet, z assidue sedere cuz eo, cū quo gratulat: qn̄qz ēt ꝯfert sedē cuz eo a quo verecūdat, z quē erubescit: qm egrū phibet a rebus que ei nocent. Ex eis pterea que huic mō medicationis sunt ppinque, est mutatio de terra ad terrā: z de aere ad aerē: z de formis ad formas: z pcipere eū formas efficē, z mot⁹, qui mēbrū dirigāt: aut cōplōnē mutēt: queadmodū puero lusco pcipit [d] ⌈vt scintillas intueat, aut rē que ei appet: aut sicut pcipit torturā patiēti⌋ z vt speculum intueat calibis: qm hoc pducit eū ad h, vt laboret in rectificādo faciem suā, z frontē, z oculū: z fortasse iuitus redibit ad h vt melioret. Ex regulis pterea q̄s obseruare debes, est fortes dimittē medicatiōes in tpib⁹ fortibus, q̄to plus poteris: sicut ventrē vehemēter soluere, aut pūocare vomituz, aut apire, z adurere, in estate, z hyeme. Ex reb⁹ q̄z, in q̄ medicatiōe subtile est adhibēdū studiū, est quū in vna ꝯiūgūt egritudine duo, que fieri debēt, ꝯria: qz opz vbi gra vt egritudo infridet, z eius cā calefiat: [e] ⌈aut ecōuerso: qz opz vt egritudo calefiat, z eius cā ifridet⌋ sicē mā colice indiget calefactione, z icisione, z subtiliatione: [f] ⌈z opz vt fortitudo doloris ei⁹⌋ infridet, z stupefiat, z ecōuerso. Ampli⁹ scire dēs, q nō ois repletio, neqz ois ꝯplōnis malitia, suo medicat ꝯrio ex eūone, z oppōne: imo multotiens sufficit multa regimis bonitas in replōne, z malitia ꝯplōnis.

De medicationibus egritudinuz malitie complexionis. Cap.II.

Q Ueer eis qdē sine mā existit ꝯplōnis tm̄ pmutat: sz si cū mā fuīt, ipsa eūabit: z plerūqz qdē ei sola sufficit eūo si ꝯplōnis [g] ⌈ifuse que pterita ē malitiaz nō ibi reliquerit:⌋ z qn̄qz non sufficit nob istud, si ꝯplōnis dimiserit malitiā: imo erit nobis nece ꝯplōnē pmutare quū in eūando finē fecerim⁹. Dicemus g q malitie ꝯplōnis medicatio mltis fit modis. Cōplōnis nāqz malitia, aut erit [h] ⌈ifusa⌋ z erit ipsi⁹ medicatio ex ꝯrio absolute: z hec est medicatio absolute: aut erit in termino vt ipsa gnet: z erit ei⁹ sanatio, sanatio que fit cū pmissione seruationis [i] ⌈queadmodū putrefactionē que est cū febre q̄rtana medicamur cum tyriaca: z aquā fridā in tertiana dam⁹ vt extiguat. Et exēplū pmissionis seruatiōis est eūo in q̄rtana q̄ fit cū helleboro: z i tertiana cū scamonea, quū pncipiū interpollatiōis q̄ accidit⌋ phibē volum⁹. Et exēplū pmissiōis seruatiōis solūmō, est eūo, q̄rtane apti ppt melie supationē cū helleboro: z febri tertiane ppter cholē dūiuz, cū scamonea. Quū aūt in ali q̄ egritudine dubitaueris, an sit ei⁹ cā calitas an fritas: z si expiri volueris, nō expiaris cū supfluo: z caue tibi ne decipiat te impsio, q̄ erit accñtalis. Et dēs scire q ifridatiōis, z calefactiōis tps est vnū: sz in ifridādo est plus timoris, qm calitas est amica nāe: z in humectādo qdē, z exiccādo est timor eq̄lis, sz hūectādi tps est lōgius. Unaqueqz pterea hūiditas z siccitas ꝯseruat pp suaz cāz ꝯfortationē: z pmutatur pp cāz ꝯrij ipsi⁹ fortitudis augmētū. Et calitas qdē fit fortior [k] ⌈causis⌋ q̄z iā expleuim⁹ sermonē: deide p [l] ⌈mūdificātia⌋ z est supfluitates expellē, z replōnē: z oppilōnē apire, deinde ex eo qd ipsaz cōseruat: z hec est humiditas tēpata: friditas vero fortior ex eo, qd ipsius ꝯfortat cās: z q calitatē suffocat: z ex eo q ipsaz supflue resoluit, z est siccitas fm eēntiā, z calitas fm accñs. Qui aūt calitatis supfluitatē cum [m] ⌈oppilōnib⁹⌋ medicat, sibi cauē dz ab ifridatione supflua, ne in ꝯuertēdo oppilōnē in lapidē augmētū faciat: z ne calē ꝯplōnis malitiaz augmētet, imo paulatiz p medicari dz cū eo qd abstergit: z si [n] †⌈ ⌋ qd ifridat, ei suffecerit, sicē aq̄ ordei: z succus scariole, erit ꝯueniēs: z si nō suffecerit istud, tūc cū illo qd tēperatū existit, q si hoc nō suffecerit, tunc cū eo in q̄ subtilis existit calor nz ex h sis solicit⁹, qm iuuamētū eius [o] ⌈diaphoresis⌋ in infridādo plus ꝯfert q̄z sit nocumētū, qd facit ei calor q ad extinguēdum est facilis post aptionem. [p] ⌈Et est ēt cū acutoz humoz digō extinguēdi supfluitatē phibet⌋ licz qdā hoium sint q pteruiant ad hāc destruendā sniam, z ignorēt q fortis extinctio deijcit vtutē: z q̄tomagis in corpib⁹, que ab egritudine debilitata fuerūt, lz aliquo [q] ⌈directiōis mō mām rectificet, qd est, quū post ipsam alie pueniūt egritudines, aut ex malitia ꝯplōnis simplicis, aut ex materijs fridis ꝯplōni ꝯrijs⌋ quaz rectificauit. Cōplōnē vero fridā calefacē q̄si difficile est, quuz iā est [r] ⌈ifusa⌋ z multū facile in pncipio: z ad vltimū, calefacē fridū in pncipio rei est facilius, q̄z calm in pncipio ifridare: sed calm in fine ifridare, lz sit difficile, est tm̄ facilius q̄z frigidū in fine, calefacē: qm supflua friditas est ipsa mors inati caloris, aut ei ppinqua. Et debes scire q infridatio qn̄qz siccitati ꝯiūgit, z qn̄qz humiditati, z qn̄qz ab vtrisqz sepat: verūtm̄ siccitas magis fit [s] ⌈māsiua cū friditate, que senuit:⌋ z hūiditas est magis adducēs friditatē, q̄ accidit. Et iam qdē oēs caloris cāe, quū supfluūt, in exiccādo iuuāt: z qn̄qz ēt oēs friditatis cāe, quū supflue fuerit, in humectādo iuuāt. Et nulla qdem res ad hoc tātum puenit, q̄tū ociositas, z assidua balneatio que est facilis [t] ⌈ ⌋ in tina. Et nos qdē te fecimus scire hoc in eo qd est pmissuz. Uinū preterea [v] ⌈tēperate bibitū⌋ in humectādo est forte. Amplius scire debes, q cū senex ifrigidatione indiget, z humectatione, non sufficit ad hoc illud qd ipsum ad equalitatē reducit, imo qd ipsum transire facit ad cōplexionem frigidā, z humidā, que ei debetur: quoniā ipa lz sit accidētalis, est tm̄ ei quasi nālis. Scire quoqz debes, q sepe est nobis necium in permutādo cōplexionē, dare illud qd h⁹ confortat cōplexionem admistuz ei, qd sibi sit contrarium

---

a A. aut igit cā ipsius est dolor, aut egritudo ē causa doloris.

b A. Et quuz est necessariū ppter vehementiā sensus membri. Alia lra. Quūqz vehemētia sēsus mēbri nocumētū fecerit.

c A. Et si non timet infridatio, tunc.

d A. intueri oblique in rē lucidā

e A. sicut febris regrit ifridationē, z oppilō que est cā febris regrit calefactionē, aut ꝯuerso. Et silrsi indiget vt egritudo calefiat, z accñs ei⁹ vt infrigidetur.

f A. z idiget fortitudo doloris eius vt.

g A. malitia nō relinquet ab ea, ppt morā ipsi⁹ preteritam.

h A. firma.

i A. phibendo cām, aut ex ea ē q̄ vult fieri, seu que ē futura fieri, z opz in ea vt phibeat cā solū mō, z noiat premissio seruationis. Exēplū medicationis ē curatio putredinis febris q̄rtane cū tyriaca, z dare i potu aquā fridā in tertiana, vt extinguat. Et exēplū medicatiōis cū pmissiōe seruationis est eūo i q̄rtana que fit cū helleboro. et in tertiana cum scamonea, quuz pncipiū paroximi accñtis p h.

k A. pp causas.

l A. ea que viuificant.

m A. apertione oppilationum.

n † A. abstergēs

o A. apertionis.

p A. Alia litera. Et qn̄qz supflua extinctio phibz digōnē humoz acutorum.

q A. rectificationis mō mām rectificet, qm qn̄qz post ipsaz alie pueniūt egritudines, aut malitia ꝯplōnis frigide simplex, aut cuz materijs fridis ꝯrijs materiei.

r A. ꝯfirmata.

s A. ꝯfirmās friditatē, que iā acciderit.

t † A. z balneari

v A. mixtum.

queadmodum est nobis neĉium dare acetum cum medicinis calidis alicui mẽbro, ideo vt ipsaꝝ penetrẽt ṽtutes: ⁊ sic est nobis neĉium dare crocũ cũ medicinis infridãtibꝰ cor, ꝑpterea vt eas ad ipm ferat. Et multotiens quidem est medicina vehemẽtioris opationis in pmutando ꝯplõnez, sed ꝑpter sui subtilitatem non pmanet, donec suam pficiat opõnem: Est ergo nobis neĉiuz, ei aliquid admiscere, quod ipsam inspisset, ⁊ retineat, lz ex ea sue opationis ꝑueniat contrarium, sicut balsamo admiscemus ceram, ⁊ reliqua: ad hoc vt ipsum tanto tempore retineatur in quo suam perficiat operationem.

¶ Ad sciendum qualr, ⁊ qñ opꝫ eũari. Cap. III.

Res que demrãt rectitudinẽ iudicij in eũando sunt decẽ, replõ, ⁊ virtus, ⁊ cõplexio, ⁊ accñtia ꝯueniẽtia, sicut si [a] [ꝯtingeret ꝙ nãz soluẽ vellemꝰ, deinde accideret vẽtris solõ:] qm̃ ventrem soluere sup vẽtris solonẽ est timorosũz, ⁊ figura, ⁊ etas, ⁊ tp̃s, ⁊ aeris regionis dispõ, ⁊ ꝯsuetudo eũandi, ⁊ ars: hec nanqꝫ quum fuerit ꝯria sigtioni, ꝑpter quã eũatio faciẽda erit, ꝓhibebũt, eũonem. Uacuitas itaqꝫ sine dubio eũonem fieri ꝓhibet. Et silr quũ debilitas cuiuscũqꝫ triuz virtutũ fuerit: verũtñ qñqꝫ plus eligimus alicuius ṽtutis debilitatẽ, qꝫ [b] [impedimẽtũ] relinquẽdi eũonẽ: ⁊ hoc qdẽ est in virtutibꝰ sensibilibꝰ ⁊ motiuis, quũ fiduciam habuerimus succurrẽdi rei timorose, si acciderit, ⁊ silr in oibus virtutibꝰ. Cõplexio qꝫ calida ⁊ sicca [c] [ad] hoc ꝓhibet, ⁊ frida ⁊ humida caliditatẽ nõ hñs, aut debilẽ hñs ab ea etiã ꝓhibet: in cala aũt ⁊ humida facile faciemꝰ illud, ⁊ fortiter. Figura aũt scilꝫ supfluitas matiei, aut raritas, ab ea ꝓhibet, ꝑpter timorẽ ne spũs resoluat: ⁊ silr opꝫ in regendo debilẽ ⁊ macrũ, multã cholerã rubeã in sanguine hñtem, vt ei blãdiaris, ⁊ nõ ipm euacues: ⁊ vt eum nutrias ex eo, qd̃ bonũ gñat sanguinẽ ad frigiditatem ⁊ humiditatẽ declinãtem: qm̃ ex hoc sui humoris cõplexio rectificabit̃ [d] [aut] fortasse ipm fortẽ efficies, ⁊ eũones tolerabit. Et silr opꝫ ne illũ euacuare sis ausus, qui ex ꝯsuetudine paruz comedit, qꝫdiu ab eius eũone abstinere poteris. Supflua qꝫ pinguedo ab eo ꝓhibet, ꝑpter timorez, ne frigiditas oñetur: ⁊ ne caro venas cõprimat, ⁊ eas [e] [extinguat] quũ vacuas inuenerit, ⁊ calorẽ suffocet innatum, aut supfluitates exprimẽdo, ad iteriora expellat. Accñtia quoqꝫ mala, sicut aptitudo [f] [cholice passioni] ⁊ spasmo, ab ea prohibet. Etas preterea que nõduz ad augmẽti cõplemẽtum ꝑuenit, aut ad ꝯsumptionis terminum est trãsiens, ab ea ꝓhibet. Hora quoqꝫ multũ cala, aut multuz frigida: ab ea ꝓhibet. Et regio qdẽ meridionalis vehemẽter calida ab ea ꝓhibet: qm̃ plima eoꝝ, que vẽtrẽ soluũt, sunt [g] [calida] ⁊ duaꝝ acuitatuz ꝯiunctio tolerari nõ põt: qm̃ virtutes in eis debiles erũt, ⁊ dissolute: ⁊ qr exterior calor mãm ad exteriora trahit: ⁊ medicina ipsam trahit ad iteriora: quare idẽ ꝑuenit in diuersas ptes ꝑtractio, ⁊ ad resistẽtiam pducit. Et septẽtrionalis multũ frigida ab ea ꝓhibet. Parua quoqꝫ eũandi ꝯsuetudo ab ea ꝓhibet. Ars ẽt, qua multa sit eũatio, sicut seruiendi in balneo: ⁊ onera dorso deferẽtiuz ab ea ꝓhibẽt: ⁊ ad vltimũ ois ars laboriosa. Scias preterea ꝙ intẽtio in oi eũone est vna qnqꝫ reꝝ. Aut eũatio illius qd̃ est eũandum, ⁊ seqtur ipm ꝑculdubio tranqllitas, nisi ꝙ receptaculoꝝ lassitudo ipm sequat̃, aut calitatis ebullitio, aut febris ephimera, aut alie egritudies, que comitant̃, sicut excoriatio quã vẽtris solõ in itestinis facit: aut vlcera que vrine ꝓuocatio in vesica facit: ⁊ hoc qdẽ lꝫ iuuamẽtum ꝯferat: eius tñ vtilitas non sentit̃: imo qñqꝫ pñtialr dolet, donec accñs remoueat̃. Et scda est ꝯsideratio ptis sue declinationis: sicut nausea, que vomitu mundat̃: ⁊ mordicatio in vẽtre, que vẽtris solone remouet̃: Et tertia est mẽbrũ egressionis eius a pte declinatiõis eiꝰ, sicut basilica dextra in egritudine epatis, ⁊ non cephalica dextra: qm̃ si error ꝑuenerit i tali q̃le est illud, qñqꝫ sequet̃ inde timor. Et opꝫ qdẽ vt sit mẽbrũ egressionis ignobilius illo, a quo fit eũo, ne mã ad illud declinet qd̃ est nobilius. Opꝫ p̃terea vt sit eius [h] [exitus nãlis] sicut mẽbra vrine gibbositati epatis, ⁊ intestina ꝯcauitati ipsius. Est tñ quum mẽbrũ a quo expellit̃, est ipm mẽbrũ per qd̃ eũatio faciẽda est, sꝫ est in ipso egritudo vetus, aut recẽs, ꝑpter quã est timẽdum de cursu humoꝝ sup ipsum. Ipsi ergo ad aliud, qd̃ fit melius, trãsponẽdi sunt. Et est ẽt quuz ex supatione humoꝝ timet̃ sup ipm egritudo, sicut quuz tractus fit ab oculo ad gulã: qm̃ timet̃ ne illi qñqꝫ supueniat suffocatio, ideo [i] † [q̃le est] hꝰ, suauiter ⁊ molliter fieri dꝫ. Nã quoqꝫ plerũqꝫ taliter opat̃, ⁊ eũat, nõ per ptẽ qua ꝯsueuit, ideo vt mẽbrũ custodiat, quũ debile fuerit: ⁊ plerũqꝫ ẽt est, vt sit illud qd̃ nã eũat [k] [ptis lõginque ⁊ opposite:] ⁊ remaneat cũ ipso ambiguitas, sicut quuz a capite ad anũ, aut crus, aut pedẽ eũat: nõ enim ꝑcerto scit̃ si ex toto sit cerebro, aut ex vno vẽtriculo. Et q̃rta qdẽ est hora eũonis ipsius: naz dicit Gal. penitus ꝙ in chronicis egritudinibus maturatio [l] [tm̃ ⁊ nihil plus expectanda est.] Et tu qdẽ iam sciuisti, qd sit maturatio: ⁊ añqꝫ eũes, ⁊ post maturationẽ ex subtiliatiuis in potu tribuere debes, sicut aquã isopi, ⁊ hasce, ⁊ seminũ. Sed ⁊ in acutis ẽt egritudinibꝰ maturationẽ expectare meliꝰ est, ⁊ p̃cipue quũ querte fuerint. Qd̃ si mobiles fuerit, tunc ad eũandum mãm festinare erit melius: qm̃ impedimẽtũ motus [m] [eius] est maius, qꝫ sue eũonis, añqꝫ ipsa sit matura: ⁊ ꝓp̃e quũ humores fuerit subtiles, ⁊ p̃cipue quũ in ꝯcauitatibꝰ venaꝝ fuerit, ⁊ nõ in mẽbris ingredientes. Quũ aũt humor in vno fuerit mẽbro cõprehẽsus, nullo mõ moueat̃ donec maturetur, ⁊ eẽntiam hẽat tẽperataz, quã tu sciuisti in suo loco. Et silr quũ nõ fuerimus securi, ꝙ ṽtus vsqꝫ ad maturitatis horã pduret, eũabimꝰ eã postqꝫ nobis cauerimꝰ vt eius subtilitatẽ ⁊ grossitiez sciamus: qm̃ si [n] [spissa fuerit] ⁊ grossa ipsaz mouẽ nõ debemꝰ, nisi post subtiliationẽ. Eius ṽo grossitiẽ cognoscemus ꝑpterea ꝙ [o] [fastidium p̃teritũ] iam p̃cessit, aut sub hypocũdrijs dolor extẽsiuus, aut aduẽtus ap̃atis in iterioribus. Qd̃ aũt magis custodire debemus in hꝰ dispõne, est habitudo cãnaliũ, ne ipsi sint clausi: ⁊ post hoc qdẽ totũ possibile tibi erit vt ante maturationẽ vẽtrem soluas. [p] † [

] Et scias ꝙ mãei eũatio ⁊ ipsius de suo loco eradicatio, est ꝺm vnum duoꝝ existentis in loco lõginquo, aut propinquo: aut ex preparatione totius, aut diuersitate partis eius a p̃paratione, vt nõ moueat̃, nisi post subtiliationem.

a A. nãe, quam soluẽ volumus, nõ acciderit vẽtris solutio.

b A. nocumẽtũ.

c A. ab.

d A. et.

e A. Alia litera. claudat.

f A. diarie.

g A. acuta.

h A. expulsoriũ naturale.

i † —— A.

k A. ex pte lõginqua ⁊ opposita.

l A. est expectãda, ⁊ nihil aliõ.

m A. earum.

n A. a tochme ꝑueniens. Alia lrã. si enim fuerit tochamie ꝑueniẽs ⁊ grossa, nõ administrabimꝰ hic ꝺꝫ q̃titatẽ eiꝰ qd̃ eũat̃, sed administrabimus ꝺm q̃titatẽ numeri eũonum. Et q̃titas numeri aduenit seu p̃cipit̃ ex ꝯsideratione virtutis ꝓp̃e, ⁊ ex ꝯsideratione superfluitatis eũande.

o A. ex antecessione nauseatiua.

p † A. Et quinta est mẽsuratio eius, qd̃ euacuat̃: ⁊ ista aduenit ex ꝯsideratione q̃titatis mãe, ⁊ ex ꝯsideratiõe ṽtutis ⁊ ex ꝯsideratiõe accñtiũ, q̃ relinquunt̃ post euacuationem: qm̃ si fuerit ex eis accidens sequens euacuationez, minuemus ex eo quod volumus euacuare, cũ mẽsura qua mẽsuramus seu existimamus, ꝙ illi accidẽti qd̃ seqtur eũonem, succurrit̃, sicut fit in spasmo repletionali.

modoꝝ:vnus eoꝝ est propter attractionem, que fit ad lõginquam diuersitatẽ:ꝛ alter ꝓpter eaꝫ que ad ꝓpinquam. Et suaꝝ qdem horaꝝ dignior est, quũ in corpe [a]⌈nullo mõ est alicuiꝰ materiei repletio.⌋ Ponamus itaqꝫ ꝙ ab ore viri sup̃ius multus fluat sanguis:ꝛ ab hemorroydibꝰ mulieris sup̃flue fluat sanguis: Unũ itaqꝫ duoꝝ faciemus, aut trahemus per declinationẽ, que fit ad ꝓpinquã diuersitatẽ:et oportebit tũc vt mãm ad nares declinemus, faciendo sanguinẽ ex naribꝰ fluere:ꝛ in altero ad mr̃icez ꝓuocãdo mẽstrua:aut si voluerimꝰ ad lõginquam diuersitatez attrahẽ, eũabimus in p̃mo sanguinẽ a venis ꝛ locis, que sunt in iferiore parte corp̃is, ꝛ in sc̃do a venis ꝛ locis, que sunt in sup̃ma p̃te corp̃is.

> a A. nõ fuerit repletio sup̃flua, neqꝫ mã ꝯmota. Alia lr̃a nõ fuĩt ꝓpletio, neqꝫ mã fuerit declinãs ad ip̃m mẽbruꝫ ad quẽ fit attractio.

Et [b]†⌈ ⌋nõ opꝫ qdẽ vt in duas diametros ꝓlõgationẽ facias: sꝫ in vna tm̃, que sit diameter magis lõginqua:nã si mã fuerit in sup̃mo dextre p̃tis, nõ erit trahẽda ad infimũ sinistre, imo ad infimũ ipsius dextre. Et hoc qdẽ est illud qδ est magis nec̃iuꝫ, aut ad sinistrã a sup̃mo si fuerit tm̃ lõginq̃ q̃ꝫtũ est ab hũero ad humeꝝ:ꝛ nõ fuerit dispõ eiꝰ sic̃ dispõ duoꝝ lateꝝ capit̃. Mã nãqꝫ si i dextra capitis fuĩt eã ad iferiora, ꝛ nõ ad sinistrã trahes capitis. Qñqꝫ mãm ad lõginquũ trahere volueris, loci dolorẽ p̃us sedabis, vt ipsius minuat᷑ [c]⌈cõpressio⌋ per attractionez, qm̃ dolor est trahẽs. Quũqꝫ ad locũ non obedit, ad quẽ ipsam trahis, nõ violẽter agas: qm̃ qñqꝫ violentia illa ipsam mouebit, ꝛ subtiliabit, ꝛ non trahet᷑, ꝛ fiet velocius declinans ad dolẽtez locũ. Et forsitã tibi sufficiet, vt trahas: lꝫ nõ euacues, qm̃ ip̃a attractio eius iter ad mẽbrũ ꝓhibet, lꝫ nõ extrahat᷑:per ipsam ergo attractionẽ ad intẽtionẽ ꝑueniemꝰ:lꝫ cũ ipsa non eũaueris, sed declinatione ꝯtẽtus fueris:que fit ligãdo membra opposita, aut vẽtosis, ꝛ medicinis rubificãtibꝰ:Et ad sũmum cũ oi qδ dolorẽ efficit. Ex materijs aũt que ad eũandum sunt faciliores, sunt ille que sũt in venis:deide ille que in mẽbris, ꝛ iũcturis:qm̃ qñqꝫ est difficile eas exh̃ere, ꝛ eũare:ideoqꝫ necesse est vt quũ eũabunt᷑, alie cũ eis egrediant᷑. Eũato p̃terea est nec̃ium ne ꝓperet comedẽ nutriẽtia multa, ꝛ mala:que nã indigesta trahat. Qδ si aliqd ex hoc fieri nec̃e fuerit, oportebit vt paulatiꝫ ꝛ suauiter fiat, donec sit ꝺm ordinẽ:ꝛ vt sit qδ corpus ĩgredit᷑, digestũ ꝛ ꝯueniens. Minutio quoqꝫ est eũo humoribus eq̃liter augmẽtatis ꝓp̃a. Eũo v͛o humori qui in q̃ꝫtitate solus augmẽtat᷑, aut [d]†⌈ ⌋corrũpit᷑ ꝓp̃a, est alia a minutione. Ois p̃terea eũo, que est sup̃flua, ꝺm plĩmuꝫ febres gñat. Quũqꝫ vẽtris ꝯstrictio, qui fluere solebat, aliquã egritudinẽ possidere fecerit, illius eũonis reuersio ꝺm plĩn ip̃ꝫ medicabit᷑ sicut ab eo, quẽ ꝯstrictio saniei auriuꝫ, aut mucoꝝ nariuꝫ vertiginẽ possidẽ fecit, eius reuersio ipsaꝫ remouebit. Et scito ꝙ residuũ mãei dimittẽ, qδ nec̃e erat eũare, minus nocumẽtuꝫ est, q̃ꝫ exq̃sitissime eũare, ꝛ ꝑuenire in ipsa ad hoc, vt virtꝰ terreat᷑:qm̃ multotiẽs nã ħ resoluit residuuꝫ. Quũqꝫ humor illiꝰ fuerit gñis, cuius esse opꝫ: ꝛ eger tolerare põt, nõ terreri debes ex sup̃fluitate. qñqꝫ ẽt ꝯtigit quũ te eũare opꝫ vsqꝫ ad lipotomiã. Quũqꝫ alicuius v͛tus fortis [e]†⌈ ⌋fuerit, ꝛ ip̃oꝝ humoꝝ mã multa, ꝛ mala, ipsam paulatim euacua. Et silr̃ quũ mã vehemẽter fuĩt [f]⌈penetratiua⌋ aut cũ sanguine multũ mista, nõ poteris ipsã vna vice eũare, sicut est in sciatica, ꝛ arctetica longi t̃pis, ꝛ cãcro, ꝛ scabie antiqua, ꝛ [g]⌈carbũculis⌋ veteribꝰ. Et debes scire ꝙ vẽtris solõ a sup̃ioribꝰ trahit, ꝛ ab inferioribꝰ eradicat. Duabꝰ ergo attractionibꝰ est apta

> b † A. in attractione que fit ad diuersitatẽ longinquam.
>
> c A. coarctatio.
>
> d † A. in q̃litate
>
> e † A. Alia lr̃a ñ.
>
> f A. adherens.
>
> g A. furũculis.

ꝯuenienti ꝛ diuerse: que ẽt post materieꝝ quietem est ꝯueniens. Quum ergo mãe fuerint [h]⌈a sup̃ioribus⌋ ad diuersum trahet eas:ꝛ ipsas ẽt eradicabit a locis vbi sunt: vomitu v͛o fit attractio, ꝛ eradicatio ecõuerso. Minutionis p̃terea dispõ diuersificat᷑ ꝺm loca a q̃bus sãguis accipit᷑, sicut sciuisti: minus itaqꝫ cũctis hoibus eũone dignus est ille, cuius cibꝰ bonus fuerit, ꝛ digõ bona. In regionibus q̊ꝫ calidis morantes eũone parum indigẽt.

> h A. i iferioribꝰ.

¶ De regulis cõibus vomitui, ꝛ solõni vẽtris, ꝛ q̃lr̃ trahat id qδ vẽtrem soluit, ꝛ vomẽ facit. Cap. IIII.

Oportet vt illius cibꝰ, cuius soluẽdus est vẽter, aut vomitus ꝓuocandus, partiat᷑:vt qδ ei in vna die sufficiebat, multis comedat vicibus:ꝛ vt sint cibi diuersi, ꝛ potus ẽt diuersi. Ex hac nãqꝫ dispõne accidit st̃õ, vt expellẽ desideret, qδ est in eo superius, aut iferius. Ex cibo aũt nõ diuerso, neqꝫ sup̃ aliũ cibum igrediẽte, st̃õus est auarus:ꝛ ip̃m forti ꝯtinet retentione, ꝛ ꝓp̃rie si fuerit eius q̃ꝫtitas ꝑua. Mollẽ v͛o h̃ñs vẽtrem, nihil ex hoc facẽ dꝫ. Et scias ꝙ vomitus, ꝛ vẽtris solutio, ꝛ que eis assilãt᷑, nõ attinẽt ei:qui bono vtit᷑ regimĩe:qm̃ ille qui bñ regit᷑ nõ indiget nisi eo, qδ sit istis leuius:ꝛ fortasse excusabunt ea, exercitiũ, ꝛ fricatio, ꝛ balneũ. Ampliꝰ si eius corpꝰ repletũ fuerit, plĩn talis replõnis q̃lis est ipsius, erit ex eo qui humoꝝ melior est. s. ex sanguine. Minutio igit᷑ est illud, qδ ad ip̃m mũdificãdum erit nec̃ium, ꝛ nõ vẽtris solõ. Quũ aũt minutio nec̃ia fuerit, ꝛ ventris solõ ex aliquo, qδ sit vt elleborus, ꝛ violẽte medicine, a minutione icip̃e debes, qm̃ hoc est ex p̃ceptis Hip. in lib. epidemiaꝝ:ꝛ hec est v͛itas. Et silr̃ si humores fuerint flatici cuꝫ sanguine misti:ꝙ si viscosi ꝛ fridi fuerint, fortasse minutio grossitudinez, ꝛ viscositatẽ eis augmẽtabit. Incipiẽdum ergo erit a solõne vẽtris. Et ad sũmum si humores fuerint eq̃les p̃mitte minutionẽ:ꝛ si postea [i]†⌈ ⌋superabũdauerit, eũa:ꝙ si equales nõ fuerint, in primis sup̃abũdantem eũa humorẽ, donec equet᷑:postea minue:ꝛ ei qui añ minutionẽ premiserat medicinã, quũ minutionẽ p̃mittere debebat, postponat minutionẽ diebꝰ paucis: ꝛ cui ꝑuum itercessit spatium ex quo minutꝰ fuit, ꝛ eũone indiget, medicinã sumere est ei ꝯueniẽtius. Multotiẽs p̃terea ex haustu medicine, ille qui minui debebat, ꝑuenit ad febrem, ꝛ ad estuationẽ. Et si ex eis que quiescere faciũt, non qeuerit, scias ꝙ minutionẽ p̃mittere debebat. Non oẽs p̃terea eũones sunt nec̃ie ꝓp̃t superfluitatẽ replõnis, imo qñqꝫ sunt nec̃ie ꝓpter egritudinis magnitudinẽ, ꝛ ꝓpter replõnem ꝺm q̃litatẽ, ꝛ non ꝺm q̃ꝫtitatẽ. [k]†⌈ ⌋Et multotiẽs qdẽ est eũo nec̃ia:sꝫ sup̃uenit aliqd, qδ ꝓhibet, ꝛ nõ est ibi ingeniũ, nisi in ieiunãdo, ꝛ dormiendo, ꝛ in emẽdando ꝯplõnis malitiam, que ex replõne ꝓuenit. Amplius eũonis q̃dã est, que ꝺm modũ preseruationis est, sicut indiget ille cui podagra euenire solet, ꝛ epilepsia, ꝛ reliqua ab his, in hora cognita, ꝛ ꝓp̃e in vere. Ei ergo nec̃ium est vt p̃seruatione vtat᷑ ante suã horã:ꝛ euacuet ea, que ꝓp̃e in ipsius egritudine sunt eũanda, siue sit minutio, siue vẽtris solõ:ꝛ fortasse desiccãtia exterius apponẽ, ꝛ medicinas [l]⌈abstergentes⌋ est eũare queẽadmodũ hydropisim patientes faciunt. Qñqꝫ ẽt necesse est te dare medicinã, que sit [m]⌈ex gñe eũandi humoris⌋ in qualitate, sicut cũ scamonea est tibi nec̃ia ad euacuandũ cholerã rubeaꝫ:ei ergo admiscẽdum est illud qδ ipsaꝫ in qualitate diuersificet:ꝛ

> i † A. humor.
>
> k † A. Et multotiẽs excusat bonitas regiminis a minutione necessaria in hora.
>
> l A. exsiccãtes.
>
> m A. homogenea hũori euacuando.

uersificet: ⁊ in ventrem soluendo cum ea ꝯueniat, ⁊ ipsam ab eūone nō ꝓhibeat sicut myrobal. Et emē deť ꝯplōnis malitia si post acciderit. Hñtiū qȝ in i teriorib⁹ apā, ventrē soluē est difficile, ⁊ facē vt vo/ mā̄t. Qō si tibi neč̄iū fuit, da eis qō sit sic volubil', ⁊ semē croci hortensis, ⁊ apozima polipodij, ⁊ cassiā fistulā, ⁊ his silia. Hip. qȝ inqt, q fuerit macer, ⁊ fue rit nāe cui vomē sit facile, meli⁹ erit in mūdādo ipȝ vt ad vomitū adducať: ⁊ vt sit h̄ in estate, aut vere, aut autūno: ⁊ nō in hyeme. Ei ꝟo q mediocris fue/ rit figure, ꝯuenientior est vētris solō: q̄ si sibi eūo q̄ fit vomitu neč̄ia fuerit, vsqȝ ad estatem expectet: ab ipo tñ sibi caueat, quū eo nō idiget: verūtñ anq̄ȝ vē tris fiat solō, aut vomit⁹, ꝑmittēda est hūoris sbti/ liatio, q est eūandus, ⁊ āplificatio cānaliū, ⁊ ipsoꝝ aptio: qm̄ h̄ est ex eo qō corp⁹ a pena securꝝ reddit. Et scito q̄ facē nāe ꝯsuetudinē lenitatis, ⁊ obedien tie ei, qō vis ex solōne vētris, ⁊ vomitu facili, anq̄ȝ medicina deť: ᵃ⌈aut vomit⁹, est ex regimib⁹ apiēti/ bus.⌋ Ampli⁹ vētris solō, ⁊ vomit⁹ cū macredine vētris, est difficil', ⁊ laboriosus, ⁊ timorosus. Me/ dicina qȝ vomitū faciens, q̄nqȝ sit vētris solutiua, quū stōs fuit fortis: aut bibita fuerit sup fortē famē aut q eā bibit hūerit ᵇ⌈passionē cholicā, ⌋ ⁊ nāe le/ nitatē: aut si vomē nō ꝯsueuerit: aut si medicina in sua sba ḡuis fuerit, ⁊ velocis descēsiōis. Et vētris solutiua facit vomitū, ꝑꝑ debilitatē stōi: aut ꝑꝑ mul tā fecis siccitatē: aut ꝓpterea q̄ medicia abhorreť: aut ꝓpterea q̄ bibitorᶜ ⌈fastidiū ⌋hr̄e solet. Dis ꝑ/ terea medicina, q̄ vētris est solutiua, quū nō ipȝ sol uit: aut soluit: sȝ nō id qō est maturꝝ, mouet hūorez quē dȝ soluē, ⁊ dilatat ipȝ in corpe: supat ḡ corp⁹, ⁊ ꝯuertunť ad ipm hūores alij, q̄re hūor iste in corpe multiplicať. Ex hūoribus qȝ est, q est velocioris obediētie vomitui ꝭm plm, sic̄ cholā: ⁊ ex eis est, q vomitui rebellis existit, sic̄ melā, ⁊ ex eis est, q iter h̄ ⁊ h̄ est medius, sic̄ flā. Et febrē qdē hñtis vētrez soluē meli⁹ est, qȝ facē vt ipse vomat: ⁊ cui⁹ humor descēdēs fuerit, sic̄ ᵈ⌈lyenteriā ⌋hñtē facē vt vomat est incōueniēs. Medicinaꝝ ꝑterea vētris solōnez faciētiū deterior est, q̄ ex medicis est ᵉcōposita mlt̄e diūsitatis, in tpe, in q̄ soluēdus est vēter: qm̄ ventris solō ꝯturbať: ⁊ ꝑma vētrē soluit, anq̄ȝ scđa: ⁊ q̄nqȝ ꝑma, ipsam scđaz expellit. Ampli⁹ q biberit aliqd vētris solōnē, aut vomitū sibi faciens, corpe ipsius ᵉ⌈limpido ⌋nece erit, vt ei ꝟtigo accidat, aut mor/ dicatio in vētre, ⁊ angustia: ⁊ qō ab eo expelletur, egredieť cū difficultate. Et ad vltimū qdē dū medi cina supfluitates eūat, nō erit in ea estuatio: quūqȝ q medicinā biberit, estuationē hr̄e cepit, iā eūat qō supfluū nō est. Humor ꝑterea q vomitu, aut vētris solōne eūať, quū ad aliū mutabiť hūorē, sigbit q̄ iā corp⁹ est mūdificatuȝ a supfluo hūore, quē eūare volum⁹. Qō si mūdificatio vsqȝ ad itestinoꝝ rasu/ rā ꝑuenerit, ⁊ ad rem nigrā fetidū hñtē odorez erit malū. Són⁹ qȝ quū post vētris solōnē, aut vomitū fuit mult⁹, demr̄abit q̄ eūo iā ꝑfecte mūdauit cor/ pus, ⁊ ꝯtulit. Et scias q̄ quū sitis post vētris solō/ nē, aut vomitū fuit fortis, maximā ⁊ vltimā purga tiōis bonitatē sigbit. Scito ēt q̄ medicia vētris so lutiua expellit illō qō eūat, cū ūtute attractiua q̄ at trahit hūc eūdē hūorē, ⁊ fortasse attrahit ḡssum, ⁊ relinqt sbtilē: queadmodū facit illa, q̄ meliaȝ expel lit. Illi⁹ ꝑterea ꝟbū, q dicit, q̄ ipa ḡnat illud qō at trahit, aut q̄ in ꝑmis attrahit id qō est sbtile, nō est aliqd. Et Sal'. qdē lȝ h̄ sentiat: penit⁹ tñ dič, q̄ me/ dicina vētris solutiua, in q̄ nō est venenositas, quū ventrē nō soluerit, ⁊ digereť, ḡnabit hūorē, quē at/ trahere solebat: sed hꝫ dicta nō sunt ꝯuenientia. Et vꝛ qdē, q̄ Sal'. ex h̄ qō certificat, sentiat q̄ inter at/ trahētē medicinā, ⁊ hūorē attractū sit ꝯueniētia in sba: ⁊ ꝑꝑ h̄ attrahit ipm, sȝ h̄ nō est verꝝ: qm̄ si attra/ ctio fieret cū ꝯueniētia, ferrū attraheret ferrū, quū ipsum suparet ⁊ aurum attraheret, aurum quum ipȝ suparet q̄ȝtitate sua: h̄ tñ certificare nō est medi ci. Et dēs scire q̄ hūoꝝ attractio, q̄ fit potu medi/ cinaꝝ soluētiū vētrē, aut vomitū faciētiū, nō est nisi ᶠ⌈i venis in qb⁹ venerūt donec ad itestina ꝑueniāt ⁊ stōm. ⁊ hic nā moueť ⌋ad h̄ vt eos expellat ex̄. Et raro qdē accit vt ᵍ†⌈ ⌋quū vētris solutiuū bibiť ad stōm ascēdāt: ⁊ si ascēderit ad vomitū de/ clinabūt. Qō aūt ad stōm ascēdē nō dimittunť, nō est nisi ꝑꝑ duas cās: vna q̄ꝝ est qm̄ medicina vētris solutiua velociť penetrat ad itestina. Et altera est, qm̄ quū medicia vētris solutiua bibiť, nā ꝓpat ad h̄ vt ʰ†⌈ ⌋ex venis mesaraicis ad iferiora expellat, ⁊ nō ad supiora: qm̄ h̄ ꝓpingus est, ⁊ faci/ lius: ⁊ q̄ illud qō est post eas ⁱ⌈nō⌋ ēt ipsas cōpri/ mit. Et h̄ qdē est ex eo qō nām mouet, vt ex ꝓpinqo rib⁹ expellat vijs. Qō si medicina ūtutē hr̄et attra/ ctiuā ᵏ⌈q̄ humorē comitareť, eēt nā ūtutis expulsi ue⌋ magis digna, vt in sano ⁊ forti suparet, lȝ medi cina nō attrahat nisi ad viā sigtā. Medicie ꝟo vo/ mitū faciētis dispō, est diūsa ab h̄: qm̄ quū i stō fue/ rit, in eo morabiť, ⁊ hūorē ab itestis ad seipsam at/ trahet, ⁊ sua ūtute supatˡ ⌈ad resistēdū ūtuti nāli.⌋ Et scias q̄ plȝ attractiōis hūoꝝ, q̄s medicie attra hūtᵐ ⌈nō est nisi ex venis, ⁊ ex eo qō est mlt̄e ꝓpinq tatꝭ: qm̄ attractio fit i venis ⌋ ⁊ i eis q̄ nō sūt vene, sic̄ hūores, q sūt i pulmōe q ꝑꝑ vicinitatē ad stōm, ⁊ ite stina trahunť, lȝ in venis nō vadāt.ⁿ⌈Et dēs scire, q̄ attractio que fit ꝑ nares ex medicis siccis est ⌋ cā eūandi humores a corpe sicut fit in hydropisi.

¶ In ꝭmone purgōnis vētris ⁊ regulis ei⁹. Cap. V.

Iam in ꝑcepēti ꝭmōe oñdim⁹, quo sit corp⁹ ꝑparādū ad recipiēdū id, qō vētrē soluit anq̄ȝ purgeť cū am/ plificatiōe poroꝝ, ⁊ lenificatione nāe, ⁊ ꝓpe i egritudib⁹ fridis: ⁊ ad sūmū, nāȝ mollificare anq̄ȝ vēter soluať est cōpetēs regula, in q̄ existit securitas nisi in eo qᵒ⌈cholice passiōi ⌋val/ de est apt⁹: ex h̄ nāqȝ nihil isti est faciēdū, qm̄ eēt cā supfluitatꝭ q̄ ei accidet. Solutorio nāqȝ vētris alic⁹ talis, q̄lis est iste, res admiscēda est in q̄ sit ūtus vo mitiua, ne ꝓpet descēdē de stō, anq̄ȝ suā ꝑficiat opō/ nē: imo eq̄nť i ipso duaꝝ mediciaꝝ ūtutes, ⁊ ꝑficiat vētris solutiua opōnē suā, ⁊ vomitiua suā ecōuerso illi⁹. Trauli qȝ st̄ ex eis qᵖ⌈cholice passiōi ⌋sūt ap parati. fortē igr̄ nō tolerāt medicinā: ipsoꝝ tñ plimi ᑫ⌈cholicaȝ ⌋icurrūt passionē, ex reumatismis suoꝝ capitū. Ex cā ꝑterea timorosa est, vt medicina ven tris solutiua sumať fece in intestis exñte sicca, imo expellēda est, saltē cū clisteri, aut iureʳ ⌈mollificati/ uo.⌋ Balneū qȝ ingredi anq̄ȝ vētris solō fiat aliq̄ȝ/ tis dieb⁹, est ex eis q̄ ˢ†⌈ ⌋bñ ꝑpāt, nisi ali/ qd ꝓhibuerit: ⁊ oȝ qdē vt iter balneū, ⁊ haustū me/ dicine ꝑuū iteruenīat tp̄s: post medicinā qȝ nō igre diať qȝ balneū, qm̄ trahit māȝ ad exteriora: ⁊ neqȝ est bonū nisi ad vētrē ꝯstringēdū, ꝑterq̄ȝ in hyeme, q̄r nō est timēdū ꝑmā balnei casam igredi tali mō, ne calor sit vllo mō ipediēs ad attrahēdū, sed sit ad mollificādū. Et ad vltimū opȝ vt aer illi⁹, q phar/ maciā bibit, sit calitatꝭ pauce, ne sudorē faciat, neqȝ ᵗ⌈turbationē,⌋ qm̄ h̄ est ex ꝑparatorijs. Fricatio qȝ, ⁊ ex oleis iungi, est silr̄ ex ꝑparatorijs. Quū āt aliqs medicine assuet⁹ nō est, neqȝ eā bibit, melius

a A. fortis, est ex regiminib⁹ proprijs, seu optimis.

b A. diariam.

c A. nauseatiuā satietatem.

d A. lubricitatē.

e A. mundo.

f A. ꝑ vias ꝑ q̄s expulsi fuerunt donec ad intesti na ꝑueniāt, ⁊ il/ lic nā mouet.

g † A. ipi hūores

h † A. Alia lr̄a. ipsam.

i ——A.

k A. que retine/ ret humorē, tūc eēt virtus n atu re expulsiue. Alia lr̄a. que nō retineret hūorē, tūc esset virtus nāe expulsiue.

l A. Alia litera. resistētiam virtu tis naturalis.

m A. fit qdem ex venis, nisi sit ex loco multe ꝓpin quitatis: q̄re fiet attractio ex eo i venis.

n A. Et debes scire q̄ plima eo rū que sūt exuc/ cātia seu exiccā tia ex medicinis siccis, sunt.

o A. diarie.

p A. diarie.

q A. diariam.

r A. solutiuo.

s † A. subtiliāt ⁊

t A. angustiaȝ.

a A. Nauseatiuam vo hñtib⁹ satietatem.

est medico, vt sibi caueat, ne vētris solutiua violen/
tas v̄tutes hñtia, ei tribuat. [a] [Fastidiuz vo hñti/
bus] ꝛ hūores viscosos, ꝛ in hypocūdrijs tēsionē,
aut q in suis iteriorib⁹ hz iflāmationē, aut oppil'o/
nes, nō est dādū aliqd donec ista rectificēt nutriēti
bus mollificātib⁹, ꝛ balneo, ꝛ reqe, ꝛ dimissiōe ei⁹
qd mouet, ꝛ ei⁹ qd iflāmat. Illis vo q stātes bibūt
aq̄s, ꝛ hñtib⁹ splenes, fortes medicine sunt neciie.

Quūq̄z aliqs medicinā vētris solutiuā biberit, me
lius erit ei, si medicina fuerit fortis, vt sup eam dor
miat añq̄z opef: qm̄ opabif meli⁹: ꝛ si debilis fuit,
meli⁹ erit ei, ne sup eā dormiat: qm̄ nā digeret medi
cinā. Quū aūt medicia opari cepit, meli⁹ erit ei, ne
sup eā dormiat q̄cūq̄z mō fuerit. Ampli⁹ quū aliqs
medicinā bibit, nō ilico sup eā se monē dz: sed dz su
p eā qescere, vt ipsam nā circūdet, ꝛ in eā opef, qm̄
nisi nā in ipsā opata fuerit, non opabif ipsa in nām.

Odores q̄z nauseā phibētes olfacē dz, sic̄ est odor
mēte, ꝛ rute, ꝛ apij, ꝛ cydonioꝝ, ꝛ boli corasceni aq̄
rosacea, ꝛ pauco aceto aspsi: ꝛ si ex odore medicine
qs exterrif, quū medicinā bibit, nares ꝯstringat: ꝛ
q medicinā abhorret, dz masticare paꝝ extarchon
iō vt sui oris vel odoris v̄tuz stupida fiat: q si vomē
timuerit extremitates ꝯstrigat: ꝛ quū ipsaz biberit
desup rē stipticaz bibat. Medici p̄terea pill'as q̄s
ei daturi sūt, q̄nq̄z i melle voluūt, ꝛ q̄nq̄z sup eas pij
ciūt mel coctū, aut zuccaꝝ coctū, donec eis inde fa/
ciūt tunicā. Ex eo q̄z, qd est igeniū vtile, est vt super
eas ponaf cera cuz pauco oleo mollificata: ꝛ ex eo
qd est magis ꝯueniēs igeniū, est vt os aq̄, aut alia
re ipleaf: deide pill'e sic̄ sunt, bibanf sup ipsam: aut
que aliq̄ hoꝝ igenioꝝ aptate fuerint: transglutienf
itaq̄z oēs ita, q medicine [b] [opō] nō cognoscef. Et
opz vt apozima tepidū bibaf, ꝛ pill'e cū aq̄ tepida

b A. impressio.

sumanf. Frigidi p̄terea stōus ꝛ pedes, calefaciendi
sūt. Quūq̄z ipsi⁹ aīa sedata fuerit, āmbulet, ꝛ mouea/
tur paulati: qm̄ mot⁹ hic est iuuatiuus. Et iterposi
tiōe horaꝝ ex aq̄ cal'a tm̄ bibat, q medicinā nō [c] [li
quefaciat] ꝛ expellat ipsaz, ꝛ ei⁹ debilitet v̄tutē, ni/
si fuerit in hora, qn̄ nece est vt vētris stringaf sol'o.

c A. soluat.

In potu q̄z aque cal'e, malitie medicie existit debili
tatio. Qui aūt medicinaz bibē voluerit, cal'e exn̄s
ꝯpl'onis ꝛ debilis ꝯpōnis, ꝛ debilis stōi, erit ei me/
lius vt eā bibat, postq̄z p̄us biberit aliqd qd sit sic̄
aq̄ ordei, aut succ⁹ ḡnati: aut vt vl'r dicā, quū stōus
recepit nutriens sbtile, ꝛ leue: sz q nō ita fuerit, erit
ei meli⁹, vt eā ieiunus bibat. Plimi p̄terea qb⁹ da
tur medicia vētris solutiua in estate, ex ea pueniūt
ad febrē. Opz ḡ ne medicine potator comedat, vel
bibat, donec medicina suā pfecerit opōnē: neq̄z etiā
q̄zdiu medicia opaf, dormiat, nisi volūtas affuerit
vt restrigaf. Qd si ipsi⁹ stōus nō tolerauerit ne co/
medat, ppterea q stōus ei⁹ est cholicus, ꝛ cito [d] [de
scēdit] ad ipm chol'a: aut ppterea q a comestione
vehemēter abstinuit, ꝛ famē tolerauerit, def ei pa/
rū panis ifusi pauco vino sup medicinā, añq̄z vēter
soluaf: qm̄ h̄ est ex eo, qd medicinam fortasse adiu
uat. Opz p̄terea ne anus aq̄ frida lauef, sz cū cal'a.

d A. effunditur.

Quidā ēt dixerūt q pill'e q̄ sunt cū apozimatibus
dāde, sunt dāde cū apozimatib⁹ que sūt cū eis ho/
mogenea. Pill'e nāq̄z q̄ cholerā expellūt rubeam,
cū apozimate dāde sūt alicui⁹ qd sit. Vbi gr̄a, sicut
fum⁹ terre, ꝛ q̄ meliaz eūant, cū apozimate alicui⁹
qd sit sic̄ epithymū, aut polipodiū, aut his sil'e: ꝛ q̄
phlegma expellūt, cū apozimate alicui⁹ qd sit sicut
cētaurea. Quū aūt euacuare volueris corpus [l] sic/
cū, carnē hn̄s durā, medicina forti sicut helleboro,
ꝛ his silib⁹, vehemēter stude in humectādo ipz nu

triētibus vnctuosis: ꝛ ad vltimū quuz fortes medi/
cine multi sunt timoris, tales vz, qualis est hellebo
rus, qm̄ in corpe mūdo efficit spasmū, ꝛ repleti cor
poris cōmouet humiditatē motu [e] [turbido] ꝛ ad
intestina trahit illud qd ei difficile est expellē, ꝛ titi/
mali venenosi, sicut mezeriō, ꝛ scebran, ꝛ eaꝝ ipedi
mētū quū supant remouet raib. [f] † [ ] Am
pli⁹ medicina multotiens suū odorē in stō dimittit:
est ḡ sicut si medicina ibi remanēt: cuius medicamē
est [g] [aq̄ ordei, que ipm lauat: q̄ qdez melior existit
eoꝝ q̄ in potu sumunf.] Quūq̄z tp̄s plongabif, ꝛ
medicia opari nō cepit [h] [si alleuiatio fieri poterit]
ꝛ vt nihil moueaf, fiat: q si qd affuerit timoris, me
lius erit vt hydromel traijciat, aut eius sirupū, aut
aquā in q̄ nitrū resolutū fuerit, aut subijciaf ei col/
lyriū, aut fiat ei clistere. Ex causis vo pp q̄s medi
cina nō opaf, est cānaliū coāgustatio de nā, aut pp
ꝯpl'onē, aut pp egritudis vicinitatē: in hñtib⁹ enim
paralysim, aut apoplexiaz medicinaꝝ vie ad suas
mās coangustanf. Accidit ḡ vt difficile sit facē q̄te/
nus vēter eis [i] [currat.] Duas p̄terea medicinas
vētrē soluētes in vna die ꝯiūgē, est timorosum, ꝛ est
ex̄ rectitudinez. Ois q̄z medicina, q̄ alicui hūori est
ppa, quū ipm nō iuenit, pturbat: ꝛ vētrē cū difficul
tate [k] [facit:] ꝛ sil'r, si ipm in suo ꝯrio ifusum iuene/
rit. Ois p̄terea medicina hūorē in pmis exhit, qui
est ei ppus: deide illū, q est post ipm in multitudie,
ꝛ subtilitate: ꝛ reliq̄s fm huc ordinē, p̄ter sāguinē:
qm̄ nā vsq̄z ad postremū eū retinet ꝛ recōdit. Hūo/
rē vo ex lōginq̄ attrahē est difficile. Ampli⁹ quuz
timor affuerit ne nausea, aut [l] [sincopis] alicui acci
dat, postq̄z medicinā biberit, oportebit fieri vt añ/
q̄z medicinā bibat, trib⁹ dieb⁹, aut duob⁹ cū aq̄ ra/
phani vomat, ꝛ vt raphanū comedat. Opz p̄terea
ne multū salis sit in cibis ei⁹, q medicinā vult bibē.

e A. induentē suffocationem.

f † A. ꝯstrigit.

g A. sauich vel suich ordei, ppē ei⁹ ablutionem, qd qdē est meli⁹ seu ꝯuenientius q̄z alij suffuf. Alia lr̄a. sauich vel suich ordei ablutū, qd qdz est meli⁹ seu cōuenictius q̄z alij suffuf.

h A. si fieri poterit vt fiat alleuiatio seu vt leniter procedatur.

i A. soluatur.

k A. soluit.

l A. angustia.

Multotiēs q̄z ex haustu medicine pueniſ ad nau/
seā, ꝛ angustiā, ꝛ sincopi, ꝛ tremorē cordis, ꝛ vētris
mordicationē, ꝛ ppe quū sol'onē nō fecerit aut [m] [su
dorē:] multotiēs p̄terea est nob̄ neciuz, vt eū facia/
mus vomē: ꝛ multotiēs excusat nos ab hoc dare ei
[n] [retētiua.] Et facē vt aquā ordei bibat [o] [q̄tenus
vēter soluaf, ꝛ medicine malitia remoueaf, ꝛ qd i
itestinis retentū fuit lauef.] Ille vo cui⁹ ꝯpl'o fue
rit frida, ꝛ sup alios hūores hūerit fl'a supabūdās,
dz sumē post medicinā, ꝛ ipsi⁹ opōnez nasturtiū aq̄
cal'a ablutū cū oleo. Et q cal'e fuerit ꝯpl'onis, psi/
liū bibat cū aq̄ frida, ꝛ oleo violaceo, ꝛ zuccaꝝ ta/
barzet, aut iuleb. Et ille qdē qui tēpate est ꝯpl'onis,
semē lini. Si aūt q excoriationez timuerit itestioꝝ,
bolus armenus cū succo ḡnati def. Sumere ēt dz
qcqd dixim⁹ post [p] [fluxū vētris] ꝛ si non ipm reti
nebit. Oi p̄terea pharmaciā bibēti, cui postea ad/
uenit febris, melior est aq̄ ordei. Sirup⁹ vo aceto/
sus, est excoriatiu⁹: ꝛ iō tardādus est vsq̄z ad duos
dies, aut tres donec in itestinis v̄tus sua redeat. Il
le q̄z qui medicinā bibit, scd̄a die est balneū itratu/
rus. Et si ex humorib⁹ ipsi⁹ aliqd fuerit relictū, bal
neū ipm mūdare poterit. Nā si videris q balneuz
sit ei sapidū, ꝛ in ipo delectef erit h̄ signū q balneū
ipm ab eo qd relictū est, mūdificat. Ipm ḡ in eo di
mitte: q si iueneris, q in ipso nō delectef, imo in eo
estuationē patiaf, expelle eū. Scias p̄terea q ei, q
itestinoꝝ patif debilitatē, plerūq̄z ex medicinis vē
trē soluētib⁹ aduenit vētris sol'o fortis, ꝛ plōgabif
ei res, ꝛ multis idigebit medicinis donec retineaf,
in senib⁹ ēt sil'r timef ex vētris sol'one, ipsi⁹ nocumē
tū. Et scito q ex potu [q] [nabit] post medicinas ven
tris solutiuas ad febres pueniſ, ꝛ ad estuationem.

m A. fuerit impediens.

n A. stiptica.

o A. post sol'onē ventris expellit malitiā solutiue medicie: ꝛ lauat qd in meatibus seu in intestinis retētum fuerit. Alia lr̄a. ꝛ lauat qd trāseundo in meatibus adhe rens fuerit.

p A. sol'onem vētris.

q A. nebit.

Post soľonē q̊z vētris, ⁊ minutionē, multotiens in epate aduenit dolor, quē aque caľe pot⁹ remouet. Et scito ꝙ tēpus quo maior canis ascendit: ⁊ hora qua niues super montes quiescunt, [a] ⌈⁊ hora frigoris fortis, ⌋non est tempus sumēdi medicinam. Medicina.n.in vere aut autūno est bibēda. [b] ⌈Et ver qdē est quū niues de mōtib⁹ cadūt. Et post ver qdē venit estas in q̈ nō est sumēda nisi res subtilis: Autūn⁹ ṽo est veri ꝯ̈ri⁹.⌋ Ampli⁹ nāe nō est faciēda ꝯsuetudo bibēdi medicinā, cū q̈ nece sit mollificare vētrē, q2 fiet ꝯsuetudinaria: ⁊ h̄ hn̄s ad ipedimētū male finis pueniet. Unūquēq3 ēt q fuerit sicce ꝯpľonis deijcit fortj medicia. Oz pterea vt sup debilē medicinaz ex motu miuat̃, ne ei⁹ v̄t⁹ resoluat̃. Ex medicis q̊z debilib⁹ bn̄dictj sūt viole cū zuccaro. Et iste cui i hyeme nec̄ium fuit medicinā bibē, vētū obſuet meridionalē. Et i estate dixerūt qdam eor, ecōuerso: h̄ qdē disionē h3. Eger quū debili i diguerit soľone, ⁊ nō opabit̃, nō magis moueat̃, s3 dimittat̃. [c] ⌈Egritudo q̊z multotiēs ebullire facit vētris soľonē⌋ ⁊ accit febris, ⁊ ē quū miutio suffic̄.

a A. ⁊ tp̄s frigoris fortis quo niues firmāt̃ vľ cadūt i mōtib⁹.

b A. Et ver qdē est tp̄s an̄s estatē. Et in ipso vere nō est sumēda nisi res subtilis: sed autūnus est hora ꝯueniens.

c A. Et multotiēs soľo vētris commonet, seu ebullire facit sāguinem.

De supfluitate medicine vētrem soluētis, ⁊ de hora ꝯstringendi eam. Cap.VI.

Ex sigtionib⁹ qbus cogscit̃ hora, q̈ est catharticū ꝯstringēdum, est sitis. Quū g̊ vētris soľo pseuerauerit, ⁊ sitis nō acciderit, nō erit timendū ꝙ supfluitas puenerit. Uerūtn̄ sitis qn̄q3 accit, ⁊ nō pp mľtitudinē soľonis vētris, n3 pp ei⁹ supfluitatē, imo pp cām dispōnis stōi: qm̄ si fuit caľs, aut siccus, aut vtrūq3, aut in talib⁹, q̈les sūt cāe h9 nō est lōginquuz qn faciat cito siti: aut ꝓpt̃ cām dispōnis medicine, quū fuit caľa pūgitiua: aut pp cām māe i se ipsa: qm̄ quū fuit caľa, sicut choľa: aut i talibus, q̈les sint cāe h9, nō erit lōge qn festina veniat sitis [d] ⌈⁊ si cū h̄ ⌋har rer accit ꝯ̈riū, nō erit lōge qn penitus sitis cū tarditate veniat. Quū g̊ viderj, ꝙ sitis iā supfluit, ⁊ ꝙ vētris soľo nō sit pauca, ꝯstrige: ⁊ p̄cipue quū cāe festinatiōis sitis, ⁊ velocitatis ipsi⁹, nō fuerit iuēte: qm̄ in h9 nō dēs tardare ꝯstrictōez, quū sitis appuerit. Qn̄q3 ēt exit⁹ ei⁹ qd̊ egredit̃, ē demr̃atiuus hore ꝯstrigēdi. Qui.n.cholerā expellit rubeā, quū viderit ꝙ iā puenit̃ ad fľa, sciat ꝙ iā medicina supflue opat̃, ⁊ q̊zto magis si ad cholerā puenit̃ nigrā. Sāguis ṽo maioris est timoris, ⁊ deterioris piculi: ⁊ si cui pp medicinā mordicatio supuenerit, ꝯsiderādū erit illud qd̊ in cap. de mordicatione [e] †⌈ ⌋diximus.

d A. sicut quādo Alia litera. sicut qn̄ accidit harū causar ꝯtrariuz.

e † A. ventris et eius pūctura.

De modo succurrēdi dispōni eius, in quo supfluit ventris purgatio. Cap.VII.

Inanitio ⌋ [f] supfluit aut pp venar debilitatē: aut pp orificior ipsar amplitudinē, aut ppea ꝙ pharmacia ear pūgit orificia, aut ꝓpterea ꝙ ex ea ꝯpľonis malitia corpori acqsita fuit: [g] ⌈aut ex ea q̈ est sic ipsa.⌋ Quū g̊ ventris purgatio supfluit, liga extrema supi⁹, ⁊ iferi⁹, icipiēs ab ascellis ⁊ iguinib⁹ descēdēdo ab eis [h] †⌈ ⌋⁊ in potu par tyriace, aut filonij tribue: ⁊ si poteris, fac ip̄m sudare in balneo, aut vapore aque caľe sub pānis suis, capite exterius tracto [i] ⌈quūq3 mľtū sudauerit, ꝯstrictiua ad potādū da ei, ⁊ fricetur.⌋ Et fiāt ei [k] ⌈epithimata ex reb⁹ ⌋bn̄ redolētibus, ex aq̈ myrtor, ⁊ sādalis, ⁊ cāfora, ⁊ succo fructuū. Mēbra pterea ipsi⁹ extrinseca fricare dēs, ⁊ calefacē vētosis cū igne sub [l] ⌈hypocūdrijs pri⁹ positis ⌋⁊ iter spatulas ipsius. Qd̊ si tibi nece fuit stō ipsius, ⁊ itestinis supponere empľa ex ordeo fracto [m] †⌈ ⌋⁊ aquis stipticis, fac siľr ex oleis, oleo de cydonijs, ⁊ oleo de mastice. Ipse pterea ab aere frido est sepandus, qm̄ [n] ⌈p̄mit eū, ⁊ ipsius resoluit vētrē⌋ ⁊ ab aere caľo: qm̄ ipsi⁹ laxat v̄tutē. Cōfortari q̊z dz ex reb⁹ bn̄ redolētib⁹, ⁊ ex stipticis ad traijciēdū ei dādū, ⁊ ex tortellis in vino suauiter redolēte. Opz tn̄ vt sint caľa, ⁊ vt panis cū succo granati iā p̄cesserit, ⁊ siľr [o] ⌈a sanguisuga⌋ ⁊ cortices papaueris albi triti. Ex eo q̊z exptū est vt g̈na nasturtij pōdere triū.ʒ.sumant̃, ⁊ torrefiāt: deinde in adoch coq̈nt̃, donec coagulent̃, ⁊ ad bibēdū tribuat̃, est nāq3 vltimū in bonitate: opz pterea vt eius nutriēs sit stipticū infridatū cuz niue, q̈le est qd̊ fit ex succo vue acerbe, ⁊ sibi siľib⁹: ex eo ēt qd̊ in retinēdo soľonē iuuat est vt vomit⁹ ꝓuocet̃ cū aq̈ caľa: ⁊ eius ēt extrema in ea mittant̃, ⁊ nō infrides ea. [p] ⌈Quū āt alicui eor sincopis supuenerit, da ei vinū ad potādū: ⌋⁊ si h̄ totū nō ꝯtulerit, tribue ei in fine rei narcotica, ⁊ medicamēta fortia nota, q̈ sūt in cap. de ꝓhibitione flux⁹ vētris. Medico ṽo est vtili⁹, vt p̄uisor existat i p̄pādo trociscos, ⁊ pulueres pōticos, an̄q3 sit hora, vt ēt sit p̄uisor i enēatib⁹, ⁊ ipor istr̄is

f A. Soľo vētrj

g A. aut ex eo qd̊ currit cursu ei⁹.

h † A. ambob⁹.

i A. Alia litera. quūq3 multū sudauerit fricet̃, ⁊ dent̃ ei in potu constrictiua.

k A. odoramēta ex aquis.

l A. costis appositis.

m † A. torrefacto

n A. exprimit et soluit vētrē ipi⁹

o A. spēs sauich

p A. Q̊uis eis accidat sincopis, ṽbi gr̃a, ⁊ ꝓhibe eos a vino.

De eo q bibit medicinā, ⁊ n̄ solut⁹ fuit. Ca.VIII.

Quum pharmacia soľonē nō fecerit, ⁊ fecerit mordicationez vētris, ⁊ angustiā i ipso, ⁊ q sūpsit ipaz estuauerit, ⁊ scotomabit̃, ⁊ dolebit caput, ⁊ patiet̃ alices, ⁊ oscitationes, succurrē dēs cū enemate, ⁊ collyrijs [q] ⌈siccis ⌋⁊ ipe q̊dē bibat masticis [r] ⌈ʒ.iij.⌋i aq̈ tepida. Medicia q̊z qn̄q3 opat̃ pp stipticor bibitionē, ⁊ comestionē, taliū q̈lia sūt cydonia, ⁊ matiana: ppea ꝙ os stōi cōp̄mūt, ⁊ qd̊ sub eo existit, ⁊ ꝓpt̃ qd̊ nauseaz sedāt: ⁊ medicinā a suo motu, q est ad supiora, violenter ad ptē mouēt iferiorē: ⁊ ppea ꝙ [s] ⌈nāe vim iferūt.⌋ Qd̊ si enema nō iuuerit, ⁊ mala supuenerit accn̄tia, extēsiōis corpis, ⁊ oculi exierit ex̄, ⁊ fuit mot⁹ ad supiora, nec̄ia erit minutio. Et quū medicia vētrē nō soluerit, ⁊ mala eā nō secuta fuerit accn̄tia: melius ēt erit vt ipaz ꝯseq̈t̃ miutio, saltē post duos dies, aut tres: nā si h̄ factū fuerit timēdū est in ipso, ne humores ad vnum p̄ncipaliū mēbror moueantur.

q A. notis.

r A. tres carmeçat vel garmat.

s A. ꝯfortāt nāz.

De dispōnib⁹ mediciar vētrē soluētiū. Cap.IX.

Medicinar vētrē soluētiū q̈daz sunt, quarum malignitas magna est, sic̄ bellebor⁹ niger ⁊ turbith quū nō fuit [t] †⌈ ⌋bonū imo fuit ex gn̄e ipsi⁹ qd̊ ē citrinū: ⁊ agaricū qd̊ nō fuit albū ⁊ pur, imo nigredini attinuerit: ⁊ sic̄ laureola. ⁊ q2 res iste male sūt, tūc si bibite fuerit, ⁊ mala ide accn̄tia puenerit, meli⁹ erit vt medicina a corpe expellat̃ q̊zto plus poľe fuerit, vomitu, aut [u] ⌈purgatione⌋ ⁊ medicet̃ cū tyriaca. Multar pterea ear remouet̃ malitia, ⁊ ꝯturbatio, quā faciūt aie, dādo in potu aquā vehemēter fridaz, et sedendo in ipsa, sic̄ turbith citrini putridi. Ois q̊z res q̈ acuitatē frāgit glutinatiōe, ⁊ lenificatione, ⁊ vnctuositate in q̈ sit [x] ⌈dulcedo ⌋ad h̄ ꝯfert. Quedā ēt mediciar qn̄q3 aliqb⁹ ꝓportionales exn̄t ꝯpľonib⁹, ⁊ alijs nō ꝯueniūt̃. Scamonea nāq3 i eos, q i frigidis morant̃ regionib⁹ nō opat̃, nisi debilr̃: nisi magna inde det̃ q̊ztitas, sic̄ est mos ei⁹ in terra turchor: ⁊ qn̄q3 est nec̄iuz qbusdā corpib⁹ in aliqbus regionib⁹, ne mediciar corpa dent̃, s3 v̄tutes earū tm̄: ⁊ est nece ēt, vt medicis soluētib⁹ vētrē bn̄ redolētes medicie misceant̃, ppea vt mēbror v̄tutes eis ꝯseruent̃. Medicine q̊z cordis ad h̄ iuuamētū ꝯferūt, ꝓpterea ꝙ spm̄ [y] ⌈aialē ⌋in vnoq̊z mēbro ꝯfor

t † A. album.

u A. p secessum.

x A. glutinatio.

y A. vitalem.

tant: plurime quoqz eaꝝ subtilitate sua, ⁊ facilitate iuuāt. Due ꝑterea medicine qñqz ꝯiūgunt: qꝝ vna suū humorē cito expellit: ⁊ altera tarde: vna ḡ suaꝫ opōnē efficiet: postqꝫ ipsa iam alteraꝫ in suo ēt humore cōpressit, ⁊ opabit in ipsam, ⁊ ei⁹ debilitabit v̄tutē. Quūqꝫ scđa post opari cepit, erit debilis virtutis, mouēs, ⁊ nō ꝑficiēs, q̄re erit aliqd ei admiscēdū, qđ ipsam facilē reddat, ⁊ festinare faciat sic zinziber turbith: qm̄ ipm̄ a ⌈stupefieri⌋ nō permittit: ⁊ sil̄r fiet si eas bn̄ scieris ꝑmiscē. Ampli⁹ ꝯsiderare debes ꝑncipia, que in v̄tutib⁹ medicinaꝝ vētris solutiuaꝝ, decl̄auimus: quū locuti fuim⁹ de ꝑncipijs vlib⁹ medicinaꝝ simpliciū. Medicina ꝑterea solōnē faciēs, pl̄m opabit illud b ⌈soluēdo⌋ ꝓꝑetate sui sic turbith: ⁊ plerūqꝫ efficit illud exp̄mēdo sui ꝓꝑetate, sicut myrabol. ⁊ qñqꝫ opat illud lenificādo ꝓꝑietate sui, sic siracost: ⁊ qñqꝫ opat id c ⌈labificando⌋ sic mucillago psilij ⁊ pruna. In plib⁹ qꝫ violētaꝝ medicinaꝝ existit aliq̄ venenositas: ⁊ solōnē vētris efficiunt fm̄ modū quo nāe violētia ifert. Ipse igit sūt aptāde medicinis in qb⁹ d ⌈existit bedezear ticū.⌋ Plerūqꝫ ēt adiuuat amaritudo, ⁊ acuitas, ⁊ ꝑōticitas, ⁊ stipticitas, ⁊ acetositas in opōnib⁹ medicine: quū ei⁹ ꝓꝑetas e ⌈ei ꝑn̄s affuerit⌋ amaritudo nāqꝫ, ⁊ acuitas in resoluēdo iuuāt: ⁊ pōticitas, ⁊ stipticitas in ꝑmēdo: ⁊ acetositas in icisionē faciēdā, que ad f ⌈labēduꝫ ꝑpat. Ampli⁹ qđ labere facit⌋ nō est ꝯiungēduꝫ ei qđ g ⌈in ꝑmēdo iuuat⌋ tal̄r vt sint eoꝝ eq̄les v̄tutes: imo meli⁹ est in hꝫ, vt vnū post aliud tardet: vt sit X̄bi gr̄a, vna duaꝝ medicinaꝝ que lenificat ꝑus suā ꝑficiēs opōneꝫ, qꝫ ea que h ⌈ꝑmit⌋ deinde adueniat exp̄ssiua, ⁊ expellat qđ lenificatū fuit, ⁊ in reliqs fm̄ hanc ꝯsiderationem.

a A. pigruꝫ esse.
b A. resoluendo.
c A. lubricando
d A. erit v̄t⁹ becahartica, vel bedaçartica.
e A. ꝯuenerit.
f A. lubricāduꝫ ꝑpat. Amplius qđ lubricū facit.
g A. exprimit vl̄ comprimit.
h A. exprimit.

¶ De eo qđ ex hoc capitulo in alijs locis inquirendum est. Cap.X.

Medicine vētris solutiue, ⁊ lenificātes, que bibunt, et epithimant, ⁊ reliq̄ ab eis, in nr̄o antidotario sunt relinquende: ⁊ fm̄ etates vniuscuiusqꝫ ēt medicinaꝝ simplicium meliorațio: ⁊ qual̄r sit ei succurrēduꝫ: ⁊ qūo sit ei in potu tribuēda, in medicinis reqratur simplicibus. Pillule ꝑterea ad bibēdum dāde non sunt, postqꝫ desiccate sunt, ⁊ facte fuerit vt lapides: neqꝫ ēt quū sunt molles, ne penetrēt ⁊ retineant: s; sint sicut qñ siccari cepint, ⁊ a digitis cedāt, si cōp̄rimantur.

¶ De vomitu. Cap.XI.

Homines qui sunt remotiores ab h̄ vt medicus eos vomē faciat i ⌈leuiter:⌋ aut ꝑpt nām, sunt hoies q pect⁹ hn̄t strictū, ⁊ q male anhelāt, ⁊ qui ad sanguinē spuendum sūt apti, ⁊ hoies colla hn̄tes gracilia, ⁊ apatibus q̄ in ipsoꝝ nascūt gulis apti, ⁊ stomachos hn̄tes debiles, ⁊ multuꝫ pingues: qm̄ istis ꝯueniētius est, vt vēter soluat. Et macris melior est vomit⁹, cholere ipsoꝝ aptus: Aut ꝑpt vsum, oēs qb⁹ difficile est vomere, neqꝫ vomendi hn̄t ꝯsuetudinē, qm̄ si istis vomitus ꝓuocat⁹ fuerit fortib⁹ vomitib⁹, nō remanebit qn̄ ipsoꝝ vene in mēbris anhelit⁹ scindant, ⁊ ꝑueniāt ad phtisim. Quū aūt alicui⁹ res, qualis sit, ignorabit, vomitib⁹ leuib⁹ prius erit expiendus: q si ei fuerint faciles, erim⁹ ei ausi fortes dare, sic illū, qui sit ex helleboro, ⁊ sibi siles k ⌈⁊ si nō oportuerit vt fiat q̄ten⁹ vomāt, aut fuerit vnus cui necēium erit dare vomitū⌋ ꝑpara ipm̄ añ, ⁊ fac ei ꝯsuetudinē, et mollifica ipsius nutriētia, ⁊ fac ea vnctuosa, ⁊ l ⌈solutiua⌋ ⁊ fac eū qescē ab exercitijs: ⁊ postea da ipm̄ ei: ⁊ da in potu vnctuosa, ⁊ olea cū vino, ⁊ ad comedēdū da ei anteqꝫ vomat nutriētia bona, ⁊ ꝓprie si vomit⁹ fuerit difficilis: qm̄ fortasse nō vomet ipm̄, imo nā ipm̄ retinebit, ⁊ meli⁹ est vt bonuꝫ retineat qꝫ malū. Quūqꝫ post cibū, quē comedit cā vomendi, vomuerit, tardet comestionē donec fames sit fortis, ⁊ seda sitim eius cū aliq̄, qđ sit sicut sirupus matianoꝝ sine aq̄: ⁊ non cū iuleb, neqꝫ sirupo acetoso, qm̄ vomē faciunt. Lib⁹ aūt qui est ei vtilis est pullus m ⌈in carbeꝫ ⁊.iij. phiale⌋ vini post ipm̄. Et ille qđē q acetosum vomuerit, ⁊ nō ꝯsueuit, ⁊ in pulsu aliqđ signū febris habuerit, comestioneꝫ vsqꝫ ad mediū diē tardet, ⁊ ante ipsaꝫ aquā calidā rosaceā bibat. Cui aūt acciderit vt cholerā vomat nigraꝫ, ipsius stō spōgia aceto n† ⌈ ⌋ calo ifusa suppōnat: ⁊ melius qđē est, vt sit cib⁹ qui ad vomēdū sumit, diuersus: qm̄ quū est vn⁹ qñqꝫ ipm̄ amplectit stōus, ⁊ in dimittēdo ipm̄ sit auar⁹. Post vomitum aūt ipsius o ⌈superfluū⌋ ꝯferūt aues pue, ⁊ p ⌈pulli⌋ quū ambulare icipiūt: ossa tn̄ suaꝝ extremitatū nō comedat, q: sūt grauia, ⁊ in stō tardant, ⁊ fac eū igredi balneū. In hora aūt vomēdi currat, ⁊ exercitet, ⁊ fiat vt laboret, post vomat: sitqꝫ hoc in media die. In hora ꝑterea vomēdi opꝫ vt oculi ligent suppositis q ⌈pilis duab⁹⌋ deide venter leui fascia tēperate fasciet. Res q̄ꝫ q vomit⁹ sunt ꝑpatorie, sunt eruca, ⁊ raphan⁹, ⁊ r ⌈carica⌋ ⁊ calamētū mōtanū recēs, ⁊ cepe, ⁊ porri, ⁊ aq̄ ordei cū fece sua, ⁊ mel, ⁊ pultes fabaꝝ cū dulcedie, ⁊ vinū dulce, ⁊ s ⌈nuces⌋ cū melle, ⁊ que sūt eis silia, ⁊ t ⌈micla⌋ que facta est ex pane azimo, ⁊ oleo, ⁊ melones, ⁊ cucumeres: ⁊ eaꝝ semina: aut aliqd ex eoꝝ radicib⁹ tritis, ⁊ i aq̄ ifusis cū dulcedie u ⌈⁊ hermodactili, ⁊ raphanus.⌋ Qui aūt vinū biberit inebriās ad h̄ vt euomat, nō icipiat vomē dum adhuc paꝝ bibit, sed bibat multū. Foca q̄ꝫ cuꝫ bibita fuerit cū melle post balneū, faciet vomē, ⁊ soluet vētrē. Amplius qui vomē voluerit, nō fortiter masticare dꝫ ꝑpe ipsum. Quū aūt aliqs forte vult vomituꝫ sumē, sic q fit ex helleboro, ipm̄ bibē dꝫ ieiunus, nisi fuerit qđ ꝓhibeat, ⁊ post duas horas diei, ⁊ postqꝫ sterc⁹ ab intestinis exierit. Et si cū pēna vomuerit, bn̄ erit: ⁊ si nō, moueat parūp: ⁊ si nō, in balneū mittat. Pēna q̄ꝫ qua fit vomit⁹, inungenda est ex aliq̄, qđ sit sicut oleū sisaminum: q si x ⌈icēsio⌋ acciderit, ⁊ angustia stōi det in potu aq̄ cal̄a ei y ⌈aut⌋ oleū, qm̄ aut vomitū faciet, aut vētrē soluet. Ex eo ꝑterea, qđ ad h̄ iuuat, est stōi ⁊ extremoꝝ calefactio: qm̄ h̄ nauseaꝫ facit. Quūqꝫ medicina vomē faciēs ꝑperauerit, ⁊ suā incepit opōnē, vomitor qescere dꝫ ⁊ odores bonos olfacē, ⁊ ei⁹ extrema cōp̄imēdo sūt fricāda: et paꝝ aceti est ei in potu tribuēdū, ⁊ comedat matiana, ⁊ cydonia cū pauco masticis. Et scito q motus facit magis vomē, ⁊ qes minus. Et estas est tp̄s, i quo magis est dignius, vt in ipso fiat vomitus: q si alicui necēius fuerit, ⁊ nō fuerit figure ipsi⁹ ꝯueniēs: estas erit dignior hora, vt in ea ꝯcedat. Et finiū vomit⁹ lōginqor z† ⌈ ⌋ fm̄ modū purgationis ꝑme est stōi solius, ⁊ nō intestinoꝝ, ⁊ ad moduꝫ qđē purgatiōis scđe est capitis, ⁊ toti⁹ corꝑis. Ipsi⁹ vo attractio, ⁊ eradicatio, est ab inferiorib⁹. Et tu qđē cog̃sces vomitū ꝯferētē ab eo q non fecit iuuamētū, ex eo q ipm̄ seqt alleuiatiōis, ⁊ desiderij boni, ⁊ anhelit⁹, ⁊ pulsus bonitas: ⁊ sil̄r ex dispōnib⁹ aliaꝝ v̄tutū. Eius aūt iceptio, est nausea. Et deteri⁹ qđē malum, qđ efficit est mordicatio fortis in stō, ⁊ adustio, si medicina fuerit fortis, sic helleborus: et qđ ex eo fit z ⌈qñqꝫ icipit a saliua que fluit:⌋ deinde

i — A.
k A. Q: si fuerit vn⁹ ex eis qb⁹ nō ꝯuenit vomit⁹ ⁊ fuerit necessariū vt ipse vomat.
l A. dulcia.
m A. in chiarda negi ⁊ tres ciati.
n† A. Alia lr̄a. acuto.
o A. humidum.
p A. alnuahed.
q A. plumagolis
r A. altharich.
s A. amigdale.
t A. albelchend.
u A. ⁊ alsirbagi ex raphano.
x A. mordicatio
y A. et.
z† A. a quo vomitus euacuat.
z A. deide icipit fluxus saliue.

sequitur ipsam vomitus multi flatis multotiens,
post quē seqtur vomit⁹ rei liqde tenacis. Mordica
tio quoqȝ ⁊ dolor erūt māsiui [a] [ita ꝙ ad alia accn̄/
tia nō mutent̄, nisi in nauseā ⁊ angustiā.] Et qn̄qȝ
soluit̄ ēt vēter, postea in hora q̈rta icipit qescere, et
ad regem declinat: malū aūt est vt vomit⁹ nō ꝑue/
niat, ⁊ magnificet̄ angustia, ⁊ accidat tēsio, ⁊ egres
sio oculoꝝ ad exteriora, ⁊ fortis rubedo in eis vtris
qȝ, ⁊ sudor multus, ⁊ itersectio vocis. Si ergo ali/
cui acciderit, nisi ei subueniat̄, ꝑueniet ad mortem
inde. Illud aūt quo ei succurrit̄ est enema, ⁊ dosis
mellis cū aqua cal'a: ⁊ in potu ei dare olea, in qbus
tyriace v̄tus existit, sicut oleū de lilio. Et labora do
nec vomat, qr si vomuerit nō suffocabit̄: ⁊ adhibe
etiā enema, qđ sit apud te ꝑparatū. Et egritudies
qdē que sunt digniores eo, vt in eis fiat vomit⁹, sūt
chronice, sicut hydropisis, ⁊ epilepsia, ⁊ melia, ⁊ le
pra, ⁊ podagra, ⁊ sciatica. Uomitus ꝑterea cū suis
iuuamētis plerūqȝ affert egritudines, sicut qn̄qȝ ge
nerāt [b] [surditatē.] Ampli⁹ minutio nō est cū eo
ꝯtinuāda, sȝ tardāda trib⁹ dieb⁹: ⁊ ꝑcipue si in ore
stōi fuerit [c] [humor.] Uomitus q̊ȝ multotiens fit
difficilis ꝓpt̄ humoris subtilitatē: Ipse igit̄ est in/
grossandus potu sauich, ⁊ granis granati. Et scito
ꝙ exit⁹ male rei per iferiora, post vomitū, est signū
ꝙ illud qđ faciebat [d] [fastidiū] descēdit iferius. Et
vomit⁹ post ascellationē est signū ꝙ est ex accn̄tib⁹
ascellādi. Hora ꝑterea vomēdi in estate melior, cā
doloris, in meridie est. Et vomit⁹ corpi ꝯfert, sȝ vi/
sui nocumētum facit. Ampli⁹ faciēduȝ nō est, vt p̄/
gnans vomat, qm̄ supfluitates [e] [corpis] ipsius in
ea, non egredient̄: ⁊ vomitus, ⁊ labor eā ad estua/
tionē ꝑducent: faciēdum est igit̄ vt qescat. Alij v̊o
qbus accidit vomitus, sunt iuuandi.

a A. absqȝ ꝙ permutent̄ ad aliđ accn̄s diuersum a nausea ⁊ ab angustia.

b A. Alia litera. ꝯgelationē dentium.

c A. Alia litera. grossities.

d A. nauseatiuā satietatem.

e A. menstrui.

De eo qđ agere dȝ ille qui vomit. Cap. XII.

Quum ille q vomuerit, a suo vomi
tu euaserit, os suū, ⁊ faciem
post vomitū abluē dȝ, ex aceto aq̄ tēpa
to, vt grauitas q̄ qn̄qȝ capiti accidit re/
moueat̄, ⁊ paꝝ masticis cuȝ aq̄ matia/
noꝝ bibat: ⁊ caueat sibi a comestiōe, ⁊ potu aque,
⁊ diu qescat, ⁊ ipsius inungant̄ hypocundria, ⁊ in/
grediat̄ balneuȝ, ⁊ abluat se velociter ⁊ egrediat̄.
Et si necīum ei fuerit dare aliqd ad comedēdum, sit
res boni saporis, ⁊ bone sb̄e, ⁊ velocis digōnis.

De iuuamētis que affert vomitus. Cap. XIII.

Hippocrates ꝑcepit vomitū
fieri in vnoq̊ȝ
mēse duob⁹ dieb⁹ ꝯtinuis, vt in secūdo
emēdet̄ id, qđ in p̊ die fuit difficile, ⁊ vt
expellat̄ id, qđ aduenit stō. Hip. nanqȝ
securitatē facit ꝙ cū eo ꝯseruat̄ sanitas: h̄ aūt plus,
est malū. Et vomit⁹ qdē, qui est h̊, eūat phlegma,
⁊ cholerā, ⁊ mūdificat stōm. Ipse nāqȝ nō hȝ, quod
ip̄ȝ mūdet, sicut itestina hn̄t cholerā rubeā, que ad
ea descēdit, ⁊ mūdat ea: ⁊ remouet grauitatē, q̄ ac/
cidit capiti: ⁊ clarificat visum, ⁊ aufert [f] [fastidiū]
⁊ ꝯfert ei ad cui⁹ stōm descēdit chol'a, que ipsi⁹ cor/
rūpit cibū: qm̄ quū ꝑcesserit vomit⁹, eius cib⁹ sem/
per mūdus veniet: ⁊ remouet abhominationē [g] [q̄
fit ꝓpt̄ vnctuositatē, ⁊ casum desiderij ipsius meri,
qđ facit desiderare acutū] ⁊ acetosum, ⁊ pōticuȝ: ⁊
ꝯfert lassitati corpis, ⁊ vlcerib⁹ que sunt in renib⁹,
⁊ vesica: ⁊ est lepre forte medicamētū: ⁊ malitie co/
loris: ⁊ epilepsie stōatice: ⁊ icteritie ⁊ asmati: ⁊ tre/
mori: ⁊ paralysi: ⁊ est ex curationibus que ꝯferunt
hn̄tibus [h] [vlcera nigra magna.] Ipse quoqȝ fie/
ri dȝ in mense semel, aut bis post repletionē, ita qđ
non obseruet̄ reuolutio scita, neqȝ numerus dieruȝ
notus. Et ille qdē cui maius iuuamētū affert vomi
tus, est cuius ꝯpl'o ꝑma est cholerica, ⁊ est macer.

f A. nauseatiuā satietatem.

g A. vnctuosi, et dulcis, ⁊ casum ꝯsiderij sani ipi⁹ ⁊ desideriū ipi⁹ ad id qđ ē acutū

h A. impetiginē

De malitijs que proueniunt ex superfluo vo/
mitu. Cap. XIIII.

Superfluus vomitus stō nocet: ⁊
ip̄m debilitat [i] [⁊ re/
soluit ip̄m] ⁊ facit euȝ aptū, ita vt māe
ad eū ꝑueniāt: ⁊ obest pectori, ⁊ visui,
⁊ dentib⁹, ⁊ antiqs capitis doloribus,
nisi eis qui sūt ꝓpt̄ societatē stōi: ⁊ facit nocumētuȝ
epil'e capitꝭ, q̄ nō est cā iferioꝝ mēbroꝝ. Supflui/
tas q̊ȝ que est in ipso, nocet epati, ⁊ pulmōi, ⁊ ocl'o,
⁊ aliquā venaꝝ qn̄qȝ scidit. Ex hoib⁹ ꝑterea est, q
vult cito ipleri, deinde nō tolerat, imo ꝓpat ad vo/
mēdū: ⁊ actio hui⁹ ex eis est, que ꝑducūt eū ad ma/
las egritudines māsiuas. Ipse ergo a repl'one ꝓhi/
bēdus est: ⁊ tu ipsius cibū ⁊ potum mensura.

i —— A.

Ut succurrat̄ dispōnib⁹ q̄ accn̄t vomēti. Ca. XV.

De ꝓhibitione aūt vomendi diximus
iā, qđ oportebat. Tēsioni v̊o ⁊ do
lori qui sub hypocūdrijs fiūt, ꝯferunt
pāni aq̄ cal'a infusi, ⁊ suppositi, ⁊ oleis
lenificātib⁹: ⁊ vētose cū igne. Fortem
aūt mordicationē in stō remanētēȝ remouet bibere
iura vnctuosa, que cito digerant̄, ⁊ vngere locū ex
aliq̊, qđ sit sicut oleū violaceū mistū cū oleo keiri, ⁊
pauca cera. Singultū v̊o si cū eo acciderit, ⁊ ꝑmā
serit, retinebit sternutatio: ⁊ dare ei ex aq̄ calida ad
traijciendū paulatim. Et de [k] [sanguine] qdē iam
diximus in cap̊ de impedimētis vomit⁹. Alcuzez
v̊o, ⁊ egritudinib⁹ fridis [l] †[ ] ⁊ itersectiōi
vocis, que accidit post ip̄m, ꝯfert ligare extrema, ⁊
stringere ea, ⁊ supponere stō pānum ifusuȝ oleo in
quo cocta fuerit ruta, ⁊ [m] [sicidis:] ⁊ dare ei biben
dum mel cū aqua calida. Et habenti quidem al/
subet fiat hoc, ⁊ in aurem eius mittitur.

k A. vomitu aūt sanguinis.

l † A. ⁊ subeth.

m A. cucumer asininus.

De eo in quo supfluit vomitus. Cap. XVI.

Fiat vt ipse dormiat, ⁊ igeniet̄ q̄ȝto
plus pol'e fuerit, qūo dormiat:
⁊ ligent̄ eius extrema tal'r, qual'r ligā
tur qn̄ fluxū vētris retinere volumus.
Et ipsi⁹ medicet̄ stōus cū emplis [n] [pō
ticis fortitudinē faciētibus.] Qđ si vomit⁹ super/
fluerit, ⁊ icessanter egrediant̄ humores, donec san/
guis exeat, da ei ad bibendū lactis vino admisti q̄/
tuor cotilas: qm̄ medicine vomitiue malitiā repri/
mit, ⁊ sanguinē ꝓhibet, ⁊ nām lenit. Qđ si ꝑtem pe
ctoris, ⁊ stōi a sanguine cū h̄ mūdificare volueris,
ne ex eo aliqd coagulet̄, da ei ad bibēdum sirupuȝ
acetosum, siue sit ex melle, siue ex zuccaro, cuȝ niue
infrigidatū, paulatim: cū hoc quoqȝ qn̄qȝ ꝯfert bi/
bere succū portulace cuȝ bolo armeno. [o] [Quum
ergo terrefact⁹ fueris pro aliquo i quo supfluit me/
dicina fac ip̄m vomere.] Et opȝ qdem te q̄rere me/
dicinas vomitiuas s̄ȝ suos ḡdus: ⁊ qūo queqȝ eaꝝ
ad bibēduȝ sint dande, ⁊ precipue elleboꝝ in an/
tidotario, ⁊ medicinis simplicibus.

n A. ꝯfortātib⁹ stipticis.

o A. quū ipsum trāsglutit ille, in quo supfluit medicina ⁊ vomit. Alia lr̄a. ⁊ qn̄ times de supfluitate medicine i aliquo, tūc facvt ipsa euomatur. Alia lr̄a. in quo supfluit medicina vomitiua.

De enemate. Cap. XVII.

Enema est medicamē nobile i ex
pellēdo supfluitates, que
sunt in itestinis, ⁊ in sedādo dolores re
nū, ⁊ vesice, ⁊ ap̄ata ipsoꝝ, ⁊ egritudi/
nes colice, ⁊ in attrahēdo supfluitates
a mēbris ꝑncipalibus, supioribus. Que v̊o ex eis
sunt acuta, debilitāt epar, ⁊ ꝑducunt ad febrē. Ex
enematibus ꝑterea fit iuuamē in expellēdo reliqas
quas inanientia relinquunt. Formā v̊o clisteris, ⁊

q̃uo clisterizetur, iam rettulimus in cap̃ de colica. Uidet̃ quoq3 q̓ clisterizati situs melior sit, vt supinus iaceat, deinde reuoluat se ad latus dolens. Et clisterizãdi hora melior est quuz est aeris friditas, [a] ⌈qm̃ sequet̃ inde, ne augmẽtet̃ grauitas, ⁊ dolor, ⁊ estuatio, ⁊ nausea.⌋ Balneuz p̃terea solet facere [b] ⌈vt ebulliant⌋ humores ⁊ spargant̃. Clisteris q̊3 ꝯditio est vt acrẽ, ⁊ humores retẽtos attrahat. Et ꝑpter hoc s̓m pl̓m nõ est bonũ, vt balneũ enemati ꝑmittas: q̓ si qs in itestinis [c] ⌈pustulas⌋ hñs ipo indiguerit cã febris, aut alicui⁹ egritudis, ⁊ timuerit [d] ⌈ne enema retineat̃ supponẽ d3 ano suo, ⁊ femori ⁊ locis q̃ sũt in circuitu spelt̃a calefactã cu3 pãno.⌋

De [e] ⌈epithimatibus.⌋ Cap. XVIII.

Epithimata sunt ex medicinis bonis, que ad ipsam ꝑueniũt egritudinẽ. Et medicina fortasse duas h3 virtutes: vnã subtiliatiuã, ⁊ alterã ingrossatiuam: ⁊ erit maior necessitas subtiliatiue, q̃3 ĩspissatiue: Quũq3 eius ĩspissatio fuerit tẽperans subtiliationẽ, quum ex ea fiet empl̓m, penetrabit subtilitas, ⁊ remanebit spissitudo: ⁊ illa qdẽ, que penetrat, ꝯfert: sicut facit [f] ⌈coriandrũ cũ ordeo fracto⌋ quũ ex eis fit emplastru3 super scrofulas. Empl̓a p̃terea sunt talia qualia epithimata: sed emplastra sunt dura, ⁊ epithimata currẽtia. Est quoq3, quu3 epithimata fiũt cum pãnis: quũq3 mẽbris p̃ncipalibus supponuntur, sicut epati, ⁊ cordi, ⁊ nõ fuerit ibi qd̓ prohibeat cõferunt pãni suffumigati ex xiloaloe crudo, ⁊ virtutibus [g] ⌈epithimatum⌋ ⁊ bonum tribuunt odorem, quem principalia diligunt.

De embrocis. Cap. XIX.

Embroce sunt medicamẽta congrua ei, qd̓ ex capite, ⁊ alijs mẽbris op3 resolui, ⁊ illi cui cõplexionẽ nec̃ium est ꝑmutare. In membris aũt que embrocare op3, ex cal̓o, ⁊ frido, si nõ in eis fuerint sup̱fluitates, q̃[h] ⌈descẽdũt⌋ fiat pri⁹ embroca ex calefacto, deide fiat ex aq̃ frida vt ꝯstrigant̃: q̓ si res diũsa fuerit, a frida icipiat̃.

De flõmia. Cap. XX.

Flõmia est eũatio vl̓is, que multitudinẽ eũat. Multitudo aũt est augmẽtu3 humoꝝ sup̱ eq̃litatem ipsoꝝ in venis. Et nemo qdem est flõmandus nisi vnus duoꝝ: vnus eorũ est egritudinib⁹ preparat⁹, qui quũ ipsius sanguis multiplicat⁹ fuerit, cadet in eas. Et alter est cadẽs in eas. Unusq̱sq3 aũt eoꝝ, aut flõmat̃ ꝑpter sãguinis multitudinẽ: [i] †⌈ ⌋ aut ꝑpter ipsius malitiam: aut ꝑpter vtrũq3. Et his qdẽ egritudinib⁹ p̃paratus, est sicut qui est expositus sciatice, ⁊ podagre [k] ⌈fortib⁹⌋ ⁊ artetice sãguineis, aut ille cui accidit sputũ sanguineũ ex fixura vene, que in pulmone eius existit tenuiter ꝯsolidata: qm̃ quũ ipsi⁹ multiplicabit̃ sãguis, findet̃: ⁊ apti epilepsie, ⁊ apoplexie, ⁊ melie cum sanguinis multitudine, ⁊ sq̱nãtie, ⁊ ap̃atibus ĩterioꝝ, ⁊ opthalmie cal̓e: ⁊ ex eis qb⁹ hemorroidaꝝ sanguis qui fluere solebat, est retentus: ⁊ mulierib⁹ qbus mẽstruus sanguis est restrictus: hoꝝ tñ [l] †⌈ ⌋ colores nõ demr̃ant, q̓ flõmari debeant, ꝑpter ipsoꝝ obscuritatẽ, aut albedinem, aut viriditatẽ. Et illi qui in ĩteriorib⁹ mẽbris cum ꝯpl̓one cal̓a debilitatẽ patiunt̃: Na3 istis melius est vt in vere minuant̃, l3 in has nõdum acciderit egritudines. Et illis qb⁹ ꝑcussio accidit, aut casus: qm̃ q̃nq3 minuunt̃ timẽdo ne eis accidat ap̃a: ⁊ qui habet ap̃a, minuendus est: qm̃ timet̃ ne aperiat̃ anteq̃3 maturetur: l3 non ĩdiguerit, ⁊ nõ fuerit ibi multitudo. Et debes scire q̓ dum iste egritudines timẽt̃, ⁊ nõdu3 in eas ceciderit, plus secure eis ꝯcedit̃ minutio: ⁊ quũ in eis ceciderit, in eaꝝ p̃ncipio penitus flõmia dimittat̃, q2 humores subtiliat, ⁊ eos ꝑ corpus fluere facit, ⁊ eos sano sanguini admiscet: Et est ẽt quu3 nihil euacuat̃ ex eo, qd̓ op3: ⁊ facit [m] ⌈q̓ nec̃ia sint medicamẽta alleuiãtia.⌋ Quũq3 maturatio app̱uerit, ⁊ egritudo p̃ncipiũ [n] ⌈aut⌋ statum p̃terierit: tũc si oportuerit vt minutio fiat, si non fuerit qd̓ prohibeat, fiat. Flõmia quoq3, neq3 eũatio ventris est faciẽda in die motus egritudis: q2 est dies regescẽdi, ⁊ ingrendi sonũ, ⁊ dies [o] ⌈ebullitionis⌋ egritudinis. Et quũ egritudo est hñs crisim, in cuius t̃pe est lõgitudo, nullomõ sangui= multus est minuẽdus: sed si pol̓e fuerit, quies est facienda: q̓ si non fuerit pol̓e, vt quies fiat, ex eo paꝝ minuat̃: ⁊ in corp̱e sanguis thesaurus recondatur ad flõmiam faciendã: si [p] ⌈apparuerit⌋ ⁊ ṽtus ꝯseruet̃ ad resistẽdu3 in crisib⁹: q̓ si multum p̃terierit t̃pis, ex quo qs minutus fuerit, ⁊ in hyeme fuerit cõquestus, q̓ se quasi fractu3 sentiat, minuat̃, ⁊ sanguis pro thesauro recondat̃. Amplius flõmia propterea q̓ ad diuersum trahit, nãm s̓m plĩmu3 retinet. Quũq3 ex multa minutione debilitabit̃ virt⁹, multi gñabunt̃ humores. Sincopis p̃terea accidit in p̃ma minutione, quũ subito euenerit ei, qui nõ consueuit, sed vomitum p̃mittere est ex eo qd̓ eam ꝑhibet: ⁊ sil̓r vomere hora qua accidit. Et debes scire q̓ minutio est ꝑturbans, donec q̱escat. Flõmia q̊3, ⁊ colica raro simul eueniũt. Pregnãs p̃terea, ⁊ mẽstruata nõ minuant̃, nisi ꝑpter magnã necessitatẽ, sicut est necessitas retinẽdi forte sanguinis sputum, quũ virtus fuerit ꝯueniens. Et debes scire q̓ non quotiẽs noiata signa repl̓onis app̱uerint, o3 vt minuas: imo q̃nq3 est repl̓o ex humorib⁹ crudis: ⁊ est tunc flõmia multũ impediens, qm̃ si minueris non maturabis eos, ⁊ timebit̃, ne eger perdat̃. Non aũt est incõueniens, vt ille in quo mel̓ia sup̱abũdat minuat̃, postea medicina solutiua euacuet̃. S3 sollicitus esse debes ex dispõne coloris s̓m ꝯditione3, quã nũc dicemus, ⁊ ꝯsiderare tensione3, qm̃ ꝑpter tensionẽ per totũ corpus incedẽtem magis eris ꝯfidens q̓ flõmare debes. Quũ ṽo sanguis alicuius fuerit bonus ⁊ paucus, ⁊ fuerint in ipsius corpore multi mali humores, flõmia bonũ rapiet, ⁊ malum relinquet. Et quum alicuius malus sanguis fuerit paucus [q] ⌈et⌋ declinauerit ad mẽbru3 aliqd̓, quod eius declinatio vehemẽter impedit, ⁊ fuerit nec̃iu3 vt ipse minuat̃, ex eius sanguine parũ erit assumendum: ⁊ cibo bono erit alendus, deinde erit minuẽdus iteꝝ post dies: ꝑpterea vt malus sãguis ab eo extrahat̃, ⁊ bonus restauret̃. Qd̓ si mali humores cholerici in eo fuerint, ingeniet̃ quatenus [r] †⌈ subtili pharmacia euacuent̃, aut vomitu, aut vt sedent̃: ⁊ stude in hoc, vt eger q̱escat, ⁊ dietur. Et si grossi fuerint, antiqui p̃ceperunt vt balneet̃, ⁊ in suis ministerijs moueat̃. Et dabant ei ad bibẽdum ante flõmiam, ⁊ post ipsam, anteq̃3 alia fieret minutio, sirupũ acetosum subtiliatiuũ [s] ⌈coctũ⌋ cu3 ysopo ⁊ hasce. Quum aũt flõmia nec̃ia fuerit cũ debilitate ṽtutis, causa febris, aut alioꝝ humoꝝ [t] †⌈ ⌋ partire flõmiã sicut dixim⁹. Amplius flõmia stricta, magis est ꝯseruatiua ṽtutis: sed tñ subtilẽ, ⁊ clarũ interdũ sanguinẽ fluere facit, ⁊ spissum, ⁊ turbidũ tenet. Ampla ṽo velociter est ad sincopim, ⁊ magis op̱atiua in mundificando, ⁊ tardior ad ꝯso/

---

a A. ⁊ est ĩ horis duab⁹ frigidiori bus, vt minoret̃ angustia, ⁊ estuatio, ⁊ sincopis.

b A. vt ꝯmoueat̃

c A. ap̃ata vl̓ vlcera.

d A. q̓ non retineat̃ enema fomẽtare d3 anũ sua, ⁊ femur, ⁊ loca q̃ sunt in circuitu ipsoꝝ cum milio calefacto. Alia lr̃a. fomentare d3 st̃õm suũ ⁊ vmbilicũ suũ, ⁊ q̃ sũt ĩ circuitu

e A. De linimentis ⁊ sic ĩfra pro linimẽtis intellige epithema.

f A. coriãdro cũ sauich. Alia lr̃a. coriandrũ in empl̓o super scrofulas.

g A. medicinaꝝ

h A. effundũtur.

i † A. additam.

k A. sãguineis.

l † A. duorum.

m A. ⁊ fac̃ necessarias reiterationes que debilitant virtutem.

n A. versus.

o A. cõmotiõis.

p A. oportuerit.

q A. aut.

r † A. prius.

s A. ⁊ decoctões

t † A. malorum

lidandum:sed tñ est dignior ei, qui ƀm preseruatio/
nem flómatur, ⁊ in [a] [grossis.] Et amplã qdeʒ effi
cere in hyeme, est dignius ne ꝯgelet sanguis: ⁊ an/
gustam efficere in estate est dignius, si nečium fue/
rit. Flómandus ṗterea supinus iaceat, qñ flómat:
qm̃ hoc est ꝯueniẽtius ad hoc vt ipsius ꝯseruet vir
tus: ⁊ ne ei supueniat sincopis. In febrib⁹ aũt a mi/
nutione cauẽdum est. s. in his que vehementis sunt
calefactionis, ⁊ inflãmationis, ⁊ in oibus non acu/
tis febrib⁹ in sui ƥncipio, ⁊ in die ṗiodica. In febri
bus ṗterea cum qb⁹ aduenit spasmus [b] [est a minu
tione cauẽdum:] lʒ fuerit nečia: qm̃ quum spasmus
accidit, vigilare facit, ⁊ sudare multũ, ⁊ deijcit vir/
tutẽ: quapropter sanguinis thesaurus est dimitten
dus. Et silr̃ opʒ vt ex minutione febricitãtis, cuius
febris nõ est ex putrefactione, minoratio fiat: ṗpte/
rea vt ad resoluendũ febrẽ thesaurus relinquatur.

Et si fortis inflãmationis nõ fuerit, ⁊ fuerit febris
putrida, attẽde decem regulas, ⁊ postea intuere in
vrinali: ⁊ si vrina fuerit grossa, ⁊ rubedini attinẽs:
⁊ pulsus ẽt fuerit magnus, ⁊ [c] [facies tumida, ⁊ fe
bris in suo motu nõ ṗperet] flóma in hora, qua sto
machus a cibo est vacuus. Et si vrina fuerit subti/
lis, aut ignea, aut facies a ƥncipio egritudinis fue/
rit tornatilis, caue tibi a flómia. Qď si iterpollatio
in ea fuerit, ⁊ quies febris, in ipsa fiat minutio. Di
spositionẽ quoqʒ tremoris ꝯsidera, qm̃ quũ tremor
fuerit fortis a minutione tibi cauendũ erit. Ampli⁹
sanguinis qui egredit̃ colorẽ attende, ⁊ si fuerit sub
tilis albedini attinens, ipsum ilico retine. Et sum/
mopere tibi caue ne egruʒ ad vnam duaꝶ ṗducas
reꝶ: scilʒ humoꝶ cholericoꝶ ebullitionẽ, ⁊ fridoꝶ
cruditatẽ. Quunqʒ in febre te oportebit flómare,
nõ attẽdas qď qdam dicũt: scilʒ ꝙ nõ est bonum vt
post quartũ diem fiat, qm̃ bonuʒ est vt fiat etiã si sit
post q̃draginta dies: ⁊ hoc ƀm sniam Gal. lʒ ṗmit/
tere, ⁊ ṗperare sit melius, quũ sigtiones certe fue/
rint. Qď si in hoc erratũ fuerit, quacũqʒ hora iue/
neris egrũ, ⁊ oportuerit, flóma ipsum postq̃ʒ deceʒ
reꝶ solicitudinẽ habueris. Multotiens ṗterea flõ/
mia in febribus: lʒ nečia nõ sit, efficit vt natura for/
tis fiat sup mãm: ṗpterea ꝙ eam efficit paucaʒ: ⁊ h
qdem quũ fuerit figura, ⁊ etas, ⁊ virtus, ⁊ reliqua
talia, vt ṗmittãt. In febre aũt sanguinea necesse est
vt eũatio fiat minutione nõ supflua in ƥncipio: ⁊ su/
perflua quũ affuerit maturatio febris, que multo/
tiens remouet̃ in hora flómie. Tibi quoqʒ cauere
debes a minutione in ꝯplõne vehemẽtis friditatis,
⁊ in regionib⁹ fortis friditatis, ⁊ in hora fortis do/
loris: ⁊ post balneũ resolutiuũ, ⁊ post coitũ: ⁊ in eta
te que est minor. xiiij. annis q̃ʒto plus poteris: ⁊ in
etate senum q̃ʒto magis poteris, nisi in figura cõfi/
sus fueris, ⁊ in soliditate musculoꝶ, ⁊ venaꝶ ãpli/
tudine, ⁊ eaꝶ replõne, ⁊ coloꝶ rubedine: hos nãqʒ
ex adolescẽtib⁹, ⁊ senibus flómare audebis. Ado/
lescentes tñ ƀm ordinẽ ad flómãduʒ paulatim ṗue/
here debes cũ pauca minutione. In corpib⁹ quoqʒ
fortis matiei, ⁊ fortis grossitiei, ⁊ raris, ⁊ albis, et
lassis, ⁊ citrinis, sanguinẽ non hñtib⁹, a minutione
tibi q̃ʒtum plus poteris cauere debes. Ampli⁹ in
corpib⁹ que ṗlixas perpesa sunt egritudines, caue
tibi a flómia, nisi sãguinis affuerit corruptio, que te
ad hoc ṗducat: qm̃ tunc flómabis ea. Et cõsidera
sanguinẽ: ⁊ si ipsum videris nigrũ, ⁊ spissuʒ, extra/
he eũ: ⁊ si ipm videris albũ, ⁊ subtilẽ, eum ilico cõ/
stringe, qm̃ in ipso existit vehemẽs timor. A minu
nutione ṗterea tibi cauere debes sup cibi replõnẽ,
ne mãm nõ [d] [maturã] ad venas trahas loco eius
quod ab eis euacuasti. Et opʒ etiaʒ vt tibi caueas
ab ea in replõne stõchi, ⁊ intestinoꝶ facta ex fece iã
ꝯsecuta, ⁊ ṗpinqua: imo in eam eũando stude: ⁊ il/
lud qdẽ qď est in stõ [e] [aut corã eo] vomitu. Et qď
in intestinis iferiorib⁹ quo poteris, ⁊ si nõ alio, sal/
tẽ clisteri. Caue ṗterea tibi ne [f] [fastiditũ] flómes,
sed ṗlonga ipm ab hoc vt eis [g] [fastidiũ] digerat̃.

Et tibi etiam caue ne subtilitatẽ sensus oris stõchi
hñtem, aut ipsius debilitatẽ, flómes: ⁊ infelicem ex
gñone cholere rubee in ipso: hꝯ nãqʒ sibi cauere dʒ
[h] [a nimia quoqʒ] audacia in minuendo, ⁊ proprie
cũ est ieiunus. Sensus ꝟo subtilitatẽ oris stoma/
chi hñteʒ dignosces, ṗpterea qď mordicatiua traij
cere ei nocet. Et hñtẽ oris stomachi debilitatẽ co/
gnosces ex desiderij ipsius debilitate: ⁊ doloribus
oris stõchi: ⁊ hñteʒ 'os stõi aptũ receptioni cholere
rubee ⁊ in quo ipsa etiã multuʒ gñat̃, dignosces ex
ṗseuerantia nausee ipsius: ⁊ ṗpterea ꝙ choleram
quaqʒ hora vomit, ⁊ ex oris ipsius amaritudine.

Istis nãqʒ cum flómati fuerint, oris stomachi ꝯser
uatione non ṗmissa, accidet inde timor magnus: et
qñqʒ moriunt̃ inde. Subtilitatẽ ꝟo sensus hñti, et
debilitatẽ, bucelle mũdi panis in rob acetoso bonũ
hñte odorẽ infuse, sunt dãde. Et si fuerit debilitas
ꝯplõnis frigide, sint itincte in aliquo, qď sit sicut aq̃
cũ zuccaro cum alefeniati, aut in sirupo mente mu/
schato, aut in miua muschata postea minuat̃. Apti
tudinẽ ꝟo gñonis cholere hñs, est mũdandus dan
do in potu ei multitudinẽ aque cal'e cuʒ sirupo ace/
toso: postea dent̃ ei bucelle pãnis ad mãducãdum,
deinde fiat vt parũper qescat, postea minuat̃. Pre/
parãdum ṗterea est vt qď ex bono sanguine resolu
tum fuerit, restauret̃, si fuerit fortis [i] [cuʒ assatura
carnis que fit sup prunas:] qm̃ si digerit̃ nutrit mł
tum ⁊ bñ: verũtñ opʒ vt sit pauca, qm̃ stõchus ṗpt̃
flómiã est debilis. Amplius vene qñqʒ flómant̃ ṗ/
pterea vt fluxus sanguinis ex narib⁹, ⁊ matrice, et
ano, ⁊ pectore ṗhibeant̃, aut ex alijs [k] [exituris]
ideo vt sanguis ad id qď a ṗte illa est diuersuʒ ṗtra
hat̃: ⁊ hoc qdẽ medicamẽ est forte in iuuãdo. Oʒ
ꝟo vt [l] [flómus sit vehemẽter strictus] ⁊ sint vices
multe, que nõ sint in vna die, nisi magne necessitatꝭ
cã fuerit: sed in die post diẽ: ⁊ quacũqʒ vice minora/
tio fiat q̃ʒtum poſe fuerit: ⁊ ad sũmuʒ melius est vt
flómie vices sint multe, q̃ʒ vt ipsius q̃ʒtitas sit mul/
ta. Et flómia qdem cũ non est nečia cholerã rubeã
ebullire facit: ⁊ postea aduenit lingue siccitas, ⁊ q̃
sibi sunt silia. Est igit̃ ei succurrendũ cum aqua or
dei ⁊ zuccaro. Qui aũt secũdare voluerit [m] [⁊ nõ
acciderit ex ṗma minutione malitia paralysis, aut
qď sit sibi simile] venã manus in lõgitudine flóma/
re debet, ṗpterea vt iuncture motio ipsius ṗhibeat
ꝯsolidationem, ⁊ vt amplificet̃. Qď si cum hoc ti/
mor affuerit, ꝙ cito ꝯsolidetur, supponat̃ ipsi pan/
nus oleo cum pauco sale ifusus, ⁊ desup ligetur. Et
si flómus etiam oleo inunctus fuerit, quum fiet flõ/
mia, ṗhibebit ꝯsolidationis velocitateʒ, ⁊ minuet̃
dolor. Et hoc qdem est vt sup ipsum oleum, aut sibi
silẽ, leuiter inungat̃: aut ipse in oleo mittat̃ postea
cum pãno exiccet̃. Inter flómiam quoqʒ, ⁊ secũda/
tionẽ dormire, flómie ꝯsolidationeʒ festinare facit.

Recordare preterea eius qď diximus de eũone in
hyeme cum medicina, ꝙ dies est eligẽda austrina,
qm̃ silr̃ in flómia. Et scire debes ꝙ quũ minuuntur
melici, ⁊ [n] [epileptici] ⁊ illi quos minuere opʒ ĩ no
cte in hora dormiendi, opʒ vt sit [o] [angustus flebo
thomus] ideo ne sanguis exitus accidat. Et silr̃ in
oib⁹, qui secũdatione non indigẽt. Scire quoqʒ de

[a] A. grassis, seu pinguibus.

[b] A. minoretur flómia.

[c] A. facies vel figura tumida, et febris nõ ṗperet in faciẽdo tornalitatem.

[d] A. digestam.

[e] A. ⁊ in eo qď ei vicinatur.

[f] A. satietatem nauseatiuaʒ patientem.

[g] A. satietas nauseatiua.

[h] A. ab.

[i] A. cum alchebab cũ fece sua, vel ƀm totã sbãʒ suam.

[k] A. vulneribus vel plagis.

[l] A. foramẽ flõmie sit vehementer strictum.

[m] —— A.

[n] A. maniaci.

[o] A. angusta flõmia.

bes, ꝙ secūdatio ẜm debilitatis mēsuram est tardā
da: ⁊ si debilitas qdem non affuerit, sit vltima eius
tardatio vna hora. Qui voluerit eā facere, vt san/
guis ipsius trahaẜ, sit dies vnus. Amplius flōmia
trāsuersa melior est ei qui scōationē vult i die eadē.
Et illa que est ẜm latitudinē, ei qui vult secūdatio/
nem in eadē hora. Et illa que est ẜm lōgitudinez ei
qui vult nō vna esse ꝯtentus scōatione: imo in cor/
de tenet, ꝙ eam per multos faciet dies, quaqꝫ die.
Quūqꝫ flōmie dolor maior fuerit, tāto erit eius cō
solidatio tardior. Multa ꝑterea in scōatione eūa/
tio sincopi affert [a] ⌈nisi fuerit postqꝫ assature aquā
sumpserit.⌋ Inter flōmiā quoqꝫ ⁊ scōationē dormi
re, ꝓhibet [b] ⌈ne supfluitates que extrahunẜ cuꝫ sā
guine incedant⌋ ꝓpterea ꝙ supfluitates in sōno ad
corꝑis ꝓfundū trahunẜ. Ex iuuamētis ℣o secun/
dationis est, ꝙ flōma .i. virtutē cū ꝑfectione sue eua
cuationis, que est nečia, ꝯseruat. Et melior quidez
secūdationis terminus, est vt duob⁹, aut trib⁹ tar/
detur diebus. Ex dormitione ℣o flōmie ꝓpinqua,
plerūqꝫ accidit in mēbris ꝯfractio. Balneatio q̊ꝫ,
anteqꝫ minutio fiat plerunqꝫ [c] ⌈aggrauat minutio/
nem⌋ ꝓpterea ꝙ cutem igrossat, ⁊ eā lenificat, ⁊ ad
labēdum aptā efficit, nisi flōmādus multaꝫ sangui/
nis habuerit grossitiē. Et opꝫ ne flōmatus in se re/
plēdo sit audax, sed ẜm ordinē nutriaẜ, ⁊ cibuꝫ pri/
mitus subtiliet. Et simil'r opꝫ ne post ipsam exerci/
teẜ, sed declinet ad hoc, vt supinus iaceat: neqꝫ post
eā balneo vtaẜ resolutionē faciēte. Quuꝫ aūt ali/
quis flōmaẜ, ⁊ postea ipsius brachium aꝑatur, ex
altero brachio minuaẜ, ẜm ꝙ tolerauerit, ⁊ super
ipsum empl'm de cerusa ponaẜ: ⁊ ex fortiter infrigi
dātibus in circuitu eius fiat cataplasma. Quunqꝫ
aliquis eoꝝ flōmatur, in quoꝝ corꝑibus suꝑabun/
dātes existunt humores, flōmia fit cā [d] ⌈ebullitio/
nis⌋ illoꝝ humoꝝ, ⁊ eoꝝ cursus, ⁊ ipsoꝝ permistio
nis: fit ergo frequēs flōmia eis necessaria. Sāguis
quoqꝫ melicus facit, vt frequens minutio sit nečia:
que in pn̄ti qdem alleuiat, sed in senio ꝓuenit inde
ad malas egritudines, ex qbus est apoplesia. Am
plius flōmia multotiēs cōmouet febres [e] ⌈⁊ multo
tiēs resoluit putrefactionē.⌋ Ois quoqꝫ sanus qui
flōmaẜ illud qꝺ in capl'o de [f] ⌈potu⌋ diximus, acci
pere dꝫ. Et debes scire, ꝙ venaꝝ que flōmanẜ: alie
sunt, que sūt tm̄ vene: ⁊ alie sūt que sunt tm̄ arterie.
Arterie ℣o minus flōmanẜ ꝓpter terrorē eius, qꝺ
in eis existit de timore cursus sāguinis. Et suaꝝ q/
dem dispōnū minor est, ꝙ ex ea ꝓuenit aneurisma:
Et hoc qdē est, quuꝫ fixura fuerit vehemēter angu
sta. Quuꝫ aūt fuerit securitas, ꝙ ex ea sāguis non
fluet, maxime est iuuatiua in egritudinib⁹ ꝓprijs,
propter q̈s flōmanẜ. Maius tn̄ iuuamētum qꝺ ex
minutione arterie ꝓuenit, nō est nisi quuꝫ in mēbro
sibi vicino male sunt egritudines, quaꝝ cā est san/
guis subtilis, ⁊ calidus. Quūqꝫ arteria flōmabiẜ,
que est ei vicina, in qua nō erit timor, maximū affe/
ret iuuamētum. Uene ꝑterea manus, que flōman/
tur, nō pulsatiles qdem, sūt sex, cephalica, nigra, et
basilica, ⁊ funis brachij, ⁊ sceilez: ⁊ illa que ꝓprio
nomine ascellaris vocaẜ: ⁊ ipsa qdē est ramus ba/
silice: eis ℣o sanior oibus est cephalica. Opꝫ autē
vt oēs tres supra iuncturā aperiātur: ⁊ non sub ea,
neqꝫ in ea: ideo vt egrediaẜ sanguis bene taliter, vt
saliat: ⁊ vt sit securitas a nocumentis neruoꝝ, ⁊ ar/
teriaruꝫ: ⁊ simil'r cephalica. Eaꝝ ℣o flōmia, que fit
ẜm lōgitudinem, ad ꝯsolidāduꝫ est tardior: quoniā
ipse sunt [g] ⌈ꝯiunctionales: in nō ꝯiunctionalibus⌋
℣o res est ab hoc diuersa: ⁊ isciatica qdē, ⁊ sceilez,

a A. nisi ille in q̊ scōa, est fiēda as/sumpserit vel comederit aliqd.

b A. ne cū sāguine expellanẜ superfluitates que attrahuntur.

c A. difficilē facit flōmiam.

d A. cōmotiōis.

e A. ⁊ hmōi febres resoluunt putrefactionez.

f A. vino.

g A. iūcturales, i nō iūcturalib⁹

⁊ in alijs venis melius est vt ẜm lōgitudinez flobo
thomenẜ. Et cum hoc opꝫ in cephalica vt a capite
musculi moueaẜ ad locum lenē, ⁊ dilateẜ flebotho
mus: [h] ⌈⁊ flebothomus flōmum nō ꝯsequaẜ⌋ qm̄
faciet apostema. Plurimū autem erroris qui eue/
nit in minuēdo cephalicam nō prouenit ex percus/
sione vna, lꝫ sit magna: imo nō accidit nocumentuꝫ
nisi ꝓpter iterationem ꝑcussionū. Et que ex ipsius
flebothomia plus tardaẜ [i] † ⌈ ⌋ est
illa que sit in lōgitudine: cuius qdē [k] ⌈flebothomi
dilatādi sunt⌋ si volūtas affuerit vt secundatio fiat.
Quū autem eā nō inueneris quere aliquē ramoꝝ
eius, qui sūt in siluestri [l] ⌈aseid:⌋ ⁊ in vena qdē ni/
gra est timor ꝓpter neruuꝫ, qui est sub ea: ⁊ qn̄qꝫ ēt
est iter duos neruos [m] ⌈tibi igitur cauere debes vt
ipsaꝫ in lōgitudine flebothomes ⁊ ad iferiora.⌋ Et
fortasse suꝑ ea erit neruus subtilis tensus sicut cor/
da. Et tūc qdem oportebit vt hoc cognoscaẜ: ⁊ ca
ueatur ne ꝑcussio in eo cadat, ⁊ ꝓueniat inde stupor
ꝑseuerās. In eo autē cuius [n] ⌈nerui⌋ sūt grossiores
ramus iste est magis manifestus. Et error quidez
in ipso est deterioris nocumēti: q̄re quuꝫ error acci
dit, ⁊ neruus ille ꝑcussus fuerit, nō ꝯsolides flebo/
thomiā: imo super eā pone qꝺ ipsius prohibeat cō
solidationē. Et eius qdem medicamētum, est sicut
medicamētū vulneris neruoꝝ. Et nos iā locuti su/
mus de ipso in libro q̄rto. Caue tibi ꝑterea ne res
infrigidās ad ipsum ꝓueniat, qꝺ sit, verbi gr̄a, sicut
solatrū, ⁊ sādalum: sed ipsum, ⁊ totuꝫ corpus oleo
calefacto frica. Funis autez brachij melius est, vt
transuerse minuaẜ, nisi vtrinqꝫ fuerit [o] ⌈flexuosa:⌋
quoniā tunc in lōgitudine flebothomaẜ. Basilica
quoqꝫ magni est timoris, ꝓpterea ꝙ arteria cadit
sub ea: ⁊ ꝙ nerui ⁊ musculi etiam sub ea cadūt. In
ipsam ergo flebothomādo tibi caue: qm̄ si ꝑcussio
fuerit in arteria, sanguis nō restringeẜ, aut restrin/
getur difficulter. Hominū quoqꝫ sunt qdam quo/
rum basilice due associanẜ arterie, quaꝝ vna quuꝫ
signata fuerit, existimabiẜ ꝙ iaꝫ sit securitas, ⁊ for
tasse ꝑcutietur altera: hoc eniꝫ scire debes. Quūqꝫ
ligaueris, ẜm plurimū rei accidet ibi iflatio, quan/
doqꝫ ex arteria, quādoqꝫ ex basilica: sed q̄litercūqꝫ
fuerit ligaturā soluere debes, ⁊ inflationē molliter
[p] ⌈inūgere:⌋ deinde ad ligādū redi: ⁊ si inflatio re/
uersa fuerit, reitera: ꝙ si nō iuuerit. quid erit in hoc
si basilicā dimiseris, ⁊ ad ramū qui ascellaris voca
tur, redibis, que qdē est, que super domesticū aseid
existit ad iferiora. Et iflatio nāqꝫ errorez multotiēs
efficit: ⁊ ligatura sepe arterie pulsum quiescē facit,
⁊ ipsam eleuat, ⁊ ponit ipsam supremā, ⁊ existima
tur ꝙ sit vena, ⁊ flebothomaẜ. Quūqꝫ quālibet li/
gaueris venā, ⁊ ex ligatura suꝑ eaꝫ prouenerit, qꝺ
sit simile lenti, aut ciceri, fac in ipsaꝫ, qꝺ in basilica
diximus. In basilica quoqꝫ flebothomāda quanto
plus ad brachiuꝫ descēderit, erit sanius. Flebotho
mus preterea in venā procedere debet ad diuersita
tem partis arterie. In basilica quoqꝫ nō solum cō
tingit error ex parte arterie, sed etiā musculus sub
ea est, ⁊ neruus propter quos etiā ꝓuenit error: hoc
quidē iā tibi diximus. Signum ℣o erroris in ba/
silica, ⁊ ꝙ arteria iā sit percussa, est ꝙ sāguis egre/
ditur subtilis, ruffus, qui saliēdo manat, ⁊ lenifica
tur cum eo tactus, ⁊ ipsa fit īferior: tūc ergo succur
re ei, ⁊ in vulneris orificio parum de pilis leporis
pone cum pauco pulueris turis, ⁊ sanguinis draco
nis, ⁊ aloes, ⁊ myrrhe, ⁊ pauco alcolcotar, ⁊ alze/
gi: ⁊ super ipsam ex aqua frigida quātum poteris
rora, ⁊ suꝑ locum ipsum flebothomatū ligaturam

h A. flōmia, seu scissura flōmie, ⁊ foramē flōmie, seu pūctura flōmie non fiat suꝑ foramē seu punctura. ꝓcedētez.

i † A. in ꝯsolidatione.

k A. flōmia dilatanda est.

l A. alsahad.

m A. q̄re opꝫ studere, vt ipsaꝫ in longitudine flōmes: ⁊ suspēsa sit eius flōmia. Alia lr̄a. q̄re oꝫ studē vt ipsaꝫ in longitudine flōmes, ⁊ vt ipsa suspensa flōmetur

n A. Alia litera vene.

o A. labilis vel mobilis.

p A. fricare.

appone tenacez. Qđ si se tenuerit, vsq ad tres dies
non soluas: ⁊ post etiam tres dies, quãto plus po/
teris tibi cauere debes, ⁊ loco emplastrũ ex stipti/
cis superpone. Multi preterea hominum arteriã
illam incidũt penitus, vt ipsa ꝯtrahatur, ⁊ caro de/
super eam cooperiaẜ, ⁊ teneat. Amplius pleriq
hominũ propter sanguinis exitum moriuntur. Et
quidam eoꝝ sunt qui moriunẜ propter fortitudinẽ
doloris ligature, quã voluerunt propter fortitudi/
nem ꝓhibitionis fluxus sanguinis arterie, donec
mẽbrum factum est ẜm viã mortis. Et scias ꝙ cur/
sus sanguinis quãdoq prouenit etiam ex venis.

Preterea scire debes, ꝙ sanguis qui plurimuz de
cephalica euacuatur, est qui ex collo, ⁊ eo qđ est su
pra ipsum, ⁊ parum de eo, qui est sub ipso, egredi/
tur: ⁊ terminũ partis epatis non pertransit, ⁊ hypo
cundrioꝝ, [a] † ⌈ ⌋ ⁊ inferiora
non taliter mũdificat, vt inde sit curandum. Nigre
ṽo iudicium inter cephalicam ⁊ basilicam est me/
dium. Et basilica qdem euacuat quod est a parte
[b] ⌈ suminis ⁊ vẽtris inferius. ⌋ Funis ṽo brachij
similis est cephalice. De sceilez ṽo dicunt, ꝙ que
dextra est doloribus epatis ꝯfert, ⁊ que sinistra, do
loribus splenis: ⁊ ꝙ sanguis fluere dimittatur do/
nec per se stringatur. Manus quoq illius qui fle/
bothomaẜ in calidam aquam est ponenda ne san/
guis cito restringatur: ⁊ vt facile egrediaẜ, si eius
egressio debilis fuerit: sicut est in pluribus eoꝝ, qui
ex sceilez minuuntur. Et sceilez quidem flebotho/
mia melior, est ea que fit in longitudine. Ascella/
ris autem iudicium est sicut iudicium basilice. Ar
teria ṽo manus [c] † ⌈ ⌋ que flebothomatur,
est arteria que inter pollicem existit, ⁊ indicem: et
eius quidem iuuamẽtum in antiquis doloribꝰ epa
tis, ⁊ diaphragmatis est mirabile. Et Gal. quidez
iam vidit hoc in somnis, precipiebat enim homini
hanc facere flebothomiam causa doloris quem in
epate habebat qui eam fecit, ⁊ sanus effectus est.

Plerũq etiam flebothomaẜ alia arteria que ad
interiorem partẽ palme decliuior hac existit, cuius
iuuamẽtum est propinquuz iuuamẽto istius. Qui
autem venam manus flebothomare voluerit, ⁊ nõ
potuerit [d] ⌈ non erret in ligãdo eam fortiter cum ĩ/
uolutione, ⁊ iterationem faciẽdo: ⌋ sed vna die, aut
duabus dimittat. Uerũtamen si ꝑcussionem iterare
necessariũ fuerit a prima ꝑcussione se remoueat [e] ⌈ ⁊
non ab ea descẽdat. ⌋ Ligatura ṽo preterea fortis
apostema affert: ⁊ infrigidatio [f] ⌈ panni ⌋ ⁊ ipsius
humectatio ex aqua roẜ, aut aqua infrigidata, est
bona ⁊ ꝯueniens. Oportet etiam ne ligatura cutẽ
de suo loco ante flebothomiã, aut post eam, remo/
ueat. Et corporibus qdez macris ligature fortitu
do est causa euacuandi venas, ⁊ retinendi sangui/
nem [g] ⌈ ex ⌋ eis. In crassis autem corporibus pro/
pter lassitudinẽ vene non apparent, nisi ꝯstringan/
tur. Minutoꝝ preterea sunt quidam, qui igenian
tur, qualiter dolor tegatur stupefaciendo manum
constrictione brachij, ⁊ dimissione hore vnius: Et
sunt quidam, qui flebothomum oleo inungunt, sed
hoc totũ, sicut iam diximus dolorem lenit, ⁊ ꝯsoli/
dationẽ retardat. Et si vene quidem, quas in ma/
nu nominauimus, nõ apparuerint, sz apparuerint
ipsaꝝ rami [h] ⌈ prematur ramus digito ꝓtrahendo
inferius. Et si sanguis ⌋ cito ad ipsuz reuersus fue
rit, quum digitus remoueẜ, ⁊ intumuerit, flebotho
metur: ⁊ si non, nõ minuatur. Quũq lauandi affue
rit voluntas cutis trahaẜ: ideo vt percussio coope/
riatur, ⁊ fiat ablutio, deinde ipsa ad suum situm re/
ducatur. Pãnus quoq eminentiam habens [i] ⌈ re
ctificetur qui est melior quum pilam habet ⌋ ⁊ deiu
per ligetur. Quum autem in orificio percussionis
adeps egrediẜ [k] ⌈ molliter interius reducenda erit ⌋
⁊ non erit incidenda. Et in hoꝝ quidem secunda/
tione non est fiducia habenda sine ꝑcussione: ⁊ hoc
quidez in fine capituli vehemẽter perscrutabimur:
nam sermo iste accidẽtaliter hic ingressus est. Am
plius scire debes ꝙ sanguinis retentio, ⁊ percussio
nis ligatio, terminatam habẽt horam, lz sit diuer/
sa: nam quidam sunt qui tolerare possunt, etiam si
febricitantes essent, vt quinq, aut sex sanguinis li/
bre auferantur. Sunt ⁊ alij, qui non possunt tolera
re, ipsis etiam sanis, vt vna sanguinis libra aufera/
tur: verũtamen tres in hoc cõsiderande sunt dispo/
sitiones, quaꝝ vna est [l] ⌈ lenitas sanguinis, ⁊ ipsius
lassitas: ⌋ ⁊ alia est color sanguinis: nam in hoc etiã
multotiens accidit error, quoniam in principio sui
egreditur subtilis ⁊ albus: quare quuz repletionis
ibi affuerit significatio, ⁊ oportuerit te flõmiam fa
cere, non decipiaris propter hoc: [m] ⌈ nam color san
guinis in eis qui repletionis signa habẽt permisce
tur quãdoq: sed tamen inde non est curandum. ⌋

In eis [n] ⌈ quoq ⌋ qui apostemata habẽt, color san
guinis errorẽ facit: quoniã apostema sanguinẽ ad
se ipsum trahit. Et tertia est pulsus, a quo recedere
nõ debes. Quum ergo [o] ⌈ pertransierit pulchritu/
do coloris ⌋ aut mutabitur color sanguinis, aut mu
tabitur pulsus, ⁊ proprie ad debilitatem, retine. Et
similiter si aduenerit oscitationis accidens, aut ali/
cuz, aut singultus, aut nausee, aut si cito mutabitur
color [p] ⌈ aut pulchritudo ⌋ initere pulsui. Qui ṽo
magis preparati sunt ad hoc, vt sincopis eis velo/
citer accidat, sunt illi qui calidaꝝ existunt comple/
xionum, macri, [q] ⌈ laxa ⌋ habentes corpora: ⁊ qui
sunt ꝑparati ad hoc vt istud eis eueniat tarde, sunt
corpora habẽtes tẽperata, ⁊ carnes duras. Opor/
tet preterea vt minutor flebothomos habeat mul/
tos, quoꝝ quidam sunt [r] ⌈ pilum habentes, ⁊ qui/
dam pilo carẽtes. Et piluz quidem habẽtes ⌋ sunt
conueniẽtiores venis labentibus, sicut guidez. Et
vt habeat glomorem ex [s] ⌈ cuculo, aut serico ⌋ est i/
strumẽtum vomitiuum ex ligno, aut pẽna: ⁊ vt se/
cum teneat pilos leporis, ⁊ medicamẽtum ex aloe
⁊ ture, ⁊ foliculum muschi, ⁊ diamuschatum, ⁊ tro
ciscos de muscho: Ideo vt si sincopis acciderit, que
est vna ex rebus, que ex minutione timeẜ: ⁊ fortas/
se habens hoc [t] ⌈ nõ vomuerit ⌋ succurrat, ⁊ glomo
rem in os eius mittat, ⁊ ipsum cũ instrõ vomere fa
ciat, ⁊ foliculum ei ad olfaciẽdum tribuat: ⁊ faciat
ipsum traijcere aliqd ex electuario diamuschato: ⁊
ex trocischis eius, ꝓpterea vt eius virtus viuificeẜ.
Et si accidat vt ex arteria sanguis egrediaẜ, succur
rat, ⁊ repleat vulnus pilis leporis: ⁊ cũ medicami/
ne ex aloe ipsuz retineat. Sincopis ṽo raro accidit
sanguine egrediente, imo ẜm plurimũ non accidit
nisi post retentionem, nisi supfluus fuerit sanguinis
exitus: lz in febribus sinochis non curemus, si vsq
ad sincopim perueniat: ⁊ in principio apoplesie, et
in sinantijs, et in magnis apostematibus perni/
tiosis: et fortibus doloribus: hoc tamen facere nõ
debemus, nisi quum virtus fuerit fortis. Et iam
quidem accidit nobis, vt in venis manus sermo/
nem amplificaremus secundum [u] ⌈ aliorum ⌋ sen/
tentias, ⁊ obliuiscemur venis pedis, et alijs venis:
nos ergo in eis sermonem nostrum ꝯtinuare opor/
tet. Dicemus ergo ꝙ ex venis pedis, est sciatica,
que flebothomatur a parte siluestri [x] ⌈ alcabi, ⌋

[a] † A. ⁊ nõ mundificat hypocundria.

[b] A. capacitatis vẽtris, ⁊ inferiori ventre.

[c] † A. Alia lfa. dextre.

[d] A. nõ laboret in ligãdo eã fortiter cum inuolutione, ⁊ iteratione pũctiõis, seu ꝑcussionis cum flõmo.

[e] A. ⁊ faciat eam supra ꝑmã ꝑcussionem, ⁊ nõ ĩfra ipsam.

[f] —— A.

[g] A. in.

[h] A. tũc comprimaẜ mãu ramus faciẽdo sup ipz fricationem post fricationem: ꝙ si sãguis apud remotõez fricationis effũdiẜ, vel.

[i] A. applicẽ, q melior est, quuz rotũde seu sphe rice figure fuit.

[k] A. tũc suauiter vel molliter a loco remoueaẜ.

[l] A. sãguis egressio impetuosa, ⁊ ipsiꝰ egressio laxa nõ ĩpetuosa.

[m] —— A.

[n] A. enim qñq.

[o] A. debilitatur seu minuiẜ impetuosa egressio sanguinis.

[p] A. imo ĩpetuosa sãguis egressio.

[q] A. rara.

[r] A. cuspidẽ, vel pũctã valde acutẽ q̃si in modum capilli, ⁊ qdã nõ hñtes pũctã ita acutã, ⁊ flõmi q dẽ hñtes pũctaz valde acutaz in modum capilli.

[s] A. ex chaçi aut serico subtili.

[t] A. excitatur a sincopi.

[u] A. alias.

[x] A. alcabah.

aut sub eo, aut supra ipsum, ⁊ ligaẜ illud qđ est supra ip̄m a sumitate coxe, vsq₃ ad cabi, ⁊ iuoluiẜ fascia fortiter, aut instita. Et melius quidē est vt ante balneetur in aqua calida: ⁊ vt ipsa in longitudine flōmetur. Qđ si ipsa fuerit occulta, aliquis suorum ramoꝝ flōmetur, qui iter minimū, ⁊ ſm digituȝ ab eo existit. Et iuuamētum q̄dē in flōmia sciatice est magnū in dolore scie: ⁊ simil'r in podagra, ⁊ in varice, ⁊ in elephantia, sed sciatice secūdatio est difficilis. Et ex eis est saphena, que est sup partē domesticā alcabi: ⁊ est manifestior sciatica: et ipsa q̄dem flōmatur, ꝑpterea vt euacueẜ sanguis ex membris que sunt sub epate: ⁊ vt sanguis a partib⁹ supiori/bus ad inferiores declineẜ, quare mēstrua vehemēter ꝓuocat, ⁊ hemorroidaꝝ orificia aperit. Et ratio q̄dem facit oportere vt sciatica, ⁊ saphena silis existant iuuamēti, sed expimentuȝ facit vt opatio sciatice plurimū ꝯueniat dolori scie [a] ⌈sicut si hoc esset debitū.⌋ Et saphene q̄dem flōmia melior est, que fit trāsuerse, latitudini attinens. Et ex eis est vena curuature, que flōmaẜ sub genu poplitis que tātū efficit, q̄ȝtum ⁊ saphena: sed est fortior saphena in ꝓuocatione menstruoꝝ, ⁊ in dolorib⁹ ani, ⁊ hemorroidibus. Et ex eis est vena, que est post [b] ⌈alaurchob⌋ que est q̄si ramus saphene, ⁊ opatur q̄ȝtum ipsa. Et ad sumum q̄dē, venaꝝ pedis flōmia ꝯfert egritudinib⁹, que fiunt ex materijs ad caput declinātibus, ⁊ egritudinib⁹ melie. Et ipsa q̄dem magis debilitat virtutem, q̄ȝ flōmia venaꝝ manus. In venis aūt que flōmanẜ, ⁊ sunt in p̄te capitis, excepta guideȝ, melius est vt trāsuerse flōmenẜ: ⁊ eaꝝ q̄dē quedā sunt, que sunt vene: ⁊ quedaȝ que sunt arterie. Vene ergo sunt sicut vena frōtis, que inter duo existit supcilia: ⁊ ipsius q̄dem flōmia ꝯfert grauitati capitis, ⁊ ꝓprie illi, que est in posteriore parte capitis, ⁊ grauitati oculoꝝ, ⁊ dolori capitis pseuerā/ti antiquo. Et vena que sup caput, flōmatur ꝓpter emigraneā ⁊ vlcera capitis. Et due vene tempoꝝ, que flexuose incedūt, ⁊ due vene que sunt in angulis oculoꝝ lachrymalib⁹, ⁊ ſm plurimū non apparent, nisi per ꝯstrictionē suffocātem. Et in ipsis q̄dē flōmus non est ꝓfundandus, q̄ꝛ fortasse fient fistule ex ꝑcussione ossis: ⁊ ex eis non egrediẜ sanguis, nisi paucus. Iuuamētum ꝟo flōmie ipsaꝝ duaruȝ existit in dolore capitis: ⁊ in dolore emigraneo: et opthalmia antiqua, ⁊ lachrymis, ⁊ pāno, ⁊ scabiei palpebraꝝ, ⁊ eaꝝ bothor, ⁊ noctilopis. Et tres vene parue, quaꝝ locus est post illuȝ vbi extremitas auris [c] ⌈tāgit quuȝ ꝑuenit ad capillos.⌋ Et vna q̄dem haꝝ trium est magis manifesta, que flōmatur in ꝑ̄ncipio aque: ⁊ quum caput stōchi recipit [d] ⌈fumū.⌋ Et ꝓpter hoc ꝯferunt vlcerib⁹ auriū, ⁊ colli, ⁊ posterioꝝ capitis: ⁊ Galienus q̄dē negat, qđ q̄dā dicūt, qđ due vene, que sunt post aures, flōmanẜ vt qui filios gignūt, ipsos nō gignāt. Et ex venis istis sunt guideȝ que sunt due, ⁊ minuunẜ in ꝑ̄ncipio lepre, ⁊ fortis sq̄nantie, ⁊ coangustatione anhelit⁹, ⁊ asmate [e] ⌈acuto⌋ ⁊ raucedine vocis. Et in habente ap̄a in pulmone, ⁊ disnia, que est ex multo sāguine calido, ⁊ egritudinib⁹ splenis, ⁊ lateꝝ. Et opȝ vt diximus ante vt flōmo [f] ⌈pilū⌋ h̄n̄te minuanẜ. Modus ꝟo ligādi eas est q̄ opȝ trahere caput ad ꝯ̄riū partis flōmie vt vena extēdendo fiat sicut corda: et ꝯsidereẜ que pars sit magis [g] ⌈declinās⌋ ⁊ fiat flōmia ex ꝯ̄rio partis illius. Opȝ ꝑ̄terea vt eius [h] ⌈flōmia⌋ fiat in latitudine, ⁊ nō in lōgitudine: ⁊ sicut fit in saphena ⁊ sciatica. Et cuȝ hoc toto opȝ vt ipsius flōmia cadat in lōgitudine. Et ex eis est vena, que

- a A. ⁊ illud est ꝓpter aspectū ei⁹.
- b A. alarcub.
- c A. terminatur vl' obuiat apud eius tactum, vel eius depssionez versus capillos.
- d A. vapores.
- e A. calido.
- f A. cuspidē vel punctam valde acutam.
- g A. mobilis.
- h A. Alia litera vt declinatio, vl' extensio.

est in lepore nasi, cuius flōmie locus est ipsius extremitas, que digito pressa in duo partiẜ [i] ⌈vbi⌋ q̄deȝ fit flōmia, sed sanguis qui inde egrediẜ est paucus. Et ipsius q̄dem flōmia ꝯfert [k] ⌈calips⌋ ⁊ turbationi oculoꝝ, ⁊ hemorroidibus, ⁊ bothor que in naribus nascunẜ, ⁊ pruritui qui fit in eis: veruntn̄ plerūq₃ accidit ex eo coloris rubedo perseuerans, que similaẜ [l] ⌈sahaf ⁊ corrūpit faciem⌋ ⁊ est ipsius impedimētum maius suo iuuamēto. Et vene q̄dē que sunt sub [m] ⌈asese⌋ a parte nocre, quaꝝ flōmia confert [n] ⌈egritudini oculoꝝ antique⌋ que est ex sāguine subtili, ⁊ antiq̄s capitis dolorib⁹. Et ex eis sunt vene que sunt in labijs: [o] † ⌈ ⌋ ⁊ sunt quatuor, ⁊ super vnumq̄đq₃ eoꝝ existit par, que ꝯferūt vlceribus oris, ⁊ alcola, ⁊ doloribus gingiuaꝝ, et eaꝝ apostematibus, ⁊ ipsaꝝ laxitati, ⁊ vlceribus, [p] † ⌈ ⌋ ⁊ fistulis, ⁊ fixuris, que sunt in eis. Et ex eis est vena, que est sub lingua sup occultum mēti, que minuiẜ in sinantijs, ⁊ ap̄atib⁹ duaꝝ amigdalaꝝ. Et ex eis sunt vene, que sūt sub lingua ⁊ existētes super ipsam linguā, ⁊ minuunẜ propter lingue grauitatē, que est ex sanguine: que quidē in longitudine sunt minuēde, q̄ꝛ sanguinē cōstringere qui fluit ex flōmia in latitudine facta est difficile: et ex eis est vena [q] ⌈alanfuta⌋ que inter mētum, ⁊ labium est inferius, que flōmatur ꝓpter oris fetoreȝ.

Et ex eis est vena furcule, que flōmaẜ in medicationibus oris stomachi. Ex arterijs ꝟo que sūt in capite est arteria t̄p̄is, que q̄n̄q₃ flōmatur, ⁊ q̄n̄q₃ icīditur, ⁊ q̄n̄q₃ extrahiẜ, ⁊ q̄n̄q₃ [r] ⌈aduritur.⌋ Et h̄ fit ꝓpterea vt acuti reumatismi, ⁊ subtiles ꝯstringātur, qui ad oculos descēdunt, ⁊ ꝓpter amplificationis ꝑ̄ncipiū. Et due arterie, que sūt post aures, que flōmantur ꝓpter spēs opthalmie, ⁊ ꝑ̄ncipiū aque, ⁊ pānum, ⁊ noctilopas, ⁊ antiquuȝ dolorē capitis. In eaꝝ tn̄ flōmia semper existit timor, ⁊ cū hoc tardetur ꝯsolidatio. Galienus quoq₃ dixit, q̄ cuiusdā in gula vulnerati arteriā ꝑcussio parūper tetigit, ex qua magna sanguinis pars manauit, s₃ Galienus ei subuenit cū medicamēto turis, ⁊ aloes, ⁊ sanguinis draconis, ⁊ myrrhe: ⁊ restrictus fuit sanguis: ⁊ dolor antiquus queȝ in exteriore parte coxe posterius ꝯsueuerat h̄re, recessit. Et ex venis que in corpore flōmanẜ sunt due vene sup vētrem, quaꝝ vna sup epar ꝯsistit, ⁊ altera sup spleneȝ est posita, ⁊ flōmaẜ dextra in hydropisi, ⁊ sinistra in egritudinib⁹ splenis. Scito ꝑ̄terea q̄ flōmia duas h₃ horas, horam electā, ⁊ horam nec̄iam, hora ꝟo electa est ei⁹ que est in [s] ⌈lumine⌋ diei: ⁊ post digōnis cōplementum, ⁊ supfluitatum expulsionē: ⁊ hora nec̄ia est hora qua fieri opȝ: ⁊ que tardari non pōt: ⁊ in qua res ꝓhibitoria non attēdiẜ. Scias etiā q̄ flōmus obtusus est magno impedimēto, qm̄ errat: ⁊ non ꝯsequiẜ id qđ debet, ⁊ ap̄are facit, ⁊ dolere. Quum ĝ flōmo operaberis, nō manu premēdo impellas, sed suauiter blādiendo: ⁊ etiā furtim agas, vt flōmi extremitas ad interiora vene ꝑueniat: qm̄ si illud duriter feceris sepe caput flōmi intus in vena, occulta rumpeẜ fractura, ⁊ facit, vt vena refugiat, ⁊ nō vulnerabit venā. Et si ꝑfidiose istiteris, vt cū eo flōmes augmētabis malitiā: quapropter expiri debes, q̄lr ter flōmus ingrediaẜ cutē, anteq̄₃ cum eo flōmes: ⁊ quum ꝑcussionē secundare volueris, si tibi nec̄ium fuerit. [t] ⌈Tibi ꝑ̄terea cauere⌋ debes, vt venaȝ impleas, ⁊ sanguine infles, qm̄ tūc lapsus, ⁊ remotio minus erūt. Quumq₃ vena tibi rebellauerit, vel occultauerit, ⁊ ipsius repletio sub ligatura non apparuerit, solue ipsaȝ, ⁊ multotiēs liga, ⁊ [u] ⌈inūge eā⌋

- i A. ⁊ ibi.
- k A. alchalef.
- l A. alsahafati ⁊ expādiẜ in facie
- m A. alhasusa.
- n A. alsedar.
- o † A dicte giearech.
- p † A. ⁊ hemorroidibus.
- q A. alhanfache
- r A. cauterizaẜ.
- s A. dhau.
- t A. Preterea sollicitari.
- v A. ⁊ frica eam suauiter.

ꝛ comprimēdo descende, ꝛ ascende, donec eam ma
nifestare ꝛ apparere facias. Et hoc qdē experieris
cum duob⁹ digitis vnūquēqꝫ locoꝝ [a] ⌈tangens⌋in
qbus scis venam extēdi. Et qñqꝫ tāgens vtrisqꝫ, et
qñqꝫ vno ipsoꝝ, ꝛ cum altero facies sanguinē ince/
dere [b] ⌈donec altero cadēte⌋ipsius sentias sangui/
nis accessionē [c] ⌈quū ad ipsum pducit sanguis⌋ ꝛ
ei⁹ recessionē, quū dimittit. Et scito ꝙ caput flōmi
hꝫ spatiū in quo penetrat, qḋ tñ non est longum, ne
ad arteriā, aut neruū penetret. [d] ⌈Et ipm qdē plᵉm
impellere debes⌋quuꝫ vena fuerit magis subtilis.
Opꝫ aūt vt flōmi apprehensio fiat pollice ꝛ ipudi/
co, ꝛ dimittat index ad palpāduꝫ: ꝛ vt in medio fer
ri fiat apprehēsio, ꝛ nō apphendat supius: qm̄ non
bñ tenebit, imo erit vacillās. Quūqꝫ vena remouē
do se ad ptem vnā mutabit, oppones ei ligaturā, ꝛ
stricturā ex̄rio partis illius: ꝛ quū remouēdo se ad
duas partes equalr̄ mutabit [e] ⌈non⌋ debebis eaꝫ
in lōgitudine flōmare. Et scito ꝙ opꝫ vt ꝯstrictio,
ꝛ cōpressio, sint ſm q̄ꝫtitatem dispōnis cutis in du/
ritie sui, ꝛ grossitie: ꝛ in multitudine carnis, ꝛ abū/
dātia. Et opꝫ vt etiaꝫ ligatura sit ꝓpinqua. Quūqꝫ
ligatura venā occultauerit, fac signū sup eā: ꝛ caue
tibi ne a signi rectitudine remoueat, quū ligaturaꝫ
facies, ꝛ cū hoc toto [f] ⌈impelle⌋flōmū. Quū autē
vene declinatio, ꝛ ipsius eleuatio tibi rebelles exti/
terint finde locū qui est sup eā in corpib⁹ macris ꝓ/
prie, ꝛ cū vncino opare. Casus p̄terea ligationis, ꝛ
ꝯstrictionis in iūctura, ꝓhibet venaꝝ impletionē.
Quūqꝫ volueris lauare, digito tuo tende cutē, vt a
rectitudine remoueat foraminis, deīde laua, ꝛ exic
ca, ꝛ pone pānū eminētiam hñtē, ꝛ dimitte cutē, vt
ad locū suuꝫ redeat. Et scito ꝙ qui multū sudat cā
replōnis, est flōmia indigēs. Et multotiens ēt hñti
febreꝫ, ꝛ hñti dolorem capitis, qui ex ꝯsilio flōmia
esset medicandus, superuenit fluxus ventris natu/
raliter, qui flobothomiam excusat.

a A. comprimēs
b A. ita vt cū al/tero stāte seu fir mo existente.
c A. qui versus digituꝫ stātē vel firmū ipellitur.
d A. Et ipsa qdē vena magis dꝫ impleri.
e A. tūc igenio/se, ꝛ cū dexterita te.
f A. suspende.

De ventosis. Cap. XXI.

Ventose cutis partē magis mun/
dificāt, q̄ꝫ flōmia: ꝛ plus
extrahūt sanguinē subtilē, q̄ꝫ grossum.
Et ipsaꝝ qdē iuuamētum in corpori/
bus grossis, ꝛ crassis, grossum haben/
tibus sanguinē. est paruū: qm̄ ex istis nō extrahunt
sanguinē, neqꝫ extrahūt sicut opꝫ: imo qui ex eo ve/
hemēter est subtilis, ꝛ cū difficultate: ꝛ in mēbro vē
tosato debilitatē efficiūt. Quidam aūt p̄cipiunt vt
vētose in pncipio mēsis nō apponant, qm̄ hūores
nōduꝫ [g] ⌈moti fuerūt, neqꝫ ebullierunt⌋neqꝫ in fine
mēsis, qm̄ hūores, tūc sunt minuti: sꝫ in medio men
sis quū humores sunt [h] ⌈ebullientes⌋ ꝛ in sui aug/
mēto, luminis in corpe lune augmentū sequētes: et
augmētat cerebrū in craneis: ꝛ aqua in fluminib⁹
accessionē ꝛ recessionē hñtibus. Ex suis ꝟo horis
in die, melior est hora scōa ꝛ tertia: ꝛ opꝫ qdeꝫ vt a
vētosis sibi qlibet caueat post balneuꝫ, nisi cui⁹ san
guis fuerit grossus: qm̄ ipse se prius balneari dꝫ, ꝛ
vna hora morari, ꝛ postea vētosas apponē. Pluri
mi aūt hoiuꝫ abhorrēt vētosas in anteriorib⁹ capi/
tis apponē: ꝛ reperiūt in hoc sensum, ꝛ intellectum
impediri. Et vētose qdē sup nocrā, que est in collo
posite, nigre vicarie existūt: ꝛ ꝯferunt supciliorꝝ gra
uitati, ꝛ alleuiāt palpebras, ꝛ ꝯferunt scabiei ocu/
loꝝ, ꝛ fetori oris. Et sup alchael vicē tenēt basilice,
ꝛ ꝯferūt dolorib⁹ humeroꝝ ꝛ gule. Et sup [i] † ⌈
⌋alchada posterius, sūt vicarie cephalice: ꝛ cō
ferūt tremori capitis, ꝛ mēbris que sunt in capite,
sicut facies, ꝛ dētes, ꝛ [k] ⌈mole, ⌋ ꝛ aures, ꝛ oculi, ꝛ
gula, ꝛ nasus. Ventose aūt que nocre superponun
tur, obliuionē hereditare faciunt veraciter: sicut q/
dam dixerunt, qm̄ posterior pars capitis, est locus
ꝯseruationis, queꝫ vētose debilitāt. Alchaelie ꝟo
debilitāt os stomachi. [l] ⌈Et ꝓpter alchadā quideꝫ
quādoqꝫ accidit capitis tremor, parūper itaqꝫ mu/
temus nos a nocra, ꝛ ab alcheel parūper ascenda/
mus⌋nisi quū fuerint nec̄ie propter [m] ⌈fluxū⌋ san/
guinis [n] ⌈ex tussi⌋qm̄ tunc cum eis est descēdendū,
ꝛ nō ascēdendū. Et he qdem ventose, que alchael
supponunt, ꝛ inter duas spatulas, ꝯferunt egritu/
dinibus pectoris sanguineis, ꝛ spasmo sanguineo,
ꝛ asmati sanguineo: sed stomachū debilitāt, ꝛ cor/
dis tremorē generant. Et vētose qdem, que cruri/
bus supponunt, sunt minutioni ꝓpinque: ꝛ mūdi/
ficant sanguinē, ꝛ ꝓuocant menstrua. Et ei quideꝫ
que ex mulieribus alba existit, ꝛ laxa, sanguinem
habens subtilē, ventose in crurib⁹ posite sunt melio
res q̄ꝫ flōmia, que fit in saphena. Quidam preterea
dixerunt, ꝙ vētose super occiput posite, ꝛ sumitatē
capitis ꝯferūt amentie, ꝛ scotomie, ꝛ tardāt canos
quēadmodum dixerunt. In hoc ꝟo ꝯsideratio est
habēda: nam istud in his operant corporib⁹, ꝛ nō
in alijs: qm̄ plurimis corpoꝝ festinare faciunt ca/
nos, ꝛ impediunt intellectuꝫ: ꝛ ꝯferunt egritudini/
bus oculi: ꝛ hec qdem est maior eaꝝ vtilitas, quo/
niam ꝯferunt eoꝝ scabiei, ꝛ bothor, ꝛ [o] ⌈almusera
gi ꝛ⌋egressioni vuee, sed intellectū impediunt: ꝛ fa
ciunt hereditare stupiditatē, ꝛ obliuionem, ꝛ mali/
tiam cogitationū, ꝛ egritudines pmanentes: ꝛ no/
cent aquā in oculo habētibus, sꝫ fortasse si hora se
presentauerit, qua illud fieri debet nō impediunt.
Ventose autē sub mento posite ꝓsunt dentibus, et
faciei, ꝛ gutturi, ꝛ mundant caput, ꝛ mandibulas.
Et ventose [p] ⌈renibus supposite⌋ ꝯferunt aposte/
matibus coxaꝝ, ꝛ earuꝫ scabiei, ꝛ bothor, ꝛ poda
gre, ꝛ hemorroidibus, ꝛ elephātie, ꝛ vētositatibus
vesice, ꝛ matricis, ꝛ pruritui dorsi. Quūqꝫ ventose
iste fuerint cū igne, siue sint cum scalpellatione, siue
absqꝫ ea, iuuabunt etiā in hoc: sed ille qdē que sunt
cū scalpellatione, sūt fortiores p̄terq̄ꝫ in vētositate.
Nā que sine scalpellatione sunt, in remouēdo ven
tositates fridas, ꝛ vt radicit⁹ euellant hic ꝛ vbiqꝫ,
sunt fortiores. Ventose p̄terea in anteriori pte co/
xaꝝ, testiculoꝝ apatibus ꝯferūt, ꝛ [q] ⌈vulneribus⌋
coxaꝝ, ꝛ crurū. Et vētose posteriori pti coxaꝝ sup
posite ꝓsunt apatibus, ꝛ exituris, que in natibus
fiunt. Et vētose posite sub poplite ꝯferūt pulsatiōi
poplitis, que ex calis gñatur humoribus, ꝛ exitu/
ris malis, ꝛ vlcerib⁹ [r] ⌈putridis⌋in crure, ꝛ pede.
Et ventose sup [s] ⌈duas alcabi⌋ꝯferunt ꝓhibitio/
ni menstruoꝝ, ꝛ sciatice, ꝛ podagre. Ventose autē
sine scarificatione qñqꝫ ponunt, propterea vt mā a
parte sui mot⁹ trahat, sicut quū māmillis supponū
tur, ideo vt cursus sanguinis mēstrui retineatur. Et
qñqꝫ querunt, vt apa profundum ad exteriora tra
hatur, ideo vt medicamētum ad ipm perueniat. Et
qñqꝫ reqrunt ꝓpterea, vt apa ad aliud mutet mē/
brū, qḋ ignobilius in vicinitate existit. Et qñqꝫ req
rūtur ꝓpterea vt mēbrū calefiat, ꝛ sanguis ad ipm
trahat, ꝛ ipsius resoluant vētositates: ꝛ qñqꝫ req/
runtur ꝓpterea vt mēbrū ad suum nālem locū redu
catur a quo remotum fuit, sicut fit in [t] ⌈ruptura in/
guinis.⌋ Et quandoqꝫ requirunt ideo vt dolor se/
detur, sicut quuꝫ supponunt vmbilico in dolore co
lice vehemēter cogente, ꝛ in ventositatibus vētris,
ꝛ in doloribus matricis, qui accidunt apud mo/
tum menstruorum: ꝛ proprie in adolescentibus.

g A. cōmoti fue/rūt, neqꝫ excitati
h A. cōmoti.
i † A. duo.
k A. molares.
l A. Et ꝓp vēto sas sup alchada qñqꝫ accidit tre/mor capitis, q̄re a nocra parūper descēdat iferi⁹, ꝛ ascēdat parūp ab alcheel.
m A. Alia litera sputum.
n A. ꝛ tussim.
o A. almursegi idest.
p A. sup alchaa
q A. exituris.
r A. antiquis.
s A. duo alcabab
t A. in chils.

a A. ancham.

b A. anum.

c A. remanẽtia.

Et super a ⌈laxitatez partis exterioris coxe⌋ sicut fit in sciatica: ⁊ quũ timet̃ ossis exit⁹ a iũctura: ⁊ inter duas anchas ꝓsunt duab⁹ anchis, ⁊ duab⁹ partibus iterioꝛib⁹ coxaꝝ, ⁊ hemoꝛroidib⁹, ⁊ hñti rupturã iguinis, ⁊ podagricis. Uẽtose q̊ꝫ sup b ⌈nates⌋ posite a toto coꝛpe trahũt, vt a capite, ⁊ ꝯferũt itestinis: ⁊ mẽstruoꝝ sanãt coꝛruptionẽ, ⁊ alleuiat̃ per eas coꝛp⁹. Et dicemus qdẽ, ꝙ in vẽtosis cũ scarificatione tria existũt iuuamẽta. Primum eoꝝ est eũonis ex ipso mẽbꝛo: ⁊ scõm est c ⌈repositionis⌋ sͤe spũs, ne eũonem humoꝛis qui educit̃ sequẽdo euacuet̃: ⁊ tertiũ est qm̃ nõ curat̃, vt ex ꝑncipalib⁹ mẽbꝛis fiat eũatio. Scarificatio võ est ꝓfundãda, vt ex ꝓfũdo trahat̃. Locus ꝑterea vbi vẽtosa adheret, qñqꝫ aꝑatur, ⁊ fit difficile ad ipsam remouẽdam. Pãnus ergo aut spõgia in aqua tepida ĩfusa, que calitati attineat, sumat̃: ⁊ cuꝫ ea in circuitu fiat embꝛoca. Et h̃ qdẽ frequẽter ꝯtingit, quũ sup mãmillaꝝ ꝑtes vẽtosas ponim⁹, vt sanguinis mẽstruorũ fluxus, ⁊ ex narib⁹ arceat̃: q̃ꝫobꝛẽ sup ipsas mãmillas eas ponere nõ debem⁹. Quũqꝫ locus vẽtose inunget̃ ꝓpe ipsam suspende, ⁊ nõ tardes, sed ad scarificãduꝫ festina. Sitqꝫ ꝑma positio leuis, ⁊ cito remoueat̃ ipsa: deĩde ꝺm oꝛdinẽ tardet̃ ipsi⁹ remotio, ⁊ tolerãtia. Et opꝫ qdẽ vt vẽtosatus post vnaꝫ hoꝛã cibet̃. d ⌈Infans ꝑterea in tertio anno vẽtoset̃, ⁊ post trãsactis duob⁹ annis, qm̃ ꝓsus non dꝫ vẽtosari quũ est vnius ãni.⌋ In vẽtosis q̊ꝫ e †⌈ ⌋ sit securitas, ne mãe ad ĩferioꝛa descẽdãt. Et cholicus qdẽ vẽtosatus post vẽtosas comedere dꝫ grana mali granati, ⁊ ipsoꝝ succũ, ⁊ f ⌈succum scariolaꝝ⌋ cum zuccaro, aut lactucas cum aceto.

d A. Infans ꝑterea vẽtosatur in scdo ãno, ⁊ post sexaginta ãnos non fiat omnino ventosatio.

e † A. in superioribus.

f A. aq̃ꝫ endiuie

De sanguisugis. Cap. XXII.

Indi dixerũt ꝙ in quarũdã sanguisugaꝝ nã existit venenositas: ab eis igit̃ cauẽduꝫ est, que sunt ex gñe magna hñtium capita: ⁊ quaꝝ coloꝛes sũt antimoniales, ⁊ nigre: aut quaꝝ coloꝛ est viridis: aut que sunt lanuginez hñtes: ⁊ sil̃es g ⌈mezameiz⌋ ⁊ sup q̃s existũt fila coloꝛis azuli: et q̃ꝝ coloꝛ sil̃at̃ h ⌈madion⌋. In oib⁹. n. istis existit venenositas, ⁊ ꝓueniũt ex eis aꝑata, ⁊ sincopis, et sanguinis flux⁹, ⁊ febꝛis, ⁊ laxitas, ⁊ vlcera mala. Eas q̊ꝫ nõ accipias ex aq̃s malis, in qb⁹ limus alueí est niger, ⁊ cenosus: ⁊ mot⁹ statim turbat aquã, ⁊ fetet: sꝫ illas elige que in aq̃s colligunt̃ i ⌈cochalib⁹ tolubiatu⌋ ⁊ in qb⁹ moꝛant̃ rane. Neqꝫ attendas illud qõ qdã dicũt, ꝙ si sint in aq̃s vbi moꝛant̃ rane, sũt male. Sitqꝫ eaꝝ coloꝛ silis k ⌈rei sup quã⌋ existit viriditas, ⁊ tẽdant̃ sup eas fila duo coloꝛem arsenici hñtia, ⁊ ruffe rotũde que sunt coloꝛis epis. Et ille que sil̃ant̃ ꝑue locuste, ⁊ q̃ caude muris sil̃es existũt, ⁊ minute ꝑua hñtes capita, oẽs iste eligẽde sunt. Et nullas magis eligas, q̃ꝫ hñtes ventres rubeos ⁊ doꝛsuꝫ viride: ⁊ ꝑcipue si ex aq̃s fuerint currẽtib⁹. Extractio ꝑterea sãguinis a sanguisugis facta, ꝓfundioꝛ est ex̃ctione, que fit cũ vẽtosis. Et ipe qdẽ añq̃ꝫ ponant̃ q̃si per vnã diẽ colligẽde sunt l ⌈⁊ ꝯstrictione⌋ faciẽdũ est vt euomãt, donec qõ i eaꝝ existit vẽtrib⁹ egrediat̃, si hoc fieri poterit. Et ipsis paꝝ sãguinis agni, aut alterius rei, ꝓijciat̃: vt inde nutriant̃ anteq̃ꝫ ponant̃, deinde sumant̃, ⁊ eaꝝ viscositas, ⁊ soꝛdities cũ aliq̊, qõ sit vt spõgia, mũdentur. Locus ꝑterea vbi sũt apponẽde, cuꝫ baurach lauet̃, ⁊ fricatione rubificet̃, postea quum volũtas apponẽdi sanguisugas affuerit, in aquaꝫ ꝓijciant̃ dulcẽ, ⁊ mũdent̃, deinde apponant̃. Ex eo autẽ qõ eas efficit volũtarias ad se suspẽdendũ, est vt locus luto m †⌈ ⌋ illiniat̃, aut sanguine. Quũqꝫ he fuerint plene, ⁊ eas ꝓijcere volueris, pulueriza sup eas paꝝ salis, aut cineris, aut baurach, aut sete cõbuste, aut lini, aut spõgie cõbuste, aut lane cõbuste, ⁊ cadẽt. Et melius qdẽ est: vt postq̃ꝫ cadũt, loc⁹ vẽtosa sugat̃, ⁊ ex sanguine loci parũper accipiat̃, vt moꝛsure ipsaꝝ malitia remoueat̃. Qõ si sãguis nõ ꝯstringet̃, galle cõbuste: aut calx, aut cinis, aut tegula n ⌈cõbusta⌋ ⁊ subtil̃r puluerizata supponat̃, aut reliqua ab istis, ex eis que sanguinẽ ꝯstringũt. o ⌈Et hec qdẽ opꝫ vt sint apud euꝫ ꝑparata, q sanguisugas apponit, quũ ipse se suspẽdunt.⌋ Appositio ꝑterea sanguisugaꝝ ꝯfert egritudinib⁹ subcutaneis, sicut p ⌈sãhaf, ⁊ alcuabe⌋ ⁊ eis similibus.

g A. marmahei gi.

h A. almebacalbun.

i A. in quib⁹ est altaleb.

k A. coloꝛi almes super quas.

l A. ⁊ ꝯuersione capitis eaꝝ ad iferioꝛa.

m † A. capitis.

n A. contrita.

o A. Et opꝫ qdẽ vt apõ ipm sit ꝑparata sanguisuga, q̃ prius non fuerit alicui suspẽsa, quum ipse suspendit sãguisugas.

p A. safati ⁊ ipetigini.

De retentione eoꝝ que euacuant̃. Cap. XXIII.

Aque eũant̃, retinent̃, aut ꝓpt̃ mãe inclinationẽ absqꝫ alia eũone: aut ꝓpter iclinationẽ cũ alia eũone: aut ꝓpterea ꝙ ipsamet eũo iuuat̃: aut medicinis infridantib⁹: aut stipticis: aut viscosis: q ⌈aut adurẽtib⁹:⌋ aut strictura. Et retẽtio qdẽ eũonis, ꝓpt̃ attractionez sine alia eũone, est sic̃ appositio vẽtosaꝝ sup mãmillas facta, ad h̃ vt sanguinis fluxus ex m̃rice ꝓhibeat̃. Sed melioꝛ attractio est, cũ q̃ existit sedatio doloꝛis illius a q̊ trahit̃.

Et ea qdẽ que fit ꝓpt̃ attractionẽ, que est cuꝫ eũone, est sicut flõmia basilice facta ꝓpt̃ hoc: aut retentio vomit⁹ fluxu vẽtris: aut fluxus ventris vomitu: aut vtroꝛũqꝫ retẽtio ꝓuocatiõe sudoꝛis. r ⌈Et eũonis qdẽ iuuamẽtuꝫ⌋ est sicut stõi, ⁊ itestinoꝝ mũdificatio ab humoꝛibus viscosis malis s ⌈labi faciẽtib⁹⌋ cũ pigra, ⁊ sicut studiũ qõ adhibet̃ ad os stõi mũdificãduꝫ vomitu, ꝓpter icisionẽ mãe vomitus mãsiue. Et medicine qdẽ infridãtes t ⌈liq̃dum ꝯgelant, ⁊ oꝛificia ꝯstringũt⌋ ⁊ coangustãt. Et stiptice qdẽ medicine mãm coarctãt, ⁊ cãnales ꝯstringũt. Et viscose qdẽ medicine oppil̃ones in cãnaliũ oꝛificijs efficiũt, que si fuerint u ⌈acute⌋ exiccatiue plus opabunt̃ illõ. Et adurẽtes qdẽ x ⌈coꝛtices⌋ efficiũt vt sup cãnalis oꝛificiũ maneant, ⁊ ipm claudant ⁊ ꝯfirment: sed tñ eaꝝ impedimẽtũ timet̃. Et hoc est, qm̃ pol̃e est vt coꝛtex rumpat̃, ⁊ eradicet̃, ⁊ amplificatio foꝛaminis augmẽtet̃. Et ex adurẽtib⁹ qdẽ sunt q̃dã in qb⁹ existit stipticitas sicut atrimentũ: ⁊ quedã in qb⁹ nõ, sicut calx nõ extincta. Et adurentes qdẽ stiptice sunt nec̃ie vbi volũtas est vt coꝛtex sit fixus. Et alie sunt nec̃ie vbi volũtas est vt coꝛtex cito cadat. Et eius qdẽ que fit strictura: alia est cuꝫ clausura foꝛaminis, ⁊ coarctatiõe, ad hoc vt ipsius ꝑtes in vnũ ꝯducant̃, sicut ꝯstringit̃ illud qõ est supꝛa cubitũ, quũ flõmatoꝛ in basilica errans ꝑcutit arteriã: ⁊ alia est que fit oppil̃one oꝛificij vulneris, ⁊ clausure vie euacuati, sicut pilos lepoꝛis in vuln⁹ ponimus. Dicemus ergo ꝙ si sanguinis cursus ex aꝑtione oꝛificioꝝ venaꝝ fuerit, stipticis medicabit̃ vt oꝛificia venaꝝ ꝯstringantur: Et si ex y ⌈ruptura⌋ fuerit stipticis glutinosis, sicut terra sigillata. Et si ex coꝛrosione fuerit, eo qõ carnem nasci facit z †⌈ ⌋ cum eo qõ coꝛrosionem abstergit.

q A. seu glutinãtib⁹, aut cauterizantibus.

r A. Illa võ q̃ sic cũ auxilio eũonis.

s A. diariã faciẽtib⁹ lubꝛicãtib⁹.

t A. ꝓpter ꝯgelationẽ rei fluide, ⁊ ꝓpterea ꝙ ꝯstrigũt oꝛificia.

u A. calide.

x A. escaram.

y A. Alia litera ex adustione.

z † A. ꝯmiscẽdo

De sanationibus oppil̃onum. Cap. XXIIII.

Oppilationes autẽ sunt ex humoꝛibus grossis, aut viscosis, aut multis. Et multoꝛum quidem humoꝝ quãdo cum eis alia non fuit cã, malitia remouebit̃ extractiõe ipsoꝝ flõmia, aut vẽtris fluxu facta. Et si grossi fuerint, indigebũt eis que resoluãt z †⌈ ⌋ Et si fuerint viscosi, ⁊ maxime si fuerint subtiles, erunt

z † A. ⁊ abstergãt

eis necessaria ea, que incidant. Et tu qdem iam sci/
uisti dr̄iam iter grossuz, ⁊ viscosuz: ⁊ ꝙ est sicut dr̄ia
inter gluten liqduz, ⁊ lutū: ⁊ grosso qdē resolutiuū
est nec̄ium, iō vt ip̄m attenuet, ⁊ ei⁹ expulsio fiat fa/
cilis: ⁊ viscoso incisiuū est nec̄ium, ideo vt iter ip̄m,
⁊ id cui adhesit penetret, ⁊ iter ea sepationē faciat:
⁊ vt ip̄m in pua secet frusta: q̄m viscosum oppilat,
ꝑpterea q̄ adheret: ⁊ ꝑpter suaꝝ ptium ꝯtinuatio/
nē. Opꝫ aūt vt in resol'one grossi, a duab⁹ ꝯ̄rijs ca/
ueat̃ reb⁹: quaꝝ vna est resol'o debilis, que in rari/
tate mäei augmētū efficit, ⁊ ipsius [a] ⌈locū⌋ augmē
tat, ita ꝙ ad resol'onē nō pueniet: q̄re oppil'onē aug
mētat: ⁊ altera est resol'o fortissima qua eius subtile
fit vapor, ⁊ spissuꝫ ipsius fit lapis. Quū ergo reso/
lutio fortis est nec̄ia [b] ⌈iuuet̃ lenificāte subtili⌋ cuꝫ
mä, in q̄ nō sit grossities, sed sit in ea calor tēpat⁹, q
iuuet in resoluendo totū illud qō est oppilatiuū. Et
ex oppil'onib⁹ qdē, peiores sunt oppil'ones venaꝝ:
⁊ deteriores eis sunt ille, que sunt in arterijs: ⁊ ad/
huc peiores sunt ille, que in mēbris existunt p̄ncipa
libus: ergo quuꝫ in apitiuis stipticitas ⁊ subtilitas
ꝯiungentur, erit melius: q̄m stipticitas remouebit
a mēbro subtiliatiui grauamen.

De medicationibus ap̄atum. Cap. XXV.

Apostematum q̄daꝫ sunt cal'a, q̄daꝫ
sunt frida [c] ⌈fluxa⌋ ⁊ q̄dā sūt frida du/
ra, ⁊ ea iam diximus⁹. Et ipsoꝝ qdē cāe
aut sunt p̄mitiue, aut āntes: ⁊ āntes q/
dē sūt sicut repl'o: ⁊ p̄mitiue sunt sic̄ casus, aut pcus/
sio, aut morsus. Quedā v̄o que sunt ex cāis p̄miti/
uis q̄nq̄ cū corpis repl'one se rep̄ntant, ⁊ q̄nq̄ eue/
niūt cū eq̄litate humoꝝ. Et ea qdē que sūt ꝑpt̃ cās
āntes, aut p̄mitiuas cum repl'one corpis rep̄ntata,
aut sunt in mēbris, que p̄ncipalib⁹ sunt vicina, sicut
eūantia: aut nō sunt: ⁊ si non sunt, nullomō aliqd ex
resoluētib⁹ est eis applicādū in p̄ncipio: imo mēbꝝ
expellēs est meliorādū si ibi fuerit mēbrū expellēs,
aut totū corpus melioret̃ si nō fuerit ibi mēbrū sin/
gulare [d] ⌈q̄tenus ad ea pueniat, qcq̄d refrenat⌋ et
ad diuersum trahit, ⁊ stipticū efficit. Est tñ cum ƀm
diuersitatē illius mēbri fit attractio ad illud, qō in
alio latere diuerso est positū, ꝑpter exercitiū ipsi⁹,
aut ꝑpter rem pōderosam sup ip̄m delatā: nā mul/
totiens a manu ap̄osa trahit̃ mä, q̄n cū alia res de/
fertur ponderosa, ⁊ hora vna tenet̃. Opꝫ aūt vt sti/
ptica ꝯstrictiua repcussiua frigide ꝯpl'onis pure exi
stant, si ap̄ata fuerint acuta. Qō si ap̄ata fuerint fri
gida, opꝫ ꝙ alicui sint admista in quo v̄tus sit cal'a
cum [e] ⌈retētione⌋ sicut sq̄nantū ⁊ blacte bizantie.
[f] ⌈Quū aūt maturare volueris minues retētiuū⌋
⁊ admiscebis ei qō sit resolutiuū, donec ad statum
pueniat: tūc ei ipsa admiscēda erūt equal'r. Quuꝫ
aūt declinatio fuerit, nō sit ibi nisi qō resoluat, ⁊ la/
xum efficiat. Et opꝫ qdē vt illud qō [g] ⌈frida fluxa
resoluit sit abstergēs, ⁊ exiccans: ⁊ hoc qdē plimuꝫ
inuenit̃ in calidis.⌋ Ea aūt que ꝑpter cās accidūt
p̄mitiuas, vbi nō est humoꝝ repletio, medicari de/
bent in p̄ncipio rei cuꝫ eis, que [h] ⌈fluxa⌋ faciant, et
resoluāt: ⁊ si nō cum eo qō sit sicut illud quo p̄mum
medicatū fuit. Si v̄o mēbrū ap̄osuꝫ mēbri p̄ncipa
lis euacuatorium fuerit, sicut loca glādosa in collo
[i] †⌈ ⌋ que sunt in circuitu auriū cerebri, aut ascel/
le cordis: ⁊ inguina epatis: nullomō erit ei applicā
dum aliqd qō [k] ⌈refrenet⌋ nō ideo ꝙ hoc nō sit me
dicamētum ap̄atuꝫ eoꝝ, q̄m hoc est ipsoꝝ medica/
mētum: sꝫ q̄ nolumus ipsoꝝ medicari ap̄ata, imo
studiū ad hoc impēdere, vt ea augmētem⁹, ⁊ mäm
ad ipsa trahamus, ⁊ nō curamus si malitia in mē/
bro augmētata fuerit: nō enim curamus, nisi de eo
qō membro p̄ncipali est melius. Et timemus, ꝙ si
mäm [l] ⌈refrenauerimus⌋ redibit ad mēbruꝫ p̄nci/
pale: ⁊ pueniemus inde ad illud, qō emendare non
poterimus. Quapropt̃ volumus vt malitia in mē/
brū cadat ignobile, cuꝫ p̄ncipali ꝯtulerit mēbro: ita
vt studiū impēdamus in attrahēdo mäm ad mem/
brū ignobile, ⁊ facere vt ip̄m ap̄et̃: ⁊ si nō cū alijs,
saltē cum vētosis, ⁊ emplis attractiuis [m] ⌈acutis.⌋
Quūq̄ ad collectionē puenerint hꝯ ap̄ata, aut re/
liqua ab eis [n] †⌈ ⌋ q̄nq̄ apient̃ p se,
aut maturationis adiutorio: ⁊ q̄nq̄ indigēt matu/
ratione, ⁊ sectione simul. Maturatio v̄o cōplet̃ ex
eo, in quo cuꝫ calore existit oppilatio, ⁊ glutinatio,
vt per ipsum calor retineat̃. Qui aūt maturationē
efficit cū aliquo qō sit sicut hꝯ maturatiuū, attēde/
re debet, vt si viderit calorem inatū debilē, ⁊ ꝙ mē/
brū iam declinet ad hoc vt corrūpat̃, remoueat ab
eo glutinosa, ⁊ oppilatiua: ⁊ ponat apitiua, ⁊ scari/
ficationē faciat ꝑfundam: deinde adhibeat medici
nas in q̄bus existit resolutio, ⁊ desiccatio: sicut de
eis iuestigabimus in libris pticularibus. Multo/
tiens p̄terea erit ap̄a ꝑfundum, ⁊ erit nobis neces/
sariū trahere ipsum ad partē cutis: ⁊ si non cū alio
saltē cum vētosis ignitis. In ap̄ate aūt duro quod
[o] ⌈status⌋ terminū ptrāsiuit regula in eo est vt mol
lificet̃ q̄nq̄ cū eo in quo existit caliditas ⁊ siccitas
parua: ideo ne qō ex eo spissuꝫ est, ꝑpter multā re/
solutionē fiat lapis, imo totū ad resolutionē prepa/
retur, postea sup ipsum resol'o fortior fiat: deinde si
timet̃ ex resolutione eius qō resoluit̃, ne qō remā/
sit lapis fiat: iteꝝ ad mollificāduꝫ ip̄m scd̄o redeat:
⁊ icessanter fiat hoc, donec totū finiat̃ inter mollifi
candi ⁊ resoluendi vices. Inflata aūt apostemata
curent̃ ex eo qō calefacit subtilitate sue sub̄e, ꝑpte/
rea vt vētositates resoluat, ⁊ poros amplificet: naꝫ
causa in ap̄atibus inflatis est vētositatis grossities,
⁊ poroꝝ clausura. Studiū quoq̄ est adhibēdū in
ꝑhibēdo mäm, ex qua vētosus prouenit vapor: ex
ap̄atibus p̄terea sunt, que sunt vlcerosa, sicut for/
mica, que sunt infridāda, sicut phlegmon: sed non
sunt [p] ⌈mollificāda: ⁊ si ꝑpterea ꝙ sunt ap̄a sūt mol
lificāda⌋ imo sunt siccāda q̄m accñs [q] †⌈ ⌋ hoc
iā supauit cāꝫ: accñs. n. est vlcerositas de qua timet̃
ꝙ accidat, aut ꝙ iā acciderit. Et vlcerositatis qdeꝫ
medicamentū est desiccatio, ⁊ res ei magis ꝯ̄ria est
[r] ⌈mollificatio.⌋ Occultoꝝ aūt ap̄atū mä minorā
da est flōmia, ⁊ vētris sol'one. Et oꝫ vt ea hñs a bal
neo, ⁊ vino, ⁊ motib⁹ corpeis, ⁊ aialib⁹ supfluis, si/
cut ira, ⁊ sibi silib⁹, caueat: postea i p̄ncipio rei ad/
hibeat̃ ei qō absq̄ nimia supfluitate repcutit, ⁊ ꝑ/
prie si in membro fuerit, qō sit sicut stōus, aut epar.
Quūq̄ hora resoluēdi affuerit non debes dimittē
quin stipticas medicinas bonū hñtes odorē admi/
sceas, sicut in p̄cedentib⁹ tibi narrauimus. Et epar
qdem ⁊ stomachus plus indigēt hoc, q̄ꝫ pulmo.
Oportet preterea vt [s] ⌈mollificantia subtilia⌋ que
istis adhibent̃ sint medicine in qb⁹ existit matura/
tio, ⁊ sint ap̄atibus ꝯferentes, sicut solatrū ⁊ cassia
fistula. Solatruꝫ nāq̄ ꝑprietatem habet resoluēdi
ap̄ata calida, que sunt occulta. Et ea qdem habē/
ti non est dandus cibus nisi subtilis: ⁊ non in hora
paroxismi si ibi fuerit, neq̄ in p̄ncipio sui, nisi ꝑpt̃
multā debilitatē fiat. Quū āt sinptoma supuenerit
ꝑpt̃ collectionē ap̄atis iterioris, cuꝫ casu v̄tutis, in
itinē mortis existit: q̄m v̄tus nō substētat̃ nisi nutri
mēto, ⁊ nutrimētū est res magis [t] ⌈timorosa⌋ ergo

a A. quantitatē.
b A. succedat ei lenificans s̄btile.
c A. laxa.
d A. ⁊ appropinquādū seu applicādum est ei oē qō repercutit.
e A. stipticitate.
f A. Et quotiēs cūq̄ sunt in augmento due sp̄es minue stiptica.
g A. resoluit fria laxa sit exuccās ⁊ exiccans plus q̄ illud qō fit in calidis.
h A. laxa.
i † A. et.
k A. repercutiat.
l A. repcussiue rimus.
m A. calidis.
n † A. ⁊ ꝓpe in mēbro emūctorio.
o A. principij.
p A. humectāda q̄uis ap̄a requirat hūectationē
q † A. in.
r A. humectatio
s A. mollificātia seu lenientia natură aut vētreꝫ.
t A. nociua.

si resolutū fuerit, valde bonū erit: q̄ si apta fuerint, dāda sunt eis que ea lauēt: sicut aq̄ mellis, ⁊ aqua zuccari: postea dent̄ eis que suauiter maturēt cum siccitate: postea in fine rei nō adhibeant̄ nisi exiccatiua. ⁊ tu q̄dē scies hec ex libro qui p̄ticulares egritudines colligit ſm declarationē. Est p̄terea quum in apatibus occultis, [a] † ⌈ ⌋ que sub ventre exiūt, cōtingit error, qm̄ q̄n non sunt apata, sed rupture, erit in p̄forando ea timor. Et plerūq̄ apostema occultum nō existit in pāniculo, sed in ip̄o intestino: ⁊ est in aperiendo ipsum timor.

a † A. et.

De sectione. Cap. XXVI.

Qui [b] ⌈ plagā secare ⌋ voluerit, oporte bit vt sectio icedat ſm rugarum [c] ⌈ ⌋ collectionē q̄ sūt [d] ⌈ iteri⁹ ⌋ in illo mēbro, nisi fuīt tale, q̄lis est frōs: qm̄ si icisio icedet sicut p̄cedunt rugaꝝ ipsi⁹ collectiōes, icidet̄ musculus frōtis, ⁊ cadet sup̄ciliū. Et silr̄ in mēbris rugaꝝ, q̄ꝝ icessus diuersificat̄ ab icessu villoꝝ suoꝝ musculoꝝ: opꝫ ḡ vt sector ex anatomia sciat anatomiā neruoꝝ, ⁊ venaꝝ, ⁊ arteriaꝝ, ne errore icidat aliq̄d ex eis. Et opꝫ ēt vt secū deferat mltas ex medicis sāguinē ꝯstringētib⁹, ⁊ emplr̄is dolorez sedātib⁹, ⁊ instr̄is q̄ ad h̄ p̄tineāt: hēat ḡ secū q̄ð sit sicut medicina Galieni, ⁊ sic̄ pilli, leporis, ⁊ tela aranee, ⁊ albumē oui [e] ⌈ ⁊ ferramēta q̄b⁹ adurit̄. Oia. n. hec sāguinis fluxū p̄hibēt ⌋ siue ex errore ipsius p̄ueniat, siue necio: ⁊ vt medicinas deferat [f] ⌈ que fluxa faciūt. ⌋ Quūq̄ exiturā p̄forauerit, ⁊ q̄ð i ea ꝯtinet̄ extraxerit, nō debebit ei adhibere oleū, neq̄ aquā, neq̄ emplr̄m in q̄ sit oleū, neq̄ sepū supabūdās, sic̄ basilicon: imo aliq̄d q̄ð sit sicut emplr̄m ex [g] ⌈ calcāto ⌋ q̄ð apponat, quū eo idigebit: ⁊ desup̄ iponat spongiā in vino stiptico ifusam.

b A. sectionē seu ap̄turā facere.

c † A. paruaꝝ et magnarum.

d ——— A.

e A. ⁊ cauteria oia, vt p̄hibeat̄ fluxus sanguis.

f A. mollificātes

g A. colcotar.

De egritudinibus corruptionis membri, ⁊ de incisione. Cap. XXVII.

Cum mēbrū p̄p malā ꝯplōnē cū mā, aut sine mā, corrūpit̄, ⁊ non p̄fecerit ei scarificatio, neq̄ epithimari ex eo, q̄ð ꝯferre ꝯsuenit, de eis q̄ī libris p̄ticularib⁹ dicta sunt, neće est vt caro corrupta, q̄ est supra ip̄m, remoueat̄: ⁊ melius q̄dē erit vt sit sine ferro, si poł̄e fuerit, qm̄ ferrū plerūq̄ [h] ⌈ iuenit tunicas ⌋ musculoꝝ ⁊ venarū pulsantiū p̄iculose. Q̄ð si h̄ nō ꝯtulerit, ⁊ corruptio iam in carne p̄cesserit, neće erit vt ipsa icidat̄: ⁊ vt loc⁹ incisiōis oleo feruēte adurat̄. Ex h̄. n. p̄uenit securitas ab acuitate malitie ipsi⁹: ⁊ restringit̄ sāguis exit⁹, ⁊ nascunt̄ sup̄ icisionis locū caro: ⁊ cutis ex̄nea nō p̄portional', sꝫ res q̄ magis carni silr̄s existit p̄p sui duritiē. Quūq̄ icidēdi volūtas affuerit, tēta prius erit imittēda in circuitu ossis [i] ⌈ voluēdo, donec q̄ð sane teneat̄ repiat, ⁊ vbi dolor sit fortior quū tenta ibi initit̄, qm̄ est termin⁹ sanitatis: ⌋ ⁊ vbicūq̄ iueneris laxitatē, ⁊ retētionis debilitatē totum erit ex [k] ⌈ collectiōe ⌋ ei⁹ q̄ð est icidēdū. Qn̄q̄ aūt p̄forat̄ illud, q̄ð circūdat os, q̄ð vis icidē, ita q̄ foramia circūdēt ip̄ꝫ: ergo rūpet̄ p̄ ip̄m, ⁊ icidet̄, ⁊ q̄n̄ꝫ serrat̄.

Quūq̄ h̄ facē volueris, sepa iter incidētē ⁊ p̄forātē, ⁊ iter carnē vt nō [l] ⌈ redeat. ⌋ Si ḡ ip̄m os q̄ð est neće icidē, fuerit frustū eminēs, q̄ð nō possit aptari ita vt dꝫ, neq̄ sit in ei⁹ rectificatōe fiducia, ⁊ timeat̄ ne corrūpat̄, ⁊ corrūpat illud q̄ð est corā ipso, subleuabim⁹ carnē ab eo, aut scindēdo, deide ligādo: ⁊ ad diuersitatē p̄tis illi⁹ extēdendo, aut alijs ingenijs que sensus demōstrat: ⁊ sepabim⁹ inter ip̄m, ⁊ mēbrū nobile, si ibi affuerit, cū pānis, q ip̄m ab eo elōgabūt, ⁊ postea icidem⁹. Et si os fuerit tale, q̄le est os coxe, ⁊ fuerit magnū, ⁊ neruis, ⁊ arterijs, ⁊ venis propinquum, ⁊ fuerit eius corruptio multa, debet medicus ab eo fugere.

h A. percutit extremitates. Alia lr̄a. extremitates neruoꝝ

i A. vbi eni inuenit̄ carnis adherentia, ⁊ dolor illic vehementior fit apud itromissionem tenet seu stilli, tunc ibi est termin⁹ sanitatis seu carnis sane.

k A. sūma.

l A. doleat.

De medicationibus solutionis ꝯtinuitatis [m] ⌈ iporum vlcerum. ⌋ Cap. XXVIII.

Solutio continuitatis in magnis mēbris medicat̄, eq̄tiōe, ⁊ ligatura ꝯueniēte, q̄ in doctria restaurationis dcā est: ⁊ quā tibi in suo loco postea [n] ⌈ adueniet ⌋ cū q̄ete, ⁊ comestione cibi ꝯglutinatiui, in q̄ habetur fiducia, q̄ ex ipso nutrimētū ḡnet̄ cartilaginosum: q̄ð labia fracture claudat, ⁊ in vnū ꝯducat sicut [o] ⌈ cib⁹ qui fit de extremitatib⁹ aīaliū. ⌋ Impoł̄e. n. est vt os restauret̄, ⁊ p̄prie in corp̄ib⁹ ꝯsistētiū, nisi ſm hūc modum: qm̄ nullomō redibit ad ꝯtinuitatē. Et nos q̄dem de restauratiōe sermonē exq̄sitū loquemur in libris particularib⁹. Intētio aūt in medicādo soł̄onē ꝯtinuitatis, que in mēbris accidit mollib⁹, est triū p̄ncipioꝝ curā hr̄e. Primū eoꝝ est, qm̄ si cā fuerit fixa [p] ⌈ minus q̄ð opꝫ, est retinere illud q̄ð fluit, ⁊ ꝯstringere eius mām si ipsa fuerit currēs. ⌋ Et ſm est fixuram ꝯsolidare cū medicinis, ⁊ cibis ꝯuenientibus. Et tertiū est putrefactionē p̄hibere q̄ꝫtoplus fuerit poł̄e. Quūq̄ ab vno triū te excusaueris, redi ad cogitādū de duob⁹ remanētib⁹. Tu v̄o iā scis q̄uo illud q̄ð fluit, retineat̄: sed ꝯsolidatio fit adiungendo labia si adiūgunt̄, ⁊ exiccādo, ⁊ comedēdo glutinatiua. Et scito q̄ intētio in medicādo vlcera est exiccatio: q̄ð ergo ex eis mūdū fuerit, tm̄ exiccet̄. Et in illud q̄ð ex eis putridū fuerit medicine acute corrosiue mittant̄, sicut [q] ⌈ calcantū ⌋ ⁊ alzegi, ⁊ arsenicum, ⁊ calx: que si nō ꝯtulerint nećius est ignis. Et medicina que est cōposita ex flore ęris, ⁊ cera, et oleo: qm̄ ipsa flore ęris mūdificat, ⁊ p̄hibet morsionis sup̄fluitatē oleo ⁊ cera: ipsa ergo in hac re medicina existit tēperata. Et dicemus q̄ oia vlcera, aut sunt simplicia, aut cōposita. Et simplicia q̄dē quū fuerint p̄ua, ⁊ nil ex eoꝝ [r] ⌈ humiditate ⌋ corrodet̄, tūc ꝯiungēda erūt ipsoꝝ labia, ⁊ ligāda, custodiendo ne iter ipsa aliq̄d olei, aut pulueris cadat: qm̄ cōsolidabunt̄. Et similr̄ magnū de cuius sb̄a nil perditū fuerit, ⁊ cui⁹ vna pars alij applicari pōt. Magni v̄o cuius p̄tes applicari nō possunt, siue sit fixura, siue ꝯcauitas, vel spatiū, plena saniei, ⁊ iam aliquid ex sb̄a mēbri p̄ditum est, curatio est exiccatio.

Si ergo illud q̄ð p̄ditum est, tm̄ fuerit cutis, necessarium erit, q̄ð cicatricē inducit. Et hoc q̄dem per essentiā cum stipticis: ⁊ per accidēs cum [s] ⌈ calidis quum ex eis parum q̄ð sit adustum supponet̄ sicut alzegi ⁊ calcantū ⌋ qm̄ magis iuuant in exiccādo, ⁊ magis p̄ducunt crustā: nam si multū fuerit, corrodet: ⁊ in vlceribus augmētum faciet. Si aūt illud q̄ð perditum fuit, fuerit caro, sicut est in vlceribus p̄fundis, non erit festinādū in cicatrizādo ea: imo primo erit studēdum vt caro in eis nascat̄. Et caro q̄dem non ḡnatur nisi ex eo, cuius siccitas nō multum gradū primū transcēdit: verūtn̄ hic ꝯditiones attendunt̄, de q̄bus cura est habenda. Et ex eis est ꝯsideratio disp̄ōnis cōplexionis mēbri p̄ncipalis, ⁊ cōplexionis vlceris: qm̄ si mēbrum in sui cōplexione fuerit multe humiditatis, ⁊ vlcus nō fuerit multe humiditatis, sufficiet siccitas pauca in p̄ gradu: qm̄ egritudo nō multū fuit elōgata a nā mēbri: sed si mēbrum fuerit siccū, ⁊ vlcus humiditatis multe, erit nećium illud q̄ð exiccet in sc̄ðo gradu, ⁊ tertio, vt reducat ip̄m ad suā nālem cōplexionem. Et in tēperatis q̄dem dispositio erit equanda. Et ex eis

m A. ⁊ sp̄ēꝝ vlcerū, ⁊ ꝯtorsionū, ⁊ casus, ⁊ p̄cussionis.

n A. dicemus.

o A. alchessir.

p A. vt abscidat̄ vel retineat̄, q̄ð fluit, ⁊ remoueatur mā ei⁹, si ipsa fuerit extendēs vel coarctans. Alia lr̄a. si ipsa fuerit mobilis, aut furiosa.

q A. colcotar.

r A. medio.

s A. acutis, quū ex eis admistrat̄ aliq̄d notū vel limitatū sicut alcegi, ⁊ alcolcotar.

est ꝯsideratio ꝯpl'onis totius corpis: nã quũ corpus fuerit multe siccitatis, ⁊ mẽbrum augmẽtatũ in humiditate, fuerit in humiditate tẽpatũ, ſm corp⁹ eq̃le [a] ⌈ex⌋ tẽpamẽto erit exiccãdũ. Et silr̃ si corp⁹ fuit ĩ hũiditate augmẽtatũ, ⁊ mẽbrũ in siccitate. Et si ambo ad augmẽtũ deueniũt: tũc si egressus fuit ad humiditatẽ [b] ⌈ampliori⌋ exiccabit siccitate: ⁊ si fuerit ad siccitatẽ [c] ⌈minori⌋ exiccabit siccitate. Et ex eis est ꝯsideratio ṽtutis siccãtiũ: qm̃ lz ex siccãtib⁹ carnẽ nasci faciẽtib⁹, exiccatio fortis nõ q̃rat [d] ⌈sz exiccatio, q̃ sit talis⌋ q̃lis est illa q̃ ꝓhibet mãm, q̃ descẽdit ad mẽbruz: qd̃ sit aptũ ad h̃ vt carnis gñõ sit ex ea [e] ⌈multũ tñ ea q̃rit in exiccãtib⁹, q̃ nõ sunt ad h̃ vt caro ꝑ ipsa gñet, sz vt cicatrizatio fiat ꝑ ea: ex eis nãqz q̃rit vt sint plus abstergẽtia, ⁊ magis lauãtia plusq̃z siccãtia⌋ ex qb⁹ nõ q̃rit nisi cicatrizatio, ⁊ cõsolidatio, ⁊ ꝯtinuatio. Et oẽs qdez medicine q̃ sine mordicatiõe desiccãt, sũt igrediẽtes i gen⁹ eaꝝ, que carnẽ nasci faciũt. Dẽ ꝑterea vlc⁹ qd̃ in loco existit nõ carnoso, est iobediẽs ad h̃, vt cito medicet: ⁊ silr̃ rotũdũ. Medicinis ãt siccãtib⁹, ⁊ stipticis q̃ i vlcerib⁹ occultis adhibẽt sũt admiscẽde medicie [f] ⌈mũdificãtes⌋ sic mel, ⁊ medicine loco ꝓpe, sic diuretica medicis vlcera istroꝝ vrine curãtib⁹. Quũqz cicatrizare voluerim⁹, ponem⁹ medicias cũ stipticitate sua viscosas, sic terra sigillata. Et scito ꝙ q̃daz sũt vlceris sanitatẽ ꝓhibẽtia, ex qb⁹ ẽ malitia ꝯpl'onis mẽbri: q̃re studẽ dẽs, vt ipm rectifices: et malitia ꝯpl'onis sãguis, q ad ipm aduenit: q̃re succurrẽ dẽs cũ gñone boni chimi: ⁊ multitudo sãguis, qui ad ipm fluit, ⁊ hũectat ipm: cui succurrẽ dẽs cũ euõne, ⁊ subtiliatiõe cibi: ⁊ faciẽdo vt exercitet, si poss̃e fuerit: ⁊ ossis corruptio, qd̃ est sub eo, ⁊ qd̃ ei trãsmittit saniẽ: ⁊ h̃ qdẽ curatio nõ est, nisi ossis illius melioratio, ⁊ ipsi⁹ fricatio: si fricatio totã ipsi⁹ corruptionẽ remouẽ poterit: ⁊ accipe ipm, ⁊ incidere. Multotiẽs ꝑterea est nec̃ium medicanti vlcera, vt secũ deferat empl'a attractiua, vt eis frustra ossiũ, ⁊ res ex̃nee carni ifixe euellant: ⁊ si nõ, ꝓhibebũt vlc⁹ meliorari. Ulcera q̃z nutrimẽto idigẽt, ꝑpterea vt ꝯfortatio fiat: ⁊ minoratione nutrimẽti, ꝑpterea vt saniei mã restrigat: ⁊ iter hec duo ꝯ̃ria existit diuersitas [g] ⌈qm̃ sanies debilitat, q̃re ꝯfortare nec̃e est: ⁊ multiplicat⌋ q̃re nec̃e est nutrimẽtũ ꝓhibẽ. Medicus g̃ de h̃ solicit⁹ eẽ dz. Quũqz vlc⁹ i ꝓ̃ncipio [h] † ⌈ ⌋ fuerit, nõ dz eger balneũ igredi: nz ipm aq̃ tãgẽ cal'a, qm̃ attrahet ad ipm, qd̃ in aꝑe augmẽtũ faciet: sz quũ vlcus q̃euerit, ⁊ saniẽ fecerit, fortasse tũc facile fiet ei. Dẽ ꝑterea vlc⁹ qd̃ cito reuertitur, postq̃z carne repletũ est, ⁊ ꝯsolidari dz, est in semita ꝑueniẽdi ad fistulã: dẽs ergo sempitueri colorẽ saniei, ⁊ colorẽ labioꝝ vlceris: ⁊ si pus multiplicabit sine multiplicatiõe nutrimẽti [i] ⌈est ibi alfase. Loq̃mur g̃ nũc d̃ curatõe alfase. Et dicam⁹ qm̃ ꝑpterea ꝙ alfase⌋ est ꝯtinuitat̃ sol'o infra cutẽ ꝓfunda: ⁊ manifestũ est ꝙ opz vt ei⁹ medicamina sint fortiora, q̃z ei⁹ qd̃ discooptũ est: ⁊ ꝑpterea ꝙ multũ sãguinis ad ipm fluit, est nec̃iuz illud, qd̃ illũ resoluit: verũtñ oz ne ei⁹ resol'o sit cũ multa siccitate, vt nõ resoluat qd̃ ibi s̃btile est, ⁊ faciat lapidẽ qd̃ ibi spissuz est: quũqz ex resol'one ꝑfecerim⁹ illud, qd̃ nob̃ nec̃e est, dẽmus apponẽ ꝯsolidatiuũ, qd̃ sit desiccatiuum, ne sit [k] ⌈sanies⌋ i ꝯcauitate, que exire nõ valeat, ⁊ fiat lapis: ⁊ postea q̃lz cã putrefiat, aut eradicetur, ⁊ redeat ꝯtinuitati sol'o. Quũqz aũt [l] ⌈alfase⌋ fuit ꝓfũdior, scarificabit loc⁹, vt medicamẽ magis penetret. In medicãdo aũt [m] ⌈alfase⌋ ⁊ ꝯtusionẽ leuẽ, fortasse sufficiet flõmia [n] ⌈ꝙ si alfase fuit in ꝓ̃mis cuz ꝑcussione

a A. cum.

b A. Alia litera. minori.

c A. maiori.

d —— A.

e A. sicut querit in exiccãtibus q̃ nõ administrãt ꝑꝑ gñonẽ carnis sed ꝑꝑ cicatrizationẽ tñ ex eis q̃rit vt sint ipa abstergẽtia ⁊ lauãtia saniẽ, magis q̃z exiccãtia cicatrizantia.

f A. penetrãtes

g A. Alia litera qm̃ ṽtus debilitat q̃re ꝯfortare necesse est, ⁊ multiplicat sanies.

h † A. ⁊ augmẽto

i A. tũc illud est ꝑꝑ digõnẽ. Loquamur ãt nũc de curatione alfasch, ⁊ dicam⁹, qm̃ ꝑpterea ꝙ alfasch.

k A. sordities vl' superfluitas.

l A. Alfasch.

m A. alfasch.

n A. ꝙ si alfasch fuit cũ alsadach

medicet ꝓ̃us ꝑcussio medicaminib⁹ ꝑcussiõi aptis donec sit poss̃e medicari alfase, ⁊ alfase⌋ qdẽ si magna fuerit, medicabit cũ siccantib⁹: ⁊ si fuerit ꝑua, vt pũctura acus, dimittat eẽ eius ipsi nãe: si nõ fuerit venenosa [o] ⌈perdẽs⌋ aut fuerit fort̃ doloris: aut si tetigerit neruũ, ⁊ timeat inde aꝑatis gñõ, ⁊ pulsatio. In ꝯtorsione aũt sufficit mollis ligatura, non dolorosa: ⁊ vt suꝑ ipsam ponant medicamina ꝯtorsioni apta. In his aũt que sũt sicut casus, ⁊ ꝑcussio, nec̃ia est flõmia ex ꝑte diuersa: ⁊ subtiliandũ est nutriens: ⁊ dimittẽda est caro, ⁊ que sunt sicut ipa. Et regẽdus est ex apozimatib⁹, ⁊ potionibus scriptis ad hoc in libris particularibus. Sermonẽ aũt in sol'onibus ꝯtinuitatis factis in neruis, ⁊ ossib⁹ reseruabimus posterius ad libros particulares.

¶ De cauterizatione. Cap. XXIX.

Cauterizatio est medicamen valde vtile, iuuãs ad ꝓhibẽdũ ne corruptio spargat ⁊ ad ꝯfortãdũ mẽbrũ cui⁹ [p] ⌈ꝯpl'onem volumus rectificare⌋ ⁊ ad resoluẽdum mãs corruptas in mẽbro retẽtas: ⁊ ad restringẽdũ sãguis fluxũ. Res ṽo q̃ cauteriũ sit meli⁹, est auꝝ: ⁊ loc⁹ qdẽ q cauterizat, aut est manifestus, ⁊ ponit cauteriũ suꝑ ipm sensibilr̃: aut est ꝓfũdus iteri⁹ ĩ mẽbro, sic in naso, aut ore, aut i ano, ⁊ h̃ qdẽ [q] ⌈fora⌋ idiget, suꝑ quã põat qd̃ sit sic talc: aut magra i aceto ifusa: postea ponant suꝑ ipsam pãni aq̃ rosacea vehemẽter ifridati, aut succis aliqb⁹ [r] ⌈⁊ mittat i cãnalẽ ita vt loc⁹ cauterizãdus ei⁹ bucella fiat, deinde imittat cauteriũ, ꝑpterea vt ad locũ ꝑueniat, ⁊ in circuitu nõ ipediat, ⁊ ꝑꝑe quũ cauteriũ s̃btili⁹ fuerit q̃z fore vacuitas ne laterib⁹ fore obuiet.⌋ Cauterizator ꝑterea sibi cauẽ dz, ne fortitudo cauterizatiõis ipsi⁹ ad neruos ꝑueiat, nz ad cordas, nz ad ligamẽta: ꝙ si ꝑꝑ sãguinẽ, q fluit, cauterizauerit, oportebit vt cauterizatio sit fort̃, iõ vt crusta g̃ssitiẽ h̃eat, ⁊ spissitudinẽ, ne cito cadat: qm̃ ex casu cruste cauterizatiõis fcẽ, ꝑpea vt sãguis flux⁹ ꝓhibeat, ꝑueit ad malũ deteri⁹ eo, qd̃ erat. Quũqz cauterizaueris ꝑpterea vt carnẽ corruptã ꝓijcias, ⁊ t'minũ sani scire volueris, erit vbi dolet. Et fortasse nec̃iuz erit tibi cũ carne, cauterizare os qd̃ ẽ sub ea: ⁊ supra ipz morari, donec tota ipsi⁹ destruat corruptio. Quũ ergo fuit, qd̃ sit sicut craneũ, subtilr̃ ipsã opare ita, vt cerebrũ nõ ebulliat, neqz ipsi⁹ pãniculi corrugentur: ⁊ in alio osse ab ipso nõ cures perquirere.

¶ De sedatione doloris. Cap. XXX.

Iam sciuisti doloꝝ cãs in duaꝝ cõprehẽdi diuisionib⁹. s. mutatione ꝯpl'onis subito, ⁊ sol'one ꝯtinuitat̃: postea sciuisti ꝙ postremũ diuisiõis earũ ꝑuenit ad malitiã ꝯpl'onis cal'e, aut fride, aut hũide, aut sicce absqz mã, aut cũ mã chimosa, aut [s] ⌈ad vẽtositatẽ, aut aꝑa⌋ doloris ergo sedatio ex ꝯ̃rietate haꝝ cãꝝ erit. Et iaz sciuisti q̃liter vniuscuiusqz earũ ꝯ̃rium sit. Et sciuisti q̃uõ malitia ꝯpl'onis, ⁊ aꝑa, ⁊ vẽtositas medicent. Et ois qdez dolor, qui fit fortior, interficit: qm̃ ex eo in ꝓ̃mis accidit friditas corpis, ⁊ tremor, postea fit pulsus paruus, deinde destruit, ⁊ postea moritur. Et ad summum id qd̃ dolores sedat, est aut id qd̃ cõplexionez mutat: aut qd̃ resoluit mãm: aut qd̃ stupefacit. Et stupefaciens qdem remouet dolorem, qm̃ destruit sensum mẽbri. Eius ṽo sensum non aufert, nisi ꝓpter vnam duaꝝ causaꝝ, aut ꝑpter multã infridationẽ, aut ꝑpter multã venenositatẽ, que est in ipso ꝯ̃ria ṽtuti illi⁹ mẽbri. Ea q̃z que [t] ⌈fluxa⌋ faciũt, sũt

medicet pri⁹ alsadach medicaminib⁹ aptis alsadach, ita vt sit poss̃e medicari alfasch: ⁊ alfasch

o A. corrũpens.

p A. ꝯpl'o ẽ frida

q A. instr̃o sicut cãnula ꝑforata.

r A. ⁊ itromittat instr̃m ꝑforatuz vel cãnale in illo loco ꝓfundo, vel i illo meatu mẽbri cauterizãdi ita, vt extrẽitas talis cãnalis ꝓ̃dicti ꝯglutiat seu recipiat i orificio suo ꝑtẽ mẽbri, in q̃ dz cadẽ cauteriũ, seu ꝑtẽ mẽbri cauterizãdã: deinde ingeniose ponat cauteriũ in eo, vt ꝑueniat cauteriũ ad partẽ in q̃ dz cadere cauteriũ vel ad ꝑtẽ cauterizandã: ⁊ nõ noceat ei qd̃ est in circuitu eius: et ꝑꝑe quũ fuerit cauteriuz subtili⁹ q̃z cãnalis vacuitas, vt nõ obuiet laterib⁹ cãnalis.

s A. vẽtosa, aut apostemosa.

t A. laxa.

ex ſtĩna eoꝝ, que molliter reſoluũt, q̃lia ſunt anetũ
⁊ ſemẽ lini, ⁊ melilotũ, ⁊ camemilla, ⁊ ſemina apij,
⁊ amigdale amare: ⁊ oĩs res in p̃mo gradu cal'a, ⁊
ꝓp̃e qñ fuerit cum ea glutinãdi potẽtia, ſicut gũmi
pꝛunoꝝ, ⁊ amilũ, ⁊ ceruſa, ⁊ crocus, ⁊ laudanuꝫ, ⁊
altea, ⁊ amonũ, ⁊ caules, ⁊ napi, ⁊ apozima eoꝝ, ⁊
adipes, ⁊ iſopꝰ [a]⌈ceratꝰ⌋ ⁊ olea ſic̃ dicemꝰ i antido
tario: ⁊ vẽtrẽ ſoluẽtia, ⁊ eũantia q̊cũq꜄ mõ fuerit, ſc̃
iſtiꝰ modi. Et [b]⌈fluxa⌋ q̃dẽ faciẽtia, ſunt dãda, poſt
eũantia, ſi nec̃iuꝫ fuĩt eũare, dõec mãni reſtrigas, q̃
ad mẽbꝛũ deſcẽdit. Et ẽt illõ totũ, q̇ȯ ap̃a maturat:
aut q̇ȯ ea apit. Oibꝰ ãt ſtupefaciẽtibꝰ fortiꝰ ẽ opiũ.
Et ex eis ſũt poma mãdragoꝛe, ⁊ eiꝰ ſemen, ⁊ coꝛti/
ces radic] ipſiꝰ, ⁊ papauer, ⁊ bengi, ⁊ [c]⌈iuſqamũ⌋
⁊ ſolatrũ ſtupefaciẽs, ⁊ ſemẽ lactucaꝝ: ⁊ ex eis ſunt
nix ⁊ aq̃ frida. In doloꝛibꝰ p̃terea mľtotiẽs accit er
roꝛ, qm̃ eoꝝ cãe erũt extriſece, ſic̃ caloꝛ: aut frigus:
aut ceruical' eminẽtia: aut [d]⌈lecti coꝛruptio⌋ aut ca
ſus [e]†⌈ ⌋ q fit i ebꝛietate: aut alia ab his, et
q̃runť eoꝝ cãe i coꝛpe, ⁊ ꝓuenit erroꝛ: q̃ꝑꝑ ſcire dẽs
ħ ⁊ cog̊ſcẽ, ſi eſt ibi repľo, aut nõ: ⁊ ſi ſũt ibi cãe re/
pľonis note, qñq꜄ ẽt cã aduenit exteriꝰ, deide inte/
rius fit mãſiua, ſic̃ quũ aliq̃s bibit aquã fridã, ⁊ ac
cidit ei foꝛtis doloꝛ i p̃te ſtõi, ⁊ epatꝭ. Et multotiẽs q
dẽ nõ eſt multũ nec̃ia eũo, ⁊ ſibi ſilia: qm̃ ſepe ſuffi/
cit ſibi balneũ, ⁊ foꝛtis ſõnꝰ in eo. Et ſic̃ q comedit
rẽ cal'aꝫ, ⁊ ifert ei foꝛtẽ capitꝭ doloꝛẽ, ⁊ ſufficit ei aq̃ꝫ
infridatã bibẽ. Et qñq꜄ eſt res, i q̃ fiducia eſt, ꝙ do
loꝛ ea remoueať: [f]†⌈ ⌋ aut tarde op̃ans, ita ꝙ
doloꝛ ille vſq꜄ ad hoꝛã illã tolerari nõ põt: ſicut eũo
mãei doloꝛẽ faciẽtis colice retẽte i villis iteſtinoꝝ:
aut cito op̃ãs eſt, ſꝫ ex ea timeť finis vehemẽter ma
lus: ſic̃ ſtupefactio mẽbꝛi dolẽtis i colica cũ medici
nis, q̃ ħ op̃ari ſolẽt: ⁊ fit medicꝰ in ħ ambiguus: Dꝫ
g̊ bone mẽſuratiõis foꝛtitudinẽ hꝛe, vt ſciat q̇ȯ duo
rũ tẽpoꝝ ſit lõgius, aut tp̃s fixiõis v̂tutꝭ, aut tp̃s do
loꝛis. Et ẽt q̃ duaꝝ reruꝫ ſit ei deterioꝛ, an doloꝛ, an
malus finis q ex ſtupefactiõe timeť, vt eligat [g]⌈ſtu
diũ ei ip̃ẽdere q̇ȯ magis eſt ip̃ediens⌋ foꝛtaſſe. n. ſi
doloꝛ remãſerit, foꝛtitudie ſui, ⁊ magnitudie iterfi/
ciet. Et ſtupefactio foꝛſitã nõ iterficiet: lꝫ ex alia p̃te
ip̃ediat, cuiꝰ ip̃edimẽtũ foꝛtaſſe coꝛrigẽ poteris [h]⌈⁊
redibit foꝛſitã, ⁊ tu redibis⌋ medicina ꝯueniẽte. Et
p̃ter ħ totũ ſtupefaciẽtis [i]⌈ꝯpľonẽ⌋ ꝯſiderare dẽs,
⁊ ipſiꝰ q̃litatẽ, vt q̇ȯ ex eo eſt faciliꝰ dones: ⁊ vt tri/
buas id, q̇ȯ eſt cũ ſuis tyriacis ꝯpoſitũ, niſi res fuĩt
maxia, q̃ foꝛti idigeat ſtupefactiõe. Sũt p̃terea mẽ
bꝛa de q̇bꝰ nõ curamꝰ: ⁊ ſi eis ſupponas narcotica,
qm̃ nõ ide ad vehemẽter malũ finẽ ꝓueniũt, ſic̃ den
tes quũ eis appõiť ſtupefactiuũ: ⁊ foꝛtaſſe q̃dẽ bi/
bere ẽt erit meliꝰ i hꝫ, ſic̃ bibẽ q̇ȯ ſtupefaciat ꝑꝑ do
loꝛẽ ocľi: qm̃ e x ħ mioꝛ malitia ꝓuẽit ocľo, q̃ꝫ vt [k]⌈i
teriꝰ põať.⌋ Et foꝛtaſſe facile erit coꝛrigẽ malitiã, q̃
ex potu alijs accit mẽbꝛis: in eo ãt, q̇ȯ eſt ſic̃ colica,
magnificať malꝰ finis: qm̃ mãm augmẽtat frigꝰ, ⁊
ꝯgelationẽ, ⁊ clauſurã. Ampliꝰ ſtupefaciẽtia ple/
rũq꜄ ſedãt doloꝛẽ, ꝑꝑea ꝙ doꝛmire faciũt, qm̃ ſonus
eſt vna ex cãis ipſiꝰ ſedatiõis dolor], ⁊ ꝓp̃e qñ cũ eo
fcã fuĩt fames, ⁊ i doloꝛe mãli. Et ſtupefaciẽtia q̃dẽ
cõpoſita, q̊ꝝ foꝛtitudies alie debilitãt medicine, ſic̃
tyriaca, ſũt mag] ſecura, queãdmodũ filoniũ, ⁊ tro
ciſchi q̇bꝰ nomẽ põiť ternarij: ſꝫ eoꝝ ſtupefactio eſt
d̂bilioꝛ: q̇ȯ ãt ex eis eſt recẽs, maioꝛis ẽ ſtupefactio
nis. Et in antiq̊ fere nulla eſt ſtupefactio: ⁊ [l]⌈q̇ȯ eſt
mediũ, mediũ.⌋ Et ex doloꝛibꝰ q̃dẽ q ſũt mľte foꝛti
tudis, ⁊ ſũt ad medicãdũ faciles i q̇buſdã hoꝛis ſũt
ſic̃ doloꝛes vẽtoſi, qm̃ qñq꜄ ſedãť, ⁊ ſuffic̃ vt ſup̲ eos
aq̃ cal'a eũeť: verũtñ i ħ timoꝛ exiſtit, vñ ab eo tibi
cauẽ dẽs: qm̃ plerũq꜄ cã erit ap̃a, ⁊ exiſtimabiť ꝙ
ſit ventoſitas. Et ſi foꝛtaſſe facta fuĩt ei embꝛoca ex
aq̃ cal'a, ⁊ p̃cipue i ſui p̃ncipio, ei affert magnũ ma/
lũ. Et p̃ter ħ qñq꜄ ip̃edimẽtũ vẽtoſo efficit, quũ vẽ/
toſitatẽ reſoluẽ nõ poterit, ⁊ in q̃ꝫtitate ipſius ſpatij
augmẽtũ faciet. Et vapoꝛationes ẽt ſũt ex medica/
tionibꝰ vẽtoſitatũ. Et ex eis q̃dẽ melioꝛ eſt, cuꝫ q̃ eſt
id q̇ȯ [m]⌈exiccat⌋ ſic̃ miliũ, niſi in mẽbꝛo fuerit q̇ȯ il
lud tolerare nõ valet ſic̃ oculus. Fiat g̊ tũc vapoꝛa/
tio cũ pãnis. Ex vapoꝛationibꝰ ẽt ſũt, q̃ cũ oleo ca
lefacto fiũt: ⁊ ex vapoꝛationibꝰ q̃dẽ foꝛtibus eſt, vt
oꝛoboꝝ farina cũ aceto coq̃ť, ⁊ poſtea ſicceť, ⁊ fiat
ex eo vapoꝛatio. ⁊ minoꝛ cã ea eſt, vt furfur coq̃ť ſi
cut ħ. Salis ãt vapoꝛ eſt p̃ũgitiuus: ſꝫ milij eſt me/
lioꝛ, ⁊ debilioꝛ. ⁊ plerũq꜄ ẽt fit vapoꝛatio ex aqua i
[n]⌈vaſe⌋ poſita, q̃ eſt icolumis ⁊ leuis: ſꝫ op̃õnẽ effi
ciet, quã noiauimꝰ, ſi illud nõ fuĩt obſeruatũ. Vẽto
ſe ẽt cũ igne ſũt iſtiꝰ modi, ⁊ ſũt foꝛtes i ſedãdo dolo
rẽ vẽtoſuꝫ: ⁊ ſi eas iteꝝ adhibueris doloꝛ penitꝰ de
ſtrueť. Verũtñ plerũq꜄ ex eis accit illud, q̇ȯ ꝓuenit
ex eo q̇ȯ diximꝰ. Ex ſedãtibꝰ p̃terea doloꝛẽ, ẽ mol/
liter lõgo tp̃e icedẽ: ꝓpter illud q̇ȯ in ipſo exiſtit ex
v̂tute faciẽdi [o]⌈fluxa.⌋ ⁊ ſilr̃ adipes ſubtiles noti, ⁊
olea que noiauimus, ⁊ dulcis cantilena: ⁊ ꝓp̃e quũ
ex ea ꝓuocať ſõnus. ⁊ occupari in eo q̇ȯ gaudium
efficit, doloꝛis vehementiam ſedat.

¶ In q̊ p̃cipiť a q̇bꝰ curõnibꝰ icipiamꝰ. Ca. XXXI.

Cum multe ꝯiũguntť egritudies, ab ea icipe dẽmus, in q̃ vna
haꝝ triũ ꝓp̃etatũ exiſtit. Una eaꝝ eſt,
ꝙ alia ſanari nõ põt, añq꜄ ipſa saneť: ſi/
cut ap̃a, ⁊ vlcus quũ ꝯiũguntť: medica
mur eñi ap̃a, donec ꝯpľonis malitia, que cũ eo ve/
nit, remoueať: abſq꜄ cuiꝰ ſanatiõe vlcus ſanari non
põt, poſtea medicamur vlcꝰ. Et ſcd̃a eaꝝ eſt quuꝫ
vna egritudo cã fuerit alteriꝰ, ſic̃ quũ accit oppiľo,
⁊ febꝛis: medicamur. n. oppiľonẽ priꝰ, deide febꝛẽ:
⁊ ſi nobis nec̃ium fuerit oppiľonẽ ap̃ire cuꝫ eo in q̊
aliq̃ exiſtit cal'itas, nõ curabimꝰ de febꝛe: ⁊ medica/
mur q̃dẽ [p]⌈pulmonis ap̃a⌋ cũ deſiccatiuis, ⁊ nõ cu
rabimꝰ de febꝛe: qm̃ ipoľe eſt vt febꝛis remoueať cã
ipſiꝰ remanẽte: ⁊ cãe q̃dẽ eiꝰ ſanatio eſt exiccatio, q̃
febꝛi nocumẽtũ facit. Tertia v̂o quũ fuerit vna ea
rũ ea de q̃ maioꝛ ſollicitudo ſit hñda, ſic̃ ſi ꝯiungať
ſinochꝰ ⁊ palyſis: medicamur. n. ſinochũ extiguen/
do, ⁊ flõmãdo: ⁊ de palyſi nõ curabimꝰ. Quũ aũt
egritudo, ⁊ accñs ꝯiũguntť, a ſanatiõe egritudis ici
piemꝰ: ⁊ ſi accñs ſup̲auerit, tũc accñtis curaꝫ hẽbi/
mus, ⁊ egritudinẽ nõ ꝯſiderabimꝰ, ſic̃ in colica da
mus ſtupefaciẽtia, ꝓpterea vt doloꝛis foꝛtitudo re
moueať, lꝫ ipſi colice ip̃edimẽtũ faciat. Et cũ ħ qñꝫ
tardamꝰ [q]⌈q̇ȯ facẽ debebamꝰ⌋ ꝑꝑ ſtõi debilitateꝫ:
aut ꝑꝑ vẽtris fluxũ, q p̃ceſſit: aut ꝑꝑ p̄ñtẽ nauſeã. Et
qñq꜄ nõ tardamꝰ, ſꝫ [r]⌈op̲amur⌋ ⁊ nõ totã remoue/
mꝰ cãm, ſic̃ i egritudie ſpaſmi: nõ. n. totũ expellimꝰ
hũoꝛẽ: imo ex eo aliq̃d dimittimꝰ, vt ip̃m ſpaſmo/
ſus remoueat motꝰ, ne humoꝛẽ reſoluat naturalẽ.

¶ Operationis ſigillatio ⁊ gratiarum actio.

Sit q̃ꝫtitas huius noſtri ſermonis cõ
pẽdioſi de p̃ncipijs vniuerſalibꝰ
doctrine medicinalis ſufficiens. Dein/
ceps aũt laboꝛemus vt de ſimplicibus
medicinis libꝛum cõponamus, ſi deus
voluerit. Et ipſe q̃dem nos iuuabit: cui ſint grates
ſm̃ ſui inumerabiles miſericoꝛdias.

¶ Expletus eſt liber p̃mus canonis, quem pꝛinceps
aboali Abinſceni de medicina edidit.

a A. humida.
b A. laxa.
c A. alſucharan
d A. aut iacendi ſituatio cõrupta
e † A. epilenſie.
f † A. ſed eſt.
g A. Alia litera. p̃mittere illud, q̇ȯ eſt magis cõ/ueniens.
h A. ⁊ redire vel reiterať ⁊ curať.
i A. ꝯpõnem.
k A. cum eo fiat cohol.
l A. in mediocri eſt mediocritas.
m A eſt leue.
n A. veſica.
o A. laxa.
p A. pthiſim.
q A. flõmiã que erat neceſſaria.
r A. flõmamus.

Index Simplicium medicinarum que in secundo cañ. Auicẽne continentur p Andream Bellunensem recognitus.

Auic.

Finis.

¶ Ne desiderares que in aliquibus impressis
codicibus reperiuntur quatuor hec que sequũ
tur capita ex lectione hebraica redundantia: ea
quoqz in hoc codice ita impressa: vt tamen in
telligas in nullis arabicis ab Andrea Bellu/
nensi fuisse reperta subiũximꝰ.

¶ Calmairam.

Calmairam quid est? Est scesabrã albumemu.
Natura. Inquit filius Mesangue in ipso est ca
liditas: z est siccum in secundo. Et plures ho/
minum dicunt ꝙ est frigidum cum eius calidi
tate calefactus non ledatur: sed iudicium fri/
goris eius est in primo. Sed quod verius est: est ꝙ virtus
eius est composita ex caliditate z frigiditate. z possibile
est: vt sit frigiditas in ipso vincens. Oper. z Prop. confert
calefactis z proprie quando roratur super eum aqua rosa/
ta. Vul. z vlc. fit ex eo emplastrum adustioni. Memb. cap.
confert valde ad cola alumemu: z apperit oppilationes ce
rebri. Memb. exp. alumemu datur in potu semen frixũ ad
fluxum ventris antiquuz cum oleo rosato z aqua frigida.

¶ Cehul.

Cehul quid est? dicitur ꝙ est tehiderẽ. Natura:
frigida est z sicca in primo. z ꝑprie radix eius
recens. Oper. z prop. Virtus eius est stiptica:
z in ipsa est mordicatio: z prohibet eius succus
attractionem materierũ ad viscera. Vul. z vlc.
Confert vulneribus recentibus: quando ponitur supra ea:
z proprie radix eius: z in ipsa est cõsolidatio. Memb. cap.
prohibet catarros omnes. Memb. oculi. De succo eius z
ipsa decocta in vino z melle: z in pondere equaliter sum/
ptum ponitur in medicamine quod ad oculum est bonum.
Et illius quidem medicaminis compositio est hec. Sumi/
tur succus eius: z medietas eius de myrrha: z tertia eius
de pipere: z tertia eius de olibano: z permiscentur: z est me
dicamen bonum: z oportet quidem vt reponatur in vase
eneo. Memb. nutr. Abscindit semen: z radix eius vomitũ:
z prohibent attractionem fieri ad stomachum. z semẽ eius
omnino conueniens est stomacho. Semen eius deglutituz
est prouocatiuum z disruptiuum lapidis propter illud qđ
in ipso est de siccitate cum amaritudine. Et similiter radix
eius: z decoctio eius confert vlceribus vesice

¶ Kakille.

Kakille quid est? Est herba ad citrinum parum de
clinans. z eius odor est velut odor marinus. que
autem ex ea laudatur: z est bona: illa est cuius fo/
lia sunt grossa: z oliue folijs similia. Sed longio/
ra: z latiora: z mordicant linguam cum eorum salsedine: z
sternutationem excitant. Natura calida est in secundo se/
cundi: z sicca in primo. Oper. z prop. Digerit: aperit: eua/
cuat: z mundificat. Apo. z pustulas. In emplastris posita
mollificat apostemata dura: z scrofulas: z fistulas curat
putridas. z pulueri zata super ossa denudata illa cooperit
carne. Memb. iunct. Si ex ea cochlearia duo cuz cochlea
rio vno mellis bibantur confert omni spasmo. Et posita in
clisteri aufert in ipsa hora sciaticam. Memb. cap. Succus
eius cum aceto vini: z oleo rosato capitis dolorem inuete/
ratum remouet. eius decoctio dentium dolorem tollit. Et
eius oleum cum aceto aurium tinnituz remouet. Memb.
oculi. Eius succus cortices vngule separat ac eaz remouet
eius aqua sublimata oculoruz maculas subtiles abscindit.
Memb. anh. Lateris dolorem sedat: z anhelitus difficul/
tatem remouet: z grossas superfluitates expellit: z subti/
liat. Memb. nutr. Frigidum splenis: ac epatis dolorem
compescit. Et vsus eius est malus stomacho: z hydropisi
opitulatur. Memb. expul. Venarum orificia aperit: z mẽ/
strua z hemorrhoidas prouocat. Et aqua decoctionis eius
cum melle sumpta fetum educit: z vrinam mirabiliter flue/
re facit: aquasqz citrinas euacuat. Succus eius cum melle
lapidẽ in vesica frangit: cuius dosis est ab. ℥. 5. vsqz ad vnã.
Ven. Morsui canis rabidi superposita confert. Loco eius
ponitur medietas ponderis eius yreos: z duplum eius cre
tani marini.

¶ Lapis fellis tauri.

Lapis fellis tauri quid est? Est lapis qui inue/
nitur in bursa fellis tauri. z est magnus sicut
ouum galine: z est coloris citrini trahens ad
rubeum. z est saporis amari pungens linguã:
z est leuis ponderis: z si ibidem permanet lon
go tempore scinditur. Memb. cap. ꝓdest corrize frigide.
Europus dixit: ꝙ expertus est ad epilepsiam si destilletur
in naribus cum aqua rute prouocat sternutationem: z ab/
breuiat paroxismum epilepsie. Memb. oculi. remouet om
nem malam complexionẽ oculorum: z stringit lachrymas
Memb. Anh. Iniunctus cum butyro valet contra asthma.
Memb. nut. Debilitat os stomachi z deijcit appetitum.
Memb. expulsi. confert habentibus arenulas in renibus:
z prouocat menstrua Gal'. dixit. non ꝓdest nisi capiti.

¶ Incipit liber Secundus canonis Auicenne, verba principis aboali.

Orum librorum quos de medicina specificauimus, primus est de iudicijs vlib⁹ in medicina: Et scđs eoꝝ est hic liber aggregatus de medicinis singularib⁹. Et nos qdē hunc libruz in duos diuisim⁹ tractatus. Quoꝝ primus est de canonibus[a] ⸢vlibus q̊s te scire opz in re medicinaꝝ: ⸥ ꝛ est scia v̊tutū medicinaꝝ in medicina. Et scđs eoꝝ est de cognitione v̊tutū medicinaꝝ particularium.

a A. Alia litera. nālibus quos te opz scire i re medicine.

¶ Primum v̄o tractatū in. vj. diuisimus capitula.

Caplm pmū est de ꝯplonib⁹ mediciaꝝ singulariū.

Caplm. ij. est de cognitione ꝯplonum medicinaruz singularium per experimētum.

Caplm. iij. est de cognitione cōplexionum medicinarum singularium per rationem.

Caplm. iiij. est de cognitione operationum virtutū medicinarum singularium.

Cap. v. ē de iudicijs[b] ⸢accñtiū mediciaꝝ extrīsec⁹ ⸥

b A. q̄ accñt medicinis ab extra

Caplz. vj. de collectiōe mediciaꝝ, ꝛ ꝯuatiōe ipaꝝ.

¶ In secundo autem tractatu posuimus medicinas singulares in areolis.

In pma nāqꝫ areola posuimus noia medicinaꝝ singularium, ꝛ cognitionē essentie ipsarum.

In. ij. areola electionem bonitatis ipsarum.

In. iij. areola rememorationē q̄litatū, ꝛ nām ipaꝝ.

In. iiij. areola ꝓpetates[c] ⸢opōnum eaꝝ, ꝛ dispōnes ipsaꝝ vles ⸥ sicut resolutio, ꝛ digestio, ꝛ ꝯglutinatio, ꝛ stupefactio, ꝛ que illis sunt similia ex opationibus, quas in tractatu pmo diximus: ꝛ ꝓprietates alias si insunt eis, ꝛ fecimus eaꝝ descriptionē cum colore vt sit facile ipsam colligere.

c A. dispōnum ipsarū ꝛ opōnes ipsarum vles.

In areola. v. opōnes eaꝝ que pēdent ex decoratione, aut in cute sic̄ remotio lētiginū, albaras, ꝛ porroꝝ, ꝛ verrucaꝝ: aut i capillis sic̄ ꝯseruatio ipoꝝ, ꝛ ꝓlōgatio, ꝛ coloratio q̄ in decoratione igrediūtur, ꝛ signauim⁹ id totū signis depictis, vt pillō facilis ei⁹ inqsitio fiat in tabulis donec colligāt oēs medicine singulares que in eis cadūt velociter.

In areola. vj. opōnes eaꝝ in apostematibus ꝛ bothor. i. in paruis eminētijs, que fiunt sicut pustule: ꝛ terminauimus etiam oēm speciem dictam in eis cum colore proprio vnicuiqꝫ earum.

In areola. vij. similiter vlcera, ꝛ vulnera, ꝛ fracturas depictas coloribus suis.

In areol. viij. egritudines iuncturarum, ꝛ neruorum depictas similiter,

In areola. ix. egritudines mēbroꝝ capitis omnes depictas suis coloribus.

In areola. x. egritudies mēbroꝝ ocłi depictas silr.

In areol. xj. egritudines mēbroꝝ[d] ⸢spiritus ⸥ depictas coloribus suis.

d A. anhelitus.

In areola. xij. egritudines mēbroꝝ nutrimenti depictas suis coloribus.

In areola. xiij. egritudines membroꝝ expulsionis depictas etiam.

In areola. xiiij. febres, ꝛ q̄ eis ꝯueniūt d̄pictas silr

In areola. xv. ꝓportionē medicinaꝝ ad venena.

In areola. xvj. pmutationē eaꝝ, ꝛ qñqꝫ[e] ⸢cōicāt ⸥ in medicia vna oēs areole: ꝛ qñqꝫ nō[f] ⸢cōicāt: ꝛ forsitā nō repiunt̄ q̄dā nisi in qbusdam areolis. ⸥

e A. aggregant̄

f A. repiunt̄ in aliq̄ eaꝝ nisi q̄dā areole.

¶ Quūqꝫ complendo ex tabulis recessero, ꝛ signis virtutū medicinaꝝ particularium, sigillabo tractatum scđm: ꝛ illic sigillabo hunc librum, procedēdo ab eo ad tertium librum.

¶ Tractatus primus, De cōplexionibus medicinarum singularium. Cap. I.

Iam declauimus in libro p̊ intētionem sermonis nr̄i. s. hec medicina est calīa, ꝛ hec medicina est frida, ꝛ hec medicina est hūida, ꝛ hec medicina est sicca. Et oñdim⁹ illic ꝙ illud est per cōparationē ad corpa nr̄a. Et pmisim⁹ ꝙ oium cōpositoꝝ mineraliū, ꝛ vegetabiliū, ꝛ[g] ⸢viuētium māe elmta sūt. iiij. ⸥ ꝛ ꝙ ipsa cōmiscent̄ adinuicez, ꝛ agūt in se donec ꝯsistāt ꝭm eq̄litatē: aut ꝭm dñiuz in eo qđ est iter[h] ⸢eas. Et quū ꝯsistūt ꝭm illud est ꝯplo vera: ꝛ ꝙ ꝯplo quuz est ꝯtēta in cōposito ꝓpat ipm receptiōi v̊tutū q̄litatū, q̄ꝝ ꝓpetas est vt sint i ipo. ⸥ Et oñdim⁹ vlr ꝭm quot diuisiones est ꝯplo: ꝛ qd q̄rī tur p ꝯplonē eq̄lē in hoib⁹: ꝛ qd p ꝯplonē eq̄lem in medicinis. Et oñdimus ꝙ p hoc nō intelligit̄, nisi ꝙ corpus hois quuz obuiat ei, ꝛ agit in ipsam calore inato[i] †⸢ ⸥ nō ꝓualet: ita vt in corpe hois iprimat ifridationē: aut calefactionē: aut humectationē: aut desiccationē vltra eā que est i hoie.

g A. aialiū pncipia, seu māe sūt elementa q̄tuor

h A. ipsa. Et qñ ꝯstiterit ꝭz aliqd illi⁹ tūc est ꝯplo vera ꝛ ꝙ ꝯplexio quū ꝓuenit i cōposito ꝓpat ipm ad recipiēdū virtutes ꝛ q̄litates q̄ debēt eē i ipso post ꝯplonem.

i † A. nō ꝯuertit̄ ipsa seu.

¶ Nos tñ per illud nō siguimus, ꝙ ꝯplo eius sit silis ꝯploni hois. Cōplexio nāqꝫ hois nō est nisi in hoie. Et scias ꝙ ꝯplo est ꝭm duos modos. s. ꝯplo pma: ꝛ ꝯplo scđa. Cōplexio itaqꝫ pma, est ꝯplo ꝓueniēs ab elmtis. Et ꝯplo scđa, est ꝯplo que ꝓuenit a rebus que in seipsis hñt ꝯplonez: sicut v̄bi grā, ꝯplo medicinaꝝ cōpositaꝝ vt ꝯplo tyriace: vna queqꝫ enim medicinaꝝ singulariū tyriace ꝯplonem hēt sibi ꝓpriam: deinde cōmiscent̄ ꝛ cōponunt̄ ita, vt vniant̄ ꝛ adueniat eis[k] ⸢cōmistio ꝛ aduenit cōplo scđa. ⸥ Et hec qdē cōplexio scđa, nō est ita ꝙ nō sit tota nisi ab arte: imo est qñqꝫ ēt a natura: lac eniz cōmistum in veritate est ex aqueitate ꝛ caseitate, ꝛ butyrositate. Et vnūqđqꝫ hoꝝ trium est nō simplex in natura: imo est cōmistū, ꝛ hꝫ ꝯplonem sibi ꝓpriā. Et hec qdē ꝯplo scđa est ex opōne nature, nō ex opōne artis.

k A. ꝯplo que ē ꝯplo secunda.

Cōplexio autē scđa est ꝭm duos modos: aut ꝯplo fortis: aut ꝯplo debilis. Complexio v̄o fortis est, v̄bi grā, vt vnūqđqꝫ simpliciū alij sit vnitū tali vnitione, vt eius sepatio calori nr̄o inato, nō solū sit difficilis: imo sit aliq̄, cuius sepatio calori ignis sit difficilis, sicut corpus[l] ⸢olei. ⸥ Cōmistio eni inter humiditatē, ꝛ siccitatē ipsius ad hoc ꝓuenit, vt igneitas deficiat in separādo iter eas: imo quū igneitas aqueitatē soluit, vt eā subleuet, tenent̄ cū oib⁹ partib⁹ eius ptes terree, q̄re nō valet efficere eaꝝ subleuationē, ꝛ vt terree subsistant: sicut potes illius sile vidē in ligno: imo in plūbo, ꝛ stāno. Quū ergo est cōplexio cuius firmitudo est hec firmitudo: tūc nō est lōge qn sit cōplexio, a sepatione simpliciū cuius calor inatus qui est in nobis, deficit: ꝛ quecūqꝫ ita est: est cōplexio firma. Si ergo fuerit eq̄lis remanebit in corpe eq̄lis vsqꝫquo[m] ⸢resoluat ei⁹ formaz ꝛ corrūpat. ⸥ Et si fuerit decliuis ad dñiuz remanebit in corpe ꝭm suuz dñium vsqꝫquo corrūpat̄ eius forma. Et vlr qdē nō ꝓuenit ab ea, nisi opatio vna.

l A. auri.

m A. resoluat̄ ei⁹ forma ꝛ corrumpatur.

Quuz aūt cōplexio nō est firma: sꝫ debilis facilis ad disgregationē, tūc poße est, vt eius simplicia separent̄ quum nr̄e nāe opatio existit in ea, ꝛ remo/

neatur vnum ab alio, ⁊ sint diuersaꝝ virtutuȝ, ⁊ fa/ciat vnum eoꝝ opōnē vnā, ⁊ aliud ꝯ̈riū ipsius. Et quū medici dicūt, ꝙ medicine illius ṽtus est cōposita ex ṽtutibus ꝯ̈rijs, nō opȝ vt ipsi itelligāt a seipsis ⁊ tu ab eis: ꝙ sit ꝑs vna ferēs friditatē, ⁊ caliditatem simul opans vnaqueqȝ eaꝝ singulariter, sicut ille q̄ sunt diuise: nā illud nō est pol'e: sed ᵃ† ⌈ ⌋ sunt in duabꝰ ptibus eius diuersis, ex qbꝰ ipsa est cōpo/sita ᵇ ⌈cū sua singularitate.⌋ Et ēt nō opȝ vt existimes, ꝙ aliud genus medicinaꝝ nō sit cōpositum ex ṽtutibꝰ ꝯ̈rijs: qm̄ oēs medicine sunt cōposite ex virtutibꝰ ꝯ̈rijs: imo opȝ vt itelligas ex hoc ꝙ ipsi sig̃nt per illud qd̄ est actu hn̄s ṽtutes ꝯ̈rias, aut potētia ꝓpinqua actui: qm̄ in ipsa sunt ptes diuerse, quaꝝ vna nō efficit in aliā actū integrū facietēȝ totū similiuȝ ṽtutū silitudine cōpleta: ⁊ nō adherēt, ⁊ vniunt̄ ita ᶜ† ⌈ ⌋ vt quū eaꝝ vna in pte mēbri ꝯtinet̄ ꝯsequat̄ alterā cum ea ꝯtineri: qm̄ si ita fuerit silis ṽtutis, nō diuersificabit̄ eius opatio in corpe penitus. Et si est adherētiuȝ ptium ᵈ† ⌈ ⌋ ⁊ diuersaꝝ ṽtutum, pol'e est ēt vt nō diuersificet̄ ᵉ ⌈eius⌋ impressio in corpe: imo sit, vt quū ꝑs simplicis in mēbro ꝯtinet̄ ᶠ ⌈ꝯueniat⌋ ei qd̄ ei adheret ex simplici alio: ᵍ† ⌈ ⌋ ⁊ ꝑueniat ex eis opatio, ⁊ impssio quā ʰ ⌈ad ipm̄ ducūt⌋ amboꝝ opōnes in oibus ptibꝰ illius mēbri ſm eq̄litatē quuȝ sit cum vnaq̄qȝ partiū eius impedimētū a cōplemēto actionis eius fixū in ea, nisi sit ꝑs mēbri recipiens ab vno ⁱ ⌈q̊ȝ⌋ duoꝝ simpliciū absqȝ alio: ⁊ nā vtat̄ vno eoꝝ ⁊ alteꝝ renuat: ⁊ h̄ qd̄ē est multotiens: noster tn̄ sermo nō est in h̄: imo est in specie que est diuerse ipressiōis ꝓpter rē in seipsa, nō ꝓpt̄ rem in alia. Et illa qdem res est, qm̄ simpliciū eius cōmistio est debilis ᵏ ⌈recipiēs discretionē, ⁊ simplicia eius ipsam cōmiscentia sunt debilia vbi recipiūt impssionē ab impssiōe nr̄i caloris.⌋ Iste aūt medicine simplices qbꝰ dicimus inesse ṽtutes ꝯ̈rias sunt in qbꝰ nō est illa cōmistio ˡ ⌈vl'is.⌋ De eis ergo alie sūt que sūt fortioris cōmistiōis: ⁊ nō pn̄t decoctio ⁊ ablutio facere separationē inter ṽtutes eaꝝ sicut camemilla, in q̄ est ṽtus resolutiua, ⁊ ṽtus stiptica: ⁊ quū coqtur in empl'is nō sepant̄ ab ea vtreqȝ ṽtutes: ⁊ alie sūt in qbꝰ decoctio separe pōt iter eas sicut caules: sb̄a eni ipsoꝝ cōmista est ex mā terrea stiptica, ⁊ ex mā sb̄tili abstersiua nitrosa. Quū ergo coquit̄ in aq̄ resoluit̄ sb̄a nitrosa abstersiua ab ea in aq̄: ⁊ sb̄a terrea stiptica remanet: ⁊ fit aq̄ eiꝰ solutiua, ⁊ corpus eius stipticū: ⁊ silr̄ lens ᵐ ⌈⁊ fructꝰ mādragore⌋ ⁊ silr̄ alleū: in ipso nāqȝ est ṽtus abstersiua, ⁊ adustiua, ⁊ hūiditas grauis: sȝ decoctio sepat iter eas: ⁊ silr̄ cepe, ⁊ raphanus, ⁊ reliq̄. Et ꝑp hoc dr̄, ꝙ raphanꝰ digerit, ⁊ non digerit̄. Digerit. n. ⁊ nō cū oibꝰ ptibus suis: sȝ cum sb̄a subtili tm̄ que est in ipso. Quū g̊ resoluit̄ ab eo remanet sb̄a spissa, que est in ipo inobediēs ṽtuti digestiue viscosa: sȝ illa sb̄a alia icidit viscositatē. Et ex h̄ capꝰ sunt alia iter quoꝝ simplicia ablutio separe valet sic̄ endiuia, ⁊ plima oleꝝ: eiꝰ. n. sb̄a est cōposita ex mā terrea ⁿ† ⌈ ⌋ frida plima, ⁊ ex mā subtili pauca: q̄re fit eius ifridatio cum mā ꝑma, ⁊ oppil'onū aptio ab ea, ⁊ penetratio ipsiꝰ plima cum mā altera: ⁊ pl'm huiꝰ māei subtile est expāsum sup supficiē eiꝰ. Iā. n. eleuata est ad eā, ⁊ aspsa sup ipaȝ. Quū ergo abluit̄ cū aqua resoluit̄, ⁊ non remanet ex ea aliqd vn̄ sit curādum: ergo ꝑp hāc cām p̄cepe rūt ne abluat̄ ſm legē, ⁊ medicinā. Et hac de cā plime medicinaꝝ quū hō sumit eas infridāt vehemēter: ⁊ quū ex eis fit empl'm resoluūt, vbi gr̄a, sicut coriandrū: quū. n. sumit̄, eius infridatio fortior fit:

- a † A. ipse ambe
- b —— A.
- c † A. isepabiles
- d † A. isepabil'r.
- e A. earum.
- f A. associetur.
- g † A. isepabile
- h A. requirant.
- i —— A.
- k A. in mō ꝙ ipa recipit sequestrationem seu separationē per impssionē caloris nr̄i
- l A. totalis.
- m A. ⁊ silr̄ vitrū.
- n † A. Alia lr̄a. aquosa.

Et quum ex eo fit empl'm, qn̄qȝ resoluit: verbi gr̄a, scrofulas ⁊ ꝓprie ꝑmistū cum sauich: ⁊ illud iō qm̄ est cōpositū ex sb̄a terrea aquosa multe ifridatiōis, ⁊ ex sb̄a subtili resolutiua. Quū ergo ᵒ ⌈sumit̄⌋ aduenit calor inatꝰ, ⁊ resoluit ab eo sb̄aȝ subtilē, ⁊ nō est plime q̄ȝtitatis, ita vt in ꝯpl'one impssionē faciat imo deficit, ⁊ remanet sb̄a eius singularis vltima in infridatiōe. Quū aūt ex eo fit empl'm videt̄, ꝙ sb̄a terrea nō penetret in poris, neqȝ efficit in eis ipressionē oino, sed sb̄a subtilis ᵖ ⌈scd̄a⌋ penetrat in eis, ⁊ digerit. Si ergo associat̄ aliqd ex sb̄a frida iuuat ad repellēdū, ⁊ vincit calorē inatū: ⁊ hoc qdē ꝓpinquū est ei qd̄ ostn̄dimus in libro p̊ de adustiōe cepe, quū ex ea fit empl'm, ⁊ de eius icolumitate quū comedit̄. Et quū nos posuerimꝰ vnā cām in ea ꝓpinquā huic, oportebit vt sit hec intētio nota certe. Et ex medicinis qdē sunt, in qbꝰ vident̄ esse due sb̄e diuerse ſm nām absqȝ ꝑmistione oino. Et ex eis itaqȝ sunt, que sūt sensui apparētes, sicut ptes citri. Et ex eis sunt, que sunt magis occulte: videt̄. n. ꝙ cortex psilij, ⁊ qd̄ est sup eius corticeȝ sit fortis ifridatiōis. ⁊ farina medulle que est in ipso, sit fortis calefactionis: ita vt forsitā sit medicina rubificās, aut vlcerās ⁊ cortex eiꝰ sit sicut velamen distinguēs inter ea. Si ergo bibit̄ non tritū, non dimittit durities sui corticis, vt penetret ṽtus medulle eius, ⁊ qd̄ est itra ipm ad suū exterius: imo opatur cum eo qd̄ ex ipso apparet ⁊ sua mucillagine. ᵠ† ⌈ ⌋ Qd̄ si ꝯterat̄ forsitan illud qd̄ dr̄ de ipso ꝙ est veneniȝ: est ꝓpter aptionē medulle eiꝰ ⁊ sui iterioris. Et vr̄ ꝙ illud qd̄ ex eo ē ꝯtritū disrūpat exituras. Et illud qd̄ est itegrū ex eo faciat eas crudas, ⁊ refrenet eas ꝑp hāc cām. Sufficiat q̄ȝtitas hec in dādo hāc radicē.

¶ De cognitione ṽtutum ꝯpl'onum medicinaꝝ singularium per expimentum. Cap. II.

M Edicinaꝝ cognoscunt̄ ṽtutes ex duabus vijs. vna eaꝝ ē semita expimti. Et altera est rōcinationis semita. Nos vo in expimēto sermoneȝ p̄mittamus. Dicimus ergo, ꝙ expimētū ad cognitionē ṽtutis medicine cū fiducia nō ꝑducit, nisi post obseruationē ꝯdōnum. Una eaꝝ est vt sit medicina vacua a q̄litate acqsita ex caliditate accn̄tali, aut a friditate accn̄tali, aut q̄litate que accidat ei cū alteratione in sua sb̄a, aut vicinitate alterius. Aq̄. n. q̄ȝuis frida sit nā, tn̄ quū calefit calefacit dū ꝑmanet cal'a. Et euforbiuȝ q̄ȝuis sit nā cal'm, tn̄ quū infridat̄ infridat dū ꝑmanet fridum. Et amigdala q̄ȝuis sit eq̄lis subtilis, tn̄ quū fit rācida calefacit potētia. Et caro pisciū q̄ȝuis sit frida, tn̄ quū salit̄ calefacit potētia. Et scd̄a est vt illd̄ in quo expit̄, egritudinē hēat singularē: nam si egritudo est cōposita, ⁊ in ea sunt due res sig̃ntes duas curationes ꝯ̈rias, ⁊ expiat̄ in ambabus medicina, et conferat, nescimus cām in illo vere. vbi gr̄a, quuȝ hō hȝ febrē flaticam, ⁊ dat̄ ei in potu agaricus, et remouet̄ febris eius, nō opȝ vt iudicemus agaricū esse fridiȝ, qm̄ ꝯfert egritudini cal'e que est febris: imo forsitan nō ꝯfert, nisi ꝓpterea ꝙ resoluit mām flaticam, ⁊ euāt eādē: ⁊ quū deficit mā, remouet̄ febris flatica. Et hoc qdē vere est iuuamētū per se, ꝑmistū iuuamēto per accn̄s: ꝑ se qdē cū cōparatione ad mām, sed per accn̄s cū cōparatione ad febrem.

Et tertia est vt medicina sit expta iā in ʳ ⌈duobus⌋ ꝯ̈rijs, ita vt quū vtriqȝ eoꝝ simul ꝯferat, nō iudicet̄ ꝙ sit ꝯ̈ria ꝯpl'oni alicuius eoꝝ, ⁊ fortasse cōfert vni eoꝝ per se, ⁊ alteri accn̄s: sicut scamonea, si expiamur ipsam in egritudine frida, non est lōginquum

- o A. comeditur.
- p A. ignea.
- q † A. Alia lr̄a. frigiditatem.
- r A. egritudibꝰ.

quin conferat, ⁊ calefaciat. Et quuz expimur ipsaz in egritudine cal'a, sicut est febris tertiana, nō elon/gatur qn ↄferat in euādando cholerā. Quuz ergo ita sit, nō acqrit nobis expimētum fiduciam caliditatis, aut friditatis: nisi postq̄z scimus, ꝙ vnā duaꝝ rerū efficit per se, ⁊ efficit alteraz per accn̄s. Et q̄rta est vt sit virtus, que est in medicina opposita ei, quod equat̄ ei de potētia egritudinis. Sunt.n. medicine quedā, quaꝝ caliditas minorat̄ a friditate egritudi/nis alicuius: q̄re penitus in eā nō agit. Et qn̄q̄z quū administrat̄ in infridatione aliq̄ leuiore illa, facit calefactionē. Opz ergo vt expiat̄ prius in debilio/ri: ⁊ ſm gradus fiat ꝓcessio paulatim, donec sciat̄ v̄tus medicine: ⁊ nō dubitet̄. Et q̄nta est vt obser/uet̄ tp̄s in quo appet eius imp̄ssio, ⁊ opatio: nā si in ꝓmis quū administrat̄, appet, ↄsidere facit ꝙ effi/cit illud per se. Et si fuerit opatio que in ꝓmis ap/paret ex ea, ↄ̄ria ei que appet in fine: aut in ꝓncipio rei nō apparet ex ea opatio, deinde in fine rei appet ex ea opatio: tūc erit locus ambiguitatis ⁊ dubieta/tis: forsitā.n. efficit illud q̄d opat̄ per accn̄s, qn̄ effi/cit in ꝓmis opōnē occultaz, quā seq̄tur p accn̄s hec opatio alia apparēs. Et hec q̄dē dubietas est, ⁊ am/biguitas ⁊ hesitatio in v̄tute medicine. Existima/tio v̄o ꝙ eius opatio nō sit, nisi per accn̄s, qn̄q̄z vi/gorat̄, quū eius opatio nō appet, nisi post sepōnem obuiationis mēbri: nā si per se efficeret, oparet̄ duz obuiaret: impol'e.n. est vt deficiat dū obuiat, ⁊ ope/tur dū non obuiat. Et hoc q̄dē est iudiciū pl'in suffi/ciens. Qn̄q̄z v̄o ↄueniēs est, vt in q̄busdā corpibus efficiat suā opōnem que est per se, post opōnē suam que est per accn̄s: ⁊ illud est quū iam acq̄sierit v̄tu/tem extraneā vincētem virtutē nālē, sicut aqua cali/da: in p̄nti eni calefacit: in die v̄o scd̄o, aut in hora in qua remouet̄ ab ea eius imp̄ssio accn̄talis, facit ꝓuenire in corpe frigus ꝓculdubio pp ↄuersionem partiū [a] ⌈puiaꝝ⌋ ad dispōnē nālem frigoris q̄d dz h̄re. Et sexta est, vt obseruet̄ ꝓcessus opōnis eius ſm assiduationē: aut ſm pl'm: nā si nō fuerit ita, tūc ꝓcessio opōnis ab ea est p accn̄s: Qm̄ res nāles ꝓ/cedūt a ꝓncipijs suis, aut semp, aut ſm pl'm. Et se/ptima q̄dē est, vt expimētū sit in corpe hoīs. Nā si expiat̄ in corpe non hoīs pol'e est vt fallat duobus modis. Unus eorū est, qm̄ pol'e est vt sit medicina cōparata ad corpus hoīs cal'a, ⁊ cōparata ad cor/pus leonis ⁊ equi frida: quū hec medicina est cali/dior hoīe, ⁊ frigidior equo, vel leone: ⁊ videt̄ ſm ꝙ existimo, ꝙ sit reubarbaꝝ fridū cōparatū ad equū ⁊ sit cōparatuz ad hoīem calidū. Et scd̄s, qm̄ qn̄q̄z cōparata ad vnū duoꝝ corpoꝝ hz ꝓprietatē, quaz nō hz cōparata ad corpus scd̄m, sicut napellus: cō/paratus.n. ad corpus hoīs hz ꝓprietatem veneno/sam, quā non hz cōparat⁹ ad corpus [b] ⌈turdi.⌋ Isti ergo sunt canones quos obseruare opz in cogni/tione virtutū medicinaꝝ ex via experimenti.

a A. subtiliū ꝓ/funde in poris i/bibitarum. Alia lr̄a calefa/ctaꝝ.

b A. alçaraçir.

De cognitione virtutum medicinaꝝ singularium per ratiocinationem. Cap. III.

Cognitionis aūt v̄tutū me/dicinaꝝ singu/lariuz per rōcinationē canones alij su/munt̄ ex velocitate ↄuersionis eaꝝ ad ignē, ⁊ calefactionē: ⁊ ex tarditate con/uersionis ipsaꝝ: ⁊ ex velocitate ↄgelatiōis earuz, ⁊ tarditate ↄgelationis ipsaꝝ. ⁊ alij sumunt̄ ex odo/ribus: ⁊ alij ex saporib⁹. Et qn̄q̄z sumunt̄ ex colo/rib⁹: ⁊ qn̄q̄z sumunt̄ ex opōnib⁹, ⁊ v̄tutibus notis: ex q̄b⁹ acq̄runt̄ fiḡtiones sue manifeste sup v̄tutes ignoratas. Uia aūt ꝓma est qm̄ reꝝ silium in ↄsti/tutione essentie. s. in raritate ⁊ spissitudine, quecūq̄z recipit calefactionē velocius est calidior: ⁊ q̄cunq̄z recipit infridationē velocius, est fridior. Et ex vna cāꝝ in h̄ est: qm̄ res qn̄q̄z calefit velocius alia, agē/te ex̄nte vno: qm̄ in seipsa est calidior altera: ⁊ neq̄z in fridat ipsam nisi frigus accn̄s: quūq̄z aduenit cali/ditas exterior: ⁊ ↄsentit' ipsi v̄tus cal'a inata que est in ip̄a, equat̄ alij in cā exteriore, ⁊ sup̄fluit illi in vir/tute, que est in ipsa, ⁊ fit calidior. Et ſm h̄ coḡsces di/spōnez eius, que infridat̄ velocius. Et post illud in dāda cā eius est sermo ꝓlixus, de quo itromittit se ille q loq̄t̄ in ꝓncipijs nālibus p̄ter medicū. Quū aūt vna eaꝝ est maioris raritatis: ⁊ altera maioris spissitudis, tūc illa que est maioris raritatis q̄zuis sit silis alij in friditate ⁊ caliditate ipsius: tn̄ patitur [c] † ⌈ ⌋ veloci⁹ pp debilitatē sui corpis. Res aūt quaꝝ ꝓprietas est vt ↄgelent̄: ⁊ ille quaꝝ ꝓprietas est vt [d] ⌈in statu igniant̄⌋ pol'e est vt adinuicē cōpa/rent̄: ergo quecūq̄z est velocioris ↄgelatiōis: ⁊ eius eēntia est sicut eēntia alterius, est fridior: ⁊ quecūq̄z est velocioris iflāmatiōis: ⁊ eius eēntia est sicut eēn/tia alterius est calidior ꝓpt̄ illud q̄d diximus prius.

Nos.n. nō dicim⁹, ꝙ res sit calidior ⁊ fridior, nisi cū cōparatione ad imp̄ssionē caliditatis inate in ip̄a, que est in nobis. Et quuz ipsa est lōginq̄or a ↄgela/tione, ⁊ velocior ad iflāmationē: tūc iudicamus, ꝙ ipsa est in imp̄ssione a caliditate nr̄a inata illo modo.

Principia v̄o ista demr̄atione ↄn̄sa sunt, sicut opz in scia nāli. Quū aūt due res diuersificant̄ in ra/ritate ⁊ spissitudīe: deinde iuenit̄ spissior ex eis iflā/mationis vehemētioris, ⁊ tardioris ↄgelatiōis: tūc iudica ꝓculdubio, ꝙ est calidioris ſb̄e. Et silr̄ cū inue/nis rarā tardioris iflāmationis: tūc scias ꝙ est for/tioris frigoris. Si aūt inenis rarā ex eis velocio/ris iflāmationis, nō ↄuenit tibi vt iudiciū des: ⁊ po/nas ipsam pp hāc cām fortioris caliditatis. Fortasse eni raritas est cā in velocitate iflāmatiōis ei⁹. Sic̄ si tu inenis rarā ex eis velocioris ↄgelationis, non ↄuenit tibi oīno, vt des iudiciū, ⁊ ponas eā pp hāc cām vehemētioris frigoris. Forsitā eniz raritas est cā in velocitate ↄgelationis eius, pp debilitatē cor/poris ipsi⁹, ⁊ velocitatē passibilitatis ei⁹: sic̄ vinū, q̄zuis.n. ip̄m sit calidioris ↄpl'onis, q̄z oleū de cucur/bita, tn̄ velocius ↄgelat̄ q̄z illud oleū: imo illd̄ oleū densat̄ ⁊ nō ↄgelat̄, sz vinū ↄgelat̄. Reꝝ.n. q̄dam sunt que ↄgelant̄ absq̄z ↄdensatione: Et sunt q̄dam eaꝝ, que ↄdēsat̄ absq̄z ↄgelatione. Hui⁹ aūt cogni/tio in scia existit nāli. Reꝝ aūt recipiētium ↄdēsa/tionē, cū equant̄ in ↄstitutione ſb̄e, que magis reci/pit ↄdēsationē ex frigore, est fridior eaꝝ. Et pl'i/me q̄dē res nō ↄgelant̄ nisi in calore. Et res q̄ꝝ ꝓpriū est in calore ↄgelari, oēs resoluunt̄ p frigus: sicut res que ↄgelant̄ ex frigore, oēs resoluunt̄ ca/lore. Calor aūt ↄgelat siccitate: ⁊ frigus [e] ⌈ↄgelat spissitudine⌋ ſm sn̄iam Galieni. Ueruntn̄ sn̄ia ph̄i ꝓmi diuersa est ab ea in re modica: sz illius ꝑscruta/tio in alia ↄtinet̄ scia. Et quū sint quedā medicina/rū calidiores. sed sunt grossiores, pol'e est vt ipse susci/piant ↄgelationē: sicut suscipiūt ille que sunt fridio/res eis, ꝓpter grossitudinē suā. Et quū sint quedaz fridiores, sz sunt subtiliores, pol'e est vt suscipiant i/flāmationē, sicut recipiūt ille, que sunt calidiores eis, ꝓpter subtilitatē sui. Cōdēsatio aūt ⁊ [f] ⌈ↄgelatio⌋ nō siḡnt augmētum in caliditate, neq̄z augmētū in fri/giditate [g] ⌈plerunq̄z.n. ↄdensat̄ terreitas que est in eis: ⁊ res ꝓpter multitudinē aqueitatis ⁊ aeritatis rarificant̄.⌋ Et multotiēs accidit aeritati vt infrigi/det̄, ⁊ ↄuertat̄ in aqueitatē [h] ⌈⁊ rarificet̄ cōpositū⌋

c † A. plus ⁊.

d A. inflāmetur igne.

e A. resoluit cū humiditate.

f A. coagulatio

g A. Plerūq̄z.n. ↄdēsant̄ res ter/restres, aut ꝓpt̄ terrestreitatez q̄ est in eis, ⁊ mul/titudinē aquosi/tatis, ⁊ aereitat̄ in eis quum ra/rificantur.

h A. ⁊ penetret, seu imisceat̄ cuz composito.

a A. rarificatur.
b †A. que facit ipsam ebullire.
c † A. ipsius.
d A. salsus.
e A. coagulatis.
f A. frāgibilitas

ꝛ fiat frigidum. Et multotiens ᵃ ⌈resoluit⌋ aquei/
tas frida, ꝓpter igneitatē feruētem in eis, ᵇ †⌈
⌋ ꝛ ꝯuertit eā in aeritatē, ꝛ ꝯdēsat ipsam, quē/
admodū accidit ſpmati ex ᶜ †⌈ ⌋ ꝯdēsatione.
Quū ergo sepat̃ ab eo calor igneus, subtiliat̃: ꝛ nō
ꝓhibet terreitas, qn sit cuꝫ ea igneitas supflua: q̃re
poſ̾e est vt sit diuisio ꝑma vehementis calitatis. Et
nō ꝓhibet aqueitas, qn eā ingrediat̃ aeritas, nō su
perās virtutē eius, ꝛ sit diuisio scd̃a vehemētis fri/
giditatis: aut igneitas vincat, ꝛ sit vehemētis cali/
ditatis valde. Ex alijs aūt canonibꝰ nece est medi
cos rem vnā scire: qm̃ nō est poſ̾e vt sapores ᵈ ⌈dul/
cis⌋ ꝛ amarus, ꝛ acutꝰ sint, nisi in sb̃a caſ̾a: neqꝫ pō/
ticus stipticus, ꝛ acetosus, nisi in sb̃a frida. Et silr̃
odores boni acuti nō sint, nisi in sb̃a calida: ꝛ colo/
res albi in corpibus ᵉ ⌈ꝯgelatis⌋ in qbꝰ est humi/
ditas nō sint, nisi in sb̃a frida: ꝛ in corpibꝰ in qbꝰ est
siccitas ꝛ ᶠ ⌈puluerizatio⌋ nō sint nisi in sb̃a caſ̾a: ꝛ
nigri in vtrisqꝫ rebꝰ sunt ecōtrario. Frigus. n. albifi
cat humidā sb̃aꝫ, ꝛ denigrat siccā: ꝛ calor denigrat
humidā, ꝛ albificat siccā. Et hoc qdeꝫ veꝝ est ꝛ ne/
cessariū: verūtñ hic est cā alia: ꝓpter quā figtiones
iste qñqꝫ diuersificant̃: ꝛ ꝓprie in odore, ꝛ colore: ꝛ
ꝓpe in colore suo. Et illud est qđ nos iā oñdimꝰ, ꝙ
corpa medicinalia cōmiscent̃ ex elemētis ꝯ̃rijs qñꝫ
cōmistione ꝑma: ꝛ qñqꝫ cōmistiōe nō ꝑma: imo ma
gis digna, vt vocet̃ ꝯpl̾o scd̃a. poſ̾e est ergo in hac
ꝯpl̾one scd̃a, vt vni duoꝝ elemētoꝝ iam aduenerit
ꝯpl̾o, qua mereat̃ coloreꝫ, aut odorē, aut saporē: ꝛ
aduenerit ei illud qđ iam meret̃: ꝛ vt alij elemento
iā aduenerit ꝯpl̾o diuersa illi ꝯpl̾oni: ꝛ sit poſ̾e vt in
ea mereat̃ colorē ꝯ̃rium illi colori: aut odorē: aut sa
porem ꝯ̃rios ꝑmis: Et sit poſ̾e vt ea nō mereat̃ ꝯ̃riū
ꝑmo. Qđ si iam meret̃ colorē ꝯ̃rium illi: deīde sint
equalis q̃ꝫtitatis, ꝓuenit in cōmisto scd̃o color cō/
positus ex duobꝰ coloribꝰ. Et si sunt diuersa, ꝯtinet̃
in scd̃o cōmisto color magis decliuis ad vnū duoꝝ
coloꝝ. Si aūt scd̃m non meret̃ coloreꝫ oino: ꝛ silr̃
odorē, aut saporē: ꝛ sint eq̃lia, qui in eis repit̃ color
est ꝑmus, ꝛ odor est ꝑmus. ᵍ ⌈Et si sint iam fracta
ꝓpter cōmistionē ꝑtium minutaꝝ alijs ꝯ̃rijs, ꝛ co/
lori scd̃o nō sit imp̃ssio penitus: qm̃ hoc ē̃ frāgit̃⌋
fractione ꝓuij ꝑmisti colorato: ꝛ q̃si illud corpus vi
det̃: verbi gr̃a, albū: ꝛ est poſ̾e vt sit virtus eius nō
virtus albi per ħ qđ est albū: sed est ei virtꝰ alia op
posita ꝑme. Nā quuꝫ est corpus ꝑmiscēdum ꝑua/
tū colore, ita vt sicut est eq̃lis q̃ꝫtitatis, sit equalis in
potētia, est virtus cōprehēsa inter duas v̾tutes eq̃/
les. Si autem est fortius pl̾m colorato, est imp̃ssio
ʰ †⌈ ⌉ virtuti ꝯ̃rie v̾tuti corpis associati albe
dini: ꝛ est albedo, ꝟbi gr̃a, faciens neciūm, vt sit fri
gidū, ꝛ ip̃m est caſ̾m ⁱ ⌈subito⌋ hoc est qñ est eq̃lis
q̃ꝫtitatis. Quū aūt est, ꝟbi gr̃a: hoc qđ nō hꝫ colo/
rem, aut hꝫ colorē ꝯ̃riū, pauce q̃ꝫtitatis cū cōpara/
tione ad aliud ᵏ †⌈ ⌋ pl̾ime q̃litatis ꝛ virtutis,
ˡ †⌈ ⌋ nō imprimit penitꝰ imp̃ssionē in colore
illius alterius, ꝛ vincit illud v̾tute victoria vehemē
ti. ita vt sit ᵐ ⌈color eius⌋ q̃si non hēat v̾tutē inataꝫ
oino. Cōsidera ambas dispōnes in lib. lactis cui si
ꝑmisceas duos aureos euforbij, ita permiscēdo vt
sint q̃si res vna, est ꝑmistū ex eis calefaciens in vlti/
mo: ꝛ sensus nō discernit euforbium ex eis vtrisqꝫ,
neqꝫ colorē eiꝰ, neqꝫ ꝑuationē ipsius a colore, si est
ꝑuatū colore, ꝛ neqꝫ videt nisi albedinē purā: ꝛ nos
qdeꝫ ⁿ ⌈veraces erimꝰ⌋ ꝙ hec albedo est sb̃e fride:
ꝟbi gr̃a: si posuerimꝰ ꝙ lac est friduꝫ: ꝛ mētiemur,
si dixerimꝰ ꝙ hec sb̃a ꝯfusa, est frida. Et illud ideo
qm̃ hec albedo nō est color huius corpis ꝯfusi per/

g A. Quis sint iā ꝯfracti seu remissi ꝑꝑ ꝑmixtionē ꝑtiū q̄ sūt ꝑuate nō hñtes partes cōtrariātes, ꝛ in scd̃o nō est: imp̃ssio coloris peni/tus: qm̃ hmōi ē̃ franguntur.
h † A. tribuēda.
i A. vehemēter
k† A. sed est.
l † A. tunc.
m —— A.
n A. credemus.

misti ex parte vnde est ꝯfusum ꝛ ꝑmistuꝫ: sed est co/
lor vnius simpliciū eiꝰ vincētis q̃ꝫtitate, ꝛ victi vir/
tute que sensata est ex eo: ꝛ ita opꝫ vt tu formes di/
spōnē in albo ᵒ ⌈natura, que est cōmistioni⌋ que est
in vltimo calitatis: ꝛ videt̃ ꝙ sit fridum sicut piper
albū. Queādmodū. n. hoc est ꝑmistū arte: silr̃ qñqꝫ
cōmiscet̃ nā: ꝛ est forma exñs hec forma. ᵖ ⌈Harū
qdē qualitatū sensataꝝ: quedam sunt digniores, vt
ᑫ †⌈ ⌋ efficiat in eas imp̃ssioneꝫ manifestā il/
lud⌋ qđ eis ꝑmiscet̃ ex ꝯ̃rio: ꝛ dum ꝑseuerant q̃lita/
tes eaꝝ vere sensate, ꝛ nō sentiunt̃ in eis ꝯ̃rie earū,
ʳ †⌈ ⌋ sunt vincētiuꝫ v̾tutū: ꝛ hoc qdē est in sa/
poribꝰ: nō ꝫm ꝙ sit neciūm: sꝫ ꝫm ꝙ est pl̾m: ꝛ post
sapores est in odoribꝰ: ꝛ post vtraqꝫ est in coloribꝰ,
ꝛ in coloribꝰ qdē est sicut sine fiducia cuꝫ eo. Et ex
causis qdē in qbꝰ sapores vincūt odores in hoc capᵒ
est aduētus eoꝝ ad sensum cū obuiatione. Sunt gᵒ
digniores vt ꝓducāt ex oibꝰ ꝑtibus medicine v̾tutē
sed odores, ꝛ colores imp̃mūt sine obuiatiōe suoꝝ
corpoꝝ: q̃re poſ̾e est vt ꝑueniat ad sensum ex ꝑtibus
hñtibus odorē vapor ex subtili partiū eius, ꝛ iobe
diens fiat vapor ˢ ⌈spissus⌋ ꝑtium eius, ꝛ nō vapo/
ret: ꝛ poſ̾e est vt ꝑueniat ad ip̃m color ᵗ ⌈manifesti:
ꝛ est⌋ vincēs sine victo occulto. Et qm̃ odores qñꝫ
signt sapores, sicut odor dulcis, ꝛ acetosi, ꝛ acuti, ꝛ
amari, tūc sunt odores sequētes sapores. Sapores
ergo in figtione sunt plus veri, deinde odores, post
colores. Amplius si in saporibꝰ nō caderet ē̃ hec
cōpositio ꝑdicta, nō eēt opinm in amaritudine sua
cum friditate supflua: hic aūt error qui accidit in sa
poribꝰ cadit in ꝑte frigoris plusq̃ꝫ in latere caloris:
scilꝫ vt īsit medicine sapor signs calitatē quū sit fri/
gida: hec. n. plus est, q̃ꝫ vt medicine insit sapor signs
frigus quū sit caſ̾a: qm̃ calor in plibus dispōnibus
est fortioris imp̃ssionis, ꝛ manifestioris opōnis, et
magis penetrās. Si ergo frido sit ꝑmistū in ꝯpl̾o/
ne nāli caſ̾m, sūma virtutis cuius sit sūma frāgens
frigus, qđ ei opponitur, est dignius vt appeat ei sa
por frāgens saporē ipsius, quū sit caſ̾m in oibꝰ di/
spōnibꝰ magis penetrās, ꝛ magis vincēs, ꝛ dignīꝰ
vt ferat sapores, ꝛ odores. Et ꝓpter hāc cām non
īuenis acetosum: aut pōticum in quo nō est ꝑmistio
sensu, ꝙ sit caſ̾m ꝫm pl̾m sue ꝯpl̾onis, sicut inuenis
amarū, ꝛ mordicatiuū friduꝫ ꝫm pl̾m sue ꝯpl̾onis:
verūtñ hoc est pl̾m, ꝛ multo pluris plurinuitatis q̃ꝫ
aliud: sed nō est neciūm. Et postq̃ꝫ scis canonē istū,
opꝫ nūc vt narremus tibi illud qđ dicūt medici de
saporibꝰ, ꝛ odoribus, ꝛ coloribꝰ. Ipsi eniꝫ ponunt
sapores simplices nouē: ꝛ q̃ꝫuis sint penitꝰ octo sapo
res. ꝛ vnus ꝑuatus sapore: ꝛ est isipidus ᵘ ⌈vel al/
masch: ex quo cuius⌋ sapor penitus nō cōprehēdit̃
sicut aqua: ipsi. n. noiant saporem oē qđ gustu iudi/
cat̃ tali iudicio qđ est actu: aut iudicio qđ est poten
tia nō efficiens oino, ꝛ est illud qđ nō hꝫ saporem: ꝛ
est ꝫm duos modos. s. aut insipiduꝫ priuatū sapore
ꝫm veritatē: aut insipidū priuatuꝫ eo apud sensum.
Insipiduꝫ aūt ꝫm veritatē est cui nō inest sapor ꝫm
veritatē. Et insipiduꝫ apud sensum est illud qđ in se
ipso hꝫ saporē: veꝝ ꝓpter vehemētiam sue spissitu/
dinis, nō resoluit̃ ex eo aliqd qđ lingue admisceat̃,
ꝛ cōprehēdat ip̃m: deinde quū ingeniat̃ vt resoluā
tur ꝑtes eius, ꝛ vt subtilient̃ sentit saporē eius, sicut
es adustū, ꝛ ferrū. lingua eni non ꝯseqtur ex eis sa/
porē, qm̃ nō resoluit̃ ex sb̃a amboꝝ aliqd ꝑueniēs
ad humiditatē positā in lingua, que est media in sē/
su gustus. Et si ingeniet̃, vt in ꝑtes minimas ꝯuer/
tat̃, apparebit eius sapor fortis. Sapores aūt sunt
octo quos ipsi dicūt qui sunt vere sapores, post in/

o A. nāſ̾r cōmisto.
p A. Veꝝ ex istis q̃litatibꝰ sensat̃ illud est dignꝰ vt imprimat imp̃ssionē manifestā. Alia lr̃a. Veruꝫ istaꝝ q̃litatū sensataꝝ q̃dā sūt digniores, vt i eas imp̃mat̃ imp̃ssio manifesta, et sūt ille cū qbus est ꝯ̃riū suuꝫ admixtum.
q † A. Alia lr̃a. ñ
r † A. tunc.
s A. ex spisso.
t A. manifestus
v A. almelich cᵒ.

sipidū. Et sunt dulcedo, amaritudo, acuitas, ⁊ sal/
sedo, acetositas, ponticitas, stipticitas, ⁊ vnctuosi/
tas. Et dicūt ꝙ substātia ferēs saporē: aut est spissa
terrea, aut est subtilis, aut media: ⁊ eius ṽtus est ca
lida, aut frida, aut equalis. Spissa igit̄ terrea, si est
cal'a, tūc est amara: ⁊ si est frida, est pontica: ⁊ si est
eq̄l': tūc est dulcis. Et sbtil' si ē cal'a, tūc est acuta: ⁊ si
est frida, tūc est acetosa: ⁊ si est eq̄lis, tūc est vnctuo
sa. Et media in spissitudine, ⁊ subtilitate, si est cal'a,
tūc est salsa: ⁊ si est frida, tunc est stiptica: ⁊ si est eq̄/
lis, tūc dicūt ꝙ est isipida, ⁊ isipida sunt ꝟba. Acu
tuz aūt est calidius, deide amaꝝ, deide salsum: qm̄
acutū est fortius ad resoluēdū, ⁊ ad icidēdū, ⁊ ab/
stergēduz, q̄z amaꝝ: deide salsum est, sicut amaꝝ cō
fractū cū humiditate frida: qd̄ sigt̄ illud qd̄ diximꝰ
in mō gn̄onis eius: [a] ⌈⁊ silr̄ ⌋ quū salsum calefit a so
le, aut igne: aut sepatione aqueitatis frāgētis ṽtutē
caloris, fit amaꝝ. ⁊ silr̄ baurach, ⁊ sal amarum cali
dius est sale qd̄ comedit̄. Ponticū ꝟo est fridius,
deinde stipticū, postea acetosum: ⁊ ꝓpter h̄ in oībꝰ
fructibꝰ qui dulcescūt prius est pōticitas vehemen
tis infridationis. Quū ergo currūt in eis aqueitas
⁊ aeritas, ita vt tēperent̄ parūper cū aeritate, ⁊ ca/
lefactione solis digestiua, declināt ad acetositatem
sicut agresta: ⁊ iter illō trahūt ad stipticitatē parūp
non cū pōticitate: deinde ꝑmutant̄ ad dulcedinem,
quū agit in eis calitas digestiua. Et qn̄qꝫ ꝑmutant̄
ex pōticitate ad dulcedinē absqꝫ [b] ⌈acetositate⌋ sic̄
oliue. Acetosum ꝟo q̄zuis sit minus fridū q̄z stipti/
cum: tn̄ in plibꝰ est pluris infridationis eo, ꝓpt̄ sui
subtilitatē ⁊ penetrationē suam: pōticū aūt ⁊ stipti/
cum sunt in sapore ꝓpinq̄: sed stipticū non ꝯ̄bit, nisi
qd̄ de lingua manifestū est: pōticū ꝟo ꝯ̄bit, ⁊ exas/
perat, qd̄ manifestū est ⁊ occultuz. Et ex eis qdem
que [c] ⌈valēt⌋ ad exaspationē eius, est ꝙ ipm nō di/
uidit̄ ꝓpter sui spissitudinē in ꝑtes minimas velo/
citer, neqꝫ ꝯtinuant̄ adinuicē velociter. Et ꝓpt̄ has
duas cās ipsaꝝ casus in lingua sepat̄ sensibilr̄: q̄re
diuersificat̄ ꝓpter stipticitatē suā in ꝑtibꝰ eius, ⁊ di
uersificat̄ situs eaꝝ ⁊ exaspant̄. Et ad illā diuersita
tem iuuat diuersitas ꝑtiū mēbri in poris suis, ⁊ suis
ꝯtinuationibꝰ. Et ponticū qdē est subtilius, ⁊ ma/
gis intrās, Acutū ꝟo ⁊ amaꝝ sunt linguā radētia
rasione: sꝫ amaꝝ non radit, nisi qd̄ de lingua appet.
Acuti aūt abrasio, ⁊ eius sepatio est ꝓfūda: qm̄ est
subtilis sbe ꝓfundās: sꝫ amaꝝ est grauis sbe sicce.
Et ꝓpt̄ illud ipsius purū, nō recipit putrefactionē,
ex qua aīal gn̄et̄: neqꝫ puꝝ ipsius nutrit aīal, ⁊ ꝓpt̄
siccitatē suā amaꝝ qd̄ abradit: abradit cuz exaspa/
tione aliq̄. Ex eis aūt que calitatē acuti amari cali
ditatē fortiorē efficiūt, est ipsius penetratio: q̄re ve/
hemēter icidit, ⁊ vehementer resoluit, ita vt corro/
dat, ⁊ putrefaciat, ⁊ ꝑueniat ad hoc vt interficiat.
Dulce ꝟo ⁊ vnctuosuz ambo dilatāt linguā, ⁊ le/
niunt eā faciēdo currē illud qd̄ frigus lesit, ⁊ ꝯgela
uit absqꝫ resol'one, ⁊ remouēt ipsius aspitatē: veruz
vnctuosum facit illud absqꝫ calefactiōe manifesta:
⁊ dulce facit illud cuz calefactione. Quapp digerit
dulce plus. Dicūt medici, dulce nō factū est suaue,
vel delectabile: nisi q2 talr̄ abstergit grossitudinez,
ꝙ eā [d] ⌈aptat⌋ ⁊ lenit eā, ⁊ currē facit ipsam, ⁊ re/
mouet impedimētū ꝯgelationis eius absqꝫ icisione
⁊ sepatione ꝯtinuitatis, ⁊ obuiatione laboriosa: et
neqꝫ calefacit cū calefactione nociua: imo delecta/
bili sicut est delectatio aque tēpate cal'e quū effun/
dit̄ sup corpus. [e] † ⌈ ⌋ Sermo ꝟo
[f] ⌈dr̄ie⌋ in hoc apud illū est qui est altioris gradus
q̄z medici. Et nō opꝫ qdē vt sit illud qd̄ est dulcius,

a A. ⁊ ꝓpt̄ illud.
b A. ꝙ fiāt aceto sa.
c A. adiuuant.
d A. rectificat.
e † A. alchasser idest sup corpus valde infridatū.
f A. distinguēs seu verificans.

nutribilius, neqꝫ illud qd̄ est suauius, nutribilius:
q̄zuis sit impol'e qn in oī nutriēte apud medicos sit
dulcedo aliq̄ [g] ⌈verūtn̄⌋ nutrimētū alijs idiget ꝯdi
tionibꝰ preter dulcedinē hāc. Et vnctuosum [h] ⌈cō/
paratū⌋ est dulci. Spissum ꝟo qd̄ ad vtrūqꝫ eoruz
ꝯuertit̄ opatione calitatis ꝓportionalis ꝯuertit̄ ad
dulcedinē [i] ⌈quuz est in initio sue subtilitatis⌋ cum
aqueitate, ⁊ pauca aeritate: ⁊ ꝯuertit̄ ad vnctuosi/
tatē [k] ⌈quū est intētio sue subtiliationis cū aqueita
te delectabili⌋ ⁊ ꝑmiscet̄ ei aeritas plīma, cuius ī/
troitus ad aqueitatē sit vehemēs. Amaꝝ aūt ⁊ sal
sum linguā abradūt: verūtn̄ salsuz abradit leuiter,
⁊ lauat, ⁊ nō exaspat: ⁊ iuuat ipm ad illud aduētus
obuiationis sue mēbro ad oēs ꝑtes eius cū eq̄lita/
te ꝓpter sui subtilitatē: sed tn̄ ipm ledit os stōi: ama
rū ꝟo abradit vehemēter ita vt exaspet, ⁊ iuuat ipꝫ
ad illud diuersitas locoꝝ suoꝝ ₛm ꝙ diximꝰ. Acu/
tū ꝟo ⁊ acetosum mordicāt linguā: sed acutū mor/
dicat eā vehemēter cum calefactione. Et acetosum
mordicat eā mediocriter absqꝫ calefactiōe. Et sal/
sum qdē ꝓuenit ex resol'one amari in isipido aquo/
so: quū ergo [l] ⌈ꝯgelat̄⌋ sicut aq̄ cineris fit salsum.
Et acetosum ꝓuenit ex ꝯuersione dulcedinis cū di/
minutiōe calitatis: aut digōne pōticitat̄ cū augmē/
to humiditatis ⁊ calitatis: ⁊ eius sba ₛm sūmā rei,
est sba humida. ⁊ silr̄ dulce: sba. n. eiꝰ ad humidita/
tē ꝑtinet: sed sba amari ⁊ pontici ad siccitatē. Opō/
nes aūt dulcis sunt digō, ⁊ lenificatio, ⁊ multiplica
tio nutrimēti, ⁊ nā diligit ipm ⁊ ṽtus attractiua at/
trahit ipm. Et opōnes amaritudinis sūt abstersiua
⁊ exaspatiua. Et opatio pōticitatis est [m] ⌈ꝯ̄ctio,⌋ si
est debilis: ⁊ expssio, si sit fortis. Et opōnes stiptici/
tatis sunt [n] ⌈ꝯ̄ctio⌋ ⁊ ispissatio, ⁊ iduratio, ⁊ reten/
tio. Et opōnes vnctuositatis sūt lenificatio, ⁊ lubri/
ficatio, ⁊ [o] ⌈coctio⌋ ꝑua. Et opōnes acuitatis sunt
resol'o, ⁊ icisio, ⁊ putrefactio. Et opōnes salsedinis
sunt abstersio, ablutio, ⁊ exiccatio, ⁊ ꝓhibet putre/
factionē. Et opōnes acetositatis sunt infridatio, et
icisio. Et qn̄qꝫ aggregant̄ duo sapores in sba vna,
sic̄ est aggregatio amaritudinis, ⁊ stipticitatis in li
cio: ⁊ noīat̄ horribilitas: ⁊ sicut aggregatio amari
tudinis ⁊ salsedinis [p] ⌈in lacubꝰ⌋ ⁊ noīat̄ turpitu/
do: ⁊ sic̄ aggregatio acuitatis ⁊ dulcedinis in mel/
le cocto: ⁊ sicut aggregatio amaritudis, ⁊ acuitat̄,
⁊ stipticitatis in melōgena: ⁊ sicut aggregatio ama
ritudinis, ⁊ isipiditatis in endiuia. Et qn̄qꝫ adiuuāt
se ea que ꝓueniūt ex duobꝰ saporibꝰ ad ꝯfortādum
illud qd̄ ꝓuenire debet ex vno sapore: Acuitas eni
⁊ mordicatio remanentes in aceto ex vino, faciunt
ipm vehemētioris ifridationis: qm̄ acuitas ⁊ mor
dicatio apiunt trāsitꝰ, ⁊ adiuuāt ad penetrādum, ⁊
nō ꝑueniūt in aceto ad h̄ vt ipm calefaciāt, ita ꝙ i/
de sit curādū: ergo fit infridatio aceti magis ꝓfun/
dās. Et qn̄qꝫ iuuāt se ea que ꝓueniunt ex duobꝰ sa
poribꝰ ad ꝯfringēdū illud qd̄ ꝓuenit ex vno sapo/
re, sicut acetositas ⁊ pōticitas in acresta: pōticitas
eni acreste ꝓhibet eius acetositatē ab infridatione
vltima. Et qn̄qꝫ eēntia iuuat q̄litatē: ⁊ qn̄qꝫ est ꝯ̄ria
iuuās qdē est sic̄ subtilitas, que associat̄ acetosita/
ti: ⁊ ponit infridationē eiꝰ magis ꝓfundātem: ꝯ̄ria,
ꝟo est sic̄ spissitudo, que associat̄ [q] ⌈lacti acetoso⌋
⁊ ponit infridationē eius breuiori spatio. Et qn̄qꝫ
accidit vt sint qdā sapores nō puri: ⁊ deinde purifi/
cent̄ ₛm tp̄s, sicut aq̄ agreste: quū. n. sup ipsam ꝓlō
gat̄ tp̄s purificat̄ eius acetositas ꝓpter multitudi/
nē eius, qd̄ residet ex pōtico, ⁊ reliqs. Et qn̄qꝫ ac/
cidit vt sint qdā sapores puri, ⁊ ꝑmiscet eos tp̄s cū
alijs, sicut mel: tp̄s enim ipm amarū efficit, ⁊ acuit.

g A. quoniam.
h A. ꝓportiōatū
i A. qn̄ plꝫ opō nis eiꝰ, seu qn̄ fū damētū opōnis eiꝰ est subtiliatio
k A. qn̄ plꝫ opō/ nis eiꝰ est subti/ liatio cū aq̄sita/ te dulci, seu insi pida.
l A. coagulatur
m A. stipticitas.
n A. stipticatio.
o A. maturatio, seu digestio.
p A. i locis adu/ stis seu in terris adustis, in qbꝰ aqua ꝯgregat̄.
q A. almassal.

augmẽtata acuitate, ⁊ amaritudine:[a] ⌈ ⁊ ſicut vigo
rat amaritudo tp̃is: ideſt quã facit tp̃s, ⁊ eius acui
tas, exp̃ſſionẽ vue. nã tp̃s in p̃mis dat amaritudinẽ
p̃miſta terra: deinde icipit in ipſa puritatẽ, ⁊ clarifi-
catioẽ facere. ⌋ Quũ ergo p̃miſcent̃ pôticũ ⁊ ama
rũ, fit abſterſio cũ ſtipticitate, ⁊ eſt ꝯueniẽs ꝯſolida
tioni[b] ⌈ exituraꝝ ⌋ in qbus eſt laxitas pauca: ⁊ ꝯue
nit oĩ ſolõni[c] †⌈ ⌋ cuius cã eſt oppilõ, ⁊ ꝯfert
ſpleni vehemẽter, ſi amaritudo nõ eſt in eo debilis.
Et oĩa qdẽ que ſunt hꝰ, ꝯferunt ſtõ ⁊ epati. Amaꝝ
eni abſolutũ, ⁊ acutũ abſolutũ, nocẽt viſceribꝰ. Et
ſi aſſociat̃ eis ſtipticũ ꝯferunt: nã ipſa ſua amaritu
dine radũt, ⁊ qđ eſt in eis de ſtipticitate ſeruat ṽtu-
tẽ viſceꝝ. Et qñqꝫ eſt in ſtiptico amaritudo: imo in
ſtiptico, in quo nõ appet mltitudo amaritudis, vir-
tus ſoluẽs cholerã citrinã, ⁊ aquoſitatẽ, cũ exp̃ſſio
ne: ⁊ nõ eſt in ipſo ṽtus ſoluẽs ſſa viſcoſum: ⁊ ꝓpe ſi
ſtipticitas eſt fortior amaritudie: ⁊ h̃ eſt ſicut apſin-
thium. oẽ aũt dulce cũ ſtipticitate, viſceribꝰ eſt ami
cũ, qm̃ eſt ſuaue, ⁊ ꝯfortãs ẽt.[d] ⌈ Et ꝓhibet exaſpa-
tionẽ ⌋ meri: qm̃ eſt ſil'e tẽpato. Et oẽ exiccatiuũ ꝓ-
pter pôticitatẽ ſuã: aut ſtipticitatẽ, quũ eſt in eo vn-
ctuoſitas, aut iſipiditas, aut dulcedo: ⁊ vl'r qđ ꝓhi-
bet mordicationẽ, eſt gñatiuũ carnis. Si aũt eſt ſti-
pticũ cũ acuitate ⁊ amaritudine, ⁊ eſt cõpoſitum ex
ſſba ignea ⁊ terrea, eſt ꝯueniẽs vlceribꝰ, ⁊ exituris ĩ
qbꝰ eſt hũiditas mala: ⁊ ꝯueniẽs valde ad ꝯſolidã
dũ. Et qñqꝫ fit cõpoſitio ex ṽtutibꝰ iſtis, ꝑm ꝓpõnẽ
mãeꝝ eaꝝ: ⁊ ſapoꝝ ꝑm rõcinationẽ, quã ꝯditiona-
uimus ante. Hec ergo ſũt que diximꝰ de ſaporibꝰ,
⁊ que ſequunt̃ ꝑm ipaꝝ p̃ncipia. Sermo aũt verifi
cans in his rebꝰ, eſt ſapiẽti nãli: ſed medico q̃ꝫtitas
hec ſufficit aſſumpta ex eis. Odores ṽo ꝓueniũt a
calitate, ⁊ ꝓueniũt a friditate: ſꝫ eoꝝ olfacio, ⁊ ipo-
rum ſternutatio eſt caltas ꝑm pl'm: qm̃ cã plĩma in
ꝓpinqtate odoꝝ ad ṽtutẽ odorãdi, eſt ſſba ſubtilis
vaporoſa: q̃ꝫuis ſit iã ꝯceſſuꝫ, ꝙ ſit ꝑꝫ ſemitã ꝯuerſio
nis aeris p̃ter reſolõnẽ alicuius ei ex hñte odorez:
verũtñ eſt p̃mũ ſcõm pl'm. Oẽs ergo odores ex q-
bus ſentit̃ mordicatio, aut qui declinãt ad latꝰ dul-
cedinis, ſunt calidi: ⁊ illi ex qbꝰ ſentit̃ acetoſitas, et
[e] ⌈ charagiati ⌋ roralis oẽs ſunt fridi. Et bñ redolẽ-
tia ꝑm pl'm ſunt cal'a, niſi illa qbus aſſociat̃ roritas
[f] ⌈ vt muſchus ⌋ ⁊ ſedatio ſpũs, ⁊ anhelitꝰ: vt cãfo-
ra, ⁊ nenufar. Corpa. n. amboꝝ nõ euacuant̃ ex ſſba
infridãte aſſociata odori vſqꝫ ad cerebrũ. Oẽ ergo
bñ redolẽs eſt cal'm: ⁊ ſil'r oẽ aleſeniati: q̃re ꝓpter il
lud ſunt faciẽtia dolorẽ capitis. De coloribꝰ iã lo-
cuti fuimus, ⁊ fecimus te ſcire, ꝙ ipſi diuerſificant̃
ꝑm pl'm: ⁊ nõ ſunt ſicut odores ꝑm pl'm: ſed ipſi de-
mõſtrant in itẽtione vna, demr̃atioẽ plimã. Et eſt
qdẽ quuꝫ ſpẽi vnius diuerſificant̃ modi: ⁊ qdã eoꝝ
ſunt decliues ad albedinẽ: ⁊ qdã eoꝝ ſunt decliues
ad tincturã rubeã, aut nigrã: tũc ad albedinẽ decli-
nãtes ſi ſunt in ſpecie fridi nã ſunt fridiores: ⁊ decli
nãtes ad alia duo ſũt minus frigidi. Et ſi nã trahit
ad caliditatẽ: tũc res eſt ecõuerſo. Et hoc qdẽ quã-
doqꝫ diuerſificat̃ in rebus: veruntñ illud qđ eſt ꝑm
plimum eſt, qđ dixi ante. Loquamur ergo nunc de
opationibus medicinaꝝ ſingularium.

¶ De opõnibus medicinaꝝ ſingulariũ. Cap. IIII.

DIcemus ꝙ medicine ſimplices habẽt opõnes vl'es: ⁊
opõnes particulares: ⁊ opõnes ſil'es vl'i
bus. Opõnes itaqꝫ vl'es ſunt ſicut cale
factio infridatio, ⁊ expulſio, ⁊ attractio
⁊ vlceratio, ⁊ conſolidatio: ⁊ que ſunt ſil'ia illis. Et
opõnes p̃ticulares ſunt ſicut iuuamentũ in cãcro: ⁊

a A. ⁊ ſuccũ vue amaꝝ efficit tp̃s amaritudine ꝯmixta, deide icipit in ipſa ad puritatẽ declinare.
b A. vlcerum.
c † A. ventris.
d A. ⁊ ꝯfert aſperitati.
e A. caragie.
f A. tendic.

iuuamẽtuꝫ in hemorroidibꝰ, ⁊ iuuamẽtum in icte
ritia: ⁊ ſil'ia his. Et opationes q̃ ſunt ſil'es vl'ibus,
ſunt ſicut ꝓuocatio, ⁊ ſolõ: ⁊ que ſunt ſil'ia illis: he
enim q̃ꝫuis ſint p̃ticulares: qr ſunt in mẽbris ꝓprijs
⁊ cum inſtr̃is ꝓprijs, tñ ſunt ſil'es vl'ibus, qm̃ ſunt
opõnes reꝝ, quaꝝ iuuamẽta ⁊ nocumẽta ſunt cõia
cũ hoc ꝙ patit̃ ab eis corpus totũ[g] †⌈ ⌋ nõ
per accñs. Nos ṽo nõ rememoramur hic, niſi opa
tionũ eaꝝ vl'ium: ⁊ ſil'ium vl'ibus. Vl'ium itaqꝫ opa
tionũ alie ſunt, que ſunt p̃me. Et alie ſunt, que ſunt
ſcðe. Et p̃me qdẽ ſunt opõnes quatuor, que ſunt in-
frigidatio, calefactio, humectatio, ⁊ exiccatio. Se-
cundaꝝ ṽo alie ſunt, que ſunt iſte eedẽ opõnes: ſed
ſunt mẽſurate: aut cõparate cũ termino additiõis:
aut diminutiõis ſicut aduſtio, ⁊ putrefactio: ⁊ ſicut
ꝯgelatio. nã iſte eedẽ ſunt calefaciẽtes, ⁊ infridan-
tes: ſed ſunt mẽſurate ⁊ cõparate. Et alie ſunt que
ſunt opõnes alie: ſꝫ ſunt ꝓcedẽtes ab iſtis: ſicut ſtu-
pefactio, ⁊ ſigillatio, ⁊ attractio, ⁊ lubrificatio, et
aptio, ⁊ ꝯglutinatio: ⁊ que ſunt ſil'ia illis: vl'ibꝰ ṽo
ſil'es ſũt ſicut vẽtris ſolõ, ⁊ ꝓuocatio, ⁊ ſudoris edu
ctio. Et ante qdẽ q̃ꝫ loquamur de opõnibꝰ eaꝝ lo-
quamur de ꝓꝑetatibꝰ q̃s in ſeipſis hñt. Dicimus
ergo ꝙ ꝓꝑetates q̃s medicine in ſeipſis hñt: alie ſũt
ipſe q̃litates quatuor note: ⁊ alie ſunt odores, ⁊ co-
lores: ⁊ alie ſunt ꝓprietates famoſe, quaꝝ ſunt iſte
ſubtilitas, ⁊ ſpiſſitudo, ⁊ pulueriꝫãdi ꝓꝑetas, ⁊ vi-
ſcoſitas, ⁊ ꝯgelatio, ⁊[h] ⌈ curſus: ⌋ ⁊ mucillaginoſi-
tas: ⁊ oleaginoſitas: ⁊[i] ⌈ ſpõgioſitas: ⌋ ⁊ leuitas, et
grauitas. Medicina aũt ſubtilis eſt cuius ꝓꝑe-
tas eſt, vt quũ a ṽtute patit̃ nãli que in nobis eſt, di
uidat̃ in corpibus nr̃is in p̃tes minimas ſicut cro-
cus, ⁊ cinamomũ: ⁊ hec qdẽ medicina magis ꝯfert
in oĩbus ſuis imp̃ſſionibꝰ, q̃ꝫ oẽs medicine[k] ⌈ ita vt
lꝫ in eius deſiccatione nõ ſit mordicatio, tñ ꝯſeqtur
deſiccationẽ rei fortis mordicantis. ⌋ Et itelligo ꝑ
ſpiſſam, cuius nõ eſt iſtud de ſuis ꝓꝑetatibꝰ, ſic cu-
curbita, ⁊[l] ⌈ gypſum: ⌋ Per viſcoſã ṽo ſig̃mus oẽꝫ
medicinã, cuiꝰ ꝓꝑetas eſt actu: aut potẽtia qua eſt
eius opatio quuꝫ caltas ĩnata in eã imp̃ſſionẽ effi-
cit vt recipiat extẽſionẽ ſuſpẽdendo, ⁊ nõ abſcinda-
tur qñ extẽdit̃. Et eſt illa cuius duabꝰ extremitati-
bus quũ duo adherẽt corpa, ⁊ mouent̃ ad elonga-
tionẽ poſ'e eſt, vt cuꝫ eis moueat̃ p̃ter q̃ꝫ illud qđ eſt
inter eas abſcindat̃, ſicut mel. Et pulueriꝫabilis q
dẽ eſt que in p̃tes diuidit̃ paruas, ꝓpter cõpreſſio-
nẽ paruã, cũ ſiccitate, aut ꝯgelatiõe: ſicut aloes bo-
nũ. Et ꝯgelatiua eſt illa, cuius ꝓprietas eſt, vt ꝓue
niat, tal'r ꝙ moueant̃ p̃tes eius ad dilatationẽ a q̊-
cũqꝫ loco ponat̃: verũtñ actu eſt fixa ꝑm ſuã figurã
⁊ ſuũ ſituꝫ ꝓpter cãm frigidã valde ſicut cera, ⁊ vl'r
eſt cuius ꝓꝑetas eſt, vt fluat, nõ tñ actu fluit. Et me
dicina qdem[m] ⌈ decurrẽs ⌋ eſt medicina, que nõ fir-
mat̃ ꝑm ſuã figurã ⁊ ſitum ſuũ, quũ ſiſtit̃ ſup corpꝰ
durũ: ſꝫ mouent̃ p̃tes eius ſupiores ad iferiores in
p̃tibus, ad q̃s eaꝝ ꝓceſſus eſt poſ'is, ſicut fluxibilia
oĩa. Et medicina mucillaginoſa eſt illa, cuiꝰ ꝓꝑe-
tas eſt vt quũ in iſundit̃ in aqua, aut in corpe aquo
ſo, ſepent̃ ex ea p̃tes p̃miſte illi humiditati, ⁊ perue
niat ſſba aggregata ex eis ad[n] ⌈ lubricitatẽ ⌋ ſicut pſi
liũ ⁊ altea: ⁊ ſemina mucillaginoſa ſoluũt cũ lubri
citate niſi aſſentur, ⁊ fiat eoꝝ mucillaginoſitas[o] ⌈ cõ
glutinoſitas ⌋ ⁊ retineat. Et[p] ⌈ oleagina ⌋ eſt medi-
cina, in cuius ſſba eſt aliqd vnctuoſitatis, ſicut g̃na.
Et[q] ⌈ ſpõgioſa ⌋ eſt medicina que eſt ſicca in actu,
terrea: cuius ꝓꝑetas eſt, vt quũ obuiat ei aqua, aut
humiditas liqda, ꝓfundet̃ aqua in ipſa, ⁊ penetret
aq̃ in meatibꝰ eius occultis, ita vt non videat̃, ſicut

g † A. nõ ꝯſeq.
h A. fluxibilitas
i A. exuccatio.
k A. ita vt etiã in exiccatiõe, q̃ꝫuis in ea nõ ſit mordicatio: que ꝯſequat̃, ſeu perueniat ad exiccatiõnem.
l A. lactuca.
m A. fluida.
n A. viſcoſitates
o A. glutinoſa.
p A. vnctuoſa.
q A, exuchatiua

calx nō extincta. In leui aūt ⁊ graui res est mani/
festa. Medicinaꝝ autez opōnes famosas opꝫ nos
nūare ꝺm ꝯditiones predictas: deinde ꝯñter pona/
mus descriptiones, ⁊ expōnes nominū eaꝝ ꝺm or/
dinem vnū. Di ergo medicina calefactiua, subtilia
tiua, resolutiua, abstersiua, [a] ⌈carminatiua vel exic
catiua⌋ exaspatiua, apitiua, mollificatiua, matura/
tiua, digestiua, icisiua, frāgitiua vētositatis, attra/
ctiua, mordicatiua, rubificatiua, pruritū faciēs, vl/
ceratiua, corrosiua, adustiua: frāgens [b] ⌈disrūpēs⌋
putrefactiua, cauterizatiua, excoriatiua. Iste ergo
sunt. xxij. opōnes. Et est ordo alius, infrigidatiua,
ꝯfortatiua, repcussiua, igrossatiua, crudū faciēs stu
pefactiua. Et iste sunt sex opōnes. Et est ordo alius
humectatiua, iflatiua, lauatiua, sordidatiua [c] †⌈
⌋lubrificatiua, planatiua. Iste itaqꝫ sūt sex opa/
tiones. Et ordo alius desiccatiua, expssiua [d] ⌈ꝯcti/
ua⌋ oppilatiua, glutinatiua, cōsolidatiua, gnatiua
carnis, sigillatiua. Iste ergo sunt octo opōnes. Et
est aliud genus ꝓprietatū ꝺm opōnes eaꝝ, pnitiosa
venenosa, tyriaca bezahar. Et ēt est solutiua, ꝓuo/
catiua, sudoris eductiua. Oēs ergo iste sunt. xlix.
opōnes q̄s eligimus de sūma opationū ꝓportiona/
taꝝ vel ptinētium: ⁊ nos qdē narrabimꝰ vnāquāqꝫ
haꝝ opationū sua descriptione. Calefactiua est no/
ta. Subtiliatiua ergo est medicina, cuius ꝓꝓetas
est vt ponat essentiā humoris subtiliorē cum calita
te tēpata, sicut isopus, ⁊ alhasce, ⁊ camemilla. Re/
solutiua ꝟo est medicina, cuius ꝓꝓetas est vt sepet
humorē faciendo ipm vaporē: ⁊ extrahēdo ipsuꝫ a
loco in quo fuit detentus. s. ptem post partē, donec
assiduatione illius opōnis finiat illud qꝺ ex eo re/
manet fortitudine sue calitatis, sicut castoreuꝫ. Et
abstersiua qdē est medicina, cuiꝰ ꝓꝓetas est vt mo/
ueat humiditates viscosas, ⁊ ꝯgelatas ab orificijs
poroꝝ in supficie mēbri ita vt elōget eas a loco, sic̄
aqua mellis. Ois aūt medicina [e] ⌈abstersiua eēn/
tialiter⌋ lenit nām: lꝫ in ea nō sit virtus solutiua. Et
oē amaꝝ est abstersiuū. Exaspatiua ꝟo est medici
na que ponit supficiē mēbri diuersaꝝ partiū in lati
tudine ⁊ ꝓfunditate: aut ꝓpter fortitudiaē ꝯctiōis
sue cū spissitudine sbe sue, ꝺm ꝙ p̄missum est: aut ꝓ/
pter vehemētiam sue acuitatis cū subtiliatione sbe
⁊ secat eam, ⁊ destruit eq̄litas: aut ꝓpter suā abster
sionē a supficie aspa in p̄ncipio vel in radice plana
per accn̄s, qm̄ cum abstergit a mēbro grosse eētie
cuius supficies est aspa: ⁊ partiū situs diuersus hu/
miditatē viscosam currētem sup eā, ⁊ facientē ꝓue/
nire supficiem extraneā planā, egredit [f] ⌈asperitas
plīma ⁊ ꝓcedit.⌋ Et hec medicina est, sicut corona
regia. Et magis manifesta opatio ipsius in exiccā
do, nō est nisi in oibus ossibꝰ, ⁊ cartilaginibꝰ, ⁊ mi
nus manifesta in cute. Apitiua autē est medicina:
cuius ꝓꝓetas est vt moueat mām exn̄tem itra ꝯca/
uitatē meatuū ad exteriora, vt remanere faciat ꝯca
uitatē meatuū aptam: ⁊ hec qdē est fortior abstersi
ua sicut petroselinū. Et ipsa qdē non efficit hoc, nisi
q² est subtilis, ⁊ resolutiua: aut q² est subtilis ⁊ icisi
ua: ⁊ tu scies intentionē incisiue [g] ⌈iam:⌋ aut q² est
subtilis ⁊ lauatiua: ⁊ scies intētionez lauatiue post.
Omne aūt acutū est apitiuum. Et oē amaꝝ subtile
est apitiuū. Et oē subtile liqdū est apitiuū, quuꝫ ad
calitatē, aut ad eq̄litatē declinat: ⁊ oē subtile aceto
suꝫ est apitiuū. Mollificatiua ꝟo medicina est, cu/
ius ꝓprietas est vt ponat essentiā mēbroꝝ hn̄tium
spissos poros leniorē, calitate ⁊ humiditate sua: et
accidit ex hoc vt pori fiant latiores, ⁊ expulsio sup/
fluitatuꝫ que in eis ꝯtinent facilior, sicut emplm̄ de
aneto, ⁊ semine lini. Maturatiua est medicina, cu
ius ꝓprietas est vt acquirat humori digōnem: qm̄
calefacit cum eq̄litate: ⁊ in ipa est virtus [h] ⌈ꝯctiua⌋
retinens humorē vsqꝫquo digerat, ⁊ non resoluat
laboriose: ⁊ sepet humidum ipsius ab eius sicco, ⁊
est adustio: q² facit adustio vt sepetur. Et digestiua
est cuius ꝓꝓetas est vt acquirat cibo digōnem: ⁊ tu
iam sciuisti illud in his que p̄terierunt. Frāgēs aūt
vētositates est illa, cuius ꝓꝓetas est vt essentiā effi/
ciat vētositatis subtilē aereā ꝓpter caliditatē ⁊ de/
siccationē suā: quare resoluit, ⁊ fugat ab eo in quo
retēta erat, sicut semē rute. Et icisiua est medicina,
cuius ꝓꝓetas est vt penetret subtilitate sua in id qꝺ
est inter duas supficies. s. humoris viscosi, ⁊ superfi
ciez in qua est iuiscatus, ⁊ remouet ipm ab ea: ⁊ ꝓ/
pter hoc adueniunt partibus eius supficies diuerse
[i] ⌈opōnis ꝓpter qꝺ ipsa separat eas⌋ q̄re fit facilis
expulsio eaꝝ a loco in quo fixe erāt, sicut sinapis, ⁊
oxymel. Et incisiua qdē opposita est viscose facien
ti adherere: sicut resolutiua est opposita ingrossati/
ue: ⁊ subtiliatiua opposita est ispissatiue. Et nume/
rant vnāquāqꝫ eaꝝ, ⁊ diffiniūt ex ea, que cōpar est
ei in rememoratione: ⁊ nō est qdē ꝯditionis icisiue,
vt efficiat in essentiā humoris aliqd: sed in ꝯtinua/
tione eius: ⁊ fortasse sepat ipm in ptes: ⁊ vnaqueqꝫ
ipsaꝝ est ꝺm silitudinē essentie p̄me. Attractiua ꝟo
est illa, cuiꝰ ꝓꝓetas est, vt moueat humiditates ad
locū cui obuiat: ⁊ illud est ꝓpter subtilitatē sui, ⁊ ca
liditatē suā sicut castoreū. Et medicina vehemētis
attractionis est ea, cuius ꝓꝓetas est, vt moueat hu/
miditates, ⁊ extrahat eas ex ꝓfundo: ⁊ est ꝯferens
valde sciatice passioni, ⁊ doloribꝰ iuncturaꝝ ꝓfun/
daꝝ emplastrata post purgationē: ⁊ per eā euellun
tur spine ⁊ sagitte ex locis in qbus retinent. Mor
dicatiua ꝟo medicina est, in qua est q̄litas penetra
tiua valde subtilis faciens ꝓuenire in ꝯtinuitate se/
parationē plurimi nūi [k] ⌈inordinati⌋ situs, ꝓue q̄ꝫti
tatis, quare vnaqueqꝫ eaꝝ nō sentit singulariter: sꝫ
sentit totū quasi dolor vnus sicut emplꝫ sinapis cū
aceto, ⁊ acetū ipm. Sed rubificatiua est medicina
cuius ꝓꝓetas est vt calefaciat mēbrum cui obuiat,
fortiter: ita vt ad ipm vehemēti attractione sangui
nē attrahat, ꝓuenientē ad eius exteriora: ⁊ rubefa/
ciat ipm, ⁊ hoc est sicut sinapis, ⁊ [l] ⌈napellus⌋ ⁊ ca
lamentū. Et medicine rubificātes efficiunt opōnem
cauterizationi ꝓpinquā. Prurituꝫ aūt faciens est
medicina, cuius ꝓꝓetas est ꝓpter acuitatē ⁊ calefa
ctionē sui, vt attrahat ad poros humorez mordica/
tiuū, pruritū facientē, ⁊ nō ꝓueniētē ad hoc vt exul/
ceret. Et qn̄qꝫ adiuuāt ipm spine pillose duroꝝ cor
poꝝ nō sensate, sicut kebikēgi. Et vlceratiua qdez
medicina est, cuius ꝓꝓetas est vt ꝯsumat ⁊ resoluat
humiditates [m] ⌈ꝯtinuātes⌋ inter ptes cutis, ⁊ attra
hat mām malā ad eā, ita vt ꝓueniat vlcus, sic̄ ana/
cardus. Sed adustiua est medicina, cuius ꝓꝓetas
est vt resoluat subtile qꝺ est in humoribꝰ ⁊ mēbris,
⁊ faciat remanere cineritatē eoꝝ sicut euforbium.
Et corrosiua est medicina, cuiꝰ ꝓꝓetas est vt resol/
uat, ⁊ ꝯsequat ex eius resolōne ⁊ vlceratione: q̄te/
nus de sba carnis minuat sicut flos eris: [n] ⌈Rūpi/
tiua⌋ aūt medicina est, cuius ꝓprietas est, vt quum
humorē iuenit lapideū minoret ptes eius, ⁊ ꝯterat
eas, sicut saxifragia, ⁊ sicut lapis iudaicus, ⁊ reliq̄.
Putrefactiua ꝟo est illa, cuius ꝓꝓetas est vt corrū
pat ꝯplōnem spūs ꝓuenientis ad mēbrū, ⁊ ꝯplōnē
humiditatis mēbri eius cuꝫ resolōne, ita ꝙ non est
ꝯueniens vt sint pars illius mēbri, ⁊ nō ꝓuenit ad h̄
vt adurat ipm ⁊ corrodat: ⁊ resoluat humiditatem

a —— A.
b A. vel commi/nuēs in paruas partes.
c † A. vlcerum.
d A stipticatiua
e A. cuz sua ab/stersione.
f A. seu resultat aspitas radical' ⁊ extra eminet, seu apparet.
g A. post.
h A. stiptica.
i A. vel separat actu cum separa tione ipsius.
k A. ꝓpinqui.
l A. ficus.
m A. aduenientes
n A. frangitiua, seu cōminutiua in partes suas.

eius, imo dimittit in ipso humiditatē corruptā, in qua agit [a] ⌈non calor inatus⌋ ⁊ putrefit. Et hꝫ quidē exēplū est arsenicū, ⁊ gūma rute agrestis. Cauterizatiua aūt est medicina, que carnē corrodit, ⁊ cutim adurit: ita ꝙ īdurat ⁊ exiccat eā, ⁊ ponit ipaz quasi adustā: ⁊ fit sba illius cutis [b] ⌈obstaculū meatus humoris currētis: aut eiectio in facie ipsius⌋ ⁊ noiat̄ escara: ⁊ administrat̄ in retētione sāguis ex arterijs fluētis, ⁊ his silibꝰ: sicut dragātum ⁊ colcotar. Excoriatiua aūt est medicina, cuiꝰ ꝓꝓetas est ꝓpter nimietatē sue abstersionis, vt abstergat ꝑtes cutis corruptas, sicut costus, ⁊ aristologia: ⁊ oē q̄d ꝯfert morphee, ⁊ pāno, ⁊ silibꝰ. Infrigidatiua vero nota est. Et ꝯfortatiua est medicina, cuius ꝓꝓetas est, vt tēperet essentiā mēbri, ⁊ ꝯplōnez eius, donec ꝓhibeat̄ accipe supfluitates ad ipm effusas, ⁊ [c] ⌈impedimēta⌋ aut ꝓpter ꝓꝓetatē que est in ea, sicut terra sigillata, ⁊ tyriaca, aut ꝓp eq̄litatez ꝯplōnis sue, q̄re infridat illud q̄d est calidius, ⁊ calefacit q̄d est fridius, ſm ꝙ visuz est Gal'. de oleo rosaceo. Repercussiua vero medicina, est ꝯ̄ria attractiue: ⁊ est medicina, cuius ꝓꝓetas est ꝓpter friditatē suā vt in mēbro faciat ꝓuenire frigus, ⁊ īspisset̄ ea, ⁊ ꝯstringātur pori ipsius, ⁊ frāgat̄ caltas eius attractiua, et ꝯgelet̄ illud q̄d ad ipm currit, ⁊ īspisset ipm, ⁊ ꝓhibeat ipm ne ad mēbrū currat, ⁊ ꝓhibeat mēbruz a receptiōe ipsius, sicut solatrū in apātibꝰ. Et igrossatiua est ꝯ̄ria subtiliatiue: ⁊ est medicina, cuius ꝓprietas est vt faciat essentiā humiditatis grossiorē: aut ꝯgelādo ipsam, aut īspissando, aut ꝑmiscendo.

Crudū vero faciēs, ꝯ̄ria est digestiue, ⁊ maturatiue: ⁊ est medicina, cuiꝰ ꝓprietas est vt sua friditate destruat opōnem caloris inati: ⁊ ēt extranei in cibo, ⁊ humore, ita vt remaneat īdigestus ⁊ nō [d] ⌈coctus.⌋

Et stupefactiua est medicina frida, ex infridatiōe, cuius quā in mēbro facit, ꝓuenit vt ponat sbaz spiritus deferētis ad ipm v̄tutē motus ⁊ sensus, fridā in ꝯplōne sua, ⁊ grossam in sba sui: q̄re nō vtunt̄ eo v̄tutes aiales: ⁊ [e] ⌈resoluit̄⌋ ꝯplō mēbri ꝓpter illud ⁊ nō recipit impssionē virtutū aialiū, sicut opiuz, ⁊ iusqamū, ⁊ lactuca, ⁊ papauer nigrū, ⁊ mādragora, ⁊ silia eis. Humectatiua aūt est nota. Et iflatiua est medicina, in cuiꝰ sba est humiditas extranea grossa, in q̄ cū calor inatus opat̄, nō velociter resoluit̄: sed ꝯuertit̄ in vētositatē, sicut sunt faseoli. Et oia in qbꝰ est iflatio, sunt faciētia sodā: nocētia oculis.

Ex medicinis vero, ⁊ cibis sūt, quoꝝ humiditatem ꝑma [f] ⌈resoluit⌋ digō ad vētositatem: q̄re fit iflatio eoꝝ in stō, ⁊ resolō iflationis eoꝝ in ipso, ⁊ in itestinis. Et ex eis sūt, quoꝝ hūiditas supflua que est in eis: ⁊ est mā iflationis, nō patit̄ in stō aliqd, donec ad venas vadat: aut nō patiunt̄ in stō totalr̄: sed ꝑs eoꝝ: ⁊ remanet ex eis que patitur in venis: ⁊ ex eis sūt que patiunt̄ totalr̄ in stō, ⁊ ꝯuertunt̄ in vētositatē: sed nō resoluit̄ sua vētositas in stō: imo ꝑnetrat ad venas: ⁊ vētositas eiꝰ remanet in ipso. Et vlr̄ quidē cuz oi medicina in q̄ est hūiditas supflua extnea, ꝓpter illud q̄d ei ꝑmiscet̄, est iflatio, sicut zinziber, et semē eruce. Et ois medicina cuiꝰ est iflationez facē in venis, est virilis mēbri iflatiua. Lauatiua v̄o est ois medicina, cuiꝰ ꝓꝓetas est vt abstergat nō v̄tute agēte in ipsa, sed v̄tute patiēte, quā iuuat motꝰ: Et significo ꝑ v̄tutē patientē, humiditatē: ⁊ ꝑ motū significo cursum: currēs. n. subtile quū vadit sup orificia venaꝝ lenit humiditate sua supfluitates: ⁊ remouet eas suo cursu, sicut aq̄ ordei, ⁊ aq̄ cucurbite.

Sordidās vero vlcera, est medicina humectatiua q̄ ꝑmiscet̄ humiditatibꝰ vlceꝝ, ⁊ facit eas plures: et prohibet desiccationē ⁊ ꝯsolidationem. Lubrificatiua aūt est, cuius ꝓꝓetas est vt humectet supficiem corpis obuiātis meatui, ⁊ retēti in ipso, ita vt remoueat ipm ab ea, ⁊ faciat ꝑtes eius susceptibiliores cursus ꝓpter lenitatē eaꝝ acq̄sitā per admistionez eius: deinde moueant̄ a loco suo grauitate sua nāli, ⁊ v̄tute expulsiua, sicut pruna in solōne sua. Applanatiua vero est medicina viscosa, cuius ꝓprietas est, vt dilatet̄ sup supficiē mēbri asperi, dilatatione plane supficiei, ⁊ fiat manifestū illius corpis per eā planū [g] ⌈recte aspitatis:⌋ aut currat ad ipm humiditas dilatata hac extēsione. Et desiccatiua qdem medicina, est que ꝯsumit hūiditates sua resolōne, ⁊ subtiliatione. [h] ⌈Contractiua⌋ vero medicina est que facit euenire in mēbri ꝑtibꝰ supfluū motū currētē ad aggregationē vt īspissent̄ in suo situ: ⁊ [i] ⌈oppilent̄⌋ meatꝰ. Sed exꝑssiua est medicina, ex qua ꝓuenit̄, ꝓpterea ꝙ [k] ⌈ꝯ̄hibit⌋ ⁊ aggregat ꝑtes ad sē, vt nec̄io faciat ꝓuenire humiditates subtiles stātes in vacuitatibꝰ eaꝝ, ad cōpressionē ⁊ sepationē. Oppilatiua aūt est medicina sicca, que retinet̄ ꝓpt̄ sui spissitudinē ⁊ siccitatē: aut ꝓpter suā glutinationez in trāsitu, ⁊ facit euenire in ipso oppilōnē. Cōglutinatiua est medicina sicca, in q̄ est humiditas pauca viscosa, que adheret sup orificia, ⁊ oppilat ea, et tenet mām currentē. Oē aūt [l] ⌈currēs⌋ lubricū cuz in ipso opat̄ ignis, fit ꝯglutinatiuū, oppilatiuū, retētiuum. Cōsolidatiua est medicina, que exiccat ⁊ inspissat humiditatē stātē īter duas supficies vulneris ꝓpinq̄s: ita vt ꝯuertant̄ ad ꝯglutinationē, ⁊ viscositatez, ⁊ adhereat vna eaꝝ alteri, sicut sanguis draconis ⁊ aloes. Carnis vero gn̄atiua, est medicina cuius ꝓꝓetas est vt ꝑmutet sanguinē supuenientē vulneri in carnē, ꝓpterea ꝙ equat ꝯplōnē eius: ⁊ coagulat ipm cū exiccatione. Et sigillatiua est medicina exiccatiua, que exiccat supficiē vulneris, ita vt fiat cortex sup ipsam custodiēs ipsaz ex nocumētis, vsquequo gn̄et̄ cutis nālis: Et est ois medicina eq̄lis in duabꝰ actiuis, exiccās absq̄ mordicatiōe.

Medicina vero ꝑnitiosa est medicina. que cōuertit ꝯplōnē ad corruptionē supfluā, sicut euforbium, et opiū. Et venenū est medicina, que corrūpit ꝯplōnē. nō cum ꝯ̄rietate tm̄: sed cū ꝓꝓetate que est in ipo sicut napellus. Albezahar aūt ⁊ tyriaca, sunt oēs medicine, quaꝝ ꝓꝓetas est vt ꝯseruēt sanitatē, ⁊ virtutē in spū: vt ex eis expellat nocumētū veneni a se. Et q̄si nomē tyriace artificialibꝰ dignius ꝯuenit: ⁊ nomē albezahar singularibꝰ cadētibꝰ ſm nām dignius. Et videt̄ ꝙ vegetabilia [m] ⌈⁊ mineralia ex artificialibꝰ⌋ dignius nomē tyriace sumant, et mineralia nomē albezahar. Et videt̄ ēt ꝙ nō sit inter ea magna dr̄ia. Solutiua aūt, ⁊ ꝓuocatiua, ⁊ sudoris eductiua, sunt note. Ois vero medicina in q̄ solō ꝯiungit̄ cū [n] ⌈ꝯ̄ctione⌋ sicut hermodactilus est ꝯferēs in doloribꝰ iuncturaꝝ, qm̄ v̄tus solutiua [o] ⌈icipit⌋ ⁊ attrahit mām: ⁊ v̄tus [p] ⌈ꝯ̄ctiua icipit⌋ ⁊ ꝯ̄hibit meatū māe: q̄re non reddit ad ipm mā, neq̄ succedit ei alia. Ois medicia resolutiua in q̄ est [q] ⌈ꝯ̄ctio⌋ est eq̄lis, ⁊ ꝯfert mollificationi iūcturaꝝ, ⁊ spasmo eaꝝ, ⁊ apātibꝰ sciaticis. Et [r] ⌈ꝯ̄ctio⌋ ⁊ resolō in vnaquaq̄ eaꝝ, ꝯfert in exiccādo. Quū ergo aggregātur [s] ⌈ꝯ̄ctio⌋ ⁊ resolō, fit fortior siccitas. Medicine vero solutiue, ⁊ ꝓuocatiue ſm plm̄ sunt ꝓhibentium opōnum: nā ꝓuocatiue ſm plm̄ exiccant fecē.

Et medicine in qbꝰ aggregant̄ virtus calefactiua ⁊ v̄tus infridatiua, sunt iuuatiue valde in apātibꝰ calis qn̄ ad statū suū ꝓueniunt: qm̄ ipse ꝓpter ea ꝙ [t] ⌈ꝯ̄hibunt⌋ repcutiunt: ⁊ ꝓpterea ꝙ calefaciunt, re/

a A. aliud a caliditate naturali.
b A. ꝯstringens, seu obturās meatū humoris fluētis, propterea ꝙ sint in facie eius tanq̄ obstaculū.
c A. nocumenta
d A. maturatus.
e A. ꝑmutatur.
f A. permutat.
g A. hn̄s aspitatem cooptam.
h A. Stiptica.
i A. stringatur.
k A. stipticat.
l A. viscosū fluidum.
m A. ex nālibus Alia lr̄a. artificialr̄ ꝑpata, seu mixta.
n A. stipticitate.
o A. festinat.
p A. stiptica festinat.
q A. stipticitas.
r A. stipticitas.
s A. stipticitas.
t A. stipticant.

soluunt. Et medicine in qbus aggregat virtus tyriace cũ friditate, sunt iuuatiue ethice vehemẽter.
Et ille in qb⁹ aggregat virtus tyriace cũ calidita/te, ꝯferũt frigiditati cordis plusq̃ȝ alie. Uirtus aũt que diuidit, ⁊ ponit vnãquãq; ꝯplõnem ad partez quã meret: ita vt nõ ponat virtutẽ resolutiuã in par tẽ materiei, que effundit ad mẽbrũ, neq; infrigida/tiuã i latere materiei effuse ab eo, est natura docta obedire creatori sublimi, ⁊ glorioso.

¶ De iudicijs quarundam medicinarum extrin/secis. Cap. V.

Medicinis accidunt iudicia ẜm dispões que eis eueniunt p artẽ. Et ille qdẽ sunt sicut deco/ctio, ⁊ ꝯstrictio, ⁊ adustio cũ igne, ⁊ ab/lutio, ⁊ ꝯgelatio in frigore, ⁊ positio in ꝓpinqtate aliaꝝ medicinaꝝ. Sũt. n. medicine q̃ꝝ iudicia alterant p illud qđ eis accidit ex istis dispõnib⁹: ⁊ qñz alterant eaꝝ iudicia, ppea q̄ alijs pmiscent medicinis, q̃ȝuis de h̄ loq fit ꝯueniẽs in ꝯpõ/ne medicinaꝝ. Dicim⁹ ergo q̄ medicinaꝝ sũt q̃dã spissa h̃ntes corpa, q̃re suas v̂tutes in decoctiõe nõ amittũt: nisi nimiũ in decoquẽdo eas, laboret, sicut radix capparis, ⁊ Aristol. ⁊ [a] [zedoaria:] ⁊ q̃ sunt illis silia. Et eaꝝ sunt q̃dã medicine eq̃les, qb⁹ me/diocris sufficit decoctio: ⁊ si in eis violẽter laboret, resoluent eaꝝ v̂tutes, ⁊ recedẽt, sic̃ semina vrinã p/uocãtia, ⁊ sticados, ⁊ sibi silia. Et ex eis sũt medicine in q̃ꝝ decoctione nõ puenit ad decoctionẽ eq̃lẽ: imo modica eis sufficit decoctio: q̃re si addat vltra feruorẽ pmũ ebullitio vna, resoluunt eaꝝ v̂tutes: ⁊ separant cũ decoctione, ⁊ nõ remanet eis imp̃ssio, sic̃ epithimũ. nã quũ eius decoctio fit multa, destruit eius v̂tus oĩno. Et ex medicinis sunt q̃dã: q̃ꝝ vir/tus ꝓpt ꝯtritionẽ destruit, sicut scamonea: q̃re opȝ vt vltima facilitate ꝯteratur, ne ex ꝯtritione calitas eã ꝯsequat corrũpẽs eius v̂tutẽ. Plime p̃terea gũmaꝝ sunt h̄. Et ipsaꝝ qdẽ resol'o in humiditate cõ ueniẽtior est, q̃ȝ ꝯtritio. Et oĩum medicinaꝝ in q̃ꝝ ꝯtritione supflue elaborat, opõnes destruunt: non eni quotiẽscũq; minorat corpus v̂tutẽ suã ẜm q̃ȝtitatẽ suã, ⁊ ẜm ꝓportionẽ minorationis ei⁹, seruat: imo pol'e est vt diminutio corpis perueniat vsq; ad terminũ: ne post ip̃m corpus aliqd sue opõnis que sibi ꝓp̃a est, agat: qm̃ nõ est necium qñ virtus alicuius corpis facit motũ aliquẽ, vt medietas illi⁹ cor/poris moueat illud qđ est motũ ab eo oĩno: sicut decem hoies mouent onus aliqđ in die vno p miliare vnũ: Nõ ergo est necium, vt qnq; moueãt illud ali/q̃ȝtulũ: nedũ q̄ ip̃m moueãt per medietatẽ miliaris [b] [neq;] medietas illius oneris ita [c] †[ ] iã sit singularis vt qnq; [d] [singularẽ eã assumãt ⁊ valeãt ipsius facẽ pmutationẽ.] Imo pol'e est, vt suscipiẽs pmutationẽ nõ patiat a medietate v̂tutis penitus, quũ ip̃m est [e] [cũ singularitate id qđ est cũ totalita/te] ⁊ medietas ei⁹ nõ est recipiẽs a medietate illi⁹, qđ recipit in singularitatis dispõne: qm̃ est cõtinua cũ medietate altera, nõ p̃parata ad h̄ vt moueatur ab ea singulariter: ⁊ ꝓpter h̄ nõ quotiẽscũq; mino/rat corp⁹ medie: ⁊ minorat virtus, iuenit patientẽ in minore sibi sili: neq; ẽt opȝ, vt hoc cũ q̃ȝtitate ꝓpor/tionis sue minorationis efficiat in patiẽte a [f] [toto] oĩno opõnem, lȝ qbusdã videat, q̄ ꝓpter minora/tionẽ [g] [non] destruat forma ⁊ virtus, sed eoꝝ verba in cõpositis sunt viciniora ad hoc vt [h] [eoꝝ ver/boꝝ icredulitas vires nõ sumat.] Et medicine q/dem, quũ aliquã opõnem h̃nt: si in eaꝝ ꝯtritione su/perflue elaboret, pol'e est, vt ad sp̃em alteram opa/tionis pmutentur. nam v̂bi gr̃a, si potentes sunt in eũando humorẽ, aut fecẽ, deficiunt ab hoc, ⁊ fiunt eũantes aquositatẽ, ꝓpter casum v̂tutis eaꝝ: ⁊ qm̃ ipse ꝓpter puitatẽ suã fiunt magis penetrãtes, q̃re velociter pueniũt ad mẽbrũ aliud a mẽbro, in quo stant, quũ sunt magne, ⁊ ꝓcedit opatio ab eis, ⁊ in ipso: sic̃ narrat Gal. sibi accidisse. Inqt. n. supflue cõtriui [i] [cyminũ] q̃re pmutatũ est, ⁊ factũ est vrine ꝓuocatiuũ, quũ prius fuerit in nã sui, solutiuuȝ nãe.
Opȝ ergo ne ad sũmũ pueniat in ꝯterẽdo medici/nas subtilis ẜbe: imo nõ opȝ vt ad sũmum pueniat, nisi in ꝯterẽdo medicinas spisse ẜbe: ⁊ ꝓprie quũ est volũtas, vt eaꝝ penetratio pueniat ad [k] [finẽ elõgationis] ⁊ sunt spisse difficilis mot⁹ sic̃ medicine pulmonis, quũ sunt facte ex corallo, ⁊ margaritis, ⁊ lapide scedenigi: ⁊ que illis sũt silia. Iudicia v̂o adustionis sũt ista. nã ex medicinis sũt q̃dã que adurũt vt v̂tus eaꝝ minoret: ⁊ q̃dã sũt que adurũt, vt vir/tus eaꝝ augmẽtet. Et oẽs qdẽ medicie acute, sub/tilis ẜbe, aut eq̃lis, quũ adurũt, minuit eaꝝ calitas, ⁊ ipsaꝝ acuitas: ꝓpt illud qđ ex ẜba ignea resoluit ĩfixa in eis, sic̃ atrimẽta, ⁊ colcotar. Medicinis v̂o q̃ꝝ ẜba est spissa, ⁊ ipsaꝝ v̂tus est nõ acuta, neq; ca/lida, adustio acqrit v̂tutẽ calidã, sic̃ calx. Ista enim fuit lapis, in quo nõ fuit acuitas: quũ ergo adurit, ꝯuertit in acuitatẽ. Medicia v̂o ꝓpt [l] [vnũ qnq; accñtiũ] adurit: aut vt frãgat de ei⁹ acuitate: aut vt acqrat acuitatẽ: aut vt subtiliet ẜba eius spissa: aut vt p̃paret ad ꝯterẽdũ, aut vt destruat malitia q̃ est in eius ẜba. Exẽplum pmi est attrimẽtũ ⁊ colcotar. Exẽplũ scđi est calx. Exẽplũ tertij est cãcer, ⁊ cornu ceruinũ qđ adurit. Exẽplũ q̃rti est sericũ. nam ip̃m admistrat in ꝯfortãdo cor: ⁊ si admistret incisuȝ est etiã ꝯueniẽtius q̃ȝ si admistret adustũ: sed qm̃ inci/sum nõ ꝯsequit minorationẽ ptiũ sufficiẽtẽ nisi cum labore, adurit. Exẽplũ qnti est adustio scorpionis in itẽtione admistrationis ei⁹ ad lapidẽ. Ablutiõis aũt iudicia sunt, qm̃ remouet ab oi medicina illud, qđ ei pmistũ est de ẜba acuta subtili: ⁊ sedat illud in ea ⁊ tẽpat ipsam. Et sũt ex eis [m] [q̃s infridat] post calitatẽ supfluã. Et ꝓpt h̄ ablutio ab oi medicina terrea, remouet igneitatẽ, quã ab adustione acq̃si/uit: sic̃ calx abluta, remanet. n. tẽpata: ⁊ aufert eius adustio. Et sũt ex eis, in qb⁹ nõ est itẽtio ei⁹ in ifri/gidatiõe tm̃: imo itẽtio eius, est politas minorandi ptes eaꝝ: [n] †[ ] ita vt ad [o] [vltimũ] finez pueniãt sic̃ [p] [ablutio] tutie in aq̃. Et ex eis sũt que abluunt, vt remoueat ab eis v̂tus, q̃ nõ placet: sic̃ sũmum studiũ in abluẽdo lapidẽ armenũ, ⁊ lazuli ita, vt sepet ab eis v̂tus nauseatiua. Cõgelationis aũt iudicia sũt, qm̃ in oi medicina [q] [ꝯgelata] v̂tus subtilis destruit, ⁊ addit frigus, si est fride ẜbe. Uicinitatis v̂o iudicia sũt, qm̃ medicine aliqñ acqrũt p vicinitatẽ q̃litates ex̃neas, ita vt resoluant earuz opõnes: nã mlte medician friaꝝ fiũt cal'e imp̃ssiõis ppea q̄ acqrũt ex vicinitate [r] †[ ] asse fetide, ⁊ euforbij, ⁊ castorei, ⁊ muschi q̃litatẽ calidã. Et pli/me medicinaꝝ cal'aꝝ facte sũt fride imp̃ssiõis, ppea q² adepte sũt ex vicinitate cãfore ⁊ sãdali, q̃litatem fridã. opȝ g̃ vt scias h̄ de eẽ mediciaꝝ, ⁊ aliena gñadiũsa q̃rũdã a vicinitate aliaꝝ. Iudicia v̂o permi/stiõis sũt, qm̃ mediciaꝝ opõnes qñq; fiũt fortes pp pmistionẽ, ⁊ qñq; destruunt ip̃aꝝ opõnes pp admi/stionem: ⁊ qñq; rectificant, ⁊ remouet ip̃aꝝ mali/tia. Exẽplũ pmi est: qm̃ q̃dã medicine sunt in qbus est v̂tus solutiua: sȝ tñ idigẽt v̂tute adiuuatiua: quũ in ip̃aꝝ nã nõ sit adiutoriũ forte: Quũ ergo eis ad/iutoriũ associat, opant fortiter sicut turbit. inest. n.

a A. alsarũbad.
b A. nisi.
c † A. facta.
d A. separati ab alijs quinq; ca/piãt. Tũc. n. pũt ipsam pmutare seu deferre.
e A. totũ vel ag/gregatũ non di/uisum.
f A. maiori.
g ——— A.
h A. ipsa non vehemẽter negẽt, vel ad hoc vt ve/hemens fiat ipsorum negatio.
i A. pmixtionẽ cimini.
k A. vltimitatez, seu ad sũmã elõgationem.
l A. vnã quinq; intentionum.
m A. q̃ infrigidatur cum ea.
n † A. ⁊ purificãdi ipsas.
o A. intentum.
p A. contritio.
q A. ꝯgelatiua.
r † A. sicut.

virtus solutiua: sed ipsa est debilis [a] †⌈ q̃re resoluere [b] †⌈ ⌋nō, pōt euacuat ergo qđ p̄sens est ex subtili flate. Quū ergo ei associat̃ .33. soluit cū adiutorio sue acuitatis humorē viscosuʒ pl'in vitreū: ⁊ fit velocior eius sol'o. Et sil'r epithimū tarde sol'onis est: quū ergo associat̃ ei piper, ⁊ medicine subtiles, soluit velociter: qm̄ ipse adiuuāt ipsum in resoluēdo: ⁊ sil'r in reubarbaro est virtus [c] ⌈ꝯ̃ctionis ⌋fortis: sed tn̄ cū ea est v̄tus aptiua minuēs eius opōnem. Si ergo ꝑmisceat̃ cū bolo armeno, aut cū acatia [d] ⌈ꝯ̃hit ⌋vehemēter. Et qñq3 ꝑmiscent̃ vt penetrare faciāt, ⁊ [e] ⌈repellant ⌋sicut crocus ꝑmiscet̃ cū rosa, ⁊ cāfora, ⁊ corallo: Aut faciat ea penetrare ad cor. Et qñq3 ꝑmiscēt eas ꝓpter ꝯ̃riū illius, sicut semē raphani ꝑmiscet̃ cū subtiliatiuis, ⁊ penetratiuis, vt retineat ea in ep̄e tāto spatio, quo compleat̃ in ipso opatio que intēdit̃: qm̄ ip̄e quū in ep̄e subtilitate sua penetrāt ꝑtrāseunt velociter añ complemētum opōnis: semē ergo raphani cōmouet ad vomitū: q̃re figit̃ illud, qđ ad venas mouet̃ ꝑ ꝯ̃riū.

Ille aūt que destruunt̃ ꝓpter cōmistionē sūt, sicut si sint due medicine vnā efficiētes opōnē: sed duabꝰ potētijs ꝯ̃rijs: aut q̃si ꝯ̃rijs, tūc qñ aggregant̃, si cōtingat ꝙ vna eaꝝ añcedat ad opationē, suā efficiat opōnem: ⁊ si nō añcedit vna eaꝝ ad aliā, ꝓhibent se sicut viola ⁊ myrobalani: viola eniʒ soluit leniēdo, ⁊ myrobalani soluūt exprimēdo, ⁊ ispissando: quū ergo supueniūt māei, amboꝝ opōnes destruūtur, vel destruūt se: ⁊ si myrobalani añcedūt, deide supuenit viola, nō inest alicui ipsoꝝ opatio: ⁊ si añcedat viola ⁊ leniat: deide supueniāt myrobalani ⁊ exprimāt, erit opatio fortior. Tertij xͦo exēplū sūt, aloes, ⁊ bdeliuʒ, ⁊ dragagātū: Aloes eniʒ soluit ⁊ mūdat itestina: sʒ tn̄ excoriat, ⁊ apit venaꝝ orificia: quū ergo associat̃ ei dragagātū, ⁊ bdeliuʒ: ꝯglutinat dragagātū qđ abrasit aloe: ⁊ confortat bdeliuʒ venaꝝ orificia, ⁊ est icolume. Isti xͦo sūt canones ⁊ exempla iuuātia ad cognoscēdas nās medicinarū, ⁊ earum administrationem.

¶ De collectiōe mediciaꝝ ⁊ ipsaꝝ ꝯ̄uatiōe. Ca. VI

MEdicinaꝝ alie sunt de plantis: alie sūt de mineris, alie de aialibꝰ. Eaꝝ xͦo que sūt de mineris, meliores sūt que sunt de mineris qbꝰ cognoscunt̃, sic̄ calcadis cubrusi: ⁊ atrimētū carmeni: deide sunt mūde a ꝑmistione ex̃nea: imo sit illud qđ collectū est in ipsa pura sb̄a de suo gñe, nō fractū in suo colore, ⁊ gustu, qui sūt ei ꝓprie. Eaꝝ xͦo que sūt de plātis: alie sunt folia, alie semina, alie radices, alie virge, alie flores, alie fructus, alie gūme, alie tota plāta sicut est. Folia aūt colligē opʒ, postq̃3 itegre icipiūt hr̄e q̃ztitatem quā debēt, ⁊ remanēt ꝫm formā anteq̃3 ipsoꝝ color alteret̃, ⁊ frāgat̃: ne dum ꝙ cadāt, ⁊ attrita sint. Sʒ semina sūt colligēda postq̃3 ipsoꝝ [f] ⌈terminꝰ figit̃, ⁊ exiccat̃ ⌋ab eis cruditas ⁊ aquositas. Et radices sumēde sunt, quuʒ casus folioꝝ tp̄s est. Flores xͦo colligē opʒ post aptionē integrā, añ extenuationeʒ ⁊ casuʒ. Sed v̄ge sūt colligēde quū iam ad itegritatē ꝑuenerint, ⁊ nō inceperint extenuari, ⁊ ꝯ̃hi. Et fructꝰ qdē sunt colligendi postq̃3 finit̃ cōplemētum eoꝝ, ⁊ añq̃3 sint p̄parati ad cadēduʒ. Illud xͦo qđ sumit̃ totū, opʒ vt sumat̃ [g] ⌈ꝫm vigorē suuʒ ⌋⁊ quū ipsiꝰ semia terminū suū sūt ꝯsequuta: ⁊ quotiēscūq3 radices fuerint minus ꝯ̃cte, ⁊ v̄ge minꝰ extenuate: ⁊ semina piguiora, ⁊ plus plena, ⁊ fructus solidiores, ⁊ pōderosiores erunt meliores: Et non excusat magnitudo cū extenuatione ⁊ arefactione: sed si est cū pōdere, est valde melior. Ille p̄terea que in claro aere colligunt̃ sūt meliores collectis in dispōne hūiditatis aeris, ⁊ vicinitatis tꝑis pluuie. Siluestres q̃3 oēs domesticis sunt fortiores, et minoris q̃ztitatis ꝫm pl'm. Et de siluestribꝰ mōtane sūt fortiores. Et ille quaꝝ collectionis loca sunt vētosa [h] ⌈et sublimia sūt fortiores alijs. Et ille, hore collectiōis quaꝝ pluuia nō defuit ⌋sūt fortiores eis qbꝰ defuit pluuia in tꝑe qͦ debuit: ⁊ totū h̄ ꝫm pl'm: ⁊ quotiēscūq3 fuīt eaꝝ color magis tinctꝰ, ⁊ sapor magis apparēs, ⁊ odor fortior, erūt fortiores i gñe suo. Amplꝰ herbe debilitant̃ post duos aut tres ānos: nisi medicine nūate q̄ excipiunt̃, sic̄ duo hellebori: ipsi eni ambo lōgiori tꝑe ꝑmanēt. Gūme xͦo colligēde sūt post [i] ⌈ꝯgelationē ⌋⁊ añ exiccationē p̄parātem pulueriʒatiōi, ⁊ v̄tus plimaꝝ eaꝝ nō remāet pꝰ tres ānos, ⁊ ꝓp̄e euforbij: verūtn̄ fortioꝝ cuiuscūq3 ordinis spatiū duratiōis ꝓlōgat̃ ꝫm ipsaꝝ bonitatem. Quū aūt recēs deficit fortis, ꝓculdubio stat duplū veteris debil' loco eiꝰ in oi re. Illas xͦo q̄ sūt ex aialibꝰ, assumē opʒ ex aialibꝰ iuuenibꝰ tꝑe veris, ⁊ eligant̃ aialia seniora corpa h̄ntia, ⁊ itegriora m̄bra. Et opʒ vt qcq̄d de eis tollit̃, tollat̃ cū decollata sūt ⁊ caueat̃ ne illud qđ assumit̃ sit ex aialibꝰ mortuis ab egritudibꝰ eis accn̄tibꝰ. Isti gͦ sūt canones vl'es qͦs apđ medicū p̄patos eē opʒ in eē medicinaꝝ singulariū. Nūc xͦo i sc̄đo tractatu icip̄e volo. Loquamur gͦ de naturis medicinaꝝ singulariū a nobis cognitaꝝ: ⁊ eaꝝ q̃ꝝ cognitio nob̄ possis erit, ꝯseq̄mur eaꝝ imp̄ssiones, attēdendo signa in eis vera. Et dimittemꝰ narrare medicinas, de qbꝰ nihil nouimꝰ, nisi noia tm̄: ⁊ ordinabimꝰ areolas p̄dictas cū suis coloribꝰ. Et sig̃bimus in ꝑmis nūm egritudinū cuiusq3 tabule, ⁊ ꝫm tincturā cuiuscūq3 egritudis cuʒ volūtate dei excelsi, ⁊ bonitate ipsius auxilij.

¶ Tractatus secundus libri secundi. Uerba principis Aboali.

IAm sig̃uimꝰ i tractatu p̄ ordinē areolaꝝ, q̃s ordinauimus. Et nos ēt volumꝰ hic afferre illud qđ sig̃nt res cadētes in oi areola, ⁊ tincturas, que sūt eis ꝓprie. Areolaꝝ aūt [k] ⌈triū ꝑmaꝝ ⌋res apparentes sunt. In illis xͦo que sunt post eas. s. que idigēt distinctione capituloꝝ, ⁊ tincturaꝝ, nō existimes nos voluisse studere in iuestigatiōe numeri eius, qđ numerauimus: nos enim nō fecimus illud: sed attulimus qđ iuenimus in capl'is medicinaꝝ singulariū, quas narrauimus, de iuuamētis ⁊ iudicijs sibi ꝓprijs: ⁊ areola ꝑma huius sūme, q̃3 ingrediunt̃ tincture, est areola opationum ⁊ ꝓprietatum.

¶ Areola operationum ⁊ ꝓprietatum.

SUbtilis spissa, viscosa, exiccatiua, subtiliatiua, inspissatiua, [l] ⌈inuiscatiua, ⌋⁊ resolutiua, abstersiua, conglutinatiua, exaspatiua, applanatiua, aptiua orificioꝝ venaruʒ, laxum faciens, icisiua, disrumpens vētositates, attractiua, mordicatiua, repercussiua, mūdificatiua, sedatiua doloꝝ [m] ⌈⁊ est ꝓhibēs effusionē materieꝝ ⌋rubificatiua, pruritum faciens, vlceratiua, corrosiua, adustiua, rectificatiua putredinis, putrefactiua cauteriʒatiua, roboratiua, digestiua, crudū faciēs, stupefactiua, [n] ⌈oppilatiua ⌋laxi ⁊ rari iflatiua, lauatiua, [o] ⌈lubrificatiua, ⌋exp̄ssiua, [p] ⌈ꝯ̃ctiua, ⌋extictiua, clarificatiua sāguinis, sudoris prouocatiua, retentiua sanguinis, retentiua sudoris, laudabilis

---

Marginal glosses:

a † A. acuitatis.

b † A. vehementer.

c A. stiptica.

d A. stipticat.

e A. medicinarū vehiculū ad mēbrum fiant. Alia l'ra. ⁊ diuidant in partes.

f A. corpꝰ est stabilitū, seu cōpletum, ⁊ firmum, ⁊ exuccata vl' dissoluta fuerit.

g A. quū ip̄a sūt recentia.

h A. vel que sūt aeri ⁊ vēto exposita, ⁊ sūt versus oriētē soli exposita, sunt fortiores alijs. Et ille sup quas in tꝑe sue ꝓductiōis ñ cecidit pluuia.

i A. coagulatōes

k A. quatuor primaꝝ ⁊ vltimaꝝ.

l A. ingrossatiua lubricatiua.

m —— A.

n A. cōstrictiua.

o —— A.

p A. stiptificatiua.

chimi, vituperabilis chimi: expulsiua nocumenti [a] ⌈cibi⌋ multi nutrimēti, pauci nutrimēti, ꝯfortans mēbra, ꝯfortans viscera, mali humoris, ꝯuertit ad oēm humorē, ꝯfert egritudinibus melīe, gn̄at melācholiā, gn̄at cholerā citrinā, gn̄at fla, expellit nocumētum flatis, ꝯfert senibꝰ, opōnes exnee: opatio eius in aere facit penetrare solutiua. [b] †⌈ ⌋

Areola decorationis.

Mundat ꝯturbat, remouet sahafat: ꝯfert morphee [c] †⌈ ⌋ ꝛ sordibꝰ: ꝛ albaras, facit ꝑuenire albaras, ipetigini, pāno, lentiginibꝰ, facit euenire pānū, ꝛ lētigines: vestigijs vlceꝝ: vestigijs variolaꝝ: fissuris labij: fissuris faciei, ꝛ capilloꝝ, rubificat colorē, ꝯfert fissuris pedū. Eradicat [d] ⌈barulos⌋ verucas. Odori ascellaꝝ, ꝛ corpis, lepre, facit possidē leprā, extrahit surculos ꝛ sagittas, ꝛ spinas, abluit dentes, eradicat dētes, ꝛ odori nariū, fetori oris, facit possidere fetorē anhelitus, ipinguatiua, facit macrescē, pediculis, facit pediculos, ꝯfert panaritio, dētibꝰ muris, vnguibꝰ tortis, vnguibꝰ corrosis, punctis albis in eis, custodit mām̄illā ꝛ testiculū, facit bonū colorē: anhelitū efficit bonū: denigrat capillos, dealbat capillos, ꝓlongat [e] ⌈magnificat⌋ rubificat, cōfortat, incrispat, applanat, findit ꝓhibet fissurā, tyrie, alopitie, ꝓstrationi, ꝓhibet caluitium, facit cadere, facit caluitium, abradit, facit nasci capillos.

Areola apostematum ꝛ bothor.

Apostematibus calidis, apatibꝰ fridis, apatibꝰ itrisecis, flōni, apatibꝰ [f] ⌈fluxis⌋ iflationi, cācro, apatibꝰ duris, scroful' [g] ⌈assuhd, aldubellet⌋ iterioribꝰ, herisipile formice, essere [h] ⌈desudatiōibꝰ⌋ vesicis, igni psico [i] ⌈pestilētie ābulatiue⌋ apatibꝰ vlcerosis [k] ⌈alasaph⌋ bothor, ꝛ lacteo, apatibꝰ neruoꝝ, apatibꝰ lacertoꝝ, apatibꝰ q̄ sūt sub auribꝰ, apatibꝰ subasscellis, ramici aq̄se, ramici ex itestinis, ramici vētose, apatibꝰ ep̄is, apatibꝰ splenis, apatibꝰ stōi, apatibꝰ veretri, apatibꝰ m̄ricis, apatibꝰ vesice, apatibꝰ mām̄illaꝝ, apatibꝰ testiculoꝝ, [l] †⌈ ⌋ apatibus ficteris: gn̄at apata calida: gn̄at apata fluxa: generat apostemata dura, generat cācrum.

Areola vulnerum ꝛ vlcerum.

Vlceribus ambulatiuis: vlceribꝰ malignis, vlceribus [m] ⌈vetustis⌋ vlceribꝰ sordidis, sordidat vlcera, fistul' ꝯfert [n] ⌈colubrese⌋ ꝯsolidat, gn̄at carnē, destruit carnē, augmentat, sigillat ꝯfert scabiei ꝛ pruritui, scabiei vlcerose, scabiei melīce, adustiōi ignis, estiomēo, vlceribꝰ lacteis, pustulis oris, putrefactiōi mēbroꝝ, igni psico, ossibꝰ, lenit escaras, infixis in mēbris.

Areola instrumētoꝝ iuncturaꝝ.

Dolori iūcturaꝝ, duritiei lacertoꝝ [o] ⌈alfase, albeik ꝯtorsioni: ꝯtusiōi laxitati, dolori neruoꝝ, duritiei iūcturaꝝ. Egritudi [p] ⌈iūcturaꝝ⌋ frie, d̄siccat neruos, ꝯfortat neruos, apati neruoruz, vlceribꝰ neruoꝝ, nocet neruis, doloribꝰ dorsi, sciatice, casui, ꝑcussiōi, spasmo, tetano, alcuzez, palysi, trēori, dislocatōi, ramicibꝰ, ruptur], dolori dislocatōis, dolori pedis, podagre, facit egredi cortices ossiuz.

Areola mēbrorum capitis.

Soda cal'e, soda fride, emigranee, galee, nocet cerebro debili, facit soda, cōfortat caput, augmētū fac̄ in cerebro, purgat cerebrū: resoluit vētositates in cerebro: apit oppil'ones cerebri, torture, apoplīe, grauat caput, facit subet: facit sōnū: fac̄ scotomiā, tardat ebrietatē: ꝯfert v̄tigini, ꝛ scotomie: ꝯfert subet: ꝯfert melīe, ꝛ timori: ꝯfert manie: ꝯfert epilīe: mouet epilepsiā, timori pueroꝝ i sōno, ꝛ alioꝝ: ꝯfert tremori: ꝯfert phrenesi cal'e, subet asahari, ꝯgelatiōi, ꝯfortat [q] ⌈ꝯſuatiōez⌋ fac̄ possidē obliuionē: ꝯfert ebrietati, ꝓhibet ebrietatē: ꝯfert dolori auris: ꝯfert sonitui, ꝛ tinitui: ꝯfert surditati forti, ꝛ debili: ꝯfert catarro, ꝛ corrize: confert fluxui sanguis ex naribꝰ: facit fluere sāguinem ex naribꝰ, fac̄ sternutare, remouet sternutationē: cōfert bothor oris, ꝛ cola: ꝯfert egritudibꝰ oris: ꝯfert fluxui saliue: ꝯfortat dētes: ꝯfert dolori dentiū, facilem efficit eradicationē dentiū: ꝯfert natiuitati dentium ifantiū, facit cadere dētes, ꝯfert stupori, ꝯfert apatibꝰ lingue, ꝯfert ranule, ꝯfert vlceribus gingiuaꝝ, confert gingiuis sanguineis, furfuribus:

Areola membroꝝ oculi.

Opthalmia cala, opthalmia vetusta, sebel, vlcera [r] ⌈lippitudini albe,⌋ altarfati, vestigia viridia, varietati, albugini. Exiture, grossitudini cornee, lachrymis, attrahit lachrymas, ꝯfortat visuz, ꝓhibet catarrum, aptioni, ꝯstrictioni aque, fistule, vngule, lippitudini ꝯseruat sanitatē oculi. scabiei, ꝛ pruritui, silac, pilis impedietibus [s] ⌈almusaraz vlceribꝰ oculi.⌋

Areola membroꝝ pectoris ꝛ anhelitus.

Confortat mēbra anhelitꝰ, nocet mēbris anhelitꝰ, ꝯfert apatibꝰ vtrarunq̄ amigdalaꝝ, ꝛ vulue, sinātie, ꝛ sq̄nātie, sāguisuge, ipedimētis anhelitus, asmati, dilatationi anhelitꝰ, aspitati pectoris, destructiōi vocis [t] †⌈ ⌋ clarificat vocē, fac̄ bonā vocē, tussi sicce, tussi antique, pleuresi, peripneumonie [u] ⌈saniei, ethice⌋ mūdificat vlcera velamis, sputo sāguis, dolori lateris, sāgui ꝯgelato i pulmōe, ꝯfortat cor, rcificat itellectū, malitie ꝯpl'onis cordis cal'e, malitie ꝯpl'onis cordis fride, sincopi, tremori cordis frido, tremori cordis cal'o, apatibꝰ mām̄ille, facit abūdare lac.

Areola membroꝝ nutrimenti.

Confortat stōm, debilitat stōm digerit, malā efficit digōnē, disrūpit desideriū: deijcit desideriū: desiderio corrupto, mala stō, cōfert singultui, nausee, fac̄ nauseā [x] †⌈ ⌋ fac̄ angustiā, eructuatiōi, fac̄ eructuare, mollificat stōm, apit oppil'ones ep̄is, ꝛ stōi, ꝓpat stōm, mordicat stōm, lubricitati stōi, cācro i stō, fac̄ sitim, sedat siti, inflat stōm, sedat iflationē stōi, ꝯfert dolori stōi, apati stōi, ꝯfortat epar, nocet epati, dolori ep̄is, oppil'oni ep̄is, fac̄ epar possidē oppil'onez, apati epatꝭ cal'o, apati ep̄is frido, duritiei ep̄is, idurat epar, debilitat epar, icteritie citrie, icteritie nigre, facit possidē icteritiā, hydropisi ascliti, hidropisi hiposarce hydropisi tympaniti, fac̄ possidē hydropisiz, dolori splenis, apati splenis, iflatiōi splenis. [y] †⌈ ⌋

Areola membrorum expulsionis.

Soluit chol'as, soluit hūiditatē: et hūores g̃ssos, soluit melīaz soluit aq̄sitatē: soluit vētositatem: soluit sāguinē, strigit, ꝯfert sol'oni vētris fluxui sāguis [z] ⌈cū egōne fac̄ excoriatiōez⌋ colirice passiōi, fac̄ possidē cholīcā passionē, lubricitati visceꝝ, tardat in itestinis, dissenterie, ꝛ vlceribꝰ itestinoꝝ: pūgitiuo dolori: facit pungitiuum dolorem, tenas-

a A. aquarum.
b † A. ꝛ adiuuat ea.
c † A. albe ꝛ nigre, ꝛ aludba.
d A. alusem.
e A. multiplicat
f A. laxis.
g A. alsehedie aldubelati.
h A. formice milliari.
i A. althahnaz, seu althoiz ambulatiuis.
k A. alsahafati.
l † A. apatibus duoꝝ femoruz, apatibus renū.
m A Alia litera putridis.
n A. aldesbet.
o A. alfach, ꝛ albetech.
p A. neruorum.
q A. memoriam
r A. alchadi.
s A. aluardinegi almuseregi.
t † A. asperitati vocis.
v A. asmati sputo saniei ptisi.
x † A. facit vomitum.
y † A. duritiei splenis.
z A. diarie.

mon colice fride, colice calide, colice vẽtose, colice apostemose, apãti intestinoꝝ, ileos, vermibus, doloribus visceꝝ, fetori stercoris, facit fetere stercus: ꝓuocat vrinam: ꝓuocat mẽstrua: ꝓuocat vtrũqꝫ, retentioni vrine, ardori vrine, distillationi vrine, lenitati vrine: mictui sanguinis, mictui puris: ɔfortat renes, nocet renibꝰ: diabeti, lapidi renuꝫ, lapidi vesice, dolori renũ, vlceribus renũ, vleceribꝰ vesice, scabiei vesice, ⁊ pruritui eius, dolori vesice, mollificationi vesice, ɔfortat vesicã, nocet vesice, dolori matricis, retinet fluxũ matricis, mũdificat matricem, retinet mẽstrua, ɔfert apãtibꝰ mr̃icis, duritiei matricis: coarctationi oris mr̃icis: p̃focationi orificij matricis, calefacit matricẽ, ɔstringit matricẽ, ɔfert vẽtositatibꝰ matricis, vlceribꝰ matricis, eminentie mr̃icis, prohibet impregnationeꝫ: facit hereditare sterilitatem, confortat embryonem, educit fetum, ⁊ deijcit ip̃m, ⁊ iterficit eum, iuuat ad imp̃gnandũ, facit egredi secũdinam, facilẽ efficit partũ, mũdificat parturientẽ, ꝓuocat mẽstrua, retinet menstrua, incitat appetituꝫ coeundi, multiplicat sp̃ma, minorat sp̃ma, minorat pollutioneꝫ, pollutioni plurime, multiplicat pollutionẽ, erigit, ɔfert satyriasi, apãtibus veretri, egressiõi ani, ɔfortat anum, ɔfert apãtibus ani, vlceribꝰ ani, ragadijs ani, fluxui sãguis ani, mollificationi ani, hemorroidibus ani.

¶ Areola febrium.

Febribus calis, antiqs, tp̃alibꝰ fridis, febribꝰ p̃mixtis, tertiane, causonidi, sinocho, quartane, quotidiane, pestilentiali, ethice, febribus ephimeris, febri diei oppilatiue, febri diei apostemose, febri antique, medie tertiane permixte, tremori, febri sincopali.

¶ Areola venenorum.

Tyriaca bezahar, iterficit venenosa, expellit venenosa, venenum, medicina p̃nitiosa, napello, extremitati caude cerui, felli vipe [a] ⌈iusgamo nigro.⌋ opio [b] ⌈beriꝫ⌋ litargirio, fũgis, cantaridibꝰ, strãgulatori [c] ⌈leopardi, ⁊ thib⌋ lepori marino, interficit mures, morsui serpẽtis, vipere, scorpioni, rutele, aranee, altararati iterfectori vulturis, morsui canis, morsui hoĩs, cani rabioso, draconi marino, danule mugali, sagittis venenficatis [d] ⌈alheleil⌋ sagitte armene, felli [e] ⌈leopardi.⌋

a A. sucharaꝫ.

b A. albengi.

c A. alnemer, et aldib.

d A. A alhelahel

e A. alnemer.

Litera. A.

¶ De Aniso. Cap. I.

Anisum q̃d est. Est semen feniculi romani, ⁊ est minoris acuitatis q̃ꝫ nabati [f] ⌈et in ipso est dulcedo, ⁊ est acutiꝰ q̃ꝫ nabati.⌋ Electio. [g] ⌈Romanuꝫ põderosius est.⌋ Natura. Jnq̃t Gal. est cal'm in scd̃o: siccũ in tertio [h] ⌈dixit Dia.⌋ est vtrũqꝫ in tertio. Opationes ⁊ p̃petates. Est apitiuuꝫ cũ stipticitate pauca, ⁊ est sedatiuũ doloꝝ, ⁊ resolutiuũ ventositatũ, ⁊ p̃prie si assetˀ, ⁊ in ipso q̃dẽ est acuitas, qua medicinis aduẽtibꝰ fit vicinuꝫ. [i] ⌈Uulnera ⁊ vlcera.⌋ Confert [k] ⌈inflationi⌋ faciei, ⁊ apãtibꝰ extremitatũ. Membra capitis. Si ex eo fiat euaporatio, ⁊ naribꝰ vapor eius attrahatur, sedatˀ soda, ⁊ vertigo, ⁊ si teratur, ⁊ misceatˀ cum oleo ro. ⁊ distilletˀ in aure, sanat [l] ⌈q̃d accidit in iteriori p̃te eius, ⁊ soda a cõpressione: aut⌋ p̃cussione: ⁊ dolores ẽt eius. Egritudines oculi. Cõfert sebel antique. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Prouocat lac. Mẽbra nutrimẽti. Abscindit sitim factaꝫ ex humiditatibꝰ baurachijs: et ɔfert oppil'oni epatis, ⁊ splenis gñate ex humiditatibus. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinam, ⁊ mẽstrua: ⁊ mũdat matricẽ a fluxu humiditatum albaꝝ. Et est motiuũ coitus: ⁊ qñqꝫ ɔstringit vẽtrem. Et adiuuat ip̃m ad illud eius ꝓuocatio. Et apit oppilationes renũ, ⁊ vesice, ⁊ matricis. Febres. Cõfert antique. Uenena. Expellit nocumentũ venenorum, ⁊ venenosorum. Permutatio. Loco eius carui quantum est ipsum.

f —— A.

g A. Alia litera meliꝰ est nouum hñs magna grana, a q̃bꝰ nõ excorticantˀ cortices sil'es furfuri, ⁊ est fortis odoris, ⁊ alacriti melius est q̃ꝫ egyptium.

h A. dicitur q̃.

i A. Apata ⁊ bothor.

k A. althebegi.

l A. ɔtussionẽ i iteriori eiꝰ accũtẽ ex obuiatiõe.

¶ De apsinthio. Cap. II.

Apsinthium q̃d est. [m] ⌈Est herba silis folijs origani.⌋ Et in ipso est amaritudo, ⁊ stipticitas, ⁊ acuitas. Jnq̃t hunain. Apsinthiũ est pluriũ specieꝝ. Ex eo eni est corascenum. Et ex eo est oriẽtale, ⁊ allatũ de mõte lukeni, ⁊ susi, ⁊ nabati, ⁊ tarsense. Et dixerũt alij antiquorũ sp̃es eius q̃nqꝫ sũt, tarsense, ⁊ susi, ⁊ nabati, ⁊ corasceni, ⁊ romanũ. Et in nabati q̃dẽ est bonꝰ odor. Et ad vltimũ in ipso est s̃ba terrea, qua [n] ⌈ɔtrahit⌋ ⁊ s̃ba subtilis, qua soluit ⁊ apit. Et est ẽt ex sp̃ẽbus sceha: ⁊ p̃pter hoc vocauerũt ip̃m q̃dam sapiẽtes sceha romanũ. Et eius succus est fortior folijs ipsiꝰ ⁊ est in cõparatione succi prassij. Electio. Q̃d ex eo meliꝰ est ẽ susi, ⁊ tarsense: ⁊ est [o] ⌈mirabilis coloris,⌋ ⁊ odoris aloes cũ ɔteritˀ. Et q̃d ex ipso est recens ⁊ siluestre. Rectificatio potionis fit cũ corasceni. ʒ. iij. Natura. Est cal'm in p̃º: siccuꝫ in scd̃o [p] ⌈⁊ eius succus est calidior.⌋ Et dicunt q̃dam est siccuꝫ in tertio, ⁊ est q̃si verius. Opationes ⁊ p̃prietates. Est apitiuũ, ⁊ stipticũ: ⁊ eius stipticitas est fortior ipsius amaritudine: s̃ꝫ nabathiũ est fortioris stipticitatis, ⁊ minoris calitatis: q̃propter nõ soluit s̃ba ẽt ex s̃tõ: neqꝫ per ip̃m fit iuuamẽtuꝫ in hoc: ⁊ eiꝰ opatio [q] ⌈in s̃tate ⁊ melia.⌋ Et in ipso ẽt est resol'o. Et ex p̃prietatibus eius est, vt p̃hibeat pãnos a tineis, ⁊ corruptiõe vermiũ: ⁊ p̃hibet encaustrũ ab alteratione, ⁊ charthas a corrosione. Jn decoratiõe. Facit bonũ colorẽ. Cõfert tyrie ⁊ alopitie: ⁊ remouet vestigia [r] ⌈† ⌋ sub oculo, ⁊ in alijs locis. Et cõfert grossitiei palpebraꝝ. [s] ⌈Uulnera ⁊ vlcera.⌋ Cõfert duritijs itrinsecis in empl'o positũ aut bibitũ. Egritudines mẽbroꝝ capitĳ. Exiccat caput: ⁊ ipsiꝰ succus facit soda: ⁊ existimo q̃ illud est p̃pter suũ nocumẽtũ q̃d in s̃tõ facit: ⁊ vapor decoctiõis eiꝰ ɔfert dolori auris. Et qñ bibitˀ añ vinũ, ɔfert ebrietati: ⁊ qñ ex eo fit empl'm iteriꝰ in palato [t] ⌈† ⌋ ɔfert p̃focatiõi itrĩsece. Et ɔfert apãtibꝰ que sũt post ãbas aures: ⁊ ɔfert dolori auris, ⁊ fluxui hũiditatũ: [u] ⌈† ⌋ ⁊ ɔfert apoplie bibitũ cũ melle. Egritudies ocl'i. Cõfert opthalmie antiq̃ ⁊ p̃pe nabaticũ quũ ex eo fit empl'm sub ocl'o, ⁊ pãno. Et si ex eo fiat empl'm cũ careno sedat pulsationẽ oculi, ⁊ apata eius. Et ɔfert [x] ⌈p̃cussioni in eo.⌋ Egritudies mẽbroꝝ anhelitꝰ. Sirupꝰ eiꝰ ɔfert tetano q est sub hypocũdrijs. Egritudines mẽbroꝝ nutrimẽti. Reducit appetitũ: ⁊ est medicia mirabil' ad illud quũ bibitˀ decoctiõis eiꝰ, aut succi ipsiꝰ decẽ diebꝰ. s. q̃qꝫ die tres anulasat. Et sirupꝰ eiꝰ ɔfortat s̃tõm, ⁊ efficit opõnes alias. Et ɔfert icteritie, et p̃prie si bibantur succi eius decem diebus. s. quaqꝫ die tres vncie: ⁊ ɔfert hydropisi. Et simil'r emplastrum factũ ex eo cum ficubus, ⁊ nitro, ⁊ farina lolij, ⁊ est emplastrũ splenis etiam: ⁊ qñqꝫ fit empl'm ambobus ex eo cũ ficubꝰ, ⁊ farina [y] ⌈lolij⌋ ⁊ nitro

m A. Est herba cuiꝰ folia silantˀ folijs alsciha, vel alsceha.

n A. stipticat.

o A. coloris cinericij cũ viriditate, ⁊ est hñs colorẽ cũ q̃dã lanugine vel pilositate.

p —— A.

q A. Alia litera ẽ i melia ⁊ chola

r † A. violacea.

s A. Apata ⁊ bothor.

t † A. cum nitro Alia l'ra. qñ ex eo fit empl'm intra palatũ, ɔfert p̃focatiõi accñti ex fungis.

v † A. aurium.

x A. aludacha q̃ est in eo.

y A. yreos. Alia l'ra. cũ ficubus, ⁊ oleo de lilio.

⁊ interficit vermes ꝓprie quum decoquitur cū len/tibus, aut rizi, ⁊ comedit. Succus eius est malus stomacho:[a] [⁊ semina eius] etiam nocumētum faciunt ori stōi ꝓprie propter eius salsedinē, ꝑter nabathi: ⁊ qñ permiscet cuz spica vtile est dolori stōi. Et si emplm̄ fiat ex eo epati, ⁊ stō, ⁊ ilijs, ↄfert doloribus eoꝝ. Epati qdem, ⁊ ilijs cū oleo de alcāna facto cerato: ⁊ stō qdem cū oleo rosaceo, aut ꝑmixtuz cum rosis: ⁊ ↄfert duritijs ipsoꝝ. Egritudines mēbroꝝ expulsionis. Est ꝓuocatiuū vrine, ⁊ mēstruorum fortiter [b] [etiam] suppositū cū hydromelle: et soluit cholerā, ⁊ neqꝫ per ipm fit iuuamētū in flate: nec ēt ī illo qd̄ est stans in itestinis. Sit quoqꝫ potio eius ifusi, aut decocti a qnqꝫ. ʒ. vsqꝫ ad septē. Et pulueris eius ab vna. ʒ. vsqꝫ ad. ij. ʒ. Et pot⁹ sirupi eius etiam ↄfert hemorroidib⁹, ⁊ ragadijs in ano: ⁊ qñ coqtur solū, aut cum rizi, ⁊ bibit cū melle, iterficit vermes cū solone vētris leui: ⁊ silr qñ coqtur cum lentib⁹. Et eius qdē sirupus ↄfert oib⁹ illis, ⁊ mundificat venas ab humore cholico, ⁊ aquoso: ⁊ ꝓuocat ipm. Febres. Cōfert antique, ⁊ ꝓpe ei⁹ succus [c] [sicut succus] eupatorij. Uenena. Cōfert morsui draconis marini, ⁊ scorpionis, ⁊ morsui mugali: et [d] [iusqamo] cū vino, ⁊ suffocationi fungoꝝ, ⁊ ꝓpe cū bibit cū aceto:[e] [⁊ eius oleū ↄfert cimicibus: et quū infundit ꝓprie in aqua encaustri] nō corrodūt mures librū. Permutatio. Loco ei⁹ ponit poliū: aut sceba armenum. Et in ↄfortādo stōm, ex assaro q̄ztum ipm est cum medio pōdere myrobalanoꝝ.

¶De Acatia. Cap.III.

Acatia qd est. Est succus [f] [alcharthi] exiccatus, deide in trociscos mutatus. Et in ipsa est mordicatio, que ablutione remouet: qm̄ est cōposita ex sba terrea stiptica: ⁊ ex sba subtili ex q̈ est eius mordicatio, que destruit ablutione, ⁊ ꝑpt suam acuitatē [g] [ ] mordicat ⁊ infrigidat. Electio. Melior ex ea est, que est melioris odoris viridis declinās ad nigredinez, pōderosior, durior. Natura. Que ex ea abluta est: frigida est, ⁊ desiccat in scđo: ⁊ non abluta frigida est in ꝑmo: ⁊ eius siccitas est in termino scđi. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est stiptica ꝓhibens cursum sanguinis. In decoratione. Denigrat capillos, ⁊ colorē efficit bonum: ⁊ ↄfert fissuris accidētibus ex frigore. Apata ⁊ bothor. Cōfert oibus que diximus in myrto. Et ↄfert panaritio, ⁊ cum albumine oui ↄfert adustioni ignis, ⁊ aꝑatib⁹ calidis. Instrumēta iuncturaꝝ. [h] [Prohibet mollificationē] iuncturarum. Egritudines capitis. Cōfert vlcerib⁹ oris. Egritudines mēbroꝝ oculi. Cōfortat visum, ⁊ subtiliat ipsum: ⁊ nō est ↄueniēs oculo ea, nisi [i] [albassari,] ⁊ sedat opthalmiaz, ⁊ rubedinē que accidūt in eis. Et ingredit in medicinis vngule.[k] †[ ] Egritudies mēbroꝝ expulsionis. Cōstringit nām bibita, ⁊ clisterizata, ⁊ pro emplastro posita. Et cōfert dissenterie, ⁊ soloni sāguinee: ⁊ abscindit fluxū matricis: ⁊ remouet [l] [eminētiā ani, ⁊ eminētiam] matricis: ⁊ ↄfert mollificationibus amboꝝ.

¶De assaro. Cap.IIII.

Assarum qd est. Est herba hñs semina plurima[m] [radicū cuius nodus est tortus: ⁊ similant piperi] boni odoris, mordicātis linguā: ⁊ hꝫ florē inter folia apud radicē suā, cuius color est purpureus silis flori iusqami: ⁊ radix qdem ipsius est magis iuuās q̈ꝫ aliqd qd̄ sit in ipso, ⁊ eius virtus est virtus acori, aut est eo fortior. Electio. Ex eo melius est qd̄ est fortioris odoris. Natura Calidūz est ⁊ siccū in tertio: ⁊ dicit ꝙ eius siccitas est [n] [maior] ipsius caliditate. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. Aperit ⁊ sedat dolores itrinsecos oēs: ⁊ ꝓprie eius infusio quā dicturi sumus in capitulo hydropisis: ⁊ subtiliat, ⁊ resoluit, ⁊ calefacit membra frigida, ⁊ abstergit. Instrumēta iuncturaꝝ. Confert sciatice ⁊ dolori ancharum antiquo: ⁊ ꝓprie ei⁹ īfusio ꝑdicta in capitulo hydropisis. Egritudines oculi. Cōfert grossitudini cornee. Mēbra nutrimēti. Cōfert oppilationi epatis, ⁊ duritiei ipsius, ⁊ ↄferunt icteritie, ⁊ hydropisi infusionis eius tres aurei. in. xij. cotilis musti, que post duos mēses coletur: ⁊ iuuamētum in febribus est maius: ⁊ cōfert duritiei splenis valde. Mēbra expulsionis. Prouocat [o] [vtrunqꝫ] ⁊ ↄfortat vesicam ⁊ renes: ⁊ soluit sicut helleborus albus in purgatione vētris. Et eius qdem potio sit septem aureoꝝ cum aqua mellis: ⁊ in spermate augmētum efficit. [p] [Permutatio. Loco ipsius ponit pondus ipsius, ⁊ medium acori: ⁊ sexta ponderis eius amomi.]

¶De Abbel. Cap.V.

Abbel quid est. Est fructus [q] [iuniperi similis zarur.] sed tamē est vehemētius niger: ⁊ est boni odoris, ⁊ acuti. Arboris ꝟo ei⁹ due sunt species. vna species cuius folia sunt sicut folia cupressi multas habens spinas: que dilatat, ⁊ non elongat. ⁊ alia est cuius folia sunt sicut tamarisci: ⁊ sapor eius est, sicut cupressi: sed est siccior, ⁊ minus calida, ⁊ quum de ea assumit, duplum cinamomi ponit loco eius. Natura. Dixerūt quidam ꝙ est calidus ⁊ siccus in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Uehemētis est resolutionis, ⁊ inest ei desiccatio cuz mordicatione: ⁊ in ipso est stipticitas [r] [leuis] ⁊ ponit in oleis calefactiuis. ⁊ in oleis aromaticis. Et plurimū ponit in oleo [s] [qd̄ fit exprimendo.] In vulnerib⁹ ⁊ vlceribus. Cōfert eius puluerizatio in herpetestiomeno, ⁊ vlceribus putridis cuz melle, ⁊ ꝓhibet ambulationē ambulatiue, ⁊ vlcera denigrata: ⁊ quādoqꝫ fit ex eo emplastrū [t] [q̄re] non ↄsolidat ꝓpter sui mordicationē: ⁊ propter vehemētiā caliditatis ⁊ siccitatis sue, imo [u] [exiccat.] Egritudines membroꝝ capitis. Quū bullitur nux abbel in oleo sisamino in cochliari ferreo donec nux nigra fiat, ⁊ distillat in aurem, ↄfert surditati valde. Membra expulsionis. [x] [Prouocat vrinam ⁊ mēstrua, ⁊ eijcit fetum, ⁊ reducit sanguinem.] [y] [Permutatio. Loco eius ponitur cassia lignea: ⁊ dicit ꝙ pondus eius de nuce cupressi: ⁊ dicit ꝙ pondus eius de folijs cupressi.]

¶De [z] [Adrimia.] Cap.VI.

Adrimia Natura. Est calidum ⁊ siccuz in tertio. Decoratio. Confert alopitie tritum cum aceto. Instrumēta iuncturarum. Cinis eius cum aceto suppositus confert sciatice. Membra expulsionis. Inquit Dia. Quum mulier tangit montanuz, ⁊ sibi supponit ilico facit abortum. Uenena. Confert venenis omnibus, ⁊ ꝓprie morsui.

¶De [⁊] [Antimonio.] Cap.VII.

Antimonium qd est. Est substantia plūbi mortui, ⁊ eius virtus est similis virtuti plūbi adusti. Electio. Qd̄ ex eo bonum est, est [ꝯ] [laminosuz] frustis ↄfractis cui inest splēdor, ⁊ cui non admiscet aliquid extraneuz ⁊ neqꝫ est sordidum, ⁊ valde velociter frangitur. Natura. Est frigidum in ꝑmo: siccum in scđo: et est vehementioris desiccationis q̈ꝫ attrimentuz rubeum, ⁊ est [ꝫ] [syrū.] Opōnes ⁊ ꝓprietates, ↄstringit ⁊ exiccat sine mordicatione, ⁊ abscindit fluxum

---

a A. ⁊ herba ipsi⁹

b A. ⁊ proprie.

c A. cum succo.

d A. sucharaz.

e A. ⁊ aspsio aq̄ si taṫ] seu decoctionis ei⁹, ꝓhibet cimices, ⁊ quū isūdit ꝓꝑe cū aq̄ sitate ipsi⁹ encaustrum. Alia lra. ⁊ oleuz ei⁹ ꝓhibet cimices. Alia lra. ⁊ quādo humectat encaustrū scriptorū cū aq̄ ei⁹, vel cū decoctiōe ei⁹

f A. alcharad vl alchard.

g† A. ꝓfunde.

h A. Alia litera. Confert mollificationi.

i A. Alia litera. alnassari.

k† A. Alia lra. ⁊ rectificat eminentiam oculi.

l A. egressionē ani ⁊.

m A. ⁊ nodos radicū ei⁹ tortuosos siles altheil, vel althil, ⁊ est.

n A. minor.

o A. vrinā ⁊ mēstrua.

p —— A.

q A. alharar silis alçarur. Alia lra. arboris alharar, similis alçarur. Alia lra. Abbel qd est. Est arbor alharar similis alçarur.

r A. occulta.

s A. alhascir.

t A. et.

u A. facit pus seu saniem.

x A. Alia litera. cū bibit iterficit fetū, ⁊ descēdere mēstrua facit, ⁊ mungē sāguine, ⁊ qñ supponit, ⁊ fit suffumigatio cū eo, opat illō.

y —— A.

z A. Adriune, vel adriu.

⁊ A. Atemed.

ꝯ A. squamosuz.

ꝫ A. suri.

sanguinis. Uulnera ⁊ vlcera. Cõfert vlceribus, ⁊ destruit carnes additas, ⁊ ꝯsolidat. Et ponit̃ cum adipe recẽte sup aduſtionẽ, q̃re nõ vlcerat: ⁊ si vlcerat ꝯsolidat ipsam quũ ꝑmiscet̃ cũ [a] ⌈adipe⌋ ⁊ cerusa. Mẽbra capitis. Prohibet fluxum sanguis ex narib⁹ qui est ex velaminib⁹ cerebri. Mẽbra ocli. Cõseruat sanitatẽ oculi, ⁊ remouet sordes vlceruz suoꝝ. Mẽbra expulsionis. Quum supponit̃, cõfert fluxui sanguinis matricis. Permutatio. Loco eius ponitur ſtãnum aduſtum.

a A. cera.

De [b] ⌈Ammoniaco.⌋ Cap. VIII.

b A. assach.

Ammoniacũ quid est. Est gũma [c] ⌈ atorthut:⌋ ⁊ noiat̃ qñq3 id quo aurum adheret: qm̃ ꝑgamena ⁊ membrana, ⁊ libri eo deaurant̃. Natura. Est calidũ in fine [d] ⌈tertij⌋ ⁊ siccũ in ꝑmo. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Eius resolutio ⁊ exiccatio est fortis, ⁊ nõ est mordicatio eius fortis. Et ex ipsius qdem aptione ꝑuenit̃ ad hoc, vt faciat currere sanguinẽ ex orificijs venaꝝ: ⁊ ingredit̃ in rectificatione solutiuoꝝ, ⁊ in ipso est lenificatio ⁊ attractio. Apata ⁊ bothor. Linit̃ ⁊ fit ex eo empl̃m, ⁊ ꝯfert scrofulis, ⁊ duritieb⁹, ⁊ [e] ⌈apatib⁹ in ꝑncipio paruis, ⁊ postea magnis sine capite.⌋

c A. altharthut.

d A. secundi.

e A. alselha.

Uulnera ⁊ vlcera, Cõfert [f] ⌈vulnerib⁹⌋ malis, ⁊ corrodit carnẽ malã, ⁊ facit nasci carnẽ bonã. Instrumẽta iuncturaꝝ. Cõfert dolori sciatice ⁊ ilioꝝ: ⁊ iũcturaꝝ bibitũ cũ melle, aut aqua ordei. Et quũ ex eo fit empl̃m cum melle, ⁊ [g] ⌈oleo resoluit duritiem⌋ iuncturaꝝ. Et qñ ꝑmiscetur cuz aceto ⁊ baurach [h] ⌈⁊ rosis⌋ ⁊ oleo de alcãna ꝯfert lassitudini.

f A. exituris.

g A. Alia litera cum melle ⁊ pice resoluit lapidositatem.

h —— A.

Mẽbra oculi. Lenit asperitatẽ palpebraꝝ, ⁊ scabiem, ⁊ abstergit albuginẽ, ⁊ ꝯfert humiditatibus oculi. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert disnie ⁊ difficultati anhelitus [i] ⌈⁊ eius dilatationi cum transglutit̃ cũ melle⌋ aut aqua ordei, ⁊ mũdat vlcera velaminis, ⁊ ꝯfert ꝑfocationi, que est ex ſ̃late, et cholera nigra. Mẽbra nutrimẽti. Quuz bibit̃ ex eo aureus ꝯfert duritiei splenis, ⁊ duritiei epatis: ⁊ silr̃ cum linit̃ cum aceto, ⁊ ꝯfert hydropisi. Membra expulsionis. Prouocat vrinã ita vt sanguinez mingere faciat, ⁊ interficit ascarides, ⁊ sol̃one educit, ⁊ facit exire embryonẽ, siue viuũ, siue mortuuz: ⁊ ꝓuocat mẽstrua. Et linit̃ sup duritiem testiculoꝝ cum aceto, ⁊ lenit eos. Permutatio. Loco eius ponitur sordities aluearij apum.

i A. ⁊ ꝑpationi anhelit⁹ qñ ipm cũ melle sumit̃ i modũ loch.

De [k] ⌈Aniuden.⌋ Cap. IX.

k A. Angiedan.

Aniuden qd est. Ex ea est alba, ⁊ nigra que est fortior: ⁊ hec nigra nõ ingredit̃ in cibis: ⁊ ipsius radix est ꝓpinqua sapori alastirgar: ⁊ eius natura est aerea, sed alastrigar est tarde digõnis: ⁊ nõ est hoc in ordine eius, q̃uis sit etiam digõnis valde tarde. Asse ꝙo que est eius gumma capl̃m singulare faciam aliud: ⁊ melius qdem est, vt administret̃ eius decoctio: aut ipsi⁹ acetũ q̃z corpus eius. Natura. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiua valde. Et radix eius inflat, ⁊ quũ corpus ex ea fricat̃, ⁊ ꝓpe cuz lacte eius, trahit mãs ad exteriora virtuose. Decoratio. Alterat ventositatẽ corpis. Et si ex ea fiat empl̃m cum oleo sanat [l] ⌈aggregationes⌋ sanguinis sub oculo. Apata ⁊ bothor. Confert dubellet intrinsecis. Et quũ ꝑmiscet̃ ipsa, ⁊ radix cũ emplastris, ꝯfert scrofulis. Instr̃a iuncturaꝝ. Quum ꝑmiscet̃ cũ oleo irino: aut oleo de alcãna, ꝯfert doloribus iuncturaꝝ ꝓprie. Membra nutrimẽti. Radix eius facit eructuare, ⁊ stringit vẽtrem: ⁊ est tarde digõnis, ⁊ digerit, ⁊ calefacit stõm, ⁊ ꝯfortat eũ, ⁊ disrũpit appetitũ. Mẽbra expulsionis. Qñ decoquitur cum corticibus granatoꝝ in aceto, sanat hemorroydas ani, ⁊ ꝓuocat. Et facit fetere odorez stercoris: ⁊ vẽtositatem exeũtem per anũ, ⁊ est nociua vesice. Uenena. Est bezahar venenis.

l A. nigredines

De [m] ⌈Astirgar.⌋ Cap. X.

m A. Astergar, seu astergaçi.

Astirgar qd est. Rectius est vt eius acetum administret̃. Et est ꝓpinqua aniuden in nã sua, sed est [n] ⌈calidior⌋ ea. Natura. Calida est ⁊ sicca in fine tertij. Mẽbra nutrimẽti. Ei⁹ acetum est bonũ stomacho, ⁊ purgat ipsum, ⁊ ꝯfortat eum: ⁊ disrũpit appetitũ. Sed corpus ipsius facit nauseã mordicatione sua: ⁊ tardat̃ mora ipsius in stõ, ⁊ eius digestio in ipso. Febres. Proprietas eius est iuuamẽtum febris quartane.

n A. deterior.

De [o] ⌈Amirberis.⌋ Cap. XI.

o A. Amirbaris persice alçersech

Amirberis qd est. Est azarasch. Et ex eo est rotũduz rubeũ [p] ⌈cãpestre⌋ ⁊ nigrũ lõgum, arenosum: aut mõtanum, ⁊ est fortius. Natura. Frigidũ est, ⁊ siccum in fine tertij.

p A. Alia litera. ad fuscedinẽ declinans.

Opationes ⁊ ꝓprietates. Est vincẽs cholerã valde. Apata ⁊ bothor. Ex ꝓprietatibus eius est suũ iuuamẽtum, ꝙ ꝯfert apatibus calidis, sicut emplastrum suppositum. Membra nutrimẽti. Cõfortat stomachũ, ⁊ epar, ⁊ abscindit sitim valde. Membra expulsionis. Constringit ⁊ ꝯfert rasure etiam fluxui sanguinis inferius.

De [q] ⌈Alaunoc ⁊ Alahabar.⌋ Cap. XII.

q A. Alanoc ⁊ alabar.

Alaunoch ⁊ alahabar quid est. Utrũq3 est plũbum nigruz, in quo est substãtia aquosa multa, quam ꝯgelauit frigus. Et in ipso sunt aereitas ⁊ terreitas, non vehemẽtis multitudinis. Signum aũt humiditatis eius, sicut existimat Gal'. est velocitas liquefactionis eius, ⁊ aereitatis ipsius est vehemẽtia raritatis eius: ⁊ ꝙ ipz crescit quum dimittit̃ in humorositate terre, ⁊ inflatur: ⁊ est vehemẽter ĩfrigidãs apostemata. Natura. Est frigiduz ⁊ humidum in scđo. Apostemata ⁊ bothor. Fiant ex eo pistillũ, ⁊ tabula, ⁊ fricetur vnum eoꝝ sup aliud cũ aliquo ex oleis, ⁊ tũc illud qđ ex ipso resoluit̃ ꝯfert apatibus calidis: et infrigidat ea: ⁊ [r] ⌈saniosa ex ipsis ita ꝙ curant̃,⌋ ⁊ ligat̃ ex eo lamina sup scrofulas, ⁊ glãdulas, ⁊ vlcera iuncturaꝝ, ⁊ ipsaꝝ glandulas, ⁊ destruuntur.

r A. ꝯfert apatib⁹ malignis, ita vt cãcro ꝯferat.

Uulnera ⁊ vlcera. Ipsius fricatio ꝑdicta, ⁊ eius adustum ꝓprie ablutũ ꝯfert [s] ⌈vulneribus⌋ malignis, ⁊ vlceribus cãcerosis, ⁊ vlcerib⁹ iuncturaꝝ.

s A. exituris.

Instrumẽta iuncturaꝝ. Cõferunt ipsius fricatio, ⁊ adustio predicte, vlceribus iuncturaꝝ. Et si stricte liget̃ sup torsionem iuncturaꝝ, ⁊ suas glãdulas liquefacit eas. Mẽbra oculi. Qđ ex ipso adustũ est: est iuuatiuũ in vlceribus ꝓprie, quum abluit̃: ⁊ simil'r ophthalmie sicce. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Qđ ex eo adustũ est: iuuatiuũ est vlceribus mãmille: ⁊ simil'r eius fricatio, ⁊ adustio predicte. Mẽbra expulsionis. [t] † ⌈ ⌋ Confert hemorroidibus. Et ligat̃ lamina sup locuz renum: ⁊ ꝓhibet pollutionem frequẽtem: ⁊ sedat desiderium coitus. Et vtrunq3 eoꝝ confert vlceribus veretri: ⁊ testiculoꝝ: ⁊ apatibus ipsorum.

t † A. Contusio eius vel fricatio eius predicta, ⁊ adustio ipsius.

De [v] ⌈Amumeli.⌋ Cap. XIII.

v A. Alaumali, vel aumali.

Amumeli quid est. Est oleum dulce, valde spissum sicut mel: ⁊ spissius eo: ⁊ extrahitur ex [x] ⌈crure arboris, que est in terra murzie dulcis: ⁊ fit ex eo oleum si cum eo admiscet̃ etiã oleum de flore eius:⌋ ⁊ nominat̃ amumeli, ⁊ oleuz mellis. Electio. Ex eo est melius qđ est magis clarũ, ⁊ spissius, ⁊ antiquius. Natura. Calidũ est et humiduz, ⁊ ipsius caľitas plima est hũiditate eius.

x A. trũco arboris, q est i regiõe tedmur dulcis, ⁊ fit ex eo oleũ. ⁊ ꝑmiscet̃ ẽt cum ipso oleo flos ei⁹ Alia lr̃a. si ꝑmisceatur cũ eo, ẽt oleũ floris eius.

a A.ſcabiei vlceroſe.

Uulnera ⁊ vlcera. Confert a ⌈vulneribus vlceroſis⌋illinitum. Inſtrumēta iuncturarum, ↄfert dolori/bus iuncturarum. Membra capitis. In ipſo eſt virtus faciēdi ſubeth, ⁊ facit pigritiā. Mēbra oculi. Cōueniens eſt tenebroſitati oculorum, quuz ex eo fit collyriuz. Mēbra expulſionis. Tres.ʒ.ipſius cū ix.ʒ.aque ſolōne educunt cholerā ⁊ humores cru/dos, ⁊ faciunt pigritiaz, ⁊ mollificāt. verūtn̄ nō eſt ſolicitudo hn̄da: neqꝫ timēdum eſt ex eo qꝺ ipm ſoluit, qm̄ eſt iuuatiuū cum eo qꝺ ex ipſo apparet ico/lume: opꝫ tn̄ ne ſup ipſum dormiatur oino.

b A.Agalugen vel agalugi.

De b ⌈Agalugin⌋. Cap.XIIII.

c A. aſperaz ſeu cutem diuerſis maculis ⁊ ſignis coloratam.

Agalugin qd eſt. Lignū indū, aut arabicū boni odoris, hn̄s cutē c ⌈coopertam⌋intrās in nūo ſpērum que vēdunt. Et in ipſo eſt ſtipticitas cū amaritudine pauca. Mēbra capitꝭ. Collutio oris facta ex ipſius decoctione odorem oris efficit bonū. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert dolori lateris. Mēbra nutrimenti, cōfert dolori epatis. Et aureus vnus ex eo ↄfert viſcoſitati ſtōi, ⁊ debilitati ipſius. Membra expulſionis. Quum bibit cum aqua confert vlceribus inteſtinorum, ⁊ dolori pungitiuo calido.

d A.Amgailam

De d ⌈Amgailem.⌋ Cap.XV.

e A.ſpinoſa locorum ſilueſtrium.

Amgailem qd eſt. Eſt arbor e ⌈locorum ruſticorum⌋nota. Natura. Eſt frida ⁊ ſicca. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſtiptica ꝓhibēs ſanguinē, ⁊ ſpēs fluxus. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pecto/ris. Prohibet ſputū ſanguinis. Mēbra expulſionis. Prohibet fluxum matricis.

f A. Adarachi vel adaraca.

De f ⌈Atharachic.⌋ Cap.XVI.

g† A. Eſt ſpēs ſpume maris, q̄ eſt coagulata ad herēdo iuncis ⁊ cānis. Et.

Atharachic qd eſt. g †⌈ ⌋Hec eſt medicina acuta que nō bibit ꝓpter ſuā acuitatē, ſꝫ in epithima/tibus adminiſtrat poſt fractionē ſue acuitatis. Natura. Eſt cal'a ⁊ ſicca valde. Opationes ⁊ ꝓꝓeta/tes. h ⌈Permutat ↄplōnem malā frigidā ad ↄplōnem malā cal'am.⌋ Et neqꝫ ſit audax aliqs ſup ipm niſi epithimādo. In decoratione. Confert panno. In apatibus ⁊ bothor. Cōfert bothor i ⌈lenibꝰ.⌋ In vulneribus ⁊ vlceribus. Cōfert ſcabiei vlceroſe, ⁊ impetigini. Inſtrumēta iuncturarum. Empla/ſtrum factum ex ea confert ſciatice.

h A. Alia litera Permutat ↄplexionē fridaz ad ↄplōnē cal'am. Alia lr̄a. Permutat ↄplōnem malā fridam ad ↄplōnē calidaz.

De k ⌈Azedaraeth.⌋ Cap.XVII.

i A.lacteis.

k A.Azadaracht

l A. arborē mirabolanorum.

Azedaraeth qd eſt. Arbor nota hn̄s fru/ctū ſil'em nabach. Et noiant eā in rechi l ⌈myrobalanū⌋ ⁊ in tabraſtē, ⁊ kien, ⁊ thabich: ⁊ eſt arbor magna: ⁊ eſt ex magnis arbo/ribꝰ. Nā. m ⌈Qꝺ eſt ſupra ipſaz eſt cal'm in p̊: ſic/cum in fine ꝑmi. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Eiꝰ focha⌋ apit oppilōnes. In decoratione. Aq̈ foliorum eius interficit pediculos, ⁊ ꝓlōgat capillos: ⁊ ꝓꝓe n ⌈radices eius quū adminiſtrāt cū vino.⌋ Mēbra capitis. Eius flos apit oppilōnes cerebri. Mēbra an/helitꝰ ⁊ pectoris. Eius fructus nociuus eſt pectori valde: ⁊ eſt ꝑnitioſus. Mēbra nutrimēti. Eiꝰ fru/ctus eſt malus ſtō o ⌈ↄturbās.⌋ Febres. Di ꝙ decoctio corticū eius cum fumoterre, ⁊ myrobalanis p ⌈ↄfecata⌋ↄfert febribꝰ flaticis. Uenena. Succꝰ extremitatū eiꝰ cū melle reſiſtit venenis oibꝰ. Et eiꝰ fructus iterficit fortaſſe. Permutatio. Loco eiꝰ in elōgatione capillorum ponuntur folia canabis.

m A. Flos eius eſt cal's i tertio. Siccꝰ in fine primi. Opōnes ⁊ ꝓprietates, eius flos.

n A.Alia litera. qꝺ de ea eſt aduſtū quū adminiſtrat cum aceto.

o A.faciens i eo anguſtiā. Mēbra expulſionis. Cōfert colice.

De q ⌈Auricula muris.⌋ Cap.XVIII.

p A.colata.

q A.Adan alfar

Auricula muris qd eſt. Eſt herba cuiꝰ v̓tus ſm Gal'. eſt ꝓpinq̄ v̓tuti herbe qua vitrū abſtergit. Et hoc nomē abſolutū eſt duabus herbis, quarum vna eſt quaz noiat Galienus, ⁊ odo/rat ex ea odor malus, ⁊ nō hꝫ duritiē: ⁊ altera quā noiauit Dia. ⁊ exiſtimauit, ꝙ ſit ſilis volubili, niſi qr minora hꝫ folia cōparata ad ipſam: ⁊ eſt herba expāſa ſup faciē terre: ꝑuos hn̄s ſtipites r ⌈dome/ſtica bona⌋ſine odore: ⁊ nō hꝫ saporē fortem, azulinos hn̄s flores, cuius ſemē ſemini coriādri ſil'at. et hirūdines ex ipſo comedūt, ⁊ eſt cal'a, ⁊ ꝓꝓe cuius origo nō eſt iuxta aquā. Inqt muſaihach iuuamentū eius, eſt iuuamētū abſinthij, ⁊ eſt res que nō eſt inuēta in duabꝰ plātis ſil'. Natura. Que ex eis nota eſt ſm Galienum eſt frida ⁊ humida in gradu p̊. Et altera eſt ex ſūma medicinarum cal'arum. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. In primanō eſt ſtipticitas. Et altera eſt deſiccatiua rubificatiua. Uulnera ⁊ vlcera. Illa quā noiauit Dia. extrahit ſpinas ⁊ ſurculos, ⁊ facit adherere plagas. Mēbra capitis. Cōfert epile/pſie bibita, ⁊ torture ſternutatione facta ex ea, ve/hemēter: ⁊ eius ſternutatio mūdificat cerebrum.

r A.hortulana vmbroſa.

De s ⌈Abugiliſe.⌋ Cap.XIX.

s A.Abugileſa, vel abugiliſi, vl' agiſa, vl' abuchaleſi, vel achuſi, ſeu achuſa.

Abugiliſe qd eſt. Eſt lactuca aſini, ⁊ noiat etiam t ⌈ſimarē ⁊ ſincarē. Et eſt piloſa ſpinoſa⌋ aſꝑa, nigra plurima hn̄s folia ſup radicez annexa ei. Et eius radix in groſſitudine eſt digiti coloris rubei valde, que tingit quū tangit in eſtate. Et ex ea eſt ſpēs alia, citrina folia hn̄s, colo/ris rubei: ⁊ eius ſpēs ſunt quatuor. u ⌈Abugiliſe, intiſanius, amelenius, anſubeſin.⌋ Electio. For/tiores oibus ſunt due prime ſpēs. Natura. Dixit Gal'. ꝙ ex abugiliſe eſt que eſt cal'a ⁊ ſicca. Opationes ⁊ ꝓprietates. Que ex ea noiatur abugiliſe eſt ſubtiliatiua cū ſtipticitate, ⁊ ꝓpter hoc eſt pontica amara: ſed x ⌊pōticitas⌋eſt in reliqs magis appa/rens. Relique xͦo due ſpēs ſunt acutiores ꝑmis: et fortioris calitatis, ⁊ radix eius fortioris eſt calidi/tatis q̃ꝫ folia. In decoratione. Qn̄ lenit cuz aceto ↄfert morphee. Et ipa excoriat cutim. Et eius folia ſunt debiliora radice eius. In apatibus ⁊ bothor. Prohibet radix abugiliſe, que eſt ex eis, cū farina ordei fracti heriſipilā: ⁊ ſil'r y ⌈radix amelenius⌋ ⁊ ipſa reſoluit ſcrofulas, quū ſupponit eis cū adipe. In vulneribꝰ ⁊ vlceribus. Ponit cum z ⌈cera⌋ſuper vlcera oia, ⁊ aduſtione ignis ꝓꝓe. Mēbra nutrimenti. Radix abugiliſe aptat ſtōm. Et eius de/coctio cū aqua alkaratin ⁊† ⌈ ⌋valet icte/ritie ⁊ dolori ſplenis. Mēbra expulſionis. Deco/ctio eius cū aq̈ alkaratin, aut aq̈ chartami ↄfert dolori renū ⁊ lapidi in renibus. Quuncꝫ mulier ſibi ſupponit radicē eius abortū facit. ⁊ eius folia ? ⌈frixa⌋cuz vino ſtringūt vētrem: ſed abugiliſe reſoluit hūores cholicos, ⁊ radix hn̄tis citrina folia ex eo cum iſopo, ⁊ ſinapi interficit vermes, ⁊ educit eos. Et ſil'r ꝫ ⌈alſimaren⌋abſolute, que ex ea citrina eſt ⁊ reliqua: ſꝫ citrina eſt fortior in h̄. Febres. Deco/ctio radicū abugiliſe cū aq̈ a ⌈alkaratin⌋confert febribus antiqs. Uenena. Qn̄ maſticat b †⌈ ⌋ex citrina hn̄te folia citria c †⌈ ⌋rubei coloris, ⁊ ꝓijcitur ſuper venenoſa, iterficit ea. Et due alie ſpecies conferunt morſure vipere bibite, ⁊ linite d ⌈⁊ ſputate.⌋

t A.ſengiar ⁊ ſechar. Et eſt lanuginē vel piloſitatē hn̄s ⁊ ſpinoſa

v A. Abuchaleſa anſadius ar//gialeſus acha//ſunas.

x A. ſtipticitas.

y A.argialeſus.

z A.adipe.

⁊† A. aut aqua chartami.

? A.bolita.

ꝫ A.alſengiar.

a A. alkaratan, aut aqua chartami.

b† A.fructus.

c † A. ⁊ radicē.

De e ⌈Almeſu.⌋ Cap.XX.

d A. ⁊ ſuſpenſe, ⁊ approximate.

e A.Almas.

Almeſu qd eſt. Di ꝙ rectius eēt vt de ea loq̄/remur in cap̄ de min, verūtn̄ nos attulimꝰ narrationē eiꝰ in h̄ cap̄. vt ſit magis nota, ⁊ magis famoſa. Nā. Dixerūt qdā ꝙ eſt frida ⁊ ſicca. Et dixerūt alij ꝙ eſt cal'a ⁊ ſicca cū v̓tute. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Eſt vehemētis abſterſionis. Et apud Dia. eſt aduſtiua ⁊ putrefactiua. In decoratione. Abſtergit dentes fricādo. Mēbra capitis. Dixerunt quidam ꝙ qū tenet in ore frangit dentes: Et

dixerunt aut ꝓprietate sua, aut ꝓpter venenū vipe/re que multiplicat̃ in locis, in qbus ipsa est. Et hec qdē ꝟba sunt eius qui multa fabulose narrat: ⁊ nō cognoscit de opōne veneni vipe, ꝙ quū [a][positum est ad aliqd mēbrū] nō efficit hāc opōnez: ꝓpe quū tp̄s supra ipm ꝓlōgatum fuerit. Mēbra expulsio/nis. Dicūt ꝙ quū ex ipsa adheret granū vnū in extremitate siringe annexū glutini romano, ⁊ itromittit̃ in vesicā frāgit lapidē: sȝ hoc est ex eis, que a me elongant̃. Uenena. Est venenum mortale.

a A. expulsū fuerit ad extra.

b A. Armach.

¶De [b][armech.] Cap. XXI.

c A. lignū iamēi

Armech quid est. Est [c][herba iameni] boni odoris silis cinamomo grosso. In decoratione efficit odorē oris bonū. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatib⁹ calis ꝓpe sicut empl'm supposita. In vulnerib⁹ ⁊ vlceribus. Probibet dilatatione vlcez: ⁊ ꝯsolidat ea siccādo ꝓpter desiccatio/nez, que est in ea sine mordicatione, ⁊ ꝓhibet putrefactionē membroꝝ. Membra capitis. Cōfortat cerebrū, ⁊ stringit gingiuas, ⁊ ꝯuenit egritudinib⁹ oris. Mēbra oculi. Ex ea comestū ꝯfert opthalmie. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfortat cor ⁊ omnia viscera. Membra expulsionis. Stringit naturam.

d A. Allebach, vel Allebengi, seu albegi, aut allebegi.

¶De [d][Allabuch.] Cap. XXI.

Allabuch qd est. Dicūt ꝙ est asadar. Dico aūt ꝙ siue non sit hoc allabuch, aut sit de veritate, ꝑtinet ei vt dicamus in caplo de sem. Et est ex magnis arboribus: ⁊ forsitan ꝑmutatur ad egyptum, ⁊ alterat̃ illic natura eius. Operationes ⁊ ꝓprietates. Cōfert fluxui sanguinis ēt si super mēbrum ponat̃, ⁊ abscindit cursum.

e A. achtemecht

¶De [e][Athamaraet.] Cap. XXIII.

Athamaraet quid est. Est medicina inda efficiens peonie opationez. Mēbra capitis. [f][Ex folijs eius fiat epithima] illi ad cuius caput eleuat̃ vapor, ⁊ ꝓhibet̃ epilia.

f A. fiat ex eo linimentum.

g A. Alnachel. vel alnafel.

¶De [g][Alblage.] Cap. XXIIII.

Alblage qd est. Est medicina [h][marina] similis alcot, que orit̃ in vere. ⁊ est similis ēt andacoche, ꝑlimos hn̄s stipites. Et ei⁹ semē est sicͥ semē baucie. Mēbra nutrimēti. Cōfert spleni valde. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinā.

h —— A.

i A. Alsefani.

¶De [i][Asefeni.] Cap. XXV.

Asefeni qd est. Existimo ꝙ est pastura cameloꝝ. Membra expulsionis. Mundificat renes. Uenena. Plurimum ꝯfert iuuamētum morsure canis rabiosi.

k A. Alusen.

¶De [k][Alguasen.] Cap. XXVI.

l A. cui⁹ fructus silat̃ altoꝛs. Et noiat̃ propter illud tarsia.

Alguasen qd est. Est herba [l][silis lilio. Et noiat̃ ꝓpter illud lilialis.] Nā est cal'a ⁊ sicca in p̊. Opationes ⁊ ꝓꝓetates. Desiccat cū eq̄litate: ⁊ abstergit. In decoratione. Confert pāno, ⁊ resoluit totū illud cum equalitate. Uenena. Gal'. dixit ꝙ est iuuatiua ꝓprie morsure canis rabiosi. ⁊ iaȝ sanati sunt multi: ⁊ ꝓpter illud nominatur grece [m][alguasen.]

m A. alusen, vel Aaulusen.

n A. Astraticus

¶De [n][Atratifus.] Cap. XXVII.

Atratifus qd est. Est medicina [o][cognita cū chali.] Natura. In ipsa est paꝝ infridationis, ⁊ nō est in ea stipticitas. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Desiccat cū eq̄litate, ⁊ ei⁹ v̄tus est virtus resolutiua cū infrigidatione. Apata ⁊ bothor. Confert apostematibus emunctorioꝛuȝ more emplastri superposita ⁊ suspensa.

o A. noiata alhalebi, seu alhalebie.

p A. Ardachiasi vel ardafiei.

¶De [p][Ardifrigi.] Cap. XXVIII.

Ardifrigi qd ē. Est herba silis cappari acuti odoris valde, ⁊ grauis habēs fructum [q][inferius.] Natura. Dixit [r][alkanzi ⁊ arabib] ꝙ est fortior in nā sua q̄ȝ solatrū, ⁊ alkekēgi. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatibus intrinsecis ꝯm verba [s][arahib.] Et potio ipsius sit vsqȝ ad [t][ij. vncias.] Et liniat̃ sup apata cal'a extrinseca, ⁊ erit mirabilis valde [u][vbicūqȝ apposita.] Uenena. Quū linit̃ sup pūcturam vespe, sanat ilico.

q A. in vaginis

r A. Alraheb est

s A. arahab.

t A. vnciā vnaȝ.

v A. in quocūqȝ apostemate.

x A. seu arblutilon.

¶De [x][Abutilon.] Cap. XXIX.

Abutilon qd est. Est planta silis cucurbite. Et dixit alkanzi, ꝙ h̄ noie est nota. Uulnera ⁊ vlcera. Dicitur ꝙ est res magis iuuatiua vulneribus recentibus, ⁊ conglutinat. ⁊ cōsolidat ea statim.

¶De asio. Cap. XXX.

Asius qd est. Est lapis sup quē nascit̃ sal: cuius flos noiat̃ asius: ⁊ videt̃ ꝙ sit eius gn̄o ex rore maris, ⁊ imbre qui cadit sup eū. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Uirtus eius ⁊ virtus floris eius est apitiua: carnis gn̄atiua, putrefactiua paꝝ, cū liquefactione carnis putrefacte absqȝ mordicatiōe. Apata ⁊ bothor. Resoluit exituras more empli suppo/sita terebinthina, aut pice. In vulnerib⁹ ⁊ vlceribus, Ualet [y][vulnerib⁹] difficilibus, ⁊ antiqs, ⁊ magnis, ⁊ ꝓfundis. Instr̄a iuncturaꝝ. Cū farina ordei supposita valet podagre. Et qn̄ ponunt̃ extrema ipsi⁹ in decoctione eius iuuant̃. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Si trāsglutiat̃ cū melle ꝯfert vlceribus pulmonis. Mēbra nutrimēti. Quuȝ linit̃ cum calce ⁊ aceto super splenem confert.

y A. vlceribus.

z A. Athiuth vl athmuth.

¶De [z][Athiuth.] Cap. XXXI.

Athiuth Natura. Calidū est in scd̄o: humidum in p̊. Opationes ⁊ ꝓꝓetates. Inest ei abstersio vltima. In decoratione. Abstergit morpheam fortiter.

⁊ A. Aseus, seu achisus vl assug

¶De [⁊][Absio.] Cap. XXXII.

Absius qd est. Medicina karmeni ⁊ ꝑsica. Natura. Calida subtilis.

¶De Anagale. Cap. XXXIII.

Anagalis qd est. Est duobus modis. vnus eoꝝ est cuius flos est citrin⁹. Et alius cuius flos est celestis. In vulnerib⁹ ⁊ vlceribus. Cōueniūt ambo vulnerib⁹, ⁊ ꝓhibet ipsoꝛuȝ [?][aptionē.] ⁊ extrahūt surculos, ⁊ silia, ⁊ ꝓhibent vlceꝝ ampliationē. Mēbra capitis. Si ex aquis amboꝝ fiat gargarismus: ⁊ fiat caputpurgiū cum eis, ꝓuocat phlegma ꝑl'm a capite: ⁊ sedant dolorē [ꝫ][mole que est] in ꝑte illa. Mēbra expulsionis. Qn̄ bibit̃ cuȝ vino ꝯfert dolori renū. Et existimauerunt qdam ꝙ [a][varia declinās ad colorem cineris] reducit anum ꝓminentē exterius, ⁊ rubeū hn̄s florem augmētat ei eminētiam. Uenena. Qn̄ bibitur cum vino confert veneno vipere.

? A. apationem.

ꝫ A. dētiū molarium qui sunt.

a A. hn̄s colorez açurū declinātē ad cinereitatem vl ad puluerulētiam.

b A. Abrech.

¶De [b][Abrich.] Cap. XXXIIII.

Abrich qd est. Est medicina ꝑsica. Mēbra capitis. Est bona [c][seruationi] ⁊ rōni.

c A. memorie.

¶De Ausid. Cap. XXXV.

Ausid qd' est. Est species nenufaris indi Natura. Dixit filius [d][mesiriohe.] Est calida ⁊ sicca.

d A. mesue vel masergiue.

e A. Arendbred vl ardubrid seu aridbuid.

¶De [e][Ardiud.] Cap. XXXVI.

Ardiud quid est. Est medicina sicut cepe scissum. [f] † [ ]

f † A. Mēbra expulsionis ꝯfert hemorroidib⁹.

g A. Auachisus vel auachsus.

¶De [g][Aribut.] Cap. XXXVII.

Aribut qd est. Est medicina cabrusia que assumpta est ex re que assimilat̃ ostraco. Natura. Dixit Gal'. Est frigidū in scd̄o: siccū in ꝑmo. Et eius fructus est calidus ⁊ ꝯctiuus in ꝑncipio ꝑmi: exiccatiuus in secūdo. Operationes ⁊ proprietates

proprietates. Conseruat femur puerorum, vt non oriantur pili in ipso spatio longo. Membra nutrimenti. Fructus eius confert icteritie.

a A. Andrusalū vel andrucharū

De [a] [Adrumilon. Cap.XXXVIII.

Adrumilon qd est. Est medicina que nominatur bipēnis: hȝ eni duas acies sicut bipēnis. Natura. Est calida. Et in ipsa sunt amaritudo ⁊ pōticitas. Operationes ⁊ ꝓprietates. Aperit oppilōnes viscerū. Instrumēta iuncturarum. Confert doloribus iuncturarū.

b A. Athmath.

De [b] [Atinat.] Cap.XXXIX.

c A. albuzidan, seu buçidan.

d A. atiut.

Atinat qd est. Est medicina inda in v̄tute [c] [testiculorū vulpis.] Et opȝ vt ꝯsideret: ita vt nō sit [d] [atuit.] Natura. Cal'a est ⁊ humida. Mēbra expulsionis. Augmentat coitum.

e A. Atha vl' anthaias.

De [e] [Ata.] Cap.XL.

Ata quid est. Est arbor algarab dicta in cap. de gaim.

f A. Beladur.

De [f] [Anacardo.] Cap.XLI.

g A tamaridorū.

h A. amigdale.

i A. pforat⁹, vel hn̄s foramina.

Anacardus qd est. Est fructus similis ossi [g] [dactili.] Et medulla eius est silis medulle [h] [nucis] dulcis, in qua nō est nocumētum. Et cortex ipsius est rarus [i] [frāgibilis,] in cuius raritate est mel viscosum hn̄s odorē. Et sunt hoīes qui ip̄m masticāt, ⁊ nō nocet eis: ⁊ ꝓpe cum nuce. Nā. Calidus est ⁊ siccus in q̄rto. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Eius mel est vlceratiuū apatiuū, ⁊ adustiuū sanguinis, ⁊ humorū. Decoratio. Eradicat verrucas, ⁊ aufert albaras, ⁊ eradicat [k] [barulos,] ⁊ sanat alopitiā flaticam. Apata ⁊ bothor. Cōmouet cal'a apata in interioribus. Instra iuncturarū. Cōfert frigori neruorū, ⁊ eorū mollificationi, ⁊ paralysi, ⁊ torture. Mēbra capitis. Confert corruptioni memorie quū ei⁹ ꝯfectio nota anacardinū sumit: Sed tn̄ cōmouet alienationē, ⁊ meliaȝ. Mēbra expulsionis. Suffumigant cū eo hemorroides ⁊ exiccant. Uenena. Est ex sūma venenorum: ⁊ adurit humores, ⁊ īterficit. Et eius qdē tyriaca est [l] [lac vaccinū butyro inde extracto.] Et oleū nucis, eius frangit virtutē. Permutatio. Loco eius ponit quintuplū ponderis eius de [m] [bondacha:] ⁊ quarta pōderis ipsius de oleo balsami: ⁊ tertia ponderis ipsius de napta alba.

k A. aluesin.

l A. machidvaccinum.

m A. auellanarū

n A. Bath.

De [n] [Anate.] Cap.XLII.

Anas. Natura. Calidior est oib⁹ auib⁹ domesticis. Et dicūt qdā ꝙ ipsa calefacit īfrigidatū, ⁊ facit calefactū possidere febrē. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Eius pinguedo est maxima in sedādo dolorē, ⁊ in sedādo mordicationē in ꝓfūdo corpis: ⁊ est melior pinguedinib⁹ auiū. Et eius caro vētositatē [o] [dissoluit ipsius stōi: ⁊ est plimi nutrimēti.] In decoratione. Eius pinguedo clarificat colorē, ⁊ caro ipsius impinguat. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Clarificat vocē. Mēbra nutrimēti. Eius caro tardat in stō, ⁊ est grauis: ⁊ ꝓprie caro anseris. Sed leuius qd̄ est in ipsa, ⁊ meli⁹ sunt ale. Quū aūt digerit caro harū auium, est nutribilior oībus carnib⁹ auium. Mēbra expulsionis. Augmētum efficit in coitu, ⁊ multiplicat sperma.

o A. frangit. Et stōus ei⁹ est plurimi nutrimēti.

p A. Bunduch.

De [p] [Auellana.] Cap.XLIII.

Auellana qd est. Est nota. Et eius qdē terreitas maior est terreitate nucis: ⁊ est nutribilior nuce: qm̄ est magis solida: ⁊ min⁹ vnctuosa, ⁊ tardioris digōnis. Natura. Decliuis est ad calitatē quādā, ⁊ siccitatē paruā. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Gn̄at ex ea chol'a. Et in ipsa est stipticitas maior q̄ȝ in nuce: ⁊ in ipsa est inflatio: ⁊ gn̄at vētositates in vētre inferiori. Decoratio. Qd̄ ex ea adustum est, tingit capillos. Membra capitis. Facit soda, ⁊ assat, ⁊ comedit cū pauco pipere: et maturat corizā. Hip. inqt, auellana in cerebro facit augmētū. Mēbra ocli. Existimauerūt qdā, ꝙ ipsa linita sup verticē puerorū varios hn̄tiū oculos delet varietatē. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Comedit cū aq̄ mell', ⁊ ꝯfert tussi antiq̄, ⁊ adiuuat ad spuendū. Mēbra nutrimēti. Est tarde digōnis, ⁊ excitat vomitū, ⁊ est tardioris digōnis q̄ȝ nux. Mēbra expulsiōis. Eius cortex est stipticus, ⁊ stringit vētrē. Uenena. Cōfert venenis, ⁊ morsibus, ⁊ p̄cipue cū ficubus, ⁊ ruta, ⁊ pūcture scorpionis.

q A. bēgiechest

De [q] [agno casto.] Cap.XLIIII.

Agnuscastus qd est. Est planta, ⁊ est fortasse ꝓpter sui magnitudinē arbor, ⁊ nascit in locis ꝓpinqs aquis: ⁊ eius qdē rami sūt duri, ⁊ folia ipsius sūt sicut folia oliue: sed sunt leniora, ⁊ eius lignū nō ingredit in medicinā: sȝ flos eius, ⁊ folia, ⁊ fruct⁹. Et in fructo qdem eius, ⁊ in reliqs que ex eo admistrāt, est subtilitas ⁊ acuitas, ⁊ pōticitas: ⁊ est īfra rutā siccā. Nā. Calidus in p̊, siccus in scd̄o. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est resolutiuus ⁊ subtiliatiuus, ⁊ disgregatiuus vētositatū [r] † [ ] Et in ipso est aptio cū stipticitate. Decoratio. Est mūdificatiuus coloris. Instrumēta iūcturarū. Fit ex eo empl'm cū folijs suis torsioni neruorū, ⁊ remouet lassitudinē. Mēbra capitis. Facit soda, ⁊ subeth bibitus. Et qn̄ fit ex eo empl'm ꝯfert soda. Et quū illud qd̄ ex eo est frixum comedit, min⁹ efficit soda.ȝ. Mēbra anhelitus et pectoris. Est ex eis que multiplicāt lac minorādo spma: sitq̄ȝ eius potio. [s] [ʒ.ij.] vsq̄ȝ ad. ʒ.j. Mēbra nutrimēti. Apit oppil'ones epis: ⁊ oppil'ones splenis: ⁊ valde [t] [iuuat duritiē.] Et quū bibit ex eo cū oxymelle q̄ȝtitas. ʒ.ij. ꝯfert hydropisi. Mēbra expulsionis. Sedet in eius decoctiōe ꝓpter dolorē matricis, ⁊ apa eius: ⁊ bibitus cum mētastro: ⁊ vaporat⁹ desiccat sperma. Et qn̄ aliqd ex stipitib⁹ eius sternit sub dorso ꝓhibet pollutionem, ⁊ virge erectionē, ⁊ suffumigant mulieres quū vehemens desideriū adest. Et est ꝓuocatiuus: ⁊ ꝯfert precipue semē eius fissuris ani, ⁊ fit ex eo empl'm cū butyro duritiei testiculi, p̄cipue cū semine eius. Uenena. Cōfert morsui serpentis quū bibit ex eo. ʒ.j. ⁊ sil'r morsui canis, ⁊ lupi supposito empl'o [v] [⁊ fumigatione facta ex eo, ⁊ eius folia fugāt venenosa.]

r † A. ⁊ in ip̄o nō est inflatio dior

s —— A.

t A. confert duritiei ipsius.

v A. ⁊ fumus foliorū eius fugat aīalia venenosa

De [x] [Alis.] Cap.XLV.

x A. gienaha.

Ale. Electio. Meliores earū sunt ale gallinarū: ⁊ ale anserū sūt bone digōnis, ⁊ nutrimēti. Et nō sunt leues, nisi ꝓpter multitudinē mot⁹, ⁊ exercitij sui. Et earū nutrimētū nō multiplicat, nisi ꝓpt multitudinē carnis, que est in eis. Apata ⁊ bothor. Dr̄ ꝙ qn̄ pēne alarū [y] [alguarascen] miscent cum eq̄litate sui de iusqamo, ⁊ adurunt, ⁊ terunt, ⁊ ponunt in pane, sicut sal resoluunt scrofulas in collo absq̄ȝ ferro. Et sil'r qn̄ puluerizant sup panem, ⁊ comeditur. Mēbra expulsionis. Dicit ꝙ panis factus cum eo qd̄ dictum est, soluit valde.

y A. alurasan.

z A. Ugi.

De [z] [acoro.] Cap.XLVI.

Acorus qd est. Est radix plāte que est sic papyrus. Et orit pl'm ei⁹ in locis aquosis, ⁊ in aqs. Et sup hāc radicē sunt nodi ad albedinem declinātes, in qua est odor horribilis: ⁊ paruȝ boni odoris, ⁊ est calidus acutus. Galienus aūt dixit, ꝙ non administrat nisi radix eius: cuius virtus est ꝓpinqua virtuti aristologie ⁊ ireos. Electio. Melior ex eo est ille, qui est spissior, ⁊ magis solidus, [2] [⁊ dulcior,] ⁊ melioris odoris. Nā. Calidus

2 —— A.

est ⁊ siccus in ꝑncipio scđi, vsq₃ ad medium. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est resolutiuus inflationis, ⁊ vētositatū subtiliatiuus: abstergit sine mordicatione apitiuus. Et apud Gal'. eius odor nō est, nisi bonus. Et ſm ꝙ nos sentim⁹, nō bonus. Decoratio. Clarificat colorē, ⁊ ꝯfert morphee, ⁊ albaras. Instrumēta iuncturaꝝ. Cōfert spasmo, ⁊ ꝯtritioni lacertoꝝ, ⁊ decoctio eius etiam embrocata, ⁊ bibita. Mēbra capitis. Cōfert dolori dētis valde, ⁊ grauitati lingue. Mēbra oculi. Attenuat grossitudinem cornee: ⁊ ꝯfert albugini, ⁊ ꝓprie in vtrisq₃ succus eius. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Eius decoctio est bona dolori lateris, ⁊ pectoris. Mēbra nutrimēti. Cōfert dolori epatis frigido, ⁊ ꝯfortat ipsum, ⁊ ꝯfert stō: ⁊ ꝯfert duritiei splenis: imo extenuat splenē multum: ⁊ mundificat stōm. Membra expulsionis. Cōfert dolori pūgitiuo ventris, ⁊ rupture. Et eius decoctio valet ad dolorē matricis: ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ menstrua: ⁊ ꝯfert distillationi vrine ſm ꝙ dixerūt qdam. Et in coitu augmētū efficit: et excitat desideriū ipsius. Et ꝯfert dolori itestinoꝝ et rasure eoꝝ frigidis. Venena. Cōfert pūcture vermium venenosoꝝ. Permutatio. Loco eius poniť in depellendis vētositatibus, ⁊ iuuamento qđ facit epati, ⁊ spleni, equale pondus de cymino cum tertio ponderis sui de [a] ⌈aristologia.⌋

¶ De [b] ⌈argento viuo.⌋ Cap. XLVII.

Argentum viuū qd est. Argētum viuum aliud est purgatum ex minera sua: ⁊ aliud extrahiť ex lapidib⁹ minere sue cū igne sicut fit aurū ⁊ argentum. Lapis ꝟo minere ipsius quū est purus: ⁊ nō ꝑmiscenť ei terra, ⁊ lapides, h₃ colorē [c] ⌈vzifur, imo vzifur⌋ h₃ colorē eius, ⁊ non ꝯsequiť eum. Et Gal'. qdem ⁊ alij existimauerūt ꝙ ipm sit arte factū, sicut litargiriū: qm̄ est extractum cum igne: op₃ ergo vt aurū sit arte factū, sicut litargirium: qm̄ est extractū cum igne: ⁊ qm̄ sba eius est silis sbe vzifur. Existimauit itaq₃ ꝙ ipm non fit, nisi [d] ⌈vzifur in vase linito luto, ⁊ accendiť ignis super ipm⌋ ⁊ sublimať: sed nō est ita: imo vzifur fit ex eo cu₃ sulfure: deinde pol'e est vt extrahať ex eo sic extrahiť ex vzifur minerali, qđ est de sba argēti viui.

Natura. Est frigidū ⁊ humidū in scđo. Opōnes ꝓprietates. Sublimatū est stipticum. Decoratio. Qđ ex eo extinctū est, est medicamen pediculoꝝ, ⁊ lendinū cum oleo ro. Vulnera ⁊ vlcera. Extinctu₃ valet scabiei cū oleo rosaceo, aut cū medicinis scabiei, ⁊ vlcerib⁹ malis. Instr̄a iuncturaꝝ. Eius vapor facit accidere paralysim, ⁊ tremorē, ⁊ [e] ⌈retrectat⌋ mēbra. Mēbra capitis. Fumus ei⁹ destruit auditū: ⁊ fumus eius facit accidere fetorē oris, quū trāsit per ipm. Mēbra oculi. Fumus eius destruit visu₃. Mēbra expulsionis. Dixit Paulus. Ex hominib⁹ fuerūt qui biberūt extinctū in ileon. Venena. Argētum viuū sublimatū est interficiēs ꝓpter vehemētem icisionē. Et eius cura fortis est bibere lac ⁊ vomere. Et Gal'. qdem dixit ꝙ non exptus est illud in ipso. Et dicūt qdam, ꝙ extinctum interficit grauitate sua. Ipsum eni₃ corrodit qđ sibi obuiat grauitate sua: hoc aūt verbum non est cōprehēsu₃. Et ipsum interficit mures. Et ex fumo eius fugiūt [f] ⌈vermes venenosi⌋ ⁊ serpentes.

¶ De [g] ⌈Atrimento.⌋ Cap. XLVIII.

Atrimentum qd est. Dr̄ia inter atrimenta alba, ⁊ rubea, ⁊ citrina, ⁊ viridia, ⁊ īter colcotar, ⁊ calcadis, ⁊ [h] ⌈calcātum ⁊ alsurie, est ꝙ atrimēta sunt sbe recipiētes sol'one₃ ꝑmixte lapidibus nō suscipiētibus sol'onem: et iste sunt ipsemet sbe recipientes sol'onem que iam fuerunt liqde⌋ ⁊ coagulauerūt se: alcolcotar ꝟo est citrinū, ⁊ alcalcadis est albū, ⁊ alcalcātu₃ est viride: ⁊ alsurie est rubeu₃. Et oia hec soluunť in aq̄, ⁊ decoctione, ꝑter alsurie. ipm eni₃ est vehemētis [i] ⌈corporeitatis ⁊ cōgelationis.⌋ Et viride est vehementius ꝯgelatū, q̄₃ citrinū, ⁊ [k] ⌈vehemētiores h₃ tunicas.⌋ Et omne gdē atrimētu₃ in nā est sil'e vni eoꝝ colori cuius assimilať. Galieni ꝟo iam ꝑmissu₃ est ad intellectū, ꝙ atrimentū rubeū gn̄ať ex colcotar ⁊ vidit sup colcotar vna vice [l] ⌈cooptum attrimento rubeo puluerizato⌋ sed in hoc est consideratio.

Electio. Viride egyptiu₃ est fortius q̄₃ alkabrusi: sed in egritudinibus oculi alkabrusi est fortius. Et nō adustū est fortius. Et adustū est subtili⁹. Et subtiliora eis sunt alcalcadis ⁊ viride. Et eq̄lius eoru₃ est alcolcotar. Et grossius eoꝝ est alsurie, ⁊ ꝓpter h̄ non resolui ť in aqua. Et virtus qdem atrimenti in quo sunt splēdores aurei ꝓpinqua est virtuti alcolcotar. Et meli⁹ alcolcotar est illud qđ velociter frāgiť ereum mūdu₃ nō antiquū. Ex atrimēto ꝟo qđ in encaustro poniť qđ noiať sabira: melius est duꝝ hn̄s quasi aureu₃ splēdorem, ⁊ virtus eius est sicut alcolcotar. Et melius alsurie est qđ affertur de egypto: ⁊ frangiť a nigredine, ⁊ est hn̄s [m] ⌈venas plurimas rancidi gustus⌋ stipticū: ⁊ silr̄ eius odorat⁹.

Natura. Est calidū ⁊ siccū in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Oia sunt adurētia facientia ꝓuenire crustā stiptica. Atrimētū ꝟo rubeū minus est mordicatiuum q̄₃ alcolcotar: ⁊ atrimētum ad coria stipticius est oium: ⁊ alcolcotar est eq̄lis stipticitatis. Apata ⁊ bothor. Alcolcotar [n] ⌈ꝓhibet herisipilam, ⁊ apata ambulatiua.⌋ Vulnera ⁊ vlcera. Oia ꝯferunt scabiei humide, ⁊ sahafat. Et ex colcotar qdem ⁊ ex alijs qn̄q₃ fiunt licinia, ⁊ ponunť in fistulis, ⁊ extirpāt [o] ⌈vētositatē.⌋ Instr̄a iūcturaꝝ. Alsurie clisterizať cu₃ vino, ⁊ ꝯfert sciatice. Mēbra capitis. Sufflať in narib⁹ ꝓpter fluxū sanguinis nariū, ꝓprie alcolcotar. Et ꝯferunt oia herpeti estiomeno, ⁊ apatib⁹ malis in gingiuis. Et qn̄ licinium cū melle iuoluiť ⁊ ponitur in aurem, confert vlcerib⁹ auris ⁊ saniei in ipsa: ⁊ silr̄ qn̄ cu₃ sufflatorio in ea isufflať: ⁊ ꝓhibet corrosionē dentiū: rubeū ꝟo [p] ⌈cognitum assurie⌋ ꝯfirmat dentes, ⁊ molares motos. Et atrimētum adustu₃ qn̄ ꝯiungiť cum hermodactilis, ⁊ poniť sub lingua, ꝯfert ranule, et ceratū factu₃ ex eo, et ꝓprie ex rubeo, ꝯfert herpeti estiomeno in ore, ⁊ nare, ⁊ vlceribus eoꝝ. Membra oculi. Alcolcotar ꝓprie, ⁊ reliqua: cōmuniter ꝯferunt duritiei palpebraꝝ, ⁊ asperitati eaꝝ. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Desiccat pulmonem, ita ꝙ fortasse interficit. Venena. In ipo est virtus venenosa desiccans pulmonem.

¶ De [q] ⌈Arsenico.⌋ Cap. XLIX.

Arsenicum qd est. Aliud est albu₃: ⁊ aliud citrinū: et aliud est rubeū. Electio. Melius ex rubeo est [r] ⌈rubeū imbibitu₃ rubedine hn̄s albaras⌋ qđ est aptum teri: ⁊ suo odore similať odori sulfuris. Et melius ex citrino est qđ est puluerizabile armenū, aureū, laminosum subtile quasi ipsum esset talk citrinū. Calidū est in tertio siccum in scđo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Omnia sunt putrefactiua, mordicatiua. Et qđ ex eo rubeū est: melius est [s] ⌈q̄₃ alcalcodicon.⌋ Decoratio. Abradit pilos: ⁊ est cum gūma pini ꝯueniens alopitie. Vulnera ⁊ vlcera. Fit ex eo empl'm cū adipe sup vulnera. Apostemata ⁊ bothor. Cum adipe ⁊ oleo ꝯfert scabiei, ⁊ saphati humide, ⁊ putre-

a A. reubarbaro
b A. çaibach.
c A. alçençefer: imo alçençefer.
d A. ex alçengiufer in vase lutato sup quod est ignis accensus.
e A. spasmat seu inducit tetanu₃
f A. aialia venenosa.
g A. çagi.
h A. alcalcant, ⁊ alsuri ē ꝙ atrimēta sūt sbe recipiē tes dissol'onem. Permixte ꝟo lapidib⁹ non recipiūt dissol'onē: ⁊ istemet sbe recipiētes dissol'onē iam fuerūt liquide.
i A. lapidositatis ⁊ ꝯgelatiōis, vel coagulatōis.
k A. vehemētius decoctum.
l A. atrimētū rubeū puluerizatū
m A. ꝯcauitates vel anfract⁹ plurimos. Alia lr̄a. lineas plimas mali gustus.
n A. Alia litera. cōfert her. sipile, ⁊ apatibus ambulatiuis.
o A. duritiē ipsarū, seu duritiem in orificijs ipaꝝ
p A. noiatum alsuri.
q A. çarnich.
r A. illud qđ h₃ fortē rubedinem almebaras. i. ꝑmixtā cum aliq̄ albedine.
s A. i alchalcha dicun.

dini:et abstergit,et adurit cutem:et ꝑmiscetur cum myrrha ad pediculos,et vestigia sanguinis. Et cũ pice vestigijs vnguis. Et qñqȝ administraᵗ cũ oleo ad pediculos. Mẽbra capitis. Ceratũ factum ex eo ɔfert,et ꝓprie ex rubeo,herpeti estiomeno i ore et [a] ⌈aure⌋ et vlceribus eoꝝ. Mẽbra anhelitus et pectoris. Datur ad potãdum [b] ⌈inflatis cũ aumeli,et hydromelle,et assumiᵗ⌋ cũ gũma pini, ad tussim antiquaȝ:et sputum saniei [c] ⌈et sanguinis.⌋ Et qñqȝ poniᵗ in pillis,que sunt ad asma. Membra expulsiõis. Cõmisceᵗ cũ oleo rosaceo ad bothor, et hemorroidas in ano. Venena. Q̃ d̃ ex eõ sublimatum est, interficit:et albũ ex eo interficit.

¶De [d] ⌈Aristologia.⌋ Cap.L.

Aristologia qd est. Jnqt Dia. Ex ea quedam est rotũda:et quedã longa:⁊ quedã est silis palmiti vitis [e] ⌈rotũda que dᷓ femina. Et est ẽt ex longa ⁊ rotũda:⁊ est femina cuius folia sunt silia folijs plante, que dᷓ fusos⌋ que est maneries volubilis:⁊ est boni odoris cũ acuitate,⁊ ad rotũditatem declinans,tenera:hñs ramos plimos ex vna radice longos. Et inter florẽ eius est qddam rubeũ fetidi odoris, pileatã hñs formam: longe ꝯo,⁊ est masculus,folia sunt lõgiora:⁊ vniusquisqȝ thyrsus hȝ lõgitudinẽ vnius palmi: purpureum hñs florem fetidũ suꝑ quẽ apparet silᷓe qd flori [f] ⌈porri⌋ ⁊ radix eius in lõgitudine vnius palmi, ⁊ grossitudinẽ digiti hñs, ⁊ eius que vitis palmiti silis est lõge,thyrsi sunt parui,⁊ folia sũt sicut folia sempuiue:⁊ eius flos est sicut flos rute: Et ipsius radix est suꝑflue lõgitudinis,grossuȝ hñs corticẽ,quo vẽditores medicinaꝝ vtunᵗ in [g] ⌈creatione⌋ oleoꝝ.

Natura. Oẽs spẽs eius sunt calᷓe ad tertiũ ꝑueniẽtes sicce in scd̃o. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Est abstersiua, aperitiua, subtiliatiua, attenuatiua, attractiua,extrahit spinas,⁊ surculos. Et longa est [h] ⌈dignior in nascẽtijs ⁊ vlceribꝰ⌋ qm̃ est magis abstersiua ⁊ calidior:sed in reliqs opationibus,rotunda, qm̃ est fortioris aptionis,⁊ subtiliationis:⁊ virtus longe silis est ṽtuti rotũde in calefactione:imo forsitan suꝑfluit ei,nisi in subtiliatione. Rotũda enim est subtilior:⁊ ꝓpter hoc sedat dolores ventositatũ fortius. Et tertia est debilior ex eis. Decoratio.

Cõfert morphee ⁊ abstergit dẽtes,⁊ ɔfert sordibꝰ eoꝝ,⁊ ꝓprie rotunda,⁊ clarificat colorẽ. Vulnera ⁊ vlcera. Est mũdificatiua vlceꝝ sordidoꝝ,⁊ malignoꝝ:⁊ ɔfert excoriationi,⁊ gñat carnẽ,⁊ ꝓprie lõga,⁊ ꝓhibet fraudem vlceꝝ putridoꝝ ꝓfundoꝝ:⁊ qñ est cum ireos replet ea carne. Jnstrã iũcturaꝝ.

Confert ɔtritioni lacertoꝝ,⁊ est ɔueniens epithima suꝑ podagrã,⁊ ꝓprie rotunda. Et ipsã qdeȝ bibit hñs podagrã,⁊ iuuaᵗ ab ea. Mẽbra capitis.

Mũdificat sordes auris,⁊ ɔfortat auditũ qñ ponitur in ipsa cũ melle,⁊ ꝓhibet saniem [i] ⌈si gñaᵗ⌋ in ea. Et qñ administraᵗ cum pipere,mũdificat superfluitates cerebri:⁊ ipsa ɔfert epilepsie,⁊ ɔstringit gigiuã. Mẽbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Est bona asmati,⁊ ꝓprie rotũda,⁊ mũdificat pectus,⁊ pulmonẽ,⁊ ɔfert dolori lateris bibita cũ aqua:⁊ rotũda in oĩbus illis est fortior. Membra nutrimẽti.

Bona est singultui, ⁊ silr spleni cum oxymelle:et qñqȝ liniᵗ suꝑ splenẽ cum aceto: ⁊ ɔfert ẽt valde,⁊ rotũda in oĩbus illis est fortior. Mẽbra expulsionis. Qñ sumiᵗ ex ea aure,⁊ teriᵗ,⁊ bibiᵗ, soluẽdo educit humores flaticos,⁊ cholericos,⁊ ɔfert stõ: ⁊ qñ bibunᵗ longa [k] ⌈et⌋ rotũda cuȝ myrrha ⁊ pipere,purgãt suꝑfluitates matricis parturientiũ:et ꝓuocat menstrua,⁊ extrahit fetũ. Febres. Est bona rigori. Venena. Cõfert puncture scorpionis,⁊ ꝓprie longa. Quidã aũt dixerũt,ꝙ qñ ex longa bibunᵗ.ȝ.ij.cum vino,aut emplm̃ fit ex ea,ɔfert puncture vermiũ venenosoꝝ,⁊ venenis. Permutatio.

Loco rotunde poniᵗ põdus eq̃le zurũbet,⁊ tertia põderis de macis,⁊ medietas sui põderis de costo. Et loco lõge ponitur põdus equale zurũbet,⁊ medietas ponderis sui de pipere.

a A.naso.

b A.hñtibꝰ saniẽ in pectore cum aumeli,aut hydromelle,⁊ deglutitur.

c —— A.

d A. ꝫaraued.

e A.⁊ est ẽt ex lõga ⁊ rotunda,q̃ dᷓ femina, cuiꝰ folia sũt silia folijs plãte que dᷓ chasus seu fasus

f A.pirorum. Alia lr̃a asius.

g A.ɔfectione.

h A. ɔueniẽtior cũ eis que faciũt nasci carnem in vlceribus.

i A.generari.

k A.aut.

¶De [l] ⌈Alcanna.⌋ Cap.LI.

Alcãna qd est. Natura. Frigida est in ꝑmo, sicca in scd̃o. Opõnes ⁊ ꝓprietates.

Jn ipsa est resolꝰo,⁊ stipticitas,⁊ exiccatio sine nocumento:⁊ est resolutiua,⁊ carminatiua,⁊ apitiua orificioꝝ venaꝝ. Et eius oleũ hẽt virtutẽ calefactiuam ⁊ lenitiuã. Apata ⁊ bothor. Eius decoctio ɔfert apatibus calidis,⁊ flaticis ꝓpter suã exiccationem,⁊ apatibꝰ inguinũ. Vulnera ⁊ vlcera. Eiꝰ decoctio cõfert adustioni ignis embrocata: ⁊ dᷓ ꝙ efficit in vulneribus opationẽ sanguinis draconis: ⁊ suꝑ fracturã ossium sola cũ cerato. Jnstrã iuncturaꝝ. Eius [m] ⌈supremũ⌋ ɔfert doloribus neruoꝝ, ⁊ ingreditur in emplis paralysis,⁊ tetani: ⁊ ipsius oleũ resoluit lassitudinẽ,⁊ lenit neruos,⁊ ɔfert fracture ossium. Mẽbra capitis. Liniᵗ cum aceto supra frontẽ ad soda:⁊ silr etiam ɔfert vlceribꝰ oris. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõueniẽs est pleuresi,⁊ ingrediᵗ in emplis sqnantie. Mẽbra expulsionis. Cõueniens est doloribus matricis.

¶De [n] ⌈Amomo.⌋ Cap.LII.

Amomum qd est. Est arbor sicut botrus ligni sicut rete inuoluti,⁊ hȝ florem similẽ [o] ⌈hematiti⌋ in colore: ⁊ eius folia sunt sicut folia vitis albe:quoruȝ color est sicut aurus:⁊ color ligni eius est sicut hiacynthi,boni odoris: Et est eius spẽs viridis ⁊ grossa nascẽs in locis humidis:⁊ eius odor est sicut odor rute. Et est spẽs egyptiaca que nõ est longa,neqȝ lata,neqȝ debilis,neqȝ grauis ad frangendũ,imo [p] ⌈vuealis⌋ ⁊ eius odor exuberat suꝑ trãsituȝ vie. Electio. Melius est primum,aureũ,recens,armenũ amaꝝ,boni odoris:⁊ scdm̃ ꝙ hȝ viride lignum est malũ debilis odoris nascens in locis humefactiuis ⁊ petrosis:⁊ illo meliꝰ est tertiũ illud qd̃ est recens declinãs ad albedinẽ ⁊ rubedinẽ,⁊ spissum,planũ,extẽsum absqȝ tortuositate,solidũ,mordicatiuũ,acutuȝ:puluerizabile ꝯo alieneᵗ,⁊ eligaᵗ illud cuius virgulta sunt ex radice vna,nec sit adulteratũ. Jnqt Dia. ex eo est meliꝰ album:aut ad rubedinẽ declinãs,plenũ semine,sicut botrus:grauis odoris,absqȝ fetore,vnius coloris nõ diuersum,mordicãs linguã,in quo nõ est [q] ⌈contractio.⌋ Natura. Calidum est ⁊ siccum in scd̃o.

Opationes ⁊ ꝓprietates. Subtiliat ⁊ maturat,⁊ in ipso est stipticitas:⁊ virtus que est sicut virtꝰ acori:imo est vehemẽtioris digõnis ⁊ maturationis:sȝ acorus est vehemẽtius exiccatiuus q̃ȝ ipm̃. Apata ⁊ bothor. Maturat apata calida. Jnstrã iũcturaꝝ. Eius decoctio bibiᵗ ad podagraȝ,⁊ sedeᵗ in ea etiã ad illud. Mẽbra capitis. Grauat caput,et facit soda,⁊ facit somnũ. Et qdam dixerũt,ꝙ qñ ex eo linitur frons remouet soda: ⁊ est ex inebriantibus,dormire faciẽtibꝰ. Mẽbra oculi. Fit embroca ex decoctione eiꝰ opthalmie calᷓe. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert pleuresi frigide. Mẽbra nutrimẽti. Aperit oppilõnes epatis, ⁊ bibiᵗ eius decoctio ad egritudines epatis, ⁊ est pluris digõnis q̃ȝ acorus. Mẽbra expulsionis. Facit eis ꝓuocationẽ:⁊ ɔfert doloribus matricis,⁊ intrat in pessarijs matricis:⁊ sedeᵗ in decoctione eius ad dolo-

l A.hana.

m A.flos.

n A.hamama.

o A. folio indo.

p A.racemoꝰ ue finulis.

q A.putredo, q̃ dᷓ techeregi,seu altecheregi.

rem renum, ⁊ bibit ex eo ad dolores matricis omnes. Uenena. Emplastrum factum ex eo cum bedarungi valet puncture scorpionis.

¶ De [a] [assa.] Cap.LIII.

Assa qd est. Duarum est specierum: quarum vna est fetida: ⁊ alia est odorifera: non fortē hñs odorem: sed calidior est fetida: [b] [⁊ est herba vehementis igneitatis in se tota.] Et plim qdē huius spēi est [c] [carmense: ⁊ est gūma almaroth.] Natura. Est calida in pncipio quarti, sicca in scdo. Opōnes ⁊ pprietates. Frangit vētositates: ⁊ effugat eas ppt suam resolutionē: ⁊ est cū hoc inflatiua, ⁊ incidit, et resoluit sanguinē ɔgelatum in vētre. Decoratio.

Cōfert alopitie illinita cū aceto ⁊ pipere. Et qñ administrat in cibarijs facit bonum colorē, ⁊ abscidit verucas, que sunt vt claui. Apata ⁊ bothor.

Quum [d] [incidunt recte] apata fraudulēta mortificātia mēbrum: ⁊ ponit assa sup ea ɔfert: ⁊ est bona in cura dubellet apparētium ⁊ occultarum. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert impetigini. Instra iuncturarum. Qñ bibit cum aqua granatorum ɔfert ɔtritioni lacertorum, ⁊ ɔfert doloribus [e] † [ ] neruorum sicut tetano, ⁊ paralysi: si accipiat ex ea [f] [cumulus] ⁊ misceat cum cera fm q dr, ⁊ deglutiat: aut si bibat cum vino, ⁊ pipere, ⁊ ruta. Mēbra capitis. Implent [g] [ea mole mote] ⁊ pmiscet cum ture, ⁊ ponit sup dentem, ⁊ efficit opatione peonie in epilepsia. Et cum ex ea fit gargarismus eradicat sanguisugā guturi annexā. Mēbra oculi. Est bona initio aque [h] [alcofol] facto ex ea cum melle.

Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Quuz dissoluit in aqua, ⁊ fit ex ea gargarismus ⁊ sorbetur, clarificat vocē statim. Et ɔfert asperitati gutturis antique, ⁊ si sorbeat cuz ouis ɔfert tussi antique, ⁊ pleuresi frigide, ⁊ efficit opationē [i] [fenugreci ī apate vulue.]

Mēbra nutrimēti. Si administrat cum ficubus siccis cōfert icteritie: ⁊ ipsa qdem est ex eis que nocent stō ⁊ epati. Membra expulsionis. Cōfert hemorroidibus, ⁊ in coitu fortitudinē prebet: ⁊ puocat mēstrua, ⁊ vrinam: ⁊ ɔfert dolori vētris pungitiuo, ⁊ vlceribus intestinorum. Et [k] [Gal.] qdem existimauit in ipsa esse virtutē solutiuā parūper cū stipticitate sua: sed scitū est apud oēs, q ipsa ɔfert soloni antique fride. Febres. Est bona [l] † [ ] febri quartane. Uenena. Ponit sup morsurā canis rabiosi, ⁊ vermiū venenosorum: ⁊ ppe scorpionis, ⁊ rutele: ⁊ ɔfert oibus illis bibita, ⁊ linita cū oleo: ⁊ expellit nocumētū sagitte venenose. [m] [Permutatio.

Loco fetide eqle pondus ipsius de odorifera ponitur, ⁊ pōdus semis de serapino: ⁊ tantūdem de maroth: ⁊ medietas pōderis eius de gūma rute.]

¶ De [n] [acetosa.] Cap.LIIII.

Acetosa qd est. Alia est domestica: ⁊ alia est siluestris. Et siluestris qdem dr sicla siluestris: ⁊ nō est in siluestri etiā sicut dicūt acetositas: imo forsitan est in quadā ex ea acetositas: ⁊ siluestris est fortior in oi re. Natura. [o] [Frigida est ī pmo] sicca in scdo. Et eius semen frigiduz est in pº, siccum in scdo. Opationes ⁊ pprietates. In ipsa est stipticitas: ⁊ in isipida ex ea est resolº parua: ⁊ acetosum est magis stipticū, ⁊ illa que non est vehemētis [p] [rubedinis] plus nutrit: ⁊ hec qdem est filis endiuie: ⁊ ois supat cholerā: ⁊ eius humor est laudabilis. Decoratio. Radix eius cum aceto cōfert scabiei vlcerose, ⁊ excoriationi vnguis: ⁊ qñ coquitur cū vino ɔfert emplm eius albaras, ⁊ impetigini. Apata ⁊ bothor. Ex ea fit emplm scrofulis, ita q dr, q si eius radix suspendat in collo hñtis scrofulas, iuuet ea. Uulnera ⁊ vlcera. Eius radix cū aceto ɔfert scabiei vlcerose ⁊ impetigini. Et eius decoctio cū aqua calida pruritui, ⁊ silr ipsamet in balneo est vltima. Mēbra capitis. Coluitur os cum succo eius ad dentē dolorosum: ⁊ silr cum decoctione eius in vino: ⁊ ɔfert apatibus, que sunt sub auribus. Mēbra nutrimēti. Cōfert icteritie nigre cuz vino, ⁊ sedat nauseā: ⁊ comedit ppter desideriū luti. Mēbra expulsionis. Ipsa ⁊ semē eius stringūt ⁊ pprie eius que ex ea magna est: ⁊ dr quidem q in eius folijs est lenitas quedaz: ⁊ in semine ipsius est ɔstrictio. Et dixerunt qdam, q in semine acetose nō frixo est lubricitas ⁊ lenificatio, ⁊ radix eius trita ɔfert fluxui matricis: ⁊ frāgit lapidē in renibus qñ bibit in vino: ⁊ viscositas que est in ipsa ɔfert rasure intestinorum, que accidit ex siccitate [q] [supfluitatū] ipsa eni cum iuuamento qd ɔfert rasure, lubrificat.

Uenena. Cōfert puncture scorpionis, ⁊ pprie siluestris, ⁊ si administret semen eius ante puncturaz scorpionis, nō nocebit eius punctura.

¶ De [r] [asino.] Cap.LV.

Asinus. Decoratio. Cinis carnis asini ⁊ epatis eius cū oleo valet suppositus fissuris frigoris. Apata ⁊ bothor. Cinis epatis asini cū oleo valet super scrofulas. Uulnera ⁊ vlcera.

Sanat lepram. Instra iuncturarum. [s] [Contracti] ex siccitate sedeāt in iure carnis, ⁊ fit iuuamentū: ⁊ etiā caro eius est iuuatiua. Mēbra capitis. Epar eius assatū, ⁊ a ieiuno comestum ɔfert epilepsie: et silr eius vngula adusta: et fit eius potio oī die duo cochliaria. Mēbra expulsionis. Dr q eius vrina ɔfert dolori renum, ⁊ vrina siluestris frāgit lapidē in vesica fm q dicit Galienus.

¶ De [t] [apio.] Cap.LVI.

Apium. Aliud est montanū, ⁊ aliud siluestre, ⁊ aliud domesticū: ⁊ aliud est qd orit in aqua [u] † [ ] maius domestico: cuius virtus est sicut virtus domestici. Et eius spēs est alia que noiat sumurion maius domestico, hñs crus ɔcauuz, ad albedinem decliue, ⁊ diuersificant etiaz in regionibus. Eius. n. aliud est romanū, ⁊ aliud est aliud: ⁊ neq est oē mōtanū petroselinū: imo illud est petrosum. Electio.

Fortius est romanū montanū. Natura. Est calm in pº, ⁊ siccū in scdo. Ruffus xo dixit, q domesticū est humidū: verūtñ radix eius est sicca cum ɔueniētia. Opationes ⁊ pprietates. Est resolutiuū inflationis: aperitiuū oppilonis, faciens sudare, sedatiuum dolorum: ⁊ siluestre est impediens vlceratiuū: et qd ex eo nutritū est, est magis ɔueniens calefactis.

Decoratio. Siluestre confert hñti alopitiā, ⁊ fissuris vnguis, ⁊ verucis, ⁊ fissuris frigoris: ⁊ domesticum oris odorē efficit bonum valde. Apata ⁊ bothor. Resoluit flatica in pncipio, ⁊ dura, et calida proprie qd noiatur sumurion. Uulnera ⁊ vlcera.

Siluestre vlcerat quādo ex eo fit emplm: ⁊ similr ɔfert scabiei, ⁊ impetigini, ⁊ vulneribus vsq ad sigillationem, ⁊ pprie sumurion. Instra iuncturarum.

Sumurion ɔuenientes sunt oēs partes eius sciatice. Mēbra capitis. Est malū epilepsie, excitans epilepsiam epilepticorum. Et dr q si suspendit radix eius in collo confert dolori dentis: veruntñ frangit ipsum. Membra oculi. Apium domesticū ingreditur in emplastris dolorum oculi. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tussi, ⁊ pprie sumurion, ⁊ asmati, ⁊ stricture anhelitus, ⁊ difficultati eius. Et apiū quidē est ex emplastris apatum māmille calidorum.

Mēbra nutrimenti. Confert epati, ⁊ spleni, mo/

a A. haltit.
b A. ⁊ est vehemētior duarum spērum, ⁊ est ignea.
c A. chiruani. i. ex regione chiruan, ⁊ est gūmi almharut.
d A. scarificant.
e † A. i. passiōibus
f A. obolus.
g A. ex ea dētes molares corosi.
h A. alcohol.
i A. Alia litera albasech ī apatibus vuce.
k A. Paulus.
l † A. valde.
m —— A.
n A. hamad.
o A. Est frigida.
p A. acetositatis
q A. fecis.
r A. homar.
s A. Patientes alcuçeçi.
t A. cherefes, vl charefs.
v † A. ⁊ ī loco aq ppinquo. Et illud qd oritur in ipsa aqua est.

net eructuationem, ꝑpter resolutionem suam: ⁊ nõ est velocis digõnis ⁊ descẽsionis: ⁊ in semine q̄dem apij est aliq̄d q̄ facit nauseam, ⁊ vomitũ, nisi asse/tur. Quidam aũt dixerunt, ꝙ oẽs species eius ꝯferunt stomacho. Et ruffus dixit nõ: imo q̄nq̄ trahit ad ip̄m humiditates malas acutas: ⁊ crudũ de eo in stoma cho ꝓlongatᷣ, ⁊ facit nauseam: veruntñ romanũ stõ melius est. Et Gal'. q̄dem dixit, ꝙ ip̄m est ex eis que ꝯueniens est comedere cũ lactuca. Ip̄m enim tẽperat frigiditatẽ lactuce: ⁊ cõueniens est vt eius acceptio sit post cibũ: ⁊ semẽ eius ꝯfert hydropisi, ⁊ mũdificat epar, ⁊ calefacit ipsum. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinã ⁊ mẽstrua, ⁊ est malũ p̄gnantibus, ⁊ purgat renes, ⁊ vesicã, ⁊ matricem: ⁊ oẽs spẽs eius, ⁊ partes ipsius ꝯferũt. Et semen eius ⁊ folia nõ soluunt: sed in radice eius est solutio: ⁊ mõtanum frãgit lapidẽ, ⁊ apium q̄dẽ ꝯfert difficultati vrine: ⁊ extrahit secũdinam ꝓprie sumurion, ⁊ replet humiditate [a] ⌈acri⌋ matricẽ, quũ comestio eius est in ꝯsuetudine. Quidam aũt dixerũt apium excitat coitũ ita, donec dixerunt oportet vt ablactans ꝓhibeatᷣ ab acceptione eius, vt nõ corrumpatᷣ lac eius, ꝑpter excitationẽ desiderij coit⁹. Et romanũ q̄dem est bonũ colon, ⁊ vesice, ⁊ renibus. Uenena. Eius decoctione cũ lentibus fit vomitus post potũ veneni: ⁊ sumurion est ex eis magis ꝯueniens. Et quum scorpio pungit comedentẽ ipsum, fortior fit res propter id.

a A. acuta.

¶ De [b] ⌈Azulo.⌋ Cap. LVII.

b A. laçuard seu laçiuard.

Azul q̄d est. Uirtus eius est sicut virtus ei⁹ quo adheret aurũ. [c] † ⌈ ⌋ Natura. Est calidũ in scđo, siccum in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Inest ei virtus eradicatiua, putrefactiua: ⁊ abstersio eius cũ acuitate, ⁊ stipticitate pauca ⁊ in ipso est adustio, ⁊ vlceratio. Decoratio. Deijcit verucas. Membra oculi. Bonos efficit pilos palpebrarum, ⁊ [d] ⌈ꝓlongat⌋ eos: ⁊ est vltimum sicut dr̄ in i llo ꝑpter ꝓprietatem que est in ipso. Et dicitᷣ preterea ꝙ ipsum euacuat humores malos ꝓhibẽtes oriri pilos bene. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Confert asmati. Membra expulsionis. Prouocat mẽstrua sufficienter bibitum, ⁊ in matrice suppositũ: ⁊ solutione educit meliam: ⁊ quicq̄d sangui ni est cõmixtum in quo est grossitudo: ⁊ ꝯfert dolori renum: ⁊ eius potio est vsq̄ ad. iiij. [e] ⌈kermet:⌋ ⁊ vsq̄ ad. ʒ. ij. [f] ⌈⁊ mediam⌋ permixtũ medicinis.

c † A. ⁊ debilior eo parũper.

d A. multiplicat

e A. chermet.

f ——— A.

¶ De [g] ⌈amigdalis.⌋ Cap. LVIII.

g A. lauçi.

Amigdale q̄d sunt. Note sũt. Eorum vnctuositas minor est vnctuositate nucis: quum tñ in eis sit vnctuositas plurima, cuius causa rancidantᷣ. Nux v̄o velocioris est digõnis q̄ ipse, ⁊ velocioris ꝯuersionis ad cholerã: ⁊ gũma q̄dẽ eius que dulcis est ꝛm ꝙ q̄dam existimãt est ꝓxima dispositionib⁹ gũmi arabici. Natura. Que dulcis est, equalis est ad humiditatẽ parum declinãs. Et amara est sicca in scđo. Opationes ⁊ ꝓꝓetates. Gũmi amigdale amare ꝯstringit, ⁊ calefacit: ⁊ in oibus specieb⁹ amigdale est mũdificatio, ⁊ abstersio, ⁊ aptio: sed dulcis est pl'm debilior q̄ amara in aptione sua: q̄m est subtiliatiua, abstersiua, ⁊ est ꝑ accidẽs inflatiua: ⁊ dr̄ ꝙ in ipsa oino non est stipticitas: ⁊ eius nutrimẽtũ est paruũ [h] ⌈sed⌋ ꝓprietas amare est [i] ⌈ꝙ ipsa non stringit oino:⌋ ⁊ ꝙ ipsa interficit vulpẽ: ⁊ amara est medicina absq̄ nutrimẽto. Dulcis v̄o bonum p̄bet nutrimẽtum, lʒ paruũ. Et oleum q̄dem amigdalarum leuius est corꝑe ipsi⁹. Decoratio. Amara ꝯfert posita super pãnum, et lentigines, ⁊ cicatrices, ⁊ ꝑcussiones, et applanat, contractionem faciei. Et quũ radix amare coquitᷣ, ⁊ linitur suꝑ pãnum est medicina fortis, ⁊ comedere amigdalas dulces impiguat. Apata ⁊ bothor. Amara cum vino est bona ad essere. Uulnera et vlcera. Liniuntᷣ cũ melle super ambulatiua, ⁊ formicam: ⁊ cũ aceto ⁊ vino suꝑ impetiginẽ. Et amara est magis vltima in oibus illis. Mẽbra capitis. Sunt bone valde dolori auris, ⁊ sonitui in ea: ⁊ ꝓprie oleum amare: ⁊ ꝯtrita cũ sua dispositione: ⁊ quũ caput abluitᷣ cum eis, ⁊ cum vino purgat humiditatẽ ⁊ furfures: ⁊ faciunt somnũ. Et quũ amigdale amare bibuntᷣ ante vinum ꝓhibent ebrietatẽ: ⁊ ꝓprie. l. numero. [k] ⌈Et arbor⌋ quidem amigdal'. amararum quãdo optime teritur, ⁊ ꝑmiscetᷣ cum aceto ⁊ oleo roſ. ⁊ fit inde empl'm fronti, ꝯfert soda: et simil'r oleum amigdalarum amararum confert ei. Mẽbra oculi. Confortat visum. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Amigdale amare cũ amilo tritici sunt bone sputo sanguinis, ⁊ ꝯferunt tussi antique, ⁊ asmati, ⁊ pleuresi: ⁊ ꝓprie oleum amigdal'. dulcium. Et sauich de amigdalis ꝯfert tussi, ⁊ sputo sanguinis. Mẽbra nutrimẽti. Aperiunt oppil'ones epatis, ⁊ splenis, ⁊ ꝓprie amare. Ipse nãq̄ aperiũt oppilationes accidentes in extremitatibus venarum: ⁊ quũ comeduntᷣ recẽtes cum corticibus mundificãt humectationẽ stomachi: ⁊ sunt difficilis digõnis ⁊ boni humoris: ⁊ pauci nutrimẽti. Et q̄n comeduntᷣ cum zuccaro descendunt velociter, ⁊ earum sauich est graue cõmouens cholerã sua dulcedine. Mẽbra expulsionis. Que amare sunt aperiunt oppil'ones renũ: ⁊ oleũ amararum mũdificat renes ⁊ vesicam: et frãgit lapidẽ, ⁊ ꝓprie cum ireos bibitũ. Et q̄nq̄ cõfert facto empl'o cum eo ⁊ oleo ro. Et ꝯfert doloribus matricis, ⁊ apatib⁹ eius calidis, ⁊ duritiebus eius: ⁊ p̄focationi ipsius, ⁊ difficultati vrine, ⁊ dolori renũ, ⁊ supponitᷣ, ⁊ ꝓuocat mẽstrua, ⁊ dulces cõferunt colice ꝑpter suam abstersionẽ: ⁊ amare sunt magis iuuatiue: ⁊ earum oleũ est leuius corꝑe earum. Uenena. Cõferunt morsui canis rabiosi.

h A. et.

i ——— A.

k A. Alia litera Et radix arbor.

¶ De [l] ⌈aqua.⌋ Cap. LIX.

l A. ma.

Aqua Electio. Aquas bonas ⁊ laudabiles iã dixi in p̄mo li. Illic igitᷣ sciantur. Male aũt aque sunt stantes: ⁊ que sunt in lacunis: ⁊ super quas dñatur sapor extraneus, ⁊ odor extraneus, ⁊ ꝯturbate, spisse, grauis põderis: ⁊ que cito in lapidẽ ꝯuertuntᷣ: ⁊ suꝑ quas natat [m] ⌈spuma alba mala.⌋ Et in quarum supremo [n] ⌈cõgelatᷣ⌋ res extranea mala. Et scias ꝙ nitrositatis nocumẽto in aq̄s succurritᷣ cũ lacte, et vino grosso, et amilo [o] ⌈et meli⁹ est cum vino subtili odorifero, et antiquo crudo: et cucumeribus imaturis, et olerib⁹ solutiuis⌋ et cũ ꝓuocatiuis. aquas v̄o grossas ꝯturbatas rectificãt subtiliatiua sicut alleũ, cepe, porri: ⁊ bibere vinum post eas remouet malitiam earum, et ꝓprie ꝑmixtum eis. Et aqua q̄dem aspera nõ est nisi aut grossa: aut acuta abstersiua: et dicitᷣ q̄nq̄ aqua aspera illa que vehemẽter mũdificat illũ qui ea abluitᷣ. amarã aũt rectificant dulcia: et aquã salsam rectificant xilocaracte [p] ⌈syre⌋ ⁊ grana myrti et poma que dicuntur zaror, et lutũ [q] ⌈calidum⌋ et sauich: et aquas malas vl'r rectificat acetum. Natura. Aqua maris est [r] ⌈acris⌋ calida: aqua nitrosa est calefactiua, exiccatiua: aqua ęnea et ferrea conferunt visceribus. Operationes et ꝓprietates. Aqua frigida, nocet hñtibus oppil'ones: verum ipsa ꝯfert hñtib⁹ raritatem, et cursum: quicũq̄ cursus fuerit: ⁊ ex quocũq̄ mẽbro fuerit: et eis qui hñt egritudines causa eius: et confortat oẽs virtutes in operationibus suis: q̄n

m A. velamẽ malũ, seu res mala in modũ pãniculi, tegentis ip̄as

n A. Alia lr̄a. defertur.

o A. Et alumino sap aq̄ nocumẽto succurritᷣ cũ vino subtili odorifero, ⁊ cũ algobera cruda, ⁊ cũ citrulis crudis, ⁊ oleribus subtiliantibus.

p A. scemi.

q A. alhor.

r A. acuta.

a A. fuerit.

[a] ⌈sunt⌋ cum equalitate. s. digestiuã, attractiuaz, retentiuã, ⁊ expulsiuam. Decoratio. Aqua marina ꝯfert fissuris accidẽtibus ex frigore anteq̃ȝ vlcerentur: et necat pediculos, et resoluit sanguinẽ ꝯgelatum sub cute. Et aque sulfuree sunt bone morphee ⁊ baras. Apata ⁊ bothor. Aque sulfuree ꝯferunt apatibus iuncturaꝝ, et duritijs, et verucis pẽdentibus. Uulnera et vlcera. Aqua dulcis ad bibenduz est mala vlceribus, ꝓpterea ꝙ humectat, et est diuersa ei qđ ꝯuenit regimini vlceꝝ. Aque marine vsus ꝯfert prurituí, et scabiei, et impetigini: ⁊ aque sulfuree etiam sunt bone impetigini, et scabiei, si ex eis fiat balneatio: et similr̃ sahafati. Instr̃a iuncturaꝝ. Aqua marina et similes, ꝯferunt egritudinibus neruoꝝ: et ꝓprie quãdo balneatio fit cum eis sicut tremor, ⁊ paralysis, ⁊ stupor, ⁊ sil̃es: et aque sulfuree etiam similr̃, ⁊ ꝯferunt oíbus dolorib⁹ iuncturaꝝ, ⁊ neruoꝝ frigidis. Mẽbra capitis. Epileptici iuuantur ab aqua tepida, ⁊ leduntˀ ab aqua calida. Uapor autẽ marine, ꝯfert [b] ⌈epilepsie.⌋ Et aqua erea ꝯfert ori ⁊ auri. Mẽbra oculi. Aqua asphalti est mala oculo. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Aqua frigida valde est mala pectori, quãuis aqua est nociua cãne pulmonis, ꝓpter humectationem que est in ipsa, quũ ipsa indigeat exiccatione. Aqua tepida, est bona apatibus gutturis, ⁊ vueę, ⁊ pectoris. Ex aqua marina fit embroca apatibus mãmille. Aqua nitrosa q̃nq̃ȝ ꝯfert pulmoni. Aqua aluminosa ꝯfert sputo sanguinis. Aqua ferri ꝯfert spleni ⁊ stõ, ⁊ aqua erea ꝓxima est illi. Membra nutrimẽti. Aqua frigida valde, ꝓprie nocet hñtibus oppil̃ones. Aqua marina ⁊ sil̃es male sũt stõ. Uapor aque marine ꝯfert hydropisi. [c] ⌈Aqua nitrosa⌋ q̃nq̃ȝ ꝯfert propter nitrositatem stõ humido. Aqua aluminosa ꝯfert vomitui, ⁊ ꝓhibet ipsũz, et silr̃ aq̃ thermaꝝ stiptice. Aque sulfuree ꝯferũt apatibus splenis, ⁊ dolorib⁹ eius, ⁊ silr̃ epatis. Membra expulsiõis. Ex aqua marina fit clistere ad dolorẽ pũgitiuum vẽtris, ⁊ q̃nq̃ȝ bibitˀ ⁊ soluit: deĩde post ipsam bibitˀ ius galline, ⁊ sedatur mordicatio eius. Aqua aluminosa ꝓhibet abortũ, ⁊ fluxũ sanguinis mẽstrui. Aque sulfuree ꝯferũt dolorib⁹ matricis. Aqua frigida valde mala est coitui, ⁊ strigit vẽtrem, ⁊ sedat motuz sp̃matis, ⁊ eius cursum. Aq̃ salsa soluit: deinde stringit exiccatione sua. Et oẽs aque minerales faciunt vrine difficultatẽ, ⁊ parturiendi, ⁊ mẽstruoꝝ: ⁊ plimum eaꝝ soluit ⁊ exiccat. Et quedã eaꝝ sicut aluminosa, stringit. Et q̃nq̃ȝ faciunt euenire colicã etiã. Aque v̊o ferree: ⁊ ęree sũt bone renibus, ⁊ colice. Et aque turbate faciũt euenire lapidẽ in renib⁹, ⁊ vesica. Et aqua qdẽ in qua extinguitˀ ferrum, ꝯfert sputo sanguinis. Febres. Aque sulfuree, ⁊ lutose [d] ⌈⁊ turbide, ⁊ fetide⌋ faciũt accidẽ febres, ⁊ grosse faciũt euenire q̃rtanas. Uenena. Ad morsum vipere sedetˀ in aqua marina ⁊ iuuatˀ ab ea: ⁊ silr̃ fit in reliq̃s ꝯmib⁹ ꝑnitiosis.

b A. sode fride.

c A. Pot⁹ aque nitrose.

d A. ⁊ stantes, et mortue.

e A. nesastegi, et nesa.

⸿De [e] ⌈Amilo.⌋ Cap. LX.

Amilum Natura. Frigidum est ⁊ siccum in ꝑmo. Opationes ⁊ ꝓꝓetates. In ipso sunt [f] ⌈mũdificatio⌋ ⁊ lenificatio. Et opz qdẽ vt vna pars amili coquatˀ cum triplo sui de aqua. Decoratio. Cuz croco suppositũ pãno delet ipm. Uulnera ⁊ vlcera. Consolidat vlcera ⁊ sanat ea. Membra oculi. Prohibet cursuz mãeꝝ ad oculum. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Lenit pectus ⁊ sorbitio facta ex eo ꝓhibet [g] ⌈fluxum⌋ a pectore. Mẽbra expulsionis. Amilũ solũ, ⁊ cum lentibus stringit naturam, ⁊ ꝓhibet fluxum cholere.

f A. fortificatio.

g A. catarros.

⸿De [h] ⌈Ameos.⌋ Cap. LXI.

h A. nanachus, seu nanachue.

Ameos qd est. In ipso est amaritudo pauca, ⁊ acuitas. Electio. Mag⁹ iuuatiuum, qđ est in ipso, est semẽ eius. Natura. Cal'm est ⁊ siccum in tertio. Opõnes et ꝓprietates. Aperit oppil̃ones. Et in ipso est cum exiccatione lenificatio. Decoratio. Eius potus ⁊ linimẽtum cũ eo factum ꝯuertunt colorẽ ad citrinitatem, ⁊ ponitˀ in medicinis que sunt ad morpheã ⁊ albaras: ⁊ conficitur cuz melle: ⁊ ponitˀ ex eo empl'm super [i] ⌈occultationẽ⌋ sanguinis vbi est. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert saniei pectoris. Membra nutrimenti. Cõfert madefactioni stomachi, ⁊ sedat nauseam stomachi, ⁊ subuersionẽ aĩe: ⁊ est bonũ epati, ⁊ stomacho frigidis. Mẽbra expulsionis. Datur ad bibẽdũ cũ vino: ⁊ ꝓuocat [k] ⌈⁊ comeditˀ⌋ ⁊ remouet difficultatẽ vrine: ⁊ extrahit lapidẽ [l] ⌈fractuz.⌋ Et vl'r mũdificat renes, ⁊ vesicam: ⁊ ꝯfert vẽtositatibus, ⁊ dolori vẽtris pungitiuo: ⁊ suffumigatˀ cuz eo matrix cum gũma pini, ⁊ mũdificat eã. Febres. Cõfert febrib⁹ antiq̃s. Uenena. Decoctio ameos effunditˀ sup mordicationẽ scorpionis, ⁊ sedat. Et bibitˀ ad puncturam vermium venenosorum.

i A. vestigiũ nigredinis.

k —— A.

l —— A.

⸿De [m] ⌈hartanita.⌋ Cap. LXII.

m A. hartanithi vel hartanutha.

Hartanita qd est. Illud qđ de eo administratur est radix eius, ⁊ est buchormariẽ. Et nos qdem in ipso locuti fuimus ꝼm verba Dia. ꝙ habet capita sicut capita ciceris, ⁊ folia eius sunt sicut folia caulis: ⁊ eius radix est nigra similis radici rape: sed hec spẽs non est species que cognoscitˀ in nostro tp̃e. nam que nũc hartanita cognoscitˀ est spine spisse breues que hñt radicez q̃ lana lauatˀ. Et ꝓꝓetates q̃s narrauimus sunt iste. Et videtˀ ꝙ sit error translatoris. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est incisiuuz resolutiuũ. Instrumẽta iuncturarum. Est bonũ doloribus iuncturaꝝ, ⁊ vtriusq̃ȝ anche. Mẽbra capitis. Facit sternutationẽ, ⁊ vehementer aperit ꝯstrictionẽ narium, ⁊ oppilationẽ colatorij. Mẽbra nutrimenti. Confert singultui. Mẽbra expulsionis. Eijcit fetum. Uenena. Ei⁹ decoctio valet pũcturis venenosis: ⁊ similr̃ [n] ⌈sirupus⌋ eius. Permutatio. Loco eius ponitˀ in abortu, ⁊ in iuuamẽto qđ efficit in venenis põdus equale de aristol'. longa, ⁊ semine citri, ⁊ mentastro.

n A. potio.

o A. hanbar.

p A. alsheb fontis deinde.

⸿De [o] ⌈ambra.⌋ Cap. LXIII.

Ambra qd est. Ambra ꝼm ꝙ existimo est manatio fontis in mari. Illud v̊o qđ dicitur, ꝙ est de spuma maris, aut stercore aĩalis maris, longinquuz est. Electio. Melior est [p] ⌈grissia fortis⌋ aselehetí: deinde varia, post eã citrina: ⁊ deterior est nigra mala, ⁊ adulteratˀ cum gypso, ⁊ cera, ⁊ laudano, ⁊ [q] ⌈almendeli⌋ ⁊ eius species nigra mala multotiens assumitˀ ex ventre piscis qui eam comedit ⁊ moritˀ. Natura. Est calida ⁊ sicca. Et videtˀ ꝙ sit caliditas eius in sc̃do, et siccitas ipsius in ꝑmo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Cõfert decrepitis subtilitate sue calefactiõis. Decoratio. [r] ⌈Dealmendi est species que lituris denigrat corpus: et ꝯuenit ad ꝯñdum ꝑncipia delinitionis.⌋ Mẽbra capitis. Cõfert cerebro ⁊ sensibus. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Confert cordi.

q A. ambra bona, vel ꝼm alias l'am. ⁊ mixtura odorifera facta ex ambra, ⁊ musco que mixtura appellatˀ alned.

r A. Ex almẽdeli est spẽs q̃ si tãgatˀ digitis denigrat eos, ⁊ est cõueniẽs ad nigrefaciẽdũ radices piloꝝ successiue exeuntes.

s A. hanchebut

⸿De [s] ⌈Aranea.⌋ Cap. LXIIII.

Aranea [t] ⌈Apata ⁊ bothor. Tela eius stringit fluxum sanguinis⌋ quãdo ponitˀ sup vulnera. Uulnera ⁊ vlcera. Quãdo ponitˀ tela eius sup vlcera, ꝓhibet [u] ⌈ea apari, ⁊⌋ sup vulnera. Mẽbra capitis: qñ coquitur aranea grosse tele alba cũ oleo rosato, ⁊ distillatˀ in aurẽ, sedat dolorẽ

t A. Opõnes et ꝓꝓetates. Tela ei⁹ abscindit fluxũ sanguis sup fluũ. Et similr̃.

v A. ab eis fluxũ sanguis. Et silr̃.

eius. Febres. Dixerunt q̄dam, ꝙ tela aranee quũ miscet̃ q̄busdam emplastris: ⁊ ponit̃ super frontẽ ⁊ tẽpora, sanat febrẽ [a] ⌈tertianã⌋ ⁊ existimauerũt q̄dam ꝙ tela spẽi [b] †⌈ ⌋cuius tela est spissa alba quãdo [c] ⌈stringit̃⌋ in cute eius, ⁊ suspẽdit̃ super collũ, aut adiutorium sanat febrẽ tertianam.

a A. quartanam.
b † A. illius.
c A. ligatur.

¶De [d] ⌈argento.⌋ Cap. LXV.

d A. fada.

Argentum Natura. Est infrigidatiuum, exiccatiuum. Opõnes ⁊ ꝓꝓ̃etates. Scoria ei⁹ est stiptica valde: ⁊ in ipsa est attractio ⁊ exiccatio. Et q̃n permiscet̃ [e] ⌈cõfricatio⌋ eius medicinis alijs, ꝯfert humiditatibus viscosis. Uulnera ⁊ vlcera. Est bonũ valde scabiei, ⁊ prurituí. Mẽbra capitis. [f] ⌈Cõfricatio⌋ eius cõfert fetori oris quũ ꝑmiscetur permixtionibus alijs. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. [g] ⌈Confricatio⌋ eius cũ cõmixtionibus confert tremori cordis.

e A. limatura.
f A. limatura.
g A. limatura.

¶De [h] ⌈aloe.⌋ Cap. LXVI.

h A. sabar.

Aloes q̄d est. Est succus ꝯgelatus inter rubedinem, ⁊ citrinitatẽ existẽs. Et ei⁹ aliud est succutrinũ, aliud arabicũ, ⁊ aliȯ est semegeniũ. ⁊ dixerunt q̄dam, ꝙ planta eius est sicut plãta enule, sed non est ita. Electio. Illud qȯ melius est, est succutrinum: cuius aqua est sicut aqua croci, ⁊ odor eius est sicut odor myrrhe, splẽdidus, frangibilis, mũdus, a [i] ⌈gypso⌋ ⁊ arabicũ est minus eo in citrinitate, ⁊ põderositate, ⁊ in splẽdore. [k] ⌈Et viscosum eius est illud qȯ durescit. Et alsemegenij est fetidi odoris cooꝑtum⌋ parue citrinitatis cui nõ inest splẽdor. Quumq̄ aloes antiquat̃ fit nigrior. Natura. Est calidũ [l] ⌈vsq̄ ad tertiũ⌋ siccum in ipso: ⁊ dicit̃ ꝙ est calidũ ⁊ siccũ in tertio: sed nõ est ita. Operationes et ꝓprietates. Uirtus eius est stiptica exiccatiua corporis [m] †⌈ ⌋faciens somnum. Et indus q̄dem plurimi est iuuamẽti: est eni exiccatiuus sine mordicatione: ⁊ in ip̄o est stipticitas parua. Et de paucitate mordicationis eius est, ꝙ ipse nõ mordicat vlcera [n] ⌈mala.⌋ Decoratio. Cum melle sup̱ vestigia ꝑcussionis ꝯfert, ⁊ ꝯsolidat panaritium vlceratũ. Et quum in vino ponit̃ sup̱ capillos cadentes ꝓhibet casum eoꝝ. Apata ⁊ bothor. Confert apatibus ani, ⁊ testiculoꝝ: ⁊ ꝓprie apatibus lacertoꝝ, qui sunt ab vtroq̄ latere lingue quũ est cũ melle, aut cum vino. Uulnera ⁊ vlcera. Est ꝯueniens vlceribus difficilis ꝯsolidationis: ⁊ ꝓprie in ano: et virga, ⁊ naso, ⁊ ore, ⁊ fistulis. Instr̃a iuncturaꝝ. Confert doloribus iuncturaꝝ. Membra capitis. Mũdificat sup̱fluitates cholericas que sunt in capite: ⁊ q̃n linitur sup̱ frontẽ cum oleo rosaceo ꝯfert soda ⁊ sanat eam, ⁊ ꝯfert vlceribus nasi ⁊ oris: ⁊ est ex medicinis ꝯferentibus ꝯtussioni nasi ⁊ auris, ⁊ apatibus lacertoꝝ qui sunt in vtroq̄ lacertoꝝ lingue linitus cum vino ⁊ melle. Et in medicina antiq̄ aloes solũne educit cholerã nigram, ⁊ ꝯfert melancholie. Et aloes q̄dem ꝑsicus acuit rõnem, ⁊ acuit os stomachi. Mẽbra oculi. Cõfert vlcerib⁹ oculi [o] †⌈ ⌋⁊ apatibus ei⁹, ⁊ dolorib⁹ ipsi⁹, et [p] ⌈cursui⌋ lachrymalis anguli, ⁊ exiccat humiditatem eius. Mẽbra nutrimẽti. Mũdificat sup̱fluitates cholericas ⁊ flaticas que sunt in stȯ. Et q̃n bibunt̃ ex eo duo cochliaria cũ aqua frigida, aut tepida infringit [q] †⌈ ⌋appetitũ falsum ⁊ corruptũ. Et est ꝯueniens adustioni ⁊ inflãmationi factis in vuea ex caliditate cholere in stomacho: ⁊ q̃n assumunt̃ de eo in mane, ⁊ sero pillule ꝑmixte cum rectificantib⁹ ipsum, soluunt vẽtrem ⁊ nõ corrũpunt cibum. Et q̃nq̄ ꝯfert doloribus stomachi in die vna. Et aperit oppil̃ones epatis: sed ipse ledit epar. Et aufert icteritiam soluendo ipsam. Mẽbra expulsionis. Aureus ⁊ .s. de eo cum aqua calida soluunt: ⁊ tres aurei mũdificant cõplete ⁊ tẽperate: duo aurei cum aqua mellis educũt flaua, et cholerã solutione. Et quũ ponitur in medicinis solutiuis expellit nocumentũ eaꝝ a stomacho. Et ip̄e est ꝯueniẽtior solutiuis alijs stȯ. Et ille qui est ablutus debilioris est sol̃onis: sed est magis ꝯferens stomacho. Et ꝑmixtio ipsius cũ melle minuit virtutem eius adeo vt forsitan nõ soluat attrahẽdo: sed extrahat qȯ ei obuiat: quum tñ virtus eius qȯ purum est nõ penetret ad illa que in corꝑe sunt longinqua: imo non ꝑtranseat epar. Et q̃n arabicus in potu sumit̃, ꝯturbat, ⁊ facit dolorem ventris pungitiuum, ⁊ soluit, ⁊ remanet virtus eius in tunicis stomachi in die vno, ⁊ duob⁹ diebus. Dare aũt aloem in potu in diebus frigoris, est timorosum. Q̄ñq̄.n. educit sanguinẽ solutione qualiscũq̄ sit aloes: ⁊ q̄cũq̄ aloes. Et quãdoq̄ ponit̃ cum vino dulci super hemorroidas eminẽtes, ⁊ fissuras in ano, ⁊ abscindit sanguinẽ currentem ex eis, ⁊ sanat apata ani, et virge linitus cũ vino [r] †⌈ ⌋Mẽbra expul. Quãdo dat̃ ad potãdum in dieb⁹ frigoris timet̃, ꝙ faciat solutione exire sanguinem. Permutatio. Loco eius ponitur [s] ⌈duplũ ipsius⌋ de litio.

i A. lapidibus.
k A. ⁊ est magis viscosũ eo ꝙ magis durũ: ⁊ alsemegeniũ malum est fetidi odoris Alia lr̃a. ⁊ malũ ex eo est illȯ qȯ est durum. ⁊ alsemegeniũ est fetidi odoris.
l A. in secundo
m † A. Alia lr̃a impinguatiua.
n A. recentia.
o † A. ⁊ scabiei eius.
p A. adustioni. Alia lr̃a. prurituí.
q † A. facit redire appetitũ ablatũ ⁊ rectificat.
r † A. ⁊ melle. Uenena.
s A. tantundem

¶De [t] ⌈arundine.⌋ Cap. LXVII.

t A. chasab.

Arundo Natura. Est vehemẽtis infrigidationis, ⁊ cinis ei⁹ est calidus. Operationes ⁊ ꝓꝓ̃etates. In radice eius est abstersio pauca sine acuitate: ⁊ in folijs ipsius etiam. Decoratio. Cortices ipsius, ⁊ radix eius cõferunt alopitie: et cortices ipsius, ⁊ radix abstergunt sordes: ⁊ radix eius cum cepa siluestri extrahit carni infixa. Apata ⁊ bothor. Ponunt̃ folia eius humida super herisipilam, ⁊ ꝯferunt. Instr̃a iuncturaꝝ. Sedat torsionem neruoꝝ. Mẽbra capitis. Lanugo que est flos eius quãdo cadit in aurem, facit euenire surditatem q̃m inuiscatur ⁊ non egreditur. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinam ⁊ mẽstrua. Uenena. Confert mordicationi scorpionis.

¶De [u] ⌈abrotano.⌋ Cap. LXVIII.

v A. chaissum.

Abrotanum Natura. Est calidum in p̊, siccum in sc̄dȯ. Opõnes et ꝓprietates. Est subtile amarũ: ⁊ in ipso sunt terreitas ⁊ subtiliatio. Inq̄t Gal̃. flos ei⁹ est magis [x] ⌈ad finẽ deueniens⌋ q̄ȝ apsinthiũ, ⁊ in ipso est apertio. Decoratio. Illud qȯ est adustum ꝯfert alopitie ꝓprie, ⁊ cum alkerua, aut oleo de raphano. Et abrotanum q̄dem ꝯfert ad hoc vt nascat̃ barba que est tarde natiuitatis q̃n decoquit̃ cum q̄busdam oleis ꝓpter suam aptionem, ⁊ ꝯstringit [y] ⌈sanguinẽ gingiue.⌋ Apata ⁊ bothor. Resoluit apata flatica. Et q̃n decoquit̃ cum cydonijs ꝯfert apatibus difficilis resolutionis. Uulnera ⁊ vlcera. Nõ est cõueniens vlceribus recentibus, imo mordicat ea. Instrumẽta iuncturaꝝ. Eius decoctio ꝯfert ꝯtusioni neruorum, ⁊ sciatice antique ⁊ difficili. Mẽbra capitis. Quãdo coquitur cũ oleo calefacit caput, et remouet frigiditatẽ eius. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Eius decoctio cõfert difficultati anhelitus [z] ⌈dilatationis.⌋ Et q̃n de eo meli⁹ est, est decoctio [⁊] ⌈eius qȯ est in ipso sup̱ius.⌋ Mẽbra nutrimẽti. Quando decoquit̃ cum oleo calefacit stõm, ⁊ remouet frigiditatẽ eius. Mẽbra expulsionis. Prouocat mẽstrua ⁊ extrahit fetum, ⁊ frãgit lapidẽ vesice ⁊ renũ, ⁊ oleum eius ꝯfert coarctationi matricis, ⁊ difficultati vrine. Febres. Confert rigori q̃n [ꝯ] ⌈cõprimendo ex eo cũ oleo fit inũctio.⌋ Uenena.

x A. efficax.
y A. gingiuam.
z A. q̄ dr̃ anhelitus ꝓparatus.
⁊ A. floris eius.
ꝯ A. fricãdo cum oleo fit inũctio.

Quādo bibit̃ cum vino ꝯfert venenis. Et qñ sternitur iterficit vermes venenosos: imo fugat eos.

a A. segiar mariē.

¶ De [a] [arbor marie.] Cap. LXIX.

Arbor marie qd est. Est buchormarien: ⁊ iam dcm̃ est de ea: ⁊ est triuz spēꝝ. vna spēs eius est sine fructu, ⁊ due cū fructu. Opōnes ⁊ ꝓpꝛietates. Cōfert corize frigide. Membra oculi. Cōfert descensui aque in oculum.

b A. seb.

¶ De [b] [alumine.] Cap. LXX.

Alumen qd est. Inqt Dia. spēs aluminis sūt plurime: sed ille que ex eis in curam medicine igrediunt̃ sunt tres, scissum, humidum, ⁊ rotūdum. Scissum xo est aliameni: ⁊ est album, ad citrinitatē declinās, ⁊ stipticū, in quo est acetositas ⁊ est quasi sit flos aluminis. Et inuenit̃ spēs petrosa, in qua nō inuenit̃ stipticitas apud gustū. Et ipz qdem nō est de gñe aluminis. Natura. Est calidū ⁊ siccū [c] [ad tertium.] Opationes ⁊ ꝓprietates.

c A. in secundo.

In ipso est ꝓhibitio ⁊ exiccatio: ⁊ ꝓhibet fluxum oīs sanguinis, ⁊ ꝓhibet cursum supfluitatū ⁊ effusionē eaꝝ [d] [⁊ eius stipticitas maior est stipticitate bedoar: ⁊ ꝓprie corticis ⁊ radicis eius: ⁊ simil'r est fortius oi re.] Decoratio. Cum aqua [e] [interficit alcharad, ⁊ pediculos, ⁊ fetorē oris.] Vulnera ⁊ vlcera. Cū fece vini ⁊ tantūdē aluminis [f] † [ ] desiccat vulnera difficilia, ⁊ herpetē estiomenū: ⁊ cū simili pondere sui de salgēma [g] † [ ] corrosiuo: et adustioni ignis. Membra capitis. Eius decoctio confert quando ex eo coluitur os, dolori dentium.

d —— A.

e A. picis iterficit alcharad, et pediculos, ⁊ alsuad seu alsebib idest lentigines

f † A. Alia lr̃a. ⁊ tātūdē galaꝝ.

g † A. ꝯfert vlceri.

h A. sebet.

¶ De [h] [aneto.] Cap. LXXI.

Anetum. Natura. Eius calefactio est inter scdm̃ ⁊ tertium: et eius exiccatio inter ꝑmum ⁊ scdm̃: ⁊ qñ adurit̃ fit eius exiccatio in scdo. Opōnes ⁊ ꝓpꝛietates. Est maturatiuum frigidoꝝ humoꝝ: ⁊ sedatiuum doloꝝ, ⁊ carminatiuum vētositatum: ⁊ sil'r eius oleū: ⁊ in ipso est lenificatio vltima: ⁊ eius cōplexio est ꝓpinq̄ maturatiuo aperitiuo [i] † [ ] ⁊ qd̄ siccum est, vehemētioris est resol'onis. Apata ⁊ bothor. Est maturatiuum apatum. Vulnera ⁊ vlcera. Eius cinis confert vlceribus tremulis.

i † A. Vez ipm est magis calefaciēs, ⁊ humiduz est vehemētioris maturationis.

Instr̃a iuncturaꝝ. Oleum eius ꝯfert dolorib⁹ neruoꝝ, ⁊ similiuz. Membra capitis. Facit somnum ꝓprie eius oleum, ⁊ eius succus ꝯfert dolori auris melico, ⁊ exiccat humiditatē auris. Mēbra ocli. Assiduatio comestionis eius debilitat visum.

Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Anetum ⁊ semen eius lac abundare facit: ⁊ proprie in sorbitionibus [k] [lenibus,] que multiplicāt lac. Membra nutrimēti. Cōfert singultui repletionis facto ex natatione cibi in stō. Inqt Gal'. Et nocet stō, ⁊ in semine ei⁹ est vomitatio. Mēbra expulsionis. Cōfert dolori ventris pungitiuo, ⁊ itersecat sperma quādo fit clistere ex eo: aut sedere in ipso: ⁊ eius semen abscindit hemorroidas [l] [ortas,] ⁊ eius cinis est bonus ano, ⁊ virge, ⁊ testiculis.

k —— A.

l A. eminentes

m A. saham.

¶ De [m] [adipe.] Cap. LXXII.

Adeps. Natura. Adeps anatis est calidior, ⁊ siccior: deinde adeps castrati, ⁊ adeps castrati decrepiti est lenior. Opationes ⁊ ꝓprietates. Adeps anatis est subtilis valde: ⁊ est calidior adipe galline, ⁊ adeps galli [n] † [⁊ adeps cerui sunt vehemētis calefactionis, ⁊ adeps vacce est media inter adipē leoninā, ⁊ caprinā. Et adeps [o] [adib] est subtilis. Et adeps masculi in oibus eis est fortior. Et adeps decrepiti est leuior, ⁊ adeps caprina est magis stiptica oibus, ⁊ adeps hircina est vehemētioris resol'onis. Decoratio. Adeps vrsi, ⁊ adeps anseris ꝯferunt alopitie, ⁊ adeps asini valet ad vestigia cutis, ⁊ adeps anseris valet ad fissuras faciei ⁊ labij. Apata ⁊ bothor. Adeps porci valet ad apostemata: ⁊ adeps leonis resoluit durities apatum.

n † A. est medi⁹ Alia lr̃a. est vehementis calefactionis, ⁊ adeps vacce.

o A. aldub.

Vulnera ⁊ vlcera. Adeps [p] [porcina] valet ad adustionē ignis. Membra capitis. Adeps anseris sedat dolorē auris, ⁊ sil'r adeps vulpis: ipsa eni est iuuatiua ad illud valde. Adeps galline confert asperitati lingue. Membra oculi. Adeps piscis ꝯfert aque oculi, ⁊ acuit visum cum melle, ⁊ adeps vipere recens ꝯfert pāno, ⁊ aque, ⁊ vt non nascant̃ pili euulsi ex palpebris. Instr̃a iūcturaꝝ. Adeps cerui ꝯfert spasmo. Mēbra expulsionis. Adeps caprina ꝯfert mordicationi itestinoꝝ quādo administrat̃, ⁊ ꝯfert vlceribus eoꝝ. Et adeps qdem caprina fortior est in cura vlceꝝ intestinoꝝ, q̄z adeps porcina. Et illud est ꝓpter velocitatez ꝯgelationis eius, sed adeps porcina vehementius sedat mordicationē. Adeps que est in gibbo cameli suffumigata ꝯfert hemorroidibus, ⁊ oēs adipes leues, sicut adipes galline ⁊ alioꝝ, ꝯferūt doloribus matricis, ⁊ antique sunt eis male, ⁊ simil'r adeps anseris cōfert matrici. Venena. Adeps porcina ꝯfert puncture vermium venenosoꝝ: ⁊ adeps elephantis, et cerui quādo fit ex eis linimētum fugant venenosa: ⁊ adeps caprina ꝯfert cantaridibus.

p A. asinorum.

q A. segiar albach.

¶ De [q] [arbore cimicum.] Cap. LXXIII.

Arbor cimicū. Natura. Est frigida in ꝑmo, ⁊ sicca in ipso. Decoratio. Linit̃ super excoriationē cum aceto. Vulnera ⁊ vlcera. Cōsolidat [r] [vulnera] recentia: ⁊ linit̃ super excoriationem cum aceto ⁊ sanat eam, et inuoluit̃ cortex eius super vulnera, et ꝯsolidat ea.

r A. vlcera.

s A. thum.

¶ De [s] [alleo.] Cap. LXXIIII.

Alleum qd est. Alleum aliud est domesticū, ⁊ est notū: aliud est alleuz porrinum: et aliud siluestre: et in siluestri qdem sunt amaritudo, ⁊ stipticitas: et est illud qd̄ noiat̃ alleum serpentis: porrinū aūt est cōposite virtutis ex alleo ⁊ porro.

Natura. Est calefactiuū, exiccatiuū in tertio vsq̄ ad quartū, ⁊ siluestre plus illo. Opōnes ⁊ ꝓpꝛietates. [t] † [ ] Resoluit inflationē valde: ⁊ est vlceratiuū, adustiuum cutis, ⁊ ꝯfert ad mutationē aquaꝝ. Decoratio. Bibit̃ decoctio mōtani, ⁊ interficit lendes, ⁊ pediculos, ⁊ inungitur sup eos, et eius cinis qñ linitur cū melle sup morpheā, ⁊ [u] [occultationē oculi] ꝯfert, ⁊ ꝯfert alopitie ex materijs putridis. Apata ⁊ bothor. Aperit dubellet itrinseca: et cinis eius est ꝯueniens super bothor. Vulnera ⁊ vlcera. Exulcerat cutē, ⁊ cinis eius cū melle sup impetiginē: et scabiem vlcerosam: ⁊ alleū qdem siluestre facit coherere vulnera fraudulēta qñ ponit̃ super ipsa recens. Instr̃a iuncturaꝝ. Qñ ex eo fit clistere ꝯfert sciatice, qm̃ sol'one educit sāguinem ⁊ humorē cholericū. Mēbra capitis. Alleū facit soda, ⁊ decoquit̃ alleum ⁊ assat̃, ⁊ sedat dolores dentiū: ⁊ collutio oris ex decoctione eius ꝯfert etiam dolorib⁹ dentiū: ⁊ ꝓprie qñ ꝑmiscet̃ ei olibanum. Mēbra oculi. Debilitat visum, et attrahit bothor in oculū. Membra anhelitus ⁊ pectoris.

t † A. Est leniti uum.

u A. vestigiū nigredis sāguis.

Clarificat vocē, ⁊ guttur decoctū, ⁊ ꝯfert tussi antique, ⁊ dolorib⁹ pectoris ex frigore, ⁊ extrahit sanguisugas ex gutture. Mēbra nutrimēti. [x] [Cōfert timori] ⁊ ꝓprie decoctio qua christiani vtunt̃, que fit cum oliuis, et [y] [nuce.] Mēbra expulsionis.

x A. Cōfert albaben. i. hydropisi. Alia lr̃a. cōfert eructuationi.

y A. bautijs.

Quādo sedet̃ in decoctione folioꝝ allei, ⁊ cruriū

eius, prouocat vrinam ⁊ mēstrua: ⁊ extrahit secundinam: ⁊ simil'r quādo supponit ⁊ bibitur: ⁊ similiter cibus christianoꝝ predictus factus ex eo confert valde: ⁊ quādo teritur de eo quātitas aurei cū aqua mellis extrahit phlegma: ⁊ ipm extrahit vermes, ⁊ in ipso est solutio nature. Eius aūt opatio in coitu est, qm̄ ipsum ꝓpter vehemētiam sue exiccationis, ⁊ resol'onis quādoq3 nocet: ꝙ si decoquatur in aqua donec eius acuitas resoluat', non elongat' quin sit illud qd̄ de eo remanet in elixatura ei⁹ pauce caliditatis qd̄ non exiccat, ⁊ gn̄atur ex eo materia spermatis: ita vt [a] ⌈ponat mās flaticas in complexionibus flaticis cinerē⌋ ⁊ nō possit eas carminare. Et quādo in venis ꝯuertitur in ventositates, non elongatur quin adiuuet ad desiderium coitus. Uenena. Cōfert puncture vermiu3 venenosoꝝ, ⁊ morsui serpētum quādo bibitur cum vino. Et nos quidē iam expti sumus illud. Et simil'r morsui canis rabiosi: ⁊ qn̄ fit emplastrum ex alleo ⁊ folijs ficus, ⁊ cimino super morsum mugali ꝯfert.

¶ De [b] ⌈altea.⌋ Cap. LXXV.

Altea qd est. Nomen eius in greco deriuatum est ex nomine pluriū iuuamentoꝝ. Natura. Calidū est cum equalitate. Operationes et ꝓprietates. In ipsa sunt lenificatio, ⁊ maturatio, et mollificatio, ⁊ resolutio: ⁊ semē ⁊ radix ipsius sunt in virtute eius, ⁊ fortiora plurimum, ⁊ exiccatiua subtiliatiua. Decoratio. Linitur super morpheaz cum aceto: ⁊ sedet' in sole, ⁊ semē eius est fortius in illo. Apata ⁊ bothor. Mollificat apata, ⁊ prohibet ea, ⁊ resoluit sanguinea, ⁊ maturat [c] ⌈vulnera⌋ ⁊ ꝯfert apatibus [d] ⌈inflatis⌋ ⁊ scrofulis: ⁊ supponitur cum gūma albotin ad duritiē matricis: ⁊ ponitur cum caulibus super scrofulas. Instrā iuncturaꝝ. Sedat dolorē iuncturaꝝ: ⁊ ꝓprie cum adipe anseris, ⁊ ꝯfert sciatice, ⁊ tremori, ⁊ attritioni medij lacertoꝝ, ⁊ extensioni neruoꝝ. Mēbra capitis. Quando fit ex ea empl'm ꝯfert apatibus que sunt in glādibus aurium. Mēbra oculi. Resoluit tumorē, ⁊ inflationē que fiunt in palpebris. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert semen eius tussi calide, ⁊ facile efficit sputū, ⁊ ꝓhibet sputum sanguinis cū virtute sue stipticitatis, que est in ipso, ⁊ ꝯferunt folia eius apatibus māmille, ⁊ ponit' in emplis pleuresis, ⁊ pipneumonie. Mēbra nutrimēti. Eius gūma sedat sitim. Mēbra expulsionis. Decoctio radicis eius ꝯfert quādo bibitur ardori vrine, ⁊ [e] ⌈ardori⌋ intestinoꝝ, ⁊ etiam apatibus ani: ⁊ simil'r folia eius: ⁊ sil'r solutioni male: ⁊ suppon't semē eius cum gūma albotin ad duritiē matricis, ⁊ coarctationē eius. Et sil'r decoctio eius solūmodo: ⁊ mūdificat supfluitates fetaꝝ: ⁊ decoctio radicis eius qn̄ datur in potu cum vino ꝯfert difficultati vrine ⁊ lapidi: ⁊ ꝓprie semē eius, ⁊ gūma eius retinet vētrez. Uenena. Quādo linit' cum aceto ⁊ oleo ꝓhibet nocumētum venenosoꝝ vermium: ⁊ ꝯfert decoctio eius cum aceto cōmixta, aut vino puncture apis: ⁊ illud fit leniendo sicut existimo.

¶ De [f] ⌈aphodilo.⌋ Cap. LXXVI.

Aphodilus qd est. Folia ei⁹ sunt sicut porrum [g] ⌈de sceni: ⁊ nō h3 eius planū⌋ sup cuius caput est flos, ⁊ habet radices lōgas rotūdas sicut glans, ⁊ est [h] ⌈acris.⌋ Natura. Est calidus ⁊ siccus. Quidā vo dixerūt ꝙ est frigidus ⁊ humidus, ⁊ elōgati sunt. Opōnes ⁊ ꝓpꝛetates. Est abstersiuus resolutiuus: ⁊ ꝓprie radix eius: ⁊ quādo [i] ⌈teritur⌋ fit calefactiuus ⁊ exiccatiuus, ⁊ plus eo radix eius, ⁊ virtus eius est sicut virtus draconteē crispe. Decoratio. Cōfert alopitie, ⁊ [k] ⌈serpigini⌋ ⁊ ꝓprie cinis radicis eius: ⁊ qn̄ linit' [l] ⌈ad augmētum morphee albe⌋ ⁊ sedet' in sole cōfert. Apata ⁊ bothor. Radix eius cū fece vini ponitur sup apata glādulosa oīa, ⁊ sup carbunculos. Et qn̄ ex ea fit empl'm cū farina ordei ꝯfert in inceptione apatum [m] ⌈calidoꝝ.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Quum ponit' radix eius cum fece vini sup vlcera frauduléta sordida ꝯfert eis. Instrā iuncturaꝝ. Cōfert ꝯtritioni lacertoꝝ ⁊ ꝯtorsioni. Membra capitis. Quādo distillat' succus eius solus, aut cū ture ⁊ melle, ⁊ myrrha, ⁊ vino ꝯfert saniei in aure. Et qn̄ distillat' in aurē diuersam dolori molaris, cōfert dolori molaris. Mēbra oculi. In succo radicis eius est iuuatiuū ad oculū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Quu3 sumit' in potu de eo pōdus aur̄. cū vino ꝯfert dolori vtriusq3 lateris, ⁊ tussi. Et eius radix cum fece vini est bona apatibus māmille. Mēbra nutrimēti. Confert icteritie. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā ⁊ menstrua, ⁊ eius fructus, ⁊ flos qn̄ in potu dantur cū vino, soluūt: ⁊ ex radice eius cū fece vini fit empl'm apati testiculoꝝ. Uenena. Dantur de eo tres aur̄. ad morsum vermium venenosoꝝ. Et qn̄ dantur ad bibendum fructus, ⁊ flos eius in vino ꝯfert magnifice mordicationi scorpionis: ⁊ habentis quadragintaquatuor pedes cum hoc ꝙ soluit.

¶ De [n] ⌈aceto.⌋ Cap. LXXVII.

Acetum. Natura. Est cōpositu3 ex caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ ābe sube sūt subtiles: ⁊ frigiditas qde3 est magis dn̄ans: ⁊ illud in quo est [o] ⌈acredo⌋ est calidius. Si vo nō est, est frigidum ⁊ humidū: ⁊ decoctio minuit de eius friditate aliqd. Opōnes ⁊ ꝓpꝛetates. Est fortis exiccationis, ⁊ ꝓhibet effusiones materieru3 ad interiora: ⁊ subtiliat ⁊ incidit. Et qn̄ bibit' aut effundit' sup fluxum sanguinis si est exterius, ꝓhibet ipsu3, ⁊ ꝓhibet apa vbi est ꝑparatio vt accidat: ⁊ adiuuat ad digestionē: ⁊ aduersat' flati: ⁊ ipsum est ꝯferēs cholericis, ⁊ nocens melicis. Decoratio. Linit' cū melle sup vestigia sanguinis ⁊ ꝯfert: veꝝ ipsius multitudo citrinat. Apata ⁊ bothor. Prohibet aduentum apatū, ⁊ ambulationē cancrenaꝝ, ⁊ sanat herisipilā comestū, ⁊ bibitū, ⁊ linitum: ⁊ ꝓhibet ambulationē apatis oīs. Et ꝯfert panaritio, ⁊ formice ⁊ herisipile, qn̄ ex eo liniunt', ⁊ ꝓhibet vt non eueniat apa. Uulnera ⁊ vlcera. Quādo ponit' super vulnera lana īfusa in aceto ꝓhibet ea apari, ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ ambulatiuis, ⁊ scabiei, ⁊ īpetigini, ⁊ ꝯfert adustioni ignis velocius oī re. Instrā iuncturaꝝ. Est nociuū neruis. Et qn̄ embrocat' sup podagra cum [p] ⌈sulfure⌋ ꝯfert. Mēbra capitis. Qn̄ miscet' cum [q] ⌈vncto olei⌋ aut oleo rosaceo, ⁊ ꝯquassat', et effundit' in eo lana nō abluta, et ponit' super caput [r] ⌈ꝯfert soda calide ⁊ fortitudini ei⁹⌋ et sil'r embrocatio ex eo, et oris collutio: et ꝓprie cū alumine cōfert motui dentiū: et vaporatio aceti calidi ꝯfert difficultati auditus, et acuit ipsum, et aperit oppilationem colatorij fortiter, et resoluit sonitum. Mēbra oculi. Linit' cu3 melle sup [s] ⌈occultationē⌋ sanguinis que est sub oculo: sed eius assiduatio debilitat visum. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Minorat vueā, et abscindit gargarismus ex eo fluxū humoris ad guttur: et sanat vua3 que cecidit, et sorbetur ad sāguisugas, et ad tussim antiquā, [t] ⌈aut difficultatē dilatatiōis⌋ calefactū. Mēbra nutrimēti. Est ꝯueniēs stō calido, et humido [v] ⌈disrūpēs⌋ appetitū et adiuuās ad digerēdū: et totū illud est, q2 ꝑparat

a A. ꝯuertat materias flaticas i ꝯpl'onib⁹ flaticis ad vētositatem.

b A. chathmi, seu chathmie,

c A. exituras.

d A. Alia litera. crudis.

e A. vlceribus.

f A. chanthi.

g A. alsami, ⁊ h3 crus seu stipite3 lenem.

h A. acuta.

i A. Alia litera. adurritur.

k A. tyrie.

l A. cum cinere ipsius super morpheam albam.

m —— A.

n A. chal.

o A. acuitas.

p A. Alia litera, caulibus.

q A. oleo oliue.

r A. sedat soda3 calidam. Alia lr̄a. sedat sodā calidam, ⁊ strigit gigiuas.

s A. sup vestigiū nigredinis.

t A. ad anhelitū ꝑparationis.

v A. fortificans.

stomachuz:ꝛ vaporatio aceti resoluit hydropisim: sed eius assiduatio qñqꝫ adducit ad hydropisim.

Membra expulsionis. Infrigidat matricez:ꝛ fit clistere ex eo calefacto, ꝛ sale ad vlcera intestinoꝝ ambulatiua post clistere lenitiuum. Uenena. Effunditur sup morsus venenosoꝝ, ꝛ confert ei qui in potu sumpsit opium ꝛ iusquiamum:ꝛ acetũ assumptum de vua agresti cum sale ꝯfert morsui canis rabiosi, ꝛ reliquis. Et quandoqꝫ bibitur calefactum post medicinas mortales, ꝛ confert.

a A. dcheb.

¶ De [a] [Auro.] Cap.LXXVIII.

Aurum. Natura. Est equale subtile. Operationes ꝛ ꝓprietates. Limatura eius ingredit̃ in medicinis melãcholie, ꝛ melius cauterium, ꝛ velocius sanabile est qδ fit cũ cauterio auri. Decoratio. Retẽtio ipsius in ore remouet fetorem oris, ꝛ ĩgredit̃ limatura eius in medicinis alopitie, ꝛ [b] [serpiginis] liniendis, ꝛ in eis que bibuntur. Mẽbra oculi. Confortat oculum in alcohol positum. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Cõfert doloribus cordis, ꝛ tremori ipsius, ꝛ malitie aie:ꝛ ei qui solus loquitur.

b A. tyrie.

c A. darire.

¶ De [c] [Aromatico.] Cap.LXXIX.

Aromaticum qd est. Dicemus in caplo calami aromatici. [d] [Mẽbra nutrimẽti.] Dicit̃ ꝙ non est res melior eo ad adustionẽ ignis cum oleo rosaceo, ꝛ aceto [e] †[ ] ꝛ ꝯfert apatib⁹ stõachi, ꝛ epis, ꝛ hydropisi.

d A. vlcera.

e † A. Mẽ.nu.

f A. garichun.

¶ De [f] [Agarico.] Cap.LXXX.

Agaricum qd est. Inquit filius [g] [Mesaugue] est masculus ꝛ femina. Et est agaricũ qδ est simile radici aniuden: sꝫ exterior pars eius non est [h] [rara] sicut exterior pars radicis aniuden:ꝛ dixerũt qdam, ꝙ generat̃ in arbore corrosa ẜm semitã putrefactionis ꝛ corruptionis, ꝛ in sapore eius sunt [i] [acredo] ꝛ stipticitas:ꝛ eius sba est aerea, terrea, subtilis. Electio. [k] [Illud qδ est melius est album, velociter frãgibile, porosum valde, plenas hñs extremitates] in cuius amaritudine inuenit̃ dulcedo, ꝛ fractum hñs frusta [l] [supposita] ꝛ est femina. Illud ꝟo qδ est masculũ nõ est bonum, ꝛ duruz, ꝛ nigrum ambo sunt mala valde.

g A. Mesue.

h A. solida.

i A. acuitas.

k A. bonũ est illud qδ est leue: albũ, velocit̃ frãgibile, ꝛ valde leue. lenes habẽs extremitates.

Natura. Calidũ in ṗmo, siccum in scδo. Opõnes ꝛ ꝓprietates. Est resolutiuũ, incisiuuz grossoꝝ humoꝝ, apitiuum oĩum oppil̃onum, subtiliatiuũ. Et dixerũt qdam, in ipso est ṽtus stiptica, ꝛ in ṗncipio gustus sui est q̃si dulcedo, deide amaritudo. Apata ꝛ bothor. Confert apatibus oibus. Instr̃a iuncturaꝝ. Dat̃ in potu cum sirupo acetoso ad sciaticam:ꝛ est ex eis que mũdificãt supfluitates neruoꝝ ꝓꝑetate que est in ipso, ꝛ ꝯfert [m] [egritudinib⁹] la certorum ꝛ casui:ꝛ potio ex illo fit tres kirates. Et quũ adest febris, tũc datur cũ mellicrato, aut iuleb.

l A. vilosa in loco fractionis.

m A. torsioni.

Mẽbra capitis. Cõfert patientib⁹ epilepsiam, et mũdificat supfluitates cerebri ꝓꝑetate que est ĩ ipo.

Mẽbra anhelitus et pectoris. Confert asmati, ꝛ vlceri pulmonis qñ in potu dat̃ cuz rob, ꝛ sit potio eius vsqꝫ ad aur̃.j. Et qñ ex eo in potu dantur tres anulusat cũ aqua ꝯfert sputo [n] [sãguinis] ex pectore. Membra nutrimẽti. Cõfert icteritie, ꝛ dat̃ ad bibẽdum cũ oxymelle ad apa splenis. Et qñ solum masticat̃ ꝛ deglutit̃, ꝯfert dolori stõi:ꝛ eructuationi acetose:ꝛ datur in potu de eo ad dolorem epatis aureus. Membra expulsionis. Solutione educit humores grossos diuersos, melãcholie:ꝛ flatis, et cholere rubee, quũ sumit̃ ex eo ab aur̃.j. vsqꝫ ad.ij. proprie cũ mellicrato. Et qñqꝫ adiuuat medicinas solutiuas:ꝛ facit eas puenire vsqꝫ ad extrema corporis:ꝛ ꝓuocat vrinam ꝛ mẽstrua:ꝛ sedat dolorez renum:ꝛ eius potio ad illud est aureus, ꝛ ꝯfert prefocationi matricis. Febres. Confert tremori, ꝛ febribus antiqs grossis, quãdo bibitur ex eo aureus cum vino:ꝛ vsqꝫ ad [o] [gluticem drachme.] Uenena. Quum ex eo in potu datur cum vino vsqꝫ ad aur̃. est magni iuuamẽti ad illud:ꝛ fit ex eo emplastrum ad pũcturam vermium veneni frigidi.

n A. saniei.

o A. darchami vnũ. i. vsqꝫ ad aureum vnum. Alia lr̃a. añ poxismuz, seu ante piodũ, ꝛ ꝓhibet rigorem.

Litera.B.

¶ De [p] [Blacte bizantie.] Cap.LXXXI.

p A. adfar althaib.

Blacte bizãtie qd est. Sunt frustra silia vnguib⁹ boni odoris aromatica que administrant̃ in suffumigationib⁹. Inquit Dia. est de genere [q] [ostracoruz. Assumunt̃] ex insula que est in mari indie in loco eius vbi est spica. Et sunt ex eis que sũt ex mari rubro. Et alie sunt babylonice nigriores parue: ꝛ ambe sunt boni odoris:ꝛ existimo ꝙ ille que sunt de mari rubro sunt ille que noiant̃ curascie:ꝛ dicit̃ ꝙ ipse sunt [r] [adherẽtis carnis ꝛ cutis. Et qñqꝫ cadit aliqd de albedine] ꝛ plurime eaꝝ sunt mechie: ꝛ extrahunt̃ ex gedde: Et iste qdẽ medicant̃ ꝛ purgant̃, ꝛ fiunt bone. Electio. Ex eis meliores sunt ille que ad albedinẽ declinãt inuẽte in mari rubro: ꝛ in aliemen:ꝛ duob⁹ maribus: sed babylonice sũt nigre parue valde. Uẽditores ꝟo medicinaꝝ dicũt ꝙ bone ex eis sunt duoꝝ mariuz: deide mechie, deinde [s] [algeddin:ꝛ fortasse aliqd cadit ex eis ad albedinem.] Natura. Calida sunt ꝛ sicca in scδo:ꝛ eaꝝ siccitas fortasse vicina est tertio. Opõnes ꝛ ꝓprietates. Sunt subtiliatiue. Membra capitis.

q A. extremitatũ ostracorum que assumunt̃.

r A. adherentes carni ꝛ cuti. Et multotiẽs cadit seu repit̃ aliqd ex eis ṽsus abadan.

s A. algedi, et fortasse repitur aliquid ex eis [illegible] abadan.

Eaꝝ suffumigatio ꝯfert epilepsie. Mẽbra expulsionis. Ipsaꝝ suffumigatio excitat illã que hꝫ ṗfocationem matricis. Et quuz bibunt̃ cum aceto mouent vẽtrem, qδcunqꝫ genus earum fuerit.

¶ De [t] [ben.] Cap.LXXXII.

t A. ban.

Ben qd est. [u] [Est semẽ magnum] maius cicere declinãs ad albedinẽ q̃ndã:ꝛ hꝫ medullã lenẽ vnctuosam. Natura. Cal̃m in tertio, siccuz in scδo. Opõnes ꝛ ꝓꝑetates. Est mũdificatiuũ, ꝛ ꝓprie ipsius medulla, ꝛ icisiuũ humiditatũ grossaꝝ: ꝛ apit cũ aceto ꝛ aqua oppil̃ones visceꝝ, ꝛ in [x] [arbore] ipsius est amaritudo plus ꝛ stipticitas: ꝛ ꝓpter illud est in ipso ṽtus cauterizatiua:ꝛ eius cortex est stipticus plus, ꝛ oleũ ipsius nõ euat̃ a stipticitate:ꝛ in ipso toto est abstersio, ꝛ icisio. Decoratio. Semẽ eius ꝯfert lentiginib⁹ magnis ꝛ puis: et pãno, ꝛ morphee, ꝛ vestigijs vlceꝝ, ꝛ silr̃ ei⁹ oleuz.

v A. granũ ei⁹ ẽ.

x A. Alia litera. tachir.

Apata ꝛ bothor. Confert apatibus duris oibus quuz ponit̃ in empl̃is, ꝛ verucis. Uulnera ꝛ vlcera. Cõfert cum aceto vlcerationi, ꝛ scabiei vlcerate, ꝛ excoriationi, ꝛ ꝯfert bothor lacteis, ꝛ sahafati. Instr̃a iuncturaꝝ. Calefacit neruos, ꝛ lenificat spasmũ, ꝛ duritiẽ neruoꝝ, ꝛ ꝓꝑe oleũ eius. Membra ca. Abscindit fluxũ sãguis [y] †[ ] stipticitate sua, ꝛ ꝯuenit oleũ eius dolori auris, et sonitui q est in ipsa ꝓꝑe cũ adipe anatis. Et decoctio radicis ei⁹ ꝯfert dolori dentiũ quũ os ex ea colluit̃. Membra nutrimẽti. Cõfert duritiei epatis ꝛ splenis qñ bibitur cũ aceto mixtũ ex eo pondus duaꝝ.ʒ. Et qñ cõiungit̃ cũ [z] [fermẽto] aut farina lolij [&] [ꝛ aq̃ alkarati: aut farina herbi aut lupini] ꝛ fit ex eo emplastrũ spleni. Et ipm qdem est malũ stõ faciens nauseã: et

y † A. nariũ.

z A. pane.

& A. aut farina orobi aut farina lolij, ꝛ aq̃ mellis

si bibitur ex eo aureus .j. cũ melle facit vomere fortiter, ⁊ soluẽdo educit, ⁊ silr eius fructus. Mēbra expulsionis. [a] ⌈Aureus .5. eius soluendo educit⌋ phlegma crudum quũ bibitur cũ melle: ⁊ similiter eius oleum: ⁊ silr quum supponit licinium infusum in ipso. Permutatio. Loco eius ponit q̃ʒtum ipsum est de rubea: ⁊ medietas sui de cortice cassie lignee, ⁊ decima pōderis eius de mace.

a A. Aureus ex granis eiꝰ soluit

De [b] ⌈bedoard.⌋ Cap. LXXXIII.

b A. badauard.

Bedoard qd est. Est spina alba, et est silis [c] ⌈albasaketi:⌋ veruntñ est vehementius alba, ⁊ hʒ longiores spinas: ⁊ similantur [d] ⌈spine⌋ eius folijs amomi: verũtñ sunt [e] ⌈subtiliores⌋ ⁊ vehemētius [f] ⌈albe.⌋ Et eius quidē stipes qñq3 ꝑuenit ad duos cubitos. Et eius flos est purpureus: ⁊ semē ipsius est, sicut semē cartami: verũtñ est vehemētioris rotũditatis. Natura. In radice eius est infrigidatio ⁊ exiccatio cũ resolōne quadā. Semen ṽo eius est calidū ⁊ subtile. Et dixerũt quidam, q tota est calida valde. Opōnes ⁊ ꝓpetates. In ipsa est virtus resolutiua, ⁊ apitiua: ⁊ ꝓpe in semine eius: ⁊ in ipsa est retētio fluxus sanguinis: et eius retētio est equalis. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatibus flaticis ꝓpter illud qδ est in ipso de resolutione, ⁊ [g] ⌈ꝯctione.⌋ quare fiat ex ea emplm: ⁊ ex radice eius ꝓprie. Instra iuncturaꝝ. Confert spasmo ꝓpter illud qδ est de ꝯctione equali cum resolutione: ⁊ semen eius ꝯfert infantibꝰ qñ bibũt ipm ꝓpter corruptionē in motibꝰ lacertoꝝ. Mēbra capitis. Collutio oris facta ex [h] ⌈succo eiꝰ⌋ sedat dolorē dentium. Mēbra pectoris. Cōfert sputo sanguinis, ⁊ ꝓprie eius radix. Mēbra nutrimēti. Cōfert debilitati stōi, ⁊ aperit oppilōnes. Mēbra expulsionis. Cōfert solōni antique: ⁊ p̃cipue stomatice: ⁊ proprie radix eius, ⁊ est ꝓuocatiua. Febres. Valet febribꝰ flaticis longis: ⁊ cuius cā est debilitas stōi, ⁊ oibus febribꝰ antiqs. Venena. Cōfert si masticet, ⁊ postea supponat ꝓpũcture scorpionis: attrahit enim venenũ: et si bibit semē eius confert morsure venenosoꝝ reptilium. Permutatio. Loco eius in febribus ponit fumus terre.

c A. spinis alhasech.
d A. folia.
e A. subtiliora.
f A. alba.
g A. stipticitate.
h A. elixatura vl decoctione eius

De [i] ⌈balsamo.⌋ Cap. LXXXIIII.

i A. belsan.

Balsamus qd est. Est arbor egypti nascēs in loco qui dr oculus solis tñ: cuius folia ⁊ odor rute silant: sed tñ ipsa declinant ad albedinē, ⁊ eiꝰ statura est statura arboris [k] ⌈euisci,⌋ ⁊ eius qdē oleũ est melius semine ipsius: ⁊ semen fortius ligno ipsius in oibꝰ modis eius. Eius ṽo oleũ sumit ita vt incidat cum ferro post ortum [l] ⌈alcerahe⌋ ⁊ aggregat qδ de eis resudat cū cotto: ⁊ neq3 ꝑtransit in anno qδ est iter quinquaginta vsq3 ad sexaginta lb. Electio. Expientia olei ipsiꝰ est ꝯgelatio lactis statim, quũ sup ipsum distillat: ⁊ ꝑmixtio eius cũ aqua: ⁊ ispissatio ipsius, ⁊ ꝯseruatio sue soliditatis in aq̃: ⁊ ablutio ipsius a cotto: et subtilitas odoris eius. Adulterat aũt cũ oleo de pino: ⁊ oleo de mastice, ⁊ cera dissolutis in oleo de alcāna. Et qδ ex eo melius est, est recēs: grossum aũt ⁊ vetus nō hʒ virtutē. Natura. Eius lignũ est calidũ ⁊ siccũ in scδo: ⁊ ipsius semē est calidius eo paruʒ: ⁊ oleũ eius est calidius vtrisq3: ⁊ est in p̃ncipio tertij calidũ: ⁊ nō est in ipso de calefactione qδ existimāt. Opationes ⁊ ꝓprietates. Apit oppilōnes ⁊ ꝯfert viscéribꝰ grossis. Vulnera ⁊ vlcera. Mũdificat vlcera ꝓprie cū ireos, ⁊ extrahit fracturas ossium. Instra iuncturaꝝ. Cōfert sciatice bibitũ, ⁊ ꝓpter spasmũ bibit eius decoctio. Mēbra capitis. Confert vlceribus capitis, ⁊ mundificat caput ipsum, ⁊ ꝯfert epilepsie, ⁊ vertigini. Mēbra oculi. Abstergit pānuʒ eius ipm, ⁊ eius oleũ. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Lignũ eius, ⁊ ipsius semē ꝯferunt dolori vtroruq3 lateruʒ, ⁊ ꝯfert asmati grosso, ⁊ stricture anhelitꝰ, ⁊ dolori pulmonis: ⁊ ꝯfert semen eius peripneumonie fride, ⁊ tussi, ⁊ silr ipsius oleũ: ⁊ ad sũmuʒ est iuuatiuũ visceꝝ que sunt super mirach. Mēbra nutrimenti. Cōfert debilitati digōnis, ⁊ ipsius decoctio dissoluit malitiā digōnis, ⁊ mũdificat stōm, ⁊ [m] ⌈ꝯfortat epar.⌋ Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā, ⁊ ꝯfert dolori pũgitiuo: ⁊ confert doloribus matricis, ⁊ exiccat humiditates eius vaporatũ ⁊ bibitũ, ⁊ ꝯfert ipsius frigori: ⁊ extrahit embryonē, ⁊ secundinā: ⁊ ꝯfert quũ ex eo fit suffumigatio oibus doloribꝰ matricis, ⁊ ipsiꝰ decoctio apit os matricis, ⁊ ceratũ ex ipso cũ oleo rosaceo, ⁊ cera ꝯfert frigori matricis, ⁊ est iuuatiuũ difficultati vrine. Febres. Eius oleũ aufert rigores. Venena. Resistit venenis, ⁊ ꝯfert morsure vipere, ⁊ eius oleũ confert [n] ⌈iusqamo⌋ quũ bibit cũ lacte ⁊ venenosis, et ꝓprie scorpionibus. [o] †⌈ ⌋

k A. licij.
l A. alsahari i. post ortuʒ canicule.
m A. Alia litera ⁊ mundificat epar, ⁊ ꝓuocat.
n A. alsucbaran
o † A. Alia lra. Permutatio. Loco eiꝰ ponit rami darsishaan ⁊ loco olei ipsiꝰ ponit duplũ eiꝰ de oleo antiquo aut pōdus ipsiꝰ de oleo laurino.

De [p] ⌈been.⌋ Cap. LXXXV.

p A. bhemen.

Been qd est. Frustra [q] ⌈aspa⌋ que sunt radices ex siccitate ꝯcte [r] ⌈carnose⌋ ⁊ sunt duaꝝ spēꝝ, quaꝝ vna est alba, ⁊ altera est rubea. Natura. Calm est ⁊ siccũ in scδo. Decoratio. Est ipinguatiuũ. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfortat cor valde, ⁊ ꝯfert tremori cordis. Mēbra expulsionis. Manifeste augmētat sperma. Permutatio. Loco eius ponit quātum est ipsum tuderi: et medietas ponderis eius lingue auis.

q A. lignea.
r A. hñtes rugas seu lineationes

De [s] ⌈berengesif.⌋ Cap. LXXXVI.

s A. berāgiasef, seu berengesef.

Berengesif est abrotanũ: et est plāta similis apsinthio cui inest humiditas viscosa, et eius qdem est vna spēs: thyrsos hñs breuiores, et maiora folia, et sunt ei folia minuta, parua, subtilia, alba, ⁊ citrina, et apparet in estate. Jngt Gal. sũt due herbe vicini saporis noiate hoc nomine. Natura. Calida ⁊ [t] ⌈humida⌋ est in p̊. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiua apitiua valde, cuius emplm prohibet attractionē mãerum ad mēbra. Membra capitis. Cōfert soda frigide loco emplastri supposita et embrocata: et [v] ⌈in aq̃ cocta fit⌋ magis secura, et ꝯfert oppilōni narium ⁊ corize. Mēbra expulsionis. Frāgit lapidē in renibus, et prouocat mēstrua sedēdo in eius decoctione: et ꝯfert vlceribus eius: et eijcit secũdinam ⁊ fetum, et ꝯfert coadunationi oris matricis, et aperit ipsum, et duritiei eius bibita: et more emplastri superposita, et potatur ex ea vsq3 ad .ʒ. v.

t A. sicca.
v A. ⁊ aq̃ elixature ipsius est. Alia lra. ⁊ vaporatio elixature ipsius est.

De [x] ⌈baurach.⌋ Cap. LXXXVII.

x A. baurach.

Baurach qd est. Est fortius sale: et est ex genere virtutis eius: sed stipticitas nō inest ei, et qñq3 aduritur in [y] ⌈ostraco⌋ sup carbones inflāmatos donec asset. Electio. Ex eo melius est armenũ, leue, laminosum, frāgibile, spōgiosum, album: aut purpureũ: aut roseum, mordicatiuum: et cōparatio qdē aphricani ad reliq̃ baurach est cōparatio baurach ad salem: sed baurach non comedit, nisi ꝓpter magnā cām: et spuma baurach est subtilior q̃ʒ baurach, et in eius ṽtute: et ex ea melior est spuma marmorea facile frāgibilis. Natura. Calidum ⁊ siccũ in fine secundi: et eius siccitas fortasse declinat ad tertium. Opationes et ꝓprietates. Abstergit fortiter, lauat, et proprie aphricanum: et mundificat, [z] ⌈et excoriat⌋ et incidit humores grossos: et in baurach qdē est stipticitas pauca

y A. in testa, seu in vase tereo rubeo.
z —— A.

cum absterſione bona ꝓpter ſui ſalſedinem: niſi in aphꝛicano. In eo enim nō eſt ſtipticitas: ſed abſter/ſio pura mlta: ⁊ in ſale eſt ſtipticitas, ⁊ nō eſt in ipo niſi [a] ⌈reſolutio⌋ parua. Decoꝛatio. Attenuat capillos pulueriʒatū ſup eos: ⁊ qn̄ ex eo fit emplm̄ attrahit ſanguinē ad illud qd̄ apparet de coꝛpe: ⁊ facit vt coloꝛ ſit bonus, ⁊ ꝯfert [b] †⌈ ⌋ ſed foꝛtaſſe denigrat eius plima comeſtio coloꝛē. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert pꝛuritui ꝓpterea qd̄ reſoluit virus, ⁊ ꝓpꝛie aphꝛicanū cum aceto, ⁊ ꝯfert etiaʒ ſcabiei. Inſtr̄a iuncturaꝝ. Fit ex eo ceratū paralyſi ꝓpꝛie poſtreme: ⁊ p̄cipue cū iam declinat, ⁊ ꝯfert toꝛſioni neruoꝝ. Membꝛa capitis. Confert furfuribus: ⁊ quū ſpuma eius cū melle diſtillat̄ in aurē mundificat, aperit ⁊ ꝯfert ſurditati, ⁊ cū vino aut cum ſirupo cum iſopo ꝯfert ſonitui. Mēbꝛa nutrimenti.

Eſt malū ſtomacho, coꝛrūpens ipſum, ⁊ aphꝛicanū cōmouet vomitū: ⁊ ſi nō faceret vomere, eēt plus inciſiuū humoꝝ ſtomachi, q̄ʒ reliqua baurach. Et ex eo qdem cū ficubus fit emplm̄ hydropiſi, ⁊ extenuat eā. Mēbꝛa expulſionis. Soluit quū ſupponitur. Et qn̄ comedit̄ cum ruta, ⁊ cymino, aut decoctione rute, ⁊ aneti ſedat doloꝛē vētris pūgitiuuʒ: ⁊ cū hoc, ⁊ ſilibus vincit ſalē: ⁊ bibitū cum qbuſdaʒ medicinis interficiētibus vermes educit eos: ⁊ ſilr quuʒ linit̄ ex eo vēter ⁊ ſumē, ⁊ ſedet qui linitus eſt iuxta ignē interficit eos: ⁊ p hec ⁊ ſilia diſtinguitur inter ipm ⁊ ſalē. Uenena. Cōfert omne baurach, ⁊ p̄cipue aphꝛicanum ſ̄focationi fungoꝝ valde, ſiue ſit aduſtū, aut nō aduſtū: ⁊ ſilr eius ſpuma, ⁊ ponit̄ cum adipe aſini: aut ſuis ſup moꝛſuʒ canis: ⁊ bibitur cū aqua frida ꝓpter potū cantaridaꝝ [c] ⌈⁊ qd̄ ex eo noīatur baurachiū nitrum bibit̄ cū aniuden ꝓpter⌋ nocumentum ſanguinis tauri.

a A. abſterſio.
b † A. maciei.
c A. qd̄ ex eo nominat̄ baurachiten, ⁊ bibit̄ cum aniudeʒ ad expellendum.

¶De [d] ⌈bulbo.⌋ Cap. LXXXVIII.

Bulbus qd eſt. Eſt cepe qd̄ comedit̄ paruū ſil̄e cepe narciſci: ⁊ eius folia ſunt ſimilia folijs poꝛri: ⁊ ipſi⁹ roſa eſt ſilis viole: ⁊ eſt q̄dam eius ſpēs que cōmouet vomitū. Quidā xō dixerunt ꝙ ipſe eſt cepe aʒir: ⁊ dixerūt qdam alij nō: ſed eſt de gn̄e poꝛri: ⁊ videt̄ ꝙ ſit anagallis. ꝑmutemus ergo intētiones nr̄as ab hoc. Natura. Pꝛopinquus eſt nature cepe: ⁊ foꝛtaſſe eſt ſiccus in pꝛimo cū humiditate ſupflua. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt iſlatiuus, ⁊ ſudatiuus, ⁊ exaſpat linguam.

Decoꝛatio. Linit̄ ſuppānum ꝓpꝛie in ſole, ⁊ confert: ⁊ ſilr ꝯfert veſtigijs vlceꝝ: ⁊ eſt exaſperās palatum, ⁊ linguā: ⁊ linit̄ cuʒ vitello oui ſup verucas, ⁊ cū oxymelle ſup vlcera [e] ⌈leuia.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Qn̄ aſſat̄ cum capite piſcis ⁊ aloe: ⁊ ponitur ſup vlcus menti eradicat ipſuʒ. Inſtr̄a iuncturaꝝ.

Quum ex eo fit emplm̄ cū aceto eſt ꝯueniens attritioni medij lacertoꝝ: ⁊ fit ex eo emplm̄ podagre ⁊ doloꝛib⁹ iuncturaꝝ: ⁊ fit ex ipſo ſolo emplm̄ toꝛſioni neruoꝝ: ⁊ eſt emplm̄ [f] †⌈ ⌋ vnguis ⁊ auris, ⁊ ſiliū: ⁊ fit ex eo emplm̄ cū ſauich. Mēbꝛa capitis. Eſt medicamē furfuribus, ⁊ vlcerib⁹ capitis: ⁊ linit̄ ſuper [g] ⌈plagas capitis que nō ſunt fractio⌋ ⁊ ꝑmiſcet̄ cū vitello oui ⁊ linit̄. Membꝛa oculi. Solus adminiſtret̄, ⁊ cū vitello oui [h] †⌈ ⌋ ⁊ quū adiungit̄ ei acetū eſt medicamē bonuʒ ad garab, ⁊ ap̄atib⁹ lachꝛymalium. Mēbꝛa nutrimēti. Qui ex eo eſt dulcis, ⁊ rubeus, eſt bonus ſtō ⁊ fit ex eo emplm̄ cū melle doloꝛib⁹ ſtōi: ⁊ amarus eſt melioꝛ, ⁊ digerit cibū, ⁊ multiplicat̄ eius nutrimētū i ipſo: lʒ nō ſit nutrimētū ſuū laudabile: ⁊ p̄cipue eius qd̄ eſt crudū, ⁊ qn̄ nō digerit̄ [i] ⌈pungit⌋ ⁊ inflat. Mēbꝛa expulſionis. Excitat coitum.

d A. bulbus, ſeu belbus.
e A. lactea. Alia lr̄a bothoꝛ lacteum.
f † A. ad cōtuſſionē.
g A. excoꝛiationē cutis capitis cuʒ qua non eſt fractio.
h † A. ad tarſathi.
i A. facit doloꝛem pūgitiuuʒ.

¶De [k] ⌈bugenis.⌋ Cap. LXXXIX.

Bugenis qd eſt. Magis qd̄ ex ea adminiſtrat̄ eſt radix eius: ⁊ ipſa qdē habet gūmam ⁊ ſuccuʒ: ⁊ eius gūma eſt foꝛtioꝛ ſucco ipſius, ⁊ qn̄qʒ ꝑmiſcet̄ cum oleo ⁊ muri: ⁊ pauco vino, ⁊ ꝯcutitur donec groſſum fiat: ⁊ ſm̄ quātitatem equalitatis quā habet in groſſitie, eſt eius bonitas.

Natura. Eſt calida in tertio, ſicca in ipſo. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt reſolutiua. Uulnera ⁊ vlcera. [l] ⌈Abꝛadit⌋ oſſa coꝛrupta ꝓpter vehemētiam deſiccationis, ⁊ mūdificat vlcera. Inſtrumēta iuncturarū. Conueniens eſt neruis. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Confert ſupfluitatibus groſſis in pectoꝛe: et ꝯuenit pulmoni, et vlceribus eius bibita ⁊ ſuffumigata. Mēbꝛa nutrimenti. Confert duritiei ſplenis.

k A. buianes.
l A. excoꝛticat.

¶De [m] ⌈buſuro.⌋ Cap. XC.

Buſurum ⁊ baluuʒ quid ſunt. Nota ſunt. Natura. Frigida ſunt ⁊ ſicca in ſcđo, ⁊ albuſurum magis eſt ſtipticuʒ q̄ʒ caſſab.

Opōnes et ꝓpꝛietates. Inflant ⁊ ꝓpꝛie quuʒ poſt ipſa bibit̄ aqua: ⁊ quū ſunt dulcia faciūt euenire rugitum plm̄: ⁊ faciunt euenire oppil̄ones in viſceribus. Et decoctio albuſuri ſedat inflāmationē cum ꝯſeruatione caloꝛis inati: ⁊ plimus vſus amboꝛuʒ gn̄at in coꝛpe humoꝛes groſſos. Mēbꝛa capitis.

Albuſurū facit ſoda, ⁊ inebꝛiat plm̄, ⁊ ambo ſunt bona carni, que eſt iter dentes ⁊ gingiuas. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Ambo ſunt mala pectori ⁊ pulmoni. Mēbꝛa nutrimēti. Preparāt ſtōm, ⁊ faciunt ꝯtingere oppil̄ones epatis, ⁊ ipſoꝝ digeſtio eſt tarda: ⁊ frāgibile eſt minoꝛis digōnis: ⁊ nutrimētuʒ ipſoꝝ eſt paruū, ⁊ [n] ⌈algeſaguerui⌋ eſt minoꝛis tarditatis. Mēbꝛa expulſionis. Unūqdqʒ eoꝝ ſtringit vētrem ꝓpꝛie quū miſcet̄ cum vino pōtico: aut cum aceto, ⁊ albala facit abundare lac: et qn̄ bibit̄ cum aceto pontico ꝓhibet fluxū matricis ⁊ pꝛohibet fluxum ſanguinis hemoꝛroidarum.

Febꝛes. Uſus eoꝝ plurim⁹ facit cadere in tremoꝛem, ⁊ hoꝛripilationem.

m A. beſſer ⁊ belha.
n A. algiſuan.

¶De [o] ⌈buncho.⌋ Cap. XCI.

Bunchum qd eſt. Eſt res delata de iamē. Quidā aūt dixerūt ꝙ eſt ex radicib⁹ anigailen quuʒ [p] ⌈mouet̄⌋ ⁊ cadit. Electio.

Meli⁹ eſt citrinū ⁊ leue boni odoꝛis. Albū xō et graue eſt malū. Natura. Eſt calm̄ ⁊ ſiccū in p̄. ſm̄ quoſdā eſt frigidū in p̄. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Confoꝛtat mēbꝛa. Decoꝛatio. Mūdificat cutē ⁊ exiccat humiditates que ſunt ſub ea: ⁊ facit odoꝛē coꝛpoꝛis bonuʒ: ⁊ abſcindit odoꝛē pſilotri. Membꝛa nutrimenti. Eſt bonum ſtomacho.

o A. bunch.
p A. antiquatur.

¶De [q] ⌈batecha.⌋ Cap. XCII.

Batecha qd eſt. Notū eſt. Natura. Frigida eſt in ꝑ̄ncipio ſcđi: ⁊ humida in fine eius. Et quū eius ſemen deſiccat̄ non eſt humectatiuū: imo deſiccat in ꝑ̄mo: ⁊ eius radix eſt deſiccatiua. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates. Que matura eſt eſt ſubtilis, ⁊ imatura eſt ſpiſſa. Batecha [r] ⌈p̄terea cineritia matura in nā exiſtit cucumeris:⌋ ⁊ in ipſo eſt aptio quocūqʒ modo ſit. Melo aūt melioꝛis eſt humoꝛis q̄ʒ reliqua: ⁊ eius caro eſt digeſtiua, abſterſiua, ⁊ ꝓpꝛie eius ſemen. matura xō ⁊ imatura ambe ſunt abſterſiue: et ſemē eius eſt foꝛtioꝛis abſterſionis. Et ipſa qdem ꝯuertitur ad quēcunqʒ humoꝛem quē in ſtomacho inuenit, et eſt ad phlegma vehemēti⁹ decliuis, q̄ʒ ſit ad cholerā: qualiter ergo ad melācholiam: melo non conuertitur velociter.

Decoꝛatio. Mūdificat cutē, ⁊ ꝓpꝛie ſemē eius, et

q A. bathiech.
r A non matura eſt in nā curruli.

illud q̃ð eſt in interiori parte ipſius etiam ꝯfert pan no, ⁊ morphee, ⁊ furfuribꝰ: ⁊ ꝓprie qñ ꝯficit̃ q̃ð eſt eius interius ſicut eſt cũ oleo de frumẽto, ⁊ exiccat̃ in ſole. Membra oculi. Fiat vt cortex eius fronti adhereat, ⁊ ꝓhibet fluxum ad oculũ fieri. Mẽbra nutrimẽti. Eſt vomitiua, ⁊ ꝓprie radix eius. Naʒ due. ʒ. eius cum vino mouẽt vomitũ ſine labore, et quuʒ bibit̃ ex eis obolus. Quñq3 batecha nõ digerit̃ bene, gñat coliricã paſſioneʒ: melo aũt eſt tarde digõnis, niſi qñ comedit̃ cum eo q̃ð eſt iterius eius ⁊ ipſius qdẽ nutrimẽtum eſt rectius, ⁊ eius humor eſt ꝯueniẽtior. Opʒ ꝑterea vt [a] ⌈cibuʒ ſequat̃ aliũ⌋ batheca enim ſi nõ ſeqtur aliqd aliud facit nauſeaʒ ⁊ vomitũ. Poſt aũt ipm calefactus bibat oxymel: ⁊ humectatus olibanũ, aut ʒinʒiber nutritum ⁊ vinum. Mẽbra expulſionis. Prouocat vrinã q̃ð ex eo maturũ eſt, ⁊ crudũ ipſius: ⁊ ꝯfert lapidi in renibus, ⁊ veſica, quum eſt paruus, ⁊ p̃cipue lapidi renum. Et melo qdẽ eſt minoris [b] ⌈penetrationis⌋ ⁊ eſt magis abſterſiuus, ⁊ velocioris deſcẽſionis, p̃cipue qui eſt mollis. Venena. Quũ corrũpit̃ in ſtomacho ꝯuertitur ad naturam venenoſam. Opʒ ergo vt quum grauat extrahatur velociter.

a A. cibus alius ſequatur.

b A. ꝓuocatõis.

¶De [c] ⌈bule.⌋ Cap. XCIII.

Bule qd eſt. Dixit alkanʒi ꝙ eſt [d] ⌈cucumer indus, ⁊ eſt ſilis cucumeri capparis⌋ ⁊ ſilis ʒinʒiberi. Natura. Calidum eſt ⁊ ſiccũ in ſcdõ: et apud quoſdã in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſtipticus ꝯfortans viſcera. Inſtr̃a iuncturaꝝ. Cõfert duritiei neruoꝝ, ⁊ humiditati eoꝝ, ⁊ egritudinibꝰ ipſoꝝ fridis, ſicut paralyſi ⁊ torture. Mẽbra nutrimẽti. Accẽdit ignẽ ſtõi, ⁊ ꝯfert vomitui, ⁊ intrat in [e] ⌈algeguarſet.⌋ Membra expulſionis. Conſtringit vẽtrem, ⁊ ſiccat ventoſitatem.

c A. bel ſeu bul.

d A. citrulus indus, ⁊ ẽ ſicut cucumer, capparʒ, ⁊ eſt amarus.

e A. alginareſat ideſt in ꝯfectiõibus ſolidis.

¶De [f] ⌈belliricis.⌋ Cap. XCIIII.

Bellirici qd ſunt. Sunt ꝓpinqui nature emblicoꝝ, ⁊ eoꝝ medulla eſt dulcis ꝓpinq̃ [g] ⌈albundacha.⌋ Natura. Frigidi ſunt in p̃, ſicci in ſcdõ. Opationes ⁊ proprietates. In ipſis eſt virtus ſubtiliatiua, ⁊ virtus [h] ⌈contractiua.⌋ Mẽbra nutrimenti. Cõfortant ſtomachum cum [i] ⌈aptatione⌋ ⁊ aggregatione, ⁊ [k] ⌈ꝓhibent mollificationẽ eius, ⁊ humiditatem⌋ ipſius: ⁊ nihil eſt ꝙ ita preparet ſtomachũ ſicut ipſi. Mẽbra expulſionis. Fortaſſe ſtringunt vẽtrem, ⁊ apud quoſdã leniunt ventrem tñ, ⁊ eſt manifeſtum. ⁊ ipſi quidem conferunt inteſtino recto ⁊ ano.

f A. belilegi.

g A. auellanis.

h A. ſtiptica.

i A. cũ aldebag

k A. ꝯfert mollificationi eiꝰ, ⁊ humiditati.

¶De [l] ⌈bederenʒego.⌋ Cap. XCV.

Bederenʒegũ qd eſt. Nã. Eſt cal'a et ſicca in ſcdõ. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Cõfert oĩbus egritudinibꝰ flaticis ⁊ melãcholicis. Decoratio. Efficit odorẽ oris bonum. Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert ſcabiei melancholice. Mẽbra capitis. Confert oppil'onibus cerebri, et remouet fetorẽ oris. Membra anhelitus ⁊ pectoris letificatiua eſt, ⁊ ꝯfortatiua cordis ⁊ aufert tremorem cordis. Mẽbra nutrimẽti. Iuuat digõnẽ ⁊ confert ſingultui. Permutatio. Loco eius ponitur in letificãdo pondus ipſius de ſeta, ⁊ due tertie ponderis ipſius de cortice citri.

l A. bedarũgiue ſeu badarẽgiue vel badarũbe. ⁊ alio noĩe trungian, q̃ð latine ĩterp̃tat̃ meliſſa

¶De [m] ⌈baurach kebuli.⌋ Cap. XCVI.

Baurach kebuli quid eſt. Eſt ſemẽ ſendiũ, aut indum: ⁊ habet duas ſpecies: quarum vna eſt parua abſq3 rugis: ⁊ alia magna cum rugis, ⁊ earum melior eſt parua. Inſtrumenta iuncturarum. Eradicat phlegma ex iuncturis. Mẽbra expulſionis. Soluit phlegma ex iteſtinis ⁊ vermes ⁊ aſcarides: ⁊ eſt in hoc valde bona.

m A. branch chabuli, vel buard chabuli.

¶De [n] ⌈beheremigi.⌋ Cap. XCVII.

Beheremigi quid eſt. Eſt ex aromaticis. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Reſoluit iflationẽ in omni loco eius embrocatio. Mẽbra capitis. Eius flos eſt bonus vẽtoſitatibꝰ groſſis in capite: ⁊ quũ eius folia odorantur ſimiliter. Mẽbra expulſionis. Soluit ventrem.

n A. bbramegi

¶De [o] ⌈buʒeidem.⌋ Cap. XCVIII.

Buʒeidem qd eſt. Eſt medicina lignea inda, in qua eſt virtus ſilis virtuti been. Electio. Illa que ex ea bona eſt, eſt alba groſſa multaꝝ lineaꝝ aſpera: lenis xo ⁊ tenuis ligni: ⁊ pauce albedinis eſt mala: ⁊ adulterãt eã cuʒ [p] ⌈luabati barbarica.⌋ Natura. Cal'a eſt in ſcdõ, ſicca in p̃mo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſubtiliatiua. Inſtrumẽta iuncturaꝝ. Confert dolori iũcturaꝝ ⁊ podagre. Mẽbra expulſionis. Augmẽtat coitum. Venena. Confert venenis.

o A. buçaidan, ſeu buçidan.

p A. cuʒ allhabe alberbaric.

¶De [q] ⌈buckida.⌋ Cap. XCIX.

Buckida Natura. Frigida eſt. Opationes ⁊ ꝓꝓetates. Eſt abſterſiua, ⁊ eſt in ipſa ſtipticitas: ⁊ in [r] ⌈techis:⌋ ⁊ in fructu eiꝰ eſt humiditas. Decoratio. Abſtergit faciẽ. Vulnera ⁊ vlcera. Trita ponitur ſuper vlcera ⁊ ſcabiem [s†] ⌈ ⌋ ⁊ ꝯglutinat plagas ꝓpter ſtipticitatẽ ⁊ abſterſionẽ ſuã: ⁊ ꝓpe cortex arboris eius: ⁊ aſpgit̃ cũ aqua ſua: et fit embroca cũ decoctiõe radicis eius, ⁊ folioꝝ ẽt ipſius ſup oſſa fracta. Mẽbra expulſionis. Cortex eius groſſus ſoluit phlegma qñ bibitur ex eo aure, cum aqua frigida ⁊ vino.

q A. buchida, ſeu buchiſa.

r A. vaginis.

s† A. vlcerataʒ.

¶De [t] ⌈bihar.⌋ Cap. C.

Bihar qd eſt. Eſt illa que vocat̃ [u] ⌈keuſem⌋ .ſ. oculus vacce: roſa eius citrini coloris: rubea in medio: groſſior roſa camemille. Natura. Calida eſt in ſcdõ, ſicca in p̃mo. Membra capitꝭ. Eius odor ꝯfert ventoſitatibus groſſis in capite.

t A. bhear.

v A. chiauaſem.

¶De [x] ⌈buſiri.⌋ Cap. CI.

Buſiri Opationes ⁊ ꝓprietates. Reſoluit ꝓprie cuius flos eſt [y] ⌈bene apparens⌋ ⁊ abſtergit cum equalitate. Decoratio. Silueſtris habens florem [ʒ] ⌈bene apparẽtem⌋ rubificat capillos. Apata ⁊ bothor. Decoctio folioꝝ illius confert apatibus. Vulnera ⁊ vlcera. Cuʒ melle more emplaſtri ponit̃ ſup vulnera ⁊ vlcera. Inſtr̃a iuncturaꝝ. Eius decoctio ꝯfert attritioni lacertoꝝ. Membra capitis. Colluit̃ os cũ decoctione eius ꝓpter dolorem dentium. Mẽbra oculi. Eius decoctio confert opthalmie calide. Membra anhelitus et pectoris. Decoctio ipſiꝰ ꝯfert tuſſi antique. Membra expulſionis. Habẽs folia alba: et hñs folia nigra conferunt ſolutioni vetuſte.

x A. buſſir.

y A. aureus, ſeu citrinus.

ʒ A. aureũ ſeu citrinum.

¶De [ʒ] ⌈baheke.⌋ Cap. CII.

Baheke qd eſt. Silis eſt v̓tuti lẽtiũ, ⁊ eſt difficilioris digõnis. Nã. Eſt eq̃lis declinãs ad ſiccitatẽ. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Eſt ſtiptica ſicut lens, ⁊ gñat meliam. Apata ⁊ bothor. Eſt bona vtriſq3, ⁊ fit ex ea empl'm hernie ⁊ rupture ifantiũ. Mẽbra expulſionis. Stringit vẽtrem.

⁊ A. bichie.

¶De [ʒ] ⌈beſceguaſcen.⌋ Cap. CIII.

Beſceguaſcen qd eſt. Eſt coriãdrum putei: ⁊ perſice eſt beſceguaſcen: ⁊ ſyriace eſt capillus porcinus, et arabice eſt capillus algul: ⁊ eſt herba parua, cuius ortus eſt in ſaltibus, ⁊ curſibus aquaꝝ ⁊ fluminũ: ⁊ itus in puteis, ⁊ eſt ſimilis coriãdro humido: ſed eius thyrſi ad rubedinẽ, ⁊ nigredinem declinat ſine ſtipite exiſtens [ʒ†] ⌈ ⌋ Natura. Sal'. eſt eq̃lis. Ego aũt dico ꝙ fortaſſe declinat ad calitateʒ

ʒ A. berſauſã. i. capillus veneris vel chuſbare albir. ideſt coriandrum putei.

ʒ† A. ⁊ ſine flore ⁊ ſine ſemine, cuius v̓tus velociter remouetur.

valde parum, ⁊ siccitatẽ. Operationes ⁊ proprieta/tes. Est resolutiuus, subtiliatiuus, aperitiuus: ⁊ in ipso est stipticitas prohibens cursum. Et qñ pmi/scetur cibo galloꝝ, ⁊ [a] ⌈coturnicũ⌋ facit eos fortes ⁊ ad dimicãdũ, ⁊ ad [b] ⌈interficiendũ.⌋ Decoratio.
Eius cinis cuz aceto ⁊ oleo ꝯfert alopitie ⁊ tyrie: ⁊ ipse cũ oleo myrtino, ⁊ vino ꝓlongat capillos: ⁊ ꝓhibet eoꝝ casuz. Apata ⁊ bothor. Cõfert aldu/bellet, ⁊ delet scrofulas. Uulnera ⁊ vlcera. Con/fert fistulis, ⁊ vlcerib⁹ fraudulentis, ⁊ humidis.
Mẽbra capitis. [c] ⌈Eius cinis⌋ ꝯfert furfuribus.
Mẽbra oculi. Confert algarab. Mẽbra anheli/tus ⁊ pectoris. Cõfert pulmoni purgãdo ipm val/de. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert cum vino fluxui su/perfluitatũ ad vẽtrem ⁊ stõm: ⁊ ꝯfert dolori splenis ⁊ ꝯfert icteritie. Membra expulsionis. Prouocat vrinã, frangit lapidem: ꝓuocat mẽstrua, ⁊ extrahit secũdinam: ⁊ purgat mulierẽ fetam, ⁊ abscindit flu/xum sanguinis: ⁊ apud plures stringit vẽtrẽ: ⁊ ꝺm filium [d] ⌈Mesaugue⌋ soluit. Uenena. Ipse cũ vi/no ꝯfert morsibus serpẽtum, ⁊ canis rabiosi, ⁊ ve/nenosis alijs. Permutatio. Loco ei⁹ in asmate po/nitur põdus ipsius de flore viole cũ medietate pon/deris ipsius de succo liquiritie.

a A. qualearum seu quisculaꝝ.
b A. ⁊ pugnãdũ inter se.
c A. Alia litera. Aq̃ cineris eius
d A. Mesue.

De [e] ⌈bedarungi.⌋ Cap. CV.

Bedarungi qd est. Est ozimũ [f] ⌈fluuiale ⁊ dicunt hoies qdã q̃ est be/darãbina, ⁊ est alnch, ⁊ est notũ, ⁊ oleũ eius in po. est oleũ alkeiri:⌋ verũtñ est debilius eo: ⁊ in ipso q̃/dem sunt ṽtutes ꝯrie. Natura. Cal'a est in p̊ decli/nans ad scõm, siccũ in ꝑmo: ⁊ in ipso est humiditas supflua, cuius fortassis humiditatis sũma ad scõm declinat' nõ in sba. Operationes ⁊ ꝓꝓetates. In ipo est stipticitas, ⁊ sol'o [g] ⌈ꝯtrahit eniz⌋ nisi iueniat su/perfluitatẽ preparatã. Si aũt iuenit humorẽ, soluit ⁊ in ipo sunt resol'o, ⁊ digestio, ⁊ iflatio, ⁊ velocitas ad putrefactionẽ, ⁊ gñat humorẽ maluz melicũ, et eius semen ꝯfert ei in quo gñatur melia. Apata ⁊ bothor. Confert qñ cũ aceto, ⁊ oleo ro. linit' super apata calida. Mẽbra capitis. Eius succus distil/latus ꝯfert fluxui sanguinis ex narib⁹, precipue cũ aceto vini ⁊ canfora: facto licinio, ⁊ itincto in ipso, ⁊ remouet stuporẽ dentiũ, ⁊ est ex eis que sedãt ster/nutationẽ in ꝯpl'one vna, ⁊ mouet eã in cõplexione alia. Mẽbra oculi. Cõfert pulsationi oculi more emplastri suppositũ: et facit ꝓuenire tenebrositatez visus comestuz: ꝓpterea q: cõmouet humiditatem eius, ⁊ ꝯturbat eã, ⁊ eius succus ꝯfortat visum fa/cto collyrio ex ea. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris.
Cõfortat cor valde, ⁊ desiccat pulmonẽ ⁊ pectus, ⁊ [h] ⌈sacraiati ex aq̃ eius ꝯfert stricture anhelit⁹⌋ ⁊ ei⁹ aq̃ est bona sputo sanguis, ⁊ facit abũdare lac.
Mẽbra nutrimẽti. Difficilis est digõnis, ⁊ putre/factiõis velocis: ⁊ est malũ stõ ꝓpe folia ei⁹. Mẽ/bra expulsiõis. Cõstringit [i] †⌈ ⌋ q̃ si iuenerit humorẽ ꝑpatũ, soluit, ⁊ ꝓuocat, ⁊ nocet ano: ⁊ eius semen ꝯfert difficultati vrine. Uenena. Ponit' sup pũcturam vespe, ⁊ scorpionũ, ⁊ draconis marini.

e A. badarugi.
f A. ⁊ est notũ, ⁊ ei⁹ oleũ in ṽtu te est olei maio/rane.
g A. Et ipz qdẽ stipticat.
h A. alsachrugie ex aq̃ ei⁹ confert malitie anhelit⁹
i † A. vẽtrem.

De [k] ⌈bertaniki.⌋ Cap. CVI.

Bertaniki qd est. Di' q̃ est [l] ⌈acror, ⁊ di' q̃ est folium qd̃ assimilat'⌋ folijs acetose siluestris: veruntñ est vicinior nigredini, ⁊ [m] ⌈grossior.⌋ Operationes ⁊ ꝓprietates. Eius fo/lia sunt stiptica. Uulnera ⁊ vlcera. Cõsolidat vul/nera ⁊ vlcera. Membra capitis. Eius succus est melior res vlceribus antiqs que sunt in ore, ⁊ alco/la. Et opz vt fiat ex eo rob, ⁊ confert alcola.

k A. bertaniki.
l A. busten abru/ci: ⁊ dicitur q̃ fo/lia eius sila nt.
m A. mag] asga.

De [n] ⌈bilomon.⌋ Cap. CVII.

Bilomon quid est. Est alfarfac siluestris, ⁊ est ex titimal', ⁊ ei⁹ semẽ est igneũ sicut sunt titimala. Membra expulsiõis. Soluit.

n A. belmun.

De [o] ⌈bebilisi.⌋ Cap. CVIII.

Bebilisi quid est. Est illud quod dicit' papa/uer cordosum, ⁊ spumosum: ⁊ ipsuz efficit operationẽ titimali in solutione sua. Natu/ra. Calidum est multum. Membra expulsionis.
Soluit sicut titimali.

o A. babeles.

De [p] ⌈benec guariden.⌋ Cap. CIX.

Benec guariden. Mẽbra expulsionis. Con/fert dolorib⁹ matricũ, ⁊ renuz, postq̃z eius frangit' resolutio cuz oleo ⁊ cera, ⁊ vitello oui quare non induratʼ, ⁊ ꝓuocat vrinam, ⁊ mẽstrua: ⁊ facit abortuz, ⁊ cum cordumeni valet hemorroidi/bus. Febres. Confert rigori. Uenena. Cõfert ve/nenis [q] ⌈que sunt ex venenosis minoribus.⌋ Per/mutatio. Loco eius ponitur chossore.

p A. benat var/dan.
q A. animaliũ.

De [r] ⌈barasican.⌋ Cap. CX.

Barasican qd est, bedelkeb ex cui⁹ semine nigri armillas faciũt, ⁊ est her/ba Sal', calida in ꝑncipio primi, sicca in scõ.

r A. bedassan.

De [s] ⌈bithar.⌋ Cap. CXI.

Bithar quid est. Est virga pastoris: ⁊ nos q̃/dem narrabimus proprietates virge pastoris in ca. de hain.

s A. bethbath.

De [t] ⌈beusderbendio.⌋ Cap. CXII.

Beusderbendium qd est. Est colly/riũ albũ allatum de armenia. Apata ⁊ bothor. Administrat' in apa/tibus calis, ⁊ bothor calis. Instr'a iuncturaꝝ. Fit empl'm ex eo sup podagram calidam.

t A. busderbẽdi

De [v] ⌈balaustia.⌋ Cap. CXIII.

Balaustia qd est. Est flos granati siluestris persici, aut egyptij: ⁊ ipsa quidẽ qñq̃z est rubea, ⁊ qñq̃z est alba, ⁊ qñq̃z rosea. Et suc/ci eius nã est sicut succi barbe hirci. Inq̃t Paulus: virtus eius est sicut ṽtus pulpe granati. Natura.
Frigida est in fine ꝑmi, sicca in scõ. Operationes ⁊ ꝓprietates. Glutinatiua est, ⁊ retinet fluxũ, ⁊ gñat meliam. Decoratio. Bona est gingiue sanguinee.
Uulnera ⁊ vlcera. Cõsolidãt plagas, ⁊ vlcera an/tiqua [x] ⌈⁊ albocor ⁊ ꝑcussionẽ puluerizata.⌋ Apa/ta ⁊ bothor. Fit ex ea empl'm [y] ⌈qd̃ adheret ruptu/re.⌋ Mẽbra capitis. Fortes efficit dentes motos.
Membra anhelitus ⁊ pectoris. [z] ⌈Prohibet flu/xum⌋ sanguinis. Mẽbra expulsionis. Stringit ⁊ confert vlceribus intestinoꝝ, ⁊ fluxui matricis: et fluxui sanguinis. Permutatio. Loco eius ponitur cortex glandis, ⁊ caput granati.

v A. gielenar.
x A. ⁊ albachur, ⁊ excoriatiõib⁹, seu plagis i qb⁹ est tãtum pellis abscissa, seu re/mota.
y A. ad faciẽduz adherere ruptu/ras.
z A. abscidit spu/tum.

De [⁊] ⌈butyro.⌋ Cap. CXIIII.

Butyrum. Nã. Cal'm est ⁊ humidũ in p̊, ⁊ ei⁹ gradus in humiditate est altior. Opões ⁊ ꝓꝓetates. Est maturatiuũ, reso/lutiuũ, mollificatiuũ: et eius resol'o est in corpibus medijs nõ duris: ⁊ in corpib⁹ teneris est cũ facilita/te: et eius fumus exiccatiuus est [?] ⌈⁊ stringit facile et est sedatiuus doloꝝ interioꝝ⌋ ⁊ materieꝝ effusa/rum ad mẽbra. Decoratio. Linit' ex eo corpus, et venter, et nutrit, et impinguat. Uulnera et vlcera.
Confert vlceribus neruoꝝ, et implet vlcera, ⁊ pur/gat ea, Mẽbra capitis. Bibuntur cũ eo medicine que sunt ad [ꝝ] ⌈exituras⌋ velaminum cerebri: ⁊ ad apata radicũ auriũ, et [a] ⌈nariũ⌋ et oris, et ad apata gingiue, et ad cola: et linit' ex eo caro gingiuaꝝ ifã/tiũ: et fit facilis ort⁹ dentiuz. Mẽbra anhelitus et pectoris. Confert tussi sicce et frigide, et ꝓprie cuz amigdalis et zuccaro: et sil'r in pleuresi, et peripneu

⁊ A. cebd.
? A. stipticãs cũ facilitate, seda/tiuus materieꝝ effusaꝝ ad mem/bra.
ꝝ A. vulnera.
a A. inguinum.

monia, et sputum facit facile et maturat: et similiter cum oleo amigdalino est eius maturatio plurima. Solum aũt quũ est eius mũdificatio, est minor maturatione eius: ⁊ cũ zuccaro est ecõuerso: ⁊ ꝓhibet sputũ sanguis: ⁊ ꝯfert[a] [vomitui sanguis: ⁊] saniei quũ ex eo lãbitur q̃ȝtitas. ʒ.i.s. cuȝ melle. Mẽbra expulsionis. Lenificatiuũ est, ⁊ plim⁹ vsus ei⁹ sol/uit: ⁊ fit ex eo clistere ad apata cal'a, ⁊ dura in itesti/nis, ⁊ mr̃ice, ⁊ testiculis: ⁊ ponit̃ in medicis[b] [vul/nerum] orificij vesice. Venena. Resistit venenis p̃cipue quum ex eo linitur morsus vipere.

a A. expulsioni.
b A. exiturarum.
c A. lhaie althis

¶De[c] [barba hircina.] Cap.CXV.

Barba hircina qd est. In ipsa est par caliditati ⁊ friditati: ita ꝙ tepefacit calitatẽ ei⁹, ⁊ q̃si nõ sit vehemẽtis fritatis, imo friditas eius est in fine ꝑmi: ⁊ siccitas ei⁹ est vehemẽs, ꝑueniens ad tertiũ. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Est stiptica vsq; ad terminuȝ, ⁊ radix ei⁹ est fortioris stipticitatis, ⁊ ponit̃ in tyriaca ad ꝯstringẽda mẽbra: ⁊ succus eius est in stipticitate semis rosarum. Vulnera ⁊ vlcera. Folia eius quũ exiccant̃ ꝯsolidãt, ⁊ ꝯferũt vlcerib⁹ antiq̃s, ⁊ ei⁹ flos in oib⁹ illis est fortior. Mẽbra capitis.

Radix eius est ex medicinis abstergẽtib⁹ sorditiẽ auris, ⁊ exiccãtib⁹ vlcera eius, ⁊ ꝯferẽtibus[d] [odoratui.] Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Flos ⁊ folia, ⁊ radix eius q̃cũq; fuerit quũ bibit̃ cum aq̃ ordei vlcerib⁹ pulmonis ꝯfert, ⁊ succus ei⁹ sputo sanguinis. Membra nutrimẽti. [e] [Cõfert stõ] ⁊ ꝓhibet effusiones materierum ad ip̃m: ⁊ ꝓprie succus eius.

d A. surditati.
e A. ꝯfortat stõm

Mẽbra expulsionis. Est fortior medicina ad vlcera itestinorum q̃n bibit̃: aut flos eius ꝓprie: aut succus eius cuȝ vino ad fluxũ sanguinis ex matrice in modũ emplastri suppositus, aut bibitus.

f A. mochel.

¶De[f] [bdelio.] Cap.CXVI.

Bdelium iudaicũ, ⁊ bdeliũ mechiũ qd est, bdeliũ iudaicũ: [g] [aliõ est siclũ. et aliõ arabicũ q̃ est aliõ a bdelio palmarum siluestriũ ⁊ ambo sũt ex palmis siluestrib⁹. Mechiuȝ aũt est ex fructu arboris palmarum siluestrium.] Electio.

g A. scalebi, et aliud arabicum quod est aliõ a bdelio arborum aldũ, ⁊ ambo sunt ex arborib⁹ aldũ. Mechiũ aũt est fructus arboris aldum.

Melior duarum gũmarum est illa que est varia clara: ⁊ amari saporis: ⁊ est mũda a lignis: ⁊ est facilis resolũonis, boni odoris: cui⁹ fumus hȝ odorẽ[h] [picis] ⁊ quũ antiquat̃ bdeliũ iudaicũ egredit̃ a lenificatione ad exiccationẽ. Nã. Mechiũ est fridũ ⁊ siccũ, ⁊ aliõ est cal'm in fine ꝑmi, lenitiuuȝ: ⁊ ꝓꝓe siclũ: ⁊ arabicũ exiccat tp̃s. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. [i] †[ ]ita ꝙ resoluit sãguinẽ ꝯgelatũ: ⁊ est lenificatiuũ, maturatiuũ ⁊ disrũpit vẽtositates. Et siclũ ẽ vehemẽtis lenificatiõis: ⁊ arabicũ est sicci⁹ eo, nisi recẽs. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata dura: ⁊ ꝓꝓe dissolutũ cuȝ saliua ieiuni: ⁊ sil'r resoluit reliq̃ frida. Et mechiũ q̃ nõ est ex fructu palmarum siluestriũ: et est bdeliũ iudaicum, aufert scrofulas: ⁊ bibit̃ decoctũ ad apata itrinseca ⁊ dura. Vulnera ⁊ vlcera.

h A. lauri.
i † A. Est resolutiuum.

Linit̃ cũ aceto sup sahafat. Instr̃a iũcturarum. Cõfert ꝯtusiõi lacertorum, ⁊ spasmo, ⁊ duritiei neruorum: ⁊ coagulatiõi ipsorum. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert dolorib⁹ cãne pulmonis, ⁊ apatib⁹ eius: et ꝯfert tussi antiq̃, ⁊ dolorib⁹ laterum. Et arabicũ ꝯfert apatib⁹ epiglotti, ⁊ gutturis. Mẽbra expul. Cõfert hemorroidib⁹ bibitũ, ⁊ suppposituȝ, ⁊ suffumigatũ: ⁊ retinet sãguinẽ earum, ⁊ ꝯfert lapidi renũ. Et q̃n ponit̃ i solutiuis ꝓhibet abrasionẽ itestinorum: ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ mẽstrua. Et de mechio ẽt existimat̃, ꝙ ip̃m ꝓuocet. [k] †[ ] sȝ nõ dubitat̃ q̃n ip̃m strigat, et frãgit lapidẽ. Bdeliũ v̄o arabicũ clarũ rubeuȝ q̃n terit̃ ex eo q̃ȝtitas duorum aur̃. ⁊ bibit̃ cũ aqua mell' [l] [minuit phlegma] ⁊ bdeliũ vtrũq; resoluit rami/

k † A. mẽstrua.
l A. facit descendere phlegma.

cẽ aque, ⁊ apit os mr̃icis clausum, ⁊ educit fetũ: ⁊ mũdificat mr̃icẽ, ⁊ resoluit apata ani, ⁊ testiculorum. Venena. Confert morsibus venenosorum.

m A. semen.

¶De[m] [butyro.] Cap.CXVII.

Butyrum [n] †[ ]recens qd est. Est faciens operationes butyri crudi, ⁊ fortius in maturatione, ⁊ mollificatione: ⁊ lenificatione, ⁊ calefactione: ꝑmutemus g̊ de ipso q̃ dictũ est in cap̊ de butyro crudo in lr̃a[o] [tertie] ⁊ adiũgamus ad h̃. Nã. Cal'm est in p̊, humidũ in ip̊o. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Est maturatiuũ, resolutiuũ: ⁊ ip̃m qdem nõ opat̃, nisi in corpib⁹ teneris medijs nõ in duris. Apata ⁊ bothor. [p] [Maturat apata ꝓꝓe illa que sunt in radice auris, ⁊ ꝓprie ifantiũ ⁊ mulierum, ⁊ neq; põt tale aliqd in corporibus duris. Mẽbra capitis. Maturat apata que sũt post aures i corpib⁹ teneris.] Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Lenit pect⁹, ⁊ maturat supfluitates in ipso, ꝓprie cũ melle ⁊ zuccaro, ⁊ amigdal' amaris. Mẽbra expulsiõis. Ip̃m cũ amigdal' q̃n; stringit vẽtrẽ ꝓpt̃ stipticitatẽ que est in ipso, ⁊ q̃n; soluit. Venena. Est tyriaca venenis in potu sumptis.

n † A. non.
o A. ca.
p A. Alia litera. Maturat apata in corpib⁹ teneris. Mẽbra capitis. Maturat apata q̃ sunt post aures ꝓprie in pueris, ⁊ mulierib⁹, ⁊ nõ põt tale aliqd i corporibus duris.

¶De[q] [bitumine iudaico.] Cap.CXVIII.

q A. chefer aliheud.

Bitumen iudaicũ qd est. Dixerunt ꝙ bitumẽ aliõ est q̃ manat de qbusdaȝ mõtib⁹: ⁊ aliud est q̃ natat in qbusdã[r] [meatibus aque.] Et nigrũ qdẽ est malũ sil'e pici, ⁊ est frustuȝ nigrũ lene, ex quo quũ masticat̃ egredit̃ sapor[s] [picis] sȝ ip̃m est frãgibile. Electio. Illud q̃ melius est, est purpureũ clarũ cũ splẽdore, forte, põderosũ. Nigrũ v̄o sordidũ est malũ. Nã. Cal'm est in tertio, siccuȝ ad ip̃m. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Virtus ei⁹ est ꝓpinq̃ v̄tuti picis: ⁊ ip̃m ꝯfortat mẽbra, ⁊ liquefacit sanguinẽ ꝯgelatũ in vẽtre q̃n bibit̃. Decoratio. Cõfert albedini vnguis linitũ. Apata et bothor. [t] [Cõfert scrofulis.] Vulnera ⁊ vlcera. Linit̃ sup impetiginẽ: ⁊ sup apationẽ vulnerum, ⁊ nõ ꝑmittit ea apari. Instr̃a iuncturarum. Est empl'ȝ podagre, ⁊ bibit̃, ⁊ linit̃ ad sciaticã. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert tussi ⁊ vlcerib⁹ pulmonis, ⁊ iuuat ad spuẽdum: et extrahit saniẽ ex pectore: ⁊ cõfert apatibus ambarum amigdalarum, et squinãtie. Mẽbra expulsionis. Confert duritiei matricis, et quando supponit̃ fumus eius ꝯfert exitui matricis, et doloribus eius: et quãdo fit clistere ex eo cuȝ aqua ordei confert dissenterie.

r A. fontib⁹, seu in qbusdã lacubus fontiũ aque
s A. alchar, seu alchir.
t A. Maturat scrofulas.

Litera. C.

¶De[u] [coagulo.] Cap.CXIX.

v A. anfhae seu anfhaa.

Coagulum qd est. Coagula sunt plima et nos dicturi sumus vnũq̃q; coagulũ in cap̊ rememorationis aialis, cuius est. Electio. Ex eis melius est in specie, coagulũ leporis. Natura. Oia sunt cal'a, et sicca ignea. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Resoluit omne coagulatũ sanguis, et lactis caseati: et humoris grossi: et coagulat oẽ liqdum: et omne est incisiuũ, et ꝓhibet oẽm fluxũ sanguinis: et cursum sanguinis mulierum, et oẽ est subtiliatiuũ: et nõ est dubium q̃n cũ hoc sit desiccatiuũ. Inq̃t Gal. nõ administret̃ q̃ ex coagulis acutum est in loco vbi nec̃ia est ꝯstrictio. Membra capitis. Cõferunt omnia quum bibuntur epil'e, et proprie[x] [camelinum.] Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Resoluit sanguinem

x A. alchusi.

coagulatum in pulmone. Mēbra nutrimēti. Resoluit lac caseatū in stō qñ bibit cū [a] ⌈vino,⌋ ⁊ resoluit sāguinē coagulatū in stō: ⁊ est malū stō. Mēbra expulsionis. Quū supponit post purgationez mēstruoꝝ iuuat ad impgnādū: ⁊ si bibat post purgationē [b] ⌈iuuat ad impgnandum⌋ ⁊ ꝯfert pfocationi mrīcis: ⁊ ꝓpe coagulū [c] ⌈camelinū:⌋ ⁊ ꝯfert vlceri itestinoꝝ: ⁊ ꝓpe coagulū pulli eqni. Uenena. Dia sunt bezahar, ⁊ ꝯferūt [d] ⌈iusqamo nigro⌋ et magis iuuatiua ad illud sūt coagula hedi [e] ⌈⁊ muli ⁊ ceruoꝝ, ⁊ vituli, ⁊ agni⌋ ⁊ sanāt a venenis, ⁊ morsib⁹ oib⁹, tres anuloset. Sitq; potio ipsoꝝ. x. kirat cū [f] ⌈liniměto⌋ ⁊ coagulū hedi ē bezahar euforbij.

¶ De [g] ⌈Citro.⌋ Cap. CXX.

Citrum qd est. Est notū, ⁊ oleū ipsius factum ex eo, ⁊ ex cortice ei⁹ est forte, ⁊ factū ex flore ipsi⁹ est debilius in oi cap. Natura. Cortex citri est calidus in p°: siccus in fine scdi, ⁊ eius caro est cal'a in p°, ⁊ humida in ipso. Quidā aūt dixerunt, ꝙ est frida ⁊ humida in p°, ⁊ eius friditas maior est. Et ipsi⁹ acetositas frida est, ⁊ sicca in tertio. Et eius semē est cal'm in p°, ⁊ siccū in scdo. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Caro eius inflat, ⁊ folia ipsius sedāt inflationē, ⁊ eius flos est subtilior eis: ⁊ eius acetositas est stiptica frāgens cholerā rubeā. Et eius semē, ⁊ cortex ipsius sunt resolutiua. Et cū ponit ei⁹ cortex in pānis ꝓhibet tineas, ⁊ ei⁹ odor rectificat corruptionē aeris ⁊ pestilētiam. Decoratio. Eius acetositas abstergit colorē, ⁊ aufert pānū. Et qd ex cortice eius adustū est, bonū est albaras linituz. Et decoctio eius bonū efficit odorē oris. Et est impinguatiua corpis, ⁊ cortex eius retētus odorē oris bonū efficit [h] ⌈⁊ eius decoctio ēt sil'r quū tenet i ore.⌋ Apata ⁊ bothor. Acetositas eius valet ipetigini illinita. Instrā iuncturaꝝ. Eius oleū valet mollificationi neruoꝝ, ⁊ nō fiat nisi ex cortice eius, ⁊ ꝯfert paralysi, ⁊ ipsius acetositas est mala neruis. Mēbra capitis. Confert torture oris. Mēbra oculi. Fit collyriū cum acetositate eius, ⁊ remouet icteritia oculi. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Ei⁹ acetositas sedat tremorē cordis calidū, ⁊ [i] ⌈nutritū⌋ est bonū gutturi, ⁊ pulmoni, ⁊ eius acetositas est mala pectori. Et medulla citri quū coquit cū aceto, ⁊ potat ex ea medietas alsacraiati, iterficit sanguisugas trāsglutitas, ⁊ eas educit. Mēbra nutrimēti. Caro ipsius est mala stō inflatiua, tarde digōnis, q̄re opꝫ vt comedat cuz almuri: ⁊ sil'r [k] ⌈mixta⌋ cū melle est sanior, ⁊ magis recipiēs digōnem, nisi sit plurima. Et eius qdem folia ꝯfortant stōm, ⁊ viscera, ⁊ postea flos ipsius, ⁊ cortex ipsius quū ponitur in cibarijs, sicut semina qua pro ꝯdimēto ponunt adiuuāt digōnem. Ipse tñ cortex non digerit ꝓpter duritiē sui. Et ipsius decoctio sedat vomitū. Et rob eius, ⁊ est rob acetositatis, ꝑparat stōm, ⁊ aq̄ acetositatis eius valet icteritie, ⁊ sedat vomitū cholericum, ⁊ facit appetitū. Et opꝫ qdem vt citrū comedatur singulare, ꝙ non cōmisceat cibo ante se, neq; post se. Mēbra expulsionis. Eius caro facit vtentem se possidere colicaz, ⁊ ipsius acetositas retinet vētrem, ⁊ ꝯfert solutioni cholerice, ⁊ eius semē confert hemorroidibus, ⁊ in eius semine est virtus solutiua, ⁊ succus acetositatis eius sedat [l] ⌈infirmitatem⌋ mulieris. Uenena. Seminis eius pōdus. ℨ. ij. cum vino [m] ⌈⁊ melle⌋ ⁊ aqua calida illinitū resistit venenis oibus: ⁊ proprie veneno scorpionis bibitū, aut linitū, ⁊ eius cortex est vicinus illi, ⁊ succ⁹ corticis ꝯfert morsioni vipere bibitus: ⁊ cortex ei⁹ pro emplastro suppositus est vicinus illi.

a A. aceto.
b. A. prohibet impregnationē.
c A. alchusi.
d A. alsucharan
e A. ⁊ gaçele, et cameloꝝ, ⁊ agnorum.
f A. vino antiq; aut vino decocto.
g A. alatrungi, seu atrugi, vl' atrungi.
h —— A.
i A. conditum.
k A. nutrita, seu condita.
l A. galeme, seu galme mulieris idest appetitum coitus supfluū.
m A. ⁊ althela.

¶ De [n] ⌈cerusa.⌋ Cap. CXXI.

Cerusa qd est. Est cinis plūbi, aut alaunoch, ⁊ cū in ea que fit ex alaunoch [o] ⌈multū elaborat in adurēdo, fit alasreng.⌋ ⁊ acqrit supfluā subtiliationē. Qñq; vero fiūt oēs ceruse cū aceto, ⁊ qñq; cū salibus, ⁊ qñq; fiunt plib⁹ modis ſm ꝙ scitur in libris huius artis. Nā. Frigida ⁊ sicca est in scdo. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Que fit cū aceto est vehemētis subtiliationis, ⁊ magis ꝓfundās, ⁊ in alia nō est vehemēs subtiliatio, ⁊ est glutinatiua, ⁊ ꝓprie alasreng. Apata ⁊ bothor. Lenificat apata dura ⁊ frigida. Uulnera ⁊ vlcera. Ponitur in emplastris, ⁊ replet vlcera: ⁊ gñat in eis carnez, ⁊ corrodit, ⁊ ꝓprie alasreng carnē malā, ⁊ alasreng etiaz fortior est in gñatione carnis. Mēbra oculi. Confert bothor oculi. Membra expulsionis. Est ex medicinis que ꝯferūt fissuris ani. Uenena. Est ex venenis: ⁊ expositio rememorationis eius est in capitulo de venenis.

¶ De [p] ⌈camemilla.⌋ Cap. CXXII.

Camemilla qd est. Ex ea est alia cui⁹ flos est citrinus: ⁊ alia cui⁹ flos est purpureus: ⁊ alia cuius flos est alb⁹, ⁊ nota est. Et folia qdē ipsius, ⁊ flos reseruant, ⁊ fiunt ex eis trocischi, ⁊ eius radix [q] ⌈desiccat:⌋ ⁊ ipsa qdem est ſm Gal'. ꝓpinqua v̄tuti rose in subtiliatione sua: sed est cal'a, ⁊ eius calitas est sicut calitas olei. s. ꝯueniēs. Natura. Cal'a est ⁊ sicca in pmo. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est apitiua, subtiliatiua spissitudinis, mollificatiua. resolutiua cuz pauca attractione, imo absq; attractione: ⁊ est hec eius ꝓprietas iter medicinas. Apata ⁊ bothor. Sedat apata cal'a, mollificādo, ⁊ resoluēdo apa [r] ⌈⁊ lenificat dura, que nō sunt stricta valde⌋ ⁊ bibit propter apata viscerum spissa. Instrā iūcturaꝝ. Mollificat tetanū, ⁊ ꝯfortat mēbra neruosa oia: ⁊ est ex medicinis plus ꝯferētibus lassitudini, q̄ȝ relique: qm̄ calitas eius est silis caliditati aialis. Mēbra capitis. Est ꝯfortatiua cerebri, ꝯferens soda fride, ⁊ ad eūandas mās capitis: qm̄ resoluit absq; attractiōe: ⁊ hec est eius ꝓpetas, ⁊ ꝯfert [s] ⌈pustulis oris.⌋ Mēbra oculi. Sanat algarab disruptuz more empl'i supposita. Membra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Alleuiat sputum. Mēbra nutrimēti. Aufert icteritiam. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā, ⁊ egredi facit lapidez, ⁊ proprie que ex ea est purpurei floris, ⁊ cū camemilla qdez vaporat vesica ꝓpter dolores fridos: ⁊ ꝓuocat mēstrua bibita, ⁊ sedēdo in aq̄ ipsi⁹, ⁊ educit embryonē, ⁊ secūdinam, ⁊ ꝯfert iliace. Febres. Fit inūctio ex oleo eius in febrib⁹ piodicis: ⁊ bibit ꝓpt. febres antiq̄s in fine eaꝝ: ⁊ ꝯfert oi febri absq; forti acuitate quū apa cal'm nō est in viscerib⁹ exñs in ea: ⁊ qñz ꝯfert apose quū nō est cal'm: ⁊ est eius maturatio ēt quū iaz firmata est digō. Permutatio. Loco ipsi⁹ ponit in ꝯfortatione cerebri, ⁊ iuuamēto qd cōfert in soda berengesif, ⁊ est abrotanum.

¶ De [t] ⌈cepe.⌋ Cap. CXXIII.

Cepe qd est. Notuz est. Et in ipso [u] ⌈est acuitas incisiua⌋ amaritudo, ⁊ stipticitas. Comestum vero ex eo quod est lōgius est acutius. Et rubeū est acutius albo: ⁊ siccū humido, ⁊ crudū assato. Natura. Est cal'm in tertio, ⁊ est in ipso humiditas supflua. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiuū incisiuū proprie qd comedit, ⁊ in ipso cū [x] ⌈stipticitate quā hꝫ est abstersio, ⁊ aperit fortius⌋ ⁊ in ipso est inflatio, ⁊ in ipso est attractio sanguinis ad exteriora: quare est rubificatiuum cutis: ⁊ in nō cocto quidem non generat nutrimentum, de quo sit

curandum

n A. assidagi.
o A. qñ fit eius adustio efficitur aserengi.
p A. babunegi.
q A. exiccatur.
r A. ⁊ resoluit, et lenificat duri/ties, que nō sunt valde vehemētes
s A. alcole.
t A. bassal.
v A. cū acuitate incisiua est. Alia lr̄a cū acuitate supflua icisiua.
x A. icisione ē stipticitas, ⁊ iest ei abstersio, ⁊ apertio fortis. Alia lr̄a. cuȝ stipticitate sua est abstersio ⁊ apertio fortis.

a A. alsorbegi.

curandum ꝛ a[ziribeza]cū cepe minus est īflatiuum eo qđ est sine cepe:ꝛ nutrimētū eius qđ decoquitur, et est humor grossus. Cepe ꝑterea qđ comeditur ꝓprie ꝯfert nocumēto aquarum b[ꝛ ex eis q̄ delent serpiginē est ipm̄ quum ꝓijcitur eius scopha.] Decoratio. Rubificat faciē, ꝛ semē eius delet morpheā:ꝛ quū fricatur ex eo in circuitu loci alopitie cōfert valde:ꝛ ipsum cū c[melle] eradicat verucas. Uulnera ꝛ vlcera. Aq̄ eius valet vlceribus sordidis:ꝛ ꝯfert cū adipe galline excoriationi, que fit ex calciamētis. Mēbra capitis. Q̄nq̄ fit caputpurgiū cum aq̄ ipsius, ꝛ ꝯfert capiti, ꝛ mūdificat ipm̄, ꝛ distillatur in aurē ꝓpter grauedinē capitis, ꝛ tinitū, ꝛ putredinē in auribus, ꝛ aquā:ꝛ est ex eis que faciūt soda. Et plimus eius vsus facit subet. Et est ex eis que nocēt ītellectui, ꝓpterea q̄ gñat humorē malū:ꝛ ipm̄ mlt̄iplicat saliuā. Mēbra ocli. Succus eius qđ comeditur ꝯfert aque descēdenti in oculū, ꝛ abstergit visum, ꝛ ex semine eius fit alcofol cū melle ad albulā oculi. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Aqua cepe cū melle ꝯfert p̄focationi. Mēbra nutrimēti. Siluestre est difficilis digōnis:ꝛ q̄dā spēs ei⁹ mouet vomitū, ꝛ qđ ex eo comeditur ꝓpt̄ suā d[caliditatē] ꝯfortat stōm debilē, ꝛ facit appetitū:ꝛ qđ bis decoctū est, est mlt̄i nutrimēti faciēs sitim, ꝛ cōfert icteritie. Mēbra expulsiōis. Apit orificia hemorroidarum, ꝛ oēs spēs cepe excitāt coitū. Et aq̄ q̄dē cepe e[cocti ꝓuocat mēstrua, ꝛ lenit nām.] Uenena. Cōfert morsui canis rabiosi quū linitur super ipm̄ aq̄ ei⁹:aut emplatur ex eo cū sale, ꝛ ruta, ꝛ cepe qđ comeditur expellit nocumētū vētositatis venenosorum:ꝛ dixerūt q̄ ipm̄ gñat in stō humorē humidū plurimum frangētem nocumētum venenosorum.

b A. ꝛ q̄nq̄ remouet tyriā quum ꝓijcitur ei⁹ feculētū, seu ps grossa ipsius. Alia lr̄a. ꝛ q̄nq̄ remouetur odor eius quū ꝓijcitur.

c A. sale.

d A. amaritudinem.

e A. Alia litera ꝓuocat vrinam ꝛ prouocat menstrua.

f A. besd, seu morgian.

De f[corallo.] Cap. CXXIIII.

Corallus g[nascitur in maribus que sunt in aphrica:ꝛ dr̄ q̄ si teratur, ꝛ impleātur eo ꝯcauitates dentiū infirmorum, eradicat eos:et ꝯfortat gingiuas:ꝛ est sūmus in ꝯfortatione gingiue. Et Gal. q̄dē existimauit q̄ quū ex corallo adusto ꝛ abluto sumitur pōdus. ʒ. i. cū qua teritur pondus danich gūme arabice, ꝛ ꝯficitur cū albumine oui:et bibitur cū aqua frida ꝯfert sputo sanguis, h[ꝛ ei⁹ eleuationi:ꝛ suo fluxui bñ] ꝛ ꝓprie corallus rubeus, ꝛ ꝯfert oib⁹ egritudinibus stōi:ita vt suspendatur sup ipm̄ directe. Et dixit Gal. Ego exptus sum, ꝛ suspēdi in collo eius qui hēbat dolorē stōi, ita vt esset corallus sup os stōi, ꝛ remotus fuit dolor. Quū ergo accepi ipm̄, redijt, sicut exptus fui lignū crucis in hñte epilepsiā. Et q suspēderit in collo suo in dieb⁹ sanitatis sue corallū rubeum, securus erit a dolore stōi:ꝛ ꝓpter h̄ appēduntur in collis puerorum.] Quid est. Notus est. Et corallus q̄dē alius est alb⁹:alius rubeus:ꝛ alius niger. Natura. Frigidus est in p̄o, siccus in scđo. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Stiptic⁹ est ꝛ ꝓhibet fluxū sanguis:ꝛ eius exiccatio maior est q̄ ipsius i[ꝯctio] nā eius exiccatio est vehemens. Uulnera ꝛ vlcera. Abscindit carnē additā. Mēbra oculi. Cōfortat oculū abstergēdo, ꝛ exiccādo humiditates infixas in eo:ꝛ ꝓprie qđ est ablutū ex eo qđ est adustum:ꝛ abstergit vestigia vlcerū, ꝛ est ꝯueniens lachrymis. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Retinet sputū sanguis, ꝛ adiuuat ad expuendū:ꝛ silr̄ niger p̄cipue qđ ex eo adustū est ꝛ ablutū:ꝛ est ex medicinis confortantibus cor, ꝛ conferentibus tremori cordis. Membra nutrimenti. Bibitur cum k[melle] propter apostema splenis, ꝛ est iuuatiuum eius. Mēbra expulsionis. Confert l[apostematibus] intestinorum.

g —— A. Alia lr̄a. vsq̄ ibi qd est, nat⁹ est.

h A. ꝛ fluxui vētris sāguinis, et superfluo fluxui ipsi⁹ ex quocūq̄ loco iuuamēto bono.

i A. stipticitas.

k A. aqua.

l A. vlceribus.

De m[cepe azir.] Cap. CXXV.

Cepe azir qd est. Est silis cepe muris in v̄tute, ꝛ sapore suo:ꝛ administratur loco eius, sꝫ est debilior eo. Mēbra expulsionis. Sedat dolores m̄tricis frigidos. Uenena. Cōfert venenis, ꝛ puncture scorpionis, ꝛ rutelle bibitū:ꝛ more emplastri suppositum quū miscetur cum ficubus. Permutatio. Quantum ipsum est n[de zedoaria] ꝛ due tertie ipsius de gariofilis.

m A. bassal açir.

n A. çerūbed, vl' çerūbad.

De o[castoreo.] Cap. CXXVI.

Castoreum qd est. Est testiculus aīalis marini, qđ submergitur, ꝛ iuenitur par suspēsum ex radice vna, sicut duo fella vaccina exiccata, ꝛ hꝫ corticē subtilē qui quolꝫ tactu frāgitur. Electio. Electū ex eo est q̄ duo testiculi sūt silr̄ adherētes pares:illud eniꝫ nō adulteratū est:ꝛ ei⁹ q̄dem adulteratio fit ex oppoponaco, ꝛ gūmi cōfectis cū p[oleo] ꝛ pauco castoreo:ꝛ desiccatur in vesica. Qui aūt laborat accipe h̄ mēbrum aīalis, opꝫ vt q̄n findit cutē que est supra ipm̄ vt extrahat humiditatē cum eo qđ in ipso ꝯtinetur:ꝛ est humiditas sicut mel, ꝛ exiccet eā simul. Nā. Est subtilius, et fortius oī qđ calefacit, ꝛ exiccat, ꝛ opꝫ vt sit calidū in fine tertij vsq̄ ad quartū, siccū in scđo. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Resoluit inflationē, ꝛ q̄n ex eo linitur calefacit corp⁹, ꝛ res q[gūmosa] que est in medio ei⁹ mordicatiua, est vehemētis calefactiōis. Apata ꝛ bothor. Cōfert apatibus r[calis.] Uulnera ꝛ vlcera. Cōfert vlcerib⁹ p̄nitiosis. Instr̄a iuncturarum. Cōfert neruis, ꝛ calefacit:ꝛ cōfert tremori, et spasmo humido:ꝛ alcuzez humido, ꝛ stupori, ꝛ paralysi. Mēbra capitis. Cōfert obliuioni, ꝛ lethargie cū aceto ꝛ oleo rosaceo, ꝛ subet ēt:ꝛ si sit cū febre, tūc si bibatur cū melle, et pipere ꝯfert, ꝛ nō nocet ꝛ sit eius potio cochliariū:et resoluit spēs sode frigide ꝛ vētose more empl̄i suppositū ꝛ vaporatū, ꝛ ꝯfert surditati fride:ꝛ neq̄ est aliq̄d magis iuuatiuum vētositati in aure q̄ ipm̄, quū ex castoreo accipitur q̄ztum est lens vna:et dissoluitur in oleo nardino ꝛ distillatur in eam. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Attractio per nares ex suffumigatione eius ꝯfert apatibus pulmonis, et infirmitatib⁹ eius. Membra nutrimēti. Bibitur cum aceto ꝓpter singultum, ꝛ facit sitim. Mēbra expulsionis. Delet dolorem vētris p̄ūgitiuū bibitū cum aceto, et resoluit vētositatem, et ꝓuocat mēstrua, et extrahit secūdinā quū bibuntur ex eo. ʒ. ij. cū mētastro et melle post flōmiaꝫ saphene:q̄m tunc ꝓuocat sine nocumento:et extrahit fetum, et remouet frigus matricis, et eius ventositatē, et frigus testiculi. Uenena. Cōfert morsui venenosorum paruorum:et est tyriaca p̄focationi hellebori:et qđ ex eo est s[varium] declinās ad nigredinem est venenū. Et q̄nq̄ iterficit in die vna:et cadit qui ab eo euadit in birsen. Ei⁹ ꝟo bezahar est acetositas citri:et etiam acetū de vino:et etiā lac asine. Permutatio. Ponitur loco eius quātum ipm̄ est de acoro:et quātum medietas ipsius de pipere.

o A. giendedestar, seu giendibidestar.

p A. sanguine.

q A. ꝛ res cerea, vel silis cere.

r A. Alia litera. frigidis.

s A. pulueru lentum.

De t[caseo.] Cap. CXXVII.

Caseus qd est. Caseus q̄nq̄ fit ex u[lacte, q̄nq̄ ex sero, et est ille qui noīatur recocta.] Natura. Recēs est frigidus, ꝛ humidus in x[tertio] et salitus antiquus est calidus, et siccus in eo:in aqua ꝟo casei, ꝓpterea q̄ in ipsa sunt nitrositas acq̄sita ex sanguine p̄mum:ꝛ pars cholerica, est caliditas quedā. Electio. Melior est qui medius est inter illū qui extēditur:vt viscus ꝛ frāgibilem:ambo eni sūt mali:et qui est ꝓuatus sapore, et decliuis ad dulcedinē:et suauitatem, equalis in sale, qui nō re/

t A. gieben, seu giuben.

v A. lacte nouiter mulcto:ꝛ q̄nq̄ fit ex alraib, et ipm̄ noīatur alachatb, seu alacad.

x A. secundo.

manet in viſcerib⁹ plīm: ⁊ factus ex acetoſo melior eſt eis. Et ſubtiliantia qdē augmētant malitiā eius: qm̄ faciunt ipm penetrare, ⁊ impelliūt eū: ⁊ caſeus capraꝝ que veſcūť ſubtiliatiuis melior eſt caſeo capraꝝ que veſcunť ᵃ⌈nil ⁊ robilijs.⌋ Opōnes ⁊ ꝓprietates. In ipſo eſt abſterſio: ⁊ recens eſt nutritiuus, ⁊ impinguatiuus: ⁊ comediť poſt ipm mel, et vetus eſt calidus, abſterſiuus, mūdificatiuus: ⁊ comeſtus efficit cholericū humorē, ⁊ ſalitus nō vetus eſt inter vtrūq3. Aqua vero caſei impiguat canes, et nutrit eos. Et in ᵇ⌈recocta ex ſūma⌋ caſeoꝝ eſt virtus reſolutiua. Decoratio. Bibē aquā caſei cū medicinis mūdificatiuis melie ꝯfert pāno ᶜ⌈⁊ recens cocta cum tāto vino q̄ʒtum ipſa eſt in cortice granati donec ꝯſumať⌋ ꝓhibet ſpaſmuz faciei. Et caſeus qdem ſalitus vetus extenuat. Apata ⁊ bothor. Recens nō ſalitus ꝓhibet apari plagas. Uulnera ⁊ vlcera. Uetus bonus eſt vlcerib⁹ malis, ⁊ vulneribus: ⁊ recēs vulnerib⁹ leuibus recētib⁹. Recens enim fortior eſt in hoc, ⁊ ꝓhibet apationē eoꝝ p̄cipue cū folijs dulb: ⁊ acetoſe ſilueſtris: ⁊ bibiť eius aqua ꝓpter ſcabiē. Inſtrā iuncturaꝝ. Teriť vet⁹ cū oleo, aut cū aqua pedum porcoꝝ ſalitoꝝ, ⁊ fit ex eo emplm̄ ſup duritiē iuncturaꝝ: ⁊ extrahit ab eis, ſicut gypſuz ſine impedimēto: ⁊ eſt valde magni iuuamēti. Mēbra oculi. Ex nō ſalito ⁊ ſalito fit emplaſtrū opthalmie, ⁊ ᵈ⌈extremitati palpebre ꝑcuſſe.⌋ Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Quādo cogť in aqua, ⁊ dať in potu ablactātibus multiplicatur lac eaꝝ. Mēbra nutrimēti. Salitus eſt malus ſtō ⁊ ſilr non ſalitus. n ſaito vero eſt aliquātula ᵉ⌈expulſio,⌋ ⁊ Dia. qdem dixit q recēs eſt bonus ſtō: ⁊ illud eſt ex eis, in qb⁹ eſt ambiguitas. Salitus aūt nō vetus eſt ītra eos: ⁊ eſt velocior in digōne q̄ʒ ille, ⁊ velocius deſcēdit ᶠ⌈recocta vero eſt min⁹ nociua⌋ ſtō q̄ʒ caſeus nouus. Mēbra expulſionis. Sn̄at lapidē in renib⁹, ⁊ veſica, ⁊ ꝓprie humidus: ⁊ ꝓprie qui comediť cuz ſeminib⁹ penetrare faciētib⁹. Nō ſalitus vero lenit nām: ⁊ eius aq̄ ſoluēdo educit cholerā, ⁊ adiuuat ipſam abſterſio eius ꝓpter ᵍ⌈nitroſitatē⌋ que eſt in ipſa, ⁊ miſceť cū melle, ⁊ fit magis iuuatiua. Et medicina qdez que ex eo adminiſtrať fit ex illo qui fit ex lacte capraꝝ, ⁊ ouiū: ⁊ caſeus qdem ꝯfert vlcerib⁹, q̄ ſunt in iteſtinis, ⁊ ꝓp̄e aſſat⁹, ⁊ ꝓhibet ſolōnē. Et qn̄q3 teriť ille q eſt aſſat⁹, ⁊ fit ex eo cliſtere cum oleo ro. ⁊ oleo, ⁊ ꝯfert ſurgēti ad aſcellāduz ʰ⌈cū ſanguine.⌋ Uenena. Dr̄ q cū calamento mōtano epithimať ſuper venena.

a A. althil, ⁊ algielban.
b A. alacath qd eſt ex ſūma.
c A. Alia litera donec cōſumať medietas quuz linitur.
d A. altarfati, et eſt magni iuuamenti valde.
e A. debag ideſt ꝓparatio ſtōi.
f A. alacath ſeu alacad eſt min⁹ nociuum.
g A. ꝓpter hauracitatem.
h A. alabaras. i. ad aſcellandum mucoſitates ſtagnātes inteſtina cū pauco ſāguie

De ⁱ⌈Cinnamomo.⌋ Cap. CXXVIII.

Cinnamomum qd eſt. Notū eſt: ⁊ eius qdē eſt vna ſpēs bona ad aliq̄ʒtulā declinans nigredinē: mōtana, groſſa, breuis: ⁊ ex eo eſt albū ᵏ⌈latuz inflatū, frāgibilem hn̄s radicē declinātez ad mollitiē⌋ ⁊ ſpēs nigra eſt plana, paꝝ nodoſa: ⁊ eſt ex eo ſpēs odorē hn̄s ſicut caſſia lignea ad viriditatē declinās, cui⁹ cortex eſt ſicut cortex eius rubeus. Et eſt ex eis quoꝝ v̄tus lōgo durat tp̄e: ⁊ ꝓprie ſi terať, ⁊ fiant ex eo trociſchi cū vino. Cinamomi p̄terea eſt ſpēs que noiať cinamomū mēdoſum, ⁊ h3 odorē quēdam, ⁊ eſt aſpeꝝ: ⁊ ipſius v̄tus eſt debilis, ⁊ fit ex eo oleū. Electio.

Melius eſt illud qd̄ eſt boni odoris: ⁊ acutum h3 saporē ſine mordicatione, ⁊ color eius eſt purus, nō cōmixtus. Inq̄t Dia. Meli⁹ eſt nigrū ˡ⌈ad igneitatem⌋ ⁊ rubedinē declinās, planū, ramos hn̄s ꝓpinquos ſubtiles, in quo ſunt dulcedo, ⁊ ſalſedo, ⁊ mordicatio ꝑua, ⁊ non eſt valde frāgibile. Et ex bonitate qdez ipſius eſt, vt vincat oēm odorem preter ſuum, ⁊ non ſentiať cum eo. Malum vero eſt, in quo eſt odor ᵐ⌈myrti, aut turis, aut ſalſedo, aut aliquātulū mali odoris⌋ ⁊ album ⁿ⌈frāgibile ⁊ ēt ꝯctum ⁊ planū groſſe radicis eſt maluz.⌋ Eius aūt virtus ꝯſeruať ſi ex ipſo fiant trociſchi poſt ꝯtritionez, ⁊ ſi non, debilitať poſt ſpatiū. xv. annoꝝ, ⁊ īfra. Et op3 vt ex illo aſſumať qd̄ ſuper vnā exiſtit radicē, ⁊ fractū eius, eſt falſificari aptuz. Natura. Calīm eſt et ſiccū in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Ultimuz eſt in ſubtiliatione, attractiuū, apitiuum rectificans putrefactionē, ⁊ oēm virtutē corruptā, ⁊ oēm ᵒ⌈ſanioſitatē⌋ humoꝝ corruptoꝝ. Oleū vero eius eſt calidū valde reſolutiuū, ⁊ liquefactiuū. Decoratio.

Poniť ſup pānum, ⁊ maculas lētiginoſas, ⁊ cum aceto eſt ꝯueniens bothor ᵖ⌈leni.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Eſt ꝯueniens impetigini ⁊ vlcerib⁹. Inſtrā iūcturaꝝ. Oleū cinnamomi eſt mirabile in tremore. Mēbra capitis. Cōfert corize, ⁊ eius oleū grauat caput: ⁊ ipm mūdat caput attrahēdo humiditates ex eo: ⁊ eſt ex ſūma eoꝝ que ſedant dolorē auris, ⁊ poniť in medicinis eius. Mēbra oculi. Cōfert pāno ⁊ tenebroſitati comeſtuz, ⁊ collyrio ex eo facto, ⁊ liquefacit humiditatē groſſam oculi. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Eſt ᑫ⌈lenificatiuum⌋ et ꝯfert tuſſi, ⁊ mūdificat qd̄ eſt in pectore. Membra nutrimēti. Aperit oppil'ones epatis, ⁊ ꝯfortat ip3 ⁊ ꝯfortat ſtōm, ⁊ deſiccat humiditatez eius, ⁊ ꝯfert hydropiſi. Mēbra expulſionis. Cōfert dolorib⁹ matricū, ⁊ renū, ⁊ apatibus eoꝝ poſtq̄ʒ frāgiť eius reſol'o cum pauco oleo, ⁊ cera, ⁊ vitello oui vt non ſupfluat ⁊ induret, ⁊ ipm ꝓuocat vrinā ⁊ mēſtrua, ⁊ facit abortū, ⁊ cum cordumeni ꝯfert hemorroidibus. Eius vero oleū ꝯfert dolorib⁹ matricis qn̄ frāgitur cū oleo ⁊ cera: ⁊ ſi non, īdurat vehemētia ſue reſol'onis vltra hoc q eo īdigeť. Febres. Confert rigori ꝓprie eius oleuz linitum. Uenena. Confert morſui vermiū venenoſoꝝ, et fit ex eo emplm̄ cum myrrha puncture ſcorpionis. Permutatio. Loco eius poniť cortex caſſie lignee ſtipticus, aut duplū ipſius de cubebe, aut duplū eius ex heabel.

i A. darſini.
k A. laxū, hn̄s radicē ꝯtractā frāgibilem.
l A ad cinereitatem.
m A. aſne. i. vſnee, ſeu muſci q̄rcini, aut odor thuris, aut odor caſie lignee, aut odor malus.
n A. Uel ſm aliā lrāz radicē hn̄s aſperā eſt malū.
o A. virulētiam.
p A. lacteis.
q A. letificatiuū.

De ʳ⌈Cerebro.⌋ Cap. CXXIX.

Cerebrum. Electio. Meliora eoꝝ ſunt cerebra volatiliū, et ꝓprie montanoꝝ, et ex cerebris quadrupedū cerebrū arietis: deinde vituli. Natura. Frigidum eſt et humidum.

Opōnes et ꝓprietates. Sn̄at phlegma, et humores groſſos. Mēbra capitis. Cerebrū gallinaruz ꝯfert fluxui ſāguinis nariū ex velamine, et cerebrū cameli quū exiccať, et bibiť cū aceto vini ꝯfert epilepſie. Mēbra nutrimēti. Ipm facit nauſeā apud digōnem ſuā, et delet appetitū. Et op3 qdē vt comedať cuz ſeminib⁹. Qui aūt poſt cibū vomere vult, ſumat ipm ſup cibū ſuū, ⁊ eſt tarde digōnis ˢ⌈iuolutum faciēs ſtōm.⌋ Mēbra expulſionis. Lenit ventrē: et cerebrū anatis eſt ex medicinis apatum ani.

Uenena. Cerebella ſalubria ſunt in hauſtu venenoꝝ, et morſibus aīalium quum comeduntur.

De ᵗ⌈Croco.⌋ Cap. CXXX.

Crocus. Electio. Melior eſt recens boni coloris, ſubtilis odoris, ſup cui⁹ pilos eſt paululū albedinis, non plurimū ᵘ⌈groſſus⌋ ſanus nō velociter tingens, nō inuiſcans ˣ⌈neq3 frangitur.⌋ Natura. Calidus eſt in ſcd̄o, ſiccus in primo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſtipticus, reſolutiuus, maturatiuus, et ꝓpter illud qd̄ in eo eſt de ſtipticitate ipſius, glutinatiuus: ⁊ eius caliditas tēperata eſt ʸ⌈apitiuus.⌋ Gal. vero dixit, q eius caliditas eſt fortior ſtipticitate ipſius. Et eius oleuz eſt

r A. demag.
s A. adherēs ſtō ſicut linimentū.
t A. çafaran.
v A. repletus.
x A. neq3 ꝯminutus ſeu neq3 cōminuibilis i partes paruas.
y A. aperitiua.

calefactiuum. Alkanzi inqt: ipse nunq̄ꝫ alterat hu-
morē: imo ꝯseruat eum ſm equalitatē, ⁊ rectificat
putrefactuꝫ, ⁊ ꝯseruat viscera. Decoratio. Potus
ipsius colorē efficit bonuꝫ. Apata ⁊ bothor. Re-
soluit apata, ⁊ linit̄ ex eo herisipila. Mēbra capi-
tis. Facit soda, ⁊ ipse nocet capiti, ⁊ bibit̄ cuꝫ rob
ad ebrietatē, ⁊ est faciens somnū, ⁊ obtenebrās sen
sus. Quum enim bibitur in vino inebriat ita vt ad
a [roona] ꝓducat, ⁊ confert apati calido in aure.

a A. rhaune.

Mēbra oculi. Abstergit visum, ⁊ ꝓhibet fluxuꝫ
ad ipsum, ⁊ valet ad pānū: ⁊ fit ex eo alcofol ad va
rietatē acqsitam in egritudinib⁹. Mēbra anheli-
tus ⁊ pectoris. Cōfortat cor, ⁊ est b [lenificatiuus]
⁊ odorat ipsum hn̄s pleuresim, ⁊ patiens birsen vt
dormiat: ⁊ ꝓprie ipsius oleū, ⁊ facit anhelitū facilē:
⁊ ꝯfortat inſtr̄a anhelitus. Membra nutrimenti.

b A. letificatiu⁹.

Ipe facit nauseā, ⁊ deijcit appetitū: ꝓpterea ꝙ op
positus est acetositati que est in stō: ex qua est appe
titus: sed ipse ꝯfortat stōm, ꝓpter illud qđ in ipo est
ex calitate, ⁊ ꝑparatione, ⁊ stipticitate: ⁊ dixerūt q-
dā qđ crocus est bonus spleni. Mēbra expulsiōis.
Excitat coitū: ⁊ ꝓuocat vrinā, ⁊ ꝯfert durittei ma
tricis, ⁊ eius ꝯstrictioni: ⁊ vlcerib⁹ fraudulentis in
ipsa quū administrat̄ cū fauo: aut cū c [medulla]
cū duplo ipsi⁹ de oleo. Quidā aūt dixerūt, ꝙ ipsum
in potu dederūt ad d [ꝓlixū] ꝑtuꝫ: ⁊ fact⁹ est partus
statim. Venena. Dr̄ ꝙ tres aurei de ipo iterficiunt
letificando. Permutatio. Simile pondus ipsius
de costo: ⁊ quarta ponderis eius de spica: ⁊ pōdus
ipsius de corticibus cassie lignee.

c A. Alia litera. vitello oui.

d A. difficilem.

e A. handal.

¶ De e [colloquintida.] Cap. CXXXI.

Colloquintida qd est. Colloquintida
alia ē masculus, ⁊ alia
est femina. Masculus xo est villosus: ⁊ femina est
laxa alba f [facilis.] Electio. Que ex ea eligēda
est, est alba vehemētis albedinis, lenis: que eniꝫ ex
ea est nigra, est mala, ⁊ dura mala est. Et opꝫ qdē
vt non extrahat̄, quū colligit̄, eius pulpa ex vētre
ipsius: imo dimittat̄ in ipso sicut est: ipsa enim debi
litat̄ si fiat illud, ⁊ neqꝫ colligat̄ dū non icipit in ci-
trinitatē mutari: ⁊ nō expoliat̄ ab ea viriditas inte
gre: ⁊ si nō, tūc ipsa est nocēs ⁊ mala. Et dixerūt q-
dam opꝫ vt alienet̄ cortex, ⁊ semē eius. Et quū non
est sup arborē, nisi colloqntida vna, est ꝑnitiosa. Et
masculus qdem villosus fortior est femina laxa. Et
opꝫ vt in eius ꝯtritione ad sūmuꝫ ꝑueniat̄. Et neqꝫ
g [sit aliqs ꝯtentus:] ꝙ ipsa sit valde trita: pars eni
minima eius in sensu quuꝫ inuenit humiditatē, in-
flat̄, ⁊ adheret ꝑtibus stōi, ⁊ iuolutionib⁹ itestino-
rū, ⁊ apat: quare opꝫ vt quū terit̄ hydromelle in-
fundat̄, deinde siccet̄, ⁊ ꝯterat̄. Et rectificatio qdē
eius, ⁊ expulsio sue malitie est cum dragagāto me-
lior, q̄ꝫ cum gūmi: qm̄ gūmi magis vincit h [fortitu
dineꝫ] medicine. Natura. Calid̄a est in tertio, sicca
in ipso. Alchindus xo existimauit, ꝙ ipsa sit frida
⁊ humida: ⁊ elōgatus est a veritate vehementer.

f A. lenis.

g A. decipiat̄ aliquis credendo.

h A. virtutem.

Oꝑationes ⁊ ꝓprietates. Est resolutiua, incisiua,
attractiua ex lōginquo: ⁊ eius qdē folia viridia ab
scindūt fluxū sanguinis. Decoratio. Fricat̄ super
leprā ⁊ elephātiam. Apata ⁊ bothor. Eius folia
viridia resoluūt apata, ⁊ maturant ea. Inſtr̄a iun
cturaꝝ. Cōferunt dolorib⁹ neruoꝝ, ⁊ iuncturaꝝ, ⁊
sciatice, ⁊ podagre fride. i † [ ] Mēbra
capitis. Purgat cerebrū, ⁊ decoquit̄ radix ei⁹ cuꝫ
aceto, ⁊ coluit̄ ex ea os ad dolorē dentiū, aut apit̄,
⁊ ꝓijcit̄ qđ est in ipsa, ⁊ coquit̄ acetum in ipsa cuꝫ
cinere cal̄o: ⁊ quū coquit̄ in oleo est illud oleuꝫ di-

i † A. ⁊ qn̄qꝫ fit emplr̄m cū folijs recētib⁹ ipsi⁹ ad sciaticaꝫ, ⁊ qn̄qꝫ ponit̄ in clisteri sciatice, ⁊ vehemens fit eius iuuamētū: ⁊ qn̄ est viridis adhuc, ⁊ cū ea fricat̄ sciatica, ꝯfert valde.

stillatum ꝯferens sonitui in aure: ⁊ facit eradicatio
nem dentiū facilē k [⁊ quū extrahit̄ illud qđ est in
colloqntida, ⁊ implet̄ aceto, ⁊ decoquit̄ sup cinerē
⁊ coluit̄ ex eo os, ꝯfert dolori dentiuꝫ.] Membra
anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert eūatio facta per eā l [di
latationi] anhelit⁹ vehemēter. Mēbra nutrimēti.
Radix eius ꝯfert hydropisi, ⁊ est mala stō. Mē-
bra expulsionis. Sol̄one educit phlegma grossuꝫ
ex iuncturis, ⁊ neruis ꝓprie: ⁊ soluit ēt choleram, ⁊
ꝯfert colice humide, ⁊ ventose valde: ⁊ fortasse sol-
uit sanguinē, ⁊ supponit̄, ⁊ iterficit fetū, ⁊ velocita-
te sui exit⁹ ex itestinis m [nō ꝑuenit in imꝑssionib⁹]
que timent̄ ex amaritudine sua: et ꝯfert egritudini
bus renuꝫ et vesice: et ipsius qdē potio fit duo her-
met. s. xij. kirat: ⁊ vt opꝫ vt ꝯterat̄, et qn̄qꝫ extrahit̄
qđ est in eius ꝯcauitate a supiori ꝑte, et implet̄ rob
de vuis, aut vino veteri dulci, ⁊ dimittitur die ⁊ no
cte: et qn̄qꝫ ponit̄ sup cinerē n [ignis] vsqꝫ quo cale
fiat satis, et dat̄ in potu. Venena. Que colligitur
viridis soluit supflue, et facit vomere supflue, ⁊ cō-
turbat ita vt fortasse iterficiat: et dat̄ ad potādū cū
eq̄li pōdere sui de dragagāto: et ex singulari nascē-
te sup radicē suā solā fortasse iterficiūt duo danich:
⁊ ex semine suo, et cortice ipsius danich vnus, et ra
dix eius cōfert morsui vipe, et est ex medicinis ma-
gnis iuuātib⁹ ad pūcturā scorpionis. Et qdā iā nar
rauit, ꝙ vni arabū dedit in potu quē scorpiones in
q̄tuor locis pupugerāt. ʒ. ex ea, et sanat⁹ est statiꝫ, ⁊
sil̄r ꝯfert epithima factū ea. o [Permutatio. Lo-
co eius grana alkerua, ⁊ dixerūt triplū eius de cu-
cumere asinino: ⁊ dr̄ feniculū siccum in melle.]

k —— A.

l A. preparatiōi.

m A. nō vltimā- tur impressiōes eius.

n A. calidum.

o —— A.

¶ De p [cicere.] Cap. CXXXII.

Cicer qd est. Aliud est albū, aliud rubeū, aliu d
nigrū q [vt herbuꝫ.] Et haꝝ spēꝝ aliđ est
domesticū, aliud siluestre. Et siluestre qdē est r [me-
lius, et digestibilius:] et vehementioris calefactio-
nis: et efficit oꝑationē domestici in potētia. Veꝝ nu
trimētū domestici est melius nutrimento siluestris.
Natura. Albū est calidū, et siccū in ꝑmo, ⁊ nigrū
est fortius. Opōnes et ꝓprietates. Ambo sunt in-
flatiua, et lenitiua: et in ipso est icisio, et nutrimētuꝫ
qđ ꝑbet est fortius nutrimēto fabaꝝ: et magis soli-
dū: et neqꝫ est aliqd in suis figuris s † [ ] qđ
magis ipo nutriat pulmonē: et qđ ex ipso est humi
dū plus est gn̄atiuū supfluitatū, q̄ꝫ qđ ex eo siccum
est. Decoratio. Abstergit lētigines, et colorē effi-
cit bonum linitū ⁊ comestū. Apata et bothor. Cō
fert apatib⁹ calidis, et duris, et reliqs apatib⁹ que
sunt ex eis in glādulis. Vulnera et vlcera. Ei⁹ oleū
cōfert impetigini: et ipsius farina vlcerib⁹ fraudu
lentis, et cācerosis, et prurituí. Inſtr̄a iuncturaꝝ.
Cōfert dolori dorsi. Mēbra capitis. Confert bo
thor humido in capite: et ꝯfert ei⁹ ifusio dolori mo
lariū: et ꝯfert apatibus gingiue calidis et duris: et
apatibus que sunt sub aurib⁹. Mēbra anhelitus
et pectoris. Clarificat vocē, et nutrit pulmonē me-
lius q̄ꝫ res aliqua: et ꝓpter hoc fiunt ex eo sorbitio
nes. s. ex farina ciceris. Mēbra nutrimenti. Eius
decoctio vtilis est hydropisi, et icteritie, et aperit, et
ꝓprie qđ est vt herbū: et nigrū oppil̄ones epatis ⁊
splenis, et opꝫ vt cicer comedat̄, neqꝫ in ꝑncipio ci-
bi, neqꝫ in fine ipsius: imo in medio eius. Mēbra
expulsionis. Decoctio nigri frangit lapidē in vesi-
ca, et renibus cum oleo amigdalino, et raphano, et
apio, et totum t [qđ ex ipso est] extrahit fetū: et est
malū vlceribus vesice: et vehemēter addit in coitu:
⁊ ꝓpter hoc u [nutrit masculina aialia, ⁊ camelos]
⁊ eius infusio facit erigere mēbrum fortiter quādo

p A. hamos, seu alhamos.

q A. ⁊ aliud horobinuꝫ, seu sil̄e horobo.

r A. magis acu- tū ⁊ magis amaꝝ.

s † A. seu in gn̄e ipsius.

t —— A.

v A. pascunt̄ eo aialia masculi- na et cameli.

bibitur cum vino. Et totũ lenit nãm, ⁊ aperit oppi/
lationes renum, ⁊ ꝓprie nigrum, ⁊ qḋ est vt herbũ.
Et dixerunt qdam, ꝙ qñ infundiṫ in aceto: ⁊ aliqs
ex eo comedit ieiunus, ⁊ moraṫ sup ipsum per me/
dium diez interficit vermes. Hip. dixit ꝙ in cicere
sunt due substantie que separanṫ cum decoctione:
quaꝝ vna est salsa, ⁊ lenit naturam: ⁊ altera est dul
cis, ⁊ prouocat vrinam, et dulcedo in ipso est infla/
tiua, ⁊ excitat coitum.

a A. hamam.

De [a] [columbis.] Cap. CXXXIII.

Columbe qd sunt. In pullis qui volare nõ
possunt, est calitas et humiditas
supflua: sed ille que volant sunt leuiores, ⁊ oua eoꝝ
sunt calida valde. Opõnes ⁊ ꝓpetates. In pullis
est grossitudo ꝓpter humiditatẽ supfluaz. Mẽbra
capitis. Sanguis columbe abscindit fluxum san/
guinis nariũ qui est ex velamine cerebri. Mẽbra
nutrimẽti. Uolantes sunt leuioris digõnis, ⁊ me/
lioris humoris q̃z pulli: ⁊ opz qdem vt calefacti co
medant eos cuz acresta, ⁊ coriandro, ⁊ medulla ci/
troli: ⁊ eius oua sunt mali saporis.

b A. chafur.

De [b] [canfora.] Cap. CXXXIIII.

c A. Alia litera. alfasuri, alreba/ bay, deinde ala/ cud, ⁊ alaffareh, ⁊ alaçarach.

Canfora qd est. Canfore spẽs sunt [c] [alkansu
ri, ⁊ ariagie deinde alczeid, ⁊ ale/
scek:] ⁊ est illa que est ꝑmixta cũ ligno suo, ⁊ ex eo
qḋ sublimatũ est ex ligno eius. Quidã aũt dixerũt,
ꝙ est arbor magna faciens vmbraz [d] [hoibus, cui
leopardi adherẽt: non ergo ꝑueniṫ ad eam, nisi in
tp̃e noto anni: ⁊ est spõgiosa [e] [marina] hoc est ꝭm
ꝙ existimauerũt qdã. Lignuz ꝟo eius iam multo/
tiens vidimus: ⁊ est lignũ albũ, frangibile, leue: in
cuius [f] [ramis] qñqꝫ ꝯtineṫ aliqd de vestigijs can
fore. Natura. Est frida ⁊ sicca in tertio. Decora/
tio. Accelerare facit canitiẽ vsus eius. Apata ⁊
bothor. Prohibet apata calida. Mẽbra capitis.
Prohibet cũ aceto fluxũ sanguinis ex narib⁹: aut
cũ expressione dactiloꝝ imaturoꝝ: aut cũ aq̃ myrti
aut aqua albedarũgi, ⁊ ꝯfert soda calide. Febres.
Facit vigilias, ⁊ ꝯfortat sensus calefactoꝝ, ⁊ ꝯfert
alcola vehemẽter. Mẽbra oculi. Confert medici
nis opthalmie calide. Mẽbra expulsionis. Ab/
scindit coitum, ⁊ generat lapidẽ renum, ⁊ vesice: et
constringit fluxum ventris cholericum.

d A. multitudini aialiũ valde nu merose sub qua qdẽ vmbra ꝯsue uerunt habitare alnemur, seu al nemer ⁊ non.

e A. Alia litera. silis arbori mari time, ⁊c.

f A. ꝯcauitatib⁹

g A. chamasitus seu kemasithus.

De [g] [camepitheos.] Cap. CXXXV.

Camepitheos qd est. Stipites, ⁊ flores
rubei decliues ad nigre/
dinẽ, ⁊ virides subtiles: ⁊ eius flos est amari sapo/
ris cuz stipticitate pauca: ⁊ eius [h] [acrimonia] est
minor amaritudine: ⁊ eius folia sunt herbalia sub/
tilia incedẽtia sup terraz: ⁊ sunt silia folijs albehar:
verũtñ sunt subtiliora, ⁊ molliora, ⁊ maioꝝ floꝝ q̃z
ipsa: ⁊ ei⁹ flores sunt citrini. Natura. Calidus est
in scd̃o, siccus in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates.
Est apitiuus, abstersiuus: ⁊ eius abstersio in mem
bris iterioribus est maior calefactione ipsius, ⁊ in
ipso est virtus solutiua. Apata ⁊ bothor. Poniṫ
sup durities, ⁊ ꝓprie duritiez mãmillaꝝ, ⁊ ꝓhibet
incẽsionem formice. Uulnera ⁊ vlcera. Cõsolidat
vulnera cum melle facto emplastro ex eo, ⁊ vlcera
putrida. Instr̃a iuncturaꝝ. Cõfert sciatice, ⁊ pro/
prie qñ bibiṫ cum aqua mellis. Et dixerũt qdaz, ꝙ
qñ bibiṫ cuz hydromelle. xl. diebus sanat sciaticã,
⁊ resoluit duritiem podagre. Mẽbra nutrimenti.
Aperit oppil'ones epatis, ⁊ eius egritudies, ⁊ sple
nis, ⁊ confert icteritie nigre quum bibitur septem
diebus ꝯtinuis. Mẽbra expulsionis. Aperit op/
pilationes matricis, ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ menstrua: et
remouet difficultatẽ eius, ⁊ ꝓhibet dolores renũ: ⁊

h A. açuitas.

supponiṫ cum melle, ⁊ mũdificat matricẽ: ⁊ quãdo
ex duob⁹ auṙ. de eo cum ficub⁹: aut melle fiunt col/
lyria deponit phlegma sufficiẽter. Uenena. Con/
fert nocumẽto veneni noiati [i] [osiston.] Permuta
tio. Loco eius poniṫ medietas põderis de siseleos
⁊ quarta ponderis ipsius de cassia lignea.

i A. aucastõ, vl ꝭm aliã literam acustum.

k A. chamadri⁹ vel kemadrius.

De [k] [chamedreos.] Cap. CXXXVI.

Chamedreos qd est. Stipites, et folia
frãgibilia in grossitudine
[l] [myrti] ⁊ maiores ad viriditatẽ decliues. Et her
ba eius noiatur apud grecos quercus terre: qm̃ ha
bet folia parua silia folijs quercus, amara: ⁊ eius
radix declinat ad purpureitatez. Electio. Opz vt
colligaṫ dum hz semen. Natura. Inqt Gal'. est ca
lidus ⁊ siccus in tertio: eius tñ calefactio fortior est
desiccatione ipsius. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est
apitiuus, incisiuus, subtiliatiuus: ⁊ in ipso est cale/
factio corpoꝝ. Uulnera ⁊ vlcera. Cõfert cum mel
le vlceribus antiqs. Instr̃a iuncturaꝝ. Qñ qḋ ex
eo recens est bibiṫ, aut eius decoctio, ꝯfert ꝯtritio/
ni lacertoꝝ: ⁊ eius sirupus ꝯfert spasmo, ⁊ quanto
plus antiquaṫ est melior. Mẽbra oculi. Fiunt ex
eo pill'e, ⁊ exiccanṫ, ⁊ administranṫ in vlcerib⁹ ocu
li: ⁊ sil'r eius decoctio in oleo: aut qḋ ex eo tritũ est,
ꝯfert fistulis lachrymaliũ. Mẽbra anhelitus ⁊ pe
ctoris. Cõfert tussi antique. Mẽbra nutrimenti.
Detumescere facit grossitiẽ splenis: ⁊ ꝯfert icteri/
tie nigre: ⁊ habet sirupũ qui cõfert malitie digõnis
valde: ⁊ quãto magis antiquaṫ, est melior: ⁊ ꝯfert
principio hydropisis. Mẽbra expulsionis. Pro/
uocat vrinam, ⁊ menstrua, ⁊ [m] [extrahit] fetum.
Uenena. Fit ex eo emplastrũ morsibus vermium
venenosoꝝ. Permutatio. Loco eius ponunṫ fo/
lia eupatorij, ⁊ scolopendrie.

l A. basiliconis

m A facit descẽdere.

n A. chundes, seu kundes.

De [n] [cundes.] Cap. CXXXVII.

Cundes qd est. De hoc qdẽ pl'm administra
tur radix, ⁊ est notuz. Natura. Est
calidũ ⁊ siccũ in tertio ꝑueniens ad quartũ. Opa/
tiones ⁊ ꝓprietates. Est abstersiuũ, mũdificatiuũ,
vlceratiuũ [o] [acre] mordicatiuũ, excitãs vomitũ,
incidit phlegma, ⁊ cholerã nigram. Decoratio.
Abstergit albaras, ⁊ morpheaz, ⁊ ꝓprie nigram.
Apata ⁊ bothor. Cõfert scabiei. Mẽbra capitis.
Facit sternutationẽ, ⁊ est ex sũma medicinaꝝ mun
dificãtium aurẽ: ⁊ abstergẽtium sordes que sunt in
ea: ⁊ de ꝓprietatib⁹ eius est resol'o ventositatum ex
naribus, ⁊ ꝯfert alchasem apiendo oppil'ones co/
latorij fortiter. Mẽbra nutrimẽti. Facit vomẽ for
titer, ⁊ soluit duritiẽ splenis. Mẽbra expulsionis.
Est solutiuũ, ꝓuocatiuũ vrine: ⁊ supponiṫ, ⁊ ꝓuo/
cat mẽstrua: ⁊ ex͛hit fetũ: ⁊ frãgit lapidẽ. Permu/
tatio. Loco eius in vomitu poniṫ nux vomica eius
dem põderis cum tertia sui põderis de pipere.

o A. acutum.

p A. chubabe, vl kebabe.

De [p] [cubebis.] Cap. CXXXVIII.

Cubebe qd est. Eius virtus est silis rubee. ve
runtñ est subtilior. Natura. Dixe/
runt qdam in ipsa est cũ calitate virtus infridatiua
⁊ est vere cal'a ⁊ sicca ꝑueniẽs vsqꝫ ad scd̃m. Opõ/
nes ⁊ ꝓpetates. Est apitiua, subtilis, ad acuitatez
decliuis: ⁊ neqꝫ ꝑuenit ad h' vt loco cinnamomi po
naṫ. Uulnera ⁊ vlcera. Est bona vlcerib⁹ putri/
dis in mẽbris ⁊ gingiuis. Mẽbra capitis. Est bo
na alcola putridis in ore. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pecto
ris. Qñ teneṫ i ore clarificat vocẽ. Mẽbra nutri/
mẽti. Est fortis in apiendo oppil'ones in epe. Mẽ
bra expulsionis. Mũdificat vrine vias, ⁊ ꝓuocat
arenosam: ⁊ extrahit lapidẽ renũ ⁊ vesice: ⁊ sputuz
masticantis eam delectat eam [q] [qua vtitur.]

q A. cuz qua hr betur coitus.

a A. chessuth, vel kessuth.

¶De [a] ⌈cuscute.⌋ Cap. CXXXIX.

Cuscute qd est. Res īuoluta sup spinas: ⁊ arborem filis villis mechijs: ⁊ non hēt folia: sed hȝ florē paruū albū, in quo sunt amaritudo, ⁊ [b] ⌈stipticitas⌋ sed qd̄ in ipso magis vincit, est sba amara. Natura. Est cal'm paruper in pncipio pmi, siccuȝ in fine scdi, quāuis ipsum sit hns vtutes 2rias. Opōnes ⁊ pprietates. Est mūdificatiuuȝ, et extrahit supfluitates subtiles ex venis, ⁊ grauat in stō ppter suā stipticitatē: ⁊ mundificat venas, ⁊ extrahit supfluitates que sunt in eis cū facilitate lubrificans supfluitates subtiles. Mēbra nutrimēti.

b A. ponticitas.

Cōfortat stōm pprie qd̄ ex eo frixū est: ⁊ qn̄ bibit cum aceto sedat singultū, ⁊ aperit oppilōnes epis, ⁊ stōi, ⁊ cōfortat ea. Et eius aqua est mirabilis ad icteritiā: ⁊ succus eius qd̄ de eo est siluestre quū teritur, ⁊ pijcit sup vinum, fortē efficit stōm debileȝ.

Membra expulsionis. Et ipsum qdē mundificat sordes vētris fetus, ppterea qꝛ mundificat venas, ⁊ puocat vrinam ⁊ mēstrua: ⁊ cōfert dolori pungitiuo vētris, ⁊ supponit, ⁊ retinet fluxuȝ sanguinis: ⁊ qd̄ ex eo frixum est cōstringit, ⁊ [c] ⌈mundificat fluxum⌋ matricis. Febres. Confert valde febrib⁹ antiquis semen eius, ⁊ aqua ipsius.

c A. Alia litera. confert fluxui.

d A. kemun.

¶De [d] ⌈cymino.⌋ Cap. CXL.

Cyminum qd est. Eius aliud est karmeniū ⁊ aliud psicū, ⁊ aliud [e] ⌈semiū, et aliud nabathiū. karmeniū x̄o est nigri coloris: ⁊ psicum est fortius emio⌋ nabathiū x̄o est illud qd̄ inuenit in alijs locis. Et ex oibus aliud est siluestre: ⁊ aliud domesticum. Siluestris itaqȝ [f] ⌈acrimonia⌋ fortior est. Ei de siluestri qdē est spēs quedā, cuius semē est sil'e semini lilij. Electio. Karmeniū est fortius q̄ȝ psicuȝ, ⁊ psicum fortius alijs. Natura. Est calidū in [g] ⌈tertio, siccū in scdo.⌋ Opōnes ⁊ pprietates. Expellit vētositates, ⁊ resoluit: ⁊ in ipso est incisio, ⁊ exiccatio: ⁊ in ipso est stipticitas. Decoratio. Quū lauat facies ex aqua ipsius clarificat eā: ⁊ simil'r eius vsus: ⁊ acceptio eius cū mēsura. Eius nāqȝ nimius vsus, faciē citrinat. Apata ⁊ bothor.

e A. scemium, et aliud nabathiū. karmeniū x̄o est nigri coloris: et scemiū est citrini coloris, ⁊ psicū qdē est forti⁹ scemio.

f A. acuitas.

g A. scdo, siccuȝ in tertio.

Administrat cuȝ cerato, aut oleo, ⁊ farina fabaꝝ sup apata in testicul'. imo cum oleo, aut oleo ⁊ melle. Vulnera ⁊ vlcera. Cōsolidat vulnera ppe siluestre, cuius semē est sil'e semini lilij quū eo implet super vulnera. Mēbra capitis. Quuȝ terit cyminū cum aceto, ⁊ fit odoramētū ex eo, abscindit fluxum sanguinis nariū. Et sil'r quū ex eo intromittit licinium in nares. Membra oculi. Qn̄qȝ masticat, ⁊ miscet cum oleo, ⁊ distillat sup vngulā, ⁊ sup coagulatū sanguinē sub oculo, ⁊ cōfert. Et qn̄qȝ masticat cum sale, ⁊ distillat sputū sup scabiem, ⁊ sebel, ⁊ vngulā abscisam, phibet adherētiā: ⁊ succus siluestris abstergit visuȝ, ⁊ attrahit lachrymas: ⁊ nominat grece fumus: ⁊ ipm etiaȝ ponit in cauterijs euulsionis piloꝝ in oculo, ⁊ nō nascit. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Qn̄ bibit cum aceto mixto cum aqua cōfert difficultati anhelit⁹: ita dixit Gal'. ⁊ anhelitui dilatationis: ⁊ tremori cordis frido. Mēbra expulsionis. Administrat cuȝ oleo sup apata testiculi: ⁊ qn̄qȝ admistrat cū cerato: ⁊ qn̄qȝ administrat cū oleo, ⁊ farina fabaꝝ: ⁊ frāgit lapidē, ⁊ pprie siluestre, ⁊ cōfert distillationi vrine, ⁊ mictui sanguinis: ⁊ dolori pūgitiuo vētris, ⁊ iflationi, ⁊ succ⁹ siluestris triti cū aqua mellis soluit vētrem. Inquit Ruffus. Cyminū nabathiuȝ soluit vētrem. karmenium x̄o nō soluit, imo stringit. Et herba siluestris puocat cholerā in vrina. Venena. Datur in potu cum vino ad morsum vermium venenosoꝝ: ⁊ pprie siluestre, cuius semen est simile semini lilij.

¶De [h] ⌈karui.⌋ Cap. CXLI.

h A. karauia.

Karui qd est. Est primū dispōnib⁹ anisi. Nā. Cal'm est ⁊ siccū in scdo. Opōnes ⁊ pprietates. Expellit vētositates, ⁊ exiccat: ⁊ non est in sublimatione cymini. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tremori cordis. Mēbra expulsionis. Est bonū vermibus: interficit enim eos.

¶De [i] ⌈cappare.⌋ Cap. CXLII.

i A. kabar.

Capparis qd est. Est fructus, ⁊ hȝ radicē: ⁊ hȝ fructū alium qui est sicut cucumis nō capparis: ⁊ est [k] ⌈acris⌋ cal'us qui ponitur in musto, ⁊ cōseruat ipm ab ebullitiōe sicut sinapis: ⁊ eius radix est amara [l] ⌈acris:⌋ ⁊ quedā spēs ei⁹ est [m] ⌈culȝumia⌋ faciēs in ore bothor vsqȝ ad terminū, quo vesicet, ⁊ apostemat gingiuā. Electio. Iuuātius qd̄ in ipsa est sunt cortices radicis ei⁹. Natura. Gnata in terra calida, est calidior, ⁊ calor totius, ⁊ eius siccitas est in scdo. Opationes ⁊ pprietates. Est resolutiua, apitiua, ⁊ abstersiua: ⁊ ipsius radix est icisiua, sublimatiua, mūdificatiua, apitiua in cuius cortice sunt amaritudo, ⁊ [n] ⌈acrimonia⌋ ⁊ stipticitas, ⁊ nutrimētū fruct⁹ eius est paruū precipue quuȝ salit: ⁊ qd̄ ex ea est humidū, est magis nutritiuū, q̄ȝ qd̄ siccum est. Apata ⁊ bothor. Ei⁹ radix resoluit scrofulas, ⁊ durities, ⁊ admisceat ei qd̄ frāgit virtutē eius: ⁊ folia eius iam expta sunt ad illud. Vulnera ⁊ vlcera. Cortices radicis ei⁹ ponūtur sup frauduléta, ⁊ sordida. Instra iuncturaruȝ.

k A. acutus.

l A. acuta.

m A. chulçemi, idest regiōis maris rubri.

n A. acuitas.

Cortices radices eius cōferūt sciatice, ⁊ doloribus anche: et qn̄qȝ fit clistere ex succo ei⁹, ⁊ cōfert ei valde, ⁊ cōfert paralysi, ⁊ stupori: et stringit mēbra ppt stipticitatē que est in ipsa: et sil'r cōfert attritioni accidēti in capitib⁹ lacertoꝝ, ⁊ in medio eoꝝ. Mēbra capitis. Cortices radicis eius masticate extrahūt humiditatē a capite: ⁊ sedāt dolorē frigidū in eo: ⁊ eius succus distillat in aurē, ppter vermes ipsius. Et qn̄qȝ [o] †⌈ ⌋ stringit cortex radicis ei⁹ cū dente [p] ⌈solo⌋ ⁊ cōfert: et pprie quū est humida: aut folia eius: et sil'r collutio oris cum aceto in quo decoquit, aut vino, aut qn̄qȝ cū aceto: et qn̄qȝ cum vino. Mēbra anhelitus et pectoris. Cōfert qd̄ ex eo salitū est patientib⁹ asma. Membra nutrimēti.

o † A. mordetur seu.

p A. doloroso.

Ipsa est res magis cōferēs spleni, et duritiei eius bibita: et more empl'i supposita cū farina ordei, ⁊ filibus, et ppe cortex radicis ei⁹. Et m'ltotiēs euacuat ex splene mām grossam, melicaȝ, et succedit ei sanitas. Mēbra expulsionis. Sol'one educit humorē crudū, grossuȝ, et puocat mēstrua: et iterficit serpētes, ⁊ vermes in itestinis. Et cōfert hemorroidibus.

Et augmētat coitum. Et qd̄ ex ea salitū est, ante cibum sumptum, soluit. Venena. Est tyriaca.

¶De [q] ⌈caule.⌋ Cap. CXLIII.

q A. karūb.

Caulis Natura. [r] ⌈Corpus⌋ humidius est folijs, et siluestris calidior est ⁊ siccior: et ipse totus est cal's in p̊, siccus in scdo. Et caulis qdē alius est domesticus: et alius siluestris, et alius marinus, et alius caulis aque. Siluestris x̄o est amarior, ⁊ [s] ⌈acutior,⌋ et remotior ab hoc vt sit cibus. Et decoctio qdē radicis caulis cū aqua granatoꝝ est bona. Canabit pterea est grossi nutrimēti, igrossans sanguinē, quū nō dissoluit: et iflat vsqȝ ad partes [t] ⌈furcule⌋ ⁊ lateris: et facit dolorosum corp⁹, et nō est mutabilis sicut vētosus. Opōnes ⁊ pprietates. Est maturatiuus, lenificatiuus, desiccatiuus, pprie qn̄ decoquit, ⁊ effundit ab eo aqua pma. Et cinis qdē stipitū eius est fortis exiccationis: et hēt pprietatē in sedatione doloꝝ: ⁊ eius nutrimētuȝ est

r A. Alia litera. Album ipsoꝝ.

s A. Alia litera. calidior.

t A. alhēdue.

parium:7 humidius nutrimēto lentium:7 sāguis eius est malus. Quū ergo coquit cuz carne pingui 7 gallinis fit bonus parū. Apata 7 bothor. Siluestris, 7 marinus, 7 domesticus maturāt phl'ones 7 durities. Uulnera 7 vlcera. Cōsolidat, 7 phibet ambulationē frauduletis:7 ponit [a] †[ ]cū albumine oui sup adustionē. Instra iuncturaꝝ. Cōfert tremori:7 qñqꝫ ponit cum fenugreco sup podagraz:7 embrocat decoctio eius sup dolores iuncturaꝝ. Membra capitis. [b] [Eius decoctio 7 ipsius semē retardant ebrietatē:7 ɔfert furfuribus:]7 qñ cum succo eius fit caputpurgiū purgat caput:7 ex ppietatib⁹ eius fit exiccatio lingue, 7 facit sōnum. Membra oculi, Obtenebrat visum:cū hoc tñ ꝙ ponit in alcofol. Membra anhelitus 7 pectoris. Fit gargarismus cū succo eius:aut decoctiōe ipsi⁹ cū oleo sisamino, 7 ɔfert pfocationi:7 comestio ei⁹ clarificat vocē. Mēbra nutrimēti. Est malus stō: 7 eius succus cuz vino de passis ɔfert spleni, 7 icteritie, 7 eius [c] [cāna] est tarde digōnis. Membra expulsionis. Prouocat vrinā 7 mēstrua, 7 ei⁹ semē cum aqua lupinoꝝ iterficit vmes, 7 ei⁹ flos puocat mēstrua ēt. Quuz ergo supponit etiā ipse, 7 succus eius cū farina sceilē [d] †[ ]iterficit fetū, 7 qñ supponit eius semen post coitū corrūpit spma, 7 cinis radicis eius frāgit lapidē. Et caulis qui est marinus declinat ad salsedinē 7 amaritudinē: ppter illud ergo lenit nām:7 soluit ppie cū carne pingui: 7 folia eius sunt sicut folia aristol'. que ex vna radice orit. Uenena. Eius succus cum vino ɔfert morsibus:7 est ɔferens morsui canis rabiosi.

a † A. cinis ei⁹.

b A. Alia litera. 7 ɔfert ebrietati ex vino.

c A. Alia litera. album seu sba ipi⁹ medullaris que est alba.

d † A. Alia lra. aut flos eius.

De [e] [coriandro.] Cap.CXLIIII.

Coriandrum qd est. Aliud est humidū, 7 aliud siccū. Dixit Gal'. ꝙ virtus eius est cōposita, 7 qd̄ in eo dñat est terreitas qñqꝫ 7 aqueitas tepida:7 in ipso est ponticitas parua [f] [a] stipticitate. Apud me vo aqueitas in ipso frida est, nō tepida oino, nisi sit ppter sbaz subtilē calidaz pmixtā ei cuius sepatio ab eo fit velox. Et hunaim qdez dixit ēt, ꝙ Gal'. remouet frigus a coriādro ɔdicendo Dia. Ego aūt dico, ꝙ testificati sunt iaz frigus eius ruffus, 7 archigenes, 7 alij ab eis. Natura. Frigidū est in fine pmi vsqꝫ ad scdm, siccū in scdo:7 apud filiū viregi in tertio. Apud me vo siccū est declinans ad calitatē paruā. Sed Gal'. in toto facit declinationē ad calitatem:7 forsitan illud est ppter sbam in ipso subtilē que resoluit, 7 nō remanet quū bibitur [g] [7 si nō, ppter qd opz, vt sit multitudo] succi eius iterficiens cū infrigidatione. Opōnes 7 ppetates. In ipso est stipticitas, 7 stupor, 7 succus eius cū lacte sedat oēm fortē pulsationem. Apata 7 bothor. Cōfert apatibus calis cuz aceto, 7 cerusa, 7 oleo ros. 7 cū melle 7 oleo [h] [scere:7 vestigijs ignis psici.] Et cū farina fabaꝝ:aut sauich, aut farina ciceris, scrofulis:qñ pmiscet cuz eis succus eius. Inqt Gal'. quuz resoluat scrofulas: qūo ergo est frigidū? Et pol'e qdē est vt dicat ei ppter ipsius ppietatē [i] [et] qm̄ in ipso est sba subtilis, pfundans, penetrās, 7 pfundat:7 nō pfundat sba frida:sed qñ bibit resoluit cal'm velociter, 7 remanet agens frigidū, 7 dixit nō sanat ex herisipila, nisi qd̄ ifrigidatū est, aut pmistum humori melico, aut flatico. Mēbra capitis. Confert vertigini facte a vapore cholerico, aut flatico:7 epilepsie facte ex hoc:7 eius ppietas est phibere vaporē a capite 7 ppter hoc ponit in cibo patientis epilepsiā ex vapore stō:7 multitudo ei⁹ humidi:7 eius sicci, pmiscet sensum, Et qd̄ humidū est facit somnuz, 7 phibet fluxum sanguinis nariū. Et puluerizatio sicci, 7 collutio oris ex succo humidi ɔfert cola. Membra oculi. Generat tenebrositatē visus:7 succus ei⁹ distillatus sedat pulsationē in oculo:7 ppie cuz lacte mulieris:7 qñ ex folijs ei⁹ fit empl'm phibet fluxuz māeꝝ ad oculū. Mēbra anhelitus 7 pectoris. Cōfert tremori cordis cal'o, 7 potant ex eo. ʒ. ij. cū aq̄ lingue arietis, 7 retinet sputū sanguinis. Mēbra nutrimēti. Est tarde digōnis, 7 ɔfortat stōm calefactū:7 qd̄ de eo torrefactū est phibet vomitū. Et dr̄ ꝙ ipm sedat eructuationē accidā post cibuz:7 si ita est, tūc facit illud pptera, ꝙ phibet vaporem 7 motū eius. Mēbra expulsionis. Cōstringit semē eius torrefactū:7 dr̄ ꝙ semē eius cū rob sol'one educit serpētes. Et coriandrū qdē humidum cū melle, 7 oleo cōfert apatibus calidis testiculoꝝ. Et qd̄ ex eo humidum est:7 qd̄ siccum est frāgit virtutē coitus, 7 erectionem virge desiccādo sperma. Uenena. Quuz ex succo bibit circiter. ʒ. iiij. iterficit, qm̄ facit hominē possidere tristitiam, 7 sincopim, 7 nō oportet vl'r, vt de eo multum sumatur.

e A. kuçbara seu kuçibara.

f A. cum.

g A. al'r eni non oporteret vt ml'ta quantitas sit.

h A. ɔfert scere, 7 igni persico.

i A. aut.

De [k] [cane.] Cap.CXLV.

Canis Decoratio. Urina canis administrat sup verucas, 7 qd̄ dr̄ de lacte eius ꝙ ipz abradit pilos, 7 phibet ortum piloꝝ euulsoꝝ est vanum, fm ꝙ existimauit Gal'. in locis pluribus, [l] [7 Gal'. qdā scripsit canones in qbus dixit, ꝙ sanguis canis phibet ortum piloꝝ euulsoꝝ.] Mēbra expulsionis. Inquit Gal'. Destructus est sermo eius qui existimauit, ꝙ sanguis canis extrahat fetum. Uenena. Sanguis canis rabiosi cōuenit morsui ipsius, 7 veneno sagitte armene.

De [m] [carne.] Cap.CXLVI.

Caro quid est. Carnes bone sunt [n] [caro ouina que cū calitate est subtilis:7 iuuenuz tauroꝝ, 7 capraꝝ] 7 carnes illoꝝ qui de eis sunt parui sunt magis susceptibiles digōnis, 7 subtilioris nutrimēti. Et hedina qdez est minoꝝ supfluitatum, q̄ꝫ [o] [arietina.] Caro aūt lactētis a lacte laudabili est bona. A lacte vo non laudabili est mala. Et caro decrepiti qd̄ est ex ouibus est mala:7 sil'r caro extenuati. Et caro nigri est leuior 7 suauior:7 sil'r caro masculi [p] [7 rubea diuisa ex aialibus plurime pinguedinis, 7 alba sunt leuiores 7 varia] est minoris nutrimēti:7 natat in stō. Electio. Melior caro, et [q] [digestibilior] est illa que est circa os. Et dextra qdem leuior est:7 melior est sinistra:7 que est in medio lacertoꝝ mundior est [r] [carne neruoꝝ.] Caro aūt laxa sup quā non est neruus fortasse est suauis, 7 ppie que est ppter gñationē lactis, sicut caro mā mille, aut ppter gñationē saliue, sicut caro radicis lingue. Et eius qdē nutrimētum qñ digerit est bonum:7 in [s] [qbusdā] horis ē flaticum. Multitudo vo nutrimēti eius nō est [t] [nisi multitudo nutrimēti reliquaꝝ carniuz:7 caro lacertoꝝ] nisi caro māmille:7 caro testiculoꝝ galloꝝ:minus vo bona est, que creata est ad hoc vt sit sustētaculū, sicut que texitur iter venas epatis, 7 reliq. Et caro cordis 7 radicis eius [u] †[ ]silis moro. Et māmille qdē nutrimētū est bonū. Qd̄ si in ea est lac, est grossum. [x] [Testiculoruz vo] caro est melior alijs. Et volucris vo caro melior est alduragi:7 gallinaꝝ est sbtilior ea:7 nō sunt cū nutrimēto carniū [y] [alcubegi 7 atheiz 7 aldérariz.] Ois pterea aialis sicce complexionis caro parui est melior [z] †[ ]sicut caro hedi. Ipsa eniz est bona. Caprina vo non est bona multū, 7 ei⁹ humor fortasse est malus valde. Hircina autem caro est mala absolute. Et caro

k A. kelb.

l —— A.

m A. lham.

n A. carnes aldan. i. ouiū que sunt cū calitate sua subtiles, et carnes capraruz alfethi. i. vni⁹ anni, aut duoꝝ anuoꝝ, 7 caro vitulоꝝ alfethi.

o A. agni.

p A. diuisa, seu separara ab aiali multū pingui, 7 ab alba ē leuior. Et almegeça.

q A. Electabilior

r A. Alia litera. a supfluitatib⁹, seu est caro mūdior ab eo qd̄ nō est conueniens. Alia lra. a neruis.

s A. pluribus.

t A. ɔpabilis ad multitudinē nutrimēti oiuz carniū q̄ sūt ex carne lacertorum. Alia lra. nisi multitudo nutrimēti oium carniuz que sunt ex carne lacertorum. Alia lra. nisi sicut ml'titudo reliquaruz carniū lacertorum.

v † A. Alia lra. 7 que est.

x A. Alia litera. Castratorum vo animalium.

y A. alchabagi, 7 altaiaigi, 7 altedarigi.

z A. q̄ꝫ caro magni ipsius.

a [lupoꝛum]est mala. Et oēs volucres magne aq̄ti ce, ꝛ hñtes colla lōga: ꝛ pauo, ꝛ miluus, ꝛ palūbus dure b †[ ]ꝛ alcatha: ꝛ quoꝝ plīma gñatio est melica, ꝛ que eis sunt silia: ꝛ passeres oēs male sunt. Ale vo auiū grossaꝝ magnaꝝ exercitātiū sūt boni chimi. Caro aūt siluestris melioꝛ est caro gazel cū sua declinatione ad meliaz. Chꝛistiani vo dicūt, ꝛ qui eos imitanť, ꝙ melioꝛ caro siluestris est caro poꝛci siluestris. Nā cū hoc ꝙ est leuioꝛ carnibus domestici, est foꝛtis nutrimēti ꝛ plīmi, ꝛ est velocis digōnis: ꝛ est melioꝛ q̄z esse pōt in hyeme. Oz p̄terea vt ǫsidereť in dispōnib⁹ aīaliū etiā in etate: ꝛ in loco sui pastus: ꝛ sui exercitij, ꝛ reliquoꝝ que dicta sunt in lacte. Natura. Caro c [auis oino]siccioꝛ est carne q̄drupedis: ꝛ caro vaccina siccioꝛ est carne capꝛina. Caro aūt capꝛina est sicca ꝛ difficilioris digōnis carne ouina. Et caro d [veteꝝ]est grossi nutrimēti, ꝛ vehemētis calefactiōis. Lepoꝛis vo caro est calīa ꝛ sicca. Carnes magnaꝝ auiū, ꝛ anserū, ꝛ miluoꝝ est grossa. Anatis vo caro, ꝛ aquaticaꝝ est vehemētis humiditatis: ꝛ est ꝓpinq̄ in hoc carni ouine. Et existimauerūt qdā ꝙ caro ericij est humectatiua, ꝛ caro pinguis, ꝛ e [natiū]caro est calida ꝛ humida. Opōnes ꝛ ꝓpetates. Caro est cib⁹ ǫfoꝛtās coꝛpus, ꝛ est cib⁹ magis ꝓpinque ǫuersionis ad sanguinē, ꝛ nutrimētū qdē eius que ī patella cocta est: ꝛ eius que assata est, est siccius: ꝛ nutrimētū eius que elixata est, est humidius. Et ei⁹ qdē que cocta est cū seminib⁹, ꝛ muri, ꝛ silibus, v̄tus est virt⁹ seminū eius. Pinguedo aūt ꝛ adeps sūt mali nutrimēti ꝛ pauci, ꝛ subleuāt cibū, ꝛ nō est ǫueniēs ex eis nisi q̄ztitas parua ꝼm mēsuram que delectet. Salita vo caro q̄zuis in ꝓncipio fuerit humida, tñ facta est desiccatiua, vehemētioꝛē hñs desiccationē q̄z ois caro. Et eius nutrimētum est paruū. Et caro qdē pinguis lenit vētrem cū paucitate sui nutrimēti, ꝛ velocitate sue ǫuersionis ad fumositatē, ꝛ cholerā, ꝛ digeriť velociť. Et caro f [ilioꝝ ꝛ natiū]deterioꝛ est carne pingui: ꝛ est mala in digōne ꝛ nutrimēto: ꝛ est calidioꝛ, ꝛ grossioꝛ g [pinguedine.]Caro vaccina plīmi est nutrimīti grossa, melica, gñans egritudines melicas: ꝛ que melioꝛ est eius, est caro vituloꝝ. Carnez p̄terea vaccinā dissoluūt coꝛtices melonū. Et melioꝛ qdē hoꝛa in q̄ comediť, est ver, ꝛ ꝓncipiuz estatis. Chꝛistiani aūt, ꝛ q eos imitanť, dicūt ꝙ nō hñt cū grossitudine sua viscositatē nutrimēti poꝛci, neq̄z eius spissitudinē: poꝛcelloꝝ aūt caro parui est nutrimēti, ꝓpť foꝛtitudinē sue resolōnis ꝛ vehemētiā sue humiditatis. Et caro qdez anatis est plīmi nutrimēti: nō tñ existit in bonitate nutrimīti gallinaꝝ, ꝛ siliuz: ꝛ vētres eaꝝ sunt suaues: ꝛ epata eaꝝ sunt bona suauia in cibo, ꝛ boni humoꝛis. Caro alscecrach est frāgitiua vētositatū: ꝛ de carnibus lōginqoꝛ ab hoc vt putrefiat, est illa q̄ paꝝ est pinguis, et cuius sba est siccioꝛ. Decoꝛatio. Caro vaccina gñat moꝛpheā, adeps asini siluestris est bon⁹ pāno linit⁹: ꝛ silr adeps anatis ipinguat: ꝛ illud qđ est adustū de carne arietū linitū sup moꝛpheam est vtile: ꝛ qđ adustum est de carne ranaꝝ, alopitie. Apata ꝛ bothoꝛ. Caro vaccina gñat cancrum, ꝛ silr carnes grosse, ꝛ h [resoluunť apata dura eis.] Ulnera ꝛ vlcera. Caro vaccina gñat scabiē, ꝛ ipetiginē malas: ꝛ silr carnes grosse, ꝛ caro arietis adusta liniť sup ipetiginē ǫueniēter. Instra iuncturaꝝ. Caro vaccina gñat leprā, ꝛ elephātiā: ꝛ varices: ꝛ silr carnes grosse, ꝛ i [pigues ꝛ alleliati]more empli supposita est bona neruis k [ïflatis]in iure carnis lepoꝛis sedēt podagrici: ꝛ hñtes doloꝛes

a A. aialium rapacium.
b † A. carnis.
c A. volucrū vlr
d A. algiecur. i. cameloꝛum.
e A. allie.
f A. allie.
g A. q̄z adeps.
h A. faciūt accideť apata dura.
i A. ꝛ pinguedo ꝛ allie.
k A. induratio.

iuncturaꝝ: ꝛ eius opatio est ꝓxima opationi iuris vulpis. Caro dānule administrať moꝛe empli sup doloꝛes iūcturaꝝ posita. Caro doꝛsi asini siluestris cū oleo costino emplať sup doloꝛes iuncturarum. Adeps asini siluestris cū oleo costino l [mollificat⁹ moꝛe empli poniť sup]doloꝛes doꝛsi, ꝛ vētositatib⁹ grossis. Et caro vipe ǫfert lepꝛe ꝼm ꝙ dcm̄ est in cap. eius. Et caro ericij est bona lepꝛe. Mēbꝛa capitis. Caro vaccina, ꝛ reliq̄ carnes grosse m [male, faciūt euenire alienationē]ꝓpter exiccationem. Et caro dānule misceť cū vino, ꝛ bibiť ꝓp n [soda.] Mēbꝛa oculi. Cinis carnis arietū ǫfert albugini oculi: carnes o [lupoꝛ ꝛ hñtium rostra ꝛ vngues] ǫferūt oculo, ꝛ ǫfoꝛtant ip̄m. Mēbꝛa anhelitus ꝛ pectoꝛis. Cancer fluuialis ǫfert p [extenuatis valde: ꝛ carnes pulloꝛ excitāt p̄focationez nisi acetose.] Mēbꝛa nutrimenti. Carnes grosse p̄dicte ingrossant splenē: veꝛ q [acetosum vaccinū]cū coꝛiādro sicco ꝛ croco ꝓhibet cursum māeꝛ ad stōm: et caro alcatha rememoꝛať in sūma eoꝛ que ǫferunt coꝛruptioni ǫplōnis, ꝛ hydropisi, ꝛ oppilōni splenis, ꝛ epatis: ꝛ melius est vt in hydropisi r [ǫgelata sumať]vt nō cōmoueat sitim: qdā aūt hominuz sunt qui laudāt carnes s [lupoꝛ]ad frigus stōi: et humiditatē ꝛ debilitatē ei⁹, ꝛ velocitas qdē digōnis, ꝛ descēsiōis, ꝛ ambaꝛ tarditas nō sūt ꝼm grossitudinē cibi, ꝛ subtilitatē eius. Caro eni poꝛci siluestris et domestici, ꝼm ꝙ dī, est velocis digōnis ꝛ descēsionis: et est foꝛtꝭ nutrimēti viscosi ꝛ grossi: ꝛ carnes ceruoꝛ cū grossitudine sua sūt velocis descēsionis, ꝛ caro qdē ericij cū oxymelle ǫfert hydropisi: ꝛ caro alcatha ǫfert oppilōni epatis, et debilitati ei⁹, ꝛ coꝛruptiōi ǫplōnis ꝛ hydropisi: et carnē t [lupoꝛ]ꝛ hñtiū rostra, ꝛ vngues u †[ ]abhoꝛret stōus. Mēbꝛa expulsionis. Carnes vaccine ꝓhibēt attractionē x [chole ad stōm.]Caro lepoꝛis assata est bona vlcerib⁹ itestinoꝛ. Caro ericij exiccata cū oxymelle est bona doloꝛi renū: ius galli decrepiti est bonū colice: ꝛ egritudinib⁹ melicis: ꝛ adeps asini siluestris cū oleo costino est bon⁹ doloꝛi renū, ex vētositatib⁹ grossis: ꝛ caro y [lupoꝛ]ꝛ hñtiū rostra ꝛ vngues z †[ ]est bona hemoꝛroidibus. Jus carnis vaccine acetosuz est bonū solōni cholerice. Abscidit. n. ipsaz, ꝛ silr ꝛ [ǫgelatio]carnis ei⁹ cū coꝛiādro et aceto: et acetositatib⁹ ei silib⁹: et coriādro sicco et pauco croco: ꝛ silr carnes auiū assate, aut nō assate ǫstringūt vētrē: et ꝓpe alcubugi, et ateiagi, et eis foꝛtioꝛ est alcatha, et alchanabiri: et ꝓpe quū elixať et ꝯ [auferať ab ea aq̄.]caro autez ꝛ [cameli]ꝓuocat vrinā, et carnes pingues vehemētius leniūt nām q̄z alie. Febꝛes. Caro vaccina, ꝛ ceruoꝛ, et hircoꝛ silustriū, et magnaꝛ auiū facit euenire febꝛes quartanas. Uenena. Caro dānule exiccata cū vino in potu accepta ǫfert venenis. Caro arietum adusta ǫfert moꝛsibus serpētum, et scoꝛpionum, et algerarat: et cū vino canis rabiosi: et caro rane puncture vermium venenosoꝛ.

l A. i vnguedo administrat⁹ est bonus.
m A. Alia litera p̄dicte faciunt euenir alucsucs idest imagiationes malas.
n A. epilēpsiam.
o A. aialiū rapaciū, ꝛ auiū rapaciū hñtiū rostra ꝛ vngues rapaces.
p A. phtisicis valde, ꝛ carnes colūbinoꝛ excitāt p̄focationē nisi cū acetosis ꝓpareť.
q A. sechbagi factū ex carne vaccina.
r A. fiat ex ea carissa idest cibus acetosus.
s A. aialiū rapacium.
t A. aialiū rapacium ꝛ auium.
u † A. rapaces.
x A. vel effusionē chole ad itestia.
y A. aialiū rapacium.
z † A. rapaces.
ꝛ A. gelatina fcā
ꝯ A. ꝓjiciatur ab ipsa brodiū ei⁹, vel ꝼm aliā lrām aqua eius.
ꝛ A. cerui.

De a [chrysomilis.] Cap. CXLVII.

Chrysomila. Electio. Melioꝛa sūt armenia, nō. n. cito aduēit eis coꝛruptio, et acetositas. Et quū sumūť chrysomila oꝫ vt accipiať masticis et anisi equalr pōdus. ʒ. j. vsq̄z ad. ʒ. ij. in vino puro, aut vino de passis, aut parum mellis. Natura. Sunt frida et humida in scđo: et oleū nucleoꝛ est calm et siccū in scđo. Opationes ꝛ ꝓpetates. Eoꝛ humoꝛ est velocis putrefactiōis. Mēbꝛa nutrimenti. Eoꝛum ïfusio sedat sitim. Et chrysomila qdem ǫuenientioꝛa sunt stō, q̄z persica.

a A. mesmes seu mismis.

Et armenia nõ corrũpunt in stõ, neq₃ acescũt velociter. Ex eis vo que eoꝝ expellũt nocumẽtũ est, vt postea sumant anisum, ⁊ mastix in miua, aut vino de passis [a] ⌈ ⁊ ifridati cũ melle puro. ⌋ Mẽbra expul. Oleũ nuclei ipsoꝝ ꝯfert hemorroidibus. Febres. Sñant febres ꝑpter velocitatẽ sue putrefactionis. verum infusio siccoꝝ ꝯfert febribus acutis.

De [b] ⌈ calce. ⌋ Cap. CXLVIII.

Calx qd est. Per calcẽ signus cinereitatẽ corporũ lapidosoꝝ, ⁊ ostracoꝝ. Natura. Illa quidem quã nõ tetigit aqua calefacit, ⁊ adurit, ⁊ illa₃ quã aq̃ tetigit [c] † ⌈ ⌋ quũ remanet extincta duob⁹ dieb⁹, aut trib⁹, tunc nõ adurit, imo calefacit tñ: ⁊ abluta qde₃ est sicca. [d] † ⌈ ⌋ Opõnes ⁊ ꝓpetates. Abscindit sanguinis fluxũ: ⁊ abluta est exiccatiua sine mordicatione: ⁊ calx qdẽ qñ bullit cũ oleis fit maturatiua. Vulnera ⁊ vlcera. Corrodit carne₃ additã: et abluta ꝯsolidat, ⁊ ꝯfert adustioni ignis valde.

De [e] ⌈ cipero. ⌋ Cap. CXLIX.

Ciperum qd est. Est radix plãte silis porro, ⁊ segeti ẽt, nisi q₂ est subtilior ⁊ lõgior in plib⁹ regionib⁹. Verũtñ meli⁹ est alcusi. Et dr̃ ꝙ ciperũ indũ [f] ⌈ cũ croco ⌋ abradit pilos. Electio. Meli⁹ est illud qd̃ est spissum, graue, difficile ad frãgẽdum, aromaticu₃: cui⁹ herba est breuis, et cuius [g] ⌈ acredo ⌋ est vehemẽs. Opõnes ⁊ ꝓprietates. In ipso est stipticitas ꝑua, ⁊ exiccat sine mordicatione: ⁊ apit orificia venaꝝ, ⁊ extenuat vẽtositates: et adurit sanguinẽ, ⁊ ponit in emplis. Decoratio. Colorẽ efficit bonũ: ⁊ facit bonũ odorẽ oris, et indũ, sicut dr̃, abradit pilos. Apata ⁊ bothor. Cõsolidat ea q̃ sunt difficilis ꝯsolidatiõis, ⁊ [h] ⌈ fissa ⌋ ⁊ putrida, ⁊ corrosa cũ oleo de grano [i] ⌈ alchadra. ⌋ Instr̃a iuncturaꝝ. Valet ad dolorẽ in ilijs, ⁊ stringit dorsum, ⁊ neruos: ⁊ ipsius multitudo acq̃rit leprã. Mẽbra capitis. Cõfert putredini narium, et oris, ⁊ alcola: et mollificatiõi gingiue, ⁊ augmẽtu₃ efficit in seruatione. Mẽbra nutrimẽti. Calefacit stõm et epar. Mẽbra expulsionis. Extrahit lapidẽ, ⁊ frãgit ipm, ⁊ ꝯfert distillatiõi vrine, ⁊ debilitati vesice valde, ⁊ frigori ei⁹ vehementer, ⁊ silr̃ opat in renibus, ⁊ ꝯfert frigori mr̃icis valde, ⁊ ꝯfert hemorroidib⁹. Febres. Cõfert febribus antiquis.

De [k] ⌈ cupresso. ⌋ Cap. CL.

Cupressus qd est. Nominat in syria arbor [l] ⌈ ⌈ alberet ⌋ ⁊ romane cuꝑssus, ⁊ in sapore eius sũt [m] ⌈ acredo ⁊ stipticitas pauca ⌋ ⁊ amaritudo plurima, ⁊ ponticitas eius est plus q̃₃ amaritudo, ⁊ eius acuitas est ꝺm quantitatẽ, qua eius v̄tus in mẽbris ꝓfundat, ⁊ facit ꝓuenire stipticitatẽ sine mordicatiõe, ⁊ diuersificat a reliq̃s calefactiuis qm̃ nõ attrahit. Natura. Calida est in pº, sicca in scd̃o: qdã tñ existimauerũt, ꝙ est frida valde, ⁊ iudicauerũt ꝙ v̄tus eius est cõposita: ⁊ calitas eius est ꝺm q̃₃titatẽ qua facit penetrate stipticitatẽ: ⁊ qua stipticitas eius ꝓfundat, et ꝓuenit in membris. Opationes ⁊ ꝓpetates. Folia ⁊ nux ei⁹ sunt stiptica: et in ipa est resol'o, ⁊ resoluit humiditates: ⁊ nux qdẽ eius fortior est oĩ re q̃₃ folia ipsius: et in ipsa est vis faciẽdi adherere, et abscindit sanguinẽ, ita ꝙ remouet putredinẽ. Decoratio. Qñ decoq̃t cum aceto et lupinis, et linit sup vnguẽ remouet ei⁹ vestigia: et eius folia delent morpheã. Vulnera et vlcera. Folia eius recẽtia, ⁊ nux eius [n] † ⌈ ⌋ ꝯsolidãt vulnera que sunt in mẽbris duris, quũ fuerint recẽter collecta, et ꝯferũt formice, et herisipile, et ꝓpe cu₃ farina ordei. Instr̃a iuncturaꝝ. Nux et

a A. Alia litera. aut vino de melle.
b A. nura seu nure.
c † A. i hora seu statim post effusionẽ aque super ipsam, ẽt adurit sed. Alia lr̃a. Illa quidẽ quam nõ tetigit aqua, adurit valde, ⁊ illa quã tetigit aq̃ silr̃.
d † A. moderate
e A. shad.
f A. qñ masticat efficit color ei⁹ sicut color croci. Alia lr̃a facit fluxum sanguinis narium ⁊.
g A. acuitas.
h —— A.
i A. viridi.
k A. scru.
l A. alarçi.
m A. acuitas parua.
n † A. ⁊ rami ei⁹

folia ipsius bona sunt [o] ⌈ collo ⌋ cũ ex eis fit ipsi emplastrũ, ⁊ ꝯfortãt neruos, ⁊ extenuãt ramice₃ more empli supposita: ⁊ roborant mollificationẽ et stringunt eã. Membra capitis. Qñ terit nux cupressi multũ cũ ficubus, ⁊ ponit liciniũ de eis in narẽ sanat carnẽ additã: ⁊ decoctio eius cũ aceto sedat dolorẽ dentiũ. Mẽbra anhelitus et pectoris. Datur ad bibẽdu₃ cũ vino nux eius ad sputũ sanguinis, ⁊ ad difficultatẽ anhelit⁹, et anhelitũ dilatationis, et ad tussim antiquã: et silr̃ ei⁹ decoctio. Mẽbra expulsionis. Bibunt folia eius cũ vino: et ꝯferũt difficultati mingẽdi, ⁊ cursui sup̃fluitatu₃ ad vesicã: et ꝯferũt ẽt vlcerib⁹ que sũt in itestinis. Permutatio. Loco ei⁹ ponit medietas põderis ipsius de cortice granati: et põdus ipsius de sarcocolla rubea.

De [p] ⌈ cancro. ⌋ Cap. CLI.

Cancer fluuialis qd est. Notus est. Opationes ⁊ ꝓpetates. Est difficilis digõnis et plimi nutrimẽti: et ipm qdẽ rectificat decoctio cũmes, ⁊ extrahit res acutas ifixas carni et spinas: s₃ marinus est subtilior. Decoratio. Cinis ei⁹ est bonus fissuris pedũ ex frigore: et qd̃ de eo adustu₃ est ponit in medicamẽtis morphee et pãni, et confert. Apata et bothor. Cancer fluuialis resoluit apa [q] ⌈ magnũ ⌋ qñ ponit sup ea. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Caro eius ꝯfert phtisi: et ꝓpe cu₃ lacte asine, et ius ipsius ẽt. Mẽbra expulsionis. Cinis eius est bonus fissuris ani. Venena. Confert morsui scorpionu₃, ⁊ rutele more empli suppositus, aut comestus: et cinis eius cũ melle ꝯfert ad morsu₃ canis rabiosi bibitus: et qñq₃ [r] ⌈ sumit ex eo cum frumento ⌋ ad morsum canis rabiosi, et est notum. Et scies modum cure in caplo de venenis. Et existimauerunt etiam, ꝙ quãdo cu₃ bedarũgi approximat scorpioni, moritur scorpio.

De [s] ⌈ cancro marino. ⌋ Cap. CLII.

Cancer marin⁹ qd est. Quũ dr̃ cãcer marinus nolumus itelligẽ p h̄ oẽm cãcru₃ maris, imo spẽm cãcri, q ꝓpe h₃ oĩa mẽbra dura vt lapis. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Qd̃ de eo adustũ est subtili⁹ est reliq̃s adustis. Decoratio. Qd̃ de eo adustũ est abstergit dentes, et delet pãnũ et lentigines. Vulnera et vlcera. Qd̃ de eo adustu₃ est deficcat vlcera, et cõfert scabiei. Mẽbra oculi. Prohibet lachrymas, et resoluit cũ sale vngulam, et fit ex eo collyrium, et fricat cum eo scabies palpebrarum. Febres. Prohibet quartanam.

De [t] ⌈ chrysolocãna. ⌋ Cap. CLIII.

Chrysolocãna quid ẽ. Est attriplex qui plurimum iuenitur in scemi. Natura. Frigidus ⁊ humidus est in primo, ⁊ apud quosdam tẽperatus.

De [u] ⌈ coturnicibus. ⌋ Cap. CLIIII.

Coturnices qd sũt. Ex comestione carnis eaꝝ timet tetanus ⁊ spasm⁹, nõ q₂ comedant helleboꝝ tñ, imo q₂ in sba eaꝝ est hec v̄tus: et existimo ꝙ nutrimẽtum eaꝝ ab helleboro est ꝑpter similitudinẽ ꝯplonis.

De [x] ⌈ cassia. ⌋ Cap. CLV.

Cassia qd est. [y] ⌈ Dr̃ ꝙ est cortex radicis mori alsceni. Et ⌋ est spẽꝝ, pluriũ quaꝝ vna ẽ rubea boni saporis et odoris. Et altera spẽs ei⁹ est cuius sapor est sapor [z] ⌈ spice. ⌋ Et est spẽs nigra ad purpureitatẽ declinãs, cuius odor est silis [&] ⌈ sandalo. ⌋ Et est spẽs altera nigra horribilis odoris subtilis corticis fissa. Et est altera spẽs ad albedinẽ declinans, porrini odoris. Et est spẽs nigra, subtilis cãne, ꝯcaua. Et dixerũt qdã ꝙ iuenit sil'e cassie qd̃

o A. rupture.
p A. sarthã nheri, vel sarathan nheri.
q A. durum.
r A. fit ex eo cu₃ gentiana medicamen.
s A. sarathã, seu sarthan bhari.
t A. sarmach.
v A. seman, vel semani.
x A. salihacha.
y —— A.
z A. rute.
& A. Alia litera, rose.

conuertitur ad cinamomū. Et dixerūt alij, ꝙ inue/
nitur sup arborem cinamomi cassia hꝫ. Et qñqꝫ est
ɔiuncta ipsi cinamomo:⁊ cassia existit in ṽtute cina
momi, sed est debilior. Et bona est illa que ɔsequit
cinamomū. Electio. Melior est illa que est rubei
coloris [a] ⌈pura⌋plana, lōgi ligni, grosse cāne, sub/
tilis foraminis, solida [b] ⌈grossa⌋ boni odoris que
mordicat linguā, ⁊ stringit eam. Nigra ṽo est ma/
la, ⁊ qđ de ea administrat, est cortex ipsius. Et in li
gno eius nō est bonitas. Natura. Calida est, ⁊ sic
ca in [c] ⌈scđo.⌋ Opationes ⁊ ꝓprietates. Est reso/
lutiua vētositatū grossaꝝ:⁊ in ipsa qdem sunt stipti
citas, ⁊ resolō cum [d] ⌈acredine plima, ⁊ subtiliatio
multa, ⁊ incisio ꝓpter acredinē que est in ipsa, adiu
uat stiptica,⌋⁊ sua resolōne adiuuat solutiua:⁊ ipa
cum eo qđ est in ipsa de resolutione, ⁊ stipticitate, ⁊
subtiliatione ɔfortat mēbra. Apata ⁊ bothor. Re
soluit apata calā ⁊ frigida in visceribus. Uulnera
⁊ vlcera. Linit cū melle sup lactea. Mēbra oculi.
Ponit in medicinis oculi ꝓpter illud qđ in ea est
de stipticitate ⁊ resolōne. Mēbra anhelitus ⁊ pe/
ctoris. Cōfert pectori. Mēbra nutrimenti. Siru
pus eius ɔfert epati [e] ⌈⁊ vinū⌋in quo cassia infun/
dit ɔfert stō. Mēbra expulsionis. Prouocat vtra
qꝫ ꝓprie in quocunqꝫ eoꝝ amboꝝ fuerit cā humo/
ris grossi, ⁊ ɔfert doloribꝰ renū ⁊ vesice:⁊ qñ fit en/
catisma in decoctiōe eius valet dilatationi mřicis,
⁊ eius lubrificationi:⁊ silř fumus eiꝰ, ⁊ sirupus eiꝰ
⁊ vinū in quo ipsa īfundit est bonū difficultati vri/
ne:⁊ existimauerūt qdā, ꝙ ipsa facit abortuz. Ue/
nena. Dat in potu ad venenum tyrie.

> a A. clari.
> b A. plena.
> c A. tertio.
> d A. pauca acuitate ⁊ subtilitate plima, ⁊ icisio ꝓpter acuitatez suā, ⁊ ipsa cū stipticitate sua adiuuat stiptica.
> e A. aut sirupus

De [f] ⌈cydonio.⌋ Cap. CLVI.

> f A. safargel.

Cydonium qd est. Qñ ablnit cinis ramorū, ⁊ folioꝝ eiꝰ, est sicut tutia,
⁊ [g] ⌈rob ipsius, remanet ꝓpter puritatē stipticitatꝭ
eius⌋⁊ rob pomoꝝ acescit propter illud qđ in ipso
est de humiditate aquea frida. Electio. Assatum
est [h] ⌈melius⌋⁊ magis ɔferēs, ⁊ eius qdem assatio
fit qñ ɔcauat, ⁊ deijciuntur grana eius, ⁊ ponit in
ipso mel, ⁊ linit luto corpus eius, ⁊ ponit in cinere.
Natura. frigidū est in fine ꝑmi, siccum in ꝑncipio
scđi. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est stipticū, ɔfortatiuuz
fortiter, ⁊ flos eius ēt stipticus est, ⁊ silř oleuz eius,
⁊ dulce est minus stipticū:⁊ semē eius est lenitiuuz
sine stipticitate:⁊ ꝓhibet ipm cursum supfluitatum
ad viscera. Decoratio. Retinet sudorē, ⁊ ɔfert oleū
eiꝰ fissure frigoris. Apata ⁊ bothor. Cōfert oleuz
eius formice. Uulnera ⁊ vlcera. Oleū eius est vti/
le vlceribus [i] ⌈scabiosis.⌋ Instrā iūcturaꝝ. Mul
titudo comestionis eius gñat dolorē neruoꝝ, Mē
bra oculi. Assatum ponit sup apata oculi calida.
Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Eius succus ɔfert
dilatationi anhelitꝰ, ⁊ asmati:⁊ ꝓhibet sputuz san/
guinis:⁊ semen eius ɔfert aspitati gutturis, ⁊ lenit
cānā pulmonis, ⁊ mucillago eius etiam humectat
[k] ⌈ipsam cānā.⌋ Mēbra nutrimēti. Cōfert vomi/
tui, ⁊ ebrietati, ⁊ sedat sitim:⁊ ɔfortat stōm recipiē/
tē supfluitates sirupꝰ eius, ⁊ ipsius infusio: ⁊ qđ de
ipso elixatū est:⁊ ipso ɔtunt in scđa mēsa sup vinū,
⁊ ꝓhibet ebrietatē:⁊ fit ex eo sirupus ɔfortās appe
titū deiectū valde, ⁊ [l] ⌈mortuuz, ⁊⌋ɔfortat stōm:et
ꝓhibet vomitū flaticū. Mēbra expulsionis. Est ꝓ
uocatiuū, ⁊ iam dcm̄ est, ꝙ illud est per accñs, ɔñs
ɔstrictionē eius, ⁊ illud qđ cū melle elixatuz est, est
vehemētius ꝓuocatiuū: verūtñ qñqꝫ soluit vētrē, ⁊
nō ɔstringit, ⁊ gñat colicā, ⁊ dolorē vētris pūgitiuū
⁊ ɔfert dissenterie ⁊ retinet fluxū mēstruoꝝ, ⁊ ɔfert
arsure vrine qñ distillat succus eius, aut oleū ipsius
in virgam, ⁊ ɔfert oleum eius renibus ⁊ vesice: et
quando assumitur post cibum soluit, adeo ꝙ quan
do plurimum ex eo sumit extrahit cibuz ante dige
stionem, ⁊ clisterizatur decoctio eius ad eminentiā
ani ⁊ matricis,

> g A. Alia litera. rob eiꝰ est fortior ꝗ̄ rob pomoruz ꝓpter verā eius stipticitatem.
> h A. leuius.
> i A. asperis.
> k A. siccitatē canne.
> l A. minua eius.

De [m] ⌈croco hortulano.⌋ Cap. CLVII.

> m A. hassor.

Crocus hortulanus. Natura. Est calidus in ꝑmo, siccus in scđo. Opationes ⁊
ꝓprietates. In ipso est stipticitas equalis cū matu
ratione. Decoratio. Mundificat pānum ⁊ mor/
pheam. Uulnera ⁊ vlcera. Ponit cum aceto su/
per impetiginem. Mēbra capitis. Ex croco hor/
tulano siluestri quum fit linimentum cum melle cō/
fert cola puerorum.

De [n] ⌈calamento.⌋ Cap. CLVIII.

> n A. fudenegi, seu saudenegi.

Calamentum qd est. Eius aliud est fluuiale:⁊ aliud mōtanū silē
isopo in sapore:⁊ similř folia eius sunt ei silia, Et est
alia spēs eius que noiatur [o] ⌈albauiū.⌋ Et est q̄dā
spēs eius que vocat calamētuz hirci, ⁊ virtus eius
est sicut ṽtus alioꝝ [p] ⌈acris,⌋⁊ virtus sirupi ipsius
est silis virtuti sirupi albahase:⁊ calamētuz qdē est
ſbe subtilis, ⁊ mōtanū fortius est fluuiali. Opatio/
nes ⁊ ꝓprietates. Subtiliat fortiter sua acuitate,
⁊ amaritudine sui, ⁊ ꝓprie siluestre:⁊ ꝓpter illud est
rubificatiuū, vlceratiuū, ⁊ quū bibit soluz ꝓuocat
sudorē:⁊ calefacit vehemēter per id qđ extrahit ex
ꝓfundo corporis:⁊ icidit, ⁊ exiccat, ⁊ calefacit val
de. Decoratio. Quando decoquit, ⁊ ꝓprie qđ re/
cens est cum vino:⁊ fit ex eo emplřm remouet vesti/
gia nigra a corpore:⁊ [q] ⌈occultationē⌋que accidit
sub oculo: Uulnera ⁊ vlcera. Montanū ɔfert ra/
sure itestinoꝝ ⁊ rupture:⁊ fit balneatio ex decoctio
ne mōtani ad pruritū ⁊ scabiem. Instrumēta iun/
cturaꝝ. Potus decoctionis eius ɔfert ɔtractioni
lacertoꝝ in carnibus, ⁊ extremitatibꝰ suis. Et quā/
doqꝫ fit ex eo emplastrū ad sciaticam, ⁊ adurit cu/
tem, ⁊ ꝑmutat cōplexionē: [r] † ⌈ ⌋⁊ extrahit
ex ꝓfundo:⁊ qñ comedit ⁊ bibitur post ipm aqua
casei diebus ɔtinuis ɔfert elephantie, ⁊ varicibꝰ.
Et illud qđ noiatur fel albauium qñ bibitur ɔfert
spasmo, ⁊ linit ex eo podagra ⁊ ɔfert:⁊ suffumiga
tur cuz eo: [s] † ⌈ ⌋⁊ ɔfert potus calamēti
lepre non resolōne sua tñ: sꝫ sua icisione ⁊ subtilia/
tione ēt. Mēbra capitis. Succus eiꝰ iterficit ver/
mes in aure:⁊ in ipso est ṽtus faciēdi soda. Et mō/
tanū qdē ɔfert vlceribus oris:⁊ [t] ⌈exhit⌋supfluita
tes ex vtrisqꝫ naribꝰ:⁊ illud qđ est adustū de alba/
uiū stringit gingiuas. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris.
Eius decoctio ɔfert dilatationi anhelitꝰ, ⁊ est for/
tis in extione humoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ ex pectore
ꝓpe quū comedit cum ficubꝰ, ⁊ ɔfert dolori lateꝝ.
Et mōtanum qdē est fortius illo:⁊ albauiū facit il/
lud totū. sup albauiū ṽo rorat acetū, ⁊ sumit [u] ⌈ace
tosum⌋ex eo qđ est vicini tpis cū acetositate:⁊ odo
rat ipm sincopizatus, ⁊ sanat, ⁊ calamētū hirci cō
fert tremori cordis. Mēbra nutrimēti. Cōfert pau
citati appetitꝰ, ⁊ debilitati stōi:⁊ ꝓprie siluestre sin
gultui:⁊ ɔfert patientibꝰ icteritiā cū abstersione, et
aptione sua, ⁊ subtiliatione sua melicā ⁊ cholericā;
⁊ silř decoctio eiꝰ:⁊ qñqꝫ fit balneatio ex decoctio/
ne mōtani ad illud, ⁊ sepat icteritia: ɔfert hydropi
si qñ comedit cū ficubꝰ:⁊ in mōtano qdē est virtus
faciēdi appetitū cibi:⁊ [x] ⌈succus⌋eiꝰ est ɔferēs hy/
dropisi ēt, ⁊ albauiū sedat nauseā:⁊ fit ex eo emplž
cū cerato sup splenē, ⁊ extenuat eū, ⁊ silř calamētū
hirci:⁊ est vehemēter ɔferēs tremori cordis stoma
tico, ⁊ ɔturbationi, ⁊ nausee. Mēbra expulsionis.

> o A. haalgiun.
> p A. acuta.
> q A. nigredinez
> r † A. mēbri.
> s † A. Alia lřa. apata ⁊ bothor.
> t A. facit dscēdē
> v A. ꝑparatū cū aceto seu ɔditū cum aceto.
> x A. elixatura.

Eius decoctio ꝓuocat vrinam, ⁊ ꝯfert dolori pungitiuo vētris, ⁊ cholerice passioni: ⁊ qñ teritur cuz dispōne sua, aut decoquit̃, ⁊ bibit̃ cum melle interficit fetum, ⁊ ꝓuocat mēstrua, ⁊ qñq3 facit vomere phlegma: ⁊ dixerūt qdam [a] ⌜mōtanum⌟ abscindit coitū, ⁊ ꝓprie siluestre, ⁊ ꝓhibet pollutionez. Et siluestre qdem soluit vētrē sufficiēter, ⁊ ꝯfert matrici, ⁊ interficit vermes p̄cipue siluestre. Et mōtanū solutione educit cholerā nigram: ⁊ sit qd̄ de eo sumit̃ in potu. xx. kirat cum iuleb: ⁊ illud qñq3 opat̃ spēs calamenti siluestris: ⁊ oia illa ꝯfortant̃ qñ p̄miscētur cū aceto, ⁊ rob pauco: ⁊ rectius qdē est vt terat̃ ⁊ spargat̃ sup̄ acetum cōmixtū cū aqua ⁊ sale, ⁊ bibat̃: ⁊ illud qd̄ noiat̃ albauiū extrahit sup̄fluitates melicas ex via vrine: ⁊ calamētū siluestre qñq3 opatur oia illa. Febres. Bibit̃ decoctio eius, ⁊ cōfert rigori, ⁊ sil̄r inūctio ex oleo in quo ip̄z est decoctū. Venena. Qñ bibit̃ aut ex eo fit empl̄m ꝯfert pūcture vermiū venenosoꝝ, ⁊ approximat liniri ex eo in illo opi cauterij: ⁊ qñ p̄mittit̃, ⁊ bibit̃ cuz vino, expellit venena mortalia. Et suffumigatio ex folijs eius fugat vermes venenosos: ⁊ quando sternitur etiam. Et siluestre est bonum puncture scorpionis. Et mōtanum quando bibitur [b] ⌜succus⌟ eius cuz decocto confert morsui luporum.

a A. domesticuz seu ortense.
b A. decoctio vl' elixatura.

¶ De [c] ⌜Cardamomo.⌟ Cap. CLIX.

Cardamomum quid est. Aliud est magnū sicut cicer nigruz: qd̄ quū frāgit̃ interius h3 granū albū mordicās linguā, sicut cubebe in q̄ est aromaticitas, ⁊ aliud est p̄uū sic̄ lens aromaticū ēt. Nā. Cal'm est ⁊ siccum in tertio. Opōnes et ꝓprietates. In ipso cū calefactione est stipticitas, ⁊ ꝓp̄e in illo qd̄ h3 [d] ⌜caput, ⁊ ꝓp̄e in capite ip̄o.⌟ Mēbra nutrimēti. Cōfert vomitui, ⁊ nausee cū [e] ⌜aq̄ masticis ⁊ vtriusq3 ḡnati.⌟

c A. chachule.
d A. achma, ⁊ ꝓprie in achma ipso.
e A. mastice, et aq̄ vtriusq3 granatorum.

¶ De [f] ⌜Cordumeni.⌟ Cap. CLX.

Cordumeni. Natura. Cal'm est ⁊ siccum in tertio. Opationes ⁊ ꝓp̄etates. Est ex rubificātib᷒: ⁊ in ipso est v̄tus liquefactiua: ⁊ ꝓp̄etas eius est ꝯfortare mēbra ītrinseca. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert scabiei, ⁊ impetigini linitū cum aceto. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert egritudinib᷒ neruoꝝ, ⁊ dolori anche ex flate, ⁊ ꝯfert paralysi, ⁊ ꝯtussioni lacertoꝝ. Mēbra capitis. Cōfert epilepsie bibitū in aqua. Mēbra anhelit᷒ ⁊ pectoris. Cordumeni est mūdificatiuū pector̄, sedatiuū tussis. Mēbra expulsionis. Cōfert dolori pūgitiuo vētris, ⁊ vermib᷒, ⁊ ascaridib᷒: ⁊ cū vino dolori renū, ⁊ difficultati vrine. Et datur in potu de eo drakimet vnū cuz cortice radicis lauri ad lapidē: ⁊ eius fumus iterficit fetū. Venena. Cōfert mordicatiōi scorpionis, ⁊ reliq̄s pūcturis. Permutatio. Loco eius ponit̃ harmel ⁊ squinantum.

f A. cardumeni vel cardamana.

¶ De [g] ⌜calamo aromatico.⌟ Cap. CLXI.

Calamus aromatic᷒. Electio. Melior est ille q̄ est iacynthini coloris, ꝓpinquos hñs nodos, q̄ in p̄lima frāgit̃ frustra [h] †⌜ ⌟ ⁊ cui᷒ cāna est plena re sil̄i tele aranee, ⁊ in masticatione ei᷒ est acuitas: ⁊ ei᷒ ꝯtritum est boni odoris: ⁊ est declinans ad citrinitatē ⁊ albedinē. Nā. Cal'us est ⁊ siccus vsq3 ad scd̄m. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiuus, ⁊ in ip̄o est stipticitas pauca cū [i] ⌜acredine⌟ ⁊ in s̄ba ei᷒ sūt terreitas, ⁊ aereitas, ⁊ est bone cōmixtiōis ad eq̄litatē ꝑtinēs: s3 ei᷒ exiccatio est maior, ⁊ in ipso est s̄ba subtilis sic̄ in reliq̄s spēb᷒, q̄ sunt vt pip̄, ⁊ cinamomū. Decoratio. Cōfert [k] ⌜occultationi⌟ sāguinis mortui. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert ꝯtritioni lacertoꝝ. Mēbra ocl'i. Abstergit visuz. Mēbra anhelit᷒ ⁊ pec. Fit cū eo euaporatio i traiectorio in gutture: ⁊ ꝯfert tussi solus, aut cū gūma albotim. Mēbra nutrimē. Cōfert apati epis, ⁊ stōi cū melle, ⁊ semie apij, ⁊ ē valēs ad [l] ⌜timorē.⌟ Mēbra expul. Prouocat ambo: ⁊ ipse cū semine apij ꝯfert renib᷒, ⁊ distillationi vrine, ⁊ ꝯfert ei᷒ decoctio dolori m̄ricis bibita, ⁊ sedēdo in ea: ⁊ bibit̃ cū melle, ⁊ semine apij ad apostemata matricis.

g A. cassab aldarira.
h † A. vilosa.
i A. acuitate.
k A. nigredini.
l A. haben. idest ꝯferēs hydropisi.

¶ De [m] ⌜centaurea.⌟ Cap. CLXII.

Centaurea q̄d est. Duaꝝ est spēꝝ. s. maior ⁊ minor que nascunt̃ in fine veris, ⁊ folia sunt sicut [n] ⌜alethil⌟ ⁊ grossa [o] ⌜duas h3 spēs⌟ albā ⁊ citrinā, in quoꝝ capitib᷒ est viriditas: ⁊ plāta ei᷒ est magna sicut [p] ⌜almekenesati⌟ ⁊ ipsi᷒ potio ad febricitātes est vsq3 ad. ʒ. ij. herba x̄o eius que est parua est silis [q] ⌜albausegi mōtano, ⁊ est farecon,⌟ ⁊ eius folia sunt sicut folia rute: et assumit̃ qñq3 succus ex ea q̄ est viridis: ⁊ qñq3 ex ea que est sicca, decoquit̃ eni3 in aq̄ donec aqua eius v̄tutem assumat: deinde aq̄ illa [r] ⌜rectificat̃.⌟ Natura. Calida est ⁊ sicca in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. In ipsa sunt abstersio ⁊ stipticitas, ⁊ [s] ⌜acredo⌟ et paꝝ dulcedis, ⁊ exiccatio: ⁊ est sine mordicatione: ⁊ dr̄ q̄ si coquat̃ cū carne icisa, ꝯiūgit eā. Vulnera ⁊ vlcera. Que recēs est mūdificat vulnera ⁊ sigillat vlcera antiq̄: ⁊ que sicca est ponitur in empl'is: ⁊ ꝯsolidat fistulas, ⁊ vlcera ꝓfūda, ⁊ vulnera mala: ⁊ qñ replent̃ fistule de cētaurea, ⁊ ligat̃, rectificat̃ earū dispositio. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfert attritioni in lacertis ⁊ saniei in eis, ⁊ minor ꝓp̄e. Et qñq3 cōfert clistere factū ex ea sciatice, ⁊ dolorib᷒ neruoꝝ, ⁊ cōtusioni eoꝝ: s3 minor est magis iuuatiua ad oia illa. Quū ergo illa soluit solōne [t] ⌜educit aliq̄d sanguinis subito⌟ ⁊ qñq3 fit clistere ex cinere eius cū aqua ad illud. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Prohibet sputū sāguinis ꝓpter suā stipticitatē: ⁊ ꝯfert q̄ grossa est: et que minuta difficultati anhelitus, ⁊ dat̃ in potu de ea pōdus. ʒ. ij. cuz vino in pleuresi frida, et sputo sāguinis. Mēbra nutrimēti. Cōfert oppil'oni epatis, ⁊ duritiei splenis. Mēbra expulsionis. Prouocat mēstrua, ⁊ extrahit fetū, et iterficit vermes, ⁊ ꝓuocat vrinā, et dat̃ in potu de ea pōdus. ʒ. ij. ad dolorē vētris pungitiuū: et dolorē matricis, ⁊ ꝯfert colice. Et minoris qdem decoctio qñq3 soluēdo educit cū flate ⁊ crudo humore choleram: et potus duarum specieꝝ eius quādo sup̄fluit educit sanguinem solutione, et proprie minoris.

m A. canthuriū.
n A. alathel.
o A. duos h3 stipites.
p A. almekeneso.
q A. calamento mōtano ⁊ ypericon.
r A. inspissatur.
s A. acuitas.
t A. que educit aliq̄d sāguis cō plet̃ iuuamētū eius.

¶ De [v] ⌜cartamo.⌟ Cap. CLXIII.

Cartamus q̄d est. Alius est domesticus: et alius siluestris. Nā. Qui siluestris est cal'us, est in scd̄o, siccus in tertio: et not᷒ est cal'us in p̄mo, siccus in scd̄o. Opationes et ꝓprietates. Oleū eius est ꝓpinquu3 oleo vrtice: veruntñ est debilius: et est ex eis que caseant lac [x] †⌜ ⌟ currēs, ⁊ nutrimētū ei᷒ est mal'e puitatis. Mēbra anhelit᷒ et pecto. Mūdificat pect᷒ et clarificat vocē. Mēbra nutri. Est malus stō, et ipse caseat lac in stō. Mēbra expul. Confert colice, et sol'one educit fl'a adustū qñ miscet̃ cū ficubus, aut melle, et ꝯfert coitui. Et oleū ei᷒ q̄ domesticus est soluit vētrē: et qñq3 fit sol'o per ip̄m si ponat̃ medulla ḡnoꝝ ei᷒ in iure: aut fiāt ex eo, et ex amigdalis et melle pill'e: et sit qd̄ de eis in potu sumit̃ pōdus aur̃. iiij. et qñ sumūt̃ de medulla ei᷒, et costo, et amigdalis amaris tres anulusat, ⁊ anisi et nitri cuiusq3 eoꝝ aur̃. cū ficub᷒ siccis, et melle, ⁊ recipit̃ de eo nux, aut nuces due soluēdo educit aquositatem,

v A. charthoim.
x † A. ⁊ seq̄strat aquositatez ei᷒. Et q̄dā existimauerunt, q̄ dissoluit lac coagulatum, ⁊ coagulat lac

ꝛ q̄nq3 fit ex eo [a] ⌈natif⌋ad illud:ꝛ eius ꝯfectio est vt sumat ꝛ ꝑmisceat cum amigdalis excorticatis, ꝛ aniso,ꝛ melle decocto [b] ⌈natifen⌋ꝛ sumat de eo [c] ⌈sparsim⌋ꝛ q̄nq3 bibunt de medulla eius recēte. ʒ.xx. infuse in lib. aque cū.ʒ.penidiaꝝ albaꝝ trita/ rū,ꝛ sol'one educit phlegma. Uenena. Cōferūt fo lia siluestris,aut fructus eius,aut amboꝝ cōmixtio q̄ñ in potu tribuunt cū vino ad pūcturā scorpiōis. Quidā aūt hoies dixerunt,ꝙ si morsus tenuerit in ore suo folia siluestris:ꝛ fructus eius nō sentiet do/ lorem,ꝛ q̄ñ ea a se ꝓiecerit redibit dolor.

¶De [d] ⌈chitran.⌋ Cap.CLXIIII.

Chitran qd est. Est arbor que noiatur alscer bin,ꝛ v̄tus fumi eius est sicut virt⁹ fumi picis,ꝛ fit ex eo oleū,cuius sepatio est cū lana sicut sepaṫ ex pice. Natura. Est cal'a ꝛ sicca in q̄r/ to. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Cōseruat corpus mor/ tuū,ꝛ rubificat,ꝛ cauterizat. Decoratio. Confert lendinib⁹ꝛ pediculis:ꝛ iterficit vtrūq3 adeo ꝙ etiā in animalib⁹. Uulnera ꝛ vlce. Forte efficit carnē laxā,ꝛ ꝯfert scabiei [e] ⌈vsq3 ad scabiē aialiu3,ꝛ ꝓp̄e eius oleū h̄ntib⁹ q̄tuor⌋ꝛ canib⁹,ꝛ camelis. Instra iuncturaꝝ. Cōfert ꝯtussioni lacertoꝝ,ꝛ aggrega/ tioni puris ꝛ sāguis in eis:ꝛ est medicamē elephā/ tie,ꝛ varicib⁹deglutitū ꝛ linitū. Mēbra capitis. Est res maxima in sedādo soda fridā linitū capiti. Et distillaṫ in aurē,ꝛ iterficit v̄mes auris. Et distil laṫ cū aq̄ isopi in eā ad tinnitū ꝛ sonitu3:ꝛ distillaṫ de ipso cū aq̄ isopi in dentē dolorosum,ꝛ sedat dolo rē eius,ꝛ ꝯfert dentib⁹ corrosis. Membra oculi. Acuit visum ꝛ abstergit vestigia vlceꝝ in oculo. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Liniṫ sup guttur ad ambas amigdalas ꝛ dolores eaꝝ,ꝛ ꝯfert degluti/ re ex eo.ʒ.j.s.vlcerib⁹pulmonis ꝛ sanat ea,ꝛ ꝯfert tussi antique. Mēbra nutrimēti. Fruct⁹ arboris eius est stō malus. Mēbra expulsionis. Interficit vermes in viscerib⁹,ꝛ ꝓp̄e clisteri facto cū eo,ꝛ in/ terficit vermes oēs,ꝛ ꝓuocat mēstrua,ꝛ iterficit fe tum,ꝛ corrūpit sp̄ma:ꝛ q̄ñ liniṫ ex eo v̄ga ante coi/ tu3 ꝓhibet ip̄regnationē. Et fruct⁹ eius que noiatur scerbin est malus stō,ꝛ ꝯfert distillationi vrine. Ue nena. Fit ex eo empl'm sup morsum serpētis h̄ntis cornua:ꝛ datur cū vino ad potum leporis marini, ꝛ soluiṫ in adipe cerui,ꝛ leniunṫ ex eo membra,et non approximāt eis venenosi vermes.

¶De [f] ⌈costo.⌋ Cap.CLXV.

Costus qd est. Eius sp̄ēs sūt tres. vna eaꝝ est arabicus,ꝛ est alb⁹leuis aromaticus Et scd̄a est idus qui est magis leuis. [g] ⌈Et iste ama rus est sp̄ēs grauis odoris qui noiaṫ gariofilat⁹.⌋ Et istaꝝ sp̄ēꝝ minor est illa cui⁹ odor est odor [h] ⌈pi ni⌋ꝛ est ad nigredinē tēdens. Et q de istis sp̄ēb⁹ est romanus est silis [i] ⌈aseunir,⌋ꝛ h3 odorē [k] ⌈latū.⌋ bonus aūt costus q̄nq3 falsificaṫ cu3 radicib⁹ enul'e duris:ꝛ ꝓpter illud nō mordicat linguam,neq3 h3 odorē fortē. Electio. Melior est ille qui est albus recēs plenus nō corrosus:neq3 fetidi odoris,mordi cans ꝛ linguā ledēs:deinde idus,niger,leuis,ꝛ ni/ ger [l] ⌈ascemius⌋ꝛ melior est marin⁹ subtiles h̄ns cortices. Nā. Est cal'us in tertio,siccus in secūdo. Opōnes ꝛ ꝓp̄etates. In ipso est q̄litas amara, et [m] ⌈acris valde⌋ꝛ calitas,ꝛ [n] ⌈acredo⌋adeo,ꝙ ip̄e vlcerat,ꝛ ꝯfert oi mēbro qd̄ idiget calefactione:et vt ex eo ex̄haṫ humor ex ꝓfūdo. Decora. Abster git pānū cutis linit⁹cū aq̄ ꝛ melle. Uulnera ꝛ vlce ra. In ip̄o est vlceratio,ꝛ ille q est amar⁹ exiccat vl cera humida. Instra iūcturaꝝ. Cōfert mollifica/ tioni neruoꝝ,ꝛ ꝯtritiōi lacertoꝝ:ꝛ est bon⁹ sciatice

suppositus vt empl'm. Mēbra capitis. Cōfert le/ thargie. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Cōfert do lorib⁹pectoris. Mēbra expl'. Prouocat mēstrua bibit⁹,ꝛ suffumigat⁹i traiectorio,ꝛ iterficit fetū,et ꝓuocat vrinā:ꝛ ex̄bit ascarides,ꝛ v̄mes: ꝛ dat vi/ res ad coitū:ꝛ ipse supponiṫ ad dolores m̄ricis,et ꝯfert dolori m̄ricis frido bibit⁹:ꝛ sedēdo i decoctio ne ei⁹:ꝛ mouet nām q̄ñ bibiṫ cū vino:ꝛ ipse nō dat vires ad coitū,nisi ꝓꝑ humiditatē sup̄fluā īflatiuā q̄ est i ipso. Febres. Cōfert rigori linit⁹cū oleo. Ue/ nena. Cōfert morsib⁹oib⁹.s.morsui vipere,ꝛ alijs q̄ñ bibiṫ cū vino,aut apsinthio. Permutatio. Lo co eius poniṫ piretri medietas pōderis ipsius.

¶De [o] ⌈crocoma.⌋ Cap.CLXVI.

Crocoma qd est. D3 ꝙ est fex olei de croco. Electio. Melior crocoma ē illa,q̄ est bōi odoris,pōderosa,nigra,i q̄ nō sūt ligna:ꝛ q̄ñ soluiṫ tīgit aquā colore croci:ꝛ q̄ñ masticaṫ tingit dētes tictura vehemēti remanēte. Opōnes ꝛ ꝓp̄eta tes. Est calefactiua maturatiua. Mēbra ocl'i. Uir tus ei⁹ est abstersiua ocl'i [p] ⌈ꝛ oleū ei⁹ ꝯfert tenebro/ sitati ei⁹.⌋ Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā.

¶De [q] ⌈cābil.⌋ Cap.CLXVII.

Cambil qd est. Semē est arenosum qd̄ coopit rubedo,q̄ ē minor rubedie [r] ⌈lapidis in felle bouis repti.⌋ Nā. Cal'm ꝛ siccū est i tertio. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Filius Mesaugue inq̄t in ipso est stipticitas vehemēs. Mēbra expulsionis. Interficit vermes,ꝛ ascarides,ꝛ expellit eos.

¶De [s] ⌈climia auri.⌋ Cap.CLXVIII.

Climia auri. Electio. Melior est illa que au/ rea est [t] ⌈vt cincinus glaciei⌋ciner itij coloris recens,ꝛ laminosa grossior. Natura. Est equalis,ad siccitate3 declinans in tertio. Opatio/ nes ꝛ ꝓprietates. Ipsa ꝛ qd̄ ablutu3 est de ea,sunt subtiliora climia argenti:ꝛ in ipsa sunt exiccatio et abstersio. Uulnera ꝛ vlcera. Implet vulnera,et mundificat sordities eoꝝ, ꝛ corrodit carnes eoru3 additas:ꝛ incarnat vulnera fraudulenta. Mem/ bra oculi. Confert albugini oculi,ꝛ initio aque,et confortat oculum.

¶De [u] ⌈climia argenti.⌋ Cap.CLXIX.

Climia argēti qd est. Q̄nq3 assumiṫ climia ex auro ꝛ argēto:ꝛ q̄nq3 assumiṫ ex ęre, ꝛ ex marchasita:ꝛ est fex q̄ eleuaṫ sup locu3 in quo fundiṫ,aut fum⁹:ꝛ illud qd̄ submergiṫ est lamino/ sum. Nā. Est ꝓxima climie auri:s3 est frigidior. Opōnes ꝛ ꝓp̄etates. In ipsa sunt exiccatio,ꝛ ab/ stersio cū eq̄litate,absq3 mordicatiōe,ꝛ ꝓp̄e qd̄ ab/ lutū est de ea:ꝛ est ꝯueniētior in empl'is,ꝛ eius exic catio ꝛ abstersio in corpibus tēperatis [x] ⌈sunt mi/ nus, q̄3⌋in duras h̄ntibus carnes. Uulnera ꝛ vl/ cera. Cōfert vulneribus ꝛ vlceribus difficillibus, ꝛ humidis,puluerizata in emplastris.

¶De [y] ⌈calcanto.⌋ Cap.CLXX.

Calcantum Natura. Cal'm est ꝛ siccū ad quartū. Opationes ꝛ ꝓprie/ tates. Est exiccatiuū,induratiuū,inspissatiuū cor/ poris,ꝛ in ipso sunt cōstrictio ꝛ adustio. Uulnera ꝛ vlcera. Confert fistulis nasi. Membra capitis. Prohibet fluxū sanguinis narium:ꝛ quādo de eo distillaṫ vna stilla dissoluto in aqua in nares,mun/ dificat caput,ꝛ [z] ⌈radix eius⌋est de sūma medici/ narum mundificantium aurem,conferens dolori/ bus eius frigidis, ꝛ interficit vermes. Membra expulsionis. Datur in potu.ʒ.de eo cum melle ad vermes,et ascarides. Uenena. Expellit nocumē/ tum fungorum.

[a] A.nathaf.
[b] A.ꝛ fiat nathaf
[c] A. Alia litera. super ceuam.
[d] A. chathran, seu chitran.
[e] A.ita ꝙ ēt sca/ biei aialiū,ꝛ ꝓ/ p̄e eius oleum quadrupedib⁹.
[f] A.chast.
[g] A. Et tertia sp̄ēs est amara grauis odoris q̄ noiaṫ gariofila/ ta.
[h] A.aloes.
[i] A. alsemsar.i. busso seu buxo.
[k] A.vehemētem
[l] A.alscemius.
[m] A.valde acuta
[n] A. acuitas ei⁹ est multa.
[o] A. chorchu/ mhama.vl' chor chumani.
[p] A remouēs te nebrositatē ei⁹.
[q] A.chanbil.
[r] A. alures
[s] A.chlimia al/ dheb.
[t] A. alhācudi.i. ꝯglobata in mo dum racemi.
[u] A.chlimia al/ fada.
[x] A.non.
[y] A.calcant,seu calcand.
[z] A.ipsum.

a A.cholchofar

¶De [a] [colcotar.] Cap.CLXXI.

Colcotar qd est. Jngt Sal'.alcalcadis qñqȝ ꝯuertitur, ⁊ fit colcotar. Natura. Est calidũ ⁊ siccũ in tertio. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Jn ipso sunt adustio vehemẽs, ⁊ ꝯstrictio cursiuuȝ sanguineoꝝ, ⁊ exiccatio: ⁊ adustũ est plime exiccationis, ⁊ minoris mordicationis: ⁊ in ipso est cũ stipticitate plima, calitas plurima. Apata ⁊ bothor. Cõfert formice, ⁊ herisipile, qñ linit̃ cum aqua coriãdri: ⁊ pulueriȝat̃ sup fraudulẽtũ, ⁊ ambulatiuũ: ⁊ adurit carnẽ additam, ⁊ facit euenire escaram. Mẽbra capitis. Cõfert fluxui sanguinis nariũ, ⁊ apatibus gingiue. Membra anhelitus ⁊ pectoris. [b] [Cõfert apati gauõis.] Mẽbra ocli. Ponit̃ in alcofol ad abstergẽdum, ⁊ subtiliandũ grossitudinem palpebraꝝ. Membra expulsionis. Prohibet fluxum [c] †[matricis.]

b A.ꝯfert apatibus amigdalaꝝ

c † A. Alia lra. sãguis ex mrice.

d A. chanaberi.

¶De [d] [canebiri.] Cap.CLXXII.

Canebiri Natura. Est cal'm in p. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtile, abstersiuũ, incisiuũ. Jngt Paulus. gñat meliaȝ, ⁊ ꝓpe [e] [illud qd̃ coquit̃] cũ sale. Decoratio. Abstergit pãnũ ⁊ morpheã: ⁊ fm veritatẽ est res magis iuuatiua ad [f] [sorditiẽ.] comestuȝ.n. ⁊ suppositũ vt emplastrũ remouet ipm in dieb⁹ paucis, ⁊ hoc sciunt arabes. Uulnera ⁊ vlcera. Qñ ex folijs eius fit empl'm confert vlceribus fraudulẽtis in mãmilla. Membra capitis. Quũ ex eius radice fit caputpurgium, ꝯfert humiditatibus grossis in cerebro. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Aperit oppil'ones pulmonis, ⁊ mũdificat ipm. Mẽbra nutrimẽti. Aperit oppil'ones epatis ⁊ splenis. Mẽbra expulsionis. Aqua eius soluit vẽtrẽ: ⁊ est empl'm ad hemorroidas: ⁊ remouet dolorẽ vẽtris pũgitiuuȝ, ⁊ resoluit duritiẽ matricis: ⁊ extrahit chimos grossos malos: ⁊ aperit oppilationes epatis, ⁊ splenis. Uenena. Alcanebiri est emplastrum conueniens vermibus venenosis omnibus.

e A. qd̃ est ꝯpssũ

f A. albaras.

g A. chasus.

¶De [g] [cuso.] Cap.CLXXIII.

Cusus qd est. Eius spẽs sunt tres, nigra, alba, ⁊ rubea: ⁊ oẽs sunt [h] [acres] ⁊ stiptice. vna qdeȝ spẽꝝ eius est quoddã qd̃ noiat̃ laudanũ. Et cusus qdẽ in radice est laudanũ: aut aliud, ambo eni sunt ꝓpinquaꝝ dispõnum. Natura. Natura eius ad caliditatẽ declinat, ⁊ fortasse in qbusdaȝ gñibus eius est frigus, sed laudanũ ipm est calidũ in fine [i] [tertij.] Opõnes ⁊ ꝓprietates. Est nociuus neruis: ⁊ in ipso est stipticitas: ⁊ ꝓprie in folijs eius: ⁊ in florib⁹ ipsius est cõstrictio. Jlle ṽo qui ex tota eius sũma noiat̃ laudanũ, est calefactiuus, apitiuus orificioꝝ venaꝝ, ⁊ lenificatiuus. Decoratio. Lachryma eius est iterficiens pediculos [k] [abstersiua.] Laudanũ aũt cum vino [l] [⁊ oxymelle abstergit vestigia vlceꝝ] ⁊ asperitatẽ eoꝝ: ⁊ qñ miscet̃ cũ vino, ⁊ myrrha, ⁊ oleo de myrto ꝓhibet casum capilloꝝ: veruntñ non ꝑuenit ad hoc vt ꝯferat eis que sunt sicut alopitia, qñ eius resol'o est pauca. Uulnera ⁊ vlcera. Decoctio eius cũ vino ꝯfert plim vlceribus: ⁊ fit ex eo empl'm, ⁊ [m] [ꝯfert ambulationi fraudulẽte:] ⁊ fit ex eo ceratuȝ ad adustionẽ ignis. Instrã iuncturaꝝ. Nocet neruis. Mẽbra capitis. Qñ administra t̃ succus [n] †[ ] cũ oleo irino, ⁊ melle, ⁊ nitro, soluit soda antiquã. Et qñ accipit̃ succus [o] †[ ] eius qui niger est, ⁊ calefit in cortice granati, ⁊ distillat̃ in aurẽ diuersaȝ parti dẽtis dolorosi, ꝯfert. Et caputpurgiuȝ factum ex aqua eius est bonũ ad purgãduȝ caput: ⁊ sanat cursum antiquũ [p] [ad aurem,] ⁊ exiccat vlcera eius

h A. acute.

i A. secundi.

k A. abradit pilos.

l A. aut hydromelle linitũ sup vestigia vlceruȝ rectificat ea. Alia lra. ⁊ oxymelle linitũ sup vestigia vlceruȝ rectificat ea.

m A. ⁊ prohibet ambulationes fraudulentas.

n † A. in caputpurgio.

o † A. capitum.

p A. ex naso.

Mẽbra nutrimẽti. Qñ ex recenti fit empl'm spleni cũ aceto ꝯfert. Membra expulsionis. Qñ [q] [bibunt̃ tres anulusat] de flore albi cũ vino, ꝯfert dissenterie: ⁊ bibat in die bis: et qñ fit ex eo qd̃ recens est empl'm, et ex capitib⁹ eius, ꝓuocat mẽstrua. Et qñ fit ex eo suffumigatio post purgationẽ mẽstruorum, ꝓhibet impregnationẽ. Et ille qui [r] [paruus] est quũ supponit̃ ex pte capitis eius, ꝓuocat menstrua, ⁊ extrahit fetũ. Et ex laudano qdẽ fit suffumigatio ad secundinã: et vt abortũ faciat: et flos eius stringit naturã. Uenena. Quãdo bibit̃ radix ei⁹ cum aceto ⁊ vino ꝯfert morsui rutele.

q A. ꝙtum tres digiti capiunt.

r A. recens.

s A. canab.

¶De [s] [canabe.] Cap.CLXXIIII.

Canabs Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Semen ei⁹ fugat vẽtositates, ⁊ exiccat: ⁊ est difficilis digõnis, ⁊ mali hũoris, ⁊ fortis calefactiõis: ⁊ qd̃ frixũ est, est minoris nocumẽti, sȝ sirupus acetosus de ȝuccaro expellit eius nocumẽtũ. Apata ⁊ bothor. Ex decoctione radicis eius q est siluestris, fit empl'm apatib⁹ calis ⁊ herisipile. Membra capitis. Conferunt succus eius, et oleũ ipsius dolori auris. Et lauat̃ cum succo folioꝝ eius caput, ⁊ cõfert furfurib⁹. Et semẽ eius facit soda ꝓpter vehemẽtiã calefactionis, ⁊ vaporationẽ ipsi⁹. Mẽbra nutrimẽti. Grana eius sunt difficilis digõnis, ⁊ sũt mala stõ. Mẽbra expulsionis. Ex corticib⁹ eius qñ plurimum sumit̃, ipse intersecat sperma.

t A. chimulia.

¶De [t] [chimolea.] Cap.CLXXV.

Chimolea qd est. Est laminosa sic̃ marmor alba, splẽdida, bõa, i sapore suo est cãforeitas. Et de ipa ẽ q̃dã q̃ splẽdorẽ nõ hȝ: ois velocit̃ est frãgibil'. Uulnera ⁊ vlcera. Cõfert adustiõi ignis ꝓpe cũ aq̃ ⁊ aceto: ⁊ qd̃ est ex ea adustũ, ⁊ lotũ: ꝯfert vlcerib⁹ difficilib⁹ ad incarnãdum.

v A. chachali seu chachal.

¶De [v] [culcasia.] Cap.CLXXVI.

Culcasia qd est. Est plãta in qua est assil'atio de alusnẽ. Nã. Cal'a est ⁊ sicca i p. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Jn ipsa est salsedo cũ stipticitate: ⁊ ptes ei⁹ nõ sunt sil'es, ⁊ est cũ inflatione pauca. Mẽbra anhelitus et pectoris. Fit ex ea gargarismus cũ lacte, et sale ipsius [x] [et in egypto decoqtur cũ ea caro, et frigit̃ cũ oleo, et est cibus illic.] Membra nutrimẽti. Sol'one educit aquã citrinã ⁊ ꝓpe semẽ eius, ⁊ succus ipsi⁹, et minoret̃ ex ea vt non debilitet. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinam, ⁊ gñat sperma, et expellit cholerã, ⁊ aquositatem cũ facilitate: ⁊ potus ipsius fit ab vna tertia libre vnius vsqȝ ad duas tertias libre.

x A. ⁊ est ei conueniens.

y A. chartas.

¶De [y] [charta.] Cap.CLXXVII.

Chartas Natura. Cal'a est in pmo, sicca in scdo. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Prohibet qd̃ adustũ est de ea fluxũ sãguinis. [z] [Apata ⁊ bothor.] Qd̃ de ea adustum est prohibet sabafat. Membra capitis. Qd̃ de ea adustum est prohibet fluxum sanguinis narium.

z A. vulnera ⁊ vlcera.

⁊ A. cataf.

¶De [⁊] [cataf.] Cap.CLXXVIII.

Cataf qd est. Est illud qd̃ dicit̃ chrysolocãna. Natura. Est [ꝯ] [calida] ad scd̃m, humida in ipso. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Jn semine eius est virtus lenitiua habẽtium choleram.

ꝯ A. frigida

ꝝ A. charha.

¶De [ꝝ] [cucurbita.] Cap.CLXXIX.

Cucurbita Natura. Est frigida et humida in scdo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Jlla que est elixata, nutrit aliquãtuluȝ: ⁊ est velocis descẽsionis [a] [si non corrũpitur ante digestionem ꝓpter cãm aliquã, et non generat̃ ex ea humor malus: aut si corrũpit̃ in stomacho, et miscet̃ ei humor malus, est tarde consistẽtie] sicut reliqui

a A. Et si nõ corrũpit̃, non gñat̃ humor malus: ⁊ corrũpit̃ i stõ, ꝓter illd̃ qd̃ ei miscet̃ de humore malo, aut ꝓpter tarditatẽ more, seu ꝓpter lõgaȝ moram.

fructus: ⁊ humor qui ex ea generatur est insipidus, nisi donetur ei aliquid quod sibi sit cōmixtum. nam si cū cydonijs cōmiscetur, humor eius est laudabilis cholericis: ⁊ similiter si aque acreste, ⁊ aque granati: verum nocumētum quod ipsa affert colon duplicatur: ⁊ de proprietate quidem eius est, quod generatur ex ea nutrimētū homogeneū ei quod ei associatur. Nam si comedatur cū sinapi generatur ex ea humor malus acris: aut cū sale generatur ex ea humor salsus: aut cum stipticis generatur ex ea humor stipticus: ⁊ est omino nocitiua quibus donatur melācholia, ⁊ phlegma: ⁊ bona cholericis: ⁊ illa quidem que est [a] [romana] non ingreditur in medicinis, neque aliquid imprimit infrigidationis, neque calefactionis: sed quandoque administratur propter delectationem. Mēbra capitis. Succus eius sedat dolorē auris calidum: ⁊ proprie cum oleo ros. ⁊ confert apatibus cerebri, ⁊ sirsen: ⁊ est conferens dolori gutturis. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Sauich cucurbite confert tussi ⁊ dolori pectoris factis ex caliditate. Mēbra nutrimēti. Eius decoctio cōfert superfluitatibus calidis in stomacho, ⁊ remouet eas: ⁊ similiter vinū effusum in vacuitatē eius, deinde administratū: ⁊ fit ex succo eius caputpurgiū ad dolorem dentiū valde, ⁊ abscindit sitim: ⁊ est ex eis que generant [b] [egritudinē stomachi valde, ita vt stomachis puerorum, ⁊ adolescētium:] ⁊ nō est medicamen nocumēti stomachi, nisi vomitus: ⁊ nocumētū quod affert colon, maximū est. Mēbra expulsionis. Quando eius aqua coquitur cum melle, ⁊ ponitur in ipsa nitrū lenit vētrem: ⁊ similiter quando sepelitur in prunis ⁊ decoquitur sicut est, ⁊ bibitur eius aqua cū zuccaro ipsa vehementer nocet intestinis, ⁊ colon proprie. Febres. Confert febribus cholericis.

a A. condita.

b A. humectationem stomachi, ita vt hoc faciat in stomachis puerorum.

De [c] [cucumere.] Cap. CLXXX.

Cucumer quid est.] [d] Semē eius est melius semine [e] [citroli] ⁊ ille qui est melior, ⁊ subtilior, est maturus. Natura. Fridus est ⁊ humidus ad secundum. Operationes ⁊ proprietates. Sedat caliditatē ⁊ choleram, sed eius chimus est malus, preparatus ad putrefactionem: ⁊ excitans putrefactionē, ⁊ febres prauas. batheca vero est velocioris corruptionis quam ipse: ⁊ in eo quidem qui maturus est, est abstersio: ⁊ semē eius est melius semine [f] [citroli. Citrolus vero lōgioris est digestionis] ⁊ discurrit in venis crudus, ⁊ generat febres chronicas: cuius quidem nocumētum expellit ameos a vehemētia inflationis stomachi. Apata ⁊ bothor. Ponuntur folia eius cū melle super scere flaticum ⁊ cōfert ei.

Membra capitis. Quando habētes sincopim calidam ipsum odorant, reuiuiscūt. Mēbra nutrimēti. Quando administratur sedat sitim, ⁊ est bonus stomacho: verūtamen ipse raro digeritur bene: ⁊ quādo bibuntur de radice eius duo anulusat cum hydromelle, facit vomere humorem subtilē. Mēbra expulsionis. In ipso sunt prouocatio ⁊ lenificatio: ⁊ confert doloribus testiculorum, ⁊ est cōueniēs vesice: sed est minor batheca in prouocatione. Venena. Folia eius cōferūt morsui canis rabiosi.

c A. chetha.

d A. cheta. Electio.

e A. chaiar.

f A. chaiar. chaiar vero est lōginquior a digone, quam ipse.

De [g] [cucumere asinino.] Cap. CLXXXI.

Cucumer asininus quid est. [h] [Est arbor cuius colligitur succus hoc modo.] Accipitur eius fructus in fine estatis postquam est citrinus, ⁊ suspēditur in pāno vt currat eius aqua, ⁊ colatur, ⁊ exiccatur in scutella super cinerē, ⁊ ponitur super tabulam in vmbra. Electio. Bonus est ille qui est citrinus, recens sicut cucumer, vere amaritudinis. Et bonus succus est ille qui est albus planus [i] †[ ] qui est similis cepe [k] †[ ] ⁊ super quē iam preterijt annus. Natura. Est calidus ⁊ siccus in tertio. Operationes ⁊ proprietates. Est subtilis, resolutiuus, ⁊ radix ⁊ folia eius, ⁊ fructus ipsius abstergūt, ⁊ resoluūt, ⁊ exiccant: cortex eius magis: ⁊ virtus succi radicis, ⁊ fructus ipsius est vna. Decoratio. Succus eius, aut succus radicis, ⁊ foliorum ipsius, cōfert icteritie. Et puluerizatio eius quod de ipso siccum est, delet vestigia in consolidationibus nigra, ⁊ mūdificat sorditiem faciei. Apata ⁊ bothor. Quum fit ex radice ipsius emplastrum cum farina ordei resoluit omne apostema flaticum antiquū, ⁊ est disruptiuum exiturarum proprie cum gūma albotin, ⁊ proprie succus eius. Vulnera ⁊ vlcera. Quando puluerizatur quod de eo siccum est super scabiem ⁊ impetiginē confert eis. Instrumēta iuncturarum. Cōfert doloribus iuncturarum, ⁊ eius decoctio clisterizata confert sciatice: ⁊ fit ex eo emplastrum cum aceto super podagrā. Mēbra capitis. Succus eius resoluit emigraneā grossam caputpurgio facto ex eo cū lacte. Et si liniantur cū eo nares cum lacte, euacuabit superfluitates plurimas. Et confert galeate passioni, ⁊ soda antique. Et succus quidē foliorum eius est debilior. Quandoque distillatur succus in aurem, sedat eius dolorē. Mēbra anhelitus et pectoris. Solutio cū succo eius facta vehemētis est iuuamenti ei qui anhelitus malitiā habet: ⁊ linitur palatū ad prefocationē flaticā ex succo eius cū melle ⁊ oleo. Mēbra nutrimēti. Cōfert hydropisi extrahendo aquositatē mirabiliter sine nocumēto, quando in potu datur de radice eius [l] [anulusat vnus ⁊ semis.] Et quando decoquitur media lib. eius cum duobus kist vini: ⁊ dantur in potu omni die tres anulusat vsque ad. v. ⁊ quando assumitur de radice eius anulusat. i. s. aut de cortice eius quarta [m] [anecsune] in die facit vomere phlegma ⁊ choleram rubeā. Et bibitur cum aqua mellis, ⁊ cōfert vehemēter ⁊ manifeste: ⁊ prouocat ambo facile sine lesione: ⁊ nō est stomacho nociuus. Ex eis aūt que faciunt solutionē, que ex eo fit, bonā, est vt succo eius duplū salis admisceatur, deinde fiāt inde pillule sicut herbus, ⁊ bibantur cum aqua: in vomitu aūt sumitur aliquid de eo dissolutū aqua: ⁊ linitur ex eo radix lingue, ⁊ quod sequitur ipsam. Et si vis vt velocius fiat ⁊ fortius, fiat illud ex eo cū oleo, ⁊ oleo de lilio. Et si superfluit detur in potu ei qui bibit, vinū cū oleo, quoniam quiescē facit statim. Si aūt nō confert detur sauich de ordeo cū aqua frida ⁊ aceto. Mēbra expulsionis. Solutione educit flegma ⁊ sanguinem. Et succus eius prouocat vrinam, ⁊ menstrua, ⁊ corrumpit fetum suppositus.

g A. chetha alhamar.

h A. Alia litera. fit eius succus hoc modo.

i † A. lenis.

k † A. squile.

l A. obolus. j. s.

m A. hacsunech.

De [n] [cornu.] Cap. CLXXXII.

Cornu quid est. Cornu cerui ⁊ capre adustū abstergit dentes fortiter, ⁊ stringit gingiuam, ⁊ sedat dolorē gingiue inflate: ⁊ oportet vt aduratur donec albescat. Membra oculi. Cornu cerui adustū albificatū sicut sal, ablutū, prohibet materias ab oculo. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cornu cerui adustū ablutū, sputo sanguinis confert. Membra nutrimēti. Detumescere facit [o] [latus:] ⁊ nō nocet stomacho, ⁊ confert icteritie. Membra expulsionis. Cornu cerui adustum ablutum, confert dissenterie.

n A. choron.

o A. alhabē idest hydropisim.

De [p] [curace.] Cap. CLXXXIII.

Curacis quid est. Est vrtica.

p A. caris.

De [q] [catatu.] Ca. CLXXXIIII.

Catatul. Natura. Est debilis caliditatis, ⁊ vehementis siccitatis. Operationes ⁊ proprietates. Generat meliam. Membra nutrimenti. Confert hydropisi. Membra expulsionis. Confert solutioni ventris.

q A. catha.

De [r] [cokio.] Cap. CLXXXV.

Cokium quid est. Est animal marinū, cuius virtus est propinqua virtuti aialis castorei.

r A. chuchi.

Mēbra capitis. Caro eius ꝯfert epilepsie. Membra expulsionis. Confert ꝓfocationi matricis.

¶De [a] [cubugi.] Cap.CLXXXVI.

Cubugi qd est. Attuiugi cōicat ei in formis suis. Natura. Caro eius est de subtilioribus carnibꝰ. Decoratio. Caro eius impinguat. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Caro eius abstergit [b] [cor] Mēbra nutrimenti. Confert caro alcubugi hydropisi, ꝛ confert stomacho. Mēbra expulsiōis. Caro eius est leuis, ꝛ strigit [c] †[ ]ꝛ augmētum facit in coitu.

¶De [d] [cābura.] Cap.CLXXXVII.

Cābura Mēbra nutrimēti. Qñ digerit̄, nutrit plm̄: sed est tarde digestionis.

¶De [e] [cathimūkureis.] Cap.CLXXXVIII.

Cathimūkureis. dictum est in cap. de nun. Mēbra expulsionis. Est bonum vlceribus renum ꝛ vesice.

¶De [f] [calab.] Cap.CLXXXIX.

Calab qd est. Est almes induz: ꝛ est sil'e semini lini, ꝛ maius aliq̄ztulū ad cinereitatē declinans, Natura. Est frigidū in scd̄o, humiduz in ꝑmo. Mēbra nutrimēti. Delet singultū. Membra expulsionis. Frangit lapidem renum, ꝛ vesice: ꝛ est bonum solutioni ventris.

¶De [g] [caisur.] Cap.CXC.

Caisur quid est. Est alased: ꝛ iam dictum est de eo in cap. spume maris.

¶De [h] [cot.] Cap.CXCI.

Cot quid est. Est [i] [alistiscat, ꝛ nominatur etiaz alfassafat. s. viridis:] ꝛ est cibus animaliuz omnium. Instrumenta iuncturarum. Oleū alcot est res magis conferens tremori: et remouet eum ꝑm omnes.

¶De [k] [cinere.] Cap.CXCII.

Cinis. Opationes ꝛ ꝓprietates. Ois est abstersiuus, exiccatiuus, q̄zuis diuersificet̄: et ablutio minuit eius abstersionē: ꝛ acqrit ei glutinationē, ꝛ exiccationē sine mordicatione. Aqua vō cineris ingredit̄ in medicinis putrefacientibꝰ. Et fortior eaꝝ est cinis fici, ꝛ lacticinij. Et abstersio reliq̄ruz aquaꝝ cineris, ꝛ siccitas, sunt minores q̄z istaꝝ duaꝝ: ꝛ cinis almezerion est abstersiuus, ꝛ putrefactiuus: ꝛ cinis lignorum stipticoꝝ, sicut quercus et reliquorum, retinet sanguinem. Apostemata ꝛ bothor. Cinis [l] [alathahagi] super scabiem ꝛ impetiginem linitur, ꝛ confert. Membra oculi. Cinis almezerion acuit visum. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Cinis almezerion confert squinantie, ꝛ ꝓprie cum diahirundinis.

¶De [m] [cera.] Cap.CXCIII.

Cera qd est. dicta est in cap. de mun. Mēbra expulsionis. Addit in coitu, ꝛ ꝓuocat.

¶De [n] [capillo algul.] Cap.CXCIIII.

Capillus algul qd est. Est plāta que cuz suis eradicat̄ venis, ꝛ color ipsius est inter rubedinē, ꝛ nigredinem, ꝛ [o] [vene eius, ꝛ suprema eius sūt plana curuata.] Natura. Est calidus ꝛ siccus. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Mundificat pectus ꝛ pulmonem.

¶De [p] [capillis.] Cap.CXCV.

Capilli. Natura. Capilli adusti [q] [sunt calefactiui ꝛ] exiccatiui fortiter. Decoratio. Adusti abstergūt dētes: ꝛ aq̄ eoꝝ facit nasci capillos. Uulnera ꝛ vlcera. Exiccant capilli adusti vlcera humida, ꝛ sordida, ꝛ tremula fortiter. Mēbra capitis. Capilli adusti abstergūt dentes. Uenena. Capilli hois cum aceto in moduz emplastri ponuntur super morsum canis rabiosi.

a A.cabegi. b A.stomachuz. c † A. ventrem. d A.canaberi. vel cāberi. e A.chadāchareis. f A.culb, vl'calt g A.caisur. h A.cot. i A. alaselet. i. fassafa seu rathbe. k A.ramel. l A.alathaic seu alhadaic. m A.semha. n A.shar algul. o A.radices eiꝰ, ꝛ stipites ipsiꝰ superiores sūt expāsi seu dilatati, et crispi seu ꝯcti. p A.shar. q A. Alia litera. cōtriti sunt.

¶De [r] [casurudar.] Cap.CXCVI.

Casurudar qd est. Mesaugue inqt est galāge. Natura. Est cal'm ꝛ siccum. Opationes ꝛ ꝓprietates. Est resolutiuum liquefactiuū. Mēbra expulsionis. Cōfert colice, ꝛ dolori renū: ꝛ augmētum efficit in coitu: ꝛ plurimū proprietatis eius est in dolore renum.

¶De [s] [cassia fistula.] Cap.CXCVII.

Cassia fistula qd est. Alia est kebulia: alia egyptia. Electio. Melior est illa que sumitur a cāna, ꝛ que est splēdidior ꝛ pinguior. Et melior cāna ipsius est illa que splendida est, ꝛ plana.

Natura. Est eq̄lis in caliditate ꝛ frigiditate, ꝛ est humida. Opationes ꝛ ꝓprietates. Est resolutiua, lenitiua. Apata ꝛ bothor. Confert apatibus calidis in visceribus, ꝛ ꝓprie gutture qñ ex ea fit gargarismus cum aqua solatri: ꝛ linit̄ super apata dura, ꝛ ꝯfert eis. Instr̄a iuncturaꝝ. Liniuntur ex ea podagra, ꝛ iuncture dolorose. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Qñ dissoluit̄ manibus in aqua coriandri humidi cum [t] [spuma] psilij: ꝛ deinde fit ex ea gargarismus, ꝯfert prefocationi. Mēbra nutrimēti. Mūdificat epar, ꝛ ꝯfert icteritie, ꝛ dolori epatꝭ.

Mēbra expulsionis. Est lenificatiua ventris. Et educit choleraz adustā, ꝛ phlegma: ꝛ soluit sine nocumēto, et absq̄z mordicatione adeo, ꝙ ipsa est cōueniens pregnātibus, ꝛ soluit eas. Permutatio. Loco eius ponitur pondus. 5. ipsius de tereniabin: ꝛ triplum ponderis ipsius de carne passe: ꝛ octaua ponderis ipsius de turbit: et quandoq̄z ponitur loco passe [u] [liquiritia.]

¶De [x] [carnub.] Cap.CXCVIII.

Carnub. Electio. Melior est illa q̄ est [y] [de scemi alnabathia.] Natura. Nabathia est vehemētioris siccitatis ꝛ frigiditatis.

Opōnes ꝛ ꝓꝓetates. Illa que est de scemi est exiccatiua, stiptica: ꝛ silr̄ fructus eius: verūtñ in ipsa est dulcedo, ꝛ cū hoc stringit. Et nabathia qdē est vehemētioris siccitatis, ꝛ exiccationis: ꝛ non mordicat. Et nabathia comedit̄ humida: ꝛ humor eiꝰ est grauis malus. Decoratio. Qñ fricant̄ veruce cū carnub nabathia imatura vehemēter, delet eas oino. Mēbra capitis. Collutio eius ex decoctione eius est bona dolori dentiū. Mēbra nutrimenti.

Illa que est de scemi humida, stō mala est, ꝛ nō digeritur: ꝛ sicca est tardioris digōnis ꝛ descēsionis. Inqt Gal'. [z] [medulla huius fructus non defert̄ ad regionē aliam:] ꝛ aliēbut est bona icteritie. Mēbra expulsionis. Encatisma in decoctione eius factum ꝯfortat anum: ꝛ in ipsa est ꝓuocatio: ꝛ ꝓprie q̄ nutrita est cum ꝯgelato vue, ꝛ illa de scemi que humida est soluit, ꝛ sicca stringit: ꝛ ꝯfert solutioni ventris. Et nabathia ꝯfert fluxui [&] †[ ]mēstruorum supfluo comesta, ꝛ supposita. Et aliembut est bona dolori ventris pungitiuo ꝛ solutioni.

¶De [ʒ] [cubeze.] Cap.CXCIX.

Cubeze qd est. Est spēs malue: ꝛ dicunt qdaz ꝙ cubeze est siluestris: et muluchia est domestica. Et cubeze qdem est spēs quedā que dr̄ muluchia arborea: ꝛ ipsa est altea ꝛ [ꝫ] [est] olus iudaicū: ꝛ nō est [a] [lōguz] qn sit spēs eiꝰ: ꝛ ē melior q̄ sit in ipsa. Electio. Siluestris est subtilior ꝛ siccior: ꝛ fortitudo aq̄itatꝭ domestice minorat ex v̄tute eiꝰ. Nā. Est frida ꝛ humida in ꝑ, dr̄ ꝙ domestica est cal'a ꝛ sicca: ꝛ huiꝰ qdē ℞bi dictor fuit Paulus: ꝛ videt̄ ꝙ fuit eius intentio ad olus iudaicum, qm̄ ipsum noiat̄ almuluchia. Opationes ꝛ ꝓꝓetates.

r A.chaserudar seu chasurudar. s A.chaiarsādar t h.cū mucillagine. v A.succꝰ ligritie x A.charnub. y A.scemi exiccata. z A. vtinā talis fructꝰ nunq̄z deferat̄ ad regionē nr̄am, sed deferatur ad regionem aliam. & † A.sanguis, ꝛ ʒ A.chabaci, ꝛ interpretat̄ malua apud latinos. ꝫ A.dicitur. a A. lōginquuz.

In ipsa est lenificatio: ⁊ est subtilior q̃ꝫ atriplex: et grossior sicla siluestri, ⁊ subtilior, ⁊ siccior: ⁊ dicitur ꝙ domestica calefacit parũper: ⁊ descẽdit velociter propter humiditatẽ, ⁊ viscositatẽ suam: ⁊ ꝓprie cũ almuri ⁊ oleo: ⁊ est equalis digónis: ⁊ eius humiditas ſm ꝙ dr̃ est grossior humiditate lactuce. Inquit Paulus: ⁊ ipsa ꝯstrigit, ⁊ carminat, ⁊ resoluit sine mordicatione: ⁊ videt̃ ꝙ ipse voluit per illud olus iudaicũ. Apata ⁊ bothor. Ipsa ꝯfert formice, ⁊ herisipile, folia siluestris cum oliuis cõferunt adustioni ignis: ⁊ simil'r eius decoctio embrocata, ⁊ domestica qdem ꝯfert inceptioni apatis calidi, ⁊ additioni eius. Uulnera ⁊ vlcera. Quãdo masticat̃ cum sale cruda, ⁊ ponit̃ sup fistulas ꝯfert eis, ⁊ ꝓprie paruis, et in oculo. Mẽbra capitis. Fit ex ea empl'm vlcerib⁹ capitis cum vrina, ⁊ confert eis valde, ⁊ masticat̃ ad [a] ⌈cola.⌋ Mẽbra oculi. Qñ masticant̃ folia eius, ⁊ administrant̃ ex eis cũ pauco sale mũdificat fistulas oculi, ⁊ facit nasci carnẽ. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Folia ⁊ flos ei⁹ leniunt pectus: ⁊ faciunt exuberare lac, ⁊ sedãt tussiꝫ euenientẽ a calitate, ⁊ siccitate: ⁊ semẽ eius est illud q̃d de ea est melius in remouẽdo asperitatẽ pectoris. Mẽbra nutrimẽti. Domestica est mala stõ: et in ipsa est aptio [b] † ⌈ ⌋ epatis. Mẽbra expulsionis. Flos eius ꝯfert vlcerib⁹ renum ⁊ vesice, bibitum, ⁊ linitũ cuꝫ oleo. Et semẽ muluchie ꝯfert rasure, ⁊ vlcerib⁹ intestinoꝝ. Et rami alcubeze domestice ꝯferũt itestinis, ⁊ vesice leniendo nãm, ⁊ dolorib⁹ eoꝝ: ⁊ illud qñ bibit̃ aqua eoꝝ: ⁊ fit ex ea sirupus. Et eius decoctio ꝯfert duritieb⁹ matricis sedẽdo in ea: ⁊ faciẽdo cũ ea enema. Et in ipsa est virtus ꝓuocãs vrinã. Et de alcubeze qdẽ siluestri que cum sole [c] ⌈reuertit̃⌋ est que soluit humorẽ crudũ, ⁊ cholerã, ⁊ qñq; supfluit, ⁊ sol'one educit sãguinẽ. Uenena. Folia eius sedant pũcturam vespe more emplastri supposita, ⁊ ꝓprie cũ oleo: ⁊ sil'r [d] ⌈bibit̃⌋ semẽ eius, ⁊ vomit̃ semp, ⁊ ꝯfert morsui rutele.

a A. alcola.
b † A. oppilatiõnũ
c A. reuoluit̃ vl' q̃ solẽ insequtur.
d A. venenatus bibat.

¶ De [e] ⌈Caucho.⌋ Cap. CC.

Cauchun qd est. Dixerũt qdaꝫ ꝙ est vene. Et ipsa qdẽ dr̃ memiran. Et dixerũt alij, que deest, est pua [f] ⌈memirant, ⁊ q̃ magna est alguardaione.⌋ Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est q̃dã genus eius paruum cal'm vlceratiuũ. Apata ⁊ bothor. Ponit̃ cũ vino sup formicã, ⁊ ꝯfert. Uulnera ⁊ vlcera. Que pua est eradicat scabiẽ. Mẽbra capitis. Masticat̃ eius radix, ⁊ sedat doloreꝫ dentis. Mẽbra oculi. Qñ bullit̃ succus eius sup prunas donec ad medietatẽ deueniat acuit visum. Et qñ excecat̃ pullus hirũdinis affert ei mater hãc plãtam, ⁊ reddit ad ipm visus, ⁊ addit̃ visus eius, ⁊ ꝓpter hoc nominat̃ hirundinaria.

e A. cha'idunium, vel chaledium.
f A. memiran, ⁊ q̃ est magna est aluardachale vl' aluardachule vl' alçardahune.

¶ De [g] ⌈Canderos.⌋ Cap. CCI.

Canderos qd est. Est triticum romanum. Nã. Eius nutrimẽtũ est frigidius nutrimẽto tritici, ⁊ minoris nutrimẽti: ⁊ est cũ hoc bone digónis, plimi nutrimẽti, fortis, grossi.

g A. Candarus

¶ De [h] ⌈Cameleon.⌋ Cap. CCII.

Cameleon. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Nõ bibitur in aliquo, sed admistrat̃ exterius. Et est in sũma abstergẽtiũ exteri⁹, ⁊ i emplis lenificãtiũ, ⁊ resoluẽtiũ. Decoratio. Lenit̃ sup morpheã. Uulnera ⁊ vlcera. Linit̃ sup scabiẽ ⁊ ipetiginẽ: ⁊ fit ex eo empl'ꝫ vlcerib⁹ corrosiuis. Mẽbra nutrimẽti. Dat̃ in potu de radicib⁹ albi [i] ⌈⁊ suthe sin⌋ in vino: ⁊ iuuat̃ inde hñs hydropisim. Membra expulsionis. Radices albi interficiũt vermes. Uenena. Q̃d nigrum est interficit.

h A. Camalaun seu chamalium.
i A. achsunesi vnum.

¶ De [k] ⌈Charatin.⌋ Cap. CCIII.

Charatin. Natura. Opꝫ ſm ꝙ existimo, ꝙ sit calidũ. Uulnera ⁊ vlcera. Ex eo q̃d ꝯtritũ est, fit empl'm vulnerib⁹ neruoꝝ, ⁊ nõ dissoluit̃ ab eis per tres dies, ⁊ est iuuatiuũ valde. Mẽbra capitis. Eius decoctio cuꝫ adipe anseris ꝯfert dolori auris: ⁊ qñq; distillat̃ cum oleo sup latus diuersũ a dente doloroso. Mẽbra nutrimẽti. Sanat qñ bibit̃ cũ vino ab icteritia. Mẽbra expulsionis. Terit̃ multũ, ⁊ dat̃ ad bibẽdum cũ vino, ⁊ ꝓuocat vrinam, ⁊ ꝯfert lapidi illud etiam.

k A. charatin'

¶ De [l] ⌈Cobzbague.⌋ Cap. CCIIII.

Cobzbague qd est. Est granũ puũ sil'e cardamomo q̃d affert̃ de [m] ⌈sclauonia.⌋ Nã. Est cal'm ⁊ siccũ in tertio. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Ei⁹ v̾tus est v̾tus gariofil'. ⁊ abstergit, ⁊ subtiliat: ⁊ est subtili⁹ cardamomo. Mẽbra nutrimẽti. Est bonũ stõ, ⁊ epati fridis: ⁊ est melius stõ, q̃ꝫ cardamomũ, ⁊ retinet vomitum.

l A. chayrbua.
m A. alsefale.

¶ De [n] ⌈Cauda equi.⌋ Cap. CCV.

Cauda equi qd est. Est plãta nascens in locis ꝯcauis, ⁊ in vallibus, hñs stipites cõcauos ad rubedinẽ declinantes, aspos, duros, nodosa cũ nodis intrãtibus, ⁊ apud nodos sunt sicut folia sqnãti minuta, spissa, ⁊ adheret arbori cui appropinquat: deinde [o] ⌈gñantur⌋ ex ea extremitates plures sicut cauda equi, ⁊ habet radicẽ durã. Natura. Est frigida in ṗmo, sicca in scd̃o. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est stiptica, ⁊ ꝓp̃e succus eius, ⁊ est vehemẽtis exiccationis sine mordicatiõe, ⁊ est valde iuuatiua ad fluxum sanguinis. Uulnera ⁊ vlcera. Cõsolidat vlcera, ⁊ vulnera mirabiliter: ⁊ si in eis sunt nerui ꝯsolidat etiam. Instrumenta iuncturarum. Confert quando linit̃, aut fit ex ea empl'm attritiõi medij lacertoꝝ, ⁊ [p] ⌈fit ex ea emplastrum intestinis.⌋ Mẽbra nutrimenti. Cõfert apostematibus stomachi, ⁊ epatis, ⁊ hydropisis.

n A. Daneb alchail.
o A. descendunt
p A. ⁊ v̾tumescẽ facit herniã intestinalem.

¶ De [q] ⌈Cantaridibus.⌋ Cap. CCVI.

Cantaris. Natura. Dixerũt quidaꝫ q̃d est supflue caliditatis, ⁊ dixerũt alij ꝙ est calida ⁊ sicca in tertio: sed ṗmum est verius. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est acris acuta putrefactiua adustiua. Decoratio. Eradicat verucas linita, ⁊ fit ex ea ceratum, ⁊ linit̃ ex eo albedo vnguis, ⁊ ꝯfert ei, ⁊ eradicat [r] ⌈vnguẽ mollificatam velociter⌋ qñ fit ex ea empl'm, ⁊ remouet morpheã, ⁊ albaras linita cum aceto: ⁊ qñ ex ea trita cũ sinapi fit linimẽtum facit nasci capillos: ⁊ sil'r qñ coquit̃ cuꝫ [s] † ⌈ ⌋ oleo donec inspisset̃. Apata ⁊ bothor. Linit̃ super apata cancerosa, ⁊ resoluit ea. Uulnera ⁊ vlcera. Linitur sup scabiẽ ⁊ impetiginem. Mẽbra oculi. Inqt filius Mesaugue. Ipsa incidit vngulã valde. Mẽbra nutrimẽti. Parum de ea ꝓuocat vrinam valde, adeo ꝙ valet etiam hydropisi. Mẽbra expulsionis. Parũ de ea ꝓuocat vrinã valde: ⁊ paꝝ de ea etiam adiuuat medicinas ꝓuocatiuas ad ꝓuocãdum absq; nocumẽto, ⁊ ꝓuocat mẽstrua, ⁊ facit abortũ. Dixerũt qdam. Dat̃ in potu vna eaꝝ ei qui ꝯquerit̃ de vesica sua, ⁊ nõ cõfert in ea cura, ⁊ ꝯfert: ⁊ dantur in potu tres [t] ⌈tasanagi⌋ de ea, ⁊ exulcerant vesicã. Inquit Gal'. ꝙ ipa exulcerat vesicam, ꝓpterea q2 facit materias acutas declinare ad eam, a quibus corpus nõ euacuatur, cum proprietate que est in ipsa.

q A. dararaha.
r A. Alia litera. velociter vnguẽ que indiget eradicatione.
s † A aceto ⁊.
t A. ta'asha.

¶ De [v] ⌈Cola.⌋ Cap. CCVII.

Cola. Nã. Cola cutiũ cal'a est ⁊ sicca in ṗmo, ⁊ cola pisciũ minoris ẽ calitatis, veꝝ est [x] ⌈sicca.⌋ Opõnes ⁊ ꝓprietates. Omni cole inest v̾tus

v A. gara.
x A. siccior.

glutinatiua, exiccatiua. Decoratio. Cola de pisci/bus ponit̃ in [a][symplasmatib⁹]⁊ ponit̃ in medicinis albaras, ⁊ qñ adurit̃ cola de corijs, ⁊ cola corij vaccini, ⁊ lauat̃, stat loco tutie in curatione lendinũ. [b][Apata ⁊ bothor.] Cola de corijs linitur sup sahafat, ⁊ ꝯfert vesicis adustionis: ⁊ silr̃ cola de piscib⁹: ⁊ cola de corijs vaccinis qñ linit̃ cuz aceto sup impetiginẽ, ⁊ scabiẽ excoriabilẽ, quũ nõ est vehemẽtis ꝓfunditatis ꝯfert, et qñ linit̃ cuz melle, et aceto sup vulnera ꝯfert eis: ⁊ ponit̃ cola de piscib⁹ in emplis scabiei vlcerose ⁊ ꝯfert. Mẽbra capitꝫ.
Cola de piscib⁹ ponit̃ in emplis vlceꝝ capitis ⁊ cõfert. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cola de piscib⁹ dat̃ in potu cũ aceto ad sputũ sanguinis, ⁊ igredit̃ in sorbitionib⁹ que fiunt ad sputũ sanguinis.

Litera.D.

De [c][digitis citrinis.] Cap.CCVIII.

Digiti citrini qd est. Eius figura est sicut vola manus cõmixta ex citrinitate ⁊ albedine: et est dura, in qua est paꝝ dulcedinis, et ex ea est citrina cuz [d][parua alteratione]absqꝫ albedine. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in secundo fere.
Opõnes ⁊ ꝓprietates. Resoluit supfluitates grossas valde. Decoratio. Inest ꝓꝑe tas mũdificãdi cutẽ. Instr̃a iũcturaꝝ. Cõfert mẽbris neruosis in impedimẽtis suis. Mẽbra capitꝫ.
Cõfert manie ꝓꝑe. Permutatio. Loco ei⁹ iuuamẽto manie ponit̃ q̃tum ipsa est, ⁊ medietas eius ex [e][hezeriascen cũ duab⁹ tertijs ipsius de sod.]

De [f][digitis hermetis.] Cap.CCIX.

Digiti hermetis qd est. Est flos hermodactili et eius virtus est virtus hermodactili.

De [g][durungi.] Cap.CCX.

Durungi qd est. [h][Herba lignea radical',] cuius quãtitas est nodus pollicis vsqꝫ ad extremũ vnguis ⁊ minus: hñs qd̃ est iteri⁹, albũ: et qd̃ est exterius cineritiũ, declinãs ad duritiem ⁊ grauitatẽ. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in tertio.
Opõnes ⁊ ꝓꝑetates. Extenuat vẽtositates. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confortat cor, ⁊ ꝯfert tremori ei⁹ valde. Mẽbra expul. Dissoluit vẽtositates que sunt in mr̃ice. Venena. Cõfert venenis et pũcture ãĩaliũ venenosoꝝ, ⁊ scorpionũ, ⁊ rutele bibita: et empl'o facto ex ea cũ ficub⁹. Permutatio. Loco eius ponit̃ [i][zurũbet]eq̃le põdus: aut due tertie ponderis ipsius de gariofilis.

De [k][darsciscahan.] Cap.CCXI.

Darsciscahan quid est. Est arbor grossa hñs [l][spinam grandem] [m][q̃ vẽditores medicinaꝝ sua vnguẽta expiunt̃]⁊ est cõposita ex ꝑtibus dissilib⁹. Cortex nãqꝫ eius est acutus: et eius flos est cal's: ⁊ lignũ eius est ponticũ, in quo est friditas q̃dam: nã in ipso ẽt est virtus cõposita, ⁊ in ipso est acuitas ⁊ stipticitas. Acuitate ergo sua calefacit, ⁊ sua stipticitate infridat. Sũt aũt qdã qui dicũt ꝙ ipsa est radix spice idice: sꝫ nõ affirmat̃. Electio. Illa que ẽ bona est grauis, sub cui⁹ cortice egredit̃ rubeũ ad purpureitatẽ tendẽs, boni odoris, ⁊ saporis: sꝫ alba ꝓuata odore est mala. Nã. Cal'a est in p̊, sicca in fine scd̃i, vsqꝫ ad tertiũ: ⁊ dr̃ in p̊: sed ipsa est fortioris siccitatis q̃ꝫ illud: qdã ãũo dicunt ꝙ est frida. Opõnes ⁊ ꝓprietates.
In ipsa est resol'o, ⁊ stipticitas: resoluit eni vẽtositates, ⁊ retinet cursus, ⁊ fluxus sanguinis, ⁊ rectificat putrefactionẽ. Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert vlcerib⁹ ambulatiuis ⁊ putrefactiuis. Instr̃a iũcturarum. Cõfert ꝓprie, mollificationi neruoꝝ. Membra capitis. Aldarsciscahan est bona fetori nariũ, ⁊ fit ex ea liciniũ: et ex decoctione eius coluit̃ os ꝓpter [n][cula]⁊ ꝯseruat dentes, ⁊ ꝯfert valde. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Aq̃ decoctionis eius ꝓhibet sputũ sãguinis ex pectore. Mẽbra nutrimẽti.
Cõfert iflationi stõi. Mẽbra expulsionis. Ei⁹ decoctio ꝯstringit ventrẽ, ⁊ ꝯfert inflationi [o] [†][ ]⁊ difficultati vrine, ⁊ supponit̃, ⁊ extrahit fetũ, ⁊ puluerizat̃ sup vlcera [p][caude ⁊ testiculoꝝ,]⁊ ꝯfert duritiei ipsoꝝ, ⁊ ambulatiõi eoꝝ. Permutatio. Loco ei⁹ ponunt̃ fract⁹ aliembut due tertie põderis ipsius, ⁊ in iuuamẽto nẽruoꝝ põdus eius de assaro, ⁊ medietas eius põderis de durungi.

[q][De darirhe.] Cap.CCXII.

Darirhe qd est. Dictum est in cap̊ de calamo aromatico. Vulnera ⁊ vlcera. Dr̃ ꝙ non est res melior ad adustionẽ ignis q̃ꝫ darirhe cum oleo rosato, ⁊ aceto. Mẽbra nutrimenti. Cõfert apatibus epatis, ⁊ stomachi, ⁊ hydropisi.]

De [r][dethiu.] Cap.CCXIII.

Dethiu qd est. Est granũ sil'e ordeo, ⁊ lõgius, ⁊ strictius, ⁊ magis solidũ, amarum.
Nã. Ingt filius Mesaugue ꝙ est fridũ, ⁊ sanius est ꝙ ipm̃ declinet ad cal'itatẽ ⁊ [s][est siccũ i tertio.]
Opõnes ⁊ ꝓꝑetates. Est stipticũ, ꝯstringẽs ventrẽ: ⁊ cũ eo qd̃ est in ipso ex stipticitate ꝯseruat vinũ de dactilis ab acetositate. Apata ⁊ bothor. In ipo est lenificatio bona duritieb⁹. Mẽbra capitis. Est faciẽs scotomiã. Mẽbra expulsionis. Cõstrigit, ⁊ valde ꝯfert dolorib⁹ ani, ⁊ mollificationi ei⁹ sedẽdo in eius decoctiõe. Et qñ ex eo ꝯficit̃ põdus.ʒ.ij. cũ oleo, ⁊ trãsglutit̃, ꝯfert hemorroidib⁹. Venena.
Confert venenis. Permutatio. Loco ei⁹ ponunt̃ in resol'one duritieꝝ due tertie põderis sui de kur: ⁊ medietas põderis ipsius de abhel. Verũtñ in imꝑgnatione non administret̃ abhel.

De [t][dulb.] Cap.CCXIIII.

Dulb. Nã. Cortex ⁊ nux eius, sunt vehemẽtis siccitatis, ⁊ est fridus in p̊. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Cortex ⁊ [v][abrasio]ipsius sunt vehemẽtis abstersionis, ⁊ desiccatiõis [x][⁊ sensib⁹ est desiccatiuus: ⁊ scarabei moriunt̃ ex folijs ei⁹, ⁊ abrasione eius: ⁊ cortex ei⁹ est vehemẽtis exiccatiõis. Puluis ãũo folioꝝ ei⁹ est sensib⁹, ⁊ reliqs desiccatiuus valde, ⁊ malus eis.] Decoratio. In cortice est virtus abstersiõis ⁊ exiccatiõis: ⁊ qñqꝫ ꝯfert albaras.
Apata ⁊ bothor. Cõferũt folia eius apatib⁹ stati cis: ⁊ apatib⁹ iuncturaꝝ ⁊ genuũ. Vulnera ⁊ vlcera. Cinis ipsius ponit̃ sup excoriationẽ, ⁊ sup vulnera putrida, ⁊ sanant̃: ⁊ cortex eius coct⁹ cũ aceto ꝯfert adustioni ignis. Instr̃a iuncturaꝝ. Eius folia dolorib⁹ iũcturaꝝ sunt vtilia, ⁊ apatib⁹ cal'is in eis, ⁊ ꝓꝑe geniculoꝝ. Mẽbra capitis. Ei⁹ cortex decoct⁹ cũ aceto est bon⁹ dolori dẽtiũ, ⁊ puluis eius est malus auditui ⁊ auri. Mẽbra ocl'i. Puluis foliorꝝ ei⁹ nocet oculo. Veꝝ ipi⁹ folia humida quũ lauant̃ ⁊ coquunt̃, ⁊ fit ex eis empl'm, retinẽt fluxum ab oculo, ⁊ ꝯferũt [y][iflationi, ⁊ opthalmie.] Mẽbra anhelit⁹, ⁊ pectoris. Puluis eius nociuus est pulmoni ⁊ voci. Venena. Fruct⁹ eius recẽs cũ vino ꝯfert puncture vermium venenosoꝝ. Et ex nuce eius cũ adipe fit empl'm pũcture ⁊ morsui. Etiam qdẽ diximus, ꝙ ipse est venenũ scarabeis, ⁊ scarabei moriunt̃ ex folijs eius, ⁊ ex corticibus eius.

De

a A. linimentis faciei.
b A. Vulnera et vlcera.
c A. asabasafra.
d A. puluerulentia.
e A. hezargiesan cũ duab⁹ tertijs ipsius de shad.
f A. asabahermes.
g A. durunegi.
h A. Est frustum lignosuz radicale. Alia lr̃a. lignosum radicale nodos hñs iterius albũ, ⁊ exteri⁹ cineritiũ, vel puluerulẽtum colorem habens.
i A. zurunbad.
k A. darsishaan.
l A. Alia litera hñs spinas pl'es
m A. cũ qua vẽditores medicinaꝝ inducũt põticitatem in suis oleis. Alia lr̃a. cũ qua vẽditores medicinaruz ꝯfortant olea sua.
n A. alcola.
o † A. itestinoꝝ.
p A. femoris et partiũ circa mẽbra genitalia existentium. Alia litera. ani ⁊ genitalium.
q A. Darirhe. i. calam⁹ arõatic⁹.
r A. Dadi.
s A. ⁊ siccitatem in secundo.
t A. Dulb.
v A. nux.
x A. ⁊ scarabei moriũt ex folijs eius. Et puluis folioꝝ ei⁹ est malus sensib⁹, ⁊ reliqs, ⁊ est exiccatiuus valde. Alia lr̃a. ⁊ scarabei moriunt ex folijs ei⁹, ⁊ ex nuce ipsi⁹, ⁊ ex cortice eius. ⁊ ẽ vehemẽtis exiccationis: ⁊ puluis folioꝝ ei⁹ est malus sensib⁹, ⁊ reliqs, ⁊ est exiccatiuus valde.
y A. cõmotioni humoꝝ opthalmie.

¶De[a] ⌈demest.⌋ Cap. CCXIIII.

a A. dhemest.

Demest qd est. Est arbor lauri, ⁊ eius grana administrant, ⁊ folia: sed grana sunt meliora, ⁊ fortiora eis que sunt in ipsa. Deinde cortex radicis, de cuius opibus aliqd dicemus hic: sꝫ cōplementū eoꝝ erit in cap̄o de gain, vbi loquemur de lauro. Natura. Est cal'a in tertio, sicca in scd'o. Instr'a iuncturaꝝ. Est bona mollificatiōi neruoꝝ ⁊ paralysi, ⁊ torture. Membra capitis. Qđ ex ea tritū est [b] ⌈est bonū sternutationi.⌋ Mēbra nutrimēti. Confert apatibus epatis, ⁊ splenis. Mēbra expulsionis. Confert colice.

b A. est faciens sternutationez.

c A. dusser.

¶De[c] ⌈deuser.⌋ Cap. CCXV.

Deuser qd est. Est herba cuius folia sunt silia folijs tritici: sed sunt leuiora: ⁊ fructus eius hꝫ velamina duo, aut tria: ⁊ sup ipsa sunt q̄dā silia pilis ⁊ sumit̄ succus eius, ⁊ seruat̄, ⁊ est melior herba. Natura. Calida est in p̄, sicca in secundo. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. In ea sunt exiccatio, ⁊ resolutio. Apata ⁊ bothor. Lenit apostemata que indurari icipiunt, ⁊ ꝓhibet ipsoꝝ duritiem. Decoratio. De ꝓprietatibus eius est, vt deleat alopitiam. Mēbra oculi. Confert algarab.

d A. derdar.

¶De[d] ⌈dirdar.⌋ Cap. CCXVI.

Dirdar qd est. Ex arbor cimicū, ex q̄ egrediūtur capita iflata sicut ḡnata, in qb⁹ est humiditas q̄ fit cimices: quū eni apiunt̄ egrediunt̄ cimices: ⁊ ei⁹ folia comedunt̄ viridia sicut olera. Opōnes ⁊ ꝓprietates. In ipsa sūt stipticitas, ⁊ abstersio, ⁊ cortex est stipticus, ⁊ radix est ei ꝓpinqua. Decoratio. Humiditas capitū ei⁹ abstergit faciē: ⁊ cortex ei⁹ cū aceto quū est hūidū, abstergit albaras. Vulnera ⁊ vl. Inuoluit̄ cortex ei⁹ sic ligamētū sup ꝑcussiones, ⁊ vulnera, ⁊ ꝯsolidat ea, ⁊ sil'r folia ei⁹, ⁊ cortex, ⁊ flos ipsi⁹ ꝯueniūt vulnerib⁹: ⁊ sil'r illud qđ cadit de cortice[e] †⌈ ⌋ ⁊ res q̄ ex ea cadit sic farina, ⁊ ꝓhibet āmbulationē fraudulētis, ⁊ ꝓꝑe cū eq̄li pōdere sui de aniso ꝯfecta cū decocto. Instr'a iūcturaꝝ. Ex decoctione radicis, ⁊ folioꝝ ipsius embrocant̄ ossa fracta. Membra expulsionis. Quū ex eius cortice grosso bibit̄ aureus cum decocto, aut aqua frigida, expellit phlegma.

e† A. corroso.

f A. diudar.

¶De[f] ⌈deindar.⌋ Cap. CCXVII.

g A. syrdiudar.

Deindar qd est. Est ex gn̄e abhel que dr̄ pinus inda. Et eius lignū sil'at̄ ligno zurūbet. In quo est acuitas ꝑua, ⁊[g] ⌈siru. deindar⌋ est eius lac qđ est cal'z acutū faciēs sitim. Natura. Eius siccitas est in tertio maior calitate ei⁹. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. In eius lacte est acuitas adurēs, ⁊ in substātia eius est stipticitas. Instr'a iuncturaꝝ. Bona est mollificationi neruoꝝ, ⁊ paralysi, ⁊ torture vltime: et neqꝫ est aliqd melius ea. Membra capitꝭ. Confert apatib⁹ frigidis in cerebro, ⁊ apoplesie, ⁊ epilepsie. Mēbra nutrimēti. Lac eius facit sitim. Membra expulsionis. Frāgit lapidē renuꝫ, ⁊ vesice, ⁊ retinet vētrem, ⁊ remouet mollificationem ani sedendo in eius decoctione.

h A. ducu.

¶De[h] ⌈dauco.⌋ Cap. CCXVIII.

Daucus qd est. Est semen bautie siluestris. distinctio xo esse eius dicet̄ in cap̄l'o bautie siluestris. Natura. Calidus in tertio, sicc⁹ in ꝓncipio ipsius. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est aperitiuus valde. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinam, ⁊ menstrua.

i A. dend.

k A. alsegieri.

¶De[i] ⌈dende.⌋ Cap. CCXIX.

Dende qd est. Que est sceni ex ea, est sicut fistici, ⁊[k] ⌈alscetrie⌋ ē silis alkerua rubeo, hn̄s pūcta nigra: ⁊ inda est minor alsceni, et maior[l] ⌈alscetrie,⌋ ⁊ eius medulla est cineritia declinās ad citrinitatē, ⁊ de ꝓꝑetatib⁹ eius est, q̄ ipsi⁹ medulla minorat̄ cuꝫ tp̄e, donec ꝯsumat̄. In terra xo magis remanet. Electio. Alsceni melior est ⁊ fortior[m] †⌈ ⌋ lida, ⁊[n] ⌈alscetrie⌋ est mala, tarde opōnis faciēs turbationē, ⁊ dolorē pungitiuū, ⁊ opꝫ vt excorticet̄ scenia cū ferro, ⁊ nō tāgat labia, q̄m ip̄a delet eoꝝ colorē, ⁊ facit q̄si albaras: ⁊ q̄n excorticat̄, egredit̄ ex cortice ei⁹ lingua ꝑua ꝓxima medietati grani. opꝫ ḡ vt relinquat̄ illa ligua, ⁊ accipiat̄ medulla. Nā. Est cal'a valde. Decoratio. Eūatio facta cū dende mixta cuꝫ eo qđ[o] ⌈ipsi ꝑtinet⌋ ꝯseruat nigredinē capilloꝝ. Mēbra expul. Soluit cū superfluitate: et potio qdē ei⁹ est granū. j. s. ⁊ ipsa soluēdo nō educit nisi hūiditates, ⁊ meliam, ⁊ fl'a q̄ sunt in iuncturis, ⁊ neqꝫ bibat̄ nisi in regione frida, et in ꝯpl'one frida, ⁊ neqꝫ bibit̄ sola: q̄nqꝫ xo ꝑ̄sumit aliqs dans ad bibēdū de ea q̄ ꝑꝑata est duos danich: sꝫ ei q est fortꝭ ꝯpl'onis tolerans[p] ⌈fluxū.⌋ Opꝫ ḡ vt terat̄, ⁊ ꝑmisceat̄ cū[q] ⌈scescenegi⌋ ⁊ aliq̄ꝫto croco. Et si miscet̄ cū medicinis solutiuis nō opꝫ vt cum eis misceat̄ opiū, neqꝫ quelꝫ medicina, imo opꝫ vt misceat̄ cū tali q̄lis est turbit, ⁊ lac ficus, et succus apsinthij, ⁊ semē nil, ⁊[r] ⌈keriken⌋ q̄ntis duabus.

l A. alsegieri.

m† A. deinde.

n A. alsegieri.

o A. lenificat.

p A. sol'onē vētr[is]

q A. nesastegi

r A. churchum.

¶De[s] ⌈dinaraguadi.⌋ Cap. CCXX.

s A. dinaruie.

Dinaraguadi qd ē. Est plāta[t] ⌈albasce⌋ ⁊ zufere, ⁊ dicemus ipsuꝫ in capitulo de ze.

t A. alhaçe.

¶De[u] ⌈duraz.⌋ Cap. CCXXI.

v A. duragi.

Duraz qd est. Nota est. caro ei⁹ est melior carne[x] ⌈pulloꝝ, ⁊ alfaguakit⌋ ⁊ magis tēperata, ⁊ subtilior, ⁊ siccior carne[y] ⌈atadrogi⌋ ⁊ minoris caliditatis, q̄ꝫ ipsa. Membra capitis. Caro alduraz in cerebro, ⁊ intellectu augmentum efficit. Membra expulsionis. Caro[z] ⌈alduraz⌋ auget sperma et coitum.

x A. cubugi ⁊ altuachut.

y A. altedarugi.

z A. duragi.

¶De[⁊] ⌈dedikisa.⌋ Cap. CCXXII.

⁊ A. dichsie, vel darchsene.

Dedikisa quid est. Cortex indus stiptic⁹ valde. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. Est stipticus. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Bonus est sputo sanguinis ex pectore, et pleuresi, et clarificat vocem. Membra expulsionis. Confert vlcerib⁹ intestinorum.

¶De[ꝯ] ⌈durusataris.⌋ Cap. CCXXIII.

ꝯ A. darumatharis.

Durusataris qd est. Res que voluit̄ sup arborē antiquā, q̄ fert glādes: ⁊ silis est[ꝫ] ⌈asarach⌋ minor tn̄ ea, ⁊ min⁹ frustulosa, ⁊ hꝫ radicē itextā, vt rete in q̄ est dulcedo cum acuitate, ⁊ amaritudo, ⁊ stipticitas cū v̄tute putrefactiua. Nā. Est cal'a fortē hn̄s calitatē, ⁊ siccitatē. Decoratio. Subtiliat capillos, ⁊ abradit eos: ⁊ delet eos ꝓpt̄ suā putrefactionē, ⁊ acuitatē suaꝫ. Instr'a iuncturaꝝ. Cōfert paralysi, ⁊ torture.

ꝫ A. alserachs.

¶De[a] ⌈draganto.⌋ Cap. CCXXIIII.

a A. dragagāto

Dragantum qd ē. Est gūma[b] ⌈alcuted.⌋ Natura. Est frigidū ad siccitatē declinans. Opōnes et ꝓꝑetates. Eius virt⁹ est sicut v̄tus gūmi: et in ipso est exiccatio pauca, q̄ est sicut illa, que est in gūmi. Mēbra oculi. Ponitur in alcofol eo modo quo ponitur gūmi.

b A. alchathad.

¶De[c] ⌈dracone marino.⌋ Cap. CCXXV.

c A. tenin babari.

Draco marinus. Opationes ⁊ proprietates. Inquit Gal'. scinditur, et ponitur super morsum suum, ⁊ confert.

¶De[d] ⌈dhab.⌋ Cap. CCXXVI.

d A. dab.

Dhab quid est. Dhab aliud est a lacerto inuento in regione nostra quāuis sit ei similis: et habeat dispōnes, ⁊ virtutes ei ꝓximas: et

aldhab quidem raro est nisi in regionib⁹ arabum. Decoratio. Linit̃ stercus eius sup pãnũ, ⁊ lẽtigines, ⁊ ꝯfert. Mẽbra oculi. Stercus eius ꝯfert albugini oculi: ⁊ ꝯfert descensioni aque.

a A. dabba.

b † A. Instra iũcturarum.

c A. Iã diximus in libro tertio.

¶De[a] ⌈dhoboba.⌋ Cap. CCXXVII.

Dhoboba [b] † ⌈ ⌋ [c] ⌈Iam diximus in cap° de. k.⌋ sũmam iuuamẽti ipsius qđ facit in podagra, ⁊ dolore iũcturaꝝ.

Litera. E.

d A. ambegi.

¶De[d] ⌈emblico.⌋ Cap. CCXXVIII.

e † A. conditus.

f A. conditis.

g A. secundo.

Emblicus qd est. Est notus, ⁊ [e] † ⌈ ⌋ est debilior myrobal̃. [f] ⌈nutritĳ, ⌋ ⁊ est in eorum semita. Quñq3 in lacte infundit̃ noiat̃ sirembles. Natura. Apud iudeũ est cal̃us, ⁊ apud plures alioꝝ est fridus in [g] ⌈tertio, ⌋ ⁊ apud scirekindum in ipso est calefactio, ⁊ forsitã veritas est, ꝙ ipse siccus est paꝝ hñs friditatis. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Extinguit caliditatẽ sanguinis. Decoratio. Fortes efficit radices capillorũ, ⁊ denigrat capillos. Instr̃a iũcturaꝝ. Cõfert neruis valde. Mẽbra oculi. Cõfortat oculum. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfortat cor ⁊ [h] ⌈subtiliat ipm ⌋ ⁊ intellectui pbet augmẽtum. Mẽbra nutrimẽti. Cõfortat stõm, ⁊ preparat ipm, ⁊ sedat sitim, ⁊ vomitũ, ⁊ facit appetitum cibi. Mẽbra expulsionis. Confortat anũ, ⁊ excitat coitum, ⁊ apud quosdam stringit ventrem. Uerum qđ ex ipso [i] ⌈nutritũ ⌋ est lenit vẽtrem absq3 labore, ⁊ ꝯfert hemorroidibus, [k] ⌈et soluit phlegma ⁊ melancholiam.⌋

h A. vigorat ip3 seu ip3 letificat.

i A. conditum.

k —— A.

l A. asthimum.

m A. frãgibiles ⁊ est calidũ acuti saporis.

n A. rufedinem.

o —— A.

p A. melic.

¶De[l] ⌈epithymo.⌋ Cap. CCXXIX.

Epithymum qd est. Est semẽ, ⁊ flos, ⁊ stipites pui [m] ⌈ꝯfracti: ⁊ ẽ acutũ, cal̃m, pũgitiui saporis ⌋ semia hñs rubea, cuius plãte ṽtus est, sicut ṽtus albasce: veꝝ albasce est debilior eo: ⁊ dĩ ꝙ est de gñe albasce. Electio. Qđ ex eo bonũ est, est cretẽse, ⁊ hierosolymitanũ, ⁊ est decliue ad [n] ⌈rubedinẽ, ⌋ ⁊ qđ est vehemẽtius rubeũ, ⁊ acutioris odoris, melius est. [o] ⌈Et meli⁹ est illud qđ affert̃ de isula crete. Et affert̃ ẽt ex oris domus sancte: ⁊ ex alĳs vicinis sibi: s3 rubedo est fortior, ⁊ sil̃at̃ semini cuscute.⌋ Natura. Est cal̃m ⁊ siccũ in tertio ₣m Gal̃. Et dixit hunaim, ꝙ est cal̃3 in tertio siccũ in fine ₱mi. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Sedat islationẽ, ⁊ ꝯuenit ꝯsistẽtib⁹, ⁊ senibus, ⁊ remouet egritudines [p] ⌈oppil̃onũ.⌋ Instr̃a iuncturaꝝ. Confert spasmo. Mẽbra capitis. Cõfert melãcholie ⁊ epilepsie. Mẽbra nutrimẽti. Cõturbat eos, in quoꝝ cõplexionib⁹ cholera rubea vincit, ⁊ facit eis nauseam: ⁊ est ex eis que sitire faciunt. Mẽbra expul. Potio epithymi si. iiij. aur̃. bibat̃ cum melle ⁊ sale: soluendo educit meliam fortiter, ⁊ educit etiam phlegma. Quidã ṽo dixerunt qđ ex eo bibitur sit vsq3 ad. ʒ. ij. et decoctio sit vsq3 ad. iiij. aur̃. ⁊ op3 vt voluat̃ qđ ex eo bibit̃ cum oleo amigdalino: ⁊ nõ op3 vt in decoquẽdo ipm, multum elaboretur.

q A. abenus, vel abanus.

¶De[q] ⌈hebeno.⌋ Cap. CCXXX.

Hebenus qd ẽ. Est nota. Electio Que ex ea melior est, est nigra, eq̃lis, in q̃ nõ sunt linee: ⁊ sil̃at̃ in suo tactu cornu tornatili: et est valde cõpacta, ⁊ solida, in cuius sapore est mordicatio: ⁊ quum ponit̃ sup carbonẽ odoratur ex eo odor bon⁹ acut⁹. Natura. Cal̃a est ⁊ sicca i scđo.

r † A. sua.

s A. almesen.

Et existimãt qdã, ꝙ ipsa cũ cal̃itate [r] † ⌈ ⌋ extinguit cal̃itatẽ sãguinis. Opõnes ⁊ ꝓprie. Fricat̃ in aq̃ sicut plures lapidũ, et est ſbtiliatiua, abstersiua. Mẽbra oculi. Abstergit pãnũ oculi, ⁊ albuginẽ: ⁊ ex ipsius fricatione fiunt collyria, ⁊ fit ex ea [s] ⌈alcofol ⌋ ad medicinas oculi ꝓpter vehemẽtiam ꝯuenientie eius: et quũ adurit̃ eius serratura super sartaginẽ: deinde abluitur, ꝯfert vlcerib⁹ antiq̃s, ⁊ opthalmie sicce, ⁊ scabiei oculi. Mẽbra expulsionis. Dixit alcãzi. ꝙ ipsa frãgit lapide3 in renibus: ⁊ dĩ ꝙ in ipsa est resolutio inflationis ventris.

t A. giargir.

¶De[t] ⌈eruca.⌋ Cap. CCXXXI.

Eruca qd est. Ex ea alia ẽ siluestris, ⁊ alia hortulana. Semen aũt eruce est illud qđ in decoctiõe ponit̃ loco sinapis. Natura. Calida est in scđo, sicca in ₱mo, ⁊ in humida qdem est humiditas in ₱mo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est apitiua lenitiua. Decoratio. Aqua eruce cũ felle vaccino vestigĳs vlceꝝ ꝯfert, ⁊ semen eius aut aq̃ ipsius cum melle lẽtiginibus. Mẽbra capitĳ. Facit soda, et ꝓprie si comedat̃ sola. lactuca ṽo remouet nocumentũ ab ea: ⁊ simil̃r endiuia, ⁊ portulaca. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Facit lac abũdare. Mẽbra nutrimẽti. In ipsa est digestio cibi. Membra expulsionis. Siluestris facit abũdare vrinam, cõmouens coitũ: ⁊ faciens ei erectionẽ, ⁊ ꝓprie semen eius. Uenena. Quãdo comedit̃ ⁊ bibit̃ post eam vinum odoriferũ est tyriaca morsui mustele.

v A. cylbua, vel calbua.

x A. Eylbua qd est, est chirbua.

¶De[v] ⌈elbue.⌋ Cap. CCXXXII.

Elbue quid est. Est vi3bue, ⌋[x] ⁊ est subtilior q̃3 kacule. Natura. Calida est in ₱mo, sicca in scđo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtilis. Membra nutrimẽti. Cõfortat epar et stomachũ frigida: ⁊ digerit cibum.

y A. endeba.

¶De[y] ⌈endiuia.⌋ Cap. CCXXXIII.

Endiuia qd est. Alia est siluestris: ⁊ alia hortulana: et est duaꝝ specieꝝ. hñs lata folia: ⁊ habens stricta folia: ⁊ ipsa ꝓcedit cursu lactuce. verũtamen sicut dixerunt est minor ea in suis opationibus. apud me ṽo ambe vincũt eam in aperiendo, ⁊ in prestãdo iuuamẽtum oppilationi epatis: quãuis minorent̃ ab ea in extinguẽdo ⁊ [z] ⌈ꝯfortando.⌋ Electio. Magis iuuatiua ex eis epati est que est magis amara. Natura. Endiuia frigida est in ₱mo, ⁊ siccitas sicce est in ₱mo: et humiditas humide est in fine ₱mi. ⁊ hortulana qdem est frigidior ⁊ humidior: et eius qdem amaritudo in estate fit fortis: ⁊ declinãt ad paruã caliditatẽ que nõ efficit impressionẽ. Siluestris ṽo est minoris humiditatis, ⁊ est taraxacon. Opationes ⁊ ꝓprietates. Aperit oppil̃ones [τ] † ⌈ ⌋ visceꝝ ⁊ venaꝝ: ⁊ in ipsa qdem est stipticitas [ʔ] ⌈aliquãtula: ⌋ sed non est vehemẽs, ⁊ eius aqua cũ cerusa, ⁊ aceto est mirabile epithyma in infrigidãdo illud cuius ifrigidatio querit̃. Instrumẽta iũcturaꝝ. Fit ex ea emplastrũ podagre. Mẽbra oculi. Confert opthalmie calide: et lac qdem endiuie siluestris abstergit albuginẽ oculi. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Fit ex ea cum farina ordei emplastrũ tremori cordis, ⁊ ꝯfortat cor: ⁊ quãdo dissoluit̃ cassiafistula in aqua eius, ⁊ ex ea fit gargarismus ꝯfert apostematibus gutturis. Mẽbra nutrimẽti. Sedat nauseã, ⁊ excitationem chol̃e, ⁊ ꝯfortat stomachũ: et est de melioribus medicinis stomachi, cuius cõplexio est calida: et siluestris qdem est melior stomacho q̃3 hortulana: ⁊ dicitur ꝙ est cõueniens cõplexioni epatis quocunq3 modo sit: calide quidem est vehementer conueniens, et non est nocumentum ipsius frigide.

z A. nutriendo.

τ † A. Alia lra. epatis ⁊.

ʔ A. ꝯueniens.

nocumentum reliquaꝝ specieꝝ olerum frigidoꝝ.

Mēbra expulsionis. Quādo comedit̃ cuz aceto stringit vētrem, proprie siluestris. Febres. Confert quartane, ⁊ febribus frigidis. Uenena. Quādo ponit̃ emplastrum cum radice sua super pūcturā scorpionis, ⁊ ꝟmiū puoꝝ venenosoꝝ, ⁊ vespe, et serpētis[a] ⌈guasseuabras⌋ ꝯfert, ⁊ silr̃ cum sauich.

De[b] ⌈epate.⌋ Cap. CCXXXIIII.

Epar. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Humor gn̄atus ab epatibus est grossus. Et sanius ex eis est epar anatis pinguis, ⁊ gallinaꝝ pinguiū. Mēbra capitꝭ. Epar capraꝝ, ⁊ proprie hircoꝝ detegit esse epileptici. Et qn̄ epilepticus ip̄m comedit, incurrit epilepsiā. Epar[c] ⌈stellionis⌋ suꝑ molares corrosos positū, sedat dolores eoꝝ. Mēbra oculi. Aqua epatis caprini ꝯfert pāno comesta, ⁊ in alcofol posita, ⁊ iclinatio suꝑ vaporē eius. Mēbra nutrimenti. Epar adib ꝯfert doloribus epatis oib⁹. Inquit Gal'. Ego qdem posui ipsum in medicamēto eupatorij, ⁊ nō reperij ipsum augere iuuamētum vltra illud qꝺ ex eo solet ꝓuenire. Amplius epar est tardi incessus in venis, nisi epar anatis pinguis. Uenena. Epar canis rabiosi si detur in morso ab ipso, confert. Et iam dictū est, ꝙ ipsum prohibet metum aque: ⁊ iam vixerunt per illud quidam eoꝝ, ⁊ fuerunt curati etiam curationibus alijs.

De[d] ⌈Ere.⌋ Cap. CCXXXV.

Es qd est. Es aliud est rubeū ad citrinitatē declinans: ⁊ est achabruse qꝺ est melius, ⁊ aliud est rubeū clarū, ⁊ aliud rubeum ad nigredinē declinās, ⁊ est genus ęris qꝺ dr̄ talacon. Et es qdem adustū est[e] ⌈acre⌋ in quo etiā est stipticitas. Quūqꝫ abluit̃ est medicamē bonum ad sigillandū in corꝑib⁹ lenibus, ⁊ sine ablutione[f] † ⌈ ⌋ est melius. Electio. Flos ęris subtilius est ip̄o. Natura. Calidus est et siccus in tertio. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. In ęre adusto est stipticitas, ⁊ acuitas ⁊ ꝯsolidatio: ⁊ ex eis que de ipso dicunt̃[g] † ⌈ ⌋ est ꝙ si cū forpicib⁹ de talacon fiat piloꝝ euulsio ꝓhibet ortum eoꝝ. Decoratio. Denigrat capillos. Uulnera ⁊ vlcera. Ipsum ꝯsolidat vlcera maligna, ambulatiua: et ꝓhibet ea ab ambulatione, ⁊ corrodit carnē augmētatam, ⁊ ablutū ꝯsolidat vulnera, ⁊ dr̄ ꝙ si linit̃ cuz melle ꝯueniēs est vlceribus[h] ⌈duris adustis⌋ in corꝑibus duris. Mēbra ocl̃i. Acuit visum, ⁊ ꝯfert duritiei palpebraꝝ. Mēbra expulsiōis. Soluit aquā citrinā qn̄ bibit̃ cū[i] ⌈oxymelle⌋ ⁊ si ex eo liniat̃ palatū, excitat vomitū: ⁊ potio qdē eius sit aur̃. j. 5. ⁊ exhibit aquositatē absqꝫ nocumēto. Uenena. Opꝫ qdē vt caueat̃ vsus dimittēdi illud in quo est salsedo, ⁊ amaritudo, aut pinguedo sicut sunt olea, ⁊ carnes: aut acetositas: aut dulcedo in vasib⁹ ęris, ⁊ bibēdi ex eis. ipsa enī trāsmittūt ꝓculdubio[k] ⌈ziniariā, ⁊ ziniar⌋ est venenū.

De[l] ⌈euforbio.⌋ Cap. CCXXXVI.

Euforbium qd est. Est gūmi[m] ⌈calidū⌋ cuius virtus alterat̃ post tres, aut q̄tuor annos: et qꝺ antiquat̃ tēdit ad palliditatem ⁊ citrinitatē: ⁊ nō dissoluit̃ in oleo nisi cū difficultate: ⁊ recens est ꝯ̄rio illius. sed dixerūt quidaꝫ seruat virtutē suam, qn̄ ponit̃ cū fabis excorticatis in vase. Electio. Qꝺ de eo bonū est, recēs est, claꝝ citrinū, ad pallorē declinās: acuti odoris, vehementis[n] ⌈acredinis.⌋ Aliud ꝟo ab hoc, est adulteratū cum sarcocolla, ⁊ gūmi. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est abstersiuum, ⁊ hꝫ virtutē subtilē, adustiuā, abstersiuā: et qꝺ est recens est vehemētioris calefactionis, q̄ꝫ assa, cum tn̄ non sit gūma sicut assa in calefactione sua. Instra iuncturaꝝ. Miscet̃ cū qbusdā potionibus factis cū specieb⁹, que sunt sicut piper, ⁊ cinnamomuꝫ, ⁊ silia: ⁊ ꝯfert sciatice, ⁊ eijcit cortices ossiuꝫ in die vna. Ueꝝ opꝫ vt muniat̃ caro que est in circuitu ossium cum cerato tepefacto[o] ⌈in vnguento ⁊ cōprimendo⌋ inungit̃ ex eo paralysis: et stupor, ⁊ ꝯfert valde. Membra ocl̃i. Qn̄ ex eo fit collyrium, est abstersiuū, sed ꝑdurat eius mordicatio tota die: et ꝓpter hoc miscet̃ cū melle, ⁊ reliquis collyrijs. Mēbra nutrimēti. Cōfert aque citrine, ⁊ frigori renū: et ꝯfert hn̄tibus colicam: ⁊ potio de eo cum qbusdā seminib⁹ boni odoris, ⁊ aqua mellis est triū anulusat, dixit alcanzi, ꝙ coarctat os matricis vehemēter, adeo vt ꝓhibeat medicinas abortum facientes eijcere fetū. Membra expulsionis. Soluēdo educit phlegma viscosū retētū in vtrisqꝫ anchis, ⁊ dorso, ⁊ itestinis ꝺm ꝙ dixerūt. Uenena. Dixerūt qdam, ꝙ si illius quē aliqs vermiū venenosoꝝ pupugit cutis capitis scindat̃, ⁊ qꝺ eā seqt̃ vsqꝫquo craneū appareat, ⁊ ponat̃ in ea hoc gūmi tritū, ⁊ suatur[p] † ⌈ ⌋ nō adueniet ei nocumētum illius: ⁊ etiā interficiunt tres. ʒ. eius in diebus tribus exulcerādo stomachū ⁊ intestina.

De[q] ⌈equo.⌋ Cap. CCXXXVII.

Equus. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Facit stercus eius opationē stercoris asini. Apata ⁊ bothor. Corium pulli si aduraꝫ ⁊ liniat̃ ex eo cū aqua super bothor[r] ⌈infrigidat⌋ eas. Mēbra capitꝭ. Dicit̃ ꝙ additiones ille que sunt in genu equi qn̄ terunt̃ ⁊ bibunt̃ cum aceto, sanāt soda. Membra expulsionis. Coagulū equi ꝓprie ꝯueniēs est fluxui antiquo, ⁊ vlceribus visceruꝫ ⁊ fluxui.

De[s] ⌈erugine ferri.⌋ Cap. CCXXXVIII.

Erugo ferri. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. In ip̄a est infrigidatio ⁊ stipticitas. Mēbra expulsionis. Cōfert fluxui[t] ⌈parturientium.⌋

De[v] ⌈ericio.⌋ Cap. CCXXXIX.

Ericius qd est. Siluestris est notus, ⁊ montanus, est aduldul hn̄s spinas sagittales ꝓpinquus nāe siluestris, vel terreni. Ille ꝟo qui est marinus est spēs hn̄tium ostraca. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Eius adeps ꝓhibet effusiones māeꝝ ad viscera: et silr̃ eius epar[x] † ⌈ ⌋ ⁊ in cinere qdē terreni, ⁊ marini sunt abstersio, et resolutio,[y] ⌈⁊ acuitas⌋ ⁊ exiccatio. Decoratio. Qꝺ de ericio terreno salitum est, ꝯfert elephantie. Et caro eius qui terrenus est, ꝯfert lepre: ⁊ illud ꝓpter vehemētiam resolutionis, ⁊ exiccationis: et qꝺ adustū est de cute ericij[z] † ⌈ ⌋ ꝯfert alopitie mixtū cum pice. Apata ⁊ bothor. Cutis ericij marini ponit̃ in medicinis scabiei, et caro eius ꝯfert valde scrofulis. Uulnera ⁊ vlcera. Cinis cutis eius ꝯfert vlceribus sordidis: et mūdificat carnē additā, ⁊ caro ei⁹ ꝯfert scrofulis valde, ⁊ nodis prauis duris. Instra iūcturaꝝ. Caro terreni salita ꝯfert paralysi, ⁊ spasmo, ⁊ egritudinibus neruoꝝ oibus, ⁊ elephantie. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Caro ericij terreni ꝯfert[⁊] ⌈extenuationi.⌋ Mēbra nutrimēti.[ꝯ] † ⌈ ⌋ ꝯfert malitie cōplexionis: ⁊ qꝺ de eo salitum est cū oxymelle est bonū hydropisi: ⁊ similiter eius epar exiccatū in sole suꝑ pānum. Mēbra expulsionis. Ericius[ꝝ] ⌈terren⁹⌋ est bonus stō, et lenit vētrem, ⁊ ꝓuocat. Et caro ericij terreni saliti cū oxymelle ꝯfert dolori renuꝫ. Et caro ericij terreni ꝯfert ei qui mingit in lecto de pueris, adeo ꝙ assiduatio comestionis eius fortasse faciet, vt vrina cum difficultate egrediatur. Febres. Confert caro eius qui terrenus est febribus antiqs. Uenena.

Marginal notes (left):
a A. ⁊ semabras.
b A. kebd.
c A. lacerte.
d A. nhas.
e A. acutum.
f † A. ad dura.
g † A. absqꝫ rōne
h A. iduratis ostracosis ⁊.
i A. hydromelle
k A. viriditateꝫ eris ⁊ viride eris
l A. farbium.
m A. acutum.
n A. acuitatis.

Marginal notes (right):
o A. in oleo ⁊ fricando.
p † A. cum filo.
q A. feres vel feras.
r A. remouet seu delet.
s A. sada alhadid.
t A. Alia litera. sāguinis mlieꝝ.
v A. caufed.
x † A. exiccatuꝫ
y —— A.
z † A. terreni.
⁊ A. phtisi.
ꝯ † A. Caro siluestris seu terreni.
ꝝ A. marinus.

Ericij caro ꝯfert morsui vermium venenosoꝝ.

a A.rasen.

¶De [a] ⌈enula.⌋ Cap.CCXL.

Enula qd est. Eius qdem est hortulana, et est quedā spēs eius cuius folia sunt ab vno palmo vsq; ad cubitū vnū expansa sup terrā, sicut sisimber, ⁊ folia lentis. Et qđ in ipsa magis est iuuatiuū, est radix eius. Electio. Uirtus sirupi eius est fortis in opationib⁹ suis: ⁊ melior nutritura ei⁹ est cū aceto fracte caliditatis. Natura. Est cal'a ⁊ sicca in scđo, ⁊ in ipsa est humiditas supflua: ⁊ ꝓpter illud nō calefacit corpus statim quum ei occurrit.

Opōnes et ꝓꝑetates. Confert oibus lesionib⁹, ⁊ dolorib⁹ frigidis, ⁊ cōmotionibus vētositatū, ⁊ inflationis. Et in ipsa est virtus rubificatiua: et est in ea abstersio vltima. Iuxta iuncturaꝝ. Cōfert sciatice, ⁊ dolori iuncturaꝝ: ⁊ empl'm factum ex radice eius, ⁊ ex folijs ipsius, ꝯfert dolorib⁹ frigidis, ⁊ cōtusioni lacertoꝝ. Mēbra capitis. Facit soda: verū tñ soluit emigraneā flaticam, ⁊ ꝓprie embrocata.

Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Adiuuat ad expuendum deglutita cū melle: et est bone opōnis qñ admiscet' cū electuarijs mūdificātibus pectus. Et est ex eis que letificāt, ⁊ ꝯfortant cor. Et qñq; fit ex ea vinum hoc mō. Sumunt' de ea auř. l. ⁊ ponunt' in vj. anulusat musti, ⁊ bibit' post tres mēses: ⁊ mūdificat pectus, ⁊ pulmonē. Mēbra expulsionis. Decoctio radicis eius ꝓuocat vtrūq;, ⁊ ꝓprie sirupus eius. Et qui assuete vtitur enula nō indiget vt mingat omni hora. Uenena. Confert morsui venenosoꝝ vermium, ⁊ ꝓprie egyptia.

b A.sadenegi.

¶De [b] ⌈hematite.⌋ Cap.CCXLI.

Hematites qd est. Qñq; inuenit' in mineris, ⁊ qñq; subtiliant' aliqui i adurēdo magnetē: ⁊ qđ ꝓuenit inde est hematites in opōnibus suis. Electio. Melior [c] ⌈alsedenegi⌋ est ille qui est velociter frāgibilis, eq̃lis duritiei, cui nō admiscent' sordes, ⁊ in quo sunt vene. Natura. Nō ablut⁹ est calidus in p°, siccus in scđo, ⁊ ablut⁹ est fridus ad scđz, ꝓpter ablutionē, siccus in tertio.

c A.alsadenegi.

Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. In ipso est stipticitas vehemens: ⁊ apparet qñ fricat' in aq̃ donec in ipsa resoluat' [d] ⌈eius sordities. Et eius virtus est ꝓhibens.⌋ Et in ipso est calefactio quedā, ⁊ subtiliatio, ⁊ exiccatio vltima. Et dixerūt qdā, ꝙ ipe est in v̊tute marchasite: sz ē siccior, ⁊ minoris caliditatis [e] ⌈ꝑter q̃z i subtiliatiōe ⁊ abstersiōe.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Administrat' sicut [f] ⌈pulueriza t'⌋ sup carnez additā et extenuat eā. Mēbra oculi. Abstergit vlcera oculi, ⁊ ꝯsolidat ea, qñ administrat' cū albugine oui. Et qñq; ꝯfert solus aspitati palpebraꝝ. Et si fuerit illic apa calidū, administret' prius cū aq̃: deinde inspisset' gradatim: aut spargat' sicut puluis sup carnem additam. Et qñq; ꝯfert vlceribus oculi solus.

d A.⁊ ispisset eā ⁊ eius virtus est stiptica.

e A.absq; subtiliatione ⁊ abstersione.

f A.puluis.

Mēbra expulsionis. Daf in potu cū vino ad difficultatez vrine, ⁊ ad [g] ⌈fluxum⌋ menstruoꝝ. Et in hematite est ꝓprietas rectificandi gonoream.

g A.assiduitatē fluxus

h A. charbech asued.

¶De [h] ⌈helleboro nigro.⌋ Cap.CCXLII.

Helleborus qd est. Ille qui niger est, est frustra [i] † ⌈icisa⌋ ⁊ eius acuitas est fortior acuitate albi. Et illi q ipm colligunt p̃seruant' ab ei⁹ nocumēto comedēdo allea, et bibēdo vinū. Et folia qdē plāte eius sunt silia folijs aldulb: sz sūt vehemētioris nigredinis q̃z ipsa: ⁊ hz crus breue ad purpureitatē declināns: ⁊ eius figura est sicut figura racemi: et in ipsa est fructus, ⁊ hz venas subtiles nigras [k] ⌈ex cuiusq; q̃ꝝ radice sic duo capita cepaꝝ egrediunt',⌋ et qđ de ea admistratur

i A.nō hñtia ad ditamēta vilosa sz frustra ei⁹ sunt ac si eēnt icisa in extremitatibus suis.

k A.ex radice vna sicut ex capite cepe.

sūt vene iste, ⁊ orit' in siccis. Electio. Melior est ille, qui est medius inter veterē ⁊ nouū, ⁊ grossum, ⁊ extenuatū, hñs colorē cineritiū, velociter frangibilis [l] ⌈nō pōderosus⌋ in cuius vacuitate ē qddā sil'e tele aranee, saporem hñs acutum, ⁊ mordicās linguā: ⁊ bonū qđ de eo administrat' est, vt assumat' lignū paruū qđ est apud radicē eius, ⁊ [m] ⌈īfundat' ꝑ ua⌋ aqua, ⁊ excorticet', ⁊ assumant' cortices illi⁹, ⁊ exiccent' in vmbra, ⁊ admistrent' triti ⁊ cribellati et potio eius sit tres kermet: ⁊ melius est vt in potu det' cum petroselino ⁊ dauco: ⁊ qñq; daf ex eo vsq; ad auř. ij. Nā. Calidus est ⁊ sicc⁹ vsq; ad [n] ⌈scđz.⌋

l A.gair alnachar.

m A.madefiat cū pauca.

n A.tertium.

Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Est resolutiuus, subtiliatiuus ⁊ est fortis abstersiōis, adeo ꝙ corrodit carnē mortuam: ⁊ qñ nascit' apud radicē vitis, fit virtus vini eius solutiua: ⁊ de ꝓprietatib⁹ qdē hellebori est, ꝙ ipse ꝑmutat corpus a sua ꝯpl'one, ⁊ facit ipm ꝯpl'onem bonā iuuenilē acqrere: ⁊ multi sunt qui helleboꝝ albū sumūt ad vomēdum, ⁊ nō facit vomere ⁊ nō soluit: sed facit illud qđ facit vomitus ⁊ sol'o, ⁊ ꝯueniētia ei⁹ ad viros, ⁊ viragines mulieres, ⁊ fortiores, ⁊ adolescētes, ⁊ eos q hñt [o] ⌈carnes teneras in corꝑe⌋ ⁊ multitudinē sanguis est plima, ⁊ nō est ꝯueniēs castratis, neq; mollib⁹: et ipse qdē est ꝯueniens in [p] ⌈martio⌋ deinde in septēbri. veruntñ opz vt ante ipm ꝓcedant tres dies penitus in qb⁹ abstineat' a comestione, ⁊ potatiōe grossoꝝ, ⁊ vt administrent' ea que gaudē faciāt, ⁊ delectari, ⁊ vt euomat ⁊ vt eijciat post cenā duab⁹ vicibus, aut trib⁹, deinde assumat'. Decoratio. Linit' sup morpheaz cum aceto: ⁊ sil'r [q] ⌈loca in qb⁹ sunt sordes⌋ ⁊ sil'r sup albam morpheaz, ⁊ eradicat verrucas, ⁊ eūo que fit cū eo ꝯfert albaras, ⁊ sil'r alb⁹. Uulnera ⁊ vlcera.

o A.corp⁹ carnosum ⁊ pingue. Alia lr̃a. ⁊ nō est ꝯueniēs corꝑib⁹ timorosis neq; mollibus.

p A.mēse aplis.

q A.sup albaras

Linit' niger, ⁊ albus cū lacte sup scabiē, ⁊ impetiginē cū aceto, ⁊ ad excoriationē linitus valet: et fit cū eo eūo: ⁊ fiunt ex eo sicut licinia, ⁊ imittunt' fistulis, ⁊ dimittunt' per diē, ⁊ qñ extrahunt' ex eis eradicant' [r] ⌈corꝑa eaꝝ.⌋ Iuxta iūcturaꝝ. Cōfert paralysi, ⁊ dolori iuncturaꝝ, ⁊ eūo facta ꝑ ipm est medicamē eoꝝ oium forte. Mēbra capitis. Qñ decoquit' cū aceto, et distillat' in aurē, sedat sonitū, ⁊ qñ os colluit' ex illo aceto sedat dolorē dentiū, ⁊ qñ distillat' decoctio eius in aurē debilis audit⁹, ꝯfortat ipm, ⁊ ꝯfert melie que est cū aliqs solus aliena loqtur, ⁊ emigranee antique, ⁊ egritudinib⁹ capitis. s. epil'e ⁊ melie. Mēbra oculi. Cōfortat visū qñ ponit' in alcofol, Mēbra expulsionis. Cōfert mel'e, ⁊ dñio ei⁹, ⁊ soluēdo educit ex toto corꝑe absq; horribilitate, ⁊ ex̃hit cholerā etiā ⁊ fla: ⁊ extrahit oēm supfluitatē mixtā sanguini, ita ꝙ ab extremitatib⁹ corꝑis ⁊ acute: et opz vt fiat velocis sol'onis cū scamonea, ⁊ misceant' ei petroselinū, ⁊ daucus: ⁊ qñq; daf in potu hoc mō, ifundit' in oxymelle, aut vino dulci, ⁊ dimittit' in ipso aliq̊ spatio: deide coquit' vinū illud cū lentib⁹, aut cū ordeo, aut gallina: ⁊ ad sorbēdum daf ius eius, ⁊ qñq; admiscet' duob⁹ aureis de eo q̃ztitas triū anulusat de scamonea: ⁊ qñz decoquit' cū lentib⁹. Et iaz qdē dictū est in tabulis ꝓprietatum de regimine eius qđ opz fieri in h̄ loco etiā. Et ipse valde ꝯfert apatibus in itestinis, ⁊ vesica: et ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua. Permutatio. Loco nigri ponit' medium pōdus ipsius de mezereon, et due tertie ponderis eius de agarico. Filius autem Mesaugue dixit, ꝙ loco eius ponit' condes.

r A.ꝑtes calose, vel ostracose, q̃ sunt in eis.

s A. charbech abiad.

¶De [s] ⌈helleboro albo.⌋ Cap.CCXLIII.

Helleborus alb⁹ qd est. [t] ⌈Cortex corticū ramoꝝ diūse figure, silis rei veteri albe, i q̊⌋ nō ē q̃uitas, ⁊ sil'at' ēt radicib⁹ altee

t A.cortex ⁊ cortices qui sūt frāgibiles, figuraz vel formā hñs silē rei ïuetera te seu corrose a vermib⁹ vel a carollis albe, in q̃.

cuiꝰ amaritudo est vehemētior amaritudine nigri. Et eius plāta est sicut arnoglossa: aut sicut sicla silvestris, sed est brevior ea rubei coloris. Et longitudo cruris eius est vsq3 ad. iiij. digitos ꝯiūctos in latitudine [a] ⌈ꝯcauū. ⌋ Et hēt venas plimas a radice vna ꝓcedētes sicut cepe: ⁊ nascit̃ in locis mōtuosis, ⁊ colligit̃ in tp̄e messis, ⁊ exiccat̃. Electio. Ille q est electꝰ: est planā hn̄s supficiē cū eq̄litate, albus, velociter frāgibilis, [b] ⌈ plīma hn̄s grana minuta, ⌋ nō mordicās linguā statim vehementer, ⁊ attrahit saliuā. Qui aūt vehemēter mordicat, statiз est p̄focatiuus: sed opōnes regiminū in ipso p̄dicte sunt in capͦ ꝓprietatū. Natura. Calīus est ⁊ siccus in medio [c] ⌈ scd̄i. ⌋. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Albus est vehemētioris amaritudinis. Et niger est vehemētioris calitatis: ⁊ quū mus comedit ip̄m morit̃, ⁊ ex industria ꝓbat̃ illud, ⁊ comedit de ip̄o mus in sauich ⁊ melle: et qn̄ coquit̃ cū carne dissoluit eā, ⁊ [d] ⌈ debilitat eā. ⌋ De ipso ꝟo iciso sumunt̃ qnq3 aur̄. ⁊ ponūtur in nouē. ℥. aque pluuialis, ⁊ dimittunt̃ in ea tribus diebꝰ, ⁊ colat̃, ⁊ fit tepida: ⁊ bibit̃, ⁊ hic est infusus. Deīde est ille q est decoctꝰ, q hoc mō p̄parat̃: libra vna de eo iciso in duobꝰ kist aque pluuial̄ posita tribꝰ diebꝰ infundit̃, ⁊ decoquit̃ donec eiꝰ tertia ps remaneat, deīde extrahit̃ ab ea helleborus, ⁊ ꝓijcit̃ sup̱ aque, mellis boni collati q̄ztitas duaꝝ lib. ⁊ ispissat̃, ⁊ sumit̃ ex eo cochliariū magnū sicut est, aut cū aq̄ cal̄a: et hoc est sanū, ⁊ tutū: deinde est cortex icisus post ꝯfractus in eo positus, qd̄ sit sicut aqua ordei, vt nihil remaneat in gutture ⁊ stō: deinde est ille q est pulverizatꝰ p̄paratus cū aq̄ mellis: ⁊ iste ē ille q plīm nocet, ꝓpterea ꝙ remanet in meatibus: q̄re opз bibētē ip̄m p̄parare res, qbꝰ medicat̃ ille, q forsitā īcidit in spasmū, sicut ius galline, ⁊ sirupū de isopo cū mētastro ⁊ ruta, ⁊ lētes, ⁊ olea boni odoris, sic̄ factū est de cipis, ⁊ lilio, ⁊ narcisco: et vt sint apud eū acetū acuti odoris, ⁊ poma, ⁊ cydonia, ⁊ panis calīus, et vinū odoriferꝝ, et medicamen sternutatoriū: et pēna, ⁊ [e] ⌈ ꝯdisi ⁊ anetū, ⌋ ⁊ lectus stratꝰ, et vētose diuerse: et qn̄ ascellat cūз facilitate, sorbeat aquā frigidā, ⁊ odoret odores bonos, et cibet̃ ex eis qͦꝝ chimꝰ bonꝰ est. Et si iā accidit ei spasmus, ⁊ debilitas, tunc det̃ ei panis fractꝰ in vino, aut aq̄ mell̄, ⁊ qn̄q3 opз vt reiteret̃, et cibet̃ pane infuso in aqua frida, et si accidat ei singultꝰ in medio opōnis det̃ ei aq̄ mellis, in q̄ decoctꝰ sit raphanꝰ: ⁊ si medicina in ip̄o nō mouet̃, post aliq̄ztulū spatiuз bibat aquā mell̄ cum aq̄ cal̄a in q̄ decocta sit ruta: aut det̃ in potu aq̄, ⁊ oleū, ⁊ vomat cū pēna itincta in oleo de cipis, ⁊ de lilio, et [f] ⌈ eleuet̃ i suspēsorio: ⌋ ꝙ si acciderit ei sicut p̄focatio, sumat in potu de decoctiōe hellebori q̄ztitatē triū. ℥. illud eniз adiuuat medicinā, et remouet accn̄s. Si ꝟo non iuuerit, faciat clistere acutuз, ⁊ in potu dent̃ tres anulusat de eo: nō vt euomē faciat: sз vt expellat p̄focationeз, ⁊ fiat vt sternutet cū sternutatorijs, ꝙ si singultꝰ vomitu nō remouet̃, admistremꝰ tūc vētosas sup̱ spondiles magnas q̄ sunt iter spatulas, ⁊ sup̱ reliq̄s dorsi spōdiles. Vētose eni equāt ꝯtorsionē accn̄tem post singultū, et inūge mēbra spasmata cū oleo vehemētis calefactionis, et cū aq̄ balnei et tina: [g] †⌈ ⌋ opat̃ eni in isto capͦ opōnem nigri. [h] †⌈ ⌋ Mēbra capitis. Qn̄ odorat̃ ille q pulverizatꝰ est, excitat sternutationē. Mēbra oculi. Acuit visum. Mēbra nutrimēti. Helleborus albus [i] ⌈ ꝯfortat fortiter: ⌋ sз in ipso est timor, qm̄ p̄focat. qn̄q3 ꝟo ponit̃ in [k] ⌈ pane ⌋ vt vomere faciat: ⁊ oportet vt illi in quo timet̃ prefocatio non in potu tribuat̃ stomacho existēte vacuo. huiusmodi enim debilis est. Venena. Interficit qd̄ de eo supfluum est hoīes: et est venenū canibus, et porcis, et stercꝰ bibentis ipsum interficit gallinas.

a A. hn̄s concauitatem.
b A. Alia litera. hn̄s q̄ztitatē magnā subtilem.
c A. tertij.
d A. debilior est ille q est ifusus.
e A. cathedra.
f A. moueat̃ in arginha.
g † A. Vulnera ⁊ vlcera.
h † A. ⁊ silr̄ opat̃ in decoratōis capitulo.
i A. facit vomitū cūз fortitudine.
k A. cibis.

De [l] ⌈ eupatorio. ⌋ Cap. CCXLIIII.

Eupatorium qd est. Est ex herbis [m] ⌈ aromaticis: ⌋ ⁊ habet folia sicut folia canabis: ⁊ flos eius sicut nenufar: et est illud qd̄ administrat̃, ⁊ succus eiꝰ. Natura. Est calidū in p̄mo, siccū in scd̄o. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiuū, incisiuū valde: et abstersiuuз sine attractione: et sine calitate manifesta. Et in ipso est stipticitas pauca, ⁊ pōticitas, et amaritudo fortis, sicut est amaritudo aloes. Decoratio. Est bonum in initio alopitie, ⁊ tyrie. Vulnera ⁊ vlcera. Linit̃ cū adipe veteri sup̱ vlcera difficilis ꝯsolidationis, ⁊ eius succꝰ ꝯfert scabiei, et pruritui qn̄ bibit̃ cūз aq̄ fumiterre, ⁊ oxymelle: et silr̄ flos eius, et succꝰ ipsiꝰ est fortior. Mēbra nutrimēti. Confert doloribus epatis, et oppil̄onibꝰ eius: et ꝯfortat ip̄m: et confert duritiei splenis, ⁊ ap̄atibꝰ epatis: et ap̄atibꝰ stōi: et eius herba, ⁊ succꝰ ꝯferūt [n] ⌈ malitiei forme: ⌋ ⁊ accidētibꝰ hydropisis. Membra expulsionis. Dat̃ in potu cū vino, et ꝯfert vlceribꝰ itestinoꝝ. Febres. Cōfert febribꝰ chronicis, et antiqs: ꝓprie succus eius: et ꝓprie cum succo apsinthij. Permutatio. Loco eius ponitur pondus de assaro, et medietas ponderis ipsius de apsinthio.

l A. gafet.
m A. spinosis.
n A. cacesie.

Litera. F.

De [o] ⌈ fabis. ⌋ Cap. CCXLV.

Fabe qd sunt. Note sūt: ⁊ alie sunt egyptiace: et alie nabathie: et nabathie qdē sunt vehemētius stiptice: ⁊ egyptiace sūt humidiores, et minoris nutrimēti. viꝛides ꝟo sūt plīme supfluitatis: et si non esset tarditas sue digōnis, et multitudo iflationis eaꝝ, nō essent minores in nutrīedo bn̄, q̄з pultes ordei, sз sanguis earuз est grossior, ⁊ fortior. Electio. Meliores ex eis sunt grosse, albe, que a gurgulionibꝰ non p̄forātur: ⁊ deteriores eaꝝ, sunt recētes: et eaꝝ qdē rectificatio est ꝓlongatio ifusionis eaꝝ, et bonitas decoctionis, et comedere eas cū pipere ⁊ sale, et hasce, et origano, et silibus cū oleis. Natura. Proxime sunt eq̄litati, sed sunt decliues ad frigiditatē, et siccitatē plus, et in ipsis est humiditas supflua, ⁊ ꝓp̄e in viridibus. De veritate ꝟo viridiū est vt iudicent̃ frigide et humide. Quidam aūt qui ponunt frigiditatē fabaꝝ in gradu scd̄o, moduз excedūt. Opationes ⁊ ꝓp̄etates. Abstergunt parūper: et inflant valde, et si eaꝝ decoctio bene fiat: [p] ⌈ ⁊ liniant̃ sicut pultes ordei: tūc decoctio vehemēter iterata cū aq̄ remouet eaꝝ inflationē: veꝝ cum fabe excorticant̃ ⁊ mollunt̃, et decoquunt̃ in vase sine motu, et ⌋ minoratur eaꝝ inflatio: et que ex eis frixe sunt, pauce sunt inflationis: sed sunt tardioris digōnis: et cocte cum suis corticibꝰ sunt plus inflatiue: sed sunt tardioris digōnis, et fortasse eaꝝ farina est minoris inflationis: sз eaꝝ que sunt nabathie est virtus stiptica: et eaꝝ cortex est fortioris stipticitatis, et nō abstergit: et egyptiaca est stipticior omnibus: ⁊ in ip̄a est abstersio, et generatur ex ea caro mollis: et generat humores grossos. Hippo. quoq3 testificatus est bonitatem nutrimenti earuз, et conseruationem

o A. bachale.
p A. ⁊ nō sunt sicut chist ordei: ⁊ qm̄ decoctio plīma ipsiꝰ reiterando aquaз remouet iflationē eiꝰ: veꝝ cūз fabe excorticāt̃, ⁊ decoquunt̃ in aq̄, deinde frigunt̃ in oleo in vase sine motu.

sanitatis ab eis, ⁊ qn̄ scindunt in duo media, ⁊ po/nunt sup fluxū sanguinis [a] ⌈icisionis, valēt, ⌋ Et de ꝓprietatib⁹ qdē eaꝝ est, ꝙ abscindūt oua gallinaꝝ quū nutriunt ex eis, ⁊ ꝙ faciūt vidē sōnia [b] ⌈cū alie natione ꝑturbata, ⌋ ⁊ ꝙ faciūt accidē ꝓruritū ꝓprie recētes. Decoratio. Qn̄ ex corticib⁹ eaꝝ fit empl'z capillis, subtiliat eos: ⁊ qn̄ fit ex eis empl'm sup fe/mur ifantis, ꝓhibet ortū piloꝝ: ⁊ sil'r qn̄ sepe iterat sup locū rasum: ⁊ abstergunt morpheā in facie, p̄ci pue cū cortice, ⁊ pānū, ⁊ lētigines, ⁊ faciūt colorez bonū. Apata ⁊ bothor. Fit ex eis empl'm cū vino sup apata testiculi. [c] †⌈ ⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlcerib⁹ lacertoꝝ. Instr̄a iuncturaꝝ. Cō/ferūt spasmo lacertoꝝ, ⁊ more empl'i ponunt cum decoctiōe sua podagre cū adipe porci. Mēbra ca/pitis. Faciūt soda, ⁊ nocēt oib⁹, qb⁹ accidit soda, ⁊ res viridis q̄ est in ꝯcauitate eaꝝ q̄ sunt egyptia/ce, cui⁹ sapor est amar⁹, quū terit ⁊ miscet cuz oleo rosaceo, ⁊ distillat in aure, ꝯfert dolori ei⁹. Mem bra oculi. Ipse cuz melle ⁊ fenugreco more empl'i supposite, ꝯferūt obfuscationi oculi, ⁊ palpitationi ⁊ ex eis cuz ture, ⁊ rosis, ⁊ albugine oui fit empl'm exitui oculi, ꝓ̄pe qui est pupille. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris, Bone sūt pectori ⁊ sputo sanguis, ꝯfe/rūt ēt tussi: ⁊ si misceant cū melle, ⁊ farina fenugre ci ꝯferūt apatibus gutturis ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ, ⁊ eaꝝ empl'm est bonū apatibus mamille, ⁊ caseitati lactis in ea. Mēbra nutrimēti. Sunt difficilis di/gōnis, ⁊ nō tarde descēsionis ⁊ exit⁹. Et nō sūt gn̄a/tiue oppil'onū. Et decocte cū corticib⁹ suis in aceto ꝓhibēt vomitū. Mēbra expulsionis. Que ex eis decocte sunt cū aceto ⁊ aq̄, ꝯferūt sol'oni antique: et quū ꝓ̄pe fuerint cū corticibus suis: ⁊ ꝯferūt dissen/terie, ⁊ ꝓ̄pe nabathie. Et eaꝝ etiam sauich ꝯfert ad illud [d] ⌈sicut etiā eaꝝ sorbitio. Et eaꝝ sorbitio ꝯfert apati testiculoꝝ ꝓprie decoctaꝝ cum vino. ⌋

a A. abscindit ipsum seu remouet ipsum.

b A. mala mētez perturbantia.

c † A. cū vino.

d A. comestū sicut est ⁊ bibituz cū re aliq̄ liq̄da Et eaꝝ empl'atio cōfert apati testiculorum. Alia l'ra. Et earū sorbitio ⁊ emplastratio cōfert apati testiculoꝝ

¶ De [e] ⌈fece. ⌋ Cap. CCXLVI.

Fex Electio. Melior fex ⁊ sanior, est fex vini veteris: deinde que sil's est ei. Et fex qdē aceti est vehemētis v̄tutis. Et opꝫ vt adurat post ipsius exiccationē bn̄, sicut adurit spuma maris in vitrea ta linita ex luto, aut olla. Et finis adustionis ei⁹ est, vt albescat, ⁊ pl'uerizet. [f] †⌈ ⌋ Et sil'r ois fex. Et oꝫ qdē vt ois fex administret, duz est recēs, ⁊ fiat qꝺ necīum est de adustione ei⁹, ⁊ tūc administret: que eni ex ea vetus est, est debilis v̄tutis. Et opꝫ qdē vt coopiat in vase, ⁊ nō [g] ⌈appeat ⌋ aeri: ⁊ qn̄qꝫ abluit sicut lauat tutia. Opationes ⁊ ꝓ̄petates. Fex ace/ti fortior est alijs fecibus: ⁊ virtus abstersionis ei⁹, est stiptica, ⁊ adusta ē adustiua, ⁊ putrefactiua vir/tute alia. Decoratio. Que adusta est administrat in vngue albificato cū gūma pini, ⁊ rectificat ip̄m. Apata ⁊ bothor. Fex nō adusta est bona iflationi sola: et cū myrto etiā, ⁊ exiccat bothor cū quo [h] ⌈sūt vlcera. ⌋ Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Fex nō adu/sta extinguit inflāmationē [i] ⌈capitis in quo ⌋ ꝯstri/ctus est sanguis. Mēbra nutrimenti. Fex nō adu/sta ꝓhibet fluxū materieꝝ ad stōm. Mēbra expul. Qn̄ exterius apponit matrici empl'm ex fece non adusta, ꝯfert fluxui sanguinis menstrui.

e A. durdi.

f † A. subtiliter.

g A. exponatur.

h A. nō est vlc⁹.

i A. mamille iq̄

k A. dochan.

¶ De [k] ⌈fumo. ⌋ Cap. CCXLVII.

Fumus qd est. Est terreus subtilis, ⁊ diuersi ficat eius s̄ba: ⁊ oēs ei⁹ sp̄es sūt exic cātes s̄ba sua terrea: ⁊ est in eis igneitas pua. Ele/ctio. Fortior eoꝝ est fumus alchitrā: deide fumus picis humide: deide fum⁹ storacis: postea myrrhe, deide turis: postea terebinthine: ⁊ videt ꝙ fumus napte sit fortior oibus. Opationes ⁊ ꝓprietates. Fumus est s̄ba terrea subtilis, digestiuus, resoluti/uus. Mēbra oculi. Fumus turis, ⁊ fumus tere/binthine ēt ponunt in medicamētis vlcerū oculi, ⁊ prohibent ortū piloꝝ additoꝝ, ⁊ [l] ⌈cursum ⌋ ⁊ cor/rosionem, et humiditates cum qbus nō est opthal mia, ⁊ vlcera lachrymalium.

l A. alselach.

¶ De [m] ⌈flore ęris. ⌋ Cap. CC.XLVIII.

m A. çar alnhas vel çer alnhas.

Flos ęris. Opationes ⁊ ꝓ̄petates. Est stipti/cus, corrosiuus, mordicatiuus. Uulnera ⁊ vlcera. Corrodit carnē additā. Mēbra capit̄. Ponit in desiccatiuis vlceruz auris: ⁊ qn̄ illud qꝺ ex eo albū est, terit, ⁊ sufflat in aurē, delet surdita/tem antiquā, ⁊ ex eo tangit palatuz cū melle ꝓpter apata gule, ⁊ vuee. Mēbra expulsiōis. Quatuor anulusat eius soluunt humorē grossum, et soluunt aquam citrinā, ⁊ ponitur in exiccatiuis hemorroi/darum, ⁊ [n] ⌈exiturarum ⌋ ani.

n A. vlcerum.

¶ De [o] ⌈fistula pastoris. ⌋ Cap. CCXLIX.

o A. çumara alrahay.

Fistula pastoris. Natura. Cal'a est ⁊ sicca, ⁊ forsitan in ꝑ̄ncipio scd̄i: ⁊ dr̄ qm̄ resol uit [p] ⌈augmētationē ⌋ Mēbra expulsionis. Exper tus est Gal', ꝙ succus eius frāgit lapidē in renib⁹, ⁊ dixerūt qdam ꝙ ꝯfert vlceribus itestinoꝝ, ⁊ pūgiti uo dolori, ⁊ infirmitatib⁹ matricis, ⁊ facit ꝓuoca/tionem vtriusqꝫ, ⁊ ꝯfert [q] ⌈fissuris. ⌋ Uenena. Au reus vnus aut duo aurei in potu accepti ꝯferunt ei qui bibit leporē marinum, ⁊ opium, ⁊ reliqua.

p A. inflationez.

q A. apture, seu hernie ex apertura.

¶ De [r] ⌈frumento. ⌋ Cap. CCL.

r A. hantha.

Frumentum. Electio. Melius est illꝺ, qꝺ est mediū inter duritiē ⁊ raritatē, magnū, pingue, recēs, planū, qꝺ est iter rubedinē ⁊ albedinē. Frumentū v̄o nigrū, est mali nutrimēti. Natura. Est cal'm ⁊ tēperatū in humi ditate ⁊ siccitate, ⁊ ipsius sauich declinat ad siccita tē. Opōnes ⁊ ꝓ̄petates. Triticū pl'ime rubedinis, pl'imi est nutrimēti, Et frumētū elixatū est tarde di/gōnis, iflatiuū: veꝝ eius nutrimētū quū digerit, est pl'm. Et [s] ⌈adarmacha qdē est ꝓxima ⌋ amilo, sꝫ est calior, ⁊ farina viscosa p nām est nō viscosa arte. Et neqꝫ est viscosuz nā, sicut viscosum arte. Sauich p̄/terea tritici est tarde descēsionis, ⁊ pl'm iflatiuū, in/digens dulcedine faciēte ip̄m descēdere velociter, ⁊ ablutione cū aqua cal'a: ita vt remoueat inflatio eius, ⁊ humor sauic est puus. Amilū v̄o est fridū ⁊ humidū, viscosuz: ⁊ frumētū est magis nutritiuum corpis oib⁹ granis. Decoratio. Triticū mūdificat faciē, ⁊ eius farina, ⁊ amilū cū croco est medicamē pāni. Mēbra nutrimenti. Sauich tritici, ⁊ ordei grauat. Mēbra expulsionis. Triticū crudū, ⁊ ēt decoctū elixatū nō mollitū, neqꝫ fractum [t] ⌈neqꝫ co ctū ita vt sit puls: ⁊ fractū ⌋ ēt sil'r qn̄ comedit, gn̄at vermes. Uenena. Triticum tritū pulverizatū su/per morsum canis rabiosi, est iuuatiuum.

s A. alhauari qdē est ꝓximum.

t A. vehemēter coctū sicut alherisse, ⁊ alherisse.

¶ De [u] ⌈fenugreco. ⌋ Cap. CCLI.

v A. halbe v'l hel be.

Fenugrecum qd est. Notū est. Nā. Ca lidū ē i fine ꝑ̄mi, siccuz i p̄. Et nō euāt ex hūiditate ex̄nea. Opōnes ⁊ ꝓ̄peta. Eius v̄tus est digestiua, lenitiua: Et illud ꝑ illud, qꝺ i ipso aggregat de caliditate cū viscositate, ⁊ ipsi⁹ viscositas ꝓhibet dn̄iuz nocumēti caliditatis eius: et ei⁹ caliditas opat cū facilitate: ⁊ ei⁹ humor est malus lꝫ nō sit paucus. Decoratio. Eius oleū qꝺ fit cum myrto ꝯfert capillis ⁊ vestigijs vlceꝝ, ⁊ ꝯfert fissu/ris fridis ꝑ mucillaginositatē suā ꝓ̄pe cū oleo rosa ceo. Et ingredit in medicinis pāni, ⁊ facit colorem bonū, ⁊ alterat odorē oris, ⁊ facit fetere odorē cor/poris, ⁊ sudoris. Apata ⁊ bothor. Resoluit apa/ta flatica, ⁊ dura: ⁊ eius farina ad apostemata cal'a

apparentia, ꝛ occulta, quuz nõ sunt inflãmata, sed sunt declinãtia ad duritiẽ quãdã, ꝛ lenit dubellet, ꝛ maturat ea. Uulnera ꝛ vlcera. Cõfert cũ oleo ro. adustioni ignis. Mẽbra capitis. Mundat furfures ablutiõe capitis facta ex eo, facit sodã capiti, ꝛ ꝓ̃pe quũ comedit̃ cũ muri, q̃zuis sit cuz almuri minus nocumẽtũ stõ. Mẽbra oculi. Decoctio fenugreci sanat [a] ⌈atarafa.⌋ Mẽbra anhelit⁹ et pectoris. Clarificat vocẽ, ꝛ pulmoni tribuit aliq̃d nutrimẽtum, ꝛ lenit pect⁹, ꝛ guttur, ꝛ sedat tussim, ꝛ disniã, ꝛ ꝓ̃pe qñ coquit̃ cũ melle, aut dactilis, aut ficubus: ꝛ melius est vt ꝯiungat̃ cũ dactilis carnosis, ꝛ sumat̃ succus amboꝝ, ꝛ misceat̃ cũ melle plimo, ꝛ sup̲ prunas tẽpate calefiat, ꝛ assumat̃ ante cibũ tp̲e lõgo. Mẽbra nutrimẽti. Cũ nitro empl̃m factuz ex eo ꝯfert spleni, ꝛ eius decoctio cũ aceto debilitati stõi: ꝛ ꝓ̃pe q̃d ex eo recẽs est, ꝛ [b] ⌈eius electuariũ facit⌋ nauseã: s3 acetũ ꝛ muri expellũt nocumẽtum comestionis eius. Mẽbra expulsionis. Fit encatisma in decoctione eius ad apa mr̃icis, ꝛ dolorem ei⁹, ꝛ coarctationẽ ipsi⁹. Et ei⁹ decoctio cũ aceto cõuenit vlcerib⁹ itestinoꝝ: ꝛ silr̃ recẽs cũ aceto qñ comedit̃ [c] ⌈fractũ.⌋ Et decoctio ei⁹ cũ aq̃ cal'a est bona tenasmoni ꝛ sol'oni. Et ei⁹ oleũ est bonũ apatib⁹ ani, ꝛ clisterizat̃ ẽt ad tenasmõ, ꝛ dolorẽ vẽtris pũgitiuũ, ꝓ̃pe cũ almuri añ cibũ, ꝛ nõ mouet ad expellẽdã fecẽ nisi p̲p̲ suã [d] ⌈acrimoniã⌋ ꝛ ꝓ̃pe cuz melle nõ plimo, vt nõ mordicet fortiter, ꝛ ei⁹ decoctio cuz melle fac̃ descẽdẽ hũiditates g̃ssas ab itestis: ꝛ ꝓuocat vrinã ꝛ mẽstrua: ꝛ suppõit̃ cũ anatꝫ adipe, ꝛ cõfert duritiei mr̃icis, ꝛ fac̃ gñonẽ mr̃icis facilẽ, cui⁹ gño est difficil' p̲p̲ ꝯsiccationẽ, ꝛ est bonũ hñtib⁹ hemorroidas, ꝛ fac̃ sterc⁹ bõi odoris: ꝛ facit fetere vrinã, ꝛ sudorẽ: ꝛ nõ ẽ sic lupini i difficultate sui exit⁹.

a A. altarfati.
b A. vlcerib⁹ ei⁹ ꝛ est faciens.
c A. vnũ post aliũ.
d A. acuitatem.

¶ De [e] ⌈ferro.⌋ Cap. CCLII.

e A. hadid.

Ferrum q̃d est. Est tres sp̃es [f] ⌈seneburucã. Et lieremehẽ ꝛ fuludeth. Senebu rucã ergo est alfuledh nãle: ꝛ alfuledh artificiale ẽ purũ ex lieremehen, ꝛ scoria alseneburucã⌋ ꝓpinq̃ est scorie ęris. Et ego q̃dẽ scorie singulare faciã capitulũ in cap̃ de cha. Opõnes ꝛ ꝓ̃petates. Ei⁹ ziniar stipticũ est, corrosiuũ, ꝛ scoria ipsi⁹ est debilior ziniar ei⁹: ꝛ ipsa est fortioris exiccationis oi scoria. Decoratio. Erugo eius supposita panaritio cũ vino, est bona. Apata et bothor. Erugo ferri cũ vino sup̲ herisipilã ꝛ bothor, vtilis est. Instr̃a iuncturaꝝ. Erugo eius cũ vino super podagraz ꝯfert ei. Membra capitis. Qñ terit̃ cũ aceto forti, ꝛ coq̃t̃ in ipsa, est illud acetũ medicamẽ saniei antique currẽti ex aur̃. Mẽbra ocli. [g] †⌈ ⌋ Est bona aspitati palpebraꝝ, ꝛ vngule. Mẽbra nutrimenti. Uinũ ꝛ aq̃ in qb⁹ extinguit̃ ferrũ, ꝯfert apati splenis, ꝛ mollificationi stõi, ꝛ debilitati ei⁹. Mẽbra expulsionis. In eius scoria est ṽtus soluens aliq̃, debilior ea que est in scoria ęris: ꝛ eius erugo est stiptica: q̃re supposita abscindit fluxũ sanguis ex mr̃ice: ꝛ eius erugo stiptica exiccat hemorroidas [h] †⌈ ⌋ ꝛ vinũ in q̃ extinguit̃ ferrũ retinet sol'onẽ antiquã, ꝛ dissenteriã, ꝛ ꝯfert mollificatiõi ani, ꝛ [i] ⌈insẽsibilitati vrĩe⌋ ꝛ fluxui mẽstruoꝝ, ꝛ ꝯfortat coitũ.

f A. saburcan, ꝛ bermahen, ꝛ fulad artificiatũ, ꝛ saburcan est fulad nãle ꝛ fulad artificiatũ est factũ ex bermahẽ ꝛ scoria alsaburcan.
g † A. Erugo ferri.
h † A. Et aqua.
i A. fluxui vrine inuoluntario.

¶ De [k] ⌈faseolis.⌋ Cap. CCLIII.

k A. lubia.

Faseoli. Natura. Rubei caliores sũt eoꝝ. Filius Mesauge, ꝛ Arsaianis dixerũt ꝙ sunt fridi ꝛ sicci: ꝛ apud me s̃ba eoꝝ est sicca, in q̃ est humiditas sup̲flua, ꝛ ipsi ad calitatẽ declinãt, s3 rubei sunt caliores. Opõnes ꝛ ꝓ̃prietates. Sunt velocioris digõnis, ꝛ egressiõis q̃z mes: ꝛ non sunt min⁹ nutritiui eis. Et dixerũt ꝙ sunt minoris inflationis: ꝛ est in eo ꝯsideratio: ꝛ verius est ꝙ ipsi sunt magis iflatiui q̃z est mes: veꝝ fabe sunt magis iflatiue eis: ꝛ hũor faseoloꝝ est hũidus flatic⁹, ꝛ faciũt vidẽ somnia mala. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Sũt boni pectori ꝛ pulmoni. Mẽbra nutrimẽti. G̃nant hũorẽ grossuz: sed sinapis ꝓhibet nocumẽtũ eoꝝ, ꝛ silr̃ acetũ cũ sale ꝛ pip̲e ꝛ origano: ꝛ vt bibat̃ sup̲ eos vinũ [l] ⌈passuz puꝝ,⌋ ꝛ q cũ aceto sunt nutriti pauce sũt hũiditatis. Mẽbra expul. Prouocãt mẽstrua ꝓ̃pe rubei, ꝛ ꝓ̃pe cũ oleo de nereidẽ.

l A. potens.

¶ De [m] ⌈fistula pastoris.⌋ Cap. CCLIIII.

m A. meçamar alra.

Fistula pastoris. Opationes ꝛ ꝓ̃petates. Uirtus eius est ṽtus abstersiua. Apata ꝛ bothor. Resoluit apata [n] ⌈fluxa ꝛ grauia⌋ in uiscerib⁹. Mẽbra expulsionis. Confert lapidi renũ, ꝛ frangit ipsum. Decoctio eius, ꝛ radix ipsius, confert vlceribus intestinorum.

n A. cal'a. Mẽbra nutrimenti. Cõfert dolorib⁹ mollib⁹. i. dolorib⁹ apatũ mollũ, ꝛ apatum ex humorib⁹ fecalibus grossis.

¶ De [o] ⌈felle.⌋ Cap. CCLV.

o A. merara.

Fel. Electio. Fortiora fella q̃drupedum, sunt fel vaccinũ: deinde fel [p] ⌈adubua⌋ ꝛ vrsi: deide caprinũ, post ouinũ. Et magis icolume felliũ auiũ, est fel galli, ꝛ duragi ꝛ cubugi. Reliq̃ aũt fella auiũ sunt fortiora fellib⁹ q̃drupedũ, qñ cõparant̃ [q] ⌈rapaces eaꝝ cũ pascẽtib⁹, ꝛ venãtes cũ feris siluestribus: ꝛ fel q̃dẽ forte valde viscosuz⌋ est fel rapaciũ, ꝛ ꝓ̃pe magnoꝝ: ꝛ de eis electũ est illud, cuius color est citrin⁹ nãr. Illud x̃o q̃d est vt [r] ⌈ziniar: ꝛ q̃d est vt azul⌋ sũt mala: et silr̃ q̃d est pure rubeũ. Debili⁹ aũt felliũ est fel porcinũ: ꝛ fel q̃dẽ asabut, ꝛ piscis q noiat̃ scorpio, ꝛ testudinis, est fortius fellib⁹ q̃drupedũ. Inq̃t Dia. strigat̃ extremitas fell', ꝛ bulliat i aq̃ s̃z q̃ztitatẽ q̃z hõ tres ei⁹ feruores cõputet: deide ex̃hat̃, ꝛ exiccet̃ i vmbra, in q̃ nõ sit ros ꝛ reseruet̃. Nã. Dia cal'a sũt, ꝛ sicca in q̃rto. Opõnes ꝛ ꝓ̃petates. Fel oẽ est cal'm, abstersiuũ, ꝛ diuersificat̃ s̃m masculũ ꝛ feminã: ꝛ s̃m dispõnẽ sitis ꝛ famis, ꝛ dispõnẽ [s] ⌈saturitatꝫ⌋ ꝛ dispõnẽ q̃etis ꝛ exercitij. Decoratio. Fel asini silur̃is eradicat moꝝ, ꝛ ꝯfert linitũ sup̲ vestigia apatũ [t] †⌈ ⌋ ꝛ põit̃ i empl'is herisipile, ꝛ ꝓhibet ipsaz. Uulnera ꝛ vlcera. Qñ fel miscet̃ cũ nitro, ꝛ gũma pini, ꝛ chimolea ꝯfert scabiei vlcerose: ꝛ fel vaccinũ põit̃ i empl'is [u] ⌈ꝯferẽtibus vulnerib⁹, ꝛ q̃ sũt⌋ ab herisipila, ꝛ dolorib⁹ vehemẽtib⁹: ꝛ fel hircinũ eradicat carnẽ [x] ⌈malã,⌋ et necẽitas q̃dẽ vlceꝝ vt eis adhibeat̃ fel forte, ꝛ debile diũsificat̃ s̃m suas horas: et s̃m mũdificationẽ et sordidationẽ eoꝝ: ꝛ fel q̃dẽ adib ẽ bonũ vulnerib⁹ neruosis, ꝛ i tp̲e frigioris ꝓhibet spasmũ, ꝛ alcuzez q timent̃ i silib⁹ eoꝝ. Mẽbra iũcturaꝝ. Fel hircinũ sup̲ elephãtiã, et varices ꝯfert: ꝛ silr̃ fel asini siluestris ꝓ̃pe, ꝛ fel adib ꝓhibet spasmuz, ꝛ alcuzez q sequũt̃ vulnera neruoꝝ ꝓ̃pe ex frigore. Mẽbra capitꝫ. Fel hircinũ ꝛ taurinũ ꝯferũt vlcerib⁹ recẽtib⁹ in aure. Fel [y] ⌈arachã⌋ cũ oleo distillat̃ in aurẽ grauẽ, et cũ q̃ est surditas, et cũ succo porri nabathi ad tinitũ, et ad g̃uitatẽ audit⁹. Et fel bouinũ cũ nitro: et chimolea ad furfures valet, quum lauat̃ ipo caput. Et dcm̃ est iaz, ꝙ qñ fel [z] ⌈adib⌋ lãbẽdo sumit̃ ꝓhibet epil'iaz. Et fel testudis ꝯfert alcola fraudulẽto i orib⁹ pueroꝝ s̃m ꝙ di. Et ꝯfert attractio odoris ei⁹ cũ narib⁹, epileptico. Et oẽ q̃dẽ fel ꝯfert stricture nariũ apiendo valde oppil'ones que sũt in colatorio. Mẽbra oculi. Oẽ fel ꝯfert obscuritati visus. Et fel q̃dẽ rapacium ꝓprie siccum ꝯfert initio aque, et dilatationi pupille. Et neq3 ꝯceditur vt administretur nisi post mundificationẽ corporis, ꝛ capitis. Et fel magis ꝯferens oculo ex quadrupedibus q̃dem est fel gazel. Et auiuz q̃dẽ fel alcubugi.

p A. aldabha.
q A. albegath ex eis cũ deãbulãtib⁹, ꝛ venãtibus, et rapaces eaꝝ cũ rapacib⁹. Et fel q̃dẽ forte valde mordicãs.
r A. viride eris, ꝛ lapis laçuli.
s A. por⁹ plimi.
t † A. Apata et bothor.
u A. vel vnguẽtꝫ ꝓhibẽtibus vulnera.
x A. additam.
y A. alrachme.
z A. vrsi.

Et ex piscibus [a] [felisabut.] Et fel caprinum ꝯfert [b] [cecitati] ⁊ ꝓprie mōtanum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. *Ex felle bouis linit palatum cuz melle* ad ꝓfocationez: ⁊ silr ex felle testitudinis. Mēbra expulsionis. Fel bouis apit orificia hemorroidaꝝ. Et oē qdem fel est solutiuū: ita ēt ꝙ fel porcinū: qñ cum eo linit [c] [sumen] ⁊ supponit: ⁊ fel tauri cum melle linit ad vlcera que sunt in ano: ⁊ fit ex eo linimētū ad dolorē matricis, ⁊ testiculoꝝ, ⁊ ponit sup apata osei. Uenena. Fel hirci [d] [siluestris] est tyriaca morsibus venenosis, ⁊ simil'r fel tauri.

Marg.: a A. sabut. — b A. pano. — c A. vmbilicus. — d A. montani.

De fuligine. Cap. CCLVI.

Fuligo Electio. Melior est illa que est leuioris pōderis, ⁊ magis intēse nigredis.

Natura. Ois est cal'a exiccatiua, nisi inda: qm̄ indi, ⁊ Paulus numerāt eaz iter infrigidātia. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Ois est exiccatiua: Apata ⁊ bothor. Existimāt qdā, ꝙ inda ponit sup apata cal'a ⁊ ꝯfert eis. Uulnera ⁊ vlcera. Illa que assumit ex fumo ligni pini cum gūma ⁊ bdelio ponit sup adustionem ignis, ⁊ dimittit donec cadat.

De [e] [fistula.] Cap. CCLVII.

Marg.: e A. mernarad.

Fistula qd est. Stipites albi, pilosi, sil'es poliorꝫ sunt plus pilosi: imo sunt toti q̄si pili: ⁊ odor ei⁹ est sicut odor myrrhe. Natura. Est cal'a declinans ad aliquātulū aromaticitatis.

De [f] [furfure.] Cap. CCLVIII.

Marg.: f A. nachale.

Furfur. Natura. Calidus est ⁊ siccus in p̊. Opōnes ⁊ ꝓprietates. In ipso est absterſio, ⁊ lenificatio, ⁊ mūdificatio plurima: ⁊ herbus qdē ipsius finē non ꝯseqtur, ⁊ resoluit vētositates, ⁊ phlegma. Apata ⁊ bothor. Est bonus cuz aceto forti in initio apatis calidi, ⁊ madefit cum vino: ⁊ fit ex eo empl'm ad apa qđ est in mām̄illa calidum: ⁊ rarificat apata [g] [flatis ⁊ vētositatis.] Uulnera ⁊ vlcera. Cuz aceto forti ponit sup vlceratio nē scabiei facto empl'o ex eo cal'o. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Lenit pect⁹ sua abstersione, ⁊ ꝓpe sorbitio aqueitatis eius cū zuccaro, ⁊ oleo amigdalino, ⁊ [h] [infundit] cū vino, ⁊ ꝯfert apat. b⁹ mām̄ille. Mēbra expulsionis. Mouet itestina ad expellendū qđ in eis est: ⁊ eius sorbitio quū sorbet, lenit ventrem. Uenena. Cōfert puncture scorpionis, et serpentis more emplastri superpositus.

Marg.: g A. flatica ⁊ vētositates. — h A. madefit.

De [i] [folio indo.] Cap. CCLIX.

Marg.: i A. sadegi.

Folium qd est. Est ꝓximū virtuti spice, est tñ leuius, ⁊ eius folia ⁊ rami sunt sicut [k] [sehesabrā:] ⁊ hꝫ florē frāgibilē qđ nascit in terra indie: [l] [⁊ sūt ei aque ifuse in terris lacunalib⁹] ⁊ erigit sup faciē [m] [aque] sicut plāta que noiatur lēticula aque, absq̄ suspēsiōe radicis: ⁊ qñq̄ ligat in loco cū filo, ⁊ exiccat: ⁊ fortasse existimauerunt qdā, ꝙ est folia nereidē inde, ꝑpter silitudinē quā cū ea hꝫ in v̊tute sua. oleum v̊o eius v̊tutē hēt olei [n] [alacuben] ⁊ olei de croco: sꝫ est fortius. Electio. Melius est recens, ad albedinē declinās, qđ non frāgit in minima, ⁊ est eius odor manifestus vt nereiden odor: ⁊ non est [o] [limosum] neq̄ salitū, neq̄ mollificatū. Natura. Cal'm est, ⁊ siccum in scđo.

Opōnes ⁊ ꝓprietates. Qñ in pānis spargit, conseruat eos a tineis. Decoratio. Odorez oris efficit bonū retentū sub lingua. Apata ⁊ bothor. Decoquit in aqua rosacea: ⁊ fit ex eo empl'm sup apa calidum post ꝯtritionē: ⁊ est medicamen bonū apatibus oculi [p] † [ ] calidis. Mēbra nutrimēti. Est magis ꝯferens stō, ⁊ epati, q̄ꝫ nereiden. Mēbra expulsionis. Ipsuz vehemētius ꝓuocat vrinā, q̄ꝫ nereiden. Permutatio. Loco eius ponit pondus ipsius de [q] [mace] aut etiam spica.

Marg.: k A. sahesefram. — l A. infusa in aq̄ in terra cenosa. — m A. Alia litera terre. — n A. anuiden. — o A. putridum. — p † A. non. — q A. thalissar.

De [r] [falamamiski.] Cap. CCLX.

Marg.: r A. felengie mesch.

Falamamiski *qd est. Dr̄ ꝙ falamamiski* est ozimū gariofilatū. naz ipm est odoris silis gariofilo, ⁊ est magis tēperatū q̄ꝫ maiorana, ⁊ sisimbriū, ⁊ min⁹ siccū. Mēbra capitis. Apit oppil'ones accidētes in cerebro, ⁊ ambabus narib⁹, comestū ⁊ odoratū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tremori cordis accidenti ex phlegmate, ⁊ melācholia in corde comestū. Mēbra expulsionis. Est bonum hemorroidibus.

De [s] [fu.] Cap. CCLXI.

Marg.: s A. fu.

Fu qd est. Folia eius sunt sicut folia apij, magna hñtis folia, et stipites: ⁊ eius crus est vni⁹ cubiti, et plus planū, tenerūz, cuius supremū est grossum ꝓximuz grossitudini digiti, purpureos, hñs nodos: et hꝫ florem sicut narciscus, aut maiorē narcisco. Et in albo ipsius est quasi purpureū: et inferius in radice sua emittit ramos. Et in radice sua est aromaticus odor: et virtus eius est silis spice in rebus plurimis. Natura. Uirtus radicis ei⁹ est aromatica: ⁊ virtus eius est silis spice calefaciens. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert dolori lateris. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā si bibat sicca: et eius decoctio ꝓuocat menstrua. Et eius prouocatio maior est prouocatione spice inde, ⁊ romane: et est sicut [t] [almentasina] in illo.

Marg.: t A. almētagie sine.

De [v] [fufel.] Cap. CCLXII.

Marg.: v A. fufel.

Fufel qd est. Uirtus eius est ꝓpinqua virtuti sandali. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est infrigidatiuū cuz virtute stiptica. Apata ⁊ bothor. Est bonū apatibus cal'is grossis. Mēbra oculi. Est ꝯueniens ei qui habet inflationē in oculo suo.

De [x] [fangēkest.] Cap. CCLXIII.

Marg.: x A. fangekest vel bengekest.

Fangenkest quid est. Dictuz est de eo in cap. de b.

De [y] [fael.] Cap. CCLXIIII.

Marg.: y A. fel. — z —— A.

Fael qd est. [z] [Est fruct⁹ sup quem est cortex silis in colore corticib⁹ auellanarum. Et figura eius est sicut fistici. Et intra ipm est granū pingue simile grano pini qđ noiatur granū regum: cuius color est inter album ⁊ nigrū, et citrinū: ⁊ est illud qđ administrat, et asportat de terra indie. Et albel et alfel oēs calidi sunt: et cōferunt mollificationi neruoꝝ ⁊ vētositatibus hemorroidaꝝ ⁊ sanat eas: et] est medicina inda nota, cuius virtus est sicut virtus mandragore, ⁊ pomoꝝ eius. Mēbra capitis. Si fiat emplastrum ex ea ꝯfert soda.

De [⁊] [fal.] Cap. CCLXV.

Marg.: ⁊ A. falangie.

Fal. Natura. Calidus est in secundo: et siccus.

De [ꝯ] [fagara.] Cap. CCLXVI.

Marg.: ꝯ A. fagara.

Fagara quid est. Granū simile ciceri habens granū sicut mahaleb: ⁊ in ꝯcauitate eius est granū nigrum sicut scehedenigi, et asportatur de [ꝝ] [assekelati.] Natura. Calidū est et siccū in tertio. Opationes et ꝓprietates. In eis est resolutio ⁊ stipticitas. Membra nutrimēti. Ponit in medicinis rectificātibus stomachum, ⁊ epar frigida: ⁊ expellit in eis malitiam digestionis frigidaz. Membra expulsionis. Cōfert solutioni frigide, ⁊ constringit ventrem.

Marg.: ꝝ A. sefale.

De [a] [fulfulminue.] Cap. CCLXVII.

Marg.: a A. fufulmunie vel fulgamunie.

Fulfulminue quid est. Est radix piperis. Opationes et ꝓprietates. Dicitur ꝙ proprietas eius est conferre doloribus frigidis, et spasmo valde. Instrumenta iuncturarum. Confert podagre. Membra expulsionis.

Est ei proprietas vt iuuamen afferat colice, et ventositatibus frigidis.

¶ De [a] [fesurigo.]   Cap. CCLXVIII.

Fesurigum. Opões z pꝓpetates. Est vehementioris exiccationis, q̃ʒ alcolcotar: cum hoc ꝙ est minoris mordicationis, z est subtili⁹. Uulnera z vlcera. Remouet scabiē.

¶ De [b] [fesire.]   Cap. CCLXIX.

Fesire qd est. Est [c] [alhazarasen], z ē vitis alba. Natura. Est cal'a z sicca in tertio. Opões z pꝓpetates. Est [d] [acris] mordicatiua, abstergit, z exiccat, z subtiliat, z calefacit tēpate. Decoratio. Radix ei⁹ cū herbo, z fenugreco abstergit [e] † [ ] pānū, z vestigia nigra remanētia post vlcera: z filr qñ cogr cū oleo donec dissoluat, z aufert [f] [occultationē sanguis ab] oculo. Apata z bothor. Ei⁹ radix abscindit verrucas, z [g] [bothor leuia:] z cū vino sedat panaritium, z resoluit apata dura, z disrūpit aldubellet, z si vnaquaqʒ triginta dieꝝ bibant ex ea tres anulusat cū aceto, resoluit apata splenis, z emplm factū de ea cū ficub⁹ etiā est ꝯueniēs spleni, z sedat panaritium qñ ex eo fit emplm cuz vino. Uulnera z vlcera. Ex radice eius fit emplm cuz sale sup vlcera mala: z ponit in emplis corrosiuis carnis, z ex fructu eius delinit scabies vlcerosa, z nō vlcerosa. [h] † [ ] Instra iuncturaꝝ. Emplm factū ex radice eius cuz vino extrahit ossa, z bibit de ea quaqʒ die aur. j. ad paralysim, z ad attritionē lacertoꝝ valet linita z bibita. Mēbra capitis. Bibit de ea oi die aur. [i] † [ ] z ꝯfert epilepsie, z vertigini, z facit qñqʒ in rōne accidere pmixtionē. Membra anhelit⁹ z pectoris. Qñqʒ assumit de ea cuz melle deglutiēda ad pꝟfocatos, z ad corruptionē anhelitus, z ad tussim, z ad dolorē lateris. Et qñ bibitur succus ei⁹ cū frumēto decocto, facit exuberare lac. Mēbra nutrimēti. Inqt Gal. comestio extremitatū eius in pmis quū eleuat, ꝯfert stō cum sua stipticitate: z [k] [gustus eius est iter paucā amaritudinē, z acredinē.] Mēbra expulsionis. Cor huius plāte in pmis quū eleuat, comedit, z ꝓuocat vrinā, et soluit vētrē, z de radice eius aur. iterficit fetū. Quū ergo supponit, extrahit fetū, z mūdificat matricez sedēdo in decoctione eius: z succus eius solone educit phlegma, z est ex medicinis bonis spleni. Uenena. De radice eius aur. j. ꝯfert morsui vipe: z filr pūcture oium vermiuz venenosoꝝ. Permutatio. Loco eius ponit pondus ipsius de durūgi, z due tertie ponderis ipsius de macis.

¶ De [l] [fesiresin.]   Cap. CCLXX.

Fesiresin qd est. Est de gñe alfesire, hñs folia sicut volubilis maior, z radix eius est nigra exterius, z citrina iterius. Operationes et pꝓpetates. Est silis alfesire in opōnib⁹ suis: ʒ est debilior parūp. Instra iuncturaꝝ. Cōfert paralysi etiā. Mēbra capitis. Cor eius in pmis quū eleuat, comedit, z ꝯfert epilepsie. Mēbra anhelitus z pectoris. Mūdificat pectus. Membra expulsionis. Cor alfesiresin si comedit, quum eleuatur prouocat vrinam. [m] † [ ]

Fagama ¶ De [n] [fagama.] Ca. CCLXXI dictum est in cap. [o] [ha.]

¶ De [p] [feluzeharagi.]   Cap. CCLXXII.

Feluzeharagi quid est. Est arbor litij q̃ hʒ fructū sicut piper. Et litiuz qñqʒ sumit ex eo: z qñqʒ sumitur ex [q] [aderesecch.] z arabicū est spēs altera, z virtus alfeluzeharagi ꝓpinqua est virtuti licij qd ex ea fit, sed est debilior parū. Decoratio. Cōfortat capillos linitum. Mēbra nutrimēti. Decoquūt rami eius cū aceto, z bibit ad splenem, z ꝯfert vltime, et similiter icteritie. Mēbra expulsionis. Decoctio ramorum eius ꝓuocat mēstrua, z similr ipsa: et si de fructu eius bibatur pōdus [r] [matulē] soluendo educit humorem phlegmaticum plurimum.

¶ De [s] [fath.]   Cap. CCLXXIII.

Fath qd est. Est medicina turchia. Uenena. Est bona ad potū [t] [iusqami] z pūcturā vermiū venenosoꝝ data in potu cū aqua frigida: z silr nucimethel ꝯfert, z oibus venenis.

¶ De [u] [farfag.]   Cap. CCLXXIIII.

Farfag quid est. Est portulaca.

¶ De [x] [fungis.] Cap. CCLXXV.

Fungi Electio. Melior spēs, est nota, que nominat alchalahie. neminē. n. iterficit, sed aduenit ex ea cholerica passio: et illi qdem qui sunt sicci, minus sunt mali. Natura. Frigidi sūt in fine tertij: humidi in [y] [pncipio] eius. Opōnes et ꝓprietates. Gñant humorē grossum, malū. Eorūʒ aūt rectificatio est, vt elixent, z ponant cū eis pira humida, z sicca, z ozimū mōtanum: z bibat super ipsos vinū purū. Mēbra capitis. Gñant stuporē, z apoplesiā. Mēbra anhelitus z pectoris. Accidit ex illis, qui nō interficiunt, pꝟfocatio: et ꝓprie ex interficientib⁹. Mēbra nutrimenti. Accidit ex illis qui nō interficiūt cholerica passio, qñ multiplicant, z sunt difficilis digōnis, z multi nutrimēti. Et accidit ex mortiferis, sincopis, z sudor frigidus. Mēbra expulsionis. Faciunt possidere difficultatē vrine. Uenena. De eis sunt qui sunt mortiferi, z sunt illi qui nascunt in vicinitate ferri eruginosi, et reꝝ putridaꝝ aliaꝝ: aut in ꝓpinquitate mansionis reptiliū venenosoꝝ: aut apud aliquā arboꝝ, quaꝝ ꝓprium est vt corrūpant fungos qui apud eas nascunt, sicut oliue: z de signis qdē eoꝝ est, ꝙ sup eas est humiditas viscosa putrefacta: z cito aduenit eis alteratio, z putrefactio: z ꝓuenit ex ipsis ꝯstrictio anhelit⁹, z sincopis. Et cura eoꝝ est cū incisiuis, et oxymelle cū calamēto: z qñqʒ interficiūt statim.

¶ De [z] [fistico.]   Cap. CCLXXVI.

Fisticum. Natura. Dr ꝙ est vehemētioris caliditatis q̃ʒ nux [&] [z amigdala. Et est calm in fine scdi] z est in ipo humiditas, z existimauerūt qdā ꝙ est frigidū, ʒ errauerūt. Opōnes z pꝓpetates. Apit oppilōnes epatis ꝓpter suā amaritudinē, z aromaticā vtutē sui, z in ipso est pōticitas: z nutrimētū eius est paꝝ valde. Mēbra nutrimēti. Est bonū stō, ꝓpe [?] [ascemiū] silr grano pini, ꝓpt illud qd est in ipso de amaritudine cū pōticitate: z apit oppilōnes epatis ꝓpter amaritudinē z aromaticitatē suā, z mūdificat ipʒ ꝓpe, z apit meatus nutrimēti: z oleū ei⁹ ꝯfert dolori epatꝭ eueniēti ex hūiditate gssa. Inqt qdā. Nō iueni ipʒ faciēs in stō nocumētū mltū, neqʒ iuuamētū. Ego aūt dico, imo ꝓhibet nauseā, z subuersionē stōi, z ꝯfortat os eius. Mēbra expulsionis. Nō lenit vētrem, neqʒ ꝯstringit. Uenena. Cōfert morsui vermium venenosorum ꝓprie decoctum cum vino forti.

¶ De [ꝶ] [fesefisis.]   Cap. CCLXXVII.

Fesefisis qd est. Est aial sicut alcorat notū in scemi exñs in lectis: et videt ꝙ sit illud qd dr apud nos [a] [igil.] Membra capitis. Qñ bibit cū aceto aut cū vino, exhit sanguisugā ex gutture. Mēbra expulsionis. Qñ odorat valet pꝟfocationi mricis, z facit parere, z quū terit, et

[a] A. fesurichun.
[b] A. fessera.
[c] A. heçargiesan vel heçarchasen
[d] A. acuta.
[e] † A. vehementer exteriora corporis z clarificat z mūdificat, z remouet.
[f] A. nigredinez sanguinis sub.
[g] A. vestigia et bothor lactea.
[h] † A. z ꝯfert ēt linitio eius excoriationi.
[i] † A. vno anno
[k] A. cū eo qd est in eo d amaritudine z acuitate.
[l] A. fasersin.
[m] † A. z mēstrua
[n] A. fagaie. idest flos alcāna.
[o] A. alcāne.
[p] A. felicherēgi.
[q] A. alçarsech.
[r] A. duorūʒ mostar.
[s] A. fath.
[t] A. sucharan.
[u] A. Alia litera. farfanch vel farfrugi, vl' farfegi
[x] A. father.
[y] A. proximo.
[z] A. festuc.
[&] A. Alia litera z est calidum.
[?] A. alscemium
[ꝶ] A. fesafes.
[a] A. angil.

ponit̄ in foramine virge, sanat difficultatem vrine. Febres. Q̄n̄ de eis aſſumunt̄.vij.n̄uo ⁊ ponunt̄ in faba, ⁊ deglutiunt̄ anteq̄ꝫ inuadat febris q̄rtana, ꝯferūt. Uenena. Q̄n̄ deglutiunt̄ abſq̄ꝫ faba valēt ad pūcturam vermium venenoſorum.

¶De [a] ⸢facaileſo.⸣ Cap.CCLXXVIII.

a A.fagalaſus, vel fagilinius.

Facaileſus qd eſt. Dī ꝙ ē ſpēs buchorma rien: ⁊ eſt genꝰ hartanite. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Uirtꝰ eius eſt mūdificatiua cū abſterſiōe, ⁊ iciſione: ⁊ eſt [b] ⸢calefactiuū⸣ reſolutiuū: et eſt ſudorē faciēs valde, q̄n̄ bibit̄ eiꝰ radix, ⁊ [c] ⸢vigorat.⸣ Decoratio. Si bibant̄ de eo tres aur̄. non ꝑtrāſeuntes illud, cū vino aut mellicrato ꝑmixto aq̄, ſanat icteritiā, ⁊ opꝫ tūc vt iaceat ⁊ coopiat̄ pānis pl'ibꝰ, vt ſudet vehemēter, ⁊ ſit ſudor coloris chol'e, ⁊ eiꝰ radix mūdificat cutē, ⁊ delet pānū, ⁊ ꝯfert eiꝰ decoctio ſciſſure accn̄ti ex frigore: ⁊ ſil'r eiꝰ oleū q̄ꝺ calefit in eiꝰ radice tepefactū ſuꝑ cinerē cal'm. Apata ⁊ bothor. Radix eiꝰ delet bothor, ⁊ ſuccꝰ eiꝰ reſoluit durities, ⁊ apata ſplenis: ⁊ ſcrofulas, ⁊ vulnꝰ recens: aut ſiccus, ⁊ aufert ſahafati ēt. Uulnera ⁊ vlcera. Q̄n̄ ꝑmiſcet̄ radix eiꝰ cuꝫ aceto, aut melle, aut ſola, ⁊ admiſtrat̄, ſanat vulnera an̄q̄ꝫ antiquentur. Et q̄n̄ effundit̄ decoctio eiꝰ ſuꝑ caput, eſt ꝯueniēs vlceribꝰ q̄ ſūt in ip̄o. Inſtr̄a iūcturaꝝ. Cōfert torſiōi neruoꝝ, ⁊ podagre: ⁊ totū illud opat̄ ſuppoſitū vt empl'm. Mēbra capitis. Q̄n̄ ꝑmiſcet̄ cum vino, iebriat magnifice. Et q̄n̄q̄ꝫ fit ex aq̄ eiꝰ caputpurgiū ad caput [d] ⸢ꝯfortāduꝫ.⸣ Et q̄n̄ effundit̄ decoctio eiꝰ ſuꝑ caput, eſt ꝯueniens vlceribꝰ q̄ ſunt in ipſo, ⁊ ſedat ſoda fridā. Mēbra ocl'i. Aq̄ eiꝰ cum melle eſt ꝯueniēs aque accn̄ti in oculo, ⁊ debilitati viſus: ⁊ ſil'r caputpurgiū ex ea factū. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Sūt q̄dā hoīuꝫ q̄ in potu dant radicē eiꝰ patiētibꝰ aſma. Mēbra nutrimē. Fit empl'ꝫ ex eo ſpleni cū aceto. Mēbra expul. Q̄n̄ bibit̄ cū hydromelle ſoluēdo educit fl'a aquoſuꝫ: ⁊ ꝓuocat mēſtrua bibitū, ⁊ ſuppoſitū. Et exiſtimauerūt q̄dā ꝙ [e] ⸢ambulatio ꝑ ip̄m⸣ facit abortū. Et q̄n̄ ligat̄ in collo, aut in adiutorio ꝓhibet ip̄regnationē. Et ſuꝑ ponit̄ cū lana, vt ſoluat vētrē. Et ſil'r q̄n̄ liniunt̄ ex eo ſumē, ⁊ mirach, ⁊ ilia, lenit vētrē. Et eijcit fetū: ⁊ iterficit fetū fortiter. Et eiꝰ ſuccꝰ eſt fortior in h̄. Et ſi miſceat̄ eiꝰ aq̄ cū aceto, ⁊ liniat̄ ſuꝑ anū extra egrediētē, reducit ip̄m ad iteriora. Et ſuccꝰ eiꝰ apit orificia venaꝝ, que ſūt in ipſo ano: ⁊ radix eius ꝓuocat mēſtrua bibita, ⁊ ſuppoſita. Et ſi de radice eiꝰ bibātur.ʒ.v.cū melle ſoluūt fortiter. Sitq̄ꝫ potio eiꝰ vſq̄ꝫ ad.iiij.aur̄. Uenena. Bibit̄ cū vino ad medicinas mortiferas: ⁊ venena, ꝓprie ad lepus marinum.

b A.Alia litera. aperitiuum.

c A.prouocat.

d A.mūdificandum.

e A.ꝙ ip̄ꝫ humidū, ſeu recens.

¶De [f] ⸢fuca.⸣ Cap.CCLXXIX.

f A. foca vel alfoca.

Fuca. Electio. Cōuenīetius eſt illꝺ q̄ꝺ fit de pane [g] ⸢adarmachino⸣ ⁊ mēta, ⁊ apio: non eni eſt ſic̄ illud q̄ꝺ fit de pane cocto: ⁊ ſic̄ illud q̄ꝺ fit de maſſa azyma. Opōnes et ꝓꝑetates. [h] ⸢Alfuca⸣ gn̄at hūorē malū, ⁊ eſt mali nutrimēti: ⁊ nocumētū eiꝰ mēbris aīalis eſt ita, ꝙ ſi in ipſo ifunditur os elephātis lenit ip̄m, ⁊ fit artificiale opari in ip̄o. Et illud q̄ꝺ fit ex pane [i] ⸢adarmache⸣ ⁊ apio, ⁊ mēta eſt boni chimi, et eſt ꝯueniens calefactis. Inſtr̄a iuncturaꝝ. Nocet neruis valde. Mēbra capitis. Nocet velamini cerebri. Mēbra nutri. Illud q̄ꝺ factū eſt ex [k] ⸢adarmacha⸣ eſt bonū ſtomacho calido. Mēbra expulſionis. Factum cum ordeo ꝓuocat vrinam, ⁊ nocet renibus, ⁊ veſice.

g A.alhauari.

h A.ē iflatiuū ⁊

i A.hauari.

k A.hauari.

¶De [l] ⸢faſuricon.⸣ Cap.CCLXXX.

l A. feſurichun

Faſuricon qd eſt. Eſt medicamē ad ſcabiē factum ex merdaſengi, ⁊ duplo ipſius de calcadis tritis cum aceto vehemēter forti: et ponit̄ in vaſe nouo linito ex luto, ⁊ ſepelitur in fimo.xl.diebus in tempore eſtiuo.

¶De [m] ⸢feniculo.⸣ Cap.CCLXXXI.

m A.

Feniculum ⁊ eſt ꝑſice baralme, qd eſt. Illius v̄tus cuiꝰ ſemē ſil'at̄ ſemini coriādri eſt ꝓpinq̄ v̄tuti ſilur̄is: ſꝫ eſt debiliꝰ: verū tn̄ eſt fortiꝰ ſiluestri magno. Nā. Silueſtre eſt vehemētioris cal'itatꝫ ⁊ ſiccitatis, ⁊ eſt dignius tertio. Hortulani aūt cal'itas, eſt in ſc'do. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Apit oppil'ones. Mēbra ocl'i. Acuit viſū, ⁊ ꝓꝑe gūma eiꝰ, ⁊ ꝯfert initio aq̄, ⁊ apō ipſiꝰ deſcēſuꝫ. Et Democritꝰ q̄dē exiſtimauit, ꝙ venenoſi vermes paſcūt feniculi recētis ſemē, vt eoꝝ viſus ꝯfortet̄: ⁊ vipe, ⁊ ſerpētes fricāt oculos ſuos quū egrediunt̄ de cauernis ſuis poſt hyemē ſuꝑ ip̄m, vt illuminent̄ ocl'i. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Q̄ꝺ humidū eſt, lac exuberare facit, ⁊ ꝓprie hortulanum. Mēbra nutrimēti. Q̄n̄ bibit̄ cū aqua frida ꝯfert nauſee, ⁊ iflāmationi ſtōi: ⁊ eiꝰ digō eſt tarda: ⁊ eius nutrimētū eſt malū. Mēbra expul. Prouocat vrinā, ⁊ mēſtrua, ⁊ ſilueſtre ꝓꝑe frāgit lapidē: ⁊ in terreno q̄dē, et fluuiali eſt iuuamētuꝫ ad renes, ⁊ veſicā, ⁊ ꝯfert ꝓꝑe illud q̄ꝺ eſt ſilueſtre, diſtillationi vrine, ⁊ mūdificat fetas: ⁊ q̄n̄ comedit̄ eius radix cuꝫ ſemine ſuo, ſtringit. Febres. Cōfert febribus antiquis, ⁊ dat̄ in potu cū aqua frigida, ⁊ ꝯfert nauſee in febribus, et inflāmationi ſtōi ex eis. Uenena. Cōfert eius decoctio cum vino morſui vermiū venenoſoꝝ, ⁊ cū aqua: et terit̄ eius radix, ⁊ ponit̄ ſuper morſum canis rabioſi, et confert.

¶De [n] ⸢fumo terre.⸣ Cap.CCLXXXII.

n A.ſahetteregi.

Fumus terre. Electio. Melior eſt ille, q̄ eſt viridis recēs [o] ⸢acutꝰ⸣ amarꝰ. Nā. Dī ꝙ eſt fridus in p̄, ſiccꝰ in ſc'do. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Purificat ſāguinē, ⁊ apit, ⁊ in ipſo eſt frigꝰ, ꝓpter illud q̄ꝺ in ipſo eſt de ſapore ſtipticitatꝫ: ⁊ calor, ꝓpt̄ illud q̄ꝺ in ipſo eſt de ſapore amaritudis: ſꝫ q̄ſi frigꝰ eiꝰ eſt fortiꝰ. Uulnera ⁊ vlcera. Bibit̄ ad pruritū et ſcabiē. Mēbra capitis. Strīgit gigiuā. Mēbra nutri. Confortat ſtōm, et apit oppil'ones epatꝫ. Mēbra expul. Lenit nām ⁊ ꝓuocat vrinā: ⁊ potio eiꝰ ſit a pōdē.ʒ.x.vſq̄ꝫ ad lib̄.5.et vſq̄ꝫ ad duas tertias lb̄.cū zuccaro: ⁊ de eo q̄ ſiccꝰ eſt cū medicis in decoctiōe vſq̄ꝫ ad.ʒ.x. Et de trito ſicut eſt, a tribꝰ vſq̄ꝫ ad.vij. Permutatio. In ſcabie et febribꝰ antiq̄s q̄ꝫtū eſt mediū pōderis ipſiꝰ de ſene, de mecha.

o —— A.

¶De [p] ⸢ficubꝰ.⸣ Cap.CCLXXXIII.

p A.tin.

Ficus qd eſt. Ficꝰ in ſeip̄a nām hꝫ. Et folijs, et lacti eiꝰ ineſt v̄tus lacticinij: et quū non repiunt̄ folia eiꝰ rami eiꝰ q̄ ſilur̄is eſt, decoquūt̄ cōfracti, ⁊ ꝯtriti: et aſſumit̄ eoꝝ aq̄: et de ea accipitur ſuccꝰ ſic̄ accipit̄ in reliq̄s herbis: et [q] ⸢gemine q̄deꝫ ficꝰ⸣ melli ſil'es exn̄t in opōnibꝰ ſuis. Electio. Melior eſt alba: deide rubea, deide nigra. Et q̄n̄ vehemēter matura eſt: eſt melior, ⁊ ꝓxima ad h̄ vt nō noceat. Et ſicca q̄dē in ſuis opōnibꝰ eſt laudabil', verū tn̄ ſāguis ex ea gn̄atꝰ nō eſt bonꝰ: et ꝑp h̄ facit pediculos: veꝝ ſi ſit cū nuce: tūc eiꝰ chimꝰ fit bonus: ⁊ pꝰ nucē cū amigdala, et leuior oībꝰ eſt alba. Nā. Illa q̄ eſt hūida, eſt cal'a parūꝑ: et q̄ eſt hūida pl'ime eſt aqueitatꝫ: et paꝝ eſt medicinal'. Que v̄o imatura ē: eſt abſterſiua ad friditatē aliquātulā declinās, niſi lac eiꝰ: et q̄ eſt ſicca eſt cal'a in p̄, ⁊ in fine ipſiꝰ, et eſt ſb̄tilis. Opationes et ꝓꝑetates. Que ſicca eſt, ⁊ ꝓprie [r] ⸢acris⸣ fortis eſt abſterſiōis, maturatiua, reſolutiua, et carnoſa eſt pl'ime maturationis: et in ipſa ſūt glutinatio, et iciſio, et ſubtiliatio: et ſilueſtris eſt

q A.coagulatuꝫ ficuum.

r A.acuta.

acutioꝛ ⁊ fortioꝛ[a] ⌈in hoc⌋ ⁊ ficus qdē nutribilioꝛ
est reliqs fructibꝰ, ⁊ q̄ vehemētis est maturatiōis,
ꝓpinqua est ad h̄ vt nō noceat, ⁊ in ipsa est iflatio: ⁊
qn̄qꝫ egredit̄ q̄[b] ⌈acris⌋ est ⁊ sicca, de absterſiōe ad
vlceratiōnē, ⁊ adeo, vt sicca, ⁊ folia eius qũ deco
quunt̄ cū radice almezerion nigri, fit cura ſcabiei
aīaliū: ⁊ ſuccꝰ folioꝝ eiꝰ vehemētis est calefactiōis,
⁊ absterſiōis. Et in ipa qdē est lenificatio vltima, ⁊
expellit[c] ⌈ſupfluitates⌋ ad cutē, ⁊ facit ſudare: ⁊ in
eiꝰ acceptiōe est ſedatio calitatꝭ: ⁊ ſilr: ſm ꝙ ego exi
ſtimo, sicca ēt expellit ad exterioꝛa, et facit ſudare.
Et lac qdē eiꝰ coagulat liquefactionē ſāguis, ⁊ la
ctis, ⁊ liq̄facit ꝯgelatū. Et illa qdē q̄ hūida est, velo
cis est nutrimēti, ⁊ penetratiōis in ſtō ⁊ coꝛpe. Nu
trimētū ꝯo ficꝰ, lꝫ nō exiſtat in[d] ⌈robore⌋ nutrimē
ti carnis ⁊ ḡnoꝝ: est tñ vehemētioꝛis[e] ⌈roboꝛis⌋ q̄ꝫ
nutrimētū oīuꝫ fructuū. Et v̄tus ſucci ramoꝝ eius
an̄q̄ꝫ frōdeſcāt ꝓpinq̄ est v̄tuti lactis eiꝰ. Et aq̄ qdē
cineris ligni eiꝰ iterata, in potu dat̄ ad coagulatio
nē lactis in vētre. Et aq̄ cineris ligni quercꝰ ꝓpinq̄
est in itētiōe.[f] ⌈Vinū ꝯo ficꝰ est ſubtile⌋ mali hūo
ris: ⁊ ramis qdē fici ineſt tm̄ ſubtiliatiōis, ꝙ qn̄ ca
ro coq̄t̄ cū eis, diſſoluit̄, ⁊ in[g] ⌈iumeiꝫ⌋ qdē est v̄tꝰ
attractiua ex ꝓfūdo coꝛpis, ⁊ reſoluēdi illud qđ at
tractū est. Decoꝛatio. Jlla q̄ est imatura linit̄, ⁊ fit
ex ea empl̄m ſup[h] ⌈hailē⌋ ⁊ verrucas ⁊ ſpēs ipaꝝ:
⁊ moꝛpheā: ⁊ ſilr folia eiꝰ. Et acceptio eiꝰ rectificat
coloꝛē coꝛruptū, cā egritudinū, ⁊ apatum caloꝝ, et
molliū: ⁊ maturat carbūculos, ⁊ ꝓpe cū ireos, ⁊ ni
tro, aut calce. Et cū coꝛtice ḡnati ponit̄ ſup panari
tiū. Et lac qdē[i] ⌈aliumeiꝫ⌋ ꝯfert apatibꝰ difficilis
reſolōnis, ⁊ ſcrofulis[k] ⌈⁊ lacertis: ⁊ ſimilr decoctio
aliumeiꝫ: ⁊ ꝯfert moꝛo, ⁊ ꝓpe aliumeiꝫ.⌋ Et ſuccus
folioꝝ eiꝰ abſcidit veſtigia[l] ⌈alguaſſen⌋ ⁊ cū cerato
ponit̄ ſup fiſſurā frigoꝛis: ⁊ ſilr lac eiꝰ in oībꝰ illis.
Et est ipinguatiua, eiꝰ tñ ipinguatio facile reſoluit̄.
Et est faciēs pediculos:[m] †⌈ ⌋ ⁊ illud qdeꝫ
ꝯtingit ab ea ꝑꝑ coꝛruptionē hūoꝛis eiꝰ, ⁊ dī ꝙ ipa
est velocis expulſiōis ad exterioꝛa: ⁊ est ꝯuenientis
hūoꝛis aīalibꝰ. Apata et bothoꝛ. Fit ex ea emplꝫ
apatibꝰ duris, ⁊[n] ⌈heriſipile decocta⌋ cū farina oꝛ
dei. Et q̄ imatura est ponit̄ ſup moꝛpheam. Et ipa
maturat carbunculos, ⁊ facit accidē que hūida est
albaſaf, qn̄ adminiſtrat̄, ⁊ ꝯfert eiꝰ decoctio apatibꝰ
gutturis, ⁊ apatibꝰ radicū auriū gargarizata ad il
lud cū coꝛtice ḡnati, ⁊ panaritio cū penitho. Et sic
ca qdē nocet apatibꝰ epatꝭ, ⁊ ſplenis ꝑꝑ ſuā dulce
dinē. Et qn̄ apa est duꝝ nō nocet neqꝫ ꝯfert: verūtñ
ſi ꝯiungat̄ cū ſbtiliatiuis, ⁊ reſoluētibꝰ ꝯfert valde.
Et[o] ⌈aliumeiꝫ⌋ qdē vehemēter reſoluit apata diffi
cilia. Vulnera ⁊ vlcera. Succꝰ folioꝝ eiꝰ exulce
rat ⁊ linit̄ decoctio eiꝰ cū ſpuma ſinapis ſup[p] †⌈
⌋ ſcabiē. Et folia eiꝰ ponunt̄[q] †⌈ ⌋ ſuper
eſſere: ⁊ ſup vlcera ḡſſaꝝ hūiditatū. Et aq̄ qdē in q̄
iterat̄ cinis ligni eiꝰ, est coꝛroſiua, mūdificatiua vl
ceꝝ putridoꝝ antiquoꝝ. Et ſi adminiſtret̄ cū coꝛtice
ḡnati ſanat panaritiū. Et cū calcāto valet ad vlce
ra cruriū fraudulēta. Et lac[r] ⌈aliumeiꝫ⌋ facit adhe
rē vulnera. Jnſtr̄a iūcturaꝝ. Ponunt̄ cū imaturo
ex eis, ⁊ folijs folia papaueris, ⁊ ponunt̄ ſup coꝛti
ces oſſiū. Et aq̄ cineris ligni eiꝰ iterata effūdit̄ ſup
neruos doloꝛoſos. Et qn̄ꝫ dat̄ de ea in potu q̄ꝫtitas
vniꝰ. ℥. ⁊. ſ. Mēbꝛa capitis. Cōfert q̄ hūida est, et
q̄ ſicca epiſie: ⁊ diſtillat̄ eiꝰ decoctio cū[s] ⌈ſpuma⌋ ſi
napis in aurē in q̄ est tinitꝰ. Et ꝯferūt lac eiꝰ, ⁊ ſuc
cus ramoꝝ ipſiꝰ, an̄q̄ꝫ frōdeſcāt quū ponunt̄ i dēte
coꝛroſo. Et ꝯfert eiꝰ adminiſtratio ſup apata que ſūt
ſub aure quū fit ex ea empl̄m: ⁊ illa q̄ est imatura,

a A. in his duobus. s. in icisione ⁊ subtiliatione.
b A. acuta.
c A. Alia litera. putredines, seu mās putridas.
d A. soliditate.
e A. soliditatis.
f A. Sirupꝰ ꝯo de ficubꝰ ē sbtil.
g A. giumeiçi.
h A. alchailan.
i A. giumeiçi.
k A. ⁊ dubeleti, ⁊ similr decoctio giumeiçi, ⁊ confert moꝛo ⁊ ꝓpe giumeiçi.
l A. alusem.
m† A. vehemēter.
n A. cū fermēto quū decoquitur
o A. giumeiçi.
p† A. pruritū ⁊.
q† A. sup impetiginem ⁊.
r A. giumeiçi.
s A. Alia litera. folijs.

ſanat vlcera capitis pulueriẓata. Mēbꝛa oculi.
Lac eiꝰ cū melle ꝯfert pāno hūido, ⁊ iceptiōi aque
deſcēdētis, ⁊ ḡſſitudini[t] ⌈palpebꝛaꝝ⌋ ⁊ cum folijs
eiꝰ fricat̄ aſꝑitas palpebꝛaꝝ, et ſcabies eaꝝ. Mē
bꝛa anhelitꝰ et pectoꝛis. Cōfert q̄ hūida est, ⁊ q̄ ſic
ca aſꝑitati gutturis. Et est ꝯueniens pectoꝛi, ⁊ cāne
pulmonis. Et[u] ⌈vinū ficꝰ ꝓuocat mēſtrua ⁊ vrinā.
Et ſilr vinū eiꝰ⌋ ꝯfert tuſſi antiq̄, ⁊ doloꝛibꝰ pecto
ris, ⁊ ꝯfert apatibꝰ cāne pulmonis. Mēbꝛa nutri
mēti. Apit oppilōnes epatis ⁊ ſplenis. Jnq̄t Gal.
Que hūida est, mala est ſtō: ⁊ q̄ ſicca est nō ē mala.
Et qn̄ comedit̄ cum almuri mūdificat ſupfluitates
ſtōi: ⁊ est ex eis q̄ iterſecāt ſitim q̄ est ex flate ſalſo, ⁊
excitat ſitim[x] ⌈q̄ est ex⌋ hydropiſi ꝓpe cū apſinthio
⁊ ſilr bibē vinuꝫ eiꝰ ꝯfert ſtō, ⁊ icidit appetitū cibi.
Et ficus qdē est velocis deſcēſionis, ⁊ velocis pene
tratiōis ꝑꝑ ſuam abſterſionē. Et ſicca nocet epati ⁊
ſpleni apatis ꝑꝑ ſuā dulcedinē: ſꝫ ſi apa est durū nō
nocet, neqꝫ iuuat. Et adminiſtratio ipſiꝰ quū ieiuniuꝫ
adeſt: est mirabil̄ iuuamēti in apiendo vias cibi, et
ꝓpe cū nuce ⁊ amigdala: quū tñ eiꝰ nutrimētū cuꝫ
nuce ſit pluſq̄ꝫ cū amigdala. Si aūt comedat̄ cū i
groſſatiuis fit tūc nocumētū eiꝰ maximū. Et[y] ⌈aliu
meiꝫ⌋ est mala ſtō ꝑui nutrimēti: ſꝫ est ꝯferēs duri
tiei in ſplene facto empl̄o ex ea cū āmoniaco.[z] †⌈
⌋ Et oēs qdē ſpēs ficus ſūt incōueniētes cur
ſui mēꝝ ad ſtōm. Mēbꝛa expul. Cōfert renibꝰ,
⁊ veſice q̄ hūida est, ⁊ q̄ ſicca. Et iuuat ad tolerādū
retētionē vrine: ⁊ nō est ꝯueniēs curſui mēꝝ ad ite
ſtina: ⁊ ſuccꝰ folioꝝ eiꝰ apit oꝛificia venaꝝ ani. Et q̄
hūida est lenit, ⁊ ſoluit parūp: ⁊ ꝓpe qn̄ aſſumit̄ de
ea cū amigdala ꝯtrita: ⁊ ſilr duritiei mr̄icis, ⁊ ſilr ſi
miſceat̄ cū nitro ⁊ cartamo, ⁊ aſſumat̄ an̄ cibū. Et
ſupponit̄ lac eiꝰ cū vitello oui: ⁊ mūdificat mr̄icē, ⁊
ꝓuocat mēſtrua: ⁊ fit ex ea ēpl̄m ad mr̄ices cū fenu
greco, ⁊ in cliſteri ad doloꝛē vētris ꝑūgitiuū ponit̄
cū ruta. Et ficus qdē, ⁊ ꝓpe lac ipſiꝰ, ex̄hit a renibꝰ
arenā qn̄ adminiſtrat̄: ⁊ qn̄ aſſumit̄ aq̄ caſei cū lacte
eius[&] ⌈diſtillata⌋ ſup lac motū cuꝫ ramo eiꝰ parūp,
erit foꝛtioꝛ in ſoluēdo vētrē, ⁊ in mūdificādo renes.
Et dat̄ in potu de aq̄ cineris ligni eiꝰ iterata, ei q hꝫ
ſolōnē, ⁊ diſſenteriam. ℥. j. ſ. ⁊ cliſterizat̄ ex ea: ⁊ in
vtriſq̄ꝫ diſpōnibꝰ miſcet̄ cū oleo.[ꝯ] ⌈vinū aūt ficus⌋
ꝓuocat, ⁊ lenit: ⁊ est ꝑꝑ ſuā abſterſionē velocꝭ deſcē
ſiōis ex vētre, ⁊ velocꝭ penetratiōis. Venena. Lac
eiꝰ ꝯfert pūcture ſcoꝛpiōis inūctū, ⁊ ſilr rutele, ⁊ ſilr
ponit̄ illa q̄ est imatura, aut folia recētia ſup moꝛſū
canis rabioſi ⁊ ꝯfert: ⁊ fit ex ea emplꝫ cū herbo ſup
moꝛſū muſtele ⁊ ꝯfert: ⁊ aq̄ cineris eiꝰ iterata ꝯfert
moꝛſui rutele i potu data, ⁊ facta inūctione ex ea, et
[ꝝ] ⌈aliumeiꝫ⌋ ꝯfert pūcturꝭ veneōſis bibita ⁊ linita.

¶ De[a] ⌈fece.⌋ Cap. CCLXXXIIII.

Fex. Electio. Melioꝛ est fex olei de croco ḡuis. Natura. Fex expꝛſſionis olei est in ꝑ̄ calidi
tatis. Opationes et ꝓpetates. Jā diximus ꝙ fex
olei de croco tingit linguā ⁊ dentes, taliter ꝙ ꝑdu
rat ſic tinctura ſex hoꝛis. Vulnera ⁊ vlcera. Fex
expꝛeſſionis olei est ex ꝯſolidatiuis vlcerum acci
dentium in coꝛpoꝛibus ſiccis.

¶ De[b] ⌈fermento.⌋ Cap. CCLXXXV.

Fermentum Nā. Jn ipſo est calitas: hu
miditas ꝯo eius ⁊ ſiccitas
ſūt ſm q̄ꝫtitatē multitudīs ſalſedinis, ⁊ nitroſitatis
eoꝝ. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Jn ipſo est v̄tus abſter
ſiua ꝑꝑ ſalē ⁊ nitroſitatē, ⁊ frumētitatē: ⁊ in ipſo est
v̄tus ifrīdatiua ꝑꝑ ſuā acetoſitatē attrahētē mās ꝓ
fūdas ad exterioꝛa coꝛpis ⁊ reſoluit. Jnſtr̄a iunctu
Fit ex ea empl̄m ad doloꝛē q est i iferioꝛe ꝑte pedis.

t A. tunicaruꝫ.
u A. ſirupꝰ de ficubus facilitat ſputū: ⁊ ſilr ſirupus ipſoꝝ ficuū.
x A. ⁊ confert.
y A. giumeiçi.
z† A. ⁊ lacte ipſiꝰ
& A. diſtillato.
ꝯ A. Sirupꝰ aūt de ficubus.
ꝝ A. giumeiçi.
a A. thefal.
b A. chamir.

Literა.G.

a A.beluth.

¶De [a] ⌜glande.⌟ Cap.CCLXXXVI.

Glans qd est. Nota est, ⁊ est stiptica: sȝ castanea minus ea est stiptica. Qđ vo in glāde vehemētiꝰ est stipticū est [b] ⌜cortex⌟ eiꝰ q est cortex eiꝰ iterior. Natura. Glans frigida est ⁊ sicca: ⁊ siccitas ipsius est in scđo. friditas vo in p̊. In castanea aūt est paꝝ calitatꝫ pp sui dulcedinē: et folia qdē glādis sūt vehemētioris stipticitatꝫ, ⁊ minoris exiccationis. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. In castanea est abstersio: ⁊ in eis oibꝰ est iflatio in vētre iferiore, ⁊ stipticitas: ⁊ ꝓhibet fluxū sāguis, ⁊ ꝓꝑe cortex eiꝰ iterior, ⁊ oēs ꝯfortāt mēbra: ⁊ castanea qdē est tarde digōnis: sȝ est boni nutrimēti. [c] ⌜Si ergo⌟ cū zuccaro misceatꝰ, eiꝰ nutrimētū fit bonū. Gal'. qȝ dixit, ꝙ est nutribilior oibꝰ granis, adeo ꝙ est ꝓxima granis panis: veruntñ castanea ꝓpt illud qđ in ipsa est ex dulcedine nutribilior est ea: quū tñ nutrimētū oium sit hoibꝰ illaudabile: sȝ fortasse eaꝝ nutrimētū porcis laudatꝰ. Apata ⁊ bothor. Ipsa cū adipe hedi ⁊ porci salita ꝯfert duritiebꝰ: ⁊ fructꝰ qdē glādis ꝯfert in ꝑncipio apatibꝰ calis. Uulnera ⁊ vlcera. Prohibet ambulationeȝ alcola et vlcera ambulatiua qñ aduritꝰ, ⁊ admistratꝰ. Folia pterea glādis coherē faciūt plagas quū teruntꝰ, ⁊ puluerizantꝰ desup. Mēbra capitis. Facit soda, ꝓpterea ꝙ coarctat vaporē ꝯstringēdo nāȝ. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert sputo sāguis. Mēbra nutrimēti. Cōfert hūiditati stōi. Mēbra expul. Cōstrīgit, ⁊ ꝯfert dissenterie, ⁊ vlceribꝰ itestinoꝝ, ⁊ fluxui sāguinis, ⁊ multiplicat vrinā. Uenena. Cōfert venenis venenosoꝝ. Et decoctio qdē corticū eius cuȝ lacte vaccino ꝯfert veneno sagittaꝝ armeniarum: ⁊ caro qdem castanee est bona venenis.

b A.giest.

c A.Et si.

d A.geleuçi.

¶De [d] ⌜lelouz.⌟ Cap.CCLXXXVII.

Gelouz qd est. Notū est, ⁊ est granū pini maioris. Et est melioris nutrimenti, qȝ nux. sȝ est tardioris digōnis. Et est cōpositꝰ ex sba aquea, ⁊ terrea. Et aeritas in ipo est pauca. Et opȝ qdē vt cōplemētū ꝑmonis in ipso reqratꝰ in cap. de pino. Nā. Est tēpatū, ⁊ in ipso tñ est calitas pua. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Nutrimētū ꝑbet forte [e] † ⌜ ⌟ nō malū, ⁊ rectificat hūiditates corruptas in itestinis, ⁊ est tarde digōnis. Eiꝰ vo digō rectificatꝰ in ifridatis qdē cū melle, ⁊ in calefactꝫ cū tabarzet ex zuccaro: ⁊ ꝓpt hoc augetꝰ bonitas nutrimēti eiꝰ. Eiꝰ vo qđ in aq̄ ifusuȝ est, deletꝰ acuitas, ⁊ acrimonia, ⁊ mordicatio: ⁊ fit in vltima vtute nutriēdi: ita vt puū in q̊ nō est nutrimētū ꝑueniat ad nutrimētū a medicatoe. H aūt puū est gnū pini [f] ⌜pui repti⌟ in oi regiōe. Instra iūcturaꝝ. Sanat dolores neruoꝝ, ⁊ dorsi, ⁊ sciatice, ⁊ valet mollificatiōi. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pecto. Magnū mūdificat pulmonē valde, ⁊ exhit qđ in ipso est de sanie, ⁊ de hūoribus grossis. Mēbra expl'. Excitat coitū, ⁊ ꝓprie qđ ex eo nutritū est, ⁊ ꝯfert saniei, ⁊ lapidi in vesica. Uenena. Cū ficubꝰ ⁊ dactilis ꝯfert pūcture scorpiōis.

e † A. Alia lr̃a. ⁊ grossum.

f A.repertum.

g A.genthiana.

¶De [g] ⌜gentiana.⌟ Cap.CCLXXXVIII.

Gentiana qd est. Eiꝰ folia q̄ sūt iuxta radicē ipsiꝰ sunt silia folijs nucis: et folijs arnoglosse: ⁊ eiꝰ color est rubeus: et ipsiꝰ mediū, ⁊ extrema sūt [h] ⌜ibibita.⌟ Et eiꝰ cruȝ est ꝯcauū, planū, in g̊ssitudine digiti, ⁊ lōgitudine duoꝝ cubitoꝝ, ⁊ ipsiꝰ folia adinuicē sūt elōgata: ⁊ fructꝰ eius est in suis capitibꝰ: ⁊ radix ipsius est lōga silis radici aristol'. que oritꝰ in mōtibꝰ, ⁊ in vmbra: ⁊ in locis hūidis eoꝝ: ⁊ dr̃ ꝙ nō noiatꝰ gētiana, nisi qr ꝑmꝰ q eā agnouit fuit gētianꝰ rex. ⁊ ipsa qdē crescit in mōtibꝰ altis. Ex ea vo assumitꝰ succus: qm̄ ipsa ifunditur i aq̄ vsqȝ ad qnqȝ dies: deide coqtꝰ: postea [i] ⌜trāsmutādo desiccatꝰ:⌟ deide ꝯgelatꝰ, postea ispissatꝰ sic mel. Electio. Melior est romana: ⁊ ipsa est vehemētius rubea, ⁊ durior: ⁊ est lignū, ⁊ vene sic grossitudo digiti: ⁊ maius, ⁊ minꝰ, ⁊ eius color est citrinus, declinans ad nigredinē: et qđ ex ea fractū est, est vehemētius citrinū ꝓpinquū reubarbaro. Nā. Cal'a est in tertio, sicca in scđo. Opationes et ꝓꝓetates. Est apitiua, ⁊ in ipsa est stipticitas: et eiꝰ radix vltima est in aptiōe, ⁊ subtiliatiōe, ⁊ abstersiōe. Decoratio. Radix eiꝰ abstergit morpheā, ꝑcipue succꝰ eius ꝑdictus. Uulnera ⁊ vlcera. Sanat plagas, ⁊ vlcera corrosiua. ⁊ ꝑcipue succus eiꝰ ꝑdictꝰ. Instra iuncturaꝝ. Bibuntꝰ ex eo. ʒ. ij. cū vino ꝓpt torsionē neruoꝝ, ⁊ est iuuatiua ei q cadit ex loco alto. Mēbra oculi. Fit ex ea linimentū opthalmie. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Due. ʒ. succi eiꝰ sūt bone pleuresi. Mēbra nutrimēti. Apitiua est oppil'onū epatꝫ, ⁊ splenis, ⁊ pondus. ʒ. ij. ex ea cū vino valet dolori epatis, ⁊ splenis, ⁊ friditati amboꝝ: et apatibꝰ eoꝝ, ⁊ sirupꝰ radicū eiꝰ ꝯueniēs est stō infirmo ex frigore. Mēbra expul. Prouocat vrinā, et mēstrua, ⁊ supponitꝰ radix eiꝰ sicut collyriū, ⁊ exhit fetū, ⁊ facit ipm abortiri. Uenena. Est vltima medicina pūcture scorpiōis. Et pōdus. ʒ. ij. ex ea cū vino ꝯfert pūcture oium vmiū venenosoꝝ: et morsui canis rabiosi, ⁊ morsui oiuȝ [k] ⌜lupoꝝ.⌟ Permutatio. Quātū ipȝ est ⁊ medietas eiꝰ ex assaro: ⁊ q̄ȝtuȝ medietas eiꝰ de radice capparis [l] † ⌜ ⌟

i A.colatur.

k A.aialium rapacium.

l † A. ⁊ radicis apij.

m A.gielbhenec

¶De [m] ⌜gilbenec.⌟ Cap.CCLXXXIX.

Gilbenec qd est. Eiuȝ opō est ꝓxima opōni hellebori. qdā aūt dixerūt est semē turbit nigri: et cortex radicis eius, est turbit citrinū, ⁊ oritꝰ in said: verūtñ qđ ex eo bonū est, est indum, ⁊ est sil'e [n] ⌜papyro.⌟ Instra iuncturarum. Quidā iam dederūt ex eo in potu paralytico vsqȝ ad pōdus. ʒ. ⁊ vomuit, et sanatus est. Mēbra nutrimēti. Est vomitiuū, ⁊ qñqȝ est mortificatiuū ꝓpt fortitudinē vomitꝰ. Mēbra expulsionis. Soluit, ⁊ potio ex ipso est medietas. ʒ. sed. ʒ. est timorosa. Uenena. In ipso est virtus venenosa.

n A.altuderi.

o A. giest afrid.

¶De [o] ⌜geferefrend.⌟ Cap.CCXC.

Geferefrend qd est. Res pinealis figure, in cuiꝰ capite sūt sic due spine: ⁊ dr̃ ēt ꝙ est silis amigdale, ⁊ qñqȝ finditur, ⁊ apitꝰ. Mēbra expl'. Facit augmētū i coitu valde.

p A.giebsin.

¶De [p] ⌜gepsin.⌟ Cap.CCXCI.

Gepsin qd est. Est lapis gypsi laminosus albus [q] ⌜puius⌟ cuiꝰ subtilitas augmētatꝰ quū aduritꝰ. Nā. Fridus est ⁊ siccus. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Est glutinatiuus, ⁊ ponitꝰ sup ptes fluxuū sāguis, ⁊ strigit ꝑȝ ꝙ i suo dr̃ cap, qm̄ in ipo cū glutiatiōe ē vtꝰ faciēs adherē: ⁊ i ipo ē stipticitaȝ cū viscositate: ⁊ qñ aduritꝰ sbtiliatꝰ, ⁊ additꝰ eiꝰ exiccatio. Mēbra capi. Linitꝰ ex eo frons, aut coopitꝰ ex eo cap cū pileo ⁊ retiet fluxū sāguiȝ ex naribꝰ: ⁊ qđ ex eo gypsatū ē, ēt ꝑcipue cū bolo armēo frixo ⁊ lētibꝰ mixtū: et ipm distillatꝰ cū aq̄ myrti ⁊ pauco aceto. Mēbra ocl'i. Miscetꝰ cū albugine oui, vt non fiat lapis, ⁊ ponitꝰ sup opthalmiā sanguineā. Uenena. Est ex sūma venenoꝝ prefocantium.

q A.trāsparēs.

r A.gief.

¶De [r] ⌜gyps.⌟ Cap.CCXCII.

Gyps quid est. Est sicut gypsum.

a A.giemsesram

¶De a [gemssesimi.] Cap.CCXCIII.

b A vulpina.

Gemssesimi qd ē. Ei⁹ vt⁹ est silis vtuti sceba cū vua b [lupina.] Opōnes ⁊ ppe. Est mūdificatiuū, apitiuū, sedatiuū inflatiōis ⁊ vētositatū ppe. Mēbra nutri. Resoluit humiditates viscosas in stō, ⁊ ɔfert stōis infantium. Mēbra expul. Cōfert vētositatib⁹ matricum.

c A.giegar.

¶De c [gezar.] Cap.CCXCIIII.

Gezar qd est. Nota est. Forti⁹ semē ei⁹ ē semē siluestris. Jngt Dia. Est vna spēs eius cui⁹ folia sūt minora folijs feniculi: ⁊ est in ei⁹ forma, ⁊ ei⁹ crus puenit vsqȝ ad qātitatē palmi. Et qd̄ est superius ei⁹ est citrinū: ⁊ hȝ sumitatē d †[ ]sic coriādrū ⁊ anetū. Et hȝ fructū acutū, albū, boni odoris, ⁊ masticatiōis. Et nascit̄ in locis spatiosis e [solitarijs] lapidosis. Et q̄ ex ea est hortulana silat̄ apio romano, acuta, adustiua, bōi odoris. Et tertie folia sūt sicut folia coriādri, f [cui⁹ superi⁹ est albū, ⁊ anetales sūt sumitas ⁊ fruct⁹ ei⁹.] Et hȝ sic capita nucis plena seie qd̄ est sic cyminuȝ in forma, ⁊ acuitate sua. Nā. Cal'a est i fine scōi, humida in p̊. g †[ ]Uulnera ⁊ vlcera. Semē et folia ipsi⁹ quū terunt̄, ⁊ ponunt̄ sup vlcera corrosiua, ɔferūt eis. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert pleuresi, ⁊ tussi antiq̄. Mēbra nutrimēti. Est difficilis digōnis, ⁊ nutrita faciliōris ē digōnis, ⁊ ɔfert hydropisi. Mēbra expl'. Sedat dolorē vētris pūgitiuū, ⁊ ppe dauc⁹. Et puocat vehemēter, ⁊ ppe siluestris, ⁊ ppe semē ei⁹: ⁊ silr ei⁹ folia. Et excitat coitū, ⁊ ppe semē dōestice: est.n. vehemētis iflatiōis: et semē siluestris nō est illi⁹ opōnis. Si aūt secakul, ⁊ baucia siluestris nūent̄ in baucia: tunc ipsa magis excitāt coitū q̄ȝ hortulana: ⁊ puocat mēstrua, et vrinā, ppe siluestris bibita ⁊ supposita: ⁊ ɔferūt semē eius, et radix eius difficultati impregnationis.

d † A.in q̄ nascitur flos ⁊ semen eius.

e A.soli expositi

f A.⁊ florē albū ⁊ similant̄ aneto fruct⁹, seu semina ipsi⁹, ⁊ sumitas eius, pducēs flores ⁊ semina.

g † A. Alia lra. ⁊ i radice hortulane seu dōesticē est iflatio ⁊ cōstrictio nāe, ⁊ nō est sic semē eius qm̄ cū eo fit emplastrū ⁊ carminat ventositates

h A.giaures.

¶De h [geguers.] Cap.CCXCV.

Geguers qd est. Tres hȝ spēs, ⁊ silat̄ rizi i vtute sua. Uerūtn̄ rizi nutribili⁹ est, ⁊ panicū meli⁹ est in oib⁹ dispōnib⁹ suis, q̄ȝ miliū: sȝ tn̄ est forti⁹ ɔstrictiuū. Electio. Coquit̄ cū lacte, aut aq̄ furfuris sil'e: ⁊ oleo amigdalino, ⁊ p̄bet nutrimētū bonū. Nā. Fridū est ⁊ siccū in fine scōi. qdā aūt dicūt ipm esse cal'm in p̊. ⁊ pmū sanius est. Opōnes ⁊ ppetates. Jn ipso est stipticitas, ⁊ exiccat sine mordicatiōe: et ei⁹ vaporatio est sedās dolores. Quū x̄o nō regit̄, gn̄at sanguinē malum, ⁊ nutrit minus q̄ȝ grana reliq̄ ex qb⁹ fit panis. Et ei⁹ nutrimētū est puū viscosuȝ. Et in ipso est subtilitas q̄dā, sicut existimāt qdā. Uerūtn̄ quum coquit̄ cū lacte, aut furfure sil'e, fit ei⁹ nutrimētū bonum p̄cipue cū butyro, aut oleo amigdalino. Mēbra nutrimēti. Est tarde digōnis i stō in sua sba, ⁊ in suo pane. Membra expulsionis. Cū eo vaporat̄ dolor ventris pungitiuus, ⁊ est puocatiuus.

i A.giaciudiuch

¶De i [gallinis ⁊ gallo.] Cap.CCXCVI.

k A.postq̄ȝ fuerit cibati fatigent̄.

Galline ⁊ gallus qd est. Jus galloꝝ veteruȝ ppetatē hȝ, quam dicem⁹. Modus x̄o quē Gal. narrauit in decoctiōe eoꝝ est, vt k [decolent̄ postq̄ȝ cibant̄ et nutriunt̄, fatigent̄ eniȝ] faciēdo eos currē, et cadāt, et decolent̄: deinde extbat̄ qd̄ in vētrib⁹ eoꝝ est: ⁊ ipleant̄ ventres eoꝝ sale, et suant̄ et coquant̄ cū.xx. kist aque vsq̄ȝquo pueniat ad tres cotilas: et bibat̄ totū i loco vno: postea addat̄ illud qd̄ dicturi sum⁹ in oi loco. Electio. Ruffus, galloꝝ melior est ille, q nō cantat adhuc: ⁊ gallinaꝝ melior est q̄ nōdū parit oua l [antiq x̄o sunt mali.] Nā. Adeps pulloꝝ calior est adipe gallinaꝝ magnaꝝ. Opōnes ⁊ pprietates. m [Testiculi galloꝝ] laudabiles sūt, velocis digōnis. Jnstra iūcturaꝝ. Jus galloꝝ p̄dictū ɔuenit tremori, ⁊ dolori iūcturaꝝ: sed opȝ vt coquat̄ cum polipodio, ⁊ aneto, ⁊ sale in.xx.cotil. donec remaneant tres, aut q̄tuor. Mēbra capitis. Caro gallinaꝝ n [q̄ sūt pulle] in itellectu augmētū efficit: cerebrū gallinaꝝ p̄hibet fluxū sāguis nariū accn̄tē ex velaminib⁹ cerebri. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Jus galloꝝ p̄dictū, ɔfert asmati. Caro gallinaꝝ clarificat vocē: ius galli vetustimi cū aneto, et cartamo ɔfert oib⁹ illis ⁊ o [issidebegi] pulloꝝ sedat iflāmationē stōi. Mēbra nutrimēti. Jus galloꝝ ɔfert dolori stōi ex vētositate. Mēbra expul. Jus galli veteris cū polipodio, ⁊ aneto ɔfert colice valde. Caro gallinaꝝ que pulle sūt, augmētat spma. Et ius p̄dictū cū polipodio soluit meliaȝ: et cū cartamo soluit fl'a. Q̄nq̄ȝ x̄o decoquit̄ cū medicinis stipticis ad dissenteriā, ⁊ cū lacte ad vlcera vesice. p †[ ]Uenena. Galline scisse sup cor suū aut gallus ponunt̄ sup locum lesum a vermibus venenosis, et pmutat̄ quaq̄ȝ hora, et p̄hibet nocumētum venenorum: et in venenis bibitis etiam sorbetur eoꝝ decoctio cum aneto, et sale, et euomitur.

l A.antique x̄o sunt male.

m A. Alia litera Galli castrati, seu capones.

n A.alsethi.

o A.asidbegi.

p † A. Jus galloꝝ ɔfert febrib⁹ cronicis.

q A.vsme.

¶De q [guasmeim.] Cap.CCXCVII.

Guasmeim qd est. Est foliū nil. Nā. Est in fine pmi cal'm, ⁊ in scōo siccū. Opationes ⁊ ppetates. Jn ipso sūt stipticitas, et abstersio. Decoratio. Tingit capillos.

r A.vres.

¶De r [gures.] Cap.CCXCVIII.

s † A.rosea.

Gures qd est. Res ru bea s †[ ]declinās ad palorē, silis tincture croci, et asportat̄ de iamē, et dr̄ q abraditur de arbore sua. Nā. Cal'a est ⁊ sicca i scōo. Opōnes ⁊ pprietates. Est stiptica. Decoratio. Cōfert pāno, et lētiginibus. Quū g̊ bibit̄ ɔfert t [sorditiei.] Apata ⁊ bothor. Cōfert bothor. Uulnera et vlcera. Confert scabiei et prurituі, et sahafati, et ipetigini.

t A.albaras.

u A.vresan.

¶De u [guarescen.] Cap.CCXCIX.

Guarescen. Mēbra ocl'i. Sāguis alguarescē ē bon⁹ x [vlcerib⁹] ocl'i. Mēbra nutrimēti. Caro ei⁹ difficilis est digōnis. Mēbra expul. Caro eius ɔstringit ventrem.

x A. vulneribus

y A.vrel.

¶De y [guaril.] Cap.CCC.

Guaril qd est. Est maxima figuraꝝ z [alguasgon, ⁊ samābras] lōgā h̄ns caudā: et puū caput, ⁊ nō est lacert⁹: lacertus.n. nō est, aut raro est nisi in rurib⁹, et caput, ⁊ corp⁹ ipsi⁹ diūsa sunt alguaril: sȝ fortasse, prim⁹ est ei i naturis suis. Nā. Caro ei⁹ cal'a est mltū. Decoratio. Cōfert sterc⁹ ei⁹ pāno, ⁊ lētiginib⁹: et ipinguāt fortit̄ adeps ⁊ caro ei⁹, et ppe q̄sdā mulieres. Opōnes ⁊ ppetates. Jn ipso est vtus extrahēs surculos et spinas. Apata ⁊ bothor. Tritū stercus eius eradicat verucas. Mēbra oculi. Stercus eius simile est stercori lacerti: valet enim ad albuginem oculi.

z A.ex lacertis vl' liguris.

⁊ A.vdha.

¶De ⁊ [guadai.] Cap.CCCI.

Guadai qd est. Est ostracū. Opōnes ⁊ ppetates. Extrahit surculos et spinas. Decoratio. Qd̄ ex eo trituȝ est abscindit verucas infixas, et pendentes contritum.

? A.hab alban.

¶De ? [grano ben.] Cap.CCCII.

Granum ben. Jam diximus opationes ei⁹ in cap.b. quum diximus ben.

ꝫ A.hab algar.

¶De ꝫ [grano lauri.] Cap.CCCIII.

Granum lauri. Jpm est granuȝ ademest: et est sic auellana pua: ⁊ cortex eius ad nigredinē tēdit, subtil': qd̄ cū p̄mit̄ in duas separ

ptes,duras,declines ad citrinitatē,i qb⁹ est paꝝ boni odoris:ꝛ nos dicem⁹ opōnes ei⁹ i ca.de[a] ⌈gain.⌋

¶De [b] ⌈grano azelem.⌋ Cap.CCCIIII.

Granum azelē qd est.[c] ⌈Dī piper nigruz:ꝛ est granū boni odoris, ꝛ saporis valde:ꝛ orit̄ in partibus sceberazura.⌋ Natura. Est calidū in scđo,humiduz in p̊. Decoratio. Est impinguatiuū. Mēbra expul. Augmētat spma.

¶De[d] ⌈grano anescen.⌋ Cap.CCCV.

Granum anescē qd ē. Est gnū exn̄s i q̄ztitate pipis, ꝛ i colore ei⁹:verūtn̄ ē facili⁹ frāgibile:scidit̄ a medulla vehemētis albedis: cui⁹ odor est bon⁹. Nā. Est cal'm ꝛ siccū in scđo. Mēbra nutrimēti. Est bonū stō frido[e] ⌈valde.⌋

¶De [f] ⌈grano nil.⌋ Cap.CCCVI.

Granum nil qd est. Est cartamū idū. Electio. Meli⁹ ei⁹ est pōderosū,planum,recēs. Nā. Dixerūt qdā. Est cal'm ꝛ siccum in primo. Et verum est, ꝙ est calidum ꝛ siccum pueniēs ad tertiū. Decoratio. Cōfert albaras,ꝛ morphee albe. Mēbra nu. Est ꝯturbatiuū,faciēs nauseā. Mēbra expul. Solōne educ̄ hūores g̊ssos.s. meliam,ꝛ fl'a fortiter,ꝛ vermes,ꝛ ascarides. Permutatio. Loco ei⁹ in solōne,ꝛ iuuamēto in melia ponit̄ medietas pōderis de pulpa colloqntide cuz sexta ponderis sui de lapide armeno.

¶De [g] ⌈grano asumne.⌋ Cap.CCCVII.

Granū asūne qd ē.[h]†⌈ ⌋ Est arbor silūris ſm q̄ztitatē brachij hn̄s alba folia,nō tn̄ vehemētꝫ albedis,c⁹ fruct⁹ est sic̄ pip:vnctuosus, lacte⁹,ꝛ dixerūt qdā. Est semē[i] ⌈samenona.⌋ Nā. Est cal'm paꝝ hn̄s hūiditatꝫ. Decoratio. Est ipinguatiuū. Mēbra nutrimē. Tardat̄ ei⁹ digō i stō, ꝛ quū digerit̄ multiplicat̄ ei⁹ nutrimētuz. Mēbra expulsionis. Augmētat spma,ꝛ excitat coitum.

¶De [k] ⌈grano pini.⌋ Cap.CCCVIII.

Granum pini qd est. Granū pini,est minus fistico,corticē hn̄s[l] ⌈minutū,⌋ frāgibilē,rubeū.[m]†⌈ findit̄ ⌋a medulla alba, [n]†⌈ ⌋vnctuosa,suaui,ꝛ hec sūt magna [o]⌈q̄ sūt pini q̄ noiat̄ bissus.⌋ paruū xo est gnū triāgulatū durioris corticis,ꝛ acutioris medulle:ꝛ inipso ē [p]⌈acrimonia,⌋ꝛ pōticitas,ꝛ puū est meli⁹ ad medicinā,q̄z ad cibū. Nā. Magnū est sic̄ eq̄le,ad caliditatē declinās,ꝛ augmētat̄ humiditas ipsi⁹. Et puū est cal'm ꝛ[q]⌈hūidū i tertio.⌋ Opōnes ꝛ ꝓꝓeta. In ip̄o est maturatio,et lenificatio,ꝛ resol'o,ꝛ mordicatio:ꝛ ꝓꝓe i recēte:sꝫ ei⁹ mordicatio delet̄,si ifūdat̄ in aq̄:ꝛ cōplent̄ tūc ei⁹[r] ⌈applanatio⌋ꝛ glutinatio q̄zuis sint añ illud ābo repta in ip̄o[s]⌈itegre,⌋ ꝛ ei⁹ sb̄a est terrea aquea in q̄ est paꝝ aeritatꝫ. Decoratio. Est ipinguatiuū. Instr̄a iūcturaꝝ. Granuz pini magnū ꝯfert mollificationi,ꝛ debilitati corpis comestū,ꝛ exiccat humiditatē corruptā q̄ est in eo. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pec. Paruū ꝛ magnū ꝯfert humiditatib⁹ pulmōis putrefactꝫ,ꝛ puri et fluxui sanguinis ꝛ tussi:ꝛ ꝓprie cum rob recēte ꝓp amaritudinē paucā q̄ est i ipso. Et qn̄ cogt̄ cū vino dulci est ad mūdādū pus pulmōis bonū valde:ꝛ sil'r ei⁹ cortex,ꝛ lignū qn̄ ponunt̄ i electuarijs. Mēbra nu. Qn̄ ex eo fit empl'm cū apsinthio sup stōm,ꝯfortat ip̄m. Et est difficil' digōnis[t] ⌈leniēs cibū:⌋ ỽtus ei⁹ mordicat stōm,nisi ifundat̄ in aq̄ cal'a. Comedāt g̊ ip̄m calefacti cū tabarzet,ꝛ ifridati cū melle:ꝛ tūc digerit̄,ꝛ fit bonū,ꝛ est bonū stō. Inqt Dia. Est malū stō:sꝫ vī ꝙ nō sit ita,nisi qn̄[u] ⌈adurit̄,aut ⌋rācidatur,ꝛ ꝙ fit ifusū bonū,qm̄ rectificat̄ ei⁹ corruptio:ꝛ frāgit̄ ei⁹ vētositas. Et qn̄ bibit̄ cū portulaca sedat̄

a A.lauro.
b A.hab alrelem
c A.granū ei⁹ ē boni saporis, et orit̄ in partibus sherçur.
d A.hab almen sem vel almisen
e A.mollificato.
f A.hab alnil.
g A.hab alsēne.
h † A.ciuus.
i A.sameriuma
k A.hab alsenubar.
l A.subtilem.
m † A. q separ̄.
n † A.tēdente in longum.
o A.Alia litera. ꝛ hmōi granū ē magnū ex arbore pini que noiatur fesus vl' chassus,vel serbin.
p A.acuitas.
q A.siccū i scđo.
r A.lenitas.
s —— A.
t A.multi nutrimenti.
v A.Alia litera. ex vetustate acqrit acuitatem ꝛ.

ei⁹ mordicatio dinoꝛ:ita vt nō sit mordicās. Mēbra expul. Augmētū facit in coitu[x] †⌈ ⌋pl'm, quū comedit̄ cū sisamo,ꝛ tabarzet,ꝛ melle,ꝛ penidijs:ꝛ saturati ex eo,ꝛ puo faciūt dolorē vētris pūgitiuū:sꝫ ei⁹ tyriaca est gnū granati[y]⌈amaꝝ⌋ qđ sugit̄ post ip̄m:ꝛ ip̄z vehemēter abstergit hūiditates renū,ꝛ vesice:ꝛ ꝯfortat eos ad retētionē vrine:ꝛ sanat distillationē,ꝛ ꝓhibet vlcera vesice,ꝛ lapidē:et ꝓuocat,ꝛ ꝯfert ex eo cū apsinthio facto empl'o.

¶De[z]⌈grano alkilkil.⌋ Cap.CCCIX.

Granum alkilkil qd ē. Est sic̄ pip albū,maius cartamo,nō pure rotūdum,ꝛ frāgit̄ a medulla vnctuosa,bōi saporis. Quidā āt dixerūt est semē gnati siluestris,ꝛ dixerūt isti,eius radix est almugat. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfortat corpora mollificata. Opōnes ꝛ ꝓꝓetates. Qđ ex eo frixū est,est[ꝛ]⌈siccius.⌋ Decoratio. Est ipinguatiuuz. Mēbra capitꝫ. Facit soda,ꝛ ꝓprie qn̄ in scđa mēsa comedit̄ sup vinū. Mēbra nu. Plimus vsus eius facit[ꝯ] ⌈fastidium⌋ꝛ coliricam passionem, ꝛ quū comedit̄ cū tabarzet,ꝛ zuccaro,ꝛ melle, digerit̄:ꝛ qđ ex eo frixū est:est meli⁹,ꝛ nō est ei⁹ humor malus,ꝛ paruū vehemēter mordicat stōm.

¶De[ꝝ]⌈grano viridi.⌋ Cap.CCCX.

Granum viride qd est. In fructu ei⁹ est stipticitas:ꝛ ipsi⁹ iuuamentū sil'e est iuuamēto masticis:ꝛ eius gūma est melior gūmis post masticē:ꝛ[a]⌈q̄ ex ea magna ē,dī atharo⌋ ꝛ ei⁹ qdē arbor noiat̄ albotin. Nā. Dixerūt qdā,ꝙ in ei⁹ oleo est lenificatio,ꝛ stipticitas,sic̄ est in oleo ro. ꝛ veritas est,calefactio gni viridis est calefactio nō [b]⌈minor.⌋ei⁹ xo exiccatio dū ꝑseuerat hūida, est ꝑua,ꝛ quū exiccat̄ est i tertio,ꝛ ei⁹ gūma est cal'a,i q̄ est siccitas pauca. Opōnes ꝛ ꝓꝓetates. Est calefactiuū,lenificatiuū,ꝛ mūdificatiuū:et in ipso ē stipticitas: ꝛ ei⁹ gūma est plime resol'onis q̄z mastix, qm̄ est amarior:ꝛ in ip̄a sūt paꝝ stipticitatꝫ:ꝛ est fortis abstersiōis:et i ipsa est aptio bona,ꝛ maturatio ꝛ lenificatio:ꝛ ex̄hit ex ꝓfūdo:ꝛ in plib⁹ horis pōit̄ loco masticis,ꝛ suffumigatio albotin elōgat̄ a nocumēto sic̄ suffumigatio thuris:ꝛ ei⁹ oleū est cōpositū ex[c] ⌈ỽtutib⁹ trib⁹ cū ỽtute ꝯstrictiua,⌋ꝛ existiauerūt qdē,ꝙ i ei⁹ oleo est ifridatio q̄dā. Decoratio. Abstergit pānū,ꝛ faciē,ꝛ[d]⌈viscus⌋ albotin ꝯfert scissuris faciei. Apata ꝛ bo. Eius gūma maturat exituras duras. Uulnera et vlcera. Abstergit scabiē,ꝛ ipetiginē,ꝛ igredit̄ ei⁹ gūma i emplis ad purgāda[e]⌈vlcera⌋ꝛ exiccat saniē,ꝛ sanat vlcera manifesta,ꝛ ꝯfert pruritui vlceꝝ,ꝛ scabiei vlcerose,ꝛ scabiei ſſatice,ꝛ bothor ſſatice. Instr̄a iūcturaꝝ. Ponit̄ ei⁹ oleū i oleis q̄ sūt ad lassitudinē,ꝛ emplis ad palysim ꝛ torturā. Mēbra capitꝫ. Ei⁹ gūma cum melle ꝛ oleo,est bōa hūiditati auris. Mēbra ocli. Ei⁹ fum⁹ igredit̄ i alcofol ocli,ꝛ ꝯseruatiōe capilloꝝ,ꝛ medicamēto corrosiōis palpebraꝝ. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pec. Cōfert dolorib⁹ pectoris more ēpli suppositū,ꝛ inūctū ꝛ ei⁹ gūma est bōa vlcerib⁹ pulmonis,ꝛ tussi antiq̄ deglutita sola,aut cū dulcib⁹. Mēbra nutri. Iuuatiua est splenis,ꝛ ꝓprie[f]⌈ex⌋ albotin:sꝫ ipsa delet appetituz cibi,ꝛ sil'r mūdificat epar. Mēbra expul. Prouocat,ꝛ excitat coitū:ꝛ gūma ei⁹ ēt ꝓuocat,ꝛ lenit vētrē,quū accipit̄ ex ea auellana vna,aut nux i ieiunio,absq̄ nocumēto:et mūdificat viscera,ꝛ abstergit renes. Uenena. Bibit̄ gūma ei⁹,ꝛ fruct⁹ ei⁹ cū vino ad morsuz rutele.

¶De[g]⌈gento.⌋ Cap.CCCXI.

Gentum qd est.[h]⌈Est tefisie⌋.s.gūma rute montane.

x † A.ꝛ isgmate
y A.muçum.
z A.hab alchalchel.
ꝛ A.Alia litera. leuius.
ꝯ A. nauseatiuā satietatē
ꝝ A.hab alchadara.
a A. qui ex eo ē magn⁹ dī aldaru.
b A.parua.
c A.ỽtute lenitiua cuz ỽtute stiptica.
d A.ꝛ gluten siue gūma.
e A.vulnera.
f —— A.
g A.ientum.
h A.tafasia.

Cde[a] ⌈gembut.⌋ Cap. CCCXII.

Gembut qd est. [b]⌈Est rosa vinee: sic qdã sapiẽtes dixerũt, ⁊ ⌋ẽ alkarnub anabathiũ: ⁊ de ipo qdẽ iã dcm̃ ẽ i ca. de cha. Nã. Ei⁹ frig⁹, ⁊ calitas sũt pua, ⁊ est siccũ i scdo. Opõnes ⁊ ꝓpeta. Ei⁹ [c]⌈fruct⁹ vomitũ facit ⌋sine mordicatione. Mẽbra expul. Probibet fluxũ vẽtris. Uenena. Decoctio algẽbut interficit pulices.

Cde[d] ⌈gramine.⌋ Cap. CCCXIII.

Gramen. Uulnera et vl. Facit coherẽ plagas sãguineas. Mẽbra exp. Ei⁹ ꝯcoctio exhit lapidẽ. Et sem̃ ipi⁹ ꝓuocat, ⁊ ꝯstrigit

Cde[e] ⌈glutine.⌋ Cap. CCCXIIII.

Gluten qd ẽ. Jã locuti fuim⁹ de glutine alimbat, ⁊ resina pini: ⁊ reliqs i suo loco. Natura. Gluten alimbat est calidũ: deinde glutẽ cupressi: deide est gũma pini. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est resolutiuũ, [f]⌈sed gũma pini ⁊ gluten ⌋cupressi nõ sunt vehemẽtioris resolutionis, q̃ȝ glutẽ alimbat, quãuis sint calidiora eo.

Cde[g] ⌈gallis.⌋ Cap. CCCXV.

Galle. Electio. Meliores sũt imature ⁊ ponderose, dure. [h]⌈glauce ꝟo ⌋molles sũt pue ṽtutis, ⁊ adurunt̃ sup prunas. Nã. Sũt fride in p̊ [i]⌈humide ⌋in scdo. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Cõstrictio eaꝝ est vehemẽs, ⁊ ꝓhibet hũiditates a cursu, ⁊ sba eaꝝ est frida terrea. Decoratio. Denigrat aq̃ eaꝝ capillos. Uulnera ⁊ vlce. Liniunt̃ in aceto, sup ipetiginẽ, ⁊ auferũt eã, ⁊ si puluis eaꝝ sternatur sup carnẽ additã, remouet eã. Mẽbra capitꝭ. Prohibẽt cursuȝ humiditatũ corruptaꝝ ad liguã ⁊ gingiuã, ⁊ ꝯferũt [k]⌈cola ⌋⁊ ꝓpe in ifantib⁹, ⁊ ꝓpe cũ aceto: ⁊ ꝯferũt quũ ponũt̃ i corrosiõe dẽtiũ. Mẽbra expl. Spgit̃ puluis eaꝝ sup aquã, ⁊ bibit̃ ad [l]⌈vulnera ⌋itestinoꝝ, ⁊ ad fluxũ antiquũ: ⁊ sil̃r qñ ponit̃ in [m]⌈medicis ⌋ꝯueniẽs est ad hãc opõnem.

Cde[n] ⌈galia.⌋ Cap. CCCXVI.

Galia qd est. Galia vera est sinia facta ex emblicis. nunc aũt [o]⌈qm̃ illud est difficile, sumit̃ põdus ipsoꝝ de gallis, ⁊ albella, ⁊ fit ẽm q̃ fit alkimek.⌋ Nã. Que pura est, est cal'a in p̊, sicca in scdo: ⁊ aromatica cal'a est in scdo. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est stiptica ꝯfortãs viscera: ⁊ in aromatizata sũt aptio, ⁊ resol'o. Instr̃a iũcturaꝝ. Est bona dolori neruoꝝ. [p]†⌈ ⌋Mẽbra expulsiõis Existimauerũt qdam, q̃ galia aromatica augmẽtum efficit in coitu, ⁊ stringit vẽtreȝ, ⁊ ꝯfert fluxui.

Cde[q] ⌈gũmi.⌋ Cap. CCCXVII.

Gũmi. Electio. Qd melius est, est arabicum [r]⌈puruȝ ⌋paꝝ hñs ligni. Nã. Spẽs gũmi oẽs, cal'e sunt. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est stipticũ, ⁊ glutinatiuũ cũ exiccatione, ⁊ [s]⌈glutinatione.⌋ Et gũmi qdeȝ acatie est fortius valde, ⁊ ponit̃ propter hoc in medicinis tyriace. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Lenit tussim calidã, ⁊ expellit nocumentum vlceꝝ pulmonis, ⁊ clarificat vocem. Mẽbra nutrimenti. Cõfortat stomachum.

Cde gariofilo. Cap. CCCXVIII.

Gariofilus qd est. Est sicut sambacus: sȝ est nigrior: ⁊ q masculus est, est sicut nucleus oliue, ⁊ lõgior, ⁊ vehemẽti⁹ niger: ⁊ est fruct⁹ arboris in isula indie: ⁊ gluten ipsi⁹ existit in ṽtute glutinis albotin. Electio. Ille q est melior est silis nucleo sicco, suauis odoris, ⁊ [t]⌈acuti.⌋ Nã. Cal'us est ⁊ siccus in [u]⌈tertio.⌋ Decoratio. [x]⌈Corpis ⌋odorẽ bonum efficit. Mẽbra oculi. [y]⌈Abstergit ⌋visuȝ, ⁊ ꝯfert pãno. Mẽbra nutri. Cõfortat stõm, ⁊ epar, ⁊ ꝯfert vomitui, ⁊ nausee.

a A. iembut.
b —— A.
c A. virtus est vomitiua. Alia lr̃a. ṽt⁹ est mundificatiua. Alia lr̃a, sicut latina.
d A. hegiem.
e A. halch.
f A. Alia litera ⁊ gluten pini ⁊.
g A. hafus.
h A. ruffe ꝟo seu citrine.
i A. sicce.
k A. alcola.
l A. vlcera.
m A. cibis.
n A. sech.
o A. Alia litera. q: adulterat̃ sumit̃ põdus ꝺ gallis, ⁊ de belha, ⁊ fit ẽm q̃ fit alramech.
p† A. Alia lr̃a. ⁊ iuncturarum.
q A. çamag.
r A. clarum.
s A. Alia litera. ꝯfortatione.
t A. subtilis.
v A. Alia litera. secundo.
x A. Oris.
y A. Acuit.

Cde[z] ⌈galbano.⌋ Cap. CCCXIX.

Galbanum qd est. Est duaruȝ spẽꝝ: vna spes eius est, q̃ est spumosũ, leuis põderis, vehemẽtioris albedinis: ⁊ altera est ei⁹ qd est spissius, ⁊ grauius. Electio. Meli⁹ amboꝝ est illud, qd est spissius. Nã. Est calidum in scdo, ⁊ exiccatiuũ in tertio. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Uirt⁹ eius est lenitiua, resolutiua, carminatiua vẽtositatũ: ⁊ est ex eis que corrumpũt carnẽ: ⁊ in ipso sunt calefactio, ⁊ inflãmatio, ⁊ attractio, ⁊ resol'o. Decoratio. Eradicat [⁊]⌈lẽtigines.⌋ Apata ⁊ bo. Cõfert [2]⌈apatibus ⁊ ⌋scrofulis. Uulnera ⁊ vlce. Linit̃ sup vlcera [ꝝ]⌈lenia ⌋cũ aceto. Instr̃a iũcturaꝝ. Cõfert lassitudini, ⁊ alcuȝeȝ, ⁊ spasmo lacertoꝝ. Mẽbra capitꝭ. Cõfert sode, ⁊ epilepsie: et qñ epilepticus ipm odorat, reuiuiscit: ⁊ ꝯfert scotomie ⁊ ꝯfert dolori molaris, ⁊ denti corroso subito: ⁊ cõfert dolorib⁹ fridis in aure, ⁊ resoluit apata eius, et dolores ipsius sine impedimẽto: et illud qñ soluit̃ in oleo de lilio, ⁊ tepidũ fit, ⁊ distillat̃ in aurẽ. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pec. Cõfert asmati, ⁊ tussi antique. Mẽbra expul. Prouocat menstrua fortiter, ⁊ exhit fetus, ⁊ facit eos abortiri suppositũ: ⁊ ꝯfert p̃focationi mr̃icis bibitũ cũ vino, ⁊ remouet difficultatẽ vrine. Uenena. Est tyriaca venenis, que ibibũt sagittas, qñ bibit̃ cũ vino, ⁊ venenis serpẽtũ, ⁊ scorpionũ: ⁊ fum⁹ eius fugat venenosos ꝟmes: ⁊ qñ fit ex eo linimẽtũ, nõ approximãt ei q linit⁹ est: ⁊ qñ ex eo fit linimẽtũ cũ [a]⌈sacudulion ⌋⁊ oleo iterficit̃ ille q de ꝟmib⁹ venenosis, ei q linit⁹ est, appropinq̃t. Et ipȝ qdẽ oi veneõ resistit: min⁹ tñ q̃ȝ, sit resistẽtia serapini. Permutatio. Loco ei⁹ serapinuȝ ponitur.

Cde[b] ⌈granato.⌋ Cap. CCCXX.

Granatum. Natura. Illud qd est dulce est friduȝ ad p̃mũ, ⁊ humidũ in ipso, ⁊ acetosuȝ est fridũ ⁊ siccũ in scdo. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Acetosum reprimit cholerã, ⁊ ꝓhibet cursum supfluitatũ ad viscera, ⁊ ꝓprie vinum eius, ⁊ in oibus spẽbus eius [c]⌈vsq̃ȝ ad acetosum ⌋est abstersio cũ stipticitate. Apata ⁊ bo. Grana granati cũ melle liniunt̃ ad panaritiũ. Uulnera ⁊ vlcera. Grana granati cũ melle liniunt̃ ad vlcera fraudulẽta, ⁊ ei⁹ capita ad vulnera, ⁊ p̃cipue adusta, ⁊ balaustie [d]⌈qdẽ cũ calitate sua faciũt adherere vulnera.⌋ Et dulce qdẽ lenificat, ⁊ totũ ipsi⁹ est parui nutrimẽti, ⁊ est bonũ. Muzũ ꝟo qñq̃ȝ est magis iuuatiuuȝ stõ, q̃ȝ poma, ⁊ cydonia: sȝ eius granũ est malũ, ⁊ qd de partib⁹ eius est magis stipticũ, sunt capita, ⁊ grana ei⁹ stiptica sunt, siue sint grana dulciuȝ, aut nõ dulciũ. Mẽbra capitꝭ. Grana granati cum melle ꝯferũt dolori [e]†⌈ ⌋auris, ⁊ sunt linimẽtũ iterioris nariũ, ⁊ ꝯferũt grana granati cum melle ꝯtrita ⁊ cõmixta [f]⌈cola ⌋linita. Et si granata dulcia decoquant̃ cũ vino, deinde terant̃ sicut sũt, ⁊ fiat ex eis empl'm auri, ꝯferunt apati eius bñ. Et vinũ granati, ⁊ rob eius, ꝯferũt ebrietati, ⁊ rob acetosi ꝓpe [g]⌈⁊ ꝯferunt chol'e.⌋ Mẽbra oculi. Succus acetosi ꝯfert vngule. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pec. Acetosum exaspat pectus [h]†⌈ ⌋⁊ dulce lenit ipm, ⁊ ꝯfortat pectus, ⁊ qñ dant̃ in potu grana granatoꝝ in aqua pluuiali, valent ad sputũ sanguinis: ⁊ ipsum totuȝ ꝯfert tremori cordis, ⁊ abstergit os stomachi. Mẽbra nutrimenti. Granatũ muzũ ꝯfert inflãmationi stomachi. Et dulce est ꝯueniens stomacho ꝓpter illud, qd est in ipso de stipticitate subtili, ⁊ acetosum nocet stõ: ⁊ cum hoc grana granati sunt mala stõ. Et eius sauich est ꝯueniens desiderio pregnantium, ⁊ sil̃r rob eius, ꝓprie acetosi: et

z A. chant.
⁊ A. alhade fiat
2 —— A.
ꝝ A. lactea. Alia lr̃a. ꝯritio sa.
a A. scolopẽdria
b A. roman.
c A. ita vt ẽt in acetoso.
d A. faciũt adderere vulnera quũ sunt calida, seu recentia.
e† A. Alia lr̃a. dentiũ ⁊ ꝯferũt grana g̃nati dolori.
f A. alcole.
g —— A.
h† A. ⁊ guttur.

vt sugat febriens de ipso post cibū suuȝ, ⁊ ꝓhibeat eleuationē vapoꝝ est melius, q̄ȝ vt ꝑmittat ipm, et subleuenť mãe ad iferioribꝰ. Mēbra expul. Acetosum est plimū ꝓuocans vrinaȝ, q̄ȝ dulce: ⁊ ambo sunt ꝓuocatiua, ⁊ grana granati cū melle ɔferūt vlceribꝰ ani: ⁊ qđ acetosuȝ est nocet[a] ⌈stō⌋ ⁊ itestinis, ⁊ eius sauich ɔfert soloni cholerice, ⁊ ɔfortat stōm, ⁊ cortex radicis granati cū vino extrahit vermes, ⁊ ascarides: et assumiť cum sua dispōne, aut sumiť eius decoctio. Febres. Granatū muȝum ɔfert febribus acutis, ⁊ inflāmationi stomachi, sed dulce multotiens nocet acutas habētibus febres.

a A. Alia litera. ano.

¶ De[b] ⌈galanga.⌋ Cap. CCCXXI.

b A. chaulēgian

Galanga qd est. Frustra inuoluta, rubea, et nigra[c] ⌈mesiriobe, ⁊ est casurudaru⌋ ipm. Natura. Est calꝫ ⁊ siccū in scđo. Opōnes et ꝓꝑe. Est subtile, resolutiuū vētositatū. Decoratio. Odorē oris efficit bonū. Mēbra nu. Est bonū stō, ⁊ est digestiuuȝ cibi. Mēbra expul. Cōfert colice, ⁊ dolori renū, ⁊ iuuat ad coituȝ. Permutatio. Loco eius poniť[d] ⌈kerfat gariofilatum.⌋

c A. Mesargue dixit est casurudar.

d A. cherfe gariofilorum. Alia lr̄a. pōdus ipsiꝰ gariofiloꝝ.

¶ De[e] ⌈gubera.⌋ Cap. CCCXXII.

e A. gubera.

Gubera. Nã. Frida est in p̊, sicca i fine scđi. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Retinet oēȝ fluxū, ⁊ est minoris ɔstrictionis, ⁊ stipticitatis quā zarur, ⁊ repugnat chole effuse ad viscera: ⁊ q̄n ipa admistrať in scđa mēsa detardat ebrietateȝ. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pe. Cōfert tussi calide. Mēbra nutrimēti. Retinet vomitum. Mēbra expulsionis. Cōfert rasure cholerice, ⁊ retinet vētrem, ⁊ vomitum: ⁊ sil'r zarur, ⁊ ɔfert multitudini vrine.

¶ De[f] ⌈gagate.⌋ Cap. CCCXXIII.

f A. gagathi.

Gagates qd est. Lapis leuis, hn̄s odorem asphalti. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert podagre. Mēbra capitis. Quando suffumigať ex ipso epilepticus, ɔfert ei. Mēbra expulsio. Cōfert ꝑfocationi matricis. Venena. Effugat fumus eius vermes venenosos.

¶ De[g] ⌈gailim.⌋ Cap. CCCXXIIII.

g A. galiun galbun.

Gailim. Decoratio. Est boni odoris. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Est exiccatiuū, congelatiuum lactis, ⁊ in ipso est parū acuitatis, ⁊ ꝓhibet eruptionē sanguinis. Vulnera ⁊ vlcera. Confert adustioni ignis.

¶ De[h] ⌈gusume.⌋ Cap. CCCXXV.

h A. gussune.

Gusume qd est. Est quoddā genus tuberuȝ fungoꝝ, qđ exiccať, ⁊ coarctať sicut cartilago, cuiꝰ figura est, sicut figura vasis parui ɔtracti, quo pāni lauanť: ⁊ ingrediť in acetosis: ⁊ inest ei suauitas, sicut est suauitas cartilaginū, et plus. Natura. Non existit in frigore reliquoꝝ tuberum, neq̄ȝ est mali humoris sicut tubera, ⁊ existit in sapore eius carnositas quedā, ⁊[i] ⌈aquositas.⌋

i A. salsedo.

¶ De[k] ⌈garab.⌋ Cap. CCCXXVI.

k A. garab.

Garab qd est. Admistrať cortex eiꝰ: ⁊ administrať gūma eiꝰ, ⁊ egrediť cū icisiōe ⁊ gn̄ať sup ipsam[l] ⌈borach⌋ bonū: et est de melioribꝰ spēbus[m] ⌈borach⌋ ad comedēdū. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Flos eius, ⁊ folia ipsiꝰ, ⁊ amboꝝ succꝰ sūt ex exiccatiuis sine mordicatiōe: ⁊ in ipsa est[n] ⌈stipticitas:⌋ ⁊ eiꝰ cortex est in v̄tute eius, sȝ est siccior. Et ex folijs qdem eius sumiť succus, ⁊ exiccat sine mordicatiōe. Decoratio. Cinis arboris eiꝰ cū aceto exiccat verucas, ⁊ icidit eas, siue sint[o] ⌈iuerse, sine nō iuerse⌋ ⁊ cortex radicis eiꝰ igrediť ad linimētū capilloꝝ. Vulnera ⁊ vl. Cortex ⁊ folia eiꝰ trita q̄n ponunť sup icisionē, ⁊ vulnera recētia, ɔferunt. Instr̄a iūctu. Decoctio eius est embroca bona podagre. Mēbra capitꝭ. Q̄n distillať succus folioꝝ eius cū oleo rosaceo bullito in cortice granati i aurē ɔfert dolori auris: ⁊ sil'r cortex eiꝰ humidus q̄n fit ex eo illud: et eiꝰ decoctio est ablutio furfurum. Mēbra ocl'i. Abstergūt gūma ⁊ flos eiꝰ obscuritatē visus. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Fructꝰ eiꝰ ɔfert sputo sanguis, ⁊ cortices eius etiā. Mēbra nutrimēti. Succus eius extrahit sanguisugas.

l A. baurach.

m A. baurach.

n A. ponticitas.

o A. ifixe in modū claui, aut nō infixe.

¶ De[p] ⌈galia.⌋ Cap. CCCXXVII.

p A. galie.

Galia. Apata ⁊ bo. Galia lenit apata dura. Mēbra capitis. Dissoluiť in oleo de ben, aut keiri, ⁊ distillať in aurē dolorosam, ⁊ eius odoramētuȝ ɔfert epileptico, ⁊ apopletico: ⁊ viuificat eos, ⁊ sedat soda frigidā: ⁊ q̄n dať de ea in vino inebriat. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Odor galie ɔfortat cor. Mēbra expl'. Algalia ɔfert doloribus matricis frigidis supposita, et apatibꝰ eius duris, ⁊ flaticis, ⁊ ꝓuocat menstrua: et facit matricem descēdere prefocataȝ, ⁊ inclinatā, ⁊ mūdificat eam: et p̄parat ipsam ad impregnationem.

Litera. H.

¶ De[q] ⌈homine.⌋ Cap. CCCXXVIII.

q A. ausan.

Homo Decoratio. Diciť q̄ sperma hois abstergit morpheaȝ: et sil'r sal vrinarum infantium[r] ⌈assumptus in ere abstergit pānum, et forsitans eiꝰ stercus ɔfert sorditiei.⌋ Apostemata ⁊ bothor. Fex vrine hoiꝭ sedat herisipilā, s̄m q̄ diciť, ⁊ sil'r eius stercus calidū, ⁊ cinis capilloꝝ ipsiꝰ sanat bothor: ⁊ q̄n ꝑmiscetur cum butyro ꝓhibet apata ambulatiua. Vulnera ⁊ vlcera. Eius vrina abstergit scabiem vlcerosam, ⁊ pruritum: et ꝓhibet serpiginem [s] ⌈† ⌋ ⁊ ipetiginē ⁊ ꝓꝑe sp̄ma eius ɔfert ipetigini. Instr̄a iūcturaꝝ. Dr̄ q̄ sanguis mēstruus sedat dolorē podagre, ⁊ sil'r sperma hois: ⁊ lac eiꝰ cū opio, ⁊ cum cera, ⁊ oleo. Membra capitis. Adustio capilloꝝ eius cū oleo rosaceo distillať in aurē, ⁊[t] ⌈dens dolens sedať⌋ s̄m q̄ dixerūt. Et saliua ieiuni extrahit vermes ex aure, ⁊ os hois adustū datur in potu epileptico, ⁊ sordities auriꝭ hominis cōfert emigranee. Mēbra oculi. Vrina eius quādo coquiť cum melle in vase ęneo abstergit albugineȝ oculi, ⁊ ɔfert palpitationi, ⁊ adustio capilloꝝ eius cum lithargirio ꝓhibet scabiē, ⁊ pruritū in oculo. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Dr̄ q̄ vrina infantium quū bibiť ɔfert difficultati anhelitus, ⁊ dilatationi eius, ⁊ est curatio mala. Et lac mlieriꝭ ɔfert valde in ɔsūptione, ⁊ est cura leporis marini. Mēbra nutrimēti. Dicūt q̄ lac mulieris sedat mordicationē stōi, ⁊ q̄[u] ⌈ascaraiatu⌋ vrine eius ɔfert icteritie ꝓprie cū aqua mellis, ⁊ aq̄ ciceris, ⁊ sil'r stercꝰ eius. Mēbra expul. Lac hois ꝓuocat vrinā, ⁊ dr̄ si supponať sanguis mēstruus purus ꝓhibet imp̄gnationē. Lac mulieris ɔfert vlceribꝰ m̄ricis, ⁊ vulneribꝰ eius, embrocatū ⁊ suppositū. Et vrina hois dr̄ abscindere solonē, ⁊ purgare matricē s̄m q̄ȝtitatem duaꝝ tertiaꝝ libre, decocta cū porris. Febres. Stercus siccum cū melle, aut vino, quādo bibitur in febribus ꝑiodicis ꝓhibet eaꝝ periodos. Venena. Lac mulieris est tyriaca leporis marini. Et dētes hominis triti ⁊ puluerizati sup morsuram vipere, aut adusti ⁊ pulurizati. Et stercus eius pulurizatur super morsuram hois, ⁊ eius sputū dum ieiunus interficit scorpiones, ⁊ serpentes.

r A. factꝰ in ere, seu in vase eneo ⁊ abstergit pānū ⁊ stercus eius cōfert aludha.

s † A. fraudulētam.

t A. ⁊ in dentem dolēteȝ, ⁊ sedať.

u A. sacraiati vnum.

¶ De herba

¶ De herba iudaica. Cap. CCCXXIX.

a ——— A.

Herba iudaica. Natura. Caliditas eius est supra equalitatē [a] [⁊ est herbum. S calidum in pͬncipio primi, siccum in secundo.]

b A. heçargiesā.

¶ De [b] [bezeriascen.] Cap. CCCXXX.

c A. botris.

Bezeriascen qd est. Fructus eius est silis [c] [elbanakid] ⁊ vtunt̄ ipso ꝑgatores corioꝝ: [d] [⁊ qñq₃ sūt apȯ eos q faciūt sirupū ex ipō, frusta grossa silia frustis ꝑsici siccis.] Et est i pͬncipio sue masticatiōis [e] [rācidū] deīde appet ei amaritudo: ⁊ loq̄mur ꝺ eo exq̄site i c. ꝺ fesire.

d A. ⁊ illa q̄ sunt apȯ herbolatos seu apȯ eos qui herbas cognoscūt sūt frusta lignosa silia frustis persici sicci.

e A. insipidum.

¶ De [f] [hareoman.] Cap. CCCXXXI.

f A. herthanrā.

Hareoman qd est. Est granū cuiꝰ v̄tus est sicut v̄tus ordei: imo ipse est mediū iter triticū ⁊ ordeū: ⁊ ipsiꝰ sauich, ⁊ pultes eiꝰ magis sūt stiptice, q̄₃ sauich ordei: ⁊ eius pultes. Natura. Est equale declinās ad humiditatem.

Opationes ⁊ ꝓprietates. Exiccat sine mordicatione, ⁊ in ipso est resolutio, ⁊ stipticitas simul.

g A. heinfistidas

¶ De [g] [benfistides.] Cap. CCCXXXII

Benfistides qd est. Succus plāte que dr̄ barba hircina. Et eius succus est frigidus ⁊ stipticꝰ: ⁊ dicet̄ in ca. barbe hircine. Natura. [h] † [ ] Declinat ad siccitatē.

h † A. est fridꝰ, ⁊

¶ De [i] [bernue.] Cap. CCCXXXIII.

i A. hernue.

Bernue qd est. Est sil'e pipi nisi q̄ citrinitati appropinq̄t, boni odoris, sil'e xiloaloes, qȯ fert̄ de regione [k] [sclauoꝝ.] Nā. Est eq̄le. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stōm, ⁊ digōnem.

k A. Alia litera. alsefade.

¶ De [l] [bearfelo.] Cap. CCCXXXIIII.

l A. heusilus.

Bearfelus qd est. Est lactuca asini q̄ dicet̄ in ca. de cha. Nā. Est frida et humida, ⁊ in ipsa est exiccatio, ⁊ calefactio parua.

Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. In ipsa est stipticitas.

m A. hesteb dehen.

¶ De [m] [bestdeen.] Cap. CCCXXXV.

Bestdeen quid est. Lignum indū notum. Instrumēta iuncturaꝝ. Eius ꝓprietas est iuuamētum forte podagre.

n A. haasa.

¶ De [n] [baasce.] Cap. CCCXXXVI.

Baasce qd est. Est herba hn̄s florē albū declinantē ad rubedinē, ⁊ cānas subtiles plimas, sil'es cāne sq̄nāti, aut calami aromatici. Et flos eius est flos rotūdus. Et folia eius pua subtilia plima. Et sup ipsiꝰ extremitatē sūt capita parua purpurea. Dia. dicit est arbor, cuius spine sunt pue, in q̄ꝝ circuitu sūt folia pua subtilia que pl'm nascit̄ sup lapides. Natura. Cal'a est ⁊ sicca ꝑueniēs vsq₃ ad tertiū. Ruffus ꝟo inq̄t. Est siccior calamento.

Opationes ⁊ ꝓꝓetates. Est resolutiua, icisiua, ita vt ēt sanguinē ꝯgelatū icidat, ⁊ resoluat: ⁊ est calefactiua, ita vt eius sirupus ꝓhibeat horripilationē hyemis. Decoratio. Resoluit verucas. Apata ⁊ bothor. Fit ex ea empl'm cū aceto apatibꝰ flaticis recētibꝰ. Instr̄a iuncturaꝝ. Bibit̄ ad debilitatem neruoꝝ. Et cū sauich ⁊ vino fit ex ea empl'm super sciaticā: ⁊ sirupꝰ eiꝰ ꝯfert doloribꝰ q sunt sub hipocūdrijs. Mēbra oculi. Miscet̄ cū cibis, ⁊ seruat v̄tutē visus: ⁊ remouet eiꝰ debilitatē. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Mūdificat pectꝰ, ⁊ pulmonem, ⁊ adiuuat ad spuēdū: ⁊ sedat dolores hypocūdrioꝝ, ⁊ pulmonis cocta ⁊ deglutita cū melle: ⁊ ꝓpt̄ suam exiccationē ꝓhibet sputū sanguis. Mēbra nutrimēti. Adiuuat digōnē, ⁊ eius sirupꝰ remouet malitiā digōnis, ⁊ paucitatē appetitꝰ. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā, ⁊ mēstrua: ⁊ sol'one educit ꝟmes. Et quū bibit̄ ex ea qȯ est inter. ʒ. ij. vsq₃ ad iiij. soluēdo educit phlegma absq₃ ipedimēto sufficiēter. Permutatio. Ponit̄ loco eius origanū mōtanum: ⁊ dicit̄ epithymum, ⁊ hasce loco eius.

o A. hascech.

De [o] [hasek.] Cap. CCCXXXVII.

Hasek qd est. Qui siluestris est, terreitat̄ est plime. Et domesticꝰ est plime aqueitatis: ⁊ vl'r est sb̄e humide: ⁊ eius friditas nō est pauca plurima ⁊ sb̄e sicce, cuius friditas non est pauca. Nā. Hasek ƀm Dia. duas h₃ spēs, que sunt frigide ⁊ sicce. Alij aūt dixerūt, q̄ est cal'us i pͬncipio pͥmi, ⁊ siccꝰ in pͦ. Et est magis sil'e hasek nr̄e terre.

Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. In ipso est ꝓhibitio effusiōis mēꝝ ꝓp suā stipticitatē, ⁊ maturatio, ⁊ lenificatio.

Apata ⁊ bothor. Prohibet accidē apata cal'a, et effusionē mēꝝ: ⁊ est bonꝰ apatibꝰ gutturis. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribꝰ antiq̄s, ⁊ putridis ī carne cū melle. Mēbra capitis. Est bonꝰ vlceribꝰ gingiue putridis. Mēbra oculi. Intrat succꝰ eius in alcofol. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert apatibꝰ circūdātibꝰ lacertos gutturis. Mēbra expul. Augmētū efficit i coitu, ⁊ frāgit lapidē renū, ⁊ vesice: ⁊ sil'r eiꝰ succus, ⁊ ꝯfert difficultati vrine, ⁊ colice. Venena. Due. ʒ. fructꝰ siluestris, morsui vipe: ⁊ due. ʒ. eiꝰ cū vino venenis ꝑnitiosis ꝯferūt: ⁊ ex decoctione eius asꝑgit̄ locus, ⁊ interficit pulices.

p A. harmel.

¶ De [p] [harmel.] Cap. CCCXXXVIII.

Harmel qd est. Nota est. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Est icisiua, ⁊ sb̄tiliatiua. Instr̄a iūcturaꝝ. Est bona dolori iūcturaꝝ, ⁊ sciatice, quū desup linit̄. Mēbra capitis. In ipsa est virtus faciens ebrietatē: que est sicut ebrietas vini, ꝟbi gr̄a. Mēbra oculi. Dia. dixit q̄ ipsa trita cū melle, et vino, ⁊ felle alcubugi, ⁊ gallinaꝝ: et aqua feniculi ꝯueniēs est debilitati visus. Mēbra nutrimenti. Facit nauseā fortiter. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā, ⁊ mēstrua cū virtute, bibita, ⁊ linita, ⁊ ꝯfert etiam colice ventose bibita ⁊ linita.

q A. halbib.

¶ De [q] [haltit.] Cap. CCCXXXIX.

Haltit qd est. Est medicina inda, silis hermodactilo albo. Nā. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Instr̄a iuncturaꝝ. Potus eius ꝯfert podagre, ⁊ dolori iuncturaꝝ. Mēbra expulsionis. Solutione educit phlegma, ⁊ humorē crudū, ⁊ ꝟmes, ⁊ ascarides, ⁊ humores grossos.

r A. harsef.

¶ De [r] [harsafo.] Cap. CCCXL.

Harsafum qd est. Est q̄dā ex spēbꝰ alcūker Natura. Est tēpata ad cal'itatē declinās, hūida ad scōm ꝑueniēs. Alcāzi inq̄t. Est frida ⁊ humida. Inq̄t musaia. Est sic̄ asparagus in opōnibꝰ suis: cal'a ⁊ humida in pͦ. Alij ꝟo dixerunt q̄ est cal'a in pͦ, humida in scōo, ⁊ iā₃ cōparata fuit Sal'. q̄ ipsa est apud eū cal'a in scōo. Apud me ꝟo est, q̄ eius gn̄a plima sūt diuersaꝝ nāꝝ. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Mūdificat paꝝ ⁊ exiccat: ⁊ in ipsa est subtilitas. Alcāzi dixit, q̄ ipsa gn̄at meliam, ⁊ elongatꝰ est. Decoratio. Cōfert linita alopitie: ⁊ aqua eiꝰ necat pediculos in capite abluto ex ea: ⁊ remouet fetorē ascellaꝝ, ⁊ ꝓuocatione sua vrinā fetidam cū sua ꝓꝓetate quā h₃ in se. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata dura. Vulnera ⁊ vlcera. Aq̄ eiꝰ ꝯfert prurituī duro sicco. Mēbra capitꝭ. Aq̄ eius delet furfures. Mēbra nutrimēti. Facit nauseā, ⁊ ꝓꝓe mōtana: ⁊ p̄cipue radix eiꝰ: ⁊ eiꝰ gūma est alcūkar: [s] ⁊ de ipō loq̄r postea i capͦ de [kef.] Mēbra expl'. Addit in coitu, ⁊ addit in ꝓuocatiōe vrine: ⁊ exhibit vrinā fetidā, ⁊ lenit nām, ⁊ educit phlegma: ⁊ multotiēs ꝯstringit vētrem qn̄ bibit̄ cum vino.

s A. kenker.

¶ De [t] [handacocha.] Cap. CCCXLI.

t A. handchuchi, vl' andachuchi.

Handacocha qd est. Ex ea alia est siluestris: ⁊ alia est domestica:

⁊ alia est egyptiaca , ⁊ fit ex eius semine panis.
Natura. Inqt filius iuragi. Cal'a est ⁊ sicca i fine scdi. Inqt filius mesaugue cal'a est i medio scdi. Et videt ꝙ domestice calitas sit ꝓpinq̄ in fine primi.
Opões ⁊ ꝓpetates. Domestica est eq̄lis abstersionis, ⁊ exiccatiõis: ⁊ in siluestri est stipticitas cuꝫ calefactiõe, ⁊ eius oleũ valet ad vẽtositates g̊ssas.
Decoratio. Siluestris ꝯfert pãno, ⁊ sil'r domestica. Uulnera ⁊ vlcera. Succ⁹ domestice cuꝫ melle mũdificat vlcera. Instr̃a iũcturaꝝ. Ei⁹ oleũ est bonũ dolorib⁹ iũcturaꝝ ex vẽtositate: ⁊ apđ timorem [a] ⌈ꝯctionis⌋ ⁊ iã sanati sũt eo qdã. Mẽbra capitis. Facit soda. Et qñ fit caputpurgiũ ex succo ei⁹, cõfert ei q cadit ex epilia. Mẽbra oculi. Succ⁹ domestice ꝯfert albugini ocli: ⁊ pãno ipsi⁹, ⁊ ꝓpe cum melle. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confert dolori lateꝝ ex flate, ⁊ ꝓpe siluestris: et facit accidẽ dolorẽ gutturis ⁊ ꝑfocationes: sꝫ nocumento ei⁹ succurrit cũ coriãdro, ⁊ lactuca, et endiuia. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert dolori stõi fridi ⁊ vẽtositati: ⁊ eius oleuꝫ ꝯfert ꝑncipio hydropis. Mẽbra expulsi. Prouocat vrinã, ⁊ mẽstrua, ⁊ siluestris cũ vino, ⁊ seie molochie, est bona dolori vesice: ⁊ ei⁹ oleũ vtile est dolori testicl'oꝝ, ⁊ dolori m̃ricũ, ⁊ siluestris ꝯfert cholerice passiõi, ⁊ ꝯstrigit vẽtrẽ. ⁊ ipsa, ⁊ semẽ ei⁹ excitat coitũ. Febres. Dr̃ vt hñs tertianã i potu sumat tria ex folijs ei⁹: aut tria ex granis ipsius, ⁊ alterabũt circuit⁹ febris, ⁊ q̃rtane q̃tuor ex qb⁹ illoꝝ duorũ voluerit. Uenena. Qñ aspgit aq̃ ei⁹ sup pũcturã scorpiõis sedat dolorẽ statim: ⁊ si aspgit sup mẽbrũ sanũ excitat mordicationẽ ⁊ dolorẽ: et ei⁹ semẽ est fortius in curatiõe pũcture scorpionis.

[a] A. alçamane.

⁋De [b] ⌈hauro romano.⌋ Cap̃.CCCXLII.

Haurum romanũ qd ẽ. Noiat achirosa. [c]⌋ Nã. Calefacit vehemẽter i tertio ⁊ exiccat in p̊, ⁊ ei⁹ flos est vehemẽtioris calefactionis, ⁊ ipsius gũma est vltima in calefactiõe. Mẽbra capitꝭ. Eius fructus cũ aceto ꝯfert epilepsie.

[b] A. haurrum.
[c] A. Haur rumi qd est. Noiatur achir⁹, seu achirufes.

⁋De [d] ⌈hascech.⌋ Cap̃.CCCXLIII.

Hascech qd est. Dixerũt qdã ꝙ est balaustia alhaure. Instrumenta iuncturaꝝ. Nocet neruis, ⁊ facit euenire spasmum.

[d] A. hased, vel hanbed.

⁋De [e] ⌈herba vitri.⌋ Cap̃.CCCXLIIII.

Herba vitri qd est. Hec ẽ herba q̃ vitrũ abluitur. Opões ⁊ ꝓpetates. In ipsa ẽ stipticitas cũ hũiditate, et est faciẽs adherẽ, lenificatiua, mũdificatiua. Apata ⁊ bothor. Sedatiua est apatũ. Et dant i potu folia ei⁹ ad herisipilã, ⁊ adustionẽ ignis, ⁊ ꝑcipue apata flatica: ⁊ eius succ⁹ cũ cerusa de plũbo ponit sup herisipilã, ⁊ formicaꝫ, ⁊ fit ex ea gargarism⁹ ad apata ambaꝝ amigdalaꝝ.
Instr̃a iuncturaꝝ. Cũ cerato sup podagrã ponit.
Mẽbra capitis. Eius succ⁹ cũ oleo ro. ꝯfert dolori auris, et ex succo eius cuꝫ police ponit in palato ad apata ambaꝝ amigdalaꝝ. Mẽbra anhelit⁹ et pectoris. Sorbet succus ei⁹ ad tussim antiquam.
Mẽbra expl'. Remouet hemorroidas. [f] †⌈ ⌋

[e] A. hasis algiagi.
[f] † A. antiquas.

⁋De [g] ⌈harbato.⌋ Cap̃.CCCXLV.

Harbatum qd est. Et dr̃ angustus, semen eiuꝭ triãgulatũ est sic lãcea: et eius folia sunt triãgulata silia folijs scolopendrie.
Natura. Domestice calitas est pauca: et siluestris calitas est i scđo. Uulnera ⁊ vlcera. Cõsolidat recẽs vulnera. Mẽbra nutrimẽti. Ei⁹ cortex cũ aceto sup splenẽ ꝯfert, et eius folia sicca qñ in potu sumuntur esanant splenem. Membra expulsionis.
Prouocat proprie folia illius, cuius folia sunt similia folijs scolopendrie.

[g] A. harbe.

⁋De [h] ⌈halibio.⌋ Cap̃.CCCXLVI.

Halibium qd est. Plãta que noiat alibiẽ, qm̃ ei iest ꝓpetas sanandi apata emũctorij more empl'i supposita ⁊ suspẽsa: et ꝓpt' h' noiat alibien. Et est cõpositaꝝ ṽtutum sicut rosa.
Nã. In ipsa est ṽtus ifrĩdatiua cũ [i] ⌈acrimonia⌋ q̃ est in ea. Opões ⁊ ꝓpetates. Est resolutiua: ⁊ i ipsa est ṽtus ifrĩdatiua ꝑpatiua. Apata ⁊ bothor.
Sanat apata accidẽtia in emũctorio, quũ suspenditur sup ipsa, ne dum si more emplastri supponat.

[h] A. halibi.
[i] A. calliditate.

⁋De [k] ⌈haze.⌋ Cap̃.CCCXLVII.

Haze qd ẽ. Est zufere: ⁊ ẽ [l] ⌈aldinarugina.⌋ Et iã diximus de ipso in his que p̃terierunt.

[k] A. hara.
[l] A. dinaruie.

⁋De [m] ⌈hasaso.⌋ Cap̃.CCCXLVIII.

Halasum qd est. Est medicina armena, ⁊ dr̃ et ꝑsica: ⁊ [n] ⌈dixerũt alchuz⌋ ꝙ est fortior euforbio: et cũ ei⁹ potio augmẽtat supra. ʒ. i terficit. Nã. Cal'a est ⁊ sicca i q̃rto. Opões et ꝓprietates. Est adustiua saporis [o] ⌈mali.⌋ Mẽbra nutrimẽti. Est adurẽs stõm, ⁊ faciens vomitum.

[m] A. haasis.
[n] A. dixit alchuci.
[o] A. insipidi.

⁋De [p] ⌈hauro.⌋ Cap̃.CCCXLIX.

Haurum qd est. Dr̃ ꝙ gũma ei⁹ q̃ ex hac arbore est romana, est karabe: ⁊ nos qdẽ de karabe singulare faciem⁹ capl'm. Nã. Est eq̃lis ad siccitatẽ declinãs paucã. Opões ⁊ ꝓpetates. Est subtil', et ei⁹ semẽ subtili⁹ est, et nõ est vehemẽtis calitatis. Instr̃a iuncturaꝝ. Aur̃. ex fructu ipsius arboris ꝯfert sciatice, ⁊ empl'm factuꝫ ex folijs romane cuꝫ aceto, ꝯfert dolori podagre. Mẽbra capitis. Tepefit succus folioꝝ eius, et distillat in aurẽ, et sedat dolorẽ eius: et fruct⁹ eius ꝯfert epilepsie. Mẽbra oculi. Ex eius fructu cuꝫ melle fit alcofol, et est ꝯfortatiuum oculi. Mẽbra expl'.
Aur̃. ex fructu eius ꝯfert distillationi vrine, ⁊ aur̃. ex fructu eius cum aceto post purgationẽ mẽstruorum ꝓhibet impregnationẽ, ⁊ simil'r folia eius.

[p] A. haur.

⁋De [q] ⌈harbe.⌋ Cap̃.CCCL.

Harbe qd ẽ. Nota ẽ. Mẽbra ocli. Dr̃ ꝙ ei⁹ sãguis ꝓhibet pilos ocl'i euulsos oriri. Uenena. Dr̃ ꝙ eius ouũ est venenũ ꝑnitiosum: ⁊ nos dicturi sumus illud in libro quarto.

[q] A. harba.

⁋De [r] ⌈herbo.⌋ Cap̃.CCCLI.

Herbum qd est. Dixerũt qdã est g̃nũ min⁹ q̊ꝫ almelic in magnitudie lẽtis, nõ cũ ꝯpssione rotũdũ, sꝫ lateratuꝫ. Et ei⁹ color est iter cineritiũ, et citrinũ: ⁊ ipsius sapor est iter saporẽ almes et lentis, qđ comedũt boues, ⁊ nutriunt ipso.
Alcãzi ẋo existimauit, ꝙ est g̃nũ sil'e grano cydonij. apđ me ẋo [s] ⌈est almelic, ⁊ ꝓpe illud qđ⌋ est siluestre. Ipm̃ p̃terea qñqꝫ est albũ, decliue ad citrinũ sicut dr̃: et qñqꝫ est rubeũ. Inqt Dia. Herba eius est ꝑua, minuta hñs folia, ⁊ semẽ ipsi⁹ est [t] ⌈nitẽtius.⌋
Nã. Est cal'm in p̊ vsqꝫ ad scđm, ⁊ siccuꝫ in tertio.
Opões et ꝓpetates. Est abstersiuũ, apitiuuꝫ, ⁊ i/ est ei hũor malus, ⁊ ipsi⁹ rectificatio, est sic rectificatio lupinoꝝ. qđ aũt de ipso declinat ad albedinem, min⁹ est medicinale, q̊ꝫ rubeũ. Quũ g̊ decoqt bis, destruit ei⁹ abstersio, ⁊ remanet terreitas ipsi⁹, q̃re nutrimẽtũ p̃bet siccũ. Decoratio. Linitũ sup morpheã, pãnũ, et lẽtigines, ⁊ cicatrices est bonũ, ⁊ colorẽ efficit bonũ, ⁊ fit ex eo sauich: ⁊ dat de eo extenuatis sic nux, ⁊ remouet extenuatio. et eius decoctio ponit sup fissuras frigoris, et pruritũ eius [u] ⌈accidẽtes manib⁹ ⁊ ꝯfert lactee.⌋ Apata ⁊ bothor.
Lenit durities, ⁊ mãmillaꝝ duritiẽ ꝓpe. Uulnera ⁊ vlcera. Mũdificat vulnera cũ melle. Et ꝯfert sahafat, et lenit durities vlceꝝ mortificãtiuꝫ carnẽ, et mẽbrũ, et ꝯfert igni ꝑsico, ⁊ mellino. Mẽbra an/

[s] A. almelic est illud, qđ de co.
[t] A. in achma. Alia l'ra. i galef.
[u] A. ⁊ bothor la cteis. Alia l'ra. ⁊ gingiuis. Alia litera. confert occultationi sãguinis seu nigredini sãgninis sub cute retẽti.

a A. ret.

helitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert duritiei mām̄illaꝝ, et faci/le efficit sputuꝫ [a] [saniei] grosse. Mēbra expulsio/nis. Plimus vsus ipsius facit mingere sanguinem ꝓpter fortitudinē sue ꝓuocatiōis, ⁊ soluit nām. Et qñ cū aceto miscet̄, ⁊ bibit̄, ꝯfert difficultati vrine: ⁊ sedat tenasmon, ⁊ dolorē pūgitiuū vētris. Uene/na. Fit ex eo empl̄m cum vino sup̄ morsum vipere, ⁊ morsum canis rabiosi, ⁊ homi nis ieiuni.

b A. surengian.

¶ De [b] [hermodactilo.] Cap. CCCLII.

Hermodactilus qd est. Est radix plā te hn̄tis rosas albas ⁊ citrinas. Et apit̄ in p̄mis quū apiunt̄ flores, ⁊ exi stit in [c] [planitiebꝰ mōtiū et in angulis eoꝝ:] ⁊ fo/lia eiꝰ expāsa sūt sup̄ terrā. Electio. Melior est al/bus [d] [in ītroitu, ⁊ īterius] ourꝰ ad frāgēdū. Et ni ger, ⁊ rubeus sūt mali ambo. Nā. Calꝰs est ⁊ sic/cus pueniēs ad scd̄ꝫ. Et in ip̄o est hūiditas sup̄flua. Et existimauerūt qdā, ꝙ in albo est calitas sbtilis: ⁊ in alijs v̄tus fortꝭ: ⁊ si nō, nō solueret. Et existima/uerūt alij, ꝙ si eēt calꝰs, [e] † [ ] mordica/ret vlcera [f] [purus] sꝫ in ipso nō est mordicatio pe nitꝰ. Et existimauerūt alij, ꝙ est calꝰs valde. Opō nes ⁊ ꝓꝑetates. Cū ipso est v̄tus solutiua: ⁊ si fit in ipso stipticitas. Uulnera ⁊ vlcera. Albꝰ est bonꝰ vulneribꝰ antiqs. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfert poda/gre, ⁊ sedat dolorē statim more empl̄i suppositꝰ. Et quū ex eo multotiēs fit empl̄m, idurat apa, ⁊ in la/pideā nām ꝯuertit: ⁊ est ꝯferēs tyriaca oibꝰ dolori/bus iūcturaꝝ: ⁊ ꝓꝑe in horis fluxuū. Mēbra nu/trimēti. Est malus stō debilitās eū: ⁊ rubeꝰ, ⁊ ni/ger, retinēt medicinas solutiuas in stō: ⁊ attrahūt nocumētū maximū. Mēbra expul. In ipso est vir tus solutiua, ⁊ efficit augmētū in coitu, ꝓꝑe cū zin/zibere, ⁊ mētastro, ⁊ cymino. Uenena. Rubeus ⁊ niger sūt venenū* Permutatio. Loco eiꝰ ponit̄ in doloribꝰ iuncturaꝝ pōdus eius de folijs alcāne, et medietas pōderis ipsius de bdelio vario.

c A. inferiori pte montiū ⁊ in emi nētijs, seu in col libꝰ locoꝝ plano rum.

d A. exterius, et exterius.

e † A. tūc modi/cum ipsius.

f —— A.

g A. habitran vꝫ habitran.

¶ De [g] [heiren.] Cap. CCCLIII.

Heiren. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est resoluti/uum. Mēbra capitis. Cōfert egri/tudinibꝰ frigidis in cerebro: ⁊ ꝓhibet corizā fridi/tatis. Mēbra oculi. Aqua eius acuit visum.

h A. hausegi.

¶ De [h] [hausegi.] Cap. CCCLIIII.

Hausegi qd est. Est rubꝰ ⁊ [i] [in ꝯcauitatibꝰ fructꝰ a qbus ꝓcedit stipes q̊ tenet̄ sunt folia.] Apata ⁊ bothor. Folia oium specieꝝ eius ꝯferunt herisipile supposita vt emplastrum.

i A. est in chala lu ipsius.

k A. hasser vel hassar.

¶ De [k] [hausuro.] Cap. CCCLV.

Hausurum qd ē. Arbor arabica iamena, ⁊ est vnū de lacticinijs: ⁊ qdaꝫ dixerūt, ꝙ [l] [de surū est q̄dā spēs] īterficiēs sedēteꝫ in vmbra eiꝰ. Nā. Est calꝰa ⁊ sicca ad tertiū: ⁊ sic/citas ipsiꝰ est in q̄rto. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. In ipsa est stipticitas tēpata. [m] [Apata ⁊ bothor.] Cōfert sahafati linita ⁊ īpetigini. [n] [Uulnera ⁊ vlcera.] Linit̄ cū melle sup̄ alcola in ore īfantiū ⁊ remoue/tur. Mēbra expul. Soluit vētrē, ⁊ debilitat visce/ra. Uenena. Quedaꝫ spēs eiꝰ est que nocet sedēti in vmbra eius, ⁊ qñqꝫ īterficit eum. Caueatur ergo ab eo: ⁊ lactis eius tres, ʒ. interficiūt in duobꝰ die/bus frāgendo epar ⁊ pulmonem.

l A. de hausurū est q̄dam spēs.

m A. Decoratio.

n A. Mēbra ca pitis.

o A. chatas vel chataf.

¶ De [o] [hirundine.] Cap. CCCLVI.

Hirundo Membra capitis. Dixit Dia. ꝙ [p] [qñ p̄mꝰ vēter hirūdinis scindi tur] īueniunt̄ in ip̄o duo lapides, q̄ꝝ vnꝰ hꝫ vnū co lorē, ⁊ alter hꝫ colores plimos: q ponunt̄ [q] [in pelle vituli añq̄ꝫ ei accidat vt coire appetat, ⁊ ad coitū i/citet̄: ⁊ ponunt̄] sup̄ adiutoriū epileptici: aut collū eius, iuuat̄ inde. Inqt iam exptus illud fui: ⁊ sana/tus est epilepticꝰ. Mēbra ocl̄i. Comedē hirūdinē acuit visuꝫ: et qñqꝫ exiccat̄, ⁊ dat̄ in potu de ea q̄qꝫ die. Et est potio eiꝰ aur̄. j. Et ꝓꝑe adustū mr̄is, ⁊ filij in vitro, qñ ex eo fit alcofol cū melle, ꝯfert. Et dr̄ ꝙ cerebꝝ eiꝰ cū melle ꝯfert p̄ncipio aq̄. Et sil'r cerebꝝ vesptiliōis. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pec. Tāgit̄ palatū ex cinere eiꝰ ad sq̄nātiam, ⁊ ꝯfert: et sil'r qñ salit̄, ⁊ exiccat̄, ⁊ bibit̄ de ea pōdus aur̄. ꝯfert sq̄nantie.

p A. si scindatur vēter illiꝰ hirūdi nis que gn̄at̄ in ouo qd̄ prius pe perit.

q A. sup̄ pellē vi tuli añq̄ꝫ q̄ꝫ sup̄ ipsam effundat̄ terra ⁊ ligentur

Litera. I.

¶ De [r] [iusquiamo.] Cap. CCCLVII.

r A. bengi.

Iusquiamum quid est. Ex eo d/teriꝰ ⁊ frauduletiꝰ est nigrū: deide rubeū: sꝫ albū est magis icolume: ⁊ est illud qd̄ admistrat̄. [s] [Et me lius est vt nō admistret̄. Et flos q dē nigri ē armeni coloris:] ⁊ flos rubei est citrinꝰ. ⁊ flos albi ē albꝰ [t] [et] declinat ad citrinitateꝫ. In eo x̄o q̊ vtunt̄ est vnctuosa hūiditas. Electio. Ex eo meliꝰ est albū. Si g̊ nō repit̄, admistret̄ rubeū, ⁊ alienet̄ nigrū sp: verūtñ succꝰ thyrsoꝝ eiꝰ qñqꝫ admistrat̄ loco opij. Nā. Nigrū fridū est ⁊ siccū in fine tertij, ⁊ albū i p̄ncipio ipiꝰ. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Est stupefactiuū ⁊ abscidit fluxū sāguis: ⁊ sedat sua stupefactiōe do lores ꝑcussiuos. Decoratio. Ingredit̄ in ipinguā/do, ꝓꝑea ꝙ coagulat sāguinē, ⁊ ꝯgelat ip̄m. Apa/ta ⁊ bothor. Sedat dolores eoꝝ, ⁊ resoluit duritiē testiculoꝝ, ⁊ ꝯfert herisipile. Instr̄a iūcturaꝝ. Se dat dolorē podagre epithimatū: ⁊ bibunt̄ tres ki/rat ex eo cū hydromelle [v] [añ: ⁊ si bibant̄] ex folijs eiꝰ tria, aut q̄tuor cuꝫ vino sanat corrosionē ossium. Mēbra capitꝭ. Succꝰ cuiuslꝫ gn̄is ipsiꝰ acceptus sedat dolorē auris: ⁊ cū aceto ⁊ oleo ro. dolorē den tiū. Et sil'r eiꝰ semē, ⁊ radix ipsiꝰ decocta in aceto: et eiꝰ oleū in oibꝰ illis. ⁊ est faciēs subet, ⁊ facit dormi re. Et si ex folijs ipsiꝰ comedat̄ aliqd q̄ꝫtitatē hn̄s, ꝯturbat rōnē. Et sil'r si fiat clistere ex decoctione fo/lioꝝ eiꝰ, ⁊ ex oleo ipsiꝰ distillet̄ in aurē sedat dolorē eiꝰ. Mēbra oculi. Linit̄ sup̄ oculū semē eius, aut succꝰ folioꝝ ipsiꝰ: ⁊ tūc sedabunt̄ dolores ocl̄i praui: ⁊ admistrat̄ rob eiꝰ, aut succꝰ folioꝝ ipsiꝰ, aut se mē eiꝰ linitū, ⁊ ꝓhibēt fluxꝰ ad ip̄m. Mēbra anhe litꝰ ⁊ pectoris. Quū bibūt̄ ex seie eiꝰ duo anulasat ꝯferūt sputo sāguis sup̄fluo: et fit ex folijs eiꝰ empl'ꝫ apatibꝰ māmille: ⁊ qñqꝫ ponit̄ in medicis q̄ sūt ad sedādā tussim. Et linit̄ sup̄ apata māmillaꝝ post p̄/gnationē, ⁊ ꝓhibet, ⁊ delet ip̄a. Mēbra expl'. Eiꝰ succꝰ valet dolori mr̄icis, ⁊ abscindit fluxū sanguis eiꝰ: et fit empl̄m cuꝫ folijs ipsiꝰ sup̄ apata testiculi. Uenena. Est venenum quo rō ꝑmiscet̄: et destruit memoriā: et facit ꝑuenire p̄focationē, ⁊ maniam.

s A. Et due pri/me spēs iusqnia mi nō admistrāt̄ ⁊ flos qdē nigri est argiuani co/loris.

t A. aut.

v A. ⁊ bi: si bibat̄

¶ De [x] [ireos.] Cap. CCCLVIII.

x A. aiersa.

Ireos qd est. Est radix lilij celestis: ⁊ est ex her bis hn̄tibꝰ stipitē, ⁊ sup̄ ipꝫ sūt flores di uersi ꝯpositi ex albo ⁊ citrino ⁊ celesti, ⁊ purpureo: ⁊ pp̄ h̄ noiat̄ ireos [y] [.s. arcus cusa.] Et iste radices sūt nodose, ⁊ folia eiꝰ sūt [z] [ꝑua.] Et qñ veterascūt a x̄mibꝰ pforāt̄. Electio. Qd̄ ex ea bonū est, est du rū, spissuꝫ, cōpactū, breue, declinās ad rubedinem aliq̄ꝫtulā boni odoris: nō odorat̄ ex ea odor limi. Et est mordicatiua lingue, ⁊ mouet sternutationeꝫ cū fortitudie. Nā. Est calꝰa, ⁊ sicca i fine [⁊] [tertij.] Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est digestiua, apitiua, ab/

y A. chaus cha/ ca.

z A. tenuis, vel subtilia.

⁊ A. secundi.

ſterſiua, mūdificatiua: ⁊ eius ſuccus reſoluit cū aq̃ mell', ⁊ purgat fl'a g̊ſſuꝫ, ⁊ educit ip̄m, Decoratio. Cū eq̃li q̃ꝫtitate hellebori purgat pānū, ⁊ lētigies ⁊ efficit illud ſola. Apata ⁊ bothor. Que ex ea elixata eſt, lenificat durities, ⁊ apata groſſa: ⁊ ſcrofulas, ⁊ bothor lenes. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribꝰ ſordidis: ⁊ facit carnē naſci in fiſtul', ēt ſi pulueriżet, ⁊ veſtit os carne. Inſt̄ra iuncturaꝝ. Eius oleū reſoluit laſſitudinē: ⁊ qñ bibit cū aceto, aut vino, ꝯfert ſpaſmo, ⁊ ꝯtritiōi lacertoꝝ: ⁊ cliſteriżatio eiꝰ ꝯfert ſciatice. Mēbra capitꝭ. Facit dormire, et remouet ſodā antiquā: ⁊ qñ ꝑmiſcet cū oleo roſ. et aceto vini ꝓhibet ſoda ſola, ⁊ facit ſternutationē: ⁊ collutio oris ex decoctiōe ipſiꝰ ſedat dolorē dētiuꝫ: ⁊ ſedat oleū eiꝰ cū aceto ſonitū auris, ⁊ ꝓhibet reumatiſmos antiq̊s, ⁊ aufert oleū eiꝰ fetorē nariuꝫ: et eiꝰ decoctio ēt ꝯfert [a] [tremori,] Mēbra oculi. Attrahit lachrymas. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris.

a A. Alia litera. timori.

Sedat dolorē laterꝭ, ⁊ pl'eſis: ⁊ ꝯfert tuſſi, ⁊ ꝑcipue ab hūiditate g̊ſſa, ⁊ ꝑipneumonie, ⁊ difficultati anhelitꝰ, ⁊ ſq̄nātie. Et expellit ſupfluitates in pectore retētas, q̄ꝝ expulſio eſt difficil' cū ſubtiliatiōe ſua vl'tia, cū aptiōe, ⁊ bibit i egritudibꝰ pectoris cū rob: ⁊ collutio oris ex eo facta [b] [nocet vuule.] Mēbra nutrimenti. Sedat dolorē epatꝭ, ⁊ ſplenis fridoꝝ, qñ bibit cū aceto, ⁊ ꝓp̄e ſplenis, ⁊ ꝯfert hydropiſi.

b A. detumeſcē facit vuulā apoſtematam.

Mēbra expl'. Apit orificia venaꝝ hemorroidaꝝ, ⁊ remouet dolorē pūgitiuū, ⁊ aufert gonoreā, ⁊ plimā pollutionē: ⁊ ꝓuocat mēſtrua cū vino, ⁊ fit encatiſma in decoctione eiꝰ ꝑꝑ duritiē mr̄icis, ⁊ dolores eiꝰ frios, ⁊ admiſtratio ſuppoſitorij eiꝰ cū melle fac̄ abortiri, ⁊ eiꝰ oleū iuuatiuū ē mr̄ici, ⁊ ſoluēdo educ̄ aquā citrinā, ⁊ cholerā, ⁊ fl'a, qñ bibit ex veteri eiꝰ ꝯfracto: ⁊ eiꝰ q̊ð potio dꝫ eē ab. ʒ. ſ. vſq̄ꝫ ad aur̄. vij.

Febres. Eiꝰ oleuꝫ remouet frigꝰ, ⁊ tremorē. Uenena. Qñ bibit cū aceto ꝯfert venenis oibus.

c A. giemar.

⸿De [c] [iumar.] Cap̄. CCCLIX.

Iumar qd eſt. Notū eſt. Nä. Eſt fridū i ſcðo ſiccū in p̊. Opationes ⁊ ꝓp̄etates. Eſt ſtipticū. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert aſperitati gutturis. Mēbra expulſionis. Cōſtringit ſolutionē, ⁊ fluxū ſanguinis. Uenena. Eſt bonū pūcture veſpe mori emplaſtri ſuppoſitum.

d A. giumeiçi.

⸿De [d] [iumeiz.] Cap̄. CCCLX.

Iumeiz qd eſt. Inuenit in egypto, ⁊ ſyria ſilis ficui: ⁊ dicet de ipſo in capl'o de ficu.

e A. Iumar fluuialis, vel giar fluuialis.

⸿De [e] [iar fluminis.] Cap̄. CCCLXI.

Iar fluminis qd eſt. Eſt plāta floris ſilis nenufari, ⁊ eſt ſubmerſa in aq̃, ex qua paꝝ appet: et ipſa q̄dē eſt ꝓpinqua v̊tuti [f] [albitbat.] Natura. Frigida eſt ⁊ ſtiptica. Uulnera ⁊ vlcera. Conueniens eſt vlceribus fraudulentis, ⁊ prurituí.

f A. bathbath.

g A. giaſus.

⸿De [g] [ieſu.] Cap̄. CCC.LXII.

Ieſus Prop̄etates. Eſt ꝓxima näe ⁊ v̊tuti gilbenech: et eius q̄dē potio eſt pōdus. ʒ. ſ.

h A. heinfarichū

⸿De [h] [ipericon.] Cap̄. CCCLXIII.

i A. alharan.

Ipericon noiat arabice [i] [alharib] ⁊ noiatur ſyriace vua demōis, quid eſt. Thyrſi ⁊ flos [k] [puluerulētꝰ, ⁊ eiꝰ gūmi] eſt citrinū ad rubedinē declinās, ⁊ eſt ſilis figure ſumach: verūtñ nō eſt in eiꝰ rubedine. Electio. Gal'. dixit. det in potu ex [l] [ſeie eiꝰ, ⁊ nō ſit ꝯtētꝰ aliq̄s flore] eiꝰ ſolo. Nä. Cal's eſt in ſcðo, ſiccꝰ in fine eiꝰ. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Eſt ſubtiliatiuū, apitiuū, liquefactiuū, reſolutiuū, Apata ⁊ bothor. Cōfert apatibꝰ frigidis, ⁊ duris magnis. Uulnera ⁊ vlcera. Emplꝫ foliꝰ eiꝰ ꝯfert aduſtiōi ignis, ⁊ ꝯſolidat plagas, ⁊ vlcera mala: ⁊ qñ terit ⁊ pulueriżat ſuper vlcera tremula, ⁊ putrida ꝯfert. Inſt̄ra iuncturaꝝ. Confert dolori anche, ⁊ ſciatice decoctū cū vino ꝓp̄e quū bibit. xl. diebꝰ ꝯtinuis. Ip̄m eni ſanat ſciaticā. Mēbra expulſionis. Prouocat vrinā, ⁊ ꝓuocare menſtrua eſt eiꝰ ꝓp̄etas, ⁊ eius [m] [ſuccꝰ] ſoluēdo educit cholerā. Permutatio. Loco eiꝰ ponit pōdus ipſiꝰ de ſq̄nanto, ⁊ pōdus ipſius de radice capparis.

k A. ſunt frāgibiles, ⁊ eiꝰ ſemē.

l A. fructu eius q̊ð icludit ſemē cū cortice exteriori, ⁊ nō ſit ꝯtētus aliq̄s ſemie

m A. ſemen.

n A. iuſarathab

⸿De [n] [iſopo humida.] Cap̄. CCCLXIIII.

Iſopus humida qd eſt. Eſt ſordities aggregata ſup lanā [o] [ilioꝝ ouiū] in armenia, ⁊ ſternit ſup herbas titimaloꝝ, et accipit v̊tutes, ⁊ lac eaꝝ, et fortaſſe eſt [p] [currēs. q̄ coq̄t ⁊ ꝑpa rat ibi.] Nä. Cal'a eſt in tertio hūida in p̊. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Eſt maturatiua, reſolutiua. Apata et bothor. Reſoluit apata dura, cū ex ea fit emplaſtrū. [q] [Mēbra ocl'i. Cōfert apatibꝰ oculi linita ⁊ bibita.] Mēbra nutrimenti. Cōfert fridita ti epatis linita ⁊ bibita. Mēbra expulſionis. Reſoluit durities que ſunt in ꝑtibꝰ veſice, ⁊ matricis, et ꝯfert frigiditati eaꝝ, ⁊ frigiditati renum.

o A. aliat.

p A. fluida q̄ recoquit, ⁊ ipiſſatur ibi.

q —— A.

r A. iuſa iabes.

⸿De [r] [iſopo ſicca.] Cap̄. CCCLXV.

Iſopus ſicca qd eſt. Alia eſt mōtana, ⁊ alia ē hortiua. Nä. Cal'a eſt ⁊ ſicca in tertio, et eſt ſubtil' ſic̄ origanū. Decoratio. Eius potꝰ colorē efficit bonū, ⁊ eius [s] [gumera] abſtergit veſtigia i facie. Apata ⁊ bothor. Reſoluit apata dura bibita cū vino. Mēbra capitꝭ. Eiꝰ decoctio cū aceto [t] [⁊ oxymelle] ſedat dolorē dētis, ⁊ vapor decoctiōis eiꝰ cū ficubꝰ ꝯfert ſonitui i aure cū traiectorio ſumptꝰ. Mēbra ocl'i. Coquit, deinde fit ex ea empl'm tarfati, et ſanguini mortuo ſub palpebra.

s A. algamer.

t —— A.

Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert pectori, ⁊ pulmoni patiētibꝰ [v] [a diſnia, ⁊ tuſſi antiq̄s,] ⁊ eiꝰ decoctio cū ficubꝰ ⁊ melle ſil'r, ⁊ apatibꝰ durꝭ, ⁊ anhelitui dilatatiōis, ⁊ gargariſmꝰ ex ea ꝯfert ēt ꝑfocatiōi itriſece. Mēbra nutri. Emplꝫ factū ex ea cū ficubꝰ, et baurach ꝯfert ſpleni, et īfuſio eiꝰ bibita, et ꝯfert hydropiſi. Mēbra expulſionis. Soluendo educit fl'a, ⁊ aſcarides, ⁊ ꝟmes: et qñ miſcet cū cordumeni, ⁊ ireos ꝯfortat eius ſol'o. [x] [Permutatio. Loco eiꝰ ponit ſanſuci tantūdē et medium.]

v A. aſma ⁊ tuſſim antiquā.

x —— A.

y A. iabruha. i. mandragora.

⸿De [y] [iabrol.] Cap̄. CCCLXVI.

Iabrol qd eſt. Radix mādragore ſilueſtris, ⁊ eſt radix ois mādragore, magna ſilis forme hois. ꝓpter h̄ ergo noiat mādragora. Mādragora eni eſt nomē imagis näl' [z] [. ſ. ſic̄ plāta exiſtēs] in forma hois. Eq̄le eni eſt ſiue ſit itētio huiꝰ nois iuēta, aut nō iuēta. multa näq̄ꝫ noia ſiḡnt ſm̄ itētiōes nō iuētas. forā aūt mādragore inuēta eſt lignū cineritiū declinās ad [⁊] [ꝯtritionem] magnā ſic̄ coſtus magnꝰ. Nä. Eſt frida i tertio: ſicca in ipo: ⁊ in ipſo eſt aliq̄ꝫtulū calitatꝭ ſm̄ ꝙ exiſtimant q̄dā. Radix ꝟo eſt fortꝭ [?] [†] [ ] deſiccatiua, ⁊ cortex radicis eſt debil'. folia āt admiſtrant exiccata, ⁊ hūida ēt ꝯferūt: et in mādragora ipa eſt hūiditas.

z A. ſ. plāte q̄ eſt

⁊ A. frāgibilitatem.

? † A. Alia lra. frigoris.

Opōnes ⁊ ꝓprietates. Eſt narcotica, ⁊ hꝫ lachrymā, ⁊ hꝫ ſuccum: ſꝫ eius ſuccꝰ eſt fortior lachryma ipſiꝰ. Qui āt vult vt aliq̊ð ex mēbris ſuis ſecet, bibat tres anuluſat ex ea i vino, et faciet ſubet: ⁊ dī ꝙ qñ cuꝫ radice eiꝰ coq̄t dēs elephātis. vj. horis lenit ip̄m, ⁊ fit facil' obediētia eiꝰ. Decoratio. Fricat cū folijs eius albaras per hebdomadā, ⁊ delet abſq̄ꝫ vlceratōe, ⁊ ꝓp̄e ſi iueniunt hūida ⁊ lenia: ⁊ lac mādragore euellit lētigines, ⁊ pānū ſine mordicatiōe.

Apata ⁊ bothor. Admiſtrat ſup apata ⁊ bothor dura, et dubellet, ⁊ ſcrofulas, ⁊ confert. Et qñ terit radix eiꝰ multū, ⁊ ponit cū aceto ſup heriſipilā, ſanat eā. Inſt̄ra iūcturaꝝ. Ex radice eius cū ſauich

fit empl'm ad dolorez iuncturaꝝ. Mēbra capitis. Facit subet, ⁊ facit sōnū: ⁊ qñ ponit̄ in vino iebriat vehemēter: ⁊ qñqꝫ supponit̄ i ano, ⁊ facit subet: et odoratio ei⁹ facit subet vehemēter. ⁊ hec est hñs folia alba, q̄ crus nō hꝫ, ⁊ dr̄ masculus, ⁊ mult⁹ vsus mādragore, ⁊ odoramētū ei⁹ faciūt possidē apoplexiā, ⁊ ꝓpe hñtis folia alba, ⁊ qñqꝫ fit ex ea ad expellēdas vigilias, ⁊ ad attrahēdū sōnū sirup⁹, ⁊ remouet vigilias, ⁊ est vt ponāt̄ ex corticib⁹ radicū eius tres emie i metrolijs vini dulcis, ⁊ bibūt̄ ex eo tres anulusat. Et qñqꝫ decoquūt̄ cortices ēt i vino dōec assumat vinū fortitudinē ei⁹, ⁊ admistrat̄ ex eo ad h̄ vt faciat subet plus, ⁊ ad h̄ vt dormire faciat minus. Et qdā medicoꝝ faciūt vtētē eo sedē i aq̄ vehemēter frida, dōec sanet̄. Et existimo ꝙ itētio i h̄, est aggregatio calitatꝫ. Mēbra oculi. Ei⁹ lachryma i medicis ocli sedat dolorē supfluū: ⁊ fit ex folijs eius ēt empl'm. Mēbra nutrimēti. Sumit̄ ex lachryma ei⁹. ℥.j. cū mellicrato, ⁊ vomitu educit cholerā ⁊ fl'a sic hellebor⁹. Mēbra expl'. Suppōit̄ medietas anulusat ex lachryma eius, ⁊ ꝓuocat, ⁊ exhibit fetū. Et semē mādragore mūdificat mr̄icē qñ bibit̄, ⁊ si misceat̄ cū sulfure qd̄ ignis nō tetigit, ⁊ supponat ipꝫ mulier, abscidet fluxū mr̄icis. Lac mādragore soluēdo educit fl'a, ⁊ chol'aꝫ. Qūū.n.pu⁹ puer mādragorā errādo assumit, accñt ei vomit⁹, ⁊ sol'o vētris, ⁊ fortasse morit̄. Venena. Cū melle ⁊ oleo ponit̄ sup pūcturas. Et dixerūt ꝙ ꝓpe spēs q̄ videt̄ hēre folia alba: verūtñ folia eius pua sunt bezahar vue lupine ꝑnitiose. ⁊ illā que ex ea ꝑnitiosa est, añcedūt accñtia ꝓfocatiōis matricis: ⁊ rubedo faciei, et exitus oculoꝝ, ⁊ tumor faciei ēt ac si esset ebrius. Cuius qdē cura sunt butyrū, ⁊ mel, ⁊ vomitus.

a A. leçach al deb. ¶De[a] ⌈eo quo aurū adheret.⌋ Cap.CCCLXVII.

Id quo aurū adheret qd est. Hoc nomē ꝯuenit āmoniaco de q̊ nos iam locuti fuimus. Et qñꝫ ꝯuenit cuidā rei q̄ fit ex vrina ifantiū mota i mortario ęreo cū aceto i sole dōec coaguletur. Et qñqꝫ est ex minera gñat̄.n.i miera[b] ⌈ex vapor̄⌋ ⁊ resoluit̄ aq̄ cal'a: deide coagulat̄. Et h̄ est illud de q̊ nūc loq̄mur. Electio. Clarū, mūdū, ⁊ ꝓpe[c] ⌈tertiū⌋ ⁊ artificiale est forti⁹ ⁊ subtili⁹, deide minerale adustū. Natura. Cal'z est[d] ⌈valde.⌋ Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est abstersiuū, ꝯstrictiuū, calefactiuum, putrefactiuū, sbtiliatiuū, mordicatiuūꝫ paꝝ, resolutiuū, desiccatiuū cū fortitudie. Et ei⁹ resol'o est vehemētior mordicatiōe ei⁹, ⁊ sil'r ei⁹ desiccatio. Et ipm dissoluit absqꝫ mordicatiōe plima, ⁊ qd̄ de eo est artificiale est vehemētis exiccatōis, ⁊ minoris mordicatiōis ꝓp sbtilitatē suā additā. Qūūqꝫ mierale adurit̄, augmētat̄ ei⁹ subtilitas, ⁊ est ꝑueniēs ad sūmū in his capl'is. Vulnera ⁊ vlce. Eliq̄t carnē, ⁊ ē medicamē optimū vlcerib⁹ difficil' ꝯsolidatiōis. Mēbra nutri. Est[e] ⌈desiccatiuū⌋ ꝯstrictiuum.

b A. viridis eris

c A. firmum.

d A. acutum.

e A. nauseatiuū.

f A. harar.

¶De[f] ⌈iunipero.⌋ Cap.CCCLXVIII.

Juniperus qd est. Est cu̇pssus siluestris, ⁊ ei⁹ qdē, alia ē ꝑua, alia magna [s] ⌈Et arbor multiplicat̄ i terris romanoꝝ ⁊ i occidēte, ⁊ assumūt̄ ex ea ligna ad fabricas magnas.⌋ Nā. Est declinās ad calitatē ⁊ siccitatē, ⁊ semē ei⁹ est cal'z in p̊, siccū in scd̊o. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est calefactiua, sbtiliatiua, carmiatiua, ⁊ i fructu ei⁹ cū h̄ est stipticitas, ⁊ nō est in ipsa stipticitas in reliqs ꝑtib⁹ arboris ei⁹. Instr̄a iūcturaꝝ. Est bona attritiōi lacertoꝝ. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Est bona dolorib⁹ pectoris, ⁊ tussi. Mēbra nutrimēti. Mūdificat, ⁊ apit oppil'ones in eis: ⁊ est bona stō bibita, ⁊ ad iflationē in ipso. Mēbra expl'. Prouocat ambo, ⁊ est bona ꝓfocationi mr̄icis, ⁊ dolorib⁹ ei⁹. Venena. Expellit nocumētū pūcture ꝯmium venenosorūꝫ, ⁊ suffumigatio ex q̄libet eaꝝ, ⁊ ex q̄lꝫ ꝑte arboris eius facta effugat vermes venenosos.

s — A.

¶De[h] ⌈iuiubis.⌋ Cap.CCCLXIX.

h A. harab.

Iuiube. Electio. Meliores sūt maiores eaꝝ. Nā. Fride sūt in p̊, eq̄les in siccitate, ⁊ hūiditate, ⁊ sūt declinantes paꝝ ad hūiditatem. Opōnes et ꝓpe. Cōfert acuitati san. cali, ⁊ existio ꝙ illd̄ ē, ꝓpea ꝙ igrossāt san. ⁊ viscosū faciūt ipꝫ: et illoꝝ existimatio q putāt, ꝙ ipse clarificēt san. ⁊ lauent eū, est existimatio corrupta, ad quā ego nō declino: ⁊ nutrimētū eaꝝ[i] † ⌈ ⌋ ⁊ digō[k] ⌈sūt difficilia⌋ ⁊ s̄mo qdē in eis bon⁹ est ille quē dixit Gal'. Nō repi iuiubas in ꝯseruāda sanitate, ⁊ remouēda egritudie aliqd opātes: sꝫ repi eas difficil' digōnis, ⁊ pauci nutrimēti. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pecto. Cōferūt pectori, ⁊ pulmoni. Mēbra nutrimēti. Sunt male stō, difficil' digōnis. Mēbra expulsiōis. Existimat qdam ꝙ ꝯferūt dolori renū ⁊ vesice.

i † A. est parum

k A. est difficilis

¶De iterfectore[l] ⌈adeib.⌋ Cap.CCCLXX.

l A. aldib.

Interfector adeib.⌋[m] Opōnes ⁊ ꝓpetates Virtus ei⁹ est virtus strāgulatoris leopardi: nisi q2 eius ꝓpetas est in[n] ⌈adib.⌋

m A. aldib.

n A. aldib.

¶De interfectore canis. Cap.CCCLXXI.

Interfector canis. Mēbra capitꝫ. Facit accidē fluxū san. nariū. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Facit accidē sputū sāguis. Venena. Interficit canes velocit̄, ⁊ facit euenire in hoib⁹ fluxū sanguis narium, ⁊ sputū sanguinis.

Litera. K.

¶De[o] ⌈karabe.⌋ Cap.CCCLXXII.

o A. karabe.

Karabe qd est. Gūma sic sādaraca, tēdēs ad citrinitatē, ⁊ albedinē, ⁊ ꝑuietatē: ⁊ qñꝫ d̄cliat ad rubedinē, q̄ attrahit paleas ⁊[p] ⌈fracturas⌋ plātaꝝ ad se: ⁊ ꝓpt̄ h̄ noiat̄ karabe. s. rapiēs paleas psice. Et ipa qdē ꝯposita est ex aq̄itate tepida, ⁊ terreitate iā sbtiliata: ⁊ ē gūma arboris q̄ dr̄[q] ⌈nux⌋ romana, q̄ est ꝯposita ex terreitate sbtili, ⁊ aq̄itate[r] ⌈sicca.⌋ Nā. Est cal'a, parūp sicca i s̄o. Opōnes ⁊ ꝓpe. Est restrictiā, ⁊ ꝓpe sāguis cuiuscū qꝫ loci fuit: ⁊ ei⁹ vt⁹ ē siℓis v̄tuti flor] sue arbor]. s. floris[s] ⌈nucis⌋ sꝫ ē eo fridior. Apata ⁊ bo. Dixerūt qdā ꝙ suspēdit̄ sup apata cal'a, ⁊ ꝯfert eis. Mēbra capi. Retiet fluxū sā. nariū, ⁊ descēdētꝫ a capite ad pl'monē. Mēbra anhe. ⁊ pec. karabe ꝯfert trēori cordis, quū bibit̄ ex eo medietas aur̄. cū aq̄ fr̄a, et ꝓhibꝫ sputū sāguis valde. Mēbra nutri. Retinet vomitū, ⁊ ꝓhibet mās malas a stō: ⁊ cū mastice cōfortat stōm. Mēbra expul. Retinet fluxum san. ex matrice, ⁊ ano, ⁊ fluxū vētris, ⁊ ꝯfert tenasimoni.

p A. frusta sbtilia

q A. haur.

r A. Alia litera. tepida.

s A. haur.

¶De[t] ⌈karmezik.⌋ Cap.CCCLXXIII.

t A. Karmagech

Karmezik qd est. Est fructus tamarisci, de quo iā locuti fuimus in ca. de tamarisco. Natura. Est fridus in p̊, siccus in scd̊o.

¶De[u] ⌈kusele.⌋ Cap.CCCLXXIIII.

v A. Kusla.

Kusele qd est. Est lignū sic rubea qd̄ nigredo coopit. Nā. Est cal'm ⁊ hūidū i t̄mis pmi. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est glutinatiuū: ⁊ frangit virtutē medicinaꝝ acutaꝝ sicut gūmi. Decoratio. Est impinguatiuum.

Kemelium ¶De[x] ⌈kemelio.⌋ Cap.375. qd est. Est spēs mezerion nigra Auic.

x A. Kemaliun.

mortifera:⁊ est etiam notum noīe[a] ⌈hameliuz.⌋ Et nos qdē iam diximus ipsum in caplō de[b] ⌈ha.⌋

¶De[c] ⌈kebikengi.⌋ Cap.CCCLXXVI.

Kebikengi qd est. Eiꝰ spēs sūt ꝗtuor dixit Dia. vna spēs eiꝰ est, cuiꝰ folia sūt silia folijs coriādri:ꝫ sūt latiora folijs eiꝰ, ad albedinē declinātia, ⁊ flos eiꝰ est citrinꝰ:⁊ qñqꝫ ē purpureꝰ, cꝰ lōgitudo ꝑueīt vsqꝫ ad duos cubitos, ⁊ eiꝰ radix est nō ġssa:⁊ ipsiꝰ radix est alba:⁊ hēt vgulta silia vgultī hellebori:⁊ orit̄ i ripis cursus aq̄ꝝ:⁊ est spēs eiꝰ alia fortiꝰ cineritia, ꝗꝫ illa, lōgiorē hñs radicē, folia hñs[d] ⌈regulata⌋ q̄ noiat̄[e] ⌈lupinꝰ silu̅ris,⌋ ⁊ est alia ꝑua valde aurei coloris:⁊ q̄rta est silis tertie:verūtñ flos eiꝰ est albꝰ lacteus. Nā. Est cal'a et sicca i tertio. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Dēs sūt cal'e, acute, vlceratie, abstersiue, excoriatiue, mordicatiue cutī, faciētī pruritū. Decora. Folia, ⁊ stipites eiꝰ añqꝫ ð siccent, eradicāt albaras, ⁊ albedinē vnguiū. Apa ⁊ bo. Eradicat scabiē, ⁊ sanat verucas, ⁊ q̄ sī vt claui ⁊ glādulas pēdētes qbꝰ nocet frigꝰ. Vul. ⁊ vl. Decoqt̄ ⁊ ēbrocat̄ sabafat cū aq̄ eiꝰ tepida, ⁊ ꝯfert Mēbra ca. Eiꝰ radices[f] ⌈sūt exiccātes sternutatōibꝰ fortibꝰ:⁊ qō ex eis t̄tiū ē ꝯfert ꝑcussiōibꝰ⌋ dētiū.

¶De[g] ⌈kekengi.⌋ Cap.CCCLXXVII.

Kekengi qd est. Virtus eius est ꝓxima vtuti vue[h] ⌈lupine⌋ ⁊ ꝓprie vtus folioꝝ eiꝰ. Nā. Est frida ⁊ sicca ad scōm ꝑueniēs. Vulnera ⁊ vlcera. Suo succo ꝯseruat vlcera, ⁊ delet duritiē fistulaꝝ, ⁊ vlcera auris antiq̄. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert asmati, ⁊ iflationi, ⁊ difficultati anhelitus. Mēbra nutri. Cōfert icteritie. Mēbra expl'. Cōfert vlceribus viarum vrine.

¶De[i] ⌈kenkezred. Cap.CCCLXXVIII.

Kenkezred qd est. Est gūma alcorsof:⁊ iā dictum est de eo[k] ⌈qō est kurket.⌋ Natura. Est calidū ⁊ siccum in secundo.

¶De[l] ⌈kustberkusti.⌋ Cap.CCCLXXIX.

Kustberkusti qd est. Est silis filis iuolutī adinuicē, q̊ꝝ nūs ꝭm pl'm est. v. ⁊ iuoluūt̄ sup radicē vnā, ⁊ eiꝰ color ad nigredinē declinat ⁊ citrinitatē:⁊ nō hꝫ pl'm saporē, ⁊ dixerūt qdā, ꝙ est[m] ⌈albarsekar.⌋ Alij vō dixerūt ꝙ vtꝰ eiꝰ est sic̄ vtꝰ[n] ⌈albarsekar⌋ ⁊ h̄ ē saniꝰ. Nā. Est cal's ⁊ siccus in scōo. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Est subtilis.

¶De[o] ⌈kildaru.⌋ Cap.CCCLXXX.

Kildaru qd est. Est[p] ⌈asaraxi,⌋ ⁊ nos qdē loq̄mur de ipso in seq̄ntibꝰ i ca. de sin.

¶De[q] ⌈kemescir.⌋ Cap.CCCLXXXI.

Kemescir qd ē. Est i dispōnibꝰ[r] ⌈alieufir⌋ ꝫ ipꝫ est fortiꝰ pl'm. Nā. Est cal'ꝫ ⁊ siccū i tertio vtuose. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Est liq̄factiuū resolutiuū. Mēbra expl'. Prouocat vrinā, ⁊ menstrua:⁊ eijcit fetuꝫ vtuose:⁊ vtus eiꝰ in h̄ cōparē nō hꝫ:⁊ neqꝫ hꝫ cōparē soluēdo aquositatem.

¶De[s] ⌈kormidenen.⌋ Cap.CCCLXXXII.

Kormidenen⌋[t] qd est. Est granū qō medici laudāt. Membra expulsionis. Prouocat vrinā, ⁊ menstrua:⁊ calefacit vuluam valde:⁊ soluit[v] ⌈saniem ⁊ aquam.⌋

¶De[x] ⌈keusauguen.⌋ Cap.CCCLXXXIII.

Keuzauguen qd est. Est nomē herbe:et existimo ꝙ keuzauguē est lingua bouis ꝑsice. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pecto. Proprietas eius est letificare, ⁊ tristitiā remouere.

¶De[y] ⌈karon.⌋ Cap.CCCLXXXIIII.

Karon qd ē. Est lignū idū, cꝰ allatio ad terrā nr̄aꝫ ml'tiplicat̄. nō ġ elōgat̄ qn sit almugat idū. Instra iūcturaꝝ. Est magni iuuamēti in negocio fracture, ⁊ torsionis, ⁊ dislocationis.

a A. chamelium. b A. cha. c A. zebikengi. d A. ordinatim incisa. e A. Alia litera. apiū siluestre. f A. exiccate sūt ex sternutatorijs fortibus ⁊ ꝯtrite ꝯferūt pulsationibus. g A. kekenegi. h A. vulpine. i A. kenkerçed. k A. de kurkuen. l A. kestberkest. m A. est albedeschian. n A. albedeschian. o A. kildaru. p A. alsarax. q A. kemāscir. r A. giausir. s A. karmedane. t A. karmedane. v A. aquā ⁊ choleram. x A. karuan. y A. kallem.

¶De[z] ⌈keisin.⌋ Cap.CCCLXXXV.

Keisin. Nā. Semē ⁊ radix eiꝰ calefactiua sūt. Et semē ipsiꝰ ē calefactiuū, ⁊ exiccatiuū in scōo. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Expellit vētositates et apit. Mēbra nutri. Est maturatiuū, digestiuū, resolutiuū vētositatī, p̄cipue i stō ⁊ ꝯfortat ipm. Mēbra expul. Pōdus. ʒ. j. ex eo sol'one educit v̄mes ⁊ ascarides:⁊ ꝓuocat mēstrua vtuose. s. semē eiꝰ. Venena. Confert pūcture vermium venenosorum.

¶De[⁊] ⌈kuzkenden.⌋ Cap.CCCLXXXVI.

Kuzkendē qd est. Est res leuis sicꝰ[ꝰ] ⌈albus nati⌋ lutea:⁊ i rakia noiat̄ stercus colūbaꝝ:⁊ in[ꝝ] ⌈baldach, ⁊ i egypto noiat̄ kēdē.⌋ Electio. Que ex ea melior est barbarica ē:ꝫ rakia ē debil'. Nā. Est cal'a ⁊ hūida i p̊, ⁊ dr̄ ꝙ infridat parūp:sed nō est firmatū. Opōnes et ꝓꝑeta. Exiccat, ⁊ i ipa est extictio:⁊ dixerūt qdā ꝙ ipa icidit sāguinē:⁊ ex ꝓꝑetatibꝰ qdē eiꝰ ē, ꝙ assumūt̄ decē lb. mell', ⁊. xx. lb. aq̄, ⁊[a] ⌈kileie⌋ ex ea ⁊ ꝯcutiunt̄ bñ, ⁊ coopit̄ os vasis, ⁊ fit vinū stati. Decora. Impiguat. Mēbra expul. Augmētū efficit in coitu.

¶De[b] ⌈kebenzkesenz.⌋ Cap.CCCLXXXVII.

Kebenzkesenz⌋[c] qd ē. Quiddā ð ġīe tubeꝝ solidū adunatū i magnitudie[d] ⌈testiculi⌋ vertūñ est[e] ⌈verucatū hñs verucas⌋ ꝓfūdas qō nascit̄ i arena, sic̄ nascunt̄ tubera ⁊ fūgi suaue valde qō i nr̄a terra ml'tiplicat̄ i locis q̄ sūt vltra fluuiū:⁊ i corascēi ēt:⁊ nos qdē nō audiuimꝰ ab aliq̊ vnq̄ꝫ, ꝙ tātū iferat nocumētū q̄ꝫtū fungi, ⁊ tubera. Quūqꝫ ipoꝝ sapor tubeꝝ sapori ꝯpat̄ est parūp declinās ad dulcedinē. Nā. Hꝫ frigiditatē maiorē friditate reliq̊ꝝ tubeꝝ, ⁊ fūgoꝝ:et neqꝫ est vacuū ab hūiditate ex̄nea, cuꝫ siccitate s̄be. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. Est extinguēs grossum.

¶De[f] ⌈kerfe aromaticū.⌋ Cap.CCCLXXXVIII.

Kerfe aromaticū qd est. Est cortex grossus, colorē hñs[g] ⌈purpureū⌋ qō hēt saporē gariofili absqꝫ dulcedine cinamomi, q̄ꝫuis sit dulcius q̄ꝫ gariofilus:⁊ est debilius in opōnibus suis, q̄ꝫ gariofilus. Natura. Est cal'm ⁊ siccū in[h] ⌈scōo.⌋

¶De[i] ⌈kerfe cinamomi.⌋ Cap.CCCLXXXIX.

Kerfe cinamōi qd ē. dr̄ ꝙ ē de cinamomo, ⁊ dr̄ ꝙ ē alt̄iꝰ ġnis. ⁊ ipꝫ qō ē duꝝ sic̄ cinamomū, ð ipo tñ ē qōdā qō nō durescit, ⁊ ð ipo ē qō ē lineatū:⁊ aliō ē albū frāgibile velocit̄. ⁊ ipꝫ qō cinamomū est ðbiliꝰ, ⁊ dcm̄ est de ipo i cap̊ cinamomi.

¶De[k] ⌈keiken.⌋ Cap.CCCXC.

Keiken qd ē. Est gūma horribil' saporis:⁊ asportat̄ de regiōe occidētī:⁊ existiauerūt qdā ꝙ ē sādaraca, ꝫ nō ē firmū:⁊ qñ̄ꝫ qdē suffumigat̄ ex eo cū myrrha ⁊ sigia. Opōnes et ꝓꝑeta. [l] ⌈In ipa ē nutrimētū ꝑuū.⌋ Decora. Mūdificat vlceꝝ vestigia velocit̄, ⁊ i ipa ē extenuatiua vtꝰ qñ q̄qꝫ die bibunt̄ de ea tres q̄rte. ʒ. j. cū oxymelle, aut aq̄. Mēbra ca. Nihil eq̄pat̄ ei i remouēdo dolorē dētiū, ⁊ casū gigiue. Mēbra ocl'i. Acuit visū. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pe. Cōfert asmati cū melle, ⁊ vtūt̄ ea luctātes. Mēbra nu. Qñ de eo bibit̄ tribꝰ diebꝰ cū oxymelle, extenuat splenē valde. Mēbra expl'. Prouocat mēstrua cum aqua mellis.

¶De[m] ⌈kotto.⌋ Cap.CCCXCI.

Kottū Nā. Semē eiꝰ ē calefactiuū, lenitiuū. Mēbra anhe. ⁊ pec. Grana eiꝰ sūt bōa pectori ⁊ tussi. Mēbra expl'. Seia eiꝰ sūt lenitiua vētris:⁊ succus folioꝝ eius, ꝯfert sol'oni pueroꝝ.

Keted ¶De[n] ⌈keted.⌋ Cap. CCCXCII. qd ē. De gūma eiꝰ dcm̄ ē i cap̊ de kef.

z A. kasem. ⁊ A. kuçikendē. ꝰ A. asne. ꝝ A. bagaded noiat̄ nux handez, vel ꝭm aliā l̄faꝫ nux gendē. a A. kilgie. b A. kessengi. c A. kessengi. d A. renum, vel cuius magnitudo est magnitudo renum. e A. icisuꝫ valde hñs incisiones. f A. kerfe alcarū fel. g A. kerfe. h A. Alia litera. tertio. i A. kerfe darsini. k A. keikhem. l A. In ipso est ꝯglutiatio ꝑua. m A. kothen. n A. ketad.

cuiꝰ qdē gūma ē dragagātū. Nā. Est frm ⁊ siccū.

¶De [a] [Kali.] Cap.CCCXCIII.

Kali. Opōnes ⁊ ꝓꝓe. Est calꝫm, adustiuū, abstersiuū, corrosiuū fortiꝰ q̄ʒ sal. Deco. Cōfert morphee. Uul. ⁊ vlcera. Cōfert scabiei, ⁊ corrodit carnē additā.

a A.kali.

Litera.L.

¶De [b] [lepore siluestri.] Cap.CCCXCV.

Lepus siluris qd ē. Coagulū hꝰ leporis fac̄ oia q̄ diximꝰ i ca. de coagulꝫ, sbtiliꝰ, ⁊ meliꝰ: ⁊ iest opōnis additio. [c] [Nā. Fridus ē ⁊ sic. ⁊ rectificatio est cū melle. Electio. De eo q in domibꝰ nutrit̄ adusto suit̄ i potu medietas.ʒ.] Decora. Eiꝰ sāguis mūdificat pānū, ⁊ cinis capitꝫ eiꝰ ē ēt medicamē bonum hn̄ti alopitiaʒ, ⁊ ꝓꝓe marini. Quūq̄ʒ vēter leporis suit̄ sic̄ ē cū viscéribꝰ, ⁊ frigēdo sr̄ sartaginē adurit̄ ē medicamē origis piloꝝ sr̄ cap̄, cū ꝯterit̄, ⁊ admistrat̄ cū olꝫo ro. Instr̄a iun. Eiꝰ cerebrū assatū ꝯfert trēori accn̄ti ex successione egritudis. Mēbra ca. Quū inūgūt̄ gigiue ifātis ex cerebro ipiꝰ, ꝓꝓetate q̄ ē i ipo velocit̄ oriūt̄ dētes ⁊ facile exeūt sine dolore [d] †[ ] ⁊ silr̄ quū soluit̄ cū butyro veteri, aut recēti, aut melle: ⁊ quū bibit̄ eiꝰ coagulū cū aceto ꝯfert epilie. [e] [Mēbra nu. Mūdificat stōm.] Mēbra expul. Coagulūʒ eiꝰ quū bibit̄ tribꝰ diebꝰ cū aceto post purgōnē mēstruoꝝ, ꝓhibʒ ipgnatōeʒ, ⁊ mūdificat hūitatē currētē ex mr̄ice. Et sāguis qdē leporꝫ frixꝰ ꝯfert dissēterie, ⁊ apati itestioꝝ, ⁊ colōni antiq̄. Uenena. Coagulū leporis cū aceto ē tyriaca, ⁊ bezahar venenis. Et sanguis leporis frixus aufert venenū sagitte.

b A. arnebberi.
c —— A.
d †A. ⁊ illud ꝓꝓ ꝓꝓetatē q̄ ē i eo.
e —— A.

¶De [f] [locustis.] Cap.CCCXCVI.

Locuste. Electio. Ex eis sūt meliores q̄sse, q̄ alas nō hn̄t. Decora. Pedes eaꝝ eradicāt verucas, fm q̄ dr̄. Mēbra nu. Sumunt̄ ex rotūdis eaꝝ. xij. q̄na. ⁊ abijciūt̄ capita, ⁊ extrēitates eaꝝ, ⁊ pōit̄ cū eis paꝝ myrti sicce, ⁊ bibūt̄ ꝓꝓ hydropisiʒ sic̄ sūt. Mēbra explꝫ. Cōferūt guttatiōi vrine, ⁊ qn̄ cū eis fit suffumigatio, ꝯferūt difficꝫtati eiꝰ, ⁊ p̄cipue in mlꝫieribꝰ, ⁊ fit cū eis [g] [vaporatio] hemorroidibꝰ. Uenena. Grosse q̄ alas nō hn̄t, assantur, ⁊ comedunt̄ ꝓpter pūcturam scorpionis.

f A.gierad.
g A.suffumigiū

¶De [h] [lepore marino.] Cap.CCCXCVII.

Lepus marinꝰ qd ē. Est aial ostracosū [i] [luto sū] ꝯclināš ad rubedinē aliq̄ʒtulā, iter ptes cꝰ st̄ q̄dā silia folijs alusnē. Decoratio. Eiꝰ sāguis ē calꝫs, mūdificāš morpheā, ⁊ pānū. Et eiꝰ cap̄ adustū gn̄at pilos i alopitia ꝓꝓe cū adipe vrsi, ⁊ i tyria valde. Quū ergo ex eo fit ēplꝫʒ sic̄ est, abradit pilos. Mēbra ocꝫi. Abstergit visū more emplꝫi suppositū, ⁊ sic̄ collyriū. Uenena. Nūat̄ iter venenosas medicias q̄ iterficiūt cū vlceratione pulmonis.

h A. arnebbahari.
i A.durum.

¶De [k] [lōgo pipere.] Cap.CCCXCVIII.

Lōgum pip̄ qd ē. Res p̄ue sic̄ [l] [digiti] i figura floris salicis, q cecidit: sʒ ipʒ ē minus, ⁊ est duꝝ: solidū: ⁊ sapor eiꝰ i acuitate, ꝓximꝰ est sapori pipis, ⁊ est p̄mꝰ fructꝰ pipis: q̄ꝓꝓ ē hūidus ⁊ cōedit̄, ⁊ n̄ mordicat i p̄mis gustū. Elcō. Bonū ē illꝺ, qꝺ nō ē [m] †[ ] fcm̄, ⁊ n̄ dissoluit̄ i aq̄ tepida ēt si i ipa remāeat tota die, ⁊ ē silꝫe pipi i sapore suo. Nā. Calꝫʒ ē i tertio, sic. i scꝺo. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Est resolutiuū rēouet egritudies fr̄as. Mēbra ocꝫi. Cū aq̄ ep̄is cap̄ni assati, ꝯfert pāno ocꝫi. Mēbra nu. Digerit̄, ⁊ fac̄ appetituʒ, ⁊ ꝯfortat stōm. Mēbra expul. In sp̄mate fac̄ augmētū: ⁊ valet vt ʒiʒiber.

k A.darfulful.
l A.nodi extremi digitorum.
m † A.arte.

¶De [n] [licia.] Cap.CCCXCIX.

n A.hadad.

Licium qd est. Magis vicēs sʒ existiationē est, qꝺ idū est, ⁊ ē succꝰ alfeluʒabaragi, ⁊ falsificat̄ ita q̄ latet ꝓbos medicos, ⁊ illud fit cū succo [o] [aʒeresc] coq̄t̄ .n. in aq̄ dōec coagulet̄, et v̄tus eiꝰ est ꝓpinq̄ sb̄e ignee sb̄tili, ⁊ terree fride. Qꝺ āt de mecha ē, ē res artificialꝫ. Elcō. Indū ē fortiꝰ, q̄ʒ illꝺ de mecha i re capilloꝝ, ⁊ ꝯfortatiōe eoꝝ, ⁊ illud de mecha i apatibꝰ est fortiꝰ. Nā. Est tp̄atū in calꝫitate ⁊ fritate, ⁊ siccū i scꝺo. Opō. ⁊ ꝓꝓe. In idō est resolꝫo, ⁊ stipticitas p̄ua, ⁊ ꝯfert oi fluxui sang. et eiꝰ resolꝫo est plima stipticitate ipsiꝰ, ⁊ est i scꝺo i resolꝫone, ⁊ est stipticitas eiꝰ mior exiccatōe ipsiꝰ, ⁊ in ipo est v̄tꝰ sb̄tilꝫ. Decora. Rubificat capillos, ⁊ cōfortat eos, ⁊ ꝓꝓe idū, ⁊ sanat pānū, ⁊ ꝯfert oē liciuʒ panaritio. Apata ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ [p] [fluxis] ⁊ formice. Uulnera ⁊ vl. Cōfert vtrūq̄ʒ vlceribꝰ fraudulētis. Instr̄a iūctu. Cōstrigit h̄ mēbra. Mēbra capi. Indū ꝯfert fluxui saniei ab aur̄. ⁊ vlceribꝰ eiꝰ ⁊ cū eo tāgit̄ palatū ꝓꝓ alcola, ⁊ sanat̄, ⁊ vlcera gigiue, ⁊ egritudines eiꝰ curat. Mēbra ocꝫi. Cōfert opthalmie, ⁊ abstergit corneā, ⁊ remouet pānū eiꝰ ⁊ sanat scabiē ocꝫi. Mēbra anh. ⁊ pe. Indū i potu dat̄ ad sputū sā. ⁊ ad tussiʒ. Mēbra nu. Bibit̄ indū, ⁊ ꝓhibet icteritiā nigrā, ⁊ splenē, et silr̄ linitū, ⁊ ipsiꝰ arbor opat̄ illꝺ, ⁊ ꝯfert fluxui stōatico. Mēbra explꝫ. Cōfert fissure ani, ⁊ bibit̄, aut supponit̄ colōni antiq̄, ⁊ ei q̄ ē ex debilitate stōi, ⁊ dissēterie: ⁊ ꝓuocat mēstrua, ⁊ eiꝰ fructꝰ recēs soluēdo educ̄ flaaq̄suʒ, et ꝯfert vlceribꝰ ani: ⁊ ꝓhibʒ sciaticā, ⁊ ꝯfert hemorroidibꝰ. Uenena. Eiꝰ fructꝰ ꝯfert p̄nitiosis et idū dat̄ i potu ad morsū canis rabiosi. Permutatio. Loco eiꝰ pōit̄ feluʒabaragi eq̄le pōdus, ⁊ aggregatis faufel, ⁊ sandalo eq̄le pōdus ipsius.

o A.alçersech.
p A.laxis.

¶De [q] [lacerto.] Cap.CCCC.

Lacertus qd est. Est [r] [athab] et eiꝰ nā vicina est nāe [s] [stelliōis: sʒ est melius stelliōe] ꝓpt̄ illud quo nutrit̄. Mēbra oculi. Eius stercꝰ albugini, et pruritui ꝯfert et acuit visū.

q A.hardun.
r A.aldab.
s A.guaril, seu vrel ⁊ ē filius vrel

¶De [t] [limacia.] Cap.CCCCI.

Limacia qd ē. Est ex sūma ostracoꝝ. Opōnes ⁊ ꝓꝓe. Extiguit sāguinē. Mēbra ocꝫi. [u] [Eiꝰ stercꝰ] adustū ꝯfert vlceribꝰ oculi.

t A.halçun.
v A. Qꝺ ex eo ē.

¶De [x] [lapide iudaico.] Cap.CCCCII.

Lapis iudaicꝰ qd est. Est lapis sic̄ nux p̄ua ad lōgitudinē paucā ꝯclināš, ꝓximꝰ figur̄ amigdale, aut dactili, quē secāt linee i suis extrēitatibꝰ: ⁊ linee alie latitudiales ei eqdistātes, q̄re se secāt ⁊ r̄manēt ex eis sic̄ [y] [sq̄me p̄ue lucide.] Mēbra nu. Debilitat stōʒ, et n̄ ꝯueīt ei, ⁊ deijcit appetitū. Mēbra ex. ꝯfert lapidi r̄nū, ⁊ exh̄it ipʒ: ⁊ potio eiꝰ sit. x. anulusat cū aq̄ calꝫa: ⁊ dixerūt qdā, q̄ ipe ꝯfert lapidi vesice: sʒ n̄ ē ita: ⁊ ipe ē ex eis q̄ abscidūt sā. ani

x A.hagiar aliheud.
y A.puncta parua lucida.

¶De [z] [lapide vesice] Ca.CCCCIII

Lapis vesice. Mēbra explꝫ. Dr̄ q̄ ipe frāgit lapidē renū, et vesice. Galꝫ. vo dixit, q̄ nihil hoꝝ ē.

z A. hagiar almetene.

¶De [⁊] [lapide spongie.] Cap.CCCCIIII.

Lapis spōgie qd ē. Est lapis iuētꝰ i corpe spōgie. Mēbra exp. Frāgit lapidē renū.

⁊ A.hagiar alsefengi.

¶De [ꝯ] [lapide lacteo.] Cap.CCCCV.

Lapis lactꝰ qd est. Quū iste lapis fricat̄ cuʒ aq̄, egredit̄ ex eo qddā qꝺ ē sic̄ lac, et h̄ qdē lapis ē cineritij coloris, dulcis saporis, et terit̄ cū aq̄, et s̄uat̄ qꝺ resoluit̄ ex eo i pyxide plūbi. Nā. Est tēpatꝰ. Apata ⁊ bo. Cōfert initio apatū calꝫorū, sʒ nō ꝑueīt ad h̄ vt tale iuuamētū ꝯferat apꝺ statū ipoꝝ, q̄ ꝯseq̄t̄ sanitas. Mēbra ocꝫi. Ex fricatione eius cū aq̄ fit alcosol: et ꝓhibet cursum sup̄fluitatum ad oculū: et vlcera accidentia in ipso.

ꝯ A.ha giar lebenie, vel lebeni.

¶De [a] [lapide molari.] Cap. CCCCVI.

Lapis molar]. Apata ꝛ bo. Uapoꝛ aceti ab eo ꝓhibet fluxũ sãguis, ꝛ apata cal'a.

¶De [b] [lapide i q̊ acuit.] Cap. 407.

Lapis i q̊ acuit. Decoꝛa. Fricatio ei⁹ sup mã millã ꝛ testiculũ põit vt nõ magnificent. Apata ꝛ bo. Fricatio ei⁹ bona est apatib⁹ mãmille calidis.

¶De [c] [lapide alagi.] Cap. CCCCVIII.

Lapis alagi. Opõ. ꝛ ꝓpe. Exiccat, ꝛ abster git, ꝛ retiet sãguinẽ. Uulnera et vlce. Prohibet fluxũ sãguis ex vulnerib⁹ ꝛ vlceribus.

¶De [d] [lapide alkali.] Cap. CCCCIX.

Lapis alkali qd est. Est lapis q hȝ fricationẽ sup̃flue dulcedinis: veꝝ est sicut lapis lacteus in oib⁹ suis opõnib⁹. Natura. In ipso est caliditas quedã, ꝛ hȝ virtutẽ alscedenegi.

¶De [e] [lapide lune.] Cap. CCCCX.

Lapis lune qd est. Ipe dĩ splẽdoꝛ lune [f] †[ ] ꝛ iuenit apud augmẽtũ lune: et inuenit in terra arabũ leuis. Opõnes ꝛ ꝓpetates. Suspẽdit fm q dicit sup arboꝛem, ꝛ fructificat. Mẽbꝛa capit. Sanat epilepsiã, ꝛ suspẽdit super epilepticum, qui fm terminũ assumit ab ea.

¶De [g] [lapide semeito.] Cap. CCCCXI.

Lapis semeitus qd est. Iste lapis in opõnibus suis est sic hematites: sed est [h] [minoꝛ]

¶De [i] [lapide nigroꝝ.] Cap. 412.

Lapis nigroꝝ qd est. Lapis q differt ex [k] [ni gris] ɔ̃clinãs ad citrinitatẽ, fricat ꝛ egredit ex eo fricatio moꝛdicãs liguã silis lacti. Mẽbꝛa ocli. mũ dificat pãnũ ocli, quũ nõ ẽ cũ apate ꝛ opthalmia: ꝛ ɔfert vestigijs vlceꝝ i eo: ꝛ eradicat vngulã lenem.

¶De [l] [lapide afrogion.] Cap. CCCCXIII.

Lapis afrogion. Opõnes ꝛ ꝓpe. Exiccat cũ stipticitate, ꝛ moꝛdicatiõe, ꝛ resol'one.

¶De [m] [lapide serpẽtis.] Cap. CCCCXIIII.

Lapis serpẽtis. Mẽbꝛa expl'. Dĩ q ipe fran git lapidẽ i vesica: sȝ Gal'. negat illud. Uenena. Dĩ q ipe ɔfert sua suspẽsione moꝛsui ser pẽtis. Ingt Gal'. Retulit illud qdam homo verax.

¶De [n] [lapide q extiguit i oleo.] Ca. CCCCXV.

Lapis q extiguit [o] [in] oleo. Opõnes ꝛ ꝓpe. Lapis iste extiguit oleo, ꝛ iflãmat aq̃. Uenena. Ex lapide isto fugiũt vermes venenosi.

¶De [p] [lapide aneseb.] Cap. CCCCXVI.

Lapis aneseb. Mẽbꝛa nutrimenti. Est iuua tiuus stomachi valde. Et Gal'. qdẽ di xit, q qñ fit ex eo suspẽsoꝛium eqdistãs stomacho, ꝛ suspendit, ɔfert meri ꝛ stomacho.

¶De [q] [lapide alesekifa.] Cap. CCCCXVII.

Lapis alesekifa. Mẽbꝛa pectoꝛis. Confert [r] [apatib⁹ ꝛ vlcerib⁹] q̃ sũt i vua valde

¶De [s] [lapide armeno.] Cap. CCCCXVIII.

Lapis armen⁹ qd est. In ipo est aliq̃ȝtulũ azu li coloꝛis. nõ tñ est i coloꝛe azuli: ꝛ nõ ẽ in ei⁹ soliditate: sȝ ẽ i eo arenositas q̃dã: ꝛ qñȝ vtũt eo tictoꝛes ꝛ pictoꝛes loco azuli, ꝛ est lenis tactus. Mẽbꝛa nu. Est mal⁹ stõ: ꝛ ille q ẽ ablut⁹ ñ fac̃ nau seã, ꝛ ñ ablut⁹ fac̃ nauseã, ꝛ i dispõnib⁹ ẽ malus stõ. Mẽbꝛa exp. Soluẽdo educ̃ meliaȝ foꝛti⁹, q̃ȝ lapis azuli: ꝛ iã ɔtẽti sũt eo, ꝛ dimittũt hellebo ꝝ nigrum ꝓp illud qð iueniũt in eo ad egritudines melicas.

¶De [t] [luto sigillato.] Cap. CCCCXIX.

Lutum sigillatũ qd ẽ. Hoc lutũ affert ð [u] [ter mino rubeo] q noiat lacuna, ꝛ non noiat lacuna, nisi qꝛ ipa ẽ t̃ra plana ꝓfũda, i q̃ nõ ẽ herba dio, nȝ lapis. Et iã retulit mihi qdã ꝓbo oꝛe q vidit eã. h ãt lutũ dĩ lutũ diuinũ. Et illð iõ: qm̃ ꝑ mus q ip̃m accepit fuit mlr dina in dieb⁹. s. p̃teritis ꝛ ip̃m qdẽ dĩ mag̃ dina: qm̃ ip̃m vere est magra, q̃ȝ dina, q̃ noiabat bartamise accipiebat, ꝛ ad ciuita tẽ deferebat, ꝛ põebat i aq̃, ꝛ fiebat sic̃ puls, ꝛ dimit tebat ipaȝ p⁹ motionẽ foꝛtẽ qescẽ, dõec residebat, ꝛ effũdebat ab ea illã aquã, ꝛ accipiebat rẽ g̃ssam, ꝛ ꝓijciebat eã: et vtebat qð ex ea pigue erat, ꝛ visco sũ: ꝛ faciebat ex eo lutũ sic̃ cera. Apð Dia. ꝭo ẽ lu tũ spelũce illi⁹ loci ɔfectũ cũ sãguie hircoꝝ: ꝛ ipȝ q dẽ qñȝ adulterat ita vt penit⁹ nõ cog̃scat. Electio. Meli⁹ est illð qð nõ hȝ odoꝛẽ, nisi odoꝛẽ alumis, ꝛ retinet sãguinẽ, quũ currit ex oꝛe: ꝛ ãnectit ligue: ꝛ pẽdet ex ea. Opõnes ꝛ ꝓpe. Ingt Paulus. Nõ est medicia magis abscidẽs sãguinẽ q̃ȝ ipȝ, ꝛ est foꝛti⁹ q̃ȝ lutũ scemi⁹, ita q mẽbꝛa nõ tolerãt foꝛtitudineȝ ei⁹, quũ hñt apa cal'm ꝓpe tenera: imo sentiũt ex eo aspitatẽ q̃ȝdã, ꝛ est ifridatiuũ, glutinosũ. Apata ꝛ bo. Cõfert i ꝑncipio apatũ cal'oꝝ. Uulne. ꝛ vlce. Cõsolidat vulnera recẽtia, ꝛ vlcera difficilia, ꝛ ꝓhi bet vlcerationẽ adustiõis, ꝛ sanat vlcerationẽ ei⁹. Instr̃a iũcturaꝝ. Cõseruat mẽbꝛa apð casuȝ, ꝛ re staurat, ꝛ ꝓhibet effusionẽ mãeꝝ ad man⁹, ꝛ pedes ꝛ ꝓhibet coꝛrosionẽ. Mẽbꝛa capit. Prohibet ca tarrũ, ꝛ ꝓhibȝ cursũ oꝛis ꝛ gigiue. Mẽbꝛa anhe. ꝛ pec. Cõseruat viscera apð casũ, ꝛ ɔfert extẽuatõi ꝛ ẽt sputo sãguis, ꝓpterea q exiccat vlc⁹ pulmõis. Mẽbꝛa expl'. Cõfert rasure itestinoꝝ maligne, bi bitũ, ꝛ clisterizatũ, ꝛ ꝓpe p⁹ clisterizatõeȝ cũ hydro melle decliui ad puritatẽ: deiñ aq̃ sal'. Uenena. Re sistit venenis, ꝛ moꝛsib⁹ bibitũ cũ vino, ꝛ linitũ cuȝ aceto. Et qð ex eo purũ est, quũ bibit nõ cessat facẽ nauseã, ꝛ fac̃ venenũ vomitu exire: ꝛ ꝓpe quũ ante ip̃m bibit. Ingt Gal'. [x] [medicamẽ gargarismatis] facti ex eo exp̃t⁹ sum i lepoꝛe marino, ꝛ cãtaridib⁹: ꝛ iueni ip̃m vomitu educẽs ea stati. Et iã qdẽ exp̃t⁹ fui ip̃m in moꝛsu canis rabiosi cũ vino, ꝛ linivi ip̃m sup moꝛsuȝ vipere cũ aceto, ꝛ posui sup ip̃m post li nimẽtum folia scoꝛdeon, aut cẽtauream.

¶De [y] [luto] absolute.] Cap. CCCCXX.

Lutum absolute. Nã. Lutũ dẽ ifridatiuũ ẽ. Opõ. et ꝓpe. Est desiccatiuũ, abster siuũ, ꝛ lutũ qdẽ [3] [calꝫ] t̃re solar] ẽ ðsiccatiuũ coꝛpo rũ laxoꝝ absq̃ȝ moꝛdicatiõe ꝓp suã glutinositatẽ: ꝛ quũ ei ñ admiscet nisi adustũ, qð ẽ sic̃ testa, ꝛ pietes adusti i sole, tũc i ipo ẽ v̊t⁹ resolutiua, q si vice alia lauet fit desiccatiuũ cũ eq̃litate i caĺitate ꝛ fr̃itate sb tile. Decoꝛa. Cõstrigit carnẽ laxã. Apata ꝛ bo. In cerato põit sup scrofulas ꝛ durities. Mẽbꝛa nu. Ex luto t̃re solaris liniũt hydropici, ꝛ splene tici, ꝛ iuuant manifeste, ꝛ sanat [ꝛ] [carnẽ] mľtotiẽs.

¶De [ʒ] [luto armeno.] Cap. CCCCXXI.

Lutum armenũ qd ẽ. Est lutũ rubeũ, ɔ̃clinãs ad cineritiũ, notũ ꝛ alemũ est ei ꝓpin quũ i opõne. Nã. Fr̃m est i p̊, siccũ i scðo. Opõ. ꝛ ꝓpeta. Retinet sãguinẽ: qm̃ ei⁹ exiccatio est i vltio. Apata ꝛ bo. Cõfert apatib⁹ pestilẽtialib⁹ bibitũ ꝛ linitũ: ꝛ ꝓhibet ambulationẽ putredis mẽbꝛoꝝ. Uulnera ꝛ vl. Mirabile est i re vulneꝝ. Mẽbꝛa capi. Prohibȝ catarrũ, ꝛ ɔfert cola. Mẽbꝛa anh. ꝛ pec. Est bonũ sputo sãguis, ꝛ ꝓhibet phtisim, ꝓ pterea qꝛ exiccat vlc⁹ pulmõis, ꝛ est cura stricture anhelit⁹ ex catarris. Mẽbꝛa expl'. Est bonũ vlce rib⁹ itestinoꝝ, ꝛ sol'oni, ꝛ fluxui sãguis mr̃icis. Fe bꝛes. Cõfert febribus [ꝝ] [ethicis] ꝛ pestilẽtialibus ꝓpe: ꝛ plures qdẽ iã sanati sũt ex pestilẽtia magna ꝓpter ɔsuetudinẽ bibendi ip̃m in vino subtili. Et si bibit in febꝛe pestilẽtie, necẽium est vt vinuȝ ꝑducat ipsum ad coꝛ, ꝛ misceat vinũ illud cũ aqua ros.

a A. hagiar al chaa.
b A. hagiar al mesen.
c A. hagiar ala gi. i. lapis ebur neus.
d A. hagiar al hasali.
e A. hagiar al chamar.
f † A. ꝛ spuma lu ne.
g A. hagiar sai chus vľ sheith⁹.
h A. debilioꝛ.
i A. hagiar al habasi.
k A. terris indie minoꝛis. Alia lr̃a. terris alhabes.
l A. hagiar afru chi, vel afrugi.
m A. hagiar al hate.
n A. hagiar ieth fabalçait, vľ bal çeit.
o A. cum.
p A. hagiar ane sib.
q A. hagiar alha sechefe.
r A. vlcerib⁹ pe ctoꝛis ꝛ apatib⁹
s A. hagiar ar meni.
t A. thin mach tũ.
v A. monte ru beo ex loco.
x A. medicamẽ grani alharar.
y A. thin.
ʒ A. alhar.
ꝛ A. carnosam.
ꝛ A. thin armẽi.
ꝝ A. phtisicoꝝ.

a A.thin samus

¶De a [luto samio.] Cap.CCCCXXII.

Lutum samiū qd est. Inqt Gal. Nos vtimur eo ex h̄, ꝙ noiat̄ stella samia. ego aūt dico, ꝙ hoibꝰ vr̄ ꝙ illud sit talk: veꝝ de talk iā dixerūt veridici ꝙ ip̄m īuenit̄ i terra grecoꝝ in īsula cypri. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Lutū samiū: dixit Gal. eē sicut sigillatū in retētiōe sāguis, ⁊ rebꝰ alijs: ⁊ est pluris aeritatꝭ, q̄z sigillatū: q̄ꝑꝑ est leuiꝰ, imo est vehemēt꜌ leuitatis: ⁊ est tenaciꝰ, ⁊ viscosiꝰ q̄z sigillatū: sꝫ sigillatū est fortiꝰ eo. Nā. Hoc est viscosū, tenax, glutinatiuū, nō idigēs ablutiōe, ⁊ īfridatio ē ꝑua: ⁊ sedatio ꝑlima. Apata ⁊ bothoꝛ. Prohibet apata cal'a in iceptiōe, ⁊ bothoꝛ vehemētius q̄z reliq̄ luta: ⁊ cōfert apatibꝰ māmillaꝝ. Et si īfundat̄ nō sentit̄ in eo asꝑitas b [calefaciēs] sicut sentit̄ ex sigillato. Vulnera ⁊ vlcera. Et ꝑpt̄ vehemētiā sue tenacitatis nō ꝯfert vlceribꝰ adustionis ignis sic̄ sigillatū. Infr̄a iūcturaꝝ: Cōfert in ꝓncipio podagre linitū. Mēbra capitis. Confert apatibꝰ que sunt post aures. Mēbra expulsiōis. Cōfert eruptioni sanguinis a matrice, ⁊ egressioni sanguinis cū egestione.

b A.contrahens

c A.thin almacul.

¶De c [luto qd̄ comedit̄.] Cap.CCCCXXIII.

Lutum qd̄ comedit̄. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Est oppilatiuū, coꝛruptiuuū ꝯplonis: verū ip̄m ꝯfoꝛtat os stōi: ⁊ delet d [eleuationē] cibi: ⁊ cū h̄ ego nō diligo vt administret̄. Et hꝫ ꝓꝑetatē in ꝓhibēdo vomitum. Qd̄ aūt in ipso dr̄ e [de bonitate anhelitus] est f̄m cōparationē desiderātiū ipsū: et f [delectātiū in ipso] ꝓpter illud qd̄ accidit de gaudio per acq̄sitionem eius qd̄ desiderant.

d A.saporē malum.

e A.ꝙ ip̄m bonificat anhelituꝫ, vel f̄m aliam literā, ꝙ ip̄m bonificat stōchuꝫ.

f A.⁊ qui ipsuꝫ appetunt.

¶De g [luto terre masticis.] Cap.CCCCXXIIII.

Lutum terre masticis. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Est abstersiuū, lauatiuū, gn̄atiuū carnis.

g A.thin heled almastache.

¶De h [luto cretico.] Cap.CCCCXXV.

Lutum creticū. Opōnes ⁊ ꝓꝑeta. Est ꝑlime aeritatis: ⁊ est sil'e reliqs lutis predictis, veꝝ est debilius reliqs, et abstergit absqꝫ moꝛdicatione, et debilitat sensus. Mēbra oculi. Confert vlceribus eoꝝ, ⁊ inflāmationi eoꝝ. Membra expul. Alleuiat parturitionem f̄m ꝙ dicit̄, ⁊ ꝯseruat pregnātes suspensum super eas.

h A.thin achrites.

i A.thin chimulia.

¶De i [luto chimolea.] Cap.CCCCXXVI.

Lutum kimolea. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Qd̄ de eo puꝝ est, ꝑlimi existit iuuamēti, ⁊ in ipso est īfrigidatio, ⁊ resol'o: sed quū lauat̄, destruit̄ eius resol'o. Apata ⁊ bothoꝛ. Cū aceto ponit̄ sup apata que sub k [stō] sunt. Vulnera ⁊ vlce. Prohibet initiū adustionis ab vlceratione.

k A.Alia litera. ano.

l A.thi alcharin

¶De l [luto vitis.] Cap.CCCCXXVII.

Lutum vitis. Operationes ⁊ ꝓprietates. Ericcat nō longe a moꝛdicatione, et in ipso est aliquātulum resolutionis.

m A.thin almagara.

¶De m [luto magra.] Cap.CCCCXXVIII.

Lutum magra. Electio. Melius est n [baldagdiū] purū, nō ꝑmixtū, bꝛunū declinās ad rubedinē: ⁊ illud est qd̄ dr̄ ꝑsice culsara. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Existimauit Paulus, ꝙ ipꝫ est in opōnibus stipticitatis, ⁊ exiccationis melius q̄z sigillatū. Vulnera ⁊ vlcera. Consolidat vlcera. Mēbra expulsio. Interficit vermes, ⁊ soꝛbet̄ sup oua soꝛbilia, ⁊ retinet naturā, ⁊ ꝯfert valde.

n A.bagadadiū

o A.lethuba.

¶De o [lacticinio.] Cap.CCCCXXIX.

Lacticinium qd est. Est oīs plāta que hꝫ lac, acutū, solutiuum, incisiuū, adustiuū. Ex eo aūt famosa sūt septē, alhascir, ⁊ alscebꝛaꝫ, ⁊ aleibe, ⁊ hartanite ⁊ p [almemethena] ⁊ almezerion, ⁊ pētaphili qd̄ est hn̄s folia qnqꝫ. oia ꝯo sūt moꝛtifera. Plima ꝯo intētio in eis, est i lacte ipsoꝝ, ⁊ īueniūt̄ qdē lacticinioꝝ spēs, que sūt p̄ter hec famosa, sicut q̄dā spēs auricule muris, ⁊ q̄daꝫ spēs volubil', ⁊ poꝛtulaca agrestis, ⁊ reliq̄. Lac aūt lacticinij absolute est lac aleibe: ⁊ vr̄ ꝙ sit illud qd̄ noiat̄ tyriaca q [alkarnez] ⁊ albusengi. ⁊ dixerūt ēt ꝙ lacticinia sūt septē gn̄a ad vltimū: lacticiniuꝫ qd̄ dr̄ masculus: ⁊ eiꝰ nomē est karakilus. ⁊ pꝰ ipꝫ oēs sūt femie, ⁊ eoꝝ fortiꝰ ē qd̄ sil'at̄ myrto, ⁊ noiat̄ burastiꝰ. deide ē arboꝛeū gn̄atū iter lapides r † [ ] deide illd̄ qd̄ assil'at̄ s [citrolo, ⁊ noiat̄ caurapescias. s. scirū, deide albans] litoꝛeuꝫ qd̄ noiat̄ marinū, q̄m nascit̄ i ip̄o. Et dixert̄ vice alia, lacticinioꝝ fortiꝰ ē masculus ꝑdictꝰ, ⁊ radix eiꝰ lōgioꝛ cubito ad rubedinē ꝯclinās plena lacte, ⁊ eiꝰ rami sūt sil'es ramis oliue: sꝫ sr̄ lōgioꝛes, ⁊ strictioꝛes: ⁊ radix t [mōtana] ⁊ orit̄ i altis loc꜌ asꝑis mōtanis. Femie āt q̄ ēt noiat̄ nucalis plāta eiꝰ ē, sic̄ plāta herbe muris: sꝫ est maioꝛ, ⁊ foꝛtioꝛ, ⁊ capita folioꝝ sūt spiosa, ⁊ egrediūt̄ ex radice eiꝰ stipites lōgitudinē palmi hn̄tes, ⁊ fructificat vno āno, ⁊ nō fructificat alio, et fructꝰ iste moꝛdicatiuꝰ ē ligue, silis nuci. ⁊ ē iferiꝰ p̊ i faciēdo vōitū, ⁊ oꝛigo ē sic̄ oꝛigo masculi. marinū āt qd̄ dr̄ u [panaritiū] hꝫ stipites palmoꝝ ꝯclinātes ad rubedinē, ꝑpatos, sup q̊s sunt qnqꝫ, aut sex folia s̄btilia, ꝑua, lōga parūp: ⁊ eiꝰ fructꝰ ē sic̄ herbū, ⁊ sr̄ eiꝰ folia silia folijs lini, ⁊ eiꝰ capita sr̄ dupla, rotūda ⁊ floꝛes ip̄iꝰ al. ⁊ dixert̄ h̄ ē lacticiniū qd̄ dr̄ x [almesenis] qd̄ ē poꝛtulaca: sꝫ eiꝰ folia sr̄ ꝑlima: sꝫ sūt strictioꝛa, ⁊ vehemētiꝰ rotūda, ex cꝰ radice egrediūt̄ stipites rubei pleni lacte, q̊ꝝ nūs ē. iiij. aut. v. ⁊ ipsiꝰ stipites hn̄t comas, sic̄ anetū, ⁊ i ipsis ē fructꝰ eiꝰ, ⁊ eiꝰ oꝛigo sūt domꝰ deserte, ⁊ circuitꝰ ciuitatū f̄z pl'z. Scirū āt hꝫ stipitē i mēsura vniꝰ palmi, ⁊ maioꝛē: ⁊ sūt folia eiꝰ silia folijs cuꝑssi, ⁊ pini: sꝫ sūt s̄btilioꝛa, ⁊ hūidioꝛa. Petrosuꝫ āt qd̄ noiat̄ arboꝛeū hꝫ folia sic̄ folia myrti ꝑua: ⁊ sicut folia lacticinij masculi: ⁊ ip̄m sup̄ma hꝫ hūida, ⁊ ꝑlimas hꝫ comas, ⁊ hic est spēs lacticinij alia silis y [citrolo] ⁊ radix eiꝰ, ⁊ folia ipsiꝰ soluūt oēm aqueitatē. Electio. Fortiꝰ qd̄ i lacticinijs est, est eoꝝ lac: deide semē, postea radix: deide folia, ⁊ quū dr̄ lac lacticinij z † [ ] est lac aleibe. Nā. Eiꝰ lac est cal'z ⁊ siccū i q̄rto. reliq̄ ꝯo ipsiꝰ sūt i scd̄o, vsqꝫ ad tertiū. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Est vlceratiuū, iterfectiuū: quūqꝫ i lacunā pōit̄, pisces oēs eleuāt̄ sup aquā. Decoꝛa. Eradicat moꝛa, ⁊ verucas ⁊ & [alchanelim] ⁊ carnes augmētatas i lateribus vnguis, ⁊ eiꝰ lac abꝛadit pilos, quū liniunt̄ ex eo, ⁊ ꝑꝑe i sole, ⁊ q nascūt̄ pꝰ illd̄, sūt ꝯbiles: ⁊ quū iterat̄, nō nascūt̄ oio: ⁊ q n̄qꝫ ꝑmiscet̄ cū oleo vt frāgat̄ eiꝰ malitia, ⁊ admistrat̄ ad abꝛadēdū. Vulnera ⁊ vlce. Ex eiꝰ radice cū aceto linit̄ durities, q̄ est in circuitu fistulaꝝ, ⁊ resoluit eā, ⁊ eradicat ipetiginē: ⁊ ē ꝯueniēs vlceribꝰ putridis, ⁊ coꝛrosis, quū ponit̄ i cerato, ⁊ scabiei mel'ice, ⁊ igni ꝑsico, ⁊ herpeti estiomeno, et cācrenis. Mēbra ca. Eiꝰ lac distillatū sup dētē coꝛrosuꝫ frāgit ip̄m: ⁊ deijcit ip̄m: ⁊ qn̄z ponit̄ cū alkitran vt sit magis frāgēs ꝯtutē eius: sꝫ meliꝰ est vt sanꝰ locus muniat̄ cera: deide distillet̄ i ip̄m post illd̄ lac: et qn̄ eiꝰ radix i aceto decoq̄t̄: ⁊ ex eo os colluit̄, sedat̄ doloꝛ dētium. Mēbra oculi. Lac eiꝰ eradicat vngulā. Mēbra exp̄l. Eradicat hemoꝛroidas, ⁊ soluit fl'a, ⁊ aq̊sitateꝫ: ⁊ si distillent̄ ex lacte eiꝰ due gutte, aut tres sup ficū: ⁊ desiccēt̄, et assumat̄ soluit sufficiēter: ⁊ sil'r i sauich ⁊ pane: ⁊ qn̄ bibit̄ ⁊ ē puꝝ tc̄ ē meliꝰ vt assuat̄ i cerato aut i cera ⁊ fauo vt nō vlceret os ⁊ guttur. qn̄z āt assumūt̄ stipites lacticinij hūidi: ⁊ toꝛrefiūt sup & [cōchā ostraci] paulatim, ⁊ terunt̄, ⁊ datur ex eis q̄ztitas duoꝝ

q A.alfarant.

r † A.Alia lr̄a. deide illd̄ qd̄ similat̄, ⁊ scit̄ ꝑꝑ illud qd̄ hꝫ folia lata.

s A.cucumeri, ⁊ noiatur cumarasias. s. syrus dei, de alyus seu airus.

t A.lignosa.

v A.alchaschasi

x A.almecasmes seu almesmin.

y A.cucumeri.

z † A.absolute.

& A.alchilam.

& A.testā seu sup vas terreum.

kermet cuꝫ sauich, ⁊ effundit desup aqua, ⁊ bibit. Eius nāqꝫ stipites sicci debiles valde sunt, ⁊ spēi q dē que noiat [a] [carupeion] stipites assumunt, ⁊ in vmbra siccant, de qbꝰ cortices assumūt, ⁊ accipiūt ex eis nouē karmet, ⁊ īfundunt in vino veteri die ⁊ nocte: deide colat ⁊ fit tepidū, postea bibit, ⁊ soluit absqꝫ ipedimēto. Permutatio. Loco eiꝰ ponit in eūando aq̊sitatē ⁊ sſa, triplū pōderis eiusdē ireos, ⁊ due tertie pōderis sui [b] [oppoponacis.]

De [c] [laudano.] Cap. CCCCXXX.

Laudanum qd est. Est hūiditas pēdēs i pilis capraꝝ pascētiū, ⁊ barbis eaꝝ, cū pascūt plantā q̄ noiat [d] [cusus.] Cadit eni sup eā res, ⁊ aggregat i ea hūiditas, ⁊ pmiscet ille ros resudatiōi folioꝝ illiꝰ plāte. Quū ḡ īficiunt eo pili capraꝝ, ⁊ suspēdit i eis, assūit ab eis laudanū: et illō qdē qō puꝝ ē, est qō pēdet i barbis eaꝝ, in pilis eaꝝ q a terra eleuati sūt. Et malū erit qō pēdet i ptibꝰ īferioribꝰ eaꝝ: qm̄ ꝯculcāt ipꝫ cū arena ⁊ tra. Electio. Meliꝰ est illō qō est pigue, pōderosū ⁊ [e] [cabrosi] bōi odoris qō ad citrinitatē ꝯcliat, ⁊ i q̊ nō ē arenositas, ⁊ resoluit totū i oleo, ⁊ ex q̊ nō remāet fex. Nigrū v̊o piceū ē nō bonū. Nā. Est calꝫ i fine pmi, siccū i scd̄o. Et dixit alcāzi, ꝙ ē frm ⁊ stipticū, sꝫ nō ē ita. Qō āt est i regiōibꝰ meridiōalibꝰ ē calius. Opōnes ⁊ pꝓe. Est sbtile valde, ⁊ est i ipso pauca stipticitas: ⁊ ē maturatiuū hūiditatū ḡssaꝝ, viscosaꝝ, q̄s cū eq̄litate resoluit, i q̊ est v̊tꝰ attractia. Et ē calefactiuū, apitiuū orificioꝝ vēaꝝ, ⁊ igredit i sedatiōe doloꝝ. Decora. Fac̄ nasci pilos, ⁊ īspissat eos, ⁊ plōgat eos, ⁊ ꝯfuat pꝓe cuꝫ oleo myrtino, et cū vino, ⁊ nō fac̄ h̄, nisi qm̄ ipm est sbtile, ⁊ pfūdat [f] [resolutiuū,] ⁊ mūdificat corruptionē corrodētē carnē, ⁊ est attractiuū. attrahit. n. māꝫ bonā ad pilos: veꝝ ipm nō valet ꝯferre caluiciei quū icipit, et casui piloꝝ quū appet cutis, ⁊ fluxui capilloꝝ, ⁊ nō puenit ad h̄ vt sanet alopitiā: qm̄ mā alopitie, nō resoluit nisi v̊tute que est supra v̊tutē resol'onis eiꝰ, ⁊ v̊tute sbtiliore magis vacua stipticitate eiꝰ. Uul. ⁊ vlce. In catageni, laudanū ꝯsolidat vlcera dure cō solidatiōis. Mēbra ca. Distillat cū oleo ro. in aurē dolorosaꝫ, ⁊ igredit i medicinis soda ⁊ pulsationis. Mēbra anhe. ⁊ pec. Cōfert tussi. Membra expul. Resoluit apata matricis suppositū in pessario, ⁊ ex̄bit fetū mortuuꝫ, ⁊ secūdinā suffumigatiōe facta ex eo in traiectorio: ⁊ qn̄ bibit cum vino antiquo ꝯstringit vētrem, ⁊ puocat vrinam.

De [g] [lubue.] Cap. CCCCXXXI.

Lubue [h] [qd est. Est arbor sigie, arbor lubue est magna, cꝰ folia, ⁊ lignū sūt silia arbori cydonioꝝ, ⁊ hꝫ fructū albū sil'eꝫ galle. Et i ipo est ḡnū pigue. Et illō qō est i ipa est meliꝰ ex q̊ exprimit oleū: ⁊ cortex huiꝰ arboris est storax sicca: ⁊ eiꝰ aq̄ accipit quū incidit ita vt exeat, ⁊ est mel lubue. Et illō qō egredit ex ḡnis eiꝰ dr̄ sciregi storacis sicce: ⁊ gūma hꝰ est storax heremitaꝝ: et est gūma alba.] Quid est lubue est storax. Et dr̄ illa q̄ liq̄da est mel [i] [allubue ⁊ storax:] et ē lachryma arboris, q̄ est sic̄ cydōioꝝ. Et nos qdē iā diximꝰ i cap. storacis illō qō diximꝰ. Et nos reiteramꝰ smonē illū q̄ꝫuis i eo sit reiteratio. Et iā dr̄ ꝙ est oleū arboris alterius [k] [romāe.] Electio. Melior spēꝝ storacis est illa liq̄da p seipaꝫ, mellina, gūmosa, bōi odor[is] pueniēs ad citrinitatē, ⁊ nō ē nigra furfurea. Et qn̄ꝫ iuenit de ea liq̄da silis [l] [saniei] ⁊ qn̄ꝫ adulterat cū oleis ⁊ melle. pijcit. n. i eis i sole: deide exp̄mit. Nā. Calida est in p̊, sicca i scd̄o. Opōnes ⁊ pꝓe. Inest ei v̊tꝰ maturatiua, lenitiua valde, calefactiua, resolutiua:

a A. chersiun.
b A. de serapino
c A. laden.
d A. chasus.
e A. ex insula cypri.
f A. ⁊ resoluit.
g A. lebni.
h —— A.
i A. lebni, ⁊ storacis vl' astarach
k A. rumie.
l A. mirrhe.

⁊ eiꝰ fumꝰ est silis fumo olibani, ⁊ i ipso est stupefactio [m] [nā,] ⁊ eius oleuꝫ qō ex ea fit [n] [sceni] lenificat fortit: [o] [⁊ eiꝰ fumꝰ est sic̄ fumꝰ olibani.] Apata ⁊ bo. Cōfert duritijs i carne, ⁊ linit sup bothor humidū, ⁊ siccuꝫ cū oleis. Uulnera ⁊ vlce. Linit sup scabiē siccā ⁊ hūidā, ⁊ est epithima bonū sup eam. Instra iūctu. Cōfortat mēbra ⁊ [p] [pꝓibꝫ spasmū et ꝯctionē] iūcturaꝝ bibita ⁊ linita, ⁊ ponit i oleis lassitudis. Mēbra ca. Retinet qō ex ea hūidū est, et qō ex ea siccū est, catarrū suffumigatū, ⁊ ad corrizā est vltima: ⁊ i ipa est v̊tꝰ faciēs subet, ⁊ p̄cipue in oleo eiꝰ. Mēbra anhe. ⁊ pec. Cōfert tussi antiq̄, ⁊ stati, et dolori gutturis, et clarificat vocē [q] [arteriacā] cū lenitate vehemēti. Mēbra nutri. Digerit. Mēbra expul. Lenit [r] [sbtil'r] et puocat vrinā: et puocat mēstrua ꝯueniēter bibita ⁊ supposita, et lenit duritiē m̄ricis: et qō ex ea siccū ē, strigit vētrē, ⁊ cū ex storace, aut ex liq̄da [s] [†] bibit aut. cū eq̄li pōdere de gūma amigdalaꝝ soluit sſa viscosuꝫ absqꝫ ipedimēto. Permutatio. Loco eiꝰ pōit eq̄li pōdere castoreū, et duplū eiꝰ de oleo sisamino.

De [t] [lacca.] Cap. CCCCXXXII.

Lacca qd ē. Dixerūt qdā de qbꝰ ē Paulus, ē gūma herbe silis myrrhe bōi odoris, ⁊ oꝫ qdē vt admistret cū cautela. Alij v̊o errauerunt, et dixerūt h̄ est karabe. Et dixerūt qdā, ꝙ hec ē lacca: veꝝ lacca i plerisqꝫ pp̄etatibꝰ est in v̊tute karabe. Decora. Est extenuatiue v̊tut[is] vehemētis. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pec. Cōfert tremori cordis. Mēbra nutri. Cōfert epati, et ꝯfortat ipsum, et ꝯfert icteritie, et hydropisi, et doloribus epatis.

De [u] [lehibach.] Cap. CCCCXXXIII.

Lehibach qd est. Est arbor rara] [x] hn̄s rosas boni odoris quaꝫ apes pascūt: et v̄r ꝙ sit arbor q̄ noiat [y] [farara q̄ꝫuis illō nō vere scio.] Et eius qdē v̊tus est pportionalis prassio, verūtn̄ est debilior ipso, et est lacticiniū. Natura. Est cal'a et sicca in scd̄o. Et dr̄ ꝙ est cal'a et sicca vsqꝫ ad q̄rtū. Opōnes ⁊ pꝓe. Quuꝫ pijcit ex lacte eius in gurgite pisciū aliq̄d sup aquā, eleuat eos. Mēbra nutrimēti. Facit virtuose vomere. Mēbra expul. Soluendo educit aquam.

De [z] [luhabat] barbarica. Ca. CCCCXXXIIII

Luhabat barbarica qd ē. est qddā qō ē sic̄ hermodactili, ⁊ affert de ptibus aphrice, ⁊ adulterāt cū eo hermodactili. Nā. Calidū est et siccū i scd̄o. Mēbra expl'. Mouet coitū.

De [⁊] [lingua auis.] Cap. CCCCXXXV.

Lingua Nā. Est cal'a i tertio, humida in p̊. Opōnes ⁊ pꝓe. Est i folijs eiꝰ ꝯstrictio, et mūdificatio, et vis ꝯsolidādi. Uulnera ⁊ vl. Folia eiꝰ ꝯsolidāt, ⁊ vlcera hūida carne replēt. Instra iū. Cortices eiꝰ cū aceto sup ꝯstrictōeꝫ lacertorū positi, ꝯfert. Mēbra anh. ⁊ pe. ꝯfert trēori cordis. Mēbra exp. Addit i coitu. Permutatio. Loco eius in mouēdo coitū ponit eq̄le pōdus de nuce excorticata, et pōdus eius de tuderi rubeo.

De [ꝯ] [lingua bouis.] Cap. CCCCXXXVI.

Lingua bouis qd est. Herba lata hn̄s folia sic̄ almaru. [ꝑ] [⁊ cāna eiꝰ est plana, ⁊ rami cāne eiꝰ] sūt sic̄ pedes locustaꝝ, ⁊ color eiꝰ est ex viridi ⁊ citrio. Elcō. Oꝫ vt admistret illa q̄ est corasceni, ḡssa hn̄s folia sup quoꝝ faciē sūt pūcta, que sunt radices spinaꝝ, et piloꝝ exeuntiuꝫ ab ea. Que autē in hac terra repit, et qua vtunt medici, pl'm eius est genus almaru: et nō est lingua bouis, ⁊ neqꝫ ꝯfert vt iuuamētuꝫ illius est. Natura. Proxima est equalitati in calore: ad calitatē. n. declinat

m A. p naturā.
n A. syria.
o —— A.
p A. ꝯfert lapidositati.
q A. raucam.
r A. naturam.
s † A. aut ex sicca
t A. luch.
u A. lahaic.
x A. Lahaie qd est, est arbor sesahie.
y A. besaraue albusēgi altiriach q̄ꝫuis nō verificē illud.
z A. lhabe.
⁊ A. lesan alasafir.
ꝯ A. lesā althaur
ꝑ A. ⁊ aspa ad tactū, ⁊ rami eius asperi.

paruā: τ est in fine pmi in humiditate: τ q̄ sicca est, est minoris hūiditatis. Et dixerūt aliq, φ est frida τ humida in fine scdi: sꝫ illud est lōginquū. ᵃ[Opōnes et ppetates.] Uirt⁹ ei⁹ q̄ adusta est remouet alcola q̄ sūt in īfantib⁹, τ sedat iflāmationē oris τ silr ipsamet: sꝫ ipa est debilior. Mēbra anhelit⁹ τ pe. Est ᵇ[lenitiua]ɔfortatiua cordis, bona melie ex solicitudie, τ tremori cordis i vino, τ dispōnib⁹ melicis. τ qdā i potu eā tribuūt ad tremorē cordis calꝫ cum luti armeni pōdere. ij. ʒ. τ ɔfert tussi, τ aspitati cāne: τ ppe quū cogr cū hydromelle, τ zuccaro.

a A. Mēbra ca.
b A. letificatiua.
c A. lesan albamel.

Ꞇ De ᶜ[lingua arietis.] Cap. CCCCXXXVII.

Lingua arietis qd ē. Est duoꝝ generꝝ. s. pua τ magna. Jngt Dia. ipsa noiat pluriū costaꝝ, τ hꝫ. vij. costas. Et folia qdē magne, maiora sūt folijs pue: τ ei⁹ sba est cōposita ex aqueitate τ terreitate: τ aqueitate qdē ifridat, τ terreitate cōstrigit. Electio. Eaꝝ magis iuuatiua est maior: et fruct⁹ qdē, τ radix sūt ppinq nā folijs. Uex sūt magis sicci, τ minꝫ fridi. Nā. Est radix ei⁹ siccior, et min⁹ hūida: τ frig⁹ ei⁹ est min⁹ stupefactiōe ipsi⁹: et siccitas ei⁹ est ifra ipsi⁹ mordicationē: τ pp illud est vltima ad vlcera, τ est sbtilis: τ ppe quū siccat. Jngt Gal. Est frida τ sicca in ᵈ[tertio.] Opōnes τ pprietates. Folia ipsi⁹ sūt ɔstrictiua, repcussiua cum aqūitate frida: τ pp illud sūt vincētia cursū sāguis, τ siccitas ei⁹ nō est mordicatiua: τ pp illō est iuuatiua ad ɔsolidāda vlcera antiq, τ recētia, τ neqꝫ ē aliqd meli⁹ ea: τ in ea est aptio pp absterstonē, q̄ est in ea. Sꝫ τ radix ei⁹ suspēdit sup collū hñtis scrofulas.

d A. Alia litera secundo.

Apata τ bothor. Est bona apatib⁹ calis, τ adustioni ignis, τ formice, τ scere, τ herisipile, τ apatibus radicū auris, τ scroful. Uulnera τ vlcera. Est bona vlcerib⁹ fraudulētis, τ igni psico ābulatiuo, τ vlcerib⁹ antiqs, τ vulnerib⁹ pfūdis, τ ē sublimis vlr i his caplis: τ ɔfert cū kimolea τ cerusa qñ ponit sup herisipilā. Jnstra iuncturaꝝ. Fit ex ea emplm ad elephātiā, τ phibet augmētū ei⁹, τ ipaꝫ de tumescē facit. Mēbra capitis. Cōfert dolori aurꝫ ex calitate. Et decoctio radicis, ore ea colluto ɔfert dolori dētis, τ pulmētū lentiuꝫ in q̄ ponit ipsa loco sicle ɔfert epilepsie, τ qñ distillat succ⁹ folioꝝ ei⁹ in aurē illi⁹ q dolorē patit auris, sedat dolorēꝫ. Et qñ masticat radix ei⁹, aut colluit os ex succo ᵉ†[ipsi⁹ sedat dolorē dentiū: τ silr aq̄ folioꝝ ei⁹ sanat alcola. Mēbra oculi. Cōfert opthalmie, τ dissoluunt collyria opthalmie cū succo eius τ ɔferūt. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Semē ei⁹ ɔfert sputo sāguineo, τ pulmētū lētiū in q̄ ponit ipse loco sicle, ɔfert asmati. Mēbra nutri. Radix τ semen, et folia ipsi⁹ sunt bona in cura oppilōnū epatꝫ τ renū: τ ex ea qdē decoqr pulmētū lētiū, τ ponit ipa loco sicle, τ ɔfert hydropisi. Mēbra expul. Cōfert vlcerib⁹ itestinoꝝ, τ soloni ᶠ[aquose]pot⁹ semis ei⁹, τ clisterizatio cū succo ipsi⁹, et fluxꝫ sāguinis hemoroidaꝝ retinet: τ bibunt folia eius cū vino ad dolorē, vesice, τ renūꝫ. Febres. Dicit φ ɔfert febri triangule. s. tertiane: et opꝫ vt ad tertianā bibantur tres radices eius in. ʒ. iiij. s. vini cōmixti: τ ad qrtanam q̄tuor radices eius silr. Uenena. Ponit cuꝫ sale sup morsum canis rabiosi.

e † A. Alia lra. aut ex elixatiōe.
f A. cholerice.
g A. lesan.

Ꞇ De ᵍ[lingua.] Cap. CCCCXXXVIII.

quid sit lingua

Lingua quid est. Substātia cōposita ex carne lara, in qua penetrāt vene, τ neruï τ lacerti: τ humor eius est humidus.

h A. luchardis.

Ꞇ ʰ[lucharidis.] Cap. CCCCXXXIX.

Lucharidis qd ē. Est lapis egypti⁹ q̄ fullones vtūt i dealbatiōe pannoꝝ, lar⁹, q i aq̄ velocit soluit. Opōnes τ ppe. Est glutinatiu⁹, exiccatiu⁹ absqꝫ mordicatiōe, stiptic⁹, phibēs fluxū māeꝝ ad mēbrū. Uulnera τ vl. Est iuuatiuū vulnerꝝ, τ vlceꝝ, τ ppe in mēbris lenib⁹. Mēbra ocli. Cōfert fistul ⁱ†[ ]τ igredit i medicis vlceꝝ ocli. Mēbra anhe. τ pe. Est bon⁹ sputo sāguis. Mēbra expul. Cōfert soloni antiq τ dolori vesice: τ supponit ad abscindēdū fluxū sāguis.

Ꞇ De ᵏ[luf.] Cap. CCCCXL.

Luf qd est. Alia est plana, τ alia est crispa, sꝫ crispa est calior ˡ†[ ]ea q̄ dr luf serpētis τ plana. Et i plana qdē est terreitas plima, q̄ ppr minorat ei⁹ abstersio ab abstersiōe crispe, τ si ambe sūt abstergētes. Jngt Dia. Folia ei⁹ sunt silia folijs ᵐ[dracōtij] τ minora, ppr diūsitatē ⁿ[vestigioꝝ in eis. Et radix ei⁹ est]vni⁹ palmi, τ ei⁹ radix est sic radix medicie pdicte, silis pistello mortarij, τ fruct⁹ ei⁹ est citrin⁹. Crispa āt est ᵒ†[sic oliua. Nā. Plana ē cal'a i fine pmi τ sicca τ crispa i fine scdi: τ i calefactōe: τ forti⁹ qd est i ipa est semē ei⁹, τ iuuāti⁹ qd est i ipa, est radix ei⁹. Opōnes τ ppe. Est apitiua oppilōnū, icisiua hūoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ cū ᵖ[eqlitate]τ in ipa est abstersio. Et crispa qdē i oib⁹ istis est fortior qꝫ alie, τ ppe plana terrea. Decoratio. Radix crispe abstergit pānū, τ morphea, τ lētigines puas, τ magnas, τ ppe cum melle, et linit cū vino sup fissuras frigoris. Apata τ bo. Cōfert apatib⁹ idigētib⁹ abstersiōe. Uulnera τ vlce. Permiscet radix ei⁹, τ ppe radix crispe cū vite alba: τ ponit i emplis fraudulētis. Et illa i q̄ est hūiditas est ɔueniētior vulnerib⁹, qꝫ sicca, q̄ ē acutior qꝫ illud q̄ idiget in vulnerib⁹. Et qñqꝫ ɔtusa sumit loco licinij et ēpli ad oia vlcera, τ fistulas: τ fiūt ex radice ei⁹ glādes ad fistulas. Et folia eius sūt bona vulnerib⁹ malis. Jnstra iūctu. Radix aluf cū stercore vaccino valet supra podagrā, τ ɔtusionē lacertoꝝ. Mēbra capi. Succ⁹ ᵠ[vue]ei⁹ q̄ est dōestica ɔfert dolori auris. Et qñ ponit in ʳ[aures]cū oleo ro. phibet corrosiōes, τ cācrū factū in eis. Et quū accipit succ⁹ ˢ[vue]luf serpētis q̄ ē sup ei⁹ extreitatē, et qñ miscet succ⁹ ei⁹ cū oleo, τ distillat i aurē, sedat dolorē. Et radix qdē ei⁹ est ex medicinis abstergētib⁹ sordes ᵗ[ei⁹ exiccātib⁹ vlc⁹ ei⁹ ɔferētib⁹ auditui.]Et semē luf sanat hemoroidas, q̄ sūt i narib⁹, ita φ cācerositatē eaꝝ imo cācrū ipꝫ τ ɔsiliū est vt ponat i narib⁹ cū lana. Mēbra ocli. Cōfert radix ei⁹ vlcerib⁹ ocli. Mēbra anhe. τ pe. Facit spuere, τ ɔueit asmati, τ dilatatiōi anhelit⁹, τ cogr in aq̄ aliquotiēs dōec remoueat medicinalꝫ vis ei⁹: deide comeditur i dilatiōe anhelit⁹, τ in asmate antiq: et radix ei⁹ facit illud: sꝫ i crispa forti⁹. Mēbra nutri. Ex ei⁹ comestione gñat hūor grossus. Mēbra expul. Crispa mouet coitū in vino, τ mūdificat renes, et ɔfert hemoroidib⁹: et dicit φ quū ex fructu crispe sumunt triginta nūo cū aceto mixti, aut vino, eijcit fetū. Et qñqꝫ supponit glans ex ea facta, et facit abortū: et qñqꝫ facit abortū odoramentū hui⁹ plāte apud arefactionē floris eius: et qñqꝫ puocat vrinaꝫ. Uenena. Qñ fricat radix ei⁹ super corpus, non mordet ipsum vipera.

i † A. lachryma libus.
k A. luf.
l † A. τ existimatur q sit.
m A. drachithū
n A. ipressionū i eis, τ stipites ei⁹ sunt.
o † A. Alia lra. minor. Alia lra. Crispe āt fructus est citrinus declinās ad purpureitatē
p A. icisiōe eqli.
q A. botri.
r A. naso.
s A. botri.
t A. auris exiccātib⁹ vlcera ei⁹ ɔferētib⁹ surditati.

Ꞇ De ᵘ[liminio.] Cap. CCCCXLI.

Liminium qd est. Fruct⁹ ei⁹ est stiptic⁹ sicus. Mēbra expul. Cōfert solutioni vētris, τ sāguinis, τ dat ad ℞ in vino: τ silr fluxui sāguinis ˣ†[ ]τ potio ei⁹ est beesunesi.

v A. limunium.
x † A. menstrui.

Ꞇ De ʸ[lacte.] Cap. CCCCXLII.

Lac qd est. Lac ex trib⁹ cōpositū est sbstātijs aqūitate, τ caseitate, et butyrositate: τ in vaccio

y A. leben.

quidē multiplicatur butyrositas. Lac xͦo camelaꝝ partui vicinaꝝ minus hꝫ butyrositatis, ⁊ caseitatꝭ: ⁊ est subtile valde: et lac asinaꝝ ēt minus exn̄s butyrosum, est subtile. Capraꝝ xͦo lac est tēpatū: ⁊ lac ouinū est grossum valde pingue. Et lac vaccinū est piguius ⁊ ğssius. Equaꝝ vͦo lac est sic̄ lac camelaꝝ partui vicinaꝝ subtile aq̊suꝫ. Electio. Lac qͦ̄ melius est ᵃ ⌈oīb⁹⌋ est lac muliebꝛe: ⁊ lac meli⁹ est, qͦ̄ ex vbere sugēdo bibit̃: aut sic̄ mulget̃: ⁊ meli⁹ ipsi⁹ est qͦ̄ est vehemētis albedinis, eq̄lis eēntie, qͦ̄ sup vnguē distillatū figit̃, ⁊ nō currit: et est pastus aial' ipsius plāta bona: ⁊ nō est in ipso sapoꝛ exn̄eus, declinās ad acetositatē, aut amaritudinē, aut ᵇ⌈acredinē,⌋ aut odoꝛ exn̄eus hoꝛribilis. Et opꝫ vt administret̃ statiꝫ vt mulget̃, an̄q̄ ꝯuertat̃. Et lac qdem oīs aialis, cuius p̄gnatio est ꝓlixioꝛ p̄gnatione mulieꝝ ᶜ†⌈ ⌋ est malū, q̄ꝓpt̃ ꝓpoꝛtionale, est illud qͦ̄ est ꝓximū sic̄ vaccinū. Natura. Aqueitas est cal'a, ⁊ butyrositas ad eq̄litatē tēdit: lꝫ ad calitatē declinet. Et lac acetosū est fridū ⁊ siccū. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Aqueitas ei⁹ est subtiliatiua, lauatiua solutiua. Et i ipsa nō ē moꝛdicatio. Et lac qdē est nutritiuū, ⁊ equat chimos, ⁊ ꝯfoꝛtat coꝛpus, ⁊ ᵈ⌈ab/luit.⌋ Et qn̄ bibit̃ cū melle mundat vlcera iterioꝛa ab hūoꝛib⁹ grossis, ⁊ maturat ea ⁊ lauat: ⁊ est boni chimi: ᵉ⌈⁊ facit exuberare sanguinē:⌋ augmētū faciēs in cerebꝛo: ⁊ ꝓꝑe lac muliebꝛe: ⁊ lac qdeꝫ est ꝓpinque digōnis, ⁊ qūo nō: quū sit ḡnatū ex sāguie, qͦ̄ est in sūmo digōnis, cui supuenit digō q̄dā alia, q̄ꝫuis sit ex mēbꝛo qͦ̄ ad frig⁹ declinat. nō. n. nutrit̃ ab eo, donec fiat in dispōne cibi q idiget digōne plima, ⁊ clarificatiōe post clarificationē: imo qn̄ ꝺn̄at̃ ei calitas bona: reducit ip̄m ad nām sāguinis eq̄lis velocit̃. O quā bonū est qͦ̄ Ruffus dixit de eo: ⁊ si ᶠ⌈nō⌋ ei ꝯ̄dicat̃: ⁊ ꝓpt̃ declinationē suā ad frig⁹ aliqͦ̄, nocet flaticis: qm̄ calitas eoꝝ nō ꝯuertit ip̄ꝫ ad sāguinē sicut opꝫ. Et coꝛp⁹ vtit̃ ipso an̄ ꝯuersionem ei⁹, ꝓpterea qꝫ est ei ꝓpinquū: et pp̄ h̄ ꝯfert h̄ntib⁹ ꝯpl'onē calidā ⁊ siccā, quū in ipsoꝝ stōis nō est cholera. Amplius lac cū coꝛpib⁹ ꝓpoꝛtionalitates hꝫ: q̄ꝝ cause nō cōpꝛehēdunt̃. Illū aūt q bibit lac, post ip̄m gescē opꝫ vt nō coꝛrūpat̃, ⁊ nō acescat: veꝝ oꝫ vt nō sup ip̄m doꝛmiat: neq̄ꝫ suscipiat sup ip̄m cibuꝫ aliū dōec descēdat: et est magis ꝯueniēs ꝯsistētib⁹, q̄ꝫ adolescētib⁹ cal'am h̄ntib⁹ ꝯpl'onē. nā ꝯuertit̃ in ipsis ad cholerā: ⁊ ꝯfert senib⁹ ēt, ꝓpterea qꝫ humectat, et remouet pꝛuritū q eis est ꝓpꝛi⁹: sꝫ opꝫ vt iuuent̃ ad ip̄m digerēdū cū melle. Et multotiēs qdeꝫ icipit lac soluē, ⁊ exhere supfluitates, q̄ sūt in ꝑtib⁹ itestinoꝝ: deide icipit nutrire, ⁊ expādit̃ in coꝛp⁹, ⁊ retinet nām: ⁊ est iflatiuū ᵍ⌈q̊usq̄ꝫ feruere icipiat⌋ et est cōpositū ex soluēte qͦ̄ est ei⁹ aqueitas, ⁊ ꝯstrigēte qͦ̄ est caseitas ipsius. Et ʰ⌈colostra⌋ est tarde digōnis: ⁊ grossi hūoꝛis, ⁊ tarde descēsiōis. Mel xͦo ipsaꝫ rectificat, ⁊ acqrit ex ea coꝛp⁹ nutrimētū plꝫm ⁊ acetosū est crudi hūoꝛis: ⁊ qͦ̄ decoctuꝫ est, ⁊ ꝓꝑe qͦ̄ est ğssius est magis ꝯstrictiuū. ⁊ oē qdē lac facit possidē oppil'ones, ⁊ ꝓꝑe in ep̄e, nisi lac camelaꝝ fetaꝝ, ⁊ siꝫuꝫ pp̄ paucitatē caseitatis ei⁹, ⁊ abstersionē aqueitatꝭ ipsi⁹, et ꝯfert māeb⁹ q̄ effūdunt̃ ad mēbꝛa iterioꝛa, ⁊ ledūt ea sua acuitate ⁊ moꝛdicatiōe. debilitat. n. eas qm̄ lauat ip̄as vltra ablutionē aq̄: pp̄ abstersionē q̄ est i aq̄tate sua: ⁊ nō est i aq̄, ⁊ eq̄t q̄litatē eaꝝ: ita vt ⁱ⌈ꝯuertant̃, ⁊ fiāt sil'es mēbꝛo:⌋ deide glutinat eas sup ip̄m. s. iter mēbꝛū, ⁊ iter hūoꝛē malū. nō ḡ obuiat ei hūoꝛ nudo. Et ip̄ꝫ nocet h̄ntib⁹ fluxū sāguis. Lac p̄terea nō est bonū viscerib⁹: ⁊ lac capraꝝ est ᵏ⌈min⁹ nocens⌋ viscerib⁹ q̄ꝫ aliud.

Nāq̄ꝫ plꝫm ei⁹ q̊ pascit̃ est ꝯstrictiuū. Ouinū vͦo lac est ex̄ꝛioꝛ: ⁊ nō est laudabile, ⁊ in ip̄o est iflatio, ⁊ lac qdē in sua sb̄a est velocis ꝯuersiōis, ⁊ ꝓꝑe ad calitatē, et neq̄ꝫ est aliq̄d nocibilius coꝛpi q̄ꝫ lac malū. Et lac qdē asinaꝝ est aq̊suꝫ, ⁊ lac scrofinū aq̊suꝫ est nō matuꝝ: ⁊ lac xͦnale est aquosuꝫ cōparatū ad estiuū ⁊ sil'r lac aialis cui⁹ pastus est ripa, aut terra limosa, qm̄ plāte veris sūt aq̊se ꝯpate ad plātas estatis. Et q̄ꝫto magis igredit̃ vel accedit estas ad autūnū, tāto fit magis ğssiuꝫ: ⁊ qͦ̄ melius est, est illud qͦ̄ est in medio estatꝭ: verūtn̄ timet̃ i ip̄o, qꝫ caloꝛ ip̄ꝫ ꝯuertat postq̄ꝫ potatū fuerit. Illud xͦo nō timet̃ in vere. Vaccinū p̄terea est plīmi butyri. Et ouinū plīme ē caseitatꝭ et butyrositatis, sꝫ caseitas in lacte camelino est pauca, postea i lacte eq̄no, deide asininoꝛ⁊ pp̄ h̄ raro caseat̃ in stō, et supioꝛib⁹ vētris plusq̄ꝫ aliō. Et in lacte qdē camelino est salsedo, ꝓpterea qꝛ diligūt acetosū, et h̄ est meli⁹ lac: et cū h̄ dꝛ, qꝫ est vehemētis tarditatꝭ in stō, ⁊ supioꝛib⁹ vētris. Et scias qꝫ lac diuisificat̃ fm̄ spēs aialiū, ⁊ fm̄ etatē, si est puū, aut magnū, aut mediocre, ⁊ fꝫ foꝛmā si est lenis carnis, aut dure, pingue, aut extenuatū, albū, aut aliū h̄ns coloꝛē. Et debili⁹ qdē lac fm̄ qꝫ dꝛ est lac albi, et est velocioꝛis descēsiōis. Decoꝛatio. Plim⁹ vsus lactꝭ ḡnat pediculos, fm̄ qꝫ qdā existiauerūt, et non elōgat̃: veꝝ ip̄ꝫ abstergit cicatrices fedas i cute linitū, et coloꝛē efficit valde bonū bibitū: veꝝ ip̄ꝫ facit m'totiēs accidēˡ⌈soꝛdes⌋ nisi lac camelaꝝ recēter fetaꝝ. ex ipso. n. raro timent̃ ᵐ⌈soꝛdities,⌋ Et qn̄ bibit̃ cū zuccaro coloꝛē efficit valde bonū, ⁊ ꝓꝑe mulieꝝ: et ipiguat ita ēt qꝫ aq̄ casei ipiguat h̄ntes ꝯpl'ones cal'as ⁊ siccas ⁿ⌈quū soluunt̃ potu ei⁹ pp̄ suam cām⌋ ⁊ nō ipiguat eos, nisi ꝓpterea qꝫ hūectat ⁊ exhit hūoꝛē malū, q̄re rectificat nutrimtū. Et lac qdē alraib cū scoꝛia ipiguat illos velocit̃. Aq̄ xͦo casei delet pānū, et cicatrices linitū, ⁊ qn̄ꝫ ꝯfert eis bibituꝫ. Apata ⁊ bo. Multotiēs sanāt̃ illi qb⁹ accn̄t apata mala, ⁊ carbūculi, ⁊ almescē, ⁊ scabies ⁊ pꝛurit⁹ bibitiōe lactꝭ quū i ꝯpl'onib⁹ eoꝝ nō fuit qͦ̄ coꝛrūpat ip̄ꝫ, et ꝯūtat ad chol'aꝫ. Et lac qdē nociuū est h̄ntib⁹ apata itriseca. Vulnera ⁊ vlce. Lac rectificat vlcera itriseca p h̄ qꝫ lauat, ⁊ qꝫ glutiat, ⁊ qꝫ mūdificat: ⁊ quū nō est i ꝯpl'one qͦ̄ coꝛrūpat ip̄ꝫ, et ad cholerā ꝯūtat̃ h̄ntib⁹ vlcera, ⁊ aq̄ qdē casei cū myrobal'. scabiei est ꝯueniēs. Instr̄a iūctu. Lac malū est neruis, ⁊ h̄ntib⁹ egritudies neruoꝝ, ꝓꝑe fridas ⁊ flaticas. Mēbꝛa capi. Lac caꝑnū ꝯfert catarris et retiet eos, ⁊ ip̄oꝝ ᵒ⌈acredinē melioꝛat.⌋ Et ꝯfert vlcerib⁹ palati, et lac est cura obliuiōis sicce, ⁊ tristitie, et alienatiōis. Et lac qdē nocet dētib⁹, ⁊ coꝛrodit eos, ⁊ ꝯcauat, ⁊ ꝯsumit eos, ⁊ ꝓꝑe quuꝫ dens est fride ꝯpl'onis, ⁊ laxā effic̄ gigiuā, imo oꝫ vt post ip̄ꝫ colluat̃ os cū melle et vino, ⁊ oxymelle. Lac asininū fꝫ qꝫ dꝛ quū colluit̃ ex eo os, ꝯfirmat dētes, et gigiuā: ⁊ nō est ꝯueniēs h̄ntib⁹ soda, ⁊ xͦtiginē, ⁊ tinitū, ⁊ ꝓꝑe doꝛmire sup ip̄m, et vl'r nocet debilia h̄ntib⁹ capita. Mēbꝛa ocl'i. Lac fac̄ euenire tenebꝛositatē visus, et caliginē: verūtn̄ quū mulget̃ in ocl'o ꝯfert opthalmie, et nocumēto māeꝝ cal'aꝝ effusaꝝ ad oculū, et aspitati. Et sil'r qn̄ ꝑmiscet̃ cū albumie oui, ⁊ ol'o ro. crudo: ⁊ ponit̃ sup ocl'ꝫ, ⁊ ꝯfert emulsio ei⁹ i ip̄o tarfati. Mēbꝛa anhelit⁹ ⁊ pe. Lac asininū, ⁊ caꝑnū bōa sūt tussi, ⁊ ᵖ⌈extenuatiōi ⁊ sputo sāguinis fm̄ qꝫ sig̃t loc⁹ ei⁹.⌋ Et lac ouinū iuuatiuū ē sputo sāguis. Et iteꝝ lac est ex medicinis vlceꝝ pulmonis, ⁊ ᑫ⌈extenuatiōis⌋ ⁊ ꝯfert oꝛe colluto ex ip̄o ⁊ gargarizato p̄focationi, ⁊ sq̄nātie, ⁊ apatib⁹ vue, ⁊ amigdalaꝝ. verūtn̄ est nocitiuū h̄ntib⁹ tremoꝛeꝫ

a A. hominib⁹.
b A. acuitatem.
c † A. aut breuioꝛ.
d A. impinguat
e —— A.
f —— A.
g A. Alia litera. nisi bulliat̃.
h A. alleba.
i A. itermediat cū ꝓpoꝛtionalitate ad mēbꝛū.
k A. pluris nocumenti.
l A. albaras.
m A. albaras.
n A. quū ꝓpter ipsaꝫ sint macri.
o A. acuitatem. Alia lr̄a. acuitatem lenit.
p A. phtisi ⁊ sputo sāguis fm̄ qꝫ iuenit̃ i loco suo
q A. phtisis.

cordis humidū quocūq3 mō sit ex sanguine aut fla/te: ꝛ lac qdē camelaꝝ nouiter fetaꝝ ꝯfert asmati, et frequētie spūs. Et lac est ꝯueniētius pectori, q̄3 capi ti, ꝛ stō. Mēbra nutrimēti. Lac facit possidē oppi lationes a[in mesaraicis,] ꝛ aq̄ casei ꝯfert icteritie. Et lac caprinū, ꝛ lac camelaꝝ b[recēter fetaꝝ am/bulātiū] ꝛ lac asinaꝝ ꝯfert hydropisi, ꝛ ꝯferūt oia illa duritiei splenis. Lac camelaꝝ nouiter fetaꝝ cū oleo de c[alcāna] est ꝯueniēs duritieb⁹ itrinsecis, ꝛ facit euenire iflationē in stō, ꝛ dolorē, ꝛ ꝓpē d[colo/stra] ꝛ ambo cōmouēt singultū, ꝛ eructuationē fu/mosam: ꝛ ꝓpē lac, ꝛ nocet splenetico, ꝛ epatico, et i digētib⁹ regimine subtiliatiuo, nisi lac camelaꝝ fe/taꝝ: ipm̄. n. ꝯfert egritudib⁹ ꝑlmis splenis, ꝛ epatis ꝛ e[renouat] epar. Et lac qdē camelaꝝ f[nouiter fetaꝝ] ꝯfert hydropisi valde, ꝛ ꝓpē qñ bibit̄ cum vrina camelaꝝ nouiter fetaꝝ arabicarum: ꝛ excitat desideriū cibi, ꝛ facit g[tussim.] Et lac qdē acetosū est tarde digōnis valde, ꝛ est crudi humoris: veru3 stōus cal'us nālr, aut accñtalr digerit ipm̄, ꝛ iuuat cū ipso, ꝛ nō eructuat fumose ꝑpt ablationē butyri ab ipso. Mēbra expul. Aq̄ casei soluendo educit cholerā adustā, ꝛ cū epithymo soluit meliam adu/stā. Et lac facit euenire lapidē: ꝛ lac qdē ꝺcoctū do nec ꝯsumat̄ ei⁹ aqueitas, ꝯstringit ventrē, ꝛ retinet fluxū sāguinis p iferiora. Et lac qdē camelaꝝ noui/ter fetaꝝ ꝓuocat mēstrua. Et illud de quo extctū est butyꝝ, est bonū sol'oni cholice: ꝛ fit clistere ex lacte nouiter mulcto ad vlcera intestinoꝝ, ꝛ mrīcis. Lac capnū valet vlcerib⁹ vesice, ꝛ lac succurrit nocumē to coit⁹, ꝛ vigorē fert ad coitū, ꝛ facit ꝓuenire infla tionē in visceribus. Oē ꝑterea lac grossum excitat h[cholerā] ꝛ gñat lapidē, ꝛ i[colostra] ꝓpē: ꝛ lac qdē excitat coitū, ita q̄ ēt lac acetosu3, ꝛ k[mesit] li corpib⁹ cal'e ꝯpl'onis h̄ facit, ꝓpterea q̄ hūectat, et q̄ iflat, ꝛ sepe lenit vētrē, ꝛ ꝓpē lac eqnū, camelinū ꝛ asininū: deide lac vaccinū: postea lac caprinu3: et q̄3to plus minuit̄ aqueitas: et qñq3 soluit vētrē ml'/titudo ipsi⁹, qm̄ nō digerit̄. Et sal qdē iuuat ad so/lutionē ipsi⁹, ꝛ ad sol'onē aque lactis. Decoctu3 ꝟo ꝛ l†[ ] in q̊ extincti sūt m[carbones, ꝛ cale/factū cū lapidib⁹ ignitis, ꝛ laminis ferri] ꝓculdu/bio vētrē ꝯstrigit. Et lac qdē ꝯfert rasure itestinoꝝ. Et lac acetosu3 n†[ ] ꝯstringit fluxū cholicū ꝛ sanguineū: ꝛ lac qdē camelaꝝ recēter fetaꝝ ꝯfert hemorroidib⁹: et qñ lac ponit̄ sup apata ani, et vl/cera ei⁹, ꝛ apata femoris: et vlcera ipsi⁹, ꝯfert: ꝛ se/dat dolorē accñtē in his mēbris. Febres. Lac cap nū, ꝛ lac asininū sūt bona o†[ ] ethice, ſm q̄ determinat̄ in loco suo. Et lac acetosum multotiēs expellit febres ethicas, qñ aufert̄ ei⁹ butyrū, ꝛ fuīt ita q̄ bñ digerat̄. Lac ꝟo recēter mulctū gssu3 p[ml' totiēs facit icurrē febres] ꝛ nō o3 approxiare ei pa tiētē febrē penit⁹. Uenena. Lac ꝯfert potui medi/cinaꝝ mortaliū, ꝛ ei q sūpsit i potu leporē marinū, ꝛ gūmā rute agrestis, ꝛ q[iusqamū, ꝛ benz] ꝛ ꝓpē q i potu sūpsit cātarides, ꝛ leporē marinū, ꝛ gūmā rute agrestis, ꝛ ell'oꝝ, ꝛ strāgulatorē adib ꝛ leopar di, ꝛ oēs medicias r†[ ] putrefactias, ꝛ ē cura ei⁹ q ipotu sūpsit s[benz] reduc̄. n. ip3 ad rōnē suā.

¶De t[lāpade alcutrub.] Cap. CCCCXLIII.

Lampas alcutrub qd est. Est plāta ꝓxima isopo. Electio. Q̄ꝺ de ea admini strat̄ est semē ipsi⁹. Nā. Est cal'a in p̊, sicca i scdo: et est i fine scdi. Opōnes ꝛ ꝓpetates. Est apitiua et magis ōnans i ea est stipticitas, ꝛ abscidit fluxū q̊/cūq3 mō fit. Uulnera ꝛ vlcera. Cōsolidat. Mēbra capit̄. Fit ex ea emplm̄, ꝛ abscidit fluxū sanguinis

a A. in epate.
b A. omnium.
c A. alkerua.
d A. alleba.
e A. humectat. Alia lra. impin guat.
f —— A.
g A. sitim.
h A. colicam.
i A. alleba.
k A. almest.
l †A. inspissatū
m A. lapides i/gniti, ꝛ lamine ferri.
n †A. decoctu3.
o †A. phtisi ꝛ.
p A. ſm plm̄, phi bet in febribus.
q A. sucharan et iusquiamum.
r A. corrosiuas
s A. iusquiamū.
t A. serāgi vl' se ragi alcutrub.

ex narib⁹. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Prohibet sputū sanguinis. Mēbra expulsi. Confert vlceri/bus intestinoꝝ clisteri facto ex ea.

¶De u[lilio.] Cap. CCCCXLIIII.

Lilium qd est. De ireos qdē iā dixim⁹. Et i li lio qdē hortulano ē terreitas sbtilis, acgrēs amaritudinem, et in ipso est aqueitas eq̄lis ꝯpl'onis. Nā. Album hortulanū q̄ꝺ noiat̄ lilium azeth est cal'm ꝛ siccū in scdo: ireos ꝟo siluestris est vehemētior] calefactiōis ꝛ exiccatiōis. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Radix ei⁹ est abstersiua, ꝛ desiccatiua eq̄lis. Et radix ei⁹ est magis abstersiua: ꝛ oleū eius est subtili⁹: qm̄ ei⁹ flos est subtilior. Et oleū eius est vehemētioris resol'onis et lenificatiōis, siue sit aro/matizatū, siue nō sit aromatizatum: et ireos qdē in oib⁹ illis est fortior, et est stiptic⁹ cu3 h̄: et in ipso est v̄tus sanādi dolores ꝛ putrefactiōes. Decora. Cō/fert pāno, ꝛ lētiginib⁹, et ꝓpē radix ei⁹ ꝛ mū dat fa/ciē abluēdo ꝛ tersā faciēdo, ꝛ remouet ꝯctionē ei⁹. Apata ꝛ bo. Si terant̄ folia ꝛ seia ml'tū, ꝛ fiat ex eis ēpl'm sup herisipilā cū vino, ꝯfert ei valde: ꝛ silr sup apata flatica imatura, ꝛ scabiē vlcerosā, ꝛ esca/ras, ꝛ sahaf, ꝛ ꝓpē quū ꝑmiscem⁹ ea alijs medicis. Uulnera ꝛ vlce. Radix ei⁹ ꝯfert adustiōi aq̄ cal'e: qm̄ exiccatiua est x[mollificatiua] abstersiua cū eq̄litate, ꝛ silr folia ei⁹ ꝺcocta, et ꝯsolidat. Et meli⁹ q̄ꝺ est vt sit admīstratio ei⁹ cū oleo ro. Succ⁹ ꝟo ireos ꝛ reliq̊ꝝ decoq̄t̄ i aceto et melle, ꝛ i vase ęreo et va/let ad vlcera antiq̄, ꝛ vulnera. Et domesticū qdē est meli⁹ mediciaꝝ q̄ sūt adustiōi aq̄ cal'e. Instr̄a iūctu. Est bonū icisiōib⁹ neruoꝝ. Membra capitis. Ex decoctiōe radicis ei⁹ fit oris collutio ad dolorē ꝺen tiū, ꝛ ꝓpē ei⁹ q̄ꝺ silur̄e ē. Et oleū qdē ei⁹ est ꝯueniēs vlcerib⁹ capit̄, et furfurib⁹ ei⁹, et qñ distillat̄ i aurē sedat dolorē ei⁹ et sonitu3. Mēbra anhelit⁹ et pec. Cōfert radix ei⁹ anhelitui dilatatiōis, et ꝓpē ireos. Mēbra nutri. Cōfert spleni, et est malū stō ꝓprie oleū ei⁹. Mēbra expul. Oleū ei⁹ est resolutiuum, apitiuū, lenitiuū duritiei mrīcis, ꝛ bibitū, et iūctū Et silr qñ decoq̄t̄ radix ei⁹ cū oleo ro. et nō ē ei par in egritudib⁹ mrīcis, et silr oleū ireos, ꝛ exhit fetū, et ꝯfert dolori vētris pungitiuo. Et si decoq̄t̄ radix ei⁹ sola cū aceto, aut cū seie iusqami, et farina tritici sedat apata cal'a accña testicul'. Et qñ bibit̄ ex ol'o ei⁹. ℥. j. s. soluit, et est ꝯueniēs hñti ileos cholicum. Oleū ꝟo irinū apit orificia venaꝝ hemorroidaꝝ, ꝛ silr radix lilij q̊cūq3 mō sit. Uenena. Cōfert pūctu re ꝟmiū venenosoꝝ, et ꝓpē scorpiōis, ipm̄ ꝛ succus eius, et sirup⁹, et semē ipsius bibita ꝯferūt oib⁹ pū/ctur]: et oleū ei⁹ ē tyriaca y[bēgi] coriādri ꝛ fūgoꝝ.

¶De z[liquiritia.] Cap. CCCCXLV.

Ligritia Nā. Radix ei⁹ tpata ē: ꝛ si declinat ad aliqd, ꝺcliat ad calitatē ꝛ hūidi tatē. Apata ꝛ bo. Succ⁹ ei⁹ ꝯfert sup panaritiū, et silr radix ei⁹. Uulnera et vl. Ei⁹ succ⁹ v3 ad vulne/ra. Mēbra ocl'i. Radix ei⁹ ꝯfert vngule, et succus ei⁹ ē fortior. Mēbra anhe. et pe. Lenit cānā plmo nis, ꝛ mūdificat eā, et ꝯfert pulmōi, ꝛ gutturi, ꝛ cla rificat vocē. Mēbra nu. Sedat siti3 pp hūiditatē suā: et silr ꝯfert iflāmatiōi stōi. Mēbra expul. Cō fert ardori vrine, et valet ad vlcera renū, ꝛ vesice, et scabiei ipsius. Febres. Cōfert febribus antiquis.

¶De ꝛ[lente.] Cap. CCCCXLVI.

Lens qd est. Lentis est quoddā genus q̄ꝺ co/medit̄, et est notū. Et est aliud genus sil uestre malum: et est lens amara, et manifeste calidi tatis, in q̄ est siccitas, et parū stipticitatis, et est ſm q̄ dixit Dia, herba lōga pluriū stipitū ꝫ[sublimiū]

u A. susen.
x —— A.
y A. iusquiami.
z A. sus.
ꝛ A. hades.
ꝫ A. eleuatoꝝ.

ramoꝝ, colorē hñtiuꝫ cydonij, longioꝝ ⁊ strictioꝝ in qbus est aspitas q̄dā, ⁊ sunt decliues ad albedinē. Electio. Melior est illa que velocius est [a] [matura] ⁊ est alba lata, ⁊ qñ cadit in aq̄ non denigrat eā ⁊ oꝫ vt bñ [b] [mature] in decoctiōe. Nā. Gal. visum est ꝙ ipsa est eq̄lis in calitate ⁊ siccitate, aut est decliuis paꝝ ad calitatē, ⁊ ꝑpter illud nō īfridat apud comestionē sui, neqꝫ quū est in stō, neqꝫ descendens. Opōnes et ꝓpetates. Est iflatiua, ⁊ cōposita ex v̄tute ꝯstrictiua, ⁊ abstersiua, ⁊ facit vidē somnia mala, ⁊ stipticitas corticis eiꝰ est plīma: ⁊ ī ipsa tota est iflatio plīma, ⁊ īspissat sanguinē: ⁊ nō currit in venis, ⁊ ipsa minorat vrinā ⁊ menstrua ꝑpter illud: ⁊ gñat ex ea humor melicus, ⁊ egritudies melācholice: ⁊ fortasse kist ordei est ei ꝯ̄riū [c] [et] q̄si aggregat ex comestione eoꝝ nutrimētū valde bonū, ⁊ fortasse erit ex sūma melioꝝ nutrimentoꝝ: et opꝫ qdē vt sit kist ordei minus q̄ztitate lētis, ⁊ lētis ēt cū sicla nutrimentū est laudabile, qm̄ sunt ꝯ̄riaꝝ dispōnū, que ambe sūt tēpate, ⁊ ponunt in ipsa ordeū, ⁊ mētastrū, ⁊ deterius qđ decoquit cum lente [d] [nēkesut.] Et opꝫ qdē vt ꝓijciant sup vnā eminā lentis nouē emine aque, ⁊ decoquant valde. Apata ⁊ bothor. Qñ decoqt cū aceto, ⁊ fit ex ea emplꝫ resoluit scrofulas, ⁊ apata dura. Et in ipsa qdē cuꝫ repcussione est aggregatio saniei, ⁊ ipsiꝰ multitudo gñat cācrū, ⁊ apata dura que noiant [e] [fufidus.]

Uulnera ⁊ vlcera. Qñ coqt cū aceto replet vlcera ꝓfūda, ⁊ eradicat sordes vlceꝝ, ⁊ minorat sordities eoꝝ: ⁊ si fuerit magna tūc apponat cū eis que sūt magis stiptica, sic sunt cortices ḡnatoꝝ ⁊ reliq̄. Et cū aq̄ marina ad herpetē estiomenū, ⁊ formicā, ⁊ fissuras accñtes ex frigore. Instra iūcturaꝝ. Est mala neruis: sꝫ si ex ea cū sauich ponit emplm̄ sup podagrā ꝯfert, ⁊ mltitudo eiꝰ facit possidē lepraꝫ.

Mēbra oculi. Illiꝰ q plm̄ eiꝰ comestiōe vtit visus obtenebrat ꝑꝑ vehemētiā exiccatiōis eiꝰ. Et qñ ex ea fit emplm̄ cū corona regia, ⁊ cydonio, ⁊ oleo ro. sanat apata ocl̄i cala. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris.

Fit ex ea emplm̄ decocta ī aq̄ maris sup apata mā mille fcā ex [f] [ꝯstrictiōe] sāguis ⁊ lactꝭ. Mēbra nutri. Est difficil digōnis mala stō, ⁊ gñat iflationē, ⁊ grauat. Et qñ excorticant de ea .xxx. ḡna ⁊ degluttiunt ꝯferūt ſm ꝙ dr̄ mollificatiōi stōi. Et nō opꝫ q dē vt lēti admisceat dulcedo: ipsa. n. tūc faciet possidere oppilōnes plīmas in epate. Et ex eis que sūt necio in esse lētis, est ꝙ ipa est iuuatiua hydropisis ⁊ vr̄ ꝑpt exiccationē eius. Mēbra expul. Qñ decoquit absqꝫ cortice suo strigit vētrē, aut cū cortice suo qñ decoquit cū aq̄, ⁊ expellit ab ea aq̄ ꝑma. illa nāqꝫ ꝑma aq̄ soluit vētrē. Et decocta qdē cū cortice ꝓiecta aq̄, magꝭ est strictiua q̄ꝫ excorticata, qm̄ in cortice ipsiꝰ est v̄tus stipticitatꝭ valde vehemēs, ⁊ fit fortior strictura eiꝰ vētris qñ decoqt cū endiuia ⁊ lingua arietis, ⁊ portulaca, ⁊ cuꝫ sicla que noiat nigra ꝑpt vehemētiā sue viriditatꝭ, aut cū rosa, aut cū aliquo stipticoꝝ, postq̄ꝫ bñ sit elixata ante illud: ⁊ si nō, mouebit vētrē. Et ex ea fit emplm̄ cū mellicrato, ⁊ cydonio, ⁊ oleo roſ. ad apa ani. Et si fuerit maximū, cū eo qđ est magis stipticū. Et lens qdem siluestris, ⁊ est lens amara, soluit sanguinē. Et lens minorat vrinā, ⁊ mēstrua: ꝑpterea qr̄ ipsa inspissat sāguinem [g] [⁊ nō ꝓuocat penitꝰ.] nō ergo approximet ei bñs lesionē [h] [in vrina ex ꝑte distillatiōis:] sꝫ amara facit ambo descēdere, ⁊ ꝓuocat vrinam.

a A. decoquitur
b A. decoquat.
c —— A.
d A. est alnēkiesut.
e A. sachiros.
f A. ꝯstipatione
g —— A.
h A. in mēstruis ⁊ in vrina ex ꝑte diminutionis.
i A. suf.

De [i] [lana.] Cap. CCCCXLVII.

Lana. Uulnera ⁊ vlcera. Adusta ꝯfert vlceribus, ⁊ carni addite.

De [k] [lupino.] Cap. CCCCXLVIII.

Lupinus qd est. Est granū cōpresse figure, amari saporis [l] [ꝑcussum in medio] ⁊ est faba egyptiaca. Electio. Siluestris est fortior in oibꝰ q̄ narrant de opibꝰ eiꝰ, sꝫ est minor.

Nā. Est calīus in ꝑ, siccus in scđo. Opōnes ⁊ ꝓpetates. [m] [Est stipticus cuꝫ v̄tute. Et] lupinꝰ in q̊ est amaritudo, abstergit, ⁊ resoluit sine mordicatione de q̄ inqt Gal. Lupinꝰ a q̊ ablata est amaritudo est ḡssus, ⁊ nō est lōgū qn sit glutinatiuꝰ, ⁊ nō remanet in eo abstersio eiꝰ: ⁊ ex toto qdeꝫ est malus, difficil digōnis, gñans hūorē crudū ī venis, qñ nō digerūt ipm̄ bñ. Ille vo q cū bonis ꝯditꝰ est, plīmi est nutrimēti. Et qñ eiꝰ decoctio fit bona, ⁊ digerit, ē nō mali hūoris, ⁊ ī ipo sūt siccitas ⁊ viscositas. Et ipe qdē īfūdit vt eiꝰ amaritudo remoueat, deide decoqt: ⁊ penitꝰ ē medicie ꝓpinqor q̄ꝫ cibo. Decoratio. Subtiliat capillos, ⁊ abstergit pānū, ⁊ morpheā, ⁊ vestigia, ⁊ [n] [occultationē] ⁊ bothor, ⁊ abstergit faciē ⁊ ꝓꝑe qñ decoqt cū aq̄ pluuiali donec dissoluat, et ꝯfert administratio [o] [libre de] decoctiōe eiꝰ ad albaras. Apata ⁊ bo. Cōfert bothor ī facie, ⁊ vlceribꝰ ⁊ apatibꝰ calis, ⁊ scroful, ⁊ duritiebꝰ, aut cū aceto ⁊ melle, aut sic oꝫ ī vnoq̊ꝫ corpe. Et eiꝰ decoctio qñ fundit sup cācrenas ꝯfert corruptiōi eoꝝ. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert scabiei, ita ꝙ ipse cū radice almezerion nigri remouet scabiē bestiaꝝ, ⁊ ꝯfert herpeti estiomeno, ⁊ albasaf, ⁊ vlceribꝰ malis, ⁊ fraudulētis, ⁊ sedat farina eiꝰ cū farina ordei dolorē vulneꝝ, ⁊ ꝯfert igni ꝑsico. Instra iuncturaꝝ. Fit ex eo emplꝫ sup sciaticā, ⁊ ꝯfert. Mēbra capitꝭ. Farina eiꝰ ꝯfert vlceribꝰ capitꝭ hūidis. Mēbra nutrimēti.

Apit oppilōnes epatꝭ ⁊ splenis, ⁊ ꝓꝑe qñ decoqt cū aceto ⁊ melle: ⁊ ꝓꝑe cuꝫ melle, ⁊ ruta, ⁊ pipe. Et ille q amaritudinē nō hꝫ sedat nauseā, ⁊ [p] [disrumpit] appetitū, sꝫ ille cꝰ amaritudo egredit, ē difficil penetratiōis. Mēbra expul. Exbit v̄mes, ⁊ ascarides decoctꝰ, ⁊ linitꝰ sup sumē, ⁊ deglutitꝰ cū melle, aut potatꝰ cū aceto cōmixto. Et ꝯfert doloribus mulieꝝ, ⁊ ꝓuocat mēstrua, ⁊ exbit fetꝰ cū ruta, ⁊ pipe suppositꝰ, ⁊ bibitꝰ: ⁊ qñꝫ suppōit cū myrrha, ⁊ melle ad illđ: ⁊ exbit v̄mes ēt bibitꝰ cū melle ⁊ aceto. Et silr̄ ꝓuocat vrinā, ⁊ ī ipo ē ꝯstrictio vētrꝭ: dulcoratꝰ vo ſm ꝙ qdā dicūt, neqꝫ soluit, neqꝫ strigit.

De [q] [lactuca.] Cap. CCCCXLIX.

Lactuca qd est. Illa q̄ est siluestris, in v̄tute existit papaueris nigri. Nā. Gal. nō est in friditate eiꝰ q̄ hortulana est, applicatio ad vltimū, sꝫ est sic frigꝰ aque [r] [lacune.] Et hūiditas eiꝰ est grossior hūiditate sicle, ⁊ attriplicis: ⁊ subtilior hūiditate malue. Et dr̄ ꝙ ipa est in humectatione, ⁊ exiccatione iter caules, ⁊ attriplices, ⁊ [s] [blites.] Dico aūt ꝙ ille, q dixit ꝙ est frida ī tertio, iudicauit de ipsa, qđ est mali nutrimenti, ⁊ pauci, ⁊ non est ita: et videt ꝙ ipsa sit in scđo. Opationes ⁊ proprietates. Nō est in ipsa abstersio, neqꝫ stipticitas, neqꝫ solutio ꝑpter euacuationē suam a salsedine, ⁊ pōticitate, ⁊ reliqs. Sanguis vo ex ea generatꝰ est melior sanguine gñato ex oleribus: et que nutribilior est: est illa que est elixata: et ipsa ꝯfert diuersitati aquaꝝ: et illa qdem que nō est abluta est melior. Ablutio enim addit ei inflationem: et similr̄ oibus oleribꝰ frigidis, et est velocis digestionis, ⁊ quādo administrat in medio vini, probibet egritudines ebrietatis. Et illa qdē que est siluestris in v̄tute existit papaueris nigri. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatibus calidis, et herisipile linita, qñ vtraqꝫ nō fuerint magna ⁊ vehemētia. [t] [Uulnera ⁊ vlcera.]

k A. tormus.
l A. dep̄ssuꝫ vel ꝯcauū in medio exterius.
m —— A.
n A. nigredinē.
o A. embrocationis ex.
p A. excitat.
q A. chas.
r A. gaderam.
s A. oleris iamemi.
t A. Instra iuncturarum.

Est empl'm ꝯueniēs sup ꝯtorsionē. Mēbra capitꝭ. Facit sōnū, ⁊ remouet vigilias elixata ⁊ cruda, et ꝯfert alienatiōi, ⁊ adustiōi solis i capite, ⁊ est medicamē oppil'onis i naribꝰ facte. Mēbra oculi. Lac eiꝰ q̄ siluestris est abstergit vlcera cornee, ⁊ lac domestice ꝓpinquū est ei, ⁊ ex ea fit emplꝫ opthalmie cal'e. Et lac siluestris ꝯfert fistul' lachrymaliū, ⁊ assiduatio comestiōis eiꝰ obtenebrat oculuꝫ. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pec. Addit i lacte. Mēbra nutrimēti. Cōfert[a] [tussi] ⁊ calitati stōi, ⁊ iflatiōi eiꝰ. Et hortulana q̄dē est bona stō, ⁊ est velocis digōnis, ⁊ acceptio eiꝰ cū aceto fac̄ appetitū, ⁊ ꝯfert eiꝰ cōestio ictericie. Mēbra expl'. Eiꝰ semē exiccat spma, ⁊ sedat desideriū coitꝰ, ⁊ ꝯfert mltitudini pollutiōis, ⁊ olꝰ eiꝰ minꝰ est i illo, q̄ꝫ semē eiꝰ. Et d' lacte q̄dē lactuce quū i potu daꝛ medietas .ʒ. cū aq̄ ⁊[b] [melle] sol'one educ̄ chimū aq̄suꝫ. Et lac hortulane ꝓpiquū ē lacti siluꝛis. Jpa v̄o lactuca nō strigit, neq̄ꝫ soluit, q̄m nō est salsa, nꝫ pōtica, nꝫ abstersiua, sꝫ ē ꝓuocatiua. Et siluestris q̄dē lac ꝓuocat menstrua. Venena. Lac siluestris in potu daꝛ morsui rutele, ⁊ scorpionis.

De[c] [lactuca asini.] Cap. CCCCL.

Lactuca asini q̄d est. Est sic̄ folia lactuce sbtilis, plꝰ nūi, ad nigredinē declinās plus pilosa, ⁊ folia eiꝰ radici adherēt[d] [nata ab ea ḡuia] ⁊ color radicis eiꝰ ad rubedinē est decliuis, ⁊ tigit terrā, ⁊ manū colore rubeo, ⁊ oriꝛ i terra bōa, ⁊ est ex sba aquea, ⁊ terrea, ⁊ est[e] [asiniar] ⁊ iā dc̄m est de ea. Electio. Citrina ē fortior, ⁊ alba ē aquea debil'. Nā. Cal'a est, ⁊ sicca i ꝑncipio scdi. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Est abstersiua apitiua, ⁊ q̄d de flore eiꝰ ē siccū, est fortiꝰ i illo. ⁊ nā q̄dē radicis eiꝰ ē ꝯxia nāe seis eiꝰ, sꝫ radix est fortior, ⁊ ꝓprie sicca. Jnq̄t Paulus, ⁊ in ipsa est v̄tus attractiua ex ꝓfundo adeo q̄ exhibit surculos. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatibꝰ duris vbicunq̄ꝫ sint. Vulnera et vlcera. Q̄n ex eo fit ceratū ꝯsolidat, ⁊ sil'r aq̄ eiꝰ in cerato. Jnstr̄a iūcturaꝝ. Est notū emplꝫ sup podagrā, ⁊ sil'r cū aceto sup sciaticā. Mēbra capitꝭ. Succꝰ eiꝰ est mūdificatiuus capitis facto caputpurgio ex eo, ⁊ administraꝛ cū melle i cola, ⁊ ꝯfert linitū. Mēbra ocl'i. Q̄d de ea siccū est mūdificat vestigia remanētia i oculo, ⁊ ḡssitudinē[f] [extrēitatū] palpebraꝝ. Mēbra nutrimēti. Mūdificat epar, ⁊ q̄ cū aceto ꝯdita est valet ad splenē comesta, ⁊ vt empl'm supposita. Mēbra expul. Pronocat menstrua fortiter, ⁊ interficit embryonē viuū, ⁊ extrahit fetū mortuum, ⁊ ꝯfert apatibꝰ duris in mr̄icē supposita, ⁊ sedēdo in aqua eiꝰ ⁊[g] †[ ] est res magis ꝓuocans mēstrua, ⁊ magis ꝯueniens. Et q̄d de ea in vltimo administraꝛ est aureus bibitus ⁊ suppositꝰ. Et administraꝛ cum cerato sup ragadias ani.

De[h] [lentisco.] Cap. CCCCLI.

Lentiscus q̄d est. Est nota, et rob q̄dē lētisci, ⁊ gūma eiꝰ deferꝛ ad mechā ⁊ noiaꝛ h̄ noie. Nā. Cal'a est i tertio[i] [hūida] in p̊. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Est abstersiua resolutiua attractiua ex ꝓfūdo corpis. Et gūma eiꝰ est gūma i arbore[k] [alkenkez] ⁊ est sicut laudanuꝫ in potētia, ⁊ est boni odoris, et igrediꝛ in odoramētis mulieꝝ[l] [in halep.] Mēbra capitis. Rob[ll] lentisci ꝯfert valde fluori oris, ⁊ vlceribꝰ eius. Mēbra expulsionis. Jn ipsa est v̄tus ꝯstringendi ventrem.

De[m] [lauro.] Cap. CCCCLII.

Laurus q̄d ē. Granū eiꝰ est sm̄ figurā auellane pue, sup q̄d sūt cortices nigri sbtiles, q̄d ꝯp̄ssiōe frāgiꝛ i duas ꝑtes, q̄ sūt grani nigri ad citrinitatē, boni saporis, et eiꝰ odor est redolēs, ⁊ eius folia sūt sicut folia myrti, ꝑter q̄ sūt maiora, ⁊ eiꝰ fructꝰ est rubeꝰ. Jpsa v̄o oriꝛ in locis mōtuosis, ⁊ v̄tus eiꝰ est i folijs ⁊ fructu. Nā. Grana eius sūt calida, et cortices eiꝰ sūt mioris calitatꝭ, et ē oīno cal'a ⁊ sicca i scd'o. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Jn granis eiꝰ est mollificatio, ⁊ i ipa tota est calefactio. Et grana eiꝰ sūt calida folijs ipsiꝰ, ⁊ calefactio ꝑtium ipsiꝰ, ⁊ exiccatio eaꝝ est fortꝭ, sꝫ ḡna sunt vltima, et cortex est debilior, et minoris calitatꝭ, et eiꝰ oleū est calius oleo nucis. Decoratio. Liniꝛ sup morpheā cū vino. Apata ⁊ bothor. Cōfert cū pane ⁊ sauich apatibꝰ calis. Jnstr̄a iūcturaꝝ. Cōfert doloribus neruoꝝ oibꝰ, et eiꝰ oleū resoluit lassitudinē. Mēbra capitꝭ. Resoluit soda, ⁊ eiꝰ oleū ēt, et sil'r ambo faciūt ad dolores auris fridos, ⁊[n] [elōgationē auditꝰ] et ꝯferūt tinitui, et catarro. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert stricture anhelitꝰ, et difficultati dilatatōis deglutita cū melle, aut cū rob, ⁊ sil'r cursui supfluitatū ad pulmonē, et fiūt ex ea loch cū melle ad vlcera pulmōis, et anhelitū dilatatiōis, ⁊ ꝓꝑe ex ḡnis eiꝰ. Mēbra nutrimēti. Oleū eiꝰ ꝯfert dolori epatꝭ q̄n bibiꝛ cuꝫ vino odorifero: et sil'r cortex eiꝰ: veꝝ ipsa et grana eiꝰ sūt mollificātia stōm, ⁊ cōmonētia vomitū. Mēbra expul. Eiꝰ oleū fac̄ nauseā, et facit vomitū, et i ipsa est ꝓuocatio mēstruoꝝ, et vrine: et decoctio folioꝝ eius ꝯfert egritudinibꝰ vesice, et mr̄icis, adeo q̄ sedēdo i ea: et potio eiꝰ ad sol'onē sit .ʒ. ij. cū aqua mellis et oxymelle. Et q̄n de cortice eiꝰ bibiꝛ auꝛ. frāgit lapidē, et iterficit fetum ꝓpꝛ suā amaritudinē additā sup amaritudinē aliorū, et sit potio .ix. kerates, et grana eiꝰ frāgūt lapidē etiā. Febres. Oleuꝫ eius ꝯfert horripilationi iunctuꝫ. Venena. Cōfert mordicationi scorpionis cū vino[o] [⁊ rob et est bōa vespe, et api q̄n pūgūt,] et oīno est tyriaca venenis bibitis oibꝰ. Permutatio. Loco eius ponunꝛ folia sisimbrij.

Litera. M.

De[p] [meliloto.] Cap. CCCCLIII.

Melilotum q̄d ē. Flos plāte, coloris palee, in q̄ est lunaris figura, cū raritate sua q̄ꝫdā hn̄s duritiē. Et ex eo q̄dē aliḋ ē albū, ⁊ aliḋ citrinū. Electio. Ex eo meliꝰ est q̄d ē duriꝰ, et cꝰ color d'cliat ad albedinē parū ꝑ ⁊ sapor ipsiꝰ amarior sentiꝛ, et cuiꝰ odor est manifestior. Jnq̄t Dia. Meliꝰ ex eo est illḋ in q̄ est croceus color, et est[q] [acutior] [odor], q̄ꝫuis odor spēi ipsiꝰ in[r] [ꝑncipio] sit puus et d'bil', et sit i colore eiꝰ color fenugreci. Nā. Est cal'm in p̊, siccū in eodē. Et ad vltimū est cōpositū, et calitas ipsiꝰ est dn̄antior friditate ipsiꝰ. Jnq̄t Dia. Est eq̄le in friditate ⁊ calitate. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. Jn ipso est stipticitas pauca, cū resol'one, et ꝑꝑ illud digerit. Jnq̄t Dia. Est liquefactiuū supfluitatū. Et dixerūt alij eiꝰ succꝰ cum careno sedat dolores, et est resolutiuū, subtiliatiuū, et ꝯfortatiuū mēbroꝝ. Apata ⁊ bothor. Confert apatibꝰ calidis, et duris, ꝓꝑe cū careno: et ēt ꝑmixtū cū[s] [vitello] oui, et farina fenugreci, et se. lini: et papaueris sm̄ locū. Vulnera et vlcera. Cōfert vlceribꝰ humidis, et ꝓꝑe mellino linitū cū aq̄, et cum aliq̊ desiccatiuoꝝ apposito cū eo q̄d sit sic̄ galle ⁊ lutū leue et lētes. Mēbra capitis. Cōfert apatibus auriuꝫ, et dolori ambaꝝ supposito emplastro ex eo cū careno, et reliquis que dicta sunt, et distillatione

a A. sisi.

b —— A.

c A. chas alhomar.

d A. cuius planta est grossa.

e A. alsengiar.

f A. tunicarum.

g † A. Alia lr̄a. ⁊ aq̄ folioꝝ eius.

h A. daru.

i A. Alia litera sicca.

k A. alkenkam,

l —— A.

m A. gar.

n A. ꝯfert auditui.

o A. ⁊ recēs emplastrū est bonū pūcture vespe ⁊ apis.

p A. achlil almelech.

q A. melioris.

r A. radice.

s A. albumine.

facta in eis ex succo eius, ⁊ eius iuuamētum in do/
lorib[ꝰ] est velocius. Ex ipso quoq; fiunt embroce, ⁊
sedāt soda. Mēbra oculi. Cōfert apatibus oculi
facto emplo ex eo cū careno, ⁊ cū eis que dicta sūt.
[a] † [ ]

Mēbra expulsionis. Cōfert apostematib[ꝰ] ani et
testiculoꝝ facto emplastro ex eo cuȝ careno, ⁊ cum
eis que dicta sunt [b] [decocto] cum vino.

a † A. Mēbra nutrimēti. Quū administrat cru dū, aut coctū cū vino, aut cū eis que dicta sunt, sedat dolorē stōi.

b A. cum eo ⁊ decoctum.

¶ De [c] [myrto.] Cap. CCCCLIIII.

Myrtus qd est. Nota est. Et in ipsa est ama
ritudo cū pōticitate, ⁊ dulcedine, ⁊
friditate ꝓpter ponticitatē suā: ⁊ ipsius bunchū est
fortius, ⁊ fiūt ex eo trocischi cū [d] [sirupo] stiptico.
Et in ipsa qdē est sba terrea, ⁊ sba subtilis pauca: ⁊
ipsius qdē bunchū est qddā [e] † [ ]
sup virgultū eius in colore virgulti eius hñs formā
[f] [plāte vel vole] manus ⁊ figuram ei[ꝰ]. Et in oleo
ipsi[ꝰ] sunt oia iuuamēta que dicunt. Electio. For/
tior est, q̄ ad nigredinē declinat, ⁊ ꝓpe rotūda hñs
folia, ⁊ p̄cipue mōtana ex ea tota. Et flos ei[ꝰ] melior
est albus, ⁊ succus: fruct[ꝰ] eius, est melior: ⁊ ei[ꝰ] qdē
succ[ꝰ] quū veterascit debilitat, ⁊ [g] [fit cortex:] ideoq;
opȝ vt ex eo trocischi fiāt. Natura. In ipsa est cali
ditas subtilis, ⁊ magis dñans in ipsa est friditas, ⁊
eius qdē stipticitas est maior friditate ei[ꝰ]. Et videt
ꝙ eius friditas sit in p̄[o], ⁊ siccitas ipsius in termino
scdi. Opationes ⁊ ꝓprietates. Retinet solonez, et
sudorē, ⁊ oēm fluxū sāguinis, ⁊ oēm cursum ad mē
brū, ⁊ qñ cū eo fit fricatio in balneo ꝯfortat corp[ꝰ],
⁊ desiccant hūiditates, que sūt sub cute: ⁊ embroce
qdē decoctionis eius quū sup ossa effundunt, velo
cius fit ipsoꝝ restauratio, ⁊ qd ex ea adustū est loco
tutie ponit ad hoc vt bon[ꝰ] fiat odor corpis, ⁊ ꝯfert
oi fluxui sāguinis linitū, ⁊ loco empli suppositū, et
bibitū: ⁊ silr eius rob: ⁊ rob fruct[ꝰ], ⁊ eius [h] [ꝯctio]
fortior est infridatione ei[ꝰ]. Et ipsius qdē nutrimen
tū est paruū [i] [⁊ in sirupis qdē nō est qui ꝯstringat
dolores pulmonis, ⁊ tussim p̄ter sirupum eius.]

c A. alas, vel as.

d A. vino.

e † A. nascēs su/ p trūculos, seu.

f A. palme.

g A. techeregiet

h A. stipticitas.

i A. ⁊ in eis que bibunt nō est qd ꝯstringat vētrē, ⁊ cōferat dolori pulmonis ⁊ tussi nisi sirup[ꝰ] ipsi[ꝰ].

Decoratio. Eius oleū, ⁊ succus, ⁊ decoctio ipsius
ꝯfortat radices capilloꝝ, ⁊ ꝓhibēt casum, ⁊ ꝓlōgat
eos, ⁊ denigrat, ⁊ ꝓpe ipsi[ꝰ] semina. Et decoctio se/
minū eius in [k] [butyro] ꝓhibet sudorē, ⁊ rectificat
rasurā venaꝝ, ⁊ folia eius sicca ꝓhibēt fetorē ascel/
laꝝ, ⁊ ipsius cinis loco tutie ponit, ⁊ ꝯfert pāno.
Apata ⁊ bothor. Sedat apata cala, ⁊ herisipilā,
⁊ formicaȝ, ⁊ bothor, ⁊ vlcera: ⁊ qd est sup ambas
volas, ⁊ adustionē ignis cū oleo. Et silr eius sirup[ꝰ]
⁊ emplm factū ex folijs ipsius cū oleo, ⁊ vino post
ipsius cōmixtionē cū eis: ⁊ silr eius oleū, ⁊ vnguen
tū factū ex ipsi[ꝰ] oleo, ⁊ ꝯfert [l] [ipsius succus] quuȝ
ꝓijcit sup panaritiū, ⁊ silr ceratū ex eo. Et quū de/
coqtur ēt eius fruct[ꝰ] cuȝ vino, ⁊ fit ex eo emplm sa/
nat vlcera, que sūt in ambab[ꝰ] volis manuum, ⁊ in
vtrisq; pedibus, ⁊ adustionē ignis, ⁊ ꝓhibet eos a
vesicatione: ⁊ silr ei[ꝰ] cinis cū cerato. Instra iunctu
raꝝ. Emplm factū ex fructib[ꝰ] eius decoctis cū vi/
no, est ꝯueniēs mollificationi iuncturaꝝ. [m] † [ ]
Mēbra capi
tis. Retinet fluxū sanguis ex naribus, ⁊ abstergit
furfures, ⁊ exiccat vlcera capitis, ⁊ vlcera auris, ⁊
ipsi[ꝰ] pus, quū ex ipsi[ꝰ] aq̄ in ipsam distillat, ⁊ cōfert
ipsius sirup[ꝰ] mollificationi gingiue, ⁊ ei[ꝰ] folia quū
in vino decoquunt, ⁊ fit idē emplm sedant soda ve/
hemēter. Mēbra oculi. Sedat opthalmiā, ⁊ exi/
tū, ⁊ quū coquit cū ordeo, sanat eaꝝ apata: ⁊ ipsi[ꝰ]
cinis igredit in medicinis vngule. Mēbra anheli
tus ⁊ pectoris. Cōfortat cor, ⁊ aufert tremorē cor/
dis, ⁊ ꝯfert fruct[ꝰ] ipsius tussi ꝓpter dulcedinē suā, ⁊
retinet vētrē vtētj eo, si est solut[ꝰ] sua stipticitate, ⁊ cō
fert fruct[ꝰ] ipsius sputo sanguis, ⁊ ēt ipsius rob silr.
Mēbra nutrimenti. Cōfortat stōm ꝓpe rob eius,
⁊ semina ꝓhibēt cui suȝ supfluitatuȝ ad stōm. Mē/
bra expulsionis. Succus fructuū eius est ꝓuocati
uus, ⁊ ipsemet ꝯfert ardori vrine, ⁊ vesice, ⁊ est bo/
n[ꝰ] in ꝓhibēdo ꝓuocationē mēstruoꝝ. Et ei[ꝰ] aq̄ stri
git nāȝ, ⁊ retinet solonē cholicā, ⁊ melicā [n] [linita.]
Et ipa cū oleo sisamio exp̄mit fla, ⁊ cū solone emit/
tit ipm. Et decoctio fructuū ei[ꝰ] ꝯfert fluxui hūidita
tū mricis, ⁊ ꝯfert emplo ide facto hemorroidib[ꝰ], ⁊
ꝯfert apati testiculi: ⁊ ei[ꝰ] decoctio ꝯfert exitui ani, ⁊
mricis. Uenena. Cōfert morsui rutele, ⁊ silr fruct[ꝰ]
eius, quū potat cū vino, ⁊ silr pūcture scorpionis.

k A. oleo.

l A. qd ex eo est siccum.

m † A. ⁊ quū ef/ fundit super fra cturā ossiū, q̄ nō ꝯsolidantur con fert eis.

n A. etiam si epi thima fiat.

¶ De [o] [melōgena.] Cap. CCCCLV.

Melongena qd est, Nota est. Electio.
Que ex ea est antiq̄, est ma/
la. [p] [Et ei[ꝰ] nā est sicut frixi eius:] recens xo est sa/
nior. Nā. Scōm filiū Mesaugue est frida: verūtñ
veꝝ est, ꝙ vtus in ipsa dñans est calitas, et siccitas
in scdo, ꝓpt amaritudinē, ⁊ acuitatē ipsi[ꝰ]. Opōnes
⁊ ꝓpetates. Gñat meliaȝ, ⁊ gñat oppilōnes. Deco
ratio. Corrūpit colorē, ⁊ denigrat supficiē corpis,
⁊ citrinat colorē, ⁊ q̄ ex melōgenis sūt pue [q] [come/
dant excorticate] ⁊ ipse qdē faciūt possidē pānuȝ.
Apata ⁊ bothor. Gñat cācros, ⁊ duritiē, ⁊ leprā.
Mēbra capitj. Gñat soda ⁊ [r] [oppilōnes ⁊ facit
mltiplicare tristitiā i eis.] Mēbra nutrimē. Gñat
oppilōnes epatj ⁊ splenis, nisi illa q̄ cocta est in ace
to: ipsa eni apit oppilōnes epatis fortasse. Mēbra
expulsionis. Gñat hemorroidas: verūtñ si ex capi
tib[ꝰ] eius in vmbra siccis, ⁊ ꝯtritis fiat epithima cō
fert hemorroidib[ꝰ]. Et melōgena qdē non hȝ ꝓpor
tionē ad stringēdum, aut soluēdum: verūtñ quū co
quitur in oleo soluit, ⁊ in aceto stringit.

o A. bedengian

p A. Et ei[ꝰ] sapor ⁊ nā est sicut al/ chali.

q A. totaliter sūt cortex.

r A. Alia litera. alsedar ⁊ facit fe torem oris.

¶ De [s] [mace.] Cap. CCCCLVI.

Macis qd est. Est silis folijs cōpositis [t] [vene
nosis siccis declinās ad rubedinē ⁊ ci
trinitatē sic cortex, ⁊ lignū, ⁊ folia mordicās liguā,
sic cubebe. Fili[ꝰ] mesaugue ē cortex nucl muschate.

s A. Besbase.

t A. duplicatis, seu iuolutis sic/ cis declinās ad rubedinē ⁊ citri nitatē, sicut cor/ tex ⁊ lignū, ⁊ fo/ lia, mordicās li/ guā sicut cube/ be. Fili[ꝰ] masue dixit q[ꝰ] est cortex nucis muscha/ te. Mesihadicit est silis vtutina/ remesch, sed est subtilior. Nā. Inqt Paulus est eqlis, nō cali dus, ⁊ est sicc[ꝰ] in secundo.

¶ De musaiaba. Cap. CCCCLVII.

Musaiaba qd est. Est silis vtuti neremisk: [u]
sȝ est subtilior eo. Nā. Inquit
Paulus est eq̄lis. Et dixerunt alij est cala ⁊ sicca in
scdo.] Et nō est dubitatio qdē in calitate ⁊ siccitate
ipsi[ꝰ]. Opationes ⁊ ꝓpetates. Resoluit iflationē,
⁊ in ipa est stipticitas. Apata ⁊ bothor. Resoluit
durities grossas, quum ponit in cerato. Decora/
tio. Oris odorē bonū efficit. Mēbra capitj. Ex eo
cū olo violaceo fit caputpurgiū ad soda fridā ex vē
tositatib[ꝰ] g̊ssis in capite, ⁊ ad emigraneā. Mēbra
nutri. Cōfortat epar ⁊ stōm. Mēbra expul. Con/
strigit [v] [celiacā] ⁊ ꝯfert dissēterie, ⁊ est bōa mrici.

v A. nām patien tiū fluxū vētris.

¶ De [x] [myrobalanis.] Cap. CCCCLVIII.

Myrobalani qd est. Eoꝝ alij sūt citrini
imaturi: ⁊ alij sūt nigri in/
di, ⁊ sūt illi q vltimi sunt in maturitate, ⁊ sūt piguio
res, ⁊ alij sunt kebuli qui sunt maiores oiuȝ: et alij
sūt sinij, q sūt minuti ⁊ leuiores. Electio. Melio/
res sūt citrini vehemētis citrinitatis, ⁊ decliues ad
viriditatē, graues, grossi, duri: kebuli aūt sunt me/
liores q sunt grossiores, ⁊ grauiores, ⁊ submergun
tur in aq̄, ⁊ sūt decliues ad rubedinē. Et sinij melio
res sūt illi q rostrū hñt. Nā. Di ꝙ citrini caliores
sūt nigris: ⁊ di ꝙ indi sūt minoris friditatis, q̄ȝ ke/
buli. Et oēs qdē sunt fridi in p̄[o], sicci in scdo. Opa/
tiones ⁊ ꝓpetates. Oēs extinguūt cholerā, ⁊ ꝯfe/
rūt ei. Decoratio. Nigri clarificat colorē. Apata
⁊ bothor.

x A. dilegi.

⁊ bothor. Myrobalani oēs ꝯferunt lepre. Mēbra capitis. kebuli ꝯferunt sensib⁹, ⁊ seruationi, et róni, ⁊ ꝯferūt etiam seda. Mēbra ocli. Citrini valent oculo mollificato, ⁊ [a] [ꝯferūt materiebus que currūt] facto ex eis alcofol. Mēbra anhelitus et pectoris. Cōferunt tremori cordis, ⁊ tristitie [b] [ex amore] bibiti. Mēbra nutrimēti. Cōferūt dolori splenis, ⁊ ꝯferunt nutrimēti instr̄is oibus, ꝑꝑe ambo nigri. Ambo.n. ꝯfortant stōm, ⁊ ꝑprie nutriti, ⁊ digerūt cibū, ⁊ ꝯfortant stōm totalr̄ ꝑparādo ipm, ⁊ nutriendo, ⁊ exiccādo. Et citrini qdē optime ꝑparant stōm, ⁊ silr̄ nigri. Et sinij sunt debiles in eo qȯ agūt, ⁊ kebuli. Et i kebulis qdē est vis faciēdi nauseā, ⁊ kebuli ꝯferūt hydropisi. Mēbra expul. kebuli ⁊ indi frixi cū oleo, stringunt, ⁊ citrini soluunt cholerā, ⁊ parum flatis. Et nigri soluunt meliam: ⁊ ꝯferunt hemorroidib⁹, ⁊ kebuli soluunt meliam, ⁊ phlegma. Et dicit ꝙ kebuli ꝯferunt colice: kebuloꝝ autem potio ad soluēdum ifusoꝝ fit a.v.ʒ. vsqꝫ ad.ʒ.xj. ⁊ non infusoꝝ vsqꝫ ad.ʒ.ij. ⁊ dico ꝙ fit vsqꝫ ad plus. De citrinis ṽo quandoqꝫ sumitur in potu vsqꝫ ad.x. ⁊ plus tritis, ⁊ infusis in aqua. Febres. Conferunt kebuli febribus antiquis.

De [c] [muscho.] Cap. CCCCLIX.

Muschum qd est. Fluuiale est aqueū, terreum, ⁊ marinū est vehemētioris stipticitatis: sed muschū petrosum est furfur lapidū, ⁊ nos iā diximus. Natura. Est frigidum.

Opōnes ⁊ ꝑꝑetates. Retinet sanguinē in oi loco, linitū, ⁊ marinū vehemētius. Apata ⁊ bo. Ponit̄ suꝑ apata cal'a, ⁊ herisipilā, ⁊ formicaꝫ, ⁊ silr̄ [d] [qȯ est vt lētes muschuꝫ] cū sauich. Instr̄a iuncturaꝝ.

Suꝑ podagrā calidā, ⁊ dolores iuncturaꝝ cal'os valet: et quādo seruet in oleo antiquo lenit neruos.

Mēbra expulsionis. Fit ex eo emplastruꝫ ramici intestinoꝝ, ⁊ detumescere facit eam, ⁊ glutinat.

De [e] [mandragora.] Cap. CCCCLX.

Mandragora quid est. Nota est, ⁊ nos iam ꝑscrutati fuim⁹ eius narrationē in capitulo de iabrol. Natura. Scd̄m me est frigida vsqꝫ ad tertium ⁊ humida.

De [f] [muscho.] Cap. CCCCLXI.

Muschus qd est. Muschus est folliculus aialis sicut gazel ipse, nisi qꝛ hꝫ duos dentes albos, flexos ad iteriora sicut duo cornua. Electio. Melior est ſm suā minerā antebiuꝫ ⁊ dī, imo [g] [asciltie,] deide iurgiū: deinde idus marinus, ⁊ ex ꝑte pastus qȯ pascit vtrūqꝫ been, ⁊ spicam, deide almaru. Et melior ex ꝑte coloris ⁊ odoris est pomalis citrin⁹. Nā. Est cal'us ⁊ siccus in scd̄o: ⁊ qȯ ex eo siccū est apȯ quosdā est [h] [maius.]

Opōnes ⁊ ꝑprietates. Est subtilis ꝯfortatiuus.

Decoratio. [i] [Uaporat] qn̄ ponit̄ in cibo. Mēbra capitis. Qn̄ fit caputpurgiū ex muscho cū croco, ⁊ pauca cāfora, ꝯfert soda fride, ⁊ solus ēt ꝑpt̄ illud qȯ in ipo est de resol'one, ⁊ v̄tute: ⁊ ipe ꝯfortat cerebrū tēpatū. Mēbra oculi. Cōfortat oculuꝫ, et exiccat humiditatē ei⁹, ⁊ abstergit albuginē subtilem. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confortat cor [k] † [ ] ⁊ sanat tremorē cordis, ⁊ melancholiam ex solicitudine. Uenena. Est tyriaca venenorum, et proprie napelli,

De [l] [mastice.] Cap. CCCCLXII.

Mastix qd est. Alius est roman⁹ albus, ⁊ ali⁹ est [m] [nabathi] ad nigredinē declināſ ⁊ arbor qdē eius est cōposita ex aqueitate pauca, ⁊ terreitate plima, ⁊ est subtilior, et magis iuuans qꝫ olibanum. Electio. Melior est ille qui est albus, [n] [magnus] mūdus. Et eius rectificatio est resol'o ipsius, ⁊ dimissio in aceto per aliqȯ dieſ, deide exiccat̄. Natura. Cal'us est, et siccus in scd̄o, ⁊ est minoris calefactionis ⁊ exiccationis qꝫ olibanū. ⁊ in arbore qdē eius nō est infridatio, ⁊ calefactio vehemens, ⁊ in ipso est calefactio maior qꝫ ea que est in arbore eius. Opōnes ⁊ ꝑprietates. Est stipticus, resolutiuus, ⁊ oēs ꝑtes [o] [eius ⁊ arboris sue] sunt stiptice. Et eius qdē est cōpositio ex sb̄a aquea tepida, et sb̄a terrea. Et radices eius, ⁊ cortices radicū eius, ponuntur loco acatie ⁊ [p] [hensistides] ⁊ loco eius, ⁊ silr̄ succ⁹ folioꝝ eius. Et ex fructu qdē eius, fit oleū vehemētis stipticitatis. Gal'. aūt videt̄ vidē in oib⁹ ꝑtibus cū stipticitate lenificationē, ⁊ silr̄ sūt olea eius. [q] [Nabathi] ṽo qui trahit ad nigredinē, stipticitas est minor, ⁊ exiccatio est maior, ⁊ est magis ꝯueniens in eo ꝙ neċe est resolui fortiter. Et totum qȯ in ipso est de stipticitate, ⁊ lenificatiōe, et exiccatione est sine ipedimēto, et est subtile valde: ⁊ liquefacit ꝑpter suā subtiliationē, et lenificationē, ⁊ calitatē suam subtilē sb̄a, et est cū hoc minoris acuitatis, ⁊ spissitudinis qꝫ relique gūme. Decoratio.

Ponit̄ in dentifricijs, ⁊ in gomaris: et facit possidere pulchritudinē. Apata ⁊ bo. Cōfert ꝑpter illud qȯ in ipso est de stipticitate, et lenificatiōe, apatib⁹ visceꝝ. Et nigrū [r] [nabathi] est ꝯueniētius duritieb⁹ intrīsecis, et nigrū ꝯfert apatibus formicalibus. Uulnera ⁊ vlcera. Prohibet succ⁹ eius, ⁊ decoctio folioꝝ ipsi⁹, ambulatiua, ⁊ oleū arboris huius ꝯfert scabiei, ita ꝙ scabiei pecudū, ⁊ canum. Et effundit̄ decoctio folioꝝ, ⁊ succ⁹ suꝑ vlcera, et gn̄at carnem: ⁊ silr̄ suꝑ ossa fracta, et restaurat. Mēbra capitis. Masticatio ipsius ex̄hit phlegma ex capite, ⁊ mundificat ipm, et silr̄ collutio oris ex eo fcā ꝯfirmat gingiuas. Mēbra ocli. Adherent eo pili [s] † [ ] iuersati. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris.

Cōfert tussi, ⁊ sputo sanguis, ⁊ ꝑꝑe decoctio radicis ei⁹, et corticis eius. Mēbra nu. Cōfortat stōꝫ, ⁊ epar, et apit appetitū, et stōm efficit bonuꝫ, ⁊ mouet eructuationē, ⁊ liquefacit sb̄a ei⁹, ⁊ ꝯfert apatibus stōi, ⁊ epatꝭ statim. Mēbra expulsi. Cōfortat epar, ⁊ itestina, et ꝯfert apatib⁹ eoꝝ, ⁊ decoctio radicis ei⁹, ⁊ corticis ipsi⁹ ꝯfert fluxui [t] [sanguis ꝑiferiora] ⁊ dissenterie ⁊ rasure. Et silr̄ ipsa folia fluxui sanguis mr̄icis, et oib⁹ dolorib⁹ mr̄icis, ⁊ cursui humiditatis eaꝝ malo, ⁊ [u] [augmēto] mr̄icis, ⁊ ani: ⁊ silr̄ oleū arbor] ei⁹, ⁊ seiſ ei⁹, ꝑuocat mēstrua

De [x] [mu.] Cap. CCCCLXIII.

Mu qd est. Est frusta diuse figure in colore agarici, et hꝫ puluerē trahēs ad stipticitatem, ⁊ amaritudinē, et est boni odoris, pūgens linguā, et est radix plāte. non eni administrat̄ de eo nisi radix eius, ⁊ multiplicat̄ in terra [y] [megduna.] [z] [Electio. Melius est illud qȯ est albū [τ] [magnū] mundū. Et ipsius qdē rectificatio est resol'o ipsius, et dimissio eius in aceto ꝑ aliquot dies, deide exiccatio ipsius.] Nā. Est cal'ꝫ ⁊ siccū in tertio: et in ipso est humiditas ex̄nea, nō matura, inflatiua. Opōnes ⁊ ꝑꝑetates. Est subtile, abstersiuū, apitiuū, sil'e spice in v̄tute: veꝝ ipm est fortioris calefactionis ⁊ stipticitatis. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert bibitū, ⁊ linitum dolorib⁹ iuncturaꝝ. Mēbra capitꝭ. Facit soda plīmus vsus eius: ⁊ illud ꝑpter supfluitatē humiditatis eius [?] [ꝯgelate] in ipso [ꝫ] † [ ] Mēbra expl'. Cōfert difficultati vrine bibitū, et more emplastri suppositū: ⁊ silr̄ doloribus vesice, ⁊ ꝯstrictioni supfluitatum in ea, ⁊ prouocat menstrua, et ꝯfert doloribus matricū, ita

---

Marginal notes:

a A. expellūt materias fluētes ad ipsum.

b —— A.

c A. thaleb.

d A. lēticula aq̄ que est ex specie musci.

e A. lufaha.

f A. mesch.

g A. scinium.

h A. fortior, seu potentior.

i A. Facit oris fetorem.

k † A. ⁊ letificat.

l A. mastechе.

m A. cabthi.

n A. purus.

o A. arboris ei⁹.

p A. ⁊ heufistides, seu hypogstidos.

q A. Cabthi.

r A. cabthi.

s † A. palpebrarum.

t A. ventris.

u A. ⁊ eminentie seu egressioni.

x A. Mu.

y A. macedonie.

z —— A.

τ A. purum.

? A. reperte.

ꝫ † A. Mēbra nutrimēti. Confert epati frido, ⁊ inflationi ei⁹.

ꝙ encatisima in aqua eius. et ꝯfert dolori pūgitiuo
ventris, et rugitui, et inflationi.

De [a] [mezerion.] Cap. CCCCLXIIII.

Mezerion [b] [ ] qd est. Est lacticiniū magnū qd̄ est duoꝝ mõꝛuz. vnū eoꝝ est [c] [magna] hñs folia subtilia, et alteꝝ ē pua hñs folia [d] [spissa] et h̄ est deteri⁹ amboꝝ. Et qd̄ nigrū est, est pniciosũ. Electio. Meli⁹ mezerion ē in q̄ sūt folia plima, et silia folijs oliue, et subtilioꝛa. Qd̄ xͦo folia pua hz, q̄ sūt crispa, ē malū. sz qn̄qꝫ malitia almezerion frāgit cū resolōne. Nã. Est cal'z et siccū in q̄rto. Opõ. et ꝓpe. Est acutū, mūdificatiuū, excoꝛiatiuū, et eius [e] [acrimõia] ē vehemēs. Decoꝛa. Oēs spēs adnistrant ad moꝛphea, et ad albaras, et ad lētigines linite exterius, et qn̄qꝫ admiscet ei sulfur in ipso. Uulnera et vl.
Oēs spēs eius admistrant ad ipetiginē, et vlcera soꝛdida cū melle, et eradicant [f] [coꝛtices] ꝑp illud qd̄ est in eis de sb̄a resolutiua, coꝛrosiua, et silr exiccāt scabiē. Mēbra capi. Colluit os cū decoctione eius, et ꝓpe decoctiōe nigri, et sedat doloꝛ dētj. Et qn̄qꝫ [g] [aliqd eis adheret] cū pipe et frusto fani sup dentē [h] [coꝛrosū pp doloꝛē.] Mēbra nu. Nocet epi valde. Mēbra expl'. Soluēdo educ̄ aquā, ꝛ ꝓpe qd̄ accipit hūidū hoꝛa sui floꝛis. Ei⁹ āt acuitas frāgit si ifundat i aceto, deide exiccet. Et ex eo qdē infuso in potu sumunt sex aur. decocto in lb̄, ꝛ ʒ. aq̄ donec de ea remaneat medietas, et q̄rta, et bibitur, ꝛ solōne educit lūbꝛicos, et ascarides, et ꝓpe [i] [acsunesi et] i decoctiōe calamēti mōtani. Et qn̄z sumunt. ʒ. xxij. de eo et posite in duob⁹ vꝛceis vini, dimittunt sic duob⁹ mēsib⁹, deinde colant, et post dimittūt duob⁹ mēsib⁹. deide dant in potu ad hydropisim, ꝛ ad purgationē mulieꝝ, q̄ peperūt, ꝛ cōferunt. ꝛ ei⁹ decoctio ꝯfert difficultati vꝛine vehemēti. ꝛ dixerūt ꝙ ipm ēt solōne educit meliaz, ꝛ humoꝛes flaticos: ꝛ ꝓpꝛie qn̄ miscet cū duplo absinthij q̄ztū ipm est. Et qdā eoꝝ sunt q assumūt de eo aur. cū duplo ipsi⁹ de apsinthio ꝯfecto cū melle decocto, ꝛ faciūt ex eo collyria. ꝛ opz qdē vt si sit ad soluēdū aquā citrinā, admisceant ei alia solutiua, q̄ ipaz soluūt. Et si q̄rit vt eo soluat melia, fiat ex eo silr ꝛ misceat ei qd̄ soluat meliā. Uenena. Mezerion bibit cū vino ad moꝛsū vermiū venenosoꝝ, ꝛ est ꝓpꝛie nigrū, venenū moꝛtiferū. Et qn̄ miscet cū sauic, ꝛ cōiūgit cū aq̄ ꝛ oleo interficit mures, ꝛ canes, ꝛ poꝛcos. Et qd̄ de eo iterficit hoies est pōdus ʒ. ij. interficit. n. cū turbatione ꝛ vomitu ꝛ solōne.

a A. mezariun.
b A. Alia litera ꝛ est leo terre.
c A. Alia litera plurima.
d A. grossa.
e A. adustio.
f A. escaras.
g A. fit vt adhereat ei aliquid ex eo.
h A. dentem doloꝛosum. Alia litera. coꝛrosū dolētē.
i A. acsunasi ex eo.

De [k] [maru.] Cap. CCCCLXV.

Maru qd est. Dicūt indi ꝙ est spēs pl'es. Est. n. q̄dā spēs eius, q̄ est bōi odoꝛis, ꝛ ē [l] [marmacoꝛ] ꝛ est calioꝛ ꝛ sicciõ. Et est spēs alia q̄ est minoꝛis odoꝛis ꝛ dr̄ [m] [sumuse] ꝛ est cal'a, ꝛ lenis. Et tertia spēs noiat almaru albū, q̄ est tēpata, ꝛ in ipa est v̄tus [n] [lenificatiua.] Et existio ꝙ illa in q̄ est v̄tus [o] [lenificatiua] est lingua bouis. Et alia spēs q̄ noiat [p] [marumeus] ꝛ est cal'a ꝛ sicca subtiliatiua. Et est spēs q̄ noiat [q] [merscebar] ꝛ est frigida, ſm ꝙ dicit narratoꝛ eius. Nã. Est cal'm ꝛ siccū in scd̄o. deinde diuersificat. Opõ. ꝛ ꝓpe. Oēs spēs sunt [r] [rarificatiue, subtiles] resolutiue inflationū, ꝛ flatis, apitiue oppil'onū vbi sunt. Mēbra capi. Distillat cū aq̄ lactis in aurē doloꝛosaz. Et merscebar qdez ꝯfert soda cal'e, ꝛ reliq̄ spēs almaru ꝯferunt soda frigide: sed qd̄ de eo odoꝛiferū est, facit soda ꝓpꝛie qn̄ odoꝛat sup vinū. Mēbra nu. Resoluit fl'a ex stomaco, ꝛ ꝯfert doloꝛi stōi, ꝛ ꝯfortat ipsum. Mēbra expul. Cōfortat intestina; ꝛ semen eius quū frigitur cōfert rasure intestinoꝝ, ꝛ dysenterie, ꝛ si nō frigitur solōne educit phlegma.

k A. maru.
l A. marmausi vel marmahe⁹.
m A. sumusa.
n A. letificatiua.
o A. letificatiua.
p A. marmahe⁹.
q A. misebar.
r A. carminatiue subtiliatiue.

De [s] [marmacoꝛa.] Cap. CCCCLXVI.

Marmacoꝛa qd est. Nota est. Et flos q̄dē eius est cineritius ad viriditatē declinās, ꝛ bōi odoꝛis, q de eo est [t] [aromatic⁹.] Nã. Jnq̄t Dia. Almarmacoꝛa ē calioꝛ maioꝛana, ꝛ foꝛtioꝛ, ꝛ est cal'a in tertio, sicca in secūdo.
Opõ. ꝛ ꝓpe. Est subtilis, resolutiua, sedatiua vētositatū, apitiua oppil'onū phl'aticaꝝ, vbi sūt. Mēbra capi. Jnebꝛiat velociter, quū pōit i vino, ꝛ facit soda odoꝛat⁹ ei⁹ vltie: veꝝ resoluūt odoꝛat⁹ ei⁹, ꝛ multitudo ipsi⁹, ꝛ declinatio sup embꝛocā ipsius, oēs vapoꝛes, ꝛ soda frōs ꝛ ē silis sceba i illo. Mēbra nu. Cōfoꝛtat stomacum, ꝛ apit oppilatiōes viscerum, ꝛ exiccat humiditatē stōi. Mēbra expul.
Confoꝛtat intestina.

De [u] [mugath.] Cap. CCCCLXVII.

Mugath qd est. Dixerūt qdam ꝙ est vene [x] † [ ] granati siluestris sz nō est ꝯueniēs h̄ qd̄ dixerūt, qm̄ semē ei⁹ est ꝯueniēs coitui, ꝛ mouet ipm foꝛtiter. Nã. Est cal'm [y] [pueniēs ad tertiū. ꝛ humidū in scd̄o.] Opõ. ꝛ ꝓpꝛie.
Est ꝯfoꝛtatiuū mēbꝛoꝝ. Decoꝛa. Est ipinguatiuū. Jnfra iūctu. Cōfert quū ex eo fit empl'm toꝛsioni, fracture, ꝛ attritiōi lacertoꝝ, ꝛ dislocationi, ꝛ ꝯfert podagre, ꝛ spasmo, ꝛ est bonū [z] [tesabuch] ꝛ duritiei iūcturaꝝ. Mēbra anhe. ꝛ pe. Lenificatiuū est duritieꝝ, q̄ sūt in gutture, ꝛ pulmone. Mēbra expul. Mouet coitū, ꝛ ꝓpꝛie semē eius.

De [ꝛ] [merdesenz.] Cap. CCCCLXVIII.

Merdesenz qd est. Merdesenz ē plūbum adustū, ꝛ qn̄qꝫ fit absqꝫ plumbo, ꝛ puenit ad sūmū rectificatiōis ipsi⁹: aut q̄ decoq̄t in aceto: aut vio puro, deide adurit vice vna, aut duab⁹, aut adurit sup pꝛūas ꝛ aufert ab eo qd̄ sup ipz eleuat: aut decoq̄t cū aq̄ ꝛ frumēto, ꝛ cū oꝛdeo, dōec findat, ꝛ remouent ab eo frumētū ꝛ illa aq̄, ꝛ decoq̄t cū aq̄ recēti, dōec purificet, deide submergit ab illa aq̄. Fit h̄ de eo multotiēs, deide mūdificat cū sale multotiens, sic̄ scis. ꝛ qn̄qꝫ fit aliud.
Nã. Jnq̄t Gal'. Decliue est ad exiccationē, sz ē debilis calefactiōis, ꝛ ifridatiōis. Apud alios xͦo est decliue ad aliq̄ztulū frigoꝛis. Et illud qd̄ ē ablutū, est ꝑculdubio frm. Opõ. ꝛ ꝓpe. Est ꝯstrictiuū, ꝛ exiccatiuū, ꝛ abstergit parūp cū stipticitate, ꝛ glutinatiōe, ꝛ subtiliat grossuz, ꝛ stipticitas, ꝛ abstersio ipsi⁹ sūt pue. Et ipz qdē est mā emploꝝ. Aggregat. n. medicinas, ꝛ frāgit supfluitatē resolōnis, ꝛ coꝛrosiōis, ꝛ stipticitatj ēt. Decoꝛa. Efficit odoꝛē coꝛpoꝛis bonū, ꝛ ascellaꝝ, ꝛ ꝓhibet rasurā coxaruz, ꝛ abstergit pānū, ꝛ cicatrices nigras, ꝛ sāguinē moꝛtuū: ꝛ ꝓpe illud qd̄ est ablutū, ꝛ delet vestigia varioꝛ, ꝛ ꝓhibet sudoꝛē. Uulnera ꝛ vl. Creat carnē in vlcerib⁹ paccñs. Sz Gal'. ē ex eis, q dicūt ꝙ ipm nō mūdificat, ꝛ nō soꝛdidat, ꝛ nō gn̄at ꝛ [ꝯ] [nō ꝯhibet sed ē mā emploꝝ ꝛ ꝯfert rasure itestinoꝝ ꝛ rasure] almagabin ꝛ coxaꝝ. Mēbra ocu. Jllud qd̄ est album ablutū pōit in alcofol, et abstergit oculū. Mēbra exp. Si bibat, ꝓhibet vꝛinā. Et mlieres qdē in regiōe nr̄a dant ipz in potu pp fluxū vētris, ꝛ vlcera intestinoꝝ, ꝛ qn̄qꝫ ꝓijciunt in vasis aque ꝛ minuitur eius nocumentū. Uenena. Est pernitiosuz, retinens vꝛinā, et inflat ventrē, ꝛ duo emūctoꝛia, ꝛ [ꝝ] [ꝯstringit] linguā ꝛ pꝛefocat, et stringit anhelitū.

De [a] [mescatramescir.] Cap. CCCCLXIX.

Mescatramescir qd est. Sipites sil'es [b] [alscebescebꝛā] sic/

s A. marmahas⁹.
t A. aromatici.
u A. mūgath.
x † A. seu radices.
y A. Alia litera in scd̄o hūidus in tertio.
z A. aldesbor.
ꝛ A. merdasengi.
ꝯ A. coꝛrodit sz ē mā vnguētoꝝ ꝛ ꝯfert excoꝛiatōi.
ꝝ A. Alia litera dealbat.
a A. mescatramesihe.
b A. Alia litera alsahescfram.

co ex quo non assumit in principio cibi sapor pluri
m⁹ neqȝ odor, deinde succedunt amaritudo, ⁊ acui
tas. Et qñ pascunt ipsum pecudes facit emulgere
sanguinē. ⁊ [a] [excusat a calamēto] imo est eo forti⁹
plurimuz. Et est duaꝝ spēꝝ quaꝝ vna est [b] [mesca/
tramesar] veꝝ, ⁊ altera est mēdosum falsum, ⁊ est
ei silr̄ veꝝ hȝ dispōnes debiliores dispōnibus illi⁹.
Nā. Est calm̄ ⁊ siccum ad tertium pueniēs. Mē
bra anhe. ⁊ pe. Ipsuz exhit humiditates viscosas
ex pectore, ⁊ pulmone. Mēbra nu. Sirup⁹ eius
ꝯfert ꝯturbationi, ⁊ nausee. Mēbra expul. Pro/
uocat menstrua fortiter, ⁊ vrinā: ita ꝙ facit mingē
sanguinē, ⁊ exhit fetū bibitū, ⁊ suffumigatū, ⁊ sup
positum, ⁊ eius sirupus ꝓuocat sanguinē partus.

¶ De [c] [mum.] Cap. CCCCLXX.

Mum qd est. Mum puꝝ est parietes domoꝝ
apū, i qb⁹ faciūt oua, ⁊ pullos, ⁊ adue/
nit in eis mel. Et mum qdē nigrum est sordes [d] [fe/
nestraꝝ forinsecaꝝ.] Nā. Est eq̄le. Opō. ⁊ ꝓꝓe.
Est lenitiuuz, et replet vlcera sorditie, et humectat
ꝑ accñs, qm̄ cōglutinat, et opilat porros, et est mā
empl'oꝝ infridātium, et calefacientiū oium. et non
est dubitatio qm̄ in eo fit maturatio pua, et aliq̄ztu
lum resol'onis, ex multitudine resol'onis mellis. Et
in mum qdē nigro, qd̄ est sordes [e] [fenestraꝝ forin/
secus] est attractio vehemēs ex ꝓfundo. Attra/
hit. n. [f] [astellas q̄ carni infixe sī] et spinas: et in ip/
so sunt subtilitas, et mundificatio pauca, et lenitas
vltia. Apata et bo. Lenit duritiē apatū. Uulne/
ra et vl. Lenit escaras, et iplet vlcera sorditie, et ni
grum exhit surculos, et spinas. Instr̄a iun. Lenit
neruos. Mēbra capi. Mum nigrū sui odoris for
titudine facit sternutationē. Mēbra anhe. et pec.
Cōfert aspitati pectoris linitū, et deglutitū ꝓprie,
et qñqȝ concutit cum oleo violaceo, et ꝓhibet lac
coagulari in māmillis ablactātiū. existimo ꝙ dixit
[g] [bibātur grana sicut miliū. x. numero.] Mēbra
expul. Bibunt de eo [h] [. x. rosetin] in qbusdā sorbi
tiōibus de milio ⁊ de rizi ad vlcera intestinoꝝ. Ue
nena. Dī ꝙ ipsuz exhit venena, ⁊ ponit sup vulne/
ra sagittarū venenosaꝝ linita, et non nocent.

¶ De [i] [magnete.] Cap. CCCCLXXI.

Magnetes qd est. Est lapis q attrahit fer
rum. cū ergo adurit, fit hema
tites, ⁊ v̄tus eius est sicut v̄tus illi⁹. Electio. Me
lior est niger ibibitus rubedine, purus, in quo nō ē
ꝑmixtio. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Est abstersiuus, mūdifica
tiuus. Mēbra expul. Dat in potu [k] [ad bibitio/
nem limature ferri, cuz retinet in vētre scoria ferri.
Ipse. n. exhit] ipsaz, ⁊ associat ei apud exitū. Et dī
ꝙ qñ in potu sumunt ex eo tres anulusat cum mel
licrato, educit sol'one humorē grossum malū.

¶ De [l] [marchasita.] Cap. CCCCLXXII.

Marchasita qd est. Est pluriū spēꝝ. alia
. n. est aurea, ⁊ alia argētea.
⁊ alia erea. ⁊ alia ferrea. Et ois spes sil'atur sbe, cui
cōpat in colore suo. ⁊ [m] [ipse] qdē noiant eā lapidē
[n] [adestēni]. s. lapidē luminis ꝑp iuuamētuz qd̄ vi
sui affert. Nā. Cal'a est in sc̄o. sicca in tertio. Opa
tio. ⁊ ꝓꝓe. In ipsa est ꝯstrictio, ⁊ calefactio, ⁊ ma/
turatio, ⁊ resolutio, ⁊ abstersio, ⁊ est v̄tus eius for/
tis. verūtñ dū eius ꝯtritio nō bñ fit, nō appet ei⁹ iu/
uamentum. Decora. Cōfert qñ linit cū aceto sup
morpheā, ⁊ baras, ⁊ lētigines, ⁊ resoluit humidi/
tates ꝯtētas sub cute, ⁊ subtiliat capillos, ⁊ crispat
eos. Apata ⁊ bo. Qñ ꝑmiscet cū gūma pini cō/
fert apatibus duris, ⁊ resoluit ea, ⁊ pōit in emplis
resolutiuis ꝑp illud qd̄ in ipsa est de resol'one, ⁊ ma
turatiūe. Uulne. ⁊ vl. Cū gūma pini ꝯsolidat vl/
cera, ⁊ [o] † [ ] eradicat carnē augmētatā. In
str̄a iūc. Resoluit qd̄ aggregat in ꝑtib⁹ lacerti de
mā sil'i saniei. Mēbra capi. Dī ꝙ si suspēdat sup
collū infantis, nō timebit. Mēbra oculi. Abster
git oculū, ⁊ ꝯfortat ipsum adusta, ⁊ nō adusta.

¶ De [p] [magnesia.] Cap. CCCCLXXIII.

Magnesia qd est. Est in dispōnibus mar/
chasite ⁊ est melior ea.

¶ De [q] [maiorana.] Cap. CCCCLXXIIII.

Maiorana. Nā. Est calida ⁊ sicca in ter
tio. Opō. ⁊ ꝓprie. Est subti
lis resolutiua, apitiua cuz fortitudine, ⁊ virtus olei
eius est calefactiua, subtiliatiua, acuta. Decora.
Aqua eius ponit in vētosis, ⁊ ponit sup mēbrum
post expletionē vētosationis, ꝓhibet. n. albedinē q̄
accidit a [r] [caraxatiōibus] post vētosationē. Et qd̄
ex ea siccū est linit cuz melle sup nigredinē sangui/
nis, ⁊ viriditatē eius, ⁊ ꝓprie sub oculo. Apata ⁊
bo. Est epithima sup apata ꝑhl'atica. Instr̄a iū/
cturaꝝ. Ponit in ceratis, ⁊ linit sup torsionē ner
uoꝝ ⁊ ꝯfert dolori dorsi ⁊ inguinū, ⁊ sil'r cuz melle
ad lassitudinē. Et oleū eius ēt est medicamē para
lysis declinātis collū ad posteriora, ⁊ reliq̄ paraly
si. Mēbra capi. Apit oppil'ones cerebri, ⁊ con/
fert emigranee, ⁊ soda [s] [⁊ humiditati] ⁊ soda me/
lancolice ⁊ vētositatib⁹ grossis, ⁊ dolori auris em/
brocata, ⁊ distillata, ⁊ ponit in ipsa cottū infusum
in oleo maiorane, ⁊ ꝯfert oppil'oni eius. Mēbra
nu. Cōfert decoctio eius initio hydropisis. Mē/
bra expul. Cōfert decoctio eius difficultati vrine,
⁊ dolori ventris pungitiuo. ⁊ oleū eius calefacit, ⁊
subtiliat, ⁊ cōfert coarctioni matricis deducēti ad
prefocationez ipsius. Uenena. Ex ea cū aceto fit
emplastrum ad puncturam scorpionis.

¶ De [t] [mumia.] Cap. CCCCLX XV

Mumia qd est. Ipsa est in virtute picis, ⁊ a/
spalti, cōmixtorum, ⁊ naturis vtro/
rūqȝ, verūtñ est vltima, ⁊ amplū ē eius iuuamētū.
Nā. Est cal'a in sc̄o. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Est subtilis,
⁊ resolutiua. Apata ⁊ bo. Cōfert apatibus ꝑhle/
gmaticis. Instr̄a iunctu. Est bona dolorib⁹ dis/
locationis, ⁊ fracture, ⁊ casus, ⁊ ꝑcussiōis, ⁊ para/
lysi, ⁊ torture bibita ⁊ cū cōpressione inuncta. Mē
bra capi. Cōfert emigranee. ⁊ soda frigide, ⁊ epi/
lepsie, ⁊ vertigini, ⁊ fit caputpurgiū ex ea ſm q̄ztita
tem vnius grani cū aqua maiorane, ⁊ in aurē pōit
dolorosam vnū granū cū sambacino: ⁊ ad fluxū sa/
niei ex aure ponit de ea q̄ztū est vnū granū ordei cū
oleo rosaceo, ⁊ aqua agreste cū licinio. ⁊ ad graui/
tatem lingue kirat vnū cuz decoctiōe origani ꝑsici.
⁊ ad galeatā passionē, ⁊ ad sodaz antiquā granum
cū grano vno castorei, cuz oleo de ben facto caput/
purgio. Mēbra anhe. ⁊ pe. Prohibet sputū san
guinis ex pulmone. Sitqȝ qd̄ de eo in potu sumit
q̄ztū sunt tria grana ordei in vino cōi. Et iam qdez
expta est kirat ad ꝓfocationes cuz oxymelle. Et ad
dolorē gutturis kirat cū rob de moris, aut de deco
ctione lenticule. Et ad tussim [v] [thasugi] cū aqua iu
iubarum, ⁊ aqua ordei, ⁊ sebesten tribus dieb⁹ cō/
tinuis, cū est ieiunus. Et ad tremorem cordis kirat
cū aqua cymini, ⁊ ameos, ⁊ carui. Mēbra nutri.
Et ad debilitatē stomaci kerates cū aqua cymini,
⁊ ameos ⁊ carui. Et sil'r ad nauseā ꝑhlegmaticā, ⁊
ad casum sup pectus, ⁊ stōm, ⁊ epar kirat cū duob⁹
danich d̄ luto armeno, ⁊ danich vno croci in aqua
solatri, aut cassiefistule. Et ad singultū granū vnuz
cū decoctione seminis apij. Et dolorē splenis kirat

[a] A. ponit loco calamenti.
[b] A. mescatra/mesiya.
[c] A. mum.
[d] A. vasibus ad hereus.
[e] A. vasorum.
[f] A. surculos.
[g] A. bibitum in modū pill'aꝝ vz numero. x.
[h] A. in modum pillulaꝝ. x.
[i] A. magnathis.
[k] A. in vino ei q bibit rasurā vel limaturam ferri cū retinet inuē/tire ipsi⁹, aut bi bit scoriaz ferri, q̄ retinet. ipe. n. magnes attra/hit.
[l] A. marchasita.
[m] A. persici.
[n] A. alrusenai.
[o] † A. cū arseni/co.
[p] A. magnesia.
[q] A. morsangi⁹.
[r] A. scarificatio nibus.
[s] A. phlegmati/ce.
[t] A. mumiaꝝ vl' mumia.
[v] A. thasugi.

cũ aqua zuccari. Mẽbra expul. Est bona ad vl/
cera q̃ sunt in[a] ⌈ foramine virge ⌋ et vesica, et bibit
de ea q̃ztitas kirat cũ lacte, et si aliqd de ea misceat
cũ farina, et supponit ꝯfert paucitati tollerãtie ad
retentionem vrine. Venena. Et ad venena duo
grana cũ decoctiõe[b] ⌈ hasce ⌋ ⁊ alaniudẽ. et ad scor/
pionem kirat cum vino puro, et ad puncturaz eius
kirat cũ butyro vaccino.

De[c] ⌈ myrrha. ⌋ Cap. CCCCLXXVI.

Myrrha qd est. Est gũma currẽs [d] ⌈ sup ar/
borem ⌋ in iameni, q̃ dimittitur do
nec ꝯgelet, deinde colligit, sicut galbanũ ⁊ oppo/
ponacũ[e] ⌈ in terra nr̃a. ⌋ Et eius qdẽ alia est pura, ⁊
alia est adulterata. Electio. Melior est illa q̃ ad
albedinem declinat, et rubedinẽ, nõ cõmixta ligno
[f] ⌈ ⁊ cuius arbor est ⌋ boni odoris. Q̃nq; vero adul/
terat cũ quodã lacticinio ꝑnitioso, et fit ipsa ꝑnitio
sa. Et h̾ qdẽ lacticiniuz noiat [g] ⌈ alfersius ⌋ et est ar/
bor ꝑnitiosa. Nã. Est calʼa et sicca in scdo. Opõ.
et ꝓprie. Est apitiua, resolutiua ventositatuz, et in
ipsa sunt stipticitas et adherentia, et lenificatio, et
eius fumus est ꝯueniẽs ei cui ipsa ꝯuenit, sz est ve/
hemẽtioris exiccatiõis, et est subtilis absq; mordi/
catione, et est in homogeneositate fumi olibani, et
ponit in medicinis magnis pp multitudinẽ sui iu/
uamenti, et ꝓhibet putrefactionẽ ita q; ipsa retinet
mortuũ, et ꝯseruat ipsum ab alteratiõe, et fetore. et
[h] ⌈ exhibit ⌋ supfluitates crudas. Illa vero q̃ asportat ꝺ
clita est vehemẽtioris calefactiõis, et maturatiõis,
et lenificatiõis. Decora. Q̃ñ miscet cũ oleo myr
tino, et laudano, iuuat ad ꝯfortandũ capillos, ⁊ ad
inspissandũ eos, et abstergit vestigia vlcerꝫ, et oris
odorẽ bonũ efficit, qñ in ipso retinet. et remouet fe
torez oris, et illinit ꝑmixta cũ vino, et alumine sup
ascellas, et remonet fetorẽ earũ, et ꝑmixta cũ melle
et casia lig. illinit sup verucas. Apata et bo. Cõ/
fert apatibus phlʼaticis. Vulnera et vlce. Cõsoli/
dat, et coopit ossa nuda, et administrat cũ aceto su
per ipetiginẽ, et sanat vulnera putrefacta. Mẽbra
iunctu. [i] ⌈ Ipsa ꝑmixta cũ carne ostracorꝫ illinit ⌋
sup cartilagines lesas sicut est auris ⁊ reliq̃. Mẽ/
bra capit̃. Inqt Galʼ. odor myrrhe sanis facit so/
da, ne dũ patiẽtibus [k] ⌈ soda ⌋ ⁊ ipsa est ex medicis
ꝓprijs [l] ⌈ memithe ⌋ ⁊ opio ⁊ castoreo, q̃ ꝯferũt con
tusioni auris, ⁊ facit scotomiã, ⁊ somnuz, ⁊ colluit
ex ea os cũ vino ⁊ oleo ⁊ ꝯfirmat dẽtes valde, ⁊ cõ
fortat eos, ⁊ ꝓhibet corrosiõez eorꝫ, ⁊ ꝯstringit eos,
⁊ remouet hũiditatẽ eorꝫ, ⁊ spargit sup vlcera ca/
pitis, ⁊ exiccat ea, ⁊ administrat cũ castoreo ⁊ memi
the ⁊ opio ad vlcera auris dolorose, ⁊ ad saniẽ. Et
liniunt ex ea nares ambe ad fluxus antiquos, ⁊ cõ
stringit eos. Et q̃nq; fit caputpurgiũ cũ põdere da/
nic de ea ⁊ mũdificat cerebrũ. Mẽbra oculi. Ab
stergit vestigia vlcerꝫ in oculo, ⁊ iplet vlcera eius, ⁊
abstergit albuginẽ ipsi⁹, ⁊ ꝯfert aspitati palpebra/
rũ, ⁊ resoluit saniẽ in oculo absq; mordicatione. Et
q̃nq; resoluit aquã in ꝑncipio sui descẽsus, cũ ẽ sub
tilis: q̃ autẽ fortior ẽ i alcofol ẽ illa q̃ est adulterata
cũ lacticinio. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Est bona tussi
antiq̃ hũide, ⁊ asmati, ⁊ anhelitui dilatatiõis, ⁊ do
lorib⁹ lateris, ⁊ clarificat vocẽ. ⁊ totũ illud pp suã
abstersionẽ subtilẽ absq; aspitate, ⁊ põit sub ligua,
⁊ trãsglutit aq̃ eius ad aspitatẽ gutturis. Mẽbra
nu. Cõfert myrrha pura mollificatiõi stõi, ⁊ aq̃ ci/
trine, ⁊ inflatiõi in stõ. Mẽbra expul. Prouocat
mẽstrua, ⁊ ꝓprie clisterizata cuz aq̃ ruthe, ⁊ aq̃ ap/
sinthij, aut aqua lupinorꝫ, ⁊ extrahit fetum, ⁊ ver/
mes, ⁊ ascarides pp suã amaritudinẽ. ⁊ lenit coar/
ctationem oris matricis ⁊ sumit in potu q̃ztitas fa
be de ea ad vlcera intestinorꝫ, ⁊ rasurã, ⁊ solutionẽ.
Febres. Faba de ea accepta cũ pipe, ⁊ aq̃ ad ini/
tium rigoris, ꝓhibet ipm. Venena. Dat ad bibẽ
dum ad puncturas scorpionũ cũ vino. Permuta/
tio. Loco eius ponit medietas põderis sui de pi/
pere nigro ẜm q; dr̃, sed nihil est.

De[m] ⌈ muram. ⌋ Cap. CCCCLXXVII.

Mura qd est. Est fructus arboris q comedit,
cũ tñ sit vehemẽs põticitas in ipso, ⁊ su
perflua. Opõ. ⁊ ꝓpe. In ipso est stipticitas ⁊ exic
catio. Vulnera ⁊ vlce. Q̃d de cortice eius adustũ
est, cũ aqua super scabiẽ vlcerosam ponit. Et ipsa
penitus tantã stipticitatis vehementiã ꝯsecuta est,
q; fructus eius ꝯsolidat vulnera grossa. Venena.
Si succus almurã cuz vino bibatur, aut ex eo fiat
emplastrũ, cõfert morsui vipere. Et dicit q; seratu/
ra ligni eius interficit qñ bibitur.

De[n] ⌈ memithe. ⌋ Cap. CCCCLXXVIII.

Memithe qd est. Est silʼe glãdib⁹, citrini co
loris ad nigredinẽ declinãs, faci
le frãgibile. ⁊ in ipso est amaritudo, ⁊ sba aquea, ⁊
terrea, ⁊ friditas aq̃a nõ est vehemẽs sed sicut[o] ⌈ la
cunarꝫ ⌋ ⁊ ei⁹ ꝑncipiũ ẽ herba q̃ est in[p] ⌈ mẽbige ⌋ ⁊
in littorib⁹ sceni, ⁊ est manifesti odoris, ⁊ amari sa
poris, ⁊ crocei succi. Nã. Est frida ⁊ sicca i ꝑmo.
Opõ. ⁊ ꝓpe. Stipticitatẽ hz [q] ⌈ multã. ⌋ Apata ⁊
bo. Cõfert apatibus calis, grossis, ⁊ sanat herisi/
pilam non fortem magnã, in corporibus duris. nõ
paruam in corporibus teneris qm̃ in eis est supflue
exiccationis. Mẽbra oculi. [r] ⌈ Cõfert ⌋ in medi/
cinis ophthalmie in principio.

De[s] ⌈ mahaleb. ⌋ Cap. CCCCLXXIX.

Mhaleb. Electio. Melior ẽ, q est albi co
loris purus. Nã. Est calʼus i pri
mo, ⁊ nõ est vehemẽtis siccitatis. Opõ. ⁊ ꝓpe. Est
absterfiu⁹, subtilis, resolutiu⁹, sedatiu⁹ dolorꝫ. In
strã iũctu. Est bon⁹ doloribus q sunt in ilijs, ⁊ dor
so. Mẽbra anhe. et pe. Cõfert sincopi bibitus cũ
aqua mellis. Mẽbra expul. Confert colice, ⁊ la
pidi in renibus, ⁊ vesica.

De[t] ⌈ magra. ⌋ Cap. CCCCLXXX.

Magra. Electio. Melior est mũda, ⁊ q̃ cre/
scit ⁊ augmẽtat in aq̃. Nã. Est fri
gida in primo, sicca in scdo. Opõ. et ꝓpe. In ipsa
est glutinatio, et stipticitas. Mẽbra nu. Confert
dolorib⁹ epis. Mẽbra exp. Est fortior in ꝯstrictio
ne vẽtris, q̃z lutũ sigilatũ, ⁊ interficit vermes.

De[v] ⌈ mehenbethene. ⌋ Cap. CCCCLXXXI.

Mehenbethene qd est. Est illud q̃d
dr̃ granũ regũ, ⁊ ar/
bor eius noiat in terra nr̃a [x] ⌈ asubet ⌋ ⁊ folia eius
sunt silia pisci[y] † ⌈ ⌋ in lõgitudine vnius digiti,
⁊ fructus est silis auellane maiori: ⁊ q̃nq; est mior:
⁊ [z] ⌈ hz in flore cuiusq; fructus ⌋ tria grana nigra.
Nã. Est calʼa ⁊ sicca in tertio. Instrã iunc. Sua
solʼone ꝯfert doloribus iuncturarum, ⁊ podagre, ⁊
sciatice. Mẽbra nu. Cõfert hydropisi, ⁊ facit vo
mere fortiter, ⁊ neq; conuenit stõ. Mẽbra expul.
Soluit sicut lacticinia, ⁊ decoquunt folia eius in
iure galli decrepiti, ⁊ confert colice, ⁊ ꝓuocat, ⁊ qñ
ex granis eius sumunt, vij. grana, aut. vj. ⁊ fiũt pil
lule, aut bibunt, ita q; inde non fiũt pillule, deinde
postea potat in aqua frigida, solutiõe educit cho/
leram, et phlegma. Et sepe qdẽ sumunt in potu de
eis. x. grana, ex suis granis magnis: ⁊. xx. grana ex
suis granis paruis. Q̃nq; voluntas adest vt sit ei⁹
solutio magis ad summũ perueniens, fit bona eius

a A. virga.
b A. alhasech.
c A. Mor.
d A. ex arbore.
e —— A.
f A. arboris ei⁹.
g A. barbasis.
h A. exiccat.
i A. Alia litera decoq̃t cum vino puro.
k A. epilensiam.
l A. cũ tapsia.
m A. Meran.
n A. Mamithe
o A. aq̃ gaderã.
p A. bemengi.
q A. ꝯuenientẽ.
r A. cadit.
s A. Mahalub.
t A. Magra.
v A. Maheudane.
x A. alsebech.
y † A. paruo.
z A. Alia litera in quolibet fructu ipsius sunt.

masticatio. Et qñ est voluntas vt sit eius solutio le/
uior, deglutiantur cum sua dispositione.

a A. Maharut.

De[a] [marothꝛ.] Cap.CCCCLXXXII.

Maroth qd est. Est radix aniudẽ, ꝛ est mi/
nus assa in ṽtute, ꝛ iuuamẽto. Et
iã qdẽ dcm̃ est i ca. aniudẽ illud, qd̓ oꝫ pmutari ad
maroth. Opõ. ꝛ ꝓprie. Est lenificatiua, maturati
ua. Mẽbra nu. In ipsa est difficultas digõnis, ꝛ
nocet stõ nisi sit[b] [frida] qm̃ tunc ꝯfortat ipsa.

b A. ipse fridus.
c A. Mensez vl' miscem.

De[c] [mescim.] Cap.CCCCLXXXIII.

[d] [**Mescim** qd est. Est filis in oire] albotin
triãgulate forte, ad citrinitatẽ de/
clinans, bõi odoris. Arboris ei⁹ alia est domestica
tria hñs folia: ꝛ alia est siluestris, ꝛ egyptia, ꝛ ex
ea fit panis, ꝛ vi ꝙ sit ipsa albarba. Nã. Dome/
ca est tẽpata, ꝛ siluestris est in scõo in caliditate, ꝛ sic/
citate. Opõ. ꝛ ꝓpe. Domestica que hꝫ tria folia
[e] [est fortis] exiccatiua parũp, ꝛ silu'ris est fortior.

d A. Mesez seu miscem qd est. Granũ eius est simile.
e A. vt⁹ eius est.
f A. Meluha.

De[f] [melguah.] Cap.CCCCLXXXIIII.

Melguah qd est. Est medicina de sceni, ꝛ
cognoscit' illic hoc noie: ꝛ est li/
gnũ sicut nodi punctati, ꝛ est decliue ad nigredinez
parũper. Instr'a iunctu. Aur'. j. de eo cũ mellicra
to acceptus ꝯfert attritioni lacertoꝝ.

g A. Murdasefran.

De[g] [muredascon.] Cap.CCCCLXXXV.

Muredascon qd est. Est flos, ꝛ stipites
subtiles frãgibiles hꝫ, ad
cinereitatẽ ꝛ citrinitatẽ declinãs. Et ei⁹ virt⁹ est sic
bedeoard apud quosdã, ꝛ est de eo q est vehemẽti⁹
decliuis ad albedinẽ: ꝛ est de eo q magis est decli/
uis ad citrinitatẽ. [h] [Inqt fili⁹ mesaugue est sic be/
deoard ꝛ dixit ꝙ est myrt⁹ siluestris: ꝛ dixerũt alij
ꝙ est spẽs romana.] Et dixit alcãzi est in ṽtute ap/
sinthij romani ꝛ vehemẽti⁹ stipticus. Nã. Est ca
lidus ꝛ siccus in scõo. Mẽbra capi. Cõfert [i] [ad
soda] ꝛ humiditates in cerebro. Mẽbra nu. Cõ
fortat stõm, ꝛ epar, ꝛ ꝯfert casui sup viscera. Mẽ/
bra expul. Supponit' ad vermes ani,

h A. Alia litera. Inqt fili⁹ Mesue ꝙ ẽ myrth⁹ siluestris ꝛ dixerũt alij ꝙ ẽ herba medicinalis romana. Dixit filius messargi/ue, ꝙ est sicut bedaurad.
i A. epilensie.
k A. Meliha.

De[k] [melha.] Cap.CCCCLXXXVI.

Melha qd est. Est sicut [l] [rannus] ꝛ folia ei⁹
sunt sicut folia oliue, ꝛ latiora, ꝛ cõe/
duntur sicut olera. Opõ. ꝛ ꝓprie. In ipso sũt sal/
sedo, et stipticitas, ꝛ humiditas cruda qua inflat.
Mẽbra anhe. ꝛ pe. Aur'. cum mellicrato exube
rare facit lac. Mẽbra nutri. Aur'. cũ mellicrato,
sedat dolorẽ ventris pungitiuũ.

l A. hausegi.
m A. Mamirã.

De[m] [memirem. Cap.CCCCLXXXVII.

Memirem qd est. Est lignũ, sicut nodi, de/
clinãs ad nigredinẽ, in q̊ est re/
flexio parua, ꝛ est [n] [calius] q̃ꝫ vene tinctoꝝ. Nã.
Est cal'm ꝛ siccũ in fine scõi. Opõ. ꝛ ꝓpe. Est ab
stersiuũ, mũdificatiuũ. Decora. Abstergit albe/
dinẽ vnguiũ. Mẽbra capi. Ei⁹ succus exhit hu
miditatez grossam ex capite. ꝛ mũdificat supfluita
tes cerebri, ꝛ radix ei⁹ ꝯfert dolori dẽtiũ. Mẽbra
oculi. Mũdificat albuginẽ in oculo, ꝛ acuit visuz
cũ ex eo fit alcofol. ꝛ abstergit humiditatẽ grossaz,
ꝛ ꝓprie succ⁹ eius. Mẽbra nu. Radix ei⁹ cõfert
ictericie. Membra expul. Cõfert dolori ventris
pungitiuo, ꝛ in ipso est ꝓuocatio.

n A. acutius.
o A. Mahei/zhera.

De[o] [mahezeheregi.] Ca.CCCCLXXXVIII.

Mehezeheregi qd est. Est arbor sicut
arbor scebrã, verũtñ
est lõgior, in cuius est colore cinereitas ad citrinita
tem declinãs. Quidã ꝺo hoies numeranerũt ipaz
inter lacticinia. Nã. Cal'a est in tertio. sicca in eo/
dez. Opõ. ꝛ ꝓpe. Qñ de ea aliqd ꝓijcit' in gurgi
tem, inebriat pisces, ꝛ eleuat eos. Instr'a iunctura.
Cõfert podagre, ꝛ dolori scie, ꝛ iuncturarũ, ꝛ dor
si, ꝛ anche, ꝛ destruit vẽtositates, qñ ponit' in medi
cinis solutiuis. Mẽbra expul, Solutione edu/
cit humores grossos, ꝛ phlegma.

De[p] [meisce.] Cap.CCCCLXXXIX.

[q] [**Meisce**] qd est. Est ꝓxim⁹ sbe fabaruz. Et
melior horaruz vsus eius, est estas.
Nã. Est tẽpatus in hũiditate ꝛ siccitate: ille q est
excorticat⁹ est tẽpat⁹: ꝛ nõ excorticat⁹ ad siccitatẽ
declinat, qm̃ in cortice eius est ponticitas. Opõ. ꝛ
ꝓprie. Nõ inest ei inflatio fabaꝝ, q̃uis sit in ipso
inflatio q̃dã: imo est in ipso minor q̃ꝫ in eis, ꝛ nõ est
abstersio fabaꝝ in ipso: ꝛ neqꝫ est in ipso frigus len
ticule. Et qñ cũ eo ponit' paꝝ cartami, rectificatur
eo. Instr'a iunctu. Est empl'm iuuatiuũ ad dolo/
rem [r] [mẽbroꝝ] ꝓprie cũ vino vue, ꝛ vino decocto
cũ croco, ꝛ sup ꝯtusionẽ, ꝛ intrinsecã carnis ruptu
ram. Mẽbra nu. Chimus eius est laudabilis, ꝛ
ꝓprie excorticati, ꝛ nõ est in ipso tarditas descẽsio/
nis fabaꝝ. Et qñ decoqtur cũ oleo amigdalino dul
ci, est laudabilioris humoris. Mẽbra expulsio/
nis. Qñ decoquit' in aqua post aquã in qua deco
ctus est expulsam ab eo, stringit nãm, ꝓprie cuꝫ sit
acetosa cũ granis granati, ꝛ sumach. ꝛ in ipso ẽ no
cumentum coitus ſm ꝙ dixerunt quidã.

p A. Mes.
q A. Mes.
r A. neruorum.

De[s] [manna.] Cap.CCCCXC.

Manna qd est. Est ois ros cadẽs sup lapidẽ,
aut arborẽ, ꝛ sit dulcis, ꝛ coagulat'
sic mel: ꝛ exiccat' sic gũma, quẽadmõꝫ tereniabin ꝛ
[t] [asceherachost] et mel asportatũ de [v] [terra cusu/
rã siluestri.] Et nos qdẽ iã diximus vnũqd̓qꝫ in suo
cap'lo. Et ipꝫ assumit d̓ nã ei⁹ sup qd̓ cadit, ṽtutẽ. ꝛ
adiungit illã ad id qd̓ exigit lenitas, ꝛ dulcedo sui.

s A. Men.
t A. siracost.
v A. casseran in reb.
x A. Maluchia

De[x] [muluchia.] Cap.CCCCXCI.

Muluchia qd est. Est malua, et nos quidẽ
pscrutabimur eius rememora/
tionẽ in cap'lis de [y] [k]. Nã. Frida est in p̊, hũida
in scõo. Mẽbra nu. Apit oppilationẽ epatis.

y A. malua.
z A. Mauzi, vl' muzi.

De[z] [musa.] Cap.CCCCXCII.

Musa qd est, nota est. Opõ. ꝛ ꝓpe. [ꝛ] [Nutrit
velociter] ꝛ ẽ lenificatiua. ꝛ multitudo
ei⁹ gñat oppil'ones, et addit in chol'a ꝛ phl'ate ſm
ꝯpl'onẽ. Mẽbra anhe. et pe. Cõfert adustiõi gut
turis, ꝛ pectoris. Mẽbra nu. [ꝯ] [Stomacho ꝯue
niẽs est ꝛ multitudo eius] stõ est grauis valde. Et
oꝫ qdẽ vt sumat p⁹ ipsã calefactus oxymel cũ semi/
b⁹, ꝛ ifridat⁹ mel. Mẽbra exp. Augmẽtũ efficit
in spmate, ꝛ ꝯuenit renib⁹, ꝛ ꝓuocat vrinam.

ꝛ A. Nutrimẽtũ eius est paruuz.
ꝯ A. Est grauis stõ ꝓcipue cũ ex ea multuz assu/mit'. Multitu/do. n. eius.
ꝝ A. Moch.

De[ꝝ] [medulla.] Cap.CCCCXCIII.

Medulla. Electio. Cõueniẽtior est medul
la vituloꝝ, ꝛ cerui, deinde tauri,
ꝛ postea capraꝝ, deinde ouiũ. Et medulle qdẽ hir/
coꝝ [a] [cũ testiculis] ꝛ tauroꝝ ꝓpe nõ castratoꝝ, est
magis sicca. Et medulla extremitatũ est magis pin
guis. Opõ. ꝛ ꝓpe, Est calefactiua, lenitiua, ab/
stersiua, multi nutrimẽti, si digerat'. Apata ꝛ bo.
Est bõa duritiebus, et lapidositati, q̃ est sicut me/
dulla vituloꝝ, ꝛ cerui: non sicut medulla hircoꝝ, ꝛ
siluestriũ hircoꝝ: illoꝝ. n. sicca est, et neqꝫ est bonuz
in ea. Mẽbra nu. Cõturbat stõm, ꝛ delet appeti/
tum, ꝛ opꝫ vt comedat' cũ piperibus ꝛ seminibus.
Mẽbra expul. Supponitur ex medull'is lauda/
bilibus pessarium in matrice, ꝛ ꝯfert duritiei eius.
Venena. Di ꝙ linimentum ex ea, ꝛ ꝓprie ex me/
dulla cerui fugat vermes venenosos.

a A. nõ castratorum.
b A. Muria.

De[b] [muri.] Cap.CCCCXCIIII.

Muri. Nã. Est cal'm ꝛ siccuz perueniens ad
[c] [tertiũ.] Filius mesaugue. Inquit ex

c A. secundũ caliditatis.

piscibus fcm̄, est minoris calitatis, ⁊ siccitatis: quã
qȯ ex ordeo, sed ego illud nó credo. Opõ. ⁊ ꝓpe.
Abstergit humores grossos, ⁊ lenit, ⁊ exiccat, ⁊
in ipso est stipticitas, ⁊ mundificatio phl'atis. De/
coratio. Oris odorẽ bonũ efficit. Vulnera ⁊ vl.
Est bonũ vlceribus putridis, ⁊ fcm̄ ex piscibus, ⁊
carnibus salitis, ꝓhibet ambulationẽ fraudulẽtis.
Instra iunc. Cõfert dolori anche, ⁊ sciatice. Mẽ/
bra oculi. Fit ex eo alcofol in principio variolaꝝ,
⁊ ꝓhibet bothor ab oculo. Mẽbra nutri. Cõfert
ad humiditatẽ stõi, ⁊ abstergit humiditates a visce
ribus. Mẽbra expul. Ponit̃ in enemate colice,
⁊ enemate mundificationis vlceꝝ abrasionis ꝓpe.
Venena. Cõfert morsui canis rabiosi.

a A. Massala.

De [a][masal.] Cap. CCCCXCV.

Masal. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est malũ hñti melan
coliã valde. Et qñ decoqtur cũ carne
pingui, rectificat̃ parũper. Mẽbra nu. Est noci/
tiuũ stõ. Mẽbra expul. Nocitiuũ est ano.

De menta. Cap. CCCCXCVI.

Menta. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in scdo: ⁊ in ip
sa est humiditas sup̃flua. Opõ. ⁊ ꝓ
prie. In ipsa est virt⁹ calefactiua, stiptica ꝓhibẽs,
⁊ est subtilioris subẽ oleꝝ q̃ comedunt̃. Cũq3 fru/
stra ipsi⁹ in lacte dimittõt̃, nõ caseat̃. Et cũ bibit̃ ex
ea eius succus cũ aceto, abscindit cursuz sanguinis
ab interiorib⁹. Apata ⁊ bo. Fit ex ea cũ sauich,
empl'm ad dubellet. Et ipsa qdẽ nõ est silis menta/
stro, qm̄ in mẽtastro nõ est põticitas, ⁊ sunt in ipso
resol'o, ⁊ calefactio, ⁊ exiccatio sup̃flua impediẽs.
Mẽbra capi. Ex ea fit empl'm frõti ad soda, ⁊ ꝓ
prie cũ sauic de ordeo, ⁊ fricatur cũ illo aspitas lin/
gue, ⁊ remouet̃. et succus eius miscet̃ cũ mellicra/
to ⁊ distillat̃ in aurẽ dolorosã. Mẽbra anh. ⁊ pe.

b A. vomitum.

Prohibet [b][fluxũ] sanguis, ⁊ sputũ eius. ⁊ coagu
lationẽ lactis in mãmillis, more empl'i supposita, ⁊
sedat eoꝝ apata. Mẽbra nu. Cõfortat stõz, ⁊ ca
lefacit ipsum, ⁊ sedat singultuz, ⁊ digerit, ⁊ ꝓhibet
vomitũ phl'aticũ, ⁊ sanguineũ, ⁊ ꝯfert ictericie, ⁊ ꝓ
prie sirupus eius. Membra expul. Adiuuat ad
coitũ ꝓp inflationẽ q̃ est in ipsa, ⁊ humiditatẽ horti
lanaz, q̃ nõ est in mẽtastro, ⁊ oppilat vasa spmatis,
⁊ interficit vermes ⁊ qñ supponit̃ añ horã coit⁹, ꝓ
hibet ip̃gnationẽ. Et qñ bibũt̃ de ea frustra cũ gra
nis granati sedat colicã passionẽ. Venena. Con/
fert morsui canis rabiosi, ⁊ est ꝓpria ad illud.

c A. Nassel.

De [c][melle.] Cap. CCCCXCVII.

Mel qd est. Mel est ros occultus, cadẽs sup flo
res, ⁊ sup reliq̃. qȯ colligũt apes, ⁊ est va/
por q eleuat̃ et maturat̃ in aere, ⁊ ꝯuertit̃, ⁊ ingros
satur in nocte: ⁊ mel factuz cadit, ⁊ qñq3 cadit mel

d A. in monte chaseran.

5 sicut est [d][circa caseran.] diuersificat̃ aũt hз ea sup
q̃ cadit, q̃ sunt arbor, ⁊ lapis, ⁊ manifestũ ipsi⁹ col/
ligunt hoies. Qȯ ṽo occultum est colligũt apes: ⁊
existimo ꝙ apũ labor in ipso aliquã hз imp̃ssionẽ,
q̃ qdem ipsum nõ colligũt, nisi vt eo nutriant̃, ⁊ ip

e A. acutum.

f A. acuitatem.

10 sum reponãt. Et mellis est gñs [e][acre] venenosũz.
Electio. Melius mel est illud qȯ est ṽe dulcedi/
nis, boni odoris, declinãs ad [f][acredinẽ] ⁊ ad ru/
bedinez ⁊ [g][qȯ est vt palea in colore] qȯ nõ est sub
tile, ⁊ viscosum qȯ non abscindit̃. ⁊ melius est ver/

g A. ⁊ grossũ seu spissum.

5 nale: deinde estiuũz: hyemale aũt est malum. Nã.
Mel apũ est cal'm ⁊ siccũ in scdo, mel tabarzet, ⁊
de cãnis est cal'm in p̃mo, sed nõ est siccũ: ⁊ põt esse
vt sit humidũ in p̃mo. Opõ. et ꝓprie. Virtus eius
est abstersiua, apitiua orificioꝝ venarũ, resolutiua

h A. attrahit.

20 humiditatũ. ⁊ [h][expellit] humiditates ex ꝓfundo
corpis, ⁊ ꝓhibet putrefactionẽ, ⁊ corruptionẽ car/
nis. Decora. Linimẽtũ fcm̄ ex eo ꝓhibet pedicu/
los, ⁊ lendines, ⁊ interficit ambos. Et cuz costo est
linimẽtũ pãno, ꝓprie antiquũ. et mel cũ sale est ꝯue
5 niẽs vestigijs ꝑcussiõis melõgenicis. Vulne. ⁊ vl.
Mũdificat vulnera sordida, ꝓfunda. ⁊ qȯ coctuz
est donec ingrossat̃ facit adherere vlcera recẽtia. ⁊
qñ [i][coqt̃ cũ aceto] sanat ĩpetiginẽ. Mẽbra capi

i A. linitur cum alumine.

tis. Admiscet̃ ei sal gẽma, ⁊ distillat̃ tepidũ in au
30 rem, ⁊ mũdificat eã, et exiccat eã, ⁊ ꝯfortat auditũ.
⁊ olfat⁹ eius qȯ est [k][acre] et venenosũz aufert rõ/

k A. acutum.

nem: qũo ğ eius comestio. Mẽbra oculi. Mel ab
stergit tenebrositatẽ visus. Mẽbra anhe. et pect.
Tãgere cũ ip̃o palatũ, ⁊ gargarismũ facere, sanat
5 p̃focationẽ, et ambas amigdalas. Mẽbra nutri.
Aq̃ mellis ꝯfortat stõm, et facit appetere cibum.
Mẽbra expul. Mel cãnaꝝ lenit ventrẽ, et mel ta
barzet nõ lenit. Et mel cui⁹ spuma nõ est eiecta, in/
flat, et soluit ventrẽ: et si auferat̃ spuma ipsi⁹, mino
40 rat̃ illud. Et decoctum nõ mouet ventrẽ, imo qñq3
stringit flaticos, et nutrit pl'm, et decoctũ cũ aq̃ ꝓ/
uocat vrinã pl'm. Et dico ꝙ mel, et ei⁹ aq̃ si inuene/
rint p̃põnẽ cibi vt penetret, stringunt. et si viderint
motũ, et paucitatẽ p̃põnis cibi ad penetrandũ, sol/
5 uunt. Venena. Si bibat̃ mel calefcm̄ cũ oleo ro.
ꝯfert morsui vermiũ venenosoꝝ, et ei q bibit opiũ.
et deglutitio ipsi⁹ ẽ cura morsus canis rabiosi. [l][Et
radix fungi ꝑnecãtis] et illud qȯ ẽ decoctũ ꝯfert ve

l A. ⁊ eius q comedit fũgos ꝑnecantes.

nenis, et q pipsum vomit, sanat̃. Et mel [m][acre] c⁹
50 odor facit sitire, et ipsi⁹ comestio, facit possidẽ abla

m A. acutum.

tionẽ rõnis subito, et sudorẽ frm̄. et ei⁹ cura ẽ come
stio piscis saliti, et bibẽ aquaz mell', et vomẽ cũ eo.

n A. Far.

De [n][mure.] Cap. CCCCXCVIII.

Mus. Decora. Sãguis ei⁹ eradicat verucas.
Et sterc⁹ muris sup alopitiã ꝯfert et ꝓ/
prie linitũ cũ [o][cepe] et ꝓprie illud qȯ est adustuz.

o A. melle.

Mẽbra capi. Qñ assat̃, et siccat̃, et dat̃ ad come
dendũ infanti, abscindit fluxuz saliue ab ore eius.
Mẽbra expul. Si bibat̃ sterc⁹ muris cuz ture. et
aq̃ mellis, frangit lapidẽ. Et si supponat̃ collyriuz
eius, soluit ventrẽ pueri. ⁊ qñ decoqt̃ cũ aq̃, ⁊ sedet
in ea q difficultatez patit̃ vrine, ꝯfert ei. Venena.
Conuenerunt hoies in hoc, ꝙ qñ findit̃ ⁊ ponit̃ su
per puncturã scorpionis, sanat eã.

p A. Thut.

De [p][moris.] Cap. CCCCXCIX.

Morum qd est. Mori sunt due spẽs. Vna ea
rũ est alfirsedu qȯ est dulce, ⁊ currit
fm semitã ficus in maturatiõe: sed est deterioris nu

q —— A.

trimẽti, ⁊ minoris [q][⁊ siccioris] ⁊ magis destruẽs
sanguinẽ, ⁊ deterius stõ. Reliq̃s ṽo ficus dispõnes

r A. Muzum.

hз: est tñ inferius ea. [r][Amaꝝ] aũt qȯ noiat̃ moꝝ
de [s][sceni] sit nũc illud de q̃ pl'з loqmur. Qñ igit̃ i/

s A. Scemi.

matuꝝ est, et exiccat̃, stat loco sumach. Nã. Dul
ce est cal'm ⁊ hũidũ. ⁊ acetosũ alsceni est ad fridita/
tem ⁊ hũiditatẽ decline. Opõ. ⁊ ꝓpe. In ipso est
stipticitas, ⁊ infridatio. Et succ⁹ mori ẽ stiptic⁹, ⁊ ꝓ
prie qñ decoqt̃ in vase ereo, ⁊ ꝓhibet fluxuz mãeꝝ
ad mẽbra, ⁊ qȯ imatuꝝ est ꝓprie: ⁊ imaturũ est sic
sumach. Decora. Qñ coquunt̃ folia ei⁹, ⁊ folia
vitis, et folia ficus nigre cũ aq̃ pluuie, denigrãt ca/
pillos. Apata ⁊ bo. Acetosum retinet apa oris,

t A. Alia litera. rob eius est conferens.

⁊ gutturis: ⁊ [t][folia eius sunt vltia] ad sq̃nantiã ⁊
p̃focationẽ. Vulnera ⁊ vl. Qȯ acetosũ ẽ, ꝯfert vl
ceribus fraudulẽtis. s. siccũ ipsi⁹, ⁊ succ⁹ ei⁹. Mẽbra

v A. mollificat dentes.

capi. Rob ei⁹ acetosũ ẽ ꝯferẽs bothor oris. Et de/
coctio radicis eius [v][mollificatiõi dẽtiũ.] Et collu
tio oris ex succo folioꝝ acetosi. [x][Et decoctio radi/

x —— A.

cis ei⁹] ẽ bõa dẽti doloroso. Mẽbra nu. Moꝝ ẽ
malũ stõ: corrũpit̃. n. in eo ꝓprie alfirsedu: ⁊ cũ non

corrũpit in stõ alfirsedu velociter, nõ nocet. Et opz qdẽ vt comedant oẽs spẽs eius añ cibũ, ⁊ recipiantur in stõ in quo nõ fit corruptio. Illud ꝟo [a][de sceni] nõ nocet stõ cholerico. ⁊ non est in ipso de mala ꝯueniẽtia stõ, qđ ẽ in [b][firsedu] q̃zuis sit malitia in ipso, ⁊ nõ est nausea in ipso, ⁊ nutrimẽtũ eiꝰ ẽ ꝑuũ, ⁊ facit appetitũ cibi, ⁊ facit ipm lubricũ, ⁊ exhibit ipsum velociter, ⁊ oĩno descẽsus eiꝰ a stõ fit velociter, sed eiꝰ descẽsus ex itestinis, est tardus. Mẽbra expul. [c][Moꝝ qđ salitũ est] ⁊ exiccatũ, retinet ventrẽ vehemẽter, ⁊ ꝯfert disenterie. Et lachryma qdẽ mori soluit, ⁊ in cortice eiꝰ sunt mũdificatio, ⁊ solꝰo: ⁊ solꝰo eiꝰ est ꝑlima, ⁊ in moro qdẽ dulci ẽ velocitas descẽsiõis, aut ꝑꝑ suã hũiditatẽ, aut ꝑꝑ [d][acredinẽ] ei admixtã. Jngt Archigines est tarde egressiõis, ⁊ est ꝓuocatiuũ. Existimo aũt [e][acetosuz esse, ⁊ cũ hoc] ꝙ est in ipso de nã solutiua, ꝓhibet q̃ñq3 solꝰonez antiquã, ⁊ vlcera intestinoꝝ. ⁊ ꝓprie qđ exiccatum est. Et in oĩbus qdẽ spẽbus mori, est ꝓuocatio vrine. Et moꝝ [f][de sceni] q̃zuis velociter a stõ egrediatur: ipsum tñ est in intestinis tarduz. Uenena. Cortex arboris mori est tyriaca hyiusqami. Et qñ bibitur de succo folioꝝ eius. ℥. ⁊. 5. ꝯfert morsui rutele, ⁊ lenit nãm lubricitate sua, ⁊ inflatione.

a A. qđ dr̃ moꝝ scemi.
b A. fersad.
c A. Jllud qđ ẽ ponticũ salsuz.
d A. acuitatem.
e A. ꝙ acetosuz cum eo.
f A. scemi.

Littera. N.

¶ De [g][napello.] Cap. D.

g A. Bis.

Napellus qđ est. Uenenuz ꝑnitiosum. Nã. Est in sũmo calitatis ⁊ siccitatis. Decora. Delet albaras linitũ. ⁊ [h][bibitũ ẽt cũ ex eius geguerifcet in potu sumit] ⁊ silr̃ cõfert lepre. [i][Opõ. ⁊ ꝓprie.] Est venenuz destruens bibentẽ se: maior ꝟo potio est medietas. ʒ. j. ⁊ ßm me minus ħ interficit. Tyriaca ꝟo eius est mus napelli. ⁊ ipse qdẽ est mus q eo nutrit. [k][Coturnices] ꝟo ex eo cibant ⁊ nõ moriunt. ⁊ ex oĩbꝰ ꝯfectionibus diamuschũ [l]†[ ] ei resistit.

h A. cõfectio eiꝰ dcã alberzachali in potu sumpta delet albaras.
i A. Uenena.
k A. seman.
l† A. magis.

¶ De [m][napello moysi.] Cap. DI.

m A. Bis mus buha.

[n][Napellus moysi qđ ẽ. Jngt Joãnes. Est herba nascẽs cũ napello, ⁊ q̃cũq3 ei appropinquat nõ crescit arbor eius, ⁊ ẽ maior tyriaca napello. ⁊ in ipso sunt oĩa iuuamenta q̃ st̃ in napello in albaras ⁊ lepra. Napellus ꝟo moysi est aĩal ⁊ similatur illi qđ morat in radice napelli sicut mus. Decoratio. Cõfert albaras. Jnstr̃a iuncturarum. Cõfert lepre.] Uenena. Est tyriaca omni veneno ⁊ vipere.

n A. Napellus moysi buha qđ est, est herba nascens cuz napello. ⁊ cuicunque napellus appropinquat, nõ crescit, vel ñ fructificat arbor eius. ⁊ ẽ maior tyriaca napello, ⁊ in ipso sunt oĩa iuuamẽta q̃ sũt in napello ad albaras ⁊ ad lepraz. Napellus vero moysi ẽ aĩal qđ morat in radice napelli, sic̃ mus. Decoratio. Cõfert ad albaras ⁊ ad lepram.

¶ De [o][nuce.] Cap. DII.

o A. Giauzi.

Nux qđ est. Nota est, ⁊ est calꝰa, cuius tyriaca est cũ dat calefactis, oxymel: ⁊ hñtibꝰ debilẽ stõm, muri cuz aceto. Nã. Calꝰa est in tertio: sicca in ꝑncipio scđi. Et eiꝰ siccitas est minor calitate ipsius. Et in ipsa est hũiditas grossa, q̃ delet cuz antiquat. Opõ. ⁊ ꝓprie. Jn frixa est stipticitas plurima, ⁊ folia, ⁊ cortex ipsiꝰ oĩa sunt stringẽtia fluxus sanguinis. Et cortex eius adustus, est desiccatiuꝰ sine mordicatiõe. oleũ ꝟo vetuste est sicut oleũ vetꝰ, ⁊ abstersio antiq̃ est fortis. Decora. Ex recẽtibꝰ fit emplꝰz sup vestigia ꝑcussiõis. Apata ⁊ bothor. Masticata medulla eius ponit sup apa melicũ vl cerosum, ⁊ ꝯfert. Uulne. ⁊ vl. Eius gũma ꝯfert vlceribꝰ calꝰis, sparsa sup ea in emplꝰis. Jnstr̃a iunctu. Cũ melle ⁊ ruta ꝯfert torsioni neruoꝝ. Mẽbra capi. Facit soda, ⁊ distillat succus folioꝝ eius tepidus in aurẽ, ⁊ ꝯfert saniei in aur̃. dixit alcãzi ꝙ ipsa grauat linguã, ⁊ est faciẽs bothor in ore. Mẽbra oculi. Eiꝰ oleũ ꝯfert herpetiestiomeno, ⁊ herisipile, ⁊ fistulis in ꝑtibꝰ oculi. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Succꝰ corticũ eiꝰ, ⁊ rob ipsiꝰ, ꝓhibet ꝑfocationẽ. ⁊ nocẽt tussi. Et oleũ antiquaꝝ facit euenire dolorẽ gutturis, ⁊ ex oĩbꝰ qdẽ spẽbꝰ nucis dixit alcãzi fieri emplꝰm mãmille apose, ⁊ ꝓprie ex regali magna. Mẽbra nu. Est difficilis digõnis, ⁊ mala stõ. sed nutrita, ⁊ recẽs est melior stõ, ⁊ minoris nocumẽti, ⁊ illõ qñ [p][frãgit] a duobꝰ corticibꝰ suis. Et nux qdẽ nutrita cũ melle ꝯfert stõ frido. Dico aũt ꝙ nux nõ ẽ ñ ꝯueniẽs nisi stõ calꝰo tm̃. Mẽbra exp. [q][Facit bothor] ⁊ sedat dolorẽ vẽtris pungitiuũ, ⁊ retinet, ꝑcipue frixa. Et eiꝰ cortex retinet fluxũ sanguis mẽstrui, ⁊ q̃ nutrita est, ꝯfert renibus fridis valde. ⁊ cinis corticis eius ꝓhibet mẽstrua cũ vino, ⁊ supꝑositus. Et qñ comedit cũ muri soluit. multus ꝟo vsus eius, educit vermes ꝑuos, ⁊ ascarides. Et est ex eis q̃ ꝯferũt [r]†[ ] orbo. Uene. Est cũ ficubꝰ ⁊ ruta medicina oĩbꝰ venenis: ⁊ ex ea cũ cepe ⁊ sale fit emplꝰm sup morsũ canis rabiosi, ⁊ reliq̃rũ.

p A. excorticat.
q A. Pulueri zatur sup vmbilicum.
r† A. intestino.

¶ De [s][nuce muschata.] Cap. DIII.

s A. Giauzi ban.

Nux muschata qđ est. Est nux q̃ztitatis galle, facile frãgibilis, subtilis corticis, bonũ hñs odorẽ acutũ. Nã. Dixit [t][musa] ẽ calꝰa ⁊ sicca in fine scđi. [v]†[ ] Opõ. ⁊ ꝓprie. Jn ipsa est stipticitas. Decora. Cõfert lẽtiginibus: ⁊ odorez oris bonũ efficit. Mẽbra ocu. Cõfert asebel: ⁊ cõfortat visuz. Mẽbra nu. Cõfortat epar, ⁊ splenẽ, ⁊ stõm, ⁊ ꝓprie os eius. Mẽbra exp. Cõstringit, ⁊ ꝓuocat, ⁊ ꝯfert difficultati vrĩe. Et cũ in oleis ponit, ꝯfert doloribꝰ. ⁊ silr̃ i pessarijs: ⁊ ꝓhibet vomitũz. Permutatio. Loco eiꝰ ponit spice eq̃le ꝑũdꝰ.

t A. mesiha.
v† A. vsq3 ad tertium.

¶ De [x][nuce henden.] Cap. DIIII.

x A. Giauzi hãden.

Nux henden qđ est. Est terra granosa, sic̃ cicer, alba, declinãs ad citrinitatẽ, q̃ exportat ex barcha, ⁊ ex corasceni, ex q̃ cũ melle fit vinũ. Nã. Jngt Paul. hz ṽtutẽ infridatiuã, extinctiuã, exiccatiuã parũꝑ. Opõ. ⁊ ꝓꝓe. Abscindit fluxũ sanguinis. Decora. Jmpinguat. Uulnera ⁊ vl. Sanat impetigines. Mẽbra expul. Excitat coitum.

¶ De [y][nuce cupressi.] Cap. DV.

y A. Giauzi seru.

Nux cupressi. Uulnera ⁊ vlcera. Est emplastrum rupture.

¶ De [z][nuce indica.] Cap. DVI.

z A. Giauzi alhend.

Nux indica qđ est. Est neregil. Electio. Que ex ea bona est, est recẽs vehemẽtis albedinis: ⁊ aq̃ q̃ est in ipsa, est suauis: ⁊ cũ in ipsa nõ inuenitur aq̃, signat ꝙ est antiq̃. ⁊ opz qdẽ vt ab eo tollat cortex medulle eius. Nã. Calꝰa est in ꝑncipio scđi. sicca in prio: ⁊ in ipsa qdẽ est hũiditas supflua, de q̃ curat, imo q̃ ex ea [⁊][viridis est] est hũida i primo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est grauatiua nõ mali nutrimenti. Jnstr̃a iunctu. Oleũ veteris neregil, ꝯfert doloribꝰ dorsi ⁊ geniculoꝝ. Mẽbra nu. Grauis est stõ: sed cũ pauco nocumẽto suo est boni nutrimẽti, ⁊ cortex medulle eius nõ digerit, ergo auferat: et oz vt post ipsum nõ sumat cibus, nisi post horaz. eius aũt oleũ recẽs melioris chimi est, q̃z butyruz. nõ. n. lubrificat stõm, neq3 mollificat ipm. Mẽbra expul. Augmẽtat in coitu. Et eius oleũ est bonuz hemorroidibus, ⁊ ꝓprie oleũ antiq̃ ꝑcipue cũ oleo de chrysomilꝰ. cũ in potu sumit ex vnoquoq3 eorum aur̃. Et cũ antiquat, interficit ascarides, ⁊ vermes, ⁊ solutione educit eos comesta.

⁊ A. est humida seu recens.

¶ De [ꝰ][nuce romana.] Cap. DVII.

ꝰ A. Giauzi rumi.

Nux romana qđ est, noĩatur [ꝝ][acrufex.] Nã. Calefacit vehementer in tertio. ⁊ desiccat

ꝝ A. acruches.

in prio. Et eius gũma est vltia in calefaciẽdo. Mẽbra capi. Eius fructus cũ aceto, ꝯfert epilepsie.

a A. Gianzi al/tharse.

¶ De[a] [nuce tamarisci.] Cap. DVIII.

b A. alkarme/zech seu alchez/mezech.

Nux tamarisci qd est. Est[b] [alkarmezith.] Nã. In caliditate est q̃si eq̃lis, aut in principio primi. Et eius exiccatio est in fine primi, aut vltra ipz. Et apud quosdã eoꝝ est frida in primo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est bona ad abscindendũ fluxuz sanguinis. Mẽbra capitis. Colluit̃ ex ea os cũ aceto ad dolorem dentiũ. Mẽbra nu. Decoctio eius cuz aq̃ ⁊ aceto valet duritiei splenis.

c A. Gianzi methel.

¶ De[c] [nuce methel.] Cap. DIX.

Nux methel qd est. Est venenũ, ⁊ est stupefactiua, silis nuci, sup quã sunt spine, grosse, breues, ⁊ ẽ silis nuci vomice, ⁊ eiꝰ semẽ est sile semini citri. Opõ. ⁊ ꝓpe. Est stupefactiua. Mẽbra capitis. Facit subet: ⁊ est mala cerebro. ⁊ põdus danich vniꝰ ex ea inebriat. Uene. Est inimica cordi. Et. ʒ. j. ex ea sumpta est venenũ diei sue.

d A. Hars.

¶ De[d] [nasturtio.] Cap. DX.

Nasturtium qd est notũ est. Et ṽtus eius silis est ṽtuti sinapis. ⁊ seis raphani ꝯiũctoꝝ. Et dr̃ q sinapis ⁊ semẽ eruce cõiũcta, ⁊ folia eiꝰ minorant̃ in opõnibꝰ suis ab eo ꝓpter suã humiditatẽ, ⁊ cũ desiccant̃ sunt ꝓpinq̃ silitudini eius, ⁊ fortasse ꝯseq̃t̃ ipm. Nã. Calz est ⁊ siccũ ad tertiũ ꝑueniẽs. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est resolutiuũ, maturatiuũ cũ lenitate, ⁊ exiccat[e] [putredinẽ vacuitatis vẽtris.] Decora. Retinet capillos cadentes bibitũ, ⁊ linitũ. Apata ⁊ bo. Est bonum apatibꝰ flaticis, ⁊ carbũculis, emplo fcõ ex eo cuz aq̃ ⁊ sale. Uulnera ⁊ vl. Cõfert scabiei vlcerose, ⁊ ipetigini ⁊ cũ melle[f] †[ ] mellino, ⁊ eradicat ignẽ ꝑsicũ. Instr̃a iunctu. Cõfert sciatice bibitũ, ⁊ emplo facto ex eo cũ aceto, ⁊ sauich de ordeo. Et qñq3 fit clistere ex eo sciatice, ⁊ ꝯfert ꝓprie cũ soluẽdo educit aliqd cui admixtus sit sanguis, ⁊ ꝯfert oĩ mollificatiõi nervoꝝ. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Mundificat pulmonẽ, et ꝯfert asmati, et ponit̃ in medicinis asmatis, et in sorbitiõibus, q̃ fiũt asmati, ꝑꝑ illud qd̃ est in ipso de incisiõe, ⁊ subtiliatiõe. Mẽbra nu. Calefacit stõm, et epar, et ꝯfert grossitiei splenis, et ꝓprie qñ ex eo fit emplm cũ melle, et est malum stõ, et vr̃ q sit ꝑꝑ vehementiam mordicationis sue, et ipsum facit cibi appetituz. Et qñ bibit̃ ex eo [g] [hecsunesi] facit vomere cholaz rubeã, et educit eã solone, et faciunt illud tres quarte. ʒ. j. Mẽbra expul. Augmẽtũ efficit in coitu, et soluẽdo educit vermes, et ꝓuocat mẽstrua, et eijcit fetum, et qd̃ ex eo frixũ est, retinet, ⁊ ꝓprie cũ nõ terit̃, destruit̃. n. eius viscositas ꝯtritione, et ꝯfert colice. Et cũ bibũtur ex eo trito. ʒ. iiij. vel. v. cũ aqua cala soluũt nãz, ⁊ resoluũt vẽtositates itestinoꝝ. Et dicũt qdã q babylonicum cuz ex eo bibitur[h] [hecsunesi] soluẽdo educit cholaz, et facit vomitu eã exire, et facit illud vsq3 ad tres quartas. ʒ. Uenena. Cõfert pũcture venenosoꝝ vermiũ bibitũ, et more empli suppositũ cũ melle, ⁊ cũ ex eo suffumigat̃ effugat eos.

e A. saniem scabiei.

f † A. vlceri.

g A. põdus achsunatasi.

h A. põdus achsunatasi.

i A. Nargies.

¶ De[i] [narcisco.] Cap. DXI.

Narciscus qd est. Notus est. Opõ. ⁊ ꝓpe. Eius radix exhit ex ꝓfundo, ⁊ abstergit, et lauat, et exiccat, et eiꝰ oleũ est in dispõnibus olei sambacini, s3 est debilius. Decora. Radix eius exhit spinas, et stipites. et ꝓprie cũ farina lolij et melle. Et narciscus qdẽ abstergit pãnuz, et morpheã, et ꝓprie radix eius cũ aceto, et cõfert radix eius alopitie. Apata ⁊ bo. Radix eius cõficitur cũ melle ⁊ herbo, et rũpit aldubellet difficilis maturationis, et ex radice eius fit emplm apatibꝰ nervoꝝ. Uulnera ⁊ vl. Desiccat vulnera, ⁊ facit ea coherere vehemẽter, ita q sectionẽ corde, et trita cũ melle ꝯfert adustioni ignis, ⁊ vulneribꝰ nervoꝝ, et vlceribus ꝓfundis, et si misceat̃ cũ herbo ⁊ melle, mũdificat sordes vlceꝝ. Instr̃a iunctu. Cõfert oleum eius nervis, et ex radice eius fit emplm apatibus nervoꝝ, et duritiei siue ꝯtractioni, et nodationi ipsoꝝ, et doloribus iuncturaꝝ. Mẽbra capitis. Apit oppilationẽ cerebri, et ꝯfert soda hũide, et melice, et silr eius oleũ et est magis ꝯueniẽs, et facit soda capitibus calis. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Eiꝰ oleũ resoluit apata dura, et frigida in velamine, qñ cõprimẽdo inungit̃ sup pectꝰ. Mẽbra nu. Radix eius qñ comedit̃ sicut est, excitat vomitũ ⁊ silr[k] [succꝰ eius.] Mẽbra expul. Cõfert doloribꝰ mr̃icis, et vesice. et qñ bibũt̃ ex eo. iiij. ʒ. cũ aq̃ mellis, eijcit fetus viuos, et mortuos. et oleuz eius apit coarctationẽ oris matricis, et ꝯfert doloribꝰ eius.

k A. elixatio seu decoctio eius.

l A. Nardin.

¶ De[l] [nereiden.] Cap. DXII.

Nereiden. Dicetur in caplo de spica, ⁊ ipsa est spica romana.

m A. Nil.

¶ De[m] [nil.] Cap. DXIII.

Nil qd est. Eius aliud est domesticũ, ⁊ aliud siluestre, cuiꝰ opõ est opatio domestici. Nã. Calz est in primo. siccũ in scdo. Opõ. et ꝓpe. Est stipticũ, et ꝓhibet fluxũ sanguis. et qd̃ est domesticũ exiccat fortiter sine mordicatõe. et in siluestri ẽ acuitas, et est vehemẽtioris exiccatiõis, et exhit mãm ex ꝓfundo. Decora. Abstergit pãnũ, et morpheaz, et ꝯfert alopitie. Apata ⁊ bo. Nil detumescere fac apa[n] †[ ] ⁊ ꝯfert exituris malis i mẽbris duris, et vlr cõuenit oĩ apati in ꝑncipio, et formice, et herisipile, et admistrat̃ cũ farina ordei sup ea. Uulnera et vl. Cõsolidat vulnera cala in corpibꝰ duris ꝑꝑ fortitudinẽ sue exiccatiõis. Et qdẽ fructꝰ domestici efficit. Et in siluestri qdẽ est acuitas, ⁊ est bonũ vlceribꝰ putridis. et est mirabilis opõnis in eis. s3 domesticũ est meliꝰ in cura vlceꝝ ꝑꝑ paucitatẽ sue acuitatis, ⁊ ꝯfert vlceribus[o] [putridis] cum melle tritũ sup adustionẽ ignis, et vulnera nervoꝝ, et exhit spinas, et surculos, ꝓprie cũ farina lolij. Mẽbra anhe. et pe. Cõfert tussi pueroꝝ vehementi, q̃ facit eos vomere. et succus eius ẽt vlceribꝰ pulmonis. et ꝯfert[p] [succꝰ eius etiã] pleuresi melice. Mẽbra nu. Cõfert spleni, ⁊ ꝓprie siluestre.

n A. mollia.

o A. antiquis.

p —— A.

q A. Nesrin, vel Neserin.

¶ De[q] [nefrin.] Cap. DXIIII.

Nefrin qd est. Est sicut sambacus in ṽtute, s3 est debilior eo, et sicut narciscꝰ. ⁊ oleũ eiꝰ est ꝓximũ virtuti olei sambacini, sed est debiliꝰ. Nã. Calus est et siccus in tertio. Opõ. et ꝓprie. Ois spẽs eiꝰ est mũdificatiua, subtiliatiua, ⁊ flos eius est magis appropriatus in hoc. Instr̃a iũctu. Cõfert frigori nervoꝝ. Mẽbra capi. Interficit vermes in aure, et ꝯfert tinnitui, et sonitui, et cõfert dolori dentiũ. Et ex siluestri qdẽ linit̃ frõs, et sedat soda. et spẽs ipsiꝰ apiũt oppilõnes nariũ. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Cõfert apatibꝰ gutturis, ⁊ amigdalarum. Mẽbra nu. Qñ de eo bibunt̃. iiij. aur̃. sedat vomitũ, et sedat singultũ, et ꝓprie siluestre.

r A. Nemam.

¶ De[r] [nemem.] Cap. DXV.

Nemem qd est. Est sisimbriũ. Nã. Calidũ est in[s] [secũdo siccuz in primo resistens putrefactionibus. Opõ. ⁊ proprie. Interficit pediculos.] Apata et bo. Confert apatibus frigidis, et phlegmoni vehementis duritiei. Mẽbra capitis. Decoqtur cũ aceto, et miscet̃ cũ oleo rof. et ꝯfert obliuioni, qñ linitur ex eo caput, ⁊ silr

s A. tertio siccus in eo. Opões ⁊ ꝓprie. Resistit putrefactiõibꝰ. Decoratio. Interficit pediculos.

cõmixtioni sensus, ꝛ letargie, ꝛ karabito, ꝛ decoq tur cum aceto, ꝛ ponit cũ oleo ro. sup tpa ꝛ cõfert. Et fit emplm ex folijs silvestris sup caput, ꝛ frontẽ ad soda, ꝛ cõfert. Mẽbra nu. Confert singultui cũ ex eo bibit cũ vino, ꝛ semẽ eius est fortius, ꝛ cõfert apatibus epatis frigidis. Mẽbra expulsiõis. Cõfert vermibus, et ascaridibus, ꝛ extrahit fetuꝫ mortuũ, ꝛ puocat vtrũqꝫ, ꝛ pprie petrosuꝫ, ꝛ illud qđ est silvestre, qñ bibit cũ vino, phibet distillationem vrine, ꝛ exhit lapidẽ, ꝛ ꝯfert dolori vẽtris pungitivo cũ vino etiam. Venena. Confert puncturis, ꝛ ex eo fit emplm pũcture vespe, ꝛ bibit ad pũcturã eius pondus. ʒ. ij. de eo cũ oxymelle.

De[a] nenufare. Cap. DXVI.

Nenufar qđ est. Quãqꝫ vocauit ipsum Gal. caulẽ aq, ꝛ noiat granũ eius, granum spõsi, fm qꝫ dr. sed in ipso est ꝯrietas. Et radix quidem nenufaris indi, existit in iudicio mandragore. Electio. Fortius est illud qđ hꝫ albam radicem: est. n. fortius eo qđ habet radicem nigram, ꝛ eius semen est fortius[b] semine ipsius. Natura. Flos eius est frigidus, ꝛ humidus in scđo. ꝛ sirupus eius est vehemẽtis extinctionis. Et nã indi est natura mãdragore. Operationes ꝛ pprie. Eius sirup⁹ est[c] subtiliatiuus valde. Decoratio. Radix eius supposita morphee cũ aqua ꝯfert, ꝛ pprie nigre. Et radix eius cũ pice super alopitiã vtilis ẽ, ꝛ pprie nigrũ radicis eius. Apata ꝛ bo. Radix eius cõfert bothor, ꝛ apatibus calis, ꝛ apati splenis. Vulnera ꝛ vlcera. Semẽ ꝛ radix ipsius cõferunt vlceribus. Mẽbra capi. Facit somnuꝫ, ꝛ sedat soda calidã cholericã: sed tñ debilitat. Mẽbra anhe. ꝛ pecto. Sirupus eius est bonus tussi ꝛ pleuresi. Mẽbra nutri. Confert radix eius apatibus splenis bibita, ꝛ vt emplastruꝫ superposita. Mẽbra expul. Minuit pollutionẽ, ꝛ frãgit desideriuꝫ coitus, cũ de eo bibit. ʒ. j. cum sirupo de pauere, ꝛ ꝯgelat sperma cũ ppꝛietate q̃ est in ipsa, ꝛ pprie radix eius, ꝛ ꝯfert radix ei⁹ solutiõi antiq, ꝛ vlcerib⁹ intestinoꝝ, ꝛ ꝯfert radix eius doloribus vesice in modum emplastri superposita. Semẽ do eius est fortius in omni re, ita qꝫ phibet[d] dolores vesice ꝛ fluxũ menstruoꝝ, ꝛ radix eius qđ citrinũ est, ꝛ semẽ eius, qñ bibunt cũ lacte multotiens ꝯferunt cursui humiditatis antique ex matrice. Et sirupus eius lenit ventrẽ. Febres. Sirupus ei⁹ cõfert febribus acutis, ꝛ est vehemẽtis extinctionis.

De[e] neremisch. Cap. DXVII.

Neremisch qđ est. Est flos, ꝛ cortex: ꝛ capita similant macis, sed est minus rubeus ad citrinitatẽ declinãs, ꝛ est aromaticus, ꝛ hꝫ parũ ponticitatis, ꝛ appropinquat nereidẽ in virtute. Nã. Est calidus ꝛ siccus in tertio. Opõ. ꝛ pprie. Est subtilis, resolutiuus. Mẽbra nu. Est bonus stõ, ꝛ epati frigidis, ꝛ ꝯfert sicut est iuuamentũ spice. Permutatio. Loco ei⁹ ponit q̃rta põderis ipsius de zinzibere, ꝛ medietas põderis eius de fisticis, ꝛ sexta põderis ipsius de spica.

De[f] narikas. Cap. DXVIII.

Narikas qđ est. Est medicina acuta, ꝛ in vẽtre eius est pulpa viridis, stiptica, ꝛ cũ oleo puocat sudorẽ. [g] Opõ. ꝛ pprie. Insufflatur in nares, ꝛ abscindit fluxũ sanguinis nariũ. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Medula eius recens valet ad spuendum qđ aggregatur in pectore de sanguine. Mẽbra expulsionis. Medula ei⁹ phibet fluxum antiquũ. Venena. Quãdo linitur cũ vino, confert morsui vipere.

De[h] nitro. Cap. DXIX.

Nitrum qđ est. Est baurach armenũ, ꝛ de ipso qdem iam dictum est.

De[i] nersceſcendaru. Cap. DXX.

Nersceſcendaru qđ est. Existimo qꝫ in ipso ẽ pmutatio i arabico, ꝛ ẽ[k] hersceiẽdaru p be, nõ p ni, ꝛ ẽ vga pa

De[l] nabach. Cap. DXXI. (storis.

Nabach. Nã. In ea q̃ est humida, ꝛ q̃ sicca est, exiccatio est ꝛ subtiliatio. Et illud est in oĩbus ptibus sue arboris,[m] ꝛ suffumigatio qdẽ alsedar est vehemẽtis stipticitatis. Opõ. ꝛ pprie. Est stiptica, ꝛ ꝓpe eius sauich. Decora. Prohibet casum capilloꝝ, ꝛ plõgat eos, ꝛ ꝯfortat, ꝛ lenit ipsos. Et gũma qdem sedar delet furfures, ꝛ superfluitates minutas, q̃ sũt cũ eis ꝛ[n] bonificat capillos. Apata ꝛ bo. Folia alsadar leniũt apa calĩm, ꝛ resoluũt ipm. Mẽbra capitis. Gũma alsedar delet furfures ablutiõe facta cuꝫ ea. Mẽbra anhe. et pecto. Folia eius ꝯferũt asmati, ꝛ egritudinibus pulmonis. Mẽbra nutri. Cõfortat stõm. Mẽbra expul. Stringit nãm, ꝛ ꝯfert fluxui sanguinis, ꝛ mẽstrui ꝛ nõ mẽstrui, ꝛ vlceribus intestinoꝝ, ꝛ pprie eius sauich. Et ꝯfert solutioni facte pp debilitatẽ stõi, ꝛ fit clistere ex decoctiõe alsedar, ꝛ bibit ad has egritudines, ꝛ ad fluxum matricis, ꝛ iudiciũ eius q̃ recẽs est, est iudiciũ eius qđ est hõgeneũ cum ea de cydonijs, ꝛ zarur, ꝛ pomis, et piris: nã qđ de ea ẽ eq̃le stringit. Et[o] q̃ ñ est matura ppea qꝫ nõ digerit, ꝛ qꝫ expellit eaꝫ natura, excitat cholericam passionem.

De[p] nucleis. Cap. DXXII.

Nuchleus. Opõ. ꝛ pprie. In ipso est stipticitas, ꝛ glutinatio. Vulnera ꝛ vlcera. Qđ ex eo adustũ est, ꝯfert vlceribus fraudulentis. Mẽbra oculi. Adurit, ꝛ extinguit, ꝛ abluitur, ꝛ stat in alcofol loco tutie, et retinet pilos palpebraꝝ, ꝛ facit eos nasci cum nereidẽ, ꝛ est bonum vlceribus oculi, ꝛ ortui piloꝝ.

De[q] naham. Cap. DXXIII.

Naham qđ est. Quidã medicoꝝ magnifice laudauerũt carnẽ eius. Nã. Dixerunt qdã medicoꝝ, qꝫ caro eius est calĩa pinguis: facit desiderare cibuꝫ, et ꝯfortat corpus, ꝛ est conueniens qñ digeritur, verũtamen ipsa est[r] debilis ꝛ vacua grossa ꝛ non digeritur. Mẽbra expulsio. Augmẽtum efficit in coitu.

De[s] nigella. Cap. DXXIIII.

Nigella. Nã. Calĩa ẽ ꝛ sicca in tertio. Opõ. ꝛ ꝓpe. Est[t] acris licisiua flatis, abstersiua, ꝛ resoluit vẽtositates, ꝛ iflationẽ: ꝛ ei⁹ mũdificatio ẽ vltia. Deco. Abscidit doucas[u] iuersas ꝛ colorẽ palidũ ꝛ morpheã ꝛ baras ꝓpe. Apata ꝛ bo. Põit cũ aceto sup bothor[v] lenes ꝛ resoluit apata flatica ꝛ dura. Vulnera ꝛ vl. Põit cũ aceto sup vlcera flatica, ꝛ scabiẽ vlceratã. Mẽbra capi. Cõfert corize ppꝛie torrefacta, et posita in pãno lineo ꝛ ligata: ꝛ linit sup frõtẽ illi⁹ q hꝫ soda fraꝫ. Et qñ ifundit in aceto p noctẽ, deide terit i mane, ꝛ fit ex ea caputpurgiũ, ꝛ añ infirmũ adeo fit ꝓria vt ipsaꝫ narib⁹ attrahẽdo odorẽ, ꝯfert dolorib⁹ antiqs in capite, ꝛ torture, ꝛ est ex medicis apiẽtib⁹ valde oppilõnẽ q̃ est in collatorio. Et decoctio ei⁹ cũ aceto ꝯfert dolori dẽtiũ, ore ex eo colluto: ꝛ pprie cũ ligno pini. Mẽbra oculi. Qñ ex ea trĩta fit caputpurgiũ cũ oleo irino, phibet initiũ aque. Mẽbra anhe. et pecto. Confert etiã dilatationi anhelitus qñ bibit cũ nitro. Mẽbra expul. Interficit ver/

---

a A. Nilufar.

b A. Alia litera grano.

c A. extinctiu⁹.

d — A.

e A. Narmesch.

f A. Narnas.

g A. Membra capitis.

h A. Nithrun.

i A. Nersiãdaru.

k A. nersiãdaru p be non p nun.

l A. Nabac.

m † A. que ẽ alsedar.

n A. rubificat.

o A. ꝛ qđ de ea ẽ plurimum.

p A. Nui althames.

q A. Naham. Alia litera. Nacham.

r A. mali sapo ris ꝛ.

s A. Sunis, vel Sunizi.

t A. acuta.

u A. profundas seu clauales vel clauo sifes ꝛ alchailan.

v A. lactea.

mes,⁊ ascarides,ēt si liniaꝛ sup sumē,⁊ puocat mē strua. Et qñ administraꝛ aliq̄ꝫtis diebus, ⁊ daꝛ in potu cū melle,⁊ aqua calida, ad lapidē in vesica et in renibus,ꝯfert. Febres. Resoluit febres phl'a/ticas,⁊ melancolicas ꝓprie, ⁊ remouet eas. Ue/nena. Eiꝰ suffumigatio fugat vermes venenosos. Et existimauerunt quidam ꝙ de ea multitudo in/terficit, ⁊ est ex eis que cōferunt ad morsum rutele quādo de ea bibitur aur.

a A. Thelgi.

¶De[a] ⌈niue.⌋ Cap.DXXV.

Nix. Opō.et ꝓprie. Est mala senibus,⁊ eis in q̄bus gñanꝛ hūores frigidi. Mēbra capitis. Aq̄ niuis sedat dolorē dentiū cal'um. Instr̄a iūctu. Nix est nociua neruis,ꝑpea ꝙ coarctat va/pores calidos currētes in eis, ⁊ retinet eos ne sol/uanꝛ. Mēbra nutri. Est nocitiua stō, ꝓ̄pe illi,in quo gñanꝛ hūores fri. Et aq̄ niuis q̄nq̄ꝫ facit sitim, ꝑpterea q2 coadunat caliditatem.

Littera.O.

b A. Bachale alicmanie.

¶De[b] ⌈olere iameno.⌋ Cap.DXXVI.

Olus iamenū qd ē. Scd̄ꝫ Dia sco.in ipso est v̄tus medi cine oīno. Et est aquosum,sic̄ atri/plex,qd̄ saporez nō hꝫ,⁊ in h̄ plus abūdat oībꝰ oleribus, ⁊ est vehe/mentioris hūiditatis, q̄ꝫ lactuca,⁊ cucurbita,⁊ eiꝰ nutrim̄tū ē paucū. Et eiꝰ penetratio nō ē velox, ꝑpea ꝙ penitꝰ bauracitate ꝑuatū est. Nā. Inq̄t Gal'.ē frigidū ⁊ humidū in scd̄o. Apata ⁊ bo. Ex eo fit empl'm apatibus cal'is. Uulnera ⁊ vl. Fit empl'ꝫ ex radice eiꝰ vlceri mellino,seu vlceri,ex quo egre ditur sicut mel. Mēbra capi. Permisceꝛ eiꝰ suc cus cū oleo rosato,⁊ ꝯfert sode accn̄ti ex sole. Mē bra anhe.⁊ pe. Cōfert tussi,⁊ sedat eā,⁊ ꝓprie de/coctū cum oleo amigdalino,⁊ aq̄ granati dulcis,⁊ similiter sedat sitim calidam.

c A. Afiun.

¶De[c] ⌈opio.⌋ Cap.DXXVII.

Opium quid est. Est succus papaueris nigri, [d]⌈⁊ egyptij ip̄m semināt.⌋ Et eiꝰ q̄dē potio nō additur supra duos danich. Q̄nq̄ꝫ v̄o fit opiū ēt ex seie lactuce agrestis,⁊ est stupefactiuū de bile[e]⌈subtile.⌋ Opiuꝫ p̄terea assaꝛ sup laminā fer/reā ignitā, ⁊ fit rubeū. Electio. Qd̄ ex eo electuꝫ est est grauiꝰ,acuti odoris,frāgibile,⁊ facile resol uiꝛ in aq̄,⁊ nō ꝯgelaꝛ in liq̄factiōe,⁊ resoluiꝛ in so le ⁊ nō[f]⌈extinguit cādelā⌋ qñ ex eo inflāmaꝛ. Citri nū aūt tingēs aquā,asperꝝ,debilis odoris,clari co/loris,h̄ tale ē falsificatū cū memithe,⁊ q̄nq̄ꝫ adulte raꝛ cū lacte lactuce silu'ris,⁊ ē debil' odoris,⁊ adul teraꝛ cū gūmi,⁊ ē splēdidū,claꝝ valde. Nā. Frm est ⁊ siccū i q̄rto. Opō.⁊ ꝓ̄pe. Est narcoticū,seda tiuū ois doloris siue sit bibitū, siue linitū. Et potio ipsiꝰ sit q̄ꝫtitas lēticule magne. Apata ⁊ bo. Cō/fert apatibꝰ,⁊ p̄cipue cal'is. Uulne.⁊ vl. In ipso est exiccatio vlceꝝ. Instr̄a iūctu. Permisceaꝛ cū vitello oui assati,⁊ liniaꝛ ex eo podagra,⁊ tc̄ sedaꝛ dolor,⁊ ꝓ̄pe cū lacte. Mēbra capi. Facꝫ dormire, ēt si supponaꝛ cū licinio,aut absq̄ꝫ licinio. Et sedat ēt cū distillaꝛ ꝯtritū in oleo rosꝫ.in aurē[g]⌈infirmā⌋ cū myrrha et croco,et sedat soda antiq̄ꝫ,⁊ sanat ex ea. Et ip̄m est ex eis q̄ destruūt itell'ꝫ ⁊ sensuꝫ. Mē bra ocl'i. Sedat dolores ophthalmie,et apata eiꝰ, cū lacte mulieris. Pl'es aūt antiq̄ꝝ fuerūt,q nō fue rūt eo vsi in ophthalmia ꝑꝑ nocumētū,qd̄ visui in/fert. Mēbra anhe.et pe. Sedat tussim ꝯtinuā,⁊

d A. egyptiaci exiccati sub so/le.

e —— A.

f A. obscurat lu/men lampadis.

g A. dolorosaꝫ.

pl'm sedaꝛ eo illa q̄ ex ea clamosa est. Mēbra nu. Stōs q̄nq̄ꝫ[h]†⌈ ⌋iuuaꝛ eo,⁊ aggregaꝛ.⁊ il lud cū est laxus ex calore ⁊ hūiditate. Et in plibꝰ di spōnibus cū bibiꝛ solus absq̄ꝫ castoreo,destruit di gestionē,aut diminuit eā valde. Mēbra expulsio. Retinet sol'onē, ⁊ ꝯfert dysenterie,⁊ vlceribꝰ inte stinoꝝ. Uenena. Interficit ꝯgelādo v̄tutes,⁊ ex/tinguēdo calorē innatū:et eiꝰ q̄dē tyriaca est casto/reū. Permutatio. Loco ipsiꝰ poniꝛ triplū semi/nis iusq̄ami,⁊ duplū eius de semine mādragore.

h† A. ꝑpaꝛ seu coriaꝛ aur.

¶De[i] ⌈ouis.⌋ Cap.DXXVIII.

i A. Beid,vel baid.

Oua. Nota sunt. Electio. Meliora ex eis sunt oua galline recētia. Et meliꝰ qd̄ est in eis, ē vitellꝰ. Et meliꝰ eoꝝ artificiū ē,vt n̄ cū alio coagu lenꝛ[k]⌈† ⌋ Post aūt oua galline,sꝛ oua auiū q̄ cursu eiꝰ ꝓcedūt sic̄[l]⌈atederaꝫ ⁊ aderaꝫ ⁊ alcube gi ⁊ atehenugi.⌋ Oua v̄o anatis ⁊ filiū sūt mali hu moris. Nā. Sūt ad eq̄litatē tēdētia, sed eoꝝ albu mē ad friditatē,⁊ vitellus ad cal'itatē,⁊ ambo sunt hūida,p̄cipue albumē:⁊ ex eis sicciora sūt oua an/seris ⁊ strutij. Opō.et ꝓ̄pe. In ipsis ē stipticitas, ⁊ ꝓ̄pe in vitello eoꝝ assato. Eoꝝ aūt albumē sedat dolores mordicatiuos,ꝑꝑ sui glutiationē,⁊ qm̄ ipꝫ teneꝛ,⁊ remanet,q̄re nō remoueꝛ velociter,sic̄ lac: magis coagulata v̄o sꝛ tardioris digōnis, ⁊ plimi nutrimēti:⁊ meliora eoꝝ,sꝛ sorbilia[m]⌈cocta in aq̄⌋ ⁊ sūt melioris penetratiōis. Decora. Fiat epithi/ma ex albumine eoꝝ,et tūc ꝓhibebit corruptionēꝫ coloris a sole,⁊ remouet eā,⁊ cū vitellus assaꝛ,⁊ te riꝛ[n]†⌈ ⌋est epithima vtile pāno,⁊ nigredini. Oua aūt auis[o]⌈tarde⌋ sꝛ tinctura bōa[p]†⌈ ⌋ s̄m ꝙ dr̄,⁊ expiꝛ,hora q̄ p̄pata sꝛ ad illud,cū filo la ne penetrāte in eis,⁊ dimittiꝛ donec ꝯsidereꝛ an ni/grescat,⁊ sil'r oua[q]⌈alocloe⌋ s̄m qd̄ dr̄. Apata ⁊ bo. Ponunꝛ in[r]⌈empl'is apatū⌋⁊ in clisteribꝰ ꝑꝑ vlcera ⁊ apata.⁊ liniūꝛ sup herisipilā cū oleo. Uul nera ⁊ vlce. Cōferūt exituris ani,⁊ pectinis,⁊ adu stiōi ignis.vtere eis cū lana,⁊[s]⌈ꝯferūt ad vlcera⌋⁊ sil'r i adustiōe aq̄ ēt. Instr̄a iūctu. Ambo leniunt neruos,et ꝯferūt oibꝰ doloribꝰ iūcturaꝝ. Mēbra capi. Ponūꝛ i medicamētꝭ abscindētibꝰ fluxū san/guinis pāniculi cerebri,et ꝯferūt corize. Et vitellus oui galline ꝯfert apatibꝰ cal'is in aure. Et dr̄ ꝙ oua testudis silu'ris ꝯferūt epil'ie. Mēbra oculi. Ipoꝝ albumē sedat dolorē oculi,et vitellus cum croco ⁊ oleo ro.ꝯfert ꝑcussiōi ocl'i valde. Et cū ex eo fit ēpl'ꝫ cū farina ordei ꝓhibet fluxū ab ocl'o:et sil'r liniꝛ cū thur' sꝛ frōtē ꝑꝑ fluxū ocl'i. Mēb.an.et pe. Cōfert asp̄itati pectorꝭ et gutturis sorbilia ex eis,⁊ tussi ⁊ pl'esi,⁊[t]⌈ethice⌋ et raucedi vocis ex cal'ite,⁊ strictu re āhelitꝰ,⁊ sputo sāguis ꝓ̄pe cū sorbeꝛ vitellꝰ eoꝝ tepidꝰ. Et oua q̄dē testudis silu'ris exp̄ta sꝛ tussi in/fantiū. Mēbra nu. Cocta sic̄ sꝛ in aceto ꝓhibēt ef fusionē mādeꝝ ad stōꝫ,⁊ itestina ⁊[u]⌈ꝓhibēt⌋ asp̄ita/tē meri,⁊ stōi.⁊ q̄ ex eis sꝛ assata,ꝑmutāꝛ ad fumo sitatē. Mēbra expl'. Cocta sic̄ sꝛ i aceto ꝓhibēt flu xū vētris,et dysenteriā.et ipsoꝝ vitellus ꝯfert vlce ri renū,⁊ vesice,⁊ p̄cipue si sorbeaꝛ crudus.⁊ q̄ ex eis sūt assata sup cinerē sine fumo,ꝯferūt sol'oni vē trꝭ,⁊ dysenterie,qñ cōedūꝛ cū aliq̄bꝰ stipticis,et aq̄ acreste,⁊ ꝯfert asp̄itati itestioꝝ,⁊ vesice. Et ex albu mie q̄dē ipoꝝ fit clistere cū mellilolo ꝑꝑ vlcera ite/stioꝝ, ⁊ putrefactionē eoꝝ,⁊ ꝯfert exiturꝭ ani,⁊ pe ctinis.⁊ suppōiꛃ liciniū isusū i eis,⁊ in oleo rosꝫ.ꝑꝑ apata ani,et ꝑcussionē eius.ex albumie p̄terea ouoꝝ fit pessariū cū oleo de alcāna et ꝯfert vlceribꝰ m̄ri/cū,et lenit m̄ricē.et qñ sorbeꝛ sic̄ est crudū,ꝯfert flu xui sanguis,et mictui eiꝰ.āpliꝰ oia oua p̄cipue oua

k† A. cū assatōe.

l A. altedarigi ⁊ alduragi ⁊ al/chabegi ⁊ althe iugi.

m —— A.

n † A. cū melle.

o A. albabari.

p A. capillorūꝫ.

q A. alochloch.

r A. Alia litera in his que ꝓ/hibent apata.

s A. ꝓhibent vl cerationem.

t A. phthisi.

v A. conferunt.

passerũ, augmẽtum faciunt in coitu. ⁊ dĩ ꝙ cũ oua anseris miscenť cum oleo, ⁊ distillanť tepida in matricem, ꝓuocant menstrua post quatuor dies.

De[a] ⌈oppoponaco.⌋ Cap.DXXIX.

Opoponacum qd est. [b]⌈arbor est q̃ nõ eleuatur⌋, a terra, ⁊ similanť ipsiꝰ folia folijs ficꝰ vehemẽtis viriditatis [c]⌈rubea⌋ incisas hñtia ptes, rotũda et eius crus est sicut cucumeris, sup qd̃ sunt pili pulueruleti, ⁊ eius folia sť pua valde, sup cuiꝰ extrẽitatẽ est corona siłis corone aneti, ⁊ eiꝰ flos ẽ citrinꝰ, ⁊ folia floris sunt bõi odoris, ⁊ vene ipsiꝰ sunt plime, q̃ ramificanť a radice vna, grossũ hñte corticẽ, ⁊ i eiꝰ odore est grauitas: eiꝰ ãt gũma exhiť cũ incisiõe sue radicis in p̃mis cũ crus appet, ⁊ qñ fricať ẽ eiꝰ icisio fz colorẽ croceũ [d]⌈q̃ aũt huic spẽi siłať nũať de spẽbus opoponaci. sz crus ẽ minꝰ qd̃ eleuať vno cubito: deide ramificať sicut folia feniculi, sed est debiliꝰ ⁊ ẽt mechais chubzur, cuiꝰ folia sũt sic̃ folia camemille al. ⁊ qd̃ ẽ supra ipm ẽ aureũ.⌋ Electio. Qd̃ in radice eiꝰ meliꝰ ẽ, est illud qd̃ ẽ al, mordicãs linguã, i quo nõ ẽ ꝯctio, bõi odoris, ⁊ ex fructu eiꝰ meliꝰ, ẽ illud qd̃ ẽ sup crus, ⁊ terminũ mediũ: ⁊ qd̃ ex gũma eiꝰ ẽ meliꝰ, ẽ illud qd̃ ẽ valde amaꝝ, itrinsecꝰ albũ. ⁊ extrinsecꝰ croceũ, frãgibile, qd̃ dissoluiť in aq̃. nigrũ ṽo lene, ẽ adulteratũ cũ ammoniaco. Nã. Całm est. ⁊ siccũ i tertio. Op. ⁊ pp̃. Est resolutiuũ vẽtositatũ, lenificatiuũ, abstersiuũ. Apata ⁊ bo. Lenificat durities, ⁊ qd̃ sup ipz ẽ[e]†⌈ ⌋ lẽificat valde bothor. Uul. ⁊ vl. Eiꝰ radix ẽ ad medicãdũ ossa nuda, ⁊ cũ melle ẽ ꝯuẽiẽs vlceribꝰ antiqs, ⁊ ignipsico, ⁊ [f]⌈qd̃ sup ipm est⌋ ẽt vulneribus ⁊ bothor. ⁊ ad sũmũ oẽs ptes eiꝰ ꝯferũt vlceribꝰ fraudulentis, [g]†⌈ ⌋ Instra iũctu. Bibiť cũ aq̃ [h]⌈alkaratin ⁊⌋ cũ vino pp attritionẽ lacertoꝝ ex pcussiõe. qdã ṽo dixerũt ꝙ ẽ malũ neruis, ⁊ vĩ ꝙ sit malũ neruis sanis [i]⌈siue⌋ hũectatis. ⁊ est ꝯferens sciatice ⁊ bibiť [k]⌈ad ipm⌋ succꝰ eiꝰ ẽt, ⁊ remouet lassitudinẽ, ⁊ ꝯfert doloribꝰ iuncturaꝝ oium, ⁊ podagre more empłi suppositũ. Mẽbra capi. Cõfert corrosioni dẽtiũ, cũ eo iplenť, ⁊ sedat dolores eoꝝ. ⁊ ꝯfert soda, ⁊ epiłe, ⁊ mr̃i infantiũ. Mẽbra oculi. Acuit visũ qñ ex eo fit collyriũ. Mẽbra anh. ⁊ pe. Ex folijs eius fit empłm sup dolores lateris. Opoponacũ quoqꝫ ꝯfert dolori vtrorũqꝫ lateꝝ, ⁊ tussi cũ sunt fr̃s. Mẽbra nu. Eius succus ꝯfert duritiei splenis more empłi suppositꝰ, ⁊ bibitꝰ cũ aceto, ponunť .n. ex eo. x. auř. in duobꝰ vrceolis musti, ⁊ clarificať pꝰ duos mẽses, ⁊ ꝯfert spleni valde. Et mustũ ħ ꝯfert hydropisi. Mẽbra expul. Lenit duritiẽ matricũ, ⁊ cõfert guttatiõi vrine, ⁊ auellana vna ex eo bibiť cũ aq̃ cała ad ꝓuocãdã vrinã, ⁊ mẽstrua, ⁊ ad mr̃icem fridã, ⁊ eiꝰ ẽt fructꝰ abũdare facit mẽstrua, ⁊ ꝓpe cũ apsinthio. ⁊ interficit fetũ, ⁊ ꝓpe radix eiꝰ. Ipsa nãqꝫ abortũ facit supposita ⁊ bibita. Et ꝯfert p̃focatiõi mr̃icis. ⁊ extenuat vẽtositatẽ, ⁊ duritiem eiꝰ. Et ꝯfert colice, ⁊ soluẽdo educit hũorẽ crudũ, ⁊ ꝯfert pruritui vesice. Febres. Bibiť cũ aq̃ [l]⌈karatiz⌋ ad rigores, ⁊ febres piodicas. Uenena. Ex eo cuz pice fit empłm ⁊ [m]⌈ad heremẽtum⌋ bonum morsui canis rabiosi, ⁊ cuz aristoł. ad pũcturas bibitum, est tyriaca, ⁊ siłiter eius succus. Permutatio. Loco eiꝰ poniť [n]⌈ficus⌋ ⁊ existimo ꝙ ammoniacum est ei propinquũ.

De oleandro. Cap.DXXX.

Oleander qd est. Eius alia est silur̃is. ⁊ alia fluuialis. Siluestris ṽo folia sũt sicut folia [o]⌈portulace⌋ sed sť strictiora. ⁊ eiꝰ thyrsi sũt lõgi, expãsi sup terrã, ⁊ apud folia sť spine, ⁊ nasciť i domibꝰ desertj. Fluuiał aũt oriť i ripis fluuiorũ, cuiꝰ thyrsi a terra eleuanť, ⁊ spine eiꝰ sť occulte, ⁊ ipiꝰ folia sť sic̃ folia [p]⌈salicis⌋ ⁊ folia amigdale, lata, ⁊ saporis valde amari, ⁊ supiora cruris eiꝰ sť grossiora iferioribꝰ ipsiꝰ, ⁊ eiꝰ flos ẽ sic̃ rosa rubea [q]⌈bonꝰ⌋ valde, ⁊ sup ipz egrediť qddã siłe pilis, ⁊ eiꝰ fructꝰ ẽ durꝰ, aptꝰ, plenꝰ re q̃ est sic̃ lana. Nã. Cała ẽ i tertio. sicca in scd̃o. Opõ. ⁊ ꝓpe. Est resolutiua valde, et ex eiꝰ decoctiõe sternunť domꝰ, ⁊ iterficit pulices, ⁊ vermes terraneos. Apata ⁊ bo. Ponunť folia eiꝰ sup apata dura. ⁊ sunt i eis iuuamẽti valde magni. Uulnera ⁊ vl. Bõa ẽ pruritui, ⁊ scabiei, et excoriatiõi, et ꝓpe succꝰ folioꝝ eiꝰ. Instr̃a iũctu. Dolori dorsi antiq̊, ⁊ geniculi valet more empłi supposita. Mẽbra capi. Flos eiꝰ fac̃ sternutationẽ. Uenena. Est venenũ, ⁊ qñqꝫ misceť cũ vino ⁊ ruta, ⁊ potať, ⁊ liberat a venenis vermiũ venenosoꝝ. Ego tñ dico ꝙ est ħ timorosũ. ⁊ ipa, ⁊ eiꝰ flos sunt venenũ hoibꝰ, ⁊ bestijs, ⁊ canibꝰ: verũtñ ꝯfert cũ bibiť cũ vino decocta cũ ruta fm ꝙ dĩ.

De[r] ⌈oleo.⌋ Cap.DXXXI.

Oleum. Oleũ de balsamo iã dcm̃ ẽ. oleũ ṽo d̃ kerua, ⁊ oleũ de raphano sť siłis virtutis. sũt .n. ambo resolutiua: sz ipsoꝝ fortiꝰ ẽ oleũ de kerua [s]⌈⁊ oleũ de rhaphano ẽ całius, et ẽ⌋ siłe oleo antiq̊. Nã. Całm ẽ, et siccũ i tertio. oleũ de lilio, et oleũ sãbacinũ cała sť i tertio. oleũ de vrtica, ⁊ oleũ de cartamo cała sunt i p̊. hũida i scd̃o. oleũ ãt d̃ narcisco całz i scd̃o. hũidũ i p̃mo. oleũ de keiri ẽ całz ⁊ hũidũ i scd̃o. ⁊ siłr oleũ de ben, et siłr oleũ amigdalinũ amaꝝ. Oleũ de extremitatibꝰ vitiũ ⁊ [t]⌈almahũ⌋ ⁊ mãdragoratũ ꝓxia sť in ifridatiõe, ⁊ stipticitate, ⁊ oleũ de cydõijs ẽt, et oleũ camemellinũ całz ẽ cũ eq̃litate, et oleũ anetinũ siłe ẽ ei, sed ẽ eo całiꝰ. ⁊ oleũ narciscinũ ꝓximũ ẽ in ṽtute, ⁊ opõne oleo anetino. sz est acuti odoris, ⁊ nõ ẽ ꝯueniẽs [u]⌈hoibꝰ⌋ eo mõ q̊ oleũ anetinuz. In oleo ṽo violaceo nõ ẽ stipticitas, sz ẽ i ipso infridatio q̃dã. oleũ ṽo rutaceũ est resolutiuũ. Nos ãt nõ dicemꝰ hic artificiũ oleoꝝ, imo dicemꝰ ea i antidotario. Et nos ẽt nõ dicemus olea cõposita ex medicinis płibꝰ, sic̃ oleũ costinuz, ⁊ oleũ de darsisabã, eoꝝ ꝯpõnẽ, ⁊ eoꝝ iuuamẽta nisi in antidotario. Opõ. ⁊ ꝓprie. Oleũ amigdalinum, ⁊ ꝓprie amarum, aperitiuũ. Et in oleo de pomis, ⁊ cydonijs ꝓprie est stipticitas, ⁊ ifrigidatio. Oleũ vero camemellinũ, sedatiuũ est doloꝝ, ablatiuum spissitudinũ, resolutiuũ vapoꝝ. Et oleum de lilio est lenitiuũ, ꝯfortãs mẽbra[x]†⌈ ⌋ ⁊ ꝯfortat ea, ⁊ ifridat ea plusq̃ illud de cydonijs, ⁊ ꝓhibet mãs aduenietes. ⁊ oleum de ruta est resolutiuũ inflatiõis valde, ⁊ est sicut oleũ laurinum, sed est całius eo, ⁊ ambo sunt sedatiua doloꝝ antiquoꝝ, ⁊ resolutiua ventositatum. oleũ de costo iuuat in diuersitatibus dispõnum pestilentie ⁊ efficit odorem vasis ⁊ aeris bonũ. Decoratio. Oleũ laurinum alopitie est vtile. oleũ myrtinũ cõstringit origines capilloꝝ, ⁊ ꝯfortat eos, ⁊ denigrat. oleum costinũ ꝯseruat iuuentutẽ in capillis. oleũ amigdalinum cum melle ꝓprie amarũ, ⁊ radix lilij, ⁊ cera liq̃facta ꝯferunt [y]⌈aragdani⌋ in facie, ⁊ pãno, ⁊ vestigijs, ⁊ siłibꝰ. ⁊ ꝯfert qñ liniť cũ decocto sup squãmas, ⁊ furfures. oleũ de kerua est bonũ lẽtiginibꝰ, ⁊ pãno. Et oleũ de fenugreco est bonũ colori corrupto, ꝓpe in [z]⌈albis⌋ oculoꝝ. Apata ⁊ bo. Oleuz amigdalinũ ꝯfert apati mãmille. oleum de lilio duritiẽ antiquã resoluit. Uulnera ⁊ vlcera. Oleum de kerua valet bothor grosso, ⁊ scabiei. ⁊ de fenu/

a A. Siausir.

b A. Folia arboris eius nõ elongãtur.

c A. gnaria seu q̃nqꝫ hñtia partes ⁊.

d A. ⁊ ex eis q̃ similanť huic speciei ⁊ ꝯnumerãtur de spẽbꝰ oppopõaci sũt mafanis, seu famanes, aschilus. sz crus eoꝝ est subtilius: qd̃ eleuať a terra vno cubito: deide ramificatur sicut folia feniculi, ⁊ ista sť debiliora, ⁊ etiã machas chabzuniun, cuius folia sunt sicut folia camẽille albe ⁊ flos est aureus.

e† A. seu ⁊ flos eius.

f A. sumitas eiꝰ seu flos eius.

g† A. ⁊ herpeti estiomeno cum melle.

h A. mellis aut.

i A. non.

k —— A.

l A. mellis.

m A. si applicet est.

n A. galbanum.

o A. Alia litera alcanne.

p A. alchalef.

q A. asperus.

r A. Dhen.

s A. q̃uis oleuz de raphano sit calidius ⁊ sit.

t A. oleũ rosaꝝ.

v A. capitl.

x† A. maturatiuũ sedatiuũ doloꝝ, oleum mirthinũ constringit membra.

y A. altagaden.

z A. angulis.

greco, sahafati. oleũ myrtinũ ꝯfert vlceribꝰ. oleũ d̕
costo remouet scabiẽ, ⁊ pruritũ velociter. Instrã
iunctu. Oleũ amigdalinũ ꝯfert[a] ⌈silgueti⌋ oleũ ca
memellinum ꝯfert lassitudini, ⁊ oleum de lilio ẽt. ⁊
oleũ de aneto, ⁊ ẽt ei quẽ frigus lesit. Mẽbra ca/
pitis. Oleũ amigdalinũ ꝯfert soda, ⁊ pulsatiõi au
ris, ⁊ tinnitui, ⁊ sibilatiõi in aure. oleũ amigdalinũ
amaꝝ plurimi est iuuamẽti subtile, ⁊ plurimi iuua
mẽti ipsiꝰ est in aure, ⁊ oppil'onibꝰ eius, ⁊ tinnitui
ipsiꝰ, ⁊ vermibꝰ factis i ea. ⁊ oleũ roſ. est valde bo
nũ inflãmatiõi[b] ⌈stõi⌋ ⁊ ꝑncipio appĩtiõis apatũ, ⁊
augmẽtũ efficit in ṽtutibꝰ cerebri, ⁊ in intell'u. ⁊ est
decliue ad eq̃litatẽ. Et pp̃ h̕ dixit Gal'. ꝙ ip̃m cale/
facit corpꝰ vehemẽtis friditatis, ⁊ infridat cal'z. Et
magis vincens ex iudicio eiꝰ apud me, est ꝙ corꝑa
cal'a q̃ ip̃m tẽꝑat sunt plura corꝑibꝰ fridis q̃ ip̃z ca
lefacit. oleũ laurinũ, ⁊ oleũ rutaceũ sunt bõa dolo/
ribus capitis antiq̃s, ⁊ oleũ de fenugreco ꝯfert fur
furibus. oleuz de kerua ꝯfert alopitie, ⁊ vlceribus
in capite, ⁊ apatibus factis in eo, ⁊ dolori auris.
Mẽbra nu. Oleũ amigdalinũ est bonũ spleni sed
grauat stõm. Mẽbra expul. Oleum de vrtica ⁊
oleũ de semine croci hortẽsis soluũt ventrẽ. ⁊ oleuz
ro. q̃nq̃z soluit. s. cũ inuenit mãz q̃ indiget lubrifica
tiõe, ⁊ q̃nq̃z retinet sol'onẽ cholericã. oleũ de kerua
soluit, ⁊ educit ascarides. oleuz amigdalinũ est bo/
num doloribus renũ, ⁊ difficultati vrine, ⁊ lapidi,
⁊ doloribus vesice, ⁊ matricis, ⁊ ꝑfocatiõi m̃ricis.
Et oleũ de lilio partũ efficit facilẽ, ⁊ sedat dolores
matricis bibitũ, ⁊[c] ⌈pessarizatũ.⌋ Et in oĩbus illis
oleũ de fenugreco iuuatiuũ est, ⁊ ẽt duritiei m̃ricis,
⁊ dubellet eius, ⁊ difficultati partus. oleũ de kerua
ꝯfert apatibus ani, ⁊ pungitiuo dolori matricis, ⁊
eius ꝯuersioni. Febres. Oleũ camemellinũ in fe
bribus ꝓlixis melius est oleo roſ. oleũ anetinũ bo
num est rigori. Permutatio. Ponit̃ loco olei de
balsamo, myrrha liq̃da aut eq̃le põdus olei[d] ⌈ade
dhij⌋ cũ medio põdere sui de oleo alneregil, ⁊ q̃rta
põderis sui de oleo antiquo, ⁊ ꝑmutatio olei lauri/
ni est pix humida,[e] † ⌋ ⁊ ꝑmu
tatio olei de vrtica est oleũ de cartamo, sed est debi
lius. eo ⁊ loco olei de alcãna ponit̃ oleũ sansucinũ.
⁊ loco olei[f] ⌈roſ. oleũ nenufarinũ⌋ ⁊ oleum viola/
ceũ. ⁊ loco olei de kerua oleũ raphaninũ ⁊ oleũ li/
ni preter ꝯuersionem in oleo de lino.

a A. aluathi.
b A. cerebri.
c A. clisterizatũ.
d A. aldadi, vel dadi.
e †A. et permutatio de lilio est oleuz de lauro.
f A. nenufaris oleũ rosarum.

¶ De oliuis. Cap. DXXXII.

Oliue qd est. Oleũ q̃nq̃z exprimit̃ ex oliuis im/
maturis: ⁊ q̃nq̃z exprimit̃ ex oliuis vltie
maturis. Et oleũ omphacinũ est illud qd̃ exꝑssum
est ex imaturis. Et q̃nq̃z exprimit̃ ex oliuis rubeis
medijs inter imaturas ⁊ vltime maturatis, cuius
opatio est inter illas duas res: oleũ p̃terea q̃nq̃z fit
ex oliuis dõesticis: et q̃nq̃z fit ex oliuis siluestribꝰ.
oleũ ꝟo vetus in empl'is in ṽtute est olei de kerua,
⁊ olei de raphano, ⁊ de lilio, sed est cal'iꝰ, ⁊ est ꝓpin
quũ opationi ipsoꝝ. Quũq̃z aliq̃s vult adurere ra/
mos oliuarum ⁊ folia eaꝝ, opꝫ vt liniant̃ cũ melle.
Electio. Oleũ sanis meliꝰ, est omphacinũ, ⁊ me
lior gũma ipsiꝰ, est gũma siluestris, q̃ mordicat lin/
guã: si. n. nõ mordicat linguã tũc nõ est ꝑficuũ in ip
sa. Nã. Omphacinũ fridũ ẽ ⁊ siccũ in ꝑmo. Ruf/
fus ꝟo in ipso dicit esse hũiditatẽ. et oleũ de oliuis
vltime maturis, est cal'm cõmẽsurate, ⁊ declinat ad
hũiditatẽ. qd̃ si lauet̃, est tẽpatũ in hũiditate ⁊ sicci
tate, ⁊ minꝰ cal'm. ⁊ vl'r oliue mature sũt cal'e ⁊ eaꝝ
oleũ ad hũiditatẽ declinat tẽpatã, ⁊ imature sꝫ fri/
de, ⁊ ligna, ⁊ folia eaꝝ sꝫ frida. Cũ aũt antiq̃t̃ oleũ
omphacinũ valde, fit in nã olei de oliuis dulcibus.
Opõ. et ꝓꝑe. Oẽs olei spẽs corꝑa ꝯfortãt, motũ
alleuiãt, et sunt extinctiue. Et oleũ qdẽ de oliuis sil
uestribꝰ decoq̃t̃ in vase ereo dõec coagulet̃, ⁊ fit ꝓ
ximũ ṽtuti licij. Et aq̃ de oliuis salitis fortior est aq̃
[g] ⌈oliuaꝝ⌋ in mũdificatiõe. Et oleũ qdẽ sanis meliꝰ
est oleũ omphacinũ: olei ꝟo antiq acuitas nõ ꝯseq
tur mordicatiõez, et oliue qdẽ sunt ex eis q̃ nutriũt
parũꝑ. Decora. Folia oliuaꝝ siluestriũ bõa sꝫ pa
naritijs, et ꝓhibẽt sudorẽ inũcta, oleũ de oliuis sil/
ũribꝰ, ẽ sic̃ oleuz roſ. i p'imis ĩtẽtiõibꝰ, ⁊ ꝯsuat ca/
pillos, ⁊ ꝓhibet velocitatẽ canitiei cũ administrat̃
oĩ die.[h] ⌈Et folia qdẽ oliue decoquũt̃ in aq̃ acreste
dõec fiat sic̃ mel et linit̃ suꝑ dẽtes corrosos et euel/
lit eos.⌋ Apata et bo. Et siluestres herisipilã, et
formicã, et scere, et apata cal'a soluunt, et hũiditas
currẽs a lignis eaꝝ cũ iflãmant̃, ꝯuenit scabiei, et
ipetigini. et fex olei ẽ medicamẽ apatũ cal'oꝝ i glã/
dulis, et ꝓꝑe cũ folijs suis. Uulnera et vl. Oleuz
de oliuis siluestribꝰ exꝑssũ de imaturis, ꝯfert vlce/
ribꝰ hũidis, et siccis, et scabiei. Et folia oliuaꝝ sil/
uestriũ vlceribꝰ ambulatiuis, et fraudulẽtiꝭ, ⁊ sordi
dis, et formice, et scere. et q̃n ꝑmiscet̃ fex olei cũ ca/
meleunta sanat scabiẽ, ita ꝙ ẽt bestiaꝝ scabiei ꝯue
niat, ꝓprie in infusione lupinoꝝ. Quũ ex oliuis de
aq̃ ꝯditis cum aq̃ ⁊ sale fit empl'm ad adustionem
ignis, nõ vesicat̃, et purgat vlcera sordida. Et gum
ma oliuaꝝ siluestrium ꝯfert[i] ⌈scabiei, et vlceribꝰ⌋
et ipetigini, et ponit̃ in empl'is vulneꝝ. Instrã iun
ctu. Aqua oliuaꝝ salitaꝝ clisterizat̃ ad sciaticaz.
Et oleũ ablutũ est ꝯueniẽs doloribus[k] ⌈neruoꝝ⌋ ⁊
sciatice. et oleum vetꝰ ꝯfert podagricis, cum liniũ/
tur ex eo. Mẽbra capi.[l] † ⌈

⌋ Oleũ oliuaꝝ siluestriũ est sicut oleũ roſ. in
iuuamẽto suo soda. et assumit̃ sucꝰ siluestriũ ⁊ exic
cat̃, et fiũt ex eo trocisci, et reseruant̃ ad curãdũ flu
xũ auris. Et oleũ de oliuis siluestribꝰ ꝯfert gingiue
sanguinee, colluẽdo os ex eo, et ꝯfirmãt dẽtes mo/
tos. Et gũma siluestriũ ꝯfert dolori dẽtiuz corroso/
rũ, q̃n iplent̃ ea. Et[m] ⌈oleũ de scorpiõibꝰ⌋ ẽ ex sub/
limioribꝰ medicinis dolori auriũ distillatũ. ⁊ oliua
rum siluestrium folia bona sunt[n] ⌈cula⌋ masticata.
Mẽbra oculi. Fit collyriũ ex antiquo tenebrosi/
tati oculi: ⁊ fex eiꝰ ponit̃ in medicinis oculi ⁊ folia
eaꝝ adusta ponunt̃ loco tucie oculo. Et gũma eaꝝ
antiqua ꝯfert pãno, ⁊ albugini, ⁊ grossitudini eiꝰ,
⁊ grossitudini cornee, ⁊ sucus folioꝝ earum, egres/
sioni oculoꝝ, ⁊ vlceribus cornee, ⁊[o] ⌈fluxibus⌋ sed
domestica sunt conueniẽtiora oculo, q̃z siluestria. ⁊
gũma eaꝝ ẽt abstergit oculũ, ⁊ sordes vlceꝝ eius,
⁊ abstergit aquã, ⁊ albuginẽ. Mẽbra anhe. ⁊ pe.
Oliue nigre cũ[p] ⌈flore⌋ suo sunt ex sũma vapoꝝ, q̃
fiunt asmati, ⁊ egritudinibus pulmonis. Mẽbra
nu. Fex olei vtilis est suꝑ ventrẽ hydropic. Et oli/
ue qdẽ cũ dispõne sua, sunt difficilis digõnis. ⁊ gros
se earum salite subleuant appetitũ, ⁊ ꝯfortant stõz,
⁊ gñant humorẽ stipticũ. ⁊ acetose magis recepti/
biles sunt digõnis q̃z oẽs, ⁊ velocius. ⁊ ẽt oleũ om/
phacinũ bonũ est stõ. Mẽbra expl'. Cõedunt̃ cũ
muri ante cibũ, ⁊ leniunt, ⁊ assumunt̃. ℥. ix. cum aq̃
calida, aut aqua ordei, ⁊ soluunt, ⁊ coquunt̃ cũ ru/
ta ad dolorẽ ventris pungitiuũ, ⁊ vermes, ⁊ ꝯferũt
colice apose, ⁊ fit ex eo clistere colice facte ex fece, ⁊
supponit̃ sucus eaꝝ fluxui m̃ricis, ⁊ fluxui sangui/
nis eius, et fit ex eis empl'm cũ farina ordei ad cur/
sum antiquũ. ⁊ oleũ vetꝰ ꝑpatũ cũ aq̃ acreste ꝯfert,
cũ ex eo fit clistere vlceribꝰ ani intrinsecis, ⁊ sil'r ma
tricis. ⁊ eaꝝ gũma ꝓuocat vtrunq̃z, ⁊ exhibit fetum.

g A. aqua salsa.
b —— A.
i A. Alia litera scabiei vlcerose
k A. Alia litera iuncturarum.
l † A. ⁊ folia q̃dem oliue decoquũt cũ aq̃ acreste donec fiat sicut mel ⁊ linit̃ suꝑ dentes corrosos ⁊ euellit eos.
m A. ⁊ zeit de scorpiõibus. i. ⁊ oleũ de scorpiõibus fcm̃ ex oleo oliuarum.
n A. alcola.
o A. catarria.
p A. nucleo.

Venena. Cũ oleo ⁊ aqua calida fiat [a] [nausea] ⁊ rumpet virtutem venenoꝝ. Gũma oliuarum silue/strium numerat᷑ inter medicinas mortiferas.

Ⱶ De [b] [olibano.] Cap̃.DXXXIII.

Olibanum qd est. Notũ est. ⁊ ipsum qdem alteratur cũ gũmi, ⁊ gũma pi/ni, sed olibanũ inflãmatur: gũma xo pini fumat, ⁊ nõ inflãmatur, ⁊ silr oẽ adulteratũ non inflãmat᷑. ⁊ olibanũ qdẽ qõdã est, qõ est indũ ad viriditatẽ de/cliue, ⁊ qõdã est rotundũ qõ colligit᷑ quadratũ, de inde ↄcutitur in vase, donec rotundũ fiat, ⁊ volubi le: ⁊ hoc qñ inueterat᷑ fit rubeũ, ⁊ de eo est albũ, le/ne, humidũ, sicut mastix. qñqȝ xo ex olibano admi nistrant᷑ in medicinis minutũ, ⁊ cortex, ⁊ fumus, ⁊ partes arboris eius oẽs, ⁊ ꝓprie folia. Electio. Melius est masculũ, albũ, rotundũ, interiꝰ tenax. ⁊ aureũ cũ frangit᷑. Nã. Cortices eius sunt exic/catiui in scõo, ⁊ sunt paꝝ frigidiores olibano. ⁊ oli banũ calm est in scõo. exiccatiuũ in ꝑmo. ⁊ cortex eius exiccatiuꝰ est in terminis scõi. Opõ. ⁊ ꝓprie. Nõ inest ei exiccatio fortis, neqȝ stipticitas nisi de/bilis, ⁊ exiccatio corticibꝰ eius inest: ⁊ in ipso qdeȝ est maturatio [c] † [ ] ⁊ nõ est in corti/ce eius acuitas ⁊ neqȝ [d] [corrodit carneȝ] ⁊ retinet sanguinẽ. plimus xo vsus eius adurit sanguinem. Et fumus eiꝰ est vehemẽtioris exiccatiõis, ⁊ stipti/citatis. Quidã aũt dixerũt rubeũ est magis abster siuuȝ albo. Et ṽtus minuti est debilior ṽtute oliba/ni. Decoratio. Ponit᷑ cũ melle sup panaritiuȝ, ⁊ delet ipm, ⁊ eius cortices sunt bõi vestigijs vlcerũ. Et ↄferũt cũ aceto, ⁊ oleo liniti dolori q noiat᷑ [e] [cõ positus] ⁊ est dolor, ex quo ꝓueniũt in corpe sicut veruce cũ quadã re, q̃ est sicut ambulatio formice. Apata ⁊ bo. Cũ chimolea ⁊ oleo rosᷓ. ponit᷑ sup apata cala in mãmillis, ⁊ ingredit᷑ in emplis resol uentibus apata visceꝝ. Vulnera ⁊ vl. Cõsolidat valde, ⁊ ꝓprie vulnera recẽtia, ⁊ ꝓhibet fraudulẽ/ta dilatari. ⁊ sup impetiginẽ ponit᷑ cũ adipe anatꝭ, ⁊ cũ adipe porci sup vulnera ostracata. ⁊ sup fissu/ras frigoris, ⁊ est ↄueniẽs vlceribus factis ex adu/stione. Mẽbra capitꝭ. Cõfert [f] [sensui] ⁊ ↄfortat ipm. Et qdã hoium sunt qbus ꝑcipit᷑, vt ex infusio ne eius ieiuni assuete in potu sumãt: sed eiꝰ plimus vsus, facit soda, ⁊ lauat᷑ ex eo caput, ⁊ qñqȝ miscet᷑ cũ nitro, ⁊ mũdificat furfures, ⁊ exiccat vlcera eiꝰ. ⁊ distillat᷑ in aurẽ dolorosam cũ vino: ⁊ qñ ꝑmiscet᷑ cũ oleo, aut pice, aut [g] [vino õ vuis passis] ↄfert cõ tritioni circuitus auris: linituȝ, ⁊ abscindit fluxum sanguinis nariũ, ⁊ eũ q est ex velamine, ⁊ est ex me dicinis ↄferẽtibus ↄtritioni auris. Mẽbra oculi. Cõsolidat vlcera oculi, ⁊ replet ea, ⁊ maturat apa antiquũ in eo, ⁊ iteꝝ fumus eius ↄfert apati calo, ⁊ abscindit cursuȝ humiditatũ q̃ sunt in oculo, ⁊ cõ solidat vlcera mala ⁊ [h] [ꝓhibet cancruȝ] in oculo. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Qñ ꝑmiscet᷑ cũ chimolea ⁊ oleo rosᷓ. ꝓhibet apata cala q̃ accidũt in mãmillis milieꝝ, ⁊ ingredit᷑ in medicamẽtis cãne pulmõis. Mẽbra nutri. Retinet vomitũ. ⁊ cortices eiꝰ cõ fortãt stõm, ⁊ stringũt eũ, ⁊ est magis faciẽs stõȝ ⁊ in digõne magis iuuãs, ⁊ cortices magis colligunt stõm mollificatũ. Mẽbra expul. Retinet fluxuȝ vẽtris ⁊ [i] [fluxũ vẽtris cũ sanguine] ⁊ fluxũ sangui nis ex matrice, ⁊ ano. Et ↄfert dysenterie, ⁊ ꝓhibet expansionẽ vlceꝝ malignoꝝ in ano, cũ ex eo fit lici nium. Febres. Cõfert febribus antiqs phlegma/ticis [k] † [ ] si eius vsus cũ vino plurimus sit, interficit, ⁊ similiter cũ aceto.

Ⱶ De [l] [origano.] Cap̃.DXXXIIII.

Origanum qd est. Est in potẽtia sic hasce, ⁊ sirupus eius est sicut sirupus alhasce. Electio. Qõ fortius existit, siluestre est. Nã. Est calm ⁊ siccũ in [m] [scõo.] Opõ. ⁊ ꝓprie. Est resolutiuũ, carminatiuũ, subtiliatiuũ, ⁊ est ve/hementis abstersionis, ⁊ in ipso est acuitas, ⁊ illud ꝑp illud qõ in ipso est de ṽtute adurente. Decora. Est bonũ [n] [ↄcauatiõi] dentiũ. Instrã iunct. Cõ/fert doloribus vtriusqȝ anche. Mẽbra capi. Ma sticatur ⁊ sedat dolorẽ dentis, ⁊ sanat [o] [gingiuã flu xam] ꝑp virtutẽ suã adurentẽ. Mẽbra anh. ⁊ pe. Oleũ eius ↄfert pectori. ⁊ pulmoni. Mẽbra nu. Cõfert epati, ⁊ stõ. Mẽbra expulsio. Prouocat vtrũqȝ, ⁊ exhit vermes, ⁊ ascarides.

Ⱶ De [p] [olere iudaico.] Cap̃.DXXXV.

Olus iudaicum quid est. Natura. Caliditas eius est supra equalitatem.

Ⱶ De [q] [ossibus.] Cap̃.DXXXVI.

Ossa. Opõ. ⁊ ꝓprie. Ossa adusta, sunt exicca/tiua, resolutiua. Decoratio. Dr ꝙ calca neus porci, qñ ex eo fit linimentũ sup albaras, con fert. Instrã iũctu. Dr ꝙ ossa hois ↄferũt in potu data, dolori iuncturaꝝ. Mẽbra capi. Dr ꝙ hois ossa in potu dant᷑ ad epiliã. Inqt Gal. Fuit hõ q se/crete dabat hoc in potu, ⁊ auferebat᷑ eoꝝ epilia, et est existimatio illiꝰ hois. Mẽbra nu. Dr ꝙ calca/neus hirci cũ oxymelle, aufert splenẽ. Mẽbra ex/pulsiõis. Dicit᷑ ꝙ calcaneus hircinus, excitat coi/tum, ⁊ crura vaccina adusta abscindunt fluxũ san/guinis, ⁊ solutionem ventris.

Ⱶ De [r] [ostraco.] Cap̃.DXXXVII.

Ostracum. Opõ. ⁊ ꝓpe. Caro ostraci [s] [sil uestris] cũ terit᷑, ⁊ linitur ex ea corpus, desiccat fortiter. ⁊ qõ de ostraco purpureo adustũ est, ṽtutẽ hȝ carminatiuã, abstersiuã, ⁊ ṽtus eius est ṽtꝰ [t] [cadẽs cito] ⁊ in toto ipsius est attra/ctio eoꝝ q̃ carni infixa sunt, ⁊ ossiuȝ, qñ admistrat᷑ cũ dispõne sua. Decora. Oẽs tunice ostraci, ⁊ cor tices ipsius, cũ adurunt᷑, abstergũt morpheã. ⁊ silr ostracũ cũ dispõne sua exhit astellas magnas, car/ni infixas. Et ostracũ purpureũ cũ decoqt᷑ cũ oleo, ⁊ inungunt᷑ capilli ex eo, retinet casuȝ eoꝝ. Apa/ta ⁊ bo. Viscositas limaciarũ, q̃ noiat᷑ virus earũ cũ olibano. ⁊ aloe, ⁊ myrrha ↄquassata doẽc fiat in spissitudine mellis, exiccat apata accñtia in radice auris. Et si inuenit hũiditatẽ ꝓfundã in ea: exhit eã ⁊ sanat ab ea. Vulnera ⁊ vl. Qõ de ostraco pur/pureo adustuȝ est, abstergit vlcera, ⁊ ↄsolidat ea. ⁊ mundificat ea, ⁊ qõ de eo adustũ est cũ sale, confert adustiõi ignis puluerizatũ desuper, ⁊ dimissum do nec exiccet᷑, ⁊ totũ qõ adustũ ẽ de ostraco, ↄfert sca biei. Et ostracũ qdẽ cũ carne sua, ↄfert vulneribꝰ, ⁊ ꝓprie illis q̃ sunt super neruos ↄtritũ cum ture ⁊ myrrha, ⁊ positũ super ea, ⁊ silr cũ puluere molen/dini. ⁊ Gal. qdem expertus est limatias sicut sunt. Instrumẽta iuncturarũ. Sedat dolorẽ podagre, ⁊ apatũ eius, ⁊ fit emplastrũ ex eo sicut est sup oia apata iuncturarum. Mẽbra capitis. Qõ adustũ est de ostraco purpureo, abstergit dentes, ⁊ ꝑcipue qõ aduritur cũ sale, ꝙ si ostracũ terat᷑, sicut est, cuȝ aceto, abscindit fluxum sanguinis nariũ. Mẽbra oculi. Qñ abluitur qõ adustum est de oi ostraco cũ carne sua, ⁊ ponit᷑ in alcofol delet grossitudineȝ palpebraꝝ, ⁊ albuginẽ in oculo, ⁊ pãnũ, ⁊ qñ adu/rit᷑ caro eius qõ noiat᷑ latalis antiq, ⁊ miscet᷑ cũ al kitrã, ⁊ terit᷑, ⁊ distillat᷑ sup palpebrã, nõ ꝑmittit pi los nasci. et viscositas q̃ est sup illud qõ siluestre est facit coherere pilos [v] [ꝑmutatos] sup palpebras.

a A. vomitus.
b A. Conder.
c † A. que nõ est in cortice eius.
d A. mordicatio carnis.
e A. marchian vl marchichan.
f A. rationi.
g A. lacte.
h A. ↄfert cãcro.
i A. ⁊ diariam.
k † A. venena.
l A. Shatar.
m A. tertio.
n A. ostracosita/ti.
o A. dolorẽ gin/giue mollifica/te.
p A. Bachele iudie.
q A. Hadam.
r A. Sadaf.
s A. terreni.
t A. adustionis eius. Alia litera, adustiua.
v A. inuersos.

Et viscositas limatiaruz que dicta est ante, cum ex ea linitur frons ꝓhibet materias ad oculum effu/sas, ⁊ facit pilos etiam adherere super palpebraz. Mēbra nutri. Caro ostraci, qđ noiat̃ carusis, est bona stō, ⁊ carnes ostracoꝝ nō decocte aqua, neq̃ assate, sedant dolorē stōi. Ostracum purpureuz qñ bibitur cum aceto, extenuat splenē. ⁊ qñ fit empl'm ad hydropisiz ex ostraco, non sepet̃ donec minoret eam: ⁊ opz vt dimittat̃, donec cadat p se. ⁊ ostracū siluestre est fortius in illo pp vehementiā exiccationis. Mēbra expul. Caro purpurei nō lenit nāz. ⁊ caro ostraci noiati sentalis, quū est recēs, lenit vētrem, ⁊ ꝓprie ius eius, ⁊ sil'r ius puoꝝ ostracorū. ⁊ qñ mr̃icis p̃focationē hñtes ex ostraco suffumigā/tur purpureo, iuuant̃. ⁊ h̃ suffumigatū ex̃hit secundinaz. ⁊ suffumigatio eius qđ est arōatici odoris ⁊ [a]⌈albelili ⁊ ꝓsici⌋ qđ est sup littora, ēt ꝯfert in p̃fo/catiōe mr̃icis. ⁊ excitat epilepticos ēt, ⁊ in ipso est castoreitas in odore. Et ostracum ꝓuocat mēstrua suppositū. Jngt ⁊ illud qđ noiat̃ caugilel est abstersiuū, cū adurit̃ sicut est, ⁊ pmixtū cū cinē gallaꝝ viridiū, ⁊ pipe albo ꝯfert vlcerib⁹ accñtib⁹ in intestinis dū recētia remanēt, ⁊ nō putrefiūt, magnifice. ⁊ pōdus qđē cineris ostraci sit quatuor ptes, ⁊ gallarum due, ⁊ piperis pars. j. ⁊ pulverizet̃ sup cibuz, ⁊ in vino detur ad potandū. Uenena. Cōfert caro eius morsui canis rabiosi.

a A. albebili ⁊ alcholzemi.

De [b]⌈ordeo.⌋ Cap. DXXXVIII.

b A. shair.

Ordeum qd est. est notū. ⁊ siligo est spēs ei⁹ sine cortice. Et ei⁹ opō est ꝓpinqua opōni ipsi⁹. Nā. Est fridū et siccū in p̃mo. Operationes ⁊ ꝓprie. Jn ipso est abstersio, ⁊ ei⁹ nutri/mentum min⁹ est nutrimēto tritici. Et aq̄ ordei ē nutribilior sauich ipsius. Et ambo frāgūt acuitatē humoꝝ. ⁊ aq̄ [c]⌈ordei alselech⌋ est hūidior. ⁊ oīs aq̄ ordei ē inflatiua. Deco. Sup pānuz administrat̃ de eo epithima cal'z. Apata ⁊ bo. Fit ex eo decocto cū aqua, sicut sorbitiōes cū pice ⁊ [d]⌈colophonia⌋ empl'm sup apata dura, ⁊ [e]⌈solo ⁊ cuz furfure suo⌋ sup apata cal'a. Uulnera ⁊ vl. Qñ fit linimētum ex eo cū aceto forti, ⁊ ponit̃ more empl'i sup scabiē vlceratā, sanat eā. Jnstr̃a iunctu. Fit ex eo empl'z cū cydonijs, ⁊ aceto sup podagrā, ⁊ ꝓhibet fluxuz hūiditatū ad iuncturas. Mēbra anhe. ⁊ pe. Aq̄ eius ꝯfert egritudinib⁹ pectoris. ⁊ qñ bibit̃ cū seie feniculi facit abūdare lac, ⁊ fit empl'z ex farina ei⁹, ⁊ melliloto, ⁊ cortice papaueris, ad dolorē lateris [f]†⌈ ⌋ ⁊ aq̄ eius est mala stō. Mēbra expl'. Ei⁹ sauic retinet vētrē, ⁊ sil'r decoctio sauich ei⁹. ⁊ [g]⌈furfur⌋ ei⁹ ꝓuocāt vrinā sed aq̄ [h]⌈furfuris⌋ tritici qñ bibit̃ est vehemētioris ꝓuocationis. Febres. Aq̄ ei⁹ est infridatiua, hūectatiua febriuz: in cal'is qđē pura, ⁊ in frigidis cū apio ⁊ feniculo. Et dat̃ in potu ēt illud, qđ coctum est cum ficubus, ꝑmixtū cum mellicrato, ad febres phlegmaticas.

c A. spēi ordei q̄ dr̃ selech seu siligo.
d A. rasina.
e A. ipso solo et cū kist ipsius.
f† A. Membra nutrimenti.
g A. kist.
h A. Alia litera kist ordei.

De [i]⌈ohalmarā.⌋ Cap. DXXXIX.

i A. Demiran.

[k]⌈**Ohalmarā** qd ē. est scehesabrā albumeimi.⌋ Nā. Jngt fili⁹ mesaugue, i ipso est cal'itas, ⁊ ē siccū in s̃o. Et pl'es hoiuz dicūt ꝙ est fridū, cū ei⁹ cal'itate calefactus nō ledat̃ [l]⌈sed iudiciū frigoris ei⁹ est⌋ in p̃: sed qđ veri⁹ est, est ꝙ vt⁹ ei⁹ est cōposita ex cal'itate cū fr̃ate, ⁊ pol'e est vt sit fr̃itas in ipso vincēs. Opō. ⁊ ꝓpe. Cōfert calefactis, ⁊ ꝓpe qñ morat̃ sup ipz aq̄ ros. Uulne/ra ⁊ vl. Fit ex eo empl'm adustiōi. Mēbra capi. Cōfert valde ad cola albumeimi, ⁊ apit oppil'ōes cerebri. Mēbra expl'. Dat̃ in potu semē frixū ad fluxū vētris antiquū cū oleo ros. ⁊ aq̄ [m]⌈frigida.⌋

k A. Demiran qd est, est sabese fram alhamaz.
l A. imo spēs ei⁹ q̄ dr̃ alhamā est frigida.
m A. rosata.

Littera. P.

De [n]⌈prunis.⌋ Cap. DXL.

n A. agias.

Pruna qd sunt. Nota sūt. Electio. Jlla q̄ hñt colorē palee, sunt fortiora nigris. ⁊ citrina fortiora rubeis, ⁊ alba sunt magis grauia ꝑue sol'onis. ⁊ armena sunt [o]⌈meliora oib⁹⌋ ⁊ vehemēti⁹ soluētia, ⁊ meliora sūt magna pinguia. Nā. Frigida sunt in p̃ncipio scđi. humida in fine tertij. Opō. ⁊ ꝓpe. Eius gūma est subtiliatiua, incisiua, ⁊ glutinatiua, ⁊ in damascenis est ꝯstrictio ⁊ stipticitas apud Dia. nō apud Gal'. Et in crudis q̄ nō sunt matura, est stipticitas, ⁊ eoꝝ nutrimētum est paucū. comedant̃ aūt añ cibū, ⁊ bibat qui humectatus est postea aquā mellis, ⁊ vinum [p]⌈de passis.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Eius gūma ꝯsolidat vlcera, ⁊ cum aceto abscindit impetiginez, ⁊ ꝓprie si fuerit cum ea mel, aut zuccarum, ⁊ p̃cipue in pueris. Mēbra capi. Quū ex folijs prunoꝝ colluit̃ os, ꝓhibet fluxum fieri ad vtranq̃ amigdalam ⁊ vuam. Mēbra oculi. Eius gūma ꝯfortat visuz, quū fit ex ea collyrium. Mēbra anhe, ⁊ pe. Muza ex eis sedant inflāmationē cordis. Mēbra nu. Que dulcia sunt ex eis mollificāt stōm hūiditate, ⁊ infrigidāt eū, ⁊ penit⁹ nō sunt ei ꝯueniētia: muza xo ex eis forti⁹ resistūt chol'e q̄z illa. Mēbra exp. Que ex eis sunt dulcia vehemēti⁹ soluēdo educūt cholerā. ⁊ humida ēt sunt vehemētioris sol'onis, q̄z sicca, ⁊ eoꝝ sol'o fit pp viscositatē eoꝝ. Damascena aūt stringunt vētrē s̃m quosdā. Et in siluestrib⁹ cuz nōduz sunt [q]⌈decocta⌋ valde est stipticitas ab oib⁹ ꝯcessa. Jngt Gal'. Errauit Dia. in verbis suis, cū dixit, Damascena constringunt, imo soluunt ⁊ gūma eorum frangit lapidem vesice, ⁊ eorum aqua ꝓuo/cat menstrua, et q̄zto plus sunt minora tanto plus eorum est solutio minor.

o A. magis abstersiua.
p — A.
q A. matura.

De [r]⌈psilio.⌋ Cap. DXLI.

r A. bezer chotune, seu chotuna

Psilium qd est. Est duoꝝ coloꝝ hyemale, ⁊ estiuū, ⁊ potio cuiusl'z illoꝝ sit pondus. ʒ. ij. Electio. Melius est illud qđ est maius, grossum, qđ submergit̃ in aq̄. Nā. Est frigidū ⁊ hūidū in scđo. Opō. ⁊ ꝓpe. Qđ ex eo frixū est, inuolutū in oleo ros. stipticū est. ⁊ sedat dolores more empl'i suppositū cū aceto. Apata ⁊ bo. Admi/nistrat̃ ꝯq̄ssatū cū aceto sup apata cal'a, ⁊ formicā, ⁊ herisipilaz, ⁊ ꝓprie q̄ sunt sub aure, ⁊ sup phl'atica. Jnstr̃a iunctu. Fit ex eo empl'm torsiōi neruorum, ⁊ ipsoꝝ spasmo, ⁊ podagre, ⁊ dolorib⁹ iuncturarum cal'is cū aceto ⁊ oleo ros. Mēbra capitis. Qui ex eo supponit suo capiti empl'm ꝯfert soda eius calide. Mēbra anhe. ⁊ pect. Lenit pectus. Mēbra nu. Eius mucilago cū oleo [s]⌈ros.⌋ ꝯfert siti vehemēti chol'ice. Mēbra exp. Ei⁹ qđ frixū ē pōdus. ʒ. ij. inuolutū in oleo ros. stringit, ⁊ ꝯfert dysenterie, ⁊ ꝓpe infantiū. ⁊ qđ ex eo mucilagiosū ē, ⁊ ip̄a mucilago ei⁹ cū oleo viol'. soluūt. Febres. Bibat̃ ⁊ tūc sedabit inflāmationē febriū acutarum.

s A. amigdalarum.

De [t]⌈portulaca.⌋ Cap. DXLII.

t A. bachele alhanicha.

Portulaca qd ē. Nota ē. Electio. Succus eius est illud quod in ea est magis vltime operatiōis. Natura. Frigida est in tertio. humidum in fine scđi. Opō. ⁊ ꝓprie. Jn ea est stipticitas, ⁊ ꝓhibet fluxū sanguinis, ⁊ flux⁹ antiquos, ⁊ ipsius nutrimētū ē ꝑuū illaudabile, ⁊ est resistēs cholere valde. Decoratio. Ex ea fricant̃ xuce, ⁊ eradicat eas ꝓpetate sua ñ q̄litate. Apa/

ra ⁊ bothoꝛ. Fit ex ea emplastrum apatibus cali/
dis, in qbus timet̃ putrefactio, ⁊ herisipila. Mẽ/
bꝛa capitis. Cõfert bothoꝛ in capite, abluto ex ea
capite cõmixta cũ vino, ⁊ delet stuporẽ dẽtiũ, ꝑpea
ꝙ lenit asperitatẽ, ⁊ sedat soda calidã pulsatiuam.
Mẽbꝛa oculi. Cõfert ophthalmie, ⁊ ingredit̃ in
alcofol. ⁊ nimius vsus eius facit accidere pannũ in
oculo. Mẽbꝛa anhe. ⁊ pec. Eius succus ꝓhibet
sputũ sanguinis ꝑꝑ virtutẽ suaꝫ ponticã. Mẽbꝛa
nutrimenti. Cõfert inflãmationi stomaci bibita,
⁊ moꝛe empli̽ supposita, ⁊ ꝯfert epati inflãmato, ⁊
ꝓhibet vomitũ cholericuꝫ, ⁊ debilitat appetitum.
Mẽbꝛa expul. Fit ex ea clistere dysenterie intesti
noꝝ, ⁊ solutioni colirice, ⁊ ꝯfert doloꝛibus renũ, ⁊
vesice, ⁊ vlceribus eoꝝ, ⁊ abscindit ꝟm plurimũ de
siderium coitus. Et existimauit filius mesaugue ꝙ
augmentũ facit in coitu: ⁊ vꝛ ꝙ sit illud in cõplexio
ne calida ⁊ sicca. ⁊ ipsa retinet fluxũ menstruoꝛũ. ⁊
ꝯfert[a] ⸢vlceribus⸥ matricis, ⁊ ꝯfert aqua eius he/
moꝛroidibus sanguineis, ⁊ eius succus exꝫbit asca
rides. Et si asset̃ poꝛtulaca, ⁊ cõedat̃, abscindit so/
lutionẽ. Febꝛes. Cõfert febꝛibus acutis.

De[b] ⸢polipodio.⸥ Cap.DXLIII.

Polypodiũ qd est. Est lignũ, cineritiuꝫ, nodosum, declinãs ad rube
dinem, ⁊ nigredinẽ parũper, minutos hñs ramos,
sicut vermis plurimoꝝ pedũ. Et in sapoꝛe ipsiꝰ est
dulcedo cũ stipticitate. dixerũt quidã ꝙ nascit̃ sup
arboꝛẽ in nemoꝛe, ⁊ dixerũt ꝙ nascit̃ sup lapidem.
Electio. Melius ex eo est qδ est[c] ⸢fisticũ interiꝰ⸥
grossum sicut anularis declinãs ad[d] ⸢rubedinẽ⸥ ⁊
citrinitatẽ, solidũ, recens, in quo est amaritudo oc/
culta, ⁊ bonꝰ sapoꝛ cũ põticitate, ⁊ in eius sapoꝛe ẽ
sapoꝛ gariofil̉. Nã. cal̉m est in scδo, siccũ ĩ tertio.
vltimũ in exiccatiõe. Opõ. ⁊ ꝓpꝛie. Est resoluti/
uum vẽtositatũ, ⁊ hũiditatũ. Iniũct. Empl̉m
fcm̃ ex eo ꝯfert toꝛsioni neruoꝝ. Membꝛa expul.
Soluendo educit meliam sine punctione, ⁊ soluit
phl̉a, ⁊ chimũ aquosuꝫ, ⁊ decoqt̃ in iure galloꝝ, ⁊
iure pisciuꝫ ꝑꝑ colicã, aut in iure oleꝝ. Si g̃[e] ⸢spar/
gitur radix eiꝰ sup aquã alkaratim⸥ ⁊ bibat̃ soluit
cholerã, ⁊ phl̉a. Et potio qdem eius fit. vj. kermet:
kermet. n. est. vj. kerates, imo fit vsq3 ad. ij. ʒ. Et opꝫ
vt bibat̃ cũ sirupo de melle mixto cũ aqua, ⁊ ante
ipsum aliqd de[f] ⸢tarachis⸥ ⁊ in decocto fit vsq3 ad
iiij. Permutatio. Loco eius ponit̃ epithymũ, ⁊
mediũ ponderis ipsius de sale indo.

De[g] ⸢papyro.⸥ Cap.DXLIIII.

Papyrus qd est. Notus est. ⁊ ex ipso qdeꝫ fiũt charte: ⁊ ipse qdẽ in potẽtia
est charta. ⁊ qδ ex eo adustũ est, vehementioꝛis est
exiccatiõis. Nã. Est fridus ⁊ siccus. Opõ. ⁊ ꝓ/
pꝛie. Cõfert fluxui sanguinis, ⁊ ꝓhibet eũ ipsiꝰ ci/
nis. Uulnera ⁊ vlce. Puluerizat̃ sup vulnera re/
centia, ⁊ cõsolidat ea: qñq3 ꝟo infundit̃ in aceto, ⁊
exiccat̃, ⁊ ĩtromittit̃ fistulis, ⁊ oibꝰ vlceribꝰ ambu
latiuis ⁊ vulneribus. Mẽbꝛa capit̃. Eius cinis
ꝯfert coꝛrosiõi oꝛis. Mẽbꝛa anhe. ⁊ pe. Eius ci/
nis retinet sputũ sanguinis. Mẽbꝛa exp. Suma
tur, ⁊ inuoluat̃ lino, ⁊ dimittat̃ donec exiccet̃, dein
de ponat̃ sup hemoꝛroidas, ⁊ ꝯfert eis.

De[h] ⸢polio.⸥ Cap.DXLV.

Poliũ qd est. Est spẽs de sceba, in qua est cal̉i tas, et acuitas pauca. et qδ ex eo minꝰ
est, est acutius ⁊ amarius, ⁊ sunt in eo thyrsi, ⁊ flo/
res[i] ⸢⁊ ipm est pilosuꝫ albũ decliue⸥ ad citrinitatẽ,
vsq3 ad mensurã palmi, plenũ seie, ⁊ eius caput est
sicut spera, in quo sunt sicut pili albi grauis odoꝛis

a A. adustioni.
b A. bessaigi, vl̉ besbaigi.
c —— A.
d A. Alia litera viriditatem.
e A. si puluerizatur radix eiꝰ super melicratuꝫ.
f A. altharich.
g A. berdi.
h A. giade.
i A. pilosi albi ꝺ cliues.

cũ q̃dã arõaticitate, maius aũt est debilius, qδ ẽt ẽ
amaꝝ. ⁊ in ipso est acuitas q̃dã. ⁊ mõtanũ ẽ minꝰ.
Nã. Minꝰ est cal̉m in tertio, siccũ in scδo: ⁊ maiꝰ
est cal̉m ⁊ siccũ in scδo. Opõ. ⁊ ꝓꝑe. Est apitiuũ,
subtiliatiuũ, ⁊ ꝓꝑe minꝰ est ad apiẽdũ oppil̉ones
intrinsecas. Uulnera ⁊ vlce. Cõsolidat qδ ex eo
viride est plagas recẽtes, ⁊ ꝓꝑe maius. ⁊ qδ ex eo
est siccũ vlcera fraudulẽta, ꝑcipue[k] ⸢minꝰ⸥ siccum.
Mẽbꝛa cap. Facit soda. Mẽbꝛa nutrimẽ. Ipꝫ
cũ aceto est epithima ꝯueniẽs apatibus splenis, ⁊
duritiei ipsius, et nocet stõ, ⁊ ꝯfert icteritie nigre, et
ꝓpꝛie decoctio eius qδ ex ipso maius est, et confert
hydropisi, ⁊ est vl̉r malũ stõ. Mẽbꝛa expl̉. Pro/
uocat vꝛinã, et mẽstrua. et soluit vẽtrẽ, ⁊ ꝯfert asca/
ridibus valde. Febꝛes. Cõfert febꝛibus antiqs.
Uenena. Cõfert pũcture scoꝛpiõis: ⁊ decoctio ma
ioꝛis moꝛsui vermiũ venenosoꝝ oium, ⁊ eo suffumi
gat̃, et sternit̃, et fugat venenosa minoꝛa. Permu
tatio. Loco eiꝰ ponit̃ in extractiõe vermiũ, et ꝓuo
catione vꝛine, et menstruoꝝ pondus equale de[l] ⸢li
gnis granati viridibus⸥ ⁊ tertie due põderis ipsiꝰ
de coꝛticibus lignoꝝ cassie lignee.

De[m] ⸢pellibus.⸥ Cap.DXLVI.

Pelles. Electio. Melioꝛes ex eis sunt pel/ les lactentiũ, ꝑꝑ hũiditatẽ ipsoꝛum.
Opõ. et ꝓꝑe. Nutrimẽtũ eaꝝ est ꝑuũ, viscosum ⁊
ꝓpinquũ ẽ in viscositate, et dispõnibꝰ suis nutrimẽ
to pedũ. et rasura qdẽ pellis capꝛine, quũ põit̃ sup
cursũ sãguinis, retinet eũ. Deco. Pellis vipe adu
sta, et linita sup alopitiã ꝯfert. Apata ⁊ bo. Dꝛ ꝙ
pellis eq[n] ⸢q̃ est in aq̃⸥ cũ ponit̃ sup bothoꝛ, ĩfridat
ipm. Uulnera ⁊ vl. Ponit̃ cinis pellis mulaꝝ, et
siliũ sup adustionẽ ignis, et vlcera cal̉a, quũ nõ sũt
cũ apate. et ẽ medicamẽ excoꝛiatiõi pedũ ex calcia
mẽto, ⁊ coxaꝝ, ⁊ fistulis. et pellis recẽs ouis sup ꝑ/
cussionẽ ponit̃ in hoꝛa, et ꝓhibet nocumẽtũ ex ea,
⁊ est ꝯueniẽs vlceribꝰ fraudulẽtis, ⁊ scabiei, ⁊ pꝛu
ritui. Mẽbꝛa nut. Pellis intrinseca q̃ est in stõis
auium[o] ⸢⁊ in gutture eaꝝ⸥ pꝛecipue galloꝝ, qñ sic/
catur. et teritur, et bibit̃ cuꝫ vino, ꝯfert doloꝛi stõi.
Uenena. Dicit̃. ꝙ recẽs pellis cal̉a caꝑna qñ po
nitur sup moꝛsum vipere, attrahit venenũ.

De[p] ⸢pice.⸥ Cap.DXLVII.

Pix qd est. Est duaruꝫ spẽꝝ: vna est marina, ni/ gra, liqda, q̃ ponit̃ in empl̉is, et est de genẽ
[q] ⸢picis⸥ ⁊ alia ẽ mõtana siluestris: et siluestris alia
est liqda, ⁊ est ex arboꝛe[r] ⸢aliẽbut et modis⸥ alijs
pini. Prima ꝟo est spẽs eius hũida, deinde desicca
tur cuꝫ decoctione, et pl̉m qdẽ ipsius est ex iẽbut ⁊
est arboꝛ[s] ⸢cadim koꝛasc.⸥ Oleũ ꝟo picis ꝓximuꝫ
est alchitram. Et eius oleũ fit, vt distilletur eius hu
midum vbi decoquit̃, vt desiccet̃, aut suspendatur
supꝛa ipsum lana, et madefiat ex vapoꝛe eius, ⁊ cũ
madefacta fuerit expꝛimat̃ in vase alio. Quũ tñ sit
possibile vt distillet̃ in cucurbita, ⁊ alẽbico melius
est q̃ꝫ illo mõ, et magis seruat̃ illud qδ sublimatur.
Opatio. et ꝓpꝛi. Est maturatiua humoꝝ grosso
rum, abstersiua, calefactiua, et humida est vehemẽ
tius maturatiua, et sicca foꝛtiꝰ est desiccatiua. et po
nitur in empl̉is. Decoꝛa. Extirpat albedinẽ vn/
guis, et attrahit sanguinẽ ad mẽbꝛa, et ĩpinguat ea
ꝓꝑe quũ iterat̃ eiꝰ adherẽtia, et euulsio subito cuꝫ
violẽtia, et linit̃ sup fixuras pedũ, ⁊ reliqꝝ mẽbꝛo/
rũ vt sanet eas, et empl̉ꝫ fcm̃ ex ea facit nasci pilos
in alopitia. Apata ⁊ bo. Lenit apata dura, ⁊ ꝓ/
ꝑe hũida, et admistrat̃ cũ farina oꝛdei sup scrofulas
et ꝓhibet, quũ ꝑmiscet̃ sulfuri, aut coꝛtici arboꝛis
[t] ⸢aliebut⸥ ãbulationeꝫ foꝛmice, ⁊ ꝓhibet exituras

k A. paruum.
l A. corticibꝰ ramoꝝ granati viridium.
m A. giela.
n A. aquatici.
o A. ⁊ in eaꝝ receptaculis iuxta colluꝫ exñtibus in qbus cibꝰ sicut est pꝛimo ingreditur.
p A. ꝫeft.
q A. kir.
r A. Alia litera altenub ⁊ spẽbꝰ
s A. cadamcharis.
t A. Alia littera altenub.

glandularũ oium. Uulnera ⁊ vlcera. Delet impetiginẽ ⁊ gñat carnẽ in vulneribus ꝓfundis, ꝓpe cũ puluere turis ⁊ cũ melle, ⁊ mũdificat vlcera corruptarũ hũiditatũ, ⁊ sicca in hoc ⁊ in vulneribus est vehemẽtioris exiccatiõis. Instr̃a iũcturaꝝ. Confert apatib⁹ i lacertis. Mẽbra capitꝭ. Sicca ⁊ hũida bõa ẽ vlcerib⁹ capitꝭ. Mẽbra oculi. Fumus picis [a] ⌈bonũ efficit marginẽ oculi ⁊ facit oriri pilos palpebraꝝ⌋ ⁊ ꝓhibet lachrymas eius, ⁊ iplet vlcera in oculo, ⁊ ꝯfortat visũ. Mẽbra anhe. ⁊ pecto. Confert tussi fride ⁊ sicce, ⁊ ꝓprie cũ amigdalis ⁊ zuccaro, ⁊ sil'r in pleuresi ⁊ pipneumonia, ⁊ facit sputũ facile ⁊ maturat, ⁊ sil'r cũ oleo amigdalino ẽ ei⁹ maturatio plurima. Sola ṽo quũ ẽ, tũc ei⁹ mũdificatio est minor maturatiõe ei⁹, ⁊ cũ zuccaro est eꝫ. Et ꝓhibet sputũ sãguinis ⁊ ꝓhibet, [b] ⌈sputũ⌋ saniei quuz labit̃ ex ea qꝫtitas, ʒ. ⁊. s. cũ melle. Ex pice aũt humida quũ linit̃ palatũ, est vtilis prefocatiõi. Mẽbra expul. Lenificatiua est, ⁊ plim⁹ vsus ei⁹ soluit, ⁊ fit ex ea enema ad apata cal'a, ⁊ dura in intestinis, ⁊ mr̃ice, ⁊ testiculis. Et ponit̃ in medicinis vulnerũ orificij vesice. Et qñ linit̃ pix sup fixuras ani sanat eas. Uenena. Resistit venenis, ⁊ cõfert quum linit̃ sup morsum vipe.

a A. Alia littera bonificat pilos palpebrarũ oculi ⁊ oriri facit pilos.

b A. Alia littera vomitum.

c A. kurat.

De [c] ⌈porro.⌋ Cap. DXLVIII.

Porrũ qd est. porri aliud est scemiuz, ⁊ aliud est nabathiũ: ⁊ aliud est qδ dr̃ porruz siluestre. ⁊ est illud qδ est iter porrũ ⁊ aleũ, qδ ẽ melius in medicina, qꝫ in cibo, sed nabathiũ magis ingredit̃ in curatiõib⁹, qꝫ scemiũ. Nã. Nabathiuz est cal'm in tertio siccũ in scδo. Et siluestre est calius ⁊ sicci⁹: ⁊ ꝓp illud est deteri⁹. Decoratio. Scemiũ cũ sumach ꝯfert verucis. Apata ⁊ bothor. Scemium cuz sumach delet essere. Uulnera ⁊ vlcera. Scemiũ cuz sale ꝯfert vlceribus fraudulentis. Et qδ ex eo est siluestre vlcerat corpus. Mẽbra capitis. Abscindit fluxũ sanguinis ex narib⁹, ⁊ suffumigat̃ ex semine eius cũ alchitran dẽs, in q̊ est vermis, ⁊ interficit vermẽ, ⁊ eijcit illũ, ⁊ ipsi⁹ comestio facit soda, ⁊ fac̃ imaginari, ⁊ videre somnia mala, ⁊ ipsi⁹ cinis cũ oleo ro. ⁊ aceto vini est ꝯueniẽs auri dolorose. [d] † ⌈ ⌋. Et est ex eis q̃ corrũpũt gingiuam, ⁊ dentes, ⁊ findit eos, ⁊ ꝓprie scemiũ. Mẽbra oculi. Nocet visui. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pecto. Cũ aqua ordei cõfert asmati facto ex mã grossa, ⁊ ꝓpe nabathiũ, ⁊ ꝓprie cum melle, ⁊ ꝯfert ad apata pulmonis, ⁊ maturat ea, ⁊ dant̃ ex semine ei⁹. ʒ. ij. cũ equali põdere sui de granis myrti ad sputũ sanguinis. Mẽbra nutrimenti. Est malũ stõ, ⁊ siluestre est deterius domestico, qm̃ est amarius, ⁊ acutius, et magis mordicatiuũ ipso: et porrũ qdẽ totũ est inflatiuum: opꝫ g̊ vt elixet̃ in duab⁹ aqs q̃ alleuiant̃ inflatio ⁊ nocumẽtuz ipsi⁹, Ruffus ṽo dxcit ꝙ ipsum abscindit eructuationẽ acetosam, ⁊ est vl'r tarde digõnis. Mẽbra expul. Prouocat vrinaz, et mẽstrua, ꝓprie nabathiũ, et siluestre, ⁊ nocẽt ambo vesice, et renibus vlteratis, ⁊ ꝯfert hemorroidibus, qδ ex eo elixũ est, comestũ, ⁊ more empl'i suppositum, ⁊ cõmouet coitũ, ⁊ sil'r eius semen torrefactum. Et semẽ qdẽ eius torrefit cũ granis myrti ad tenasmon, et sanguinẽ ani, ⁊ sedet̃ in decoctione foliorꝝ eius cũ aqua, et ꝯfert coartationi matricis, ⁊ duritiei, q̃ est in ipsa, ⁊ decoctio radicis eius [e] ⌈cuz issidebeget⌋ cũ oleo de cartamo, aut oleo amigdalino, aut sisamino [f] † ⌈ ⌋ cõfert colice, ⁊ eius succ⁹ est ex sũma eoꝝ q̃ soluũt sanguinẽ. Uenena. Succ⁹ ei⁹ cũ mellicrato est ꝯueniens morsibus.

d † A. ⁊ tinitui.

e A. preparata.

f † A. et cum aq̃ vel cuz brodio.

g A. kemeri.

De [g] ⌈piris.⌋ Cap. DXLIX.

Pira qd sunt. In ipsis sunt terreitas, ⁊ aqueitas, et in nr̃a qdẽ terra est spẽs q dr̃ [h] ⌈scenabrud et hꝫ magnã capacitatẽ⌋ ⁊ est vehementis rotũditatis, et subtilis corticis, boni coloris, quasi peruium, ⁊ q̃si ipsum sit aq̃ zuccari coagulata, ꝯgelata plimũ, sed non ꝓp spissitudinẽ sb̃e, boni odoris valde, qδ quũ ab arbore sua cadit sup terram, destruitur, ⁊ ista sunt in qbus nõ est nocumẽtũ de spẽbus piroꝝ. Nã. Pira q̃ noiant̃ [i] ⌈scemia⌋ sunt frigida in primo sicca in scδo, senabrud ṽo temperate hũida. Opationes et ꝓprietates. Oẽs spẽs eius sunt stiptice, intrãtes in empl'is retentionis mãerũ. Et qñqꝫ abstergũt parũper, et eoꝝ hũor est plim⁹, et laudabilior hũore pomoꝝ ƀꝫ ꝙ dixit ruffus. Ea autẽ q̃ dicta sunt senabrud in terra corasceni absqꝫ alijs sunt lenitiua nãe, et boni chimi valde. Uulnera et vlcera. Consolidant vulnera, ꝓprie siluestria exiccata. Mẽbra nutrimẽti. Sunt ꝓparantia stomacum ⁊ [k] ⌈scemia⌋ ꝓprie ꝯfortant st õacũ, et abscidunt tussim, et sedãt colerã. Mẽbra expul. Constringunt vẽtrẽ, ꝓprie q̃ sunt exiccata: et in piris qdem est ꝓprietas faciẽdi euenire colicã, q̃re oꝫ vt bibatur post ipsa hydromel cũ spẽbus, q̃ sunt vt pip, et cinamomũ, et his sil'a. et eoꝝ rob ꝯfert fluxui vẽtris cholerico. Uenena. Cinis spẽi eoꝝ vehementis stipticitatis, et tarde maturationis, est cura fungorum mortificantiuz. Et qñ coquunt̃ isti fungi cũ piris minoratur nocumentũ ipsoꝝ.

h A. senabrud ⁊ est magne quãtitatis.

i A. scinia.

k A. scinia.

l A. kiaraba.

De [l] ⌈pedibus.⌋ Cap. DL.

Pedes. Opationes et ꝓprietates. Gñant hũorẽ viscosum, nõ grossum, sed ipse est laudabilis, et paucaruz supfluitatũ. Mẽbra anhelitus et pectoris. Cõfert tussi cal'e, ꝓprie cum pultibus ordei. Mẽbra nutrimẽti. Bone sunt digõnis, bõi chimi, viscosi, non grossi. Et significatio bonitatis digõnis eoꝝ, est velocitas inflatiõis ipsorum, et dissolutionis in decoctione, verum eoꝝ nutrimentum nõ est multũ. Mẽbra expul. Soluũt cum viscositate que est in eis.

m A. nachal.

De [m] ⌈palma.⌋ Cap. DLI.

Palma qd est. Est arbor dactilorum nota, ⁊ omnes partes eius sunt stiptice, ⁊ sermo dactiloꝝ iam preterijt.

n A. naferh.

De [n] ⌈petroleo.⌋ Cap. DLII.

Petroleũ qd est. Albũ note spẽi ẽ, ⁊ nigrũ est colamẽtũ picis babylonice, ⁊ reliq̃ꝝ. Nã. Cal'm ẽ et siccũ vsqꝫ ad q̃rtũ. Opationes et ꝓꝓetates. Est subtile, et ꝓpe albũ, resolutiuũ, liq̃factiuũ, apitiuũ oppil'onũ. Instr̃a iũcturarũ. Cõfert doloribus anchaꝝ ambaꝝ, et dolorib⁹ iũcturaꝝ, et ꝓprie albũ. Mẽbra capitis. Petroleũ variũ, ꝯfert dolorib⁹ auris fridis. Mẽbra oculi. Cõfert albugini oculi, et aq̃ descẽdẽti, et nigruz ex eo ẽt. Mẽbra anhe. et pecto. Cõfert asmati, et tussi antiq̃: bibit̃. n. paꝝ ex eo cũ aq̃ cal'a. Mẽbra expul. Sedat dolorẽ vẽtris pũgitiuũ, et vẽtositates. Et qñ fit ex eo liciniũ iterficit vermes. ⁊ ꝓpe nigrũ, ⁊ [o] ⌈cõedere põdus. ʒ. j. de eo⌋ frãgit vẽtositatẽ vesice, et frigus matricis. Uenena. Confert puncture epithimatum.

o A. verucas purcat et.

p A. nithafilun, vel nidafilun.

q A. Alia littera est lacticiniũ qδ nominatur.

r A. sanguinis.

De [p] ⌈pentaphilone.⌋ Cap. DLIII.

Pentaphilon qdẽ. [q] ⌈Est noiat⁹⌋ qnqꝫ folia. Opõnes et ꝓꝓetates. Est fortꝭ exiccatiõis sine acuitate, et adustiõe, et mordicatiõe et fit ex eo ẽpl'z ad fluxũ [r] † ⌈ ⌋ ⁊ sedat ipꝫ. Apata et bot. Fit ex eo empl'z ad dubellet, et scrofulas, ⁊ durities flaticas, et panaritios. Uulnera et vlce. Decoctio radicis ei⁹ vꝫ ad vlcera ambulatiua.

ambulatiua. ⁊ qđ de eo decoctū ē cū aceto ad formicam, ⁊ ꝯfert in herisipila, ⁊ panaricijs, ⁊ scabie.
Iniſtra iūcturaꝝ. Cōfert doloribꝰ iūcturaꝝ, ⁊ sciatice, ⁊ ꝯfert ramici bibitꝰ, ⁊ more empl'i suppositꝰ.
Mēbra capi. Decoctio radicis eiꝰ valet ad [a]⌈linguam dolorosaꝫ⌋ quū ex ea fit [b]⌈empl'm ad cola.⌋ Et folia eiꝰ cū vino ad epilepsiā vꝫ bibita, xxx. diebus. Mēbra anhe. ⁊ pec. Fit gargarisma cū decoctiōe eiꝰ ad aspitatē gutturis. ⁊ succꝰ radicis eiꝰ ad dolorē pulmonis. Mēbra nu. Succꝰ radicis eiꝰ vꝫ ad dolorē epis, ⁊ icteritiā, quū bibit' per aliquot dies cū sale, ⁊ melle, ⁊ potio eiꝰ fit tres anulusāt. Mēbra expul. Cōfert radix eius soloni, ⁊ vlceribus intestinoꝝ, ⁊ hemorroidibꝰ, ⁊ sil'r decoctio radicis eiꝰ. Febres. Folia eius cū [c]⌈aumeli⌋ aut cū vino ꝯferūt q̄rtane, ⁊ q̊tidiane. Uenena. Succus radicis eiꝰ est medicina pnitiosa.

De [d]⌈piscibus.⌋ Cap. DLIIII.

Pisces. Electio. Meliores pisces sunt illi q nō sunt magni valde, neq̄ hn̄t carnem durā, neq̄ siccaꝫ, ⁊ in qbꝰ nō est pinguedo, ita ꝙ q̄si frāgat', neq̄ mucilago. ⁊ in qbꝰ nō est malus sapor, vel odor, ⁊ q̊ruꝫ sapor est suauis. Suauis.n. saporis sꝭ ꝯueniētes, ⁊ q sꝭ pingues, nō supfluā pinguedinē habentes, neq̄ grossam, neq̄ vt sepū neq̄ [e]⌈acrē⌋ ⁊ illi qbꝰ nō cito aduenit fetor, quuꝫ ab aq̄ sepant'. ⁊ eligit' qdē ex piscibꝰ durā carnē hn̄tibus ille q est minor. Et ex hn̄tibus mollē carnē ille q est maior ad terminū aliquē. Et ille q hꝫ durā carnem salitꝰ, melior est eo q ē recēs. In gn̄ibꝰ aūt [f]⌈asabot sunt meliores deinde alebani postea almerenuse ⁊ alsceba marini nō sunt mali sed molles ⁊ pingues ambo sunt grossi: alchanabab aūt almerenuse ⁊ alcursul sunt bōi valde. In locis⌋ aūt in qbꝰ morant' est electio, qm̄ illi qui morant' in locis petrosis sunt meliores, deinde in arenosis, ⁊ aqs dulcibꝰ currentibus in qbus nō sunt sordes, ⁊ nō sunt limose, neq̄ lacunales, neq̄ [g]⌈cāpestres⌋ ⁊ non sunt de lacunis p̄uis, q̄ flumina nō ibibūt, ⁊ in qbꝰ nō sunt fontes: ⁊ pisces qdē marini sūt laudabiles subtiles. Et melior spēs eoꝝ, est illoꝝ q nō sunt nisi in mari, ⁊ pelagini, ⁊ illi q morant' in aqs discooptis flatui vētoꝝ sup se, sunt meliores eis q sunt ꝯ̄rio, ⁊ illi q morantur in aqs multaꝝ agitationū, ⁊ vndaꝝ sunt meliores, ⁊ vehemētiori indigēt exercitio q̄ꝫ illi q hitant i aqs stātibꝰ. Et pisces qdē marini sꝭ optimi, subtil' carnis p̄cipue, quū ipsoꝝ hitatio est in littoribꝰ petrosis, aut arenosis: ⁊ pelagini qdeꝫ q sunt de mari plimi sūt exercitij. Et illi q vadūt de mari ad flumina dulcia, quoꝝ cursui ꝯ̄ria existit aq̄ nā. ēt sūt subtiles, ⁊ plimi exercitij. Scd̄m cibū aūt, illi q cibant' herbis bonis, ⁊ radicibꝰ plātaꝝ sunt meliores his, q comedūt sordes, q̄ p̄ijciunt' in ciuitatibꝰ ad loca infusionū, ⁊ radices plātaꝝ malaꝝ, q̄ꝫuis sint in vltimo bōi saporis. Modus x̄o melior in quo pisces comedunt' est alessidabeggi, deinde illoꝝ q sūt assati sup testā. Frixi x̄o sunt ꝯueniētes hn̄tibꝰ fortē stomacum, ⁊ cū seibꝰ: ⁊ assati qdē sunt nutribiliores, ⁊ tardioris descēsionis, ⁊ elixati sunt ꝯ̄rio. Et melior ipsoꝝ decoctio est, vt coq̄t' aq̄ donec ferueat, deinde p̄ijciant' in eā. Saliti aūt sunt meliores q sunt recētes. deinde illi q sunt p̄ping termino quo sunt saliti. Et meliores istoꝝ sunt illi, q sunt ꝯditi cū aceto, ⁊ cū rebꝰ ꝯdiētibꝰ cibaria: ⁊ aq̄ qdē in q̄ elixant' pisces saliti, ⁊ p̄prie [h]⌈alierui⌋ sunt vehemētis mūdificationis, ⁊ ponit' in clisteribꝰ exiccatiuis. Nā. Ois piscis fridus est ⁊ hu. veꝝ qdā pisces sunt calidiores fm̄ cōpationē ad ꝯpl'onē pisciū, sicut [i]⌈alcuseigi ⁊ alierui ⁊ almerunegi.⌋ Et saliti qdē sunt calidi, ⁊ sicci, ⁊ q̄ꝫto plus antiq̄nt', tāto plus in ambobus augmētant'. Et aq̄ qdē pisciū salitoꝝ silis ē almuri in dispōnibus suis. Opō. ⁊ p̄pe. Qui sunt recētes gn̄ant phl'a aquosū, ⁊ mollificāt neruos, ⁊ nō sunt ꝯueniētes nisi stō cal'o valde, ⁊ sanguis eoꝝ ad subtilitatē declinat, ⁊ cutis piscis q noiat' [k]⌈sakiafon⌋ ⁊ est in p̄tibꝰ domꝰ ozonis, quū cinis puluerizat' in oculos aialiū delet eoꝝ albuginē. ⁊ spēs qdē pisciū salitoꝝ ex̄hūt ea q̄ infixa sūt in carne, ex locis in qbꝰ tenent', ⁊ p̄prie aliarie. Uulnera ⁊ vlce. Capita semeros adusta eradicāt carnē additā in vlceribꝰ, ⁊ p̄hibēt eaꝝ ambulationē. ⁊ eradicāt verucas ⁊ morū. Et aq̄ pisciū salitoꝝ ꝯfert vlceribꝰ putridis, ⁊ abluit ea. Et [l]⌈asanie⌋ ⁊ pisciculi sūt boni in curis vlceꝝ putridoꝝ. Iniſtra iūctu. Qn̄ clisterizatur cū [m]⌈succo⌋ salitoꝝ multotiēs, ꝯfert valde dolori anche. Et q recētes sunt mollificant neruos. Mēbra capi. Pisces p̄ui, quos illi de scemi noiant asir, quū colluūt os hn̄tes alcola fraudulentas ex almuri q fit ex eis, ꝯfert ⁊ quū [n]⌈alrahada⌋ viuꝰ approxiat' capiti patiēti soda stupefacit ipꝫ ne sentiat soda. Mēbra ocl'i. Cū cuti [o]⌈sua⌋ ꝯfricāt' palpebre scabiose, ⁊ ꝯfert. Et cutis eiꝰ adusta ēt ingredit' in medicinis oculi, ⁊ alcofol facto ex eo cuꝫ sale delet vngulā, ⁊ cōestio [p]⌈turesule⌋ quū ē recēs acq̄rit cecitatē oculo, imo oēs pisces. Mēbra anhe. ⁊ pec. [q]⌈Aliarie⌋ recēs mūdificat cannā pulmonis. ⁊ clarificat vocē, ⁊ sil'r salitus. Et capita pisciū salitoꝝ exiccatoꝝ ꝯferūt vue apate, ⁊ glutē qdē pisciū ponit' in sorbitiōibꝰ, ⁊ p̄hibet sputū sanguinis. Mēbra expul. Uēter sacaidicon lenit ventrem cū difficultate sue digōnis. Et caro aliarie lenit vētrē. ⁊ oia iura pisciū leniūt vētrē. Et capita pisciculoꝝ salitoꝝ [r]⌈recōditoꝝ⌋ sꝭ medicamē bonū fixure ani, ⁊ causigi p̄pe, ⁊ teheul, ⁊ almerēnegi. ⁊ alcausigi, ⁊ aliarie oēs augmētāt coitū. Et ois piscis recēs cōestꝰ dū est cal'us, auget in coitu. Uenena. Capita sumeros salitoꝝ adusta ponunt' sup morsum canis rabiosi, ⁊ pūcturā scorpiōis, ⁊ ꝯferūt, ⁊ sil'r oēs pisces, ⁊ iura eoꝝ, ⁊ ius ois piscis ꝯfert in venenis bibitis, ⁊ pūcturis. ⁊ piscis q noiat' eutaras ius bibitum ⁊ vomitus post ipsum multotiens prouocatus fm̄ cōtinuationem, confert morsui serpentis cornuti, ⁊ canis rabiosi.

De [s]⌈piretro.⌋ Cap. DLV.

Piretrum qd est. Plimuꝫ qđ de hac plāta admistrat', est radix eius. Electio. Meliꝰ ē illud, qđ acutū ē, ⁊ mordicatiuū lingue, ⁊ magnitudo eiꝰ ē fm̄ q̄ꝫtitatē digiti. Nā. Existimauit qdā eoꝝ [t]⌈in qbꝰ nō ē vsus⌋ ꝙ ē fridū, sꝫ subtile, sꝫ ip̄m nō ē nisi cal'm ⁊ siccū in tertio. Opō. ⁊ p̄prie. Ex̄hit phl'a masticatū, ⁊ v̄tꝰ eiꝰ ē adustiua, ⁊ p̄uocat sudorē, quū ex eo cū oleo abstergēdo inungit' corpꝰ, Deco. Si misceat' cū oleo, ⁊ abstergendo inūgat' ex eo p̄uocat sudorē. Iniſtra iūctu. Fricatio fcā ex eo, ⁊ decoctiōe ipsius, ⁊ oleo eius ꝯfert mollificatiōi neruoꝝ antiq̄, ⁊ stupori eoꝝ, ⁊ p̄hibet gn̄ationē alcuzez ab eo in q̊ gn̄at' [u]⌈alcuzez.⌋ Mēbra capitis. Uehemēter apit oppil'ones colatorij, ⁊ ꝯstrictionē nariū. ⁊ eiꝰ decoctio cōfert dolori dētiū, ⁊ p̄pe frido, ⁊ eiꝰ acetū ꝯfirmat dētes motos, si decoquat' cū aceto ⁊ teneat' in ore. Febres. Qn̄ fricat' cū eo corpꝰ an̄ paroxismū rigoris cū oleo, ꝯfert rigori facto cū febre, ⁊ absq̄ febre.

De [x]⌈penidijs.⌋ Cap. DLVI.

Penidij. Nā. Cal'i sūt ⁊ hūidi in p̄mo, ⁊ p̄prie albi [y]⌈⁊⌋ sūt hūidiores alijs.

Auic.

a A. dentem dolorosum.
b A. oris collutio ⁊ ad alcola.
c A. hydromelle.
d A. semech.
e A. acutum.
f A. alsabent sūt meliores, deinde albeni postea almarmaheigi, ⁊ alsceba marini nō sunt mali sꝫ alregirie, ⁊ alsiꝫ ambo sunt grossi, alcherab autē ⁊ almarmaheigi et alfersul sūt bōi valde i aqs,
g A. paludose.
h A. marini.
i A. alchusegi ⁊ algieri ⁊ almarmaheigi.
k A. Alia litera sisus.
l A. alsahane.
m A. decoctiōe.
n A. alrahade.
o A. saichun.
p A. suichali.
q A. algiari.
r A. exiccatorū.
s A. hacharchar.
t A. qbus nō est credendum.
v A. alchuzezi.
x A. fanid.
y —— A.

Opõ.⁊ ꝓꝓ. Sꝫ groſſiores zuccaro. Mēbra anh. ⁊ pe. Sūt bõi tuſſi. Mēbra exp. Sꝫ lẽitiui vētr].

a A. fulful.

¶ Deᵃ[pipere.] Cap.DLVII.

Piper qd eſt. Jnqt Gal. in primis cũ eleuatur fruct⁹ eius, eſt lõgũ piper: deinde ſepaꝛ in grana pipis: ⁊ ꝑꝑ hoc eſt lõgũ pip hũidius. ⁊ iõ ᵇ[corrodit] ⁊ mordicat paꝝ poſt ꝓncipium ſui guſtus. ⁊ radix eius eſt ſilis coſto nigro ſed eſtᶜ[vehemētius acris] ⁊ albũ eſt debilioꝛis caliditatis ⁊ hũiditatis. Quidã ꝯo dixerũt ꝙ nigrũ iam exiccatuꝫ eſt, ⁊ cecidit v̄tusᵈ[acuitatis]eius. ⁊ remãſit in albo qꝺ nõ ꝑuenit ad vehemētiam exiccatiõis. Nã. Eſt calꝭm ⁊ ſiccũ tẽdẽs ad q̃rtũ. Opõ.⁊ ꝓꝓe. Jn ipſo eſt attractio, ⁊ reſolꝫo, ⁊ abſterſio, ⁊ maſticatur cũ vua paſſa ⁊ eradicat fl̃a viſcoſum. Et eſt ex ſedatiuis doloꝝ, ⁊ calefacit neruos, ⁊ eſt ꝯueniẽs ſanis. Decora. Jp̃m cũ nitro abſtergit morpheã, ⁊ extenuat cũ nitro. Apata ⁊ bo. Jp̃m cũ pice reſoluit ſcrofulas. Juſtra iunctu. Calefacit neruos, ⁊ lacertos, adeo ꝙ in h̃ aliud nõ eſt ei par. Mēbra capitis. Cũ aceto ꝯfert dẽtib⁹. Mēbra ocl̃i. Cõfert albuglni poſituꝫ in alcofol ⁊ abſtergit. Mēbra anhe. ⁊ pec. Qñ adminiſtraꝛ in eluarijsᵉ†[ ]eſt ꝯueniẽs tuſſi, ⁊ doloꝛib⁹ pectoris, ⁊ eſt ꝯueniẽs cũ melle poſitũ in palato ad ſq̃nãtiã, ⁊ mũdificat pulmonẽ. Mēbra nu. Eſt digeſtiuũ, faciẽs appetitũ, ⁊ bibiꝛ cũ folijs lauri recẽtibus ⁊ ꝯfert dolori vẽtris pũgitiuo, ⁊ inflatiõi. ⁊ eſt cũ aceto bibitũ, ⁊ linitũ bonũ apatib⁹ ſplenis. Et album magis cõueniẽs eſt ſtõ, ⁊ vehemẽti⁹ ꝯfortat ip̃m. ⁊ lõgũ pip fac. t cibũ deſcẽdere facile. Mēbra exp. Prouocat vrinã. ᶠ†[ ]⁊ eijcit fetuꝫ, ⁊ poſt coitũ corrũpit ſemẽ cũ fortitudine, ⁊ paucũ eius ꝓuocat vrinã, ⁊ multũ eius ſoluit vẽtrẽ ſꝫm ꝯ̃riũ ſcamonee, ⁊ eſt exiccatiuũ, ⁊ cõſumit ſp̃ma. Lõgũ ꝯo pip, ⁊ albũ, augmẽtũ efficit in coitu ꝑꝑ hũiditatẽ ſuaꝫ ſupfluã. Et qñ bibiꝛ cũ melle, ⁊ folijs lauri recẽtibus, ꝯfert dolori vẽtris pũgitiuo. Febres. Fricãdo fit inũctio ex ipſo cũ vnguento, ⁊ ꝯfert rigori. Uenena. Poniꝛ illud qꝺ eſt albũ in tyriacis, ⁊ ſilꝛ longũ piper, ⁊ ꝯfert morſui venenoſoꝝ vermiũ linitum cum oleo.

b A. corroditur.
c A. vehemẽtioris acuitatis.
d A. eius ⁊ acuitas.
e † A. factis in modum lhoc.
f † A. Alia litera, ⁊ multũ eius ⁊ parũ ei⁹ ſoluit ſꝫm cõtrarũ ſcamonee.

g A. darfulful.

¶ Deᵍ[pipere longo.] Cap.DLVIII.

Piper lõgũ qd eſt: eſt res ꝑua ſicut nodus extremus digiti, ⁊ in forma ſeu figura floris ſalicis, q cadit ad terrã, ſeu apti cadere in terrã, ſed eſt min⁹, ⁊ eſt durũ, ⁊ coloratuꝫ. ⁊ eius ſapor in acuitate eſt ꝓxim⁹ ſapori pipis, ⁊ eſt ꝓm⁹ fruct⁹ pipis, ⁊ ꝑꝑ illud eſt hũidus, ⁊ corrodiꝛ ⁊ ñ mordicat in ꝓncipio guſt⁹. Electio. Melior ex eo, ẽ nouuꝫ qꝺ nõ eſt arte fc̃m, neqꝫ diſſoluiꝛ in aq̃ tepida etiaꝫ, ſi remaneat tota die, ⁊ eſt ſilꝫe pipi in ſapore. Nã. Eſt calꝭm in tertio ſiccũ in ſcꝺo. Opõ.⁊ ꝓꝓe. Eſt reſolutiuũ, remouẽs egritudines fridas. Mēbra oculi. Pip lõgũ cũ aq̃ ep̃is capre aſſati ꝯfert panno, ſeu pãniculo. Mēbra nu, Digerit, ⁊ cõuertit cibũ in ſb̃am nutriti, ⁊ ꝯfortat ſtõꝫ. Mēbra expꝫ. Addit in coitu ⁊ ſimilatur opationib⁹ zinziberis.

h A. fulful alma.

¶ Deʰ[pipere aque.] Cap.DLIX.

Piper aque qd eſt. Eſt herba, q̃ ẽ vt olus naſcẽs in aq̃, ⁊ approximat ei i guſtu ſuo ſapor piperis, ſed nõ eſt ei acuitas piperis. Opõ. ⁊ ꝓꝓrie. Calefacit ſufficiẽter, ſed minus q̃ꝫ piper.

i A. fatraſilium.

¶ Deⁱ[petroſelino.] Cap.DLX.

Petroſelinũ. dictum eſt in cap. de apio.

k A. fraſium.

¶ Deᵏ[praſſio.] Ca.561.

Praſſiũ qd ẽ. Eſt herba amari ſaporis. Nã. Jnqt Oribaſi⁹. Nõ ſunt calefactio eius ⁊ exiccatio ipſi⁹ fortes. Alij aũt dixerũt ꝙ eſt calꝭm in tertio, ſiccũ in ſcꝺo. Opõ.⁊ ꝓꝓe. Eſt apitiuũ, abſtergit, ⁊ liq̃facit, ⁊ reſoluit, ⁊ incidit. Mēbra capitis. Eius ſucc⁹ ꝯfert dolori auris antiq̊, ⁊ mũdificat, ⁊ apit meat⁹ auditus, ⁊ remouet antiquũ dolorẽ eius. Mēbra oculi. Succ⁹ eius cuꝫ melle eſt ꝯueniẽs ad acuendũ viſum. Mēbra anhe. ⁊ pec. Mũdificat pect⁹, ⁊ pulmonẽ ꝓductiõe ſputi. Mēbra nu. Eſt apitiuũ oppilꝫonũ in ep̃e, ⁊ ſplene, ⁊ renibus. Mēbra expul. Prouocat menſtrua, ⁊ mũdificat mr̃icẽ. Uenena. Fit ex eo emplꝫ cum ſale ad morſum canis rabioſi.

l A. faunia.

¶ Deˡ[peonia.] Cap.DLXII.

Peonia qd eſt. Eius alia eſt maſculus ⁊ alia eſt feia. maſculus qdẽ radiceſ hꝫ albas groſſas vt digiti, ſtipticũ hñtes guſtũ. ⁊ feia hꝫ radicẽ in plimas ꝑtes diuiſam, ⁊ ramos. Nã. Eſt calꝫa ⁊ ſiccaᵐ†[ ]vehemẽter. Opatio. ⁊ ꝓꝓe. Jn ipſa ſunt exiccatio, ⁊ ſtipticitas cuꝫ reſolꝫone, ⁊ aptiõe, ⁊ ſubtiliatione, ⁊ inciſiõe, ⁊ abſterſiõe, ⁊ qñ maſticaꝛ vna hora appet poſt eã in ipſa acuitas ad ſtipticitatẽ declinãs. Decora. Abſtergit veſtigia nigra in cute. Juſtra iunct. Cõfert podagre. Mēbra capitis. Cõfert epilie, adeo ꝙ ẽt ſuſpẽſa: ⁊ iam qdẽ expta eſt eius appẽſio, ⁊ inuẽta eſt ꝓhibere epilepſiam, q̃ꝫdiu remanet, ⁊ cũ eius ablatiõe cõpertũ eſt redire epilepſiã. Et iude⁹ qdã inqt. Suffumigatio facta cũ ſeie eius ꝯfert demoniacis, ⁊ epilepticis, ⁊ ſanat eos. ⁊ ſilꝛ ſi ſumaꝛ fruct⁹ eius, ⁊ bibaꝛ cũ melle roſ. ꝯfert vehemẽter. Ego aũt dico ꝙ forſitan hec eſt ſp̃es peonie romane, nã illa q̃ ex india ferꝛ ad nos nõ hꝫ magnũ effectũ in h̃ cap. ⁊ bibuntur ex ſe. eius. xv. grana cum mellicrato aut vino, ⁊ ꝯferũt incubo valde. Mēbra nu. Retinet nãꝫ qñ decoquiꝛ cũ ſirupis põticis, et ꝓhibet mãs effuſas ad ſtõm, ⁊ ſemẽ eius ꝯfortat ſtõm, et ſedat dolores eius, ⁊ mordicationẽ eius. Et cõfert radix eius icteritie, ⁊ apit oppilꝫonẽ q̃ eſt in ep̃e. Mēbra exp. Et qñ bibiꝛ cũ vio ⁊ ꝓuocãtib⁹, mouet mẽſtrua. ⁊ potus eius ꝓuocat vrinã etiã. Et qñ ſumunꝛ de ſemie eius. xv. grana cũ mellicrato aut vino ꝯferũt ꝓ̃ſocationi mr̃icis, ⁊ ſi bibanꝛ. xij. grana eius cũ vino abſcindunt fluxũ ſanguinis. Et qñ in potu daꝛ fetis d̃ radice eius q̃ꝫtitas amigdale mũdificat eas a ſupfluitatibus ꝑtus ꝓuocatiõe educẽte ſupfluitates, ⁊ confert de radice eius quãtitas auellane dolori renum et veſice. et decoctio eius cum vino ſtringit vẽtrem, et prouocat.

m † A. non.

n A. ſenubar.

¶ Deⁿ[pino.] Cap.DLXIII.

Pinus qd eſt. de grano aũt pini iã dixim⁹ in cap. de ba, ⁊ nos nolumus niſi vt loq̃mur de reliq̃s ꝑtib⁹ arboris pini. ᵒ[Electio.] Uirtus corticis maioris fortior eſt, ⁊ cortex ei⁹ q̃ noiaꝛ ᵖ[fuſi]eſt debilior. Opõ. et ꝓꝓe. Jn cortice ei⁹ eſt ſtipticitas plima, et vermis q eſt in ipſa exiſtit in v̂tute cãtaridis. Uulnera ⁊ vl. Cortex ei⁹ ꝯfert vlceribusᵍ[corticalibus.] Et in ip̃o ẽ v̄t⁹ ꝯſolidatiua, et in cortice ipſius ẽ de ſtipticitate q̃ ꝑuenit ad h̃ vt ſanet abraſionẽ, qñ ſup eã põiꝛ vt emplꝫ. et puluerizatio corticis ꝯfert aduſtiõi aq̃ calꝫe, et folia ei⁹ faciũt coherere vulnera puluerizata. ⁊ cortex ei⁹ ẽ ꝯueniẽs locis ꝑcuſſiõis, et ꝯſolidat. ſꝫ folia ei⁹ ſunt ꝯueniẽtiora ad illud, qm̃ ſꝛ hũidiora. Mēbra ca. Gargariſm⁹ fact⁹ ex decoctiõe radicis eius attrahit fl̃a plꝫm. decoctio corticis eius cũ aceto eſt cõueniẽs, qñ colluiꝛ ex ea os, ad dolorẽ dẽtiũ, ⁊ qñ põiꝛ in eo acetũ, et fit ex eo gargariſm⁹ attrahit fl̃a plꝫ. Mēbra oculi. Fum⁹ eius ꝯfert caſui palpebraꝝ, ⁊

o A. natura.
p A. fuchi.
q A. cazeſie.

corrosioni anguli lachrymalis. Mēbra anheli. ⁊ pe. Granū eiꝰ ꝯfert tussi antiq̄. Mēbra nu. Cortices[a] ⌈ folioꝝ ⌋ eius qn̄ bibunt̄ ꝯferūt dolori ep̄is. Mēbra exp. Granū eiꝰ retinet mēstrua, ⁊ fructꝰ cū se. cucumeris in vino ꝓuocat, ⁊ ꝯfert vlceribꝰ in renibꝰ, ⁊ vesica, ⁊ cortex eiꝰ retinet vētrē ēt. Uenena. Uermis viridis q ē in pino, ē in nā cātaridis.

a A. et folia.

¶ De[b] ⌈ pupilla oculi. ⌋ Cap. DLXIIII.

b A. chare alhayn.

Pupilla ocl̄i qd ē. Est eruca aq̄, et dr̄ ēt apiū aq̄, et est bōi odoris, et ortꝰ eius est in aqs stātibus. Opō. ⁊ ꝓpe. Est calefactiua, resolutiua. Mēbra expl̄. Prouocat mēstrua, ⁊ vrinam, ⁊ frangit lapidē in renibus, ⁊ vesica, si comedat̄ cruda, aut elixata, ⁊ ꝯfert vlceribꝰ intestinoꝝ.

c A. rhaialhamaz.

¶ De[c] ⌈ pastu colūbaꝝ. ⌋ Cap. DLXV.

Pastus colūbaꝝ, ⁊ ⌈ cāeloꝝ ⌋ qd est. Est herba hn̄s granū, sicut granū myrti, et est ei ꝓximuꝫ: verūtn̄ est vehemētioris cinereitatis ipso, ⁊ sil'at̄ in medulla eius, in colore, ⁊ gustu lēti excorticate in q̄ est aliq̄ꝫtulū dulcedinis. Nā. Est cal'a in ꝑmo. hūida i scdo.[d] † ⌈ ⌋

d † A. Alia lr̄a vulnera ⁊ vlcera incarnat vulnera, ⁊ ꝓhibet vlcera ābulatiua ꝑnitiosa cū ex ea fit empl'z cū aceto. Apata ⁊ bothor resoluit apostemata phlegmatica.

Opō. et ꝓpe. Est subtilis ⁊ nō nocet camelis q pascūt ipsaꝫ. Uenena. Est venenū vermibꝰ venenosis. Decora. Eius decoctio denigrat capillos.

¶ De[e] ⌈ pastu ceruoꝝ. ⌋ Cap. DLXVI.

e A. rhai aliel.

Pastus ceruoruꝫ. Nā. Est cal'us, subtilis, exiccatiuus in scdo. Opō. et ꝓpet. Dr̄ q̄ cerui nō nocent̄ ex odore viparū et scorpionum, qn̄ aduenerit eis q̄ depasti fuerint ex h̄ pastu tyriacali. Uenena. Semen eius datur in potu ad morsum aialiū venenosoꝝ. Mēbra expl̄. Decoctio stipituꝫ eius ꝓuocat vrinā, ⁊ mēstrua, et exhibit fetū et sedat pruritū accidentē in vulua, cuꝫ abluit̄ cuꝫ ea. Decora. Eiꝰ decoctio denigrat capillos.

¶ De[f] ⌈ pede locuste. ⌋ Cap. DLXVII.

f A. regiel algierad.

Pes locuste qd est. Currit cursu oleris iameni. Mēbra anhe. et pec. Dat̄ cibus ex eo, ⁊ ꝯfert[g] ⌈ extenuatiōi ⌋ Febres. Juuamētum decoctionis eiꝰ est sicut iuuamētum chrysolocāne, ⁊ reliquoꝝ in febribus q̄rtana, sinocho, et hemitriteo.

g A. phthisi.

¶ De[h] ⌈ pede coruino. ⌋ Cap. DLXVIII.

h A. regiel algerab.

Pes coruinus. Mēbra expul. Radix huius herbe cū decoq̄t̄, ꝯfert sol'oni antiq̄, ⁊ dixerunt Paulus, ⁊ aliȷ, q̄ ꝯfert colice etiaꝫ, et efficit opationem hermodactiloꝝ absq̄ꝫ nocumēto.

i A. ribe.

¶ De[i] ⌈ pulmone. ⌋ Cap. DLXIX.

Pulmo. Opō. ⁊ ꝓpe. Eius nutrimentum est puū, declinās ad flaticuꝫ, et in h̄ est ꝯsideratio. Uulnera ⁊ vlce. Pulmo arietis sanat excoriationē calcanei ex calciamēto, qn̄ sup ipsaꝫ ponit̄ cal'us. Mēbra nu. Eius digō ē facilis Mēbra expul. Jn ipso est ꝯstrictio ventris.

k A. tufaha.

¶ De[k] ⌈ pomis. ⌋ Cap. DLXX.

Poma. Electio. Magis tēpata sunt alsc̄emia ⁊ illa q̄ sunt insipida, sunt mala, ⁊ pui iuuamēti, ⁊ nō agunt aliqd[l] † ⌈ ⌋ ⁊ sil'r imatura. Nā. Jlla q̄[m] ⌈ sunt ꝯcta ⌋ sunt fridiora ⁊ hūidiora, ꝑ illud qd̄ ē in eis de aq̄itate, ⁊ pōtica, ⁊ stiptica, ⁊ acetosa sūt frida grossa, ⁊ dulcia sunt aq̄a, ⁊ sūt decliuiora ad cal'itatē, q̄ꝫ alia, q̄ꝫuis magis dn̄ans in eis sit frigus. Et sunt diuersa. ⁊ sil'r folia eoꝝ, ⁊ arbores sunt diuersa. Et oīo illd̄, qd̄ in s̄ba dn̄at̄, est. hūiditas sup̄flua, fr̄a. ⁊ fortasse illa q̄ sunt vehemēt̄ dulcedinis in cal'itate sīt tēpata, aut declināt ad eā. Opō. ⁊ ꝓpe. Jn ipsis est ꝓhibitio sup̄fluitatū, ⁊ ꝓpe in folijs eoꝝ, ⁊ in pomis qdē est inflatio, ⁊ ꝓpe in eis q̄ nō sunt dulcia. ⁊ illa q̄ sūt pōtica, ⁊ stiptica sunt aq̄a, terrea. Et dulcia sunt aq̄a, ⁊ insipida sunt aq̄a valde ad p̄tē hūiditatis sup̄flue decliuia, ⁊ ꝑ h̄ feruet eoꝝ succꝰ velocit̄. ⁊ mel ꝯseruat succū eoꝝ. ⁊ gn̄at̄ qdē ex pōticis. ⁊ ex eis q̄ sūt stiptica humor terreꝰ, ⁊ acetosa, ⁊ imatura gn̄ant phl'a, ⁊ putredines, ⁊ febres[n] ⌈ ꝓprietate ⌋ sui hūoris, ⁊ sue cruditatis, ⁊ q̄r recipiūt putrefactionē. humor v̄o acetosoꝝ ē subtilior hūore stipticoꝝ: ⁊[o] ⌈ vinū qdē pomoꝝ ⁊ reliquoꝝ antiquū meliꝰ est q̄ꝫ recens ⌋ ꝑ resol'onē vapoꝝ maloꝝ ab eo. Apata ⁊ bo. Cōferūt folia eoꝝ, ⁊ succꝰ eoꝝ inceptiōi apatū cal'oꝝ. Uulnera ⁊ vl. Folia ⁊ cortices eoꝝ, cōsolidāt, ⁊ sil'r succꝰ eoꝝ, q̄ sunt stiptica. Jnstr̄a iunctu. Assiduatio comestiōis pomorū facit euenire dolorēꝫ neruoꝝ, ⁊ ꝓpe vernalia. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfortāt cor, ꝓpe odorifera de scemi, ⁊ odorifera dulcia, ⁊ acetosa. Et si sit illic angustia ex cal'itate sunt magni iuuamēti, ⁊ eoꝝ sauich ēt. Membra nu. Cōfortāt debilitatē stōi, ⁊ q̄ stiptica sūt cōferunt stō si est cū cal'itate, aut hūiditate: ⁊ sil'r pōtica, ⁊ acetosa ꝯferūt debilitati stōi, si ē in eo humor grossus[p] ⌈ ⌋ fridus valde ꝑ suā grossitudineꝫ. Et assant̄ qdē in pasta, ⁊ ꝯferūt paucitati appetitꝰ: ⁊ sauich pomoꝝ ꝯfortat stōacuꝫ, ⁊ ꝓhibet vomitū Mēbra expul. Dulcia ⁊ acetosa, qn̄ in stō inueniūt hūorē grossum qn̄q̄ꝫ deponūt ipꝫ in egōne, ⁊ si est vacuꝰ retinent. Et ea q̄ in massa assata sunt, ꝯferūt ad vermes, ⁊ dysenteriā. Et q̄ ex eis sūt ꝯueniētiora dysenterie sūt pōtica, ⁊ eoꝝ sauich nisi[q] ⌈ ꝯuertat ipsa ⌋ lenitas zuccari. Febres. Qn̄q̄ꝫ gn̄ant̄ ab illis q̄ sunt imatura febres pl'ime[r] ⌈ ꝓꝑetate ⌋ sui humoris. Uenena. Cōferūt venenis, ⁊ similiter succus, ⁊ folia ipsorum.

m A. ex eis sunt insipida.

l † A. nisi opōnē eis ꝓpriam.

n A. Alia litera cruditate.

o A. sirupus de pomis antiquꝰ melius est q̄ꝫ. Alia litera. syru. de pomis antiqs meliꝰ est q̄ꝫ syrupꝰ de pomis nouiter collectis.

p † A. non.

q A. dn̄et̄ eis.

r A. cruditate.

¶ De[s] ⌈ papauere. ⌋ Cap. DLXXI.

s A. chaschas.

Papauer qd est. Papaueris sunt spēs: hortulana, ⁊ cāpestris, ⁊ sil'r ē nigꝝ, ⁊ spēs cornuti qd̄ est marinū, ⁊ fructꝰ eiꝰ est curuꝰ: ⁊ spēs spumosi heracliēsis. Electio. Qd̄ meliꝰ ⁊ sanius est, est albū. Et opꝫ qdē vt terant̄ capita papaueris cuiusq̄ꝫ spēi recētia, ⁊ fiāt ex eis trocisci, ⁊ reseruent̄, ⁊ admistrent̄. Nā. Hortulanū est fr̄m ⁊ siccū in scdo. ⁊ nigrū i tertio. ⁊ dr̄ q̄ vsq̄ꝫ ad q̄rtū. Opō. ⁊ ꝓpe. Spēs papaueris sunt infridatiue. ⁊ nō est in ipso[t] ⌈ glutinatio ⌋ de q̄ sit curādū. Et illud qdē qd̄ est nigrū, est ingrossatiuū, exiccatiuū. ⁊ papauer marinū cornutū cuiꝰ fructus est curuatus, sicut cornua tauri est abstersiuū, incisiuū, ⁊ est vehemētis abstersiōis. Et flos qdē cāpestris mūdificat vestigia vlceꝝ in oculis aialiū. Apata ⁊ bo. Liniunt̄ spēs eiꝰ p̄ter marinū sup herisipilā. Uulnera ⁊ vlce. Folia cornuti valēt ad vlcera sordida, ⁊ corrodūt carnē additā ꝑ suā abstersionē, ⁊ eradicant escaras. ⁊ sil'r flos eiꝰ, ⁊ nō est ꝯueniēs vlceribus manifestis ꝑ sup̄fluitatē sue abstersiōis. Et ex cāpestri qdē fit ēpl'm cū oleo sup vlcera, ⁊ eradicat ea. Jnstr̄a iū. Linit̄[v] ⌈ cāpestre ⌋ cū lacte sup podagrā ⁊ ꝯfert. ⁊ qn̄q̄ꝫ decoq̄t̄ radix papaueris cāpestris in aq̄ donec ꝯsumat̄ medietas, ⁊ dat̄ in potu, ⁊ ꝯfert sciatice. Mēbra capi. Facit somnū, ⁊ ꝓpe illud qd̄ nigrū est, ⁊ est stupefactiuū, ⁊ in licinio supponit̄, ⁊ facit dormire, ⁊ ꝓhibet catarrū, ⁊ cū hn̄t vigilias frōti ex eo empl'm supponit̄, iuuat̄ inde. ⁊ sil'r qn̄ embrocat̄ decoctio eius, ⁊ quū ex eo spumoso fit vomitus bibito s̄m q̄ꝫtitatē[x] ⌈ exuthe ⌋ in mellicrato, iuuant̄ ipso epileptici. Et oleū eius cū oleo ros̄. est ꝯueniens soda, qn̄ ex eo inungit̄ caput: cuꝫ tn̄ ab eo abstinet̄ q̄ꝫtū plus posse est, sit melius. Et qn̄q̄ꝫ distillat̄ eius decoctio in aurē fortis doloris,

t A. nutricatio.

v A. marinum.

x A. achsunest.

⁊ sedat dolorez eius. Mēbra oculi. Administrat illud qd̄ frigidū est in doloribus oculi vehemētib⁹ apud necessitatē: sed in ipso est cautela obseruāda, sicut diximus in opio. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfert tussi calide, ⁊ fluxibus ad pectus, ⁊ sputo sanguis. Et sumit ex eo loch ꝯferens [a]⌈tussi cal'e⌋ valde ⁊ ꝓprie qñ miscet cū acatia, ⁊ succo barbe hircine. Filius Xo mesaugue inqt. Semē nigri mūdificat pectus. corticis aūt manifestior dispōnū est, ꝙ [b]⌈adiuuat ad spuendū, ⁊ in toto semine est mūdificatio.⌋ Mēbra nu. Cōfert humiditatibus stōi. Et qñ radix eius qd̄ marinū est. s. cornutū decoqt in aqua, donec medietur aqua, ꝯfert egritudinibus epatis, ⁊ illi in cuius vētre est humor grossus. Et semen spumosi, facit vomere. Et dr̄ sil'e etiaz huic in cāpestri. Mēbra expul. Albū ⁊ nigrū qñ teruntur multū, ⁊ dantur in potu cū vino nigro, ⁊ pōtico, secant fluxuz vētris antiquū: ⁊ nā qdē eius nō est vacua a virtute solutiua [c]⌈⁊ cū hoc resolutiua⌋ resoluit in aqua. ⁊ ex decoctiōe eius vehementi qñ fit clistere, cōfert dysenterie: ⁊ qñ bibit semen eius cū sirupo [d]⌈carati⌋ lenit ventrez, ⁊ qñ in potu datur de spumoso q̄ztitas [e]⌈exuthe⌋ vnius in mellicrato facit vomere, ⁊ soluit semen spumosi phl'a, ⁊ humorē crudū, ⁊ sil'r semē spēi egyptij datur ad bibēdū in [f]⌈natif⌋ ⁊ tri ⁊ semē eius qd̄ dōesticū est cū melle augmētat spma.

De [g]⌈persicis.⌋ Cap. DLXXII.

Persica. Nā. Sunt frigida in fine scđi. humida in primo. infra tñ finez eius. Opō. ⁊ ꝓprie. Que sunt humida velocis sunt putrefactiōis, lenificatiua, et in ipsis est stipticitas aliq̄ztula. sed eis stipticiora sunt ea q̄ sunt incisa, exiccata, ⁊ in ipsis est ꝓhibitio cursus, ⁊ imatura sunt stiptica ēt. Decoratio. Abscindūt folia eius qñ ex eis fit linimentū odorē psilotri. Mēbra capitꝭ. Distillatur succus folioꝝ eius in aurem, ⁊ interficit vermes ⁊ ꝯfert oleū eoꝝ emigranee, ⁊ dolorib⁹ auris calīs, ⁊ fridis. Mēbra nu. Matura sunt bōa stō, ⁊ in eis est virtus faciēdi appetitū cibi. Et oz qdez vt nō comedantur post aliū cibū, qm̄ corrūpuntur post eū, ⁊ corrūpūt ipz, sz p̄cedāt añ cibū, ⁊ ea q̄ sicca sūt sūt tarde digōnis, et nō sūt bōi nutrimēti, q̄zuis sint plimi nutrimēti. Mēbra exp. Fit ex eis ⁊ folijs ipsoꝝ empl'z sumini, ⁊ iterficit vermes vētris, ⁊ sil'r si bibatur succ⁹ eoꝝ, et q̄ sūt eoꝝ supiora et folioꝝ ipsoꝝ. et illa q̄ matura sunt, leniunt ventrē, et imatura stringūt. Et dixerūt qdā ꝙ ipa addūt in coitu, ⁊ vr̄ ꝙ illud sit in corporibus siccis et calidis.

De [h]⌈pane.⌋ Cap. DLXXIII.

Panis [i]⌈qd est.⌋ Oz vt sit panis mūdus, salitus, massam hñs ꝯfectam, fermentatus, coct⁹ bñ i tanor [k]⌈vltime⌋ vna nocte pmanēs. Et nō comedatur calīus sicut est. Panis. n. calidus nō est apud nāz receptibilis, ⁊ [l]⌈acceptio eius q est de furno, ⁊ reliquoꝝ sibi silitū est mala⌋ ⁊ panis de simila est melior eo q est de farina, ⁊ q̄zto plus fuerit mūdior oz vt fermentetur, ⁊ dimittatur donec ꝯsequatur [m]⌈plimū ⁊ ꝯficiatur massa illius plimuz ⁊ saliatur plīm⌋ ⁊ panis qdez furni nō est sicut panis altanor [n]⌈si suscipiet decoctionē ab vtroqz latere. Et panis de patella⌋ est crudus interius, ⁊ ablutus qdē ē infrigidatiu⁹, ⁊ est pauci nutrimēti, ⁊ natat in stō, ⁊ ē ꝯueniens calefactis, ⁊ nō gñat oppil'ones, ⁊ nō calefacit. Modus Xo ablutiōis ei⁹ est vt sumatur medulla panis [o]⌈q iacuit vna nocte⌋ ⁊ infundatur in aq̄ cal'a, deinde effundatur ab eo aq̄ q̄ sup ipm natat, ⁊ renouetur sup ipm aq̄, donec ab eo remoueatur vt⁹ fermenti, ⁊ reliqꝝ, ⁊ ꝯseq̄ntur finē sue inflatiōis. [p]⌈Electio.⌋ Panis de simila nutribilior est, q̄z ali⁹, ⁊ ei⁹ nutrimētū est meli⁹, sz est tardioris penetratiōis. ⁊ adarmacha seqtur ipz in suis dispōnib⁹. Opirus vō, q est plurimi furfuris, velocis est penetratiōis, sz ē minoris nutrimēti, ⁊ deterioris. Et ille q nō decoqtur [q]⌈bñ⌋ est plimi nutrimēti. ⁊ sil'r paꝝ hñs fermēti, sed ei⁹ nutrimētū [r]⌈oppilat nisi illos⌋ q sunt plumi exercitij: ⁊ panis de [s]⌈patella⌋ est hui⁹ gñis, ei⁹ nāqz ps interior raro decoqtur bñ. Et panis qdē ablutus pui est nutrimēti elōgat⁹ [t]⌈a similagineo⌋ lenis digōnis ⁊ pōderis. Et panis frumēti rari in iudicio existit opiri. Et panis alcataif gñat humorez grossū, ⁊ alfatit est inflatiu⁹ tarde digōnis: ⁊ q melior de eo est, est ille q ē mixt⁹ cū oleo amigdalino: ⁊ opz qdē vt ei⁹ exiccatio sit in vmbra. ⁊ panis factus cum lacte plimi est nutrimēti, ⁊ tarde descēsionis, ⁊ est oppilatiu⁹. Et empl'm qdē fcm̄ ex pane calidi⁹ est empl'o fcō cū frumēto. [u]†⌈ ⌋. Decoratio. Panis q est de frumēto nouo ipinguat velociter. Apata ⁊ bo. Panis de frumēto cū mellicrato, ⁊ succis ꝯueniētib⁹, bon⁹ est apatibus calidis: lenit. n. ea, ⁊ infridat. Vulne. ⁊ vl. Qñ pāis [x]⌈decoqtur⌋ cū aq̄ ⁊ sale ⁊ [y]⌈infunditur ex⌋ eo impetigo, ꝯfert. Mēbra nu. Panis calidus facit sitim sua calitate, ⁊ natat ꝓp suā humiditatē vaporosaz, ⁊ saciat velociter ꝓp illud: ⁊ cal'us qdez est velocis digōnis, ⁊ tarde descēsiōis. Mēbra expul. Panis opirus est lenitiu⁹ nāe, ⁊ adarmacha stringit, ⁊ fermētatus lenit, ⁊ azimus stringit vētrē, ⁊ [z]⌈ille qui est in patella coctus est⌋ ex eis q̄ stringūt. ⁊ panis antiquus sicc⁹ stringit, si nō admiscetur ei aliud, ⁊ panis alcataif stringit ventrē, ⁊ panis [&]⌈subtilis⌋ stringit ventrē plusq̄z ille qui est de simila.

Littera. Q.

De quinqz folio. Cap. DLXXIIII.

Quinqz foliū quid est Est pentaphilon ⁊ iam dictum est de ipso.

Littera. R.

De [ꝯ]⌈rizo.⌋ Cap. DLXXV.

Rizum qd est. Nā. Est cal'z ⁊ siccū, ⁊ siccitas ipsi⁹ est manifestior calitate sua: verūtñ qdaz dicūt ꝙ est calīus frumento. Opō. ⁊ ꝓprie. Nutrimentū prebet [ꝝ]⌈multū⌋ ad quādā siccitatem declinās. Et quū decoqtur cū lacte, ⁊ oleo amigdalino, mai⁹ dat nutrimētū, ⁊ melius, ⁊ remouetur ab eo exiccatio, ⁊ ꝯstrictio, quā facit, ⁊ ꝓprie cū infunditur nocte vna in aq̄ furfuris. Et ipz est ex eis q̄ tarde [a]⌈ifridantur⌋ ⁊ in ipso est abstersio. Mēbra expul. Decoctū cū aq̄ stringit vsqz ad terminū, ⁊ decoctū cū [b]⌈aq̄⌋ in spmate efficit augmentum, ⁊ neqz stringit nisi preparetur [c]⌈frixione⌋ in cortice suo, ⁊ studeatur in destruēdo aquositatē [d]⌈eius⌋ ⁊ proprie eius qd̄ infusum est in aqua furfuris ꝓp quam destruitur eius siccitas.

De [e]⌈rosis.⌋ Cap. DLXXVI.

Rosa qd est. Est vtutis cōposite ex sba aq̄a, ⁊ terrea, ⁊ in ipsa sunt acuitas, ⁊ stipticitas, ⁊ amaritudo cuz stipticitate, ⁊ pauca dulcedine. ⁊ in aqueitate parū calitatis cā rei ꝓp quā est dulcis, ⁊ amara, ⁊ in ipsa est subtilitas faciēs ipsi⁹ stipticitatez penetrare, q̄re [f]†⌈ ⌋ accidē facit corrizā.

a A. ad illud.
b A. Alia litera difficultat sputum ⁊ oia semina eius faciunt spuere.
c A. cū hoc que.
d A. mellicrati.
e A. achsunesi.
f A. nathaf.
g A. chauch.
h A. chabzi seu chobzi.
i A. electio.
k —— A.
l A. ⁊ seqtur panē coctuz in tanur panis coctus in furno, ⁊ reliqui panes alio modo cocti sūt mali.
m A. seu ꝯficiatur plus. ⁊ vt pasta ipsi⁹ sit magis ⁊ ꝑfecti⁹ domata seu compressa ⁊ plus salita.
n A. cui aduenit decoctio ex vtroqz latere et panis almele.
o A. albait.
p A. Operationes ⁊ ꝓprietates.
q A. valde.
r A. viscosuz est oppilatiuū ⁊ nō est cōueniēs nisi illis.
s A. almele.
t A. ab oppil'one seu ab hoc vt oppilet, ⁊ est.
v† A. ꝓp salez.
x A. miscetur.
y A. ⁊ liniatur aut fricetur cum.
z A. almele.
& A. Alia litera de farina.
ꝯ A. arz vel arzi.
ꝝ A. conueniēs.
a A. Alia litera exeūt ꝑ secessū.
b A. lacte.
c A. torrefaciendo ipsum.
d A. Alia litera lactis in quo decoquitur.
e A. vard.
f† A. ml'rotiēs.

Et vt⁹ qdē amara ī ipsa remāet dū ē recēs. cū aūt sic caᵗ, mioraᵗ ei⁹ amaritudo, et pp̄ h̄ q̄ recēs ē, soluit quū pōd⁹, ʒ. x. ex ea in potu sumiᵗ. Illa xᵒ q̄ noiaᵗ rosa fetida, ē caľa. et ē radix ei⁹ sic̄ piretrū adustia. Nā. Dixit Saľ. φ rosa nō ē vehemētis friditatis cōpōne sui facta ad nos: et dixit oȝ vt sit fr̄a in p̄io. Ego aūt dico, φ ei⁹ siccitas ē in p̄ncipio scd̄i p̄cipue in desiccata. Opō. et p̄p̄e. Ei⁹ exiccatio est fortior sua stipticitate, qm̄ amaritudo ei⁹ ē fortior stipticitate sui saporis, ⁊ est aperitiua[a] [valde] ⁊ sedat motū choľe, ⁊ ē semē ei⁹ forti⁹ stipticuȝ, qđ ē in ipsa, ⁊ siľr pili q̄ sūt in medio ei⁹. ⁊ in toto ipsi⁹ est ꝯfortatio mēbroꝝ iterioꝝ, ⁊ ei⁹ stipticitas nō ptrāsit[b] [cū resoľone.] Et sicca qdē ē magis stiptica, ⁊ fridior. Et iā dr̄ φ in ea ē vt⁹ exh̄ēs surculos, ⁊ spinas, ⁊ reliq̄ carni infixa. Et ei⁹ succ⁹ bon⁹, est[c] [succ⁹ exūgulate. s. albi abscisi vnguibus] ⁊ exiccaᵗ in vmbra. [d] † [ ] Decora. Rectificat fetorē sudoris qñ in balneo admistraᵗ. Ex ea quoqȝ fiūt ablutiōes ſm hūc mōȝ. Sumiᵗ rosa cui ros nō aduenit, ⁊ dimittiᵗ dōec extenueᵗ, deiñ sumūᵗ ex ea. xl. auř. ⁊ ex spica bōi odoris. l. auř. ⁊ ex myrrha. vj. auř. ⁊ fiunt inde trocisci parui: qñqȝ xᵒ addunt in eis costi ⁊ lilij amboruȝ añ. ʒ. ij. ⁊ qñqȝ ponūt eos mulieres in[e] [maniki] ⁊ abluunt malum odorē sudoris.

Apata ⁊ bo. Dixerūt qdā φ ipsa abscindit verucas omnes, qñ admistraᵗ trita, ⁊ qñ rosa cogᵗ, ⁊ teriᵗ, ⁊ nō exp̄miᵗ. ⁊ fit ex ea empľm apatibus calis soluit ea, ⁊ siľr ꝯfert herisipile. Uulnera ⁊ vl. Cōfert vlceribus[f] [p̄cipue abrasiōib⁹ in coxis, ⁊ in ancha] ⁊ gñat carnē in p̄fundis. Et dixerūt qdā φ ipsa exh̄it ea, q̄ īfixa sūt in carne, ⁊ spinas trita. Mēbra capi. Sedat soda[g] [qđ ex ea hūidū est. Et decoctio aq̄ eius, ⁊ oleū eius faciūt sternutationē, cū odoraᵗ.] Et dixerūt qdā sternutatio ex ipsa fit, p̄pterea q̄ retinet vaporē, ⁊ fortasse illud ēt est[h] [pp̄ virtutē suaȝ abstersiuā ⁊ p̄] p̄hibitionē in cerebris h̄ñtib⁹ subtiles sup̄fluitates. Et ipsamet[i] † [ ] facit sternutare illū, cui⁹ cerebrū est caľm. ⁊ eius semē stringit gingiuas, ⁊ siľr[k] [succ⁹ ei⁹ cū] decocto. ⁊ ꝯfert ēt dolori auriū. Mēbra oculi. Sedat dolorē in oculo ex caľitate, ⁊ siľr decoctio ex sicca, est ꝯueniēs grossitiei palpebraꝝ, cū ex ea fit alcofol, ⁊ siľr ei⁹ oleū, ⁊ succ⁹ ipsi⁹: ⁊ ipsa qdē ñ ꝯfert opthalmie, nisi cū ex ea abscindūᵗ additamēta ipsi⁹ alba.

Mēbra anhe. ⁊ pe. Cū aq̄ ro. bibiᵗ, ꝯfert sincopi: ⁊ ei⁹ succ⁹[l] [sed ei⁹ v̄gulta] est bōa sputo sanguinis. ⁊ siľr capita ipsi⁹. Mēbra nu. Aq̄ ro. est bona ep̄i, ⁊ ꝯfortat q̄ ex ea nutrita est cū melle stōm, ⁊ est geleniabin ⁊ iuuat ad digerēdū. Et rosa qdeȝ, ⁊ ei⁹ succ⁹ ꝯferūt hūorositati stōi. Oleū xᵒ rosaceuȝ extinguit iflāmationē stōi. Et siľr epithima fcm̄ stō ex rosa ipsa. ⁊ ei⁹ sirup⁹ ꝯfert ei q̄ in stō mollificationē h̄ȝ. Mēbra expľ. Sedat dolorē ani linita sup̄ eū cū penna, ⁊ dolorē matricis ex caľitate. ⁊ siľr decoctio q̄ fit ex sicca, ⁊ ꝯfert dolorib⁹ recti intestini. Et fit clistere ex decoctiōe ei⁹ vlceribus itestinoꝝ: ⁊ siľr sirup⁹ ei⁹ bibiᵗ ad illud. dormire xᵒ sup̄ locū ex ea stratū, abscindit desideriū. Et q̄ recēs est fortasse soluit, si sumaᵗ pōdus. s. ʒ. x. ex ea decies. Sicca xᵒ nō soluit. Et oleū rosaceū soluit ventrē.

De[m] [renibus.] Cap. DLXXVII.

Renes quid sunt. Noti sunt, laudabiliores ex eis sunt renes hedi lactentis. Natura. Sunt eq̄les ad siccitatē declinātes. Opō. ⁊ p̄p̄e. Parui sunt nutrimēti, ⁊ humor eoruȝ est malus, ⁊ laudabiliores eoruȝ sunt renes hedi. Mēbra nu. Sunt difficilis digōnis, ⁊ horridi saporis.

De[n] [rob.] Cap. DLXXVIII.

Rob. Mēbra anhe. ⁊ pe. Iuuat ad spuēdū, ⁊ poniᵗ in sirupo de papauere noto. Mēbra expul. Cōfert dolori renum, ⁊ vesice.

De[o] [ruta.] Cap. DLXXIX.

Ruta qd est. Siluestris vehemētioris est nigredinis q̄ȝ albarmel. Electio. Conuenientior ruta est[p] † [ ] domestica q̄ nasciᵗ apud arborē fici. Nā. Hūida, caľa ē ⁊ sicca in scd̄o. Et sicca est caľa ⁊ sicca in tertio. sicca xᵒ siluestris ē calida ⁊ sicca in q̄rto. Opō. ⁊ p̄p̄e. Est incisiua, resolutiua, carminatiua valde, mūdificatiua[q] [venarum] vlceratiua, stiptica. Decora. Cū nitro pōiᵗ sup̄ morpheā albā, ⁊ sup̄ verucas, ⁊ moꝝ: ⁊ remouet odorē alleoꝝ, ⁊ cepaꝝ, ⁊ ꝯfert alopitie. Apata ⁊ bo. Siluestris qñ teriᵗ, ⁊ fit ex ea empľȝ cū sale in mēbro[r] [sup̄ qđ est ap̄a caľm ꝯfert] ⁊ qñ ponitur sup̄ scrofulas gutturis, ⁊ ascelle, resoluit eas, ⁊ gūma ei⁹ est fortior in oib⁹ illis. Uulne. ⁊ vl. Poniᵗ cū butyro ⁊ melle sup̄ ipetiginē: ⁊ cū aceto ⁊ cerusa sup̄ formicā, ⁊ herisipilā, ⁊ sanat antiquā. Instr̄a iūctu. Cōfert palysi, ⁊ sciatice, ⁊ dolorib⁹ iuncturaꝝ bibita ⁊ more emplastri supposita cū melle. Mēbra capi. Aufert odorē alleoꝝ, ⁊ cepaꝝ, ⁊ fit ex ea empľȝ cū sauich ad soda antiquā. Et qñȝ fit ex ea empľm cū aceto in naso ad fluxū sanguinis nariū, ⁊ retinet ip̄m. Et succ⁹ ei⁹ calefact⁹ in cortice granati distillaᵗ in aurē, ⁊ mūdificat eā, ⁊ sedat dolorē, ⁊ tinnitū, ⁊ sonitū, ⁊ interficit vermes, ⁊ liniūᵗ cū ea vlcera capitis. Mēbra ocu. Ipsa acuit visum, ⁊ p̄p̄e succ⁹ ei⁹ cū succo feniculi, ⁊ melle, collyrio fcō ex ea, aut cōmesta. Et qñqȝ fit ex ea empľȝ[s] † [ ] sup̄ pulsationē oculi. Mēbra anh. ⁊ pe. Decoctio ei⁹ q̄ hūida est cū aneto sicco cōfert dolori pectoris, ⁊ difficultati anhelit⁹ ſȝ testimōiū ruffi. Mēbra nu. Fit ex ea empľm cū ficubus ad hydropisiȝ hyposarchā, ⁊ daᵗ in potu vinū in quo decogᵗ ruta ēt. Et qñ de semine eius bibiᵗ ab vna ʒ. vsqȝ ad. ʒ. ij. ad singultū flaticū, sedat ip̄m. Et ipsa qdē digerit, et facit appetitū cibi, ⁊ ꝯfortat stōm, ⁊ ꝯfert spleni. Mēbra expul. Exiccat sp̄ma, ⁊ abscindit ip̄m, ⁊ deijcit desideriū coitus ⁊ cōcubitus, ⁊ vtraqȝ spēs ei⁹ stringit, ⁊ sedat dolorē pūgitiuū. Et fit ex ea clistere cū oleo ad dolores colice, ⁊ poniᵗ cū melle sup̄ vlcera ani, et bibiᵗ cū oleo, ⁊ bibitur pp̄ vermes. et ambe spēs expellūt sup̄fluitates corpis cū p̄uocatiōe, ⁊ siľr retinēt egōnem. Et fit ex ea empľm cū folijs lauri sup̄ testiculos ad ap̄ata ipsoꝝ. Febres. Et siľr ꝯfert rigori comestio ipsius, ⁊ inunctio ex oleo eius. Uenena. Resistit venenis. et bibat q̄ sibi timet ne in potu sumat venenū ⁊ pungi a venenosis, de semine eius pōdus. ʒ. j. cū folijs suis cū vino, et p̄p̄rie si bibitur cuȝ nuce ⁊[t] [bolo] oibus cōtritis ⁊ cōmixtis: ⁊ plurimū ipsius sumere de siluestri est pernitiosum.

De[v] [rubo.] Cap. DLXXX.

Rubus qd est. Dixerūt qdā φ est albausegi ⁊ est q̄dā spēs ei⁹ q̄ noiaᵗ rubus canis, ⁊ h̄ȝ fructū, q̄ est sicut oliua[x] [h̄ñtē] interi⁹ lanam. Electio. Succ⁹ ei⁹ coagulat⁹ cū exiccatiōe in sole[y] [forti.] Nā. Est fridus ⁊ sicc⁹. et in fructu ei⁹ maturo est caľitas q̄dā. Opō. et p̄p̄e. Est stiptic⁹, desiccatiu⁹ cū oib⁹ p̄tib⁹ suis, ⁊ folia ei⁹ sunt minora in h̄ pp̄ suā aqueitatē. Decora. Decoctio stipituȝ ⁊ folioꝝ ei⁹ tingit capillos. Apata ⁊ bo. Prohibet ex folijs ei⁹ empľm ambulationē fraudulētis, ⁊ formice, ⁊ est bonū sup̄ herisipilā ēt, et eius humor est grossus. Illud. n. qđ de eo exiccatuȝ est, stringit

Auic. q 3

a A. abstersiua.
b A. seu nō est superflua ita vt sit p̄hibens resolutionem.
c A. bon⁹ est succus rosaꝝ a qb⁹ abscisa sunt capita ⁊ pars alba ipsarum.
d † A. faciendo ip̄m sicut rob.
e A. machonoch.
f A. Alia litera ꝯuenit excoriationi coxaruȝ ⁊ emunctorioꝝ.
g A. Alia litera q̄ ex ea est humida ⁊ decoctio illius q̄ est sicca, ⁊ oleuȝ eius facit sternutare, imo odorata.
h A. q̄ ꝯtrariaᵗ virtuti abstersiue ⁊ pp̄.
i † A. odorata.
k A. Alia litera decoctio ei⁹ cuȝ vino.
l A. aqua virgultoꝝ eius.
m A. Kulie.
n A. Mibatheg.
o A. Sedab.
p † A. Alia litera siluestris ⁊.
q A. Alia litera vlcerum.
r A. facit accidere sup̄ ipsum ap̄a calidum.
s † A. cū sauich.
t A. ficu.
v A. Haleich.
x A. habens.
y A. est fortius.

a A. haleich.

manifeste, ⁊ silr flos eius. Et in radice qdē[a]⌈ruffi⌋ est subtilitas cū stipticitate, ⁊ pp h frāgit lapidem. Uulnera ⁊ vl. Cōfert vlceribꝰ q̃ sunt sup caput, ⁊ ꝯsolidat vulnera. Mēbra capi. Qñ masticanť folia eius stringunt gingiuā, ⁊ sanāt alcola, ⁊ siliter fructꝰ eius[b]⌈⁊ folia ipsiꝰ sanāt dolores gingiue. ⁊ succꝰ folioꝝ eiꝰ sanat os calīm⌋ ⁊ folia eiꝰ sanāt vlcera capitis, ⁊ multitudo fructꝰ albausegi facit soda. Mēbra oculi. Cōfert exiture oculi. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōferunt ptes eiꝰ sputo sanguis. Mēbra nu. Ex folijs eius fit emplīm stō debili recipiēti mās, ⁊ ꝯfortat eū. Mēbra expul. Stringit vētrem: ⁊ rubus qdē canis cū accipiť a fructu eius lana q̃ est in eo, ⁊ decoqtur, stringit eius decoctio vētrem, ⁊ abscindit cursum humiditatis antiq̃ ex matrice, ⁊ ꝯfert hemorroidibus natis in ano ex qbus currit sanguis facto ex eo emplastro. Et ipse, ⁊ flos eius ꝯferunt vlceribus intestinoꝝ, ⁊ solutiōi, ⁊ frāgunt lapidē[c]⌈subtilē⌋in eis. Uenena. Est cōueniens morsui animalis qd̄ noiatur karites.

b A. maturus ⁊ succus fructus eius ⁊ folioꝝ eiꝰ sanant dolorem oris calīm.

c A. pp subtilitatem que est.

d A. Fue alsabagin.

De[d] rubea tinctorum. Cap.DLXXXI.

Rubea tinctorum qd est. Est pontici saporis. Opō. ⁊ ꝓprie. Abstergit cū equalitate, ⁊ poniť sup ipetiginē cū aceto ⁊ sanat eā, ⁊ liniť cū aceto sup morpheā albā, ⁊ sanat eā, ⁊ mūdificat cutim ab oī vestigio. Instrā iunctu. Dať i potu cū mellicrato, ⁊ ꝯfert sciatice, ⁊ palysi q̃ est cum nocumēto[e]⌈in vtrisq3 lateribꝰ ⁊⌋in sensu. ⁊ dať in potu de ea. ℥.j. cū duabus. ℥. rauedsceni ad ꝑcussionem, ⁊ casium cū[f]⌈vase vitreo terreo de vino passarum.⌋ Mēbra nu. Dať in potu fructꝰ eiꝰ cū oxymelle ad apata splenis, ⁊ mūdificat epar, ⁊ splenē, ⁊ apit oppilōnes eoꝝ, ⁊ est ei ꝓpetas in hoc. Mēbra expulsio. Prouocat vrinā adeo vehemēter, ꝙ qñq3 facit mingere sanguinē. Et op3 vt q eā bibit quaq3 die balneeť. Et qñ suppōiť ꝓuocat mēstrua. ⁊ exhit fetum. Uenena. Stipites eiꝰ cū folijs suis ꝯferunt morsui venenosoꝝ vermium.

e —— A.

f A. cum cyatho vini.

g A. Fegiel.

De[g]⌈raphano.⌋ Cap.DLXXXII.

Raphanus qd est. Fortiꝰ qd̄ est in ipso, est semē ipsiꝰ, deinde cortex eius, postea folia ipsius: deinde caro eius. Et oleum quidem eius existit in virtute olei de kerua, nisi qr est vehemētioris calitatis ipso, ⁊ siluestre in oibꝰ narrationibus cōicat ei: sed est fortiꝰ eo. Electio. Fortius qd̄ est in ipso est semē eius.[h]⌈Et ille q ē magis tēpatꝰ ē ille q ⌋ē elixatꝰ. Nā.[i]⌈Lignū eiꝰ ē cal3⌋ in primo ⁊ humidū. ⁊ semē eius est calīm in tertio. Opō. ⁊ ꝓprie. Gñat vētositates: sed semē eius ipsas soluit, ⁊ in ipso est subtiliatio fortis, ⁊ ꝓpe in semine eiꝰ. ⁊ q est siluestris est[k]⌈inflatiuꝰ.⌋ Et ille q est elixatꝰ ē nutribilior pp sepationē illiꝰ ab eo qd̄ est medicinale. Et nutrimētu3 qdē eiꝰ est flaticu3, ⁊ paucū cū hoc. Et in ipo est sba q̃ velox est ad putrefiendū, ⁊ illud pp illud qd̄ in ipso est de nocumētis. folia aūt vernalia qñ elixanť, ⁊ cōeduť cū oleo ⁊ almuri nutriūt plus q̃3 radix. Decora. Si misceatur cu3 eo farina lolij, facit nasci pilos in alopitia. Et qñ fit ex eo emplīm cū melle eradicat vestigia accidentia sub oculo, q̃ sunt cū[l]⌈occultatiōe⌋ ⁊ ꝯfert semē eius lētiginibus factis in mēbris, ⁊ reliqs coloribus exneis, ⁊ vestigijs, ⁊ ꝑcussiōibus, ⁊ pāno. ⁊ ipsum cū cōdisi linitū remouet morpheā nigra3, ꝓpe in balneo. Et ipse multiplicat pediculos in corporibus. Apata ⁊ bo. Cū farina lolij adhibitus bothor[m]⌈lenibus⌋abstergit ea. Uulnera ⁊ vlce. Qñ ex eo fit empl3 cū melle, eradicat vlcera fraudulenta, ⁊ vlcera[n]⌈lenia⌋ ⁊ semē eius cū aceto eradicat vlcus cancrenaꝝ integre. ⁊ silr opať sup impetiginē. Instrā iunctu. Semē eius expellit pulsationē q̃ est i iuncturis, ⁊ ē bonū dolori iuncturaꝝ valde. Mēbra capitis. Nocet capiti, ⁊ dentibꝰ, ⁊ palato: ⁊ succus eius, ⁊ oleū ipsiꝰ ꝯferunt vētositatibus in aure valde. Mēbra oculi. Nociuus est oculo verūtñ abstergit ipm, qñ in eo distillať aqua eius, ⁊ delet vestigia q̃ sunt in oculo sub lachrymali. Inqt filius mesaugue folia eius acuūt visū. Mēbra anhe. ⁊ pe. Qui est elixatus, est ꝯueniēs tussi antiq̃ vetuste, ⁊ chimo grosso gñato i pectore, ⁊ ipse ꝯfert ꝑfocationi accñti ex fungis mortiferis. Et si decoquať cū oxymelle, deide fiat ex eo gargarismus, ꝯfert ꝑfocationi. Et in ipso cū h est nocumētū gutturis, ⁊ est addēs in lacte. Mēbra nu. Est malus stō faciēs eructuare. Et post cibū lenit ventrē, ⁊ facit cibū penetrare: ⁊ añ cibū facit natare cibu3, ⁊ nō qescit, ⁊ pp h facilē efficit vomitū, ⁊ ꝓpe cortex eius cū oxymelle, ⁊ ꝯuenit lateri, ⁊ spleni suppositus vt empl3. Et semē eius cū aceto facit[o]⌈nauseā⌋ valde ⁊ resoluit apa splenis. Filius Xo mesaugue dixit. Si cōedať post cibū digerit, ⁊ ꝓpe folia eius. Et aq̃ folioꝝ eius apit oppilōnes epis, ⁊ remouet icteritiā. Et dixerūt qdā, folia eiꝰ digerūt, ⁊ corpus eius facit nauseā. et semē ipsiꝰ resoluit inflationē in vētre, ⁊ fac̄ facilē egressionē cibi, ⁊ facit appetitu3, ⁊ aufert dolorē epatis, ⁊ aq̃ eiꝰ ē bona hydropisi. Uenena. Cōfert morsui vipe, ⁊ cum vino morsui cornute etiā. Et semē eius ꝯfert venenis, ⁊ vermibus venenosis. Et si ponať frustum eius sup scorpionem, moritur. et aqua eius experta ē in hoc, ⁊ ē fortior. Et si momorderit aliquē scorpio qui raphanum comedit, non nocebit ei.

h A. et maioris nutrimenti.

i A. radix eiꝰ est calida.

k A. iflamatiuꝰ.

l A. nigredine.

m A. lacteis.

n A. lactea.

o A. vomitum.

De[p]⌈rehan.⌋ Cap.DLXXXIII.

Rehan. Membra expulsionis. Cōfert hemorroidibus.

p A. Rihan.

De[q]⌈rehan salamonica.⌋ Cap.DLXXXIII.

Rehan salamonica qd est. Inueniť in mōtibꝰ spahā ⁊ ē silis aneto hūido. Et dr̄ ꝙ folia eiꝰ sunt sicut[r]⌈malua ⁊ poma eiꝰ sunt ꝑua⌋ ⁊ inuoluiť sup arborē sicut volubilis. Et vr̄ ꝙ sit in ipso diuersitas, ⁊ vr̄ ꝙ sermo scd̄s sit innuens ad h, ꝙ ipsa ē plāta, q̃ noiať[s]⌈hasaseꝝ.⌋ Uulgꝰ. n. existimat ꝙ ē rehā salamōica. Opō. et ꝓpe. Est subtilis, exiccatiua, resolutiua. Apata ⁊ bo. Cōfert posita cū aceto sup herisipilā, ⁊ liniť sup apata flatica. Uulnera ⁊ vl. Liniť cu3 aceto sup vlcera ambulatiua. Instrā iuncturaꝝ. Liniť sup podagrā, ⁊ ꝯfert ei, ⁊ est eius ꝓprietas. Mēbra capitis. Cōfert torture. Mēbra expul. Supponiť cum oleo roṡ. ad dolorem matricis. Uenena. Liniť super mordicationem scorpionis.

q A. Rihan suliman.

r A. althea ⁊ flos eius est ꝑuulus.

s A. gielsafram.

De[t]⌈roba.⌋ Cap.DLXXXIIII.

Roba qd est. Est auellana indica, ⁊ est fructus magnus in magnitudine auellane, silis papaueri, et sepať a grano, sic̄ neregil. Nā. Et ē calīa ⁊ sicca. Apata ⁊ bo. Est epithima sup scrofulas cū aceto ꝯueniēs. Uulnera ⁊ vl. Cōfert scabiei, ⁊ prurituі. Instrā iunctu. Disrūpit vētositates ipediētes in dorso. Mēbra capi. Fit ex ea caputpurgiū ad torturā, ⁊ pl3 ꝯfert ei. ⁊ silr ꝯfert emigranee, ⁊ soda. Et est caputpurgium ꝯferēs epilepsie, ⁊ scotomie, ⁊ manie, ⁊ melācolie. Et iam qde3 exptum est caputpurgiū eius in tortura tribus diebus, ⁊ fecit currere humiditatē ex naribus, et fecit fluere fla plīm, ⁊ remouit egritudinē in tribus diebus. Et op3 vt patiēs torturā moreť in domo tenebrosa: ⁊ ꝯfert vētositatibus crudis. Mēbra ocli.

t A. Rate.

Cōfert aq̄ in oculo alcofol facto ex ea, ⁊ ꝓprie suc cus minoris eius, ⁊ vētositati asebel, ⁊ panno, ⁊ ca putpurgio facto ex ea cū aq̄ amarici. ⁊ fit ex ea al/ cofol cū antimonio tortos hn̄tibꝰ oculos. Mēbra anhe. ⁊ pe. Daᵗ in potu de radice eiꝰ pōdus.ʒ.ij. cū vino ad ꝑlesim fraz, ⁊ asma, ⁊ tussim antiquā, ⁊ sputū sanguinis ex pectore ꝑp illud qđ in ipsa est de stipticitate. Mēbra expul. Cōfert colice passiōi, ⁊ daᵗ de eo in potu pōdus.ʒ.ij. ad anū, ⁊ dolorē ma tricis. Et pessariū suppositū de eo qđ ex ipsa frica/ tiōe dissolutū est, ꝓuocat mēstrua, ⁊ ex̄hit fetū, ⁊ si/ militer succus eius, ⁊ sol'one educit chol'am nigrā, ⁊ fl'a, ⁊ aquositatē ēt, ⁊ cholerā ex corpe toto absq̄ difficultate, ita ꝙ sanat albaras, ⁊ remouet eam, ⁊ icteritiā, ⁊ pānū, ⁊ sil'a. ⁊ resoluit colicā, ⁊ eius po tio est triū kermet, ⁊ kermet est sex kerates. Et bibi tur cū vino dulci, aut oxymelle. ⁊ daᵗ cū petroseli/ no ⁊ dauco. Et scamonea mouet eius sol'onē qn̄ ip/ sa admisceᵗ, ⁊ ꝯfortat ipsam. ⁊ q̄ztitas eiꝰ est, vt cū vnoquoq̄ aur̄. ipsiꝰ ponāᵗ tres anulusat de scamo/ nea, ⁊ qn̄q̄ assumiᵗ de ea pōdus.ʒ.ij. ⁊ teriᵗ, ⁊ po niᵗ cū vino dulci, aut in oxymelle, ⁊ dimittiᵗ aliq̄z/ to spatio, deinde cogᵗ vinū illud cū lētibus, aut or/ deo cū carne galline, ⁊ daᵗ ad sorbēduz ius eius, ⁊ misceᵗ ei de scamonea. Febres. Cōfert febribus q̄rtanis. Uenena. Est tyriaca morsui scorpiōis, ⁊ rutele. Et q̄dā studēt ad h̄ vt sumāt de cortice eiꝰ supiore sicut lens, ⁊ ꝓijciāt in fissuram puncture.

a A. Rauend.

De[a] [reubarbaro.] Cap.DLXXXV.

Reubarbarum. Electio. Q̄n̄q̄ adul teraᵗ hoc mō. Decoq tur, ⁊ assumiᵗ eiꝰ aquositas, ⁊ desiccaᵗ succꝰ eiꝰ, de īde exiccaᵗ sb̄a eiꝰ post illud, ⁊ vēdiᵗ sicut est. Uerū ip̄m est tūc spissiꝰ, ⁊ vehemētius stipticū, ⁊ purū est vehemētius rarꝫ, ⁊ minꝰ stipticū. ⁊ est crocee tinctu re. Opō. ⁊ ꝓprie. Sub̄a arboris eiꝰ est cōmixta ex aqueitate, ⁊ aereitate, ⁊ in ipso est terreitas ama ra ꝑp actionē igneitatis in ip̄m, ⁊ sil'r eiꝰ mollities, ⁊ stipticitas sunt ex terreitate eiꝰ. ⁊ seqᵗ ip̄m in sti/ pticitate eius terreitas, imo est iuuamētū in ea, ⁊ cō pleᵗ eius opō cū q̄litate sue terreitatis, ⁊ qđ de ipso purꝫ est, est minus stipticū. Decora. Cōfert pāno, ⁊ vestigijs remanētibꝰ sup cutes, qn̄ liniᵗ cū aceto ⁊[b] †[ ]eūatio cum eo. Apata ⁊ both. Fit ex eo empl'm cū q̄busdā hūiditatibꝰ ad apata cal'a. Uul nera ⁊ vl. Cōfert impetigini epithimatū cū aceto. Instr̄a iuuctu. Cōfert valde casui, ⁊ ꝑcussioni. Et inq̄t alcanzi potio eius fit.ʒ.ij. in vino ꝑmixto. ⁊ cō/ tussiōibꝰ qn̄ daᵗ in potu cū vino odorifero, ⁊ sil'r qn̄ inungiᵗ ex oleo eius ad ꝯtusionē lacertorꝫ, ⁊ dolorē eorꝫ, ⁊ extensionē, ⁊ ꝯfert rupture. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfert asmati, ⁊ sputo sanguinis. Mēbra nu. Est ꝯferēs epati, ⁊ stō, ⁊ debilitati amborū, ⁊ doloribus eorꝫ, ⁊ doloribus ītrinsecis, ⁊ singultui, ⁊ rupture, ⁊ extenuat splenē. Mēbra expul. Cō/ fert[c] [adereb] ⁊ dolori pūgitiuo vētris, ⁊ dysente/ rie, ⁊ dolori renū, ⁊ vesice, ⁊ doloribus matricis, ⁊ fluxui sanguis. Febres. Cōfert febribus antiq̄s, ⁊ habētibus periodos. Uenena. Cōfert morsui vermiū venenosorꝫ, ⁊ serpētis, et q̄ztitas potus eiꝰ est sicut q̄ztitas potus agarici.

b † A. fit.

c A. diarie.

d A. Ramech.

De[d] [ramech.] Cap.DLXXXVI.

Ramech. Nā. Est frida et sicca. Opō. ⁊ ꝓ/ prie. Est stiptica, exiccatiua, sub/ tiliatiua, ꝯstrictiua, ꝓhibens effusiones mātrꝫ, ⁊ se dat caliditatem. Mēbra nu. Confortat stōm qn̄ in potu daᵗ cum aqua myrti. Mēbra expul. Cō/ stringit ventrem.

De[e] [ratienigi.] Cap.DLXXXVII.

Ratienigi q̄d est.[f] [Noiaᵗ colonia: ⁊ est gū ma pini ⁊ noiaᵗ arbor eiꝰ in sce/ mi alberez.] Nā. Est cal'a ad tertiū. sicca in ꝑmo. Opō. ⁊ ꝓprie. Gn̄at carnē corporꝫ[g] [tenerorꝫ] sz cōmouet dolores in corpibꝰ teneris: ⁊ qn̄q̄ sananᵗ ea vlcera cū balaustijs, ⁊ venis, ⁊ silibus.

e A. Ratinegi.

f —— A.

g A. durorum.

De[h] [ribes.] Cap.DLXXXVIII.

Ribes q̄d est. Inest ei virtus acetositatis citri, ⁊ acreste. Nā. Est frida ⁊ sicca in[i] [ter tio.] Opō. ⁊ ꝓprie. Est extinctiua, ⁊[k] [abscindit sanguinē] sedatiua calitatis, ⁊ ꝯfert apatibus pesti lentie q̄ subito interficiunt. Mēbra oculi. Acuit visum, qn̄ fit alcofol ex succo eius. Mēbra expul sionis. Confert solutioni cholerice. Apata ⁊ bo. Confert variolis, ⁊ morbillo, ⁊ apostematibus pe stilentialibus, ⁊ pestilentie.

h A. Ribes.

i A. secundo.

k A. Alia litera ⁊ reꝑmiens acui tatē sanguinis.

De[l] [rachamat.] Cap.DLXXXIX.

Rachamat. Mēbra capitis. Distillaᵗ fel eius cū oleo violaceo in latere diuerso ad emigraneā, ⁊ diuerso ad dolores auris. Et fit ex eo caputpurgiuz infantibꝰ, aut distillaᵗ in naribꝰ ipsorꝫ ꝑp illud qđ in eis est de vētositatibus puerorꝫ. Mēbra oculi. Fit alcofol ex felle eiꝰ ad albedinē oculi cū aq̄ frigida. Mēbra expul. Dr̄ ꝙ stercus eius eijcit fetū vaporatū. Uenena. In/ quit filius alpatrich. Eius fel exiccaᵗ in vase vitri, in vmbra, ⁊ fit ex eo alcofol in latere morsus vipe, sed nō credo illud. Et q̄dā dixerūt ꝙ exꝑtū fuit ad venenū scorpionis, et serpētis, et vipere maioris, ⁊ iuuat. Et vr̄ mihi ꝙ liniendo factū est.

l A. Rachame.

De[m] [rasas.] Cap.DXC.

Rasas q̄d est. Iaz dc̄m est in cap'lo de plūbo, et hoc est stānū. eius aūt cerusaz et spēs fa ciendi eaz, dicemus in antidotario. Electio. Qđ in eo subtile est, est qđ adustū est, ex cerusa. ⁊ opz vt timeaᵗ odor eiꝰ cū aduriᵗ. Nā. Est fridū et hūidū. Opō. ⁊ ꝓprie. In eo qđ est adustū, est lenificatio, et subtiliatio, et resolutio, et intersectio sanguinis. Et eiꝰ cerusa ē glutinatiua, infridatiua, cuiꝰ v̄tus ē v̄tus tutie aduste. Et scoria q̄dē rasas, ē in sil'itudie v̄tutꝫ rasas adusti. Apata et bo. Qn̄ fricaᵗ cū vi/ no, aut alio, aut aliquo succorꝫ frorꝫ ꝯfert apatibꝰ. Uulnera et vl. Cōfert vlceribꝰ fraudulētis, et am bulatiuis. Et cerusa replet vlcera, et glutinat ea. Uenena. Qn̄ fricaᵗ eius cerusa sup pūcturā scor pionis marini, ⁊ draconis marini ꝯfert. Et opz vt timeatur eius odor apud adustionem.

m A. Rasas.

De[n] [rabadat.] Cap.DXCI.

Rahadat. Mēbra capi. Dr̄ ꝙ rabadat po situs sup caput patiētis soda, re/ mouet soda. Gal'. Ego iq̄t. Existimo ꝙ ipsa fac̄ illud dū est viua, mortuā. n. iā exꝑtus fui, et nihil inueni.

n A. Rabade.

De[o] [reiben.] Cap.DXCII.

Reiben q̄d est. Est lapis q est sic̄ cancer. Nā. Est fridus ⁊ hūidus in scđo. Opō. ⁊ ꝓprie. Exiccat, ⁊ abstergit, ⁊ eiꝰ virtꝰ est ꝓxima virtuti cancri. Mēbra oculi. Acuit visum.

o A. Rathiaba.

De[p] [rubien.] Cap.DXCIII.

Rubien. Opō. et ꝓprie. Est ꝯueniens cibus, sed salitus antiquꝰ gn̄at melācoliā. Mēbra expul. Augmētum efficit in coitu,

p A. Rubien.

De[q] [rebithe.] Cap.DXCIIII.

Rebithe. Nā. Filius mesangue inquit. Est calidior q̄z rubien. Mēbra expl'. Excitat coitum.

q A. Raithane.

Ratuba De[r] [ratuba.] Cap.DXCV. q̄d ē. Est[s] [alcot.] Et iā diximꝰ d̄ ea. Auic̄.

r A. Rathbe.

s A. fassasa.

¶De[a] ⌈ranis.⌋ Cap.DXCVI.

a A.Dafda.

Rana. Opõ. ꝛ ꝓprie. Cinis ranarũ qñ ponitur sup locũ sanguinis retinet eũ. Decoratio. Et ipsa qñ decoq̃r cũ sale ꝛ oleo est ħz ꝙ dr̃ bezahar lepre, ꝛ venenosoꝝ vermiũ comesta. Instr̃a iunctu. Eius ius cõfert apatibus cordarũ qñ sup ea effundit̃. Mẽbra capi. Dr̃ ꝙ ex[b] ⌈succo⌋ rane fluuialis colluit̃ os ad dolorẽ dentiũ ꝛ sedat̃, sed ẽ in ea qδ est in ea. Et corp⁹ rane, ꝛ ꝓpe pinguedo eius, est ex eis q̃ facilẽ dentiũ eradicationeꝫ faciũt. Et existimo ꝙ ẽ ħ ex[c] ⌈petrosa nõ domestica⌋ hec.n.spẽs est ex eis q̃ testant̃ medici, ꝛ expimẽtatores cõitatis eijcere dẽtes aialiũ, qñ ipsam sumũt in cibo, ꝛ in pastu. Uenena. Siqs cõedit sanguinem eius, aut corpus ipsius, apat̃ corpus eius, ꝛ fit ipsius color plũbeus, ꝛ expellit spma donec moritur. Et dr̃ ꝙ qñ coq̃tur cũ sale, ꝛ oleo, ꝛ comedit̃, est bezahar lepre, ꝛ vermibus venenosis.

b A.elixatura.

c A.arborea hortulana.

Littera.S.

¶De[d] ⌈squilla.⌋ Cap.DXCVII.

d A.Aschil, vel alaschil.

SQuilla q̃d est. Est cepe muris, q̃ sic noiat̃ ppea ꝙ ipsa interficit murẽ. Et est[e] ⌈pũgitiua, acuta⌋ sed decoctio, ꝛ assatio frãgũt eius fortitudinẽ. Et forma ipsi⁹ cũ assata est, est forma psici desiccati. Et color ei⁹ ẽ citrin⁹, declinãs ad albedinem, ꝛ ex ea est gñs venenosum mortale. Et existiauerũt qdã ꝙ ipa sit[f] ⌈napellus⌋ pp qδdã signũ qδ i ea repit̃, ſꝫ errauerũt. Electio. Que ex ea bõa est[g] ⌈est fortis coloris splẽdida⌋ in cui⁹ sapore est dulcedo cũ acuitate, ꝛ amaritudine. Nã. Cal'a ẽ in tertio. sicca in termis scdĩ. Opõ. ꝛ ꝓpe. Est resolutiua, attractiua sanguis ad exteriora, ꝛ supfluitatuꝫ adustiua, vlceratiua, subtiliatiua valde, chimoꝝ grossoꝝ incisiua cũ v̄tute vltra v̄tutẽ sue calefactiõis. Et ipsi⁹ acetũ ꝯfortat corp⁹ debile, ꝛ acq̃rit ei sãitatẽ. Deco. Eradicat verucas[h] †⌈ ⌋ illinita cũ oleo, ꝛ gũma pini. [i]⌈Et⌋ facit pilos nasci i alopitia, ꝛ tyria illinita ꝛ fricata, ꝛ[k] †⌈ ⌈fixuris calcanei ꝓpe. [l]⌈Et sirup⁹ ei⁹⌋ ꝛ ipsi⁹ acetũ bonũ efficiũt colorẽ. Uulnera ꝛ vl. Desiccat vlcera exteriora, ꝛ nocet vlcerib⁹ visceꝝ comesta, ꝛ exulcerat fricata. Instr̃a iunctu. Nocet neruis sanis, parũp ꝯferẽdo dolorib⁹ neruoꝝ, ꝛ iuncturaꝝ, ꝛ paralysi, ꝛ sciatice ꝓprie, ꝛ silr̃ ei⁹ acetũ, ꝛ sirup⁹ ipsius. Mẽbra capi. Cõfert[m] ⌈soda⌋ ꝛ melke, ꝛ ꝯstringit ei⁹ acetũ gingiuas, ꝛ ꝯseruat dẽtes motos, ꝛ ꝯfert fetori oris. Mẽbra oculi. Ei⁹ comestio acuit visũ. Mẽbra anhe. ꝛ pe. Cõfert asmati valde, ꝛ tussi antiq̃, ꝛ aspitati vocis, ꝛ potant̃ ex ea tres anulusat cũ melle, ꝛ ꝯfortat guttur ei⁹ acetũ, ꝛ[n] ⌈cepe ipi⁹.⌋ Mẽbra nutri. Confert duritiei splenis, ꝛ ꝯfortat stõm, ꝛ digõnẽ, ꝛ ꝯfert subleuatiõi cibi. Et silr̃ acetum ei⁹ ꝛ[o] ⌈succ⁹ ipsi⁹ bibit⁹⌋ pp splenẽ dieb⁹.xl. Et dr̃ ꝙ si suspẽdat̃ sup illũ q ħz splenẽ dieb⁹.xli. liquefacit ipsi⁹ splenẽ, ꝛ ꝯfert hydropisi, ꝛ ictericie. Mẽbra expul. Pronocat vrinã fortiter. ꝛ silr̃ ei⁹ acetũ. ꝛ sirup⁹ ipsi⁹ ꝯferũt difficultati vrine, ꝛ ꝓuocãt mẽstrua, donec ẽt faciãt abortũ, ꝛ silr̃ acetũ, ꝛ sirupus ei⁹ ꝯferũt p̄focatiõi mr̃icis, ꝛ soluit grossos hũores, p̄cipue qδ ex ea assatũ ẽ aggregatuꝫ cũ sexculpo salis, ꝛ ei⁹ potio sit duoꝝ[p] ⌈muharabeni⌋ cũ est ieiunus. ꝛ silr̃ qδ ex ea est elixatũ, ꝛ eius semen bñ tritũ ꝛ positũ in vase sicco, ꝛ pmixtũ cũ melle, ꝛ cõestũ lẽit nãꝫ, ꝛ ꝯfert dolori ani, ꝛ mr̃icis, ꝛ stõi. ꝛ ꝯfert dolori pũgitiuo. Febres. Acetũ ei⁹ ꝯfert tremori antiquo. Uenena. Cũ suspẽdit̃ ei⁹ totuꝫ sup portas, ſm ꝙ dr̃, ꝓhibet venenosa ab eis, ꝛ est tyriaca venenosis. ꝛ interficit mures. Permutatio. Tantũ q̃ꝫtũ ipsa est de cordumeni, ꝛ tantũ q̃ꝫtũ ipsa est, ꝛ tertia ipsius acori, ꝛ tertia ipsius amomi.

e A.acuta fortiter.

f A.bulbus.

g A. Alia litera illa q̃ ħz coloreꝫ chani. Alia litera. illa q̃ ħz coloreꝫ chorni.

h A. et.

i —— A.

k † A.confert.

l A. mediũ ipsi⁹ crudum.

m A. epilepsie.

n A. Alia litera indurat ipsum.

o A. decoctio ipsius bibita.

p A.auf.

¶De[q] ⌈squinãto ꝛ flore eius.⌋ Cap.DXCVIII.

q A.Adchar.

Squinantum ꝛ flos ei⁹ q̃d ẽ. Ex eo aliδ est arabicũ ꝛ bõi odoris: ꝛ aliud est qδ est[r] ⌈mimũ, agriniũ, ꝛ est duri⁹, et ẽ grossũ, ꝛ ẽ terreũ, ꝛ⌋ nõ ħz odorẽ. Inq̃t Dia. Sq̃nãtũ est duaꝝ spẽꝝ: vna eaꝝ est q̃ nõ ħz fructũ: ꝛ altera q̃ ħz fructũ nigrũ. Electio. Meli⁹ ex eo ẽ arabicũ rubeũ[s] ⌈fortioris odoris sed illud qδ est supra ipm ad aliq̃ꝫtulã declinat rubedinẽ⌋ ꝛ cũ findit̃, fit purpureũ, mordicãs linguã, ꝛ adurẽs eã sua acuitate. Nã. In[t] ⌈agrinio⌋ est v̄t⁹ infridatiua. ꝛ apδ filiũ vireꝫeg, totũ est frm̃, ꝛ ei⁹ radix est vehemẽtioris stipticitatis. ꝛ ei⁹ flos calefacit parũp, ꝛ ei⁹ stipticitas ẽ mior calefactiõe ei⁹: ꝛ fortasse ẽ arabicũ, sed in sua nã ẽ cal'm ꝛ siccũ in scdõ. Opõ. ꝛ ꝓp. In ipso ẽ stipticitas, quapp ꝯfert ei⁹ flos fluxui sanguinis vñcũqꝫ, ꝛ in ei⁹ oleo sũt resolutio ꝛ eius[u] ⌈ꝯtractio⌋ sed ipsi⁹ radix est fortior in ħ, ꝛ ꝯstringit nãꝫ. ꝛ in ipso sunt digõ, ꝛ lenificatio. Et orificia venarũ apit, ꝛ sedat intrinsecos dolores, ꝛ ꝓpe in mr̃ice, et resoluit vẽtositates. Uulne. ꝛ vl. Eius oleũ cõfert pruritui, ita vt illud ẽt agat i aialib⁹. Apata ꝛ bo. Cõfert apatib⁹ calis ei⁹ decoctio, ꝛ duritieb⁹ intrinsecis bibitũ, ꝛ suppositũ ꝑ emplo, ꝛ decoctũ in apatib⁹ fridis in viscerib⁹. Instr̃a iunctu. Cõfert lacertis, ꝛ spasmo, cũ ex eo bibit̃ q̃rta aurei cuꝫ pipere. Et[x] ⌈ipm⌋ remouet lassitudinẽ. Mẽbra capi. Grauat caput ꝓprie illud qδ ex eo est[y] ⌈agriniũ⌋ sed minutũ ei⁹ facit soda, ꝛ grossioris semẽ fac̃ dormire, ꝛ stupefacit. ꝛ totũ ipsi⁹ ꝯfortat carnẽ rubeaꝫ q̃ est inter gingiuas, et desiccat hũiditatẽ eaꝝ. ꝛ ei⁹ flos purgat caput. Mẽbra anh. ꝛ pe. Cõfert dolori pulmonis, et ei⁹ flos ꝯfert sputo sanguis. Mẽbra nu. Eius radix ꝯfortat stõꝫ, ꝛ facit appetitũ, ꝛ sedat nauseã accepto aureo ex ea, ꝛ ꝓprie cũ põdere sui ex pipe, ꝛ ipsi⁹ flos sedat dolorẽ stõi, et cõfert apatatib⁹ ei⁹, et apatib⁹ epis. Mẽbra expul. Cõfert dolorib⁹ mr̃icis ꝓprie, ꝛ encatisma in decoctione ei⁹ apatib⁹ mr̃icis calis. Et silr̃ cũ distillat̃ i eã, aut[z] ⌈vaporat̃ aqua ei⁹⌋ et frãgit lapidẽ et stringit nãm, ꝓprie qδ ex eo est[ꝛ] ⌈agriniũ.⌋ Et abscidũt fluxũ sanguinis mr̃icis, et ꝓprie ei⁹ flos. Et ꝯfert dolori renũ, ꝛ fluxui sanguinis ipsoꝝ, ꝛ cũ bibit̃ ex radice eius aure cũ pipe ꝯfert hydropisi. et ipsius flos ꝯfert apatibus ani. Uenena. Spẽs eius grossa cũ ex folijs eius recẽtibus, q̃ sunt iuxta radiceꝫ, fit empl'm est iuuatiua morsure venenosoꝝ.

r A.agiami qδ ẽ subtile seu minutum ꝛ est durum ꝛ ex eo est grossuꝫ, ꝛ ẽ magis molle ꝛ ipꝫ.

s A. bõi odoris ꝛ flos eius declinat ad rubedinem.

t A.agiami.

u A. stipticitas.

x A. oleuꝫ eius. Alia litera. granuꝫ eius seu fructus eius.

y A. agiami.

z A. fit cũ eo vaporatio aut fit clistere cũ aq̃ ipsius ꝛ prouocat vrinam.

ꝛ A. agiami.

¶De[?] ⌈sarcocolla.⌋ Cap.DXCIX.

? A. Anzarut.

Sarcocolla q̃d est. Est gũma arboris spinose, ꝛ in ipsa est amaritudo. Electio. Que ex ea bõa est, est illa q̃ ad citrinitatẽ declinat, et est silis olibano. Nã. Dicũt qdã ꝙ est cal'a in scdõ. sicca in primo. Inq̃t filius iuregi est calida valde. Opõ. ꝛ ꝓprie. Est glutinatiua[ꝝ] †⌈ ⌋ ꝛ pp hoc ꝯsolidat, et creat carnẽ, ꝛ administratur in empl'is. Et in ipsa qdẽ est virtus adherere faciens, oppilatiua, ꝛ alia amara, ꝛ pp hoc in ipsa est digõ, ꝛ resolutio. Decoratio. Caluicium facit potus eius frequẽs, ꝛ ꝓprie senibus. Apata ꝛ bo. Sedat apata oia more empl'i supposita. Uulnera ꝛ vlcera. Corrodit carnẽ mortuã, ꝛ cõsolidat plagas recentes, ꝛ restaurat contorsionem.

ꝝ A. sine mordicatione.

a A. Alia litera ipsa ꝑpata cum aceto, ⁊ radix eius ꝑpata cuȝ aceto.

b † A. vlceratā.

c A. alchadā.

d A. Astarach.

Et admistrat[a] ⌈resolᷓo ei⁹, ⁊ resolᷓo radicis ei⁹⌋ de/ ſiccata ad illud ſilr. Mēbra capi. Si liciniuȝ ſu/ mat, ⁊ melle illinitū voluat i ſarcocolla pulueriza ta, ⁊ mittat in aurē[b] †⌈ ⌋ ex q̄ egredit vir⁹, ſanat h̄ facto ꝑ aliquot dies. Mēbra oculi. Cō/ fert ophthalmie, ⁊ lippitudini ꝓprie, ⁊ fluxui ocu/ li, ⁊ ꝓprie nutrita cū lacte aſine, ⁊ educit[c] ⌈lippitu/ nē⌋ ex oculo. Mēbra expul. Soluit humorez cru dum, ⁊ ſſs groſſum, ⁊ ꝓprie ex ancha, ⁊ iūcturis.

¶ De[d] ⌈ſtorace.⌋ Cap. DC.

Storax qd eſt. Dixit Dia. ꝙ ipſa eſt ſpēs ſtora cis. ⁊ apud quoſdā eſt gūma oliue. et ipſi⁹ qdē ſuffumigatio ponit loco ſuffumigationis turis in oi re. Electio. Melior ex ea eſt, q̄ eſt acu tioris odoris. Nā. Eſt calᷓa in tertio. ſicca in prio. Opō. ⁊ ꝓprie. Lenificatiua eſt valde. Inſtr̄a iū ctu. Permiſcet cū medicis laſſitudinis. Mēbra capitis. In ipſa eſt virtus faciēdi ſubet, ⁊ grauat caput, ⁊ facit ſoda, ⁊ ꝯfert corize, ⁊ catarro. Mē/ bra anhe. et pect. Cōfert tuſſi, ⁊ raucedini vocis. Mēbra expul. Eius oleū ꝯfert duritiei mr̄icis, ⁊ ꝓuocat mēſtrua, ⁊ apit matricē, ⁊ cū trāſglutit cuȝ aliquāta terebinthina linit nām.

e A. Aſtuchu/ des.

f † A. rubeam.

¶ De[e] ⌈ſticados.⌋ Cap. DCI.

Sticados qd ē. Eſt plāta hn̄s ſpicā[f] †⌈ ⌋ ſic̄ ſpica grani ordei, ſed ei⁹ folia ſt̄ lōgiora: ⁊ in ipſo ſūt ſtipites cineritij, ſicut i epithymo, ⁊ eſt ſine ſemine, acutuſ cū amaritudine pauca, cōpoſitus ex ſb̄a terrea frida, ⁊ ignea ſubti/ li. Nā. Eſt calᷓus in primo. ſiccus in ſcd̄o. Opō. ⁊ ꝓprie. Reſoluit, ⁊ ſubtiliat amaritudine ſua. Et ſilr̄ eius ſirupus, ⁊ apit oppilᷓones, ⁊ abſtergit: ⁊ in ipſo qdem eſt ſtipticitas pauca, ⁊ ꝯfortat corpus, ⁊ viſcera, ⁊ ꝓhibet putrefactionē. Inſtr̄a iūcturaꝝ. Eius decoctio ſedat dolores neruoꝝ[g] ⌈⁊ iunctura rum⌋ ⁊ lateꝝ. ⁊ ipſius ſirupus eſt res magis iuua/ tiua egritudinū fridaꝝ in neruiſ, q̄re opȝ vt aſſidue vtat eo q debiles hȝ neruos, ⁊ q ex friditate in ip/ ſis patit. Mēbra capi. Cōfert melᷓie, ⁊ epilepſie. Mēbra nu. Cōturbat illū in cui⁹ ꝯplᷓone cholᷓa dn̄at: ⁊ fac eū vomē, ⁊ eſt ex eis q̄ faciūt ſitiȝ. Mē bra expul. Cōfortat inſtr̄a vrine, ⁊ ſoluēdo educit phlegma, ⁊ melancoliā. Salᷓ. Xo nō dixit h̄ eſſe ei⁹. ⁊ vltima qdem potio ipſius eſt. xij. keſumē cum vi/ no puro, ⁊ oxymelle, et modico ſale.

g —— A.

h A. Aſſengi al bhar.

i A. Alia litera molle rarū ſicut ꝯpar ⁊ dr̄ ꝙ eſt.

¶ De[h] ⌈ſpongia maris.⌋ Cap. DCII.

Spongia maris qd eſt. Corp⁹ marinū[i] ⌈la/ xum raꝝ ſicut filtrū. Et dr̄ ꝙ hȝ⌋ aial motum in eo cui adheret ⁊ non ſepatur ab eo. Electio. Illa q̄ eſt recēs, eſt fortior, ⁊ vehemētio ris exiccationis ꝑꝑ fortitudinem nāe maris. Nā. Eſt calᷓa in primo. ſicca in ſcd̄o. ⁊ ipſius lapis eſt ei ꝓpinquus, ⁊ minus calᷓus. Opō. ⁊ ꝓprie. Fortiſ eſt exiccationis, ꝓprie qd̄ ex ea eſt recens, qn̄ adu/ ritur cū oleo. Et ſilr̄ eius cinis ꝯfert diſruptiōi ſan/ guinis, ꝑꝑ inciſionē aut apertionez. Inflāmat. n. ex ea ignis ſup locū, ⁊ cauterizatur, cū hoc ꝙ ipſa eſt ſubſtantia retinens ſanguinem, ⁊ ēt fiunt ex ea lici/ nia. ⁊ in orificijs venaruȝ ponunt, ⁊ retinēt ſangui/ nem, ⁊ fluxū ſanguinis, ⁊ eius lapis ſubtiliat abſq; calefactione, ⁊ exiccat, ⁊ abſtergit. Apata ⁊ bo/ thor. Exiccat apata phlegmatica. Uulnera ⁊ vl cera. Infundit in aceto ⁊ ponitur ſuper plagas, ⁊ conſolidat, ⁊ decoquitur cum melle, ⁊ cōſolidat vl cera[k] ⌈ꝓfunda.⌋ ⁊ ſilr̄ ponitur ſicca ſuper ipſa, aut infuſa in aqua, aut in vino, ⁊ exiccat humida anti/ qua. Mēbra anhe. ⁊ pe. Qn̄ ſpongia adurit cū [l] ⌈oleo⌋ eſt ꝯueniēs curatiōi ſputi ſanguinis. Mē/ bra expul. Lapis in ēa inuētus frāgit lapidē veſi/ ce apud alios a Salᷓ. Salᷓ. n. ab hoc elōgat, vt vir/ tus eius ad veſicā penetret, ſed ad lapidem renū.

k A. antiqua.

l A. Alia litera pice.

¶ De[m] ⌈ſtinco.⌋ Cap. DCIII.

Stincus qd eſt. Eſt[n] ⌈guaril⌋ aquaticus qui ripiſ nili egypti capitur. Et dr̄ ꝙ eſt de nā altenſa[o] ⌈qm̄ cuȝ parit ex aqua ⁊ creat extra ⁊ eſt ſm̄ formaȝ altenſa.⌋ Electio. Qui ex eo eſt melior, eſt ille q in vere capit, ⁊ in hora qua feruet ad coituȝ, ⁊ q ex eo eſt maior, eſt melior. Et magis pinguis, eſt melior. ⁊ ex mēbris eius melius, eſt ſu/ men. Inſtr̄a iuncturaꝝ. Cōfert egritudinibus fri gidis in neruis. Mēbra expul. Eius ſal excitat coitum, q̄ȝto plus caro eius. ⁊ ꝓprie caro ſuminis, ⁊ que ſeqtur renes, ⁊ ꝓprie adeps eoꝝ.

m A. Aſchan/ chur.

n A. vrel.

o A. Cū. n. altē/ ſa parit oua ex/ tra aquaȝ gn̄at ſtinc⁹ ad extra.

¶ De[p] ⌈ſpinachijs.⌋ Cap. DCIIII.

Spinachia. Nā. Frigida ſunt ⁊ humida in fine primi. Opō. ⁊ ꝓprie. Sunt lenificatiua, ⁊ ipſius nutrimentū melius eſt nutrimēto chryſolocanne, ⁊ dico ꝙ in ipſis eſt vir/ tus abſterſiua, lauatiua, ⁊ vincūt choleram. Et for taſſe refugit ſtōus a iure eoꝝ, ergo auferant a iure ſuo, ⁊ comedant. Mēbra anhe. ⁊ pe. Conferūt anhelitui, ⁊ pectori, ⁊ pulmoni calᷓo. Inſtr̄a iūctu raruȝ. Cōferūt doloribus dorſi ſanguineis. Mē bra expul. Lenificatiua ſunt ventris.

p A. Aſfanach.

¶ De[q] ⌈ſcolopendria.⌋ Cap. DCV.

Scolopendria dicet in capitulo de ſin. ſi deus voluerit.

q A. Sculufen/ driun.

¶ De[r] ⌈ſemine lini.⌋ Cap. DCVI.

Semen lini qd eſt. Uirtus eius eſt ꝓxima vir tuti fenugreci. Nā. Calᷓm eſt in pri mo, cōmenſuratū in humiditate ⁊ ſiccitate. Et dr̄ q dez ꝙ decoctio lini eſt decoctio [s] ⌈recētis eius: in ip ſo. n.⌋ eſt humiditas ſupflua. Opō. ⁊ ꝓpe. Eſt ma turatiuū, ⁊ abſtergit, ⁊ inflat ꝑꝑ humiditatē ſuā ſu perfluā, ita ꝙ illud qd̄ ex eo frixū eſt, etiā hoc agit cū ſtipticitate in frixo manifeſta, ⁊[t] ⌈cōmenſurata, ⁊ in nō frixo manifeſta⌋ permixta cū lenificatione. Et eſt ſedatiuū doloꝝ minus, q̄ȝ camemilla. Deco/ ratio. Ex ipſo fit emplᷓm cū nitro, ⁊[u] ⌈bolo, ⁊ pan no, ⁊ bothor leni ⁊ ꝯfert⌋ ꝯtractioni vnguiū, ⁊ fixu ris, ⁊ fracturis eaꝝ cū permiſcet cū equali mēſura naſturtij, ⁊ cōficitur cū melle. Apata ⁊ bo. Lenit apata calᷓa exteriora, ⁊ interiora, ⁊ apa qd̄ eſt poſt aures cū aqua cineris, ⁊ apata dura. Inſtr̄a iūctu raruȝ. Prohibet ſpaſmū, ⁊ ꝯtractionē vnguiū, cū pmiſcet cū cera ⁊ melle. Mēbra capi. Eius ſuf/ fumigatio confert corize, ⁊ ſiliter ſuffumigatio ip/ ſius lini. Mēbra anhe. ⁊ pec. Cōfert tuſſi phle/ gmatice, ⁊ ꝓprie qd̄ ex eo aſſatuȝ eſt. Mēbra nu. Malum ē ſtō, et difficilis digōnis. ⁊ pauci nutri/ mēti. Mēbra expul. Qd̄ ex eo frixū eſt, ꝯſtringit ventrē, et nō frixū eſt cōmēſuratū, et eius ꝓuocatio eſt debilis ſed ꝯfortat cū aſſatiōe. Et qn̄ ſumit cuȝ melle, ⁊ pipere, mouet coitū. Et ex decoctiōe ipſius fit[x] ⌈peſſariū⌋ mr̄ici, et ſedet in ea ⁊ iuuat ea a mor dicatione q̄ eſt in ipſa, ⁊ apatib⁹, ⁊ ſilr̄ in inteſtiniſ, ⁊ ab ea fit iuuamentū ad vlcera veſice, ⁊ renum. Et ex decoctōe qdē ſeminiſ lini fit cliſtere cū oleo roſ. ⁊ magnificat iuuamētū eius in vlcerib⁹ iteſtinoꝝ.

r A. Bezerche/ tan.

s A. eius dū eſt recēs ⁊ in ipſo.

t A. ⁊ qualis in non frixo.

u A. ficubus ad panuȝ ⁊ bothor lene ⁊ ꝯfert ſpa/ ſmo ſeu.

x A. cliſtere.

¶ De[y] ⌈ſaliua.⌋ Cap. DCVII.

Saliua. Electio. Fortis opationis eſt illa, q̄ eſt famelici, et ieiuni. et proprie cuius ꝯplᷓo eſt calᷓa. Decora. Ualet ad ipetiginē. Mem bra oculi. Confert palpitationi palpebre, et albu gini. Uenena. Interficit venenoſa omnia, et ſer/ pentem. et ſcorpiones.

y A. Bezach.

a A. Bharbatuan.

¶De[a] [stercore animalium.] Cap.DCVIII.

Stercus aialiũ. Decora. Stercus[b] [adib] ↄfert lentiginibus magnis, ꝛ pãno pp suã abstersionẽ. Et stercus cameli[c] [mundificat ꝛ destruit verucas etiam q̃ magne fiũt.] Mẽbra capitis. Stercus adib ↄfert furfuribus pp suã abstersionem. ꝛ stercus cameli abscindit fluxũ sanguinis ex naribus, ꝛ qñ bibit̃ cũ medicinis epilepsie, ↄfert. Mẽbra oculi. Stercus[d] [adib] abstergit albuginẽ oculi. Uulnera ꝛ vlcera. Sterc⁹ cameli resoluit bothor ꝛ vlcera. Et silr̃ stercus pecudis sup mellinũ. Apata ꝛ bo. Stercus caprarũ resoluit scrofulas fortiter. ꝛ silr̃ stercus cameli, ꝛ stercus pecudis herisipile. Instr̃a iunctu. Stercus cameli sedat dolores iuncturaꝝ, ꝛ apata eaꝝ. Mẽbra expul. Stercus capraꝝ siccũ cũ lana ꝓhibet fluxũ matricis. Uenena. [e] [Rectificat̃] sterc⁹ capraꝝ decoquẽdo. ℥.j. ex eo cum. v. sacraiati vini nigri, ꝛ recẽs ex eo ẽt, ꝛ fit ex eo empl'z morsui vipere facientis sitim, ꝛ stercus pecudis adustũ p̃cipue cõfectum cũ aceto linitur sup morsum canis rabiosi.

b A. aldab.

c A. prohibet remanere vestigia variolarũ ꝛ destruit verucas.

d A. aldab.

e A. Resistit venenis.

f A. Alhachun.

¶De[f] [sanguine draconis.] Cap.DCIX.

Sanguis draconis, ꝛ est scem qd est. Est succus rubeus notus. Nã. Nõ est eius calitas multa. Et dicũt qdã q est fridus. eius ṽo siccitas est in scdo. Opõ. ꝛ ꝓprie. Est ↄstrictiuus, ꝛ ꝓhibet fluxũ sanguinis. Uulnera ꝛ vlcera. Glutinat vlcera, ꝛ plagas recentes. Mẽbra nu. Confortat stõm. Mẽbra expul. Constringit, ꝛ cõfert dysenterie, ꝛ fissuris ani. Permutatio. Loco eius, sm q existimant quidã ponitur lactuca in omnibus operibus eius.

g A. Dem.

¶De[g] [sanguine.] Cap.DCX.

Sanguis qd est. Sanguis hois, ꝛ sanguis porci, sunt silr̃es in oi re. Et carnes amboꝝ sunt ꝓxie in oi re, ita q qdã fuerũt q vẽdebant carnẽ hois ac si esset caro porci, ꝛ occultatum fuit illud vsq3 quo inuẽti fuerũt digiti hois in ea. Et dixerũt qdã q q expiri volũt aliqd in sanguine hominis, expiat̃ illud in sanguine porci: nã lz sit debilioris ṽtutis sanguine hois, tñ ẽ ei silis. Et nos qdẽ iã scribem⁹ nũc, q̃ dcã sunt de sanguie, sz plima eoꝝ sũt de qb⁹ nõ curat̃, ꝛ sunt q̃dã de qb⁹ curat̃. Electio. Opz vt sanguis q in medicis administrat̃, sit assũpt⁹ ex aialib⁹ sanis, i cui⁹ colore nõ dñet̃ hũor, neq3 putredo. Opõ. ꝛ ꝓꝓe. Sãguis eq est adustiuus, ꝛ putrefactiu⁹. Et tot⁹ est debilis digõnis p̃cipue q grossus est. Decora. Sãguis leporis cal'us supponit̃ morphee. ꝛ pãno, ꝛ ↄfert eis. Sãguis vespertilionis, sm q dr̃, ꝓhibet ortũ piloꝝ, ꝛ nõ est ei ṽitas. Sãguis ṽo ranaꝝ viridiũ, ꝛ sanguis[h] [alhelẽ] est magis ꝓhibẽs. Et sanguis vesptilionis, sm q dr̃, ↄseruat mãmillã sm dispõnẽ suã, sz nõ ṽificatur. Apata ꝛ bo. Sãguis leporis maturat apata cal'a cito. Et silr̃ sanguis hirci administrat̃ post ↄgelationẽ. Et sanguis mẽstru⁹, sm q dr̃, linit̃ sup herisipilã. Et sanguis tauri cal's, sup apata dura. Et sanguis leporis cal's sup apata cal'a lenia. Instr̃a iunctu. Dr̃ q sanguis mẽstru⁹ distillat̃ sup podagrã cal's, ꝛ ↄfert ei.[i]† [ ] Sãguis colũbe ꝛ [k] [guarascẽ ꝛ turturis distillat̃ cal's sup excoriationem ↄtritã ꝛ dolorosam] ꝛ ꝓhibet gñari apa, qđ ꝓuenit a casu, cũ cõmiscet̃ cũ oleo roſ. tepido. Dixit Gal'. illud est pp teporẽ q̃litatis sue, nõ pp rẽ aliaz. ꝛ si dimittat̃, ꝛ administret̃ loco ei⁹ oleũ roſ. efficit opationẽ ei⁹, et silr̃ dr̃ in sanguie gallinaꝝ. Sãguis ṽo asini ꝓhibet fluxũ san. nariũ ex velamie cerebri. Et sanguis testudinis filur̃is sanat epilẽ cũ vino, ꝛ silr̃ sanguis agni. Et dr̃ q sanguis cameli ↄfert epilẽ: illud ṽo nõ est veꝝ, dixit Gal'. qm ipse nõ ẽ cũ icisione forti. Ego aũt dico forsitã si illud ṽificat̃ cũ expimẽto, nõ[l] [cõpat̃] ad ṽtutẽ appentẽ, imo ad ꝓprietatẽ q̃ ẽ in ipso. Mẽbra oculi. Sãguis[m] [guaril] ꝛ lacerti ↄfortat visũ: sanguis alharbe ꝓhibet oriri pilos in palpebris. Et silr̃ sanguis ranaꝝ viridiũ, sm q dr̃, sed expimẽtũ nõ ṽificauit illud. Sanguis colũbe, ꝛ[n] [alguarascẽ] ꝛ turtuꝝ, ꝛ ꝓprie sanguis venaꝝ alle distillat̃ sup tarfati. ꝛ silr̃ sanguis[o] [alfahakit] ꝛ silr̃ si distillent̃ radices pẽnaꝝ sanguinee haꝝ auiũ sup eã. Et dixit Gal'. sine illo ẽ excusatio. Mẽbra anhe. ꝛ pe. Sãguis bubonis valde confert asmati, ꝛ silr̃ ius ei⁹, ꝛ caro ipsi⁹. Et dixerũt qdã q sanguis vesptiliõis ↄseruat mãmillã, ita vt remaneat stãs. ꝛ nõ est ei radix. Ex sanguine aũt hedi recẽte, añq3 ↄgelet̃, si accipiat̃. ℥. ꝛ cõmisceat̃ cum aceto, ꝛ bibat̃ in trib⁹ dieb⁹: calefcm[p] † [ ] qdã testificati sũt q ↄfert ad ℞. Mẽbra expl'. Sãguis mẽstru⁹ supposit⁹ ꝓhibet ĩpgnationẽ, sz q qdã existiauerũt. Sãguis hirci, ꝛ capre, ꝛ cameli, exiccat⁹ ꝛ frix⁹ retinet fluxũ. Et sanguis capre qñ bibit̃ cũ melle, ↄfert dysenterie. Et sanguis[q] [hirci] exiccat⁹ frãgit lapidẽ renũ. Uene. Sãguis hirci et cameli, ꝛ leporis frix⁹ ↄfert nocumẽto sagitte armene qñ bibit̃ cũ vino, ꝛ silr̃ sanguis canis[r] † [ ] ꝛ etiam sanguis rabiosi, sm q dicit̃ vulgariter, ↄfert morsui canis rabiosi. ꝛ ꝓprie Dyascorides.

h A. alhalem.

i † A. Mẽbra capitis.

k A. alursan ꝛ turturis distillatur cal'us sup alsegiagi ꝛ alhease me sup fracturaz ossis capitis ꝛ alame.

l A. attribuit.

m A. alurel.

n A. alursan.

o A. alfnachet.

p † A. Cõfert vomitui sanguis ꝛ silr̃ sãguis agni. Nam.

q A. capre.

r † A. Alia lr̃a rabiosi.

s A. Helium.

¶De[s] [sparago.] Cap.DCXI.

Sparagus qd ẽ. Nã. Eq̃lis ẽ apud Gal'. Dixit. n. q in ipso nõ est calefactio. neq3 infridatio appẽs, nisi in petroso. Ego aũt dico nõ elõgat̃ a calitate, ꝛ q̃zto plus incipit indurari roborat̃ calitas, ꝛ appet sup ĩpm vestigiũ titimaloꝝ mordicãs valde. Opõ. ꝛ ꝓꝓ. Uirt⁹ ei⁹ est abstersiua, apit oppil'ones diuz visceꝝ, ꝓꝓe epis, ꝛ renũ. ꝛ in ipso ẽ resol'o ꝓꝓe in petroso. Instr̃a iũctu. Bibit̃ ei⁹ decoctio pp dolorẽ dorsi, ꝛ sciatice. Mẽbra capi. Decoctio ei⁹, et ꝓꝓe radicis ei⁹, qñ coqt̃ cũ aceto. et silr̃ ipsa radix, ꝛ semẽ ei⁹ bõa sũt oia dolori dentiũ. Mẽbra nu. Apit oppil'ones epis, et ↄfert icteritie, ꝛ in ipso ẽ virt⁹ faciẽdi nauseã. Mẽbra expl'. Existimauit ruffus q ipse stringit, ꝛ forsitan illud est pp eius ꝓuocationẽ. Alij ṽo dixerũt q elixus lenit: plures ṽo dixerũt q ipse ↄfert colice phl'atice, et vẽtose, et decoctio radicis eius ꝓuocat vrinã, et ↄfert difficultati vrine. ꝛ augmentat in spermate, et coitu, et ↄfert difficultati impgnatiõis. et silr̃ semen eius qñ supponit̃ ꝓuocat menstrua, ꝛ aperit oppilationes[t] [splenis.] Uenena. Qñ coquitur cũ vino ↄfert puncture rutele. Et eius decoctio sm q dr̃, interficit canes.

t A. renum.

v A. Asach.

¶De[v] [sorditie.] Cap.DCXII.

Sordities. Nã. Sordities aluearis calefactiua est in fine scdi. et melior ex ea est viridis, et sordities balnei, q̃ est in parietibus eius, est calefactiua cũ equalitate, et sordities luctantium ẽt ꝓxima est sorditiei balnei. Luctantiũ vero sordities duas hz spẽs: vna earum est q̃ aggregatur in corpibus eoꝝ: qñq3. n. inungunt̃ oleo, ꝛ ꝑmiscet̃ pl'ueri. et scđa ẽ illa q̃ ↄgregat̃ sup parietes ex vaporib⁹, et sudorib⁹ eoꝝ, et q̃ ↄgregat̃ sup terrã ludi. Opõ. ꝛ ꝓꝓ. Ambe sũt resolutiue, maturatiue cũ eq̃litate. Sordities ṽo aluearis abstergit cũ eq̃litate, et attrahit valde. Et oẽs extrahũt surculos, ꝛ spinas. Decoratio. Sordities auris confert panaritio, et linitur sup scissuras labij. Apata ꝛ bo.

Resoluit exituras sordities luctātium, ⁊ est bona apātibꝰ mãmille, ⁊ sordities balnei vesicis. Uulnera ⁊ vl. Sordities parietū luctātiū est vtilis vlceribus [a]⟦senū⟧ ⁊ rasuris. Sordities aluearis abstergit ĩpetiginez valde. Instrã iūctu. Sordities corpoꝝ luctantium vtilis est sciatice, cuꝫ ponit̃ sup eā spissa, sicut emplm̃, ⁊ ꝯfert duritiebus mr̃icis.

a A. Alia litera digestis.

b A. Zebd arbhai.

De [b]⟦spuma maris.⟧ Cap. DCXIII.

Spuma maris qd est. Spēs eiꝰ sunt quinqꝫ. Spōgiosa in figura sua [c]⟦rancida in odore suo silis odori pisciū graui ⁊ est spissa littorosa maris ⁊ spōgiosa lenis longa lenis teololij odoris⟧ ⁊ rosea, ⁊ purpurea, silis lane sordide leuis: ⁊ qnta hꝫ formā fungi exteriꝰ plana, interiꝰ aspa q̃ nō hꝫ odorē. Nā. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opō. ⁊ ꝓp. Mūdificātiua est sorditiei, abstersiua, adustiua, ⁊ tertia est subtilior alijs. Decora. Adusta, ⁊ ꝓprie tertia facit alopitie. Et fungalis administrat̃ in abrasiōe piloꝝ, ⁊ ꝯfert morphee. ⁊ due qdē spongiose igrediunt̃ in ablutionibꝰ, ⁊ in medicinis bothor lactei, et panni, et vestigioꝝ in facie, ⁊ reliq̃ in abrasiōe piloꝝ. Mēbra capi. Et plana est magis ꝯueniēs abstersiōi dētiū. et est vl'r vehemētis abstersionis dētiū. Apata ⁊ bo. Plana est ꝯueniēs apatibus, q̃ sunt vt claui superposita, ⁊ rosea scrofulis. Uulnera ⁊ vl. Cōferunt scabiei vlcerose, ⁊ impetigini, et ꝓprie spōgiosa. Instrã iunctu. Rosea valet podagre cuꝫ cera, ⁊ oleo rosaceo. Mēbra nu. Rosea cōfert spleni, ⁊ hydropisi. Mēbra expul. Rosea ꝯfert difficultati vrine, et ad purgandū arenam q̃ est in vesica ⁊ dolori renum.

c A. malū hēns odorē sil'ez odori musci putrido ex longa statiōe in loco humoroso. ⁊ ē spuma maris q̃ est spissa q̃ iuxta litus maris reperitur. ⁊ ē spuma maris spōgiosa leuis lōga lenis seu mollis odorem habens althaleb.

d A. Zebel.

De [d]⟦stercore.⟧ Cap. DCXIIII.

Stercus. Stercora diuersificāt̃ ꝫ diuersitates spēꝝ aialiū, imo qñqꝫ diuersificant̃ ꝫ diuersitatē idiuiduoꝝ spēi vniꝰ, ⁊ ꝓprie hominum. Stercꝰ anatis nō admistrat̃ ꝓp supfluitatē calitatis sue. Et stercus [e]⟦accipitris ⁊ cristatele ⁊ basich⟧ ⁊ reliqꝝ rapaciū raro administrat̃, qr supflua sunt valde. Nā. Nullū ex stercoribꝰ est infrīdatiuū, neqꝫ hūectatiuū. Et stercꝰ colūbaꝝ ē calissimū stercoꝝ, q̃ admistrant̃, ⁊ eaꝝ q̃ in domibus nutriunt̃, miorant̃ a stercore eaꝝ q̃ pascūt. Opō. ⁊ ꝓprie. Stercꝰ capraꝝ, ⁊ ꝓꝑe mōtanaꝝ admistrat̃ ĩ cursu sanguis. stercꝰ asini adustū, ⁊ nō adustū in oĩ cursu sanguis. Stercꝰ colūbaꝝ ē ex rubificātibꝰ, ⁊ cū farina ordei est resolutiuū, stercꝰ capraꝝ adustū fit subtiliꝰ ⁊ nō caliꝰ. Decora. Stercꝰ ouiū cū aceto est ꝯueniēs verucis formicalibꝰ, ⁊ q̃ sūt vt claui, ⁊ vt mora. Et stercꝰ locustarum ꝯfert pāno, ⁊ morphee, ⁊ sil'r stercus [f]⟦turdoꝝ⟧ comedētiū rizi. ⁊ sil'r stercꝰ lacerti, ⁊ stelliōis, ⁊ facit colorē bonū. Stercus capraꝝ, ⁊ ꝓꝑe mōtanaꝝ adustū ꝯueniēs est alopitie. ⁊ siliter stercus [g]⟦talpe⟧ est magni iuuamēti. Stercꝰ colūbaꝝ est ex medicinis bonū faciētibꝰ colorē. stercꝰ lacerti abstergit pānū, ⁊ exptū est. Apata ⁊ bo. Stercꝰ vaccinū cū aceto sup exituras calidas positū sedat eas. stercꝰ capraꝝ, ⁊ stercꝰ ouiū cū aceto sup adustionē ignis cū cera ⁊ oleo roſ. cōueniens est. stercꝰ colūbaꝝ cū melle, ⁊ seie lini vtile est escare ignis ꝑfici, ⁊ adustiōi ignis. stercꝰ caprarum valet excoriationi. stercus colūbaꝝ, ⁊ stercus auis [h]⟦turde⟧ valet ipetigini, ⁊ sil'r [i]⟦turdoꝝ⟧ cōedētiuꝫ rizi. Uulnera ⁊ vlce. Stercꝰ canis ab ossibꝰ cuꝫ melle. ꝯfert vlceribꝰ antiqs. Instrã iūctu. Ex stercore vaccaꝝ fit emplm̃ sup sciaticā. stercꝰ capraꝝ ꝓprie mōtanaꝝ cū adipe porci podagre suppositum ꝯueniēs est, et sup sciaticā. stercꝰ porci siccū cū aceto bibit̃ ad ifirmitatē lacertoꝝ, ⁊ cum cerato ponit̃ super torsionē i neruis, ⁊ super durities oēs. stercꝰ columbaꝝ sup dolores iuncturaꝝ ꝯueniēs est. stercus capraꝝ est ex eis q̃ sunt expta duritiebus iuncturaꝝ, et apātibus eaꝝ ꝓprie cū aceto cōmixtū, ⁊ est ex expimētis Gal'. et sil'r cū farina ordei, ⁊ est ei, cuiꝰ caro est durior ⁊ spissior, magis ꝯueniēs. Mēbra capitis. Stercꝰ asini odorat̃ ad fluxū sanguinis nariū fortē, aut exꝑmit̃ humiditas eiꝰ in narez, ⁊ retineat̃. ⁊ stercꝰ columbaꝝ ꝯfert sabafati. Inqt Gal'. Cū admistrat̃ stercꝰ columbaꝝ [k]⟦nutritaꝝ in domo cū seie eruce in soda q̃ noiat̃ galea⟧ est vtile. Stercꝰ vaccinū apātibꝰ, q̃ sunt post aures cōuenit. Mēbra ocli. Stercꝰ stelliōis, ⁊ lacerti, ⁊ crocodilli valet albugini oculi. stercꝰ hirūdinū mirabile est in hoc, ⁊ iā exptus sum ipm. Mēbra anhe. ⁊ pec. Stercꝰ porcinū cū aq̃ ⁊ vino, ꝯfert sputo sanguis, ⁊ dolori lateris. stercꝰ canū ossa comedētiū cū digito in palato ponit̃ ad sqnātiā. ⁊ sil'r stercꝰ infantiū, ita vt qñqꝫ excuset a flōmia: sed opꝫ vt infans cibet̃ pane cū lupinis vt minoret̃ fetor. stercus vaccinū ē ex [l]⟦eis q̃ dant̃⟧ pulmōi, in ptbisi, ⁊ silibꝰ. Mēbra nu. Stercꝰ capraꝝ, et ꝓprie montanaꝝ ad icteritiam bibit̃ cū qbusdā spēbus, q̃ sunt vt pip, ⁊ cyminum, ⁊ silia: ⁊ est exptum, et cōfert hydropisi more empli suppositū, et bibitū: sꝫ emplm̃ ex eo, ⁊ epithima fiat in sole. Mēbra expul. Ex stercore tauri fit suffumigatio eminētie mr̃icis. stercꝰ capraꝝ ⁊ ꝓꝑe mōtanaꝝ bibit̃ cū aliqbꝰ spēbꝰ, q̃ sunt vt pip, ⁊ cinamomū, ⁊ ꝓuocat mēstrua, ⁊ facit abortū, ⁊ resoluit duritiē splenis: ⁊ qđ siccū est terit̃, ⁊ suppōit̃ fluxui sanguis ex mr̃ice ꝓꝑe cū ture, ⁊ ē exptū. stercus gallinaꝝ valet colice. ⁊ stercꝰ adib ꝯuenit ēt colice, q̃ nō est ex apāte bibitum in aq̃, aut decoctio, aut in decoctiōe spēꝝ q̃ sunt vt pip ⁊ cinamomuꝫ, ⁊ reliq̃ qđ assumit̃ ex spinis, aut ex plāta eleuata a terra albū in q̊ sunt ossa ita vt suspēdat̃ in pelle [m]⟦athib salita⟧ aut in licinio de lana ouis euadētis [n]⟦athib⟧ aut cute cameli, aut sicut fecit Gal'. quum posuit ipsum in vase argēteo. Et oꝫ qdē vt apud iliū suspendatur, ⁊ ꝯfert colice. ⁊ cū bibit̃, ⁊ admistrat̃ ĩ hora qetis eiꝰ, ꝓhibet ipꝫ ꝫ ꝙ testificatꝰ ē Gal'. oio, aut gradatiꝫ [o]⟦ordinat cū lenitate ꝓhibēdo. stercꝰ arachamati⟧ fac̃ abortū suffumigādo. stercꝰ muris cū ture bibitū, frāgit lapidē, ⁊ suppōit̃, ⁊ soluit vētrez infantiū. Et stercꝰ colūbaꝝ ꝯfert dolori colice, cum admistrat̃ in clisteri. Et stercꝰ canis cōedētꝭ ossa cōfert sol'oni, ⁊ vlceribꝰ itestioꝝ clisterizatū, aut bibitū i lacte decocto cū ferro, aut lapidibꝰ suppositū. stercꝰ elephātꝭ, ꝫm ꝙ dr̃, ꝓhibet impꝑgnationē. Uenena. Stercꝰ capraꝝ, ⁊ ꝓꝑe mōtanaꝝ decoctū cū aceto, ⁊ bibitū ꝯfert pūcture vermiū venenosoꝝ, imo ꝯfert teste Gal'. morsui vipe. Et stercus asini pascētis siccū, cū vino, pūcture scorpiōis est valde bonū. stercꝰ gallinaꝝ tyriacā est fungis strāgulātibꝰ exptū est, ⁊ fac̃ spuere humorē viscosum, grossuꝫ. ⁊ in stercore capraꝝ est vtꝰ attractiua: attrahit. n. venenū vespe. stercꝰ tauri ꝓprie effugat vermes venenosos, ⁊ cimices, qñ cum eo fit suffumigatio.

e A. albazi ⁊ falconis sachari ⁊ albasach.

f A. alzarazir.

g A. muris.

h A. albabari.

i A. alzarazir.

k A. que pascuntur extra domos cū semine eruce ⁊ nasturtij in soda q̃ noiat̃ ouū.

l A. suffumigijs que fiunt.

m A. dib.

n A. a lupo.

o A. alleuiando ipsuꝫ seu minorando ipsum ꝓhibet. stercus alrachame.

p A. Hai albales.

De [p]⟦semperuiua.⟧ Cap. DCXV.

Semperuiua qd est. Est suchuttū, ⁊ dicetur in capl'o de sin.

q A. Haie.

De [q]⟦serpente.⟧ Cap. DCXVI.

Serpens qd est. Qđ ex serpēte coctū ē cum aqua, ⁊ sale ⁊ aneto, administrat̃: ⁊ addit̃ ei qñqꝫ oleū. Et administrat̃ eius sal, q est in ṽtute carnis eius, ⁊ admistrat̃ cutis eius. Nos ꝺo serpentū spēs in libro q̃rto dicemus. Electio. Eiꝰ caro, melior est caro femine. Et melior cutis eius,

est cutis masculi. Nã. Exiccatio in carne eius est fortis, sed calefactio non est vehemẽs. Et eius cutis est vehementis exiccatiõis ẽt. Opatio. ⁊ ppe, Proprietas carnis eius est, q ipsa facit penetrare supfluitates ad cutẽ, ⁊ ppe cũ homo non est mũdificatus: cuidaz.n.accidit ex comestione eius exitura in collo eius magna, quã aperuit, ⁊ exiuit caro eius tota ↄuersa in pediculos: ⁊ caro qdẽ eius cũ in vsu habet, plongat vitam, ⁊ ↄfortat virtutẽ, ⁊ ↄseruat sensus, ⁊ iuuentã. Decoratio. Comestio eius facit pediculos, ⁊ [a][corrũpit] ppea q expellit supfluitates ad cutẽ, ⁊ ↄfert lepre magnifice: ⁊ cũ administratur in alopitia magnũ affert iuuamẽtum. Apata ⁊ bothor. Caro, ⁊ ius eius post piectionem extremitatum suarũ, phibent augmentationẽ scrofularum, ⁊ silr eius cutis. Instra iuncturarũ. Eius ius postq̃z ex capite, ⁊ cauda ipsius, ppe mẽsuram quatuor digitorum abscisum fuerit, ⁊ decoquit sz q diximus, cũ sorbet, ⁊ silr eius caro cũ comedit, cõferunt doloribus neruorum. ⁊ silr [b][cutis.] Mẽbra capitis. Quũ cutis eius coquit in vino, ⁊ distillat in aurẽ, sedat dolorez eius, ⁊ colluit os ex aceto, in quo cutis eius decoquit ad dolorem dentis. Cutis aũt eius melior est cutis masculi. Et Gal. qdẽ existimauit q qñ accipiunt fila plurima ⁊ pprie tincta [c][ex sanguine muricis] ⁊ strangulat cũ eis vipa, ⁊ inuoluit vnũ eorum in circuitu colli hñtis apata vue, ⁊ gutturis, appet ex eo iuuamẽtum maximũ, ⁊ mirabile. Mẽbra oculi. Jus serpentis, ⁊ caro eius pdicta ↄfortant visum. Et ↄuenerunt qdã q adeps vipere phibet descensum aq̃ in oculũ, sed hõ nõ audet facere illud. Uulnera ⁊ vlcera. Findit et ponitur super morsum vipe ipsius, ⁊ sedat dolorẽ.

¶De [d][spodio.] Cap.DCXVII.

Spodium qd est. Radices [e][cannarũ] adustę: dr.n. q ipse adurunt pp fricationẽ suarum extremitatũ, quũ ventus eas perflat. Nã. Frigidũ est in scdo. ⁊ siccũ in tertio. Opõ. ⁊ pprie. In ipso est stipticitas, ⁊ pparatio, ⁊ paruz resolonis, ⁊ eius infrigidatio est plima, ⁊ ei⁹ resolo est pp amaritudinẽ paucaz in ipso. ex resolone igit eius, ⁊ stipticitate, fit exiccatio fortis, ⁊ est cõposita rũ vtutũ sicut rosa. Mẽbra capi. Cõfert alcola, ⁊ melie puenięti ex solicitudine. Mẽbra ocu. Spodiũ ↄfert apatibus oculi calis. Mẽbra anh. ⁊ pe. Cõfortat cor, ⁊ ↄfert tremori ei⁹ calido, ⁊ sincopi facte ex effusiõe cholere ad stõm, ⁊ bibitũ, ⁊ linitũ, ⁊ ↄfert melie ex solicitudine, ⁊ timori de pteritis, ⁊ terrori de futuris. Mẽbra nu. Cõfert [f][tussi] ⁊ inflãmationi stõi, ⁊ debilitati eius. ⁊ phibet effusionem cholere ad ipsum, ⁊ ↄfert ↄturbationi. Mẽbra expul. Prohibet solutionẽ cholericã. Febres. Confert febribus acutis.

¶De [g][splene.] Cap.DCXVIII.

Splen. Electio. Melior splenũ, est splen porci, cũ h tñ est mali chimi. Opõ. ⁊ ppe. In ipso est stipticitas q̃dã, ⁊ gñat sanguinem melançolicũ. Mẽbra nutrimenti. Est tarde digõnis ppter suam [h][stipticitatem.]

¶De [i][sambuco.] Cap.DCXIX.

Sambucus. Nã. Alba est calior citrina, ⁊ citrina, purpurea: ⁊ est vlr cala sicca in [k][tertio. Opõ. ⁊ ppe. Est subtiliatiua hũiditatũ, ⁊ ↄfert senib⁹ ei⁹ oleũ. Deco. Delet pãnuz qd ex ea humidũ est, ⁊ qd siccũ, ⁊ facit possidẽ [l][rubedinem] multitudo odoramẽti eius. Instra iunctu. Eius oleũ ↄfert egritudinibus frigidis in neruis, ⁊ senibus. Mẽbra capitis. Eius odor facit soda: verũtñ cuz hoc resoluit soda factã a phla te, qñ odorat: ⁊ purũ oleũ eius facit fluere sanguinem ex naribus calefacti, quũ ipsum odorat.

a A. cortices.
b A. sal eius.
c A. cum alargiuan.
d A. Thabasir.
e A. Alia litera alcanna.
f A. siti.
g A. Thaal.
h A. põticitatẽ.
i A. Saubaco iasmin.
k A. secundo.
l A. citrinitatez.

¶De [m][sulfure.] Cap.DCXX.

Sulfur qd est. Notũ est. Nã. Calm ẽ ⁊ siccũ ad q̃rtũ pueniẽs. Opõ. ⁊ ppe. Est subtiliatiuũ, attractiuũ. Decora. Est ex medicinis albaras, ppe dũ nõ tãgit ipm ignis. Et qñ miscet cũ gũma albotin, eradicat vestigia, q̃ sũt in vnguib⁹. ⁊ cũ aceto ponit sup morpheã. Apata ⁊ bo. Ponit sup adustionẽ, ⁊ vlcerationẽ, ⁊ abstergit impetiginem, ⁊ pprie cũ [n][visco] alimbat, ⁊ pprie ẽt cuz aceto, ⁊ cum nitro ppter pruritum lauat ex eo corpus. Instra iuncturarũ. Ipsum est cũ nitro ⁊ aq̃ super podagrã linimẽtum ↄueniens. Mẽbra capi. Restringit corizã suffumigatũ, ⁊ administrat cũ aceto ⁊ melle sup ↄtritionem auris.

¶De [o][saliua.] Cap.DCXXI.

Saliua qd est. diuersificat sz spẽs, ⁊ sz ↄplones singulariũ. ⁊ vt⁹ eius oio ẽ maturatiua, resolutiua. Deco. Abstergit pãnũ, ⁊ lentigines, ⁊ sanguinẽ mortuũ. Uulnera ⁊ vl. Fricat impetigo cuz saliua hois ieiuni, ⁊ canfora. Mẽbra capitis. Saliua ieiuni cũ distillat in aurẽ lesam a vermibus interficit eos, ⁊ educit eos statim. Uenena. Saliua resistit venenis. Et cũ ieiun⁹ expuit sup scorpionẽ, multotiens moritur.

¶De [p][staphisagria.] Cap.DCXXII.

Staphisagria qd est. Est vua passa mõtana, ⁊ est granũ capitij, ⁊ in mõte libano inuenit de ea plz. ⁊ est granũ nigrũ [q]†[ ] sicut cicer nigrũ. Nã. Est cala ⁊ sicca i tertio. Opõ. ⁊ ppe. Est adustiua, corrosiua [r][acuta ⁊ acris.] Deco. Interficit pediculos, ⁊ ppe cũ arsenico, ⁊ ↄfert alopitie antiq̃ linita. Uulne. ⁊ vl. Staphisagria cũ arsenico, aut sola ponit sup scabiem, ⁊ excoriationẽ. Mẽbra capi. Masticat ad extrahendũ fla, ⁊ hũiditatẽ ex cerebro, ⁊ coqt in aceto, ⁊ colluit ex ea os ad dolorẽ dentiũ, ⁊ hũiditatẽ gingiue, et sanat cũ melle alcola malũ. Mẽbra nutri. Bibunt de ea. xj. grana cũ mellicrato, ⁊ fac vomere chimũ viscosum. Mẽbra exp. In bibitione ipsi⁹ est timor: ipsa.n. vlcerat vesicã, sz qñ fuerit cũ rectificãtibus, ⁊ cũ q̃ztitate tẽpata mundificat eam.

¶De [s][storace.] Cap.DCXXIII.

Storax qd est. dixerũt storax hũida alia est, q̃ extrahit p se ipsaz gũma: ⁊ alia est q̃ extrahit cũ decoctiõe: p se aũt extracta, est citrina, ⁊ qñ antiquat declinat ad aureũ colorẽ, ⁊ est [t][abũdãs] sed q̃ extrahit ex cortice, est nigra: ⁊ illud iõ qm̃ extrahit cũ decoctiõe corticis illi⁹ arboris, ⁊ qd extrahit, ẽ storax hũida, ⁊ qd remãet sic fex ⁊ vinacia, est sicca. Op. ⁊ ppe. Jã dixim⁹ de vtute hũide, et sicce q in eis est stipticitas et exiccatio. [v]†[ ] Et dixerũt qdã q est cala ⁊ sicca, et remouet hũiditatem ex cerebro et mũdificat ipz, sed h est ↄtriũ ei qd credit in ipsa, qm̃ ipsa facit soda, Mẽbra nu. Sicca ↄfert humorositatibus stomaci. Mẽbra expl. Storax sicca retinet ventrem.

¶De [x][sale.] Cap.DCXXIIII.

Sal qd est. In sale sunt amaritudo, et stipticitas. ⁊ [y][sal] qdẽ est pxim⁹ baurach. Et ali⁹ est rarus, frãgibilis, et ali⁹ est cauatus, et alius est sal gẽma, q est sicut crystallus: et aliud est napticus niger, cuius nigredo est ex pte napticitatis q̃ est in ipso, q cũ tãdiu suffumigat dõec ab eo napticitas remoueat remanet sicut sal gẽma: et ali⁹ est indus q est niger non nigredine napticitatis que sit in ipso.

m A. Rabric.
n A. glutine.
o A. Thab.
p A. Meiubezegi
q † A. crispum.
r A. calida acuta.
s A. Miha vel meha.
t A. preciosa ⁊ grata.
v † A. Membra capitis.
x A. Melha.
y A. amarus.

ſed ꝓpter ſubſtantiā ipſius, ⁊ marinus qdem quū
aque obuiat, illico liquefit: ⁊ non eſt ita terrenus.
Nā. Eſt calidus ⁊ ſiccus in ſcđo. et q̄zto plus eſt
amarior, tāto plus eſt calidior. Opō. ⁊ ꝓprie, Eſt
abſterſiuus, reſolutiuus, ꝯſtrictiuus, exiccatiuus,
[a] ⌈cui⁹ fortitudo opationū⌋ eſt pp reſolutionē ⁊ ſti/
pticitatem ſuā⌈†[b]
⌋ ⁊ eſt diſruptiuus ventoſitatū, ⁊ ille
q eſt aduſtus vehemētioris eſt deſiccatiōis, ⁊ reſo/
lutionis, et ipſe ꝯfert putrefactioni, ⁊ ꝯfert humoꝝ
groſſitiei, ipſius aūt flos eo eſt ſubtilior, ⁊ illo q eſt
aduſtus, ⁊ puluis eius eſt ipſi ꝓpinquus, ⁊ ambo
reſoluūt pluſq̄z ſal, ⁊ ſunt ꝯſtringentes minus, ⁊ ca
uatus eſt minoris reſolōnis, et minus ſubtilis niſi
ſit [c] ⌈pauci⌋ ſaporis ſicut aluminoſus. Ipſe. n. eſt ſti
pticus, reſolutiuus, ⁊ cauatus qñ lauat̄ multotiēs
exiccat ſine mordicatiōe: ⁊ frāgibilis eſt magis ab
ſterſiu⁹, ⁊ qñ admiſcet̄ cibis frigidis diſſoluit eos.
Salgēma ℞o effugat vētoſitates ⁊ [d] ⌈niger eſt⌋ eſt
fortioris reſolōnis. Et oēs iſti liquefaciūt humores
ꝯgelatos. ⁊ amarus eſt vehemētioris reſolutiōis,
⁊ calefationis. Decoratio. Sal aduſtus mūdifi/
cat dentes [e] ⌈a lapidibus⌋ et remouet nigredinem
ſanguinis vbicūq̄z eſt linitus, et eius vſus cū [f] ⌈mel
le⌋ bonū efficit colorē. Apata et bo. Ex ipſo cuz
melle et paſſis fit emplm̄ ꝯueniēs carbūculis, ⁊ cū
mētaſtro ⁊ melle apatibus phlaticis, et ꝓhibet for
micaz a dilatatione. Vulnera et vl. Corrodit car
nem additā, et morſam: et ꝯfert ſcabiei vlceroſe, et
īpetigini. et ex ipſo cū aceto et oleo fit delinitio iux
ignē, vt ſudare faciat, et ſedat pruritū, et ꝓꝑe phle/
gmaticū, et cū oleo ſup aduſtionez ignis, et ꝓhibet
veſicationē, et ꝓprie ille q eſt baurachius, ⁊ aphri/
canus. Baurachij ℞o nō ꝯſequunt̄ aliquē ſalem in
adunando, et exiccando. Sal. n. vehemētius reſol/
uit, et exiccat illud qđ eſt ex humiditate, deinde for
tius adunat, et fortius cōſtringit illud qđ remanet
in ꝑtibus mēbri. Inſtr̄a iunctu. Cū farina ⁊ mel/
le ponit̄ ſup torſionē neruoꝝ, et fit emplm̄ ex eo po
dagre, et miſcet̄ cū oleo et fit ex ipſo inunctio cōpri
mendo ad laſſitudinē. Mēbra capi. Linit̄ ex eo
cum pulpa collonqntide bothor capitis. Et ſalgem/
ma qdē acuit ſenſum, et ſal ꝯſtringit gingiuā molli
ficatam, et ꝓprie ſalgēma. et cuz aceto ꝯfert dolori
auris more empli ſuppoſitus. Mēbra oculi. Cor
rodit carnē additā in palpebris. et vngulaz. et flos
eius ꝓprie ꝯfert pāno, et albugini oculi. et ex ſale q
dez cū oleo et melle fit emplm̄ ſup oculū, et reſoluit
offuſcationem ſanguinis ꝯgelati in ipſo. Mēbra
anhe. et pe. Ex eo q eſt napticus linit̄ palatum cū
melle, et aceto, et ꝯfert ſqnātie, et apatibus vue, et
gauoni. et ſalgēma qdē, et napticus, et reliq̄ ſpēs ſa
lis incidūt phlegma vitreū, et viſcoſum in pectore.
Mēbra nu. Sal iuuat ad vomitū, et ꝓprie napti
cus, et ſalgēma eius ꝓprie, et ꝯfert dolorib⁹ ſtōi fri
gidis. Mēbra expl. Sal ois facilē efficit ſupflui
tatis egreſſionē, et deſcenſionē cibi. et napticus ex/
pellit phlā putriduz, et aquā, et cholerā melicā, et
ponit̄ in enematibus. Et niger q eſt vehemētis ni/
gredinis, q nō eſt ꝓprie naptic⁹ ſolōne educit phle
gma, ⁊ melā. et ſal amarus ēt ſolōne educit melāz
fortiter. et ſalgēma educit phlā crudū fortiter, ⁊ ſol
uit melā. ⁊ ſal qdē ipſe vltimus eſt ad dyſenteriā. ⁊
adiuuat medicinas ſolutiuas ad eradicādū melā,
⁊ humiditates viſcoſas de ꝑtibus mēbri, Et cū mē
taſtro mōtano, et butyro, et fermēto ꝯfert apatib⁹
teſticuloꝝ phlaticis. Et ſilr̄ cū mētaſtro, et melle. ⁊
ꝯfert vlceribus virge. Venena. Fit ex eo emplm̄

a — A.

b † A. ⁊ ſtiptici/tas ipſi⁹ ē vehe/mentior opatio num eius.

c A. Alia litera fortis.

d A. magis amarus.

e A. oſtracoſita/tibus.

f A. equalitate.

cū ſe. lini ad puncturā ſcorpionū. ⁊ cū mētaſtro mō
tano, ⁊ iſopo, ⁊ melle ad morſuz cornute. Et cū ace
to ⁊ melle ad morſum hn̄tis. xliiij. ⁊ veſpe, ⁊ cū oxy
melle nocumēto opij, ⁊ fungoꝝ mortiferoꝝ.

De [g] ⌈ſerratura.⌋ Cap̄. DCXXV.

Serratura. Nā. Natura eius, eſt ſicut ar
boris ipſius. Opō. ⁊ proprie.
Serratura [h] ⌈corroſionis⌋ eſt mūdificatiua. ⁊ ineſt
ei reſolutio, ⁊ exiccatio ſi fuerit in arbore ipſius.
Vulnera ⁊ vl. Serratura ligni corroſi cōſolidat,
⁊ ꝓprie que eſt accepta ex arboribus ſtipticis, ſicut
quedā genera ſpinaꝝ. ⁊ deinde aggregat̄ cū tanto
aniſo q̄ztū ipſa eſt cuz vino, ⁊ adurit̄, deinde terit̄.
Nā quū ſpargitur ſup vlcera formicalia ꝯfert eis.

De [i] ⌈ſale ammoniaco.⌋ Cap̄. DCXXVI.

Sal ammoniacus. Electio. Ille eſt
melior qui eſt, vt
borax, clarus, criſtallinus. Nā. Calidus eſt ⁊ ſic
cus in fine tertij. Opō. ⁊ ꝓprie. Eſt ſubtiliatiu⁹,
liquefactiuus. Mēbra oculi. Confert albugini
oculi. Mēbra capitis. Cōſtringit vuam que ca/
ſum patitur, ⁊ confert ſquinantie.

De [k] ⌈ſandaraca.⌋ Cap̄. DCXXVII.

Sandaraca. Nā. Calā eſt ⁊ ſicca in ſe/
cundo. Opō. ⁊ ꝓprie. In
ipſa eſt ſtipticitas, ⁊ ꝓprietas retinēdi ſanguinez. ⁊
luctatores ipſa vtunt̄, vt leues, ⁊ fortes fiant. ⁊ non
incurrāt difficultatē anhelitus. Decoratio. In ip
ſa eſt virtus macredinē faciēdi valde, qñ bibuntur
de ea quaq̄z die tres quarte. ℨ. j. in aqua ⁊ oxymel/
le. Vulnera ⁊ vl. Deſiccat fiſtulas qñ cū ea ſuffu
migant̄. Membra capitis. Eius fumus ꝓhibet
catarros, ⁊ ipſius iuuamētū in ſedando dolorē den
tium vehemens eſt, ⁊ magnū valde: neq̄z aliqd in/
uenitur cōpar ei in hoc, ⁊ rectificat gingiuā. Mē/
bra anhe. ⁊ pec. Prohibet tremorez cordis, ſicut
karabe, ⁊ ꝓhibet fluxuz ſanguinis, ⁊ ꝓhibet aſma
humidū ſua exiccatione. Et ſilr̄ vtuntur ea luctato
tores, vt difficultatē anhelitus nō incurrāt. Mē/
bra nutri. Datur de ea in potu ſpleneticis, ⁊ ꝯfert.
Membra expul. Eſt bona ſolutiōi antique, ⁊ fu/
mus eius ꝯfert hemorroidibus.

De [l] ⌈ſarace.⌋ Cap̄. DCXXVIII.

Sarar qd eſt. Eſt illud qđ perſice noiat̄ childa
ru, ⁊ fruſtra radicis eius ſunt cōpoſita
ex ꝑtibus, ſup quas ſunt cortices, q̄ velociter ab eis
tolluntur. Et eius qdez alius eſt maſculus, ⁊ alius
femina, ſed maſculus eſt fortior. Nā. Calidus eſt
⁊ ſiccus in ſcđo. Opō. ⁊ ꝓprie. Exiccat ſine mor
dicatiōe. ⁊ in ipſo eſt amaritudo, ⁊ ſtipticitas. Vul
nera ⁊ vlcera. Conſolidat vulnera. Mēbra ex/
pul. Interficit vermes, ⁊ aſcarides, ⁊ proprie cuz
ſyrupo mellis. Sitq̄z potio ipſius pondus aur̄. iiij.
⁊ proprie cum ſcamonea, aut helleboro, ⁊ oportet
quidem vt comedantur ante ipſius potionē allea,
⁊ ſimiliter interficit fetum.

De [m] ⌈ſulen.⌋ Cap̄. DCXXIX.

Sulen quid eſt. Eſt medicina romana. Nā.
Calida eſt ⁊ ſicca apud quartū. Ope/
rationes ⁊ ꝓprie. Adurit cutim. Mēbra capi/
tis. Confert torture quū fit caputpurgium ex vno
grano ipſius cū aqua ſicle. Mēbra oculi. [n] ⌈Ra
rificat⌋ apoſtemata palpebraꝝ ⁊ [o] ⌈iſlat ea⌋ ⁊ apo/
ſtemata accidentia ſub oculo.

De [p] ⌈ſcordeon.⌋ Cap̄. DCXXX.

Scordeon qd eſt. eſt alleū agreſte, min⁹ pli
mū q̄z hortulanuz. ⁊ hz folia, ⁊
crus lōgū, ſup qđ eſt flos albus, ⁊ ipſius qdē reme/

g A. neſare.

h A. ligni corro ſi.

i A. nuſader.

k A. ſandarub.

l A. ſerachs.

m A. ſulan.

n A. carminat vel reſoluit.

o A. tumores ip ſarum.

p A. ſcordeun.

[a] A. de alleo.

moratio iaz ãncessit cap.[a] ⌈nũ.⌋ Nã. Cal'm est ꝛ siccũ ad q̈rtũ pueniens. Opõ.ꝛ ꝑꝑe. Est subtile, apitiuũ, abstersiuũ. Uulnera ꝛ vl. Cõsolidat vulnera magna, ꝛ fraudulenta. Instra iuncturaruz.

[b] A. lacertoꝛuz.

Est bona attritioni[b] ⌈neruoꝝ.⌋

[c] A. sedar.

¶De[c] ⌈sadar.⌋ Cap.DCXXXI.

Sadar qd est. diximus dispõnes eius vbi diximus nabach.

[d] A. selach alhaie.

¶De[d] ⌈spolio serpentis.⌋ Cap.DCXXXI.

Spoliũ serpentis. dictum est de eo in cap. de serpente.

[e] A. saduran.

¶De[e] ⌈sedeguaram.⌋ Cap.DCXXXII.

Sedeguarã. Nã. Fridũ ẽ in ꝭo. siccũ in tertio. Opõ.ꝛ ꝑꝑ. Retinet sanguinẽ. Deco. Prohibet casũ capilloꝝ. Permutatio. Loco eius ponit̃ pondus eius de feluzarã ꝛ tertia ponderis ipsius de radice canne.

[f] A. sesalius.

¶De[f] ⌈siseleos.⌋ Cap.DCXXXIII.

Siseleos qd est. est alaniudẽ rõanũ, ꝛ est sil'e alaniudẽ, verũtñ ẽ lõgi⁹ eo parũp, ꝛ vehemẽti⁹ albũ. Nã. Cal'm est ꝛ siccũ in scdo. Opõ.ꝛ ꝑꝑe. Est subtiliatiuũ, resolutiuũ, mũdificatiuũ, carminatiuũ. Et sil'r radix ei⁹: ꝛ semẽ ipsius sunt sedatiua doloꝝ interioꝝ, ꝛ liq̃facit phl'a ꝯgelatum. ꝛ de ipso qdẽ dat̃ in potu aialib⁹, ꝛ multiplicat pt⁹ ipsoꝝ. ꝛ bibit̃ in vino, ꝛ ꝓhibet frig⁹, ꝛ nocumẽtũ ipsi⁹ in itinere: ꝛ ꝑꝑe cũ pipe. Instra iũct. Cõfert doloꝛib⁹ doꝛsi. Mẽbꝛa capi. Cõfert valde[g] ⌈soda.⌋ Mẽbꝛa anhe. ꝛ pe. Cõfert asmati, ꝛ difficultati anhelit⁹, ꝛ anhelitui dilatatiõis, ꝛ tussi antiq̃, ꝑꝑie radix ipsi⁹, ꝛ semẽ eius sil'. Et qñ ꝯficitur radix eius cũ melle, ꝛ deglutit̃, mũdat pect⁹ ab humiditatib⁹ viscosis. Mẽbꝛa nu. Resoluit iflationem, ꝛ sedat doloꝛes visceꝝ: ꝛ digerit radix eius ꝑꝑie cibũ, ꝛ est bonũ stõ. Mẽbꝛa expul. Resoluit doloꝛẽ pũgitiuũ, vẽtosum, ꝛ facilẽ efficit ptũ in oibus aialibus, ꝛ remouet difficultatẽ vꝛine, ꝛ resoluit doloꝛes matricis: ꝛ p̃focationẽ ei⁹, ꝛ ꝯfert doloꝛibus viscerum. et succus cruris huius plante, ꝛ semen ipsius cũ sunt recentia, ꝛ bibunt̃ ex eis tres anulusat cũ[h] ⌈arob⌋. x. diebus sanant doloꝛem renum, ꝛ est iuuatiuũ penitus doloꝛi renuz.

[g] A. epilepsie.

[h] A. sapa seu vino cocto.

[i] A. serengi.

¶De[i] ⌈sirengi.⌋ Cap.DCXXXIIII.

Sirengi qd est. Est primus v̈tuti asedinegi, imo est foꝛtioꝛ. Nã. Fridus ẽ ꝛ siccus. Opõ.ꝛ ꝑꝑe. Est stipticus, ꝛ in ipso est ex cerusa frigus, veꝝ subtilioꝛ plurimũ exñs ꝓhibet fluxus. Uulnera ꝛ vl. Põit̃ in cerato sup adustionẽ ignis. Mẽbꝛa expul. Prohibet fluxũ sanguinis.

[k] A. sachmunia.

¶De[k] ⌈scamonea.⌋ Cap.DCXXXV.

Scamonea qd est. succus volubilis cuiusdam, cuius v̈tus vsq̃ ad. xxx. ꝑdurat annos. Electio. Melioꝛis ꝑꝑietatis est illa q̃ est[l] † ⌈ ⌋ varia, ad albedinẽ declinãs. ꝛ est q̃si sit fragmẽtũ ostraci, ꝛ est pulueriza bilis, velociter solubilis, varia, q̃ cũ resoluit̃ in aq̈ facit ipsam sicut lac. Et melioꝛ qdẽ q̃ est vtendũ, est q̃ assat̃ in pomo, ꝛ cũ q̃ admiscet̃ aq̈ apij qm̃ remouetur eius malitia. ꝛ[m] ⌈aliarmakã⌋ qdez est mala. Qñq̃ ꝯo rectificat̃ scamonea cũ assat̃ in pomo p̃parato in massa, et ꝑmiscetur cuz aniso, ꝛ dauco, ꝛ soluit̃ cuz oleo amigdalino. Nã. Cal'a est, ꝛ sicca in tertio, ꝛ eius caliditas maioꝛ est siccitate ipsius. Opõ.ꝛ ꝑꝑe. In ipsa sunt abstersio, ꝛ resol'o, ꝛ est inimica stõ, et ep̃i. Decoꝛa. Mũdificat moꝛpheã ꝛ albaras, ꝛ pãnũ. [n] ⌈Uulnera ꝛ vl.⌋ Qñ decoq̃t̃ cũ melle, ꝛ[o] ⌈passis⌋ ꝛ fit ex ea empl'm sup[p] ⌈vulnera⌋ resoluit ea. [q] ⌈Apata ꝛ bo.⌋ Põit̃ cũ aceto super scabiẽ vlceratã. Instra iũctu. Cũ aceto ꝛ sauich ponit̃ sup doloꝛes iũcturarũ, ꝛ anche moꝛe empli. Mẽbꝛa capi. Radix ei⁹, ꝛ succ⁹ radicis ipsi⁹, ponit̃ sup soda antiquã cũ aceto, et oleo roſ. Et qñ ipsa scamonea admiscet̃ eis ambob⁹, et ponit̃ sup caput ei⁹, q hʒ soda antiquã. sanat eã. Mẽbꝛa anh. ꝛ pe. Est ex eis q̃ nocent coꝛdi. Mẽbꝛa nu. Nocet stõ, ꝛ epati valde: sed eius malitia frãgit̃ cũ assatione, ꝛ semine apij. et ipsa qdẽ est ꝯturbatiua, ꝛ facit nauseã, et destruit appetitum cibi, et facit sitim. Mẽbꝛa expul. Sol'one educit cholerã foꝛtiter. ipsa ꝯo in regiõibus diuersificat̃ adeo, ꝙ ego vidi in q̃busdã libꝛis medicoꝝ dosiʒ ei⁹ plurimi põderis. ꝛ ẽt ipsa nocet intestinis, et supponit̃ ad aboꝛtũ, ꝛ cũ ex radice arboꝛis ei⁹ bibit̃ põdus aurei, soluit cholerã citrinã, ꝛ phl'a. Et dixerũt qdã, qñ ex scamonea bibit̃ plurima q̃ʒtitas, et superflua, ꝛ est medietas. ʒ. retinet p̃mũ, deinde ꝯturbat, ꝛ facit nauseã, ꝛ ꝓuocat sudoꝛẽ frigidũ, deinde qñq̃ aduenit eius sol'o cũ supfluitate, ꝛ est interficiẽs. Et dixerũt qdã ꝙ qñ ex antiq̃ sumit̃ q̃ʒtitas pua, ꝓuocat, et nõ soluit, et potus ipsi⁹ cũ aloe est minoꝛ ad ista, et sil'r cũ lupinis salitis, et seminibus redolẽtibus, et qñ supponit̃ in lana interficit fetũ, ꝛ cũ eius timemus malitiã rectificamus eã, qm̃ ꝯficimus ipsam cũ aq̈ cydonioꝝ acetosoꝝ, ꝛ pomoꝝ, aut aq̈ roſ. et qñq̃ ponitur in ipsa sumac ꝭm q̃ʒtitatez, qua possit ꝯfici, ꝛ fiunt inde trocisci subtiles, ꝛ exiccant̃ in vmbꝛa, et administrant̃ ꝭm q̃ʒtitatem necessariaz. Uenena. Cõfert puncture scoꝛpionum bibita, ꝛ linita,

[l] † A. pura varia seu cineritij coloꝛis.

[m] A. algiermachan.

[n] A. apata ꝛ bothor.

[o] A. oleo.

[p] A. exituras.

[q] A. vulnera et vlcera.

[r] A. sechbinegi.

¶De[r] ⌈serapino.⌋ Cap.DCXXXVI.

Serapinũ qd est. Serapinũ est gũma arboris, in q̃ nõ est iuuamẽtũ, sʒ in gũma eius. et diꝛ ꝙ est q̃dã spẽs galbani q̃[s] ⌈resoluit̃⌋ ꝛ fit serapinũ. Electio. Melioꝛ duaꝝ spẽꝝ ei⁹ est illa, q̃ est spissioꝛ. et clara cuius ps interioꝛ ad rubedinẽ declinat, et exterioꝛ ad albedinẽ, et resoluit̃ velociter in aq̈, nõ sicut adulteratũ cũ galbano, q̃ʒuis galbano albo sit sil'e, et qd̃ meli⁹ est de eo, est illud d̃ [t] ⌈spahano⌋. Nã. Cal'm est in tertio. siccũ in scdo. Opõ, et ꝑꝑie. Est resolutiuũ, subtiliatiuũ, carminatiuũ, calefactiuũ, abstersiuũ. Instra iunctu. Cõfert paralysi, ꝛ[u] ⌈rupture⌋ lacertoꝝ, ꝛ coꝛdaꝝ coꝝ. Et soluit mãs q̃ sunt in vtrisq̃ anchis clisterizatũ, ꝛ bibitũ, ꝛ sil'r doloꝛib⁹ iũcturaꝝ malis. [x] † ⌈ ⌋ Mẽbꝛa capi. Resoluit soda fridã, et vẽtosam, et ꝯfert epil'e. Mẽbꝛa ocu. Cõfert obscuritati oculi in alcofol, et grossitudini palpebꝛarũ, ꝛ vestigijs in oculo, et est de melioꝛib⁹ medicis q̃ sunt ad aquã descẽdẽtẽ in oculũ, et si terat̃ cũ aceto, et ponat̃ sup oꝛdeolũ delet ip̃m. Mẽbꝛa anh. et pe. Cõfert doloꝛi pectoꝛis. et lateris, et tussi antiq̃, et bibunt̃ cuz aqua rute expꝛesse tres quarte. ʒ. j. ad malitiã anhelitus, et ipsum mũdificat pectus foꝛtiter, ꝛ extrahit hũoꝛes crudos. Mẽbꝛa nu. Cõfert hydropisi, et ex̃hit aquã citrinã. Mẽbꝛa exp. Cõfert colice bibitũ, et clisterizatũ, et doloꝛi vẽtris pũgitiuo, et ex̃hit lapidẽ ex ambobus, et augmẽtũ efficit in coitu, ꝛ ꝯfert doloꝛibus matricuz. Et qñ bibit̃ cũ[y] ⌈oxymelle⌋ ꝓuocat mẽstrua, et iterficit fetũ, ꝛ ip̃ʒ qdẽ lenit vẽtrẽ cũ facilitate, et ex̃hit humoꝛẽ viscosum, et aquã citrinã. Febꝛes. Cõfert febꝛib⁹ periodicis. Uenena. In vino dat̃ ad bibendũ ad puncturaz verminz venenosoꝝ: et ad oĩa venena moꝛtifera: et eius opatio est foꝛtioꝛ opatione galbani: ꝛ qñq̃ cõfert delinitũ in oib⁹ locis. [z] ⌈ Permutatio. Loco ei⁹ ponit̃ gũma cedri, ꝛ dixerũt gũma pini masculi, et dixerũt põdus ipsi⁹ et mediũ de oppopõaco.⌋

[s] A. alterat̃ seu conuertitur.

[t] A. alassani.

[u] A. contritioni.

[x] † A. frigidis.

[y] A. hydromelle.

[z] — A

¶ De[a] ⌈scolopendria.⌋ Cap. DCXXXVII.

a A. schulufendrium.

Scolopēdria qd est. dꝛ ꝙ ē plāta petrosa, q̄ nascit̄ i loco[b] ⌈plimorū fontiū⌋ ⁊ dixerūt qdā ꝙ est spēs sq̄lle ⁊ dꝛ aliud. Nā. Cal'a ē i pmo. sicca in s̄o. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Est subtilis, resolutiua, ⁊ in ipa, nō est plurima caliitas. Mēbra nu. Cōfert spleni magnifice: qñ. n. sumit̄ cū oxymelle fcō ex aceto, in q̊ decocta sūt folia eius xl. diebus, delet splenē, ⁊ ꝯfert singultui ⁊ icteritie. Mēbra expl'. Frāgit lapidē i renibꝰ, ⁊ vesica. Et dꝛ ꝙ suspēsa ad collū, ꝓhibet impregnationē.

b A. vmbroso valde.

¶ De[c] ⌈subal.⌋ Cap. DCXXXVIII.

c A. shali vel shaali.

Subal qd est. Est ex s̄ba cal'a acri. Nā. ē calida, ⁊ acris cū eq̄litate. Apata ⁊ bo. Folia eiꝰ rūpūt aldubellet, ⁊ resoluūt ea in dispōe ꝓncipij eoꝝ. ⁊ q̄ recēs est, maturat apata inobediētia maturatōi. Uulnera ⁊ vl. Que recēs ē, eradicat scabiē vlceratā. Mēbra ocl'i. Pōit̄ in medicinis acuētibꝰ visū. Mēbra anhe. ⁊ pec. Dꝛ ꝙ est optima medicia tussi, ⁊ anhelitui dilatatiōis, adeo ꝙ ex ea fit suffumigatio, ⁊ confert.

d A. sisarun.

¶ De[d] ⌈seisaron.⌋ Cap. DCXXXIX.

e A. sisarun qd ē est lignū nigelle.

[e] ⌈**Seisaron** qd est. Est lignū visus⌋ ⁊ ē in ipso amaritudo ⁊ stipticitas. Nā. Cal'm ē ⁊ siccū in s̄o. Opō. ⁊ ꝓꝑe. In ipso est resolutio, ⁊ stipticitas pauca. Mēbra nutri. Decoctio radicis eius ꝯfert dolori stomaci. Mēbra expul. Decoctio radicis eius ꝓuocat.

f A. siun vel sir.

¶ De[f] ⌈sumio.⌋ Cap. DCXL.

g A. chare alhayn.

Sumiū qd est. Est[g] ⌈curati albani⌋ existēs in aqs stātibꝰ ⁊ in ipso est bonus odor. ⁊ dicetur in cap. de caſ. Mēbra expul. [h] ⌈Medulla eius decocta ⁊ nō decocta⌋ cōfert lapidi ⁊ ꝓuocat ⁊ confert dysenterie.

h A. cōestio ipiꝰ decocti aut non decocti.

¶ De[i] ⌈sucuto.⌋ Cap. DCXLI.

i A. suchutun.

Sucutū qd est. dꝛ ꝙ est sempuiua. Et dꝛ ꝙ est spēs seis mādragore: ⁊ dꝛ aliud. ⁊ est duaꝝ spēꝝ: q̄rū vna est petrosa: ⁊ alia est nō petrosa. Nā. Qd̄ in ea magis dn̄at̄, est frigus, ⁊ siccitas. ⁊ in ipsa est hūiditas cal'a tpata, ⁊ subtilitas, ⁊ icisio[k] ⌈⁊ viscositas ⁊ neqȝ hȝ odorē ⁊ hȝ dulcediēȝ quādā ⁊ aqua eiꝰ attrahit sputū ⁊ aggregādo ptes carnis in vase facit eas reȝ vnā. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Est eq̄lis ⁊ subtilis ⁊ icidit ⁊ viscositate cepali resoluit ⁊ aliqd ē i ipso ꝑ qd̄ aggregat ⁊ ꝯstrigit.⌋ Instr̄a iunctu. Decoctio eius ꝯfert attritiōi neruoꝝ, ⁊ lacertoꝝ in medio eoꝝ, ⁊ in extremitatibꝰ ipsoꝝ, ⁊ recentes ꝯsolidat. Mēbra anhe. ⁊ pec. Sanat aspitatē gutturis, ⁊ ꝓhibet sputū sanguis. ⁊ in aq̄ mellis mūdificat pulmonē. Mēbra expul. Cōfert vlceribus intestinoꝝ, ⁊ abrasioni, ⁊ rupture[l] ⌈inguinis⌋ aquose: ⁊ doloribus renum, ⁊ retinet fluxum sanguinis menstrui. ⌈[m] Permutatio. Loco eiꝰ ponit̄ succus folioꝝ lactuce: aut aqua solatri.⌋

k A. Opōnes ⁊ ꝓprietates. In ea est virtus tēpata, ⁊ subtilis cuȝ q̄ icidit, ⁊ viscositas sq̄litica, cū q̄ pruritū facit, ⁊ virtus cū q̄ aggregat, ⁊ stiptica, ⁊ nō hȝ odorem, ⁊ hȝ aliquā dulcedinē, ⁊ attrabit sputuȝ, ⁊ aggregādo partes carnis in vase facit eas rem vnam.

l A. intestinoꝝ.

m —— A.

¶ De[n] ⌈sumach.⌋ Cap. DCXLII.

n A. sumach.

Sumach qd est. aliud est corasceni, ⁊ aliud est semiminꝰ corascēo, rubeū, lētis silitudinē hn̄s, ⁊ est ꝯueniēs ei cui ꝯueniūt acatia, ⁊ ros. Et qñ decoq̄t̄ cū aq̄, deide eiꝰ decoctio inspissatur sicut mel, ꝯuenit ei cui ꝯuenit licium. Nā. Est fridū in scd̄o. siccū in tertio. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Est stipticum, ꝯfortatiuū, ꝯstrictiuū ⁊ acetū est subtiliꝰ eo, ⁊ ꝓhibet fluxū[o] † ⌈ ⌋ ita ꝙ qdā dicūt, ꝙ appēsum retinet illud, et ꝓhibet attractionē chol'e ad viscera. Decor. Decoctio sumac quo[p] ⌈tinctores⌋ vtunt̄ ⁊ corioꝝ ꝑpatores denigrat capillos. Apata ⁊ bo. Fit ex eo empl'm sup ꝑcussionē, ⁊ ꝓhibet apata, ⁊ viriditatē, ⁊ ꝯfert panaritio, ⁊ ꝓhibet additionē apatū. Uulnera ⁊ vlce. Prohibet ambulationeȝ fraudulentis. Instr̄a iunctu. Embro cat̄ ex decoctione eius torsio, ⁊ nō apat̄. Mēbra capitis. Prohibet saniē auris. ⁊ gūma eius qñ ponit̄ in corrosionē dentium, sedat dolorē eoꝝ. Mēbra nutrimēti. Preparat stomacū, cōfortans ipsum, ⁊ sedat sitim, ⁊ facit appetitū acetositate sua, ⁊ sedat nauseaȝ cholericam. Mēbra expul. Cōstringit, ⁊ retinet mēstrua, ⁊ fluxum †[q] ⌈ ⌋ ⁊ ꝓhibet rasuram ⁊ clysterizatur ad dysenteriam, ⁊ cursum matricis, ⁊ hemorroidas.

o † A. sāguinis.

p —— A.

q † A. sāguinis.

¶ De[r] ⌈sicla.⌋ Cap. DCXLIII.

r A. salch.

Sicla qd est. Est duarū spēꝝ: vna est nigra ꝑꝑ vehementiā viriditatis: ⁊ altera est illa q̄ est nota. Nā. Apud quosdā est cal'a ⁊ sicca in primo. Et s̄m veritatē est cōpositarū virtutū. ⁊ apud quosdā est frida, ⁊ nō est dubium qn in eius radice sit humiditas. Opō. ⁊ ꝓꝑe. In sicla est v̄tus baurach, subtiliatiua. ⁊ in ipsa est resol'o, ⁊ apertio fortior[s] ⌈resolutione⌋ atriplicū, ⁊ lenificatio, ⁊ in ea q̄ est nigra est stipticitas, ⁊ ꝓprie cū lentibus. Et bauracitas que est in ipsa, est resolutiua, ⁊ terreitas est [t] ⌈ꝯctiua, ⁊ totū elixatū est mali chimi ⁊ totū eius⌋ est parui nutrimenti sicut reliq̄ olera. Decoratio. [v] ⌈Prohibēt⌋ succus eius, ⁊ decoctio folioꝝ eius [x] † ⌈ ⌋ fixuras frigoris, et ꝯfert alopitie, ⁊ cōfert pāno, quuȝ ex folijs eius administrat̄ empl'm post ablutionē loci cuȝ nitro, et qñqȝ abscindit verucas succus eius, et interficit pediculos. Apata ⁊ bo. Ex ea elixata fit empl'ȝ apatibus, ⁊ resoluit, ⁊ maturat ea. Uulnera ⁊ vlcera. Folia eius bōa sunt decocta adustioni ignis, ⁊ ꝯferūt impetigini linita cū melle. Mēbra capitis. Ex aqua eius cū felle gruis fit caputpurgiū, et delet torturaȝ, et valet ad vlcera nariū. et eius aq̄ tepida distillat̄ in aurē, ⁊ sedat dolorē, ⁊ lauat̄ caput cū aqua eiꝰ, ⁊ aufert furfures. Mēbra nutri. Radix eius est mala stomaco, faciens nauseā. et plurimū illius est ꝑꝑ bauracitatem eius mordicatiuaȝ, et est mali chimi: ⁊ lauat bauracitate sua, adeo vt mordicet stomacū fortis sensus: et eius nutrimētum est paucū, ⁊ apertio eiꝰ est[y] ⌈parua⌋ et ad oppil'ones epatis fortior ē apertione[z] ⌈malue⌋ ꝓprie cū sinapi, ⁊ aceto. Et sil'r etiā spleni: et opȝ vt comedatur cū muri, ⁊ cum spēbus que sunt ad cōdienda cibaria. Mēbra expul. Dicitur ꝙ illa que est nigra stringit, et ꝓprie cum lentibus, qm̄ altera lenit, et ꝓprie cum lentibus: sȝ nō est dubiuȝ, qn elixata ꝓiecta eius aqua qñ patella in furno ponit̄, ꝯstringat et fit cū ea clistere ad exbēdum fecem ⁊ totum eius gn̄at[&] ⌈inflationē⌋ ⁊ rugitum, et dolorē ventris pungitiuū. Et est bona colice, quū assumit̄ cū spēbus condientibus ⁊ muri.

s A. apertione.

t A. ꝯstrictiua ⁊ ois sicla est mali chimi ⁊ ois.

v A. confert.

x † A. ad.

y —— A.

z A. moluchie.

& A. Alia litera colicam.

¶ De[?] ⌈stinco.⌋ Cap. DCXLIIII.

? A. schanchur.

Stincus qd est. Est guaril de nilo qui capit̄ in egypto. Et existimauerūt qdā ꝙ sit de partu crocodili in cāpos. Electio. Meliꝰ qd̄ est in ipso, est illud qd̄ est in pte renuȝ. Mēbra expul. Qñqȝ auget coitum adeo, vt nō sedetur nisi sorbitione iuris lactucarum, et lentium.

¶ De[ꝫ] ⌈sebesten.⌋ Cap. DCXLV.

ꝫ A. sebestan.

Sebesten ⁊ nominatur mukeita. Natura. Sunt quasi tēperate. Operationes ⁊ proprietates. Sunt lenitiue. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Leniunt pectus, et guttur. Membra nutrimenti. Sedant sitim, ⁊ proprie semen eius cum[a] ⌈sagzenea.⌋ Mēbra expul. Leniunt ventrem.

a A. sengiebuie.

¶ De[b] ⌈samabras.⌋ Cap. DCXLVI.

b A. saambras.

Samabras. Decoratio. Fit ex eo empl'z sup spinas, ⁊ ea q̄ carni sūt in fixa, ⁊ sup verrucas ꝯtrito, ⁊ ex̄hit eas: ⁊ sup ea q̄ sunt vt claui, ⁊ euellit. ⁊ dī ꝙ illud qḋ de eo siccū ē, quū ꝯmiscet̄ cū oleo, facit nasci capillos sup tineā. Mēbra capitis. Dī ꝙ epar ipsiꝰ sedat dolorē molaris dētis. Mēbra expul. Urina eiꝰ, ⁊ sanguis ipsiꝰ mirabil' iuuamēti sūt in ruptura infantiū, quū sedēt in decoctōe eiꝰ, ⁊ qn̄qꝫ ponit̄ in vrina eiꝰ, aut in sanguine ipsiꝰ aliqd de muscho, ⁊ pōit̄ in virga infantis, ⁊ fit vltimi iuuamēti in ruptura. Uenena. Findit̄, ⁊ ponit̄ sup puncturā scorpionis.

¶De[a] ⌈spica.⌋ Cap. DCXLVI.

Spica qd est. Spica est due spēs: q̄rū vna ē spica aromatica ⁊ est spica auiū: ⁊ altera est nereiden, ⁊ est spica romana. Et[b] ⌈alithitia⌋ debilior ē inda, ⁊ syra in oībꝰ ꝓprietatibus suis, nisi in ꝓuocatiōe ⁊ [c] ⌈alithitia⌋ ē in ṽtute ꝓxia syre: ⁊ eiꝰ qdē arbor ꝑua est, ⁊ euellit̄ cū luto suo, ⁊ egredit̄, q̄ qn̄qꝫ adulteratur cū plāta q̄ est sibi silis. Inter eas ṽo discernit̄, qm̄ planta illa est horribilis odoris: ⁊ nereidē ꝑterea q̄dā est mōtana, cuiꝰ folia sūt sicut folia croci hortulani. Et sil'r stipites eiꝰ, sed sunt citrini plāi nō[d] ⌈in mōz reꝝ inoluti⌋ pl'es hn̄s radices. s. duas, aut pl'es, ⁊ nō hꝫ crus, neqꝫ frustū neqꝫ florē. Electio. Inqt dia. melior est cuiꝰ pili sunt pl'es, ⁊ declinat ad ruffedinē, ⁊ est boni odoris, sicut cipi, ⁊ ꝑua spica, mordicās linguā, ⁊ hec est syra. Inda ṽo est debilior, ⁊[e] ⌈lōgior ⁊ plus⌋ oī spica, iuoluta, horribilis odoris, ⁊ rūpit̄ velociter cū suma suoꝝ villoruꝫ: ⁊ cadit ex ea puluis niger, magnꝰ, ⁊ adulterat̄ qr decoqt̄ post infusionē cū aq̄ cal'a, deide[f] ⌈fit grauis⌋ cū antimōio, postea vēdit̄, ipꝫ ṽo signant eiꝰ albedo, ⁊ color antimōij, ⁊ debilitas ṽtutis eius, ⁊ debilitas saporis ipsiꝰ, ⁊ odoris eiꝰ. nigra ṽo inda melior est rubea. ⁊ nereidē qdē melior est illa, q̄ est recēs, bōi odor], pl'es hn̄s radices, grossa, q̄ nō frāgit̄. Illa ṽo q̄ hꝫ crus declinās ad albedinē, ⁊ ꝓꝑe in medio sui, nō ē aliqd ꝓprie, q̄ est horribilis odoris. Nā. Cal'a est in ꝑmo. sicca in scḋo. Opōnes ⁊ ꝓꝑeta. Est aptiua, resolutiua. Et in inda qdē ē stipticitas plīma, ⁊ calitas eiꝰ minor ē[g] ⌈sꝫ est leuis⌋ ⁊ in ꝑmis quū gustat̄ est[h] ⌈rācida⌋ deinde ꝓcedūt ex ea[i] ⌈calitas⌋ ⁊ acuitas. ⁊ ex spica aromatica fit puluis ꝓhibēs sudorē plimū: ⁊ lutū qdē spice ē abluens corpus, ⁊ est bonū ad bonū odorē faciendū. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata, ⁊ bothor. Mēbra capitis. Prohibet rheumatismos, ⁊ cōfortat cerebrū. Mēbra oculi. Facit nasci pilos i palpebris, qn̄ ponit̄ in alcofol. ⁊ trahit̄ radiꝰ inuolutus in puluere sup palpebras. ⁊ nereidē est fortior in h̄, ꝭm ꝙ existimo. Mēbra anhe. et pecto. [k] ⌈Cōfert tota⌋ tremori cordis, ⁊ mūdificat pectus, ⁊ pulmonem, ⁊ ꝓhibet effusionē maēꝝ ad ea, ⁊[l] ⌈fluxus.⌋ Mēbra nutri. Apit oppil'ones epis, ⁊ stomaci, ⁊ ꝯfortat ea, ⁊ ꝯferūt oēs, icteritie, ⁊ ꝓhibēt effusiones maēꝝ ad stōm, ⁊ sedāt mordicationē eiꝰ, ⁊ qn̄ bibit̄, q̄cūqꝫ spēs ipsiꝰ fuerit cū vino, ꝯfert spleni. Mēbra expul. Oēs ꝓuocāt, ⁊[m] ⌈alithitia⌋ est fortior, qm̄ est calior, ⁊ minoris stipticitatis, ⁊[n] ⌈ꝓhibent apata⌋ m̄ricis oia, sedēdo in ea, ⁊ ꝯfert doloribus renum, ⁊ ꝓhibet cursum materieꝝ ad intestina, ⁊ hꝫ ꝓprietateꝫ in retinendo fluxum[o] †⌈⌋ superfluum a matrice.

¶De[p] ⌈sauich.⌋ Cap. DCXLVII.

Sauich qd est. Iaꝫ dcm̄ est in cap. tritici ⁊ ordei. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert pectori ⁊ pulmoni.

a A. seubel.
b A. alachthia.
c A. aclithia.
d A. spinosi.
e A. ⁊ maior.
f A. cōmouet̄ ⁊ agitatur.
g A. sua exiccatione. Alia litera. imo est occulta.
h A. insipida.
i A. Alia litera. amaritudo.
k A. ꝯferūt oēs.
l A. catarros.
m A. aclithia.
n A. Alia litera. ꝯferūt apatibꝰ.
o † A. sanguis.
p A. suich.

¶De[q] ⌈sisamo.⌋ Cap. DCXLVIII.

Sisamū qd ē. Est semē plis vnctuositatis, q̄ꝫ reliq̄ semina. ⁊ pp h̄ rācidū fit facile. q̄dā aūt dixerūt ꝙ eiꝰ oleū nō ꝯfert nisi melicis, vt eos[r] ⌈ipinguet⌋ ⁊ hūctet. ⁊ ersimū qd est, est genus qḋdā sisami abhoiabilis saporis. Electio. Corpꝰ eiꝰ est fortior oleo ipsiꝰ. Nā. Cal'z est in medio ꝑmi, hūidū in fine eiꝰ. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Est glutinatiuū, lenificatiuū, eq̄lis calefactiōis, ⁊ sil'r oleū eiꝰ, ⁊ decoctio ipsiꝰ. ⁊ est mollificatiuū, ⁊ in oleo eiꝰ est grossitudo, ⁊ qḋ torrefactū est minoris est nocumēti. Decoratio. Resoluit viriditatē ꝑcussiōis, ⁊ sanguinē ꝯgelatū, et ꝯfert fissure, ⁊ aspitati melicoruꝫ bibitū et linitū. et est ipinguatiuū, et ꝓꝑe excorticatum, et ꝓlōgat capillos, et ꝓꝑe succꝰ arboris eiꝰ, ⁊ folioꝝ ipsiꝰ. et lenit eos, ⁊ remouet furfures, ⁊ oleū eiꝰ in quo decoqt̄ myrtus ꝯseruat capillos, ⁊ facit eos fortes ⁊ duros. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata cal'a. Uulnera ⁊ vlce. Ponit̄ sup adustionē ignis, et oleū eiꝰ bibitū, aufert ꝓruritū flaticū, ⁊ sanguineū, ꝓꝑe cū infusione aloes, ⁊ aq̄ vue passe. Instr̄a iūcturaꝝ. Ex eo fit empl'm ad grossitudinē neruoꝝ. Mēbra capi. Cōfert oleū eiꝰ cū ṽtute rose soda adustiue, ⁊ succꝰ arboris eiꝰ sanat furfures. Mēbra ocli. Cōfert suppositū pulsatiōi ocli, et apati eiꝰ. Mēbra anhe. et pec. Est bonū ꝯstrictiōi anhelitꝰ ⁊ asmati. Mēbra nu. Est malū stō, faciēs nauseā, ꝓsternēs desideriū, satiās velociter, sꝫ qn̄ cōedit̄ cū melle remouet̄ eiꝰ malitia, ⁊ tardat̄ eiꝰ digō, et mollificat viscera. Et qḋ torrefactū est, ē minoris nocumēti. et eiꝰ nutrimētū ē vnctuosū valde, et i ipso ē ṽtꝰ faciēdi sitiꝫ, et fit velox eiꝰ descēsio cū cortice suo. quū aūt excorticat̄ tardat̄ eiꝰ descensus. Mēbra expul. Cōfert itestino colō. et infusio qdē sisami ē vehemēs i ꝓuocatiōe mēstruoꝝ, adeo ꝙ ipsa eijcit fetū, ⁊ qn̄ frāgit̄, et cōedit̄ cū seie papaueris, ⁊ se. lini cū eq̄litate, augmētāt spma, et coitū. Uenena. Cōfer morsui[s] ⌈canis rabiosi, et serpētis

¶De[t] ⌈sacūduliō.⌋ Cap. DCXLIX. (lēticular]. ⌋

Sacūdulion. Apata et bot. Ponit̄ cū ruta sup formicā.[u] †⌈ ⁊ ad fistulas.⌋ Mēbra ca. Suffūigat̄ cū eo patiēs sbet, ⁊ ꝯꝑmēdo inūgit̄ ex ipo cū[x] ⌈acetosa⌋ hn̄s karabitū, et lethargiā, et distillat̄ succꝰ hūidi i aurē saniosā, et ꝯfert valde soda. Mēbra anhe. et pec. Confert difficultati anhelitꝰ, et asmati. Mēbra nutri. Confert radix eiꝰ doloribus epatis, et cōfert icteritie. Mēbra expul. Sol'one educit fl'a, ⁊ ꝯfert ꝑfo(catiōi m̄ricis.

¶De[y] ⌈safid.⌋ Cap. DCL.

Safid. Nā. Cal'm est et siccū in tertio. Opōnes et ꝓꝑe. Est[z] ⌈mordicatiuū acre.⌋ Uenena. Cōfert venenis omnibus.

¶De[⁊] ⌈semurion.⌋ Cap. DCLI.

Semurion qd est. est apiū siluestre, ⁊ iā dictū est de eo.

¶De[ꝯ] squilla.⌋ Cap. DCLII.

Squilla qd est. Est cepe muris, et eiꝰ folia sūt sic̄ folia lilij, et hꝫ[ꝫ] ⌈oleū⌋ ad nigredinē declinās. Nā. Est cal'z et siccū i scḋo. Opōnes et ꝓꝑe. Est incisiuū, et in ipso ē viscositas adustiua. Decoratio, Pōit̄ ꝯfectū cū melle sup alopitiā, et[a] ⌈serpiginē.⌋ Mēbra anhe. et pec. Eiꝰ acetū exaspat guttur et indurat carnē ipsiꝰ, et est bonū asmati, ⁊ oregmoni, et tussi antique.

¶De[b] ⌈solatro.⌋ Cap. DCLIII.

Solatrū. Electio. Meliꝰ qḋ de ipso administrat̄, est hn̄s folia viridia, et citrinū semē, et est qnqꝫ spēꝝ. Nā. Frigidū est in ꝑmo. siccum

q A. semsem.
r A. calefaciat.
s A. serpentum cornutoꝝ.
t A. schidulium.
v ——A.
x A. oleo.
y A. safid assend.
z A. acutū cal'z.
⁊ A. semurion.
ꝯ A. hausel.
ꝫ A. florem.
a A. tiriam.
b A. hanab' althaleb.

mo, siccũ in scđo, ⁊ stupefactiuũ est fridũ, ⁊ siccũ in tertio. Opõ. ⁊ ꝓpe. Hortulanũ est infrigidatiuũ, ꝯstrictiuũ, ⁊ est qđdã gñs ipsi⁹ stupefactiuũ, faciẽs somnũ silr opio, in ꝓprietatibus suis, nisi qꝛ est debilius eo: ⁊ est qđdã gñs eius qđ est mortale. Apata ⁊ bo. Est emplm bonũ apatibus calis oib⁹, intrinsecis, ⁊ bibit aqua eius ad apata cal'a intrinseca, ⁊ ponit aq̃ eius cũ cerusa, ⁊ oleo ros. sup herisipilam, ⁊ formicã more empli, ⁊ cortex radicis ei⁹, est vehemẽtis exiccatiõis. Mẽbra capitis. Si bibat ex eo qđ est stupefactiuũ, vltra. xij. grana facit euenire maniã, ⁊ qñ ex aq̃ ei⁹ fit gargarisma, ꝯfert apatibus lingue. Et si bibat ex cortice radicis põdus aurei, cũ vino, attrahit somnũ, ⁊ cũ solatrũ optime terit, ⁊ fit ex eo emplm capiti, sanat soda, ⁊ resoluit apata radicis auris, ⁊ apata velaminis cerebri, ⁊ ꝯfert distillatũ dolori auris. Mẽbra oculi. Sanat fistulas oculi lachrymalis fractas, ⁊ succ⁹ spẽꝝ eius, vsq3 ad illã q̃ facit somnũ, cũ fit ex ea alcofol, ꝯfortat visum. Mẽbra expul. Semẽ stupefactiui est ꝓuocatiuũ vrine, mũdificatiuũ renũ, ⁊ vesice, ⁊ oẽs spẽs cũ supponunt abscindũt fluxũ menstruoꝝ, ⁊ est ex eis q̃ infridant ⁊ ꝓhibẽt pollutiões, ⁊ est spẽs solatri p̃ter alkekẽgi, ⁊ p̃ter hortulanũ, ⁊ p̃ter stupefactiuũ pdcm, cũ cõedũt ex eo. iiij. aur. interficiũt, ⁊ [a] [aq̃ folioꝝ ei⁹ fac possidẽ maniã] ⁊ ñ ẽ in eo iuuamẽtũ solatri, nisi ad emplm faciendum.

a A. qđ est min⁹ eo facit posside re stoliditatem.

b A. Hacharab.

De [b] [scorpionibus.] Cap. DCLIIII.

Scorpiones. Mẽbra capitis. Oleũ scorpionum, confert doloribus auris valde.

c A. Harach, vl Harch.

De [c] [sudore.] Cap. DCLV.

Sudor qd est. Est aq̃itas sanguinis, cui pus cholicũ est admixtũ, ⁊ oz vt administretur dũ nõdũ est exiccat⁹: imo dũ in eo est hũiditas: ⁊ ipse qdẽ magis est digest⁹, q̃z vrina: est. n. supfluitas vnctuositatis, ⁊ hũiditatis post digõnẽ vltimã, ⁊ est vrina scđe digõnis supfluitas. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est magis digestus, q̃z vrina, ⁊ diuersificat fz aialia, ⁊ in ipso est resol'o nõ pauca. Apata ⁊ bo. Sudor athletarum cõfert apostematibus iguinis, immo resoluit ea. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Sudor sicc⁹ luctãtiũ cũ oleo de alcãna ponit sup apata mãmille, ⁊ resoluit ea, ⁊ cũ oleo ros. ad ꝯgelationẽ lactis in mammilla [d] [alteratio ꝯo magne ⁊ alteratio pue fiunt cum centaurea maiore ⁊ minore.]

d —— A.

e A. Sandal.

De [e] [sandalo.] Cap. DCLVI.

Sandalus. Electio. Dixerũt Gal. ⁊ filius mesaugue. Rubeus ẽ fortior: ⁊ dixerũt alij albus est fortior. Nã. Est fridus in fine scđi, vsq3 ad tertiũ ꝑueniẽs siccus in scđo. Opõnes, ⁊ ꝓprie. Prohibet [f] [attractionẽ] ⁊ ꝓprie rubeus. Apata ⁊ bo. Resoluit apata acuta, ⁊ ꝓpe rubeus, ⁊ linit ex eo herisipila. Mẽbra capi. Cõfert soda. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Cõfert tremori cordis accñti in febre linit⁹, ⁊ bibit⁹. Mẽbra nu. Cõfert debilitati stõi cali bibitus, ⁊ linitus. Febres. Cõfert febribus calidis, ⁊ ꝓprie albus.

f A. effusionem.

g A. Sabun.

De [g] [sapone.] Cap. DCLVII.

Sapo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est vlceratiuus, putrefactiuus. Mẽbra expul. Resoluit colicam, ⁊ soluit humorẽ crudũ.

h A. Sahane.

De [h] [sahane.] Cap. DCLVIII.

Sahane. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est abstersiuũ, exiccatiuuz mali humoris. Uulnera ⁊ vl. Facit possidere scabiẽ, ⁊ pruritũ. Iuncturæ iunctu. Cõfert dolori anche phl'atico. Mẽbra capi. Remouet fetorẽ oris, scm̃ ex stõ, ⁊ corruptionẽ ei⁹ [i] [⁊] abstergit humiditatẽ stõi, ⁊ exiccat eam.

i A. Mẽbra nutrimenti.

De [k] [safuruhun.] Cap. DCLIX.

Safuruhun qd est. Est auis cuius nomẽ, est hoc nomen in francia.

k A. Safarahũ.

De [l] [sarsar.] Cap. DCLX.

l A. Sarsar.

Sarsar qd est. [m] [Est ferrũ. Mẽbra capitis.] Qñ coqtur cũ oleo aut infundit in ipso, deinde coqtur, ⁊ distillat in aurẽ remouet dolorem eius, ⁊ pulsationem ipsius.

m A. Est algied gied.

Sasaf De [n] [sasaf.] Cap. DCLXI. quid est. Est [o] [salix.]

n A. Saffas.

o A. chalef.

De [p] [sakaik.] Cap. DCLXII.

p A. Sakaik.

Sakaik qd est. Noiat sakaik [q] [anehamẽ] ⁊ est rosa ru. vehemẽter. Nã. Est calida in scđo. humida in ipso. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est absterſiua, resolutiua. inqt Gal. Est absterſiua, lauatiua, attractiua, apitiua, resolutiua. Decora. Denigrat capillos mixta cũ corticib⁹ nucis, ⁊ qñ administrant folia eius ⁊ stipites ipsius sicut sunt aut decocta [r] [cũ sorbitõe ordei ⁊ decoquũt ꝓuocãt lac.]

q A. alnhaman.

r A. bonificat capillos.

Apata ⁊ bo. Linit ex decoctiõe eius sup apata, q̃ nõ sunt dura, ⁊ fit eũo ꝑ eã sup carbũculos, ⁊ bothor cal'as. Uulnera ⁊ vl. Illud qđ de eo siccum est, ꝯfert vlceribus sordidis, ⁊ incarnat ea ex excoriatione, ⁊ ipsa mũdificat vlcera, ꝯferẽs excoriationibus, ⁊ scabiei vlcerose. Mẽbra capi. De eius succo fit caputpurgiũ ad purgãdum caput, ⁊ cerebrũ. ⁊ eius radix masticat ad exhẽdas humiditates a capite. Mẽbra oculi. Succ⁹ eius ꝯfert tenebrositati oculi, ⁊ visus, ⁊ albugini eius, ⁊ vestigijs vlceꝝ. ⁊ qñ decoqt cũ vino, ⁊ fit inde emplm sanat apata dura in ptibus oculi. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Si coquant folia eius cũ suis stipitibus [s] [⁊ cum succis ordei sorbilibus] ⁊ comedat, facit abũdare lac. Mẽbra expul. Prouocat menstrua.

s A. sorbitõibus ordei.

De [t] [sehedenigi.] Cap. DCLXIII.

t A. Shedanegi.

Sehedenigi qd est. Est semẽ arboris canabis, ⁊ nos iã locuti fuim⁹ de canabe: oz ergo vt ꝯiũgam⁹ inter ꝯsideratiões q̃ est in vtrisq3 caplis simul. Et de sedenigi qdẽ aliud est hortulanũ notũ: ⁊ aliud est cãpestre: hũaiz v̄o dixit, q arbor cãpestris egredit in desertis fm q̃ztitatem cubiti, ⁊ sup folia ei⁹ dñat albedo. Et ei⁹ fructus est sicut pip, ⁊ silat ei⁹ granũ grano [v] [assunnati] qđ est granũ de quo exꝑmit oleũ. Et nos iaz locuti fuimus de grano [x] [assunnati.] Nã. Est calm ⁊ siccũ in tertio. Opõ. ⁊ ꝓprie. [y] [Canabs cãpestris] resoluit vẽtositates, ⁊ exiccat fortiter, ⁊ hũor eius est paucus malus. Apata ⁊ both. Canabs cãpestris, qñ eius radix decoqt, ⁊ fit ex ea emplm apatibus calis, in locis duris, in qbus sunt chimi viscosi, sedat caliditatẽ ⁊ resoluit duritiẽ. Mẽbra capi. Facit soda sua calitate, ⁊ ei⁹ succus distillat ad dolorẽ auris oppilatiuũ, ⁊ ad humiditatez auris, ⁊ silr oleũ eius, ⁊ folia eius eradicant furfures in capite. Mẽbra oculi. Obtenebrat visuz. Mẽbra nu. Nocet stõ. Mẽbra expul. Exiccat spmã. ⁊ lac qdẽ alsehedenigi cãpestris soluit cuz facilitate, ⁊ medietas lib. de succo eius [z] [resoluit ꝯstrictionẽ] ⁊ solõnẽ educit fl'a, ⁊ cholerã, ⁊ ꝓcedit fm semitam seminis croci hortulani [⁊] [in cõstrictione.]

v A. alsemne.

x A. alsemne.

y —— A.

z A. remouet cõstrictionẽ nãe.

De [?] [seitaragi.] Cap. DCLXIIII.

⁊ —— A.

Seitaragi qd est. Ille q est indus, est frusta ligni parua, subtilia, ⁊ cortices sicut gariofili. Et ille q est fructus declinat ad rubedinem, ⁊ nigredinem. Et [ꝛ] [aseitaragi] qdem orit in parietibus antiqs ⁊ vbi nõ [a] [ningit] ⁊ hz folia sicut sunt folia nasturtij. ⁊ in estate sunt folia pluri/

ꝛ A. Sitharegi.

ꝛ A. sitharegi.

a A. fodit neq̃ aratur.

ma, ⁊ minorant̃, ⁊ augmentat̃ minoratio adeo, vt forsitan non appareat, ⁊ nõ sit in eo odor, ⁊ est sicut nasturtiuz, cuius sapor ⁊ odor similant̃ cordumeni ⁊ [a] ⌈folia eius sunt ipsi silia.⌋ Nã. Est calidus ⁊ siccus in fine scõi. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est acutus [b] ⌈aperitiuus.⌋ Similatur. n. sapor ⁊ odor cordumeni ⁊ similiter virtus eius. Decoratio. Cõfert linitus cuz aceto sup morpheã albã, ⁊ albaras. Uulnera ⁊ vlcera. Linitur sup excoriationẽ, ⁊ scabiẽ cũ aceto, ⁊ eradicat eã. Instrã iunctu. Bibitur ad dolorez iuncturarũ, ⁊ ꝯfert. Mẽbra nu. Linitur sup splenem, ⁊ extenuat ipsum. Mẽbra expul. Suspenditur eius radix super aurem eius, qui hꝫ dolorem vesice, ⁊ sedat ipsum fm ꝙ dicitur. Permutatio. Loco eius ponitur rubea.

a A. virtus eius est ipsi similis.
b A. vlceratiu⁹.

¶ De [c] ⌈sceilem.⌋ Cap. DCLXV.

c A. Sceilem.

Sceilem. Nã. Gal'. ponit ꝙ est in primo calefactionis. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est subtile, abstersiuũ, resolutiuũ. Decoratio. Linitur super morpheã cũ sulfure, ⁊ ꝯfert. Apata ⁊ bo. Resoluit apata, ⁊ scrofulas cuz semine lini, ⁊ disrũpit ea cũ stercore colũbino ⁊ se. lini. Uulnera ⁊ vlcera. Linitur illud qđ oritur cũ tritico sup vlcera, ⁊ puluerizatur sup ea, ⁊ ꝯfert, ⁊ linit̃ sup impetiginẽ, ⁊ qñqꝫ ponit̃ sup vlcera cuz corticibus raphani vt emplastrũ, ⁊ cõfert. Instrã iuncturarũ. Decoquitur cũ mellicrato, ⁊ fit inde emplastrũ sciatice. Mẽbra capitis. [d] ⌈Sedat⌋ scotomiã. Mẽbra expul. Quãdo fit ex eo euaporatio adiuuat ad [e] ⌈impinguandum⌋ ⁊ ꝓprie cum ordeo.

d A. Inebriat ⁊ facit.
e A. impꝛgnationem.

¶ De [f] ⌈sceba.⌋ Cap. DCLXVI.

f A. Sceba, vel Sciba.

Sceba qđ est. sceba sunt due spẽs: vna earũ est spinosa hñs folia [g] ⌈sedreia⌋ ꝯcauuz lignum, ⁊ nõ administratur nisi in suffumigatiõe. Et alia hꝫ folia vt tamariscus. ⁊ reperit̃ ei spẽs tertia, q̃ noiat̃ serbun armena, citrina, ⁊ noiat̃ apsinthiuz marinum. Electio. Melior est armena. Nã. Est calida in scđo. sicca in tertio. Opõ. ⁊ ꝓprie. Oẽs spẽs eius sunt incisiue, resolutiue ventositatuz. ⁊ in ipsa est stipticitas minor stipticitate apsinthij, ⁊ ei⁹ calefactio maior est caliditate ipsius, ⁊ amaritudo est maior. ⁊ in ipsa est salsedo. Decoratio. Eius cinis cũ oleo, aut oleo amigdalino linitus ꝯfert alopitie. Et eius oleũ facit nasci barbã, que tardatur. [h] † ⌈ ⌋ Apata ⁊ bo. Sedat apata, ⁊ carbunculos. Uulnera ⁊ vlcera. Prohibet herpetẽ estiomenũ. Mẽbra capitis. Facit soda. Mẽbra bra oculi. Fit vaporatio ex aq̃ eius inclinando caput ad ophthalmiã, ⁊ resoluit eã. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Cõfert difficultati anhelitus. Mẽbra nu. Nocet stõ, ⁊ ꝓprie tertia. Mẽbra expulsio. Extrahit vermes, ⁊ ascarides, ⁊ interficit eos, ⁊ ꝓuocat mẽstrua, ⁊ vrinã, ⁊ est fortior apsinthio illo. Febres. Ei⁹ oleũ ꝯfert frigori rigoris. Uenena. Cõfert pũcture scorpionũ, ⁊ rutele, ⁊ venenis.

g A. cipressi.
h † A. ⁊ que cecidit.

¶ De [i] ⌈sciniar.⌋ Cap. DCLXVII.

i A. Sengiar.

Sciniar qđ est. Est lactuca asini, hñs folia, q̃ sũt sicut folia lactuce, acuta, ⁊ est spinosa, ad nigredinẽ declinãs: ⁊ in estate rubefit eius lignũ, sicut sanguis ita ꝙ tingit manum. Electio. Folia eius sunt debiliora q̃ sunt in ipsa. Nã. Frida est, ⁊ sicca in primo vsqꝫ ad scđm. Opõ. ⁊ ꝓpe. Illa q̃ noiatur [k] ⌈acuthiũ⌋ est stiptica, ⁊ in ipsa est amaritudo, ⁊ illa q̃ noiat̃ fulusia, est vehemẽtioris stipticitatis. ⁊ illa q̃ noiat̃ anulus, vehemẽtioris ẽ q̃ꝫ ambe, ⁊ est [l] ⌈acrior⌋ ⁊ illa que nomẽ nõ habet, ꝓpinqua est ei, ⁊ in oibus eis est stipticitas, ⁊ exiccatio, ⁊ qñ miscet̃ cuz oleo ⁊ fit inunctio ex ipsa cõprimendo, facit sudare. Decoratio. Linita ꝯfert morphee, ⁊ ictericie. Apata ⁊ bo. Fit ex ea emplastrũ scrofulis cũ adipe, ⁊ linitur sup excoriationem, ⁊ cũ farina ordei sup herisipilaz, ⁊ ꝓprie spẽs q̃ noiat̃ anulus. Uulnera ⁊ vlcera. Incarnat vlcera, qñ in cerato administrat̃. Mẽbra capi. Est res, q̃ magis ꝯfert dolori auris. Mẽbra nu. Cõfert icteritie bibita ꝓprie [m] ⌈acuthia⌋ ⁊ ꝓprie doloribus splenis, ⁊ cortices eius ꝑparant stõm. Mẽbra expul. Qñ in potu datur de ea q̃ nomẽ nõ hꝫ aur̃. j. s. cũ cordumeni, aut isopo, ⁊ nasturtio extrahit vermes, ⁊ ascarides: ⁊ illa q̃ noiat̃ [n] ⌈acuthia⌋ ꝯfert dolori renũ. Uenena. Illa que noiat̃ anulus ꝯfert morsui vipe valde, qñ administrat̃ vt empl'z, ⁊ bibita ⁊ illa q̃ nomẽ nõ hꝫ est illi ꝓpinqua,

k A. anuchlia.
l A. acutior.
m A. anuchlia.
n A. anuchlia.

¶ De [o] ⌈scel.⌋ Cap. DCLXVIII.

o A. Scel.

Scel quid est. Est medicina inda, silis zinziberi. Nã. Cal'a est ⁊ sicca in [p] ⌈tertio.⌋ Opõ. ⁊ ꝓpe. Est amara, stiptica, acuta, disrũpit ventositates, ⁊ est in virtute mellis, ⁊ inest ei resolutio mirabilis, ⁊ subtiliatio. Instrumenta iuncturaruz. Cõfert neruis ⁊ contritionibus.

p A. secundo.

¶ De [q] ⌈sucaram.⌋ Cap. DCLXIX.

q A. Sucharam.

Sucaram qđ est. Inqt Dia. Crus hui⁹ plãte est, sicut crus [r] ⌈ferule⌋ ⁊ folia eius sunt sicut folia [s] ⌈cucumeris⌋ ⁊ hꝫ florem album, ⁊ semẽ sicut anisuz. Ruffus ꝟo dixit folia ei⁹ sunt sicut folia mãdragore, ⁊ minora, ⁊ vehemẽtioris citrinitatis, ⁊ radix eius est minuta, fructũ non hñs. Et semẽ eius existit in colore ameos, sꝫ est maius eo sine sapore, ⁊ sine odore, ⁊ hꝫ mucilaginem. inqt Mesaia. Est q̃dã spẽs [t] ⌈albes⌋ ⁊ nõ bñ dixit. Ego aũt dico ꝙ [v] ⌈in libris inuentũ fuit, ꝙ est euforbium in greco, ⁊ translatũ fuit sucarã, ⁊ iam trãslatum fuit albes: qñqꝫ. n. ꝓportionant̃ ad euforbiuz accñtia albes⌋ ⁊ hoies diuersificant̃ in eis. Nã. Frigidũ est ⁊ siccũ in tertio, vsqꝫ ad quartũ. Opõ. ⁊ ꝓprie. Prohibet fluxũ [x] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝯgelat sanguinẽ, ⁊ stupefacit. Decoratio. Qñ linit̃ ex eo sup locũ euulsionis pilorũ, ꝓhibet frigiditate sua nasci pilos scđo, ⁊ fit ex eo empl'm mãmille, ⁊ nõ magnificat̃. Apata ⁊ bo. Succ⁹ eius sedat herisipilã, ⁊ formicã. Instrã iũct. Linit̃ sup podagrã cal'az. Mẽbra oculi. Succus eius administrat̃ in doloribus oculi. Mẽbra capitis. Succus ei⁹ est bonus hũiditatib⁹ q̃ accidũt in aure. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Fit ex eo empl'z mãmille, ⁊ nõ magnificat̃, ⁊ ꝓhibet exuberationẽ lactis. Mẽbra exp. Retinet mẽstrua, ⁊ ꝯfert dolori matricũ. ⁊ fit ex eo empl'z testiculo, ⁊ nõ magnificat̃. ⁊ inungunt̃ ex eo mẽbra spermatis, ⁊ ꝓhibet pollutionẽ. Uenena. Est venenum mortale. Et eius cura est vinũ purum.

r A. feniculi.
s A. alcheta.
t A. albis.
v A. iam denoiatum est ⁊ est appellatum grece chunium ⁊ interpretatum est sucharan, ⁊ quandoqꝫ interp̃tatũ noie albis, qñqꝫ. n. ꝓportionantur ⁊ similantur accidentia q̃ facit chunium ad accidentia q̃ facit albis.
x † A. sanguis.

¶ De [y] ⌈secacul.⌋ Cap. DCLXX.

y A. Secacul.

Secacul. Nã. Est cal'm in scđo. ad hũiditatẽ quandã tendens. Opõ. ⁊ ꝓpe. In ipso est lenitas, ⁊ virtus eius qđ [z] ⌈nutrituz⌋ est. est sicut ṽtus baucie. Mẽbra expl'. Excitat appetitũ coitus. Permutatio. Loco eius ponit̃ buzeiden.

z A. conditum.

¶ De [ꝛ] ⌈sehemenigi.⌋ Cap. DCLXXI.

ꝛ A. Shemanegi. ? —— A.

Sehemenigi quid est. [?] ⌈Est iurasabram cãpestre.⌋ Nã. Caliduz est ⁊ siccũ in tertio. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est resolutiuũ, ⁊ subtiliatiuũ valde. ⁊ qñ ponitur sub ceruicali infantium, cõfert fluori oris eorũ. Instrã iunctu. Cõfert paralysi linitum, ⁊ caputpurgio ex eo facto cũ vino. Mẽbra capitis. Quãdo fit caputpurgiuz ex aqua eius, mundificat cerebrũ, ⁊ ꝯfert etiam torture, ⁊ epilepsie bibitum cũ vino. Mẽbra nu. Cõ

fert hũiditatibus stõi, ⁊ fluori oris infantiũ qñ põit sup capitibus eoꝝ sm ꝙ existimauerũt qdã. Mẽbra expul. Confert vẽtositatibus matricum.

[a] A. Suchabai.

De[a] [suchaba.] Cap. DCLXXII.

Suchaba. Mẽbra capitis. Cõferũt ipsa, ⁊ radix eius, ⁊ fruct⁹ ipius[b] [dolori] vue. Mẽbra nu. Cõfert stõ, et epati. Mẽbra expul. Decoctio radicis eius ꝓhibet fluxum mulierum, ⁊ ipsa supposita, ⁊ encatismate facto in eo confert apostematibus ani. Febres. Cõfert febribus antiquis, ⁊ ꝓprie infantiũ.

[b] A. apostemati.

[c] A. Scebram.

De[c] [scebrani.] Cap. DCLXXIII.

Scebrã qd est. Orit in hortis, hñs cannã subtilem, eq̃lẽ, et hꝫ pilos, et folia sunt sicut tarcon sꝫ ꝙ existimo, ⁊ hꝫ lac. Electio. Illud qd̃ melius est, est leue, ad rubedinẽ declinans, sicut cutis inuoluta, subtilẽ hñs corticez, et illud qd̃ est cũ duabus cãnis, et est leuis carnis, et grossuz, parue rubedinis, et durũ: et qd̃ est vt filum, est malũ, ⁊ persicũ est malũ, et non opꝫ vt aliqd de eo administretur. Nã. Inqt hũaiz. Est caliduz in principio scdi. siccũ in fine tertij. Lac vero ei⁹ est vltimũ in ambobus simul, imo in quarto gradu. Opõ. et ꝓpe. In ipso sunt stipticitas, et acuitas, et disruptio orificioꝝ venaruz. et illud est vnũ ꝓp qd̃ repellit. et qñ rectificat nõ est iuuamẽtũ in eo in suo loco ꝓp illud qd̃ dixim⁹. ⁊ est ex toto nociuuz, et ꝓprie ꝯplonib⁹ calidis. Mẽbra capitis. Lac ei⁹ adiuuat in eradicando dentes. Mẽbra nu. Nocet stõ, et epati, et dat ad bibenduz in curatione hydropisis. Et opꝫ quidẽ vt prius infundat in succo endiuie, et feniculi, et solatri trib⁹ diebus, deinde exiccet, et fiãt inde trocisci cũ modico salis indi, et turbit, et myrobal, aut aloes, et erit fortis iuuamẽti. Mẽbra expul. Solone educit meliam, et phl'a, et aquaz. Et antiqtus qdẽ fuit eius administratio cõsueta in solutiuis, deĩde fuit dimissuz, ꝓpea qꝛ nocet coitui, et spermati. et qꝛ disrũpit venas ani. et qñ rectificatur nõ est iuuamẽtũ in ipso, et illud iõ, qm̃ ei⁹ rectificatio fit hoc mõ. Infundit nõ ꝯtritũ in lacte recenter mulcto die, et nocte, et renouat illud multotiẽs, et illud est ex eis q̃ debilitant ipsuz, et destruũt operationẽ eius in humoribus malis. Qui vero excusationem non inuenit, qn ipso vtat, ꝓmisceat ipsi anisum, et feniculũ, et cyminũ. Et qd̃ de eo in potu sumitur fit ab vno danich vsq₃ ad quatuor. Et hec quidem de herba eius. In lacte vero ipsius, nõ est bonitas: et nõ vi mihi ꝙ sit in potu dandũ, et cuz eius solo supfluit, ex eis q̃ ipsa abscindunt, est sedere in aqua frigida: et qñ in potu datur colice, bibere cuz ammoniaco et bdellio, et serapino et modico stercoris adib narrato in capitulo colice. Febres. Repellitur ꝓpterea qꝛ generat febres. Venena. Põdus. ʒ. ij. de ea interficit.

[d] A. Selgẽ, vel selgiem, vel alsegiem.

De[d] [selgem.] Cap. DCLXXIIII.

Selgẽ qd est. Est napus qui iam dictus est ante in cap. [e] [de lem.]

[e] A. lesth.

[f] A. Serbin.

De[f] [scerbin.] Cap. DCLXXV.

Scerbin qd est. Est arbor alkitran. et nos quidem iaz locuti fuimus de alkitran. Nũc vero narremus opationes, q̃ sunt ꝓprie arbori ipsius. Et hec qdẽ arbor est de gñe arboris pini, et hꝫ fructũ sil'em fructui cupressi, sed est minor eo. ⁊ hꝫ spinas, ⁊ est duaꝝ spẽꝝ: quarũ vna est lõga: et altera curta. Opõ. et ꝓprie. In cortice huius arboris est stipticitas. Mẽbra capitij. Siqs de fructu huius arboris plurimuz assumit, facit soda ꝓp calefactionẽ, et ꝓpea qꝛ cõicat stõ in mordicatione, quã ei facit. ⁊ qñ colluit os ex aceto, in quo decoquũt folia eius, sedat dolorẽ dentiũ. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Fructus eius ꝯfert tussi. Mẽbra nutri. Fructus eius est malus stõ, mordicans ipsum, sed ipse ꝯfert epati. Mẽbra expul. Eius fructus cõfert distillationi vrine. Et si bibat cũ pipere ꝓuocat vrinã. Et qñ ex cortice eius fit suffumigatio, extrahit fetũ, ⁊ secũdinam. ⁊ qñ bibit stringit ventrem, ⁊ qñq₃ stringit vrinã. Venena. Datur in potu fructus eius cũ vino ad potũ leporis marini. Et si misceatur cũ adipe cerui, ⁊ inũgatur ex eo corpus, nõ approximant ei vermes venenosi.

[g] A. Sananich, vel sababich.

De[g] [sceneschic.] Cap. DCLXXVI.

Sceneschic qd est. Est similis abrotano in virtute. Nã. Est calidũ ⁊ siccum in scdo. Mẽbra capitis. Cõfert epilepsie, ⁊ abscindit fluorẽ saliue currẽtis, et ꝓprie ex oribus pueroꝝ. Permutatio. Loco eius in iuuamento qd̃ facit epilepsie, ⁊ alijs ponitur sansucus.

[h] A. Secudes.

De[h] [sucudus.] Cap. DCLXXVII.

Sucudus. Natura. Virtus eius est cal'a. Opõ. ⁊ ꝓprie. Bibitur eius succus ad dolores. Decoratio. Recẽs cũ vino linit sup morpheã. Vulnera ⁊ vlcera. Facit coherere vlcera antiqua. ⁊ puluerizat super carnẽ additaz. Instra iunctu. Linit cum aceto sup podagrã, ⁊ fit ex eo ceratum ad dolorem dorsi. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Fiunt ex eo cum dulcibus [i] [bucelle] ad tussim. Mẽbra nutri. Bibunt ex eo. ʒ. ij. cũ hydromelle ad mordicationẽ stõi. Mẽbra expul. Due ʒ. cũ hydromelle valẽt ad dysenteriã, ⁊ difficultatẽ vrine. Et cũ mlier subijcit sibi ipꝫ ꝓuocat mẽstrua.

[i] A. loch.

[k] A. Seuche albeida.

De[k] [spina alba.] Cap. DCLXXVIII.

Spina alba qd est. Est bedoard. Nã. Frigida est ⁊ sicca in primo. Instra iunctu. Eius decoctio ꝯfert instris iuncturaꝝ, ⁊ podagre. Mẽbra nu. Cõfert mollificationi stomachi.

[l] A. Seuche alheudie.

De[l] [spina iudaica.] Cap. DCLXXIX.

Spina iudaica. Natura. Est cal'a. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est subtiliatiua, resolutiua. Instra iunctu. Cõfert alcuzez. Mẽbra capitis. Colluitur os ex decoctione eius ad dolorẽ molarium. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Confert sputo sanguinis.

[m] A. Seuche massarie.

De[m] [spina egyptia.] Cap. DCLXXX.

Spina egyptia. Nã. Est frigida in pmo. sicca in scdo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est exiccatiua abscindẽs catarros. Vulnera ⁊ vlcera. Radix eius, ⁊ ꝓprie semen vehemẽtis sunt ꝯsolidationis. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Confert apati gutturis. Mẽbra nu. Confert apostemati stomachi.

[n] A. Chardel.

De[n] [sinapi.] Cap. DCLXXXI.

Sinapis. Nã. Calida est ⁊ sicca vsq₃ ad q̃rtum. Opõ. ⁊ ꝓpe. Incidit phlegma, et oleuz eius, est calidius oleo rhaphani. Et fugiũt ex fumo eius vermes venenosi. ⁊ illa q̃ est siluestris gñat humorẽ malũ, ⁊ in ipsa sunt abstersio, ⁊ resolutio: ⁊ hoĩes quidẽ comedũt folia eius, ⁊ radicem ipsius, elixata. Decoratio. Mũdificat faciem ⁊ aufert[o] [occultationẽ] ⁊ vestigia sanguinis mortui, ⁊ siluestris est emplastrũ bonũ[p] [sorditiei] ⁊ exiccat linguam, ⁊ ꝯfert alopitie. Apata ⁊ bo. Resoluit apata calida, ⁊ omne apa antiquũ, ⁊ ponitur cũ[q] [caulibus] super scrofulas. Vulnera et vlcera. Cõfert scabiei, ⁊ impetigini. Instra iuncturarum. Confert dolori iuncturarũ, ⁊ sciatice. Mẽbra capitis. Mũdificat humiditates q̃ sunt in capite, ⁊ fit ex ea emplastrũ capiti eius qui patit lethargiã. Et aqua eius distillat ad omnẽ dolorez

[o] A. nigredinez sanguinis.

[p] A. quartane.

[q] A. sulfure.

auris, ⁊ molarium, ⁊ silr eius oleū, ⁊ ꝓprie qñ de/ cogtur in ea assa, ⁊ est de medicinis apiētibus cola torij oppilōnez. Et dixerunt qdā ꝙ si bibat a ieiu/ no, intellectū efficit bonū. Mēbra oculi. Admi nistrat in alcofol oculi ad pannum, ⁊ asperitatem. Mēbra anhe. ⁊ pe. Si teratur, ⁊ bibat cū aqua mellis, aufert asperitatem antiquā in cāna pulmo/ nis. Mēbra nu. Extenuat splenez, ⁊ facit sitim. Mēbra expul. Confert prefocationi matricis, ⁊ facit desideriū coitus. Febres. Confert febribus periodicis, ⁊ antiquis.

a A. Chanach aldib.

¶ De[a] [strangulatore adib.] Cap.DCLXXXII.

Strangulator adib quid est. Prefocat adib, ⁊ porcos, ⁊ canes, ⁊ est ꝓfocatiu⁹, ⁊ nō admistrat interi⁹ neqꝫ exteri⁹.

b A. Chanach alnemer.

¶ De[b] [strāgulatore leopardi.] Ca.DCLXXXIII.

Strangulator leopardi qd est. Suffo/ cat leopardos, ⁊ lynces, ⁊ relꝗ. Et nō administrat intus, neqꝫ extra. Et dꝫ ꝙ qñ appropinquat scorpioni, ꝯgelat euz. Uene/ na. Ipso interficit adib. ⁊ iam dcm̄ est de eo.

c A. Chalef.

¶ De[c] [salice.] Cap.DCLXXXIIII.

Salix qd est. Qñqꝫ egredit ex folijs eius quan do [d] [finditur] gūma fortis. Opera. ⁊ ꝓprietates. Fructus, ⁊ folia eius sunt stiptica sine mordicatiōe. ⁊ inest eis exiccatio sufficiēs. Et cinis eius est vehemētis exiccatiōis. ⁊ qñ ex ea hūida fit emplm̄ retinet fluxū sanguinis. ⁊ qñqꝫ [e] [findunt] folia eius ⁊ egreditur gūma ab eis vehemētis ab/ stersiōis, subtiliatiua. Decoratio. Eius cinis era dicat verucas linitus cum aceto. Uulnera ⁊ vlce/ ra. Fit ex eo emplastrum ad vulnera magna, ⁊ ꝓ/ prie ex fructu eius, ⁊ folijs eius, ⁊ cinis eius remo/ uet formicā quādo linitur cum ea cum aceto. Mē bra capitis. Qd̄ est eius superius, ⁊ aqua ei⁹ sunt sedantia soda. ⁊ nō est aliquid magis vltimū q̄ꝫ suc cus foliorū eius in cura saniei que currit ex aure. Mēbra oculi. Ponunt fructus, ⁊ aqua eius sup percussionē pupille. ⁊ eius gūma ꝯfert valde visui debili. Mēbra nu. Aqua eius cōfert oppilatio/ ni epatis, ⁊ icteritie. Mēbra expul. Fructus ei⁹ ꝯfert habentibus fluxum sanguinis.

d A. Alia litera contundunt.

e A. cōtundunt.

f A. Chanafes.

¶ De[f] [scarabeo.] Cap.DCLXXXV.

Scarabeus. Mēbra capi. Oleuz in quo frigit valet ad dolorē auris, qñ in eā effundit, ⁊ silr corp⁹ ei⁹ qd̄ optie ꝯtritū ē.

g A. Chabt.

¶ De[g] [scoria.] Cap.DCLXXXVI.

Scoria. Electio. Scoria fortioris exiccatio/ nis est scoria ferri. Nā. Scoria fer/ ri, est sicca in tertio. ⁊ scoria eris, est ei ꝓpinq̄. reliq̄ ꝟo scorie sunt minus cal'e. Opō. ⁊ ꝓprie. Oēs sūt exiccatiue. ⁊ q̄ fortioris est exiccatiōis eis oibus est scoria ferri. ⁊ oēs exiccant humiditates. Apata ⁊ bo. Scoria ferri resoluit apata calida. Uulnera ⁊ vlcera. Scoria argēti cōfert scabiei, ⁊ sahafat, ⁊ ꝯsolidat vlcera, ⁊ ꝓhibet fluxū hemorroidarum, ⁊ fistularū. Mēbra oculi. Scoria ferri ꝯfert aspe/ ritati palpebrarū. ⁊ scoria stāni ꝯfert vlceribus ocu li, ⁊ in hoc loco merdasegni. Mēbra nu. Scoria ferri cōfortat stōm, ⁊ exiccat supfluitates eius, ⁊ re mouet mollificationez eius qñ in potu dat in vino antiquo, aut bibitur cū vino. Mēbra expul. Sco ria ferri ꝓhibet fluxū hemorroidarum, ⁊ ꝓprie qñ sedetur in vino antiquo, ⁊ admixto, ⁊ ꝓhibet im/ pregnatiōem, ⁊ abscindit fluxū sanguinis mēstrui. ⁊ est in eo vltima. ⁊ silr in vrina. ⁊ coarctat anū lini ta. Uenena. Scoria ferri cū oxymelle ꝯfert nocu mento medicine, que noiatur conitum.

Littera.T.

¶ De[h] [Tri.] Cap.DCLXXXVII.

h A. Athrie.

TRi quid est. Est sic corri gie, factū ex azymo, qd̄ coquit in aqua cū car ne, ⁊ sine carne, ⁊ noiatur in terra nostra [i] [rusne.] Nā. Est calm̄, Et humiditas eius est superflua. Opō. ⁊ ꝓprie. Nō est dubium quin sit tarde digōnis, et descensionis a stō, qm̄ est azymū non fermentatū. Et coctuz sine carne, est le/ uius apud quosdā: sed fortasse res nō est sꝫ ꝙ dn̄t. ⁊ qñ cū eo permiscetur piperis parū ⁊ oleum ami/ gdalinum retificatur eius dispositio parū. ⁊ cū di/ geritur multiplicat eius nutrimentū valde. Mē/ bra anhe. ⁊ pe. Cōfert pulmoni [k] [remouēdo tus/ sim, ⁊ sputū] sanguinis, ⁊ ꝓꝑe cū decoqt cū portu laca. Mēbra expul. Est lenificatiuū ventris.

i A. rete.

k A. ⁊ tussi ⁊ sputo.

¶ De[l] [terebinthina.] Cap.DCLXXXVIII.

l A. Halch alā/ bat, vel albo/ thin.

Terebinthina. dicetur in caplo de gra no viridi.

¶ De[m] [tarcon.] Cap.DCLXXXIX.

m A. Tharcun.

Tarcon qd est. Est notuz. Et dixerūt ꝙ pire/ trū est radix altarcon mōtani. Nā. Manifestū est ꝙ ē cal'z ⁊ siccū in scd̄o, q̄zuis sit in ipso virtus stupefactiua. Quidaz ꝟo dixerūt de q/ bus nō est curādū, ꝙ ip̄m est frigidū ⁊ siccū. Opō. ⁊ ꝓprie. Est desiccatiuū humiditatū, ⁊ exiccatiuū earū. ⁊ in ipso est infrigidatio q̄dā. Mēbra capi. Cōfert cola cū masticat, ⁊ tenet in ore. Mēbra anhe. ⁊ pe. Facit accidere dolorē gutturis. Mē/ bra nu. Est difficilis digōnis. Mēbra expulsio. Abscindit desiderium coeundi.

¶ De[n] [taraxacon.] Cap.DCXC.

n A. Tarasacun.

Taraxacon qd est. Notū est: est spēs endi/ uie. Nā. Frigus eius ē plus humiditate ipsius, cū hoc ꝙ in ipsa est humiditas. Opō. ⁊ ꝓprie. Est infrigidatiua, apitiua. Mēbra oculi. Eius lac abstergit albuginez. Mēbra nu. Eius succ⁹ ꝯfert hydropisi valde ⁊ apit oppilōnes epis. Uenena. Resistit venenis. ⁊ ex ea fit emplm̄ ad pūcturas, et ꝓprie ad puncturam scorpionis.

¶ De[o] [tamarisco.] Cap.DCXCI.

o A. Tharfe.

Tamariscus. Opō. ⁊ ꝓprie. In ipsa est stipticitas, ⁊ abstersio, ⁊ mūdificatio absqꝫ exiccatiōe vehementi. ⁊ eius aq̄ est abstersiua, desiccatiua, cuius abstersio est plus exiccatione eius. Et ipsi⁹ exiccatio est cū stipticita/ te. sed est fructus eius vehemētioris stipticitatis, ⁊ in tamarisco qdē est subtilitas pauca[p] † [ ] ⁊ in reliqs reb⁹ alijs ⁊ admistrat loco galle viridis. Decoratio. Eius decoctio administrat in embroca ad pediculos, ⁊ interficit eos. Apata et bo. Ex eius folijs fit emplm̄ super apata fluxa. Uulnera et vl. Eius fumus exiccat vlcera humi da, et variolas, ⁊ spargit qd̄ ex ea tritū est, ⁊ cinis eius sup adustionē ignis, et vlcera hūida, ⁊ fructus eius, et cinis ipsius exiccāt vlcera difficilia, et cor/ rodunt carnē additā. Mēbra capi. Decoctio fo lioꝝ eius cū vino ꝯfert dolori dentium, colluto ore ex ea, ⁊ ꝓhibet corrosionē eoꝝ, ꝓprie fructus eius. Mēbra oculi. Eius fructus stat loco licij, ⁊ gal/ le in egritudinib⁹ oculi. Mēbra anhe. et pe. Cō/ fert sputo antiquo, et ꝓprie fructus eius. Mēbra nu. Eius rami dissoluti in aceto ꝯferūt spleni, em plastro ex eis facto, ⁊ ad splenē bibit vinuz in quo

p † A. q̄ nō ist in galla viridi.

decocta sunt folia eius ꝛ ipsius virgulta. ꝛ faciunt splenetici ex ligno eius vasa. Mēbra expl'. Cōfert soloni antiq̄, ꝛ sedēt in decoctiōe ei⁹ ad cursuz mr̄i/cis, ꝛ supponit granū eius ei, ꝛ bibit fructus eius etiā. Uenena. Cōfert fructus eius morsui vipere.

a A. Tharathit.

De[a] ⌈tarathit.⌋ Cap.DCXCII.

b A. frustū ligno sum corrugatū.

c A. est hn̄s colorem pulueru/lentum.

d A. locis siluestribus.

Tarathit qd ē.[b] ⌈frusta ligni nodosi⌋ grossitudinē digiti hn̄tis ꝛ eius lōgitudo est minor. Et plurimū eius est stiptici saporis, ꝛ [c]⌈cineritij coloris.⌋ Et virtus eius est sicut virtus balaustie. ꝛ dr̄ q̄ ipse affert ex[d] ⌈ruribus.⌋ Opō. ꝛ ꝓprie. Est stipticus ꝛ ꝓhibēs motū sanguinis in mēbris oibus. Instr̄a iunctu. Cōfortat iūcturas mollificatas. Mēbra nu. Confert mollificationi stōi, ꝛ epatis. Mēbra expul. Stringit, ꝛ retinet fluxū sanguinis, ꝛ descensionē sanguinis in egōne, ꝛ dysenterie bibitū in lacte caprarū decocto. Permutatio. Medietas ponderis eius de cortice oui adusto abluto, ꝛ sexta pōderis eius de gallis, ꝛ decima ponderis de gūmi arabico.

e A. Thalk.

De[e] ⌈talk.⌋ Cap.DCXCIII.

f A. cum camel ipsius.

Talk qd est. Dixerūt qdaz, q̄ in bibitione eius est timor, ꝓp illud qḋ in ipso est ex retētione sui cū ꝑtibus stōi. ꝛ[f] ⌈villositate⌋ eius, ꝛ cū gutture, ꝛ meri. Et qn̄ necessariuz est vt soluat, soluat in pāno in quo ponant frusta glaciei, aut lapides, ꝛ ꝑcutiat donec resoluat. ꝛ si fuerint lapides necessariuz est, vt submergant in aq̄. ꝛ si voluerit hō dimittat ipm in pāno, deinde excutiat ipm in vase, ꝛ excipiat qḋ excussum est, ꝛ vtat eo cuz aq̄ gūme. ꝛ erit bonū sue itētiōi. Electio. Qḋ ex eo calcinatū est est fortius, ꝛ subtilius. Nā. Fridū est in primo. siccū in scḋo. Opō. ꝛ ꝓꝑe. Stipticū est, ꝛ retinēs sanguinē. ꝛ administrat in psilotro, sicut existimauit paulus, ꝛ alij: vt sit eius desiccatio maior. Ipsuz .n. nō adurit ignis, nisi cū arte. Apata ꝛ bo. Prohibet apata mamillaꝝ, ꝛ testiculoꝝ, ꝛ q̄ post aures sunt, ꝛ reliq̄rū carniū laxaꝝ in principio. Mēbra anhe. ꝛ pe. Retinet sputū sanguis cū aq̄ plātagis. Mēbra expul. Retinet sanguinē mr̄icis, ꝛ ani bibitū. ꝛ qḋ ex eo ablutū ē, ꝛ linitū, ꝯfert dysenterie.

g A. Thalissar.

De[g] ⌈talisafar.⌋ Cap.DCXCIIII.

Talisafar qd est. Est cortices indi, in qb⁹ est stipticitas, ꝛ acuitas, ꝛ odoris boni parū: ꝛ in ipsis ē sb̄a terrea plurima, ꝛ subtilitas pauca. Nā. Apud Gal. nō est ostēsum ipsos hr̄e caliditatē, neq̄ꝫ frigiditatē de q̄ sit curandū. Quidā aūt dixerūt q̄ sunt calidi ꝛ sicci in scḋo. Opō. ꝛ ꝓprie. In ipsis sunt stipticitas, ꝛ exiccatio fortes, et resolutio. ꝛ sunt cōpositi ex substātijs plurib⁹. ꝛ terreitas in eis est plus. Mēbra expul. Conferunt [h]⌈dysenterie⌋ ꝛ vlceribus intestinoꝝ, ꝛ fluxui sanguinis matricis, ꝛ ani. et ꝯferunt hemorroidibus.

h A. diarie.

i A. tharihaan.

De[i] ⌈tarifilon.⌋ Cap.DCXCV.

Tarifilon qd est. Planta nascens in vere, ꝛ flos eius est sīlis croco hortulano. Uenena. Decoctio eius cū effundit sup morsum vipere, sedat dolorē eius. Et si effundit sup mēbrum sanum, facit in ipso ꝯtingere sīle illi, qḋ cōtingit ex morsu vipere de dolore.

k A. Kema.

De[k] ⌈tuberibus.⌋ Cap.DCXCVI.

Tubera qd sunt. Sunt ex sb̄a terrea plus, et aquea min⁹. Et in ipsis est aereitas, ꝛ subtilitas pauca. ꝛ sunt priuata sapore. Electio. Meliora eoruz sunt arenosa, alba in qbus non est odor malus, ꝛ q̄ ex eis sunt sicca deteriora sunt humidis. et illa qdē q̄ elixant post excoriationē, ꝛ scissionē cū cultello cū aqua ꝛ sale, deinde coquunt cū oleo et almuri, et spēbus cōdiētibus aut altit, sunt meliora. Et deteriora eoꝝ genera, sunt fungi, ꝛ ꝓprie cum nascunt sub arboribus, et in terra mala. Opō. et ꝓprie. Sunt grossa valde, ꝛ prebent nutrimentum grossum, melācolicū, ꝛ nō appropinq̄t eis in hoc aliqd. Et eoꝝ quidē tyriaca sunt vinum purum, et condiētes spēs. Et si elixent, deinde coquantur cū eis, generat nutrimētū grossum nō malum. verūtn̄ saporē non hn̄t. Instr̄a iunctu. Timetur ex eis paralysis. Mēbra capitis. Timet ex eis appoplexia. Mēbra oculi. Eoꝝ aqua sicut est, abstergit oculū. ꝛ hoc qdā laudauerunt. ꝛ concessit illud musaia medicus, ꝛ alij. Mēbra nutri. Sunt tarde digestiōis, impediētia grauātia stōm, grossi chimi. Gal'. vero in quodā loco ait, non sunt mali chimi. Mēbra expul. Faciunt incurrere colicam, ꝛ difficultatem vrine.

De[l] ⌈tinctura.⌋ Cap.DCXCVII.

l A. Medad.

Tinctura qd est. Electio. Melior est illa, q̄ est leuioris ponderis, et magis intēse nigredinis. Nā. Ois est calida, exiccatiua. nisi inda, qm̄ indi ꝛ paulus numerāt eā inter infrigidatiua. Opō. ꝛ ꝓprie. Omnis est exiccatiua. Apata et bo. Existimauit qdā, q̄ inda ponit super apata calida, et ꝯfert eis. Uulnera ꝛ vlce. Illa qui assumit ex fumo ligni pini, cū gūma, ꝛ bdellio ponit sup adustionē ignis, donec cadat.

De[m] ⌈testudine.⌋ Cap.DCXCVIII.

m A. Selhafe.

Testudo. Mēbra capitis. Sanguis eius q̄ siluestris est, iā dcm̄ est, q̄ ꝯfert epilepsie[n] ⌈adherēs.⌋ Et fel testudinis valet ad cola, et distillat in nares epilepticoꝝ. Mēbra anhe. ꝛ pe. Ouū ei⁹ valet ad tussim infantiū. et fel ipsius illinitū ad[o] ⌈scrofulas. Uenena. Illa⌋ que ē marina cū coagulo, est bona morsui vermiū venenosorum, ꝛ ei qui bibit lacticinium.

n A. faciendo ex eo caputpurgiū

o A. prefocationem. Uenena. Sanguis eius.

De[p] ⌈tamarindis.⌋ Cap.DCXCIX.

p A. Tamarindi.

Tamarindi. Electio. Meliores sunt[q] ⌈teneri⌋ recētes, q nōdum senescūt, ꝛ nō exiccant, ꝛ quoꝝ acetositas est xa. Nā. Frigidi sunt ꝛ sicci in scḋo. Opō. et ꝓprie. Sunt solutiui, et sunt[r] ⌈meliores⌋ prunis. et minoris humiditatis. Mēbra nu. Cōferunt multitudini vomitus, et siti in febribus, ꝛ stringunt stōm mollificatum, ex multitudine vomitus. Mēbra expul. Solutione educunt cholerā. Et potio ex decoctiōe eorum, sit ꝓpinqua medie libre. Febres. Cōferunt febribus habētium sincopim, ꝛ cōturbationem, et proprie cum necesse est naturā linire.

q A. noui.

r A. Alia subtiliores.

De[s] ⌈tuderi.⌋ Cap.DCC.

s A. Tuderi.

Tuderi quid est. Inquit Dia. Est herba habens folia similia folijs prassij, et radicem quadratam, ꝛ eius radix mēsurā habet medij cubiti. et habet capita in qbus sunt semina longa, nigra. et est hec vsitata tuderi, Siluestris xo semen est rotundū. Nā. Calida est in scḋo. humida in primo. Opō. ꝛ ꝓprieta. Inest ei[t] ⌈acredo⌋ nasturtij. Et in ipsa est vlceratio. Apata ꝛ bothor. Confert cancris, qui nō sunt vlcerati linita cū aqua mellis. Et cōfert omnibus apostematibus duris. ꝛ fit ex ea emplastruz super tumorē. Instr̄a iunctu. Fit ex ea emplastrū super duritiē podagre. Mēbra capitis. Cōfert apostematibus radicū auriū. Mēbra oculi. Cum ex ea fit collyriuz cū melle. mundificat vlcera oculi. Mēbra anhe. et pe. Adiuuat qn̄ ponitur in electuarijs[u] †⌈ ⌋in expuēdo humores, postq̄ꝫ infundit, ꝛ bullitur in aqua, deinde ponit in vase, ꝛ assatur. Mē/

t A. acuitas.

v † A. factis in modū loch.

bꝛa expulsionis. Adiuuat in coitu, ⁊ pꝛopꝛie [a] ⌈in decocto quod est ex vino.⌋

¶De [b] ⌈tenub.⌋ Cap. DCCI.

Tenub quid est. Arboꝛ nota, ⁊ [c] ⌈causi⌋ est species eius, et [d] ⌈casmecoꝛas⌋ est semen arboꝛis eius, ⁊ pix silvestris ex ea assumitur. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Semen autem eius [e] ⌈casmecoꝛas, ⁊ virtus ipsius est stiptica⌋ et est subtilis calefactionis.

Apostemata ⁊ bothoꝛ. Ex folijs huius arboꝛis fit emplastrum apostematibus calidis. Uulnera ⁊ vlcera. Folia ⁊ semen eius quando miscent̃ cuꝫ adipe anseris, ⁊ merdascengi, ⁊ cum farina turis conferunt vlceribus manifestis: ⁊ quum permiscetur cum [f] ⌈cera⌋ ⁊ oleo myrtino, confert vlceribus teneroꝛum coꝛpoꝛum, ⁊ omnibus vlceribus recentibus, calidis: ⁊ coꝛtex eius est conueniens vlceribus pulueriꝫatus: ⁊ quando administrãtur folia eius super vulnera recentia ꝓhibent coꝛruptionem eoꝛum. Membꝛa capitis. Colluitur os ex ea, ⁊ decoctione eius, ⁊ pꝛopꝛie cum aceto ad doloꝛem dentium: ⁊ quandoqꝫ finditur lignum eius, et coquitur in aceto ad illud. Membꝛa oculi. Fumus eius in alcofol confert oculo. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Semẽ eius quod est [g] ⌈casmecoꝛas⌋ adiuuat ad spuendum ex pectoꝛe, ⁊ gumma quidem tenub maximi est iuuamenti ad tussim antiquam valde, ⁊ est species picis. Membꝛa nutrimenti. Confert ad ea pondus aur̃. cum aqua mellis ad epar lesum. Membꝛa expulsionis. Si bibatur stringit, ⁊ retinet ventrem.

¶De [h] ⌈tereniabin.⌋ Cap. DCCII.

Tereniabim qd est. Hic estros, qui plurimum cadit in coꝛasceni, ⁊ in locis qui sunt vltra fluuium, ⁊ plurimum casus eius in regione nostra est super lapides. Electio. Melioꝛ est recens, album. Natura. Est equale ad caliditatem perueniens. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Est lenitiuum, conueniens ad abstergendum. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Confert tussi, ⁊ lenit pectus. Membꝛa nutrimenti. Sedat sitim. Membꝛa expulsionis. Solutione educit choleram facile: ⁊ eius solutio est cũ pꝛopꝛietate, que est in ipso, ⁊ eius quidem potio est a. x. aur̃. vsqꝫ ad. xx. aur̃.

¶De [i] ⌈tutia.⌋ Cap. DCCIII.

Tutia quid est. Oꝛigo tutie est fumus qui eleuatur vbi purificatur es a lapidibus, qui ei admiscentur, ⁊ a stãno quod ei admiscetur: ⁊ quãdoqꝫ sublimatur climia, ⁊ illud quod sublimatur est tutia bona, ⁊ quod residet inferius est climia que nominatur [k] ⌈succudus⌋ tutia ꝗ̃o alia est alba, ⁊ alia est citrina, ⁊ alia ad rubedinem declinans: ⁊ inda quidem est illud quod in ablutione tutie aggregatur, sicut fex sub aqua qua ipsa abluitur, ⁊ illud est [l] ⌈succudus⌋ differentia ꝗ̃o inter succundum ⁊ tutiam: est ꝙ tutia sublimatur, ⁊ illud nõ sublimatur, sed remanet inferius in canalibus per quod currit es: ⁊ hoc est sicut climia ęris, ⁊ quando hoc sublimatur, sublimatur ex eo tutia. Electio. Melioꝛ est alba [m] ⌈volatilis,⌋ deinde citrina, deinde que habet coloꝛem fisticoꝝ alcarmeni: ⁊ illa que est minus vetusta omnibus est melioꝛ. Natura. Frigida est in pꝛimo, sicca in secũdo. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Est desiccatiua sine moꝛdicatione: ⁊ illa que est abluta est melioꝛ desiccantiũ. Decoꝛatio. Confert lendibus. Uulnera ⁊ vlcera. Jlla que est abluta, confert vlceribus, ita ꝙ vlceribus cancerosis. Membꝛa oculi. Confert doloꝛi oculi, ⁊ pꝛohibet superfluitates fraudulẽtas coarctatas in venis oculi penetrare in tunicas, pꝛopꝛie illa que est abluta. Mẽbꝛa expulsionis. Confert vlceribus ani, ⁊ testiculoꝛum, ⁊ apostematibus eoꝛum.

¶De [n] ⌈tincar.⌋ Cap. DCCIIII.

Tincar quid est. Aliud est minerale: ⁊ aliud est artificiale, ⁊ dicitur capistrum auri. Membꝛa capitis. Confert doloꝛi molaris, et coꝛrosioni dentium sua pꝛopꝛietate.

¶De [o] ⌈tasmarach.⌈ Cap. DCCV.

Tasmarach. Natura. Calidum est, ⁊ siccum. Opationesnes ⁊ pꝛopꝛietates. Est stipticum foꝛtiter.

¶De [p] ⌈tinsa.⌋ Cap. DCCVI.

Tinsa. Mẽbꝛa oculi. Stercus eius cõfert albugini oculi. Fit empl'm ex adipe eius super moꝛsum ipsius, ⁊ sedatur doloꝛ eius statim.

¶De [q] ⌈tembul.⌋ Cap. DCCVII.

Tembul. Nã. Frigidum est in ꝑmo, siccũ in scḋo. Opõnes ⁊ ꝓpꝛieta. Est stipticuꝫ, exiccatiuũ. Mẽbꝛa capitis. Cõfoꝛtat carnem que est inter dẽtes, ⁊ masticant ipm indi ad illud semp. Mẽbꝛa nutrimenti. Confoꝛtat stõm, ⁊ pꝛopter illud masticant semper indi.

¶De [r] ⌈tefisie.⌋ Cap. DCCVIII.

Tefisie qd est. Est gũma rute agrestis, ⁊ iam dictũ fuit in the. Electio. Non ꝯfert nisi que est recens: ⁊ quũ super ipsa ꝑtransit annus, debilitat̃. Et non est in ipsa iuuamẽtum ꝓpter resolutionẽ humiditatũ que sunt in ipsa superfluarum.

Nã. Est calida valde, adustiua, foꝛtis calefactionis, ⁊ exiccationis. Et in ipsa est humiditas superflua, ext̃nea, causa cuius nõ moꝛdicat statim. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. Est mũdificatiua, solutiua, maturatiua, disruptiua, ⁊ ꝓpter humiditatẽ suaꝫ supfluaꝫ nõ adurit, nisi post hoꝛã: ⁊ est ex eis que attrahunt vehemẽter, ⁊ violenter ex ꝓfundo coꝛpis: sed post spatiũ ꝓpter humiditatẽ suam supfluam: ⁊ nõ est ei par in alterãdo ꝯplonem ad caliditateꝫ. Decoꝛatio. Facit nasci pilos, ⁊ ꝯfert alopitie valde, ⁊ raro inuenit̃ par ei in illo: ⁊ iam diximus administrationẽ eius in caplo ipsius, ⁊ ꝯfert [s] ⌈occultationi⌋ sanguinis: sed non dimittit̃ sup ipsam pꝛeter horaꝫ. Et similiter ꝯfert vestigijs, ⁊ pãno, ⁊ albaras.

Jnstrumenta iuncturaꝝ. Jnungunt̃ cum cõpꝛessione super mollificationem neruoꝝ, ⁊ super podagram, ⁊ sup iuncturas frigidas, ⁊ clisterizatur cuꝫ ea ad [t] ⌈arcteticam.⌋ Membꝛa anhelitus et pectoꝛis. Confert sputo saniei, ⁊ difficultati anhelitus, ⁊ confert doloꝛi amboꝛum laterum, ⁊ pꝛopꝛie doloꝛi ipsoꝛum antiquo linita, ⁊ vt emplastrum superposita, ⁊ cum ea euacuando, et adiuuat ad expuendas superfluitates linita, ⁊ subtilitate reperta in administrando eam in electuarijs. Membꝛa expulsionis. Jn radice eius, ⁊ coꝛticibꝰ ipsius, ⁊ lachꝛyma eius, est solutio. Febꝛes. Sumantur de coꝛticibus eius tres aur̃. ⁊ de succis tres anulusat, ⁊ de lachꝛyma eius aur̃. ij. ⁊ quum multiplicatur eius vsus, nocet. Permutatio. Loco eius ponuntur due tertie ponderis eius de dꝛaganto [v] ⌈et tertia eius de eufoꝛbio.⌋

¶De [x] ⌈turbit.⌋ Cap. DCCIX.

Turbit. Electio. Melius est albũ, visibil'r, ⁊ ꝯtritũ hñs foꝛamina, q̃ sũt sicut cãne subtilis foꝛamina, ⁊ planũ, velocit̃ frãgibile, ⁊ non grossũ, ⁊ [y] ⌈ipm⌋ coꝛrodit̃, ⁊ debilitat̃, ⁊ leue valde

a A. Alia litera. decoctũ cũ vino
b A. tenub.
c A. alchusi.
d A. chadẽ charis.
e A. qḋ est chadem charis hẽt virtutẽ stipticã.
f A. Alia litera. butyro.
g A. chadẽ charis.
h A. Trungibin
i A. Thutia.
k A. deschudiũ.
l A. deschudium
m A. leuis.
n A. Thincar.
o A. Thesmirach.
p A. Temsa.
q A. Tenbul.
r A. Thasasia
s A. nigredini.
t A. sciaticam.
v A. cum tantũdem nasturtij.
x A. terbed.
y A. quandoqꝫ.

⁊ pforatū est debile: sꝫ eius rectificatio est, vt fricetur cortex eius cinericius donec remaneat albus, ⁊ cōiungatur quod de eo contritum est, cum oleo amigdalino. Operationes ⁊ proprietates. Acquirit vsus eius siccitatem, ⁊ exiccationem in corpore, quoniam extrahit humiditates subtiles, ⁊ propter hoc administratur cum oleo amigdalino. Instrumenta iuncturarum. Confert egritudinibus neruorum. Membra expulsionis. Solutiōe educit phlegma plurimū, ⁊ soluit aliquid ex humoribus adustis parumper. ⁊ hoc quādo assumitur trituꝫ, decoctum vero econtrario. Inquit mesaugue. solutione educit humores viscosos grossos. Et dixerūt quidā solutione educit humorē cruduꝫ ex anchis. Et qꝺ veri⁹ est, est ꝙ solutione educit phlegma subtile, ⁊ si confortetur cum zinzibere, ⁊ eo qꝺ hꝫ acuitatem virtutis, educit grossum ⁊ crudum humorē. Solum vero nō soluit grossum, nisi inueniat in stomacho fixum, ⁊ in intestinis. Sitqꝫ potio eius vsqꝫ ad. ʒ. ij. ⁊ in decoctionibus vsqꝫ ad. iiij.

¶ De[a] [turfie.] Cap. DCCX.

Turfie quid est. Est ammoniacū, ⁊ iam dictū est de eo in capitulo alif.

¶ De[b] [tubel.] Cap. DCCXI.

Tubel quid est. Fortius tubel, est tubel ferri, deinde eris, ⁊ est illud quod cadit ex ꝑcussione super ea. Et omne quidem est exiccatiuū. Et iam quidem dictum est de eo.

¶ De[c] [thymo.] Cap. DCCXII.

Thymum. Natura. Semē eius est fortis caliditatis. Mēbra expulsio. Prouocat, ⁊ extrahit embrionē mortuū, ⁊ solutione educit sanguinem, ⁊ humorē colericum. Et potio eius sit medietas. ʒ. ⁊ extrahit vermes.

¶ De[d] [theil.] Cap. DCCXIII.

Theil quid est. Dicitur ꝙ est teideken. Natura. Frigida est ⁊ sicca in primo. ⁊ ꝓprie radix eius recens. Operationes ⁊ ꝓprie. Uirtus eius est stiptica. Et in ipsa est mordicatio, ⁊ ꝓhibet eius succus attractionē materierū ad viscera. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribus recentibus, quādo ponitur super ea, ⁊ proprie radix eius, ⁊ in ipsa est consolidatio. Membra capitis. Prohibet catarros omnes. Membra oculi. De succo eius [e] [⁊ ipsa decocta] in vino ⁊ melle in pondere equaliter sumptum ponitur in medicamine, qꝺ ad oculum est bonum. Et illius quidem medicaminis cōpositio est hec. Sumitur succus, ⁊ quantuꝫ est medietas eius de myrra, ⁊ tertia eius de pipere, ⁊ tertia ipsius de olibano, ⁊ permiscentur, ⁊ est medicamen bonū. ⁊ opꝫ quidē, vt reponatur in vase ereo. Membra nutrimenti. Abscindunt semen, et radix eius vomitum. Et prohibent attractionem fieri ad stomachum. ⁊ semen eius omnino est conueniens stomacho. Membra expulsionis. Semen eius deglutitum, est prouocatiuum, ⁊ disruptiuum lapidis propter illud qꝺ in ipso est de siccitate cum amaritudine. Et similiter radix eius. ⁊ decoctio ei⁹ confert vlceribus vesice.

¶ De[f] [thesisie.] Cap. DCCXIIII.

Thesisie quid est. Iam dictum est in the. Et iam diximus eam.

¶ De[g] [testiculo vulpis.] Cap. DCCXV.

Testiculus vulpis quid est. Est quiddam bonum dulce. Natura. Est calidus in primo. humidus in ipso, ⁊ in ipso est humiditas superflua. Instrumenta iuncturarū. Cōfert spasmo, ⁊ tetano qui sunt in posterioribus, et ⁊ paralysi. Membra expulsionis. Facit appetitum coitus, ⁊ adiuuat ad ipsum, ⁊ proprie cum vino. ⁊ stat loco stinci.

¶ De[h] [testiculo canis.] Cap. DCCXVI.

Testiculus canis quid est. Est sicut testiculus vulpis, ⁊ est duarum specierum. Una earum est minor, ⁊ est habens mollitiem, ⁊ est duorum parium, quorum vnum par est inferius: ⁊ aliud par est sursum. ⁊ vnum eorum est molle: ⁊ alterum est plenum. ⁊ est species maior. et in specie maiore est humiditas superflua. Apostemata ⁊ bothor. Resoluit apostemata phlegmatica. Uulnera ⁊ vlcera. Mundificat vlcera, ⁊ ꝓhibet formicam dilatari. ⁊ aperit fistulas ⁊ incarnat vlcera fraudulenta, corrosiua. Membra capitis. Confert alcola. Membra expulsionis. Quādo vir maiorem amborū [i] [sumit fit masculus fortior. Et si mulier sumat debiliorem fit magis femina] ⁊ dicitur ꝙ ille qui est humidus[k] † [ ] facit augmentū in coitu. ⁊ siccus abscindit ipm. ⁊ vnusquisqꝫ amboꝝ destruit alterius operationem, ⁊ iaꝫ dictum est totum illud in maiore, ⁊ minore.

¶ De[l] [testiculo.] Cap. DCCXVII.

Testiculus quid est. Est de genere carnis mollis. Electio. Melior testiculus est illius cuius[m] [bonus est testiculus. et qui est adolescētium.] Et testiculus qui est magnorum hircorum, ⁊ qui eis similantur de arietibus, ⁊ tauris, non digeritur. ⁊ non est sicut testiculus gallorum precipue impinguatorum. nam ipse est bonus valde. Opera. ⁊ proprieta. Non habet bonitatē nutrimēti mammillarum, nisi testiculus gallorum impinguatorum. Ipse nanqꝫ est boni nutrimenti plurimum. ⁊ omnes species testiculi quādo digeruntur, proprie que sunt difficilis digestionis nutriunt plurimum. Membra nutrimenti. Plurimi ipsorum sunt difficilis digestionis, plurimi nutrimēti. ⁊ proprie qui sunt de animalibus magnis, grosse carnis.

¶ De[n] [testa.] Cap. DCCXVIII.

Testa. Operationes ⁊ ꝓprie. Est exiccatiua, abstersiua. ⁊ proprie testa [o] [clibani,] ⁊ subtilior qdē testa est testa cancri marini. ⁊ [p] [tegula qdem est in virtute folij.] Decoratio. Testa cancri marini est exiccatiua, ⁊ abstergit pannum, ⁊ lentigines. Apostemata ⁊ bothor. Fit ex testa ceratum super scrofulas. Uulnera ⁊ vlcera. Emplastrum factum ex testa, est fortis consolidationis. ⁊ confert vlceribus, ⁊ ipsa abstergit scabiem ⁊ ꝓprie testa cancri marini. Instrumēta iuncturarum. Testa[q] [clibani] linitur super podagram. Membra oculi. Confert cum sale[r] [metallino] vngule.

¶ De thalio. Cap. DCCXIX.

Thalium quid est. Dictum est de eo in capitulo de structione.

Littera. U.

¶ De[s] [Usnee.] Cap. DCCXX.

Usnee qd est, Cortices tenues subtiles circunuolute sup arborē ferenteꝫ glandes, ⁊ pinum, ⁊ nucē. ⁊ hꝫ odorē bonum. Electio. Que ex ea bona est, est alba. ⁊ nigra, mala est. Natura. In ipsa est frigiditas pauca, ⁊ ad

a A. Turfi.
b A. Tubal.
c A. Thumum.
d A. Thil.
e A. decocto.
f A. Thafasia.
g A. Chasi altaleb.
h A. Chasi alchelb.
i A. efficit potens in generando masculos, et si mulier comedat illuꝫ qui est minor amborū efficitur potens in generādo feminas.
k †. seu recens.
l A. Chasihe.
m A. bona ⁊ cōueniens est castratio, sicut testiculi aialium iuuenum.
n A. Chazef.
o A. altanur.
p A. alcaramil est in ῡtute senbadegi.
q A. altanur.
r A. cauato ex minera.
s A. Asne.

[a]⌈debilitatem⌋ declinans, et stipticitas equalis. et existimauerũt qdã ꝙ est calida in primo. ⁊ sicca in in scḋo. Inquit Alcanzi. Est frigida, vehemẽtis siccitatis. Opõ. ⁊ ꝓprie. Insunt ei virtus stiptica, ⁊ resolutio simul, ⁊ lenificatio. et precipue q̃ est de pino, ⁊ eius stipticitas est eq̃lis. ⁊ [b]⌈aromaticũ eius⌋ aperit oppilatiões, et stringit carnes mollificatas.
Apata ⁊ bo. Linit̃ sup apata calida, ⁊ sedat ea, ⁊ resoluit durities, ⁊ sedat apata carnosa fluxa. Instr̃a iunctu. Cadit in vnctiõibus lassitudinis, ⁊ resoluit duritiẽ iuncturaꝝ. ⁊ silr̃ eius decoctio. Mẽbra capitis. Cũ infundit̃ in vino facit dormire potantẽ ipm. Mẽbra oculi. Abstergit visum. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Cõfert tremori cordis. Mẽbra nu. Retinet vomitum, ⁊ ꝯfortat stõm, et remouet inflationẽ eius, precipue eius infusio in vino stiptico. ⁊ confert dolori epatis debilis. Mẽbra expul. Aperit oppilationẽ matricis. Et qñ sedet̃ in aqua eius. confert dolori matricis, ⁊ ꝓuocat menstrua. Permutatio. Põdus ipsius de cordumeni.

a A. tepiditatez seu ad frig⁹ debile.
b A. illa que est de arbore faciẽte kitran seu picem. Alia littera. ⁊ illa que est de arbore nucis.

⁋De [c]⌈vchuen.⌋ Cap. DCCXXI.

Vchuen qd est. Ex ea alia est alba, et alia est citrina, sꝫ alba est fortior. Et est virge minute sup q̃s sunt flores alba hñtes folia, silr̃s floribus [d]⌈maro⌋ acuti odoris, ⁊ saporis. Nã. Est calida in tertio. et sicca in scḋo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est digestiua, et apitiua oppilationũ. ⁊ in ea que est rubea, est stipticitas, ⁊ ꝓhibitio spẽꝝ solutionis, cum eo qḋ in ipsa est de resolõne: sed eius stipticitas est ꝑp ipsi⁹ exiccationẽ, et est ꝓuocatiua sudoris. ⁊ silr̃ eius oleũ inunctũ, ⁊ apit orificia venaꝝ, resolutiuũ, subtiliatiuũ. [e]⌈Electio. Recẽs viridis.⌋ Apata ⁊ bo. Resoluit apata cal̃a in stõ, et sanguinẽ ꝯgelatum in ipso, ⁊ ꝯfert apatibus frigidis. Vulnera ⁊ vlce. Cõfert fistulis, ⁊ excoriat [f]⌈cortices, ⁊ vlcera⌋ ⁊ ꝯfert vulnerib⁹ neruoꝝ. [g]†⌈ ⌋ Instr̃a iunctu. Cõfert torsioni neruoꝝ, cuꝫ in decoctione ipsi⁹ infundit̃ spõgia, ⁊ ponit̃ sup eos. Mẽbra capi. Facit subet: ⁊ qñ odorat̃ humidũ ei⁹ facit dormire, ⁊ ei⁹ oleũ ꝯfert dolorib⁹ auris. Mẽbra anhe. et pe. Cõfert asmati, cũ bibit̃ sicca, sicut bibit̃ epithymũ. Mẽbra nu. Mala est ori stõi, verũtñ resoluit, ⁊ exiccat qḋ ad ipm attrahit̃, et resoluit sanguinẽ ꝯgelatũ in eo. Mẽbra expul. Prouocat fortiter, ⁊ resoluit sanguinẽ ꝯgelatũ in vesica, cũ aqua mellis: ⁊ frãgit lapidẽ. ⁊ qñ bibit̃ cũ flore suo, ⁊ cũ [h]⌈eo qḋ est sup ipm⌋ cũ vino ꝓuocat mẽstrua. ⁊ silr̃ suppositoriũ olei ipsi⁹. ipm. n. fortiter ꝓuocat, ⁊ suppositoriũ olei eius ẽt resoluit duritiẽ mr̃icis, et apit oppilationẽ mr̃icis: et ipsa qdẽ bibit̃ sicca in oxymelle sicut epithymũ, ⁊ soluit meliam, ⁊ phl̃a, ⁊ cõfert apatib⁹ ani calidis: et apit hemorroidas ipsa, ⁊ eius oleũ. et ꝯfert ramici ex aq̃, postq̃ꝫ scindit̃. et ꝯfert colice, ⁊ dolori vesice, ⁊ duritiei splenis.

c A. Achuan, vl' alachuan.
d A. maru.
e —— A.
f A. escaras ⁊ vlcera ꝑnitiosa.
g † A. ⁊ lacertorum.
h A. ⁊ sumitatibus eius.

⁋De [i]⌈vsnẽ.⌋ Cap. DCCXXII.

Vsnẽ qd est. Est plm̃ spẽꝝ, subtilior earũ est alba. ⁊ noiat̃ sterc⁹ passeꝝ. ⁊ calidior earuꝫ ẽ viridis. Opõ. et ꝓꝑe. Est abstersiua, mũdificatiua, apitiua. Mẽbra expul. Põdus. ʒ. ʃ. ipsius resoluit difficultatẽ vrine. Et põdus. ʒ. v. deijcit partum viuũ, et mortuũ. ⁊. ʒ. ʃ. persice vsq̃ꝫ ad. ʒ. j. ꝓuocat mẽstrua. ⁊ pondus. ʒ. iij. soluẽdo educit aquositatem hydropisis. Venena. Pondus. ʒ. x. ei⁹ est venenũ ꝑnitiosum, et ex suffumigatiõe eius que ex ipsa est viridis, effugiũt venenosa parua.

i A. Assuan.

Vrtica ⁋De [k]⌈vrtica.⌋ Cap. DCCXXIII.

qd est. Color seminis ei⁹, est silis colori porri, sꝫ tñ ẽ min⁹, et subtili⁹, ⁊ nõ ẽ in ei⁹ lõgitudine, et mordicat qḋ ei obuiat, ita ꝙ ẽt intestina. Nã. Vrtica, et semẽ eius sunt cal̃a in ꝑncipio tertij. ⁊ sicca in ꝓo. sꝫ semẽ est minoris siccitatis, q̃ꝫ ipsa. Opõ. et ꝓꝑe. Est attractiua, vlceratiua, resolutiua, ⁊ cũ ṽtute adustiua. et sũt qdã q dñt calefactionẽ ei⁹ nõ esse fortẽ. sꝫ in ipsa qdẽ est ṽt⁹ [l]⌈apitiua⌋ ⁊ in ipsa ẽ abstersio fortꝭ. ⁊ i ipsa nõ ẽ mordicatio vlcerũ. ⁊ qñ cũ carne coqt̃, caro soluit iter vrticã, ⁊ opõnẽ eius.
Apata ⁊ bo. Emplꝫ ei⁹ cũ [m]⌈rhaphano⌋ disrũpit dubellet, ⁊ ꝯfert eis: et ꝯfert duritieb⁹. et cõfert semẽ eius cancro in emplõ. ⁊ silr̃ eius cinis. Vulne. ⁊ vlce. Eius cinis cũ sale ꝯfert vlceribus q̃ accidunt a morsura canũ, ⁊ vlcerib⁹ malignis, ⁊ cancro. Instr̃a iunctu. Emplastrũ ex ea cũ sale confert torsioni neruoꝝ. Mẽbra capitis. Eius folia ꝯtrita abscindunt fluxũ sanguinis ex naribus. ⁊ semen eius ꝯfert stricture nariũ. ⁊ aperit oppilationes colatorij fortiter. et ex semine eius factuꝫ emplastrũ facit eradicationẽ dentium facilẽ. ⁊ emplastrum ex ea ꝯfert apatibus, q̃ sunt post aurem, ⁊ est abstersiuũ. Mẽbra anhe. et pe. Qñ bibitur cuꝫ aqua ordei mũdificat pectus. et cũ decoquunt̃ folia eius in aqua ordei educit humores grossos, qui sunt in pectore. sed eius semẽ est fortius, ⁊ ipsuꝫ remouet asma ⁊ ipsam dilatationeꝫ [n]†⌈ ⌋ ⁊ frigidã pleuresim. Mẽbra expul. Excitat coitũ ꝓprie semẽ eius cũ vino, et apit orificiuꝫ matricis, quare matrix recipit sperma. Et silr̃ si comedat̃ cũ cepis et ouis. et qñ supponit̃ cũ myrrha prouocat mẽstrua, et apit mr̃icẽ, et silr̃ si bibat̃ eius decoctio cũ myrrha. et folia eius recẽtia reducũt mr̃icẽ exeũteꝫ loco empl̃i posita: ⁊ soluẽdo educit fl̃a ⁊ hũorẽ crudũ sua abstersiõe, nõ cũ ṽtute solutiua q̃ sit in ipsa. ⁊ oleũ eius plus soluit phl̃a, q̃ꝫ oleũ cartami. ⁊ decoctio folioꝝ cũ ostracis lenit ventreꝫ. ⁊ si vis vt ipsa facilius soluat accipe medullã seminis eius, ⁊ ꝯtere ipsam cũ sauich, ⁊ ꝓijce eã in vino, ⁊ bibe eã ⁊ opꝫ vt post eius haustũ bibat̃ aliqd de oleo rosaceo ne adurat̃ guttur bibẽtis. Et qñq̃ꝫ fiunt ex ipsa collyria cũ melle, ⁊ supponunt̃, ⁊ soluũt.

k A. Angiara.
l A. inflatiua.
m A. aceto.
n † A. anhelit⁹.

⁋De [o]⌈viola.⌋ Cap. DCCXXIIII.

Viola qd est. Nota est ei⁹ essentia. ⁊ opõ radicis eius est vicina opõni ipsi⁹. Nã. Frigida est ⁊ humida in primo. ⁊ dicũt qdã ꝙ est cal̃a in primo sed in frigiditate folioꝝ eius nõ est dubitatio. Opõ. ⁊ ꝓprie. Di ꝙ ipsa gñat sanguinẽ equalem. Apata ⁊ bo. Sedat apata calida more emplastri supposita cũ sauich de ordeo, ⁊ silr̃ ei⁹ folia. Vulnera ⁊ vlce. [p]⌈Viola epithimata bõa⌋ est scabiei. Mẽbra capi. Sedat soda sanguineaꝫ odorata, ⁊ illinita. Mẽbra ocl̃i. Cõfert ophthalmie cal̃e. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Cõfert tussi cal̃e, et lenit pect⁹. ⁊ ꝓꝑe q̃ ex ea [q]⌈ꝯtrita⌋ est cũ zuccaro, ⁊ ipsi⁹ sirupus ꝯfert pleuresi, ⁊ pulmõi, ⁊ est melior q̃ꝫ iuleb in hoc capl̃o. Mẽbra nu. Valet [r]⌈inflationi stõi.⌋ Mẽbra expul. Sirup⁹ eius ꝯfert dolori renum, ⁊ ꝓuocãt vrinam. Et que ex ea sicca est, soluẽdo educit choleraꝫ. Et ipsius ẽt sirupus lenit nãm cũ facilitate, ⁊ cõfert eminẽtie ani.

o A. Benefesegi.
p A. oleũ violatuꝫ linitum bonum.
q A. condita.
r A. inflãmatiõi stõi bibita ⁊ linita.

⁋De [s]⌈vrina.⌋ Cap. DCCXXV.

Vrina quid est. Nota est. Electio. Ex vrinis iuuatiua magis est vrina cameli arabici, qui est, [t]⌈anegib⌋ et vrina hominis est debilior vrinis, tñ ea sunt debiliores vrine porcoꝝ domesticorũ castratoꝝ, et eis fortiores sunt antique. et vrina qdẽ castrati ois generis, est debilior. ⁊ ex vrinis magis abstersiua, est vrina hois. Nã. Est calida ⁊ sicca. Opõ. ⁊ ꝓprie. Oẽs abstergũt, ⁊ vrina qdeꝫ

s A. Baul.
t A. alnegib.

hoīs ponit̃ cū cinere vitis sup locū fluxus sanguis, et sistit̃. Urina ꝟo cameli ꝯfert furfurib⁹ ablutiōe fcā ex ea, ꝛ silr̃ vrina tauri. Decoratio. Abstergit morpheā. Uulnera ꝛ vl. Urina asini ꝯfert vlceribus ambulatiuis, ꝛ hūidis, ꝛ vrina hoīs ēt ꝓprie antiq̃, ꝛ ꝯfert excoriationi, ꝛ pruritui, ꝛ albaras, ꝛ p̃cipue cū nitro, et aq̃ acetose. et fex vrine ponit̃ sup herisipilā, ꝛ ꝯfert linita scabiei, et sahafath, ꝛ vlceribus verminosis, ꝛ vlcerib⁹ pedū sup q̃ mingit̃, ꝛ dimittit̃ dōec sanent̃. Instr̃a iūctu. Cōfert doloribus neruosis, ꝛ p̃cipue vrina capraꝝ dōesticarū, ꝛ mōtanaꝝ, ꝛ ꝓpe spasmo, ꝛ extēsiōi, ꝛ silr̃ fit caputpurgiū extēsioni. Mēbra capi. In vrina tauri cū dissoluit̃ myrrha, ꝛ distillat̃ in aurez subtilr̃, sedat dolorē ei⁹. Et silr̃ vrina capraꝝ sola, ꝛ cū myrrha. Et vrina hoīs antiq̃ ꝓhibet fluxū putredinis ab aure, et vrina cameli ꝯfert[a] [fetori nariū] ꝛ apit oppilatiōes colatorij cū vehemēti v̾tute. Mēbra ocl̃i. Coagulet̃ in vase ereo, ꝛ ꝯfert albugini, ꝛ scabiei. ꝛ ꝓpe vrina pueroꝝ, et silr̃ cocta cū porris. Mēbra anhe. et pe. Urina infantiū lactētiū ꝯfert dilatatiōi anhelitus. Mēbra nu. Quidā hō spleneticꝰ somniauit, ꝙ p̃cipiebat̃ ei i somno vt vrinā suā biberet oī die[b] [ter] ꝛ sanaret̃: q exptꝰ est illud, ꝛ inenit mirabile. Et vrina qdē hoīs, ꝛ vrina cameli ꝯferūt hydropisi, ꝛ ea linit̃ splē p̃cipue cū lacte cameli. ꝛ vrina capraꝝ valet hyposarche, eaꝝ p̃cipue q̃ sūt mōtane, ꝛ p̃cipue cū spica bōi odoris, ꝛ silr̃ vrina antina porcoꝝ in hmōi est bona cū vino forti. Mēbra expul. Urina porci frāgit lapidē in renib⁹, ꝛ vesica, et ꝓuocādo educit ex ambob⁹. ꝛ vrina asini cōfert dolori renū. Et vrina hoīs decocta cū porris cōfert dolorib⁹ m̃ricū, qñ sedēt in ea mulieres vnaq̃q̃ gnq̃ dieꝝ semel. Uenena. Urina hoīs ꝯfert morsui vipere bibita, et effundit̃ sup eū, et ꝓprie vipere petrose. et cū nitro sup morsum canis rabiosi, ꝛ omni morsui, et pūcture valet. Et q̃ ex ea antiq̃ est confert venenis oībus, et lepori marino.

Uiscus

De[c] [visco.] Cap. DCCXXVI.

Uiscus qd est. Est notꝰ, ꝛ eiꝰ qdē fructꝰ ē silis ciceri nigro, nō sincere rotūditatis[d] [v̾gulatꝰ] frangibilis[e] [ex q̃ manꝰ inuiscant̃.] eius aūt minera est[f] [arbor ferēs glādes ꝛ malus ꝛ pirus in quo] sunt v̾tꝰ aerea, ꝛ aq̃a multiplicate valde. Electio. Qui ex eo bonꝰ ē, est recēs planꝰ coloris[g] [porri] literiꝰ, viridis exteriꝰ, terit̃, ꝛ lauat̃, deide coq̃t̃. Nā. Nō calefacit nisi post morā lōgā, sic gūma ruthe agrestis, et ē debilior ea in h̃, ꝛ in ipso qdē est hūiditas sup̃fluēs nō digesta, et ē cal's et siccꝰ i tertio. Opō. ꝛ ꝓpe. Est resolutiuꝰ, resoluit. n. hūiditates grossas ex ꝓfundo ꝓp fortitudinē v̾tutis attractie, ꝛ lenit. ꝛ dixerūt qdā. nō inest ei opō in hūiditatib⁹ tenuib⁹. Decora. Eradicat vngues malos, cū sup eos pōit̃ cū arsenico. Apata ꝛ bo. Resoluit apata frida, ꝛ ꝓpe ꝯfortatꝰ cū calce, ꝛ ꝯfert essere ꝛ[h] [filiab⁹ noctis.] Uul. et vl. Lenit vlcera ātiq̃, ꝛ vlcera mala. Instr̃a iūctu. Lenit iūcturas cū tāta cera q̃ztꝰ ipse est et suo eq̄li pōdē de resina pini. Mēbra cap. Cōfert apatib⁹ fris pꝰ aures mixtꝰ cū gūma pini ꝛ cera. Mēbra nu. Extenuat splenē cū ponit̃ sup ipm cuz aliqbus rebus ipm ꝯfortantibus sicut est calx.

Uermis

De[i] [verme.] Cap. DCCXXVII.

Uermis qd est. Est vermis grane, et est v̾mis tinctoꝝ, cuiꝰ v̾tꝰ ē sic v̾tꝰ eruce. verū tñ est subtilior, ꝛ magis vadēs in ꝓfundū. qdā aūt dixerūt ꝙ collr̃ hic vermiculus ex reb⁹ ꝑlib⁹, ita ꝙ collr̃ ex arborib⁹ glādes ferētib⁹. Nā. Uermiculꝰ grane recēs ifridatiuꝰ est. ꝛ in ipso est siccitas q̃ztitatē hñs. Opō. ꝛ ꝓpe. Uermiculꝰ grane, q est vermis tinctoꝝ, ē purpureꝰ, ꝛ exiccat sine mordicatione. Et Gal. qdē dicit, ꝙ in ipo est stipticitas tēpata. Uulnera et vl. Uermiculꝰ grane ꝯfert vulneribus neruoꝝ tritus cū vino, aut aceto cū melle. dr̃ aūt ꝙ vermis pluriū pedū, q morat̃ sub lagenis, sꝫ ꝙ dr̃, cū bibit̃ ex eo aureꝰ remouet spasmū, et alcuzez nocentes. Mēbra capi. Uermis pluriū pedū q est sub amphoris, cū terit̃ cū cortice granati, ꝛ cū oleo rof. ꝛ distillat̃ in aurē, sedat dolorē. Mēbra anhe. et pec. Uermis rubeus q est sub vrceis aq̃, qui hꝫ pedes plurimos, et cū tangit̃ rotundat̃, qñ cuz eo tangit̃ palatū cū melle valet p̃focationibus. et silr̃ cuz comedit̃ ꝯfert asmati, ꝛ dilatationi anhelitus, s̃m ꝙ dr̃. Mēbra nu. Predictus hñs pl'es pedes, ꝯfert icteritie bibitꝰ cū vino. Mēbra expul. Uermis plurium pedū qui est sub cisternis, ꝛ vrceis bibitus cum vino, est bonus difficultati vrine. Uenena. Uermis olerū cōtritus linitur super pūcturaz vermium venenosoꝝ ꝛ confert ei.

Uzifur

De[k] [vzifur.] Cap. DCCXXVIII.

Uzifur qd ē. dixerūt qdā ꝙ eiꝰ v̾tus ē v̾tꝰ ceruse. ꝛ dixerūt alij v̾tꝰ eiꝰ ē v̾tꝰ alscedenegi. Nā. Ueriꝰ ē vt sit cal'z ꝛ siccū, et vt q̄si sint ābo in fine scd̃i. qd̃ aūt dr̃ p̃ter h̃, est dcm̃ ꝑ ignorantiaz. Opō. et ꝓpe. Apud quosdā eiꝰ stipticitas ē fortior q̃z ipsius[l] [acuitas. et apud alios eiꝰ acuitas] ē fortior stipticitate ipsius. Uulnera et vlce. Cōsolidat vulnera, et gñat carnē in vlceribus, et ꝓhibet adustionem ignis, et[m] [ostracositatē.] Mēbra capit̃. Prohibet corrosionē dentium.

Uitrum

De[n] [vitro.] Cap. DCCXXIX.

Uitrum qd est. Uitrū iter lapides, est sic stultus iter hoīes. declinat. n. ad oēz tincturā, ꝛ tingit̃ ea, et frāgit̃, et abscindit̃ cū eo. Nā. Cal'm est i p̊, siccū in s̃o. Decor. Abstergit dētes, ꝛ fac̃ oriri pilos, qñ cū oleo sābacino inūgit̃. Opō. ꝛ ꝓpe. In ipso ē stipticitas, ꝛ subtilitas. Mēbra capi. Mūdat furfures qñ cuz eo fit ablutio, ꝛ abstergūt̃ dentes. Mēbra ocl̃i. Abstergit ocl'z, ꝛ delet eiꝰ albuginē, ꝛ adustū ē fortiꝰ. Mēbra expl'. Qd̃ ex eo tritū est, ꝛ adustū, ꝯfert valde lapidi vesice, ꝛ renū, cū bibit̃ cū vino.

Uua

De[o] [vua passa.] Cap. DCCXXX.

Uua passa dicetur in capitulo de vua.

Uenter

De[p] [ventre.] Cap. DCCXXXI.

Uenter. Opō. et ꝓpe. Paruī ē nutrimēti, mali chimi, et silr̃ qd̃ sil'at̃ ei ex visceri⁹, q̃zuis eiꝰ bōa fiat digō. verūtñ plis ē nutrimēti, q̃z pulmo. vētres āt auiū, qñ digerūt̃, sr̃ meliorꝭ nutrimēti, ꝛ ꝑlimi, ꝛ p̃cipue gallinaꝝ, ꝛ anserū. Mēbra nutrimēti. Est tarde digōnis.

Uitis

De[q] [vite.] Cap. DCCXXXII.

Uitis qd est. Inqt Dia. vitis siluestris, ꝛ montana, hꝫ ramos lōgos, sil'es illis quos fac̃ vitis. et eaꝝ folia sunt sic̃ folia vue lupine dōestice, sed sūt latiora, et flos eiꝰ pilosus ē. et fructꝰ eius est sicut[r] [vua] q fit rubeꝰ apō maturationē, et granū eiꝰ ē rotūduz. ꝛ cōedūt̃ folia eiꝰ statim, cū nascunt̃. Opō. et ꝓprie. Cinis ramoꝝ eiꝰ ponit̃ i medicinis cauterizātibus. et oleū vitis est sic̃ oleū rof. verūtñ nō ē in eo illiꝰ subtilitas. et oleū qdē musti ē sedatiuū, ꝛ calefactiuū, ꝛ flos silu̾ris ē vehemēt̃ stipticitatis. Decor. Lachryma eiꝰ vz sup ꝟucas formicales. et vitis qdē silu̾ris abstergit pānuz, et lētigines, sed dōestica est debilis. ꝛ lachryma silu̾ris forsā eradicat pilos cū oleo, ꝛ ꝓpe q̃ assumit̃ ex ramis eiꝰ recentibus cū inflāmat̃, ꝛ oleū eius est fortiꝰ oībus oleis. Uulnera ꝛ vl. Lachryma vitis est bo

---

[a] A. nocumēto odoratus.

[b] A. Alia litera tres pugillos, seu tres mensuras, q̃tū in palma manꝰ incuruata ꝯtinet̃.

[c] A. Debach.

[d] A. crispuz vel ꝯtractū hñs corticem.

[e] —— A.

[f] A. iuxta arbores ferētes. glādes ꝛ poma ꝛ pyra ꝛ in eo.

[g] A. porrini.

[h] A. Alia litera essere ꝛ plāte noctis.

[i] A. Dud.

[k] A. Zengiefer.

[l] A. attractio ꝛ apud alios eius attractio.

[m] A. vesiccationem.

[n] A. Zegiagi.

[o] A. Zibib.

[p] A. Kers.

[q] A. Karm.

[r] A. botrus.

na ſcabiei,⁊ ipetigini.⁊ fructus vitis ſilueſtris ꝓhibet apari vulnera. Inſtrã iũct. Cinis vinatie ei⁹ qḋ remanet, cũ aceto ꝯfert torſioni neruoꝝ.⁊ cinis ramoꝝ eius cũ oleo,ponit̃ ſuꝑ ꝯtuſionẽ lacertorũ, ⁊ mollificationẽ iuncturaꝝ.⁊ qñq; bibit̃ cinis eius ꝑꝑ caſum.⁊ oleũ muſti eſt bonũ doloribus lacertorũ, ⁊ neruoꝝ, ⁊ latitudini. Mẽbra capitꝭ. Folia eius ⁊ [a] filiꝭ ipſi⁹ ponunt̃ in emplõ ad ſoda calãz. ⁊ radix vitis nigre,⁊ albe,⁊ ſilueſtris,eſt ex ſumma medicinaꝝ abſtergẽtiũ ſordes auris,⁊ eſt ex medicinis ꝯferẽtibus ſurditati.⁊ cortex eius q̃ ſilueſtris eſt,cũ melle ſanat gingiuã ſanguineã. Mẽbra oculi. Folia vitis cũ ſanie ordei more emplĩ ſuppoſita oculo,ꝓhibẽt fluxus ad ipz. Mẽbra anhe.⁊ pe. Succ⁹ folioꝝ domeſtice ꝯfert ſputo ſanguis,⁊ ſilr̃ fruct⁹ ſilueſtris bibitus. Mẽbra nu. Emplz̃ fcm̃ ex folijs,⁊ filis ei⁹ cũ ſauich ordei, valet ſuꝑ apata ſtõi,⁊ inflationẽ ei⁹,⁊ ſucc⁹ folioꝝ ei⁹ cõfert dolori ſtõi ex calitate,⁊ qñ bibit̃ radix ei⁹ cũ aq̃ ſilueſtris, aut vino,ꝯfert hydropiſi.⁊ ſolõne educit aquam.⁊ fruct⁹ vitis ſilueſtris eſt bon⁹ ſtõ, ⁊ nauſee,⁊ ꝯturbationi,⁊ acetoſitati cibi. Mẽbra expul. Succ⁹ folioꝝ eius eſt ꝯueniẽs dyſenterie, ⁊ dolori [b] ani ex caliditate.⁊ eius lachryma q̃ eſt ſicut gũma, bibitur cuz vino,⁊ frangit lapidẽ,⁊ cinis eius qḋ remanet poſt expreſſionẽ cũ aceto ponit̃ ſuꝑ hemorroidas,⁊ mora.⁊ fructus eius bonus eſt ano.ꝓuocat enim ⁊ ſtringit. Uenena. Cinis eius qḋ remanet poſt expſſionẽ muſti eſt tyriaca morſui vipere.

a A. pampini.

b A. Alia litera ſtomachi.

De [c] volubili. Cap.DCCXXXIII.

Volubilis. Nã. Eſt eq̃lis ad calitatẽ quandã declinãs,⁊ ſiccitatẽ [d] † ꝓlimã [e] ⁊ eſt lenificatiua.⁊ apud alcãzi ẽ frigida. Opatio.⁊ ꝓꝑe. Eſt reſolutiua, apitiua. Et nota q̃ noiat̃ funis paupeꝝ ꝯſtat ex terreitate ꝯſtrictiua, ⁊ aq̃itate lenitiua ⁊ [f] acredie ꝉignea,ſz exiccatio deſtruit aq̃itatẽ ei⁹.⁊ in ipſa eſt mũdificatio. Decor. Lac volubilis magne abradit pilos,⁊ interficit pediculos. Uulnera ⁊ vl. Folia funis paupeꝝ recẽtia ꝯuenientia ſunt vulneribus magnis.⁊ ꝯſolidãt ea decocta in vino,⁊ ex eis emplm̃ fcm̃ ſuppoſituz, aduſtiõi ignis,⁊ ꝓꝑe cuz cerato,⁊ ad h̃ ñ eſt ei par. Mẽbra capi. Diſtillat̃ ſucc⁹ eius in aurẽ doloroſam cũ cotto, ꝓprie cũ oleo roſ̃. ⁊ ꝓprie qñ eſt apacalm̃,⁊ ꝯfert ſoda antiq̃.⁊ ſucc⁹ eius ꝯfert mãei attracte ad aurẽ, ſi eſt antiq̃, ⁊ vlceribus antiqs i ea. Mẽbra anhe.⁊ pe. Eſt bona pectori, ⁊ pulmõi, ⁊ mũdificat aſma. Mẽbra nu. Apit oppilõnes ẽpis,⁊ folia ei⁹ cũ aceto ſunt bona ſpleni. Mẽbra expul. Aq̃ eius ſoluẽdo educit cholerã aduſtaz:⁊ qñ nõ decoqtur,eſt fortior.⁊ eſt q̃dã ſpẽs volubilis mala,ſolutione educens ſanguinem.

c A. Leblab.

d † A. non.

Alia lra d —— e A

f A. acuitate.

De [g] virga paſtoris. Cap.DCCXXXIIII.

Virga paſtoris qd eſt. Eſt albatbat, ⁊ eſt maſculus ⁊ femina.ſed maſculus ẽ fortior. Opõ.⁊ ꝓꝑe. In ipſa eſt ſtipticitas , ſed ꝑs aquea in ipſa eſt ꝓlima,⁊ ꝑꝑ multitudinẽ repulſiõis mãeꝝ effuſarũ exiſtimãt,ꝙ ẽ exiccatiua,⁊ [h] ſilr̃ ꝓhibet fluxũ. Apata ⁊ bo. Fit ex ea emplm̃ phlegmõi, ⁊ beriſipile,⁊ formice,⁊ eſt valde ꝯferẽs apatibus vlceratis. Uulnera ⁊ vl. Cõſolidat vulnera recẽtia. Mẽbra capitis. Succus eius interficit vermes auris,⁊ exiccat̃ [i] vulnera ei⁹. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Aq̃ eius ꝯfert ſputo ſanguis. Mẽbra nu. Fit ex ea [k] † emplm̃ ad inflãmationez ſtõi infrigidati. Mẽbra expul. Prohibet fluxuz ſanguinis ex matrice,⁊ ſanat vlcera inteſtinoꝝ. Et Dia.q̃dẽ exiſtimauit,ꝙ ipſa ꝓuocat vrinaz,⁊ ſanat illum qui retinet eam,⁊ nõ poteſt mingere.

g A. Haſſa alrhai.

h A. ꝑꝑ illud.

i A. vlcera.

k † A. infrigidata.

De [l] vua. Cap.DCCXXXV.

Vua. Electio. Alba laudabilior eſt,q̃z nigra, cũ equant̃ in reliqs ꝓprietatibus ſpiſſitudinis,⁊ ſubtilitatis,⁊ dulcedis,⁊ reliq̊ꝝ,⁊ dimiſſa p⁹ collectionẽ duobus diebus, aut tribus melior ẽ collecta in eadẽ [m] hora. Nã. Cortex vue fridus eſt ⁊ ſiccus. [n] † Opõ.⁊ ꝓꝑe. Collecta in eadẽ hora eſt inflatiua,⁊ ſuſpẽſa donec detumeſcat cortex, eſt boni nutrimẽti , ⁊ eſt ꝯfortãs corpus.et eius nutrimẽtũ eſt ſilẽ nutrimẽto ficuũ in paucitate malitie,⁊ eſt ꝓlimi nutrimẽti,q̃zuis ſit minus nutrimẽto ficuũ.⁊ matura minoris eſt nocumẽti, q̃z non matura,⁊ qñ nõ digerit̃ vua,ei⁹ nutrimẽtũ eſt crudũ.⁊ nutrimẽtũ q̃dẽ vue cũ ſua diſpõne plus eſt nutrimẽto ſucci eius.ſed ſuccus ei⁹ eſt velocioris penetrationis,⁊ deſcẽſionis.⁊ vuã ſtipticã ſperat̃ ꝙ reſoluat appẽſio.Acetoſa ꝟo nõ eſt ita. Mẽbra nu. Uua paſſa eſt amica epati ⁊ ſtõ. Mẽbra expul. Uua ⁊ vua paſſa cũ ſuis interioribus bõe ſunt doloribus inteſtinoꝝ.⁊ vua paſſa ꝯfert renibus ⁊ veſice.⁊ vua quidẽ in eadem hora collecta mouet vẽtrem ⁊ inflat. ⁊ omnis vua nocet veſice.

l A. Haneb.

m A. die.

n † A. tarde digeſtiõis, ⁊ qḋ in ipſo ꝯtinet̃ ẽ calidũ humidũ, ⁊ grana ipſi⁹ ſunt frigida ſicca.

De [o] venis tinctoꝝ. Cap.DCCXXXVI.

Vene tinctoꝝ. Nã. Sũt calẽ ⁊ ſicce, declinantes ad ſcõm. Opõ.⁊ ꝓprie. In ipſis eſt abſterſio fortis. Mẽbra capitis. Cõfert earum maſticatio dolori dentiũ. Mẽbra oculi. Succus earum eſt bonus in acuẽdo viſuz,⁊ abſtergẽdo qḋ eſt corã pupilla de aqua ⁊ albugine. Mẽbra nu. Confert icteritie facte ex oppilationibus,⁊ ꝓprie cum aniſo ⁊ vino albo .

o A. Haruch ſabagin.

De [p] ventribus. Cap.DCCXXXVII.

Ventres. Opõ.⁊ ꝓprie. Uẽtres auiuz pluris ſunt nutrimẽti,⁊ illi q ſunt gallinaꝝ nõ digerũt̃ velociter. Mẽbra nu. Exiſtiauerũt ꝙ tunica iterior vẽtriuz exiccata ꝯfert ori ſtõi,⁊ dolori eius. Filius Meſaugue ⁊ ꝓprie vẽtris galli.

p A. Chuanas.

De [q] vulpibus. Cap.DCCXXXVIII.

Vulpes. Opõ. ⁊ ꝓprie. In ipſa eſt reſolõ. ⁊ ei⁹ pellis eſt calior pelliũ,⁊ ei⁹ q̃dez pelle iuuant̃ humectati ꝑꝑ ipſius reſolõnẽ. Inſtrã iũctu. Qñ vulpes coquũt̃ in aq̃,⁊ embrocant̃ iuncture doloroſe ex ea ꝯfert vehemẽter.⁊ ſilr̃ oleũ qñ viua decoqt̃ in ipſo,imo h̃ eſt valde fortius. ⁊ opz q̃dez vt ꝓlõget̃ eius ſeſſio in ipſo:⁊ melius eſt vt ſit poſt euõnẽ,⁊ purgationẽ, vt nõ attrahat cũ fortitudie ſue [r] acuitatꝭ ⁊ reſolõnis hũores ad iũcturas. ⁊ qñ euãt̃ corpus poſt illud,nõ attrahit̃ ad iuncturas aliqd. ꝙ ſi redeat erit leue. ⁊ ſilr̃ adeps vulpis qñq; attrahit aliqd,plus eo qḋ reſoluit, ⁊ qñq; decoqt̃ in oleo viua, ⁊ qñq; decoqt̃ in ipſo decolata. ⁊ q̃cũq; ambaruz adminiſtret̃,reſoluit illud qḋ eſt in iuncturis. Mẽbra capitis. Eius adeps ſedat dolorẽ auris,qñ in ea diſtillatur. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Eius pulmo ſiccus cõfert aſmaticis valde,⁊ eius potio eſt pondus.ʒ.j.

q A. Thaleb.

r A. attractiõis.

De [s] veſpertilione. Cap.DCCXXXIX.

Veſpertilio qd eſt.dĩ ꝙ [t] ſceirazirac eſt lac eius, ⁊ dĩ ꝙ eſt vrina ipi⁹. Nã. In ſceirazirac eſt abſterſio,⁊ vehemẽs calefactio. Opõ. ⁊ ꝓprie. Unguẽtum veſpertilionis ꝓhibet mãmillas puellaꝝ a magnificatione.⁊ ꝓhibet ortum piloꝝ,ſm ꝙ dĩ,ſed nõ eſt veꝝ. Mẽbra oculi. Cerebrũ eius cũ melle ꝯfert principio aque deſcendentis in oculuz, ⁊ eius cinis acuit viſum,et ſceirazirac cõfert vngule, ⁊ albugini.

s A. Chafas.

t A. ſizarach.

¶De vbere. Cap.DCCXL.

Uber. Nã. Est frigidũ ⁊ siccum[a] ⌈pp neruos plurimos q sunt in ipso.⌋ Electio. Nutrimentũ vberis pleni lacte, qñ digerit, ꝓpinquũ est nutrimento carnis, et illud est melius in quo est lac: ⁊[b] ⌈qd̄ est alasegueati⌋ quoniã ipe velociter faciunt descendere ipsũ, ⁊ qd̄ est de animali bõe carnis, boni humoris, grossi fortis.

a A. Alia litera in qua non sunt nerui magni.

b A. preparatũ cũ spẽbus aromaticis.

¶De[c] ⌈vngula.⌋ Cap.DCCXLI.

Ungula qd est. Lux ex cinere vngule caprine cũ aceto linit alopitia, ꝯfert valde.

c A. Dhalef.

Littera. X.

¶De[d] ⌈xiloaloe.⌋ Cap.DCCXLII.

d A. Haud.

Xiloaloes. Electio. Melior spẽs xiloaloes est almũdiliũ. ⁊ asportat de medio regiõis indie ꝯm quosdas, deinde est illud qd̄ dr̄ indũ, ⁊ est mõtanum ⁊[e] ⌈supfluit sup⌋ almundiliũ, qm̃ nõ gñat pediculos, ⁊[f] ⌈est magis dans odorẽ pãnis.⌋ Quidã tñ hoies sunt, q nõ discernũt inter mundiliũ, ⁊ indũ bonũ. et de meliori xiloaloe est[g] ⌈alsemedeuri qd̄ est de abstersiõe indi. deinde alcumari qd̄ est de abstersione indi postea alsenasiũ. et est spẽs tersi ⁊ post illud est athetiliũ. alsebriũ, ⁊ alkadiũ, ⁊ alsiniũ, et noiat alcasumurũ, et est bonũ dulce. ⁊ inferius illo est algeliu, et almẽtali, et alguasi, ⁊ alrantac⌋ sꝫ almundiliũ totũ est bonũ. deinde melius de alsemenduri est variũ, põderosũ, et dux plurime aq̃, grossũ in quo nõ est albedo, et remanẽs sup ignẽ. Quidam v̾o extollũt nigrũ sup variũ. et meli⁹ alcumari est nigrũ, mundũ ab albo, põderosum, remanẽs sup ignẽ, grossum, plurime aque. ⁊ vr̃ melius xiloaloes est illud qd̄ magis submergit in aq̃. Natans v̾o est priuatũ vita, et spũ, et est malũ. ⁊ xiloaloes qdẽ est vene arboris, q̃ eradicant, et sepeliuntur in terra donec earũ lignũ, ⁊ cortex putrefiant, ⁊ remanet xiloaloes purũ. Nã. Calidũ est ⁊ siccũ in secundo, sicut existimo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est subtile, aperitiuũ oppilationũ, frangitiuũ ventositatũ, remouens supfluitates humiditatũ. ⁊ ꝯfortat viscera ⁊[h] ⌈ꝓhibet irã.⌋ Decoratio. Masticatio eius facit oris odorẽ bonũ. Instra iunctu. Confortat neruos, et acq̃rit eis vnctuositatẽ, et viscositatẽ subtilem. Mẽbra capitis. Xiloaloes cõfert cerebro valde, et ꝯfortat sensus. Mẽbra anhe. et pe. Cõfortat cor, et letificat ipsũ. Mẽbra nu. Si bibat de xiloaloe pondus. ʒ. j. s. remouet humiditatẽ putrefactam stomachi, et ꝯfortat ipsum, et epar. Mẽbra expul. In ipso est virtus constringens nãm et ꝯfert dysenterie[i] ⌈† ⌋melancolice.

e A. ⁊ est melior ꝗ̃.

f A. eius odor ẽ magis iprimẽs, ⁊ remanẽs in indumẽtis seu in vestibus.

g A. alsemenduri quod est ex regione indie dicta sefale, deide xiloaloes dictũ alchameri qd̄ ẽ ex regiõe indie dicta sefale, ⁊ aloes alsanfi, ⁊ ẽ spẽs xiloaloes d̄ regiõe sefale indie, ⁊ post illud est aloes alchacheli ⁊ alberi, ⁊ aloes de regiõe cathae, ⁊ xiloaloes syni ⁊ noiatur casmuri, ⁊ ẽ humidũ dulce ⁊ inferius illo ẽ algelali ⁊ almebethani ⁊ alluasi ⁊ alrithani.

h A. ⁊ oia membra. Alia litera. ⁊ confortat sensus ⁊ omnia mẽbra.

i † A. ⁊ ꝓprie.

Littera. Z.

¶De[k] ⌈zedoaria.⌋ Cap.DCCXLIII.

k A. Sieduar.

Zedoaria quid est. Portiones siles aristologie, miores tñ ea, ⁊ est in sua virtute. Et melior qdẽ est illa q̃ cum napello crescit. ⁊ eius vicinitas debilitat plantam napelli. Filius mesaugue dixit ꝙ ipsa in operatione sua est sicut[l] ⌈durungi.⌋ Uerũtñ est debilior ea. dico aũt, ꝙ si ipse voluit per hoc ꝙ zedoaria est debilior ea, tũc iam errauit ꝯm ꝙ existimauit. et si voluit per hoc ꝙ durũgi est[m] ⌈durior⌋ nunc nõ elongatur illud. Apud me v̾o nõ cõstat ꝙ filius mesaugue cũ hui⁹ discretionẽ exptus est, habuerit in hac ꝯsideratiõe electionẽ ptinẽtẽ pectori firmo pp sermonẽ eius. Et iã sciuerũt ꝙ zedoaria resistit napello: quomodo ergo est debilior durungi. Uenena. Est tyriaca venenosoꝝ omniũ, vipere, et napelli, et alioꝝ. Permutatio. Triplũ ponderis zurumbet[n] ⌈pro vno tyriace.⌋

l A. durunigi.

m A. debilior.

n A. ponit in tyriaca.

¶De[o] ⌈zinzibere.⌋ Cap.DCCXLIIII.

o A. Zinzibil.

Zinziber qd est. Notũ est, ⁊ est sile pipi in naturis suis. sed nõ inest ei ipsius subtilitas. et accidit ei, vt corrodat pp humiditatẽ suã supfluã. et pp illud calefactio eius durabilior est calefactione piperis, et illud est pp spissitudinẽ suam etiã, sicut in nasturtio, et sinapi, et gũma rute agrestis. Nã. Cal'm est in fine tertij. siccũ in scd̄o. et in ipso est hũiditas supflua, et[p] ⌈nutritũ⌋ cal'ꝫ est ⁊ siccũ, et nõ est in ipso multitudo hũiditatis supflue. Opõ. ⁊ ꝓprie. Ei⁹ calitas est fortis, sed nõ calefacit nisi post tp̃s, pp illud qd̄ in ipso est de hũiditate supflua, sed eius calefactio est fortis. Est lenitiuũ, resolutiuũ inflatiõis, cũ ergo[q] ⌈nutritur⌋ mel accipit qddã humiditatis eius supflue, et exiccat plꝫ eius.
Mẽbra capi. Augmẽtũ efficit in seruatiõe. et abstergit humiditatem a ptibus capitis, et gutturis.
Mẽbra oculi. Abstergit tenebrositatẽ oculi pp humiditatẽ suã facto ex eo alcofol, et bibitũ. Mẽbra nu. Digerit, et ꝯuenit frigiditati epatis, et stõi, et exiccat hũorositatẽ stõi. et qd̄ accidit in eo ex humiditatibus, et comestione fructuũ. Mẽbra exp.
Excitat coitũ nutritũ, et nõ nutritũ, et lenit vẽtrẽ leuiter. dixit alcãzi imo retinet. Ego ãt dico, cũ fiũt a malitia digõnis, et lubricitate humoris viscosi.
Uenena. Cõfert venenis vermiũ venenosoꝝ.

p A. conditum.

q A. conditur.

¶De[r] ⌈zurumbet.⌋ Cap.DCCXLV.

r A. Zurunbad.

Zurumbet qd est. Est[s] ⌈herba⌋ silis cipo, sꝫ est maior, et minus odorifera.
Nã. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opõ. ⁊ ꝓprie. Resoluit ventositates. Decoratio. Est ipinguatiua, ⁊ abscindit odorẽ vini, ⁊ alleoꝝ, ⁊ ceparũ. Mẽbra anhe. ⁊ pec. [t] ⌈Lenificatiua est cordis.⌋ Mẽbra nu. Retinet vomitũ. Mẽbra exp. Stringit nãꝫ, ⁊ cõfert vẽtositatibus matricũ. Uenena. Confert mordicatiõi venenosoꝝ vermiũ valde, ita vt ꝓpinq̃ sit zedoarie. Permutatio. Ponitur loco eius in venenosis q̃tũ ipsa ⁊ medietas eius de durungi, ⁊ due tertie põderis eius de taraxacon siluestri, ⁊ medietas ponderis eius de granis citri.

s A. Alia litera lignum.

t A. est letificatiua cõfortãs cor.

¶De[u] ⌈zinzibere canino.⌋ Cap.DCCXLVI.

u A. Zinzibil alchel.

Zinziber caninũ qd est. Est olus notũ, ⁊ est sicut pip aq̃. ⁊ eius folia sunt sicut folia[x] ⌈salicis⌋ nisi q2 sunt magis citrina, ⁊ ei⁹ virgulta sunt rubea, hñtia saporẽ zinziberis. ⁊ ipm interficit canes. Nã. Cal'm est in scd̄o. siccũ in p̊. Decora. Recẽs ꝯtritũ cũ semine suo abstergit vestigia, q̃ sũt in facie, ⁊ pãnũ, ⁊ lẽtigines antiq̃s. Apata ⁊ bo. Recẽs resoluit apata dura, qñ terit[y] ⌈⁊ semẽ eius cũ fit⌋ ex eo emplastrũ similiter.

x A. kalef.

y A. cum semine eius ⁊.

¶De[z] ⌈zarnabo.⌋ Cap.DCCXLVII.

z A. Zarneb.

Zarnabũ qd est. Arbor magna, ⁊ nõ fructificãs, exñs in mõte libano de scemi. cui⁹ folia admistrãt. ⁊ ei⁹ virgulta sũt v̾gulta pua, rotũde figure inter grossitiẽ magne ac⁹, q̃ subsellia suunt, ⁊ grossitiẽ calami cũ quo scribit, nigra ad citrinitatẽ declinãtia, que nõ hꝫ multũ saporẽ, neq̧ odorẽ. ⁊ paꝝ odoris quẽ hñt, est bonũ, ⁊ est odor citri ⁊ virtus ei⁹ est virtus nucis mus. sed ẽ subtilior ea parũp. ⁊ q̃nq̧ stat loco cinamomi. Nã. Calida est ⁊ sicca in scd̄o. Opõ. ⁊ ꝓprie. In ipsa est stipticitas, ⁊ resolutio ventositatum. Mẽbra capitis.
Fit ex ea caputpurgiũ cũ aqua oleo roß. ad soda frigidam. Mẽbra nutrimenti. Confert epati, ⁊

stō infrigidatis. Mēbra expul. Stringit ventrē.

a A. Zengiar.

¶ De[a] [ziniar.] Cap. DCCXLVIII.

b A. Alia litera putredine.

Ziniar quid est. Spēs faciendi ziniar sunt cuȝ [b] [exasperatione] eris in fece aceti, ⁊ ro ratiōe limature eius cū aceto, ⁊ sepultura ipsius in loco humoroso. Et inclinat vas ereuȝ super vas in quo est acetū, ⁊ dimittit quousqȝ i ipso fiat ziniar, deinde fricat ziniar ex eo, ⁊ ꝑmiscet cum sale ammoniaco. ⁊ sepultura eius in loco humoroso est nota. ⁊ fit ex ziniar spēs subtilis valde. Assumit eniȝ acetū sublimatū, ⁊ ponit in mortario ereo, cum pistello ex ere, ⁊ sine intermissiōe terit in sole calido, estiuo, donec [c] [exasperet] deinde ponit in ipso alumen, ⁊ sal cū mēsura, ⁊ sine intermissiōe terit. Cūqȝ ꝯficitur illud qd̄ teritur [d] † [ ] ⁊ exiccat, ⁊ aspgunt sup ipsum acetū, ⁊ vrina infantiū, ⁊ teritur, ⁊ dimittit in loco humoroso. deīde aggregat, ⁊ exiccatur, ⁊ qn̄qȝ inuenitur ziniar qd̄ generat super lapidem in mineris eris, ⁊ qn̄qȝ inuenit aliqd ex eo in mineris. Electio. Illud qd̄ est meli⁹, est minerale, ⁊ fortius: qd̄ est assumptū ex scorijs, ⁊ ere adusto, ⁊ acetosum est leuius eo qd̄ factū est cū sale ammoniaco. Nā. Cal'm est ⁊ siccū ad quartum perueniens. Opō. ⁊ ꝓprie. Est abstersiuū, corrosiuum carnis dure, ⁊ lenis simul, acutum. sed ceratum temperat ipsum, ⁊ facit ipsum desiccatiuū sine mordicatione. Uulnera ⁊ vlcera. Prohibet vlcera ambulatiua, ⁊ ꝯsolidat cū cerato. ⁊ mūdat vlcera sordida. ⁊ ipsum cū [e] [oleo sambucino ⁊ ceroto] est medicamen scabiei vlcerose, ⁊ albaras, ⁊ morphee. Mēbra capitis. Alziniar assumptū cū sale ammoniaco. ⁊ alumine, ⁊ aceto cū teritur, ⁊ sufflatur in naribus, ⁊ implet os aqua, vt nō ꝑueniat ad guttur, ꝓhibet fetorē nariū, ⁊ vlcera mala in ipsis. ⁊ ziniar ferreū cuȝ aceto stringit gingiuas, ⁊ fit ex ipso ceratum ad apata gingiuaruȝ. ⁊ sil'r ziniar ereū. Mēbra oculi. Prohibet grossitudinē palpebrarum, ⁊ eaꝝ [f] [inflationē] ⁊ abstergit oculū. ⁊ ponit in medicinis vlceruȝ oculi, ⁊ ꝓuocat lachrymas valde. Cūqȝ ziniar administrat in alcofol. rectius est vt oculus vaporet spongia infusa in aqua calida. Mēbra expul. Ponitur in medicinis hemorroidarum, ⁊ fit ex ipso, ⁊ ammoniaco liciniuȝ, ⁊ adimplentur eo hemorroides.

c A. Alia litera accidat putredo dicta althecheregi.

d † A. aggregatur.

e A. glutine aliba ⁊ nitro.

f A. grossitiem.

g A. Zufara.

¶ De[g] [zufere.] Cap. DCCXLIX.

h A. dinaruie.

Zufere qd est. Arbor cuius granuȝ sil'e est alaniuden, que dicit albaze, ⁊ est similis rute ⁊ dr̄ [h] [dinarugina.] Nā. Calida est ⁊ sicca. Opō. ⁊ ꝓprie. Resoluit inflationeȝ. Mēbra expul. Radix eius, ⁊ semē in exiccatione spermatis, sunt similis virtutis cum ruta. Uenena. Confert puncture scorpionis bibita ⁊ linita.

i A. Zerindaracth.

¶ De[i] [zerideraet.] Cap. DCCL.

Zerideraet. Instr̄a iunctu. Confert sciatice. Mēbra expul. Aqua foliorꝫ ei⁹ cū rob ꝯfert difficultati vrine, ⁊ mēstruoꝝ, ⁊ exhibit [k] † [ ] sanguinē ꝯgelatū in vesica. Uenena. Cōfert morsui venenosoꝝ vermium.

k † A. fetum, ⁊.

l A. Zarur.

¶ De[l] [zarur.] Cap. DCCLI.

m A. hn̄s arilos triangulatos.

Zarur qd est. Alzarur alia est nota, ⁊ noīatur [m] [triangulus latinoruȝ.] ⁊ ex zarur est spēs quam noīant greci teselimon, ⁊ sentabinuȝ, ⁊ qn̄qȝ noīant eam malum siluestrem. Arbor. n. eius similis est arbori maloꝝ, ita ꝙ ēt in folijs suis, nisi q̄ minor, ⁊ est saporis pontici. Opō. ⁊ ꝓprie. Est stiptica, que est magis stiptica q̄ȝ algobera, vincēs choleram, ⁊ retinet cursus plus omni fructu. Mēbra capitis. Teselimon est faciens soda. Mēbra nu. Tesselimon est mala stomacho. Mēbra expulsionis. Stringit ⁊ [n] † [ ] retinet vrinā.

n A. non.

o A. Zedar.

¶ De[o] [zeduar.] Cap. DCCLII.

p A. algieduar.

Zeduar quid est. Inquit Di. Est [p] [algeduar] ꝺm ꝙ existimo.

q A. Zbere.

¶ De[q] [zabarat.] Cap. DCCLIII.

Zaharat qd est. Est planta, cuius vna spēs folia hȝ vt lēticula, ⁊ thyrsos erectos, ⁊ leuia folia, paruas radices. ⁊ nascitur in terra salita exposita soli, ⁊ in ipsius sapore est salsedo, ⁊ altera est similis camepitheos, ⁊ est melioris coloris ⁊ purpureitatis. [r] † [ ] Uulnera ⁊ vlcera. Est consolidatiua eorum. Membra capitis. Subtiliat superfluitates, ita ꝙ secunda cōfert epilepsie bibita cum oxymelle.

r † A. fetidi odoris.

s A. Zuan.

¶ De[s] [zinzania.] Cap. DCCLIIII.

t A. dicit alchenith.

Zinzania quid est. Dico ꝙ zinzania ab omnibus dicitur ꝺm duas res. vna earum est granum simile frumento, ex quo homines faciunt panem, ⁊ dicūt ꝙ zinzania [t] [est plurima.] ⁊ quidam alij noīant rem quandam inebriantem, malā, que in granis ꝓuenit. sed loqui de hoc est preter illud in quo sumus. Electio. Melior est illa que est leuis pōderis, non [u] [vetus] neqȝ frangibilis, sed est viscosa, cū masticatur, declinans ad rubedinem: ⁊ in ipsa est ponticitas parua.

v A. corrosa a vermibus.

x A. Suchar.

¶ De[x] [zuccaro.] Cap. DCCLV.

Zuccarum qd est. Arundo zuccari in natura zuccari existit ⁊ est vehementioris lenificationis q̄ȝ ipsum. Nā. Frigidius est tabarzed, ⁊ est subtilius. Et vl'r est calidum in fine ꝓrimi. Et antiquuȝ declinat ad siccitatē in primo, ⁊ est humidū in ipso. ⁊ q̄ȝto magis antiquatur, tanto plus exiccatur. Opō. ⁊ ꝓprie. Est lenificatiuuȝ, abstersiuū. lauatiuū. Et sulimenū est magis lenitiuum, ⁊ ꝓprie alfenid, imo mel arūdinis, ⁊ zuccaꝝ nō sunt inferiora melle in abstergēdo, ⁊ mūdificando, ⁊ q̄ȝto plus antiquat zuccarū, tanto fit subtili⁹. Mēbra oculi. Assumptū sicut gūma ab arundine, abstergit oculū. Mēbra anhe. ⁊ pe. Lenit pectus, ⁊ remouet ipsius asperitatē. Mēbra nu. Est bonum stō, in quo nō generatur cholera. Ipsuȝ. n. ledit, ꝓpea q̄ ad choleram ꝯuertit, ⁊ est apitiuum oppil'onū. ⁊ in ipso est virtus faciēs sitim, minoreȝ tn̄ sitim, quā facit mel, ꝓprie antiquū, ⁊ gn̄at antiquum sanguinē feculentum, ⁊ abstergit phlegma stomachi. ⁊ in arundine qdem zuccari est iuuamentum ad vomitū. Mēbra expul. Soluit, ⁊ ꝓprie illud qd̄ super arundinem inuenit, sicut sal, ⁊ sulimenum qdem, ⁊ rubeū vehemētioris sunt lenificationis, ⁊ qn̄qȝ inflat ⁊ qn̄qȝ sedat inflationē ⁊ ipsuȝ quidem cum oleo amigdalino confert colice.

y A. Suchar albasser.

¶ De[y] [zuccaro albusar.] Cap. DCCLVI.

z A. pacua.

Zuccarum albusar qd est. Manna cadens sup albusar, ⁊ est sicut frusta salis. ⁊ in ipso qdem est cū abstersione [z] [⁊ resolutione] ponticitas, ⁊ amaritudo, ⁊ de ipso aliud est iamenum, albū, ⁊ aliud est agizium ad nigredinē declinans. Opō. ⁊ ꝓprie. Est abstersiuū cū ponticitate in ipso. Mēbra oculi. Zuccarū albusar acuit visum. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert pulmoni. Mēbra nu. Cōfert hydropisi cū lacte camele, nouiter fete. ⁊ non facit sitim sicut relique spēs zuccari: qm̄ eius dulcedo est parua, ⁊ est bonū stō, ⁊ epati. Mēbra expul. Cōfert renibus ⁊ vesice.

¶ Expletus est liber secūdus canonis quē princeps Auicenna de medicinis simplicibus edidit.

¶ Dictio prima de vniuersis egritudinibus capitis tertij libri canonis i medicina.

¶ Tractatus primus de anatomia cerebri ꝛ dispositionibus eius.

¶ De vtilitate capitis ꝛ partibus eius. Cap.I.

Nquit galienus. Intentio in creando caput non est cerebrũ: neqꝫ auditus: neqꝫ odoratus: neqꝫ gustus: neqꝫ tactus. Hec eniz mēbra, ꝛ ṽtutes in aialibus repiuntur capite carentibus. Sed intētio in ipso est bonitas dispōis oculi in a[ipsius cōuersione, q̄ ei creata est: vt oculus habeat eleuationez, ꝛ sublimationē] sup oia mēbra corpis in oibꝰ ptibus. Cōparatio nāqꝫ oculi ad corpus est ppinqua cōparationi speculatoris ad exercitũ. Et locoꝝ qdē, q speculatoribus est melior, ꝛ ꝯueniētior, locus est altus. Et iteꝝ oi oculo nō est necessariuz creare caput absolute: sed aiali lenez hñti oculũ, cuius oculus indiget multa cautela b[ꝛ loci affirmatione.] Nā pluribus aialibus capitibus priuatis duo sunt creata additamēta a corpe sublimata: sup q̄ oculi eoꝝ decēter ꝯstituti sunt: vt ipsoꝝ vnusqsqꝫ speculationē ꝛ sublimationē suo habeat visui. Amplius in c[ꝯuersioibꝰ] oculi ipsoꝝ nō est caput creare necessariũ, pp duritiem nucle ipsius. Et neqꝫ caput est necessarium creare, nisi aialibus quoꝝ oculi capacitate d†[ ] indigent. Et qbꝰ neruos aduenire necesse est: pp diuersitatē motuuz nucle ꝛ palpebraꝝ. nā hmōi non est ꝯueniēs e[mēbrum vnũ elongatũ gracile] ꝛ nos qdē pscrutabimur illud in caplo de oculo. Partes ṽo capitis essentiales, ꝛ que eas sequunt, sunt capilli, deinde cutis, postea caro, deinde pāniculus, postea craneũ, deinde panniculus durus, postea panniculus subtilis noiatus secundina: deinde cerebrũ. s. substantia eius, ꝛ ventres ipsius: ꝛ illud qđ in eis existit. postea duo panniculi sub eo: deinde rete: postea os quod est cerebri basis.

a A. ogōnibus suis.
Alia litera. ipsius, pspectiōe vel apprehēsiōe, pp quaz est ipse creatꝰ, ꝛ vt oculus hēat locum speculatiōi, seu pspectiōi pporzionatũ ꝛ sublimatum.

b A. seu custodia ꝛ loci tutela.

c A. operationibus oculi vel in pspectionibus.

d† A. ꝛ cooptura eos tuente.

e A. nervꝰ vnus elongatus gracilis.

¶ De anatomia cerebri. Cap.II.

Erebri autez hois anatomia est hec. Cerebruz. n. diuidit in sbam velatiuā, ꝛ sbam medullarez, ꝛ vētres in ipso, spũ plenos. Nerui ṽo sunt sicut virgulta ab eo pdeũtia: nō tñ sm q sunt ptes sbe ipsius pprie. Et totũ qdē cerebrum in sui lōgitudine mediationē hꝫ penetrantez in ipsius siphac, ꝛ medullaz eius, ꝛ eius vētres: pp illud qđ in parilitate de iuuamēto noto existit: et si sit parilitas in vētre anteriore solum sensui magis apparens. Cerebri vero suba creata est frigida ꝛ humida. frigida qdē ne ipꝫ inflāmaret multitudo, que ei aduenit ex fortitudinibus motuũ neruoꝝ, ꝛ passiōibus sensuũ, ꝛ motibus spũs in alteratiōibꝰ imaginatiuis, ꝛ cogitatiuis, ꝛ memorialibus: ꝛ vt eo tēpe spũs a corde egrediēs, ꝛ ad ipm penetrās in duabus venis ascendentibus ab eo ad ipsuz. Et humidũ qdē creatũ est, vt ipm motus nō exiccent: ꝛ vt eius figura sit bona. Et creatum est pingue ꝛ f[molle.] Eiꝰ aũt pinguedo est: vt sit qđ ex neruis oritur viscosuz: ꝛ lenitatis qdē cām dixit, G. in ipso existere, vt eius figura bona fiat ꝛ ipsiꝰ alteratio cũ imaginatiōibus. lene. n. alteratiōes facilius suscipit. hoc ergo est qđ ipse dixit. Dico aũt, creatũ est lene, vt sit pingue, ꝛ vt nutrimentũ qđ neruis gradatim tribuit duris, sit bonũ. nerui g†[ ] ēt ex cerebro nutriuntur ꝛ nucha. Amplius sba dura non h[augmētat] durũ q̄ztũ ipm i[augmētat] lene. Et vt in eo qđ ab ipso orit sit flexibilitas, cuꝫ q̄dā ab eo orientia indurari apud suas extremitates sit necesse: pp illud qđ rememoraturi sumus de neruorũ iuuamētis: ꝛ ppea q istis nascētibus k†[ ] indurari necessariũ est scđm gradus. Et qꝛ ipsoꝝ durities est durities flexuosa, opꝫ vt sba originis eius sit sba flexuosa, ꝛ pinguis. pingue enim l[ꝛ] viscosum, lene est pculdubio: ꝛ ēt vt spũs q ipm circundat, ꝛ q motus velocitate indiget, sit humiditate sustentatus: ꝛ rursuꝫ vt ipsius raritate alleuiet. qđ. n. in mēbris duruꝫ est grauius est leni humido raro.

Uerũtñ cerebri sba ēt in lenitate ꝛ duritie inequalis existit. nā ps eius anterior est lenior: ꝛ ipsius ps posterior est durior: ꝛ iter duas ptes m[gradibus] velaminis duri, cuius rememorabit n[in ipso] in sequētibus, distinctũ est. Anterius aũt cerebrũ nō est factũ lene, nisi qm̃ plurimũ neruoꝝ sensus, ꝛ pprie q sunt visus, ꝛ auditus, orit ex eo. Sensus. n. speculator ē. o†[ ] ꝛ speculatoris inclinatio ad ptē anteriorez est dignior. Et plurimũ neruoꝝ motus orit ex postremo ipsius, ꝛ ex ipso oritur nucha, q̄ est eius nũtius, ꝛ vicarius in p[cursu] dorsi, ꝛ vbi necessariũ est ex ipsa oriri neruos fortes. Nerui aũt motus indigēt duritie supflua, q̄ nō indigēt nerui sensus. Sed lenitas est eis ꝯueniētior. q[Eis igit origo facta est durior. Uelamē aũt in ipso nō gradatim existit, nisi vt sit dr̃ia, ꝛ dr̃ vt sit lene sepatũ a ꝯtactu duri: ꝛ manifestũ qdē est q in ipso multũ accidit. pp hāc ṽo reflexionē sunt] ēt iuuamenta alia: Nā vene ad cerebrũ descēdētes, ꝛ in ipso diuise aliquo egēt cui innitant: ꝛ eas fortes faciat. Posita est ergo reflexio hec substētaculũ eaꝝ. Et sub postremo qdē huius reflexiōis, ꝛ in posterioribus eius est r[torcular] qđ est sanguinis effusio in amplitudine q̄dā q̄ est sicut lacuna: ꝛ ex ipsa qdeꝫ s[in ea] ramificant vene in qbus sepat sanguis. t[ꝛ] cerebri sbe assimilat: deinde vene suis orifitijs sugendo eā exiccāt: ꝛ ad duas venas u[ipaꝫ ꝯiũgũt] sicut rememoraturi sumꝰ in illius anatomia. Et ex hac qdē reflexiōe puenit iuuamētũ ad h̃ vt ligamētoꝝ velaminis x[adherētis cerebro fit origo in eqdistantia cōmissure cranei q̄ est corā ipo.] In anteriore p̄terea cerebro oriunt duo additamēta mammillaria qbꝰ fit odoratus: q̄ qdeꝫ a lenitate cerebri parũp differũt y[sed postea ꝯseqt ea neruoꝝ] durities. Amplius totũ cerebrũ duobꝰ coopit pāniculis: quoꝝ vnus subtilis seqtur ipm, ꝛ alter spissus seqtur os: qui qdē duo creati sunt: vt sint duo distinguentia inter cerebrũ, ꝛ os: ꝛ vt cerebrũ sbam ossis nō ꝯtingat, ꝛ ne ad ipm ex osse nocumēta pueniāt. hic aũt tactus nō accidit, nisi in dispōnibꝰ additiōis cerebri in sba sua: aut in dilatatiōe, q̄ ei accidit successiōe ꝯstrictionis. Cerebruꝫ p̄terea qñqꝫ eleuat ad craneũ, cũ quedaꝫ adsunt dispōnes: sicut voces fortes. ergo pp hmōi iuuamēta inter cerebruꝫ ꝛ os cranei, duo ponunt distinguentia media inter ea in lenitate, ꝛ in duritie: ꝛ duo qdem ponunt, ne fit il-

f A. lene.

g† A. enim.

h A. restaurat.

i A. restaurat.

k† A. ab eo.

l —— A.

m A. gradatiōe.

n —— A.

o A. Alia litera corporis.

p A. meatu.

q A. quare facta est origo. s. neruoꝝ motus durior. Gradatio aũt velaminis i ipso nō existit nisi vt sit distinguēs, ꝛ dr̃ vt sit lene sepatũ a cōtactu duri, ꝛ lene valde ē illud in quo pfundatur, ꝛ huic qdeꝫ reflexiōi insunt.

r A. almassara.

s —— A.

t A. qui.

v A. aggregantur.

x A. Alia litera duri cerebri sit origo in opposito ꝯmissure cranei q̄ ei vicinat.

y A. ꝛ nō peruenit eis.

lud cuius obuiatio ossi nõ est bona absq3 medio, illud idẽ cuius obuiatio cerebro est bona absq3 medio[a] ⌈ sed distinctũ est inter ea: est ergo cerebro propinquus subtilis, ⁊ ossi ꝓpinquus est spissus: ⁊ cũ3 hoc sunt sicut tutamẽ vnũ. hic aũt panniculus ꝑter qđ est cerebri tutamen, est ⌋ ligamentũ venarum q̃ sunt in cerebro quietarum, ⁊ pulsatiliu3. Et est sicut secũdina seruans situm venaꝝ in ipso textaꝝ. Qua propter ingreditur ẽt cerebri sb̃am in locis multis [b] ⌈ cõmissurarũ ⌋ eius: ⁊ tendit ad ventres ipsius: ⁊ [c] ⌈ peruenit apud postremũ sectu3 ⌋ ꝓpea q̄ nõ eget eo ꝓpter sui duritiẽ, pãniculus ꝟo spissus cerebro nõ heret: neq3 subtili: ita vt in oĩ loco sit decẽter [d] ⌈ situs ⌋ super ip3: sed est ab eo eleuatus: ⁊ inter ipsos qdem non ꝯtinuant nisi vene penetrantes in spisso ⁊ peruenientes ad subtilẽ. Spissus aũt [e] ⌈ vadit ⌋ ad craneũ cũ ligamẽtis pannicularibus ortis a spisso, stringẽtibus ipsum ad cõmissuras, ne sup cerebru3 vehemẽter grauet: ⁊ hec qdẽ ligamẽta ex cõmissuris eleuant̃ vsq3 ad exteriora cranei: ⁊ oriunt̃ illic, ita vt ex eis texat̃ pãniculus craneũ cooperiens: ⁊ ꝑ illud affirmat̃ ligamẽtũ pãniculi spissi ẽt cũ craneo. Cerebru3 ꝑterea in longitudine sua tres habet ventres [f] ⌈ ⁊ sic ⌋ vnusq̃sq3 venter in sui latitudine duas h3 ꝑtes. Et anterior qdẽ3 ps sensibilis est separationis in duas partes dextrã ⁊ sinistrã. ⁊ hec pars iuuat ad [g] ⌈ odoratũ ⌋ ⁊ ad expulsionẽ supfluitatum cũ sternutatione, ⁊ ad partiendu3 plĩm spũs sensibilis: ⁊ ad operationes virtutũ formatiuarũ q̃ sunt de virtutibus apprehensionis interioris. Uenter aũt postremus est ẽt magn⁹ qm̃ ipse implet magni mẽbri vacuitatem: ⁊ qm̃ est principium magne rei. s. nuche, ⁊ ex eo partitur plurimũ spũs motiui. ⁊ illic quidẽ sunt virtutis seruatiue operatiões, sed tñ est minor anteriore: imo cuiusq3 duoꝝ ventrium anterioris: ⁊ cũ hoc minorat̃ gradatim vsq3 ad nucham: ⁊ inspissat̃ vsq3 ad duritiẽ. Medius aũt vẽter est sicut trãsitus a parte anteriore ad parte3 posteriore3 ⁊ est sicut [h] ⌈ deilix situs inter eos ⌋ ⁊ ipse qdem propter illud [i] † ⌈ ⌋ magnificatur, ⁊ elongatur: qm̃ est [k] ⌈ reddens ⌋ de magno ad magnu3: ⁊ per ipsum ꝯtinuatur spũs anterior cũ spiritu posteriore, ⁊ [l] ⌈ peruenit ad amplitudinẽ curuitatum memoralium predictaꝝ. ⁊ principiũ huius vẽtris primum cooperit̃: ita q̄ vr̃ illud qđ est interius, sicut spericũ ⁊ per id qdẽ eleuat̃ ⌋ vt sit transitus: ⁊ cu3 h̃ elongatur rotunditate sua a nocumẽtis: ⁊ sit fortis ad tolerandũ qđ sup eũ sustentat̃ de velamine [m] ⌈ qđ est scđ3 gradus ⌋ ⁊ illic ꝯiũgunt̃ duo vẽtres cerebri anteriores [n] ⌈ ita q̄ sepant̃ a posteriore in hoc transitu. ⌋ ⁊ ille qdẽ locus noiat̃ ꝯiũctio duoꝝ ventriũ: ⁊ hic idẽ transitus est venter. Et qm̃ est trãsitus deferens a formatione ad seruationẽ, est melior locus cogitationi, ⁊ imaginationi, ꝺm q̄ sciuisti. Qđ aũt ventres isti sint loca earũ operationũ: significat̃ ex nocumẽtis q̃ accidũt eis: destruit̃. n. cũ nocumento cuiusq3 partis eius opatio: aut igredit̃ in ipsa lesio. [o] ⌈ Et pãniculi subtilis pars cooperit̃: ⁊ coopit ventres cerebri vsq3 ad cambaduti: vel occiput silr̃ q̄ est tunica ⌋ duritiès ꝟo eius qđ est post illud sufficit ipsi loco cooperture velaminis. [p] ⌈ Cõmissuratio aũt q̃ ꝯsistit in vẽtribus cerebri est ⌋ vt spũs aĩalis in sb̃a cerebri transitum habeat: sicut in ventres eius cum nõ omni hora sit venter dilatatus, ⁊ apertus, [q] ⌈ ⁊ spũs aĩalis sit paucus vbi vel inq̃3tu3 ventres tantũmodo aperiunt̃. ⌋ Et etia3 q2 spũs alteratio [r] ⌈ parum ⌋ cõpletur a cõplexiõe que est cordis vsq3 ad cõplexione3 que est cerebri, nisi in ipso fiat eius decoctio assumpta ex eius complexione. ⁊ est, q2 in ꝑmis cũ ad cerebrũ ꝑuenit vadit ad [s] ⌈ vacuitatẽ ei⁹ primã: vt in ipsa coquatur ⌋ deinde penetrat ad ventrem mediũ: ⁊ augmẽtatur in ipso decoctio: postea cõpletur eius decoctio in ventre posteriore. Decoctio ꝟo optima fieri nõ põt nisi per ꝯiunctionẽ ⁊ cõmistiõem ⁊ penetrationẽ in partibus [t] ⌈ cocti ⌋ sicut est dispositio cibi in epate ꝺ3 q̄ narraturi sumus in his que expectamus. [u] ⌈ Cõmissura aũt anterioris plura h3 singularia q̃3 cõmissura posterioris: qm̃ ꝓportio cõmissure ad cõmissuram ⌋ est sicut ꝓportio mẽbri ad mẽbrũ fere. ⁊ cã qdẽ minorationis posterioris ab anteriore inuenit̃ in [x] ⌈ cõmissura. ⌋ Et inter hunc ventrẽ ⁊ ventrẽ posteriorem sub eis est locus, qui est partitio duarũ venarum magnaru3 ad cerebrũ ascendentiũ: quarũ rememoraturi sumus in ramis ipsaꝝ, ex qb⁹ texit̃ secũdina sub cerebro, ⁊ illi qdẽ rami [y] ⌈ imisti ⌋ sunt corpori de gñe glãdularum implenti qđ est inter eos, ⁊ sustinet eos, sicut est dispositio in reliqs [z] ⌈ partibus ⌋ venosis. vacuitatis. n. q̃ inter eas cadit eadẽ ꝓprietas est, vt etia3 impleat̃ carne glandosa: ⁊ iste qdẽ glandule figura ramoꝝ ꝑdictoꝝ figurant̃ ꝺm formã partitionis narrate. Queãdmodu3. n. rami: aut partitio rememorata a stricto incipiunt: ⁊ in ampliũ finiuntur facientes dilatatione3: silr̃ caput huius glãdule [⁊] ⌈ factum est pinealis forme, cuius caput est sequẽs initium partitiõis desup: ⁊ incedit cũ eo tendens versus finẽ eius vsq3 ad cõplementũ suspẽsionis ramorum: ⁊ est illic cõtextũ ꝺm silitudinẽ texture secũdine: ⁊ requiescit in ipso, ⁊ pars cerebri cõprehendentis sup hunc ventrẽ mediũ est cõitas eius, ⁊ ipsius partes q̃ sunt desuper, sunt vermicularis forme, cõmissurate ex cõmissuris positis in lõgitudine sui, ligate ad inuicẽ: vt possit extendi, ⁊ ꝯhi, sicut vermis reuolutus, ⁊ supius eius interius coopertũ est panniculo, qui cooperit cerebrũ vsq3 ad posteriore3: ⁊ est cõpositum cũ duobus additamẽtis cerebri rotũdis cõprehensis longitudine, sicut due coxe vicine ad ꝯtactum, ⁊ elongate ad separandũ, ligamentis, que noiant̃ corde, vt ab eis non remoueant̃: vt cu3 vermis extenditur, ⁊ eius latitudo ꝯstringit̃, cõprimat hec duo additamenta vsq3 ad ꝯiunctionem, et oppiletur meatus: ⁊ cum contrahitur ad exprimẽdum, ⁊ augmentatur latitudo, elongetur ad separandum, ⁊ aperiatur meatus. Qđ aũt de eo sequit̃ posterius cerebrũ, est minus: ⁊ peruenit ad aliquãtulã vacuitatẽ, ⁊ sistitur in posteriore cerebro: sicut ex eo intrans in introitu, ⁊ eius qdem anterius est latius ipsius posteriore, ꝺm formam quã cerebru3 tolerat. duo vero predicta additamenta nominant̃ vualia. ⁊ in ipsis quidem nunq̃3 cõmissure fiũt ⌋ sed lenia, vt ipsoꝝ constrictio ⁊ cooperimentũ sint fortiora: ⁊ vt ipsoꝝ obedientia ad motiõem ꝓpter motum alterius rei sit magis similis obedientie rei ipsius vnius. Expulsio preterea superfluitatum cerebri duos habet meatus, quoꝝ vnus est in ventre anteriore, ⁊ apud terminũ cõem, qui est inter ipsu3 ⁊ illu3 qui est post eum: ⁊ alter est in ventre medio.

a A. imo distictõ seu dĩa est iter ea ambo. Nã illud qđ ex eis est cerebro ꝓpiquũ est subtile, ⁊ qđ est ꝓpinquũ ossi est spissum, ⁊ ambo simul sũt sic tutamẽ vnũ. Et isti qdẽ panniculi cum hoc q̄ sunt cerebri tutamen sunt ẽt. Alia litera. ⁊ sunt coadunati sicut tutamen vnũ. Hic autẽ3 paniculus.

b A. anfractuũ.

c A. finitur absci sus seu terminãtus apud postremum cerebri.

d A. situatus.

e A. ligatur.

f A. quãuis.

g A. attractionẽ aeris.

h A. obelizi medareb. i. sic spatiũ intermediãs in quo frequẽs fit itineratio seu trãsit⁹ inter eos ambos.

i † A. q̃nq3.

k A. deferens.

l A. ꝑueniũt ẽt spẽs sensate ⁊ cooꝑit̃ principiu3 hui⁹ vẽtris medij cũ cooꝑimẽto spũco interi⁹, sicut cuba ⁊ cu3 ea diiat̃.

m A. gradato vl̃ reflexo.

n A. ꝯiunctione gradata vel ꝯiũctione ꝑducẽte ad posteriorẽ in hoc trãsitu, vel ꝺm aliã lr̃a3, ex hoc transitu.

o A. ⁊ paniculus subtilis penetrat vel ꝓfũdat̃ interi⁹ ꝺm ꝑtem eius, ⁊ cooperit ventres cerebri vsq3 ad alfegiue qđ est apud althach vl̃ ꝺ3 aliã lr̃am vsq3 ad camhaduti. i. vsq3 ad ꝑtẽ q̃ ẽ apud occiput.

p A. Anfractus autẽ q existũt in ventrib⁹ cerebri sunt.

q A. spiritus sint paucí ꝺm capacitatem ventriũ solummodo.

r A. non.

s A. ventre3 eius primũ, ⁊ decoquatur in eo.

t A. decoquẽtis.

v A. Anfractus aũt vnusq̃sq3 anterioris maior ẽ q̃3 anfractus posterioris, qm̃ ꝓportio anfract⁹ ad anfractum.

x A. anfractu.

y A. apodiati vl̃ adherentes.

z A. partitiõib⁹ seu ramificationibus.

⁊ A. vel ꝺm aliã lr̃am hāꝝ glandulaꝝ formã pinealẽ hñtiũ sequtur initiũ ꝑtitionis desup, vl̃ vicinat̃ ꝑncipio ꝑtitiõis desup, ⁊ incedit versus finẽ3 eius vsq3 ad cõplementũ descẽsiõis ramoꝝ, ⁊ est illic ꝯtextio ramoꝝ ꝑdictoꝝ ꝺm silitudinem texture secũdie, ⁊ regescit seu firmat̃ in ipso. Et ps cerebri ꝯprehensa vel cõtẽta sup hoc ventre medio ꝺm plurimum eius ⁊ ꝺm ꝑtes eius q̃ sunt desup est vermicularis figure, hñs anfract⁹ ex anfractibus positis vel situatis in longitudine, colligatis adinuicem vt possit extendi, ⁊ cõtrahi sicut vermis. Et vẽter q ẽ sub ꝑ ipsa3 coopt⁹ ẽ cu3 paniculo, q penetrat cerebꝝ interius vsq3 ad terminu3 posterioris. Et est eq tãs sup duo additamenta cerebri rotunda sta ture longe sicut due coxe vicine ad cõtactum, ⁊ elõgate versus sepationẽ, colligate cum ligamẽtis que nominant̃ corde, vt ab eis nõ remoueantur. vt cu3 vermis extẽditur ⁊ eius longitudo augetur ⁊ eius latitudo cõstringit̃ cõprimat hec duo additamẽta ad ꝯiunctionẽ, ⁊ oppilet̃ meatus. Et qñ contrahit̃ ad curtitatẽ, ⁊ augmentat̃ latitudo, elõgat seu distrahit illa ad separationẽ ⁊ aperit̃ meatus. Illud aũt qđ de eo vicinat̃ posteriori cerebro est min⁹ seu strictius, ⁊ declinat ad gibositatẽ aliquã, ⁊ sistit̃ seu ingreditur in posteriore cerebro, sicut aliqđ eius intrãs in introitu seu in foramine. Et eius qdẽ anteri⁹ ẽ lati⁹ q̃3 sit posteri⁹ ipsi⁹ ꝺm formã quã cerebrũ tollerat. Duo ꝟo ꝑdicta additamẽta noiant̃ vulia vel duo coxe, ⁊ i istis ambob⁹ nõ sunt anfract⁹ oino.

Posterior vero vẽter meatum singularem non habet: ꝛ illud est ideo, quoniaȝ in postremo posit⁹ est: ꝛ etiam est paruus cõparatione sui ad anteriorem, non tolerans foramina, ꝛ [a]⌈ inuersationeȝ. medius vero meatũ habet cõeȝ inter ipsum ꝛ se ⌋ ꝛ hoc proprie. Nuche [b]⌈ quoqȝ duo facti sunt exit⁹ ꝑ quos ⌋ quedã eius superfluitates resoluũtur ꝛ expellunt. †⌈ ⌋ ꝛ isti duo meat⁹, cũ incipiũt ex duobus vẽtrib⁹, ꝛ penetrant ẽt in ip̃ȝ cerebrũ, trãsuersantur versus obuiationẽ apud transitũ vnũ ꝓfundum, cuius principiũ est velamẽ subtile, ꝛ eius postremum ꝛ inferius: est apud velamẽ durum, ꝛ est strictuȝ [c]⌈ sicut caput rose ⌋ incipiens ab amplo rotundo vsqȝ ad strictũ perueniens: quapropter noĩatur [d]⌈ caput rose ⌋ ꝛ nominatur etiã infusoriũ. Cũ ergo penetrat in panniculuȝ duꝝ obuiat illic meatui in glandula, quasi spera compressa a duobus lateribus, oppositis superius ꝛ inferius: ꝛ sunt inter panniculum durum, ꝛ meatum palati. deinde reperitur illic transitus qui est in concauitatibus colatorij in supremo palati.

[a] A. sufficit ei ꝛ medio meatus cõis eis ãbob⁹.
[b] A. iaȝ fact⁹ est exitus ꝑ quem.
† A. ex ꝑte ei⁹.
[c] A. qm̃ est sicut alchamha.
[d] A. alchamha.

Sermo vniuersalis de egritudinibus capitis ꝛ facientibus egritudines in ipso. Cap. III.

Oportet te scire ꝙ egritudines numerate oẽs accidunt capiti. Verũtamen nostra intentio hic, cũ dicimus caput est cerebruȝ, ꝛ ipsius velamina: ad capilloꝝ vero egritudines hic nõ declinamus in hac hora. Dicemus ergo ꝙ cerebro accidũt species malitie cõplexionis octo. s. singulares, ꝛ [e]⌈ cõposite ⌋ facte cuȝ materia, aut vaporosa, aut habẽte substantiã: ꝛ multiplicantur in ipso egritudines humiditatis. In omni enim cerebro in principio creationis humiditates superflue existunt, [f]⌈ aut ex eo qđ acqsiuit a matrice: aut postea: quas mundare necesse est. Nã si purgate nõ sunt, magnificatur inde res, ꝛ est tota ⌋ aut in corpore cerebri: aut in venis eius: aut in velaminibus ipsius. Et accidũt ei egritudines cõpositionis: aut in quantitate: sicut si sit minus q̃ȝ oportet, vel maius, aut in figura, sicut si sit eius figura mutata a cursu naturali: ꝛ accidat inde lesio in operatiõibus suis: aut canales, siue meatus ipsius, ꝛ vasa sint oppilata: ꝛ oppilatio fit, aut in ventre anteriore: aut in vẽtre posteriore: aut in vtrisqȝ ventribus simul, diminuta, aut integra: aut in venis: aut in arterijs: aut in origibus neruoꝝ: aut dislocentur ligamenta velaminuȝ eius: aut cadat separatio inter [g]⌈ velamina ⌋ ipsius. Et accidunt egritudines ei [h]⌈ cõtinuitatis ꝓpter resolutioneȝ ⌋ singularis in ipso: aut in arterijs: aut in venis ipsius: aut in velaminibus ei⁹: aut in craneo. Et accidũt ei apostemata: aut in substãtia ipsius cerebri: aut in panniculo eius subtili [i]⌈ ꝛ ⌋ spisso: aut in reti: aut in panniculo extrinseco: ꝛ totum hoc a materia vnius humoꝝ calidi: aut frigidi: ꝛ ex frigidis quidẽ putrefactis cõsequunt̃ apãta calida, ꝛ frigidi, ꝛ quieti faciunt apãta: que nominari opȝ frigida. Et tu quidẽ non reperies aliquam egritudinem cerebri: nisi redeuntẽ ad istas: aut contingentem ex istis. Egritudines preterea cerebri alie sunt proprie ipsius: aut fiunt ꝓpter cõmunitatem: ꝛ quandoqȝ magnificatur res in egritudinibus cõmunitatis in ipso adeo, vt fiãt egritudines ꝓprie pernitiose: multotiens enim expellunt̃ ad ipsum in egritudinibus pleuresis, ꝛ sinãtie, materie prefocantes, ꝛ pernecãtes: ꝛ sepe peruenit ipsum ad apoplexiam pernitiosam ꝓpter nocumentum aliud in mẽbro cõmunicante.

[e] —— A.
[f] A. q̃s mũdificare est necesse, aut in matrice, aut post ipsam. Nã si nõ mũdificant̃, tũc magnificatur inde res timorosa, ꝛ totũ hoc.
[g] A. partes.
[h] A. solũonis cõtinuitatis ꝑꝑ solutionem.
[i] A. aut.

De significationibus ex quibus oportet cognoscere dispositiones cerebri. Cap. IIII.

Principia ex quibus peruenis ad cognitionẽ dispositionum cerebri sunt ex operatiõibus [k]⌈ sensibilibus ⌋ ꝛ moralibus. s. memoria ꝛ cogitatione: ꝛ formatione ꝛ virtute [l]⌈ mentis, ꝛ perscrutatione: ꝛ opationibus mobilibus ⌋ ꝛ sunt operationes virtutis mouentis mẽbra mediantibus lacertis: ꝛ ex qualitate superfluitatum euacuatarum ab eo, in substantia sui, ꝛ colore, ꝛ gustu. s. acuitate sua ꝛ salsedine ꝛ amaritudine ꝛ insipiditate: ꝛ ex quantitate ipsarum in paruitate, ꝛ multitudine [m]⌈ ꝛ fluxibilitate sua ⌋ ꝛ ex ipsaruȝ retentione omnino. Et ex hoc ꝙ aeres, ꝛ cibi ei conueniunt, ꝛ diuersificantur ei, ꝛ nocent ipsi. Et ex magnitudine capitis: ꝛ ex paruitate eius: ꝛ ex bonitate figure eius predicte in. c. de ossibus. ꝛ malitia ipsi⁹: ꝛ ex grauitate capitis, ꝛ leuitate ei⁹. Et ex dispositione tactus capitis. ꝛ ex dispositione coloris eius, ꝛ coloris venarum ipsius. Et ex vlceribus: ꝛ ex apostematibus que in cute eius accidunt. Et ex dispositione coloris oculorum: ꝛ venarum ipsorum: ꝛ sanitatis ꝛ egritudinis eoruȝ, ꝛ tactus ipsorum proprie: ꝛ ex dispositione somni, ꝛ vigiliarum. Et ex dispositione capillorum in quãtitate sua. s. paucitate ꝛ multitudine: ꝛ grossitie ꝛ subtilitate: ꝛ qualitate. s. figura ipsorum in crispitudine, ꝛ planitie: ꝛ colore eorum in nigredine ꝛ [n]⌈ albedine ꝛ castaneitate ⌋ ꝛ velocitate susceptionis caniciei, ꝛ tarditate: ꝛ in perseuerantia secũdum dispositionem sanitatis: aut remotionem ab ea cum scisione ipsoruȝ: aut casu: aut depilatione, ꝛ reliquis dispositionibus ipsorũ. Et ex dispositione colli in crossitudine, ꝛ subtilitate sua, ꝛ sanitate ipsius, ꝛ multitudine casus apostematum, ꝛ scrofularum in ipso, ꝛ paucitate ipsorum. Et similiter ex dispositione vue, ꝛ duarum amigdalarum, ꝛ dentium. Et ex dispositione virtutum, ꝛ operationum in membris neruosis communicantibus cerebro, que sunt sicut matrix, ꝛ stomachus, ꝛ vesica. Significatio autẽ secundum cõmunitatem est secundũ duos modos. vnus eorum est ex dispositione membri cõmunicãtis cerebro [o]⌈ in eo ⌋ qđ accidit cerebro. ꝛ secundus est ex dispositione membri cuius communicatione cerebrum infirmatur: ꝛ inquiritur quod membruȝ sit, ꝛ quid sit in ipso, ꝛ quomodo peruenit ad cerebrum. Et ex istis quidem significationibus significantur dispositiones que sunt presentes: ꝛ ille que sunt future, ꝛ nondum sunt presentes: sicut ex lõgitudine tristitie ꝛ [p]⌈ horribilitatis ⌋ significant̃ melãcolia [q]⌈ ꝛ almutil ꝛ alcutub euenientes ex ꝓrimo ⌋ ꝛ ex ira que intentionem non habet, epilepsia: aut melãcholia: aut mania: ꝛ ex risu absqȝ causa. [r]⌈ cõgelatio ⌋ aut amentia. [s]†⌈ ⌋

[k] A. sensitiuis.
[l] A. existimatiua, ꝛ pscrutatiua, seu bñ iudicatiua, ꝛ operatiõib⁹ motiuis.
[m] —— A.
[n] A. ruffedine ꝛ citrinitate ad albedinem declinanti.
[o] A. Alia litera super illud.
[p] A. ꝛ timoris ꝺ aliq̊ futuro malo.
[q] A. almethal. i. futura ex ꝓrio ꝛ alchatrab eueniens in tꝑe ꝓrimo.
[r] A. hamach et rhaune. i. diminutio rationis.
[s]† A. De q̃litate signãtiõis harũ signãtiõuȝ suꝑ dispõnẽ cerebri, ꝛ disiõe istorũ môꝝ numeratoꝝ, quousqȝ ꝑueniat̃ ad finem diuisiõis ꝭȝ istã declarationem.

De significationibus vniuersalibus operationuȝ cerebri. Cap. V.

Significatio quidem assumpta ex gñe operationũ cuȝ sunt sane adiuuat ad significandum cerebri salutem. Et si sunt lese significant lesionem in ipso: lesiones autem operatiõum queãdmodũ exposuimus sunt tres que sunt debilitas. ꝛ mutatio ꝛ permutatio deinde destructio. Et sermo quideȝ vl̃is in significationibus operationum est ꝙ ipsarum diminutio, ꝛ

destructio fiunt pp frigus, ⁊ grossitiem spũs ex humiditate,[a] †⌈ ⌋⁊ nõ fiũt ex caliditate nisi magnificet ⁊ pueniat ad hoc vt deijciat virtutem, permutatio autẽ ⁊ que motui comparantur fiunt ex caliditate, ⁊ fiunt ex siccitate.

¶ De significatiõibus sumptis ex opationibus aĩalibus ab aĩa [b]⌈sensibilibus⌋⁊ moralib⁹ ⁊ motiuis, ⁊ somnijs, q̃ ptinent in summa moraliũ. Cap.VI.

Has operationes ingreditur lesio, fm q cognoscit, destructionis, aut debilitatis, aut pmutationis. Xbi gratia in sensibus qdez: ⁊ incipiamus a visu, qm̃ visum ingredit lesio. aut vt destruat, aut debilitetur, aut in ipso pmutatio fiat, ⁊ mutet a cursu nãli: ⁊ imaginet qd nõ inuenit exterius, sicut phantasie, ⁊ cimices, ⁊ pili, ⁊ fumus, ⁊ reliqua. Ex his enim nocumẽtis cũ nõ sunt ppria oculo, significat lesio in cerebro, ⁊ phãtasie ẽt qñqz suo colore significant. q si aliqs dixerit, qũo phantasia alba significat, phlegma dñari qd est frigidũ, cũ vos comparaueritis pmutationẽ ad calorẽ: dicemus qd illud est [c]⌈propter complexionem, non propter accidentia materierum que accidunt virtuti sane integre cum⌋caliditate innata. Et in auditu quidẽ, sicut si debilitetur, ⁊ non audiat nisi qd ppinquũ est, ⁊ forte. aut pmutetur ⁊ audiat qd non repitur exterius, sicut tonum similẽ percussioni aque: aut percussioni malleoꝝ: aut voci tympanoꝝ: aut sono foliorum arboꝝ, aut sufflationi ventoꝝ, aut reliquis: ⁊ significentur per illud: aut cõplexio sicca presens in parte medij cerebri: aut significentur per illud vẽtositates, ⁊ vapores in ipso retenti: aut ad ipsum ascendẽtes, ⁊ reliqua de quibus significatio habet: aut destruatur omnino. Debilitas xo, ⁊ destructio fiunt propter multitudinem frigoris. ⁊ quod aliquis audiat quasi audiat ex longinquo, fit ppter humiditatez. Qd aũt fit in odoratu est, qꝛ priuat: aut qꝛ debilitatur: aut permutat: ⁊ sentit odores qui non repiuntur exterius fetidos: aut nõ fetidos, ⁊ sigñat fz plurimũ humorẽ retentũ in [d]⌈cerebro, facientẽ ipsos si nihil propriũ fuerit cum strictura⌋narium.

Gustus autẽ ⁊ tactus hoc cursu procedunt, nisi qꝛ ipsoꝝ mutatio a cursu naturali fm plurimũ significat corruptionem ppriam in instrumẽtis ipsoꝝ ppinquis: ⁊ fm minimũ cõmunicationem cerebri: ⁊ pprie, sicut quãdo est cõmune, sicut stupor toti corpori. Et sensus qdẽ cõicant in spẽ debilitatis, ⁊ fortitudinis, significantes dispositionẽ in cerebro perseuerantem, que est pturbatio ⁊ claritas: non est. n. omnis debilitas cũ perturbatiõe: quoniaz qñqz est debilitas cũ claritate, sicut homo si videat aliqd ppinquũ ⁊ parui radij. bene ⁊ clare ⁊ videat res paruas. deinde cũ elongatur, aut multiplicant ipsarũ radij, deficiat. Nã pturbatio ⁊ claritas qñqz sunt simul[e]⌈in⌋debilitate: ⁊ claritas qñqz est pculdubio cum[f]⌈virtute.⌋ Ueruz pturbatio semp significat mãm. ⁊ claritas significat siccitatẽ: ⁊ hec qdẽ pturbatio fortasse subito figitur, ⁊ est ex ea oppilõ: ⁊ significat materiã vaporosam in venis cerebri, ⁊ reti eius. Judiciũ aũt de significationibus harũ lesionum est: qm̃ que pcedit cursu pmutationis fm plurimum sequit complexionẽ calidã, ⁊ siccam: ⁊ que currit cursu diminutionis, ⁊ debilitatis fm plurimum sequit frigus, ⁊ debilitas ⁊ destructio sequũtur frigus: nisi sint cũ vehemẽti apparitione corruptionis, ⁊ casus virtutis: tũc enim fortasse illud plurimum erit ex caliditate: verũ caliditas conueniẽs est virtutibus cõparata frigori, duz nocumentum cõplexionibus ab ea non magnificat: ⁊ eius corruptio virtutis diminutionẽ possidere nõ facit. Opz ergo vt non confidas tũc in istis significationibus, imo [g]⌈caueas⌋significationes alias predictas cuiusqz duarũ cplõnũ. Et destructio qdẽ qñqz sigñat festinationẽ[h]†⌈ ⌋cãꝝ diminutiõis, si fuerit ppter cãm cerebri: ⁊ nõ fuerit ppter nocumenta in instrĩs corruptionis [i]⌈⁊⌋incisionis[k]⌈⁊⌋ oppilationis: ⁊ vniuersaliter remotionis a bonitate sua [l]†⌈ ⌋pp nocumẽtũ: aut ppter causaz in ipso mẽbro sensibili. [m]⌈Ex mẽbris autẽ sensibilib⁹, qd est valde cerebro ppinquũ nocumentũ ab ipso recipit, nisi nocumentuz sit in ipso cõmune⌋sicut auditus ⁊ odoratus: plurimũ enim nocumẽti ipsius qd purgatione, ⁊ cõplexionis cõmensuratione non remouetur, est ex cerebro[n]⌈quapropter⌋reliqui sensus cũ suis ledunt sensatis[o]⌈nõ significant nocumẽtum in ipsis caliditatis, aut siccitatis, nõ peruenientium⌋ad hoc vt virtutẽ prosternant. Auditus aũt ⁊[p]⌈gustus⌋fm plurimũ significant q illa cõplexio est in cerebro. De operationibus xo moralibus sciendũ est, qm̃ fortitudo meditationis, ⁊ pscrutationis significat fortitudinẽ cõplexionis cerebri oino: ⁊ earum debilitas significat lesionẽ [q]⌈fortitudinis⌋in ipso. Quare opz, vt demonstret q̃ operationum sit lesa: ex ipsis eniz est corruptio virtutis imaginationis, ⁊ formationis: ⁊ eius, vel earũ nocumẽtum. Hec nãqz virtus cũ est fortis, iuuat ad significandaz anterioris cerebri sanitatẽ. hec aũt virtus nõ est fortis, nisi cũ homo bene põt seruare formas sensatoꝝ, vtpote figurarum, ⁊ sculpturarũ, ⁊ moꝝ, ⁊ gustuũ, ⁊ vocum, ⁊ modulationũ, ⁊ reliquoꝝ. est enim aliquis hominũ cui inest virtus integra scdz hoc capitulũ adeo, vt qui ex geometris optim⁹ est, csideret simul figuram lineatam: ⁊ signet in ipsius aĩa simile illi, ⁊ eius littere: ⁊ narret questionẽ, vsqz ad finẽ ipsius non indigẽs iterata csideratione in figura: ⁊ similiter est dispositio quorũdã fm cõparationem ad modulationes: ⁊ dispositio quorundaz cũ cõparatione ad gustus, ⁊ reliquoꝝ: ⁊ ex hoc capitulo pẽdet bonitas cognitionis pulsus: ipsa. n. indiget imaginatiõe forti figurata in anima ex tactis.

Huic aũt virtuti cũ accidit nocumẽtũ: aut destruit operatio, ⁊ nõ remanet in ipsa forma imaginatiõis sensate post remotionẽ eius a pportione, q̃ est inter ipsam ⁊ sensum[r]⌈cũ eã sentit⌋aut debilitatur ⁊ minuitur: aut mutat a cursu nãli: vt imaginet qd non est, ⁊ significat eius debilitatẽ.[s]†⌈ ⌋ Minutio xo eius, ⁊ destructio opatiõis ipsius, fz plurimũ significant supfluitatẽ frigoris: aut siccitatis in anteriore cerebro: aut humiditatis. Sed frigus est cã essentialis, ⁊ due relique sunt cause p accidens, qm̃ afferũt eam: ⁊ mutatio opationis eius, ⁊ pmutatio ipsius significãt supfluitatẽ caliditatis.

Et hec qdẽ oĩa sunt fm plurimũ rei: ⁊ fm q dictũ est in virtutibus sensibilib⁹. Et hec egritudo qñqz accidit sana intelligentia, vel rõne: ita vt perfecte ⁊ cõplete significant pulchrũ ⁊ fetidũ: ⁊ sint eoꝝ verba cũ hoibus sana: sed imaginant quosdaz pñtes, qui exterius nõ reperiunt, ⁊ imaginant voces tympanistarũ, ⁊ reliqua: sicut narrat G. accidisse Abrucali medico. Et ex ipsis est corruptio in virtute cogitationis, ⁊ imaginatiõis. s. aut destructio: ⁊ noiatur hec deletio rationis: aut debilitas. ⁊ nominatur [t]⌈amentia⌋⁊ earũ principiũ est frigus [v]⌈anterioris⌋cerebri: aut siccitas: aut humiditas eius: ⁊ illud fm plurimuz, fm q dictum est. Aut est, muta/

a A. Alia littera ⁊ pp oppilationem.
b A. sensitiuis.
c A. fm cplõnez non fm q accidunt vel occurrunt mãe virtuti sane itegre vl pfecte in.
d A. Alia litera ãteriori cerebro facientem ipsos si non fuerit res appropriata alchaisiz. i. stricture.
e A. cum.
f A. fortitudine.
g A. attende.
h † A. vel pluralitatem.
i A. aut.
k A. aut.
l † A. et.
m A. Et ex membris qdẽ sensitiuis sunt, quẽ vehemẽtis sunt pingtatis cerebro, quare raro est, q non sit nocumentũ in eis cũ cõitate.
n A. Alia littera ⁊ similiter.
o A. sigñat nocumentuz in ipsis ex caĩtate, aut siccitate nõ puenientibus.
p A. odoratus.
q A. diminutionis virtutis.
r A. ita vt sentiat cum ea.
s † A. ⁊ ipsius mutationem.
t A. hamcha.
v A. medij.

tio ⁊[a] [permutatio: ita vt fit in eius cognitiōe regimentum, ⁊ rectum faciat dicendo ꝙ non est rectuꝫ: ⁊ nominatur cōmistio] rōnis: ⁊ significat aut apostemata: aut mām cholericā calidam ⁊ siccā: ⁊ est demonium[b] [lupinū, ⁊ est ꝑmistio eius cum malitia] aut māꝫ melancholicā, ⁊ est melācholia: ⁊ est eius permistio cū malitia extimationis ⁊ cuꝫ cogitatiōe [c] [absqꝫ cōprehensione.] Qui aūt ex illis morib⁹ ad timorē decliuior est: est magis significatiuus frigoris: ⁊ ex eis decliuior ad audaciā, ⁊ iram, est magis significatiuus caloris: ⁊ ẜm differentias q̄ sunt inter eos: ⁊ nos postea afferemus eas. Et forsitan erit illud ꝓpter cōmunicationē mēbri alterius: ⁊ illud quidē cognoscetur significationibus particularibus quas postea narrabimus. Et vl'iter cū cogitationes plurimū mouētur motibus multis, ⁊ permutantur ⁊ variantur, tūc illic est caliditas. Et qn̄qꝫ etiam accidit permutatio cogitationis in egritudinibus frigide materie, cum a caliditate nō euacuātur, sicut cōmistio rōnis in lethargia. Et ex ipsis est lesio in virtute memorie. s. aut vt debilitetur: aut vt destruatur sicut narrat. G. ꝙ pestilentia ꝓuenit in parte ethiopie, que eis accidit propter cadauera multa relicta post forte preliū: ⁊ peruenit pestilētia illa vsqꝫ ad terrā grecoꝝ: accidit ergo eis, vt causa illius tantū caderet obliuiōis, donec eis adueniret dispositio ẜm quam homo nominis sui ipsius obliuisceretur, ⁊ filij sui. Et plurimū quidē accidit debilitas in memoria ꝓpter corruptionem in postremo cerebro ex frigiditate: aut hūiditate: aut siccitate: aut[d] [ꝓpter eū qui permutatur] ⁊ accidit ei vt rememoretur eius[e] [qd̄ nūqꝫ ei adest] ⁊ significat cōplexionem calidā absqꝫ mā: aut cum mā: sed mā sicca ad illud est magis ꝯueniens: ⁊ illud totū est cuꝫ cōplexio nō supfluit, ⁊ virtus nō cadit. Dicamus aūt nunc sermonē ꝯiunctum, ꝙ destructio harū operationum qn̄qꝫ fit ꝓpter dn̄m frigoris, aut in corpore cerebri, ⁊ est ex eo qd̄ dominatur sup cerebrū: aut super vētres eius: ⁊ qn̄qꝫ fit ꝓpter frigus cū humiditate: ⁊ qn̄qꝫ affert ipsam siccitas: ⁊ sil'r earum debilitas: ipsarū aūt mutatio fit ꝓpter apostemata: aut cōplexionē cholericaꝫ: aut melancholicā[f] [aut corpus adurēs.] Et significatio dispositionū somnioꝝ est ex eo qd̄ opꝫ adiungi huic loco: plurimuꝫ. n. visionis rerum citrinarum calidarū significāt dn̄ium cholere: ⁊ sil'r plurimū visionis rerum cuiqꝫ ꝯpl'oni ꝓportionaliū, quas numerare nō est necesse: ⁊ somnia quidē permutata significant caliditatē ⁊ siccitatem, ⁊ sil'r apparet in egritudinibus acutis cerebri, ⁊ sil'r sunt somnia terribilia: ⁊ illa quoꝝ nō recordatur signāt frigiditatē, ⁊ humiditatē ẜm plurimū.

¶ De significatione operationum motiuarum, ⁊ qd̄ eis similatur ex somno ⁊ vigilia. Cap. VII.

Significationum aūt assuptarum ex gn̄e opationū motiuarū destructio ⁊ debilitas significāt humiditateꝫ supfluam in instr̄is ipsarū subtilē plurimam, ⁊ significant in quocūqꝫ mēbro fuerint lesionem in cerebro. verūtn̄[g] [ei magis ꝓpriuꝫ est ꝙ] in toto corpore fiunt, sicut applia: aut in pte vna, sicut paralysis, ⁊ tortura laxa: ⁊ qn̄qꝫ[h] [ꝯueniunt ambe ad significandū destructionē, ⁊ debilitatē caliditatis cerebri: aut siccitatis in ipso: aut in aliquo membroꝝ longinquoꝝ] ab eo: veꝝ illud erit post egritudines plurimas, ⁊ paulatim ẜm dies. Qd̄ autēꝫ in vno mēbro fit, sicut[i] [mollities] ⁊ silia ei⁹: qn̄qꝫ est ꝑꝑ egritudines ꝓprias illius mēbri: ⁊ qn̄qꝫ est ab expulsione supfluitatis cerebri ad ipsum. Earū vero mutatio si est subito significat humiditateꝫ:[k] † [ ] ⁊ si est paulatiꝫ significat siccitatē. s. in instr̄is. Que aūt cerebro ꝓpria est, sicut mutatio motuū epileptici, qn̄ adest epilepsia que est spasmus cōis: ⁊ ipsa quidem non fit nisi ab humiditate: qm̄ ipsa fit subito: aut cōicatione mēbri alterius ẜm ꝙ declaratū est: ⁊ significat oppilationē non perfectam:[l] † [ ] sicut tremor capitis: omnia enim hec significāt materiā grossam in illo latere cerebri: aut debilitatē: aut siccitatem si fuerit post egritudines antecedentes: ⁊ si fuerit eoruꝫ aduētus paulatim ⁊ paulatim. De eis autē qui sunt in mēbris a cerebro lōginquioribus, sermo est illud, qd̄ diximus multotiens. Et oēs isti motus egrediuntur a cursu naturali: ⁊ diximus ēt, ꝙ si homo impiger est ad motus, cōplexio cerebri eius in principio est calida[m] [⁊] sicca: ꝙ si est decliuis pigritie ⁊ laxitati: tūc eius cōplexio est frigida[n] [⁊] humida: ⁊ cum hꝫ egritudinē, ⁊ motus ipsi⁹ pertinens est ad inquietudinē, tunc est calidus: ⁊ si quieti attinent, ⁊ virtus nō est vehemētis casus: tūc declinat ad frigus. Et ex eis que huic capitulo ꝓportionantur, est significatio dispositionū somni ⁊ vigiliarū. Scias ergo ꝙ somnus semp sequitur malitiam cōplexionis humide laxe: aut frigide ꝯgelantis motum virtutuꝫ sensibiliū: aut vehementē spūs animalis resolutionē, ꝓpter superfluitateꝫ motus: aut ꝓpter impulsionē virtutū ad interiora, vt materia digeratur, ⁊ impellitur cuꝫ eis spiritus animalis[o] [ꝑꝑ ꝯsecutionē] queādmoduꝫ fit post cibū. Sōni aūt cā, qui nō ẜm cursuꝫ nālē ꝓcedit, neqꝫ sequitur laborē ⁊ motū, est humiditas ⁊ ꝯgelatio: qd̄ si nō cadūt cāe ꝯgelationis, ⁊ signationes nō signāt supfluitatem frigoris, de qbus rememorabimur: tunc cā eius est humiditas. Amplius nō ois humiditas facit somnū. Senum. n. cū humiditate cōplexionū ipsoꝝ ꝓlongantur vigilie. Et. G. quidē vr̄, ꝙ illud est ex qualitatibus humiditatū ipsarū nitrosarū. Ipse enim vigilare faciunt ꝓpter nocumentum qd̄ cerebro inferunt. Uerūtamen siccitas ẜm oēm dispositionem vigilare proculdubio facit.

¶ De signationibus sumptis ex ipso gn̄e opationū nāliū ex eo qd̄ expellitur ⁊ ex eo qd̄ appet de apatib⁹ ⁊ vlceribus ⁊ ex eo qd̄ oritur de capillis. Cap. VIII.

Significationes autē acceptē ex genere operationū nālium apparēt, vt pote ex supfluitatibus, per ipsarū[p] [diminutionē] in qꝫtitate, ⁊ qualitate earum: ⁊ per ipsarū ꝓhibitionē. Earum vero expulsio fit ex palato, ex naso, ⁊ aure: ⁊ ex eo qd̄ apparet super capite de vlceribus, ⁊ bothor, ⁊ apostematib⁹: ⁊ ex eo qd̄ oritur de capillis. Capilli. n. oriuntur ex supfluitatibus cerebri. Et ex capillis quidē sumitur significatio ex velocitate ortus ipsoꝝ: aut tarditate, ⁊ reliquis dispositionibus quas iam numerauimus. Rememoremur ergo vie significationū expulsionū supfluitatū a semitis predictis. Iste quidē supfluitates cū multiplicantur, significant materias[q] [predictas] ⁊ significant causam, quare superfluitates in mēbro multiplicantur, queādmodū sciuisti: ⁊ ꝙ expulsiua non est debilis. Cum autē ꝓhibentur, aut minorantur, ⁊ inuenitur cuꝫ hoc, aut grauitas, aut punctio, aut mordicatio, aut extensio, aut pulsatio, aut[r] [reuolutio] ⁊ tinnitus, significāt oppilationē, ⁊ debilitatē virtutis expulsiue, ⁊ repletionē. Genus vero eius. i. superfluitatis significatur, qm̄ mordicatiua: aut pungitiua: adustiua, parue grauitatis,

a A. corruptio, ita vt fit eius cognitio, seu eius cogitatio in eo qd̄ nō est ⁊ rectū faciat qd̄ nō est rectū: ⁊ noiatur ꝑmixtio.

b A. leoninuꝫ, ⁊ est ꝑmixtio cuꝫ actibus, ⁊ gestibus malis.

c A. eius qd̄ nō adest.

d A. aut ꝙ ꝑmutetur.

e A. Alia litera de quo nō cogitauerit tꝑe ꝓximo.

f A. Alia littera aut caliditatem puram.

g A. magis appropriant ei si.

h A. cōtingūt. s. destructio ⁊ debilitas ex caliditate cerebri, aut siccitate in ipso, aut i aliquo neruoꝝ orto.

i A. mollificatō.

k † A. etiam.

l † A. et.

m A. Alia litera aut.

n A. aut.

o A. consequutiue.

p A. expulsione.

q A. Alia litera multas.

r A. vertigo.

citrinans colorē faciei ⁊ oculi, significat ꝙ materia est cholerica. Et pulsatiua, grauis, rubificans colorem faciei, et oculi, inflans venas significat ꝙ ipsa est sanguinea. Et laxatiua, faciēs pigritiā cum qua mutatur color ad plumbeitatē: ⁊ ducēs ad somnū, ⁊ dormitationē, significat qm̄ ipsa est phlegmatica. Quod si color obfuscatur in dispōne illa, ⁊ corrūpitur cogitatio, ⁊ caput est minoris grauitatis: ⁊ somnus cū hoc non est dominās: ⁊ non sunt reliqua signa, significat ꝙ ipsa est melancholica. Quod si aliqd ipsoꝝ est cum tinnitu, ⁊ [a] [reuolutione] et permutatione loci, significat ꝙ materia generat vētositatē, ⁊ inflationē, et vaporem: et ꝙ habet caliditatem in ipsa agentē. Quod si adest superfluitatū retentio cū leuitate capitis, significat siccitatē absolute: ⁊ h̄ qdē capl'm qd̄ attulimus est propriū q̄titati: vel qualitati expulsiōis ⁊ ꝓhibitiōis. Qualitas aūt eius est, sicut si tendit ad citrinitatē, et subtilitatē, ⁊ caliditatē [b] † [ ] signāt cholerā. Et si tēdit ad rubedinē [c] † [ ] [[d] ⁊ calitatē] ⁊ exuberationē venaꝝ, signāt ꝙ ipsa ē sanguinea. Et salsa, et dulcis cū priuatiōe reliquoꝝ signoꝝ aut nitrosa, frigidi tactus aut calidi, significant fl'a in qd̄ agit calitas. Et insipida, grossa, frigidi tactus, signāt ꝙ est phl'a crudū: ⁊ iste qdē sunt significatiōes qualitatis expulsi in colore suo, et gustu, et tactu, ⁊ substātia. Odoris xō eius est, quoniā putredo odoris, et acuitas eius significant caliditatem. Et priuatio odoris, fortasse frigiditatē, non tñ sicut prima significat caliditatē. Que aūt pendent ex eis que apparent in cute capitis: ⁊ qd̄ sequitur eā, ex vlceribus, ⁊ bothor, ⁊ apatibus significant ſm plurimū materias, que fuerūt, ⁊ expellūtur: ⁊ nō significāt dispositionem cerebri in illa hora manifeste, nisi forsitan sint in augmento. Tu autē sciuisti causas apatum calidoꝝ, ⁊ frigidoꝝ, et duroꝝ, et cancerosoꝝ, et vlcerum perambulantiū, ⁊ quietoꝝ, ⁊ reliquorū ex his que dicta sunt: non sunt ergo tibi difficiles cognitiones eoꝝ ſm dispositiones capitis etiā. Et iā etiam sciuisti in libro primo causas euētus capillorum: ⁊ sciuisti cām crispitudinis ipsoꝝ, ⁊ planitiei, ⁊ subtilitatis, ⁊ grossitiei, ⁊ paucitatis, ⁊ multitudinis, ⁊ velocitatis canitiei, ⁊ tarditatis eius. Et nos quidē docebimus causam scissionis ipsoꝝ, ⁊ casus eorū in capitulis proprijs. Cognosces ergo ex eis qualitatem significationum capilloꝝ: ⁊ nos quidē differemus illud vsq; ad illum locum fugiētes multiplicationem, ⁊ elongationem.

a A. vertigine.

b † A. ⁊ mordicationem.

c † A. ⁊ dulcedinem in ore cum rubedine faciei ⁊ oculorum.

d A. ⁊ caliditate tactus.

De signationibus sumptis ex ꝯueniētia, et diuersificatiōe, ⁊ velocitate passionū, ⁊ tarditate. Ca. IX.

Signa autem assumpta ex genere conuenientie, ⁊ diuersificationis, ⁊ velocitatis passionū, ⁊ tarditate eius sunt hec. Conuenientia aūt ⁊ diuerficantia, impossibile est, quin aut [e] [mutent] in dispōne in qua positus nihil de sanitate negat, que ipm̄ tenet, aut in dispōne, in qua est eius exitus a sanitate, ⁊ mutat eius cōplexio a natura. Conueniētia ergo eius in dispōne sanitatis, que ipsum tenet, est assimilatio cōplexioni eius. cōplexio igitur ipsius cognoscitur ex illo: qd̄ autē diuersificatur ab eo in dispositiōe illa, est contrarium cōplexioni ipsius. In dispositione aūt in qua fit ei⁹ exitus a sanitate, ⁊ mutat eius cōplexio ab ipso, iudicium est ecōtrario. Nos quidē iam diximus in eo qd̄ est preteritum de dictis vl'ibus, ꝙ sanitas in corporibus oībus non est ſm cōplexionē vnam: et ꝙ possibile est, vt sit sanitas corporis a cōplexione, cuius similis est ex eo, qd̄ affert egritudinē corpori alteri, si haberet illā cōplexionē. Uerūtñ opꝫ, vt ꝯsideretur qd̄ sit eius diuersum in extremitate alia etiā, sicut diuersificat ei hoc in hac extremitate: ita vt existimatione sciatur q̄titas cōplexionis quam habet. due. n. extremitates simul sunt diuerse impedientes ꝓculdubio: ⁊ non est ꝯueniens sanitas aliqua extra equalitatē: nisi dū non vehemēter superfluit. Et cerebrū quidē, qd̄ cōplexionis calide malitiam hꝫ iuuatur aere frigido, ⁊ cibis, ⁊ odoribus frigidis: siue sint bōi, siue canforati, sandalini, ⁊ nenufarini, ⁊ eis sil'es, siue fetidi non boni: sicut limonsi, ⁊ [f] [alubiati] ⁊ iuuatur tranqllitate ⁊ quiete. Et ꝙ hꝫ malitiā cōplexionis frigide iuuatur eo, qd̄ est illis contrariū. Iuuatur ergo aere calido, ⁊ odoribus calidis [g] [⁊ letificantibus, ⁊] calefacientibus, ⁊ exercitijs, ⁊ motibus. Et qd̄ hꝫ malitiā cōpl'onis sicce, leditur eo qd̄ ex ipso euacuatur. Et ꝙ hꝫ malitiā cōplexionis humide, iuuatur eo qd̄ ex ipso euacuatur, ⁊ minuitur ab eo. Significationes xō velocitatis passionū eius, sicut si velociter calefiat: aut velociter infrigidetur, sunt iste. Qd̄. n. calefit velociter significat caliditatē cōplexionis, ſm conditiones predictas in libro vniuersali. Et similiter quod velociter infrigidatur, ⁊ similiter qd̄ velociter exiccatur. [h] [Illud enim] qñq; fit ꝓpter paruitatē humiditatis ipsius: ⁊ qñq; fit pp subtilitatē humiditatis ipsius: aut pp caliditatē sue cōplexionis.

Uerūtñ drīa inter ea est: quoniā cū primo reperiūtur reliqua signa siccitatis cerebri, sicut vigilie, ⁊ reliqua de quibus rememorabimur in capl'o signoꝝ complexionū cerebri: ⁊ hoc secundum est quoniā siccitas non accidit ei nisi in horis, que sunt apud motum laboriosum: aut caliditatē fortem: aut qd̄ ꝓcedit cursu eius ex causis siccitatis p̄dictis. Amplius [i] [si non affuerit] ei in reliqs horis significatio siccitatis. Cū eo xō qd̄ fit ꝓpter caliditatem cōplexionis eius, sunt reliqua signa caliditatis in cōplexione. Qd̄ autē velociter humectat, qñq; fit pp caliditatē substantie eius: et qñq; fit pp frigus substantie ipsius. et qñq; fit qm̄ cōplexio substātie ipsius radicalis fuit humida: ⁊ qñq; fit qm̄ cōplexio substantie eius radicalis fuit sicca. Qd̄ si fuerit ex caliditate erunt illic signa caliditatis. amplius erit illa humectatio non ex eo qd̄ semp est: sed ipsa erit successiua caliditatis supflue cadētis in cerebro, et attrahētis humiditates ad ipsū, q̄ ipm̄ implebūt. deinde si remāserit cōplexio calida vincēs succedet siccitas, ⁊ cū [k] [diminutione] ⁊ si humiditates vicerint fiet cerebrū frigidū: ⁊ humidū: ⁊ si equabunt, ꝯuenit ſm plimū putredo, ⁊ egritudines putride, ⁊ apata. qm̄ hec humiditas nō est [l] [innata. ꝯuertitur ergo in ea caliditas innata. Uerūtñ] non cōuertitur in ipsa nisi ꝯuersiōe extranea que est putredo. Quod si fuerit pp ꝯpl'onis frigiditatē, nō erit euentus humiditatis subito: sed ſm dies. deinde eueniet humectatio, ⁊ fiet cū velocitate: ⁊ erunt signa frigiditatis cerebri reperta. Qd̄ si illud fuerit pp humiditatem cerebri ipsius, erit velocitas in illo pp vnam duaꝝ rerū: aut q2 humiditas facit frigus, ⁊ frigus corrumpit virtutē digestiuam mutantē illud, qd̄ ꝑuenit ad cerebrū de nutrimēto, ⁊ apparet humectatio. Cū ergo peruenit frigus illud subito, humectatio post ipsum seqtur subito: ⁊ qñ cum illo accidūt oppilationes in meatibus, accidit vt superfluitates retineant: deinde erit hoc semp, ⁊ inseꝑabile, ⁊ non erit ex eis q̄ sunt raro. Eius aūt qd̄ fit ꝓpter cerebri siccitatem, causa est [m] [desiccatio] adueniēs subito

e A. cōsiderent.

f A. althalebie, idest herbe musci que oritur in aqs stantibus.

g A. bōi odoris ⁊ fetidi odoris ēt resoluentib⁹.

h A. Et.

i A. non inest.

k A. expulsione.

l A. naturalis in quā ꝯuertat caliditas nālis cōuersione naturali, immo.

m A. exuccatio.

quum siccitas accidit vno momēto: ⁊ est cuȝ signis siccitatis p̄dictis, ⁊ est silis ei, que ꝓuenit a caliditate, nisi in eo in quo ambo diuersificanť ex signis caliditatis, ⁊ ex signis siccitatis. Iste ergo sunt significationes assumpte ex velocitate passionū: ⁊ nō opȝ vt [a] † [ ] velocitas passionū [b] [mutetur ꝓpter] debilitatē virtutū nālium, p̄cipue in humectatione, q̄m debilitas virtutū nālium sequiť haꝝ vnā causaꝝ. Dia aūt ꝯuenientia, ⁊ diuersificantia nō sumunť ex qualitatibus: imo sumunť ex formis ⁊ motibus, queadmodū videmus hn̄tem egritudinem, que nominať ouum, eligere resupinationē de reliquis sitibus dormitationis sue.

a † A. ꝯsideretur
b A. s̄m.

De significationibus sumptis ex parte mēsure capitis. Cap. X.

Cognitio [c] xo] facta s̄m paruitatē capitis, ⁊ magnitudinē eius est, q̄ opȝ te scire q̄m causa paruitatis capitis in creatura est paucitas materie, sicut cā magnitudinis eiꝰ est materie multitudo. s. materiei spermatis partite in partitione que capiti est nālis. Amplius si fuerit materiei paucitas cū fortitudine virtutis formatiue p̄me erit bone forme: ⁊ erit minus malū eo, qđ paruitati capitis adiungit figure malitiā in creatura. Qđ significat debilitatē virtutis s̄m q̄ ip̄m nō est expers malitie in forma cerebri, ⁊ debilitate virtutis, ⁊ ꝯstrictione meatus virtutis moralis, ⁊ nālis, vel aialis. Quapropter physionomici dicūt, q̄ hic homo est p̄fidus, timidus, velocis ire, hesitans in rebus. Et. G. q̄dem dicit, q̄ caput paruuȝ oino non [d] [vacat] a sigtione malitie forme cerebri: ⁊ q̄ magnū caput non hȝ assiduam significationē bonitatis dispōnis cerebri, dum nō sunt ei cōpares bonitas figure, ⁊ grossitudo colli, ⁊ amplitudo pectoris. Ipse eniȝ ꝯsequunť magnitudinē dorsi, ⁊ costarum sequētium magnitudinē nuche, ⁊ eius fortitudinem, que ꝯsequunť fortitudinē cerebri. Quum eniȝ multitudini materiei compar existit fortitudo virtutis formatiue, caput est s̄m hāc formam. Ex eis aūt que illud [e] [significāt] est vt illic sit ꝓportionalitas reliquoꝝ mēbroꝝ: q̄ si cuȝ eis cōpar fuerit ipsoꝝ debilitas, erit male figure, debilis colli, parui dorsi: aut erūt lesa: [f] [⁊ que] eo ꝯtinenť: ⁊ ab eo oriuntur, s̄m q̄ q̄nq̄ȝ accidit ex augmēto capitis in magnitudine, que nō est s̄m naturā pueris, quibꝰ accidit [g] [apertio] capitis: ⁊ magnitudo eius, que non sunt in natura, imo s̄m semitaȝ egritudinis: et causa in ipso est multitudo materiei [h] [ascēdētis:] ⁊ simil'r accidit adultis ex doloribꝰ capitis prauis: ⁊ q̄nq̄ȝ accidit, vt sinciput minoreť, ⁊ tēpus planuȝ fiat, quū eleuať herisipila sup̄ cerebruȝ. Iam ergo scis significationes paruitatis capitis, ⁊ magnitudinis eius. Et ex signis bonitatis q̄dem cerebri est, vt non patiať ex vaporibꝰ vini, ⁊ [i] † [ ] que cū eis narrabimus: ⁊ [k] [que patiť] ex subtilitate ⁊ caliditate eius [l] [etiā vt addatur] mens eius.

c A. Dr̄ia ꝯo et cognitio.
d A. euacuatur.
e A. ꝯfirmant.
f A. que cum.
g A. inflatio.
h A. ebullientis
i † A. ab eis.
k A. patiatur.
l A. q̄re additur

De figura capitis. Cap. XI.

Significationes xo figure eiꝰ sūt iste. Iam eniȝ docui te in capl'o ossis capitis, que sit nālis figura capitis, ⁊ que sit mala: ⁊ q̄ figure malitia quum accidit alicui partiuȝ capitis, ledunť ꝓculdubio ꝓprietates op̄ationum illius partis cerebri, de qua dixit G. q̄ [m] [almusafata] ⁊ quadrata sunt vitupabiles semper: ⁊ eminentia extremitatū est vituperabilis: nisi causa sit in ipso fortitudo virtutis formatiue. s. si sit superabundans in operationibus suis: ⁊ significant etiam fortitudinē huius virtutis, forma colli, ⁊ ipsius quantitas, ⁊ pectus.

m A. almesefath

De sigtionibus sumptis a grauitate, ⁊ leuitate capitis, calitate, frigiditate, ⁊ ex doloribꝰ. Cap. XII.

Significationes aūt sumpte ex ḡuitate capitis, ⁊ leuitate eius sunt, q̄m grauitas capitis semp̄ significat mām in ipso: sed mā cholerica facit grauitatem minorē, ⁊ adustionē vehemētiorē. Et melica facit grauitatē maiorē illa, ⁊ siccitateȝ [n] [magis.] Et sanguinea facit grauitatē fortiorē q̄ȝ ille: ⁊ pulsationem, ⁊ dolorē in radicibus oculi ꝓpter penetrationē chimi calidi, ⁊ rubedinē, ⁊ inflationē in venis vehementiorē. Et flatica facit grauitatē maiorem, q̄ȝ oēs alie, ⁊ dolorē minorē, q̄ȝ sanguinea, ⁊ cholerica: ⁊ somnū maiorē q̄ȝ melancholica, ⁊ [o] [tarditatem] ad cogitationē, ⁊ pigritiā, ⁊ paucitatē agilitatis. Significationes xo assūpte ex caliditate, ⁊ frigiditate. s. [p] [qđ] ex eis tangit caput in seipso: ⁊ qđ tangit aliud exterius, non occultanť tibi: calidū q̄dem significat caliditatē si p̄seuerauerit cōplexionalē, ⁊ si accidit, ⁊ nocet, accidentalē: ⁊ sil'r est iudiciū frigidi, s̄m eius ꝯsiderationē. Et sil'r est iudiciū aridi ⁊ sicci s̄m suā considerationē, si non venerit exterius exasperans, ⁊ arefaciens. Et sil'r est humiduȝ si non fuerit calor interius [q] [separans.] Et dolores quidē corrosiui qui imaginari faciunt in capite hois incessus. s. alicuius rei cū corrosione, ⁊ mordicatione, sign̄t materiā calidā: ⁊ pulsatiui significāt ap̄a calidū: ⁊ [r] [sil'r subitat sigtio eoꝝ ꝯcōmunicantiā] febris. Et grauatiui ⁊ cōpressiui sign̄t materiā [s] † [ ] frigidā. Et extensiui materiā vētosam: ⁊ p̄mutatio [t] [subitat] illud. Et dolor qui est sicut p̄cussio cū malleo sigt sicut ouuȝ, ⁊ emigraneā tēporalē. Et dolores ēt sign̄t parte sua, sicut dolor qui est ꝓpter cōitatē stomachi, fit s̄m moduȝ: ⁊ qui est propter cōitatē epatis s̄m formā aliā, queadmodum narrabimus. Et cū hoc quandoq̄ȝ significant s̄m suā perseuerantiā, dolor eniȝ quū perseuerat in anteriore capitis parte, ⁊ posteriore eius significat [u] [cum parte sua carabitum.]

n A. maiorem.
o A. hebetudinem.
p A. quas.
q A. faciēs sudorem.
r A. confirmat significatiōes eorum adherētia.
s † A. grauātez cōprimentem.
t A. confirmat.
u A. frenesim.

De sigtionibꝰ mēbroꝝ, que sunt cerebro sic ꝓpagines, vt ocl's, ⁊ lingua [x] [vua] collū ⁊ nerui. Ca. XIII.

Significatio autēȝ oculi qui est de sūma illoruȝ est ex dispositione venaꝝ eius, ⁊ ex dispōne grauitatis, ⁊ leuitatis ipsius, ⁊ ex dispositione coloris eius in citrinitate sua, aut in offuscatione sua, aut plūbeitate, aut rubedine eius, ⁊ dispositione tactus eius: ⁊ oia illa valde vicina sunt in significatione eius, qđ est in ip̄o cerebro. Et quandoq̄ȝ significať per illud qđ fluit ab eo de lachrymis, ⁊ lippitudine: ⁊ qđ accidit ipsi ex clausura [y] [⁊ palpitatione:] ⁊ ex dispositionibꝰ oculi, que ꝯsiderantur s̄m ꝓfunditatē, ⁊ exitū eius ad exteriora: ⁊ magnitudinē, ⁊ paruitatē, ⁊ infirmitates, ⁊ dolores. Naȝ si oculus siccatur significat siccitatē cerebri: ⁊ fluxus lippitudinis, ⁊ lachrymarū quuȝ non fit propter egritudinē in ipso oculo, significant humiditatē anterioris cerebri: ⁊ magnitudo venaꝝ ocl'i significat calefactionē cerebri in substantia: ⁊ fluxus lachrymaꝝ absq̄ȝ causa manifesta, significat in egritudinibus [z] [calidis] inflāmationē cerebri, ⁊ ap̄ata eius: ⁊ proprie quuȝ currunt ex vno oculoꝝ: ⁊ quū lippitudo pupillā tegere icipit: sicut tela aranee, deinde adunatur, tunc est morti

x A. ⁊ facies, et meatus vue, et amigdalaruȝ ⁊.
y A. vel clausiōe ⁊ ituitu fixo ī rē vnaȝ: ⁊ ex dispōne motiōis eius vel palpitatiōis eius.
z A. acutis.

propinquius. Et oculus qui remanet aptus, ⁊ non mouet̄, sicut fit in carabito ⁊ quādoqꝫ in lethargia ⁊ qui clauditur, ⁊ fit eius apertio difficilis, sicut fit [a] [ſm plurimas vices] in lethargia: ⁊ fit etiā in carabito, apud resolutionē virtutis significat lesionē magnā in cerebro: plurimuꝫ autem mobilis significat inflāmationē, ⁊ caliditatem, ⁊ demoniacuꝫ, ⁊ adherens suo intuitu vni loco [b] [qui est alcūbescematiꝫ, ⁊ terrefactus alienationē] ⁊ melancholiaꝫ. Et quandoqꝫ significat̄ ex motibus eius [c] [error cerebri ex crudelitatibus] ire ⁊ angustie, ⁊ timoris, ⁊ [d] [concupiscētie.] Et ad exteriora exiens significat apostemata, ⁊ repletioneꝫ vasoꝝ cerebri. Et ꝓfundus significat resolutionē plurimaꝫ substantie cerebri, sicut accidit in vigilijs, ⁊ alcutubut, ⁊ [e] [cōcupiscentiam] quāuis hoꝝ forma diuersificetur in hoc, queādmoduꝫ distinguemus in locis suis: ⁊ similiter quādoqꝫ significat [f] [congelationē cerebri ⁊ eius mortē.] Significationes autē assumpte ex dispōnibus lingue sunt, sicut ꝙ lingue multotiens color significat cerebri dispositionē, queādmodum sua albedine significat lethargiaꝫ: ⁊ citrinitate sua primo, ⁊ nigredine sua secundo, carabituꝫ. Et sicut significat dominio citrinitatis super se, aut viriditate venaꝝ, que sunt sub ea [g] [caducationē propriet:] ⁊ nō est quidē significatio ex colore lingue, sicut significatio ex colore oculi. Nam illud vehementiorem habet cuꝫ cerebro proprietatē. colore autē lingue quādoqꝫ significant̄ stomachi dispositiones. Verūtamen quum scitur, ꝙ lesio est in cerebro, non elongat̄ significatio ab eo. Assumpte autē ex [h] [colore faciei sunt plures.] Et tu quidē scis significationes coloꝝ cōplexionum. Ex eius autē pinguedine ⁊ matie sunt, q̄ eius pinguedo ⁊ rubedo sig̃t dominiuꝫ sanguinis, ⁊ ipsius maties cū citrinitate significat dn̄ium cholere, ⁊ eius maties cū tenebrositate significat dominiuꝫ siccitatis melancholie: ⁊ inflatio [i] [modica] sig̃t dominiuꝫ aquositatis [k] [in sāguine victo: postq̄ꝫ non fuerint iste dispositiones dominij ꝑncipales,] ⁊ postq̄ꝫ sciueris, ꝙ egritudo nō est in corpore mutans formā, nisi in latere cerebri. Assumpte v̄o ex dispositione colli sūt, qm̄ si est forte, ⁊ grossuꝫ, sig̃t fortitudinē virtutis cerebri, ⁊ eius abundātiam: ⁊ si est curtuꝫ, ⁊ subtile, ecōtra, ⁊ si est preparatuꝫ ad recipiēdum scrofulas, ⁊ ap̄ata, tunc causa in hoc nō est debilitas in ipso: [l] [⁊ tunc etiam qn̄ vacuuꝫ est ab illo, nō] est causa in hoc fortitudo eius: veꝝ causa in hoc est debilitas virtutis digestiue, que est in cerebro ꝓpter aliquaꝫ specieꝝ cōplexionis, q̄s narrabimus, ⁊ fortitudo virtutis expulsiue. partes eni colli recipiunt, qꝺ cerebrū expellit: ⁊ carnes molles glandose, que sunt in ipso. Et silr̄ est etiaꝫ dispositio sig̃tionum assumptaꝝ a dispōne vue, ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ, ⁊ etiam dentium. Assūpte v̄o ex dispositione mēbroꝝ neruosoꝝ intrinsecoruꝫ sunt ex semita iudicioꝝ cōmunitatis. Necessarium enim est vt cerebro, ⁊ nuche cōmunicent: sicut quū lesiones super ea ꝑseuerant, afferunt cerebro spēm egritudinis, que est in eis. Et quñqꝫ aduenit eis illud ex cerebro, ⁊ nerui quidē quuꝫ fortes fiunt ⁊ igrossantur, ⁊ vie ipsoꝝ fiunt fortes, que eis create sunt [m] [principales] significant fortitudinē: ⁊ contrariū illius significat contrarium eius.

¶ De sig̃tione cōi mēbroꝝ q̄bus cōicat cerebrū ⁊ appropinq̄t. Ca. XIIII

Um membra cerebro cōmunicantia fortia existūt: tunc cerebrū est forte, ⁊ si plurimas habēt lesiones, non ꝓpter causas manifestas eis aduenientes, tūc cerebrum debilitat̄, aut leditur: ⁊ fortasse sunt operationes ille in mēbris alijs ꝓpter cōmunitatē virtutuꝫ cerebri: sicut ꝯtingit vt non vadat eger ad vrinam ⁊ egestionē indigens eis ꝓpter priuationē sensus, sicut accidit in lethargia, ⁊ [n] [clausura oculoꝝ vigilatiua,] aut ꝓpter grauitatē motus sup̱ ipsum, sicut in eis, ⁊ in carabito: ⁊ sicut defectus transglutiendi, ⁊ [o] [sorbendi in serac. i. quando aqua igreditur tracheā arteriaꝫ] in istis egritudinibus: ⁊ sicut sig̃tiones anhelitus: anhelitus enim quandoqꝫ abscinditur, ⁊ destruitur per causaꝫ lesionis que est in cerebro peruenientis ad velamen, ⁊ mēbra anhelitus: ⁊ [p] [eius multitudo,] ⁊ magnificentia sūt magis significantia sibare: ⁊ strictura, ⁊ paruitas eius sunt magis significantia dormitationem vigilatiuam, ⁊ lethargiam.

¶ De significatione membri, cuius cōmunitate cerebrum patitur. Cap. XV.

Uoniam stomachus est ex mēbris plurimū cōmunicatione sua ledentibus cerebrū, tunc oportet, vt significet̄ illud ex dispositione desiderij, ⁊ digestionis, ⁊ eructationis, ⁊ rugitus, ⁊ dispositione singultus, ⁊ nausee, ⁊ dispositione tremoris stomachalis. In q̄litate v̄o [q] † [ ] hoꝝ ſm stomachū consideret̄ vbi loquemur de stomacho. Et significat̄ etiā ex dispositione vacuitatis, ⁊ repletionis. Cōmunitas enim cerebri cū stomacho quum est repletus, aut habet inflationē, apparet in dispositione repletionis eius. sed eius cōmunitas cū ipso propter caliditatem, et cholerā rubeam, ⁊ dolores ipsoꝝ qui fiunt inde: et ex fortitudine caloris apparet in dispositione vacuitatis. Et pleruncꝫ fit ex repletione causa ad equandam cōplexionē, ⁊ oppilanduꝫ inter vaporem calidum, ⁊ cerebrū, ⁊ ꝓprius [r] [significat̄ illud ſm locum] doloris in principio sui, ⁊ ipsius mansione.

Egritudines enim cerebri cōmunicatione stomachi factas iam significat dolor, quuꝫ icipit a sincipite: deīde effunditur ad illud qꝺ est iter vtrasqꝫ spatulas, ⁊ fit fortior apꝺ [s] [caput.] Et quādoqꝫ egrotat caput in cōmunicatione epatis, ⁊ est tunc declinatio doloris ad dextram, sicut quādo fit cōmunicatione splenis est declinatio doloris ad sinistram. Et quādoqꝫ [t] [multiplicatur cōmunicatio] cerebri cū mirach: ⁊ cum eo qꝺ est coraꝫ serasif: est ergo dolor declinis ad anteriora valde. Et quādoqꝫ cōmunicat matrici, ⁊ fit cū egritudinibꝫ matricis, ⁊ eius significationes dicte sūt in. c. ipsius: ⁊ sistitur dolor in vertice sincipitis. P̄lime autē cōmunitates cerebri cuꝫ mēbris, eueniunt ꝓpter vapores ad ipsum ascendentes: ⁊ via q̄dem ascensionis ipsoꝝ: aut est illud qꝺ est coram anteriore parte serasif, ⁊ [v] [sentit in ꝑmis] extensionē eius ad superiora: ⁊ est extēsio, vt corda, ⁊ pulsatio i venis iuxta ipsam: ⁊ sentit ꝑncipium doloris anterius: aut illud [x] [qꝺ seq̄tur partem colli] ⁊ sentit ꝑncipium doloris posterius: ⁊ tendunt̄ vt corda vene, ⁊ arterie posite posterius, ⁊ sentit illic pulsationē: quuncqꝫ ꝯsiderauisti accidēs mēbri cōmunicantis, oportet [y] [ne] accidēs sit accidens illi mēbro in seipso, [z] [sed] propter cōmunitatem suam quā habet cum cerebro, ⁊ non propter cōmunitatē cerebri cū ipso. Quuꝫ enim significet̄ ex nausea, ꝙ egritudo cerebri sit propter stomachi cōmunitatē, tunc non elongat̄ q̄n erretur, ⁊ sit egritudo hec in cerebro prius: ⁊ sit occulta, ⁊ neqꝫ appareat nausea in stomacho, nisi ꝓpter cōmunitatē suā

a A. quandoqꝫ.

b A. ⁊ q̄ ē i h̄ñtibus sirsem ⁊ birsē sig̃t guesgires idest cogitationes malas. Alia lr̄a. ⁊ q̄ ē albersame, ⁊ albe rheme sig̃t ves nes. i. cogitationes tristes.

c A. sup̱ cogitatiōes cerebri ex imaginatione. Alia lr̄a. sup̱ ꝯsiderationes cerebri, que sunt fortis apprehensio.

d A. ylischi.

e A. ylischi.

f A. sup̱ herisiptlā cerebri ⁊ ipetigines eius.

g A. epilēsiā ꝓp̄e

h A. dispōne faciei sunt ex colore eius.

i —— A.

k A. ⁊ flātis i sanguine vincētiuꝫ vel dn̄antium. postq̄ꝫ fuerit iste dispōnes accūtales nō radicales Alia lr̄a. dn̄anti in sāguie exuberante.

l A. neqꝫ quum vacuū est ab illo tunc.

m A. radicales.

n A. subet alsari

o A. ⁊ algasas et alserach.

p A. sicut eiꝰ magnitudo.

q † A. sig̃tionis.

r A. cū quo significat̄ est locus.

s A. digōnem.

t A. est cū cōicatione.

v A. Alia litera sentiunt isti.

x A. qꝺ vicinat̄ parti occipitis.

y A. Alia lr̄a vt.

z A. non.

cum cerebro in egritudine occulta, cum qua est. Oportet ergo vt redeas ad principia que tibi dedi in libris primis, quibus cognoscas egritudines ꝑncipales ab egritudinibus cõmunicationis.

¶ De signis cerebri in sua ꝯplõne eq̃lis. Cap. XVI.

Cerebrum in sua complexione equale est id, qđ est forte in opationibus sensibilibus, ⁊ moralibus, ⁊ mobilibus, ⁊ cõmensuratũ in expulsione eius quod ab eo expellitur, ⁊ in ipsius retentione: ⁊ forte ad resistẽdum accidentibus impedimẽtum afferentibus. Capillos hñs in pueritia glaucos: ⁊ in adolescentia igneos, ⁊ rubeos, ⁊ ad nigredinẽ declinantes: circa cõplementum creationis, ⁊ augmenti, medios inter crispitudinem, ⁊ planitiem: ⁊ ipsoꝝ ortus, ⁊ tempus [a] ⌈nascendi totum⌋ est in sua hora: ⁊ ipsoꝝ canities non est festina, neq̃ tarda ab hora naturali: ⁊ caluitium non cito ei aduenit.

[a] A. pubertatis sue qđlz horum

¶ De signis complexionum malarum euenientium ex conceptione. Cap. XVII.

Visum est. G. ꝙ caliditas generat rationis permistionẽ, ⁊ alienationem, idest stoliditatẽ. Et nos istis adiungamus subitationem, ⁊ velocitatem casus initioꝝ, ⁊ permutationis voluntatum. Et ꝙ frigiditas generat [b] ⌈stoliditatẽ⌋ ⁊ quietem motus. Et nos adiungamus istis, tarditatem itellectus, ⁊ [c] ⌈excusationem⌋ cogitationis, ⁊ pigritiam. Et ꝙ siccitas facit vigilias, ⁊ ipsam significant vigilie. Et nos quidem in hoc cõditionemus, vel statuamus, ꝙ non sit ab humiditatibus nitrosis: ⁊ non est cum grauitate in cerebro, ⁊ assiduatione euacuationis sup̃fluitatum, ⁊ reliquis significationibus humiditatis. Humiditas eniz salsa, ⁊ nitrosa teste ipso. Gal. facit insõnietatem sicut in senibus. Humiditas ꝟo facit somnũ profundũ: ⁊ tu statue cũ anima tua ꝯditionem predictam. Et Gal. quidẽ visum est, ꝙ significatio ad ostẽdendũ, ꝙ cõplexio dominans est sine materia, est priuatio fluxus sup̃fluitatum cũ significatione malitie complexionis. Significatio ꝟo, ꝙ ipsa dominetur cum materia, est fluxus sup̃fluitatum. Et nos quidẽ perscrutemur, ⁊ dicamus, si non sint oppilationes, et debilitas virtutis expulsiue: ⁊ illius significatio est, qđ prediximus, ⁊ ꝑfecimus. Significationes ꝟo cerebri calide cõplexionis sunt velocitas ortus capilloꝝ in ꝑncipio natiuitatis, aut in ventre: ⁊ nigredo ipsoꝝ in ꝑncipio: ⁊ denigratio eoꝝ post glaucedinem velox: ⁊ crispitudo eorũ, ⁊ similia: [d] † ⌈ ⌋ ⁊ velocitas repletionis capitis, ⁊ ipsius grauitas ex causis euenientibus, sicut odoribus, ⁊ similibus: ⁊ lesio eius ab odoribus calidis: ⁊ paucitas vsus somni cum leuitate eius: ⁊ apparitio venarum oculoꝝ, ⁊ [e] ⌈acuitas ipsorum,⌋ ⁊ velocitas permutationis in ꝯsilijs, ⁊ volũtatibus sicut est dispositio [f] ⌈infantiũ:⌋ ⁊ significat illud tactus, ⁊ rubedo coloris, ⁊ decoctio sup̃fluitatum effusarũ, et expulsaꝝ, ⁊ equalitas ipsarum in substãtia cũ comparatione ad alias. Significationes ꝟo cõplexionis frigide sunt, augmẽtum expulsionis superfluitatum, ſm ꝙ ex conditione predictum est: ⁊ planities capilloꝝ, ⁊ paucitas nigredinis eoꝝ, ⁊ velocitas canitiei: ⁊ velocitas patiendi ex nocumentis: ⁊ multitudo rheumatismi intus ad palatum, ⁊ accidentium corize ꝓpter leuem causam, ⁊ occultatio venaꝝ in oculis: ⁊ multitudo somni, ⁊ eius forma est similis forme dormitantis: tardus est palpebrarum motus: ⁊ est stabilitas ſm voluntates, sicut est dispositio senum. Sicce ꝟo complexionis significationes sunt mũdificatio meatuũ sup̃fluitatum, ⁊ claritas sensuũ, ⁊ potentia in vigilando, ⁊ fortitudo capillorum, ⁊ velocitas natiuitatis ipsoꝝ, propter [g] ⌈fumum cõplexionis⌋ in etate prima, ⁊ velocitas caluitiei, ⁊ crispitudo capilloꝝ. Sed humide cõplexionis significationes sunt planities capillorum, ⁊ tarditas natiuitatis ipsorum, et tarditas caluitiei, ⁊ perturbatio sensuũ, ⁊ multitudo superfluitatum intus, ⁊ rheumatismus, ⁊ ꝓfunditas somni. Calide ⁊ sicce cõplexionis significationes sunt priuatio superfluitatum, ⁊ claritas sensuum, ⁊ potentia vigilandi, ⁊ paucitas somni, ⁊ velocitas ortus capilloꝝ in principio, ⁊ fortitudo ipsorum, ⁊ nigredo, ⁊ crispitudo eorũ, ⁊ multa caluitiei velocitas, ⁊ caliditas tactus capitis, ⁊ ipsius siccitas cũ rubedine manifesta in ipso, ⁊ in oculo, ⁊ [h] ⌈permutatio⌋ in voluntatibus, ⁊ velocitas in eis. Et fortitudo intellectus, ⁊ memorie, ⁊ velocitas in eis operationum animalium. Significationes ꝟo complexionis calide ⁊ humide sunt iste. Nam si complexio illa non est valde remota ab equalitate, color est bonus, ⁊ vene sunt manifeste, ⁊ tactus eñ calidus, ⁊ lenis: ⁊ superfluitates sunt plures, ⁊ magis cocte: ⁊ capilli plani, declinantes ad glaucedinem, absq̃ velocitate caluitiei: ⁊ calefactio, ⁊ humectatio sunt ei veloces. Quod si ab ea fuerit elongata, erit egrotatiuum recipiens [i] ⌈casus⌋ calidi, ⁊ frigidi: et egritudines putridas in substantia sua velociter: ⁊ erunt sensus illius, cuius est cerebrum, grauati, perturbati: ⁊ oculi eius debiles: ⁊ neq̃ abstinebit a somno, ⁊ videbit somnia [k] ⌈ꝑmutabilia.⌋

[b] A. hebetudinẽ

[c] A. difficultatẽ

[d] † A. ⁊ velocitas caluitiei.

[e] A. cachema. i. corize.

[f] A. in pueris.

[g] A. fumosaũ cõplexionem.

[h] A. Alia litera firmitas.

Significationes autem cõplexionis frigide ⁊ sicce, sunt iste. Naz caput est frigidi tactus, abiectus color, vene sunt in ipso occulte, ⁊ in oculis: tardus capillorum ortus, ⁊ sunt castanei, ⁊ subtiles, tarditas caluitiei proprie, si non est magis dominãs eius siccitas, q̃ frigiditas: ⁊ nocetur frigidis ſm conditiones predictas: ⁊ sensus sunt clari in infantia sua, ⁊ quum procedit in etate, debilitatur velociter, et senescit, ⁊ apparet spasmus: ⁊ contractio in partibus capitis eius [l] † ⌈ ⌋ ⁊ fit sanitas instabilis. Quandoq̃ eniz est leuitas capitis, ⁊ viarum apertio: ⁊ quandoq̃ est econtrario. In cõplexione autem frigida, ⁊ humida, est homo multi sõni, ⁊ profundus in ipso: malorum sensuũ piger tardus, multe euacuationis superfluitatum ex capite: et significat ipsam tarditas [m] ⌈caluitiei⌋ ⁊ velocitas euentus rheumatismorum. Apostematum vero significationes, et reliquorum dicemus in distinctionibus.

[i] A. nocumẽtũ.

[k] A. corrupta.

[l] † A. ⁊ est sanitas senilis.

[m] A. canitiei.

¶ De signis cuiuscũq̃ egritudinũ capitis. Ca. XVIII.

Hoc capitulum ⁊ qđ est ante ipm, sunt sicut conclusio principiorum, que dedimus de dispositionibus significationũ capitis. Et oportet qdem, vt has significationes seruemus in memoria, ⁊ non sit necessarium reiterare in vnoquoq̃ capitulorum in quo loquemur de egritudinibus partium capitis. Quod si iterabimus eas in aliquo caplo iterabimus eas, vt illud sit adiuuans ad qualitatẽ redeundi ad hos canones in. c. alijs, in quibus iam [n] ⌈contenti erimus ſm ꝙ erit de eis⌋ quod attulimus in illo capitulo vno. Et similiter oportet vt animam tuam super illud quiescere facias de reditione ad canones vniuersales in curis particularibus capitis,

[n] A. abbreuiauimus ſm.

nisi in quo in vniuersalibus non est dictuȝ, ⁊ est necessarium ipsum dicere in particularibus.

¶De signis male ꝯplonis calide sine mã. Ca.XIX.

IPsam[a] sigt inflãmatio, et ꝑuatio grauitatis, ⁊ vigilie, ⁊ inquietudo in motibus, ⁊ [a] ⌈ꝑmutatio⌋ in imaginationibꝰ, ⁊ agitatio, ⁊ velocitas in ira, ⁊ rubedo ocłoꝝ, ⁊ iuuamẽtũ ab infrigidãtibus, ⁊ nocumẽtũ a calefacientibus.

a A. ⁊ lesio seu corruptio.

¶De signis male ꝯplonis frigide sine mã. Ca.XX.

SEntitur frigus cuȝ priuatione grauitatis, ⁊ pigritia, ⁊ tepiditas, ⁊ albedo coloris faciei, et oculi, ⁊ diminutio in imaginationibꝰ, ⁊ declinatio ad timorẽ, ⁊ iuuamentũ a calefaciẽtibus, ⁊ nocumentũ ab infrigidãtibus.

¶De signis male ꝯplonis sicce sine mã. Cap.XXI.

LEuitas ⁊ antecessio euacuationum, ⁊ desiccatio strictu re narium, ⁊ dominium vigiliaꝝ.

¶De signis male cõplexionis humide sine materia. Cap.XXII.

PIgritia ⁊ tepiditas, cum paruitate grauedinis, ⁊ paucitas fluxus eius qd̃ effluit: aut ipsius equalitas, ⁊ superfluitas obliuionis, ⁊ dominium somni.

¶De signis complexionũ compositarum absq; materia. Cap.XXIII.

b † A. Signa cõplonũ cõpositaꝝ absq; mã sunt.

[b] † ⌈ ⌋ COmmistio signoꝝ duaꝝ complexionũ. Et significatur quidẽ dñium caliditatis cũ siccitate per vigilias, ⁊ cõmistionẽ rationis. Et super dñiuȝ frigiditatis cum ea per dispositionẽ similez egritudini, que nominaꝫ congelatio, ⁊ forsitan aduenit ei. Dominiuȝ quidẽ humiditatis cum caliditate significaꝫ ex dominio somni qui nõ est [c] ⌈propter fortes subet. i. fortes profunditates somni.⌋ Et dominiuȝ frigiditatis cum humiditate per somnũ [d] ⌈a subeti⌋ ⁊ adiunge ad illud quod attulimus de reliquis signis compositis ex significationibus singularium.

c A. ex vehementibus causis. Alia lr̃a. vehemẽs sicut subet.

d A. subeticum.

¶De signis dñij materieꝝ calidaꝝ. Cap.XXIIII.

CHolerice quideȝ grauitas, nõ sup̃flua: ⁊ mordicatio, ⁊ inflãmatio, ⁊ adustio vehemens, ⁊ siccitas [e] † ⌈ ⌋ in strictura nariuȝ, ⁊ sitis, ⁊ vigilie: ⁊ citrinitas coloris faciei, ⁊ oculi, ⁊ rubedo coloris. In sãguinea quidẽ significat ipsum augmẽtum grauitatis: ⁊ fortasse associat ei pulsationẽ, ⁊ est cum eo inflatio faciei, ⁊ oculorum [f] † ⌈ ⌋ ⁊ exuberatio venarum, ⁊ [g] ⌈fortis somnus⌋ subet.

e † A. in chaisim idest.

f † A. ⁊ rubedo coloris.

g —— A.

¶De signis dñij materieꝝ frigidaꝝ. Cap.XXV.

FRigus sensatũ, ⁊ longitudo lesionis, ⁊ eius assiduatio, et paucitas rubedis coloris, ⁊ [h] ⌈facies, ⁊ oculi sunt cũ pigritia, ⁊ tepiditate, et albedo coloris faciei, ⁊ oculoꝝ, ⁊ paruitas citrinitatis eoruȝ⌋ cum grauitate sensata. Verũtamen illa grauitas, cum materia phlegmatica est maior, ⁊ cum pigritia, ⁊ [i] ⌈tarditate, ⁊ nimietate subet somni⌋ ⁊ obliuione, ⁊ plumbeitate coloris in facie, ⁊ oculis. In melancholica ṽo est grauitas minor, ⁊ fiunt vigilie plures, ⁊ alienatio, et cogitatio corrupta, ⁊ tenebrositas coloris faciei, ⁊ oculorum.

h A. faciei ⁊ oculoꝝ, et paucitas citrinitatis eius

i A. hebetudie ⁊ subet.

¶De signis apostematum calidoꝝ. Cap.XXVI.

FEbris inseparabilis, ⁊ grauitas, ⁊ pulsatio, ⁊ dolor perueniens ad radices oculoꝝ, ⁊ forsitan ad exteriora exibunt cum eo oculi, ⁊ ꝑmistio rationis, ⁊ velocitas pulsus, ⁊ caliditas. Qd̃ si fuerint in ip̃o cerebro erit pulsus decliuis ad vndosum: ⁊ si fuerint in velaminibus erit dolor fortior, ⁊ pulsus erit decliuis ad serinum.

¶De signis apostematum phlegmaticorum. Cap.XXVII.

OBliuio ⁊ somnus nimius, ⁊ mł titudo grauitatis, ⁊ pulsus vndosus, ⁊ [k] ⌈laxus ⁊ excitatus.⌋

k A. cum hoc est mollificatio, et inflatio seu tumefactio.

¶De signis ap̃atum melãcholicoꝝ. Cap.XXVIII.

VIgilie ⁊ alienatio, ⁊ grauitas sensata, ⁊ durities pulsus. Et nos qdem dimisimus illud, cuius nos oportuit remẽorari hic de significationibus debilitatis cerebri, ⁊ fortitudis eiꝰ, ⁊ signis humoris in ipso dñantis, ⁊ sigtionibus egritudinũ eius ꝓpriaꝝ: ⁊ que sunt ꝓpter cõitatem ꝯsidẽtes in eo qd̃ allaturi sumus de hoc in. c. de soda. Illic ergo requiraꝫ: qm̃ in loco illo affertur, et ex eo permutemus nos ad reliqua capitula.

¶De canonibus vlibus curationis. Cap.XXIX.

QUum mãm eũare voluerimꝰ, ꝯtẽplamur tunc si sigtio oñdit sanguinẽ cũ ipsa abũdantẽ esse [l] ⌈et⌋ in sãguine nõ est diminutio, q̃cũq; sit mã, incipiemꝰ a flõmia cephalice, ⁊ venaꝝ capitis p̃dictaꝝ in ca. flõmie, sicut venaꝝ frontis, ⁊ nasi, ⁊ venaꝝ ptis auris: ⁊ opȝ vt fiat eaꝝ flõmia in ꝯ̃ria parte doloris. Qꝫ si res est magna [m] ⌈⁊ sanguis dñaꝫ⌋ minuimus [n] ⌈guideȝ⌋ ⁊ nõ declinamus nisi ad minutionẽ, ⁊ si alij ẽt dñenꝫ humores tñ ab ea incipimus: qm̃ flõmia est cõis humoꝝ eũatio. Qd̃ si mã fuerit sanguis tm̃ sufficiet flõmia cõpleta [o] ⌈. i. sola.⌋ Et si fuerint humores alij, ꝯsiderabimus: tũc si est cuȝ cõitate corpis totius, eũabimus corpus totum, deinde intẽdemus ad caput solũmõ: ⁊ administrabimus eũantia, que sunt ei propria. Ad hoc tñ nõ penitus erimus ausi, nisi post corpis totius eũationẽ [p] ⌈si fuerit in corpe humor⌋ ⁊ totũ illud faciemus si sciuerimus mãm in ipso esse decoctã: ⁊ illud quidẽ cognosciꝫ testimonio eius, qd̃ ex ipso educiꝫ si nõ fuerit subtile valde, aut valde grossum. Et si egritudo iam ꝑuenerit ad statũ, ⁊ nos iã ꝓcessimus cũ digõne, que fit inunctionibꝰ, ⁊ embrocis, ⁊ emplastris digestiuis, eũabimus ex capite, ꝓ̃pe ꝑ gargarismũ, si nõ timuerimus nocumentũ in pulmone ⁊ fluxus eũati per gargarismum nõ fuerint de gñe humoris acuti, ⁊ mordicatiui, ⁊ hõ non fuerit susceptibilis egritudinũ pulmonis, ⁊ fuerit ei potẽtia cauẽdi a fluxu rei male ad pulmoneȝ, aut fuerit dispõ capitis maioris solicitudinis ei de dispõne pulmonis. Et administrabimus ẽt odorifera apitiua, sternutationẽ faciẽtia, ⁊ caputpurgia [q] ⌈. s. pulueres vel liquores qui ꝑ nares mittunꝫ⌋ ⁊ embrocas q̃ mãs de capite deponãt. Et qñq; fiẽt ẽt empła capiti post abrasionẽ capitis ex medicinis soluẽtibꝰ genꝰ hũoris, qui est in ipso: quũ nõ timuerimꝰ ex illis empłis corruptionẽ ꝯplonis, ⁊ ꝯfisi fuerimus, ꝙ mã [r] ⌈effusa facilis fuerit ad eũandũ: ⁊ cũ hoc cauebimus ne eũantia addentia ex ea soluãt⌋ qd̃ subtile est, ⁊ retineaꝫ grossuȝ. Via aũt qua ad hãc intentionẽ ꝑueniamus est, vt eũemus post lenificationẽ factã cum lenificãtibꝰ digestiuis. [s] ⌈Quantũcũq; ergo⌋ eũo-

l A. aut.

m —— A.

n A. guidegi.

o —— A.

p —— A.

q —— A.

r A. sit digesta facilis ad eũoneȝ, ⁊ cũ toto hoc cauebimus in eũonibꝰ humoꝝ frigidoꝝ vt nõ soluatur.

s A. Et quotiescunq;.

nem administrauerimus, ipsam sequi faciemus le/ficationē. Et cauebimus in eūationibus humorū acutoꝝ, in quibus proculdubio necessarie sunt medicine calide in quibusdam horis: sicut sunt hiere ⁊ scamonea, et turbit cum sticados, ne post [a]⌈cōtingat⌋ malitia cōplexionis calide. Ueruʒ elaborabimus ad hoc vt non remaneat post eas illud: ⁊ illud est, vt succurramus solutioni facte per eas, ⁊ eūationi peruenienti per gargarismata, ⁊ reliqua, cū em/plastris infrigidatiuis: ⁊ vt caueamus eoꝝ administrationē, nisi post fiduciaʒ sumptam ex consuetudine egri, ꝙ illud, qd̄ ipse bibit de hoc soluit ipsuʒ, ⁊ euacuat: ita ne sit potio nostra ei causa ad ꝑnitiem: aut corruptionē. Q̄ꝛ si humores fuerint nō digesti, digeremus prius [b]⌈vtrasq̄ꝫ partes eoꝝ⌋ sicut rememorabimur. Et si humores fuerint ascēdentes a latere: aut corpore toto trahemus ad ꝯtrariū, sicut si fuerit ex inferiorib⁹ corporis [c]⌈totius⌋ administrabimus clistere, et suppositoria, ⁊ ligabimus extrema, ⁊ proprie pedes et euacuabimus mēbra: Ut puta si fuerit stomachus, cū hierapigra: aut splen, cū eo quod ei est proprium: ⁊ similiter vnūquodq̄ꝫ mēbrum: ⁊ regemus totum secundum regimē suū, quod est ei propriū. Isti ergo sunt canones vniuersales de esse materierū. Et quecunq̄ꝫ materia euacuata sit: tunc si causa ipsius prouenit malitia complexionis, medicabimur per contrariū. Ex eo aūt in quo materie humoꝝ diuerse, que sunt in capite, cōmunicant secundū intentionē cauterizantiuʒ, est vt fiat cauterium vbi perueniunt index ⁊ [d]⌈anularis⌋ mēsurando ab extremitate nasi: aut vbi peruenit medietas fili: cuius lōgitudo est ab aure ad aurem, capite prius raso. Nunc autē ad distinguenduʒ redeamus. Si sanguis quidē in toto est corpore, et in capite materia exuberans continetur, phlebotometur cephalica. Sed si nondum continetur: sed est in hoc vt contineatur, minuat̄ nigra [e]⌈.i. media que matrix dicitur⌋ ⁊ si timetur cōprehēsio, anteq̄ꝫ incipiat peruenire ad hoc vt contineatur, sicut si contingat ꝓpter causam attrahentē humores in circuitu capitis ex caliditate extrinseca: aut percussiōe: aut reliquis phlebothometur basilica: et si vis vt [f]⌈extrahatur⌋ plus illo phlebotoma saphenam. Et cruribus ventosas appone supra [g]⌈calcaneū⌋ parum, ⁊ phlebotoma [h]⌈venam⌋ pedis. Et si fuerit ꝓpter cōmunitateʒ mēbri phlebotoma venam vtrisq̄ꝫ cōem: si vis euacuare ex ambobus simul, ⁊ materia est quieta. Et si vis trahere ad partem cū euacuatione mēbri cōmunicantis, phlebotoma venā cōicantē mēbro antecedenti cuʒ egritudine, ⁊ cadat in contrario partis capitis. Amplius cū peruenis ad caput solū: aut sanguis a principio rei solūmodo est in ipso, tunc quod fuerit cadēs in velaminibus extrinsecis cranei, secunduʒ ꝙ rememorabimur in egritudinibus particularibus: aut [i]⌈egritudo sentitur ꝓpinqua⌋ cōmissuris ⁊ vis curam facilē, appone vētosaʒ nuche. Q̄ꝛ si est ꝓfunda [k]⌈aut⌋ nō speratur eius attractio ad exteriora cranei, phlebotoma venā frontis, ꝓprie si dolor est posterius. Et post acceptionē quidē sanguinis sumātur euacuantia, que fiunt ex myrobalanis, ⁊ succis fructuuʒ: [l]⌈⁊ si remanet necessitas administret̄ clistere.⌋ Et si egritudo fuerit praua, sicut verbigratia apoplexia sanguinea, phlebotoma ex guidezi. idest vena que est in vno latere colli. Digestiua ꝟo si mā̄ fuerit phlegmatica: aut melāncholica sunt matres medicinaꝝ, q̄ in eius digestione administrant̄, in q̄bus est subtiliatio, ⁊ incisio, ⁊ resolutio: vtputa [m]⌈amaracū, ⁊ folia lauri, ⁊ scea .i. sticados arabicuʒ, ⁊ abrotanū⌋ ⁊ squinantū, ⁊ camemilla, ⁊ melilotū, ⁊ anetū, ⁊ polypodiū, ⁊ epithymū: q̄ [n]†⌈⌋ magis ꝓpria melācholie, ⁊ alasce, ⁊ isop⁹, ⁊ faudenegi, ⁊ ruta, ⁊ alberengesef, ⁊ oē [o]⌈in quo est virtus resoluēdi. Et nos q̄dē iaʒ scripsimus ea in tabulis resol'onis ⁊ digōnis medicinarū cal'aꝝ⌋ lʒ sit cōprehensio regiminis in phlegmatica, ⁊ melancholica diuersa ꝑꝑ illud, qd̄ dicemus. Et opʒ vt ad gradus harū medicinaꝝ perueniat̄ per q̄ꝫtitatē materiei: nā si fuerit multe q̄ꝫtitatis, ⁊ vehementis qualitatis, ponemus medicinas calidas fortes, ita vt sint in quarto gradu, sicut piretrū, ⁊ euforbiū, et reliqua, nisi timeat̄ ebullitio materieꝝ: ⁊ illud q̄dē est si fuerit multa valde, ⁊ timemus ꝙ cū ipsa calefiet augmentabit̄ eius [p]⌈totalitas⌋ ⁊ faciet extēsionē dolorosam [q]⌈⁊⌋ ꝑa. Illic .n. opʒ vt incipiam⁹, ⁊ eūemus ex ea aliq̄d, deinde residuū decoqui incipiat. Rectius aūt qd̄ est in digestione humoꝝ manifeste cruditatis, est vt sit [r]⌈cura ex emplastris de⌋ medicinis equalis calefactionis. Et administra quietē, ⁊ ligationē, vt digerat̄ materia facile. Q̄d̄ si fuerit pauce q̄ꝫtitatis, ⁊ fuerit debilis qualitatis, contenti erimus eis in quibus nō multa existat calefactio ſʒ subtiliationē, q̄ sunt in gradu primo: ⁊ si fuerit media medijs. Q̄d̄ si mā̄e melīce fuerint, nō erimus ꝯtēti istis medicinis, ita vt [s]⌈in desiccatiōe addamus⌋ ⁊ ꝑcipue, si fuerit melīca ꝑter nām, imo si sit adusta: sed indigebimus in maturatione mā̄ei melīce, lenificatione, ⁊ humectatiōe ꝓculdubio: deinde succedemus cū maturatiuis resolutiuis, subtilis resol'onis, q̄ sunt in gradu scd̄o, ⁊ tertio. Et melius est vt ꝯiungas lenificantia, ⁊ humectātia cū calidis incisiuis, resoluētibus. Mā̄e ꝟo calide digestionē faciunt medicine cū aggregatione sue ſbe, et aptione cū hoc, ⁊ incisione. Et ista q̄dē sunt infrigidantia, ⁊ hūectantia, in q̄bus est abstersio, ⁊ ablutio, sicut aq̄ ordei, ⁊ lac caprarū recenter mulctū. lac tn̄ vitet q virtutis debilitatē cū soda habuerit: ⁊ digestiua q̄ sunt cū istis ꝯdōnibus. Et vtat̄ aquis in q̄b⁹ decocta sunt folia [t]⌈salicuʒ⌋ ⁊ viole, ⁊ nenufar, ⁊ virga pastoris, ⁊ herbe frigide oēs descripte in tabulis suis, q̄ sunt medicinaꝝ singulariuʒ miste cū aliq̄ꝫto aceti, vt eas ꝓfundet, ⁊ ꝟtutes eaꝝ penetrare faciat. Q̄d̄ si in eis fuerit parū grossitiei addant̄ camemilla ⁊ [v]⌈malua.⌋ Et si tūc egro vigilie affuerint, ⁊ volūtas fuerit ne vigilet, ponant̄ in eis cortices papaueris. Dico aūt ꝙ acetū est cōe oib⁹ materijs. Eius .n. īfrigidatio possibile est vt leui cā̄ frāgat̄ [x]⌈amplius⌋ remaneat ꝓfundatio ei⁹ cū medicinis, ⁊ ipi⁹ incisio: hoc q̄dē est, cū administrat̄ in materijs frigidis: in maturatiōe aūt medicinaꝝ calidarū nō eligat̄ supra ipʒ. Et olea calida oīa dcā̄ in antidotario q̄ fiunt ex [y]⌈folijs⌋ odoriferis, ⁊ floribus, ⁊ plātis, ingrediunt̄ in digōne frigidaruʒ. Q̄ꝛ si mā̄ fuerit vehemētis frigiditatis: aut multe q̄ꝫtitatis: aut difficilis resol'onis, tunc olea adhibenda sunt q̄ sūt facta cū gūmis cal'is, ⁊ spēb⁹ fortib⁹ odoriferis, ⁊ oleū de behē, ⁊ sambacinū, ⁊ d̄ narcisco, ⁊ lilio ⁊ [z]⌈zafarano ⁊ lauro ⁊ amaraco⌋ ⁊ de duab⁹ spicis: aut oleū oliue in q̊ decocta ſt ruta hūida: aut calamētū: aut anetū hūiduʒ: aut camemilla hūida, ⁊ his silīa de q̄b⁹ rememorabimur in antidotario: ⁊ illic collige illud. Oleū aūt balsami ꝑꝑ suā subtilitatē velociter resoluit̄, ⁊ nō multū ꝑbet iuuamentū in epithimādo, ⁊ inūgēdo ꝯueniēs sue fortitudini. Et nos quideʒ mā̄ei opponimus eūando, ⁊ trahēdo ſm ꝯtrarium: ⁊ faciēdo vtrūq̄ꝫ simul. Attractio

a A. remaneat.

b A. quēlibet eorum ſm exigentiam ipsoꝝ.

c A. Alia littera aut ex corpe toto.

d A. auricularis ipsos extendendo vel.

e A. seu media.

f A. attrahatur.

g A. clauiculaʒ. Alia littera. supra os clauicule ad quātitatem palmi.

h A. venas.

i A. dolor sentit̄ ꝓpinquus.

k A. et.

l A. si remanet necessitas ⁊ administrentur clisteria.

m A. almarzangius ⁊ folia lauri ⁊ sciha seu sceha ⁊ alchaisuʒ.

n† A. ambo sūt.

o A. illud quod scripsimus in tabulis resolutionis ⁊ digestiōis ex medicinis calidis.

p A. q̄ꝫtitas seu ei⁹ magnitudo.

q A. aut.

r A. curatō ⁊ emplastratio cum.

s A. Alia littera non addatur in desiccatione.

t A. kalef.

v A. althea.

x A. postea.

y —— A.

z A. Alia littera alachauen, ⁊ lauro ⁊ maiorana.

Ꝟo ad cõtrarium est attractio, que fit ad manus, ⁊ ad pedes: ⁊ illud iuuat ipsoꝝ fricatio cũ sale ⁊ oleo violaceo: aut oleo camemellino ſm cõplõnẽ. Et ex eo qᵭ [a][in ipsa egritudine administrauimus nos] est exercitium in quo seruatur caput ita, vt non moueatur cum corpore: ⁊ non mouentur nisi inferiora tantũ: ⁊ est exercitiũ in quo homo suspẽditur in fune, aut pẽdet ex pariete, ⁊ retinentur superiora corporis eius, ⁊ nõ cessat [b][mouẽdo pedes ⁊ sequitur ipsum] ⁊ hoc post euãtionẽ. Fricatio ꝟo extremitatum, ⁊ earum constrictio a superioribus ad inferiora est hmõi: ⁊ ꝓprie cum cibari oꝫ. Et qñqꝫ purgatur caput soluꝫ leui exercitio, sicut fricatione ⁊ [c][cõprehensione donec ad pectinanduꝫ peruenit: ⁊ administratione odoꝝ ex fetidis ꝓprie] sicut in fine lethargie. Res autẽ aggregans duo regimina simul sunt clistere, ⁊ suppositoria, ⁊ diuretica, ⁊ sudorẽ ꝓuocantia: ſm mãm, ⁊ virtutem: ⁊ omnia que numerata sunt in antidotario. Solutiua aũt que euãant caput cum cõitate corporis sunt pillule de hieris, ⁊ pillule chochie, ⁊ pillule de sticados: ⁊ iste qdẽ cõuenientiores sunt hũoribus adustis, in qbus dominatur cholera: ⁊ in quibus cum hoc est grossities, imo sunt sicut cõicantes cholericis, ⁊ phlegmaticis. Et omnibus illis fortius est infusio aloes, que fit cum aqua endiuie. ⁊ ꝓprie [d][eius qᵭ est fortius ex eo] ⁊ est illa que scripta est in antidotario: aut infusio de hiera: ⁊ vomitus ex oxymelle cũ se. atriplicis. Decoctio ꝟo myrobalanoꝝ, ⁊ prunoꝝ, ⁊ fumiterre: et sirupus de fructibus, ⁊ sirupus violaceus, ⁊ decoctio casie fistule: ⁊ que sunt istis similia facta fortia cum scamonea ⁊ reliquis, ſm dispositionem corporis: ⁊ vacuitatem ipsius a febre eius: aut essentiam eius in ea, ſm dispositionem etatis, ⁊ virtutis, et horum similium, sunt conuenientia humoribus cholericis subtilibus. Uerũ hiera archigenis: et hiera ruffi: ⁊ hiera logodion: ⁊ hiera Gal. ⁊ pillule facte cum lapide lazuli: ⁊ helleboro ſm ꝙ rememorabimur, conueniunt humoribus crossis, et melancholicis: et similiter omne in quo recipitur sticados. Et vtrisqꝫ etiam cõueniens est vomitus factꝰ ex potu oxymellis, ⁊ semine rhaphani: ⁊ pulpa colloquintide cum reliquis medicinis [e][mouentibus] humores viscosos ex eis quas [f][terminauimus] ⁊ diximus. ⁊ reliqua cõposita distincta in antidotario, ſm qᵭ ipse ordines habent. Primus est qui est cum hiera, ⁊ turbit, ⁊ epithimo, ⁊ agarico, ⁊ castoreo, ⁊ que illis sunt similia ⁊ [g]†[ ] pillule magne: deinde hiere: deinde duo hellebori niger melãcholicis, ⁊ albus phlegmaticis cũ cautela, et timore, ⁊ lapis lazuli, ⁊ lapis armenus [h]†[ ] absqꝫ cautela et timore. Et oꝫ vt incipiamus a debiliore, ⁊ gradatim ꝓcedamus donec sciamus ex dispositione egritudinis, ꝙ ipsa iam est abscisa. Solutiua ꝟo facilia ad purgãdũ caput sunt, vel asabaiaret, ex quibus sumitur pillula magna: vt paruũ pondus operationẽ efficiat sufficientẽ cũ mora: ⁊ non noceat propter paruitatem suam iteratio, ⁊ dormiatur super ipsam ne destruant motus, ⁊ vigilie eius operationem. Et canon quidem in eis est aloes, ⁊ hiera: deinde cadit in eis mastix ad ꝯfortandum stomachum, et recipiunt in eis myrobal. vt prohibeant vaporem acutum calidum, si in stomacho generatur a capite: ꝙ si volũtas adest vt humores cholerici educantur, fit in eis iuuamentũ cum scamonea, ⁊ similibus ei. Et fortasse vsus scamonee cum aloeticis administratis, ꝓpter purgationem ipsius cerebri, aut stomachi, si egritudo cerebri est cum eius communitate, prohibet earũ calefactionem superfluam propter superfluitateꝫ more ipsarum: ⁊ excitat eas abbreuiatas a complemẽto purgationis, eo quod iuuat ad purganduꝫ. Qᵭ si voluntas adest vt iuuamentum fiat in extractione humorum phlegmaticoruꝫ, iuuetur cum pulpa colloquintide, ⁊ cum. ʒʒ. ⁊ turbit, ⁊ sticados. Et si adest voluntas vt fiat hoc in humoribus melãcholicis iuuentur cum pauco helleboro, ⁊ epithimo, ⁊ polypodio, ⁊ eis similibus. Et sunt pillule [i][magne] diuersarum descriptionum, quas reperies in antidotario: ⁊ scies ipsarum iuuamentum, ⁊ ipsaꝝ electionem inde. Ex mundificatiuis autem, que capiti sunt propria, sunt gargarismata: in quibus omnibus almuri sit administratuꝫ. Quod si humores fuerint cholerici puri, non vtaris in ipsorum mundatione gargarismate, timendo descensum ipsoruꝫ ad pectus, cum iam adepti sint superfluam acuitatem ex medicinis purgantibus acutis. Nã [k][subtiliantia cholericos] cuꝫ facilitate, ⁊ subtilitate, ⁊ q̃ sunt equalis cõplexionis, nõ multum [l][agũt in gargarismate.] Quod si aliquid hoꝝ est iuuans tunc oxymel de seminibus cũ endiuia solũmodo. Et oxymel sqlliticũ ⁊ [m][oxymel recipiẽs scamõeã ⁊ aqꝫ] lupuli, ⁊ aq̃ prunoꝝ: ⁊ sirupꝰ violaceus. ⁊ tamarindi cũ pauco scamonee: ⁊ que huius cursu ꝓcedũt. Qᵭ si hũores cholici fuerint cũ grossitie, tũc gargarisma fiet cũ almuri, ⁊ aloe, ⁊ hiera, ⁊ oxymelle de se, [n][⁊] sqllitico cũ hiera: ⁊ vt ꝯfortet illud cuꝫ scamonea, ⁊ pauco turbit: ⁊ supra illud nihil addat. Qᵭ si humores fuerint grossi flatici, tũc addat supra illud pulpa collo. ⁊. ʒʒ. ⁊ sticados, ⁊ turbit, ⁊ hiera archigenis: ⁊ busudus: ⁊ fortasse indigebis, vt cũ eis administres sinapiꝫ, ⁊ piretrũ, ⁊ piꝑ cũ mastice: ⁊ vis ꝑ illud fortitudinẽ opõnis medicine, cũ fuerint humores vehemẽtis fortitudinis: ⁊ silr fortasse facis masticare piretrũ ⁊ piꝑ ⁊. ʒʒ. ⁊ acoꝝ, ita vt ꝑueniat ad vltimum ad staphigriã: ⁊ q̃ eis sunt silia. Et istis qñqꝫ admiscentur subtiliãtia sicut isopus, ⁊ cinamomũ, ⁊ casia lignea, ⁊ origanũ, ⁊ cortices radicũ capparis [o][mẽtastruꝫ] et q̃ eoꝝ cursu ꝓcedunt. Sternutatoria aũt q̃ ꝯueniũt humoribus cholericis, sunt sicut vapor aceti in quo paruꝫ [p][castorei] dissolutuꝫ est ⁊ odor [q][focaugi] acuti [r][acetosi.] Et flaticis cõdisi, ⁊ piꝑ, ⁊ cepe, ⁊ alliũ, ⁊ sinapis, ⁊ nasturtiũ, ⁊ [s][baurac] ⁊ q̃ cursu eoꝝ ꝓcedũt.

Ex istis medicinis qñqꝫ assumimus emplã, ⁊ accipimus ex eis epithimata suꝑ tpa. Caputpurgioꝝ aũt alia fiũt, vt ꝑ ea, ꝑueniat infrigidatio, ⁊ humectatio: ⁊ alia vt resolõ: ⁊ alia vt ꝯfortatio. Cũqꝫ caputpurgia administras resoluẽtia [t][ꝯfortãtia] gradus in ipsoꝝ administratione obserua: administra itaqꝫ ea prima vice cũ oleo ro. ⁊ lacte, ⁊ q̃ tali cursu currũt: ⁊ vice scdã cũ expressiõe sicle, ⁊ silibus: ⁊ tertia ẽt vice cũ aqua amaraci, ⁊ silibꝰ. Qᵭ si ꝑncipiũ mãei, ⁊ vapoꝝ nõ est nisi a stõ, attende sbam humoris in stõ cõprehẽsi: quã cõprehẽdes ꝑ ea, q̃ scies in caplõ egritudinũ stõi, ⁊ euõnis eius. Cum aũt mã [u][descẽdens] est vapores, aut vẽtositates retẽte, oꝫ vt eos resoluas cuꝫ aq̃ in qua decocta sunt sceha, ⁊ epithymũ, ⁊ albasce, ⁊ medicine predicte in caplis suis: ⁊ distillet ẽt oleum [x][sambacinũ, ⁊ laurinũ, ⁊ amaracinũ] in aure. Cũ aũt corpus cerebri vis cõfortare, ⁊ ꝓhibere humores cholericos ne a stõ ad ipꝫ ascẽdãt, ⁊ ab eis q̃ sequũt ipm, oꝫ vt ipꝫ cibes fructibus acetosis, ⁊ ꝓprie granatis acetosis, ⁊ pomis, ⁊ piris, ⁊ acresta, ⁊ ꝓpe post cibũ. Curatio aũt tua in oppilõnibꝰ fit cũ embrocis apitluis semꝑ. Et

a A. in intentione in qua sumꝰ nos administramus.

b A. mouere pedes ⁊ fatigare eos.

c A. cõpressione manibus facta, ita vt ẽt pectinatio capitis. s. est huius gñis. Et admistratio alaragiha ẽ ex mũdificatiuis proprijs.

d A. illa que est fortior ea.

e A. educentibꝰ vl extrahẽtibꝰ.

f A. numerauimus.

g † A. deinde.

h † A. melãcholicis hũoribus.

i A. plurime.

k A. educentia choleram.

l A. imprimunt in gargarismate impressione plurima.

m A. secaniabin factum cum scamonea, aut aq̃.

n —— A.

o A. faudenegi.

p A. scamonee.

q A. alfocha.

Alia littera.

r —— A.

s A. semina calida.

t A. fortia.

v A. residẽs seu imbibita aut firmata.

x A. iasminũ, et laurinum, ⁊ de maiorana.

oportet vt sit effusio oīs embroce administrata in omni accidente a loco alto, vt eius virtus plurimū ꝓfundetur, ⁊ caput preparet̄, vt cadat sup sincipVt [a]† [ ] super posteriorē capitis partē ⁊ [b][mēbra] dura ⁊ sint ēt masticatiōes pilule [c][de seiar] ⁊ olea resoluētia. Et si [d][egritudo] fuerit vētositas in stō, purga: deinde affer oleū [e][ro. dulce] cū aqua decoctionis radicū, ⁊ fenugreci, ⁊ cordumeni, ⁊ his silibus: aut affer oleū [f]† [ ] cum infusiōe aloes: [g][aut cū cordumeni ⁊ his silibus.] Cū aūt curas ap̄ata calida, opꝫ vt in eis incipias prius cū eo, qđ expellit, qđ sit ex infrigidantibus predictis mistuꝫ cū aceto, ⁊ aq̄ ro. nisi illic fuerint dolor vehemens: tūc. n. aliena acetū, ⁊ [h][cadat in] eis administratio olei ro. infrigidati sufficiēter, non tñ sup̄flue, ꝯquassati cū aceto multo: aut pauco in fronte ⁊ capite: ⁊ aqua [i][vue lupine] ⁊ saufel, ⁊ croco, ⁊ sandalo, et siesmemite, ⁊ bolo armeno, ⁊ lētibus excorticatis, ⁊ silibus: ⁊ aquas in q̄bus cocta sunt stiptica frigida. ⁊ ex calidis stipticis ꝯfortatiuis, in q̄bus ēt sit cōpositio in cōmistione eoꝝ frigoris sicut [k][aluthuli.] Alienatio vero a medicinis vehemēter frigidis factis ex eis, que sunt sicut papauer, ⁊ opiū, ⁊ reliqua est tibi necessaria nisi apud vehementē necessitatem ⁊ fortē dolorē. Et camemilla q̄dē frangit aliq̄d ex acuitate narcoticoꝝ in epithimatibus. Uomitus vero est ex eis, in quibus nō fit iuuamentū in curis egritudinū capitis, nisi fiat ꝓpter cōitatē materiei in stō: ⁊ melior modoꝝ expulsiōis eius est vomitus. Inquit. G. non est dispositio soda in vehemēti necessitate narcoticoꝝ, sicut dispositio colice. Colice. n. dolor q̄n̄q3 peruenit ad hoc, vt perimat. Sed soda nō est sic in vehemēti necessitate narcoticoꝝ s̄m plurimū. Qꝫ si materie fuerint vehementis acuitatis, administrabis aquam fructuū stipticorum predictorum. Deinde vteris maturatiuis rememoratis in materijs acutis, postea administrabis in quo sit paruꝫ resolutionis, sicut aqua in qua decocta sunt [l][ordeum fractum] ⁊ radices myrti.

Et ex oleis, oleum camemellinū recens solum: aut mistum cum oleo ro. s̄m acuitatem egritudinis, et substantiā materierū, ⁊ propinquitatē tēporis status. Et post ipsum ex aquis, in q̄bus cocta sunt radices apij, ⁊ feniculi, ⁊ furfur cum seminibus suis ⁊ fenugrecum ⁊ [m][malua] ⁊ corona regia ⁊ [n][alacoē] alba. Et ex oleis oleum anetinū, ⁊ silia etiā: dum perueniat ad statum, ⁊ resoluatur tunc: ⁊ etiā emplastra que fiunt ex istis. Euacuantia aūt necessaria antecedant in eis s̄m materiā, ⁊ administrentur in cibando habentes apostemata cholerica ꝓprie [o][medicine leues humide.] In apostematibus vero frigidis incipiatur primo, sicut in alijs, cū euacuatiōe, ⁊ administremus in eis illud in quo recipitur oleū de kerua, ⁊ oleuꝫ amigdalarū amararum, ⁊ picra, ⁊ illis similia ex reliquis potionibus notis cū aquis radicum. Et ꝯtenti sumus ex apocrusticis oleo ro. in ꝑncipio rei, ⁊ misce cū eo subtiliantia sicut alhasce, ⁊ calamentū, ⁊ castoreū ꝓprie: deinde administra squillam ꝓprie, ⁊ acetum eius faciendo emplastrum, aut gargarisma, si fuerit illud possibile. Et fortasse sumēt i potu castorei duas tetias aur̄. ⁊ ꝓprie patientes lethargiā. deinde administra maturātia in quibus sit mollificatio ⁊ parum resolutionis: de quibus predictum est. Deinde post illud, ⁊ apud statū administra [p][apud vtrasq3 res simul. s. frigidas ⁊ calidas] mollificātia. [q][Et sit administratio frigidoꝝ mollificantiuꝫ integre ⁊ resoluētiū ꝯfortatiuoꝝ] ex emplastris aq̄s ⁊ oleis.

a A. Alia litera non.
b A. ossa.
c A. alsabiar.
d A. cā lesionis vel doloris.
e A. amigdalaꝝ dulcium ⁊ amararum.
f A. alkerua.
g —— A.
h A. confert.
i A. solatri.
k A. alathel.
l A. alasceeb.
m A. Alia lr̄a althea.
n A. alachauen.
o A. cibaria leuia humida.
p A. in oībus frigidis ⁊ calidis.
q A. ⁊ sint ea q̄ administrant̄ in frigidis mollificantia cōpleta ⁊ resoluentia fortia.

Et scias q̄ oīs qui ꝯq̄rit̄ de egritudine [p][facta] in capite nocet̄ a vino: ⁊ mora in balneo. Et oīs q̄ hꝫ egritudineꝫ in velaminibus cerebri, ledit̄ ab aqua frigida vehemēter. Curatiōes autē malitie ꝯplōnis calide solū, fiūt cū eo in quo est infrigidatio ex herbis, ⁊ oleis frigidis infrigidatis: sicut oleū rosaceū [q]† [ ] ⁊ nenufarinū, ⁊ violaceū, ⁊ elegantius illis est oleū rosa. ⁊ oleū de se. cucurbite, ⁊ citroli, ⁊ de se. lactuce, ⁊ oleū de se. papaueris: ⁊ fortasse vtunt̄ oleo de semine iusq̄ami cū vehemēs est dolor. Et melius ex istis oleis est cuius radix exp̄ssa ē ex oliuis q̄ cruditati attinēt nō salitis: [r][⁊ folia eius in quo creata sunt multiplicant̄] ⁊ est recens. herbas vero, ⁊ q̄ herbarum cursu ꝓcedūt, nosti oīa. Et ipse q̄dē sunt sicut lactuca, ⁊ portulaca, ⁊ rasura cucurbite ⁊ q̄ sunt illis silia [s]† [ ] ⁊ ēt folia nenufaris: [t]† [ ] ⁊ virga pastoris ⁊ sempuiua ⁊ aqua [u][citroli] ⁊ cucurbite, ⁊ sauic ordei cū aceto, ⁊ aq̄ rosa, ⁊ canfora, ⁊ sandalo, ⁊ acatia [x][⁊ linimētuꝫ] cū oleo rosa. ⁊ aceto. Et nō ptrāseat illud vsq3 ad ea in q̄bus est vis narcoticādi, ⁊ ꝯgelādi spūm, nisi pp vehementē necessitatē. Inquiunt ⁊ nō opꝫ q̄dē vt acetū sit vehemētis acuitatis, ⁊ vinositatis: nā in ipso existit nocumētū. Et ex illis q̄deꝫ sunt mucillago psilij cū aceto, ⁊ aq̄ coriādri, ⁊ folia eius. Et opꝫ vt alienes hec empl̄a, ⁊ epithimata a posteriore cerebro, qđ est neruoꝝ origo. hec. n. non iuuant cerebrū nisi ex via cōmissure, q̄ est in syncipite. ⁊ cōmissure coronalis. Ex via auteꝫ posterioris [y][cauendū est ne p̄ueniat ad ip̄m cerebrū] ⁊ corrūpat ortum neruorū. Ex eis ēt q̄bus fit curatio, est vt olfaciā: odores frigidos, ⁊ fiat eis caputpurgiū cum istis oleis, ⁊ expressionibus. Et sint cibi ex lentibus [z][elixatis ⁊ ex faseolis ⁊ ordeo fracto et spinachijs ⁊ chrysolocanna ⁊ ciceribus fractis] ⁊ que illis sunt similia. Et sternantur iste herbe, ⁊ folia in mansione eius: ita vt sit in domo in qua strati sint rami infrigidantes. Et q̄n̄q3 precipitur, vt in ea sint [⁊][sceesebrā ⁊ folia] alcanne. Et existimo q̄ rectius est vt sit ꝓpinquū [ꝯ][in eo ex sceesebrā] qđ est est aspersuꝫ aqua frigida. Et silr̄ [ꝝ][iuuāt eū fructus frigidi, ⁊ glacies, ⁊ aq̄ copiose.] Qꝫ si non inueneris cū caliditate siccitatem, sed humiditatem absq3 materia (⁊ hoc valde parū est in egritudinibus cerebri) tunc facies epithimata ex aquis fructuuꝫ in quibus est stipticitas, quemadmodum diximus, ⁊ ⁊ precipue in principio apostematum calidoꝝ. Et oportet quidem vt omnes isti prohibeantur a motibus animalibus, ⁊ intrinsecis, ⁊ agitatiōe pupille in suis aspectibus [a]† [ ] ⁊ alienent̄ ab aspiciendo [b][colores. s. diuersos: ⁊ picturas] ⁊ silr̄ eoruꝫ auditus [c][regant̄.] Qꝫ si est malitia ꝯplōnis frigide administra empl̄a, ⁊ aquas sumptas ex medicinis calis p̄dictis: ⁊ olea p̄dicta ꝓprie oleū rutaceū calefactū. ⁊ si necessariū fuerit vt in ipso addat̄ ꝯfortatio, admisceat̄ ei euforbiuꝫ. Et silr̄ oleū laurinū, ⁊ amaracinū, ⁊ his silia. Et si cū h̄ est melācolia: ⁊ melācolia est nālis, aut flatica, calefac ip̄m cū hūectatione: sed si fuerit adusta aliena qđ desiccat: aut calefacit, ⁊ sis ꝯtentus hūectatione ex lactib⁹, ⁊ [d][oleo violaceo] ⁊ embrocis, ⁊ empl̄is, ⁊ cibis. Qꝫ si cū frigiditate est siccitas, aggrega ēt inter humectationē, ⁊ calefactionē. Et si cum frigiditate est hūiditas, administra eūantia p̄dicta, ⁊ medicinas in q̄b⁹ est desiccatio cū caliditate de illis, q̄s tibi diximus in tabulis. Et opꝫ vt tu scias, q̄ liq̄da administrant̄ super caput distillādo sicut diximus: ⁊ administrant̄ retēta in retentiōe facta ex pasta, aut la-

p A. materiali.
q † A. ⁊ de kalef.
r A. ⁊ in quo iaꝫ mlt̄iplicata sūt folia eius, cum quo efficit̄, vel cōditur.
s † A. ⁊ ēt folia alkalef.
t † A. et solatri.
v A. cucumeris.
x A. cōquassata seu ꝑmista.
y A. nō p̄ueniūt ad corpulentiaꝫ vel ad ꝓfunduꝫ cerebri.
z A. ⁊ almes, et kist ordei, ⁊ spinachijs, ⁊ atriplicibus ⁊ altha fasil.
⁊ A. alsahesefrā ⁊ flores.
ꝯ A. alsehesefrā.
ꝝ A. confert appropinquare sibi fructus frigidos ⁊ glacies seu niues ⁊ aq̄s copiosas.
a † A. circa rem vnam.
b A. resplendentes ⁊ res diuersis coloribus pictas.
c A. allenientur seu minorētur.
d A. oleis.

na infusa qua caput coronatur. Et fit ipsoꝝ effusio [a]⌈ab⌋eo, qđ est corā anteriore parte syncipitis. Et qđ ex eis est lene, nō opz, vt linimentū eius sup ipm dimittat, sed lauetur: ⁊ nō dimittat ipsum in retentione coronali tpe multo: sed renouetur qm̄ ipm velociter putrescit. Et melius hoc est vt administret post abrasionem: ⁊ similiter omnia emplastra, ⁊ vnctiones. Quūqȝ [b]⌈cibas⌋patientes egritudines capitis materiales [c]⌈frica extrema ⁊ exicca latus capitis, ⁊ conforta cum apocrusticis.⌋

a A. in.

b A. Alia litera cibaueris.

c A. tūc frica extrema ⁊ alleuia ptē capitis ⁊ fortifica ipsum cuȝ repercussiuis. Alia litera. ⁊ alleuia ptē capitis, ⁊ fortifica cuȝ repcussiuis deinde ciba ipȝ cibatione cōuenieute ei fm q vr̄ ex quātitate mãe, ⁊ qualitate ei⁹, ⁊ hora augmenti, ⁊ stat⁹, ⁊ considera sup hoc.

Tractat⁹ scđs đ dolorib⁹ capitis q sūt spēs sode.

Sermo vniuersalis de soda. Cap.I.

Soda est [d]⌈lesio⌋i mēbris capitis. ois autez [e]⌈lesionis⌋cā est mutatio complexionis [f]⌈aut⌋eius diuersitas: aut est solutio ꝯtinuitatis: aut aggregatio amboꝝ simul. Mutatio autem cōplexionis est vna de sexdecim notis, quāuis humida nō faciat dolorem, nisi sit cū materia mota ad solutionem ꝯtinuitatis. Et continuitatis solutio nota est: ⁊ eius species scđm causas ipsius, sunt note. Duarum vero causarū doloris cōiunctio simul est in apostematibus. Et apostemata sicut nosti, numeratas habent species. Et eoruȝ species sunt quattuor, ⁊ omnia illa quādoqȝ fiunt in substantia cerebri ipsius: ⁊ quandoqȝ fiunt in velamine circundante ipsum: ⁊ quandoqȝ fiūt in duobus velaminibus circūdantibus ipm: ⁊ quandoqȝ fiunt in venis: ⁊ quandoqȝ in panniculo [g]⌈extrinseco⌋a craneo ꝓpter illud quod est inter ea de suspēsorijs predictis in anatomia narrata. Et quādoqȝ fit causa ledens, quodcūqȝ horꝝ mēbrorū fuerit, causa mansiua in membro ipso. [h]⌈Et quādoqȝ fit propter cōmunitatem non integram⌋ aut mēbri inter quod ⁊ membra capitis continuatur mediatione neruoꝝ, sicut stomachi, ⁊ matricis, ⁊ velaminis, ⁊ alioꝝ mēbroruȝ si fuerint. Aut membri inter quod ⁊ cerebrum cōtinuatur [i]⌈inuolutione⌋venarum facta ex venis ⁊ arterijs: sicut cordis, ⁊ epatis, ⁊ splenis. Aut membri vicinātis ei alia vicinitate, sicut pulmo positus sub eo, ⁊ adducit ei nocumentum. Aut mēbri cōmunicātis membro vno modo, ⁊ cerebro alio modo, sicut cōmunitas eius cum renibus in doloribus ipsoꝝ. Aut ꝓpter cōmunitatez [k]†⌈ ⌋corporis, sicut fit propter febres. Que autē est cū cōmunitate, quandoqȝ fit cum periodis, ⁊ paroxismis fm periodos, ⁊ paroxismos cause, que est in membro cōmunicante, sicut que fit ꝓpter cōmunitatem stomachi, quuȝ est ꝓpter effusionem materierū cholericarum ⁊ aliarum ad ipsum [l]⌈cū periodis⌋ ⁊ sicut que fit cum periodis [m]⌈augmenti⌋specierꝝ febrium. Et soda quidem diuiditur alio modo. Nam ex ipsa est cuius cā est aliqua spēruȝ primitiuarum, sicut soda ebrietatis [n]⌈nā dum perseuerat soda ebrietatis, ⁊ non fit fixa propter fixionem cause augmentationis illa generatur ex ea⌋ ⁊ sicut soda ꝓpter comestionem rei calide, sicut alliorum, ⁊ reliquoꝝ. Et ex ipsa est cuius causa est antecedens iam collecta: ⁊ est mansiua, ⁊ manet ipsa ꝓpter eam. Et qn̄qȝ est accidens, deinde fit egritudo, ⁊ quū remanet egritudo post febres acutas, nūciat egritudines cerebri, ⁊ significat defectum nature ab expulsione materiei perfecta fluxu sanguinis per nares, ⁊ reliquis. Et ex egritudinibus [o]⌈sunt, quibus nunciatur⌋subet, aut apoplexia, aut demonium, aut mollities, aut surditas fm substantiam materiei, ⁊ fm motum eius. Soda quoqȝ diuiditur fm loca sua. quandoqȝ enim est in vno laterum capitis: ⁊ que ex ea est ꝯsuetudinaria nominat emigranea: ⁊ quandoqȝ est in anteriore capite: ⁊ qn̄qȝ est in posteriore capite: ⁊ quādoqȝ totum caput cōtinet, ⁊ que ex ea est consuetudinaria inseparabilis nominatur ouū, ⁊ [p]⌈nux⌋cuius assimilatio est ouo [q]⌈armoꝝ⌋quod super totū caput cōprehendit. Et soda etiā diuersificatur fm fortitudinem, ⁊ mediationem, ⁊ debilitatē. Soda enim alia est valde fortis, ita vt quū obuiat syncipiti infantis lenia habētis ossa separat ipsum, ⁊ frangit cōmissuram eius, ⁊ alia est que est debilis, sicut plurimū fit in lethargia. Et debilis quidē alia est, que est inseparabilis, ⁊ alia est que est non inseparabilis. Et qn̄qȝ soda cuius cā est debilis, accidit quibusdā, ⁊ nō alijs. accidit ergo ei cuius cerebri sensus est fortis: ⁊ nō accidit ei cuius cerebri sensus est debilis. Et vl'r qdez cuius cerebri sensus est fortis, ipse est aptus, vt recipiat sodam ex omni causa faciente sodā, ⁊ si [r]⌈debilitetur⌋ ⁊ oīno tunc cerebrū velociter recipit facientia sodam, aut ꝓpter debilitatē suā: ⁊ tu quidē iam sciuisti in vl'ibus, q debilitas sequitur malitiā cōplexionis: aut ꝓpter fortitudinē sui sensus, ⁊ leditur ab oī causa, ⁊ si sit leuis. Et iterꝝ soda alia est, cui non sunt accidētia, ⁊ alia est q̄ ad accidētia pducit partibus capitis ꝓpria, sicut si ꝓueniat ex fortitudine doloris aꝑa in partibus capitis. Et alia que pducit ad accidētia ꝓueniētia ad mēbra, sicut eius lesio, ⁊ nocumentū, ⁊ [s]⌈aꝑatio⌋eius ꝓueniāt ad radices neruoꝝ, ⁊ perueniat spasmus: aut perueniat inde aliquid ad stōȝ, ⁊ contingat casus desiderij, ⁊ singultus, ⁊ nausea, ⁊ debilitas digestionis, ⁊ similia. Et scias q soda tpalis, aut fit pp phlegma, aut ꝓpter melancoliā, aut debilitatem capitis, aut ex aꝑate [t]⌈incipiente indurari aut⌋iaȝ indurato: ⁊ est illud, qđ plurimū est. Et soda quidē, ⁊ oēs egritunes diuersificantur: qn̄qȝ. n. egritudo est salua: ⁊ salua quidē est, in qua nō ꝓhibetur de regimine eius, qđ ei sit necessariū in seipsa. ⁊ alia est que nō est salua, imo est hn̄s sociū: ⁊ fortasse ꝓhibet ex regimine suo necessario: sicut si fit soda, ⁊ rheumatismus: tunc fit ꝯrius rheumatismus soda in necessitate regiminis quo hȝ. Soda quoqȝ diuidit qn̄qȝ scđm alias considerationes. Soda. n. alia est que accidit [u]⌈subito⌋sano non habēti egritudinē. Et alia est q̄ accidit habēti aꝑata ⁊ [x]⌈labores.⌋Et ex corꝑibus quidē sunt quedā, que sunt preparata sode: vt sunt corpora que habent caput debile, ⁊ mēbra digestiua debilia: quare in eis plurimus gn̄at vapor [y]⌈effundens ad stomachos eoꝝ humores cholericos⌋ facientes sodā. Et iterū in [z]⌈receptis⌋ sunt q̄daȝ q̄ faciunt sodam, iam predicta in tabulis medicinaꝝ singulariū. Et oia [&]⌈allefeiati⌋sunt facientia sodā: ⁊ ꝓprie casia lignea: ⁊ costus, ⁊ zafarā, ⁊ cinnamomū, ⁊ amomū. Et oia [9]⌈aromata⌋sunt faciētia sodam, siue sint calida, siue frigida. Uerūtn̄ cuȝ succedant [ꝝ]†⌈ ⌋expellunt. s. cū ꝑcedit illud, qđ nocet cū caliditate vaporis sui, ⁊ succedit ei qđ vaporē facit frigidū, aut ecōuerso. Cū aūt lesio fit non qualitate solū, sed q̄ntitate: tūc nō ꝯfert ipoꝝ successio, imo nocet. Et soda frida, qn̄qȝ multiplicat [a]⌈ꝯstricta⌋ in hyeme. Et qn̄ estas fuerit septētrionalis parū pluuiosa. Et [b]⌈qn̄⌋autūn⁹ est meridiōalis, pluuiosus, multiplicat soda in hyeme. Soda vero plūm fit, ꝑpea q arterie afferunt capiti vapores fraudulētos.

d A. alē seu aliȝ idest tristis sensatio.

e A. doloris.

f A. et.

g A. egrediēte.

h A. alteri⁹ que ei inest.

i A. ramificatio. Alia litera. mediatione.

k † A. totius.

l A. periodicantium.

m A. ⁊ augmento.

n A. ⁊ nō figit ꝓpter fixionez cāe magis augmentantis q̄ȝ illa generata ex ea. Alia litera. dū ꝑseuerat, ⁊ n̄ figit pp fixionez cāe magis addite, q̄ȝ illa gn̄ans illam.

o A. q̄ p ipsaȝ sodā nūciant sūt.

p A. galea.

q A. armigerorum.

r A. fit debilis.

s A. vehemētia.

t A. duro icipiēte, aut calido.

v A. qn̄qȝ corpi.

x A. dolores.

y A. Et effundūtur ad stōs eoꝝ hūores colici.

z A. q̄ sumūtur vel comedunt.

⁊ A. aromata.

9 A. euaporantia.

ꝝ † A. se.

a A. ꝓueniēs ex ꝯstipatione.

b —— A.

¶ De[a] ⌈soda facta⌋ ex malitia cõplonis. Cap. II.

Afferamus itaq3 sermonẽ exponentem vnamquãq3 harũ summarũ. Et hec est distinctio prima. Dicamus ergo: cõplonalis qdem summa est, qm̃ a cõplone calida: ⁊ a cõplexione frigida, ⁊ a complexione sicca qñq3 cõtingit dolor, ßm q scivisti in principijs vniuersalibus: q̃uis sit dispositio in cõplexione sicca ßm q scivisti paruz faciens dolorẽ. Et cõplo qdẽ humida, ßm q est cõplexio humida, non efficit dolorem, nisi illic sit materia humida faciens dolorez, ex parte euaporationis, aut euẽtus vẽtositatis faciẽtis solutionem cõtinuitatis. Et calida quidẽ, ⁊ sicca: ⁊ frigida ⁊ sicca, dolorẽ faciũt vtrisq3 qualitatibus: ⁊ faciunt ẽt dolorẽ motu soluẽte cõtinuitatẽ. Cal'a vo ⁊ humida: ⁊ frigida ⁊ humida nõ faciunt dolorez, nisi vnde sunt calide, ⁊ frigide: ⁊ non vnde sunt humide nisi ßm modũ predictũ. Et cõplexionis qdẽ calide cã: aut est mã calida sanguinea: aut est cholerica: aut est cõposita [b] ⌈acuens⌋ inflãmans faciens q̃litate sua impssionẽ: aut est cã eius vẽtositas, aut vapor calidus: aut est cã eius motus calefaciẽs corporeus, aut aĩalis, ßm q scivisti ex diuisione ei9 in [c] ⌈rebus⌋ vl'ibus: aut eius causa est, sicut obuiatio ignis: aut adustio solis: aut acceptio cibi calefaciẽtis: aut medicine calefacientis: aut vicinitas membrorum, quorum cõitate iam calefactum est. Et cause quidẽ cõplexionis frigide facientes sodã sunt opposite istis: quaruz numerus est apud te. Et cause sicce: aut sunt exiccãtia exterius, resolutione, ⁊ adustione [d] ⌈sicut dies caniculares⌋ ⁊ emplastra cal'a: aut [e] ⌈rubedinẽ faciẽtia nal'r, aut accñtal'r⌋ subito, ⁊ non subito, phibentia cibuz penetrare ad caput. [f] ⌈⁊⌋ siccant mẽbra ipsius [g] ⌈primo⌋ aut pp abscisionem potus, ⁊ resolutionẽ humiditatũ [h] ⌈principalium⌋ aut desiccantia interius [i] †⌈ ⌋ resol'one: et eũone eorum: aut q2 eorum virtus est desiccatiua: ⁊ q2 nutrimentũ ex eis factum est siccũ, aut pauce humiditatis. Aut vicinitas mẽbrorum iam siccorũ, ⁊ ipsorum cõitas. Et motus aĩales, ⁊ corporei, supflui desiccantes per semitã eũonis, ⁊ resolutionis silr coitus [k] ⌈exuberatio⌋ ⁊ fluxus sanguinis [l] †⌈ ⌋ ⁊ exercitiũ forte. Et eũantia qdez, alia sunt eũantia in mẽbris, q̃ sunt alia a mẽbris capitis, qbus caput cõicat, sicut eũantia vl'ia ex toto corpore, aut eũantia pticularia euacuantia ex vno mẽbro. Et alia sunt eũantia in mẽbris capitis: sicut [m] ⌈rheumatisimus⌋ ⁊ catarrus, ⁊ fluxus sanguinis ex naribus: ⁊ species eductionis acquisite per caputpurgia: ⁊ sternutatoria: ⁊ gargarismata: ⁊ ex causis siccitatis est abscisio materierum humiditatis, quãuis nõ fiat euacuatione: sicut ieiunium, ⁊ dimissio cibi, aut eius priuatio.

a A. Speciebus sode facte.
b A. acuta.
c A. radicibus.
d A. sicut alsemaim. i. sic aer, aut vẽtus valde calidus.
e A. cõgelãtia naturaliter, aut exterius aduenientia.
f A. quare.
g —— A.
h A. naturaliuz seu radicalium.
i † A. assumptacum.
k A. ⁊ diuretica.
l A. superfluus.
m A. coriza.

¶ De spẽb9 sode facte pp sol'onẽ cõtinuitatis. C. III.

Continuitatis sol'o qñq3 accidit in velaminibus cerebri: quandoq3 accidit in substantia ipsius: ⁊ qñq3 accidit in venis, ⁊ scindũtur: ⁊ qñq3 fit sicut scis ex motibus vaporum, ⁊ ventositatũ incipiẽdo: aut pp oppil'onẽ, ⁊ qñq3 fit pp humorem corrosiuũ: ⁊ qñq3 fit ex pcussione, aut casu: aut exterius incisiõe. Que aũt fit interius, fortasse [n] ⌈nõ repletur carne⌋ sed remanet vlcerosa ledens caput, ⁊ perseuerat faciens sodam. percussio aũt ⁊ casus qñq3 sunt leuis adiutorij, ⁊ curantur: ⁊ qñq3 perueniunt ad hoc, vt cerebrum ppea [o] ⌈permutetur⌋ ⁊ pereat. Quidam vo medici indi dixerunt: q qñq3 est cã in soda vermes gñati in partibus capitis motu suo ledentes [p] †⌈ ⌋ Et qdã remouerunt hoc: sed nõ est necessarium vt remoueatur. Nam vermes multotiẽs nascuntur in anteriore capite super locum qui est in strictura narium: ⁊ possibile est vt nascantur apud velamina, ⁊ si raro contingat.

n A. incarnatur seu nõ cõsolidat.
o A. cõmoueat seu cõcutiatur.
p † A. ⁊ laceratione sua ⁊ corrosione sua.

¶ Distinctio spẽrum sode facte ab apate. Cap. IIII.

Apostema a quo pũenit soda. qñq3 est in velaminibus cerebri: ⁊ quãdoq3 est calidum: ⁊ vocat' [q] ⌈sirsen⌋ ⌈ ⌋ ⁊ qñq3 est frigidũ: ⁊ noiatur lethargia. i. obliuio, ⁊ qñq3 est cõpositũ, ⁊ noiat' dispositio hñtis [r] †⌈ ⌋ dormitionẽ vigilatiuã. Et qñq3 est durum. Et qñq3 fit in ipso cerebro, ⁊ sba eius. Et est aut calidum, phlegmon, aut herisipila: aut frigidum. Et huius distinctio est ex eis que tibi aduenient vicinitus. Et hoc multotiẽs [s] ⌈resoluitur⌋ si cõtingat vt egrediatur [t] †⌈ ⌋ in aure, ⁊ reliquis, pus, aut [u] ⌈sanies⌋ aut materia aquosa.

q A. carabitus. Alia litera. calidum.
r † A. subet sbari. i.
s A. soluitur.
t † A. ex capite.
v A. virulentia.

¶ De q̃litate [x] ⌈accidendi⌋ sode ex materijs. Cap. V.

Dicimus q materie sunt cãe soda, aut p se, aut p accidens. Que autez sunt per se, sunt qm̃ mutatur cõplexio per se, aut soluit' cõtinuitas per se. Cõplexio aũt nõ mutatur per se, nisi ßm duos modos. aut per vicinitatem, aut per [y] ⌈permutationẽ.⌋ Per vicinitatẽ qdez qm̃ fit humor cõmistus frigidus, aut calidus. Et calefacit, aut infrigidat: ⁊ cuz separatur humor ab eo qd ei cõmistum est, finitur, ⁊ euanescit, ⁊ non facit moram de qua curetur. Que aũt est per [z] ⌈transitionem⌋ fit, qm̃ humor iam fixit impressionez, ⁊ affirmauit eam: ⁊ q̃uis separetur euacuatione, ⁊ resolutione tñ remanet qualitas fixa. Sed ipsarũ essentia fit causa sode per se ßm semitam solutiõis cõtinuitatis [⁊] ⌈qm̃ illud mouet eas ⁊ separat mordicatione ⁊ corrosione sua.⌋ Et plurimũ quidẽ fit soda per motionem, si ventositates excitentur: ⁊ illud qdẽ pl'm faciunt mãe frigide, quas pcussit cal'itas, [?] ⌈q̃ nouiter facte sunt cal'e, aut cibi⌋ pmisti cal'itati. Mordicatiue aũt, ⁊ corrosiue sunt hũores [℞] ⌈calidi.⌋ Soda aũt facta ab eis p accñs est, cũ accidit oppil'o pp apa, aut nõ pp apa. ⁊ oppil'onẽ seq' mutatio cõpl'onis sicut scivisti: ⁊ ipsam seq' sol'o cõtinuitatis. Et illud iõ, qm̃ mãe q̃s nã mouet in corpore, aut mouet ßm semitã expulsiõis: aut ßm semitaz separationis, ⁊ diuisiõis nutrimẽti. Et hoc qdẽ nõ fit nisi [a] ⌈ex⌋ transitibus nãlibus, qui cũ oppilantur phibent, ⁊ cuz [b] ⌈dilatantur⌋ resistunt, ⁊ resistentia qdem facit extensionẽ. Et extensio facit solutionẽ cõtinuitatis. Et oppil'o qdẽ qñq3 accidit in sba cerebri: ⁊ qñq3 cõtingit in venis, q̃ sunt in ipso, ⁊ qñq3 fit in arterijs eius: ⁊ qñq3 cõtingit in vtrisq3 q̃ sunt in velaminibus ipsius. Et oppil'o qñq3 accidit ab hũoribus, aut pp ipsorum viscositatẽ, aut eorum grossitudinẽ, aut ppter eorum multitudinem. viscositas vo nõ reperitur nisi in phlegmate: ⁊ grossitudo etiam est in phlegmate ⁊ melancholia. Et phlegma quidẽ oppilat viscositate, grossitie, ⁊ multitudine: ⁊ melãcolia oppilat grossitie, ⁊ multitudine. Et chol'a oppilat multitudine, ⁊ silr sanguis. Soda quoq3 cretica est de genere sode, cuius cã est motus naturalis ßz semitam expulsiõis. Et soda que fit per successiõem digẽonis cibi est de gñe soda, cuius causa est motus nãlis ßm semitã separationis. Cõprehensionis autem materie impediẽtis in membro oportet nos re

y A. qualitatem seu dispõnẽ post se derelictam.
z A. qualitatez post se derelictam.
⁊ A. illud cũ motione ipsarum ⁊ penetratiõe earum ⁊ mordicatiõe ⁊ corrosiõe ipsarum.
? A. aduenienti ⁊ cibi ventosi.
℞ A. acuti.
a A. in.
b A. prohibent.

memorari in caplo principiorum vliũ, postq̃ sciueri/mus, ꝙ ipsa, aut est antiq̃ cõprehẽsionis ⁊ retentio nis: aut est cibalis. s. gñata in illa hora a cibo gña/tiuo chimi mali in sba sua, ⁊ qualitate sua, cũ corru ptione in ipso cibo ⁊ ordine suo: aut quãtitate sua: aut digõne sua: aut reliquis modis corruptiõis sue predictis in capitulo suo: ⁊ ex hoc genere est soda [a] ⌈corruptionis⌋ alliorum, ⁊ cepe, ⁊ sinapis. ⁊ soda ebrietatis, ⁊ soda ab acceptione fridorum: ⁊ opꝫ qdẽ vt rememoremur motuũ mãerum in mẽbris, ex prin/cipijs vlibus. Et ventositas quidem ex summa est mãerum faciẽtium sodam, ⁊ facit sodam extẽsione. Et illud est, cum transitus nãlis ei ꝯstringitur creatus strictior q̃ꝫ oportet ei in hora sua, aut inquirit vt fa ciat peruenire transitũ non naturalẽ. Et vapor ẽt ex tota illa summa agit: aut qualitate sua, aut [b] ⌈cõ prehensione⌋ humorum in locis suis: ⁊ mouet eos. Et ventositates qdem, ⁊ vapores qñq̃ꝫ gñantur in cor pore, ⁊ in cerebro ipso: ⁊ qñq̃ꝫ [c] ⌈odorãdo⌋ attrahũ tur ab exterioribus: aut adueniunt ex partibus po rorum: deinde retinent in cerebro: ⁊ faciunt sodam: ⁊ ex hoc genere est soda fetoris: ⁊ soda boni odoris. Et scias ꝙ ventositates phlegmatice: ⁊ vapores phlatici sunt grauatiui, ⁊ tardi motus, retenti. Et melãcolici sunt faciẽtes tristitiã, fixi, minoris q̃ꝫti/tatis, ⁊ deterioris qualitatis. Acuti vero humores nõ excitãt vẽtositates, sed vapores. Et vapores q/dem sanguinei sunt dulces, minoris nocumẽti sua qualitate, q̃ꝫ vapores alij, sed sua quãtitate magis nocent, ⁊ cholerici sunt acuti inflãmantes.

¶ De spẽbus sode facte per cõitatem. Cap. VI.

Soda facta per cõitatem: alia est q̃ est cũ cõitate absoluta, ⁊ alia q̃ est cũ cõitate nõ ab/soluta. Cõitas vero absoluta, est vt ad partem cerebri ex mẽbro cõicante nihil perueniat corporeũ penitus, nisi ipsum nocumen/tum. Et cõitas non absoluta est vt ad sbam cerebri ex ipso mẽbro ꝑueniat materia humorosa, aut va/por. Prime aũt ptis sunt spẽs sode facte in tetano: ⁊ spasmo: ⁊ extensione: ⁊ [d] ⌈vẽtositatibus gibbosis⌋ ⁊ doloribus iuncturarũ: ⁊ sicut q̃ fit in podagra: ⁊ sciatica fortibus. Et fortasse aduenit ex q̃litatibus [e] ⌈cõibus ipsarũ⌋ q̃litas simplex, q̃ est ex q̃litatibus nãlibus: aut qualitas extranea nõ ꝓportionata ca/lido, neq̃ꝫ frigido, sicut qualitates venenose: et for/tasse in aliqbus mẽbris erit hũor venenosus male sbe, cuius q̃litas adueniet. Et fortasse [f] ⌈ex mãeb⁹ aduenient materie extranee in naturis suis. Et for/sitan nocebũt fortitudine suarum q̃litatum: aut au gmẽto suarum q̃ꝫtitatũ. Et fortasse erit ipediẽs⌋ mã ex̃nea generata in qbusdã mẽbris gñatione ex̃nea corrupta [g] † ⌈ ⌋ sicut fit in ꝓfocatione mri cis [h] ⌈aut⌋ fit ei cui tp̃s coitus elongatũ est: aut eue/nit in mirac eius humor malus: aut in aliqua extre mitatum suarum [i] ⌈⁊ qñq̃ꝫ fit qualitas impediẽs adue niens ad cõprehẽdẽdum mãm ledentẽ⌋ ẽt ⁊ illud ẽ ßm duos modos: quorum vnus est vt corrumpat illa qualitas qđ inuenit in partibus cerebri de materie bus bonis: aut qđ ad illas ꝑuenit de cibo bono. Et scđs est, vt ponat cerebrũ receptibilẽ mãerum ma/larum: ⁊ hec receptio est ßꝫ duos modos. Unus eo rum est receptio ab attractione eius, sicut si calefiat cerebrũ, ⁊ [k] ⌈attrahatur ei a quo cerebrũ calefiat.⌋ Et scđs est receptio a debilitate resistẽtie: ⁊ iam sci/uisti in principijs ꝙ cum membrũ debilitatur, reci/pit qđ ei aduenit ex materijs. [l] ⌈Et cõitas qdẽ q̃ est cũ toto corꝑe, aut est⌋ ꝑꝑ q̃litatẽ expansam in toto corꝑe, aut ꝑꝑ mãm expãsam ĩ toto corꝑe sicut fit in fe bribus: ⁊ soda cretica est [m] ⌈ꝑꝑ illã.⌋ Cũ aũt in fe/brib⁹ acutis soda fit fortior, ei⁹ fortitudo est signum malũ, imo ꝑnitiosum, cũ reliq̃ mala signa ei cõpa/ria sunt: ꝙ si singularis fiat, significat crisim ventu/ram fluxu sanguinis ex naribus: ⁊ qñq̃ꝫ significat crisim vomitu. Mẽbrorum autem [n] † ⌈ ⌋ cõ municantium primũ ⁊ dignius eorum est stomachus: qñq̃ꝫ. n. in stõ superfluũt humores [o] ⌈aut gñantur⌋ in ipso: aut ad ipsum effundunt materie cholerice scđm periodos: aut absq̃ꝫ periodis: aut est creatio [p] ⌈cholere⌋ ita, vt effundatur cholera ex [q] ⌈vase suo spisso siue subtili⌋ ad stõm, ßm ꝙ exposuimus in ca pitulo suo: aut retinent in ipso ventositates: aut ele uantur ex ipso vapores, ⁊ fit soda. Et [r] ⌈ebrietas⌋ facit sodam cũ euaporatione: ⁊ velociter aduenit ei frigus ꝓpter [s] ⌈resolutionem partiũ⌋ eius. Et ma/trix est ex eis qbus cõmunicat cerebrum fortiter: ⁊ mirac etiã: ⁊ epar ⁊ splen: ⁊ velamẽ: ⁊ renes. ⁊ extre mitates oẽs: ⁊ partes dorsi. Primum ergo qđ cere/bro cõicat, est illud qđ ipsum circuit de panniculo cooperiẽte craneũ. Et plurimũ qdem fit soda cõita tis, apud ꝑmutationẽ mãerum a ꝑatũ mẽbrorum interio rum cõicantiũ, quũ mouent ad superiora.

¶ Sermo vniuersalis de signis ostendentibus spẽs sode ⁊ modos eius. Cap. VII.

Soda quidem facta a cau/sis extrinse/cis sicut percussiõe: aut casu: aut occur su rerum calidarum: aut frigidarum: aut [t] ⌈die bus canicularibus desiccãtibus⌋ aut ventis bene redolentibus, aut fetidis: aut retentio ne ventorum in naribus, ⁊ aure, significatur ex inuen tione earũ: ꝙ si earum obliuiscitur, redeat ad ipsorum vestigia, ⁊ elaboretur in earũ significatione, ßm ꝙ nos iam declarauimus. Illa aũt que fit a debilita te, significat eius excitatio cũ parua vel q̃libet cau/sa: ⁊ cum perturbatione sensuũ: ⁊ inuentione impe/dimenti in operationibus cerebri. Et illam que fit a fortitudine sensus cerebri significat, velocitas pa tiendi etiã a parua causa in cerebro sensata. s. ex vo cibus: ⁊ odoratibus, ⁊ reliqs: sed sensus est bonus cerebri, ⁊ meatus sunt mũdi: ⁊ operationes cerebri sunt nõ lese. Omnes aũt que fiunt a causis mate/rialibus cõmunicant in [u] ⌈fece inuenta in⌋ humidi/tate naris. Et cum fuerit ex materia acuta [x] ⌈⁊ fue/rit cũ fece⌋ rubedo, ⁊ caliditas: ⁊ ꝓprie in ea que ẽ ex materijs grossioribus [y] ⌈fortasse⌋ associabitur ei pulsatio. Sed humiditas naris qñq̃ꝫ minorat, cum fuerint materie grosse. Et siccitas quidem stricture narium in hmõi soda, nõ significat priuationẽ ma/terierum, cũ grauitas ei associatur. Cholerica autẽ ꝓprie est cũ mordicatione, ⁊ adustione vehemẽti ⁊ punctiõe: ⁊ [z] ⌈qñq̃ꝫ⌋ fit illud in ea fortius, q̃ꝫ in alijs cum siccitate stricture narium, et siti, ⁊ vigilijs, ⁊ ci trinitate coloris, ⁊ grauitas in ea est minor. Frigi/das aũt significant frigus, ⁊ tẽpora, ⁊ color. Et si il lic fuerit repletio a sacietate nauseatiua, significãt eas destructio desiderij, ⁊ pigritia. Et materias hu midas, si fride sint, aut cale, significat subet. Phle/gmatice aũt ⁊ melãcolice nõ vehementer dolorem faciunt. Et cũ materijs qdem siccis minoratur gra uitas: ⁊ multiplicantur vigilie: frigide autẽ vacue sunt ab inflãmatione: ⁊ multiplicatur cum eis cogi tatio corrupta, ⁊ obtenebratur color. Quãdoq̃ꝫ ve ro significatur oĩs humor per colorẽ faciei, ⁊ oculo rũ, ⁊ fortasse [⁊] ⌈sit diuersitas ĩ paucitate.⌋ Cã aũt in hoc, aut ẽ expulsio humoris [?] ⌈inflãmati ad oculũ⌋ aut

a A. comestio/nis.
b A. ꝯculcatiõe.
c A. naribus.
d A. ⁊ ventosita te alaferse, idest ⁊ vẽtositate gros sa causante gi/bositatem.
e A. cõicãtibus.
f A. mãe nocen/tes erũt mãe nõ extranee in na/tura sua, ⁊ ñno/cebũt nisi ex ve/hementia q̃lita tis ipsarum, aut au gumẽto q̃litatis earum, ⁊ qñq̃ꝫ erit nocẽs.
g † A. Alia lr̃a venenosa.
h A. Alia lr̃a ⁊.
i A. fortasse fit q̃litas nocẽs ad ueniẽs cã cõpre hensionis mate rie nocentis.
k A. attrahat cũ calitate sua ma terias ad ipm.
l A. Alia litera. cõibus que sũt cũ toto corꝑe.

m A. ex hoc ge/nere.
n † A. capitl.
o A. Alia litera generati.
p A. choistis fell.
q A. ex meatu ip sius grosso, ⁊ nõ ex subtili. Alia litera, ex vase ei⁹ cho/lera grossa abs/q̃ꝫ subtili.
r A. Alia litera vinum.
s A. Alia litera raritatem extre/mitatum.
t A. venti vel ae/ris vehementer cali desiccãtis.
v A. i grauitate inuenta ⁊.
x A. tũc est cum grauitate.
y A. et.
z —— A.
⁊ A. diuersificat illud in paucis seu raro.
? A. inflãmãtio ad ꝓfundum.

aut ꝯstrictio in ipso: aut attractio materierum calidarũ absqꝫ materieb⁹ dolorẽ faciẽtibus frigidis vsqꝫ ad partẽ oculorum, ⁊ faciei ꝓpter dolorẽ. Nam cũ dolor ingredit̃ mẽbrũ, attrahit ad ipm, ⁊ ad illud qđ est ei vicinum: p̃l'm aũt attrahit̃ ad mẽbrum in hac dispõne illud, qđ est sanguis: ⁊ qñqꝫ attrahit̃ aliđ. Cũ ea ꝟo que facta est a vẽtositatib⁹ minorat̃ grauitas: ⁊ multiplicat̃ extẽsio: ⁊ fortasse est cũ pũctione: ⁊ fortasse cũ corrosione. In vẽtosa qdẽ nõ est grauitas. Uẽtosam aũt ⁊ vaporosam sigt̃ qñqꝫ sonit⁹, ⁊ tinnitus: ⁊ fortasse exuberant cũ ea guidez multũ. Et qñqꝫ multiplicat̃ cum ea ꝑmutatio. s. doloris de loco ad locũ: ⁊ quũ multiplicat̃ vapor, fit pulsatio fortior [a]⌈capitis⌋ ⁊ imaginat̃ imaginationes corruptas, ⁊ associat̃ ei scotomia, ⁊ vertigo. Signa aũt facte a ꝯpl'onibus puris, sunt [b]⌈retentio⌋ illarum ꝯpl'onum cũ priuatione grauitatis, ⁊ siccitas in strictura nariũ: siccitas enim stricture nariuz est sigtio ꝓportionalis isti. In calidis qdẽ sentit eger ipse: et sentit tãgens caput eius caliditatẽ, ⁊ inflãmationẽ: ⁊ est illic rubedo oculi: ⁊ iuuat̃ ab ifrigidãtibus, ⁊ frigore. In frigidis ꝟo est res ꝯ̃rio: ⁊ nõ est in faciebus eorum extenuatio matiei, neqꝫ rubedo coloris: ⁊ neqꝫ fit dolor sup̃fluus, ⁊ si fit tẽporalis. Siccas ꝟo sigt̃ precessio eũonum: aut exercitiorum: aut vigiliarum plurimarum: aut coitus: aut [c]†⌈ ⌋angustia: ⁊ ꝓprietas earum est, vt augmẽtent̃ cũ iteratione alicuius horum. Facta aũt ꝓpter cõitatem ꝯtingit, ⁊ destruit̃: ⁊ fit fortis, ⁊ debilitat̃ ꝟm qđ [d]⌈accidit in mẽbro cõi ex dolore: aut destructione: aut fortitudine: aut debilitate.⌋ Qđ si non fuerit ꝓpter cõitatẽ, erit in reliqs opationib⁹ cerebri nocumẽtum, sicut tenebrositas in oculo, ⁊ grauis sõnus: ⁊ grauitas ꝑseuerans cũ bonitate dispõnis reliquorum mẽbrorum.

Quñqꝫ nocumẽtuz est in ipsis velaminib⁹ cerebri ⁊ est forte, sigt̃ illud aduẽtus doloris vsqꝫ ad radices oculorum. Et si nocumẽtuz est in pãniculo extrinseco, aut in loco alio, nõ ꝑuenit dolor ad oculos: sed cutis capitis tacta dolet. Factã ꝟo cum cõitate stõi sigñt inuẽtio angustie, ⁊ nausea: ⁊ paucitas desiderij: aut eius destructio: aut malitia digõnis: aut paucitas eius: aut ipsius destructio post inuẽtionem significationũ añtium. Et quuz est ꝓpter effusionem [e]⌈materierum⌋ ad ipm, fit fortior cuz vacuitas adest: ⁊ sup somnuz [f]⌈⁊ saliuã.⌋ Et fortasse soda fit ꝓpt̃ cãm in cerebro: ⁊ facit in ore stõi istas dispões: et [g]⌈impedimẽta⌋ ꝟm semitã cõitatis stõi [h]⌈cũ cerebro:⌋ non ꝟm semitã principij ex stomacho ⁊ cõicatione cerebri. Opz ergo vt ꝑseueres in cognitione h9: ⁊ cognoscas dispões vniuscuiusqꝫ duorum membrorum in seipso: ⁊ rõcinando distinguas añs ab eo qđ est antecessuz. Ex eis ꝟo que illud sigt̃ de stõ ꝓprie, sunt diuersitas dispõnis in digõne, ⁊ absqꝫ digestione: ⁊ diuersitas dispõnis in vacuitate ⁊ repletione: Nam dolor stõi si est ex cholera, excitat̃ quũ est vacuitas. Et si est ex humore frigido est minor i vacuitate, ⁊ sedat ipm fames: ⁊ qñqꝫ fames excitat ex ipso vaporẽ, ⁊ [i]⌈impedit.⌋ Uerũtñ cum hoc comestio nõ integre sedat ipm multotiens: ⁊ fortasse sedat euz: sed raro. [k]⌈Inter inflãmationẽ ꝟo ⁊ adustionẽ distiguit eructuatio.⌋ Et tu quidẽ cognosces sigtiones eructuationis in suo loco: ⁊ simil'r distinguunt inter eas reliqua signa, quorum rememorabimur in cap'lo stõi: ⁊ qñqꝫ significat illud, qđ vomitu expellitur. Et significat illud diuersitas dispositionis in soda ꝟm diuersitatẽ dispositionis reliquorum que stomacho sup̃ueniunt. Et multi quidẽ homines sunt, ad quorum stomachos cholera effunditur. [l]†⌈ ⌋Et quuz soda excitat̃, ⁊ comedunt aliqd, quiescit. Illud igitur est significatio, qꝛ ipsa est propter cõmunitatẽ stomachi: ⁊ [m]⌈propter hoc⌋ quiescunt si choleraz euomunt: ⁊ sigtiones significãt illud: sed ⁊ illud quãdoqꝫ significat̃ ex parte doloris: qđ enim fit cũ cõmunitate stomachi, plerunqꝫ incipit in anteriori parte sincipitis: ⁊ fortasse declinat ad mediũ sincipitis: deinde [n]⌈remouet̃.⌋

Et illa que fit ex epate declinat ad latus dextrum. Et que fit ex splene declinat ad latus sinistruz. Et que fit causa mirach declinat ad anteriora valde. Et q̃ue fit causa matricis existit in [o]⌈margine sincipitis:⌋ ⁊ fit plurimũ eius post partũ, aut abortũ, aut menstruorum retentionẽ, aut ipsorum paucitatẽ. Signa autẽ que dicta sunt de soda a vermibus generata sunt ea que Indus dixit. Inquit eniz signa soda facta ex vermibus sunt, vt sit corrosio fortis: et fetor odoris: ⁊ fit soda fortior cũ motu: ⁊ eius sedatio est cũ quiete. Que autẽ fit ex renibus, ⁊ mẽbris dorsi, est decliuis ad posteriora valde. Que aũt est ꝓpter cõitatẽ dolorum euenientiuz in mẽbris alijs, fit cũ excitatione eorum, ⁊ quũ ipsi fiunt fortiores. Que ꝟo est cũ febribus, ⁊ crisibus, fit cuz eis: ⁊ quiescit cũ eis: ⁊ debilitat̃ earum quiete, ⁊ debilitate. Et quãdoqꝫ etiã significat ipsam albedo vrine cũ fortitudine febris, ꝓpter declinationẽ humorum cholericoruz ad superiora. Et multotiens fiunt res subtiliantes causa soda, ꝓpterea qꝛ aperiunt viam vaporum ad cerebruz, ⁊ si sint non calide, sicut oxymel: ⁊ simil'r est dispositio emigranee. Et regimen qdẽ subtiliantiũ nocitiuũ est ei [p]⌈qui habet sodaz causa cibi grossi ꝓpter cholerã. Et fortasse⌋ augmẽtat̃ soda in seipsa propter vehementiã doloris sui: ⁊ attrahit vehemẽtia doloris eius augmentum in ipso.

¶De signis nũtiatiuis sode i egritudib⁹, Cap. VIII.

Urina similis vrinis asinorum significat, qꝛ soda fuit: [q]⌈aut fit,⌋ aut est existens, aut erit. Et simil'r albedo vrine, ⁊ subtilitas eius in febribus, ⁊ horis crisis significant permutationẽ materierum ad caput: ⁊ illud quidez est ex eis que ꝓculdubio faciunt sodam.

¶Regimen vniuersale in soda. Cap. IX.

Iam scis qꝛ soda est [r]⌈exẽplum⌋ reliquis egritudinibus in necessitate abscisionis sue cause, ⁊ oppositione ei cuz ꝯtrario. Et post hoc scis qꝛ ex rebus in remotione soda iuuantib⁹ est paucitas comestionis, ⁊ potus: ⁊ ꝓprie vini, et multitudo sõni. Uerũtamen nimia paruitas comestionis [s]†⌈ ⌋in soda calida nocumentũ affert augmentum in ipsa faciens.

¶De soda temporali. Cap. X.

Nihil est adeo ꝯueniens soda temporali, sicut tranqllitas: ⁊ dimissio totius qđ mouet, sicut coitus, et cogitationis, ⁊ reliquorum. Et oportet vt soliciteris in curatione [t]⌈cholericaruz⌋ ex ea, in attractione materierum ad inferiora saltem cuz clisteribus [u]⌈calidis. Et oportet quidẽ vt ꝯfortes⌋ donec sit possibile ea euacuare a partibus epatis, ⁊ stomachi. Ex rebus fortibus ꝟo in attractione materie soda ad iferiora [x]⌈in vigilante ex soda⌋ est fricatio pedũ. Multotiens eniz dormit sup ipsam patiens sodã. Et quãdoqꝫ fit eius assiduatio in pedibus, donec resoluitur soda. Si aũt vis vti epithimatib⁹, ⁊ emplastris, ⁊ egritudo est fortis tẽporalis calida siue frigida, oportet vt caput radat̃:

a A. arteriarum

b A. sensationes

c † A. cum.

d A. de nocumẽto accidit membro cõicãti, aut destruit̃, aut fortificat̃, aut debilitatur.

e A. cholere.

f A. in ieiunio. Alia l'ra. exuberantem.

g A. nocumẽta.

h A. ad cerebrũ

i A. nocet.

k A. Sed iflãmatio ⁊ adustio, et eructuatio distĩguit iter ea ãbo.

l † A. cũ periodicatione.

m A. similiter.

n A. Alia litera. descendit.

o A. sihachalia, fuch. i. i cõmissura corõali vbi sinciput terminat̃.

p A. c⁹ soda ꝟgrit curationẽ igrossantẽ choleram. Et quandoqꝫ. Alia l'ra. pp cãz cibi generantis choleram.

q A. ⁊ est soluta, seu remota.

r A. eq̃lis seu similis.

s † A. Alia l'ra. ⁊ potus.

Nota qꝛ aliq textus habẽt hoc capitulum. x. de soda tẽporali cõtinuatã cũ ꝓcedẽti capitulo. vz sic: verũtñ nimia paucitas comestionis nocet in soda calida nocumẽto additionis ei⁹ i soda tẽporali: Et nihil est adeo cõueniens sode sicut tranquillitas.

t A. mãlis.

v A. acutis. ⁊ oꝫ vt fortifices ea.

x A. ⁊ securitate vel ꝑseruatione a soda.

Illud enim est magis iuuatiuum ad hoc vt medicine virtus in ipso penetret. Et ex eis que ad hoc iuuant est coronatio sincipitis, aut cū masa, aut cū lana, vt res subtiles que super ipsuz effunduntur, retineant a cursu: ⁊ cerebruz eaꝝ cōpleat exuccationem, ⁊ eaꝝ virtutē non expoliet aer velociter. Filagorius dixit, ꝙ phlebotomia vene frontis: ⁊ ventosas apponere capiti:[a] ⌈⁊ in inferioribus extremitatibus⌋ ⁊ positio eaꝝ in aqua calida, ⁊ deambulatio parua: ⁊ dimissio ciboꝝ īflatiuoꝝ, ⁊ vaporosoꝝ tarde digestionis, iuuāt valde ei qui vult vt eius soda recedat, ⁊ non reuertaᵗ ad eum. Ego autē dico, ꝙ quādoq; effundimus aquaz calidā super extremitates patiētis sodā, ⁊ assiduamus illud, ⁊ sentit ꝙ soda ex capite ad eius extrema descendit, cuz qua descensione resoluitᵗ. Et scias ꝙ cibi acetosi nō ɔueniunt patientibus sodā, nisi soda que est ꝓpter cōmunitatē stomachi:[b] ⌈quia cibus ille est⌋ de genere eoꝝ que preparant os stomachi, ⁊ confortant ipsum, ⁊ ꝓhibent effusionē[c] ⌈materieꝝ⌋ ad ipsuz. Quuz aūt sode tēporali associaᵗ ex lesione accidēs[d] ⌈impediēs declina⌋ in tuo regimine ad illud, qm̄ fortasse erit illud accidens causa augmēti in[e] ⌈ipo⌋ cui illud accidens accidit, sicut vigilie quū accidūt ꝓpter sodā, deinde fiunt fortes, sunt ex causis augmentandi sodā: oportet ergo vt ipsuz embroces cū aliquibus, que sunt sicut oleū de cucurbita, ⁊ oleuz de[f] ⌈salicibus⌋ ⁊ oleuz nenufarinū: ⁊ sicut lac odorificatū cum canfora, ⁊ reliquis. Et quādoq; est tibi necessariū vt parūper stupefacias, ⁊ dormire facias. In omni aūt soda cui associaᵗ rheumatismus, non declines ad infrigidādum caput, ⁊ humectandum cū oleis, ⁊ similibus. Sed[g] ⌈fuge⌋ ad euacuādum, ⁊ stringendū extremitates, ⁊ fricandū eas, ⁊ ponēdum in aqua calida. Quū autem vis super caput ponere aliqd cuius virtus penetret ad interiora capitis, non est tibi necessariū nisi anterius cerebrum, sicut sciuisti: ⁊ vbi est cōmissura coronalis, ⁊ apud sinciput: apud vtrasq; eniz confidis de penetratione eius qđ penetrat. In posteriore v̄o cerebro qm̄ os, qđ ipsum ɔtinet est durius illo, nō penetrat illud quod ad cerebrū penetrare est necesse: ꝙ si in hoc elaboratur non ꝓueniet inde iuuamentū quod addat super[h] ⌈illud quo iuuamētum fit, sis autem ɔtentus parte anteriore, ⁊ tonsione sincipitis. Et cū hoc etiam qm̄⌋ si medicina fuerit infrigidās affert principio neruoꝝ, ⁊ origini nuche nocumentū, quo nō indigemus. Soda autez ꝑcussiua āpatibus calidis associaᵗ, ⁊ frigidis: ⁊ est quasi sicut pulsans: ꝙ si causa est calida, administra infrigidātia in quibus est lenitas, ⁊ vtere etiā ventosis nocte: ⁊ appositione sanguisugaꝝ super vtrūq; tempus: ⁊ ligatione extremitatū: si autez frigida est, declina ad illud qđ carminat: ⁊ permisce cuz eo etiam in quo sit vis ɔfortandi, ⁊ frigus aliqđ: sicut si misceaᵗ cum oleo rosaceo ruta, aut menta. Quum ergo huiusmodi soda adeo fit fortis, vt in pueris ad hoc deueniat, ꝙ ipsoꝝ cōmissuras disrūpat, laudantur in curis ipsorum vene ɔtrite vehementer, ⁊ cōmiste cū oleo ro. ⁊ aceto linite: postq; administratur capitis ablutio cū aqua ⁊ sale. Quum aūt vteris caputpurgijs resolutiuis[i] ⌈ɔfortatiuis⌋ gradatim vtaris eis: ſm ꝙ dictū est in canone. Et tibi quidem ɔuenit ne declines ad narcotica quātū potes. Uerūtn̄ nos ipsoꝝ modos dicemus in capl'o sedantiū soda cum stupefactione. Et scias ꝙ vomitus non est de curis soda[k] ⌈cum stupefactione. Sed vehemēter nocet⌋ patiēti eam, nisi sit causa stomachi: ⁊ cum cōitate ipsius, qm̄ vomitu iuuatur. Et soda quidem que fit in posteriore capite, si non fuerit febris, cura est euacuatio cū decoctionibus prius ſm quātitatez virtutis, deinde flōmia: qui aūt inuenit sodam in capite suo permutari, quā frigus sedat, forsitan phlebotomie ⁊ ventose sunt ei necessarie, vt doloris assiduatio in capite superfluitates euenire non faciat.

a A. Alia litera ⁊ fricatio extremitatuz versus inferius.

b A. Alia litera. ⁊ fuerit cibᵘ ille

c A. cholere.

d A. nocens tūc intende.

e A. radice.

f A. kalef.

g A. festina.

h A. iuuamentū quo iuuaᵗ si ɔtētus fueris super pte anteriore, ⁊ margine sincipitis. Et cuz hoc.

i A. fortibus.

k A. ⁊ est vehemētis nocumēti

De cura sode calide absq; materia: aut adustione solis, ⁊ reliquis ex materia calida: aut sanguinea. Cap. XI.

Intentio in curatione huiusmodi sode est īfrigidatio. Et in ea qdē que est incipiens nihil magis iuuatiuū est q̄z oleum ro.[l] ⌈purū⌋ infrigidatū super caput effusuz. Et melius hoc est vt sinciput circūdetur pariete predicto: ⁊ neq; oportet sicut sciuisti, vt in posteriore capite fatigeris. Qđ si oleum ro. solū non ɔfert, cōmisceātur ei expressiones herbaꝝ, ⁊ specieruz plātaꝝ frigidarum. Et[m] ⌈quandoq; forsitan⌋ nil magis iuuat ipsam, q̄z facere egro caputpurgiuz cum lacte, aut oleo ro. aut violaceo infrigidatis super niuē. Et cōueniens est vt oleuz ro. cum aceto misceaᵗ: acetum enim iuuat ad penetrandū ſm ɔditiones predictas in canone. Et quādoq; iuuat potatio aceti cū multa aqua misti vehemēter. Eius autē que fit ab adustione solis, que est de hac sūma, curatio est hec, ēt addita cautela in cōmēsuratione aeris, ⁊ infrigidatione ipsius, ⁊ reditione ad loca frigida, ⁊ administratione emplastroꝝ, ⁊ embrocaꝝ, ⁊ vnctionuz ex oleis, que oīa sunt frigida natura: ⁊ infrigidata niue: ⁊ similiter attractionū per nares: ⁊ embrocaꝝ, ⁊ odoramentoꝝ, ⁊ iam sciuisti illud. Et tibi quidem necessariū est vt in hoc, ⁊ in alijs, alienes totum qđ mouet impetuose ex vocibus ⁊ multitudine cogitationis: ⁊ coitus, ⁊ famis. Et illa qdē que est ex adustione solis, quū in sui principio[n] ⌈ɔsideratur⌋ facile mutatur. Quuz aūt negligitur, ⁊ tardatur nō est lōgum, quin eius cura[o] ⌈excusetur:⌋ aut difficilis fiat: aut adueniat ei[p] ⌈sup̄fluitas proprietatis.⌋ Et multotiens qdem accidit ex sole soda: non ex hoc qđ calefacit tm̄: sed ex hoc qđ eleuat vapores, ⁊ mouet humores quietos. Cū huiusmodi itaq; non est excusatio ab euacuationibꝫ, ſm modos predictos.

Et quādoq; etiam in ea in qua vapores non eleuātur, neq; humores mouenᵗ, est necessitas euacuationis, ⁊ illud qdem quū sentitur repletio: ⁊ timeᵗ in ipsa materiei attractio ad locū dolorosum, ſm ꝙ sciuisti ex principijs. Illic enim si obliuio adsit euacuationis humoris dn̄antis, nō erit securitas[q] ⌈qn̄ impedimēti sit agilitas.⌋ Quū autem caput vehementer inflāmaᵗ in speciebus soda calide, ⁊ calefit valde, ⁊ transgrediᵗ terminū, sumanᵗ sauich ordei ⁊ psiliuz, ⁊ misceanᵗ cum aqua virge pastoris, ⁊ infrigidenᵗ, ⁊ fiat ex eis capiti emplastrū. In ea xo que facta est a materia calida sanguinea oportet vt incipiaᵗ a phlebotomia[r] ⌈venaꝝ aseid: ꝙ si ei illa que vis non ɔsequuntur, ⁊ remanet modus eius⌋ cum dispōne sua, ⁊ vene exuberāt vl'r: ⁊ vides in capite, ⁊ in facie, ⁊ oculis repletionē manifestā, oportet vt flōmenᵗ vene quaꝝ minutione cerebrum euacuaᵗ, sicut flōmia venaꝝ que sunt in nare cuiusq; lateris. Et minutio vene que fit in fronte: ipsa nāq; est vena, cuius flōmia plurimū egritudines capitis extirpat. Et opꝫ qdem vt in hoc doloris pars attēdatur: Nā si fuerit lateris posterioris, vena que est lateris anterioris minueᵗ. Et si fuerit lateris anterioris, vena, qua in parte eius opponitur, minuetur.

l A. bonum.

m A. illud qđ existimatur.

n A. succurritur

o A. laboriosa.

p A. sup̄flua vehementia. Alia litera. superfluitas fortitudinis.

q A. a velocitate nocumenti.

r A. ⁊ extractiōe sāguinis ſm necessitatē ⁊ tolerātiā ṽtutis. Q: si nō sufficit flōmia vene alsahad. i. vene adiutorij ⁊ nō ɔsegᵗ cū ea, qđ volūtas intēdit, ⁊ remāet dolor.

Quum autem in parte opposita desunt vene, vētosas loco flōmie pone, Et [a] ⌈Artesagarus⌋ iam dixit, ꝙ si illud non sufficit, opꝫ vt ventose sup alcheel ponanť, ⁊ sanguis multus inde extrahať: ⁊ locus ventosaꝝ sale trito aspgatur, ⁊ loco lana supponať infusa in oleo, ⁊ in mane superponať ei medicamē vulneratiuū, ⁊ illud qdē non est in hoc eodē imo in oibus speciebus sode tpalis ex mā fraudulenta q̄liscūqꝫ sit materia. Et qn̄qꝫ etiā ɔfert plm in hac specie sode, ⁊ que hoc modo currūt, flōmia saphene, ⁊ cruriuꝫ ventosatio. Et hoc qdem est ipsoꝝ regimen ex parte flōmie. Quūqꝫ illic aliqd materiei cholerice sentiť: nō est malum ipsam euacuare cū eo, qđ nām leniat, ⁊ lubricet mām cum eo, qđ in caplo soda cholerice dicemus. Ei opꝫ vt lenificatio nature vniulr pseueret, sicut cuꝫ iure [b] ⌈alnesegueiati, ⁊ de prunis, ⁊ iure de lentibꝰ, ⁊ almelea. s. ⌋almes absqꝫ corpore ipsoꝝ. Et vt eger nutriať cibis infrigidatiuis generatiuis sanguinis frigidi trahentis ad siccitatē ⁊ grossitiē aliquātulum: ⁊ declinent ad stipticitatē, sicut [c] ⌈que fiunt⌋ cū sumac, ⁊ granatis, ⁊ lētibus cū aceto, ⁊ [d] ⌈cicere fracto⌋ nisi timeať siccitas nature. Et tu qdem ad curandas capitis egritudines lenificatione nature multū indiges [e] ⌈sicut in hac dispōne. Superest ergo tibi⌋ vt hec stiptica tēperes cū [f] ⌈māna⌋ ⁊ siracost, ⁊ cū oibus que [g] ⌈resoluunt⌋ cū lenitate. Et opꝫ vt cibi isti sint boni chimi: ⁊ tu minora de quātitate eoꝝ, ⁊ non fiat ex ipsis repletio. Et quū administras embrocas, ⁊ vnctiones, administra ex eis eas in qbus sit infrigidatio, ⁊ in qbus non sit humectatio fortis, sed sit in eis repercussio aliqua, ⁊ stipticitas aliqua: sicut est aqua granatoꝝ, ⁊ expressiones fride stiptice fructuum, ⁊ folioꝝ, ⁊ radicū, ⁊ mucillago psilij cum aceto, ⁊ aq̄ virge pastoris. Cura aūt facte ex mā cholerica est hec. Nā si cum ea vides aliqꝫtuluꝫ motū sanguinis cura est, vt sanguis parūper euacueť: ⁊ si non, incipiatur ab eūone sicut cū myrobolanis, si non fuerit febris: ⁊ si non cū lubricitātibus: ⁊ cuꝫ eis in qbus non sit expssio: ⁊ aspitas fortis, sicut cū siracost, ⁊ sirupo de fructibus, ⁊ aqs lupuli. Et qn̄qꝫ etiam euacuatur cū fumoterre, ⁊ clisteribus lenibus. Et si materie cholerice fuerint grosse, ⁊ fuerint imbibite in tunicis stomachi: ita vt neqꝫ vomitu expellanť, neqꝫ lubrice fiant solutiuis lubricatiuis, necium erit euacuare cū hierapi. cum scamonea ꝓm descriptiones dictas: aut augmentare eā, ⁊ afferre eam sup lubricantia: aut euacuare cum decoctione myrobal. ꝓm ꝙ videbis in antidotario: deinde pmuta ɔplonē cū eo, in quo sit īfrigidatio, ⁊ humectatio corpis qdeꝫ cum cibis, ⁊ sirupis, vel potibus. Et capitis qdem si in ipso solū causa fuerit cū curis p̄dictis in canone, ⁊ cū omni quo malitia ɔplonis calide ⁊ sicce curatur. Et ꝓm causas cōes calido, ⁊ cōes sicco. Et ex [h] ⌈epithimatibus qdem⌋ ɔferētibus soda, sūt troc. de croco: ⁊ [i] ⌈vigilijs⌋ etiam ɔferūt. Quoꝝ descriptio incipit. ℞. croci auř. vij. myrrhe auř. ij. expressionis acreste calcadis gūmi oium triū auř. j. ⁊ mediuꝫ, aluminis iameni auř. viij. colcotar auř. v. medicine iste bene pulueriꝫate cum vino pontico temperentur, ⁊ ex eis troc. informentur. Quūqꝫ necessarij fuerint, vnus eoꝝ soluatur in aceto misto cum aqua ro. ⁊ liniatur super vtrunqꝫ tempus. ⁊ sodam quidem calidā in febribus multiplicat vsus [k] ⌈epithimatuꝫ⌋ vapores exire non pmittentium, ⁊ sanat eam attractio aceti ⁊ aque ro. per nares.

a A. Archigernes.
b A. alnisuchbie, ⁊ ferculo de prunis, ⁊ iure lentium. ⁊. Alia lra. alimunnie, ⁊ algiassie, idest cū iure ferculi fcti ex limonibus, ⁊ cū iure ferculi fci ex prunis ⁊ iure lētiū, ⁊ iure.
c A. ferculuꝫ qđ fit.
d A. ⁊ althaffil.
e A. Et in hmōi dispōne tibi iest.
f A. terenia bin.
g A. abstergunt.
h A. linimētis.
i A. emigranee.
k A. linimentoꝝ

¶ De cura sode frigide absqꝫ materia: aut cuꝫ materia phlegmatica, aut melācholica. Cap. XII.

Confert illi vaporatio cuꝫ eo qđ calefacit actu ex pānis calefactis, ⁊ ex milijs calefactis, ⁊ sale calefacto. Et miliuꝫ qdem est subtilius ⁊ magis equale: quandoqꝫ vero oēs eos iuuat, ⁊ ꝓprie qui ex eis sunt [l] ⌈ɔgelati⌋ quuꝫ eoꝝ corpora sunt mūda, ⁊ non [m] ⌈sentiť⌋ in aliquo eoꝝ motus humoꝝ, si [n] ⌈ipsoꝝ capita in sole denudenť positoꝝ⌋ in oriente eius, vsqꝫ quo sanenť, ⁊ eoꝝ soda resoluať. Et [o] ⌈ɔgelato⌋ qdem necessariuꝫ est, vt eius cibus minoreť, ⁊ ipsius natura soluať: ⁊ si non cū alio saltē cum clisteri: ⁊ separeť inter ipsum, ⁊ inter motus corporeos, ⁊ aiales, ⁊ cogitabiles: ⁊ ꝓhibeatur potus frigidus: ⁊ iterdicať ei exire extra ꝓpter frigus. Et omnes qdem qui habēt sodā ex frigore, post purgationē, si ea indigent, iuuāt vnctiones, ⁊ [p] ⌈caputpurgia, ⁊ suctiones naribus⌋ ⁊ odoramenta, ⁊ embroce, ⁊ emplastra [q] † ⌈ ⌋ calefacientia rememorata. Et ex illis qdem que eos iuuāt, est bibere vinū odoriferū, subtile, forte cum seminibus. s. cū eis, que sunt vt semē apij, ⁊ se. feniculi, ⁊ se. baucie, ⁊ anisum, ⁊ ciminuꝫ, ⁊ daucū, ⁊ petroselinū, ⁊ que taliter currunt. [r] ⌈Nā hec nos securos faciunt humores in stomacho cōprehendi ad feruorē faciendū paratos.⌋ Et quum infirmus febrē nō habet [s] ⌈et⌋ timeť, vt fortis fiat. Et iuuant eos emplastrū de sinapi: ⁊ oia emplastra rubificantia, ⁊ ꝓprie quando in eis recipiunť sinapis, ⁊ gūmi rute siluestris, ⁊ [t] ⌈epithima⌋ ex cinere ⁊ aceto iam exptum est. Et silr vene cum oleo amigdalino amaro inuncte, ⁊ totū illud fit post abrasionem. Et comestio allioꝝ etiaꝫ est ex eis, que ɔferūt sode frigide. Curatio autē sode frigide cuꝫ materia phlegmatica, est vt euacueť corpus, si humor in eo fuerit cōmunicans: deinde administreť cibi minoratio, ⁊ eius subtiliatio, ⁊ administrenť semia, que non faciunt sodā, ⁊ administrentur [u] ⌈subtiliatiua vel⌋ maturatiua, ⁊ euacuatiua determinata, icipiēdo a [x] ⌈minimo:⌋ deide fiant cure alie narrate in canone, ⁊ administrenť etiaꝫ que eoꝝ dolores sedent. Et omnia qbus necessariū est vti in cura frigide, et humide. Et administrenť [y] ⌈tyriace ɔfecte⌋ in septimana semel. In cura autē sode frigide cū materia melancholica, oportet in ea etiā fieri, ꝓm ꝙ dictum est in canone, de phlebotomia, si necessaria est: propterea ꝙ sanguis est vincens, ⁊ corruptus. Et euacuantia ꝓm suos gradus post digestiua [z] ⌈ɔtinua⌋ deinde pmuta cōplexionem vijs predictis: ⁊ administra qđ generet sanguinē subtilem, laudabilē, humidū, tenuē. Et sermo quidē iam ɔpletus est in ipo. Ex eis autē que ipsi multū ɔferunt, sunt grana gariofiloꝝ. Et nos rememoremur etiā hic quod dixit Archigenes in capitulo [⁊] ⌈phlebotomie alcheeli⌋ ⁊ nos iam attulimus illud.

¶ De modis [ɔ] ⌈epithimatum⌋ ɔferentium sode frigide. Cap. XIII.

Incipiatur a rasione capitis prius: deinde sumantur aure. euforbij, ⁊ aure. baurach ⁊ auř. de se. armel. ⁊ duo aure. siluestris rute, ⁊ duo auř. sinapis, ⁊ terantur, ⁊ tēperetur cū aqua [ꝝ] ⌈amaraci⌋ ⁊ liniať caput ex eis. Et ex bonis epithimatibꝰ est hoc. ℞. pipis auř. j. fecis olei de croco auř. j. ⁊ tertiā, euforbij recentis auř. j. stercoris colūbini auř. ij. cōiunganť oia post ɔtritionem [a] † ⌈ ⌋ cum aceto forti: deinde liniatur ex eo locus rubificandus. Et iteꝝ [b] ⌈epithima ex⌋ euforbio, ⁊ sale, ⁊ baurac: ⁊ etiā ex eufor

l A. vehemēter infrigidati.
m A. dubitatur.
n A. exponātur soli pmanentes.
o A. vehemēter infrigidato.
p A. alshauthat i. ⁊ caputpurgia q̄ fiunt cū liqdis per nares attractis ⁊ alnisuchat .i. caputpurgia cū pulueribꝰ aut alijs nō liquidis per nares attractis.
q † A. Alia lra. rubificantia ⁊ ꝓprie qn̄ in eis cadit sinapis ⁊.
r A ⁊ ℞ quuꝫ est securitas a comphēsione vel ab effusione seu ad uctu humoꝝ in stōcho pparatoruꝫ ad agitationē vl ebulitōeꝫ.
s A. vide.
t A. linimentū.
v —— A.
x A. parua quātitate.
y A. tyriacalia ex ɔfectionibus
z A. Alia littera distincte cōmemorata.
⁊ A. Alia litera. vētosationis alcheel.
ɔ A. linimentoꝝ
ꝝ A. almarçagi
a † A. vehementem.
b A. linimentuꝫ ex myrra ⁊.

bio ⁊ aloe ⁊ myrrha ⁊ gũmi arabico ⁊ castoreo ⁊ croco[a] ⌈⁊ aniso ⁊ sarcocolla ⁊ costo ⁊ ture ⁊ fiat ex eis epithima⌋cũ aq̃ rute. Et ex[b] ⌈epithimatib⁹⌋ bonis omni egritudini[c] ⌈nuche⌋⁊ emigranee frigide, est vt liniat᷑ locus cũ lapide egyptiaco, q̃m est vehemẽtis iuuamẽti. Et etiã pipis al. croci amborũ.ʒ.ij.euforbij.ʒ.i.stercoris colũbini silnestris põdus.ʒ.i.ß.⁊ misceãtur cũ aceto, ⁊ liniat᷑ inde frons.

Et iterũ aloes, myrrha, euforbiũ, castoreũ, epithimũ costus, piretrũ, piper, liniant᷑ cũ vino antiquo.

Et etiã medicamẽ aliud stercus colũbarũ: ⁊ ẽ valde forte. Et iterũ piperis.[d] †⌈ ⌋cõmistionis croci.s.troc. de croco p̃dicti. amborũ aure.ij.euforbij aure.ß.stercoris colũbaꝝ aure.i.⁊.ß.prepentur cuꝫ aceto ẜm quãtitatẽ necessitatis. Et iste qdẽ medicine quãdoqꝫ administrãtur[e] ⌈cõquassate cũ sambaco: ⁊⌋cõmistiõe lactis, aut albedine oui: ⁊ quãdoqꝫ pure, ⁊ gradus illorum sunt diuersi.

De modis caputpurgiorum iuuantium sode frigide. Cap.XIIII.

Ex eis ẽ caputpurgiũ de nigella p̃dictũ i singularib⁹. Et ex eis est qḋ fit ex mumia cum castoreo ⁊ muscho. Et existimauerũt qdã ꝙ quũ fit caputpurgiuꝫ ex septẽ folijs origani, ⁊ septẽ granis sinapis tritis cum oleo violaceo est iuuãs. Ex eis vero q̃ sũt expta, est vt ex musco ⁊[f] ⌈sigia⌋⁊ ambra cõmistis quãtitas lẽtis vnius sumat᷑ ⁊ exinde caputpurgiũ fiat in omni hora. Et ex eis qbus ad illud fit caputpurgiũ, ⁊ calefaciũt, ⁊ euacuãt, est oleũ de pulpa collogntide: aut oleũ in quo soluta est expressio cucumeris asinini. Et ex eis qdẽ que qdã existimãt esse vehemẽtis iuuaminis ad illud, est vt sumat᷑[g] ⌈expressio folioꝝ enule⌋expressoꝝ sine aqua, ⁊ fiat caputpurgiũ cũ eo distillando in die tres guttas i narẽ, quũ est ieiunus. deide post horã ꝯsequẽter adhibeat᷑ oleũ violaceũ: ⁊ sorbeat[h] ⌈issediã⌋multe vnctuositatis. Et ex eis qdẽ que ꝯueniũt huic modo, est vt sumat᷑ fellis tauri[i] ⌈citrini⌋põdus.ʒ.iij.⁊ mumie põdus.ʒ.ij.⁊ muschi.ʒ.i.⁊ cãfore medietatẽ.ʒ.⁊ fiat caputpurgiũ cũ eo. Et iterũ sumant᷑ gũmi rute acrestis aure.j.radicis lilij mell'colati.añ.aure.i.⁊.ß.cõiungantur omnia cum[k] †⌈ ⌋expressione sicle: ⁊ distillẽtur i nares. Et etiã caputpurgium iuuãs buchormarien sicci aure.iij. baurac sumac amboꝝ aure.iiij.terant᷑ bene, ⁊ i nares cũ cãna insufflent᷑: ⁊ eger caput suũ eleuet, ⁊ fortiter naribus attrahat. Et iterũ nigelle aure.iiij.expressionis cucumeris asinini aur̃.ij.salis ãmoniaci aur̃.ij. misceant᷑ cum oleo de alcãna, ⁊ oleo cucumeris asinini, ⁊ liniatur ex eis locus itus in naribus, ⁊ eger naribus fortiter sugendo anhelitũ trahat. Quũqꝫ[l] ⌈post horam⌋ex capite res multa descẽderit tunc lauetur[m] ⌈caput⌋cum aqua calida.

De modis oleorum quibus inungitur caput eius qui patitur sodam frigidam. Cap.XV.

Conferunt ei oĩa olea calida, i qbus cocta sũt ea, que sunt sicut anetũ, ⁊ calamẽtũ, ⁊ amaracũ, ⁊ sceba, ⁊ sisimbriuꝫ, ⁊ ruta, ⁊ folia lauri, ⁊ ea que iã diximꝰ in canone. Dispositio ꝟo olei balsami est, quaꝫ iam sciuisti illic: ⁊ hoc etiã ꝯueniens est caputpurgijs, ⁊ distillationibus in aure. Insufflatio ꝯferẽs illi qui habet sodã tẽporalem. ℞. expressionẽ cucumeris asinini, buchormariẽ, nitrum terantur, ⁊ in nares insufflentur: aut nigella, ⁊ expressio cucumeris asinini: aut nigella, ⁊ parum gũmi rute acrestis.

De cura sode sicce. Cap.XVI.

In sicca qdẽ que fit cum materia cholerica, aut melica sermo iam p̃terijt, ⁊ neqꝫ restat sermo, nisi in soda sicca sine mã. Principiuꝫ ergo cure eius est regẽ egruꝫ cũ cibis humectatiuis, boni chimi, ⁊ ꝓpe multi nutrimẽti, sicut vitellus oui, ⁊ sicut ius[n] ⌈galloꝝ, vel⌋pulloꝝ piguiũ ⁊ cubugi, ⁊[o] ⌈taheiꝫ⌋⁊ sorbitiones pingues cum oleis humidis: deinde deline᷑t a p̃te calidi, ⁊ frigidi ad illud, qḋ est ꝯueniẽtius. Ex eis qdẽ que ꝯferũt est administratio caputpurgioꝝ humidoꝝ cũ oleis laudatis, sicut oleũ amigdalinũ[p] ⌈amarũ⌋⁊ oleuꝫ de cucurbita, ⁊ reliqua. Q̃ꝛ si ex hoc necũium est ad ꝯplõnẽ equandã cuꝫ infrigidatione, ⁊ calefactione misceat᷑ cũ eis aliqd ex oleis equans ip̃m. Et fortasse siccitas facit euenire in sb̃aꝫ cerebri diminutionẽ manifestã, ⁊ p̃parabit ip̃m doloribus. oportebit ergo illic vt administrent᷑ caputpurgia ex medullis[q] ⌈in potu datis⌋que sunt ex̃cte ex crurib⁹ ouiuꝫ, ⁊ vituloꝝ, ⁊ pinguedinib⁹ gallinaꝝ[r] ⌈taheiꝫ catarã ⁊ ex stercore⌋vaccaꝝ ⁊ capraꝝ. Et ex eis que eos iuuant est capiti apponẽ empl̃ꝫ ex[s] ⌈pheludẽ⌋subtili facto ex simila tritici, ⁊ simila ordei ẜm necessitatẽ, ⁊ zuccaro albo, ⁊ oleo amigdalino, aut de cucurbita, aut effusio subtilis ex eo super sinciput. Et quandoqꝫ fit margo cum coronatione ex massa ꝓpter id quod effunditur super caput.

De cura sode ab ap̃ate. Cap.XVII.

Cuiusqꝫ autem specierum sode facte ab apostematib⁹ curam in capitulo singulari dicemus.

De cura sode oppil'onis. Ca.XVIII

Cura sode oppil'onis est cũ maturatione p̃ ea, que scis: deide euõne: postea cũ vsu asabaiaret: deinde cuꝫ resol'one per embrocas, ⁊ empl'a, ⁊ odoramẽta, ⁊ gargarismata. Postea cũ maturatione: deinde[t] ⌈fiat administratio: deinde resolutio⌋donec remoueat᷑: ⁊ iaꝫ scit᷑ qualitas illius in loco suo. Q̃ꝛ si in capite est ꝯpl'o calida,[u] ⌈aut ꝓpt̃ oppil'onẽ grossam⌋curatio tibi fit difficilis[x] †⌈ ⌋opꝫ vt administres aptionẽ faciẽtia, deinde quũ excitat᷑ soda, aut nocumẽtum capitis, ꝓpterea ꝙ curatio fit cũ calido, succurre illi cũ ifrigidãtib⁹ cũ qb⁹ est mollificatio, in qb⁹ nõ est stipticitas: postea quũ qescit, reitera: ⁊ non cesses faciẽdo, donec oppilatio aperiat᷑. Et hoc totũ iam diximus.

De cura sode ex[y] ⌈vẽtis,⌋⁊ vaporibus detẽtis in capite[z] ⌈per causam extrinsecam.⌋ Cap.XIX.

Que aũt facta est[&] ⌈a vẽtis grossis, medicãda est cũ hieris p̃mum, deinde⌋cũ alienatione totius qḋ vaporat, ⁊ inflat: sicut nux, ⁊ dactili, ⁊ sinapis, siue sit calidũ, siue frigidũ: ⁊ administrent᷑ embroce, ⁊ empl'a p̃dicta, ⁊ odoramẽta, et caputpurgia narrata in canone, ⁊ odoret castoreũ, ⁊ muschũ ꝓpe. Et si quũ est ieiunus ingrediat᷑ balneũ, ꝯfert in hꝯ capl'o. Q̃ꝛ si ipsoꝝ p̃ncipium a stõ fuerit, in ipsoꝝ cura administrent᷑ eũantia p̃dicta: ⁊ ꝓpe ea, quoꝝ descriptiones recipiunt oleũ de keruã: ⁊ cuius loco recipiũt oleũ antiquũ: ⁊ vtant᷑ diacymino, ⁊ que taliter currũt, de qbus rememorabimur in cura egritudinũ stomachi, ⁊ ꝯfortet᷑ caput post curã eius cũ oleo myrtino, ⁊ laudanino, ⁊ oleo de lilio, ⁊ expressione cupressi, ⁊[?] ⌈alehethch,⌋et

a A. ⁊ sarcocola ⁊ opio, ⁊ costo, ⁊ thure fiat ex eis linimentum.
b A. linimẽtis.
c —— A.
d † A. et.
e A. ꝯfracte cum aicenbach, aut. Alia litera. ꝯfracte cuꝫ alrachich oui, aut.
f A. storace. Alia litera. storace liquida.
g A. succ⁹ foliorum albagi.
h A. assidhagiã.
i A. alaschar.
k † A. succo radicis sicle, ⁊ fiat caputpurgiũ cũ eo q̃ꝫtũ ẽ granũ milij distillati ex extrẽitate tente seu stili, ⁊ etiã euforbiuꝫ, ⁊ tertia pars licij indi, ⁊ ꝯficiat᷑ cum
l A. in hora illa
m A. nasus.
n A. galliculoꝝ, seu.
o A. theiugi.
p —— A.
q —— A.
r A. ⁊ altheiugi ⁊ alduragi, ⁊ altedarigi, ⁊ butyro.
s A. feludegi.
t A. cuꝫ euõne, deide resol'one.
u A. ⁊ oppilatio grossa.
x † A. quare.
y A. vẽtositatib⁹
z A. nõ ab extrinseco.
& A. a vẽtositate grossa curãda ẽ
? A. alathel.

ciperi, ⁊ in quo est calefactio ⁊ stipticitas: ⁊ adhibeat etiam [a] ⌈scarificatio in extremitatib⁹⌋ vt trahat ad ꝯtrium eius. Hñtiuz vero eā que fit a vaporib⁹, si fuerit eius gñatio in ipso capite: ⁊ eger nō inuenerit in stō suo inflationē, ⁊ rugitū, neqꝫ in h̄ augmētat, ⁊ minuit ꝑpter replōnē, ⁊ eūonem, ⁊ ꝑpter cibos vaporosos, ⁊ pauci vaporis, cura est embroce carminātes note, ⁊ ꝯfortatio capitis cuz emplis resolutiuis, ⁊ in qb⁹ sit stipticitas pua, ⁊ odoramēta subtiliatiua, ⁊ in eis est sufficiētia. Si aūt fuerit [b] ⌈in⌋ stō: tūc ex eis, que ipsi ꝯferūt, est illud qḋ stomachū ꝯfortat: sicut mastix ⁊ geleniabin, deīde diacyminū, ⁊ que sunt illis silia. Quūqꝫ cibus recipit, ⁊ incipit vaporare, ⁊ facit sodā: recipiant post ipm mucillago psilij, ⁊ coriandrū siccū cū zuccaro. Et si timet frigus stōi ex mucillagie psilij, administret mucillago seminis lini cū coriandro sicco: ⁊ ꝯforta caput cū eo qḋ scis, postq̄ȝ ipsam curaueris, ⁊ sedaueris cū eo qḋ oȝ, vt ipsa sedet ex embrocis, ⁊ odoramētis narratis, ⁊ ꝑꝑe cū amaraco: fortasse enim ipm solū erit cā liberatiōis itegre, ⁊ vtere attractione ad ꝯtriū. Quū ergo senseris, ꝙ i mā vaporosa sit calitatis supfluitas per id qḋ iuenit de signis calitatis, alienabis [c] ⌈subtiliantia⌋ multe calefactiōis vehemēter, sicut euforbiū, ⁊ reliqua: Jmo icipies primo attrahere ad ꝯtriū, ⁊ purgare cū gargarismis, ⁊ administrabis embrocas temperatas in balneo.

a A. fricatio i extremitatibus, et ligatio.

b A. ex.

c A. resoluentia

¶ De cura sode venientis ex vēto qui penetrauit ad interiora capitis. [d] † ⌈ ⌋ Cap. XX.

d † A. ab extrinseco.

Cum aūt soda capitis fit ex vētositate itrante extrinsecus, cōsideret h̄ an sit vētus calidus estiualis: aut frigus hyemale: deinde ꝯsideret locus itroitus ipsius. Nā si est calidus, ⁊ eius itroit⁹ est auris, distillet in ea oleū camemillinū tepidū, aut oleū alkeirinū, aut oleuz anetinum ꝯquassatū cū pauco oleo ro. Et silr si fuerit eius itroitus nasus distillet illud in nares. Et administra embrocas cū eis que facile resoluūt ex eis, que diximus. Qȝ si malitia ꝯplōnis ei succedit calide, cuz eo qḋ facile est medicet, ⁊ icipiat ab eo qḋ est [e] ⌈parum⌋ frigidū. Si aūt nō iuuat, augmētet. Qȝ si frigida fuerit pones oleū ad quācūqꝫ haꝝ duaꝝ [f] ⌈extremitatū⌋ nečium fuerit ipm administrare calidū: ⁊ in ipso sit castoreū, ⁊ muschus. Et minora, ⁊ multiplica ꝺm q̄ȝtitatē necessitatis: ⁊ administra embrocas, ⁊ empla predicta ꝺm illud resolutiua calida: ⁊ aliena totum qḋ inflat, ⁊ lenit naturam.

e A. minus.

f A. viarum.

¶ De cura sode ꝯtingentis ex vaporibus malis aduenientibus capiti exterius. Cap. XXI.

Et similiter sunt cure vaporꝝ maloꝝ extrinsecus aduenientiū: ⁊ [g] ⌈qñqꝫ sunt frigidi raro tñ⌋ sicut vapores locoꝝ [h] ⌈almutakaregi⌋ limosoꝝ: ꝺm plm̄ vero sunt calidi: quos qdē resolue cū embrocis tēpatis, si ex eis plm̄ retineat: ⁊ imaginet scotomiā, ⁊ vertiginē: et narib⁹ attrahant odores tēperati boni, sicut [i] ⌈rose⌋ ⁊ olei eius, ⁊ nenufaris, ⁊ viol. Qȝ si vehemens sentit calitas, canfore, ⁊ sandali: ⁊ administret ablutio capitis in balneo cū aqua cala, ⁊ malua. Frigidis vero ꝯferunt odores muschi, ⁊ castorei, ⁊ illud sufficit. Si aūt vapores sint fumosi, nečia est humectatio fortis cū oleis p̄dictis [k] ⌈cū infrigidātib⁹ determinatis,⌋ ⁊ igeniet vt nares abluantur cum hꝭ oleis, ⁊ narib⁹ ex eis fortiter sugat trahēdo ad superiora: ⁊ seruādo illud in ipsis: deinde effluere dimittat: postea renouetur opus illud assidue. Et silr cum aqua ro. ⁊ aqua de [l] ⌈salicibus⌋ ⁊ aqua cucurbite, ⁊ sup vapores haꝝ aquaꝝ plima fit iclinatio: ꝙ si ex eis [m] ⌈impedimētū malitie⌋ ꝯplōnis gñet: sicut fit ex fumo sulfuris, ⁊ fumo arsenici, ⁊ silium, administret cāfora in oleo cucurbite, vt humectet vnū ipoꝝ, ⁊ ifridet alteꝝ. Et silr admistret canfora in oleo lactuce, ⁊ oleo viol. Et sterne locū totū ex folijs [n] ⌈salicis⌋ ⁊ odoriferis humectantibus.

g A. nō sūt frigidi nisi raro.

h A. almethachareg̃ie.

i A. Alia litera. aque rosate.

k A. ⁊ humectātib⁹ numeratis.

l A. kalef.

m A. nocumētuȝ ⁊ malitia.

n A. kalef.

¶ De cura sode ꝯtigētis ex odorib⁹ bōis. Ca. XXII.

Naqdem que fit ab odorib⁹ bonis, si sint calidi, ⁊ nocent calitate sua, nō siccitate, tm̄ curet odorib⁹ bonis fridis: sicut si nocumentū ꝯñs sit ex odore muschi, ⁊ croci, curet cū cāfora ⁊ sandalo. Et ꝯñs ex cāfora, curet cū muschо ⁊ croco. Et si fuerint ēt nocētes cū hoc cuz desiccatione, ⁊ siccitate, tūc cura erit vt nō sis ꝯtēt⁹ in cura nocumēti muschi, vbi grā cāfora: sed si est poſe succurre cū caputpurgio ex oleis humectātibus infrigidatis, qm̄ iam sufficiet: ⁊ si nō, saltē cum canfora in eis dissoluta, ⁊ similiter econuerso.

¶ De cura sode contingentis ex odoribus fetidis. Capitulum. XXIII.

Facte vero ex odoribus fetidis cura est cū bonis oppositis eis in ꝯplōne: ⁊ si in illis odoribus fuerit desiccatio, igeniet vt sint odores illis oppositi humectantes, sicut odores nenufaris ⁊ viol. [o] ⌈⁊ salicis, ⁊ ad hoc est oleum. s. oleū salicum bonum habens ꝓprietatem⌋ supra omnes odores oppositos odoribus bonis ⁊ fetidis caliditate nocentibus tēperandi, ⁊ humectandi.

o A. vehemētis, vel boni odoris, ⁊ oleuȝ de kalef hȝ proprietatem excellentem.

¶ De cura sode ex [p] ⌈ebrietate.⌋ Cap. XXIIII.

In soda aūt ꝯtingēte ex ebrietate, in p̄mis opȝ vt administret stōi purgatio: aut vomitu facto cum [q] ⌈oxymelle⌋ ⁊ se. raphani, [r] † ⌈ ⌋ aut [s] ⌈oxymelle⌋ cū aq̄ tepida: aut cū vomitib⁹ leuibus ⁊ medijs, de illis quos in antidotario faciemus: ꝙ si vomitus non fuerit obediens, ⁊ timet eius administratio, solues cū hiera ꝯfortata cuz scamonea, ne eius mora ꝓlonget: ꝙ si tibi fuerit aliqd ꝓhibens ab administratione eius, qḋ est calidū ꝑpter egritudinē calidā, solues cū decoctione myrobalanoꝝ: aut sirupo de fructibus solutiuo. Et si aīa abhorruerit hꝭ solutiua, solues cū aqua vtrorūqꝫ granatoꝝ cum pulpa, ꝺm ꝙ dicem⁹ in antidotario, vigorata cuz scamonea parūper: et nō timeas ꝑpter ipsius caliditatē. Et si est aliquid [t] ⌈qḋ sepet⌋ ab eūantibus cuiuscūqꝫ modi fuerint, fac eos dormire, quousqꝫ digerat, qḋ in eoꝝ stomachis ꝯtinet de vino. Et istud qdē apparet ex colore vrine, ⁊ eius tinctura. Et frica pedes eoꝝ cuz sale ⁊ oleo violaceo: ⁊ sup ipsoꝝ extremitates effundatur [u] ⌈oleū camemellinū.⌋ Deinde fac eos ingredi balneū: ⁊ vt capita ipsoꝝ inungant oleo ro. infrigidato, nō tñ vehemēter: ⁊ cibent lentibus, ⁊ acresta, ⁊ silibus. Et in caulibus qdeȝ est ꝓprietas, qua vapores a capite ꝓhibentur. G. inqt si cibas illos pullis colūbaꝝ, nō erras. Et videt ꝙ causa sit subtilitas sanguinis ex eis gñati, et fortitudo eius ad resoluēduz vapores. Et opȝ vt eis tribuas fructus stipticos: ⁊ vt sit potus aque, ⁊ nō aliud, nisi stomachus fuerit debilis, ⁊ timet ipsius lassitas: tūc eniȝ ꝓhibe eos a multitudine potus aque frigide: ⁊ pota eos aqua granati acetosi, ⁊ ribes proprie, ⁊ rob eius, ⁊ acetositate citri ꝓprie, ⁊ rob ipsius, ⁊ cydonioꝝ, ⁊ maloꝝ: ⁊ transglutire coriandrū siccū cum

p A. Alia littera vino.

q A. sechaniabin

r † A. aut cū sechaniabin, ⁊ succo raphani.

s A. sechaniabin

t A. prohibens.

v A. embroca ex camemilla.

zuccaro [a] ⌈ſm pondus, ꝛ pondus⌋ ꝯfert eis: deinde fac eos dormire, ꝛ quieſcere qm̄ eſt radix in cura ipſius: ꝙ ſi ꝓpter hoc non quiſcunt, reitera illud eadē die, ꝛ in mane. Et pone cibum ipſoꝝ, qui habent infrigidationē, ꝛ humectationē, ꝛ ſubtiliationem ſicut eſt vitellus oui: ꝛ ſup eos funde aquā calidā multe reſolutionis. Et adminiſtra eis ſomnum inq̄ꝫtum potes: deinde quū remoueꝶ nauſea, ſi fuerit, ꝛ remanet ſoda abſcinde oleū ro. ab eis, qm̄ nociuuz eſt eis poſt illud, quū prius fuerit neccium ad ꝯfortandum caput, ꝛ ꝓhibendū vaporē. [b] ⌈Et quādoq̄ꝫ remouetur in inſtāti:⌋ ꝛ oportet vt [c] ⌈ſtatim⌋ adminiſtres oleum camemellinū loco eius fricādo ad reſoluēdū: ꝙ ſi ꝓpter illud non remoueaꝶ, adhibeaꝶ oleum de lilio, qm̄ ipſum eſt vltimuz, ꝛ expertum. Amplius quū ebrietas incipit alleuiari, ꝛ deſcendere, fac eos ambulare paulatim, ꝛ paulatim, [d] ⌈ꝛ repara eos.⌋ Et ciba eos tunc carnibus piſciū petroſoꝝ, ꝛ teſticulis galloꝝ, ꝛ pullis cū herbis frigidis. Et oportet quidē ne ſuper cibum ambulēt: ſed poſt tres horas. Et vl'r melius eſt, vt ꝯſideres digeſtionem eoꝝ cuz ſomno, aut quiete longa, donec ſtomachus parūper alleuietur. Deinde adminiſtretur oxymel zuccarinū ſi fuerint calefacti: aut mellinum ſi fuerint humectati ꝛ īfrigidati: ꝛ redi ſup fricationem pedum ſuorum: deinde ambulent nō laborioſe: aut moueantur alio motu non laborioſo: ꝛ [e] ⌈ſm ꝙ⌋ oportet a puro aceto, et almuri fieri alienos: [f] †⌈ ⌋ ꝙ ſi abſtinere non potuerint vtantur eo qꝺ non eſt acutū. Quūq̄ꝫ parum feceris eos ambulare, adminiſtra eis tinam, ꝛ balneū: deinde ad vltimū oportet vt eos infundas cū embrocis equalis reſolutionis, ꝛ cibes eos carnibus leuibus. Medicamen optimum ebrietati. ℞. ſeminis endiuie, ſeminis caulis, berberis mundati ex ſemine ſuo, ꝛ ſumac, ꝛ lentium excorticataꝝ, roſarum, ſpodij omniū equaliter, cōmiſceantur omnia: ꝛ bibatur ex eis pondus trium. ʒ. cum chirati, canfore ꝛ. ℥. j. aque granati: aut aque ribes: aut acetoſitatis citri, ꝛ rob eius.

a A. ad pondus coriandri.
b A. ꝛ iā mō, ſeu nūc ſūt remoti.
c A. nunc.
d A. fac iacere in lectica cordis ſuſpēſa, ꝛ ſuauiter cōmota.
e A. cum hoc.
f † A. parum.

¶ De cura ſode euenientis ex coitu. Cap. XXV.

Ec ſoda accidit qdem [g] †⌈ ⌋ ꝓpter ſiccitatē, quā ipſe fecit ipſuz poſſidere. Et eius cura eſt quā diximꝰ in caplo curationis ſode ſicce. Poſtq̄ꝫ [h] ⌈declinas cū humectantibus⌋ ꝓpter repletionē in corpore, cui ſupuenit motus coitus cōpoſitus ex corporeo, ꝛ aīali, ꝛ eleuat vapores fraudulentos. [i] ⌈Oportet enī,⌋ vt cui illud accidit ſucceſſione coitus: [k] ⌈aut⌋ qui repletionē habet, incipiat primuꝫ a minutione, [l] ⌈aut⌋ cum ſolutione, ſi vnaqueq̄ꝫ fuerit neceſſaria, aut vna eaꝝ: deinde cōfortet cerebrū cum oleis ꝯfortatiuis: ſicut oleo roſ. aut oleo myrtino, [m] †⌈ ⌋ ꝛ nutriaꝶ eis que ſunt velocis digeſtionis, ꝛ boni chimi: ꝛ remoueant coituz: ꝙ ſi non inuenit eius excuſationē, non coeat dum eſt ieiunus.

g † A. aut.
h A. declinauerit ad humectātia, aut accidit.
i A. Quare oꝫ.
k A. et.
l A. deinde.
m † A. ꝛ aqs cōfortātibꝰ in qbꝰ decocta ſūt ſicut roſe ꝛ mirthus.

¶ De cura ſode facte ex percuſſione, aut caſu, ꝛ regimine eius cui accidit cōmotio cerebri, ꝛ vulnus. Capitulum. XXVI.

Oportet vt ſit tua [n] ⌈voluntas, ꝛ finis rei tue, ꝛ tua intentio in eo⌋ qui habet ſodā euenientem a caſu, aut ꝑcuſſione, ad hoc vt dolorem ſedes quantum potes: ꝛ elonges materiam quantū potes a loco leſo, aut cum euacuatione, aut attractione ad ꝯtrarium, vt non apoſtemeꝶ. Et medica plagam ſi acciderit, vt carne repleatur. Sed non eſt poſſibile vt carne repleaꝶ, malitia cōplexionis manente: quare oportet vt in ipſius icarnatione cōplexionez partis eius tēperes. Et ſcias quia ſi in illo qui habet hoc impedimētuz apparet febris, ꝛ ꝯturbatur intellectus, tūc iam incipit apoſtemari. Primum ergo ꝙ te oportet facere in eius cura, eſt phlebotomia cephalice, aut nigre, vt apoſtematio ꝓhibeatur. Si autē illic eſt repletio, oportet vt vtaris cliſteribus acutis, ſaltē cum pulpa colloquintide: verūtamen ſi habuerit febrē, tunc cliſteria equabis: ꝙ ſi cliſtere non [o] ⌈ꝯuenit⌋ oportet vt euacueꝶ cum aliquo, quod ſit ſicut pillule cochie, ſi febrē non habuerit: ꝙ ſi habuerit calorez qui febre ſit minor non ꝑtermittas ipſoꝝ potionem: neceſſaria eſt enim euacuatio, vt ſecuretur apoſtema. Deinde oportet vt ꝯſideres. Nam ſi illic fuerit vulnus medicetur prius. Et neceſſariuz eſt tēperare locum in cōplexione ſua, donec recipiat curam. Quod ſi non fuerit emplaſtretur locus ex eo quod locum cōfortet: ſicut ſunt emplaſtra, quoꝝ aque ſunt ſicut aqua myrti et [p] ⌈ſalicis,⌋ ꝛ quoꝝ olea ſunt oleum myrtinum, ꝛ liliaceū, ꝛ roſ. Et eoruz permiſtiones ſunt in quibus eſt ſtipticitas, ſubtilitas, ꝛ reſolutio pauca: ſicut roſa et melilotum, ꝛ calamus aromaticus, ꝛ camemilla, ꝛ bolū armenuz, ꝛ alumen iameni cū vino odorifero. [q] ⌈Et fortaſſe contentus eris oleis ex eis: ꝛ recte agit qui eis vtitur tepidis.⌋ Et fortaſſe dolor, ꝛ timor apoſtematis facit neceſſariū, vt parūper infrigidentur. Et oportet vt caueanꝶ balneum, ꝛ vinū, ꝛ ira, ꝛ cibi vaporoſi, ꝛ calefaciētes. Quod ſi locus incipit apoſtemari, tunc neceſſe eſt adminiſtrare ſtiptica fortis ſtipticitatis, ꝛ īfrigidationis: ſicut cortices granati, ꝛ balauſtias, ꝛ lentes, et roſas, embrocando caput ex aquis eoꝝ: ꝛ faciendo emplaſtrū ex fece ipſoꝝ: deinde poſt illud fiat permutatio ad illud in quo cū hoc ſit ſubtiliatio: [r] †⌈ ⌋ ſicut cupreſſus, ꝛ mirica, ꝛ cydonia, et olibanum. Et quuz percuſſio fuerit cōmouens caput, oportet tunc vt incipias dare ad potandum ſticados cum aqua, aut ſirupo mellino: ipſi enim cuz eo liberantur. Et ſcias quoniā quuz leſio peruenit ad velamen cerebri, eſt in ipſa timor. Et quuz egreditur ꝓpter ꝑcuſſionem ſanguis ex cerebro, oportet vt patientem potes cerebellis gallinaruz quantum poſſibile eſt: deinde potet ſuper illud aquā granati acetoſi: et quum [s] ⌈ſoluitur⌋ apā multiplica potum cerebelloꝝ vſq̄ꝫ ad tres dies, ꝛ poſt flōmiā.

n A. ſolicitudo, ꝛ finis tue intentionis in curatione eius.
o A. euacuat.
p A. alkalef.
q A. Et iā ſunt qdaꝫ qui vtūꝶ eis tepidis.
r † A. aliqua.
s A. Alia litera reſolutū eſt.

¶ De cura ſode facte a debilitate capitꝭ. Ca. XXVII.

Jus cura eſt ꝑmutatio malitie cōplexionis quā habet, ꝛ ipſius confortatio cum cibis [t] †⌈ ⌋ odoriferis [u] ⌈confortantibus caput, in qbus eſt ſubtiliatio ꝛ ſtipticitas cū aggregatiōe cauſaꝝ motiuaꝝ.⌋ Et multotiens quidē cauſa agens cōpar cauſe paſſiue debili eſt aggregatio humoꝝ malorū calidoꝝ [x] †⌈ ⌋ in ſtomacho. Oportet ergo vt euacueꝶ per id qꝺ eſt eis cōueniens: ꝛ vt afferaꝶ cibus [y] ⌈adiungēs ad terminū eius qꝺ ab eo reſoluit virtus reſolutiua ꝛ ſuſcipiens⌋ digeſtionē. Et ſi nō reperiunꝶ vtreq̄ꝫ ꝓprietates poſtreme eligaꝶ [z] ⌈melior⌋ eaꝝ. Et melior qdē hora in qua cibandus eſt, eſt poſt introitū balnei. Et oportet vt [&] ⌈ſerues eoꝝ cenas: ꝛ vt ipſorum cibi ſint ſicut capparis,⌋ ꝛ oliue cum caſeo, vt ꝯfortetur os ſtomachi eoruz. Hip. autem ꝯceſſit eis in potu vinum abſolute: ꝛ. G. elegit vt ſit miſtum, aut ſubtile: [ꝯ] †⌈ ⌋ ꝛ vt aggregenꝶ vtraq̄ꝫ, ꝛ ſumatur cum pane.

t † A. Alia lr̄a. ꝛ medicinis.
u A. in qbꝰ eſt ſubtilitas, ꝛ ſtipticitas cū aggregatione cāꝝ oppoſitaꝝ cauſis motiuis. Alia lr̄a. in qbꝰ eſt ſubtilitas, et ſtipticitas, ꝛ cuꝫ abſtinētia a cauſis cōmouētibꝰ.
x † A. aut nō calidorum.
y A. aggregans ad laudabilitatē eiꝰ qꝺ ab eo ꝑuenit virtutē reſolutiuaꝫ ꝛ recipientem.
z A. Alia litera prima.
& A. alleuies cenas ipſoꝝ, ꝛ vt ſigilles cibos eoꝝ cū eis, que ſunt ſicut alcaſb. Alia lr̄a. obſerues cenas ipſoruꝫ, ꝛ ſint cibi ipſoꝝ ſicut alcaſb, ꝛ oliue cum pane.
ꝯ † A. odoriſeꝝ.

¶De cura sode facte a fortitudine sensus cerebri. Capitulum. XXVIII.

Ius cua est, vt sensus parumper fiat piger cũ cibis, qui nutrimẽtum cerebri ingrossent: sicut [a] ⌈caput assumptio⌋ cuz frumento, ꝛ ordeo ꝛ carnes bouine, si digestio est fortis: aut cibis factis cum lactuca, ꝛ portulaca, ꝛ caro piscium: ꝛ quandoqꝫ administras [b] ⌈reliqua narcotica:⌋ sicut sirupum de papauere, ꝛ sicut semen lactuce: ꝛ quandoqꝫ fit inde epithima.

a A. alberais factum.

b A. aliquid ex narcoticis.

¶De cura sode que facta est accidens in febribus, ꝛ egritudinibus acutis. Cap. XXIX.

Uius alia est que accidit cũ fortitudine egritudinis, ꝛ eius paroxismo, deĩde remouet᷑. Et aliqua est que remanet post remotionẽ egritudinis, aut eradicationẽ eiꝰ paroxismi. Et illa qdẽ que ex ea accidit in febribus quandoqꝫ inquietat egrũ adeo donec in causa eius, que est febris, augmentũ faciat. Et ipsam quandoqꝫ significat albificatio vrine subito: ꝛ eius alteratio in similitudinẽ vrine asinoꝝ. Sed assimilatio vrine asinoꝝ quandoqꝫ significat essentiam suã in dispositione: ꝛ quandoqꝫ significat resolutionẽ: oportet ergo vt redeatur ad reliquas significationes. Cura aũt eius conueniens est [c] ⌈alrasim in oleo omphacino cuius acceptio fit cum oleo ro. aut oleũ ro. vsuale ꝯquassatũ cum aceto, ꝛ tepiduz in hyeme: ꝛ in lenitate febris infrigidatũ in estate: ꝛ in fortitudine febris:⌋ ꝛ ad ipsam iuuat embroca ex decoctione ordei, ꝛ papaueris, ꝛ rosaꝝ, ꝛ violaruz, si vapores nocent sua acuitate. Qꝫ si sua nocẽt multitudine: tunc nihil horum facias, imo euacua, ꝛ administra qꝺ cum facilitate resoluat: sicut oleũ in quo cocte sunt [d] ⌈balsamita,⌋ ꝛ virga pastoris, ꝛ maiorana cũ virga pastoris si vis resoluere: ita ꝙ qbusdam antiquoꝝ visuz est, vt camemilla epithimetur. Qꝺ si narcotica, ꝛ somnifera tibi necessaria sunt ꝑpter doloris vehemẽtiam, vtere eis cũ cautela, ꝛ timore. Et quãdoqꝫ prohibet᷑ eleuatio materiei in ipsa cum sauic, ꝛ psilio in ꝑncipio: ꝛ dantur in potu etiam: ꝛ quandoqꝫ prohibẽt coriandrũ, ꝛ oleum roſ. Et quandoqꝫ vẽtosatur in ipsa. In ligatione autẽ extremitatum, ꝛ ipsarum fricatione ꝛ administratione [e] ⌈regiminis ebrij⌋ est rectitudo ꝯueniens valde. Quũqꝫ extremitatũ ligatione vteris, oportet vt [f] ⌈cõprimas eas quuz fit fricatio⌋ in aqua calida. Et si non sedatur propter oĩa illa, radatur caput, ꝛ emplastret᷑ cũ camemilla [g] ⌈ꝛ malua, ꝛ viola, ꝛ alathasceb permistis:⌋ ꝛ illud qdem post rasionẽ capitis: ꝛ quãdoqꝫ indigemus ventosis, ꝛ sanguisugis. Et quandoqꝫ remanet soda post febrem, ꝛ post egritudines acutas. Et ipsius qdẽ cura est ĩfrigidatio ciboꝝ, ꝛ eoꝝ humectatio, ꝛ ꝯfortatio capitis ex oleo ro. cũ camemellino: ꝛ vt effundat᷑ suꝑ vtrasqꝫ manus, ꝛ vtrosqꝫ pedes aqua calida bis in die mane ꝛ sero: ꝛ inũgatur cum oleo viol᷑. deinde iuuetur cũ [h] ⌈extinguentibus⌋ quando apparet declinatio manifesta.

c A. vt iegarach alras. i. vt vehemẽter vngat᷑ caput cũ oleo onfacino ex q̊ fit fcm̃ oleũ rosatũ, aut cum oleo rosato vsuali ꝯquassato cũ aceto in hieme, ꝛ in lenitate febris tepido: in estate ꝟo, ꝛ in vehemẽtia febris, infrigidato.

d A. alnemam. i. sisimbrium.

e A. rubificãtiũ.

f A. ponas eas, quũ soluuntur.

g A. ꝛ althea, et viola, ꝛ albascec ꝯtusa, vel cõmixta.

h A. Alia litera. subtiliatiuis.

¶De cura sode cretice. Cap. XXX.

N soda quidez cretica ꝯsideret᷑, an ĩfirmus inueniat nauseam, ꝛ subuersionẽ aĩe, ꝛ tremorem in labio, ꝛ vertigines: ꝛ vniuersal᷑r signa declinationis nature cũ materia ad superiora, ꝛ tunc iuuetur cuz vomitu facto ex [i] ⌈oxymelle calefacto cũ lenitiuis⌋ fridis. Et an inueniat rugitus, ꝛ ĩflationẽ in vtrisqꝫ lateribus, ꝛ vniuersaliter signa declinationis nature cũ materia ad inferiora, ꝛ tũc iuuetur [k] ⌈solutione, ꝛ suꝑ lenificationẽ nãe⌋ cũ lubrificatiuis lenibus, sic̃ sirupo de prunis ꝛ prunis infusis in iuleb post incisionẽ, vt intumescãt, [l] ⌈ꝛ bibat violas, ꝛ sirupum de tamarindis, ꝛ xirasset⌋ non pondus magnũ: sed quãtitas eius sit ʒ. v. ꝛ que cursu illoꝝ currunt. Aut vtrum inueniat grauitatẽ in partibus renum, ꝛ sub costis dorsi ad posteriora tendentẽ: ꝛ vniuersal᷑r signa declinationis materie ad vias vrine, ꝛ medicet᷑ cum diureticis: sicut cũ oxymelle cui superinitiatur põdus duarum. ʒ. se. melonis, ꝛ se. citroli mediando: ꝛ cibetur cydonijs quoniã prohibent vapores, ꝛ [m] ⌈exuberationẽ faciunt.⌋ Aut vtrũ inueniat radios, ꝛ rubedinẽ in oculis, ꝛ imaginationes citrinas, ꝛ [n] ⌈elõgetur⌋ hoc: ꝛ non fluat sanguis ex naribus, tũc cuz aceto fiat sternutatio, ꝛ cum eius vapore: ꝛ in naribus insuffletur, ꝛ cõmoueat᷑ nasus eius cuz aliquibus asperis: aut opponat oculos suos radio solis, si possibile est subito, ꝛ intueatur ipsum: deinde dimitte ipsuz. Et si inuenerit pulsum vndosum, ꝛ inuenerit lenitatez in cute, administrentur [o] ⌈vnctiones⌋ fricando, ꝛ bibendo, ꝛ suꝑ caput: ꝛ oportet vt sint tẽperata. Qꝫ si inuenerit similitudinẽ mordicationis, ꝛ doloris lassitudinis sub aure sua, aut ascella sua, aut inguine suo, fiant suꝑ ea emplastra calida attractiua sicut menta, ꝛ apium cũ butyro antiquo. Et fortasse indiget, vt ventose absqꝫ scarificatione apponant᷑, vt materia ex cerebro expellatur ad illud, ad quod declinat, ꝛ apostementur.

i A. sechaniabin calefacto, ꝛ cum vomitiuis.

k A. lenitiõe nãe

l A. ꝛ cuz sirupo violato, ꝛ sirupo de tamarindis, ꝛ alsiracost.

m A. ꝓuocãt vrinam.

n A. prolonget᷑.

o A. sudorẽ ꝓuocantia.

¶De cura sode que dicitur fieri causa vermium. Capitulum. XXXI.

Portet vt purgatio fiat cũ purgatione corporis, ꝛ cerebri, ꝛ deinde fiat caputpurgiũ cũ hierapigra pauca. Et fiat illud in hebdomada aliquotiens: ꝛ administrent᷑ omnes medicine que dicentur in capitulo de fetore narium. Et oĩa que vermes in ventre necant sicut expressio foliorum persici, ꝛ expressio radicis mori, ꝛ aloes: ꝛ [p] ⌈iuuatur⌋ sternutatorijs, ꝛ caputpurgijs purgantibus cerebrum.

p A. sequat᷑ cuz.

¶De cura sode que excitat᷑ successione somni, ꝛ dormitionis. Cap. XXXII.

Portet vt cum ea purgetur corpus, ꝛ caput per ea que sciuisti: ꝛ adiuuat ad ipsam vt temporibus, ꝛ frõti fiat empl᷑m ex cinere ꝛ aceto: ꝛ cũ eo melior est cinis de lignis fici.

¶Regimen specierum sode facte per cõmunitatem. Capitulum. XXXIII.

Portet vt soliciteris in omnibꝰ speciebus sode facte ꝑpter cõmunitatẽ membroꝝ de illis mẽbris: ꝛ vt ea euacues cũ eis, que sũt eis propria: ꝛ vt ipsoꝝ permutes cõplexionem: ꝛ cũ hoc conforte caput cum ꝯfortatiuis, vt non recipiat, si fuerit in principijs cũ frigidis, sicut oleo roſ. ꝛ aceto: post illud autẽ si materia fuerit calida, ꝛ qualitas calida, facias illud idez opus semper. Et si fuerit frigida, ꝑmuta te ad oleũ camemellinũ cum oleo myrtino: aut oleũ in quo dissoluatur gũmi cupressi: aut qꝺ sit factũ cum folijs cupressi, ꝛ expressione eius, ꝛ [q] ⌈tamarici.⌋ Quũqꝫ opus mẽbri expleueris, considera an accidens conuersione fiat egritudo ipsa. Et an fiat causa soda fixa in capite. Et tu quidẽ cognosces materiaz, ꝛ qualitatẽ, ergo fac quod scis. Et in illa quidem que fit propter

q A. alathel.

cōmunitatem cruris, ⁊ habens eam sentit quasi aliquid eleuetur ex crure suo, oportet vt si illic sit repletio manifesta, phlebotometur saphena: aut ventosentur crura, ⁊ purget eius corpus cū stomatichō. Et si non fuerit ibi repletio manifesta, stringantur duo crura vsq₃ ad inguina: ⁊ fiat fricatio in pedib⁹ eius cum sale, ⁊ oleo de keiri. Et si scitur locus ex quo incipit, cauterizetur, ⁊ administret sup ipsum medicamen vlceratiuū vt vlceret ⁊ aperiat. Cura 2o speciei facte causa vapoꝝ ascendentium ex mēbris corpis ad caput, si causa fuerint vapores ascēdentes, est vt sumant ante periodū fructus: q si nō fuerint presentes aqua frigida, quāuis sit ieiunus: ⁊ de fructibus ꝯuenientiora sunt cydonia. Et coriādrum est ex eis que in ipsa iuuant: ⁊ est ex eis que prohibent eleuationē vapoꝝ. Et similiter est dispositio eius que sit ꝑpter cōmunitatē epatis. Et iuuāt ad illud proprie diuretica, ⁊ emplastratio epatis ex emplastris que materiā retinent. Cura autez speciei facte [a] ⌈ ꝑpter cōmunitatē, cuius causa est debilitas stomachi, ⌋ ⁊ ꝑprie debilitas oris eius: ita vt suscipiat materias, ⁊ corrūpantur in ipso chimi: et illud ꝟm plurimū non excitatur nisi ꝟm vacuitatez, est vt deglutiat buccellas infusas in aqua acreste, ⁊ aqua vtriusq₃ granati, ⁊ que illis sūt similia: aut in rob fructuuz stipticoꝝ boni odoris: ⁊ vt sorbeat sorbitiones panis, aut farine tritici [b] ⌈ torrefacte ⌋ cuz aliquo qđ sit sicut granū granati, ⁊ similia. Quum eni hec multiplicantur ꝯfortatur os stomachi [c] ⌈ ad hoc vt faciat illud. ⌋ Quūq₃ nauseā iuenit eger euomat cholerā effusaz, ⁊ quiescet. Et si stomachus cū hoc fuerit frigidus administrentur [d] ⌈ hec seminata cum alefaniati boni odoris acutis, vt ⌋ fiat ei iuleb cum alefeniati, ⁊ intingat buccellas in eo qđ inde factum est ei. Et si acetositas ⁊ mordicatio non ꝯueniunt ei, ⁊ excitant ipsius nocumentū sit contentus buccellis in iuleb, aut puro: aut cum alefeniati ꝟm q eius est necessitas. Et hic homo multū iuuatur. Si [e] ⌈ aūt soda incipiat ⁊ deglutiat buccellas: aut ⌋ sorbeat sorbitionē. Et quuz sentit descēsionem sui cibi, ⁊ digestionē eius, sumat aliquid de illis in quibus est stipticitas, sicut sunt buccelle panis in rob fructuū, aut ipsos fructus, aut panē cum [f] ⌈ capparibus, ⌋ aut oliuis. In ea autē que fit causa humoꝝ in ipso, primuz qđ oportet, est vt incipiat cum purgatione, ⁊ post illud ⁊ cuz ea, vt nutriatur cibis subtilibus facilis digestionis laudabilibus boni chimi: deinde declinet cum qualitate sua ad illud, quod est necessariū: ⁊ sint cum hoc in eis resolutio, ⁊ digestio, ⁊ solutio. Et si non inueniunt laus, ⁊ generatio sāguinis boni cōpares generi alteri, eligat laudem ⁊ generationē boni sanguinis pre illis. Et melius illo est, vt sit post introitū balnei. Et istis quidem necessariū est vt desiccentur [g] ⌈ eoꝝ humiditates, ⁊ ⌋ ipsoꝝ vapores. Et si humores sunt cholici cura cū eo, qđ te docui in canone cū curis, ꝯfortādo cerebrū cum oleo roſ. aut cū oleo myrtino. Si aūt humores sunt phlegmatici frigidi, in qbus excitātur vētositates fortes, tunc administra vomitus q sunt fortiores, ⁊ subtiliantia: ⁊ si non remouet, hieras magnas cū decoctione epithymi. Et ad illud quidē iuuat incisio duaꝝ arteriaꝝ tēporis: aut duo cauteria lenia super tēpora: ita vt non aduratur caput, [h] ⌈ et ⌋ fit strictio super duas arterias. Et arterie quidē multotiens extrahuntur, aut inciduntur, ⁊ cauterizantur. Et cōueniens cauterizatio est, vt arteria discooperiatur, ⁊ cauterizetur ipsa arteria, ita vt vestigium eius non cadat super cutē. Et cauteria quidem sunt, sicut acus ignite. verūtamē quātum possibile est vitetur: ⁊ maxime in estate vitet. Et oportet vt eius cibus sit sorbitiones, ⁊ non masticet aliqd vsq₃ ad decē dies. Et sit hora comestionis eius in estate, frigida. Et oportet etiā vt nō multiplicet sermones. Et similiter vt stiptica super arterias adhereant, cum qbus misceantur sarcocolla, ⁊ crocus. Et nos narrabimus illud in antidotario.

Et quandoq₃ ponit sup eas plūbum, ⁊ stringitur cum vitta, vt non pulsent, ⁊ faciant dolorē: ⁊ similiter lignuz. Cauterizatio autē fortis que in istis dicta est, est vt tria ponantur sup medium capitis, et duo sup duo tēpora, ⁊ vnum sup nucham apud posteriorē partem capitis. Et oportet vt alienet vinū ꝟm omnē dispositionē. Si autē causa est vapores ascēdentes ex stomacho: tunc est cura ꝟm oia que precepimus in cura sode facte ex vaporibus ascendētibus ad cerebrum ex mēbris alijs: ⁊ huius qdē gūis est cura sode que excitatur potu aque: hoc eni etiam fit propter debilitatē stomachi. Et melior cura eius est, vt habēs eam potet parū vini odoriferi, ⁊ cōmisceat cum eo aquā suam quā bibit: ⁊ vt non impediat [i] ⌈ os stomachi. ⌋ In regimine 2o eius q̄ fit cōmunitate renū, ⁊ mirac, ⁊ matricis, ⁊ reliquoruz, sufficit que premissimus in ꝑncipio vniuersaliū ⁊ de soda febrium iam diximus.

De cura grauitatis capitis. Cap. XXXIIII.

AD ipsam iuuant euacuantia, et vsus [k] ⌈ alscebari. ⌋ Et si sanguinea fuerit, eius cura erit cum phlebotomia, deinde minuatur vena frontis, ⁊ proprie si fuerit grauitas posterius: ⁊ etiam minuantur vene [l] ⌈ colli, ⌋ ⁊ due arterie que sunt post aures, ⁊ proprie si fuerit grauitas in anterioribus.

De soda que nominatur ouum, ⁊ [m] ⌈ cauthati. ⌋ Capitulum. XXXV.

HEc species soda nominat ouū ⁊ [n] ⌈ cauthati ⌋ ꝑpter suam cōprehensionē super totum caput, ⁊ est soda cōprehēdens mansiua fixa cronica. Cuius prauitas excitatur omni hora, etiā a parua causa motus, ⁊ potationis vini, ⁊ receptionis vaporosi: ⁊ excitat ipsaz vox fortis: ⁊ quandoq₃ excitat ipsam vox media, ita vt eaz habēs odio habeat vocē, ⁊ lumē, ⁊ permistionem cuz hominibus: ⁊ diligat solitudinē, ⁊ tenebras, et quietē, ⁊ resupinationē. Et ipsi quidē diuersificantur in eo quod eos ledit ex causis p̄dictis. Quidaz enim eoꝝ leduntur ab aliqua ipsaꝝ. ⁊ quidam ab alia re ledūtur: ⁊ sentit omni hora quasi caput eius malleo ꝑcutiatur: aut attrahatur tracti one aliqua: aut scindantur scissione aliqua: ⁊ ꝑuenit dolor eius vsq₃ ad radices oculoꝝ. Et. G. quidez ponit allatorē huius egritudinis, debilitatē cerebri, aut fortitudinē sensus eius: ⁊ causa eius gūatiua est humor malus, aut apostema calidū, aut frigidum [o] ⌈ ꝟm q plurimū fit ⌋ ab apostemate melancholico, aut duro. Et plurimū quidē fit in medio velaminis, aut extrinseci a craneo, aut intrinseci. ⁊ tu iam sciuisti, q quando cause sunt apostema, aut aliud, ⁊ nō est nisi in velamine intrinseco in craneo, sentit dolor extensus vsq₃ ad oculū. ⁊ qm̄ pāniculus ille cōprehēdit [p] ⌈ super neruum motiuuz ꝯcauum ⌋ extenditur pars eius vsq₃ ad pupillā. Et quuz est in velamine extrinseco sentit dolor tactu manus: ⁊ patiens odit casum tactus laboriosi super eum. Et multotiens contingit ab egritudinibus antecedētibus, que de-

a A. Alia litera. ꝑ cōitatē stōchi, aut est illa cui⁹ cā ē dbilitas stōi

b A. Alia litera. facte acetose.

c A. ⁊ ꝑseueret i opōne illa, seu i operādo illud.

d A. iste res sup q̄s aspsa sint alefiniati boni odoris calida, ⁊.

e A. acceleret añ sodaz deglutire buccellas ⁊.

f A. casb.

g —— A.

h A. sed.

i A. stomachū.

k A. alsabiar.

l A. alhasesa.

m A. alchude.

n A. alcude.

o A. Quis ꝟz p̄s sit.

p A neruum ꝯcauum, seu qm̄ pāniculus ille terminat ad neruū ꝯcauum, ⁊.

bilitauerunt substātiam cerebri, ⁊ velamina ipsius intrinseca, ⁊ extrinseca, ita vt ledatur motibus par uis, qui sunt ex motibus corporis cibalibus, ⁊ va/ poralibus: ⁊ motibus extrinsecis, ⁊ recipiat super/ fluitates ledentes. Medicoꝝ ꝟo quidam nō ob/ seruant in ouo has conditiones: imo dicunt ouum, omnē dolorem cōprehendentem super totuz caput extra craneum, ⁊ intra. Et fit eius causa ex vapori/ bus stomachi, aut vaporibus capitis, aut materie, aut phlegmon in ipso cerebro, aut velaminibꝰ eiꝰ: ⁊ fit cum grauedine, ⁊ pulsatione, aut herisipila: et ⁊ fit cum inflāmatione, ⁊ mordicatione absqꝫ mul/ ta grauedine: aut ab humoribus alijs, si non fuerit herisipila: [a] † ⌈ ⌋ ⁊ sint illic signa humo/ rum frigidorum, ⁊ medicantur totum ꝓm modum suum. verūtamen nomen oui in veritate consuetum apud prudētes medicos, est ꝓm ꝙ est per conditio/ nes predictas.

a † A. ⁊ fuerit grauitas.

¶ De cura. Cap. XXXVI.

Si sciuerimus ꝙ illic est san guis plimus, ⁊ ꝙ est causa prima, aut causa motiua eius est sanguis, phlebotoma. Oꝫ si si/ gna existunt, ꝙ humores sunt frigidi, ⁊ tempus ꝓm egritudinē est elongatū: ⁊ tu iam admi nistrasti in principio etiaz quod repellit, tunc vtere embrocis ex aquis in quibus resoluentia modice sint calefacientia cū repercussione modica, ⁊ stipti/ citate: sicut flos squinanti, ⁊ camemilla, ⁊ menta, ⁊ reliqua que sciuisti in canone: ⁊ gradatim procede ad fortiora. Et euacua cum eis que ꝯueniunt, ⁊ ad/ ministratio pill'. de aloe [b] ⌈ ⁊ masticis ⌋ est de eis que multū conferunt in ea: ⁊ fiat illud in omni tertia no cte, ⁊ vtatur cochijs in euacuationibꝰ suis si neces/ sitas est, vt dentur eis fortiores, [c] ⌈ ⁊ sumat etiā ⌋ in potu decoctionē cassie fistule cum quatuor auř. olei de kerua. Et scias ꝙ quum purgasti, superest tibi vt confortes cerebrū, ⁊ velamina eius cum aliqui/ bus, que ipsum confortant, ex eis que sciuisti. Et ex ipsis quidē sunt odoramēta muschi, ⁊ ambre, ⁊ can fore etiam illis cōmiste: ⁊ quandoqꝫ permiscēt cum eis aloem vt ꝯiungant cuz confortatione resolutio/ nem. Et adhibe ei emplastra calida, ⁊ stuporē infe/ rentia que sciuisti. Quuz ergo declinat, administra balneū, ⁊ emplastra ꝯfortantia. Dum autē in prin cipio perseuerat, ⁊ scis ꝙ mā est calida, tunc [d] ⌈ for/ sitan declaratū est tibi, ⁊ sciuisti illud in canone re/ giminis cerebri. ⁊ frequēter pota euz medulla cas/ sie fistule cū oleo amigdalino ⌋ diebus frequētibus, ⁊ quādoqꝫ iuuat eos caputpurgiuz cum mumia in oleo viol'. [e] † ⌈ ⌋ Et scias ꝙ ouum antiquū tēpo/ rale nō eradicat, nisi qđ est fortis resolutionis, ⁊ ca lefactionis. Et quādoqꝫ iuuat eos si fiat eis caput/ purgiū ex troc. stelle, ⁊ scellita, ⁊ diamuscho, ⁊ que procedunt cursu eoꝝ, dissoluto qđcunqꝫ eoꝝ fuerit in lacte lactantis puellā: ⁊ ꝓprie quum dolor fit for tis, ⁊ vincunt vigilie. Phlebotomia ꝟo, [f] † ⌈ ⌋ ⁊ cauterizatio arteriaꝝ, ⁊ earum incisio in [g] ⌈ cauthati sunt ꝓm ꝙ fuerunt ⌋ in soda antiqua. Cibus autē sit, qđ non vaporat de eis que sciuisti, ita vt ꝑueniatur ad lētes cū oleo amigdalino [h] ⌈ dul ci, ⌋ ⁊ similiter ius [i] ⌈ fabaꝝ. ⌋ Et non est malum vt cibentur qui ex eis sunt infrigidati cum huiusmodi propter paruitatē vaporis eoꝝ. Epithimata autē oportet vt declinent qñqꝫ ad illud, qđ parūper stu/ pefacit: sed sit maior intentio resolutio. Et ex istis q dem epithimatibus est opium, ⁊ sanguis draconis

b A. cū mastice.

c A. deinde su/ mant.

d A. rege cuz eo qđ declarātū est, ⁊ sciuisti in canōe regimis cerebri ⁊ ꝓcipe ipm po/ tare medullam cassie fistule.

e † A. Et scias ꝙ ouū quū ꝓlon gat qñqꝫ ꝯuerti tur ad ꝯplōnem fridā, ꝗuis sit a causa calida.

f † A. ex frōte.

g A. ouo seu in/ cbude. i. i galea fiat ꝓm ꝙ fiunt.

h A. Alia litera ad calidum.

i A. olerum.

⁊ [k] ⌈ crocus ⁊ terebinthina fiat ex eis epithima ⌋ et liniatur ex eis tempus vsqꝫ ad tempus apud neces/ sitatē indigentē stupefactione. Et ex eis est crocus, ⁊ galle, ⁊ troc. stelle. Nam quū ex illo linietur tota frons, erit iuuās. Et tu quidē redi ad antidotariū, ⁊ ad tabulas medicinaꝝ singularium.

k A. gūmi ⁊ fiat linimentum.

¶ De emigranea. Cap. XXXVII.

Migranea est dolor i vna medietate capitis excitatus. Et. G. diffiniuit eam dicens, ꝙ ipsa est ambulator medius: cuius quidē causa est intra craneum: ⁊ quandoqꝫ est in pāniculo cooperiente craneum: et plurimuz quidē fit in lacertis temporis. Quod au tem est exterius, quandoqꝫ ꝑuenit ad hoc vt non to leret tactū. Et materie sunt peruenientes ad locum eius, aut ex venis arterijs extrinsecis: aut ex cere/ bro ipso, ⁊ velaminibus eius: ⁊ eleuat plurimū il/ lius ex via cōmissuraꝝ. Et quandoqꝫ fit ex vapori/ bus expulsis a toto corpore: aut mēbro illius par/ tis. Et emigranea quidem ꝓm plurimū est habens periodos. Et ipsa quidem non fit nisi ꝓm domina/ tionem humoꝝ. Et non fit emigranea quantitatem habens ex malitia complexionis singularis. Et il/ la quidē que fit ex humoribus, fit quandoqꝫ ex hu/ moribus calidis, ⁊ quandoqꝫ ex humoribus ma/ lis frigidis: ⁊ quandoqꝫ ex ventositatibus, ⁊ quan/ doqꝫ ex vaporibus: ⁊ tu iam sciuisti signa. Verūta men inuenis cum frigida quietem cum calefactio/ ne, ⁊ extensionē propinquam: ⁊ cum calida, calefa ctionē tactus, ⁊ pulsationem in temporibus, ⁊ quie tem cū infrigidantibus: ⁊ etiā quia cum frigida sen titur frigus: ⁊ cū calida sentitur calor, ⁊ illud apud vehementiam doloris.

¶ De cura. Cap. XXXVIII.

Eius cura est phlebotomia se/ cundum ꝙ sciuisti in ouo, ⁊ reliquis, ⁊ proprie vene frontis, ⁊ tēporis, ⁊ solutio, ⁊ clisteria, ⁊ attra/ ctio: ⁊ totum cuz eo, quod ꝯuenit ipsi, ꝓm ꝙ tibi preceptum est in canone. Et ex eis qui/ dem que conferunt calide, est infusio aloes in aqua endiuie dicta in antidotario, cuiꝰ potio fit inter. ℥. j. ⁊ vi. ℥. Et in ipsa confert phlebotomia frontis, et vene nasi valde. Quuz periodus adest, oportet vt purgetur corpus ante ipsum, ⁊ permutetur cōple/ xio post purgationē. Oꝫ si materia fuerit calida po nes narcotica super tempora, sicut opium, ⁊ corti/ ces mandragore, ⁊ [l] ⌈ anetum ⌋ ⁊ iusquiamū, ⁊ can foram, ⁊ infrigidabis locum ꝓm ꝙ sciuisti, de qui/ bus dictuz est in canone. Et quandoqꝫ iuuantur ex incaustro scriptoruz linito super partem, in qua est emigranea. Et ex epithimatibus frontium hñtium emigraneā est crocus: ⁊ iuuantur ex emplastro fa/ cto ex ruta, ⁊ menta cū [m] ⌈ vino ⌋ ⁊ oleo ro. ⁊ simil'r epithimate ex troc. pauli dictis in antidotario. Et sil'r administratione emplastroꝝ de quibus est hoc, baccarum lauri folioꝝ rute, amboꝝ partes equa/ les: sinapis partē mediam coniungantur cū aqua, ⁊ administrentur. Et quod magis confert ei, est ce/ ratum factū ex cantaridibus, ⁊ positū, ⁊ dimissuz, donec locū vesicet: aut ex gūmi rute agrestis, quo/ niam ipsuz est vlceratiuū, ⁊ enuntiat iuuamentum cauterizationis. Qđ si materia frigida fuerit ve/ hementis frigiditatis nimis, facies emplastratio/ nem ex euforbio, ⁊ sinapi, ⁊ piretro, ⁊ similibus. Egritudo autem cuius tempus ꝓlongatuz, est fri gida est ꝓm omnez dispositionē, ⁊ indiget resol'one,

l A. Alia litera. alumen.

m A. cum pane.

ꝛ quod calefaciat cum fortitudine. Et epithimata
quidem, ꝛ embroce, cõmunia, ꝛ ꝓpria emigranee,
dicta sunt in antidotario: illa ergo administrentur.
Quũcq; epithimata administras, quuʒ tu iam eua
cuaueris ex corpore, ꝛ purgaueris, tunc ꝓcede in/
ungendo lacertos tẽporis in parte doloris digitis
tuis, ꝛ cũ mandili aspero apud horã periodi, dein/
de lini. Et quuʒ necessariũ est stupefacere quũ do/
lor pulsatiuus fit fortior, tunc cõfert linire super ar/
terijs in tẽpore, qd̃ est coram loco, opium cum sar/
cocola, ꝛ stipticis, ꝛ stringatur plũbum, aut lignuʒ
super ipsum decẽter posituʒ, vt prohibeat pulsatio/
nem fortẽ facientem dolorẽ pulsatiuum, quẽadmo
dum ostẽdimus in his que ꝑcesserunt in canone de
cauterizatione. Quidã preterea medici narraue/
runt medicamẽ emigranee tẽporalis expertum iu/
uatiuuʒ, acceptum a muliere. Et illud quidẽ est, vt
decoquant᷑ radices cucumeris asinini, ꝛ absinthiũ,
in oleo ꝛ aqua donec dissoluant᷑, ꝛ embrocet᷑ pars
dolorosa ex aqua ꝛ oleo calidis: ꝛ fiat emplastrum
ex fece: ꝛ mulier quidẽ illa quotiẽs administrabat
hoc, sanabat emigraneam: siue esset cum febre, siue
sine febre. Et ex emplastris quidẽ, non est sicut em/
plastrũ sinapis. Quũcq; egritudo ꝓlongata est, fac
emplastrũ ex gũmi rute agrestis, ꝛ corticibus rute
agrestis, ꝛ corticibus radicis capparis, et squilla,
ꝛ euforbio tritis, ꝛ cõmistis cuʒ vino odorifero: est
enim medicamen magnũ conferens ei. Et ex eis,
quibus iuuantur, est vt incipiant, ꝛ ingrediant᷑ bal
neum, ꝛ multiplicent inclinationes super aquam
calidam: deinde fiat eis caputpurgium ex oleo fi/
sticino: illud enim sopit dolorem ilico. Amplius
colligantur descriptiones scripte in antidotario, et
singularia declarata in tabulis medicinarum sin/
gularium.

¶ Tractatus tertius de apostematibus capitis, ꝛ so
lutione continuitatis eius.

¶ Sermo vniuersalis de karabito qui est[a] ⌈aposte/
ma capitis sirsem.⌋ Cap. I.

Dicitur karabit⁹ apostema
calíduʒ in velamine
cerebri subtili [b] ⌈et⌋ grosso, absq;
corpore: quãuiʒ corpori ipsi⁹ quã/
doq; accidat apostema. Nõ enim
est quẽadmodũ quidã existimant
medicoꝝ, q; cerebrũ ipsuʒ nõ apo
stemat᷑ [c] ⌈veꝝ hoc est qd̃ dicũt.⌋
Nam qd̃ est lene sicut cerebrũ, ꝛ durum sicut ossa,
non extẽditur, ꝛ qd̃ non extenditur, non apostema/
tur. Hic autẽ sermo est erroneus, ꝛ illud ideo, qm̃
lene viscosuʒ extenditur, ꝛ ossa etiã apostemantur.
Et. G. illud ꝯfessus est. Et nos monstrabimus ser/
monẽ de eo in capitulo dentium. Jmo dicimus, q;
omne qd̃ nutritur extenditur ꝛ augmẽtatur cũ nu/
trimẽto. [d] ⌈Et ꝓpter hoc ꝯcedendum est, q; exten/
ditur, ⌋ ꝛ augmentat᷑ cũ supfluitate, ꝛ illud est apo/
ma. [e] ⌈Et illud est, qm̃ si cerebrũ qñq; apostema/
tur, tũc ⌋ karabitus ꝛ sirsem est nomẽ ꝓprium apo
stematis velaminis cerebri, quuʒ est calidum: lʒ in
quibusdã locis quandoq; ꝯcedat᷑ etiã dici de apo/
stemate substantie cerebri, ꝛ [f] †⌈ ⌋ est vsus
ꝓprius huius nominis, verũtamen transumptũ est
ex nomine accidẽtis qd̃ ipsuʒ comitatur: ꝛ est alie/
natio, ꝛ intellectus ꝑmistio cũ caliditate adurẽte: ꝛ
nomen [g] ⌈accidẽtale ⌋ cadit sup hoc accidẽs, ꝛ ar/
tificiale sup hoc apostema. [h] ⌈Et actio qdẽ hec si/
milis est ꝑmutationi nominis accidentis, qd̃ est su/
bet ad egritudinẽ facientẽ ipsuʒ, ꝛ significantẽ ipm

que est sirsen cerebri, ꝛ est illud. Quidã aũt homi
nes sunt qui prenomina ignorantes ⌋ existimant, q;
birsen sit nomen huius aꝑatis: ꝛ q; sirsen sit leuius
ipso: sed non est ita. Nam birsen est dictio persica:
bir eniʒ est pectus, ꝛ sen est apostema. Et sirsen etiã
est persicũ: sir enim est caput, ꝛ sen est apostema, et
egritudo, ꝛ sirsen quidẽ [i] ⌈factũ in febribus: aut fa
ctuʒ ꝓpter humores in ore stomachi adustos: ꝛ illd̃
qd̃ est ꝓpter apostemata in partibus capitis extrin
secis: aut in pãniculo extrinseco. Et sirsen factũ cuʒ
birsen, ꝛ est illud qd̃ fit ꝓpter cõmunitateʒ velami/
nis. s. diaphragmatis, ꝛ apostema eius, ꝛ reliquo/
ruʒ lacertoꝝ pectoris: ꝛ factũ in apostemate vesice
ꝛ matricis, ꝛ stõi, ꝛ similitudinẽ cadẽtẽ in hoc noĩe
narrantiũ, narrationes diuersificant᷑ sic diũsificant᷑
narrationes narrantiũ ⌋ lethargiã que est sirsen fri
giduʒ quod noĩatur obliuio. Sirsen autẽ veꝝ ꝭm
vsum artificialẽ est illud quod diximus, ꝛ quãdoq;
apostemat᷑ cuʒ ipso substantia cerebri ẽt cõmunica
tione ꝛ ꝑmutatione: ꝛ illud est vehementer malum
perimẽs in quarto, q; si ipsuʒ pertransit euadet. Et
plurimi qdẽ qui moriunt᷑ ex [k] ⌈birsen ⌋ moriunt᷑ ꝓ/
pter impedimẽtuʒ in spiritu. Et apostema hoc ha/
bet loca diuersa ꝭm ptes cerebri diuersas: ꝛ quan/
doq; cõmunicant in ipso due partes: ꝛ cõmunicant
loca oĩa, ꝛ plurimũ quuʒ fit, non stat eius aduẽtus
nisi in eo qd̃ seqtur vacuitatẽ anterioreʒ, ꝛ in eo qd̃
mediatur. Et eius quidẽ principiũ est sanguis, aut
citrina cholʾa pura, aut rubea pura, aut adusta tra/
hens ad nigredinẽ, ꝛ est vehemẽter malũ: ꝛ q̃si non
fit ꝭm plurimũ, nisi a sanguine cholerico [l] ⌈preter
apostema phlegmaticũ, aut a citrino. ⌋ Et quasi nõ
finitur nisi sudore, aut fluxu sanguinis ex naribus,
ꝛ multotiẽs aꝑat᷑ velamẽ, ꝛ vene [m] ⌈que sunt apud
exteriora capitis ita vt fortasse ⌋ apiantur cõmissu/
re. Et illud quidẽ ex quo fit ꝑmistio rõnis cõposi/
ta ex fletu ꝛ risu, hora post aliã, est malũ: ꝛ quuʒ est
ꝑmutatio ex peripneumonia, qm̃ significat fortẽ ca
lorẽ humoris. Et simil'r si ꝑmutetur ad non verũ, ꝛ
quũ accidit vt ꝑseueret grauitas in partibus capi/
tis, ꝛ [n] ⌈pulmonis, ⌋ deinde supuenit spasmus ꝛ vo
mitus, vt erugo ęris viridis, morit᷑ infirmus in ho
ra sua: ꝛ ꝓlixior mora eius est vnus dies, aut duo
dies, si virtus fuerit fortis. Ex speciebus ꝟo kara/
bitus, in qua maior est fiducia, est illa in qua eger
recordat᷑ eius cum quo alienauit post alleuiationẽ
sue febris. Et quãdo accidit ei [o] ⌈res risus aroona/
ti ⌋ est significatio laudabilis. [p] ⌈Quuʒ ergo labo/
rat habẽs sirsen, ⌋ ꝛ euomit choleram rubeã, ꝛ est
debilis, moritur ea die: aut fortis, ꝛ ꝓlõgatur duo/
bus diebus. Et nullus qdẽ visus est habẽs aposte/
ma in partibus cerebri, cuius vrina fuerit aquosa,
qui euaserit. Et karabitus quidẽ multotiens resol/
uitur per hemorroidas, quuʒ fluunt. Et quãdoq;
infrigidat᷑, ꝛ mutatur in lethargiã. Et quandoq; li
berat᷑ ab eo, ꝛ cadit in ethicã: aut fit demoniacus.
Et multotiens ꝑmutatur non verũ in verum. Et se/
nes quidẽ raro euadunt ab egritudine karabitus.
Quidam ꝟo medicoꝝ existimant q; quãdoq; ac/
cidit egritudo similis karabitui absq; febre signifi
cans [q] †⌈ ⌋ va/
cuitatem apostematis: [r] ⌈dicunt enim, ⌋ quoniam
sit fortis inquietudo, ꝛ oscitatio, ꝛ habens eã non
tolerat quietem, [s] ⌈ꝛ fortasse saliendo ascendit ⌋ pa
rietes: ꝛ eius rixa fit fortis, ꝛ stringitur ipsius an/
helitus, ꝛ sitis eius. Et quum bibit aquam, stran
gulatur ea, ꝛ expellit ipsam. Et dicunt, q; est per/
necans ea die scd̃m plurimum: ꝛ quandoq; exten/

---

a A. sirsem cal'ʒ.

b A. aut.

c A. sic rõcinãtes

d A. Et simil'r est poss'e q; extẽdat᷑.

e A. sed q̃uis ce rebrũ qñq; aꝑat᷑ tamen.

f † A. iste.

g A. vulgare, vl' nomẽ cõitatis.

h A. Et ista deri uatio, seu nois trãsũptio est silis deriuationi, seu trãsũptioni nois accñtis, qd̃ ẽ obliuio ad egritudinẽ necessitãtẽ ipsaʒ, ꝛ causantẽ ipsam, q̃ est sirsẽ fridũ. ꝛ quũ vsitat᷑ sirsẽ vsu cõitatis vel vsu vulgari, tũc in eo ĩgredit᷑ sirsem cerebri. Sirsẽ igit᷑ cerebrale ẽ hoc. Quidã ãt hoies ĩgrãtes linguas seu idiomata.

i A. qñq; ẽt cadit sup ꝑmixtionẽ rõnis, ꝛ super alienationeʒ factã in febrib⁹, et factã ꝓp hũores in ore stõi adustos, ꝛ sup illã q̃ qñq; fit ꝓp aꝑa in ptib⁹ capitis extrĩsecis, aut ĩ velaminib⁹ extrĩsecis. Et sirsem ẽt qñʒ cadit, seu dr̃ de alienatiõe fcã cũ birseʒ, ꝛ est illa q̃ fit cũ cõitate velamis seu diafragmat̃, ꝛ aꝑatũ eius, ꝛ reliq̃ꝝ lacertoꝝ pector̃ ꝛ de alienatione facta cum aꝑate vesice, ꝛ mt̃icis, ꝛ stõi. Et ꝯueniẽtie qdẽ seu silitudini, aut cõicatiõi cadenti in h̃ noie ĩest diuersificatio d̃scriptionũ q̃s describentes ei attribuũt sicut diuersificãt descriptiões describentium.

k A. sirsem.

l A. nõ a sãguine puro, aut a cholera.

m A. q̃ egrediũt ex capite, ita vt existimetur q;.

n A. Alia litera colli.

o A. amuridus.

p A. Et quũ hñs birsem patit᷑ sachas, vel sach⁹.

q † A. Alia lr̃a. ꝛ eẽntia ipsi⁹ absq; febre sigt̃.

r A. Alia litera. verũtñ dicunt.

s A. in loco vno ꝛ existimãt saliẽdo ascẽdere.

ditur vsq; ad quattuor dies: ⁊ ab ea nullus euadit post illud: sed accidit vt ipsoꝝ facies nigrescant: et lingue: ⁊ sint ipsoꝝ oculi congelati: ⁊ dispositiones sint sicut dispositiones [a] ⌈timētium: ⌋deinde ipsoꝝ leniuntur motus, ⁊ cadunt eoꝝ virtutes, ⁊ pulsus, ⁊ moriunt. Et plures mortes ipsoꝝ sunt cū strangulatione, ⁊ vides eos currētes, deinde vides post illud eos statim cadere, ⁊ mori. Et dico ego non est longe qn causa in hoc fit ꝓpter cōitatem cerebri, cū aliquo mēbro nobili, sicut mēbro anhelitus, quuz accidit eis spasmus magnus: aut corruptio alia, sicut strangulatio, ⁊ perueniat ad cerebrum, ⁊ permutet, ⁊ corrūpat ipsum, ⁊ permisceat intellectum, ⁊ faciat sitim propter desiccationem partium capitis, ⁊ gutturis. [b] †⌈ ⌋

De signis eius cōmunibus. Cap. II.

Signa autē cōia speciebus ipsius veris sunt ista. [c] †⌈ ⌋Alienatio supfluit qn̄q;, ⁊ abscinditur alia vice. Et abhominatio loquele, ⁊ pigritia ab ea. Et ꝑmistio intellectus. Et plurimū hoꝝ circa quartum diem. Et inqsitio extremitatū. Et extremoꝝ frigus, ⁊ agitatio. Et spiritus agitatus non ordinatus: sed est magnus. Et extēsio [d] ⌈ossiuz pectoris ⌋ad supiora multa: ⁊ [e] ⌈tremor ⌋mēbroꝝ cum ipso, ⁊ ante ipm nuntiat ipsuz: ⁊ quādoq; est cū eo somnus inquietus, ⁊ excitant ab ipso ⁊ clamāt, ⁊ qn̄q; dormiunt, ⁊ quādoq; vigilant: ⁊ est eoꝝ somnus ſm plurimū agitatus: cōmotus cū phantasijs, ⁊ sonijs corruptis terribilibus, ⁊ eius excitatio est ꝑmista cū vocibus: ⁊ sunt illic in verecundia, ⁊ audacia, ⁊ ira vltra ꝯsuetudinē. Et abhorrent radios, ⁊ auertūt se ab ipsis. Et agitant lingue eoꝝ vehementer, ⁊ [f] ⌈stringunt eas, ⌋⁊ quādoq; apostemant. Et multotiēs abscinditur eoꝝ vox. Et desiderant aquaz, ⁊ bibunt ex ea paꝝ, non [g] ⌈multiplicant, ⌋⁊ neq; ipsam etiā desiderant plurimū. Et plurimū infrigidant eoꝝ extremitates, absq; frigore extrinseco faciente h. Ipsoꝝ autē vrine sunt declinantes ad tenuitatē, ⁊ subtilitatem. Et ipsoꝝ pulsus sunt duri ꝓpter essentiam apatis in mēbro neruoso [h] ⌈duro. Et ꝓpter duritiē vene, ⁊ debilitatē virtutis ad cōprimendā materiā, sentis in pulsibus eoꝝ virtutē aliquā ⌋vsq;quo appropinquent timori: qm̄ siccitas aggregat, ⁊ stringit: ⁊ sunt [i] ⌈partes ꝯstrictionis ⁊ dilatationis ⌋velociores, ⁊ cuz sua serrinitate nō euacuat ab vndositate quadā qm̄ cerebrū est substantia humida. Et quādoq; accidit pulsibus eoꝝ, vt dilatent aliquotiens, ⁊ magnificent ꝓpter necessitatē, ⁊ vt frequētes fiant, ⁊ diuersificent in partibus [k] ⌈loci ⌋⁊ tremant: ⁊ illud qdē est ex eis, que nuntiant sincopim, nisi sit genus [l] ⌈tremoris, ⁊ diuersitatē ⁊ tremorez ⌋ faciant durities venarum, ⁊ fortitudo virtutis, qm̄ tunc nō nuntiant illud. Et qn̄q; accidit pulsui ipoꝝ vt sit spasmosus, ⁊ nuntiat spasmuz. Quūq; vides signa egritudinū acutaꝝ, ⁊ febres prauas, ⁊ stringitur natura, tūc illud nūtiat sirsen, ⁊ est q̄si ex nuntijs fortib⁹. Et ꝓcedūt karabitus obliuio rei ꝓpinque, ⁊ tristitia sine cā, ⁊ sōnia mala, ⁊ soda multa, ⁊ grauitas, ⁊ repletio, ⁊ an̄cedunt ipsuz ſm pl'm citrinitas faciei, ⁊ vigilie ꝓlixe, et somnus inquietus. Et accidētia hec fiunt fortiora duz materie ꝑseuerāt in itinere ꝑueniendi ad caput: ⁊ reuoluuntur in venis suis, ⁊ subtiliant. Et quuz appropinquāt ei, ⁊ biberit cerebrū mām, inueniunt ꝓncipiū doloris in posteriore parte capitis apud locū, in quo est ꝯiunctio colli ⁊ capitis: ⁊ ꝓprie in cholerico. Et quuz incidunt in ipsum, ⁊ apostemat cerebrū, desiccant primum oculi eoꝝ vehementer: deinde accidūt lachryme, ⁊ ꝓprie ex vno oculoꝝ: ⁊ multotiens accidit vt vene ipsoꝝ forti afficiant rubedine: ⁊ quādoq; succedunt eis distillationes sanguinis ex naribus: et plerūq; fricant oculos suos. Et declinant ad getē, ⁊ requiem in maiori parte corpis, nisi in manibus: qm̄ cuz eis fortasse ingrunt, ⁊ colligunt villos: ⁊ fit illud pl'm cum clausione oculoꝝ. Et quādoq; fit cū [m] ⌈pupillatione ⁊ querela. ⌋Et qn̄q; pigri fiunt in loquēdo [n] ⌈manifeste ⌋non addētes sup motum lingue. Et qn̄q; accidit eis distillatio vrine cū cognitione ipsoꝝ, aut absq; cognitione, ⁊ est in febribus de significationib⁹ fortibus, ꝙ sirsens est p̄sens. Et obliuiscunt doloris, si est in mēbris ipoꝝ: imo si aliqd de mēbris ipsoꝝ dolorosis impetuose tangit, nō ꝑcipiunt ipsum. Nos ꝟo addimus, ⁊ dicimus, ꝙ qn̄ apa fit in parte anteriore corrūpit imaginationem: quū ergo est illud, icipiunt colligē villos ex vestib⁹ ⁊ paleas, ⁊ que sunt silia illis ex parietib⁹: ⁊ imaginant aliq̄s phantasias, que non iueniunt. Quod si sit in medio corrūpit cogitationem, ⁊ turbat in eo qd̄ agit. Et loquit cum alienatione ꝓlima. Et quū cadit in eo qd̄ est corā posteriore, obliuiscitur eius qd̄ videt, et agit in dispōne ita, vt qn̄q; petat aliqd, et presentet ei, ⁊ nō recordet se quesiuisse illud: ⁊ plurimū petat peluim vt mingat in ipsa, ⁊ ponat corā ipso, ⁊ obliuiscat eius. Si autē apa cōprehendat sup partes oēs apparent hec oia signa: ⁊ si cum eo apetur cerebrum, rubea fit ipsius facies, et oculi: ⁊ exeunt oculi exterius vehementer, ⁊ fiunt rubei, si mā faciens apa sit sāguis: aut citrini fiunt, si mā faciens apa sit cholera pura. Factū ꝟo ex humorib⁹ ꝓpter cōmunitatē, sigt euentus eius subito: ⁊ ꝯtīa malitie dispōnis mēbri alterius, ⁊ [o] ⌈poxismus qui est in exacerbatione fortitudis eius, ⁊ minuit cum diminutione in dispōne ⌋alterius, ⁊ augmentantur ipsius augmētatione. Et factū a sirsen cerebri, accidit paulatim paulatiz: ⁊ [p] ⌈seqtur vel adheret. ⌋Et signa sirsen veri [q] ⌈inseparabilia ⌋antecedūt: deinde accidit egritudo. Non veꝝ aūt precedunt egritudines alioꝝ mēbroꝝ, deinde apparēt signa eius.

Factum aūt ex partibus velaminis distinguentis, ⁊ lacertoꝝ pectoris, antecedūt signa birsen, ⁊ pleuresis, que sunt dolor pūgitiuus in latere apud anhelituz: ⁊ strictura anhelitus, ⁊ pulsus serrinus, ⁊ tussis [r] ⌈plurimuz ⌋sicca, deinde humectat ſm plurimū, et expuit: et fit cum febre ꝯtinua, cuius ꝓlimuz caloris tendit ad partes pectoris: et in vero ad partes capitis, [s] ⌈cum quo multiplicat extēsio ossium pectoris ad supiora: et ꝓprius fit eis sensus doloris sup verticē non cōprehendens. ⌋Et non fiunt signa predicta eius in eo, qd̄ preterijt, fortia, et multa: et eius spūs fit diuersus: debilitat enim quādoq;, ⁊ fit frequens, ⁊ magnificat alia vice, et fit ei similis: et [t] †⌈ ⌋paruus, et debilis plus. Et fit quādoq; sicut [u] ⌈intus. ⌋Sed in karabito ꝟo fit spūs maior, imo fit [x] ⌈magnus. ⌋Et duo qdem sirsen cōmunicant in fortitudine [y] ⌈humoꝝ. ⌋Uerūtamen sirsen sequens differt a sirsen ꝟo in hoc, qd̄ sequit in fortitudine sua fortitudinē fe. et alleuiatur cuz alleuiatione fe. Cum eo aūt qd̄ fit propter humorē in ore stomachi, sentit mordicationem in ore stomachi, et nauseam, et sitim, et amaritudinē oris. Et factum propter apostemata membroꝝ alioꝝ scitur ꝓpter illud, quod apparet de dispositionibus eius. Quoniam dum non sunt apparentes, [z] ⌈et manifeste ⌋ nō ducūt ad ꝑmistionē itellect⁹, ⁊ sirsen manifestū.

a A. h̄ntiū iram. Alia lr̄a. h̄ntiuz angustiā vel fastidium.

b A. Alia litera ⁊ pectoris.

c † A. Alia litera febris continua fixa, q̄ augmentat in meridie ſm ꝓlimū ⁊.

d A. alserasif.

e A. iectigatio.

f A. exaspant, ⁊ dentib⁹ mordentur ipse.

g A. multū ex ea bibentes.

h A. Alia litera. ⁊ est paruus ꝓpter duritiē vene ⁊ debilitatē ꝟtutis coarctate, vel oppsse a mā, ⁊ i pulsib⁹ eoꝝ sentitur ꝟtus aliqua.

i A. finis cōstrictiōis, ⁊ ꝓncipiū dilatationis. Alia lr̄a. ⁊ est finis ꝯstrictionis, ⁊ dilatatiōis velocior.

k A. sit⁹ vel pōnis

l A. diuersitatis ⁊ tremoris quē.

m A. intuitu pupille in vno loco sicut iratus, ⁊ furiosus.

n A. ordinate.

o A. poxismatio cū poxismis vehemētie eius diminuit cū diminutiōe dispōnis.

p A. ꝑseuerat seu est ꝯtinuum.

q ——— A.

r A. primo.

s A. Et multiplicat sensatio tensionis i serasif ad supiora, ⁊ appropriat ei sēsus doloris supra sumitatē capitis non ꝯꝓhendēs totū.

t † A. fit.

v A. anhelit⁹ h̄ntis iram fortem.

x A. maximus.

y A. ꝑmixtionis intellectus.

z A. ꝓlime caꝝ.

Et nunc quidem rememoremur signoꝝ specierū veri sirsen. Dicemus ergo ꝙ primum signoꝝ facti a sanguine est, ꝙ [a] ⌈cōmunicans⌋ accidētiū eius pre/dictoꝝ cōmuniū, accidit cum risu: ⁊ accidunt ei di stillationes sanguinis ex naribus: ⁊ magnificat̃ ei⁹ spiritus: ⁊ [b] ⌈distillant⌋ oculi eius, ⁊ lippitudinē pa tiunt̃: ⁊ non sunt vigilie, que accidunt ei cū hoc su/perflue: ⁊ est asperitas lingue in ipso tendens ad ru bedinē declinē ad nigredinē: deinde nigrescitt, ⁊ fit lingua in ipo grauis: ⁊ quādoqꝫ pigrescit a locutio ne ꝓpter grauitatē lingue: ⁊ sunt phantasie eius q̃s videt rubee: ⁊ vene frontis, ⁊ oculoꝝ eius sunt ple/ne. Et accidit eis frequentia sedendi, ⁊ standi absqꝫ necessitate, quā inde habet. Qđ autē fit ex cholera rubea pura, vigilare plurimū facit: ⁊ [c] ⌈alienant̃⌋ cum eo oculi valde: ⁊ exasperat̃ lingua fortiter, ⁊ ci trinatur prius, deinde nigrescit: ⁊ febris fit fortis: ⁊ multiplicat̃ [d] ⌈desideriū ⁊ amor tergendi⌋ oculos. Et imaginant̃ quedā tendentia ad citrinitatē: ⁊ in/greditur in mores eoꝝ rapacitas, ⁊ [e] ⌈melie ꝓprie/tas⌋ ⁊ audacia in disceptando, ⁊ est quasi in forma eius qui vult [f] ⌈litigare,⌋ ⁊ attenuant̃ nares eoꝝ, ⁊ ꝓprie ipsaꝝ extremitates: ⁊ accidit eis in frontibus suis attractio fortis ad supiora. Eius autē qđ fit ex cholera adusta, ⁊ est illud qđ [g] ⌈perimit⌋ signa sūt ꝙ [h] ⌈cōmunitas⌋ accidentiū accidit cum demonio, ⁊ rixa: ⁊ [i] ⌈spiritus⌋ magnificat̃: ⁊ magnificat̃ in/quisitio. [k] † ⌈ ⌋ Et sunt oculi eoꝝ ꝯturba/ti, ⁊ [l] ⌈eius causa⌋ est sibare, ⁊ est q̃si ipsa. Signa xᵒ ꝑmutationis eius sunt ista. Nam si ꝑmutatur in lethargiā, ⁊ illud est qđ in eis [m] ⌈expectat̃. Uides oculos ꝓfundari in clausione cū lachrymis⌋ ⁊ sali ua currit, ⁊ pulsus tardat̃, ⁊ leuis fit. Signa xᵒ ꝑ/mutationis eius in scaculos, ⁊ [n] ⌈est⌋ apostema ce rebri, sunt ꝙ apparēt scaculos signa: ⁊ occultat̃ ni/gredo oculoꝝ, ⁊ apparet albedo quādoqꝫ, ⁊ nō di/ligit [o] † ⌈ ⌋ nisi resupinus: ⁊ inflatur venter eius. Et extendunt̃ [p] ⌈ossa pectoris⌋ eius, ⁊ multi/plicat̃ [q] ⌈tremor⌋ mēbroꝝ eius. Et signa ꝑmutatio nis eius in ethicā sunt ꝓfunditas oculoꝝ, ⁊ sedatio febris: ⁊ [r] ⌈nigredo⌋ corporis ⁊ paruitas pulsus ⁊ durities eius. Signa xᵒ ꝑmutationis eius in spa/smum nos afferemus in capitulo spasmi.

a A. plurimum.
b A. lachrymant̃
c A. exiccantur.
d A. opatio ocio sa in tergendo.
e A. malignitas.
f A. pugnare.
g A. est malū ꝑ/necans.
h A. plurimum.
i A. anhelitus.
k † A. extrēitatū
l A. similis.
m A. magis spat̃ in eis, tūc vides oculos ꝓfunda/ri, ⁊ clausionem continuari.
n A. ad.
o † A. vel iacere
p A. serasif.
q A. iectigatio.

De cura specierum eius. Cap. III.

Communis quidem cura spe cierū eius veraꝝ est flōmia ex cephalica, ⁊ [r] ⌈egressio sā guinis aliquantula⌋ imo multa valde. Et [s] ⌈incipiat̃ in hoc loco sicut icipiūt humores si nihil forte fuerit qđ ꝓhibeat.⌋ Et opꝫ vt fiat eius flōmia cum cautela in cognoscendo di/spositionē ipsius ex sincopi, si cecidit in ipsam, aut sit ei vicinus, ⁊ retineat̃ sanguis quū sincopis adest ꝓpinquitas, ⁊ ingeniet̃ in cognitione illius. Nam in eis nō apparet dispositio [u] ⌈incolumitatis⌋ a di/spositione [x] ⌈lipotomie⌋ multū manifeste: sed pul/sus quādoqꝫ significat ipsam: nā quūꝫ tremit, ⁊ de/scendit, ⁊ diuersificat̃ absqꝫ ordine, ita vt inuenias vnā magnā, ⁊ aliam paruā, significat ꝓpinquitatē sincopis. Et opꝫ vt sit cautela in ligatione vite sup ipsam, ita vt sit firmata, quā motus ipsius, ⁊ agita/tio irrationabiles nō soluāt: quādoqꝫ eni soluit eā, ⁊ eijcit per seipsum ꝓpter imaginationē corruptam ducentē eum ad illud. Deinde post hoc phleboto/ma venas frōtis si virt⁹ fuerit fortis, ⁊ fecerit opor tere illud dispositio, ⁊ fortitudo egritudinis. Qꝫ si virtus ⁊ dispositiones non ꝯsentiunt, vt fiat phlebo tomia eius vlis, ⁊ ex manibus eius, aut non est tibi possibile habere manus eius, ⁊ ꝙ additur ei ex hoc ducit ipsū ad inquietudinē ⁊ rixam fortē: tūc phle botoma eū in fronte. Et pone sup caput eius in ꝑn cipio oleum roſ. cum aceto infrigidatū niue, ⁊ reli/qua que numeraui tibi ex expressionibus infrigidā tibus. Et cholericus qdē iuuatur si fiat capiti eius emplastrū ex folijs [y] ⌈seticis⌋ valde. Et fac eū qe/scere in domo tēperata in aere puro, in quo nō sunt picture, neqꝫ forme. Nam ipse diligit intueri imagi nationes eaꝝ, ⁊ illud est ex eis que ledunt cerebrū eius, ⁊ velamina ipsius cerebri. Et oportet vt in do mo eius, ⁊ iuxta ipsū, sit multitudo redolentiū fri/gidoꝝ, sicut nenufar, viola, ⁊ rosa, ⁊ cāfora que nu/merauimus tibi in canone. Et associa ei amicos suos prudētes sibi caros, ⁊ misericordes eius: ⁊ ex quo verecundetur, ⁊ cesset ꝓpter ipsum a sua per/mistione, ⁊ agitatione que ei nocēt. Et stude vt ipm facias dormire, ⁊ vt fiat hoc, aliquid opij duobus cornibus frontis eius appropinqua, ⁊ naso ipsius, si virtus est fortis: ⁊ si nō, caue quoniā illud est peri/mens: imo sine opio sis cōtentus. Sed administra qđ sit sicut sirupus de papauere: ⁊ fac emplastrū ca piti eius ex lactuca: ⁊ potes cū semie papaueris, ⁊ aqua ordei. Uerūtamen rectius est vt [z] ⌈expellas per⌋ phlebotomiā, si tolerat eam hora: ⁊ non fue/rit in [⁊] ⌈postremo⌋ eius timor, fac illud in principio duobus diebus, aut tribus. Amplius quūꝫ phle/botomatur [⁊] ⌈si est possibile non perueniat, donec non⌋ remaneat in corpore sanguis quo ꝯfortet̃ na/tura [ꝫ] ⌈ad resistendū vaporibus, ⁊ defectui nutri/menti⌋ si fecerit hora illud oportere. Et postq̃ꝫ phle botomaueris eum: tunc oportet vt ipsū clisterizes clisteri valde leni, sicut oleum roſ. cum aqua ordei, ⁊ aqua, ⁊ oleum: ꝙ si eges eo quod sit fortius hoc, postquā sit in gradu lenitatis fac: ⁊ trahe materiā ad inferiora oino, fricatione pedū, [a] ⌈⁊ reliquis,⌋ ⁊ funde super eos aquam calidam: imo ligando, ⁊ stringēdo, ⁊ ponendo ventosas super eos, ⁊ ꝓprie in dispositione [b] ⌈descēsionis. Et grauitas fortitudi nis febris si adest ei illud quādoqꝫ facit oportere in ꝑncipio egritudinis dispositionis, vt ponant̃ ven/tose in loco qui dicit̃ cheelen.⌋ Et ꝑmo incipe nu/trire ipsum [c] ⌈subtili nutrimēto⌋ ita vt sis ꝯtentus [d] ⌈oxymelle:⌋ deinde post hoc die vno, aut duobus permuta ipsū ad aquā ordei subtilem cū oxymel/le: deinde ad grossam, ⁊ ꝯsidera in hᷓ virtutē ⁊ egri/tudinem: ⁊ quotiens videris accidētia egritudinis fortiora incipe in ꝑncipio a subtiliatione cibi mul/ta, nisi virtutis casus timeat̃. Tunc eniꝫ nutriant̃: ⁊ aliena eos ab aqua vehemētis frigoris, ꝓprie si fuerit in velamine distinguēte apostema, aut in vi/scerib⁹. Et sicut videbis egritudinē declinare, gra/datim in nutrimēto procede, aut ex ipso adde, ⁊ po ne vt ipsum sit ex cucurbita, ⁊ herbis frigidis, ⁊ al/mes, ⁊ granis frigidis: aut [e] ⌈essiteiati,⌋ aut aceto/sum cū fructibus frigidis: ⁊ in hac hora iuuantur pane simile infuso in aqua frigida: ⁊ iuleb infrigi/dato cum niue vehemēter. Et oportet quidem vt in principio administres repercussiua pura, nisi sit de genere [f] ⌈magno⌋ ex quo apostemant̃ vene que [g] ⌈sunt extra caput⌋ cum cōmunitate velaminis: il lic enim oportet te incipe ab eo in quo sit parū mol lificationis, ⁊ sedationis doloris, deide stiptica. Et [h] ⌈sit tibi securitas multa in clisteribus:⌋ deinde ad ministra ſm plurimū embrocas infrigidantes, nō cū stipticitate. Et misce in eis parum papaueris, vt dormire facias, ⁊ parū camemille ēt vt resistat pa/paueri, ⁊ resoluat resolutiōe modica. Quūqꝫ egri/

r A. extenuatio
s A. extractio sā guinis ꝯueniēs
t A. sit festinatio ad illā imediate quū icipit alach talach. i. permi/stio rōnis si nō ꝓ hibeat ab hoc ꝓ hibens forte.
v A. euasionis.
x A. sincopis.
y A. alhauleich
z A. ꝑtermittas.
⁊ A. tardatione.
ꝯ A. non fiat flō/mia vltima, seu supflua q̃tū est possibile, vt.
ꝫ A. i pugna cre tica, ⁊ in priua/tione cibi.
a A. ⁊ eoꝝ com/pressione.
b A. declinatōis febris, ⁊ añ vehe mētiā ei⁹ si adest ei illud. Et qñqꝫ opꝫ in principio egritudis appo/nere vētosas su/per chahel, idest inter spatulas.
c A. cum vltima subtiliatōe cibi
d A. sechaniabin çuccarino.
e A. asfidbagie.
f A. magni apo stematis.
g A. egrediunt̃ ex capite.
h A. festina ad clisteria festina/tione vehemēti

tudo fuerit finita his medicaminibus, ⁊ remãserit alienatio, tunc mulge sup caput lac ex vbere, ⁊ mamilla, si virtus qdẽ in ipso est fortis, lac capraꝝ: ⁊ si debilis quidẽ fuerit, lac mulieꝝ. Et omni mulsioni moranti sup ipsũ vna hora fac succedere ablutionẽ, cum embrocis equalibus, in qbus ponant vio le ⁊ radices [a] ⌈lilij⌋ ⁊ camemilla cũ reliqs infrigidatiuis, sicut videbis in antidotario: ꝙ si egritudo ꝓlongat, ⁊ non remouet medicinalibus istis: aut grauis est [b] ⌈faciens⌋ subet, ⁊ ptransierit terminũ pncipij: ⁊ quies in ea fuerit maior motu, tũc aliena ei ea que vehemẽter infrigidant, ⁊ ꝓprie papauer: ⁊ adde ei in embrocis, tũc post septimam, [c] ⌈balsamitã ⁊ mẽtastrũ⌋ ⁊ rutã, ⁊ expressionẽ mente, ⁊ melilotũ: ⁊ pone sup caput mucillagines seminis lini cũ oleo ⁊ aqua, ⁊ vnge [d] † ⌈ ⌋ corpus cum oleo calefacto assidue. Quũqȝ [e] ⌈videris⌋ ꝙ vtus ꝯseruetur post longitudinẽ egritudinis, ⁊ postqȝ ptrãsierit septimanã, ⁊ qđ est supra ipm, tibi inest vt potes ipm paruũ vini pmisti. Et multotiens accidit eis vomitus, ⁊ iuuant eo. Et qñqȝ potant quidaꝫ ipsoꝝ aqua pmista cũ oleo [f] † ⌈ ⌋ ⁊ fit ipsoꝝ vomitus facilis, ⁊ humectat eos. Et quũ non mingunt ꝓpter defectũ intellectus, ⁊ debilitate sensus, inũge eoꝝ vesicas cũ oleo tepido: ⁊ melius est oleũ de oliuis. Aut embroca ipsos cũ aqua calida, ⁊ aq̃ in qua cocta sit camemilla: deinde sup eas comprime, donec vrina ꝓuocet. Et sis solicitus cũ hoc ex eis oi hora: ⁊ cõprime vesicas eoꝝ in oi hora sperãs in ipso vrinam ꝓuocari. Si aũt illud nõ respondet, administra embrocas secundũ ꝙ dictũ est. Et oportet vt stringas eos, ligando, si inueneris eos multiplicare pmutationẽ, ⁊ agitationẽ: ⁊ ledũtur ab eis vehementer, ⁊ ꝓprie qum phl'omas eos, ⁊ scissura nondũ est cõsolidata. Amplius qũ procedunt in declinatione, ⁊ exitu a fortitudine egritudinis [g] ⌈plurimum⌋ reges eos regimine cõualescentiũ ⁊ adhibe eis [h] ⌈restaurantia leuia⌋. Et aliena ipsos ab aeribus, ⁊ ventis malis, ⁊ calidis, ⁊ [i] ⌈canicularibus diebus⌋ ⁊ sole vt nõ incurrãt recidiuã. Qum vis aũt eos balneare balnea ipos in aquis [k] ⌈sapidis⌋ balneationib⁹ lenibus, vt facias eos dormire: nã in dormitione eoꝝ cõsistit iuuamentũ plurimũ. Et ciba eos carnibus leuib⁹. Et hic quidẽ est ꝫmo vniuersalis in cura ipsoꝝ. Eius vero qđ diuersificatur, aliud est cholericũ, aliđ sanguineũ. Cholericũ eni indiget in sui cura eductione cholere cũ solutione plurima, ⁊ pl'omia minore. Et fit quod soluẽdo educit cholerã ex eo, potus ex lubricantib⁹ subtilibus p̃dictis [l] ⌈expurgãtibus⌋ sanguinẽ: ⁊ tibi inest vt ponas i eis fumũ terre, si sciueris ꝙ natura obediens sit secundũ oẽm dispõneꝫ. Et quãdoqȝ ponũt in eis scamoneã, qum cõfidunt de obedientia nature scđm cõsuetudinẽ egri. Et cholericus qum phl'omatur, non ꝯsequat propinquitatẽ sincopis. Sed phlebotomet phlebotomia [m] ⌈bona⌋ cuꝫ cautela inde habita deinde solutiõe euacuet. Et etiã conueniens est vt ponas [n] ⌈cibos eius frigidos ⁊ humidos.⌋ Cibi aũt sanguinei sint frigidi: Et ptransit vt sint stiptici, qñ facta est euacuatio ex solutiõe, ⁊ clisteribus, Et cibi sint sicut qui fiunt cuꝫ acresta, ⁊ ribes, ⁊ granatis, ⁊ cydonijs, ⁊ pomis. Cholerico autẽ non cõueniunt isti: sed qui sunt, sicut qui fiunt ex cucurbita, ⁊ [o] ⌈alchelketi⌋ .i. facto ex ordeo excorticato, ⁊ q fiunt ex spinachijs, ⁊ atriplicib⁹, et [p] ⌈almuiati,⌋ ⁊ est qui fit ex almes, ⁊ silibus illis: ⁊ eoꝝ acetositas fit ex aceto, ⁊ zuccaro: aut ex prunis ⁊ que sunt illis silis. Et scias ꝙ cholicus idiget extinctione plus, ⁊ sãguineus resol'one plus: ⁊ in cholerico non timetur [q] ⌈ois cautela infrigidationis⌋ que timet in sanguineo, ⁊ nõ alienetur aqua frigida [r] ⌈oino,⌋ ⁊ opꝫ vt pl'm sis solicit⁹ in sõno ipoꝝ: ⁊ illud erit sicut embroce humectãtes, ⁊ cũ administratione oleoꝝ, sicut olei lactuce, et cucurbite, ⁊ q̃ ipsis similant, faciẽdo caputpurgiũ. Et in chol'a que est adusta multiplicet studiũ cũ humectantib⁹ ⁊ cũ administratione enematũ infrigidantiũ, ⁊ humectantiũ in eis, quãtum possibile est.

a A. Alia litera. liquiritie.
b A. similis.
c A. sisimbriũ, et faudenegi.
d † A. vehementer.
e A. volueris.
f † A. frigido humido.
g A. plimo exitu
h A. alargiuhat leues.
i A. ab aere, seu vẽto vehemẽter calido.
k A. dulcibus.
l A. Alia littera extinguentib⁹.
m A. ꝯuenienti.
n A. Alia litera medicinas eius fridas ⁊ hũidas
o A. alcheschie.
p A. almegie.
q A. ex ĩfridatione totali illo timore.
r A. illa alienatione.

De phlegmone accidente ipsi substantie cerebri. Capitulum. IIII.

Plurimum quideꝫ accidit ex sanguine putrido apante cerebrũ. Et qñqȝ sepat cõmissuras ⁊ rarificat: [s] ⌈⁊ forsitã caput cũ ea disrũpitur ⁊ scindit⌋ ⁊ dolor cũ ipsa fit fortis ⁊ oculi fiunt rubei exeũtes valde: ⁊ [t] ⌈maxille⌋ valde rubescunt: ⁊ qñqȝ accidit cuꝫ ea spasmus: ⁊ qñqȝ accidũt vomitus, ⁊ nausea ꝓpter cõitatẽ stomachi: ⁊ declinat ad resupinationẽ valde, ꝫm ꝯtrarium ꝯsuete resupinationis, ⁊ ꝫm diuersitatẽ ordinis: ⁊ est ꝫm pl'm pnecans in tertio: si aũt ipm ptrãsierit fiducia habet. Et scias ꝙ egritudo nõ est vehemẽter praua: aliogn mẽbrũ non toleraret ipsam cũ hac eẽntia, ⁊ cũ hac sublimitate. Et ipsius qdeꝫ cura, est cura sirsen, ⁊ fortior. ⁊ ꝯfert ei flõmia vene que est sub lingua vehemẽter: Et illud post flõmiã vene cõmunis, ⁊ venaꝝ aliarum.

s A. rete mirabile, ⁊ existimatur caput cũ ea disrumpi ⁊ scindi.
t A. poni maxillarum.

De herisipila ⁊ impetigine accidentibus in cerebro ⁊ vsacro. Cap. V.

Quandoqȝ etiã accidũt in ipo cerebro herisipila ⁊ [v] ⌈vsacro.⌋ Et fit dolor fortis, ⁊ islãmatio vehemẽs: In facie ꝟo qñqȝ accidit frigus ꝓpter occultationẽ calitatis ⁊ citrinitas ꝓpter illud, ⁊ ꝓꝑe in oculis: deinde calesit subito, ⁊ rubificat: Uerũtñ ꝫm pl'm sit tendens ad citrinitatem, ⁊ frigus: ⁊ est siccitas vehemẽs in ore. Et cũ eis non est tantuꝫ ex subet, q̃ztũ accidit in phlegmone: verũtñ accidẽtia in eis sunt terribiliora: ⁊ febris est fortior. Et eaꝝ cura est cura sibare.

Et plurimũ eius pnecat in tertio. Si aũt non interficit in tertio, euadit. Et pueris qdẽ quandoqȝ accidit herisipila in cerebro, ⁊ ꝓfundantur cum ipa sinciput, ⁊ oculi, ⁊ minoratur oculus: ⁊ desiccat totuꝫ corpus. Medicentur ergo ex vitello oui cum oleo ros. infrigidato, ⁊ pmutato omni hora: ⁊ cum expressionibus, ⁊ herbis humidis, ⁊ frigidis sup caput proprie cum cucurbita, ⁊ corticibus melonis, ⁊ [x] ⌈cucumeris.⌋

v A. chuba.
x A. alcheta.

De sibare. Cap. VI.

Dicitur sibare [y] ⌈demoniuꝫ⌋ superfluum, accidens cũ sirsen calido cholerico, ita vt homo cuꝫ hoc qđ habet sirsen, alienet [z] ⌈ꝓpter demonium agitatiuũ⌋ ⁊ cũ karabito qdẽ puro fit alienatio, ⁊ rationis pmistio, ⁊ non est cũ ipso demoniũ, si autẽ est demonium est sibare: ⁊ est etiaꝫ quasi mania cõposita cum karabito: sicut karabitus est q̃si melia cõposita cũ apate calido, ⁊ febre.

Et multotiẽs qdẽ antecedit in ipa demoniũ: deide succedit ei apa, ⁊ febris. ⁊ nõ fit sibare nisi quũ karabitus est a chol'a rubea pura [⁊] ⌈et⌋ adusta. Nam quũ ipa ad cerebrũ [ꝯ] ⌈ipellit cũ pncipio sue applicatiõis facit ꝓuenire demonium: ⁊ cũ ipso, aut post ipsum ꝓuenit apa, ⁊ est causa sibare.⌋ In karabito autem est demonium accidens ab apostemate.

y A. gienun. ⁊ sic vbiqȝ iferi⁹ intelligatur.
z A. hñs demoniũ ingetuꝫ iracundum. Alia lr̃a. alienet cũ demonio inquieto iracũdo.
⁊ A. Alia litera. aut.
ꝯ A. est expulsa, ⁊ fecerit accidet demoniũ in pncipio sui aduentus, vel sue applicationis, ⁊ cũ ipsa, aut post ipsã acciderit apa tũc fit cã sibare.

Et in sibare apostema, ⁊ demoniuz ꝓueniunt simul a materia, neq̄ vnum eoꝝ est causa alterius [a] [ex quo aliud iueniatur:] et si qñq̄ fiat vnūquodq̄ ipsorum cā additionis alterius. Quūq̄ sibare incipit apparere, vigilie sunt ꝓlixe, ⁊ somnus ingetus, ⁊ timor est in somno, ⁊ [b] [oscitatio,] et spūs magnus frequens, ⁊ obliuio, ⁊ respōsio nō similis interrogationi, ⁊ oculi rubescūt, ⁊ ipsoꝝ agitatio adest, ⁊ grauitas est in eis, ⁊ sunt [c] [quasi lipi.] Et qñq̄ est in eis ſm q̄ diximus citrinitas: ⁊ fit illic sensibilitas extensionis apud [d] [spondiles] et dolor ꝓpter eleuationē vaporis: ⁊ fit etiam in eis cursus lachrymarum inuolūtarie ex vno oculo. Deinde quuz sistit̄ egritudo, indurat̄ febris, ⁊ exasperat̄ lingua, ⁊ siccatur: deinde in postremo ipsius quiescūt mot⁹ palpebraꝝ ꝓpter debilitatem: ⁊ grauitas motus ꝑuenit vsq̄ ad motum palpebraꝝ: et remanet ex demonio alienatio intercisa, cū defectu sermonis, ⁊ paucitate ipsius: ⁊ ſm plurimuz prouenit colligere villos, ⁊ paleam. Et in pulsu fit augmētuz debilitatis, ⁊ minorationis, ⁊ durities propter siccitatem. Et quādoq̄ fit sibare que non est [e] [simplex] pura: q̄re ipsoꝝ dispositio nes diuersificantur in sermone, ⁊ memoria, ⁊ motibus: plerūq̄ enim fiunt ordinati, ⁊ plerūq̄ inordinati. Et ipsius q̄dem cura est, cura sirsen cholerici cū additione in humectādo multa: ⁊ opz vt extremorum ligatio assiduetur.

a —— A.

b A. saltus.

c A. ambo oculi quasi chiditan.

d A. alchasa.

e A. simpliciter.

¶ De lethargia que est sirsen frigidum, cuius interpretatio est obliuio. Cap. VII.

Lethargia dr̄ apostema phlegmaticū factum itra craneum, ⁊ est sirsen phlegmaticū. Et plurimū q̄dē eius fit in meatibus substantie cerebri, absq̄ velaminib⁹, ⁊ vētriculis, ⁊ substātia cerebri: qm̄ phlegma raro congregat̄, ⁊ penetrat in pāniculos cerebri ꝓpter ipsorum duritiē, neq̄ in substātiam cerebri ꝓpter ipsius viscositatē: sicut etiam pleuresis ſm pl'm est cholerica, ⁊ raro fit phlegmatica ꝓpter paruitatē penetrationis phlegmatis in substātiam sifachiam. i. sifac neruosum durū. Lz sit possibile vt fiat illud in paucis ambaꝝ: possibile est enim vt cadat hoc apostema in substātia cerebri: ⁊ in eius velaminibus. Et hec quidē egritudo nominat̄ nomine sui accidētis. [f] [Uerūtamen lethargia vniuersal'r] est obliuio. Et hanc egritudinē cōmitatur obliuio: ⁊ ꝓpter nomen eius errant in ipsa plures medicoꝝ ignorātes q̄ [g] [intētio] in ip̄a est egritudo facta ex apostemate frigido: imo existimant, q̄ hec egritudo in seipsa sit obliuio: Et [h] [q̄] q̄dā medici sunt, qui nominānt lethargiā omne ap̄a frigidū in cerebro: siue sit melācholicū, siue flaticū: verūtn̄ plures antiquoꝝ flaticū, hoc noie appropriauerūt: ⁊ tuum est vt in ipso noies vtrunq̄. Et h⁹ q̄dē egritudinis mā ꝓpinqua est mā [i] [sadur,] sed est vehemētius ꝯfirmata. Et hec egritudo gñat̄ ab oī, quo gñat̄ humor flaticus ⁊ in quo sunt vaporatio, ⁊ putrefactio. Quapropt̄ plurimū gñatur a comestione cepaꝝ. Et gñatur ex repletione nimia stomachi, ⁊ multitudine potus: et multitudine comestionis fructuum.

f A. qm̄ iterp̄tatio lithargie.

g A. Alia litera. accidens.

h A. q̄uis.

i A. sedar.

¶ De signis eius. Cap. VIII.

Sunt soda leuis, ⁊ febris lenta: necessaria eni est febris in omni ap̄ate facto ab humore putrefacto. Et ꝓpter hoc separat̄ a subet: verūtamen ipsa est lenta qm̄ materia est phlegmatica. Et hec q̄dem febris quādoq̄ non sentitur cuz ea: ⁊ fit cum ea subet grauis. Sicut enim hn̄s eam, aperit oculum, sic claudit: ⁊ fit cum ea obliuio: et [k] [spiritus] est rarus, ⁊ tardus, valde debilis. [l] [Et fit quasi cum strictura spūs parūper] ⁊ cū sputo, et multa oscitatione, ⁊ aptione oris, ⁊ ipsius clausione: ⁊ qñq̄ remanet eius os post oscitationē aptum ꝓpter obliuionē, q̄ oporteat eum ipsum claudere [m] [et] ꝓpter pigritiam ab ea: ⁊ si velit ip̄m claudere: ⁊ adest ei singultus ꝓpter cōitatem stōi: Et albedo in lingua: ⁊ pigritia in respōsione, ⁊ in motu palpebraꝝ: ⁊ cōmistio intellectus. Et egestio ſm plurimū est humida, ⁊ si siccat̄, siccat̄ leuiter, ⁊ tēperate. ⁊ vrina est sicut vrina asinoꝝ. Et qñq̄ accidit ei tremor, ⁊ sudor extremitatū: Et sunt cū diuersitate habētium karabitū. Ipsi eniz in lectis suis [n] [p̄cipitati iacent:] karabitū ꝟo hn̄tes [o] [eleuantur,] ⁊ pulsus ipsoꝝ sunt [p] [magni multū] rari tardi [q] [tremuli] vndosi, sil'es pulsibus ꝑipneumonicoꝝ. Uerūtn̄ sunt minoris latitudinis, ⁊ lōgitudinis, ⁊ tardiores ⁊ fortius rari, ⁊ minoris diuersitatis: qm̄ nocumētum cordis ab ea factū, est minus. Et cadit in pulsu eius cadēs in medio plus: qm̄ virtus vitalis in ip̄a est sanior, ⁊ febris cū ea est minor ꝓpter lōgitudinē ipsius a corde. Sed eius [r] [obliuio] est maior, qm̄ mā hec est in ipso cerebro, ⁊ in ꝑipneumonia eleuatur ex ap̄ate pulmonis: q̄ si melancholicū dicat̄ lethargia tunc eius signa sunt: q̄ dolor fit fortior, et fiunt cuz ea rixa, ⁊ alienatio, ⁊ oculi sunt apti intuētes in vno loco. Et quuz lethargia est in substātia cerebri, subet est fortior: ⁊ difficultas motuū est maior: ⁊ albedo lingue est in ipsa valde vehemens: et oculi ad exituz tēdunt: ⁊ difficultas motus, ⁊ dolor ad lassitatē tēdunt. Si aūt est in velaminibus, dolor est fortior, ⁊ mot⁹ sunt leuiores: Et accidit in eis multotiens retētio vrine ꝓpter obliuionē, ⁊ ꝓpt̄ debilitatē lacerti vrinalis. Ex signis aūt incessus hominis ad lethargiā, est multitudo tremoris capitis cū pigritia, ⁊ grauitate. Quūq̄ fortiora fiunt accidētia lethargie, ⁊ multiplicat̄ sudor valde, est tunc perimēs: ꝓpterea q̄ sudor deijcit virtutē. Et quum [s] [spūs] dilatat̄, ⁊ fit bonus, ⁊ declināt accidentia, tunc tēdit ad salutē: ⁊ ꝓprie si apparent ap̄ata post aurem: plurimū enim crisis eius, fit per eam.

k A. anhelitus.

l A. q̄si ipse anhelit⁹ sit cuz strictura pauca.

m A. Alia litera aut.

n A. descendunt

o A. ascendunt.

p —— A.

q A. vmiculares

r A. Alia litera. subet.

s A. anhelitus.

¶ De cura. Cap. IX.

Si non fuerit qđ prohibeat phlebotomet̄ prius, deide administra eis clisteria acuta, ⁊ attrahat̄ mā ad inferiora. Et fac euz vomere cū pēna sinapi, ⁊ melle illinita. Et fac eū quiescere in domo luminosa. Et ꝓhibe ipsum ne in subet ꝓfundetur assidue excitādo ipsum. Et in p̄ncipio rei repelle materiā cum oleo ros. ⁊ aceto. Deinde post duos dies a p̄ncipio sui, misceat̄ eis castoreum: ⁊ sit acetum squilliticū, ⁊ nō potes aqua frigida ipsum nisi parūper, ⁊ in principio proprie: et apud statum eius, ⁊ ꝓprie in fine sui [t] [et] prohibe illud: deinde inunge corpus eius oleo, ⁊ nitro, ⁊ semine vrtice, ⁊ laureole, ⁊ pipere, ⁊ piretro, ⁊ similibus: ⁊ administra embrocas fortis resolutionis. et odoramenta, ⁊ sternutamēta, ⁊ gargarismata subtiliatiua in quibus sunt hasce, ⁊ isopus, ⁊ calamētum, ⁊ origanū. Et gargarismata cū melle, ⁊ squilla, ⁊ reliq̄s, que sciuisti in canone. Et quū squillam sup̄ caput eius administras, ꝓprie humidaz, valde ea iuuat̄: ⁊ administra etiā reliqua rubificantia super caput: et linimentuz fac ex sinapi. Et frica extremitates eius, ⁊ comprime eas donec rubescāt, ⁊ doleāt: qm̄ est magni iuuamēti, ⁊ fiat illud assidue. Quum aūt in subet ꝓfundi fiunt, extende capillos

t —— A.

ipsoꝝ, ⁊ euelle quosdam eoꝛuꝫ: ⁊ pone etiam apud nocram vētosas multas cum igne absq icisione: et forte incisio tibi necia est quū est necessitas euonis sanguinis. Et quū nutris, nutri eos cū aliqb⁹ que sint sicut aqua lupinoꝝ, ⁊ aqua ciceris cū [a] ⌈oꝛdeo fracto.⌋ Quūq eos cibaueris, cōpꝛime extrema ipsoꝝ aliqbus hoꝛis, vt vapoꝛ ad supioꝛa nō trahatur. Qđ si tibi necessariū fuerit ꝓpter egritudinis longitudinē vt potes ipsuꝫ solutiuo, ⁊ ꝓpꝛie qñ cū ipso apparet tremoꝛ, pota ipm duabus tertijs auī. ex castoꝛeo cū pauca scamonea, que sit minus pondere vnius danic. Et si timeť supfluitas febꝛis, aliena scamoneā, ⁊ sis ɔtentus castoꝛeo, ⁊ pmutatione cōplexionis absq euone. Et melioꝛ euacuationuꝫ, illa est, que fit cū clisteri. Si aūt alia fuerint tibi necessaria da ei ad potandū hierepigre pōdus. ʒ. vni⁹ cū quarta. ʒ. vnius de pulpa collogntide, ⁊ [b] ⌈trib⁹ ʒ.⌋ myrobalāoꝝ, ⁊ danic vno masticis: si febꝛis nō est vehemētis caloꝛis, ⁊ ɔfidis ꝙ soluat: ꝙ si nō ɔfidis, ꝓpter illud fac ei suppositoꝛia, aut collyria, vt due cause ad illud faciendū se iuuent: deinde excita ipsuꝫ, ⁊ p̄cipe ei vt pmutetur ad egerendū. Et quū ei accidit obliuio vꝛine, ⁊ stercoꝛis, embꝛoca vtraq emunctoꝛia, ⁊ ventrē cum aquis, in qbus cocta sint camemilla, ⁊ melilotū, ⁊ viola, ⁊ radices [c] ⌈lilij⌋ ⁊ cōpꝛime vesicam, vt vꝛinā emittat. Deinde quum finitur egritudo, administra [d] ⌈restauratiua: ⁊ fac eum tolerare terminum exercitij parui,⌋ ⁊ adhibe ei regimen conualescentium.

a A. chisch oꝛdei Alia lr̄a. ⁊ aqua chisch oꝛdei.

b A. Alia litera. ⁊ tertia pte. ʒ. j.

c A. Alia litera liquiritie.

d A. alaragiba, ⁊ p̄cipe ei exercitium paruum. Alia lr̄a. alaragiba, ⁊ administra onera p̄mo, deinde exercitiū paruum. Alia lr̄a. egritudo ptrāsierit statum administra alaragiba.

De aqua intra craneum. Cap. X.

Quoniam quādoq aggreganť humiditates aquose intra craneū, ⁊ extra ipsuꝫ, tunc si fuerint extra craneū, sigbit eas qđ propinque dicemus. Et si sunt intra craneū, ⁊ locus eaꝝ supꝛa pāniculū durū, sentit eger grauitatē interius, ⁊ fit cū ea difficilis clausio oculi: imo nō est possibilis: ⁊ humectanť oculi valde, ⁊ lachꝛymanť assidue, ⁊ stant aperti intuentes in vnū locū: ⁊ in cura huiusmodi non est ingenium.

De apatibus, que sunt extra craneum, et aq̄ extra [e] ⌈caput ⁊ atasijm rosamū. i. inflationib⁹.⌋ Ca. XI.

Quandoqꝫ accidūt in velaminibus, que sunt extra caput apata calida, ⁊ frigida. Et qñq accidit, ⁊ ꝓpꝛie ifantibus, egritudo que est ɔgregatio aque in capite: et qñq etiā accidit maioꝛibus. Et hec qdeꝫ egritudo est humiditates retēte inter craneū, ⁊ cutē [f] ⌈et⌋ inter duos pāniculos extrinsecos: ⁊ [g] ⌈accidunt inferioꝛatio⌋ in loco illo capitis, ⁊ fletus, ⁊ vigilie. Infantibus qdē accidit illud s̄m plm̄, quuꝫ obstetrix errat, ⁊ cōpꝛimit caput, ⁊ separat ipsuꝫ, ⁊ aperiunť oꝛificia venaꝝ: ⁊ currit ad illud qđ est sub cute, sanguis aquosus. Et qñq sūt humoꝛes alij ab humiditatibus aquosis. Qꝛ si coloꝛ cutis est cuꝫ dispōne sua, ⁊ cutis est eleuata cōpꝛessa expulsa, tunc est aq̄ in capite: ⁊ si coloꝛ est mutatus, ⁊ tactus diuersus, ⁊ est ibi foꝛtitudo, ⁊ ꝓhibitio ad expellendū, ⁊ sentitur moꝛdicatio, ⁊ doloꝛ: tunc ibi est apa extra craneū. In infantib⁹ aūt ⁊ alijs, quū est aqua in capitibus eoꝝ, ⁊ hoc plm̄ nō fit nisi in ifantibus: tūc opꝫ vt cog̊scas an sit multa, ⁊ an sit expulsa ab exterioꝛib⁹ ad iterioꝛa violēter: nā si talr̄ fuīt nō medicať. Si aūt fuerit pauca, ⁊ retenta inter cutē ⁊ craneuꝫ, tunc fac aut scissuraꝫ vnā, in latitudine, aut si fuerit multa tunc fac scissuras duas sese secantes, aut tres scissuras secātes se, si fuerit plurima, ⁊ euacueť qđ est in ipso: deinde stringe, ⁊ liga, ⁊ suppone ei vinū, ⁊ oleum vsq ad tres dies: postea solue ligaturam, ⁊ medica cū vnguentis, ⁊ licinijs, si eis idigueris ⁊ [h] † ⌈ ⌋ filo, ⁊ puluerizatiōe, si illud sufficit, ⁊ non indiges vnguentis. Et si carnis gñatio tardatur, p̄cipitur vt os leuiter radať vt caro nascať. Si aūt aqua fuerit valde pauca, sufficit tibi vt resoluatur humoꝛ aquosus [i] † ⌈ ⌋ cū emplastris. Que aūt ex apatib⁹ extrinsecis sunt calida, ⁊ que frigida, cognosces tactu, ⁊ coloꝛe, ⁊ ɔueniētia eius qđ ad ipsam ꝓuenit. Et in oibus qdē sentit eger doloꝛē cōpꝛimentē craneū, ⁊ quuꝫ tangis inuenis doloꝛē. Et cura ipsuꝫ medicamine leuioꝛe ex cura sirsen: ita tñ ꝙ tu sis securus in administratione foꝛtioꝛis in ipso. Et ventose qdē in ipso ɔferūt plus minutione. In [k] ⌈atasijm⌋ aūt ifantium opꝫ vt lactās aquā potet oꝛdei, aut aquā sauic eius, si infans solutionem habuerit: ⁊ infanti detur ad potandū tūc aliquantulū spodij toꝛrefacti, ⁊ se. poꝛtulace toꝛrefacti. Solutio enim in hac egritudine est mala. Et lactanti interdicatur [l] ⌈balneum⌋ ⁊ ponatur super sinciput eius [m] ⌈viola infrigidata.⌋

h † A. aut cū sutura facta cum

i † A. pꝛohibēs

k A. hathas.

l A. althocme.

m A. Alia litera oleum violatuꝫ infrigidatum.

De subet asħari quā quidam medicoꝛum nominant suchos, sed nō est ipsa imo suchos est species ɔgelationis. Cap. XII.

Hec egritudo est egritudo sirsemiati cōposita ex sirsen calido ⁊ frigido: qm̄ apa est factum ex duob⁹ humoribus simul. s. phlegmate ⁊ cholera. Et eius qdē causa est repletio, quā generat gulositas, ⁊ multitudo comestionis, ⁊ potus ⁊ ebꝛietatis. Et vtriq qdē humoꝛes qñq equanť, ⁊ qñq vnus ipsoꝝ vincit, ⁊ vincunt tūc eius signa. Si ergo phlegmaticus vincit, noiatur subet sħari.

Et si vincit cholericus, noiať [n] ⌈sahara⌋ subetia: ⁊ qñq [o] ⌈ɔueniunt⌋ in egritudine vna cū numero, vt vnusqsq eoꝝ ipugnet alteꝝ, ⁊ qñq vincet phlegma, ⁊ quandoq cholera. Et facit qdem phlegma in ipsa subet [p] ⌈quādoq⌋ ⁊ grauitatē, ⁊ pigritiā, ⁊ clausionē oculoꝝ. Et difficile fit eis rñdere ad illud qđ querit ab eo: Et est ipsius respōsio, rñsio tardātis, ⁊ cogitantis. Et cholera quidem in ipsa efficit [q] ⌈inquietudinē⌋ ⁊ alienationē [r] ⌈ɔtinuam, ⁊ palpitationē.⌋ Et neq pmittit ipm ꝓfundari in subet: imo eius subet, est subet a quo excitať, quū excitatur. Et quuꝫ phlegma vincit grauať subet, ⁊ clauditur palpebꝛa, quū aperitur. Et qñ vincit cholera excitatur, [s] ⌈⁊ alienatur, ⁊ ꝓuenit⌋ ad motū, ⁊ aperit oculū absq palpitatione, ⁊ nō claudiť: imo ipsi⁹ superioꝛ extremitas attrahiť, sicut accidit patienti sirsen: ⁊ desiderat resupinari, ⁊ eius resupinatio est nō naturalis, ⁊ [t] ⌈inflatur ipsius facies⌋ ⁊ declinat ad viriditateꝫ, ⁊ rubedinem, s̄m ꝙ in dominatione dispositionū eius trahiť palpebꝛa eius ad superioꝛa, ⁊ [u] ⌈clamat.⌋ Et quuꝫ aperit oculum suum, est ipsius apertio, sicut apertio habētis suchos, ⁊ ɔgelationem absq palpitatione: quū autem loquitur, eius sermo nō est oꝛdinatus: ⁊ strangulať ab aqua ita, vt plurimū redeat aqua ex naribus eius. Et similiter strangulať a soꝛbitionibus. Et hec quidem signa sunt mala. Et multotiens accidit in ipsa retentio vꝛine, ⁊ egestionis, ⁊ paucitas vtriusq. Et accidit eis strictura spiritus. Et quandoq similatur in pluribus dispositionibus pꝛefocationi matricis.

Veruntamen facies in pꝛefocatione matricis est cum dispositione sua, ⁊ adsunt reliqua signa pꝛefocationis dicta in capitulo suo: hic autem possibile est, vt in ea aliquid loquendo eger annuntiet: et si

n A. sheria.

o A. contingit.

p —— A.

q A. vigilias.

r A. ⁊ intuitū in vno loco ɔtinuū

s A. ab eo cū facilitate quum fit excitatio vl' quū ab aliquo excitatur, ⁊ alienat, et intendit.

t A. facies eius fit thebegi.

u A. fit oꝛegmō.

precipit vt intelligat. In ea autem cuius matrix p̄/
focata est, non est pole illud, dũ in p̄focatione pseue
rat. Et hec qdez egritudo silis est lethargie: sed tñ
differt ab ea: qm̃ facies non est cũ dispõne sua, sicut
est in patiẽte lethargiã, ꝛ iteꝝ eis adsunt vigilie, et
aptio oculoꝝ absq3 palpitatione: ꝛ febris est in ipa
fortior, ꝛ similat karabito: sed tñ differt ab eo: qm̃
subet i [a] ⌈ipsa⌋ est maior, ꝛ alienatio minor. Et pul
sus qdẽ eius est velox, ꝛ frequẽs, ꝑpter apa, ꝛ per/
mistionez [b] ⌈ꝯgelatiuã⌋ quare diuersificat a pulsu
lethargie: ꝛ est latus, ꝛ breuis ꝑpt phlegma ꝛ apa
[c] ⌈suũ: q̃re diuersificat⌋ a karabito: ꝛ ipsius qdem
breuitas est ꝑpter latitudinez sui. Amplius est for/
tior pulsu lethargie, ꝛ debilior pulsu karabiti. Et
fit pulsus non extensus, rarus valde, spasmosus, si/
cut fit in prefocatione matricis. Sed virtus in ipsa
non remanet, neq3 egreditur ab ordine oi illo egres
su, sicut fit in prefocatione matricis: imo virtus ca/
dit, ꝛ pulsus fit frequens.

a A. ista.

b A. Alia litera. febrilem.

c A. eius diuersum.

¶ De cura. Cap. XIII.

Cura autẽ cõis est flõmia, sicut scis:
deinde clisteria in quoꝝ [d] ⌈at/
tractione⌋ ꝛ lenitate addas ſm q̃ʒtitatẽ
in qua iuenis mãm ſm signa p̄dicta, ita
vt cognoscas an vincat chola, vel fla.
Et cibus ẽt ꝑhibeat ſm ꝙ fit in karabito, ꝛ ꝑprie
si eius cã fuerit multitudo cibi. [e] ⌈Quaꝑpt quũ
cã fuerit multitudo cibi⌋ fac egrũ vomere, ꝛ purga
stõm ipsius. Si aũt cã eius fuerit ebrietas, non cu/
rabit oino donec abscindat ebrietas: deinde sis cõ
tẽtus humectãtibus caput ipsius: deĩde ad vltimũ
curet eo, quo curat finis ebrietatis. Et ipsius qdẽ
spẽs cõicãt in embrocis, ꝛ emplis, ꝛ sternutatorijs
predictis ꝛ eũonibus subtilibꝰ cũ eo, qꝺ bibitur, ꝛ
clisterizat sicuti scis. Et iste qdẽ medicine in ipa nõ
sint in termino frigiditatis, que p̄cipit in karabito,
neq3 in termino calefactionis que p̄cipit in lethar/
gia, sed sint cõposita ex eis, ꝛ vincat in eis illud qꝺ
opz, ſm ꝙ appet, ꝙ aliqs duoꝝ humoꝝ sit magis
abũdans. Et tibi qdẽ iam p̄missuz est in canone to
tũ qꝺ opz facere in hꝰ. Et opz vt ponas in embro/
cis eius, si fuerit chola supabũdans, folia salicis ꝛ
violas, ꝛ radices [f] ⌈lilij⌋ ꝛ ordeũ cũ camemilla, et
corona regia, ꝛ aneto. Et qñq3 das in potu sirupuz
de papauere, si nõ timet [g] ⌈ꝙ supueniat ei⌋ sõnium
flatis: ꝛ intentio qdẽ quare ei in potu tribuit, est vt
dormiat. Qꝺ si vtreq3 mãe sint eq̃les adde in his
[h] ⌈hasce ꝛ amaracũ.⌋ Et si phlegma est supabun/
dans, adde in eis folia lauri, ꝛ rutã, ꝛ mẽtastruz, et
isopuz, ꝛ castoreum, ꝛ origanũ. Et silr est dispositio
in emplis, ꝛ enematibus ſm hunc canonẽ: ꝛ tibi q/
dem est possibile colligere ea ex antidotario. In fi/
ne aũt egritudinis, ꝛ postq̃ʒ declinauerit ĩfirmitas,
tunc aliena ab eo embrocas frigidas: ꝛ sis ꝯtentus
subtiliatiuis que scis: deinde balnea ipsum, ꝛ rege
cum regimine conualescentium.

d A. acuitate.

e —— A.

f A. Alia litera liquiritie.

g A. Alia litera in eo.

h A. sceha ꝛ margiangius.

¶ De plaga ꝛ incisione cutis capitis, ꝛ que taliter currunt. Cap. XIIII.

Separatio eueniens in capite,
aut est ĩ cute, ꝛ car/
ne [i] ⌈aut in osse: aut manifesta: aut in si/
maci: aut ita ꝙ ossa inde extrahẽda sũt
aut simac: ꝛ ex simac est alfuturati: ꝛ ẽ
vt exuberet velamẽ ad exteriora, ꝛ apet, ꝛ impin/
guet: ꝛ fiat sicut futurati: ꝛ ex eis est que fit in dura
matre, ꝛ in seruatiua⌋ ꝛ in eis est timor. Et in vulne
ribus qdẽ ꝑuenientibus ad pãniculũ cerebri acci/
dit lassitas in latere vulneꝝ, ꝛ spasmus in opposito
eius. Et quuz incisio non ꝑuenit ad ventres, sed ad
terminum velaminis subtilis, est magis ĩcolumis.
Quũ vo ꝑuenit ad cerebrũ, apparet febris, ꝛ vomi
tus chole. Et non est ex eis, que sanat nisi raro. Et
ꝑpinquior ad incolumitatẽ qdẽ [k] ⌈ĩcisio est, que ca
dit ad futurati duoꝝ vẽtrium anterioꝝ:⌋ quũ enim
cito succurris ei, ꝯtinuat. Ille vo que in duobꝰ vẽ
tribus posterioribꝰ fiũt sunt prauiores: ꝛ ea que fit
in medio, prauior est ea, que fit in posteriore, ꝛ re/
motior vt redeat ad dispõnez nãlẽ, nisi sit valde par
ua. [l] ⌈Et p̄ncipiuz qdẽ ꝯsistit in emplis⌋ ꝛ erit eius
rectificatio velocit. In cura vo [m] ⌈ꝯsistit p̄ncipiũ⌋
ad ꝑhibẽduz apa cum eo qꝺ tolerat dispositio. Di/
stinctionẽ vo medicaminis vulneris plagatiui, qꝺ
est in cute, ꝛ carne, dicemus vbi vlceꝝ rememorabi
mur in libro. iiij. ꝛ dicemus curam fracture, que est
ex eis in caplo fracture, ꝛ restaurationis. Et medi
ci in fractura cranei, in qua extrahenda sunt ossa,
hñt duas intẽtiones: intẽtio eniz quorũdam est, vt
declinẽt ad medicinas sedatiuas, que dolorẽ vehe/
mẽter q̃escere faciunt: ꝛ intentio est alioꝝ, q̃bus vi/
det, ꝙ administrãde sunt medicine vehemẽtis de/
siccationis, ꝛ administrãt post ĩcisionẽ fracti, ꝛ era/
dicationẽ secti, ꝛ extractionẽ fracture eius, medici/
nas attractiuas in vnguẽtis, ꝛ alijs, supra locũ, su/
pra ipsuz exterius existente epithimate ex aceto et
melle. Et hoc mõ per manus hoꝝ posterioꝝ ꝑue/
nit maior incolumitas, q̃ʒ per manus prioꝝ: ꝛ illud
quidẽ non est miruz: Gal. eni dixit, ꝙ cõplexio ossis
ꝛ pãniculi est sicca.

i A. aut est semacha, aut est ĩ osse, ꝛ est aut mudaha, aut est hesame, aut menachele, ꝛ ex menachele, est alchatoara, q̃. est quũ egredit ad exteriora velamẽ, et apatur ꝛ fit sicut alchathara: ꝛ ex ea est alame, et algiaise. Alia lra. aut in osse ẽt: ꝛ est aut mudaha, aut est hesme, aut menachele, aut est semach: ꝛ ex semach q̃dã est alfatare. i. fũgalis: ꝛ est vt exuberet vel ĩgrediat velamẽ ex craneũ, ꝛ apet, ꝛ ipiguetur ꝛ fiat sicut fũgus: ꝛ ex ea ẽ, q̃ fit in dura mr̃e, vel pia matre.

k A. sepatio ꝯtinui dcã fũgalis est illa q̃ cadit ĩ anterioribꝰ duobus cerebri ventribus.

l A. ꝛ sit festinatio ad ꝯtinuitatem, vel aggregationem eius.

m A. eius sit festinatio.

¶ Tractatus quartus de egritudinibus capitis, ꝛ plurimo nocumento ipsius in operationibus sensus ꝛ motus.

¶ De subet ꝛ somno. Cap. I.

Dicitur subet somnus super/
fluus, ꝛ grauis: nõ tñ
ois supfluus, ꝛ grauis: sed ille cu/
ius grauitas est in [n] ⌈mã⌋ ꝛ q̃lita/
te silr: ita vt ipsius spatiũ sit ꝑlixius
ꝛ eius [o] ⌈eleuatio fortior, ꝛ debili/
tet⌋ excitatio ipsius ab eo. [p] ⌈Si
aũt excitat tunc sõnus eius⌋ est nãlis in q̃ʒtitate, et
qualitate sua. Et eius qdẽ alius est grauis, ꝛ alius
est subet ꝑfundus. Sõnus autẽ vlr est reditus spi/
ritus aialis ab instr̃is sensuũ, ꝛ motuũ ad p̄ncipiũ,
cuz quo priuant ipsoꝝ instr̃a [q] ⌈ab exitu opationis
in ipsis⌋ nisi que necia sunt ad hoc, vt vita perma/
neat: ꝛ illa sunt, sicut instr̃a [r] ⌈spiritus.⌋ Et sõnus
quidẽ nãlis absolute est cuius reditus est cuz ꝑfun/
datione spiritus vitalis ad iteriora, vt digeratur ci/
bus, quẽ in ipso sequitur spiritus aialis, sicut fit in
motibꝰ corpoꝝ subtiliuz, ꝑmistoꝝ, ꝑpter necessita/
tẽ vacuitatis: ꝛ q est etiaz propter quietẽ eius [s] ⌈et
vt spiritus adiũgat sibi partẽ eius, quo nutriatur,
ꝛ substentet, ꝛ augmentet⌋ substãtia ipsius, ꝛ reci
piat restaurationẽ eius qꝺ ex ipso in vigilijs resol/
uitur. Et huic qdẽ ꝑpinquus est, qui accidit ei, qui
sanitati vicinus est ab egritudine sua. Accidit eniz
ei sõnus ꝑfundus, ꝛ significat sedationẽ egritudinis
eius: ipse tñ in sanis nõ significat bonitatẽ. Et qñq3
etiã accidit sõnus hꝰ generis, ei qui euacuatus est
medicina plurimuz: ꝛ sõnus ille confert ei reddens
ipsuz virtuti sue. Et [t] ⌈plurimũ⌋ accidit sõnus non
absolute naturalis: ꝛ ille quidem est reditus qui fit
ad principiũ ꝑpter superfluitatẽ resolutionis spiri/
tus, ꝛ non tolerat eius substãtia dilatationez ꝑpter
defectũ [v] ⌈sui augmenti⌋ sup illud, qꝺ sufficit [x] ⌈ap/
plicationi⌋ causa resolutionis facte ex motu: ꝑfun/
datur ergo

n A. Alia litera. tempore.

o A. fora seu eiꝰ q̃litas sit fortior q̃re difficilis sit.

p A. q̃uis excitetur. sõnꝰ. n. qdã.

q A. a spiritibus in actu. Alia lra. ab exitu in actu.

r A. anhelitus.

s A. ꝛ ꝑp aggregationẽ spũs ad seipz, donec nutriat, ꝛ augmentetur, ꝛ addat.

t A. quandoq3.

v A. additionis.

x A. ad radices.

datur ergo sicut fit in dispositione laboris, ⁊ exerci
tij fortis. Et illud fit ꝓpter euacuationē superfluam
accidētem spiritui aiali. Natura [a] ⌈igit̄ fit prompta
ad recipiendū qđ est in substātia eius vt ꝯsequatur
ipsa ex nutrimēto substētaculum.⌋ Dr̃ia vero inter
ipsum, ⁊ illū qui est ante ipsum, est sicut dr̃ia iter pe
titionē cibi a corpore sano, vt sit loco resolutionis
nālis ex eo, ⁊ petitionē cibi a corpore debilitato a
solutione, ⁊ fluxu sanguinis. Primus eniz duorum
sonoꝝ petit restaurationē resolutionuz vigiliaꝝ, et
est res nālis, ⁊ scđs petit restaurationē resolutionis
laboris, ⁊ nō est nālis. Et qn̄qꝫ accidit somnus nō
nālis absolute, ⁊ est vt sit reditus spūs aialis ab in/
strumentis ꝓpter causam īfrigidantē, substātie spi
ritus ꝯtrariā, aut extrinsecus, aut ex medicinis in/
frigidantibꝰ, ⁊ instr̄a adipiscuntur frigus [b] ⌈incon
ueniens⌋ penetrationi spūs vitalis in eis f̄m modū
suuz [c] ⌈renouantē infusionem spūs in eis adunati⌋
corrūpens cōplexionē, qua recipit v̄tutem aialez. s.
spūs a pn̄cipio, quare residuū redit [d] ⌈ad ꝓfunduz
pectoris, ⁊ fit piger⌋ ad dilatationem ꝓpter frigus
cōplexionis, ⁊ hoc est stupor. Et qn̄qꝫ etiaz accidit
ꝓpter cām humectantē instr̄a, ⁊ ꝑturbantē [e] † ⌈
⌋ substātiam spūs, ⁊ oppilantē viam eius, ⁊ la/
xantē substātiam neruoꝝ, ⁊ lacertoꝝ [f] ⌈⁊ mollifi/
catio⌋ quā seqt̄ur oppilatio, ⁊ cooperimentuz, que
ꝓhibet spm̄ penetrare, qm̄ spūs ipsius substantia
iam est igrossata ⁊ ꝑturbata: ⁊ qm̄ instr̄a eius iam
sunt corrupta ꝓpter humiditatē, ⁊ lassitatē eoꝝ si/
mul, ⁊ iste est sonus ebrietatis. Et accidit quod est
huic accidenti ꝓximum ꝓpter [g] ⌈nimiaz stomachi
repletionē⌋ ⁊ ꝓlixitatē more cibi in stomacho: hoꝝ
aūt subet remouet̄ vomitu. Et hec due cause quum
firmant̄, sunt causa qua pl'm accidit subet. Quan/
doqꝫ etiam adunat̄ frigus, ⁊ [h] ⌈iuuat ipsuz⌋ humi
ditas simul in causis somni: verūtn̄ causa [i] ⌈antece
dens tunc est ex frigore⌋ ⁊ iuuat ipsum humiditas:
sicut aggregantur in vigilijs caliditas, ⁊ siccitas: ⁊
est causa vera ipsa caliditas, quam iuuat siccitas.

Subet p̄terea sunt cause alie, ex qbus est vehemē
tia paroxismoꝝ febris, ⁊ euentus nature cū [k] ⌈essen
tia sua⌋ super egritudinē, ⁊ ipsius cōprehensio sub
materia: ⁊ seqt̄ur ipsam spūs aialis, sicut dictuz est:
⁊ ꝓprie si materia febris est frigida phlegmatica: ⁊
ipsa qdem non [l] ⌈calefacit⌋ nisi cuz putredine. Et
qn̄qꝫ fit ꝓpter malitiam humoꝝ, ⁊ vapoꝝ ascendē
tiuz ad anterius cerebrū a stomacho, aut pulmone
in egritudinibus suis, ⁊ reliqs mēbris. Et qn̄qꝫ fit
ex multitudine vermiuz ⁊ ascaridū. Et qn̄qꝫ fit ex
coarctatione cerebri ipsius sub osse cranei: aut la/
mina eius, aut cortice ipsius, cum cerebro aduenit
percussio, ⁊ vehemētior vētrium ad faciendū subet
apud icisionem, est vehemētior eoꝝ ad faciendum
subet apud cōpressionē. Et quandoqꝫ fit ꝓpter ve/
hementem dolorem ꝑcussionis euenientis lacertis
tēporis. Aut f̄m cōmunitatē lesionis in ore stoma/
chi, aut in matrice, quare ꝯtrahitur ex eo cerebrū,
⁊ oppilat vias spūs sensibilis taliter, ꝙ cum ea fit
difficilis motus spūs ad ꝓcedenduz. Et qn̄qꝫ fit ꝓ/
pter vehemētem debilitatem spūs, ⁊ resolutionem
ipsius, quare fit difficilis eius dilatatio. Et qm̄ pri/
mi sensuuz qui priuantur in somno, ⁊ subet, sunt vi/
sus, ⁊ auditus, oportet tunc vt sit impedimētum in
subet in anteriore cerebro, ⁊ ꝓpter cōitatem [m] ⌈cor/
ruptionis⌋ imaginationis. Nam si [n] ⌈non esset cō
munitas anterioris cerebri⌋ ⁊ nō accideret nocumē
tum, nisi posteriori parti, nō oporteret vt visui ⁊ au
ditui ꝓueniret ꝑuatio: neqꝫ esset somnus, imo esset

a A. eni sollicita est ⁊ prompta ad retinēduz qđ est in sb̄a eiꝰ quousqꝫ cōsequat̄ ipsa ex cibo restaurationem.

b A. cōtrarians.

c A. ⁊ stupefaciē tē ꝑtē spirituū q in eis aduenijt

d A. ꝓfundās se ex cōtrario, ⁊ fit pigrum.

e † A. sensus ⁊.

f A. laxatione ⁊ mollificatione.

g A. altochyme.

h —— A.

i A. pn̄cipal' ex eis, tunc est frigiditas.

k A. totalitate sua.

l A. calefit.

m A. fit corruptō

n A. ps anterior cerebri esset icolumis, vel sana.

destructio motus, ⁊ tactus solūmodo, ⁊ essent sen/
sus reliqui cum dispōnibus suis, sicut contingit in
egritudin ibus ꝯgelationis, ⁊ sochos: non esset no/
cumētum qđ subet affert sensui vltra nocumentuz,
qđ infert motui. Nam ipse destruit sensum oīno, et
nō penitus destruit motū: remanet enim icolumis
in anhelitu. Et oportet qdem ne oppilatio proue/
niens in subet sit cōpleta, neqꝫ cum multa spissitudi
ne: ⁊ si non, fiet nocumētum in anhelitu. Ois autē
subet ex cōplexione pēdens est ꝓpter frigus primo
⁊ ꝓpter humiditatem secūdo. Amplius quandoqꝫ
fit permutatio ad subet, sicut ex peripneumonia, et
pleuresi, ⁊ sitibus. Et qdam hominū sunt, quoꝝ hu
mores dum sedent [o] ⌈sunt fracti, nō nocentes qua/
re cooperit eos⌋ dormitatio: quūqꝫ se prosternūt ꝓ/
fundatur calor inatus, ⁊ feruent, ⁊ excitant̄ vapo/
res [p] ⌈cerebri quare somnus nō ipsum cooperit:⌋
⁊ precipue in eo qui est sicce cōplexionis. [q] ⌈Quuz
ergo multiplicant̄ coopture⌋ somni indicant egri/
tudies: [r] ⌈⁊ sicut aq̄ granatoꝝ tardat in stomacho,
que retinet vapores, ⁊ liberat a vigilijs.⌋ Et nos
quidē iam diximus qualiter oportet esse formā ia/
centium super cibū: nūc autem dicemus, ꝙ vsus re
supinationis multotiēs ledit dorsum, ⁊ laxat ipm:
cuius qdem cura est vsus surgendi plurimus. Ex
somno preterea in sole timet̄ capiti. Et qui fit in lu/
na facit possidere screatum sanguinis, qui fit cū ra/
scatione, propterea ꝙ luna mouet humores. Et cā
qdē sonitus gutturis, est cooptura oris cāne, quare
spūs non egreditur, nisi in voce humiditatis.

¶ De signis specierum subet. Cap. II.

Si autem subet fit ex frigore pu
ro extrisecus, eius si/
gna sunt, vt fiat propter successionē fri
goris vehemētis aduenietis capiti ex/
terius: aut ꝓpter frigus intra corpus,
⁊ cerebrū: ⁊ non iuenitur in facie iflatio, neqꝫ in pal
pebris, ⁊ color tēdit ad viriditatem. Et pulsus est
extēsus tēdens ad duritiem cū raritate vehemēti.

Et si subet fit ex frigore potꝰ alicuius medicinaꝝ
narcoticaꝝ, que sunt opiū, ⁊ iusqamus, ⁊ radix mā
dragore, ⁊ semē mādragore, ⁊ nux metel, ⁊ fūgus,
⁊ lac in stō caseatū: ⁊ coriādrum humiduz, ⁊ semen
psilij [s] ⌈multuz⌋ sigt̄ur signis que dicemus de vna/
quaqꝫ eaꝝ in caplo de venenis: ⁊ vt subet fiat cum
alijs accidētibꝰ ꝑfocationis, ⁊ viriditatis extremi/
tatum, ⁊ friditate eaꝝ, ⁊ apostemate lingue, ⁊ per/
mutatione odoris: ⁊ fit pulsus cū casu formicans,
debilis: nō cū raritate, imo frequēs, habēs frequē
tiam [t] ⌈vermiculosi formicātis.⌋ Et si fuerit rarus
nō erit ei ordo, neqꝫ fortitudo: Imo redit ex rarita/
te ad spissitudinem, ⁊ ex spissitudine ad raritatem.
Scias ergo si aliqđ hoꝝ in potu datuz est: aut ipse
per se bibit, ⁊ medicet̄ totum illud cum eo, qđ dice
mus in caplo de venenis. Sūt autem qdā qui di/
cūt, ꝙ subet frigoris puri, est leuior subet materiei
humide: sed sermo ille nō est vehemēter sanus, imo
quandoqꝫ est fortis valde. Et oēs qdem spēs subet
facte ex frigore cerebri in substātia sua, aut propter
medicinā ebibitam, seqt̄ur corruptio in cogitatio/
ne, ⁊ memoria. Qđ si subet fit ex humiditate pura,
sunt eius signa, vt nō videant̄ signa sāguinis, neqꝫ
grauitas phlegmatis. Si autez fiat ex phlegmate,
scitur illud ex precedēti replone, ⁊ nimia stomachi
satietate, ⁊ multitudine potus, ⁊ lenitate pulsus, ⁊
ipsius fluctuatione cum latitudie, ⁊ scitur ex ꝓfun/
datione subet, ⁊ grauitate ipsius [u] † ⌈
⌋ ⁊ iflatione in palpebris, ⁊ friditate tactus,

Auic.

o A. vel non dormiunt humores ipsoꝝ sunt fracti vel sparsi non nocēres, q̄re aduenit eis.

p A. ad cerebruz q̄re non aduenit eis somnus.

q A. Et qn̄ multiplicat̄ aduētꝰ.

r A. Alia litera. Et dr̄ ꝙ aq̄ granatoꝝ, ꝓ h' ꝙ ipsa tardat̄ in stō, et retinet vapores, libat a vigilijs. Alia lr̄a. Et dr̄ ꝙ aq̄ ḡnatoꝝ est ex cis q̄ tardant in stō ⁊ retinent quare ipsa liberat a vigilijs.

s A. Alia litera. magni.

t A. vermiculosi ⁊ formiculari.

u † A. ⁊ albedie coloris in facie, ⁊ oculis, ⁊ in lingua, ⁊ grauitate capitis.

⁊ regimine precedente, ⁊ etate, ⁊ regione, ⁊ reliqs. Ex sanguine vero factus scitur ex inflatione venaꝝ, que dicunt̃ guidez, ⁊ rubedine oculoꝝ, ⁊ maxillaꝝ ⁊ rubedine lingue, ⁊ sensu caliditatis in capite, ⁊ similibus illis que sciuisti. Et si cuꝫ hoc sanguis, et phlegma ꝯiungant̃ aggregatione apatuꝫ, videbis signa karabiti ⁊ lethargie[a] ⸢et⸣ subet asahari. Qđ si causa in ipso fuerint vapores [b] ⸢pulsi⸣ ex corpore in febribus, ⁊ ꝓprie apud dolorē pulmonis, ⁊ apa in ipso nominatū peripneumonia, aut vapores stomachi, scies totū suis signis. Nam si est ex stō precedunt ipsum vertigo, ⁊ scotomia, ⁊ tinnitus, ⁊ phantasie: ⁊ est leuis apud famem, ⁊ augmētat̃ apud repletionē. Si vero est ex parte pulmonis, ⁊ pectoris, p̄cedunt ipsuꝫ dolor grauis, ⁊ dolor in partibus pectoris, ⁊ strictura spiritus, ⁊ tussis, ⁊ accidētia pleuresis, ⁊ peripneumonie. Et simil'r si fuerit ex epate, p̄cedunt ip̄m significationes egritudinis in epate. Et si est ex matrice p̄cedunt ip̄m egritudines matricis, ⁊ eius repletio. Qui autem fit ex ꝑcussione facta sup̄ [c] ⸢halbema⸣ aut sup̄ tp̄s, scitur suis significationibus. Et dr̄ia quidē inter subet, ⁊ apoplesiam, est ꝙ habēti subet possibile est intelligē, ⁊ excitari, ⁊ sunt motus ei⁹ leniores sensibus suis. Apopleticus autem p̄uatur sensu, ⁊ motu. Et oīno dr̄ia inter habentē subet, ⁊ illū[d] ⸢in quo est malefactio⸣ ꝓpter debilitatē cordis, est ꝙ pulsus habētis subet est fortior, ⁊ similior pulsibus sanoꝝ: ⁊ pulsus habētis sincopim est debilior, ⁊ durior. Et sincopis ꝑuenit paulatim cū mutatione coloris redeuntis ad citrinitatē, ⁊ ad similitudinē coloris mortuoꝝ, ⁊ infrigidant̃ extrema: in subet autē non alterat̃ color faciei, nisi ad illud qđ est bonū: ⁊ non exiccat̃ [e] ⸢frustum⸣ faciei, ⁊ nasi: neqꝫ mutat̃ a forma dormientiū nisi paruo tumore, ⁊ inflatione. Et dr̄ia qdem inter hn̄tem subet, ⁊ illā cuius matrix est p̄focata: est ꝙ possibile est ꝙ hn̄s subet intelligat, ⁊ loquat̃, si ꝑcipitur. Illa vero cuius matrix est p̄focata, itelligit cū difficultate, ⁊ non loquitur penitus: ⁊ est motus, ⁊ ꝓprie motus [f] ⸢colli⸣ ⁊ capitis, ⁊ pedū facilior in eo qui hꝫ subet: ⁊ sensus, ⁊ aptio palpebraꝝ facilior in hn̄tibus matricem p̄focatā: ⁊ est p̄focatio matricis eueniens subito: ⁊ [g] ⸢indicat potestatē sui ⁊ finitur, aut minoratur ⁊ subet⸣ extēditur: ⁊ fit introitus in ip̄o in ꝓfundatione gradatim. Et incipit a sōno graui, nisi causa eius sit frigus subito eueniēs, aut medicina ebibita. Scias ergo illud.

De cura subet, ⁊ somni grauis facti in febribus. Capitulum. III.

Subet autem qui accidit ab egritudine existēte in aliquibus mēbris. Semita cure est ꝑuenire [h] ⸢ad mēbrum illud⸣ cū regimine, vt purgetur, ⁊ remoueat̃ qđ in ipso est: ⁊ ꝯfortatio cerebri, ita vt mām non recipiat. Et illud qdeꝫ, verbi gratia fit cū oleo roſ. ⁊ aceto plimo, ne oleuꝫ dormire faciat, ⁊ p̄cipue quuꝫ ip̄m est solū [i] † ⸢ ⸣ cum expressionib⁹ fructuū ꝯfortantiuꝫ: ⁊ post illud adhibeant̃ embroce infrigidatiue. Deinde fiat ꝑmutatio ad resolutiua, si fuerit in cerebro retentum aliqd: ⁊ tu qdem iam sciuisti oīa illa in canone. In eo aūt qui fit in febribus, ⁊ in p̄ncipio ꝑiodoꝝ, opꝫ vt icipiat̃ a ligatione extremitatū, ⁊ a motu sternutationū assidue, ⁊ odoramēto aceti, et vaporis eius ⁊ vnctione capitis cū oleo ro. ⁊ aceto plurimo, aut aqua acreste, aut aqua granati, ⁊ stipticoruꝫ. Ille aūt qui fit ꝓpter potum narcoticoꝝ curet̃ f̄m illud narcoticū, ⁊ detur egro ad potādum tyriaca ipsius qđ dicturi sumus in libro. iiij. Subet autē facti ex frigore extrinsecus aduenietē, cura est potus tyriace, ⁊ mithridati, ⁊ diamuschi: ⁊ embrocet̃ caput cū aquis in qbus cocta sunt ruta, ⁊ castoreū, ⁊ piretrū ⁊ vngat̃ caput cuꝫ oleo de ben, ⁊ oleo [k] ⸢de duab⁹ spicis cum castoreo, ⁊ squilla, ⁊ oleo muscellino⸣ ⁊ oleo costino cum castoreo. Et simil'r adhibeant̃ emplastra facta ex castoreo, ⁊ squilla, ⁊ muscho: ⁊ sint castorei partes. ij. ⁊ squille pars. j. ⁊ muschi quantitas parua, ⁊ odoret muschum assidue: ⁊ vtatur eis que dicta sunt in calefactione cōplexionis cerebri. Sed [l] † ⸢ ⸣ cū labore absqꝫ facilitate. In illo aūt qui factus est ꝓpter dn̄ium sanguinis, oportet vt incipiatur a flōmia cephalice, ⁊ ventosis cruriū, aut flōmia saphene, ⁊ vtatur clisteri tēperato, ⁊ subtiliatione cibi, ⁊ vtat̃ [m] ⸢eo qđ torrefactum est.⸣

Illum aūt qui factus est ꝓpter dn̄ium humiditatis pure, que non est cū materia, opꝫ vt cures cum emplastris factis ex castoreo, ⁊ flore squinātī, ⁊ costo, ⁊ nuce cupressi, et sauina, ⁊ euforbio, ⁊ piretro: ⁊ [n] ⸢desiccetur⸣ cibus, ⁊ alienent̃ olea, ⁊ embroce, nisi cū cautela. Humectatio eniꝫ q̄ est in oleis qn̄qꝫ vincit virtutem medicinaꝝ, nisi sit valde fortis. Et opꝫ vt administratio fiat vnctionis capitis, ⁊ rubificationes eius: et odorationes muschi. Et si fuerit humiditas cū materia flatis, oportet vt euacues cū clisteri forti prius, ⁊ ingeniet̃ vt euomat: ⁊ plimum eius qđ ex phlegmate est in stomacho, opꝫ vt euomat cum eo qđ phlegma icidit ex eis que dicemus in loco suo, ⁊ administra embrocas digestiuas fortes, ⁊ caputpurgia, ⁊ sternutatoria, ⁊ gargarismata, ⁊ ea que sciuisti in canone: sicut tibi p̄terijt. Et ex cura est, vt eger audiat, ⁊ videat res que [o] ⸢ꝯtristāt ipsum: tristitia eniꝫ⸣ in h⁹ egritudinibus in quibus debilitat̃ cogitatio, et extinguit̃, est ex eis, que cōmouent animā, et reducunt eam ad rectitudinem.

Et ex medicinis quidem vigilare facientibus est [p] ⸢epithima factum⸣ cum calcanto, ⁊ abstersio faciei cum aceto: et ꝯstrictio extremitatum inferioꝝ: et administratio sternutatoriorum.

De [q] ⸢vigilijs et sahara.⸣ Cap. IIII.

Vigilia qdē est dispō aialis quum effundit̃ sp̄us aialis ad istr̄a sensus, ⁊ mot⁹, vt eis vtat̃. Sahara vero est sup̄fluitas in vigilia, ⁊ egressus a re n̄ali. Et eius qdē cā ꝯplonalis est calitas ⁊ siccitas ꝓpt̃ igneitatē sp̄us [r] ⸢⁊ mouet⸣ semp̄ ad exteriora: ⁊ calitas vehemētius est faciens sahara: et [s] ⸢anterius faciēs.⸣ Et sahara qdē qn̄qꝫ fit ex nitrositate hūiditatis [t] ⸢occultate⸣ in cerebro: aut ꝓpter dolorē, et cogitationes cōes. et est sahara cuius cā est lumē, ⁊ loci illuminatio, quū ꝑuenit in h⁹ aliqs p̄paratus sahare. Et est sahara, que est ꝓpter malitiā digōnis, ⁊ multitudinē replonis. Et est sahara que fit cā eius, qđ iflat, ⁊ [u] ⸢cōmouet⸣ hūores et sōnia ⁊ timorē in somno, sicut fabe, et silia. Et est sahara que fit in febrib⁹ ꝓpt̃ eleuationē vapoꝝ siccoꝝ mordicatiuoꝝ ad cerebrū. [x] ⸢Et dolor qdē qui decrepitis accidit ex sahara, est ꝓpter nitrositatem⸣ humoꝝ eoꝝ, et salsedinē ipsoꝝ, et siccitatē s̄be cerebri eoꝝ. Et est sahara, q̄ fit cā apatis melici: aut cācerosi in ꝑtib⁹ cerebri. Et dr̄ ꝙ ille in quo sahara fit fortis: deinde accidit ei tussis, morit̃. Et nos qdē iā diximus i cap̄ sōni, qđ optuit nos dicē.

De signis. Cap. V.

Signa igit̃ eius que fit a siccitate pura sine mā, ⁊ nō sociata calitati, sunt leuitas capitis, ⁊ sensuꝫ,

a A. aut.

b A. eleuati.

c A. albeame.

d A. q̄ ē almagash

e A. superficies, seu habitudo.

f A. Alia litera. oculi.

g A. finit̃ ei⁹ ptās aut ad salutem, aut ad mortem: subet vo qn̄qꝫ.

h A. illius mēbri

i † A. et.

k A. nardino cū castoreo, ⁊ oleo de musco.

l † A. fiat.

m A. aq̄ cicerū.

n A. alleuietur. Alia lr̄a. allenietur stomachus.

o A. iegam ip̄m qm̄ algam.

p A. lintrenares

q A. aliechda et alsahara.

r A. q̄re ipse mouetur.

s A. magis principale efficiens.

t A. profundate

v A. perturbat.

x A. ⁊ ꝑp dolorē ⁊ illa qdē sahara q̄ accidit decrepitis est ꝓpt̃ bauracitatem.

& siccitas oculorum, & lingue, & narium: & quod non sentitur in capite calor, neque frigus. Eius vero que fit ex caliditate, & siccitate signa sunt, inuentio signorum siccitatis cum inflammatione, & adustione. Et quandoque est cum siti, & adustione in origine oculorum. Et eius quidem que fit ex nitrositate humorum, signa sunt, humectationis inuentio in naribus, & lippitudo oculorum, & sensibilitas grauitatis pue, & velocitas excitationis apud somnum cum [a] [saltu.] & illud quidem significatur ex regimine preterito, & etate. Et eius quidem que fit ex illuminatione loci, aut ex cibo: signa sunt cause eius. Eius vero que est ex apostemate melancholico signa sunt, signa predicta multotiens. Sed eius que est ex dolore, aut cogitationibus communibus, & febribus acutis, signa sunt eius cause.

a A. oscitatione

De cura. Cap. VI.

Oportet quidem vt habens illam cuius causa est siccitas vtatur cibo humido, & balneis temperatis, propter quod si ipsum balneum non facit dormire, tunc non est temperati corporis, & non bone complexionis, & neque est nisi in potestate siccitatis: aut potestate humorum malorum, quos balneum eleuat. Et oportet vt deferat cogitationem, & coitum, & laborem, & vtatur quiete, & tranquillitate: & assiduitate inunctionis capitis cum oleis humectatiuis predictis, & emulsione lactis super caput, & embrocis humectantibus predictis: & attractione in naribus oleorum, & caputpurgijs ipsorum: & distillatione eorum in aure, & proprie olei nenufarini: & precipue faciendo caputpurgium, & fricatione inferiorum pedum. Eius vero que cum hoc est ex caliditate, regimen est cum additione facta in [b] [regimine] harum medicinarum, & administratio, verbi gratia rasure cucurbite, & portulace, & mucillaginis psilij, & virge pastoris, & semperuiue, & similium. Et ex hypnoticis est sonus suauis subtilis, cum quo non est [c] [hezeze] & fit eius casus grauis: aut si sit cum [d] [hezeze] sit equalis: & propter illud sonitus arborum, & aque, faciunt dormire. Eius vero que facta est ex dolore, regimen est sedatio doloris: & ipsius cura est cum eo quod proprium est vnicuique dolori in capitulo suo. Facta vero in febribus multotiens habenti datur in potu [e] [adeiacur] purum, & facit dormire. Et oportet vt habens eam vtatur ablutione faciei, et embrocis, et vnctione temporis, & frontis cum oleo de papauere, et lactuca: & vt ponatur in sorbitionibus ipsius semen papaueris albi. Et quandoque [f] [stupefacit ex] narcoticis quorum descriptiones sunt in antidotario: & troc. de croco predicti in. c. de soda calida, quum dissoluuntur in expressione papaueris, aut aqua ros. in qua coctum est papauer, aut aqua lactuce, & linitur eo frons, conferunt. Et ex eis quidem que ad illud experta sunt, est vt fumantur cassia lignea, & opium, & crocus, & dissoluantur in oleo ros. & abstergantur ex eis nares. Et similiter epithima factum ex corticibus papaueris, & radicibus mandragore super vtraque tempora, & etiam odoramenta ex eis. Et qui sumit ex istis quantitatem vnius grani orobi dormit somnum temperatum. Quod si humor ad ipsum ascendens fuerit grossus, fiat emplastrum fronti eius ex meliloto cum camemilla, & [g] [robub.] Et ex eis quidem que dormire faciunt febrientes, & alios, est vt extremitates habentium sabaram ligentur cum ligamine faciente dolorem, & coram ipsis ponatur lampas, & precipiatur presentibus, vt multiplicent confabulationes, & sermones: deinde soluantur repente, & remoueatur lampas, & precipiatur ibi existentibus, vt taceant repente: & tunc dormient. In ea autem que facta est ex humiditate nitrosa salsa propter nitrositatem & salsedinem, oportet vt acceptio omnis acuti & salsi alienetur, et cibetur eam habens piscibus petrosis, & carnibus subtilibus sirabeget cum pauco sale, & euacuetur cum pillulis [h] [ex sebeba] et assidue fiat inunctio capitis cum oleis suauibus tepidis. Quumque hec species sabare accidit in etate senij, eius cura est praua. Verumtamen oportet vt eam habens vtatur embroca ex aqua, in qua cocta sunt ordeum, & camemilla, & albacuen, & non aliud omni nocte: facit enim bene dormire. Et similiter odorent naribus facta ex oleo albacuen, aut oleo irino, aut oleo de croco. Et quandoque oportet vt in potu tribuamus habenti sabaram superfluam, virtutis cuius timetur resolutio, cerataria, et similia ex opio, vt faciat ipsum dormire. Si vero qui non habet sabaram cum huiusmodi superfluitate, sufficit vt laboret & exercitetur & balneetur, deinde ante cibum bibat [i] [aliquantulum vini] & comedat cibum quem dormiet, in hora.

b A. friditate.

c A. achagi.

d A. achagi.

e A. diacodion.

f A. fit vaporatio eum.

g A. mibachtegi

h A. alsabiar.

i A. aliquid quod inducit sedar.

De lesione [k] [sensus.] Cap. VII.

Species nocumenti [l] [sensus] contingentis in operationibus cerebri sunt [m] [propter duas causas,] & cognoscuntur tribus modis. Quum enim sensus hominis est incolumis, & imaginatio formarum rerum in somno & vigilijs est sana, deinde sunt [n] [res] & dispositiones quas videt in vigilijs suis, aut in somno suo ex eis, de quibus possibile est ipsum [o] [proponere,] & remouentur ab eo, & quum audit eas, & testificatur, non remanent apud eum, tunc lesio illa est in memoria, & in posteriore cerebro. Quod si in hoc non est impedimentum, sed loquitur ea que non sunt dicenda, & timet ab eis, a quibus timere non oportet, & putat esse bonum quod non debet putari bonum, & sperat quod non est sperandum, & inquirit quod inquirendum non est, & facit quod faciendum non est, & non est potens [p] [seruare quorum vult recordari] tunc lesio est in cogitatione, & in parte media cerebri. Si vero ipsius memoria, & ipsius loquela sunt sicut esse debent, & non contingit in his que agit, & loquitur aliquid contrarium rectitudini, & imaginatur res sensibiles, & colligit villos, et videt singularia mendosa, & ignes, & aquas, aut reliqua mendosa: aut debiliter imaginatur formas rerum in somno, & vigilijs, tunc lesio est in imaginatione, & in ventre anteriore cerebri. Et si aggregantur duo ex illis, aut tria, tunc lesio est in duobus ventribus, aut tribus. Et si cogitatio infirmetur, & accidat in eo abbreuiatio propter communitatem lesionis in memoria precedentis primum, facilius est quam si infirmetur cogitatio, & sequatur eam egritudo memorie. Et quodcunque horum est declinans ad diminutionem, tunc egritudo est ex frigore: & quodcunque est decliue ad permutationem, & agitationem, est ex caliditate. Et quidam existimauerunt, quod declinatio ad diminutionem est propter diminutionem substantie cerebri: & hoc quidem non est longinquum apud me. Causa vero [q] [eius aut est in primis] in ipso cerebro, aut est ex membro alio: & quandoque est ab extrinsecis, sicut percussione, aut casu. In curis autem oportet te esse solicitum secundum principia que dixi in canone. Et collige ex tabulis egritudinum membrorum capitis in libro secundo medicinas ad omnia illa iuuatiuas, quibus in eis vteris: & considerabis que ex eis, & qui ex cibis ledunt eos, quare alienabis eos in eis [r] [& inde eas considerabis & alienabis eos a cibis qui eos ledunt in ipsis.]

k A. aldhen.

l —— A.

m A. Alia litera manifeste.

n A. forme, seu species.

o A. sermonem facere

p A. narrare quod narrandum est de rebus.

q A. omnium illorum aut est incipiens.

r —— A.

De permistione [s] [sensus] & alienatione. Ca. VIII.

[t] [Permistionis vero sensus & alienationis declaratio est quoniam, que fit] propter cerebrum ipsum, est aut ex cholera nigra: aut ex sanguine calido inflammato: aut

s A. alhachel.

t A. Permixtio vero rationis, & alienatio est, vel connumeratur iter illa. Facta autem.

ex cholera citrina:aut ex cholera rubea:aut ex calore puro:aut ex vapore calido.[a]⌈Et illa qdē sunt ex illis⌋que desiccant,q̄re cerebꝛ materia spūs innati priuat,ꝑ cuius simile possibile est rōni viā suā seruare. Et facta ꝓpter mēbrū aliud,aut corpus,ē sicut q̄ fit ꝓpter stomachū,aut os eius,aut mirac,aut ꝓpter matricē,aut ꝓpter totū corpus sicut in febribus. Et totū illud est ꝓpter q̄litatē purā venientem ad ipm sicut eleuat a digitis pedū,⁊ manuū,qn̄ apostemant:⁊ a mēbris corrupte cōplexionis[b]⌈apatis⌋aut ꝓpter vaporē calidū cholere,⁊ phlegmatis iā putridi,⁊ acuti. Et ꝑmistio rōnis magis incolumis est,q̄ est cū risu,⁊ que est scd̄m qetem:⁊ deterior est:q̄ est cū agitatione,⁊ rixa,⁊ audacia.

De signis. Cap.IX.

Sicias ꝙ omnis dolor vehemēs,de quo patiēs nō ↄquerit,⁊ in quo nō sentit,ꝑmistionē:⁊ vrina oleaginea[c]†⌈ ⌋significat in febribꝰ ꝑmistionem rationis. Que ꝟo fit ex melēia,est cum tristitia,⁊ estimatiōe mala[d]⌈aut⌋cū signis melancholie,quoꝝ in caplo ipsius rememorabimur. Et si melācholia est cholica est cū[e]⌈lupinositate ⁊ audacia.⌋ Et si est melēia sanguinea est illic letitia,⁊ risus cū exuberatione venaꝝ. Facta aūt a cholera citrina,est cū inflāmatione ⁊ caliditate,⁊ rixa,⁊ malitia moꝝ,⁊ agitatione vehemēti,⁊ imaginatione ignis,⁊ scintillaꝝ,⁊ adustione angulоꝝ oculoꝝ interioꝝ,⁊ citrinitate coloris,⁊ inflammatiōe capitis,⁊ extensione cutis frōtis,⁊ ꝓfundatione oculoꝝ,⁊ saltu ad[f]⌈oppositū.⌋Et in illa qdē que fit ex rubea,sunt accidētia ista vehemētiora,⁊ magis ꝑuersa. Et hmōi qdē generis est ꝑmistio,[g]†⌈ ⌋q̄ fit in febribꝰ:⁊ plm̄ fit in pestilentialibꝰ. Cū ea aūt que facta ē ex caliditate,⁊ siccitate puris,nō sunt grauitas,neqꝫ signa materierū ꝑdictaꝝ in canone,⁊ in capitulis ꝑcedentibꝰ. Factam aūt ex phlegmate iam putrefacto,⁊ acuto habētibꝰ accidit vt eis adsit cū ꝑmistiōe[h]⌈seueritas⌋ ⁊ vt eleuent supcilia sua manibus suis oī hora,⁊ vt ipsoꝝ capita grauent,⁊ patiant subet ꝓpter substātiā frigoris,sicut ꝑmiscent eoꝝ rōnes ꝓpter accidētia caliditatis. Et isti qdē nō separant ab eo qđ tenent:⁊ plurimū qdē accidit eis,vt existimēt se ipos bestias,⁊ aues. Et vniuersalr̄ qdem ꝑmistio rōnis quum accidit a calitate sicca tūc ipsam significāt vigilie:aut a calitate hūida sanguis:aut a phlegmate putrefacto,tūc siḡt ipsam subet. Illa ꝟo cuius cā est vapor ascēdēs ex mēbro,cognoscit ex dispositiōe illius membri dolorosi,si fuerit mēbꝝ,aut totius corporis,si fuerit comprehendens,sicut in febribus[i]⌈cōicantibus⌋⁊ cognoscit an est pura:aut est[k]⌈materia aut vapor.⌋Et signa quidem omniū illorum predicta sunt in capitulo de soda.

De cura. Cap.X.

Curam aūt,que melācholie adhibet dicemus in caplo melancholie. In cura autem ꝑmistionis facte ex sanguine opꝫ icipe a phlomia,⁊ ab oibus que tēperant sanguinem,⁊ ipm infrigidāt,⁊ eius essentiā rectificant. Eiꝰ ꝟo q̄ facta est ex citrina,aut rubea,cura est vt incipiat ⁊ euacuet,⁊ ꝑmutet cōplexio,aut corporis totius,aut capitis ꝓprie,⁊ administrent infrigidatiōes,⁊ humectationes predicte in canone,⁊ administrent empla post rasionē capilloꝝ:⁊ si[l]⌈coarctat,⁊ fortior fiat,regat alio regimine⌋⁊ ex eis qdem q̄ ↄueniūt ꝑmistioni[m]⌈sensus cholere⌋est ceratū infrigi-

a A. ⁊ illud est ex eis quoꝝ nocumētū alleuiat i hmōi. Aut ex siccitate ꝑꝑ ꝑcessionem vigiliaꝝ, aut cogitatiōis, aut reliquorū.

b A. apostemosis

c † A. quādoqꝫ.

d A. et.

e A. moribus alsebate.

f A. pugnam.

g † A. rationis.

h A. razane.

i A. cōprehēdētibꝰ seu toti communibus.

k A. cū materia aut vapore.

l A. vehemētior fiat, ⁊ fortificetur regat regimine maniē.

m A. rōnis cale.

datiuū ex oleo roſ.⁊ aceto syncipiti suppositū[n]⌈⁊⌋ oleū viol.⁊ lac si nō fuerit febris:aut oleū roſ.⁊ papauer,cū cautela repressiōis vapoꝝ. Quūqꝫ vigilie adsunt tunc oia epithimata non sunt iuuantia:⁊ qn̄qꝫ faciunt eū possidere ↄstrictionē[o]⌈caliditatis,q̄re⌋non facias caput purgiū[p]⌈⁊ facias⌋augmentū in attractiōe,imo ↄsequēter adhibe clistere lenitiuū. In ea aūt que fit ꝓpter mēbri cōitatem,vtere capitis ↄfortatiōe,⁊ eius infrigidatiōe,⁊ attractione ad ↄ̄trium:⁊ hoc totū qdē iam scit ex canonibꝰ ꝑteritis vniuersalibꝰ ⁊ ꝑticularibꝰ. Quūqꝫ cū[q]⌈caliditate,⁊⌋rōnis ꝑmistiōe,nō sunt debilitas,⁊ signa apostematū,opꝫ vt patiēs alapis cedat vehementer,⁊ qn̄qꝫ necessaria est ꝑcussio,vt ad ipm ipsiꝰ redeat ratio,⁊ qn̄qꝫ opꝫ vt caput eiꝰ scd̄z crucē cauterizet,si nihil aliud ↄfert. Et ex rebꝰ ipsi ↄferentibꝰ est vt fundat sup capita ipsoꝝ decoctio pedū,⁊ capitū ⁊ multotiens sanat eos[r]⌈alfesur⌋quum ex eo bibunt,⁊ comedunt ipm diebus aliqbus,sicut est,aut in aliquo alio fructuū ex dulcibus inter ea,que cooperiunt,⁊ faciunt non apparere.

[s]⌈De stoliditate ⁊ amentia.⌋ Cap.XI.

Differentia inter ꝑmistionem rōnis,⁊ inter stoliditatē,⁊ amētiam,q̄uis sint duo impedimēta rōnis,⁊ sit causa faciēs ↄtingere vtrasqꝫ simul cadēs in ventre medio cerebri,ē ꝙ ꝑmistio[t]⌈sensus⌋est lesio in opationibꝰ cogitationis scd̄m mutationē: Stoliditas ꝟo ⁊ amētia sunt lesio scd̄z diminutionē,aut destructionē,⁊ dispositio similis[u]⌈fatuitati ⁊ phātasie.⌋Et tu qdē iam sciuisti ꝙ spēs[x]⌈opationū⌋sunt tres. Hmōi aūt egritudinis cāe,aut sūt frigiditas pura,aut cū siccitate,cōprehēdens sup ventrē mediū cerebri in lōgitudine dieꝝ ⁊ spatij:aut frigiditas cū[y]⌈aliquo phlegmatico⌋in vacuitatibꝰ vasoꝝ cerebri. Et cā[z]⌈in hoc nō est nocumētū ex frigiditate ⁊ nō ex caliditate nisi⌋qm̄ hoc nocumentū est destructio ⁊ diminutio. Qm̄ caliditas est faciēs cogitationē q̄ est vnus ex motibꝰ spūs quo mouet ab anteriore parte cerebri vsqꝫ ad eius postremā ⁊ eↄ̄rio. Et[&]⌈caliditatē qdē eleuat motus,⌋⁊ iuuat ipsam. Et ↄgelatio ꝓhibet ipm. Quapropter posita est cōplexio hꝰ ꝑtis cerebri decliuis ad calitatē:⁊ posita est in medio vt sit ei reditus ab imaginatione ad memoriā. Et tu qdē iam sciuisti imaginationē,⁊ memoriā in loco suo. Hec aūt egritudo curat calefactione cerebri,⁊ humectatione ipsiꝰ,si fuerit cū siccitate. Aut resolone eius,qđ est in ipso:⁊ euōnibus cū medicinis magnis:⁊ vomitu facto cū oxymelle squillitico[?]⌈aut⌋semine raphani,si fiūt a mā. Et opꝫ vt ex illo ꝑueniat ad excitādū cor cū medicinis sibi ꝓprijs sicut diamuschū ⁊ mithridatū,⁊[ꝝ]⌈elinufera⌋⁊ his silia. Et nō opꝫ vt ꝓlongemus sermonē in h̄ caplo:iam eniz sciuisti modū similē huiꝰ regiminis in canonibꝰ in eo qđ ꝑterijt. Et opꝫ qdē vt hospitiū eius domus luminosa sit:⁊ vlr̄ qdē vigilie,⁊ sahara,et subtiliatio cibi,⁊ paucitas ipsius,⁊ declinatio ad ↄplonem sicciorem,⁊ subtiliationē sanguinis,⁊ ad tēpandū ipꝫ,⁊[a]⌈paucitas ipsius ⁊ calefactio eiꝰ.⌋ Ita ꝙ non sit vehemēs ebullitio,⁊ calefactio:imo sit caliditas subtilis,non feruens.[b]⌈Hec enim ex eis est que rectificant sensum,⁊ mundat ipm.⌋ Et nihil est magis inimicum[c]⌈sensui⌋q̄z repletio ex cibis ⁊ humiditatibus. Et siccitas nocet[d]⌈sensui nō vnde est diminutio:⌋sed vnde est supfluitas in velocitate motus:aut vnde est paucitas spiritus vehementer:aut eius resolutio cū aliquanto motu.

n A. aut.

o A. vaporum ⁊

p A. vnde fiat.

q —— A.

r A. alfesera.

s A. De alrahabane, et albamch, vel alchamcha.

t A. rationis.

v A. alcharsie, et alsebubie.

x A. nocumētoꝝ

y A. mā flātica.

z A. hꝰ est ex frigiditate, ⁊ non ex caliditate.

& A. calitas qdē excitat motum.

? A. et.

ꝝ A. almeserha.

a A. paucitatem ipsiꝰ ⁊ calefactionem eius.

b A. est ex eis q̄ rectificant, vel acuunt rōnē, seu intellectū, ⁊ clarificant ipsum.

c A. rationi.

d A. rationi, nō vn̄ est siccitas.

¶De corruptione memorie. Cap.XII.

Ipsa est cōpar stoliditati, nisi q2 est i posteriori cerebro: qm̄ est diminutio in aliqua opōnū posterioris cerebri, aut destructio in oib⁹. Et eius q/dē causa pma apud. G. est friditas, aut pura, aut cū siccitate: ꝛ nō imprimit̃ in illa sil'e, aut cū humiditate, ꝛ nō seruat qd̄ impressum est in ea. Sed si est cū siccitate signt ipsam vigilie, ꝛ insōnie/tates: ꝛ ꝙ seruat res p̄teritas, ꝛ nō est potēs seruare res momētaneas, ꝛ illius hore. Et si est cū humidi/tate, signt eam suber, ꝛ ꝙ p̄terita penitus non seruat. Et forsitan seruat ea que sunt illius hore, ꝛ momentanea, spatio maiore, q̄ȝ p̄terita. Et si fuerit illic frigiditas pura, erit stupor ꝛ [a] ⌈vertigo.⌋ Et fortasse erit ex siccitate cū calitate, ꝛ erit cū ea pmistio [b] ⌈sensus.⌋ Et illud qdeȝ est aut in illa pte cerebri ipsius. aut in vētre ipsius: aut in vase eius. Et qn̄qȝ fit ppt̃ humores, ꝛ malitiā ꝯpl'onis tempoꝝ pueniente ad cerebrū. Et qdā antiquoꝝ iam dixerūt hoc, ꝛ est ex eis que testificata sunt ꝛ expta: ꝛ obliuio qdē, ꝛ corruptio memorie, sm̄ pl'm nō accidunt nisi ex friditate, ꝛ humiditate. Qn̄qȝ tn̄ fit ab apatibus cerebri, ꝛ ꝓprie frigidis. Et scias ꝙ obliuio qn̄ accidit cū sanitate nuntiat egritudines cerebri [c] ⌈ꝓpinquas⌋ sicut apoplesiam, epilepsiā, ꝛ lethargiam.

¶De signis. [d] †⌈ ⌋Ca.XIII.

Oportet vt cognoscas illō ex canonibus p̄dictis, ꝛ non iteremus eos in omni hora.

¶De cura. Cap.XIIII.

Illa aūt que [e] ⌈sepata est a calitate ꝛ siccitate⌋ est facilioris cure. Et h⁹ qdē cura est cuȝ eo qd̄ dictum est multotiēs. In ea v̄o que facta est a siccitate nuda, opȝ egrum nutriri ex cibis humectātibus tēpatis. Et vt administres exercitiū partiū capitis cū fricatione, ꝛ cōpressione facta cuȝ pānis aspis, ꝛ motionē manuū ꝛ pedū. Et vl'r exercitiū qd̄ non sit forte: sed sit sm̄ q̄ȝtitatem qua fiat fames, ꝛ [f] ⌈ꝓueniat ad augmētū cibi, ꝛ quietē, ꝛ sōnum, ꝛ balneū, ꝛ calefactionē⌋ cū empl'is calefaciētib⁹ notis, quoꝝ rememorationē non iteramus. Et cū vētosis sup caput absqȝ scarificatione. Et cū medicinis rubificātib⁹: ꝛ fortasse necesse erit vt [g] ⌈pl'm sit posterius, vbi collū iungit̃ craneo.⌋ Et administrent̃ aque in qb⁹ cocta sint camemilla, ꝛ melilotū ꝛ pedes capraꝝ: ꝛ ex oleis oleū de lilio, ꝛ narcisco, ꝛ keiri. Qd̄ si fuerit a mā hn̄te friditatē, ꝛ humiditatē, euacua ipm post digōnem cum eo qd̄ scis. Et habitet in domo multi luminis. Et icipiat̃ pmū ab eūantib⁹, que sunt faciliora sicut hiera, ꝛ pulpa colloqntide, ꝛ castoreuȝ. Deinde gradatim ꝓcedat ad hieras magnas: postea administret̃ si ꝯfidis, ꝙ nō est malitia ꝯpl'onis calide ꝯfectionē anacardinam, qm̄ est fortior in ꝯfortatione [h] ⌈sensus⌋ sufficienter faciēte acqrere seruationē iuuatissimā seruationis: ꝛ administrent̃ reliq̄ [i] ⌈digestiua⌋ ex rubificātib⁹, ꝛ gargarismis, ꝛ odoramētis ēt que scis. Et nō, festines in desiccatiōe eius: sȝ gradatim ꝓcede. Et caue ne desiccatio tua ꝯsequat̃ [k] ⌈finē⌋ humiditatū pncipaliū: ꝛ sequat̃ eam friditas ꝯpl'onis. Illud enim est ex eis que in obliuione augmētum p̄bēt. Et opȝ vt alienēt a se ebrietatē, ꝛ sufflationē vētoꝝ, ꝛ repletionē. Et alienent̃ ab ablutione cū aq̄ penitus, calida qdē, ꝓpter illud qd̄ est in ea de mollificatione: ꝛ a frida qdeȝ, ꝓpterea ꝙ stupefacit, ꝛ nocet spiritui sensus. Qꝫ si eis accidit repl'o, subtiliēt regimē post

a A. scotomia.
b A. rationis.
c A. fortes.
d † A. spēꝝ eius ꝛ causaꝝ ipsius.
e A. Alia litera associat̃ calitati ꝛ siccitati.
f A. exgrat̃, vel necium sit augmentū in cibo, ꝛ trāquillitas, vel quies, ꝛ somnuȝ ꝛ balneū, ꝛ calefaciat.
g A. ponāt̃ duo cauteria posteri⁹ alchafa.
h A. rationis.
i A. calefacientia.
k A. ꝯsumptiōeȝ

ipsam. [l] ⌈opȝ ergo vt alienent̃ a cibis retentiuis, ꝛ grauatiuis, ꝛ vaporosis.⌋ Repl'o v̄o ex vino facta nocet valde: sed paꝝ dilatat aiam, ꝛ ꝯfortat spm̄, et facit ipm bonū, ꝛ excusat a multiplicatione aque. Eius eni multiplicatio est res magis nocēs eis. Et [m] ⌈dormitio multa in meridie.⌋ Et vl'r somnus multus nocet multū, ꝛ ꝓprie sup repletionē plimā. Superfluitas quoqȝ vigiliaꝝ resoluit spm̄, ꝛ debilitat eū. ꝛ cū hoc replet cerebrū vaporibus. Et ex eis qdeȝ que expta sunt est acorus nutritus, ꝛ piper lōgum nutritū, ꝛ inuēta sunt manifeste addētia in seruatione. Et medicamē hoc exptum: ꝛ eius qdē ꝯfectio. ℞. olibani ciperi, pipis [n] †⌈ ⌋croci, myrrhe ptes equales cōmisceant̃. Sumat̃ oi die pōdus. ʒ. vnius: ꝛ hoc ēt iam exptū est: pipis partes. ij. cymini tantūdē zuccari albi ptes. iij. Et exptū etiā omni die in ieiuno potare in ipsa olibani. iij. q̄rtas aur̃. et pipis q̄rtā: ꝛ iteꝝ cymini partes. v. pipis. i. acori. ij. ciperi. ij. myrobal'. ni. ij. mell' anacardi. i. mellis duplum oiuȝ. Et opȝ vt redeas ad medicinas singulares scriptas in libro sc̄do: ꝛ eaꝝ locus est in tabulis egritudinū capitis. Et opȝ vt sit hospitiū hui⁹ domus in qua sit lumē plurimū. Facta v̄o ab apostematibus cerebri, curatur cum eo qd̄ dictuȝ est in karabito, ꝛ in lethargia, ꝛ subet asahari.

¶De corruptione imaginationis. Cap.XIIII.

Ipsa [o] ⌈eadē cognoscitur in signis narratis⌋ in alijs capl'is. verū tn̄ est in anteriore pte cerebri: ꝛ eius corruptio, aut est vt imaginet̃ qd̄ nō est: et videat res, qbus nō est inuētio: ꝛ illud est ꝓpt̃ dn̄ium chol'e in anteriore pte cerebri: aut ꝓpter dn̄ium malitie ꝯpl'onis calide absqȝ mā: aut vt minuat̃ imaginatio, ꝛ debilitet̃ ab imaginādo res imaginabiles, ꝛ neqȝ videt visiones, ꝛ sōnia nisi paruȝ, ꝛ obliuiscat̃ eoꝝ, ꝛ obliuiscat̃ formaꝝ sensatarū qual'r sunt, ꝛ neqȝ imaginet̃ eas: ꝛ eius qdē causa est eadē cā, que est diminutionis memorie: verū tn̄ pl'm corruptionis memorie, nō fit nisi a friditate ꝛ humiditate: ꝛ [p] ⌈paucitas ipsius⌋ fit a siccitate: ꝛ res hec est ecōuerso. [q] ⌈verūtn̄⌋ hoc istr̃m lene creatum est, vt velociter fiat imp̄ssio eius qd̄ imaginat̃: ꝛ illud duruȝ, vt [r] ⌈solutio⌋ ipsius difficilis fiat ab eo, qd̄ in ipso est imp̄ssum [s] ⌈ꝓpter res cadētes⌋ in ipso e̅x̅rio: ꝛ corruptio qdē [t] ⌈memorie cadit i duabus dictionib⁹⌋ sensatoꝝ, et in corruptione ꝯpōnis eoꝝ: [u] ⌈ꝛ corruptio imaginationis cadit, sicut in sensatis, ꝛ formis ipsoꝝ.⌋ Et hoc qdem scitur ex arte alia. Qd̄ aūt magis significatiuuȝ est ꝙ egritudo est ex humiditate, aut siccitate, est dispō sōni, ꝛ vigiliaꝝ: ꝛ dispō siccitatis oculoꝝ, ꝛ nariū, ꝛ humiditatis eoꝝ. Et dispō coloris lingue, ꝛ humiditatis ei⁹, aut siccitatis ipsius. Et qn̄ est egritudo corruptionis imaginationis, nō ipsius diminutio, tu es sufficiens ad cognoscēdū eaȝ ēt, qn̄ est a melia, aut cholera, aut ꝯpl'one cal'a singulari, ꝓpter illud qd̄ dcm̄ est, ꝛ scit̃. Cure autē illius sunt, sm̄ curas q̄ sunt in egritudinibus p̄teritis. verūtn̄ opȝ vt [x] ⌈cura⌋ sit in partibus pncipioꝝ sensus: ꝛ si nec̄ia est fricatio, aut ventosaꝝ appositio, fiat in anteriore parte cerebri.

¶De mania ꝛ [y] †⌈ ⌋canina. Cap.XV.

Expositio manie est [z] ⌈demoniū lupinū.⌋ Canina v̄o, est spēs eius existēs cū ira permista tripudio [ꝛ] ⌈ꝛ inqsitione corrupta pmista petitioni⌋ queādmodum est ex naturis canū. Et scias ꝙ materia faciens [ꝯ] ⌈demoniū lupinum⌋ est in suba materie facientis meliam: quoniā

l A. Et opȝ vt alienet cibos inducētes suber, ꝛ grauatiuos, et stupefactiuos, ꝛ vaporosos. Alia lr̃a. Et opȝ vt alienēt cibos grossos, ꝛ grauatiuos.
m A. ociositas multa.
n † A. albi.
o A. qdem est ex causis p̄dictis, ꝛ signa eius sūt signa narrata.
p A. minus.
q A. Nam.
r A. remotio.
s A. ꝛ res cadāt
t A. Alia litera cogitatiue cadit in intētionibus
u A. Corruptio v̄o cadit in formis, seu spēbus sensatoꝝ, ꝛ in similitudinib⁹ ipsorum. Alia lr̃a. in intētionib⁹ sensatoꝝ ꝛ in ꝓportiōe cōpositiōis eaꝝ. Et corruptio imaginatiōis cadit in silitudine sensatoꝝ ꝛ specieb⁹ ipsorum.
x A. curatio.
y † A. dispositiōe
z A. gienun alsebhai.
ꝛ A. seu ioco cū motiōe manuū corrupta pmista blādimto ad cōplacēdum hoi.
ꝯ A. gienun alsebhai.

a A.gienun alse bhai,aut.

b A.⁊ raro fit ex flãte adusto gie/nun,quãuis fiat ex eo melia. Et plm qdez melia nõ fit nisi cũ pre/sentia mãe meli ce i vasis. Et plz mania nõ est ni/sicũ pñtiã mãe. Alia lra. Et plz qdẽ melia nõ fit nisi cũ pñtia ma terie in anterio/ri cerebro.

c A.cũ manib⁹ seu motio ma/nuũ ad aliqd in quirẽduz,⁊ act⁹ seu mores siles sialib⁹ alsebhai.

d A.alsebhai.

e A.itẽtio firma ad malũ,vel ad pugnã iracũdã. Alia lra.intẽtio firma ad malum totalis.

f † A.et.

g † A. nocentis cerebro.

h † A.bonitatis

i A.gienun ⁊ al sebhaie.

k A.⁊ aliqs eum alloquitur inci/pit tacere.

vtreqꝫ sunt melãcholice: verũtamen causa faciens
a ⌈ demoniũ ⌋ est melãcholia adusta facta,aut a cho
lera,aut a melia,que est deterior:⁊ faciens meliam
est melãcholia naturalis multa,aut adusta: sed fa/
cta a phlegmate,aut sanguine dulci: b ⌈ tamẽ parũ
fit a phlegmate adusto:si aũt fiat ab ipsa melãcho/
lia,tunc plurimũ quum fit melia non est nisi mania
cum sua applicatione ⌋ in anteriore parte cerebri,⁊
substãtia eius:qm̃ ipsius applicatio ad cerebrũ est
sicut applicatio materiei karabiti. Et melia qdẽ est
cũ malitia existimationis,⁊ cogitatione corrupta,
⁊ timore,⁊ quiete,⁊ non est in ipsa agitatio vehe/
mens. Mania xͦo tota est agitatio,⁊ saltus,⁊ inqsi
tio c ⌈ ⁊ lupositas, ⌋ ⁊ aspectus cui non assimilatur
aspectus hois: imo res cui magis similis est aspe/
ctus d ⌈ lupoꝝ. ⌋ Et differt ab vna specie karabiti,
cui eam hñs in demonio assimilaṫ:qm̃ cũ hac egri
tudine non est febris ꝭm plurimũ:sed karabitus nõ
euacuaṫ ab ipsa. Canina autem est spẽs manie,in
qua est associatio vehemẽs,⁊ amicitia cũ obedien
tia,⁊ ꝯuenientia simul. Et in ipsa qdẽ non est e ⌈ cre
dulitas ꝯtentionis ⌋ que est in mania:⁊ est quasi ad
sanguineaz ꝓpinquior. Hec autem egritudo pluri/
mum accidit in autũno ꝓpter malitiaz humoꝝ. Et
qñqꝫ multiplicaṫ in vere,⁊ in estate. Et est ei excita
tio apud flatũ septẽtrionis,ꝓpter desiccationem se/
ptẽtrionis. Et hanc qdẽ egritudinẽ plm non resol
uunt nisi hemorroides ⁊ varices. Et quum accidit
successione eius hydropisis,soluit eã cũ humidita/
te sua,ꝓprie quũ eius causa est caliditas epatis,et
ipsius siccitas:⁊ multotiẽs accidit hec egritudo ꝑ/
pter cõmunitatem stomachi,quã vomitus sanat.

¶ De signis manie vniuersalibus,⁊ specierum eius.
Capitulum.XVI.

Signa itaqꝫ vlia eius sunt,ꝙ mu/
tatio operationũ moraliũ,
⁊ mobiliũ est mutatio ꝑdicta. Signa
xͦo indicantia ipsam sunt,sicut icubus
cũ caliditate cerebri:⁊ sicut si repleanṫ
pedes sanguine,⁊ fiant rubei. Aut coaguletur san/
guis in mãmilla mulieris. Et sigt motus corruptio
nis sanguinis. Et ꝑmum qñqꝫ significat f † ⌈ ⌋
ꝙ facta est causa corruptionis sanguinis in mẽbro
in quo calor inatus non est fortis regẽs sanguinem
bñ:imo corrũpiṫ in ipso sanguis aliqua corruptio/
nis specie g † ⌈ ⌋ Et quũ accidit signum
primũ in fine manie,forsitan sigt ipsius resolutionẽ
significatione varicũ. Et multotiens accidit mania
in egritudinibus acutis signs crisim: ergo si reliq̃
signa eius inuentionẽ h † ⌈ ⌋ attestenṫ,si/
gnificat ꝙ crisis erit bona. Et quandoqꝫ est vehe/
mẽtia manie signs crisim ipsius manie. Et signuz
qdez facte ex melia adusta a melia est ꝙ eius i ⌈ de/
moniũ,⁊ lupinositas ⌋ eius,fiunt cũ cogitatione,et
quiete spatio aliquo:deinde quũ moueṫ, k ⌈ ⁊ loqṫ,
incipit rõcinari ⌋ cogitans:postea quũ iteraṫ super
eũ,non est posse euadẽ ex eo,neqꝫ facere silere ipm.
Et est extenuatio corpis in ipso vehemẽtior,⁊ color
ad nigredinẽ declinior,⁊ sõnia deteriora:⁊ qñqꝫ vo
mit aliqd acetosuz,ex quo ebullit terra. In ea xͦo
que est ex melia cholica,fiunt ꝑmutationes ad ꝯtẽ
tionẽ velocius:⁊ qes ab ea velocius,⁊ nõ recorda
tur ꝯtentionis,⁊ odij,sicut recordatur eius primus
aut minoraṫ eius quies,⁊ multiplicaṫ
motus ipsius,⁊ rixa,⁊ agitatio eius.

¶ De cura. Cap.XVII.

Si repletionem vides hu/
moꝝ phle
botoma. Et si vides dñiuz cholere in corpore per
vrinã,⁊ reliqua signa,euacua cũ decoctione epithy
mi,aut decoctione myrobal.si est cholera melica.
Et si est melia pura,fortasse necesse erit tibi vt eua/
cues cũ epithymi puri pondere l ⌈ triũ.ʒ.cum oxy/
melle, ⌋ ⁊ pillulis de azulo. Deinde veni ad caput
⁊ euacua si est ibi repletio sanguinea:aut melia san
guinea,ex venis q̃ sunt sub lingua. Et assidua ipsi⁹
euõnẽ cũ his pillis. Quarum ꝯfectio. ℞.hierepig.
epithymi sticados oium triũ añ.partẽ.j.scamonee
myrobal.amboꝝ añ.partẽ mediã fiant ex ea pille
magne. Et post vlem euacuationẽ in noctibus sepa
ratis sumatur ex eis quaqꝫ nocte põdus.ʒ.ij. Et ex
eis que ꝯferũt ad illud sunt pille istiusmodi:epithy
mi polipodij amboꝝ añ.ʒ.v.lapidis armeni myro
bal.kebu.añ.ʒ.j.sticados.ʒ.x.salis indi pulpe col/
loqntide amboꝝ añ.ʒ.iiij.belliri.embli.hasce.hel/
lebo.ni.oium añ.ʒ.iij.turbit.ʒ.xx.ꝯficianṫ cũ oxy/
melle mellino,⁊ administrenṫ. Et fiant gargaris/
mata cũ oxymelle scamoneato. Et non supflue vta/
ris de pillis de m ⌈ sceibar: ⌋ sed vtere eis tanto tpe,
quo n ⌈ assidue inueniṫ in eis ⌋ leuitas. Quũ autez
malitiam cõplexionis calide sentis,abscinde eas:⁊
post purgationẽ pueni ad ifrigidationẽ,⁊ humecta
tionẽ cum embrocis,⁊ alijs. Et fortasse neciuz erit,
vt in die quinquies embroceṫ,⁊ liniantur capita
ipsoꝝ ex decoctione peduz ⁊ capitũ:⁊ mulgeaṫ sup
ipsa lac:⁊ ponaṫ sup ea butyrũ crudũ. Sitqꝫ inten
tio tua in humectãdo maior intẽtione tua in ifrigi/
dando. Verũtñ si non inuenis medicinas vehemẽ/
tis humectationis,nisi frigidas,pone cũ eis came/
millã. Et fortasse necium erit tibi,vt eos dormire fa
cias,medicamẽ tribuere eis in potu. o † ⌈ ⌋
Dabis ergo ei ad bibẽdum cũ aqua granatoꝝ dul
ciuz,vt humectet:aut cũ sirupo de prunis,vt leniat:
aut cũ aqua ordei. Et embroca eos p † ⌈ ⌋
cum aqua in qua coctum sit papauer,vt dormiant:
veꝝ rectius est vt ponas in eo parum camemille:⁊
emulge sup caput lac,⁊ olea iuuantia ad illud sunt
bona. Et quũ administraueris embrocas,⁊ caput/
purgia,⁊ olea humectãtia,ingenia vt dormiant po
stea ꝭm dispositionez,qua fit sõnus ex embrocis,⁊
oleis faciẽtibus subet:⁊ ꝓprie oleo ex lactucis:⁊ in
potu tribue eis qd humectat,sicut aqua ordei. Et
nõ des eis ad potandũ aliqd,qd currat cursu oxy/
mellis:⁊ in quo sit subtiliatio,⁊ desiccatio,⁊ icisio.
Et quotiens videris naturã duraz,clisteriza infir/
mũ,vt non eleueṫ ad caput vapores impedientes
ex fece. Et oportet vt in aqs ipsoꝝ des eis in potu
radices feni.siluestris,⁊ semẽ eius,⁊ radicem vitis
albe q ⌈ ⁊ est alfesir ⌋ qm̃ sunt iuuatiua. Sitqꝫ ipsoꝝ
ex eis potio quaqꝫ die auṙ.j. Si autẽ ea non bibe/
rint,abscõde illa in cibis eoꝝ. Et corã infirmo se/
deat de quo verecũdeṫ:⁊ quẽ timeat,⁊ stringantur
coxe,⁊ crura eius semp,vt assidue vapor ad iferio/
ra trahaṫ. Qd si timeṫ,ꝙ seipos ledant,ligenṫ for
titer,⁊ intromittanṫ in cabijs,⁊ suspẽdanṫ in suspẽ
sorio eleuato qd est sicut r ⌈ argeatum. ⌋ Et oportet
vt sint cibi eoꝝ humidi ꝭm omnẽ habitudinẽ:verũ
tamẽ opz ne cum sua humiditate sint ex eis,que op
pilationes venire faciunt,sicut amilũ,⁊ que similia
sunt ei. Illud eniz valde nocet eis. Et nõ detur ipsis
qd plm prouocat vrinaz:illud enim ipsis nocet. Et
relique cure ipsoꝝ,in qbus oportet vt sibi timeant,
⁊ sibi caueãt,sunt cura melãcholie:⁊ nos rememo/
rabimur eius in suo caplo. Quũqꝫ declinant,non
est malũ si ad potandum detur eis vinũ plurimum
cõmistũ. Naz illud humectat eos,⁊ dormire facit.

l A. Alia litera octo.ʒ. cum siru po acetoso.

m A.alsabiar.

n A.cũ eis iueiṫ

o † A. diacodiõ

p † A.etiam.

q A.que est alfe/sera.

r A.argiubaie, vl sic alargiubs

De melancholia. Cap.XVIII.

Dicitur melia mutatio existimationū, ꝛ cogitationum a cursu nāli ad corruptionē, ꝛ ad timorē ꝛ ad malitiā ꝑpter ꝯplōnez melicam, facientē [a] ⌈siluestrē⌋ spm̄ cerebri interius, ꝛ facientē ipm timidū ꝑpter tenebras ipsius, sicut tenebre extrinsece solicitāt, ꝛ timere faciūt fm q ꝯplō friditatis ꝛ siccitatis ꝯtraria est spūi debilitans ipsuz, sicut ꝯplō calitatis ꝛ humiditatis vt cōplexio vini est ꝯueniēs [b] †⌈ ⌋ꝛ ꝯfortās. Quūqꝫ melia cōponit cuz rixa, ꝛ saltu, ꝛ [c] ⌈scintillis⌋ pmutatur, ꝛ noiat mania. Et [d] †⌈ ⌋ neqꝫ dr̄ melia, nisi cuius euētus est a cholera nigra non adusta. Et melie qdē cā, aut est in ipso cerebro: aut extra cerebrū. Et illa que est in ipo cerebro: aut est ex malitia ꝯplōnis fride ꝛ sicce sine mā pmutāte sbam cerebri, ꝛ ꝯplōnē spūs luminosi ad tenebras: aut est cū mā. Et illa que est cū mā, aut est [e] ⌈cum⌋ mā, q̄ est in venis veniēs ad eas [f] ⌈et⌋ex loco alio, ꝛ ꝯuertit in eis ad cholerā ni. ꝑpt adustionē [g] ⌈ei⁹⌋ que in eis est, [h] ⌈et⌋fit fex: ꝛ hoc est plm̄, aut est ex mā imbibita in corpe cerebri, [i] ⌈ꝛ est ipediens⌋cerebrū q̄litate ꝛ sba sua, ꝛ effundit in vētres. Et multotiēs fit pmutatione ex epilepsia. Illi xo cuius cā est extra cerebruz cōmunicat res aliqua, ex qua ad cerebrū humor eleuat: aut vapor tenebrosus. Est g̊ res illa: aut in toto corpe, quū ei dn̄at ꝯplō melica: aut splen cū in ipso retinet melia, ꝛ nō pōt ipsaz purgare: aut est defectus, ꝛ non pōt trahere choleram nigrā ex sanguine: aut qr in ipso ꝑuenit apa: aut nō ꝑuenit: sed nocumētū aliud. Aut ꝑpter vehementiaz calitatis epatis: aut est res illa ipm mirac, quū in ipso adunant supfluitates nutrimēti, ꝛ vapores itestinoꝝ, ꝛ adurunt hūores ipsi⁹, ꝛ ꝯūtunt in gen⁹ melie, ꝛ faciūt euenire apa: aut si nō faciūt euenire, eleuat ex eis vapor tenebrosus ad caput: ꝛ noiat h̄ inflatio mirachia, ꝛ melia [k] †⌈ ⌋mirachia. Et ipsa qdem multotiēs eleuat ab apate porenarioꝝ epatis, ꝛ adurit sāguis mirac: ꝛ est illud qd̄. G. posuit cām in melia mirachia. Et Teofilo qdē videt q eius cā est vehemētia calitatꝫ epatis, ꝛ itestinoꝝ. Et qdā alij ponūt cām in ea oppilōnes [l] †⌈ ⌋que fiunt in mesaraicis, ꝛ si non fit apa. Sig̃t ergo q ponit cām in illo oppilationē in mesaraicis: q nutrimētū ipsorum non penetrat ad venas, ꝛ accidit ei corruptio: ꝛ sig̃t qui dicit illud esse ꝑpter apa, lōgitudinē retētionis cibi in eis crudi cuz dispōne sua. Et hoc apa fm plm̄ non fit calidū. [m] ⌈Sed neqꝫ⌋est illic fe. ꝛ sitis, ꝛ vomitus cholerū. Et qn̄qꝫ est cā gn̄onis eius [n] ⌈aer exterior.⌋ Et ꝑncipiū qdē gn̄onis est in cerebro [o] †⌈ ⌋quū in stō est apa calidū, ꝛ [p] ⌈adurit vapor eius in humiditatibus cerebri.⌋ Aut est in mr̄ice: aut in reliqs mēbris capiti cōicantib⁹. Eius xo que fit a friditate ꝛ siccitate sine mā cā est malitio ꝯplōnis melice in corde cuz mā, aut sine mā cui cōicat in ipsa cerebrum: qm̄ spūs aialis ꝯtinuus est spūi vitali, ꝛ ex sba ipsius. Quare ꝯplō eius corrupta melica, corrumpit ꝯplōnē cerebri, ꝛ ꝯuertit ad meliam. Et qn̄qꝫ fit ꝑpter cās alias infrigidātes ꝛ exiccātes, nō ex corde solū: quum tn̄ non sit poss̄e vt fiat absqꝫ cōitate cordis, imo fortasse magnitudo cāe in ipso erit ex corde. Et ꝑpter hoc necium est vt [q] ⌈ꝯsequat⌋cura cordis cū cura cerebri i hac egritudine. Et scias q sāguis cordis qn̄ est tersus subtilis clarus letificās, resistit corruptioni cerebri, ꝛ rectificat ipm: imo nō est mirū si fit fm plm̄ ꝑncipiuz

a A. pauidū seu tristantem.
b †A. spiritibus
c A. cōtentione seu pugna.
d †A. nō dr̄ mania, nisi illa que fit a melia adusta: ꝛ.
e —— A.
f —— A.
g —— A.
h A. aut.
i A. aut ē ledēs.
k †A. inflatiua ē melia.
l †A. cadētes i mesaraicis cum apate, ꝛ qdā alij ponūt causaz oppilationes.
m A. qm̄ nō.
n A. ex cerebrū.
o †A. sicut.
p A. adurit vapor eius humiditates cerebri. Alia lra. ꝛ sitis ꝛ vomit⁹ chole. et illi⁹ q̄ est a calore ꝛ siccitate, qn̄qꝫ cā gn̄onis est ab ex. ꝛ qn̄qꝫ principiū gn̄onis ei⁹ ē cerebrū ipꝫ, aut cū cōitate: sicē qn̄ est i ore stōi apa calꝫ, ꝛ adurit vapor eius humiditates cerebri.
q A. associet vel continuetur.

illius ex corde: lꝫ non cōfirmet hec egritudo nisi in cerebro. nō enim est nouū ꝛ longinquū mirū, si cordis ꝯplō primū corrūpat, ꝛ sequat eam cerebrum [r] ⌈et⌋corrūpat cerebri ꝯplō, ꝛ sequatur eam cor, ꝛ corrūpat ꝯplō spūs in corde ꝛ fiat [s] ⌈siluestris,⌋et corrūpat qd̄ ex eo penetrat ad cerebrū, ꝛ inuet cerebrū ad se corrūpēdum. Et qn̄qꝫ accidit in fine egritudinū materialiū, ꝛ ꝑpe acutaꝝ melia: ꝛ est signū mortis, ꝛ tūc accidit hoi illi, vt recordet mortis, et mortuoꝝ plm̄. Et vl̄r qdē cholera nigra multiplicatur, ꝛ gn̄at qn̄qꝫ cā mēbri opantis nutrimētum, qd̄ est epar: quuz adurit sanguis, aut debilitat ab expulsione supfluitatis melice, ꝛ est minus. Et qn̄z causa mēbri; qd̄ est euacuatoriū cholere nigre, ꝛ est splen, quuz debilitat in duab⁹ rebus: quaꝝ vna est attractio fecis sanguinis, ꝛ cineritatis eius ab epate: ꝛ altera est expulsio supfluitatis que ex eo ad ipꝫ trahit ad [t] ⌈locū qui est ꝑparatus.⌋ Et qn̄qꝫ gn̄at cholera nigra in mēbro alio: aut ꝑpter vehemētiā adustionis nutrimēti eius: aut cā defectus ipsi⁹ ab expulsione supfluitatis nutrimenti sui, q̃re resoluit eius subtile, ꝛ fit fex spissuz ipsius melicū: aut ꝑpter vehemētiam īfrigidationis, ꝛ desiccationis ei⁹ qd̄ ad ipm ꝑuenit. Et qn̄qꝫ ēt fiunt cā in gn̄one eius, cibi gn̄atiui cholere nigre. Et qbusdā medicoꝝ visum est q melia ꝯtingat a demonio: sed nos nō curamus quū physicā docemus, si illud ꝯtingat a demonio: aut nō ꝯtingat, postqꝫ dicimus, qm̄ si cōtingat a demonio [u] ⌈sufficit nobis,⌋ vt ꝯuertat ꝯplōnē ad cholerā nigrā, ꝛ fit cā eius ꝑpinqua cholera nigra: deinde fit cā illius [x] ⌈chol̄e nigre⌋demonium, aut nō demoniū. Ex causis xo fortib⁹ in gn̄atione melie, est superfluitas tristitie, ꝛ timoris. Et opꝫ vt scias, q cholera nigra faciēs meliam, qn̄qꝫ est cholera nigra nālis, aut phlegma, quū ꝯuertit in choleram nigrā ꝑpter spissitudinē: aut ꝑpter aliquam adustionē, q̄zuis hoc sit paꝝ ꝛ rarum: aut sanguis, quū ꝑpter decoctionē [y] †⌈ ⌋ꝯuertitur absqꝫ adustione vehemēti. Humor aūt cholericus quū in ipso cadit adustio vltima, facit maniā: ꝛ nō est ꝯtētus sup meliam. Et vnaquecꝫ specieꝝ chol̄e nigre, quū in cerebro est modo p̄dicto, facit mliaz: verūtn̄ quedā eaꝝ cū melia efficit maniā. Illa xo q̄ est magis icolumis est illa, que fit ex fece sāguinis, ꝛ cū qua fit gaudiū. Et melia qdē plm̄ resoluit per hemorroidas ꝛ varices. Et qn̄qꝫ minorat gn̄o huius egritudinis in albis, ꝛ pinguib⁹: ꝛ multiplicat in brunis, ꝛ pilosis extenuatis, ꝛ duraz carnē hn̄tibus. Et multiplicat gn̄atio ipsius in eo, cuius cor est vehemēter calidū, ꝛ cerebrū ipsius est humidū: quare fit calitas cordis eius gn̄atiua chole. nig. in ipso, ꝛ humiditas cerebri ipsius susceptiua impressionis eius, qd̄ gn̄at in corde ipsius. Ex eis xo qui ad ipm sunt ꝑparati, sunt trauli, ꝛ sylabā multotiēs repetētes anteqꝫ dictionē ꝑferant, [z] †⌈ ⌋linguas hn̄tes leues, ꝛ oculos [ꝛ] ⌈mobiles⌋ quoꝝ facies sunt vehemētis rubedinis, ꝛ bruni, et pilosi: ꝛ ꝑprie in quoꝝ pectoribus sunt pili nigri, ꝛ grossi, quoruz vene sunt ample, ꝛ labia grossa, qm̄ quedā ipsoꝝ sunt sig̃tiones calitatis cordis, ꝛ q̄dā sig̃tiones humiditatis cerebri. Et plm̄ sunt, fm q appēt flatici. Et hec qdē egritudo plus accidit in viris: sed in mulierib⁹ est deterior. Et [ꝯ] ⌈multiplicat in iuuenibus,⌋ꝛ senibus. Et minorat in hyeme, et multiplicat in estate, ꝛ autūno. Et qn̄qꝫ excitat in vere plm̄, qm̄ ver eleuat humores; ꝛ pmiscet eos sāguini. Et qn̄qꝫ est eius excitatio cū periodis, in qb⁹ excitat cholera nigra, ꝛ feruet etiā. Et ad illū etiā,

r A. aut.
s A. tristis, seu pauidus.
t A. expulsoriuz qd̄ est ei ꝑparatū.
u A. tunc ꝯtingit ita.
x —— A.
y †A. aut spissitudinem.
z †A. nām hn̄tes acutā facilit irascibilem.
ꝛ A. multū palpitantes.
ꝯ A. multiplicat in consistentib⁹.

Et ad illum etiam, qui preparatus est melancholie, cito peruenit ipsa, quū adsunt ei timor, aut [a] ⌈angustia, aut insomnietas, ⌋aut retinetur in ipso consuetudo cursus sanguinis, aut vomitus melancholicus, aut reliqua.

a A. tristitia, aut vigilie.

De signis specierum eius. Cap. XVIII.

SIgna pncipij melācholie sunt existimatio mala, ꝛ timor sine causa, ꝛ velocitas ire, ꝛ dilectio solitudinis, ꝛ tremor, ꝛ vertigo, ꝛ sonitus, et tinitus, ꝛ ꝓprie in mirac. Quum autē confirmata est sunt timor, ꝛ malitia existimationis, [b] ⌈ꝛ angustia, ꝛ solicitudo, ꝛ alienatio sermonis, ꝛ fastidiū ⌋ꝓpter multitudinē ventositatis, ꝛ species timoris ex eis que non sunt, aut sunt, ꝛ plurimū timoris eius est ex eis, que non timent̄ ꝭm ꝯsuetudinem. Et species qdē iste sunt [c] ⌈indefinite. ⌋Quidam enim eoꝝ timent casum celi sup se. Et qdā eoꝝ timēt ꝙ terra absorbeat eos. [d] †⌈ ⌋Et qdā timēt latrones. ꝛ alij timent ne [e] ⌈lupus ⌋ad eos ingrediatur. Et qñqꝫ res [f] ⌈proprie ⌋habēt in hoc impressionē. Et cū hoc quandoqꝫ imaginantur res corā oculis suis, que nō sunt [g] ⌈sane. ⌋ Et quādoqꝫ imaginant̄ seipsos factos reges, aut lupos, aut demones, aut aues, aut instrumēta artificialia. Amplius qdam eoꝝ sunt, qui rident: ꝛ ꝓprie quoꝝ melancholia est sanguinea, qm̄ imaginant̄ qḋ placet, ꝛ delectat eos. Et quidā sunt qui plorant, ꝛ ꝓprie quoꝝ melācholia est melia pura. Et quidā eorū sunt qui diligunt mortē. Et qdam qui eam abhorrent. Signa vero eius que in cerebro est, sunt ꝓprie supfluitas cogitationis, ꝛ assiduatio [h] ⌈solicitudinis melācholice ⌋ꝛ assiduus aspectus ad rem vnā, ꝛ ad terrā. Et signt ipsam color capitis, ꝛ faciei, et oculoꝝ. Et nigredo piloꝝ, [i] ⌈et ⌋capitis, ꝛ grossitudo eoꝝ, ꝛ antecessio insōnietatis, ꝛ cogitationū: et mora in sole, ꝛ que silia sunt istis. Et egritudines cerebri antecedētes [k] ⌈ꝛ vt ⌋adsint signa que dicem⁹ mēbris cerebro cōicantibus [l] ⌈ꝑuenta. ⌋Et vt non appareat iuuamentū, quū mēbrum illud medicatur, sꝫ remaneat. Et vt sint accidētia valde magna. Eius autē que facta est cōmunitate totius corporis est nigredo corporis, ꝛ eius arefactio. Et retentio eius qḋ euacuatur ex splene, ꝛ stomacho: ꝛ qḋ euacuat̄ cum periodis ex ano, ꝛ mēstruis. Et multitudo piloꝝ corporis, ꝛ vehemens nigredo ipsoꝝ. Et antecessio ciboꝝ maloꝝ, ꝛ melancholicoꝝ, ꝛ quos te docuimus in libro scḋo. Et egritudines qdem quibus succedit melia sunt sicut febres tēporales, ꝛ ꝑmiste. Veꝝ signa eius que facta est ex splene sūt multitudo desiderij ꝓpter effusionē cholere nigre ad stomachū, ꝛ cum paucitate digōnis ꝓpter frigiditatē cōplexionis, ꝛ multitudo rugitus lateris sinistri, ꝛ inflatio splenis. Et illud qdem est qḋ non ab eis separat̄ [m] ⌈.s. repletio ⌋vehemens ꝓpter inflationem. Et qñqꝫ est cum ea febris quartana: ꝛ [n] †⌈ ⌋natura est lenis, ꝛ qñqꝫ mordicatio cholere nigre [o] ⌈facit nisi sit mania. ⌋ Signa aūt eius que est ex stō, sunt inētio signoꝝ apatis stomachi rememoratoꝝ in cap̄ de egritudinibus stomachi: ꝛ augmētatio egritudinis cū satietate nauseatiua, ꝛ repletione, [p] ⌈et ⌋in hora digōnis. Et multotiens excitant̄ cū ea apud comestionē, vsqꝫquo digerant̄, dolores: deinde quiescūt apud digōnem. Si aūt est calidum signt ip̄m inflāmatio in mirac [q] †⌈ ⌋ꝛ sitis. Et plm̄ meliaz hn̄s est spleneticus. Signa vero mirachie, sunt grauitas in mirac, ꝛ attractio ad superiora, ꝛ nausea insepabilis, ꝛ malitia aie, ꝛ corruptio digestionis, ꝛ eructuatio acetosa, ꝛ sputū humidū, ꝛ rugitus, ꝛ exitus ventositatis, ꝛ inflatio, ꝛ vt inueniat dolorē in stomacho, aut dolorē inter vtrasqꝫ spatulas, ꝛ proprie post cibū vsquequo digeratur ꝑfecte. Et quandoqꝫ euomit phlegma cholericū, ꝛ quandoqꝫ euomit phlegma acetosum, cōgelans dentes. Et accidunt ei hec accidentia [r] ⌈ex ⌋ acceptione cibi: imo post ipsū per horas aliquas. Et erit egestio eius phlegmatica cholerica. Et alleuiatur ꝓpter digestionis bonitatē, ꝛ augmētat̄ diminutione ipsius. Et precedit [s] ⌈plurimum ⌋ipsam apostema in mirac: aut est cū ea. Et inuenit̄ [t] ⌈tremor plurimus ⌋in mirac in qbusdā horis. Hec aūt egritudo augmentatur cum satietate nauseatiua, ꝛ [u] ⌈velocitate ⌋digestionis. Et dicimus ꝙ cholera nigra faciens melancholiā, quum est cū sanguine, est cū gaudio, ꝛ risu: ꝛ non ꝯcomitatur ipsā tristitia vehemens. Si aūt est cū phlegmate est cū pigritia, ꝛ paucitate [x] ⌈caliditatis ⌋ꝛ quiete. Et si est cū cholera, est cū agitatione, ꝛ [y] ⌈lesione ꝛ ⌋demonio, ꝛ est similis manie. Et si fuerit cholera nigra pura, tūc cogitatio in ipsa erit plurima, ꝛ [z] ⌈audacia ⌋erit minus: nisi moueatur, ꝛ rixetur, ꝛ hꝫ odiū cuius non obliuiscitur.

b A. ꝛ tristitia, ꝛ pauor, ꝛ āgustia ꝛ alienatio ꝭmonis, ꝛ appetitus ad coitum.
c A. inumerabiles.
d † A. ꝛ dmōiū, ꝛ qdā timēt regē.
e A. leo.
A. preterite.
g A. vere.
h A. alusuas.
i —— A.
k A. ꝛ ꝙ non
l A. presentia.
m A. ꝛ appetitus ad coitum.
n † A. quādoqꝫ
o A. causat dolorem vel lesionē.
p —— A.
q † A. ꝛ vomitus cholere.
r A. cum.
s A quandoqꝫ
t A. iectigatio plurima.
v A. malitia.
x A. Alia litera. motus.
y A. aliquali.
z A. agitatio seu furiositas.

De cura. Cap. XIX.

OPortet vt cura ei⁹ fieri incipiat anteqꝫ ꝯfirmet̄, qm̄ facilis est in pncipio, ꝛ [a] ⌈praua ꝛ ⌋difficilis quū est ꝯfirmata. Et necīu qdē est vt ꝭm oēm dispositionē aia ipsius letificetur ꝛ iucūdet̄. Et sedeat in locis tēperatis, ꝛ humectet̄ aer hospitij eius, ꝛ odorificet̄, sternēdo odorifera in ipso: ꝛ vlr opꝫ vt semꝑ olfaciat odores bonos, ꝛ [b] ⌈flores ⌋boni odoris. Et sumat cibos laudabilis chimi humectatiuos valde. Et [c] ⌈fiat augmentū in hoc vt corpus eius tenerescat ⌋cū cibis cōuenientibus ꝛ balneo [d] ⌈ante ⌋cibū. Et effundat̄ sup caput ipsius aqua tepida nō vehemētis caliditatis. Quūqꝫ ex balneo egredit̄, si paꝝ sitis hꝫ, nō est malū, si paꝝ aque potet. Et administret̄ fricatio [e] ⌈tenerū faciens ⌋ꝑdicta in cap̄ de ꝯseruatione sanitatis. Sitqꝫ studiū tuū in humectatione ipsi⁹ supra studiū tuū in ei⁹ calefactione, q̄ꝫtū poē est. Et alienet a se coitū: ꝛ sudorē vehementē. Et alienet fabas, ꝛ carnes salitas, ꝛ lētes, ꝛ caules, ꝛ vinū grossū, ꝛ nouū ꝛ oē sal, ꝛ oē salsum, ꝛ acre, ꝛ acutū, ꝛ omne qḋ est vehemētis acetositatis. Opꝫ aūt vt sumat pingue, ꝛ dulce. Et quū volūtas adest vt dormiant, nō embrocent̄ eoꝝ capita, nisi cū aqua papaue. ꝛ camemille, ꝛ albacoe: sonus enim est ex ꝯuenientiorib⁹ curis eoꝝ. Verūtn̄ succurrat̄ cū eo qḋ tātū afferat eis [f] ⌈salutis ⌋q̄ꝫtū nocumentū papauer attribuit. Si aūt melia fuerit ex malitia ꝯplōnis singularis frigide [g] ⌈ant ⌋sicce, sufficiet vt administres calefactionē cordis cū letificantibus, ꝛ medicinis de muscho, ꝛ tyriaca, ꝛ mithridato, ꝛ silibus: ꝛ cura caput cū eis que dicta sunt in caplō de stoliditate. Et que ex ea fortis est, accidens successione alterius egritudinis calide, facilis cure est, ita vt embrocationib⁹ remoueatur. Si aūt est mā melica ꝯfirmata in cerebro, tunc thesaurus cure ipsius est tres res. Prima eaꝝ est euacuatio materiei: ꝛ fortasse erit ꝑ clistere, ꝛ vomitū: nisi in illo cuius stomachus est debilis: illum enī nunqꝫ in hac egritudine vomere facias, neqꝫ ēt in mirachia. Et scḋa est, vt administres cū eūone humectationē assidue cū embrocis, ꝛ oleis calidis: ꝛ ponas in eis ex medicinis sicut camemillā, ꝛ anetū, ꝛ melilotū, ꝛ radicē [h] ⌈lilij ⌋vt nō ingrosset̄ hūor

a —— A.
b A. Alia litera. olea.
c A. regatur, vt pinguescat.
d A. Alia litera. post.
e A. impiguās.
f A. de rectificatione.
g A. et.
h A. liquiritie.

[a] [propter resolutionẽ purã, in qua non est lenitas, neq̧ grossitudo, vt humectent, ⁊ nõ sit in eis resolutio.] Q̃ŏ si cholera ni. est elongata a caliditate, itereſt vt addas ſcebam, ⁊ folia lauri, ⁊ calamẽtum cũ humectatione, ⁊ nõ cures. Et administra cibos gñatiuos sanguinis laudabilis ſicut pisces petrosos, ⁊ carnes laudabiles predictas. Et in q̃busdam horis vinũ albuz p̃mistum, p̃ter antiquũ ⁊ forte. Et tertia est vt administres ꝯfortationẽ cordis si sentis cõplexionẽ frigidã cum letificãtibus calidis. Et si sentit ꝯplõnem declinantẽ ad caliditatẽ cũ letificantibus tẽperatis. Et si caliditas est valde fortis, tũc administra letificãtia frigida [b] [multe] friditatis. Et illud q̃dẽ scies ex pulsu. Incipiamus aũt distinguere regimina ista: ⁊ dicamus eũatio q̃dẽ ita faciẽda est. Nam si vides venas plenas qualitercũq̧ sit [c] [tunc cholera nigra est sanguinea. Phlebotoma igit̃] ex nigra. Imo opz ſm oẽm dispõnẽ, vt a flõmia icipias: nisi timor vehemẽtis debilitatis affuerit. [d] [Et scias q̃ si mäe sunt pauce, ⁊ sũt in cerebro tm̃, q̃ tunc] siccitas dñatur super ꝯplõnem. Amplius si flõmas, ⁊ inuenis sanguinẽ subtilẽ non retineas sanguinem p̃pter hoc, qm̃ multotiens in ipsa precedit subtilis: ⁊ [e] [simil'r] opz vt amplifices flõmiam, vt non effluat qŏ subtile est, ⁊ retineat̃ grossum, ⁊ augeat̃ malitia. Et ꝯsidera qŏ duoꝝ lateruz capitis sit grauius, ⁊ flõma [f] [cephalicã] que seq̃tur ipsum: ⁊ q̃ñq̧ nec̃ium erit tibi vt flõmes [g] [basilicam] ⁊ ante phlõmiã venaꝝ frontis, moue plus quuz iuenis signa cõia. Deinde si inuenis humorẽ melicum [h] † [ ] ⁊ declinẽ ad frigus, euacum pillis factis ex epithymo, ⁊ aloe, ⁊ helleboro nigro: ⁊ incipe a digõne. Amplius euacua in p̃ncipio rei cũ medicinis lenib⁹, in quibus recipiuntur epithymũ, ⁊ pulpa colloq̃ntide, ⁊ scamonee parũ: deinde cũ decoctione in qua sint epithymũ, ⁊ agaricũ. Postea si non ꝯferunt, administra hieras magnas: deinde si post illud indiges eũatione, administra helleboꝝ cũ timore ⁊ cautela: ⁊ lapidẽ lazuli, ⁊ lapidẽ armenũ, ⁊ pill'as factas ex eis sine timore, ⁊ cautela. Et multotiẽs q̃dẽ iuuat eos administratio haꝝ medicinaꝝ p̃dictaꝝ in aqua casei ſm assiduationẽ, [i] [⁊ minorationẽ ſtatis ex medicina.] Si ergo non ꝯferũt, reitera iteꝝ, ⁊ in oĩ hebdomada euacua vice vna cũ pillis subtilibus medijs. Et iter spatium illud administra triferaz epithymi. Exp̃tum nãq̧ est potare eos triferam epithymi ſm hũc modum. Sumant̃ trifere. ʒ. iij. epithymi. ʒ. j. hiere. ʒ. ſ. ⁊ in omni mẽse euacua cũ aliqua forti ex hieris magnis, ⁊ pillis magnis, donec iuenias egritudinem iam remotã. Et administra ẽt vomituz p̃prie si vides in stõ aliq̃d qŏ in egritudine faciat augmẽtũ: ⁊ [k] [si nõ est egritudo] vehementis debilitatis: ⁊ opz vt fiat vomitus cũ aqua in qua cocta sint calamentum [l] † [ ] ⁊ raphani semẽ. Et recipiat exp̃ssionẽ raphani in quo ifixus est helleborus, ⁊ dimissus aliquot dieb⁹, donec currat in ipso ṽtus eius cũ oxymelle. Et sumat hũc eundẽ raphanũ infusuz in oxymelle. Sitq̧ q̃ztitas oxymellis triũ [m] [sextariorum] ⁊ q̃ztitas exp̃ssionis eius sextarij vnius, ⁊ augeat̃ illud, ⁊ minuat̃ ſm q̃ztitatẽ virtutis. Si autez ṽtutis times debilitatez, aliena helleboꝝ. Q̃uũq̧ purgaueris itẽde ad cor cũ eis que multotiẽs diximus: ⁊ hec q̃dẽ trifera epithymi exp̃ta est in hoc capitulo. Q̃uuz ergo antiquat̃ egritudo, administra vomitũ cũ helleboro: ⁊ administra masticatiões, ⁊ gargarismata nota: ⁊ admistra odoramẽta bona, ⁊ muschũ, ⁊ ambrã, ⁊ alfeniati, ⁊ xiloaloen. Et si mã

[a] A. cũ resolõne pura, ⁊ nõ cures cũ eo qŏ humectat in quo non est resolutio. Alia lr̃a. cũ resolutione pura, et nõ igrosset̃ cũ eo qŏ humectat in quo nõ ẽ resolõ. Alia lr̃a. radicẽ lilij vt nõ igrosset̃ humor cũ resolõne pura, i q̃ nõ est lenitas: nz ingrosset̃ cuz eo qŏ humectat, in q̃ nõ est resolõ.

[b] A. nõ supflue.

[c] A. ⁊ q̃ cholera nigra sit sanguinea tũc flõma

[d] A. aut sciueris q̃ mäe sũt pauce, ⁊ sunt in cerebro tantum ⁊ q̃

[e] A. p̃pter illõ.

[f] A. basilicam.

[g] A. ex duab⁹ basilicis. Alia lr̃a. ex duabus basilicis qñ iuẽta fuerint signa cõia: ⁊ dĩ q̃ flõma vene frontis mouet plus.

[h] † A. in v̄itate.

[i] A. Alia litera. ⁊ minoret̃ ex illis medicinis q̃ eũant phlegma. Alia lr̃a. ⁊ minoret̃ paulatim sũma, vel q̃ãtitas medicine.

[k] A. nõ sit stõus.

[l] † A. ⁊ chẽchar get.

[m] A. astar.

fuerit decliuis ad cholerã citrinam, euacua cũ decoctione epithymi, ⁊ pillis stomaticis tẽpatis: ⁊ [n] [ex eis q̃dẽ que euacuãt cholerã adustã sunt ea] que dicunt̃ in capl'o suo. Et tu q̃dẽ adde in humectãdo, ⁊ minora ex calefactione, q̃ũuis nõ sit tibi excusatio ex camemilla, ⁊ que sunt in eius v̄tute. [o] [Q̃uũq̧] admistras embrocas nõ est via ad administrãdum infrigidãtia pura sup caput. Q̃uidã aũt antiquoꝝ medicoꝝ laudauerunt in hõ loco, vt sumat ex aloe oĩ die in ieiuno aliq̃ztulũ. Aut deglutiat in die aquã in qua cocta sũt absinthij. ʒ. iij. [p] [et.] x. kerates expressionis absinthij dissoluti in aqua. Et laudarunt vt absorbeat oĩ nocte acetũ forte, ⁊ p̃cipue acetum squillitictũ: nos aũt timemus in eo malitiã [q] [squille ⁊] aceti in hac egritudie, nisi adsit fiducia, q̃ mã sit gñata ex cholera adusta, qm̃ est calida. Nã tunc acetũ est magis iuuatiuũ ei alijs reb⁹, ⁊ p̃cipue sq̃lliticũ, ⁊ oxymel factũ cum oxymelle sq̃llitico: ⁊ sil'r acetũ in quo ponit̃ poliuz mõtanũ, aut aristol'. Et q̃ñq̧ ẽt iuuat acetũ quuz egritudo sit cũ cõmunitate splenis, ⁊ mã est in ipso, ⁊ opz vt fiat bonus odor eius cuz cõpositis equalib⁹, in q̃bus recipiunt̃ canfora, ⁊ muschus [r] [⁊ oleũ viol'. ⁊ sit multũ vincens cũ odore suo] siccitatẽ canfore, ⁊ muschi: ⁊ odoramẽta frigida reliqua bñ redolentia humida, ⁊ p̃pe nenufar. Q̃ŏ si causa in mel'a fuerit ap̃a in stomacho ⁊ visceribus, aut cõplexio calida in eis adusta, succurres illi cũ eis que infrigidãt caput, ⁊ humectant ipsuz, ⁊ ꝯfortant, vt non recipiat qŏ peruenit ad ipsuz ab alijs. Et si fuerit cã in mirac, ⁊ ineniunt̃ ventositates, ⁊ rugitus [s] [⁊ his sil'a. Q̃m̃ illud est] apostema in mirac calidũ, cura ipsum, ⁊ resolue cũ eis que sunt necessaria, de quibus dictũ est in capitulo de ap̃atibus. Et ꝯforta caput, ⁊ inunge ipsum cũ oleis ꝯfortatiuis, ⁊ humectatiuis. Et administra ventosas cũ scarificatione euacuando sanguinẽ. Et non calefacias in huiusmodi dispositione epar: imo tibi attinet, vt ipsuz infrigides, quũ inuenis ipsuz calidũ adurentem sanguinẽ sua caliditate. Et ꝯforta splenẽ. Et pone super mirac ventosas, ⁊ medicamen de sinapi, ⁊ similia, vt nõ mittat splen ad cerebruz mãm. Et si fuerit mirac frigide ꝯplõnis inflãtis ip̃m, ⁊ non fuerit ibi ap̃a, neq̧ inflãmatio, dabis ei ad potandũ aquam decoctionis absinthij, ⁊ succuz eius, ſm q̃ dc̃m est. Et embroca stõm ipsius cũ embrocis calidis p̃dictis, ⁊ fac ei empl'm cũ illis emplis, ⁊ administra in eis semẽ agni casti, ⁊ semẽ rute, ⁊ radicẽ lilij. ⁊ ẽt [t] [herbã marie] ⁊ retine empl'm sup ip̃m tp̃e lõgo: deide cũ ip̃m retinueris, ponas [v] [vẽtosas sup locũ, ⁊ sup eũ sit] coctuz infusum in aqua cal'a, ⁊ oleis: aut lanã carminatã: aut spongiã, ⁊ ꝯfert vsus empl'i ex sinapi sup ip̃m: ⁊ sup illud qŏ est iter duas spatul'as: ⁊ empl'a [x] † [ ] dicta in antidotario. Et ꝯfert vt ponant̃ supra ip̃m ventose absq̧ scalpelatiõe, nisi illic sit ap̃a, aut dolor p̃hibẽs illud. Et multotiẽs q̃dẽ nec̃iuz est vt ad potandũ dent̃ in mel'a iflatiua semẽ apij, ⁊ cyminũ, ⁊ anisuz, ⁊ sirupi in q̃b⁹ semina ista decoquãtur, ⁊ ruta, ⁊ anetuz. Imo q̃ñq̧ nec̃ium tibi erit, vt administres semẽ rute, ⁊ agni casti. Et multotiens indiget mirachia antiqua vomitu cũ helleboro al. Et opz plurimuz in mel'a mirachia, vt rectificetur epar, ne ex eo gñet̃ cholera nigra. Et multotiẽs iuuat hñtes mel'az mirachiã etiã, vt admistres res ifridantes, vñ sunt humectãtes ⁊ opposite [y] [p̃p cholerã nigrã: ⁊] q̃r ip̃e sũt p̃hibitionẽ faciẽtes i gñone vẽtositatis, ⁊ vaporis, que vtraq̧ [z] [ipediũt sua eleuatione] ad caput. Si tñ est iuuamẽtũ cuz frigido,

[n] A. cuz eis que eũant choleram adustam, ⁊.

[o] A. quum:

[p] A. aut.

[q] —— A.

[r] A. cũ oleo violato multo vincẽte cũ humiditate sua. Alia lr̃a. vincente cũ odore suo

[s] A. Q̃z si fuerit

[t] A. segiar mariem. i. arborem marie.

[v] A. sup locum.

[x] † A. deruiafes. Alia lr̃a. ex puluerib⁹ ⁊ leniẽtia

[y] A. siccitati melancholie, aut.

[z] A. nocent cuz sua ascensione.

non est inde iuuamētū vex̄ abscindens egritudinē.
Sed ex frigido quuz est humidū, non gn̄atur cholera nigra, ⁊ abscindit mā eius: neqꝫ etiaz vaporat mā cōprehensa: ⁊ fiducia est ꝙ natura dn̄abitur ei, ⁊ rectificabit eā. Et scias ꝙ regimē grossuz gn̄atiuum flatis fortasse resistit cholere nigre: ⁊ regimen subtiliatiuū ꝑpter illud qđ efficit ex adustione [a] ⌈facile nocet ⁊ fortasse iuuat ipsuz. Nō ergo ⌋seducat te iuuatiuū quorūdam ꝑpter phlegma qđ ipsi euacuant vomēdo, aut egerēdo: nā illud non est ꝑpter eūonem flatis iuuantē ipsos: imo qm̄ multitudo, ⁊ [b] ⌈cōprehensio ⌋humox adinuicē remouet ab eis: vex̄ iuuatiuum essentialr̄ est eūatio cholere nigre.
Et canon qdē curationis melācolie est, vt ꝑuenias vsqꝫ ad vltimū in humectatione: ⁊ cū hoc non [c] ⌈minuas ⌋in eūone cholere nigre. Et quotienscūqꝫ corrūpitur cibus in vētribus hn̄tiuz meliam, duc eos ad hoc, vt ip̄m euomant, ⁊ ꝑprie qn̄ sentiūt acetositatē in ore. opꝫ eni vt tunc ꝑculdubio eos vomere facias. Et ꝓhibe eis ne comedāt post cibū illū aliū. Et administra electuaria ꝯfortātia os stōchi. Et caueant [d] ⌈ab igressu balnei, ⁊ ⌋ab itromissione cibi sup cibū iam corruptū. Et opꝫ vt meliam hn̄tes in aliquo sint occupati, quocūqꝫ mō fit: ⁊ vt eis sint p̄sentes de qbus verecūdent, ⁊ cuz qbus gratulent, ⁊ vinū albū equale ꝑmistuz parūper: ⁊ occupentur etiā cū cantilenis, ⁊ letificātibꝰ: nihil eni est eis nocibilius q̄ꝫ timor, ⁊ solicitudo. Et multotiēs quidē iuuant eos accn̄tia euenientia ipsis, vt timeāt aliqd ⁊ occupent eo cogitatiōe: ⁊ facē vt ipsi a cogitatione remittant, est cura eius optima. Qđ si cā fuerit ꝓuocatio retenta mēstruox, aut eius qđ per anum egredit, aut reliqua, ꝓuocabis illud. Si aūt accidit casus desiderij, tūc egritudo est mala, ⁊ siccitas est [e] ⌈extēsa. ⌋Et quuz accidūt in corꝑibus eox vlcera, sign̄t ꝙ mors est ꝓpinqua. Et in cuiuscūqꝫ corpore fuerit cholera nigra mobilis erit magis susceptibilis cure, q̄ꝫ ille cuius chol'a ni. nō est mobilis: ⁊ cuius chol'a ni. est mobilis appet [f] †⌈ ⌋ in egestione, ⁊ vomitu, ⁊ vrina, ⁊ in colore cutis, et lētiginibꝰ, ⁊ pāno, ⁊ vlceribꝰ, ⁊ scabie, ⁊ varicibꝰ, ⁊ elefantia, ⁊ cursu eius qđ ex ano ꝓfluit [g] ⌈tunc ⌋illud sign̄t ꝙ ip̄a recipit discretionē a sāguine. Quūqꝫ aliqd eox in eis apparet est signum bonitatis. Et quuz aliqbus ipsox accidit spasmus post sol'onē, ⁊ eūonē [h] ⌈tūc ipsi sūt digniores illa q̄ꝫ alij ꝑpter siccitatē ipsox. Opꝫ ergo ⌋vt in aqua tepida sedeant, ⁊ cibent pane infuso in iuleb, ⁊ pauco vino: et det eis in potu aq̄ mista. Deinde dormiant, ⁊ post ipsuz balneent: deinde cibent, quum egrediuntur.

De [i] ⌈cutubut.⌋ Cap.XX.

Species est melie pl'm eueniens in februario, que facit vt hō diligat fugere ab hoibꝰ viuis, et cupiat appropinquare mortuis, ⁊ sepulchris cū malitia [k] ⌈formationis repēte ei euenietis. Et est ꝓcessio hn̄tis eā nocturna, ⁊ ipsiꝰ occultatio, ⁊ regressio ⌋diurna. Et totū illud facit diligēdo solitudinē, ⁊ elōgationē ab hoibꝰ: ⁊ cū hoc nō qescit i loco vno plus vna hora. Imo nō cessat discurrē, ⁊ ambulare icessione diūsa, ignorans q̄ vadat, cauēdo sibi ab hoibꝰ. Imo qn̄qꝫ nō cauet sibi ab eis, negligēs penitꝰ illud: ⁊ parx discernēs illđ qđ videt, ⁊ ei sit p̄ns. ⁊ cū h ipse est i vltimo qetis, ⁊ [l] ⌈solicitudis ⁊ q̄rimonie, ⁊ cautele. ⌋⁊ color est citrinꝰ faciei, ligua sicca, sitiēs. Et sup crura ipsiꝰ sunt vlcera, que nō ꝯsolidant: ⁊ eiꝰ qdē cā est corruptio māe melice, ⁊ multitudo motꝰ pedū eiꝰ, q̄re māe ad ipsos descēdūt: ⁊ p̄cipue q̄ est oi hora offendēs, et occurrit pedibꝰ illius aliqd: aut ip̄m mordet canis: ⁊ fit illud cā vt effūdat multitudo māex ad crura eiꝰ: q̄re fiūt in eis vlcera. Et qm̄ remanet ſm dispōnē suā, ⁊ dispōnē cāx suax, nō ꝯsolidant. Et fit siccꝰ visus eiꝰ, neqꝫ lachrymant ocl̄i ipsiꝰ. Et eiꝰ ocl̄i sūt debiles, ⁊ sbmersi: ⁊ totū illđ est ꝑꝑ siccitatē ꝯpl'onis ocl'ox ipsiꝰ. Et h neqꝫ noiat [m] ⌈cutubē ⌋nisi ꝑꝑea ꝙ eā hn̄s fugit absqꝫ ordie: ⁊ qm̄ eiꝰ icessio est diuersa: ignorat q̄ q̄ ꝑte icedat: ⁊ [n] ⌈ē q̄si fugiēs ab idiuiduo apparēte ei. ⌋Nā ipse ꝑꝑ paucitatē sue ꝓuationis, ⁊ defectū rectificatiōis ꝯsilij sui, icipit in ꝑte sua moueri obuiās alij idiuiduo: q̄re itex fugit ad ꝑtē aliā: ⁊ cutubut qdem est bestiola exn̄s in supꝑficie aq̄, q̄ sup eā mouet diūsis motibꝰ sine ordie: ⁊ [o] ⌈q̄cūqꝫ hora aliqd accīt ei, fugit ex eo qđ ipsi accīt ⌋deide appet: ⁊ dr̄ bestiola alia nō qescēs: ⁊ dr̄ eē masculus [p] ⌈ex saal ⁊ dr̄ eē vulpis habamacu ⌋ verūtn̄ magis filia nr̄o loco sunt duo prius dicta. Et cā qdē huiꝰ egritudinis est cholera adusta, ⁊ melancholia.

De cura. Cap.XXI.

Cura huiꝰ egritudis est cura ipsius melie quuz est ex cholera, aut melia adusta. Et opꝫ vt in eius flōmia ad h ꝑueniat, vt sanguis plimus ex eo egrediat, ⁊ [q] ⌈malefactioni ⌋ꝓpiquus fiat, ⁊ regat cibis laudabilibꝰ, ⁊ balneis bonis, et det ei ad potanduz aqua casei tribus diebꝰ, ⁊ post illud euacuet humor cuz hiera archigenis: deinde ingeniet vt dormiat: deinde cor eius ꝯfortetur post eūonē cum tyriaca, ⁊ que cursu eius ꝓcedūt. Et cū hoc valde humectet, ⁊ embrocet cum [r] ⌈infrantibus ⌋vt nō aggreget calefactio illax medicinax q̄ necie sunt cū motibus exercitatiuis: verūtn̄ nece est vt calefiat cor eius cū eo qđ ipsuz ꝯfortat: ⁊ humectet corpus ipsius, ⁊ fiat vt dormiat, ⁊ tēperet eius cōplexio. Cōplementū x̄o cure eius est dormitatio plima: ⁊ vt det ei in potu epithymū qn̄qꝫ, vt qescat eiꝰ nā. Et abscindat eiꝰ cogitatio. Et quū in ip̄a nō ꝯferūt medicamē ⁊ cura, flagellet ⁊ fiat vt dolorez sentiat, ⁊ ꝑcutiat caput eius, ⁊ facies ipsiꝰ, ⁊ cauterizet eiꝰ sinciput, qm̄ sanat. Qꝫ si redeat, redeatur.

De [s] ⌈ilisci.⌋ Cap.XXII.

Hec egritudo ē solicitudo melica silis melie, in qua hō sibi iam iduxit i citationē cogitationis sue [t] †⌈ ⌋ sup pulchritudine q̄rūdā forax, ⁊ [u] ⌈figurax ⌋q̄ insūt ei. Deide adiuuat ip̄m ad illud desideriū eiꝰ [x] ⌈⁊ nō ꝯseqt. ⌋ Et signa qdē eiꝰ sunt ꝓfūditas ocl'ox, ⁊ siccitas ip̄ox, ⁊ p̄uatio lachrymax, nisi quū fletꝰ adest: ⁊ motꝰ ꝯtinuꝰ palpebrax risibil', q̄si aspiciat aliqd pulchrū delectabile: aut audiat [y] ⌈rumorē iucūdātē ⌋aut letificet. Et ē [z] ⌈spūs ⌋eiꝰ plime iterfectiōis, ⁊ reuersiōis, ⁊ fit mlte eleuatiōis: ⁊ alterat dispō ipsiꝰ ad risuz, ⁊ letitiā [⁊] ⌈et ⌋ad tristitiā ⁊ fletū, quū amoris cātilenas audit: ⁊ p̄cipue quū fit remēoratio repudij, ⁊ elōgationis: ⁊ sūt oia mēbra eiꝰ arefacta p̄ter ocl'os: qm̄ ipsi [ꝯ] ⌈sūt cū sua ꝓfūditate q̄ues magni, ⁊ palpebre sunt q̄sse ꝑꝑ vigilias ipsiꝰ: ⁊ ploratuz eiꝰ q fit cū singultu euaporās ex capite eiꝰ, ⁊ i eiꝰ figuris ⌋nō ē ordo. Et pulsus ipsiꝰ ē pl'ius diūsus absqꝫ ordie oio: sic ē pulsus hn̄tium tediū: ⁊ eius qdem pulsus, ⁊ dispositio ipsius alterant, quum fit rememoratio eius quod diligitur: ⁊ ꝑprie quum obuiat ei subito. ⁊ possibile est ex hoc significare quis sit ille qui diligit quuz non ꝯfitetur ip̄m. Cognitio autē eius qđ diligit est vna viax cure ipsius, ⁊ ingeniuz in hoc est, vt noia

a A. Alia litera. cū facilitate qn̄z auxiliat. Et nō
b A. oppressio, seu conculcatio
c A. sis diminutꝰ
d —— A.
e A. dominās.
f † A. cholera nigra.
g A. ⁊ filibus qm̄ totum.
h A. q̄ ipsi sunt magis dispositi in h q̄ꝫ alij ꝑꝑ siccitatē, tunc opꝫ.
i A. alchatrab, seu de chatrab.
k A. intētiōis, vl' cū malitia opionis ꝟsus eū, cui repente obuiat. Et est eiꝰ egressio ex̄ domū, vel extra camerā nocturna, ⁊ ipsiꝰ occultatio.
l A. Alia litera mestitie, et querimonie, ⁊ tristitie.
m A. chatrab vl' cutubut.
n A. sicut fugit ab idiuiduo, apparet ei alter.
o A. q̄lꝫ hora ꝓfūdat se, ⁊ fugit.
p A. alshali, et dicit ꝙ est aldib alamhat.
q A. algasi.
r A. somniferis.
s A. alhasch.
t † A. ꝯtinuam.
v A. gestuuz, seu morum.
x A. aut nō adhe uat.
y A. nouū aliqđ iucundans.
z A. anhelitus.
⁊ A. aut.
ꝯ A. cū ꝓfunditate coniūctiue seu eiꝰ qđ de toto oculo nobis apparet sūt magnas hn̄tes palpebras pigues, ꝑpter vigilias ipsius, ⁊ suspiria fa ciētia euaporat ad caput, ⁊ in gestibus eius, seu moribꝰ ipsius.

plura nominent̄, iterando multotiens, ⁊ sit manus sup̱ pulsum ipsius. Quūq̃ ꝓpter illud diuersificat̄ diuersitate magna, ⁊ fit silis īterfecto, deinde iterat̄ ⁊ experit̄ illud multotiens, scitur ꝙ illud est nomē eius qđ diligit̄: deinde silr̄ rememorentur figura, et mansio, ⁊ illud in quo valet, ⁊ artes, ⁊ genus, ⁊ regiones, ⁊ cōparet̄ ad nomē eius qđ diligit̄ vnumquodq̃ eorum, ⁊ seruet̄ pulsus ita, vt quū alterat̄ apud rememorationē vnius rei multotiēs, aggregent̄ in de ꝓprietates eius qđ diligit̄ ex noie:[a] † ⌈ ⌋ ⁊ ex eo in quo p̄ualet: ⁊ [b] ⌈cognoscit̄ illud.⌋ Nos enī iam expti fuimus illud, ⁊ iuenimus iuuamētuz in faciēdo morā in illo. Amplius quū nō inuenit̄ cura nisi regimē ꝯiunctionis īter eos ſm moduz p̱missionis fidei ⁊ legis, fiat: ⁊ nos qdē iam vidimus cui redita est salus, ⁊ v̄tus, ⁊ rediȷt ad carnez suam quū iam p̱uenisset ad arefactionē, ⁊ p̱trāsisset ipsaz ⁊ tolerasset egritudines prauas antiquas, ⁊ fe. longas ꝓpter debilitatē virtutis factam ꝓpter nimietatem ilisci. Nam quuz sensit applicationē eius qđ diligebat, euāuit ꝙ hēbat, in breui tēpore: ⁊ existimauimus mirabile esse, ⁊ significauimus obedientiam nature meditationibus.

¶ De cura. Cap. XXIII.

Considera an eius dispositio p̱uenerit ad adustionē hūoris p̱ signa que nosti, ⁊ euacua. Deinde admistra eis somnuz, ⁊ humectationē, ⁊ nutrimētū ipsorum cū laudabilib⁹, ⁊ fac ipsos balneari ſm ꝯditionē humectationis notā. Et sit casus eorum in disceptationib⁹ ipsorum, ⁊ occupationib⁹, ⁊ ꝯtrouersijs, ⁊ vlr̄ in reb⁹ negociosis. Illud. n. facit eos fortasse obliuisci[c] ⌈delectationis eorum⌋ aut īgeniet̄ vt ipsi diligāt aliud ab eo, qđ diligūt, qđ fit ex eis q̄ lex p̱mittit. Deide cogitatio ipsorum a scđo abscindat̄, anq̃ ꝯfirmet̄, et postq̃ obliti fuerint p̄mi. Si aūt ille q diligit fuerit ex rōnabilib⁹, tūc adhortatio ⁊ correctio [d] † ⌈ ⌋ ⁊ vitupatio illius, ⁊ coarctatio illius, ⁊ trāsformatio ad ipm, ꝙ illud qđ hƺ nō est nisi solicitudo melica, ⁊ p̱cussio demonis, erūt ex eis que multū iuuabūt: v̄ba enī in hoc cap̄ ꝯferunt, ⁊ ēt vetule ad eū incitētur, vt vituperēt illud qđ diligūt ipi, ⁊ rememorent̄ ei⁹ dispōnes, [e] † ⌈ ⌋ ⁊ narrēt ei res aliq̃s de ipo ex qb⁹ [f] ⌈horrorē⌋ icurrat, ⁊ narrēt ei de ipso vituperatiōes multas. Hec enī sunt ex eis que sedāt plurimū: q̃uis sit ex eis, que alios ꝯsolent̄. Et ex eis q̄ ad illos iuuāt est, vt narrent vetule iste formas eius qđ diligit̄ cuz silitudinib⁹ fetidis, ⁊ assimilent̄ mēbra faciei eius cū narrationibus horribilib⁹, ⁊ assiduēt illud, ⁊ p̱seuerēt in ipio. Hec. n. sunt ipaꝝ opa, ⁊ sūt prudētiores ī h̄ viris, nisi mollib⁹. Ipsis nāq̃ īnest ars nō breuior arte vetulaꝝ: ⁊ ꝓpterea poſſe ē eis vt iueniāt qualr̄ p̱mutēt amorē diligētis ad illđ qđ nō diligit̄ gradatim. Deide abscindāt op⁹ suuz, anteq̃ ꝯfirmet̄ amor scđs. Et ex occupatiōib⁹ p̄dictis est emptio puellaꝝ, ⁊ plimus ꝯcubit⁹ ipsaꝝ, et renouatio ipaꝝ, ⁊ delectatio cū ipsis. Et qdā hoies sunt, q̊s sanat letitia, ⁊ audit⁹ cātilene. ⁊ qdā sūt, q̊s illud augmentat in ilisci, ⁊ poſſe est vt sit illud venatio, aut spēs ludi, ⁊ dignitates assumpte ex regib⁹, ⁊ silr̄ spēs tristitie magne, oia sunt sanātia. Et fortasse necessariū erit, vt isti regant̄ regimine hn̄tiuz melās, ⁊ maniā, ⁊ alcutubut: ⁊ vt euacuent̄ humores eorum predicti cū hieris magnis, ⁊ humectentur cum eo qđ dictum est ex humectantibus: ⁊ illud est quū p̱mutatur cū moribus suis, ⁊ [g] ⌈sanitate⌋ corporum suorum ad similitudinem ipsorum.

a † A. ⁊ statura.
b A. ⁊ ex his q̄ inducūt in cognitionem illius.
c A. illi⁹ qđ ē cā macrefactōis eorum.
d † A. erroris.
e † A. turpes.
f A. abominationē
g A. figura.

¶ Tractatus quintus de egritudinibus cerebri in operationibus motus.

¶ De vertigine.[h] † ⌈ ⌋ Cap. I.

Vertigo est vt hn̄ti ipaz imaginet̄, ꝙ res sup̱ ipƺ voluant̄, ⁊ ꝙ ei⁹ cerebrū, ⁊ corpus ipsius reuoluant̄, q̄re non [i] ⌈regit se ita⌋ vt firmet̄: imo cadit. Et multotiēs qdē abhorret voces, ⁊ accidit ei ex[k] ⌈obuiatione sui ipsi⁹⌋ sicut illud qđ accidit ei qui reuoluit̄ sup̱ seipm multotiēs cū velocitate.[l] ⌈Nō. n. figit̄ sedēs, aut stans, aut apit oculos,⌋ ⁊ illud est ꝓpterea, ꝙ accidit spūi in v̄trib⁹ cerebri eius, ⁊ in venis, ⁊ arterijs eius ex [m] ⌈obuiatiōe suiipsi⁹⌋ illud qđ accidit ei quū reuoluit̄ reuolutione ꝯtinua. Et dr̄ia qdez īter v̄tiginē, ⁊ epilepsiā, est ꝙ v̄tigo qn̄q̃ manet tp̱e aliquo: epilepsia v̄o fit repente, ⁊ cadit eā hn̄s silens, ⁊ sanat̄. [n] ⌈Vertigo⌋ aūt est vt quuz hō stat vel surgit, obtenebrent̄ eius oculi: ⁊ [o] ⌈excitat̄⌋ ad h̄ vt cadat: ⁊ q̄ ex ea fortis est, silis est epilepsie: verūtn̄ nō fit cū spasmo, sicut fit epilia. Et hec qdē vertigo qn̄q̃ accidit hoi, ꝓpterea ꝙ reuoluit seipm, ⁊ reuoluunt̄ vapores ⁊ spūs in seipso, sicut [p] ⌈reuoluit̄ vas ꝯtinēs sup̱ aquā⌋ tp̱e aliquo: ⁊ qn̄ reuoluit̄ spūs imaginat̄ hō, ꝙ res voluant̄: nā equale est, siue diuersificet̄ ꝓportio partiū spūs ad p̱tes mūdi ꝯtinētis ipsum ex p̱te spūs: siue diuersificet̄ illud ex p̱te mūdi, quū fuerit[q] ⌈sensibilitas per eas, ⁊ sūt reuolutiōes que sūt ꝓpter oppōnē.⌋ Nā quuz sentiēs mouet̄ p̱mutant̄ opposita, sicut quū mouet̄ sensatū.[r] † ⌈ ⌋ Et hec qdē v̄tigo qn̄q̃ fit ꝓpt̄ ꝯsiderationē etiā ad res q̄ voluunt̄, ita vt ifigat̄ forma illa sēsata in aia. Et ꝓpter hoc dr̄ ꝙ oēs opōnes sensibiles pēdent ex instr̄is corpeis patiētib⁹: quorum p̄muz ⁊ dignius est spūs sensibilis. Et remanet in ipso ab oi sensato forma ipsius, post eius sepationē quū sensatū est forte. Dē eniz sensatū nō efficit in instr̄o sensibili nisi formā que est sibi silis: deinde firmat̄ forma illa, ⁊ euanescit cū q̃titate receptionis instr̄i, ⁊ fortitudie sensati. eius v̄o expositio in sciētia ꝯtinet̄ naturali. Et [s] ⌈quantūcūq̃⌋ fuerit corpus debilius, erūt passiones in eo iste fortiores, sicut in egris.[t] ⌈egritudo. n. plm̄ in hoc seq̄t̄ elōgationē, ita vt appeat eis semp̱ ꝙ reuoluant̄ cū p̱uo motu iporum. Nō eniz idigēt in motu vt iniungat̄ eis q̃tenus in motu vehementer p̱seuerent ꝓpt̄ debilitatē ipsorum. Nā⌋ spūi eorum accidūt nocumētū, ⁊ passio, ⁊ cōmotio. Et qn̄q̃ qdē fit vertigo ex causis corpeis aut p̄ntibus in [u] ⌈vacuitate⌋ cerebri ꝯtentis in ipso ex vaporibus[x] ⌈p̱uenientib⁹⌋ in venis, que sūt in ipso, ⁊ in neruis: aut ex humoribus ꝯtētis in ipso ois gn̄is, qui euaporant̄ cū paruo motu, aut calitate. Quū ergo mouent̄ vapores illi, mouent motu suo spiritū aialem, qui nō digerit̄, ⁊ [y] ⌈rectificat̄,⌋ nisi in venis illis: deinde requiescit in substātia cerebri: postea disp̱gitur in neruis ad corpus. Aut ꝓpter multitudinē vaporum iam retētorum in ipso, ascēdētiuz ad ipm ex locis alijs: deinde q̄escētium in ipso: remanētiū in ipso ab egritudine acuta antecedēte: aut egritudine frigida [z] ⌈et erunt vētositates inflatiue quas mouebit⌋ virt⁹ digestiua, ⁊ resolutiua. Et qn̄q̃ fit nō ꝓpter motū vaporum in cerebro: sed ꝓpter malitiaz ꝯplōnis diuerse [⁊] ⌈in ipso ex qua ꝯsequit̄ excitatio motus agitabilis in spū non cū motore corpeo p̱miscente ipsuz ex vapore: aut alio⌋ sicut accidit illud ex motu diuerso p̱ueniente ex aq̄ ⁊ igne, quū aggregant̄. Et quādoq̃ fit ex motore spūs exteri⁹ sic̄ p̱cussione capit̄, ⁊

h † A. ⁊ alsedar, vel sedar.
i A. est ei poſſe.
k A. seipso.
l A. q̄re nō est ei poſſe vt firmetur stās, aut sedens, aut ꝙ apiat oculos suos.
m A. ex seipso.
n A. Alsedar.
o A. preparatur.
p A. quū reuoluit̄ vas ꝯtinens aquā tp̱e aliquo ⁊ quiescit, vn̄ remanet qđ est reuolutū in girū.
q A. sensatio per eas q̄ reuoluūt̄ ſm oppōnez. Alia lr̄a. sensatio p̱ eas dū ipse reuoluuntur ſƺ oppositionem.
r † A. p̱mutant̄ opposita.
s A. quotiēscūq̃
t A. qm̄ q̄nq̃ egri p̱ueniūt ad vltimū in h̄, vehementer ita, vt semp̱ appeat eis ꝙ reuoluant̄ cū p̱uo motu ipsorum, vel ita vt semp̱ accidat eis v̄tigo cū p̱uo motu iporum qm̄ ipsi idigēt ī motu eorum conatu vehemēti, vt sit eis polis motus ꝓpter debilitatē ipsorum, q̄re.
v A. substantia.
x A. cōmotis.
y A. recipit sbaz.
z A. q̄re fiūt ventositates crude, seu grosse quas mouet.
⁊ A. Alia litera subito ex q̄ ꝯseq̄tur excitatio motus agitatiui in spū nō cū motore corpeo ex vapore, aut alio eī permixto.

fractione cranei, ita vt cõprimant cerebꝛum, ⁊ spm̃ quietũ: ⁊ sequant̃ ipsum motus diuersi circulares vndosi, sicut accidit in aq̃ ex [a] ⌈ꝑcussione graui⌋ super eã, aut casu ꝟberatiõis fortis sup doꝛsuz ipsius. [b] ⌈Reuoluunt̃ eni vñ eius, ⁊ casus ꝟbi gr̃a in aere: sed corpꝰ aereũ est digniꝰ:⌋ sz tñ nõ sentit̃. Et q̃nq3 fit ex vapoꝛibꝰ ascẽdẽtibus ad cerebꝛuz in dispõne suaꝝ ascẽsionũ, ⁊ si nõ sint gñati in sb̃a cerebꝛi, neq3 retẽti in ipso antiq̃tus. Nã quũ ad ipm ascẽdũt, mouent ipm. Et q̃nq3 fit ascẽsus eoꝝ ad ipm, aut in trãsitibꝰ neruoꝝ: ⁊ est ex stõ: ⁊ cisti fellis, [c] ⌈aut⌋ mediãte stõ, ⁊ vesica, ⁊ m̃rice, ⁊ velamine, quuz eis adueniũt egritudines: aut mouent̃ humoꝛes qui sunt in eis. Illud.n. pl'm fit ex stõ: ⁊ post ipm ex m̃rice recipiẽte supfluitates: aut in venis ⁊ arterijs: aut occultis: aut manifestis. Uapoꝛis aũt mã q̃nq3 est choꝛlera: ⁊ q̃nq3 est phlegma. Et vertigo q̃dẽ flatica silis est epilẽe. ⁊ multotiẽs fit [d] ⌈cõitas scotomie, ⁊ vertiginis non ꝓpter mãm cõpꝛehẽsam, imo ꝓpter rem incipientẽ ꝯtinuari cũ cerebꝛo sua qualitate, ⁊ facit possidẽ scotomiã,⌋ ⁊ vertiginẽ, sicut accidit quũ est vacuitas, ⁊ fames q̃busdã hoibus: ⁊ ꝓpꝛie eis qui famẽ nõ tolerãt, ꝓpterea ꝙ os stomachi eoꝝ ledit̃, cui cerebꝛũ cõicat. Et q̃nq3 fit ꝟtigo ⁊ scotomia ẜm semitã crisͣ. Et ꝟtigo q̃dẽ freq̃ẽs, ⁊ ꝓpe in decrepitis, nũtiat apoplesiã: ⁊ sil'r ꝟtigo eueniẽs successione stupoꝛis [e] ⌈cõitãtis mẽbꝛũ⌋ ⁊ q̃nq3 soluit vertiginẽ soda accñs. [f] †⌈ ⌋

De signis eius. Cap.II.

FActa aũt ex reuolutione hois sup seipm: aut ꝯsideratione ipsiꝰ ad res reuolutas, ⁊ luminosas, quum nõ [g] ⌈sedet⌋ nota est per seipm: ⁊ simil'r que fit a ꝑcussione, aut casu. In ea aũt que fit a retẽtione mãeꝝ vaporosaꝝ [h] ⌈p̃cedentiũ⌋ in cerebꝛo, aut gñataꝝ in ipso cerebꝛo, est egritudo assidua: ⁊ non seq̃ẽs egritudinẽ in aliq̃bꝰ mẽbꝛis: ⁊ nõ est excitata cũ repl'one, ⁊ sedata cuz vacuitate. Et q̃nq3 añcedũt ipsam doloꝛes capitis, ⁊ sonitus, ⁊ tinitus, ⁊ grauitas est in capite, ⁊ iuenit tenebꝛositatẽ in visu suo fixã: ⁊ inuenit in sensibꝰ abbꝛeuiationẽ, ita vt sit in gustu, ⁊ odoꝛatu: ⁊ sentit i arterijs anterioꝛibꝰ pulsationẽ vehemẽtẽ: ⁊ inuenit grauitatẽ in odoꝛatu. Et si fuerit humoꝛ qui est in cerebꝛo: aut in alijs mẽbꝛis, hũoꝛ ex quo excitant̃ vapoꝛes phlegma, erit grauitas, ⁊ timoꝛ, ⁊ multitudo sõni, ⁊ signa flatis predicta in canone. Et si fuerit chol'a, erũt vigilie, ⁊ iflãmatio sine ml'titudine grauitatis, ⁊ imaginationes citrine, auree. Et si fuĩt sanguis, erũt vene iflate, ⁊ facies, ⁊ caput, ⁊ ocli rubei, ⁊ calidi: ⁊ erũt g̃uitas, ⁊ sõnꝰ, ⁊ lassitudo, ⁊ pulsatio. Et si fuĩt melia erit grauitas cũ q̃ztitate, ⁊ erũt vigilie, ⁊ imaginatiões laminaꝝ [i] †⌈ ⁊ capilli nigri:⌋ ⁊ cogitatio coꝛrupta, ⁊ reliq̃ signa p̃dicta. Q̃ð si eiꝰ cã fuerit a stõ, erit cũ destructiõe desiderij: aut ipedimẽti in ipso: aut coꝛruptiõe in digõne, ⁊ tremoꝛe [k] ⌈coꝛdis, ⁊ lassitudine spũs: ⁊ erit ꝑmutatio in stõ,⌋ ⁊ declinatio nocumẽti ad añrioꝛẽ ptẽ cerebꝛi, ⁊ mediã ipsiꝰ: ⁊ nõ elõgat̃ q̃n ꝑueniat ad ipsiꝰ posterioꝛẽ: ⁊ diuersitas dispõnis [l] ⌈situs:⌋ q̃nq3 eni sedat̃, ⁊ q̃nq3 augmẽtat̃ ẜm repl'onẽ ⁊ vacuitatẽ. ⁊ fit successiõe [m] ⌈satietatis nauseatiue a cibo p̃terite:⌋ ⁊ iuenit ẽt doloꝛes in stõ, ⁊ [n] ⌈inflãmationẽ⌋ in q̃busdã hoꝛis, ⁊ fit via cõitat̃ neruoꝝ, ⁊ iuenit añ ipsaz, ⁊ apð eius [o] ⌈reuersionẽ in postremo ipsiꝰ doloꝛẽ post sinciput apð originẽ ꝑis sexti i ptibꝰ colli.⌋ Et si est ex m̃rice, p̃cedũt ipam p̃focatio m̃ricis: ⁊ retẽtio spmatis, ⁊ mẽstruoꝝ, ⁊ apata i ipsa. Et sil'r si ẽ ex vesica. Et si [p] ⌈est ex ꝑncipio mẽbꝛoꝝ oiuz:⌋ aut ex origine nutrimenti que est epar: aut ex origine spũs qui est coꝛ, est eius trãsitus, aut in venis ⁊ arterijs oꝛtis ex eis [q] †⌈ ⌋ aut i illis q̃ sũt post aurẽ: aut in illis q̃ sũt in [r] ⌈collo,⌋ ⁊ illiꝰ q̃dẽ signũ est vt sit cũ pulsatiõe vehemẽti, ⁊ tẽsiõe vt coꝛde, venaꝝ, q̃ sũt in collo: ⁊ vt nõ iueniat doloꝛẽ de q̃ sit curãdũ in collo, ⁊ mẽbꝛis eiꝰ, neq3 in reliq̃s neruis. Et quũ vides arterias extrĩsecas extẽsas apð collũ, ⁊ alleuiat̃, cũ manu tua pulsum ꝓhibes: aut ligamẽtis [s] ⌈latinoꝝ,⌋ aut plũbo, aut linis sup ip3 stiptica p̃dicta, tũc scis ꝙ cursus est i eo: ⁊ si nõ, tũc est in alijs. Et sil'r expire in alijs: ꝙ si nõ iuenis, tũc est in vijs ꝓfundis. Illa ꝟo que fit a malitia cõpl'onis diuerse, scit̃ ꝑ leuitatẽ cerebꝛi, ⁊ ꝑuationem cãꝝ p̃dictaꝝ, ⁊ casus frigoꝛis, aut caloꝛis repẽte exterius: aut [t] ⌈ex receptis⌋ infrigidãtibꝰ, ⁊ calefaciẽtibus subito: ⁊ seq̃t̃ eã vertigo. Scotomiã ꝟo hñs nõ tãtũ iuuat̃ a vino, q̃ztum a potu aque. ⁊ scias ꝙ scotomia, ⁊ vertigo quũ ꝓlongant̃, tunc egritudo est frigida. ⁊ signa q̃dem cretice manifesta sunt.

De cura. Cap.III.

FActa q̃dẽ a reuolutiõe hois sup se ipm, ⁊ ꝯsideratiõe eiꝰ ad reuolutiões, aut ꝯsideratiõe ex loco alto curat̃ cũ q̃ete, ⁊ trãq̃llitate ⁊ sõno si nõ cito sedat̃, [u] ⌈et⌋ sumat stiptica acetosa ⁊ frãgat buccellas in eis, ⁊ sumat ipsas. Que ꝟo facta est a sãguine, aut humoꝛe ꝯtẽto i coꝛpe, curat̃ flõmia ex cephalica: deinde ex vena q̃eta, q̃ est post aurẽ. Est eni optima in curatiõe oiuz spẽꝝ ꝟtiginis materialiũ. Et q̃nq3 cauterizat̃. ⁊ ꝓpe in ea cuiꝰ cã est ascẽsio vapoꝝ ex coꝛpe, in q̃cũq3 via eleuantur. Uẽtose quoq3 ꝯferũt nocrati supposite, ⁊ ẽt sup caput. Si aũt fuerint cũ sãguine hũoꝛes diuersi: aut cã eiꝰ fuerint humoꝛes p̃ter sãguinẽ, tũc icipiat̃ ad euãduz cũ pillis de hiera, aut ifusione aloes: si fuerint hũoꝛes calidi, aut decoctiõe myrobal'. citrioꝝ, aut decoctiõe epithymi, ⁊ pillis stomaticis si fuerit diuersi. Et post euões administret̃ clistere cum aq̃ cẽtauree, ⁊ colloq̃ntide. Deinde vẽtoset̃ sup [x] ⌈nucham⌋ ⁊ caput. Post ꝑueni ad gargarismata, ⁊ caputpurgia, ⁊ attractiões odoꝝ naribꝰ, in q̃bus sũt muschus, ⁊ castoꝛeũ, ⁊ nigella, ⁊ amaracũ. Q̃uũq3 ꝑoxismus excitat̃, tũc adiuua cũ fricatione iferioꝝ extremoꝝ. Et si fuerit cã in h̃, ex stõ, ⁊ hũoꝛibꝰ in ipso, administra vomitũ cũ aq̃, in q̃ sunt anetũ ⁊ raphanus, ⁊ ponant̃ in ipa mel ⁊ sal, ⁊ reliq̃ vomitiua tẽpata. Deinde euacua cũ cochijs si ꝟtus fuerit foꝛtis: aut cũ pillis de pic̃. ⁊ ifusione aloes si virtus fuerit minus foꝛtis. ⁊ [y] ⌈scias si hũoꝛes sunt chol'a pura, tũc eni⌋ cũ decoctiõe myrobal'. cũ fumoterre. ⁊ illud q̃dẽ scies ꝑ fictiones p̃dictas in h̃ capͦ, ⁊ in capͦ de stõ. Et si cã fuĩt in alijs mẽbꝛis curabis totũ cũ eo qð op3, ⁊ ꝯfoꝛtabis caput in ꝑncipio sui cũ oleo ros̃. [z] ⌈cũ aceto, ⁊⌋ oleo camemellino. Et post ꝯfirmationẽ cũ oleo camemellino singulari. Q̃uũ g̃ scit̃ ꝙ mã est i capite tm̃, ponãt̃ vẽtose sup caput, ⁊ nocrã. Et flõmet̃ vena, q̃ est post aurẽ. Et administrẽt̃ [τ] ⌈aseibaret⌋ ⁊ gargarismata, ⁊ embꝛoce, ⁊ attractiões odoꝝ naribꝰ, ⁊ caputpurgia p̃dicta, et q̃ silia sũt illis ẜm mãs, ẜm ꝙ sciuisti i canõe. ⁊ si cã ẽ malitia ꝯpl'onis diũse, op3 vt scias cãm eiꝰ, ⁊ signa, ꝑ ea que scis: ⁊ cura ꝑ ꝯ̃riũ, vt tẽpet̃ ꝯpl'o nãlis. Et si cã est ꝑcussio, aut casus, curet̃ ꝑus cũ eis q̃ dicent̃ in capl'is suis. Si ergo sanat̃, ⁊ remanet ꝟtigo, curet̃ vertigo cũ eis que sunt ostensa. Et op3 q̃dem vt hñs vertiginẽ alienet a se ꝯsideratione ad oẽm rem

a A. ex casu grauis.

b A. quare reuoluunt̃ vñ eius, ⁊ casus silis illi in aere, ⁊ i coꝛpore aereo ẽ digniot.

c —— A.

d A. Alia litera. cõicatio facieus alsedar, ⁊ faciẽs ꝟtiginez fit, non ꝑꝑ mãz aduenientẽ, imo ꝑꝑ nocumẽtũ sua q̃litate ꝑueniẽs ad cerebꝛũ, ⁊ facit possidere sedar.

e A. Alia litera. adherẽti mẽbꝛo

f † A. ⁊ q̃nq3 soluit sodam vertigo accidens.

g A. Alia litera. remouent̃.

h A. in antiquo tꝑe existentium

i † A. nigraꝝ, ⁊ piloꝝ nigroꝝ, et fumositatuz, vel fumoꝛum.

k A. ⁊ tepiditate aie, ⁊ ꝑmutatiõe seu subuersione in stomacho.

l A. doloꝛis,

m A. altochme iã p̃teriti.

n A. inflationẽ.

o A. vehemẽtiã eiꝰ, ⁊ in fine ipsiꝰ doloꝛẽ post sinciput apud originẽ paris neruoꝛum sexti in partibus alchafa.

p A. fuerit ꝑncipiũ ex membꝛis omnibus.

q †. A. ambobus

r A. chafa.

s A. alagiemi.

t A. comestis vl potatis.

u A. Alia litera tunc.

x A. nocram.

y A. si sciueris ꝙ hũoꝛes sint cholerici puri, tũc.

z A. Alia litera. pauco.

τ A. pillule alsebiarat.

cito reuolubilem: ⁊ alienet ab aspectu ꝓfunditatū fouearū, ⁊ verticū mōtiū, ⁊ colliū, ⁊ supficierū supre marū. [a] [Scotomiā] vero ⁊ vertiginē factas ꝑ va/cuitatē stōi sedat acceptio buccellarū īfusarū in rob fructuū stipticorū, ⁊ aqs ipsorū, ⁊ ꝓpe acreste.

q A. Alsedar.

¶ De [b] [alue ⁊ est palpitatio.] Cap. IIII.

b A. allui, ⁊ ē albegiendach. Alia lr̄a. allui ⁊ est altemded.

Corpori qdē accidit ex pte multi/plicationis replōnis, et similiuꝫ in lacertis, ⁊ venis, dispō, q̄ est sicut lassitudo, ꝑpt quā extēdunt vene, ⁊ multiplicat oscitatio, ⁊ alarū extensio ꝑpt multitudinē vētositatis, ⁊ vaporis: ⁊ cū ea ru/bificant facies, ⁊ oculi: ⁊ ꝓuocat inolutionē, ⁊ extē sionē. ⁊ quū illud in hoie multiplicat, significat replōnē. Opꝫ ergo vt euacuet humor sāguineus, ⁊ choleri cus, ⁊ administret aq̄ frida. Illud eniꝫ qn̄qꝫ sedat eā in dispōne, ꝓpterea ꝙ tēperat ebullitionē. Aco/ro, quoqꝫ inest ꝓꝓetas remouēdi ipsam, quū masti/cat, aut puluerizatus sumit, ⁊ bibit. ⁊ forsitā cū eo qd̄ resoluit vētositates dn̄antes. Et silr̄ [c] [zuccaruꝫ cū coriandro,] ⁊ balneatores sanāt hn̄tē eā, ꝯstrin/gēdo manū sup venas [d] [⁊ sup duas apopleticas] donec hoi eueniat [e] [quasi] sincopis: ⁊ fortasse cuꝫ eo qd̄ [f] [exprimit de spiritu ascēdente ad cerebruꝫ] oimoda fortitudine dn̄ante materieb⁹ cū resolōne. Et cū ipso qdē est cautela adhibēda, ⁊ opꝫ ne ma nus sup venas teneant ea quātitate, quā homo nō tolerat, vt in ipso eius spūs retineatur.

c A. coriādrū cū zuccaro.

d A. alsebati. i. subeticas.

e —— A.

f A. motu laborioso agitat de spū ascēdēte ad cerebrū dn̄ante sup mās cū resolutione, ⁊ in ipo est periculum.

¶ [g] [De incubo ⁊ nominatur strangulator, arabice vero albodilem ⁊ alchaton.] Cap. V.

g A. De alchabus, ⁊ noiat strāgulator, ⁊ qn̄qꝫ noiat arabice alsiathū, ⁊ alneidalan seu albeidalan.

Incubus aūt est egritudo, in q̄ hō sentit, quū in sōnū igredit phantasma graue sup se cadēs, ⁊ cōprimens ipm, ⁊ angustiat ei⁹ spūs, ⁊ intersecat vox ipsius, ⁊ motus eius, ⁊ [h] [fortasse ꝓfocat] ꝑpt oppilōnes pororū: ⁊ quū ab ipso sepatur, excitat euꝫ subito. Et est an̄cessor vnius triū egritudinū, aut apoplesie, aut epilepsie, aut manie: ⁊ illud qdē quuꝫ fuerit ex māeb⁹ cōpri/mētibus, ⁊ nō fuerit ex causis alijs nō materiatis. Eius vero causa fm̄ plm̄ est vapor materierū grossa rum sanguinearū, aut flaticarū, aut melancholicarū, eleuatus ad cerebrū subito in dispōne quietis mo/tus vigiliarū resoluentis vaporē: ⁊ [i] [cum resolutio ne omnis humoris comitantis ipsum.]

h A. Alia litera est ꝓxima ꝓfocationi.

i A. vnusquisqꝫ humor causat fātasma cū colore suo.

¶ De signis. Cap. VI.

Signa aūt ois humoris manifesta sunt per canones an̄tes. Et qn̄qꝫ fit ex frigore vehemēti inuenienti caput subito apud somnū, quare [k] [cō primit ipm, ⁊ ingrossat, ⁊ ꝯtrahit, ⁊ ef/ficit in ipo phantasias illas subito.] Et illud qdeꝫ non fit nisi ꝓpter debilitateꝫ cerebri sua caliditate: aut malitia cōplexionis, quam habet.

k A. exꝓmit ipꝫ ⁊ ispissat eū, ⁊ cōstringit ipm, et causant ex eo illa fātasmata eadem.

¶ De cura. Cap. VII.

Cura eius est flōmia, ⁊ solō ventris cū eo qd̄ totū humorē educit: ⁊ si humores sint multi, ⁊ grossi ꝯfert ħ solutiuū. Cuius ꝯfectio. ℞. [l] [euforbij] q̄ꝫtitatē. ʒ. j. cū tertia pte. ʒ. de scamonea ⁊ q̄rta. ʒ. de pulpa collogntide, ⁊ duob⁹ danich ani si, si v̄tus fuerit fortis: ⁊ si nō, cū pillis de azulo: aut pillis stomaticis, ⁊ epithymo, et hieris magnis. s. hiera cucumeris asinini, ⁊ hiera ruffi ꝓꝑe. Dein/de ꝯforta caput cū eo qd̄ sciuisti ex canone: ⁊ ex eis que iuuant ad hoc est, vt grana peonie in potu fm̄ ꝯtinuitatem sumant. Si aūt cā in ipso est frigus i/ueniens caput, ⁊ facit in ipso hāc phātasiā, opꝫ vt olea calida administres calefacientia stiptica, ⁊ em plastra rubificātia, ⁊ reliqua. Et nō opꝫ vt ꝓlōge/mus sermonē in ipo, qm̄ iam p̄cessit qd̄ excusat.

l A. ellebori.

¶ De epilepsia. Cap. VIII.

Epilepsia est egritudo ꝓhibēs mēbra aiata ab opa tionibus sensus ⁊ motus, ⁊ erectionis [m] [nō integre,] ⁊ illud est ꝑ oppilōnē ꝯtingentē. Plm̄ vero eius est [n] [spasm⁹ vlis accn̄s] ex nocumēto adueniēte vētriculo ante/riori cerebri, q̄re facit ꝓuenire oppilōnē nō ꝯpletā, [o] [⁊ ꝓhibet trāsitū] virtutū sensus, ⁊ motus in eo, ⁊ in mēbris [p] [itegre fieri absqꝫ iterfectione vlr,] ⁊ ꝓhibet a politate erigēdi, [q] †[ ] ⁊ neqꝫ polē est hoi, vt cum eo remaneat erectio corpis. Et qm̄ ois spasmus queadmodum ōndi fit, aut a replōne, aut a siccitate, aut a ꝯ̈ctione ꝑ cām [r] [ipedientē,] tūc silr̄ epilia. Verūtn̄ [s] †[ipsa] nō fit a siccitate, qm̄ epilia fit subito: sꝫ spasmus siccus nō fit subito. Et qm̄ cerebrū ex siccitate sua nō ꝯseqt vt spasmet multū, qn moriat corpus p̄us: tūc restat vt eius q/dem cā sit, aut ꝯ̈ctio cerebri ad expellēdā rem [t] [impedientē,] que est aut vapor, aut q̄litas mordicati/ua, aut [u] [hūectatiua] male, sbe: aut humor faciens euenire oppilōnē, [x] [⁊ spasmū nō integrū] in vētri/culis cerebri, ⁊ p̄ncipijs originis neruorū. Et qn̄qꝫ fit illud ex humore ꝑ motū vndosuꝫ ꝯtingentē in humore: aut ꝑpt ebullitionē calitatis supflue in eo qd̄ accidit ex oppilōne, q̄re v̄tus sensus, ⁊ mot⁹ nō ptrāsit suo nāli trāsitu: ⁊ [y] [fortasse eius an̄cessione nō ꝯplet,] aliqd cū q̄ꝫtitate aliqua, q̄re nō p̄uantur mēbra sensu ⁊ v̄tute motus itegre: aut ꝑ vētū gros suꝫ retētū in trāsitib⁹ spūs, fm̄ ꝙ visum est pħo magno Arū. ⁊ vidit ipam esse vnā cārū epilie. Et quum ibi fuerit hūor oppilās tūc cerebrū cū hoc ēt ꝯtra/het, vt expellat illud qd̄ [z] [ipedit,] sicut accidit stō ex singultu, ⁊ [⁊] [nausea,] ⁊ sic accidit ex [ꝯ] [tremo/re] quū est ꝯ̈ctio, ⁊ ꝯpssio p̄ncipiū in expulsiōe mē/brorū eius qd̄ ipa expellūt. Et quū cerebrum ꝯ̈hit, mot⁹ eius diuersificant, ⁊ seqtur ipm ꝯ̈ctio neruorū in facie ⁊ alijs, ⁊ diuersificant mot⁹ iporū. Et [ꝫ] [sa nitas qdē] aut ꝯtingit ꝑ expulsionē hūoris, [a] [⁊] ꝑpt resolōne vētositatis: aut ꝑ expulsionē [b] [impe dientis.] Spasmi aūt descēdētis ad mēbra, qb⁹ as/sociat epilia, cā est, qm̄ mā que ꝑuenit ad cerebruꝫ, aut nocumētū qd̄ ipꝫ cōmittat, cōmittat neruos ēt: q̄re est iporū dispō, dispō eius. ⁊ illud est ꝑ tres cās scꝫ q₂ nerui sequunt fbam cerebri, ⁊ ledunt ab eo, quo ipsum ledit: et eorū replō ex hūore expulso ad ipos in p̄ncipio ipsorū [c] [facit, vt augmentet] eorū latitudo, ⁊ abbreuiet eorū lōgitudo, ⁊ epilia qdē ꝓ/cedit cursu spasmi, nō cursu lassitatis, ⁊ efficit ꝯ̈ctio nē cerebri, ⁊ abbreuiationē: ⁊ nō facit mollificatio/nē, ⁊ dilatationē, nisi q₂ cerebrū [d] [administrat in ħ expulsionē alicuius rei] a seipso: expulsio vero nō cō plet, ⁊ ꝑficit, nisi ꝯ̈ctione, ⁊ exꝓssione. Oi aūt spa/smo māli ꝯfert febris: sꝫ epilia est spasmus mālis. [e] †[ ] Et apata qn̄ apparēt in ipa fortas/se resoluūt eā, ⁊ minuūt mām eius. Et multotiēs q/dē ꝑmutat melia ad epiliaꝫ: ⁊ mltotiēs qdē mutat epilia ad meliaꝫ. Quidam aūt hoies existimāt, ꝙ qn̄qꝫ est epilia, que nō est a mā. Si ergo signt per hoc, ꝙ cā in eo est vapor, aut q̄litas nocēs cerebro, ⁊ facit in ipo ꝯ̈ctionem p̄dictā, tūc sermo iporū intē tionē habet: si aūt signt, ꝙ cā illius est ipsa ꝯplō pu ra cum est in cerebro, ⁊ efficit epilepsiaꝫ, tunc illud est quod modū non habet: quoniam quū qualita/te illa affectum fuerit cerebruꝫ, oportebit vt sit epi/

m A. ꝓhibitiōe nō completa.

n A. Alia litera. ꝑpt spasmū vniuersalē accn̄teꝫ.

o A. vnde ꝓhibetur transitus.

p A. penetratiōe itegra absqꝫ abscisione totali ipsius.

q † A. seu standi

r A. nocentem.

s † A. ipsa.

t A. nocentem.

v A. humiditas

x A. nō cōpletā.

y A. ꝑ hoc ꝙ nō cōplet, penetrat ex ea.

z A. nocet.

⁊ A. subuersione

ꝯ A. iectigatiōe.

ꝫ A. euasio qdeꝫ a ꝑoxismo ipsi⁹ epilensie.

a A. aut.

b A. nocentis.

c A. q̄re augmētatur.

d A. conat i hoc expellē aliquid.

e † A. quare ipsi confert febris.

lepsia inseparabilis ei, et nō fit ex eis que separant ^a[in dispone.] Uex causa epilepsie est ex eis, que subito fiunt, ꝛ sepant ^b[in dispone:] aut vincit ꝛ iterficit. Et ^c[simil'r] nō est qualitas pura in ipso cerebro ^d[sine] mā: aut qualitas aduenies ei: ꝛ rescindit: ꝛ fit illud ex mēbro alio ꝓculdubio. Spuma xo accñs in epilepsia, est ꝓpter agitationez motus ^e[spūs] ꝓpter ꝑfocationez eius. ꝛ illa agitatio est ꝓpt agitationē spasmi, ꝛ in apoplesia qdez accidit ꝑfocatio ꝓpter violētiam anhelitus. Epiła qdē est q̄si spasmus ꝓprius ꝑmū cerebro: ꝛ spasmus epilepsia ꝓpa ꝑmū mēbro alicui. Et mot⁹ sternutatiōis est q̄si motus epiłe leuis. ꝛ epilepsia est q̄si sternutatio multa ꝛ fortis. Uerūtñ pl'm expulsionis sternutationis est ad ptē anteriorē ꝓpt fortitudinē v̄tutis, ꝛ debilitatē materiei. Et expulsio epiłe ad q̄zcunq̄ ptē fuerit est facilior ꝛ possibilior. Et opz qdem vt cóprehēdat q̄ dcm̄ est. Q̄m quū epilepsia est i ipo cerebro, tūc cā in ipso est mā ꝓculdubio faciēs ventositatē retētā in meatib⁹ sensus ꝛ motus: ^f[aut] replet vtrosq̄ vētriculos anteriores cerebri ipletione aliq̄. Et hec qdē mā: aut est sanguis dñans ꝛ plurimus: aut fła, aut meła, aut choła, ꝛ est ^g[pua] valde: ꝛ post ipsaz in paucitate est sāguis purus. Sanguis aūt cuius ꝯpło ad ꝯpłonez chołe nigre ^h[et] flatis iclinat eēntiā ^i[multotiens] fit cā: verūtñ cā ^k[plima] est hūiditas denudata ^l[et] declinās ad cholerā nigrā. Et pl'm. n. quū accidit epiła, accidit a fłate. ꝛ hip. qdē dixit ꝙ plime oues patiunt epilepsiā: quūq̄ i cerebris suis anatomizāt, iuenit i eis humiditas mala fetida. ꝛ ois cā epiłe ^m[cerebri cōparat ad] debilitatē digōnis in ipso. Nō ergo euāt qn aut fit in sba cerebri, ꝛ ⁿ[velaminib⁹] ei⁹, et est deterior: aut fit in pāniculis ipi⁹, ꝛ est leuior. Et epilepsia młica fortis est deterior, q̄zuis flatica fit plies ^o[Quuz ergo phlegma fit plus, tūc meła] magis oppilat trāsit⁹ spūs. Et illa que apd̄ quosdaz ꝓpo noie dr̄ mater pueroꝝ, iterficit multū. Et qñ ꝯtinuātur paroxismi epiłe, iterficit. Epiła autē cuius cā est in mēbro alio, fit aut qr eleuant ab ipso ad cerebruz vapores, ꝛ vētositates ledētes q̄ztitate sua, ita vt ex eis aggreget ꝟm semitā ascēsionis aliqd: deinde post illud ispisset, ꝛ fiat mā hñs essentiā, faciens eēntia sua, aut eo q̄ ex ipsa gñatur de vētositate.

Aut qr ad ipm eleuat vapor, aut vētositas impediens, non q̄ztitate, imo q̄litate, aut ꝯgelatione, aut adustione, aut venenositate, aut malitia sbe. Aut qr eleuat ad ipm qualitas pura tm̄. Aut qr eleuat ad ipm q̄ ipedit duob⁹ modis. Mēbruz aūt ex quo eleuant vapores ad cerebrū faciētes epiłaz ^p[multiplicati in ipso,] aut est totū corpus, aut splen, aut stōus, aut mirach, ꝛ ꝯtingit illud ēt in reliq̄s membris. Illud aūt q̄ ^q[impēdit vaporē] male sbe, ꝛ q̄litatis est in toto corpe ēt, ita vt fit i digitis pedis ꝛ manus. Et fit cā illius retētio sāguinis, aut hūoris in transitu cui iā accidit oppiło, ꝛ abscindit ab eo calor inatus, ꝛ morit in ipso, ꝛ putrefit, ꝛ ꝯuertitur ad malā q̄litatē: ꝛ ꝓcedit ex eo ꝟm ^r[deglutionē in ꝑmis] mā vaporosa, aut q̄litas venenosa: aut fit casus sup ipm quorūdā venenoꝝ: ꝛ iprimit i neruis, sicut iprimit pūctura scorpionis sup neruos. Et expellit eius venenū mediātib⁹ neruis ad cerebrū, ꝛ ledit ipm: q̄re ꝯtrahit ex eo, ꝛ spasmat. Et agitātur mot⁹ eius, sicut accidit stō, quum recipit, q̄ hz mordicationē, vacuus, ꝟm ꝙ iuenimus ipm in singultu, et quū eēntia oris stōi est fortis sēsus. Et singultus qdē est spēs spasmi. Quū ergo accidit cerebro ab hꝫ cā spasmus, ꝛ ꝯctio, et abbreuiatio, tunc

a A. statim.
b A. statim.
c A. huiusmodi
d A. imo est.
e A. anhelitus.
f A. et.
g A. parum.
h A. aut.
i A. Alia litera quūq̄ est poł'e.
k A. ꝟm pl'm.
l A. aut.
m A. cerebralis fundatur sup.
n A. Alia litera medulla.
o A. q̄zuis flatica plus accidat qm̄ melica fortis.
p A. cū multitudine sua.
q A. nocet cum vapore.
r A. reuolutionē, vel piodicationē, aut nō ꝟm periodicationē.

ipm seq̄tur ꝯctio oiuz neruoꝝ, et spasmus ipsoꝝ. Et. G. qdem de seipso narrauit ꝙ accidit ei singultus, quū recepit diapipeon, ꝛ post ipm bibit vinuz, ꝓpt impedimētū oris stōi cū acuitate, ꝛ nos ēt testificamur in alio q̄ illi est ꝓximū. Et. G. ꝛ alij retulerūt, et nos post ipm testificamur illud, q̄ multotiēs sentit epilepticus eleuari aliqd ex pollice pedis sui, q̄ est sicut vētositas frida, ꝛ tendit versus cerebrū ipsius. Quū ergo ꝑuenit ad cor, ꝛ cerebrū ipsi⁹ incurrit epilepsiā. ꝛ. G. qdē dicit, ꝙ quū ligat crus eius ligatiōe forti ante ꝑoxismuz ipsius, ꝓhibet illud, aut alleuiat: ꝛ nos testificamur nos vidisse res mirabiles hui⁹ capłi. Et qdā eoꝝ q̄nq̄ cauterizantur sup pollicē suū. ꝛ qdā sup ^s[digitos pedis: ꝛ vapor illius ptis retētus est] ꝛ sanati sunt. Ex h̄ autē capło est epilepsia que accidit ꝓpter xmes, aut ascarides. Et qdā modus epiłe est cōpositus cū sincopi, q̄re forsitan extrahūt medici de caꝑ epilepsie. Uex in ipso est, ꝛ est spēs eius. ꝛ ipsuz noiat ꝑfocationē matricis. ꝛ est ꝙ qñ mulieri accidit, vt ei⁹ mēstrua retineant in nō sua hora, aut ꝯstrigant ^t[quū retinent ab ea ꝓpter dimissionē balnei] ꝯuertit illud in matrice sua ad q̄litatē venenosam: ꝛ adsunt ei mot⁹, ꝛ vaporationes: aut cū piodo: aut sine piodo, q̄re accidit vt eleuet vapor ei⁹ ad cor, ꝛ ad cerebrū, ꝛ icurrit epilepsiā młier. Et sil'r q̄nq̄ ᵘ[ꝯuenit] hoi, vt in vasis suis seminalib⁹ aggreget spma pl'z, ꝛ corrūpat, ꝛ ifrigidet, ꝛ ꝯuertat ad q̄litatez venenosaz, ꝛ accidit ei siłe ipsius. Et sil'r aduenit młieri ꝑgnāti epiła in ipregnatiōe. Quūq̄ deponit, ꝛ euacuat mām illā mēstrualez, remouet illud. Et nobis qdē narrata fuit epiła icipiēs a spōdilib⁹, ꝛ epiła incipiēs a spatula, ꝛ reliq̄s. Illa aūt que fit ex mirac, ꝛ ex stō, et ꝓpter nauseatiuā satietatē, facit possidē oppiłones in venis, q̄re ipse nutrimētū laudabile nō suscipiūt, ꝛ corrūpit in eis humor, aut remanet in ipsis nutrimētū laudabile coarctatū ꝓpt oppiłones, q̄re corrūpit: ꝛ mł'totiēs redit ad stōm corruptū, ꝛ corrūpit cibū bonū laudabilē, ꝛ multotiēs accidit ꝓpter ˣ[reuersionē illius corrupti ad stōm] vomitus cibi idigesti. Uex ꝟm quācunq̄ dispōnē fit epilepsia, cū cōitate aut absq̄ cōitate, ꝑncipium epilepsie ꝓpinquū, ex cerebro est. s. aut ex vētriculo eius anteriore, aut ex vētriculis alijs cū eo: qm̄ primū nocumētū ʸ[quo ipedit] ꝯtingit in sensu visus ꝛ audit⁹, ꝛ in mōtib⁹ lacertoꝝ faciei, ꝛ palpebraꝝ: q̄zuis reliqui sensus ꝛ mēbra mobilia in nocumēto cōicant. Nā si non cōicarēt in nocumēto reliq vētriculi, nō destrueret intellect⁹, neq̄ lederet eleuatione anhelit⁹. Epilepsiā xo ꝟm plimuz añcedit spasmus: deinde post ipm fit epiła: ꝛ illud est qm̄ si cōfirmat spasmus, est epiła. ꝛ quū expellit cā impediens, aut resoluit vētositas, redeunt opōnes sensibiles ꝛ motiue. Et q̄nq̄ qdē appet humor expulsus visibil'r in vtrisq̄ naribus, ꝛ in gutture. Et multotiens fit epilepsia sine spasmo sensato: et illud ideo, qm̄ mā faciens ipsaz, est subtilis, et opatur cū repletione, non cuz malitia vehemēti. Epiła xo plurimū accidit infantibus, ꝓpter humiditates ipoꝝ: et plerūq̄ appet in eis ꝑmū quuz nascuntur. et quandoq̄ fit post pubertatē. Si ergo in regimine ipsoꝝ fit rectitudo, remouetur: et si non, remanet. et oportet quidē vt studiuz ipendat ad hoc, vt illud remoueatur ab eis ante pubertatez. Pueri vero ab hoc sunt remotiores, quibus in ptibus capitis accidūt vlcera, et apata, et adest fluxus nariū. Et equū qdē est vt ille, in cuius cerebro est humiditas in ꝑncipio creationis: purget: et plerūq̄ purgatur in matrice:

s A. digitū aliū si vapor ē ex pte ipsius. Alia lr̄a. ꝛ qdaz eoꝝ ligāt policē suū, ꝛ qdā ligāt digitū aliū si vapor est ex parte ipsius.
t A. aut retinet spma ei⁹ ꝓpt dimissionē coit⁹.
v A. contingit.
x A. illud.
y A. de quo est curandum.

⁊ qn̄qȝ purgat̄ post natiuitatē. Si enim nō purgat̄ nō erit excusatio qn icurrat epilepsiā. Plime autez epilīe, que pueris ꝯtingūt, cura qn̄qȝ alleuiat̄, ⁊ remouet̄ cū pubertate, quū ipsaz nō adiuuat malitia regimis, ⁊ dimissio cure. Epilīa autē qn̄qȝ accidit adolescētib⁹. Si ḡ fuerit post .xxv. ānos ꝓpt̄ egritudinē in cerebro, ⁊ ꝓpē in sb̄a ipsius, erit comitās, ⁊ neqȝ sepabit̄, ⁊ erit finis actionis cure in eis, alleuatio a prauitate ipsi⁹, ⁊ tarditas ꝑoxismi eius. Et Hip. qdē dixit, ꝙ epilīa remanet cū eis vsqȝquo moriant̄. Senib⁹ aūt paꝝ aduenit epilepsia oppillatiua. Et cās mouētes epilepsiā plerūqȝ adiuuāt cāe extrinsece, sicut imoderātia cibi ⁊ potus, ⁊ satietas nauseatiua: Et sicut mora plima in sole, ꝓpter illud qd̄ capiti attrahit̄ ex materijs. ⁊ illud qdē est ꝓpterea ꝙ ꝓhibet dilatari mās in ꝑtib⁹ corpis, q̄re mouet eas ad supiora. Et coitus plimus est ex causis ei⁹, ⁊ ex causis ipsius sunt delitie, ⁊ qes, ⁊ paucitas exercitij: ⁊ ex causis ei⁹ est exercitiū sup replōnē, ꝓpterea ꝙ humores ꝓpt̄ ipm mouent̄, qui resoluunt̄ non itegre, ⁊ iplent vacuitates. Ex causis ipsius est illud qd̄ debilitat cor ex timore, aut euētu tumult⁹, ⁊ vocis subito. Et ex causis eius sunt ieiuniū hn̄tis stōm debilē. Et potatio vini puri ēt, ꝓpterea ꝙ ipedit stōm. ⁊ cause qdē iste remote faciūt cās ꝓpinqs. Nos ꝟo ponemus his causis caplꝫ singulare, ⁊ dicet̄, ꝙ quū epilepticus iduit coriū caprinū, sicut excorticatū est recēter, ⁊ [a] ⌈dimittat̄⌋ in aq̄, icurrit epilepsiā. ⁊ sil'r quū suffumigat̄ cū cornu capꝛno, ⁊ myrrha, ⁊ albasce. Epilīa aūt multotiēs resoluit̄ ꝓpter febres, q̄s tolerat hn̄s eā, ⁊ ꝓpē que sunt lōge: ⁊ q̄rtana ꝓpē ꝓpter vehemētiā lōgitudinis sue, [b] †⌈ ⌋ ꝓpterea ꝙ digerit mām melicā donec resoluat̄. Et tremor fortis q fit in febrib⁹: tremor .n. excutit vehemēter, qd̄ in cerebro cōprehēsum est de supfluitatibus. [c] ⌈Sudor aūt iuuat tremorē sua expulsione.⌋ Et queādmodū apoplexia ꝯuertit̄ ad palysim, sil'r plm̄ epilīe ꝯuertit̄ ad palysim. Quidam aūt existimāt, ꝙ ſſatice associant̄ tremor, ⁊ agitatio, qm̄ ſſa nō ꝯsequit̄ in spissitudine sua vt oppilet meatus itegre: Melīa v̄o itegre oppilat, q̄re in ipa accidit parua agitatio. Et alij existimāt, ꝙ eius cū q̄ multiplicat̄ agitatio, forsitā cā est humor ꝑue q̄ꝫtitatis, aut pauce penetrationis in meatib⁹, q̄re ponūt rē econuerso. Nullus ꝟo vtrorūqȝ sermo in eo est determinatus. Inqt Ruffus quū appet albaras in ꝑtibus capitis epileptici, sigt resolōnem [d] ⌈corruptionis⌋ epilīe, ⁊ sanitatē. Et multotiens qdē resoluit̄ epilepsia ad palysim, ⁊ ad melīam. Epilīe ꝑparatis accidit epilīa, ꝓpē humidis, ꝓpter etates suas, sicut infantibus ⁊ pueris, ⁊ humectatis, ꝓpter regimen suū: sicut qui nauseatiuā satietatē ꝯsuescunt: ⁊ illis qui inhabitant terrā vēti meridionalis, qm̄ implet caput humiditate. Epilīa autem mulieꝝ, ⁊ ifantiū, ⁊ omniuz quoꝝ sanguis est paucus, [e] ⌈est parua ꝓpter constrictionem venarum.⌋

De signis specierum eius. Cap. IX.

Dicimus ꝙ ex signis cōibus pluribus spēꝝ epilepticorū sunt, citrinitas lingue ipoꝝ, ⁊ viriditas venaꝝ que sunt sub ea: ⁊ plm̄ qdez āñcedit eam mutatio corpis a ꝯplōne sua, ⁊ grauitas in capite, ⁊ ꝓpē quū irascit̄: aut accidit iflatio in ventre: ⁊ āñcedunt eā [f] ⌈coarctatio⌋ in motu ligue: ⁊ sōnia eoꝝ mala: ⁊ obliuio: aut pauor ⁊ timor, ⁊ formido: ⁊ [g] ⌈accidit ei vt loquat̄ secū⌋ ⁊ ꝯstrictio pectoris, ⁊ ira, ⁊ acuitas. Nō ois ꝟo ei⁹ spēs recipit curā: ⁊ que ex ea magis est ledēs, est illa [h] ⌈ex qua ꝓueniunt vertigo, ⁊ agitatio plm̄ fortis:⌋ deinde sequunt̄ eā qes fortis [i] ⌈addita vehemēti additione:⌋ ⁊ nocumētū in [k] ⌈spiritu⌋ q̄re sigt mltitudinē māei, ⁊ debilitatē v̄tutis. Quū aūt voluerīs scire si egritudo est in cerebro, aut in mēbris alijs, itēde an semꝑ iuenias ḡuitatē in capite, ⁊ ꝟtiginē, ⁊ tenebrositatē in oclīs, ⁊ ḡuitatē in lingua, et sensib⁹, ⁊ agitationē in motib⁹, ⁊ citrinitatē i facie. Quūqȝ illud iueneris cū ꝑmistiōe in itellectu, ⁊ obliuione assidua [l] †⌈ ⌋ ⁊ amētia, aut stoliditate, ⁊ nō [m] ⌈est ḡuitas ⁊ minuit̄ ſm fluxū vētris⌋ cū eo qd̄ ꝯtingit ex lenitate nature ⁊ eūonib⁹ tūc indica ꝙ illud est ex cerebro tm̄mō. Amplius si nō iuenis in mēbris neruosis, ⁊ in splene, ⁊ epate, neqȝ in aliq̄ extremitatū, ⁊ in iūcturis nocumētū, neqȝ eger sentit aliqd eleuari ad caput ex loco, certificat̄ apōte, ꝙ ipedimētū ē ex cerebro. Signa āt epilīe leuioris sunt vt sint accn̄tia magis sana: ⁊ vt hn̄ti ipsam cito redeat rō, ⁊ verecūdet̄ quuz sanat̄: ⁊ vt velocit̄ adueniat ei icolumitas sua: ⁊ ꝓpē cū sternutatorijs, ⁊ attractionib⁹ odoꝝ ꝑ nares ⁊ [n] ⌈ex⌋ eis q̄ mouēt vomitū, ⁊ [o] ⌈ex⌋ eis que igrediunt̄ in guttur: aut q̄ vomē faciūt. [p] †⌈ ⌋ Signa ꝟo ei⁹ q̄ prauior est, sūt difficultas [q] ⌈spiritus⌋ ⁊ ꝓlixitas agitationis: deide lōgitudo [r] ⌈ꝯgelationis⌋ post ipam ⁊ paucitas euasiōis [s] †⌈ ⌋ post attractionē odoꝝ narib⁹ ⁊ sternutatorijs. Et minor istaꝝ est, aut in q̄ [t] ⌈elōgat̄ agitatio ⁊ nō elōgat̄ ꝯgelatio: aut in q̄ ꝓlongat̄ ꝯgelatio⌋ ⁊ minorat̄ agitatio. Et signū ei⁹ cuius cā est ex vētositate grossa in ipa ḡnata, est vt nō iueniant̄ cū ea, neqȝ ꝓpe eā, ḡuitas: imo iueniat̄ sonit⁹, ⁊ extēsio, neqȝ sit spasm⁹ ei⁹ fortis. Et signa eius cui⁹ cā est ſſa, sūt vt sit saliua eius [v] ⌈cal'a⌋ spumosa, grossa, multa, ⁊ sit in vrina eius aliqd sil'e vitro liq̄facto. Et multiplicent̄ in ipo pauor: ⁊ timor, ⁊ pigritia, ⁊ ḡuitas, ⁊ obliuio. Et qn̄qȝ cognoscit̄ ex re vomit⁹, ⁊ colore spume, ⁊ ex colore ēt sāguis. Et qn̄qȝ cognoscit̄ ex etate, ⁊ regione, ⁊ ex causis p̄teritis de cibis, ⁊ regimine: ⁊ ex eis qdē q̄ eā sigñt, sunt qes, ⁊ tranqllitas, ⁊ color faciei, ⁊ ocl'oꝝ, ⁊ reliq̄ que sciuisti in canone: ꝙ si ſſa cū hoc erit crudūz fridū, erit obliuio. ⁊ stoliditas, ⁊ ḡuitas capitis, et corpis, ⁊ ꝓfūditas sōni plus: ⁊ erit epilīa magis laxans, ⁊ debilitās: ⁊ hec spēs est mala valde. In ea ꝟo que facta est a ſſate salso, est sōni ꝓfunditas minor: ⁊ frigus cerebri leuius, ⁊ mor⁹ saniores. Signa autē eius cui⁹ cā est chol'a nigra [x] ⌈sunt qm̄ est melīa, aut sil'is sāguini nigro, aut acuta, aut adusta, aut acetosa⌋ ex q̄ ebullit terra. Et sunt nāe hn̄tiuz eā decliues ad ꝑmistionē in suo sensu, ⁊ ad dispōnē que est sicut melīa, neqȝ itellect⁹ eoꝝ mūdant̄, quuz sepat̄: ⁊ sigtur ēt melīa ex colore faciei, ⁊ oculoꝝ, ⁊ ex siccitate nariū, ⁊ lingue: ⁊ regimine ḡñatiuo melancholie. Si ergo fuerit melīa ſex sanguis nālis erit epilīa cū lassitate, ⁊ paucitate sermonis, ⁊ cum quiete: ⁊ erit hn̄s eam hn̄s cogitationes [y] †⌈ ⌋ quietas. Et si fuerit melīa de gn̄e chol'e aduste, ⁊ est acuta tūc eius ꝑmistio erit demoniū, ⁊ cuz multitudine ſmonum, ⁊ vocū: et eius epilepsia erit agitabilis, et leuis remotionis: et qn̄qȝ erit cum febre, et p̄cipue quum fuerit melīa eius subtilis. Si aūt fuerit ex mlīa sanguinea erūt eius dispōnes cuz risu. Et tu qdē cognoscē potes sb̄am mlīe ex vomitu. Naz si est sil'is feci sanguinis, tunc est mlīa naturalis. Et si est sil'is feci vini, ē mlīa adusta: aut si est [z] ⌈aspa tūc est stiptica⌋ et sigt finē friditatis, et siccitatis eius: aut est acetosa subtilis cū spuma, et tunc ebullit sup terrā: aut [ʒ] ⌈si nō est acetosa est spissa,⌋

a A. infundatur

b † A. et.

c A. Alia litera Et sudor qui sequit̄ tremorem minuit ipsam.

d A. materierū.

e A. ⁊ venaꝝ constrictio est magis pernecans. Alia lr̄a. est magis receptibilis, vel plus accn̄s. Alia lr̄a. Et accidit epilensia mlierib⁹, ⁊ infantib⁹, ⁊ oib⁹, qb⁹ est paucitas sanguis et strictura venarum.

f A. Alia litera debilitas.

g A. malitia aīe

h A. quā āñcedit ꝯcussio vehemēs vel ſm aliā lr̄am est illa q̄ āñcedit alsedar. i. scotomiā vehemētē ⁊ agitationē multam fortem.

i A. Alia litera cū spuma frigida vehementi.

k A. anhelitu.

l † A. ⁊ hebetudine seu.

m A. nō minorat̄ neqȝ minuit̄ super vacuitatem.

n A cum.

o A. cum.

p † A. aut nō faciant vomere.

q A. anhelitus.

r A. quietis.

s † A. a ꝑoxismo

t A. ꝓlōgat̄ agitatio, ⁊ nō ꝓlongat̄ qes, aut ꝓlongat̄ i ea qes.

v A. fluens.

x A. est vomitus chol'e nigre, aut rei sil'is sāguini nigro, aut acute aduste, aut acetose.

y † A. Alia lr̄a. corruptas.

ʒ A. spissa tūc est pontica exaspe rans guttur.

A. est

non hñs spumam. Signa aũt eius cuius causa est
sanguis sunt ista. Nã dico ꝙ si sanguis facit epile/
psiam cũ ebullitione, ⁊ motu absq͂ q̃ztitate, nõ ap/
paret ei magna opatio in colore, ⁊ exuberatione al
guidez, neq͂ est dispositio ꝓfocationis in horis[a] ⌈in
qbus est epilepsia, neq͂⌋ apparẽt ex ea grauitas, ⁊
stoliditas, ⁊ lassitas, ⁊ multitudo sputi, ⁊ [b]⌈mucil/
laginis⌋ sicut apparent cũ ſtate, ⁊ est cuz caliditate,
⁊ rubedine in oculis, ⁊ vapore sup caput sãguineo.
Si ṽo cum q̃ztitate faciat cuz signis sanguinis est
exuberatio in guidez: ⁊ añcedit dispositio, que est
sicut ꝓfocatio. Signa autẽ epilepsie, que est ꝓpter
mãm cholericã: ⁊ illud qdem est ẜm minus, sunt vt
sint nocumẽtũ, ⁊ tribulatio ab ipsa vehemẽtior: et
spasmus in ea fit minor, ⁊ spatiũ eius breuius. Mo
tus ṽo sunt in ea fortioris agitationis: ⁊ ipsam qdẽ
sig͂nt motus vomitus, ⁊ iflãmatio, ⁊ vehemẽtia ꝑ/
mistionis rõnis: ⁊ citrinitas coloris, ⁊ oculorum.
Eius ṽo cuius cã est ex stõ, signa sũt tremor in ore
stomachi, ⁊ p̃cipue quũ tardat̃ cibus, ⁊ ꝯcussio, et
tremor, ⁊ cõmotio, quũ est epilepsia: ⁊ voces, ⁊ ru/
gitꝰ ⁊ p̃cipue in ꝑncipio inuasionis: ⁊ sunt cũ ea solu
tio stercoris, ⁊ exuberatio vrine, ⁊ [c]⌈spermatis qḋ
emittit̃ ꝓpter amplexũ mulieris, ⁊ viri sine coitu, ⁊
spmatis cũ coitu⌋ ⁊ tremor cordis, ⁊ soda fortis, et
leuitas epilepsie, aut ipsius remotio cũ administra
tione vomitus, ⁊ dispões sig͂ntes corruptionẽ sto
machi, ⁊ augmẽtũ epilepsie, ⁊ [d]⌈sunt ꝓpter linimẽ
tum⌋ stomachi, ⁊ purgationẽ ipsius. ⁊ q̃nq͂ interfi/
cit hec ꝓpter frequentiã periodoꝝ. Ex eo itaq͂ est
vt humor qui est in ea agat multitudine sua, ⁊ mul/
titudine vaporis sui: ⁊ hic humor est ſtaticus ẜm
pl'm: ⁊ q̃nq͂ admiscet̃ ei alius. Et signa qdez eius
sunt, vt accidat epilepsia in horis repletionis, ⁊ sa/
tietatis nauseatiue, ⁊ alleuiet̃ quũ vacuitas adest,
⁊ quũ vẽter soluit cibuz, ⁊ fit ẜm iterationẽ frequẽ/
tem nauseatiue satietatis. Si ergo fuerit ꝑmistio
cũ illo materie cholerice, iueniet sitim, ⁊ inflãmatio
nem, ⁊ mordicationẽ, ⁊ adustionẽ. Et si fuerit cũ il/
lo melãcholia, multiplicabit̃ eius desideriũ in pli/
bus dispõnibus, ⁊ sentiet gustũ acetosuz, ⁊ g͂natur
ab eo cogitatio, ⁊ vt solus loquat̃ secũ q̃zuis [e]⌈ẜm
ꝙ⌋ sig͂tiones ſtatice sint dn̄antiores. Et ex eo est vt
humor qui in ipsa est agat malitia sui, nõ multitudi
ne sua, ⁊ signa eius sunt, vt epilepsia fiat in horis va
cuitatis, ⁊ quuz mã inuenit os stomachi vacuum,
⁊ abscindat̃ epilepsia cũ cibo ꝯueniente laudabili.
Si ṽo humor fuerit [f]⌈calidus⌋ de g͂ne cholere co
gnosces ip̃m per sig͂tiones quas diximus. Qḋ si est
ex mirach, eius signa sunt, ructus acidus, ⁊ iflatio,
⁊ rugitus faciens dolorẽ, tarde quietis, ⁊ iflãmatio
in mirach, ⁊ q̃nq͂ excitat̃ cuz ea dolor inter vtrasq͂
spatulas [g]†⌈ ⌋post assumptionẽ cibi [h]⌈pau
ci⌋ nõ quiescens, nisi apud eius digõnez: deinde re/
dit post assumptionem cibi pauci nõ quiescens, nisi
apud eius digõnẽ. Quuz ṽo accidit ẜm vacuitatẽ,
nõ accidit nisi cum duritie nature, ⁊ destruit̃ lenita/
te nature: ⁊ ꝓprie si tu inuenis extẽsionẽ in mirach
ad supiora, ⁊ tremorẽ. Et istis qdem accidit vomi/
tus cibi idigesti, ꝓpter illud qḋ diximus de reuer/
sione cibi ipsoꝝ [i]⌈corrupti, ⁊ oppilationibꝰ viarũ
eius. Ex illa itaq͂ est quũ⌋ est vapor mirach faciẽs
epilepsiã cholericus: ⁊ cognoscit̃ illud ꝓpter inflã
mationẽ ꝯtingentem [k]⌈ex corpore⌋ ⁊ ꝑmistione ra
tionis declinantẽ ad rixã [l]⌈⁊ ad inq͂sitionem.⌋ Et
ex illa est, cuius vapor est melicus, ⁊ ꝓueniunt cuz
eo rami melie, ⁊ timor, ⁊ [m]⌈vt solus secũ loquat̃, ⁊
vt pauor tenebrosus⌋ ꝓpter tenebrositatẽ materiei

a A. Alia litera. aũ epilensiã: verũtamen.
b A. mucositatẽ.
c A. hũiditas salíualis dicte meda cꝰ exitꝰ precedit exitũ spmatis ⁊ exuberatio spermatis.
d A. diminutio ẜm inuiscationẽ.
e —— A.
f A. acutus.
g† A. parum.
h —— A.
i A. ꝓpẽ corruptionẽ eiꝰ. Et ex illa est, cuius.
k A. ⁊ ex colore.
l A. ⁊ agitatiões vel ad manuuz, ⁊ pedũ cõmotionem.
m A. malitia aie, ⁊ pauor.

⁊ accidit ex ea delectatio mortis [n]⌈et⌋ odiũ ipsius
⁊ timor, ⁊ reliqua que in melia dicta sunt. Illã ṽo
cuius causa ⁊ ꝑncipiũ sunt ex epate, aut ex toto cor
pore, sig͂nt color, ⁊ capilli, ⁊ siccitas cutis, ⁊ arefa/
ctio eius cũ nigredine: aut ipsius lassitas, ⁊ pingue
do: aut eius maties: ⁊ roris multitudo [o]⌈vaporis⌋
sanguinis, ⁊ sig͂t ip̃m pulsus, ⁊ vrina, ⁊ dispositio ci
boꝝ p̃cedẽtiuz, ⁊ regiminis p̃teriti: ⁊ sig͂t ipsam re/
tẽtio eius ꝙ eñat̃ ex [p]⌈stõ⌋ ⁊ matrice, ⁊ venis, ⁊ re
liqs. Si aũt est sanguinea tẽdens ad adustionẽ, vi/
des rubedinẽ coloris, ⁊ inundationẽ vene, ⁊ risum
apud casuz. Si autez fuerit cholerica, aut ſtatica,
aut melica, cognosces ꝑ signa eius p̃dicta. Illa ṽo
cuius cã est matrix ꝓculdubio est cũ retẽtione men
struoꝝ, aut spmatis, aut humiditatũ effusaꝝ ad ma
tricẽ: quã qdẽ precedũt dolor in pectine, ⁊ i vtrisq͂
inguinibꝰ, ⁊ partibꝰ dorsi, ⁊ grauitas in m̃rice. Il/
la ṽo cuius cã est splen, cognoscit̃ qm̃ egritudo est
melica: ⁊ sentit̃ dolor in latere splenis, ⁊ est cũ ea in
flatio splenis, ⁊ durities eius: aut cũ rugitu in late/
re ipsius, ⁊ cũ cõitate corꝑis ad ipsuz ẜm pl'm. Eius
aũt que est ex mã venenosa eleuata ab aliquo mem
broꝝ mediãtibꝰ neruis: ꝑncipiũ aut est extrinsecũ,
⁊ signa illius sunt manifesta, sicut pũctura scorpio/
nis, aut rutele, aut vespe, quũ aliqd hoꝝ accidit ner
uis: Aut itrinsecũ, ⁊ sentit qḋ eleuat̃ vapor ex eo ad
caput, quo obtenebrat̃ visus, et cadit. Et mẽbrũ il/
lud aut est pes, aut manus, aut dorsuz, aut pecten,
aut aliqd ex visceribus sicut stomachus, ⁊ matrix.
Signa ṽo eius que fit ex vermibꝰ sunt cursus sa/
liue: et casus vermiuz, ⁊ ascaridum.

De causis mouẽtibus epilepsiã. Cap.X.

PErmutatio ad aerẽ est iuuãs ad epilepsiaz, si/
cut [q]⌈q̃dã cause remouẽtes ꝑmutatio
nẽ ad aerẽ ꝯfert ei.⌋ Et ois calor super
fluus solaris, aut igneus, ⁊ oẽ frigus,
⁊ coitus plimus. Et epilepsiã qdẽ cõmouet multitu
do pluuiaꝝ, et vẽti septẽtrionales, ⁊ meridionales
sil'. Septẽtrionalis qdẽ, q2 cõprimit mãs, ⁊ ꝓhibet
eas resolui: et meridionalis qdez ⁊ regiones meri/
dionales, ꝓpterea q2 mouẽt humores, ⁊ iplent ce/
rebrũ: ⁊ subtiliãt eos, et eleuat eos ad ipsuz. Et ex/
citat̃ in hyeme multotiẽs: sicut excitat̃ in septẽtrio/
ne, ⁊ autũno ꝓpter corruptionẽ humoꝝ. Et mino/
rat̃ in regionibꝰ septẽtrionalibus: [r]⌈imo paꝝ fit⌋
qm̃ nisi cã fuerit fortis nõ accidet. Et odores boni
q̃nq͂ mouẽt eã [s]⌈aliquo motu⌋ ⁊ speculatio motuũ
velociũ, ⁊ circulariũ: ⁊ speculatio ab alto: ⁊ lõgitu/
do more in balneo: ⁊ balneũ ante digõnẽ: ⁊ effusio
aque calide sup caput. Et assũptio eius qḋ g͂iat san
guinẽ vaporosum, feculentũ, aut tenebrosum, sicut
vinũ feculentũ: ⁊ antiquũ etiã [t]⌈ꝓpter nocumẽtuz
suũ⌋ ⁊ nouũ qḋ non est clarificatũ, ⁊ nõ est trãsmu/
tatũ: ⁊ purũ nocumẽtuz faciẽs in cerebro: ⁊ apiũ ꝓ/
prie sua ꝓꝓetate quã hz in ea, ⁊ lẽtes ꝓpterea q2 ge
nerãt sanguinẽ melicũ, nisi cõmisceant̃ [u]⌈ordeo cõ
fracto⌋ ⁊ fabe, ⁊ allea q2 iplent caput vapore, ⁊ ce
pe sil'r qm̃ eaꝝ sba ꝯuertit̃ ad humiditatez malã: et
lac ẽt, ⁊ dulcia, ⁊ pl'm pinguedis in cibo, ⁊ oẽ gros/
sum, ⁊ iflatiuũ, ⁊ stipticũ, ⁊ frigidũ, ⁊ oẽ cal'm [x]⌈et⌋
acutũ: et [y]⌈nausea sũt⌋ ex eis que mouẽt epilepsiã,
ꝓpterea, q2 [z]⌈eleuãt hũores ⁊ mouẽt eos ad ipsaz
⁊ repletio stõi a cibo⌋ ⁊ malitia digõnis: ⁊ vigilie: ⁊
passiones aiales fortes, ex tristitia, ira, ⁊ timore: et
[⁊]⌈ꝑmutationes⌋ sensibiles fortes ex auditu vocuz
magnaꝝ, sicut tonitrui ⁊ ꝑcussiones tympani, ⁊ ru
gitus leonis, ⁊ vocũ duraꝝ sicut vocis [ꝯ]⌈nolaꝝ⌋ ⁊

stridorum

n A. aut.
o A. cũ vaporatione.
p A. Alia litera ano.
q A. ex causis remouẽtibꝰ cã est ꝑmutatio ad aerem ꝯferens ei.
r A. s3 ipsa interficit.
s A. ⁊ motus.
t A. nocet ei.
v A. cũ kisch ordei.
x —— A.
y A. cholirica passio est.
z A. agitat hũores, ⁊ cõmouet eos, ⁊ altochme
⁊ A. passiones.
ꝯ A. algiclagiel.

ſtridoꝝ etiam ſicut ſtridoris porte acuti:⁊ ſilr ex vi
ſu ſplēdoꝝ luminoſoꝝ, ſicut fulguris rapiētis viſū,
⁊ ſplēdoris oculi ſolis:⁊ ex tractu motuū vētoꝝ for
tium, ſicut motuū ventoꝝ turbinū. Et qñq; excitat
epilepſia exercitio ſup repletionē, ſiue fiat ad reſo/
lutionē faciendā, ſiue nō:⁊ coitu, ⁊ medicinis epile/
pſiā faciētibus: medicinas aūt epilepſiā faciētes iā
diximus:⁊ illas que detegūt epilepſiam, in tabulis
egritudinū capitis cū ſignis, ſicut ſuffumigatio cū
galbano, ⁊ myrrha, ⁊ cornu caꝑno, ⁊ comeſtio epa
tis hirci:⁊ olfatus odoris ipſius:⁊ ſimiliter quum
ponitur myrrha in nare eius.

¶ De cura. Cap. XI.

Oportet qdē vt epilīa que eſt in infantibus curet ita, vt
nutrimētū lactētis rectificet:⁊ fiat ꝯue
niens ad caliditatē ſubtilē cū bonitate
chimi, ⁊ lactans alienet a ſe oē qd̄ gñat
lac aquoſū, aut corruptū, aut groſſum, ⁊ ꝓhibeat
ſibi coitū, ⁊ impgnationē. Et opꝫ vt hic iſans alie/
net ab oī re, in qua eſt timoris ſubitatio, ⁊ [a] ⌈coar/
ctatio⌋ ſicut ſunt voces magni ſenſus, vt vox tym/
pani, ⁊ tonitrui, ⁊ fulguris, ⁊ [b] ⌈nolaꝝ⌋ ⁊ vox voci
ferantiū. Et vt alienet a vigilijs ex inſomnietate ⁊
ira, ⁊ timore, ⁊ frigore vehementi, ⁊ calore forti, et
malitia digōnis. Et iniungat ei exercitiū añ cibum
leue. Et iterdicat ei motus poſt cibū. Et ſi tolera/
uerit eūones, que fiunt medicinis eūantibꝰ phleg/
ma [c] ⌈ſubtile⌋ fiat illud. Et eos qdē iuuat, vt qñq;
euomāt cū aqua mellis:⁊ vt potēt zuccaꝝ ro. ⁊ mel
ro. ⁊ olfaciant rutā, ⁊ reliq; ſubtiliātia. Nā olfacere
odoramēta que diximꝰ fortaſſe excuſant laborē in
eis. Amplius cōe eſt oībꝰ epilepticis, vt vtant ci/
bis laudabilibꝰ, qbus ineſt [d] ⌈humectatio⌋ lauda
bilis nō ſupflua, ⁊ vt caueāt ſibi a repletione:⁊ vt ſe
cuſtodiāt a malitia digōnis. Et illud eſt, ſi ſunt ꝯtē/
ti, ⁊ nō ſequunt cōplementū refectionis [e] † ⌈
⌋ Et ille cuius ꝯſuetudo nō tolerat vt ſemel refi/
ciat, diuidat cibū ſuū qui [f] ⌈eſt minor refectione⌋
ſua in tres ptes, ⁊ ſumat duas tertias in prandio, ⁊
tertiā eius in cena poſt exercitiū ſubtile. Et neq; mlt
tū vtat vino, qm̄ ipſū vehemēter replet cerebrum.
Deinde ſi excuſari nō poſſunt qn ipſo vtant, vtant
vino pauco, antiquo, clarificato, declināte ad pōti/
citatē. Et ex rebꝰ qdē eis nocibilioribꝰ eſt [g] ⌈potꝰ⌋
ſucceſſione balnei, ⁊ frigus repētinum. Imo opꝫ vt
caput muniat ab oī calore ſupfluo: aut a frigore ſu/
pfluo:⁊ in balneo nō faciat morā. Et epileptico qdē
neciū eſt, vt alienet a ſe carnes gſſas oēs, ⁊ fortꝫ nu
trimēti, ⁊ piſces oēs: imo carnes oiū quadrupedū
magnoꝝ:⁊ ſit ꝯtētus pullis, ⁊ duragi, ⁊ [h] ⌈atabiꝫ,
⁊ puis auibus domeſticis, ⁊ ſilueſtribꝰ, ⁊ canabit⌋
⁊ turturibꝰ ⁊ edis, ⁊ capreolis, [i] ⌈⁊ leporibꝰ⌋ ⁊ iā
[k] ⌈dixi⌋ ꝙ caro porci ſilueſtris valde iuuatiua ē ei:
⁊ laudant carnes caprine ꝓpt illud qd̄ in eis eſt de
ſiccitate, ⁊ paucitate humectationis, ſicut vitupant
eis dulcia, ⁊ pinguia, ⁊ ſilia. Et alienēt a ſe oia ole/
ra [l] ⌈vſq; ad atriplices, ⁊ blites nedū alia,⌋ ⁊ ꝓprie
apiū:⁊ eni eſt ei ꝓpetas cōmouēdi epiliā. Si aūt
excuſari nō pōt adminiſtret ei fumus terre, ⁊ endi/
nia:⁊ eis qdē ꝯcedit lactuca. ego vo nō plm eā lau
do:⁊ ꝯcedit eis coriādrū, ꝓpterea q; ꝓhibet vapo
rē a cerebro: ego vo vitupo eis ipm, ⁊ eius multipli
cationē niſi in ſanguinea ⁊ cholica [m] ⌈⁊ aqua qdē
ſicle elixate in aqua ꝯdite⌋ cū oleo ⁊ almuri, ⁊ que
currūt curſu eius, ſi eius acceptio añcedit cibū ꝓpt
lenificationē nāe, ꝯcedit:⁊ ruta eſt ex ſūma herba/
rū, que ꝯferūt ſuo odore olfacta. Et quum anetū, ⁊
ruta in cibis ipſoꝝ ponunt, ꝯferūt. Et opꝫ vt alie/
nent a ſe fructus oēs humidos, ⁊ oēs fructus groſ/
ſos, niſi quoſdā ſtipticos ſup cibū q̄ꝫtitate [n] ⌈alle/
uiationis pauce⌋ vt roborent os ſtōi, ⁊ deponāt ci/
bū, ⁊ lenificet nā, ⁊ ꝓhibeāt vaporē. Et opꝫ vt vi/
tent oēs cibos graues, qui ſunt, ſicut [o] ⌈napi⌋ ⁊ ra/
phanꝰ, ⁊ caules, ⁊ baucie. Et opꝫ vt alienēt a ſe oē
[p] ⌈acre⌋ vaporoſū. Et ſinapi qdē eſt ex ſūma eoꝝ
que ipediunt ſua vaporatione, ⁊ tranſmiſſione ſup/
fluitatū ad ipſū, ⁊ eductione eaꝝ verſus illud, ⁊ q;
ꝑcutit cerebrū ſua acuitate. Et alienēt a ſe ebrietatē
⁊ exufflationē vētoꝝ, ⁊ repletionē. Et deuitet ab/
lutionē cū aqua penitus: cū calida qdē ꝓpter illud
qd̄ in ea eſt de laſſitate, ⁊ cū frida, ꝓpterea ꝙ ſtupe
facit, ⁊ nocet ſpiritui ſenſibili. Or ſi epileptico acci/
derit repletio cibi, euomat, ⁊ ſubtiliet regimē poſt
ipm. Et opꝫ vt alienēt a ſe cibos deſiccatiuos, gra/
uatiuos, ſtupefactiuos, vaporatiuos. Repletio vo
vini valde nocet: ſed paꝝ ex ipſo ſumptū dilatat ani
mā, ⁊ ꝯfortat ſpm̄, ⁊ acuit ipm, ⁊ excuſat a multitu
dine aque. Multiplicatio eni eiꝰ eſt nocibilior res.
Et multū dormire poſt meridiē nocet:⁊ vlr ſōnus
multus nocet, ⁊ ꝓpe ſup repletionē multā. Et ſup/
fluitas ēt vigiliaꝝ debilitat ſpm̄, ⁊ reſoluit ipſū:⁊
cū hoc iplet cerebrū vapore. Primū aūt epilie re/
gimē eſt alienatio cāꝝ mouentiū epilepſiā, q̄s dixi/
mus. Et quies, ⁊ trāqllitas ſunt magis eis ꝯueniē/
tes: ꝙ ſi exercitiū neciū fuerit poſt eūonē, ⁊ mūdifi
cationē corpis, quaꝝ p̄ceſſit rememoratio, oporte/
bit vt adminiſtret ſup [q] ⌈repletionē⌋ exercitiū non
ꝯñs laſſitudinē: deinde qeſcat poſt exercitiū, ⁊ ſtu/
deat vt caput ſuū ſit eleuatū, ⁊ caueat ne ipſū pen/
dere faciat inq̄ꝫtū poſſibile eſt, neq; moueat ipſum
plm̄, q; multitudo materieꝝ ad ipſū trahet:⁊ opꝫ
vt moueāt iferiora, quū ipſe mouet ſupiora. Ex eis
vo que materiā ad iferiora trahūt, eſt fricatio cor/
poris gradatī fcā a ſupioribꝰ ad iferiora, icipiēdo
a pectore, ⁊ qd̄ ſeqt ipſum, cū pānis aſpis fricādo,
donec rubeſcāt. Deīde gradatī deſcendat vſq; ad
crura: ſitq; ois ſcda fortior pma:⁊ ſit caput in diſpō
nibꝰ eleuatū:⁊ poſt illud iniungat ei deābulatio: ſꝫ
opꝫ vt eū quieſcere facias in loco exercitij ſui, vt re
deat ad ipſū eiꝰ ſpūs, ⁊ qeſcat eius agitatio. Et ipē
qdē non ſepet a loco ſuo, niſi poſt illud. Quū ergo
attracte ſunt māe oēs ad iferiora [r] ⌈ꝯcedunt tūc ei/
mūdificatio ⁊ ſolo vētris, ⁊⌋ vt fricet caput, ⁊ vt pe
ctinet ipſū vt caleſiat cū ipſo, ⁊ ꝑmutet eius ꝯplo.
Et ex eis qdē que ipſū iuuāt ſunt vētoſe ſup capite
poſite:⁊ cauteriū ſup ipꝫ caleſaciēdo cerebrū. Poſt
mūdificationē vo, ⁊ ſolōnē vētris, ⁊ qetē aliqbus
diebꝰ, nō eſt malū ſi igrediat balneū:⁊ ſi vētoſe po
nātur ſup illud, qd̄ eſt ſub hypocūdrijs, ⁊ oſſibꝰ pe
ctoris eiꝰ, ⁊ caleſiat caput eius cū eo qd̄ ſciuiſti. Et
qñq; ponit [s] ⌈poſt ꝑoxiſmū⌋ pila cadēs iter dētes
eius:⁊ ꝓpe ex pilis, vt remaneat os eius aptū:⁊ oꝫ
vt icipias eūare [t] ⌈ſm ea,⌋ deinde intēde in purgā/
do caput cū gargariſmis attractiuis. Si aūt illud
accidit cū periodis, ⁊ multiplicat cū multitudine
hūoꝝ eūet [u] ⌈cū apparēte⌋ ⁊ educat hūor, qui in
ipſo dñat, ſꝫ ꝙ dicturi ſumus. Et ſi nō fuerit qd̄ ꝓ/
hibeat ipſū a minutione, flōmet: ipſius eni flōmia
in vere, ⁊ ꝓpe in pedibꝰ, eſt ex eis que ipſi ꝯferūt, ſi
per ipſā nō ſequat infridatio cerebri eius, ſꝫ ꝙ di
cturi ſumus. Quūq; hora ꝑoxiſmi pertrāſit:⁊ [x] ⌈tu
potes facere, vt ipſe euomat, pēna cū oleo de lilio
inūcta, in ore ipſius miſſa, ⁊ ꝓpe ſi ſtō fuerit in hoc
introitus vt vomat hūiditatē⌋ iuuabit eo tunc: ſꝫ
multitudo vomitus noceat epilepſie cerebri. Et ex

a A. actio tremoris.
b A. algielagiel
c A. cū facilitate
d A. exicatio.
e † A. ſaturita// tis.
f A. ſit minor ſaturitate.
g A. vinum.
h A. altheiugi, ⁊ auibꝰ domeſticis, ⁊ mōtanis, ⁊ alchanaber.
i —— A
k A. dicitur
l —— A.
m A. ſicla aūt elixata in aqua et condita
n A. leui pauca valde
o A. rape.
p A. acutum.
q A. vacuitatem. Alia lrā. nō ſup repletionem
r A. ꝯcedit tunc
s A. in hora paroxiſmi.
t A. mām ſm ꝙ ipſa eſt.
v A. in vere vt ꝓ ſeruetur.
x A. Alia litera. ē poſſibile vt vomat cū pena inuncta.

a ⌈ deglutientibus ⌋ in dispōne epilepsie, ⁊ in alijs, sunt assa, ⁊ castoreū in oxymelle de melle. Ex isuffla tionib⁹ aūt in epilepsia, sunt pulpa collognttide, cu/ cumer asininus, ⁊ eius succ⁹, ⁊ sal āmoniacus, ⁊ ni gella, ⁊ silia: ⁊ helleborus al. ⁊ ɔdisi, ⁊ piper, ⁊ zin/ ziber, ⁊ myrra, ⁊ euforbiū, ⁊ castoreū, ⁊ sticados se paratim, ⁊ ɔiūctim, ⁊ assa fetida, ⁊ pix sicca, ⁊ alki trā. Ex vaporatiuis est peonia. Et ex odoramētis ē ruta in hora epilie, ⁊ in hora qetis. Ex eis vō que hunaim eligit, est gūma rute agrestis pmista cū fari na ordei ⁊ aceto de vino, ex quo fiāt forme malorꝫ, ⁊ assiduet odorē earꝫ. Et ex sirupis, est oxymel sql liticū ꝓpe: qd̄ singulis dieb⁹ in potu sumat: ⁊ sil'r si/ rupus de absinthio: ⁊ apozima isopi cum origano b †⌈ ⌋ ⁊ oxymel sqlliticū sumptū in potu in hyeme cuz aq̄ cal'a: ⁊ in estate cuz aq̄ frida. Et ex vnctionib⁹ que eis sunt bone, sunt cū eis q̄ dicta sunt, medulla cru/ riū camelli cū oleo ros. sup tēpora, ⁊ cōmissuras, et pect⁹. Suspēsionis vō peonie iuuamētuz iā expti sunt antiq in epilia. Et videt' q̄ illd̄ sit magis ꝓpriū illi q̄ est c ⌈ de romania ⌋ humide. Et ex medicis q/ dē qs d ⌈ semp ⌋ in potu sumē opꝫ sunt agaric⁹ ⁊ sise leos e †⌈ ⌋ ⁊ radix aristol'. ro. Et ex peonia oī hora in potu tribuat' cū aq̄. Et iā ɔuenerūt, q̄ po tare oī die f ⌈ bōdacatē mithridati ⌋ duab⁹ vicibus mane, ⁊ quū vadit dormitū, est q̄si ex eis, qb⁹ iā plu res sanant'. Et qdā volūt vt eis in potu tribuat' ex spuma maris oī die bis. Et ex polio mōtano cū ꝓ/ prietate sua in ea g ⌈ ⁊ alhasce ⌋ ēt: ⁊ ex eis que ipos iiuuāt est medicamē de sqlla hꝫ. Sumat' sqlla, ⁊ po nat' in vas vitreatū de terra in q̄ ⌈ mel ⌋ fuit h †⌈ ⌋ ⁊ caput ei⁹ stringat' ligamēto forti: deide cū corio grosso coopiat', ⁊ dimittat'. xl. dieb⁹, quorꝫ ꝓ/ mus sit añ ortū i ⌈ aschere. ⌋ xx. dieb⁹: ⁊ ponat' vas expositū meridiei: ⁊ pmutet' oī hora k ⌈ ꝓpinque, ⌋ vt sit illud qd̄ ex calore ptib⁹ eius aduenit, eq̄lis ap plicatiōis: deide apiat' os vasis, ⁊ iuenies sqllā iaꝫ decoctā, ⁊ dissolutā: ipsaꝫ igit' exꝓme, ⁊ sume succū ei⁹, ⁊ pmisce ipꝫ cū melle: ⁊ sumat' i potu ex eo oī die q̄ntitas coclearis vni⁹. Si aūt hora festinat, coquat' sqlla in aq̄ ⁊ aceto: ⁊ fiat ide oxymel mellinū. Et ex medicinis qdē bonis est, vt sumant' siseleos aur'. iij. baccarꝫ lauri tātūdē, aristol'. ro. radi. peonie āborꝫ aur'. ij. castorei, trociscorꝫ sqlliticorꝫ āborꝫ aur'. j. mi sceat' cū melle dispumato, ⁊ admistret' oī die cū oxy melle. Et ex eis ēt q̄ eos iuuāt, est pmutatio in regio nib⁹: pmutatio. n. in regionib⁹ donec aer iueniatur ɔueniēs desiccās subtiliās, est sicut pmutatio in eta tib⁹ ex ifantia in adolescētiam in iuuamēto epilepti corꝫ. Quū ḡ accidit epilepticis tortuositas mēbri, aut spasm⁹ eius, equat' fricatiōe cū oleo, ⁊ aq̄ tepi/ da, ⁊ cōpressione forti. Et quuz fuerit epilepsia cā cerebri, tūc meli⁹ est vt eūet' cū helleboro, ⁊ cū eis q̄ sūt talia, ⁊ pulpa collognttide, ⁊ scamonea, ⁊ hiera, ⁊ decoctiōe agarici faciēdo sol'onē post sol'onē i an/ no. Quūq̄ȝ neciuz est vt flōmia fiat, ex quocūq̄ȝ hu more sit, opꝫ vt nō l ⌈ solum fiat flōmia, ⌋ imo fiat ex duab⁹ cephalicis sil', ⁊ sequat' flōmia vene q̄ est sub lingua. Et q̄nq̄ȝ vētosat' sup collū, vt mā in hebdo/ mada trahat' a cerebro, si illic non fuerit ex ɔpl'one cerebri, ⁊ debilitate ipsi⁹, qd̄ eā ꝓhibeat. Et q̄nq̄ȝ ti bi neciuz est, vt flōmiā multiplices. Quū ergo illud feceris, oportebit vt qescere facias p hebdomadā: deide solue cū potionib⁹, ⁊ clisterib⁹ fortib⁹, q̄ sint ex cētaurea, ⁊ pulpa collognttide, ⁊ kerua, ⁊ reliq̄s. Deide fac qescē, post pone vētosas apd̄ elkeel, ⁊ ca put, ⁊ nocrati colli, ⁊ sup crus. Deinde fac eū qescē, postea solue, ⁊ non cesses ꝓcedere fm quietē, ⁊ ite/ rationē vsq̄ȝquo purget'. Et administrent' post illd̄ gargarismata, ⁊ caputpurgia, ⁊ que purgāt caput solūmō, cū eis que sciuisti, quūq̄ȝ fit ei caputpurgiū m ⌈ cuz siseleos: postea cū scebebic' ⁊ cū aq̄ amara/ ci ⌋ est iuuamētuz. Et opꝫ qdē vt occurrat poxismus cuz mūdificatione stōi: ⁊ si pol'e fuerit ei vt euomat n ⌈ ante ⌋ cibū, ⁊ ꝓpe ab eis que sunt vt pisces saliti ⁊ alia, erit iuuatiuū. Et post illd̄ totū pmuta ɔpl'o/ nē cerebri cū ɔfortatiuis calefaciētib⁹ ex emplis ex sinapi, ⁊ que tal'r ꝓcedūt, ex eis que docui te, ⁊ no/ minaui tibi: ⁊ fac eū odorare rutā. Et opꝫ ne labo/ res in ipso cū calefaciētib⁹, ⁊ pmutātib⁹ ɔpl'onē su/ bito, imo gradatim in hoc icede. Si aūt inde nocu/ mētū acciderit in opōnib⁹ suis, tūc qesce. Melius autē quo purgat' illa cui⁹ cā est phlegma, est hiera, o ⌈ ⁊ pulpa ⌋ collognttide: ⁊ hiera hermetis ēt. Nā si vtat' hiere hermetis oī die pōdere. ʒ. ȝ. mane, ⁊ pon dere. ʒ. ȝ. in sero, magnificat' cū ea iuuamētū ipsi: q̄ si cū flate est repletio vlis, tūc flōmia fm q̄ narraui mus, est ei iuuatiua, ⁊ sil'r eūatio cū turbit, ⁊ agari/ co, ⁊ sticados, ⁊ hiera ruffi ꝓpe. Melia vō soluit' cuz eis que sunt sicut decoctio epithymi, ⁊ hellebo rus, ⁊ lapis azuli, ⁊ lapis armen⁹, ⁊ sticados, ⁊ po lipodiū, ⁊ myrobal'. Ex vnctionib⁹ medulla cruris camelli cū oleo ros. p ⌈ sup collū ⌋ ⁊ tēpora, ⁊ pect⁹.

In epilepsia vō cholerica opꝫ, vt sit solicitudo cuz infridatione, ⁊ humectatiōe, ⁊ ꝓpe cum clisterib⁹. Si aūt est adusta, tunc est in iudicio melie, aut inter cholerā ⁊ meliam: ⁊ ea que nō ita est m'r infantium forsitā est de gn̄e cholerice apud quosdā: ⁊ ꝓpter il lud p̄cipiunt in cura ipsius, vt administrent' tina et caputpurgia frida, ⁊ humida, ⁊ effusio lactis super caput: ⁊ vtat' humectatiōe corpis. Et si est ifans p̄ cipiūt vt det' in potu lactāti ipm, qd̄ lac ipsius ifri/ gidet, ⁊ p̄cipiunt vt in domo ipsa frida subterranea inhabitēt: ⁊ videt' q̄ sit hoc apd̄ eos epilia sibaris, aut mania. verūtñ hꝫ nois vsus nō est famosus apd̄ veridicos medicos. Et quū aliq̄b⁹ mēbris epilepti ci accidit tortuositas, aut spasm⁹, iuuat ea fricatio cū oleo ⁊ aq̄ tepida: ⁊ vt q ⌈ in eis toleret' cōpressio ⌋ Quū vō est epilepsia ex stō, tunc ɔueniētiora qb⁹ fit eūatio, sunt pulpa collognttide, ⁊ sticados: ⁊ fiat in anno illud multotiēs. Et opꝫ qdē post mūdificatio nē stomachi, vt assidue vtant' ɔfortatiuis: ⁊ nō tri/ buant' eis, nisi cibi velocis digōnis, boni chimi: et r ⌈ reducant' ⌋ fm q̄ narrauimus in loco suo. Impē dant' ergo studiuz in cōprehēdendo bonitatē digō/ nis: ⁊ opꝫ vt dimittāt stōm vacuum tpe lōgo. Illi vō que ex ea excitat' fm famē, succurrat' cuz eo qd̄ dcm̄ est in capl'o s ⌈ epilepsie, ⌋ ⁊ reliquorꝫ. In hac vō, que fit cū eleuatione alicuius rei ex mēbro, opꝫ vt liget' supra illud mēbrū, quuz poxismus adest: et fortasse ꝓhibet' paroxismus: ⁊ eūet' humor qui est in mēbro: aut per eūantia scita, si iā puenit ad ipsaꝫ virtus eūonis: aut cū vlceratione, ⁊ eductiōe puris in hora qetis, cum medicinis que vlcerāt, ⁊ pus fa ciūt currere: ⁊ cū adustione māe, sicut est epithima de gūmi rute siluestris, ⁊ euforbio, ⁊ reliquis. Et has qdē medicinas cognouisti ex tabulis libri secū di. Et forsitā oportebit, vt in eis eueniat gradus ad ministrādi cantarides, ⁊ t ⌈ alkekerez ⌋ ⁊ sterc⁹ acci pitris, ⁊ anacardos, ⁊ reliq̄. In illa aūt que a toto corpe eleuat', dicūt qdā, q̄ si nō esset timor in flōmia duarꝫ arteriarꝫ apoplicarꝫ, nō in eo qd̄ nō pol'e fit re tētio sanguinis, sꝫ ꝓpter frigus qd̄ accidit cerebro, ⁊ abscissionē spūs, ⁊ seqtur eā apoplesia, esset in ea sanitas itegra illius, qui patit' epilepsiā cuz cōitate

a A. q̄ deglutiūt

b † A. ⁊ decoctio isopi cū origano ⁊ oxymelle qd̄ fa ctū est ex eis.

c A. alrumi

d A. in p̄ncipio

e † A. ⁊ scordeō

f A. Alia litera.. nabacha alsadrus: vl' altradu⁹

g A. ⁊ alchanti idest assodilus

Alia lr̄a. acetuz.

h † A. qd̄ ab eo fuerit postea re/ motum.

i A. alsahari.

k A. parumper Alia lr̄a. ⁊ pmu tet' oī quo tpe.

l A. sis diminu tus in ea. Alia lr̄a. tardes eā vel nō ɔficias in ea.

m A. fiat cū scelitha, postea cum sababech, ⁊ cum aq̄ maiorane

n A. Alia litera post

o A. Alia litera. pulpe

p A. spondiles colli

q A. sup ipsa fiāt compressiones

r A. tribuantur

s A. sode

t A. alkibikenꝫ

a A. φ si hec non est possis, tūc in incisione seu in flōmia illi⁹ alteri⁹ ex arterijs, que ascēdūt, non erit iste timor, ꝛ nō ē lōginquum

b A. cū ß instrā mot⁹ anhelitus fuerint ociosa, aut fuerint debilia, vñ nō facilis fit anhelit⁹, imo fuerit illic spūa, ꝛ fuerit hñs vicissitudies sicut strāgulatio, aut sicut vox strāgulati tūc hec spēs

corporis. Et ppter illud qδ ad cerebrū ascendit ex eo. ꝛ nos quidem dicimus [a] [si hoc non est possibile in cuiusqȝ arteriaꝝ ascendentium incisione hic timor non existit non est longe] quin magnificet̃ multitudo iuuamenti.

De apoplexia. Cap. XII.

Apoplexia est ociositas membroꝝ a sensu ꝛ motu, ppter oppil'onē ꝯtingentē in vētriculis cerebri, ꝛ in cursib⁹ spūs sensibilis ꝛ motiui. Naȝ si [b] [euacuant̃ ex eo instr̃a motus, ꝛ anhelit⁹, ꝛ debilitent̃, nō fit facilis anhelitus: imo illic est spuma, ꝛ est hñs vicissitudines, sicut strāgulatio: aut sicut vox strangulati: hec ḡ] est praua signs defectū v̄tutꝭ mouētis mēbra anlit⁹. ꝛ ea qdē prauior est vt nō appeat anhelitus, et spuma, neqȝ vox strāgulati. Si aūt nocumētū nō magnificat̃ in anhelitu, ꝛ ptrāsit in gutture ipsi⁹ qδ imittit̃, neqȝ egredit̃ per nares, tūc q̄zuis ipsa sit in qua maior fiducia habet̃ q̄z alia, tñ nō euacuat̃ a timore magno. Et Hip. qdē dixit φ qñ apoplesia est fortis, hñs eā nō sanat̃: ꝛ si est debilis eius sanatio non est facilis. Hec v̄o oppil'o fit, aut ppter clausionē, aut ppter repletionē. Clausio aūt est, vt ad cerebrū pueniat quod ipm dolere faciat: aut [c] [impediat] ꝛ moueat̃ motu ꝯctionis ab eo: aut sit q̄litas pueniens ad ipm [d] [stipticū faciēs igrossatiua suis naturis] sicut frigus forte. Repletio v̄o, aut est repletio apostemans, aut est non apans. Repletio v̄o apans est, vt illic ꝯtineat̃ mā [e] † [ ] ꝛ oppilet ex pte extēsionis. ꝛ est ex spēb⁹ [f] [apoplesie puerse:] ꝛ eq̄le est: siue sit mā cal'a, aut sit frigida. Que v̄o est absqȝ apate, ꝛ est ea que est ꝭm pl'm: aut est in ipso cerebro [g] [ꝛ cum ppinqtate sua in meatib⁹ spūs ad cerebruȝ. Et illa que est in meatib⁹ spūs ex cerebro, aut est humor sāguineus effusus ad vētriculos cerebri subito: aut est humor flaticus, ꝛ est supabūdans ꝛ mult⁹.] Illa aūt que est in meatib⁹ spūs ad cerebrū, est quū oppilant̃ arterie ꝛ vene ex vehemētia repl'onis, ꝛ multitudine sāguinis: ꝛ spūs non hȝ transitū, quare nō moratur vsqȝquo p̄focet: ꝛ accidit ex illo ei qδ accidit quum stringunt̃ due vene apopletice ex casu sensus ꝛ motus. Nā quuȝ illi sil'e accidit ex cā [h] [primitiua] efficit qδ est sil'e illi actioni. He ergo sunt spēs apoplesie, ꝛ cause ipsi⁹. Sed fortasse qñqȝ dicūt apoplesiam, ꝛ signt per eaȝ palysim cōem amboꝝ lateꝝ, ꝛ si sint mēbra [i] [corpis] sana. ꝛ qñqȝ dicunt mollificationē partis apoplesiā illius partis: ꝛ illud qdeȝ in sermonib⁹ Hip. iam puenit. Aliqñ aūt accidit, vt hō apoplesiā incurrat, ꝛ nō sit dr̃ia iter ipm, ꝛ mortuū: ꝛ nō appeat in ipso aliqd anhelitus: deide reuiuiscit, ꝛ sanat̃. et nos pl'imos eoꝝ vidimus, quoruȝ dispositio hec erat: ꝛ in istis qdē anhelitus nō appa ret: sed ipsoꝝ pulsus [k] [non] itegre cadit. Et videt̃ φ calor inat⁹ in eis nō vehemēter idiget euētatiōe, ꝛ expulsione vaporis fumosi a se anhelitu magno, ppter illud qδ accidit ei ex frigore: ꝛ ppt̃ hoc volunt vt tardet̃ sepultura ambigui ex mortuis, donec ppēdat̃ eius dispō. ꝛ neqȝ sit minus septuaginta duabus horis. Apopl'ia v̄o resoluit̃ ꝭm pl'm ad palysim: ꝛ illud ideo qm̃ quū natura deficit ab expulsione mãei ex vtrisqȝ laterib⁹ simul, expellit eā ad vnū duoꝝ laterū, qδ magis est susceptibile [l] [egritudinis,] ꝛ qδ eoꝝ est debilius, ꝛ facit ipsam penetrare in vacuitatib⁹ meatuū elongādo eā a cerebro, ꝛ vētriculis ipsius, sig̃t v̄o φ oppil'o in apopl'ia cōprehēdit sup vētriculos, qm̃ si esset in vētriculo posteriore solūmodo, non oporteret vt ociositas sensus esset in anteriore pte capitis. Hip. v̄o inqt cui accidit dū est sanus dolor repēte in capite suo: deinde incurrit apoplesiā, tunc ipse morit̃ ante septimuȝ diē, nisi accidat ei febris, ꝛ sit spes vt cū ea resoluat̃ supfluitas. Et scias φ pl'm accidit apoplesia hñtibus etates, ꝛ corpa, ꝛ regimina humida, ppe quum est ibi cū humiditate frigus. Si aūt accidit cū cal'itate ꝯpl'onis, ꝛ siccitate ipsius, tūc res est praua. egritudo enim ꝯr̃ia ꝯpl'oni non accidit, nisi ppter magnā cām, ꝛ ꝯpl'o qdē ab hoc elongata est, vt eā toleret. Apopl'ia v̄o raro accidit a cal'itate. Quū aūt dilatat̃ mā paralysis in vtrisqȝ laterib⁹, puenit apoplesia, sicut quū ꝯstringit̃ mā apoplesie ad lat⁹ vnum, accidit paralysis: pl'm v̄o cause apoplesie existit in ambob⁹ vētriculis posteriorib⁹. Quūqȝ cū apoplesia fuerit febris, tunc illic erit apa ꝭm pl'm. Illi v̄o qui pl'm vtunt̃ flōmia ppter melicū sanguinē suuȝ, ex multitudine qdē flōmie iuuat̃, sȝ in fine deficiūt, qm̃ incidūt in apoplesiā, ꝛ filia ei. Preparatio v̄o apoplesie piodice cum acceptione medicinaꝝ calidaꝝ, est festinatio faciens humores tardos velociter moueri: periodoꝝ aūt apoplesie iudicium iā diximus, inde ergo legatur.

c A. ledat.

d A. stipans vel ꝯtrahens ꝛ ispissans cū ex sui nā

e † A. Alia lr̃a. ꝛ oppilet ex pte repletionis

f A. Alia litera epilensie fortis, vel difficilis

g A. aut in vicinitate ipsi⁹: ꝛ illa qdē q̄ est i vicinitate, aut ē i meatib⁹ spūs ex cerebro, aut i meatibus spūs ad cerebrū. Et illa q̄ est in meatibus spūs ex cerebro, aut est hūor sanguineus effusus ad vētriculos cerebri subito, aut est hūor flāticus ꝛ est ꝭm pl'm. Alia lr̃a. ꝛ in vicinitate ipsi⁹ aut est i meatib⁹ spiritus ex cerebro.

h A. Alia litera corporea

i A. Alia litera. capitis
Alia lr̃a faciei

Alia litera.
k —— A.

l A. Alia litera ei⁹ qδ effundit̃

De signis. Cap. XIII.

Differentia inter apoplesiā et subet, est φ apopleticus [m] [clamat,] ꝛ eius anhelituȝ nocumētū ingredit̃: sȝ subet patiēs nocumētū nō est ita. ꝛ hñs subet gradatiȝ pcedit de sōno graui ad subet: apopletico v̄o accidit illud subito. Apoplesiā p̄terea añcedunt soda, ꝛ inflatio guideȝ, ꝛ v̄tigo, ꝛ scotomia, ꝛ tenebrositas visus, ꝛ tremor in toto corpe, ꝛ stridor dentiū in sōno, ꝛ grauitas, ꝛ pigritia. ꝛ multotiēs qdē est eius vrina [n] [vaporosa,] ꝛ nigra, ꝛ in ipsa est sedimē serinū, ꝛ furfureū. Illā v̄o que est a [o] [q̄libet] pcussione aut casu, aut cōitate mēbri, cognosces ex p̄ncipijs, que tibi iterata sunt. Que aūt est ex apate nō euacuat̃ a febre [p] [p̄cedēte signa] que diximus in apatibus. Et illā qdē que est ex sāguine, sig̃nt signa sanguinis p̄dicta multis vicib⁹. Et est facies rubea ꝛ oculi rubei valde, ꝛ guideȝ: ꝛ vene ceruicis sūt extēse ꝛ plene: ꝛ spatiū flōmie est elongatū, ꝛ fuit añs receptio eius qδ gñat sanguinē. Illam v̄o que ex flate est sig̃nt color, ꝛ fora oculi, ꝛ hūorositas nariū ꝛ reliq̄ q̄ dcā sunt. Quū ḡ seni acciderit vertigo cōcomitans iterata, tunc illud nuntiat apoplesiam,

m A. habet vocē strāgulati, vl' hȝ oregmonem

n A. sil'is flori eris

o A. nocumēto et

p A. aliq̄ ꝛ p̄cessione signorum

De cura. Cap. XIIII.

Cura quidē eius que facta est ex lesione extrinseca, est regimē illius cause p̄mitiue. ꝛ illius que fit ex cōmunitate, est regimen mēbri cui cōicat cū eo, qδ p̄terijt tibi in canone, ꝛ p̄terijt tibi in capl'is alijs. Regimē v̄o illius que fit ex sāguine est flōmia in hora illa, ꝛ emissio multi sāguinis. sanat enim in dispōne: ꝛ post flōmiā tunc clisteriza cum eo qδ sciuisti de clisterib⁹: vt deponat̃ mā a capite: ꝛ subtilia regimē ipsi⁹: ꝛ sis ꝯtentus in ea iuleb, ꝛ aqua ordei subtili: ꝛ aqua casei. Et fac ipm olfacere qδ ꝯfortat cerebrū, ꝛ non calefacit cuȝ eo, qδ docui te. Si cū ea v̄o que facta est ex flate iueniunt̃ signa sanguinis, flōmet̃ etiā: deinde clisterizetur cū clisteribus fortibus, ꝛ supponant̃ collyria fortia, in qbus ponunt̃ gūme, ꝛ fel bouinū: postea [q] [bibat qδ soluit si in ipso ptrāsit] ex pill'is, in q̄ꝝ potu habet̃ fiducia sicut pil'e de euforbio. Et fiāt post illud sup caput ipsius, ꝛ mēbra, vaporationes

q A. Alia litera degluriat qδ soluit vt expellat̃,

calefacientes ⁊ embroce facte ex aqs, in qbus co/cte sunt herbe calefaciētes, sicut anetum, ⁊ sceha, ⁊ amaracū, ⁊ folia citri, ⁊ calamētū, ⁊ albasce, ⁊ iso/pus, ⁊ melilotū, ⁊ origanū, ⁊ abrotanū. Et cū oleis in qbus sit virtus [a] calefaciens sicut est oleū de ruta, ⁊ sit iā dissolutū in ipso piretruz, ⁊ castoreū, ⁊ oppoponacū, ⁊ galbanū: ⁊ iunge totū corpus ipsi⁹ ex oleo, in quo sit sulfur. Si aūt vaporatiões fuerīt ex gariofil. ⁊ [b] albel ⁊ mace et nuce muschata, ⁊ acoro, erit rectū. Et fricent pedes eius cū oleo calō calefacto, ⁊ aqua calā [c] † ⁊ iungant spō diles ex [d] sigia ⁊ euforbio. Et pone sup pncipiuz nuche sinapi, ⁊ serapinū, ⁊ castoreū, ⁊ euforbiū. Et ex oleis qdē que sunt eis bona: sunt oleū cucumeris asinini, ⁊ oleū rute, ⁊ oleū sqlliticū factū ex oleo antiquo: aut in quo sit ifusa ppt humectationē .xl. diebus: aut in quo sit cocta: ita vt sumant olei kist. i. et sqlle. ℥. ij. in quo coquatur adeo vt dissoluat. Et silr oleū de piretro fm vtrosqz modos pdictos. ⁊ recti⁹ qdē est vt qḋ cūqz sit oleū qḋ eis admistras, ispisses cū cera donec stet, vt adhereat: ⁊ opz qdē vt icipias a debiliore vnctionū si pfert: ⁊ si nō, adde: ⁊ pmutate ad illud qḋ est fortius. Et nō est malū post eūonē ipsius cū clisteribus ⁊ silib⁹, vt narib⁹ ipsius aliqd approximet, ⁊ pꝑe condisi, ⁊ caputpurgia fortia, ⁊ olea pfortatiua, ⁊ ignitū ferrū, ⁊ oppone ipz capiti ipsi⁹, ⁊ vt capiti ipsi⁹ ēplīm appōat ex ēplis resoluētib⁹, q̄ sciuisti. Et si est poīe fac eū vomē cū pēna imissa gutturi ipsius, illinita oleo de lilio, aut oleo simplici. ⁊ pꝑe quum existimat, ꝙ in stō, aut in ore ipsius sit repl'o, ⁊ iam pcessit eā satietas nauseatiua a cibo: pferunt. n. hec ei vehementer. Et in vomitu qdē aliud existit iuuamētū: nā [e] nausea ⁊ volūtas vomēdi calefaciūt caput eius qui hz apoplīaz frigidā ⁊ humidā. Et opz qdē vt ipsius vētositates resoluas cū eo qḋ eas educit: qm̄ cnm hoc iuenit alleuiationē. Et qn̄qz [f] incipit ad hoc vt pila in ore eius ponat cuius añcessit rememoratio, vt non destruant dētes ipsius adinuicē. Et opz vt quū parū euomūt in potu sumāt olei de kerua decocti cū ruta oī die. ʒ. ij. cū aqua de radicib⁹, ⁊ gradatim pcedat donec bibat quaqz die. ʒ. v. Et si poīe est post eūonē sumant q̄ztitatē [g] bondacate vnius ex tyriaca ⁊ mithridato, ⁊ ex scelita, ⁊ [h] alaurabele ⁊ sagzenee, ⁊ q̄ sunt silia ill'. ⁊ de simplicib⁹ castorei auř. j. cū aqua mellis, [i] et oxymelle [k] ēt mellino quū bibit bakila vna. Potus aūt eoꝝ sunt aq̄ mellis pura, aut cū alefeniati fz necessitatē. Et quū videris alleuiationē, fac gargarismata, ⁊ sternutationes, ⁊ pone vētosas sup collū, ⁊ nuchā cū incisione, aut sine icisione fm [l] cās māei. Et adhibe eis cās pualescētiuz iarmatu: deīde fac eos balneari post tres hebdomadas. Et vnge eos in die balnei cū oleis calefaciētib⁹. Et ex gargarismatib⁹ qdē eis pferētibus post purgationē vl'ez, est decoctio isopi, ⁊ albasce, ⁊ calamēti, ⁊ origani, ⁊ his similiū in aceto, cui admiscet mel, ⁊ ēt aqua, in qua elixant piretruz, et staphisagria, ⁊ albasce, ⁊ sumach. Et fortius illo est vt sumant [m] diapipereon, ⁊ longū piper, ⁊ zinziber, ⁊ staphisagria, ⁊ baurac, ⁊ rose, ⁊ sumac, ⁊ terant ⁊ cōmisceant [n] † ⁊ fiant ex eis [o] collyria: deinde admistrent masticationes ex eis: aut gargarismata in decoctiōe isopi cū mastice.

Et ex eis qdē, que illi iuuatiua sunt, quū fiūt sicut illud, sunt piper lōgū, ⁊ piper nigrū, ⁊ sinapis, ⁊ calamētū. Et ex eis que masticant sunt calamētum, ⁊ staphisagria, ⁊ piper, ⁊ amaracū, ⁊ sinapis sigillatim, ⁊ piunctim, ⁊ pmiscet eis sicut rosa, et sumac,

a A. istaꝝ herbarū ⁊ oleo

b A. alheal, vel alheyl

c † A. ⁊ sale

d A. miba ⁊ alçābach.

e A. subuersio stōi, seu volūtas vomēdi, ⁊ conatus ad vomituz calefaciūt pplōnem capitis

f A. acceleratur

g A. bondacha

h A. ⁊ anacardina ⁊ alsagianea.

i A. aut

k A. ⁊ serapinuz etiam

l A. fm mās, et cōmoue euz sup alargiuha

m A. piper

n † A. cum vino decocto

o A. sief.

[p] si necium est, ⁊ acorus est ex eis que iuuant in hoc capl'o: ⁊ pfortat eius impssio. ⁊ pfert eis inunctio cū oleis calidis pfortātib⁹ spm̄, q est in neruis, ⁊ sba neruoꝝ, resoluētibus supfluitates in qb⁹ non est labor, sicut est oleū de lilio: ⁊ post ipm oleū amaricinū, ⁊ oleū camemillinuz, ⁊ anetinū, ⁊ oleum de sqnāto: ⁊ pꝑe super caput: ipm. n. est in quo fiducia hn̄da est in re capitis: ⁊ pprie postq̄ziam assūpserit virtutē isopi, ⁊ origani, ⁊ calamēti, ⁊ albasce ⁊ similiuz. Cibi aūt hn̄tiū apoplīam sunt sbtiliores cibis hn̄tiū epilepsiā: ⁊ rectius qdem est vt scis ptētus in eis in matutinis pane solo. ⁊ panis qdē cum ficub⁹ siccis est bonus eis. Et [q] potus sup cibū est ex rebus magis nocitiuis eis. Quū autē volūtas adest vt cenēt, nō est malum si ante ipsam pmittas exercitium leue, ⁊ moueāt mēbra laxata motu aliquo. Et quū aliqd sumunt, nō dormiāt sup ipm velociter: sz expectēt aliq̄ztulū donec descēdat, ⁊ digerat digōne aliq̄, nec ēt plīm vigilent. Illud. n. [r] iuuat cerebrū: ⁊ resoluit ex cibis vaporē nō digestū, [s] phibētem digōnē. Quidā xͦo dicūt eis esse bonū [t] origanū cuz lētib⁹ ⁊ vue passe, ⁊ amigdale, ⁊ fic⁹ sunt ex fructib⁹ pueniētib⁹ eis. [u] † Uinū āt nouuz nō est pueniēs eis pp illud qḋ in eo est de supfluitatib⁹: ⁊ antiquū ppt illud qḋ in eo est de velocitate penetratiōis ad cerebrū, ⁊ declinationis ei⁹. Sed magis pueniēs vinuz est eis illud, qḋ est inter vtrunqz. Quuz apopleticus febricitat, fac morā in re ipsi⁹, donec discoopiat: fortasse. n. est crisis: sitqz mora vsqz ad septuaginta duas horas. Si autē ita non est: sed febris est ppter apā, ⁊ putredinez, tunc est mortifeꝝ. Et scias ꝙ apoplīa, ⁊ paralysis constringunt meatus [x] sibi quare nō sunt medicine facientes euacuationem, euacuātes ex materia faciēte ipsas proprie.

¶ [y] Dictio secunda de egritudinidus neruoꝝ, que est tractatus. j.

¶ Egritudines neruorum. Cap. I.

NEruorum qdē ipsoꝝ originē, ⁊ diuisionē, ⁊ figurā, ⁊ anatomiā, ⁊ naturā iam sciuisti. De egritudinib⁹ xͦo ipsoꝝ scias, ꝙ sunt tres egritudinū spēs. s. pplōnalis, instrālis, ⁊ solō singularitatis [z] † ⁊ appet qdē lesio in opōnib⁹ suis nālib⁹, ⁊ sensibilib⁹, ⁊ motiuis. Mot⁹ xͦo laboriosi in faciēdo egritudines neruoꝝ, itroitū magnū hn̄t supra illud qḋ in alijs est: ipsi nāqz sunt instrā motus. laboriosi xͦo mot⁹ sūt sicut extēsio cū fune: ⁊ eleuatio rei grauis: ⁊ oē in quo est extēsio [&] † ⁊ exp̄ssio, ⁊ ptractio. Sigtiones autē in dispōnibus eoꝝ sumes ex opōnibus sensus ⁊ mot⁹, ⁊ ex tactu, [?] et lenitate, ⁊ duritie, ⁊ ex cōitate cerebri, et spōdilium cum eis: ⁊ ex dolorib⁹, ⁊ materijs que sunt pꝑe neruis. ⁊ plīma qdē signa qbus puenit ad cognitionē dispōnum cerebri sunt ex nocumēto opationum, et ex tactu. Quuz aūt dubitat de aliqua egritudinū neruoꝝ, an sit humida, an sicca, psideret qualr ipsa accidit. Nam si subito accidit, non est dubitatio qn ipsa sit humida. Et ēt ex hoc, ꝙ mēbrum [ꝝ] † vnctionē desiccat. Nā si ipsā velociter exiccat, nō est dubitatio qn ipsa sit sicca: quū mēbrum nō sit calefactū calefactione extranea. Exercitiū xͦo post purgationē melius est illud qḋ pmutat cōplexionē [a] ⁊ vnicuiqz mēbro fm seipm. ⁊ opz qdē vt a faciliori icipias, ⁊ gradatiz puenias ad illud in quo sit virtus eq̄lis. Modus xͦo cure in purgatione ner/

p A. a qbus non est excusatio

q A. Alia litera vinum

r A. permutat

s A. ex hoc ꝙ phibet

t A. ordeum

v † A. in secūda mensa

x A. Alia litera. ad ipsas pueniētes q̄re est existimādū, ꝙ medicine eūantes non euacuant materiam facientem

y A. Fen

z † A. cōmunis

& † A. fortis

? A. in

ꝝ † A. Alia lr̄a difficiliter

a A. eoꝝ ⁊ vnius cuiusqz mēbri

uorum, ⁊ ꝑmutatione cõplexionis eoꝝ est, qm̄ plr̄m eius qđ est neciuȝ euacuare ab eis vlr̄ ex materijs, nõ est nisi ex fridis. Et euacuãtia qdẽ eos sunt medicine fortes, sicut pulpa collognt(i)de, ⁊ helleborus/ ⁊ ꝓprie al. quũ vomitus fit cũ eo, ⁊ euforbiũ, ⁊ [a] ⌈al lasaiȝ⌋ ⁊ serapinum, ⁊ relique gũme fortes: ⁊ hiere magne, ⁊ fortes. Et ex subtilib⁹ que eos euacuant, sunt balneũ siccũ, ⁊ exercitiuȝ tẽperatũ. Ipoꝝ vo ꝯplõnẽ ꝑmutãtia sunt ea, que dcã sunt in cap̄ de cerebro: ⁊ ꝓprie ea in qb⁹ est vnctuositas [b] ⌈⁊ est oleũ vnctuosuȝ⌋ ⁊ quũ adipes administras, sint adipes [c] ⌈lupoꝝ.⌋ Feces quoqȝ oleoꝝ calidorum, sicut fex olei oliuaꝝ, ⁊ fex olei de lino sunt ꝯuenientes egritudinibus neruoꝝ fridis, ⁊ ꝯgruẽtes duritiei ipsoꝝ, ⁊ oleũ de costo, ⁊ oleũ de andacoca sunt vehementis ꝓꝓetatis cum neruis: deinde embroce, ⁊ [d] ⌈expressiões⌋ ꝗm ꝯplõnes eoꝝ. Uerũtñ opȝ vt ipa sint in rectificatione ꝯplõnis neruoꝝ fortiora valde: et vt ad penetrãdũ talr̄ ꝑparent, qtenus ꝯsequantur [e] ⌈resolõnẽ⌋ corꝑis, ⁊ poroꝝ aꝑtionem fortiter. Et scias ꝙ intẽtio in curãdis plurib⁹ neruoꝝ egritudinib⁹ est intẽtio posterioris ꝑtis capitis, nisi que in facie sunt. Deinde post illud [f] ⌈extẽdat neruus⌋ qui mouet illud mẽbrum, cuius ĩfirmus est neruus. Et neruis qdẽ nocẽt res queđã, ⁊ iuuant a reb⁹ qbusdã, quaꝝ multotiẽs rememoraturi sumus: q̃ꝝ q̃dã sunt in tabulis medicinaꝝ singulariũ. ⁊ illud qdeȝ nõ attẽdit, nisi in dispõnib⁹, ⁊ egritudinibus suis, que sunt eis magis ꝓꝓe. Res itaqȝ neruos ꝯfortãtes ex eis, que in potu sumunt, sunt acorus nutrit⁹, ⁊ castoreũ, ⁊ grana pini magna, ⁊ cerebruȝ leporis assatũ, ⁊ sticados ꝓprie. Cuius qdẽ potio fit oĩ die pođ. ʒ. j. in pillis redacti: aut cuȝ sirupo mellino. Et iuuãt eos exercitiũ tẽꝑatum, ⁊ olea cal'a. Res vo neruis nocẽtes sunt, coit⁹ plimus suꝑfluus: ⁊ sõnus suꝑ replõnẽ: ⁊ potus aque frigide ꝯgelate: ⁊ multa ebrietas: ⁊ vinũ plr̄m, ꝓpter vehemẽtiã mordicationis vini, ⁊ [g] ⌈resolõnẽ ⁊⌋ acetositatẽ ĩfrigidãtẽ cuȝ hoc: ⁊ ledit eos oẽ acetosum, ⁊ [h] ⌈stipticũ⌋ ⁊ ĩfrigidatiuum [i] ⌈in potẽtia.⌋ Et flõmia plima eis nocet.

Et nos qdẽ in hoc tractatu rememorari volumus egritudies neruoꝝ ꝯplõnales, ⁊ oppilatiuas. Iporũ vo apata ⁊ vlcera, tardabim⁹ vsqȝ ad librũ, q sequit librũ hũc. Et scias ꝙ aq̄ frida nocet neruis, ꝓpterea ꝙ fac̃ eos deficẽ a digõne hũiditatũ, q̃ sũt in eis, q̃re in hũorẽ idigestũ ꝑmutant. Et scias ꝙ agaricus ꝯfortat neruos calefaciendo, ⁊ purgãdo.

¶ De paralysi ⁊ mollificatione. Cap. II.

Paralisis qñqȝ dr̄ ꝗmone absoluto: ⁊ qñqȝ dr̄ ꝗmone ꝓprio: dictio vo palysis ꝗm intẽtionẽ absolutã sigt̃ illud, qđ sigt̃ mollificatio in quocũqȝ mẽbro fit. Paralysis vo ꝓꝓa est illud, qđ de mollificatiõe est cõe vni duaꝝ ꝑtium corꝑis in lõgitudine. Alia. n. est in ꝑte incipiẽdo a ceruice: ⁊ sunt facies, ⁊ caput sil' sana. Alia est que ĩ tota ꝑte currit a [k] ⌈pede.⌋ Lingua vo arabica palysis sigt̃ hãc intẽtionẽ: palysis. n. qñqȝ inuit in ligua ipsorum ad partẽ, ⁊ medietatẽ. Quũqȝ paralysis accipit cũ intẽtione mollificatiõis absolute [l] ⌈tũc cũ ea est illud qđ⌋ cõicat vtrisqȝ laterib⁹ sil', exceptĳ mẽbris capitis: qb⁹ si cõicaret, eẽt apoplia, sicut ex ea [m] ⌈est qđ vni digito ꝓpriuȝ est.⌋ Et scitũ est, ꝙ destructio sensus, ⁊ motus fit, qm̄ spũs sensibilis, aut motiuus, aut retinet a penetratione ad mẽbra: aut penetrat: sed mẽbra nõ suscipiũt ei⁹ imꝑssionẽ ꝓpt̃ ꝯplõnis corruptionẽ: ꝯplõ aũt corrupta, aut est calida, aut est frida, aut humida, aut sicca. Et videt

quidẽ, ꝙ calidum nõ ꝓhibet imꝑssionem sensus in eis, dũ non ꝯsequit finẽ: queadmodũ vides in hñtibus extenuationẽ, ⁊ ethicis. In ipsis. n. cuȝ caliditate eoꝝ, nõ destruit mot⁹ ipsoꝝ: [n] † ⌈ ⌋ ⁊ siccũ etiã ꝓpinquũ est iudicio ipsius. [o] ⌈Cõplexio vo⌋ q̃ ꝓhibet a sensu ⁊ motu, ꝗm plr̄m est frida ⁊ hũida: ⁊ illud qdẽ nõ est lõginquũ. Fridũ. n. ꝯtrariũ est spiritui, ⁊ [p] ⌈nocet ei⌋ ⁊ nõ est lõginquum qn humiditas faciat mẽbruȝ ꝑparatũ [q] ⌈stupe: actioni.⌋ Ex causis eni destructionis motus sunt friditas, ⁊ humiditas absqȝ mã. verũtñ illud est ex eis qb⁹ succurrẽ est facile cum calefactiõe. Et est sicut illud qđ nõ cõicat plime parti corꝑis: aut vni lateri ipsius absqȝ latere alio. Imo si neciuȝ fuerit [r] † ⌈ ⌋ accidet vni mẽbro [s] ⌈cã illius ꝗm ꝓportionẽ vt sit palysis, ⁊ mollificatio plima que⌋ fit ꝓpt̃ retentionẽ spũs. Cã vo retẽtionis est oppilõ: aut seꝑatio poroꝝ, ⁊ trãsituuȝ ꝑducẽtiũ ad mẽbra cũ sectione. Oppilõ aũt, aut est ꝗm semitã [t] † ⌈ ⌋ rei aggregãtis ambas res, ⁊ est apa, [u] ⌈⁊ tũc est⌋ cã mollificatiõis, ⁊ palysis faciẽs abscisionem spũs a mẽbris ẽ [x] ⌈ꝯctio⌋ poroꝝ: aut replõ, aut apa, aut solõ singularitatis. Poroꝝ aũt ꝯctio qñqȝ accidit ꝓpter ligaturã ligãtis exterius, q̃ est ex eis, que poẽ est remoueri, ⁊ ẽ mollificatio illa, ⁊ destructio sensus ⁊ mot⁹, res accũtalis, q̃ remouet quũ resoluit ligatura. Et qñqȝ fit ex cõpressione vehemẽti, sicut accidit apđ ꝑcussionẽ, aut casum. Et sic accidit quũ declinãt spõdiles, ⁊ rũpunt ad vnum duoꝝ lateꝝ dextrũ, aut sinistrũ, ⁊ cõprimũt neruos exeũtes a se, in ꝑte illa, aut ad anteriora, aut ad posteriora. [y] ⌈Sȝ ad anteriora ⁊ posteriora⌋ accidit ex eis [z] † ⌈ ⌋ tẽsio nõ coarctatio, qm̄ occursus spõdiliũ duobus laterib⁹ añ ⁊ retro nõ sunt suꝑ exitũ neruoꝝ [⁊] ⌈ꝗm ꝙ sciuisti: ⁊ exit⁹ neruoꝝ ꝗm ꝙ sciuisti nõ est nisi ex duab⁹ ꝑtibus anteriore ⁊ posteriore. Et qñqȝ ꝯhunt⌋ ꝓpter grossitudinẽ sbe mẽbri.

Repletio vo oppilatiua est ex materijs humidis currẽtib⁹, qbus mẽbrũ humectat: ⁊ currunt in vacuitates oiuȝ [ꝯ] ⌈mẽbroꝝ, aut stãt in ꝑncipijs membroꝝ, aut ramis neruoꝝ. Et qñqȝ fit in via spirit⁹ currẽtis ex eis.⌋ Apa vo qñqȝ accidit in originib⁹ neruoꝝ, ⁊ ramis ipsoꝝ, ⁊ oppilat trãsitus. Incisio aũt que neruis accidit, que in lõgitudine est, nõ nocet sensui, ⁊ motui: ⁊ que est in latitudie ꝓhibet sensum, ⁊ motuȝ a mẽbris, que ibibunt ex meatib⁹, q sunt ꝯtinui iter ipsa ⁊ villũ tũc icisuȝ. Et scias ꝙ nucha silis est cerebro in dispõnib⁹ suis ad duas diuisiones, lȝ sensus eas nõ discernat. Quo eniȝ nõ erit ita illud, quũ ꝓcedat ẽt a duabus diuisionib⁹ cerebri: nõ ergo elõgat qn seruet nãm vni⁹ duoꝝ lateꝝ purgãdo, ⁊ expellat mãm ad latus, qđ est debilius, ⁊ qđ est magis susceptibile materiei ꝑmũ, ⁊ cui accidit ꝑcussio ⁊ ictus, ⁊ ad qđ expellit suꝑfluitas lateris cerebri qđ ipm̄ sequit. Et nõ est mirãdum si egritudo sit ꝓꝓa vni lateri absqȝ alio latere: natura enim ꝑcepto sui creatoris iam discernit qđ est subtilius hic. ⁊ tu qdem recordare huius ex ꝑncipijs, q̃ tibi dedimus in libro ꝑmo. Et scias ꝙ multotiens expellit mã humida ad extremitates, ꝓpter dñiuȝ caliditatis in corꝑe: aut motu subito ex timore, aut pauore, aut ira, aut delitijs, aut angustia. Et scias ꝙ quuȝ lesio, ⁊ mã que faciunt palysim sunt in vno latere vẽtriculoꝝ cerebri, cõicat lateri corꝑis toti, ⁊ lateri faciei cum eo. ⁊ silr̄ si sunt in meatib⁹ lateris vnius: queadmodũ si essent in duob⁹ lateribus vẽtriculoꝝ cerebri: aut in meatibus, esset apoplia. Si aũt sunt apud originẽ nuche, corpus totũ eẽt para/

Auic. x 3

a A. alassach
b A. aut sunt vnctuosa
c A. alsebha
d A. succi
e A. rarificatões
f A. ꝑncipij nerui
g A. transmutationem in
h A. inflatiuum
i A. cũ fortitudie
k A. capite vsqȝ ad pedem
l A. qñ ȝ ex ea q̃
m A. est illa que vni digito appropriatur
n † A. ⁊ sensus ipsorum
o A. Imo ꝯplõ
p A. stupefacit ipsum.
q A. hebetudini seu pigritiei
r † A. tunc
s A. ⁊ vĩ ꝙ palysis ⁊ mollificatio ꝗm plurimũ
t † A. ꝯstrictiõis poroꝝ, aut ꝗȝ semitã ꝓhibitiõis ex humore oppilante aut ꝗm semitam
v A. quare
x A. est ꝯstrictio
y A et
z † A. ꝗm plimã
⁊ A. qm̄ exit⁹ neruoꝝ ꝗm ꝙ sciuisti nõ est ex ꝑtib⁹ anteriori ⁊ posteriori. Et qñqȝ cõprimunt, vel cõstringunt pori
ꝯ A. neruoꝝ omniũ, aut stãt i ꝑncipijs neruoruȝ aut ramis neruorũ: ⁊ oppilãt viã spũs currẽtis in eis

lyticum preter mēbra faciei. Et qn̄qȝ accidit cū hoc stupor in cute capitis si ꝓhibet̄ trāsitus sensus, qm̄ cuti capitis adueniunt nerui sensibiles ex ᵃ⌈ ceruice ⌋ queādmodum ostēdimus. Si aūt sunt in latere originis nuche, cōicat lateri toti excepta facie: ꝙ si sunt descēdentes ab origine ᵇ⌈ submergēdo: aut in latere vno ⌋ mollificat̄, ⁊ paralyticū fit, qd̄ ᶜ⌈ sequtur illud ex mēbris, quoꝝ nerui sunt ex vno. ⌋ Q̄ꝝ si nō fuerit ᵈ⌈ ex nucha, imo ex neruis ⌋ mollificat̄ qd̄ est ꝓpriū illi neruo: siue sit in toto neruo, ᵉ⌈ aut ⌋ in medietate eius: aut in p̄te eius, mollificat̄ ᶠ⌈ qd̄ mouet illud qd̄ sequtur ip̄m ⌋ ꝓpter illud qd̄ venit ad ip̄ȝ de illo leso ꝓpter mām, ⁊ resolūonē singularis: aut ap̄a.

Paralysis ꝟo quedā est que est crisis colice: ⁊ multotiēs remanet cū ea sensus: qm̄ mā est cū ea in neruis motus, ⁊ nō sensus. ᵍ⌈ Nā qdā antiquoꝝ dixerunt, ꝙ quū colica aliqb⁹ annis cōicat, īterficit plurimos. Et qui euadit: euadit cū palysi euenienti ei: quasi eniȝ nā expellit illam mām, que est adueniēs neruis, ⁊ reducit eā ad exteriora: ⁊ eēt maximū, vt cū sudore denūtiaret̄. Retinet̄ ergo in neruis, ⁊ facit ⌋ palysim. Et multotiēs qdē accidit vt in hac sit ʰ⌈ affirmatio ⌋ sensus cū dispōne sua. ⁊ est palysis q̄ est crisis in egritudinib⁹ acutis qua pmutat̄ mā ad neruos. Et illud qdē est, quuȝ nā non pōt ꝓpt̄ etatem, aut debilitatē integre eūare: q̄re remanet residuū māeꝝ in p̄tibus cerebri: ⁊ remanet post statuȝ soda, ⁊ grauitas capitis: deinde expellit ipsam nā expulsione grauitatis, nō expulsione eūonis integre, quare accidit palysis, ⁊ silia. Et paralysis qdē pl'm accidit in fortitudine frigoris hyemis. ⁱ† ⌈ ⌋ Et qn̄qȝ accidit in regionib⁹ meridionalibus, eis qui iam p̄uenerūt ad annos. l. ⁊ vltra ꝫm semitā fluxuū expulsoꝝ ex capitibus eoꝝ: ꝓpterea ꝙ meridionalis vētus pl'm replet caput. Paralytici autē pulsus est debilis, tardus, ⁊ rarus. Nā quū egritudo frāgit virtutem debilitat̄ pulsus, ⁊ fit frequēs, ⁊ eueniunt vicissitudines sine ordine. Et vrina ꝫm pl'm fit eis alba: ⁊ quunqȝ fit in eis valde rubea ꝓpter debilitatē ᵏ⌈ renū ⌋ in discernēdo sanguinē ab aquositate: aut debilitatē venaꝝ ab attractione sanguinis: aut ꝓpter dolorē, qui fortasse est cum eis, aut ꝓpt̄ egritudinē eis aliā ꝓpinquā. Et qn̄qȝ accidit vt sit latus sanū ˡ⌈ palysis ⌋ inflatuȝ, ac si eēt in igne: ⁊ alteꝝ palyticū fridū ac si eēt in niue. ⁊ sūt pulsus duoꝝ lateꝝ diuersi. est eni pulsus lateris frigidi deiectus ᵐ⌈ ad hoc ꝙ iudicia eius frigida ⌋ cogūt ip̄m: ⁊ qn̄qȝ p̄uenit ad hoc, vt oculus ⁿ† ⌈ ⌋ minoret̄. Et qd̄cūqȝ mēbroꝝ mollificatoꝝ, ⁊ palyticoꝝ ꝫm colorē reliq corp̄is exn̄s nō minorat̄, neqȝ extenuat̄, est de quo maior h̄n̄da est fiducia, q̄ȝ illud qd̄ est diuersum ab hoc. Ad palysim p̄terea fit mutatio ex epilepsia, ⁊ apoplia, ⁊ colica: ⁊ ex p̄focatione mr̄icis, ⁊ febrib⁹ t̄palib⁹ ꝫm semitaȝ crisis. Et palysis eueniēs a remotione spōdiliū mortifera est ꝫm pl'm. Et illa que est ab ictu ᵒ† ⌈ ⌋ nō p̄terēte neruos vehemēter, qn̄qȝ sanat̄: si aūt sup̄fluat, nō est spes vt sanet̄. In illa aūt in q̄ est spes, opȝ incipere a flōmia. Et iam qdem diximus qual'r dilatet̄ mā paralysis ad apopliam, ⁊ econuerso.

ᵃ A. collo
ᵇ A. ꝓfundātes se, aut in latere vno, tunc
ᶜ A. ex mēbris sibi vicinat
ᵈ A. in nucha: imo in neruo
ᵉ A. siue
ᶠ A. tunc qd̄ mouetur
Alia litera. Et si fuerit in aliqua p̄te ei⁹, ⁊ in aliq̄ nō, tunc mollificatur qd̄ mouet̄
ᵍ A. Et qdā antiquoꝝ dixerūt, ꝙ colica fuit cōmunis qbusdaȝ ānis, ⁊ īterfecit plīmos. Et qui euaserūt, euaserūt cū palysi cronica eueniēti ei q̄si nā expulsit illā māȝ q̄ p̄uenit ad itestina, ⁊ reduxit eā ad exteriora, ⁊ quia fuit grossior eā q̄ penetrat p sudorē: q̄re iuiscata fuit in neruis, ⁊ fecit
ʰ A. p̄manētia
ⁱ† A. ⁊ ī vere ꝓp motū repl'onis
ᵏ A. Alia litera. epatis
ˡ —— . A
ᵐ A. ꝫm ꝙ iudicium frigidoꝝ
ⁿ† A. illi⁹ lateri]
ᵒ† A. vel contusione

De signis. Cap. III.

Illam aūt que est a tortuositate, aut casu, aut p̄cussiōe, aut sectione, cā sig̅t: qn̄qȝ tn̄ occultat̄ cā in sectione, quū neruus est ꝓfundus. Ip̄aȝ ꝟo sig̅t, q̄r subito accidit, ⁊ non ꝯfert ei regimē. Que aūt curā recipit est ea, que nō est a sectione: sed est cū ap̄ate, ⁊ silibus. Et si est cū ap̄ate calido, tunc extensio, ⁊ dolor, ⁊ febris sig̅nt eam. Et si est ab ap̄ate duro sig̅t ipsam tactus, ⁊ ᵖ⌈ ꝯsideratio ⌋ sensibilis in neruis, ⁊ dolor an̄s. Nam ꝫm plurimū ᑫ⌈ accidit per ipsam tortuositas, ⌋ aut ap̄a calidum. Si autē est ab ap̄ate ʳ⌈ fluxo ⌋ tunc sig̅tio est difficilis. verūtn̄ ꝫm quasdā dispōnes non euacuat̄ a dolore pauco, ⁊ ˢ⌈ caliditate, ⌋ ⁊ a febre leni, ⁊ ab augmēto doloris, ⁊ eius diminutione ᵗ⌈ ꝫm motus ⁊ cibos: ⁊ eius euētus non fit subito, imo ꝫm dies ⌋ ⁊ ex oībus istis eger sentit apud voluntatē motus, q̄si fit aliqd ꝓhibens in illo eodē loco. Paralysim autem h̄n̄s factā ab humiditate expāsa, sentit cām expāsam in toto mēbro palytico. Factā ꝟo a grossitudine neruoꝝ sig̅t difficultas reuersionis mēbri a ꝯtractione ᵘ⌈ quum laborat in ipso eger, sicut est ei poss̄e: aut faciat illud alias ⌋ ad dilatationē, ⁊ ˣ⌈ mollificationē: ⌋ ⁊ neqȝ sunt mēbra leuia, sicut in paralysi absoluta. Et si mā est cū sanguine, sig̅t eā guideȝ, ⁊ vene, ⁊ oculus, ⁊ repletio pulsus, ⁊ sig̅tiones p̄dicte multotiēs. Si ꝟo est ex humiditate nuda, sig̅nt eaȝ albedo, ⁊ mollities multa. Et si fit successione colice, ⁊ febrium acutaꝝ, sig̅nt eam colica, ⁊ febres acute. Et si est eius cā malitia ꝯpl'onalis singularis frigide, aut humide, non accidit subito: neqȝ sunt illic signa alia: ⁊ iudicat̄ de ipso per tactū, ⁊ p̄ ʸ⌈ res agētes ⌋ in mēbrum. Et dicit̄ ꝙ quū vrina infantis est viridis, nuntiat paralysim, aut spasinum.

De cura. Cap. IIII.

Oportet vt sit intētio tua in egritudinib⁹ neruoꝝ. v. scȝ stupore, ⁊ spasmo, ⁊ tremore, ⁊ palysi, ⁊ ᶻ⌈ saltu ⌋ intētio posterioris cerebri. Et non ꝓperes in vsu medicinaꝝ fortiū in p̄ncipio rei, imo tarda vsqȝ ad quartū, ⁊ septimū: ꝙ si egritudo fuerit fortis vsqȝ ad quartūdecimuȝ. Et in hac qdē hora sis ꝯtentus rebus subtilib⁹ ex his, que leniunt, ⁊ digerūt, ⁊ soluunt: ⁊ cū clisterib⁹ non est malū in hac hora. deinde post illud euacua cum eūonibus fortib⁹. In regimine aūt cibādi eos opȝ vt palytico in primis quuȝ appet, sis ꝯtentus aqua ordei, ⁊ aq̄ mellis duob⁹ diebus, aut tribus ⁊† ⌈ ⌋ si tolerauerit virtus vsqȝ ad quartūdecimuȝ: ⁊ si nō tolerauerit v̄tus, ciba eū carnib⁹ auium leuibus: et stude vt facias eū pati famē, ⁊ ciba eū siccis cibis. Deinde fac eum lōgam tolerare sitim. In mēsis ꝟo scd̄is iuuat eū vti medulla nucleoꝝ pini magne ⁊⌈ ꝓprie. ⌋ Et scias ꝙ aqua melior est ei, quā vinū. vinū enim mās in neruis penetrare facit, ⁊ pl'm quidem ipsius qn̄qȝ accessit in corp̄ibus eoꝝ, ⁊ fit acetum. Acetū ꝟo est ex reb⁹ que neruis sunt nocibiliores. Illa aūt que est a tortuositate, ⁊ coarctatione curat̄ cum eo qd̄ determinabimus in cap̄ tortuositatis, et cōpressionis postea. si autē est a p̄cussione, aut casu, tunc eius cura est praua: eius tn̄ cura ꝫm oēm dispositionē est, vt ꝯsideret̄ an ꝝ⌈ illa tortuositas euenire faciat ap̄a, aut attrahat mām, ⌋ ⁊ curet̄ totū cuȝ eo qd̄ ꝯuenit ei. Et opȝ vt ponant̄ medicine in cura illius, in quocūqȝ loco acciderit, sup̄ loca p̄cussionis: ⁊ sup̄ p̄ncipiū, ex quo egrediunt̄ nerui ᵃ⌈ mouētes ⌋ mēbrum paralyticū: positio aūt medicinaꝝ sup̄ mēbrum paralyticū est ex eis, que nō afferunt iuuamētum de quo sit curandū: ⁊ tibi qdem inest cognoscere originē neruoꝝ: ⁊ equale est siue intētio in medicina, sit ꝓhibitio ap̄atis, ᵇ⌈ aut sit intētio in ea mollificatio, ⌋ aut sit intētio in ipsa calefactio, ⁊ pmutatio cōplexionis. Et fortasse nec̄ium erit ponē iuxta mēbrum p̄cussum, ⁊ ap̄osum ᶜ⌈ incipiens resolui ⌋ ventosas extrahētes sanguinē ab eo ad parteȝ: aut

ᵖ A. nodositas
ᑫ A. ipsa accidit post p̄cussionem aut tortuositatē
ʳ A. molli
ˢ A. Alia litera. stupore
ᵗ —— A.
ᵘ A. cuȝ conatu, vel labore isirmi aut cū operatione alterius
ˣ A. Alia litera. ad reditionem
ʸ A. cās ip̄rimētes
ᶻ A. sectigatiōe
⁊† A. et
⁊ A. ꝓp ꝓꝓetatē que est in eis
ꝝ A. illud fecerit accidere tortuositateȝ, aut ap̄a, aut attractiones materie
ᵃ A. Alia litera. incedētes visus
Alia litera. ᵇ —— A.
ᶜ A. ad qd̄ incepit effusio mãe

ad illud, qđ apparet de corpore. Si autē fuerit egritudo ipsa paralysis [a]⌈occulta⌋ fcā ꝓpter mollificationem neruoꝝ, tunc illud qđ est neciũ post regimen cõe est [b]⌈cõitas⌋ materiei cũ eo qđ descripsimus, ⁊ diffiniuimus in euõne ipsaꝝ mãeꝝ subtiliũ sine additione, ⁊ diminutione, ⁊ meliora qdē qbus euacuant sunt pille de euforbio, ⁊ pille [c]⌈albicũestrē⌋ ⁊ pille de sectarā, ⁊ pille fetide, ⁊ hiera hermetis: ⁊ vomit⁹ cũ helleboro albo cũ dispõne sua: aut cũ exp̄ssione raphani, in quo sit virtus eius: ⁊ silr̄ reliqui vomit⁹ ꝯferũt eis. ⁊ qñq3 fit [d]⌈supfluitas⌋ in hoc. Et in potu det tyriaca põdus vni⁹ danich. Deinde addat paulatim paulatim, neq3 augeat supra. ʒ. j. Et qñq3 [e]⌈admistret ei sisamũ decorticatũ: qñq3 vo dat oxymel⌋ cum sua dispõne: ⁊ oppoponacũ cum sua dispõne [f]†⌈ ⌋ cũ sirupo de melle: ⁊ eius qdē potio sit q̃titas [g]⌈bakilleõ⌋ ⁊ ꝯfert eis. [h]†⌈ ⌋ Et opꝫ qdē vt clisterizent enematib⁹ fortib⁹: ⁊ collyria fortia supponant: ⁊ inclinent eoꝝ mãe ad iferiora. Et ipsoꝝ spõdiles inũgant ex oleis fortibus: ⁊ ꝯferũt eis vnctiones calide ex oleis [i]† ⌋ ⁊ empl'a rubificãtia, quoꝝ rememoratio est iterata multis vicib⁹: ⁊ ꝓpe cum destruit sensus. ⁊ radix qdē lilij est ex medicis bone rubificationis, fricãdo cũ ipsa ꝫm modũ inũgēdi. Eis p̄terea ꝯfert positio vẽtosaꝝ sup capita lacertoꝝ absq3 icisione. Sed post euõnem [k]⌈ꝓpterea q⌋ calefacit lacertos. Et fortasse necia erit incisio aliq̃. Et opꝫ vt vẽtose stricta habeãt capita, ⁊ suspẽdant cũ igne multo, ⁊ suctione forti, ⁊ laboriosa, et remoueant velociter. Quũ ergo vẽtose adhibent opꝫ vt sepatim ponant sup loca plima, si mollificatio est plm̄ [l]⌈sepata:⌋ ⁊ si nõ est plima, ponant cõiunctim. Et vtere sup ea post illud, pice, ⁊ gũma pini: ⁊ administra sup ea empl'a cal'a rubificãtia, sicut emplm̄ de farina [m]⌈git⌋ ⁊ lilio cũ melle: emplm̄ q̊3 de sinapi est ex eis que ipsis ꝯferũt. Et tu qdē pmuta [n]⌈oē qđ est debile ad hoc vt rubificet, ⁊ vt⌋ vesicet: ⁊ emplꝫ de sceitaragi maxime ꝯfert paralysi iuuamē: ⁊ est apud plimos eoꝝ excusans a gũma rute agrestis, ⁊ sinapi. emplm̄ quoq3 de [o]⌈gũma rute siluestris⌋ est iuuãs, ⁊ ꝓpe cũ nitro ⁊ sulfure: ⁊ fricatio cũ oleo, ⁊ nitro, ⁊ aq̃ sulfurea, ⁊ aqua marina, ⁊ embroce subtiliatiue ꝯferũt. Quũq3 sensus est debilis fortasse emplm̄ forte nocet, ⁊ non sentit illud, ⁊ educit illud ad lesionē, ⁊ vlcerationē fortē. Opꝫ ergo vt oi custodia ab illo caueat, ⁊ vt ꝯsideret dispõ imp̄ssionis empli. Nã si rubificat, ⁊ inflat, ⁊ cutē nõ ptrãsit, ⁊ sepat cõpressione digitoꝝ subtili, ⁊ albificat locus ei⁹, tũc imp̄ssio nõ ptrãsiuit cutē: ⁊ si rubificatio est magis fixa, ⁊ caltas magis apparēs, tũc remoue. Modus vo cognoscēdi hoc est vt auferas emplm̄ oi hora, ⁊ ꝯsideres dispõnē. Si ergo necia est ablatio, remoue. ⁊ si necia, est iteratio, itera. Et scias q isufflatio ex ꝯdisi in narib⁹ eoꝝ, valde ꝯfert ⁊ silr̄ que sunt ei silia: qm̄ purgãt cerebrũ, ⁊ ꝯuertũt mãs faciẽtes egritudinē a pte egritudinis. Et vinũ antiquũ, paꝝ valde ꝯfert egritudinib⁹ neruoꝝ oibus: plm̄ vo ex eo sumptũ est res nocibilior neruis. Et administratio acori nutriti est ex eis que eos iuuãt. ⁊ silr̄ gradatiꝫ ordinet in potãdo hieras, ⁊ sint pmiste cũ aliquo qđ sit sicut castoreũ, dõec pueniãt ad hoc vt exide in potu sumãt põdus. ʒ. vj. post. ʒ. j. Et silr̄ potus olei de kerua cũ aq̃ de radicib⁹ iuuat valde. Quidã vo hoiũ sunt qui palysim curãt dãdo in potu oi die aur̄. j. ex hiera cũ aur̄. j. pipis, ⁊ sanat. Et opꝫ vt quũ aliqd istoꝝ sumũt in potu nõ potent aquã, vt ꝓlõget eius mora in stõ: ⁊ fortasse moratur tota die: deinde opatur: qñq3 vo in nocte sumunt in potu pipis aur̄. j. cũ aur̄. j. castorei. Et illis qdem non est aliqd ita ꝯferens vt tyriaca, ⁊ mithridatum, ⁊ scelite, ⁊ [p]⌈aliuẽthere:⌋ assa quoq3 fetida vehemẽtis iuuamẽti est bibita [q]⌈vel⌋ linita: ⁊ ꝓpe quũ bis in die sumit: ⁊ ēt [r]⌈bõdaca inda.⌋ Quũq3 mẽbrũ redit ad se, opꝫ vt ipm̄ exercites post illud, ⁊ ꝯstringas, ⁊ dilates ipm̄, vt ad itegrã redeat sanitatē. Et ipsi qdē qñq3 iuuant a se. ⁊ iuuant vocib⁹, ⁊ locutionib⁹ altis. Et post euões, ⁊ iuuamẽta [s]⌈ab eis qbus vtunt, iuuant balneo lõgo sicco, aut balneis.⌋ Et in fine rei, ⁊ post euões, ⁊ vbi neciũ est resoluere, opꝫ vt nõ sint resoluentia cũ lenificatione pura: sed cũ aliquãtula stipticitate: quapropt opꝫ vt resol'o fiat cũ aliqbus q̃ sint, vt anisũ, ⁊ [t]⌈sigia⌋ ⁊ castoreũ, ⁊ sqnãtũ, ⁊ que sunt silia his ex calidis stipticis. Hñtes vo illã que facta est post colicã, iuuat medicamē factũ ex [v]⌈nuce romana⌋ scriptũ in antidotario. Et iuuãt eos olea, que nõ sunt violẽte v̄tutis, ⁊ multe cõpositionis: sꝫ sit sicut oleũ de lilio, ⁊ oleũ de duab⁹ spicis. Et oleũ d̄ narcisco, [x]†⌈ ⌋ ⁊ oleũ [y]⌈de oliuis⌋ ⁊ exp̄tũ est oleũ de [z]⌈nuce indica⌋ ⁊ oleũ de narcisco ⁊ factũ cũ gũma [&]⌈alboti vtrũq3 sil' acceptũ iuuatiuũ est sua⌋ ꝓprietate.

Qñq3 vo iuuãtur plures eoꝝ cũ eis que ifrigidãt, ⁊ ꝯfortãt, ⁊ ꝓhibent mãm. ⁊ quũ medicant calidis augmẽtat egritudo: ⁊ illud ideo qm̄ mã subtil' dilatat per ea plm̄: quũ vo mẽbrũ infrigidat, ꝯfortat mẽbrũ a frigore, ⁊ minorat q̃titas mãei, ⁊ puenit ad hoc vt euanescat. Et nõ opꝫ vt in eoꝝ calefactione pueniat. [ꝯ]†⌈ ⌋ Sed est neciũ vt sint medicine ꝯfortate cũ aliqb⁹, que sint sicut camemilla, ⁊ melilotũ, ⁊ amaracũ, ⁊ mẽta, ⁊ calamẽtũ, ⁊ cõmisceant [ꝑ]⌈eis allea, ⁊ ēt illud qđ⌋ aliqd ifrigidationis hẽat, sicut succus liqritie, ⁊ semen endiuie, et reliq̃: hec eni quũ administrant, iuuãt valde. Que vo a sectiõe fcã est, curã non hꝫ. Illa vo que facta est a ꝯpl'one frigida, cum calefaciẽtib⁹ notis curat. Et illa cuius cã ꝯpl'onis est potus aque multe frigide, vtat balneo multo sicco. Et scias q qñ aggregant palysis, ⁊ febris i aliq̊, tũc [a]⌈oxymel cũ zuccaro ros.⌋ est ꝯueniens medicamē in illa hora.

De spasmo. Cap. V.

Spasmus est egritudo neruosa qua mouent lacerti ad p̄ncipia sua, ⁊ inobediẽtes sũt in dilatatione. Eorũ itaq3 alij remanẽt ꝫm suã dispõnē, ⁊ nõ dilatant: ⁊ alij eoꝝ facile redeunt ad dilatationē suã, sicut fit in oscitatiõe ⁊ singultu. Cã vo in ipso, aut est mã: aut cã absq3 mã sicut caltas, ⁊ siccitas. Et mã qdem spasmi ꝫm plm̄ est fl̄atica: ⁊ qñq3 est melica: ⁊ qñq3 sãguinea, ⁊ illud est in ap̄atib⁹ lacertoꝝ, quũ resoluit mã faciẽs ap̄a cũ vlcere villi nerui, ⁊ augmẽtat in latitudine sua, ⁊ minorat a sua lõgitudine. Et mã qdē ois spasmi mãlis effectiua, aut est cõprehẽdens sup lacertũ totũ: ⁊ illud est quum spasmus est sine ap̄ate: aut est cõprehẽsa in loco vno, quē relique ptes sequunt sic fit a spasmo facto ꝓpter ap̄a a mã effusa ꝓpt pcussionē: aut abscisionē: aut pp cãm aliã ex causis ap̄atis. Et nõ est qdē lõginquũ qn fit spasmus eueniẽs a vẽtositate iflatiua spissa: ipse eni est ex eis que plꝫ accidũt, ⁊ remouent in hora. Spasmus vo mãlis multotiẽs accidit ꝫm semitã pmutatiõis materiei, sicut accidit in successione sinãtie, ⁊ successiõe pleuresis, ⁊ successione sirsem. Ex spasmo aũt qui fit ꝓpter p̄uationē materiei, ⁊ hũiditatis, ⁊ dñiũ siccitatis, accidit vt contrahantur lõgitudo ⁊ latitudo

Marginal notes:

a A. vera
b A. euacuatio
c A. albimorastã
d A. gradatio
e A. miscet cũ sisamo excorticato, ⁊ zucharo: et qñq3 dat in potu serapinum
f † A. Alia lr̄a ⁊ castoreũ cum sua dispõne
g A. bachēle
h † A. valde
i † A. fortibus
k A. ineq̃tum
l A. sparsa
m A. alseilem
n A quotiēs debilitat quousq3 rubificet mbrũ ⁊
o A. de pice
p A anacardina proprie
q A. et
r A. alrathe est mirabilis
s A. cũ eis administrant balnea longa sicca, aut balnea thermaꝝ
t A. storax
v A. hauꝫ vel ex hauzi rumi Alia lr̄a. haur rumi
x † A. Alia lr̄a. ⁊ oleũ alkerua
y A. alçambach
z A. Alia litera. haur rumi
& A. albelat, ⁊ reperit totũ simul iuuatiuũ cum
ꝯ † A. ad vltimũ
ꝑ A. cũ eis alia ex illis que
a A. opꝫ vt post ponat palysis: ⁊ sirup⁹ acetosus cũ geleniabin

[a]⌈equal'r.⌋Colligit̄ ergo ad seip̄m, sicut est dispositio corij positi in ignē. Et tu qdez scis dispōnes cordaꝝ esse, ꝙ ipse [b]⌈elōgant̄⌋in hyeme ꝑpter humectationē, ⁊ abbreuiant̄ in estate ꝑpter desiccationē, ⁊ sil'r nerui. Et qñqꝫ fit spasm⁹, qui ad mãz nō ꝑporcionat̄, eueniens cā rei [c]⌈impediētis⌋a q̃ nerui fugiūt, ⁊ ꝯgregant̄ ad expellēduz ipsam: ⁊ cā illa aut est dolor ex cā dolorē faciēte. Et multotiens est ex humore cal'o mordicatiuo, Aut q̃litate venenosa ꝑniēte ad cerebrū, ⁊ ad neruos, sicut accidit ei quem pupugit scorpio suꝑ neruos. Aut ꝑpter q̃litatē non venenosam, sicut quū spasmus accidit ab ĩfrigidatiōe vehemēti ꝯgregāte neruū, ⁊ lacertū, ⁊ ĩspissāte ip̄m, ⁊ ꝯ̈hit̄ ad caput suuz. Sicut eni mollificatio qñqꝫ diuisificat̄ in mēbris ꝭm ꝑncipia [d]⌈mēbroꝝ⌋ ⁊ sil'r ē spasmus: ⁊ rō in ambobus est vna, in eo qđ [e]⌈fit sub ceruice ⁊⌋in anteriore ꝑte ⁊ posteriore, et in ꝑte que est supra [f]⌈ceruicē.⌋ Spasmi aūt ex repletione humidi cā eēntialis, [g]⌈aut est friditas aut humiditas. ⁊ friditas adiuuat ꝭm ꝯgelationē ipsi⁹ ⁊ eius grossitiē⌋q̃re non fit dilatatio: aut siccitas, et calitas iuuat [h]⌈supra ꝯsecutionē per resol'onē⌋humiditatis. Mã v̈o faciēs spasmū nō [i]⌈efficit spasmū, ⁊ mollificat, nisi ꝑpt̄ suā grossitudinē: ⁊ q̄ nō est igressa sb̄az villi ꝑuo itroitu, quo iuuet̄.⌋Sz est coarctata in foraminib⁹: ⁊ [k]⌈sic qdē⌋spasmus est epilepsia mēbri: sicut epil'ia est spasmus corꝑis totius. Dr̄ia v̈o iter vtrunqꝫ est cōitas, ⁊ ꝑp̄etas, epilepsia eniz pl'm resoluit̄ velociter, ⁊ fit cum ꝑiodis. [l]⌈Reliquas autē dr̄ias scies ex spasmo humido ꝑ illud qđ accidit lactētib⁹⌋ꝑpter vicinitatē mamille, ⁊ humectationē lactositatꝭ in cordis, ⁊ ꝯgelationē lactis in eis [m]†⌈

⌋⁊ quū vētres ipoꝝ ꝯstringunt̄, ⁊ in vigilijs ipsoꝝ, ⁊ multitudine fletus ipsoꝝ: ⁊ spasmant̄ ēt i febrib⁹ suis, q̃zuis sint leues. ⁊ vl'r ĩfantib⁹ facilis est casus in spasmū, ꝑpter debilitatē virtutis cerebroꝝ eoꝝ, ⁊ mēbroꝝ ipsoꝝ, et lacertoꝝ eoꝝ, ⁊ fit facilis eoꝝ exitus ab ipso ꝑpter fortitudinē v̈tutuz epatū ipsoꝝ, ⁊ cordiū eoꝝ: ⁊ q̄m humores eoꝝ nō sunt [n]⌈inobediētes⌋vehementis grossitudis: ⁊ ꝑpter h̄ liberant̄ a spasmo sicco velociter, ꝑpt̄ humiditatē ꝯpl'onū suaꝝ, ⁊ humiditatez cibi eoꝝ. Impuberib⁹ v̈o non est facilis aliq̃ duaꝝ reꝝ: quuz tñ qñqꝫ accidat ĩfantib⁹ spasmus malus successiōe febrium acutaꝝ, ⁊ cū eo sint signa q̃ dicemus, ex q̃ raro euadūt. Ille v̈o qui septē trāsit ãnos nō spasmat̄, nisi ꝑpt̄ febrē valde prauā. Est p̄terea spasm⁹, q accidit ꝑpt̄ timorē, ⁊ [o]⌈cās dilatatiuas submersas⌋subito: ⁊ faciūt seq lacertos motos ad ꝑ̄ncipia sua [p]⌈ꝭm suas formas.⌋Et est spasm⁹, qui ꝯtingit ꝑpt̄ sustentationē factā suꝑ aliqđ mēbroꝝ, qđ est ꝯ̈ctū ad qđ [q]⌈fit effusio, ⁊ retinet̄ in ipso aliq̃ztulū, ⁊ suꝑ formā ꝯstrictiōis⌋sue. Et qñqꝫ est [r]⌈cū eo accñs faciēs illud: aut fit vt ip̄m ferat pōdus graue, aut fit vt obdormiscat⌋suꝑ lectū duꝝ: ⁊ h̄ qdem est ex eis, que ꝑ se remouent̄. Et qñz est [s]⌈hic stupor adueniēs⌋mēbro ꝑpt̄ repletionē ex mã effusa coarctāte sp̄m motiuū, ⁊ ꝓhibēte penetrationē ei⁹: q̃re non est pol'e, vt moueat̄ ad dilatationē faciēdā: ⁊ quū reddit v̈tus, ⁊ [t]⌈ꝯfortat̄ mã⌋fit dilatatio: et qñqꝫ fit ex extēsiōe illius sil'e: ⁊ hoc qdē pl'm fit post somnū apud excitationē, quū remanēt mēbra ꝯ̈cta nec extēdunt̄ ēt: q̄m sp̄us in somno fit grauior, ⁊ pigrior: [u]⌈⁊ nō fit assiduus⌋in faciēdo dilatationē ꝑꝑ declinationē suā ad iteriorē ꝑtem. Spasmus aūt siccus alius est [x]†⌈

⌋qui fit successione febriū adurētiū,

a A. Alia litera. ⁊ fiat assatio.

b A. Alia litera. abbreuiantur

c A. nocentis

d A. Alia litera. neruoꝝ suorum

e A inuenit̄ sub collo

f A. collum

g A. est hūiditas ⁊ friditas adiuuat ad ꝯgelādū eā, ⁊ igrossandū ipsam

h A. ad ꝓhibēdū ipsā cū resol'one

i A. mollificat ꝑpter sui grossitiē, qm̄ ip̄a nō ingredit̄ sb̄am villoꝝ ĩtroitu plurimo, vel introitu currēte, per quā fit humectatio

k —— A.

l A. ⁊ alijs differētijs q̃s scies, ⁊ ex spasmo hūido est ille q accidit eis q̄ lactant pueros

m † A. ⁊ ex eo est ille q accit ebrijs ⁊ ex eo est ille q accidit ĩfātibus ꝑꝑ humiditatez ipsoꝝ, ⁊ ꝭm pl'm accidit eis in febribus acutis.

n A. in sua iobediētiā

o A. cā in eo ē ꝙ sp̄us dilatati submerguntur

p —— A.

q A. effūdit̄ mã, ⁊ retinet̄ i eo ꝭm figurā ei⁹ ⁊ ꝭm formā seu situationē ꝯtractiōis

r A. Alia litera ꝑpt̄ ꝑcussionez faciētez illđ, aut ex h̄ ꝙ portauit pondus graue. aut q̄ dormiuit

s A. hoc ꝑꝑ stuporē adueniētez

t A. spargit materiam

v A. q̃re nō se applicat cū conatu

x † A. q fit successiōe medicine solutiue, ⁊ est malus valde, ⁊ sil'r successione cuiuslibet euōnis ⁊ alius est

⁊ ꝑprie in febribus sirsē: ⁊ successione motuum laboriosoꝝ corꝑalium, ⁊ aĩaliuz [y]⌈eius⌋sicut sunt vigilie, ⁊ angustia, ⁊ timor: et ille est ex eis [z]⌈a qbus fit⌋euasio. Et est alius spasmus q accidit in febribus. ⁊ cū h̄ non est vehemēter malus: ⁊ est ille q fit ꝑpterea, ꝙ ipse faciūt currē aliqñ mãs in neruis ⁊ lacertis: ⁊ ꝑp̄e quum corpus est plenū: ⁊ qñqꝫ accidit illud in eis ꝑpter cōitatem oris stōi, ⁊ remouet ip̄m vomitus. ⁊ talis q̃lis est iste spasmus [⁊]⌈ex⌋febribus, nō est illius prauitatis, ⁊ [ꝯ]⌈malitie cui⁹ est ille qui est⌋in febribus ꝑpalibus in qbus desiccant̄ nerui, ⁊ lacerti: imo cerebrū, ⁊ ꝯsumunt̄ humiditates ĩnate, ⁊ fit spasmus. Et plerūqꝫ est ex hoc capl'o qui fit, ⁊ destruit̄ velociter: ⁊ cā i ipso est siccitas cerebri ꝑpter debilitatē quā seqtur lacertoꝝ siccitas. Nā quuz [ꝝ]⌈minima⌋cā desiccatiua cerebro aduenit reducit ad se humiditates a neruis. [a]†⌈

⌋Deinde quū nā solicitat̄ vt cerebro humiditatē acq̄rat sufficientē redeūt mēbra, ⁊ fiunt obediētia dilatationi cū [b]⌈p̄ceptione.⌋Et qñqꝫ accidit ex vehemētia frigoris: multotiēs eniz accidit spasm⁹ ꝑpt̄ friditatē cerebri, ⁊ cōicant ei lacerti: ⁊ spasmus qdē impediēs est h⁹ factus a siccitate: ⁊ est spasm⁹ cū siccitate factus q est cū specie ꝯgelationis humiditatis: ⁊ minorat̄ eius q̃ztitas, ⁊ ĩspissat̄ vehementer, q̃re mēbrū spasmat̄: sicut accidit ex vehemētia frigoris: ⁊ sic̄ accidit ei, q bibit medicinas narcoticas vt opiū. Spasmus v̈o factus ꝑpter [c]⌈medicinas, est sicut spasmatio pot⁹ vini. Fit eniz⌋spasmus post sol'onē ꝑpter siccitatē, ⁊ fit ēt spasmus añ ip̄az ꝑpter ꝯ̈rietatē ⁊ venenositatē eius: q̃re nerui vehementē incurrūt lesionē cum qua ꝯ̈hunt̄. Et huius qdē gñis sunt spasmus eius q euomit humorē, qui est vt erugo ęris nocentē ori stōi. Et spasmus factus ꝑpter fortitudinē sensus oris stōi, quū ad ip̄z expellitur chol'a. Et spasm⁹ factus ꝑpt̄ cōitatē cerebri, ⁊ m̄ricis in egritudinib⁹ suis, ⁊ vesice, ⁊ reliquoꝝ. ⁊ spasmus factus a pūctura scorpionis, ⁊ rutelle, ⁊ serpētis suꝑ neruū: aut sectione eueniēte neruis: aut corrosione. Et fact⁹ ab egritudine in ore stōi, ⁊ matricib⁹, ⁊ mēbris neruosis, ⁊ [d]⌈vicinis⌋istis ē spasmus accñs ꝑꝑ vermes. Preterea est spasm⁹ q est i labio ꝑprius, ⁊ palpebra, ⁊ lingua. ⁊ scit̄ ꝙ eius cā est ex ipso cerebro. Et quū corp⁹ in spasmo declinat ad anteriora, tūc spasm⁹ est in lacertis añriorib⁹: ⁊ quū ad posteriora tunc spasm⁹ est in lacertis posteriorib⁹: ⁊ quuz ad vtraqꝫ simul tunc egritudo est in vtrisqꝫ sil': sicut in palysi. [e]†⌈ ⌋Qñqꝫ fit spasm⁹ adeo fortis, vt [f]⌈ceruix⌋torqueatur, ⁊ dētes strideāt. Quum autē aliqs moritur ex spasmo corꝑe ipsius cal'o, tunc illud est ex eis que p̄focādo interficiunt: ⁊ neqꝫ suffocādo iterficit, nisi q̄ lacert⁹ anhelitus spasmat̄, ⁊ destruit̄ motus ei⁹. ⁊ ois qdē spasmus sequēs vulnus est mortalis. [g]†⌈ ⌋

De signis. Cap. VI.

Palsus spasmatoꝝ est extensus, ⁊ diuersus in situ, ascēdēs ⁊ [h]⌈dimittēs⌋sicut sagitte euadentes ex arcu sagittarij: ⁊ diuersificat̄ mot⁹ percussionū eius in velocitate ⁊ tarditate. ⁊ vena qdē est cal'a, ⁊ magis calefacta reliqs membris: ⁊ est corp⁹ vene collectū, nō sicut est collectio venaꝝ in rigore: ⁊ neqꝫ sicut illud qđ coarctatuz est [i]†⌈ ⌋sicut fit apud duritiē vene, ꝑpt̄ lōgitudinez egritudinis: aut ꝙ factū est cū dolore visceꝝ: sed sic̄ est aggregatio partiū intestini extēsi ab extremitatibus suis, ⁊ ego dicā signa doloris in spasmo paꝝ post. Spasmi v̈o facti a repl'one signa sunt, ꝙ p̄

y —— A.

z A. a q̃ minorat̄

⁊ A. in

ꝯ A. praue qdem malitie nō est nisi ille, q fit in febrib⁹ adurētib⁹ ⁊ ꝑprie i febrib⁹ sirsam, q̃ exiccāt neruos, ⁊ lacertos, ⁊ assant cerebrū, ⁊ ille q fit

ꝝ A. quecunqꝫ

a † A. ⁊ a nucha vnī ꝯstringuntur nerui.

b A. conatu

c A. ꝑpter rē nociuam, est sic̄ spasmus ei⁹ q bibit helleboꝝ, qm̄ in eo fit

d A. vicinus

e † A. Et

f A. collum

g † A. ⁊ est ex signis mortiferis ꝭm plurimum

h A. descēdens

i † A. et

uenit subito: ⁊ non bibit velociter qđ super ipsum ponitur ex oleo, nisi iam aduenerit ei caliditas ꝓpinqui tẽporis. A siccitate vero facti signa sunt ꝙ fit paulatim paulatim, ⁊ successione egritudinũ euacuãtiuꝫ quodcunqꝫ genus fuerit, ⁊ euacuationis medicinarum, aut colirice passionis, aut euacuationis per se. Factũ vero a nocumẽto cognosces per cãs extrinsecas: ⁊ ea que bibuntur sicut [a] ⌈euforbium⌋ ⁊ helleborus, ⁊ reliq̃. Et sicut quũ nocumẽtum est ex stõ, ⁊ cõicat ei cerebrum, deinde nerui, sentit ante illud [b] ⌈solicitudinẽ ⁊ angustiã, ⁊ obsidionẽ⌋ stõi: ⁊ quãqꝫ reperitur illud tpe spasmi. Et quãqꝫ est ille spasmus successione vomitus qui est sicut succus porri, aut erugo eris. Et silr ille qui fit ꝓpter fortitudinẽ [c] †⌈ ⌋oris stõi: quotiens enim effunditur ad ipm mã spasmatur hñs ipm: verum ꝓcedit ipm nocumẽtum in ore stõi, et mordicatio. Et quãqꝫ accidit silr illi in egritudinib⁹ matricis, ⁊ vesice, ⁊ reliquorum, quũ fortes fiũt: ⁊ fit cum dolore vehemẽti, ⁊ [d] ⌈ꝓpter nocumẽtum manifestũ in illo mẽbro antecessio spasmi⌋ in reliquis vero spasmis, aut fit dolor cũ eo: aut fit dolor ꝯtingẽs a spasmo, nõ spasmus ꝯtingens a dolore. Fact⁹ aũt ab apãte cognoscitur ꝑ ea que diximus. Et ex significationibus q̃dẽ signãtibus aduentũ spasmi, est paruitas pulsus, ⁊ ipsius raritas ꝑmum: deinde eius ꝑmutatio ad illud, qđ dcm̃ est. Et multotiens rubificatur facies, ⁊ appet in oculis ꝯtorsio, ⁊ inclinatio: ⁊ in anhelitu intersectio, ⁊ disnia: ⁊ quãqꝫ accidit risus non ꝛm radicẽ, ⁊ ꝯstringitur nã, ⁊ desiccatur: ⁊ vrina ẽt multotiẽs retinetur: ⁊ mltotiẽs nõ retinetur, ⁊ egreditur, sicut aquositas sanguis, ⁊ hẽt ampullas: ⁊ accidit ei singultus, ⁊ vigilie, ⁊ soda, ⁊ tremor, ⁊ dolor sub iuncturis, ⁊ [e] ⌈ꝑcipue sub iũctura ceruicis ⁊⌋ inter spatulas, ⁊ apud iũcturã alchatin, ⁊ alhosos [f] ⌈sub illa.⌋ Spasmũ vero ꝯtingentẽ cã febris, signãt ⁊ nunciant ipm in febrib⁹ cõtorsio in oculo, ⁊ rubificatio in [g] ⌈extremitate oculi, ⁊ in circuitu⌋ ⁊ stridor dentium ⁊ nigredo lingue: ⁊ [h] ⌈ꝯstrictio⌋ cutis capitis: ⁊ rubedo vrine ꝑmũ, deinde eius albedo ꝓpter eleuationẽ mãei ad caput: ⁊ pulsatio tẽporum, ⁊ venarum capitis: ⁊ quãqꝫ desiccatur in eo vẽter, aut spasmatur. Hip. q̃dẽ dixit ꝙ si accidat febris post spasmũ, meli⁹ est, q̃ꝫ si accidat spasmus post febrẽ: cuius itentio est, ꝙ quum febris supuenit spasmo humido soluit eum.

Spasmus vero q̃ ꝓuenit ex febre est siccus, q̃ raro recipit curã: ⁊ accidit ei ante ipsum timor in sõno, ⁊ ꝯuersio coloris ad rubedinẽ, ⁊ viriditatẽ, ⁊ plũbositatẽ: ⁊ ꝯstrictio nãe. Et vrina q̃dẽ [i] ⌈cruda⌋ in febre, ⁊ rigor, cũ eis associantur sudor in capite, ⁊ tenebrositas in oculis, signãt spasmũ, cui⁹ cã ẽ dubellati in visceribus. Si aũt spasmus est cũ febre, ⁊ nõ est de fortitudine illi⁹ febris, ⁊ lõgitudine tpis eius, vt adurat humiditates, ⁊ finiat eas: tũc ille est de gñe eius, cũ quo nõ est illa [k] ⌈siccitas⌋ tota. Ex signis vero malis i spasmo [l] †⌈ ⌋est vt multiplicetur vẽtositas in mẽbris: ⁊ ꝓpe quãdo cũ eo inflatur vẽter, ⁊ ꝑcipue quãdo est in ꝑncipio sui. Et vrina acuta in spasmo, ⁊ tetano, est mala, signãs ꝙ cã est caliditas pura. Et quãdo cũ spasmo sunt pulsatio [m] ⌈⁊ salt⁹⌋ tunc illud est signũ malũ. Pulsatio nãqꝫ vnam duarum rerum signãt, aut apa in viscerib⁹ magnificãs pulsationẽ: aut extenuationẽ in eis: q̃re appet pulsus magn⁹ q̃ est ꝓpter ꝑcussionẽ magnã. Quũ aũt sinãtie mãe declinãt ad neruos, vt ad ipos ꝑmutate faciãt euenire spasmũ, signãt illđ apparitio spasmi in pulsu. Et quũ pleuresis declinat cum mã sua ad illud, signãt illud fortitudo ꝯstrictionis anhelitus: ⁊ neqꝫ febris est valde fortis. Et quũ ꝑmutatur mã sirsen ad illđ, icipit cũ [n] ⌈timore ⁊⌋

[a] A. Alia litera. opium
[b] A. nauseã ⁊ angustiã, ⁊ cõpressionem
[c] † A. sensus
[d] A. nocumẽto manifesto in illo mẽbro añcedente spasmum
[e] A. dolor sub iũcturis colli
[f] A. ⁊ ifra illam
[g] A. oculo ⁊ tenebrositas
[h] A. tensio
[i] A. saniosa
[k] A. malitia
[l] † A. humido
[m] A. in viscerib⁹ aut tectigatio, seu saltus
[n] — A.

multitudine palpitationis, ⁊ stridore dentium: deinde torquetur oculus: [o] † ⌋deinde apparet spasmus.

¶ De cura. Cap. VII.

In eo q̃dem qui factus est a ꝑcussione, opꝫ vt administrentur embroce, que laxant facte [p] ⌈ex ordeo fracto, ⁊ camemilla ⁊ malua⌋ ⁊ farina fenugreci, ⁊ que illis sũt silia. ⁊ nos q̃dem iam oñdimus in canone locuꝫ administrationis earum. Factus vero a nocumẽto, si fuerit ꝓpter potum alicuius rei, tunc curetur cum eo qđ cognoscetur in caplõ de venenis. Et si fuerit [q] ⌈cũ febre⌋ curetur cũ humectatione vehemẽti cerebri, ⁊ neruorum, ⁊ lacertorum cũ mollificãtib⁹ vehemẽtis humectationis que docui te: ⁊ habitet in domo frigida. Et si fuerit ꝓpter dolorẽ, seda dolorẽ, postq̃ꝫ sciueris q̃s sit, ⁊ abscinde cãm ipsius. Et si est ꝓpter puncturã [r] ⌈curetur qđ ipsam facit cũ eo⌋ qđ dicetur in caplõ de pũcturis. Et si est ab apãte, curetur cum eo qđ dicemus in cura apãtum neruorum. Si aũt est a siccitate, eius cura est praua. Verum ꝯuenientior eius cura est tina, ⁊ inunctio ex oleo humido post ipsam, ⁊ eius iteratio post ipsam multotiẽs: ⁊ illud quũ non est [s] ⌈quũ febre, vbi non intermittitur⌋ omnino: ⁊ assidue fac illud in oibus iuncturis. Si aũt poss̃e est vt tina fiat ex lacte, fiat: ⁊ si non, ex aquis in q̃bus decocta sint folia [t] ⌈salicis⌋ ⁊ ordeũ fractũ, ⁊ viola, ⁊ nenufar, ⁊ cucurbita, ⁊ citroli: aut fiat tina tota ex succo cucurbite: aut succo cucumeris: aut sit totũ illud ex aq̃ rof. in qua decoctũ est aliq̃d horum: aut aqua melonis indi: aut aqua [v] ⌈salicis⌋ ⁊ que sunt silia illis. Et quũ feceris eis clisteria ex istis expressionib⁹, ⁊ oleis, ⁊ [x] ⌈aliq̃bus dissolutis humectãtib⁹ impinguãtib⁹⌋ erit vehemẽtis iuuaminis. Et administrentur sup iũcturas, ⁊ sup originẽ lacertorum, olea faciẽdo vnctionem post vnctionẽ cum studio cerebri valde, ⁊ [y] ⌈cõpositionẽ⌋ quã te docuimus in humectatione cerebri. Et infirmo dentur in potu lac recẽter multũ ꝛm mẽsuram ꝯuenientẽ, si nõ fuerit febris, ⁊ aq̃ ordei, ⁊ aqua cucurbite, ⁊ aqua melonis indi, ⁊ [z] ⌈iuleb⌋ siue fuerit febris, siue nõ fuerit. Si ergo misceatur cũ aliquo horum parũ vini albi, vt penetrare faciat, erit ꝯueniens. Et silr sint aque ipsius miste cũ aliq̃ parte vini. Et opꝫ vt assidue fiat ei cura hec ꝑter ꝙ moueatur, aut exercitio adhereat. Et si est possibile vt totũ corpus eius submergatur in [⁊] ⌈oleo⌋ tepido, fiat. Et fiat ei caputpurgiũ cum humectantib⁹ que sunt ex oleis, ⁊ succis. Et humectetur caput eius cum eis q̃ sciuisti: ⁊ opꝫ vt [9] ⌈sit firma statio in psilio, ⁊ oleo ro.⌋ Et ex eis q̃dẽ que ipsos iuuãt, est vt in potu sumant tereniabin, ⁊ ꝓprie infantes. Qđ si nõ [rum] ⌈fuerint lactẽtes.⌋ Et si hñs spasmum humidũ debilis fuerit vtutis, non abscindantur ab eo carnes [a] †⌈ ⌋sicce sicut carnes minutarum auiuꝫ, ⁊ cubugi, et [b] ⌈kerubiti ⁊ alteilez⌋ ⁊ si nõ fuerit eius vtus debilis, sint cibi ei⁹ panis cũ melle, ⁊ aq̃ ciceris cuꝫ aneto, ⁊ sinapis [c] ⌈ẽt nutrita⌋ cũ oleo: ⁊ ponatur in eo qđ ipse recipit piper. Cibus aũt hñtiuꝫ spasmũ siccũ, sit totũ qđ humectat, ⁊ lenit: ⁊ oẽs sorbitiones pingues, lenes, facte, ex aq̃ ordei, et oleo amigdalino, ⁊ zuccaro bono: ⁊ aq̃ carnis assumpta ex carnibus agnorum, ⁊ hedorum: ⁊ quãqꝫ ponantur ex oleribus humectatiuis, qđ frangit nocumẽtum carnis, si fuerit illic caliditas: ꝙ si cuꝫ illo parum vini misceatur, vt ipm penetrare faciat, non erit lõginquum a rectitudine: ⁊ proprie quũ non fuerit caliditas superflua: ⁊ similiter si misceatur vinum cum aqua, quam bibit.

[o] † A. ⁊ ꝯtorquetur collum
[p] A. ex kisch seu chist ordei, ⁊ camemilla
[q] A. ꝓpter febrẽ
[r] A. aialis venenosi curetur cũ eo
[s] A. febris i mõ ꝙ nõ tepescit
[t] A. alchalef
[v] A. alchalef
[x] A. decoctionibus humectãtibus pinguibus
[y] A. Alia litera. humectationeꝫ eorum
[z] A. Alia litera alkalef
[⁊] A. Alia litera. lacte
[9] A. vt dormiat sup semẽ psiliũ ⁊ oleũ rosatum
[rum] A. est poss̃e dentur lactantibus
[a] † A. Verum opꝫ vt sint carnes eorum
[b] A. alcanabir aut theiugi
[c] A. ẽt almuri

Cura Xo [a] ⌈fiat ita:si eni⌋est humidus,opꝫ vt cu/
retur cuꝫ eũantibus, ⁊ purgãtibꝰ fortibus p̃dictis,
quũ diximus eũonẽ humoris grossi ex neruis,cum
solutiuis,⁊ clisteribꝰ acutis. Et si tu videris signa
sanguinis dñantia,manifesta valde, flõma p̃mo:et
ꝓp̃e si cã [b] ⌈eius est repletio ⁊⌋potatio vini plĩmi.
Et nõ extrahas totũ,qd̃ neĉium est ex sãguine,cu/
ius extractio est ꝓpter spasmũ, aut egritudinẽ aliã
sig̃ntem eius extractionẽ:imo retine ex eo aliqd,vt
resistat spasmo,⁊ resoluat resol'one motuũ spasmi.
Et ex eius cura sunt submersio in aqs thermaꝝ,⁊
sessio in [c] ⌈pellibus vulpiũ ⁊ lupoꝝ,que dicent⌋in
cap'lo doloꝝ iuncturaꝝ,qm̃ iuuant:⁊ sil'r inunctio
cũ adipibus [d] ⌈lupoꝝ⌋⁊ oleo de lilio [e] †⌈
⌋si nõ fuerit febris:⁊ sil'r decoctio catuloꝝ
canũ,⁊ sessio in aqs,in qbus decocte sunt medicine
[f] ⌈subtiles,sic̃ abrotanũ,⁊ folia radicis iunci⌋⁊ ca/
lamus aromaticus,⁊ folia lauri,⁊ linimẽtũ factuꝫ
ex radice spine iudaice,⁊ semine spine albe,⁊ semi/
ne spine egyptiace,⁊ succo cẽtauree minoris,sigil/
latim,⁊ cõposite. Et scias ꝙ lõgitudo spatij more in
tina,siue sit aq̃ siue aliud,est ex eis que nocẽt ꝓpter
mollificationẽ v̄tutis. Tu aũt pone multitudinẽ nu
meri loco longitudinis spatij,⁊ fac ip̃m sedere bis
in die. Ex his aũt que iuuãt h̃ntem spasmũ cõem,
qui noiat' teteis,⁊ tetanũ factos a mã,est vt subito
in aq̃ demergat' frida,s̃ꝫ ꝙ dixit Hip. nã corp̃is ex/
teriora inspissant',⁊ inatus calor in iterioribꝰ clau/
dit',quare ꝯfortat',⁊ resoluit' mã:non est tñ oẽ cor/
pus tolerãs hoc a timore tutũ:sꝫ corpus forte [g] ⌈fir
mũ⌋carnosum,qd̃ vlcera nõ h̃ꝫ,⁊ in estate. Plures
eni per hoc iã euaserũt. Et ille qdẽ qui vtit' vẽtosis
sup locum,ad quẽ [h] ⌈ptes⌋corde extẽdunt' , opꝫ vt
vtat' sine scarificatiõe,si res est leuis:⁊ si non est ita,
opꝫ vt fiat scarificatio. [i] ⌈est.n.mortalis si nõ scari/
ficet' tũc:⁊ nocẽt qñq̄ꝫ⌋attrahẽdo mãm. Uentosaꝝ
aũt loca sunt in collo,⁊ spõdilibꝰ dorsi ab vtroq̄ꝫ la
tere:⁊ ptes [k] ⌈lacerti⌋pector]:añ vesicã Xo [l] †⌈ ⌋
sup renes nõ facimus illud,nisi quũ timemus [m] ⌈et
miserendo volumꝰ vt⌋sanguis egrediat'. Et opꝫ vt
vẽtosas multotiẽs nõ administres,neq̄ꝫ subito sil':⁊
loca vẽtosaꝝ custodiant',⁊ ꝯseruent',ne corpus in/
frigidet'. Et ex curis eiꝰ est vt applanet' qd̃ spasma/
tũ est leniter. Et ex cura eius ꝯtingente s̃m nãm,est
euẽtus febris acute:⁊ ꝓpterea dixit Hip. vt,si acci
dit fe. post spasmũ melius est,q̃ꝫ vt accidat spasmus
post fe. Quartana quoq̄ꝫ ꝯfert ad illud ꝑ ꝯcussio/
nẽ tremoris eius:⁊ ꝓpter multitudinẽ sudoris eiꝰ.
Et cui accidit q̈rtana,raro accidit ei spasmꝰ: nã se/
curus est ab eo. Et ex curis qdeꝫ mirabilibꝰ exp̄tis
spasmo est,vt ponat' supra mẽbrũ spasmosuꝫ [n] ⌈ren
ꝯtritus cũ pinguedine sua.⌋Deinde dimittat' super
ip̃m donec [o] ⌈siccet',⁊ mutet' cũ alio.⌋ In spasmo
p̄terea toti corpi cõi ꝯfert ẽt intentio cerebri,⁊ cum
purgatiõe facta sternutatorijs magnifice. Et in eis
etiã exp̄tũ est vt [p] ⌈ex lana pl'm mollificẽt eis suspẽ/
soria,q a collo ad vtrũq̄ꝫ brachiũ ꝓtẽdat'⌋sup que
oi hora oleũ cal'm asp̄gat'. Balneũ quoq̄ꝫ siccũ ma/
gnifice iuuat eos:⁊ vt incline' sup lapides ignitos,
sup q̊s asp̄gat' vinũ:⁊ vt sudẽt cuꝫ⌋coop̄imẽtis,⁊ ex
emplis qdẽ bonis,est empl'ꝫ factũ ex storace liqda,
⁊ euforbio,⁊ castoreo,⁊ cera citrina,⁊ oleo de lilio
⁊ empl'a dicta in antidotario,⁊ adipes,⁊ reliqua,⁊
inũctio ex fece olei sisamini,⁊ olei semis lini [q] ⌈spu/
ma⌋fenugreci. Et ex vaporibꝰ bonis est sal calefa/
ctus positꝰ sup exitũ neruoꝝ. Et ex eis qdẽ que in
potu sũpta afferũt febrẽ sunt castoreũ,⁊ assa fetida
p̄mista cuꝫ melle,accepta s̃m q̈ꝫtitatẽ nucis:afferũt
enim febrẽ,⁊ resoluit' spasmus ilico. Et sil'r oleũ de
kerua,⁊ aq̃ mellis cũ assa fetida:⁊ decoctio carpo/
balsami. ⁊ ex eis que valde ꝯferũt ipsis,est in potu
sumẽ tyriacã,⁊ ꝯfectiones magnas. Et qñq̄ꝫ ꝯfert
sumere diuretica. [r] ⌈Hec p̄terea⌋medicina experta
est. In potu sumãt ex radicibꝰ cotti.ʒ.xx. decoctas
in duabꝰ lib. aque,donec tertia remaneat, ex q̃ po/
tent fortiter.℥.iiij.tepidas cũ.℥.ij.olei amigdalini:
illud.n.ꝯfert,⁊ ꝓp̃e in spasmo,qui est in posteriori/
bus:⁊ qñq̄ꝫ decoquũt' loco radicis cotti carpobal/
sami.ʒ.x.⁊ est eius potio.℥.iij.⁊ sil'r calamẽtũ agre
ste. Et ex eis q̃ vehemẽtis sunt iuuamẽti est sumẽ in
potu [s] ⌈castoreũ ⁊⌋oppoponacũ [t] ⌈ex qbus⌋q for
tis est:bibat aur'.j.⁊ [u] ⌈medium.⌋ʒ.j.⁊ custodi tũc
stõm,qm̃ ipse per illud tunc debilitat' vehemẽter.⁊
assa ẽt fetida sũpta s̃m q̈ꝫtitatẽ semis orobi in q̈ꝫti/
tate [x] ⌈iiij.ʒ.⁊ medie⌋mell' ⁊ [y] †⌈
⌋ [z] ⌈ãmoniaci:sil'r bibat'
totuꝫ ⁊ decoctio isopi,⁊ aniuden,et aqua castorei.
Sũt enim⌋plurimi iuuamẽti,⁊ minimi nocumẽti.
Sitq̄ꝫ potio ex eo q̈ꝫtitas duoꝝ coclearium vsq̄ꝫ ad
tria det' ad potãdũ pluribꝰ vicibus:⁊ sit q̈ꝫtitas in
eo qd̃ bibit' q̈ꝫtitas p̃dicta. Et minus qdẽ nocumẽ/
tum fit in ipso si sit post cibũ,quocũq̄ꝫ mõ sit:non est
eniꝫ in ipso timor. Et ex cura qdẽ eius,est vt inũgat'
ex oleis fortis resol'onis p̃dictis,sicut oleo cucume
ris asinini,⁊ oleo de kerua,⁊ oleo rutino,⁊ oleo de
costo cũ castoreo,⁊ piretro:est eni valde iuuatiuuꝫ:
⁊ [⁊] ⌈ren dissolutꝰ⌋⁊ oleũ narciscinũ,⁊ oleuꝫ qd̃ est
h̃ꝰ. ℞. olei [?] ⌈vtriusq̄ꝫ spice⌋kist.i.cere.℥.ij. olei de
[*] ⌈berberis⌋kist.i.polij amomi storacis masticis,
oium añ.℥.j. [a] ⌈gariofil'.⌋euforbij amboꝝ añ.aur'.
iiij.spice. [b] ⌈℥.⌋j.olei balsami.℥.j.cõmisceant'. ⁊ ex
illis que ꝯferũt eis,est vt administret' empl'm de eu
forbio:⁊ est iuuatiuũ valde. In eo aũt qd̃ lactãti/
bus ex spasmo accidit,sint ꝯtẽte vt ipsaꝝ iuncturis
apponat' empl'm ex melle,cũ quo ꝯfecta sint crocꝰ
⁊ radix lilij,⁊ anisum,ita vt sit pl'm eoꝝ radix lilij,
post anisum,⁊ sit ex croco res p̄ua. Et ꝯsuescant po
nere mẽbra sua in aqs,in qbꝰ decocta sint camemil
la,fenugrecũ,⁊ melilotũ:⁊ qñq̄ꝫ ꝯfert oleuꝫ came/
millinũ solũ. Uinum autẽ paucũ ꝯfert h̃ntibꝰ spa/
smum humidũ:resoluit enim ip̃m sicut febris : pl'm
Xo,est [c] ⌈vna ex causis eius.⌋⁊ opꝫ vt eger ex vete
ri bibat,⁊ sup cibũ parũper. Et scias ꝙ quuꝫ spa/
smus est cõis corpori exceptis mẽbris faciei , tunc
medici intẽdunt cum emplis,⁊ vnctionibꝰ spõdiliũ
colli. Et qñ est in mẽbris faciei:tunc medici intẽdũt
cerebro, [d] ⌈Et cuꝫ h̃⌋si spasmꝰ est ex cõitate stõi,⁊
vides signa p̃dicta,tũc icipe,⁊ fac hoieꝫ illũ vomẽt:
fortasse eni vomet cholerã acutã,aut humorẽ putri
dũ,⁊ liberabit' in hora.

¶ De [e] ⌈tetano.⌋Cap.8.

[f] ⌈Tetanus⌋est egritudo officia lis p̄hibens v̄tutem motiuã a ꝯ̈ctione mẽbroꝝ,de quoruꝫ aptitudie est,vt ꝯ̈hant',ꝓpt' nocumẽ/tũ in lacertis ⁊ neruis. Dictione Xo
alcuzeꝫ vtunt' in significationibꝰ diuersis:aliquan/
do enim dicunt cuzeꝫ,⁊ significãt per ipsum illum,
qui incipit a lacertis furcule,⁊ extendit eos ad an/
teriora,⁊ posteriora,aut in vtrasq̄ꝫ partes simul. Et
qñq̄ꝫ dicũt cuzeꝫ omnẽ tetanũ. Et quãdoq̄ꝫ dicunt
cuzeꝫ,spasmum [g] ⌈oculi⌋proprie. Et qñq̄ꝫ sig̃nt per
ip̃m tetanũ,q est duo spasmi, [h] ⌈aut duo tetani⌋po/
sterius ⁊ anteriꝰ. Et qñq̄ꝫ appropriant noie alcuzeꝫ
illud qd̃ est ex [i] ⌈frigore ꝑ frigꝰ ꝯgelatiuũ.⌋Teta/
nus aũt s̃m veritatẽ est ꝯ̈trius spasmo:⁊ ingredit' in
genus spasmi introitu ꝯ̈trioꝝ in genere vno:⁊ eoruꝫ

a A. si
b A. repl'onis est
c A. oleo vulpis ⁊ aldabha qd̃ dicetur
d A. alsebba
e † A. ⁊ sil'r iunctio cũ adipibus aldabha,⁊ oleo de lilio
f A. subtiliãtes sicut alchisum ⁊ folia ciperi
g A. iuuenile
h A. Alia litera. extremitates
i A. ꝙ si tu nõ faceres scarificationẽ,tunc fortasse nocent
k A. lacertose
l † A. et
m A. miserendo ꝙ
n A. alalie
o A. fetida fiat, deinde permutetur alia
p A. inuoluant' inuolutione ex lana vehemẽtis lenitatis vel mollitiei,
q A. ⁊ mucillagines
r A. Et qñq̄ꝫ
s —— A.
t A. et
u A. q est medi[um]
x A. Alia litera. vnciaꝝ. iiij.s. aq̃
y A. Alia litera. sil'r mel,⁊ qñ̄ꝫ datur in potu illõ totũ cum decoctione isopi
z † A. sil'r armoniacũ ⁊ qñ dat' in potu illud totũ cũ decoctiõe isopi,⁊ decoctione aniuden. Ueruꝫ castoreum est.
⁊ A. ⁊ alalie dissoluta
? A. nardini
* A. litio
a A. piperis
b A. aur'.
c A. res magis nocens in co
d A. cuꝫ hoc. Et
e A. chuzeꝫ tẽsione
f A. Altemeded idest tensio Et sic legat' vbi h̃ cap'lo vbi habetur tetanus
g A. ip̃m,⁊ qñq̄ꝫ spasmũ colli
h A. seu qui fit ex duobus spasmis,aut ex duabus tensionibꝰ
i A. ex tẽsione cã frigoris ꝯgelãtiuũ

comparatio ad cām vnam, est eueniens casu ꝯtrarioꝝ: verūtñ spasmus fit ad ꝑtem vnā. Quum ergo duo spasmi in duabꝰ ꝑtibus ꝯtrarijs aggregant̄, fit tetanus: quēadmodū accidit ei, qui habet spasmuz ante ⁊ retro simul. Accidit eni ei ex duobꝰ motibus ꝯtrarijs in mēbris suis, vt extēdant̄. Quñq̄ tetanus iste fit duo spasmi dupli, opz vt acutior fit spasmo simplici, ⁊ erit eius crisis velocior. Et [a] †⸢

⸥hic qdez duplus nō est ex duobꝰ spasmis, imo ex duobꝰ tetanis: ⁊ neq̄ euacuat̄ spasmus [b] ⸢in plimo duaꝝ reꝝ⸥ a dolore vehemēti. Cause āt cuzez siles sunt causis spasmi ꝫm modū vnū: ⁊ diuerse sūt ab eis ꝫm modū aliuz. Eaꝝ autē silitudo cum eis est qm̄ cuzez qñq̄ fit ex repletione, ⁊ qñq̄ fit ex siccitate: ⁊ qñq̄ fit ꝓpter nocumētum ꝯñs mēbra nernosa: ⁊ iterdū fit ex aꝑatibus. Diuersitas xͦo eius ab eo est, qm̄ spasmus nisi raro non fit a vētositate: alcuzez autē plm fit a vētositate extēsiua: imo alcuzez qui est cōpositus ex duobꝰ spasmis, qñq̄ fit plurimū ex vētositate quū dñat̄ in corpe. Et est [c] ⸢hec⸥ egritudo ꝑuersa [d] †⸢ ⸥Quū autē spasmus singularis accidit in mēbro vno ex vētositate, non est ꝑuus: ⁊ illud ideo, qm̄ istud fit ꝓpter dñium ventositatis in toto corpe. Et qñ cum spasmo singulari, dñatur vētositas, est illic timor, ⁊ signū mortis: qlr ergo erit duplus. Et diuersificat̄ alio mō: ⁊ est, qm̄ cā in spasmo māli est, vt cadat in loco nerui ꝫm formā ꝓhibitionis dilatationis, qm̄ extēdit villum in latitudine, aut ꝯstringit eum ad radicem suā, ⁊ spasmat̄. Cā xͦo in cuzez māli est, qm̄ casus eius est ecōtrario: aut eniz humiditas faciēs cuzez currit [e] ⸢ꝫm longitudinē in ramis villi:⸥ deinde ꝯgelat̄, ⁊ remanet ꝫm duritiē, ⁊ fit difficilis eius reditꝰ ad ꝯctionē. Aut cadit subito, ⁊ implet villū ꝑter q̄ diuersificet̄ [f] ⸢eius cā ex cā villi.⸥ imo cadit ꝫm extēsionē villi, ⁊ dilatat̄ ꝑter q̄ in lōgitudine minuat̄. [g] †⸢

⸥Sed ipa seruat lōgitudinē implens foramina. Mā autē faciens spasmū [h] ⸢in neruis est diuersitas in ramis⸥ neruoꝝ, nō penetrās in eis penetratione siñ, neq̄ penetratione plima: ⁊ videt̄ q̄ fit trāsitus materiei alcuzez qui est ꝫm hūc modum, silis trāsitui māe mollificationis: verūtñ illa mā subtilis est laxū faciēs: ⁊ hec qdez ꝯgelata est dura, nō permittens mēbrū reflecti, ⁊ ꝯtrahi. Aut erit mā in cuzez: [i] ⸢deinde cadit⸥ in medio lacerti [k] ⸢et⸥ corde, aut nerui: verūtñ in ꝑncipio sui trahit neruum, aut cordā in longitudine, [l] ⸢et⸥ non pōt ꝯtrahi [m] ⸢neq̄ penetratione plimi: ⁊ videtur q̄ sit trāsitus māei.⸥ Aut erit illic aꝑa. Aut mā cadit in rimis villi ita, q̄ quum mēbrū ꝯtrahet̄ neciū erit, vt ꝓpter ipsam [n] ⸢ꝯtrahat̄⸥ villus: ⁊ ledat̄ [o] ⸢dolore.⸥ Cā aūt dolorē faciens, ledēs, est mā, aut non mā cadēs in ꝑncipijs lacertoꝝ, aut cordaꝝ, ⁊ fugiūt ab ea in lōgitudine, sicut accidit spēs cuzez successione vomitus laboriosi, ⁊ eūonis [p] †⸢ ⸥ꝓpt̄ lesionē exñtē in cordis, ⁊ in neruis lesis a stō: hoc qdē, si cā in cuzez sit siccitas, fit qm̄ lacerti [q] ⸢nō ꝯbunt̄ in latitudine, nisi ꝓpter resolōnē humiditatū augmētantez lōgitudinē⸥ ⁊ ꝯbunt̄ ex ea trāsitus [r] ⸢in qbꝰ penetrat v̄tus motiua⸥ ⁊ debilitat̄ a ꝑmutatione membroꝝ ad ꝯctionē: ⁊ ꝓprie quū adiuuat durities cōtingēs a siccitate ad inobediēdū. Spasmus xͦo siccus silis illi qñq̄ [s] ⸢ꝯbit⸥ in lōgitudine ⁊ latitudine silr ꝫm semitā [t] ⸢eqlitatis.⸥ Quapp sicut spasmus ꝯterior est alcuzez sicco: ⁊ sicut mollificatio accidit ꝓpt̄ sectionē, silr tetanus. [u] ⸢⁊ qñq̄ fit vt quuz plaga accidit elōget̄ lacertus ꝫm ꝯctionē.⸥ Et ex alcuzez qñq̄ accidit aliqd magnū forte ꝓpter cām fortem, ⁊ mām fortē plurimā. Et qñq̄ ꝯtingit ꝫm modum euētus spasmi [x] ⸢stupor repletiuus oppilās⸥ vias spūs: ⁊ remanēt mēbra extēsa, ⁊ non [y] ⸢dilatātur ad hoc,⸥ sicut remanēt mēbra ꝯcta ⁊ non extendunt̄ [z] ⸢ad hoc vt⸥ inueniāt spūs viam ⁊ trāsitū: ⁊ hoc qdē plm fit post somnū: qm̄ spūs in ipso itētus est ad iteriora, sicut diximꝰ in spasmo. Et qñq̄ accidit ꝓpter formā non nālē, incōuenientē, ꝯriā accidētē lacertis, ⁊ minorat̄ virtus eius, ⁊ [⁊] ⸢facit dolorē nō tolerātem vt remoueat̄:⸥ qre remanet ꝫm illam figuram, sicut qui [ꝯ] ⸢a fune ledit̄,⸥ aut eleuat aliqd graue: aut affert suꝑ dorsum suū pōdus graue: aut dormit suꝑ terrā, ⁊ terra ledit lacertos eius, ⁊ [ꝝ] ⸢cōtrahit⸥ eos: aut accidit ei casus, aut ꝑcussio ꝯterens lacertos, aut sectio, aut adustio ignis, faciens eos dolere: qre deficiunt a ꝯctione. Et qñq̄ est cum hoc mā effusa ad eos: aut vētositas grossa gñata in eis: aut [a] ⸢ascēdit⸥ ad eos extēdens ipos. Et quēadmodū spasmus ꝓprius mēbris faciei est malus: silr tetanus, qñ ꝯseqt̄ palpebrā, aut linguā, aut labiū solūmō. Et qñq̄ ꝯtingit spēs alcuzez mali sicci, quē ꝑcedūt febres inseꝑabiles cū inqetudine, ⁊ fletu, et alienatione, ⁊ color fit citrinus ꝓpter eas, ⁊ desiccat̄ os, ⁊ labiū, ⁊ denigrat̄ lingua, ⁊ ꝯstrigit̄ nā: ⁊ exasꝑat̄ cutis, ⁊ extēdit̄. [b] †⸢ ⸥Ois aūt cuzez a ꝑcussione, cui associant̄ singultꝰ, ⁊ pūctio, ⁊ ꝑmistio, ⁊ destructio rōnis, est mortalis: aduenit eniz lacertis desiccatio, ⁊ ebullitio hūiditatis eoꝝ, donec extēdit eos in lōgitudine, deinde seruat̄ illud in eis cū desiccatione vltima seruāt [c] ⸢inflāmationē.⸥ Alcuzez ꝑterea multotiēs accidit ifantibus, ⁊ fit facilis in eis, q̄to plus sunt minores, ꝫm q̄ dcm̄ est in spasmo. Et qñq̄ añcedit alcuzez, [d] ⸢plimꝰ saltus⸥ corpis, ⁊ ḡuitas ipsiꝰ, ⁊ ḡuitas ꝫmonis, ⁊ durities in lacertis, ⁊ in ꝑtibꝰ spōdiliū vsq̄ ad albosos ⁊ difficultas deglutiēdi, ⁊ ꝑuritꝰ, ⁊ quum scalpit̄, non delectat̄ inde. Quñq̄ vrina est sicut [e] ⸢putredo ⁊ virus⸥ ⁊ est horripilatio, ⁊ tenebrositas in visu, ⁊ sudor in capite, ⁊ ceruice, sigt tēsionē in vtrisq̄ lateribꝰ futurā, qm̄ hꝰ [f] ⸢putredo⸥ multiplicat̄ in eis, nisi purget̄ iferius itegre: imo ascendat ex ea aliqd [g] ⸢in eis, ⁊ exide⸥ ad cerebrū, ⁊ ledat ipm, ⁊ frāgit corpꝰ. Quñq̄ alcuzez cōis icipit, claudit̄ os ⁊ rubificat̄ facies: ⁊ fit dolor fortior: ⁊ [h] ⸢fit ne fit cōueniens⸥ q̄ ipse sorbet, ⁊ multiplicat̄ palpitatio: ⁊ lachrymant̄ oculi. Et dr̄ia qdē inter tetanū, ⁊ spasmū in ꝑncipio sui, est q̄ spasmꝰ icipit in lacertis cū motu: tetani xͦo ꝑncipiū in lacertis est cuz qete. ⁊ qñq̄ ꝯtigit ꝑmutationē fieri ad tetanū ex sināt̄ia, ⁊ pleuresi, ⁊ sirsen, ꝫm q̄ fit in spasmo. Et qñz mltiplicat̄ in regionibꝰ meridionalibꝰ, ꝓp replōnē, ⁊ motū humoꝝ: ⁊ ꝓpe in flaticis. Et qñq̄ accidit in regionibꝰ septētrionalibꝰ, ꝓpt̄ retētionē supfluitatuz, ⁊ ꝓprie mulieribꝰ, qm̄ ipse sunt debilium [i] ⸢mēbroꝝ.⸥

¶ De signis. Cap.IX.

Signum qdē tetani absolute est vt nō sint lacerti rñdentes ad ꝯctionē: alcuzez xͦo signū, si est i anterioribꝰ, est qm̄ hō est sicut ꝑfocatꝰ, suffocatā hñs faciē, ⁊ oculos. Et qñq̄ imaginat̄, q̄ ipse rideat ꝓpter extēsionem lacertoꝝ faciei eius: ⁊ est caput eius tractum ad anteriora ꝑcedens cum extensione [k] ⸢oculoruz quare aspicere non potest.⸥ Et qñq̄ non pōt mingere ꝓpter extensionē lacertorum ventris, ⁊ debilitatez expulsiue: ⁊ quandoq̄ mingit absq̄ voluntate, quoniam lacertus vesice eius est extensus, non contractus. ⁊ quādoq̄ mingit sanguinē, ꝓpter rupturam venarum

a † A. quādoq̄
b A. ꝫm plimū
c A. cum illa
d † A. difficilis
e A. in vacuitates villoꝝ.
f A. ꝓportio eiꝰ a ꝓportiōe viloꝝ. Alia lrā cā ipsiꝰ ꝓportio villi.
g † A. diminutiōe de qua sit curandum
h A. diuersa i situ in vacuitate
i A. non cadens
k A. aut
l A. quare
m —— A.
n A. cōprimatur
o A. ⁊ dolere faciat.
p † A. plurime
q A. ꝓpter illud qd diminutū est in latitudie ꝓp resolōnē hūiditatū augmētantur in lōgitudie
r A. qre difficultatur penetratio virtutis motiue in eis
s A. Alia litera diminuit
t A. assationis
u A. qñq̄ accidit ⁊ ledit̄ vel ꝓhibetur lacertus a cōtractione.
x A. ꝓpter stuporē repletionalez oppilantem
y A. ꝯtrahuntur
z A. quousq̄
⁊ A. efficit̄ dolēs nō tolerās motū
ꝯ A. cū fune extenditur
ꝝ A. contundit
a A. incedens
b † A. ⁊ est malā
c A. figuras
d A. plurima iectigatio
e A. sanies ⁊ pus
f A. sanies
g A. in illo tēpore intermedio
h A. nō deglutit
i A. neruorum
k A. Alia litera colli qre nō pōt ꝯuertere faciem ad dextrum, aut sinistrum

ꝑpter vehemẽtiam coarctationis. Et quãdoq꜀ acʼ cidit ei singultus. Et si alcuzez ad posteriora est [a]⌈trahit⌋caput ⁊ spatulas, ⁊ lacertos [b]⌈tractiuos⌋ ad posteriora. Et qñq꜀ accidit [c]⌈illud ad posterioʼ ra ꝑpt̃ extẽsionẽ⌋lacertoꝝ vẽtris [d]†⌈ ⌋cuz cõitate extẽsiõis lacertoꝝ ficteris. [e]⌈et⌋ nõ põt retiʼ nere qd̃ est in itestino recto: ⁊ neq꜀ põt deponere qd̃ est itestinis gracilibꝫ. Et ambo qdẽ cõicant in ꝑfoʼ catiõe, aut isõnietate, ⁊ vigilijs, ⁊ dolore, ⁊ aq̃sitate vrine, ⁊ multitudine [f]⌈iflationũ vẽtositatis in ea, ⁊ casu a lectis.⌋ Signa aũt humidi, ⁊ sicci, ⁊ aposteʼ mosi, ⁊ facti a lesione, sunt ꝭm regulaz que dicta est in spasmo. Et multotiens qdẽ accidit eis colica. ꝓʼ pter frigus, si egritudo fuerit frigida.

De cura. Cap. X.

Eadem est cura, q̃ est spasmi. verũ tñ vẽtosaꝝ vsus sup mem bra hic plus fiat q̃z in spasmo: et illd̃ iõ vt reducaƭ calor. Sintq꜀ cũ scarificatioʼ ne, ꝑꝑe sup neruos colli, ⁊ spõdiliuz, et scerasif. Ex eis ꝟo que obseruãda sunt in patiente cuzez, est vt qñ eius corpꝫ sudat ꝑpt̃ doloris veheʼ mẽtiã: aut ex medicina nõ dimittaƭ vt infridatio ei supueniat: qm̃ ipm ledit: sed opz vt desicceƭ cũ lana ifusa. Et qñq꜀ fit vt sedeat in oleo calefcõ, qm̃ est forʼ tis resolõnis. Ex oppoponaco q̊z in potu deƭ vsq꜀ ad. ℥. j. ꝭm ṽtutẽ, ⁊ ex assa fetida ẽt. Alcuzez p̃terea dignior est, vt in curãdo ipm [g]⌈icipiat⌋ q̃z spasmꝫ: qm̃ alcuzez est ledẽs, p̃focãs, iterficiẽs. Ex eis ꝟo que dicunƭ valde eẽ iuuatiua in cura alcuzez, ⁊ spaʼ smi, est vt ferueat succꝫ aneti, ⁊ mittaƭ in ipso catuʼ lus [h]⌈taboi,⌋ aut catulus canis, aut catulus vulʼ pis, ⁊ coquaƭ donec dissoluaƭ: deide ifundaƭ i ipso eger bis. ⁊ silr̃ ꝯfert eis inũctio ex piguedie asini silʼ uestris, ⁊ adipe leonis, ⁊ adipe vrsi, ⁊ cerui, ⁊ [i]⌈alʼ chitiboa⌋singulr̃, aut cuz medicinis. Et ꝯfert eis enema ex oleo rutino cũ castoreo, ⁊ cẽtaurea: ⁊ silr̃ suppositoria mordicatiua calꝫa, in qbꝫ sunt baurac, ⁊ pulpa colloq̃ntide, ⁊ q̃ sunt silia illis. Qd̃ si [k]⌈niʼ mietate sua⌋adurũt, fiat clistere postea cũ lacte asiʼ ne [l]⌈⁊ vnctio renũ singulr̃⌋cũ aliq̃ p̃dictaꝝ pigueʼ dinũ. Et ex rebꝫ magis ꝯferẽtibꝫ tetano frido humiʼ do est castoreũ: q̃re opz vt assiduetur. Cũq꜀ h̃ntes cuzez cibanƭ nõ oportet vt trãsglutiãt ex cibis, nisi buccellã valde puã: ⁊ vt sorbeãt pultes s̃btiles valʼ de: qm̃ trãsglutire est eis [m]⌈puersũ, ⁊ fit ide spuma in naribꝫ eoꝝ, ⁊ ꝯmoueƭ:⌋ q̃re illud augmẽtat eoꝝ egritudinẽ. Nos ãt dicemꝫ medicias q̃s i potu suʼ mẽt: ⁊ ex qbꝫ eoꝝ m̃bra [n]⌈abstergãƭ ⁊ ipoꝝ nares⌋ in antidotario. ⁊ silr̃ vnctiões ꝯferẽtes eis, sic oleuz de alcãna, ⁊ reliq̃ q̃ dcã sunt. Et silr̃ caputpurgia, et sternutatoria. Et sternutatoriũ eis melıꝫ ẽ [o]⌈storax almusceme⌋cuz q̃busdã oleis. Febris ꝟo que nãlr̃ accidit est melior cura ei, qui ex eo est humidus.

De tremore ⁊ signis specieꝝ eius. Cap. XI.

Tremor est morbꝫ [p]⌈officialis⌋ eueniẽs ꝑꝑ defectũ ṽtutis motiue a motu lacertoꝝ ꝭm ꝯtinuitatẽ [q]⌈cõpar g̃uitati cõpari itromittẽti⌋sua motiõe motionẽ volũtariã: q̃re cõmiscẽ tur motꝫ volũtarij cũ motibꝫ nõ volũtarijs [r]† ⌋⁊ est nocumẽtũ i ṽtute motiua sic stupor est lesio i sẽsibili. Hꝫ aũt cã aut est i ṽtute, aut in istr̃o, aut i vtrisq꜀ silr̃. In ṽtute ꝟo, cuz debilitaƭ, ꝑpterea, ꝙ accidit timor, vel ꝑꝑ [s]⌈applicationẽ rei abscise terribilr̃⌋sic aspectꝫ ex loco alto: aut ãbulaʼ tio suppietẽ: aut poratio corã eo, ex q̊ aliqs verccũ daƭ, ⁊ q timeƭ: aut reliq̃, ex qbꝫ ꝯhunƭ ṽtutes aiaʼ les: aut ãgustia: aut tribulatio: aut gaudiũ [t]⌈aut deʼ sideriũ ꝑꝑ⌋ordines motuũ ṽtutis [v]⌈accidit tremor in neruis: ⁊ fit⌋illud: qm̃ facit ꝯtingẽ diuersitatẽ in motu sp̃us. Et ex causis qdẽ eius ꝭm semitã debiliʼ tatis ṽtutis, est multitudo coitus post refectionẽ, ⁊ replõnẽ. Qui aũt factꝫ est ab istr̃o, est qñz, vt molʼ lificationẽ aliquã icurrãt nerui, ꝑꝑ quã nõ ꝯsequeƭ palysis: q̃re nõ retineƭ apd̃ motionẽ, sic est apd̃ poʼ tũ mltuz, ⁊ ebrietatẽ frequẽtẽ, ⁊ mltitudinẽ potꝫ aq̃ fride: aut potu eiꝫ nõ i sua hora. Aut vt i [x]⌈mẽbris⌋ ꝯtigat oppilõ ꝑꝑ replõnẽ ꝑlimã ꝓueniẽtez a causis notis, sic est satietas nauseatiua, ⁊ dimissio exercitij q̃re ꝑꝑ eas ṽtutes ꝑfecte nõ penetrãt. Et mã qdez [y]⌈frida⌋aut est patiẽs a meatibꝫ in qbꝫ ipa moueƭ: ⁊ qñq꜀ cũ via penetratiõis: ⁊ qñq꜀ cũ via ꝓhibitioʼ nis: aut nõ est patiẽs oino: ⁊ aliqñ qdẽ fit, vt instr̃m ipm aliquã icurrat desiccationẽ, [z]⌈et⌋non obediat reflexioni obediẽtia facili. Cõitas ꝟo est, vt i istr̃o accidat nocumẽtũ ꝓueniẽs ad hoc, vt noceat ṽtuti, quẽadmoduz aduenit ei frigꝫ vehemẽs extrisecus, aut ex pũctura aialr̃: aut ex hũore, aut ex calore veʼ hemẽti, sic apud adustionẽ, ⁊ alia: et aduenit cũ eis ṽtuti impedimẽtũ. Aut aduenit ṽtuti ꝭm suã singuʼ laritatẽ impedimẽtũ suũ, qd̃ est sibi ꝓpriũ. Et mẽʼ bro ꝭm suã singularitatẽ aduenit ipedimẽtũ sibi ꝓʼ priũ, ⁊ ꝯtinuanƭ duo nocumẽta silr̃. Tremor autez qñq꜀ est in oibꝫ mẽbris: ⁊ qñq꜀ in [⁊]⌈corpe⌋et qñq꜀ est in capite solũ ꝭz applicationẽ nocumẽti ad lacerʼ tũ vnũ sine lacerto alio. Et qñq꜀ fit tremor i vtrisq꜀ manibꝫ, ⁊ nõ in pedibꝫ: aut qm̃ cã nõ est in origine nuche: ꝭz in ramis penetrãtibus ad manus neruoꝝ. Aut qm̃ cã est in origine nuche, ꝭz expellit eã ad ꝓʼ pinqora loca, ⁊ ꝓpinqus latꝫ: ⁊ nã seruat nuchã ne penetret cã illa in ipsa, ⁊ [ꝫ]⌈ꝯsequaƭ finẽ suũ.⌋ Aut qm̃ sp̃us motiuus in iferioribꝫ corpis est fortior, et magis vigẽs ꝭm necessitatẽ illoꝝ mẽbroꝝ, quã h̃nt de suo silr̃, q̃re nõ patiunƭ vehemẽter a causis q̃ nõ sunt valde ṽtuose, ꝙ si patiƭ instr̃m, ꝯfortaƭ eiꝫ suʼ peratio: manꝫ aũt nõ est ita. Et cã qdẽ dñans in euẽ tu tremoris [ꝝ]⌈sixi⌋est frigus debilitans neruos et spm̃ silr̃: aut humiditas [a]⌈liq̃da laxa minor ẽt molli ficatione⌋hũiditatis faciẽtis palysim. Et Hip. qdẽ iã dixit. Cui accidit in fe. causonide tremor, tũc senʼ sus ꝑmistio resoluit eã ab ipso. et. G. qdẽ nõ cõcedit hũc aphorismũ: verũtñ nõ est ex eis, que modũ non h̃nt. Et scias ꝙ tremor magis ꝑuersus, est qui a siʼ nistro incipit. Et tremor qdem in senibus medicaʼ mine non remoueƭ. Signa ꝟo sunt cause predicte, ⁊ sunt etiam manifeste.

De cura. Cap. XII.

Hac qd̃ in alijs fecisti caplr̃s, ex aptioʼ ne oppilõnũ, ⁊ destructiõe molliʼ ficatiõis, ⁊ eũone, ⁊ ꝯfortatiõe neruoꝝ, ⁊ humectatione, si nec̃itas eiꝫ est [b]†⌈ ⌋in tremore si est ꝑꝑ debilitatẽ ab egritudie, ⁊ calefactione, si est cũ friditate repẽtina, aut [c]⌈ibibita⌋⁊ cõpressiõe, ⁊ fricatiõe, ⁊ expulsiõe si est nec̃ia: ⁊ ꝭm ꝙ oñdimꝫ in canone. Et balneũ in aq̃s maris: ⁊ balnea sic que sũt ex aq̃ nitri, ⁊ arseniʼ ci, ⁊ aspalti, ⁊ sulfuris, ⁊ aq̃ maris sunt iuuatiua ẽt. Et si est cã eius [d]⌈frigus⌋vaporationes ex nitro ⁊ sinapi: ⁊ inũctio cũ oleo costino. Et si est cã eiꝫ potꝫ multi vini, euacua: ⁊ admistra oleũ cucumeris asiʼ nini, ⁊ que talr̃ ꝓcedũt: ⁊ assidua inũctionẽ cũ oleo [e]⌈canabino.⌋ Oleũ p̃terea de [f]⌈andacoca⌋ꝓꝑeta tẽ hz in h̃ mirabilẽ. Et silr̃ si emplm̃ fiat ex [g]⌈humi da⌋solũmõ. Si autẽ est ex humoribꝫ ibibitis, aut grossis, aut ꝯfirmaƭ egritudo, administreƭ positio

a A. inueniés
b A. tractos
c A. ꝑꝑ illd̃ tẽsio
d † A. ad posteʼ riora
e A. vnde
f A. vesicaꝝ, seu ampullaꝝ in ea ꝑꝑ vẽtositatẽ, ⁊ casu a lecticis, seu a loco alto.
g A. sit festinatio
h A. dabha, seu aldabha.
i A. aldabha
k A. superflue
l A. aut butyro, aut pinguedine alalie dissolute, singulariter aut
m A. difficile vlr̃ laboriosuz vnde retrocedit cibus in nares ipoꝝ, ⁊ ex h̃ fit agitatio
n A. vngantur, ⁊ nates vlr̃ coxe eo rũ i antidotario
o A. miha almumiai
Alia lr̃a. storax ⁊ almumiai
p A. instr̃alis
q A. r̃sistẽtis grauitati ipedienti ⁊ igrediẽti cum
r † A. aut firmatio volũtaria cũ motibꝫ non voluntarijs
s A. ꝑñtiã rei timorose horribilr̃
t A. perturbaus
v A. facit accidẽ tremorem: ⁊ ira qñq꜀ facit
x A. neruis
y A. oppilans
z A. vnde
⁊ A. manibus
ꝫ A. ne ꝯsequaƭ, vel ne perueniat ad extrẽitatẽ eiꝫ
ꝝ A. sicci
a A. madefactiua mollificãs infra mollificatiõẽ
b † A. ⁊ similr̃
c A. bibitis
d A. aqua frigida fiant
e A. alchot, seu alchat
f A. handachocha
g A. alrathbe

ventosa℞ super spondilem primaʒ, ⁊ sedeat in tina olei calefacti: ⁊ in iurib⁹ aialiuʒ p̄dictis in capl'o d paralysi, ⁊ spasmo, ⁊ alcuzez: ⁊ in fine rei def in potu castoreū in sirupo mellino: aut cū hieris magnis ⁊ denꝭ in potu pill'e facte ex ruta, ⁊ scolopēdria. Et iuuanꝭ qdē ex cerebro leporis valde, q̄re ex ip̄o comedāt assato. Et ex eis qdē que tremulo ꝯferūt, est vt bibāt sirupū mellinū cum aq̄ in q̄ decocta sint seminis malue, ⁊ folio℞ dunuchiū. ʒ.v. ⁊ sil'r sumāt i potu succuʒ eupatorij cum aq̄, ⁊ ᵃ ⌈ velociter vtātur cū ipsa mollificatiuis. ⌋ Et si tremor est in capite, p̄prie iā exptū est eis sticados pōdus. ʒ.j. aut dua℞ solum: aut cū hiera pigra: vel ex qua facte sunt pill'e: aut in sirupo mellino. Et ex eis qdē iā est exptuʒ in potu sumere pill'as cochias. ᵇ ⌈ ij. ʒ. ⁊. ʒ. ⌋ oib⁹ decē diebus semel. Et opʒ vt cib⁹ sit velocis digestionis: ⁊ vinum qdem eis nocet, ⁊ simil'r aqua frigida: et que ex aquis est ei melior, ⁊ minoris nocumenti est aqua pluuialis: ⁊ simil'r omni egritudini neruose. Et leduntur multitudine phlebotomie.

De stupore. Cap. XIII.

Sus huius dictiōis stupor in libris est diuersus: pl'm. n. ponitꝭ dictio stuporis synonyma dictiōi ᶜ ⌈ paralysis. ⌋ Nos x̄o ⁊ pl'mi hoium vtunꝭ ea ꝭm hūc modū. ⁊ qdē stupor est morbus officialis faciēs euenire in sensu tactuali nocumētū. s. aut destructionē, aut diminutionē cū tremore, si est debilis: aut mollificationē, si est ꝯfirmatus, qm̄ v̄tus sensibilis nō ᵈ ⌈ solū ⌋ ꝓhibetꝭ a penetratione: ᵉ ⌈ sed ēt motiua ꝓhibetꝭ ⌋ sicut exposui m'ltotiēs: q̄zuis i qbusdā horis iueniatꝭ stupor, absq̄ difficultate mot⁹, ꝑꝑ diuersitatē neruo℞ motus ⁊ sensus.

Cā. n. stuporis, aut est ex p̄te v̄tutis, qm̄ debilitatꝭ, sicut in febrib⁹ fortib⁹, ⁊ acutis ducētib⁹ ad stuporē. Et sicut in illo qui passurus est sincopi statim. Et apud ꝓpinq̄tatē mortis. Aut ex p̄te instr̄i, qm̄ corrūpitꝭ ei⁹ ꝯpl'o ꝑꝑ frig⁹ vehemēs ex potu medicine: aut ex pūctura aialis sic̄ scorpionis aq̄tici: aut tactu piscis q noiatꝭ berille ᶠ †⌈ ⌋ ⁊ facit ꝯtingere illud q̄ssitudineʒ in spū q est ⁱinstr̄m v̄tutis: aut debilitatē. Aut corrūpit ei⁹ ꝯpl'onē ꝑꝑ calorē vehemētē, sicut quē momordit serpēs: aut remāsit in balneo vehemētis cal'itatis: aut in febrib⁹ icēsiuis. Aut ꝑꝑ grossitiē s̄be neruo℞, q̄re spūs in ip̄a nō penetrāt b̄n. Et ꝑꝑ h̄ ꝯtingit in tactu pedis cuʒ cōp̄atione ad tactū man⁹ sicut stupor. Aut fit ꝑꝑ oppil'onē ex humorib⁹ q̄ssis. s. aut a sanguine, aut fl'ate, aut melia: et qn̄q̄ pol'e est vt sit ex chol'a: aut ꝑꝑ oppil'onē ex humorib⁹ ex coarctatiōe ap̄atis, ⁊ exiture: aut coarctatiōe vehemēti ⁊ ligatura, ⁊ coarctatiōe situs ᵍ ⌈ voluēte neruos, aut p̄ accn̄s forte, ⌋ aut ꝑꝑ dolorē cum quo effūditꝭ ad mēbruʒ sāguis: aut hūor ʰ ⌈ nō pl'm oppilās ⌋ trāsit⁹: ⁊ huius pl'm est a sāguine. Et ꝑꝑ hoc quū p̄mutatꝭ sit⁹ ei⁹, ⁊ remouetꝭ, ⁊ recedit ab eo qd̄ ad ip̄m est effusuʒ, redit sensus. Et qn̄q̄ accidit illud ex siccitate, ⁊ exiccatiōe: ⁊ oppilanꝭ meat⁹ ꝑꝑ collectionē villi, ⁊ eius coop̄turā: ⁊ h̄ est malū. Et qn̄q̄ accidit oppil'o ꝑꝑ mollificationē factā ab hūiditate ꝯpl'onali absq̄ mā: ⁊ seq̄tꝭ illā mollificationē clausio meatuū. Cāe x̄o stuporis qn̄q̄ sūt in ip̄o cerebro: ⁊ tunc si est v'lis, cōis corp̄i toti, est mortalis. ⁱ †⌈ ⌋ Et qn̄q̄ sūt in nucha: ⁊ qn̄q̄ est ei⁹ p̄ncipiū ex ᵏ †⌈ ⌋ spōdili: ⁊ qn̄q̄ est in ramis neruo℞. Quū ḡ p̄seuerat stupor, ˡ †⌈ ⌋ ⁊ p̄lōgatꝭ, ꝓducꝭ ad mollificationē. Stupor p̄terea ᵐ †⌈ ⌋ nūtiat apopl'iam, ⁊ epilepsiā, ⁊ spasmuʒ, aut alcuzez, aut paralysim cōem. Et ois qdeʒ stupor ois mēbri,

ᵃ A. vtanꝭ curatione ipsiusmet mollificationis.
ᵇ A. a. ʒ. j. vsq̄ ad ʒ. j. ʒ.
ᶜ A. alrhase. i. tremoris.
ᵈ —— A.
ᵉ A. nisi ēt motiua v̄t⁹ ꝓhibeatꝭ.
ᶠ † A. aut potu medicine, sicut opium
ᵍ A. Alia litera. torquēte neruos aut dilatāte eos vehemēter. Alia l'ra torquēte vel inuoluente neruos, aut ꝓp̄t ꝯtusionē eo℞ vehementem.
ʰ A. alius plurimus q̄re oppilat
ⁱ † A. in die vno
ᵏ † A. vno
ˡ † A. frigidus
ᵐ † A. dn̄ans

quuʒ p̄seuerat, ⁊ fit fortis, nuntiat p̄alysim, aut spasmū aduenientē ei. Et stupor faciei nūtiat torturā. Et plurimum qdem succedit p̄ipneumonie, ⁊ pleuresi, ⁊ sirsen frigido, stupor. Et scias q̄ cū stupor p̄seuerat, ⁊ non remouet ip̄m euacuatio, deinde succedit x̄tigo, nuntiat apopl'iam. Et scias q̄ semē croci hortēsis positum in enemate calefacit neruos.

De signis ⁊ cura. Cap. XIIII.

Ipsa eadē sunt cāe, sicut dcm̄ est in tremore. ⁿ ⌈ Sign̄t ⌋ ḡ illud ex eis ᵒ †⌈ ⌋ augmētū stuporis cū additiōe ea℞: ⁊ ei⁹ ᵖ ⌈ diminutionē. ⌋ Et cura qdē est, ꝭʒ q̄ dcm̄ est i tremore, eadē. Uerūtn̄ si fuīt a sāguine ᵠ †⌈ ⌋ ⁊ extāt siḡtiones repl'onis vena℞: ⁊ iflatio guideʒ, ⁊ ḡuitas corporis, ⁊ sōnus, ⁊ rubedo faciei, ⁊ oculoruʒ, ⁊ reliq̄, tūc ʳ ⌈ flōmādo ꝓsequere. ⌋ Nā multotiēs remouet stuporē sola: ⁊ cū rectificatiōe regiminis, ⁊ alleuiatione cibi. Quū ergo appet stupor in aliq̄ mēbro℞ ꝓpter cām añcedēteʒ, aut p̄mitiuā, sicut frigus: aut aliud eueniēs in p̄ncipio neruo℞, opʒ vt nō sis ꝯtētus curatione loci: sʒ sit ˢ ⌈ ois cura in p̄ncipio vie ⌋ ad ip̄m. Et ex curis qdē ꝯferētibus stupori est exercitium illius mēbri: ⁊ assiduatio motus eius.

De tortura faciei. Cap. XV.

Ipsa est morb⁹ official' in facie, ꝑꝑ quā trahitꝭ p̄s faciei ad p̄tem nō nālē: ⁊ alteratꝭ forma ei⁹ nālis, ⁊ rēouetꝭ bonitas obuiatiōis vtrorūq̄ labiorū, ⁊ āba℞ palpebra℞ ex ᵗ ⌈ p̄te. ⌋ Et ei⁹ qdē cā est aut mollificatio, aut spasm⁹ lacerto℞ palpebra℞, ⁊ faciei. Tu aūt iam sciuisti eos: ⁊ sciuisti ip̄o℞ originē. A mollificatiōe x̄o facta est, qm̄ quū declinat ad p̄tē, trahitꝭ cū ea p̄s scd̄a, ⁊ mollificat eā ⁊ mutat eā a forma sua, si fuīt fortis: ⁊ si debil', mollificatꝭ sola. Et apud quosdā ᵘ ⌈ si est in latere mollificatio est attractio torti: sed nō est ꝯcedēdū. ⁊ ex eis qdē est Paulus: hec aūt ⌋ fcā a mollificatiōe est, ꝓp̄t cās mollificatiōis nūatas. Facta aūt a spasmo: ⁊ est ea q̄ ꝯtingit ꝭm pl'm, est qm̄ quū p̄s spasmatꝭ ˣ ⌈ stupesit pars scd̄a, que seq̄tꝭ ipsaʒ, ⌋ ⁊ cā qdē in ipsa est cā que est in spasmo. ʸ ⌈ Qd̄ aūt dcm̄ ⌋ est in cap̄ spasmi sicci, sicut facti in febrib⁹ acutis, ⁊ eūonibus ex fluxu vētris, ⁊ vomitu, ⁊ ex fluxu sāguinis ex naribus, ⁊ alijs est p̄nitiosuʒ. Quidā x̄o dixerūt, q̄ latus egrū est i tortura ᶻ †⌈ ⌋ lat⁹ qd̄ sanū videtꝭ ⁊ ⌈ q̄zuis cā sit in ipso, ⁊ lat⁹ sanū ministrat attractionē ipsius ⁊ eq̄t. ⌋ Hoc aūt nō est ve℞ ꝭm pl'm. Anatomia. n. ⁊ qd̄ sciuisti de dispōne lacerto℞ faciei, facit te cognoscē corruptionē ? ⌈ ei⁹ ⁊ casus hui⁹ cōis: ⁊ qm̄ sensus i ip̄a eo℞ ⌋ destruitꝭ a latere torture. Et plib⁹ qdē hoium accidit ap̄a in lacertis colli: ⁊ ē ex sūma suffocationū, ⁊ aduenit eis ide tortura, ⁊ aduenit eis p̄alysis etiā extēdens vsq̄ ad manus: qm̄ ℞ ⌈ lacerti ⌋ ex quo hauriūt lacerti colli v̄tuteʒ motiuā, origo ēt est ex spōdilib⁹ colli. Ois aūt torture extēse vsq̄ ad. vj. mēses, fortasse nō sperat rectificatio. Et scias q̄ tortura colli pl'm nūtiat p̄alysim. Imo multotiēs portēdit apopl'iam. Cōsidera ergo an associentꝭ ei ᵃ ⌈ accn̄tia epilepsie, ⁊ apopl'ie ⌋ q̄re icipe ab eūone forti. Quidā aūt existimauerūt, q̄ in patientibus torturā, timetꝭ mors subitanea vsq̄ ad q̄tuor dies eo℞: si aūt p̄trāseunt eos, euadunt: ⁊ v̄r q̄ sit illd̄ cā epil'ie fort̄, quā tortura nūtiat

De signis. Cap. XVI.

Sunt vt accidāt ᵇ ⌈ inflatio, ⌋ ⁊ sputi emissio ex latere: ⁊ nō retinetur ᶜ † ⌋ saliua ᵈ ⌈ partis: ⌋

ⁿ A. Significat
ᵒ † A. et
ᵖ A. diminutio, cū diminutione ipsarum.
ᵠ † A. dn̄ante
ʳ A. tunc flōmetꝭ flōmia vltima
ˢ A. conat⁹ tuus in curatiōe p̄ncipij nerui icedēti
ᵗ A. Alia litera latere vno.
ᵘ A. Alia litera. ista que est
ˣ A. attrahit p̄tē scd̄am ad ipsam
ʸ A. ⁊ que dicta
ᶻ † A. faciei
⁊ A. ⁊ q̄ cā i ipso est q̄ lat⁹ sanum intēdit vel conatur attrahere cū vt equet ipsum
? A. casus istius cōiter, seu falsitatē ꝭmōis q asserit q̄ casus h̄mōi torture sit cōis i oib⁹ torturis, ⁊ ē qm̄ sensus
℞ A. nerui
ᵃ A. añtia ad epilensiā ⁊ apopl'iaʒ
ᵇ A. sufflatio
ᶜ † A. ventositas neq̄
ᵈ A. ēt ex latere.

ꝛ multotiens ɔſequitur cum ipſa ſoda:ꝛ proprie in ea que eſt ſpaſmoſa. Cognitio aũt que duaꝝ par/tium ſit leſa, eſt ꝙ quuʒ ipſa extendiť, ꝛ rectificatur manu, reditus alterius ſm nãm ad figurã ſuam eſt facilis. Signa auteʒ in tortura mollificatiua ſunt, qm̃ motus eſt debilis:ꝛ ſenſus ſunt turbati:ꝛ ſentit in cute lenitatẽ, ꝛ in lacertis:ꝛ neqꝫ ſentit extẽſionẽ: ꝛ eſt palpebra iferior demerſa:ꝛ videť medietas pã niculi, qui eſt ſup palatuʒ qᷓ eſt ex pᷓte illius oculi, mollificata ꝛ humida laxa:ꝛ appet [a] ⌈ ꝙ meditetur homo ꝛ aſpiciat ad iferiora.⌋ Et cauſa in hoc ẽt eſt [b] ⌈ cõitas ⌋ huius pãniculi cum pãniculo extrinſeco vie lingue ſecãte palatũ in lõgitudine:ꝛ eſt cõicans ei:ꝛ eſt cutis declinans a ptibus colli:ꝛ elongať in eis:ꝛ difficilis ſit redit⁹ ipſius ad eas. Signa aũt ſpaſmoſe ſunt:qm̃ ſenſus [c] †⌈ ⌋ ſũt turbati ſm pl'm:ꝛ cutis extenſionẽ hʒ, cũ qua deſtruunť ruge, ꝛ lacerti faciei ſunt duri:ꝛ minorať ſaliua, ꝛ ſputuʒ ſm pl'm:ꝛ eſt declinatio cutis ad partes colli plus: ꝛ reditio eius ab eis ſit difficilior. Signa autẽ eius que eſt ex ſpaſmo humido, et ſicco, ſunt ea per que cognoſciť. Et ex ſignis quidẽ euẽtus torture eſt, ꝙ homo inuenit dolorẽ in oſſibus faciei ſue, et ſtupo/rem in cute ſua, ꝛ multitudinẽ ſaltus eius.

De cura. Cap.XVII.

Solicitudo eſt, ꝛ intẽtio, vt nõ moueať tort⁹ vſqꝫ ad.iiij.ꝛ.vij. Et cibeť etiam cum eo qᷓ ſubtiliat, ſicut aqua ciceris cũ oleo. Et non deſicceť cuʒ deſiccatione mellis, ꝛ pullis colũbaꝝ. Qᷓ ſi natura fuerit ſicca, moueať in die ſcᷓo cum cliſteri vehemẽtis lenitatis, qm̃ eſt ɔueniens. [d] ⌈ Intẽdere ⌋ auteʒ ad gargariſmata in pncipio, eſt nocens:ꝛ qñqꝫ attrahit qᷓ eſt [e] ⌈ ppiu/quum, ⌋ ꝛ nõ reſoluit crudũ: [f] †⌈ ⌋ ꝛ ſpa/ſmus in pmis ſit fortis:ꝛ neqꝫ facias euõnẽ cuʒ de/bilib⁹, nõ ſufficiẽtib⁹, donec digeſtio aliq̃ vice fiat. Feſtinatio auteʒ ad medicinã acutã exiccat mãm:ꝛ [g] ⌈ minorat ⌋ eaʒ:ꝛ deſiceat neruos [h] ⌈ ꝛ debilitatur opatio medicine in ea:imo abſtine.ꝛ opʒ qdẽ vt cu res paralyſim, aut ſpaſmũ, ⌋ ſicut ſcis:ſm qᷓ perti net. Jam autẽ exptum eſt, ꝙ ſi tortus oi die põdus ʒ.ij.ex hiera hermetis bibat per mẽſem ɔtinuũ, for tẽ efficiet impſſionẽ. Qᷓ autẽ exptum eſt vt bibat oi die, eſt vt ex.ʒʒ.ꝛ acoro ɔfectis cum melle ſumat mane ꝛ veſpere q̃ꝫtitatẽ nucis. Et opʒ ne abſcindať ab eo aqua mellis. Quidã autẽ medici indi dixe/runt, ꝙ ex pfectiorib⁹, qbus tortura medicať, eſt vt [i] ⌈ approprieť mẽbrũ leſum, ꝛ caput cũ carne ſilue/ſtri ⌋ elixata:ꝛ videť ꝙ melior ſilueſtris ad hoc ſit le pus, et [k] ⌈ althiboa ⌋ ꝛ vulpis, ꝛ hirci ſilueſtres, et cerui, ꝛ aſini ſilueſtres, [l] ⌈ ꝛ q ſunt minores ataba ⌋ abſqꝫ gazellis, ꝛ que ſic pcedunt:et ex his que car/ne ſua nõ calefaciunt. Et opʒ ſi ſit egritudo hũida, vt ligeť pꝭ in qua eſt morbi pncipiũ ſm formã nãlẽ. Si aũt eſt ſpaſmus, icipe pmũ ab eius lenificatio/ne. Deide ab ipſius reſol'one. Qꝫ ſi iuenis ſigna ſan guinis, flõma venã q̃ eſt ſub lingua, ꝛ ſuppone ven toſas ſpõdilibus pmis abſqꝫ ſcalpellatiõe. Et nõ eſt dubiũ qn mã torturã faciẽs [m] ⌈ veniat ex ⌋ pncipijs neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ faciei:ꝛ ppter hᷓ diligiť vt medi cine rubificãtes ſupponanť ſpõdilib⁹ [n] ⌈ ceruicis ⌋ ꝛ ſup mãdibulam ẽt:qm̃ plimi villi ſint veniẽtes ex eis ad lacertos q ſũt in facie. Lacerti xᷓo faciei non ſũt ex illa ſũma:ꝛ eoꝝ regimẽ eſt purgatio añrioris ptis cerebri. Et ſil'r vaporatio ſicca ſup ſpõdiles, et mãdibulã inferiorẽ, ꝛ fricatio eius, ꝛ fricatio capi/tis ẽt pᵱe ſup famẽ vehementẽ. Et ex eis ẽt qne iu uant tortũ, eſt aſſiduatio ablutionis faciei cũ aceto, ꝛ delinire loca pᵭicta cũ aceto, ꝛ pᵱe quum in ipſo coquunť ſubtiliatiua:ꝛ ſi eſt acetũ in quo [o] ⌈ deco/cta ⌋ eſt ſinapi eſt mirabile. Et vt iclineť ſuper deco ctionẽ ſceba, ꝛ abrotãi, ꝛ alharmel, ꝛ lauri, ꝛ ſilia, [p] ⌈ ꝛ aſſumanť ⌋ ſub eo q̃ ſint ſic̃ tamaricis, ꝛ [q] ⌈ albe til. ⌋ Quũ ergo medicine nõ ɔferũt fiat cauterium ſup venã:q̃ eſt poſt aurẽ eius. Et opʒ vt iniũgať ei vti gargariſmo pluſq̃ʒ alijs:ꝛ admiſtrenť maſtica/bilia, ꝛ pᵱe acorus, ꝛ nux muſchata, ꝛ piretrũ:ꝛ ex eis qb⁹ in maſticatiõe vtiť, ſunt myrobalani nigri: ꝛ opʒ vt retineať maſticabile in pte leſa. Et ſit in do mo tenebroſa. Et fiat ei caputpurgiũ ex fellib⁹ gru/um: [r] ⌈ aut ãmoniaco, aut oleo, aut cum ʒeboti, aut expᷓſſiõe canapis, ꝛ amaraci, ꝛ ſcile:aut aq̃ oppopo nacis ⌋ cũ oleo de lilio, aut euforbio q̃ꝫtitatis lentis cũ lacte mĺieris. Et cureť caput cũ eis q̃ ipꝫ purgãt de qb⁹ dixim⁹ i canõe egritudinũ capitꝭ [s] ⌈ cuiuſqꝫ. ⌋ Et ex caputpurgijs exptis ei eſt auellana idica:ꝛ p prie cortex ei⁹ ſupior:et auricula muris:et expreſſio cucumeris aſinini, ꝛ ciclamis. Et qñqꝫ miſceť illa cũ eis, q̃ cũ ſternutatiõe calefaciũt, ſic̃ caſtoreũ, ꝛ ni gella, ꝛ reliq̃. Dignius xᷓo qᷓ ſit caputpurgiũ, ẽ au/ricula muris:ꝛ cũ caputpurgiuʒ ſit põdẽ.ʒ.ij.ex aq̃ eius cum danich [t] ⌈ oppoponacis, ⌋ ꝛ media.ʒ.olei ɔfert:imo ſanat in.v.dieb⁹. Et qñqꝫ pᵭcipiunť itue ri ſpecula, vt ſit ſemp eoꝝ itẽtio in rectificatione fa/ciei:et ſpecula cõuenientiora eis, que ſunt ppria in vidẽda facie, et ſũt [v] ⌈ illa que de calibe ſũt facta. ⌋ Infantibus auteʒ quum aduenit tortura in fine ve/ris, detur in potu triſera minor aliquibus diebus vſqꝫ ad.vij.dies, et cibus ſit, aqua ciceris.

De [x] ⌈ ſaltu ⌋ et ſignis eius. Cap.XVIII.

Saltus eſt mot⁹ lacertoſus:ꝛ qñʒ moueť cuʒ eis cutis q̃ eis adheret. et ipe qdẽ eſt ex vẽtoſitate gᷓſ/ſa iſlatiua. Sig̃tiones aũt, ꝙ ipſe ſit ex vẽtoſitate, ſũt velocitas reſol'onis:ꝛ ꝙ nõ eſt niſi i corpib⁹ fridis, et cauſis fridis, ꝛ potib⁹ reꝝ fridaꝝ, ꝛ ſedãt eũ calefaciẽtia. [y] †⌈ ⌋ Sʒ ſig̃tiões ꝙ ipe ſit lacertoſus carnoſus ner uoſus ſũt qdẽ:qm̃ in pte q̃ eſt lenis ſic̃ cerebrũ nõ re tineť vẽtoſitas, et ſil'r in ea q̃ eſt dura ſic̃ os:ſʒ acci/dit ſm pl'm ei, qᷓ eſt medium in duritie ꝛ lenitate. Et cãe qdẽ ſalt⁹ ſũt xᷓtus ifrigidatiua, ꝛ mã hũida. Et accidit ſalt⁹ ex accñtib⁹ aialibus pl'm, et pᵱe ex gaudio:et multotiẽs accidit ex triſtitia et ira, et reli qs:qm̃ motus ſpũs qñqꝫ reſoluit mãs in ventoſita tes. Et ſcias ꝙ ſaltus quũ cõis ẽ corpi nuntiat apo/pleſiã [z] ⌈ et ⌋ cuʒeʒ. Et qñ pſeuerat in mirac, nuntiat meĺiam ꝛ epilepſiã. Et quũ pſeuerat in facie nũtiat torturaʒ. Et ſaltus qui eſt ſub ſceraſiť qñqꝫ ſig̃t apᷓa in velaminibus, qm̃ eſt de comitantibus ipſum.

De cura. Cap.XIX.

Vaporetur cũ vaporationibus calefaciẽtib⁹. Illᷓ eni remouet ipꝫ. Et ſi nõ, vtere oleis re ſolutiuis, icipiẽdo a debiliorib⁹:ꝛ pue ni ad illud qᷓ eſt fortius, nã remoueť. Et ſi non, ſolutiuuʒ in potu da. et aſſidua poſt illud [&] ⌈ medicinas calefaciẽtes. ⌋ Caſtoreo qᷓ ʒ cũ [?] ⌈ ſam baco ⌋ ineſt pprietas in hoc capl'o. Et neqꝫ denť aq̃ ɔgelata, et vinũ multum:et qᷓ inflationẽ habet, et infrigidationẽ:et ipſius qdem cura eſt ppinqua cu re ipſius ſiĺiuʒ. Cõpleamus ergo ſmonẽ de egritu dinibus neruoꝝ hic et ſimus ɔtẽti his que ſunt ſen/ſuales, et motiue, et ſituales. De apoſtematib⁹ xᷓo ꝛ ſolutionibus ɔtinuitatis, et reliquis, tardabimus

a A. illᷓ quũ cõprimiť ligua ad iferiora, ꝛ inſpiciatur

b A. cõtinuitas

c † A. non

d A. Feſtinare

e A. extraneum

f † A. ppiquuʒ

g A. ingroſſat

h A. q̃re debilitať vel ſit difficil'r impſſio medicine, imo expectatio eſt ɔueniẽs, ꝛ opʒ vt cures cũ curatiõe paliſis ꝛ ſpaſmi.

i A. applicet mẽbro leſo, ꝛ capiti caro aial' ſiluſtis

k A. aldabha

l —— A.

m A. ſit ɔfirmata in

n A. colli

o A. tritum

p A. aut ɔburãt

q A. alathel.

r A. ꝛ accipitrũ, ꝛ leporuʒ, aut ſabut aut ſucco canapis, ꝛ maiorane, aut ſicle, aut aq̃ alkebikengi. Alia lr̃a ſerapini

s A. ex omni vis ſeu ex oi parte

t A. ſapini

v A. alſinie

x A. achtalegi

y † A. ſed ſignificatio ꝙ ipſa ſit groſſa eſt ꝙ ipſa nõ reſoluit, niſi cũ cõmotiõe mẽbri.

z A. aut

& A. vnctionem mẽbri cũ medicinis calefacientibus

? A. ſanbach

sermonē vsq ad quartū librum, si deus voluerit.

¶Fen tertia de dispositionibus oculorum.

¶Tractatus primus.

¶De anatomia oculi. Cap.I.

VIrtus visiuū ⁊ mā spūs visibilis ꝓcedit, ⁊ penetrat ad oculū, ꝑ viā duoꝝ neruoꝝ ꝯcauoꝝ, quos nouisti ꝑ anatomiā. Quūq nerui ⁊ pāniculi q eis associantur ad orbitā descēdūt, dilatatur extremitas cuiusq eoꝝ, ⁊ replet̃, ⁊ ampliat̃ ita, ꝙ cōprehēdit humores, q sunt in pupilla: q̊ꝝ medi⁹ est glacialis: ⁊ ipse qdē est humor clar⁹, sic grādo: glacialis ῡo est rotūdus, cui⁹ minuit rotūditatē ꝯpssio ipsius ab anteriore pte eius: ⁊ ipse qdē cōprimit̃, vt in eo iformatio [a] ⌈ꝯuenientioris⌋ sit q̃ztitatis: ⁊ hēant pua q̃ vident̃ [b] ⌈sectionē magnā⌋ in q̃ formet̃. Et ꝓpter h̃ ei⁹ postremū parū ꝑ [c] ⌈ꝯstrictū est vt ipsi⁹ cooptura in corpib⁹ fiat bona q̃ ipm deglutiūt, ⁊ sunt ꝓfūda, ⁊ dilatata a ꝯstricto: vt ⁊ ipsa bñ coopiāt eū.⌋ ⁊ hic qdē humor posit⁹ est in medio, qm̃ est dignior locis que sunt cū custodia. Sz ⁊ post ipm posit⁹ est humor alius adueniēs ei ex cerebro, vt nutriat ipsuz: inter ipm.n. ⁊ iter sanguinē puꝝ est g̃datio. Hic aūt hūor silis est vitro liq̃facto: ⁊ color vitri liq̃facti est clar⁹, ⁊ declinat ad paruā rubedinē: clarus ῡo est, qm̃ nutrit claꝝ: pue aūt est rubedinis, qm̃ est ex sb̃a sanguis: ⁊ ipe nō ꝯuertit̃ ad silitudinē ei⁹ qd̃ nutrit̃ itegre. Et hic qdē humor nō [d] ⌈ꝑuenit ab eo, nisi qr mittit ei sāguinē a cerebro mediāte reti⌋ q̃re opz vt sequat̃ ptē ei⁹: ⁊ hic humor [e] ⌈eleuat̃ ad⌋ medietatē posterioris ptis glacialis vsq ad maiorē circulū q est in ea. In añriori pte est ali⁹ humor silis albugini oui, ⁊ noiat̃ albugineus: ⁊ est sic superfluitas a sb̃a glaciali ꝑueniēs: sz supfluitas clari clara est: sed posit⁹ est anteri⁹ ꝑꝑ cām añcedētē: ⁊ ꝑꝑ cām que est sic cōpletiua. Cā aūt añs est, qm̃ ps supfluitatis opposita est parti nutrimēti: ⁊ cā cōpletiua est, vt gradet̃ delatio lumis sup glaciale, ⁊ sit ei sicut clipe⁹.

Ampli⁹ extremitas nerui cōprehēdit vitreū, ⁊ glacialē vsq ad terminū, q est iter glacialem ⁊ albugineū: ⁊ termin⁹ apud quē ꝑuenit vitreus, est apd̃ coronā [f] ⌈sicut rete cōprehēdit⌋ venationē: quaꝓpter noiat̃ retina: ⁊ nascit̃ ex ipsi⁹ extremitate tela aranea, ex q̃ gñat̃ tunica subtilis, cū qua penetrāt [g] ⌈suture⌋ ptis secūdine, quā noiabim⁹. ⁊ illa qdē tunica distiguit̃ iter [h] ⌈secūdinā⌋ ⁊ iter albugineū, vt iter sb̃tile ⁊ spissum sit sepatoriū aliqd̃: ⁊ vt adueniat ei nutrimētū ab añriore pte ipsi⁹, penetrās ad ipm a retina, ⁊ secūdina [i] †⌈ ⌋ sb̃til' nō fuit, sic tela aranee, nisi qr si eēt spissa erecta in facie glacialis, nō elōgaret̃ qn accideret ex ea ꝑꝑ suā spissitudinē, vel alterationē ei⁹ [k] †⌈ ⌋ [l] ⌈qd̃ velaret⌋ lumē a glaciali ex via albuginei. Extremitas aūt pāniculi sb̃tilis iplet̃, ⁊ texit̃ ex venis sic secūdina: qm̃ ipa facit penetrare nutrimētū ſm ῡitatē. Ueꝝ non est neciuz vt sint oēs ptes ei⁹ ꝑꝑate ad iuuamētū nutribilis: sz ps postrema, q̃ noiant̃ secūdina. Illd̃ āt qd̃ ptrāsit illū terminū ad añriora, ispissat̃: ⁊ fit tunica vsq ad g̊ssitudinē aliq̃z, hñs colorē celestē iter albedinē ⁊ nigredinē, vt ꝯgreget visū, ⁊ vt equet lumē opōne sua, q̃ coopit̃ visus, apd̃ lassitudinē idigētē tenebris, ⁊ ꝯpōne luminis ⁊ tenebraꝝ: ⁊ vt distinguat iter hūores, ⁊ iter [m] ⌈forte⌋ vehemētis duritiei, ⁊ stet sic mediatrix iusta: ⁊ nutriat corneā cuz eo qd̃ aduenit ipsi a secūdina: ⁊ ipsi⁹ qdē ꝯphēsio nō complet̃ ab añriori pte eius, vt nō ꝓhibeat aduētū foramaꝝ: sz dimittit in añriori pte sui fenestrā ⁊ foramē sicut relinq̃t in vua qñ remouet̃ suspēsoriū ipsi⁹ ab ea: ⁊ in illo qdē foramine cadūt adueniētia. Quū ergo ꝯstringit̃ ꝓhibet̃ visus, ⁊ in añriore pte huius tunice vualis est rugositas [n] †⌈ ⌋ vbi obuiat glaciali, vt sit magis silis raro leni: ⁊ vt minoret̃ nocumētuz tact⁹ ei⁹. Durior ῡo partiū ei⁹ est anterior ps eius, vbi obuiat tunice cornee dure: ⁊ vbi [o] ⌈finitur⌋ vt sit illud qd̃ cōprehēdit [p] ⌈foramie⌋ durius: ⁊ foramē qdē est plenū hūiditate ꝑꝑ iuuamētum p̃dictū, ⁊ spū: qd̃ sig̃t extenuatio q̃ est corā foramie apd̃ ꝓpinq̃tatē mortis. Scd̃s ῡo pāniculus est [q] ⌈strict⁹⌋ valde, vt sit bona retētio ei⁹, ⁊ noiat̃ postremū ipsi⁹ tunica dura: [r] †⌈ ⌋ ⁊ ei⁹ añrior ps cōprehēdit totā pupillā: ⁊ fit ꝑuia vt non ꝓhibeat̃ visus. Et est ꝑꝑ illud in colore cornu sb̃tiliati limatiōe, ⁊ abrasione: ⁊ noiat̃ ꝑꝑ illud cornea. [s] ⌈Clarior⌋ aūt partiuz ei⁹ est illa q̃ est añrior, ⁊ est ſm veritatē sic cōposita ex tunicis sb̃tilib⁹ q̃tuor, q̃ sunt sic cortices suppositi, vt si excorticet̃ vn⁹ eoꝝ, nō fiat cōe nocumentū: ⁊ [t] ⌈de ea est q̃⌋ opponit̃ foramini, qm̃ ille locus est magis idigens fortitudine ⁊ tutela. Tertius ῡo cōprehēdit lacertū mot⁹ pupille, ⁊ iplet̃ tota carne alba, ⁊ pigui, vt leniat ocl'm, ⁊ palpebrā: ⁊ ꝓhibeat eos exiccari, ⁊ vocat̃ totū ei⁹ ꝯiunctiua. Lacertuz autē mouētē ocl'm iā dixim⁹ in anatomia. [u] ⌈Palpebre ῡo create⌋ fuerūt vt expellāt qd̃ ad ocl'm volat, ⁊ descēdit ad ipm de capite: ⁊ vt equēt lumē sua nigredine: ⁊ [x] ⌈cū eis qdē ponit̃ qd̃dā sil'e pānicl'o⌋ qui sil'at̃ cartilagini vt eoꝝ statio sup ipm sit bona, ⁊ nō cadāt ꝑꝑ debilitatē ei⁹, in q̊ fixi sūt: ⁊ vt lacert⁹ apiens ocl'm hēat sustētaculuz, sicut os vt bona fiat ei⁹ motio. Partes āt palpebre sunt [y] ⌈cooptoriū⌋ deide vna duaꝝ tunicaꝝ [z] ⌈pāniculi:⌋ deinde eius adeps: postea lacert⁹ eius: deide tunica postrema: ⁊ [⁊] ⌈est hec supior.⌋ Inferiori ῡo ex ptibus deest lacert⁹: ⁊ locus qdē in cui⁹ scissione est timor, est ex eo qd̃ seq̃t̃ [ꝯ] ⌈anteriorē⌋ ptē eius apud initiuz lacerti.

¶De cognitione dispositionum oculi, et complexionum eius, et sermone vniuersali de egritudinibus eius. Cap.II.

COgnitio illius est ex tactu ei⁹, et ex motu eius, ⁊ ex venis ei⁹, ⁊ ex figura ipsius, ⁊ ex colore ei⁹, ⁊ ex q̃ztitate ipsi⁹: ⁊ ex opōnib⁹ suis ꝓprijs, ⁊ ex dispōnib⁹ eius qd̃ currit ab eo, ⁊ dispōnib⁹ passionū ei⁹. Cognitio autē illi⁹ ex tactu ei⁹ est, qm̃ iuenit euz tact⁹ cal'm, aut fridū, aut duꝝ [ꝝ] ⌈aut⌋ siccū, aut lene, [a] ⌈aut⌋ humidū. Sz cognitio illi⁹ ex motu ei⁹ est, vt ꝯsideres an mot⁹ ipsi⁹ sit leuis, ⁊ sig̃bit calitatē, aut siccitatē, qd̃ tactus discernet ipsius: an sit grauis, ⁊ significabit frigiditatē, aut humiditatē. Illius ῡo cognitio ex venis ei⁹ est, vt cognoscas, an sint grosse ⁊ ample, ⁊ sig̃t illud [b] ⌈humiditatez⌋ eius: ⁊ an sint subtiles ⁊ stricte, et sig̃nt [c] †⌈ ⌋ siccitatē ei⁹: aut plene, ⁊ sig̃t mltitudinē materiei in ipo. Cognitio ῡo illi⁹ ex colore ipsi⁹ est qm̃ color sig̃t hūorē dñantē ꝓportionalē. s. rubeus, ⁊ citrinus, ⁊ plūbeus, et fuscus. Sed cognitio illius ex figura ipsius est, qm̃ bonitas sue figure sig̃t fortitudinē eius in creatiōe: ⁊ malitia sue figure sig̃t ꝯ̈rium illius. Dispositio autē magnitudinis eius, ⁊ ꝑuitatis ipsi⁹ est ſm ꝙ dcm̃ est in capite. Illius ῡo cognitio ex opōnib⁹ eius ꝓprijs est, quoniā si ipse videt [d] ⌈occultum⌋ a lōge, ⁊ ex ꝓpinquo simul: ⁊ non ledit̃ ab eo qd̃ ad ipsum redit a visibilibus fortibus, est fortis complexionis, ⁊ equalis: et si est debilis visus, ⁊ ſm ꝯtrarium illius, tunc

a A. exuberātioris. Alia litera. eorum que sūt maioris q̃ztitatis.

b A. ptē ꝯueniētem seu bonam

c A. subtiliatuz est vt bon⁹ sit ei⁹ introit⁹ in corpe deglutiente seu apphendēte ipz dilatatū ⁊ ampliatū a subtili eius vt bonificet̃ eius apphēsio seu ei⁹ applicatio ad ipsum ꝯphēdēdū.

d A. est postpositus ab eo, nisi qr est trāsmissus ex cerebro mediante retina.

e A. supequitat vel circuit.

f A. cōprehēsiōe retis super

g A. fila. vel ſm aliaz l'ram ligamenta

h A. glacialem.

i †A. ⁊ facta

k †A. seu iterpositionem

l A. vt vetaret, seu ꝓhiberet

m A. corneum

n †A. mollis

o A. perforatur

p A. cuz foramie

q A. grossus seu densus

r †A. ⁊ dēsa seu grossa

s A. Densior seu grossior

t A. ꝓcipue que de ea

v A. Pili ῡo palpebrarum creati

x A. posita est radix eoꝝ pāniculus

y A. cūtis

z A. est pānicul⁹

⁊ A. hoc qd̃ dcm̃ est, est de palpebra suprema

ꝯ A. superiorem

ꝝ —— A.

a —— A.

b A. caliditatez

c †A. friditatem eius, ⁊ vt cognoscas, an sint vacue sicce, ⁊ sig̃nt

d A. rez occultā seu minimam

in cōplexione eius, ⁊ in creatione est corruptio. ⁊ si ipse nō est impotēs in cōprehēdēdo ꝓpinquū, q̄zuis sit paruū, ⁊ est impotēs in cōprehēdendo lōginquū tūc spūs eius est clarus, sanus, paruus: ⁊ dicūt medici, qm̄ nō est sufficiens dilatationi egredīēti ꝓpter subtilitatē sui: ⁊ sig̃nt per illud radiuꝫ, quē credunt esse de sūma spūs, ⁊ qđ egreditur, ⁊ obuiat visibili. Et si nō est impotēs in cōprehēdo lōginquū, ⁊ si appropinquat ei illud qđ est pūū, nō videt ipm: ⁊ si recedit ab eo ſm q̄ztitatē lōgitudinis, videt ipsuꝫ, tūc spūs eius est multus, ꝯturbat⁹, nō clarus, neq̄z subtilis, imo humidus, ⁊ eius ꝯplō est humida. Et dicūt medici qm̄ nō subtiliat̃, neq̄z clarificat̃, nisi motu lōgo. ⁊ qn̄ ꝓcedit radius in motu, subtiliat̃ ⁊ attenuat̃. Et si debilitat̃ in vtrisq̄z dispōnib⁹, tūc eius spūs est pūus ⁊ turbidus. Cognitio aūt illius etiā ex dispōne eius qđ ab eo currit, est qm̄ si ipse est siccus, ⁊ nō facit lippitudineꝫ oino, tūc ipse est siccus: ⁊ si facit lippitudinē sup̄flue, tunc ipse est humidus valde. Ex dispōne aūt passionū eius, qm̄ si ipse leditur a calore, ⁊ sanat̃ a frigore, tūc ipse hꝫ malitiam ꝯplōnis cal̄e. ⁊ si ledit̃ a ꝯ̈rio, tūc ipse ꝯ̈rium hēt, et scias ꝙ medius in oī dispōne hap̄ spēꝝ, est eq̄lis, nisi sup̄fluus in [a] ⌈dispōne⌋ visus: ipse eni est equalis.

a A.bonitate

Oculo p̄terea accidūt oēs spēs egritudinuꝫ. s. mālēs, ⁊ pure, ⁊ cōposite, ⁊ instr̄ales, ⁊ cōes. Et oculo q̄dē in dispōnibus suis, que ei accidūt in forma palpitationis, ⁊ clausionis, ⁊ aptionis, et colore, ⁊ lachrymis adsunt iudicia pēdentia ex egritudinibus acutis: ⁊ opꝫ vt inq̄rat̃ in eis. Amplius egritudines oculi qn̄q̄z sunt ꝓp̄e: qn̄q̄z sunt cū cōitate. Propinquus v̄o qđ ei cōicat, est cerebrū, ⁊ caput, ⁊ velamia exteriora, ⁊ iteriora: deiñ stōs. Et ois egritudo ocl̄i q̄ fit p cōitatē velaminū exterioꝝ, ē magl̄ salua.

De signis dispositionum oculi. Cap.III.

Signa ꝯ̄giōnis egritudinis ocl̄i cū cōitate cerebri, sūt vt sint in cerebro quedā sig̃tiones nocumentoꝝ suoꝝ p̄dicte: nā si mediator fuerint velamina itrinseca, videbit lesionē, ⁊ dolorē incipe a ꝓfūdo oculi. Et si fuerit mā calida, iuenies sternutationē, ⁊ pruritū in naso. Et si fuerit frigida, senties cursum frigidū. Et raro q̄dē erit hec cōitas cū malitia ꝯplōnis singularis. Q̄đ si fuerit cōitas cū velaminib⁹ extrinsecis, ⁊ si fuerit mā eueniēs ab eis, sentiet extēsionē incipientē in frōte, ⁊ venis extrinsecis, ⁊ apparebit nocumētū in eo qđ seq̄tur palpebrā [b] ⌈magnā.⌋ Et si fuerit cum cōitate stōi, erūt signa p̄dicta in caplō de cōitate cerebri cū stō. Et si fuerit illic phantasie cā stōi minorabunt̃ vacuitate, ⁊ multiplicabunt̃ in saturitate. Signa v̄o egritudinis mālis inq̄ztuꝫ est in ipso oculo sunt, qm̄ sanguineā sig̃t grauitas, ⁊ rubedo, ⁊ lachryma, ⁊ iflatio, ⁊ exuberatio venaꝝ, ⁊ pulsatio tēpoꝝ, ⁊ glutinatio ⁊ lippitudo, ⁊ caliditas tactus: ⁊ ꝓp̄ie qn̄ cum eis associant̃ signa sanguinea capitis. Phlegmaticam v̄o significāt grauitas vehemēs, ⁊ rubedo occulta cum plūbositate quadā, ⁊ ꝯglutinatio, ⁊ lippitudo ⁊ tumor, ⁊ paucitas lachrymaꝝ. Cholericā aūt significant pūctura, ⁊ inflāmatio cū rubedine ad citrinitatē tendēte, que nō est sicut rubedo sāguinea, ⁊ subtilitas [c] ⌈sanguinis acuti,⌋ ⁊ paruitas ꝯglutinationis, ⁊ caliditas tactus. Sed melicā sig̃nt grauitas ⁊ obfuscatio, ⁊ paruitas ꝯglutinationis. Cōplexiones v̄o puras sig̃t ꝓuatio grauitatis cū exiccatione, ⁊ inuētione significationū quas p̄diximus in caplō cognitionis. Unicuiq̄z aūt egritudinuꝫ instrumētalium, ⁊ cōium adueniet caplm̄.

b A.plus.

c A.lachrymaꝝ acutarum.

De [d] ⌈curationib⁹ vl̄ib⁹ egritudinū⌋ ocl̄i. Ca.IIII.

Cure oculi sunt opposite egritudinibus oculi. Et qm̄ egritudines sunt, aut mālēs, aut pure, aut cōposite, aut solō ꝯtinuitatis: tūc cura oculi, aut est eūatio, ⁊ ingredit̃ in ipsam regimen ap̄atū: aut [e] ⌈regimē⌋ ꝯplōnis, aut rectificatio forme, sic̄ est in egressione, aut ꝯsolidatio ⁊ icarnatio. Ab oculo v̄o eūant̃ māe, aut ſm semitā ꝯ̄fusionis: aut ſm semitā [f] ⌈resolōnis⌋ ab eo. Conuersio aūt ex eo est ꝓma ex corꝑe si est repletū. Deinde ex cerebro cū eo qđ sciuisti de mūdificatiuis cerebri. Deide ꝑmutatio ab eo p viaꝫ nasi: ⁊ p venas ꝓpinq̄s oculo sicut sūt due vene lachrymaliū. [g] ⌈Extractio⌋ autē ex eo fit p medicinas educētes lachrymas. Cōplexionis aūt ꝑmutatio iuuat̃ medicis ꝓprijs ēt. Sed solō ꝯtinuitatis in ipo adueniēs, curat̃ p medicias que hn̄t exiccatione nō p̄lumā: ⁊ quū sunt [h] ⌈cū elōgatione⌋ a mordicatiōe: ⁊ tu scies has medicias ex ſmone nr̄o de opthalmia, ⁊ reliq̄s egritudinibus mālib⁹ in oculo. Et opꝫ vt scias ꝙ in egritudinib⁹ mālib⁹ in oclō, est neciuꝫ vt administret̃ minoratio nutrimēti: ⁊ acceptio ei⁹ qđ ꝯ̄nat humorē laudabilē: ⁊ alienatio ois vaporosi, ⁊ ois c⁹ mala est digō. Et quū mā ꝓcedit ex mēbro, itēde in flōmādo illud mēbrū. Et quū mā aduenerit ex velamie extriseco, administrabis vētosas: ⁊ admistrabis apocrustica sup frōtē: ex quoꝝ sūma est cortex batheke ad calidā, ⁊ calcadis ad fridā. Uene aūt q̄ flōmant̃ pp oculū sūt sicut cephalica. Deide vene q̄ sunt in ꝑtib⁹ capitis. Que ḡ sunt in añriorib⁹ sūt magis iuuatiue i ꝑmutatiōe faciēda ex loco: ⁊ q̄ sunt posteri⁹, sūt magis iuuatiue in attractiōe. Et scias ꝙ illud qđ accidit in oclō ex materijs, ⁊ idiget ꝑmutatiōe ei⁹ ab eo ad mēbrū aliđ, tūc illud ad qđ recti⁹ ꝑmutat̃, est naris: ⁊ illud quū nō fuit in via effusiōis ad oculū, et hec q̄dē ꝑmutatio nō fit, nisi pp caputpurgia, ⁊ odoramēta p̄dicta i locis alijs, vbi dixim⁹ doloris caplis regimē. Medicinaꝝ aūt ocl̄i alie sunt ꝑmutātes ꝯplōnē: ⁊ sūt aut ifrigidātes, sic̄ succi solatri, ⁊ v̄ge pastoris, ⁊ aq̄ endiuie, ⁊ aq̄ lactuce, ⁊ aq̄ ro. ⁊ succ⁹ [i] ⌈etiā⌋ ⁊ mucillago psilij. Et alie sūt calefaciētes, sicut muschus, ⁊ pip, ⁊ acorus, ⁊ [k] ⌈memirē,⌋ ⁊ silia. Et alie sūt exiccatiue, sic̄ tutia, ⁊ ātimoniū, ⁊ climia Et de sūma eaꝝ sūt ꝯstrictiue, sicut sief memithe, et aloes, ⁊ alfeluzaharagi, ⁊ croc⁹, ⁊ rosa. Et alie sūt leniētes sic̄ lac, ⁊ fricatio [l] ⌈lazuli⌋ ⁊ albumē oui, et mucillago. Et alie sūt maturatiue sic̄ vene, ⁊ aq̄ fenugreci, ⁊ croci, ⁊ arob, ⁊ ꝓp̄e illđ i q̊ ifūdit̃ panis. Et alie sūt resolutiue, sic̄ sarcocolla, ⁊ aq̄ fenicl̄i. Et alie sūt stupefactiue, sic̄ succ⁹ pomoꝝ mādragore, ⁊ papaueris, ⁊ opiū. Et scias ꝙ qn̄ cū egritudie ocl̄i fuit soda, tūc opꝫ vt icipias in cura sode, ⁊ nō cures añq̄z ipaꝫ remoueas. Et quū eūo, ⁊ mūdificatio, et regimē ꝯueniēs nō iuuāt, scias ꝙ tūc i oclō est ꝯplō mala: aut mā mala iuiscata i tunicis corrūpēs nutrimētū penetrās ad ipꝫ: aut illic est debilitas i cerebro: aut i loco [m] ⌈ex quo⌋ expellunt̃ flux⁹ ad oclm̄.

d A. canonibus vl̄ib⁹ curationū.

e A.permutatio

f A. emulsionis

g A.Emulsio vel ſm aliā lr̄aꝫ. Resolutio

h A.remote

i A.earum.

k A.memiran.

l A. Alia litera amigdalarum.

Alia litera. m —— A.

De rememoratione ꝯseruationis sanitatis oculi, ⁊ eoꝝ que nocent ipsi. Cap.V.

Oportet in ꝓmis vt ille qui laborat in ꝯseruādo sanitatē oculi, tueat̃ euꝫ a puluere, ⁊ fumo, ⁊ aerib⁹ egrediētib⁹ ab eq̄litate in calitate, ⁊ friditate, ⁊ a vētis [n] ⌈crudis ⁊ frigidis, ⁊ a venenosis,⌋ ⁊ nō assiduet itueri rem vnā, a qua nō auertat̃. Et ex eis a qb⁹ opꝫ vt vere custodiat̃, est multitudo flet⁹. Et opꝫ vt minoret̃ aspect⁹

n A. turbinosis puluerulētis frigidis ⁊ excessiue calidis.

in literis

in literis vel lineis subtilibus, nisi interdũ ƀm semitã exercitij: ⁊ nõ ꝓlongetˀ somnus eiꝰ supꝰ [a] ⌈collũ.⌋ Et scias ꝙ multiplicatio coitꝰ est nocibilior res oculo. Et silr̃ multiplicatio ebrietatis, ⁊ ipletionis cibi ⁊ ẽt somnus sup repletionẽ: ⁊ oẽs cibi, ⁊ potꝰ grossi: ⁊ oia vaporẽ emittentia ad caput, ⁊ de sũma eoꝝ est oẽ qđ hꝫ acuitatẽ, sicut porrũ, ⁊ bandachocha. Et oia que exiccãt sup̃flue, de quorum sũma est sal multus. ⁊ oia ex qbus gñatˀ vapor multus, sic caulis, ⁊ lens. ⁊ oia que diximus in areolis medicinaꝝ singulariũ, que sunt ꝓportionata ad hoc, sunt nocitiua oculo. Et scias ꝙ multitudo vniuscuiusqꝫ duorũ. s. sõni ⁊ vigiliaꝝ est vehemẽter nocitiua oculo, ⁊ magis ꝯueniens ei est tẽperamentum vniuscuiusqꝫ eoꝝ. Res aũt quaꝝ vsus ꝯfert oculo, ⁊ ꝯseruat virtutẽ eius, sũt ea que fiũt ex antimonio ⁊ tutia, sicut spẽs tutie nutrite cũ aqua sansuci, ⁊ aqua feniculi, ⁊ facere collyriũ oi hora ex aqua feniculi est mirabile, ⁊ magni iuuamẽti: ⁊ [b] ⌈ifrigidatio granati dulcis est mirabilis ẽt. ⁊ puluis ẽt factus⌋ ex granatis vtrisqꝫ cũ pulpis suis decoctj i [c] ⌈thanor⌋ cũ melle: ⁊ sicut scies illud in loco suo. Ex eis aũt que abstergunt oculũ, ⁊ acuũt ipm, est submergi in aq̃ clara, ⁊ apire oculũ in ipsa. Reꝝ aũt visui nocibiliũ alie sũt opõnes ⁊ motꝰ. ⁊ alie sunt cibi. ⁊ alie sunt dispõnes [d] ⌈ꝯuersationis⌋ in cibis. Opõnes aũt ⁊ motꝰ sũt sicut oia que exiccãt sicut coitus plĩmus, ⁊ longitudo aspectꝰ ad luminosa, ⁊ legere subtilia superflue: mediũ eniꝫ in eo ꝯfert: silr̃ opatio p̃uoꝝ: ⁊ sõnus super replõnẽ, ⁊ cenã. Imo opꝫ illũ qui in visu hꝫ debilitatẽ, expectare donec digestio fiat, deide dormire. Et ois repletio nocet ei: ⁊ oẽ qđ exiccat nãm nocet. Et oẽ qđ sanguinẽ turbidat, siue sit de rebꝰ salsis, siue acutis, siue alijs, nocet ei. Et ebrietas nocet ei: vomitꝰ aũt ꝯfert ei inq̃ꝫtũ mũdificat stõꝫ: ⁊ nocet ei, inq̃ꝫtũ mouet mãs cerebri, ⁊ expellit eas ad ipꝫ: ⁊ si nõ fuerit excusatio, qñ fiat, tũc opꝫ vt fiat post cibũ, ⁊ cuꝫ facilitate. Et balneatio nocet ei. Et sõnus sup̃flue nocet ei. Et fletꝰ plĩmus. Et mľtitudo flõmie ⁊ ꝓp̃e [e] ⌈cũ vẽtosis ꝯtinuis⌋ nocẽt. Cibi ꝟo salsi, et [f] ⌈acres⌋ ⁊ vaporosi q ledũt os stõi, sũt cepe, ⁊ porri, ⁊ allea, ⁊ bedarungi comesta, ⁊ oliue mature, ⁊ anetuꝫ, ⁊ caulis, ⁊ lens. [g] ⌈Cõuersio⌋ autẽ in cibis est, vt ita comedantˀ, ne eoꝝ digestio corrumpatˀ, ⁊ multiplicetˀ ipsoꝝ vaporatio, ƀm ꝙ in loco suo demonstrabitur: ⁊ ego iam p̃ueniam illic, ⁊ tu scies illud in tractatibus huius tertij libri.

a A. alchasa.

b A. collyriũ granatoꝝ dulciuꝫ ẽ mirabile etiã ⁊ colliriũ factum

c A. tanur.

d A. regiminis

e A. vẽtosatiões frequẽtes, vľ cõtinue.

f A. acuti.

g A. regimen

¶ De opthalmia ⁊ ꝯturbatione. Cap. VI.

Opthalmia alia ẽ vera: ⁊ alia est ei silis, q̃ noiatˀ ꝯturbatio, ⁊ [h] ⌈vacilatio: ⁊ ipsa calefacit, ⁊ humectat⌋ quuꝫ accidit oculo ex causis extrĩsecis [i] ⌈faciẽtibꝰ in ipso bothor,⌋ ⁊ rubificãtibꝰ eũ, sicut sole, ⁊ soda adustiua, ⁊ ephimera adusta, et puluere, ⁊ fumo, ⁊ frigore in qbusdã horis ꝓpter ꝯstrictionẽ ipsius, ⁊ p̃cussionẽ ꝓpter cõmotionẽ ab ipsa, et vẽto ꝓcelloso [k] ⌈ꝓpter suã prauitatẽ.⌋ Illius ꝟo totius ipressio leuis, est associata cause, que nõ ita remanet post ipsaꝫ, vt de ea sit curãdũ: ⁊ si nõ medicatˀ, remouetˀ cũ remotione cãe multotiẽs: ⁊ noiatˀ grece [l] ⌈tarasis,⌋ ꝙ si cã corp̃ea aut extrĩseca [m] ⌈iuuerit mãlẽ⌋ ꝓmã poľe erit tũc vt velociter p̃mutetˀ in ap̃a manifestũ ⁊ veꝝ: sic mutantˀ febres ephimere in alias febres. Quũ aũt p̃mutatˀ, ⁊ est in ꝑncipio p̃mutatiõis noiatur grece aphribẽ. Et de spẽbꝰ qdẽ opthalmie, est q̃ seqtˀ scabieꝫ in oculo, cuiꝰ cã est scalptura ocľi, q̃ in ꝑncipio rei ꝓcedit cursu ꝯturbationis: et neqꝫ aduenit eiꝰ cura, nisi post scabiei fricationẽ. Opthalmia ꝟo oino est ap̃a in ꝯiũctiua: et alia qdẽ est q̃ est ap̃a simplex nõ p̃transiens terminũ. [n] ⌈Et plr̃m qđ est in ea est venaꝝ exuberatio, ⁊ cursus, ⁊ dolor.⌋ Et alia est, que est magna p̃trãsiẽs terminuꝫ in magnitudie, in qua sup̃abũdat albugo sup̃ pupillã, ⁊ tegit eã, ⁊ ꝓhibet clausionẽ, et noiatˀ chimosis: et apđ nos dr̃ alguardenisi, q̃ plr̃m accidit ifantibꝰ ꝓpter mľtitudinẽ materieꝝ eoꝝ, et debilitatẽ oculoꝝ ipsoꝝ. Et ipsa qdẽ non fit a mã caľa tm̃, imo et a flatica, et a meľica. Et qm̃ opthalmia vera est ap̃a [o] ⌈ ⌋ in pupilla [p] ⌈seq̃ẽs ꝯiunctiuã.⌋ Et oẽ ap̃a, aut est a sãguine, aut choľa, aut flate, aut meľa aut vẽtositate, tũc silr̃ opthalmie nõ euãtˀ cã ab vna istaꝝ cãꝝ. Et qñꝫ humor ap̃ans gñatˀ in ipso. Et qñqꝫ est adueniens ei a cerebro ƀm semitã catarri p̃ viã velaminis extrĩseci coop̃ientis caput: aut p̃ viã velamis itrinseci: ⁊ oio a cerebro, ⁊ p̃tibꝰ ipsius. Nã quũ in cerebro aggregantˀ mãe plĩme, et repletio, tunc vix euadit oculus qn opthalmiaꝫ incurrat: nisi fortis fuerit valde. Et qñqꝫ sunt arterie que effundũt ad ipm sup̃fluitates suas, quuꝫ sũt sup̃fluitates in ipsis multiplicate: siue arterie sint itrĩsece, siue extrĩsece. Et qñqꝫ mã nõ est eueniẽs ei a p̃te cerebri, et capitj: sꝫ aduenit ei a p̃te alioꝝ mẽbroꝝ: et ꝓp̃e quũ oculũ iã ꝯsecuta est malitia ꝯplõnis, et debilitauit eũ, ⁊ fecit ipm susceptibilẽ nocumẽtoꝝ: et est ad quẽ effunduntˀ [q] ⌈ ⌋ sup̃fluitates. Amplius de spẽbꝰ opthalmie est, q̃ hꝫ p̃iodũ, ⁊ p̃oxismũ ƀm p̃iodũ effusiõis mãe, ⁊ p̃iodũ hore gñonis eiꝰ. Et [r] ⌈violẽtia⌋ qdẽ doloris in opthalmia: aut est p̃p̃ humorẽ mordicatiuũ corrodẽtẽ tunicas, aut p̃p̃ humorẽ plr̃m extẽsiuuꝫ: aut p̃p̃ vaporẽ grossuꝫ [s] ⌈ƀm raritatẽ, ⁊⌋ ide est raritas i dolore. Et mãe qdẽ illius sic sciuisti: aut sũt ex corp̃e: aut ex capite ip̃o: aut ex venis que oculo afferũt mãm malã calidã, aut fridã. Et qñqꝫ sunt in ocľo ipso, et illđ si accidat tunicis ocľi corruptio ꝯplõnis p̃p̃ humorẽ retẽtuꝫ in eis: aut opthalmiã [t] ⌈veniẽtẽ⌋ sup̃ eas ⁊ ꝯuertat totũ qđ aduenit ei de nutrimẽto ad corruptionẽ. Et ille cuiuscũqꝫ sunt ocľi exteriꝰ ꝓminẽtes, est susceptibilior magnitudis opthalmie, ⁊ [v] ⌈fortioris⌋ eiꝰ p̃p̃ humiditatẽ ipsoꝝ oculoꝝ: et ap̃tionẽ poroꝝ ipsoꝝ. Et qñqꝫ qdẽ mľtiplicantˀ lachryme frigide in spẽbꝰ opthalmie, p̃p̃ ꝓuationẽ digõnis: ⁊ mľtotiẽs resoluitˀ opthalmia cũ soľone nãe. Et scias ꝙ malitia opthalmie est ƀm q̃litatẽ mãe: et maguitudo eiꝰ, ƀm q̃ꝫtitatẽ ipsiꝰ. Et scias ꝙ in regionibꝰ meridianis mľtiplicatˀ opthalmia, et remouetˀ velociter. Sꝫ aduẽtus eiꝰ in ipsis plr̃m est p̃p̃ cursuꝫ mãeꝝ eoꝝ, et mľtitudinẽ vapoꝝ eaꝝ. Sanitas ꝟo eius in ipsis velox est p̃p̃ raritatẽ poroꝝ mẽbroꝝ eoꝝ, ⁊ solutionẽ nãꝝ ipsoꝝ. Qꝫ si subito sup̃ueniat eis frigꝰ, fit difficiľ ipsoꝝ opthalmia, [x] ⌈⁊ ꝓhibet humorẽ eiꝰ a cursu.⌋ In regionibꝰ aũt fridis, et tp̃ibꝰ fridis minoratˀ opthalmia: sꝫ est praua. Et paucitas qdem eiꝰ in eis est p̃p̃ q̃tẽ humoꝝ in ipsis, et ꝯgelationeꝫ eoꝝ. Eiꝰ ꝟo prauitas est, qm̃ qñ ꝯp̃henduntˀ in mẽbro, nõ resoluuntˀ velocit̃ p̃p̃ coarctationẽ meatuũ: q̃re extẽduntˀ magnifice, donec accidat vt ex eis findatˀ siphac. Quũqꝫ ꝓcedit hyems septẽtrionalis, et seq̃tur ipsam ver meridionale pluuiosuꝫ: et estas [y] ⌈pluuiosa⌋ mľtiplicatˀ opthalmia. et silr̃ qñ hyẽs est caľa et meridiana: replet corpꝰ humiditatibꝰ: et deide seq̃tˀ eã ver septẽtrionale, tunc ꝯstrigit eos: et estas qdẽ borealis multiplicat opthalmiam, et ꝓp̃e post hyemẽ meridianã. et qñqꝫ multiplicatˀ ẽt i estate cuiꝰ ver fuit meridianũ: et sicca hyems et septentrionalis. Et tu qdẽ [z] ⌈ꝯsidera⌋ corp̃a dura [⁊] ⌈ƀm⌋

h A. turbulẽtia, ⁊ ipsa est calefactio ⁊ hũectatio

i A. agitãtibus ipsum.

Alia litera. k —— A.

l A. tharachsis.

m A. Alia litera inuenerit fortisicãs cãꝫ ꝓmitiuã

n A. Alia litera. apparatiõis, seu exuberatiõis venaꝝ, ⁊ cursus, et doloris.

o † A. Alia lr̃a ñ

p A. imo in coniunctiua

q † A. ille

r A. vehementia

s A. aut p̃p̃ vaporẽ grossum, ⁊ ƀꝫ raritatẽ in illo Alia lr̃a. ⁊ ƀꝫ variationẽ in illo, tũc est variatio i dolore,

t A. ꝓlongataꝫ

v A. eminentie Alia lr̃a. sanitatis

x A. ꝓpterea ꝙ aduẽit ei res ab ex̃ occurrẽs, ⁊ ꝓhibẽs motũ cursus hũoris tepidi, seu calidi.

y A. hñs aerẽ turbidũ calidum

z A. compara

⁊ A. ad

a A.ad

regiões sepťetrionales:ꝛ corpa lenia ꝛ rara a[ꝑm] meridionales regiones. Et sic̄ regiones cal'e faciūt opthalmiā, silr̄ balneū valde cal'm, qn̄ hō ip̄m igredit̄ ꝓculdubio fac̄ opthalmiā. Et scias ꝙ qn̄ adest opthalmia, ꝛ oculi b[dispositio mutat̄ ꝯn̄s] cū cura recta, ꝛ purgatiōe vltima: tūc cā ei⁹ est mā retēta in oc'lo corrūpēs nutrimētū: ꝛ catarrus ex cerebro, ꝛ capite, ꝑm ꝙ decl'auimus in illis, q̄ sunt p̄missa.

b A.alteratio ꝑseuerat

¶ Signa. Cap.VII.

c —— .A

Elias ꝙ doloꝝ, q in oculo ꝯtigūt, alij sūt mordicatiui c[ꝛ alij] corrosiui, ꝛ alij extēsiui: ꝛ mordicatiui qdē sig̃nt corruptionez q̄litatis māe: ꝛ acuitatē ipsius: ꝛ extēsiui sig̃nt ml'titudinē eius: aut vētositatez. Et opthalmia velocioris stat⁹ est, in qua lachryme magis currūt, ꝛ q̄ acutiorē hȝ mordicationē: ꝛ tardioris est, q̄ est magis sicca. Et lippitudo qdē est sig̃tio vera maturationis, aut grossitiei māei. Lippitudo nāqȝ que est velox cū leuitate accidētiū, excepta grauitate ocli, est sig̃tiua grossitudis māei. ꝛ illa cui associat̄ maturatio, ꝛ cū qua est ocli d[exiccatio] in initio parūꝑ, ꝛ resoluit̄ velocit̄, est laudabil'. ꝛ illa cui⁹ granū est ꝑuū e[raro] est sig̃tiua ocli bonitatis. Paruitas autē grani, maturatiōis sig̃t tarditatē. Quūqȝ palpebre ꝯglutinari icipiūt, tūc iā maturatiōis adest ꝓpinqtas: sic̄ dū ꝑseuerat cursus aq̊sus, est initiū adhuc. Post h̄ aūt dicamus, ꝙ ꝯturbatio cog̊scit̄ leuitate sui, ꝛ cā sui, ꝛ f[q̄ttitate ap̄atis p̄mitiui.] Et opthalmiā qdē q̄ est cū cōitate capitis, sig̃t soda ꝛ ĝuitas capitis. Nā si via flux⁹ a cerebro ad ocl'm nō est nisi ꝑ velamē extrīsecū coopiēs caput, frōs est extensa, ꝛ vene exteriores sūt plene: ꝛ silr̄ iflatio icipit venire ad palpebrā: ꝛ in frōte sūt rubedo, ꝛ pulsatio: ꝛ si est ꝑ velamē intrīsecū, nō appet illō, ꝛ appet sternutatio, et prurit⁹ in naso ꝛ palato. Et si est cū cōitate stōi, associat̄ ei nausea, ꝛ ꝯturbatio: ꝛ signū illi⁹ est humor ī stō. Sāguineā xō opthalmiā sig̃nt color ocli, ꝛ exuberatio venaꝝ, ꝛ pulsatio tēpoꝝ, ꝛ reliq̄ signa sanguinis in ꝑtib⁹ cerebri: ꝛ ꝙ nō lachrymat̄ pl'm: sed lippitudinē patit̄, ꝛ ꝯglutinat̄ apō sōnū. Cholicam aūt sig̃t pūctura vehemēs, ꝛ dolor adustiuus, ꝛ iflāmatiuus vehemēter, ꝛ rubedo ꝑua, ꝛ lachryme sb'tiles acute: ꝛ qn̄qȝ exulcerat: ꝛ qn̄qȝ eūat̄ a lachrymis g[sic̄ est eūo sāguinee] ꝛ nō ꝯglutinant̄ apō sōnū. ꝛ h⁹ qd ē ĝnis est q̄dā, que est rubedo aduenies oc'lo. ꝛ est de sūma h[ꝯpl'onū pessimaꝝ:] ꝛ qn̄z cauterizat ocl'm, ꝛ exulcerat ip̄m, faciēs exulceratiōnē motiuā ꝛ āmbulatiuā. Opthalmie p̄terea cholice est gen⁹ pruritiuū, ꝛ exiccatiuū cuȝ ꝑuitate rubedis, et ꝑuitate lippitudis: ꝛ nō appet ap̄ati ipsi⁹ q̄ttitas de q̄ sit curādū, neqȝ cursus: ꝛ est ex mā ꝑua acuta. Sȝ flaticā sig̃nt grauitas vehemēs, ꝛ calitas ꝑua, ꝛ rubedo debil': imo in ea vicēs est albedo: ꝛ sūt lippitudo, ꝛ ꝯglutinatio apō sōnū, ꝛ est cū iflatiōe: ꝛ cōicāt ei facies, ꝛ color. Qō si ei⁹ p̄ncipium est stōus, associat̄ ei nausea. ꝛ flatica qdē qn̄qȝ ꝯseq̄t̄ h̄, vt in ipsa excrescat ꝯiūctiua suꝑ nigrū ꝑꝑ magnitudinē ap̄atis: verūtn̄ nō est manifeste rubedis, neqȝ vehementis: neqȝ sūt cū ea lachryme, sȝ lippitudo. Melicaȝ xō sig̃nt ĝuitas cū offuscatiōe, ꝛ exiccatio, ꝛ ꝑseuerātia, ꝛ ꝑuitas ꝯglutinatiōis. Cū vētosa aūt est extēsio tm̄ sine grauitate: ꝛ neqȝ est cursus: ꝛ qn̄qȝ rubedinem facit euenire extensio.

d A.leuitas

e A.minus

A.ꝑuatiōe cāe materialis. Alia lr̄a ꝑuatione ap̄atis eminētis seu apparentis.

g A.eūone opthalmie sāguiee

h A.vlceꝝ perniciosorum

¶ Cura ꝯturbationis. Cap.VIII.

In cura ꝯturbatiōis ꝛ i[opthalmie leuis, q̄ cursu ei⁹ ꝓcedit] qn̄qȝ cāe sufficit abscissio. s. si fuerit cā iuuatiua a repl'one sanguinis, aut alteri⁹, cuȝ eūone. ꝛ qn̄qȝ sufficit sedatio mot⁹ eius ꝛ distillatio lactis: aut albuginis oui, aut alteri⁹ rei in ipso. Et si ꝯturbatio fuit ex ꝑcussiōe, distillet̄ in ocl'm sanguis colūbe cal's, aut alteri⁹, aut ex sāguine sui ipsius. ꝛ qn̄qȝ sufficit euaporare ip̄m cū spōgia, aut lana īfusa in oleo ro. ꝛ decoctiōe lactis, aut decoctiōe lētis, aut distillet̄ in ip̄m lac mlieris ex mamilla cal'm: ꝙ si illud nō ꝯfert, tūc decoctio fenugreci ꝛ sief al. Illi xō q̄ ex frigore accidit, ꝯfert balneū si nō fuīt factū ap̄a k[†] ꝛ nō fuerit caput ꝛ corp⁹ repleta: ꝛ ꝯfert ei vaporatio cū decoctiōe camemille: ꝛ vinū sb'tile post tres horas a cibo: ꝛ sōn⁹ lōgus post vinū est ex curis iuuātib⁹: siue sit ex sole, aut frigore, aut alijs. Et opthalmia qdē cui⁹ cā est scabies, ꝛ est leuis, fricet̄ scabies in p̄mis: deīde curet̄ opthalmia: ꝛ qn̄qȝ remouet̄ post fricationez scabiei ꝑ seipsam. Qō si magna fuerit non tolerās l[ꝓpinqtatē preparationis] fricationis administrent̄ subtiliatio, ꝛ lenificatio, ꝛ mūdificatio: ita vt fiat opthalmia obediens, ꝛ tolleret m[inter se vicinitatem,] ꝛ inter regimen n[mundificationis] fricationis.

i A.illius quod currit cursu opthalmie leuis

k † A.opthalmicum

l A.approximatiōnē regiminis

m A.approximationem inter se

n —— A.

¶ De cura cōmuni specieruȝ opthalmie, ꝛ effusione fluxuum ad oculum. Cap.IX.

Canon cōis in regimie opthalmie mālis, ꝛ reliq̄ꝝ egritudinū ocli māliuȝ, est minoratio cibi, ꝛ ipsius o[exiccatio] ꝛ electio ei⁹ qō ĝnat hūorē laudabilē: ꝛ alienatio ois vaporosi: ꝛ alienatio ois rei q̄ est male digōnis, ꝛ alienatio coitus ꝛ mot⁹, ꝛ p[applaudatiōis q̄ est a vino,] ꝛ alienatio comestiōis acetosi, ꝛ salsi, ꝛ acuti: ꝛ assiduatio lenitatis nāe. Et flōmia ex cephalica est ꝯueniēs oibus spēb⁹ ei⁹. Et opȝ qdē vt visus patiētis opthalmiā nō cadat suꝑ albedinē, ꝛ suꝑ radios imo sit qō substernit̄ ei, ꝛ q̄ ip̄e circūdat̄, nigrū ꝛ viride: ꝛ suꝑ faciē ei⁹ suspēdat̄ pānus penit⁹ niger apparēs oc'lo ei⁹. Et niger qdē sit in dispōne egritudis: ꝛ celestis in dispōne sanitatis: ꝛ oȝ vt sit dom⁹ in q̄ habitat ad tenebrositatē declinās. Et opȝ vt ad ip̄m attrahat̄ sōnus: est. n. medicamē bonuȝ. Et expedit ne pili ꝑmittant̄ ꝓlōgari, qm̄ valde sunt nociui opthalmie, nisi fuerit q[pili in radice soluti.] Illud. n. ꝯfert inq̄ttū exiccāt hūiditates attrahēdo ad nutrimētū eorū. Et quū corp⁹ est mūdū, ꝛ humor faciēs opthalmiā est effusus in venis: ꝛ ex ĝne sāguinis grossi, ꝛ ꝓp̄e in fine opthalmie, tūc balneationis imp̄ssio in sb'tiliādo mām, ꝛ pot⁹ vini puri ad r[repellendum ipsam, ꝛ] leuandū sunt iuuātes. Et balneū qdē post eūonē est melius medicamē ad opthalmiā: ꝛ ꝓp̄e si fuerit vaporatio sedās dolorē. Et ex eis qb⁹ opȝ regimē esse in opthalmia, ꝛ reliqs egritudinib⁹ oculi mālib⁹, est eleuatio puluinaris, ꝛ cautela descēsionis ei⁹. Et opȝ vt ex toto elōget̄ oleū a capite patiētis opthalmiā, qm̄ ip̄m est magis vehemētis nocumēti, ꝛ distillatio olei, ꝛ s[†] sit oleū ro. in aurem est valde magni nocumēti. Et qn̄qȝ magnificat opthalmiā adeo, vt strīgat tunicas. Qꝛ si fuerit mā ꝓcedēs ex mēbro, tūc oportebit vt eūet̄ mēbruȝ illud, ꝛ trahat̄ ad ꝯ̈riuȝ ꝑtis cū q̄lȝ re. s. ꝑ clistere, aut flōmiā, ꝛ alia. Et fortasse nō suffic̄ flōmia ex cephalica: ꝛ est nec̄ia flōmia arterie t̄pis, ꝛ auris, ad abscindēdū viā ꝑ quā aduenit mā: ꝛ illud qn̄ mā aduenit oculo ꝑ arterias extrinsecas. Quunqȝ voluntas adest icidēdi t[arteriam] capitis, opȝ vt radat̄ caput, ꝛ cōsideret̄ que illaꝝ ꝑuaꝝ arteriaꝝ sit magis pulsans, ꝛ maior, ꝛ calidior, ꝛ icidat̄, ꝛ ꝑueniat̄ ad finē in eius extractione, si est ex eis que iciduntur: ꝛ

o A.alleuiatio Alia lr̄a subtiliatio

p A.inunctionis capitis ꝛ vini

q A.capilli merselan in radice.

r A.cōmotionez ipsi⁹, ꝛ ad expellendum seu ad

s † A.si

t A.istas arterias

sunt parue, nō magne. Et qn̄ incidit᷑ illa que est sup
tp̄s, opꝫ vt liget᷑ in p̄mis, deinde abscindat᷑ postq̄ꝫ
eligit illud cuius preterijt rememoratio. s. vt sit post
eūonē, ꝛ abscindat᷑ maioꝛ minoꝝ, ꝛ calidioꝛ eaꝝ: ꝛ
opꝫ ante icisionē, vt [a] ⌈stringat᷑⌋ qđ est in ea iferius
cū filo sericino [b] ⌈in lōgitudine:⌋ ꝛ dimittat᷑ ligatu-
ra in ipsa: deinde icidat᷑ qđ est post ipsam. Et quum
putrefit lꝫ vt auferat᷑ [c] ⌈strictura:⌋ ꝛ ipsa qdem est
nec̄ia in ea que est [d] ⌈maxima.⌋ In p̄ua ṽo sufficit
vt p̄funde scarificet᷑, q̄tenus currat qđ in eis est de
sāguine. [e] ⌈Illud. n. qn̄q̄ꝫ p̄ximū est iuuamēto ven-
tosaꝝ in nocra ꝛ positioni⌋ sāguisugaꝝ sup frōtem.
Et qn̄ non sufficit illud qđ fit, fiat flōmia ex lachry-
mali augulo: ꝛ ex vena frōtis, quū tn̄ ventose nocre
sunt vltimi iuuamēti. Quūq̄ꝫ p̄lōgat᷑ egritudo ad-
mistrent᷑ sief, in qb⁹ ponunt᷑ ęs vstū, ꝛ attramentuꝫ
vstū: ꝛ qn̄q̄ꝫ sufficit facē alcohol ex aloe solo: ꝛ quū
p̄lōgat᷑ opthalmia, ꝛ nō iuuat᷑ ab aliquo: tūc scias
ꝙ in tunicis oculi est mā mala coꝛrūpens nutrimē-
tū supueniens ei: q̄re [f] ⌈recedēs ꝯfuge⌋ ad aliqđ qđ
sit sicut abluta tutia, p̄mista lenitiuis, sicut cerusa. ꝛ
climia aurea abluta, ꝛ amilo, ꝛ pauco gummi. Et
qn̄q̄ꝫ cauteriū sup verticē est nec̄ium, vt retineat᷑ ca
tarrus. Qn̄q̄ꝫ. n. eius p̄seuerātia est p̄pter p̄seuerā-
tiā catarri. Quū aūt initiū est ex velaminib⁹ intrin-
secis, tūc cura est difficilis, nisi sit [g] ⌈eius resolutio
ſm⌋ leūantia foꝛtia, cū admistratione emplꝛoꝝ ꝯfoꝛ
tantiū caput cognitoꝝ ad hāc rem: sic̄ est empl'm fa
ctū de spica, ꝛ rosa, ꝛ acatia cū aqua coꝛiādri humi
di, ꝛ ip̄o coꝛiādro humido, ꝛ sicco, cū pauco croco,
dimissuꝫ sup locū vna hoꝛa, aut duab⁹: deide remo
ueat᷑, ꝛ qn̄q̄ꝫ admistrant᷑ in ea glutinatiua, ꝛ [h] ⌈cō-
mēsuratiua māeꝝ acutaꝝ.⌋ Et gn̄a lactis sunt ex sū
ma eoꝝ. Et nō est ꝯueniēs vt dimittat᷑ distillatio ei⁹
in oculo t̄pe lōgo: imo opꝫ vt remoueat᷑, ꝛ renouet᷑
oī hoꝛa. Et de eis est albugo oui: ꝛ nō est nec̄ium in
ipsa vt [i] ⌈remoueat᷑,⌋ imo si dimittat᷑ horiꝫ aliqui-
bus, non nocet: ꝛ est laudabilioꝛ in hoc lacte: ꝛ si sit
lac magis abstersiuuꝫ: ꝛ albumē qdē oui aggregat
cū lenificatiōe, ꝛ applanatiōe sua, si nō adheserit, et
nō strixerit poꝛos. Et decoctio fenugreci aggregat
cū lenificatione sua, ꝛ maturatiōe sua, vt faciat pla-
nū, ꝛ sedet doloꝛē, ꝛ oleū ro. est hui⁹ gn̄is. Et penit⁹
opꝫ, vt nō sit in medicina admistrata in ocl'o, ꝛ p̄p̄e
in opthalmia, asp̄itas neq̄ꝫ q̄litas sapoꝛis [k] †⌈
⌋acetosi, aut acuti. ꝛ opꝫ qdē vt ꝯterat᷑ valde,
q̄tenus ipsi⁹ remoueat᷑ asp̄itas. ꝛ q̄ꝫto plus tibi est
pos̄e vt [l] ⌈sis ꝯtētus isipidis odoꝛe⌋ p̄uatis. Nā il-
lud est bonū. Interdū ṽo admistrant᷑ caputpurgia
[m] ⌈mūdificatiua⌋ ꝛ q̄ eoꝝ cursu p̄cedunt exn̄tia ex
eis q̄ p̄ nares māei p̄tē extrahūt: ꝛ de qb⁹ tūc nō ti-
met᷑ ꝙ ad oculuꝫ aliā trahāt mām. Gargarismata
q̊ꝫ qn̄q̄ꝫ admistrant᷑ i ea. Et de medicamētis qdē iu
uatiuis, est vapoꝛatio ex aq̄s tepidis cū spongia, ꝛ
lana. Et qn̄q̄ꝫ admistratio semel fcā: aut bis satis
sufficit: ꝛ qn̄q̄ꝫ est nec̄iuꝫ vt pl'm iteret᷑ ſm foꝛtitudi
nē opthalmie, ꝛ ei⁹ debilitatē. Quūq̄ꝫ in aq̄ qua fit
vapoꝛatio meliloti, ꝛ fenugreci fuīt decoctio, erit vl
tima in ꝯferēdo. Interdū p̄terea sup frontē liniunt᷑
apocrustica: ꝛ p̄p̄e quū via effusiōis māei, est vela-
mē extrisecū. Et hec qdē apocrustica sūt sicut coꝛ-
tices batheke p̄p̄e, ꝛ sic̄ sief memithe, ꝛ sic̄ feluzaha
ragi, ꝛ aloes, ꝛ semē ro. ꝛ crocus, ꝛ sarcocolla: ꝛ q̄
sūt sicut aq̄ solatri, ꝛ aq̄ ṽge pastoꝛis: ꝛ silr' [n] ⌈rān⁹⌋
ꝛ sauic oꝛdei, ꝛ solatrū, ꝛ cydoniū. Qđ si supfluitas
fuīt vehemētis calitatis, ꝛ tenuitatꝫ, admistrent᷑ epi
thimata vehemētis stipticitatis, sic̄ de gallis, ꝛ ba-
laustijs, ꝛ tribul'. ꝛ empl'm ex eis [o] ⌈cursib⁹ fluxuū⌋

[a] A. ligetur
[b] A. ligatura lō-ga
[c] A. ligatura.
[d] A. maioꝛ.
[e] A. Et qn̄q̄ꝫ est illi p̄xima in iuuamēto vētosatio nocre ꝛ positio.
[f] A. recurre
[g] A. radix seu fūdamētū curationis eius super
[h] A. ꝯtēperātia mās acutas
[i] A. Alia litera. renouetur
[k] † A. sicut amari, aut
[l] A. intēdas cuꝫ calefacientib⁹ sapoꝛe
[m] A. exsicla Alia lr̄a leniētia
[n] A. alhausegi, vel hausegi.
[o] A. sup vias fluuum

adhibitum hꝫ maximā efficaciā: ꝛ hoc qdē quum
mā fuerit cal'a. Sꝫ si fuerit frida, tūc fiāt ex eis que
exiccāt, ꝛ ꝯstrigūt, ꝛ ꝯfoꝛtāt mēbꝛū cū calefactiōe,
sicut epithimata ex sābaco, ꝛ sulfure. ꝛ baurac. Et
opꝫ qdē vt oculus assidue mūdificet᷑ a lippitudine
ex lacte distillato in ip̄m: ꝛ laua ipsuꝫ [p] †⌈ ⌋
albumie oui. Qđ si tact⁹ fuerit nec̄ius, opoꝛtebit vt
sit cum facilitate. Et opꝫ si fuerit opthalmia vehe
mēs, vt fiat flōmia vsq̄ꝫ quo timeat᷑ lipotomia. san-
guinis nāq̄ꝫ emissio p̄lmi sanat in hoꝛa. Et opꝫ i-
q̄ꝫtū pos̄e est, vt retardet᷑ in opthalmia collyrioꝛum
admistratio vsq̄ꝫ ad tres dies: ꝛ sufficiat regimē p̄-
dictuꝫ ex eūonib⁹, ꝛ attractione māeꝝ ad extrema:
ꝛ [q] ⌈in hoꝛa quā diximus locoꝝ ꝛ dispōnū.⌋ Deide
si post illud admistret᷑ collyrium, nō erit malū: ple-
rūq̄ꝫ eni sanat᷑ opthalmia his reb⁹ absq̄ꝫ cura alia.
Nature ṽo lenitas est res, q̄ est nec̄ia: imo ēt nec̄iuꝫ
ꝛ sol'one educat᷑ humoꝛ dn̄ans sāguini post flōmiā.
Et in vapoꝛatiōe qdē nō existit bonitas an̄ mūdifi-
cationeꝫ, neq̄ꝫ in balneo. Et qn̄q̄ꝫ fit illud cā attra-
hēdi mām p̄lmā [r] ⌈coop̄ientē⌋ tunicas ocl'i. Et opꝫ
vt in p̄ncipio nō admistrent᷑ inspissatiua foꝛtia, ꝛ q̄
sunt vehemēter stiptica: qm̄ ispissant tunicas, ꝛ p̄hi
bēt resol'onē, ꝛ magnificāt doloꝛē: ꝛ p̄p̄e quū doloꝛ
fuīt foꝛtis. Et ea ēt que debil'r ꝯstrigūt in p̄ncipio,
nō sufficiūt ad p̄hibendā mām: ꝛ nocēt p̄p̄ ispissatio
nē tunicaꝝ, ꝛ ꝯstringūt mām in eis: ꝙ si aliqđ hoꝝ
ꝯtingeret, succurre cū vapoꝛatiōe ex aq̄ cal'a semp̄:
ꝛ solū collyriū albū dissolutū in aq̄ meliloti est ꝯue
niēs: foꝛtius nāq̄ꝫ illo cū repl'one capitis qn̄q̄ꝫ est ei
nociuū. Resolutiua ṽo in p̄ncipio opthalmie vehe
mēter deuita. Et pl'mq̄ꝫ est nec̄ia post ista stiptica, ꝛ
p̄p̄e qn̄ eis narcotica sunt admista, distillatio aque
zuccari, ꝛ aq̄ mellis in oculo. Qđ si p̄uenit ex istis
cōmotio egritudis, ifridabis eā cū eo in quo non sit
ispissatio ad succurrēdū ei. ꝛ opꝫ vt itēdas [s] †⌈
⌋an̄ hoc ad mūdificationē lippitudis cū faci-
litate: ꝛ nō noceas ocl'o: in lippitudis nāq̄ꝫ mūdifi-
catiōe est doloꝛiꝫ alleuiatio, ꝛ abstersio ocl'i: ꝛ medi
cinis adest politas op̄ādi. Et qn̄q̄ꝫ doloꝛis vehemē
tia facit nec̄iam stupefacientiū adhibitionē, sic̄ suc-
ci pomoꝛum mādragoꝛe, ꝛ lactuce, ꝛ papaueris, ꝛ
[t] ⌈aliq̄ꝫtule aq̄ sumac. Expelle ergo illa q̄ꝫtū poteꝫ⌋
ꝙ si aliqđ eoꝝ admistras p̄p̄t necessitatē, admistra
ip̄m ſm cautelā. ꝛ si pos̄e est tibi vt sis ꝯtētus cū al-
bumine oui ꝯq̄ssati cū aq̄ in q̄ papauer sit decoctū,
fac: ꝛ foꝛtasse opoꝛtebit vt ponas cū eo fenugrecū:
vt iuuet ad sedāduꝫ doloꝛē ex p̄te resol'onis, ꝛ resol-
uat ēt, ꝛ remoueat nocumentū stupefactionis: qđ si
mā est sbtilis ꝛ coꝛrosiua, non est malū apud me vti
opio, ꝛ stupefactiuis: ip̄m nāq̄ꝫ est sanans eā, ꝛ non
succedit doloꝛ: q̄ꝫuis opoꝛteat credē ꝙ inq̄ꝫtuꝫ visui
nocet, est malū. veꝝ [v] †⌈ ⌋opio [x] †⌈ ⌋
in doloꝛib⁹ a mā coꝛrosiua p̄uenientibus [y] †⌈
⌋nō est malū apđ me vti. Ip̄ꝫ. n. sanat celeriter.
Et cura qdē moꝛdicatiōiꝫ est ex ꝯglutinatiuis, ꝛ i-
frigiditatiuis, ꝛ subtiliatiuis. Et cura extēsiōis est
cū mollificatiōe ocl'i, ꝛ resol'one p̄ ea quoꝝ vnūqđq̄ꝫ
dixim⁹ in loco suo, ꝛ p̄mutatione māei. Quuꝫ autē
egritudo fit chꝛonica tunc est flōmia faciēda ex la-
chꝛymalib⁹: ꝛ flōmāde sunt ambe arterie, que sunt
post aures. Et opꝫ vt patiēs opthalmiā, ꝛ patiētes
reumatismos ad oculos, deuitent queādmodū mł'-
totiēs diximus inunctionē capitis, ꝛ distillationem
alicuius olei in aurē. Et penit⁹ cura opthalmie, est
sicut cura reliquoꝝ ap̄atum ex rep̄cussione p̄mo, ꝛ
resol'one sc̄do: verūtn̄ exigit᷑ p̄pter mēbꝛū ip̄m sup-
flua facilitas: ꝛ est vt illud qđ repellit, ꝛ rep̄cutit, et

[p] † A. aut cum
[q] A. assidue, et qđ diximus ex locis ꝛ dispositionibus
[r] A. disrūpētem
[s] † A. sicut diximus
[t] A. aliquid ex sumach, ꝛ p̄termittāt᷑ illa q̄ꝫtuꝫ est tibi possibile
[v] † A. vti
[x] † A. ꝛ stupefactiuis
[y] † A. p̄p̄ causaꝫ permanentem

subtiliat, ⁊ qđ resoluit, ⁊ abstergit, non sit laboriosi tactus, ledēs sensuꝫ, faciēs euenire aspitatē. Et illđ qdē nō cōplet, nisi sit stipticitas eius qđ refrenat, tēperata: ⁊ mordicatio eiꝰ qđ resoluit, leuis pua: imo est melius vt sit in illo exiccatio sine mordicatiōe: et vt violētia laboris eius frāgaꝫ p illud qđ eis admisceꝫ de eis, q̄ sunt sicut albumen oui, ⁊ lac mulieris mulctū sup ꝯfricationē collyrij q̄ fit alcohol. Quūꝫ aūt mā iaꝫ est eūata, ⁊ dolor nō est in sūmo laboris, administra collyriū noīatū vnius diei, cōmistū cuꝫ eo qđ sit sicut vitellus oui: ⁊ neq̃ꝫ est lōginquū qn sanet ifirmus in die suo: ⁊ igrediaꝫ balneū in [a] ⌈seq̄nti.⌋ Sitq̃ꝫ illud qđ sufficit ad resoluēdū residuū materiei sicut est collyriuꝫ de spica. Et qñq̃ꝫ hora facit nec̄ium vt [b] ⌈facias ipm odorare de collyrio alistiptatan⌋ in die p̄ rē modicaꝫ: ⁊ addas in die scđo de eo, ⁊ erit cū eo salus: quūq̃ꝫ mā [c] ⌈fit praua i opthalmia añte⌋ ad dissoluēduꝫ tūc forsitā est nec̄ium aliqd qđ sit simile succo cucumeris asinini.

a A. sero

b A. in ipso administres sicut ex sief alipstitathan

c A. inobediens fuerit in opthalmia antiqua

¶ De cura opthalmie calide cholerice sanguinee et herisipile. Cap. X.

Regimen cōe opthalmie cuiꝰ cā est mā cholica, aut sāguinea, est flōmia ⁊ eūatio. Nam si cā fuerit sāguis calidus cholicus: aut cholera sola ꝯfert cū flōmia eūatio ex đcoctione myrobal', ⁊ qñq̃ꝫ poniꝫ in ipsa turbit. Qđ si cū ea fuerit aliq̃ꝫtuluꝫ grossitiei, ⁊ sciueris ꝙ mā sit ibibita in velaminibꝰ cerebri, ꝯfortabis eā cuꝫ hierapig. ⁊ fortasse sufficit in hꝫ infusio aloes: ⁊ si illic fuerit calitas, erit aq̄ in qua ipse ifundeꝫ aq̄ endiuie aut aq̄ pluuialis, [d] ⌈aut ille ambe. Et⌋ opꝫ qdē, vt in initio fiat in ipsa empl'm oculo ex ifrigidatiuis, q̄ sunt exp̄ssiones, sic̄ exp̄ssio lingue arietis, ⁊ exp̄ssio folioꝝ [e] ⌈salicis⌋ ⁊ mucillagines, et distillatio eaꝝ in ipso: deide albumē oui cū lacte asine, aut solum. Deinde collyriū albū, ⁊ reliqua collyria que rememorabimur in apocrusticis. Et neq̃ꝫ in eis finē ꝯsequaris, ꝑpter quē tunice ispissanꝫ, ⁊ māe ꝯstringātur, ⁊ dolor fortior fiat. Quūq̃ꝫ repulleris mām per eūonē, ⁊ attractionē, ⁊ apocrustica, tūc gradati tēdas ad maturatiua: ⁊ sint in p̄mis mista cū apocrusticis. Est ergo in p̄mis ꝯueniēs eoꝝ cōmistio cum aliquo qđ sit sicut aq̄ rof. Et in gn̄ibꝰ qdē lactis est v̄tus maturatiōis. Et in mucillagine psilij est cū repcussione maturatio q̄dā. Et mucillago semis cydonij est vehemētioris maturationis, q̃ꝫ ipsa. Et aq̄ fenugreci bona maturatiōi, est sedatiua doloris: ⁊ est maturatiuoꝝ dignior vt ab ea incipiaꝫ: ⁊ non est in ipsa attractio. Et si est nec̄ium igrossare aliqd ex illo fiat cū mucillaginibꝰ: aut ifridare, fiat cū succis: ⁊ iam exptus est succus arboris, que grece noīatur [f] ⌈achatam ⁊ siriace asel⌋ in p̄ncipio opthalmie calide, ⁊ [g] ⌈iflāmationis⌋ eius: ⁊ fuit ꝯueniēs cū ꝓp̄e tate forti. Et succi qdē isti qñq̃ꝫ coagulanꝫ, ⁊ reseruanꝫ. Postea trāsi ab hꝫ ad decoctionē meliloti, in qua sit dissoluta sarcocolla alba ꝓp̄e nutrita cū lacte mulieris, ⁊ asine. Quūq̃ꝫ [h] ⌈descēdere⌋ incipit, adde in admistratiōe resoluētiū, qđ sit fortius sicut sarcocolla in aq̄ fenugreci, ⁊ feniculi: et vaporatio ex aq̄ in qua decocta sint crocus, ⁊ myrrha. Et administra balneū si sciueris, ꝙ cerebrū sit mūduꝫ. Et da in potu post cibū per aliq̃s horas aliqd vini antiqui puri in parua q̃ꝫtitate: nā balneuꝫ post ip̄m in aqua cal'a, ⁊ vaporatio si fiat, erit illud iuuamē. Et administratio ēt collyrioꝝ narratoꝝ in antidotario ad [i] ⌈descēsionē⌋ opthalmie, ⁊ finē eius. Qđ si mā fuerit sāguinea, adhibebis vētosas post flōmiaꝫ: ⁊ assiduabis fricationē extremitatum, ⁊ ꝯstrictioneꝫ eaꝝ plus q̃ꝫ in alijs: ⁊ administrabis in p̄ncipio rei succos p̄dictos, deide admiscebis ei medullam panis: postea ifunde panē illuꝫ in rob, ⁊ pmiscebis in ipso: ⁊ fortasse oportebit vt pmisceas cū illo parūp opij, si fortis fiat dolor. Qđ si mā fuerit cholerica, euacuabis post flōmiā cū eo qđ educit cholerā. Et administrabis balneū ex aq̄ dulci. Et qñq̃ꝫ ꝯueniēs erit effundere aquā frigidā ei sup caput ⁊ oculum. Et qñq̃ꝫ lauaꝫ facies ex aq̄ frida cui admisceꝫ paꝝ aceti, ⁊ ꝯfert. Et oꝫ vt in cholica sit maior audacia in admistratione stipticoꝝ in p̄ncipio [k] ⌈sine⌋ supfluitate: ⁊ in admistratione collyrioꝝ stipticoꝝ dissolutoꝝ in succis. In herisipila aūt, q̄ est ex sūma illius, opꝫ vt administrenꝫ post eūonē cū solutiuis, ⁊ clisteri empl'a fcā ex corticibus granatoꝝ decoctis sup prunas, ⁊ tritis cū rob, aut melle: et assidue fiat ei euaporatio cū spōgia cal'a: ⁊ facere empl'm ex farina orobi, ⁊ frumēti decocta cum sirupo mell', aut cum radice [l] ⌈lilij⌋ trita cōfert ei. Et opꝫ vt assidue abluaꝫ oculus [m] †⌈ ⌋ ⁊ assidue infrigidetur, ⁊ humecteꝫ. Sed sufficientia in ifrigidātibus, est ex eis que tardāt, ⁊ hebetant: ⁊ quādo resoluiꝫ egritudo, ⁊ remanet [n] ⌈caliditas⌋ fac empl'm ex vitello oui assati, ⁊ ꝯtriti cū croco, ⁊ melle, ⁊ reliquis que scripta sunt ed herisipilā in antidotario.

d A. ⁊ in oibꝰ illis

e A. alkalef

f A. athatha, et psice asech, vl' fꝫ aliā lr̄aꝫ cersech

g A. in statu

h A. declinare

i A. declinatōeꝫ

k A. cum

l A. Alia litera. liquiritie

m † A. cū lacte

n A. rubedo Alia lr̄a plaga

¶ De cura opthalmie frigide. Cap. XI.

In opthalmia frigida fcā a materijs fridis oꝫ vt euacueꝫ hūor fridus. Et qñq̃ꝫ est nec̄iuꝫ iterare, siue sit potio, siue [o] ⌈iniectio⌋ siue gargarisatio. Et vt sit initiū cure a repcussiuis, que nō sunt infrigidātia valde. Sꝫ sint illa in qbꝰ est subtiliatio [p] †⌈ ⌋ sic̄ myrra, ⁊ sarcocolla. Et si administraueris collyriū de spica cū aqs cōmēsuratis, erit ꝯueniēs. Et si in tunicis pupille nō fuerit nocumentū, facies alcohol ex aq̄ in qua bullita sint crocus, ⁊ calcadis, ⁊ mel. Et opꝫ vt liniaꝫ in principio frons ex calcadis: ⁊ ꝓp̄e cuꝫ via materiei est p velamē extrinsecū: ⁊ sil'r nō est maluꝫ si abluat faciē ex aq̄ in q̄ dissoluiꝫ calcadis, ⁊ ꝓp̄e qn̄ via māe est ex velamine extrinseco. Et si linianꝫ palpebre in principio ex tyriaca, ⁊ sulfure, ⁊ arsenico, est bonū. Et potus tyriace ēt ꝯfert. Et iam qdē expta sunt in hoc folia alkerua ꝯtrita, ⁊ cōmista cū [q] ⌈aneto,⌋ ⁊ folia malue decocta in vino. Nos vero dicemus in antidotario troc. ꝯueniētes ad liniendas palpebras. Et aq̄ qdē fenugreci, ⁊ mucillago seminis lini est ex eis, quoꝝ distillatio in oculū patiētis opthalmiā fridā, ꝯfert. Et post illud collyriū [r] †⌈ ⌋ lenitiuū, ⁊ collyriū rubeū maius, ⁊ [s] ⌈collyriū alraigene,⌋ ⁊ sarcocolla dissoluta in succo folioꝝ capparis. Et empl'm ex folijs capparis solū. Et ꝯfert oibꝰ istis regimen subtile, ⁊ administratio balnei, ⁊ vini puri albi.

o A. clistericatio

p † A. Alia lr̄a. aliqua

q A. alumine

r † A. rubeum

s A. sief alame q̄ dachiana

¶ De cura alguardēgi. Cap. XII.

Opthalmie v̄o q̄ fcā est guardenegi: cura est eūatio, ⁊ flōmia, ⁊ vētosatio, ⁊ qñq̃ꝫ est tibi nec̄iuꝫ icidere arteriā. Qđ si fuerit opthalmia cal'a, ⁊ eūaueris ex toto corpore, ⁊ ex venis capitis, ⁊ ventosaueris, oportebit vt admistres sicut collyriū albū de repcussiuis, ⁊ sicut succus lenitiui fridi. Empl'a v̄o exteriora sunt, sic̄ crocꝰ, ⁊ folia coriādri, ⁊ melilotū cū vitello oui, ⁊ pane infuso in rob vue. Et qñq̃ꝫ est nec̄ium vt eis admisceaꝫ de narcoticis aliqd. Et linimenta ēt sint ex hꝫ, ⁊ ex memithe, ⁊ litio, ⁊ aloe. Et ex eis qdem que expta sunt ad eā est vitellus oui cuꝫ adipe vrsi,

de q̄bus fiat sicut emplm̄, ⁊ supponant̄ sup oculuz: ⁊ quū dolor sit fortis infundat̄ in ᵃ [ꝑputijs] vue. Deinde ꝯterat̄ cum vitello oui, ⁊ supponat̄ oculo. Quuz aūt dolor sit fortior īfundat̄ crocus ꝯtrit⁹ cū lacte, ⁊ succo coriādri, ⁊ distillet̄ in oculū. Quidaz ṽo diligūt in guardenegi vt administrent̄ cure extrinsece, ⁊ sufficiat distillatio lactis trib⁹ diebus in oculuz, si dispō illud tolerauerit. Et illi q̄dē q̄ alcocol administrāt, iaz exꝑti sunt in guardenegi ᵇ † [ ] ad dolorē vlceratū, vt fiat alcohol, ex sarcocolla, ⁊ croco, ⁊ fiet̄ memithe, ⁊ opio. Qꝺ̄ si fuerit guardenegi post opthalmiā fridā grossam purgabis cū hieris nec̄io, ⁊ administrabis mucillagines lenificātes factas ᶜ [ex] succo caulis, aut aq̄ decoctionis eius. Et qn̄q3 erit tibi nec̄ium ꝑmiscere eas cum aq̄ solatri. ⁊ qn̄q3 erit tibi nec̄ium vt ꝑmisceas eas cum myrrha, ⁊ ᵈ [sarcocolla.]

De cura opthalmie ventose. Cap. XIII.

Opthalmia aūt vētosa curat̄ cum embrocis, ⁊ vaporationibus, ⁊ balneis. Et vaporatio q̄dē ex milijs est iuuātior vaporationuz, que fiūt ei. Quidā ṽo ꝓsumptuosi qn̄q3 audent administrare narcotica apud doloris vehementiā, ⁊ id vt sedet̄ in hora. Sed ipse excitat̄ post horā vehementius, q̄3 prius fuit, propterea q̄ prohibet resolui ventositatem.

Sermo ᵉ [vniuersalis] de medicinis opthalmie vsitatis. Cap. XIIII.

Collyrium q̄dē albū. Nā ipsuz est ꝯglutinatiuū, infrigidatiuū, sedatiuū doloris, rectificatiuū hūoris mordicatiui. Qn̄q3 admiscet̄ ei opiū, fit vehementius sedatiuuz doloris: s3 fortasse nocet visui, ⁊ plōgat egritudinez ꝓpt̄ stupefactionē, ⁊ cruditatē quā facit. Et ex eis que ꝓcedūt suo cursu ᶠ [est troc. rosꝫ. est maximi iuuamēti ī iflāmatiōe, ⁊ dolore, ⁊ est maior, ⁊ minor] Et tu q̄dē inuenies ī antidotario trociscos, ⁊ collyria h⁹ gn̄is. Et iuenies in tabulis oculi medicinaꝝ singulariū reꝑcussiua, sic̄ merdasengi, ⁊ dragagātū ⁊ litiū, ⁊ rosa, ⁊ antimoniū ᵍ [safamsi] ⁊ acatia, et memithe, ⁊ sandalū, ⁊ galle, ⁊ lutū sigillatū, ⁊ reliq̄ succi, ⁊ gūmi, ⁊ reliq̄. Et de singularib⁹ q̄dē q̄ maturāt mās grossas sūt sic̄ myrrha, ⁊ crocus, et olibanū, ⁊ spica, ⁊ castoreū, ⁊ paꝝ ęris rubei ʰ † [ ] ⁊ aloes ꝑpe, ⁊ amomū, ⁊ cornu cerui adustū. Mēsurare aūt humorē cuz eo qꝺ̄ est fridius, ⁊ cū eo qꝺ̄ est calius, est illud qꝺ̄ ꝑtinet ad idustriā artificialē ī ꝑticularib⁹. Reliq̄ ṽo ꝑmista exꝑta dicā ī antidotario. Et ex reꝑcussiuis exꝑtis ad vehemētiā doloris, ⁊ mām grossā, est encaustrū ⁱ [⁊ alesehēfeti] cū melle puro: ⁊ aq̄ fenugreci ponat̄ in āgulis lachrymalib⁹ cū stillo. Sed de cōpositis sūt sic̄ collyriuz ᵏ [istipticā] ⁊ rubeū lenitiuū ⁊ collyriū ꝺ̄ scedenegi maius ⁊ troc. de semib⁹ ex sūma eoꝝ sūt bōi vltie.

Tractatus secundus de residuis egritudinib⁹ ei⁹ qꝺ̄ de oculo apparet, ⁊ p̄lm eius est de egritudinibus cōpositionis, ⁊ continuitatis.

De vesicis. Cap. I.

Contingunt in ocl'o vesice aquose ī q̄busdā corticib⁹ cornee, que sunt q̄tuor tunice. Et hec q̄dem aquositas coarctat̄ iter duos cortices horū. iiij. Et eius q̄dē loc⁹ ꝓculdubio diuersificat̄: ⁊ qui est ꝓfūdior eoꝝ, est deterior, ⁊ diuersificat̄ ſm augmentum ⁊ diminutionē cum q̄3titate: ⁊ diuersificat̄ ꝓpter suū colorē: ⁊ eēntiā suā. Et qn̄q3 diuersificat̄ ꝓpter ˡ [suauitatē suā,] ⁊ acuitatē suā, ⁊ corrosionem suā: ⁊ q̄cūq3 eaꝝ est ad corticē primū, est ᵐ [mala] nigra, q̄m illa ⁿ † [ ] ꝓhibet visū a ꝯphensione vue: ⁊ ꝓfunda ꝓhibet a ꝯphēsione ipsius, q̄m radi⁹ est remotior ad h̄ vt ipsam faciat ꝑuiā, q̄re vi̇̄ alba. Et plima aq̄sitas acuta est mala: q̄m ledit cuz extēsiōe, ⁊ corrosiōe sil̄': ⁊ ᵒ [ois q̄dē q̄ est copiosior] est plus extēsiua, ⁊ plus dilatās, ⁊ corrodens. Que aūt ex ea opponit̄ foramini nocet visui ᵖ † [ ] ꝓprie quuz est corrosiua, ⁊ vlceratiua.

De cura. Cap. II.

Cura ipsius dū est ꝑua, est cū medicinis exiccatiuis: ⁊ cū eis q̄ sunt sicut medicamē de luto cōparato ad samios: ⁊ est vt sumant̄ luti samij torrefacti. ℥. iij. ⁊ tutie. ℥. j. ⁊ climie lauate, ⁊ antimonij abluti amboꝝ an̄. ℥. ij. ⁊ scorie ęris ablute. ℥. ᑫ [iij.] opij. ℥. iij. gūmi. ℥. iiij. terant̄ cū aq̄ pluuiali, ⁊ fiāt ex eis collyria: ⁊ administrent̄ cuz aq̄ fenugreci: ⁊ qn̄ ʳ [multiplicat̄] curet̄ cum ferro.

De ˢ [exituris] oculi ⁊ cornee. Cap. III.

Exiture oculi gn̄ant̄ ſm p̄lm ab ᵗ [humorib⁹ acutis, adustis: ⁊ sunt septem sp̄ēs: q̄tuor a suꝑficie cornee, q̄s. G. noīauit vlcera: ⁊ accidit ꝓpter eas asperitas. ꝓma eaꝝ est vlcus sil̄is fumo exn̄s sup nigrū oculi expāsa, occupās locū magnū: ⁊ noīat̄ ᵘ [albassue,] ⁊ fortasse noīatur ˣ [chatemē.] Deide est sp̄ēs altera, ⁊ est ꝓfūdior, ⁊ est vehemētius alba, ⁊ minoris q̄3titatis, ⁊ noīatur nubes: ⁊ fortasse noīat̄ ēt ʸ [chatemē.] Et deide est sp̄ēs tertia coronal', ⁊ est sup coronaz nigredis, que qn̄q3 occupat de albo ꝯiūctiue aliq̄d: ⁊ vi̇̄ q̄ est sup pupillā albuz, ⁊ qꝺ̄ est sup ꝯiūctiuā, rubeū. Et q̄rta noīat̄ adustiua, ⁊ noīat̄ ēt lanosa, ⁊ existit in eo qꝺ̄ apꝑet de pupilla, ac si lana pauca eēt sup ipsum. Et tres sunt ꝓfūde, q̄ꝝ vna noīat̄ anulū, submersā h̄ns ꝓfunditatē: ⁊ est vlcus strictū, ꝓfundū, mundū. Et sc̄ꝺa noīat̄ ᶻ [lilimie. s. vugula] ⁊ est minoris ꝓfunditatis, ⁊ latioris occupationis. Et tertia est vlcus, qꝺ̄ noīat̄ alficume. s. ⁊ adustiuū, ⁊ est ēt vlcus sordidum, h̄ns crustas, in cui⁹ mūdificatione est timor: humiditas eni currit ⁊ [per] corrosionē pāniculoꝝ, ⁊ corrūpit̄ cum ea oculus. Ulcera ṽo in ocl'o fiunt aut successiōe opthalmie, aut successiōe bothor ꝓpt̄ ꝑcussionē: ⁊ multotiēs q̄dē est ꝓncipiū vlceris interius, ⁊ disrūpit̄ ad exteriora, ⁊ econuerso.

De signis. Cap. IIII.

Signa vlceris in eo qꝺ̄ de ocl'o apparet sūt, q̄ est pūctū albū, si est sup pupillā, ⁊ rubeū, si est in ꝯiunctiua, ⁊ est cū eo dolor vehemēs, ⁊ pulsatio: ⁊ qn̄ ē sanies, q̄ iuenit̄ i ʔ [eo qꝺ̄] supponit̄ alba, siḡt dolorē ꝫ [debilē] ⁊ pulsationez fortē. Si ṽo fuīt citrina, ⁊ fusca, aut s̄btil̄'erit in illo leuior: ⁊ si fuerit rubea, tūc dolor erit leuior valde.

De cura vlceris. Cap. V.

Cum fuerit vlcus in ocl'o dextro, dormiat super sinistrū. ⁊ qn̄ fuerit in sinistro, dormiat sup dextrū, et opz vt subtiliet regimē in ꝓmis. Quuz ergo disrūpit̄ vlcus, declinet regimen ad extremitates, ⁊ ad pullos vt nō debilitet̄ ᵃ † [ ] ⁊ nō ꝯsolidet̄ vlcus: ⁊ multiplicent̄ suꝑfluitates corꝑis ei⁹: ⁊ opz vt nō repleat̄: ⁊ non clamet nec sternutet, q̄3tum poſ̄e est, neq3 igrediat̄ balneū, nisi

Marginal notes:

a A. coagulato
b † A. ⁊ ad cēm
c A. cum
d A. croco
e A. paucus seu breuis
f A. sūt troc. rosaꝝ sūt eni maximi iuuamēti, et sunt maiores et minores
g A. alassheant
h † A. adusti
i A. seu tinctura nigra alasachafe
k A. astasithican
l A. dulcedinez suā, seu ꝑp saporē eius isipidum
m —— A.
n † A. non
o A. q̄3to plus est ꝓfundior
p † A. et
q A. Una lr̄a. iiij Alia litera. j.
r A. Alia litera magnificata fuīt
s A. vlceribus
t A. vlcera
v A. alchasi
x A. chateman
y A. chateman
z A. luluma
⁊ A. propter
ʔ A. in pāno qui
ꝫ A. Alia litera. prauum
a † A. virtus

post maturationē egritudinis:si aūt ingrediaṫ ne/cessariū est ei vt nō ꝓlóget morā:ꝛ intēdat in mūdi/ficādo caput,ꝛ stōm cū euacuatiuis trahētib⁹ad i/feriora:ꝛ silr̄ ꝯfert in eis vētosatio sup crus plm̄,et flómia saphene,ꝛ assiduatio solōnis vētris,oibus iiij.dieb⁹cū eo qđ educit supfluitatē acutā,subtilez ex decoctióib⁹,ꝛ ifusionib⁹:ꝛ si fuīt hͦ opthalmia, cureṫ pri⁹cū euone p̄dicta in cap̄ suo,ꝛ cū medicis [a] [ꝛ ꝯiūgaṫ iter]sedationē doloris,ꝛ ꝯsolidationē vlcex cū eis q̄ sūt sic̄ [b] [collyriū anesestigi,ꝛ alscusi ꝛ cerusa]ꝛ distillatio lactis mulieris in oculo. Et si fuerit hͦ cursus ꝑmisceaṫ ei illud,qđ hʒ v̄tutē ꝓhibitiuā. Et ad sūmū canon electióis medicinax in ipo est,qm̄ opʒ vt eligaṫ oē,qđ exiccat absqʒ mordicatióe, Et si calor fortis fiat,tūc admistra collyriū asedenigi lenitiuū. Et collyriuʒ olibaninū est valde iuuatiuū. Et de collyrijs qdē iuuatiuis,est collyrium setalicū,ꝛ conis. Et si fuīt cursus collyriū darmi⁹et emelluydion:ꝛ si fuīt cursus cū acuitate, tūc dam⁹ collyriū [c] [febriciū,]ꝛ si fuīt sine acuitate [d] †[ ]collyriū in q̊ poniṫ myrrha,ꝛ spica [e] [celtica.]Qđ si in vlcerib⁹fuīt sordes,tunc cū sirupo de melle:aut cū aq̄ fenugreci cum aliq̊x collyriox p̄dictox:aut cū mucillagine semis lini:aut cū lacte mulieris. Et si fuīt corrosio vehemēs neciuʒ erit administrare darcametilon.ꝛ qn̄ mūdificaṫ vlcus, tēde ad desiccatiua absqʒ mordicatiōe,sic̄ collyriū de olibano,ꝛ sic̄ olibanū ipʒ [f] [nesestigi,]ꝛ cerusa,ꝛ plūbū adustū ablutū,ꝛ collyriū albū,ꝛ collyriū [g] [albebar]ꝓp̄e,ꝛ silr̄ cinis ostraci ablut⁹ cū albumine oui:aut cinis ostraci magni ablut⁹ cū eq̄li mensura sui de sedenegi. Descriptio collyrij luberis,ꝛ ē forte. ℞.climie.x.ꝛ.vij.aur̄.ceruse ablute.ʒ.j. amili,ꝛ opij,ꝛ dragagāti oiuʒ an̄.aur̄.ij.teranṫ ꝛ fricenṫ cū aq̄ pluuiali,ꝛ ꝯficianṫ cū albumie oui. Aliđ eiusdē nois,ꝛ est forte. ℞.climie aduste,ꝛ ceruse ablute.ʒ. viij.myrrhe aur̄.vj.plūbi adusti abluti aur̄.j.amili aur̄.vj.plūbi adusti abluti,ꝛ talk ambox an̄.ʒ.iiij. dragagā.ʒ.viij.terāṫ cū aq̄,ꝛ ꝯficiāṫ cū albuie oui.

¶De rupturis cornee. Cap.VI.

Quandoqʒ fit [h] [a ruptura]p̄cedēte:ꝛ qn̄qʒ fit a cā extriseca,sic̄ ꝑcussióe,aut casu disrūpēte:ꝛ tūc appet vuea. Qđ si illud qđ de ea appet est res modica noiaṫ formical' ꝛ almusaragi,ꝛ [i] [ḡnatilis,]ꝛ illud est s̄m magnitudinē,ꝛ ꝑuitatē. Si autē est augmētatio illa ita vt appeat i ea granū vue,noiaṫ vuea:ꝛ que est maior, noiaṫ vesical'. Si āt egrediaṫ vuea valde, ita vt sepaṙeṫ iter palpebras ꝛ cooptură,noiaṫ clauualis:ꝛ qn̄ albificaṫ vuea,nō est ei sanitas. Et scias ꝙ quū cornea rūpiṫ in lógitudie,nō dr̄ albedo:sʒ dr̄ scissura,ꝛ est q̄si speculatoriā sic elógat⁹. Et poṫe qdē est vt hͦ declareṫ mō manifestiore:ꝛ dicaṫ, ꝙ ruptura qn̄qʒ fit in oib⁹ ꝑtib⁹cornee,ꝛ corticū ei⁹:ꝛ est eminētia de s̄ba [k] [vuee,]ꝛ qn̄ʒ fit in qbusdā ꝑtib⁹ cornee:ꝛ est eminētia ex ea ipsa,ꝛ est apđ corrosionem quorūdā corticū ei⁹:ꝛ assilaṫ vesicis:sʒ dr̄ a vesicis mollibus,ꝛ duris:qm̄ ꝑꝑ vesicas molles, ꝛ duras fiūt in albedie ocl̄i rubedo,ꝛ lachryme,ꝛ pulsatio: ꝛ [l] [frāgiṫ]sub radio. Sʒ nō est ita hͦ. Eminētia v̊o q̄ fit ꝑꝑ fracturā cornee in oib⁹suis corticib⁹, aut ē cum apparitione toti⁹ vue:aut cū q̄dā ꝑte ei⁹. Eius aūt spēs sūt q̄tuor,ꝑua [m] [ḡnatil']ꝛ formicalis q̄ qn̄ minoraṫ silaṫ vesice molli,ꝛ vesice dure:ꝛ sepaṫ ab ea,qm̄ est s̄m colorē vue in nigredie,ꝛ [n] [viriditate ꝛ colore medio iter eas.]Qđ si differat color ei⁹ a colore tunice vue,ēt vesica est, Et qn̄qʒ verificaṫ per

a A. aggregātibus

b A.sieṫ alnesastegi, ꝛ alchēduri,ꝛ sieṫ de cerusa

c A. farianum

d † A. tunc administramus

e A.nardi

f A. alnesastegi

g A.alabar

h A.ab vlcere Alia lr̄a.ab vlcere penetrante

i A. aldebabi, seu aldebani.i. muscalis

k A.cornee

l A.deprimitur

m A.muscalis

n A. alcarcha.i. coloṙ celesti seu griseo vel glauco, et alī hele.i. colore vario.i.colore medio iter colorē nigruʒ,ꝛ celestem,seu griseum

ꝯsiderationē in re eius. Si videṫ circūdās in radice eius res alba sicut lymbus:ꝛ illud qdem nō est nisi extremitas rupture cornee,ꝛ albificaṫ s̄m ꝯsolidationē. Et scđa est illa quaʒ p̄diximus,ꝛ noiauimus vueā. Et tertia est maior illa,ꝛ ꝓhibet cooptură:et dr̄ vesicalis,ꝛ clauualis. Et q̄rta est q̄si ipsa sit ex gn̄e vesicalis,verūtn̄ est chronica ꝯiuncta cuʒ eo,quod egrediṫ ex cornea,ꝓcedens ab ipso:ꝛ dr̄ orbicularis:ꝛ est similis armile fusi ꝯiuncte cum fuso.

¶De cura. Cap.VII.

Quum ꝑseuerat in via ḡnonis eius cura ē cura vlcex ꝛ bothor, s̄m ꝙ diximus:ꝙ idigēt mūdificatione corꝑis,q̄liscunqʒ sit egritudo,euando ꝑ flómiā,ꝛ solōnē. Et post euonē,administreṫ balneū ex aq̄ dulci:ꝛ ꝓp̄e qn̄ est i ꝯplōne acuitas p̄ter qđ moreṫ in aere balnei nisi parū. Et neqʒ ēt multiplicet s̄bmersionē capit̄ sui in aq̄ foutis:siue sit cal'a,siue sit frida. Et neqʒ admistrenṫ olea super caput. Quedā.n.illox mittūt māʒ ad oculū,ꝑꝑ resolōnē māei iuēte in cerebro:ꝛ attrahūt qđ nō est in ipso:ꝛ [o] [exprimūt ip̄m ꝑꝑ ispissationē porox]resolōnis. Quū ergo nō iuenit vacuū,currit ad extremitates cerebri. Et opʒ qdē vt cibi sint boni chimi, tēpati,fridi,humidi:ꝛ reliquū [p] [corp⁹]silr̄. Et dū ꝑseuerat in ꝑncipio,oʒ vt matureṫ,ꝛ cureṫ cura vlcex. Quū aūt vlceraṫ,tūc admistrenṫ in ꝑmis sup ipsaʒ empl'a stiptica cū abstersiuis,sic̄ cydonia,ꝛ lētes decocta cū melle:ꝛ sicut [q] [aq̄]ḡnati,ꝛ oliue,ꝛ vitellus oui,ꝛ croc⁹,ꝛ ḡnatū muʒū decoctū cū pauco aceto,ꝛ aq̄ agreste,ꝛ discoctū donec fiat emplʒ: aut si tolerat distilleṫ in oculū cuʒ amilo,ꝛ silibus. Quū aūt sit rupta,cureṫ cū cura rupture. Formical' v̊o cureṫ cū ꝓhibitiuis stipticis,ꝛ cū vaporatióib⁹ cū aceto,ꝛ aq̄,ꝛ vino pōtico,aut cū aq̄ in q̄ bulliuit rosa,ꝛ fiat alcohol.ꝛ ex collyrijs stipticis. Et ex medicinis qdē iuuatiuis in ip̄a sunt succ⁹ foliox oliue ꝛ succ⁹ v̊ge pastoris. Et ex medicis singularib⁹ stipticis sūt spica,ꝛ rosa,ꝛ plūbū adustū,ꝛ chimolea ꝛ terra sigillata ꝛ cerusa. Et ex alcohol,gallax partes due:deide ātimonij ꝑtes.x. Et ex collyrijs collyriū hamir,ꝛ hādimur,ꝛ beditū de isoles,ꝛ collyriū arabicū. Et ex eis q̄ sṫ fortia,ē collyriū berdene trisles. Et quū ex eo ꝯdistillaṫ aliqd ligeṫ frōs,ꝛ dormiat resupin⁹. Collyriū forte ad illđ cinis fusorij i q̊ purgaṫ es,ꝛ croc⁹,ꝛ amilū,ꝛ dragagātū ꝯficiāṫ cū albumie oui galline nati ea die:ꝛ qn̄ʒ pōiṫ i ea lapis iameni.collyriū bonū,ꝛ ē collyriū berdemē ꝯferēs spēb⁹bothor. ℞.ātimonij adusti abluti.iiij.aur̄.ceruse plūbi aduste ablute.vj.aur̄.litij idi.xvj.aur̄.spice.viij.aur̄.polij.ij.au.climie aduste ablute au.viij. acatie citrie.xx.aur̄.castorei aur̄.vij.tn̄dē aloes gūmi arabici.xx.aur̄.terāṫ cū aq̄ pluuiali,ꝛ fiāt collyria.ꝛ scias ꝙ neciuʒ est tibi qn̄ icipit vlc⁹i eminētia vt facias adherē ocl'o ligaturā,q̄ sustēteṫ,ꝛ resupinatio. Illi v̊o q̄ est clauualis nō est cura. Et qdā ꝓpṫ pulchritudinē delinquūt,ꝛ abscidūt eminētiā [r] [exmusaraget:]sed rectius est vt non moueaṫ:ꝛ fortasse ei effundeṫ mā,ꝛ ꝑmutabiṫ ad oculū altex.

¶De bothor in oculo. Cap.VIII.

Quod est autem sup corneā tendit ad albedinem.ꝛ qđ est sup ꝯiunctiuaʒ est tēdēs ad rubedinē.

¶De cura. Ca.IX.

Phlebotomia et distillatio sanguinis in oculū s̄m ꝙ dicem⁹ in cap̊ altarfati:et vaporatio ocl̄i cuʒ lana ifusa i albumie oui ꝯquassati cuʒ [s] [aceto]ꝛ oleo ros.

o A. Alia litera. quedā cox ispissant porositates

p A.regimen

q A.flos

r A. almuseregiat

s A.vino

ꝛ distillatio lactis in quo ponitur semen almaru: et [a] ⌈collyrium aluber, ꝛ collyrium dinacon.⌋

¶De sanie [b] ⌈in siphac.⌋ Cap.X.

Ec sanies ꝯtinet̃ sub cornea: aut i ꝓfūdo: aut i ꝓpinquo: ꝛ sil'r̃ loc⁹ cornee, vngule. ꝛ qñ corroditur cum ea pars noiatur [c] ⌈calcataren.⌋

¶De cura. Cap.XI.

Irit paulus curat̃ cū eis q̄ sunt sic sirup⁹ ō melle, ꝛ succ⁹ fenugreci: ꝛ collyriū de olibano: aut apiat̃ cuꝫ meliloto, ꝛ mucillagie semis lini, ꝛ raphano humido decocto, si nō ꝓhibeat opthalmia. Et mūdificet̃ cū eis q̄ sūt sic collyriū de myrrha, ꝛ fumus terre. Et si nō fuerit vlcus administra h̄ collyrium. Calcadis croci amboꝝ añ. ℥.j. myrrhe.ʒ.j. ꝛ.ſ. ꝛ mellis.lib.j. Et ēt medicamē magnetis factū ad vngulam. Et ēt medicamen de luto samio, ꝓdicto in capitulo de vesicis.

¶De cancro in oculo. Cap.XII.

Lurimū accidit in tunica cornea [d] †⌈ ⌋ dolor vehemēs, ꝛ extēsio in venis ocl'i, ꝛ pūctura fortis, q̄ ledit̃ tp̄s, ꝛ ꝓp̄e quū mouet̃ hn̄s ipsuꝫ, ꝛ rubedo in tunicis oculi, ꝛ soda, ꝛ casus appetit⁹ cibi: ꝛ ledit̃ ab oi i q̊ est calitas. Et ē ex eis i q̊ꝝ salute nō ē spes, q̄uis sit spes i sedatiōe ei⁹: ꝛ nō facit dolorē cācer i aliq̊ mēbroꝝ, q sit sic dolor ei⁹, quū accidit in oculo. Et administratio qdē medicinaꝝ calaꝝ est ex eis que ledunt patientē ip̄m, ꝛ augēt dolorē intolerabilem.

¶De cura. Cap.XIII.

Si nō fuīt excusatio cure ei⁹, tūc sit itētio sedatio doloris: ꝛ mūdificet̃ corpus, ꝛ ps capit̄ ab hūore [e] ⌈ꝯturbato⌋ ꝛ nutriat̃ cibis boni chimi triticeis, in qb⁹ nō est calefactio: ꝛ pot⁹ lactis ꝯfert ei. Et opꝫ qdē vt admistret̃ in ip̄o albumē oui cum meliloto, ꝛ aliqd de croco: ꝛ collyriū albū: ꝛ oē collyriū factū ex eis, q̄ sunt sic amidū, ꝛ cerusa, ꝛ gūmi ꝛo piū. Et oia in qb⁹ ponunt̃ reliqua leniētia, ꝛ stupefaciētia: ꝛ collyriuꝫ samurdū, ꝛ collyriuꝫ meburium. Et cerotū factum ex vitello oui, ꝛ oleo ros̃.

¶De garab, ꝛ apatibus lachrymaliū. Cap.XIIII.

Quandoqꝫ egredit̃ in lachrymalib⁹ angulis oculi, exitura. Et qn̄qꝫ est dura. q̄ tactu mouet̃, ꝛ nō rūpit̃, ꝛ est de gn̄e glādulaꝝ. Et pl'm [f] ⌈malitie⌋ ei⁹ est, qd̄ videt̃ eminētia i lachrymalib⁹: ꝛ [g] ⌈iuenit̃ cū exp̄ssione, ꝛ dolet ei⁹ exp̄ssio:⌋ ꝛ multiplicat̃ cuꝫ ea opthalmia. Et qn̄ꝫ est exitura bothoralis faciēs collectionē, ꝛ disrūpit̃: ꝛ qñ rūpit̃, facit fistulaꝫ ſm pl'm. Et ābe cōicant in h̄, ꝙ vnaqueqꝫ eaꝝ mouet̃ sub tactu: ꝛ submergit̃ cū [h] ⌈exp̄ssiōe, ꝛ augmētat̃⌋ quū dimittit̃: ꝛ qn̄qꝫ est ſba ei⁹ bothor: ꝛ eius [i] ⌈augmētū⌋ in ꝓfundo, q̄re ei⁹ eminētia exteri⁹ nō appet: veꝝ ipsam sīgt prurit⁹: ꝛ qn̄qꝫ man⁹ iuenit eā apd̄ ꝯp̄ssionē vltimā. Et garab qdē est fistula adueniēs in angulis ocl'i domesticis. Et pl'm qdē eius succedit exiture, ꝛ bothor apparētib⁹ in loco. Deinde rūpit̃, ꝛ fit fistula: ꝛ exitura illa anq̄ꝫ rūpat̃ noiat̃ [k] ⌈hakilus.⌋ Et qm̄ illd̄ mēbrū est ſbtil' ſbe, vꝫ ab iteriori ei⁹ vſqꝫ ad ipsi⁹ exteri⁹, sic [l] ⌈pānus: quē⌋ iuenis a latere ossis nasi. ꝛ a latere ei⁹ qd̄ appet de oculo. Quū ergo rūpit̃ [m] ⌈dimittit lōgitudinē, ꝛ remanet saniosa difficilis ꝯiūctionis:⌋ qm̄ mēbrū est humidū, ꝛ cū humiditate sua mouet̃ semp: ꝛ pp̄ hoc fit fistula. Et ei⁹ garab] dem ruptura qn̄qꝫ est ad exteriora, ꝛ qn̄qꝫ ad iteriora [n] †⌈ ⌋ ꝛ qn̄qꝫ est ruptura ei⁹ ad ābo latera sil'. Et multotiēs fit ei⁹ ruptura ad nasū, ꝛ currit ad ip̄m. Et qn̄qꝫ ꝯseqt̃ malitia saniei eius os, ꝛ corrūpit ip̄m, ꝛ denigrat, ꝛ corrūpit cartilagines palpebre, ꝛ implet oculū sanie que egredit̃ cū cōpressiōe.

¶De cura. Cap.XV.

Algarab est egritudo chronica: ꝛ q̄ ē ex ea leuior, est illa q̄ est recēs. Nā que recēs est curat̃ cū medicis facilibus, q̄s dicemus. Chronice v̊o cura est in ea cauteriū qd̄ narrabim⁹: aut qd̄ stat loco ei⁹ sic diebardich. Incipiat̃ ergo, ꝛ fricet̃ fistula pāno: deide fiat liciniū cū diebardich, ꝛ ipleat̃. Quidā aūt existimauerūt, ꝙ qñ mundificat̃ ab ea caro mortua, deide ſbmergat̃ cottū cū aq̄ siliquaꝝ nabati, ꝛ itromittat̃ in ip̄a cōfert vehemēter. Et si qs vult admistrare medicinā absqꝫ cauterio, tūc meli⁹ est vt exp̄mat̃ donec egrediat̃ qd̄ est in ipsa: deide abluat̃ cū vino stiptico distillato in ipsa: ꝛ si fuīt paꝝ, ꝛ nō egredit̃, dimittat̃ vſqꝫ ad duos dies, aut tres ligata, donec aggreget̃ aliqd q̄ꝫtitatē hn̄s: deide exp̄mat̃, post lauet̃: deide distillet̃ in eā collyriū algarab qd̄ Mahomet filius zacharie sibi cōparat: ꝛ ꝓp̄e qd̄ ex eo dissolutū est i aq̄ gallaꝝ. Et melior qdē distillatio est distillatio q̄ fit post distillationē interueniēte hora iter oēs duas distillatiōes. Et de meliore qdē regimine ei⁹, est vt mēsuret̃ ei⁹ ꝓfunditas ꝯtēta: deide iuoluat̃ radius cotto ſbmerso in medicinis, ꝛ ponat̃ in ipsa, siue sit medicina currēs, siue puluis. Et oꝫ qñ administrat̃ medicamē, vt strigat̃ cū pāno, ꝛ adhibeat̃ qes. Et de collyrijs qdē exp̄tis est vt sumant̃ arsenici rubei ꝛ atrimēti, ꝛ cātaridaꝝ, ꝛ calcis, ꝛ salis āmoniaci, ꝛ alumis p̄tes eq̄les, ꝛ aggregent̃, ꝛ terant̃ cuꝫ vrina pueri, ꝛ siccent̃, ꝛ admistrent̃ sicca. Qn̄qꝫ v̊o cōfert, in p̄ncipio sui, ꝛ añ eruptioneꝫ, vt supponat̃ ei atramētū, ꝛ ponat̃ sup̄ ipsam āmoniacū, ꝛ merubegi, ꝛ sil'r nux rāzida, ꝛ oē qd̄ est fortis resol'onis. Et qn̄qꝫ terunt̃ folia rute domestice cū aq̄ cineris, ꝛ ponunt̃ sup̄ hakilus anteq̄ꝫ ꝯsequat̃ os: ꝛ post ꝯsecutionē ei⁹ ꝯsolidat ip̄m, ꝛ rectificat carnē. Sꝫ mordicant in p̄ncipio quū ponunt̃: deide nō mordicāt. Et qñ fit garab, scias ꝙ canō est in ip̄o vt mūdificet̃ in p̄mis, deide curet̃. Et ex eis q̄ mundificāt ipsaꝫ, est vt sumat̃ lanugo arūdinis iuēta in iteriore p̄te ei⁹, ꝛ ꝓp̄e ꝓpinq̄ radici ei⁹, q̄ quādaꝫ hn̄t grossitudinē, ꝛ ſbmergat̃ in melle, ꝛ adhibeat̃ algarab: ꝛ mūdificabit ip̄m, Deide lauet̃ loc⁹ cuꝫ spōgia ifusa in aq̄ mell': ꝛ qn̄qꝫ [o] ⌈seqt̃ illud semp. s.⌋ lanugo arūdinis sicca sola sine medicia alia [p] ⌈exiccāte⌋ ꝛ sufficit. Et ex exp̄tis qdē est sief memithe, ꝛ croc⁹ cū aq̄ altaraxacō, ꝛ sine cessatiōe p̄mutet̃. Et ex eis est vt terant̃ limacie cū ostracis suis, ꝛ p̄misceant̃ eis myrrha, ꝛ aloes, ꝛ admistrent̃. Et ex eis q̄ ꝯferūt in [q] ⌈egritudine⌋ cū est adhuc pauca, ꝛ nō est aggregata: ꝛ qn̄ꝫ ꝯfert i ea quū est vlc⁹. Et ex eis est [r] ⌈guadai⌋ adustū, ꝛ croc⁹ ꝛ taraxacō siccū cū aq̄ [s] ⌈sumac solatri.⌋ Et ex mirabilib⁹ in ip̄a, sūt folia rute cū aq̄ ḡnatoꝝ supposita ei. Et de ꝓp̄etate ei⁹ est ꝙ ꝓhibet remanē vestigiū fedū. Et oꝫ vt nō cures de mordicatiōe ei⁹. Et ex eis qdē, q̄ rūpunt exiturā, est empl'm ex pane cū semie maru, ꝛ olibano cū lacte muliebri: aut crocus cū aq̄ eruce: aut myrrha cum tertia sui de gūmi arabico ꝯfecta cū felle vaccino, ꝛ ānectat̃ sup̄ ip̄aꝫ, ꝛ nō moueat̃ donec sanet eā. Et ex medicinis algarab est vt fiat liciniū ex flore ęris ꝯgelato cū [t] ⌈bdelio⌋ ꝛ āmoniaco. Et existimauerūt idi, ꝙ mes ma/

[a] A. siefalabar, ꝛ siefchananum
[b] A. sub siphac cornee
[c] A. calcathaia
[d] †A. Signa ei⁹ sunt
[e] A. feculento
[f] A. Alia litera. signorum
[g] A. ꝛ occurrit ei seu sentit cuꝫ cōpressiōe tactiua, ꝛ dolet eius compressio Alia lr̃a. ꝛ remouet̃, seu occultatur cū ꝯp̄ssione
[h] A. cōpressione ꝛ eminet vel subleuatur
[i] A. eminentie
[k] A. akilus
[l] A. concauitas quam
[m] A. descēdit penetrādo, ꝛ fit difficilis ꝯsolidationis
[n] †A. dextri aut sinistri
[o] A. post illd̄ apponitur
[p] —— A.
[q] A. principio egritudinis
[r] A. vdha
[s] A. ifusionis sumach que steterit sub sole
[t] A. olibano

ſticatuȝ ſanat eā. Et exiſtimauerũt qdā eoꝝ ꝙ myrrha ſola ſanat eā qñ ſuꝑ ipaȝ ponitᷣ, ⁊ ex pulueribꝰ expꝛtis in ipſa, eſt vt ſumatᷣ venaꝝ ꝑs vna, ⁊ ameos due tertie ꝑtis vniꝰ, ⁊ terantᷣ puluerizādo, ⁊ puluerizentᷣ in ipa. Et ēt medicamē cōpoſitũ ex limatura ęris ⁊ alumie, ⁊ ſale āmoniaco: ⁊ ꝯfert ei ſanās. Et ex medicis vltimis, eſt vt ſumātᷣ atrimēti, ⁊ aloes, ⁊ ſarcocolle, ⁊ coꝛticis [a]⌈radicis⌋ turis ꝯtriti, ⁊ memithe ꝑtes eq̃les, ⁊ terātᷣ, ⁊ cribellētᷣ, ⁊ ponātᷣ i lachꝛymali. Et aloes ſolũmō cuȝ coꝛticibꝰ turis ēt: ⁊ ꝯſidera reliq̃s medicias dictas i antidotario, ⁊ ꝓꝑe medicamē acutũ viride: ⁊ ꝯſidera medicias tabularũ mediciaꝝ ſingulariũ. Quũ āt ꝯſeq̃tᷣ os, ⁊ nō iuuatᷣ medicis: tũc nec̃e eſt ipaȝ ſcindē, ⁊ detegē a ſuo iterioꝛe: ⁊ aſſumē carnē moꝛtuā, ſi fuīt, dōec ꝑueniatur ad os. ⁊ eiꝰ qdē regimē poſt illō, eſt ſm tres modos: ſi os eſt ſanuȝ fricetᷣ nigredo, ſi appet in ipſa: ⁊ [b]⌈ſoluatᷣ aliqd ex⌋ medicis ꝯſolidatiuis, ⁊ ſuppōatur, ⁊ ligetᷣ, ⁊ dimittatᷣ diu. Et ſi res fuīt maioꝛ iſta, tũc nec̃iuȝ eſt cauteriũ. Et qñ nec̃iuȝ eſt, vt i oſſe coꝛrupto fiat foramē [c]†⌈ ⌋ ⁊ itēdatᷣ cũ ℞, vt fiat cauteriũ q̃ȝ ꝓfũdius pōt in iſimo ꝯcauitatꝫ, nō declinādo ad naſũ, neq̃ȝ ad oculũ: [d]⌈⁊ eleuetᷣ ꝯiũctiua⌋ ad latꝰ naſi i ꝓfũdo: ita vt quũ ꝑfoꝛatᷣ locꝰ vno foramie, aut foꝛamibꝰ ꝑuis tribꝰ, ⁊ penetret ⁊ currat ſāguis ad ꝑtē oꝛis ⁊ naſi, fiat tũc cauteriũ vltimũ cuȝ [e]⌈fiducia, vt⌋ nō ꝑueniat ad ꝑtē ocli. Jmo oȝ, vt teneatᷣ oculus vltie: deide cauterizetᷣ: ⁊ puluerizentᷣ i ipo medicine: ⁊ ligetᷣ cũ pāno. Et qñq̃ȝ excuſat cauteriũ a foꝛamine: ⁊ fit ſufficiētia in ipſo q̃tum poſſe eſt. Et medicamen qdē [f]⌈alreſiũ⌋ eſt ex medicinis bonis in illo caplo. Et opȝ qñ fit cauteriũ, vt puluerizetᷣ in ipſo medicamē: ⁊ ponatᷣ ſuꝑ ipſum oculuȝ ſpōgia īfuſa aqua infrigidata: aut maſſa ſubtili īfrigidata niue: ⁊ q̃tiēſcũq̃ȝ [g]⌈vult caleſieri roꝛetᷣ ea.⌋

a — A.
b A. impleatur
c † A. penetrās
d A. ne remoueatur, vel ne extrahatᷣ cōiunctiua, imo declinando
e A. cautela ꝙ
f A. alraſium
g A. putatᷣ vl' exiſtimatᷣ ꝙ caleſiat permutetᷣ illa

¶ De additione carnis lachꝛymalium ⁊ diminutione eius. Cap. XVI.

QUādoq̃ȝ magnificatᷣ caro hec adeo, vt ꝓhibeat viſũ. Et qñ̃ȝ minuitᷣ valde [h]⌈⁊ occultatᷣ⌋ adeo vt nō ꝓhibeat lachꝛymas: ⁊ plīm eiꝰ cōtingit ab erroꝛe medici in incidēdo vngulā. Additio ỽo curatᷣ medicinis icīſionis, ⁊ nō fiat radicitꝰ, ⁊ ꝑueniāt lachꝛyme. Diminutio aũt ꝑueniens ex iciſione, curā nō hȝ. Qδ ſi fuerit ex ꝑte alia, qñq̃ȝ poſſe erit vt curetᷣ medicinis ğnatiuis carnis, in qbꝰ ſunt ſtipticitas, ⁊ exiccatio ſicut medicine facte ex aloe, ⁊ memithe, ⁊ croco cuȝ vino. Et medicine facte ex aloe, ⁊ [i]⌈veſigi⌋ cũ vino: ⁊ aloes ſoluȝ, qñ puluerizatᷣ ſuꝑ lachꝛymalia, ꝯfert: ⁊ vinũ ipm ꝯfert: ⁊ ꝓꝑe qñ decoquitᷣ in ipſo illud qδ hȝ virtutē ꝯſtrictiuā.

h A. ita vt occultetur
i A. albengi

¶ De albugine oculi. Cap. XVII.

SEias ꝙ albugo i oculo alia eſt ſbtilis ꝑueniēs in ſuꝑficie appa rēte, ⁊ noiatᷣ nebula, ⁊ alia eſt groſſa, ⁊ noiatur albugo abſolute.

¶ De cura. Cap. XVIII.

SIus qdē q̃ ſbtil' eſt ex ea in coꝛpibꝰ eueniēs teneris oȝ vt aſſiduetᷣ vapoꝛatio cũ aq̃s calis, ⁊ balneis in aq̃ cal'a. Deide adminiſtretᷣ [k]⌈fricatio⌋ [l]†⌈ ⌋ ſemp. Et qñ̃ȝ ꝯfert ei ſuccꝰ floꝝ papaueris ruffi, ⁊ ſuccꝰ cētauree minoꝛis. Et iteꝝ venaꝝ ꝑs vna, ⁊ ameos due tertie ꝑtis vniꝰ, fiat ex eis puluis. Et foꝛtiꝰ eo eſt, vt ſumātᷣ farcocolla, zuccaꝝ tabarzet, ſpuma maris, ariſtol'. ⁊ baurac, ⁊ fiāt cuȝ eis alcohol. Et ex eis q̃ ꝯferũt ſũt alcohol [m]⌈aſtũectō, ⁊ alcohol alubar foꝛte, ⁊ aſtaticō, ⁊ targamatică,⌋ Jn chꝛonica ỽo groſſa, ⁊ frida in coꝛpibꝰ groſſis, oȝ vt adminiſtretᷣ lenificatio albugis cũ vapoꝛationibꝰ, ⁊ lenificationibꝰ, ⁊ balneationibꝰ ꝑdictꝫ: ⁊ ſint collyria ꝑdicta qbꝰ fit alcohol diſſoluta i aqua acoꝛi: aut in aq̃ ſalis gēme fricati, ⁊ fiāt cũ eis alcohol i balneo. Et ſi nō ꝓfecerit balnea adminiſtretᷣ alcohol cũ alkitrā cũ ęre vſto, ex qbꝰ fiat collyriũ. Et ēt collyriũ de coꝛnibꝰ cerui. Et ēt alcohol ex ſtercoꝛ lacerti ſolo: aut cuȝ maſacumia: aut ęre aduſto: aut cũ ſale gēma toꝛrefacto. Et foꝛtiꝰ iſto eſt ſtercꝰ hyrũdinũ cũ [n]⌈ſiſamis de⌋ melle ⁊ stercꝰ [o]⌈ſemebꝛas⌋ fiat alcohol ex eis mane ⁊ ſero. Et ex eis qdē q̃ ſunt [p]⌈tēꝑata⌋ eſt ſceba aduſtũ cum cācro marino, ⁊ climia aurᷣ. j. Et quũ albugo eſt ꝓfũda adminiſtra [q]⌈memithe, ⁊ alſegi, ⁊ myrrā⌋ ⁊ stercꝰ lacerti eq̃l'r: ⁊ medicamē magnetꝫ dcm̃ i caꝑ de vngula. Et qñ̃ȝ adminiſtrātᷣ ticture tīgētes albuginē, de qbꝰ ē vt ſumatᷣ [r]⌈caducoꝝ⌋ roſe ğnatoꝝ ꝑuoꝝ, ⁊ acatie, ⁊ calcadis ⁊ gũmi oiuȝ añ. ℥. j. ātimonij gallaꝝ āboꝝ añ. ʒ. iij. diſſoluātᷣ cũ aq̃: ⁊ ſi nō iuenitᷣ roſa ğnati, ſumatᷣ coꝛtex eiꝰ, aut caput eiꝰ, aut pāniculus [s]†⌈ ⌋ ſbalbidus, q ē iter ğna eiꝰ. Et iteꝝ gallaꝝ, ⁊ acatie amboꝝ. ʒ. ij. calcadis. ʒ. j. fiat ex eis tictura. Et ex ticturis ē alcohol huiꝰ: plũbi aduſti abluti, croci, gũmi oiuȝ añ. aurᷣ. ij. ciner furni fuſiōis ęris abluti cũ aq̃ pluuiali aurᷣ. ij. ſcoꝛie ęris ablute aurᷣ. 5. fiat ex eis alcohol. Aliδ bonũ i vltio, colcotar gallaꝝ viridium āboꝝ añ. aurᷣ. iiij. reſoluatᷣ cũ aq̃, ⁊ adminiſtretᷣ mltis vicibꝰ. Aliδ gallaꝝ acatie amboꝝ añ. ꝑtē. j. calcāti partē. 5. terantᷣ cum aqua [t]⌈ſachai canehemē.⌋

k A. Alia litera. lambitio
l † A. cum ligua ſuper eam
m A. aſtarmachũ ⁊ alcohol alabar foꝛte, ⁊ aſtafethichan, ⁊ tharchamathichun
n A. ſhed aue
o A. ſamabꝛas
p A. experta
q A. memiran ⁊ aſſach, vel ſm aliā lrãȝ aſſegi
r A. cadentes
s † A. pulpoſus
t A. ſachaichalnhaman

¶ De ſebel. Cap. XIX.

SEbel eſt pāniculus accñs oclo, ex īflatiōe venaꝝ eiꝰ apparētiũ i ſuꝑficie ꝯiũctiue, ⁊ coꝛnee, ⁊ texitᷣ qddā in eo, qδ eſt iter eas, ſic̃ fumꝰ. Et eiꝰ qδ cā eſt replo illaꝝ venaꝝ: aut a materijs currētibꝰ ad eũ ꝑ viā pānicli exterioꝛis: vel ꝑ viā pāniculi itrinſeci, ꝑꝑ replōnē capitis, ⁊ debilitatē oculi. Qñq̃ȝ ỽo accidũt ex ſebel ꝓruritꝰ, ⁊ lachꝛyme, ⁊ pāniculus, ⁊ nocumētũ ex lumie ſolis, ⁊ lumie candele, ⁊ debilitatᷣ viſus ex ea: qm̃ impedit ⁊ infert ei eſtuationē. Et nocet ei oē qδ ei ſupponitᷣ. [v]⌈Plīm⌋ ỽo accidit oculo patiēti ſebel, vt fiat minoꝛ, ⁊ minoretᷣ coꝛpꝰ pupille eiꝰ. Et ſebel qdē eſt ex egritudinibus que hereditantᷣ, ⁊ ꝑmutantᷣ de vno ad alium.

v A. Et qñq̃ȝ

¶ De ſignis. Cap. XX.

SIgna ſebel, cꝰ ꝓncipiũ eſt velamē exteriꝰ, ſũt ea q̃ mltotiēs diximꝰ de exuberatiōe venaꝝ exterioꝝ, ⁊ rubedie faciei, ⁊ pulſatiōe vehemēti in tꝑibꝰ, ⁊ in venis coꝛnee. ⁊ ſigna alteriꝰ ſunt que ſunt ꝯtraria iſtis in eo qδ declarabitᷣ tibi in canone.

¶ De cura. Cap. XXI.

SPoꝛtet vt abhoꝛreat cũ ea oia, q̃ abhoꝛret hñs fluxum ad oclȝ, q̃ ſũt ea q̃ diximꝰ in ꝓmis: ⁊ nō iterabimꝰ ea nũc: ⁊ vt vtatᷣ de euātiuis, ⁊ mũdificatiuis eis q̃ diximꝰ: ⁊ vt vitet olea: ⁊ empla ſuꝑ caput. Et caputpurgia abhoꝛrēt qdā ipſa i ea ēt: ſȝ ego nō video malũ i vſu eoꝝ, quũ caput eſt mũdũ. Et. G. qdē ꝯceſſit vt i potu vinũ daretᷣ, ⁊ fieret vt pꝰ ipm doꝛmiret, cũ eēt mũdus: ⁊ nō eēt mā i coꝛpe, ⁊ capite eiꝰ: ⁊ vȝ ꝙ ℞ ſit ꝯueniēs i ſebel leui. Jn ea ỽo q̃ foꝛtis eſt nō eſt [x]⌈exceptio a collectiōe,⌋ ⁊ melioꝛ qdē [y]⌈collectio⌋ ē vt penetrēt fila mlta ſub venis: ⁊ quũ adunata ſũt, trahātᷣ ad ſuꝑioꝛa vt eleuetᷣ ſebel: deide [z]⌈colligatᷣ cũ nuchꝛadhi⌋ acuti capitis ad icidēdũ ne remaneat aliqd: deinde

x A. excuſatio ab inciſione
y A. inciſio
z A. incidatᷣ cuȝ macharad. i. cũ foꝛfice

admistreť regimē ꝓhibēs adherētiā dictā in capͦ de vngula. Et qñ dolet ocl's [a] ⌈ex ꝑpatiōe collectiōis⌋ nō abscidat ab eo vitellus oui: illō.n. sanat ipm. Et pͦ illō admistrenť collyriū rubeū ⁊ viride, vt resolvať residuū sebel, ⁊ mūdificeť ocl's. Et melioꝛ qdē horaꝝ ad [b] ⌈collectionē⌋ eiͦ sūt ver ⁊ autūnͦ: veꝝ sit pͦ mūdificationē ⁊ euonē: qm̄ quū [c] ⌈est⌋ añ euonē doloꝛ decliare fac̄ sup̄fluitates ad oculuz. Medicie ṽo ꝯferētes ad sebel, nō ꝯferunt nisi recēti f̄m pl'm. Ex eis ṽo q̄ expta sūt, est vt sumať coꝛtex oui recētis sic̄ cadit a gallia, ⁊ ferueat i aceto .x. diebͦ: deiñ coleť, ⁊ exicceť i vmbꝛa, ⁊ terať, ⁊ fiat cuz eo alcohol. Et ex eis qdē q̄ sūt expta ē alcohol ocl'i cū cinē cui adiūcta ē marchasita. Et ex eis q̄ expta sūt, ē alcohol ocl'i cū vꝛina, i q̄ dimittiť limatura ęris cipꝛi die vna. Et ex ꝯpositꝭ [d] ⌈collyriū astaticō, ⁊ rubeū lenitiuū⌋ ⁊ rubeū acutū, ⁊ viride, ⁊ [e] ⌈tarchimiticō ⁊ collyriū rusatigi⌋ ⁊ medicamē magnetꝭ p̄dictū: oia illa sūt i antidotario: ⁊ collyriū de alumie, ⁊ balaustijs. ⁊ qñ [f] ⌈cōpar est sebel scabies⌋ exptū est collyriū sumac solū. Et qñ poniť in ipso paꝝ gūmi arabici, ⁊ sarcocolle, ⁊ fit ex eo alcohol, abscindit eniz sebel ⁊ remouet scabiem.

a A. ꝑꝑicisionē

b A. incisionem

c A. fit

d A. fieť est asthi fatichā, ⁊ rubeū lene

e A. tharchamatichun, ⁊ fieť rusachregi

f A. semel associať cū scabie

¶ De vngula. Cap. XXII.

St additio ꝯiunctiue, [g] ⌈et⌋ velamis ꝯtinētis ocl'z, icipiēs f̄m pl'z a lachꝛymali, ⁊ currēs sēp sup̄ ꝯiūctiuā. Et qñq3 tegit coꝛneā, ⁊ iuadit eā ita ꝙ coopit foꝛamē. Et eiͦ qdē q̄dā ē, q̄ ē duriοꝛ ⁊ q̄dā ē q̄ ē lenioꝛ. Et qñz est citrini coloꝛ]: ⁊ qñz est rubei coloꝛ]: ⁊ qñz ē fusci coloꝛ]: ⁊ ē vngula cͦ vicinitas cū ꝯiūctiua est vicinitas adherētie, q̄ velociť denudať q̄l'z suspēsione: ⁊ est alia, cuiͦ vicinitas est vicinitas vnitionis, ⁊ idiget excoꝛiatione.

g A. aut

¶ De cura. Cap. XXIII.

Elioꝛ cura eiͦ est denudatio cū ferro, ⁊ ꝓ̄pe eiͦ q̄ est lenis: dure ṽo denudatio qñ nō ē facil', ꝑduc̄ ad nocumētū. Et op3 vt eleueť cū vncinis. suspēsio.n. eiͦ icisionē facilē effic̄. Q̄z si ꝓhibeať, excoꝛieť cuz capillo: aut serico penetrāte s̄b ea cū acu: aut radice pēne s̄btil': ⁊ illō qdē nō ē necīū nisi i vno loco, aut duobͦ. Q̄z si nō suffic̄ necīa est excoꝛiatio s̄btil' cū ferro ñ acuto. Et o3 vt eradiceť q̄z̄tū pol'e est, ꝓter qō accidat carni lachꝛymal': ⁊ accidat lachꝛymis cursus: ⁊ coloꝛ qdē distignit iter ambas. Et cū absciderꝭ vngulā, distillabis i ocl'z ciminū masticatū cū sale: deide s̄buenies moꝛdicatiōi eiͦ cū vitello oui ⁊ ol'o ro. ⁊ vio. Et qñ nō admistras distillationē cimini masticati cū sale, adheret ꝯiunctiua palpebꝛe. Et ꝑꝑ h̄ op3, vt moueat eger ocl'z ēt oi hoꝛa. Deide pͦ tres dies admistrenť collyria acuta vt residuū extirpeť. Administratio ṽo mediciaꝝ [h†] ⌋ iipa, ē res q̄ nō ml'tū valet i vngula q̄ ē ḡssa: ⁊ cū hoc ipē nō euanť a nocumēto pupille acuitate sua: necīuz.n. ē vt ipē sint vehemētꝭ absterfiōis cōmiste cū putrefactiuis. Et ex collyrijs qdē exptis ē collyriū amuticō, ⁊ coltami, ⁊ collyriū cesaris, ⁊ basilicō acutum, ⁊ rusemninū, ⁊ dinaricō, ⁊ oia ista scripta sūt i ātidotario. Et ad eā qdē exptū est, vt sumātur ęris vsti, ⁊ calcadis, ⁊ fel hirci ptes eq̄les, ⁊ fiat ex eis collyriū. Et vt sumať calcadis, ⁊ salis gēme āboꝝ añ. ps. j. gūm. medietas ptis, fiat collyriū cū vino: aut ęs vstuz, ⁊ [i] ⌈calcadis⌋ ⁊ coꝛtices radicis capparis, ⁊ sal āmoniacus, ⁊ fel hirci: aut vacce cū melle, aut mel solū cū felle capꝛno. Aut magnetis, ⁊ floꝛis ęris, ⁊ magre, ⁊ āmoniaci oiu3 añ. ptes. ij. et croci ps. j. ⁊ vnicuiq3. ℥. illiͦ admisceať cotila .i. mell'.

h† A. laboꝛiosarum

i A. Alia litera calchant

Et ēt ex calcāto ⁊ sale āmoniaco fiat alcohol: est.n. mirabile. Et ex eis q̄ ad vngulā sūt expta, ⁊ est ꝓpiquū imp̄ssiōi denudatiōis, ē vt sumať testa catiuoꝝ ⁊ friceť ab ea linimētū, ⁊ ꝯterať ml'tū, ⁊ pͦ illō ꝯmisceať cū oleo de semibͦ cucurbite, ⁊ ꝯterāť sil': deiñ mittať radiͦ i cute, ⁊ accipiať cū eo medicamē, ⁊ friceť cū ipo vngula assidue oi die ml'totiēs, s̄btiliat.n. eā, ⁊ recedit cū ea. Et o3 qdē vt iclineť añ mediciaꝝ administrationē sup̄ vapoꝛē aque cal'e tādiu, dōec calefiat oculus: ⁊ rubificeť facies: aut ingrediať balneū. Q̄ñq3 ṽo ꝯfert in vngula leui, vt terať tus, ⁊ ifundať in aqua calida tādiu donec sup̄ ipm vna hora ptrāseat, ⁊ coleť, ⁊ fiat cum ipso alcohol.

¶ De altarfati. Cap. XXIIII.

St pūctū sāguis recētꝭ rubei, aut antiq moꝛtui, [k] ⌈aut subꝛubei,⌋ aut nigri currētꝭ a q̄busdā vēis ruptꝭ i ocl'o, ꝑꝑ p̄cussionē ṽbiq̄. aut cā alia, ꝑꝑ quaz rūpūť vene ex repl'one, ⁊ a p̄atibͦ: ita vt rūpanť i ipa, ⁊ ex sūma eaꝝ sunt clamoꝛ, ⁊ motͦ laboꝛiosus: ⁊ qñz est ex feruoꝛe sāguis in venis: ⁊ qñz ꝓuenit a [l] ⌈casu p̄cussiuo fractura⌋ subtilis in pupilla, ⁊ [m] ⌈ruptura⌋ q̄ est in ꝯiūctiua est salubꝛioꝛ.

k A. liuidi

¶ De cura. Cap. XXV.

Jstilleť sup̄ ipm sāguis colūbe: aut turturis, aut [n] ⌈alfagachit: aut alguarasen⌋ ⁊ ꝓ̄pe de s̄b pena. Q̄ō si fuīt i p̄ncipio, ꝑmisceať ei aliqd de rep̄cussiuis, sic̄ est lutuz dc̄m chimolea, ⁊ lutū dc̄m armenū. Jn fine ṽo eiͦ ꝯmisceať cū resolutiuis vsq3 ad arsenicū cū luto sigillato. Et qñz curať cū lacte ml'iebꝛi cū ture, ⁊ aq̄ salis: ⁊ ꝓ̄pe in q̄ dissoluta sť sal gēma: ⁊ sal āmoniacͦ: ⁊ ꝓ̄pe qñ poniť i ipa illō cū ture, ⁊ distillať ex eo i ocl'z: ⁊ collyriū diuaricō ꝯfert ei valde: ⁊ medicamē fc̄m [o] ⌈ex lapide lazuli⌋ ⁊ pipis, ⁊ sarcocolle ptibͦ eq̄libus, ⁊ arsenici q̄z̄tū oia: ⁊ qñq3 admisceť ei sal gēma, ⁊ fit ex eis collyriū. Et qñz fit ei empl'm de foꝛis cū kali vsto cū vino: aut cū aceto. Et sil'r ex stercoꝛe colūbino cū aceto, aut vino. Aut fit ēpl'z ex passis enucleatꝭ solū cū aceto: ⁊ r liq̄ q̄ dcā sūt adhibeanť, ⁊ ꝓ̄pe cū fuīt a p̄a. Et sil'r caseͦ recēs, ⁊ parū p̄ salitͦ, ⁊ coꝛtices raphani: ⁊ melilotū cū sāguie dꝛacōis, ⁊ radice lilij ⁊ croco, ⁊ lētibͦ cū ol'o ro. ⁊ vitello oui. Et recliatio fiat sup̄ aquā i q̄ decocta sūt isopū, ⁊ oꝛiganū, ⁊ vapoꝛeť ex ea sola: aut cū aceto in qͦ decoquunť cinis aut mēta: aut ifusiōe olibani cū aloe: aut cū aq̄ croci siluestris: aut ifusiōe croci: aut decoctiōe camemille ⁊ meliloti: aut succo eoꝝ: aut d̄coctiōe folioꝝ caulis: ⁊ fiat empl'z ex folijs caulis decoctis ⁊ ꝯtritis. Foꝛti ṽo ⁊ antiqͦ: aut fiat empl'z ex sinapi ꝯtrito cōmisto cū duplo sui de carne ficͦ: aut arsenico fricato cū lacte: aut fiat ei empl'z ex cinere decocto in vino, aut ameos, ⁊ isopo cū lacte vaccino. Q̄ō si cuz tarfati acciderit ruptura in ꝯiunctiua, masticeť ciminū ⁊ sal: ⁊ distilleť saliua in ipso. Et folia [p] ⌈salicis⌋ ꝯferunt ei valde quādo ex eis fit emplastrum.

l A. tarfati ꝓueniente ex percussione eruptio

m A. eruptio

n A. alfuachet ⁊ alurasen

Alia litera o —— A.

p A. alkaleť

¶ De lachꝛymis. Cap. XXVI.

Ec egritudo est vt sint ocl'i semp̄ humidi hūiditate aquosa. Et qñq3 currūt lachꝛyme. Et eaꝝ qdē alie sunt natiue, alie accn̄tales. Et de accn̄talibͦ sunt q̄ sunt isep̄abiles in sanitate, ⁊ sunt alie sequētes egritudinē, q̄ remouenť, si remoueať egritudo, sic̄ fit in febꝛibͦ. Cā aūt in accn̄talibͦ: est debilitas retētiue, aut digestiue decoq̄nētis: aut diminutio lachꝛymalis in nā: aut ꝑꝑ administrationē medicine acute: aut successione incisionis vngule.

Et pncipium qdē illius humiditatis est cerebrū, et cursus ei⁹ ad oclm i vna duaꝝ viaꝝ p̄dictaꝝ mlto/ tiēs. Que āt natiue sūt, aut pp eradicationē icisio/ nis lachrymalꝰ, nō sanant. Et cursus qdē lachryma rū, q fit i febrib⁹, ꝛ i egritudib⁹ acutis, ꝛ est sine cā, est pp nocumētū cerebri, ꝛ apa cerebri. Et qn̄z acci dūt i febrib⁹ vigilatiuis, q̄ sūt ex febrib⁹ ephimeris aut febrib⁹ putridis sāguineis: ꝛ qn̄qꝫ multiplicat cursus lachrymaꝝ i [a] ⌈frigore.⌋ Et iste oēs q̄ sūt de gn̄e eaꝝ q̄ accidūt velociter remouent seq̄ntes egri tudinē [b] †⌈ ⌋ si remouet: rēouēt cū ea [c] †⌈ ⌋

De cura. Cap.XXVII.

Canon in cura eaꝝ est administratio mediciaꝝ eq̄lꝰ stipticitatis. Eaꝝ v̄o q̄ facte sūt successiōe icisionis vngule, aut corrosione ei⁹ p medicinā cura est puluis citrin⁹, ꝛ troc. de croco, ꝛ collyriū de aloe, ꝛ collyriū de croco cū bēgi: ꝛ vt fiat alcohol sup lachrymale ip̄m cuꝫ ture: aut fumo ei⁹ p̄pe, ꝛ cū aloe ꝛ memithe, ꝛ croco. Qđ si iā finita fuīt, ꝛ ad finē puenerit, nō nascetur vnq̄ꝫ. Illa aūt q̄ facta est nō ab icisione vngule, cū tutia, ꝛ cuꝫ alcohol de tutijs. Et p̄pe sic̄ cū alcohol de tutia p̄dicto in cap̄ de albugine, ꝛ oib⁹ collyrijs viscosis, sic̄ est collyriū albū de sarcocolla, ꝛ collyriū de [d] ⌈astatico⌋ ꝛ reliq̄ que dcā sunt i antidotario. Et ex eis q̄ expta sunt in eis, est medicamē factū ex aq̄ ḡnatoꝝ acetosoꝝ cū medicis. Et illi⁹ qdē ɔfectio est vt decoquat lb.j. ex eo vsqꝫ ad medietatē: deide ponant in ip̄o aloes scotrēsis, ꝛ licij, ꝛ [e] ⌈feluzabaragi⌋ ꝛ croci, ꝛ sief memithe oiuꝫ an̄. aur̄. ij. ꝛ musci. ij. danich ꝛ maneat sub sole. xl. dieb⁹ in vase vitreo clauso. Et ex eis q̄ expta sūt in ipsis est igredi balneū i ieiuno, ꝛ morari i ip̄o, ꝛ distillat acetū, ꝛ aquā i oclm multotiēs. Ille v̄o q̄ sunt natiue recipiūt curā difficilr̄.

De strabositate. Cap.XXVIII.

Quandoqꝫ fit strabositas ppt̄ mollificationē quorūdā lacertoꝝ mouētiū illud qđ appet de oclo, ꝛ declinat ab aspectu illi⁹ ptis ad ptē ei oppositā. Et qn̄qꝫ fit a spasmo alicui⁹ eoꝝ, ꝛ decliat oculus ad ptē ei⁹. Et q̄lr̄cūqꝫ fit, qn̄qꝫ fit ab hūiditate, ꝛ qn̄z fit a siccitate, sic̄ accidit i febrib⁹ acutis. Et illa qdē i q̄ spasm⁹ lacerti est cā, nō fit nisi a spasmo lacerti motiui: spasm⁹. n. eius est, q fac̄ euenire i oclo strabositatē ꝛ nocumētum: spasm⁹ aūt lacerti retinētis i radice nō facit appere nocumētū: timo ɔfert valde. Et multotiēs qdē accidit strabositas post q̄sdā egritudies cerebri sic̄ epilepsiā, ꝛ karabitū, ꝛ [f] ⌈v̄tiginē, ꝛ silꝰes istis. Et accidit post⌋ adustionē, ꝛ siccitatē, aut replōnē. Et scias q remotio oculi ad supiora, aut ad iferiora, est illđ qđ facit videre rē vnā duas res: sed ad duo latera, nō infert visui nocumētum de quo sit curādum.

De cura. Cap.XXIX.

Infans v̄o [g] ⌈ ⌋ nō sanat nisi in dispōne ifātie valde hūide. qn̄z. n. sperat vt sanet, ꝛ p̄pe quū est recēs. In h. n. oꝫ vt equet cuna, et pōat cādela in pte opposita strabositati, vt laboret semp aspect⁹ ad eā. Et silr̄ opꝫ, vt liget filū rubeū cuꝫ re [h] ⌈rubea oppositū⌋ pti strabositatꝭ: aut suspēdat aliqd rubeū apđ t̄ps oppositūꝫ, aut aurē, ꝛ totū illđ fiat ita, vt ei⁹ aspect⁹ ip̄ꝫ ɔseq̄t: ꝛ videat illđ cū puo labore. Qn̄z. n. ɔfert ille labor in eq̄ndo oclm. Et [i] ⌈emissio sāgnis⌋ est ex eis q̄ faciūt aspectū rectū. Illi āt qb⁹ accidit illđ postq̄ꝫ magni sunt, ꝛ senes, ꝛ est cā ei⁹ mollificatio, aut spasm⁹

a A. Alia litera. extensione

b † A. que

c † A. etiam

d A. astafthican

e A. feliçberagi

f A. scotomiā, ꝛ silia propter

g A. Strabositas v̄o illa que est a generatione

h A. que oppōat

i A. Alia litera mittē seu applicare aspectū seu intuitionem

humidus, opꝫ vt vtant mūdificatione cerebri cum euāntib⁹, que diximꝰ cū hieris magnis, ꝛ silib⁹ eis ꝛ s̄btiliatione regimis, ꝛ admīstratiōe balnei, ꝛ resolōne. Et de medicis qdē iuuātib⁹ i strabositate, ē vt fiat eis caputpurgiū cū succo folioꝝ oliue. Qđ si fuīt ei⁹ euēt⁹ a spasmo ex siccitate, tūc oportebit vti embrocis hūectatiuis. Et qn̄ nō affuerit febris, sumat i potu lac asininū cū oleis valde hūectatiuis: ꝛ penit⁹ oꝫ vt hūectet eoꝝ regimē. Et oꝫ vt distillet i oclm sāguis turturis. Et vt fiat ēplm ex albuie oui ꝛ olo ro. ꝛ paucovio, ꝛ liget, ꝛ fiat illđ dieb⁹ plib⁹.

De exitu oculi. Cap.XXX.

Interdū accit egressio, aut pp vehemētiā iflatiōis oculi pp ḡuitatē, ꝛ replōnē suā: aut pp vehemētiā coarctatiōis ei⁹ ad exteriora: aut pp vehemētē mollificationē suspēsiōis sue, ꝛ lacertoꝝ s̄uātiuꝫ suspēsionē ei⁹ p̄dictā. Et illa qdē q̄ accit pp vehemētiā iflatiōis ocli, ꝛ replonem ei⁹ [k] †⌈ ⌋ aut ē a mā plima i ip̄o oclo [l] ⌈iflatiua⌋ aut hūorosa hūida: ꝛ qn̄z est replo p̄pa i ip̄o. Et qn̄z est cū cōitate cerebri, ꝛ corpis, sic̄ qđ accidit apud retētionē mēstruoꝝ. Et illa qdē q̄ est pp vehemētē coarctationē eius ad exteriora, [m] ⌈nō est nisi⌋ apđ p̄focationē: ꝛ sic̄ fit quū soda est vehemēs: ꝛ sic̄ fit apđ vomitū ꝛ clamorē: ꝛ mlierib⁹ post ptū vehemētē, ꝛ tenasmō. ꝛ qn̄qꝫ est cū h ex mā declināte ad oclꝫ ēt, quū nō est mūdi, ptus: ꝛ qn̄z ē ex corruptōe [n] ⌈cōmistiōis⌋ fet⁹, aut mortē ei⁹, aut putrefactiōe ei⁹. Fcā aūt pp mollificationē lacerti: qm̄ lacertus ɔtinēs neruū ɔcauū quū mollificat, nō sustinet oclꝫ sꝫ decliat ad exteriora. ꝛ egressio qn̄z ē ex mollificatiōe lacerti tm̄, ꝛ nō destruit visus: ꝛ qn̄z est cū [o] ⌈actione⌋ ei⁹ ꝛ destruit visus. ꝛ qn̄z egrediunt ambo ocli in eis, q̄ sunt sic̄ p̄focatiōes, ꝛ apata velaminuꝫ cerebri, ꝛ i pipneumonia: ꝛ est cā i illo coarctatio, ꝛ qn̄z est cā in illo replo ēt: ꝛ mltotiēs fit illud cū sanguineitate [p] ⌈impediēte,⌋ ꝛ faciēte apa in cornea.

De signis. Cap.XXXI.

Quum est ex materia plima aggregata in pupilla, tunc illic est cum egressiōe magnitudo: ꝛ quū est ex coarctatiōe, qn̄qꝫ est illic magnitudo, si adiuuat eā mā, ꝛ qn̄qꝫ nō est magnitudo: ꝛ in ambabus dispōnibus sentit extēsio, expulsa retro a posterioribus: ꝛ cognoscit eius cā. Cum illa autē, que est p̄pter mollificationē lacerti, nō magnificat pupilla, neqꝫ sentit tensio vehemēs ab interioribus, ꝛ est pupilla cum hoc extuans.

De cura. Cap.XXXII.

Egressioni v̄o leui suffic̄ vita repellēs ad iteriora, ꝛ sōn⁹ s̄m resupinationē, ꝛ exiccare cibū, ꝛ puitas mot⁹, ꝛ assiduatio clausiōis. Qđ si mediciaꝝ idigeat adiutorio adhibeat collyriū de sumac. Que v̄o fortꝭ ē ex ea, tūc si illic ē mā, idiget mūdificatiōe ei⁹ a corpe, ꝛ capite cū eo qđ scis ex solutiuis, ꝛ flōmia, ꝛ vētosis sup [q] ⌈ābo tpa ꝛ collyrijs⌋ acutis. Et penit⁹ qdē solo vētris est ex reb⁹ magis iuuātib⁹ spēs ei⁹: ꝛ silr̄ positio vētosaꝝ sup [r] ⌈collū,⌋ ꝛ opꝫ vt assiduet vaporatio [s] ⌈in pncipio⌋ cū lana ifusa in aceto, ꝛ embrocet facies cū frida aq̄: [t] †⌈ ⌋ ꝛ p̄pe in q̄ decocta sunt stiptica sic̄ cortices ḡnatoꝝ, ꝛ fentices, ꝛ sic̄ papauer, ꝛ endiuia, ꝛ v̄ga pastoris. Qđ si nō fuīt a replōne, ɔfert h regimē i oi hora. Et si fuīt illic replo, oportebit vt resoluatur in principio mā cum rebus cognitis. Et si fuerit a mollificatione, tūc oportebit

k † A. ꝛ grauitatem ipsius

l A. ventosa

m A. est sic̄ quuꝫ

n A. cōplexionis

o A. remotione

p A. apparente

q A. duas eminētias posterioris capitis ꝛ clisteribus

r A. alchafa

s —— A.

t † A. ꝛ aq̄ salsa frigida

vt administres hieras magnas,ꝛ gargarismata,ꝛ odoramenta , ꝛ suffumigationes cognitas : et post illa administra stiptica [a]⌈fortitudinē faciētia.⌋ Illa ꝟo q̄ est apud partū,si est a paucitate cursus sanguinis pariētiū,aut corruptōe fet⁹,ꝓuoca mēstrua ꝛ ext̄rahe fetū.Et si est a coarctatiōe tm̄,tūc adhibe stiptica.Et ex medicinis qdē ꝯferētib⁹ in egressione, ꝛ eminētia,est vt fiat emplm̄ ex farina fabaꝝ cū rosis,ꝛ ture,ꝛ albumine oui:ꝛ ēt nuclei dactiloꝝ adusti cū spica sunt boni eminētie ꝛ egressioni,

De ꝓfunditate oculi,ꝛ ei⁹ ꝑuitate. Cap.XXXIII.

Illud in febrib⁹,ꝛ ꝓpe in vigilatiuis,ꝛ successione eūonū,ꝛ insōnietatis,ꝛ [b]⌈angustie⌋ꝛ tristitie. Et in illa qdē, que est vigilatiua,est oculus sōniferus,grauis,difficilis mot⁹ in palpebris,ꝛ nō in pupilla,ꝛ in angustia est qeta pupilla. Quidā autē dixerunt,ꝙ accidit qbusdā hominibus diuersitas duoꝝ lateꝝ faciei in frigore vehementi,ꝛ calore vehemēti. Accidit ergo oculo q est in parte frigida ꝓfundatio,ꝛ paruitas.

De [c]⌈varietate⌋oculi. Cap.XXXIIII.

[d]⌈Viriditas⌋aūt accidit,aut ꝓpter cām,q̄ est i tunicis,aut ꝑꝑ cām q̄ est in humorib⁹. Et cā qdē in humiditatib⁹ est: qm̄ si fuīt glacial' in ipso plime q̄ꝫtitatis,et albugineus clar⁹,ꝛ situs ei⁹ ꝓpinquus ad exteriora,ꝛ eq̄lis q̄ꝫtitatis,[e]⌈et⌋paucus,erit oculus [f]⌈varius viridis,⌋ꝛ ꝓpe si nō fuīt ex tunica ꝓhibitio.Et si in hūiditatib⁹ fuerit ꝯturbatio,ꝛ glacialis fuerit ꝑuus,ꝛ albugineus plim⁹,obtenebratio fiet sic̄ est obtenebratio aq̄ ꝓfunde. Et si fuerit glacial' ꝓfundus,erit oculus niger. Cā autē in tunicis,est vuea. Nā si ipsa vuea fuīt nigra,erit oculus ei⁹ cā niger. Et si fuerit [g]⌈viridis⌋fiet oculus [h]⌈viridis.⌋ Et vuea qdē fit [i]⌈viridis,⌋aut ꝑuatiōe digōnis,sicut plāta. Nā in ꝑncipio quū nascit',nō est apparentis tincture:imo declinat ad albedinē:deide ipsa cū digōne fit viridis:ꝛ ꝑꝑ hāc cām,sunt ocli īfantiū [k]⌈virides,⌋ꝛ varij.Et hui⁹ qdē [l]⌈varietas⌋fit ꝭm hūiditatē vltimā:aut ꝑꝑ resol'ōnē hūiditatis,quā seqt' tictura,quū est digesta valde,sic̄ plāta quū resoluit' ei⁹ hūiditas,icipit albificari.Et hec qdē [m]⌈viriditas⌋est a siccitate dn̄ante. Et ifirmoꝝ qdē ocli,ꝛ senū,varij fiūt ꝑꝑ hāc cāꝫ:qm̄ in senibus multiplicat' hūiditas ext̄nea,ꝛ resoluit' inata. Aut erit illic color eueniēs in creatiōe,nō ꝓpterea ꝙ ipe adueniat vue, quū nō ꝑus fuīt.Et fit q̄n̄qꝫ ꝑꝑ claritatē hūiditatis ex q̄ creata est.Et q̄n̄qꝫ fit ꝑꝑ vnū duoꝝ qn̄ accidit i ꝑncipio creature:ꝛ scit' illud bonitate visus,ꝛ malitia ei⁹. Et [n]⌈viriditas⌋qdeꝫ alia est nāl',ꝛ alia est accn̄tal'.Uarietas aūt ꝓuenit ex aggregatione cāꝝ nigredis,ꝛ cāꝝ [o]⌈viriditatis⌋ꝛ cōponit' ex eis res iter nigredinē,ꝛ [p]⌈viriditateꝫ⌋q̄ est varietas. Et si eēt varietas [q]⌈ꝑmitiua⌋ꝭm ꝙ existiauit Empedocles,eēt oculus [r]⌈viridis⌋lesus ꝑꝑ suū defectuꝫ ab [s]⌈aqueitate⌋q̄ est istr̄m visus.Quidā aūt nigri minorant' a [t]⌈viridib⁹ in visu quū viriditas⌋nō est ꝑꝑ nocumentū in ipsis.Et cā in ħ est:qm̄ nigredo q̄ est [u]⌈cā albuginei⌋ꝓhibet penetrationē formaꝝ coloꝝ cū [x]⌈declatione⌋ꝓpterea q꜡ ꝯ̄ria est ꝑuietati,ꝛ [y]⌈illud est sic illud qd̄ est⌋ꝑꝑ ꝯturbationē hūiditatis:ꝛ sil'r si fuīt cā ꝑꝑ multitudinē hūiditatis. Nā si est multitudo,ēt nō [z]⌈rn̄det motui palpitatiōis⌋et egressiōi ad anteriora [ꝛ]⌈ita ꝙ ide⌋sit curādū. Et si oculus fuīt [ꝯ]⌈viridis⌋ꝑꝑ ꝑuitatē humoris albuginei,erit magis vidēs in nocte,ꝛ i tenebris,q̄ꝫ in die ꝑꝑ illō qd̄ accidit de motu lumis māe ꝑue : ꝛ īpedit a declatione:hui⁹ eni mot⁹ deficit a declatione reꝝ, sicut deficit in declatione ei⁹ qd̄ est in tenebris post lumē. Niger ꝟo cā humiditatis visus i nocte est minor,ꝓpterea ꝙ illud idiget palpitatiōe,ꝛ motione māei ad exteriora.Et mā plima est [a]⌈ꝯ̄uior⌋q̄ꝫ pauca. Niger aūt ꝑꝑ tunicā aggregat visuꝫ vehemēter.

De cura. Cap.XXXV.

Iam exptū est alcohol,ex bengi siccū,decoquat' in aq̄ dōec fiat sic̄ mel,ꝛ fiat ide alcohol.Aut sumat' antimōij [a]⌈saphani⌋pōd.iij.ʒ.margaritaꝝ muschi cāfore oium an̄.pōdus danich, fumi lāpadis olei [b]⌈aut oliuaꝝ croci āboꝝ an̄.⌋ʒ.j.aggregent' oia terēdo,ꝛ admistrent'.Et crocus ipse,ꝛ oleū ei⁹ est ex eis q̄ denigrāt pupillā:sil'r succus solatri:aut sumat' succi tribuloꝝ pōdus.ʒ.ij.et gallaꝝ adustaꝝ pondus.ʒ.j.olei de nucleis oliuaꝝ denigrataꝝ sup arborē,ꝛ olei sisami nō [c]†⌈ ⌋ excorticati amboꝝ an̄.pōdus.ʒ.j.decoquant' lento igne donec nigrescāt,ꝛ fiat ide alcohol. Et ex eis q̄ sunt expta,est vt aduraf auellana,ꝛ ꝑmisceat' cum oleo,ꝛ vngat' vertex īfantis [d]⌈viridis.⌋Et ēt vt imittat' radius in collogntida humida,ꝛ fiat ide alcohol:ita ꝙ dī ꝙ illō denigrat pupillā catti. Et sil'r cortices auellane ꝯtriti.Aut sumat' acatie ꝑs.j.gallaꝝ sexta ꝑtis aggreget' illud cum aq̄ floꝝ papaueris ruffi,ꝛ succo ipsi⁹,ꝛ fiat ex eo distillatio. Et sil'r succus bengi:ꝛ succus corticis granatoꝝ.

Tractatus tertius de dispositionibus palpebraꝝ ꝛ que comitātur eas.

De pediculis in palpebris. Cap.I.

Materia pediculoꝝ est humiditas putrida quam expulit nā ad ꝑtem cutis. Et v̄tus ꝓparatiua gn̄onis eoꝝ,est calitas nō nālis. Et ille cui plm̄ accidit illud,est ille q est plime varietatis in cibis suis,ꝛ parui exercitij,ꝛ imūdus,ꝛ neqꝫ vtitur balneo.

De cura. Cap.II.

Accipe a mūdificatione corpis,et capitis,ꝛ ꝑtis oculi cuꝫ eo qd̄ sciuisti:ꝛ ꝓpe cuꝫ gargarismate fcō ex aceto ꝛ sinapi:ꝛ admistretur ablutio ocli,ꝛ embrocatio ipsius ex aq̄ maris, ꝛ aqs salsis,ꝛ sulfureis,ꝛ liniantur pili palpebre ex medicamine facto ex alumīe,ꝛ medietate ipsius de [e]⌈mēbuzegi.⌋Et q̄n̄qꝫ additur ei aloes,ꝛ baurac, amboꝝ an̄.ꝑtes.5.Et melius quidem est vt sit illud quo ꝯficitur acetum squilliticū.Sed [f]⌈almēbuzegi⌋cum baurac est medicamen bonum.

De silac ꝛ est grece [g]⌈anusenie.⌋ Cap.III.

Silac qdē est grossities i palpebris, ꝓueniens a mā grossa [h]⌈male dispōnis,nitrosa⌋ꝑꝑ quā rubee fiūt palpebre,ꝛ cadunt pili [i]†⌈ ⌋ꝛ adducit vlcerationē partium in qbus fixi sunt pili [k]†⌈ ⌋ꝛ seqtur eā corruptio oculi:ꝛ plm̄ accidit successione opthalmie. Et de ipsa qdeꝫ alia est recens:ꝛ alia est antiqua mala.

De cura. Cap.IIII.

In recenti qdem ꝯfert facere emplm̄ ex lentib⁹ decoctis cū aq̄ roſ.ꝛ facere emplm̄ de portulaca,ꝛ endiuia cū oleo roſ.ꝛ albumine oui:ꝛ administretur totū illud nocte:ꝛ ingrediatur balneum post ipsam.Aut sumātur lentes excorticate,

---

Marginal notes (left):

a A.ꝯstringētia, vel oppilantia
b A.mestitie
c A.glaucedine
d A.glaucedo
e A.aut
f A.glaucus cā eorum
g A.glauca
h A.glaucus
i A.glauca
k A.glauci
l A.glaucedo
m A. glaucedo
n A.glaucedo
o A.glaucedis
p A.glaucedinē
q A.Alia litera. ꝑꝑ igneitatem
r A.glaucus
s A.Alia litera. igneitate
t A. glaucis i visu qn̄ glaucedo
v A. ꝓpter multā albugieitateꝫ
x A.manifestatōe
y A.hcut illa q̄ ē
z A. obedit ad motū vehementis intuitionis
ꝛ A. egressione de qua
ꝯ A.glaucus

Marginal notes (right):

a A.rebellis
a A.assahani
b A. de oliuis, aut olei sābacini.ʒ.j.croci
c † A. Alia lr̄a adusti
d A. hn̄tis oculos glaucos
e A.miubegi
f A.almiubegi
g A. abusimi,vl' asusimi,seu abirsema
h A.mala corrosiua salsa baurachia
i † A.palpebrarum
k † A.palpebrarum

ꝛ sumac, ꝛ pulpa granatoꝝ, ꝛ rose: ꝛ ꝯficiatur illud totum cuꝫ alrob in nocte, ꝛ balneet mane. Et assiduatio balnei est ex rebus magis ꝯferētibꝰ ei. In antiqua vero ꝛ chronica, opꝫ vt crura vētosentur, et flōmentur vene frontis, ꝛ administretur assiduatio balnei. Ex medicamētis aūt que ponēda sūt in ea, est vt sumat eris vsti medietas. ʒ.j. dragāti. ʒ.iij. piperis croci añ. ʒ.j. terant cū vino pōtico donec fiāt sicut mel subtile, ꝛ admistrent in exteriorib' palpebre. In ea aūt que fit successiōe opthalmie est exptū collyriuꝫ scḋm hūc modū [a] ⌈dragāti atrimēti⌋ ꝛ croci, ꝛ spice oium añ. ps. j. sumant de sedenigi. x. partes fiāt collyria, ꝛ fricentur ex eis palpebre.

De gessa palpebrarum. Cap. V.

St vt accidat palpebris difficultas motꝰ ad claudēdū quū sūt apte, ꝛ ad apiēdū quū sūt clause, cū dolore, ꝛ rubedie, sine hūiditate sꝫ plm: ꝛ ꝯsequt eas plm vt nō obediāt ad apiēdū cū excitatiōe apō sōnū. Et plꝫ qdē ipsiꝰ nō est sine frustris lippitudis sepatis dure sicce: ꝛ neqꝫ ē cū ea cursus, nisi p accñs: qm̄ est ex siccitate, aut humore viscoso declināte ad siccitatē valde: sꝫ qñqꝫ est dolor ꝛ rubedo. Illa vero que fit [b] ⌈a fricatiōe⌋ sine mā fluente ad ipsaꝫ noiat siccitas oculi: ꝛ multotiēs est illic ꝯplo calida, ꝛ mā plurima grossa idigens euacuatione.

De cura. Cap. VI.

Portet vt assiduet vaporatiōeꝫ ocli cū spōgia ifusa i aq̄ tepida: ꝛ assidue vtat balneo cū aq̄ dulci eqli: ꝛ ponat sup oclm apō sōnū albumē oui ꝯq̄ssatū cū oleo ro. ꝛ assidue faciat [c] ⌈sudare⌋ caput cū hūectatiuis, ꝛ oleis, ꝛ embrocis, ꝛ caputpurgijs hūectātibꝰ cū olo viol. ꝛ nenufario, ꝛ reliqs. Et si figuerit dispōnes, q cū siccitate fit mā cholica, solues cū volubili, qm̄ in ipa est ꝓpetas. Et si existiat q illic sit mā grossa, exiccata, idigēs resolone resoluat cū mucillagie fenugreci, ꝛ mucillagie semis lini accepti cū lacte. Iste. n. ābe qñ ponunt sup oclm auferūt algessa, ꝛ euāant hūorē. Et ex eis, q ad eā expta sūt, sunt adeps galline, ꝛ mucillago semis lini, ꝛ cera, ꝛ oleū ros. pōat illud desup semp. Et in [d] ⌈palpebris⌋ admistret qō attrahit lachrymas, sicut collyrium arsastratis, Plm. n. ꝯfert in māli chronica admistratio alcohol ꝓuocātiū lachrymas. Ipsa eni resoluūt mām grossā, ꝛ faciūt eā currere: ꝛ attrahūt ex humoribꝰ subtilibꝰ illud, qō lenit eā, ꝛ resoluūt ipsum sua resolutione.

De grossitudine palpebraꝝ. Cap. VII.

Gritudo est sequens scabiē: ꝛ qñꝫ faciūt ipsā possidē linimēta frida sup [e] ⌈oclm⌋ ꝛ eiꝰ cura ē alcohol scḋm ex lapide lazuli, ꝛ lapide armēo: ꝛ ex nucleis dactiloꝝ adustis, ꝛ spicis duabꝰ, ꝛ admistratio balnei assidua, ꝛ aliēatio vini: qñqꝫ vero fricat plm cū radio, ꝛ collyrio rubeo leni: sꝫ fricatio cū zucca. qñꝫ excitat ꝛ attrahit.

De [f] ⌈inflatione⌋ palpebre. Cap. VIII.

Ecidit ppt mās sbtiles, ꝛ vapores, ꝛ pp debilitatē digōnis, ꝛ malitiā eiꝰ, sic fit i febribꝰ vigilatiuis, ꝛ i vigilijs. ꝛ qñꝫ fit i pncipio hydropis, ꝛ cacesie: ꝛ pp apata [g] ⌈hūida⌋ sic pipneumōia, ꝛ letargia: ꝛ qñ accit ꝯualescētibꝰ i dicat mltotiēs [h] ⌈ꝯuersionē.⌋ ꝛ ꝓpe qñ in eis ē reliq̊ꝝ mēbroꝝ iflationis ꝑuatio: ꝛ remanēt ipe excitate, ꝛ iflate: ꝛ cura est abscisio cause, ꝛ vaporatio.

De grauitate in palpebris. Cap. IX.

Uādoqꝫ fit pp inflationē, ꝛ cāsa eiꝰ: ꝛ qñꝫ fit pp debilitatē vtutis, ꝛ casū eius [i] † ⌈ ⌋ i et hica: ꝛ qñqꝫ fit pp grossitudinē, ꝛ asarnac ꝛ silia. Et qñqꝫ accidit grauitas, ꝛ mollificatio in pncipio paroxismoꝝ, ꝛ febrium.

De inuiscatione palpebrarum apud lachrymalez ꝛ alibi. Cap. X.

Uandoqꝫ accidit palpebre vt ꝯglutinet [k] ⌈aut cū ꝯcauitate⌋ aut cū ꝯiunctiua, aut cū cornea, aut cū vtrisqꝫ: ꝛ qñꝫ fit i vno duoꝝ lateꝝ lachrymaliuꝫ: ꝛ qñꝫ fit pueniēdo ad mediū, ꝛ qñꝫ fit cōis. Et cā qdē i ea, aut ē vlcera accñtia, aut ruptura faciens alcohol, qñ colligit ex oclo sebel: ꝛ ꝯtegit vngulā: ꝛ fricat ex palpebra scabiē. dein nō cauterizat ipm cū cymio: ꝛ sale, ꝛ silibꝰ vltime, sic diximꝰ: ꝛ nō ꝯsiderat oi hora illud qō oꝫ ꝯsiderare in ipo, donec accidit vt ꝯglutinetur.

De [l] ⌈moro.⌋ Cap. XI.

St caro pustulosa addita in oculo. Qꝝ [m] si fuīt apō lachrymalē, tūc rectiꝰ erit vt icidat: deide cura algarab adhibeat, aut curet cū alcohol basilicon, ꝛ medicamie viol, ꝛ medicamētis vngule: ꝛ ꝓpe cū collyrio de arsenico. Et si fuerit cū albedine ꝛ nigredie, tūc cura eiꝰ erit cura vngule.

De iuersatiōe palpebre ꝛ est [n] ⌈ascera.⌋ Ca. XII.

Ius spēs sunt tres: vna eaꝝ ē, vt ꝯhat palpebra, ꝛ nō coopiat albū. Et illō aut est a creatiōe: aut ē pp icisionē eueniētē palpebris, ꝛ noiat ocls huiꝰ oculus leporinꝰ. Et scḋa spēs ē media, ꝛ ē vt nō coopiat ptē albi, ꝛ noiat abbreuiatio palpebre. Et cā eiꝰ est cā pme: veꝝ est minor illa. Et tertia ē, vt nō coopiat palpebra supior iferiorē, ꝛ illud fit aut ex glādula: aut ex nascētia carnis additē, q iā est, aut icipit, aut spasmo accñte palpebre ex vlcere ꝯsolidato sup ipm, nō pmittēte vt palpebra superior coopiat iferiorē. Et qñqꝫ fit illud totū ex spasmo lacertoꝝ circundantium palpebram.

[o] † ⌈ ⌋

De grandine. Cap. XIII.

Est humiditas igrossata, ꝛ in lapidē ꝯuersa in interiore parte palpebre: et qñqꝫ [p] ⌈fit in albedine simile⌋ grandini.

De cura. Cap. XIIII.

Administret sup eā linimētū [q] ⌈cū aceto ꝛ sordibꝰ vrceoloꝝ, ꝛ reliqꝝ.⌋ et qñꝫ addūt eis oleū ro. ꝛ gūmi alboti, ꝛ sarcocolla Aut linit cū āmoniaco ꝯtrito cū aceto, ꝛ [r] ⌈cinere⌋ ꝛ assafetida: ꝛ linimtū aureiesus dcm̄ i cap ordeoli.

De ordeolo. Cap. XV.

Ordeolum est apa lōgū apparēs sup extremitatē palpebre, sile ordeo in figura sua, ꝛ eiꝰ mā scḋm plm est sanguis dominans.

De cura. Cap. XVI.

Curetur cū minutione, ꝛ euacuatione per picrā scḋm q scinisti: deinde sumat aliqd de [s] ⌈oppoponaco, ꝛ resoluat⌋ in aq̄ ꝛ liniat ex eo locus: quoniam est bonum valde. Et ꝯferūt ei euaporationes ex adipe dissoluto: aut farina

a A. vitrioli quo fit enchaustrum scriptoꝝ adusti

b A. ex prurit. Alia lra. quum aūt est pruritus

c A. inūgere seu embrocare

d A. qbusdā horis

e A. palpebram

f A. tebegi

g A. Alia litera. intrinseca

h A. recidiuationem

i † A. sicut

k A. seu adhereat cum oculo

l A. regimine ꝛ cura

m —— A. Alia lra. Ca. xi. de sude. Sude vl alsude est caro bothoral addita i oculo, q ꝛc.

n A. alsathere

o † A. Cap. xiii. de cura inuersationis palpebre. Illiꝰ aūt q est ab abbreuiatōe palpebre curatio ē, vt scindat cutis eiꝰ, ꝛ non suat vt ꝓlōgetur palpebra, ꝛ ꝯsolidetur post ortū carnis curanee. Et est spēs pma ꝛ scḋa spēs scḋm plus ꝛ minꝰ. Illiꝰ vo que ē a glādositate ꝛ carne addita, tunc curatio est vt remoueas eā cum ferro. ꝛ silr eiꝰ q ē a vestigio vlceris ꝯsolidati abbreuiātis palpebrā curatio est, vt scidat, et ꝯsolidet, ꝛ illiꝰ q est a spasmo curatio est, curatio spasmi cuꝫ spēbus suis.

p A. Alia litera declinans ad albedinem similē

q A. ex sordibus alueorum apū, ꝛ reliquis.

r A. galbano

s A. serapino, et dissoluatur

ordei cum galbano, aut fermētum, aut panis cale/factus iteratꝰ sup ipm. Et vaporationes cū [a] ⌈cauda⌋ muscaꝝ hn̄tium capita abscisa: aut cū aqua in qua ordeuz bulliuit, aut sanguis colūbe, aut sāguis alguarescen, ⁊ turturis. Aut sumant paꝝ baurac, et galbani multuz, ⁊ cōmisceātur ambo, ⁊ ponant sup ordeolū, ⁊ epithima aureiesus. ℞. olibani myrrhe amboꝝ aā. ptē. j. laudani quartā ptē cere aluminis baurac armeni oīuz aā. medietatē ptis aggregent cum fece olei de lilio, ⁊ liniat supipsum.

¶ De asarnac. Cap. XVII.

Asarnac est additio māe piguis ꝯtingēs in palpebra superiore, ⁊ grauat palpebrā ab aptiōe: ⁊ facit ipsam q̄si mollificatā: ⁊ est coniuncta, non mota sicut nodus: ⁊ plīmū quidē accidit infantibus, ⁊ humectatis, in quibus multiplicant lachryme ⁊ opthalmie.

¶ De signis. Cap. XVIII.

Ter signis eiꝰ est, qm̄ cuz tu [b] ⌈tangis⌋ iflationē digitis duobꝰ, deinde separas eos, eminētia in medio eius existit.

¶ De cura. Cap. XIX.

Cura manus est cura eiꝰ: ⁊ ipsiꝰ modus est vt sedeat eger, ⁊ teneat caput eiꝰ tractū ad posteriora: ⁊ tendat i ipo cutē frōtis ad oculū, ⁊ ⁊ eleuet palpebra, ⁊ accipiat eā medicꝰ iter [c] ⌈duos idices ⁊ mediū suuz⌋ ⁊ ꝯꝑmat paꝝ, ⁊ aggregabit mā cōpressa ad illō, qō est iter duos digitos: ⁊ ille q caput tenet, trahat cutē ex medio supcilij: quunq͡ȝ appuerit eminētia, icidat cutē ab ea sufficiēti sectiōe: ⁊ sbtili nō ꝓfūda. Cautela nāq͡ȝ i h̄ est nec̄ia: et vt icisionez faciat post icisionē tutiꝰ est, q̄ȝ vt [d] ⌈vnā subito audēdo faciat icisionē.⌋ Quūq͡ȝ appet ꝑ icisionē ꝑmā bonum est: ⁊ si nō, i [e] ⌈anatomia⌋ additio fiat, dōec appeat: tūc si iuenerit eā sepatā, sup manū suā inuoluat pānū lineū, ⁊ accipiat asarnac sepando ipsaz a dextra ⁊ a sinistra. Et si remāserit residuum nō obediēs ei, pulurizet aliq̄ȝtulū salis sup ipm, vt corrodat ipz. Et si fuīt in tunica, ⁊ vehemētis adherētie, accipiat illō qō de ea sepatū est, ⁊ dimittat aliō, ⁊ nō iuadat ipm: s͡ȝ cōmittat rē suaz resoluōni salis, q puluerizat sup ipm. Deide iponat sup ipz pānū ifusum aceto. Quūq͡ȝ matutinū affuerit scōe diei, ⁊ securitas fuīt [f] ⌈sāguinis,⌋ curet ipm cū medicis ꝯglutinatiuis, ⁊ sint in eis litiuz, ⁊ sief memithe, ⁊ crocus. Qn̄q͡ȝ āt iuadit ptē eiꝰ q̄ nō sepat detegendo, ⁊ excoriādo cū [g] ⌈icisiōe, ⁊ penetrat cū hamis⌋ sub ipa: ⁊ mouet a dextra, ⁊ a sinistra: dōec sepat: aut facit illud cū ifimo pēne. Et oz vt cautela adhibeat i pforādo ab eo ita vt nō tēdat i ꝓfundū [h] ⌈foramē āt⌋ si tēdit palpebrā cū vehemētia [i] ⌈vel⌋ fit ꝓcessus i foramie tādiu dōec icidat cutē [k] ⌈pānicli⌋ q ē sub ea nocet: ⁊ icipit appē adeps loci icisi, qn̄ ꝯꝑmit digitē q ipam circūdāt i circuitu cutē extēse: ⁊ ꝓueīt dolor vehemēs: aut apa cal'z: ⁊ r̄manēt relique dur [l] ⌈ꝓfūde⌋ q̄ sīt ꝯterio/res q̄ȝ sarnac, ⁊ fortasse icidit ꝯ lacerto [m] ⌈retinēte⌋ ocl'z aliqd ꝯueniēs, ⁊ ꝯbilitat palpebra ab aptiōe. Recētē xo q̄ debil' est, pl'm sanāt medicie resolutiue absq͡ȝ opatione manus.

¶ De [n] ⌈susati.⌋ Cap. XX.

Est caro mollis eueniēs i iteriore pte palpebre a q̄ non cessat fluere sāguis rubeꝰ, ⁊ niger, ⁊ viridis. Cuiꝰ qdē cura est mūdificatio cū exiccatiuis corrosiuis, ⁊ collyrijs acutē.

a A. cuz corpibꝰ Alia lr̄a oleo
b A. deprimis
c A. digitū suuz indicē, ⁊ digitū eius medium
d A. ꝓfundet vice vna.
e A. incisione
f A. opthalmie
g A. cū capillis penetrantibꝰ cuz vncinis
h A. qm̄ foramē seu incisio
i A. et
k A. ⁊ pāniculus
l A. impediētes seu renitentes
m A. eleuante
n A. althute. i. ꝯ moro

Quunq͡ȝ [o] ⌈susati corrosiua⌋ fuerit, administrabis tunc pulueres, ⁊ collyria que carnis sunt gn̄atiua: sintq͡ȝ ex eis q̄ in vlceribꝰ palpebraꝝ dicunt. Et ad vltimum, cura pruritus, et scabiei fortium curet.

¶ De lapidositate. Cap. XXI.

Lapidositas est apa puū [p] ⌈sāguineū⌋ ⁊ xtit i lapidositatē a quo qn̄q͡ȝ liberat manꝰ opatio. deinde adhibeātur medicine vlcerum [q] ⌈oculi.⌋

¶ De vlceribꝰ palpebraꝝ, ⁊ rupturē eaꝝ cura. C. 22.

Cura: administret sup ea empl'm ex lētibꝰ, ⁊ fisticis, ⁊ corticibus granatoꝝ decoctis cum aceto. Quūq͡ȝ ceciderint cortices: ⁊ corrosio destructa fuīt, admistrabis sup ea vitelluz oui cū croco: qm̄ ipse ꝯsolidat. et si volueris admistrabis desup collyriū de olibano, ⁊ collyriuz aluber, cum collyrio astaticō, et rubeo leni. Rupture autē palpebre recipiunt ꝯsolidationem: et curātur cura rupturarum [r] ⌈cutium⌋ dicta in capitulo suo.

¶ De scabie ⁊ pruritu. Cap. XXIII.

Scabies cā est mā salsa nitrosa ex sāguine [s] ⌈calido⌋ aut humido, aut hūore alio acuto, faciēs ꝓuenire pruritum ꝑus: deinde scabiē. Cuius qdē pl'z succedit vlceribꝰ oculi: ⁊ incipit egritudo ꝑus cum pruritu paruo, deide fit aspitas, ⁊ rubificat palpebra: deinde fit vt granum fici [t] ⌈⁊ vlcerosa⌋ postea adueniunt grana dura, quuz vehemētia scissionis adest in pruritu, et apostematione.

¶ De cura eius. Cap. XXIIII.

Cum scabiei associat opthalmia, cura ꝑus opthalmiā: deide ꝓcede ad scabiē, postq̄ȝ nō dimiseris rē [u] ⌈opthalmie⌋ ⁊ sil'r sūt dispō ⁊ iudiciū si ē egritudo alia. Nā oz vt tu vehemētiorē eaꝝ diligēter attēdas. Quūq͡ȝ videris vlcerationē ⁊ apa, caue ne admistres medicias acutas, et silia eis, nisi pꝰ ꝯsecutionē cuz facilitate ad politatē: nā tu trahes cuz medicis [x] ⌈aquā vehemētē.⌋ In ꝑaxo, ⁊ tertia spēꝝ ꝑdictaꝝ nec̄ia ē fricatio, aut cū ferro, aut cū medicis fiat fricatio ex eis q̄ sūt sic̄ spuma maris, ⁊ ꝓpe gn̄is eiꝰ, qō noiat casuri, aut cū folijs fici, aut fac fricationez ex sedenegi, ⁊ croco, et marchasita fiat ex eis collyriū, ⁊ fricet cuz eo. Illiꝰ āt q̄ curā recipit cū medicis, et est illa q̄ nō ꝯseq̄r gradū scōz, ⁊ tertiū spēꝝ ꝑdictaꝝ, initiū cure, ē assiduatio euōnis et flōmie: ⁊ si nō plus, saltē bis i mēse: ⁊ flōmia lachrymaliū post flōmiā vl'ez: et assiduatio balnei, et alienatio pulueris, ⁊ fumi, et vociferatiōis, ⁊ cautela vehemētie stricture colli, ⁊ [y] ⌈coarctationis capitē⌋ ⁊ furoris, ⁊ ire, et multitudis loq̄le, et applanatiōis puluinarē, ⁊ ꝓlōgationis iacēdi sup faciē, et oīum q̄ ascēdē faciūt mās ad supiora, et trahūt eas ad faciē. Et ꝯfert i ꝓncipio sui qdē collyriū rubeū lene, ⁊ pꝰ ipz collyriū viride lene. Qō si fuīt fortior illa, tūc acutiꝰ vnoq͡ȝ eoꝝ ē ēt tarthamaticō, et collyriū arsistratē, et collyriū de croco. Et qn̄ȝ curat cuz felle hirci, et felle porci, et cū sale āmoniaco, ⁊ tutia et ęre adusto, et calcadis ꝯiūcti, et sepatiz. Et basilicō, [z] ⌈et collyriū ḡnatiuū⌋ sūt bōa: et medicamē arsistratē ē valde bonū. et ex medicis ꝯferētibꝰ ē medicamē hō. ℞. kerabe ptē. j. corticē [⁊] ⌈ḡnatoꝝ⌋ ptes. ij. ꝯficiāt cū melle. Aut aloes ptē. j. sal' āmōiaci ptē. s. ꝯficiāt cuz melle et admistrent. Et iteꝝ sumāt ęris vsti. xvj. aur. pipis. viij. aur. climie. iiij. aur. myrrhe croci āboꝝ aā. aur. ij. floris ęris. v. aure. gūmi. xx. aur. terāt et misceāt sicut scis cum aq̄ pluuiali.

o A. alchute. i. morum corrosiū
p A. cronicum Alia lr̄a emittēs sanguinem
q A. palpebrarū
r A. cutis
s A. acuto
t A. Alia litera. vlcerosum
u A. scabiei
x A. dolorez vel nocumentū vehemens.
y A. stricture indumētoꝝ colluz coarctantium Alia lr̄a. ⁊ stricture idumētoꝝ collū circūdātiū
z A. ⁊ fief alramadi
⁊ A. eris

[a] † A.palpebre.
[b] † A.frigidum

¶De tumore.[a] † ⌈ ⌋Cap.XXV.

Alintifac est apa[b] † ⌈ ⌋cuz pruritu: ⁊ q̄nq; ē illō qđ i ipo dn̄at, vētositas: ⁊ q̄n ē sup̄fluitas sbtilis flatica: ⁊ q̄nq; est sup̄fluitas aquosa: ⁊ quādoq; est superfluitas melācholica.

¶De signis. Cap.XXVI.

Quod vētosuz est q̄nq; accidit subito, ⁊ declinat ad p̄tez lachrymalē: ⁊ est sicut quē pūgit musca in illo loco, ⁊ accidit in estate, ⁊ senib⁹, ⁊ non est ḡuitas: flaticū.n.fridius ē, ⁊ graui⁹, ⁊ seruat vestigiū ↄp̄ssionis vna hora. Sʒ in aquoso nō remanet vestigiuz imp̄ssionis p̄ horā, neq; dolor est cū eo. Et meliꝯuz ſm pl'm cōicat palpebre, ⁊ oculo: ⁊ est cū duritie, ⁊ extēsione ↄñtibus supercilia, ⁊ xyllaꝝ sumitatē: ⁊ nō ē cū eo dolor de q̄ sit curādū ⁊ est color ei⁹ fusc⁹. Et pl'm ei⁹ accit post opthalmiā, ⁊ post variolā.

¶De cura. Cap.XXVII.

[c] A.althee
[d] A.Alia litera. alumine

Oportet vt icipias p̄mum, ⁊ euacues corp⁹, ⁊ mūdifices caput: ⁊ ei qđ fuerit ad ista decliuius administra empl'm ex folijs[c] ⌈malue: ⌋et fortiora eis sūt folia alkerua ↄtrita, ⁊ p̄mista cū[d] ⌈aneto ⌋⁊ vaporationē ex spōgia ifusa aceto, ⁊ aq̄ cal'a: ⁊ ēt fiat linimētū ex aloe, ⁊ feluzabaragi, ⁊ sief memithe, ⁊ saufel, ⁊ croco cū aq̄ solatri.

¶De multitudine palpitationis. Cap.XXVIII.

[e] A.bothor.

Multitudo palpitatiōis fit ex recadēte in oculo leui: ⁊ q̄nq; fit ex[e] ⌈siccitate. ⌋Et q̄nq; multiplicaᷣ in habētibus tetanum, ⁊ in preparatis ad ipsum. Et indicat in egritudinibus acutis tetanum ⁊ spasmum.

¶De casu pilorum. Cap.XXIX.

[f] A.minoratur

Cadunt pili oculi ex cā māei: aut cā loci. Et cā q̄dez māei: aut q̄m[f] ⌈replenᷣ pediculis ⌋sic̄ fit i fine egritudinū acutaꝝ p̄uarum: aut q̄m corrūpiᷣ p̄p illō qđ admisceᷣ eis, quuz nascūᷣ, sic̄ accidit i alopitia: ⁊ est vt fit in iteriore p̄te palpebre humiditas acuta: aut mā nitrosa salsa, nō appēte i palpebra nocum̄to sēsibili: sʒ ip̄a nocet pilis. Qui āt ē cā loci, ē q̄m illic est nocum̄tū manifestū.s.aut durities, ⁊ ḡssitudo, ⁊ nō iuenit vapor a q̊ ḡnaᷣ pilus, trāsitum: aut apa, ⁊ corrosio, ⁊ sit̄ ip̄m rubedo, ⁊ mordicatio vehemens ⁊ dolor.

¶De cura. Cap.XXX.

[g] A.cū viuificantibus
[h] A.cū lapide laꝫuli
[i] A.de ossib⁹ dactiloꝝ imaturorum
[k] A.spice nardi.
[l] A.sic̄ alcohol
[m] A.alseluchi

In illo q̄ est cā loci. Cura nocumētū qđ est in loco ſm q̄ dr̄ i cura cuiusq; capl'i ei⁹ in loco suo. Et i illo cui⁹ cā, est p̄uatio māei, cureᷣ prius corpus[g] ⌈p̄ ea regimie largo, ⌋⁊ cibatione: ⁊ administra medicinas trahentes mām piloꝝ ad palpebras p̄ ea q̄ dicturi sum⁹: ⁊ q̄ sūt dicte i antidotario: ⁊ i areolis medicinaꝝ singulariū. Et i eo q̄ est cā māei corrupte administra purgationē capitis, ⁊ mūdificationē mēbri. deide cura medicamento piloꝝ. Alcohol aūt iuuatiua ad illud sunt lapis armen⁹ ⁊ lazuli. Et ex cōpositis alcohol de nucleis dactiloꝝ[h] ⌈ex laudano ⌋dcm̄ in antidotario. Aut sumaᷣ de[i] ⌈dactilis imaturis ⌋adustis pondus.iij. ʒ.[k] ⌈⁊ duaꝝ spicaꝝ. ⌋ʒ.ij.fiat ex eis alcohol. Et ex eis q̄ exp̄ta sūt, est vt teraᷣ spica nigra,[l] ⌈⁊ antimoniū, ⌋⁊ administrenᷣ cū radio. Et ēt fiat alcohol ex stercore muris adusto, ⁊ nō adusto cuz melle: ⁊ p̄p̄e[m] ⌈asulalij ⌋aut sumaᷣ terra in qua nasciᷣ vitis cuz croco romano, ⁊ est[n] ⌈alsaluli ⌋p̄tes eq̄les ⁊ administreᷣ ex eis alcohol. ⁊ ex eis q̄ exp̄ta sunt ad illud ex eis, cū quo sunt prurit⁹, ⁊ rubedo, ⁊ corrosio, est vt decoquaᷣ ḡnatū cū sua totalitate, ⁊ p̄tib⁹ suis in aceto vsq; q̊ dissoluaᷣ, ⁊ ānectaᷣ sup̄ locū. Et oia q̄ dē viscosa ↄferūt. Et ad illud etiaz climie, colcotar, atrimēti p̄tes eq̄les sumanᷣ, ⁊ teranᷣ, ⁊ administrēᷣ.

[n] A.alchaluthi

¶[o] ⌈De pilis inuersis ⁊ additis. Cap.XXXI.⌋

[o] —— A. ↄtinuaᷣ litera

Ex eis que exp̄ta sūt, est vt sumatur stercoris leporini adusti pōdus.viij.ʒ. ⁊ stercoris hircini pōdus.iij ʒ. ↄteranᷣ, ⁊ administreᷣ ex eis alcohol. Aut fiat alcohol ex muscis h̄ntib⁹ capita abscisa exiccatis. Aut aduraᷣ auellana, ⁊ teraᷣ, ⁊ ↄficiaᷣ cū adipe capno: aut adipe vrsi, ⁊ liniaᷣ ex ea loc⁹: nasci.n.facit pilos, ⁊ cū h̄ denigrat eos. Et ēt sumaᷣ antimonij adusti p̄s.j. ⁊ pipis p̄s.j. ⁊ plūbi adusti abluti p̄tes.iiij. croci p̄tes.iiij. ⁊ duaꝝ spicaꝝ.iij.p̄tes, ⁊ nucleoꝝ dactiloꝝ adustoruz p̄tes.ij. ↄteranᷣ ⁊ fiat ex eis alcohol[p] ⌈et ⌋ † ⌈

[p] —— A. † De pilis iuersis, ⁊ additis. Cap.xxxi. Ad vltimum ⁊c.
[q] A.Alia litera. piscium
[r] A.alscini

⌋Ad vltimū cura horū piloꝝ est vn⁹ modoꝝ. v. adherētia, ⁊ cauteriū, et ordo cū acu, ⁊ abbreuiatio palpebre cū sectione, et euulsio p̄hibitiua. Inuiscatio āt ē, vt eleuēᷣ, ⁊ eq̄nᷣ cū mastice, ⁊ gūma pini, ⁊ gūmi, ⁊ visco, ⁊ āmoniaco, ⁊ glutino qđ egrediᷣ de vētrib⁹[q] ⌈ostracaꝝ, ⌋⁊ aloe, ⁊ sarcocolla, ⁊ dragagāto, ⁊ ture dissoluto cū albugie oui. Et ex iuiscatiuis bōis est vt iuisceᷣ cuz oleo de[r] ⌈scemi, ⌋⁊ melior ea est cuz cola casei quā nos diximꝰ i ātidotario. Cura x̄o q̄ fitacu ē vt acus penetret ab iteriore p̄te palpebre ad exteriorē vbi ē pilus. Deide ponaᷣ pilus i foramie ei⁹, ⁊ egrediaᷣ ad lat⁹ aliō, ⁊ strigaᷣ pilus: ⁊ si sit difficil' itroit⁹ pili in foramie acus, pōaᷣ i foramie acus extrēitas capilli mlr̄eris, ⁊ trahaᷣ acus ex illo latē. deide pōaᷣ capillus i foramie ei⁹, ⁊ egrediaᷣ ex alio latē. ⁊ strigaᷣ capillus, dōec remaneat filis anse a latē intrinseco, ⁊ pōaᷣ i ip̄a pilus, ⁊ ex̄haᷣ. ⁊ si nec̄ia fuīt iteratio acus, q̄raᷣ loc⁹ ali⁹. Sc̄datio nāq; p̄forationis ac⁹ dilatat foramē, ⁊ nō retinet piluz. Sectio āt ē vt abscidaᷣ origo ei⁹ ex palpebra. Quidā x̄o p̄cipiūt vt scidaᷣ loc⁹ cognominat⁹ egena, ⁊ ē apō extrēitatē ocl'i, deide ↄsolideᷣ ⁊ nasceᷣ sup̄ ip̄z caro addita, ⁊ eq̄t pilū, ⁊ nō p̄mittit ip̄z iuersari. Cauteriū āt qđ meli⁹ est, est vt fiat cū acu h̄nte caput curuatū, c⁹ caput igniaᷣ ⁊ extēdaᷣ palpebra, ⁊ cauterizeᷣ cuz eo loc⁹ pili, ⁊ nō redibit. ⁊ q̄n nec̄ie sūt iteratiōes bis, aut ter, ⁊ nō redibit post illō penit⁹. Euulsio āt prohibitiua ē, vt euellaᷣ, deide ponāᷣ sup̄ locū medicine p̄hibitiue natiuitatꝫ piloꝝ: ⁊ p̄p̄e sup̄ palpebrā, q̄ sūt de eis q̄ dicte sūt in areolis medicinaꝝ singulariū, ⁊ dicemus eas in capl'o pilorum additoꝝ.

¶De pilis additis. Cap.XXXII.

Nascuntur ex multitudine humiditatꝫ putride aggregate in palpebris oculi.

¶De cura. Cap.XXXIII.

Cura eius est mūdificatio capitis, ⁊ corp̄is, ⁊ ocl'i cū eis q̄ scis: deide administra alcofol acuta mūdificātia palpebrā, sic̄ albisalicō, ⁊ ruscenū, ⁊ collyriū rubeū acutū, ⁊ viride acutū, ⁊ collyriū de myrobal'. ⁊ p̄p̄e si fuerit illic lachryme: aut aliq̄d accn̄tiū humoꝝ acciderit: qđ si nō suffecerit, curā adhibe euulsiōis, ⁊ euellanᷣ, ⁊ linianᷣ sup̄ originē eoꝝ sāguis ericij, ⁊ fel[s] ⌈damaꝝ ⁊ arietuz ⌋et fel vulturis, ⁊ fel caprinum. Et q̄nq; p̄miscenᷣ fella ista, ⁊ sāguines cū castoreo, ⁊ fiūt ex eis collyria, sic̄ squame piscis, ⁊ administranᷣ quuz nec̄itas incūbit

[s] A.Ipsi⁹ ⁊ fel chamaleunte, ⁊ fel vulturis Alia l'ra fel chamaleunte

dissoluta cum saliua hois. Qui ꝟo eo vtit, media hora expectet supiṗm. Et ex curis qdem bonis, est vt sumant fel ericij, ꝛ fel [a] [vulturis] ꝛ castoreū ſm eq̄litatē, ꝛ aggregent cū sanguine colūbe, ꝛ fiant i/ de troc. ꝛ ex eis que narrant sunt sāguis [b] [tincte, ꝛ ꝓ̄pe sāguis tincte] canis, ꝛ sāguis ranaꝝ: verūtñ expimētuȝ nō verificauit illud. ꝛ rectius qdē ſm ꝙ existimāt, est vt misceat cū alkitrā. Et ex eis ēt que narrāt, est vt admistret fel vultur] cū cinere, ꝛ sale āmoniaco, ꝛ succo porri: ꝛ ꝓ̄pe qñ ponit in sartagi ne supignē, donec cōmisceant, ꝛ equent. ꝛ si fuīt ci nis ostracoꝝ erit melior. Et rubigo ferri erugino/ si cuȝ saliua hois est vltima, q̄zuis dolorē faciat. Et ex eis qdē que sūt expta, est [c] [tinea] cū sale āmonia co: ꝛ ꝓ̄pe cū vngula asini adusta cum aceto forti. Et silr̄ spuma maris cū aq̄ [d] [psilij.] Quū eni stupefit ꝛ ifrigidat locus eo, nō nascunt ibi pili.

De inuiscatione [e] [palpebraꝝ.] Cap. XXXIIII.

Jt illud ſm plimū post opthal/ miā: opȝ ergo vt admi nistrent sarcocolle, ꝛ zuccari tabarzet partes eq̄les, spume maris q̄rta ptis, terant ꝛ puluerizent super locum.

Tractatus quartus de dispositionib᷒ virtutis vi/ sibilis, ꝛ operationibus eius.

De debilitate visus ꝛ nocumento eius. Cap. I.

Ebilitatem visus ꝛ eius nocumentū efficit: aut ɔpl'o cōis in corpe [f] [sic/ citatis dñantis humorose: aut cō/ plexionalis] sine mā. Aut vapor eleuat᷒ ex corpe: aut stō ꝓprie. Aut frigus [g] [hñs mām: aut nō habēs māȝ.] aut ꝑpt dñiuȝ caliditatis māl' aut nō mālis. Aut est sequens cām in cerebro ipso egritudinū cerebri notaꝝ: que est in sb̄a cerebri, aut in [h] [pte tota] anteriore, sicut cōpressio, aut ꝑcussio accidēs ei: q̄re non videt oculus: aut in pte añriore eius. Et pl'm qdē ei᷒ est hūiditas dñans: aut siccitas accñs successiōe egritudinū, ꝛ motuū supfluoꝝ cor/ poreoꝝ, ꝛ aialiū, ꝛ eūonū supfluaꝝ, ꝑpter q̄s cadit v̄tus, ꝛ [i] [resoluit] mā. Aut est ꝑꝑ reȝ appropriatā ipsi spūi visibili, ꝛ mēbris que ipm sequunt, sic ner uo ɔcauo, ꝛ sicut humorib᷒, ꝛ tunicis. Et spūi qdē visibili q̄nq̄ȝ accidit vt [k] [multiplicetur, ꝛ accidit ei vt subtiliet. Et q̄nq̄ȝ accidit ei vt igrosset.] Et acci/ dit ei vt minoret. Multiplicatio aūt est melior res, ꝛ magis iuuatiua. Et subtilitas qdē pl'm accidit ex siccitate: ꝛ q̄nq̄ȝ fit ex vehemētia sepationis accñtis quū sol aspicit: ꝛ [l] [resplēdētia et] silia. Et q̄nq̄ȝ ꝓ/ ducit aggregatio valde supflua ad coarctationē re soluētē, ꝛ ispissat ea ꝓmum: deinde subtiliat valde scd̄o: ꝛ istud est sicut accidit apud lōgā morā in tene bris. Et grossitudo fit ꝑꝑ humiditatē: ꝛ fit ꝑpt ag/ gregationē vehemētē nō ita vt ꝑducat ad [m] [vtēdū ɔpl'one subtiliāte.] Et q̄nq̄ȝ est cā in eis [n] [†] cadēs in initio creatiōis: ꝛ [o] [minoratio] q̄nq̄ȝ est ꝓ pter vehemētiā siccitatis, ꝛ ml'titudinē eūonuȝ: aut debilitatē anterioris cerebri validā, aut prauitateȝ egritudinū, ꝛ ꝓpinq̄tatē mortis, qñ resoluit spūs. Debilitas aūt ꝛ nocumētū que sunt ꝑpt tunicas, ꝛ pl'm eoꝝ est ꝑpt tunicas extrīsecas sine ꝓfūdis, aut sunt cā sb̄e tunice: aut sunt cā trāsitus q est in ea: ꝛ q̄ sunt ꝑꝑ tunicā ipsam, sunt ꝑꝑ ɔpl'onē malam: ꝛ pl'm eius est retētio vaporis in ea: aut supfluitas hūidi/ tatis ꝑmiste ei: aut exiccatio ꝛ siccitas: ꝛ nigrifica/ tio: ꝛ corrugatio accidētes ei: ꝛ ꝓ̄pe vuee ꝛ cornee: aut corruptio supficiei ei᷒ ꝑpter ipressionē vlcerum

a A. chamaleun te

b A. alcharad, ꝛ ꝓ̄pe alcharad

c A. alarde

d A. alassius.

e A. alassar

f A. Alia litera. ex siccitate do/ mināte, aut hūi ditate dñante, hūorali, aut cō/ plexionali

g A. Alia litera materie

h A. ventre toto

i A. exiccatur

k A. ispisset, ꝛ vt subtiliet, ꝛ acci/ dit ei vt igrosset ꝛ accit ei vt mul tiplicetur Alia lr̄a ispisset ꝛ vt subtiliet, et accidit ei vt ml'/ tiplicetur

l A. ei

m A. Alia litera inflāmationē cō plexionis subti/ liantem.

n † A. ambobus

o A. paucitas q dē q̄nq̄ȝ est a ꝓn cipio creatiōis ꝛ

apparētiuȝ, aut occultoꝝ: aut tolerātia opthalmie plime auferētis ꝑuietatē eius: aut color ex̄neus in/ trans eā, sic accidit cornee in icteritia ex citrinitate: aut in tarfati ex rubedie: aut denudatio coloris nāl', sic illud qd̄ accidit cornee: ꝛ addit ꝑuietatē ꝛ firmi/ tudinē ad h̄ vt lumē vincat ipȝ, ꝛ sepet spm̄ visibilē. Et q̄nq̄ȝ accidit exiccatio, ꝛ calefactio ꝑꝑ coherētiā [p] [firmā] aeris ꝛ lumis [q] [cū hūorib᷒] aut sepatio eaꝝ ꝑꝑ corrosionē accñtē: q̄re nō gradat lumē i pe/ netrādo i eis, imo subito penetrat i glacialē itegre. Aut ꝑꝑ ortū pāniculū sup eas sic in vngula, aut isla tiōe, ꝛ g̊ssitie venaꝝ eaꝝ sic in sebel. Accñs aūt fo ramini, ꝛ trāsitui: aut est q2 strigit supra nālē ꝑꝑ cās q̄s dicturi sum᷒ in cap̄ suo: aut dilatat, aut oppilat itegre, aut nō itegre: sicut quū est descēsus aq̄: ꝛ nos qdē dicem᷒ ista capl'a oia sigillati. Fcā aūt ꝑꝑ hūo res est: qm̄ glacialis qdē q est vnus eoꝝ, mutat ab eēntia sua eq̄li, ꝛ igrossat: aut ei᷒ sb̄tilitas est fortis, ꝛ fit ipedit᷒ a delatiōe lumis, ꝛ coloris luminosi sup se. Et ex albugineo qdē, qm̄ ml'tiplicat valde: aut i/ grossat: ꝛ fit illud cā ad minorādā ꝑuietatē suā, aut ꝑꝑ hūiditatē, ꝛ vapores q ꝑmiscent ei: [r] [aut] mu/ tāt alterātes ei᷒ ꝑuietatē. Vapores. n. ꝛ fumi ex̄nei extrīseci nocēt ei, q̄lr ergo itrīseci. Et oia grana va/ porosa islatiua sūt grauatiua visus. Nocumētū. n. qd̄ visui aduenit ex vitreo, nō est ꝓmitiuū, imo non nocet visui, nisi inq̄ztū nocet glaciali, ꝛ ɔuertit eius eēntiā ab eq̄litate ꝑpter cibū nō eq̄lē, quē ei defert. Nocumentū aūt qd̄ fit ꝑpter neruū, est qm̄ accidit ei oppilatio: aut accidit ei apa: aut ruptura.

De signis. Cap. II.

Neo qdeȝ qd̄ est cōitate corpis si/ gnū est illud, qd̄ dedim᷒, qd̄ fig̃t ɔpl'onē toti᷒ corpis. Et illud qd̄ fit cōitate cerebri est, qm̄ illic est aliqd̄ si/ gnoꝝ signtiū nocumētū in cerebro, cuȝ h̄ vt sint reliq sensus lesi cū illo: illud. n. fiduciā facit cōitatis cerebri. Et q̄nq̄ȝ appropriat visui pl'm ꝓ̄pe tatū eius, ꝛ cuȝ odoratu, sine auditu. Sicut ꝑcussio coarctatiua qñ cadit in pte añriore cerebri. Et q̄nq̄ȝ est audit᷒ cū sua dispōne, ꝛ remanet oculus apt᷒, et nō pōt claudi palpebra sup ipm: veꝝ nō videt. Et signū qd̄ ipsi spūi approꝑat, est, qm̄ si spūs est sb̄til', ꝛ est pauc᷒, videt rē ex ꝓximo [s] [sine] ꝑscrutatiōe, ꝛ nō videt qd̄ elōgatū est cū ꝑscrutatiōe. [t] [†] Veꝝ ei᷒ sb̄tilitas quū est supflua, nō [u] [figit rē luminosam] valde: imo fugat eū lumē [x] [clarū] ꝛ sepat eū. Et si est grossus, ꝛ pli m᷒, nō deficit ei ꝑscrutatio ituēdo lōginquū, ꝛ nō ꝑ/ scrutat visionē ꝓpinq. ꝛ cā in h̄ apd̄ loquētes de ra dio est, ꝙ visus nō fit, nisi egressiōe radij, ꝛ quū ob/ uiat ei qd̄ vī: ꝛ ꝙ mot᷒ vadēs ad locū lōginquū sb̄ti liat g̊ssitiē ei᷒, ꝛ equat eēntiā ipsi᷒, queadmodū h᷒ mot᷒ resoluit spm̄ sb̄tilē, q̄re forsitā nō opat aliqd. Et apd̄ illos q dicūt ꝑuiū vehere foras [y] [vidēdi ꝛ reliq̄] est ꝙ glacial' mot᷒ fit fortis, quū videt illd̄ qd̄ elōgat: ꝛ illud est ex eis q̄ sb̄tiliāt spm̄ grossuȝ habi tātē in ipo: ꝛ resoluit spm̄ sb̄tilē, ꝛ ꝓ̄pe paucū. Veri ficatio āt certioris in his duob᷒ ſmonib᷒, ꝑtinet ad sapiētes, nō medicis. Cognitio ꝟo illius ex dispō/ ne tunicaꝝ, ꝛ humoꝝ ꝓfundoꝝ, est ex eis que sunt [z] [praua] quū nō est res alia, nisi ipa. Q̄nq̄ȝ aūt re/ currit ad dispōnē coloris tunicaꝝ, ꝛ humoꝝ ꝓfun/ doꝝ: ꝛ ad dispōnē inflationis eaꝝ, ꝛ extēsiōis, ꝛ cor rugatiōis, ꝛ extenuatiōis ipsaꝝ, ꝛ dispōnē ꝑuitatis oculi ꝑpter ꝑuitatē ipsius, ꝛ dispōnē ei᷒ qd̄ spgit su per ipsum de humiditate, ꝛ imaginat de silitudine iris: aut videt in ipso de siccitate, ꝛ conturbatione,

p A. Alia litera. formarum

q A. exiccatio et calefactio humi ditatum

r A. et

s A. cum

t † A. Et si fuerit subtilis plim᷒ vi det cuȝ ꝑscruta/ tione rē ꝓpiquā ꝛ elongatam

v A. figitur in re splēdida, seu lu/ cida

x A. forte

y A. visibiliū cā est alia ab illa ꝛ

z A. difficilis

que manifesta est exterius: ⁊ forsitan nō appet cum eo hō oculi, ⁊ est forma aspiciētis in ipm. Et qñq3 sigt ꝭm dispōnē cornee. Et qñq3 sigt ꝭm dispōnē al/ buginei: ⁊ ille cuius est videt semp iter oculos suos sicut nebulas. Si aūt vides ꝯturbationē corā fora/ mine tm̄, ⁊ nō sunt relique ꝑtes cornee turbate, sigt ꝙ ꝯturbatio fit in albugineo, ⁊ ꝙ nō est clarus: ⁊ si ꝯturbatio est cōis ꝑtib⁹ cornee, nō est dubiū qn ipa sit in cornea: s3 remanet dubitatio, an ipsa sit silr in albugineo an nō. Et accidit qñ3 albugineo siccitas: ⁊ accidit qñq3 ex illa siccitate, vt aggregenť ea q̄dā ꝑtes ei⁹, ⁊ nō fiunt ꝑuie, q̄re videť corā eis fenestra aut fenestre. Et qñq3 est illud ꝓpť vestigia vlcer͡ꝝ exi stētia in cornea occulta faciētiū imaginari imagina tiōes, q̄re errať in eis: ⁊ existimať ꝙ sint imagina/ tiones aq̄, ⁊ nō sunt. De ꝯstrictiōe aūt ⁊ dilatatiōe: ⁊ aq̄, ⁊ dispōne nerui, posteri⁹ loquemur. ⁊ scias ꝙ oīs corruptio existēs a siccitate fit fortis [a] ⌈ quū va/ cuitas adest ⌋ ⁊ apud exercitium resolutiuū, ⁊ apud eūones in hora meridiei: ⁊ ex humiditate, eꝯ̄rio.

¶ De cura. Cap. III.

SI fuerit cā debilitatis siccitas, iuuať humectātibus, ⁊ aq̄ casei, et emulsione lactis sup caput, ⁊ potu eius: ⁊ ponanť olea humectati/ ua sup caput: ⁊ ꝓꝑe quu3 fuerit illud in ꝯualescētib⁹. ⁊ ꝯferunt ei sōnus, ⁊ requies, ⁊ caput purgia humectātia: ⁊ ꝓꝑe oleū de nenufare: ⁊ eius que in tunica existit, cura est praua. Q̄ꝺ si fuerit ab humiditate, administrabis tūc illud qꝺ resoluit post eūones. Uomitus aūt qui [b] ⌈ minimus ⌋ est ex eis que ꝯferunt, ⁊ ꝓꝑe senib⁹: sed laboriosus nocet val de. Et gargarismata [c] ⌈ ⁊ sternutationes ⌋ ⁊ sternu/ tamēta ꝯferunt. Et ex eūonib⁹ iuuatiuis in hoc est [d] ⌈ oleū ⌋ de kerua cu3 īfusione aloes. Et administra/ tio eius, qꝺ ꝓhibet vapore3 a capite, sicut trifere: ⁊ ꝓꝑe apud somnū: ꝯfert ēt, ⁊ iuuať exercitijs extre/ mitatū, ⁊ ꝓꝑe extremitatu3 inferioꝝ. Et silr op3 vt administreť fricatio eaꝝ. Si aūt cā fuerit in ea gros sities eius, cureť cu3 medicinis abstersiuis ꝑdictis in areolis oculi. Et op3 qñ administras medicinas acutas, vt vtaris cū eis medicinis stipticis. Et ex rebus q̄dē iuuatiuis in hoc, est tutia abluta nutrita cū aqua sansuci: aut aqua feniculi: aut aqua albe/ darungi, ⁊ succo prassij. Et assiduatio alcohol cū li tio ꝯfert oculo valde, ⁊ ꝯseruat virtutē eius vsq3 ad tp̄s lōgū. Et facere alcohol ex fricatione myrobal̄. cū aqua ros. ꝯfert valde, qñ est humiditas subtilis cu3 calitate ⁊ pruritu. Et ex alcohol ꝯferētib⁹ in hu ius caplo, est ex fellib⁹, quū sūt singularia, sicut fel alcubugi, ⁊ fel [e] ⌈ tauri saboth, ⁊ auis frāgētis os ⌋ ⁊ tauri, ⁊ vrsi, ⁊ leporis, ⁊ [f] ⌈ vulturis, ⌋ ⁊ gruis, et hirūdinis, ⁊ passeris, ⁊ vulpis, ⁊ aldib, ⁊ catti, ⁊ ca nis [g] ⌈ leporarij ⌋ ⁊ ariet͡ꝭ [h] ⌈ siluestris, ⌋ ⁊ fellis [i] ⌈ auis tarde ⌋ i est ꝓꝑetas valde mirabilis, [k] ⌈ ⁊ cōposita, ⌋ ⁊ ex oleis q̄dē iuuatiuis sunt, sicut oleū de kerua, ⁊ oleū de narcisco, ⁊ de granis lauri, ⁊ oleū raphani nū, ⁊ oleū de fenugreco, ⁊ oleū de lilio, ⁊ oleū sansu cinū, ⁊ oleū camemillinū, ⁊ oleū alacoen. ⁊ facē al/ cohol cu3 aq̄ albedarungi ꝯfert, ⁊ ex medicamētis bonis mēsuratis est, vt aduranť due nuces ⁊ . xxx. ex nucleis myrobalanoꝝ citrinoꝝ, ⁊ teranť, ⁊ ꝓij/ ciať sup eos pipis nō adusti aur. j. ⁊ fiat ex eo colly riū. Et ex medicis iuuatiuis est vt sumať succ⁹ gra/ nati muzi, et decoquať vsq3 ad medietatē, et remo/ ueať ab igne, ⁊ misceať cū eo medietas ipsi⁹ de mel le, ⁊ ponať sub sole ⁊ administreť. Et silr si sumať aq̄ duoꝝ granatoꝝ, et ponať sub sole duob⁹ mēsib⁹ in

a A. apud famē

b A. fit cū facili/ tate

c A. ⁊ facientia egredi mucosi/ tates ex naribus

d A. Alia litera potus olei

e A. albaci, ⁊ al/ sabut, ⁊ alracha me. Alia lr̄a. alrach ⁊ alsabut.

f A. hirci

g A. alseluchi.

h A. montani.

i A. alhabari

k A. singulariter aut cōpositum

estate ⁊ colleť, ⁊ ponať in ea aloes, ⁊ longi pipis, ⁊ salis āmoniaci: et qñq3 fit sine sale āmoniaco, ꝑtes eq̄les: teranť oīa valde, ⁊ ꝓijciant sup lib. ei⁹. ʒ. iij. ex eis, ⁊ reserueť: ⁊ q̄ꝫto plus antiquať tāto est me/ lius. Et ex iuuatiuis cū hoc est acorus cum [l] ⌈ che/ lidonia ⌋ qñ terit sicut alcohol. Et facē alcohol cu3 aq̄ cepe cū melle iuuatiuū est. Et collyriū q̄dē felliū est forte. Et fella q̄dem [m] ⌈ siluestria ⌋ sunt, sicut fel [n] ⌈ accipitris ⁊ vulturis. ⌋ Aut sumať tabula, ⁊ pi/ stilū, quoꝝ ambo sint ex ere rubeo, ⁊ distilleť sup eā stilla aceti, ⁊ stilla lactis, ⁊ stilla mellis: deīde te/ ratur donec nigrescat illud, ⁊ fiat ex eo alcohol. Et scias ꝙ assumē [o] ⌈ carnē ⌋ assidue siue sit assa: siue eli xa, est ex eis q̄ ꝯferūt, ⁊ ꝯfortāt visu3 valde: itaq3 re mouet debilitatē [p] ⌈ añcedentē. ⌋ Et si q̄s pōt sumē carnē viperaꝝ decoctā ꝭm modū quo decoq̄ť in ty riaca, et ꝭm modu3 quo distinguiť in cap̄ de lepra, ꝯseruat sanitatē oculi vltime. Et ex medicinis q̄ se/ nib⁹ bone sunt, et ei cui⁹ visus debilitať ex coitu, et alijs, est tutie nō ablute. vj. ꝑtes, ⁊ vini q̄ꝫtū sufficit, et olei de balsamo plus tutie, ꝭm q̄ꝫtitatē qua ꝯue/ nit, terať tutia, ⁊ ꝓijciať sup ipsa3 oleū balsami, de/ inde vinū, ⁊ terať sicut o3, et reponať. Medicamē de quo dr̄, ꝙ tāti existit iuuaminis ꝙ oculū talē effi cit, ne ei noceat in corp⁹ solis aspicē. ℞. lapidis [q] ⌈ se ticis, et lapidis magnetꝭ, ⁊ lapidis hatis, ⌋ ⁊ est alu mē bonū, ⁊ sedenegi, ⁊ calamēti, ⁊ succi ꝯdisi oium añ. ꝑtē. j. fellis [r] ⌈ vulturis, ⌋ ⁊ fellis vipe amborum añ. ꝑtē [s] ⌈ . j. ⌋ fiat ex eo alcohol. Et administratio pe/ ctinationis sup caput, iuuatiua est: ⁊ ꝓꝑe ꝯfert seni/ bus: q̄re op3 vt administreť oī die multotiēs: qm̄ at/ trahit vapores ad supiora, et mouet eos a ꝑte ocli. Et igredi aquā clara3 viridē, et submergi in ea, et apire ambos oculos in ea ꝭm q̄ꝫtitatē qua pot̄e est, est ex eis que seruāt sanitatē oculi, ⁊ ꝯfortāt ipm: et ꝓꝑe in iuuētute. Et o3 ꝓꝑe eū qui ꝯqueriť de vapo/ rib⁹ stōi, et cui nocet humiditas, vt vtať añ cibū de coctione absinthij, et oxymelle sqllitico: et oi qꝺ le/ nit, ⁊ incidit supfluitates, que sunt in stomacho.

¶ Rememoratio reꝝ visui nocentium. Cap. IIII.

REerum aūt visui nocētiū, alie sunt opōnes et mot⁹, et alie sūt cibi: et alie sunt dispō [t] ⌈ ꝯuersionis ⌋ in cibis. Opōnes aūt et mot⁹ sūt oīa, que exiccāt, sicut coitus multus, et ꝓlixitas aspiciēdi enitētia, et legē minuta supflue, et mediu3 in eis est iuuamē, ⁊ silr actiones minute, et somnus post replōnē. [u] † ⌈ ⌋ Jmo op3 illū qui suo in visu debilitatē hēt, expectare donec digerať cibus ei⁹. Et oīs replo nocet ei. Et oē qꝺ exiccat nām. Et oē qꝺ turbat sāguinē ex reb⁹ salsis, et acutis, ⁊ alijs nocet ei. Et ebrietas nocet ei. Uomit⁹ xo ꝯfert ei i/ quātum purgat stōm: ⁊ nocet ei inq̄ꝫtū mouet mās cerebri expellēdo eas ad ipm. Et si fuerit necius, o3 tunc vt fiat post cibū, ⁊ cū facilitate. Et balneū no/ cet. Et sōnus supfluus nocet. Et fletus vehemens. Et multitudo flōmie: et ꝓꝑe [x] ⌈ cū vētosis ꝯtinuis. ⌋ Cibi xo qui nocēt, sunt salsi, ⁊ acuti, et vaporosi, et oīs qui nocet ori stomachi. Et vinū grossum turba tum. Et porrū, et cepa, et bedarungi comestū, ⁊ oli ue mature, et anetū, et caules, et lentes.

¶ De noctilopa. Cap. V.

EST vt euanescat visus in nocte, et videat in die, et debiliteť in fine eius. Et cā q̄de3 eius est humores oculi, et grossities eoꝝ. Aut humiditas spūs, ⁊ grossities, eius: et plm̄ q̄dē acci dit hn̄tibus oculos nigros, nō [y] ⌈ virides ⌋ ⁊ ꝑuitati pupille,

l A. mamiran

m A. fortia

n A. albaci. i. fal conis, ⁊ fel agle. Alia lr̄a. albaci ⁊ hirci.

o A. alselgiem

p A. antiquam.

q A. murichis ⁊ lapidis magne/ tis, ⁊ lapidis a/ nachatis. Alia lr̄a. masti ⁊ lapidis magne tis, ⁊ lapidis al/ chathis. Alia lr̄a. magne tis ⁊ lapidis alu minis albi, ⁊ la/ pidis sanguinis

r A. aquile

s A. mediam

t A. regiminis

v † A. ⁊ cenans

x A. vētositatio cō tinuata, seu fre/ quens

y A. glaucos.

pupille, ⁊ cui multiplicant᷑ colores, ⁊ anfractuosa in oculis suis. Hoc enim sigt paucitatẽ spũs visibilis in creatione sua. Et qñq; [a] ⌈hec est cã⌋ ppt᷑ egritudinẽ in ipso oculo: ⁊ qñq; fit ꝓpter cõitatẽ stõi, ⁊ cerebri: ⁊ cognoscit᷑ illud per signa que sciuisti.

a A. est hec egritudo

¶ De cura. Cap. VI.

Si illic fuerit multitudo, flõma cephalicã, ⁊ angulos lachrymales, ⁊ administrent᷑ reliq̃ euãntia nota, ⁊ iterent᷑ ⁊ qñq; euãt᷑ cũ scamonea, ⁊ castoreo, et ꝯfert, [b] ⌈⁊ in potu dat᷑ ante cibũ vinum paucũ vetus, ⁊ dat᷑ in potu post digõnez integrã.⌋ Et ex medicinis exptis est illud qđ currit ex epate caprino [c] ⌈diuiso⌋ cũ cultello ⁊ posito sup prunas: nã quũ currit accipit᷑ de eo, qđ currit, ⁊ puluerizat᷑ sup ipm sal idus, ⁊ lõguz piper, ⁊ fit ex eo alcohol. Et qñq; puluerizant᷑ sup ipm medicine, quũ supponit᷑ prunis: ⁊ fit declinatio sup vaporẽ eius: ⁊ comedit᷑ de carne eius assata: ⁊ illud est iuuatiuũ: ⁊ qñq; incidit᷑ faciẽdo sectionẽ latitudinalẽ, ⁊ ponit᷑ ex eo strat⁹ vnus: ⁊ ex pipe lõgo stratus vnus: et ponunt᷑ stratus inferior, ⁊ supior ex epate, ⁊ assat᷑ in tãor, ⁊ nõ puenit ad vltimuz: deinde sumitur, ⁊ colat᷑ ex eo aquositas, ⁊ fit cũ ea alcohol. Et silr̃ epar leporis. Et silr̃ collyriũ factũ ex lõgo pipe: ⁊ illud qđ est ꝯm hãc descriptionẽ [d] ⌈lõgi pipis. ʒʒ.⌋ spice ptes eq̃les fiat ex eis alcohol. Et fella ẽt iuuatiua sũt: ⁊ pꝑe fella hircoꝝ, ⁊ arietũ mõtanoꝝ. Et silr̃ alcohol cũ oꝉo balsami ꝯq̃ssato cũ pauco opio. Et alcohol ex pipibus trib⁹ ꝯmistis, sicut puluis iuuatiuus est valde. Et silr̃ alumẽ egyptiacũ. Et alcohol cũ melle, ⁊ aq̃ feniculi [e] ⌈oleo submerso sup ipso⌋ spatio longo est valdè iuuatiuum. Et fortius eo est mel quũ in eo est ṽtus aluminis, ⁊ salis ãmoniaci. Et alcohol factuz ex sanguinib⁹ aĩalium calidaꝝ cõplexionum ꝯfert. Et ꝯfert alcohol ex succo cucumeris asinini ꝯquas sato cum semine portulace. Et collyrium alcali. Et collyriũ floris ęris ꝯfert ei. Et stercus [f] ⌈lacerti,⌋ ⁊ stinci. Et sumant᷑ fellis [g] ⌈hedi⌋ ps. j. pipis ptes. ij. ãmoniaci ptes. iij. ꝯficiant᷑ cũ melle, ⁊ administrentur ei. Et ꝯfert ei flõmia vene lachrymalium.

b A. Alia litera. ⁊ sumat᷑ in potu añ cibũ sirupus de isopo, aut isopus, ⁊ ruta sicca supra in moduz suffuf, seu pulueris. Et sumãt in potu post digõnez integram modicum de vino veteri

c A. perforato

d A. piperis longi canbil. Alia lfa. piperis lõgi, ⁊ piperis, ⁊

e A. claudendo oculũ sup ipsuz

f A. alurel

g A. alhada

¶ De [h] ⌈alihar,⌋ ⁊ est vt non videat in die. Ca. VII.

Causa [i] ⌈alihar⌋ est subtilitas spũs ⁊ paucitas ei⁹ mlt̃a, q̃re resoluit᷑ cũ lumie solis: ⁊ adunat᷑ i tenebris: ⁊ qñq; est cã [k] ⌈alihar⌋ parua: quare videt in tenebris, ⁊ vmbra, die ⁊ nocte, et debilitatur in lumine.

h A. algiehar

i A. algiehar

k A. algiehar

¶ De cura. Cap. VIII.

Est additio in humectatiõe, ⁊ i igrossatione sanguinis.

¶ De imaginationibus. Cap. IX.

Sunt colores q sentiunt᷑ coraz visu, ac si ipsi sint [l] ⌈misti⌋ in aere: ⁊ cã in eis est statio rei nõ puie iter glaciale, ⁊ iter ea que vident᷑: ⁊ illa res aut est ex eis, quoꝝ silr̃ non cõprehendit᷑ in ꝯsuetudinib⁹ oino: ⁊ neq; cõprehẽdit ipm nisi, q est fortis visus egrediẽtis a ꝯsuetudine in cõprehẽdendo: aut est ex eis que cõprehẽdit visus, qñ medius fit, ⁊ nõ est in fine acuitatis: sʒ est ꝯm semitã ꝯsuetudinis. Et itẽtio ꝑmi est: qm̃ quũ visus est fortis, cõprehẽdit debile, ⁊ occultũ ex reb⁹ q̃ volãt in aere ꝓpe visum, que sunt ex [m] ⌈formis⌋ a qb⁹ aer nõ euacuat᷑ [n] ⌈⁊ reliq̃:⌋ quare apparẽt ei: ⁊ ppt᷑ suã ppinquitatẽ quã hñt cũ aere [o] ⌈ ⌋ nõ verificat eas: ⁊ silr̃ quũ sunt in iteriore pte vestigia vaporum paruoꝝ [p] †⌈ ⌋ nõ euãnt᷑ ex eis ꝯpꝉo ⁊ nã oino.

l A. Alia litera. sparsi

m A. athomis ⁊ alijs

n ——— A.

o †A. ⁊ ipsorum paruitatem

p †A. a quibus

Uerũtñ hec duo occultant᷑ a visib⁹, que non sunt in vltimo acuitatis, ⁊ nõ imaginant᷑, nisi ei qui est vehemẽtis acuitatis in visu: ⁊ ista sunt ex eis que non cõparant᷑ ad nocumẽtũ. Diuisio aũt altera aut existit in tunicis: aut existit in humorib⁹: ⁊ illa que existit in tunicis est, vt fit sup tunicã corneã vestigiũ occultum valde qđ remãsit a variol': aut opthalmia, ⁊ bothor, aut alijs: ⁊ nõ appet oculus exteri⁹, ⁊ apparet oculo iterius, ꝓpterea ꝙ nõ fit puius locus in quo est. Occultant᷑ ergo ꝓpter ipm ex eo qđ sentit᷑ ⁊ aere puio ptes [q] ⌈vise magne ꝯm q̃ʒtitatẽ,⌋ que si ꝯm veritatẽ exterius repte forẽt: [r] ⌈esset ps illa pua magna ps formaꝝ ei⁹ que sunt in foramine vuee.⌋ Illa aũt que existit ex humorib⁹ est ꝯm duas ptes: qm̃ aut iã ꝯuersa est [s] ⌈sba eius in humiditatẽ ex eo qđ est exterius ab ipsa ad qđ iam ꝯuersa est sba humiditatis ipsius: aut⌋ accidit pti eius malitia ꝯpꝉonis alterãs colorẽ eius, ⁊ remouẽs puietatẽ ei⁹: q̃re nõ puia fit illa q̃ʒtitas eius ppt᷑ frigus: aut humiditatẽ: aut calitatẽ. [t] ⌈Scđm illã igit᷑ q̃ʒtitatẽ appet in ipso aeritas.⌋ Et ex ꝓpetate aeritatis est vt quũ ꝑmiscet᷑ humiditati subtili puie faciat ipsaz lactei coloris, [u] ⌈⁊ faciat ipsam videri nõ puiã,⌋ aut ppt᷑ siccitatẽ inspissantẽ ⁊ aggregãtẽ valde: [x] ⌈sʒ erit illud qđ supuenit ei ex ea in alio. Ergo⌋ nõ euãt᷑ qn aut sit accñs nõ fixũ, ⁊ est ex gñe vapoꝝ qui eleuant᷑ ex corpe toto: aut ex stõ, aut ex cerebro: ⁊ quũ sunt subtiles pueniũt, ⁊ resoluunt᷑, ⁊ sicut fiti crisib⁹, ⁊ post vomitũ, ⁊ post irã: aut fit fixũ i eo, ⁊ portẽdit aquã. Et iste qdem imaginationes qñq; diuersificant᷑ in q̃ʒtitatib⁹ suis, ⁊ sunt pue ⁊ magne. Et qñq; diuersificant᷑ in essentijs suis, ⁊ sunt grosse, ⁊ subtiles occulte. Et qñq; diuersificant᷑ in sitib⁹ suis, ⁊ sũt rare: ⁊ qñq; spisse nebulose. Et qñq; diuersificant᷑ in figuris suis, ⁊ sũt [y] ⌈granose⌋ ⁊ sũt cimicales, ⁊ sunt muscose, ⁊ sunt filose, ⁊ capillares cũ lõgitudine.

q A. q̃ vident᷑ sic foramina, vel sic fenestre cũ q̃ʒtitate aliqua

r A. Alia litera. tunc illa ps pua hꝫet q̃ʒtitatẽ seu tũc ille ptes pue hñt spatiũ seu locũ in foramie vuee in quo ipri merẽt fouas, seu species suas

s A. sba ipsi⁹ humiditatis, aut iam aduenit sbe humiditatis illud qđ est extrinsecũ ab ea, ⁊ illa q̃ est ꝓpterea ꝙ ad ipm iã cõuersa est sba ipsius humiditatis est, quia

t A. faciẽtẽ ebullire illã q̃ʒtitatez vñ cõmouet᷑ i ea seu agitatur i ea aeritas.

u A. spumosi nõ pui

x A. Illa do que fit ex h̃ ꝙ ipsi humiditati aduenit aliqd extrinsecũ ab ea

y A. Alia litera. paleares

¶ De signis. Cap. X.

Signa eaꝝ que sunt ex acuitate sẽsus, sunt vt sint leues nõ ꝯm moduz vnũ, ⁊ figurã vnã: ⁊ [z] ⌈associat᷑ hoi aliquo tpe sanitas sui visus p̃ter ꝙ illa imaginatio sequet᷑ ipm.⌋ Et illaz q̃ fit ppt᷑ corneã, sigt cã eius p̃dicta: ⁊ vt figat᷑ aliquo tpe nõ addẽs, ⁊ nõ pducẽs nocumẽtũ in oculo p̃ter se. Et illa que fit ex cã in albugineo, est vt fit tpe longo: ⁊ nõ pducat ad nocumẽtũ magnuz, ⁊ fit aut successione opthalmie acute: aut successiõe cause ifrigidãtis, aut calefaciẽtis: ⁊ est ex eis q̃ [&] ⌈sensu⌋ sciũt᷑: ⁊ ꝓpꝑe qñ inenit᷑ cornea tersa clara, in q̃ non est aspitas aliq̃ mõ. Amplius est res fixa, ⁊ nõ addit᷑, neq; pducit ad nocumẽtũ magnũ. Illa aũt que fit ꝓpter vapores stomaticos, ⁊ corpeos cognoscit᷑ ꝓpterea, ꝙ ipsa cõmouet᷑ cũ vaporosis: ⁊ apud repꝉonẽ, ⁊ digestionẽ, ⁊ apud motus, ⁊ vertiginẽ, ⁊ scotomiã, ⁊ nõ morat᷑ ꝯm dispõnẽ vnã: imo augmẽtat᷑, ⁊ minuitur, ⁊ nõ appropriat᷑ oculo vni: imo fit in ambobus oculis. Quũq; cũ ea est nausea, verificat᷑ ei⁹ sigtio: ⁊ qñq; est vomit⁹. Et euãtio cũ pĩc. ⁊ subtiliatio nutrimẽti, ⁊ studiũ in digõne, remouẽt ⁊ minorãt eã. ⁊ tu qdẽ iã sciuisti in cap̃ debilitatis visus, signa eius cui⁹ est cã siccitas albuginei: aut aliđ. Et qñ ꝯtinuatur sanitas ocłi, ⁊ icolumitas eius q hꝫ imaginationes sex mẽsib⁹, est ꝯm pl'm in securitate. Et imaginationes q̃ sunt añtes aquã, non cessant g̃datim in ꝯturbatione visus, vsq; quo descẽdit [?] ⌈cuz eis⌋ aq̃ subito: ⁊ raro ptrãsit sex menses. Quuz autẽ vides imaginationes remoueri, ⁊ redire, ⁊ addi, ⁊ diminui, scias ꝙ non sunt aquose. Quũq; [ꝝ] ⌈aq̃saꝝ tps

z A. associat᷑ hoi tpe sanitatis sui visus absq; diminutiõe subseq̃nte ipsam

& A. existimatiõe

? A. Alia litera post ipsam

ꝝ A. videris fixa tps ꝓlongari Alia litera tempus imaginationum

prolongatur] ꝛ non continuatur in debilitate visus scias ꝙ ipse non sunt aquose.

❡ Sermo de cura imaginationũ, ꝛ initiũ aq̄. Ca. XI

PRimum imaginatiõis est, vt tu venias ad curaȝ eaꝝ q̄ aquā portēdũt: reliqs aũt eaꝝ que sũt ex siccitate ꝯferũt qñq; humectātia nota: sȝ si sint ab hũiditate: ꝛ alie que non sunt a siccitate, ꝯferunt eis oia alcofol q̄ abstergũt.

In portēdentibꝰ ꝟo aquā, opȝ vt icipias, ꝛ mũdices corpꝰ, ꝛ ꝓpe stõm. Deinde venias ad mũdificāduȝ caput cũ gargarismis, ꝛ caputpurgijs, ꝛ masticationibꝰ. Ex sternutationibꝰ ꝟo inq̃tum purgat, speraꝭ iuuamētũ: ꝛ ex pte laboriosi motꝰ eaꝝ, timeꝭ ex eis motꝰ aque, ꝛ ꝓpe si est cadēs [a] ⌈sub neruo, ⌋ ꝛ ꝓpe ipm. Et scias ꝙ hierapič. est mirabilis iuuamēti in eis. Et sil'r pill'e auꝛ. Et medicamēta in qbꝰ ponunꝭ cētaurea, ꝛ [b] ⌈cucumer amarus. ⌋ Et tu q̄dē iā sciuisti in capl'is cure capitis, ꝛ mũdificatiõis eius illud, qḋ te opȝ attēdere. Et opȝ vt sit mũdificatio per hierā pigrā: aut pill'as aureas ſm semitā [c] ⌈mũdificationũ frequētiuȝ ⌋ valde. Et neq; vtaris medicinis [d] ⌈solutiuis, ⌋ ꝛ abstersiuis faciēdo alcohol, nisi post mũdificationē. Et ꝯfert in ꝑncipio aq̄ flõmia arteriaꝝ post auꝛ. Et opȝ qdē vt icipias primo a medicinis lenitiuis, sicut feniculũ cũ melle, et oleo. Et sicut dī, ꝙ odoramētũ sansuci ꝯfert ei, q timet descēsuȝ aque i oculis suis. ꝛ sil'r [e] ⌈olfatio olei ipsius. ⌋ Et dī ꝙ appositio sāguisugaꝝ sup tpa ꝯfert in initio [f] ⌈sui. ⌋ ꝛ qñq; ꝯfert alcohol cũ semie [g] ⌈alketenit ⌋ ꝛ dī ꝙ ipm remouet aquā, ꝛ resoluit aq̃: ꝛ ꝙ ipm est vltimũ. Deinde ꝑueniaꝭ gradatiȝ ad medicinas cõpositas ex serapino, ꝛ silibꝰ sibi. Et ex illis est medicamen qḋ recipit serapini tres ptes asse fetide, ꝛ hellebori albi amboꝝ aā. x. mell'. viij. cotilas. Et ex eis que valde expta sũt est vt ex capite hirũdinis adusto cũ melle fiat alcohol. Et collyrium astiticā. Et oia fella ꝑdicta in cap̄ debilitatis visus. Et fortius istis est collyriũ de fellibꝰ almarastani: ꝛ ēt alcohol [h] ⌈aunidus, ⌋ ꝛ alcohol dcm̄ in antidotario cũ felle testudinis. Et medicamē oribasij cum aq̄ feniculi [i] ⌈aut collyriũ sansuci, ꝛ alserus ꝛ almerumi: ꝛ oleũ balsami ꝯfert in eis, ⌋ ꝛ ex eis q̄ ꝯferũt in initio aq̄, est vt sumaꝭ fel [k] ⌈guarsen ꝛ fel sabot ⌋ sani corpis, ꝛ ponāꝭ in vase ęreo, ꝛ dimittaꝭ ꝓpe. x. dies, vsq; ad duas septimanas. deinde sumāꝭ myrrhe ꝛ croci tritoꝝ, ꝛ fellis testudis siluestris, ꝛ olei balsami oium aā. põdus. ʒ. [l] ⌈. j. ⌋ ꝑmisceanꝭ oia, et aggregenꝭ oia vltime, ꝛ fiat cũ eis alcohol. Et etiā accipiaꝭ hellebori ps. j. ꝛ asse fetide ps. j. ꝛ serapini qnta ꝛ decima ptis, ꝛ est tres decime partis, fiat ex eis collyriũ, ꝛ fiat alcohol cum eo. ꝛ iteꝝ hellebori al. ꝛ pipis ps. j. ꝛ āmoniaci tertia ptis fiat ex eis collyriũ cũ succo raphani, ꝛ admistreꝭ. Et opȝ vt vitet [m] ⌈pisces ꝛ cibos ⌋ igrossātes, ꝛ vaporatiuos, ꝛ potum ꝑlime aque ēt, ꝛ vini, ꝛ frequētiā flõmie, ꝛ ventosaꝝ: imo postponat illud quātum possibile est: et nisi [n] ⌈tactus necessitatis ⌋ cogat ad illud: ꝛ sit credulitas ꝙ sanguis sit calidus plurimum.

a A. Alia litera. in neruo, seu in ꝯcauo nerui

b A. Alia litera. galbana amara

c A. pill'aꝝ alsabiar. i. pill'aꝝ assaiarer freqnter

d A. subtiliātibꝰ

e A. attractio olei ipiꝰ ꝑ nares.

f A. aque

g A. alchetem

h A. aumalus

i A. ꝛ collyriuȝ sansuci, ꝛ alsedarꝰ, ꝛ almerugiuimus, ꝛ oleuȝ de balsamo confert eis

k A. fel tauri iuuenis

l A. ʒ.

m A. pisces ꝛ cibos grossos, vel

n A. fortis necessitas

❡ De alintisar. Cap. XII.

ALintisar ē vt fiat foramē vuee latius, q̃ȝ est in nā: et qñq; fit illud successione sode, aut ꝓpt cām ꝑmitiuā ex ꝑcussione, aut casu. Et qñq; fit ꝓpter cās exñtes in ipsa pupilla, ꝛ illud est in albugineo, aut in vuea. Albugineꝰ nāq; quũ humectaꝭ, ꝛ multiplicaꝭ, cõprimit vueā, ꝛ mouet eaȝ ad dilatationē. Albuginei ꝟo siccitas non facit dilatationē per se: sed per accñs. s. inq̃tuȝ seqtur eā siccitas vuee. Et vuea ipsa si desiccaꝭ, aut extēdiꝭ ad extremitates suas, sicut extēdunꝭ coria ꝑforata quũ exiccāꝭ: accidit ei vt dilateꝭ sicut dilatātur foramina illoꝝ corioꝝ: ꝛ ꝓpe qñ cõprimiꝭ ab humiditatibꝰ. Et qñq; accidit ei illud ex humiditate intrāte sbam eius, ꝛ addēte in spissitudinē ipsiꝰ: ꝛ extēdente eā ad grossitiē: q̄re accidit foramē vt dilateꝭ. Et qñq; accidit illud ꝓpter ap̄a extēsiuuȝ ꝑueniēs in ea. Et qñq; est amplitudo oculi nāl', ꝛ nocet visui. Videt eniȝ res minores, q̃ȝ opȝ vt videāꝭ. Et qñq; est accñtalis: ꝛ [o] ⌈qñq; est ita: ⌋ ꝛ qñq; ꝯsequtur ad h̄ vt videat aliqd. Multotiēs eni dilataꝭ oculus adeo, vt dilatatio ꝯsequaꝭ coronā, ꝛ non remaneat visui aliqd de quo sit curādum. Et illa que est ex ꝑcussione, aut casu, non habet curā.

❡ De signis. Cap. XIII.

IAm diximus ea in capl'o debilitatis ocl'i.

❡ De cura. Cap. XIIII.

ILla que nālis est curā nõ hȝ. Et illi que est ex siccitate ꝯfert humectatio oculi cũ humectatiuis ꝑdictꝭ. Et illi que est ex humiditate, ꝯfert flõmia, si in corpe est multitudo. Et ēt flõmia lachrymaliũ venaꝝ eũat ex loco, ꝛ ꝯfert ei: ꝛ sil'r flõmia venaꝝ tēpoꝝ, ꝛ icisio eaꝝ: ꝛ eũones q̄s sciuisti: ꝛ effusio aque salse ꝛ salite sup caput ꝓpe miste cuȝ aceto. Et nõ opȝ vt multiplicenꝭ eũones cuȝ solutiuis, ꝛ debiliteꝭ virtus, ꝛ nõ euacueꝭ qḋ q̄riꝭ. Imo qñq; sufficit ei eũatio oibꝰ. x. diebꝰ cũ. ʒ. [p] ⌈ꝛ. s. ⌋ de pillis cochijs. Et cibꝰ sit aq̄ ciceris cũ oleo sisamio. Et fiat alcohol ocl'o alteri cũ tutia: vt nõ dilateꝭ sicꝫ ꝑmus. Et opȝ vt administres alcofol ꝑdicta in cap̄ imaginationũ, ꝛ aq̄. Et ꝯferũt ei vētose sup collũ ꝓp illud qḋ in eis est de attractione ad posteriora. Illḋ aũt [q] ⌈quo vtēdũ ⌋ est in cura eiꝰ, que fcā est successione ꝑcussionis est, vt fiat flõmia: deinde vētoseꝭ caput, postea admistra infrigidātia. Et fiat empl'm ex farina fabaꝝ sine corticibꝰ suis, ꝛ farina ordei cum aq̄ folioꝝ [r] ⌈salicis, ⌋ aut aq̄ endiuie. Aut lana ifusa in vitello oui cũ oleo ro. aut pauco vino. Et distilleꝭ in oculũ sāguis turtuꝝ, ꝛ pulloꝝ [s] ⌈† ⌋ ꝛ in die tertio distilleꝭ in ipm lac, ꝛ alcofol, que sũt fortiora. Et penitꝰ pl'm cure eiꝰ est ex gñe cure ap̄atum cal'oꝝ. Et post admistreꝭ collyriuȝ fridũ ex turis ꝛ croci, ꝛ myrrhe oiuȝ aā. pte. j. ꝛ arsenici pte. s. Medicamē iuuatiuũ [t] ⌈omorōeneꝭ, ꝛ est distillatio fellis hedi, ⌋ ꝛ fellis gruis āboꝝ aā. auꝛ. iij. croci. ʒ. j. pipis cētũ, ꝛ septuaginta ḡna, succi liqritie. v. auꝛ. ꝛ tertia, āmoniaci duo auꝛ. mell' ſm q̃titatē necessitatis: ꝛ fiat ex eis alcohol, ꝛ teraꝭ cũ aq̄ feniculi, et ꝯficiaꝭ cuȝ melle. Et ad illā que fcā est ex ꝑcussione medius auꝛ. teraꝭ cũ succo raphani, vsq; quo sicceꝭ ꝛ administreꝭ cũ eo sicco alcohol. Et ēt fellis hirci auꝛ. j. stercus [v] ⌈lacerti ꝛ stellionis sicci ⌋ auꝛ. j. ꝛ. s. nitri. s. auꝛ. pipis fellis gruis āboꝝ aā. auꝛ. ij. croci auꝛ. j. āmoniaci auꝛ. s. hellebori albi auꝛ. j. terantur etiā cum aq̄ feniculi, ꝛ misceātur cum melle.

o A. sit similiter

p A. j. aut cũ. s. j. s.

q A. cui inītēdũ

r A. alkalef

s † A. colũbioꝝ

t A. murisis. i. dilatationi ocl'i. ℞. fellis milui

v A. aldab, aut alurel

❡ De ꝯstrictione pupille. Cap. XV.

COnstrictio est vt sit foramen vue stríctiꝰ, q̃ȝ cõsuetũ fuit. Et si est nālis est laudabilis: ꝛ si est accñtalis, est deterior q̃ȝ dilatatio: ꝛ qñq; ꝑducit ad oppil'onē. ꝛ eiꝰ cā est, aut siccitas vuee corrugatiua aggregās eā, ꝛ cõtrahiꝭ foramē, ꝛ accidit ꝯstrictio aut oppil'o. Aut humiditas extēdēs vueaȝ ꝛ lateribꝰ ad medium, ꝛ ꝯstringiꝭ foramē: ꝛ accidit sicut illud qḋ accidit cri

bris quãdo madefiunt, ⁊ mollificant: ⁊ extendunt in ptes. Aut siccitas vehemēs albuginei, quare minoratur, ⁊ seqtur ipsum tunica ad detumescendũ, ⁊ aggregatione diuersam dispositioni exitus. Et plˀm accidit hoc accidens a siccitate.

¶ De signis. Cap.XVI.

Iam diximus ea in capˀ debilitatis oculi.

¶ De cura. Cap.XVII.

Eius qdē que sicca est, cura sunt humectãtia que sũt ex distillationibꝰ, ⁊ caputpurgijs, ⁊ embrocis factꝫ ex succis humidis, ⁊ reliqs sic̃ scis: ⁊ cibi leues ⁊ pingues [a] ⌈in horis, ⁊ nõ inuenis necessitatē vtēdi aliquo in quo sit caliditas aliq̃ ꝓpter attractionē mãei humide⌋ ad oculũ. Et opꝫ vt admistret fricatio capitis, ⁊ faciei, ⁊ oculi [b] ⌈ꝯtinua⌋ breui tpe: ⁊ totũ id vt attrahat. Nã administratio humectãtiũ pure, qñqꝫ nocet ẽt. ⁊ qñ administras alcofol attractiua, itera tũc humectatiua. Ex ꝯo q̃ humida est, ꝯferũt alcofol p̃dicta cognita in caplˀo debilitatis visus, ⁊ aque, ⁊ imaginationũ. Et ex eis est collyriuꝫ hꝰ descriptiõis. Floris ęris, ãmoniaci ãboꝝ ãñ. ps. j. croci pars ⁊ tertia aloes. v. ptes, muschi medietas ptis, fiat ex eis collyriũ. Et iteꝝ ãmoniaci auṝ. duo, floris ęris aure. iiij. stercoris lacerti auṝ. iij. croci auṝ. ij. gũmi auṝ. j. ꝯficiant cũ melle, ⁊ administrent. Et ẽt pipis, ⁊ ãmoniaci ãboꝝ ãñ. ptes ij. olei balsami nona ptis vniꝰ, croci ps. j. resoluat ãmoniacũ in aq̃ feniculi, ⁊ pijciat sup ipm oleũ balsami, ⁊ ꝯficiant cũ melle: h̃ nãqꝫ est valde bonum.

a A. ⁊ in aliqbꝰ horis necessitas est administrare aliqd i quo sit caliditas aliq̃, vt attrahat materiam humidam

b A. fricatiõe successiua. s. vna pꝰ aliam

¶ De aqua. Cap.XVIII.

Descensus aque ē egritudo oppilatiua: ⁊ est hũiditas ex̃nea stãs in foramine vuee, inter hũorē albugineũ, ⁊ siphac [c] ⌈⁊ corneã⌋ q̃re ꝓhibet penetrare formas ad visũ. Et ipsa qdē qñqꝫ diuersificat in q̃ztitate, ⁊ diuersificat in q̃litate. Eius aũt diuersitas in q̃ztitate est, qm̃ qñꝫ est plˀima ſm cõparationē ad foramē: q̃re oppilat totũ foramē, ⁊ nõ videt oculus aliqd. Et qñꝫ est pauca ſm cõparationē ad ipm: q̃re oppilat ptē eiꝰ, ⁊ dimittit ptē ipsiꝰ detectã. Illud ergo qȯ ex visibilibus corã pte oppilata existit, nõ cõprehēdit visus. sꝫ cõprehēdit illud qȯ est corã pte discoopta. Et qñꝫ cõprehēdit visus, alicuiꝰ rei medietatē: aut ptē eiꝰ, ⁊ nõ cõprehēdit reliquũ, nisi pmutatiõe pupille: ⁊ fortasse cõprehēdit ipsaꝫ itegre vice vna, ⁊ nõ cõprehēdit ipsam itegre vice alia: ⁊ illud ꝓpt̃ sitũ eius. Nã quũ puenit cũ itegritate sua corã oppilato, nõ comp̃hēdit ex ea aliqd: ⁊ qñ puenit cũ itegritate sua corã discoopto, cõprehēdit ipsaꝫ totã. ⁊ hec qdē oppilatio diminuta qñqꝫ cadit [d] ⌈ad lachrymalē supiꝰ, ⁊ qñqꝫ ad lachrymalē inferius, ⁊ qñqꝫ ꝯuenit vt sit illud in anulo mediꝫ foramis, ⁊ qȯ ipm circundat⌋ discooptũ: ⁊ tunc qdē nõ videt de oi re nisi latera, ⁊ nõ videt mediũ eius: imo videt in medio eius, sic̃ fenestrã aut apturã: ⁊ itētio illius est, ꝙ nõ videt: sed imaginat tenebras. Diuersitas ꝯo illiꝰ in q̃litate, qñqꝫ est in eẽntia: qm̃ alia est ſbtilis clara [e] ⌈q̃ non tegit⌋ lumē ⁊ solē: ⁊ alia eiꝰ est grossa valde. Et qñꝫ est in colore, qm̃ alia eiꝰ est aerei coloris: ⁊ alia eiꝰ alba est gypsei coloris: ⁊ alia eiꝰ alba est margaritalis: ⁊ alia eiꝰ alba declinat ad [f] ⌈viriditatē, ⁊ viriditatē intēsã⌋ ⁊ aureitatē: ⁊ q̃dã est citrina: ⁊ q̃dã ē nigra: ⁊ q̃dã est cineritia. Et illa qdē que est magis receptibilis cure ex parte coloris, est aerea, ⁊ alba margaritalis [g] ⌈q̃ ad viriditatē declinat parũper ⁊ ad cinereitate viridē cuꝫ intēsione.⌋ Genus aũt gypseum: ⁊ viride: [h] †⌈ ⌋ ⁊ nigrũ plumbeum [i] †⌈ ⌋ vehemētis nigredinis: ⁊ citrinũ nõ recipiũt curã, que fit cũ acu. Et ex spēbꝰ qdē eiꝰ, que est grossa, ē q̃dã spēs que qñqꝫ fit dura valde, ita vt egrediat ad h̃ vt sit aq̃: ⁊ neqꝫ est ei cura. Et illa qdē que magis susceptibilˀ est cure ex pte eẽntie, est subtilis [k] ⌈que quuꝫ tu eã cõpresseris,⌋ ⁊ sup ipsã digitis tuis cõpressionē feceris, sepabit velociter: deide redibit, ⁊ aggregabit: huius nãqꝫ ablatio cũ instr̃o auferēdi aquã, sperat. Uerũtñ huius expientie assiduatio, est ex eis que ꝯturbãt aquã, ⁊ facit curã cũ instr̃o difficilē. Et qñqꝫ expit̃ illud alio mõ: ⁊ est vt ponat sup oculũ cottũ, ⁊ sufflet in ipm vehemēter, deinde auferat, ⁊ ꝯsideret velocit̃, an videat in aq̃ motus: nã si videt tunc iã apta est vt cũ instr̃o curetur: ⁊ silˀr si clausio oculi facit dilatationē vehementer alterius. Et illa que post casum: aut egritudineꝫ cerebri accidit, fit difficilis sanitas eius.

c A. cornee

d A. Alia litera supius aut inferius, ⁊ qñqꝫ accidit vt sit illud in ipso medio foraminis, ⁊ illˀd qȯ ipm circũdat sit

e A. peruia que non prohibet

f A. blauedineꝫ seu glaucedineꝫ puã, ⁊ ad colorē lapidis turchois

g A. ⁊ q̃ declinat ad glaucedineꝫ paꝝ, ⁊ ad colorē lapidis turchoi.

h † A. turbidũ, seu

i † A. vehemẽter

k A. quã quũ ꝯsideraueris, seu a spexeris i vmbra lumiosa seu splēdida

¶ De signis. Cap.XIX.

Signa portēdētia aquã, sunt imaginationes p̃dicte, que non sunt a causis alijs. Et nos qdē iã exposuimus eē eaꝝ in caplˀo imaginationũ, ⁊ qȯ accidit cũ eis ꝯturbatio sensibilˀ, ⁊ ꝓpe qñ est in vno oculoꝝ: ⁊ ꝙ imaginãt ei res luminose: sic̃ cãdele duplices. Inter aquã ꝯo, ⁊ oppilˀonē intrinsecã, distat: qm̃ qñ vnus duoꝝ oculoꝝ cõprimit, dilatat alter in aq̃: sed nõ dilatat alter in oppilˀone. Et illud qm̃ cã in illa dilatatione, est exp̃ssio spũs, qui est in oculo cõpresso ad alteꝝ cũ fortitudine: sed quũ inuenit oppilˀonē [l] ⌈posterius⌋ nõ penetrat: ⁊ h̃ ſm plˀm rei: ⁊ [m] ⌈in fine dilatat in altero,⌋ nisi aq̃ sit vehemētis grossitudinis: ⁊ si nõ fuerit oppilatio: sed in alintisar non est aliqd de hoc.

l A. añ ipm, seu ipsi oppositam

m A. ſm minus dilatat alter Alia lr̃a dilatat ſm plˀm alter

¶ De cura eius. Cap.XX.

Ego qdē iã vidi hoiēꝫ de his, q ad cõprehēsionē redeũt, ⁊ itelligētiã, cui aq̃ iã acciderat, q curauit seipm cũ eũonibꝰ, ⁊ abstinētia cibi, ⁊ minoratione cibi, ⁊ alienatiõe iuriũ [n] †⌈ ⌋ humectãtiũ, ⁊ fuit ꝯtētus assatis, ⁊ frixis, ⁊ administratiõe alcofol resoluētiũ subtiliãtium: ⁊ redijt ad ipm visus eiꝰ bñ: ⁊ ſm veritateꝫ qñ succurrit aq̃ in p̃ncipio sui, ꝯfert in ea [o] †⌈ ⌋ regimē: illi aũt que ꝯfirmata est, nõ est ꝯuenies nisi cura cũ instr̃o. Opꝫ ergo vt repellat hñs eã replˀonē, ⁊ vinũ, ⁊ coitũ, ⁊ sit ꝯtētus comedē semel in meridie, ⁊ fugiat pisces, ⁊ fructꝰ, ⁊ carnes grossas ꝓpe. Uomitꝰ autem q̃zuis ꝯferat ex pte mũdificationis stõi, tñ est nocitiuus in ꝓpetate aq̃. Et nos qdē iã docuimus canones curatiõis eiꝰ cũ medicinis, in caplˀo imaginationũ. Et nũc dicamꝰ res exptas: ⁊ ex eis est, vt sumãt granoꝝ lauri excorticatoꝝ. x. ptes, ⁊ gũmi ps. j. terant cũ vrina pueri nõ polluti: ad aquã, ⁊ ad debilitatē visus cũ aq̃ pura: ⁊ administrent ad euꝫ qui nõ videt. [p] †⌈ ⌋ Cõficiat cũ felle vipe: ⁊ melle, ⁊ fiat cũ eo alcohol: est. n. bonuꝫ valde. Dico aũt ꝙ expti sunt hoies veraces fel vipere, ⁊ nõ egit opõnē veneni oino. Et h̃ expimētũ ex eis est a qbus cauēdi minuit nec̃itas. Aliud expimētũ bonũ: succi g̃natoꝝ relatoꝝ ab isula moadis, ⁊ camedrei, coralli diuꝫ ãñ. auṝ. j. ꝯficiant cũ aq̃ feniculi. In regimine aũt cure q̃ fit cuꝫ instr̃o, opꝫ vt añ ipsã p̃cedat mũdificatio corporis, ⁊ capitis ꝓpe, ⁊ fiat flõmia si nec̃ia fuerit: deinde obseruet ne ille q cuꝫ instr̃o est curãdus, hēat [q] ⌈in oculo rupturã:⌋ ⁊ timeat vt accidat in tunicis ap̃a: aut sit assuetus pati tussim: aut sit vehemētis rixe, velocis ire: nã rixa, ⁊ ira ois, sũt

n † A. et

o † A. Alia lr̃a, h̃

p † A. Dixit alsthius alhamedi

q A. sodam

ex eis, que mouent ad[a] ⌈ꝓfundū vel⌋ reditū: Et opꝫ vt fugiat vinū ⁊ coitum. Et cuꝫ hoc nō opꝫ vt administret cura cum instrumento nisi postq̄ꝫ aqua steterit ⁊ descenderit qđ descendere vult ex ea, ⁊ in grossata fuerit essentia eius [b] ⌈parūper: ⁊ hoc est illđ qđ vocat̃ cōplementū. Et cōpressio qdem subito facta⌋ ⁊ phlebotomia nocet: ⁊ cib⁹ ei⁹ sit aq̄ ciceris. Et [c] ⌈ꝯstituat̃ locus ad quē moueat curās cū instrumento sub oculo: ⁊ similiter multotiens inuenit̃ ex ꝑncipio.⌋ Et qñ volūtas adest vt fiat cura cū instrumento, premittit̃ habenti aquā, vt nutriat̃ piscib⁹ recētib⁹ ⁊ cibis humectatiuis [d] ⌈ꝑmutatiuis: ⁊ administret̃ aliqd ex eis q̄ resistūt nocumento⌋ aque. Deinde fiat cura cū instrumēto. Et ad vltimū si aq̄ fuerit subtilis valde, aut grossa valde nō obedit cure cū instrumēto. Et qñ volūtas est [e] ⌈faciēdi⌋ precipiat̃ infirmo aspicere ad lachrymalē domesticū, ⁊ ad nasum, ⁊ ꝯseruet̃ ꝑm illā figurā: ⁊ nō sit iuxta fenestrā, neqꝫ in loco vehemētis luminis valde: Deinde ꝓcedat artifex, ⁊ incipiat, ⁊ ꝑforet cū mucadahati, ⁊ vadat inter duas tunicas, vsquequo sit corā foramine, ⁊ inuenit̃ illic sicut spatiuꝫ ⁊ sinuositas. Amplius ex artificibus est, q extrahit [f] ⌈Almadahati⌋ ⁊ intromittit in eū caudā [g] ⌈almuhec ⁊ est alealidu vsqꝫ ad terminū⌋ foraminis, vt ꝑpareat extremitati acute almuhec trāsitū: ⁊ vt assuefaciat egruꝫ patiētia, deinde intromittit [h] ⌈almuhec⌋ vsqꝫ ad terminū difinitū: ⁊ [i] ⌈suspendit⌋ cū eo aquā: ⁊ non cessat deponere eaꝫ donec clarificet̃ oculus: ⁊ [k] ⌈occultet̃⌋ aqua post corneā desubtus: deīde [l] ⌈dimittit almuhec⌋ in loco suo aliquāto tp̄e, vt stet aqua in loco illo: deīde [m] ⌈declinat ab eo almuhec⌋ ⁊ ꝯsideret an redeat: tūc si redit, interat regimē donec sit securus. Et si aqua non obedit, vt currat ad partē ad quā fecit eā descēdere, declina eā ad partem alterā, ⁊ expelle eaꝫ ad partē ad quā declinat, ⁊ sepa ip̄aꝫ in ea. Qđ si videris eam redire in diebus in qbus curas [n] ⌈reduc almuhec⌋ in illo eodē foramine: Ip̄ꝫ enim remanet, ⁊ nō ꝯsolidat̃: ⁊ quū ad foramē currit sanguis, opꝫ vt descēdere faciat eum etiā ⁊ non dimittatur remanere illic, ⁊ [o] ⌈ꝯgelet̃, ⁊ nō fit ei cura.⌋ Quūqꝫ curam cū instrumēto opatus fueris, pone sup oculū cui adhibita est cura cū instr̃o, vitellū oui ꝯquassatū cū oleo viol. ⁊ cū cotto. Et opꝫ vt oppilet̃ sanus ēt, vt non moueat̃, ⁊ sequat̃ eum infirmus. Et fac eū dormire sup collū tribus diebus in tenebris, Et qñqꝫ necessarie sunt iterationes plurime huius emplationis: ⁊ ꝯseruatiōes huius [p] ⌈ꝑparamenti⌋ ⁊ resupinatiōis ꝑ vnam ebdomadā. Et illud quidem qñ illic fuerit ap̄a, aut soda, aut aliud, Uex ap̄a facit esse necessariū solutionem ligatiōis fortis, ⁊ mollificationē eius. Et penitus melius est vt ꝯseruet eger [q] ⌈preparationē⌋ suā vsquequo remoueat̃ dolor, ⁊ non soluat̃ ligatura, nisi in oībus tribus diebus. [r] † ⌈ ⌋ Et opꝫ qdem vt fiat vaporatio in tēpore solutiōis cū aqua ro. ⁊ aqua salicis, aut cū aqua cucurbite: aut aqua virge pastoris, ⁊ sibi similib⁹. Et hoīes qdem hēnt vias diuersas in exercēdo curam aque, que fit cum instr̃o: ita vt qdaꝫ sint q disrumpūt inferiorē partē cornee, ⁊ extrahūt aquā ꝑ eam: ⁊ hoc est in quo est timor: qm̄ cū aqua, qñ est grossa, egreditur albugineus.

De destructione visus. Cap. XXI.

Destructio visus qñqꝫ accidit ex causis debilitatis visus, quū supfluunt: quare cōsideret̃ illic. Nos v̄o iterꝫ dicamus, ⁊ dimittamus qđ est cuꝫ cōitate cerebri, ⁊ aliorꝫ: qm̄ illud illic intellectū est. Destructio visus, aut fit partibus oculi manifestis in suis substātiis incolumib⁹: aut fit illud, quū iaꝫ acciderit eis nocumentū: [s] ⌈sensibile, aut nō sensibile: ⁊ q̄ itinere eorꝫ ꝓcedunt⌋. Noster v̄o sermo est de ꝑmo. Naꝫ si partes oculi apparentes fuerint incolumes in substantijs suis: sed iam acciderit eis nocumētū ex p̄te alia non manifesta hoībus, ⁊ vulgo, tūc aut erit foramē ꝑm dispositionē sanitatis sue, [t] ⌈ ⌋ aut erit illic oppilatio aquosa: aut erit oppilatio nō illic: imo in neruo ꝯcauo: aut pp̄ rem cadentē in foramine ei⁹: aut pp̄ coopimētū accidens ex siccitate, aut mollificatiōe: aut a p̄atibus in lacertis suis cōpressis in seipsis: Aut sequet̃ cōpressionē accidentē anteriori cerebro, ꝑm q̄ exposuim⁹ in his q̄ p̄terierunt: Aut accidit ei attritio: Aut glatiali accidet remotio ab oppositiōe foraminis: Aut erit corruptio ꝯplōnis eius, ⁊ nō erit ꝯueniēs vt sit instr̃m visus. Et plm̄ qdē accidit pp̄ humiditatē dn̄antē sup eam valde: aut pp̄ siccitatē vincētē sup ip̄m: quare colligit̃ in seip̄m, ⁊ corrugat̃ ⁊ noīat̃ hec egritudo glauconia, ⁊ nō est ei medicamē ⁊ fit oculus pp̄ eā [u] ⌈varius multorꝫ generꝫ⌋: aut non erit foramē icolume. Sꝫ aut erit iam ꝯsecuta ex eo dilatatio in vltimo fine: aut erit ꝯsecuta ipsum ꝯstrictio cooperture.

De signis. Cap. XXII.

Signū aūt aque, ⁊ dilatationis, ⁊ ꝯstrictionis, ⁊ reliquorꝫ, ē illud qđ diximus in caplo suo. Cā v̄o in ea que fit in neruo cōcauo, est illud, cui⁹ cōprehēsio fit [x] ⌈difficilis⌋ ꝑ signa p̄dicta in caplo aq̄: Sꝫ distinctio rei in ipso est difficilis: ⁊ fortasse non comprehendit̃ sapientia. ⁊ qñ illic fuerit pulsatio, ⁊ rubedo, tunc existima q̄ sit in neruo apostema calidum. Qđ si affuerint illic grauitas, ⁊ paruitas caliditatis, tūc existima q̄ illic sit apostema frigidum: Et si fuerit grauitas vehemēs, ⁊ oculus humidus valde, tunc materia erit humida valde. Et si fuerit oculus sicc⁹, tunc materia erit melica. Et qñ accidit super caput percussio, aut casus faciens exire oculum prius, deinde sequitur illud profundatio eius, ⁊ destructio visus: tunc existima q̄ neruus oculi iam attritus est.

De [y] ⌈diminutione radij.⌋ Cap. XXIII.

Illud est ex eis, que significant calefactionē sp̄ūs ⁊ eius inflāmationem, ⁊ eius [z] ⌈corruscationem⌋ ⁊ indicat [&] † ⌈ ⌋ plurimū [?] ⌈karabitū⌋ nisi sit ꝓpter scabiem palpebrarum: ⁊ ei⁹ cura est quod nosti.

De [ꝫ] ⌈altumar⌋ ⁊ albedine vincente. Cap. XXIIII.

Quādoqꝫ accidit ex lumine vincēte, aut albedine, qñ aspect⁹ assiduat̃ in niue, vt nō videat nisi parꝫ, ⁊ videat illđ ex ꝓximo, ⁊ nō videat illđ ex lōgiquo, pp̄ dbilitatē sp̄ūs. Qūqꝫ aspicit colores imagiat̃, q̄ sup eos sit albedo.

De cura. Cap. XXV.

Recipiatur vt assidue inspiciat colores virides ⁊ celestes ⁊ suspendat nigros coram visu: Qđ si iam aggregatum fuerit cū nocumēto visus pp̄ suā albedinē nocumentum eius propter frigus ip̄ius: distilletur in oculo aq̄ in qua decocta ē palea tritici tepida vt nō noceat: Et qñꝫ fit alcohol cū melle, ⁊ succo allei: Et ēt qñꝫ apit̃ oculus sup vaporē vini distillati sup

a —— A.

b A. Alia litera. Et tempus eius equale, est tēp⁹ anni

c A. vt adhereat loco ad quē curans cum instrumēto mouet ad inferiorē parteꝫ oculi: ⁊ pp̄ illud qñqꝫ postponit̃ illud a ꝑncipio

d A. ingrossantib⁹ aquā ⁊ administrentur res ex eis que ꝯfortant nocumentum

e A. curare cū instrumento

f A. almachda

g A. almhet ⁊ nominat̃ alaclid i opposito

h A. almhet

i A. deprimit̃

k A. deprimatur

l A. adhereat almhet

m A. remoueat̃ ab eo almhet

n A. tūc reitera almhet

o A. congelari tunc enim nō ē ei curatio

p A. situationis

q A. situationem

r † A. ⁊ renouet̃ medicamen

s A. Alia litera profundans eos aut faciens eos fluere ⁊ qđ currit cursu eorꝫ

t † A. Alia litera aut non erit q̄ si fuerit foramen ꝑm dispositioneꝫ sanitatis sue

u A. exiccatus vl̃ corrugat⁹ glaucus seu varius

x A. facilis in summa

y A. ocl'is abominātibus radios

z A. subtilitatē

& † A. vt

? A Alia litera frenesim

ꝫ A. alchamar

lapidē molarē: Aut vaporat̄ oculus cū vino duro: Aut inclinat̄ sup̄ vaporē aque in qua[a] ⌈decocta sūt papauer ⁊ resoluētia subtilia cognita⌋ sicut isop⁹, ⁊ melilotum, ⁊ camemilla, ⁊ similia.

¶ Fen quarta de dispōnib⁹ auris ⁊ est tractat⁹ vn⁹.

¶ De anatomia auris. Cap.I.

AUris est membrū creatuz auditui: ⁊ fc̄m est ei ostra cū anfractuosuz, vt[b] ⌈sentiat⌋ oēs voces ⁊ faciat tinnitū eaꝝ necessariū: Et foramē incipiēs in osse petroso iuolutū anfractuosum, vt sit anfractuositas ei⁹ elongās spatiū aeris ad iteriora cū abbreuiatiōe[c] ⌈sub eo ad qđ⌋ si fc̄m esset foramē penetrās directe, abbreuiaretur spatium ad ipsum [d]†⌈ ⌋ vt nō subito pueniat ad iteriora eius calor ⁊ frigus supflua: imo eueniāt sup ip̄z ḡdata ad ip̄z. Et foramē qdē auris puenit ad ɔcauitatē, in q̄ est aer stās: ⁊ supficies ei⁹ domestica ē strata vill' nerui audit⁹, puenietis a pari qnto, qđ est ex pibus neruoꝝ cerebri. Et supflua duritie fcūs est dur⁹, vt non sit debil' passibilis a pcussiōe aeris, ⁊ q̄litate ei⁹. Qum ergo puenit vnda vocalis ad illđ, qđ est illic, cōprehēdit eā auditus: Et hic qdē neru⁹ in dispōnib⁹ auditus, est sicut glatialis in dispōnib⁹ visus: ⁊ reliq̄ mēbra auris sunt, sicut reliq̄ q̄ circūdāt glatialē ex tūicis, ⁊ humorib⁹, q̄ sūt create pp glatialē, vt seruiāt ei, ⁊ custodiāt ip̄m, ⁊ adiuuēt eū. Et alsamac est sicut foramē vuee, ⁊ creata ē auris cartilaginosa: qm̄ si foret creata carnea, aut pānicularis, nō suaret figurā fornicis, ⁊ anfractuositatis q̄ est in ea. Et si crearet̄ ossea lederet̄, ⁊ lederet in oī[e] ⌈casu.⌋ Sz creata est cartilaginosa hn̄s cū ɔseruatione figure lenitatē, ⁊ [f]⌈reflexionē⌋. Et create aures sunt in laterib⁹, qm̄ añri⁹ fuit ɔuenieti⁹ visui pp illđ qđ sciuisti[g] ⌈i oculo ergo obsuatio habita fuit:⌋ Et create sunt sub tōsura capilloꝝ in hoīe, vt nō sit sub tegmēto capilloꝝ, ⁊ tegmēto[h] ⌈vittaꝝ⌋: Et huic qdē mēbro accidunt spēs egritudinū: ⁊ qn̄q3 sunt dolores eius pniciosi: Et multotiens accidunt[i] ⌈ei species egritudinuz.⌋

¶ De conseruatione sanitatis auris. Cap.II.

OPortet vt in aure intēdat̄, ⁊ caueat̄, vt nō ledāt eā calor, ⁊ frig⁹. ⁊[k] ⌈† ⌋res extranee: neq3 eā igrediat̄ aliqd aq̄ꝝ, ⁊ aialiū: ⁊ vt mūdificent̄ sordes ei⁹. Deinde oz vt assiduet̄ distillatio olei de amigdalis amaris in ea oī ebdomada semel: est.n. mirabile. Et opz vt custodiant̄ ne gn̄ent̄ in ea apata, ⁊ bothor, ⁊ vlcera, qm̄ sūt corrūpētia aurem. Et si timet̄. q ei accidat bothor administret̄ i ea distilatio siet memithe in aceto, Et i distillatiōe siet memithe i oī ebdomada semel, est securitas a fluxu qđ descēdit ad ip̄m. Et ex eis qdē que nocēt auri, ⁊ reliqs sensibus, sūt [l]⌈fastidiū⌋ ⁊ repletio. ⁊ pp̄e somn⁹ sup̄ repletionē.

¶ De nocumentis auditus. Cap.III.

NOcumēta audit⁹ sūt sicut reliquaꝝ opationū: ⁊ illud ē qm̄ nocumētū oīs opationis ē, vt ōstruat̄ opatio: ⁊ sit loco ei⁹ h̄ ōstructio audit⁹: Aut minuat̄, ⁊ sit vice ei⁹ h̄, vt minuat̄ audit⁹: q̄re[m] ⌈neq3 subtil'r pscrutet̄ neq3 audiat nisi⌋ ex lōginquo: Aut alteret̄, ⁊ sit vice ei⁹, vt audiat qđ nō audit̄: sicut est illđ qđ accidit in aure ex sonitu, ⁊ tinnitu, ⁊ sibilo. Et scias q nocumētum audit⁹ aut ē ab origine, ⁊ est surditas, aut[n] ⌈tarax ē: aut guacrez⌋ natiua: aut ē accidētale. ⁊ intētio qdē surditat ē pter intētionē[o] ⌈tarax ē.⌋ Surditas nāq3 est, vt ps intrinseca samac creata sit surda, in q̄ non existit ɔcauitas intrinseca: quā pdixim⁹, q̄ est sicut vuea, cōprehēdēs aerē qetū, q audit voces sua vndositate.[p] ⌈Tarax vero ⁊ guacre sunt vt nō pp eas nocumētū⌋ ɔsequat̄ puationē sensus. Et nō elōgat̄ qn[q] ⌈guacre sit sicut destructio cōicans soliditati⌋ ⁊ nō sit illic ɔcauitas sz neru⁹ nō affert vtutē sēsus: ⁊[r] ⌈tarax est⌋ sicut diminutio absq3 destructiōe: aut ɔueniāt s̄m ɔuersionē in significatiōe. Et[s] ⌈tarax⌋ qdē multotiēs accidit successiōe vomit⁹, ⁊ est facil' remotōis. Et destructio qdē audit⁹ alia ē natiua natural' cui nō ē curatio: ⁊ sil'r relique spēs alguacre ⁊ altarax. Etiā alie st̄ natiue nāles, que curationē nō hn̄t: ⁊ alia est accidētal', sz ei⁹ spatiū est elōgatū, ⁊ ē chronica: ⁊ illa ēt est ppinqua despatiōi, ⁊ difficilis cure: Recens aūt ppinq tpis, que est ex tarax, ē recipiens curā. Ueꝝ cāe illi⁹ qn̄q3 sunt cū cōitate mēbri, sicut q̄ sunt ex cōitate cerebri: aut quorūdā mēbroꝝ ei vicinoꝝ, sicut accidit quū pmū nascunt̄ dētes: ⁊ sicut accidit apud dolores dentiū: ⁊ qn̄q3 sunt pp nocumētū pprium in auditu: aut in neruo: aut in foramine. Et nocumēta qdem auditus, aut sunt cōplexionalia, aut instr̄alia, aut resolutiua singularitatis. Nocumentū v̄o in neruo auditus qn̄q3 accidit pp oēs cās egritudinū ɔsiliium partium in ipso, ⁊ instr̄aliuz, ⁊ solutiōis ɔtinuitatis. Et egritudines qdem siliium partium in ipso. sūt vnaq̄q3 spēꝝ malitie ɔpl'onis singularis. ⁊ cōposite: ⁊ plurimū ei⁹ est ex frigore: Et qn̄q3 fit vnaq̄q3 eaꝝ absq3 mā. Et qn̄z fit cū mā melācholica: aut chol'ica: aut phl'atica ex phl'ate crudo, aut vētosa. Et multotiēs qdē retinet̄ fluxus vētris chol'icus, ⁊ succedit ei surditas: ⁊ nō elongat̄, qn sil'r in alijs[t] ⌈cursib⁹⌋ ɔtingat s̄m nām cū retinent̄ ⁊ phibent̄ nō in hora sua. Instr̄ales v̄o in neruo sunt, sicut oppilatio quā fecit humor, aut sanies: aut apa, qđ est dubellati: aut apa cal'm aut duꝝ: aut coopimentū sorditiei: aut[u] ⌈tremulū:⌋ aut inflatio. ⁊ solutio singularitatis in ipo qn̄q3 fit ex vlcere, aut ex corrosione. Plurimū v̄o eius que fit pp trāsitū, est[x] †⌈ ⌋ pp cām intrinsecā: aut pp cām extrinsecā: Et intrinseca qdē est sicut verruca: aut apa: aut caro addita: aut vermis: [y]⌈⁊ plurimū eius est sordes:⌋ aut humor grossus[z] †⌈ ⌋ viscosus: aut ɔgelatio saniei ex apate rupto. Extrinseca v̄o ē sicut arena: aut lapis: aut nucle⁹ ingrediēs eā: aut ɔgelatio sanguinis, cui⁹ quedā ps fluxit ab aure, ⁊ pars ei⁹ remāsit. Et illud qdē qn̄q3 accidit subito: ⁊ qn̄q3 accidit paulatim. Nocumentū pterea auditus, qn̄q3 accidit s̄m semitā crisium, ⁊ s̄m semitam pmutatiōis māe in fine egritudinū acutarū: ⁊ [⁊]⌈qn̄q3⌋ remanet p⁹ recessionē fe. grauitas capitis: Et qn̄q3 fit nocumentū qđ est hui⁹ capl'i: aut s̄m semitā accidētis separabilis, sicut recedit apud motus crisis: aut s̄m semitā accidētis fixi, vt ip̄m sit ipamet expulsio cris. s. vt cris iā expulerit māz ad partem auris: ⁊ firmauerit eam in ipsa, non ppea tn̄ q [ɔ]⌈inuenerit eam⌋ s̄m semitam vicinitatis ⁊ multotiēs qdē portēdit hoc accidēs vomitū, aut fluxū sanguinis nariū: ⁊ m'totiēs ōstruit ip̄z flux⁹ vētris.

¶ De signis eorum. Cap.IIII.

FActū qdē cōitate cerebri significat dispō i religs exn̄s sensib⁹. ⁊ cōitas audit⁹ cū eis in ea: ⁊ cōitas vtutis motiue ēt: ⁊ significator magis significatiu⁹ ei⁹, ē cōitas lingue: ⁊ pp̄e quū ē successiōe firsen, ⁊ successiōe ɔmistiōis intellect⁹: ⁊ post nocumē

[a] A. decocte sūt herbe resoluentes subtiliantes cognite
Alia litera
[b] A. retineat
[c] A. corporis sui seu magnitudinis sue in quo
[d] † A. sed nō fuit regimē in plongādo, vel s̄z aliam l'ram, sed nō fuit pelecta plōgatio spatij nisi
[e] A. contusione
[f] A. plicabilitatē
[g] A. q̄re ipa ē ab oculo occupata ploco sibi conuenientiori
[h] A. alebas. i. rei cooperientis caput
[i] A. ex egritudinibus ei⁹ febres difficiles valde.
[k] † A. ventositates, ⁊
[l] A. altochme
[m] A. nō perfecte audit neq3 audit
[n] A. tharas aut vchar
[o] A. tharas
[p] A. Altharas v̄o ⁊ aluchar sūt vt in eis nocumentum
[q] A. aluchar sit sicut destructio cōis surditati
[r] A. altharas quidem sit
[s] A. altharas
[t] A. fluxibus vētris
[u] A. aut alterhel
[x] † A. ab opilatione
[y] A. aut multa sordities
[z] † A. aut
[⁊] A. etiam qum
[ɔ] A. fecerit eā, pcedere vel ptransire in ipsa

tū cerebri ꝯplõnale, ⁊ reliq̄ eoꝝ q̄ dcā sunt in caplõ egritudinū cerebri [a]†⌈ ⌋⁊ foraminis, ⁊ sanitas trāsit⁹ auditus, ⁊ tp̄s ꝓpinquū ꝑseuerātie sanitatꝭ audit⁹ añ. Et si cā ē dubellati, aut apā calꝫ i ip̄o neruo, significāt ip̄m febres, cū qb⁹ sūt horripilatio, ⁊ tremor: ⁊ cōitant ip̄m febres, ⁊ ꝑmistō itellect⁹, ⁊ alienatio. Et i ip̄o est timor nisi apiat: Q̄ð si nō fuerit ꝑ apā i ip̄o neruo, nō oportebit vt sit febꝛꝭ, nisi sit ꝭꝫ iudiciū febris diei: ⁊ erit extēsio ⁊ dolor, ⁊ grauitas, ⁊ [b]⌈ pulsus. ⌋ In dolor̄ v̄o, ⁊ ḡuitate cōicāt oia, q̄ sūt ex apā te, ⁊ mā vbicūq; sint. Q̄ð si cā fuerit vētositas, significabūt ip̄sā sonitus, ⁊ tinnit⁹ [c]⌈ ⁊ qð erit nō cōpar ⌋ ḡuitati. Et si est vlc⁹ ⁊ bothor, significat ip̄m pruritus cū dolore. Oppilatio v̄o multotiēs fit sine ḡuitate: ⁊ qñꝫ fit cū ḡuitate. Et qñ nō est ḡuitas, ⁊ ē nocumētū, ⁊ ñ ē illic malitia cōplõnis vincētꝭ, tūc ē ex oppilatiōe: Et regimē añcedēs qñꝫ significat ip̄aꝫ. Et si oppilatio ē ex carbūculo, ⁊ siib⁹ sigt ip̄aꝫ pulsatio: ⁊ si ē ex sanguine, sigt eā cursus sanguis añcedēs. Et illā q̄ ē ex malitia ꝯplõnis singularis, sigt dolor i ꝓfundo sine ḡuitate, ⁊ nō ē extēsio: Et si ē frā ledit a fr̄is, ⁊ fit fortior i fr̄iorib⁹ ꝑtib⁹ diei. Et si est calida, ē ꝯ̄rio, ⁊ sentit inflāmatiōeꝫ, ⁊ mordicationē. Et si illic ē mā, sentit cū hoc ḡuitas: ⁊ ꝓprie quū ꝓsternit in orōnē. Et ei⁹ qð ē a siccitate signū est, vt sit post vigilias, ⁊ ieiuniū, ⁊ cū detumescētia faciei, ⁊ oculi. Et illud cui⁹ cā est v̄mis, sigt assiduatio cōmotionis cum exitu vermis in qbusdā horis.

De cura. Cap. V.

Dicamus ꝑmū, ꝙ oꝫ vt sint oia q̄ distillant in aurē tepida, nō frigida, neq; cal̄a: ⁊ hoc dcm̄ est vniuersale: ꝺinde distinguam⁹ rē in ip̄so. In eo qdē qð cholicū ē, oꝫ vt euacuet chol̄a cū solutiuo vētrꝭ. Plurimū enim [d]⌈ accidit ⌋ in ip̄o solutio nāe, ⁊ remouet cū ea surditas: sicut multotiēs accidit flux⁹ chol̄ic⁹, ⁊ retinet, ⁊ accidit inde surditas. Q̄ð si illic ē caliditas tm̄, tūc cuꝫ infrigidātib⁹ curet ex oleis ⁊ alijs: aut cū succo ḡnati, cui⁹ succus reducat in cortice suo cū aliquāto aceto, ⁊ ture, ⁊ oleo roꝭ. ⁊ decoquatur donec [e]⌈ stet ⁊ distilletur in eam ⌋ aqua lactuce, aut aqua solatri. illi āt qð fcm̄ est a frigore, ⁊ mā fr̄a, ꝯferunt oia olea calida [f]⌈ ⌋ in qb⁹ dissolutū est castoreū: ⁊ ꝓp̄e oleū balsami, ⁊ costi, ⁊ oleū amigdalaꝝ amaraꝝ, ⁊ succ⁹ absinthij, ⁊ oleū camemillinū cū adipe vaccino, ⁊ felle taurino: aut oleū sisaminū in q̊ decocta sit pulpa colloqntide, aut radices ei⁹. ⁊ qñq; cōfert in ip̄so vrina tauroꝝ qñ i ea dissoluit myrrha: ⁊ ponit distillatio, ⁊ succ⁹ cucumeris asinini, Et totū illð fiat p⁹ euacuatōeꝫ māei fr̄e, si fuerit coarctata, cū euacuatiuis q̄ sciuisti cōib⁹ corpi: ⁊ [g]⌈ ꝓprie ⌋ ꝑtib⁹ capitꝭ: ⁊ post administratōeꝫ embrocaꝝ q̄s sciuisti ei: ⁊ ꝓp̄e illa in q̄ ponunt folia lauri, ⁊ ḡna ei⁹. Et exercitiū ē vehemētis iuuaminis in illo: Et sil̄r vociferatio vehemēs i aure: ⁊ clāgores buccinaꝝ, ⁊ silia. Et qñq; ponit in aure caput embube, vt ad ip̄aꝫ ꝑuenire faciat vaporē ꝺcoctionū resoluētiū. Et ꝯfert oib⁹ ill̄ succ⁹ rute cū melle, ⁊ castoreo, ⁊ oleo anetino, ⁊ vrina caprina, ⁊ felle ei⁹, ⁊ ꝓprie cū galbano. Et ex eis q̄ expta sſt in hoc, est vt sumatur castorei pondus. ʒ. iij. ⁊ nitri ⁊ hellebori pondus. ʒ. i. ⁊ . s. fiāt ex eis q̄si troc. ⁊ administrent distillādo: ⁊ i alia descriptiōe hellebori tres q̄rte. ʒ. i. ⁊ nitri. [i]⌈ ʒ. iij. ⌋ Et ēt sumant ꝯdisi ⁊ croci ⁊ castorei oiuꝫ ꝑtes eq̄les baurac añ ꝑtes. iiij. dissoluant cū vino, ⁊ administrent: aut aloes ⁊ castoreū, ⁊ pulpa colloqntide, ⁊ euforbiū, ⁊ fel vaccinū. Et iā expta sſt olū rhaphaninū, ⁊ oleū ꝺ staphisagria, ⁊ fuerūt vehemētis iuuamis: Aut succ⁹ absinthij, aut ꝺcoctio ip̄i⁹: aut succ⁹ raphani cū sale: ⁊ ꝓp̄e qū ē [k]⌈ ifusio ⌋ ⁊ oppilatio. Et iā exptū ē in h̄, vt fiat liciniū, ex sinapi ꝯtrito cū ficub⁹: ⁊ qñꝫ addit i ip̄o nitꝝ. Et distillare aquā marinā [l]⌈ ⌋ i eā, ē iuuatiuū. Et hellebor⁹ niger, ⁊ fella sſt iuuatia, ⁊ ꝓp̄e fel caꝑnū cū ol̄o ro. Quidā āt existiauerūt, ꝙ qñ bullit [m]⌈ iuniꝑus ⌋ i oleo sisamino i cochliario ferreo tādiu dōec ꝺnigret iuniperus, ē distillatio ꝯferēs surditati. Et ex eis qdē q̄ ad illð ꝯferūt ē oleū anetinū, ⁊ laurinū, ⁊ de lilio, ⁊ nardinū cū castoreo, aut sp̄ūa absinthij, aut succo rute.

Et fci cā siccitatꝭ cura, ē adheret balneo, ⁊ cibo, ⁊ vio hūectatiuo, ⁊ effusio olei eq̄lis, ⁊ aq̄ tepide sup caput, ⁊ caputpurgiū cuꝫ eis q̄ sſt sic oleū nenufarinū, ⁊ ꝺ [n]⌈ salicib⁹ ⌋ ⁊ ꝺ semine cucurbite, ⁊ alijs. Et fcm̄ cā oppilatōis curet cū eis q̄ dñr i caplõ ꝺ oppilatiōe: ⁊ ꝯfert ei succ⁹ ḡnoꝝ canab, ⁊ succ⁹ colloqntide hūide ē iuuamtū valð bonū. [o]⌈ ⌋ Et qñ accidit tarax subito ꝯfert in ip̄a aq̄ in q̄ ꝺcoq̄t absinthiū, aut succ⁹ absinthij, ⁊ misceat cuꝫ eo fel tauri: aut fel sabot, aut fel testudis, aut fel tauri cū oleo ro. aut hellebor⁹ cū aceto: aut spoliū ꝭpētis. [p]⌈ ⌋ Et in fcō successiōe soda, ꝯferūt aq̄ raphāi, ⁊ oleū roꝭ. ⁊ castoreū cū ḡnꝭ lauri cū oleo roꝭ. Et i eo qð fcm̄ est successiōe sirsen, oꝫ vt icipiat ab euacuatiōe cū hierapic̄: ꝺinde distillet in aurē [q]⌈ castoreū cū oleo costino solo: aut raphaninū: aut oleū amigdalinū dulce ⌋ ⁊ oleū roꝭ. ⁊ laurinū aut castoreū cū oleo ro. Et ex pill̄is exptꝭ ei, qð fit ex oppilatōe, ⁊ hūore, ⁊ vētositate, ē vt sumāt turbit. ʒ. xx. ⁊ colloqntide. ʒ. x. sarcocolle. ʒ. ij. ⁊ . s. ⁊ [r]⌈ aloes. ⌋ ʒ. vij. myrobolanoꝝ. ʒ. x. fiāt ex eis pill̄e ⁊ ꝺglutiant. sitq; potio eaꝝ pōd⁹. ʒ. i. Et dicam⁹ sic a capite iterātes v̄bū. Q̄ð ex medicinis cōib⁹ oib⁹ ill̄, q̄ fcā sſt ex ḡuitate audit⁹, ⁊ dolore ei⁹, ⁊ vētositate ip̄i⁹, ⁊ sonitu, ⁊ tinnitu ei⁹, cā māe fr̄e, ⁊ frigorꝭ, post purgatōeꝫ capitꝭ, sſt vt distillet in aure baurac cū aceto, ⁊ melle, ⁊ fel ouiū cum oleo de oliuꝭ, ⁊ vio: aut cū oleo amigdalino amaro, ⁊ aq̄ porri, aut aq̄ cepe cū melle: aut lac muliebre, ⁊ medicie cōes dcē in caplõ doloꝝ: ⁊ due gutte distillate ex kitran māe ⁊ vesꝑe: aut hellebor⁹ alb⁹, ⁊ niger cū qbusdā oleꝭ: ⁊ ꝓp̄e cū oleo de lilio, aut aq̄ anisi, aut aq̄ absinthij, ⁊ aq̄ corticis raphāi: ⁊ sil̄r oleū decoctiōis spolij serpētis: aut granoꝝ lauri: aut euforbiū ⁊ castoreū cū [s]⌈ vnguēto: ⌋ aut oleū balsami, aut naphta: aut sumāt glutis alibat. ℥. i. ⁊ olei alkeiri. ℥. ij. et olei amigdalaruꝫ amaraꝝ. medietas. ℥. i. bulliāt oia sil̄, et administrent ex eis tres stille mane et sero: et sil̄r mel storac̄ cū oleo alkeiri: et sil̄r aq̄ folioꝝ colloqutide recētiū: et succ⁹ dracōtee, et [t]⌈ albezorhasen ⌋ sſt valde vehemētis v̄tutꝭ: et medicine cōes dcē in caplõ doloꝝ. Q̄ð si īfantib⁹ h̄ accidāt, curant cū oleo de dedi in q̊ ꝺcocta sſt ruta, et maiorana. et ēt saliua masticatiōis [u]⌈ ordei ⌋ cū sale gēma solū. Et ex vaporatiōib⁹ iuuatiuis ē aq̄ cal̄a cū ꝺcoctōe camemille, et aneti, et folioꝝ lauri, et sansuci et [x]⌈ alfabaca sicca ⌋ et piretri vaporēt ea collū, et iferiora aurꝭ: et sil̄r embroce ꝓdicte in caplõ capitꝭ, et ponant [y]⌈ velamia ⌋ et opponat cū ꝺscēsiōe sua auri vt ingrediat vapor eius ꝑ ip̄sam. et in euacuatiōe quidem habentium tarax ꝯuenienti⁹ est, vt multiplicet numerus eius, et minoret q̄ꝫtitas eius oi vice, q̄tenus conseruet virtus, et proueniat maturatio. Factum autem propter apā, cura cum eo quod est ex calido, et quod ex frigido, cum eo quod scis.

[a] †A. Sꝫ factuꝫ ꝓprie in neruo, significat super ip̄m sanitas cerebri

[b] A. pulsatio

[c] A. qui nō associantur

[d] A. iuuat

[e] A. inspisset ⁊ distillet in eam

[f] †A. ⁊ ea

[g] A. appropriatis

[i] A. tertia pars ʒ. j.

[k] A. madefactio

[l] †A. calidam

[m] A. abhel

[n] A. kalef

Alia litera [o] †A. Sꝫ factus cā apostematis curet calidū ex eis ⁊ frigidū ꝭꝫ ꝙ sciuisti

[p] †A. cuꝫ aceto

Alia litera [q] A. aut castoreū cum oleo rosato aut oleū costinū solū aut oleum amigdalaꝝ dulcium ⁊ aqua raphani

[r] A. dragagāti

[s] A. oleo

[t] A. bezarglesan

[u] A. origani

[x] A. alhabach siccum

[y] A. in belbele. i. in vase stricti orificij

¶De dolore auris. Cap.VI.

Dolor auris aut fit a malitia ꝯplo/
nis: aut fit cā apatis: aut bo
thor: aut fit cā solonis ꝯtinuitatꝫ, ⁊ ma/
litia ꝯplonis: aut est calida sine mā, sic
illa q̄ est cā aeris calidi: aut vēti calidi,
⁊ ꝓprie qn̄ fit ꝑmutatio ad ipm a frigore subito: aut
fit ablutio cū aq̄ calida, ⁊ ingredit̄ ex ea in aurez:
aut cū aliq̄ aq̄ꝝ in qb⁹ dominat̄ virtus calida: aut
est calida cuz mā sanguinea, aut cholica aut fr̄a si/
ne mā. Jmo ꝑꝑ aliquā cāꝝ ꝯ̄riaꝝ cauꝭ ꝑdictꝫ aeris
aut vēti frigidoꝝ. ⁊ ꝓprie qn̄ ad ambos eoꝝ ꝑmu/
tatio fit a calore subito: aut aque fr̄e: aut aq̄ in qua
dn̄at̄ aliqd fr̄m, aut fr̄a cum mā: aut vētosa fr̄a: aut
hūorosa viscosa. Factus āt cā apatis ⁊ bothor aut
est ꝑꝑ apa calidū aut fr̄m. Factus v̄o cā solonis cō/
tinuitatis est sicut, q fit a vētositate extēsiua, aut vl/
ceribus: aut ⌈[a] exituris: ⌋ aut catarris. ⁊ ex sūma q/
dē cāꝝ doloꝝ auris q fiunt a solutiōe ꝯtinuitatis, ē
vētositas generata in ipa: aut aq̄ q̄ ingredit̄ eā: aut
aial vadēs ad samac ipsius: aut vermis gn̄atus in
ea. Et qn̄z fit successiōe casus: aut ꝑcussiōis. Et puer
sior doloꝝ auris ē ille, q ē ex apate calido ꝓfundo:
⁊ illō ē cū febre isepabili: ⁊ ꝓprie qn̄ ꝑducit ad com
mistionez itellectus. Qn̄ āt est dolor in cartilagini/
bus extrinsecis, nō est illic vehemēs dolor, neq̄ꝫ ve/
hemens timor. Sꝫ ille q in ꝑ̄mis dict⁹ est qn̄z subi/
to iterficit, sic iiterficit apoplexia. Et ipse est magis
interficiēs adolescētes, q̄ꝫ senes: ⁊ veloci⁹ interficit
eos: ⁊ qn̄z iterficit in. vij. Jn senib⁹ v̄o mlt̄otiēs ꝑue
nit ad pus hoc apa: sed pueros plm̄ interficit ante
suppuratiōez. Si aūt supurat̄, ⁊ assunt signa lau/
dabilia, spat̄ euasio. Dolor preterea auris qn̄z ē cū
pruritu: ⁊ qn̄z ē sine pruritu. ⁊ nos qdē iam dixim⁹
de pruritu in aure caplm̄ in suo loco.

¶De signis. Cap.VII.

Signa quidez sunt sicut signa pre/
dicta in capitulo taraxen.

De cura. Cap.VIII.

Oportet vt ꝯserues canonē i di/
stillādo id qō distillat̄
in aurē: ⁊ est, vt sit nō vehemētis calidi
tatis, aut frigiditatis. Qō si cā fuerint
repletio in corpe[b] ⌈ex capite⌋ oꝫ vt eua
cues ꝑtem capitis ex genere illius repletiōis. Cali/
da nāq̄ꝫ si ē, cū phlotomia, ⁊ euacuatiōe q̄ fit cū mū
dificantibus caput a mā calida, ꝭm ꝙ sciuisti: Et si
hūor est grossus viscosus tenax, cuz pillis aseibar
ꝑdictis, ⁊ gargarismate. Et si ē tenax fix⁹ in ꝑte au/
ris, oꝫ vt admistres post solonē[c] ⌈⁊ medicias⌋ leni
tiuas: dinde itēde vice alia cū eo qō euacuat ipꝫ ex
mēbro. Si āt cā est caliditas supflua, oꝫ vt infr̄es ce
rebꝝ cū extinguētib⁹ cognitis ꝑdictis i caplo cere/
bri: ⁊ vt distilles in aurē oleū roꝭ. tepidū, aut albu/
mē oui. Qō si dolor ē vehemēs ꝑmisce cū eo cāforā.
Et qn̄z ē oleū viol. cū cāfora magis sedatiuū dolo/
ris, q̄ꝫ oleū roꝭ. ꝑꝑ mollificatiōez q̄ ē in ipo: Et ēt di
stillent̄ i aurē collyria sedatiua doloꝝ ocli cū albu/
mine oui, ⁊ silib⁹: Albumini nāq̄ꝫ oui soli iest ꝓprie
tas mirabilis, Et lac cū aq̄ solatri, ⁊ aq̄ coriādri. Et
meli⁹ qdē lac[d] †⌈ ⌋ qō mulget̄, [e]⌈⁊ ē calꝫ⌋ ex
vbeꝛ[f] ⌈ē iuuatiuū. Et⌋ bulli v̄mes terestes i oleo ro.
⁊ distilla i aurē: Aut coquant̄ limacie i oleo[g] ⌈ami
gdalino⌋ ⁊ distillet̄ in eā: Aut ꝯcoquat̄ oleū roꝭ. in
aceto vini, qō sit triplū ipsi⁹, donec acetū ꝯsumat̄ ⁊
remaneat oleū, ⁊ administret̄ illō distillādo: est. n.
iuuatiuū valde pulsatiōi. ⁊ silr̄ oleū seminis cucur/
bite ⁊ olm̄ nenufarinū ⁊ olm̄ de[h] ⌈salicib⁹⌋ ⁊ silia.
⁊ silr̄ succ⁹ q assimilat̄ succo cucurbite, q fit ex cor/
pore ei⁹, ⁊ folijs ipsi⁹. ⁊ silr̄ empla infr̄antia exteri
us. Quidam autem dixerunt, ꝙ aq̄ volubilis val/
de bona ē in hm̄oi dispōne: ⁊ suce⁹ seminis canabis
hūidi. Et qn̄ fortiores fiūt[i] ⌈pulsus⌋ ⁊ dolor, ⁊ fiet̄
ex eis spasm⁹ nō ē excusatio a mollificatiuis. Et nō
ē aliqd sicut butyꝝ vaccinū antiquū calefcm̄: ⁊ qn̄z
in ipso excusat laborē intromissio embube in aurē,
igeniose fabricate sup cucumā, in qua est aq̄ cala vt
ꝑueniat vapor ad aurez: qn̄q̄ꝫ. n. sedat ⁊ excusat ab
alijs: ⁊ excusat a narcoticis, ⁊ ꝓpe qn̄ ē aq̄ in q̄ ꝯco
cta sīt ea, q̄ mollificāt cū facilitate: ⁊ ē ēt ꝑmista cuz
aliq̊ hoꝝ, q̄ stupefaciūt. Qn̄q̄ꝫ nec̄ariū ē aliqō nar/
coticū, magi icolume est fiet̄ mēithe qō cū aliq̄ꝫto
opio terat̄, ⁊ misceat̄ cū lacte mulieris, ⁊ distillet̄ i
aurē. Et si fuerit cā, itroit⁹ aq̄ in ipsam, curet̄ cū eo
qō dicet̄ i caplo suo. Et si fuerit cā frigiditas fixa in
ꝓfundo, vel exteri⁹, opoꝛtebit vt fiāt distillatōes ex
oleis calidis, sicut oleū rutaceū, ⁊ oleū anetinuꝫ, ⁊
oleū de spica romana, ⁊ oleū laurinū, ⁊ oleū alha/
cuen, ⁊ oleuꝫ balsami, ⁊ oleū de alkerua, ⁊ q̄ sīt illis
silia: Aut sicut oleū in quo decoq̄t̄ alleū ⁊ collatur:
Aut oleū in q̊ ꝯcoqtur pip, ⁊ euforbiū, ⁊ castoreuꝫ:
Aut galie q̄ꝫtitas danic. i. in aureo olei de ben: aut
oleū aliō ex oleis calidis aromaticis. Et qn̄z potat
hn̄s dolorē, vinū puꝝ forte, ⁊ dormit, ⁊ qn̄ excitat̄
nō hꝫ lesionē aliquā. Et si est cā in ipso ex vēto fr̄o,
ꝯfert ei illō qō dicem⁹ in caplo sonit⁹, ⁊ tinnitus, ⁊
qō dicemus in caplo ei⁹ cui⁹ cā est humor tenax: ⁊
cui⁹ cā est frigus: Et ex eis q̄ ꝯueniūt ad illud, est vt
impleant̄ vētose aq̄ calida, ⁊ applicent̄ in circuitu
auris ⁊ vt distillent̄ in eā ruta, ⁊ amomū cū melle,
aut abrotanū, ⁊ sansuc⁹ in oleo ꝯ lilio: aut castoreū
cū eis, postq̄ꝫ decoquunt̄ in eo, ⁊ colat̄: Aut nitꝝ,
⁊ acetū, ⁊ oleū roꝭ. Aut succ⁹[k] ⌈amigdalaꝝ.⌋ ⁊ si
nec̄ariū fuerit illō qō est forti⁹, tūc qō sit sicut eufor
bium, ⁊ castoreū cū oleo costino: aut costū marinū,
⁊ aristologia. Et qn̄z ꝯfert in eo vaporatio cū mi/
lijs, ⁊ filtro calefacto. Et si cā fuerit i eo bothor tūc
cuz eo qō dicem⁹ in caplo de bothor auris. Et si cā
fuerit in ipo v̄mis in ipsa gn̄atus, tūc cum eo qō di
cem⁹ in caplo vermis generati in aure. Et si fuerit
cā in ipso introitus aque, ⁊ lapidis, tunc cū eo qō
dicem⁹ illic. ⁊ si cā fuerit apa calidū ꝓfundū, qō est
timorosuꝫ ꝑꝑ ꝓpinqtatē sui ad cerebꝝ, vsq̄ꝫ quo ad
collectionē ꝑueniat, ⁊ suppurationē, tunc post phle
botomiā ⁊ euacuationē, oꝫ vt administres lenitiua
in ꝑ̄mis, ⁊ infr̄antia, ⁊ ꝓprie lac mulieris vice post
vicē, vsq̄ꝫ ad diē tertiū. ⁊ silr̄ oleū roꝭ. decoctū cum
aceto ꝑdictū in ꝑ̄mis: deinde mucilaginē fenugre/
ci, post mucilaginē seminis lini, ⁊ mucilaginē semi
nis almaru[l] ⌈in aqua lactis.⌋ Et aqua volubilis ē
ex eis, que ꝯferunt in hui⁹ hora. Et in ipso qdē iam
exꝑtum est sisamū ꝯtritū: dinde administrent̄ semꝑ
vaporatiōes cum oleo declināte ad caliditatē aliq̄ꝫ
tulā: Et oꝫ vt sit oleū dulce, ⁊ sit cū hoc tepidum in
quo infundat̄ cottū inuolutum in extremitate radij
subtilis, ⁊ ponatur in aurē vice post vicē: ⁊ fiat em/
plm̄ exterius cum lenitiuis maturatiuis. Si autez
virtus nō fuerit vehemēs qn̄ trāsiuerit ꝑ̄ncipium,
opoꝛtebit vt distillet̄ in aurē adeps vulpis, vel la/
certi, aut basilicum cū oleo roꝭ. vel oleo de alcan/
na: aut adeps anatis: aut adeps[m] ⌈rachamati:⌋ aut
emplm̄ ex adipibus galline, ⁊ anatis. Et quādo nō
est apa vehemētis caliditatꝫ, administra in ipso me
dicamen factuz ex adipe caprino liquefacto, ⁊ ꝑmi
sto cum partibus eq̄libus mell, ⁊ alrob, ⁊ isopi: q̊ꝝ
vnūq̄ꝺq̄ꝫ sit equale illi adipi, ⁊ pone in aurez. Et ex

[a] A. Alia litera vulneribus

[b] A. capitis

[c] A. ⁊ iaꝫ uaporatiōes lenificantes ⁊ distillatio/nes.

[d] † A. est illud

[e] — A

[f] A. ⁊ ē iuuatiuum valde. Aut

[g] A. Aliā litera rosato

[h] A. kalef

[i] A. pulsatiōes

[k] A. luf idest serpentarie

[l] A. in lacte

[m] A. rachame

eis q̄ ſunt fortiora illo, ⁊ maturāt cū virtute, ē iſtđ. ℞.lithargij ceruſe amboꝝ añ.ʒ.i.turis ⁊ pulueris molēdini, ⁊ gūme pini oium añ.ʒ.iiij.olei lib.i.adi pis porcini aut caprini recētis lib.ij.ſucci ſeminis li ni, q̄ꝫtum ſufficit, fiat ex eis empl'm. Et fortaſſe indi gebis narcoticis: adminiſtrabis ergo ſm modum quē dicemꝰ. Et quādo ꝯuertit̄ ad ſaniē, adminiſtra [a]⌈ſpūaꝫ⌋ſeminis lini [b]†⌈ ⌋cum oleo ro. aut oleo camemillino, ⁊ reliq̄ que dicemꝰ in capl'o ſuo. Si āt apa eſt extra aurē, eſt pauci timoris, medicat̄ cū farina ordei. Et empl'm fcm̄ ex farina fabaꝝ eſt bonū valde. ⁊ [c]†⌈ ⌋farina fabaꝝ ⁊ camemilla [d]†⌈ ⌋⁊ farina ordei ⁊ [e]⌈malua⌋⁊ melilotū, terant̄, ⁊ cribellent̄, ⁊ infundant̄ aq̄ tepida, ⁊ oleo viol'. Et qñꝫ ſufficiunt ſolatꝝ ⁊ farina tritici ⁊ oleū ſiſaminū. In bothor āt q̄ fiunt in aure [f]⌈qñꝫ ſufficit labor ⁊⌋decoctio ficuū cū tritico, qñ diſtillat̄ in aurē: aut ponit̄ liciniū in ipſa ex ea. Et qñꝫ ſedat dolorē adminiſtratio embube ſm modū, quē p̄diximꝰ. Et qñqꝫ ſufficit in ſtupefactiōe, ⁊ ſedatiōe doloris illud, qđ diximꝰ poſt dcm̄ embube in hoc capl'o. Et ex medicinis qdē cōibꝰ ad dolores auris, ⁊ p̄pe [g]⌈illū, q⌋declinat ad frigꝰ, eſt oleū omphacinū in quo bullit̄ ſcarabeꝰ: aut lumbrici terreſtes, aut v̄mis q eſt ſub vrceo aque: aut fel piſcis cum oleo omphacino: aut adeps lacerti: aut vulpis: aut [h]⌈rachamati⌋ aut gruis: aut oleum ſcorpionum: nam eſt iuuatiuū valde: aut aq̄ ſanſuci recētis: aut đcoctio foliorūꝫ algarab, ⁊ corticis eiꝰ: aut decoctio lumbricoꝝ terreſtiū [i]⌈inde cocta colata⌋in q̄ diſſoluat̄ adeps anatꝭ: Et ſi fuerit frigus vehemēs, decoquat̄ in ipa fel tauri in oleo alkeiri vſqꝫquo exiſtimet̄, ꝙ fel iaꝫ reſolutū fuerit, ⁊ finituꝫ, deinde reponat̄ illđ, ⁊ adminiſtret̄ diſtillādo: eſt.n.mirabile, Et qñꝫ neceſſariuꝫ ē in curatiōibꝰ doloꝝ vehemētiū in aure, adminiſtrare narcotica. Et ſit illđ, aliqd ex filonio cū lacte: ⁊ ſil'r troc.croci: ⁊ troc.ſtelle: ⁊ opiū ⁊ caſtoreuꝫ ⁊ crocꝰ cū lacte mulieris. Et oꝫ vt poſtponat̄ illud vſqꝫquo timeat̄ ſincopis: ⁊ p̄pe quꝫ fuerint hūores fri. Illud.n.nocet eis valde. Qđ ſi accidat nocumētū ex vſu narcoticoꝝ, adminiſtra caſtoreū poſt illđ ſoluꝫ. Et qñqꝫ fiunt troc.ex caſtoreo ꝯtrito vltime, đinde ꝓijcit̄ ſup ipꝫ opiū ꝯtrituꝫ, đinde fiunt ex eo troc.cū vino puro. Et ſi fuerit illic vlcꝰ valde doloroſum, tūc adminiſtra liciū ⁊ opiū cū lacte: aut ſumant̄.xx.amigdale excorticate, ⁊ opij, ⁊ baurac, ⁊ turis oiuꝫ añ.ʒ.i.ſ.croci, galbani, myrrhe oiuꝫ añ.ʒ.i.ſ.terant̄ ⁊ pl'uerizēt̄ cū aceto, ⁊ exiccent̄: ⁊ quū neceſſe fuerit īfundāt̄ oleo ro. ⁊ diſtillent̄: ⁊ ſi fuerit illic ſanies loco aceti, ſit vinū aut mel, aut oxymel.

¶ De ſonitu, ⁊ tinnitu, ⁊ ſibilo. Cap. IX.

Hec diſpoſitio ē vox quā hō inceſſanter audit [k]⌈exteriꝰ.⌋ Et eiꝰ cōparatio ad auditū eſt ꝯparatio imaginationū, ⁊ tenebraꝝ q̄s vidꝫ hō abſqꝫ cā exterius ad oculum: ⁊ qm̄ vocis cā eſt inundatio accidēs in aere, q̄ ꝑuenit ad ſenſuꝫ: tc̄ oꝫ vt ſit in hoc accñte, in q̄ fit ſmo de ſonitu ⁊ tinnitu, motus aeris ⁊ qum nō ſit ille aer exteriꝰ, tunc ē aer interior. Et aer qdē interior, ē vapor effuſus in ꝯcauitatibꝰ: ⁊ hec inundatio aut eſt occulta a q̄ [l]⌈fortaſſe nō ꝑuenit⌋vapor effuſus in vētribꝰ: aut ē maior illa. Qđ ſi fuerit occulta ex gn̄e illiꝰ, cuius euacuatio fit difficilis, ⁊ accidat in qbuſdaꝫ [m]⌈horis⌋ vt audiat̄ a tali q̄lis ipſa eſt ſonitꝰ, ⁊ tinnitus, ⁊ nō accidat in qbuſdā alijs, tunc illud aut eſt ꝑꝑ acuitatē ſenſus in qbuſdā eoꝝ, ⁊ nō in alijs: aut ſm cōparationē quā diximus in imaginādo imaginatiōes: aut ꝑꝑ debilitatē eiꝰ, q̄re patit̄ a q̄libet inundatiōe, ſicut accidit debili frigus a q̄libꝫ frigore, aut calor a quolibet calore. Et ſpēs qdē debilitatꝭ ſunt, q̄s ſciuiſti ex ſpēbꝰ male ꝯpl'onis: et ſi eſt ſupra occultā, ⁊ ſupra illā in q̄ diuerſificant̄ fortis ⁊ debilis, tunc cā eiꝰ ē inuētio eiꝰ q mouet vaporē inundantē ei ſupra motionē ⁊ inundatiōeꝫ ꝯſuetā: ⁊ inundās vaporē. Aut eſt vētoſitas gn̄ata in p̄te capitꝭ mota in ipſo: Aut ē ſonitꝰ ſaniei q fortaſſe gn̄at̄ in ipſa, ⁊ feruor puris in ꝑtibꝰ eiꝰ: Aut motꝰ [n]⌈vētoſitatꝭ accidētꝭ⌋ multotiēs in meatibꝰ eiꝰ [o]†⌈ ⌋ſicut fit in febribꝰ. [p]†⌈ ⌋Aut repletio ſuꝑflua in corꝑe, ⁊ p̄pe in capite, ſicut fit pꝰ ebrietatē plurimā: Aut agitatio tēdēs verſus cerebꝝ ꝓprie, ſicut fit poſt vomitū laborioſum: Aut caſus, aut ꝑcuſſio: Et qñqꝫ fit illud nō ꝑꝑ agitationē motꝰ, imo ꝑꝑ materiā viſcoſam reſolutā in ventoſitatē paucā, ⁊ affiduat̄ illđ: Et qñqꝫ fit ꝑꝑ vehemētiā famis [q]†⌈ ⌋⁊ illud eſt ꝑꝑ agitationē cadētē in humoribus ſparſis in corꝑe qeſcentibus in ipſo. ⁊ quꝫ non inuenit nā cibū aliquem, ꝯuertit̄ ad eos, ⁊ reſoluit ipos, ⁊ mouet eos. Et qñqꝫ accidit ſonitꝰ poſt medicinas, quaꝝ ꝓprietas ē, vt retineāt hūores ⁊ vētoſitates in ꝑtibꝰ cerebri. Et cā huius ſonitꝰ qñqꝫ eſt ex aure ipſa: Et qñqꝫ eſt cū cōitate [r]†⌈ ⌋ mēbroꝝ alioꝝ mittentiū has vētoſitates ad ipām.

¶ De ſignis. Cap. X.

In illo qdem q eſt ꝯtinuus, ⁊ aſſiduus, cā eſt aliqd ſtans in ipſo cerebro: Si āt qeſcit, deinde excitat̄ poſt repletioneꝫ, aut vacuitatē, aut motum, aut quū calor fit fortis, aut frigus, tunc eſt ꝑ cōitatē. Amplius forma vocis ſignificat ipſam: eſt.n.qñqꝫ quaſi ſit vox rei [s]⌈aſcendentis⌋ad ſuꝑiora: ⁊ plurimū eiꝰ eſt cum cōitate corporis, aut ſtomachi: aut quaſi vox que reuoluit̄ ſuꝑ ſe ipſam: Aut ſicut fragor arboꝝ ⁊ ſignificat illđ [t]⌈abſcōſionē⌋vētoſitatis: Et ſi illic eſt febris, aut dolor ꝑducēs ad [u]⌈tremorē⌋tunc ſignificat collectionem purulentā. Et qñ eius [x]⌈ꝯſtrictio⌋eſt ſm ſemitam gn̄ationis poſt gn̄ationē occultā ꝯtinuam, tunc eſt ꝓpter humorē viſcoſum. Illum āt q eſt ꝓpter acuitatem ſenſus ſignificat defectus cārum vētoſitatū, ⁊ repletiōis, ⁊ mundificatio auditus, ⁊ eius excitatio apud ieiunium ⁊ vacuitatē. Factus autem a ſiccitate, eſt poſt euacuationes ⁊ febres. Et factum a debilitate ſcies [y]†⌈ ⌋ꝑ ſuꝑfluitates: ⁊ quandoqꝫ eſt cum complexione calida ⁊ fit ſubito ⁊ cum inflammatione: ⁊ frigida eſt econtrario.

¶ De cura, Cap. XI.

Oportet vt omnes iſti vitēt ſolem, ⁊ balneum [z]†⌈ ⌋laborioſuꝫ, ⁊ vomitū, ⁊ clamorem, ⁊ [&]†⌈ ⌋repletionem ⁊ vt leniant naturas ſuas. In eo vero qui fit ꝓpter cōmunitatem, oportet vt ſit intētio mēbri facientis ipſum, ⁊ ꝓprie ſtomachi: quare mūdificet̄, ⁊ intendat̄ cerebꝝ ⁊ auris, quare cōfortet̄ cerebꝝ qdem cum aliquo quod ſit ſicut oleum myrtinū, ⁊ auris cum eo, qđ ſit vt oleum amigdalinum ⁊ ſilia. Et conſideret̄ in hoc ad complexionē primā: ⁊ intēdat̄ illud, qđ adiuuat illum ſm canones cognitos: ⁊ ſil'r factum a repletione: oꝫ vt mundificet̄ corpꝰ, ⁊ caput cum eo qđ ſcis, ⁊ ſubtiliet̄ regimen. Creticus autē nō oꝫ vt remoueat̄: qm̄ remouet̄ cū remotione febris. In eo aūt q factus eſt ꝓpter [ꝯ]⌈velocitatem⌋ſenſus ſunt qdam hoies, q ꝑcipiunt vten

Margin notes (left):
a A. mucilaginē
b A. q̄ꝫtitate ſufficienti
c †A. eſt
d A. ⁊ viole
e A. altea
f A. excuſat laborem
g A. que
h A. rachame
i A. in decoctione mirrhe collate
k A. abſqꝫ cauſa exteriori
l A. nō exiſtimatur ꝙ denudet̄ vel denegetur
m A. corporibꝰ

Margin notes (right):
n A. vermiuꝫ accidens
o †A. ⁊ cā antecedēs iſtis cauſis, aut ē ꝯmotio ebuliētis humoris totiꝰ corꝑis,
p †A. ⁊ in p̄ncipijs paroxiſmoꝝ febrium
q †A. vel vacuitatis
r †A. ſtomachi ⁊
ſ A. Alia litera ebulientis
t A. Alia litera multiplicationē
v A. horripilationem
x A. generatio
y †A. ex ſuꝑfluis preteritis
z †A. ⁊ motum
⁊ †A. coitum ⁊
ꝯ A. vehementiā

dum esse stupefaciētibus, sicut oleo ro. decocto cuz
aceto, cui⁹ esse p̄dictū est cū pauco opio: aut misto
cū oleo de bengi[a] [ꝛ] hyusqami [b]† [ ] ꝯtrito
cū castoreo.[c]† [ ] Et ꝯueniēti⁹ qđ p̄ceperūt,
est vt sumant̄ ḡna pini, ꝛ castoreū cū oleo, ꝛ ꝯterāt̄
in aceto, ꝛ distillent̄. Fcūs āt a pure curet̄ curatiōe
apatis ꝛ puris. Fcūs aūt in ꝯualescētib⁹, [d] [quoꝝ]
ꝯplo est sicca, si eā ei⁹ fuerit siccitas, curet̄ cū nutri
catiōe ꝛ hūectatiōe cū oleis tempatis declinātibus
ad frigus, aut calorē, ſm necessitatē. Si autē cā fue
rit debilitas, tūc administra illud qđ tempet ꝯplo-
nem accidētalē ex distillatiōib⁹ p̄dictis. In eo vō q
factus est pp mām expulsam ad ipsaz in dispōne sir
sen, aut humorē grossum viscosum, administra oia
p̄dicta in caplo doloris ꝛ tarax. Et ex eis q̄ ꝓpria
sunt illi, q succedit sirsen, ꝛ febri ꝓprie, est succ⁹ ab-
sinthij cum oleo rosa. aut cum aceto ꝛ oleo de lilio:
qm̄ ē medicamē bonū. Ei autē q fit ab hūore visco
so frō appropriat̄ trociscus exptus, ꝛ est, vt sumant̄
hellebori albi ptes. iij. ꝛ croci. v. ꝛ nitri. x. fiāt troc.
ꝛ administrent̄. Et ex medicinis cōibus aggregatī
ad illum exptis, q est ad debilitatez: ꝛ ad illū q est
ab oppilatiōe, aut hūore, ē vt sumant̄ gariofiloꝝ ꝛ
semis porri āboꝝ añ. ʒ. ß. muschi. danic vnū: ꝛ distil
lent̄ cū aq̄ sansuci, ꝛ rute: aut cū vino, ꝛ silr cū ꝺco-
ctiōe folioꝝ pini, ꝛ ꝺcoctōe folioꝝ [e] [alzizar] ꝛ ꝺco
ctiōe folioꝝ lauri: Et oz vt alienet̄ in oib⁹ eis cena.
Quidā āt antiq̄ꝝ sapiētiū dixerūt, nō ē aliqđ magꝭ
ꝯferēs sibilo, quā medicamē alfaudēgi dcm̄ ad me
moriā: Nā ipm ē magis iuuatiuū qđ creauit deus
ad illud. Et ꝯfert ei distillatio facta ex isopo cū fo-
lijs pini, ꝛ grauis lauri: Et attēde qđ dcm̄ ē i caplo
tarax, ꝛ doloris, ex curis cōibus, ꝛ ꝓprie frigidis.

De cura saniei ꝛ puris vlceꝝ in aure. Cap. XII.

Quod in p̄mis oz p̄mittere, est sub-
tiliatio cibi, ꝛ administratio
carniū, ꝛ oleꝝ ex qb⁹ ḡnat̄ humor bo-
nus, dulcis laudabilis: ꝛ inclinatio re-
giminis ad illud, qđ oz ex tēperata q̄li-
tate. Qđ si ꝯplo fac̄ necessariū, vt sumat̄ aq̄ ordei,
ꝛ sibi silia, fiat, ꝛ leuitas exercitij: Et inclina mām
ad nasum ꝛ os cū sternutatiōibus ꝛ gargarismis.
Ampli⁹ nō pn̄t esse vlcera qn sint appentia sensui:
aut sint ꝓfunda, ad q̄ nō ꝑuenit̄ sensu: Que igit̄ ex
eis manifesta sunt, cū aceto abluunt̄ ꝛ aq̄, aut oxy
melle ꝛ aq̄ [f]† [ ] aut vino: aut decoctiōe
mellis cū roſ ꝛ myrto: ꝛ post illđ sufflet̄ in aures il
lud, qđ exiccat sicut dragātū adustuz ꝛ silia. Et qñz
qdem ꝯfert saniose ꝛ purulēte, oleū de semine cana
bis: ꝛ meli⁹ est vt nō repcutiat̄, neq̄ ꝓhibeat̄ dum
nō supfluit: imo oz vt abluat̄, ꝛ [g] [regat̄] aliquo qđ
sit sic̄ aq̄ [h] [roſ.] ꝛ oleo [i] [ro.] Et ēt ex succo folioꝝ
oliuaꝝ cū melle administrent̄ distillatiōes. Profun
da vō alia sunt ꝓpinq tpis: ꝛ alia sūt chronica. Sz
ea q̄ sunt ꝓpinq tpis, curent̄ cū eis q̄ sunt, sicut sief
memithe cū aceto: aut [k] [collyriū] roſ. ꝛ myrrha: ꝛ
aloes in melle aut vino ponāt̄ in aurē. Et qñz ꝯfert
distillatio aq̄ vue acerbe in ipsa: ꝛ ꝓpe qñ pōit̄ mel
cum ea. ꝛ silr succus folioꝝ [l] [salicis] aut decoctio
eoꝝ: aut aluminis iameni adusti ꝛ myrrhe amboꝝ
ʒ. i. terant̄ cū melle ꝛ ponant̄ in lana: aut sanguinis
draconis ꝛ spume maris, ꝛ sarcocolle, ꝛ baurac ar
meni, ꝛ myrrhe, ꝛ turis, ꝛ sief memithe partes eq̄-
les puluerizent̄ sup liciniū [m] [inuolutū sup radiū]
infusum melle, ꝛ ponant̄ in aurē. Qđ si dolorē ha-
buerit curet̄ cū scoria ferri ꝯtrita [n] [in ea multotiēs
ꝛ] misceat̄ cū eo qđ exiccat, ꝛ sedat dolorē. Et illđ
est sicut admistratio olei amigdalini [o]† [ ]
cū myrrha, ꝛ aloe, ꝛ croco. Et qñz necessariū est vt
ꝓmisceat̄ cū eo paꝝ opij: Et administratio medica-
minis capitalis ē iuuatiua ēt. [p] [exptū nāq̄ ē cū eo
qđ in ipso ē ꝺ exiccatiōe cui associat̄.] virtus sedati
ua doloris. ꝛ ꝯferūt ēt in hoc ꝯposita q̄ diximus in
antidotario. ꝛ ꝯferūt ei troc. andarō. ꝛ ꝯfert vt su-
mat̄ ex nucleis myrobal. ꝛ gallis adustis ꝯiunctis
cū oleo, [q] [alkerua] ꝛ fece. [r]† [ ] Et ꝯfert
ei emplm de cerusa, ꝛ emplm basilicō, ꝛ cōmista, ꝛ
distillata. Ea vō q̄ chronica st̄ ꝓfunda antiq̄, sōmer
sa, sunt valde mala: ꝛ qñz ꝓducūt ad detegēdū os,
ꝛ significant ipsa dilatatio meatuū ꝛ multitudo sa-
niei fetide: quare indigēt eis q̄ sit sicut alkitran ꝓmi
stū cū melle, ꝛ sic̄ fel corui, ꝛ testudinis, ꝛ eoꝝ admi
nistratio cū lacte mulieris: aut cordumeni ꝛ nitruz
mista cū ficub⁹ mūdatis a ḡnis ꝛ fiat ex eis liciniū,
ꝛ administret̄ post mūdificationem sordis. ꝛ silr in
[s]† [ ] medicinis. Et ex medicinis fortib⁹ in
hoc caplo ē scoria eris cū arsenico, ꝛ melle, ꝛ aceto:
aut rubigo ferri, aut scoria ferri ipsi⁹ frixa ꝯtrita sic̄
puluis post frequētē frixionē mltotiēs factā [t]† [
] cū aceto vini donec fiat sicut mel, ꝛ distillet̄ in
aurē. Et qñz est necessariū emplm de flore eris: ꝛ il
lud est qñ antiquat̄, ꝛ sordidat̄. Et ex eis q̄ sunt me
dia in hoc caplo, ē alumē adustū cuz eq̄litate sui de
melle: ꝛ qñz addit̄ in ipso dactilus: ꝛ fortior illo est
ꝯpositio hꝫ: florꝭ eris, corticū eris amboꝝ añ. ʒ. iiij.
succi porri. ℥. i. mellis [u] [puri.] ℥. i. administret̄. Qñ
āt multiplicat̄ pus valde: tūc necessaria est admini
stratio licinij in felle taurino sōmersi: aut distillatio
nes ex vrina infantiū. ꝛ forti⁹ eo ē scoria ferri ablu-
ta ꝛ frixa in sartagine multotiēs, qñ ꝺcoqt̄ i aceto,
ꝛ administrat̄. ꝛ qñ cū pure antiq̄ fuerit dolor, fun-
de in aurē vinū duꝝ ꝯquassatū cū oleo roſ. aut cuz
aq̄ porri: aut cū aq̄ piscis saliti. ꝛ qñz dolor facit ne
cessariū eē aloē, ꝛ opiū, ꝛ crocū, ꝯmisceant̄ cū mel-
le, ꝛ ponāt̄ in eā. ꝛ qñ videris hūiditatē retineri pp
medicinas ꝓhibitiuas, exiccatiuas: tc̄ fūde in aurē
olꝫ ro. vt cadat crusta: ꝺinde pone i eā qđ ḡnat car
nē: ꝛ oz pēit⁹ ne vir⁹ retieat̄: imo ꝓhibeat̄ natiuitas
ei⁹, ꝛ exiccet̄ vlc⁹ ipi⁹. ꝛ plures qdē callidoꝝ medi
coꝝ iplēt aurē purulētā pāno, ꝓhibēdo cursū sāiei
ab ea: ꝛ ꝓhibēt ifirmū dormire i illo latē, vt ñ iuēiat
sanies meatū: q̄re egredit̄ ad h̄ vt ꝺclinet v̄sus car-
nē mollē q̄ ē i radice aurꝭ: ꝛ fac̄ euenir̄ apa, ꝛ ꝑforāt
ipz p⁹ maturatōez, ꝛ curāt ipz, ꝛ sanat̄ cursu saniei
ab aure.

De eruptōe sāguis i aure. Cap. XIII.

Quandoq̄ ē spēs ei⁹ aliq̄ q̄ ꝓce
dit cursu flux⁹ san-
guinis narium in h̄ quod est creticus.
ꝛ quandoq̄ est a repletione perducēte
scisionē vene: aut abscisionē ei⁹: aut ap-
tionem ipsius: ꝛ qñq̄ est a casu aut percussione.

De cura. Cap. xiiij.

Creticus qdē nō ē ꝯueniēs vt re-
strigat̄, si nō ꝓducat ad
ꝺbilitatē, ꝛ sincopiz. Ali⁹ vō restrigat̄,
aut cū stipticꝭ, aut cū cauterizātib⁹: aut
cū ifrantib⁹. Stiptica vō sī sic̄ ꝺcoctio gallaꝝ cū aq̄
aut aceto: ꝛ ꝺcoctio senticꝭ. ꝛ qñz miscet̄ cū ea ex vi
no antiq̄ aut aceto: ꝛ silr sief memithe ꝛ liciū ꝛ ꝺco
ctio folioꝝ arboris masticꝭ: aut [x] [ḡna ꝺcocta cū ace
to: ꝛ expssa] infrantia vō sūt sic̄ succ⁹ virge pastorꝭ,
ꝛ arnoglosse cū vino: aut sief memithe ꝛ opiū. Cau
terizātia vō sī sic̄ succus albedarūgi: Et ex eis q̄ sī
mirabilia valđ ē coagulū leporinū cū aceto: aut suc
c⁹ porri cū aceto. Et ex eis q̄ sī expta ad illđ ē vt su-
mant̄ duo renes tauri, ꝛ aliqđ adipis saliti, ꝺinde

a A. idest
b † A. aut sucharam
c † A. ꝛ oleo
d A. Alia litera ꝛ in quibus
e A. alsemsar
f † A. aut melle ꝛ aqua
g A. abstergat
h A. mirrhe
i A. Alia litera amigdalino
k A. sief
l A. kalef
m —— A.
n A. Alia litera cuz aceto ꝛ sit in ea dragagantū, aut
o † A. Alia lr̄a amari
p A. qm̄ cum eo qđ est in eo de exiccatione asso ciatur ei
q A. alkeiri
r † A. olei ꝺ lino
s † A. reliquis
t † A. dissoluta
u A. albi boni
x A. aut granatū decoctuz cū ace to ꝛ expressum

assent media assatiõe, ⁊ exꝑmat aqua eoꝝ in aurẽ.

℄ De cura sordis ⁊ oppilatiõis fcẽ in aure. C.XV.

Cura qdẽ ei⁹ leuis ẽ vt distillet i eã oleũ amigdalinuʒ de amaris mõtanis, ꝓprie in nocte: ⁊ patiẽs igrediat balneũ, ⁊ ponat aurẽ sup terrã calidaʒ vt liq̃fiat sordes. Et q̃nq3 ꝯfert ei isufflatio atrimẽti i ea: ⁊ ẽt cordũeni aure. i. baurac armẽi medietas aure. i. ficuũ albaꝝ q̃ztũ sufficit ad ꝯficiẽdũ ea: fiat inde liciniũ: aut fũdat in ea media. ʒ. fell' capni cũ oleo ᵃ⌈ ⁊ ⌋prassiũ ꝯtritũ, aut aq̃ prassij: aut soluat baurac cũ aceto, ⁊ dimittat donec qescat ebullitio ei⁹. ⁊ misceat cũ oleo roſ. ⁊ distillet: aut misceat baurac cũ ficub⁹ ex qb⁹ eiecta sũt g̃na, ⁊ fiãt g̃na pua, ⁊ ponãt in aurẽ, ⁊ in die tertio extrahant: associabit. n. ei sordes plima, ⁊ succedit ei leuitas manifesta. Et q̃nʒ ponunt i eã cordumeni, ⁊ vrtica. Et ex eis q̃ sũt fortiora illis ẽ succ⁹ folioꝝ colloqntide tritoꝝ distillat⁹. Et sumant baurac ⁊ arsenicũ equal'r, ⁊ ꝯficiant cũ melle, ⁊ liq̃fiãt cũ aceto, ⁊ distillent i aurẽ, ⁊ expectet post vna hora, deinde abluat auris cũ aq̃ mell' aut cũ aq̃ cal'a, ⁊ licinijs qdẽ fortib⁹ nõ vtaris nisi post euacuatõeʒ. Et ex eis ẽ liciniũ ifusũ in pice, ⁊ oleo camemillino, ⁊ oleo nardino. Quidã aũt existimauerũt q̃ cãfora vehemẽter ꝯfert altarax: ⁊ vr̃ q̃ sit tarax chol'ice. Et ex eis qdem q̃ expta sũt, est oleum de scorpiõib⁹: ipm. n. sanat surditatẽ. Et ex eis q̃ ꝯferũt ad oppilationem sordis, ẽ liciniũ fcm̃ ex nasturtio, ⁊ baurac: ⁊ adhereat auri trib⁹ dieb⁹: deinde extrahat et egrediet: sordes plurima: et similiter sunt licinia cum melle.

℄ De oppilatione accidente in aure. Cap. XVI.

Quandoq3 fit hec oppilatio, ᵇ†⌈ ⌋sic q̃ ẽ ꝑ pãniculũ creatũ sup foramẽ: ⁊ q̃nʒ fit ꝑ sordẽ: ⁊ q̃nq3 fit ꝑ ᶜ⌈ carnẽ ꝯgelatã ⌋: ⁊ q̃nʒ fit ꝑ carnẽ additã, ⁊ v̂rucã: ⁊ q̃nq3 fit ꝑ lapidẽ, aut nucleũ cadẽtẽ i eã: aut aial intrãs in eã, ⁊ morit. ⁊ q̃nq3 est ex humore grosso viscoso oppilãte foramẽ: aut meatuʒ nerui, ⁊ sentit hõ ac si auris eius sit semp oppilata: ⁊ quãdoq3 accidit illud post ventum vehementem.

℄ De cura. Cap. XVII.

Illa qdẽ q̃ est ex pãniculo aut carne oppilante meatuʒ in initio creatiõis, ẽ difficil' cure, qũ ẽ ꝓfunda: ⁊ manifesta ẽ facil'. Ad intrinsecã v̂o igeniũ iuenit cũ instr̃o miuto secãte ipaʒ: deinde ꝓhibet ᵈ⌈ ꝯtinuitas ⌋ſʒ q̃ in ꝓximo dicturi sum⁹. Et si ẽ manifesta, oʒ vt scindat cũ cultello spinoso, quo icidunt hemorroides nasi: deinde tẽta vt ᵉ⌈ buccella ⌋ponat sup quã pl'uerizatũ sit colcotar: aut q̃ ꝓcedũt cursu ei⁹, q̃ sũt ex eis q̃ ꝓhibẽt natiuitatẽ carnis: qđ si oppilatio fuerit ex re fixa in ea, oʒ vt distillet i aurẽ qđ sit sicut oleũ roſ: ⁊ de lilio, aut de ᶠ⌈ alibahici, ⌋ Et si qđ fixũ ẽ: ẽ sic aial mortuũ in ea, tũc effũdat in eã ex ol'is aliqđ, qđ eã apiat, deinde exhat cũ mũdatorio auris facile. In fcã ãt ab oppilatiõe ꝑ carnẽ additã, aut verrucam, oʒ vt abluat cũ aq̃ calida ⁊ nitro, ⁊ distillent in eã es vstũ, ⁊ arsenicũ rubeũ trita cũ aceto valde, ita vt adurãt carnẽ: deide cura vlcus. Etiã dcm̃ ẽ q̃ assiduatio effusiõis fel' porci valde ꝯfert ei. Et ad illđ qdẽ qđ imaginat hõ, q̃ auris ei⁹ sit oppilata ꝯfert distillatio olei đ lilio, aut fell' tauri i succo sicle, ⁊ succo seminis canabis, Et succo colloqntide iest ꝓpetas iuuãdi ad oppilationẽ auris. Si ãt oppilatio est sordities, curet cum eo qđ diximus in capl'o oppilatiõis ex sorditie. Et ex eis que conferunt oppilationi ex sorditie. ᵍ⌈ Qđ medicia ꝑt stare trib⁹ dieb⁹ i aure ⁊ reliqs ⌋ est tẽta fcã ex nasturtio ⁊ baurac q̃ trib⁹ dieb⁹ auri adhereat: deide exhat. Et ex eis q̃ sũt fortiora illo ⁊ mũdificat neruũ ẽt, sũt troc. de helleboro, q̃ꝝ descriptio. ℞. hellebori albi au͂r. iij. nitri au͂r. xvj. croci au͂r. iij. ꝯfringant, ⁊ terant cũ aceto ⁊ fiãt inde tro. deinde qñ ẽ nec̃ariũ soluant in aceto, ⁊ distillent in aurẽ: sũt. n. mirabiles valde. In oppilatione v̂o q̃ fit i creatura, ⁊ est vt creet auris nõ ꝑforata: aut in creatiõe interi⁹ ẽ oppilata, iã expit opationẽ man⁹: ita vt ꝑueniat ad discoopiẽdũ, ⁊ ꝑforandũ vsq3 ad sanac iteriorẽ: ⁊ q̃nʒ ꝯferunt ⁊ quãdoq3 nõ cõferunt.

℄ De attritione accñte auri ⁊ ꝑcussiõe. Cap. XVIII.

Hippocrati qdẽ visum, ẽ vt nõ curet cũ aliq̊. Sʒ ill' q fuerũt post ipm visuʒ ẽ vt illđ curet. ⁊ ex eis qb⁹ ipsi curauerũt, est vt sumãt acatia ⁊ myrrha ⁊ tus ⁊ fiat ex eis linimẽtũ cuʒ aceto ⁊ albumine oui: aut medulla panis cũ melle,

℄ De prurítu auris. C. XIX.

Sumatur aq̃ absinthij, ⁊ fũdat in eã cum aliqbus oleis: aut bulliatur absinthiuʒ cum oleo, ⁊ distilletur in eam.

℄ De introitu aque in aure. Cap. XX.

Ingreditur aq̃ in aurẽ q̃nq3. quũ nõ ʰ⌈ effundit ⌋eaʒ ille q balneat, aut abluit, ⁊ ledit: ⁊ quandoq3 apostematur radix auriũ ⁊ vehementẽ incurrit dolorem.

℄ De cura. Cap. XXI.

Ex eis q̃ ꝯferũt ad illđ. ẽ vt cũ embuba ita sugat, ⁊ exhat sbito: deinde effundat in eã oleũ amigdalinũ dulce. ⁊ q̃nʒ exhit eã tussis ⁊ sternutatio: aut lignũ đ aneto: aut ⁱ⌈ scissio papyri ⌋ſʒ q̃ztitatẽ palmi vni⁹. Inuoluat itaq3 sup vnã extremitatuʒ ei⁹ q̃ztũ ẽ tertia sui de cotto ⁊ sbmergat in oleo, ⁊ igeniose extrẽitas altera i aurẽ mittat ᵏ⌈ cũ eo cũ q̊ igeniata est i ea. ⁊ iaceat ille cui⁹ ẽ auris: ⌋ ⁊ altera extrẽitas in q̃ ẽ cottuʒ inflãmet igne, ⁊ dimittat inflãmari vsquequo ꝑueniat caliditas ad interiora auris: et tunc extrahat, et egrediat subito: quare egrediet cum ea qđ in aure est ex aqua. Et ex eis q̃ iuuãt ad illđ: et ꝓprie in ꝓncipio, est vt sumat ˡ⌈ sclizatoriũ aliqđ ⌋. et impleat cũ eo aur], deinde ꝯuertat sup eã ille cui⁹ ẽ, et sit saliẽs ᵐ†⌈ ⌋ dõec egrediat totuʒ: Et q̃nq3 etiã exhit cum sclizatorio: intromittit. n. caput eius, et exhit ipsius ꝑpendicularis: quare exhitur cum ea aq̃. Et q̃nq3 excusat in ea que pauca est effusio oleoꝝ, et effusio ⁿ⌈ lactium tepidoꝝ ꝯtinue ⌋et ꝓprie qñ remãet dolor, et remouet cã. Et si dolet illđ vehemẽter, vaporet auris cũ corticib⁹ papauer], et meliloto, et cãemilla, et viol'. et malua, et semie lini, et faria ordei cũ lacte ml'ier].

℄ De introitu animalium in aure, et generatiõe vermium in ea. Cap. XXII.

Quandoq3 ᵒ⌈ accidit ꝑ introitũ ꝑuoꝝ aialiuʒ in aurẽ vehemẽtia doloris cuʒ anxietate, et motus ⌋ſm quãtitatem animalis: cũ verme vero sentit agitatio.

De cura. Cap. XXIII.

Ex eis q̃ oib⁹ ill' cõicãt, ẽ distillatio alkitrã in aurẽ: ipm. n. statim sedat motũ aial' i ea, et interficit ipʒ in ꝓximo: et ꝓꝑe paruum, et sil'r distil/

a A. aut

b †A. in creatõe

c A. sanguinem congelatum

d A. cõsolidatio

e A. licinium

f A. alkeiri

g A. ⁊ alijs ab eis

h A. custodit

i A. pars ex papiro vel ex iunco

k A. ⁊ iaceat i latere habẽs eam

l A. q̃ztũ palma manus cape põr de aqua

m †A. sup pedẽ vnum

n A. lactis tepidi multis vicib⁹ successiue

o A. Alia litera cognoscit introitus paruoꝝ aialiũ in aurem ꝑ liũ in aurem ꝑ vehemẽtiã doloris cũ anxietate ⁊ motu vel cum pũctione ⁊ prurítu

latio ſucci cucumeris aſinini ſoliꝰ, aut cũ ſcamõea: ⁊ ſiliter ſurfur ⁊ ariſtol'.lõga, ⁊ calcadis: ᵃ⌈† ⌋ ex bõis ẽ, vt diſtilleᷓ i eã qḋ fluit a carne vaccina aſſata. ⁊ qñz ꝯfert illi, vt accipiaᷓ ẽt oleũ, ⁊ ſumaᷓ in aurẽ, ⁊ ſedeat in ſole patiẽs. Et ſuccoꝝ melioꝛ, ⁊ ꝓpe ad v̄mẽ, ẽ ſuccꝰ radic̄ capparis: ⁊ ſuccꝰ radicis ᵇ⌈alfarſadab⌋ ⁊ ſuccꝰ folioꝝ ᶜ⌈alcok ⁊ ſuccꝰ radic̄ pñoꝝ ⁊ ſuccꝰ⌋ pſici: ⁊ ſuccꝰ abſinthij: aut cẽtauree, aut praſſij: ⁊ ſuccꝰ folioꝝ albotin viridiũ: ᵈ⌈⁊ ſiniſar⌋ ⁊ folioꝝ ᵉ⌈aloes⌋ ⁊ ꝓpe qñ decoqᷓ cũ aceto: ⁊ ſuccꝰ cucumeris aſinini: ⁊ ſuccꝰ hellebori albi, ⁊ d̄coctio eiꝰ: ⁊ epithymi: aut ſuccꝰ mẽtaſtri cũ ſcamõea: aut ſuccꝰ alſeha: aut ſuccꝰ almarmacoꝛ: aut aq̃ mellis cũ aliq̊ iſtoꝝ. Et ſil'r ſuccꝰ rhaphani: ⁊ ſuccꝰ cepe: ⁊ ꝓpe ᶠ⌈alazir⌋ ⁊ ſemẽ eiꝰ: aut ᵍ⌈ſemẽ⌋ cepe cũ aq̃ mell': aut aliqḋ felliũ: ⁊ ꝓpe quũ caleſit in ꝯcauitate ĝnati cũ pulpa ſua. Et ſil'r d̄coctio ĝnoꝝ capparis recẽtiũ: aut ſuccꝰ eiꝰ, ⁊ ſuccꝰ lupinoꝝ: aut aloes cũ aq̃ tepida: aut coſtũ tritũ m'l'tuz: aut piretꝝ: ⁊ oia hec in v̄me ſt̄ magis iuuatiua, ⁊ fortioꝛa. Et ex eis q̃ expta ſt̄ ad vermẽ, eſt vt ſumanᷓ vini. ℥.ij. ⁊ mell'. ℥.iij. ⁊ olei ro. ℥.i. miſceanᷓ cũ albumine duoꝝ ouorũ ⁊ fiẽt tepida, ⁊ ponanᷓ in aurẽ in lana infuſa, ex q̃ impleaᷓ auris: ⁊ cubitet ſe ſup eã q̃relosus, ⁊ non doꝛmiat, deide ſubito rapiaᷓ: q̃re ʰ⌈v̄m⌉ multotiẽs egrediᷓ ſbito.⌋ ⁊ qñq꜡ ꝯfert nocum̃to v̄mis, effuſio ſucci ⁱ⌈oleãdri aut⌋ rubi: ᵏ†⌈ ⌋ aut abſinthij aut d̄coctio eoꝝ: aut tritura cortic̄ radic̄ capparis: aut almarmacoꝛ cũ aq̃ ſãſuci: aut vꝛia antiq̃.

¶ De apatibꝰ q̃ accidũt i radice auris. Cap. XXIIII.

Hec apata ſunt ex gñe apatũ accidentiũ in carnibꝰ mollibꝰ: ⁊ ꝓprie in carnibꝰ glãduloſ, ⁊ noianᷓ veditus, ⁊ noiaᷓ naſcẽtia aur̄. ⁊ fortaſſe ꝯſequeᷓ qñz ex vehemẽtia doloris eiꝰ, vt interficiat. ⁊ hꝰ qdẽ multotiẽs p̄cedit ꝯmiſtõ ĩtellectꝰ ⁊ ĩpm apa fcm̃ in ſamac plus interficit adoleſcẽtes q꜡ ſenes, qm̃ eſt in ſenibꝰ leuiꝰ: Sꝫ adoleſcẽtes ſũt calidioris ꝯpl'onis: ⁊ mã apatũ eoꝝ doloꝛoſoꝝ eſt acute q̄litatis, ⁊ vehemẽtiꝰ doloꝛoſa, ⁊ minꝰ tollerans vſq꜡ quo collectionẽ faciat. Et apatũ q̃ fiũt ſub origine auris magis incolume eſt illḋ qḋ eſt ꝺꝫ ſemitã criſ. ˡ⌈bone.

¶ De cura. Cap. XXV.

Illud qdẽ qḋ eſt⌋ a criſi cũ q̃ non eſt ſignũ maturatiõis: aut p̄cedit horã criſ eſt malũ. ⁊ hec apata ᵐ⌈oĩno⌋ qñ fiunt a mã ſanguinea: aut chol'ica ⁊ qñz fiũt a mel'ia: aut a phl'ate. Et ſignificãt illḋ qḋ ſãguineũ ẽ, rubedo, ⁊ ĝuitas ⁊ expulſio eius ad cõpreſſionẽ, ⁊ ꝯſtrictio in meatibus. Et ſignificãt chol'icũ, ⁊ factũ a ſanguine ſubtili, doloꝛ moꝛdicatiuꝰ fiſtuloſus ſine grauitate. ⁊ nõ ꝯſtringit meatꝰ: ſꝫ eſt cũ inflãmatiõe vehemẽti. Et phl'aticũ ẽ cũ ⁿ⌈tremulitate⌋. ⁊ lẽitate, ⁊ paucitate rubedis. Et mel'icũ ẽ cũ duritie, ⁊ paucitate doloꝛ̄ ᵒ⌈†. Et eſt⌋ ex eis i qbꝰ ꝺm pl'm oꝫ vt intẽdaᷓ ᵖ⌈in infr̃atiõe⌋ ⁊ attractiõe eiꝰ, nõ in repulſiõe ipſiꝰ, quũ ſit mã effuſa ad ĩpm ſupfluitas mẽbꝛi p̄ncipalis: ⁊ ꝓprie in criſibꝰ egritudinũ eiꝰ, ſicut illud qḋ accidit criſi lethargie multotiẽs, ⁊ nos qdẽ iam innuimꝰ ad cognoſcendũ hoc in libꝛo vniuerſaliũ. Oꝫ ergo ne intendas ad curã eiꝰ inq꜡tũ exigit curã apoſtemoſam, adhibẽdo ſtiptica, ⁊ apocruſtica in p̄ncipio: deinde ꝯpoſitionẽ regiminis, deinde reſolutiõeꝫ purã. Jmo oꝫ vt icipias, ⁊ ꝓpe quũ accidit ĩ febꝛibꝰ cũ doloꝛe capitĩ: ⁊ adiuues ad ex̄hẽdũ mãꝫ ad apata cũ oi ingenio, ẽt cũ vẽtoſ, ſi nõ fuerit velocis attractiõis. Et oꝫ vt minoꝛes mãm cũ minutõe, ſi ipſa fuerit neceſſaria. Si ãt vehemẽtis fuerit aduẽtus, ⁊ attractiõis, dimitte eã ꝺm nãm ſuã, vt non faciat euenire doloꝛẽ vehementẽ, quo febꝛis duplicetᷓ: Jmmo oꝫ vt ſis ꝯtẽtus, ſi fuerit illic doloꝛ vehemẽs, eo qḋ mollificat, ⁊ ſedat doloꝛẽ, qḋ ſit ex eis q̃ ſt̄ cal'a ⁊ hũida. Et ſi fuerit initiũ eiꝰ cũ doloꝛe vehemẽti, ſis ꝯtẽtꝰ vapoꝛatõe cũ aq̃ fr̃a pura: ᵠ†⌈ ⌋ Et ſi fuerit leuis, ſis ꝯtentꝰ vapoꝛatõe ʳ⌈cãemille:⌋ aut medicamine ˢ⌈alhacuen⌋ aut diachilon ⁊ empl'o ᵗ⌈memithe:⌋ ⁊ ſi nõ fuerit vehemẽtis leuitatis ⁊ appuerit ei caput, tũc adminiſtra illud qḋ eſt iter glutinationẽ ⁊ carminationẽ: ⁊ qḋ ẽ magis ꝯferẽs, ⁊ magis maturãs. Et hꝰ eſt ſicut farina tritici ⁊ lini cũ ſirupo mellis: aut aq̃ fenugreci ⁊ malue ⁊ camemille: ꝙ ſi exiſtimaᷓ ꝙ nõ reſoluaᷓ, imo ſuppurationẽ faciat, tũc neceſſariũ ẽ in ĩpo vt ex̄haᷓ pus: aut cũ reſol'one ſbtili, ſi ẽ pol'e, aut laboꝛioſa: ⁊ ẽt cũ ĩciſiõe, ⁊ ſuctiõe. ⁊ ex eis q̃ ex̄hunt pus ab ipſo poſt ſectiõeꝫ, aut aptionẽ, ẽ medicamẽ. ᵘ†⌈ ⌋ Et ex eis q̃ ſunt ꝯueniẽtia in hac egritudine cũ ſua attractione, ⁊ reſol'one ſua, ⁊ pꝛopꝛietate ſua, eſt ſtercus ˣ⌈capꝛinuꝫ ⁊ adeps⌋ anſeris ⁊ galline: ⁊ ex eis eſt ʸ⌈noꝛa ⁊ kach⌋ ⁊ adeps vaccinꝰ nõ salitꝰ. Jn egritudine aũt antiq̃ neceſſaria ſũt cinis oſtracoꝝ, ⁊ ᶻ⌈algudabi⌋ cuꝫ melle ⁊ adipe antiquo, Aut ſumanᷓ ficus ⁊ coquanᷓ cum aq̃ marina: Aut adminiſtreᷓ ãmoniacũ ſolũ: aut cũ alio: ⁊ ſil'r pix liq̃da ⁊ bdelliũ cũ ſoꝛdibꝰ aluearioꝝ: ⁊ ſtoꝛax liq̃da, ⁊ medulla cerui. Si aũt fiãt ſcrofule ⁊ figanᷓ, tunc accipe empl'm cuiꝰ elemẽta ſunt hꝰ ⁊⌈viſcus⌋ albotin ⁊ pix, ⁊ ĝna lauri, ⁊ ſtaphiſagria ⁊ gũmi, ⁊ cyminũ, ⁊ piper, ⁊ radices ſerpẽtarie, ⁊ galbanũ ⁊ coꝛiãdruꝫ, ⁊ coꝛdumeni, ⁊ cinis coꝛticis radicis capparis, ⁊ piretri, ⁊ stercꝰ ouiũ, ⁊ stercꝰ capꝛinũ, ⁊ adeps ⁊ ꝓpe adeps poꝛcinus, ⁊ capꝛaꝝ: ⁊ hircoꝝ montanoꝝ, ⁊ ꝓprie mel'icoꝝ. Et ſil'r cerebella gallinaꝝ ⁊ alcubugi ⁊ vaccaꝝ cerebella: ⁊ ꝓprie ſilueſtriũ. Et olea ad illud qdẽ qḋ eſt calidioꝛis materiei cum oleo roſ. ⁊ viol'. Et ad illud qḋ eſt fr̃ioꝛis materiei cum oleo de lilio, ⁊ anetino, ⁊ camemillino, ⁊ de kerua: ⁊ cõfert his apoſtematibus quãdo difficilia ſunt, emplaſtrum de reſina.

¶ De ᵓ⌈tremoꝛe⌋ auris ex vocibus magnis. Cap. XXVI.

Cauſa in ipſo exiſtit debilitas virtutis animalis, que eſt in cerebꝛo, aut aduenientis ad auditum: q̃re eſt neceſſaria cura cerebꝛi cuꝫ eo qḋ ꝯfoꝛtat ipſum ſecũdum ꝙ ſciuiſti.

¶ Fen quinta de diſpoſitionibus naſi.

¶ Tractatus pꝛimus de olfatu, ⁊ nocumentis ipſius, ⁊ ᵡ⌈curentibus ſicut fluxus.⌋

¶ De anatomia naſi. Cap. I.

Compꝛehendit anatomiaꝫ oſſium eius, ⁊ cartilaginum eius, ⁊ lacerti mouentis extremitatem eius. Et illa ſunt ex eis a quibus iam expediti ſumus. Et eius qdẽ meatus ambo penetrant vſq꜡ ad colatoꝛium poſitum ſub duobus coꝛpoꝛibus cerebꝛi ſimilibus duobus capitibus mamille, ⁊ velamen cerebꝛi illic perfoꝛatum eſt coꝛã foꝛamine colatoꝛij, vt in ipſuꝫ penetret odoꝛ: ⁊ ᵃ⌈deinde⌋ eſt via q̃ penetrat ad guttᷓ. Et ᵇ⌈ ⌋ ᶜ⌈anatomia⌋ inſtrumenti quo fit odoꝛatus. Et illḋ quidẽ ſunt duo additamenta mamillaria, que ſunt in anterioꝛe cerebꝛo, ⁊ extenduntur a duobus ventribus ante-

a † A. ⁊ ſtoꝛax ⁊
b A. alfarſad
c A. alhauch ⁊ ſuccus folioꝛuꝫ pꝛunoꝝ ⁊ ſuccꝰ folioꝛum
d A. aut ſemſar
Alia litera e A. pini
f A. althalchalar
g —— A.
h A. egrediunᷓ vermes plurimi
i A. alhauſegi. i.
k † A. ⁊ alchaſ. i. lactuce
l A. bonoꝛum ſignoꝝ: ſꝫ quũ ſit
Jn iſto tex. arabico non habeᷓ capl'm de cura ſic̄ in latina trãſlatione
m A. cõmuniter
n A. alterhel
Alia litera o † A. cap. xxv. De cura Hec apoſtemata ſunt
p A. cũ additiõe
Alia litera q † A. vel dulci
r A. ſalis
ſ A. alachauen
t A. meſaus
v † A. aſmilun
x A. ouinum cũ adipe
y A. nura ⁊ chiach
ꝫ A. aludha
⁊ A. gluten
ꝯ A. abominatione
ᵡ A. fluxibus
a A. vnicuique meatui
b † A. ex
Alia litera c A. anatomiã

Alia litera
a A.similiter
b A.viso
c† A.ꝛ augmẽtatꝰ ꝛ minuitꝰ seu ꝛ dilatatꝰ ꝛ ꝯstringitur
d A.ꝛ spiritus
e† A.supioribꝰ
A.alterationes
f
g A.fortis vaporatio
h A.egritudinibus nasi

riorib⁹ cerebri: ꝛ [a] pp illō colant̃ supfluitates in illo foramine: ꝛ ex duab⁹ [b] extremitatibus eius recipiũt cerebꝝ, ꝛ duo additamẽta nata ex eo odorez cũ attractiõe aeris. ꝛ cerebro qdẽ ipsi inest aeris attractio, vt ꝯseruet aer calorẽ inatũ in ipo [c†] sicut pulsus. Qñq3 vo augmentat̃ apud clamorẽ, ꝛ apud ꝑfocationẽ aeris, ꝛ [d] euentationẽ ad supiora: ꝛ in duab⁹ qdẽ extremitatibus [e†] nasi sũt duo trãsit⁹ ad duos lachrymales: ꝛ pp hoc gustat̃ sapor alchool in lingua: Qualitas vo odoratus iã dicta est in caplo vtutũ. Sz q odorat⁹ fit in aere cũ passione ipsius, aut delatione ipsius: aut pp vaporez q resoluit̃: illud est qd ptinet phis: ꝛ recipiet medic⁹ q odor est in radice p [f] cõuersionẽ aliq3 in aere f3 viã delatiõis. deinde adiuuat ipm [g] acuitas vaporis ex eo qd h3 odorem.

De [h] naso. Cap. II.

Iam diximus anatomiã nasi, ꝛ iuuamentũ ipsius, ꝛ lacertũ mouentẽ ambas nares eius, in eis q̃ ꝑterierũt. Et nũc qdẽ nobis necessariũ ẽ, vt dicamus egritudines eius, ꝛ causas earuz, ꝛ signa ꝛ curationes ipsarum.

De qualitate viarum administrationis medicinarum nasi. Cap. III.

Scias q curationes nasi alie sunt, qb⁹ nõ est ꝓpriũ, vt fiãt p viã nasi, sicut gargarismata, ꝛ linimẽta sup caput. Et alie sunt, q̃ appropriant̃ ei, sic sũt vapores, ꝛ odoramẽta: ꝛ sicut caputpurgia, ꝛ sunt corpa humida q̃ distillant̃ in nasuz: ꝛ alia sunt suctiões narib⁹, [i] q̃ attrahunt̃ ad nasum cũ attractiõe aeris. Et alie sunt isufflationes, ꝛ sũt res sicce puluerizate subtilissime, vt insufflet̃ in nasum, ꝛ o3 vt insufflent̃ in embubã. Et ois cui aliqd caputpurgiũ fit, rectius qdẽ est, vt os aq̃ impleat: ꝛ ꝑcipiat̃ ei, vt resupinet̃ ꝛ ꝯuertat caput suũ ad posteriora, deinde distillet̃ in nasum ei⁹ caputpurgiũ. Et o3 vt narib⁹ sugat oẽ. qd ponit̃ in nasũ ad supiora oi mõ, ita vt faciat opationẽ suaz. Et multotiẽs qdẽ succedit medicinis acutis distillatis in naso ꝛ sufflatis in ipso mordicatio vehemens in capite. Et qñq3 sedat̃ p se ipã: ꝛ qñq3 indiget medicamine, quo sedet̃. Et rectius est vt fit sup caput, quũ fit caputpurgiũ ex aliq̃ acuta mordicatiua, pãnus ifusus in aq̃ calida. Et qñq3 [k] fricat̃ añ ipm cũ lacte mulcto sup ip3: aut oleo qd sup ip3 effundit̃, sicut oleo de granis cucurbite, ꝛ oleo ros. ꝛ oleo de [l] salicibus. Qñq3 caputpurgium suam ꝑfecerit operationem, tunc consequetur ipsum distillãdo in nasum, lac cum aliquo oleorum frigidorum.

i† A.ꝛ sũt corpora humida
k A.embrocatur ante ipsum cum lacte nouiter
l A.kalef

De nocumento odoratus. Cap. IIII.

Nocumentũ ingredit̃ odoratũ sicut ingredit̃ reliquas opationes: impoßẽ nãq3 ẽ, q̃n odorat⁹ aut destruat̃, aut debilitet̃: aut mutet̃. [m] aut corrũpat̃. Et destructio qdẽ ei⁹, ꝛ ipsi⁹ debilitas sunt fm duos modos: aut enim destruit̃, ꝛ [n] nõ sentit odores: aut debilitat̃, ꝛ sentit aromaticũ, ꝛ fetidum, sensu debili. Et corruptio, ꝛ mutatio ei⁹ ẽt sũt f3 duos modos: vn⁹ eoꝝ ẽ vt odoret odorẽ fraudulẽtũ, [o] ꝛ vt nõ sit inuẽtus ꝛ scd̃s ẽ vt sentiat odores, q boni nõ sũt, bonos, sicut ille q sẽtit odorẽ stercoris bonũ, ꝛ abhorret aromaticũ. Et cã qdẽ hoꝝ nocumẽtoꝝ aut est malitia cõplxionis singularis: aut ẽ hũor mal⁹ exñs in añriore pte capitis, ꝛ in duobus ventribus, qui sunt in ipsa aut in ipsis duabus rebus silib⁹ duob⁹ capitibus

m A.ꝛ
n A.debilitatur sẽsus aromatici ꝛ fetidi sil, aut destruit̃ ꝛ debilitat̃ sensus vniꝰ ipsorum
o A.q̃uis

mamille: aut oppilatio i osse ꝑforato ab hũore: aut aut a vẽtositate aut ab apate, aut a cãcro: aut a natiuitate carnis addite: aut oppilatio i velamine qd est supra ipm. Et multotiẽs qdẽ est facta ex malitia cõplxonis singularis ꝓueniẽs ex medicinis administratis, ꝛ distillationibus distillatis: quare calefit cõplxio, aut stupefit ꝛ infrigidat̃: aut faciũt accidere illud aeres supflue qualitatis. Et qñq3 fit ex ꝑcussione, aut casu faciẽte ingredi sup os nocumentũ.

De signis. Cap. V.

Quãdo accidit hoi vt nõ ꝯphẽdat odores: ꝛ accidit illic cursus supfluitatũ fm ꝯsuetudinẽ, tũc nõ ẽ oppilatio i colatorio. Si ãt iuenit̃ ꝓhibitio penetratiõis respiratõis i naso, ꝛ [p] nausitas in loq̃la tũc illic ẽ oppilatio i [q] ipsis alchaiasũ: Et qñ retinet̃ cursus, ꝛ nõ fit pp malitiã ꝯplxonis cerebri: aut paucitatẽ supfluitatũ ei⁹, ꝛ ẽ illd qd ẽ sup colatorio aptũ, tũc illic ẽ oppilatio ꝓfũda. Et si cursus ẽ adueniẽs f3 ꝯsuetudinẽ, ꝛ nõ ẽ oppilatio sb alchaiasũ ꝛ eis q̃ secunt̃ ea, tũc nocumẽtũ est in cerebro. Cognosce g ꝯplxones ei⁹, ꝛ opatiões ipsi⁹, ꝛ dispões ei⁹ p ea q̃ te. docuim⁹. Et silr si ẽ debilitas i odoratu, ꝛ diminutio [r] tũc si iuenit̃ odor putridus, ꝛ narib⁹ sugit̃ fetor: tũc cã in ipo ẽ humor hoꝝ locoꝝ putridus: ꝛ significat̃ cũ sili ei⁹ qd sciuisti: ꝛ qñ odorat ifirm⁹ in egritudinib⁹ acutis odores nõ ꝯsuetos, neq3 vsitatos, neq3 ab aliquo hñte odorẽ ꝑñtẽ: ꝛ cũ hoc sentit odorẽ q ẽ sic odor pisciũ, aut luti ifusi, aut butyri, aut alteri⁹, ꝛ sũt illic signa mala: tũc mors ꝓuenit.

p A.nausitas
q A.ipso
r A.si autem

De cura. Cap. VI.

Si cã ei⁹ ẽ malitia ꝯplxonis, tũc o3 vt curet̃ cũ ꝯrio, ꝛ itẽdat̃ añrior ps cerebri cũ embrocis, ꝛ odoramẽtis, ꝛ suctionib⁹, q̃ fiũt narib⁹, ꝛ epithimatib⁹, ꝛ emplris ꝑdictis in caplo curationũ capitis: Et plm [s] qdem accidit ex malitia ꝯplxonis: [t] ꝛ ẽ vt sit ꝯplo fra: aut [u] est in ambob⁹ vẽtrib⁹ añriorib⁹ totis: aut in ipsis mamillarib⁹ additamẽtis. Et medicine magis iuuatiue ad illd, sũt caputpurgia fcã ex oleis callidis i qb⁹ dissoluta sit euforbiũ, ꝛ castoreũ, ꝛ musch⁹. Si ãt cã in ipo ẽ humor exñs in vẽtrib⁹ cerebri, significat̃ illd p illud qd dcm̃ est in caplo egritudinũ cerebri, ꝛ euacua corpus totũ. Si est humor dñans in toto corpe: aut crebro cũ eo qd educit illũ humorẽ ab eo ex [x] sibaret ꝛ gargarismis, ꝛ caputpurgijs, ꝛ suctiõib⁹ q̃ fiũt narib⁹, ꝛ odoramẽtis subtiliatiuis, ꝛ silib⁹ illis q̃ iã sciuisti: ꝛ si phlebotomia necessaria ẽ, fiat, ꝛ redi in oib⁹ illis ad ꝑncipia data i cura cerebri. Et si cã ẽ oppilatio in osse ꝑforato qd noiat̃ colatoriũ, administra embrocas apitiuas ꝑdictas in caplo curationũ capitis: embrocet̃ g ex eis, ꝛ inclinet̃ sup vaporẽ eaꝝ, ꝛ narib⁹ sugat ex eis i qb⁹ dissoluta sit, ꝯdisi, ꝛ pip, ꝛ oppopõacũ. Et o3 vt vẽtose capiti adhibeant̃ p⁹ illd, ꝛ fiat gargarisma ex reb⁹ apitis [y] calis. Et ex eis qdẽ, q̃ expta sũt ẽ nigella infusa in aceto aliqb⁹ dieb⁹: deinde ꝯterat̃ cũ eo bñ, ꝛ misceat̃ cũ oleo: deinde distillet̃ in nasũ, ꝛ narib⁹ sugat̃ q̃to pl⁹ poßẽ est, ad supiora: Et qñ3 terit̃ sic puluis: deinde [z] terit̃ cũ oleo antiq̃, post terit̃ vice alia, donec fiat puluis subtilissim⁹. Et ex eis q̃ expta sũt, est vt sumat̃ arsenicũ rubeũ, ꝛ mẽtastꝝ, ꝛ terant̃ silr valdẽ, ꝛ submergant̃ in vrina cameli arabici, ꝛ in sole ponat̃ totũ illud, ꝛ reuoluat̃ oi die bis. Qñq3 medicamẽ exiccauerit vrinã, iteret̃ sup ipam vrina noua: deinde vaporet̃ nasus cũ põdere. 3.i. ex eo: deinde fricet̃ ex oleo ros. Et qñ3 laudat̃ ad oppilatiõez vẽtosã caputpurgiũ

s A.quod
t —— A.
v —— A.
x A.sabiarat
y A.acutis
z A.miscetur

ex oleo amigdalino amaro montano: aut sufffletur albarmi͛.⁊ piper albũ a[mista in ipso.]Quidã aũt
dixerũt q̄ cortex b[pulmonis]qñ exiccaẗ, ⁊ teriẗ,
⁊ isufflaẗ puluis eius in nasuz est iuuatiuus. Si aũt
cã in ipso est hemorroides, curetur cura hemorroi
dar̄. Ille aũt qui sentit odorifera, ⁊ nõ sentit fetida,
nõ cesset sibi facere caputpurgiũ cũ castoreo multo
tiens, vsq̄ quo rectificeẗ eius dispositio. c† [ ]

a A. ptritum

b A. alrate

c † A. sed illi qui sẽtit fetida, ⁊ nõ sentit aromatica, nõ cesset facẽ caputpurgiũ cũ muscho, quousq̄ melioretur dispositio ei⁹, ⁊ rectificetur

De fluxu sanguinis ex naribus. Cap. VII.

Fluxus sanguis ex narib⁹, qñq̄ fit distillando, ⁊ qñq̄ fit
fluẽdo cum velocitate vehemẽti: aut cã
dñij sanguinis feruẽtis cum virtute. Et
qñq̄ fit ꝓpẗ eruptionẽ rethis venaruz
cerebri, ⁊ arteriar̄ eius, ⁊ est ꝺm pl'm nõ recipiens
curã. Et pl'm ipsi⁹ fit successione euẽtus soda, ⁊ in-
flãmationis, ⁊ egritudinis acute, aut successiõe ca-
sus, aut ꝑcussione. Et sequunẗ ipm accidẽtia corru
ptionis opõnuz cerebri ꝑculdubio. Et qñq̄ est ꝓpẗ
vapores calos eleuatos. Et ille qdẽ qui fit ex arte-
rijs discerniẗ ab eo qui fit a venis subtilitate sua, ⁊
rubedine, ⁊ calitate sua. Et qñq̄ fit rediens cũ ꝑio
do: ⁊ qñq̄ fit cadẽs subito. Et cursus qdẽ sangui-
nis ex narib⁹, est ex dispõnib⁹ que ꝯferunt ⁊ nocẽt.

Nã qui iuenit successione ei⁹ leuitatez capitis post
repl'onẽ, ⁊ eq̄litatẽ coloris post rubedinẽ vehemen
tẽ, ⁊ eq̄litatẽ forme post inflationẽ, iuuaẗ eo ꝑcipue
in egritudinib⁹ acutis, ⁊ in apatib⁹ intrinsecis, ⁊ ꝓ-
prie sãguineis, ⁊ cholicis in cerebro: deide in epate:
postea in velamine, postea in pulmone. Iuuamẽtuz
eni fluxus sãguinis ex narib⁹ in pleuresi plus est, q̄z
sit in ꝑipneumonia. ⁊ fluxus qdẽ sãguinis nariũ cri
sis magna est in egritudinib⁹ acutis d[multotiẽs]
⁊ ꝓpe in eis que sunt sic variole, ⁊ morbillus. Quũ
aũt mult⁹ fit, succedit citrinitas nõ ꝯsueta, aut plũ-
bositas, aut obfuscatio ex citrinitate, ⁊ nigredine,
⁊ extenuatio ꝑtrãsiẽs terminũ. ⁊ ifridanẗ extrema,
q̄uis eniz retineaẗ: ei⁹ tñ finis est nociuus. Et in il-
lo cui⁹ color ꝯuertiẗ in citrinitatẽ, dñaẗ chol'a citri-
na, ⁊ lediẗ cũ exctione sãguis min⁹. Et in illo cuius
color ꝯuertiẗ ad plũbositatẽ dñaẗ iaz sl'a. Et in illo
cuius color ꝯuertiẗ ad obfuscationẽ, dñaẗ iã chol'a
nigra. Et isti duo vehemẽter ledunẗ ꝑ id q̄d minuiẗ
ex sãguine. Et vl'r qdẽ ille in quo supfluit fluxus sã-
guinis ex narib⁹ est ꝺm timorẽ debilitatis epatis, ⁊
hydropisis, ⁊ reliquor̄. Et corpa vehemẽtius para
ta fluxui sãguinis nariũ, sunt cholica, ⁊ citrina, san
guinis subtilis, ⁊ iuuanẗ ex eo qui tẽpat⁹ est. Et flu
xus sãguiuis nariuz significatores hz, sicut splẽdor
apparẽs in vtrisq̄ oculis, ⁊ linee albe, ⁊ rubedo, et
citrinitas, ⁊ ꝓprie post soda, ⁊ reliq̄ que distinxim⁹
vbi locuti fuimus de egritudinib⁹ acutis, ⁊ crisib⁹
ear̄. Et qñq̄ significanẗ e† [ ] fluxus sanguinis
narium, ⁊ dispõnes eius f[ꝺm]dispositiones egri-
tudinum acutarum, ⁊ earuz crises. et iã diximus il
lud in loco proprio sibi.

d A. plurimis

e † A. ex

f A. per

De curationibus. Cap. VIII.

Cretici qdẽ ⁊ silis ei, qui accidit ex seipso, via est, vt non cureẗ
donec g[stringaẗ, aut]sentiaẗ casus vir
tutis. ⁊ qñq̄ ꝯsequunẗ .iiij. lib. ex eo, et
opz vt nõ retineaẗ h[donec vehemen-
ter supfluat.]Reliq̄ xo cureñt cũ medicinis retinẽ
tibus fluxũ sãguinis nariuz. In eo qui fact⁹ est ꝓpẗ
preparationẽ corpis, ⁊ i[calitatẽ]eius, opz vt assi-
dueẗ euãtio cholere ex eo, ⁊ cõmẽsuratio sãguinis
eius cũ cibis, ⁊ potib⁹. Et flõmia qdẽ est melior res
qua retineẗ fluxus sanguinis nariuz, quũ fit flõmia
subtilis ex latere eq̄distante cõi: ⁊ ꝓprie qñ ꝯtingit
sincopis. Medicine xo ꝯstringẽtes fluxuz sãgui-
nis nariũ, aut sunt vehemẽtis stipticitatis: aut sunt
vehemẽtis infridationis: aut sunt vehemẽtis gluti
nationis, ⁊ igrossationis, ⁊ coagulationis: aut sunt
acute cauterizatiue, aut sũt medicine hñtes ꝓpetatẽ
ei⁹, aut sunt medicine aggregãtes duas itẽtiones,
aut tres. Medicine xo stiptice sũt, sic succ⁹ barbe
hirci, ⁊ sic acatia, ⁊ sic balaustie, k† [ ] ⁊ lẽtes,
⁊ galle, ⁊ sic succ⁹ folior̄ senticis, ⁊ folior̄ piror̄, et
folior̄ cydonior̄, ⁊ v̄ge pastoris. Infrigidãtes xo
sũt sic opiũ, ⁊ cãfora, ⁊ semẽ iusq̄ami albi, ⁊ semẽ la
ctuce, ⁊ succ⁹ lactuce: ⁊ l[salicis ⁊ aq̄ flor̄ palme, ⁊
alkakile]⁊ arnoglosse, oĩa nõ decocta. Glutinatiue
xo sunt, sic puluis molẽdini, ⁊ farina turis. Caute-
rizãtes aũt sunt sic atrimẽtũ, ⁊ colcotar. Et quũ iste
cauterizatiue administranẗ, opz vt administrentur
cum cautela. Ipse nãq̄ quãdoq̄ faciũt euenire cru
stã, que quuz cadit, attrahit deterius q̄z prius. Ille
autẽ q̄bus inest ꝓprietas, sunt sicut stercus asini, ⁊
aqua albedarungi, ⁊ aqua mente.

g — A.

h A. in hora qua vehementer superfluit

i A. cholericitatem

k † A. ⁊ rose

l A. kalef, ⁊ aqua dactilor̄ imaturor̄, ⁊ alchachali

De cura leui fluxus sanguinis. Cap. IX.

Caputpurgia qdẽ sic fiãt, sumaẗ aq̄ m[florũ palme]⁊ acatie ãbor̄ aã. ℥.5. cãfore
ǧ.j. ⁊ icessãter distilleñt in nasuz. Et ex
eis ẽt est aq̄ n[flor̄ palme]cum barba
hirci, ⁊ cãfora. ⁊ ẽt aq̄ flor̄ palme cũ succo porri: ⁊
etiã aq̄ o[salicis amari]distilleẗ in nasum ⁊ aqua
coriãdri: ⁊ ẽt succus p[camemille]cũ sua dispõne,
nõ decocte: ⁊ ẽt aq̄ cucumeris, ⁊ cãfore: ⁊ ẽt succus
albedarũgi cũ cãfora, ⁊ succus arnoglosse cũ terra
sigillata, ⁊ cãfora: aut succus v̄ge pastoris cuz eis.
Et ex eis q̄ sũt vltima in h̄ capº est suc⁹ stercoris asi-
ni recẽtis. Si aũt sãguinis multitudinẽ senseris, tũc
flos ęris in aceto ifusus distilleẗ paulati: ⁊ ẽt admi
nistra caputpurgiũ ex tritura balaustie ꝯtrite opti-
me cũ aq̄ plãtaginis: ⁊ ẽt aq̄ in q̄ dissolutũ ẽ opiũ, ⁊
nõ opz vt sit supfluitas i effũdẽdo aquã vehemẽtis
ifridationis, fortasse eni coagulabit sãguinẽ, ⁊ ꝯge
labit ipm in pãniculis cerebri: ⁊ hec sunt caputpur
gia scripta in antidotario iuuatiua valde. Tẽte aũt
ita sunt, fiat tẽta ⁊ submergaẗ in encaustro, ⁊ pulue
rizeẗ sup ipm dragagãtũ, donec oĩa cõmisceanẗ, de
inde mittaẗ in nasuz. Et ẽt sumãẗ succus folior̄ vr-
tice, ⁊ colcotar, ⁊ pili leporis, ⁊ sterc⁹ asini siccũ, aut
humidũ, ⁊ succ⁹ porri, ⁊ olibanũ, ⁊ fac ex eis tẽtã.
Et eis q̄ sunt expta est tẽta fcã ex litio ido adusto, ⁊
aq̄ bedarũgi. ⁊ ẽt tẽta ex puluere molẽdini, ⁊ faria
turis, ⁊ aloe cũ aceto, ⁊ albumie oui: ⁊ ẽt tẽta fcã ex
dragãto, ⁊ q[carta cõbusta,]⁊ cortice turis cũ aq̄
albedarũgi: ⁊ ẽt tẽta ifusa aq̄ ros. ⁊ sbmersa i colco
tar, ⁊ aloe: aut tẽta ifusa aq̄ porri sup quã est pulue-
rizata mẽta ꝯtrita. Aut tẽta ex spõgia, ⁊ pice liq̄ta
sbmersa in aceto, ⁊ fac tentã ex r[cãdela alcotrob]
aut tela aranee cũ colcotar, ⁊ dragãto, ⁊ flore ęris.
Aut sit tẽta fcã ex pilis leporis carmiat] sbmersis i
ture, ⁊ aloe ꝯfect] cũ albumie oui. Et ẽt tẽta ex dra-
gãto adusto duab⁹ ꝑtib⁹, opij ꝑte. j. aggregeẗ oĩa ⁊
teraẗ cũ aceto. Et tẽta ex corticib⁹ oui adustis, q mi
sceãẗ cũ ẽcaustro ⁊ gallis. Ex isufflatiõib⁹ v̄o ẽ liciũ
idũ adustũ. ⁊ ẽt rane aduste isufflate i nasũ. ⁊ ẽt pul
uis molẽdini, aut t'ra teste albe: aut s[nora]⁊ ẽt cor
tices tur], ⁊ t[carte]⁊ dragãti ꝑtes eq̄les suffleẗ i na
sũ. ⁊ ẽt cõtices fruct⁹ aldulb ericcati, ⁊ ꝯtriti, oz vt ac
cipiaẗ illõ v[cũ sbmersiõib⁹ s'r lanã.]⁊ accipiaẗ lãu
go ipi⁹, ⁊ põaẗ i vrceis nouis cũ t'ra sua, ⁊ si ẽ cũ eis

m A. dactilor̄ immaturorum

n A. dactilor̄ immaturorum

o A. salsa amara

p A. alkalkali

q A. ⁊ carthas cõbustum

r A. feragi alchatrab

s A. nura

t A. carthas

v A. ꝯfricatũ sup pãnũ factũ ex lana grossa

terra figuli est melius, ⁊ stringat caput eius donec siccet in vmbra, ⁊ terat quũ necessitas fuerit, sicut atomi, qui apparẽt in radio solis, ⁊ sufflet in nasũ, ⁊ ꝯstringet sãguis statim: aut cortices oui ꝯtriti, ⁊ ẽt calami aromatici, ⁊ [a] [seminis lilij,] ⁊ semis rose, ⁊ gariofil'. oium añ. ʒ. ʃ. myrrhe, ⁊ gallaꝝ ãboꝝ añ. ʒ. ʃ. paꝝ [b] [muschi] ⁊ cãfore, ⁊ sufflent in nasuz dieb⁹ ꝯtinuis. Et quũ insuffiat isufflatio in ipm tũc ꝯstringat nasus vna hora, ⁊ expuat illud qḋ descẽdit ad os: ⁊ opꝫ vt sit isufflatio in embuba, vt ꝓhibeat exuberationẽ fluxus sãguinis narium. Ex linimẽtis ṽo, ⁊ effusionib⁹, est linimẽtũ sup frontẽ h⁹. ℞. succi folioꝝ [c] [salicis,] ⁊ folioꝝ vitis, ⁊ foliorũ myrti, ⁊ aque roſ. ifrigident oia, ⁊ apponant frõti cũ pãno lini. Et sil'r fiũt ex oib⁹ medicinis fridis stipticis, ⁊ stupefactiuis notis, dissolutis cuz succis ifrigidatiuis, stipticis: sic̃ est succus extremitatũ salicis, ⁊ senticis, ⁊ ramoꝝ vitis, ⁊ folioꝝ piri, ⁊ cydonij, ⁊ ṽge pastoris linimẽta, ⁊ empl'a. Odoramenta ṽo sũt sicut stercus asini recẽs. Sed ipletiones ita sunt. [d] [Implet .n. cũ capite cãne: aut cũ capitibus palmaꝝ siluestriuz ⁊ distillat] cũ cotto papyri: aut cũ cotto rcliqꝝ q̃ egrediunt ex plãtis. In eo aũt q ꝑauior est illo: ⁊ fact⁹ est ꝓpt̃ feruorẽ, ⁊ calitatẽ vehemẽtẽ: aut eruptionẽ arteriaꝝ, nec̃ia est flõmia cephalice, q̃ seqt illã narẽ [e] [minima] valde: ⁊ nec̃ie sunt vẽtose sup posteriorẽ ꝑtẽ capitis cũ scarificatione leui, ⁊ sup mamillã que seqt eã, fiat suspẽsio eius sine scarificatione. ⁊ qñqꝫ opꝫ vt ex̃hat sanguis per flõmiã vsqꝫ ad sincopim ex cephalica. [f] [et] ex vena spatule, q̃ est posterius: qm̃ est magis vltima: q̃re ꝓhibet sanguinẽ eleuari ad caput. Ipsa nãqꝫ quuz ad sincopim ꝑducit, sedat statim, ⁊ illud in fluxu sãguinis narium vehemẽtis velocitatis. Imo opꝫ vt succurrat in hora quũ sentit vehementia flux⁹ sanguinis nariuz, ⁊ velocitas eius, anteq̃ꝫ cadat ṽtus. Sed si nõ fuerit velox vehemẽter: sed fuerit guttatim, ⁊ fuĩt cũ ꝑoxismo, oportebit tunc vt fiat flõmia paulatim vicib⁹ ꝯtinuis. Et quuz flõmia ꝑuenit ad finẽ sufficientẽ: opꝫ vt fiat ꝑmutatio ad ispissanduz sanguinẽ cũ eo, qḋ ifrigidat ipm, ⁊ cũ eo qḋ ipsum facit [g] [turbidũ] q̃ꝫuis non infridet cũ eo qḋ sit sic̃ iuiube. Vẽtosa ṽo sãguini dñanti resistere nõ valet: imo opꝫ in ꝑmis vt flõmia per ex̃ctionẽ paulatĩ minuat, deide ponat vẽtosa, ⁊ positio vẽtosaꝝ sup epar si flux⁹ sãguinis nariũ est, a dextra: ⁊ sup splenẽ si est, a sinistra, ⁊ sup ambo sil'si est ab ãbobus lateribus est ex nobiliorib⁹ curationib⁹. Et ẽt opꝫ vt stringant extrema ita vt ẽt testiculi viroꝝ, ⁊ mamille mulieꝝ. Et ꝯstrictio ambaꝝ auriũ est valde vltima. Et opꝫ vt [h] [administret embroca multũ] cuz aq̃ frida. Et qñqꝫ nec̃ium est vt sedeat hõ in aq̃ frigida ifrigidata cũ niue, donec viridia fiãt ei⁹ mẽbra. Et qñqꝫ nec̃ium est vt caput eis gypset cũ gypso ifuso aq̃: aut gypso ifuso in aceto. Et vt effundant super caput ipsi⁹ aque ifrigidãte cũ niue donec [i] [stupefiat.] Et qñqꝫ nõ inuenit in ipso excusatio a tẽtis fortib⁹ fact⁹ ex flore ęris, ⁊ aq̃ albedarũgi cũ canfora: ⁊ a mumia pura ex q̃ pondere [k] [danich] vni⁹ fiat caputpurgiuz: ⁊ [l] [ad minus ꝯuenit vt] teneat aquã fridã [m] [ꝯgelatã] in ore suo. Et scias ꝙ qñqꝫ viuit hõ in fluxu sãguinis nariuz vsqꝫquo egrediat ex eo vltra. xx. lib. ⁊ vsqꝫ ad. xxv. lib, deinde morit. Et qñqꝫ sincopis ex q̃ cadit est cã ad abscindẽdum ipm. Cibi ṽo sint illi qui fiunt ex lentib⁹ cũ sumac, aut aceto, aut acresta, aut silibus illis. Et caseus recẽs humidus est ex cibis ꝯueniẽtibus patientibus fluxũ sanguinis narium. Et sil'r lac decoctuz donec ingrosset: ⁊ oua elixata ei qui preparat ad fluxum sanguinis nariũ ꝓpter cholerã sanguinis sui, quuz tñ acetosa qñqꝫ nocẽt patiẽtibus fluxum sanguinis nariũ ꝓpter incisionẽ, ⁊ subtiliationẽ que est in eis. Et ꝯgregatio qdẽ expꝫientium existimat, ꝙ cerebella gallinaꝝ sunt ex meliorib⁹ cibis, imo ex melioribus medicinis ei qui hꝫ fluxum sãguinis nariũ ex casu, aut ꝑcussione: veꝝ opꝫ vt ex eis plurimum sumat, aut fiat ei cibus ꝯtinuus. Vinum aũt ꝯfert inquãtum ꝯfortat, ⁊ nocet inq̃ꝫtum excitat sanguinẽ: quuz ergo indiges ipso inq̃ꝫtũ ꝯfortat, cõmisce ipm parũper: ⁊ quũ non est nec̃ium, neqꝫ fluxus sanguinis nariũ facit casum ṽtutis ꝓximum, tunc nõ des ipm in potu. Et opꝫ vt obseruet ne dimittat aliqd eius descẽdere ad vẽtrẽ, ⁊ iflet stõm: ⁊ debilitet pulsum, ⁊ excitet sincopim. Et si aliqd descendit, oportet, vt dum in stõ ꝑmanet, euomat ⁊ [n] [ꝑcipiat] illud, quũ sentit eius descẽsus ad stõm. Nã si ipm ꝑtransierit, oportebit vt fiat clistere, vt velociter egrediatur, ⁊ non remaneat in stomacho.

a A. floꝝ alnesserin
Alia lr̃a floꝝ liquiritie ⁊ seminis liquiritie

q A. Alia litera. sech. i. gallie

c A. kalef

d A. Implentur eni cũ capitibus cãne, ⁊ cũ capitibus vel extremitatib⁹ floꝝ cãnarũ, ex qbus fiũt scope, ⁊
Alia lr̃a. Implẽtur eni cũ penis seu folijs cãnaꝝ, ⁊ cũ capitib⁹ florũ cãnaꝝ ex qb⁹ fiunt scope, ⁊

e A. stricta

f A. aut

g A. Alia litera. spissum

h A. admistrent embroce plime

i A. Alia litera. infrigident vehementer

k A. ʒ.

l A. nõ est min⁹ q̃ꝫ ꝙ

m A. infrigidatam . um niue

n A. festinetur

De regimine eorum que faciunt fluxum sanguinis narium. Cap. X.

Necessitas qñqꝫ facit esse rectuz vt fiat fluxus sãguinis narium: ⁊ proprie in egritudinibus [o] † [ ] cerebri. Et ꝓpter hoc antiqui fecerũt instr̃m faciẽs fluxum sanguinis nariũ, ꝑcutiẽdo nasum, ⁊ curauerũt plimas egritudines idigẽtes in sui sanatione cursu sãguinis nariũ. Et ex regimine qdẽ in faciẽdo fluxũ sãguinis nariũ, est cõmotio fcã cũ extremitatib⁹ plãte lenis tactus: ⁊ ꝓprie eius que nascit sup lignuz sqnanti, sicut flos: ⁊ est sicut aranee tela: ⁊ collyrio facto ex eo qḋ est in suprema ꝑte squinãti, ⁊ mẽtastro cãpestri: ⁊ facto ex medicinis acutis, sicut ꝯdisi, ⁊ staphisagria, ⁊ euforbio ꝯfectis cum felle vaccino.

o † A. acutis

De coriza ⁊ catarro. Cap. XI.

Hec due egritudines cõicãtes sunt in hꝫ, ꝙ vnaqueqꝫ eaꝝ est cursus mãei ex cerebro. Veꝝ qdã hoium sunt qui appropriãt noie catarri illud qḋ descẽdit ad guttur: ⁊ noie corize qḋ descendit ex via nasi. Et qdã homines sunt, qui noiant totum illud catarrũ. Et noiant corizã qḋ descẽdit ex via nasi, subtile, ⁊ [p] [acutũ] frequẽs, ⁊ ꝓhibens odoratũ, effusum ad oculũ, ⁊ cutẽ faciei: ⁊ penit⁹ ad anteriora mẽbra faciei. Et catarrus ꝑgit ad [q] [palatũ,] ⁊ ad pulmonẽ: ⁊ ad meri, ⁊ ad stõm: ⁊ qñꝫ vlcerat ea: ⁊ multotiẽs cõmouet eo appetit⁹ caninus. Et qñꝫ descẽdit in neruis vsqꝫ ad lõgingora mẽbra. Et qñꝫ gñant ex eo sinãces, ⁊ ꝑipneumonia, ⁊ pleuresis, ⁊ [r] [extenuatio] ꝓꝑe: ⁊ ꝑcipue quũ catarrus est acutus, ⁊ calidus: ⁊ dolores stõi, ⁊ fluxus ventris: ⁊ rasura intestinoꝝ, quũ est salsus, aut acetosus, ⁊ gñat ex eo etiã colica, ⁊ ꝓꝑe [s] † [ ] mucosa, q̃cruda est. Et cã oium illoꝝ: aut est caliditas cõplexionalis ꝓprie: aut extrinseca ex sole: aut [t] [venenis:] aut olfatu medicinaꝝ calefacientiũ, sicut muschi, ⁊ croci ⁊ cepe. Aut frigiditas cõplexionalis ꝓꝑe: aut eueniens extrinsecus ex aere frigido: aut septẽtrione: ⁊ ꝓprie quuz discoopit caput ad vtrosqꝫ, ꝑ̃cipue hora qua rarificat cerebruz ex balneo, aut exercitio, aut ira, aut cogitatiõe, aut alijs. Et qñqꝫ accidit ex flõmia rarificatio, que ꝑ̃parat corpus ad recipiendum calorem, aut frigus: quare accidit catarrus: ⁊ precipue post flõmiam plurimã. Et similiter ex malitia cõplexionis calide [u] [que accidit alicui corpori.] Et quũ friditas ꝯplonalis fit fortis, ⁊ figit i ea

p A. salsum

q A. guttur

r A. ptisis

s † A. ex

t A. aere vehementer calido

v A. inflãmantis

ſicut fit in ſenibus, dꝫ qđ ipſe non digeritur, niſi ipſi perueniāt ad vltimū finē in ſanitate ꝯplōnis, ⁊ caliditatis eius. Et ꝙ cerebro frigido quū aduenit nocumētuꝫ [a] ⌈debilitat in ſenibus, ⁊ in hn̄tibus debile cerebrū: q̄re non digerit in ipſo qđ ad ipm penetrat ꝑpter debilitatē ſuā ⁊ ſupfluit⌋ q̄re deſcēdit. Et factus qdē a frigore plurimus eſt, q̄ʒ factus a calore. Et hn̄tes ꝯplōnem calidā vehemētius ſunt ꝑparati ad recipiēdum cās extrinſecas faciētes corizā, q̄ʒ hn̄tes ꝯplōnes frigidas ⁊ humidas: ⁊ hn̄tes cóplexiones calidas in ſeipſis plus ſunt ſecuri ne accidat eis ex cauſis corꝑeis q̄ʒ hn̄tes ꝯplōnes fridas. Cerebrū enim frigidū nó digerit illud qđ ꝑuenit ad ipm ex nutrimēto, ⁊ non reſoluit qđ ad ipm aſcēdit ex vaporibus: ꝯuertunt ergo ſupfluitates nutrimēti, [b] ⌈⁊ cōponunt vapores⌋ ſicut ꝯuertit in alembico illud qđ aſcēdit ad ipm ex cucurbita: q̄re aſſidui ſunt in ipſo fluxus. Et catarrus qdeꝫ qñqꝫ eſt groſſus: ⁊ qñqꝫ eſt ſubtilis aquoſus: ⁊ qñqꝫ eſt calidus acutus, ⁊ ſalſus, aut mali ſaporis: ⁊ qñqꝫ calidus mordicatiuus, ⁊ qñqꝫ eſt fridus. Et catarrus qdeꝫ fridus maturat febre: calidus vō non iuuat febre. Et catarri qdē ⁊ egritudines catarri multiplicant quūꝫ fiat vētus ſeptētrionalis: ⁊ ꝓpe poſt auſtrinū: ⁊ multiplicant ēt in hyeme: ⁊ ꝓpe quūꝫ fuerit eſtas poſt ipſaꝫ ſeptētrionalis pauce pluuie, ⁊ autūnꝰ auſtrinus pluuioſus. Et qñqꝫ multiplicant [c] ⌈catarri in hyeme ⁊ ꝓpe⌋ ēt in regionibꝰ meridionalibꝰ ꝑpt replōnē capitū. Inq̄t Hip. plibꝰ eoꝝ qbꝰ accidūt catarri, nó accidit ſplen. Inq̄t. G. qm̄ plm̄ q egritudinē hꝫ in mēbro vno: tūc alia mēbra hꝫ icolūnia. Dico autē fortaſſe qm̄ ꝑparatus catarris, ſubtiliores hꝫ humores: ⁊ ille cuius humores ingroſſant non ꝑparat catarris multum. Et qñ ſoda [d] ⌈eſt conueniens⌋ catarro addit in eo cum attractione.

[a] A. in ſenibꝰ, ⁊ in hn̄tibꝰ debile cerebrū, ⁊ nó digerit in ipſo qđ ad ipꝫ penetrat ꝑꝑ debilitatem ſuam, fit ſupfluitas

[b] A. Alia litera aut ꝯgregatiōes vaporum

[c] —— A.

[d] A. accidit cum

De ſignis. Cap. XII.

SIgnum catarri acuti calidi, ſi ē corizalis, eſt rubedo faciei, ⁊ oculoꝝ: ⁊ mordicatio eiꝰ qđ currit, ⁊ ſubtilitas eiꝰ: ⁊ calitas tactꝰ eius: ⁊ qñqꝫ accidit cuꝫ eo febris, ⁊ nó iuuat ea. Et ſi eſt in gutture acuitas eiꝰ qđ deſcēdit ad guttur, ⁊ vehemētia aduſtiōis eius [e] ⌈⁊ attractio ipſiꝰ⌋ ⁊ ſbtilitas eiꝰ cū iflāmatiōe ſentit, qñ ipm raſcat: ⁊ ſiḡt ipm ſputū ad citrinitatē declinās, ⁊ rubedinē. Et eſt hic ēt oppilō qñqꝫ, ⁊ [f] ⌈nauſeitas⌋ ⁊ cōmotio acuta. Fridi aūt catarri ſignū, eſt frigꝰ eiꝰ qđ currit, ſi eſt in naſo, ⁊ cómotio i naſo cū tēſiōe frōtis: ⁊ vehemētia oppilōnis: ⁊ [g] ⌈nauſeitas.⌋ ⁊ qñqꝫ ſiḡt ipꝫ groſſitudo māei: ⁊ ſi eſt ad guttur, frigꝰ eius qđ raſcat, ⁊ albedo ipſiꝰ: ⁊ iuuamētū a febre, ſi accidat.

[e] —— A.

[f] A. naſitas

[g] A. naſitas

De cura. Cap. XIII.

CUra catarri eſt cōprehēſa in [h] ⌈accidētibꝰ⌋ diminutionis māei: ⁊ oppōne cauſe faciētis, ⁊ ſectione curſus: aut cōmēſuratione eius: aut motus ipſius ad ꝑtem aliā: ⁊ añceſſione ꝓhibitionis eius [i] ⌈ex q̊ forſitā gn̄at: ſicut chaſim⌋ in naſo, ⁊ vlcera ſup narem, aut ſicut aſꝑitas gutturis, ⁊ tuſſis, ⁊ vlcera pulmonis, ⁊ que ſequunt ea, ⁊ aꝑa. Et ea oīa idigēt [k] ⌈repulſione faſtidij:⌋ ⁊ dimiſſiōe replōnis ex cibo ⁊ vino. Et ſternutatio eſt nocitiua in ꝑncipio aduētꝰ catarri, ⁊ corize ꝓhibēs maturationē humoꝝ ꝯtētoꝝ in cerebro, qui nó maturant, niſi cū q̄ete, ⁊ cum h̊ ipſa trahit ad ipm ſupfluitates alias, ⁊ eſt poſt maturationē vltimi iuuamēti valde ꝑpt illud qđ euāt de ſupfluitatibꝰ maturis. Et opꝫ qdē ne patiens catarrū ⁊ corizā [l] ⌈repleat vētrē cibis:⌋ quare repleat caput eius. Et vt aſſiduet calefactionē capitis, ⁊ elongationē eius a frigore, ⁊ minuat ipm a ſeptētrione: ⁊ ꝓpe poſt auſtrum. Auſter eni replet ⁊ rarificat, ⁊ ſeptētrio ꝯſtringit ⁊ exꝓmit. Et minoret potū aque ꝯgelate. Neqꝫ dormiat i die. Et ſitiat, ⁊ famē patiat. Et vigilet q̄ʒtū pōt, qm̄ ſūt initiū cure. Et [m] ⌈icipiat a fluxu vētris, ⁊⌋ extractione ſāguinis: deinde a fluxu vētris poſt ipſā. [n] ⌈Bonū eniꝫ eſt ſi neceſſitas idiget ambo ſil.̄ Et raro qdē adminiſtret flómia:⌋ ⁊ ꝓpe in ꝑncipio niſi [o] ⌈ſi non toleret illud ꝑpt multitudinē: ⁊ melius eſt dimittē ipſam, ⁊ non flómare, dū nó accidit a tuſſi.⌋ Si aūt tuſſis eſt parui ſputi, nec̄ia eſt parua flómia, leuis, renouās nūm: ꝑpterea forſitā ꝙ facit nec̄ias eē iterationes. Et adminiſtret ſirupus de papauere [p] † ⌋ ſi adſunt vigilie. Et ʒuccaꝝ, ſi nó ſunt vigilie. Et cliſtere attrahit ſupfluitates, ⁊ [q] ⌈tu leni⌋ viā cū eo qđ fit, ſicut aq̄ ordei, vt faciat penetrare eas. Et cum iuenit cum catarro pūctio in māmillis ſiḡt ꝙ mā declinat ad latus. [r] ⌈Fiat ergo iceptio cū flómia,⌋ ⁊ [s] ⌈ſuffumigatiōibꝰ: ⁊ qñqꝫ accidit febris.⌋ Et pillē qdē ad tuſſim, ꝯueniētes ſunt ad aſꝑitatem pectoris, nó ad mās capitis. Et opꝫ ēt vt toleret ſitim, ⁊ frāgat eā cuꝫ cómiſtione ſirupi de papauere, ⁊ aq̄. Et ſi voluerimus [t] ⌈ꝯfortare pectus,⌋ tūc aq̄ ordei, ⁊ ſauic. Et qñ cuꝫ catarro fuerit [u] ⌈tuſſis⌋ nó balneetur. Et illi in quo ꝑſeuerāt catarri eſtate, ⁊ hyeme, pillē cochie ſūt ex curis magis iuuatiuis. Et motꝰ mēbroꝝ iferioꝝ, eſt valde iuuatiuus ad catarros, ꝑꝑ attractionē māeꝝ ad iferiora: deide adminiſtra qđ narrat ex vaporationibꝰ: ⁊ ſuffumigationibꝰ cū obſuatiōe ne admiſtret ſup replōnē. Et ille q ꝯſuetꝰ eſt pati catarrū qñqꝫ ꝓhibet aduētū catarri ſuo ſubito itroitu ad ſudādū in balneo añ aduētū catarri. Et opꝫ ſm oēm diſpōnē, vt [x] ⌈regat cū eleuatiōe capitis, ⁊ eleuet puluinar⌋ ⁊ nó reſupinatio fiat in ſōno. Māei aūt diminutio eſt cū admiſtratiōe mūdificationis [y] ⌈capitis.⌋ In calā qdē cū flómia, ⁊ ſolōne vētris educēte humores calos, ⁊ cliſteribꝰ trahētibꝰ mām ad iferiora: ⁊ in frida qdē cū medicinis ſoluētibꝰ flā [z] ⌈ex capite⌋ q̄ ſunt ex eis, q̄ bibunt, ⁊ qbꝰ fiūt cliſteria. Et ad ſūmū oꝫ vt minorēt comeſtionē, ⁊ potuꝫ aq̄: ⁊ repellat eū oīno die et nocte, ⁊ remouebit. Oppoſitio aūt cauſe efficientis, calē qdē eſt vt ſit ſolicitꝰ in ifrigidādo caput cū eo qđ eſt ifrigidās, fridū potētia, ſic̄ itroitus balnei dulcis oi mane quū eſt ieiunus. Et effuſio aq̄ ſuper extrēitates, ⁊ inūctio capit̄, ⁊ extremitatū, ⁊ ſumis ⁊ ani, ⁊ teſticuloꝝ, ⁊ q̄ ſunt in circuitu eoꝝ cuꝫ oleo violꝫ. Et embroce admiſtratio facte ex ordeo, ⁊ papauere, ⁊ violꝫ, ⁊ camemilla, ⁊ effuſio fortiter ifridātiū actu ſup caput, ⁊ declinatio cū cibis ad illud qđ alleuiat, ⁊ ifridat, ⁊ hūectat: ⁊ admiſtratio [&] ⌈mellis roſ.⌋ oī die. Sꝫ fride eſt ſolicitudo, quū icipit cómotio, ⁊ ſternutatio, i calefaciēdo caput, ⁊ vaporādo ipꝫ cū pāno calefcó vſqꝫ q̊ ſētiat calorē iā ꝑueniſſe ad cerebrū, ⁊ ꝯſuādo caput ſm illā [ꝯ] ⌈ſumā.⌋ Et qñꝫ nec̄iuꝫ eſt vt fiat vaporatio cū ſale ⁊ milijs. Et qñꝫ fit vaporatio cū aq̄s calis i fine, q̊ poſē ē eas tolerare. [ꝑ] † ⌈ ⌋ Et admiſtrēt i ea ēbroce maturatiue, reſolutiue, ⁊ inūctio extrēitatū cuꝫ oleis calis, ſic̄ eſt oleū anetinū, ⁊ oleū camemillinū, ⁊ ſāſucinū. Et fortiꝰ illis ē oleū rutaceū, ⁊ oleū de bē, ⁊ oleū de lilio, ⁊ oleū laurinū. Inūgāt eis teſticli, ⁊ q̄ ſequūt eos, ⁊ anus, ⁊ ſumē, ⁊ extrēitates: ⁊ lauet caput cū ſapone [a] ⌈ꝯſtātinopolis.⌋ Oleū vō inq̄ʒtū potes, fac ne tāgat caput, niſi ſi nó iuener] excuſationē, ita vt idigeas ifrātōe fixa: aut calefactōe [b] † ⌈ ⌋ ⁊ fit pꝰ

[h] A. intentione

[i] A. qđ timet generari ex eo, ſic̄ chaſem

[k] A. alienatione ſatietat] nauſeatiuę

[l] A. dormiat repleto vētre cibis

[m] A. fiat ſolō vētris, ⁊ icipiat ab

[n] A. quū eſt neceſſitas ſup ābo ſil, ⁊ raro quideꝫ accelerat ad flómiam

[o] A. ꝑꝑ multitudinē q̄ nó toleratur: ⁊ catarrus i quo ꝯueniētiꝰ ē nó flómare eſt ille, q euāt a tuſſi

[p] † A. ſimplex

[q] A. lenit

[r] A. Feſtina ſ, ⁊ flómia. Alia lr̄a. Feſtina ſ cum flómia

[s] A. ſuffumigatiōes qñqꝫ faciūt euenire febrem

[t] A. ꝯfortationē eius

[u] A. febris

[x] A. aſſiduet dimiſſionē capitis ⁊ teneat decliue puluinar, vel capiçale

[y] A. corporis

[z] —— A.

[&] A. gelengibin

[ꝯ] A. diſpōnem

[ꝑ] † A. ex calefactione

[a] A. fileſtinoruꝫ.

[b] † A. fixa

euacuationem. Et vt administreꝛ ſup caput ⁊ fron/tem linimẽta ex ſinapi, ⁊ coſto, ⁊ ſiliḃꝰ ⁊ ablue ipm̃ cum aqua ſaponis, ⁊ ſiliḃꝰ. Et vt declinet cuꝫ cibis ad illud qđ alleuiat, ⁊ ſubtiliat, ⁊ calefacit, ⁊ exic/cat cũ hoc, vt ex eo liniaꝛ pectus. Et qñqꝫ neĉia eſt adminiſtratio medicinaꝝ rubificãtiuꝫ, ita vt in eis recipiãꝛ ſtercus colũbinũ cũ ſinapi, ⁊ ficus, ⁊ mẽ/taſtrũ, ⁊ gũma rute agreſtis: imo admĩſtratio cau/terij. Et ad vltimũ calefactio capitis, ⁊ ipſius exic/catio ꝯferũt [a] ⌈⁊ expellũt illud qđ accidit.⌋ Et opꝫ in h̃ catarro: vt non igrediaꝛ balneũ ante matura/tionẽ: imo admĩſtrenꝛ vapoꝛationes ſicce. Et ex eis que ꝯferũt in eo, eſt odoꝛamẽtuꝫ muſchi: ⁊ ſiľr iple/tio auris ex lana ĩfuſa in oleo [b] ⌈calido⌋ calefacto vſqꝫ ad terminũ. Abſciſio aũt curſus fit cũ garga riſmis laudabiliḃꝰ fridis ꝯgelatiuis, ſic̃ gargariſ/mate ex aqua frida ⁊ aqua roſ. ⁊ aq̃ lentis, ⁊ aq̃ co riãdri: ⁊ aqua in q̃ decocti ſunt coꝛtices papaueris. ⁊ aq̃ granatoꝝ ẽt. Frida qdẽ ad caliduꝫ, ⁊ caľa ad frigidũ. Et ſicut linimẽtũ gutturis cuꝫ vino, in quo eſt ꝯtrita myrrha: ⁊ ꝓꝑe in frido. Et ſiľr retẽtio aụel lanaꝝ in oꝛe factaꝝ ex opio, ⁊ ſtoꝛace, ⁊ ture, ⁊ cro co, p̃terq̃ꝫ deglutiat aqueitateꝫ eaꝝ. Et ſint ſirupi q̃ hñt ꝓprietatẽ in h̃, ſic̃ ſirupus de papauere purꝰ ad caľm, ⁊ ſirupꝰ de papauere factus cũ decoctione in qua poſita ſunt ſic̃ myrrha, ⁊ crocus, ⁊ alia ex eis q̃ dicturi ſumꝰ in antidotario, ad fridũ. Et non opꝫ vt in potu deꝛ ſirupus de papauere, niſi in ꝑ̃ncipio vt ꝓhibeat a pectoꝛe: quũqꝫ retineꝛ, ⁊ neĉiuꝫ eſt ſputũ nõ eſt ꝯueniẽs iſte ſirupus. Et ſic̃ vapoꝛes retinẽtes admĩſtrati, ita ꝙ intrẽt in chaiſim [c] †⌈ ⌋ retinẽtes vapoꝛẽ. Et iſti qdẽ vapoꝛes ſunt ſic̃ ver/nix ad caľm ⁊ frigidũ ſimul: ⁊ ſic̃ nigella ad fridum vapoꝛata, aut odoꝛata. Et coſtus ẽt ⁊ nigella frixa qñ odoꝛanꝛ ligata in pãno lineo, ſunt iuuatiua val/de. Et ſiľr ſuffumigatio oꝛis noĩata [d] ⌈cochia.⌋ Et ſiľr vapoꝛatio vini, aut mellis ſuꝑ lapidẽ molarem ignitũ. Et ex eis que iuuãt ad illud eſt ſuffumigatio cũ ture, ⁊ xiloaloe crudo, ⁊ vernice, ⁊ coſto, ⁊ ſtoꝛa ce. Tamariſcus aũt ⁊ roſa ad caľꝫ: ⁊ ſiľr tabarꝫet ⁊ fabe, ⁊ oꝛdeũ infuſuꝫ in lacte acetoſo vaccino, de quo butyrũ eſt extractũ ꝓꝑe. Et ꝫuccaꝝ, ⁊ cãfoꝛa, ⁊ furfur ĩfuſum in aceto: eis fiat ſuffumigatio ad cali dũ: ⁊ ſiľr vapoꝛatio aceti a lapide molari ignito, ab luto mũdificato. Equatio aũt eẽntie eſt, ſic̃ admini/ſtratio electuarioꝝ, ⁊ receptio dꝛagagãti: aut g̃noꝝ cydonij in oꝛe, vt ꝑmiſceaꝛ groſſitudo eoꝝ ſubtili, qđ deſcẽdit, ⁊ igroſſeꝛ ea [e] ⌈⁊ deſcẽdat, ⁊ nõ iuiſce/tur⌋ ad ꝓfundũ: ⁊ fiat cũ ea facile ſputũ. Et admini ſtratio eius qđ ſubtiliat illud, ita vt non noceat ſua groſſitudine, ⁊ viſcoſitate ſua. Et qñ catarrus eſt fridus nõ eſt ꝯueniẽs itroitus balnei añ maturatio nẽ. Et ſi eſt caľus, ꝓpꝛ illud nõ erit mľtũ malũ: imo iuuabiꝛ eo. Attractio ꝟo eius ad ꝑteꝫ aliã, eſt ſicut [f] ⌈illud quo vtunꝛ, quũ timeꝛ ꝙ catarrus deſcẽdat ad guttur: q̃re extrahiꝛ ad naſum cũ ſternutationi/bus,⌋ ⁊ oiḃꝰ que moꝛdicãt nares. Et ſic̃ [g] ⌈illđ quo facis oẽm catarrũ currere⌋ ad ĩferioꝛa, ex admini/ſtratione vẽtoſe ſuꝑ nuchã: ⁊ ſiľr iclinatione [h] †⌈ ⌋ ſuꝑ embꝛocas factas ex odoꝛiferis attrahẽti/bus mãm ad ꝑtẽ naſi. Añceſſio aũt eſt, ſic̃ q̊ cuſto/diunꝛ guttur, ⁊ pulmo a nocumẽto ſuo: ⁊ pľm eius eſt cũ cibis. In caľo qdẽ eſt cũ inũctione pectoꝛis ex oleo vioľ. Et acceptio aque oꝛdei cũ [i] ⌈aq̃ vioľ. nu/trita⌋ ⁊ aq̃ granatoꝝ dulciuꝫ. Et admĩſtratio ſoꝛbi tionis facte ex amilo, ⁊ farina oꝛdei, ⁊ fabaꝝ, ⁊ cuꝫ lacte mulcto ſi nõ eſt febꝛis: nocet enĩ lac, ſi adeſt fe/bꝛis: ⁊ adminiſtratio electuarioꝝ lenium fridoꝝ, ⁊ ſirupoꝝ de iſopo frigidoꝝ. In frido ꝟo ſicut inun/ctio pectoꝛis cũ oleo [k] ⌈vioľ.⌋ ⁊ de ben. Et admini/ſtratio ſoꝛbitionũ caľaꝝ leniẽtiuꝫ ſic̃ [l] ⌈triticũ⌋ cum melle: ⁊ ſic̃ [m] ⌈furfur⌋ tritici cũ oleo amigdalino, ⁊ melle, ⁊ ſic̃ panis cũ rob. Et admĩſtratio electuario rũ leniẽtiuꝫ, caľoꝝ, ⁊ ſirupoꝝ: ⁊ ꝓꝑe qui facti ſũt ex iſopo, caľoꝝ: ⁊ ẽt iſopi ipſiꝰ cũ ſtoꝛace: ⁊ potꝰ aque caľe eſt iuuatiuus ĩ catarris, maturãs eos, ⁊ expel/lit ab eo qđ [n] ⌈ſeqꝛ ipſos ex⌋ mẽbꝛis anhelitꝰ, ma/turãdo illud qđ deſcẽdit ⁊ leniẽdo. Et vinũ qdem nõ eſt ꝯueniens eis. Et qñꝫ ꝯuenit vt ꝯferat eis h̃ in ꝑ̃ncipio: poſt maturationẽ aũt illud qđ [o] ⌈cõmẽſu/ratũ⌋ eſt, eſt ꝯueniẽs. Et opꝫ vt ſit [p] ⌈in illa diſpõne ẽt ad caľm cholicũ ꝑmiſtũ.⌋ Et pinguia qdẽ [q] ⌈ma/li odoꝛis⌋ ꝓhibẽt maturationẽ in ſbtili in ꝑ̃ncipio.

a A. ei qđ accidit ⁊ ꝓhibent illud qđ accidit Alia lr̃a qđ at/trahiꝛ ⁊ ꝓhibẽt illđ qđ attrahiꝛ.

b A. Alia litera. amigdalino

c † A. ⁊ ĩ guttur

d A. chuſi

e A. ⁊ fiat viſco/ſum, ⁊ nõ deſcẽ/dat

f A. cũ eo cuꝫ q̃ opponiꝛ catarro dſcẽdẽti ad gut/tur cũ faciẽtibꝰ ſternutationem

g A. cum eo cuꝫ quo opponiꝛ ca tarro calido cur renti

h † A. capitis

i A. violis nutri tis vel conditis

k A. Alia litera. camemillino

l A. tri

m A. aq̃ furfuris

n A. vicinatur Alia lr̃a. nocu/mentum ipſoꝝ

o A. Alia litera. temperatum

p A. dulce

q —— A.

Tractatus ſecundus de reliquis diſpoſitionibus naſi.

De fetoꝛe naſi. Cap. I.

CAuſa fetoꝛis in naſo: aut ſunt vapoꝛes putridi aſcẽdẽ tes ad ipm̃ ex ꝑtiḃꝰ pectoꝛis, ⁊ pul monis, ⁊ ſtõi: aut humoꝛ putrefa/ctus in circuitu oſſiũ alchaiaſim, qui ſi eẽt acutꝰ, faceret euenire vl/cera: ſꝫ ipẽ eſt putridus fetidi odo/ris. Et qñqꝫ ꝑuenit odoꝛ eiꝰ ad ſu/perioꝛa, ⁊ ſentiꝛ odoꝛamẽto ſui. Aut hũoꝛes putre facti in vẽtre: aut in cerebꝛo toto: aut in añrioꝛe ꝑte eiꝰ: aut ĩ ea ꝑte ſui, quã ſeqꝛ naſus. Aut putrefactio ⁊ coꝛruptio accñtes illis oſſiḃꝰ oiḃꝰ, q̃ꝝ curatio eſt difficilis: aut ꝑꝑ hemoꝛroidas in naſo putrefactas.

De cura. Cap. II.

OPoꝛtet vt p̃cedat mundificatio eius, qđ eſt aggregatuꝫ ab hũoꝛe malo, ſi eſt in alio loco, q̃ꝫ in chaiaſim, ⁊ ꝓfundo eiꝰ: imo eſt in ſtõ et cerebꝛo. Deinde adminiſtrenꝛ medici/ne [r] ⌈narrate⌋ que fiũt ex tentis, ⁊ caputpurgijs, ⁊ inſufflationiḃꝰ, ⁊ reliqs: ⁊ tẽte exꝑte in h̃. Et rectiꝰ qdẽ eſt vt abluaꝛ naſus añ eas cũ vino: deinde ex il lis tentis admĩſtreꝛ tenta ex myrrha, ⁊ amomo, et acatia fcã cũ melle: aut myrrha ⁊ amomo: aut myr rha [s] †⌈ ⌋ cũ oleo de nereiden: ⁊ tẽte ꝑlime diuerſitatis facte ex iſtis medicinis ſm̃ diuerſitateꝫ põderis: ⁊ ſunt ciperi, ⁊ ſpica ⁊ roſa [t] ⌈⁊ aneſrin⌋ ⁊ calamꝰ aromaticus, ⁊ amomũ, ⁊ gariofiľ. ⁊ myrtꝰ, ⁊ aloes, ⁊ roſa, ⁊ aliqd ex ſale, ꝯiũcte: aut ſeꝑate, et tẽta ĩfuſa in triplicato ſubtili ſuꝑ quã puluerizetur ſubtiľ puluis factꝰ ex gariofiľ. ⁊ ciꝑi, ⁊ ramic, ⁊ lau dani ꝑtibus eq̃libus: ⁊ etiã myrti calami aromatici [v] ⌈nifri roſ.⌋ gaꝛ. oium. añ. ʒ. j. myrrhe gallaꝝ ãbo rũ añ. ʒ. ſ. muſchi cãfoꝛe ãboꝝ añ. g̃. iiij. climie, ⁊ ſa lis gẽme ãboꝝ añ. kirat. iiij. adminiſtreꝛ ex eis ten ta: ⁊ ex caputpurgijs caputpurgiũ cuꝫ ſucco mẽta/ſtri. Et melioꝛa caputpurgia, et magis iuuatiua ex eis ſunt vꝛine aſinoꝝ: ille. n. nunq̃ꝫ fallũt. Et ex exꝑi mẽtis bonis eſt, vt reſoluãtur troc. ãdaracon rece/pti ĩ tyriaca in vino, ⁊ diſtillenꝛ in naſuꝫ, qm̃ ſanaꝛ. Et decoctio aldarſiſabã cũ vino odoꝛifero eſt bona valde. Adminiſtreꝛ ergo aliqḃꝰ diebus, ⁊ naribus attrahaꝛ. Et ex linimentis eſt vt liniaꝛ illud, qđ eſt iterius eius cũ colcotar, ⁊ ẽt folia [x] ⌈ſanſuci⌋ terãꝛ cũ aq̃, ⁊ liniaꝛ ex eis naſus. Et h̃ medicamẽ [y] ⌈kari tiꝫ⌋ ⁊ eſt mirrhe. iiij. ʒ. ⁊ due tertie, caſſie lignee. ʒ. j. ⁊. vj. ⁊ amomi tãtũdem ꝯficianꝛ cũ melle. Et ex in/ſufflationiḃꝰ eſt, vt iſuffleꝛ in eo mẽtaſtruꝫ ipm̃, aut helleboꝛꝰ albꝰ, ⁊ oſtracũ aduſtũ. Et ex medicamie p̃dicto in fine tentaꝝ, eſt vt ſuffleꝛ xilobalſamus in naſo.

r A. localeo

s † A. ⁊ roſis

t A. alneſerin

v A. roſaꝝ alne/ſerin

x A. yeſmin

y A. alcharitem

naso. Et ex attractionibus cum naribus ex eis que sunt expte, est decoctio aldarsisabã cũ aq̃, aut vino, ⁊ administret dieb⁹ aliqb⁹. Et ex eis que expta sũt in cura eius: ⁊ ppe quuz est in cerebro, aut añriore pte eius putredo, sunt duo cauteria a dextra parte [s] ⌈calue⌋ ⁊ sinistra eius, corã aurib⁹, que sequunt ad ãbo tẽpora, aut cauteriũ vnũ sup mediũ capitis.

De vlceribus in naso. Cap.III.

Quandoqz gñant in naso vlcera, aut ex vaporib⁹ acutis, aut malis, aut ex catarris acutis: ⁊ sunt aut fetidi putridi, aut cruste, aut vlcera ex bothor, aut vlcera pura, ⁊ sunt aut apparentia, aut intrinseca.

De cura. Cap.IIII.

Nasus est mẽbrũ humidius aur. et siccius oculo. Quare opz vt sit cura vlceris eius pxima cure vlcerũ auris ⁊ oculi. Opz ergo vt sint medicine exiccãtes vlcera nasi, minoris exiccationis q̃z medicine exiccãtes vlcera auris, ⁊ vehemẽtioris exiccationis q̃z medicine exiccãtes vlcera oculi. [b]†⌈ ⌋Ulcera [c]⌈eni nasi⌋ indigent re que sit in initio euẽtus exiccatiõis. Amplius si cã fuerit mãe currẽtes, aut vapores ascẽdẽtes, tũc cura cuz eũone eoꝝ, ⁊ attractione ipsoꝝ ad partẽ aliã, fm q̧ scis: ⁊ ad sũmũ neciuz est, [d]†⌈ ⌋vt exiccet caput, ⁊ cforteƚ cuz eo qđ sciuisti: deinde itẽde in nares. Et scias q̧ oẽs medicine iuuãtes in hemorroidib⁹, ⁊ [e]⌈alarnabet⌋ ex eis q̃s dicturi sum⁹, sunt iuuatiue ẽt in vlcerib⁹ quũ sunt fortia: ⁊ quũ feruẽt cũ mucillaginib⁹: ⁊ ex eis que similant illis, donec leniunt, cueniũt oib⁹ vlcerib⁹, leuibus ẽt: sicca ꝟo vlcera curent cuz inunctione facta ex cera, cui admistũ est quãtũ est medietas eius de medulla cruris vaccini dissoluta cũ aliquo qđ sit sicut oleũ nenufarinũ ⁊ [f]⌈siricinũ.⌋ Et cõuenientius apud me est oleũ rof: ⁊ pprie factũ ex oleo omphãcino: ⁊ ẽt curet cũ vnctione facta ex oleo viol. cum dragagãto: aut pauca spũa psilij, ⁊ malue: ⁊ etiã cũ tenta ifusa in isopo ⁊ adipe anatis, ⁊ cera citrina, ⁊ adipe cerui ⁊ adipe gallie, ⁊ melle. ⁊ ẽt ex [g]⌈adipe⌋ ⁊ oleo ⁊ myrobalanis, ⁊ gallis. Et qñqz cfert phlebotomia vene in extremitate nasi post cephalicã ⁊ vẽtosa nocrati ⁊ solutio ventris. Ulcerũ aũt ad que currit mã acuta aut mala fetida, cura fit difficilis: ⁊ necessaria est euacuatio [h]†⌈ ⌋Et qñqz indiget solõne vẽtris ex hieris que sunt magne. Et opz vt assiduet ablutio eoꝝ cũ nitro, ⁊ sapone: ⁊ pprie qui cõparat⁹ est asclidi, ⁊ sapone cõpato ad [i]⌈cstãtinũ.⌋ Deide admistrent medicine vehemẽtis exiccationis. ex qb⁹ est hec. ℞. corticis eris, ⁊ calcadis, ⁊ arsenici rubei, ⁊ [k]⌈citrini⌋ oiuz añ. ptẽ. j. cterant ⁊ ifundant in felle tauri aliqb⁹ dieb⁹, donec [l]⌈rubescãt⌋ in eo, ⁊ administrent. Et qñqz addet in eis amomũ, ⁊ myrrha, ⁊ mẽtastrũ, ⁊ prassiũ, ⁊ croc⁹, ⁊ alumẽ oiuz ps. j. Et medicamẽ Ruffi exptũ, ⁊ est vt sumant cipeꝝ, ⁊ alumẽ, ⁊ galle, ⁊ myrrha, ⁊ croc⁹ ⁊ arsenicũ ⁊ admistrent. Ulcera aũt vehemẽtis doloris curant cũ plũbo vsto abluto, ⁊ cerusa, ⁊ merdasengi fiat ex eis emplm cũ oleo ro. ⁊ cera. Ulceꝝ aũt bothorosoꝝ cura fit cũ oleo rof. ⁊ cũ oleo myrtino, ⁊ merdasengi, ⁊ aq̃ rof. ⁊ pauco aceto emplo facto ex eis. Ulcera ꝟo manifesta cum h emplo cura. Ceruse lib. j. merdasengi, scorie plũbi vsti ãboꝝ añ. ℥. iij. misceãt cũ vino, ⁊ oleo myrtino. Et ex medicinis qdẽ cõib⁹ est, vt sumat [m]⌈granatuz acetosuz⌋ ℞ decoquat in vase ereo, donec pueniat ad medietatẽ, ⁊ liniat ex eo tenta, deinde administret. Et ex eis qb⁹ curant sunt troc. andarõ qñqz ifusi in vino, ⁊ qñqz ifusi in aceto ⁊ aq̃, fm q̧ videt. Et ex emplastris qdẽ bonis est vt sumãt scoria plũbi, ⁊ vinũ vetus, ⁊ oleũ myrtinũ, ⁊ aggregent oia terẽdo sup ignẽ [n]⌈leuiter accẽsuz⌋ ⁊ moueãt donec igrossent, ⁊ seruent in vase ereo. Et plũbuz vstũ est in iudicio scorie plũbi. Et opz vt administret succus sicle solus: ant cum medicinis, qm̃ est valde iuuatiuus.

De cura vlceꝝ, q̃ noiant vlcera dulcia. Cap.V.

In pncipio qdẽ sufficit oleũ rof. solũ: aut [o]⌈cera ⁊ adeps gallinaceus⌋ Et fortius illo est emplm de cerusa, ⁊ pcipue emplm mistũ cũ mucillagine granoꝝ cydonij. Et si exiccationis additio q̃rit, ponat in ipso scoria argẽti: ⁊ qñqz cfert [p]⌈sola cũ oleo lẽtiscino.⌋ Quũ ãt egritudo parũp fit fortior admistra h emplm. ℞. ceruse lib. j. merdasengi ℥. iij. [q]†⌈ ⌋plũbi vsti abluti ctriti cũ vino. ℥. iiij. fiat ex eis vnguẽtum cuz oleo myrtino ⁊ aceto. Quũ ãt egritudo fit chronica, ⁊ fortj valde, fiat vnguẽtum hꝰ. ℞. merdasengi, ʒ. iiij. rute hũide. ʒ. iiij. alumis. ʒ. ij. fiat ex eis vnguẽtũ cũ oleo [r]⌈lẽtiscino⌋ ⁊ aceto. Et forti⁹ eo est istud. ℞. dragãti, ⁊ calcãti, ⁊ myrrhe oiuz añ. ptes. vij. calcadis. vj. ptes, alumis iameni, gallaꝝ, scorie eris oium añ. ptes. iiij. turis ptez. j. ⁊ .s. aceti lib. j. ⁊ . viij. ℥. coquat in vase eneo, donec fiãt in substãtia mellis, ⁊ fiat inde liuimẽtuz.

De oppilatione in [s]⌈chaiasim.⌋ Cap.VI.

Oppilatio in [t]⌈chaiasim⌋ ẽ res retẽta in añriore pte eius, ita vt phibeat trãsituz ex gutture ad nasum, ⁊ ex naso ad guttur: ⁊ qñqz est humor viscosus, et tenax: ⁊ qñqz est caro nata: ⁊ quãdoqz est crusta.

De signis. Cap.VII.

Hec oppilo facit [u]⌈nauseitatẽ⌋ ita q̧ phibet supfluitatẽ [x]⌈ex sufflationis ad h vt ibibat in chaiasim.⌋ q̃re facit tinitum factum ex ea.

De cura. Cap.VIII.

Sumantur lẽtis amare. ʒ. j. castorei. ʒ. s. opij croci ãboꝝ añ. kirat. j. [y]†⌈ ⌋myrrhe. ʒ. s. fiãt ex eis pille: ⁊ fiat ex eis caputpurgiũ cũ aq̃ sãsuci humidi. Et mltotiẽs qdẽ idiget dispõ opõne man⁹, ⁊ rasione nasi cũ radio ppo nasi, quo polis est rasio: rasio igit nõ cesset donec mũdificet: ⁊ qñqz egrediet cuz rasione res plima, de cui⁹ sũma mirabit hõ: fortasse eni cseque medietatẽ libre. Si autẽ nõ adiuuat illud, fiat qđ dicemus in caplo hemorroidarum.

De cura [z]⌈morbi q est sicut in eqs.⌋ Cap.IX.

Ex curis ei⁹ est, vt fiat caputpurgiũ, et gargarism⁹ cũ medicamine hꝰ: decoquant galle ctrite cũ aq̃ g̃nati dulcis [⁊]⌈sbmersi donec⌋ bibãt ipm, deide exiccent, ⁊ cũ eo misceat lb. s. turis, aut sarcocolle, ⁊ cficiat vice alia cũ aq̃ granati, in q̃ cocte sunt galle, ⁊ administret faciẽdo caputpurgium et gargarismũ diebus aliqb⁹. Et ex eis qbus curat, est vt ponatur in naso tincar cum cera ⁊ oleo, ⁊ fiat h sine intermissione, donec sanetur.

De [ɔ]⌈contritione⌋ nasi. Cap.X.

Melius ⁊ laudabilius est vt ipleat interius: deide equet exterius, ⁊ exhat ex eo quo plenus est paulatim, donec equet. linimẽta ꝟo iuua/

Marginal notes:

s A. sincipitis
b† A. Ulcera. n. auris idigẽt aliquo qđ sit in vltimo siccitatis. ⁊
c A. oculi
d† A. primo
e A. alarbian
f A. sisaminum
g A. cera
h† A. ⁊ flõmia
i A. chastitum
k A. Alia litera. hellebori
l A. fermẽtent
m A. succus granatoꝝ acetosoꝝ
n A. Alia litera. lenem ex carbonibus factum
o A. aut cũ cera ⁊ adipe galline
p A cũ oleo mirtino
q† A. scorie
r A. mirtino
s A. chaisum
t A. chaisum
v A. nasitatem
x A. isufflationis a transitu, vel a penetratione in chaisum
y† A. muschi chirat
z A. chanan
⁊ A. submergente ita vt
ɔ A. ctusione

tina in hoc, que opꝫ ponere sup̄ fracturā sunt, paꝝ aloes, ⁊ croci, ⁊ mell', ⁊ myrrhe, ⁊ [a] ⌈ramercha⌋ ⁊ gallia [b] ⌈muschata⌋ ⁊ lutū armenū, ⁊ lutū romanū ⁊ [c] ⌈malua⌋ ⁊ laudanuꝫ, ⁊ [d] ⌈liniāt⌋ cū aq̄ alatel, ⁊ aq̄ tamarisci. Ueꝝ nos fortasse reiterabim⁹ relōnē huius capli in libro fracture, ⁊ restaurationis.

¶ De hemorroidib⁹, ⁊ [e] ⌈alarnabet⌋ in naso. Ca. XI.

Hemorroides qdē sunt carnes addite nascētes, ⁊ qn̄qꝫ sunt carnes molles al. ⁊ nō est in eis dolor, ⁊ iste sūt facilis cure. Et qn̄qꝫ sūt rubee, aut fusce vehemētis doloris: ⁊ iste sūt difficil' cure ꝑcipue quū ex eis currit [f] ⌈sanies⌋ fetida. Et qn̄qꝫ est ex eis illud, qd̄ est cācer corrūpēs figurā nasi, ⁊ dolorē faciēs, cū extēsione sua vehemēti. Et ille est, q est fusci coloris, male gn̄onis valde, in ꝓfūditate plima, cui⁹ via est blādimētū sine icisione, ⁊ rasione. Ueꝝ iter cācrū, ⁊ hemorroides malas distat: qm̄ caro nata, si ē post egritudies i capite, ⁊ catarros, est hemorroides: ⁊ si nō est ꝑm illō: imo accidit post claritatē nasi, ⁊ ꝑuationē cursus, est cācer: ⁊ ꝓꝑe si fuerit ante aduētū ei⁹ i cerebro [g] ⌈egritudies melice⌋ ⁊ fuīt ꝑncipiū ei⁹ sic̄ cicer, aut auellana, ⁊ icepit augmētari, ⁊ acciderit i palato durities. Et cācer qdē vt in plib⁹ est nō hn̄s saniē, ⁊ cursū ad [h] ⌈palatū:⌋ imo est sicc⁹ dur⁹: ⁊ hemorroides qn̄ꝫ elōgant', ⁊ fiūt hemorroides pēdētes: ⁊ qn̄ꝫ elōgant' adeo, ꝙ ex naso egrediūt', ⁊ palato. Et oēs medicie q̄ ꝯferūt alarnabet, ꝯferūt hemorroidib⁹: ⁊ qn̄qꝫ nec̄iuꝫ est, vt frāgat' eaꝝ v̄tus.

¶ De cura. Cap. XII.

Quecūqꝫ illaꝝ sūt ex diuisiōe prima, icidunt' cū cultello [i] ⌈puo⌋ deide radunt' cū rasorio [k] ⌈multū.⌋ Et q̄ sunt ex diuisione scd̄a, melius est vt [l] ⌈coquāt'⌋ aut cuꝫ medicinis q̈s dicturi sumus: aut cū igne, aut cū cauterio ꝑuo sbtili [m] ⌈et⌋ icidāt' cū rasorio ex̄hēdo, qd̄ in naso est ex additionib⁹, ⁊ sup̄fluitatib⁹. Et melius qdē rasoriū est illud, qd̄ est vt embuba: deide effundant' in nares post illud acetū ⁊ aq̄. Qd̄ si melioret' post ipsuꝫ anhelit⁹, ⁊ remoueat' oppil'o, bonū est: ⁊ si nō, tunc iā remanēt ex eis in ꝓfūdo relique: tūc ergo nec̄ium est vt admistret' serra filosa: ⁊ eius ēt modus est, vt sumant' illa ex capillis, aut seta, ⁊ ligent' ita vt ligatura illa fiat, sic̄ serra hn̄s dētes, ⁊ imittat' in acum de plūbo icuruatā, itromittēdo ꝑ nasuꝫ donec egrediat' ad palatū: deinde serret' cuꝫ ea residuū carnis ex̄hēdo eā ex duob⁹ laterib⁹, sic̄ fit cū serra: deinde accipe embubā ex plūbo, aut ex pēna, ⁊ volue sup̄ eā pānū, ⁊ pulueriza sup̄ eū medicinas hemorroidaꝝ: sic̄ medicamē de chartis, ⁊ medicamē andarō ⁊ reliq̄ que dicem⁹ post, ⁊ itromittim⁹ ipsam in nasum, vt remaneat locus anhelit⁹ ap̄tus: ⁊ qn̄ fit rasoriuꝫ sic̄ luna, sꝫ est vt embuba, pol'e est vt ꝯsequat' eo volūtas ex mūdificatiōe. Et qn̄ admistrāt' in hemorroidib⁹ instr̄m icisionis, ⁊ abrasiōis, ⁊ medicine corrosiue, opꝫ vt sternutet' post illud, dōec [n] ⌈destruat'⌋ ois putredo, ⁊ serratura. Medicie ꝟo qb⁹ curant' ille, q̄ ex eis lenes sunt: sūt sic̄ tēta fcā ex cortice ḡnati ꝯtrito cū aq̄, donec ꝯficiat', ⁊ admistret' illud sine cessatiōe. Est. n. exp̄tū, sꝫ est tardi iuuamēti. Aut tenta ex vsnē viridi pura. Aut ex pulpa collo. qntide. Aut ex nuce cup̄ssi cū aliq̄zto ficuū administret' aliqb⁹ dieb⁹. Aut tēta sbmersa in succo [o] ⌈ozimi⌋ solū: aut submersa in aq̄ eius: deide pulverizet' sup̄ ipsam siccuꝫ [p] ⌈eius,⌋ aut in vino ⁊ pulverizet' sup̄ eā [q] ⌈tritū ozimi:⌋ aut ex ꝯgelato aque vtriusqꝫ granatoꝝ ꝯtritoꝝ cum cortice ⁊ pulpa. Aut tenta cū melle ⁊ [r] ⌈oleo ros.⌋ iterata in die, aliqb⁹ vicibus. Aut isufflatio ex arsenico, ⁊ calcāto ꝯtritis cū aceto, ⁊ exiccatis. Medicine ꝟo qb⁹ ille curant', q̄ chronice fiunt, sunt tente, ⁊ pulueres, ⁊ vnguēta fcā ex eis, q̄ sunt sic̄ alumē, ⁊ myrrha, ⁊ ęs vstū, ⁊ cortices ęris, ⁊ radix lilij albi, ⁊ calcātum, ⁊ colcotar, ⁊ atrimētū, ⁊ nitruꝫ: fiāt ex eis cū vino: aut aq̄ [s] ⌈ozimi,⌋ aut aq̄ amboꝝ ḡnatoꝝ cū pulpis ⁊ corticibus tēte: aut isufflationes admistrent'. Si aūt nō ꝯferūt fiat tēta ex huiꝰ aqs, sup̄ quā pulverizet' res plima ex calcadis, ⁊ colcotar, ⁊ alcali, ⁊ flore ęris: ⁊ atrimento, ⁊ alumine ꝑm eq̄litatē. Et rectius qdē est v admistrent' post [t] ⌈icisionē.⌋ Si ꝟo illud nō adiuuat, tūc admistret' alchalidicō. Et iā dcm̄ est, ꝙ semē serpētarie sanat hemorroidas nasi, et si fuerint cācerose [u] ⌈tūc exꝑmat'⌋ vua que est sup̄ extremitatē luf [x] †⌈ ⌋ serpēta. ⁊ ibibat' ide lana, ⁊ itromissa in ābas nares, destruet carnē additā, ⁊ cancrum. Alarnabet ꝟo est rectius vt curet' cura manus. Et illd̄ qdē post diminutionē repl'onis a corp̄e, ⁊ capite. Si aūt fuerit leuis, admistrabis ex medicinis vlceꝝ medicinas fortes, sic̄ insufflationē factā ex alumis ⁊ myrrhe āboꝝ an̄. p̄tē. j. colcotar gallaruꝫ amboꝝ an̄. p̄tē. 5. sufflent' in ipso, aut fiat ex eis tēta. Et medicamen qd̄. G. eligit est, vt sumat' aqua duoꝝ ḡnatoꝝ exp̄ssoꝝ cū corticib⁹, ⁊ pulpis suis: ⁊ decoctoꝝ decoctione pauca, deinde ponant' in vase plūbi: deide sumant' [y] ⌈scope⌋ ⁊ terāt' tādiu, donec fiāt sic̄ massa, ⁊ imbibat' ex tāta q̄ztitate succi āboꝝ ḡnatoꝝ, q̄ztum fiāt lenes: deinde fiāt ex eis collyria lōga, ⁊ itromittāt' in nasuꝫ ifirmū, ⁊ dimittāt' in ip̄o post q̄escat in qbusdā horis, ⁊ ex̄hātur a naso, ⁊ liniat' nasus tūc, ⁊ palatū cuꝫ succo āboꝝ, ⁊ p̄seueret ꝑm h̄ regimē: est. n. iuuatiuū vlceꝝ, ⁊ hemorroidaꝝ ⁊ ex eius qdē iuuamētis est, ꝙ ip̄m nō efficit dolorē de quo sit curādū: ⁊ qn̄qꝫ aggregat' illud ex tribus ḡnatis pontico, ⁊ acetoso, ⁊ dulci. Si ḡ hemorrois fuerit fortis dura addat' ex acetoso. ⁊ si fuīt plime humiditatis, addat' ex pōtico. Quidā ꝟo eoꝝ qui post. G. fuerūt, addiderunt qn̄qꝫ in ipso paꝝ colcotar, ⁊ salis āmoniaci, ⁊ floris ęris. Et ex eis q̄ [z] ⌈ꝯferūt eis,⌋ ē medicamē citrinū, ⁊ medicie acute corrosiue ip̄oꝝ sufflate i ipso: ⁊ qn̄ ap̄at', dimittat' dōec q̄escat: postea administrent' cera, ⁊ oleū, ⁊ mel: deide remouet' isufflatio, post remouet' dimissio, sine cessatione fiat illud, donec cadāt. Et xilocarate, ⁊ nabatie hūide iā exp̄te sunt: nā quū ipse iplent' lana, ⁊ itromittunt' in nasuꝫ corrodūt alarnabet, sic̄ corrodūt verrucas. Et nux cupressi est iuuatiua ēt. Et ex eis, que exp̄ti sum⁹, est vt terat' atrimētuꝫ viride sic̄ alcohol, ⁊ sufflet' i naso mane ⁊ sero: sanat. n. Et qn̄ abscindit' alarnabet, tūc ex medicinis retinētib⁹ sāguinē ei⁹, est lutū ifusuꝫ cū aq̄ frida ita vt fiat lutuꝫ grossum, ⁊ ifrigidet' valde, ⁊ liniatur eo nasus.

¶ De sternutatione. Cap. XIII.

Sternutatio ē motus ꝓprius cerebri ad expellēdū hūorē, aut [&] ⌈mām aliā⌋ cū auxilio aeris narib⁹ attracti subito, ꝑ viaꝫ nasi, ⁊ oris. Et sternutatio qdem cerebro est, sic̄ tussis pulmoni, ⁊ eis q̄ sequūt' ip̄ꝫ. Quidā aūt existimauerūt, ꝙ cerebrū nō [ꝯ] ⌈redit⌋ ad sternutationē, nisi qn̄ ꝯuertit' humor nociuus in aerē, ⁊ ex̄hit eū cū aere narib⁹ attracto: ⁊ illud nō est necessariū: imo nō idiget aere in h̄, nisi vt sit corpus plenū aere cuius attractio ad p̄tē humoris sit ꝯtinua. Quū ergo [ꝶ] ⌈cōprimit'⌋ aer totus motu lacertoꝝ

a A. ramich
b —— A.
c A. althea
d A. embrocet'
e A. alarbian
f A. virulentia
g A. accidentia melācholica
h A. guttur
i A. subtili
k A. bono. Alia lr̄a. excoriant' cuꝫ excoriatorio perfecte
l A. cautericet'
m A. aut
n A. excutiatur
o A. habach
p A. ex eo
q A. tritura habach
r A. rosis
s A. habach
t A. scarificationem
u A. ⁊ quū exp̄imitur
x † A. idest
y A. fecco vel residentie
z A. eradicāt eas
& A. nocumentū aliud
ꝯ A. declinat
ꝶ A. cōmouet'

pectoris, ⁊ velaminis laborioso, ⁊ expellit̃ ab interiorib⁹ ad exteriora, cogit cũ festinatione ptes suas lõgiores ex pectore ad exitũ, ⁊ est adiutus ad expulsionẽ, ⁊ ad victoriã, qm̃ ip̃m cõmittat̃ cõmotio aeris qui seqtur ip̃m, ⁊ adiuuat virtutẽ expulsiuã ad incidẽdam mãm, ⁊ expellendum eã. Et sternutatio qdẽ est nociua valde in p̃ncipio catarri, ⁊ corize ꝓpter necessitatẽ qetis, quã hȝ humor in quo querit̃ maturatio. Et qñqȝ multiplicat̃ in febribus, ⁊ eis silibus tm̃: ꝙ deijcit v̄tutẽ, ⁊ replet caput supfluitatibus. Et qñqȝ excitat in febribus [a] ⌈scotomiã:⌋ q̃re opȝ vt sit festinatio in retẽtione eius, [b] ⌈vt nõ attrahat singultũ nocẽtem⌋ cõmotione sua. Et sternutatio qdẽ est que accidit in p̃ncipio paroxismoꝝ febrium. Indi v̄o existimauerũt, ⁊ nõ [c] ⌈excesserũt veritatẽ⌋ ꝙ ꝯueniẽtior situũ capitis sternutãtis in ea est [d] ⌈vt sit ante ip̃m nõ intuẽs oppositionẽ forme, neqȝ sit ꝯuersum: nõ ergo ꝯsequet̃ euȝ malitia.⌋ Et sternutatio qdẽ est ex reb⁹ magis iuuatiuis ad excicãdum caput, quũ mã aut est pauca que expelli potest, q̃zuis nõ sit matura: aut est vẽtosa q̃zuis sit plurima: aut est vaporosa: nã sternutatio est ex reb⁹ magis valẽtib⁹ ad repl'onẽ vaporosaȝ in capite: aut est grossa [e] ⌈que nõ⌋ est digesta: si aũt est plus hoc tũc sigt̃ fortitudinẽ cerebri. Et ꝓpter hoc ille cui⁹ mors est ꝓxima, nõ põt sternutare. Et ille cui ex eis adhibent̃ ea que sternutare faciũt, ⁊ nõ sternutat, nõ sperat̃ vt sanet̃ vnq̃ȝ. Et ipsa est ex eis que adiuuãt ad expellẽdas supfluitates retẽtas, ⁊ faciũt partũ facilem, ⁊ egressionẽ secũdine: ⁊ sedãt grauitatẽ capitis. Uerꝝ ipsa nocet ei in cuius capite est mã: que ĩdiget qete ad hoc vt maturet̃: ⁊ vt nõ calefiat illud qd̃ sequit̃ eã, ⁊ vt non moueat̃ timẽdo ꝙ attrahatur ad ipsam aliud ab ipsa, ⁊ ipsa est nociua ẽt ei in cuius pectore est materia plurima, aut cruda.

De medicis ꝓhibẽtib⁹ sternutationẽ. Ca.XIIII.

Xeis que ꝓhibent sternutationẽ, sunt oleũ ros. ⁊ oleũ de [f] ⌈salicibus⌋ que vehemẽter sedãt eam. Et qñqȝ ꝓhibet̃ si sorbitio cal'a sorbeatur, aut balneet̃ caput aq̃ [g] † ⌈ ⌋ ⁊ effundat̃ oleũ calidũ in ambab⁹ auribus, ⁊ resupinatio sup puluinar cal'm positũ sub collo: ⁊ odoramentũ pomoꝝ, ⁊ [h] ⌈nesrim,⌋ ⁊ sil'r odoramẽtũ spõgie marine est ex eis que abscindũt eã, ⁊ cogitatio, ⁊ [i] ⌈sollicitudo eoꝝ p que remotio fit ab ea, ⁊ per que ipsa abscindit̃.⌋ Infãtes v̄o iuuant̃ eo qd̃ fluit ex renib⁹ sanis positis sup ignẽ, ⁊ assatis, ⁊ sumant̃ anteq̃ȝ coquant̃, ⁊ accipiat̃ illud qd̃ currit ex eis, ⁊ narib⁹ sugat̃, aut fiat ex eo caputpurgiuȝ. Et ex eis que ipsam ꝓhibent est vehementia tolerãtie in ipsa [k] ⌈⁊ vt retineat̃⌋ ⁊ est medicamẽ sufficiẽs eique est debilis. Et ex eis que ꝓhibẽt ipsaȝ, est fricatio oculi ⁊ auris, ⁊ extremitatũ, ⁊ palati, ⁊ fortitudo [l] ⌈oculi⌋ ⁊ vehemẽtia ei⁹, ⁊ eructuatio, et [m] ⌈palpitatio⌋ aspectus [n] † ⌈ ⌋ ad supiora, ⁊ iuolutio, ⁊ ꝑmutatio, ⁊ inunctio lacertoꝝ cum oleis humectãtibus, ⁊ ꝓprie lacertoꝝ mãdibulaꝝ, ⁊ p̃cipue ꝓfundatio somni: ⁊ [o] ⌈timor excitationis ꝓcedentis,⌋ ⁊ cautela a puluere ⁊ fumo.

De facientibus sternutationem. Cap.XV.

Unt helleborus alb⁹, ⁊ castoreũ, ⁊ ꝯdisi, ⁊ piper, ⁊ sinapis, aggrega ea: aut singulariter accipe, ⁊ cũ penna appone ea in naso: aut accipiant̃ piretrum, ⁊ gallia [p] ⌈ꝯtrita⌋ ⁊ ruta siluestris, ⁊ aloes, ⁊ ex eis fiat linimẽtũ: leuia v̄o sternutationẽ faciẽtia sunt opium, quũ odorat̃, ⁊ stipites

[a] A. fluxũ sãguinis nariuȝ vehementem

[b] A. sed ipsa resoluit singultuȝ materialẽ cum

[c] A. numerant̃ inter veridicos

[d] A. ꝙ sit anteri⁹ ei⁹ corã pectore, ñ ituẽs ad diuersas ptes, neqȝ declinãs valde ad anterius, aut posterius, ⁊ tũc nõ aduenit eis malitia vl' nocumẽtum

[e] A. sed

[f] A. kalef

[g] † A. calida

[h] A. alsauich

[i] A. remotio fãtasie ab ea qñqȝ abscindit ipsam

[k] A. qñ retinet ipsam

[l] A. aptiõis oris Alia l'ra. fortis saltus

[m] A. ituitus vel

[n] † A. i vno loco

[o] A. cautela ab excitatõe subita

[p] A. in suffumigio

albedarũgi, ⁊ aristol'. ⁊ rosa cũ suis pilis. Et ipsa ẽ ex eis que faciũt sternutare calefactos, ⁊ linimẽtuȝ interioris ptis nasi ex medicamine sternutationis ꝓuocatiuo, rectius est, q̃ȝ insufflatio eius in ipsum.

Res que cadunt in naso. Cap.XVI

Ternutet hñs id cuȝ aliqbus medicinis, ⁊ intromittant̃ in os eius, ⁊ nareȝ sanã: quũqȝ sternutauerit egrediet̃ ex ea res: ⁊ ista sunt [q] ⌈quasi⌋ ex eis quaꝝ rel'o p̃terijt.

De desiccatione nasi. Cap.XVII.

Uãdoqȝ fit ꝑ caliditatẽ. Et qñqȝ fit ꝓpt̃ siccitatẽ vehemẽtẽ. Et qñqȝ fit ꝓpt̃ humorẽ viscosuȝ [r] ⌈quo exiccat̃⌋ ⁊ curatio vniuscuiusqȝ eoꝝ est manifesta. Et res magis iuuatiue in ip̃a sũt olea, ⁊ succi fridi, ⁊ hũidi: ⁊ ex̃ctio hũoris si fuit post lenificationẽ ei⁹ cũ aliq̊ oleo, aut succo ita vt [s] ⌈nõ egrediat̃ illud cui⁹ nõ q̃rit̃ egressio.⌋

De pruritu nasi. Cap.XVIII.

Uãdoqȝ fit ꝓpter vaporẽ cal'ȝ. Aut ꝓpter catarrum [t] ⌈calidũ⌋ si est. Aut ꝓpt̃ catarrũ fortis cursus, q̃zuis sit fridus. Et qñqȝ fit ꝓpt̃ bothor. Et qñqȝ fit ꝓpt̃ motũ flux⁹ sanguinis nariũ, ⁊ est ex signis crisis, ⁊ ex signis variolaꝝ, ⁊ morbilli, ẜm ꝙ scies ĩ loco suo. Et cura vniuscuiusqȝ eoꝝ est cũ eo qd̃ scit̃ ex p̃ncipijs facilis.

Fen sexta de dispositionibus lingue, ⁊ oris.

De anatomia oris ⁊ lingue. Cap.I.

Sest mẽbruȝ necium ad hoc vt ꝑueniat cibus ad ꝯcauitatẽ inferiorẽ, ⁊ cõicat in h̄ vt ꝑueniat aer ad ꝯcauitatẽ supiorem. Et ꝯfert in expulsione supfluitatũ aggregataꝝ in ore stõi, quũ [v] ⌈elongat̃ ⁊⌋ fit difficilis eaꝝ expulsio ad inferiora: ⁊ est vas vl'e mẽbroꝝ ꝯlocutionis in hoie, ⁊ vociferationis in reliqs aialib⁹ vociferãtib⁹ ex sufflatione. Et lingua, q̃ est mẽbruȝ eius, est ex instr̃is ꝯuersionis cibi masticati, ⁊ icisio vocis: ⁊ extractio l'raꝝ: ⁊ ad ipsam ptinet discretio gust⁹. Et cutis supficiei ei⁹ [x] ⌈iferioris⌋ ẽ ꝯtinua cũ cute meri, ⁊ iteriore pte stõi. Et cutis [y] ⌈strata⌋ ẽ diuisa ĩ duo media corã cõmissura [z] ⌈neruali:⌋ ⁊ iter illa duo est cõitas in ligamẽtis [⁊] ⌈⁊ ꝯtinuatiõe.⌋ Et tu iã sciuisti lacertos ei⁹ motiuũ ⁊ sensibilẽ. Et melior liguaꝝ ẜm potẽtiã bñ loquẽdi est illa, q̃ cõmensurata est in lõgitudie, ⁊ latitudie sua, q̃ est subtilis apd̃ extremitatẽ suã exteriorẽ. Et qñ ligua ẽ magna ⁊ lata valde, aut pua sic̃ spasmata, hñs eã nõ est potẽs loq. Et s̄ba qdẽ lingue est caro moll', alba, quã [ꝯ] ⌈coopuerũt⌋ vene pue itrãtes, sãguinee [ꝝ] ⌈rubee ex colore ei⁹⌋ q̃re alie sũt vene, ⁊ alie sũt arterie: ⁊ i ip̃a sũt nerui pl'es ꝓcedẽtes ex neruis .iiij. veniẽtib⁹ ad ipsã, q̊s iã diximus ĩ anatomia neruoꝝ. Et in ip̃a est ex neruis ⁊ venis vltra q̃ȝ credat̃ eẽ ĩ suo sili. Et sub ea sũt duo orificia, q̃ ãbo igredit̃ stilus, ⁊ sũt fõtes saliue, q̃ ad carnẽ ꝑueniũt glãdosã, q̃ est ĩ radice ei⁹, ⁊ noiant̃ gñatiue saliue. Et isti duo fõtes noiant̃ duo hauritoria saliue: ꝯseruãtes rorẽ lingue. Et pãniculus qdẽ q est in circuitu ei⁹, est ꝯiũct⁹ cũ pãniculo toti⁹ oris, ⁊ vsqȝ ad meri, ⁊ stõm. Et sub ligua sũt due vene magne virides, ex qb⁹ ꝓcedũt vene pl'es, ⁊ noiant̃ due ranine.

De egritudinib⁹ lingue. Cap.II.

Uãdoqȝ accidũt ligue egritudines faciẽtes nocumen

[q] — A.

[r] A. qui exiccat̃ in eo

[s] A. egrediat̃ qd̃ est inobediẽs egressioni

[t] A. acutum

[v] A. Alia litera. est ipolis, aut

[x] — A.

[y] A. alnatha

[z] A. alfechĩ

[⁊] — A.

[ꝯ] A. ꝯtexerunt

[ꝝ] A. ⁊ rubificat̃ color ei⁹ cũ eis: ⁊ ex eis

tum in motu eius, aut ita vt destruat, aut debilitet, aut mutet. Et quandoque accidunt ei accidentia facientia nocumentum ei in sensu tactus, et gustus: ita vt destruat, aut debilitet, aut mutet: Et quandoque destruit vnus duorum sensuum eius sine altero, sicut gustus sine tactu propterea quia egritudo potentiam habet[a] ⌈euacuandi nocumentum cum⌋ debiliore duarum virtutum. Et egritudo quidem quandoque est malitia complexionis, et quandoque est officialis: aut ex magnitudine, aut paruitate, aut corruptione figure, aut corruptione situs: quare non dilatantur pori, neque constringitur, aut ex resolutione singularis[b] ⌈compositi.⌋ Et quandoque est egritudo composita, sicut vnum apostema. Et quandoque est nocumentum[c] ⌈

⌋ in ipso ramo nerui qui est ei proprius. Et quandoque leditur etiam cum communitate stomachi: et quandoque per communitatem pulmonis et pectoris. Et lingue quidem complexio quandoque significatur ex parte[d] †⌈ ⌋ saporis vincentis in ea ex eo, quod sentitur simile acetositati, aut dulcedini: aut insipiditati: aut amaritudini: aut abhominationi generate a putredine: aut ponticitati: aut stipticitati. ⌈[e] Quando significatio tamen⌋ ex eius colore et ex eo quod inuenitur in sapore quandoque pertransit ipsam vsque ad egritudines plures aliorum membrorum. Rubedo namque eius, et proprie cum asperitate, significat apostemata sanguinea in partibus capitis, et stomachi, et epatis: et albedo ipsius quandoque significat frigus stomachi, et epatis, et dominium phlegmatis in capite. Et quandoque significat icteritiam[f] ⌈si⌋ color corporis est diuersus. Et sapor eius significat humorem dominantem in corpore toto, aut stomacho et capite. Et quandoque significatio eius habetur ex parte humiditatis, et siccitatis sue. Et siccitas quidem sentitur secundum duos modos: quorum vnus est cum claritate superficiei lingue, et hec est siccitas[g] ⌈leuis.⌋ Et secunda est cum cursu humoris[h] ⌈profundi⌋ viscosi qui est in ipsa, quam calor iam exiccauit: et hoc non significat siccitatem in substantia, imo humiditatem viscosam aggregatam in ea: aut ex catarro: aut ex vaporibus grossis spissis. Et hoc est ex eis que faciunt errare medicos, qui quando cognoscunt ex infirmo dispositionem exiccationis oris, non discernunt inter modum qui est ante ipsam, et inter eam. Et asperitas quidem sequitur siccitatem: et planities sequitur humiditatem. Et quandoque significatur lingue dispositio ex dispositione motus eius apud loquelam, et ex dispositione diminutionis eius, et[i] ⌈lenitatis⌋ ipsius, et dispositione grossitie ipsius, ita vt[k] ⌈minuatur⌋ omni hora, et grauetur motus eius: et significat repletionem sanguinis, aut humiditatis: et quandoque significatur eius dispositio ex apostematibus, et bothor, que accidunt in ea. Et tibi quidem possibile erit exponere modos significationum ex hac acceptione, postquam comprehenderis principia vniuersalia iam preterita, et particularia que[l] ⌈ostendi⌋.

De curationibus lingue. Cap. III.

Quandoque est curatio eius cum communitate, quam habet cum capite, aut stomacho per id quod rectificat ambo: et est ex eis, quorum vnumquodque sciuisti in suo capitulo. Et quandoque est curatio ipsius, cura propria cum potionibus euacuantibus fluxum ventris, que sunt magis iuuatiue quam illa que vomitum faciunt, et permutant complexionem: aut stipticis: aut resolutiuis incisiuis subtiliatiuis, quarum quando bibuntur virtutes ad ipsam perueniunt: Et opportunius quidem bibuntur huiusmodi post cibum. Et quandoque curatur collutionibus oris, et fricationibus, et gargarismis, et oleis, et pillulis retentis in ore factis ex speciebus que habent virtutes predictas secundum necessitatem. Et melius quidem est vt sumantur compresse: Et oportet vt caueatur in administratione medicinarum oris et lingue, quum fuerit ex genere earum, que nocent gutturi et pulmoni, vt non attrahatur aliquid ex cursu earum ad ipsa.

De corruptione gustus. Cap. IIII.

Nocumentum ingreditur in gustu ex tribus modis: et totum illud est quandoque cum communitate: et quandoque propter egritudinem propriam ex malitia complexionis, aut egritudine officiali: aut communi, et signatur per illud quod innuimus.

De cura. Cap. V.

Cura eius, si est cum communitate, est vt cognoscas dispositionem cerebri, et rectifices eam cum eis que te docuimus in capitulo egritudinum cerebri: aut dispositione stomachi: et tunc si causa fuerit repletio et humor malus, oportebit vt euacuetur. Nam si fuerit acutus euacuetur cum eo quod fit vt hierapicra: aut pillulis cochijs, et pillulis factis ex scamonea et pulpa collo[q]ntide et sale naptico. Et si fuerit grossus, tunc oportebit vt euacuetur cum hieris, et administrentur gargarismata dicta in capitulo mollificationis lingue, et cibetur patiens cibis acutis, sicut cepis, et alleis, et sinapi, et aceto.

De mollificatione lingue, et grauitate eiusdem, et[m] ⌈destructione introitus⌋ in sermonem. Cap. VI.

Lingue mollificatio est ex summa specierum[n] ⌈nocumentorum lingue predictorum⌋ in eis que preterierunt. Et causa[o] ⌈quidem nota⌋ quandoque est ex humiditate sanguinea[p] ⌈aut⌋ aquosa. Et quandoque est propter causam primam in cerebro. Et quandoque est propter causam in[q] ⌈la certo⌋ mouente eam: aut ramo veniente ab ipso ad eam: Et tu scies que fit cum communitate cerebri, et que fit absque communitate, ex eis in quibus inuenitur dispositio in reliquis membris acquirentibus ex cerebro sensum et motum. Et quandoque significat quod materia sit sanguinea, rubedo lingue, et caliditas eius. Et quandoque significat quod materia sit subtilis aquosa, multitudo cursus saliue subtilis, et paucitas iuuamenti ex resolutiuis, et iuuamentum ab eo in quo est stipicitas. Et quandoque peruenit mollificatio lingue ad hoc vt prohibeat loquelam: aut fiat difficilis vt alteretur: et ex ea quidem est asefe et altetem. Et ex pueris sunt quidam, spatium defectus quorum a locutione prolongatur. Et ex eis quidem, qui vtuntur tata in locutione sua. Et est aliquis, cui quando accidit egritudo calida, soluitur lingua eius propter liquefactionem humiditatis[r] ⌈annexe cum lingua⌋ retente in radice nerui eius, et propter hoc fit puer[s] ⌈althaga⌋ et quando fit adolescens et temperatur humiditas eius fit loquens expedite.

De cura. Cap. VII.

Oportet vt mundificetur corpus cum hiera minore: deinde cum hieris maioribus: deinde intendatur purgationi capitis cum medicinis sibi proprijs. Et si existimatur, quod cum humiditate dominetur sanguis, phlebotomentur vene lingue, et ventosetur mentum: deinde curetur cum gargarismis, et fricatione lingue, et assiduatione motus eius post euacuationem. Et tu quidem iam sciuisti duo prima capitula in regimine egritudinum capitis. Medicine vero proprie loco, que sunt[t] ⌈secundum plurimum esse sunt ille que sunt⌋ cum resolutiuis incisiuis et subtilatiuis, et gargarizatio cum aquis earum, et[u] ⌈emplastra⌋ facta cum eis et sunt sicut origanum, et alhasce, et sinapis, et piretrum, et cortices radicis capparis: imo sicut sinapis, et condisi: et totum illud cum eo quod fit sicut almuri et acetum squilliticum. Et quandoque iuuatur ex fricatione lingue facta cum sale amoniaco[x] ⌈et cum .33. et cepe⌋ ita vt ex ea currat saliua plurima: Et oxymel squilliticum quando administratur ad gargarizandum, aut ad colluendum os, confert valde. Et acor est bonus mollificationi lingue, et grauitati eius. Et quando mollificatio fit vehemens, et prohibet locutionem, tunc sumatur aliquid euforbij, et condisi, et assiduetur fricatio lin

a A. ponendi nocumentum in

b ——A.

c† A. proueniunt quandoque est cum communitate cerebri, et tunc non euacuatur a communitate pomorum maxillarum et labiorum secundum plurimum, et quandoque communicant reliqui sensus quando non est nocumentum

d† A. colorum albi et citrini et rubei et nigri: et ex parte tactus eius: et ex parte

e A. Quandoque

f A. quandoque

g A. vera

h A. glutinosi

i A. leuitatis

k A. impediatur in loquella

l A. Alia litera secuntur ea et lingua nocetur simpliciter, vel singulariter. et quandoque nocetur cum communitate cerebri, aut stomachi. et quia neruus lingue est continuus cum numero neruorum, non euacuatur quando aut sint illi nerui conuenientes ei in motu, non impedientes: quare erit dispositio de locutionis, vel recte locutionis, aut sint impedientes non conuenientes facilitati eius, quare erit tata, vel impedimentum loquele, in qua sepius pronunciatur tata, et similia. et quandoque cadit tata seu nocumentum locutionis, et sensus tactus, vel gustus existit, propterea quod neruus imbibit virtutem a neruo alio sentiente quousque dissoluatur

m A. alchalel ingrediente

n A. mollificationum predictarum

o A. Alia litera est nota et

Alia litera p ——A.

q A. neruo

r A. facientis in lingua thatha

s A. loquens altha

t A. in pluribus dispositionibus sunt fricatio

v A. collutio oris

Alia litera x A. cum terentiabin aut almasal

gue, ꝛ radicis eiꝰ cū ipis. Et oꝫ vt ponāt̃ iste medicine, ꝛ eaꝝ sikes sup collū ēt. Et qn̄ꝫ fiūt ex istis medicinis ꝛ silibꝰ eiꝰ pilłe ꝯfecte cū eis, q̄ ꝓhibeāt eas a velocitate resolutiōis, sicut est laudanū, ꝛ [a]⌈ oragagātū ⌋, ꝛ gūma pini. ꝛ gūme viscose. Descriptio pillulaꝝ q̄ tenēt̃ in oꝛe s̄b lingua ꝯferētes mollificatiōi, ꝛ [b]⌈ casui ⌋ eiꝰ. gl̃tinis alibat. ʒ.ij. ase fetide. ʒ.j. fiāt ex eis pilłe sicut cicer, ꝛ teneant̃ s̄b lingua. Et ex eis q̄ expta sunt in hoc caplo, est gargarismꝰ ex sale āmōiaco, ꝛ pipe, ꝛ sinapi ꝛ piretro, ꝛ baurac, ꝛ .ʒʒ. ꝛ staphisagria, ꝛ origāo, [c]†⌈ ⌋ ꝛ sansuco, [d]⌈ ⌋ ꝛ sale naptico, terant̃ ꝛ cribellent, ꝛ fiat cū eis gargarismꝰ in aq̄ cal'a diebꝰ ꝯtinuis. Et ex electuarijs q̄ indi dixerūt ad hāc rē vtilia, ē electuariū cuiꝰ ꝺ̄scriptio ē hec. Cymini nigri, cymini karmēi, cinami grossi, sal'indi oium añ. auř. mediꝰ, pip. lōgi. ℥. c. pipis. ℥. cc. zucari sextaria. viij. ꝛ sextariꝰ ē. ʒ. vj. ꝛ. s. sumat̃ ex eo oi [e]⌈ die ⌋. Et qū resolutiua nō valuerint, ꝛ existimaueris ꝙ hūiditas sit subtilis, ꝛ currēs, adiuua te cū resolutiuis stipticis, sic̄ aldarsisaham ꝑmistū cū roꝭ, ꝛ sicut ē flos sq̄nanti cū spodio. Et multotiēs q̄dē ꝯfert ei fricatio lingue cū acetoꝭ stipticis. [f]⌈ Ip̄e. n. vehem̄ter faciūt cū resol'one saliue ꝛ cursu eiꝰ ꝺm acetositatē ⌋: sicut lac acetosuꝫ ꝛ sicut succꝰ fructuū, q̄ nō sūt maturati. Et qn̄ puer tardat̃ ad loquēdū, oꝫ vt assiduet̃ motꝰ lingue eiꝰ, ꝛ fricatio ipiꝰ, ꝛ currat saliua ex ea. Et ꝯfert in hoc ꝓp̄e, qn̄ admistrant̃ in fricatōe eiꝰ mel, ꝛ sal gēma, ꝛ oia q̄ ꝺcā sr̃ in caplo cur̃ hūiditatꝭ ligue. Et ex eis q̄ mouēt liguas eoꝝ, ꝛ soluūt eas, ē violēter facere eos loq.

¶ De spasmo lingue Cap. VIII.

Spasmus lingue qn̄ꝫ fit ex humiditate viscosa, tēdēte lacertos eiꝰ in latitudine. Et qn̄qꝫ fit ex mel'ia ꝯstringēte: Et qn̄qꝫ i egritudinibꝰ acutis accidit spasmꝰ in lacerto lingue ꝺm viā exiccatiōis, ꝛ [g]⌈ siccitatꝭ. ⌋ Et spasmꝰ ēt qn̄qꝫ facit apparere nocumentum in sermone.

¶ De cura. Cap. IX.

Non elōgat̃ cura spasmi ligue in canone a cura spasmi vniuersal'ꝑdicta in fen ꝓma huiꝰ libri. Sꝫ ꝺꝫ viā ꝓpriā cura eiꝰ est ꝺꝫ ꝙ [h]⌈ accidit ⌋. Ex sūma illiꝰ sr̃ vaporatiōes radicis colli cū eis q̄ sūt sic̄ camemilla, ꝛ corōa regia, ꝛ [i]⌈ farfasa ⌋ ꝛ sansucꝰ, ꝛ anetū sigillatim, ꝛ ꝯiūctim: Et sil'r gargarismi cū oleis eaꝝ. Et impletio oris ex aq̄s eaꝝ, ꝛ sint tepide. ꝺinde retētio eaꝝ in eo spatio aliquo: Et admistratio [k]⌈ lotiōis oris facte ⌋ ex oleis cal'is, ꝛ dulcibus resolutiuis, ꝛ seminibus, sicut fenugrecū ꝛ q̄ sunt eis sil'a. Et qn̄ fuerit in febribꝰ, sint olea administrata sicut oleū viol', ꝛ oleū de cucurbita ꝛ [l]⌈ alkerua ꝛ salicibꝰ ⌋ tepidis. Et oꝫ vt embrocent̃ loca ꝓdicta cū aq̄ tepida, ꝛ succis hūidis tepidis.

¶ De magnitudine lingue. Cap. X.

Quandoqꝫ fit magnitudo lingue a sāguie ꝺn̄ante. Et qn̄ꝫ fit ab hūiditate pl'ima phl'atica, mollificatiua [m]⌈ excitatiua. ⌋ Et qn̄ꝫ magnificat̃ pl'm ita vt egrediatur ex oꝛe, ꝛ nō capiat. eā os. Et huius q̄dem magnitudinis relationē singularem fecimꝰ in caplo apatis [n]⌈ propter illud ⌋ qꝺ̄ ei ꝓꝓ̄um est ex differentia.

¶ De cura. Cap. XI.

Sanguinea q̄dē, ꝛ fctā ex mā calida curat̃ si assiduat̃ eiꝰ fricatio cū icisiuis acetosis, ꝛ stipticis, sic̄ ribes, ꝛ acetositas citri: Et

Marginal notes:

[a] A. ambrachaꝫ
[b] A. egressioni
[c]† A. ꝛ nigella
[d]† A. sicca
[e] A. hora
[f] A. Ipsa. n. stringunt cuꝫ ꝓhibitiōe saliue ꝛ cursus eiꝰ cā acetositatis
[g] A. assationis
[h] A. dicemus
[i] A. fassasa
[k] A. chabisse facti
[l] A. kalef
[m] A. tumefactiua
[n] A. cum eo

facta ex humiditatibꝰ, si assiduet̃ eiꝰ fricatio cū sale ammoniaco, ꝛ [o]⌈ sale cū cepis ⌋ ꝛ aceto post euacuatiōes: Aut accipiant̃ .ʒʒ. ꝛ pip ꝛ longū pip ꝛ sal gēma, terant̃ bene, ꝛ fricet̃ cū eis lingua, q̄re reuertet̃ ad mensurā suā, ꝛ ingrediet̃ qꝺ̄ de ea exiuit. Et mollificatio q̄dem lingue qū accidit pueris, suffic̄ i ea sollicitudo custodie ꝛ cibatio [p]⌈ ex passeribꝰ ꝛ volatilibꝰ ambulatiuis. ⌋ Quidā hō iā vētosatus fuit ꝛ ꝑcussus est cū scalpello villꝰ nerui in [q]⌈ spōdilibꝰ pāniculi ⌋ ꝯiūcti cū lingua: q̄re mollificata ē ligua.

¶ De abbreuiatione lingue. Cap. XII.

Quandoqꝫ accidit ꝯtinuatiōi ligamēti, qꝺ̄ ē sub capite lingue, ꝛ extremitati eiꝰ abbreuiatio, ꝛ non ꝑmittit linguā dilatari: ꝛ qn̄ꝫ accidit ꝺm semitam spasmi.

¶ De cura. Cap. XIII.

Cura q̄dē q̄ facta est cā spasmi, iam dcm̄ est. Eiꝰ v̄o q̄ facta est cā abbreuiatiōis ligamēti, cura est incisio illiꝰ ligamēti ex latere extremitatꝭ eius parūp, ꝛ succuret̃ loco cū dragāto adusto, vt abscindat sanguinē: ꝛ sūma q̄ necessaria ē ex incisiōe eiꝰ in sol'one ligue, est vt flectat̃ ad supiora palati, ꝛ vt egrediat̃ ex oꝛe. Et si nō audet incidere ipm cū ferro pauēdo, ꝛ timēdo effusionē sanguinis pl'imi, trāseat ad hoc, vt intromittat sub ligamēto acū cū filo, ꝛ disrūpat absqꝫ icisiōe: ꝛ ponat sup mēbꝝ, q̄ ꝓhibeāt ꝯglutinationē. Et sr̃ medicine cauterizantes, [r]⌈ attractiue ⌋. Et si subtiliat̃ in icisiōe eiꝰ cū cautella venaꝝ, que sunt sub lingua ne adueniat eis incisio, non adueniet cursus sanguinis plurimi.

¶ De apatibus lingue. Cap. XIIII.

Quandoqꝫ accidūt ligue apata calida ꝛ apata [s]⌈ mollia ⌋ phl'atica [t]†⌈ ⌋ ꝛ apata dura, ꝛ cācer. Et signa oiuꝫ illoꝝ manifesta erūt, quū redierint ad illꝺ̄ qꝺ̄ dictum est in signis apatū. Et quandoqꝫ apatur lingua ꝑꝑ potū venenoꝝ, sicut fungoꝝ, ꝛ opij.

¶ De cura. Cap. XV.

Apostemata q̄dē calida curant̃ in primis cū phlebotomia, ꝛ sol'one vētris: ꝛ illꝺ̄ meliꝰ ē in apatibꝰ lingue, q̄ꝫ vomitꝰ. Et qn̄qꝫ nō excusant̃ a phlebotomia vēarū, q̄ sūt s̄b ligua. Deide teneāt s̄b ligua sua cū ē ꝓncipiū eoꝝ, succū endiuie, ꝛ succū lactuce ꝓp̄e. ꝛ succū solatri ꝓp̄e, ꝛ lac acetosuꝫ, ꝛ aquā roꝭ. ꝛ aquā in q̄ ꝺcocte sr̃ rose ꝛ succꝰ v̄ge pastoris, [u]†⌈ ⌋ ꝛ fricet̃ cū ꝑficis hūidis: qm̄ sr̃ vehemētis iuuamēti ad illꝺ̄. Si āt nō resoluant̃, ꝛ nō apiant̃, idigēt ad vltimū maturatis resolutis, qbꝰ fiat gargarismꝰ, sic̄ cū melle, ꝛ lacte, ꝛ sic̄ ꝺcoctio radicꝭ [x]⌈ lilij ⌋ ꝛ sic̄ ꝺcoctio ficuū. ꝛ fēugreci: ꝛ ꝺcoctio passl'aꝝ, ꝛ fēicl'i, Et potꝰ hierepic̄, vt soluat̃ mā [y]⌈ ⌋ ab oꝛe stōi. Et sint cibi ex gn̄e eoꝝ, q̄ maturāt, ꝛ r̃soluūt, sic̄ illi q̄ fiūt ex caulibꝰ, ꝛ a triplicibꝰ cū oleo sisamino: ꝛ si apiant̃ admistrent̃ stiptica i oꝛe, sic̄ ꝺcoctio sumac, ꝛ myrti, ꝛ lētiū, ꝛ folioꝝ oliue, ꝛ vinum pōticū. Et qn̄ꝫ vꝫ ad illꝺ̄ vnguētū fcm̄ ex succo solatri, ꝛ oleo roꝭ, ꝛ lētibꝰ excorticatꝭ, ꝛ roꝭ. Si aūt apa est molle phl'aticū, tūc ꝯfert ei, ꝛ apati calido, i q̄ ē vltimꝰ status eiꝰ, vt ꝯburat̃ radix feniculi, ꝛ āneclat̃. Et qn̄ꝫ i hꝭ fiūt caputpurgia [z]⌈ ⌋ i qbusdā apatibꝰ cal'is, i qbꝰ ē grossitudo cū h̄ medicamie. ℞. croci ꝛ hierepic̄ āboꝝ añ. ꝑtē. j. cāfore, ꝛ muschi ēboꝝ añ. tertiā ꝑtē. ʒ. vniꝰ zuccari tabarzet ꝑtē vnā ꝛ mediā, resol-

Marginal notes:

[o] A. aqua lactis
[p] A. cū auibꝰ paruis ꝛ colūbinis volare incipientibus
[q] A. in subst̄ātia pāniculi
Alia litera in vicinitate pāniculi
[r] A. acute
[s] ——A.
[t]† A. ꝛ apata vētosa
[u]† A. ꝛ cortices granatorum
Alia litera
[x] A. liquiritie
[y]† A. grossa
Alia litera
[z]† A. ꝛ

uat̃ ex eo toto pondus danic [a]† vnius]in lacte puel le, ⁊ fiat ex eo caputpurgiũ. Jngt. G. apa̅ta fuit lingua cuiusdã hoīs apa̅te magno, q erat sexagēari⁹, ⁊ nõ fuerat ꝯsuet⁹ phl'otomari: q̃re nõ phl'otomaui eũ, sed feci eũ potare pill'as cochias: ⁊ vt lingua ei⁹ inuolueret̃ empl'is frīs volui: s; ipse erat stult⁹, inobediēs medico suo: vidit itaq; in visiõe illa nocte vt teneret in ore suo succũ lactuce, qd̃ ⁊ fecit, ⁊ sanat⁹ est integre: ⁊ fuit ꝯueniens illd̃, ⁊ mirabile. Qd̃ si apa̅ fuerit duꝝ, tũc oportebit vt subtilieť regimē, ⁊ cib⁹ fiat bon⁹, ⁊ euacuet̃ hũor [b]†]cũ hieris magn] p̄dict], i capl'is p̄dict]. ⁊ admistrent̃ gargarismata subtiliatiua, ⁊ teneant̃ in ore infusio fenugreci, ⁊ decoctio ei⁹ cuz ficub⁹, ⁊ g̃noꝝ lauri cũ passis mũdificatis: ⁊ teneat̃ in ore lac ml'iebre, ⁊ asininũ, ⁊ cap̃nũ: ⁊ ēt d̃coctio dactiloꝝ, ⁊ ficuũ cũ vīo dulci. ⁊ [c]† vino]d̃ vuis: ⁊ cũ melle casiefistl'e, ⁊ assiduet lenificatiõez nãe cũ eis q̃ sẽ vt hiere pue, ⁊ casiafistl'e.

De alchalel in locutione. Cap. XVI.

Jam diximꝰ q̃daz, q̃ oportuit dici de ea in capl'o mollificationis lingue. Nũc ãt dicam⁹ ꝙ caras ⁊ reliq̃ nocumēta locutõis, q̃ñz fiũt ex nocumēto in cerebro, ⁊ in [d]† ptib⁹ nerui veniẽt] ad linguã, ⁊ mouẽtis]eã. Et q̃ñz fiũt in ipso ramo: Et q̃ñz fiũt i lacerto ipso. Et illd̃ id̃ qm̃ alchalel, aut est spasm⁹: aut tetan⁹: aut durities: aut mollificatio, ⁊ abbreuiatio ligamẽti: aut nodatio a plaga ꝯsolidata: aut apa̅ duꝝ. Et q̃ñq; fit illd̃ sic scis ex hũiditate s; pl'z. Et q̃ñz fit ex siccitate. Et q̃ñz fit nocumẽtũ in locutiõe ex pte apa̅tũ: aut vlceꝝ accn̄tiũ in ligua, ⁊ ptib⁹ ei⁹. Et q̃ñz accidit post sirsen pp expl'sionẽ superfluitatis ex cerebro ad neruos: ⁊ in febrib⁹ acut] pp exiccatiõez eaꝝ. Et q̃ñq; est lingua in h̃ vt detũefcã spasmata, ⁊ ē rarissimũ. Et h̃ ē ex nocument] accn̄tib⁹ [e]†]ab origine. Et q̃ñq; fit nocum̃tũ i s̃mone pp cãs lacertoꝝ epiglot], qũ sẽ extẽsi, ⁊ mollificati. Et hoi q̃dē q̃ñq; est difficilis vociferatio in p̃ncipio rei, qm̃ laborat i mouẽdo lacertos pectoris sui, ⁊ epiglotis sue, ita ꝙ nõ tollerãt laborẽ ip̃z illi lacerti, q̃re fiũt inobediẽtes, qũ ergo respirat in initio dictiõis sue, ⁊ s̃mõis, [f]† currit]post illd̃. Et oz q̃dẽ vt h; hõ [g]†]pparet se ad loq̃ndũ cũ respiratiõe magna, ⁊ motu pector] magno, imo festinet i ip̃a velociter. Nã qũ ip̃e assuescit illd̃, facil' fit ei locutio, ⁊ ꝯsuescit facilitatem in ip̃a. Reliquoꝝ v̊o m̃oꝝ curatiões iã dcẽ sẽ in capl'is suis. Et s̃cd̃ qd̃ post sirsẽ cõfert q̃ñz phl'otomia duaꝝ venaꝝ q̃ sẽ s̃b ligua valđ.

De ranula. Cap. XVII.

Est similis glãdule dure exñs sub lingua, cui⁹ color est similis colori cõposito ex colore supficiei lingue, ⁊ venaꝝ q̃ sẽ in ea: ⁊ est filis rane, ⁊ cã ei⁹ est hũiditas viscosa.

De cura. Cap. XVIII.

Expiant̃ in ip̃sa medicine corrosiue, icisiue, resolutiue, in qb⁹ est supflua exiccatio, sicut sal amõiac⁹, ⁊ acetũ, ⁊ sal, ⁊ fricatio cũ flore eris, ⁊ dragãto. Qd̃ si nõ ꝯferãt, administrent̃ medicine acute, sic medicamẽ andarõt: ⁊ medicamẽ ascarion: ⁊ medicamẽ oui hũidi dcm̃ in antidotario: ⁊ administratio phl'otomie sub lingua: ⁊ medicine fortes alcola administrent̃. Si aũt nõ valuerint, nõ erit excusatio ab opatiõe manus. Et ex medicinis laudatis in ea, est vt sumant̃ origanũ pficum, ⁊ cortices g̃natoꝝ, ⁊ sal, ⁊ fricet̃ cuz eis lingua infantis patiẽs ranulã, qm̃ sanat̃ eis. Et ex

a A. duorum

b † A. grossus

c A. rob.

d A. Alia litera ortu neruorum venientium ad linguã mouentium

e † A. non

f A. soluit̃ lingua eius, ⁊ bene loquitur

g † A. Alia litera non

eis que expta sunt in ea, sẽ dragãtum adustũ, ⁊ hermodactili ꝯmista cũ albumīe oui ⁊ posita s̃b ligua.

De adustione lingue. Cap. XIX.

Quandoq; accidit illud cã caliditatis in ore stomaci, aut cerebro, q̃ non puenit ad hoc vt sit febris: Aut cã receptiõis reꝝ acutaꝝ: aut salsaꝝ: aut amaraꝝ: aut d'ciũ: aut pp [h]†]sitim vehem̃tẽ. Et q̃ñz fit pp cãs maiores illis, sicut febres acutas, ⁊ apa̅ta interiora. Et cura illi⁹ in summa est, qm̃ oz, vt p̃hibeat̃ q de hoc ꝯquerit̃, ⁊ ppꝛie q est ex egris, ne dormiat sup collum. Et [i]† vt assidue vtat̃ oscitatiõe]⁊ ꝯsuescat vti administratiõe pill'aꝝ factaꝝ ex seminibus bateke, ⁊ [k]† candi, ⁊ citroli, ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris, ⁊ tereniabin,]⁊ silib⁹ illis. Et teneat in ore nucleos prũoꝝ, ⁊ tamarindos, ⁊ zuccaruz albaizẽ, ⁊ mucilagines notas, ⁊ succos infrigidãtes, ⁊ humectantes. Et ꝯuenit vt sup ip̃az fiat abstersio si ē illic humor viscosus, deide iungat̃, ⁊ colluat̃ os cũ oleis, ⁊ mucilaginib⁹, ⁊ succis, ⁊ adipe volatiliuz. Et q̃dam hoies sunt q curant illud fricãdo cuz menta.

De cura fissurarum in lingua. Cap. XX.

Mucilago psilij teneat̃ in ore. ⁊ trãsglutiat eam, ⁊ sumat [l]† crura ⁊]pedes ⁊ oua mollia cocta in aqua, ⁊ ex eis que expta sunt in eis, est butirum [m]† recens. Et ex eis est frustum]cucumeris ⁊ sebesten.

De [n]† deiectione]lingue. Cap. XXI.

Quandoq; fit pp apostemata, ei⁹ magna: Et q̃ñz fit a p̃focationibus: [o]† deijcit]eniz nã, aut volũtas liguã, vt apiat̃ meat⁹ anhelitus.

De bothor i ore. C. XXII.

Plurimũ q̃dẽ patit̃ os bothor pp stationẽ caliditat] in partibus stõi, ⁊ capitis, ⁊ vapoꝝ. Et q̃ñz fit in febrib⁹: Et iã dcm̃ ē ꝙ qñ apparet i febrib⁹ acut] bothor niger in lingua, morit̃ ifirm⁹ i die s̃o. Singularia v̊o iuuatiua i bothor i p̃ncipio rei, qũ ē nec̃itas ifrigidatiõis, ⁊ exiccationis, sẽ sic myrobl'. ⁊ galle, ⁊ semina rose, ⁊ amilũ, ⁊ fruct⁹ tamarisci, ⁊ sief mẽithe, ⁊ dragagantũ, ⁊ balaustie, ⁊ duo sandali, ⁊ rose, ⁊ spodiũ, ⁊ sumac, ⁊ lẽtes, ⁊ lutũ armenũ, ⁊ capita g̃natoꝝ, ⁊ cortices glãdiũ [p]†]⁊ [q]† climia]⁊ saufel. Et succus frigidi. sic succ⁹ lactuce, ⁊ solatri, ⁊ succ⁹ v̊ge pastoris, ⁊ portulace. ⁊ extrẽitates vit]. Et pl'imoꝝ q̃dẽ infantiũ sanant̃ bothor cuz zuccaro tabarzet, ⁊ cãfora. Cal'a v̊o q̃ sẽ nec̃aria in fine rei, sẽ sic [r]† chelidonia,]⁊ darsisabã ppe, ⁊ cortices nucis muschate, ⁊ cipeꝝ, ⁊ croc⁹, ⁊ nux cupssi, ⁊ buglossa, ⁊ pireꝝ, ⁊ gariofil'. ⁊ mẽtastꝝ, ⁊ galia. Et ex medicis sordidis, ē sterc⁹ canis: ⁊ q̃ñz nec̃ariũ ē in eis q̃ sẽ vlcerate, arsenicũ. Et ad eas q̃dẽ q̃ sẽ grosse, iã expta sẽ d̃coctiõis darsisabã. ʒ. i. ⁊ vẽaꝝ. ʒ. s. [s]† chelidõie q̃nta] ps. ʒ. aloes põdus. ʒ. ij. croci aur̃. i. Et silr̃ aq̃ in q̃ d̃coqunt̃ gariofil'. ⁊ nucis muschate, ⁊ darsisabã ptes eq̃les, aut ppinq̃. Et si incipiũt bothor suppurari, tũc fortasse ē nec̃ariũ vt appropiquent̃ eis mucilagines fcẽ ex eis, q̃ sẽ sic semẽ lini ⁊ semẽ maru ⁊ [t]† fum⁹ terre ⁊ semẽ malue:]⁊ ista semina eadẽ ⁊ faria ordei ⁊ lac asininũ solũ: aut cũ aliq̃ istoꝝ. Et q̃ñz idigẽt d̃coctõe semis lini cũ ficub⁹ ⁊ [v]† butiro]⁊ farina frum̃ti, ⁊ mẽta, ⁊ fenugreco. Quidã v̊o sublimiũ medicoꝝ dixerũt, nõ ē aliq̃d magis vltimũ, q̃z oleũ de s̃gnãto in curãdo bothor oris, tepidũ i ore.

h † A. res causantes

i A. Alia litera ne assidue vtat̃ aptione oris vehemẽti

k A. cucumeris longi ⁊ cucumeris, ⁊ cucurbite ⁊ tereniabin, et amili

l —— A.

m A. vel spumositas, pcedẽs ex fricatione frusti

n A. extramissione

o A. extramittit

p † A. iteriores

q A. chimolea

r A. memiran

s A. memiran quarta

t A. alsabesafraz ⁊ semen althee

v A. Alia litera sisamo

¶De alcola ꝛ vlceribus malignis. Cap̄.XXIII.

ALcola est vlc⁹ exn̄s in cute oris, ꝛ lingue, cū expāsione, ꝛ dilatatiōe. Et qn̄z accidit īfantib⁹ pl'z. imo qū pl'm accidit non accidit nisi eis pp malitiā lactꝭ, ꝛ malitiā digestiōis ei⁹ in stōis eoꝝ: Et qn̄z accidit ex oi hūore. Et cog̃scit̄ ex colore suo: Albū.n.ē phl'aticū ꝛ gn̄at̄ ex phl'ate salso i pl'ib⁹. Et citrinū ē chol'icū, ꝛ ē vehemētioris īflāmatōis q̃z alia. Et nigꝝ ē mel'icū. Et rubeū claꝝ ē sāguineū. Et maligni⁹ oib⁹ ē mel'icū ᵃ†[ ]ꝛ qn̄qꝫ fit cū apāte: ꝛ qn̄qꝫ fit singl'are. Et oē vlc⁹ eueniēs in suꝑfi cie oris, ē velox ad dilatādū, ppea ꝙ nō ꝯficit ei ca/ liditas īsepabil', ꝛ cutꝭ hūida lēis. Et de ꝯsuetudine gdē. S. ē vt noiet eā ᵇ[colabā]dū īsuꝑficie pseuerāt qūqꝫ putrefiūt, ꝛ sbmergūt̄, nō noiat ea ᶜ[colabā] imo vlcera maligna: ꝛ sꝫ illa, q̄ idigēt medicis cau/ terizatiuis. Et qn̄z mltiplicat̄ alcola, qn̄ multipli/ cant̄ pluuie: Et mltiplicāt̄ in febrib⁹ pestilētialib⁹.

¶De cura. Cap̄.XXIIII.

OPortet vt intēdat̄ pmo humoꝛ dn̄ans faciēs alcola, ꝛ euacuet̄ ex corpe toto, si ē dn̄ans: dinde ex vēis, q̄ sꝫ sb mēto: ꝛ ex eis q̄ sꝫ i ᵈ[ia/ baric. [Phl'ia nāqꝫ ᵉ†[ ]ꝯfert oib⁹ egritudib⁹ oris ᶠ[cal'is.]dinde admistrent̄ medicie bothora/ les p̄dicte, ita vt curent̄ fortia, ꝛ pl'ime hūiditatꝭ, ꝛ acuta, ꝛ saniosa cū fortibus: ᵍ†[ ]ꝛ dbilia cum debilib⁹. Et qn̄ vlcera ꝑueniūt vsqꝫ ad os, tc̄ nec̄aria sꝫ valde fortia: sic ʰ[alcadicō]cū aca tia pl'ima. Et oꝫ vt alienet ol'a oia vsqꝫ ad oleū d oli uis, Medicie v̄o colligāt̄ ex medicis bothor frīdis ꝛ cal'is, q̄s diximꝰ i capl'o pmo, ⁱ†[ ] i qb⁹ sꝫ stipticitas pauca, ꝛ ifridatio, dinde ille, q̄ re soluūt ᵏ[vsqꝫ ad os tc̄ nec̄aria sꝫ.]Et i ill' q̄ dclināt ad rubedinē, ꝛ citrinitatē, oꝫ vt addant̄ i ifridatiōe medicie. Reliq̄ v̄o indigēt in pmis eis, q̄ exiccāt, ꝛ abstergūt cū q̄litate sua eq̄li i initio rei: dinde eis, q̄ exiccāt ꝛ resoluūt cū fortitudie: ꝛ obsuet̄ etas i oi/ b⁹ ill'. In puerꝭ.n. oꝫ, vt sint medicie eoꝝ dbiliores, ꝛ vt lac eoꝝ rectificet̄: In magnꝭ v̄o oꝫ, vt sint medi cine eoꝝ fortiores: ꝛ puerꝭ qn̄z ꝯferūt cibi solū. Si āt n̄ sꝫ cōedētes oꝫ, vt q̄ eos lactāt cibēt̄ eis. Medi cie v̄o ꝯueniētes alcola, q̄ sꝫ acuta sꝫ sic̄ masticatōes folioꝝ rubi, ꝛ sic̄ lētes cū aceto, ꝛ oēs medulle, quꝫ ꝑmiscēt̄ cū cydōijs sꝫ iuuatie, ꝛ pp̄e medulla cerui, ꝛ vitl'i, ꝛ pōa stiptica: ˡ†[ ]ꝛ zarur, ꝛ cydōia, ꝛ iuiube, ꝛ extrēitates vitꝭ, ꝛ ᵐ[citroli hortu lāi siccati]ꝛ farīa lētiū, ꝛ farīa rizi: ꝛ fortiora ill' pl'/ uis fcūs ex gall', ꝛ spodio, ꝛ ros. ꝛ acatia, ꝛ silibus ill'. Et ⁿ[chelidōie]cū stipticis iest v̄t⁹ mirabil' i co/ la. Et cāfora ē vehemētꝭ iuuamti i cola. In ᵒ[vtrisqꝫ] v̄o frīdis adiuua te cū abstersiuꝭ exiccatiuis, ꝛ pp̄e i phl'aticis: ꝛ cū resolutiuis fortꝭ resol'onis, ꝛ exicca tōis: ꝛ pp̄e i mel'icꝭ, sic̄ ē farīa herbi. Et mel cū gall'. ꝛ ᵖ[rasura ꝑgamēi]ē vehemētꝭ iuuamti in h̄, pp̄e in puerꝭ, qn̄ miscet̄ cū aceto: ꝛ malignꝭ dragātū cū ace to. Et qn̄ sꝫ corrosiua mala, tc̄ nec̄ria ē admistratio floris eris cū colcotar, ꝛ gall' in rob: Aut gallaꝝ, ꝛ alumis, ꝛ balaustie ptes eq̄les: ꝛ admistratio troci scoꝝ busus: aut alcohol tarcamaticō cū succo stipti co sic̄ succ⁹ agreste. Et sic̄ medicie cōes: aut ex alūi/ ne, ꝛ gall' ꝯtritꝭ. ᑫ[Aut pl'uerizatio ꝛ pl'uis fricet̄ cū eis os mltū.]Et galle qdē ꝯferūt oi cola maligno, ꝛ pp̄e qn̄ coqunt̄ cū aceto, ꝛ sale. Et fit cū eis collu tio orꝭ i cola pueroꝝ. Et cinis almezeriō hꝫ pp̄etatē mirabilē in cola mag̃: ꝛ ē ex medicis coib⁹ spēb⁹ al cola. Et sil'r ʳ[alumē pl'uerizatum]ꝛ aq̄ erea. ꝛ fex ˢ†[ ]adusta. Alcola v̄o mel'ico nigro ꝯfert, vt liniat̄ cū melle cui admiste sꝫ passe enuclea te, ꝛ anisum: Si aūt illic fuerit apa ēt, tunc admini/ stret̄ hoc vnguētū, Aq̄ albedarūgi sacraiatū vnū, olei ro. sacraiati medietas, lētiū sacraiati medietas, croci pōdus duoꝝ aureoꝝ, fiat ex eis vnguentum.

¶De mltitudie sputi, ꝛ cursus ei⁹ in sūmo. C.XXV.

MUltotiēs ᵗ[ ]accidit ex multitu dine cal'itatis, ꝛ hūi ditatis, ꝛ pp̄e in stō. ᵘ[Et qn̄qꝫ fit pp vi ctoriā caliditatꝭ soli⁹, sicut accidit ieiu/ no. Aut pp grauitatem cibi, Aut cor/ ruptionez eius ex sputo assiduo]vsqꝫquo comedat ꝛ q̄escat illō ab eo. Et qn̄qꝫ accidit ex frītate ꝛ phle gmate.

¶De cura. Cap̄.XXVI.

SI fuerit ex caliditate, tūc opor/ tebit vt phlebotomet̄ basilica pus, ꝛ admistrēt̄ alrobub ace tosa. Et stiptici fruct⁹ ˣ[ex vino veteri] cū cōmistione plurima. Et sit cib⁹ ex pi scib⁹, ꝛ carnib⁹ leuib⁹, sic̄ carnib⁹ edi ꝛ volatiliū. Et assiduet collutionē oris cū decoctiōib⁹ stipticis factis ex lētib⁹, ꝛ sumac, ꝛ silibus. Et si fuerit ex frī gore, ꝛ phl'ate, admistra vomitū cū eo qō sciuisti in oi ebdomada duab⁹ vicib⁹, aut trib⁹. Et det̄ ei ad potādū i oi ebdomada semel h̄ medicamē. ℞. hie/ repi. pōdus. ʒ. ij. salis idi pōdus duoꝝ danic, anisi, ꝛ ameos āboꝝ an̄. j. danic, det̄ i potu cū sirupo ace toso d melle, ʸ[ꝛ]d seminib⁹. Et admistrent̄ p⁹ il/ lud tyriaca, ꝛ electuaria calida. Cibi āt ei⁹ sꝫ pulli colūbaꝝ cocti in cazola cū spēb⁹, q̄ sꝫ vt pip, ꝛ sina pis, ꝛ allea. Et sumat in cenis tortellas cuꝫ almuri nabati: dinde trūsglutiat aquā calidā, ꝛ fricet gigi/ uas ᶻ[sic̄ dn̄di.]Et ex medicis, ꝛ curꝭ coib⁹, ꝛ bōis ē, vt sumat oi die pōdus. ʒ. i. sal' triti nō subtil'r cū en diuia hūida: dinde admistret̄ trifera, ꝛ assiduet ad/ mistratōez ꝛ[fricatōis gigiuaꝝ]: Et iā expt⁹ ē mus assatus, ꝛ innētū est iuuamētū ei⁹, ꝛ pprie i pueris.

¶De abscisiōe odoꝝ hōribiliū ex cōestꝭ. C.XXVII.

COnfert ad illō masticatio rute, ꝛ masticatio foliorum rubi, ꝛ collutio oris post eas cum ace to squillitico, ꝛ administratio ciperi, ꝛ ꝯ[zedoarie]in ore.

¶De sputo sanguinis ex ore. Cap̄.XXVIII.

SI est exitus ei⁹ ex substātia oris, ꝛ cute ipsi⁹, tūc cura ipm cum ꝑ[trociscis]p̄dictꝭ in capl'o albothor ꝛ alijs. Et in decoctiōe ramoꝝ vitis, ꝛ p̄/ putioꝝ eius est iuuamētum maximuꝫ. Si autem in alijs fuerit locis, nos iā ei singulare fe cimus capl'm: immo capitula.

¶De fetore oris. Cap̄.XXIX.

FEtor ei⁹ pncipiū ē gigiua pp putredi/ nē q̄ ē i ea: Aut pp mollificatōez q̄ accidit ei: Aut putrefactionē i radice dētiū: Aut in ipo dēte: Aut est pnᵐ ei⁹ cutꝭ oris pp ꝯpl'onē malā in ea, q̄ alterat hūiditatē. Et pl'm huius ꝯpl'onis est calidū: Aut fit vt sit eius pncipiū ᵃ[stōus]pp humorē putridum in ore stōi, aut chol'icum: aut phlegmaticū. Et qn̄qꝫ fit ex par/ tibus pulmonis, sicut accidit in habētib⁹ pthisim.

¶De cura. Cap̄.XXX.

IN illo q est ex gingiua, ꝛ carne, q̄ est iter dentes rubea, oꝫ vt intēdat̄ in mūdificatione. dētiū semp, ꝛ ablutiōe eoꝝ cū aceto ꝛ aq̄. Si ergo va

ᵃ†A. Alia litera ꝛ qn̄qꝫ est ex spe/ cieb⁹ alchole il/ lud, qō est vehe/ mentis corrosio nis ꝛ ex eis ē qō est magis q̄etuꝫ

ᵇA. alcola

ᶜA. alcola

ᵈA. gibearech.

ᵉ†A. ipsarum

ᶠA. ex materia calida

ᵍ†A. ꝛ medio/ cria cum medio cribus

ʰA. alfalsidicun

ⁱ†A. ꝛ illis que sunt rubee san/ guinee magis ꝯueniētiores sūt ille

ᵏ—A.

ˡ†A. ꝛ pira sti/ ptica

ᵐA. Alia litera balaustia hortu lana siccata

ⁿA. memiran

ᵒ—A.

ᵖA. fel testudi/ nis Alia litera ꝛ fel vrsi Alia litera felle vrsi

ᑫA. sicut puluis ꝛ fricet̄ cū eis os fricatione bona

ʳA. albustan ab ruzi, seu albustē abrur

ˢ†A. vini

ᵗA. Alia litera Quandoqꝫ

ᵘA. aut pp gra/ uitatez cibi, aut corruptionē ei⁹ ꝛ qn̄qꝫ ē pp dn̄i/ um caliditatis solius sic̄ accidit in ieiūio sputuꝫ ꝯtinuum vl' assi/ duum

ˣA. ꝛ vinum, nō vetus

ʸA. aut

ᶻA. quuꝫ vadit dormitum

ꝛA. alsuach

ꝯA. zurūbet

ꝑA. stipticis

ᵃA. os stomachi

luerit illō, bñ erit: si autē nō valuerit, imo fuerit illic supfluitas putrefactiōis, tc̄ oportebit vt masticet pᵒ illō fructū tamarisci, ⁊ piretꝝ, ⁊ rutā, ⁊ foliū, ⁊ xilo aloen, ⁊ masticē, ⁊ cortices citri, ⁊ gariofilū: ⁊ vt ponat sup gingiuā aloē, ⁊ myrrhā, ⁊ amboꝝ filia: ⁊ vt colluat os cū aceto sqllitico, ⁊ vt fricet cuz aniso ⁊ vino [a] [⁊ passo] dulci: Qd̄ si fuerit fortior illo admistret masticatio staphisagrie, ⁊ expulsio saliue: Si āt nō ꝯfert, ⁊ appet putrefactio manifesta, sumant draganti adusti ps. i. ⁊ radicis lilij, ⁊ croci āboꝝ añ ps. 5. ꝯficiant cū melle ⁊ fiāt trocisci, ⁊ admistrent: ⁊ colluat os post ipos cū aceto puro [b] [⁊] misto cū aq̄ rob. Aut sumat medicamē fortiᵒ isto: ⁊ ē [c] [pgamēi adusti. ʒ. iij. feniculi.] ʒ. ij. ⁊. 5. gallie sumac. ʒʒ. pipis adusti trocíscoꝝ calcadicō oiuz añ. ʒ. ij. fiat ex eis fricatio, ⁊ linimētū: ⁊ ponat sup ipz pāñᵒ lineᵒ, ⁊ alcali solū qñ pōit sup putrefactōez, eradicat eā, ⁊ dijcit ipaz ⁊ fac̄ nasci carnē bonā. Et ex eis q̄ expta sr̄ ad istō, ē acatia, arsenicū citrinū arsenicū rubeuz, calx, alumē fiāt ex eis troc. cū aceto: ⁊ inde terāt cū aq̄ mell': aut decoctōe semis iūipi. Sz si fuerit putrefactio i ipo dēte, tc̄ medicam̄ ipiᵒ erit fricatō eiᵒ, si fuerit i extrēitate: aut limatura eiᵒ cū lima: aut eradicatio dentꝫ, si fuerit putrefactio seq̄ns radicē dētꝫ. Si āt fuerit illic i gingiua mollificatio, ⁊ fuerit cā i euētu putrefactiōis, tc̄ cura ipz ꝯstringēdo ipaz cū eis q̄ sr̄ in caplo mollificatiōis gingiue. Si āt ē humor cholicᵒ putrefactᵒ in stō, aut i [d] [toto ore] tc̄ nō ē aliqd magis ꝯferēs ei, q̄z chrysomila hūida in ieiunio: ⁊ silr̄ albateka: aut citroli: aut psica. Si autē chrysomila pñtia nō fuerit, ⁊ psica hūida, administret ifusio eoꝝ ex ipsis q̄ icisa sr̄, ⁊ exiccata in ieiunio, ⁊ pp̄e exiccata chrysomila. Et ex eis q̄ iuuāt ad illō, ē admistratio sauic cū zuccaro, ⁊ aq̄ niuis. Et admistratio pillulaꝝ aloeticaꝝ, q̄s dicemᵒ i antidotario: Et sit cibᵒ eiᵒ oē lauās infrans, nō ꝯuertibile i cholerā. Si āt ē hūor phl'aticᵒ [e] † [administret vom̄ p̄] admistrent hiere mūdificātes os stōi dcē in caplo oris stōi. Et admistrent trifera minor, ⁊. ʒʒ. nutritū: ⁊ [f] [sbtil' puluis aloes] pp̄e: Et sit cibᵒ eiᵒ [g] [patelle:] Et minoret potū aq̄, [h] † [plurie] Et abhorreat fructᵒ, ⁊ olera hūida, ⁊ assumat fricatiōes suas ex arborībᵒ amaris sic̄ [i] [aleherit] ⁊ oliue. Et ex medicis q̄ iuuāt eos ē, vt sumāt oi mane ex folijs myrti cū eq̄li mēsura sua de passis enucleatꝫ ad magnitudinē nucis: aut sil'e ipiᵒ ex nuce cupssi, ⁊ iunipi cū passis. Et ꝯferūt eis ḡna pini ⁊ pill'e d̄ gariofil'. ⁊ est dscriptio eaꝝ. ℞. gar. galāge āboꝝ añ. ʒ. 5. muschi cāfore āboꝝ añ. danic. i. piretri. ʒ. i. aloes. ʒ. iij. sinapis. ʒ. i. fiāt pill'e cū vino. Et medicine qdē simplices expte sr̄ sic̄ tus, ⁊ xiloaloes indū, ⁊ cinamuz grossuz, ⁊ cortices citri, ⁊ rosa, ⁊ cāfora, ⁊ sandal' ⁊ gar̄. ⁊ cubebe, ⁊ mastix, ⁊ macis, ⁊ nux muschata, ⁊ radix [k] [aladkir] ⁊ alarmel, ⁊ alusnē, ⁊ blacte bizātie, ⁊ cardamomū, [l] [⁊ agnᵒ castᵒ], ⁊ folia citri, ⁊ spica, ⁊ alneremisek. ⁊. ʒʒ. ⁊ reliq̄ que inueniūt in areol' singularium. Et ea quibus medicine conficiuntur sunt mirra, ⁊ [m] [serum] ⁊ succus citri.

Margin notes: a ——— A. · b A. aut · c A. chartas adustoꝝ. i. iuncoruz adustoꝝ. ʒ. iij. arsenici · d A. cute oris · e † A. admistret vomitus p̄mo, ⁊ · f A. sahane · g A. res frixe · h † A. plurime · i A. alarach · k A. adadkir · l A. ⁊ alfelengie mesch · m A. missusan

Quando os remanet apertum. Cap. XXXI.

Si remanet apertum aut pp̄ter vehementem necessitatem [n] [spūs maxime inflāmationis:] aut pp̄ter cōstrictionem, ⁊ p̄focationē. Aut pp debilitatem lacertoꝝ oris: q̄re nō efficiunt opationem suam in somno, ⁊ illud est in egritudinibus acutis malum. Meliora autem loca ad distinguendum colores [o] [dentium] sunt loca alia: ⁊ qum dicentur egritudines acute.

Margin notes: n A. anhelitᵒ magni pp inflāmatione inflamātē · o A. lingue

Fen septima de dispōnibᵒ dētiū: ⁊ ē tractatᵒ vnus.

Sermo de dentibus. Cap. I.

Iam sciuisti q̄ locuti fuimᵒ d̄ dētibᵒ ⁊ anotōia eoꝝ, ⁊ iuuamēto ipoꝝ: Oz ḡ vt tu attendas, qd̄ dr̄ illic, ⁊ vt scias q̄ dētes sr̄ ex sūma ossiuz qbᵒ iest sensus pp illō qd̄ venit ad eos ex neru] a cerebro p̄cedētibᵒ lenibᵒ. Et qñ dolēt sentiūt illō qd̄ accidit in eis ex pcussiōe, ⁊ [p] [saltu. Et q̄ñz sentiunt fricatiōez suā ⁊ ꝯmotōez suā]. Et q̄ñz accidūt i eis egritudines mollificatiōis, ⁊ [q] [fissure, ⁊ eradicationis, ⁊ augmēti]: Et alteratio coloris in subā sua, ⁊ in [r] [epithimatibᵒ ꝯpositꝫ] sup eos. Et accidunt eis corrosio, ⁊ putrefactio ⁊ fractura. Et accidūt ei dolores vehemētes, ⁊ [s] [fricatiōes.] Et accidit eis stupor, ⁊ ē spēs doloꝝ eiᵒ. Et accidit eis d̄fectᵒ a masticatiōe dl'cis, ⁊ acetosi, ⁊ noceri a calor̄, ⁊ frigore, ⁊ puitas tollerātie ad obuiādū vni āboꝝ aut vtrisq̄z. [t] † [

] Et q̄ñz accidūt ei spēs apatū: ⁊ illō qdē ñ ē mirꝝ. Dē. n. qd̄ r̄cipit extēsionē cū augmēto nutrimēti, nō elōgat qn recipiat extēsionē cū supfluitate. Nā si nō recipent mās penetrātes i eis, augmētātes eos, nō fierēt virides, ⁊ d̄nigrarent: Illud. n. ē pp penetractionē supfluitatū in eis. Et dentes qdē creati sr̄ recipiētes augmentū, ⁊ additiōes sēp, vt sit eis illō loco eiᵒ qd̄ ꝯterit: ita q̄ dēs opposītᵒ loco eiᵒ q cecidit ⁊ eradicatᵒ ē, augmētat i lōgitudie, qū fit additio [u] [ꝯueniēs ei]: ⁊ nō opponat ei ꝯtritio. Et scias q̄ dētiū ꝯpl'ones q̄ñz signt ex gingiua, ⁊ colore eius, si est citrina, est cholerica: ⁊ alba, est phl'atica: ⁊ rubea, est sanguinea: ⁊ si est ad fuscitatem, ⁊ nigredinem, est melancholica.

Margin notes: p A. lectigatiōe ⁊ q̄ñq̄z sentiunt pruritū ⁊ titilationem · q A. cōmotiōis, ⁊ eradicatiōis, ⁊ eminentie: · r A. supfluitatibᵒ viscosis sicut linimentū adherētibus vl' equitatibus. Alia litera supfluitatum viscosaꝝ sicut linimentū adherentiū vl' egrantiū · s A. pruritus · t † A. ⁊ q̄ñq̄z accidit eis mutatio in q̄ntitate ipoꝝ naturali, ⁊ ita q̄ p̄longant, ⁊ magnificant, ⁊ ꝯteruntur, ⁊ paruificantur · v ——— A.

De conseruatione dentium. Cap. II.

Qui vult vt icolumes sint sui dētes, oz vt obs̄uet. viij. res. Ex qbᵒ ē, vt sibi caueat a freq̄nti corruptiōe cibi ⁊ potᵒ in stō, pp rē in subā cibi, ⁊ ē vt sit recipiēs corruptiōez velociter, sic̄ lac, ⁊ pisces saliti, ⁊ [x] [pisces pui] aut pp malitiā regiminis sue acceptiōis ex eis, q̄ iā scita sūt in locis suis. Et ex eis est, vt nō nitat multis vicibᵒ vomere, ⁊ p̄prie qum est illō qd̄ euomit, acetosuz. Et ex eis est, vt vitet masticationē ois [y] [visci:] ⁊ pp̄e qū ē dulce sicut [z] [ꝯfectio de melle ⁊ sicᵒ viscose.] Et ex eis est, d̄uitatio frāgēdi duꝝ: Et ex eis ē d̄uitatio ꝯgelātiū. Et ex eis ē d̄uitatio ois rei q̄ ē vehemētꝫ frigoris, ⁊ pp̄e post calidū: ⁊ ois vehemētꝫ caloris ⁊ pp̄e post frigus. Et ex eis ē. vt assiduet mūdificationē eiᵒ qd̄ igredit dētes absq̄z [&] [pscrutatiōe mlta, ⁊ ꝯsuetudine vsq̄z ad hoc vt noceat carni rubee] ⁊ carni q̄ est iter dētes, ⁊ moueat eā, aut moueat dētes. Et ex eis est deuitatio reꝝ nocētiū dētibᵒ p̄petate sui, sic̄ porri: ipsi. n. vehemēter nocēt dētibᵒ, ⁊ gingiue, ⁊ reliq̄ q̄ dcā sunt in singularibᵒ. Fricatiōes aūt eoꝝ oz vt administrent cū eq̄litate: ⁊ nō fiat in eisᵒ [ꝯ] [pscrutatio] tāta, vt d̄struat [ꝝ] [humiditas] eoꝝ ⁊ aq̄sitas, ⁊ p̄paret eos ad recipiēdū fluxus, ⁊ vapores ascēdētes a stō, ⁊ fiat cā ad timorē: ⁊ qñ administrat fricatio cū eq̄litate, abstergit dētes, ⁊ ꝯfortat eos, ⁊ ꝯfortat carnē rubeā, ⁊ p̄hibet [a] [lapides] ⁊ facit bonuz oris odorē. Et meliᵒ qdē lignū ad fricatōez faciēdā est illō, in q̄ sūt stipticitas, ⁊ amaritudo. Et oz vt cōsuescat fricationē dētiū qum vadit dormitū cū ol'o. Sitq̄z illō oleū. aut sic̄ oleuz rob. si est necessaria infratio: aut sic̄ ol'm de ben, ⁊ nereidē, si necessaria est

Margin notes: x A. alsahana · y A. glutinosi · z A. alnathaf ⁊ siccus glutinose · & A. vehementi ipsius mūdificatiōe, ⁊ absq̄z p̄cessu in ea p̄ducēte ad hoc, vt noceat alhamur · ꝯ A. assiduatio · ꝝ A. splendor · a A. ostracositatem

calefactio: ⁊ qn̄qꝫ necessaria ē cōpositio. a[ ]
Et meli⁹ qdē ē vt fricent̄ ꝑus cū melle, si est illic fri/
gus: aut cū zuccaro, si ē declinatio ad frig⁹: aut pa/
rū caloris: vnūqδqꝫ āt amboꝝ ꝯgregat ꝓprietates
laudabiles abstersiōis, ⁊ cibatiōis, ⁊ ipinguatōis,
⁊ mūdificatiōis: sꝫ zuccaꝝ i hoc toto ē iferi⁹ melle:
⁊ si terat̄ altabarzet, ⁊ cū melle misceat̄ abstergit,
⁊ mūdificat, ⁊ stringit gingiuā: δinde oꝫ vt sequat̄
ipꝫ ol'm. Et ex eis q̄ ꝯseruāt sanitatē δētiū ē, vt col/
luat̄ os in mēse bis cū vino, i q̊ δcocta ē radix titi/
mali ē.n. b[ꝓueniēs ad]vltimū i faciēdo bonū odo
rē: ⁊ n̄ aduenit faciēti illδ dolor δētiū. Et sil'r caput
lepoꝛ] adustū, qn̄ fit cū eo fricatio. Et sil'r sal ꝯfect⁹
cū melle, qū adurit̄, aut nō adurit̄: sꝫ adust⁹ ē meli/
or: ⁊ oꝫ vt ex eo fiat auellana ⁊ ponat̄ in pāno, ⁊ fri
cent̄ cū ea δētes. Et sil'r fricatio cuꝫ lupinis. Et sil'r
alumē iameni cuꝫ aliq̄ztula myrrha: ⁊ ꝓpe alumen
adustū cū aceto. Et qn̄ c[iuuant̄ δētes istis medici
nis]oꝫ vt admistret̄ post eas mel: ⁊ fricatio cuꝫ eo
fiat, aut zuccaꝝ: δinde admistret̄ fricatio cū ol'is, sꝫ
ꝙ narrauimus. Et qum dens ꝑparatus est fluxi/
bus, opꝫ vt teneatur in ore decoctio reꝝ stipticarū
diu. Et assiduetur d[medicamen] de alumine ⁊ sa
le adustis super ipsum.

a † A. exambobus

b —— A.

c A. administraueris dentibus has medicinas

d A. pulvis

ℭ Sermo vniuersalis de cura dentiū. Cap. III.

Medicine δētiū alie st̄ ꝯꝟuatiue, ⁊ alie st̄ curatiue. Et q2 subā δētiū ē sicca, tunc medicie ꝯueniē
tes q̄ ꝯseruāt sanitatē, ⁊ reducūt eos ad
illδ qδ oꝫ, sꝫ pl'm st̄ medicine exiccati/
ue. Cal'is āt ⁊ fr'is idigēt qū, accidit vnā duaꝝ q̄lita
tuꝫ a nāli cōpl'one iā pl'm recessisse. Vehemētiores
igit̄ medicinaꝝ ꝯueniētiū ad sanitatē δētiū st̄ exic/
catiue, cōmēsurate in duab⁹ q̄litatib⁹. e†[ ] Et
ois medicina dentꝭ ē exiccatiua nisi illa q̄ nō ē dentꝭ
inq̄ztū ē dens, Immo ꝑꝑ accn̄s qδ ei accidit. Et ex
exiccatiuis q̄dam st̄ calide, ⁊ q̄dā st̄ fr'e. Et medici/
naꝝ δētiū melior ē illa, q̄ aggregat ad arefactioneꝫ
⁊ exiccatiōeꝫ, abstersionē, ⁊ resol'oneꝫ supfluitatꝭ, si
ad δētē ē expulsa, cū f[eq̄litate]. Et g[ꝓhibitionē
mäe q̄ ad ipm attrahit̄, cū exiccatiuis fr'is, Et illa]
q̄ ad aliq̄ztulū frigoris δclinat, q̄ nō obstupefacere
facit δētes sua acetositate h[aut pōticitate sua:] sic
ē obstupefactio agreste ⁊ acetositatꝭ citri: ⁊ st̄ i[gal
lia ⁊]cāfora, ⁊ sandali, ⁊ rosa, ⁊ semē ei⁹, ⁊ balau/
stie, ⁊ sanguis δracōis, ⁊ fruct⁹ tamarisci, ⁊ galle, ⁊
karabe, ⁊ margarite, ⁊ fausel, ⁊ farina ordei, ⁊ cor
tex arboris mori, ⁊ folia tamarisci, ⁊ radix acetose.
Et cal'e q̄ k[st̄ vsqꝫ ad terminū.] Alie st̄ q̄ꝝ calor ē
in subā sua: ⁊ alie st̄ q̄ꝝ calor ē aq̄sit⁹. Et ille l[q̄ sūt
ad terminū]i subā sua st̄, sic̄ sal adust⁹, ⁊ sceba adu
stū m[ ] ⁊ cinamomū, ⁊ isop⁹, ⁊ flos sq/
nāti, ⁊ fruct⁹ capparis, ⁊ forti⁹ eo est cortex radicis
ei⁹, ⁊ xiloaloes, ⁊ musch⁹, ⁊ capill'. veneris crud⁹,
⁊ adustus, ⁊ folia cuꝑssi ⁊ n[iunipi] ⁊ foliū, ⁊ cor/
nua cerui adusta, ⁊ n̄ adusta, ⁊ mētastꝝ, ⁊ cinis ei⁹,
⁊ mastix, ⁊ o[dragagātū]adustū, ⁊ cinis baurac, ⁊
aristol'.ro. ⁊ cinis corticis p[vitꝭ] ⁊ cinis capitꝭ lepo
ris, ⁊ dactili adusti. Et cal'e cū v̄tute acq̄sita, st̄ sic ci
nis gallaꝝ: nā cū extiguit̄ cū aceto ē ad eq̄litatē ꝓ/
pinqu⁹, ⁊ cinis ramoꝝ vitis, ⁊ cinis cāne, ⁊ q̄ sunt
eis silia. Eq̄les v̊o st̄ sic̄ cornua cerui adusta, quꝫ la
uant̄, ⁊ sic̄ nux aldulb, ⁊ sic̄ cortices arboꝛ] pini. Et
ex eis st̄ medicine veniētes ex via ꝯpositiōis, ⁊ sunt
sic̄ farina ordei quꝫ ꝑmiscēt̄ cū sale, ⁊ q[sero:]δin/
de adurit̄, ⁊ dactili confecti cum alkitrā, ⁊ adurun
tur donec fiāt carbones, ⁊ deinde effundit̄ suꝑ eos
r[serum.] Et ex fricationibus exptis, est dentifri/
cium exptum qδ recipit, cornu cerui adusti, ⁊ folio/
rum cupressi amboꝝ an̄. ʒ. x. nucis dulb cū dispositione sua. ʒ. v. radicis pentaphilon. ʒ. x. capilli ve/
neris adusti, ʒ. v. rosarū mundatarum a capitibus
suis. ʒ. viij. spice. ʒ. iij. cōterant̄ bene ⁊ fiat ex eis δē
tifricium. Dentifriciū bonum. ℞. cornu cerui adu/
sti s[carmesich]cipi rosarum, spice aromaticea,
oiuꝫ an̄. ʒ. i. sal' gēme. ʒ. q̄rtā ꝑtē fiat ex eis δētifrici
um. Et dicem⁹ ēt dentifricia in cap'lis, q̄ sequunt̄, ⁊
δētrificia alia in antidotario. Incipiam⁹ itaqꝫ ⁊ di/
cam⁹, ꝙ curatio cū exiccatiuis ē curatio, sic̄ scis, cō
ueniēs: ⁊ cuꝫ calefactiuis ⁊ infr'atiuis ē curatio, q̄ ē
necessaria qum fit vehemēs recessio ab eq̄litate ꝓ/
pria. Et medicie qdē δētales, alie st̄ δētifricia: ⁊ alie
st̄ masticatiōes: ⁊ alie st̄ linimenta: ⁊ alie st̄ q̄ vt pa/
stilli ponunt̄ suꝑ δētes, aut suꝑ mādibulā. Et alie st̄
t[succi:] ⁊ alie st̄ fricatiōes: ⁊ alie st̄ res implētes:
⁊ alie st̄ vaporatiōes: ⁊ alie st̄ cauterizātes: ⁊ alie st̄
eradicatiue: ⁊ alie st̄ suffumigatiōes: ⁊ alie st̄ caput
purgia: ⁊ alie st̄ distillatōes in aure: ⁊ alie st̄ euacuā
tes mām cū phl'otomia: aut vētos̄ ex ꝓpinquoribus
locis. Et ex medicis δētiū q̄dā st̄ q̄ sūt resolutiue: ⁊
q̄dā q̄ sunt infrigidatiue: ⁊ quedā que sunt narcoti
ce. Et narcotice qdem qum administrant̄ in denti/
bus, sunt res lōginqores a timore. veꝝ eaꝝ multi/
plicatio qn̄qꝫ corrūpit subām δētiū. Et sil'r medici/
ne vehemētis resolutiōis, ⁊ calefactiōis, oꝫ vt non
administrent̄, nisi quꝫ ē nec̄ariū: ⁊ st̄ sic̄ pulpa collo
q̄ntide, ⁊ hellebor⁹ al. ⁊ cucumer asinin⁹, ⁊ reliq̄: ⁊
oꝫ vt caueat̄ euēt⁹ alicui⁹ eaꝝ, ⁊ narcoticoꝝ ad vē
trē. Et sil'r m'ltotiēs ē nec̄ariū ꝑforare δētē cū ꝑfora
torio minuto, vt ꝑ ipꝫ u[exuccet̄]mā nocitiua: ⁊ vt
iueniāt medicine trāsitū ad ꝓfundū ei⁹. Et acetum
qdē q̄zuis sua essentia noceat δētib⁹, tn̄ qn̄qꝫ ponit̄
in medicinis δētiū infr'antib⁹, ⁊ calefaciētib⁹ sil't: in/
fr'antib⁹ qdē, qm̄ infr'at sua substātia, ⁊ x[vt]pene/
trat: in calefaciētib⁹ v̊o qm̄ penetrat, ⁊ qm̄ adiuuat
cū incisiōe ad resoluēdū: eius v̊o nocumētū est tunc
fractū cum medicinis dentiū, que eis admiscent̄.

e † A. alijs

f A. resolutione temperata

g A. Alia litera prohibitio quidem materie q̄ ad ipꝫ defert̄ fit cum exiccatiuis frigidis, ⁊ cū ill' Alia litera que ad ipm defert̄ ⁊ exiccantia frigida ⁊ illa

h —— A.

i —— A.

k A. declināt ad caliditatem ali/quam

l A. quarum calor est

m † A. ⁊ ciperus crudus

n A. abel

o A. ⁊ vitrum

p A. caparis

q A. misusan

r A. misusen

s A. chezima/zech vel kerma/zech

t A. collutiones oris

u A. Alia litera carminet̄ seu resoluatur

x A. quoniam

ℭ De dolore dentium. Cap. iiij.

Scias ꝙ dentes qn̄qꝫ dolent ꝓpter cām dolorosam existentē in subā ipsoꝝ, ſm ꝙ ꝓposuimus in eis, q̄
preterierūt. Et qn̄qꝫ est ꝑꝑ cām doloro/
sam existentem in neruo, q est in radice
eoꝝ. Et qn̄qꝫ est ꝓpter cām dolorosam existētem in
gingiua, ⁊ apa, ⁊ additionem carnis nate in ea, re/
cipientem materiā. Aut ꝓpter mollificationē eius,
⁊ mollitiem eius: q̄re recipit materias malas, ⁊ pu
trefiunt in ipsa, ⁊ nocent δētibus: ⁊ etiā y[ponunt]
dentes cōmotos. Et quādoqꝫ fit difficile pluribus
hominibus cōsiderantibus in dentibus suis dolo/
ros̄, discernere inter eos. Et spēs cure ipsoꝝ sunt di
uerse. Doloꝝ vero dentiū cause: aut sunt malitia cō
plexionis pure ex frigore: aut calore: ⁊ exiccatio ꝓ/
pter priuationeꝫ nutrimēti sicut in senibus z[est in/
fra humectationē]ſm ꝙ scies in loco suo: aut ē cuꝫ
materia, aut vētositas. Et materia qdē aut facit do
loreꝫ cū multitudine, aut grossitie, aut acuitate. Et
quādoqꝫ est materia apans δētem ipsum, ⁊ quan/
doqꝫ est corrodens: ⁊ quādoqꝫ facit nasci vermem.
Et materiei ꝑncipiū aut est ex stomacho, aut est ex
capite: aut ex vtrisqꝫ locis simul. Et si fuerit totū cor
pus plenū illa materia, tūc cursus ex corꝑe ad den/
tes erit ex his duabus vijs. Et qn̄qꝫ dolent dentes
in febribus acutis ſm semitam cōitatis in malitia
cōpl'onis. Et qn̄ accidūt sub aliquo δētiū corrosio,
dolor, ⁊ pulsatio, tūc in radice eius est superfluitas

y A. faciunt

z A. preter q̄ꝫ sit humiditas

nõ matura: curent̃ ergo apata, ⁊ dolor, ⁊ eradicet̃.

De signis. Cap. V.

Oportet vt attẽdas, ⁊ ↄ̃sideres an cũ dolore dentis sit apa in gingiua, aut i ptibꝰ eiꝰ. Si ergo inuenies apa in gigiua, existimabis ⁊ iudicabis ꝙ fortasse cã nõ erit in ipso dẽte. Et silr̃ si fuerit cõpressio sup ipaꝫ gingiuã. [a]†⌈ ⌋Si ãt nõ iueneris apa in gigiua, tũc cã alia ẽ in ipso dẽte: aut ẽ in neruo q ẽ in radice eiꝰ. Nã si senseris apa i dẽte, aut corrosionẽ, tũc cã erit i subã eiꝰ, Et silr̃ qũ senties lesionẽ, q̃ extẽdit̃ ꝫ lõgitudinẽ in dẽte. Si ãt nõ sentit̃ lesio nisi i ꝓfundo, tũc cã ẽ i neruo, q est in radice eiꝰ, ⁊ ꝓp̃e qũ iuenit̃ dolor expãsus in carnibꝰ rubeis aut i mãdibula, ⁊ sentit̃ sic̃ stupefactio i dẽte. Et tu qdẽ significabis cõplões cal'as ⁊ frĩas ꝑ ea q̃ sciuisti: ⁊ siccitatẽ ꝑ detũitionẽ dẽtis, ⁊ cõmotionẽ eiꝰ. Et significabis vẽtositatẽ cum ꝑmutatiõe doloris extẽsi: Et humorẽ grossum cũ s̃bmersiõe, ⁊ mora doloris absq̃ cal'itate, ⁊ frĩtate apparẽtibus valde. Et hũorẽ acutũ sanguineũ: aut chol'icũ, cũ velocitate nocumẽti, qđ icurrerit ab eo qđ fac̃ dolorẽ, ⁊[b]⌈ꝑtrãsitõe exñte⌋i dolore. ⁊ alteratõe coloris ad silitudinẽ hũoris, ⁊ calitate acuta qũ tãgit̃. Et scias ꝙ initiũ hũoris ẽ ex cerebro, aut stõ ex repletione, quã iuenies ex vno eoꝝ, aut ambobꝰ. Quã ãt cã doloris ẽ in gigiua, nõ sufficit eradicatio: ⁊ nõ ẽ necessaria peitꝰ. Et si ẽ in dẽte, remouet̃ dolor cũ eradicatõe: ⁊ qñ ẽ i neruo qñ remouet̃ cũ eradicatõe: ⁊ qñ nõ remouet̃. Et nõ remouet̃ qdẽ, nisi ꝑpea ꝙ mã quã nã ⁊ medicina resoluẽ q̃rũt, iuenit locũ amplũ i q̊ expellit̃ qũ ꝓus fuerit ꝓfocata retẽta cũ dẽte.

a †A. nociua

b A. cum profundatione existẽte

De cura. Cap. VI.

Si dolor qdẽ fuerit cõitate membri, tũc incipe a mũdificatiõe mẽbri cõicãtis cũ phl'otomia, ⁊ vẽtr' sol'one, cũ eo qđ sit sic̃ hiera, ⁊ pl'pa colloqntide: aut scamõea: aut sic̃ ifusiões: aut cũ gargarismis mũdificãtibꝰ caput: cũ cã ẽ in capite. Quã ãt illic fuerit apa sensibile i gigiua, ⁊[c]⌈carnibꝰ⌋rubeis: tc̃ oportebit vt icipias cũ phl'otomia, ⁊[d]⌈scarificatiõe⌋ꝫ ṽtutẽ, ⁊ ↄ̃ditiões. Et vt teneat in ore in ꝓn° in oĩbꝰ eis, infrĩantia, q̃ st̃ ex succis ⁊ ↄ̃coctionibꝰ ⁊ silibꝰ fact' fortibꝰ[e]⌈ex⌋cãfora absq̃ sup̃fluitate i stipticitate. Et mltotiẽs qdẽ sufficit, vt sis ↄ̃tentꝰ ex oleo rof. ⁊ mastice, ⁊ oleo omphacio, aut ex oleo qđ sit sic̃ oleũ myrtinũ: Et ↄ̃fert ad illđ vt sumant̃ vinũ passulaꝝ vetꝰ, ⁊ oleũ rof. crudũ[f]⌈ↄ̃coquat̃ cũ vino i q̊ sint passule ↄ̃cocte⌋ↄ̃coctiõe bõa, ⁊ teneat̃ in ore. Deide post illđ g̃datim ordinet̃ ad resoluẽtia, ⁊ maturãtia: ⁊ caueat̃ vt ñ currat ex aliquo forti eoꝝ aliqd ad vẽtrẽ. Et ordinet̃ ẽt g̃datim ad eũationẽ ex ipso mẽbro, ita vt mittãt̃ ad radices dẽtiũ sanguisucce: aut phl'otomet̃ vena q̃ est s̃b lingua: aut vẽtoset̃ sub mento cũ incisiõe. Qđ si dolor vehemẽtior fuerit, tũc oꝫ vt adhereat sup radicẽ dẽtis, piretꝝ cũ cãfora, ⁊ reiterent̃ ambo q̃tiẽs resoluunt̃. Et si addit̃ vehemẽtia doloris nec̃ariũ ẽ multotiẽs admĩstrare opium cũ oleo rof. Sꝫ q̃tiẽscũq̃ iuenit̃ excusatio ab illo, dimittere ipꝫ ẽ meliꝰ. Immo oꝫ vt[g]⌈admĩstret̃ maturatio.⌋Qũ ãt cã est in ipo dẽte: aut in neruo, ⁊ nõ ẽ mã, imo malitia ↄ̃pl'onis, curet̃ cũ medicis dẽtiũ q̃ ei opponunt̃, notis.

Si ãt ẽ cã in malitia cõpl'onis eiꝰ, ⁊ debilitat' eiꝰ,[h]⌈cõpressio sup cal'ꝫ⌋colluat os ex oleo frẽ ↄ̃pl'onis tepido, ↄ̃inde fiat frm actu. Et si cã malitie ↄ̃pl'onis eiꝰ ẽ[i]⌈cõpressio sup frm⌋admĩstret̃ loco illiꝰ ex oleis cal'is, sic̃ ẽ oleũ de nereidẽ, ⁊ oleũ ↄ̃ ben: ⁊[k]⌈cõpri

c A. albamur

d A. solutiõe vẽtris

e A. cum

f A. in quo decoctuꝫ sit vinũ passularum

g A. intendatur maturationi

h A. est morsus seu masticatio rei calide

i A. morsus vel masticatio sup rem frigidam

k A. mordicet vl' masticet

mat sup⌋vitellũ oui assatũ cal'm: aut sup panẽ cal'ꝫ: ⁊ qñ ↄ̃ferũt ambo regimia i vnaq̃q; speꝝ malitie ↄ̃pl'onis ꝓdicta. Si ãt cã ẽ pura siccitas, tũc ↄ̃fert ei vt fricet̃ cũ eis, q̃ st̃ sicut butyꝝ, ⁊ adeps anatis.

Si ṽo est cum mã, q̃cũq̃ sit mã, acuta, aut grossa, aut ml'ta, oꝫ vt eũet̃ ꝫm ꝙ in ipsa est: Et oꝫ vt prius icipiat̃ in ꝓn° cũ eis, q̃ infrãnt ⁊ repellũt in oibꝰ ill', q̃uis sit illđ in mã calida plus nec̃ariũ, ⁊ in grossa minꝰ. Et ex rebꝰ qđ fortibꝰ ad r̃pellẽdũ, ⁊ ꝓp̃e i materijs frĩs, ẽ alumẽ adustũ, ⁊ extictũ cũ aceto, cũ eq̃li mẽsura sui sal', q̃ ãbo sint trita valđ: deide admĩnistrẽt̃: deide colluat̃ os postea cũ vio. Et ex eis q̃ cõueniũt ad repellẽdũ, st̃ galle.[l]†⌈ ⌋Qđ si mã fuerit cal'a, curet̃ cũ succ' ifrĩatiuis, ⁊ fiat ꝑparatio in eq̃tione eiꝰ. Si ãt illđ nõ vꝫ, ꝑparatio sit aut i resolutiõe eiꝰ: aut in ipsiꝰ stupefactiõe. Et si mã fuerit grossa, aut pl'ima, ꝑparatio sit, post illđ qđ diximꝰ ex curatiõe initij, cũ resolutiuis ẽt: ⁊ meliꝰ ẽ vt sit collutio oris cũ aceto, ⁊ oleo rof.[m]⌈Ipa.n. qñ attrabit⌋hũiditates radicales post sup̃fluitates. Et qñ est nec̃ariũ vt aggregent̃ ad resolutiuas, medicine stiptice, qm̃ mẽbꝝ est siccũ. Qđ si cã est ventositas, tunc curatio fiat cum resolutiuis, que dicemꝰ: ⁊ ꝓprie serapino, ⁊ galbano, ⁊ granis alharmel.

De medicinis resolutiuis. Cap. VII.

Medicine admĩstrate in doloribꝰ dẽtiũ indigẽtibꝰ resol'one, Alie st̃ collutiões oris, in qbꝰ oibꝰ oꝫ vt teneant̃ in ore spatio lõgo, sic̃ acetũ in q̊ coctũ est spoliũ ꝫpentis: aut acetuꝫ in q̊ ↄ̃cocta ẽ colloqntida, ⁊ ẽ fort' iuuamẽti valde. Et qũ frigus est manifestũ, tc̃ sit cũ vino aut aristol'. aut piretrũ, aut assa fetida, cũ sinapi: aut cortices capparis, aut cortices pini, aut mẽtastꝝ, aut folia dulb, ⁊ poliuꝫ, ⁊ cortices[n]⌈rhaphani⌋cũ aceto aut aq̃. Et silr̃ folia lauri, ⁊[o]⌈git:⌋⁊ silr̃ fustes allei cũ piretro: Aut acetũ in q̊ põit̃ ↄ̃disi teneat̃ in ore: Aut piretꝝ, ⁊ fructꝰ tamarisci i aceto. Et ad dolorẽ sansucꝰ siccꝰ: Aut radix cucumeris asinini, ⁊ eiꝰ succus i aceto: aut cũ harmel q̃ sint ↄ̃cocte i aceto, aut[p]⌈ꝫapinũ.⌋Et ad dolorẽ pl'satiuũ, ↄ̃coctio gallaꝝ crudaꝝ cũ aceto, ⁊ solatꝝ cũ aceto, ⁊[q]†⌈ ⌋bẽgi cũ aceto, ⁊ cornua cerui adusta ↄ̃cocta i aceto sq̃llitico, trita ⁊ ↄ̃fecta i oxymelle. Et alie st̃ gargarismata cũ silibꝰ eoꝝ q̃ ꝓdiximꝰ ↄ̃ collutiõibꝰ oris. Et ex eis ẽ, vt decoquant̃[r]⌈passe mõtane⌋⁊ allea i aq̃, ⁊ fiat ex eis gargarisma, ⁊ dimittat̃ os aptuꝫ, ⁊ currat saliua pl'ima. Et alie st̃ masticatiões accepte ex medicinis ꝓdictis, ⁊ silibꝰ eis. Ex illis ẽ vt sumant̃ mẽtastꝝ mõtanum, ⁊ piretꝝ, ⁊ pip al', ⁊ myrrha, ⁊ ↄ̃ficiant̃ cũ carne passulaꝝ, ⁊ fiãt ex eis auellane, ⁊ masticet̃ ex eis oĩ die auellana vna. Et alie st̃ linimẽta, ⁊ epithimata, ⁊[s]⌈rorationes⌋⁊ empl'a facta ex medicinis resolutiuis notis, ⁊[t]⌈ponunt̃ in eo qđ hꝫ eẽntiã tenacẽ. sicut ẽ mel, aut kitrã: aut aliqd dissolutũ in aq̃ q̃ resoluant̃: aut ↄ̃ficiant̃ cum aq̃ sola: aut accipiat̃ sulfur recẽs⌋⁊ liniat̃: aut sumat̃[v]⌈pulsatiuo⌋sinapi tritũ solũ: aut cũ assa fetida: aut accipiat̃ sulfur recẽs, ⁊ cũ assa vl' sagzenea ⁊ ponat̃ sup radicẽ dẽtis. Et ex eis q̃ sunt exꝑta, est vt sumat̃ medulla nucleoꝝ ꝑsici, ⁊ q̃ꝫtum est medietas eius ↄ̃ pipe, ⁊ ↄ̃ficiant̃ cũ kitrã ⁊ fricet̃ cũ eis dens[x]†⌈

⌋aut nigella ↄ̃trita ⁊ ↄ̃fecta cum oleo applicet̃, ⁊ liniat̃ cũ ea. Et ex eis q̃ st̃ exꝑta ẽ vt sumat̃ pipis, ⁊ piretri, ⁊ staphisagrie, ⁊. ꝫꝫ. oĩuꝫ añ ps. i. baurac armeni ps. i. ⁊. s. terant̃ bñ, ⁊ fricẽt̃ cũ eis dẽtes, ⁊ gigiua: qm̃ st̃ vehemẽt' iuuamẽti. Et qñ

l A. cum aceto

m A. Alia litera qm̃ q̃nq̃ attrahit acetum

n A. Alia litera eius
Alia litera ambrotanum

o A. alseilem

p A. Alia litera cibichẽgi ↄ̃coctum in aceto

q †A. decoctio

r A. zibib algiebeli

s A vaporatiões

t A. aggregent̃ cũ eo qđ hꝫ spissitudinẽ mellis aut kitran, aut rei dissolute, aut ↄ̃ficiant̃ cũ aq̃ sola, aut accipiant̃ caules contriti
Alia litera accipiat̃ sulfur contritum

v A. ad pl'satiuũ dolorem

x †A. ⁊ applicetur super ipsuꝫ aut liniatur tyriaca sola, aut assa fetida sola, aut sazanea, aut ↄ̃fectio aschan.

barbe fit emplr̃m cuz eis q̃ sũt: sicut malua, ⁊ camemilla, ⁊ anetũ, ⁊ semẽ lini, ⁊ ꝺcoctio aneti, ⁊ oleũ ei⁹ ⁊ administrant. Et G. q̃dẽ existiauit ꝙ epar ᵃ[stellionis] q̃ñ ponit̃ sup ꝺẽtez dolorosuz, corrosuz, sedat̃ dolorẽ ei⁹. Et alie sũt vaporatiões exteri⁹ adhibite: ⁊ oꝫ vt administrent̃ aut añ cibũ duab⁹ horis: aut p⁹ ip̃z. iiij. horis: ⁊ hoꝝ ẽ nec̃itas pp vehemẽtiã doloris, sicut si fiat vaporatio cũ sale ⁊ milio: aut cuz oleo calefacto: aut cũ cera liq̃da. Et q̃ñz vaporat̃ barba faciẽdo vaporatõez p⁹ vaporatiõez, vt ad ip̃az trahat̃ mã: qũ.n. ap̃at̃ barba, sedat̃ dolor: ⁊ p̃pe quz ᵇ[coq̃t̃] ꝺẽs cũ oleo feruẽte i illa hora. Et alie sunt cauterizãtes: ⁊ regimẽ q̃dẽ cauterij ẽ, sicut vt ꝺcoq̃nt̃ oleũ cũ aliq̃b⁹ medicis resolutiuis p̃dictĳ, aut soluz. Aut sumit̃ ac⁹, ⁊ ignit̃, ⁊ sbmergit̃ in illo oleo, ⁊ fit vt penetret in vacuitate ẽbube igeniose sup ꝺẽtẽ dolorosuz ꝺõec p̃ueniat ad ꝺẽtem, ⁊ cauterizet ip̃z. Et q̃ñz põit̃ ᶜ†[ ] i circuitu ei⁹ cera, aut massa, aut aliq̃d aliꝺ distinguẽs iter ꝺẽtẽ: ⁊ iter ꝺẽtes, q sũt in circuitu ei⁹, ⁊ carnes rubeas. Et iuuamẽtũ q̃dẽ hui⁹ ad illũ i q̃ mã ẽ i ip̃o ꝺẽte, ẽ plˀz. Et quz distillat̃ in embuba ẽt oleũ feruẽs, p⁹ igeniũ p̃dictũ. Et oleũ q̃dẽ oliue ẽ ꝯueniẽti⁹ oleis reliq̃s. Et q̃ñz necessariũ ẽ in cauterizãtib⁹, vt p̃foret̃ ꝺẽs p̃foratorio miuto, vt penetret i ip̃o ṽtus cauterizatiua. Et q̃ñ nõ valẽt curatões, cauterizet̃ ꝺẽs cũ acu ignita totiẽs, ꝺõec p̃ueniat ad vltimũ i cauterizatõe ei⁹: ⁊ fortasse sedabit̃ dolor, ⁊ frãget̃ ꝺẽs. Et alie sũt fricatiões accepte ex eis, q̃ꝝ p̃terijt narratio. Et ʒʒ. q̃dẽ cũ melle ẽ fricatio iuuãs, ⁊ ẽt acetũ, ⁊ sal, ⁊ ẽt acetuz, ⁊ pulpa collog̃ntide, ⁊ piretꝝ. Et alie sũt fum⁹ ⁊ suffũigationes, ⁊ i eis meli⁹ ẽ vt fiãt itraiectorio. Et q̃ñz suffumigat̃ ex resolutiuis, sicut ven] collog̃ntide, aut g̃nis ei⁹: aut g̃nis sinapis: aut vngula asini: aut semie cepe: ⁊ p̃pe ad ṽmẽ: aut folijs myrti aut polio: aut folijs rute, aut piretro. Et alie sũt caputpurgia resolutiua, sicut aq̃ cucumeris asinini, ⁊ succ⁹ radicis sicle, ⁊ ⁊ fassasa, ⁊ aq̃ sansuci. Et alie sũt distillatiões in aurẽ ᵈ[q̃ sequunt̃ dolorẽ sicut si administrent̃ ista caputpurgia distillata in aure: aut]succ⁹ cappar] hũidi. Et alie sũt ipletiões corrosiõis, si fuerit cã doloris ex corrosiõe: ⁊ oꝫ vt sbtiliet̃, ⁊ nõ ipleat̃ cũ labor̃, ⁊ vehemẽtia addẽte i dolore, sicut galia cũ cipis, aut cũ mastice: ⁊ fortior illo ẽ assa fetida cũ ᵉ[sapino:]aut nigella trita cũ oleo, aut pip̃: aut fex adusta: aut euforbiũ: aut piretꝝ. aut ipleat̃ ex medicamine medulle p̃sicoꝝ p̃dcõ: imo ipleat̃ calidus cũ fr̃is, ⁊ frigidus cuz calidis. ᶠ[†]

b —— A. Alia litera ⁊

Alia litera e A. kibikengi

f † A. ⁊ alie sunt eradicatiue s; ei faciemus capl'z ⁊ nõ est ꝯueniẽs administratio earũ, nisi sit dolor in ipso dente nõ in alijs.

De medicinis stupefactiuis. Cap. VIII.

Quãdoq; administrant̃ s; modos p̃dictos in resolõne. Et eꝝ meli⁹ ẽ vt sint ꝺlinite: aut annexe: aut iplẽtes, cũ tñ q̃ñz administrent̃, vt sint ᵍ[masticatiões] ⁊ suffumigatiões. Ex eis itaq; ẽ vt sumat̃ semis hyusq̃ami albi, ⁊ opij, ⁊ storacis, ⁊ galbãi oĩuz añ põdus. ʒ. ij. pipis ⁊ asse fetide ꝺ sceni ãboꝝ. ʒ. i. fiat ex eis collyriũ cũ coagulato vue, ⁊ ponat̃ sup ꝺẽtẽ dolorosuz. Aut sumant̃ opij ⁊ castorei p̃tes eq̃les. Et distillet̃ ex eis g̃. i. aut g̃. ij. in oleo ros̃. i aurẽ ʰ[vbi ẽ dolor] aut sumat̃ qꝺ adhereat ex radice mãdragor̃: q̃ñz. n. sedat ip̃z: aut sumat̃, s; ꝙ ꝯñsuz ẽ, ex mõ suffumigatõis cũ semie hyusq̃ami albi: Aut ꝺcoq̃t̃ radix mãdragore solũ: aut cũ hyusq̃amo albo cũ vino, ⁊ teneat̃ in ore. Et q̃ñz dant̃ in potu ẽt narcotica, sicut filonioz: ⁱ[potat .n. ip̃z] q ꝺ ꝺẽte suo ꝯq̃rit̃, ⁊ accipit ex ip̃o i ore suo, ⁊ dormit: ⁊ maturat̃ egritudo ei⁹, ⁊ q̃escit dolor ei⁹.

a A. samabras

b A. cauterizat̃

c † A. ante illud

g A. collutiones

h A. q̃ est in p̃te dentis dolentis

i A. q̃ñ sanat eũ

Et ex eoꝝ summa q̃ stupefaciũt absq; nocumento, est aqua infrata cum niue in vltimo, ⁊ ponit̃ in ore acceptio, post acceptionẽ, donec stupefiat ꝺẽs: q̃re q̃escit dolor oĩno, q̃zuis q̃ñz sit addẽs in p̃ncipio.

De dente commoto. Cap. IX.

Quãdoq; cõmouet̃ ꝺẽs pp cãz p̃mitiuam ex cãu, aut p̃cussione, ⁊ q̃ñq; ꝯmouet̃ ex hũiditate mollificãte neruũ ꝯstrĩgẽtẽ. ᵏ[†] ⁊ q̃ñz ẽ ꝺẽs cũ h piguis, deide extẽuat̃. Et q̃ñz ꝯmouet̃ pp corrosionẽ accñtẽ origini ꝺẽtiũ, ⁊ ãplificat eã: aut sbtiliat ꝺẽtẽ p illꝺ qꝺ miuit̃ ex eo, ˡ[⁊ nõ fac̃ dolere]. Et q̃ñz ꝯmouet̃ pp ꝺtumitionez accñtẽ dentibus, pp siccitatẽ ꝺñantem: sicut accidit ꝺẽtib⁹ ꝯualescẽtiuz, ⁊ senuz, ⁊ eis q famez tollerãt vehemẽtẽ ꝯtinue, ⁊ abbreuiat̃ ab eis nutrimẽtũ. Et q̃ñz ꝯmouet̃ pp abbreuiatõez carnis ᵐ[albamur.]

k † A. dentem

l A. aut pp diminutionẽ vel corrosionez alderugi

m A. algamur

De cura. Cap. X.

Oportet vt deuitet masticatiõez cuz illo ꝺẽte, ⁊ minoret locutionẽ, ⁊ nõ tãgat ip̃z mãu, neq; lingua, ⁊ penit⁹ dimittat masticationẽ, ⁊ intẽdat ad sorbitõez q̃ztũ p̃t. Qꝺ si cã fuerit corrosio curet̃ corrosio ⁿ†[ ] ⁊ reliq̃. Et si cã fuerit detumitio succurrat̃ cuz cibarijs: qũ tñ h sit ex eis q̃ꝝ ᵒ[obuiatio] ẽ difficil'. Deide cũ humectãtib⁹ curet̃, faciẽdo vt adhereãt, ⁊ fricãdo, ⁊ distillãdo i aurẽ, sicut ẽ oleũ ros̃, ⁊ ꝺ salicib⁹, ⁊ succ⁹ folioꝝ solatri: imo cũ stipticis, ᵖ[Nã si ẽ pp ꝺtũitiõez dentĳ, nõ valẽt cibaria, q̃ñ ip̃a forsitã non ipinguãt ip̃z velociter: Immo oꝫ vt curet̃ cũ stipticis]frigidis: ⁊ silr̃ si accidat a p̃cussione. Si autẽ ꝯuenit ab humiditate mollificãte, oꝫ vt curet̃ cum stipticis calefaciẽtibus, ⁊ administrent̃ stiptica oppilatiua ex medicis ꝺẽtium, colluendo os, ⁊ fricando, calefactis: sicut collutio oris ex aq̃ in q̃ decocta sunt alsedar paꝝ, ⁊ folia cupressi: aut ᑫ[passo]in q̃ ꝺcoctum est alumẽ cuz medietate sui de sale: aut cũ aqua in qua decoctuz est serapinũ. Et ex adherentibus est, vt sumat̃ aluminis. ʒ. ij. sal'. ʒ. i. annectant̃ sup radicem dentis: Aut cortices eris cũ oleo ⁊ radicis lilij ⁊ corticis cupressi oium añ. ʒ. iiij. ⁊ aluminis pars. i. ⁊ sumant̃ cineris tamarisci ⁊ sal' equaliter: aut cornu ceruini adusti, ⁊ sal' ʳ[ ]confectoꝝ cuz melle ˢ[adustoꝝ, ⁊ myrrhe aduste]omnium añ. ʒ. x. Aut myrrhe, ⁊ croci, ⁊ spice, ⁊ masticis oium añ. partes. ij. rute sicce, ⁊ sumac, ⁊ balaustie. oium partes. iij. fiat ex eis ꝺẽtifriciũ. ⁊ qꝺ adherat: Et etiaz stiptica p̃mista cũ aloe ⁊ colcotar ⁊ climia. Dentifricium conueniens ad hoc capl'm, ⁊ ad alia Ciperi, ⁊ rosaruz, ⁊ spice aromatice, ⁊ sal' gemme, ⁊ carmezit, ⁊ cornu ceruini adusti partes equales. Et ad illud quod est causa diminutiõis carnis gingiuarum, sumantur alumen iamennm, ⁊ xiloaloes adustum, ⁊ ciperi, ⁊ sumac, ⁊ balaustie.

n † A. ⁊ administrẽt̃ stiptica constringẽtia ex medicinis facientib⁹ ad ꝺẽtẽ vl' appropriatis ꝺẽtib⁹, colluẽdo os, ⁊ fricando,

o A. rectificatio vel curatio

Alia litera p —— A.

Alia litera q A. vino

Alia litera vino de passis

r † A. adusti

Alia litera s —— A.

De perforatione ⁊ corrosione dentium, Cap. XI.

Accidit illꝺ ex humiditate ᵗ†[ ]putrefacta i eis. Intẽtio in cura corrosionis, est p̃hibere additionem eius, qꝺ corrodit̃: ⁊ illud fit cum mundificatione subẽ corrupte, ⁊ resolutione materiei ᵘ[ledentis]illud: ⁊ prohibitione dentis: ne recipiat illas mãs: ⁊ conuersione illaꝝ materieꝝ ab eo cũ euacuantib⁹, si eis indiget̃. Et medicine p̃hibitiue corrosiõis, sunt exiccatiue. Si autẽ est fortis, indiget fortibus, vehemẽtis exiccationis, ⁊ calefactionis. Et si est debilis, sufficiunt

Alia litera t † A. mala

v A. causantia

in eo exiccatio, ⁊ stipticitas, sicut litiū, ⁊ myrt⁹, ⁊ spica celtica: ⁊ ipsarum administratio fit ex mōis q̄s p̄dixim⁹. ⁊ plm ei⁹ ex caplo impletiōis. Ex illis. n. ē, vt impleatur cū galia, ⁊ cipis: aut galia [a] sola: prohibet eniz corrosionē ⁊ sedat dolorē: Aut impleatur mastice, ⁊ cipis, ⁊ myrrha: aut storace: aut gall' viridib⁹, ⁊ litiō: Aut storace ⁊ opio, aut galbano: Aut sulfure citrino, ⁊ litio: aut [b] visco albotin, ⁊ pipe: aut cum galia: aut [c] † albotī, ⁊ mētastro: Aut cū nigella ꝯtrita ⁊ ꝯfecta cū aceto ⁊ melle: Aut cū sulfure replēdo aut liniēdo: Aut cū. 33. ꝺcocto cū melle: [d] aut cū aceto: qm̄ ipm est vltimū ad hoc. Aut assa fetida: aut cū alkitrā: Aut cū assa fetida ⁊ [e] āmoniaco: aut assa fetida sola, ⁊ bulliat cū cera, vt nō resoluatur. Est. n. vehemēs ad sedandū dolorem: aut [f] cera sola: aut cū medicis aut cū litiō ⁊ dragagāto. Et iā expta ē cāfora in implēdo, ⁊ ē iuuatiua in ipsa vltie cū prohibitiōe additiōis corrosiōis, ⁊ sedat dolorē. Et oz vt adiuues te cū eis, q̄ p̄terierūt in caplo doloris dētiū. Et qn̄qꝫ administratur in hoc epithimata ex castorei, ⁊ piretri, ⁊ opij, ⁊ galbani ptibus eq̄lib⁹, ⁊ pipe ⁊ cardamomo cū melle: aut piretro, ⁊ myrrha cū melle: Et [g] ḡnis alcadra viridib⁹ cū melle: aut vinū bonū: cui supfunditur acetū feruēs: Aut ep̄e [h] lacerte aut sulfure [i] † cū eq̄li mēsura litij: aut pipe ⁊ lacte titimali: aut baurac, ⁊ piretro: Aut galbāo, ⁊ semie hyusqami albi: Aut storace, ⁊ opio. Medicamē bonū. ℞. baurac, ⁊ albēgi amborum añ. ptes. ij. piretri pipis amborum añ ptē. j. [k] epithymi ptes. iij. ponantur sup locū. Et iterum. ℞. [l] capitū ḡnatorum, ⁊ pipis, ⁊ [m] semis iūipi oium añ. ptē. 5. Et qn̄qꝫ administratur implēdo ex eo, ⁊ epithimādo. Et qn̄qꝫ ponitur sup locū [n] calidicō forte: aut suristicō: Aut calcis ptes. ij. ⁊ sal' āmoniaci, ⁊ alumis, ⁊ myrrhe, ⁊ gallarum, ⁊ acatie ⁊ ireos oiuz añ ps. i. ⁊ ordeū adustū, ⁊ spuma maris: ⁊ qn̄qꝫ additur i eo galbanū. Et qn̄qꝫ iuuatur ex collutiōib⁹ oris retētis in ore magnifice si ꝺcoquatur radix capparis cū aceto, donec ꝯsumatur medietas aceti, ⁊ teneatur in ore. Et administrentur distillatiōes in ipsa corrosiue, sicut arsenicum dissolutum in olo ferueat, ⁊ distilletur in corrosum. Et ex eis que iuuant, est vt distilletur in latere dentis corrosi oleum [o] rof.

¶ De [p] ruptura dētiuz ⁊ eorum corrosiōe. Cap. XII.

Et cā in hoc fm plz ē ꝯuersio ꝯplonis ei⁹ ad hūiditatē. Et qn̄qꝫ est cā in ipo, vt exiccetur siccitate vehemēti. Sz dria, ē manifesta detūitō, ⁊ ꝯriū ei⁹. Et si est illic significatio alteratiōis coloris, aut corrosionis sigt complexionem humidam habentem materiam.

¶ De cura. Cap. XIII.

Et curatio p̄ma ē prohibitio materiei, ⁊ [q] mūdificatio dentis cū stipticis fortib⁹ p̄dictis. Et alumē qdē ē forti impssiōis in hoc: ⁊ si sūt calefaciētes cū hoc nō ē [r] earum laborvan⁹ sicut est helleborus niger mistus cum melle. Si vero est a siccitate cura eius, est cura siccitatis.

¶ De alteratione coloris dentiuz. Cap. XIIII.

Qvandoqꝫ fit illō pp alteratione [s] ei⁹ qō coopit eos ex linimēto ⁊ facit accidere pānū. Et qn̄qꝫ fit lapis in dētiū radicib⁹ cui⁹ eradicatio ē difficil'. Et qn̄z fit pp mām malā penetrantē in subām dentis: ⁊ alteratur in ea, ⁊ corrūpit colorē eius, conuertendo ad colorem melongie, ⁊ similium, ⁊ preter qꝫ fit sup ipm pānus.

Alia litera
a A. cuz muscho solum
b A. guma
c † A. cuz guma
d A. ⁊
e A. sceba
f A. galbanū solum
Alia litera
hir solum
g A. granū viride cū melle aut vino bono
h A. hadaie
i † A. vino
k A. opij
l A † storacis ⁊
m A. abe l
Alia litera
abel stafisagrie ⁊ seminis vrtice ⁊ opij
n A. felendifiun forte aut suristhan
o A. amigdalarum
p A. cōminutiōe dentiū ⁊ eorum fractura
q A. confortatio
r A. iuuatiuum
s A. coloris illi⁹ supfluitatis viscose que sicut linimētū dētibus adheret

¶ De cura. Cap. XV.

PRimo qdē curetur cū eo qō abstergit, ⁊ mūdificat, sicut spuma maris, ⁊ sal, ⁊ [t] nasturciū tritum: ⁊ cinis ostracorum, ⁊ cinis radicis canne, ⁊ aristol. ro. ⁊ [u] ordeū adustū, ⁊ sal gēma q̄ oia sint fz eq̄les ptes: ⁊ si vis adde in eo ostra cū limatiarum adustū: Aut sumatur abrotani adusti ⁊ pipis āborum añ ps. j. [x] āmoniaci ptes. iij. ⁊ folij. ij. ⁊ gypsi adusti. x. ptes, terantur ⁊ administretur. Et si fuerit supflua, tūc flos eris cū melle. Et ex eis q̄ albificāt in dispōne, ē tritura catini de sceni: aut tritura vitri: aut masacūie, ⁊ alsumbedig, ⁊ lapidis adamātis. Scd̄o v̄o curetur cū eo, qō resoluit mām, ⁊ extrahit eā, aut abstergit eā, sicut pip, ⁊ mētastrum, ⁊ costus, ⁊ aristol. ro. ⁊ assa fetida p̄miscetur cū abstersiuis p̄dictis: ⁊ sic ē dētrificiū qō dixim⁹ añ: aut hoc dētrificiū bonum. ℞. radicis aristol. ptē. j. cornu ceruini adusti ptes. ij. masticis ptes. iij. olei rof, ptes. v. terātur ⁊ administrentur. Aliō. ℞. abrotani ⁊ sal' torrefacti ⁊ lilij oium añ. ptes. iiij. cipi ptes. v. spice ptē. j. pipis ptes vj. Aliud. ℞. sal' q tādiu adustus fuerit donec fuerit vt carbo, partes. iij. folij partes. ij. ⁊ spice ptez. j. ⁊ iterum cineris ostracorum ptes. iiij. rosarum siccarum partes. v. cipi ptes. iij. [y] floris hyusqami partem. j.

¶ De facilitate originis dentium. Cap. XVI.

Qvandoqꝫ accidit infantib⁹, vt dentiuz eorum natiuitas sit difficil'. Et qn̄qꝫ cōicat ei solo vētris: quare necessariū est, vt cōmēsuretur cū epithimatib⁹ sup vētrē, ⁊ succis [z] p̄paratis ⁊ retētiōe eorum. Est ē necessariū vt liniantur cū collyrijs p̄dictis in libro vniuersali. Et ex eis qbus ortus dētium fit facilis, est fricatio cū adipibus, ⁊ cerebellis, ⁊ proprie cerebro leporis extracto ex capite eius post decoctionē: aut cū alcāna, ⁊ butyro ⁊ oleo de lilio. Et iā dictū est qꝫ lac caninū confert in hoc vehemēter cū proprietate sua. Et si dolor vehemētior fiat, liniatur cum succo solatri, cuz oleo rof. calefacto. Et oz vt prohibeatur masticatio sup rez, que hz essentiā tenacē. Immo oz vt nutrix intromittat digitū suū in ore ei⁹ tunc, quū incipit dolere pp ortū dentiū, ⁊ fricet gingiuā eius vehemēter, vt currat ab ea humiditas ex via gingiue. deide fricetur cū medicinis p̄dictis. Qn̄qꝫ dētes parump apparēt, oz vt fiat emplm capiti, ⁊ collo, ⁊ mādibulis cū lana submersa in oleo, ⁊ distilletur ēt in aure ei⁹ oleū: ⁊ nos iā p̄misimus tale, q̄le est caplm hoc in libro. j.

¶ De regimine eradicationis dentiū. Cap. XVII.

Qvoniā qn̄qꝫ aduenit ex dente doloroso, vt nō recipiat curam oino, ⁊ fit vt quotiēscūqꝫ sedatur nocumētū q̄ leditur, in primo redeat: Amplius fit vicinitas ei⁹ reliqs dētib⁹ nocumentū pp illō, qō ex ipo ptrāsit ad eos, ⁊ nō inuenitur ad ei⁹ rectificationē semita tūc cura ei⁹ ē eradicatio. Et ipse qdē qn̄qꝫ eradicatur cū tenalijs, post ꝺtectionē ab eo qō tenetur cū radice ei⁹. Et oz vt attēdas añ eradicatōez, ⁊ ꝯsidera an egritudo sit i ipo dēte: Nā si nō fuerit, nō oportebit vt eradicetur: Et nō eradicetur qū cā fuerit in gigiua: aut fuerit i neruo, q est sub dēte. Illō. n. q̄uis dolorē parūp alleuiet, nō tn̄ ipz ꝺstruit: imo redit. Et nō qdē alleuiat ipm, nisi pp illō qō resoluit ex materia tūc, ⁊ cum eo qō puenit ad ipsum ex medicinis. Et in eradicatiōe illorū dentium, q non cōmouentur est timor, ex [τ] qbusdam nocumentorum plurimorum: quandoqꝫ enim detegitur a mandibula, ⁊ putrefit pars substantie eius, ⁊ ex

Alia litera
t A. ⁊ testa ꝯtrita
Alia litera
v A. origanus
x A. amomi
y A. sumitatum squinanti
z A. ebibitio
τ A. nocumētis plurimis

citat dolorē vehemētē. Et qñq3 excitat dolorē ocu/li, ⁊ febrē. Quū ergo scieris q eradicatio ē diffi cil: aut nō tollerat eā īfirm⁹, tūc nō erit rectū vt mo/ueat cū vehemētia. Illud nāq3 est ex eis, que in do/lore augmētū faciūt[a] [quū tñ ↄueniēs ē qñq3 si fue/rit egritudo pp cāz in dente. Nā si cōmoueat] resol uit mā sub ipso, ⁊ sedat dolor. Qñq3 vero eradicat cū medicis: ⁊ recti⁹ qdem est, vt incidat in circuitu dentis cū phlomo, ⁊ administret sup ipm medica/mē. Et ex illis ē, vt sumant cortices radicis moro⁊, ⁊ pireti ⁊ terant in sole cū aceto forti donec fiat to tū sicut mel: deīde liniat cū eo radix dētis in die tri bus vicib⁹. Aut terat piretꝝ ⁊ in aceto sub sole di/mittat .xl. dieb⁹: deinde distillet sup illud, qđ incisū est, ⁊ dimittat hora vna: aut horis duab⁹. Et qñq3 inuestit sanus cera bene: deinde extrahit q̄re eradi cat: aut ponit loco piretri radix cucumeris asinini: aut linit cū arsenico nutrito cum aceto, qm̄ mollifi cat eā: aut sumant seminis vrtice, ⁊ galbani partes equales: aut vrtica ⁊ ð ture duplū ei⁹, ⁊ ponat sup radicē dentis[b] [eius:] ⁊ qñq3 feruet cuz folijs fici: qm̄[c] [ipm frāgit eam] ⁊ eradicat ipm cū facilitate: Et fex aceti ipsi⁹ est mirabil. Et qñq3 sumant corti ces mori, ⁊ cortices capparis, ⁊ arsenicū citrinū, ⁊ piretꝝ, ⁊ vene, ⁊ radices collognitide, ⁊[d] [sisamū ⁊ ↄficiant cū aqua aneti:] aut cū aceto forti, ⁊ dimit/tat trib⁹ dieb⁹: deinde liniant: Aut sumant venarū citrinaꝝ, ⁊ corticis mori amboꝝ añ ps. i. ⁊ arsenici citrini ptes. ij. ⁊ ↄficiant cū melle: ⁊ ponant in cir/cuitu dētis toti⁹, qm̄ eradicat eū: Aut sumant radi cis abrotani, ⁊ lactis titimali ps. j. radicis titimali ptes. ij. ↄficiant cū melle: ⁊ ponant sup ipz: ⁊ si dēs est debilis, liquefiat cera cū melle in sole, ⁊ distillet sup ipsam oleum, ⁊ precipiat vt masticet eam.

a A. Quis qñq3 accidat q sit e/gritudo non in dente, ⁊ quū cō/mouetur

b A. molaris

c A. mollificat ipsum

d A. Alia litera scebram ⁊ confi/ciant cuz aqua alumis

De fractione dentis corrosi ⁊ est sicut eradicatio si ne dolore. Cap. XVIII.

Onficiat farina cū lacte titima li, ⁊ ponat sup ipsum aliqb⁹ horis: qm̄ franget. Et oz vt po/nant in ipso folia volubil maioris acu te: Et adeps rane arboree ē[e] [incisiu⁹] fractiuus: Et est rana viridis que hospitat in plan/tis, ⁊ arboribus, ⁊ ascendit ex arbore ad arborē.

e A. eradicatiu⁹ e

De vermibus dentium. Cap. XIX.

Umant semis hyusqami albi, semis porri amboꝝ añ. ptes. iiij. semis cepe ptes. ij. ⁊. ʒ. ↄficiant cū adipe capno ↄtrito, ⁊ fiāt inde pille, q̄ꝝ vnaq̄q3 sit. ʒ. j. ⁊ fiat suffumigatio ex vna pillulaꝝ cū cooptura capitis ⁊ cū traiectorio.

De causa stridoris dentium. Cap. XX.

Tridor dentiuz in somno fit pp debilitatē lacertoꝝ mā/dibulaꝝ: ⁊ ē ex eis, sic spasm⁹: ⁊ accidit infantib⁹ multotiēs, ⁊ remouet qñ fiūt puberes. Et qñ multiplicat stridor den tium, ⁊ sonitus eoꝝ in somno, indicat epilepsiā, aut apoplexiā, aut spasmū: aut sigt vermes in vētre. Et ille qui est ex vermibus, est habens vicissitudines.

De cura. Cap. XXI.

Toz vt curet patiēs illō cū mūdi/ficatiōe capitis, ⁊ inunctione colli ex oleis calidis odoriferis, in qui/bus est virtus stiptica.

De dente q elongat. Cap. XXII.

Portet vt sumat digitis: aut in strō ↄstrictiuo: deide li/met cū lima. Postea sumāt grana lau/ri, ⁊ alumen, ⁊ aristol. lōga, ⁊ fricetur cum eis.

De congelatione dentium. Cap. XXIII.

Ongelatio est stupor qdam accidēs denti. Et illud est pp cām[f] [retentā] ⁊ est aut sti/ptica, aut pōtica.[g] † [ ] Et qñq3 est pp illud qđ occurrit dēti adueniens extrinsecus, aut[h] [stans]. Et qñq3 fit pp illō, qđ ele uat ad eos ex stō, quū fuerit illic humor acetosus. Et qñz seqt imagiatio existiatiua, quū pñs est ille q masticat acetosū masticādo[i] [cum trāsmissiōe.]

f A. exasperantē

g † A. aut acris

h A. faciens vo/mitum

i A. masticatiez post masticatōeō

De cura. Cap. XXIIII.

Onfert ei masticatio portulace valdē,[k] † [ ] aut se/minis portulace ↄtriti, ⁊ īfusi cū aq̄: aut glutinis alibat: aut amigdale: aut nucis regalis: ⁊ alnerḡil ꝓprie: aut auellana, ⁊ oleū omphacinū fricādo: aut fex olei igrossati in vase ereo[l] [cū melle] in sole, aut sup ignē: ⁊ collutio oris cum lacte asinino, ⁊ oleo tepido. Aut[m] [cordu meni cū vino, ⁊ grana lauri, ⁊] aristol. lōga: aut as/sa fetida: aut lac titimali ⁊ sqlla: Et sal ꝓpterea qr oppositus est acetositati, ↄfert valde stupefactioni.

k † A. Alia litera aut albaucb

l A. Alia litera sicut mel

Alia litera m A. pice vasoꝝ in qbus vinum recōdit aut gra/na lauri aut

De ebet dentiuz ⁊ cura eius. Cap. XXV.

St vt dens nō tolleret aliqd. frūz, neq3 calidum, neq3 duꝝ. Et plm eius est ex frigore: ⁊ est ꝓcedēs do/lorē dētiū, Et quū cā in hoc est frig⁹, administra grana lauri, ⁊ alumē, ⁊ ari stol. lōgam: ⁊ vaporationem assiduā cū vitello oui: Qđ si cum illa non sedet, fricet cum hierapic̄. Si aūt non valet, tūc cum tyriaca. Et oleum sinapinū est iuuatiuū valde. Alkitrā calefactū, cum eo mul/totiens iniungitur fricando, est iuuatiuum valde. Si aūt causa fuerit complo calida, ⁊ est raro, signi ficabit ipsam color gingiue, ⁊ tactus eius, ⁊ tactus dentiū: quare oportebit vt assidue fricatio dentiū cum oleo ros.[n] [tepefacto] in quo[o] † [ ] sint cāfora, ⁊ sandali. Et administrentur mucilago psi/lij,[p] † [ ] ⁊ masticatio portulace: aut seminis eius proprie.

n —— A.

o † A. cōminuta

De cura debilitatis dentium. Cap. XXVI.

Onferunt ei stiptica ꝓdicta, ⁊ galle aduste extin/cte in aceto: ⁊ grana myrti albe: ⁊ sal[q] † [ ] torrefactum, ⁊ extinctum in aceto, ⁊ alramic, ⁊ vinum stipticum, ⁊ dentifricia stiptica. Dentifriciū bonuz. ℞. ciperi. ʒ. iij. myrobolanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ. ʒ. v. cinami grosii, ʒ. xv. cinamomi. ʒ. iij. aluminis. ʒ. ij. piretri. ʒ. vij. sal ammoniaci, piperis lōgi, galie, croci oium añ. ʒ. j. salis. ʒ. v. sumac preparatoꝝ corij. ʒ. ij. fruct⁹ tamarisci. ʒ. iij. cardamomi. ʒ. iiij.[r] [aristol.] ʒ. xvj. balaustie. ʒ. iiij. terant oia ⁊ aggregent. Dētifriciū bonuz. ℞. sandali rubei cubebe saufel oium añ. ʒ. xv. cinamomi grossi. ʒ. v. cinamomi. ʒ. ij.[s] [bakiz.] ʒ. iiij. ↄficiant cum amilo tritici. Dentifricium ad hanc rem bonum. Sumat kiscordei, terat, ⁊ inuol uat melle, aut kitrā paucos scemio ⁊ fiāt troc. ide, ⁊[t] [submergatur charta de pāno] ⁊ ponatur super lacertulum positum in radice furni: cunq3 eius co/lor denigratur, extrahatur, ⁊ accipiatur ex eo pars vna, ⁊ ex ruptura xiloaloes, ⁊ balaustiis ⁊ ciperis, ⁊ cortice granati, ⁊ sale ex omnibus añ. pars. j. te/rantur ⁊ fiat ex eis dentifricium. Et quandoq3 su/muntur ordei adusti[u] [narati]. partes. xx. ⁊ ciperi, ⁊ saufel, ⁊ alkarmezit omnium añ. partes. iiij. ⁊. ʒʒ. pars. i. fiat ex eis dentifricium.

p † A. Alia litera cum aq̄ rosaruz

q † A. gema

r A. zurumbet

s A. bacham

t A. inuoluatur cum carta

v A. Alia litera contusi

¶Fen.viij.de dispositionibus gingiuarum, ꝛ est tractatus vnus.

¶De egritudinibus gingiuarum. Cap.I.

Gingiue accidũt apata causa mãei descendẽtis ad ipsam ſm pl'm ex capite. Et qñz est propter cõmunitatez stomachi. Et qñqꝫ accidũt ei apostemata i initio hydropisis, ꝛ accñtiũ [a]⌈malitie forme⌋ ꝓpter illud qḋ ad eã eleuat̃ ex vaporib⁹ corruptꝭ. Et sigtur genus mãei ꝑ colorẽ, ꝛ tactũ. Et qñqꝫ sũt ex eis manifesta, recẽtia, velocia ad suscipiẽdã curã: ꝛ ꝓfunda ad suscipiẽdam curã, tarda: ꝛ qñqꝫ sunt cum fe.

¶De cura. Cap.II.

Si mã est sup̃fluitas cal'a, tũc administra eũonem, ꝛ flõmiã alieheric. Et cura in ꝑncipio cũ collutionib⁹ oris ĩfrigidãtib⁹: ꝛ sit in eis stipticitas, sicut est aq̃ roſ. ꝛ lac acetosuz, ꝛ aq̃ myrti, ꝛ aq̃ folioꝝ stipticoꝝ frioꝝ, ꝛ decoctio balaustiaꝝ, ꝛ aq̃ arnoglosse, ꝛ ĩfusio glãdiũ, ꝛ succus portulace: deinde post illud fiat oris collutio cũ oleo omphacino, ꝛ oleo arboris masticis, ꝛ oleo myrtino in vnaq̃qꝫ vncia ponat̃ [b]⌈mastix,⌋ [c]⌈aut oleo in q̊ bullierint mastix ꝛ sicce roſ.⌋ aut oleũ roſ. in quo bullita sint spica, ꝛ rose sicce, ꝛ mastix. Et oleũ qdẽ arboris masticis hꝫ ṽtutẽ vehemẽtẽ in sedãdo dolores [d]†⌈ ⌋gingiue: ꝛ ꝓꝑe recẽs. Resistit. n. ꝛ nõ exaspat ꝛ magis ꝓpriũ iuuamẽtũ ei⁹ est in dispõne doloris. Deide post illud administrent̃, q̃ sint sic̃ succ⁹ ireos humide: facit. n. currẽ sanguinẽ, ꝛ facit qescere: aut succ⁹ folioꝝ oliue: aut fex vini, aut succus rute: aut oleũ [e]⌈alabati alcadra⌋ bullitũ cũ aq̃ in q̃ sint folia eius, aut cũ decoctiõe aristol'. Si aũt apa est cal'z: ꝛ ꝓfũdũ, ꝛ noiat̃ berules, nõ resoluit̃ cuz medicinis: imo fit purulentũ: ꝛ qñqꝫ idiget cura [f]⌈man⁹.⌋ Et qñqꝫ ſba ei⁹ ꝑuenit ad creãdũ carnẽ nouã. Quũ ergo purulẽtũ fit admĩstra suꝑ ipꝫ florẽ ęris, ꝛ gallas: aut corticẽ ęris ꝯtritũ cũ aceto dieb⁹ aliq̃b⁹. ꝛ [g]⌈surie⌋ adustũ, aut gallas cũ aceto. Quũ aũt gingiua nõ cessat suppurari, ꝛ apat̃, ꝛ nõ sanat̃, idiget cauterio. Et meli⁹ est vt sumat̃ oleũ feruẽs cũ lana ĩuoluta suꝑ extremitatẽ tente, ꝛ totiẽs fiat, donec detumescat gingiua, ꝛ [h]⌈ꝯstrĩgat̃.⌋ Si aũt apa fuĩt ex humiditate sup̃flua, oportebit ĩ ꝑncipio vt colluat̃ os cũ oleis cal'is, ꝛ cũ melle, ꝛ oleo, ꝛ rob, deide administrent̃ resolutiua fortia ꝑdicta multotiens.

¶De gingiua sanguinea, ꝛ cura eius. Cap.III.

Confert ei alumẽ [i]†⌈ ⌋extinctũ cũ aceto, cũ duplo ipsi⁹ ex sale, ꝛ cũ surie tãto q̃ztũ ipꝫ est, ꝛ medietas ei⁹, spsum suꝑ eã: ꝛ ẽt aduranť [k]⌈taraca⌋ salita vsqꝫ q̊ fiãt sic̃ carbo, ꝛ sumat̃ ex cinere eoꝝ ꝑs.j. ꝛ ex roſ siccis ꝑtes ij. ꝛ iteꝝ sumant̃ myrti, ꝛ lentiũ adustaꝝ ãboꝝ añ. ꝑs.j. sumac, ꝛ surie amboꝝ añ. ꝑtes.ij. floꝝ squinãti ꝑtes.iij. ꝛ cõmisceant̃ ꝛ administrentur.

¶De fissuris gingiuarum. Cap.IIII.

Currit̃ in cura eorum cursu fissurarum labij.

¶De vlceribus gingiue, ꝛ corrosione eius ꝛ fistulis eius. Cap.V.

Vlcera gingiue alia sunt pura, et alia sunt incipientia putrefieri: ꝛ alia sunt incipientia corrodi.

¶De cura. Cap.VI.

Puroꝝ qdeꝫ cura: cura est alcola. Ea ṽo q̃ putrefieri ĩcipiũt opꝫ vt curent̃ cũ eis q̃ sunt, sic̃ [l]⌈olea calida, ꝛ semen iunipi⌋ ꝛ tribuli. Si g̊ iuuãt, erit bonum: ꝛ si nõ, sumat̃ gallaꝝ ꝑs.j. ꝛ myrrhe ꝑs.ſ. aggregẽt̃ cũ oleo roſ. ꝛ administrent̃. Et ex spẽb⁹ qdẽ collutionũ oris iuuatiuis, est collutio oris cuꝫ aceto sq̃llitico. Et collutio oris cũ lacte asinino. Et collutio oris cũ decoctiõe foliorũ oliue, ꝛ decoctiõe rosaꝝ, ꝛ lẽtiũ, ꝛ gallaꝝ, ꝛ capitũ rosaꝝ, ꝛ g̃natoꝝ. Corrosiua aũt si sunt ꝓfunda, in ip̃a opꝫ vt curent̃ cũ calcadicon ꝓꝑo eis dicto in antidotario, ꝛ sil'r fistule: deide spgant̃ suꝑ ea medicine stiptice. Et ex eis q̃ sũt expta, est h̃. ℞. tribuloꝝ fruct⁹ tamarisci, piretri oĩuꝫ añ. ʒ.iij. [m]⌈chelidõie.⌋ ʒ.j. myrobal'. citrioꝝ, rosaꝝ siccaꝝ ãboꝝ añ. ʒ.ij. fabaruꝫ, ꝛ salis ãmoniaci, ꝛ cubebe, ꝛ spume maris, oĩuꝫ añ. ʒ.ſ. balaustiaꝝ, ꝛ croci ãboꝝ añ. [n]⌈ʒ. q̃rtã cãfore. ʒ.iiij.⌋ fiat ex eis dẽtifriciũ: ꝛ ẽt dẽtifricia ĩ q̃b⁹ recipiũt̃ aristol'. ꝛ colcotar, ꝛ scorie, ꝛ arsenica. In medijs autẽ sumãt̃ piretri, ꝛ radicis lilij ãboꝝ añ. ꝑs.j. sumac, ꝛ gallaꝝ nõ ꝑforataꝝ, ꝛ balaustiaꝝ ꝛ alumis oĩuꝫ añ. ʒ.ij. terãt̃, ꝛ fiat ex eis dẽtifriciuꝫ ꝛ admĩstret̃ [o]⌈ĩ medicinis iter corrosa, ꝛ fistulas.⌋ Et sil'r ex balaustijs, ꝛ sq̃ma ferri puluerizet̃ gingiua, ꝛ retineant̃ in ea. Deide colluat̃ os cũ aceto sq̃llitico, aut aceto in q̊ decocta sũt folia oliue, ꝛ ẽt administret̃ filoniũ in loco corroso: qm̃ est bonũ. Aut diacalamẽtũ, ꝛ ꝯfectiões ꝓhibẽtes putrefactionẽ, resoluẽtes illḋ, qḋ ꝓuenit ex ea. Et ex eis est ꝯfectio de armel. Si ãt nõ valẽt, tũc nec̃iuꝫ est alcadicõ. Et ex eis q̃ approximant ei ẽt, est vt sumant̃ alumis, ꝛ calcis, ꝛ gallaꝝ, ꝛ duoꝝ arsenicoꝝ ꝑtes eq̃les, accipiat̃ ex eo danic. i. post ꝯtritionẽ vehemẽtem, ꝛ fiat cũ eo fricatio fricãdo bñ: deide expectet̃ suꝑ eã vna hora: postea colluat̃ os cũ ol'o roſ. ꝛ qñz põit̃ ĩ ip̃o acatia: ꝛ est ꝯueniẽs vt fiãt ex eo trocisci, ꝛ desiccẽt̃ ꝛ reseruent̃ ad nec̃itatẽ. Et qñz sufficiũt duo arsenica, ꝛ calx, ꝛ acatia, ꝛ fiũt ide troc. Et qñz ꝯfert cauteriũ ꝑdictũ. Et est ex eis q̃ deijciũt corrosionẽ, ꝛ faciũt nasci carnẽ sanã. Deide admĩstret̃ dẽtifriciũ ex gallis cũ tertia ꝑte myrrhe: creat. n. carnẽ, ꝛ ꝯstringit gingiuã. Et flõmia alieheric ꝯfert in eis.

¶De [p]⌈augm̃to⌋ gigiue ꝛ cura ei⁹. Ca.VII.

Cura eius predicta est in capitulo de fetore oris.

¶De diminutione carnis gingiue ꝛ cura. Ca.VIII.

Sumantur turis masculi, ꝛ aristol'. ro. ꝛ sãguinis dracõis, ꝛ farie herbi, ꝛ radicis lilij partes eq̃les, ꝛ ꝯficiant̃ post ꝯtritionẽ cum melle, ꝛ aceto sq̃llitico, ꝛ administrent̃ fricãdo. Et [q]†⌈ ⌋farine herbi. ʒ.x. ꝯficiant̃ cũ melle, ꝛ fiãt inde trocisci, ꝛ ponant̃ suꝑ lacertulũ aut testã positum in iferiori ꝑte furni, donec ꝑueniat ad h̃, vt ꝯterat̃, ꝛ [r]⌈forsitã adurit̃, ꝛ suꝑ id qḋ adurit̃, ꝛ ꝯterit̃⌋ ꝓijciant̃ sanguis draconis. ʒ.iiij. ꝛ turis masculi q̃ztum ipsum, ꝛ aristol'. ro. ꝛ ireos amboꝝ añ. ʒ.ij. ꝛ fiat ſm modum ꝑdictum.

¶De cura mollificationis gingiue. Cap.IX.

Si qdẽ fuerit ꝑua, tũc sufficiet in ea collutio oris cũ aqua, in q̃ decocta sũt stiptica, cal'a vel frida ſm ꝯpl'onem. Et ex eis que sũt vehemẽtis iuuamẽti ĩ h̃, est alumen decoctũ cum aceto. Si aũt fuerit plurima, tũc rectius erit in ea, vt incidat̃, ꝛ dimittat̃ sanguis currere, ꝛ exprimat̃ qḋ egredit̃ ex eo: deinde colluatur os post ipsum cum decoctione

a A. Alia litera. cacesie
b A. ʒ. iij. mastic
c —— A.
d † A. apatum
e A. granoꝝ viridium
f A. ferri
g A. suri
h A. albescat
i † A. adustum
k A. altharich
l A. alabel, seu abel
m A. memiran
n A. ʒ.j. canfore quartam. ʒ.j.
o A. mediocriter corrosum, ꝛ fistulosum
p A. fetore.
q † A. qñz sumit
r A. ꝛ existimet q⁹ aduraf, ꝛ quã aduritꝫ ꝯterat, ꝛ

stipticoꝝ, ſm modum pdictum in eis que preterit/ ſunt. Et ex eis que ſunt ꝯueniētia ad illud ex decoctionib⁹, eſt vt ſumant̃ fructus tamariſci.ʒ.iij.⁊ foli oꝝ alcāne.ʒ.ij.[a] †⌈ ⌋tepefiāt, ⁊ adminiſtrent̃. Aut ſumant̃ balauſtiaꝝ, ⁊ corticis ğnatoꝝ añ.vj.ptes, ⁊ tereniabin, ⁊ aluminis iameni añ.iij. ptes, ⁊ roſaꝝ, ⁊ ſumac albegdegi añ.viij.ptes, ⁊ ſpice aromatice, ⁊ floꝝ ſqnāti añ.ptes.x.fiat ex eis linimētum, ⁊ qđ adhereat. Et flōmia alieheric ꝯfert ei. Cōfectio linimēti ꝯueniētis ad illud, qđ adminiſtrat̃ poſt collutionē oris. ℞.roſaꝝ cū capitib⁹ ſuis pipis añ, ptes.vij.corticis glādiuꝫ, balauſtiaꝝ, granoꝝ myrti viridiuꝫ añ.iiij.ptes ſiliquaꝝ nabati, ſumac mūdati[b] ⌈alranic.⌋v.ptes: aut loco[c] ⌈alrāic⌋ myrti.viij.ptes. Et qñqꝫ ꝯfert tangere palatū cum hiera minori, ⁊ colluere os ex ea cum aceto ſqlliti/co, ⁊ adminiſtratio alſuffuf fortium.

a † A. ariſtolo// gie.ʒ.ij.

b A.armach vel armal

c A.armach

De cura carnis addite gingiue. Cap.X.

PONATUR in ea calcātum ⁊ myrrha, qm̃ purgant eam.

De labijs, ⁊ egritudinibus eoꝝ. Cap.XI.

QUO labia creata ſunt ad coopiendū os, ⁊ dētes, ⁊ ad decorē, ⁊ ad retinēdū ſaliuā[d] †⌈ ⌋i hoib⁹ ⁊ ad loqndum. Et creata ſūt ex carne, ⁊ neruis q̄ ſunt ptes lacertoꝝ, qui ꝯtinēt ea.

d † A. ⁊ ad adiu/ uandum

De fiſſuris labiorum. Cap.XII.

MEDICINE qdem qbus indiget̃ in curatione fiſſuraꝝ, ſūt ille que ad exiccationem, ⁊ ſtipticitatē aggregant lenificationem.

De cura. Cap.XIII.

MEDICINE ꝯferētes ad illud: ⁊ ex illis eſt dragagātū, qñ tenetur in ore, ⁊ cōmouet̃ lingua. Et ex regimie iuuāte in ipſa, eſt inūctio ſumis ⁊ ani: ⁊ vt liniat̃ ſup eas[e] ⌈butyruꝫ recēs. Et ex eis eſt fruſtū cucumeris ſup aliud, ⌋aut liniat̃ ſup eas aq̄ ſeueſtē: aut aq̄ ordei: aut mucillago pſilij. Et ex pinguedinib⁹ ſunt butyꝝ, ⁊ medulla, ⁊ adipes vituloꝝ, ⁊ anſeꝝ cū melle, aut oleū[f] ⌈albahac alkadra: ⌋aut oleū roſ. ⁊ in q̊ ſunt albumē oui, ⁊ farina, ⁊ pꝑe farina herbi ⁊ ceratū:[g] †⌈ ⌋ ⁊ qñqꝫ ponit̃ in ip̄o merdaſengi. Et ex medicis exptis eſt illud: qđ. ℞.gallas ꝯtritas cuꝫ ceruſa plūbi, amilū, ⁊ dragagātū cū adipe galline. Et ēt galle cōtrite cū[h] ⌈ſiſamino, ⌋⁊ ēt maſtix, ⁊[i] ⌈viſc⁹ ⌋alboti, ⁊ iſop⁹, ⁊ mel fiat ex eis vnguētū. Et iteꝝ merdaſēgi, ⁊[k] ⌈ſedina, ⁊ venaꝝ vitis oiuꝫ ps.5.dehenigi ps 5.⌋vngule capne aduſte croci āboꝝ añ.ptes.iij.canfore.vj.ptis[l] ⌈gūmi ptes.vj.cere.xvj.ptis oleū ro.⌋ ⁊ ēt ābra ſoluta cū oleo balſamino: aut olei de ben, aut olei de citro.iiij.ps ſumat̃, ⁊ adminiſtret̃ i ipſis ceratū: ⁊ ſint cibi ei⁹ pedes: ⁊ extrēa, ⁊ oua ſorbilia.

e A.ſpuma pue/ niens ex fricatione fruſti cucūe/ ris lōgi dicti chetha ſuper aliud fruſtum

f A.alhab alchadara

g † A.cū oleo ro ſato

h A.cum aceto

i A.⁊ gūmi

k A.dehenegi, et ſadenegi, ⁊ vēa/ rū curcume oiuꝫ añ.partem.5.

l A.aggrega cū vj.ptibus cere ⁊ xv. ptib⁹ olei ro ſati

De apate labioꝝ, ⁊[m] ⌈cura.⌋ Cap.XIIII.

OPORTET vt icipiat̃ in eis cū euōne hūoris dñantis: deide adminiſtrent̃ medicie locales. Apata vo ſunt pxime poſitionis ex iudicio apatū gingiue: ⁊ cura fortior parūp eſt magis necīa. Medicine vo locales ad vlcera aſſumunt̃ ex ſtipticis, ſic myrobal. ⁊ litio, ⁊ ſemine roſe, ⁊ nuce cupſſi, ⁊ radicibus[n] ⌈vitis.⌋ Et qñqꝫ ponunt̃ in eis dehenegi, ⁊ vngule capne aduſte, ⁊[o] ⌈capilli ⌋aduſti, ⁊ fumus aggregatus, ⁊ vſnee. Olea aūt que adminiſtrant̃ in eis ſunt, ſicut oleū de chryſomilis: ⁊ oleum de nuce indica.

m A. vlcere eoꝝ

n A. curcume

o A. ordei

De hemorroidibus labioꝝ. Cap.XV.

SI aūt i eis ſūt hemorroides: tūc ex eis q̄ ꝯferūt eis, ſunt ſqme ferri, ⁊ merdaſengi, ⁊ ceruſa, ⁊ croc⁹, ⁊ alumē ſm ptes eq̄les ſupta, ex qb⁹ fiat vnguētum cū cera, ⁊ oľo nucis idice ⁊ oľo[p] ⌈roſ.⌋

p A.amigdalaꝝ

De tremore labioꝝ. Cap.XVI.

PLURIMUM accidit cū cōitate oris ſtōi, ⁊ pꝑe qñ in ea eſt nauſea, aut mouet̃ q̄ſi ad expellendū aliqd cū vomitu: ⁊ pꝑe in egritudinib⁹ acutis: ⁊ horis criſis: ⁊ qñqꝫ eſt cū cōitate neruoꝝ aduenietiū ad ea a cerebro, ⁊ nucha cum cōitate quā cerebrum hꝫ cum eis.

Fen.ix.de diſpōnib⁹ gutturis, ⁊ eſt tractat⁹ pmus.

De anatomia gutturis. Cap.I.

PER guttur itelligim⁹ ſpatiū, in q̊ ſūt meat⁹ anhelit⁹ ⁊ cibi. Et de eo ſūt additio q̄ ſūt vua, ⁊ amigdale, ⁊ galſamac. Et tu qdē iā ſciuiſti anatomiā meri, ⁊ anatomiaꝫ epigloris. Uua vo eſt ſba carnoſa pēdēs ſup ſupmā ptē epiglotis, ſic velamē. Et ei⁹ qdē iuuamētum, eſt gradatio aeris, ne percutiat ſuo frigore pulmoneꝫ ſubito: ⁊ vt phibeat puluerē, ⁊ fumū: ⁊ vt ſit pcutiēs vocē, q̄ ꝯfortet̃, ⁊ magnificet̃, q̄ſi ipa ſit porta cuſtodiēs ſup exitū vocis q̄ꝫtitate ſua, ⁊ ppt̃ h̄ nocet eius iciſio voci, ⁊ pparat pulmonē ad recipiēdū frig⁹, ⁊ nocumētū ei⁹, ⁊ tuſſiꝫ ab eo. Due vo amigdale ſūt due carnes nate in radice lingue tēdētes ad ſupiora, ac ſi ipe ſint.ij.auricule pue: ⁊ ſūt carnoſe, neruoſe, ſic due glādule, vt ſint fortiores: ⁊ ābe ſūt ex mōſuo, ſic due radices duaꝝ auriū, ⁊[q] ⌈ſic itineris ad meri ⌋q̄ꝫ ambaꝝ iuuamētū eſt, vt[r] ⌈adiuuēt ⌋aerē apđ caput cāne, ſic arca: ⁊ vt nō expellat̃ aer[s] ⌈pe/nit⁹ cū ſit attractio cordis, ⁊ deficiat aīal.⌋ Algalſamac vo eſt caro pāniculoſa ānexa palato, ſb vua pēdēs, coopiens caput cāne. Et ſupra galſamac eſt alfaic, ⁊ eſt os hñs q̄tuor latera, duo ſupius, ⁊ duo inferius. Cāne vo meri anatomiā dicem⁹ poſteri⁹.

q A. iter ſeu via ad meri eſt inter eas ambas

r A.aduñet

s A.tot⁹ apđ aſpirationē cordis. Alia lr̃a tot⁹ apđ aſpirationē cordis, ⁊ nō accidat leſerach aīali

De egritudinibus mēbroꝝ gutturis. Cap.II.

QUANDOQꝫ accidūt in vno quoqꝫ iſtoꝝ egritudīes cōplōnis, ⁊ apata, ⁊ reſoľo ſingularis.

De cibo quo fit ſtrāgulatio, ⁊ ſilr̃ q̄ currunt curſu eius. Cap.III.

QUANDO aliqd figit̃ magnitudinem hñs, opꝫ vt icipiat̃ ⁊[t] ⌈premat̃ ⌋collū, ⁊ qđ eſt iter vtraſqꝫ ſpatulas, adhibēdo pcuſſionem poſt pcuſſionem. Si aūt non ſufficit, adiuuet̃ vomitu: ⁊ qñqꝫ eſt in hoc timor.

t A. percutiatur

De ſpinis ⁊ que curſu eius pcedunt. Cap.IIII.

IN ſpinis qdē, ⁊ fruſtis ligni, ⁊ oſſis, ⁊ q̄ ſunt illis ſilia, opꝫ vt ꝯſideret̃ tūc, ſi ſenſus cōprehēderit ea,[u] ⌈aut pēna, aut curuitas ⌋caizarā: aut corda arcus dupla[x] ⌈tūc expellat̃ ⌋cū ea, aut extrahat̃: ⁊ ſi eſt inſtr̃m[y] ⌈cōprehendens ⌋ſpinā recipiens eā, tūc rectior eſt eius attractio ſm ꝙ narrabo. Si aūt ſenſus deficit, tunc opꝫ vt poſt ipſa ſorbeant̃ ſorbitiones[z] ⌈viſcoſe.⌋ Si aūt nō valēt, excitent̃ ſingultus, ⁊ vomit⁹ cuꝫ digitis, ⁊ cum pēna, ⁊ medicamine. Et ex eis que expta ſūt, eſt vt bibat oi die.ʒ.j.naſturtij ꝯtriti cū aq̄ caľa, ⁊ euomat: ipm.n. expellit qđ retinet̃. Et meli⁹ qdē eſt vt euomat poſt cibū ſuū cū aq̄. Et qñꝫ ligat̃[&] ⌈cū filo fortit̃, ⁊ egredit̃ ⌋⁊ deglutit̃: deide extrahit̃, ⁊ egredit̃ qđ retētū eſt.

u A.cū pena, aut cum vncino ex

x A. recipiente ipſam tūc remoueatur

y A.extrahens

z A.lubricatiue

& A.filus fortiter cū carne aliqualiter inciſa

Et silr ficus sicce ligate cum filo, qñ paulatim masticanť, ⁊ deide deglutiunť. Et qñ fit gargarisimus cũ rob vue, in q̃ decocte sunt ficus sicce: tunc qd̃ infixum est, moueť a loco suo. Et qñq3 exterius apponitur emplm gutturi, in quo sunt maturatio, ⁊ apertio subtilis, vt aperiať locus, ⁊ egrediatur spina, et que cursu eius ꝓcedũt per se. Et sil'e huic est emplastrũ factum ex farina ordei cũ oleo, ⁊ aq̃ tepida,

De sanguisugis in gutture. Cap. V.

Quandoq3 ꝯtingit vt sint q̃dã aq̃ hñtes sanguisugas ꝑuas, occultas: q̃ꝝ occultatio difficile facit cauẽ ab eis, q̃re deglutiũť. Et qñ3 pẽdet in manifesto gutturis: ⁊ qñ3 suspẽdiť in iteriori ꝑte meri: ⁊ qñq3 ꝑuenit ad stõm. Et qñq3 est ꝑua, aspiciens non videt suspensionem eius: quum autẽ pertrãsit suꝑ illud hora, de qua curatur, ⁊ sugit ex sanguine quãtitatẽ magnã, crescit corpus eius, ⁊ apparet quãtitas.

De signis. Cap. VI.

Accidit ei in quo suspẽdiť sãguisuga, tristitia, ⁊ angustia, et sputũ sanguinis. Quuz ergo vides sanũ spuentẽ sanguinẽ, subtilẽ[a] ⌈aut spuẽtem ip̄m qñq3⌋ tunc ꝯsidera dispõnem gutturis eius, fortasse eniz in ipso est sanguisuga.

De cura. Cap. VII.

Quandoq3 curať illa, que visu cõprehẽdiť curatione acceptionis, ⁊ ablationis ꝭm q̄ narrabimus. Et qñq3 curať cuz medicinis gargarismatum, si fuerit ꝓpe guttur, ⁊ vapoꝝ. Et ex eis sunt q̃dã cũ caputpurgijs si fuerit decliuis ad nasuz, ⁊ cũ eis que vomitu, ⁊ vẽtris solutione educũt vermes, ⁊ que eis sunt silia si fuerit stãs in ꝓfundo, ⁊ in stõ. Et qñq3 igeniať aliud ingeniũ ei. Inde est vt sbmergat se hõ in aq̃ cal'a: aut moreť in balneo cal'o: ⁊ ꝓ̄pe post allea, q̃ assũpsit. Deinde nõ sit deses indesinẽter aquã frigidã infrigidatã in ore suo assumere hora post horã donec[b] ⌈descẽdat sãguisuga que in ipso⌋ suspẽsa est, fugiẽs a calore, ⁊ declinãs ad ꝑtẽ frigoris. Si aũt necũum fuerit vt ipse expectet ꝭm illuz calorẽ, vsq3quo timeat sincopi, expectet suꝑ illud: est eniz regimẽ valde bonũ in ex̄hendo ipsam. Et multotiẽs q̄dẽ ꝯfert in ea: vt sit ꝯtẽtus comestione alleoꝝ, ⁊ mora in sole, tenẽdo os aptum, corã aq̃ frigida ĩfrigidata. Et q̃dã hoies sunt, qui in potu tribuunt hñti sãguisugã, [c] ⌈alfesesis⌋ ⁊ existimo q̄ sint spẽs cimicum rubeoꝝ sãguineoꝝ siliuz [d] ⌈techis⌋ debiles hñtiuz cutes, q̃s forsitã destruit tactus. Et si fuerit facilis dẽtur in potu cũ aceto, ⁊ vino. Aut suffumigeť ex eis guttur cuz traiectorio. ⁊ fortasse ipsi sunt qui noiantur in terra nr̃a[e] ⌈alchabebil.⌋ Et acetũ solũ quuz sorbeť qñ3 extrahit eã ex gutture, ⁊ ꝓ̄pe cuz sale. Ex gargarismis ꝯo est gargarisma, qd̃ fit cũ aceto[f] †⌈ ⌋ ⁊ gargarisma de sinapi cũ duplo sui de baurac: aut sinapi cũ eq̃litate sui[g] †⌈ ⌋ de nigella: aut cũ aceto vini in quo decocta sũt allea ⁊ sceba, ⁊ lupini, ⁊ colloquintida, ⁊[h] ⌈siraes,⌋ aut aceto vini ꝭm q̃ztitatẽ duaꝝ. ℥. in quo ponunť baurac. ℥. iij. ⁊ salis ãmoniaci[i] †⌈ ⌋ ⁊ alleoꝝ duo dẽtes: ⁊ gargarismati q̄dẽ cum succo folioꝝ[k] ⌈salicis⌋ inest ꝓ̄ꝓetas in ex̄hendo ipsã. Et silr gargarismati ex aceto cuz assa fetida, aut[l] ⌈kitrã⌋ ⁊ aqua. Quuz aũt iã ꝑuenerit in stõ, oportebit vt in potu sumat de h̄ medicamine. ℞. sceba abrotani: apsinthij nigelle, lupinoꝝ costi[m] ⌈nasturtij, mẽtastri, alkebuli, siraes⌋ oium añ. põdus. ℥. ij. cuz aceto cõmisto: ⁊ etiã cibeť hñs eã alleis, ⁊ cepis, ⁊ porris, ⁊ calamẽto fluuiali humido, aut sinapi ꝯdito: ⁊ oi cal'o acuto: deide euomat postea, si facilis fuerit ei vomitus. Si aũt fuerit nõ facilis, tũc res salite acute. Et quũ eius suspẽsio fuerit in naso, ⁊ diligiť eius casus, fiat caputpurgiũ cũ aceto, ⁊ nigella, ⁊ succo cucumeris asinini, ⁊ helleboro. Quũq3 acciderit vt abscidať, tũc sibi caueat ille in quo fuit a clamore, ⁊ loquela.

Si aũt currat sãguis, aut euomat ip̄m, vel sol'one educat eũ, cureť totũ cum eo qd̃ scies in cap̄ suo. Et hermodactili q̄dẽ hñt ꝓprietatem expellẽdi illud.

Modus aũt quo accipiť cũ instr̃o chirurgico est, vt stet ille q deglutiuit sãguisugã in sole, ⁊ aꝑiat os suuz, ⁊ p̃mať lingua eius ad iferiora cũ extremitate instr̃i chirurgici, qd̃ est sic̃ cochliariũ: quunq3 videť sãguisuga, ponať instr̃m chirurgicuz in radice colli eius, vt nõ incidatur: ⁊ hoc q̄dez instr̃m est instrumẽtum, quo remoueнť hemorroides.

a A. aliq̄b⁹ vicibus

b A. dimittat sãguisuga locũ in quo

c A. alfesafes

d A. charad

e A. alanagiel

f † A. ⁊ assa fetida solum

g † A. de sale ãmoniaco, aut gargarisma cuz sceba cũ medietate ipsi⁹ de sulfure, aut absinthij cuz equalitate sui

h A. sirachs

i † A. ℥. j.

k A. algarab

l A. alchalchoar

m A. breke ????bulu sirach

De suffocationibus[n] ⌈albaba.⌋ Cap. VIII.

Refocatio[o] ⌈et⌋ ꝓhibitio penetrationis anhelitus ad pulmonẽ ⁊ cor[p] †⌈ ⌋ est res accñs ex causis plimis, sic̃ potu medicinaꝝ p̃focatiuaꝝ, ⁊ medicinaꝝ venenosaꝝ, ⁊ sic̃ ꝯgelatione sãguinis in q̄busdã viscerib⁹. Illa ãt de q̃ nunc loq̃mur est illa, que est ꝓpter cãm accñtẽ in ipso instr̃o anhelitus ex ꝓpinquo epigloti ex aꝑate, aut cooptura, aut[q] ⌈pigritia⌋ v̄tutis a motione instr̃i attractionis aeris. Et tu q̄dẽ scis, q̄ aꝑa oppilat meat⁹ vicini sui. Et q̄ coarctatio mẽbri vicini oppilat meat⁹ vicini sui. Et scis q̄ lacertus mouẽs mẽbra motu attrahẽdi aerẽ ad ea, ⁊ est lacert⁹ epiglotis quẽadmodũ dicturi sumus in cap̄ anhelitus, quũ deficit a motione sua, ⁊ opõne sua ꝓpť siccitatẽ[r] ⌈ꝯgregatã⌋ suꝑ hunc lacertũ, q est in anteriore ꝑte epiglotis, ⁊ q̃ sequunť ipsã, aut ꝑꝑ mollificationẽ, aut ꝓpť spasmũ, aut ꝑꝑ nocumẽtum aliud, nõ est pol'e aiali vt anhelet, q̃zuis meat⁹ nõ sit oppilatus. Cooptura ãt ꝑꝑ coarctationẽ vicini, qñq3 accidit ꝑꝑ remotionẽ spõdiliũ, que sunt in initio colli ad iteriora, cã ꝑcussiõis, aut casus: ⁊ nõ h3 curationẽ: aut ꝑꝑ aꝑa in lacerto spõdiliũ, ⁊ ligamẽtis eaꝝ, aut in lacerto meri, ⁊ ligamẽtis ei⁹ cũ cõitate: ⁊ ꝑꝑ aliquã cãꝝ que trahit eas ad iteriora: aut ꝓpť spasmũ q accidit in eis ẽt trahẽdo eas[s] †⌈ ⌋ ⁊ deterior eis est sicca: aut ꝑꝑ aliđ nocumẽtũ neruoꝝ[t] ⌈ꝓpter qd̃ sit.⌋ Et illud q̄dẽ plm accidit ĩfãtibus ꝓpť lenitatẽ ligamẽtoꝝ eoꝝ. Que ãt est maioris timoris, est illa, que est in spõdili ꝭa, ⁊ que sunt supra ipsã: ⁊ q̃ est sub illa, est magis salua. Et fortior ea, ẽ illa que est in spõdili p̃ma. Ipa eni est fortior, ⁊ acutior[u] ⌈eaꝝ que sunt in cap̄ vicinitatis. Illã aũt que fit cã ꝯmiũ⌋ dicemus in cap̄ difficultatis trãsglutiẽdi. Diuisio ãt aꝑatis ꝭm mẽbra aꝑosa, est q̃dripartita. Aut eni erit aꝑa in lacertis extrĩsecis ab epigloti, decliuib⁹ ad añriora, ⁊ iferiora, ita vt sit aꝑa apparẽs, ⁊ appeat ei⁹ rubedo in añriore ꝑte colli, aut pectoris, aut thoracis, aut in lacertis extrĩsecis ab ea. Sed in illis, q̃ sunt ad posteriora, ⁊ lacertis meri, ita vt sint aꝑa, ⁊ rubedo ei⁹, ⁊ color ipsius appentia itus in ore, ⁊ qñq3 ꝑuenit ad spondiles, ⁊ nuchã cũ cõitate: aut erit in lacertis ĩtrinsecis meri, ⁊ que sequunť ip̄m, ⁊ stringit ãhelitũ ꝓpter vicinitatẽ, et nõ appet sensui: aut erit in lacertis ĩtrinsecis in epigloti, ⁊ in pãniculo vestiẽte eã: ⁊ est deterius q̃tuor: ⁊ ip̄m nõ appet sensui ẽt: ⁊ aliq̃ñ aggregať ex istis

aꝑatibus

n A. ⁊ aldebba

o A. est

p † A. et

q A. defectus

r A. distantem

s † A. ad iteriora

t A. ꝑparans ad illud.

v A. ⁊ ex cap̄ de vicinitatis est illa que est cã veri mium ⁊ iam

apatibꝰ numerꝰ duoꝝ, aut triū. Cā vō hoꝝ apatuz qñz ē cā alioꝝ apatū. Et qñz ē ꝓp q̄sdā cibos, q sūt ꝓprij i faciēdo ꝯtingerē ista apata, sic ē andacocha: ⁊ dī ꝙ eiꝰ tyriaca ē lactuca ⁊ endiuia. Et qñz nō est cā repletiōis i toto corpe: imo ē corpꝰ mūdū, ⁊ neqꝫ supabūdat supfluitas nisi in mēbris vicinis mēbris gutturis, ⁊ fac̄ euenire apa. Et iaz diuidiť h̄ apa, ⁊ dī, ꝙ aliō ē appens sensui exterius ⁊ aliō ē appens sensui: qū aspiciť iterior ps gutturis iteriꝰ. Et aliō ē, qō nō ē appens sensui: ⁊ aliō ē in meri: ⁊ aliō ē intus i epigloti, ⁊ nō ꝯspiciť illō nisi cū cāu lingue, pꝰ aptiōez oris cū fortitudine, cū cōpressiōe lingue ad iferiora. Et h̄ qdē apata qñz accidūt ex sanguine: ⁊ qñz ē chol'a rubea: ⁊ qñz accidūt ex phl'ate: ⁊ pl'm ꝑfocatiōis eiꝰ ē cū cooptura lacerti [a]⌈guttur⌉. ⌋Et ex ꝑfocatōibꝰ qdē phl'atica, ē magꝭ icolumis: ⁊ eiꝰ sanatio ē velocior, ⁊ facilior: ⁊ qñz ꝓlōgať .xl. diebꝰ. Et phl'atica qdez alia ē, cuiꝰ gn̄atio ē ex phl'ate viscoso, grosso frīdo. Et alia ē cuiꝰ gn̄atio ē ex phl'ate sbtili, cal'o, ⁊ cū hō phl'a ꝺscēdit a capite: ⁊ ipsuz qō nō descēdit nisi ex capite ƀz pl'm rei, tūc pol'e est vt ꝺscendat ad lacertos [b]⌈ supior⌉ ptis epiglotꝭ ⌋ꝓp ꝗuitatē suā: aut ꝓuitatē penetrationis sue: Et raro qdē accidit ex melia. Et dicūt qdā, ꝙ nō accidit oino, qm̄ melie minorať effusio ab aliq membro ad aliō mēbroꝝ sbito: Ueꝝ nō elōgať cū raritate illiꝰ, qn accidat sbito, aut paulatiz: ꝺinde ꝑfocet. Et qñz ꝓmutať ex apate cal'o, ⁊ ƀm oēz dispōnē est mala. Et oē apa ꝑfocatiuū aut iterficit, aut ꝓmutať mā eiꝰ: aut collectiōez fac̄ ⁊ suppurať. Et qñz apantur iteriꝰ cāne: ſꝫ nō ꝓuenit ad h̄ vt ꝑfocet. Et ꝑfocatiuū malū faciēs nec̄ariū, vt sit assiduatio aptionis oris, ⁊ ꝓiectiōis lingue, noiať caninū: qñqꝫ .n. dr̄ illud de fcō in lacerto intrinseco in epigloti: ⁊ qñqꝫ ꝺ eo qō accidit in duabꝰ spēbꝰ lacerti sil'r: ⁊ qñz ꝺ illo qō accidit ex remotōe spōdiliū. Et qñz ꝓmutať sinantia ad ꝑipneumoniā, qñ expelliť mā ad pulmonē: [c]⌈

⌋Et qñqꝫ ꝓmutať ad ptē cordis, ⁊ iterficit. Et qñqꝫ ad stōm effundiť. Et ois sinātic q moriť, spasmať in ꝑmis. Et ꝑfocatio qdē canina qñz iterficit iter ꝑmū diē ⁊ q̄rtū. Et qñz ml'tiplicanť sinānces, ⁊ eaꝝ silia in v̄e hyemali. Qū ꝗ ꝑfocatio fortior fit [d]⌈anhelitꝰ poniť attractiuꝰ, i quo fit iuuamētū motiōe pl'mōis ⌋⁊ fit nec̄ariū ml'totiēs moueř pectꝰ cū [e]⌈pulmōe⌋ velociť ⁊ freq̄nter si adiuuerit v̄tꝰ, ⁊ nō fuerit i anhelitu eoꝝ [f]⌈iflatio.⌋ Et qñqꝫ accidit ꝑfocatio in febribꝰ acutꝭ, ⁊ [g]⌈ꝯstrictꝭ.⌋ Et qñqꝫ portendit in eis variolas. Et sil'r dolor gutturis in eis q̄zuis non sit ꝑfocatū. Et accn̄tia ꝑfocationis in acutꝭ febribꝰ sr̄ mala valde: qm̄ in eis ē necessitas anhelitus vehemēs. Et qñ accidit in die criƀ, est timorosū ⁊ ꝑnitiosuz. Nā criƀ cū apatibꝰ ꝑfocatiuis, ē ꝑnitiosa ꝓculdubio.

¶ De signis. Cap. IX.

[h]⌈ INtētio cōis⌋ oībꝰ spēbꝰ ꝑfocationum, ē cōstrictio anhelitꝰ: ⁊ ꝙ os remāet aptū: ⁊ difficultas ꝺglutiēdi ita, vt qñz ꝓuēiat patiēs ad h̄, vt bibat aquā, ⁊ egrediať ex naribꝰ eiꝰ: ⁊ exitꝰ amboꝝ oculoꝝ: ⁊ egressio lingue in ea, q̄ vehemēs ē, cū debilitate motus eiꝰ. Et qñqꝫ ꝓuenit illō pl'm ad h̄ vt sit loq̄lla eiꝰ spēi, q̄ dī, ꝙ ille loqť cuz naribꝰ, ⁊ ē v̄e ꝯ̄rio eiꝰ. Ille vō q ad [i]⌈hāc⌋ cōparať i ꝯsuetudine hoīuz nō ē nisi hn̄s nares oppilatas. [k]⌈Ipe ꝗ v̄e⌋ nō loqtur ex naribus. Dolor āt nō fit fortis in phl'atica, ⁊ dura, ⁊ fit fortis in cal'a. Qū ꝗ vehemētior fit dolor: tūc qñqꝫ inflať collū totū, ⁊ facies ⁊ [l]⌈pēdet⌋ lingua, ⁊ magis icolumis decollatio ē illa, cuz q̄ anhelitꝰ nō fit difficil'. Et pulsus qdē hn̄tiū ꝑfocationē in ꝑncipio sui, ē freq̄ēs, diuersus, ꝺinde fit paruus, rarus ⁊ cōicatiōe apōsum in hoc, qō sentiť aut cū visu, aut cuz tactu. Ita vt sentianť mēbra meri, ⁊ epiglotꝭ dura, ⁊ extēsiua: ⁊ sit hn̄s eā, q̄si desideret vomere, Et [m]⌈cuz remotiōe qdē⌋ ē attractio colli ad iteriora: ⁊ [n]⌈abscissio⌋ vbi remoueanť spōdiles: ⁊ qñ tāgiť dolet: ⁊ si iacet sup collū suū, nō [o]⌈delectat⌋ aliqd qō ipse ꝺgluttiat oino. Et dr̄ia qdē inter ꝯstrictōez anhelitꝰ fcām cā decollatiōis et fcāz cā ꝑipneumonie ē, qm̄ illa q̄ est in ꝑipneumonia, nō ꝑfocat subito: ſꝫ hec subito qñz ꝑfocat. Et dr̄ia iter apa in epigloti, ⁊ apa meri, ē qm̄ qū ꝺglutire ē pol'e, ⁊ anhelitꝰ ē ꝓhibitꝰ, tūc apa ē in epigloti: aut si ē ecōuerso, tc̄ apa ē in meri. Et qñqꝫ magnificať epiglotale adeo dōec ꝓhibeat ꝺglutiōez. Et qñz magnificať meriale adeo ꝙ ꝓhibeat anhelitū. Et nō ꝯstringit anhelitū aliqō apatū meri, nisi qō ē in supꝑmo eiꝰ: qō vō ē sƀ hoc, nō ꝓhibet āhelitū, q̄zuis difficil' fiat, ⁊ ꝯstrigať: qm̄ n̄ ꝓuenit ad h̄, vt cōprimat cānaz, ⁊ extrēitatē eiꝰ: ⁊ vt nō igrediať i eā aer oio. Qūqꝫ apa ē i meri, ⁊ i lacertꝭ intrīsecis, nō manifestať sensui, q̄zuis [p]⌈ligua palato adhereat vehemēter.⌋ Et dr̄ia iter apa malū qō nō sanať, ⁊ apa qō nō ē cū illa malitia, imo ē in postremo lacerti meri: [q]⌈ ⌋ē qm̄ vr̄ ꝙ cū eo nō ꝯstrigať anhelitꝰ, nisi cū ē ꝺglutitio. Et illō ē malū, qō ē intꝰ i epigloti, ⁊ nō appet sēsui exteriꝰ ex eo aliqd, neqꝫ interiꝰ qū ispiciť eiꝰ gutť: ſꝫ ē ꝓfūdū: deinde illō qō nō vr̄ iteriꝰ, ⁊ videť exteriꝰ. Prefocatio āt mala festinat ad ꝓhibēdū anhelitū: ⁊ qñ resupinať patiēs eā, ꝓhibeť anhelitꝰ oino: Et qñ nō resupinať, āhelitꝰ fit difficil'. Et ipē ēt assidue extēdit collū ingeniādo ad anhelādū: ⁊ [r]⌈reuoluiť cū iclinatiōe, ⁊ diligit expāsionē⌋ ⁊ nō pōt iacere. Et qñ ꝓuenit ꝯstrictio anhelitꝰ, ⁊ necessitas ex̄hēdi vaporē fumosū ad h̄, vt educat v̄tꝰ q̄ efficit anhelitū, hūiditates ad exteriora i āhelitu, ⁊ appet spūa, tūc nō ē spes in ipō, ⁊ nō oꝫ vt cureť: Qū tn̄ qñqꝫ accidat vt ꝑfocatꝰ spumet aliqn̄: ꝺide saneť: ⁊ illō ē qū illic fuerit fortitudo ⁊ appetitꝰ [s]⌈⁊ nutrim̄tū.⌋ Qū āt facies eiꝰ fit viridis, ⁊ ꝺnigranť sinꝰ ocl'oꝝ ipiꝰ tūc ipē moriť. ⁊ sil'r qñ miorať pl'sus, ⁊ ifrīanť extrēa, ⁊ [t]⌈grossitudo eqdē ligue, ⁊ ipiꝰ ꝺnigratio sr̄⌋ ex signis mal'. Et qñ ē cū ꝑfocatiōibꝰ mal' febris vehemēs, tc̄ mors festinat: qm̄ fe. fac̄ egꝝ idigere anhelitu magno: Et iā dcm̄ ē in signis mortꝭ velocis, ꝙ si qs ꝑfocatōez patiť, ⁊ alterať color [u]⌈postremi eiꝰ⌋ a rubedine sua ꝯsueta ad albedinē, aut ad viriditatē, ⁊ sudāt ascelle, ⁊ iguina eiꝰ sudore frō, tunc ipse moriť i vno duoꝝ dieꝝ. Signa vō spei sūt, si ꝓmutať rubedo ad exteriora: ml'totiēs .n. apiūt tūc oculos suos, ⁊ sananť. Et sil'r qñ alteranť eoꝝ anhelitꝰ, ⁊ icipiūt anhelare anhelitu breui. Et illō iō, qm̄ ipsi in dispōne vehemētie [x]⌈icipiūt⌋ ad anhelitū lōgū, vt ipꝫ paulatiz intrať faciāt: Qū āt abbreuiať, tūc iā remoueť cā ꝓparās ad lōgitudinē, ⁊ redeunt mēbra ad dispōnē nāl'ē. Et sil'r qñ accidit apa i latere opposito, spať cū eo resol'o aliq̄. Signa āt ꝓmutatiōis sinācie sr̄, vt videanť in apate ꝺtumitio, ⁊ resol'o absqꝫ aptiōe ad exteriora, cū mollificatiōe sua.

Deinde oꝫ vt ꝯsidereť pulsus: nā si sit vndosus magnꝰ, ⁊ accidat cū eo tussis, tūc ipsa ꝓmutať ad peripneumōiā. Si vō pulsus ē spasmosus, tc̄ ipsa ꝓmutať ad spasmū. Et si ꝺbilitať pulsus valde, ⁊ minorať, ⁊ fit rarꝰ, ⁊ cōmouet tremorē cordis, ⁊ resoluiť innatus calor, ⁊ accidit sincopis, tunc mā est effusa ad partem cordis. Si autem accidit dolor in sto/

a A. Alia litera mollificati

b A. inferiores gutturis. ⁊ illa q̄ est ex phlegmate grosso ē in lacertis supioribꝰ epigloti

c A. ⁊ qñz ꝓmutať ad spasmum quz expelliť materia ad neruos

d A. fit anhelitꝰ cū naribꝰ ⁊ auxiliať in eo cū motu alrauthe

e A. Alia litera collo

f A. exsufflatio

g A. conclusis

h A. Accidētia communia

i A. ad hoc

k A. ⁊ ipse ƀm veritatem

l A. egreditur

m A. in illa, que fit ex remotione spondilium

n A. depꝛssio seu ꝯcauitas in loco

o A. descendit

p A. depꝛimatur lingua a palato depꝛssione vehementi

q A. q̄zuis nō videatur

r A. inq̄etudinē patiť, ⁊ diligit erecte stare extēdendo collum ⁊ partes pectoris pro ꝑparatione sui anhelitus

s A. nutrimenti

t A. ingrossatur lingua ⁊ fit nigra est

v A. partis posterioris colli

x A. festinant

macho,⁊ nausea,tunc iam effundit ad stomachū.
Collectionis āt signū ē,qm̄ inuenit lenitas pauca
cū ptrāsitiōe q̄rti diei. Et qn̄q3 accidit sināntie,q̄ fac
appere rubedinē in collo,⁊ pte pectoris,vt [a][gene/
ret]herisipila.Et illō est fm duos modos: aut pp
reditionē māe ad interiora corpis:Aut pp euacua/
tionem materiei.Si āt est pp eūationem,tunc est in
q̄ est spes,⁊ alleuiat cum ea anhelit⁹.⁊ aliud ē ma/
lum. Et signa qdē ei⁹ q̄ sanguinea ē,sunt signa san
guinis nota,⁊ rubedo lingue,⁊ faciei,⁊ oculoꝝ,⁊
inuētio saporis sāguinis.s.aut dulcedinis,aut silis
sapori vini.⁊ dolor vehemēs extēsiuus,⁊ ɔstrictio
anhelitus vehemēs.Et signa cholīce sunt inflāma
tio,⁊ calitas,⁊ tristitia vehemēs,⁊ sitis vehemēs,
⁊ dolor vehemēs mordicatiu⁹,⁊ amaritudo,⁊ sicci
tas,⁊ vigilie,⁊ nō ɔseqtur in ɔstringēdo anhelituz
ɔsecutionē euenietē ex sanguine.Et qn̄q3 signt ipaz
color lingue,⁊ adustio loci,⁊ acuitas ipi⁹,⁊ est q̄si
sit in loco aliqd acutum,mordicatiuū:⁊ dolor cho/
lerice minor ē dolore sanguinee.Et signa qdē phl'a
tice sūt salsedo,aut sapor baurac cū caliditate,⁊ vi
scositate:qm̄ hoc phlegma est corruptū,⁊ putrefa/
ctum.Et qn̄q3 signt ipsam albedo coloris lingue,⁊
faciei,⁊ paucitas sitis,⁊ inflāmatiōis.Et qn̄q3 [b][p
sternit]lingua cū mollificatiōe,⁊ raro accidit cum
ea apa in glādulis:⁊ [c][qn̄q3]est dolor cum ea par/
uus:aut priuatus:⁊ nō sunt cū ea febres,⁊ plōgat
spatiū ei⁹ vsq3 ad.xl.dies.Et qn̄ nitit hēns eā,possi
bilis est ei deglutitio:qm̄ penetrat deglutitū in mol
litiem.Et sig̃ melice,sunt durities,⁊ sapor acetosi/
tatis,⁊ ponticitatꝭ,⁊ q̄ accidit paulatim,⁊ qn̄q3 est
pmutata ex apate calido.Et signa facte a siccitate
mēbroꝝ spūaliu3,quecūq3 fuerint,sūt paucitas hu
miditatꝭ in ore,⁊ iuuari ex aq̄ calida statim cū eo q̄
hūectat,⁊ mollificat.Et scias q̄ qn̄q3 accidit [d][lin/
gue]dolor pseuerās āno vno,aut duob⁹ i gutture
ei⁹,⁊ sigt petrosa3 supfluitatē in ptib⁹ gutturis.

a A.occultetur
b A.egreditur
c —— A.
d A.homini

¶Sermo vlis de curis apatum accn̄tium in ptibus
gutturis,⁊ epiglotis,⁊ glādulis circūdantib⁹ ea,⁊
vue,⁊ galsamati,⁊ duarum amigdalaꝝ. Cap.X.

Portet vt euacuet in principio vniuscuiusq3 illorū mā faciens illud cū phl'omia,⁊ sol'one ven
tris:⁊ vt trahat mā ad partē diuersa3,
saltem cū vētosis positis sup loca lōgin
qua,opposita ei,⁊ ligatione extremitatū dolorosa.
Et vt incipiat in ea cum medicinis stipticis,cōmi/
stis cum eis,q̄ hn̄t paꝝ abstersiōis,sicut mel:⁊ me/
liores eo sunt cortices nucis,deinde rob mori. Et
scias q̄ inceptio gargarizandi cū aceto,qum inci/
pit passio vue,aut sināntia,est ex eis q̄ repellunt ⁊ p/
hibēt attractionē hūiditatꝭ plurime,⁊ est cū eo phi
bitio eius,qō eueniet. Et de istis qdem medicinis
sunt,sicut alumen,⁊ galle,⁊ balaustie,⁊ ambo gra
nata decocta vsq3 ad sol'one3,⁊ fiat ex eis [e][qō de/
glutiat.]Et ex eis que iuuāt ad illō,est vt radatur
sinciput,⁊ liniat cū succo acatie,⁊ hoc in pnc°:dein
de gradatio fiat ad maturatiua:deinde fiat g̃datio
ad aptiua fortia vsq3 ad g̃dum sal'ammoniaci,⁊ pi
retri,⁊ ad ea q̄ dicturi sum⁹.Et ex eis q̄ ɔferunt ad
hoc ē sternutare cū eis,que sunt sicut ɔdisi,⁊ cost⁹,
⁊ folia oleādri,⁊ sansuc⁹.Et ex rebus exptis,q̄ fa/
ciunt sua ppͥetate in apostematib⁹ p̄focationu3,⁊
vue,⁊ ambaꝝ amigdalaꝝ,⁊ oīno omniū mēbrorū
gutturis,iuuamētum maximu3,est vt sumant fila
[f][⁊ pprie]tincta cū [g][murice]marino ⁊ p̄focetur
cum eis vipera:deinde circūdet eis collū ei⁹,q hēt
aliqd hoꝝ apatum:Illud.n.ɔfert ei iuuamentū mi

e A.loch
f —— A.
g A.alargiuan

rabile bonū,ptransiēs q̄ztitatē [h][eius qō timet.]
Et lac qdē ex medicinis est sublimib⁹ in pncipio,⁊
statu:ppea q̄ repellit,⁊ lenit,⁊ sedat dolorē. Et o3
vt ɔspiciat in administrādo ea,q̄ [i][strigūt]⁊ resol
uunt,aut maturāt,⁊ ɔsideret ad dispōne3 corporis
in lenitate,⁊ duritie sua,⁊ cōfortet illō,qō est forte
in duritie,⁊ leniat in lenitate: ⁊ silr obuet etas,⁊
ɔplo,⁊ tp̄s,⁊ ɔsuetudo.Et qn̄q3 appropriāt [k][apa
ta]vue ⁊ ābaꝝ amigdalaꝝ ⁊ [l][ ] [m][
mollificatō eaꝝ,cū icisiōe.]Et ego qō ābab⁹ singu
lar faciā capl'3.Et ex mōis curatōis ē cōpressio sup
locū.Et ei⁹ loca sūt tria:vn⁹ eoꝝ est qu3 remouent
spōdiles,⁊ scōs ē ex apatibus vue,⁊ ambaꝝ ami/
gdalaꝝ indigētium subleuatione sua: [n][aut casu]
ambaꝝ ad supiora:⁊ terti⁹ est in apatib⁹ phl'aticis,
qu3 ɔstrigunt ambo meat⁹,⁊ iuuant cū cōpressio/
ne fm mūdificatiōe3 ipoꝝ,⁊ sbtiliationem ipsoꝝ.

¶De cura decollationum ⁊ prefocationū ⁊ ois suf/
focationis ex omni causa. Cap.XI.

In calida qdē o3 vt incipiat cū phl'otomia,⁊ non ex/
hat sanguis plurimus subito:⁊ pprie
qum iā incepit v̄tus debilitari: Immo
sumāt in oi hora.x.⁊.x.vsq3 ad diē ter/
tiū cū sepatiōib⁹ ɔtinuis.Si āt debilitari nō icipit,
tūc o3 vt sine cessatiōe exhat sanguis,vsq3quo ap/
pareat sincopis in forti.Et o3 vt decliner cū separa
tione versus ɔseruationē v̄tutis,⁊ [o][expulsione3]
sincopis.Sincopis.n.qum accidit,cadit v̄tus ei⁹:
q̄re aggregant ei difficultas anhelit⁹,⁊ casus v̄tu/
tis.Et pprie indicit eis,vt minorēt cibū necessario,
aut volūtarie:⁊ p̄cipue si fuerit febris.Et qn̄q3 op3
vt attēdat in re phl'omie res [p][aliq̄,q̄ est magis ite
gra,qm̄ qn̄q3 est cā dn̄iu3 sanguinis in p̄focatiōe re
tēti,⁊ p̄cipue]ɔsueti sic sanguis mēstrui,⁊ sanguis
hemorroidaꝝ.Et in hmōi qdem o3,vt sit phl'omia
in latere trahēte mām ad pte3,a qua cadit retētio,
sicut necessaria est hic phl'omia saphene,⁊ ventose
crurium. Qum.n.egreditur sanguis plurim⁹,tūc
qn̄q3 sedant accidētia statim:⁊ qn̄q3 necessaria est
iteratio in mane.Et fm v̄itatē [q][dispōnis]qu3 di/
spositio tollerat [r][expulsione3]phlebotomie vsq3
ad maturationē,tūc illō est meli⁹ ad hoc vt rema/
neat virtus in corpore,⁊ cadat eūatio ipsius mate/
riei egritudinis,⁊ sufficiat emissio frequēs in dieb⁹
cum.x.pōderibus sanguinis:aut.v.pōderib⁹,⁊ fit
facilis anhelitus.et silr etia3 gargarismata postpo
nant,si est illic repletio,⁊ fuerint gargarismata do
lorosa,timēdo attractionē: Immo administrentur
gargarismata post mūdificationē.et decollationis
qde3 est spēs quedā existēs [s][in fine algalsamati.]
Qu3 ergo fit phl'omia ante declinatiōe3 egritudis
descēdit ad locū p̄focatū.et [t][multotiēs qdē scit cū
eo hora p̄focationis ex pnc°,⁊ augmēto,⁊ statu,et
declinatiōe ⁊ dispōne deglutiōis,⁊ augmētat diffi/
cultas:aut casus ei⁹,⁊ declinatio]ipsi⁹.⁊ dū pseue
rat in augmēto,⁊ nō ē nec̄cariū nō fiat phl'omia vlti
ma imo sufficiat [u][illō qō]diximus⁹.⁊ qu3 sināntia n̄
est cū cōitate repletiōis in corpe toto:imo est supflui
tas in pte gutturis tm̄,⁊ nō sentit extēsio,prrāsit vt
nō fiat phl'omia: Immo [x][elōgatio fiat ab additiōe
cāꝝ resol'onis faciētiū]eē nec̄cariā cābitōe3 plimā:
⁊ phibeat nutrimētū,vt sit corp⁹ ei⁹ vtēs sanguine
ei⁹ in nutrimēto,⁊ ɔuertēs ip3 a pte apatꝭ:q̄si [y][fiat
ei inobediēs sanguis:dinde vadat]fm resol'onē,⁊
maturationē.Nā si phl'omia fiat tūc,fortasse nō tol
lerabit illō:⁊ nō erit excusatio cibatiōis:⁊ in ciba/
tionē ē labor:⁊ pp̄e qu3 nō ɔglutit.et nō postponat

h A.consuetam
i A.stipticant
k A.apati
l † A.⁊ oium mē broꝝ gutturis
m A.mollificatiōi earū incisio
n A.apud casū
o A.ptermissiones
p A.alia ⁊ ē,qm̄ qn̄q3 est cā dn̄ij apatis in p̄focatiōe,retētio sanguinis
q —— A.
r A.ptermissiones
s A.supra galsamach
t A.plimū quo scit hora p̄focationis pncipij ⁊ hora augumēti ⁊ stat⁹ ⁊ dclinationis ē ex dispōne deglutiōis,⁊ augumēto difficultatis ei⁹ ⁊ statu ⁊ declinatione
u A.ea quam
x A.elongent a corpe ei⁹ cāe resolutiōis facientes
y A.quasi rapiat sanguinē ab eo,deinde ɔuertat

a A. sit festinatio ad illam

phlomia vene, que est sub lingua. Jmmo oꝫ vt a ⌈incipiat illō saltē ⌋in eadē die: imo b ⌈saltē in dispōne
b A. inter separatiōes predictas
sepatiōis pdicte ⌋⁊ pprie quꝫ fuerint vene, q̄ sīt sub
lingua extēse. Et qñꝗꝫ nec̄aria ē phlomia alguiōgi:
⁊ qñꝗꝫ nec̄aria ē scalpellatio lingue ipsi⁹. Et neces/
sarie sīt vētose cruris, qm̄ sīt ɔferētes valō. Et illū q/
dē q ɔsuet⁹ ē incurrere sinācꝫ, oꝫ vt phlomet̄ añꝗꝫ
c A. festinatio
accidāt, quꝫ vr̄ repletio, ⁊ quꝫ ē ver. Et ex eis qdeꝫ
q̄ sūt vehemēt̄ iuuamis, est c ⌈iceptio ⌋ admistratio
nis clisterioꝝ fortiū valō nisi febris phibeat. tūc. n.
oꝫ, vt sit ɔtēt⁹ clisterib⁹ lēib⁹. Clisteria nāꝗꝫ fortia,
⁊ collyria sīt i h̄ maximi iuuamēti. Et oꝫ vt embro/
cent̄ extrēa: Et circūdet̄ collū lana, ⁊ ppe lana iso/
pi, q̄ sit ifusa siue in oleo oliue: aut in oleo cāemilli/
no, ipsa. n. est lenificatiua, ⁊ sedatiua doloris: ðinde
in postrēo ipsi⁹ admisceant̄ ei attractiua, quꝫ ñ ɔfe
runt ista: ⁊ sīt sic̄ baurac, ⁊ sinapis, ⁊ cost⁹, ⁊ castore
um, ⁊ sulfur, ⁊ vngtm̄ forte rubificās, ⁊ ēt mel ana/
cardi, ⁊ oē qō vesicat. Et oꝫ vt sint ɔtēti in cib̄ suis
d A. potionibus
vsꝗꝫ ad diē tertiū, oxymelle: aut sirupo de melle: ðin
de ḡdatio fiat ad aquā ordei cuꝫ qbusdā d ⌈medici/
e A. candarusio
nis ⌋ōlectabilib⁹: ðinde ad vitellū oui. Postea quꝫ
facil̄ fit ōglutitio, admistrent̄ sorbitiōes, ex e ⌈cāda/
ros, ⌋⁊ i fine ei⁹ fiāt sorbitōes ex maturat̄: ðindere
solutiuis. Et quꝫ deglutio fit difficil̄. ponant̄ vēto
se sup collū apō spōdilē scōgꝫ, cū suctiōe, aut igne,
vt dilatet̄ meat⁹ paulatiꝫ, ⁊ deglutiat illud qō sor/
bet ex cibis. Qūꝗꝫ illud ɔpleuerit, remoueant̄ ven
f A. sed ventose cum igne
tose f ⌈ignite: aut ⌋cadūt pseipsas. Et ñ ē malū si sca
pellet̄ ēt, ⁊ egrediat̄ sāguis illinc. g ⌈⁊ ex halacdā. ⌋
g A. ex alachdai
ðinde vētoset̄ vētosa vna sup caput: et ponāt̄ ēt sup
mētū vētose sb gutture, ⁊ illō fiat postq̄ꝫ abscindit
mā, Dia. n. hec trahūt māꝫ ad diuersaꝫ ptē, ⁊ mi/
h A. illud p̄mo ponatur
norāt eā: ⁊ h ⌈silr̄ illō est meli⁹. Silr̄ ponant̄ ⌋sb mā
millis, ⁊ sup i ⌈alcheel ⌋⁊ nō est malū itromitter̄ ali/
i A. alchiahel
qd quod mūdificet ex alkeizarā ⁊ ei silibus sup qō
cottū sit iuolutū. Mūdificatio nāꝗꝫ dilatat. Et qñꝫ
itromittit̄ in gutture cānula fcā ō auro, aut argen/
to, aut silib⁹ ābobus, adiuuādo ad ispirādū. et silr̄
qū fortior fit ɔstrictio, nō est excusatio qn vētose po
nant̄ sup collū. Et qñꝫ ɔfert i dilatatōe ōglutitiōis,
⁊ anhelit⁹ cōpressio spatl̄aꝝ cū fortitudine. Medi
cine āt in p̄nc° sint stiptice, ⁊ ppē in sanguinea. ⁊ me
liora qdē stiptica sunt, q̄ hñt cū stipticitate sua sub/
stātiaꝫ subtileꝫ, q̄ submergunt̄. Et ex rebus qdē q̄s
exhit expimentū, est q̄ stiptica pmista cōposita, ma
gis sunt iuuatiua q̄ꝫ singl̄aria simplicia. Et qñꝗꝫ do
lor sit fortior in p̄ncipio rei, q̄re necessariuꝫ est, vt sti
pticis admisceat̄ aliqd, qō sedet dolorē, ⁊ leniat: si/
cut est sirupus viol̄. ⁊ penidij, ⁊ lac calidū, ⁊ mucila
go seminis lini, ⁊ alrob. Et qñꝗꝫ multiplicat̄ effu/
sio, q̄re nō est excusatio, qn resolutiua eis admisce/
antur. Et qñꝗꝫ nō ē mā plurima in effusiōe, ⁊ apa
nō est forte: Jncipiat̄ ergo, ⁊ administrent̄ galle, ⁊
sal ammōiac⁹: qm̄ phibēt cū fortitudie, ⁊ resoluūt
cū fortitudine. Jn cholica v̄o oꝫ, vt sit plurimū in/
k A. Alia litera dispositione
tentiōis ɔuersum ad infrandū cū eo, qō facit stipti/
cū. ⁊ qñꝗꝫ admistrant̄ linimēta: Et qñꝗꝫ admistrāt̄
in ea, ⁊ i oi k ⌈calida ⌋gargarismata, ⁊ isufflant̄ isuf
flatiōes cū sufflatorio, ⁊ puluerizatiōes. Et ex eis ē
gargarism⁹ fcūs cum oxymelle, ⁊ aq̄, ⁊ aceto. Jpse
eniꝫ est maximi iuuamēti in initio calide, ⁊ frigide:
⁊ cū rob moroꝝ, pprie siluestriū: ðinde cū eo i quo
non est zuccaꝝ, vel mel. Et administret̄ in p̄ncipio
puꝝ: ⁊ ɔfortetur cuꝫ stipticis, que sūt de genere suc
l A. alcasb
ci sumac, ⁊ acreste, siccaꝝ, ⁊ sicut sunt balaustie. Et
in hmōi qdeꝫ non ponit̄ mel, nisi vt mundificet, nō
vt ɔfortet: ⁊ silr̄ decoctio l ⌈alkesbe ⌋cuꝫ melle: aut

decoctio sumac cū coagulato vue, Et fortius illo
est succus nucis recentis: qm̄ ipse est ex melioribus
medicinis hoꝝ apostematuꝫ, ⁊ succus rose recent̄,
⁊ rob papaueris, qñ pmiscet̄ cuꝫ stipticis est vehe
ment̄ iuuamenti in initio: ⁊ fortius illo est decoctio
myrti, ⁊ glādiuꝫ, ⁊ aqua coriādri, ⁊ sumac, ⁊ aqua
m A. Alia litera citonioꝝ stipticorum
corticū nucis, ⁊ aqua myrti. et aqua m ⌈lentiū deco
ctaruꝫ ⌋valde: ⁊ cydonia valde stiptica, et n ⌈sorbe ⌋
pprie: ⁊ alumen iameni hēt pprietatē in hoc. Et ēt
n A. zarur
insufflet̄ in gutture insufflatio ex semine rose, et su/
mac, et balaustijs ſm ptes eq̄les, et cāfore res mo/
dica. Et cholice adhibeat̄ succ⁹ oleꝝ froꝝ pmistus
o A. ⁊
cū eo qō hꝫ stipticitatē aliquā, o ⌈sic̄ ⌋succus virge
pastoris, et succ⁹ solatri, et succ⁹ ramoꝝ vitis, Et ex
cōibus inter eas in p̄ncipio sunt semē roſ, et semen
portulace, et mucilago psilij, et amilū, et spodiuꝫ, et
sumac, et dragagātū, et cāfora ex qbus fiāt pillule
cōpresse, et teneant̄ sub lingua. Quꝫ ergo abscidit̄
attractio, oꝫ vt misceāt̄ cū rob moroꝝ myrra et cro
cus. Myrra. n. pfundat̄ cū v̄tute sue stipticitat̄, et
sue resol̄onis, et fac̄ crocū puenire ad pfundū, et ag
gregant̄ ad maturatiōeꝫ faciēdā. Si āt vider] ipaꝫ
declinare ad duritiē, pmisce cū moris aliqd ex bau
rac. Quꝫ āt appropinq̄t status, aut puenit in ipsa,
oꝫ vt administrent̄ ea in qb⁹ est sedatio, et lenifica/
tio, sic̄ lac mulctū, in quo dissoluunt̄ sq̄me casiefistu
p A. pix
le, et p ⌈oleū ⌋in rob moroꝝ: aut decoctio ficuum, et
fenugreci: aut rob myrti cū rob: aut succus q ⌈vit̄ ⌋
q A. caulium
cū melle: aut rob: aut bdelliū arabicū dissolutū, cū
rob vue, qm̄ est iuuatiuū valde: ⁊ aq̄ radicis in qua
decocta sunt passe, ⁊ fenugrecū, ⁊ dactili, ⁊ ficus, ⁊
myrra, ⁊ croc⁹, ⁊ cinamomū gargarizata cuꝫ oxy/
melle: aut aq̄ mell̄. Et administrēt̄ empl̄a ēt ad ma
turādū, sic̄ empl̄m alseir, ⁊ distillatio olei roſ. in au
re est iuuatiua in hac hora. Et qñ vides q̄ nō matu
rat̄, ⁊ vides duritieꝫ, oꝫ vt admistres in medicinis
r A. sulfur
ei⁹ r ⌈caules. ⌋Quꝫ āt maturatio iā adest, tūc stude
in aptiōe apatis cū gargarismate, qō ɔiūgit iter ap
tionē, ⁊ lenificatiōeꝫ: sic̄ quedā medicine acute in la
cte, qbus fit gargarismus: Et si ē appens, ⁊ elōgat̄
tēpus, ⁊ non disrūpit̄, non est mala admistratio fer
ri. Et ex medicinis tēperat̄ cū iceptōe ad disruptio
nē est decoctio ficuū cū fenugreco, ⁊ dactilis, ⁊ d̄co
ctio lentiuꝫ cū roſ, ⁊ rob ligritie, ⁊ semine almaru:
⁊ post illud fiat ḡdatio ad illō qō est fortius: q̄re mi
sceant̄ cū rob moroꝝ baurac, ⁊ myrra, ⁊ dragagā/
tuꝫ, ⁊ ēt semē almaru dissolutū i lacte capno, ⁊ olea
s A. calefaciētis
s ⌈dissoluētia ⌋ ⁊ pprie cū mell̄, ⁊ galia, ⁊ fiat ex eis
gargarismus, t ⌈⁊ ex eis ⌋q̄ sīt sic̄ aq̄ mell̄, in qua de/
t ——A.
cocta sunt ficus, ⁊ calamentū, ⁊ sansucus, ⁊ u ⌈alu/
u A. anetum
men ⌋⁊ menta, ⁊ sisimbriū, ⁊ radix x ⌈lilij ⌋ɔiuncti,
⁊ sepatim. et costo, ⁊ pprie marino inest iuuamētuꝫ
x A. liquiritie
maximū in hmōi hora ⁊ y ⌈in v̄itate statim post ab/
y A. in v̄idico statu intēde ad abstersionem
stersionē integrā ⁊ post maturatiōeꝫ ⌋cōpletā ⁊ ap/
tionē cū eis, q̄ sunt sic̄ baurac, ⁊ nitꝝ, ⁊ assa fetida,
⁊ myrra, ⁊ piper, ⁊ castoreū, ⁊ stercus hirūdinuꝫ, ⁊
stercus adib, ⁊ fiat ex eis gargarismus cū rob mo/
roꝝ, imo cū sale ammoniaco, ⁊ piretro, ⁊ semine al
harmel, ⁊ sinapi: aut semine raphani cū aq̄ ⁊ oxy/
melle. Et administrent̄ ex istis insufflatiōes: Et isuf
flatio salis ammoniaci ē faciēs q̄escere. Quꝫ ergo
declinat egritudo, administra vinū, ⁊ balneū, ⁊ em
brocas. Cōfectio pill̄aꝝ iuuātiū in statu. ℞. radicis
lilij. iiij. ptes asse fetide medietatē ptis colligant̄ cū
succo caulis: aut coagulato vue. Ex curatione ve
ro phl̄atice est, vt int⁹ in gutture intromittat̄ v̄ga
mollificata torta, sup quā inuolutus sit pānus, quo
liniat̄ apa, ⁊ quo mundificet̄ humiditas. Et ei qdē

que ē antiqua, assa fetida, ꝛ cinamomū, ꝛ soluaƭ vē ter cū cochijs, ꝛ hiera, ꝛ filib⁹: ꝛ clisterizeƭ cū cliste rib⁹ valδ fortib⁹. Jn cura āt melice ex medicis ma/ gis ꝯferētib⁹ ei, est medicamē albarmel gargariza tū, ꝛ linitū exteri⁹ ꝛ iteri⁹. Ex medicis v̊o q̄ habēt ꝓꝑetatē, ꝛ ꝯueniētes sꝰ i oī hora, ē sterc⁹ canꝭ albū, ꝛ [a] † [ ]adib albū: ꝛ ħ mō colligiƭ. Custodiaƭ canis ne aliqd comedat nisi ossa tm̄, donec stercus eijciat albū, qδ pui existat fetorꝭ. Et silr sterc⁹ hois, ꝛ ꝓprie infantis: ꝛ oꝫ vt solicitudo sit ita, vt illud q̊ cibaƭ, sit cū q̄ztitate q̄ digeraƭ, ꝛ qδ [b] [ex eo] ē meli⁹ est panis [c] [lupinoꝝ] ſm q̄ztitatē puā, ꝛ in potu tri buaƭ post ipm vinuꝫ vetus: deinde sumaƭ stercus ei⁹, ꝛ exicceƭ: est.n. pauci fetoris: ꝛ si cū pane ꝯside/ rat aliqd aliδ, tunc denƭ ei cibi bone digōnis, boni chimi, calide ꝯplōnis cū eq̄litate: sic̄ carnes gallie, ꝛ pdicis, ꝛ extrēitates capraꝝ. hec.n. cū bōitate di/ gōnis, educūt fecē pui fetoris. Et ex medicis qdem sua ꝓꝑetate faciētib⁹ sꝰ hirūdines aduste: Decol/ lanƭ.n. ꝑus, ꝛ currit sanguis sup allas ipsaꝝ: deide puluerizaƭ sꝰ eas sal, ꝛ ponunƭ in vrceolo lutato, ꝛ ligaƭ caput ei⁹, ꝛ ponunƭ in furno: ꝛ vt ponanƭ i vi treato vase linito luto sapiētie, ē recti⁹ apδ me. Et silr sterc⁹ hirūdinū adustū cū fortitudine. Et q̄nq3 li niƭ palatū ex felle taurino cū melle, ꝛ felle testudis, ꝛ flore eris, ꝛ capitib⁹ pisciculorum salitoꝝ, ꝛ ꝓꝑe vua. Et liniƭ ēt palatū hn̄tis sinācā sale cū melle, ꝛ aceto, ꝛ oleo. Et silr apa vue: ꝛ silr admistrenƭ gar garismata cū oxymelle, in quo ꝺcoctū est semē rha phani. Et colcotar qdē ꝛ calcadis ambo sūt bona apati gaudōis. Et ex ꝯpositꝭ sꝰ medicamē mori cum myrrha, ꝛ croco: ꝛ medicamē hirūdinū: ꝛ medica/ mē albarmel: ꝛ medicamē corticis nucis recentꝭ: ꝛ trocisci [d] [andarosim] ꝛ medicamen hmōi. ℞. ster/ coris canis albi adusti in testa, [e] [ꝛ ꝑter testā.] ℥.i. pipis. ʒ.ij. galaꝝ adustaꝝ, corticis ḡnatoꝝ, [f] † [ ]carnꝭ simij ꝛ suꝭ ꝛ adhoba]oiuꝫ añ. ʒ.j. myrre costi āboꝝ añ. ℥.s. isuffleƭ: aut liniaƭ cū melle. ꝛ ēt i fine ei⁹, ꝛ i hora vehemētie admistrenƭ sterc⁹ pueri [g] [ex pane lupinoꝝ] ꝛ sterc⁹ canis, ꝛ hirūdinū adu stū: ꝛ sal āmoniac⁹, itereƭ ħ in die multotiēs. Q̄nq3 v̊o apaƭ ligua ꝑfocati ēt, ꝛ idiget fortasse curatiōe ipi⁹. Sꝫ nos iā locuti fuim⁹ de apatib⁹ ligue: ꝛ illδ qdē qδ huic loco ē ꝓꝑum ē neċariū ex eo redire ad illδ qδ illic dcm̄ est. s. vt igenieƭ post phlomiā, i at/ trahēdo mās ad inferiora: ꝛ q̄nq3 fit illδ in loco ħ cū hierapigra. Hꝫ.n. ꝓꝑetatē in deponēdo hūores q sꝰ corā supꝑmo oris stōi, ꝛ meri, ꝛ gutturꝭ: Deide admistrenƭ supꝑ ipꝫ infrantia, ꝛ repcussiua sic̄ succ⁹ lactuce: ꝛ ē medicina hn̄s ꝓprietateꝫ quā sigt visio iuuamēti ei⁹: ꝺinde si necessaria est resolō subtilis, fiat. Ex eis āt q̄ ꝯferūt in regimine ei⁹, q̄ est pp spō diles, ē vt igenieƭ in cōpressiōe loci cū facilitate ad posteriora: fortasse.n. reuerteƭ spōdilis: ꝛ illa qdeꝫ cōpressio q̄nq3 fit cū instr̄o: ꝛ cū digitꝭ: ꝛ ueniƭ q̄nq3 ꝑ illδ reqes. Jnstr̄m v̊o est res siliis freno, qδ in gut ture itromittiƭ, ꝛ expellit qδ est intus in gutture ad exteriora. Cōpressio āt valde est nociua in apatib⁹. Q̄nq3 sināces vehemtiores fiūt, ꝛ ñ valēt medicie, ꝛ crediƭ ꝙ ꝑditio futura sit, illud ꝑ qδ spaƭ euasio, est scissio cāne: ꝛ illud est cū scissiōe ligamētoꝝ que sunt iter duos annulos cāne, ꝑter ꝙ recipiat aliqd de cartilagine ita vt ꝑ illud anhelet: deinde suaƭ cū expletum fuerit regimen apatis: ꝛ mediceƭ, ꝛ sana biƭ. Et modus qdem curatiōis ei⁹ est, vt tēdaƭ ca/ put ad posteriora, ꝛ teneaƭ, ꝛ sumaƭ cutis, ꝛ abscin daƭ. ꝛ qδ de ipso recti⁹ est, est vt sumaƭ cutꝭ cū vnci/ no, ꝛ elongeƭ, deinde discoopiaƭ a canna, ꝛ findaƭ qδ est inter duos annulos cāne corā fissura cutꝭ: de/ inde suaƭ, ꝛ ponaƭ sup ipsam puluis citrin⁹, ꝛ opꝫ qdē vt duplicenƭ duo labia fissure cutꝭ solū, ꝑter ꝙ ꝯtanganƭ cartilago, ꝛ pāniculi in aliquo: ꝛ ħ est iu diciū hui⁹ fissure, q̄zuis non cadat ad hāc intentio/ nē. Nā si existimaƭ ꝙ in illis eisdē ligamētꝭ sit apa, ꝛ nocumētum, nō oꝫ vt admistreƭ scissio. Q̄um āt sincopis supuenerit egro ꝛ timeƭ ꝙ cōpleaƭ ꝑfoca/ tio, incipiaƭ a clisterib⁹ fortibus, ꝛ phlomeƭ vena, q̄ est sub ligua, ꝛ phlomeƭ vena frōtis, ꝛ appēdan/ tur vētose sup collum, ꝛ sub mēto cū incisione, aut absq3 icisiōe: Et si fuerit cā ꝑfocatiōis eius, ꝛ sinco/ pis ei⁹, submersio, tūc ꝯuertaƭ vt currat aq̄: deinde suffumigenƭ cū eo qδ hꝫ fortitudinem, ꝛ odorē bo nū, donec reuiuiscat. Oꝫ āt vt ille q euaserit a suffo/ catione [h] [vehemēti] phlomeƭ, ꝛ clisterizeƭ, ꝛ sor/ beat aliqbus dieb⁹ sorbitiōes ex faria cicerꝭ, ꝛ lac, aut aquā carnis in q̄ dissoluti sunt panis, ꝛ vitellus oui. Et scias ꝙ oīs q hēt dolorem gutturis melius est fugere sermonem ex quocūq3 dolore.

De vua ꝛ ambabus amigdalis. Cap. XII.

IStis q̄nq3 accidit catarr⁹ apostemās eas, ita vt ꝓhibeat anhelitū: ꝛ q̄nq3 mollificaƭ vua ꝑter apa: ꝛ indiget eo qδ ꝯstrigit eā, ꝛ exicceƭ [i] [ex mā ipsam]: ꝛ q̄nq3 indiget incisione, ꝛ appropinq̄t curationi ꝑfocationū. Et cureƭ in ꝑn cipio cū linimētis [k] [in qbus sit facilitatis obserua tio] ꝛ admistrenƭ cū pēna: digiti nāq3 in ñ sua hora [l] † [ ]q̄nq3 laborē afferūt. Et i illa q̄ mag̃ ē, ꝛ pue inflāmatiōis, admistrenƭ pontica. Jnflāmate v̊o ꝯueniens est illud, qδ est vehemētis ifratiōis, sic̄ aq̄ solatri, ꝛ sicut semē roſ, ꝛ folia ei⁹: vtrisq3.n. inest opatio fortꝭ. Et ex eis q̄ sunt fortiora in hoc caplō, sūt gūmi arabicū, ꝛ dragagātū, ꝛ sar cocolla, ꝛ [m] [nesestēgi] linita: ꝛ ēt balaustie partes due, alumis ps. j. ꝯteranƭ ꝛ cribellenƭ cuꝫ [n] [orali] ꝛ admistrenƭ cū spatula hn̄te caput incisum in lati/ tudie. Et q̄nq3 addunƭ i eis crocus, ꝛ cāfora, ꝛ ad/ mistranƭ liniēdo: ꝛ ēt galle trite cū aceto, ꝛ liniunƭ cū pēna. Et iteꝝ aq̄ granati acetosi cū stipticis: ꝛ ēt lapis [o] [cedenegi:] ꝛ ēt lapis corrosus adust⁹: ꝛ il/ le q noiatur achates: ꝛ lapis alafurugie: ꝛ spodiū, ꝛ lutū sigillatum, ꝛ armenū, ꝛ rob acreste, ꝛ fruct⁹ spine egyptiace, ꝛ alumē iameni, ꝛ semē roſ. [p] [Su manƭ] ex eis sic̄ est illud. Et suffumigatio cū ramis aneti est ex eis que ꝯstringunt vuā valde: Et ēt suc/ cus ḡnati dulcis ꝯtriti cum cortice suo, cū sexta sui de mell, factus viscosus ispissatus, est linimētū bo/ nū. Et oꝫ vt cū gargarisma fit cū stipticis, assidueƭ gargarisma cū aq̄ calida. Jllud.n. ꝑparat ipsaꝫ, vt in eo stiptica openƭ, ꝛ lenit ipsam, ꝛ ꝓhibet stiptica indurare ipsam. Qδ si stiptica eā acgrere faciāt du ritiē, ꝛ coarctationē dolorosam, admistra in ea mu cilagines, ꝛ gūmi arabicū, ꝛ dragagātū, ꝛ amilū, ꝛ sarcocollā, ꝛ semē malue, ꝛ aquā furfuris, ꝛ ordei [q] [ꝛ fiat vt stet] succ⁹ extremitatū [r] [rani] cum q̄nta sui de melle, [s] [ꝛ aq̄ mistū,] qm̄ est linimentū bonū. Et oꝫ vt quꝫ gargarisma fit ex stipticis assidue fiat añ illδ gargarisma cū aq̄ calīa] [t] † [ ]aut ꝺco ctio rosaꝝ, ꝛ sumac cui⁹ sexta ps sit mell, decoq̄ƭ, ꝛ inspisseƭ, ꝛ liniaƭ exterius cum eo qδ hꝫ exiccatio/ nem, ꝛ stipticitatē fortē, sicut qδ fit cuꝫ gallis, ꝛ alu mine iameni. Et sal [u] [quidem] est illud qδ est pre/ mittēdum ante oia illa. Melice vero gallaꝝ imma turaꝝ [x] [nucis] atrimēti ru. sumac omniū añ. ptes. iij. ꝛ tertia, salis torrefacti. xx. ptes sumanƭ, ꝛ admi nistrenƭ. Medicamen bonū in dispōnibus ꝛ horis

a † A. stercus
b A. ei
c A. ꝛ lupini
d A. andaron
e A. aut nō adu/ sti
f † A. ꝛ piloꝝ bar be porci ꝛ simij ꝛ aldabha
g A. q comedit panē ꝛ lupinos
h A. ex strictura
i A. ipsam ex fri/ gidis ꝛ calidis
k A. ꝛ cū facilita te tangatur
l † A. ꝛ absq3 faci litate
m A. nesestenegi
n A. cribello de seta
o A. sadenegi
p A. Fiat
q A. aut ispisse
r A. rubi
s ——— A.
t † A. aut rob
v A. ꝛ
x A. partem. j.

℞.alumis iameni ptes.iij.roſ.ptes.ij.coſti ptez.j.
admiſtreť emplaſtꝝ cū pēna [a]⌈vt pueniat ad⌋ vuā.
Medicamē bonū ad horā ſuā.℞.ſuccū ḡnati cum
cortice ſuo,⁊ iſpiſſeť cum qnta ſui de melle,⁊ liniať
cū eo:⁊ ēt alumis ptem.j.ſal' āmoniaci ptē.j.ſ.gal/
laꝝ imaturaꝝ tertiā partis,draganti.iij.ptes.⁊ qn̄
pueniť ſtatus,aut appropinqͣt adminiſtra myrrā,⁊
crocū,⁊ cipꝫ,⁊ q̄ ſūt eis ſilia,⁊ darſiſahā pprie,⁊
florē ſqnāti,⁊ ramos balſami,⁊[b] ⌈aluſnen⌋ admi/
niſtrenť liniendo,⁊ aq̄ eoꝝ gargarizeť,⁊ pprie qn̄
admiſtrať in eis gargariſma decoctionis radicis li
liij ⁊ ſemis roſ,cū melle.Et diſtilleť oleū amigdali/
num in aures in oī hora:qm̄ eſt iuuatiuū.Si autē
collectio fiat i vtriſqꝫ amigdal',⁊ i eis que ſequunť
eas,adminiſtra decoctiōes p̄dictas in caplo ſinācie.
Q̄ ſi dolor pſeuerat,⁊ nō ſedať,reuertēdūꝫ eſt ad
ſol'onē ventrī.Si vō p h̄ non cōpleť,admiſtra ea q̄
ſunt fortiı̄ reſol'onis,ſicut ē ſucc⁹ cucumeris aſinini,
⁊ centaurea,⁊ nitꝝ rubeū cuꝫ melle,aut ſolū. Et ſi
idureſcit ap̄a,⁊ plōgať nō eſt aliqd ei ita pueniens
ſic̄ aſſa fetida. Q̄uꝫ ḡ icipit ſubtiliari in loco vno,
⁊ igroſſať i loco alio,tūc icidať. Et q̄ꝫtum poſ'e eſt
[c]⌈vt expellas illō ⁊ facias illi empl'm cuꝫ ſale āmo
niaco,⁊ mittas ip̄m ei⌋ cuꝫ cochliari qō eſt ſic̄ fre/
num:⁊ eſt meli⁹.Et nō oꝫ vt icidať niſi qum radici
ei⁹ aduenit extenuatio:qm̄ i ea ē timor magn⁹.Gar
gariſma exiccās vlcera ap̄atum gauonū,⁊ purgās
ea.℞.lentiū balauſtiaꝝ amboꝝ an̄.ptes.v.ſieť me
mithe croci coſti oiuꝫ an̄.ptē.j.coquāť i aq̄,⁊ ſūať
ex d̄coctōe eoꝝ ps.j.⁊ miſceať cū medietate ſui de
rob mori,⁊ q̄rta ſui de melle,⁊ fiat cum ea garga/
riſma.

¶ Da caſu vue. Cap.XIII.

Quandoqꝫ cadit vua in febre:
⁊ qn̄qꝫ cadit ſine fe
bre:Et ei⁹ caſus ē vt tēdať ad iferiora,
ita vt non redeat ad locū ſuum:Et qn̄ꝫ
neceſſarium fit deglutienti comprime/
re digitis ſuis donec tranſglutiat.

¶ De cura. Cap.XIIII.

Si ſunt illic caliditas,⁊ rubedo,
phl'oma:deinde admiſtra
gargariſmata p̄dcā in caplis p̄dictis,
ſicut gargariſmata cum aceto,⁊ aq̄ ro.
Deide [d]⌈friceť⌋ cū roſ.⁊ ſandal',⁊ balauſtijs,⁊ cā
fora,⁊ rob de moris pp̄e,in inſtr̄o ſili freno.Et opꝫ
vt fiat cū facilitate,q̄ꝫto magis ē poſ'e. Et ſi nō ſunt
calitas illic ⁊ rubedo admiſtra gargariſma cū oxy
melle,⁊ ſinapi,⁊ almuri anabati,⁊ [e]⌈friceť⌋ cum
inſtr̄o p̄dicto.Et medicamen quo [f]⌈fricať⌋ eſt illō,
qō fit ex gall',⁊ [g]⌈moris⌋ ꝯtritis. Et fortior cura/
tio eſt,vt [h]⌈ſubleueť⌋ cum inſtr̄o ad ſupiora,exten
dendo ad exteriora,cū medicis ſtipticis,⁊ pmiſtis
cum reſolutiuis,ſm q̄ oꝫ.Et qn̄qꝫ p̄mitur cum digi
tis linitı̄ ex eis,q̄ ſunt ſicut rob moroꝝ,⁊ nucum,⁊
all'oꝝ.Et ex medicis bonis ad eleuādū ſunt balau/
ſtie,⁊ alumen,⁊ cāfora.Et ex bonis in eleuatione
vue eſt galia cum ſale ammoniaco,⁊ galle cum ſa/
le ammoniaco.Sꝫ gallia eſt ſubtilior poſtq̄ꝫ nō fue
rit illic nocumentum ex ap̄ate,⁊ repletione. Q̄uꝫ
ergo ſtat,fac gargariſma cū aqua [i]⌈ſalſa⌋ vtendo
gargariſmate poſt gargariſma. Et ex eis que exp/
ta ſunt ad illud,eſt vt ſumať ſeminis roſ.medietas
libre,ſucci barbe hircine.iij.ʒ.decoquātur in mel/
le,aut vino,quoniā eſt fortius.Et infantium qdem
vuas quādoqꝫ eleuāt galle [k]⌈aduſte⌋ cum aceto:et
pp̄e qn̄ liniunť ex eis eorum ſyncipita.

¶ Sermo [l]⌈vniuerſalis⌋ de inciſione vue ⁊ vtriuſqꝫ amigdale. Cap.XV.

Oportet vt in vua ꝯſidereť eius
ſubtiliatio,⁊ detūitio,
⁊ pp̄e in iferiore pte ei⁹,⁊ ſi igroſſatur
extremitas ei⁹,⁊ reſudat ex ea ſic̄ pus,
tunc eſt melior hora,⁊ tunc icidať cum
ferro,⁊ cum medicis cauterizātibus,⁊ fiat [m]⌈p̄ſer
uatio⌋ cum ſol'one ventris ſubtili,p̄cedente ipſam,
⁊ excuſſione corporis a repletiōe,ſi fuerit in ipſo ex
ſanguie,aut alijs.Inciſio nāqꝫ cū repletiōe eſt timo
roſa.Illius āt iciſio que ſubtilis ē,⁊ longa,ſic̄ cau/
da muris,equitās ſup linguā,ſine repletiōe,aut ru
bedine,aut nigredine,ē pui timoris.Et modus q/
dem iciſionis eius eſt,vt p̄mať ligua ad iferiora,et
ſit poſ'e accipe vuā cum inſtr̄o,⁊ p̄mať ad iferiora,
⁊ non radicit⁹ icidať,imo dimittať ex ea aliqd.Nā
ſi tu abſcideris eā ex palato,ſanguis forſitā nō ab/
ſcideť oino,qum tn̄ nō opꝫ vt icidať res pua,⁊ ſit
nocumentū [n]⌈⁊ remaneat⌋ cū diſpōne ſua:imo oꝫ
vt icidatur q̄ꝫtitas,quā addit ſup nām.Q̄um āt eſt
rubea apoſtemoſa,tūc eius iciſio eſt timoroſa.Et
qn̄qꝫ manat ſanguis,⁊ nō abſcidiť pp aliquā medi
cinā.Ex medicis āt icidentibus eā,ſunt aſſa fetida,
⁊ alumen iameni,q̄ ſine itermiſſiōe ponātur ſup ra
dicē ei⁹:qm̄ icidūt eā,⁊ faciūt ipſā cadere.Et ex me
dicis faciētib⁹ ipſā cadere cū cauterio,eſt ſal āmo/
niacus cū aſſa fetida,⁊ atrimentı̄:Et oꝫ vt medicie
iſte ſup vuā ānexe teneāt cū iſtr̄o narrato,⁊ teneať
hora vna,ita q̄ nō deglutiat,donec agāt in eā:dei/
de iterētur vſquequo nigreſcat.Nā ſi denigr̄tur,ca/
det poſt tres dies ſꝫ pl'm.Et oꝫ vt ſit ille,q curatur
decliuis ad iferiora,hn̄s os aptū,ita vt currat ſali/
ua ei⁹,⁊ nō retineať in ore ipſi⁹.Due vō amigdale
ſuſpēdātur cū vncino.⁊ trahātur ad exteriora,q̄ꝫto
plus pſ'e eſt,p̄ter q̄ cū eis attrahanť iuicē:⁊ abſcin
dātur cū rotūditate deſup radicē,apud q̄rtā longi/
tudinis cum inſtrumēto inciſionis [o]⌈preter q̄ pmu
teť inſtrumētum⌋ ⁊ incidatur vna poſt alterā,poſt
obſeruationem ꝯditionum predcāꝝ in colore,⁊ q̄ꝫ/
titate eaꝝ.Q̄ūqꝫ ceciderit ex eis,q̄ abſcidiť,dimit
tať ſāguis currere ſm q̄ꝫtitatem mediocrem:Et ſit
patiens decliuis ſup faciē ſuā,ne ſāguis ingrediať
guttur eius:Deinde colluat os ex aceto,⁊ aq̄ infra
tis,⁊ euōat ⁊ tuſſiat,vt mūdificeť interius eius:de/
inde ponať ſup eā quod abſcidit ſāguinem,ſic̄ col/
cotar,⁊ alumen,⁊ dragātum:Et gargarizet cū d̄co
ctione ſenticis,⁊ folioꝝ myrti,⁊ ſit tepida.

¶ De rememoratiōe nocumētoꝝ iciſionis. C.XVI.

Ex eis eſt nocumentū vocis:et ex il
lis eſt detectio pulmonis fri
gori et calori.Et fac̄ accidere tuſſim ab
oī frigore,et calore:et nō tolerat ſitim.
Et ex illis eſt detegere ſtōm malitie cō/
plexionis a cā p̄mitiua ex ventoſitate et puluere,et
eis ſilibus.Et [p]⌈plurimi coꝝ infrānt aerem tempe
ratum⌋ et in pectoribus plurimoꝝ eoꝝ figiť frigus
in pulmōe ipſoꝝ,donec moriuntur.et quādoqꝫ acci
dit ex ea [q]⌈ſputū ſanguinis⌋ et non retinetur.

¶ De cura [r]⌈ſputi ſanguinis⌋ ex inciſiōe vue,et vtri/uſqꝫ amigdale. Cap.XVII.

Oportet vt ponātur ventoſe ſup
collum,et mamillas,⁊
fiat phl'omia,⁊ vt fiat regimē cū phl'o/
mia venaꝝ iferioꝝ cōicātiuꝫ,ſic̄ [s]⌈aſcel
laꝝ⌋ ⁊ eis ſilium intēdendo ad attrahē
dū. Singularia āt ſanguinē retinētia,⁊ linimenta
admiſtrata ad illud,ſunt ſic̄ attrimētū,q̄ fiat linimē
tū:aut pl'uerizeť attrimētū ſup ipꝫ,et ifrantia actu
ſic̄ nix,⁊ ſucci fri ſtiptici noti:ſic̄ ſucc⁹ acreſte.⁊ pā/

[a] A.⁊ eleuat
[b] A.aluſnec
[c] A. pretermitte illō,⁊ facias vt extenueť cū ſale ammoniaco,et eleues ipſam
[d] A.eleuetur
[e] A.eleuetur
[f] A.eleuatur
[g] A. Alia litera ſale ammōiaco
[h] A.comprimať
[i] A. Alia litera infrigidata cuꝫ niue
[k] A.contrite
[l] A.particularis
[m] A.preuiſio
[n] A.remanens
[o] A.poſt ꝯuerſionem inſtrumēti
[p] A.⁊ plurimos eorū infrigidat aer temperatus
[q] A.fluxus ſanguinis ſupflu⁹
[r] A.flux⁹ ſanguinis ſuperflui
[s] A.venarum brachij infra baſilicam

pini vitis,ꝛ ribes,ꝛ solatrū,ꝛ aqua cydonioꝝ ace tosoꝝ,est ex rebus exptis,que hñt ꝓꝓetatē in hoc caplo.Et oꝫ vt administreť in dispōne medicamē, qđ testatꝰ est sapiēs noiatꝰ Diogenes,ꝛ estᵃ[alcuez ric.]ꝛ ēt succꝰ arnoglosse,quū admistrať ꝓprie cū troc.de karabe,ꝛ luto sigillato.Et oꝫ vt nō admini streť ex eis calm aliqd,imo frm actu.Calm.n.cuꝫ eo quod attrahit,destruit oꝑationem medicine.

a A.alcubesa-rech

¶Fen.X.de dispositionibus pulmonis ꝛ pectoris,ꝛ sunt tractatus quinque.

¶Tractatus primus de principijs ꝛ anhelitu.

¶De anatomia epiglotis,ꝛ cāne ꝛ plmonꝭ. Cap.I.

Anna quidem pulmonis,est membꝝ compositū ex cartilaginibꝰ plibus,que sunt cir/culi,ꝛ ptes circuloꝝ: qꝝ alie alijs ꝯtinuanť.Que ergo ex eis obuiāt meatui cibi,q est posteriꝰ,ꝛ est me ri,fcē sunt diminute,ꝛ ꝓpinque se/micirculo,ꝛ posita est abscissio eaꝝ ad meri:ꝛ con/tangit meri de ea corpus pāniculosum,nō cartila/ginosum,Immo substātia eiꝰ cartilaginosa ad añ/riora posita ē,ꝛ cōponunť he cartilagines ex liga/mentis,que pāniculus tegit,ꝛ cōprehendit oia illa ītrinsecꝰ pāniculus lenis,ad siccitatē ꝛ duritiē ꝺcli nans aliquātulam,ꝛ silr exteriꝰ ēt,ꝛ caput eiꝰ supe/rius,qđ seqtur os,ꝛ epiglotim,ꝛ extremitas eiꝰ ife rior diuidiť,in duas sectiōes,deide diuidiť in sectio nes currētes i pulmone,vicinātes ramis venaꝝ pl satiliū,ꝛ qetaꝝ,ꝛ ꝑuenit eaꝝ ptitio ad orificia valđ strictiora,q̄ꝫ orificia eoꝝ que similanť eis,ꝛ currūt cū ipsis. Eiꝰ igiť creatio fcā ē ex cartilagie,vt iue/niať in ea aptio ꝑdcā,ꝛ ne lenitas ᵇ[faceret eā idi/gere cooptura]ꝛ vt sit durities eiꝰ tutamē ipsi,quꝫ sit eiꝰ sitꝰ ad añriora:ꝛ vt sit durities eiꝰ cā ad hoc, vt ꝑueniat vox,aut adiuuet eam,Et fcā est eiꝰ com positio ex cartilaginibꝰ plibus ligatis cū pānicul, vt sit ei possibilis extēsio,ꝛ ᶜ[ꝯiunctio]apud attra ctionē aeris,ꝛ respirationē,ꝛ nō doleat ex ꝑcussiōi/bꝰ,que accidūt ei desubtus,ꝛ supra.Et ex attractio nibꝰ,q̄ accidūt ei ad extremitatē eiꝰ,ꝛ vt quꝫ nocu mentū accit,non dilateť neqꝫᵈ[coangusteť.]ꝛ fcā est rotūda vt sit securior,ꝛ magis icolumis,ꝛ nō mi nuiť ad ea,qđ de ipso tāgit meri,nisi vt nō ꝯprimat buccellā trāseuntē ipsum:imo ptrāseat a facie eiꝰ, qum extēdiť meri,ad amplitudineꝫ,ꝛ fit ꝯcauitas eiꝰ tc̄,q̄si adiuuās meri,qum icipit meri extendi ad ipsam,ꝛ penetrat in ipm,ꝛ ꝓpe in deglutitiōe,ᵉ[ne ꝯiungať]anhelitui:qm̄ deglutitio necariū facit, vt coopiať cāna pulmonis supiꝰ,vt nō igrediať eā cibꝰ,trāsiens sup eā,ꝛ fit cooptura eiꝰ cū suppositio neᶠ[cartilaginū stantiū]sup meatū,ꝛ silr eiꝰ,q̄ no minať nō hñs nomē:ꝛ quꝫ fit deglutitio,ꝛ vomitꝰ eiꝰ idigētes cooptura i hoc meatu,nō est possibile vt sint,quꝫ fit anhelitꝰ.Et creata est ꝑꝑ vociferatio nē res,que noiať ligua fistule,ꝯstricta apud extre/mitatē cāne,deide dilatať apud epiglotū,quare ici pit ex amplitudie ꝑueniēs ad ꝯstrictionē,deide ad spatiū amplū,sic est in fistula:qm̄ necessariū ē voci ꝯstrictio,vt retineať,ꝛ hmōi qdem corporis silis li gue fistule ꝓꝓetas,est vt ꝯiungať,ꝛ dilateť,vt fiat ꝑ illud ꝑcussio vocis. Durities v̄o pāniculi,q tegit eā iteriꝰ,fuit vt resistat ᵍ[solus catarris]ꝛ sputꝭ ma lis,ꝛ vapori fumoso redeūti ex corde:ꝛ vt nō molli ficeť ꝑcussione vocis.eiꝰ aūt diuisio in ꝑmis i duas ptes fuit,qm̄ plmo hꝫ duas ptes:sꝫ eiꝰ ramificatio cum venis qetꝭ fuit ʰ†[ ]vt ex eis accipi at nutrimentuꝫ.Constrictio aūt orificioꝝ eoꝝ fuit,

b A.cogat ipsaꝫ ad clausionem

c A.aggregatio

d A.ambitū ha/beat Alia litera communicetur

e A.que non cō iungitur

f A.cartilaginis stantis

g A.acuitati ca/tarrorum

h †A.ꝛ pulsanti bus

vtⁱ[mensureť in eis respiratio arteriaꝝ venientiuꝫ ad cor,vt non penetret in eis ad ipm.] Nā si pene/traret faceret ꝑuenire sputū sanguis:h̄ est ergo for/ma cāne pulmonis. Epiglotis āt est instrm ad cō/plendā vocē,ꝛ vt teneať anhelitꝰ:ꝛ in iteriore pte ipsiꝰ est corpꝰ sile ligue fistule:ꝛ iam diximꝰ ipm,et cū eo qđ opponiť ipsi ex palato,ꝛ est sile additiōi, qua claudiť caput fistule,ꝯpletur vox.Et epiglotis qdem est coarctata cū cāna ꝯstricta cū meri.Qum ergo meri appetit deglutire,ꝛ declinat ad iferiora ꝑꝑ attractionē bucelle,coopiť epiglotꝭ ꝛ eleuať sur sum,ꝛ coarctať cooptura q̄ruudā suaꝝ cartilaginū cū alijs:quare extenduntť pāniculi ꝛ lacerti.Qūqꝫ cibꝰᵏ[ptransit meatū meri]sunt orificiū epiglotꝭ et cāne adherētes palato supiꝰ:quare nō ē poss,vt i/grediať ipm ex eo qđ cōprehēsuꝫ ē apud meri ali/qd,quare ptranseūt ipm cibꝰ ꝛ potꝰ,ita ꝙ nō cadit ad cānaꝫ aliqd nisi in qbusdā horis,in qbꝰ festinat ꝺglutitio,anteq̄ꝫ ꝯpleať motꝰ iste:aut accidat cibo motꝰ ˡ[ꝑꝑ meri ꝯturbatū:]q̄re non cessat nā labo/rare in expulsione eiꝰ cū tussi.Et nos qdē iā diximꝰ anatomiā cartilaginū epiglotꝭ,ꝛ lacertoꝝ eiꝰ i ꝑmo libro. Pulmo āt est cōpositꝰ ex ptibꝰ,q̄ruꝫ vna est ᵐ[cāna:]ꝛ scđa ē rami arterie venate:ꝛ tertia ē ra/mi ⁿ†[ ]quos ꝑculdubio ꝯiūgit ca ro moll,rara,aerea creata ex tenuiore sanguie,ꝛ sb tiliore:ꝛ illud ē ēt nutrimentū eiꝰ.ꝛ est pluriū mea/tuuꝫ ᵒ[moll ꝛ rarꝰ]ad albedinē declinās,proprie in pulmonibꝰ animaliū,quoꝝ integra est creatio, Et creatus est rarus,vt in ipso accipiatur aer,ꝛ di/geratur in eo,ꝛ expellatur superfluitas eius ab eo, sicut creatum est epar cū comparatiōe ad cibū.Et est hēns duas diuisiones,quarū vna tendit ad de/xtram,ꝛ altera ad sinistrā.Et sectio qdem sinistra, duos habet ramos:ꝛ sectio dextra habet tres ra/mos. Et iuuamētum pulmonis oino est attractio raeris.Et iunamentum attractionis aeris,est ꝑpa/ratio aeris cordis pluris,q̄ꝫ ipsum quo idiget i pul u vno.Et iuuamentū hmōi preparationis est,vt sit aiali qum submergiť in aq̄,ꝛ qn̄ emittit vocem lon gā,ꝯtinuā,impediētē ipꝫ ab acceptatiōe aeris,aut qū abhorret eiꝰ attractiōeꝫ ꝑꝑ dispōnes,ꝛ cās ducē tes ipꝫ ad illđ,ex fetore,aut alio,aer ꝑparatꝰ,quē assumat cor.Et iuuamentū hꝰ aeris ꝑparati est,vt tēperet sua euentatiōe caliditatē cordis,ꝛ vt restau ret spūm cum substātia,que est magis vincēs in cō plexione eiꝰ,preter ꝙ aer solus,sicut existimāt qui/dā,ꝯuertatur,ꝛ fiat spūs,sicut non sola aq̄ nutrit. membrū:veꝝ vnumqđqꝫ eoꝝ,aut est ꝑs nutrimen/ti:aut est faciens penetrareᵖ[lubricitate.] Sed aq̄ est ad nutrimentū corꝑis,ꝛ aer est ad nutrimentum spūs:ꝛ vnumqđqꝫ duoꝝ.s.nutrimentum corporis, ꝛ spūs,est corpꝰ compositū non simplex. Sꝫ iuua mentumᵠ[exctionis]superfluitatis aduste spūs,et est eius fumositas,ʳ[ꝛ]pulmonis ē ad itroituꝫ ae/ris fri.Iste nāqꝫ attractus iā proculdubio ꝯuersus est ad calefactioneꝫ,quare non ꝯfert in temperādo spūm. Ramificatio āt venarum,ꝛ cāne in pulmo/ne,fuit:qm̄ cāna ꝛ arteria venal cōmunicantˢ†[ ] in nutriendo pulmonē ex sanguine digesto claro ve niente ex corde.Carnis āt iuuamentum est vt oppi let ᵗ[rimas]ꝛ coniungat ramos.Sed eius raritas est vt rectificet attractionē aeris. Non.n.est vt non penetret aer nisi in cāna tm̄,imo qñqꝫ vadit ad cor/pus pulmonis ex ᵘ[eo]ꝛ in hoc est appitio in mul/tiplicatione,ꝛ vt adiuuet ēt in ꝯstrictione ad expul sionem.Est ergo ꝑparatus duobus motibus:ꝛ ꝑꝑ

i A.fit cū mensura penetratio ae ris aspirati i eis ad arterias veni entes ad cor ꝛ ñ penetret i eis ad ipsaꝫ sanguis vł frm aliā lraꝫ.ꝛ ñ penetret ad ipsa sanguis.

k A.est corā mea tu meri

l A.ad meri con turbans

m A.rami cane

n †A.vene arte/rialis

o A.ꝛ color eiꝰ ē Alia lra color ad albedinem ē

p A.ꝛ faciēs ipꝫ ad diuersa loca distribui

q A.Alia litera ꝯstrictionis pul monis est extra/ctio

r A.iuuamentū vero dilatatiōis

s A.in cōplemē to oꝑatiōis ābe litꝰ,ꝛ arteria ve nalis ꝛ vena ar/terialis cōicant

t A.vacuitatem

v A.ea

hoc ᵃ[aperit] pulmo cū sufflatione. Eius aūt albedo est pp dñium aeris sup illud quo nutrit: ꝛ ppter ᵇ[plimam ei⁹ frītatem.] Ei⁹ v̄ ptitio in duas ptes est, vt nō cesset anhelit⁹ pp nocumētū adueniēs vni duaꝝ ptium: ꝛ oīs ram⁹ eius ramificat pp illud in duos ramos. Quint⁹ aūt q est in latere dextro, est lectus substratus vene, que noiat ꝯcaua, ꝛ non est ei⁹ iuuamētū in anhelitu pl'm: Et qm̄ cor magis fuit decliue parūper ad sinistram, ᶜ[addit in pte sinistra ꝙ occupet spatium pectoris: ꝛ non est bonū vt pulmoni sit in later dextro additio exn̄s venis substrata, qm̄ iā cecidit] necessitas ei⁹. Et pulmonē quidem coopit pāniculus neruosus, vt sit fm ꝙ sciuisti sensus aliqs aliquo mō: ꝛ si nō est itrās, tn̄ est coopiens, q̄zuis ipse pulmo sit substrat⁹ cordi, leniēs ipz, ꝛ eius tutamētū. Pectus quoqꝫ diuisuz est i duas ꝯcauitates, inter q̄s distinguit pāniculus ort⁹ ex oppositiōe mediatiōis thoracis: Et nō est trāsitus ab vna duaꝝ ꝯcauitatū ad alterā, ꝛ iste pāniculus est in v̄itate duo pāniculi, ꝛ ē ꝯiunct⁹ in posteriore pte sui cū spōdilib⁹, ꝛ supi⁹, ᵈ[vt defendat ambas furculas.] Et itētio in creādo eos fuit, vt sit pect⁹ hn̄s duos vētriculos, q̄tenus si euēiat vni eoꝝ nocumētū, sufficiat alter ad faciēdū anhelitū, ꝛ ei⁹ itētiōez. Et ex iuuamēto ei⁹, est ligatio meri, ꝛ pulmonis, ꝛ mēbroꝝ pectoris ad iuicē. Uelaminis aūt iā diximus formā, ꝛ iuuamētū eius in anatomia lacertorum. Ipm.n. in v̄itate ē vn⁹ lacertoꝝ: ꝛ est ex trib⁹ tunicis, quaꝝ media est corda, q̄ cōplet eius opatio: ꝛ tunica que est supra, est sicut fundamētum, ꝛ basis ᵉ[pānicul'] pectoris que interi⁹ coopiūt ipz: ꝛ tunica iferior est sicut illa ᶠ[pāniculis] siphac. ꝛ i velamine qdē duo st̄ foramia q̄ꝝ mai⁹ ē trāsit⁹ meri, ꝛ arterie magne: ꝛ p min⁹ ē trāsit⁹ vene, q̄ noiat albabari, ꝛ ē vehem̄tij suspēsiōis cū ea, ꝛ icarnatōis.

De complexionibus pulmonis ꝛ signis dispositionum eius. Cap.II.

Dicamus itaqꝫ ꝙ ꝯpl'onē cal'az signt āplitudo pectoris, ꝛ magnitudo anhelit⁹, ꝛ qn̄qꝫ duplat, ꝛ exsufflatio, ꝛ vox, ꝛ ᵍ[opatio] ei⁹: Et ꝙ paꝝ nocet ab aere frō: ꝛ qd̄ pl'z a calido: Et ꝙ accn̄tia sitis sedat aer frus absqꝫ potu multotiēs. Et accidit ei pl'm ʰ[inflāmatio] ꝛ tussis. Frām v̄o ꝯpl'onez signt, paruitas pectoris, ꝛ paruitas anhelit⁹, ꝛ vox, ꝛ acuitas amborum. Et ꝙ nocetur ab omni frō. Et multitudo gn̄ationis phl'atis in ipo. Et multotiēs qdē duplat eo anhelitus, ꝛ aduenīūt ei asma ꝛ tussis. Cōpl'onē aūt hūidā signt multitudo supfluitatū, ꝛ raucedo vocis, ꝛ stertitio, ꝛ pp̄e qum fuerit cū mā, ꝛ fuerit declinis ad supiora, ꝛ defectus ab eleuatōe vocis, nō pp d̄bilitatē corpis. Siccā v̄o ꝯpl'onē signt paucitas supfluitatū, ꝛ aspitas voc], ꝛ silitudo ei⁹ cū voce gruū: ꝛ qn̄z ē illic disnia pp vehem̄tiā spissitudis. Unaq̄qꝫ aūt haꝝ ꝯpl'onū qn̄qꝫ ē pulmōi nālis, ꝛ qn̄qꝫ est ei accn̄tal'. ꝛ cōicant in aliquo, ꝛ differūt in aliquo. Illa āt in qb⁹ cōicāt sunt signa p̄dcā, nisi illa que excipiem⁹ post. Sz ea i qb⁹ differūt, st̄ duo: vnū eoꝝ ē, qm̄ qū ꝯpl'o ē nāl', signū ei⁹ ē stās fz nāz: ꝛ si ē accn̄tal', ē ei signū accn̄tale, ꝛ iā aduēit ei, nisi sit signū d̄ gn̄e eoꝝ, q̄ n̄ accidūt nisi nā tm̄: qm̄ tc̄ signū ē nāle, cui⁹ sil'e ē magnitudo pector], aut puitas ei⁹. ꝛ scias ꝙ magis pp̄e sigtiōes ei⁹, fm dispōnes pector], ꝛ pulmōis, ē anhelit⁹ i frītate sua ꝛ calitate sua, ꝛ magnitudie ei⁹, ꝛ puitate ipsi⁹: ꝛ facilitate ipsi⁹, ꝛ ei⁹ difficl'tate: ꝛ fetore, ꝛ bonitate odoris ei⁹, ꝛ reliqs dispōnib⁹ ei⁹. Et sil'r vox ēt in hꝫ re, sic illō qd̄ sigt illa, q̄ strāgulata ē, ꝙ nocumētū sit in lacertij dilatātib⁹, ꝛ rauca ꝙ nocumentū sit in lacertij ꝯstrictiuis, qū nocumētū ē i lacertij: ꝛ sil'r tussis, ꝛ sputū, ꝛ pulsus. Et iā d̄clarata ē tibi q̄litas sigtionū anhelit⁹, ꝛ q̄litas, sigtionū voc], ꝛ q̄litas sigtionū tussis, ꝛ q̄litas sigtionū sputi. Pl'sus āt, ꝛ qd̄ ipse sigt fm ꝯpl'ones, ꝛ egritudies, iā sciuisti. Et pulmo qdē vicinat cordi, ꝛ sigtiōes dispōnū ei⁹, st̄ sup ipm fortiores. et pl'sus ē magis significatiu⁹ ei⁹, qd̄ seqt ramos ⁱ[neruoꝝ] pl'mōis. Et tussis ē magis sigtiua illi⁹ qd̄ seqt cānā, ꝛ carnē pulmōis. Et sensibilitas g̃uitatij, ē sigtio pp̄a, ꝙ mā ē ᵏ†[ ] li pānicul', ꝛ lacertij: ꝛ qū nō spuit nisi cū tussi leui, tūc mā est ppinq̄ suppmo cāne, ꝛ ei qd̄ seqt ipm: Et si non spuit nisi cum tussi plurima, tunc mā est pfunda, ꝛ est lōginq̄. Et qn̄qꝫ associant nocumentij mēbroꝝ pectoris, signa mēbroꝝ lōginquoꝝ, sicut vertigo in apostematibus velaminis, ꝛ sicut rubedo faciei in apostematibus pulmonis.

De ˡ[apātibus] accidentibus pulmoni. C.III.

Pulmōi qn̄z accidūt ᵐ[apāta appropriata] mēbris ptiuz siliuz, ꝛ egritudies officiales, ꝛ pp̄e oppilatio i venis suis, ꝛ ptib⁹ cāne ipsius, ꝛ pp̄e in vēis grossiorib⁹, ꝛ in raritate corpis ei⁹. Et qn̄qꝫ fiūt pp cās oppilatiōis ⁿ[intra ipm, vsqꝫquo pueniat ad coopturā] ꝛ egritudines cōes. Et qn̄qꝫ ml'tiplicāt egritudies pulmonis in hyeme, ꝛ autūno, pp multitudinē catarri: ꝛ pp̄e in autūno pluuioso, post estatē siccā septētrionalē: Et aer frus nociu⁹ ē pl'mōi, nisi sit a calore lesus vehemēti. Et ml'totiēs qdē pducūt egritudies pl'mōis ad egritudies epis, sic pducūt vehem̄tia frītatij ei⁹, ꝛ vehem̄tia calitatij ei⁹, ad hydropisim, ꝛ sil'r velaminis.

De cura pulmonis. Cap.IIII.

Intende qd̄ d̄r in capl'o asmatij, ꝛ anhelitus: ꝛ pmutet adᵒ[illud ex eo] qd̄ cōicat ei in causis egritudinū. Et qn̄qꝫ excitat pl'mo cum eo, qd̄ ē sic eleuatio voc], ꝛ sic anhelit⁹ exsufflationis, vt s̄btilient p illō supfluitates ei⁹: Et admistratiōi qdē mediciaꝝ pector], iest pp̄a forma. Oz.n. vt admistrent fcē pillule ꝛ electuaria i plib⁹, retinēdo ea in ore, ꝛ deglutiēdo qd̄ resoluit ex eis paulatim, vt plōget spatiū in ore eaꝝ in ptrāseūdo cānā, ꝛ reiteret, ꝛ pueniat ad cānā, ꝛ pulmonē: ꝛ pp̄e qū dormit resupin⁹, ꝛ ᵖ[humectet] lacertos oēs, q sequunt pl'monē, ꝛ cānā ei⁹. Et ppinqor modus declinatōis supfluitatū pl'mōis, ē lat⁹ qd̄ meri seqt, qua pp iuuat vomitu pl'm qū nō ē ibi qd̄ phibeat.

De materijs ᑫ[siccis] in pulmone, ꝛ iudicijs eaꝝ, ꝛ curatione. Cap.V.

Materie que ꝯtinent in pulmone, qn̄qꝫ sunt ex gn̄e ʳ[sanguinis, ꝛ qn̄qꝫ sunt ex gn̄e humiditatis, ꝛ qn̄qꝫ sunt ex gn̄e saniei, ꝛ sunt materie calide, ꝛ subtiles.] Et materias qdem ˢ[siccas] in pulmone, qn̄qꝫ ē difficile spuere. ᵗ†[ ] quare non adheret ei vētositas expellēs eas cū tussi: Immo rumpit humiditas ᵘ[sup vētositatem, quare aduenit ei vētositas nō eradicās: Sz ad vehemētiā multitndinis ei⁹] cū sunt humores pectoris grossi, nō puenias ad vltimum in exiccando: Immo sis occupatus cum lenificatione, ꝛ incisione cum resolutione materiei. ˣ†[ ] Et sit intentio maior duaꝝ reꝝ tibi, incisio: ʸ[aut] sit studiū cum incisione plus, q̄z sit cum resolutione. Et admi

a A. inflatur

b A. aduentū ei⁹ plimum in eo

c A. inuenit in pte sinistra occupās spatium pectoꝝ: ꝛ nō i dextra ꝛ fuit bonū ꝙ sit pulmoni i later dextro additio exn̄s substrata vene quz iā adfit

d A. est obuians furcul' ambab⁹

e A. panniculoꝝ

f A. ad pānicului

g A. grauitas

h A. Alia litera frequētia anhelitus

i A. canne

k†A. in pulmōe ꝛ sensibilitas mordicatiōis, ꝛ punctiōis, ē significatio pp̄a ꝙ mā ē

l A. egritudib⁹

m A. egritudies appropriate

n A. oēs, ita vt pueniat ad clausuram

o A. aliud

p A. mollificet

q A. inclusis

r A. humiditatis ꝛ qn̄qꝫ ex gn̄e saniei ꝛ qn̄qꝫ sunt ex genere sanguis ꝛ materie calide subtilis

f A. inclusas

t†A. aut pp grossitiē eaꝝ, ꝛ viscositatē eaꝝ, q̄re n̄ egredit cū sputo, aut pp subtilitatem earum,

v A. a vētositate q̄re separat ipsas vētositas nō eradicans: aut pp multitudinem eius. ꝛ

x†A. moderate

y A. quin

nistra in oibus illis medicinis aquã mellis: est.n. faciẽs eas penetrare, ⁊ lenificat, ⁊ abstergit.

¶ De medicis pectoris singularib⁹, ⁊ ꝯpositis, ⁊ de forma administrationis earum. Cap. VI.

Medicine pectoris sũt medicine, que mũdificãt pectus, ⁊ sunt ꝺm ordines. Ordo ꝑmus est sic farina fabaꝝ, ⁊ aq̃ mell', ⁊ semẽ lini assum, ⁊ amigdale, ⁊ vinũ dulce. Nã ipʒ vehemẽter apit oppilationẽ pulmonis: sicut ipsum vehemẽter gñat oppilationẽ epatis, queadmoduʒ scies in capl'o epatis. Et ex frigidis semen cucumeris, ⁊ bateke, ⁊ cucurbite. Butyri võ, qum solũ administrat', maturatio est plus, q̃ʒ eius mũdificatio. Si aũt deglutiat' cũ melle, ⁊ amigdalis amaris, est ei⁹ maturatio minor, ⁊ mũdificatio ei⁹ maior. Et forti⁹ illo, est glutinũ albotim, ⁊ amigdale amare, ⁊ oxymel squilliticũ, ⁊ fenugrecũ, ⁊ olibanũ, ⁊ dactili heirõ hñt fortitudinẽ in hac intẽtione. Et fortiora illis sunt, cyminũ, ⁊ pip, ⁊ herb⁹, ⁊ radix [a]⌈ lilij ⌋ ⁊ radix oppoponacis, ⁊ castoreũ cũ melle, ⁊ squilla assata, ꝯtrita, ⁊ ꝯfecta cũ melle, ⁊ centaurea maior, ⁊ aristol'. ro. ⁊ nigella, ⁊ vermis q est sub vrceis qum desiccat' sup testã sup prunas, aut in furno donec albescat, ⁊ cõmisceat' cuʒ melle. ⁊ sil'r enula qñ ponit' in medicinis, ⁊ aq̃ ei⁹ est vehemẽtis iuuamẽti, ⁊ [b]⌈ alreuend ⌋ est ex summa eoꝝ, que faciũt facile sputũ, ⁊ siseleos ẽ valde iuuatiuũ [c]†⌈ ⌋ ⁊ ꝓꝑe crudus. ⁊ post ipʒ illõ qõ nõ est elixatũ, nisi elixatura vna. ⁊ crocus cõfortat instra anhelitus, ⁊ [d]⌈ facile efficit sputũ ⌋ valde. Et medicine qdẽ iste sunt ꝯuenientes ebibite ⁊ sunt ꝯueniẽtes vt empl'm supposite. Ex medicinis aũt ꝯpositis sunt pill'e Platõis, ⁊ sunt pill'e de storace, ⁊ sirupus de isopo cum descriptionib⁹ diuers', ⁊ medicamẽ Andromachi, ⁊ medicamen Asclepiadis, ⁊ medicamẽ. G. ⁊ sirupi de papauere cũ ꝺscriptionib⁹, ⁊ medicamẽ mãmius ⁊ medicamẽ anacardi cũ myrobal'. Et ex eis q̃ faciũt spuere humores grossos, ⁊ saniẽ, est medicamẽ qõ. ℞. serapini, ⁊ myrrhe amboꝝ añ. aur̃. j. cordumẽi aur̃. ij. opij. ⁊ castorei amboꝝ añ. aur̃. j. ꝯficiant' cũ vino dulci: cui⁹ potio est medietas aur̃. Et ex eis q̃ expta sũt, est medicamẽ qõ. ℞. olibani. iiij. myrrhe. ij. cũ tribus. ʒ. rob coquant' [e]⌈ cũ melle ⌋ ⁊ ꝺglutiant': Aut succ⁹ caulis cũ eq̃li põdere mellis: aut decoctio ei⁹, decoq̃nt' ambo, donec coagulent', ⁊ sit ignis ignis carbonũ. Et ẽt myrrha, ⁊ pip, ⁊ semen vitice, ⁊ serapinuʒ, ⁊ sinapis sumant', ⁊ fiãt ex eis pill'e: ⁊ det' in potu ex eis mane ⁊ vespe apõ somnũ: ⁊ ẽt sinapis. ʒ. j. baurac. ix. kirat, succi cucumeris asinini [f]†⌈ ⌋ kirat. j. ⁊. s. ⁊ sunt potio vna educens superfluitates plurimas ⁊ mundificat sine lesione. Et ex medicis fortib⁹ est, vt sumant' [g]⌈ nasturtiũ ⌋ ⁊ sinapis, ⁊ semen vitice, ⁊ succ⁹ cucumeris asinini, ⁊ anisum, ꝯiungat' totũ illud cũ melle ⁊ ꝯficiat' cum eo. Et [h]⌈ ex cõmistis ⌋ declinãtib⁹ ad caliditatẽ, est vt sumant' fenugreci. ʒ. [i]⌈ j. ⌋ semis lini. ʒ. j. ⁊. s. [k]⌈ herbi. ʒ. j. ⌋ ei⁹ qõ ẽ iter gña cotti. ʒ. s. succi ligritie. ʒ. ij. inuoluant' oia oleo amigdalino, ⁊ coniungant' cuʒ melle. Etiterum sebesten, ⁊ ficus albe, ⁊ passe enucleate, ⁊ radix [l]⌈ lilij ⌋ ⁊ capillus vene. decoquant' in aqua vehementer, ⁊ det' ex ea ad potandum. Et si in hac aqua decoquant' polypodiũ, ⁊ turbit erit iuuatiuum valde. Et scias ꝙ multotiens retinetur aliquid in pectore, ⁊ est [m]⌈ recipiens ⌋ vt expuatur, nisi virtus eius ab eo debilitetur, ⁊ tunc qdem opʒ vt adiuuetur cum sternutatione.

¶ Semo vl'is de anhelitu. Cap. VII.

Anhelitus ꝯplet' duob⁹ motibus iter quos sunt due more, ꝺm ꝙ res se hʒ in pulsu: nisi q: motus anhelitus, est voluntarius, q põt alterari cũ voluntate a cursu naturali, ⁊ pulsus est natural' purus. Et intẽtio qdem in anhelitu est, vt impleat pulmonẽ aere fr̃o, donec ꝑparet' [n]⌈ preparatio ⌋ cordis, ⁊ nõ cesset cor sumere ex eo aerẽ fr̃m, ⁊ reddat ipsi vaporẽ fumosuʒ, [o]⌈ ad hoc vt accidãt ⌋ illi attractioni due res, quaꝝ vna ẽ ꝯuersio ipsius a fr̃itate, cũ calefactiõe ei⁹ qõ ei vicinat', ⁊ ei⁹ qõ ei cõmiscet': ⁊ altera est ꝯuersio ipsius a claritate sua, ꝓpea ꝙ admiscet' ei vapor fumosus: tunc. n. remouet' ab eo intentio, qua sit ꝯueniẽs ad hoc vt extẽdat' pulsus ab eo, q̃re necessaria sit eius eductio, ⁊ ꝑmutatio ipsi⁹. Et iter duas res sũt due more: ⁊ ei⁹ qdem introitus, ⁊ est attractio aeris, fit cũ dilatatiõe [p]⌈ pulsus ⌋ pulmõis sequẽs motũ corpoꝝ, qb⁹ circundat'. Et anhelitus qdẽ apud cõitatẽ est illud, qõ educit': ⁊ apud medicos ⁊ in [q]⌈ positiõe ⌋ q̃ est iter eos, qñqʒ est illud qõ educit', sicut est apud cõitatẽ: ⁊ qñqʒ est hoc totũ, sicut pulsus apud cõitatẽ, ẽ mot⁹ dilatatiu⁹: ⁊ apud medicos in ipso, est positio ꝓpria ꝺm spẽm notã. Et mot⁹ anhelit⁹, eq̃lis, nãlis, vacui a nocumẽto, cõplet' motu velaminis: Si aũt idiget additiõe fortitudinis, ꝓp illud qõ nõ igredit' nisi cũ labore, aut vt ꝯfortet' anhelit⁹ ad extẽdendã insufflationẽ, cõicat velamini in hoc, adiutoriũ lacertoꝝ pectoris oium: ita ꝙ supmoꝝ eius, aut saltẽ quorũdã iferioꝝ ei⁹ tantũ. Si aũt est [r]⌈ necessariũ vt secet l'ras: aut gñetur ex eo locutio ⌋ nõ ẽ excusatio qn administratio sit lacertoꝝ [s]†⌈ ⌋ lingue, ⁊ qñqʒ est nec̃ariũ i eis administrare lacertos labioꝝ. ẽt queadmodũ i pulsu ẽ magn⁹, ⁊ pu⁹: ⁊ lõgus, ⁊ breuis: ⁊ velox, ⁊ tard⁹: ⁊ cal's, ⁊ fr̃us: ⁊ freq̃ns, ⁊ rar⁹: ⁊ fort̃, ⁊ debilis: ⁊ itercisus, ⁊ ꝯtinuus: ⁊ spasmosus, ⁊ tremul⁹: ⁊ ꝑue repletõis vẽaꝝ, ⁊ ml'te eaꝝ [t]⌈ ⁊ reꝝ illaudabiliũ: ⌋ ⁊ oib⁹ ill' sũt cãe: ⁊ oib⁹ ill' sᷣt significatiões [u]⌈ ꝺʒ res suas. ⌋ ⁊ ẽ eis diuersitas ꝺm ꝯpl'ones, etates, ⁊ gña, ⁊ accñtia corpea, ⁊ aialia, sil'r anhelitui sunt iste res numerate, ⁊ q̃ sunt eis silia. ⁊ vnaq̃qʒ res eaꝝ hʒ cãm: ⁊ ois res ex eis hʒ significationẽ. Anhelitus igit' alius ẽ magn⁹, ⁊ alius est puus: ⁊ ali⁹ est lõgus, ⁊ alius est breuis: ⁊ alius est velox, ⁊ alius est tardus: ⁊ ali⁹ ẽ rarus, ⁊ alius est freq̃ns: ⁊ alius est strict⁹, ⁊ alius est latus: ⁊ alius est facilis, ⁊ ali⁹ est difficil': ⁊ ali⁹ est fort̃, et alius est debilis: ⁊ alius est cal'us, ⁊ alius est fr̃us: ⁊ ali⁹ est eq̃lis, ⁊ alius est diuersus. Et ex spẽb⁹ qdẽ anhelit⁹ sᷣt que hñt noia ꝓpria, sicut anhelit⁹ itercisus, ⁊ anhelit⁹ ꝑparat⁹: ⁊ anhelit⁹ duplus: ⁊ anhelitus suffocat⁹, ⁊ anhelit⁹ violẽt⁹: ⁊ hñs [x]⌈ fetirat ⌋ sicut est in apoplexia, ⁊ sil'b⁹. Et nocumenta q̃ accidũt sᷣt i mẽbris anhelit⁹ ⁊ [y]†⌈ ⌋ i ꝑncipijs eoꝝ [z]⌈ ⁊ ⌋ i eis q̃ cõicãt eis cũ vicinitate. Et mẽbra qdẽ ãhelit⁹ sᷣt epiglot̃, ⁊ pl'mo, ⁊ cãna, ⁊ vene nõ pl'satiles, ⁊ arterie, ⁊ velamẽ, ⁊ lacerti pector̃, ⁊ pect⁹ ipʒ. Nã nocumẽtũ qñqʒ fit i ipso pectore, quʒ ẽ [τ]⌈ ꝺbile ⌋ ⁊ puũ, ⁊ aduẽit ei ꝓp illõ i ãhelitu nocumẽtũ. Eoꝝ ãt ꝑncipia sᷣt cerebꝝ ipʒ, ⁊ nucha ẽt: qm̃ ipa ẽ origo velamis: Nascit'. n. pl'm ei⁹ ex pari q̃rto neruoꝝ nuche, ⁊ ꝯtinuant' ei rami [ꝯ]⌈ q̃nti, ⁊ sexti ⌋ ⁊ nerui ad ipm veniẽtes. Mẽbra ãt cõicãtia cũ vicinitate, sᷣt sic stõus, ⁊ epar, ⁊ matrix, ⁊ itestina, ⁊ reliq̃ viscera. ⁊ illa nocu

a A. Alia litera liquiritie

b A. alrauend Alia litera butyrum

c † A. ⁊ bulb⁹ ẽ iuuatiuũ mũdificatiuũ valde

d A. facilem efficit anhelitum

e A. sicut mel

f † A. ⁊ anisi oiuz

g A. almarut

h A. humorib⁹

i A. ij.

k A. horobi. ʒ. s.

l A. Alia litera liquiritie Alia litera ireos

m A. dispositũ

n A. pulsibus

o A. quousqʒ accidant

p —— A.

q A. concordia

r A. Alia litera necessaria vox

s † A. epiglotis Qõ si necessariũ fuerit vt secet literas ⁊ gñet ex eo locutio nõ est excusatio qn sit administratio lacertoꝝ gutturis vel epiglotis ⁊

t A. ⁊ ẽ res vel dispositio diuersitatis: ⁊ dispõ laudabilis, ⁊ dispõ illaudabilis

v A. super rẽ aliquam

x A. feterat

y † A. ex eis igredit' nocumẽtus in anhelitu, aut sunt in mẽbris anhelitus, aut

z A. aut

τ A. strictum

ꝯ A. ex quinto ⁊ sexto

mēta aut sūt malitia ꝯplōnis a[succedēs]cal'a, aut frā: aut hūida, aut sicca q̄cūq3 eaꝝ sit pura, aut cū mā humoꝝ retēti, vel effusi ad ipm ꝑlimi: aut visco si: aut grossi: ꝛ sanies, ꝛ pus sꝫ ex sūma ei⁹, aut vēto sitate: aut vapore: Aut egritudo official' ex paraly/ si, ꝛ spasmo: Aut resol'o singl'aris ex scissiōe, aut pu trefactiōe, aut vlceratiōe, aut corrosiōe: Aut ex apa te frō: aut cal'o: aut duro: Aut ex dolore. Et tu qdē sciuisti ꝑ illō qō narraui tibi, ꝙ anhelit⁹ est fortis si/ gnificatōis: ꝛ currit cursu pulsus, postq̄3 tu obsuas in eo consuetudinem. sic necesse est tibi, vt obserues rem naturalem ꝯsuetam in pulsu etiam.

¶ De anhelitu magno, ꝛ paruo: ꝛ causis, ac signifi/ cationibus eius. Cap. VIII.

Anhelit⁹ magnus, est anhelitus q recipit aerem valde ꝑlimum, supra eq̄lem: ꝛ est ille cū quo dilatant' membra anhelitus in partib⁹ oīb⁹ supabūdant', ꝑp magnitudinē ei⁹ qō attrahit'. Parui aūt ꝛ stricti dispō est in h̄ ꝯrio, ꝑp ꝑuitatē eius qō attrahit': ꝛ sil'r in ꝑte extractionis.

Cāe vō anhelitus magni, sunt cāe pulsus magni. s. tres ꝑdicte. Et existimat' a qbusdā, ꝙ paruus est ille, q ꝯplet' motu velamis tm̄, ꝛ illō nō est veꝝ ab/ solute. Nā q̄3uis qn̄q3 sit ille, q cōplet' motu soli⁹ ve laminis, ꝑuus: qn̄q3 tn̄ est ille eq̄lis. Equalis. n. nō eget motu, nisi velamis, qum velamē est fortꝫ vtutꝫ.

Et qn̄q3 est anhelit⁹ ꝑuus q̄3uis mēbra pectoꝝ oīa moueant', quū sꝫ oīa debilia. Nō. n. sufficit velamē solū ad anhelitū, q ē nec̄ari⁹: neq3 si b[nec̄arius est eq̄lis.]Jmmo est nec̄ariū vt oīa ei associent'. Am/ plius nō est ex sufficiētia in attractiōe aeris, ꝛ eius eductiōe, accn̄s oībus, ꝙ sit sil'e ei qō est a velamie solo, si ē icolume ꝛ sanū ꝛ forte: qm̄ nō est neq3 vnū ex ill' mēbris sufficiēs ad dilatatiōez itegrā, neq3 il/ lius q̄3titatis, vt qn̄ illi aggregant' adiutoriū alte/ rius ꝑueniat c[ex oīb⁹ dilatatiōib⁹ pulmōis]equa lis sufficiēs. Et illō est ꝑp debilitatē vtutū: aut ꝯstri ctōez meatuū, sic accidit in ꝑipneumonia: veꝝ oꝫ vt sit magnitudo āhelit⁹ d[cōparata]cū q̄3titate ei⁹, qō de aere in ipso exercet' recepto, ꝛ eo q reddit: ꝛ nō cōplet' illud nisi motu oīum lacertoꝝ pectoris, ꝛ eoꝝ q̄ sequunt' eos: deide nō ꝯuertit' e[donec sit mo/ t⁹ oīum illoꝝ, q̄ in ipso mouent' mot⁹ oīum lacerto/ rū. Jpse. n. est anhelit⁹ magn⁹: imo nō est nisi qn̄ ad ipm]mouent' oēs motu, q est vltim⁹ in dilatatōe ꝛ ꝯstrictiōe, opando in aere ꝑlimo. Et ꝑuus ē ꝫm op/ positionē ei⁹. Et qn̄q3 ꝯsegtur ex vehemētia mot⁹ mēbroꝝ anhelit⁹ ad attrahēdū aerē, vt fiat mot⁹ di latādo in añrioribus vsq3 ad furculas, ꝛ posterius vsq3 ad os duaꝝ spatulaꝝ, ꝛ in laterib⁹ vsq3 ad ma ximā ꝑtē carnis spatule. ꝛ qn̄q3 iuuant' narib⁹, imo iuuant' eis vtrisq3 in ꝑlib⁹ dispōnibus: Qn̄q3 vō di uersificat' dispō in ꝯstrictiōe ꝛ dilatatiōe, ex ꝑte ma gnitudis, ꝛ ꝑuitatꝫ: qn̄q3. n. ē dilatatio maior: ꝛ qn̄3 ꝯstrictio, f[ꝛ mot⁹ q est ꝫm q̄3cūq3 q̄litatem q̄ ma/ iorem hꝫ necessitatē eq̄tionis cū introitu ꝛ dilatatio ne est additus. ꝛ q̄litas q̄ indiget eq̄tione cū itroitu ꝛ dilatatiōe ex ꝑte magnitudis, ꝛ ꝑuitatis: ꝛ fortas/ se est dilatatio q̄cūq3 eaꝝ est magis necessaria, ē mo t⁹ q tenet]eā magis addit⁹. Nā si ē nec̄itas expul/ siōis vaporis fumosi ꝑlima, ꝑp m'ltitudinē q̄3titatꝫ ei⁹, aut acuitatē q̄litatꝫ ipsi⁹, ē ꝯstrictio g†[ ] exufflatiua. Et si ē nec̄itas extinguēdi ignē inflāma tum, ē dilatatio magna. Et qn̄ ꝯtingit in hoīe vt nō sit magne attractōis aerꝫ, imo ꝑue: deide sit magne extractiōis spūs, vel anhelit⁹, ē illō signū ꝙ calidi/ tas inata ē diminuta: ꝛ extnea itrās ē addita. Et cāe

a A. debilitans

b A. ē necessitas ad temperatum

c A. Alia litera ex ipsa dilata/ tio pulmoni

d A. considerata

e A. ita vt quoti/ escūq3 mouēt in ipso lacerti oēs, tūc sit āhelit⁹ ma/ gn⁹: imo ē qum

f A. maior, ꝛ illō ꝫ3 mā3 q̄ idiget vt expellat' cū cō strictiōe, ꝛ ꝫ3 q̄li tatē q̄ idiget, vt ꝯtemper' cū in/ troitu ꝛ dilata/ tiōe, ꝛ q̄cūq3 erit nec̄itas, ad ipsū plus erit motus q est ꝫm ipm

g † A. magna

in h̄ ꝙ hec oīa mēbra laborioso motu affligunt', sꝫ q̄tuor. Jpa. n. aut sūt ita, ꝑp cām magne nec̄itatis, q̄ est ꝑp inflāmatōez calitatis in ꝑtib⁹ cordis, ꝛ ꝑl'mo nis. Aut ꝑp cām debilitatꝫ in ipsis lacertꝫ motiuis. Aut ꝑp cōitatē ꝑncipioꝝ, sic est i fine ethice, ꝛ ꝑthi/ sis, ꝛ in collectiōe h[māei:]qm̄ ipsa ꝯbilitat vtutē.

Aut ꝑp egritudinē instrī ei ꝓpriā. Aut ꝑp cōitatē eius ꝑdictam in eo, qō ꝑterijt ex spasmo accn̄te ei: i†[ ]aut malitia ꝯplexiōis: aut apostema te: aut dolore: aut alia re: Aut ꝑp ꝓhibitiōez i lacer to accn̄tez a dilatatiōe, sic est repletio in stō a cibis: aut vētositas quꝫ ꝑtrāsit terminū, qm̄ k[sepat]iter velamē ꝛ dilatatōez: q̄si nō l[dilatat]ipꝫ solū, Aut ꝑp ꝯstrictiōez meatuū, q sꝫ epiglotis, ꝛ rami cāne, ꝛ arterie, ꝛ q ꝯtinuant' eis ex meatib⁹ anhelit⁹, sic raritas q̄ est in pulmone: qm̄ qum ipē implet' hūo/ rib⁹, aut multiplicant' in ipō oppilatiōes: aut accīt in ipso apa. Et isti qdē sunt, sic patiētes asma, ꝛ ha bētes saniē, ꝛ ꝑipneumonici: Aut ꝑp negligētiā cū necessitate, aut paucitate necessitatis, ita vt ꝓlōget' spatiū iter duos āhelit⁹, ꝛ sit necessitas anhelit⁹ ma gni restaurātis illō qō accidit ex m[negligētia] sic est ꝑl'sus hn̄tis ꝑmistionē rōnū, quꝫ nō hꝫ vehemē/ tem cordis frītatē: qm̄ ipedit' ab eo: deide vltimat' i ipō, Et ex sūma hꝫ necessitatꝫ, ē magnitudo āheli/ tus: n†[ ]qm̄ multiplicatur i ipso vapores fumosi ꝓculdubio, ꝛ negligit anhelitū a voluntate extractionis anhelitus, vsq3quo multiplicat' cū ipō necessitas: q̄re egredit' ꝓculdubio magnus. Et sil'r est pulsus, ꝯpl'o cordis cuius non est cū illo calore o[recipiētꝫ anhelitū: q̄re expellit']ad horā nec̄itatꝫ, ꝛ restaurat' cū magnitudie qō ꝯficit cū p[expl'siōe.]

¶ De signis anhelitus. Cap. IX.

Signa qb⁹ discernit' iter cās mot⁹ pectoris toti⁹, sꝫ qm̄ si illō fuerit cā nec̄itatis, q[ ]ꝛ virt⁹ fuerit fortꝫ: erit āhelit⁹ ꝑlimus i itroitu ipsi⁹: ꝛ in exsufflatiōe ei⁹, ꝛ erit tactus āhelit⁹, cal'us, iflāmat⁹, r†[ ]ꝛ magn⁹ signifi cās calitatē, ꝛ erūt sig̃ iflāmatiōis repta i pectore, ꝛ facie, ꝛ ocul', ꝛ lingua i colore suo ꝛ aspitate sua, ꝛ i reliqs. Si āt nō fuerit ita, ꝛ vt⁹ fuerit nō deiecta, ꝛ q̄si nō fuerit possibil' ei dilatatio itegra, tūc cā ꝯstri/ ctiōis erit in s[re ꝛ re]eoꝝ q̄ numerauim⁹. Si aūt mēbra oīa laborauerint: aut moueant', postea non fuerit mota motu, de q̄ sit curāduꝫ, neq3 extēdūt' di latatiōe itegra, sic quꝫ conat' aliqs illō qō nō t[ē,] ꝛ initit' oi nixu sup ambas nares, ꝛ non fuerit illic apō reditū exufflatio, tūc vt⁹ motiua q̄ est i lacertꝫ, erit lesa. Et qn̄q3 ꝯstrictio ē ex hūiditate i cāna, ꝛ q̄ sequunt' ipꝫ, ē cū signis in anhelitu, son⁹ ei⁹ q ster tit, ꝛ ē nec̄itas excreatōis, ꝛ ē additio signi sup signū ꝯstrictiōis totale: ꝙ si illō non fuerit, erit cā magis u[inobediēs]hac. Qum ergo aduēit ꝯstrictio ster tilis x[subito: tūc iā cucurrit ad ꝑl'monē] mā ex ca tarro, aut currit ad pulmonē prius: deinde ad can/ nā ꝫo, sanies, ꝛ pus ex aliquo membrorum subito.

¶ De anhelitu vehemēti. Ca. X.

Est ille ex cui⁹ magnitudine vt⁹ labo rat illic y[supflua coarctatōe]ad itroitū, ꝛ ad exufflandum cū exitu: q̄re est cum magnitudine fortitudo.

¶ De anhelitu alto, ꝛ subimi. C. XI.

Est spēs āhelit⁹ magni, i q̄ nec̄ari⁹ ē mot⁹ supioꝝ lacētoꝝ pectoꝝ, ꝛ n̄ ꝑuēit nec̄itas i ipō ad mouēdū velamē, ꝛ iferiores lacertos pectoris. Et iste q/ dem anhelit⁹ sepi⁹ accidit i febrib⁹ pestilētialibus.

h A. saniei

i † A. aut parali si

k A. mediat

l A. dilatatur

m A. diminutōe

n † A. dormiētis

o A. q necessitat āhelitū q̄re post ponitur

p A. ꝑtermissiōe vel postpositiōe

q † A. plurime

r † A. ꝛ pulsus

s A. aliquo

t A. potest

v A. profunda

x A. tūc iā cucur rit ad pulmonē subito

y A. supfluo mo tu laborioso

¶ De anhelitu paruo. Cap. XII.

Cognitio cāꝝ eius est pp cognitionem cāruз magni ſm ſemitā oppoſitōis: ⁊ qn̄qȝ minorat̄ anhelit⁹ cā doloris, qn̄ [a][ſepat dolor] inter mēbra anhelit⁹, ⁊ iter mot⁹ eoꝝ. Et qn̄qȝ minorat̄ anhelitus pp ꝯſtrictionem. Et qn̄ aſſociat̄ ei raritas, ſiḡt mortificationē nāe. ⁊ qn̄ aſſociat̄ ei freqntia, ſiḡat dolorē i mēbris āhelit⁹, ⁊ q̄ ſequunt̄ ea, ex ſtō, ⁊ ei ſilib⁹, ſic̄ vlcera eoꝝ, ⁊ apata ipoꝝ. Signa cāꝝ anhelit⁹ pui oppoſitoꝝ cāis āhelit⁹ magni, nota ſt̄ ſm oppōnē. Ipm āt cui⁹ puitas ē pp dolorē, non pp ꝯſtrictionem, ſiḡt inuentio doloris, ⁊ ꝙ habēs dolorē, ſi tollerat dolorē, ⁊ expectat ſup ipm, poƚe eſt ei vt magnificet anhelitū ſuū, ⁊ cū hoc qn̄qȝ accidit iter ſepatiōes anhelitus ei⁹, anhelitus magn⁹, ad q̄ȝ neceſſitas adducit ad tollerādū dolorē: aut adducit neceſſitas in ipſo negligētiā doloris. Et ſcđs a ꝯſtrictiōe eſt, eꝯ̄rio illius totius.

[a] A. diſpoſitio doloris mediat

¶ De anhelitu longo. Cap. III.

Est ille in quo ꝓlongat̄ ſpatium motus aeris in attractōe ſpus, ⁊ ei⁹ redditu, vt poſſit v̄t⁹ opari in aere pƚo. Et qn̄qȝ ꝓhibet magnū ⁊ velocem, dolor, aut ſtrictio, ⁊ ponit̄ longus in complemento eius, vt conſequatur quod attractum eſt ſm quātitatem magni ⁊ velocis.

¶ De anhelitu breui. Cap. XIIII.

Anhelitus breuꝭ, diuerſus ē a lōgo: Et qn̄ aſſociatur ei freqntia, ē cā eius dolor in inſtr̄o āhelit⁹, ⁊ q̄ ſequunt̄ ipȝ: ⁊ qn̄ aſſociat̄ ei raritas, ſiḡt mōtificatōeȝ inatı calorꝭ.

¶ De anhelitu veloci. Cap. XV.

Anhelitus velox, ē ille in q̊ eſt mot⁹ in ſpatio breui, cū ꝯſecutōe nečitatꝭ, nō ſic̄ breuis et pu⁹. Et cā in ipo ē vehemētia nečitatꝭ, quȝ nō ꝯſeq̄t̄ in ipo ſufficiētia magnitudinis, Aꝛ̄ qm̄ nečitas eſt ſupra illō, qȝ magnitudo ad ipaȝ ꝯphēdit: Aut qm̄ [b][magnitudo ſepat] ſic̄ dcm̄ ē i pƚſu, ⁊ [c][illa ſepatio,] aut ē i iſtr̄o: aut i v̄tute. Et qn̄ȝ ē velocitas i vno duoꝝ motuū plus, q̄ȝ in alio pp ſilitudineȝ cāe predicte in anhelitu magno.

[b] A. magnitudini eſt prohibēs

[c] A. illō ꝓh[...]s

¶ De anhelitu tardo. Cap. XVI.

Est ꝯ̄ri⁹ veloci: ⁊ cāe ei⁹ ſt̄ ꝯ̄rie cauſis ipſi⁹. Et qn̄qȝ tardat̄ pp dolorē, [d][qm̄] neceſſe ē vt mēbꝝ anhelit⁹ moueat̄ cum facilitate, ⁊ ſpatioſitate.

[d] A. qum

¶ De anhelitu frequēti. Cap. XVII

Est anhelit⁹ iter quē, ⁊ iter illū, q eſt ante ipm. abbreuiat̄ tp̄s. Et ex cāis ei⁹ ē vehemētia nečitatꝭ, qum non ſuffic̄ magnitudo, ⁊ velocitas: qm̄ ipa ē maior, q̄ȝ ſit illō qȝ cōprehēſuȝ eſt ad ipſam cū eis: [e][qm̄ minor] ea eſt ꝓhibitio ex dolore: aut apate: aut ꝯſtrictiōe pp mās plimas: aut coarctationem: aut effuſionē puris in ſpatio pectoris: aut aliquā cāꝝ ꝯſtrictiōis. Et tu qdē diſcernes iter illū, q accidit cā neceſſitatꝭ, ⁊ illū q accidit cā doloris, ⁊ alioꝝ ex eis q̄ pterita ſt̄ tibi in capƚo magnitudis. Et āhelit⁹ freqns ſm ꝙ teſtat̄ ď eo Hip. [f][facit ſeq] nocumētū pp exiccatōeȝ pulmōis, ⁊ [g][ōſtructione inſtr̄i anhelit⁹ in eis q̄ ipȝ ſequūt̄.]

[e] A. Alia litera aut qm̄ inter

[f] A. ſequitur

[g] A. fatigationē mēbroꝝ anhelitus ⁊ q̄ ſecuntur

¶ De anhelitu f̄tō. Cap. XVIII.

Significat mortificationē v̄tutis, ⁊ extinctionē caliditatꝭ innate, ⁊ ꝯuerſionem cōplexionis cordis ad frigiditatem. Et eſt deterius ſignum in egritudinibus acutis. ⁊ ꝓprie quādo cum eo eſt raritas. Nam tunc completur ſignificatio eius ſup reſolutionem innati caloris.

¶ De anhelitu fetido. Cap. XIX.

Est intrans in fetore oris: ſȝ ſepat̄ a reliqs ſpēbus fetoris oris: qm̄ i illis ſpēbus qn̄qȝ euētat̄ fetor in diſpoſitiōe, que non eſt anhelitus, [h]† [ ] ⁊ ſiḡt humores putrefactos in membris anhelit⁹. ſ. aut canna: aut pulmone, qum in eis putrefit humor, aut [i][materia.]

[h] † A. ⁊ iſte ñ manifeſtat̄ niſi apō egreſſionē anhelitus.

[i] A. ſanies

¶ De permutationibus que currunt inter anhelituȝ magnum, ⁊ anhelitum velocem, ⁊ anhelitum frequentem, ⁊ contrarios eorum. Cap. XX.

Iam ſciuiſti ꝙ qn̄ neceſſitas addit̄, [k]† [ ] magnificat̄ anhelit⁹. Sȝ ſi addit̄ plus, fit velocior: ꝙ ſi addit̄ plus, fit frequēs. Si aūt [l][recedat] neceſſitas minuit̄ p̄us freqntia, deinde velocitas, poſtea magnitudo: ⁊ ſiƚr qn̄ minuunt̄ ꝯ̄ſideriū, ⁊ [m][ꝓhibitio: ⁊ qn̄ deficit reditio] in intētionib⁹ p̄mis trib⁹, iuenit̄ raritas plus, deinde tarditas: poſtea magnitudo: q̄re eſt egreſſio a naturali ad puum minus, q̄ȝ ad tardū, ⁊ ad ambo minus q̄ȝ ad raꝝ. Et ſi tu expieris iſta in dilatatione ⁊ ꝯſtrictōe ſimul ſm diuerſitatē duaꝝ neceſſitatū p̄dictaꝝ, declarabit̄ tibi diuerſitas in additiōe ⁊ diminutiōe. Quȝ. n. cā eſt magis ducēs in dilatatiōe ad additionem, eſt tempus qȝ eſt ante dilatatiōeȝ, breuius. Et qn̄ eſt ſimiƚ illi cāe in ꝯſtrictione, eſt tp̄s ꝗetis, q̄ eſt an̄ ꝯſtrictionē, breui⁹ ⁊ anhelitus frequēs velox ſeq̄t̄ apa caƚm, aut ꝯſtrictionē ab opilatiōe.

[k] † A. ⁊ nō ē ꝓhibens

[l] A. retrocedit

[m] A. Alia litera virtus. ⁊ qn̄ auget retroceſſio

¶ De anhelitu [n][mouente pulmonē.] C. XXI.

Iste anhelit⁹ ſiḡt debilitatē, v̄tutis, aut ꝯſtrictionem vehementeȝ prefocatiuam in decollatione: aut collectionem [o][materiei:] aut effuſionem [p]† [ ] humoris.

[n] A. narium cōmouente extremitates nariuȝ.

[o] A. ſaniei

[p] † A. eius

¶ Sermo vlis de malitia anhelitus. C. XXII.

Malitia anhelit⁹ cōicat diſpōnib⁹ egredientib⁹ a nā, in anhelitu, quā nō ꝯſequunt̄ accn̄tia ſana: immo accn̄tia egra, impedientia: ⁊ illa ſt̄, ſicut difficultas anhelitus, ⁊ ꝯſtrictio anhelitus, duplatio anhelitus, ⁊ iterſectio anhelitus, ⁊ anhelitus p̄paratus. Et qn̄qȝ accidit pp ſpēs malitie ꝯpƚonis, ⁊ repletionis: aut pp oppilationē, ⁊ vicinitatē coarctatōis apatū, ⁊ dolores a motu ꝓhibētes, ⁊ pp vlcera i velamie, ⁊ ptib⁹ pectorꝭ: ⁊ pp caſum v̄tutis ex egritudib⁹ [q][attritū facientib⁹] ⁊ febribus acutis, ⁊ peſtilētialib⁹ ⁊ venenis ebibitꝭ.

Et omnis qdem malitia anhelitus, aut ipſi⁹ ꝯſtrictio, aut difficultas ei⁹ pp mām, addit̄ apud reſupinatōeȝ: ⁊ ē media apud dormitioneȝ ſup latus: ⁊ alleuiat̄ qum [r][ſup vētrem iacet aliquis]: ⁊ in prefocatiuo intrinſeco ꝓhibet̄ apud reſupinationē oio.

[q] A. terentibus virtutem

[r] A. qs ſtat erectus

¶ De ꝯſtrictiōe anhelitus. C. XXIII.

Constrictio anhelit⁹ ē vt nō iuēiat aer, i q̊ exercitatō fit cū āhelitu, meatū i pte ſui mot⁹, niſi ſtrictū, i q̊ ñ penetret niſi paulatiȝ. Et ei⁹ cāe, aut ſt̄ apata in illƚ meatib⁹ q̄ ſūt epiglotꝭ, ⁊ cāne, ⁊ rāi ei⁹, ⁊ artie, [s][ ] i ipa raritate pƚmōis ⁊ corpe ipſi⁹, et ď apatib⁹ ei⁹ qȝ vehemēti⁹ oppilat anhelitū ē illō, qȝ ē duꝝ: [t][Et] hūores plimi i ipo, aut groſſi, aut viſcoſi, aut aq̄ſi aggregati i pƚ

[s] † A. ⁊

[t] A. ant

mone, autᵃ[cooptura]accñs ei ex coarctatiõe vicina ex apateᵇ†[ ]i epate, aut stõ, aut splene: aut hũores effusi ĩ spatio ꝑꝑ hydropisiz: aut alia, sic fit ex aptõibꝰ apatũ ĩ vẽtre ĩferiore, nõ ꝑmittẽtibꝰ fieri dilatatõez. Aut spissitudo ex siccitate: aut stipticitate: aut frigore: aduenĩẽte pl'moni ⁊ velamini: Aut a siccitate ĩ neruꝫ, ⁊ velamĩe, ⁊ ẽ meliꝰ vt noleᷓ difficl'tas ãhelitꝰ: Aut a vaporibꝰ fumoꝭ ꝯstringẽtibꝰ ĩtrinsecꝰ anhelitũ in locꝫ strictꝫ. Et qñq; ẽ cã eiꝰ ꝯstrictio pectorꝫ: ⁊ vt nõ ĩueniãt mẽbra dilatantia, anhelitũ, vbi expãdenᷓ. Et qñq; fit cã criꝭ, ⁊ signuz eiꝰ est qñ ꝯclinãt mãe ad supiora. Et qñz fit difficl'tas anhelitꝰ, ⁊ ꝯstrictio eiꝰ ꝑꝑ cursũ mãeꝝ ab apatibꝰ ĩtrinsecis, ꝑmutatꝫ ad ptes capitꝫ, ⁊ ĩdicat apata pꝰ aures, si res fuerit magis ĩcolumis, aut in cerebro, si fuerit prauior.

De signis. Ca.XXIIII.

Apostematũ ꝓfocatiuoꝝ rememoratio iaz ꝑterijt tibi: Signũ võ apatꝫ qđ fit ĩ pulmõe ĩpo, ẽ dolorᶜ[grauis]⁊ ĩ lacertꝫ, ⁊ ĩ velamibꝰ pectorꝫ ẽ dolor pũgitiuꝰ ĩtrinsecꝰ, ⁊ ẽ fortior, ⁊ vehemẽtior: ⁊ exteriꝰ ẽ ꝯbilior, ⁊ ĩ cartilagibꝰ pulmõis ẽ dolor ĩ q̊ estᵈ[ꝯstrictio.] Et qñq; ꝑducit ad tussim. ⁊ si fuerit cal'mᵉ†[ ] febrꝫ. Et sig̃ ꝓfocatiui nota sᷓ, ꝙ fit vehemẽtiꝰ apꝺ resupinatiõez. Signa ãt hũoꝝ si sᷓ ĩ cãna, sᷓ sputũ, ⁊ ꝯsideriũ tussiẽdi, ⁊ iuuari ea cũᶠ[manatõe rĩ cũ aliquãtula tussi ⁊ cũ sternutatiõe.] Et si sᷓ in pulmõe, ẽ illa dispõ silr: nisi q̃ tussis ĩcipit a loco magꝫ ꝓfũdo: ⁊ nõ ẽ stertitio nisi ꝭz q̃titatẽ eiꝰ qđ ᵍ[manat ex eo qđ] expuiᷓ, ⁊ si sᷓ in spatio, tũc iã ꝑmutaᷓ ex latẽ ad latꝰ, cũ alt'atõe iacẽdi: deide egrediũᷓ cũ sputo: ⁊ nõ ẽ ĩ ĩpo cũ ꝯstrictõe ãhelitꝰ, tussis ꝺ q̃ sit curãdũ.

De diuersitate anhelitꝰ. C.XXV.

Anhelitus diuersus fit cũ cãis, q̃ sũt sic cãe diuersitatis pulsus: ⁊ est eius diuersitas ordinata, ⁊ inordinata.

De anhelitu duplo. C.XXVI.

Est ex spẽbꝰ diuersi: ⁊ ẽ anhelitꝰ in q̊ ꝯpleᷓ dilatatõ, aut ꝯstrictio duobꝰ motibꝰ, iter q̊s ambos ẽ mora, sic ẽ anhelitꝰ pueri quz plorat. Nã fit ĩ eo cõpressio, qñ dilataᷓ: ⁊ mutatio, qñ stringiᷓ: Et eiꝰ cã aut ẽ calitas ml'ta, q̃ ñ iuuaᷓ eo qđ attrahiᷓ: Jmmo ʰ[eiꝰ extẽsio fac̃ nec̃itatẽ ĩ] additõe: aut ẽ ꝯbilitas ĩ instr̃o anhelitꝰ noto, faciẽs nec̃itatẽ qetꝫ ĩ anhelitu: aut ẽ malitia ꝯpl'onis ꝺijciẽs ṽtutẽ, aut exiccãs: aut ĩdurãs instr̃z, ⁊ ẽ pl'm: Aut ẽ dolor in ĩpo aut in vicinis eiꝰ aut apa. Et vicini sᷓ, sic velamẽ, ⁊ epar, ⁊ splẽ. Sz epar ẽ vehemẽtioris cõicatiõis q̃z splẽ: aut ẽ egritudo official' ex eis, q̃ iã nũerate sᷓ mltꝫ vicibꝰ: Aut est ml'titudo spasmi ꝑteriti, aut futuri. Et iste ãhelitꝰ ẽ signũ malũ in egritudibusⁱ[acutꝫ, ⁊ febribꝰ.] Qũ ãt accit ex frigore tc̃ ĩpe ẽ ex eis q̃ sanat febris.

De anhelituᵏ[pauco.] C.XXVII.

Est vt fit nocumentũ in medietate pulmonis, ⁊ fit medietas altera incolumis: q̃re est anhelitus medietas, anhelitus incolumis.

De anhelitu difficili. C.XXVIII.

Est vt fit exercitatio ĩ aereˡ[labor:] siue fit strictura, siue nõ fit strictura. Et cã ĩ ĩpo ẽ nocumẽtũ mẽbroꝝ ãhelitꝰ, ꝭz ꝙ dc̃m ẽ ĩ alijs. Et qñz ẽ ꝑꝑ ĩflãmatõez igneã ꝺñante cordi, ⁊ fit ꝑꝑ frigus mortificãs ṽtutẽ motiuã, aut ĩpediẽs eã, sic accidit qum est frigus velamis,ᵐ†[

a A.clausura
b†A.calido
c A. Alia litera debilis
d A.mordicatio
e†A.tunc est
f A.exspuitione rei facta cũ quacũq; tussi ⁊ cum stertore
g A.cuz difficultate
h A.cãt necessitatem successiue attractionis aeris cum
i A.⁊ febribus acutis
k A.dimidio
l A.laboriosa
m†A.ꝑꝑ cãz frigoris ex linimẽto aut aliud, et qñq; est ꝑꝑ opilatiõez: et qñq; ẽ humor, ⁊ qñq; ẽ ꝑꝑ malitiã ꝯpl'onis accñtis velamini,

]sic frigꝰ ex aere: aut frigus ex empl'o posito sup ĩpm, ꝑꝑ cãm in ĩpomet: aut ꝑꝑ cãm in stõ, ⁊ epe, ⁊ cadit ĩpz ĩ vicinitate illiꝰ empli, ⁊ infr̃aᷓ: q̃re nõ fit bona eiꝰ dilatatio. Et qñz fit ꝑꝑ opilatõez, apud quã retineᷓⁿ[pulmo attrahẽs aerẽ] ⁊ ĩdiget labore ꝺõecᵒ[ĩfleᷓ] ⁊ iste est diuersꝰᵖ[ꝑꝑ ꝯstrictõez.] Et qñz ẽ opilatioᑫ[apa.] Et qñz fit ꝑꝑ medicinã solutiuã mouẽtẽ, ⁊ nõ soluẽtẽ: aut ꝑꝑ clistere acutũ ñ soluẽs. Et silr qñ phl'omia ĩ pleuresi nõ ꝯseqᷓ nec̃itatẽ. Et oz qdẽ vt legaᷓ illđ qđ scripsimꝰ ĩ fine ꝭmõis nr̃i ĩ ꝯstrictõe ãhelitꝰ ħ ẽt.

De ꝑparatõe anhelitꝰ. C.XXIX.

Erepatio anhelitꝰ ẽ anhelitꝰ, q nõ aduenit hñti ĩpm, nisi ꝑpeᷓ, ⁊ equeᷓ, ⁊ extẽdat collũ suuz extẽsiõe tẽdẽte ad supiora: q̃re apiᷓ ꝑꝑ illđ meatꝰ, ⁊ nõ pt ꝯclinare collũ suũ: qm̃ ꝯstringiᷓ sup ĩpm anhelitꝰ, sic ꝯstringiᷓ sup trahẽtẽ collũ suũ ad posteriora. Et silr nõ pt ꝯclinare pectꝰ, ⁊ dorsuz ad posteriora. Et qñ remoueᷓ hec ꝑpatio: ⁊ ꝑpe qñ resupinaᷓ, accit ei vt coopianᷓ ex ĩpa ptes pulmõis .s. q̃dã eaꝝ cũ qbusdã, q̃re oppilãt meatũ: qm̃ ipse inʳ[initio]in hmõi ẽ oppilatꝰ ĩ plibꝰ: ⁊ in ipso nõ ẽ aptio niñ ꝑua, quã destruit declinatio ptium q̃rũdã sup al's, q̃re oppilanᷓ meatꝰ. Et qñq; fit illa oppilatio accñs in febribꝰ, ⁊ silibus, ꝑꝑ vapores declinantes, ⁊ hũiditates resolutas. Et qñq; fit in ṽitate ꝑꝑ hũores ĩplẽtes, ⁊ oppilãtes, ⁊ apata: aut qm̃ lacerti sᷓ mollificati. Qũ ergo ñ ꝺscẽdũt ad ptẽ pedũ: imo descendũt ad ptem dorsi, ⁊ pectoris coarctatur.

Sermo vlis de anhelitu nãrum, ⁊ dispositionum.

De anhelitu etatum. C.XXX.

Pueri qdẽ ĩdigẽt eductiõe supfluitatũ fumosaꝝ nec̃itate vehemẽti: qm̃ digõ in eis ẽ plima, ⁊ magis assidua, ⁊ˢ†[ ]nõ ẽ vehemẽs valde: qm̃ ipsi nõ sᷓ ꝯpleti ĩ suis corpibꝰ, ⁊ suis ṽtutibꝰ: q̃re nec̃arĩuz ẽ vt cadãt ĩ ãhelitibꝰ ĩpoꝝ freq̃ntia, ⁊ velocitas vehemẽs, cũ magnitudĩe aliq̃, nõ ente cũ illa vehemẽtia. Juuenũ aut anhelitꝰ sᷓ maiores: sz minoris velocitatꝫ, ⁊ frequẽtieᵗ[⁊]necessitas ꝯseqtur in eis cũ magnitudine. Senum võ anhelitꝰ sũt minores inᵘ[intentionibus additiõis]q̃z anhelitus iuuenũ, ⁊ non sunt in ꝑuitate anhelitus decrepitoꝝ. Sz decrepitoꝝ anhelitus sunt minores, ⁊ tardiores, ⁊ vehementius rari ꝑꝑ id qđ tibi non occultaᷓ.

De anhelitu repleti ex cibis: aut ex ꝑ̃gnatiõe: aut hydropisi ⁊ similibus. Cap.XXXI.

Horũ ãhelitꝰ ꝯclinãt ad ꝑuitatẽ: qm̃ velamẽ ẽ coarctatũ a motu dilatatiuo, ⁊ ꝑpea ꝙ mioraᷓ eoꝝ ãhelitꝰ, ñ ẽ excusatio a velocitate, ⁊ freq̃ntia, si ẽ sufficiẽs ṽtus: aut freq̃ntia sola, si est ṽtꝰ debilitata.

De anhelitu balnei. C.XXXII.

Anhelitꝰ qdẽ balneati aq̃ cal'a, magnificaᷓ ꝑꝑ nec̃itatem, ⁊ propter lenitatem instr̃i, ⁊ fit velox, ⁊ frequẽs propter necessitatẽ. Balneati võ frigida, res est econuerso.

De anhelitu dormiẽtis. Cap.XXXIII.

Cum virtus in ipso est fortis, tũc eiꝰ anhelitus magnificatur, et fit rarus propter causam predictam in capitulo pulsus: ⁊ est eius constrictio maior, ⁊ velocior, q̃z ipsius dilatatio: quoniam digestio in ipso est plurima.

n A.ventositas attracta,
o A.apiantur
p A.a ꝯstrictiõe anhelitus
q A.apostemosa
r A.radice
s†A.nõ ẽ necessitas ipsoꝝ ad extinctionem pauca, ⁊ virtꝰ ipsoꝝ
t A.qum
v A.dispõnibus additis

¶De anhelitu dolētꝫ in mēbꝛꝭ pectoꝛis. C.XXXIIII.

St sicut sciuisti ᵃ⌈in⌋eis q̄ ꝑterierūt tibi ex me: ᵇ†⌈ ⌋ipse.n. declinat ad ꝑuitatē ⁊ bꝛeuitatē: ⁊ qn̄qꝫ ᶜ⌈ꝯbilitatꝰ:⌋⁊ qn̄qꝫ ē difficilꝰ: ⁊ qn̄qꝫ tardatꝰ, qn̄ nō est iflāmatio: ⁊ fit freq̄ns, sic̄ sciuisti: Et sꝫ ꝑuitas eiꝰ, ⁊ bꝛeuitas ipsiꝰ, plus q̄ꝫ eiꝰ tarditas: qm̄ ducēs ip̄z ad retētionē ⁊ ꝑuitatē dilatatiōis, ē plꝰ q̄ꝫ ducēs ip̄m ad facilitatē: ⁊ vt noceatꝰ cū magnitudine dilatatiōis vehem̄tiꝰ, q̄ꝫ vt noceatꝰ cum velocitate. Nā inflāmatio coꝛdis, ⁊ calefactio non excusant ex velocitate, q̄zuis ledatꝰ ᵈ⌈eis.⌋

¶De anhelitu eius, cuius anhelitus ꝯstringitur ꝑꝑ q̄zcūqꝫ cāz: ⁊ de anhelitu h̄ n̄tis asma. C.XXXV.

Portet vt succurratꝰ ei, q fit cū ꝯstrictiōe, ex ꝑte velocitatꝭ ⁊ freq̄ntie, in plīmo rei: q̄re fit anhelitꝰ eiꝰ ꝑuꝰ strictꝰ freq̄ns: ⁊ āhelitꝰ h̄ n̄tis asma ē ex eis ᵉ⌈q veloces sꝫ⌋caplo suo.

¶De anhelitu h̄ n̄tiū saniē. Cap.XXXVI.

Uādoqꝫ laboꝛant in dilatatiōe pectoꝛꝭ totiꝰ cum caliditate, ⁊ exufflatiōe: ⁊ nō est illic ᶠ⌈caliditas, neqꝫ qꝺ adiuuet⌋v̄tutē: qm̄ habēs hāc egritudinē iā ꝯbilitatꝰ ē in vltitate. Sꝫ v̄tus in h̄ n̄tibꝰ ꝑipneumoniā, ⁊ asma, ē rēanēs.

¶De anhelitu habentium decolationem, ⁊ suffocationem, ⁊ que eis sunt similia. Cap.XXXVIII.

St cum dilatatiōe magna, cū velocitate, ⁊ frequētia ꝑꝑ necessitatē, ⁊ submersionem materiei, ⁊ nō est ᵍ⌈ex⌋ eis exufflatio asmatis.

¶De asmate. C. XXXVIII.

Sma ē egritudo pl̄mōꝭ, cū q̄ ʰ⌈patiēs⌋nō iuenit excusatiōem ab anhelitu freq̄nti, sic̄ est anhelitꝰ q̊ laboꝛat ꝑfocatus, ⁊ festinatꝰ. Et h̄ egritudo, qum accidit ꝺcrepitꝭ, nō foꝛsitā sanatꝰ neqꝫ maturatꝰ: q̄uo.n. quz ip̄a in iuuenibꝰ ēt difficilꝰ fit ꝭm pl̄m: ⁊ augmētatꝰ apꝺ resupinatiōez. Et h̄ qdē egritudo est ex egritudibꝰ lōgis, h̄ n̄s cū hoc paroxismos acutos, ꝭm silitudinē ꝑoxismoꝝ epilepsie, ⁊ spasmi. Et qn̄qꝫ fit ꝑꝑ nocumētuz in ipso pulmone, ⁊ in eis q̄ ipsi ꝯtinuantꝰ, ꝑꝑ iuiscatiōez humorū grossoꝝ in arterijs, ⁊ ramis eaꝝ ⁱ⌈bꝛeuibꝰ⌋⁊ suctoꝛibꝰ eaꝝ. Et qn̄qꝫ est in cāna pulmonis. Et qn̄qꝫ ē i raritate pulmōis, ⁊ locis vacuis. Et iste h̄ uidita tes qn̄qꝫ sꝫ ad ip̄z effuse ex capite, ⁊ ꝑ̄pe i regiōibꝰ meridianis. ᵏ†⌈ ⌋ Et qn̄qꝫ sꝫ expulse ad ip̄m ex alijs locis. Et qn̄qꝫ ē cā ḡnatiōis eaꝝ i ipso, f̄ritas eiꝰ, ⁊ ˡ⌈roꝛificat⌋paulatim paulati. Et qn̄qꝫ fit ꝑꝑ h̄ uoꝛē nō exn̄tē in pulmone, ⁊ arterijs eiꝰ, imo in stō, effusū ex capite, aut ex ep̄e, aut ḡnatū in stō. Et ᵐ⌈ꝓhibitio āhelitꝰ adueniens quz ascēsus sit⌋est ꝑꝑea ꝙ stōus cōpꝛimit velamen, ⁊ velamē cōpꝛimit pulmonē: Et epar qn̄ inf̄ratꝰ, aut igrossatꝰ qn̄qꝫ adiuuat ad faciendū asma. Et isti qdem h̄ uoꝛes qn̄qꝫ nocēt sua q̄litate: ⁊ qn̄qꝫ nocent sua q̄ztitate, ⁊ multitudine. Et qn̄qꝫ fit, sed raro ex exiccatiōe pulmōis, ⁊ siccitate eiꝰ ⁿ⌈ꝑꝑ coꝛruptionē aggregatōis⌋eiꝰ ad seip̄m. Et qn̄qꝫ fit ex f̄ritate eiꝰ. Et qn̄z fit ꝑꝑ nocum̄tū ᵒ⌈ꝑueniēs ad mēbꝛa⌋anhelitꝰ ex neruis, ⁊ nucha, ⁊ cerebꝛo. Aut catarro expulso ad ip̄m ex eis. Et qn̄qꝫ fit ꝑꝑ cōitatē mēbꝛoꝝ vicinoꝝ cōpꝛimentiū mēbꝛa anhelitꝰ, q̄re nō dilatantꝰ: sicut est stōus plenꝰ, qn̄ compꝛimit velamē. Et qn̄qꝫ accidit ꝑꝑ ml̄titudinē vapoꝛis fumosi, qn̄ coarctatꝰ in pulmōe, ⁊ ꝑuenit ad eū. Et qn̄z fit

ᵃ A. ex
ᵇ† A. declaratio eius
ᶜ A. duplicatur
ᵈ A. cum ea
ᵉ A. q̄ sunt declarata in
ᶠ A. magnitudo, neqꝫ qꝺ necessitet
Alia litera magnitudo neqꝫ quod vniat
ᵍ —— A.
ʰ A. gescens
ⁱ A. paruis
ᵏ† A. ⁊ cū multiplicatiōe ex sufflationis vētoꝛū meridionalium
ˡ A. incipit
ᵐ A. sp̄ēs asmatis dicta albhear vel bhear accidēs apud ascēsionem hōis ex deoꝛsum in sursum
ⁿ A. ⁊ aggregatione
ᵒ A. pꝛincipioꝛū membꝛoꝛum

ꝑꝑ vētositatē coarctatā i mēbꝛꝭ āhelitꝰ, cōpꝛimētez āhelitū. Et qn̄z fit ꝑꝑ ꝑuitatē pectoꝛꝭ, q̄re nō seq̄tur ip̄m necessitas ex āhelitu: ⁊ fit illꝺ nocumētū nāle i anhelitu, sicut accidit in cibo ex ꝑuitate stōi. ⁊ qn̄qꝫ asma fit vehemēs, ⁊ fit anhelitus ꝑparationis. Et multotiens ꝑmutatꝰ ad peripneumoniam.

¶De signis. Cap.XXXIX.

Si fuerit cā asmatꝭ h̄ uoꝛes: aut h̄ uiditates i cāna ip̄a, erit illic ꝯstrictio i ꝑ̄ncᵒ āhelitꝰ cū excreatōe, ⁊ ᵖ⌈hesitatiōe, ⁊ retētōe māei stātis, ⁊ ḡuitas⌋cū sputo rei ex loco ꝓpinq̊. Et si fuerit h̄ uoꝛes ex catarro, erit s̄bito: ⁊ si n̄, erit paulati. Et si fuerit i ᵠ⌈venis durꝭ⌋ꝑseuerabit diuersitas pl̄sus tremulosa. Et qn̄z adducꝰ ad tremoꝛē coꝛdis ꝯfirmatū, ⁊ iterficit: ⁊ pl̄m pulꝰ h̄ n̄tiū asma, ē tremulosus. Si āt fuerit ex̄ spatiū, q̊cūqꝫ mō fit, nō erit tussis. Et si fuerit cuz cōitate ꝑ̄ncipioꝝ, significabit ip̄m illꝺ qꝺ ꝑterijt. Et si fuerit cū cōitate vicinoꝝ, siḡt ip̄m additio ipsiꝰ ꝑꝑ excitatiōez ʳ⌈māe ipsoꝝ:⌋aut repletiōez accn̄tez i eis. Et si fuerit a catarro, significabit ip̄z dispō eiꝰ. Et si fuerit ab eruptiōe saniei subito ad mēbꝛa āhelitꝰ, significabit ip̄z illꝺ qꝺ ꝑcessit de apate, ⁊ collectiōe: deīde qꝺ ꝓuenit ex eruptiōe. Et si fuerit a siccitate, significabit ip̄m sitꝭ, ⁊ ꝑuatio sputi oino: ⁊ ꝙ ˢ⌈spuit⌋quz recipit qꝺ h̄ uectat, ⁊ admistratꝰ qꝺ humectat. Et si fuerit ꝑꝑ vētositatē, siḡabit ip̄z leuitas ꝑtiū pectoꝛꝭ cū ꝯstrictiōe, q̄ diūsificatꝰ ꝭz acceptiōez eiꝰ qꝺ inflatiuū est: ⁊ eiꝰ qꝺ nō est iflatiuū. Et si fuerit ꝑꝑ frigus ꝯplōnis pulmonis, ⁊ sicut fit in ꝺcrepitis, tunc ipsum paulatim incipiet, ⁊ ꝯfirmabitur.

¶De cura asmatis, ⁊ ꝯstrictionis anhelitus, ⁊ ᵗ⌈ꝑ̄paratione⌋eius. Cap.XL.

Nā fcō qꝺ ab h̄ uiditatibꝰ, cura, ⁊ eiꝰ mōus ē, vt ꝑuēiatꝰ ad finiēdū h̄ uiditates, q̄ sꝫ i pl̄mōibꝰ eoꝝ cū facilitate ⁊ eq̄litate. Et si sciuerꝭ ꝙ nocumētuz accn̄s i eis, ē ꝑꝑ ml̄titudinē, tc̄ euābꝭ coꝛpꝰ ꝓculdubio cū solutiuo. Sitqꝫ medicie ᵘ⌈solutiue⌋s̄btiliatiue, maturatiue, absqꝫ calefactiōe vehemēti ꝑducētes ad exiccatōez māei, ⁊ ˣ⌈s̄btiliatōez⌋eiꝰ. Et ꝑꝑ h̄ antiq nō apposuerūt in ꝯfectiōibꝰ cure asmatꝭ opiū, neqꝫ hyusqamū, neqꝫ mādragoꝛā, nisi ītētio sit ꝑ illꝺ ꝓhibitio catarri, qn̄ ml̄tiplicatꝰ: imo neqꝫ ꝑsiliū, nisi qꝺ Deꝰ vult gl̄iosꝰ, ⁊ excelsus. Et ꝑꝑ h̄ oꝫ, vt assidue fiat h̄ uectatio matꝭiei, ⁊ maturatio eiꝰ, qū ē grossa, ⁊ viscosa. Et n̄ sis ꝯtētꝰ s̄btiliatiōe, aut icisiōe pura. Et qn̄qꝫ adducūt laboꝛ eiꝰ, ⁊ iobediētia māei, ad vlcꝰ i pulmōe. Et silꝛ qm̄ oia q̄ ꝓuocant, nocēt huic egritudini inq̄ztū ꝓuocant: pꝛopterea qꝛ extrahunt subtile ab humiditate, ⁊ qum sentis cum asmate grossitiē in ep̄e, oꝫ vt ꝑmisceas cuz medicis pectoꝛis, medicinas ex genere eupatoꝛij, ⁊ absinthij: Et illud qꝺ ꝯiūgit iter duas res simul vehemēter, est sic̄ rubea tinctoꝝ, ⁊ aristol.ēt. Et cuz ille q curatꝰ est puer, oꝫ vt ꝑmisceatꝰ tūc cū medicis, lac m̄ris eius: Et ʸ⌈dentꝰ ei sufficientes⌋medicine eq̄les, sic̄ feniculū h̄ uidū cū lacte. Et ex eis q̄ iuuāt ad maturatiōez ᶻ†⌈ ⌋est ius galli decrepiti. Et ex regimine iuuatiuo eis, ē vt admistretꝰ fricatio pectoꝛis, ⁊ q̄ sequuntꝰ ip̄m cū manibꝰ, ⁊ mādili aspo ꝑ̄pe si fuerit illic anhelitꝰ ꝑ̄parātiōis: sitqꝫ fricatio eq̄lis sicca absqꝫ vnguēto, nisi accidat lassitudo: tūc.n. administratꝰ vngm̄. Et oꝫ vt ²†⌈ ⌋ administres i qbusdā hoꝛis abꝛotanū, ⁊ nitꝝ, ⁊ fiat cū eis fricatio vehemēs. Et si mā ē pl̄ima, tunc necessaria ē purgatio eiꝰ cum solutiuo fcō ex eis que sunt sicut semen v̄tice, ⁊ polypodiū, ⁊ cucumer asi

ᵖ A. stertoꝛe vel rascatōe ⁊ sensatiōe materie stātis ⁊ grauitatis
ᵠ A. arterijs pulmonis
ʳ A. q̄ est in eis
ˢ A. minoꝛatur
ᵗ A. ꝑ̄paratiōis
ᵘ —— A.
ˣ A. ingrossationem
ʸ A. sufficiūt eis
ᶻ† A. ⁊ spuitōes
²† A. i fricatiōe

ninꝰ,ꝛ pl'pa collognitide. Et ex regimine in h post
purgatōez,ꝛ vōitū,ē admistratio voc] cū eleuatōe
gdatiz ad fortitudinē,ꝛ lōgitudinē. Et ex regimi
ne i illa mūdificatiōe,ē admistratio vomitꝰ ꝯtinui:
ꝛ ꝑprie post comestionē raphani:aut post potatio/
nem.iiij.ʒ.baurac cum pondere.v.ʒ.sirupi de mel/
le.Et illud qdē qñ fortꝫ fit ᵃ[vtus ꝛ debilitant]res.
Et helleborꝰ albꝰ valde iuuatiuꝰ ē:ꝛ est in egritudi
nibꝰ pectoris securꝰ,ꝛ absq̨ timore.Et rectiꝰ qdez
est vt sumāt frustra hellebori,ꝛ figant in raphāo,
ꝛ dimittant sic die ꝛ nocte,deide extrahant ab ipso,ꝛ
comedat ille rhaphanꝰ:Et ēt sumant sinapis,ꝛ sa
lis amboꝝ añ.ʒ.i.baurac armeni.ʒ.s.nitri danic.i.
ꝛ dent in potu in.v.sextarijs aq̄ ꝛ mellis:ꝛ q̄ztitas
mell'in ipsa fit.ʒ.i. Et ex regimine bono in h,ē assi
duatio lenificatiōis nature,ꝛ adiuuat eos ad illud
receptio capparis saliti añ cibū,ꝛ ᵇ[ouoꝝ taraco/
rū antiquoꝝ,]ꝛ iur] galli decrepiti cū medulla car
tami,ꝛ volubilis.ꝛ ficle.Qđ si ꝑilla nō fit lenifica/
tio,det in potu aq̄ ordei,i q̄ vehemēter decoctū est
paꝝ euforbij.Et epithimū qdē est vehementꝫ iuua
minis in hac egritudie.Nā si sumat ex aq̄,in q̄ đco
quat epithymū cū melle,ē vehementꝫ iuuamēti.Et
sil'r si sumat ex eo aure.i.cū rob.Et sil'r decoctio fi/
cuū,ꝛ calamēti,ꝛ rute in aq̄,sumāt ex ea cū melle,
ꝛ ēt decoctio fenugreci cū ficubꝰ piguibꝰ cū melle
plimo administret añ cibū tpe lōgo,ꝛ reiteret post
ipm.Et sil'r decoctio passulaꝝ,ꝛ fenugreci cum aq̄
pluuiali. Et ex regimie i h est exercitiū in quo gda
tio fiat ex tarditate ad velocitatē,vt nō faciat acci/
dere eis festinatio ꝓfocationez,ꝓpea q2 ipsa mouet
mām laboriose In cibis v̄o eoꝝ oꝫ vt sit gdatio si
mil'ei q̄z ꝑdiximꝰ i exercitio.Et sit eoꝝ panis:panis
coctꝰ,hñs semina,vt cyminū,anisuz,ꝛ silia,ex mas
sa fermētata:Et sint eoꝝ ᶜ[nuclei subtiliatiui]in q/
bus ponunt semē alrasēō,ꝛ ᵈ[isopuz]ꝛ origanū,ꝛ
calamētū,ꝛ pinguedies, ᵉ[ꝛ]cibi eoꝝ sint de adi/
pibꝰ lepoꝝ,ꝛ cerui,ꝛ gazel,ꝛ ꝑprie vulpis,ꝛ preci/
pue eoꝝ pulmones:Pulmo.n.vulpis ē medicamē
hmōi egritudis,qum exiccat,ꝛ dat ex eo in potu
pondus.ij.ʒ.Et sil'r pulmo ericij cāpestris.Eoꝝ v̄o
carnes sunt,sicut pisces petrosi fluuiales,nō lacūa/
les:ꝛ sic ꝑue aues,ꝛ ᶠ[starne]ꝛ ꝑdices,ꝛ ius gal/
loꝝ ꝯfert eis.Et q̄sicq̨ pōit ligua arietꝫ in cibis hēn
tiū asma. Sꝫ eoꝝ vina sint odorifera,antiq̄ subti/
lia,ꝑue q̄ztitatꝫ.Et qñ volūtas ē, vt ml'tiplicet ma/
turatio,ꝛ iuuamētū ad spuendū,accipiat ex eo sb/
tile valđ.Et sirupus de melle ꝯfert eis ēt,ꝛ in viuis
dulcibꝰ adiutꝫ cū aliquo sbtiliatiuo adiūcto eis,est
iuuamētū ipsis,ꝓp illud qđ in eis est ex abstersiōe,ꝛ
lenificatiōe,ꝛ calefactiōe eq̄li.Et oꝫ vt elōgent iter
cibū ꝛ potū,ꝛ nō satient ex aq̄ subito:imo pl'ibꝰ vi
cibꝰ,Ex rebꝰ aūt q̄s oꝫ eos vitar̄,est balneū q̄ztum
pñt,ꝛ ꝓpe pꝰ cibū.ꝛ sōnꝰ pl'imꝰ:ꝛ ꝓpe somnꝰ diei,ꝛ
somnꝰ pꝰ cibū ē res nocibilior eis,nisi adueniat eis
spatiū vehemēs:ꝛ lassitudo,ꝛ calitas:tūc nāq̨ dor
miat paꝝ.ꝛ oꝫ vt vitēt oē gnū in q̄ est inflatio: ꝛ vt
vitēt potare pꝰ cibū siue sit aq̄,siue vinū. Medici/
ne v̄o solutiue fortes q̄ eis ꝯueniunt sꝫ,sic si in potu
sumant ex oppoponacꝫ ꝛ pulpe collognitide āboꝝ
añ.ʒ.s.cū aq̄ mel.Aut castoreū cū āmōiaco : ꝛ pill'.
de agarico necūm est vti in mēse bis,qñ cā fit for/
tis.Quaꝝ descriptio.℞.agarici tres ꝑtes radicis
ᵍ[lilij]prassij amboꝝ añ.ꝑtem.i.turbit ꝑtes.v.hie
rapic.iiij.pulpe collognitide sarcocole amboꝝ añ.
ʒ.j.ʰ†[ ]ꝯficiant cū rob:ꝛ sit potio eaꝝ,
ij.ʒ.Et ēt pulpe colloquintide medietas aure.anisi
ⁱ[sex]aurei,ꝯficiant cum aq̄,ꝛ fiant ex eis pill'e,ꝛ

a A.egritudo,ꝛ difficilis fit
b A.altharich antiqui
c A.cibi vltime mense
d A.folia isopi
e ——A.
f A.franculini
g A.Alia litera liquiritie
h† A.myrrhe.ʒ.j.
i A.pars sexta

administrent pꝰ administrationē clisteris puri añ
ipsas ꝑ diē.Et fit ex eis q̄ sūt sic aq̄ ficle,ꝛ oleū sisa/
minū,ꝛ baurac,ꝛ q̄ cursu eoꝝ ꝓcedūt. Et iteꝝ pul
pe collognitide danic.ij.semis vrtice.ʒ.j.epithymi.
ʒ.s.ꝯficiāt cū aq̄ mell':ꝛ sit potio.j.Et expectet sup
eā tres hore:đide potēt.ij.ᵏ[ʒ.]aut.iij.ex aq̄ mell'.
Aut ēt pulpe collognitide,ꝛ sceha eq̄l'r,baurac me
dietas ꝑtis,radicis lilij oppoponacis amboꝝ añ.
pars.j.fiāt ex eis pill'e.Sitq̨ potio eaꝝ ex.ʒ.j.ꝛ.s.
vsq̨ ad.ij.ʒ.ꝛ expectet hora.j.ꝛ det in potu pꝰ eas
media cotila aq̄ mell'.Et ēt sinapis aur̄.j.sal' cōis q
in pane ponit.s.aur̄,succi cucu.asinini.s.aur̄,fiant
ex eis.viij.trocisci ꝛ bibat trociscꝰ.j.ex eis vna die:
ꝛ die altera nō:ꝛ potio fit cū aq̄ mell'.Ista.n.leniūt
nām,ꝛ faciūt spuere cū facilitate.In reliq̄s v̄o me/
dicis opꝫ vt ꝑmutatio fiat,ꝛ non ꝯtinuet ˡ[cum]
vna medicina ex eis assidue,ꝛ amplectat eā nā.Et
iteꝝ iter medicinas ꝛ corpa sunt ꝓportiōes,q̄ nō cō
prehendunt nisi cū expimēto. Qum ergo expieris
ᵐ[ꝯsequeris]qđ magis sit iuuatiuū. Et oꝫ vt ob/
ſuet ꝑs effusiōis māe.Nā si fuerit ex capite rege ca
put curatiōe catarri cū regimine mūdificatiōis hu
moris.Et q̄ñq̨ ponunt in eo narcotica,Et lutū ar/
menū est mirabile in ꝓhibēdo cataꝝ.Distictio ve/
ro mediciaꝝ est sic medicamen Diascoridis,ꝛ sicut
aristol'.ro.Sumat ide in potu oi die.s.ʒ.cū aq̄.Et
sic serapinū cum vino,ꝛ semē iunipi,ꝛ nux cupssi,ꝛ
ⁿ[alfesir,ꝛ ēt alfesirestē,]iiij.danic ꝛ.s.cū aq̄ radi/
cū:ꝛ ēt acetū in q̄ ifusum est de semine vrtice multo/
tiēs ᵒ[pōdus.ʒ.ij.ꝛ semē]nasturtij sup qđ distilla/
tū est oleū amigdalinū dulce,ꝛ radix rubee medie/
tas ꝛ q̄rta.ʒ.vniꝰ,cuz oxymelle sqllitico. Oxymel
eni sqlliticū iuuatiuū est valde.Et sqlla assata ipsa/
met:ꝛ ꝑprie cū melle,ꝛ aristol'.ro.ꝛ duo calamēta,
ꝛ sceha,ꝛ liliū ēt,ꝛ camepitheos,ꝛ castoreū,ꝛ etiā
decoctio cētauree.Et cētauree due spēs iuuatiue sꝫ
eis i duabꝰ dispōnibꝰ,grossa apud motū ᵖ†[ ]in
ꝑncᵒ,ꝛ minuta apud qetez ᵠ†[ ]in postremo fiat
electuariū cū melle,ꝛ ēt glutē alimbat solū,aut cuz
pauco piretro ꝛ ʳ[aq̄ ro.] Et opopōacū fortiter iu
uat ēt hāc egritudinē.Uerūtñ est ex eis quoꝝ maxi
ma malitia timēda ē in neruis.Et medicamē ˢ[sul/
furis]est eis vehemēs iuuamē. Et ēt sumant na/
sturtij,ꝛ sisami āboꝝ añ.ʒ. xxx.ꝛ isopi sicci.ʒ.vij.ꝛ
sit potio eiꝰ ꝓm q̄ztitatē testificataz.Et ēt pulmonis
sicci vulpis.v.calamenti montani.iiij.semis apij,
folij indi,amboꝝ añ.viij.āmomi pipis amboꝝ añ.
iiij.semis hyusqami.ij.Aut sūme succuz sqlle cum
mell' eq̄lis mēsure,cuiꝰ spuma ꝓijciat,ꝛ coaguletur
sup prūas,ꝛ det ex eo in potu ᵗ[mistꝝ]ante cibū,
ꝛ tantūdē post ipm.Et ēt calamētū,ꝛ assa,ꝛ ireos,
ꝛ anisum,piper ꝯficiantur cū melle ꝛ administrent
ex eis q̄ztitas vniꝰ auelane mane ꝛ sero.Et ēt polij,
ꝛ sceha armeni,ꝛ camepitheos,ꝛ castorei,ꝛ oliba
ni,ꝛ isopi omniū añ.aur̄.j.sumat ꝛ cum melle mi/
sceat,ꝛ est potiones due.Aut baurac.iiij.pipis al/
bi.ij.aniudē.iij.ammoniaci.ij.ꝯficiantur ᵘ†[
cū rob.ꝛ sit potio eiꝰ q̄ztitas fabe vnius cuz
aq̄ mellis.Aut castorei,ꝛ aristol'.ro.ammoniaci o/
mniū añ.aur̄.j.piperis.g̃.x.misceant cuz rob vue:
ꝛ potio ex eis sit q̄ztitas fabe.j.cum oxymelle.Et
etiam prasij,ꝛ costi,ꝛ storacis,ꝛ granoꝝ pini omni
um añ.aure.j.polij,ꝛ castorei amboꝝ añ.aure.j.pi
peris albi succi cucumeris asinini oium añ.aure.s.
ꝯficiantur cum melle : ꝛ sit potio faba vna cum aq̄
mellis calefacta,Et etiam sinapis,ꝛ baurac ambo
rum añ.partes.ij.calamenti fluuialis , succi cucu/
meris asinini amborum añ.pars.j.ꝯficiantur cum

k A.ʒ.
l ——A.
m A.applica
n A.alfasera ꝛ ēt alfeserasten
o A.Alia litera aut pōdus.ʒ.ij.seminis
p† A.ꝛ
q† A.ꝛ
r A.galbano
s A.Alia litera caulium
t A.mestharum
v† A.cū melle aut

aceto sqllitico: ⁊ sit potio eiꝰ q̄ʒtitas herbi in aq̄ mel
lis crudi in ieiunio. Aut sceba, ⁊ absinthiū, ⁊ ruta
ɔficiantur cū melle: [a] ⌈aut coagulent̄ cuʒ decoctiōe
mell'. ⌋ Et meliꝰ ē sumer̄ i potu cū oxymelle: [b] ⌈aut⌋
cū ɔ̄coctōe calamēti cū [c] ⌈ficubꝰ: ⌋ ⁊ ꝓprie qū fuerit
illic caliditas. Et scias ꝙ enula, ⁊ aq̄ eiꝰ vehemēter
iuuāt hāc egritudinē. Et ex medicis fortibꝰ, ē arse
nicū cū gūma pini ex quo fiāt pill'e ad asma. [d] ⌈Et⌋
der̄ in potu arsenicū cū aqua mell', ⁊ sulfur cū ouis
mollibꝰ coctꝭ in aq̄. Et ex medicis bōis ꝓpinqs eq̄li
tati, ē cyminū cū aceto ɔmisto: ⁊ ē iuuatiuū valō ad
anhelitū ꝑparatōis. Et ēt mucilago sinapis albi cū
eq̄li mensura mell' ɔ̄coq̄tur vt electuariū, ⁊ admini
stret̄, Et apō vehementiā ꝓfocatiōis, ⁊ ɔstrictiōeʒ
āhelitꝰ, sumāt̄ baurac. ʒ. iiij. cū. ʒ. ij. nasturtij. i. v. ʒ̄.
aq̄ [e] † ⌈ ⌋ mell', Cōferūt. n. ei q hāc patit̄ egritudinē
stati, ⁊ sꝭ iuuatiua sciatice. Et olea q̄ distillant̄ in po
tibꝰ eoꝝ, ⁊ ꝓp̄e sꝭ oleū amigdalinū dl'ce, ⁊ amaꝝ, ⁊
oleū ɔ̄ pineis, Et inūctōes sꝭ sic̄ oleū de lilio. ⁊ oleū
laurinū, ⁊ ex eis ɔfricādo inungat̄ pectꝰ. Et siꝉr ole
um anetinū. Suffumigatio āt sit sic̄ arsenicū, ⁊ sul/
fur ex qbꝰ fiat suffumigatio cū adipe renū: [f] † ⌈
⌋ ⁊ ēt myrrha ⁊ costꝰ, ⁊ casia, ⁊ crocꝰ, ⁊ aristol'.
⁊ ēt storax, [g] † ⌈ ⌋ ⁊ galbanū, ⁊ aloes scotrēꝭ:
⁊ ēt arsenicū, ⁊ aristol'. lō. terant̄, ⁊ ɔficiant̄ cū adi/
pe vaccino ⁊ fiāt ex eis auellāe, ⁊ suffumiget̄ ex eis
cū. ʒ. i. decē diebꝰ fiat, ⁊ oi die ter. In asmate āt ⁊ cō
strictiōe anhelitꝰ fcis ꝑꝑ vapores fumosos, dn̄antes
in corde, ⁊ ab hūoribꝰ exn̄tibꝰ in arterijs cordis, cō
fert phl'omia. Et melior ē illa, q̄ fit in latere sinistro.
In cura āt fcōꝝ ꝑꝑ vētositatē, itētio est due res, q̄ꝝ
vna ē resol'o vētositatꝭ cū facilitate, ꝙ fit cū subtilia
tiuis notꝭ. Et s̄a est aptio oppilatiōis, vt iueniat qō
inobediēs ē ex ea ad dissoluēdū, meatū. Et ex eis q̄
ɔferunt ad h̄, ē inunctio ēt cū oleo ɔ̄ nereidē, ⁊ oleo
laurino, ⁊ oleo rutaceo, Et ex empl'is iuuatiuis est
anetū, ⁊ camemilla, ⁊ sansucꝰ ɔ̄coq̄ntur, ⁊ vaporēt̄
ex eis pectꝰ, ⁊ ambo latera. Et ex eis, q̄ in potōe su
munt̄, sꝭ ex sagzenea, ⁊ homorusia, ⁊ cochiū, ⁊ sera
pinū, ⁊ opopōacuʒ: Et sit potio cuiuslibʒ eoꝝ aur̄.
In asmate āt ⁊ ɔstrictōe anhelitꝰ fcis ꝑꝑ catarꝝ, oʒ
vt laboret̄ cuʒ cura ꝓhibēte catarꝝ, ⁊ faciēte spue/
re qō aggregatū ē. Sʒ illiꝰ qō existimatū ē ex ɔstri/
ctiōe anhelitꝰ eē ꝑꝑ neruos: ⁊ est s̄ʒ vitatē spēs diffi
cultatꝭ, anhelitꝰ, ⁊ ex malitia āhelitꝰ, ⁊ nō ex cap'o
difficultatꝭ āhelitus. iam diximus curam in cap'o
difficultatꝭ āhelitꝰ. Fcis vō a siccitate ⁊ exiccatōe,
ɔfert potus lactꝭ asinini, ⁊ caprini: ⁊ succi [h] ⌈fri ⁊ hu
midi⌋ ⁊ oleū amigdalinū [i] ⌈⁊ sorbitiōes⌋ ⁊ vinū sb/
tile hn̄s admista ex humectātibꝰ, Et fugere calefa
ciētia cū potētia, ⁊ resoluētia, ⁊ exiccātia q̄ sꝭ ex eis
q̄ sciuisti, ⁊ ɔueniūt eis epithimata hūectātia, ⁊ em
pl'a, ⁊ vnguēta tenera. In ɔstrictione vō āhelitꝰ fcā
ꝑꝑ caliditatē, cum q̄ inuenit̄ inflāmatio, oʒ vt admi
nistrent̄ empl'a infrantia, ⁊ cerataria infrantia: ⁊ ē
in vitate spēs malitie anhelitꝰ, nō ɔstrictio āhelitꝰ:
⁊ potio violati ɔditi, ⁊ aq̄ ordei ɔferūt valde in ea.
In fcā vō a frigore calefaciētia bibita, ⁊ illinita, ⁊
decoctio fenugreci cum passis, conferunt eis,

¶ De cura aliquaꝝ spēꝝ anhelitꝰ. Cap. XLI.

Si fuerit cā in malitia anhelitꝰ,
calitas cordis admini/
stra medicinas infrātiuas bibitas, et li
nitas. Et si fuerit cā multitudo vapoꝝ,
q sunt in ipso corde: aut in pulmone, ve
nientium ad ipm ex locis alijs, phlebotoma basi/
licā, ⁊ administra eūationeʒ cū aq̄ casei accepta cū
[k] ⌈oxymelle⌋ cuʒ hierapic̄. Et administra fricatōeʒ
manuū, ⁊ pedū: et si fuerit cā hūiditas subtil', admi
nistra qō tempet s̄bam eiꝰ cū ingrossatiōe, Et si fue
rit cā hūiditas eq̄lis, veꝝ ipa erit oppilatiua, admi
nistra qō abstergit, sic̄ sunt ḡna pini, ⁊ nuces, et pas
se, et ɔferūt malitie anhelitꝰ hūidi sacraiti ex aq̄ al/
bedarungi hūidi: aut aq̄ rute. Si āt fuerit humidi
tas grossa, administra mundificātia ꝑdcā, fortꝭ ab/
stersiōis, sic̄ ē sqlla, ⁊ isopus, ⁊ sil'a eis: ⁊ reddi ad il
lud, qō dcm̄ est in cap'o asmatꝭ, ⁊ q̄ numerant̄ i pe/
ctoralibꝰ. Et si fuerint vapores, ⁊ hūiditates veniē
tes ex locis alijs. cura cerebrales ex eis curatōe ca
tarri, ⁊ mundificatiōe capitꝭ, nisi sit catarrus ex de/
bilitate s̄be cerebri: qm̄ curationeʒ non hʒ. Et cura
qō aduenit ei ex locis alijs, cuʒ attractiōe materiei
ad ꝑtē alterā, post phlebotomiā, et eūationē. Et in/
cipe ɔfortare pectꝰ cuʒ eis, q̄ sꝭ sic̄ aristol'. et [l] ⌈succu
drium⌋ et sticados, et aldeiacur puꝝ, et ɔfortatum
ɔfert valde in mundificatiōe capitꝭ. Et si fuerit cā
nerui, administrabis ea q̄ ipsos ɔfortent, et ɔfortent
spm̄ in eis, ⁊ viuificēt ipm, sic̄ sꝭ ol'a bn̄ redolētia. et
si fuerit ꝑꝑ apa in [m] ⌈meatibꝰ⌋ aut malitiā ɔpl'onis,
cura cū ipso qō dcm̄ est in suo cap'o. Et si fuerit cū
cōitate stōi [n] ⌈ɔforta⌋ stōm, et ɔforta ipʒ cū eo qō dꝛ
in cap'o suo. Et si fuerit ex frigore administra ea q̄ sꝭ
sic̄ sagzenea, et homorusia, et [o] ⌈alinkirdea.⌋ Et si
fuerit ex siccitate administra que sꝭ sic̄ peniō. cū lacte
mulcto, et que dn̄r in cap'is alijs. Et si fuerit ex vē
tositatibꝰ, administra vaporatiōes ꝑdcās in asmate,
et empl'a, et alia. Et scias ꝙ crocꝰ est ex summa me/
dicinaꝝ ɔferentium valde malitie anhelitus, et dif
ficultati ipsius: propterea qꝛ ɔfortat instrumentum
anhelitus, et facile ipsum efficit.

¶ De cura difficultatꝭ āhelitꝰ ex hac sūma. C. XLII.

Si est illō ex hūiditate. S. ꝓcipit da
ri medicamē ɔfectū cū melle
in oi mēse bis: et sit potio eius. xxxvj. ki
rat. Et in die in q̊ eger ipm sumit, nō lo/
q̄tur: neq̄ʒ moueat̄ an̄ illum diē, duobꝰ
diebꝰ. Et in hora septima, recipiat panē cum vino
cōmisto. Et in sero vitellū oui cū medulla panis. Et
in mane hēat pullum puuʒ de quo sumat ius: et bal
neet̄ in sero illiꝰ diei. Si āt cū h̄ nō remouet̄, admi/
nistret̄ ɔfectio [p] ⌈adscind⌋ et medicamē androma/
chi ꝓp̄e, qn̄ ꝓlōgat̄ egritudo, Et si egritudo fue/
rit ex capite administret̄ ablutio capitꝭ oi ebdomada
bis cum sapone, et baurac: et vtat̄ sternutatorijs, et
gargarizet rob de moris cuʒ aloe, et myra. Et vtat̄
exercitio inunctionis cuʒ fricatione suꝑ dorsum, et
vtatur ligatione cruriū incipiendo a suꝑioribus, et
perueniendo ad inferiora. Et administrentur mun/
dificatiua predcā, et pill'e huiusmodi. sceba, ramo/
rum rute, et herbe absinthij sumātur ꝑtes eq̄les, et
omni die formentur ex eis. ij. pill'e ad modum cice/
ris, et sumātur, et post eas oxymel et proprie sqlliti
cum. Et iterum alie. ℞. castorei, sceba amborū an̄.
ꝑtem. j. absintij [q] ⌈amigdalaꝝ amararuʒ amboꝝ⌋
an̄. ꝑtem. s. fiāt pill'e sic̄ cicer. Et electuarium ɔ̄ cau/
libus est bonum eis: ⁊ etiā calx sāguisugaꝝ que sꝭ
sub vrceis, qum adurunt̄ in testa, donec fiat cinis, ⁊
commisceātur cū melle, ⁊ administret̄ ex eis omni
die cochliariū vnū. Et omnes isti modi ɔferūt quʒ
cā est neruosa. Si vero est ex cal'ate, tunc trocisi iu
uāt valde, q. ℞. rosaꝝ. ʒ. vj. radicꝭ [r] ⌈lilij.⌋ ʒ. xiiij. al
mirberꝭ. ʒ. ij. lacce [s] ⌈aristol'.⌋ masticꝭ, succi eupato
rij, succi absinthij, spice, anisi. seis fēicl'i, oiuʒ an̄. ʒ.
iij. croci. ʒ. s. seis citrol'. ⁊ cucūerꝭ, ⁊ cucurbite, ⁊ me
lōꝭ oiuʒ an̄. ʒ. j. gūmi dragagāti succi ligritie [t] † ⌈
⌋ oiuʒ an̄. ʒ. j. ⁊ oʒ vt administret̄ eūatio cū eo,

a A. inspissetur decoctio cū melle
b —— A.
c A. lacte
d A. Aut
† A. ⁊
f † A. Alia litera caprarum
g † A. liquida
h A. ⁊ olea frigida ⁊ humida
i A. in sorbitiōibus
k A. syrupo acetoso
l A. scordium
m A. meri
n A. mundifica
o A. anacardina
p A. albeda
q A. ⁊ cimini
r A. liquiritie
s A. raued
t † A. seminis malue

qd̄ educit humores calidos, Si aūt fuerit ꝓp debilita
tem aduenientē neruis: aut nocumētū, oportebit vt
cureꝛ cū eo qd̄ ꝯfortet spūz, q est in neruis ex oleis
calidis odoriferis, sicut ē oleū narcisinū, ꝛ a [de lilio,
ꝛ sambac, Et oleū fcm̄ cū spēbus ꝛ pipe ꝛ cinamo/
mo, ꝛ siꝉibus] ꝛ cerataria fcā ex illis oleis, ꝛ oleuz
de croco: Et crocus ipse est vltimus in iuuamento
ipsi⁹. Et si fuerit cā ꝑcussio adueniens origini illoꝝ
neruoꝝ, cureꝛ cū eo qd̄ oꝫ ex b [locis apostematꝫ.]

Tractat⁹ secūdus. De voce. Cap. I.

Vocis factor ē lacert⁹ q ē apud epiglotiz cū mēsuratiōe aptiōis, ꝛ expulsiōe aerꝫ egrediētꝫ, ꝛ ꝑcussiōe ei⁹, ꝛ ei⁹ instrm̄ ē epiglo
tis, ꝛ corpus siꝉe lingue fistule: ꝛ est
instrm̄ ꝑmū in vitate: ꝛ reliq instra
sꝛ c [initentia] ꝛ adiuuātia. Et emi
tēs māz ei⁹, ē velamē, ꝛ lacerti pectoris d [afferūt
allationē aerꝫ velamini] q inundat apd̄ epiglotim.
Quūqꝫ ita sit, tc̄ nocumētū accit ei: aut ex cāis efficiē
tib⁹, aut ꝓp cāz mittētē māz. Et ei⁹ qdē nocumētū,
aut ē ōstructio: aut diminutio: aut alteratio ꝓp rau/
cedinē: aut acuitatē: aut ḡuitatē: aut aspitatem: aut
tremorē: aut alid̄. Et vnaq̄qꝫ haꝝ cāꝝ nō fac̄ egri/
tudinē nisi cū malitia ꝯplonis singularis: aut cum
mā: ꝛ ꝓprie ex catarro, e [ꝛ lesiōe] accn̄te epigloti.
Aut ꝓp illd̄, qd̄ accit ei ex solone singlaris, ꝛ icisio/
ne: aut apate: aut dolore: aut ꝑcussiōe, aut casu. Et
qn̄qꝫ ē nocumētū in f [ipa eadē,] ꝛ qn̄z ē cū cōitate
ꝑncipij ꝓping nerꝫ q dilataꝛ ad illos lacertos ꝛ ꝑn
cipia eoꝝ g [ꝛ] lōginq, sic̄ ē cerebꝝ. Et qn̄z ē cū cōi/
tate mēbri vicini, qd̄ ē ex mēbris nutrimēti: aut ex
mēbris anhelit⁹: aut ꝯtinētꝫ ambo q̄ sꝛ vētris ꝛ pe/
ctoris: aut ꝯtiui cū h [ambob⁹ ꝙ ē ex spōdilib⁹ spi/
ne] imo ex palato. Nā si altaꝛ ad hūiditatē: aut ad
siccitatē, ꝛ aspitatē, tc̄ iā alteraꝛ vox. Et ex h̄ gn̄e est
icisio vue, ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ. Nā hn̄s eā, quz vo/
cē emittit sentit: q̄si cōmotiōez fortē faciētē eē neca/
riā rascatiōez. Et qn̄z oppilanꝛ guttura eoꝝ apud
oēm vociferatiōez, Ex pte āt ledētꝫ fit, qm̄ vox alte/
raꝛ ꝓp vehemētiā caliditatꝫ plmōis: aut fr̄itatꝫ ei⁹:
aut hūiditatꝫ ipi⁹, ꝓp cursuz saniei ad ipm ex apati
b⁹: aut ꝓp cursū catarri ad ipz: aut siccitatē ipsius.
Caliditas āt magnificat vocē ꝛ fr̄itas acuit eā, ꝛ mi/
norat eā. Et siccitas exaspat eā, ꝛ fac̄ eā siꝉez vocib⁹
gruū. Et hūiditas fac̄ eā raucā. Et plāitudo eq̄t eā,
ꝛ fac̄ ipaz planā. Et qn̄ repleꝛ pulmo hūiditate, ꝛ
cāna n̄ ē mūda, n̄ ē poꝉe hoi emitteꝛ vocē altā: neqꝫ
clarā: qm̄ illd̄ ē cū q̄ztitate claritatꝫ pulmōis, ꝛ epi/
glotꝫ, ꝛ eꝯrio claritatꝫ amboꝝ, Et qn̄qꝫ diuersificaꝛ
vox i ḡuitate, ꝛ acuitate sua ꝑꝫ dilatatiōez cāne pul
mōis, ꝛ epiglotꝫ, ꝛ cōstrictōez eaꝝ. Et qn̄ fortia fiūt
nocum̄ta p̄dcā i mēbrꝫ mittētib⁹, ꝛ adducētib⁹, ō/
struiꝛ vox: ꝛ n̄ oꝫ, vt ōstruaꝛ locutio. Locutio nāqꝫ
qn̄z cōpleꝛ cū anhelitu eq̄li, sic̄ faciebat hō, neruo
reuersiuo cui⁹ accit frig⁹, qū eēt necriū vt discoopi/
reꝛ cū ferro, q̄re ōstructa ē vox ei⁹. Et fuit ali⁹ q qū
curareꝛ a scroful, icisus ē ei vn⁹ duoꝝ neruoꝝ r̄uer
siuoꝝ, q̄re abscisa ē medietas vocꝫ i [duoꝝ lacerto/
rū] ꝛ qū nocum̄tū ē i lacerto dilatatio, fit vox rau/
ca ꝛ qn̄ ē i lacerto motio dilatatio, ē vox p̄focatia:
imo qn̄z accit ex eo p̄focatio: ꝛ qn̄ ē i lacerto mouē/
te ꝯstrigēte, ē vox sufflatia: ꝛ quz ōstruiꝛ ei⁹ opatō,
ōstruiꝛ vox. Et qn̄ accit i ipo mollificatio nō iteḡ, ꝛ
dispō ei⁹ ē siꝉis tremori, tr̄eit vox. Et qn̄ n̄ ꝑueīt hūi/
ditas ad h̄ vt mollificet, raucescit vox. Raucedo
igiꝛ quz accit ab hūiditate, accit ab hūiditate pau
ca, ꝛ qum mꝉtiplicaꝛ parūꝑ tremit: ꝛ si mꝉtiplicaꝛ
plm, ōstruiꝛ. Et qn̄z raucescit vox ꝓp k [dilatatōez]
instr̄i vociferatiōis: q̄re accit ꝓp eā lassitudo: aut ap
tio: aut tēsio: ꝛ ōterior ē ea q̄ ē p⁹ cibū. Et qn̄z rauce
scit ꝓp frigus l [difficile] ꝛ calorē supfluū, cū eo qd̄
m [extendiꝛ] ex ꝯplone, ꝛ siꝉr vigilie, ꝛ cibi aspi. Et
raucescit ꝓp mꝉtitudinē clamorꝫ, ꝛ attractōez hūo/
rositatꝫ cā ei⁹ ad tūicā coopiētez gutꝛ, ꝛ epiglotim.
Et raucedo q̄ accit ōcrepitꝫ, nō sanaꝛ. Et qū fuerit
estas septētrionaꝉ sicca, ꝛ ei⁹ autūn⁹ meridiōaꝉ plu
uiaꝉ, tc̄ raucedo mꝉtiplicabiꝛ in ipo. Et varices qū
appent sꝛ n [plm cāꝝ ꝯuenientiū voci.] Et scias ꝙ
ꝯualescentes, ꝛ o [debiles, ꝛ] religiosi, ꝛ siꝉes cum
debilitate sua eis, ꝓp paucitatē v̄tutū eoꝝ, sꝛ q̄si ōfi
cientes ab opatiōe in aere plimo: q̄re angustaꝛ eoꝝ
epiglotis ita vt acuaꝛ eorum vox. Et quādo nitiꝛ
debilis, vt dilatet epiglotim suam, ꝛ grauetur vox
eius non auditur omnino.

De cura. Cap. II.

Cura abscisiōis vocꝫ est, vt si fuerit ꝓp malitiā ꝯplonis i qbusdā
lacertꝫ, aut nocum̄tū, cureꝛ cū eo qd̄ oꝫ
i caplo suo, qd̄ sit ex eis q̄ sciuisti. Et il
le qd̄ q sentit initiū abscisiōis vocis, oꝫ
vt icipiat ad curandū, an̄qꝫ fortꝫ fiat. Accipiat ḡ vi
tellū oui elixati, ꝛ sisami excorticati, ꝛ lactꝫ boni oi/
um an̄, cocliariū. i. ꝛ sumat i potu cū aq̄ oi die trib⁹
dieb⁹. Et oꝫ vt sorbeat qd̄ ōcoq̄ꝛ in iteriore pte ḡna
ti p [melisia] dolcis ōcocti, sepulti i ciere calido, ꝛ as
sūpti ab eo, cū lēiꝛ, ꝛ eradiceꝛ qd̄ i eo supi⁹ ē, ꝛ q [ra
daꝛ] qd̄ in ipo ē cū spatla, ꝛ effundaꝛ i ipꝫ paꝝ aq̄
zuccari, ꝛ bibaꝛ. Et si fuerit ex hūiditate in lacerto
ꝓpinquo epigloti: aut epigloti, ꝑueniēte ad finē in
mollificatiōe: ꝛ nō fit illic dolor, ꝛ sint illic ꝯturba/
tio, ꝛ ḡuitas, oportebit tc̄ vt sumāꝛ ficus sicce, ꝛ ca/
lamentū ēt, ꝛ decoquanꝛ. Deinde misceanꝛ cū gū
mi arabico cōtrito cū decoctione sua donec fiat si/
cut mel, ꝛ deglutianꝛ: Aut sumātur myrrha ꝛ cro/
cus cū coagulato vue. aut sumāꝛ croci. ʒ. iij. s. myr/
rhe, succi liquiritie, turris omniū an̄. ʒ. j. aggregen/
tur cū rob vue r † [ ] ꝛ coagulēꝛ. Aut
sumanꝛ croci. j. ꝛ asse fetide medietas, ꝛ mellis. iij.
decoquātur donec coagulenꝛ, ꝛ fiāt ex eis pillule,
ꝛ teneātur sub lingua. Et electuariū de caulib⁹ cō/
fert eis ēt ꝛ masticatio ramoꝝ cauliū hūidoꝝ, ꝛ sor
bitio aque ei⁹ paulatim paulatim ē iuuatiua. Et qn̄
non ꝯfert electuariū de caulibus, ponaꝛ sup ipsum
paꝝ asse fetide, ꝛ farina herbi, ꝛ fenugreci, ꝛ porro
ruz de sceni, ꝛ anabati, ꝛ cepe ꝛ succ⁹ ei⁹, ꝛ allea, et
fistici, ꝛ vua dulcis hyemalis: ꝛ ēt sumaꝛ. ʒʒ. ꝯditū
s [cū lacte vltimū in nutritiōe] ꝛ teraꝛ dōec fiat siꝉe
medulle. ꝛ ꝓijciaꝛ sup ipm medietas ipsius de lon/
go pipe ꝯtrito sicut alcohol, ꝛ quarta ei⁹ de croco
similr, ꝛ quātum est totū de amilo, ꝛ ꝯteranꝛ cū ta/
barzet t [resoluto ꝛ p̄parato.] aut cū melle u [qd̄ sit
puꝝ] valde. Et ex cibis illis q x [ꝯfortāt sensuz] sūt
sicut pedes y [ꝛ extrema] ꝛ ꝓprie pedes vacaꝝ ex
qbus z [comedat. Et oꝫ in eo qd̄ est a siccitate ner
uoꝝ tātum:] ꝛ ꝓprie cum cōitate meri, ꝛ ei⁹ signuz
est, vt nō sit cū raucedine maḡ: imo ꝑua, ꝛ acuitate,
ꝛ claritate q̄dā, q̄ ē cū aspitate, ꝛ dolore, ꝛ † [ ]
vt sumat i hora dormiēdi ex olo viol. recenti dulci
cochliariū vnū cū zuccaro tabarzet. Et ꝯfert ei mu
cilago seminis psilij cum aq̄ zuccari plurimi, ꝛ cibi
hūectatiui, ꝯ † [ ] ꝛ ius galie fcm̄ in issfide
get: ꝛ ius oleꝝ notoꝝ. Et ficus sunt iuuatiue ad ab/
scissionez vocis: siue sit ex humiditate, siue sit ex sic/
citate. Et medicamen ficuum fcm̄ cum calamento
confert debilitati vocis, ꝛ raucedini eius

a A. susen ꝛ oleū alrazachi, ꝛ olea facta cum aromaticis

b A. prohibētibus apata

c A. emittentia

d A. ꝛ deferens materiā eius est pulmo, ꝛ materia ei⁹ est aer

e A. humectāte

f A. ipso per se

g A. aut

h A. ꝛ qd̄ ꝯtinaꝛ cum eis ex anulꝛ spondilium

i ——A.

k A. Alia litera laborem

l A. exasperans

m A. deterioraꝛ

n A. multotiens ex causis rectificantibus vocez

o A. humiles

p A. melasie

q A. agitetur

r † A. aut cū melle

s A. tenerum seu molle optime conditum

t A. dissoluto habente spissitudinem

v A. ꝛ est mundificatiuum

x A. Alia litera asperitatem

y ——A.

z A. comedātur nerui solum, ꝛ proprie cū melle. aut ōcocti cū melle. Qd̄ si fuerit ex siccitate

ꝛ A. oportet

ꝯ † A. ꝛ lenificatiui

¶ Cura raucedinis vocis ⁊ asperitatis eiꝰ. Cap.III.

Iam sciuisti cãs raucedinis. Et sciasq̄ ille cuiꝰ vox raucescit, oꝫ vt alienet a se oē acetosuꝫ, ⁊ salsū aspuꝫ ⁊ calidū acutum, nisi velit ꝑ hoc curā ⁊ icisionē: tunc.n. vtaᷓ eis ꝑmistis cū medicinis lenificatiuis. Si āt raucedo accidat ex mlᷓtitudine vociferatiōis, assumat ficuū, ⁊ mēte, ⁊ aloes ꝑtes eq̄les, ⁊ ꝯficiat ea cuꝫ rob, ⁊ sorbeat ex medulla tritici, ⁊ kist ordei, ⁊ oleo amigdalino, ⁊ croco, ⁊ vtaᷓ cū vino vue a†[ ] Et ꝯfert illud qđ dr̄ in icisiōe vocis. ⁊ ꝓprie medicamē de assa fetida cū croco. Et si est illic caliditas, tūc deᷓ ius đ atriplicibꝰ ⁊ maluis, ⁊ aq̄ ordei, ⁊ g̃na cucumeris, ⁊ amilū, ⁊ amigdale. Et si fuerit cā frigus, iuuanᷓ ēt cū medicis de assa fetida, ⁊ croco p̄dictꝭ. Et vt sumanᷓ sinapis assati. ʒ.iij. piperis. ʒ.j. ⁊ myrre. ʒ.vj. storac. b[ēt calamite] ⁊ galbani amboꝝ. añ. ʒ.iiij. fiāt ex eis pill'e, ⁊ teneanᷓ sᷓb lingua: Aut sumanᷓ myrrhe pōdus. ʒ.ij. olibani. ʒ.x. ꝯiūgāᷓ cū vino. c†[ ] Et si fuerit ex vociferatiōe, ⁊ lassitudīe, ꝯfert ei balneū, sic̄ ꝯfert reliq̄s spēbꝰ lassitudis: Et ꝯferūt ei cibi mollificatiui, ⁊ ꝯglutiatiui, sic̄ lac, ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliū sine sole, ⁊ tri. ⁊ sorbitōes note, ⁊ ius đ atriplicibꝰ, ⁊ maluis, ⁊ q̄ sᷓt ill' silia ⁊ pill'e fcē ex amilo, ⁊ dragagāto, ⁊ succo liq̄ritie, ⁊ gūmi: ⁊ pill'e lenitiue digestiue. Si āt fuerit d[ex ap̄ate, resoluaᷓ cuꝫ eo] ⁊ silr̄ gargarismata, ⁊ ꝯfectiōes molles q̄ lābi p̄nt lenificatiue, q̄ sᷓt ex sūma eoꝝ qbꝰ curaᷓ sināitia cal'a: ⁊ silr̄ sorbitiōes q̄ aggregāt ad ꝯglutinatōeꝫ, ⁊ abstersionē absq̄ȝ mordicatōe, sic̄ fcē ex farina fabaꝝ, ⁊ semine lini. Et fortiꝰ hoc, est gūmi albotim ⁊ ꝯuenit hn̄ti hāc raucedinē, vt abhorreat vinū penitꝰ. ⁊ ꝓp̄e in p̄ncᵒ. Et qñ e[fuerit ex ap̄ate calido, bibat vinū dulce] ⁊ raphanū decoctū ⁊ almuri cōfert eis. Et qñ ē ex hūiditate, tūc n̄ ē excusatio f[q̄n sint nec̄aria p̄dicta] in icisiōe vocis. Et oēs medicine ille ꝯferūt ei, ⁊ sorbitiōes fcē ex farina fabaꝝ, ⁊ ex eis ē decoctio herbi, q̄ ē iuuatiua i h̄ capl'o: ⁊ res q̄ sᷓt i p̄mo g̃du abstersiōis, ⁊ silr̄ tri. ⁊ lac. g†[

] deide myrrha ⁊ sq̄lla, ⁊ q̄ ꝓcedūt cursu eaꝝ. Et si fuerit hec raucedo hūida ex catarro, deᷓ hn̄ti eā papauer, ⁊ rob eiꝰ. Et ex eis q̄ clarificant vocē aspaꝫ ⁊ turbidā, ē masticatio cubebe. Et ex medicis remouētibꝰ raucedinē, est aq̄ g̃nati feruēs i q̄ postea distilleᷓ ol'ꝫ viol'. ⁊ h[p̄paretur.]

¶ De medicinis conseruantibus lenitatem i[pectoris] ⁊ que bona sunt ei. Cap.IIII.

Sunt fabe, g̃na pini, ⁊ passe, ⁊ ficꝰ, ⁊ gūmi, ⁊ fenugrecū, ⁊ semen lini. ⁊ dactili, ⁊ radix k[lilij] ⁊ amigdale, ⁊ ꝓp̄e amare. ⁊ cāne zuccari, ⁊ sebesten, ⁊ sirupꝰ de melle, ⁊ rob p̄dictū pꝰ. Et ex medicis cal'is, sᷓt myrrha, ⁊ assa fetida, ⁊ pip, ⁊ galbanū, ⁊ olibanū ⁊ glutē albotin, ⁊ calamētū, ⁊ gūma pini, ⁊ storax l[calāita] ⁊ acetū sq̄liticū qñ nō ē ex cal'itate ⁊ siccitate, ⁊ radices oppopōacis. Et ex medicis fr̄is sᷓt semina cucurbite, cucumerꝭ, ⁊ amilū, ⁊ dragagātū, ⁊ gūmi, ⁊ mucilago psilij, ⁊ iuleb, ⁊ succus liq̄ritie: Et vitelli ouorum sunt ex cōuenientioribus medicinis, ad hoc vt cum eis cōponanᷓ relique medicine: ⁊ silr̄ lac nouiter mulctum.

¶ De voce aspa, ⁊ eiꝰ cura. Cap.V.

Accidit aspitas vocis ex fr̄itate, ⁊ extēsione lacerti m[pectoris,] ⁊ ex dispōne eiꝰ q̄ est sic̄ spasmus n[

] ⁊ ex coitu ⁊ ex vigilijs. Et cura eiꝰ, ē abstinētia a rebꝰ q̄s diximus iā: ⁊ dimissio sōni pꝰ cibū. Et dimissio o[cātilene cuꝫ đlectatiōe] ⁊ vt recipiat lenificātia p̄dcā in capl'o raucedis, ⁊ ficus hūiditas, ⁊ siccas: ⁊ passe, ⁊ ꝓp̄e ifuse i ol'o amigdalino sᷓt maximi iuuamēti. Et ill' qbꝰ accidit ex icisiōe vue raucedo, rectiꝰ ē vt đcoq̄nt coagulatum vue cū eq̄li q̄ȝtitate melis p[b̄m q̄ȝtitatē] q̄ remoueri possit ex eo spuma, deinde cōmisceaᷓ cū aq̄ calida, ⁊ fiat cum eo gargarisma, ⁊ in potu patiens ex eo sumat: ⁊ antiquū eiꝰ, ē magis iuuatiuū, q̄ȝ recēs.

¶ De voce breui, ⁊ cura eius. Cap.VI.

Causa breuitatꝭ vocis est breuitas anhelitꝰ, ⁊ oꝫ vt g̃deᷓ i ꝓlōgatiōe anhelitꝰ, ita vt ꝯsuescat cōprehēsionē anhelitꝰ, ⁊ g̃deᷓ i exercitio, ⁊ ascēsiōe ⁊ đscēsiōe in collibꝰ, ⁊ gradibus, ⁊ q[cursum] faciētē nec̄itatē anhelitꝰ, vt g̃deᷓ ad ꝓlōgandū anhelitū, ⁊ ꝓlōget morā in balneo cal'o, ⁊ in oī qđ adducit anhelitū, ⁊ festinat ip̄m, ⁊ ꝯtineat anhelitū suū, ⁊ faciat illđ totum, ⁊ exerceaᷓ, ⁊ balneetur. Et post exitum de balneo oꝫ, vt bibat vinū, nā vinū ē magis nutritiuū spūs: ⁊ silr̄ post cibum, ⁊ stet pl'm cū anhelitu vno, ⁊ somnus confert eis.

¶ De voce grossa, ⁊ eius cura, Cap.VII.

Quandoq̄ȝ accidit ex cāis r[nimie repletiōis stōi faciētꝭ fastidiū, mollificantꝭ, ⁊ dilatātꝭ] meatꝰ: Et accidit ex mlᷓtitudine vociferatiōis: Et ciꝰ cura est magis praua. Et q̄ñq̄ȝ accidit ei, q̄ studet i exuflatōe pl'ima i fistul', ⁊ i bucis, ꝓp̄e, ꝓp illđ qđ accidit ex icisiōe anhelitꝰ eoꝝ, ⁊ retētōe eiꝰ i pl'mone, q̄re dilataᷓ meatꝰ anhelitꝰ.

¶ De voce subtili, ⁊ eius cura. Cap.VIII.

Hec est ꝯ̄ria cōturbate: ⁊ cāe eiꝰ sᷓt ꝯ̄rie ill' ex vigilijs, ⁊ lassitudine, ⁊ s[somno] ꝓp̄e post cibū, ⁊ exercitio laborioso, ⁊ euātionibꝰ. Et cura eiꝰ ē vt dimittat vocē, ⁊ adhereat exercitio eq̄li t[faciēte teneꝝ,] ⁊ cibꝭ tēpatꝭ, ⁊ itroitu balnei oī mane, ⁊ fugiat stiptica, ⁊ exiccatiua, ⁊ coitū.

¶ De voce tenebrosa, ⁊ cura eius. Cap.IX.

Istilla q̄ similaᷓ voci plūbi, qñ fricaᷓ vnū cū alio: ⁊ eiꝰ cā ē hūiditas grossa valde. Et ꝯferūt ei exercitiū, ⁊ luctamē, ⁊ ꝯtinere anhelitū, ⁊ fricatio sicca cū panno lineo, ⁊ igressio balnei, ⁊ admistratio u[medicinaꝝ] subtiliantiū, ⁊ incidentium sicut pisces saliti, ⁊ vinum antiquum.

¶ Da voce tremula, ⁊ eius cura. Cap.X.

Recipiatur patiēti eā, vt non clamet neq̄ȝ eleuet vocē suā spatio mēsis, et minoret locutōeꝫ q̄ȝtū p̄t, et risū suū, et motū, et saltū, et ascēsionē, et đscēsionē, et irā, et dimittat q̄ȝtū p̄t extēsionē manuū, et faciat eas q̄escere: deide resupineᷓ, et laboret vt loq̄ᷓ, qñ iā g̃uauerit pectꝰ suū cū eo, qđ sit sic̄ plūbū in frustro quodā sup pectꝰ suū b̄ꝫ q̄ȝtitatē q̄ tollēt ipꝫ, et patiaᷓ. et cibi meliores ei sᷓt illi, q ꝯfortāt x[sēsū] eiꝰ, et sᷓt pedes, et extremitates lacerti, et ea in quibus sunt ꝯglutinatio: et stipticitas.

¶ Tractatꝰ tertius de tussi, et sputo sanguinis. Cap.I.

Tussis ē ex motibꝰ, qbꝰ expellit nā nocumētū a mēbro aliq̄, et h̄ mēbꝝ i tussi ē pl'mo. et mēbra q̄ ei ꝯtinuanᷓ et cōicātia.

Et tussis

a†A.cocto

b A.liquide

c†A.cocto

d A.sicut ap̄a resoluatur cū eis

e A.ꝯsiderat ipꝫ ꝓcedi pōt potus vini dulcis Alia litera fuerit ap̄a ꝓcedi potest potꝰ vini dulcis Alia litera declinat egritudo cōcedi potest vinum dulce

f A. ab abstersiuis predictis

g†A. deide butirū, ⁊ coagulatuꝫ vue. i. rob vue, ⁊ radix liq̄ritie, ⁊ succus seu rob eiꝰ, deinde fabe cū melle, ⁊ decoctio ficuuꝫ

h A. inspissetur

i A. vocis

k A. liquiritie

l A. liquida

m A. vocis

n†A. accidens in eo, ⁊ ex exiccatiōe hūiditatis i eo, ⁊ ex multiplicatiōe alternuꝫ. ⁊ ex incisiōe vue

o A. alternum

p A. decoctione

q A. cōprehēsionē vel retentōeꝫ

r A. raucedinis mollificantibus dilatantibus

s A. alternum

t A. impinguāte

u A. ciborum

x A. vocem

Et tussis qdē pectori, ē sic sternutatio cerebro: ⁊ cō plet cū dilatatiōe pectoꝝ, ⁊ ꝯstrictōe ei⁹, ⁊ motu velaminis. Et ē aut ꝓp cāz ꝓpriā pulmoni, aut ſꝫ semitā cōicatiōis. Et cā adducēs tussim, aut ē ꝓmitiua, aut ꝯiuncta, aut est añs. Et cāe tussis ꝓmitiue sūt ex cāis ꝓmitiuis ponētib⁹ mēbra pectoris lesa i ꝯplōne sua: aut formis eoꝝ, sic frigus aduenies pulmoni, ⁊ lacertis, q sūt in pectore, aut reliqs: [a]†[ ]q̄re mouet nā ad expellēdū nocumētū: aut ex aliq̄ cāꝝ ꝓmitiuaꝝ aduenietiū, ⁊ calefacietiū ea: aut aliq̄ re exiccante, aut exaspante, sic est fum⁹: aut puluis, aut sapor cibi acetosi, aut pōtici, aut acuti: aut re extnea cadēte in meatu q nō recipit [b][difficultatē anhelit⁹] sicut sic accidit ex tussi ꝓp casum alicui⁹ rei ex cibo, aut potu in illo meatu, ꝓp negligētiā ⁊ occupationē cū ſmone. Cāe aūt tussis ꝯiūcte sūt sic ea q̄ accidūt ex causis corporeis calefacietib⁹ ꝯplōne: aut infrāntibus, aut hūectantib⁹: aut exiccātib⁹ absq̄ mā: aut cū mā sanguinea: aut cholica: aut phlatica subtili: aut grossa: aut melācholica, ⁊ illō ē raro. Si āt mā fuerit effusa ex supiorib⁹, tūc dū ipa ꝑmanet discurrēs sup cānā, sic discurrit aliqd sup parietē, nō excitat plm tussis: Quꝫ aūt vltra infundit in spatio cāne, cōmouet tussiz. Et silr qñ mordicat: ⁊ silr qñ mā siua fit in pulmōe, ⁊ vult nā expellere ipaz. Aut expulsa ex stō: aut epe: aut ex aliqb⁹ mēbris pectoris [c][q̄ ipellūt ea: aut ex qb⁹ gñat.] Et qñq̄ fit ꝓp resolutionē singularis, ⁊ ꝓp apata, ⁊ oppilatiōes in velamine, aut in pulmone, aut in gutture, ⁊ oib⁹ locis recipietib⁹ has mās, ⁊ nocumēta ex pulmōe, ⁊ velamine distinguēte ⁊ velamine, qd est iter cor ⁊ pulmonē. Cāe aūt añcedentes sūt repletio, ⁊ añcessio cāꝝ corporeaꝝ ad cās ꝯiunctas ꝑdictas. Et tussis qd fcā cū cōitate, est sicut illa q̄ fit [d]†[ ] cū cōitate corpis toti⁹ in febrib⁹, ⁊ ꝓpe cū fe. adustiua: aut febre vni⁹ diei laboriosa, ⁊ silib⁹, aut pestilētiali: aut ꝓp cōitatē corpis absq̄ fe. Et tussis qdem alia ē sicca, ⁊ alia ē humida. Sicca ē illa, cum q̄ nō emittit sputū: ⁊ fit, aut ꝓp malitiaz ꝯplōnis calide, aut fre, aut hūide, aut sicce singulr. Et qñq̄ fit in ꝓnc° aduētus apatum calidoꝝ in partib⁹ pectoris vsq̄quo maturent, Et qñq̄ fit cū apate duro tussis sicca valde: ⁊ fit ꝓp apata epis, ⁊ ptes suspēsiōis, et in qbusdā horis fit ꝓp apata splenis, et qñq̄ fit ꝓp saniē replētez spatiū pectoris, q̄ nō expellit [e][nisi] cū tussi. Et scias ꝙ qñq̄ egredit cū tussi res petrosa silis ciceri: aut grādini, ⁊ cā eius ē hūor grossus, quē in ipso caliditas in lapidē ꝯuertit. Et Alex. qd testificat hoc, ⁊ testificat ipm Paulus, ⁊ dixerāt ꝙ exiuit ex hac spe in sputo. Et nos ēt testificamur illud. Et tussis [f][frequēs] plerūq̄ ꝑducit ad sputuz sanguis. Et qñq̄ multiplicat tussis in hyeme, ⁊ vē hyemali: ⁊ qñq̄ mltiplicat in vē eq̄li: ⁊ mltiplicat quꝫ flat septētrionalis ventus: Et cum estas est septentrionalꝑ paꝝ pluuiosa, ⁊ est autūnus meridionalis pluuiosus, multiplicatur tussis in hyeme.

a†A. ex aere attracto, aut aqua frigida bibita, aut alijs ab istis

b A. aliud ab anhelitu

c A. ad quedam ipsi⁹, aut fuerit in eis gñata

d†A. cōitate apatis epatis, ⁊ nocumēti i eo, ⁊ meri, ⁊ ore stōi, aut mamillis, aut illa que fit

e—A,

f A. violenta

De signis. Cap. II.

Signa qdē in tussi fra, sunt additio eius ex frigore, ⁊ diminutio ipius cū diminutione frigoris, et cū calore ⁊ plumbeitas faciei, ⁊ puitas sitis. Et qñq̄ ē cum frigore catarrus, ⁊ sentit qdā descēdere ad pect⁹, ⁊ extēsio ei⁹ in gutture, ⁊ [g][grauitas] cū attractiōe materiei ad nasuz, ⁊ [h][ꝓijcit illō qd descēdit ad nasum] cū rascatiōe. Et vident signa catarri in cōmotiōe, in vijs catarri, et extēsio in eis q̄ sequunt frōtē, Et oppilatiōes in narib⁹, ⁊ reliqs, ⁊ ꝙ nō expuit in ꝓnc° [i][rascatiōis.] deinde expuit qdā phlaticū, aut declinās ad citrinitatē, aut ad viriditatē: Et qñq̄ est cuz hoc febris. Et sig calē, sūt inflāmatio, ⁊ siti, ⁊ sedatio ab aere frigido maior ē, q̄ꝫ sedatio ei⁹ ab aq̄, ⁊ rubedo faciei, ⁊ magnitudo pulsus. Et signa hūide, sūt humiditas subē pulmonis, ⁊ ꝙ ipa accidit decrepitis, ⁊ humectatis, ⁊ multitudo stertitiōis, ⁊ ꝓprie in somno, ⁊ p⁹ ipm. Et sig sicce sūt augmētuz ei⁹ cū motu, ⁊ fame, ⁊ lenitas ipsi⁹ quꝫ sūt qes, ⁊ repletio, ⁊ apō balneū, ⁊ potū humectātiū. Et sig pure in oib⁹ illis, sūt vt nō sit sputū oino. Et signū ei⁹ que est cū mā, est sputū. Et gen⁹ qdē materiei, sigt genus eius qd spuit. Et signū ei⁹ q̄ fit ab apatib⁹, ⁊ silib⁹, est inuētio signorū pleures, ⁊ ꝑipneumōie calidaꝝ, ⁊ fraꝝ, ⁊ alioꝝ que dicem⁹ in caplō suo. Et sig ei⁹ q̄ fit ex [k][inflatione, sūt sig inflatiōis] q̄ dicem⁹, ⁊ dolor, ⁊ siccitas, ⁊ multotiēs fit hūida. Et sig ei⁹ q̄ fit ex vlceribus, sūt sig q̄ dicent in caplō vlceꝝ pulmōis, ex sputo crustaꝝ, aut puris, aut frustoꝝ corpis pulmōis, aut annuloꝝ cāne: ⁊ ei⁹ eē ē post cataꝝ [l][mordicatiuū] ⁊ post sputū sanguinis, ⁊ apata. Et plm sicce fit, quꝫ est illic mā ꝓp dbilitatē expulsionis: aut [m][ꝓp anhelitū] sic scies in caplō suo. Et sig[m] ei⁹, q̄ fit cū cōitate. s. cōitate qd stōi, est cū eo qd cognoscit de significationib⁹ egritudinū stōi, ⁊ additiōe tussis cū additione dispōnis facienti eā necessariā i stō, siue sit repletio, siue sit vacuitas, ⁊ ſm cibos: Et plm ei⁹ excitat apō repletionē, ⁊ apō digōnē. Et fcā cū cōitate epis, scit ꝑ sig apati epati. Et quꝫ apa est calidū, nō est excusatio ex febre: ⁊ si nō est calm, nō est excusatio a grauitate. Deinde attende reliq̄s ꝯsiderationes, q̄s sciuisti. Et scias ꝙ res calide subtiliāt mām, ⁊ nō expuit: ⁊ res fre, sic sirup⁹ de papauere, ⁊ [n][pultes] aggregāt mām ad expellēdū: verūtñ quꝫ ipse supfluūt, ꝯgelant. Et sirup⁹ isopi nō est ꝯueniēs, nisi quꝫ q̄rit abstersio [o][ꝯgregati grossi.] Ipe nāq̄ est abstersor bon⁹. [p]†[ ] Qum āt illic non fuerit sputū, neq̄ subtile, neq̄ grossuz, tūc egritudo est aspitas pectoris. Et cura sūt electuaria molia, q̄ lābunt. Et qñq̄ accidit febriētib⁹ tussis, ⁊ nisi sedet tussis, reddibit febris ad initiuz. Et stiptica valde ꝯstringūt meat⁹ sputi. Aq̄ vō ordei, est bona ad aggregādū sputū. Quꝫ g retinet sputū, ⁊ febrit hō, tūc iā putrefit mā, ⁊ facit cadere in febrē putridā, aut eticā.

g A. minoratur

h A. piectōe ei⁹ qd descendit ad guttur

De cura. Cap. III.

Cura qdez ꝯplōnis fre est, qm si est leuis [q][ꝯuētiōis ad vltimū:] ⁊ est ex cā [r][fra] extriseca rectificat eā [s][cōprehēsio] anhelit⁹. Ipse. n. calefac pulmonē cū facilitate in momēto. Et si est necaria cura fortior ad hoc, aut ad aliud ꝯplōnis fre, tc ex cura ei⁹ ē, vt teneat sb lingua auellanā ex myrrha, aut storace factā cū melle, aut sumat ex fece alkitrā cochliariū vnū: aut ex glutino albotim cū melle, aut bibat ex oleo balsami cū ſapino vsq̄ ad aur. i. Et silr [t][sulfur cum ouis sorbilib⁹] ⁊ electuaria q̄ lambunt fcā ex mucilaginibus calidis, ⁊ [u][herbius] cū melle: ⁊ cū aq̄ grnati dulcis [x][ꝑpara ta] sup quā ꝓijciat mel, aut penithi ⁊ administret. Et inunctiōes sup pect⁹ sint, sic oleū de lilio, ⁊ oleū narciscinū cum cera rubea, ⁊ dragaganto. Et ꝯfert mel roſ, cū aq̄ ficuū, ⁊ passulaꝝ, ⁊ radicis lilij, ⁊ capilli veneris, ⁊ oleū amigdalinū cū aureo vno [y][collyrij dissoluti] in ipo. Et ꝯfert in ipo dcoctio isopi ⁊ assari cū ficub⁹, ⁊ alijs. Et cibi ei⁹ sint sorbitiōes frumētales cū fenugreco, ⁊ butyro, ⁊ fic⁹, ⁊ dactili.

i A. rei

k A. saniei sūt signa saniei

l A. corrosiuum

m A. mūdificationis

n A. stupefactiua

o A. hūoris grossi facientis tussiz

p†A. in hūore vō subtili non

q A. ꝗtitatis

r A. primitiua

s A retentio

t A. Alia litera caulis ⁊ ouum sorbile

v A. borobus

x A. inspissata

y A. Alia litera mirrhe dissolute

ꝛ radix porri de sceni, ꝛ olea sint sic oleũ fisticinũ, ꝛ
g̃na pini, ꝛ tri cũ penithi ꝯferunt eis. Carnes ãt sint
carnes pulloꝝ ꝛ galloꝝ, ꝛ alessidabegi[a] †[ ]
ꝛ caro agnoꝝ [b][ãnualiũ.]Et in secũdis mẽƀ vtaꝛ
fisticis, ꝛ g̃nis pini, ꝛ passis cuz fenugreco, ꝛ cãnis
zuccari, ꝛ ficub⁹. ꝛ [c][chrysomil,]ꝛ musa, ꝛ come
stio ficuũ siccaꝝ cũ amigdal, ꝛ nucib⁹ abscidit illã
que ãtiq̃ est, ꝛ vinũ odoriferꝝ subtile ãtiquum, ꝛ aq̃
mellis. Cura ãt tussis cal'e ẽ cũ extinguẽtib⁹ notꝫ, q̃
sꝫ ex succis, ꝛ oleꝫ ꝛ linimẽtꝫ, ꝛ vnctiõib⁹. Et [d][sup/
positoria]ẽt ꝯferunt eis: ꝛ sumere in potu aldiecur
[e]†[ ]mãe ꝛ sero ƀm descriptionẽ quã dicem⁹.
Et silr electuariũ de papaueꝛ. Descriptio electuarij
de papauẽ bona. ℞. capita. xv. papauerꝫ nõ valde
recẽtia, q̃ ifundãꝛ i kist aq̃ fontiũ, aut aq̃ pluuial' qꝺ
est meli⁹, die ꝛ nocte. Deide dissoluãꝛ cũ ꝺcoctiõe,
ꝛ colenꝛ, ꝛ ꝓijciant sup oẽm ptẽ colature media ps
mellis, aut zuccari: ꝛ ispissetꝛ coquẽdo vt electariũ.
Et potio ei⁹ sit cochliariũ vnũ in mãe, ꝛ cochliariũ
i sero. Et ex eis q̃ ꝯferũt istis ẽ aq̃ ordei cũ sebestẽ, ꝛ
sirupus viol', ꝛ violatũ nutritũ, ꝛ ꝺcoctio isopi f̃ra,
ꝛ ꝓpe q̃ñ maturaꝛ, aut in fine ei⁹, ꝛ aq̃ g̃natoꝝ ispis
sata, sup quã ꝓijciunꝛ zuccaꝝ tabarzet, ꝛ cãne zuc
cari ẽt. Et electuaria eoꝝ q̃ lãbendo sumunꝛ sint ex
mucilagine psilij, ꝛ g̃noꝝ cydonioꝝ, ꝛ amilo, ꝛ gũ/
mi arabico, ꝛ g̃na ꝛ [f]†[ ]medulle: q̃ dicem⁹
in cap'lo pill'aꝝ tussis: ꝛ q̃ñqꝫ ponunꝛ in eis narco/
tica. Et cibi eoꝝ sint ex olerib⁹ f̃ris, ꝛ medullis sic
cucumeris, ꝛ cucurbite, ꝛ citroli cũ oleo amigdali
no, ꝛ fabe ꝯfracte dissolute in ꝺcoctiõe cũ oleo ami
gdalino, ꝛ oleo cucurbitino, ꝛ aq̃ ordei, ꝛ sorbitio/
nes fcẽ. [g]†[ ] Et si nã fue/
rit ꝺcliuis ad resol'onẽ, tunc adhibeanꝛ sauic ordei
cũ zuccaro, ꝛ tri. Et si vehemẽs sit res, tũc aq̃ ordei
cũ cãcris ablatꝫ extremitatib⁹ ablutꝫ cũ aq̃ cineris
salsa. Descriptio medicãinis deiacur f̃ri. [h][Cõte/
raꝛ semẽ papaueris viridis]cũ cortice suo, ꝛ dissol
uaꝛ decoquẽdo in aq̃, ꝛ colleꝛ, ꝛ ꝓijciaꝛ sup ipsam
zuccaꝝ, ꝛ ꝺcoq̃tur ispissando ad ispissatõez iuleb: ꝛ
si nõ fuerit hũidũ, infundaꝛ semẽ sicci ꝯtriti i aq̃ die
ꝛ nocte: ꝺinde ꝺcoq̃tur in [i][aq̃]. Si ãt nec̃ariuz fue
rit qꝺ est forti⁹, tũc aggregeꝛ cũ eo cortex, ꝛ ꝓpe ni/
gri. Et si res fortior fiat ponaꝛ cũ eo modicũ ꝺ semi
ne hyusqami: aut dissoluaꝛ i eo paꝝ opij. Cura ãt
ꝯpl'onis hũide, ꝛ hũiditatꝫ in ipso pl'mõe, cũ exicca
tiuis exiccãtib⁹ ꝯmistis cũ abstersiuis ex qb⁹ ẽ ꝯpo
sitũ ƀm hunc modũ. ℞. boli armeni. dragagãti, gũ
mi arabici oium añ ptẽ. i. calamenti, isopi, hasce ci/
namomi, ireos, capilli venerꝫ oiuz añ ptẽ. s. ꝯficiaꝛ,
ꝛ administreꝛ. Cura ãt ꝯpl'onis sicce hec est. Im/
possibile. n. est q̃n aut sit febris: aut nõ sit febris. Si
ãt nõ fuerit febris, tũc ꝯuenientior reꝝ eis, ẽ lac asi/
ninũ, ꝛ cap̃nũ, ꝛ alioꝝ cũ reliq̃ regimine. Et si fue/
rit febris, administrenꝛ res hũectatiue ebibite: ꝛ ad/
ministrenꝛ cerataria infr̃atiua nota, ꝛ administrenꝛ
aq̃ ordei, ꝛ hũectatio pedũ semp cũ oleis, ꝛ sorbeãt
sorbitiões amigdalinas hũectatiuas. Et si ẽ ꝯpl'o
cõposita, tũc cõponaꝛ regimen: Et si est illic mã sbti
lis, matura eã cũ [k][deiacur, ꝛ simplicib⁹]ꝛ electua
rijs de papauere, ꝛ mucilaginib⁹, ꝛ de qbus aliqd
dicem⁹ in antidotario. Si ãt fuerit grossa, resolue
eã, ꝛ absterge ipaz ƀm ꝯditiões p̃dictas in eis, q̃ p̃/
terierũt, ita vt nõ calefacias nisi cũ eq̃litate: Immo
stude i ƀ, vt lenias, ꝛ icidas, ꝛ lubricũ facias, ꝛ ad/
mistra mũdificatiua p̃dicta. Et ex eis q̃ sũt magis
ꝓpa huic loco, ẽ glutinũ alimbat cum melle: aut se
mẽ croci hortẽsis cũ melle: aut cipi cũ eq̃li mensura
sui ꝺ melle: aut succi liqritie ꝛ dragagãti. ℥. i. ꝛ ami
gdalaꝝ dulciũ eq̃l'r, ꝛ aloes q̃ñqꝫ teneꝛ i ore cũ mel
le, ꝛ ꝯfert valꝺ: Aut sumãꝛ tria oua [l][itegra]ꝛ du/
plum eoꝝ mellis, ꝛ medietas ipoꝝ de butyro, et su
manꝛ pipis. xl. g̃na, ꝯteranꝛ, ꝛ misceanꝛ oia illa, ꝛ
coagulenꝛ absqꝫ ꝺcoctiõe, ꝛ lãbaꝛ ex eis mane ꝛ se
ro. et ẽt sumãꝛ capita. vij. porri de sceni, ꝛ decoq̃nꝛ
in trib⁹ lib. aq̃, dõec remãeat tertia, ꝛ coleꝛ, ꝛ pmi/
sceaꝛ cũ residuo succi corticis ei⁹, ꝛ melle, ꝛ ꝺcoq̃ꝛ
et ẽt sumanꝛ rose hũide [m][g̃na. viij, pini vnũ, gũmi
alboti vnũ]passulaꝝ. iiij. mellis q̃ztũ sufficit, fiat ex
eis electuariũ. Medicamẽ bonũ. ℞. calamẽti flu/
uial', v. ℥. g̃noꝝ pini ꝛ semis vitice oiuz añ. ℥. i. semi
nis lini, pipis oiuz añ. ℥. iij. ꝯficiãꝛ cũ melle ꝛ admi
nistrẽꝛ. Aut sumãꝛ dactiloꝝ carnosoꝝ. v. ptes, [n][ni
gelle.]viij. ptes, croci ꝛ pipis ãboꝝ añ. ptes. ij. her
bi. xx. ptes, ꝯficianꝛ cũ melle dispũato: Aut sumãꝛ
croci, spice aromatice [o][ãboꝝ]añ. ps. i. prassij ꝛ iso
pi ãboꝝ añ. iij. ptes myrrhe, ꝛ [p][lilij amboꝝ añ. ij.
ptes]ꝯficianꝛ cũ melle colato. ꝛ ad antiquã deꝛ in
potu alkitrã cũ melle fcm [q][electuariũ]aut costi in
di cũ aq̃ aneti ꝺcocti q̃ztitas sacraiati cũ cochliario
olei sisamini. ꝛ ẽt semẽ lini frixũ cum melle solũ: aut
cũ pipis mẽsura vna ꝓ oib⁹, x. aut calamẽti: et ẽt lã
bẽdo sumãt mel storacꝫ calãite, cũ melle apũ, ꝛ op/
popõacũ ẽt, ꝛ sinapi, ꝛ amigdalas amaras, ꝛ ẽt mi
thridatũ. Et puerꝫ qdẽ sufficiũt [r][sorbitões ꝺcocte
cũ lacte nutricꝫ dõec sint]i eẽntia mell': aut cũ aq̃ f̃ei
cl'i hũidi. Et si cã fuerit i ea catarr⁹: curret catarr⁹.

Et si fuerit nec̃aria i ꝓhibitione illi⁹, administratio
empl'i de ficub⁹. administreꝛ sup caput, ꝛ teneaꝛ sƀ li
gua oi hora, ꝛ i nocte ꝓpe, [s][g̃nũ vnũ amili:]ꝛ fiat
gargarisma cũ stipticꝫ, q̃ ñ hñt saporẽ acetosũ, neqꝫ
saporẽ põticũ, ꝛ cũ deiacur simplici, si fuerit calidi/
tas: aut cũ mirrha, ꝛ croco, ꝛ alijs, si fuerit f̃ritas.

In cura ãt fcẽ ab ap̃atib⁹, ꝛ vlcerib⁹ in pulmõe: ꝛ
pectore, fiat reuersio ad illꝺ qꝺ dicem⁹ i cap'lo pleu
reƀ, ꝛ pipneumonie, ꝛ ap̃atꝫ epis, ꝛ pthisis. Et ad
tussim qdẽ fiũt pill'e q̃ tenenꝛ in ore. ꝛ ex eis nãqꝫ sꝫ
pill'e ad tussim calidã, q̃ in ore tenenꝛ, de qb⁹ sꝫ pil/
lule bichichie note: ꝛ ex illis sꝫ pill'e cõposite ex suc
co liqritie, ꝛ gũmi, ꝛ dragagãto, ꝛ amilo, ꝛ mucila
gine psilij, ꝛ g̃nis cydonioꝝ, ꝛ medulla g̃noꝝ cucu
merꝫ [t][ꝛ ꝯde]ꝛ cucurbite [v][ꝛ citroli]ꝛ ex spodio,
ꝛ g̃nis papaueris ꝛ silib⁹. Et q̃ñz fiũt ƀz hũc mõuz,
Amilũ, ꝛ dragagãtũ, ꝛ succ⁹ liqritie, formãꝛ in pil
lulas cũ succo lactuce. ꝛ ꝺ illis sꝫ pill'e ad tussiz f̃raz
fcẽ ex succo liqritie, ꝛ [x][tamarindis]mũdatꝫ, ꝛ me/
dulla tritici, ꝛ croco, ꝛ dragagãto, ꝛ g̃nis pini, ꝛ g̃/
nis cotti, ꝛ g̃nis myrti ꝛ semie papaueris, ꝛ cortice
ipi⁹, ꝛ aniso, ꝛ aneto, ꝛ myrrha, ꝛ croco, ꝛ pẽidijs.

Et de illis sunt pill'e, qbus q̃riꝛ stupefactio, ꝛ dor/
mitio: ꝛ est intẽtio in eis narcotica, ꝛ admisceꝛ eis
medicine bezahar cal'e: Nã ex pill'is exptis ad illꝺ,
ꝛ sunt sedãtes tussim antiquã, nociuã, sunt pillule
de storace note. Et iteꝝ sumãtur storacis, ꝛ casto/
rei, ꝛ assari, ꝛ opij ptes eq̃les, ꝛ fiãt ex eis pillule, et
teneãtur in ore. ꝛ ẽt seminis hyusgami. vj. g̃noꝝ pi/
ni. iij. croci. i. ꝯficiãtur cũ rob, ꝛ informentur pill'e.
ꝛ ẽt storacis, ꝛ myrrhe, ꝛ opij oium añ. ℥. s. olei de
balsamo croci oiuz añ. darkimet. ij. fiãt pill'e ad mo
dum herbi. Et quãdoqꝫ administrãtur in tussi ãtiq̃,
humida, suffumigationes p̃dicte in cap'lo asmatis.
Et qum hũiditas est ꝓueniẽs ad q̃ztitatẽ, administra
suffumigationẽ ex arsenico ru. ꝛ stercore leporis, ꝛ
farina ordei, ꝛ corticibus fisticoꝝ ꝯfectis cũ vitel/
lis ouoꝝ, ꝛ troc. formatis ex eis, quoꝝ q̃sqꝫ sit. ℥. i.
ꝛ exiccenꝛ in sole, ꝛ suffumigatio fiat cũ eo tribus
vicib⁹, et ẽt aristol'. [y]†[ ]ꝛ storacꝫ, ꝛ galbãi

a †A. eorum
b A. castratoruz iuuenum
c A. alkesmes
d A. iuleb
e †A. purum
f †A. pill'e ꝛ
g †A. ex ordeo, ꝛ fabis, ꝛ herbis ꝛ amilo, ꝛ aqua furfuris
h A. Contũdaꝛ papauer hũidũ
i A. ea
k A. diacude simplici
l A. sana
m A. iiij. partes granoꝝ pini partem vnaz gũmi albotin vnam
n A. liquiritie
o A. ꝛ piperis omnium
p A. ligritie amboꝝ añ ps. j.
q A. in modum loch
r A. calamentũ decoctũ cũ lacte mulieris donec sit
s A. pill'a de amilo
t A. lõgi arcuati
v A. cucumeris rotundi ꝛ cucumeris cõmunis
x A. tamarhẽꝝ run
y †A. ꝛ myrrha

equales sumant ptes arsenici ꝯm q̄ꝫtitatē oiuꝫ ꝯfi/ciant cū melle, ⁊ butyro vaccino, ⁊ fiāt inde filitu/dines auellāe, ⁊ fiat suffumigatio[a] [ ] ex eis. Sed tussis facte in febribus, iam singulare ordinauimus regimen apud febrium accidentia.

a A. cum vua

¶ De sputo sanguinis. Cap. IIII.

Sanguis qn̄qꝫ egredit spuēdo, ⁊ est ex partibus oris: Et qn̄qꝫ egredit rascādo, ⁊ est ex partibus gutturis: et qn̄qꝫ egredit cum vehemētiore rascatione, ⁊ est ex cāna. Et qn̄qꝫ egredit vomēdo, ⁊ est ex meri, ⁊ ex ore stōi, et ex stō, ⁊ ep̄e. Et qn̄qꝫ egreditur tussiendo, ⁊ est ex partibus pectoris, ⁊ pulmonis. Et in illo qdem, q est ex pectore, non est tm̄ timoris q̄ꝫtum est in eo, qui est ex pulmone. Illud. n. qḋ est ex pectore sanat velociter: ⁊ si nō sanat, nō hꝫ malitiā vlceꝝ pulmonis et multotiēs fit vlcus fistulosum rediēs oi hora cum sputo sanguinis. Et cāe ꝓpinque oibus illis, sunt vulnus ꝑꝑ cām ꝑmitiuā ex ꝑcussione, aut casu sup̄ pectus, aut sup̄ epar, ⁊ velamē: Aut rē incisiuā: Aut tussim[b] [freq̄ntē:] aut vociferationē, aut acuitatem vocis sine ḡdatiōe, aut rixā: ⁊ ꝓpter hoc multiplicat in demōiacis, ⁊ i illis q rixant ab omni re. Et qn̄qꝫ ꝓcedit ex vomitu laborioso, ꝓprie i ꝑparatis. Et qn̄qꝫ ꝓcedit ex assumptiōe solutiuoꝝ acutorū, aut ciboꝝ caloꝝ, sic alleoꝝ, ⁊ cepaꝝ: Aut timore, ⁊ angustia acuēte sanguinē: Aut dormitiōe non sup̄ stratū: aut sanguisuga adherēte gutturi, ⁊[c] [radici eius.] Et illḋ aut est in venis: aut alijs. Et id qḋ est in venis aut est incisio: aut ꝑforatio: aut apertio dilatata] ab acuitate: aut mollificatio: aut corrosio ꝓpter acuitatē humorꝫ: aut ꝑꝑ raritatē resudatiuā. Et multotiēs dilatant meat⁹ q sᷓt inter ptes cāne, ⁊ arterias supra illā, que ē in nā: q̄re resudat sanguis ad cannā. Et illud qḋ nō est in venis, aut ē vuln⁹: aut vlcus a vulnere: aut a corrosiōe, aut putrefactione, qum eradicat ex membro aliqd. Ex qn̄qꝫ est ab ap̄ate sanguineo in pulmōe, ex quo resudat sāguis: ⁊ huiusmodi qdē ap̄a est incolume, qm̄ est sanguineum: ⁊ qm̄ resudat mā non[d] [ꝓhibita] neqꝫ igrossata. Et qn̄qꝫ inueniunt oēs iste cāe[e] [in pulmone] nisi sanguisucce. Et haꝝ cāꝝ ꝯiunctaꝝ sunt cāe magis antecedētes. ⁊ sᷓt, aut multitudo materiei[f] [aut multitudo ciboruꝫ, ⁊ dimissio] exercitij: aut qꝛ ipse sunt sup̄fluitates a ꝑparatione nature, sicut accidit illi, de quo locuti fuimus in libro vniuersaliū, apud dimissionē exercitij: aut retētiōe mēstruoꝝ: aut sanguinis hemorroidaꝝ: aut abscisionē mēbri: aut ꝑꝑ acuitatē suā: aut ꝑꝑ vehemētiā motus sui: aut ꝑꝑ vētositatem in venis[g] [faciētem eas laboriosas:] ⁊ ꝓprie in alatis, qm̄ illud multiplicat in eis.[h] [Preparationes autem ꝯtinentes mām sunt] ꝓpter frigus ꝯstringens eā, ⁊ faciens dilatationē ei⁹ difficilē: q̄re non obedit virtuti laborāti in illo cū dilatatōe: imo cū[i] [attractiōe] aut ꝓpter caliditatē extrinsecā, aut itrinsecā: aut siccitatē, que iā ꝑparauit eam ad illḋ, qḋ est cū ispissatiōe, ⁊ exiccatione. s. ad scissionem a q̄libet cā: Aut ꝑꝑ humiditatē mollificātem eā: q̄re dilatātur porri ei⁹: aut obuiationem[k] [calidi:] aut corrosiui, aut incisiui, aut putrefactiui. Qum ergo accidit repletio sanguinea, icipit nā expellere mām ad quācūqꝫ ptem possibile est ei, quꝫ sit vehemēti⁹ ꝑparata: aut[l] [sit ꝓpingor] loco sup̄fluitatis: quare expellit eam cū sputo: aut solutione ex hemorroidib⁹: aut i mēstruis: aut i fluxu sanguis nariū: Qḋ si vene fuerit fortes q̄ nō[m] [resoluunt] a sanguie, accidit mors sbito ꝑꝑ effusionē sanguis ad ꝯcauitatē venaꝝ. ⁊ ille cui accidit sputū sanguis, est ꝑparat⁹ vt adueniat ei vlc⁹ pulmonis. Nā sputū sanguis ꝯꝫ pl'm fit a vulnere: ⁊ vuln⁹ declinat ad hoc, vt vlc⁹ fiat. Et qn̄ꝫ succedit sputo sāguis retēti sputū sāguis, timet ei, ꝙ sit h̄ ꝯm accn̄s ab vlcere, ad qḋ ꝯuersuꝫ est vuln⁹ ꝑmū. ⁊ multotiēs ē sāguis q expuit ex narib⁹, currēs ex capite ad pulmonē. Qūqꝫ sputū sanguis est ex ptibus pulmōis, ꝯmittant ipꝫ duo timores. s. timor sup̄fluitatꝭ ei⁹, ⁊ timor vulneris ne fiat vlc⁹. ⁊ nō ē oē sputū sanguis timorosū, imo illḋ qḋ nō retinet, aut qḋ ē cū febre. ⁊ multotiēs qdē ē sputum sanguis cā sanitatis ap̄atis in ep̄e, aut splene.

b A. violentam

c A. iteriori ipsius, aut cā ꝯiuncta, ⁊ est aut in venis, aut alijs, ⁊ illa q̄ est in venis, aut est incisio, aut scissio aut aptio ⁊ dilatatio

d A. coarctata

e —— A.

f A. ⁊ hoc aut ꝓpter multitudinē cibi ⁊ dimissionem

g A. scindētem eas

h A. aut ꝑꝑ ꝑparationē instroꝝ ꝯtinentiū mām

i A. scissione

k A. scindentis

l A. ad ꝓpingorem

m A. euacuant

¶ De signis. Cap. V.

Propinquus sputo ē cū tussi pua: ⁊ lōgiqu⁹ ē cū tussi plima. Et q̄ꝫto plus lōginqu⁹ ē, expuit cū tussi vehementiore. Et qn̄ dormit sup̄ lat⁹ in q̊ ē egritudo, addit excreatio ei⁹ qḋ expuit. Et oꝫ vt ꝯsideret in ꝑmis ne sit illud qḋ expuit, sanguis ex narib⁹. Et cognitio illi⁹ est cum ꝯsuetudie flux⁹ sanguis nariū, ⁊ ei⁹ euētu, ⁊ cū alleuiatōe accn̄te capiti post ḡuitatē. Et signa flux⁹ sanguis nariū, sunt sic rubedo faciei, ⁊ oculi, ⁊ splēdor corā ocul': ⁊ vt nō sit[n] [spuma,] ⁊ fit subito. Signa sanguis excreati ex subā carnis pulmōis ex vulnere, aut vlcere, sᷓt vt sit spumosus, ⁊ fit abscissus, cū q̊ nō sit dolor, ⁊ est minoris q̄ꝫtitatis q̄ꝫ venal', ⁊ maioris malitie, ⁊ deterioris finis. Et qn̄qꝫ expellūt spumosuꝫ pl'etici, ⁊ ꝑipneumonici quꝫ i pulmōib⁹ eoꝝ est calitas ignea feruēs. Et qn̄qꝫ est spumosus ex cāna pl'monis. Sꝫ ē veniēs cū rascatiōe, ⁊ tussi pauca: ⁊ ē illḋ qḋ egredit paꝝ ēt. ⁊ est ibi sensus qdā cū dolore. Et ille q expuit ex venis ei⁹, nō est spumosus, ⁊ est[o] [rarior] ⁊ vehemētioris spissitudis, q̄ꝫ ille q est i pulmōe, ⁊ silior sanguini, q̄ꝫuis nō sit igrossitudie ei⁹ q ē ex pectore. Et signa excreati ex pectore, sᷓt nigredo coloris ei⁹, ⁊ grossitudo ipsi⁹, ⁊ coagl'atio ei⁹ ꝑꝑ lōgitudinē spatij cū spumositate q̄dā, ⁊ spuma, cū dolore i pectore sign̄te locū egritudis, ⁊ additio ei⁹ i somno est certū signū ei⁹. Et cā illi⁹ doloris ē neruositas mēbroꝝ pectorꝫ: ⁊ ē ei⁹ sputū paulati, nō exuberās: ⁊ ē sputū ei⁹ cū tussi vehemēti donec expuat. Et signū fci ex icisiōe venaꝝ, est exuberātia sanguis. Et signū corrosiōis est antecessio cāꝝ corrosionis, ex acceptione reꝝ acutaꝝ, ⁊ descēsu catarri acuti, ⁊ vt sit febris, ⁊ sputuꝫ saniei, aut corticis, aut ptis pulmonis: ⁊ est sputuꝫ sil'e aq̄ carnis. ⁊ icipit sputū sanguis paulatim, deide qn̄qꝫ fluit sbito, ⁊ expuit res[p] [mala] ⁊ color ei⁹ ē mal⁹.

n A. spumosus

o A. calidior

Et signū ei⁹ qḋ ē ex aptiōe orificioꝝ venaꝝ[q] [est] ex repletiōe[r] [⁊] vt nō sit oino dolor, ⁊ iuenit reqes. ⁊ suauitas, ⁊ egredit i ꝑmis minus q̄ꝫ illud qḋ egredit ꝑꝑ icisionē, ⁊ scissionē in ꝑnc° rei: ⁊ est plus eo, qḋ egredit a corrosione in plibus horis. Et signa resudationis ab ap̄ate, sunt puitas ei⁹, ⁊[s] [ꝓprie sig̃] peripneumonie, ⁊ reliquorum.

p A. plurima

q —— A.

r A. est

s A. presentia signorum

De cura. Cap. VI.

In exposito sputo sāguis oi hora, oꝫ vt attēdat[t] [solo] repletiōis ei⁹. Et q̊tiēscūqꝫ sentit i eo repletio, succurrat cū ph'lia: ⁊ ꝓpe quꝫ pect⁹ ei⁹ i creatione fuerit strictū, ⁊ fuerit tussis i ipso[v] [frequēs.] Et recti⁹ est vt incline sanguis eoꝝ ad ptē iferiorē cū ph'lomia saphene: ⁊ post ipam cū ph'lomia basilice: ⁊ ꝑ ꝓuocatōeꝫ mēstruoꝝ mliēꝝ i hora sua, ⁊ ꝯꝫ ꝙ suffic̄, rēouet sputū sāguis eaꝝ, sic accidit i eis ex retētiōe eoꝝ. Et oꝫ vt custodiant ab oib⁹ cāis mouētib⁹ sanguinē, sic sᷓt cibi calefaciētes, ⁊ sic sᷓt salt⁹,

t A. dispositio

v A. violenta

⁊ clamor, ⁊ rixa, ⁊ coitꝰ, ⁊ anhelitꝰ altus, ⁊ locutio plʼa, ⁊ intueri res rubeas, ⁊ potus vini plurimi, ⁊ multitudo balneatiōis. Et vitent apitiua que sunt ex medicinis, sicut apiū, ⁊ aloes, ⁊ sisamū ⁊ [a] ⌈ruta⌋ ⁊ caseus antiquꝰ: qm̄ est nociuꝰ eis: Recens vero ꝯfert eis. Et cibi ꝯuenie͞tes eis sunt, omne glutinatiuū, ⁊ oppilatiuū, et oē ꝯsolidatiuū, ⁊ oē infrātiuum sanguis ꝓhibens feruorē eius: ⁊ ex eis ē lac decoctū ꝑp illud, qđ in ipso est de glutinatiōe: ⁊ lac vaccinū de quo butyꝝ est extctū, ꝑp illud qđ in ipso est de stipticitate, ⁊ butyꝝ, ⁊ caseus recēs ꝑter salitū, ⁊ fructꝰ stiptici, ⁊ q̄daꝫ spēs prunoꝝ paruoꝝ, in qbꝰ est stipticitas, ⁊ oleū omphacinū recētꝫ expssionis. [b] ⌈⁊ qñqꝫ ꝯfert in eo impinguatio⌋ ciboꝝ eoꝝ, ⁊ aq̄ aluminose vehemēter ꝯferūt eis. In eo v̄o qđ fcm̄ est ab ipso corpe pulmonis, oꝫ vt patiēti in potu dent̄ medicine incarnatiue, ⁊ sicce, sic̄ lutū, ⁊ hematites cū aq̄ arnoglosse, ⁊ acetū mistū cū aq̄. Cura v̄o eiꝰ [c] ⌈a regimine⌋ cibi eiꝰ est, vt succurrat̄ ad phl̄omandū basilicā ptis, in q̄ existimat̄ eē sol̄o singularis subtilē faciēdo phl̄omiā, ⁊ accipiat̄ sāguis in [d] ⌈expulsionibꝰ⌋ iter q̄s sint tres hore, q̄si ipse sit cū ꝯseruatiōe v̄tutꝫ. Phl̄omia.n. attrahit sanguinē ad [e] ⌈vacuū⌋ ⁊ ꝓhibet ēt aduētuꝫ apatꝫ in vulnere. Et fricent̄ eoꝝ extremitates, ⁊ ligent̄, incipiendo a supiorib ͦ ad iferiora, ⁊ iterdicant̄ eis res p̄dicte, ⁊ tēperent̄ eoꝝ aeres. Et sint eoꝝ [f] ⌈somni⌋ sup latus ⁊ s̄m formā [g] ⌈q̄ est sicut p̄patio⌋ vt nō cadāt alique ptes pectoris sup al'ꝯ: Et qñqꝫ est eis ꝯueniens vt in potu sumāt acetū mistū cū aq̄. Ipm.n. ꝓhibet sanguis cursuꝫ, ⁊ mūdificat ptes pectoris, ⁊ pulmonis ex sanguie si retinent̄ in ipo: q̄re nō ꝯgelat̄, ⁊ sumāt in potu medicinas f̄ras glutinatiuas. Nā glutinatio h̄ ē meliꝰ q̄ occupari oꝫ. Et qñ repit̄ cū glutinatiōe mūdificatio, ē vltimū eiꝰ qđ q̄rit̄. Et psiliuꝫ est iuuatiuū cū infr̄atōe sua: ⁊ vbi est sitꝫ est vehemētis iuuamēti. Et qñqꝫ est nec̄ariū vt cū eo misceant̄ narcotica ꝑp duas res, q̄ꝝ vna est sedatio sanguis, [h] ⌈⁊ ēt subtiliatio⌋ eiꝰ: ⁊ s̄a est dormitio, ⁊ remotio motꝰ, ⁊ ego dicā medicias cōes spēbꝰ sputi sanguinis in fine huiꝰ capl̄i. Quꝫ ergo accidit sputū sanguis ex catarro, ⁊ nō ē catarrꝰ acutꝰ, pūgitiuꝰ, valde cholicꝰ, phl̄omet̄ hō stati, ⁊ assiduet̄ ligatio extrēitatū eiꝰ, descēdēdo a supioribꝰ ad iferiora, ⁊ fricent̄ cū oleo de oliuis calido: aut cū vnguēto cal̄o, sic̄ est oleū cucumerꝫ asinini, ⁊ silia ei: Et nō inūgat̄ caput oino: Et sint cibi eoꝝ triticū cū aliq̄ pōticoꝝ s̄ꝫ semitā sorbitiōis: sintqꝫ pōtica ista ex fructibꝰ, ⁊ q̄ eis similant̄, ⁊ apud debilitatē cibent̄ pane ifuso in aceto misto cū aq̄ f̄ra, ⁊ admistret̄ in eis clistere acutū ad attrahēdū māꝫ a ptibꝰ capitꝫ [i] ⌈†⌋ qum nō fuerit phl̄omia [k] ⌈†⌋ ꝑp ꝓhibitōeꝫ. Et oꝫ vt studiū impēdat̄ in [l] ⌈infr̄ando⌋ caput q̄ꝫtū pol̄e est: ⁊ nō impēdat̄ plimū studiū in humectādo ipm. Et ex eis q̄ ꝯferūt ei, est tribuere ipsi in potu trociscos ō karabe. Qñqꝫ nō valēt ea, q̄ diximꝰ, nō est excusatio cure catarri, ⁊ retētiōis eiꝰ cū eis, q̄ s̄t sic̄ abrasio capitꝫ, ⁊ admistratio empl̄i facti ex stercore colūbio, qđ more empl̄i supponat̄, ⁊ rēoueat̄ s̄m necessitatē. Et. G. qdē dixit ꝙ mulieri sputum sanguis aduenit ex catarro, quā clisterizauit clisteri acuto: ⁊ ꝓpe qꝛ nō erat pol̄e phl̄omare eā, qꝛ iam remāserat.iiij. diebꝰ, ⁊ fuerat debilitata, ⁊ cibauit eā [m] ⌈pultibꝰ⌋ ⁊ fructibꝰ in qbus ēt erat stipticitas: qm̄ spatiū eiꝰ cū cibo lōgiquū erat: ⁊ curauit caput eiꝰ cū medicamie colūbini stercorꝫ, ⁊ p̄cepit eā igredi balneū ꝑp medicamē, ⁊ ñ inūxit caput eiꝰ, vt nō h̄uectaret̄, ⁊ dedit ei in potu tyriacā recētē, vt faceret eam dormire. Nā hec tyriata fortꝫ opij ē vt dormire faciat, ⁊ ꝓhibet cōmotionē tussis, ⁊ sedat cursum materiei cū igrossatiōe. In die v̄o s̄o huiꝰ medicamis, nō ꝑuenit ad mouendū eā. Immo dimisit eā qetam, tranqllā, cū t̄n nec̄aria foret ei mūdificatio pulmōis. Et pl̄m q̄ eam rexit, fuit ꝙ fricauit extremitates eiꝰ, ⁊ dedit ei in potu q̄ꝫtitatē fabe ō tyriaca recēte, minꝰ q̄ꝫ [n] ⌈herbi⌋ ⁊ fuit intētio eius, vt g̈datim duceret eā ad mel, vt mūdificaret̄ cū eo pulmo: d̄inde dimisit eā qetā, deinde fricuit extremitates eiꝰ, ⁊ dedit ei, post illđ aquā ordei cū pauco pane, vt viuificaret̄ v̄tus: ⁊ in die.iiij. dedit ei tyriacā antiquā, cū melle plimo, vt mūdificaret pulmonēꝫ eiꝰ vehem̄ter. Et cibauit eā i reliqs diebꝰ s̄ꝫ ꝙ oportuit, ⁊ rexit eā regimie ꝯualescētiū: ⁊ cū h̄ iā posuerat sup caput eiꝰ hora post horā ex ceratario gūme rute siluestrꝫ, ⁊ ibibuit ei balneū. Et h̄ regimē ē bonū. Et oꝫ vt sit tyriaca iter duos mēses, vsqꝫ ad.iiij. Ipsa nāqꝫ dormire fac̄, ⁊ retinet catarꝝ, ⁊ nō approximent̄ capiti istoꝝ olea. Et nec̄aria ē abrasio capitis ad admistrādū ista rubificātia: [o] ⌈⁊ si ñ alijs, saltē⌋ mulieribꝰ. Et nec̄aria est ventrꝫ sol̄o cū eis, q̄ s̄t sic̄ pill̄e cochie, si ē illic ml̄titudo: ⁊ [p] ⌈post illđ phl̄omia:⌋ deide adhibeant̄ medicie rubificātes. Et i eo qđ est ex scissura vene, aut icisiōe eiꝰ, ⁊ est cā eius repletio, oꝫ vt nō cibet̄ eger q̄ꝫtū pol̄e est: imo ieiunet tribꝰ diebꝰ, i quo sufficiat oī die cibꝰ paucꝰ ex aliq̄ viscoso. Et qñ nō apparet casus v̄tutꝫ, tūc expellat̄ a cibatiōe, q̄ꝫtū plus pol̄e ē vsqꝫ ad q̄rtā. Et si timet̄ casus v̄tutꝫ timore nec̄ario, cibet̄ eo a quo gñat̄ humor eq̄lis, aut decliuis ad frigus, ⁊ in quo sit glutinatio, aut iuiscatio, ⁊ tenacitas, ⁊ stipticitas, ⁊ ꝓpe igrossatio sanguis, sicut [q] ⌈alketisati⌋ cū extremitatibꝰ, ⁊ sic̄ capita, ⁊ sicut oua sorbilia, ⁊ sic̄ tri [r] ⌈ꝓpe qđ decoqtur cū lētibꝰ,⌋ ⁊ sic̄ lētes, ⁊ iniube, ⁊ q̄ꝫtū pol̄e est [s] ⌈† ⌋ vt non comedat illđ qđ fortē faciat, ⁊ sit ꝯtētus aq̄ ordei ⁊ ꝓpe decocta cū lentibꝰ aut iniubis, aut cydonijs, ⁊ pane ifuso in aqua f̄ra [t] ⌈cū⌋ aliq̄ acetoso, siue sit [u] ⌈sulcitū⌋ siue nō sit [x] ⌈sulcitū⌋ ⁊ totū sit ifr̄atū actu. Et lac vaccinū de q̄ butyruꝫ est extctū, qñ ꝓlōgat̄ egritudo, ē iuuatiuū ꝑp stipticitatē, ⁊ fr̄itatē suā. ⁊ lac [y] ⌈ꝯsuetū⌋ ꝑp glutinationē suā, ⁊ suā iuiscationē. Si āt nō [z] ⌈sufficit ⁊ addit̄ i sanguie fiat phl̄omia.⌋ Et pisces [&] ⌈aradrati⌋ sūt vehementꝫ iuuamēti eis. Et opꝫ vt sint cibi istoꝝ ⁊ eoꝝ q [ꝯ] ⌈p̄cesserūt eos⌋ f̄ri actu. Et caseus recēs nō salitꝰ valde iuuat eos. Et qñ cibant̄ isti, ⁊ fil̄s eis carne, eligāt̄ ex carnibꝰ ille, q̄ s̄t pauci sāguis, sicce, leues, sic̄ sunt carnes colūbaꝝ agrestiū, ⁊ turtuꝝ, ⁊ p̄dicū decocte i stipticis, ⁊ pōticis. Et ex rebꝰ expꝫ in abscidēdo iterationē sputi sanguis, ē masticatio portulace, ⁊ deglutitio aq̄ eiꝰ: qñqꝫ.n. stati retinet̄. Et ex fructibꝰ cydonia, ⁊ poma, q̄ ambo s̄t stiptica, [ꝝ] ⌈† ⌋ ⁊ iniube h̄uide, ⁊ g̈na myrti, ⁊ xilocaracte de sceni, ⁊ que hoc cursu ꝓcedunt. Et qñqꝫ sit eis, q̄ vtit̄ i s̄a mensa aliqd ex luto ꝓsigillato, armēo cū gūmi arabico, ⁊ pauca cāfora. Qñqꝫ retic̄t sanguis, ⁊ ꝑuenit̄ ad q̄rtū diē, oꝫ vt nutriat̄, ⁊ ꝯfortet̄, ⁊ icipiat̄ ab eis q̄ sūt sic̄ panꝫ ifususꝫ in aq̄ [a] ⌈deide alkereis⌋ et extremitates, et cerebella. Et si fuerit fissura et icisio, cā acuitatꝫ sanguis, fiat illđ qđ opꝫ de decliatiōe sanguis ad iferiora, et ad diuersitatē ptꝫ, [b] ⌈Eūet̄ ergo⌋ chol̄a: deide fiat ifr̄atio cū fortitudine, et fiat humectatio, et admistrent̄ stiptica ēt, et glutinatiua, et aq̄ ordei, et cācri, et cucurbita, et medicamē ādromachi, et medicamē. G. In fcō āt ex aptiōe venaꝝ medicie q̄s oꝫ admistrare, sint stiptice, pōtice ꝯglutinatiue sicut sunt medicie q̄ necessa/

a A. vinum
b A. qñ cadit in impinguatione
c A. preter regimen
d A. iterpolationibus
e A. contrarium
f A. sitꝰ iacendo
g A. preparationis
h A. ⁊ igrossatio Alia litera subtilis
i † A. propris
k † A. possibilis
l A. Alia litera regendo
m A. harire
n A. pꝛima vice
o A. etiam
p A. illud post phlebotomiam
q A. alherisa
r A. Alia litera ⁊ ꝓprie qđ decoquit̄ cum melle
s † A. faciat
t A. ⁊ in
v A. ferculum
x A. ferculum
y A. bulitum
z A. Si aūt non bulitur addit in sāguine ⁊ nocet ꝑ illud
& A. alradradi
ꝯ A. sūt pꝰ istos
ꝝ † A. ⁊ pontica
a A. ⁊ alberayo
b A. ⁊ euacuet̄

rie sunt in eis, que preterierunt, ꝛ sunt glutinatiue,
icarnatiue cũ stipticitate: ꝛ iste sunt sicut balaustie,
ꝛ capita gnatoꝝ, ꝛ sumac, ꝛ succus teratit, ꝛ succ⁹
ramoꝝ vitis, ꝛ glãdes, ꝛ folia rubi, ꝛ karabe, ꝛ aca/
tia, ꝛ litiũ, ꝛ succ⁹ [a]†[ ]ṽge pastoꝛis, ꝛ su/
chaba, ꝛ succ⁹ agreste, ꝛ emfistides: Et qñq̃ cõfoꝛ/
tanť ista, ꝛ q̃ ex eis sť, cũ alumine ꝛ gallis, ꝛ aloe, ꝛ
absinthio, ꝛ fiũt ex eis medicine cõposite, ꝛ troc. p̃/
parati ad hoc. ca. iã cõpositi ex medicis p̃dictis: et
qñq̃ decoquunť iste medicine in aq̃s puris: aut in
q̃busdã succis, ꝛ bibiť ꝺcoctio eoꝝ. Et qñq̃ fiũt ex
eis empl'a: ꝛ qñq̃ admiscenť eis, ꝛ aggreganť, me
dicine [b][coꝛdis]p̃dicte ꝛ medicine pectoꝛis p̃dicte,
sicut apiũ, ꝛ ameos, ꝛ anisum, ꝛ spica, ꝛ ramacha.
Et qñq̃ miscenť cũ eis narcotica, q̃ sunt sicut coꝛti/
ces radicis mãdragoꝛe, ꝛ hyusqami, ꝛ papaueris.
Et qñq̃ p̃miscenť eis glutinatiua, sicut gũmi, ꝛ coꝛ
tices turis, ꝛ stella semi⁹, ꝛ spodiũ, ꝛ semẽ arnoglos
se, ꝛ mucilago psilij, ꝛ semẽ ei⁹, ꝛ succ⁹ poꝛtulace, ꝛ
mucilago gnoꝝ cydonioꝝ. Sʒ qum est resudatio
ex apate, tũc cura eius est phl'omia, ꝛ euatio: deide
maturatio, ꝛ nõ cureť cũ stipticis: Jllud. n. attrahit
nocumẽtũ magnũ: imo oʒ vt cureť cura pipneumo
nie. Fcm̃ aũt ex coꝛrosiõe, est praue cure: ꝛ difficil':
ꝛ est q̃si sic illud de q̊ despať. Non. n. sanať: aut non
ꝯsolidať nisi cũ remotiõe malitie ꝯpl'onis: ꝛ istõ nõ
fit nisi in spatio, i cui⁹ sili, aut indurať vlc⁹, aut pu/
trefit. Ueꝝ qñq̃ ꝯfert, vt nõ p̃mittať coꝛrosio ꝯfir
mari, expellẽdo humoꝛẽ acutũ: ꝛ qñq̃ sol'one edu/
cunť chol'a: ꝛ grossum simul, cũ eo qõ est sic pill'e ꝺ
agarico. Et si idigueris itẽtione ꝯfoꝛtatõis, ꝯfoꝛta.
Et igenia vt sedes cõmotionẽ tussis cũ medicamie
de seminib⁹. Spatur. n. ex eo q̄ aliqõ ꝯfoꝛtat iuua/
mentũ. ꝛ ad sũmũ cura eoꝝ est mũdificatio [c][ꝛ euã
tio]cũ phl'omia ꝛ alijs: Et cibi boni chimi. Et ex
eis q̃dem que sanant coꝛrosionem, sunt tus, ꝛ myr/
rha, ꝛ sanguis dꝛacõis, [d]†[ ]ꝛ semẽ poꝛ/
tulace, ꝛ radix malue, ꝛ troc. stelle i q̃b⁹ addiť opij
medietas p̃tis. Et medicine cõposite, q̃s dixit Pau
lus, ꝛ nos dicem⁹ in antidotario. Et eoꝝ medicine
ad hoc iuuatiue sũt ille in q̃b⁹ ponunť [e][scedẽigi,]
ꝛ sanguis dꝛacõis, ꝛ karabe, ꝛ sandaraca, ꝛ lutũ si/
gillatũ, ꝛ ad vltimũ, oẽ ericcatiuũ mũdificatiuũ iui
scatiuũ ꝯsolidatiuũ. Fcm̃ ãt a pectoꝛe curať cũ em
pl'is, ꝛ medicis, in q̃b⁹ est suba subtil', que admiste
sunt eis, ꝛ sunt ille q̃s dixim⁹, vt p̃ueniant ad pect⁹.
[f][Albedarũgi ṽo in seip̃o]ꝯiungit iter duas res,
[g]†[ ]qum existimať q̄ cã sputi sanguis sit [h][ru/
ptura. Et]medicine p̃dicte oẽs sunt ꝯuenientes ad
hoc. Et quʒ existimať q̄ cã sit frigus faciẽs eueni/
re sputũ sanguis f̃m modũ p̃dictũ, tũc cura ei⁹ est
sic dixit. G. Jllud. n. accidit cuidã adolescẽti. ꝛ cura
uit eũ. Phl'moauit nãq̃ eũ i die p̄io, ꝛ secũdauit, ꝛ
fricuit extremitates ei⁹, ꝛ ligauit stringẽdo eas f̃m
q̄ oʒ in oi [i][retẽtõe sputi]sanguis, ꝛ cibauit eũ soꝛ
bitionib⁹: ꝛ posuit sup̃ pect⁹ suũ ceratariũ de gũma
rute, [k]†[ ]ꝛ remouit ip̃m ab eo hoꝛa noctis,
vt nõ adderet calefactionẽ ei⁹ f̃m q̃titatẽ q̃sitã, ꝛ ci
bauit eũ cũ soꝛbitionib⁹, ꝛ dedit ei in potu medica/
men de semib⁹. Et postq̃ dies tertia affuit, vsus ẽ
sup̃ pect⁹ ei⁹, illo ceratario trib⁹ hoꝛis. Deide remo
uit ip̃m, ꝛ cibauit ip̃m aq̃ oꝛdei [l][tafeata]cũ carne
anatis. Postq̃ igiť tempata est ꝯpl'o pulmonis ei⁹. ꝛ
sublatus est timoꝛ aduẽtus apatis, mundificauit pul
monẽ ei⁹ cuʒ tyriaca antiq̃ ꝯpleta. Et q̃dauit eũ ad
bibẽdũ lac asininũ, ꝛ ad reliquũ regimen sputi san
guis. Et dixit. G. q̄ [m][ois q̃ ex istis ꝯseqť, sputũ sã
guis in die p̃mo sanať: sʒ alioꝝ diuersificanť]dispõ

a † A. rosarum ꝛ succus
b A sputi
c A. cum euacuatione
d † A. ꝛ plãtago Alia litera sanguis edi
e A. hematites
f A. Et aq̃ albedarũgi i ip̃amet
g † A. Et
h A. calitas tũc
i A. g̃ne cursus
k † A. siluestris
l A. ꝛ assidabagi
m A. q̃libʒ istoꝝ q̃b⁹ succurrebat in die p̃mo sanabať, ꝛ alioꝝ diuersificabantur

nes. Et nos iã testificati sum⁹ de istis quos iuuit h̃
via, ꝛ filis ei. Et qñ existimať q̄ cã ẽ humiditas ꝛ
mollificatio, administra illõ in quo sť ericcatio, ꝛ ca/
lefactio, ꝛ stipticitas, sic est radix sq̃nãti, ꝛ mastix,
ꝛ cyminũ toꝛrefcm̃, ꝛ calamentum montanũ, ꝛ cal
cadis, ꝛ castoꝛeũ, ꝛ crocus, ꝛ [n][albꝛengi.] Et qñq̃
admiscenť eis stiptica eq̃lia, sicut castanee. Et qñ fi
unt ex istis ꝯposite, q̃ dicenť in antidotario. Et qñ
existimatur, q̄ cã sit siccitas, ꝛ illud [o][est in p̃nc°]
administra humectãtes notas, q̃ sunt ex lactibus,
ꝛ oleis, ꝛ succis post regimẽ cõe de declinatiõe ma
terie ad ꝯ̃rietatẽ p̃tis. Ueꝝ ea q̃ p̃tinẽt huic loco, ex
phl'omia, ꝛ alijs, minoꝛa sunt ꝛ debilioꝛa eis q̃ p̃ti/
nẽt alijs. Et qñ [p][est casus]sup̃ epar, tũc cura ei⁹ ẽ
cũ isto suffuf. ℞. reubarbari. x. lacce. v. luti armeni.
v. sitq̃ doſ ei⁹ ꝯtriti. ʒ. j. ꝛ. s. Ex medicis ṽo cõib⁹ il
le, q̃ singulares sť, scripte sũt iu lib. ij. in arol'. notis. ꝛ
illa q̃ ex eis p̃tinet huic loco ẽ hematites. Nã cũ te
riť vehementer sic puluis, ꝛ bibiť ex eo auř. j. in q̃/
busdã stipticis, aut succis, iuuat nobili iuuamine.
Et qñ masticať poꝛtulaca, ꝛ degiutiť aq̃ ei⁹, tc̃ qñʒ
retineť stati. Et aq̃ citroli, ꝛ succ⁹ ei⁹: ꝛ p̃p̃e cũ q̃bus
dã glutinatiuis, stipticis valde, cũ paulatiʒ trahij/
ciť. Et coꝛnu cerui adusti qñ p̃misceť medicinis, est
pl'imi iuuamẽti. Et sil'r aq̃ mẽte, Et ẽt [q][succ⁹]alga
rab põdere. [r][ij.]ʒ. Et ẽt [s][illõ qõ ẽ sup̃iuʒ in coꝛiã
dro]cũ aq̃ fr̃a põdeř. iij. ʒ. mane, ꝛ sero. Et ẽt coꝛal
lus qm̃ est pl'imi iuuamẽti, ꝛ lutũ semiũ. Et existia/
uerunt q̃dã, q̄ noiať grece stella terre: ꝛ noiať noi/
b⁹ pl'ib⁹: ꝛ vř q̄ sit [t][non altalk]ꝛ ẽt sumať sãguis
hedi, añq̃ ꝯgeleť ꝛ sumať ex eo in potu medietas.
ʒ. trib⁹ dieb⁹. Et ẽt de g̃nis myrti, ꝛ semie arnoglos
se põdus. ij. ʒ. in aq̃ plãtaginis: aut succo rose qm̃ ẽ
vltimũ, Et cydonia ẽt iuuãt, ꝛ p̃p̃e assata: Et ẽt coa
gulũ lepoꝛis cũ aq̃ roſ. Aut aliõ ex coagul' cũ ꝺco/
ctiõe põtica. Aut cũ aq̃ albedarũgi, ꝛ p̃p̃e in eo qõ
est ex pectoř ꝛ lutũ sigillatũ, ꝛ loco eius lutũ samiũ
cũ aliquãto aceto: ꝛ ẽt succutũ, ꝛ ẽ sempuiua. Et di
xit vir i q̃busdã q̃ aggregauit, q̄ ẽ spẽs [u][calamen/
ti]nascẽs iter lapides, q̃ teriť, ꝛ comediť cũ sale: ꝛ
[x][noiatur nimusil albura]siluestre: ꝛ in hoc est cõ/
sideratio: ꝛ huiusmodi medicina sumiť in potu cuʒ
equali mẽsura amili, Et iteꝝ ex illis, que iuuãt ip̃ʒ,
est vt deť i potu ex alumine iameni, [y]†[
]ꝛ p̃p̃ie in vitellis ouoꝝ tepefactis, nõ coa/
gulatis oĩno, Et ẽt glutẽ piscium ꝯfert qñ bibiť ex
eo. Et qñ prauioꝛ fit res, tunc qñq̃ dať in potu põ
dus q̃rte. ʒ. j. de semine hyusqami, cũ aq̃ mellis. Et
oʒ vt denť in potu medicine ꝯstringẽtes sputũ san/
guinis, cũ vino põtico, vt penetrent, nisi sit fe. Tũc
enim sumanť in potu cũ succo alio. Et ad antiquã,
ꝛ veterẽ, semis poꝛri nabatie ꝛ g̃noꝝ myrti p̃tes su
manť equales, ꝛ poteť ex eis vsq̃ ad. ij. ʒ. cum aq̃
ṽge pastoꝛis: Aut sumať succi poꝛri de sceni. ʒ. j. ꝛ
aceti media. ʒ. poteť in mane. Et deť i potu adustũ
spongie cũ aliquãto vini [z][de passis]Et. G. q̃dẽ cu
rauit sputũ sanguis cũ tyriaca, ꝛ mithridato, ꝛ me
dicinis boni odoꝛis: qm̃ ipse ꝯfoꝛtant nãm ad hoc
vt sit auara sanguis, ꝛ ꝯsolidat vl'nera. Et sil'r troc
stelle, ꝛ medicamẽ andromachi. Et centaurea ag/
gregat ad retentionẽ sputi sanguis, ꝛ mũdificatio/
nẽ: q̃re in potu sumãt ex ea febꝛicitãtes cũ aq̃: ꝛ alij
cum vino. Et sclaui q̃dem curãt cũ decoctiõe radi/
cis cẽtauree maioꝛis. ꝛ ex potib⁹ est ille q. ℞. succi
arnoglosse pondus. ʒ. ij. succi buglosse pondus. ʒ. j.
succi poꝛtulace ꝛ succi ramoꝝ recentis rose. ʒ. j. te/
rantur sine roꝛatione aque sup̃ eos, ꝛ colenť ꝛ non
decoquãtur: imo dissoluať in eis aliq̃d de luto ar/

n A. Alia litera in vltia ꝛ p̃fecta curatione Alia litera ad efficationeʒ operationem
o A. f̃m minus
p A. cã est ꝯtusio
q A. fructus
r A. j.
s A. flos coꝛiãdri
t A. aliud a talk
u A. Alia litera alferfengi
x A. in regiõe almussuli noiatur alferfengi Alia litera noiať in regiõe musal vl' almussul aliebꝛucha alberi
y † A. qm̃ est vltimum
z ——A.

meno, ꝛ potest. Aut sumatur succus ramoꝝ rose ꝛ dissoluant in eo succ⁹ hypoqstidos, ꝛ [a]⌈endiuia⌋ ꝛ cornu ceruinū adustuꝫ, ꝛ potest. Et ex trocisis troc. hmōi. ℞. acatie, balaustie, rosaꝝ rubeaꝝ, succi barbe hircine, corticū glādiū corticuꝫ turis ptes eq̄les: ꝛ iteꝝ [b]⌈arsenicū⌋ corticū radicis mādragore, luti de albohera tus, acatia, semē portulace, semē albedarūgi, balaustie, cāfora, sumant, ꝛ fiāt ex eis troc. Et sit potō eoꝝ pōdus. ʒ. ij. cū media. ℥. aque, aut vini pōtici: aut aque albedarūgi. Et ēt semē papaueris, lutuꝫ sigillatū, ꝛ emfistides, tus, cāfora dent in potu cū aq̄ albedarungi. ꝛ iteꝝ trociscus, quē dixit eben serapion: ꝛ ē ille q factus est cū gūma amigdali. Et ex oleis administraris sup pectus: in estate qdē, est oleū de cydonijs: ꝛ in hyeme est oleum nardinū. Trocisc⁹ bon⁹. ℞. luti de albohera ꝛ coralli, ꝛ stelle semi⁹, rose sicce oium aā. ptes. ij. karabe, ꝛ gummi, ꝛ amili omniū aā. ptē. j. terant ꝛ fiant inde troc. ꝛ potō ei⁹ sit. iiij. aur. febricitantib⁹ in succo stiptico, ꝛ nō febricitātibus in vino, ꝛ ꝓpe stiptico. ꝛ ex emplis cōibus est farina ordei, ꝛ farina [c]⌈herbi⌋ ꝛ acatia cū albumine oui. Qūqꝫ sāguis retinet, tūc pueni ad ꝯsolidandū vuln⁹, ꝛ ad ꝓhibendū apa, et ꝯsolidatio vulneris est cū eo qd̄ sciuisti ex glutinatiuis, stipticis. Et ꝓhibitio apatis est cū ꝓhibitione cibi, ꝛ attractione materieꝝ ad extrema, ꝛ infrīatione pectoris. Et oꝫ vt sorbeat acetū mistū multotiēs: Et oꝫ vt se custodiat post retētionē, ꝛ [d]⌈puentioneꝫ ēt super res p̄dictas.⌋ Aqua aūt quā potat, oꝫ vt sit aqua pluuialis: aut aqua in q̄ ponunt lutū armenum, ꝛ rose, ꝛ aq̄ ferri, ꝛ in qua extinguit ferrū est iuuātiua pp suā stipticitatē. Et qn̄ timet ꝯgelatio sanguis i pulmone, oꝫ vt in potu det in p̄ncipio acetum mistū cum aq̄, nisi tussis adsit: tunc. n. oꝫ vt caueat acetū. Et qn̄qꝫ sanat sanguinē ꝯgelatū, medietas. ʒ. j. diacurcume cū aliquātulo de aqua porri, ꝛ cochliario oxymell'. Et ex cōpositis ad hoc, est illd̄ qd̄. ℞. fenugreci decocti. ʒ. ij. aristol'. ʒ. j. myrrhe. ʒ. iij. olei de lilio. ʒ. j. pipis. ʒ. j. hyusqami. ʒ. j. rosaꝝ. ʒ. ij. fiant ex eis troc. ꝛ exiccent in vmbra: ꝛ sumant i potu cū aqua feniculi, ꝛ apij, Et etiam coaguluꝫ leporis, ꝛ aqua cineris ligni fici, cū hasce: aut origanū cū melle: Aut soluat venter cū eo, qd̄ euacuat. ꝛ medicinas qdē singulares dixim⁹ in libro ſo, ꝛ cōpositas dicemus in antidotario. Et tu lege sermonē nr̄m, de resolutione sanguinis ꝯgelati, in lib. iiij.

a A. hemat

b A. Alia litera semē hyusquiami ꝛ

c A. turis

d A. administrationem reꝝ predictarum

¶ Tractatus. iiij. de principijs speculatiuis scientie apatum membrorum ptium pectoris, ꝛ exituraruꝫ eorum, preterquam cordis.

¶ Sermo vniuersalis de doloribus partium pectoris, ꝛ lateris.

¶ De pleuresi. Cap. j.

Quandoqꝫ accidūt i velaminibus, ꝛ tunicis, ꝛ lacertꝭ, q sunt in pectore, ꝛ costis, ꝛ ptib⁹ eoꝝ, apata ledētia, valde dolorosa, q̄ noiant sosati, ꝛ birsen, ꝛ pleures. ꝛ qn̄qꝫ fiūt ēt dolores i istis mēbris nō ex apate, sꝫ ex vētositate: q̄re errāt qdā, ꝛ existimāt ꝙ sit ex hac egritudie: veꝝ n̄ ē[e] †⌈ ⌋ pleures [f]⌈nisi⌋ apa cal'm i ptib⁹ pectorꝭ: aut in lacertꝭ intrinsecis: ꝛ in velamie coopiēte pect⁹: aut in velamine distinguēte, ꝛ ē illd̄ qd̄ est puꝝ: aut in lacerto apparēte extrīseco aut ve lamie extrinseco cū cōitate cutis: aut absqꝫ cōitate: Et maius istis, ꝛ terribili⁹ ē illud, qd̄ est in ip̄o velamine distinguēte, ꝛ est praui⁹ eis. Et mā qdē hui⁹ apatis ſm pl'm est cholera: aut sanguis choleric⁹: qm̄ in mēbris tunicosꝭ, nō penetrat nisi subtil' cholicus: deinde sanguis purus: ꝛ pp hoc sūt poxismi vehemētie febriuꝫ ei⁹ tertiani ſm pl'm: ꝛ pp hoc raro accidit ei, q eructuat ſꝫ pl'm acetose, qm̄ ē phl'atice ꝯpl'onis. Et cū hoc qn̄qꝫ fit sepe ex sanguie adusto. Et qn̄qꝫ fit ex phl'ate putrido. Et qn̄qꝫ fit: sꝫ raro ex melā putrefcā, inflāmata. Et nos iam oñdim⁹ in libris vlib⁹: ꝙ nō est ex ꝯditiōe apatis calidi, vt nō sit ex phl'ate, ꝛ ex melā: immo qn̄qꝫ fit ex phl'ate ꝛ melā: ſꝫ modū tn̄, vt n̄ sit acutū, nisi qn̄ ē ex chol'a, aut sanguie. Nā si est ex alijs ab his duob⁹, ē chronicum: ꝛ hec est res q̄ꝫplures hoium nō cōprehēderunt. Et ppea ꝙ oē apa: aut resoluit: aut indurat: aut collectionē facit, ꝛ tūc sil'r est dispō pleures. Verū induratio in pleuresi ē ex eis q̄ minorant. Ipꝫ. n. aut resoluit, aut collectionē fac in ꝯnatiōe dispōnū.

Et pleures qdem qum resoluit, recipit pulmo ſm pl'm illd̄, qd̄ resoluit ex ea, ꝛ [g]⌈exiccat⌋ ipꝫ, ꝛ extra educit illud. Et qn̄qꝫ resoluit ad ptē alterā. Et qn̄ colligit sanies, idiget necessario maturatiōe, vt rūpat. Et qn̄qꝫ [h]⌈recipit⌋ pl'mo saniē. Et qn̄qꝫ recipit eā vena ꝯcaua, ꝛ egredit ad vrinā. Et qn̄qꝫ effūdit ad meatū fecis, ꝛ eūat cū sol'one vētris: ꝛ multotiēs cadit ad loca vacua, ꝛ carnes glādosas, ꝛ facit euenire apata in eis, q̄ sunt sicut duo iguina, ꝛ [i]⌈almagabeni⌋ ꝛ post ambas aures. Et multotiēs expellit mā ad cerebꝝ, ꝛ mēbra alia, sic̄ dicemus, ꝛ accidit timor, ꝛ iterficit. Et qn̄qꝫ p̄focat mā [k]⌈pulmonē⌋ ml'titudine sua, in p̄focādo meatū anhelit⁹. Et qn̄qꝫ ei⁹ multitudo nō est hec ml'titudo: ꝛ nō est mā [l]⌈sanies siue nō⌋ siue sputū sit sil'e saniei. Sꝫ v̄tutes sunt ꝓstrate, q̄re ōficiūt a sputo: ꝛ pp hoc oꝫ vt ꝯfortet v̄t⁹ i hac hora, ita vt sit fortꝭ ad faciēdā ꝯstrictionē vehemētem ad tussim [m]⌈sputi:⌋ h̄ nāqꝫ sputū est opatio, que cōplet duab⁹ v̄tutib⁹, q̄ꝝ vna est nālis maturatiua, ꝛ expulsiua ēt: ꝛ altera ē volūtaria expulsiua: ꝛ qn̄ nō ꝯfortant ambe, pol'e ē vt deficiāt a mūdificādo. Et scias ꝙ difficultas spuēdi nō est nisi ex v̄tute, qn̄ est debil'. Aut ex instr̄o, qn̄ instr̄m est lesuꝫ motu sui ip̄i⁹: aut ex motu vicini sui: Aut ē ex mā qum est subtil' valde: aut valde grossa: aut viscosa. Et in hmōi qdē dispōnib⁹, qn̄qꝫ accidit i pulmone sic̄ ebullitio, pp cōmistionem aeris cū mā inobediēte effusa ad pulmonē ꝛ ad cānā. Et qn̄ nō mundificat cum sputo in pleuresi vsqꝫ ad. xiiij. dies, tūc iā facit collectionē. Et qn̄ nō mūdificat vir⁹ post xl. dies, tūc iā cadit in pipneumoniā, ꝛ pthisim. Et qn̄qꝫ [n]⌈erūpit virus⌋ in. vij. Sꝫ in plib⁹ est in. xx. ꝛ. xl. ꝛ i. lx. Et qn̄qꝫ accidit ruptura an̄ maturationē, ppea q2 nā expellit māꝫ nocētē, pp suā multitudinē, aut acuitatē suā: aut pp cal'atem ꝯpl'onis etatꝭ, ꝛ tpis, ꝛ regiōis, ꝛ receptionē facientiū eruptionē ex ebibitis an̄ horā, ex pte erroris medici. Et ego dicā erūpentia, post: aut ex motu egri supfluo [o]⌈ꝛ maximo, sic̄ casu, aut tussi:⌋ Aut vociferatiōe: ꝛ illud est timorosum. Et qn̄qꝫ accidit, vt pmutet pleures ad pipneumoniā, ita vt recipiat pulmo mām apatis. Deinde non est bonū sputū eius, ꝛ retinet in ip̄o, q̄re apatur. Et qn̄qꝫ accidit, vt permutet pleures ad pthisim quādoqꝫ mediāte pipneumonia ſm modū quem dicturi sumus, ꝛ quādoqꝫ absqꝫ mediatione pipneumonie, immo vt vlceret mā, aut sanies resoluta ab ea, ſbam pulmonis acuitate, ꝛ malitia sua. Et quādoqꝫ accidit vt pmutet ad spasmū, ꝛ alcuzē, ita vt expellat mā ad neruos ꝯiunctos membro, in quo est apa: Nam membꝝ est neruosuꝫ: ꝛ hec pmutatio pernitiosa est [p]⌈deinde non sequunt⌋ cum ea reliqua signa bona. Et quādoqꝫ succedit pleuresi,

e † A. q

f A. est

g A. expuit

h A. Alia litera expuit

i A. almagaben

k A. Alia litera saniosa

l A. nisi digesta siue fuerit saniēs. Alia litera ꝛ nō est digestio, siue sanies fuerit, siue sputū sil'e saniei nisi ꝙ virtutes sunt ꝓstrate

m A. cuꝫ qua est sputum

n A. ꝯtingit pus. Alia litera mundificatur saniēs

o A. laboriose

p A. ꝛ nō iuuāt

⁊ ꝑipneumonie q̄ſi ſtupor in poſtremo adiutorij pa
tientis, ⁊ in domeſtico brachij eiꝰ, vſqꝫ ad extrema
digitoꝝ. Et qn̄qꝫ ꝑtrāſit ad ꝑtem cordis. Et accidit
a†[ ]tremor cordis, quē ſeqtur ſincopis: ⁊ ad
latꝰ cerebri, ēt in diſpōne reſolūonis an̄ collectionez,
⁊ in diſpōne collectiōis. Et qn̄qꝫ ꝑmutat̃ mā ad mē
bra apparētia, ⁊ fiunt exiture. Et qn̄qꝫ fit ꝑmutatio
eiꝰ hec cū penetratiōe ipſiꝰ in ſbas neruoꝝ, ⁊ corda/
rū, imo oſſiū. Et qn̄ d̄clinat ad loca iferiora, deinde
apiunt̃, ⁊ fiūt fiſtule, ⁊ ē illō ex cāis euaſiōis b[⁊ nō
ſt̃ fiſtule maligne nocitiue.] Et ſi d̄clinat ad iunctu
ras, ⁊ fiūt fiſtule, euadit ifirmꝰ ēt. Sꝫ qn̄ꝫ c[antiq̄t̃]
membꝝ, ⁊ ꝓꝑe qum nō eſt illic euātio alia cū ſterco
re, aut vrina groſſa, ꝑlī ſedimis: d[aut ꝑꝑ ſputum]
ꝑl̄me maturitatꝭ. Nam ſi fuerit aliquod hoꝝ, erit
ſalubriꝰ. Illud. n. ſiḡt paucitatē māei facientꝭ exitu/
ras: ⁊ poſſibil̃ eſt rectificatio eiꝰ cū maturatiōe. Et
exiture iſte qn̄ occultant̃, ⁊ ꝓfūdant̃, ſiḡnt nocumē
tū: ⁊ e[multiplicant̃] ꝓꝑe qn̄ redit mā ad ꝑl̄monē.
Et qn̄qꝫ accidit ex vehemētia febris, frequētia āhe
litꝰ: Et ex freq̄ntia anhelitꝰ, viſcoſitas ſputi: Spu/
tū. n. exiccat̃ cā anhelitꝰ freq̄ntis. Et qn̄qꝫ accidit
ex viſcoſitate ſputi, vehemētia laborꝭ, ⁊ additio iflā
matiōis. Et ex additiōe inflāmatiōis, freq̄ntia āhe/
litus: ⁊ ex frequētia anhelitꝰ, viſcoſitas ſputi, ⁊ nō
ceſſant ambe iuuar̃ ſe ſuꝑ malitiā. Querit̃ āt que
ſpēs ꝑipneumonie, ⁊ pleureſ, ſint d̄teriores: an illa
q̄ eſt i latere ſiniſtro vicina cordi, an illa q̄ ē i latere
dextro. Quidā. n. ponūt hāc eē deteriorē: ⁊ qdā po
nūt illā deteriorē eſſe. Veꝝ v̄itas eſt, ꝙ ꝓpinq̄ f[ꝑti
ſiniſtre] ē deterior. Sꝫ eſt ꝯueniētior, ad hoc, vt ma
turet̃, ⁊ recipiat reſolūonē, ſi fuerit de ꝓꝑetate eiꝰ vt
ſuſcipiat illō. Et illa q̄ remotior eſt g[a ꝑte ſiniſtra]
eſt ſalubrior: veꝝ ipſa eſt ex ꝑte reſolūonis, ⁊ maturi
tatꝭ magis iobediēs. Et qn̄qꝫ facit cadere in pleu/
reſim replo hūoꝝ, qn̄ accidit in ꝑte capitꝭ, aut parte
pectorꝭ: aut in qbuſdā venis h[ꝯiūctis ꝑtibꝰ] pecto
ris. Et qn̄qꝫ fac̃ ipſam poſſidere ml̄titudo potꝰ aq̄
f̃re ꝯſtringētꝭ mās: ⁊ frigus additū, queādmodū fa
cit ipſam euenire calitas vehemēs, ⁊ potꝰ vini puri
mouētis hūores, q̊s ebullire fac̃. Et raro qdē ꝑmu
tat̃ ꝑipneumonia ad pleureſim. veꝝ res eſt ꝯ̃rio: ⁊
cū hoc illud qn̄qꝫ ē, ⁊ alleuiat̃ cū eo ꝯſtrictio anhe/
litꝰ alleuiatōe aliq̄. Et pleureſ qdē ꝑl̄m accit in au
tūno, ⁊ hyeme, ⁊ ꝓꝑe poſt ver hyemale, ⁊ multipli
cat̃ in v̄e hyemali, ⁊ exſufflatiōe ſeptētriōis ꝑꝑ mul
titudinē ſuꝑfluitatū: aut ꝑꝑ coarctationē ſuꝑfluita/
tū: ⁊ multiplicant̃ cuꝫ eo dolores lateꝝ, ⁊ coſtaꝝ, ⁊
ꝓꝑe ſucceſſiōe meridiei, ⁊ i eſtate. Et quꝫ exſufflat
meridies miorat̃ valde: veꝝ quꝫ ē eſtas auſtria plu
vioſa, ⁊ ſil̃r autūnꝰ ml̄tiplicat̃ i fine autūni i hn̄tibꝰ
cholerā, pleureſ. Scd̄ꝫ formā v̄o aliā ab hac, pleu
reſ miorat̃ in aeribꝰ, ⁊ regiōibꝰ, ⁊ v̄etꝭ meridiāis.
Et miorat̃ ēt in mlieribꝰ, q̄ mēſtruant̃: qm̄ ꝯplones
eaꝝ declināt ad hūiditatē abſqꝫ cholā. Et qn̄ accit
ꝓgnātibꝰ, ē ꝑnitioſū, ⁊ miorat̃ in d̄crepitꝭ, nā ſi acci
dat, iterfic̃ ꝑꝑ d̄bilitatē v̄tutū ipoꝝ i ſpuēdo, ⁊ mun
dificādo. Et pleureſ qdā qn̄qꝫ aſſimilat̃ apati epiſ.
Nā ſuſpēſoria quꝫ extēdunt̃ ꝑꝑ apa epis, ꝑueīt illō
ad velamē, ⁊ pāniculū, ⁊ ſentit̃ in ipo dolor, ⁊ ꝑue/
nit ad ꝯſtrictionē anhelitꝰ: q̄re nec̃ariū eſt tibi vt co
gnoſcas d̄riam iter ea vtraqꝫ, Et qn̄qꝫ aſſimilat̃ ſir
ſen. Et pleureſ qn̄qꝫ iterficit ꝑꝑ magnitudinē acci/
dentiū eiꝰ, ⁊ qn̄qꝫ interficit ꝑꝑ ꝓ̄focationē. Et qn̄qꝫ
iterficit cū ꝑmutatiōe ad ꝑipneumoniā, ⁊ pthiſim,
aut ſincopim, aut aliō ex eis q̄ dicta ſunt. Et ſcias
ꝙ pleureſ qn̄ aſſociat̃ ei ſputū ſanguis, eſt ſilis hy/
dropiſi cui aſſociat̃ febris. Indiget ergo ꝓmū ⁊ eſt

a†A.ex co

b A. Alia litera ſꝫ ſūt fiſtule ma/ ligne tꝑales ſeu cronice
Alia litera mali gne ambl̃atiue

c A. paraliticat̃

d A. cum ſputo

e A. recidiuatio nem vel deterio rationem

f A. ex ꝑte loci

g A. ex parte loci

h A. effundenti/ bus ad partes

pleureſ cura ſtiptica ꝑꝑ ſputū ſāguis i[ledēte ſm̄]
pleureſim. Sic̄ ſm̄ idiget cura calefaciēte ⁊ exiccā/
te: aut exiccāte eq̄li ſꝫ hydropiſiꝫ, ⁊ hūectāte ifrīa
te ꝑꝑ febrē. Et multotiēs ē cā pleureſ ⁊ ꝑipneumo/
nie aſſumptio ciboꝝ groſſi nutrimēti, ingroſſantis
k[nutrimētū] ſic̄ alcānabit: q̄re expellit̃ ad ꝑtes mā
mille ⁊ lateris: Et cura l[qdē materie ſubtil̃ eſt] cū
balneo: ⁊ exeunti ex eo det̃ oxymel velociter, ⁊ alie
net inunctionem que fit fricando cū oleo: qm̄ eſt at
tractiua: Et qn̄qꝫ excuſat̃ ꝑ hec a phlebotomia.

De ſignis pleureſis. Cap. ij.

Pleureſ puī ſiḡ ſtm †[ ]ma
nifeſta ⁊ ſt̃ febrꝭ iſeꝑa/
bil̃ ꝑꝑ vicinitatē cordis. Et ſm̄, eſt do
lor pūgitiuꝰ ſb coſtiſ, qm̄ mēbꝝ ē pāni
culoſuꝫ, ⁊ ml̄totiēs n̄ appꝫns niſi apō
āhelitū. Et qn̄ꝫ ē cū pūctura tēſio: ⁊ qn̄ꝫ ē n[ꝑl̄m.]
Et tēſio qdem ſiḡt ml̄titudinē: ⁊ pūctura fortitudi/
nē i penetratōe, ⁊ mordicatōe. Et tertiū ē ꝯſtrictio
āhelitꝰ ꝑꝑ coarctatiōez fcām ab apate, ⁊ ꝑuitas, ⁊
freq̄ntia eiꝰ. Et q̄rtū ē pl̄ſus ſerrinꝰ o†[ ]cꝰ qō
diuerſitas augmētat̃, ⁊ egredit̃ ab ordie apō ſtatū,
ꝑꝑ debilitatē v̄tutis, ⁊ multitudinē māei. Et qn̄tū
eſt tuſſis: qn̄qꝫ. n. accidit in ꝓ̄ncº huius egritudinis
tuſſis ſicca: deide cū ſputo: ⁊ qn̄qꝫ eſt hec tuſſis i ꝓ̄n
cipio rei cuꝫ ſputo, ⁊ eſt laudabile valde. Et tuſſis
qdē nō accidit, niſi ꝓꝑea ꝙ pulmo ledit̃ ex vicinita/
te. Ampliꝰ reſudat ad ipꝫ id, qō reſudat ex mā egri
tudis: q̄re idiget ſputo eiꝰ: Q̄ō ſi r̄ſoluat̃ tota, ⁊ re
ſudet, tūc iā mundificat̃ illud qō collectū erat. Et
cū ea qdē q̄ pura eſt, non eſt pulſatio: qm̄ mēbꝝ eſt
ꝓ̄uatū multitudine arteriaꝝ. Ampliꝰ qm̄ pleureſ
eſt ſilis apati epiſ ꝑꝑ tuſſim, ⁊ febrē, ⁊ ꝯſtrictionem
anhelitus, ⁊ ꝑꝑ tēſionē ſuſpēſorioꝝ, ⁊ expl̃ſionē do/
loris ad pāniculū coopientē, oꝫ vt diſtinguat̃ inter
vtraqꝫ. Et iteꝝ ſimilat̃ ꝑipneumonie ꝑꝑ illud, ⁊ ꝑꝑ
ſputū: q̄re oꝫ vt diſtinguat̃ iter ipſaꝫ ⁊ illā. Et iterū
d̄ria iter apa epiſ ⁊ pleureſim eſt: qm̄ pulſus i apate
epis eſt vndoſus, Et dolor eſt ḡuatiuus, non pūgi/
tiuus: Et facies eſt conuerſa ad citrinitatē malā: Et
tuſſis eſt abſqꝫ ſputo, immo tuſſiſ eſt ſicca tarda: Et
qn̄qꝫ denigrat̃ lingua eiꝰ ꝑ citrinitatē: Et vrina eſt
groſſa hydropica: Et egeſtio eſt epatica: ⁊ ſentitur
ḡuitas in latere dextro ⁊ nō cōprehēdit ipm̄ tactus
p[cū dolore:] Et qn̄qꝫ eſt in apate epis ſolo ſilis lo
ture carnis recētis ꝑꝑ debilitatē v̄tutis. Et qū apa
eſt in gibboſitate ſentit̃ in q[carne] ꝑl̄m: ⁊ ſi eſt icō
cauitate r[detegit̃] ab eo anhelitus inobediēs, qū
ſignificet rē ḡuem ſuſpēſam: Et ꝯſtrictio anhelitus
in apate epis, eſt ſilis in horis: non vehemēs valō.
Pleuretici v̄o tuſſis eſt cū ſputo: ⁊ dolor eiꝰ eſt pū
gitiuus, ⁊ eiꝰ vrina eſt bone ſb̄e, ⁊ color eius eſt opti
mus, ⁊ conſtrictio anhelitus eius eſt vehemēs: ⁊ ē
ꝑueniēs ad additionē ſ[ꝑl̄imā:] Et d̄ria iter ea am
bo, ⁊ inter ꝑipleumoniam, ēt eſt qm̄ pulſus ꝑipleu/
monie eſt vndoſus ⁊ dolor eiꝰ eſt grauatiuꝰ, ⁊ ſtri/
ctura anhelitꝰ eiꝰ eſt vehemēs, ⁊ anhelitꝰ eiꝰ eſt ca/
lefactus, ⁊ ſiḡ alia: Et qm̄ cū pleureſi qn̄qꝫ accidūt
acc̄ntia ſirſen horrēda, ſic̄ ꝑmiſtio intellectuſ, ⁊ alie
natio, ⁊ frequētia anhelitꝰ, ⁊ tremor cordis, ⁊ ſin/
copis: ⁊ que ſunt minora illis, ⁊ prauitas anguſtie,
⁊ multitudo rixe, ⁊ vehemētia ſitis, ⁊ alteratio colo
ris faciei ad colores diuerſos, ⁊ vehemētia febris,
⁊ vomitus cholē: ⁊ cā in iſtis acc̄ntibus eſt cōitas
pectoris cum ꝓ̄ncipalibus mēbris, ⁊ vicinitas eoꝝ
oꝫ vt diſtinguat̃ inter vtraſqꝫ res. ſ. ſirſen ⁊ birſen.
Et d̄ria igit̃ eſt, ꝙ ꝑmiſtio itellectus accidit in ſir/
ſen in ꝓ̄mis: deide vehemētia fiūt in ipſo reliq̄ acci/

i A. ⁊ cura lenifi/ cante propter

k A. ſanguinem

l A. eiꝰ ē ſubtilia tio materie

m †A. quinqꝫ

n A. plurima

o †A. cauſa di/ uerſitatis

p A. cāns dolorē

q A. tactu

r A. diſtinguit ipſum

ſ A. continuam itavt manifeſtet̃ in oībꝰ ſex horis ſenſibil̃ additio plurima
Alia litera in oibus ſex ho/ ris diuerſitas ad ditionis plurie

dentia, ꝛ est anhelitus in eo sanior: ꝛ postponit᷑ cor ruptio anhelitus a ꝑmistiõe. ꝛ sunt cum eo accñtia ipsi⁹ ꝓpria, sic̃ ẽ rubedo oculoꝝ, ꝛ attractio eoꝝ ad supiora. In birsen ṽo postponit᷑ ꝑmistio itellect⁹: ꝛ qñqꝫ nõ est nisi iuxta mortẽ: imo ẽ rõ ei⁹ icolumis. Ueꝝ in ipo p̃cedit alteratio anhelit⁹, ꝛ ei⁹ malitia, ꝛ ẽ in ꝑncipio tẽsio in mirac ad supiora, ac si trahat᷑ ad ap̃a, ꝛ dolor pũgitiu⁹. Et ex dĩa in h̄ est, ꝙ pul/ sus in sirsen est magnus, declinãs ad raritatẽ. Et in pleuresi ꝑuus, ad freq̃ntiã, vt succurrat᷑ ꝑuitati: Et pleures᷑ qñ fit vehemẽtior, vehemñtiora fiũt accñtia p̃dicta cũ ea, ꝛ siccat᷑ lingua cũ ea, ꝛ exasꝑat᷑. Quꝫ q̃ augmẽtat᷑, accit rubedo in facie, ꝛ ocul', ꝛ inq̃etu do vehemẽs, ꝛ corruptio ãhelit⁹, ꝛ ꝑmistio itell'us, ꝛ sudor itersect⁹: ꝛ qñꝫ ꝑducit ad fluxũ vẽtr] malũ.

De signis eius que est pura ꝛ non pura. Cap. III.

Cum nõ est pleures᷑ pura, imo est in pãniculo velãte costas, ꝛ lacer to extriseco, hẽt signa: ꝛ sit᷑ dolor i ea, ꝛ nocumẽtũ ad terminũ: Illã nãqꝫ q̃ fit i pãniculo extriseco, cõprehẽdit tactus. Et qñqꝫ cõicat ei cut], ꝛ appet visui, ꝛ qñꝫ rũpit᷑ ex/ teri⁹, ꝛ nõ facit sputũ. Et hec eruptio qñqꝫ fit nã, et qñqꝫ fit arte. Et cũ illa q̃ fit in lacerto extriseco, ẽ pl' satio. Nã si sentit᷑ cũ attractõe aeris ẽ i lacerto dila/ tãte: ꝛ si sentit᷑ i reditu, ẽ i lacerto ꝯstrigẽte: Et iã ꝺñ dim⁹ qm̃ ambo iueniunt᷑ in duab⁹ tunicis simul. s. itrinseca ꝛ extriseca: Et ᵃ⌈ ꝯprehẽsio ⌋ẽt cõprehẽdit hũc modũ pleures᷑, q̃ nõ est pura: Et in hac qdẽ nõ pura, nõ est ex dolore pũgitiuo, ꝛ ex ꝯstrictiõe anhe lit⁹, ꝛ tussi, ꝛ ex duritie pulsus, ꝛ serinitate ei⁹, ꝛ ve hemẽtia febris, ꝛ accñtiũ ei⁹, qꝺ est in pura: ꝛ qñqꝫ ẽ pulsus lenis. Et qñqꝫ ẽ se. ꝑꝑ ap̃ata i alijs locis a p̃dictis: aut ᵇ⌈ ꝑꝑ cãꝫ aliã sic̃ sputũ saniosuꝫ ⌋aut ali ud, ꝛ nõ ẽ pleuresis: quꝫ nõ sit᷑ illic dolor pungitiu⁹, ꝛ pulsus serin⁹, ꝛ reliq̃. Et in nõ ṽa existit ᶜ⌈ subtus pectinẽ plãte ⌋dolor. Et in pura q̃ ẽ in velamie di/ stinguẽte, ẽ dolor declinãs ad ᵈ⌈ ossa pector]: ⌋ꝛ est ꝑmistio rõnis in ipsa, ꝛ fiũt vehemẽtiora accñtia, ꝛ dolor, ꝛ difficl'tas anhelit⁹: ꝛ nõ est ᵉ⌈ vehemẽtia ⌋ febr] ꝛ velocitas sic̃ i alijs. Immo qñqꝫ postponit᷑ vsqꝫquo putrefiat suꝑfluitas: ꝛ fit fort] se. valde: Et si ẽ i pãniculo tegẽte pect⁹, dolor ẽ vsqꝫ ad furcl'as. Et diuersificat᷑ dolor ꝑꝑ diuersitatẽ tact⁹ ꝑtiũ pãni/ culi furculaꝝ, ꝛ ꝑꝑ diuersitatẽ ꝑtiũ in sensu: ꝛ nõ est cũ ea pulsatio dio: ꝛ dolor declinãs ad ᶠ⌈ ꝑtes tho/ racis ⌋ẽ ꝑꝑ ap̃a in velamine distinguente. Et qñqꝫ est ꝑꝑ euẽtum ap̃atis in instr̃is mẽbroꝝ carnosoꝝ, que sunt in costis, ꝛ nõ est in eo multus timor.

ᵃ A. cõpressio

ᵇ A. Alia litera aut ẽ res alia si/ cut sputum ca/ tarrale

ᶜ A. subt⁹ pecti nẽ spatule

ᵈ A. serasit᷑

ᵉ A. velocitas ve hementie

ᶠ A. serasit᷑ qñqꝫ

De signis malis, ꝛ signis saluis. Cap. IIII.

Significãt salutẽ ei⁹ sputũ faci/ le, velox. matuꝝ. ꝛ ẽ albũ, planũ, eq̃le. ꝛ pulsus q nõ ẽ vehe/ mentis duritiei, ꝛ serrinitat], ꝛ paucitas doloris, ꝛ reliq̃ accñtia ꝛ incolumitas somni ꝛ anhelit⁹, ꝛ receptio cure, ꝛ ꝙ eger tollerat illꝺ qꝺ patit᷑, ꝛ eq̃litas calitat] in corpe cũ ᵍ⌈ eq̃lita/ te ⌋, ꝛ ꝑuitas sitis ꝛ ʰ⌈ tristitie. ⌋Et sil'r sudor, ꝛ vri/ na, ꝛ egõ ſm dispõnẽ laudabilẽ: ꝛ digestio vrine est signũ bonũ in ipsa: sicut ei⁹ malitia est signũ maluꝫ valde. Et malitia egõnis, ꝛ fetor ei⁹, ꝛ vehemẽtia citrinitatis ei⁹ est signũ malũ: Et apparitio fluxus sanguis nariũ, est ex signis bonis vltimis in pleure si. Et malũ est vt sint accñtia ei⁹, ꝛ siḡtiões ipsi⁹, ve hemẽtia, ꝛ fortia, ꝛ sputũ retẽtũ, aut tardũ, ꝛ nõ est digestũ: aut rubeũ pure: aut plũbeuꝫ: aut nigꝝ: aut addit᷑ viscositas ei⁹, ꝛ difficultas, ꝛ ꝯstrictio: ꝛ est ſm ꝯ̃riuꝫ reliquoꝝ q̃ numerauimus in bono. Et ex

ᵍ A. lenitate

ʰ A. angustie

signis malis est, vt sit illic vrina feculẽta, nõ eq̃lis, ꝛ est sanguinea, sig̃ns inflãmationẽ ꝯmissuraꝝ cere/ bri. Et ex signis malis, ẽ vt sit illic cal'as vehemẽs, ꝛ ꝓprie qñ est cum frĩtate in extremitatib⁹: ꝛ dolor tendens ad posteriora, ꝛ additio doloris, qñ eger dormit suꝑ latus. ⁱ†⌈ ⌋Quꝫ ergo accidit ei, aut ᵏ⌈ pleuretico diuersitas ⌋in fine ei⁹ significat ꝙ epar iam debilitatum est, ꝛ est malũ valde: ꝛ est in ꝑncipio sui signũ bonũ: imo est res iuuãs. ˡ⌈ Diuer sitas aũt ⌋q̃ venit post illud, ꝛ nõ remouet᷑ cũ ea dif ficultas anhelit⁹, ꝛ ᵐ⌈ tristitia ⌋fortasse interficit in q̃rto, aut ante ip̃m. Et tremor ⁿ⌈ q est sub thorace ⌋ in pleuresi ml'totiẽs siḡt cõmistionẽ rõnis cũ cõitate velamis. ᵒ†⌈ ⌋ꝛ ᵖ⌈ qñqꝫ ⌋sit iste mot⁹ ex materijs velaminis: ꝛ mot⁹ ᵠ⌈ eius ⌋ſm pl'm in hꝺ egritudine est mot⁹ ascẽdẽs. Et ex signis malis est, vt ꝓfundent᷑ exiture ꝓcedẽtes a pleuresi absqꝫ seda tione febris, ꝛ nõ sit sputũ bonũ: Nã illud siḡt mor tẽ, ꝑꝑ illꝺ qꝺ est in eo ꝓculdubio de reditione mãei ad ꝓfunduꝫ. De signis ṽo bonis ꝛ mal' q̃ sunt post suppurationẽ, singulare faciem⁹ capl'm. Et scias ꝙ pleures᷑, quꝫ nõ est in ea sputũ, tũc est aut debil' val de, aut mala fraudulẽta. Nã aut nõ est cũ ea multi/ tudo mãei, de q̃ sit curãdũ: aut ẽ inobediẽs ad spuẽ dũ maligna. Inq̃t Hip. multotiẽs est sputũ bonũ fa cile, ꝛ sil'r anhelit⁹, ꝛ sunt illic alia siḡ mala morta/ lia. sicut spẽs in q̃ est dolor ad posteriora: ꝛ est q̃si sit dorsum patiẽtis eã, dorsuꝫ verberati: ꝛ est vrina ei⁹ sanguinea. saniosa: ꝛ raro fit btũs: imo morit᷑ inter q̃rtũ, ꝛ. vij. ꝛ raro ꝓtendit᷑ vsqꝫ ad. xiiij. ꝛ in pl'ibus quꝫ ꝑtrãsit. vij. sanat᷑: ꝛ multotiẽs appet iter hume ros patiẽtis ipsaꝫ, rubedo, ꝛ calesit spatula ei⁹, ꝛ ñ põt q̃escere. Si aũt calefiat vẽter ei⁹, ꝛ egrediat᷑ ex eo egõ citrina, morit᷑: nisi ꝑtrãseat. vij. Et qñ ad ip̃ꝫ festinat sputum pl'aꝝ spẽꝝ, ꝛ diuersoꝝ coloꝝ, ꝛ de/ inde vehemẽtior fit dolor, morit᷑ in tertio: ꝛ si nõ, sa nat᷑. Et spẽs alia est, cũ q̃ sentit᷑ pulsatio extẽsa a fur cul' vsqꝫ ad crura, ꝛ est ʳ†⌈ ⌋ in ipsa vrina aquosa cũ q̃ non est sedimẽ ˢ⌈ ꝛ sputũ ⌋ ꝛ est mortalis ꝓpter declinationem materiei ad ca put. Si autem ꝑtransit. vij. sanatur.

De signis horarum eius. Cap. V.

Cum nõ est sputũ, aut adest sputũ sb̃ tile, aut ꝑuum, aut illud quod noiat᷑ saliua, ſꝫ ꝙ dicturi sum⁹, ẽ in ꝑn cipio, ꝛ quꝫ augmẽtant᷑ accñtia, ꝛ au/ gmẽtat᷑ sputũ, ꝛ icipit remoueri a sb̃tili tate, ꝛ addit᷑ i spissatiõe, ꝛ in facilitate, ꝛ icipit rẽo/ ueri a rubedie ᵗ⌈ ad albedinẽ ꝛ ⌋si ẽ mã decliuis ad citrinitatẽ, ꝛ est ꝓportional' rubedini, ẽ i augmẽto: ampli⁹ quꝫ eger expuit sputũ facile matuꝝ, ſꝫ ꝙ di xim⁹ de maturitate, ꝛ ẽ pl'ꝫ, ꝛ dolor ẽ leuis, tũc istꝺ ẽ stat⁹, ꝛ hora euẽt⁹ maturitat] itegre. Deide qũ spu tum incipit minui cũ sb̃a illa, aut illa facilitate, ꝛ cũ ꝑuatiõe doloris, ꝛ diminutiõe accñtiũ, tunc iã ꝺcli/ nat. Qũqꝫ retinet᷑ sputum post remotionẽ illorum accidentiũ oino, tunc iam completur declinatio.

De signis spẽꝝ eius ſm cãs ipsius. Cap. VI.

Tres qb⁹ siḡtur cã efficiẽs pleu/ resim, sunt sputum, ꝛ color eius, qũ est simplicis coloris, aut ꝑmisti coloris, ꝛ ex loco doloris, ꝛ ex febre, et vehemẽtia ei⁹, ꝛ ꝑoxismo ipsi⁹. Sputũ nãqꝫ qũ ẽ rubeũ siḡt sanguinẽ: ꝛ qũ est ad citrinita/ tem decliue, siḡt chol'am. ꝛ flauũ, siḡt ꝯgregationeꝫ amboꝝ. ꝛ qñ est ad albedinẽ decliue, ꝛ non est ma/ tuꝝ siḡt phl'a. ꝛ qñ est tendens ad nigredinẽ: ꝛ plũ/ beitatem, ꝛ non est ꝑꝑ tincturaꝫ exterius ex fumo,

ⁱ †A. infirmum

ᵏ A. aut habenti peripneumoniã fluxus ventris

ˡ A. fluxus aũt ventris

ᵐ A. angustia

ⁿ A. vel iectiga/ tio q̃ est sub se/ rasit᷑

ᵒ †A. ad caput

ᵖ —— A.

ᵠ A. carum

ʳ †A. saliua mũ/ da cum q̃ nõ est mixtio turbida, ꝛ

ˢ —— A.

ᵗ —— A.

aut filiibus illis, figt meliam. Et itez dolori phl'a/
tica, ⁊ melica ſm pl'm eſt deſcēdens, ad lenitatē ten
dens. Et in alijs duob⁹ eſt aſcendens inflāmat⁹. Et
rurſus ſi fuerit febris fortis, vehemēs, erit ex mate
rijs calidis: ⁊ ſi fuerit non vehemens, erit ex mate/
rijs decliuibus ad frigus, q̄ztūcūq̧ fuerit. Et qñz
a[ſigt per paroxiſmos ſignificationem bonam.]

De ſignis permutationis eius. Cap. VII.

QUando nō expuit ſputū lauda/
bile, velox, ⁊ nō mūdifi
caẗ in. xiiij. dieb⁹, tūc iam pmutaẗ ad
collectionē. Et ſigt initiū ei⁹ in aſcēſio/
ne, vehemētia doloris ꝑus, ⁊ difficl'tas
anhelit⁹, ⁊ ꝯſtrictio ei⁹, ⁊ duplicitas ipi⁹ apud dila
tationē cū puitate, ⁊ vehemētia febris. ⁊ aſpitate lin
gue ꝓprie, ⁊ ſiccitate tuſſis ꝑꝑ viſcoſitatē materiei,
⁊ ſpiſſitudinē velamis, ⁊ debilitatē v̄tutis, ⁊ caſus
appetit⁹, ⁊ pmiſtio rōnis, ⁊ vigilie, ⁊ g̃uitas q̄ ſen/
tiẗ in loco illo. Et qñ collectiōez facit, ⁊ cōpleẗ col
lectio, geſcūt dolor, ⁊ febris, ⁊ augmentaẗ g̃uitas.
Qūq̧ rūpit, accidit tremor diuerſus, ⁊ dilataẗ pul
ſus cū diuerſitate ſui, ⁊ cadit v̄tus, ⁊ debilitaẗ āhe/
litus: ⁊ multotiēs accidit febris vehemēs ꝓpterea
q2 mā mordicat mēbra, ⁊ mordicat apa. Qūq̧ rū/
piẗ, deinde non mūdificaẗ a die rupture vſq̧ ad. xl.
dies, ꝑducit ad pthiſim. Et ruptura ſanioſi in die
vij. ē ex eis q̄ b[noiant in]raro. Et pl'm ei⁹ poſt il/
lud, vſq̧ ad. xx. ⁊. xl. ⁊, lx. Et q̄zto plus fiūt accñtia
collectiōis vehementiora, erit eruptio velocior. Et
q̄zto plus fuerint leuiora, erit eruptio tardior: ⁊ ꝓ/
prie febris exñs de ſūma accñtiū. Et qñ apparēt ſig̃
timoroſa, ⁊ tu iā teſtificat⁹ es ſig̃tionē laudabilē in
ſputo, ⁊ alijs, tūc nihil timeas: qm̄ eoꝝ euētus ē cā
collectiōis, nō ꝑꝑ cām aliā. Et ois pleureſ, cuius
dolor nō qeſcit ꝑ ſputū, neq̧ c[minutionē]neq̧ per
alia, tūc ſpa ex ea ſanioſitatē, aut mortē: añ ipaz, ſz
reliq̄s ſig̃tiōes. Et cū videris pulſus tenſionē vehe/
mētē fieri, ⁊ ꝓꝑe qñ ei⁹ freq̄ntia fit fortꝫ tc illō idica
bit d[mortē, ſi v̄t⁹ fuerit d̄bil'. Et]ſi v̄t⁹ fuerit fortꝫ,
e[tc ipa pmutabiẗ]ad pipleumoniā, ⁊ empima, ⁊
pthiſiz. Et ad ſūmū qñ illic ē ſig̃tio v̄tutꝫ ⁊ icolumi
tatꝫ, deide ñ qeſcit dolor cū ſputo, aut ſol'one v̄ētrꝫ,
⁊ phl'omia, ⁊ vaporatiōe, tc ipa ē magꝫ d̄clinis ad
f[empima.]Sz ſi ñ fuerit ſig̃tio icolūitatꝫ fixiōis
v̄tutꝫ, ⁊ fixiōis appetit⁹, ⁊ alioꝝ, tūc illō ſig̃bit ꝙ ē
mōtal': ⁊ idicabit ſincopi ꝑus, q̄zuis appetit⁹ cadat
ſm pl'm apud rupturā. Et rubedo maxyllaꝝ am/
baꝝ eſt ꝑꝑ illud, qd̄ ad eas aſcēdit ex vapore, ⁊ ca/
leſiūt digiti ꝑꝑ illud ēt. Et qñ rumpiẗ ad amplitu/
dinē pectorꝫ, facit meditari alleuiationē aliq̄b⁹ die/
b⁹: deide g[malificat diſpōnez ei⁹.]Qum ergo rū
piẗ vides pulſuz ſm ꝙ indicauim⁹ iam debilitatuz
h†[ ]⁊ tardatū, ⁊ rarificatū ꝑꝑ reſol'onez
v̄tutꝫ cum euacuatiōe, ⁊ extinctiōe caliditatꝫ innate.
Et accidit ēt ſicut dixim⁹ tremor, quē ſeq̄tur febris
cā mordicationis humoꝝ. Si ergo fuerit mā aptio
nis plurima: ⁊ v̄tus debilis, ꝑducit ad pnitiem. Et
ſcias ꝙ qñ virt⁹ eſt debilis, ⁊ tenſio, ⁊ frequētia ve/
hemētiores fiūt, tunc iſtud ſicut ſciuiſti, portēdit ſin
copiz. Et ſi eſt freq̄ntia minor illa, ⁊ minor ea quā
fecit ipa pleureſ, tc qñq̧ idicat ſubet, i[⁊]ſpaſmū,
aut tarditatē maturatiōis. Et ſubet qd̄ nō accidit,
niſi ꝓpea ꝙ cerebꝝ recipit vapores humidos, q ſūt
ꝓculdubio non cū acuitate illa k[neq̧ freq̄ntia pul
ſus in ea eſt]valde. Et cerebꝝ qdem recipit eos ꝑꝑ
debilitatē ſuam ab expulſiōe eoꝝ in neruis. l†[
]Et ſig̃t tarditatē ſuppurationis ꝑꝑ groſſitu/

a A. ꝑ poxiſmos ſignificatiōe bo/na

b A. accidunt

c A. ꝑ phl'omiaz neq̧ ꝑ ſol'onem ventris

d —— A.

e A. permutatio nem

f A. ſanationem

g A. mala fit di/ſpoſitio eius

h† A. ⁊ dilatatū

i A. Alia litera aut

k A. ⁊ ſi nō, eſſet frequēs pulſus

l† A. Et accidit ſpaſmus ꝑꝑ for/titudinē cerebri ſupra expulſio/nē eoꝝ i neruis

dinem materiei. Et m[qñ ipſa non pmutatur, tūc]
cerebꝝ ⁊ nerui fortes non recipiūt ipſaz. Et qñq̧
indicat ſpaſmū, ⁊ illud qñ ꝯſtrictio anhelitus vehe
menter fit fortis, ⁊ febris non eſt fortꝫ. Et qñ vides
egritudinē iā n[ſedatā]parumꝑ, ⁊ occultatā, ⁊ nō
eſt illic ſputū, tūc fortaſſe minuiẗ mā cuz vrina: aut
cū egeſtione: o[aut apparitiōe ſol'onis ventris cho
lerice ſubtilis: aut apparitiōe vrine groſſe.] Si aūt
illud non fuerit, tūc apparebit exitura. Nā ſi vide/
ris tenſionē ad mirac, ⁊ hypocondria, ⁊ p[cutem]
⁊ grauitatem, indicabit illō exiturā apud inguina,
⁊ crura. Declinatio eius ad ambo crura, eſt vehe/
mens ſignificatio ad icolumitatē: ⁊ in hmōi qdem
ꝑcepit. Hip. ſol'onez v̄ētris fieri cū helleboro. Qd̄
ſi videris cū h̄ difficultatem anhelit⁹, ⁊ ꝯſtrictionē
pectorꝫ, ⁊ ſoda, ⁊ grauitatē in furculis, ⁊ māmillis,
⁊ brachio, ⁊ calitatē ad ſupiora, portēdet illō decli/
nationē māei ad ꝑtes auriū ⁊ capitꝫ. Et ſi fuerit di/
ſpoſitio hec, ⁊ nō appuerit apa, neq̧ exitura in his
ꝑtib⁹, tūc mā declinabit ad cerebꝝ ipꝫ ⁊ interficit.

Sermo aggregatus ex ſputo. q†[ ]

Cap. VIII.

LAudabilius ſputuz ē, qd̄ ē
facili⁹, ⁊ velo/
cius ⁊ pl'm, ⁊ magis matuꝝ, qd̄ eſt al/
bū, planū eq̄le, in quo nō eſt viſcoſitas:
imo eſt eq̄lis ſubſtātie. r[Aut]qd̄ ē ꝓ/
pinquū huic maturatiōi, ſ[⁊ cū quo nō eſt pmiſtio
intellect⁹, ⁊ nō fuerint añ ipm vigilie:]aut accidēs
aliud malū. Et ſeq̄tur, ſputuz illud qd̄ eſt decliue in
primis dieb⁹ ad rubedinē, ⁊ decliue ad citrinitatē,
⁊ poſt illud ad ſpumoſum. Et ſpumoſitatꝫ qdem cā
eſt, vt ſit res parua humorꝫ ſubtilis, cui admiſcetur
aer plurimus, ⁊ ſit ei⁹ cōmiſtio vehemēs valde, q̄z/
uis ſpumoſuz nō ſit illi⁹ bonitatꝫ: Jmmo eſt decliue
ad malitiā. Et deteri⁹ eo in ꝑncipio eſt rubeum pu
rum, ⁊ citrinū purum igneū, ⁊ ex malis valde eſt al
bum viſcoſum rotūdū, ⁊ deterius oium eſt nigruz:
⁊ ꝓprie illud, qd̄ eſt fetidum ex eo, ⁊ citrinuz eſt me
lius nigro, ⁊ groſſo t[g̃dato vel]rotūdo, ⁊ rotūdū
eſt melius v[non rotūdo. Et ſi fuerit malum, tunc
erit]ſignificatio groſſitudinis materiei, ⁊ dñij cali
ditatis, ⁊ ſignificat cum lōgitudine egritudinis qd̄
ꝯuertitur ad pthiſim. Et rubeuz eſt melius citrino:
qm̄ ſanguis nālis ipſe, ⁊ phl'a eq̄le, ſunt leuioris la/
teris, q̄z chol'a aduſtiua, ⁊ corroſiua. Et viride ſigni
ficat ꝯgelationē, ⁊ aduſtionē vehemētē, ⁊ nō remo
uet iudiciū malitie ſputi in ſub'a ſua, facilitas exit⁹
eius, ⁊ fetidum qdem eſt malū. Et expuere hmōi
mala, eſt ꝑꝑ multitudinem, non ꝑꝑ maturationem.
Et omne ſputum cum quo nō qeſcit nocumentum,
eſt non bonum. Et ex ꝯſuetudine qdem eoꝝ eſt, vt
nominent puꝝ, cui nihil extraneū admiſceẗ matu/
rū: aut nihil ſanguis: aut nihil cholere: aut mel'ie ſa
liuā, ⁊ non nominātipm ſputum. Et hmōi quando
ꝑſeuerat, ⁊ non permiſceẗ ei aliq̄d neq̧ accidit ei di
ſpoſitio, que ſignificet ꝙ humor eſt habens matu/
rationē, tunc ſignificat longitudinē egritudis, ⁊ qñ
eſt cum ꝑuatione maturationis, malum, ſig̃t pnitiē.
Et ad vltimum ſputum ſig̃t ſuo colore, ⁊ ſignificat
ſub'a ſua ex groſſitudine ⁊ ſubtilitate ſua: ⁊ ſignifi/
cat ſua figura in rotūditate ſua, ⁊ ñ rotūditate ſua,
⁊ ſignificat ſua q̄ztitate in multitudine ⁊ paucitate
ſua. Et ſputū qdē ſalſum ſig̃t catarrum corroſiuū,
⁊ ſputum humoris groſſi, imo puris, qñq̧ fit nō ꝑꝑ
cām vlcerum pulmonis, immo ꝑꝑ cām humiditatū
x[pectoralium dñantium]in corporibus eorum,
qui pertranſeūt. xxx. vſq̧ ad. xl. ⁊ dimittunt exerci/

m A. ꝙ ipſa non pmutaẗ eſt, qm̄

n A. alleuiatam

o A. q̄re apparet ſol'o v̄ētris cho/lerica ſubtil' aut apparet vrina groſſa.

p A. caliditatem

q† A. q icipit in ſcdo aut i tertio

r A. Alia litera Et

ſ A. ſedat permi xtionem rōnis ſi fuerit añ ipſum aut vigilias

t —— A.

v A. nigro q̄zuis ſit maluz ⁊ eius ſignificatio eſt Alia litera Et album groſ/ſuz rotūdū ē me li⁹ rubeo, q̄zuis ſit malū, ⁊ ſigni/ficet groſſitiem materie ⁊ dñiuz ſuꝑ caliditatem

x A. Alia litera virulētaꝝ adue/nientium

a A. expuuntur

tium: q̄re aggregant̄ in spatio pectoris, ⁊ [a] ⌈proce/ dūt⌋ ⁊ accidit eis hydropis in spatio .xl. dierū vsq̄ ad .lx. ⁊ non est in ea plurimum mali.

¶ De crisibus pleures. Cap. IX.

b A. fiat crisis

Quando spuit in die p̄mo aliqd subtile, nō maturū, tunc sperat̄ vt matureī in q̄rto, ⁊ [b] ⌈descen/ dat⌋ in .vij. Si aūt nō maturat̄ vsq̄ ad quartū, aut initium sputi non est ex die p̄mo, tunc cris eius erit in .xj. aut .xiiij. Si autē non expuit nisi post q̄rtum: deinde expuit, ⁊ in ip̄o ē ma turitas aliqua tūc res est media. ⁊ si non est in ipso maturitas, tunc egritudo plongat̄ cum fiducia: ⁊ p̄ prie qum sunt illic signa bona virtutis, ⁊ appetit⁹, ⁊ etatis. Et qñ non spuit vsq̄ ad septimū, aut expuit sputum mundū sine maturatiōe penitus. Immo nō est nisi humor purus, tūc si inueneris v̄tutē debilē, scias q̄ non maturabit̄ nisi post t̄ps: ⁊ si ipse deficit ante illud, egritudo nō ptransibit .xiiij. Et qñq̄ in/ terficit ante ipsum, qm̄ cris eorū, que sunt hm̄oi, est vsq̄ ad .xl. aut .lx. ⁊ nature debilis incolumitas nō ptendit̄ vsq̄ ad illaz horā. Q̄d si virtutē inueneris fortem, ⁊ videris duo d̄sideria equalia laudabilia, ⁊ videris somnū ⁊ anhelitum s̄m q̄ opz, ⁊ videris vrinā maturam bonā, sp̄abis q̄ ptranseat .xiiij. dei/ de moriat̄ s̄m plurimū post ipsum. Et totū hoc cuz materia que egritudinē facit, fuerit acuta, ⁊ p̄sus longior cris eius que facilis est, est .xiiij. dies: ⁊ qñz extendit̄ vsq̄ ad .xx. ⁊ G. qdem dixit, q̄ qñq̄ mūdi ficat̄ cum sputo vsq̄ ad .xxx. dies: [c] ⌈aut⌋ inuenit cū eo crisim integraz. Et nos iam diximus q̄ sputū sim plex, q̄d est vt saliua, significat lōgitudinē egritudi/ nis. Et quādoq̄ p̄tingit, vt spet̄ cris in hora, ⁊ acci dat significatio, que ponat ipsam ppingorē: aut si/ gnificatio que ponat ipsam longingorem: Sic̄ quz sputum ⁊ dispōnes significant, q̄ cris erit in .xiiij. ⁊ apparet post .vij. sputum nigrum: ⁊ p̄prie in die ma lo, sicut octauo. Ipsuz nāq̄ siḡt q̄ cris mala p̄cedit ⁊ si appareat loco eius significatio bona significās maturationē laudabilem, significabit q̄ crisis ma/ la postponetur, ⁊ bona precedet.

c A. ⁊

¶ De peripneumonia. Cap. X.

Peripneumonia ē ap̄a ca/ lidum in pulmone: ⁊ ipsa qñq̄ accidit incipien/ do: ⁊ qñq̄ seq̄tur euentū catarri descē/ dētis ad pulmonē: aut p̄focatiōes reso lutas ad pulmonē: aut pleuresim p̄uersam ad peri/ pneumoniā, ⁊ hm̄oi interficit vsq̄ ad .vij. Et si na/ tura p̄fortet̄ ad expuendā materiam, tunc ipsa s̄m plimum facit cadere in pthisim. Et pipneumonia qdem fit ab omni humore. Uerū plurimū eius fit a phl'ate: qm̄ in mēbro raro, raro p̄tinet̄ humor sub/ tilis: sicut pl'm pleuresis est cholericuz, eōrio hm̄oi intentiōis: qm̄ membrū est pāniculosum spissuz stri ctum, in q̄d raro penetrat nisi subtilis acutus: q̄zuis qñq̄ fiat ex sanguine. Et qñq̄ fit ex genere cholere rubee: ⁊ est interficiēs s̄m plurimum sua acuitate: ⁊ q̄r vicina est cordi: ⁊ q̄r parū iuuabit̄ ab eo q̄d bi/ bitur, ⁊ q̄d loco empl'i supponitur. Illud .n. q̄d bibi tur non p̄uenit ad ipsam, dum p̄seruat ex virtute in frationis sue illud, q̄d ei opponit̄, ⁊ illud q̄d loco empl'i supponitur, non p̄ducit ad ipsam infrationez [d] ⌈equalez⌋ ei. Et pipneumonia qdem qñq̄ remo uet̄ cū resol'one ⁊ quādoq̄ p̄uertit̄ ad [e] ⌈empima,⌋ ⁊ quādoq̄ indurat̄: ⁊ qñq̄ p̄mutat̄ ad exituras: ⁊ qñq̄ p̄mutatur ad karabitus, ⁊ est malum. ⁊ qñq̄ p̄mutat̄ ad pleuresim, ⁊ est hoc parū ⁊ rarū. Et qñq̄ facit succedere stuporem, sicut p̄dictum est in pleu/ resi, ⁊ est plurimū eorū que succedunt ei. Et flux⁹ san guinis narium non p̄fert in pipneumonia sicut con fert in pleuresi p̄pter diuersitatem duarū materierū. Et qm̄ attractio [f] ⌈pulmonis longingor est q̄z sit ve laminis ⁊ paniculi pectoris ⁊ lacertorū⌋ eius.

d A. resistentem

e A. saniationez

f A. a pulmōe lō gingor est, q̄z sit a velamine, ⁊ pā niculo pectoris, ⁊ lacertis

¶ De signis peripneumonie. Cap. XI.

Signa pipneumonie omnia sūt fe/ bris acuta, qm̄ est ap̄a cali dum in viscerib⁹, ⁊ p̄strictio anhelitus vehemēs, sicut p̄focatio accidēs anhe/ lanti p̄pter apostema, ⁊ q̄ ipsum coar ctat vias ⁊ caliditas in ipso vehemēs ⁊ grauitas p̄ pter multitudinem materiei in mēbro nō sensibilis substātie, ⁊ sensibili p̄p pāniculum in quo inuoluit̄. Et extensio in pectore toto p̄p illud, ⁊ dolor tēsus ex pectore, ⁊ ex p̄fundo ad p̄tes [g] ⌈thoracis⌋ ⁊ dorsuz. Et qñq̄ sentit̄ dolor inter ambas spatulas. Et qñz sentitur pulsatio s̄b spatula, ⁊ furcula, ⁊ māmillis: aut p̄tinuus: aut apud tussim, ⁊ nō tollerat vt dormi at nisi sup̄ collū: sed sup̄ latus p̄focatur. Et pipneu monici qdem lingua rubescit p̄us, deinde nigresit, ⁊ est lingua eius ita q̄ adheret ei manus qñ tangit eam cum grossitudine. Et quādoq̄ cōicat ei in ex/ tensiōe, ⁊ repletiōe faciei totius, ⁊ apparēt i vtrisq̄ maxillis rubedo, ⁊ inflatio p̄p illud q̄d ascendit ad eas ex vapore, p̄p carnositatem earū ⁊ raritatē ipsa rum, ⁊ nō sunt sicut frons in cute sua. Et qñq̄ vehe mens fit rubedo adeo, donec similet̄ tincto. Et qñz sentitur ascensio vaporis, quasi ipse sit ignis [h] ⌈subi to suspēsus⌋ ⁊ apparent inflatio vehemens, ⁊ anhe litus altus, velox p̄p febris magnitudinem, ⁊ nocu mentum ei⁹, ⁊ inflatio oculorum, ⁊ grauitas mot⁹ eorum, ⁊ repletio venarum eorū. ⁊ grauitas palpe/ brarum. Et cā in eo etiam ē vapor, ⁊ apparet in cor nea si̇litudo apostematiōis, ⁊ in pupilla similitudo exitus cum impinguatiōe, ⁊ vnctuositate, ⁊ ingros/ satur collum. Et quandoq̄ aduenit subet p̄p multi/ tudinem vaporis humidi. Et quādoq̄ est cū ea fri/ gus extremitatum. Pulsus autem est vndosus le/ nis: qm̄ apostema est in membro leni, ⁊ materia est humida. Et vndosus qdem diuersus est p̄culdubio in dilatatiōe vna. [i] †⌈

⌋ Et quandoq̄ illūd est s̄m dila tationes plurimas. Et quandoq̄ accidit in dilata/ tionibus plurimis vicissitudo. Et quādoq̄ accidit in eis cadens in medio: ⁊ eius pulsus s̄m plurimuz est magnus, p̄p vehementiam necessitatis, ⁊ lenita tem instrumenti, nisi debilitetur virtus valde. Fre/ quentia vero vehemens fit, ⁊ minoratur s̄m febrē, ⁊ necessitatem, ⁊ s̄m q̄ virtus sufficit illi magnitu/ dini: aut deficit ab ea. Et Hip. quidem dixit q̄ qñ eis accidunt exiture apud māmillas: aut ea que se/ quunt̄ eas, ⁊ aperiunt̄ fistule, euadūt: ⁊ illud est no te cāe. Et sil'r quādo accidunt exiture in crure, sunt signa laudabilia: ⁊ quādo p̄mutatur ad pleuresim raro alleuiat̄ constrictio anhelitus, ⁊ aduenit pun/ ctio: ⁊ sputa eoruz sunt etiam tunc s̄m colores simi/ les coloribus pleuresis, ⁊ plimum eorum est phle/ gmaticum. Cuz peripneumonia aūt que est ex gn̄e cholere rubee, aut trahit ad choleram rubeā, sunt cōstrictio anhelitus, ⁊ grauitas sensibilis in pecto re minus. Sz inflāmatio est in vltimo vehementie. Et signa p̄mutatiōis ei⁹ ad [k] ⌈empima⌋ p̄xima sunt signis pleuresis in hm̄oi: ⁊ sunt vt febris non mino ret̄, neq̄ dolor: ⁊ neq̄ videat̄ [l] ⌈diminutio⌋ de q̄ fit curandum in sputo: aut vrina grossa h̄ente sedimē: aut egestionē. Si aūt videris egrum cū istis signis

g A. Alia litera anhelitus

h A. ascendens

i † A. ⁊ qñq̄ ē in/ tercisus, ⁊ fit bis pulsans ⁊ illūd in dilatatiōe vna.

k A. saniatio/ nem

l A. expulsio

incolumē fortem, tunc ipsa conuertit̄ ad empima: aut ad exituram: aut supius: aut inferius: ſm signa ꝑdicta in pleuresi. Et si illic nō fuerit virtus, ⁊ incolumitas, tunc time mortem. Et qñ fit saliuosum dulce, iam tūc fit [a] [empima,] ⁊ si mūdificat̄ in.xl. diebus, est bonū. Et si nō, ꝓlongat̄ tp̄s. Et qñ ꝓlōgat̄ tp̄s cū ꝑipneumonia, facit incurrere egꝝ inflationē pedum, ꝓpter debilitatem nutritiue ꝓꝑe i extremitatibus. Et quando declinat materia ad vesicam [b] [facit sanitatem necessario.]

a A. sanies

b A. spera sanitatem

De apate duro in pulmone. Cap. XII.

Quandoqz accidit in pulmōe apostema durꝝ, ⁊ significat ip̄m ꝯstrictio anhelit⁹, cū hoc ꝙ ip̄m augmētat̄ cū dieb⁹, ⁊ est cū grauitate, ⁊ paucitate sputi, ⁊ vehemēti siccitate tussis, ⁊ frequentia eius: ⁊ qñqꝫ alleuiatnr in q̄busdam horis cum paruitate caloris in pectore.

De apostemate molli in pulmone. Cap. XIII.

Quandoqz accidit in pulmone apostema molle, ⁊ significat ip̄m ꝯstrictio anhelitus, cum saliua plurima ⁊ humiditate in pectore, absqꝫ caliditate plurima, ⁊ in facie non est rubedo: immo plumbeitas.

De bothor in pulmone. Cap. XIIII.

Quandoqz accidit in pulmōe bothor, ⁊ signa earum sunt, vt ḡuitas sentiat̄, ⁊ ꝯstrictio āhelit⁹ cū velocitate, ⁊ freq̄ntia, ⁊ calitas i pector̄, ⁊ iflāmatio absqꝫ febr̄ cōi.

De aggregatione aque in pulmone. Cap. XV.

Quandoqz aggregatur in pulmone aquositas, ⁊ significāt ipsa [c] [commotio ꝺ latere ad lat⁹] ⁊ febris leuis, ⁊ apostema [d] † [ ] extremitatū, ⁊ malitia anhelitus, ⁊ sputum subtile aquosum, ⁊ dispositio que est sicut dispositio hydropisis.

c A. almelilotu,

d † A. vł inflatio

De apostematibus aut vulnerib⁹ accidentib⁹ canne pulmonis. Cap. XVI.

Signa illi⁹ sꝫ febris debilis, ⁊ pulsatio i medio dorsi, ⁊ dolor. Cāna. n. nō est sic̄ pulmo in h̄, ꝙ ip̄e nō sentit: verꝝ ē dolor leuis, ⁊ accidūt cum hac prurit⁹ i corꝑe, ⁊ raucedo vocis: ⁊ si vlcerat̄, erit oris ei⁹ odor fetid⁹, ⁊ sputū paucum.

De pure ⁊ sanie q̄ est empima. Cap. XVII.

Pus in locutione medicoꝝ venit suꝑ duas intētiōes, q̄ꝝ vna ē vsitata i oī loco ꝙ [e] [apostēa colligit saniē] ⁊ ē collectio saniei apostemat̄. Et scd̄a est q̄ vtunt̄ ꝓprie in egritudibus pectoris, ⁊ volūt ꝑ illd̄, repletionē spatij qd̄ ē iter pectus ⁊ pulmonē, ex pure erūpēte ad ip̄m: aut in ambob⁹ laterib⁹ sil̄: aut in latere vno. Et cāe h⁹ repletionis: aut sꝫ catarr⁹ effundēs māꝫ subito: aut vlcera i pulmone, ex qb⁹ currit sanies ⁊ vir⁹ ⁊ fit empima post xx. dies ſm pl̄m: deide expuit̄: aut eruptio apat̄ in ꝑtib⁹ pector̄, ⁊ est pl̄m. Et ē illd̄ aut sanies matura: aut res q̄ est sicut fex. Et dispōnes illi⁹ sunt quatuor: aut. n. ꝑfocat multitudine, ⁊ iterficit ⁊ apparitio illi⁹ est, vt icipiat anhelit⁹ ei⁹ ꝯstringi, ⁊ nō expuat. Aut putrefit pulmo, ⁊ facit cadere in pthisim: Aut mūdificat̄ cū sputo [f] [succurrēte] facili: Aut mūdificat̄ cū expulsiōe ex via vene magne, ⁊ arterie magne ad vesicā cū vrina grossa. Et est cursus ei⁹ ꝑus ex vena ad epar: deide ad renes: ⁊ qñqꝫ ad itestina cū egestione, ⁊ sūt ambe laudabiles ⁊ iam ꝑterijt a nob̄ in rememoratiōe saniei eruptiōis: ⁊ cognitio illi⁹ est ſm fortitudinē signoꝝ ⁊ etatis, ⁊ tp̄is, ⁊ cōplexionis. Et decrepiti q̄dem moriunt̄ ex empimate plusq̄ꝫ iuuenes, ꝑꝑ debilitatē ꝑtium cordiū ipsoꝝ. Et iuuenes moriunt̄ in doloribus plusqꝫ decrepiti, ꝑꝑ vehemētiam sensuuꝫ eoꝝ. Et nos iā dixim⁹ signa empimat̄ in capl̄o signoꝝ ꝑmutationū pleuresis, ⁊ silr̄ signoꝝ eruptiōis. Signa aūt repletionis spatij pectoris [g] [⁊ puris] sunt ḡuitas ⁊ tussis sicca cū [h] [ꝑuatione anhelitus] ⁊ dolor. Et qñqꝫ est i pluribus eoꝝ tussis humida, faciēs imaginari [i] [lenitatē] cū sputo, ⁊ est eoꝝ anhelitus ꝯsequēs. Et ꝓpter hoc est ſmo eoꝝ velox: Et frequētes fiūt nares ipoꝝ ad coarctādūꝫ apud anhelitū, ⁊ cōmittat̄ febris minuta, ducēs ad hydropisim. Signa autē loci in quo ē sanies cognoscunt̄, vt dormiat eger qñqꝫ suꝑ latus vnū, ⁊ qñqꝫ suꝑ latus aliud, ⁊ tūc latus super qd̄ pēdet ḡuitas coarctans, est latus oppositū loco saniei [k] [Et cōmotio ei⁹, ⁊ sonit⁹ ei⁹ q̄ in cōmotione audit̄.] Et hominū sꝫ q̄dam q̄ ponunt suꝑ pectus, ⁊ latera ei⁹ [l] [fillū] lineū infusum in luto rubeo dissoluto in aq̄, ⁊ ꝯsiderant locum, q̄ ꝑus exiccat̄: qm̄ ipse est locus puris. Signa aūt eruptionis incolumis, sꝫ vt succedāt rupture sedatio febris, ⁊ augmētū appetitus, ⁊ facilitas sputi, ⁊ anhelitus, aut eueniant cū ea exiture in latere, ⁊ ꝑtibus ei⁹ que fiāt fistule: ⁊ silr̄ illa que [m] [est ex eis media.] Nam egredit̄ ex eis sanies alba mūda. Signa vero mala sūt vt appareāt signa ꝑfocatiōis, aut sincopis, aut sputi mali, aut pthisis. Et quꝫ [n] [cogtur, aut perforat̄] egredit̄ sanies cenosa, fetida. Signa aūt differentie inter saniem, ⁊ inter phlegma in sputo, sunt descēsus saniei sputi in aqua, ⁊ fetor ipsius suꝑ igneꝫ. Et phlegma natat in aq̄, nō fetens suꝑ igneꝫ, q̄ꝫuis sanies qñqꝫ expuat̄ in egritudie, que nō est pthisis, ſm ꝙ ōndimus in loco precedente. Et qñqꝫ [o] [emittit̄ cū sputo pus pl̄imum] valde. Et ego iam vidi q̄ expuit in hora vna, circiter duas eminas paruas: aut eminā magnā vnā, ⁊ plus medietate emine. Et G. testificat̄ ꝙ q̄dā empicus expuebat omni die circiter. l. ℥. ⁊ sunt fere. ix. cotile. Et iam feci te scire differentiā inter saniē, ⁊ inter humiditates. [p] † [ ] Nam sanies discernit̄ fetore apud sputū: ⁊ quꝫ ꝓijcitur suꝑ ignem: ⁊ submergit̄, ⁊ non natat. Signa vero ꝑmutationis empimatis ad pthisim, sunt plūbeitas coloris, ⁊ tensio amboꝝ lateꝝ, ⁊ colli, ⁊ calefactio digitoꝝ oīum tanta que non separat̄, ēt in illo cui⁹ extrema infrigidari ꝯsueuerunt in febribus. Et febris que addit̄ in nocte ꝑꝑ cibuꝫ. Et curuitas vnguiū ꝑꝑ dissolutiōem carnium sub eis. Et impinguatio oculoꝝ cū declinatione ad albedinē, ⁊ citrinitatē ⁊ signa alia q̄ dicta sunt in capl̄o pthisis.

e —— A.

f A. successiuo

g A. ex pure

h A. hhear

i A. alleuiatiōeꝫ

k A. ⁊ scit̄ ex voce vel sonitu saniei ⁊ cōmotione eius.

l A. pannum

m A. cauterizat̄ aut aperitur.

n A. cauterizat̄ aut aperitur

o A. habens empima exspuit rē plurimam

p † A. alias

De vlceribus pectoris, ⁊ pulmonis, ⁊ ex eis est pthisis. Cap. XVIII.

Hec vlcera aut sunt in pectore: aut in velamine: aut sunt in pulmone, ⁊ [q] [ē] diuisio postrema [r] [⁊] est pthisis: aut sunt in canna, ⁊ iam diximus ea. Et magis sana hoꝝ vlceꝝ: sunt vlcera pectoris. Et illud ideo, quoniam vene pectoris sūt minores, ⁊ partes pectoris sunt duriores, q̄re non magnificatur in ip̄o malitia: ⁊ qm̄ vir⁹ nō remanet in eis: immo currit ad spatiū pectoris: ⁊ non est ita dispositio pulmonis: ⁊ qm̄ motus ei⁹ nō est fortiter sensibilis, sicut motus pulmonis: imo fortasse est q̄etus: ⁊ qm̄ ipꝫ carnosuꝫ ē: ⁊ carnosū est magis susceptibile ꝯsolidatiōis. Et multotiens accidit ꝑꝑ vl-

q A. ista.

r —— A.

cera pectoris facta a vulneribus putrefactiuis, vt corrumpant̃ ossa, ita vt indigeāt sectione eiꝰ quod putrefactū est in eis, vt saluet̃ illud qđ vicinat̃ eis Et qñq̧ ꝑuenit putrefactio ad illud, qđ seqtur ip̄m. in panniculo. Illa aūt vlcera velaminis, que penetrant, non ꝯsolidant̃. Et non penetrātia, aut cadūt in ꝑtibus neruosis, ⁊ non consolidant̃: aut cadunt in partibꝰ carnosis, ⁊ ꝯsolidant̃, si succurrat̃ eis in ꝓncipio, ⁊ nō dimittant̃ apostemari. Nā qum apostemant̃, ⁊ chronica fiunt, nō sanant̃. In vlceribꝰ aūt pulmonis diuersificati sūt medici in hoc, ꝙ ip̄a sanant̃.[a]†⌈ ⌋Dicunt. n. qdam ꝙ non sanant̃ omnino: qm̄ ꝯsolidatio idiget qete, ⁊ illic nō est qes. Sed. G. diuersificat̃ ab eis, ⁊ existimauit ꝙ solus motꝰ non ꝓhibet consolidationē, nisi adiungant̃ sibi reliqua ꝓhibētia. Et significatio illiꝰ est, ꝙ velamen ēt mouet̃: ⁊ qñq̧ sanant̃ vlcera eiꝰ. Sʒ Galieni ipsiꝰ sermo in vlceribus pulmonis est, ꝙ si accidant a solutione singularis, non ab apate, neq̧ corrosione humoris corrosiui, immo ꝑ egritudinē aliā, tunc duʒ ꝑmanent [b]⌈vlcera⌋ ⁊ non fiūt adhuc saniosa, neq̧ apostemant̃, recipiūt sanitateʒ. Et silr̃ illa que sunt ex vlceribus, in qbus aduenit sputuʒ, ⁊ non sunt saniosa. Sed que sunt ab apostemate, aut corrosione, non recipiunt sanitatē: qm̄ vlcus saniosum tunc non est possibile vt sanet̃ nisi cū mūdificatione saniei: ⁊ illud fit cū tussi, ⁊ tussis augmētū efficit in dilatatione vlceris, ⁊ disruptione eiꝰ: ⁊ cōmotio facta in ea addit in dolore, ⁊ dolor addit in attractione mãei ad partem. Et medicine exiccatiue sunt ꝓhibentes sputū, ⁊ mūdificatiue sr̃ lenificātes[c]†⌈ ⌋vlcꝰ. Et facta ab humore corrosiuo non sanat̃ absq̧ rectificatiōe eiꝰ: ⁊ illud non ꝑuenit nisi in spatio, in cuiꝰ sili oʒ: Aut vlcus[d]⌈vlceret̃⌋ ⁊ fiat fistula, q̄ nō consolidat̃ oīno aut dilatet̃ adeo, donec corrodat [e]⌈totū corpꝰ⌋ pulmonis. Et in factis post apostema, qñq̧ aggregant̃ iste intentiones. Et ex adiuuantibꝰ ad prauitatē ꝯsolidationis, est motꝰ, ⁊ ēt essentia venaꝝ que sunt in pulmone magnaꝝ amplaꝝ duraꝝ. Illud nāq̧ est ex eis q̄ difficilem faciunt ꝯsolidationē rupture. Et iteꝝ lōgitudo spatij inter introitū medicine bibite, ⁊ inter pulmoneʒ: ⁊ necessitas debilitatis v̄tutꝭ eiꝰ. ad hoc vt perueniant iste medicine ad vlcꝰ, sunt ex adiuuātibꝰ ad hoc. Et medicine frigide sunt tarde, nō penetrātes. Et que sr̃ cailde, addunt in febre, que cōmittat̃ vlcera pulmonis. Et exiccatiue sunt nociue ethice, que cōmittat̃ ea. Et humectatiue ꝓhibent ꝯsolidationē vlceꝝ. Nā cura vlceꝝ oium est exiccatio, ⁊ ꝓprie hmōi vlcerum ad que veniunt humiditates desuꝑ, ⁊ desubtus. Et [f]⌈hec qdem infirmitas recipit oēm⌋ curam quʒ est in ꝓncº: ⁊ est suꝑ pāniculuʒ tegentē cānam intrinsecus, ⁊ in substantia pulmonis carnosa nō est facile suscipiēs: in cartilaginibꝰ vero ipsis nō recipit. Et hoies magis susceptibiles cure pthisis, sunt infantes. Et vlcera pulmonis magis salua, sunt illa que sr̃ ex gn̄e [g]⌈cruste,⌋ qum nō est illic cā in complexiōe, ⁊ ipso humore, que faciat vlcꝰ siccū impetiginosum. Et qñq̧ accidit pthisico, vt ꝓtendat̃ cū eo pthisis ꝓducens eū spatio tp̄is: ⁊ silr̃ extendit̃ a iuuentute vsq̧ ad senectuteʒ. Et ego iam vidi mulierem vixisse in pthisi circiter. xxiij. annos: aut plus paꝝ. Et hn̄tes vlcera pulmonis ledunt̃ valde ab autūno. Et qm̄ esse pthisis est occultuʒ, detegit ipsam in patiente eā introitꝰ autūni suꝑ ip̄m. Et nomen qdem pthisis quandoq̧ ꝯceditur alie egritudini, cum qua non est febris: sed pulmo est suscipiens humores grossos, viscosos ex catarro, q effundunt̃ ad ipsum sempꝑ, ⁊ ꝯstringit meatus eius: quare patiētes cadunt in ꝯstrictionem anhelitus, ⁊ tussim frequentem, que ꝑducit ad debilitatē virtutis eorum, ⁊ corporum: ⁊ sunt vere procedentes cursu asmaticorum: tunc si fuerit [b]⌈motꝰ paruus⌋ oportebit vt admisceat̃ curis eorum aliquid cure asmaticorum.

a† A. aut non sanatur
q A. vulnera
c† A. humectantes
d A. Alia litera disrumpatur
e A. partem
f A. ⁊ quandoq̧ recipit ista corrosio.
g A. escare
b A. caliditas pauca

De causis vlcerum pulmonis. Cap. XIX.

CAuse vlceꝝ pulmonis sunt catarrꝰ mordicatiuꝰ, corrosiuus, aut putrefactiuꝰ ꝑꝑ suā viciniatem cū qua pl'mo nō sanat̃, vsq̧quo [i]⌈maturetur:⌋ Aut sanies hꝰ gn̄is currēs ad pulmonē ex mēbro alio, [k]⌈⁊⌋ āncessio peripneumōie, que iam cōputruit, ⁊ iam vlcerata est: Aut saniositas pleuresis rupte: Aut aliqua cārum sputi sanguinis predcāꝝ, aperiens venam: aut incidens eā: aut scindens ipsam, siue sit cā intrinseca, sicut ebullitio sanguis, aut aliud de his que dicta sunt, siue extrinseca sic̄ casus: aut percussio. Et quādoq̧ sunt ex causis eorum putrefactio, ⁊ corrosio [l]⌈precedens⌋ in substantia ipsiꝰ pulmonis, sicut accidit membris.

Et quādoq̧ multiplicat̃ pthisis quādo estati boreali sicce succedit autūnus pluuiosus.

i A. digeratur
k A. aut
l A. cadens

De preparatis ad pthisiʒ in figura, ⁊ forma, ⁊ etate, ⁊ regione, ⁊ complexione. C. XX.

ISti sunt alati, hab entes pectꝰ strictum, hn̄tes spatulas nudas carne, ⁊ ꝓprie posterius habentes spatulas decliues ad anteriora [m]⌈incedendo⌋ ⁊ quasi vnicuiq̧ eoꝝ sr̃ due ale, ⁊ q̄si spatule eius sūt abscise ab adiutorio, ⁊ ante, ⁊ retro. ⁊ hn̄tes colla longa, ⁊ iclinātes ea ad anteriora. Et qñq̧ ꝓcedunt guttura ipoꝝ, ⁊ eminent. Et in pectoribus qdem istoꝝ que sequunt̃ ea, multiplicant̃ vētositates, ⁊ inflatio est in eis ꝓpter [n]⌈debilitatē⌋ pectoꝝ eoꝝ. Si autem cuʒ h̄ est debilitas cerebrorum recipientium superfluitates, ⁊ cū hoc non digerunt̃ cibi, tunc iam complent̃ ꝯditiones: ⁊ proprie si fuerit humores eoꝝ[o]†⌈ ⌋cholerici. Et forme qdem susceptibiles pthisis velociter cum alatione predicta, sunt lenes[p]†⌈ ⌋ albe declinātes ad [q]⌈subalbedinem:⌋ ⁊ ēt corpora dura spissa ꝓpter illud quod accidit eis de ruptione venarum. Et complexio susceptibilis illius, est eiꝰ cuiꝰ ꝯplexio est frigidior. Et etas i qua multiplicat̃ pthisis, est illa que est inter octauū ⁊ decimum annum vsq̧ ad aduētum. xxx. annoꝝ. Et ip̄a in regione frida, est plus propter illud qđ accidit in ea đ ruptura venarum ⁊ sputo sanguis plimo. Et tempus in quo multiplicat̃ illud, est autumnus.

m A. eminentes
n A. paruitatem
o A. acuti
p† A. absq̧ pilis
q† A. ruffedine

De rebus a qbus oʒ vt isti custodiant̃. Cap. XXI.

OPortet vt isti custodiantur ab omnibꝰ cibis, ⁊ medicinis acutis, mordicatiuis, ⁊ omnibus que extendūt membra pectoris ex clamore: aut rixa: aut saltu.

De signis pthisis. Cap. XXII.

SAnt vt cōsideretur sputum saniei cum signis saniei secunduʒ ꝙ exposuimus, in forma sua, ⁊ colore, et [r]⌈inspissatione⌋ ⁊ in alijs. Et febris minuta inseparabilis propter vicinitateʒ cordis cum loco egritudinis que fit vehemens cuʒ cibo[s]†⌈ ⌋in nocte, secundum [t]⌈partem qum fit⌋ vehemens[u]†⌈ ⌋febris ethica propter humectationem corporis ex cibo, secūdum ꝙ dicemus in loco suo: quāuis quandoq̧[x]⌈descendāt⌋

r A. suffumigatione
s† A. ⁊
t A. moduʒ quo fit
u† A. cum eo
x A. componant̃

a A.emitritea

cum ethica in ipso febres alie.s.tertiana, ⁊ q̃rtana
⁊ q̃ntana, ⁊ deterior eaꝝ est q̃ntana: deĩde a[media
ē tertiana:]deĩde quotidiana. Et qũ accidit pthi/
sis, apparent ēt significatiões q̃s numerauimus in
fine capl̄i empimatꝫ, ⁊ b[sup̄fluunt vene eoꝝ]omni
hora, qm̃ virtutes eoꝝ debilitanť a retẽtione nutri
mẽti, ⁊ regimine ei⁹, ⁊ caliditas resoluit, ⁊ liquefacit.

b A. superfluit sudor ex eis

Si aũt in sputo sunt cruste, nõ remanet dubietas,
⁊ p̃cipue qum cãe p̲ducẽtes ad pthisim p̃dicte iam
p̃terierũt. Nam qum corp⁹ incipit arefieri, ⁊ extre/
mitates incuruari, ⁊ capilli cadere p̲p̲ priuationez
nutrimenti, ⁊ corruptionem sup̲fluitatum, tunc iaz
vera est. Et q̃nq̃ plũbin⁹ fit color in p̃nc° pthisis
veꝝ ipse rubescit qum ascendũt vapores: Et exten/
dũt collũ, ⁊ duo c[cornua frontis]⁊ p̲p̲rie qñ ꝯfir/
matur: ⁊ inflãtur extremitates eoꝝ, ⁊ p̲p̲rie pedes
eoꝝ in fine dieꝝ. Et d[apostemanť]p̲p̲ corruptio/
nem humoꝝ, ⁊ mortificationẽ innati caloris extre/
mitatum p̲pter malitiam compl'onis. Et illi q̃dez
pthisici quoꝝ causa est humor corrosiuus, expuũt
saliuã que habet saporẽ aque marine, salsaz valde.
Et pulsus eoꝝ est fixus, eq̃lis cum velocitate par/
uus. Et quãdoq̃ accidit ei inclinatio ad ambo late
ra. Deinde accidit post illud in vẽtre rugitus: ⁊ tra/
hunť hypocõdria ad sup̲iora, ⁊ vehemens fit e[tus/
sis,]Et destruiť appetitus cibi p̲pter debilitatem
virtutum nãlium. Et quãdoq̃ fluit vẽter ei⁹ p̲pter
casum virtutis: ⁊ quãdoq̃ expuũt anulos, ⁊ corpo
ra venaꝝ, ⁊ illḋ qum appropinq̃t mors. Et illḋ qḋ
expuiť de venis, si est magnũ, est ex pulmõe: ⁊ si est
paruum, est ex cãna: Et multotiẽs expuũt lapillos:
⁊ f[expuunt anulos]ex cãna, ⁊ non est ex hoc etiã
nisi ex vlcere magno: Et in fine ei⁹ ingrossanť spu/
tum, ⁊ saliua: deinde intersecať p̲pter debilitatem
virtutis. Et quãdoq̃ p̃focati moriunť: Et quãdoq̃
non postponiť hmõi sputum, immo cadit in p̃nc°,
qum pthisis est ex genere malo, facta ex materijs
grossis que non digeruntur: Et quãdo intersecatur
sputum in fine pthisis, tunc quãdoq̃ non addit sup̲
quartũ diem. Et q̃nq̃ est intersectio sputi p̲pter de/
bilitatem virtutis, ⁊ tunc fortasse ꝯstringitur anhe
litus eorum, vsquequo fiat quasi non sensibilis. Et
multotiens quidem tussis in eis fit vehemens, ⁊ p̲/
ducit ad sputuz sanguinis ꝯtinuũ: Et si cureť tussis
eoꝝ cũ p̲hibitiuis sputi, moriunť cum g[lenitate]
adueniente eis: Si autẽ dimittanť tussire, moriunť
spuendo sanguinem. Et h[ex veloci morte]est q̲
si q̃s hz pthisim, ⁊ apparet sup̲ spatulas eius g̃nuz,
sicut faba, moriť post q̃nquaginta duos dies.

c A. poma maxillarum

d A. tumescunt sicut in cacesia

e A.sitis

f A.q̃nq̃ expuũt sanguinem ꝯgelatum

g A.leuitate

h A.in libro velocis mortis

¶ Tractatus quintus de p̃ncipijs op̲atiuis.

¶ De cura communi apostematum partium pecto/
ris ⁊ pulmonis. Cap.I.

Ex rebus cõmunib⁹ ẽ phle
botomia: Sed in
principio ex latere diuerso, Et ma/
gis festina de saphena opposita in
longitudine: Et post ipsam de basi
lica opposita in latitudine. Et post
ipsaz de nigra opposita in latitudi
ne. Si aũt nõ ap̲peat, tunc non oz vt dimittať phle
botomia cephalice, q̃zuis sit ei⁹ iuuamentum min⁹
⁊ tardius. Deinde post aliquot dies, ex latere ꝯue/
niente in latitudine. Et q̃nq̃ ponunť ventose sup̲
pectus cum scarificatione, etiam ita, vt attrahatur
mã ad exteriora, ⁊ minoretur: ⁊ p̲p̲rie cum premis/
sa fuerit phlebotomia. Inq̃t.G. si febris fuerit ve/
hemens valde, tunc time solutiuum, ⁊ sis cõtentus
phl'omia. In ipsa nãq̃ non est timor: aut tior ei⁹ est
minor. In solutiuo vero est timor magnus. Ipsum
enim q̃nq̃ mouet, ⁊ q̃nq̃ non soluit: ⁊ quãdoq̃ sup̲
fluit. Et opz q̃dem ne narcotica eis approximes
inquantum potes. Ipsa enim p̲hibent maturatio/
nem, ⁊ sputuz. Cibi aũt sint aque ordei, ⁊ aqua tri
tici, ⁊ aqua decoctionis maluaꝝ, ⁊ blitoꝝ, aut mo/
lochie, ⁊ cucurbite, ⁊ aqua fabaꝝ, ⁊ alkesimes quz
nõ fuerit caliditas sup̲flua, ⁊ i[passe]in postremis
p̲p̲rie. Et ex eis que cursu medicinaruz p̲cedunt,
sunt omnia que mundificant, ⁊ remouent asp̲itatẽ,
⁊ leniunt in gradu p̃mo, sicut aqua iuiubaꝝ, ⁊ vio/
le, ⁊ papaueris, ⁊ radix k[lilij]⁊ medulla l[citroli
⁊ cucumeris]⁊ alia, ⁊ semen endiuie, ⁊ sebesten: ⁊
quãdoq̃ ponunť in eis mucilago seminis cydonio
rum, ⁊ gũmi, ⁊ dragagãti, ⁊ semen papaueris: hec
omnia ante eruptionẽ. Et melius abstergentium
mũdificantium est aq̃ mellis, si non est apostema in
reliq̃s visceribus. Si aũt fuerit apostema m[oz vt
admistreť postq̃z fit]sicut aqua cũ multa cõmistio/
ne. Sed iuleb ⁊ aqua zuccari sunt ꝯueniẽtiores ei:
⁊ postea aqua ordei. Et post ipsam vinum dulce:
⁊ est melius vinũ habẽtibus hanc egritudinẽ: ⁊ p̲/
p̲rie illud qḋ est albũ: nam illud est magis adiuuãs
ad expuendum. Veꝝ non opz vt bibať in pleuresi,
⁊ in p̲ipneumonia, nisi post maturationem quãuis
s̃m q̲ dr̃ sit calefaciẽs, ⁊ faciens sitim q̃bus vtrisq̃
iam succurriť. Et nõ opz vt in potu sumat illud il/
le, cuius epar aut splen est ĩfirmũ. Et post vinũ dul
ce, est vinũ aquosum: ⁊ ipsum est ꝯfortans virtutez
plusquã aqua: ⁊ in potu ipso sunt incisio, ⁊ subtilia
tio. Potus aũt oxymellis facti ex melle n[⁊]zuc/
caro ⁊ pauco aceto, qñ misceť cũ aqua ẽ aggregãs
duas intẽtiones.s. extinctionis, ⁊ mũdificationis.
Nã si valde acetosum est, tũc ip̃m aut facit multum
spuere: aut infrigidat: ⁊ iuiscat valde: ⁊ fit adeo ma
lignũ donec illud qḋ incidit, q̃nq̃ indigeat virtute
forti ad h̃. vt expuať: q̲ si acetositas necessaria fue/
rit, tunc oportebit vt poteť tepidum, aut mistũ cuz
aqua calida paulatim. Ex illo vero qḋ temperataz
hz acetositatẽ, securať hec malitia, ⁊ est p̲hibẽs no
cumẽtũ dulcedinis, ⁊ sitis, ⁊ ebulitionẽ cholere ru/
bee, ⁊ ei⁹ g̃nationem. Et aqua mellis est magis vl
tima in humectando: ⁊ aq̃ ordei in o[ꝯfortando:]
et q̃nq̃ est necessariũ in eq̃tione nãe, tribuere p[ace
tosa]cum oleo amigdalino. Aq̃ vero q̃ eis in po/
tu tribuiť, in hyeme q̃dẽ sit aq̃ calida, ⁊ aq̃ zuccari,
⁊ aqua mellis subtilis: ⁊ in estate aq̃ temperata: ⁊
interdicať eis aqua frigida. Quod si q[tussis]ve/
hemens fiat, detur eis in potu parum ex ea cõmi/
sta cum iuleb, ⁊ oxymelle infrigidatis. Nam oxy/
mel facit eam penetrare velociter, ⁊ expellit nocu/
mentum eius, Et apud declinationem detur eis in
potu r †[ ]rob. Eis autẽ, que necessaria sũt
apud collectionem, ⁊ maturationem, ⁊ eruptionẽ,
⁊ post eas, oportet vt singulare capitulũ faciam⁹.

i A.zibib

k A. liquiritie

l A. cucumeris ⁊ chetha.i.cucumeris longi

m A. ⁊ administreť oz vt fiat

n A.aut ex

o A. Alia litera glutinando

p A. Alia litera alhamad

q A.sitis

r † A.aqua cum

¶ De cura pleuresis. Cap.II.

Oportet vt prohibeas materiaz
venientez ad apostema
cum euacuatione, ⁊ attractione ad con
trariuz: ⁊ lege illud qḋ narrauimus in
capitulo qḋ est ante hoc: ⁊ fortasse dice
mus illud iterum. Dicamus ergo q̲ cura eius est
phlebotomia, si sanguis fuerit vincens s̃m moduz
predictum in capitulo quod est ante ipsum ⁊ extra/
hatur s †[ ]donec alteretur color eius: Si
gnificat enim q̲ nocibilior sanguis iam euacuatus
est: Et scias q̲ sanguis corporis vehementioris ni/
gredinis, est ille qui est propinquus huiusmodi

s † A.sanguis

apostemati: q̃zuis obseruatio virtutis in h̃ necessa/
ria sit. Et qñqz non ꝯcedit virtus ex̃ctionem sangui
nis fieri vsqz ad hũc terminum. Et si est humor ali
us, euacua non cum eis, que sunt sic̃ mirobal'. neqz
in quo est stipticitas, immo cũ eis in qbus est cum
solutione lenificatio, sic̃ res fcẽ cum viol'. ꝛ siracost,
ꝛ tereniabin, ꝛ zuccaꝝ albaizez: Et soluãtur in no/
cte. Quidam vero sapientũ dixerunt ꝙ rectius est,
q̃ztum possibile est, vt euacuet̃ cum phlebotomia,
timendo inqetudinem, ĩ quã qñqz cadere fac̃ soluti
uum. Et nos iam diximus istud, ꝛ proprie qñ spu/
tum est cholericũ valde. ꝛ ꝓprie ẜm ꝙ dixit. G. qñ
febris est vehemens valde. Et. G. qdẽ precepit eos
custodiri a scamonea, ꝛ non p̃cepit eos custodiri a
hiera, ꝛ helleboro simul: ꝛ laudauit opationem aq̃
ordei post administrationẽ solutiui, ꝛ [a]⌈ separatio/
nem ex eo. Cũ ipsa vero abscindit opationẽ ⌋ eius:
q̃zuis oporteat vt seruet̃ ps declinationis doloris,
ꝛ lesionis. Nã si declinatio fuerit ascendens ad fur
culã, ꝛ thoracez, ꝛ qđ est sup eã, tunc phlebotomia
est melior. Et si dolor declinat ad ptem hypocon/
drioꝝ, tunc necessaria est solutio sola: aut cum phle
botomia, ẜm ꝙ necessarium fac̃ illud, quod testifi/
cat̃. Et illđ ideo, qm̃ phlebotomia sola ex basilica
non trahit de h̃ loco aliqd de quo sit curandũ. Et
ex eis q̃ significant tibi vehemẽtiã necessitatis eua/
cuationis, est ꝙ inuenis vaporationem ꝛ empl'atio
nem non sedare dolorẽ: aut inuenis eas ex eis, que
augmentãt ipsum. Et sigt̃ illud repletionẽ in corpo
re toto, quare necessaria est euacuatio, ꝛ ꝓprie cum
phlebotomia. Qñqz phlebotomas, ꝛ euacuas, ꝛ
non sedant̃ accidentia, tunc scias ꝙ ꝓhibitio colle/
ctiõis, quã queris est [b]⌈ difficilis. Non ergo ⌋ iteres
phlebotomiã, vt non ꝯgelet̃ mã, que habitura est
collectionẽ: ꝛ [c]⌈ illud est ex eis ꝓpter que defectus
maturatiõis sanguinee cũ diminutione virtutis nõ
digerit mãm. ⌋ Qum ergo maturatur, oz vt ꝓhi/
beas eam fieri saniez, ꝛ studeas, vt mũdifices ante
illud cũ sputo. Et ad vltimum, quz nõ fit phleboto/
mia, ꝛ maturatur, ꝛ emittit̃ sputũ [d]†⌈ ⌋
sufficiẽter: deide vides debilitatẽ in virtute, tunc nõ
phlebotomes oino. [e]⌈ Dispositio nãqz debilitat̃ vir
tutis nõ est q̃ tollerare possit phlebotomiaz, ꝛ solu
tionem ⌋ necessariũ est tunc vti clisteribus medijs,
ꝛ acut̃, ẜm ꝙ necessarinz fuit illud, qđ testificat̃ h̃:
ꝛ ꝓprie qum dolor est decliuis ad hypocondria.
Et Hip. qdem inuit in cura [f]⌈ ꝑipneumonie ⌋ in qua
non sentitur dolor, veꝝ est vehemẽtis declinationis
ad hypocundria, vt euacuet̃ cum helleboro nigro:
aut cum [g]⌈ alkakile ⌋ ꝛ in alio libro cũ herba silue/
stri, que est silis portulace, ꝛ hẽt lac, ꝛ est de genere
lacticinoꝝ. Quz ergo euacueris, ꝛ inueneris dolo
rez leniorẽ, sis ꝯtentus aqua zuccari, ꝛ aqua ordei
decocti, cuius ordeũ sit excorticatum in aqua pluri
ma, decoctione vehemẽti, ꝛ aqua alcãdarusij si idi
ges ꝯfortatiõe, ꝛ melonibus indis, ꝛ aqua iuiube,
ꝛ aqua sebestẽ, ꝛ violis [h]⌈ nutritis ⌋ ꝛ semine papa
ueris. Et oleum qdem qđ administratur cum aliq̊
boꝝ, ẽ oleum amigdalarum dulciũ. Quidẽ aũt ꝓ/
hibuerunt granata ꝓpter infrigidationẽ eoꝝ: Sed
apud me in eis que dulcia sunt, non est malum. Et
qñqz fit ex istis medicinis decoctio, q̃ administrat̃
ad [i]⌈ mũdificandũ. ⌋ Et est hec. ℞. ordeum excorti/
catũ, ꝛ iuiubas, ꝛ sebesten, ꝛ violas, ꝛ semen papa
ueris, ꝛ sirupum viol'. ꝛ sirupuz nenufaris: qm̃ am/
bo sũt meliores iuleb. Et. G. qdẽ p̃cepit in p̃ncipio
vtendum esse speciebus deiacur: qm̃ ꝓhibent mãz,
ꝛ maturant, ꝛ [k]⌈ ꝯfortant. ⌋ Et dico ꝙ necessarie sit,
qum nõ est excusatio ꝓpter vehemẽtiam vigiliaꝝ:
ꝛ si nõ fuerit illđ, tũc fortasse ꝯgelat papauer mãz,
ꝛ ꝓhibet sputum: nisi zuccaꝝ qđ cum eo ponit̃ ꝓhi
beat nocumentum eius. Et videtur ꝙ semẽ est ꝯue
nientius q̃z cortex tunc, ꝛ oz vt euacuetur illud qđ
retinetur cum sputo. Et mẽsura nutrimentũ, ꝛ nõ
multiplices: imo subtilis ẜm ꝙ necessariũ fac̃ mul
titudo acuitatis egritudinis, ꝛ paruitat̃ eius: ꝛ ac/
cidentium illius. Nã si ipsa fuerit quieta, leuis, faci
lis, cibabis ip̃m aqua ordei excorticati decocti val
de. Ipsa nãqz expuere fac̃ incisiua, ꝛ ꝯfortatiua. Et
si volueris dulcorare ipsam, dulcorabis eam cum
zuccaro, aut melle: ꝛ si fuerit inquieta, sis ꝯtentus
aqua ordei vsqz quo declaretur tibi dispositio, ꝛ ꝓ/
prie ẜm sputum. Nam cum multiplicatur, securus
es de multitudine materiei, ꝛ scis [l]⌈ necessariã esse
virtutem. ⌋ Nutrias ergo cũ aqua ordei excortica/
ti, ꝛ ꝯforta: ꝛ si retinetur, subtilia regimẽ, ꝛ sis ꝯten
tus aqua ordei, ꝛ sirupo quãtum potes. Et quãdo
accidit in pleuresi solutio ventris, ꝛ fuerit pleuresis
succedẽs decolationi resolute ad [m]⌈ latus ⌋ ꝓhibet
istud [n]⌈ cuz cura ⌋ phlebotomie, ꝛ lenificationis na
ture: ꝛ sit regimẽ eius [o]⌈ cũ sufficientia ⌋ sauic ordei.
Si aũt indiges phlebotomia necessario in sp̃ebus
pleuresis, ꝛ nõ est maturatio, tunc rectius est, vt sis
ꝯtentus q̃ztitate. xxx. pondeꝝ: ꝛ prepara ad secun/
dationem cum sale, ꝛ oleo super vulnus. Et multo/
tiens quidẽ excusat solutio ventris omni die semel,
aut bis, a phl'omia. Et si phl'omie alicuius succedit
sincopis, aut vehemẽtia difficultatis, ꝛ ꝯstrictio in
angelitu, tunc illud est significatio ꝙ phlebotomia
non euacuat materiam egritudinis, ꝛ melius est vt
[p]⌈ tunc liniatur natura.

¶ Sermo continuus de cura dolorum pectoris capi
tulum tertium.

On cures ⌋ in principio nisi cum eo
qđ lene est ex clisteribus ꝛ sup/
positorijs. Et maximi quidez erroris
est in potu tribuere infrigidantia vehe
mẽtia, nisi in factis ex cholera, Et [q]⌈ nõ
dẽtur ⌋ in potu infrigidantia stiptica: [r]⌈ Et cibi eo/
rum sint sic̃ lentes cum acetositate, ꝛ similibus. ⌋
Et scias ꝙ dare in potu aquam frigidam, est incõ/
ueniens huic egritudini, ꝛ omnibus apostematibꝰ
intrinsecis, minora ergo ipsam q̃ztuz potes. Quod
si [s]⌈ tussis ⌋ fiat inobediens, ꝑmisce eam cũ oxymel/
le vt [t]⌈ frangat fortitudinez ⌋ aque: ꝛ vt minoret mo
ram eius, ꝛ fixionem ipsiꝰ, immo vt faciat currere,
ꝛ penetret in corpore, ꝛ adiuuet cuz incisione oxy/
mellis, ꝛ subtiliatiõe ipsius. Et scias ꝙ quãdo in
pleuresi multiplicatur inflammatio, ꝛ requirit infri
gidationem, tũc nõ infrigidetur nisi cum eo in quo
sunt abstersio, ꝛ humectatio, sic̃ aqua citroli, ꝛ aq̃
melonis indi. Aqua vero cucurbite q̃zuis ab vna
parte cõferat, quandoqz tamẽ nocet ꝛ debilitat cuz
[v]⌈ prouocatione. ⌋ Ea vero a qbus est abstinẽdum
sunt sicut portulaca, ꝛ aqua endiuie, ꝛ omnia in q/
bus est infrigidatio, ꝛ inspissatio. Et oportet vt sit
tua magnifica intentio ad hoc, vt sputũ facile sit.
Et ex eis quidẽ que multiplicant sputum, est dormi
re super latus infirmum: ꝛ quandoqz est necessaria
cõmotio parua: ꝛ vt in potu detur aqua, que ad ca/
liditatem decliuis est, sorbẽdo [x]⌈ continue ⌋ quoniã
confert ei valde. Et quandoqz necessarium facit es
se retentio sputi ꝯstringentis anhelitum, vt laben/
do sumat cochliariũ de flore eris, ꝛ melle. Et quan
doqz facit esse necessarium vehementia doloris, vt
in potu tribuatur faba vna de assa fetida cũ melle

a A. complementum opationis eius. Cum ipsa vo abscinditur operatio

b A. Alia litera necessaria, ꝛ nõ

c A. illa ẽ ex eis, que nõ digerũt cum diminutione virtutis, ꝛ ꝓuatiõe digestionis sanguinee sup materiam

d † A. digestum ꝛ sputum

e A. Et si existit debilitas virtutis absqz flobotomia, ꝛ solutione ventris

f A. pleuresis

g A. albachulinn

h A. conditis

i A. expuendum

k A. faciũt dormire.

l A. necessitatez virtutis

m A. pleuresim

n A. oẽm curaz

o A. ꝙ sit ꝯtẽtus

p A. non lenias naturã. In cura doloris pectoris ꝛc. ꝯtinuatur capitulum.

q A. ꝛ dare

r A. aut dat̃ eis in cibo lẽtes cũ acetosis ꝛ silia

s A. sitis

t A. frangat malitia

v A. Alia litera solutione Alia litera ꝛ exiccat cũ prouocatione.

x A. sorbẽdo sorbitionẽ post sorbitionem

a——A.

⁊ aceto,⁊ aq̄ª[rof.]⁊ illud qum est vehemētia do
loris vociferare faciētis. Q̄ñq̄ȝ ad vltimū puenit
inobedientia anhelitus coarctati,⁊ oregmon.assu/
mat de nitro assato cū sūma trium digitoꝝ,⁊ de flo
re eris q̄ȝtitatem vnius fabe,⁊ paꝝ olei,⁊ aquā te/
pidā,⁊ mellis parum.Si aūt non valēt,addaſ eis
ᵇ[illō qō est supius]vitis cū pipere,⁊ aceto,⁊ sint
omnia tepida:Aut isopus,⁊ sinapis ⁊ nasturtium,
cū aq̄ ᶜ[mellis]tepida:⁊ hoc est fortius illo,⁊ sor/
beat cum spuit vitellū oui vt remoueaſ malitia ei⁹.
Et si indiges in pleureticis cibo fortiori da pisces
alradradra,⁊ illud cū fracta est febris.Et sil'r panē
cum zuccaro,⁊ butyꝝ:qm̄ adiuuat ad maturatio/
nē,⁊ ad sputū,Et pisces elixatos cū porris,⁊ ane/
to,⁊ sale,⁊ stude vt alleuies ptes ventris,vt nō cō/
primant ptes pectoris:⁊ illud fit cum lenificatione
nāe,⁊ attractione fecis,si retineſ,cum clisterib⁹ le
nibus,sicut aq̄ kist ordei,cum pauca aqua sicle.Et
oȝ vt ꝓhibeas inflationeȝ.Et scias ꝙᵈ[fumus,]fe
cis,⁊ eius inflatio,nociui sunt valde in hac egritu/
dine.Et ex eis q̄ sollicite sunt attendenda,est vt suc
curras cum maturatiōe egritudinis ante ᵉ[⁊ absq̄ȝ
necessitate saniei.]Si aūt fiat sanies,oportet vt suc
curras cū mūdificatōe eius,anteq̄ȝ corrodat.Et sci
as ꝙ necessaria est humectatio. ᶠ[quare stude]vt
facile fiat sputum,⁊ velox.Q̄ñq̄ȝ sputum incipit in
ascensione,⁊ ptrāsit quartū,conforta hāc decoctio/
nem cum radice ᵍ[lilij]⁊ capillo veneris.Et cū mā
est grossa,⁊ virtus ē fortis,⁊ nō est in neruis nocu/
mentum,nō est malū tribuere in potu oxymel pmi
stum,vt incidat.Et si lenieris nām cuȝ eis q̄ sunt si/
cut casia fistula cū zuccaro,⁊ tereniabin,⁊ siracost,
erit rectū.Et quādoq̄ȝ iuuaſ etiaȝ cum emplastris,
⁊ vnguētis. Et primū ꝙ oportet administrari,est
ceratū fcm̄ ex oleo viol'.⁊ cera colata.Deinde gra/
datim pueniaſ ad adipes,⁊ mucilagines,⁊ pulue/
rem molēdini. Deinde ḡdatim ad illud qō est for/
tius,sicut empl'm ō camemilla,⁊ radicibus euisci,
⁊ radicib⁹ ʰ[lilij,]⁊ viol',⁊ decoctōe ēt malue hor
tulane.Et si est necessariū qō est fortius administra
empl'm fcm̄ ex caulib⁹ elixatis,⁊ feniculo elixato.
Et iterū empl'ȝ fcm̄ ex absinthio ⁊ radice lilij cum
aliq̄ȝtulo mell' ⁊ oleo nardino, Et scias ꝙ si mā est
multa tūc empl'a,⁊ epitimata fr̄a,nociua sunt:⁊ si
est pauca,nō nocēt.Et sil'r si apostema iam resolui/
tur,⁊ ⁱ[descēdit]mā cum q̄ȝtitate.Et qñ accidit,vt
euacuatio ex phlebotomia sit iuuatiua,cōcediſ ēt
vt fiat delinitio. Descriptio emplastri alterius bo/
ni.℞.folioꝝ violaꝝ ⁊ maluauisci amboꝝ añ.partē
vnā,radicis ᵏ[lilij]ptes.ij.farie ordei,farine faba/
rū amboꝝ añ.partem.i.s.camemille dragagāti añ
ptes.ij.Et si mā est grossa,⁊ indiget additiōe reso/
lutionis,addaſ in eo semē lini,⁊ fiat ˡ[eius ꝯfectio
ex]rob cū cera ⁊ oleo viol'.Et si ē caliditas minor,
ponaſ loco olei violacei oleū de lilio:aut oleū nar/
cisinū,Et si caliditas est fortis ponāſ loco additoꝝ
calidoꝝ que descriptioni addidimus,folia nenufa/
ris,⁊ rose,⁊ cucurbite. Descriptio vnguenti boni
℞,ceram,adipem anatis,⁊ galline,⁊ butyruȝ oui
nū,isopū humidā,fiat ex eis vnguētum,qm̄ est bo/
nū valde.Et ex empl'is que ad maturationē aggre
gant sedationē doloris,est emplastꝝ fcm̄ ex farina
ordei,⁊ meliloto,⁊ cortice papauer]. Et q̄ñq̄ȝ adiu
uaſ ēt in eis cū ᵐ[empl'is]humidis,⁊ siccis.Et hu
mida qdem sunt conuenientiora ei q trahit ad ru/
bedinem.Et sicca ei,qui trahit ad phlegmatis ꝓ/
prietatem. Veꝝ humida qum nō iuuāt,nō nocēt.
Et sicca si nocent,nocent magnifice. Et melius est

b A.flos

c A.⁊ melle

d A.vapor

e A.q̄ȝ fiat sani/es

f A.in regimine ipsius

g A.Alia litera liquiritie radix yreos.pro radice lilij acci/piaſ i hoc capl'o

h A.Alia litera liquiritie

i A.remanet

k A.liquiritie

l A.ex eis massa vl' emplastꝝ cuȝ

m A.fomētatio nibus

vt antecedat spōgia infusa aq̄ calida.Et fortior ea,
est aq̄ maris,⁊ aq̄ salsa.Deinde pertrāsi illud si ne/
cessariuȝ tibi est,⁊ fac euaporationē cū vapore:aut
cum oleo,⁊ aq̄ calidis,Et fortius illo est illō,quod
fit cum aceto,⁊ herbo,⁊ caulibus super lanā imbi
bitā oleo. Et ex siccis subtiliatiuis,est furfur:dein
de grana milij:deinde sal. Et vaporatio qdem re/
soluit omnem dolorem altum,aut infimū,qum nō
est ꝓhibitio ex repletione,quā attrahat vaporatio.
Phlebotomia vero plus ꝓfert doloribus ⁿ[vincē/
tibus.]Q̄ñq̄ȝ empl'm facis,aut vaporas,tunc stu/
de vt retineas eius vaporeȝ a facie egri,ne eo exci/
tentur ᵒ[tristitia]⁊ ꝯstrictio anhelit⁹. Et quādoq̄ȝ
ē egritudo vehemētis siccitatȝ,⁊ ꝓfert vapor empl'i,
⁊ vaporatiōes humidoꝝ temperatorū,quādo pcu
tit faciem,⁊ peruenit in attractione aeris. Et quā/
doq̄ȝ adiuuanſ cum electuarijs,qbus vtunſ:⁊ ꝯue
nientius eoꝝ,calefactis est cera alba colata,ablu/
ta cum oleo violaceo:⁊ proprie quādo est dolor ve/
hemens. Et q̄ñq̄ȝ reditur ad ventosas post mundi
ficationem corporis cuȝ phlebotomia,⁊ alijs:⁊ fi/
dutia,ꝙ ip̄m iā sit mundificatum. Ex vētosis enim
qum ponunſ super locum dolorosuȝ,apparet iuue
mentū maximuȝ:⁊ q̄ñq̄ȝ sedatur dolor omnino.Et
quādoq̄ȝ trahiſ ad ptes extrinsecas:⁊ emplastruȝ
de sinapi,si administreſ in hoc loco,efficit opatio/
nem ventosaꝝ in attrahendo. Qum ergo pertrā/
sit septimum,preceperunt antiqui dari electuariuȝ
fcm̄ ex amigdalis,⁊ ḡnis ᵖ[alcurat]⁊ melle,⁊ bu/
tyro,⁊ electuarium ex butyro,⁊ visco albotim.Et
q̄ñq̄ȝ administrabāt ꝯfectiones magnas, sicut est
athanasia:⁊ est via bona qua incedere possūt,q ar/
tem verificauerunt ꝯfidentes in seipsis cum medi/
tatione inuestigatrice,vt succurrāt,si hoc regimen
dederint,vt possit eger tollerare illud:quare cuȝ ea
consequunſ finem mundificationis sufficiēter.No
ui aūt timorosi,non confidentes in seipsis,in hoc ti
ment mel,⁊ ponūt loco eius zuccarum.Et antiqui
ēt innuebāt vtendum esse medicinis fortis mundifi
cationis,preparatis cū melle.s.pillulis que teneuſ
in ore sub lingua.Et innuebāt in hac hora vtenduȝ
esse medicinis,⁊ empl'is, que nominantur hn̄tes
odorem factis cum sansuco, ⁊ empl'o ᑫ[asedebi.]
Et ad summū ille q ꝓcedit hac via,que est antiquo
rū,opȝ vt incedat ea cum cautella.⁊ obseruatione.
⁊ timore,ꝙ rumpat apostemata et excitet calorem
plurimū,Deinde attinet ei,vt confidat post illud de
iuuamento festino. Si aūt egritudo remanet vsq̄ȝ
ad q̄rtumdecimum dieȝ,non est excusatio a vētoꝝ.
⁊ subtiliatione regiminis tunc. Et quȝ vigilie fiūt
in eis vehementes,tunc necessarius est sirupus de
papauere.Et quādo fit anhelitus in eis frequens,
tunc non succurriſ illi nocumento,nisi cū humecta
tione cū eis,que sunt sicut mucilago psilij,sorben/
do ex ea aliqd post aliqd,⁊ sicut iuleb.Q̄ñq̄ȝ āt cō/
fert embrocatio lateris cū aq̄ tepida,vt alleuieſ do
lor,⁊ minoreſ frequentia anhelitus:qm̄ est nociua
fm̄ ꝙ iam sciuisti. Et post declinationem manife/
stā administra balneum:⁊ aliena infrigidationem
ʳ[ ]nisi in eis que sūt de genere cholere
rubee.Et sil'r aliena regimē ingrossatiuū,⁊ admini
stra subtiliatiuū,⁊ ōcoquātur in aqs,⁊ ˢ[sirupis]
predictis ᵗ[caules]⁊ calamentum in fine eius,⁊ lā
bāt semē ᵘ[alcurat]cum melle.Quod si apostema
fiat inobediēs,⁊ vadat versus collectionē,regātur
cum regimine quod dicitur in capitulo illius pro/
prie. Et oportet vt caueātur in conualescentibus
pleureticoꝝ,salsa,⁊ acuta,⁊ saturitas,⁊ repletio sā

n A.altis

o A.angustia

p A.alchurais

q A.alsedabi

r †A.vehemen/tem

s A.potionibus

t A.porri

v A.alchurais

turitatis facientis nauseam [a]†⌈ ⌋⁊ [b]⌈ventosi/tas⌋⁊ fumus, ⁊ vox alta, ⁊ [c]⌈saniositas,⌋⁊ coitus. Nā si recidiuāt moriunt̄. hoc dicimus, si pleuresis est calida pura. Si aūt nō ē ita, imo non ē pura, ⁊ non est vehemētis calītatis: tūc in te est vt frices, ⁊ emplm̄ facias cū eis, que sunt sicut fenugrecum, ⁊ pix, ⁊ vt ventosas apponas. Et emplm̄ valens ad illud. ℞. cineres radicis caulium q̄ ɔficiant̄ cū adipe, ⁊ fiat cū eo emplm̄. Et in cura qdē phl̄atici, incipiat̄ a clisteribus acutis, ⁊ solōne ventris. Et nō fiat phlebotomia, ⁊ administrent̄ resolutiua q̄ sint ex empl̄is, ⁊ vaporationibus p̄dictis in qbus ē virtus. Et cibent̄ sicla, ⁊ aq̄ caulium, ⁊ aqua ciceris, ⁊ oleo de oliuis: aut oleo d̄ amigdalis dulcib⁹ ⁊ amaris: ⁊ administrent̄ empl̄a, ⁊ vaporationes calide p̄dicte. Et detur in potu decoctio Joseph vigilatoris quā in potu damus cū oleo de kerua. Jn melācholico vero [d]⌈incipiatur a⌋ sorbitionib⁹ factij ex tritico fracto, cū melle, ⁊ oleo amigdalino dulci: ⁊ electuarijs lenificantib⁹ calidis: ⁊ sorbeant̄ olea lenificantia, sicut oleū amigdalinum dulce. Et sorbitiones facte ex fabis, ⁊ pauco fenugreco, ⁊ lac mulctum, et p̄prie asininū: qm̄ ip̄m est iuuatiuū eis. Et ex eis q̄ ɔferūt in eo est, vt sumant̄ costi pōdus. ʒ. i. ⁊ detur in potu in [e]⌈aqua⌋ decoctionis aneti: [f]⌈et oleum balsami: aut sirupus mellis:⌋ et hoc etiam confert tussi male. Aque vero congregate in pulmone, cura est leuior eis, que dicemus in cura empicoꝝ. ⁊ qn̄q3 indiget perforatione.

[a] †A. ⁊ sol
[b] A. ventus
[c] A. insufflatio
[d] A. cibet̄
[e] A. cocleario
[f] A. aut olei balsamini aut syrupi de melle

¶ De cura peripneumonie. Cap. IIII.

IN cura p̄ipneumonie currit̄ cursu pleures, nisi qa op3 vt empl̄a ipsius sint fortiora, et vt ponant̄ in eis que sunt p̄fundantia. Et o3 vt sit sollicitudo ad mundificandu3 cū sputo magis vehemens, ⁊ sit in ea loco iacendi sup̄ partē spuendi, resupinatio decliuis versus illam partem.

Quūq3 natura in ip̄a fuerit restricta, o3 vt in potu sumāt omni die semel de hoc sirupo. ℞. casie fistule ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ amborum aā. sextaria. iij. ⁊ p̄ijciant̄ sup̄ ea. iiij. sacraiati aque que decoquatur vsq3 ad medietatē, que sumat̄ et sup̄ ipsam p̄ijciat̄ sacraiati aque solatri. Et hoc est illd̄ qd̄ in potu forti dat̄, et debili medietas eius. Et si natura [g]⌈lenitatem habuerit ⁊ debilitatem⌋ det̄ in potu rob myrti, ⁊ cydonia dulcia assata, ⁊ granata dulcia. Et illius que ē ex gn̄e [h]⌈almesir,⌋ ⁊ cholere rubee cura est sicut narrauimus difficilis. Nam si aliqd ɔfert est extinctio vltima cū succis vehemētis frigiditatis, sicut oleꝝ, ⁊ herbaꝝ, ⁊ fructuū. Et dent̄ infrigidantia lenificantia, sicut succus endiuie, ⁊ silia illi. Qd̄ si euacuet̄ cholera cum eis, que sunt sicut siracost, ⁊ tamarindi, ⁊ tereniabin, ⁊ silia illis, ē bonū. ⁊ silr̄ quandoq3 est necessarium in ipsa facere phlebotomiam, si fuerit illic repletio.

[g] A. fuerit lenis lenitate debilitante
[h] A. almasere

¶ De empimate. Cap. V.

QUando apparet in apostematibus pleuresis ⁊ p̄ipneumonie, signa collectionis p̄dicta, ⁊ ascēdunt, tūc necessariū est vt iuuamentum fiat ad maturādum, post mundificationem corporis, qd̄ fit cū empl̄is, ⁊ vaporatiōib⁹: sicut illud qd̄ fit ex farina ordei, et [i]⌈vino⌋ alimbat et vino albo ⁊ dulci ⁊ [k]⌈ficubus humidis⌋ et ficub⁹ siccis. Et fortius illo, est illd̄ cum quo ponunt̄ stercus columbinū, ⁊ nitꝝ: ⁊ est cōueniens in fine, ēt apud eruptionem. Et o3 vt [l]⌈dormiat⌋ ante horam eruptionis sup̄ latus infirmū: adiuuat. n. ad spuendu3, et ad rumpēdu3. Si aūt caliditas fuerit plurima, det̄ in potu aqua mellis in aqua ordei: aut aq̄ mellis subtilis sola. Et si caliditas est nō fortis, et virtus est fortis: o3 vt in potu tribuat̄ d̄coctio isopi in qua cum isopo decocta sunt hasbe, ⁊ prassiū, et ficus, ⁊ mel. Et in potu sumat aquā ordei decocti cū radicib⁹ [m]⌈lilij.⌋ Et qn̄q3 indiges eis, q̄ sunt sicut mithridatū, ⁊ tyriaca ad maturandū. Et ɔueniētiores hore ad potandū ipsa, sunt post maturationem integrā, vt erumpat̄ s̄m ɔseruationē innati. Et dactili qdem sunt vltimi in hac hora, ⁊ post ipsa3. Et sirupus de prassio, ē vltim⁹. Trocisc⁹ maturatiu⁹. ℞. semē altee, et citroli, ⁊ malue melonis, et cucurbite, et succum ligritie, ⁊ florem meliloti, et violas [n]⌈vel⌋ dragagāti fiāt troc. [o]⌈Et ml̄totiēs qdē fiūt trocisci⌋ cu3 mucilagine semis lini, et dant̄ in potu cū aq̄ ficuū. Eoꝝ aūt cibi in ascēsiōe, sint panis infusus aq̄, aut cū [p]⌈aqua ⁊ melle⌋ et oua sorbilia, et q̄ sūt illis silia. Et ea qb⁹ vtunt̄ in scd̄a mēsa, sint grāna pini maioris, ⁊ minoris, ⁊ amigdale dulces, et sorbitiōes subtiles facte ex farina ordei, ⁊ ciceris, et fabaꝝ cū oleo amigdalio, ⁊ zucauro cū melle. Qūq3 ptransit hora eruptiōis, et cōplet̄ maturatio, o3 vt iuuamētū fiat ad erūpendū. Nā dimissio ipsi⁹, efficit egrū prauū et male p̄petatij. Et suffumigent̄ guttura ip̄oꝝ cu3 storace [q]⌈calamita.⌋ Et det̄ in potu sirupus isopi fortij, quē diximus. Et apponant̄ fortiora empl̄a, q̄ diximus. et dare in potu mithridatū. et tyriacā in hac hora, ē iuuamētū: si nō fuerit febris, neq3 [r]⌈debilitas⌋ neq3 extenuatio. et in cibo det̄ pisces saliti, et sumat in ore suo qu3 vadit dormitū pilulas factas ex hiera, et pulpa collogntide. et pill̄e etiam cochie in potu sumant̄ in hora dormiendi. et suffumigent̄ guttura eoꝝ cū storace [s]⌈calamita.⌋ et qn̄q3 ɔfert ei mouere sedē sup̄ quā sedet, hoie tenēte eū p̄ spatulas. et ɔfert ei sumere in potu sinapi3 cū aq̄ mellis, ⁊ potare assam fetidā in lacte, et ɔfert ei iacere sup̄ lat⁹ sanū qn̄ vult eruptōe3, et p̄cipit̄ vt vomit⁹ fiat post cenā in h̄ꝰ horis. Vexillū est timorosum: qn̄q3, n. facit possidere eruptionē magnā vice vna: et qn̄q3 p̄focat. Qu3 autē non erumpit̄, necessariū est vt cauterizet̄: deinde cōsideret̄. Nam si exiuerit sanies alba, munda, spes habenda est: et si non, non est spes habenda. Qunq3 erumpit sanies, et currit, et existimas ꝙ pauca sit et equalis. ita ꝙ possibile sit vt mundificet̄ cum sputo vsq3 ad. xl. dies, tunc op3 vt administrentur post eam abstersiua, lauatiua, mundificatiua, dando ea in potu, qu3 incipit expui illud, quod erumpit. Et illa sūt sicut decoctio isopi cu3 radice [t]⌈ ⌋ lilij celestis cū sirupo de melle, Et caules, et sorbitiones predicte, facte ex farina ciceris et similibus [u]⌈que sunt ex medicinis:⌋ et ponatur in eis etiam farina herbi: et cōfert etiam electuarium de squilla, et electuariu3 de herbo. Medicine vero singulares q̄ sunt matres huiusmodi rei, sunt sicut farina [x]⌈herbi, et sauic⌋ lilij, et radix eius, et aristolo. vtraq3, et pipera tria, et sinapis, et nasturtium, et vsq3 ad oppoponacum etia3, et costus, et casia lignea, et spica. Et quādoq3 est necesse, vt admisceat̄ eis aliqd ex narcoticis cū mensura. Et ex istis medicinis est scordeon. Jpsum nāq3 est vehementis iuuamenti in hoc capitulo. Et iste medicine sunt matres medicinarū in hac hora, iuuantiu3, ex quibus fiunt potiones, ⁊ emplastra ⁊ embroce cum spongijs, ⁊ [y]⌈olea.⌋ Et quādoq3 fit oleum ad quod virtutes eaꝝ permutantur, sicut oleum de lilio ⁊ narciscinum, ⁊ camemillinū, ⁊ de alcanna ⁊ nardinum: ⁊ sicut oleū laurinum, ⁊ pro/

prie qum

[i] A. glutine
[k] A. dactilis
[l] A. iaceat
[m] A. liquiritie
[n] A. ⁊
[o] —— A.
[p] A. aqua mell̄
[q] A. liquida
[r] A. macies
[s] A. liquida
[t] †A. ligritie ⁊
[u] A. farinis
[x] A. horobi ⁊ tritura
[y] A. oleis

ꝓrie qum adest declinatio. Et qn̄qꝫ ponit̄ quod est
sicut oleū viol'. ſm diſpōnem, ⁊ horam. Et qn̄qꝫ po
nunt̄ in hmōi oleis, ea que sunt sicut gūma pini, ⁊
adeps, ⁊ galbanū, ⁊ flos ſqnāti, ⁊ iſop⁹ humida, et
fenugrecum, ⁊ folia lauri, ⁊ bdellium, ⁊ ſiſa illis.
Et qum febris est fortis, non ſupfluas in calefacien
do: qm̄ debilitat̄ virtus ꝑꝑ malitiā complexionis,
⁊ deficit a ſpuendo. Et opꝫ vt ſuccurrat̄ ad regimē
extractiōis ſaniei, post eruptionē ad pectus, in die/
bus, in qbus imaginat̄ eger alleuiationē. Qum
aūt existimaueris in pleureſi mām plurimā, ⁊ non
mūdificat̄ in .xl. dieb⁹, neqꝫ in paucioꝛib⁹, imo fac̄
cadere in pthiſim, tunc necessarium est cauteriū fie
ri cum cauterio minuto, quo ꝑforet̄ pectus vt exic
cet̄ materia, ⁊ trahat̄ paulatim, ⁊ abluat̄ cum aq̄
mellis, ⁊ adiuuet̄ ad extractionē eius ad exterioꝛa.
Qūqꝫ mūdificata fuerit ꝑueni ad ꝯsolidandum. Et
opꝫ vt cognoſcas ꝑtem in qua est pus, ex modis ꝑ̄/
dictis de voce ſaniei, ⁊ ſonitu eius, ⁊ hoc qđ induit̄
pectus cum [a][filo] tincto luto rubeo: ⁊ ꝯſideret̄ qs
locus exiccet̄ veloci⁹: qm̄ ipſe est locus ſaniei. Si/
gnum ergo ſuꝑ ipſum fiat, ⁊ cauterizet̄, [b][⁊] ꝑfoꝛe
tur illic. Nam qn̄qꝫ non cauterizat̄, imo ꝑforat̄ la/
tus cum phlebotomo, ⁊ ponit̄ ꝑ̄paratio tal'r, ꝙ cū
ea egredit̄ ſanies de qua accipiat̄ omni die paruꝫ,
abſqꝫ extractione plurima ſubito. Et in hmōi qui/
dem hora necessaria est ꝯſeruatio virtutis, cum car
ne, ⁊ cibo tēꝑato, ⁊ non ꝯſideres febrem: qm̄ ip̄a
non ſanat̄ dum ſanies ꝑſeuerat remanens. Quꝫ āt
expuitur, eradicat̄. Et qum ꝯfortat̄ eger ad expuē
dum ſaniem, aut ad illud quo curat̄ ex cauterio, re
mouet̄ febris ꝓculdubio. Et multotiēs accidit vt
apoſtema erumpat̄ ante maturationeꝫ: Et est illđ,
qđ erūpit ab eo ſanguis: q̄re necessaria est tūc phle
botomia, ⁊ administratio emplastroꝝ, ⁊ expellen/
tium, ⁊ cōicantium. Emplastrum eis conueniens,
caules, ⁊ aqua mellis ſuꝑ deſcriptiōem Aaron po/
natur. Et emplastrum hmōi. ℞. piper, capillum ve
neris, iſopum ſiccam, vrticam, aristologiam rotun
dam fiat ex eis emplastrum cum melle.

De cura vlceꝝ pectoꝛis, ⁊ cura pthiſis. Cap. VI.

Cum vlcus qdem est in cāna pulmo
nis, tūc medicamen ad ipſum
velociter vadit: ⁊ oꝫ vt faciat doꝛmire
egrum ſuꝑ collum ſuū, ⁊ teneat medica
men in oꝛe ſuo, ⁊ deglutiat ſaliuaꝫ eius
paulatim, ita ꝙ non mittat plurimū ſubito, ⁊ exci/
tet tuſſim, ⁊ oꝫ vt ipſe mollificet lacertū gutturis ſui
ita, vt deſcendat ad gutt̄ ipſi⁹ abſqꝫ excitatione [c][ſo
da.] Et medicine ſunt glutinatiua, ⁊ exiccatiua, q̄s
dicemus etiā in pthiſi. Ulcera v̄o que ſunt in pecto
re, ⁊ pulmone, que diximus, indigēt vt iniiciant̄ in
eis medicine lauatiue, abſterſiue ⁊ precipitur egro
vt iaceat ſuꝑ latus infirmum, ⁊ tuſſiat, ⁊ cōmoueat̄
[d][aliquo] motu. Et qn̄qꝫ egreditur pus ex eis, post
miſſionem aque mell' in vlcere, cum instrumento at
trahente pus. Qūqꝫ mundificatur ſanies, ⁊ ſꝑam⁹
ꝙ non remāſit ex ea aliquid, tunc administrent̄ me
dicine ꝯſolidatiue, ⁊ nō est in mūdificatiuis, abſter
ſiuis, in hmōi, aliqđ ſicut mel. Ipſum enim est mun
dificatiuū, ⁊ cibus dilectus a natura, ⁊ nō nocet vl
ceribus. Ulceris autēꝫ pulmonis regimen est due
res: quaꝝ vna est cura v̄a: ⁊ altera est blādiēs. Cu
ra quidem v̄a non est poſſibil', niſi quādo egritudo
est ſuſceptibilis cure: ⁊ nos iam narrauimus eā: Et
illud est cum mundificatione vlceris, ⁊ exiccatione
ipſius, ⁊ expulſione materierū ab eo, ⁊ ꝓhibitione
catarri, ⁊ adiutoꝛio ipſius ad conſolidādum. Et iā
preteriit illud in regimine ꝓhibitionis catarri: ⁊ est
radix tibi in hac cura. Et ſumma eius est mundifi/
catio coꝛpoꝛis, ⁊ attractio materiei a capite ad infe
rioꝛa, ⁊ ꝯfortatio capitis vt non multiplicent̄ ſuper
fluitates in ipſo: ⁊ ꝓhibitio eius quod effundit̄ ex
capite ad pulmonē: ⁊ attractio illius ad aliā partē.
Et oꝫ vt ſit mundificatio cum phlebotomia, ⁊ me/
dicinis extrahentib⁹ ſuperfluitates diuerſas, ſicut
pillul' cochiis: ⁊ ꝓꝑie cum bdelio, ⁊ gummi addit̄
in eis. Et fortaſſe necessaria ſunt ea que educūt hu/
moꝛes melācholicos, ſicut epithimuꝫ ⁊ ſimilia. Et
qn̄qꝫ indiges iterationibus in euacuatiōe, vt mino
rent̄ ſupfluitates in ipſo. Euacua ergo cum phlebo
tomia, ⁊ medicina. Deinde [e][cum ſubtiliatione:] ⁊
ꝓꝑie in coꝛpoꝛib⁹ foꝛtib⁹. Et ex rebus iuuātib⁹
in expellendo nocumentū catarri est [f][diacoꝛe:] ⁊
pꝛopꝛie illud qđ est ex papauere [g][⁊ cū] eis que di
cemus in antidotario, ⁊ reliq̄. Et ex eis que iuuant
ad hoc vt natura ſuſcipiat regimen, est vt fiat ꝑmu/
tatio ad regiones, in qbus est aer exiccans, ⁊ cure/
tur, ⁊ detur in potu lac in eis. Et oꝫ vt ſit [h][pꝛepa/
ratio] ei⁹ ſm plurimum [i][ea, que est ꝑ̄parati] ha/
bens collum tēſum ad anterioꝛa ⁊ ad ſuperioꝛa, vt
equetur caſus ꝑtium pulmonis adinuicem, ⁊ non
remoueant̄ ꝑtes vlceris a coopertura, ⁊ poſitione
naturali. Et opoꝛtet vt nō frequentetur in ipſo ſeda
tio tuſſis, cum pꝛohibitione ſputi: Nam in ipſo est
timoꝛ magnus quāuis meditari faciat leuitatem.
Blandientia vero ſunt regimen in indurando ea, ⁊
exiccando ea ita, vt non fiat concauitas in eis, neqꝫ
dilatentur: licet in eo non ſperentur incarnatio, ⁊ cō
ſolidatio: ⁊ in hoc est ſpes in [k][tempoꝛe] patientis
ea, q̄uis vita eius ſit non dilecta, ⁊ ledat̄ quolibet
erroꝛe. Et iſta quidem exiccatiua cōſtringunt pul/
monem, ⁊ exiccāt eum, ⁊ claudunt vlcus, q̄uis nō
conſolident ip̄m: Et ſi hac via ꝓceſſerit non opoꝛte
bit, vt administretur lac omnino. Et mel est vehicu
lum medicinis pthiſis, ⁊ ipſuꝫ non nocet vlcerib⁹.
Ulceris autem mūdificatio fit cum medicinis pꝛedi
ctis mundificātibus: ⁊ cum decoctione iſopi pꝛedi/
cta ad pthiſim in antidotario. Et foꝛtius illo est ele
ctuarium de herbo cum granis cotti dcm̄ in antido
tario. Et foꝛtius illo est electuarium de ſquilla cum
lacte aſinino. Et quādoqꝫ est necessarium vt aggre
gentur in eis viſcoſitatem faciētia, glutinatiua. Et
quādoqꝫ adiuuatur cum narcoticis, vt pꝛohibeat̄
tuſſis, ⁊ adiuuāt medicinā in operatione ſua, ⁊ tūc
necessarium est regimen viuificabile, Et iā dixim⁹
tibi hec mundificātia in capituloꝝ pꝛincipio. Et di
ximus etiā ea in capitulo empimatis. Et vſitata ex
eis ſunt ſoꝛbitiones facte ex herbo. Et ſoꝛbitiones
in qbus ponitur poꝛrū de ſceni, facte ex farina cice
ris, ⁊ [l][alcandaros:] Et hoc ipſum, poꝛrum elixa/
tum ⁊ aqua mellis, in quibus coquunt̄ mundifica
tiua incarnatiua: ⁊ omnia illa iā pꝛeterierunt tibi.
Et confectiōes exiccatiue, ſicut diacyminū, ⁊ atha/
naſia, ⁊ electuarium de ſemine lini. Uerum mithri/
datum, ⁊ tyriaca qum administrātur in quibuſdaꝫ
hoꝛis, ⁊ ꝓꝑie in pꝛincipio, ⁊ vbi non est [m][debili/
tas] vehemens, ſunt iuuatiua: et vbi non est febris
iam perueniens ad vltimum in arefactione. Et lu/
tum quidem ſigillatuꝫ est res magis iuuatiua in o/
mni hoꝛa, et lutum armenū. Et ſimiliter omnia que
diximus ex emplaſtris, et vapoꝛationib⁹, et vnguē
tis mundificatiuis. Qūqꝫ putreſiūt vlcera in pecto
re, et in pulmone, ꝯfert facere vt eger lābat cochlia
rium paruū de kitrā in mane ſolo, aut cū melle: aut
cum aliquātulo galbani liquefacto cum melle. Si

a A. panno
b A. aut
c A. Alia litera tuſſis
d A. leui
e A. geſce, dein/de reitera Alia litera moderata dein/de gradatim ꝓ/cede cum foꝛtio/ri medicina
f A. diacude
g A. ex
h A. ſtatio
i A. ſtatio recta
k A. ꝓlongatōe
l A. alcādarus
m A. extenuatio

aũt illic fuerit caliditas, ⁊ timent̃ mundificãtia calida, ⁊ non conferunt frigida, tunc sumãtur pulmo vulpis, ⁊ semẽ feniculi, ⁊ succus ligritie mundificatus, ⁊ succus capilli veneris, aggregent̃ cuꝫ aq̃ zuccari ingrossata, qm̃ est vltimũ. Et quãdoq3 administrant̃ in hac egritudine genera suffumigationũ, ⁊ exiccãtium, ⁊ mundificãtium, quibus fit suffumigatio cum traiectorio. Et ex eis sunt illa que. ℞. arsenicum, ⁊ piper fiãt ex eis similitudines auellãe cũ albumine oui. Et ex eis est illa que. ℞. folioꝝ oliue dulcis, ⁊ stercorꝫ vacaꝝ [a] ⸢impinguataꝝ⸥ ⁊ adipis renũ hirci, ⁊ arsenici, ⁊ stercoris leporis ptes eq̃les. Et ex eis est illa que. ℞. cortices nabac, ⁊ arsenicũ, ⁊ adipem renũ hirci. Et ex illis est que. ℞. arsenicũ, ⁊ butyrum de ouib⁹. Et ex illis est illa que. ℞. arsenici, ⁊ aristol'. ⁊ corticis radicis capparꝫ ptes eq̃les aggregent̃ cum melle ⁊ butyro. Et ẽt pinee in q̃ est fex alkitrã, ⁊ ẽt arsenicũ. s. citrinũ cũ sisamino oleo. Et quotiẽs calefit compl'o eius supflue, curet̃ cum trocisc̃ de cãfora aliq̃bus dieb⁹: ⁊ redeat̃ post eos ad exiccãdum. Cibi aũt sint ex [b] ⸢pdicibus⸥ decoctis cum seminibus, ⁊ spẽbus. Et non phibeat̃ vinum album purum in principio sui ⁊ olfaciat semp odorifera ⁊ adhereat [c] ⸢somno ⁊ regei⸥ ⁊ q̃eti, ⁊ dimittat irã, ⁊ rixã, ⁊ non pueniat ad ipm illud quod ꝯtristat. Et ex eis que ego multotiens sum expertus in corporibus diuersis, ⁊ regionibus diuersis, est vt vtat̃ patiens zuccaro roſ. recẽti sui ãni omni die, q̃ztum potest, q̃zuis multum sit, ita ẽt vt cum pane. Deinde attendatur esse eius, tũc si constringat̃ anhelitus ei⁹ propter exiccationem rosaꝝ, detur in in potu sirupus de isopo ꝭm q̃ztitatem necessitatis: Et si inflãmat̃ febris, dent̃ in potu trocisci de cãfora, ⁊ non intermittat̃ hec cura in ipso qm̃ sanat. Et si non timerem dici mendax, narrarẽ in hac intentione mirabilia, ⁊ referreꝫ summã, q̃ vsa est mulier pthisica. Peruenit res eius ad hoc, vt egritudo cuꝫ ea plongaret̃ adeo, donec pueniret ad mortem: ⁊ vocaret̃ ad ipsam q prepararet ea que morti sũt necessaria: Tunc q̃dã frater eius surrexit ad eã, curauit eã hac cura tpe lõgo, ⁊ reuixit ⁊ sanata est, ⁊ impinguata est: ⁊ nõ est mihi poſ̃e vt dicã summã eius q̃ comedit de zuccaro rosaceo. Et q̃ñq3 egent siccitas ⁊ arefactio administratiõe lactꝫ ⁊ [d] ⸢aldoch⸥ ⁊ in hoc est cibatio, ⁊ eq̃tio, ⁊ humectatio humoris corrupti, ⁊ conglutinatio vlceris cũ caseitate, ⁊ mundificatio cũ abstersione aque lactis, virus ⁊ saniei. Immo multotiẽs sanat hoc regimẽ vlcera pulmonis, qum nõ intẽdit̃ in regimine eorum vt indurent̃. Et de lactibus magis ꝯueniens est lac mulieris suctum ex mãmilla. Deinde lac asinarum, ⁊ lac caprinum proprie ppter stipticitatem, que est in lacte caprino. Et lac eq̃nuꝫ ẽt est ex eis, que mundificãt, ⁊ faciunt sputum facile: Uerum non est ei ꝯglutinatio, ꝭm ꝙ existimo. In lacte autem ouino ⁊ vaccino, est grossitudo: ⁊ si posset sugi ex vbere, eẽt magis ꝯueniens. Et oportet vt aialia ex quibus mulgetur, pascãt plãtas q̃rum opatio est necessaria, ad incarnationem q̃dem, sic̃ virga pastoris, ⁊ hausigi, ⁊ [e] ⸢cõetre. i. pirus⸥ ⁊ que sunt illis similia. Et mũdificãtia facientia spuere, sicut alhasce, ⁊ alãdacocha, ⁊ nidus apis. Immo sic̃ [f] ⸢lacticinium:⸥ Et ille q vtitur potu lactis, opꝫ vt obseruet reliquum regimen, nã si errauerit in aliquo, fortasse reducet super eum malitiã. Quidã autem medicorum q medicinã comprehendeunt, iã narrauerunt sufficientiam dandi lac in potu. Et dixerunt illud cuius intẽtio est cuꝫ proposito nostro. s. quoniã oportet vt ex asinabus eligãtur ille, que a ptu elongate sunt. iiij. mensibus, aut quinq3 mensibus, ⁊ vadãt ad vas in quo lac mulgetur, ⁊ abluatur cum aq̃. Et si lac fuerit mulctũ in eo ante, lauetur cũ aq̃ calida, ⁊ fundat̃ in ea aq̃ calida, ⁊ dimittat̃ dõec dissoluat̃ aliquid, si fuerit in eo in aq̃, deide abluatur cum aq̃ calida, ⁊ frigida: ꝺinde ponatur vas in quo mulget̃ lac in aq̃ calida, ⁊ mulgeat̃ in eo medietas sacraiati, ⁊ est q̃ztitas eius q̃ in potu datur in die primo, si egritudo fuerit salua: ⁊ si non, tunc plus illo dabis ꝭm ꝙ putaueris, ⁊ existimaueris: Et sumat in potu in secundo die duplum illius, mulctuꝫ in illa mulsione.

Et si nã iã fuerit restricta in die prima, ponatur in eo q̃ bibitur in die ꝭo, aliq̃d zuccari: ⁊ fac in tertio sic̃ fecisti in die primo. q̃ si nã non lenificatur in secundo, ⁊ proprie qum non lenificat̃ vsq3 ad tertiũ, tunc in potu da duo sacraiati lactis cum duob⁹ danic salis indi, ⁊ de amilo pondus. ʒ. s. vsq3 ad. ʒ. j. s. ⁊ non cesses dare in potu omni die pondus medietatis sacraiati. Quod si peruenerit sextus, ⁊ non respondet nã, accipe ex lacte tres sacraiati, ⁊ cum eis commisce zuccaꝝ, ⁊ salem, ⁊ oleum amigdalinuꝫ, ⁊ [g] ⸢polypodium.⸥ Si ãt respondet vltra tres scellas, tunc non admisceas post illud ex lacte aliquid, aut minue ex lacte. Et omnino oꝫ: vt non addat nã in die ⁊ nocte super tres: neq3 minuat ex duab⁹: tũc si iuuat̃ cũ hoc, da ei in potu tribus ebdomadis. Et iã dixerunt q̃dã ꝯprehendẽtes, ꝙ melius lac in potu sumendum [h] † ⸢ ⸥ illud est, q̃ est animalis pascentꝫ loca in quibus sunt herbe subtiliatiue, mũdificatiue cũ stipticitate ⁊ exiccatiõe sic̃ absinthiũ, ⁊ allea, ⁊ sceha, ⁊ abrotanũ, ⁊ poliũ, ⁊ rub⁹. In lacte ãt caprino recti⁹ est, vt misceat̃, qum recenter mulctũ ẽ, aliq̃d aque, ⁊ igniãtur lapides ⁊ pijciant̃ sup ipsuꝫ multotiẽs, donec coq̃tur ⁊ auferat̃ eius aquositas: Et [i] ⸢hec est melior decoctio, q̃z decoctio⸥ sup ignẽ. Et attende ẽt lenificationem nãe, nisi sit diaria: tunc enim: opꝫ vt ponas in eo [k] ⸢hypoq̃stidos:⸥ aut tussis plurima, q̃re tc̃ oꝫ vt ponas in eo dragagãti põdus. ʒ. j. Et si fuerit stomachus debilis, ponãtur in eo cyminum ⁊ carui. Et lac q̃dem coctum cũ digerit ipsum pthisicus, est ei cibus sufficiens: ⁊ quãdo post ipm febrit pthisicus, tũc oꝫ vt abscindat̃. Aldoch ãt est nec̃rium qum vehemẽtia est fe. ⁊ qum ẽ solutio ventrꝫ, ⁊ est eis iuuatiuũ valde. Et meli⁹ ẽ, si dimittat̃ lac acetosum nocte vna, post acceptioneꝫ butyri toti⁹ in loco tempato: ꝺinde moueat̃ in mãe vehemẽter, dõec adinuicẽ vehemẽter misceat̃: ꝺinde sumãtur trocisci de farina tritici, q̃ sit simila boni panis, adeo perforati donec sint illi qui nominãtur [l] ⸢berengen⸥ perfice, ⁊ proijciantur super pondus. ʒ. x. ex eis pondus. xxx. ʒ. de aldoch, ⁊ accipiatur: Et in die secundo adde de aldoch decimã sui, ⁊ minue de pane pondus. ʒ. j. fac illud assidue donec remaneat solum lac acetosuꝫ: deinde ꝯuertere, quꝫ non indiget aldoch, ⁊ appet sanitas, ⁊ declinat egritudo. Non ergo cesses minuere ex aldoch, ⁊ addere in trocisis donec abscindatur lac. Quod si aliqui eorum hẽant diariam, proijcere ferrum ignitum in aldoch multotiens, non est malũ: ⁊ reddi ħ ad illõ, quod dꝛ in antidotario. Cibi ãt ipsoruꝫ sint ea, que glutinationem faciunt, sic̃ panis de simila, ⁊ tri. ⁊ q̃ fiunt de milijs: Et rizi ẽt mundificat: ⁊ fac̃ nasci carnem, Et kisch ordei bene decocta est glutinatiua, mundificatiua, ⁊ est ꝯueniens apud vehementiã febris: ⁊ proprie cum cãcris quorũ extrema sunt ablata, quorum ablutio est iterata cum aq̃, ⁊ cinere.

a A. montanaꝝ

b A. alduragi

c A. tranq̃llitati

d A. aldum

e A. habeladme sachin

f A. spẽs lacticinij vl' titimali.

g A. amiluꝫ vsq3 ad. ʒ. i. s. ⁊ nõ cesses dare in potu qualibet die.

h † A. ẽ lac asine, ⁊ alioꝝ, ⁊ vt sit in vase ex ligno. Et meli⁹ istis lactibus

i A. melioris digestionis q̃z decoctio

k A. tarathis

l A. in bezarade vel berazade

⁊ ꝓpꝛie cum oleribus frigidis, ⁊ lentes etiaȝ. Et ea que accipiuntur cū ᵃ[cucumeribus, ⁊ citrol', ⁊ melonibus]efficiunt sputum facile. Si aūt febris est leuis, tc̄ non est aliquid sic̄ caules, ⁊ asparagi: ⁊ ea que ᵇ[spuere faciūt.]Pisces aūt saliti, qum comedunt semel, aut bis, ꝯferunt in mundificando: ⁊ qū vlcus est malignū, tc̄ aliena illud, ⁊ oē salsum. Qđ si eos carne cibaueris, tc̄ sint cuȝ eis que sunt sic̄ caro athaiugi, ⁊ galline, ⁊ ꝑdicis, ⁊ alcanabir, ⁊ minutaꝝ auiū: ⁊ oēs sint nō impinguate, ⁊ melius est vt comedāt eas assatas, vt sint vehementioꝛis exiccationis ⁊ incarnationis. Et ᶜ[extremitates ēt sunt bone ꝑꝑ viscositatē eaꝝ, ⁊ pisces in furno ꝯcocti.] Et qn̄ desiderant iura, tūc ꝑmisce ea cum melle. Et qn̄qꝫ ꝯcedit, vt ipsi ingrediant balneuȝ ante cibū: ⁊ post ipm̄, qum non est in epatibus ipsoꝝ oppilatio. Ipsum.n. impinguat eos, ⁊ ꝯfoꝛtat ipos. Aque vero ipsoꝝ, quas ipsi potant, sint aque pluuie. Et pthisicis qdē multotiens accidit sputuȝ sanguis s ꝫ ꝙ p̄terijt eius rememoꝛatio. Et ex troc. bonis ad illud sunt trocisci, q. ℞. luti sigillati. ʒ.iij. amili, luti armeni, rosaꝝ rubeaꝝ omniū an̄. ʒ.iiij. karabe, granoꝛum myrthi amboꝝ an̄. ʒ.vi. cancroꝝ adustoꝝ, seminis poꝛtulace amboꝝ an̄. ʒ.xv. coꝛalli. dragagāti spodij ᵈ[sedine]omniū an̄. ʒ.v. gūmi ᵉ[feniculi]succi ligritie omniū an̄. ʒ.vij, ꝯficiant cum succo poꝛtulace, ⁊ aq̄ rof. recētium, ⁊ fiant ex eis trocisci, ⁊ bibant cum aq̄ cucumeris: aut cū aqua pluuiali.

Et multotiens quideȝ accidit pthisico casus vue, ⁊ cadit in laboꝛem, ⁊ prefocationem ꝑpter ipsum. Et quandoqꝫ indiget abscissione eius.

a A. amilo ⁊ cucumere ⁊ melonibus quādoqꝫ
b A. mundificāt
c A. pedes ēt sūt boni ꝑꝑ viscositatem eoꝝ ⁊ pisces super prunas assati.
d A. sadenegi
e A. gūmi fecis

Fen.xj. de dispositionibus coꝛdis.

Tractat⁹ primus de principijs ⁊ radicib⁹ ad illđ.

De anatomia coꝛdis. Cap. I.

Coꝛ quidem creatū est ex carne foꝛti, vt sit longinquū a nocumentꝭ, i quo ꝯteste sunt spēs villoꝝ foꝛtium, vehementꝭ diuersitatꝭ. s. longitudinalium attractiuoꝝ, latitudinaliū expulsiuoꝝ, ⁊ trāsuersaliū retētiuoꝝ, vt sint ei spēs motuū. Et ᶠ[mensurata est ei⁹ creatio cū q̄ttitate sufficiēti]vt nō sint sup̄fluitas, ⁊ gūitas, ⁊ magnitudo: ᵍ[qm̄]ex ipso est oꝛigo arteriarū, ⁊ suspensio ligamentoꝝ. Et dilatatū est, vt sit in oꝛigine sufficientia cū eo qđ oꝛif. Et posita est hec pars eius altioꝛ duaꝝ ꝑtium ipsius, vt sit lōginqua ab appodiatione sup̄ ossa pectoꝛis, ⁊ non ledat eaȝ tactus eoꝝ. Et subtiliata ē ei⁹ altera extremitas, sic̄ illud, qđ aggregatū est ad punctū vnū, vt sit illđ qđ ʰ[leditur tactu]ossium, minoꝛ ꝑtium eius Et facta ē dura illa pars ei⁹ sup̄flue, vt sit illud qđ paratū est ledi illa obuiatiōe, ⁱ[melius factum.] Et gradata est figura ad pineā, vt ingeniosa fabꝛicatio inferioꝛ, ⁊ supioꝛ sit bona, ⁊ non sit in ea sup̄fluitas. Et positū est in pāniculo solido, valde ᵏ[subtili] q q̄ttuis sit ex genere pāniculoꝝ, tn̄ non inuenif pāniculus compar ei in spissitudine, vt sit ei clipeus ⁊ tutamen. Et separatum est coꝛpus eius ab illo pāniculo cum q̄ttitate quadā, nisi apud radicē eius, ⁊ vbi oꝛiunf arterie: ˡ[⁊ est ei vt]dilatef in ipso absqꝫ p̄focatione: Et apud radicē eius est membꝝ, sic̄ fundamentum, simile cartilagini ᵐ[ꝑuum, vt sit basis fixa firma.] Et in ipso sunt tres ventres, s. duo ventres magni, ⁊ vēter ⁿ[quasi]medi⁹, ᵒ[quē G. nominauit ᵖ[foueā] aut meatū, non vētreȝ ᵒ]vt ᑫ[sit]ei receptaculū nutrimēti, quo nutrif, spissuȝ foꝛte, sibe ipi⁹, ⁊ ʳ † [ ]minera spūs ˢ[gn̄ati in ipso]a sanguine subtili: Et inter ambos sunt vie: ⁊ ille vie dilatant in ipso, quȝ dilataf coꝛ, ⁊ coarctanf ᵗ[apđ longitudinem eius:]⁊ basis qdem vētris sinistri altioꝛ est basi vētris dextri, ⁊ basis vētris dextri đscēdit multū. Et vene pulsatiles sūt arterie, ⁊ create sᵗ, nisi vna eaꝝ, hn̄tes duas tunicas. Et durioꝛ eaꝝ est itrinseca qū ipsa sit obuians ꝑcussioni, ⁊ motui substantie spūs, foꝛti cuius itendif ꝯseruatio, ⁊ custodia, ⁊ foꝛtitudo. Et oꝛigo arteriaꝝ est ex vētre sinistro, q est vn⁹ duoꝝ vētrium ᵘ[pectoꝛis:]qm̄ đxter est ꝑpingoꝛ epi: q̄re opꝫ vt sit occupat⁹ in attractōe nutrimenti, ⁊ administratiōe ei⁹. Et qa vēter đxter coꝛdis ꝯpꝛehendit grossuȝ graue, ⁊ sinister ꝯpꝛehēdit subtile leue, tempata sunt ambo latera cū ˣ[ꝯfirmatiōe]ventrꝭ, q ꝯpꝛehendit grossuȝ: ⁊ ꝓpꝛie quādo ʸ[securaf resolꝰo cū]resudatione: aut exuccatione propter grossitudinem ᶻ[meatuum, ⁊ ingrossando ventrem]q ꝯpꝛehendit subtile. Immo positum est vas subtilioꝛis, strictius. Et tempatioꝛ sanguis eius est in medio. Et sunt ei duo additamenta super duo oꝛificia introitus duaꝝ materierum. s. sanguinis, ⁊ aeris attracti ad coꝛ, sic̄ due aures, neruosa: que sunt rugosa, mollificatiua, dum coꝛ permanet ꝯstrictum. Et qum dilatatur, tensa, ⁊ adiuuantia ad ꝯstringendum illud, quod ꝯpꝛehenditur ad ad interioꝛa. Sūt ergo sic̄ due arce recipientes a vasibus: deide mittentes illud ad coꝛ cum mensura: ⁊ subtiliata sunt, vt sint magis ꝯpꝛehendentia, ⁊ melius obedientia ꝯstrictioni, Et facta sunt dura, vt sint longinquioꝛa a passione. Et coꝛ qdem nutritur cum virtutibus suis naturalibus, cum dilatatione: quare attrahitur sanguis ad interioꝛa eius, sic̄ attrahitur aer. Et coꝛ quidem positum est in medio ᵃ[medij]pectoꝛis, quoniam est temperatioꝛ locus, Et declinat magis parum ad sinistrum, vt elongef ab epate, ⁊ habeat epar locum amplum. Splen vero descendens est ab eo cum elongatione: ⁊ in descēsione eius est iuuamentum, quod ego dicā. Et vt coꝛ amplificet locum epati melius est, q̄ȝ amplificet ipsum spleni: quoniā epar est sublimius. Et ex eis que intēduntur in declinatione coꝛdis ab epate, est vt non aggregetur caloꝛ totus in parte vna: ⁊ vt tēperetur in latus sinistrum, qum splen ipse sit non calidus valde: ⁊ vt ipsum minus cōpꝛimat venā ꝯcauā venientem ad ipsum, preparādo ei quendaȝ locum. Et si aliq̄ animalia sunt magni coꝛdis, ⁊ sunt cum h̄ pauida, ⁊ timida, sic̄ lepoꝛes ⁊ cerui, tūc causa in eo est: quoniam caloꝛ eoꝛum est ꝑuus, ⁊ ᵇ[exiccatur ex eo res]plurima: quare non calefacit integre. Et illa que sunt parui coꝛdis, ⁊ cum h̄ sunt audacia, ideo sūt, quoniā calliditas in ipso ē plurima, ⁊ coarctatur, ⁊ sit vehemens. Uerum illa que sunt plurimum audacia, sunt ea, que sunt magni coꝛdis. Et coꝛ qdem non tollerat nocumentum doloꝛum, neqꝫ apostema: ⁊ propter hoc non decollatur animal in cuius coꝛde inuenitur ex nocumentis illud, quod inuenitur in reliquis membꝛis. Et quandoqꝫ inuenitur in quibusdam animalibus magni coꝛpoꝛis os ᶜ[magnum]⁊ pꝛopꝛie in bobus: ⁊ hoc os est decliue ad cartilaginem. ⁊ illud quod est plus, ⁊ maius cum additione ⁊ duritie, est illud quod inuenitur in coꝛde elephantis. Et iam repertum est coꝛ cuiusdam simij habens duo capita: Et ex virtute vite coꝛdis est, quoniam quādo aufertur ab animali, inuenif pulsari vsqꝫ ad hoꝛaȝ. Jam aūt errauit qui existimauit, ꝙ coꝛ sit lacert⁹, q̄ttuis sit filiuȝ rerum in eo: Uerꝝ motus eius non est voluntarius.

f A. Alia litera q̄ttitas creatōis eius est q̄ttitas sufficiens
g A. Alia litera ⁊
h A. vicinaf tactui
i A. magis foꝛte
k —— A.
l A. vt sit ei, vbi
m A. paꝝ, vt sit basis fixa, firma in creatione Alia litera parūꝫ vt sit basis ⁊ tutamē creationi eius
Alia litera n —— A.
Alia litera o —— o A.
Alia litera p A. delizi
q A. sint

r † A. sint
s A. in qua ipsi generantur
t A. qn̄ ipsum pꝛolongatur.
u A. coꝛdis
x A. subtiliatiōe
y A. ē securitas a resolutione ⁊
z A. rei cōtente ⁊ cum ingrossatione ventris
a —— A.
b A. spargitur
c —— A.

De egritudinibus cordis. Cap.II.

Quandoqȝ accidūt cordi i sua ꝓpetate spēs egritudinuȝ oēs, sicut spēs malitie complexionum, que qñqȝ sunt mãles: ⁊ qñqȝ sunt pure. Et materiales quãdoqȝ sunt in venis eius: ⁊ quandoqȝ sunt in eo quod est inter pãniculum eius ⁊ corpus ipsius, ⁊ proprie humiditas. Multotiens enim inueniuntur in eis locis humiditates. Et scitum est ꝙ quando multiplicãtur, coarctant cor a dilatatione: quare interficiunt. Et quãdoqȝ accidūt ei apostemata, ⁊ opilatio: ⁊ quãdoqȝ accidit ei aliquid de egritudinibus situs etiã, sicut aliqd, quod accidit ei de coarctatiõe in [a]†⌈ ⌋humiditate compressiua, prohibẽte ipsum a dilatatione: quare interficit. Et solᷓo singularis, que accidit, aut in pãniculo ei⁹. Qñqȝ cõfirmatur in corde malitia complexionis, nõ recipit curam. Et qum non est ꝯfirmata, non est facilis susceptibilis cure. Et apostema qdez calidũ est interficiens statim. Et frigidum est ex eis, que [b]⌈sunt difficilia. Et raro eueniunt durities ⁊ mollities⌋ in corde. Sed plurimum illius est in pãniculo cordis: ꝙ si contingat vt in ipso eueniat, tunc ipsum nõ interficit in momẽto interfectiõis apostematis calidi, verũtamen cũ hoc est interficiens. Et quãdoqȝ prolõgatur durũ, qᵭ accidit in pãniculo ex humore grosso: [c]⌈⁊⌋ non durum ex humore aquoso [d]⌈distillando spatiũ⌋ sicut dispositio in apostemate, qᵭ fuit in pãniculo cordis simij, qᵭ narrauit G. vixerat ille simius [e]⌈lesus.⌋ Sed postq̃ȝ anatomizatus est post mortem suam, cognitũ est qd passus est in vita sua. Fuerat. n. ei debilitas, ⁊ extenuatio. Qñqȝ cor ipm non tolleret vt apostemet᷑, quomodo, ergo tollerabit, vt collectio, ⁊ saniositas in ipso fiant? ⁊ qum illic acciderit vlcera tollerabilia bothoralia: tũc ipsa interficiũt post fluxũ sanguis nigri ex naribus, fm ꝙ dr̃. Et qñqȝ accidit in veuis cordis oppilatio nocens oꝑationib⁹ cordis. Cor aũt longinqus est ab hoc vt tolleret solutionez singularis, q̃ȝ apostema. Et quãdo accidit corpi ipsi⁹, ⁊ penetrat vsqȝ ad vẽtres, iuterficit statim: ⁊ si nõ est penetrãs, tũc fortasse postponitur ei⁹ interfectio vsqȝ ad diem fm. Et qñqȝ accidũt cordi egritudines ꝓpter cõitatem pãniculi sui, ⁊ cõitatem cerebri, ⁊ lateris, ⁊ pulmõis, ⁊ epatis, ⁊ intestinoꝝ, ⁊ r eliquoꝝ visceꝝ, ⁊ ꝓpꝫsto machi. Et qñqȝ est ꝓpter cõitatem alioꝝ mẽbroꝝ, ⁊ corporis cõmuniter, sicut est in febrib⁹: ita vt verificet᷑ p paroxismos suos, ⁊ crises suas: ⁊ [f]⌈ꝓpter cõmunitatem ⌋alioꝝ mẽbroꝝ. qñqȝ [g]⌈sunt⌋ ꝓpter ea que abscindunt᷑ ex eis, sicut cõmunitate epatis, quando debilitat᷑ in trãsmittendo nutrimentuȝ ad ipm: ⁊ cerebri, qñ debilitat᷑, ⁊ debilitat᷑ lacertus faciens anhelitum ab anhelitu: Et qñqȝ est ꝓpter ea que ex eis ad ipm veniũt: ex cerebro qdez, sicut qñ in ipso multiplicat᷑ humor melãcholicus, ⁊ penetrat in substãtia cerebri, quare penetrat in via arteriaꝝ vsqȝ ad cor, excitans tremorẽ cordis, ⁊ casum v̄tutis, ⁊ tristitiã cũ [h]⌈extractione⌋ malitie cogitatiõis, ⁊ angustie: ⁊ sicut illud, qᵭ ex eo peruenit ad ipm ex humore humido p hãc viã, ⁊ facit accidere [i]⌈obliuionẽ⌋ ⁊ pigritiã ⁊ casum [k]⌈festinationis.⌋ Sed ex epate sicut illud, qᵭ ipm mãdat ex sanguine malo calido [l]⌈⁊⌋ frõ, aut grosso. Et qñqȝ sunt ꝓpter cõitatẽ in nocumẽto, fm semitã vicinitatꝭ, sic pp nocumentũ eius, qᵭ est pp apostema calidũ, aut frm existens in pãniculo ꝯtinẽte ipsum ꝓprie, ⁊ reliquoꝝ visceꝝ cõiter: ⁊ nocumentũ ei⁹, qᵭ est ꝓpter nocumentũ oris stomachi: ⁊ stomachi ab humore viscoso, aut mordicatiuo, aut vermib⁹, ⁊ ascaridibus: aut vomitu mordicatiuo: q̃re euenit ex eis tremor cordis. Et qñqȝ fit pp cõmunitatem in dolore, quãdo vehemens fit, ⁊ ꝑuenit ad ipm, ⁊ multotiẽs iterficit. Et qñqȝ sunt pp mutationẽ materiei, sicut ex squinãtia: aut pleuresi: aut ꝑipneumonia: quare declinat mã ad cor, ⁊ ꝓfocat, ⁊ interficit. Ergo cõitates que cadunt iter cor ⁊ pãniculũ ei⁹, non oportet vt ꝯsequant᷑ ꝑnitiem. Et si est apostema [m]⌈duȝ⌋ nõ ẽ calᷓm, ipsuȝ. n. est ꝑnitiosum. Et qñqȝ accidit in ipso ore stomachi [n]⌈tremor⌋ ⁊ nocet cordi. [o]†⌈ ⌋Modi aũt ex qbus significant᷑ dispõnes cordis sunt. viij. pulsus: ⁊ anhelit⁹: ⁊ creatura pectoris: ⁊ ea que nascunt᷑ sup pectus: ⁊ tactus corporis: ⁊ qᵭ accidit in ipo: ⁊ mores: ⁊ [p]⌈v̄tutes⌋ corporis: ⁊ debilitas ei⁹: ⁊ meditationes ei⁹. Pulsus qdez, qm̃ velocitas ei⁹ ⁊ magnitudo, ⁊ frequẽtia ipsi⁹ significãt calitatez ei⁹: ⁊ eoꝝ ꝯ̃ria, significãt fritatem ei⁹: ⁊ eius lenitas significat humiditatẽ: ⁊ eius durities, significat siccitatẽ ipsius, ⁊ fortitudo ei⁹, ⁊ eq̄litas, ⁊ ordinatio [q]†⌈ ⌋significãt sanitatem ei⁹: ⁊ eoꝝ ꝯ̃ria significant ꝯtrarium sanitatis ipsi⁹. Et anhelit⁹ qdem magn⁹, ⁊ frequens, ⁊ velox: ⁊ calᷓus significant caliditatẽ ei⁹: ⁊ cõtraria eoꝝ significãt fritatem eius. Et pectus amplũ latũ si non est ꝓpter multitudinẽ cerebri, quã significat capitꝭ magnitudo faciẽs multitudinẽ cerebri, facientẽ magnitudinẽ nuche, facientem magnitudinẽ spondiliũ, facientẽ magnitudinẽ costaꝝ ortaꝝ ex eis: Immo est illic paruitas capitꝭ, aut ei⁹ mediatio, ⁊ fortitudo pulsus significat calitatem ipsi⁹: ⁊ ꝯ̃rium illi⁹, si non facit ipsum parnitas capitꝭ, significat ipsum fritatez ei⁹. Et pili plurimi orti sup pect⁹: ⁊ ꝓꝑe illi q sunt crispi significant caliditatẽ ipsi⁹: ⁊ nuditas pectoris, ⁊ paucitas piloruȝ significant fritatẽ ipsi⁹ ꝓpter ꝓuationem agentꝭ fumum, aut siccitatem pp ꝓuationẽ materiei fumi. Et si non ꝯtradicit humiditas cõplexiõis corporis valde, ⁊ ꝯsuetudo aeris, ⁊ regionis, ⁊ etatꝭ: Et caliditas corporis toti⁹ significat calitatem ei⁹, si nõ resistunt splẽ, ⁊ epar frã cum fritate sua: ⁊ fritas corporis significat fritatem ei⁹, si non resistit epar aliquo modo: ⁊ lenitas ei⁹ sigt̃ humiditatẽ ei⁹, si nõ resistit epar. aliquo mõ resistẽdi, ⁊ durities ei⁹ sigt̃ siccitatẽ ipsi⁹, si nõ resistit epar. Et febres putride cũ sanitate epatꝭ significãt calitatẽ ei⁹, ⁊ humiditatẽ ei⁹. Ex via aũt moꝝ, qm̃ ira nãlis, que non est ex ꝯsuetudine: ⁊ audacia, ⁊ furiositas ⁊ leuitas motuũ sign̄t caliditatem ei⁹. Et eoꝝ ꝯ̃ria, si non est acq̄sita ex meditationib⁹, ⁊ ꝯsuetudinib⁹, sign̄t fritatez ipsi⁹. Corporis aũt fortitudo sigt̃ ipsi⁹ fortitudinem, ⁊ ei⁹ debilitas, si non fuerit nocumentuȝ ex cerebro, ⁊ neruis, debilitatẽ ipsi⁹. Et debilitas ei⁹ significat malitiã cõplexionis in ipso. Et fortitudo ei⁹ significat cõplexionis ei⁹ nãlis eq̄litatem: Et est, [r]⌈q̄⌋ eẽntia caloris inati [s]⌈⁊ sanguis⌋ ⁊ spũs vitalis, plima [t]⌈est⌋ in ipo, nõ iflãmata, fumosa: imo splẽdida [v]⌈pura.⌋ Sed accñtalẽ ex calitate sign̄t vehemẽtia inflãmatõis, ⁊ [x]⌈rixa⌋ anime. Et qñqȝ ꝑducit nocumẽtũ in anhelitu. Meditatiões vero que declinãt ad gaudiũ. sic fidutia, ⁊ bõitas spei, sign̄t fortitudinẽ ipsi⁹, ⁊ eq̄litatẽ ipi⁹ q̄ [y]⌈sequunt᷑⌋ in calitate ⁊ hũiditate ipsi⁹. Et decliues ad [z]⌈inq̄sitiõez solitudis, ⁊ disiũctiõis⌋ sign̄t calitatẽ ei⁹. Et ꝺ̄cliues ad timorẽ ⁊ tristitiam, sign̄t fritatẽ, ⁊ siccitatẽ ei⁹. Et dispõnes que sentiunt᷑ in ipo corde, sic iflãmatio accñs i ipo, ⁊ sic tremor, q sentit᷑ ex ipso: ⁊ alie sign̄t p seipas ꝯplõnẽ

[a] †A. ventribus eius ex
[b] A. elongant᷑, ⁊ raro eueñit apostema durum ⁊ molle
[c] A. aut
[d] A. Alia litera vesicãte saniãte
[e] A. aliqb⁹ dieb⁹
[f] A. cõmunitas
[g] A. est
[h] A. cõmotione
[i] A. hebetudinẽ
[k] A. viuacitatis seu agilitatis.
[l] A. aut
[m] A. aliquod
[n] A. iectigatio
[o] †A. Rubrica. De mõis ex qb⁹ significãt dispõnes cordis. Hic icipit cap̄ʒ
[p] A. fortitudo
[q] A. diuersitatis eius
[r] —— A.
[s] —— A.
[t] —— A.
[v] A. clara
[x] A. angustia
[y] A. est fm ipsius
[z] A. ingrendus ꝑpetrãdi mala

eius,sicut inflāmatio:⁊ quedam non signt nisi per cóparem suum,sicut tremor cordis.Tremor nanq; cordis seqtur omnes spēs debilitatis cordis,⁊ malitie complexionis ipsiꝰ:⁊ non significat rem [a] puram in ipso.Et qñq; plurimum tremoris cordis ē ꝓpter fortitudinē sensus cordis:quare accidit tremor cordis,ex q̄libet meditatóe:aut vapore:aut similibus illis ex eis,que ꝑueniūt ad ipsum.Et qñq; sunt egritudines cordis cuʒ cómunitate alioꝝ:⁊ ꝓprie capitis,⁊ oris stomachi.Et non euanescūt egritudines cerebri melancholice,⁊ epileptice a cōmunitate cordis.Et quandoq; ꝑmutanť ad cor,māe expulse ex eis,que sunt sicut pleuresis,⁊ ꝑipneumonia:⁊ sunt cause timoris magni,⁊ mortis subite.Et quādo accidit humoribꝰ diminutio ex q̄ʒtitate necessaria,ꝑmum nocumentū illius est in corde:quare alterať complexio eius.Et quādo peruenit calor purus,aut frigus puꝝ ad cor,moriť ille cuius est.Et iam vidi [b] cógelatum loq;,⁊ iam moriebatur cum sudore,⁊ sine sudore.

¶De signis ɔplōnū cordis nāliū. Cap.IIII.

Complexionem qdē calidaʒ nālem,significant amplitudo pectoris in creatione sua,nisi resistat cerebrum,Et magnitudo pulsus naturalis,⁊ declinatio ipsiꝰ ad frequētiam,⁊ velocitatem:Et magnitudo anhelitus nālis,⁊ declinatio ipsiꝰ ad frequentiam,⁊ velocitateʒ,Et exuberatio piloꝝ super pectus,⁊ proprie sup sinistrū parumper,si non repugnet humiditas membri alteriꝰ,contrarietate vehementi valde,aut regio ⁊ aer:Et [c] vehemētiā ire,⁊ furiositatem ⁊ bonitatem credulitatis,⁊ spatiositateʒ spei significat magnitudo pectoris,qum non est propter cerebrum ſm q̄ dictum est.Complexioneʒ vero frīam naturalem significat constrictio pectoris,nisi propter conditiones predictas:⁊ paruitas pulsus naturalis,⁊ declinatio eiꝰ ad raritateʒ,aut tarditatem:nisi sit illic cā faciens velocitatem:Et [d] constrictio anhelitus naturalis,⁊ declinatio eiꝰ ad tarditatem,⁊ raritatem,Et debilitas,⁊ pigritia,⁊ patientia non acq̄sita ex consuetudine,⁊ exercitio.Et mores similes moribus mulieꝝ,⁊ erubescentia cū timore,Et hesitatio,⁊ [e] obliuio ⁊ passio a minimis rebus.Et frigus corporis.Humidā vero complexionem significant lenitas pulsus,⁊ velocitas patiendi a superuenientibꝰ,iram facientibꝰ,⁊ letificantibus supuenietibꝰ,⁊ velocitas remouendi ab eis,Et humiditas cutis,si non resistit epar.Sed cóplexionem siccam significāt durities pulsus:Et tarditas agendi,⁊ tarditas patiendi,⁊ tarditas q̄escendi,Et lupinositas moꝝ,⁊ siccitas corporis,si non resistit epar.Calidam aūt ⁊ siccam complexionem significant pulsus magnus cum mensura.Et illud ideo,quoniam magnitudo eius est ꝑp necessitateʒ:⁊ diminutio ipsius propter siccitatem instrumenti:⁊ velox proprie ad constrictionē,⁊ frequēs:⁊ anhelitus magnus,velox:⁊ proprie [f] quʒ ipse extrahit aerem frequens Et perfidia morum,⁊ inuerecundia:Et leuitas in motionibꝰ,⁊ in blanditijs:Et velocitas ire propter calitatem,⁊ tarditas pacificandi propter siccitatem:Et multitudo piloꝝ pectoris,⁊ spissitudo ipsoꝝ propter siccitatē materiei ipsoꝝ,⁊ crispitudo ipoꝝ:Et calitas tactus,⁊ siccitas ipsius.In calida autem ⁊ humida sunt pili pauciores,Et pectus est latum,magnum:⁊ pulsus est magnꝰ,veruʒ est lenior.Et velocitas in frequentia eiꝰ,sunt infra illas,que sunt in complexione sicca,qum eq̄n tur in calitate,Et est ira in ea velox,non vehemēs,Et tactus corporis est calidus,⁊ humidus,si non repugnat epar in vehementi frīitate,⁊ hūiditate, [g] si fuerint infra vehementiā,⁊ multiplicantur egritudines putride.Frīam autem ⁊ humidā signt pulsus,qum non est magnꝰ:immo est decliuis ad paruitatem,⁊ est lenis,non velox,neq; frequēs:immo ē decliuis ad contraria eoꝝ,ſm illō ad quod in vltimo peruenit cóplexio:⁊ est habens eā piger,timidus,tardus,mortuꝰ [h] festinatiōis.Nudus a pilis,Non retinens [i] malū neq; irascibilis:Et est corpus frīʒ,⁊ humidū,si nō resistit ei epar cū calefactione plurima,⁊ exiccatione q̄ʒuis nō sit plima.Frīam vero ⁊ siccā hñtis pulsus nō est cū illa tarditate tota:⁊ hñs eā est tarde ire,fixe,retinēs [k] malū lenis sine pilis,frīm habens corpus,⁊ siccū,si non resistat epar cuʒ calefactione plurima,⁊ humiditate q̄ʒuis paruа.

¶De signis egritudinuʒ cordis. Cap.V.

De illis sunt signationes complexionū non naturaliuʒ:⁊ quādoq; signt malitiā cóplōnis cordis,debilitas ⁊ resolō virtutis,⁊ liquefactio,non ꝑtinentes ad cām ꝑmitiuā:aut antecedenteʒ:aut cōitatem mēbri:q̄ si tremor cordis adiuuat in his significatiōibꝰ,tūc iā compleť significatio:⁊ qñ ꝑducit ad sincopiʒ,tūc iā ɔfirmata est res.Et qñ in corde fortis fit malitia ɔplōnis frīe:aut calide:aut sicce sine mā,icipit corpꝰ ꝓcedē in via pthisis,⁊ liq̄factiōis.Est ergo illa,q̄ est calida ex illa,ethica absoluta.Et frīa spēs est ethice ɔparata ad senes ⁊ decrepitos:Et sicca spēs pthisis. [l] Et ethica qdē diuersificať in toto illo a pthisi fcā a pulmōe.Pulmo.n.i hac nō ē lesus in seipo:⁊ hñs [m] eā nō hʒ tussiʒ:⁊ diuersificať ab [n] ea ethica cū calitate ꝑp ꝓuatōeʒ calitatis.Signū autē malitie ɔplōnis cordis calide,ē augmētū pulsus i velocitate,⁊ freq̄ntia non nāli:⁊ egressio anhelitꝰ ad magnitudinē,⁊ velocitatē,⁊ frequētiā nō nālē:⁊ vehemētia sitis,q̄ sedať cū aere frīo,⁊ [o] suauitas i frigore,⁊ cōitas extenuationis,⁊ liq̄factiōis absq; cā alia ⁊ tristitia,⁊ [p] ɔturbatio ꝑmiste iflāmatōi.Signa āt malitie ɔplōnis frīde,sť ɔ̄clinatio pulsus ad ꝑuitatē,⁊ tarditatē,⁊ raritatē n̄ nālē:nisi cadat vtꝰ,⁊ sit nečria freq̄ntia.vt succurrať [q] cū eo qō approping̃t nečtati cū alijs [r] ab eis duabꝰ, ⁊ ē cū ɔ̄bilitate ā̄helitꝰ,⁊ resolōne v̄tutis,⁊ trāq̄llitate ad illō,qō calefač ex spēbꝰ eoꝝ q̄ tāgit,⁊ olfacit,⁊ gustat,Et timiditas,⁊ nō audacia:⁊ supfluitas i pietate,⁊ misīcordia.Sig̃ āt malitie ɔplōnis cordis hūide,sť iclinatio pulsus ad lenitatē non nālē,⁊ velocitas patiēdi ab impꝛmētibꝰ i aia,cū velocitate remotōis eoꝝ:⁊ mlītitudo euētꝰ febriū putridaꝝ.Sʒ sig̃ malitie ɔplōnis sicce,sť ɔ̄clinatio plsus ad siccitatē nō nālē,⁊ difficultas passionū cū fixione eaꝝ,siue sint fortes,siue ɔ̄biles,⁊ liq̄factio corpis.De sigtōibꝰ āt apatū,sť sigtiōes apatū caloꝝ.Jpsa.n.in ꝑnº sui faciūt appere in pulsu diuersitatē mirabilē,nō ɔsuetā,⁊ magnificāt iflāmationē i corpe,⁊ ꝓpe i ꝑtibus mēbroꝝ anhelitꝰ.Et anhelās q̄ʒuis attrabit maximū aerē,⁊ frīissimū,tñ ē q̄si ꝓuatꝰ āhelitu,deide seq̄tur ipʒ sincopis successiua:⁊ non oʒ vt aspecteť in cognitiōe dispōnis apatū caloꝝ cordis illō,qō ē ex duritie [s] instri sʒ q̄ currit ɔsuetudo ɔ̄ expectatōe eiꝰ in alijs,q̄ sť silia eis:Apa.n.nō ita aduenit cordi,vt ꝑ ipm idureť plsus:imo iterfič añ illō.Singlaris āt resolō sciť ex cāis ꝑmitis.Et dixerūt qdā qñ accit i corde vlcꝰ,⁊ currit ex nare sinistra sāguis,moriť patiēs.Et signū eiꝰ ē dolor i loco sinistro māmillari.

Marginal notes:

- a A. propriam
- b A. Alia lrā vehementer
- c A. vehemētia ire ⁊ audacia vł furiositas ⁊ bonitas existimationū vł cogitationuʒ ⁊ amplitudo spei. Et qñq; significat super ipsam
- d A. paruitas
- e A. hebetudo
- f A. Alia litera in extractione aeris frequenti
- g A. q̄ʒuis non vehementi
- h A. agilitatis vł viuacitatis
- i A. rancores
- k A. rancorem
- l A. Alia litera ⁊ ethice. Et diuersificať q̄libet illarum
- m A. eas
- n A. eis
- o A. trāquillitas
- p A. angustia
- q A. et qō ɔ̄fecit
- r —— A.
- s A. pulsus

¶De causis imprimētibus in corde. Cap.VI.

Causarum in corde imprimentiū alie sūt, q̄ sunt ei ꝓpẽ: ⁊ alie sunt ei cōes, ⁊ alijs: sicut cãe efficientes ꝯplones, ⁊ cãe efficiẽtes aña ta, ⁊ efficiẽtes solonem singularis, ⁊ reliq̄ siles eis, que sunt ex eis q̄s numeraui tibi in libris vniuersalibꝰ. Ueruʒ cordi appropriant cãe accidentes ꝑꝑ anhelitū, ⁊ cãe accidẽtes ꝑꝑ passiones aiales. Propter anhelitū qdem, qm̄ qñ ꝯstringit, aut calefit valde, aut infrat valde, seqtur ex eo vt accipiat cor nocumẽtū. In passionibꝰ ãt aialibꝰ, oportet vt redeatur ad ea que diximus in vlibus, ⁊ iam oñdimus impressionẽ eaꝝ in corde mediãte spū: ⁊ cuiusq; eaꝝ, que supfluit imp̄ssione p̄focationis ᵃ⌈spūs⌋inati ad iteriora: aut spsionis eiꝰ ad exteriora. Et qñq; ꝯseqtur, vt faciãt ꝑuenire sincopiʒ, immo cõseqtur, vt interficiant. Et ira q̄ est ex summa eaꝝ, est minor omnibus illis in hoc. Ira eniʒ raro interficit. Uigilie vero, ⁊ exercitium, ⁊ similia illis, debilitant cor cum resolutione.

a A. Alia litera caloris

¶De canonibꝰ vlibꝰ in curatione cordis. Cap.VII.

Nos qdẽ fecimus de medicis cordialibus tractatū singulareʒ, quo, qum hō ꝯiunxerit iter sciẽtiã suã in medicia, ⁊ cognitionẽ suã in ꝑncipijs, que sunt magis cõia quã medicina, iuuabitur. Hinc v̄o inuimus ad illud, qḋ opʒ dici in libris medicinalibus puris, ꝑpea q̄ cor est membꝝ ꝑncipale, ꝑus oī ꝑncipali, ⁊ sublimiꝰ, eo oʒ vt sit velox studiū in curatiõe eiꝰ cum medicis ᵇ⌈ita vt adiuuet absq; errore vltime:⌋ siue velimꝰ ex eo eũare humorem, siue ꝑmutare ei ꝯplonẽ. In eũatione aũt que ꝓcedet cursu phlomie, ita studiose festiamꝰ, ᶜ⌈ne⌋ oporteat nos ꝑmiscere eã cū alio regimie ᵈ⌈mūdificatio.⌋ Immo plʒ q̄ i ipsa obs̄uamꝰ, est ne supfluat, ⁊ cadat v̄tus, ⁊ vt viuificemꝰ v̄tutẽ, si debilitatur parūp, cū rebꝰ viuificantibꝰ v̄tutẽ, qñ debilitat ꝑꝑ ꝯplonem frãm: aut calam. Et hec res non appropriat egressioni sanguis tantū: Immo oibus eũationibꝰ: q̄ʒuis sit extractio sanguis vehemẽt̄ necessitatis ad hoc subsidiū. Cã aũt cum q̄ excusamur a studio spẽꝝ regimis alteriꝰ, est q2 egressio sanguis nō ẽ ᵉ⌈medicamẽ ꝑueniẽs⌋ ad cor: ⁊ q̄ plurime repletionum cordis non sunt nisi ex sanguine, ⁊ vapore, a nocumento quoꝝ duoruʒ simul liberat phlomia. Et repletio qdem sanguinea remouet phlomia basilice dextre. Sed repletio vaporosa phlomia basilice sinistre. In reliqs autẽ eũationibꝰ que fiunt cū medicis, opʒ vt ᶠ⌈misceant medicine⌋ cū regimine predicto ᵍ⌈⁊ regimine alio.⌋ Et illud est, qm̄ plures medicine eũatiue sunt cõtrarie corpori: quare oportet vt eis associẽt medicie cordiales. Et ip̄e ʰ†⌈ ⌋ medicine q̄ efficiūt i corde fortitudinẽ cum ꝓꝑetate que est in eis: ita vt sint cum medicamine admistrato in eũatione humoris ⁱ⌈cordialis⌋ sociate medicine tyriacales beʒahartice ꝑtinentes cordi: Et plures qdem haꝝ medicinaꝝ ꝯferunt: imo plures eaꝝ ꝯferunt ei ex alia parte. Et illud est, qm̄ ipse ẽt faciunt penetrare medicinas euacuatiuas ad cor, remouendo eas ab alijs locis. Permutatio aũt complexionis, aut est, q2 ꝯuertit regimen ad ꝑmutationeʒ frĩ: aut ꝑmutatõem cali: aut permutationẽ humidi: aut ꝑmutationem sicci: Qñ ergo volumus permutare ꝯplonem frãm audaces sumus ad illud cū medicinis calis, cõmistis cū medicis cordialibꝰ calis, cuʒ custodia nostra, ne accidat ex eis motꝰ laboriosus humoris cordis, ita vt extendat corpus cordis ᵏ⌈cuʒ eo qḋ gradatim facit illud: aut extendat mã apostemosa⌋ ⁊ reliqua. Qum ergo volumus ꝑmutare complexionem calam, nō sumus ausi esse contenti infratiuis: Nam substãtia ꝑpter quã cor creatum est, ⁊ est spūs effusus in ipso, est substantia calida. s. calitate inata non calitatibꝰ nociuis corpori. Et accidunt ei ex malitia complexiõis cordis, qñ ẽ cala, vt minoret ⁊ resoluat: ⁊ vt conuertatur in fumū, ⁊ conturbetur: Qum ergo superuenit corpori cordis, qḋ extinguat ipsam, ⁊ nō est ꝑmistum cum medicinis calis, quaꝝ ꝓprietas est vt confortent calorem inatum, non totum illud ꝑꝑ calitatem earū, imo cum ꝓprietate ipsaꝝ associata calitati eaꝝ, possibile est vt noceat radici. i. spūi, quãuis ramo conferat, ⁊ est corpus cordis, ˡ⌈propterea q2 iuuat ad temperandum calitatem cordis, qum sentitur cum eo calitas spūs.⌋ Qua propter non inuenimus sapientes antiquos eũasse curatiõeʒ malitie ꝯplonis cale, que est in corde, ⁊ eiꝰ qḋ accidit ei, a permistione medicinaꝝ frāruʒ cū cordialibꝰ calis, cõfidẽtes, q̄ nã si fuerit fortis, discernet inter infratiuū ⁊ calefactiuū, ⁊ afferat infratiuum cordi, ⁊ afferat calm̄ cordiale spūi, ⁊ temperabit illud, ⁊ ᵐ⌈qñq; istud⌋. ⁊ si non iueniunt medicamen equale faciens ꝯfortationem spūs cum ꝓprietate, aut proximuʒ eq̄litati, sicut buglosam, vigorant ⁊ adiuuant se cum ea: sed si nã fuerit debilis, nō ꝯfert regimen. Et qñq; cogit eos administrare medicinas calas cordiales illud, qḋ ipsi sciūt de ḡuitate sb̄stãtie pliuʒ mediciaꝝ frarum cordialium, ⁊ paucitate penetratõis eaꝝ, ⁊ declinatõe ipsaꝝ cū natura ad fixioneʒ, ⁊ nō ad penetratõeʒ, q̄re cogit eos illud ad hoc vt permisceãt medicinas cordiales calas, qbꝰ penetrent, vt nã ad iuuetur ad deferendū illas cordi: sicut ꝑmiscent crocum reliqs permistis trociscoꝝ cãfore. Reliqua. n. permista discurrunt cū eo ad cor: deinde v̄tuti naturali inest vt ⁿ⌈ꝓcedat a corde: aut inflãmet ip̄m cuʒ spū cordis⌋ ⁊ adiuuet cū infratiuis ad tẽpandã cõplonẽ h̄ nãq; meliꝰ est eis, q̄ʒ vt vtant ifratiuis puris q̄ figunt in ꝑnᵒ meatuū, ⁊ nolūt penetrare. Et isti q abstulerūt crocū ex trociscis cãfore, ⁊ blasfemauerunt ꝑmos, fecerūt trociscos cãfore pauci iuuamẽti q̄ʒuis ipsi ignorẽt. Amplius ꝯplo cala curat dãdo i potu rob de fructibꝰ, ⁊ ꝓꝑe aquã pomorū de ᵒ⌈sceni⌋ ⁊ cydonioꝝ. Est. n. bonū medicamẽ ᵖ†⌈ ⌋ cū eis q̄ sibi sūt silia, de his q̄ dicturi sumꝰ: ⁊ cū epithimatibꝰ: ⁊ emplis, q̄ sunt exticti ua, ꝑmistis cum ꝯfortantibꝰ cor. Et si cã fuerit mã, eũet. Cura aũt malitie ꝯplonis frẽ est cuʒ ꝯfectionibus magnis, q̄s dicemus, ⁊ cū vino odorifero, ⁊ cū exercitijs tempat̄. ⁊ cum emplis, ⁊ linimẽt̄ calidis, aromaticis, cordialibꝰ, ⁊ cibis calis cum quãtitate qua digerant. Et si cã fuerit materia, eũet. In cura aũt malitie complexionis sicce, necessarius est cibꝰ plurimus, humectatiuꝰ, ⁊ introitus balnei post ip̄m, ⁊ admistratio tine cū ᑫ⌈custodia⌋ ipius, ⁊ paucitas motꝰ, ⁊ trãq̄llitas, ⁊ sumere in potu aquã frãm. Et si fuerit illic frigus, alienent ab aq̄ fra, que est vehement̄ frigoris. Et ʳ⌈cibent cibis, ⁊ potibꝰ⌋ ⁊ multiplicet somnus post cibū calm̄. Et si cã fuerit materia, euacuetur. Et tu qdem scies distinctionẽ illius, vbi loquemur de cura ethice, ⁊ arefactionis. Cura aũt malitie complonis humide ẽ subtiliatio ciborum. ⁊ admistratio mediciaꝝ exiccatiuarum, ⁊ exercitia temperata cum frequẽtia, ⁊ multitudine: ⁊ si cã fuerit mã. eũet. Frẽ vero ⁊ humide complexionis cura, est multitudo exercitij, ⁊ balnei ante cibum, precipue thermaꝝ, ⁊ submersio

b A. ⁊ sit studiū fūdamẽtale nō erroneū cū velocitate vltima,

c A. vt

d A. diuerso

e A. cuʒ medicamine ꝑueniẽte

f A. misceatur

g A. regimẽ aliud

h †A. sunt

i A. cordis

k A. tẽsione ventosa aut tẽsione mãe apantis vl apostemose

l A. Alia litera Quid. n. iuuat ꝯtẽperantia calliditatis cordis, qñ cū ipsa extinguit seu minorat caliditas spiritus

m A. multiplicabit istum Alia litera ꝯfortabit istum.

n A. remoueat ip̄m a corde, et applicet ipʒ spiritui, nō cordi

o A. scemi

p A. Alia litera Et curetur

q A. cõmoditate

r A. tẽperent cū medicinis ⁊ potionibus,

plurima in aqua cal'a, ⁊ administratio solutiuoꝝ, ⁊ diureticoꝝ, ⁊ vsus vini fortis [a]⌈resol'onis⌋odorife/ri, ⁊ administratio ciborum laudabilis chimi, cum quantitate non plurima: qđ si illic fuerit caliditas, vitent balneū, ⁊ vtantur coitu. Et si fuerit materia calida ⁊ humida, aut humida, euacuetur.

¶ De medicinis cordialibus. Cap. VII.

Medicine qdem cordiales cū totalitate sua, oꝫ vt colligant ex areolis medicinaꝝ singulariū, ⁊ ex areol' membroꝝ anhelitꝰ. Sꝫ ꝭm necessitatē in hac hora nos dicemꝰ de eis illas que sunt sicut capita, ⁊ radices. Dicamus ergo, ille qdē que ex eis sunt ꝓxime eq̃litati, sūt [b]⌈iacynthꝰ, ⁊ albelengesis, ⁊ alferuzegi⌋ ⁊ auꝝ, ⁊ argētum, ⁊ buglosa. Calide vero sūt doronigi, ⁊ zedoaria, ⁊ muschus, ⁊ ambra, ⁊ zurūbet, ⁊ seta ꝓprie, ⁊ crocus, ⁊ ambo beē sunt velocis iuuamēti, ⁊ gariofili sunt valde mirabiles, ⁊ xiloaloes crudū, ⁊ melissa ⁊ semen eiꝰ, [c]⌈ ⌋ ⁊ alscehebrā, ⁊ semen eiꝰ, ⁊ cardamomū, ⁊ cubebe, ⁊ [d]⌈alfelemenusch, ⁊ acetosa⌋ ⁊ semen eius, ⁊ folia citri, ⁊ foliū indum, ⁊ enula est mirabilis. Frigide v̄o sūt margarite, ⁊ karabe, ⁊ canfora, ⁊ corallus, ⁊ sandali, ⁊ rosa ⁊ spodium, ⁊ lutum sigillatū ⁊ poma. Et ex eis est coriandrum siccum, ⁊ humidum.

¶ Tractatus secundus de partibus distinctis.

¶ De tremore cordis ⁊ causis eius. Cap. I.

Tremor cordis ē motꝰ [e]⌈tremulus⌋ accidēs cordi. Et cā eiꝰ est omne, qđ ledit cor ex eis, que sunt in ip̄o, aut in pāniculo eius: aut ꝯtinuanť ei ex membris vicinis cōicantibꝰ ei. Et qn̄qꝫ fit a mā humorosa, ⁊ qn̄qꝫ fit a malitia cōpl'onis pure. Et qn̄qꝫ fit ab ap̄ate: ⁊ qn̄qꝫ fit a resol'one singularis ⁊ [f]⌈ ⌋ fit a cā extranea, ⁊ qn̄qꝫ fit a morsu venenosoꝝ aialium. Et qn̄qꝫ fit a serpētibus q̄ fiūt in vētre: ⁊ qn̄qꝫ fit a sensu vehemēti. Et mā humorosa qn̄qꝫ est sanguinea: ⁊ qn̄qꝫ ē humiditas: ⁊ qn̄qꝫ est melancolica, ⁊ qn̄qꝫ est colica: ⁊ qn̄qꝫ est ventosa: Et est leuior ⁊ facilior eaꝝ. Et ille q̄ est a malitia ꝯpl'onis pure, ideo est, q̄r omnis complexio dominans facit debilitatē: ⁊ oīs debilitas efficit in corde, dum ꝑseuerat in ipso residuū virtutꝫ, agitationē quādā, quasi ip̄m expellat a seip̄o aliqđ nocumentū. Et tremor qdē cordis qn̄ supfluit, ꝑmutať ad sincopim: ⁊ qn̄ magis supfluit, ꝑmutať ad mortē. Et vnaqueqꝫ ꝯpl'onū simpliciū facit illud. Ap̄a vero calidū in principio perseuerans facit apparere tremorē cordis, deinde sincopim, postea mortē. Et frm est propinquū dispositioni eius: sed quādoqꝫ interponit spatiū aliquātulū. Et sil'r resol'o singularis. Et sil'r oppilatio existēs in cursibꝰ sanguinis, ⁊ sp̄us in corde, ⁊ que sequunť ipsum ⁊ in venis [g]⌈sensibilibus⌋ ꝑtium pulmonis. Factus autem a causa extranea, est sicut fcūs a doloribus [h]⌈ꝯstrictiuis⌋ ⁊ permutationibꝰ materieꝝ apostematum vicinoꝝ p̄dictoꝝ, ⁊ a potu venenoꝝ. Et factus a morsibus [i]⌈serpentū⌋. Et fcūs a serpentibꝰ, q̄ accidunt in ventre: ⁊ proprie quādo ascendūt ad superiora [k]⌈mirac in cibo ⁊ fece.⌋ Fcūs aūt a subtilitate sensus cordis est: qm̄ habenti illū accidit tremor cordis ex q̄libet vētositate gn̄ata in spatio, qđ est inter ip̄m, ⁊ inter pāniculū eius: aut in corpore pāniculi eius: aut in vena eiꝰ, ⁊ ex q̄libet qualitate f'ra, aut cal'a adueniente ei: Ita ꝙ succedit potui aq̄ preter ꝙ perducat illud ad debilitatē in ꝑatiōibꝰ suis. Fcūs aūt cum cōitate, aut est cū cōitate corporis totius, sicut accidit in febribꝰ: ⁊ ꝓprie in febribus pestilentialibꝰ. Aut cū cōitate pāniculi sui, ita vt accidat in ip̄so ap̄a molle: aut duꝝ, sic̄ accidit simio aut gallo p̄dictis. Aut cū cōitate stomachi: qm̄ [l]⌈in ipso⌋ est humor viscosus vitreus: aut mordicatiuꝰ colericꝰ: aut corrūpiť in eo cibus: aut cū cōitate oium membroꝝ, que dolent vehemēter. Et qn̄qꝫ multiplicať cū cōitate stomachi ꝑꝑ humorē, q̄ est in eo: aut bothor in ore eiꝰ: aut [m]⌈attractiōē succedētē labori⌋: ita vt forsitā nō discernať inter ip̄ꝫ ⁊ inter cordialē. Et qn̄qꝫ accidit [n]⌈ꝑꝑ tremorē in ore stomachi, ⁊ ꝯtinuať illi:⌋ ⁊ est similior res tremori cordiali. Et qn̄qꝫ fit cum cōitate pulmonis, qn̄ multiplicať in eo oppilatio i ꝑte illa, que obuiat cordi, ⁊ nō penetrat anhelitꝰ ꝭm modos suos: ⁊ illud indicat ꝯstrictionē anhelitus non securā. Et qn̄qꝫ fit cā crisis, ⁊ motuū accidētium humoribꝰ ad crisim. Et ego exponā illud in loco suo. Et si quis ꝯqueritur de tremore cordis post egritudines, ⁊ habet nauseam, ⁊ euomit colerā plurimā, ⁊ non remoueť nausea, est malū, ⁊ indicat spasmū in stomacho.

¶ De signis. Cap. II.

Tremorem cordis oēꝫ sig̃t pulsus diuersus, trāsiens terminū i diuersitate, sensu ꝑcepta, in magnitudine, ⁊ paruitate, ⁊ velocitate, ⁊ tarditate ⁊ raritate, ⁊ frequētia: ⁊ multotiēs assimilať pulsui hn̄tiū asma. Et sig̃nt illū, q̄ est humidus vehemētia lenitatꝫ pulsus, ⁊ sensibilitas habentis eā, q̄si cor eiꝰ [o]⌈sit positū⌋ in humiditate. Et sig̃nt illum qui sanguineꝰ est, signa caliditatis, ⁊ inflāmationis, ⁊ velocitas pulsus, ⁊ magnitudo eiꝰ i alia hora, q̄ꝫ tremoris cordis: ⁊ iuuāť coitu: ⁊ in frigido est ecōtrario. Et sig̃nt illū q̄ colericus est, ⁊ est raro, egritudines colerice sequētes ipsū, ⁊ durities quedā in pulsu, ⁊ vehemētia inflāmationis. Et sig̃nt illū qui melācolicus est, tristitia ⁊ sollicitudo, ⁊ durities in pulsu. Et vētosū qdē puꝝ sig̃t velocitas resol'onis eius, ⁊ leuitas [p]⌈laboris⌋ eius: ⁊ ēt paucitas diuersitatꝫ in pulsu eius. Et sig̃nt apostemosū in sb̄stātia ipsiꝰ, aut pāniculi eiꝰ, signa duoꝝ apostematū p̄dictoꝝ. Et illū q̄ est ex resolutiōe ꝯtinuitatis cā sua, ⁊ fcm̄ a venenis, ⁊ morsibꝰ cāe sue cū ꝓuatione reliquaꝝ cārum. Et simil'r fcm̄ a vermibus. Et fcm̄ a ꝯpl'one singulari calida [q]⌈⁊ inflāmatione vehemēti⌋ absqꝫ sensibilitate humiditatꝫ, in q̄ natet cor, velocitas pulsus, ⁊ frequentia eius, q̄ꝫuis nō sit hora cōmotiōis eiꝰ: ⁊ qđ est pꝰ cās [r]⌈spasmaticas⌋ sine mā, ⁊ in ethica ⁊ silibus. Et sil'r fcm̄ a frigore puro sig̃nt cāe sue ex eūationibus extinguentibꝰ calorem innatū: Et egritudines infr'atiue: ⁊ aeres, ⁊ alia ⁊ pulsus tardus rarus non in hora tremoris cordis. Fcm̄ aūt ab oppilatione sig̃t diuersitas pulsus in paruitate, ⁊ magnitudine ⁊ debilitate, ⁊ fortitudine, cū ꝓuatiōe signoꝝ repletiōis. Fcūs āt a subtilitate sensus cordis, ⁊ a q̄libet vētositate gn̄ata [s]⌈ex⌋ nocumēto adueniēte ei, cognosciť ex fortitudine pulsus, ⁊ sanitate anhelitꝰ, ⁊ icolumitate reliquoꝝ mēbroꝝ. Et fortitudo pl'sus, ⁊ magnitudo ip̄iꝰ sūt sig̃tiōes ꝑme sig̃ntes ip̄ꝫ: ⁊ certificat ip̄ꝫ si fuerit corpꝰ, cū frequētia hmōi tremoris cordis, icolume, ⁊ v̄tus ꝯseruata, ⁊ ꝯsuetudo in ꝑatiōibꝰ sana. Et illi qbꝰ pl'imū accidit iste, sūt sup quoꝝ facies apparēt vestigia passionū aialiū, q̄ꝫuis paꝝ sicut ire aut gaudij, aut tristitie, aut aliarum. Fcūs aūt cū cōitate corporis totiꝰ in febribus manifestus est, ⁊ sil'r creticus. ⁊ fcm̄ cā stomachi, sig̃nt

a A. parum

b A. sachut ⁊ albizadach ⁊ alfaruzegi

c A. ⁊ albedarūgi et semen eiꝰ

d A. falengiemesch ⁊ semen eiꝰ ⁊ cortex citri, ⁊ acetositas eiꝰ, Alia litera ⁊ alfelegiesmesch ⁊ flos eius

e A. iectigatiuꝰ

f † A. quandoqꝫ

g A. duris

h A. fortibus

i A. animalium vel vermibus Alia litera venenosorū

k A. loca cibi ⁊ fecis

l A. in ore ipsius

m A. debilitatē succedentē vomitui laborioso Alia litera attritōēꝫ vl' d'bilitatē succedētēꝫ vomitui laborioso

n A. iectigatio seu tremor i ore stōi, ⁊ ꝯtinuať ille seu ⁊ vicissitudinal'r perseuerat ille

o A. reuoluatur

p A. lesionis

q A. inflāmatio vehemens

r A. calefacietes

s A. ⁊ ex quolibꝫ

figtiones dispōnum stomachi, 7 appetitus, 7 quod ab ipso expellit: 7 imaginationes, 7 nausea, 7 punctio: 7 qđ alleuiat in tpe vacuitatis: nisi sit a cā colerica effusa ad os stōi in tpe vacuitatis: 7 ꝙ fit vehemens in hora, q̄ cibus incipit digeri. Et ille qui fit cum cōitate pulmonis est, qm̄ hn̄s eum est preparatus asmati, repertis in ipso signis significantibꝰ humiditatem pulmonis, 7 oppilationē viaꝝ in eo, q̄s dicemus in suo caplo. Fcm̄ aūt ppᵃ[febres] signt significationes supradicte in capitulo suo. Et ex eis que significant ipsum sunt saliua currens, 7 dolor, sicut qui fit a constrictione vnguiū, 7 punctura euenientes subito in ore stomaci.

¶ De curatiōibꝰ vlibus tremoris cordis. Cap.III.

mali omni fertur auxiliū cū eūatiuis. In sanguineo qdem cū phlo mia, 7 extractione sanguis vltima, 7 tēperamento cibi in q̄titate, 7 qualitate. Et si est illi poxismus, aut tps in quo cō moueat plimum, sicut vbi gr̄a ver, tunc necessariū est vt precedāt ante poxismum phlomia, 7 subtiliatio cibi, 7 acceptio eius qđ ꝯfortet cor. In scō autē pp humorē phlegmaticū, oꝫ vt fiat eūatio cum medicinis quaꝝ impressio ꝯseqtur cor. Et illaꝝ ꝯuenientiores sunt hiere magne eūantes humiditates viscosas. Facti aūt pp sanguinem melancolicū ᵇ[loci longinq] cura est phlomia, 7 tempantia epis, ita vt non generet meliam cū eo quod dr̄ in caplo suo. Si aūt est nudus humor melancolicꝰ, tunc cura est in ipso eūatio cum eis que sunt sicut hiera Ruffi, 7 logodion: 7 oia que eūant humorē melancolicū ex locis longinqs: Deinde remanet post illud equatio cōplexionis: fr̄e qdem cum calefacientibꝰ, 7 calide cum infr̄antibꝰ: 7 ꝓprie cū eis, que ex eis sunt medicine cordiales. Ille vo q est cum cōitate stōi, si ē ex humore grosso, curet vomitu post cibum: 7 post acceptionē subtiliātiū notoꝝ, sicut acceptionē succi raphani in oxymelle. Et solo vētris fiat post ipsum cū hieris magnis, sicut logodion, 7 theodoricon, 7 hierapic̄ ꝯfortata cū pulpa collogntide: aut agarico, 7 epithymo. Et si fuerit pp colam mordicatiuā, curet ꝯfortando stōm cū robub fructuū odoriferorum, sicut pomoꝝ odoriferoꝝ ꝓprie, 7 cydonioꝝ: 7 ꝓprie post cibū, 7 piroꝝ, 7 eoꝝ q̄ sunt illis silia. Et cum declinatione nature ad lenitatē, 7 alienationeꝫ eiꝰ, qđ ꝯuertit ad humorē colericū, Et regimine tēperante stōm. Et silr quando cibus in ipso corrumpit, oꝫ vt regat cum eo qđ ꝯfortat digōnem eiꝰ, qđ corrumpit, cū eo qđ dicet in caplo stomachi. Et quēadmodū tu abscindis cāꝫ cū hoc regimine, silr oꝫ ꝙ ꝯfortetur patiens qđ est corrita vt non recipiat impressionē: 7 non sis ꝯtentus in abscindēdo cāꝫ absqꝫ ꝯfortatiōe patiētis: Immo oꝫ vt cū hoc intendas ad cor cum medicinis cordialibus. Et ex eis quoꝝ iuuamētū magnificat in tremore cordis, est potare pondus ᶜ[medij] aure. de buglossa in tpe somni noctibꝰ ꝯtinuis. Et ex eis qbus iuuat, hn̄s tremorē cordis, 7 que ad ipꝫ experta sunt, ē potare ᵈ†[ ] quātitatem ponderis nuclei de gariofilo masculo in. xij. aur lactis dulcis in ieiunio: aut potare aure. de sansuco sicco in aqua fr̄a, si fuerit illic caliditas: aut in vino, si non fuerit caliditas in diebus ꝯtinuis. Et ex eis qbꝰ iuuatur habens tremorem cordis, est vt secum semp sit aromaticuꝫ aliqđ ex genere eorum, que ei ꝯueniunt, 7 assidue vtatur suffumigatione cum eo facta, 7 vtat odoramentis eius: 7 vt sint in aromatico eius, qui habet tremorē cordis calidum, vincentia, rosa 7 canfora 7 sanda

a A. serpēteo vl' vermeo

b —— A.

c A.j.

d A.circa

lum: 7 olea frigida cum parua permistione medicinaꝝ aliarum subtilis caliditatis, sicut parum muschi, 7 croci, 7 gariofili, nisi metā transgrediat res: tunc. n. sis cōtentus fr̄is. Et si est cōplexio frigida: tūc admisce muschū, 7 ambrā, 7 oleū de ben, 7 oleum de citro, 7 aquā ᵉ[canforatā] 7 algaliaꝫ, 7 que sunt silia illis, 7 propinqua eis ex speciebꝰ suffumigationis, 7 rorificationis ꝯuenientibus fm̄ cōplexionem. Et ego qdem non multiplico tibi sermonē in numerādo medicinas cordiales calidas, 7 fr̄as. Tu nāqꝫ inuenies eas omnes scriptas in tabul' mēbroꝝ anhelitus, in medicinis singularibꝰ: Et ad vltimū omnis medicina odorifera ē cordialis. Et cuꝫ hoc, nos iam diximꝰ, que haꝝ medicinaꝝ sunt antecedentes in hac intētione. ᶠ[Habēs] tremorē cordis cū nausea ᵍ[cuius] tremorē cordis diximꝰ esse malū, cura eiꝰ ꝓpe, si fuerint illic reliqe febris est vt in potu sumat sauic ordei ablutū cum aqua calida 7 detur infr̄atum cū pondere. x. ʒ. zuccari, q̄ꝫuis. n. ipsuꝫ euomat etiā, tamē iuuatur eo: ꝙ si ipse abhorret zuccaꝝ pp additionē, quaꝫ efficit in nausea, accipiant loco eiꝰ grana mali granati, 7 stringantur ambo crura, 7 olfaciat canforā, 7 que similantur ei cum aceto: 7 ponat sup pectus pannꝰ infusus aqua duorum sandalorum, 7 canfore, 7 aliorum. Et multotiens quideꝫ excitatur tremor cordis, deinde expellitur aliquid ad inferiora a dextra, 7 sinistra: 7 sedatur tremor cordis.

¶ De cura tremoris calidi. Cap.IIII.

iste tremor cordis est cū mā, 7 euacuas eam, 7 remanet vestigiū eius: aut est tremor cordis calidus sine mā, tunc oꝫ vt cibet hn̄s eum cū eo qđ parum est, 7 ꝯfert sicut est panis īfusus in aqua roſ, in qua est paꝝ vini odoriferi: 7 panis cū sirupo de pomis: 7 ius pomoꝝ, 7 lac acetosum sine butyro, qđ est tpis ꝓping cōmotioni: aut non acetosum valde, 7 cucurbita, 7 ʰ[blitis] 7 fructus frigidi. Si aūt tollerat carnē, tunc vtatur ⁱ[alcares, 7 halusem] pulloꝝ, 7 alcubugi ꝓpe. Habet. n. ꝓprietatem in hac re pp fr̄itatem cōplexionis, 7 species acetosoꝝ, que omnes facte sunt cuꝫ succis fructuū, 7 acresta, 7 pomis acetosis, 7 aceto acuto super qđ sparsa sit aqua roſ. 7 aqua ᵏ[salicis.] Si aūt fuerit acetositas citri, 7 limonis, erit res magis iuuatiua. Qđ si res fiat vehemēs, 7 inflāmatio, da ei ad ˡ[bibendū] aquā fr̄am, 7 aquā niuis mistā cū aq̄ roſ. dando sorbitionē post sorbitionem. Et da ei ad sorbendū sirupū de fructibus. Et sirupum de ᵐ[malis asceni] 7 que sunt silia illis, dando aliquid post aliquid. Et si tibi necessariuꝫ fuerit, vt dissoluas in eo canforam. fac. Et quādoqꝫ est tibi necessarium, vt sis contentus in eo ad dādum ipsi lac acetosum in potu, ab vna lb. vsqꝫ ad. ij. lb. 7 ⁿ[ꝑueniet] ei cibꝰ. Qđ si tibi necessariū fuerit, vt ꝯfortes eum cuꝫ aliquātulo ex medulla panis, 7 tortellaꝝ, fac. Si āt inuenieris vtutem debilē, 7 timueris extinctioneꝫ, non erit excusatio qn ꝑmisceas cum hoc, 7 cum eis que via eius incedunt, ex cubebe, 7 cardamomo, 7 folijs citri: 7 etiam ex coriandro, 7 cāfora cum roſ. 7 spodio, vt temperent ea, Super buglosam vo sis audax, 7 non timeas malitiam eiꝰ: 7 vtere ea cum oi qđ in potu tribuis, 7 in cibo das. Et. n. iā cucurrit ꝯsuetudo, vt in potu tribuat, 7 silr aqua eius distillata. Et qn̄qꝫ ꝯfert ei potare pondus. ʒ. j. de reubarbaro sceni in aq̄ fr̄a diebꝰ ꝯtinuis. Et stude vt sit aer infr̄atꝰ, vltima infr̄atione: 7 vt sint roratiōes, 7 odoramēta aromatizata cāfora, 7 ex sandaloꝝ pre

e A.canfore

f A.huius autem

g A.quem

h A.olus iamenum

i A.alcaris et alhelam

k A.alkalef

l A.sorbendum

m A.pomis sceni

n A.fit

sentia: Et nō est malum, vt roret sup ea aliqd vini, cum tanta quātitate, qua penetrare faciat aromaticitatē eoꝝ ad cor. Et ex eis, qbꝰ iuuat̃ hūs tremorem cordis calīm, est pmutatio ab aere suo ad aerē frm: Illud.n.reducit ad sanitatē. Et nō oꝫ vt obliuiscaris empl'a infrantia sup cor facta ex sandalis, ⁊ aq̈ roſ. ⁊ aq̈ ferrarioꝝ, ⁊ cāfora, ⁊ roſ. ⁊ spodio, ⁊ lentibus, emplastret̃ cuꝫ eis os stōi ⁊ ꝑprie in febribus. Composita vō iuuatiua in hoc iunt, vt in potu dent̃ trocisci de cāfora cum croco, cū sirupo acetositatis citri: ⁊ qñqꝫ ponunt̃ in eo folia citri, ⁊ diamuschū dulce, ⁊ letificans infratiuū. Descriptio experta ad illum, q nō ē ex caliditate vehemēti, Spodij partes.iiij.xiloaloes indi, galie muschate amborū aā.ʒ.j.cardamomi, gariofiloꝝ amboꝝ aā.ʒ.j.cāfore.ʒ.ſ.dragagāti.ʒ.iij.fiant trocisci cū aq̈ de tereniabin. Sitqꝫ vnusqsqꝫ trocisc⁹ pōderis medietatis vni⁹.ʒ. Descriptio alia. ℞. doronigi ptē.j.canfore q̈rtā ptis, sandaloꝝ tertiā ptis, margaritaꝝ, karabe, coralli, xiloaloes, spodij, roſ. omniū aā. medietatē ptis, buglose ptes due, ꝯficiant̃ cū aq̈ maloꝝ, ⁊ fiāt inde trocisci: Et qð ex eis in potu sumit̃ sit pondus.ʒ.j.vsqꝫ ad aure. Medicamē forti⁹ illo in extinguēdo. ℞. seminis lactucaꝝ, semis endiuie, spodij, rosaꝝ, sandali, semis portulace. buglose, coriandri sicci, coralli, karabe margaritaꝝ, [a]⌈omniū aā. partes due⌋canfore quartā ptis, sitqꝫ qð ex eo in potu sumit̃ pondus.ij.ʒ. Descriptio alia. ℞. amili, karabe, margaritaꝝ, melisse, felēgemiſ k, alumis iamēi frixi omniū aā. ptes.iij.luti armeni rubei, coriādri, amboꝝ aā. ptes.v. Sitqꝫ qð ex ea i potu sumit̃, pōdus aur̃. cū aq̈ melisse. Qð si supfluat res, ⁊ augmētat̃ inflāmatio, ⁊ timet̃ ꝙ sit [b]⌈vestigiū⌋ apostematis, tūc fortasse est tibi necessariū, vt in potu des semen mādragore, ⁊ opiū. Et meli⁹ qdem est vt i potu tribuas de semine mādragore pōdus q̈rte.ʒ.j.⁊ de opio vsqꝫ ad medietatē. [c]⌈ʒ.j.pmistis⌋cū medicamine aromatizato ex muscho, ⁊ xiloaloe crudo, ⁊ canfora, ⁊ croco ſm virtutē, ⁊ horā necessitatis.

¶ De cura tremoris frigidi. Cap.V.

Euacuantia qdē, si fuerit illic mā, sint ſm semitam q̈ꝫ tibi exposui. Et ex eis que expta sunt ad phl'aticuꝫ humidū de illis, siue sint in ptibus cordis, aut in stō, est vt sumat̃ agarici pondus medietaꝫ.ʒ.j.⁊ pulpe colognitide pondus.i.danich, ⁊ turbit pōdus.ʒ.j.⁊ bdelij pōdus danich, ⁊ muschi, ⁊ croci amboꝝ aā. taxaugi, ⁊ xiloaloes indi pōdus danich, ⁊ sal' naptici pōdus q̈rte.ʒ.j.⁊ est doſ vna. Et ex eis q̃ expta sunt ad melicū, est vt sumat̃ myrabolanoꝝ nigroꝝ, ⁊ kebuloꝝ amboꝝ aā. pōdus.ʒ.j.epithymi medietas.ʒ.⁊ lapidis armeni pōdus q̈rte ptis.ʒ.j.diamuschi amari pōdus.ʒ.iij.sumat̃ in potu cū tāta q̈ꝫtitate vini odoriferi in q̃ dissoluat̃. Et qñqꝫ sufficit assiduare admistrationē hierepic̃ in pondere aur̃.j.cū pondere danich de epithymo, dando ipsaꝫ in potu cuꝫ oxymelle, ⁊ continuet̃. Medicine autē pmutantes ꝯpl'onē frām, sunt tyriaca, ⁊ mithridatū ⁊ diamuschum dulce, ⁊ amaꝝ, ⁊ medicamē Cesaris ⁊ scelithe, ⁊ [d]⌈miliū⌋ambre ⁊ [e]⌈diacādū⌋⁊ lenificās magnū ⁊ ꝯfectio [f]⌈anahibah⌋⁊ trocisci de muscho. Et qñ frigus sit forte, idiges eis que sūt sicut [g]⌈cordumeni,⌋⁊ dare ex eo in potu. Et qñqꝫ ꝯfert ei sumere [h]⌈acetositaꝫ⌋ istirgar.xxx.aure.cū vino⌋in q̊ iam infusa fuit buglosa. Et cibetur aqua ciceris, ⁊ pullis columbaꝝ, ⁊ carnib⁹ paruaꝝ auium, ⁊ alcanabir. Et ex compositis alijs est medicamē expertum. ℞. buglose.ʒ.j.ꝫurūbet, doronigi amboꝝ aā.ʒ.iiij.doſ ei⁹ sit pōdus.ʒ.j.in ꝑncipio mensis, ⁊ i medio ei⁹, ⁊ in fine ipsi⁹: ⁊ opꝫ vt sit in vino odorifero. aliud. ℞. karabe castorei amboꝝ aā. [i]⌈ʒ.j. alfelengemiſ k⌋gariofili, galie oīum aā. partem.j.doſ ei⁹ sit medietas.ʒ.cum succo [k]⌈almufera⌋non colato, neqꝫ bullito, Et hic sunt medicine bone, vltime ꝓlixarum descriptionum, dicte in antidotario.

a A. Alia litera sorbeat ex isto puluere pōdus ʒ.ij.qm̃ ē bonuꝫ valde, ꝙ si indiget fortiori sumat̃ spodij ⁊ sādaloꝝ citrinorū ⁊ rosaꝝ oīuꝫ aā. pars.j.

b A. principiuꝫ

c A. Alia litera danich pmisto

d A. confectio.

e A. ꝯfectio chanad

f A. felicitatis

g A. anacardina

h A. q̈ꝫtitatē ciceris ex ꝯfectione alfachdaraꝫ cū xxx. aure. vini

i A. ptē.j.corticū citri exiccatorū seminis alfalēgiesmesch oīum aā. ptē mediā coralloꝝ.ʒ.j.alēfagiesmech

k A. pomorum

¶ De speciebus sincopis ⁊ causis ipsi⁹: ⁊ causa mortis subite. Cap.VI.

Sincopis est destructio [l]⌈maioris partis⌋pluriū virtutū, motiue, ⁊ sensibilis, pp debilitatē cordis, ⁊ aggregationē spūs totius ad ipm pp cām mouētē eū ad iteriora, aut pp cām ꝑfocantē ipm interi⁹, q̈re nō inuenit spiraculū: aut pp paruitatē: aut subtilitatē suā, q̈re nō superfluit sup illū, q iuenit̃ in minera. Et tu scies ex his, que verificasti vsqꝫ ad hanc horā, ꝙ cause illi⁹ non euacuant̃, qn aut sit repletio materiei ꝑfocanꝫ sua multitudine, aut opilatiōe: Aut eūatio resoluēs spūm: Aut priuatio restauratiōis ei⁹, qð resoluit̃, ⁊ fames vehemēs. Et debiliores qdē hoies ad tollerandū ipam, sunt cōparati ad hoc, vt neqꝫ sint ifirmi, neqꝫ sani: sicut infantes, ⁊ q sunt eis ꝓximi, ⁊ decrepiti, ⁊ ꝯualescentes: Sꝫ in etate [m]⌈ꝓuenientes⌋ tollerāt ipsam. Et ei⁹ tollerātia est in hyeme plima, q̈ꝫ in estate. Aut malitia ꝯpl'onis iam ꝯfirmata: aut accidens ei⁹ magnū subito: Aut dolor vehemens: Aut debilitas v̂tutū ꝑncipioꝝ regaliū: ⁊ ꝓprie cordis, deinde cerebri, deinde epis: Aut debilitas cōicantis sicut oris stōi cū corde: Aut debilitas corpis toti⁹, ⁊ maties, ⁊ extenuatio: Aut oīium accñtium aīaliū ſm ꝙ diximus tibi in loco alio. Et pl'm eius ē i decrepitis, ⁊ debilib⁹, ⁊ ꝯualescentib⁹. Aut applicatio virtutis ꝯtrarie substantial'r cōplexioni cordis, ⁊ spūs.s. amborū, sicut est ex olfatu fetoris puteoꝝ, ⁊ pestilentia aeris, ⁊ sicut accidit in febrib⁹ pestilentialib⁹: ⁊ ex cadauerib⁹, ⁊ ex penetratiōe v̂tutum venenoꝝ ad cor: ⁊ qñqꝫ est pp [n]⌈arterias.⌋Ex illis est illud, qð accidit cā vermium, q ascendūt ad os stōi: ⁊ opꝫ vt distinguam⁹ post hoc distinctiones plurimas. Dicam⁹ ergo, materie qdem faciūt euenire sincopim: aut pp multitudinē suā, ⁊ [o]⌈opilatione viaꝝ⌋spūs: ⁊ q² [p]⌈cōprehendūt⌋ipsuꝫ totū i cordetita vt [q]⌈forsitan⌋prefocetur. Et huiusmodi qdem generis sunt effusiones humoꝝ plurimoꝝ, aut sanguis plurimi ad stōm, ⁊ pectus, ⁊ [r]⌈ad ambo:⌋ aut pmutatio materiei apatis sināc̃ie, ⁊ pleureſ, ⁊ pipneumonie ad ptes cordis subito: Aut ꝓpter viscositatem eaꝝ in poris, q̈re oppilant meatus, ⁊ ꝓprie in mēbris anhelit⁹, ⁊ qñqꝫ est cōis in omnibus venis corporis, quāuis non faciunt illud sua multitudine. Aut pp vehementiam sui nocumenti cum q̄litate frā valde: aut mordicatiua valde, aut adustiua valde. Et sincopis quidem que accidit in initio paroxismi febris, est huiusmodi generis: ⁊ eius causa sunt humores grossi valde: aut viscosi: aut mordicatiui: aut adustiui. Et quādoqꝫ fit illud propter ꝓpinquitatem cordis. Et quādoqꝫ est in mēbris alijs cōmunicantibus ei, sicut cerebro. Nam qum in eo accidit oppilatio integra, ⁊ est apoplexia, fit sincopis ꝓculdubio. Et quādoqꝫ est in stomacho ꝓpter cām antiquam: aut ꝓpter debilitatem accidentem, ꝓpter quā fit recipiens attractionē materieꝝ ad os suuꝫ, siue sint frē, siue calide. Et quādoqꝫ fit cā multitudinis oppilationis in venis corporis, vbicunqꝫ sunt. Et iste materie pernitiose multotiens acci-

l ——A.

m A. cōsistentes

n A. cōitateꝫ arteriarum

o A. Alia litera qa oppilāt vias

p A. coarctant

q A. existimet̃ ꝙ

r A. similia eis

dunt ex sup̄fluitate comestionis, ⁊ potus, ⁊ frequentia [a] [fastidij] ꝓpter malitiā digestiōis: ita vt ex ea spargat̄ in corpe, qḋ repleat venas, ⁊ oppilet meatus [b] [anhelitus.] Et iste qdem māe ꝑꝑ suam multitudinē qn̄qꝫ adiuuāt ad sincopim faciendā ex parte, qua ꝓuant corpus nutrimēto: qm̄ oppilant viaꝫ nutrimēti boni, ⁊ nō conuertunt̄ per seipsas ad nutrimētū: qm̄ ipse ꝑꝑ suam multitudinē ꝯfortant̄ sup nām, quare non patiunt̄ ab ea: ⁊ cuꝫ hoc ꝯpl'o corporis corrumpit̄ ꝑ eas. Et iste qdem materie q̄ faciunt sincopim sua multitudine, aut malitia sua, sunt que faciūt [c] [tristitiam] ⁊ nauseam, quādo in stō cadunt: ⁊ sunt minoris q̄ꝫtitatis, aut malitie. Fcā aūt eā eūationis superflue non est nisi, qꝛ seqtur ipsam spūs eūatus cum ea vsqꝫ ad hoc, vt resoluat̄ maior pars ei⁹. Et illud est, aut solutio ventris cū diaria: aut est sol'o vētris ꝯtinua, aut lubricitas stōi, ⁊ intestinoꝝ: aut rasura aut vomit⁹ plim⁹: aut flux⁹ sāguinis nariū: aut flux⁹ sanguis ex mēbro alio, sic̄ orificijs venaꝝ ani: aut ꝑꝑ vuln⁹: aut ꝑꝑ descensū aq̄ hydropis: aut ꝑꝑ aptionē dubellati: ꝓpea qꝛ currit ex eo res plima subito: aut ꝑꝑ fluxus mēstruoꝝ, ⁊ partus. Aut ꝑꝑ multitudinē exercitij, aut morā in balneo calido vehementis sudoris: aut ꝑꝑ aliquā cāꝝ sudoris [d] [fortis ⁊] supflui accidentis: [e] [aut qꝛ fac̄ sudorē ꝑ seipsaꝫ] sicut caliditas: aut ꝓparatione, sicut raritas corporis supflua, aut subtilitas humoꝝ in substantijs suis, ⁊ naturis suis. Et quādo accidit sincopis ab eūatione humoꝝ, v̄tute vitali adhuc forti, nō est adhuc timendū: ⁊ illa est sicut sincopis, que accidit post phlebotomiā. Dolor aūt facit cōtingere sincopim, ꝓpea qꝛ supflue resoluit spūm, sic̄ fit in iliaca, ⁊ colica, ⁊ in mordicatiōe superflua accidente in mēbris sensibilibus. s. oris stōi, ⁊ intestinoꝝ, ⁊ eis silium. Et sicut in dolore [f] [motuū] neruoꝝ, ⁊ vlceꝝ eoꝝ, ⁊ morsionū ei⁹ accidentiū, sicut scorpionis, ⁊ vespe, Et in vlcerib⁹ iuncturaꝝ [g] [ꝓparatarum fricationi, ⁊ ꝑcussionique sequunt̄ eas] ꝑꝑ effusionē māeꝝ nocentium. Et sicut dolores vlceꝝ ambulatiuoꝝ, vehementia doloꝝ quoꝝ fac̄ sincopim ꝑꝑ suā acuitatem, ⁊ corrosionē ipoꝝ. Et ꝓuenit ex eis corruptio membroꝝ, dōec ꝑducit ad mortem. Ipsa nāqꝫ faciunt sincopi in ꝓmis ꝑꝑ doloreꝫ, ⁊ in fine ꝑꝑ vehemētiam infrationis cordis, aut allationē vaporis venenosi corrupti ad cor, sequentis ip̄m exiccatione membri, ⁊ ꝯuersione ei⁹ ad ꝯ̄rium cōplexionis ꝓportional' hominib⁹. De accidentibus v̄o anime iā locuti fuimus, ⁊ sciuisti [h] [in extenuatione cām, ⁊ oppressione, quā] cordi faciunt.

Apā aūt facit euenire sincopim aut ꝑꝑ magnitudinem suā, vbicūqꝫ sit, apparēs, aut occultū, corrumpens ꝯpl'onem cordis, mediante allatiōe arteriaꝝ, aut ꝑꝑ mēbꝝ in quo est, quꝫ est sicut pāniculus cordis, aut est mēbꝝ ꝓximum cordi, in quo ēt si nō est apostema magnū valde, ip̄m tn̄ facit illud, qḋ efficit maximū longinquuꝫ: aut ꝑꝑ dolorem qn̄ vehemens fit cum eo. Sed ⁊ stomach⁹ qual'r fit causa sincopis? scias [i] [itaqꝫ] ꝙ stomachus est mēbꝝ ꝓpinquum loco cordis: Et est cum hoc vehementis sensus: Et est minera collectiōis humoꝝ diuersoꝝ, quare ipse facit euenire sincopim, aut qꝛ infrigidat ip̄m valde, sicut in bolismo: aut qꝛ calefacit valde, aut qꝛ dolere facit valde: aut qm̄ [k] [ex] ipso est materia grossa, mala, frigida, aut mordicatiua acuta: ⁊ vlcera: ⁊ bothor in ore eius. Sed reliq̄ mēbra q̄liter fiunt eaꝫ sincopis, scias ꝙ membra alia sunt cā sincopis: aut propter dolorem continuatum ex eis cordi: Aut propter vaporem venenosum, queꝫ ipsa mittunt cordi, sicut est illud qḋ accidit in ꝓfocatiōe matricis. Aut ꝑꝑ eūationem accidentem in eis, resoluentem spūm cordis, sicut debilitas vehemēs in ore stōi: Aut ꝑꝑ oppilationem facientem cōstrictionem viaꝝ spūs in eis, que sunt in circuitu meatuuꝫ cordis: Aut ꝑꝑ cōplexiones corruptas malas, fortes dominātes eis, sicut fit in febrib⁹ adurentibus, ⁊ pestilentialib⁹. Et illud est ex eis que fiunt cū cōmunitate omniū membroꝝ. Et scias ꝙ sincopis cōfirmata curationem non hꝫ, ⁊ ꝓprie quādo perducit ad viriditatem faciei, ⁊ ꝯuersionem colli: [l] [fortasse enim non erigitur.] Et ille cui⁹ res ꝑuenit ad hoc, tunc qum caput eleuat suum, morit̄. Et scias ꝙ in corpore ipsi⁹, q phlebotomat̄ ꝑꝑ necessitateꝫ, ⁊ sincopizat̄ sup ipsam, non ꝑꝑ multitudinem eūationis [m] [neqꝫ propter ꝯsuetudinem in phlebotomiam assuetaꝫ] est egritudo: aut in stomacho eius est debilitas per se: aut propter effusionem rei ad ip̄m: Et quādo materia [n] [ ] decrepiti febrientis resoluit̄ ad stomachū suū, facit accidere sincopim. Et causa quare aliquis sincopim patitur in prima phlebotomia sua, est qꝛ subitum est, quod non consueuit. Et multotiens quidē accidit sincopis in crisibus propter expulsionem materiei calide ad stomachum. Et multotiens fit phlebotomia causa sincopis propter infrigidationem.

De signis. Cap. VII.

Signa significātia cām sincopis, ⁊ dolores eius, proportionalia sunt signis ꝓdictis tremoris cordis, nam si ipsa sunt debilia, sunt tremoris cordis, ⁊ quando sunt fortia, sunt sincopis: ⁊ quāto plus fiunt vehementiora, sunt mortis subite. Et pulsus quidem est sig̃tio significātior illius. Sig̃t enim sua compressione cum fixione v̄tutis, materiā cōpressiuam: ⁊ sua diuersitate vehemēti cum vicissitudinib⁹, ⁊ ꝑuitate maxima, resolutionē virtutꝭ. Reliquas aūt sig̃tiōes suas ꝓm reliquas dispositiones, iam sciuisti. Et ad sūmum qum sincopis non fit subito, tunc ad ipsam minorat̄ pulsus in primis: Deīde sanguis incipit occultari ad interiora, Et conuertitur color a dispositione sua. Et fortasse palpebre non eleuantur, ⁊ apparet in oculis debilitas motus, ⁊ alteratio coloris: Et visui apparent imaginatiōes extra inuētionem, ⁊ infrigidant̄ extrema, ⁊ apparet ei roritas in corpore fr̄a. Et qn̄qꝫ accidit nausea: Et quādoqꝫ infr̄atur totum corpus.

Qum igit̄ incipit aliquid horuꝫ signoꝝ post phlebotomiā, aut solutionem ventris, aut [o] [assiduationem] rei necessario facientis lesioneꝫ, abstineatur ab ea, ⁊ remoueatur cā, quoniam iam perducet ad sincopim, si non abscindatur. Et quādo sincopis non habet cām manifestā primitiuā, ⁊ antecedentem, ⁊ est cū tremore cordis frequente, ⁊ nō est illud quod est in ore stomachi, cā faciens ipsaꝫ necessariam, ⁊ [p] [generans eam] tunc ea est cordialis confirmata. Illa vero cum qua est nausea, ⁊ conturbatio, est stomachalis. Et qn̄ continuat̄ sincopis, ⁊ vehemēs fit, ⁊ nō est cā manifesta faciēs eā, imo est cordialis, tūc habens eaꝫ moritur subito.

De cura. Cap. VIII.

Illa que fortis est, ⁊ fcā ꝑꝑ malitiā ꝯpl'onis ꝯfirmate, curatōeꝫ nō hꝫ. Et illa q̄ nō est ita, imo est leuior, aut est sequens cās extrinsecas a corde, curat̄. Et patiēs qḋ sincopiꝫ qn̄ꝫ ē in sincopi: ⁊ qn̄qꝫ ē in eo qḋ est inter sincopim ⁊ sanitatē: ⁊ qn̄qꝫ est in leui ꝑoxismo sincopis.

a A. nauseatiue saturatio
b A. Alia litera spirituum
c A. angustiam
d —— A.
e A. ꝑ se facientium sudorem
f A. vulnerum
g A. Alia litera que continue cōfricant̄ ⁊ adinuicem ꝯcutiunt̄ ⁊ illoꝝ que vicinantur eis
h A. cām nocumentoꝝ que
i —— A.
k A. in
l A. quare fortasse non alleuiat̄ vel nō sanatur.
m A. ⁊ nō ꝑꝑ consuetudinē i flobotomatho consuetam tunc in corpore ipsius
n ✝ A. cruda
o A. administrationem
p A. reiteratur

Qum ergo est in dispōne sincopis, non est semp possibile nobis vt laboremꝰ in abscissiōe cause: Immo nobis necessariū est, vt opponamꝰ accidenti, quod accidit cuʒ eo, qđ ipsi ptinet de cura. Et qñqꝫ aggregant nobis due necessitates ɔtrarie, ſm duas partes diuersas. Indigemus.n.in qbusdam membris diminutione, ⁊ enacuatione eius qđ in eis est ex humoribus, ⁊ in spiritibꝰ additione [a]⌈nutrimenti⌋⁊ restauratione eius quod in eis accidit de resolutōe. Et in plurimo qdem quod accidit ex sincopi, oʒ vt incipiatur ⁊ laboretur cū eo, qđ nutrit spūm ex odoribus bonis, nisi in ꝑfocatione matricis: In sincopi nāqꝫ facta ex ea, opʒ vt approximentur naribus earum odores fetidi: ⁊ ꝓprie ɔuenientes cum hoc ori stomachi. Et [b]†⌈ ⌋odoramento qdeʒ [c]⌈calami⌋ est proprietas in ea expta, ⁊ proprie in cura calide colerice, ⁊ silr̄ [d]⌈gypso. Immo curaꝛ⌋dando in potu [e]⌈ad sorbendum⌋ex viuificantibꝰ v̄tutem: Et qñ fuerit illic vacuitas, ⁊ fames, tunc nō approximeꝛ eis vinum purū: Immo opʒ, vt misceaꝛ cum aqua carnis multa, ⁊ cōmisceaꝛ cum aqua: ⁊ si non, tunc fortasse accident ex eo cōmistio rōnis, ⁊ spasmus. Et ex eis que necessaria sunt in pluribꝰ spēbus sincopis, est inspissatio corpis exterius, vt cōprimatur spūs resolutus, nisi sit solutio vētris fortꝭ valde: aut sit causa frigus vehemens. [f]⌈Et qum nō est illic cā frigoris manifesta⌋prohibens rorationē aque frē, ⁊ euentationem, ⁊ sorbitionē aque frē, ⁊ aque roſ. ꝓprie. ⁊ indui eis que odore sandaloꝝ infecta sunt, cum odoramento odoꝝ froꝝ. Multotiens enim sanantur cum istis. Et si est fortior hac, ⁊ nō fit successione rei resoluentis calꝭe valde, tunc opʒ, vt insuffletur muschus in nares eiꝰ, ⁊ olfaciat algaliā, ⁊ suffumigetur [g]⌈cum nere⌋⁊ sorbeat diamuschum si possibile est. Et si causa fuerit calitas, tunc odorifera frā administrentur, ⁊ roretur aqua frā super facieʒ eius in primis: Et non est malum vt ꝑmisceaꝛ parū muschi cum eo quod admistratur de illis, cum victoria ex illis, que sunt sicut cāfora, ⁊ sandali, ⁊ qđ est fortis infrationis vt sit frūm contra calꝭm [h]⌈impediens⌋⁊ muschus vt confortet calorem vitalem. Et vt sorbeant aquaʒ frām: qđ si tollerat dispositio vt sit mista cum vino infrato subtili, tenui, tunc est meliꝰ. Et oʒ cum hoc, vt fricetur os stomachi frequenter. Et necessarium est vt sit lectus eiꝰ in aere frigido: Et similr̄ opʒ vt sint lecti omniū habentiuʒ sincopim, quʒ nō est ex cā frā, ⁊ ꝓprie in sincopi habentiū ethicā: ⁊ opʒ vt assidueꝛ embrocatio extremitatum, ⁊ partium membroꝝ ipsoꝝ regaliuʒ cuʒ aqua roſ. ⁊ succis frigidis cognitis: ⁊ necessarium est vinuʒ infr̄atum, quod ipsi in potu sumant. Et si fuerit illic [i]†⌈ ⌋singultꝰ, ⁊ nausea: tc̄ oportebit vt viuificetur calitas infirmi, ⁊ adiuuetur natura eiꝰ, cōmouendo guttur cum penna excitante vomituʒ, ⁊ cōmouendo spūm ad exteriora. Et oʒ vt assidues ista, ⁊ [k]⌈attractioneʒ sup eū:⌋⁊ qꝫmaximū clamorem, ⁊ sternutatiōem, ⁊ si sit cū ɔdisi. Qūqꝫ illa nō valēt, ⁊ non sternutat. tunc eger moriꝛ. Et opʒ etiā, ꝓprie in sincopi, que fit ex euacuatiōe, vt appropinques ei odores ciboꝝ desideratoꝝ, nisi in habētibꝰ nauseā, ⁊ sincopim accidentē cā humoris in ore stomaci: Non.n.opʒ tunc, vt illud approximeꝛ eis. Et oʒ vt vtanꝛ vino, ⁊ sorbeant [l]⌈aquā frām: aut calefactam⌋ſm duas dispōnes notas. Sitqꝫ vinū magis penetrabilis res, ⁊ subtilior, ⁊ melioris sapor] ex eo, in quo est residuū [m]†† ⌋stipticitatis: quāuis sit [n]†⌈ ⌋v̄tus forts in eo, quod recens est ad aggregandum spūm, ⁊ cōfortandum ipm: ⁊ opʒ vt non sit in ipso amaritudo fortis, ⁊ abhorreat ipsum nā, neqꝫ grossitudo: q̄re nō penetret in ipso cum velocitate. Et opʒ vt sit color eiꝰ citrinꝰ, nisi sit sincopis ab eūatione: ⁊ ꝓprie ſm poros pp raritatem eorum, ⁊ reliqua: tunc.n.diligiꝛ vinū nigrum. grossuʒ. Ipm.n.est nutribiliꝰ, ⁊ magis faciens declinare humores ad contrariū eiꝰ, quo fit resolꝭo, ⁊ reducens spūʒ in essentia sua. Illi aūt q non hʒ egritudinē hanc, vinū ɔuenientius, est illud qđ est velocioris penetratiōis. Et tibi qdē polꝭe est, vt ipm experiaris, ita vt gustes ex ipō paꝝ. Qumqꝫ videris ipm penetrare ad calefaciendū cū velocitate, cū bonitate substātie, ⁊ odoris, tūc illđ est ɔueniēs.s.illđ qđ queriꝛ. Et quādoqꝫ ponimꝰ in ipso de musco circiter.s.duo ḡna: aut de diamuscho qꝫtitatē doſ vnius, aut medietatꝭ eius, aut tertie ipsiꝰ: ⁊ illđ qdeʒ in sincopi vehemēti: ⁊ silr̄ trociscos muschatos dictos in antidotario. Et ɔuenientiꝰ vinū in hmōi est illud qđ est calefactum. Ipm.n.in eo cuiꝰ sincopis nō est ex calitate, est magis penetratiuuʒ: ⁊ qñ ɔfortatur [o]⌈fortitudine⌋panis est magis longinquū ab hoc vt [p]⌈exiccet.⌋Et ex eis que ɔferūt eis, est miua appropriata sincopi, dicta in antidotario. Et hoies q bus necessariū est magis potare vinū calefactū, sūt illi quoꝝ tardior est [q]⌈cessatio.⌋Non.n.opʒ vt isti sumant in potu frm: ⁊ silr̄ ille cuiꝰ infraꝛ totum corpus. Et isti sunt illi, q indigēt ipō, ⁊ inūctiōe extremitatum, ⁊ stōi cū oleis calis aromatizatis. Et si est sincopis cā materiei, tūc si est possibile, vt expellaꝛ mā cū vomitu, cuiꝰ speraꝛ facilitas: aut cū clisteri, aut phlꝭomia, fiat illđ. Et si est pp eūationē ex partibꝰ itrinsecis, calefiant extremitates, ⁊ fricenꝛ, ⁊ iūganꝛ cuʒ oleis calis aromatizatis: Et qñqꝫ est necessarium stringere eas. Et [r]⌈sumaꝛ in oī genere eūationis illud⌋qđ dī in caplꝭo suo, ⁊ ꝑpara in viuificatione nāe illud qđ scis. Et ɔuenientius est būti illaʒ, que ex hoc caplꝭo fit successiōe colerice passionis, vt sumat galiam muscatā in vino, ⁊ succo cydonioꝝ, cum aqua carnis fortis, in vino ⁊ ɔfert ei masticatio turis ⁊ luti [s]⌈asambiorij nutriti⌋cū cāfora. Et si est pp eūationem ex ptibus extrinsecis, sicut est sudor, ⁊ que similanꝛ illis, [t]†⌈ ⌋infrā extremitates, ⁊ pulueriza sup cutem myrtū, ⁊ lutuʒ chimoleā, ⁊ cortices granatoꝝ. ⁊ reliqua stiptica, ⁊ nō extrahes materiā ad exteriora oīno, ⁊ nō administres hmōi pulurizationē in sincopi ab eūatione intrinseca: Immo opʒ vt confortes v̄tutem in omni euacuatiōe, ꝑcipue approximādo odores ciborum desideratoꝝ, ⁊ similia eis, de his que dcā sunt. Et si fuerit causa doloris, stupefac illum dolorem, si non est possibilis abscissio cause eius: sicut curaꝛ colica cū filonio, ⁊ similibꝰ ei. Et si venena fuerint cā, da ad sorbendū albeʒahar experta, ⁊ diamuscum, ⁊ medicinas dcās in libro de venenis. Quod si fuerit in cessatione, ⁊ iam sanatur aliquantulū, tunc sit regimen eius etiam simile regimini primo, cuʒ additione, [u]⌈cuiꝰ possibilitas sit⌋in hmōi dispositiōe. Et exemplum eius in quo ambe communicant est, quoniam verbi gratia oportet, vt ad sorbendum dentur medicine iuuatiue scđm dispositionem, de illis que sciuntur, ⁊ dicte sunt in capitulo de tremore cordis, ⁊ festinetur in hoc: Et illud in quo [x]⌈possibilitas⌋ē additiōis, est sicut si sit illic repletio oris stōi, studendum est vt euomaꝛ illud quoniā sanat. Et similiter si sit illic repletio, oportet vt fames adhibeatur, ⁊ minoretur cibus eius, ⁊ vtatur exercitio tollerabili [y]⌈equali ab⌋huiusmodi: Et fricatio adhibeatur omnibus membris [z]⌈vsque⌋sto/

a A.cum cibo
b A.in
c A.cucumeris
d A.lactuce amplius curetur
e A.⁊ sorbendo
f ——A.
g A.cum alned
h A.resistens opposita cōplꝭoni
i †A.sicut
k A.aduentum hominū ad ipʒ Alia litera excitationem ⁊ agitationē vꝭ cōmotōeʒ brachiorū ⁊ humerorū cū tuis manibꝰ super ipsum
l A.ipm aut infrigidatum aut calefactum
m †A.virtutis
n †A.illa Alia litera residuū stipticitatis. Et est illa
o A.Alia litera cum qꝫtitate
p A.exicceꝛ vel resoluatur.
q A.euasio a sincopi.
r A.rege in retētione cuiuslibet eūationis cū eo
s A.alnisaburi conditi
t †A.fiat contrarium illius ⁊
v A.in q̄ est securitas
x A.securitas
y A.ꝓportiō at
z A.etiam

macho, ⁊ vesice. Et neqȝ cogat ipm sumere cibum, nisi vinum p̄dictū in dispōne sincopis qđ necessariū est. Et pl'es qdē stultoꝝ medicoꝝ studēt in cibando eū existimantes, q̄ sit ei ꝯueniens vt viuificēt v̄tutē eius. Ipsi ergo suffocant calitatem ei⁹ innatam, ⁊ interficiūt ipsuȝ. Et isti qdē iuuanť sirupo acetoso, ⁊ ꝓpe illo, q coqtur cū [a] [aq̄ in qua] sunt subtiliatio, ⁊ icisio, sic isopus ⁊ silia. Et si fuerit cā oppilatio in mēbris spūalib⁹, ⁊ que sunt corā eis, da ad sorbendum oxymel, ⁊ frica crura ei⁹, ⁊ adiutoria ei⁹, ⁊ labora in hmōi ad ꝓuocādā vrinā eius, ⁊ da ei in potu de vino qđ subtile est, ⁊ illud si est illic calitas.

¶ Si aūt est ab eūatione, ⁊ debilitate, ad sorbēdū deť aq̄ carnis [b] [aromatizata:] ⁊ fiat vt sugat panē īfusum in vino odorifero, cui aq̄ roȝ. sit admista. Et qn̄qȝ iuuať, si sumat in potu lac acetosuȝ, absqȝ butyro, infratū: ⁊ illđ si fuerit illic cū eūatione caliditas: ⁊ silr aq̄ acreste: Et meli⁹ illo est rob acetositatis citri. Et qn̄qȝ ponunť in ipo folia ei⁹. Et ad summū illi q cū sincopi hȝ [c] [ꝯturbationē,] ⁊ iflāmationē: aut accidit a sudore vehemēti, oȝ vt deť illđ qđ dať, infratū, ⁊ si fit ēt res in qua queriť calefactio. Et ex eis q̄ eis ꝯferūt est, vt in potu sumat aquā carnis fortꝭ decoctiōis, cui admista sit decima sui de vino odorifero, ⁊ aliqd đ vitello oui, ⁊ aliqd de succo maloꝝ dulciū, aut muȝoꝝ, aut acetosoꝝ fm q̄ exigit dispō. Si aūt tu fueris cauēs in ipso calefactionē, neqȝ fueris ausus dare in potu vinū, da ei ad potādū lac acetosum infratuȝ, in quo sit ꝯtritus panis de simila: ⁊ da ei i cibis spēs acetosoꝝ fcōꝝ cū succis fructuū. Qđ si hn̄s sincopim īuenit frig⁹ cū ea, aut post eā, aut qn̄ in potu sumit infrantia, ⁊ ꝓpe in viscerib⁹, dabis ei ad potandū [d] [cardamomū,] ⁊ pipipm, ⁊ absinthiū: ⁊ qn̄qȝ dať in potu vinū. Et qn̄ curatio fac̄ necessariū vt fiat mūdificatio, ⁊ [e] [timēs nocumētū ei⁹,] oȝ vt tu ꝯfortes stōm: ⁊ incipe in hoc, cū eo qđ ē sicut sirupus de absinthio đcoct⁹ cū melle, ⁊ admistra empl'a ꝯfortātia stōȝ p̄dicta: ⁊ ad bibēdū da vinū odoriferꝝ post illud, ⁊ ciba cibo laudabili. Facte v̄o in p̄n° febriū, ⁊ cā apatū, curā dicemus, vbi dicem⁹ curā accn̄tium febriū. Et penitus oȝ vt frices extrēitates ei⁹, ⁊ calefacias, ⁊ stringas vt nō submergať v̄t⁹ ⁊ mā, ⁊ ꝓhibeať a comestiōe cibi, ⁊ vino: ⁊ iterdicať somn⁹: nisi sit, qđ in p̄ncipio sui nō accidat nisi ꝑꝑ đbilitatē. Et qcūqȝ eoꝝ, q sincopim patiunť, idiget cibo, oȝ vt deť an̄ paroxismū duab⁹ horis: aut trib⁹, cib⁹: ⁊ sit cibus sauic đ ordeo infratuȝ, ⁊ panis cū aliquo [f] [qđ hēat ꝑuaȝ acetositatē] ⁊ narib⁹ attrahat odorē bonum. Et si fuerit illic ꝯstrictio vētris, sumať ꝑus cib⁹ q lenificat, sic sunt [g] [thafeathe], ⁊ silia eis: ⁊ sirup⁹ de malis cū [h] [oxymelle] est iuuatiuū in hmōi. Qđ si necessariū fuerit vti cibis [i] [subtiliatiuis] sint sic aqua carnis, ⁊ vitellus oui, ⁊ sorbitiōes cū medulla panis ⁊ aqua carnis, ⁊ qn̄qȝ necessariuȝ ē vt misceať cū aliquātulo vino. Si āt necessitas illoꝝ fuerit ad hoc, vt confortef stōus, tūc oportebit vt misceanť cū eis robub, ⁊ succi fructuū odoriferoꝝ, in qb⁹ sit stipticitas: Sȝ in hora paroxismi necessariū est vinū.

Sincopi aūt fcē ab accn̄tib⁹ aialib⁹, succurriť ēt cū eo qđ ante dcm̄ est ex odorib⁹ bonis, ⁊ strictione nasi. ⁊ vomitu, ⁊ fricatiōe extrēitatū, ⁊ stōi, ⁊ cibatione ei⁹ cū aq̄ carnis. Et sint in ea tortelle [k] [in vino īfrato: aut calefacto] fm q̄ scis. Et si sincopis est ex ꝯtinuatiōe [l] †[ ] chol'e citrine, oȝ vt sit vinū [m] †[ ] ꝑmistum. Et silr sincopi ex dolore. Et nos qdeȝ dicemus illud qđ ꝓprium est colice in capl'o suo. Et plurimū qdem sincopis, que accidit successione phlebotomie, accidit stomaticis, ⁊ habentibus venas subtiles, ⁊ stomachū debilem, aut corpora in quibus dominatur cholera citrina, ⁊ ei qui non consueuit vti phlebotomia. Et oportet vt isti ante phlebotomiam, sumant in potu aliquid de robub confortantibus stomachum, ⁊ cor. Et quādo cadunt in sincopim, fiat illud qđ dixim⁹: et sumāt in potu vinum mistum, infratum confortās stōs eorum, ⁊ conseruās eos: ⁊ ꝓprie cū succo alio. Et opȝ vt dicamus denuo, q̄ quādoqȝ eget curatio in sincopi stipticis, vt ꝓhibeāt eūationes, ⁊ confortent membra mollificata, adiuuātia ad resoluēdū: ⁊ vt stringať os stōi an̄, ⁊ nō recipiat illud qđ ꝑuenit ad ipm: ⁊ eget v̄tute penetrāte velocis penetrationis ad nutriendum spūm, sicut est vinū: ⁊ ambo sunt ꝓhibentia operatiōes: Oportet ergo vt discernatur inter administrationem vtrarūqȝ dispōnum. Administrentur itaqȝ stiptica in hora sanatōis, aut postq̄ȝ administraueris aliud incipiēdo ad hoc, vt viuifices v̄tutem, qum ipsa iam impressioneȝ in eo fecerit, ⁊ fuerit viuificata. Et administra fm in hora necessitatꝭ velocis, ad viuificāduȝ v̄tutē, ⁊ nō ꝑmittas stipticū super illud, ⁊ ꝓhibeat penetrationē eius. Et qn̄qȝ necessitas ꝑduc̄ ad illđ, qđ est fortiorꝭ nutrimēti q̄ȝ vinum, ⁊ ꝓpe cū sincopis ē a fame, aut resol'one plima. Et qn̄ fit vt qū vinuȝ puꝝ supuenit corporib⁹ eoꝝ [n] [multiplicat i eis] ⁊ fac̄ possidere cōmistionē itellect⁹, ⁊ spasmū, tunc nō est eis aliqd ita conueniens, vt aq̄ carnis p̄dcā permista cū vio [o] [puro] ⁊ succo pomoꝝ: aut acetosoꝝ. aut dulciū, fm duas res. Et qum nō est qđ ꝓhibeat, tūc meli⁹ est, vt ponanť in ipsa q̄ sunt sic gariofili, ⁊ musch⁹. Nā stōus est magis recipiens eā, ⁊ v̄tus stōi cuȝ ea vehementius iuuatur, ⁊ cor magis attrahit ipsam. Et qn̄qȝ tibi necessariū est vt dissoluas panē similagineū in eo, qđ facis ipsuȝ sorbere, qum spatiū a cibo lōginquū est. Et fricatio extremitatū, ⁊ ꝯstrictio eaꝝ: ⁊ silr excitatio vomitus, ꝯferunt oi sincopi. nisi qum est a sudore, ⁊ silibus eis, ꝓpter que mouetur spūs ad exteriora. Isti enim sedatōe magis idigēt, ⁊ nō opȝ vt moueanť, aut vomāt, aut ligenť. Et ex eis que faciunt eos vomere est aq̄ tepida cū vnguēto: aut cū oleo: aut mista cū vino. Et oȝ vt calefacias stōm, ⁊ que sequunť ipm ante [p] [fricationē extremitatū] ēt, vt facil' fiat vomitus. Et scias q̄ fricatio extremitatū, ⁊ calefactio eaꝝ, ⁊ aromatizatio ipaꝝ cū vnguētꝭ, ⁊ aromatizatio oris stōi cū vnctiōib⁹ boni odorꝭ, sicut est oleū nardinū, ⁊ [q] [calefacientia sic sinapis, ⁊ piretꝝ,] ꝯueniētia sunt valđ ei cui⁹ sincopizatio est ab eūatione sanguis, aut hūoris, aut repletione: imo pluribus qbus adest sincopis, qum non est motus humorum ad exteriora. Et oportet vt ligentur crura eorum, ⁊ adiutoria ipsorum vicibus [r] [cōtinuis, ⁊ fricenť], prepara illud cum eo, quod necessarium sit oppositum parti euacuationis. Et isti qdem iuuantur constrictione ascellaruȝ, ⁊ roratione aque fr̄e, ⁊ fricatione oris stomachi, ⁊ similiter omnis sincopis, que est ab euacuatione, ⁊ cum vino commisto nisi aliqd ꝓhibeat a vino sicut apostema: aut humor immaturus: aut solutio ventris: aut soda. Et si in aliquo magnificať necessitas confortādi ipsum, da ei in potu vinum etiā, ⁊ non cures, ⁊ illud quidem in sincopi [s] [debili.] Et balneum quidem conueniens est ei cui accidit sincopis ex diaria, ⁊ colica passione. Et si accidit sincopis propter fluxum sāguinis, est nociuum valde. Et similiter si accidat propter sudorem plimum. Et balneum etiā est conueniens ei qui inuenit ex vomiti/

a A. cum eo in quo
b A. Alia litera almachtar
c A. angustiam stomaci
d A. diapipercō
e A. accidit euasio a paroxismo sincopis
f A. ferculo
g A. alassidbagiat
h A. syrupo acetoso
i A. Alia litera absolute
k A. ⁊ vinū infratum aut calefactum
l †A. vomitus
m †A. infratum
n A. nocet eis
o —— A.
p A. Alia litera an̄ illđ, ⁊ extremitates
q A. calefacientibus
Alia litera sicut oleū de sinapi ⁊ piretro
r A. successiuis ⁊ soluanť, ⁊ rege illđ cū eo qđ requirit vel necessitat
s A. difficili

bus inflāmationem in ore stõi. Si aūt est pp debilitatem oris stõi, tūc opz vt administrent sup eū emplastra ꝯfortatiua, sicut illud qđ fit ex mastice, ⁊ cydonijs, ⁊ sandal', ⁊ croco ⁊ lilio [a]†⌈ ⌋cū vino, q̄zuis valde ꝯferāt fricatio extremitatum, ⁊ ꝯstrictio eaꝝ. Et sincopim qdē fcāz ex fame, qñq3 sedat pondus .ʒ. panis.

a †A. ⁊ siſr emplastratio cū vino fcā ex musco ⁊ lilio

Et paroxismo sincopis siccitatis: aut cū siccitate nature, opz vt succurraſ cū bucellis panis in aq̄ ḡnatoꝝ, aut sirupo de mal': Et quādoq3 necessariū est in egritudinib⁹ acutis pp sincopim dare in potu vinū: ⁊ magis ꝯueniēs est isipidū. Et patiētes qdez sincopim, precipiunſ vigilare, ⁊ dimittere locutionē.

De casu virtutis subito. Cap. IX.

Hoc plimum ꝯtingit vbi non est dolor, neq3 dolo ventris, neq3 apostema magnuz, neq3 eūatio magna. Et non est qdē nisi pp hūores [b]⌈ꝯcurrentes:⌋ ⁊ raro qdē ꝯtingit, vt sint illi humores sanguinei. Sāguis .n. dum non facit accidere prius [c]⌈aliqđ accñs, ⁊ nō succurriſ cū extione eius, fac⌋ accidere casum virtutis subito. Illud aūt qđ sepi⁹ est: est vt sint cā humores grossi in stõ: aut in venis, oppilātes vias anhelitus. Et scias qđ casus v̄tutis qñq3 [d]⌈seqtur sincopim: ⁊ qñq3 est⌋ infra sincopim, vbi v̄tus non destruiſ nisi a neruis, aut lacertis, ipsis exñtibus ab ea vacuis: q̄re homo fit nō motus, neq3 remoueſ a suo situ, ⁊ [e]⌈dormitōe⌋ sua, nisi cū labore. Et cā illi⁹ est accñs eius, qđ diximus. Nā qum vehemens fit, facit cadere v̄tutē integre: ⁊ si nō fit vehemēs, facit cadere v̄tutē neruoꝝ, ⁊ lacertoꝝ. Et multotiēs qdē fit pp subtilitatē humoꝝ in sub̄a sua, ⁊ q2 ipsi recipiūt resolutionē, ⁊ ꝓprie in febribus. Et istorum quandoq3 operationes [f]⌈sensibiles⌋ sunt non lese, quāuis non sint tollerabiles, quando multiplicantur ⁊ iterantur.

b A. opilantes Alia litera replentes,

c A. accñtia alia nō ꝓducit dispositio ei⁹ ad hoc, q faciat

d A. ꝓducit ad sincopim ⁊ qñq3 ad id qđ est

e A. statione

f A. morales Alia litera sensuū iteriorū

De cura. Cap. X.

Cura istoꝝ ꝓxima est cure patiētiuz sincopiz. Eius nāq3 cura, que est ex repletōe sanguinea, est phl'omia. In ea v̄o que est cā alicui⁹ alterius humoꝝ grossoꝝ, opz vt succurraſ patienti ipsam in hora cessationis, eūatione cum eis que sunt sic hiere. Et qñq3 sufficit hierapicra cum q̄ cōposita sunt turbit, ⁊ sal indus, ⁊ agaricū ⁊ epithymum, ⁊ que sunt silia eis. Et qñq3 [g]⌈mēdicas euz⌋ cum scamonea. Scamonea nāq3 est ex eis q̄ adiuuant medicinas al's. Et opz qdē vt administres in ea vomitū, post sol'onez, ⁊ assidues receptionē ꝯfortātium cor, ⁊ odoramentū eoꝝ. Et fricatio qdē extremitatum, est ex eis que viuificāt calorē innatuz, fm q iterauimus ei⁹ rememorationē, ⁊ vtaſ post illud exercitio temperato. Cibus vero sit ille, q subtiliat, ⁊ incidit sicut aqua ciceris cum sinapi: ⁊ oleuz de oliuis, ⁊ oleū amigdalinum. Et de vino qdem, vtaſ subtili ⁊ veteri. Et vtaſ balneo post eūacuationem, ⁊ inūgaſ oleis viuificantib⁹ calorem innatuz, subtiliantib⁹. Deinde vtaſ post balneū vino puro, ⁊ sirupo de melle, ⁊ sirupo de absinthio, ⁊ silib⁹ ill'. Qūq3 incipit viuificari, opz vt ꝑpareſ cib⁹ ꝯfortatiuus velocis digōnis. Et tu qdem scis illud, ex eis que dcā sunt tibi. Et scias q v̄tus augmētaſ cibo, ⁊ vino [h]⌈subtili⌋ cōuenientib⁹, ⁊ odorib⁹ bonis, ⁊ trāquillitate, ⁊ gaudio, ⁊ dimissione eoꝝ: que ꝯtristant, ⁊ rixari faciūt, ⁊ rememoratiōe reꝝ amabilium, ⁊ habitatione cum dilectis.

g A. adiuuāſ ea

h —— A.

De regimine eius in quo apparent signa aduent⁹ apostematis calidi in corde. Cap. XI.

Apostema qdē, qñ fit apa: tūc iā iterficit, aut iterficiet. Ante illud v̄o, qñ apparent tremor cordis magn⁹, ⁊ inflāmatio vehemens, ⁊ signa ꝑdcā: tunc est fm iceptionem ꝑnitiei, qđ si aliqd iuuat ip3, tunc est phl'omia basilice. Et speraſ qñq3 in ei⁹ euasiōe, cu3 phl'omia arterie, in inferiorib⁹ corpis, ⁊ infrātione pectoris eius cum niue, ⁊ canfora [q]⌈super apostema.⌋

q A. ⁊ sandal', ⁊ coriādro hūido ⁊ sorbeat aqua3 niuis cū cāfora fz ꝯtinuationē.

Fen. xij. de mamilla ⁊ dispositionibus eius, ⁊ est tractatus vnus.

De anatomia māmille. Cap. I.

Mammilla est membrum creatum ad generādum lac: vt nutriaſ cu3 eo nouiter natus, in introitu sue natiuitatis, ⁊ vsq3 quo ꝯfirmeſ, ⁊ crescat eius v̄tus, ⁊ fiat ꝯueniens ad digerēdū cibū forte3 solidum. Et ipsa est corpus cōpositū ex venis, ⁊ arterijs, ⁊ neruis inter que existit vacuitas, quā caro replet glādosa, cui non est sensus, albi coloris: ⁊ pp suā albedinem, quādo assimilatur ei sanguis, albificatur illud quod nutrit ipsam: ⁊ albificatur illud, qđ superfluit ab ea, ⁊ fit lac. Et eius qdem comparatio ad lac generatuz ex sanguine, est comparatio ep̄is ad sanguinē generatū ex chilo, In hoc, q vnū quodq3 conuertit, humiditatem ad silitudinem suā in nā, ⁊ colore. Nam epar rubificat chilum albuz, ⁊ facit ipsum sanguinē. Et māmilla albificat sāguinem rubeum, ⁊ facit ipsu3 lac. Et vene qdem, ⁊ arterie, ⁊ nerui positi in substātia māmille ramificāſ in ea vsq3 ad ꝑtes villosas, ⁊ hēnt in ea reuolutiōes ⁊ circuitiones plurimas. Cōmunitas autez māmille cum m̄rice in venis inter eas ꝯtextis, est res, quā tu iam sciuisti in anatomia venarum.

De exuberatione lactis. Cap. II.

Scias q lac multiplicaſ multiplicatōe sanguinis boni: ⁊ quādo minoraſ, tūc cā eius est [k]†⌈ ⌋ diminutio cārum sanguis: aut [l]⌈penuria⌋ bonitatis eius. Et cā in paruitate sanguis: aut est ex ꝑte materiei: aut ex ꝑte complexionis. Et illa que est ex cā māei, est quoniā est cibus paucus, aut est contrarius generationi sanguinis ab eo, propter siccitatem suā, ⁊ fr̄itate3 sup̄fluā, Aut est iam conuersus ad ꝑtem aliā .s. fluxus sanguinis: aut apostematis: aut aliorum. Ex ꝑte vero complexionis, quoniā est complexio corpis: [m]⌈aut māmille⌋ exiccās humiditatem [n]⌈cuius passione⌋ non generatur ex ea sanguis: aut propter sup̄fluitatem aquositatis eius, ⁊ elongationem eius ab eq̄litate conueniente sāguinea, aut aliud. Sed cā que [o]⌈ꝯsumit substātiā⌋ sanguis, ⁊ corrumpit illud, qđ generaſ ex ea, q̄re non est ꝯueniēs, vt genereſ ex ea substātia lactis, qum lac nō genereſ nisi ex sāguine bono, est dñium vni⁹ humoꝝ triū cholere: aut phl'atis: aut melie. Et declaratio qdem chol'e est in citrinitate coloris, lactis, ⁊ subtilitate ei⁹ ⁊ acuitate ipsi⁹. Et phlegma declaratur in vehemētia albedis ei⁹, ⁊ aquositatis ipsi⁹, ⁊ declinatiōe ei⁹ ad acetositate3 in odore, ⁊ sapore suo. Et melia in vehemētia spissitudinis eius, ⁊ paucitate ipsi⁹. [p]⌈Et m'ltitudo fortitudinis eius⌋ nō elōgaſ qn sit, [q]⌈ideo quod⌋ sanguis ꝓpter vehementiā multitudis sue [r]⌈iobedit⌋ opationi nāe: q̄r nō patitur ab ea, ⁊ accidit nāe defectus in conuertendo illum, pp coarctationem q̄3 fecit ipsi: ⁊ hoc est ex eis quoꝝ sig̃ non sunt [s]⌈ꝯfecta.⌋

k †A. aliqua

l A. priuatio

m —— A.

n A. Alia litera cibi quare Alia litera aut est ꝯpl'io humectans eā q̄re

o A. priuat bonitatem

p A. ⁊ multitudine fortitudinis eius. Alia litera ⁊ pōticitate ei⁹. ⁊

q —— A.

r A. inobediens

s A. Alia litera occulta.

a⌈Et qñq3 accidit ex exiccatione lactis ꝛ spmatis vt
egrediant̃ fm filum]q̃re fit sanguis, q̃3uis sit exu/
berans non laudabil' substantie neq3 ꝯueniens ad
hoc vt generet̃ ex eo lac b⌈naturale.]Et est illḋ ꝙ
gñat̃ ex eo de lacte illaudabile: Et postq̃3 iam sciui/
c sti cām tunc tu ꝓuidus es in modis abscindēdi eā.
†⌈

]Et scias qḋ omne, qḋ exuberare fa
cit spma, exuberare fac̃ in plurib⁹ corporib⁹ lac sic̃
d⌈semē lactuce]ꝛ semen papaueris. ꝛ vber cap̃, ꝛ
ouis ꝛ sil'a: quēadmodum illud qḋ exiccat spma, ꝛ
minorat ip̄m, ꝛ ꝓhibet gñationem ei⁹, minorat lac
etiam, sic̃ semen canabis. Et qu3 cā in paucitate la
ctis est paucitas cibi, multiplica cibū, ꝛ fac e⌈dele
ctari in ipso]ꝛ fac vt ipse sit ex genere calidi ꝛ hu/
midi, laudabilis chimi. Et qñ est cā corruptio cibi,
rectifica ip̄m, ꝛ reduc eum ad gen⁹ p̄dcm̄, Et qñ cā
est multitudo exercitij, minora ip̄m. ꝛ fac f⌈delecta
ri.]Et si cā in ipso ē paucitas sanguis ꝑꝑ fluxū san/
guis, ꝛ sil'a, retine ip̄m. Et si ipsi⁹ fluxus est in iferio
ribus g†⌈]ad supiora: ꝛ si est ei⁹ fluxus in
supiorib⁹, ad iferiora. Qḋ si ei⁹ cā est corruptio cō/
plexiōis pure, pone cibos oppositos illi ꝯpl'oni, cū
essentia exuberatiōis chimi. Et si fuerit cā humor
corrupt⁹, dn̄ans, euacua cū eo qḋ oꝫ in oi humore.

Et pone cibū mulieꝝ cholerice ꝯpl'onis illud, qḋ
declinat ad f'ritatem ꝛ humiditatē. Et ex eis q̄ ꝯfe/
rūt eis est aq̄ h⌈ordei]cum iuleb: ꝛ ēt seminis i⌈ci/
troloꝝ pugillus ꝛ semen cucumeris]ꝛ acceptio ce
rebelloꝝ, ꝛ pot⁹ lactꝭ vaccini, ꝛ caprini, ꝛ pisces ara
dradri, ꝛ caro hedina, ꝛ galinacea impinguata: ꝛ
sorbitiōes fc̄e ex kisch ordei cū lacte: ꝛ ius maluaꝝ
hortulanaꝝ. Et pone regimē eaꝝ que sꝫ phlegma
tice ꝯpl'onis, ex cibis, ꝛ medicinis in qbus est cale/
factio in p̄mo, ꝛ s̄o, cū humectatiōe, aut pauca exic
catione. Et ex h̄ qdem genere, sunt k⌈panis ꝛ]bau
tie l†⌈]ꝛ feniculus, ꝛ anetū ꝛ apiū humidū,
ꝛ m⌈macis ꝛ ꝓprie humide]absq3 sicco: qm̄ est ca/
lefactiuū, ꝛ exiccatiuū. Et sorbitiōes facte ex farina
tritici cum fenugreco, ꝛ feniculo. Et qñ lac egredit̃
filosum ꝑꝑ grossitudinē suā, ꝛ siccitatē suā, tunc cu/
ra est embrocatio cū eo, qḋ humectat valḋ: ꝛ acce/
ptio humectantiū, ꝛ sil'r in spmate ꝛ intēde regimē
n†⌈]ꝯpl'onis s̄m medicinas ꝛ cibos, in
qbus est supfluitas calefactionis ꝓpinq̄ ei, qḋ dixi/
mus, ꝛ humectatio vltima, Et cognoscas ēt genus
melancholie dn̄antis, ꝛ rege s̄m ip̄m. Et ex medici/
nis qdem tempatis facientib⁹ lac exuberare est, vt
sumant̃ o⌈deselel apum.]xxx. ʒ. ꝛ de folijs fenicl'i.
xx. ʒ. ꝛ de fassafa. xv. ʒ. ꝛ ḋ tritico p⌈fracto. xxv. ʒ.]
ꝛ de cicerib⁹ excorticatis, ꝛ ordeo albo ꝯtrito, eq̄l'r
de vnoquoq3. xviij. ʒ. ficus magne. x. numero: ꝛ oia
buliant in. xxx. lb̄. aque vsquequo redeāt ad. viiij.
lb̄. ꝛ minus. Et sit qḋ ide bibit̃. v. ℥. cū. s. ℥. olei ami
gdalini dulc̄ ꝛ. ℥. i. ꝛ. s. 3uccari q⌈scilimiu.]Et pi/
sces r⌈saliti]sūt ex eis, q faciūt exuberare lac. Et
ex medicis facientibus lac exuberare, est vt sumat̃
farina sisami, ꝛ dissoluat̃ in vino puto, ꝛ colet̃ ꝛ bi
bat̃ colatura ei⁹, ꝛ emplastret̃ ex fece ipsi⁹ mām̄il/
la, Et ēt sumat̃ ex interiorib⁹ melongie pōdus me/
dij kaficij, ꝛ elixes in aqua vehemēter, donec ēt dis
soluat̃: deide cōmoueat̃ vehemēter, ꝛ colet̃, ꝛ acci
piat̃ de colatura eius, ꝛ ponat̃ sup ipsam. ℥. j. buty
ri, ꝛ bibat̃: aut sumat̃ ifusio ciceꝝ, ꝛ bibat̃ in ieiu/
nio dieb⁹ ꝯtinuis: ꝛ ꝓprie sit ei⁹ infusio in lacte. Et
aqua ordei cū melle, aut iuleb: Aut sumant̃ semis
fassafa ps. j. ꝛ cicerelle partes due cui⁹ potio sit ker
met vnū cū aqua calida, Aut sumant̃ in potu s⌈de
pilkis nardinis]. ʒ. ij. cū vino. Et ex medicis qdē
bonis est, vt sumat̃ butyri vaccini. ℥. j. ꝛ vini cadus
magnus, det̃ ad bibendū in ieiuno: Et rami t⌈pa/
pauueris ruffi]ꝛ folia eius decocta cū tritura ordei,
sumpta sorbēdo: Aut sumant̃ raphan⁹, ꝛ furfur, ꝛ
bulliant in vino, ꝛ colet̃ vinu3 illḋ, ꝛ bibat̃: Aut su
mat̃ semen papaueris assum cū sauic, eq̄lib⁹ ꝑtibus
cū oximelle. aut rob, postq̃3 infusa fuerit in quolib3
eoꝝ tribus dieb⁹. Nam illud est meli⁹. Et quādoq3
in potu det̃ nigella cum aqua mellis: aut sumat̃ se/
minis aneti, ꝛ semis porri, ꝛ seminis andacoche o/
mnium an̄. ℥. j. ꝛ semis fenugreci, ꝛ seminis fassafa
ꝑtes eq̄les misceant̃ cū succo feniculi ꝛ bibant̃: ꝛ si
misceant̃ cum melle ꝛ butyro est melius.

De minoratione lactis ꝛ prohibitione exuberatio nis eius superflue. Cap. III.

Ac qñ supfluit plurimum, nocet, ꝛ
apostemat, ꝛ affert ēt egritudi/
nes. Et qñq3 aggregatur lac in mām̄il
la absq3 pregnatione, ꝛ ꝓprie quando
retinentur menstrua. u⌈Conuertitur]
enim materia, que non iuenit v̄tutem expellendi ꝑ
matricem, propter paruitate3 ipsius, ꝛ ꝑuenit i vbe
re, ꝛ fit lac. Et qñq3 aggregat̃ in corporib⁹ viroꝝ:
ꝛ ꝓprie i puberib⁹, ita vt rotūdent̃ mām̄ille ipoꝝ.
Et tu qdem iā sciuisti in his, quoꝝ tibi iam p̄terita
est rememoratio, cās paruitatꝭ lactꝭ. Et illud qḋ in
ea plus attēdit̃: est oē qḋ exiccat vehemētia sue sic/
citatꝭ: aut vehemētia resol'onis sue ꝛ calefactionis.
Et oia q̄ infrant ēt: ꝛ humectātia que sūt vehemen
tis humectatiōis, x⌈]ēt minorāt sanguinem
phlegmaticoꝝ. Et oēs medicine minorātes spma,
sunt minorātes lac. Ille aūt que ex eis sunt frigide,
sꝫ sic̃ y⌈semē papaueris]ꝛ lētes, ꝛ z⌈alkafil]cū ace
to. Et ex eis que liniunt̃ sunt succus arboris psilij: ꝛ
mucilago ei⁹ ꝛ⌈q̄ retinēt ꝛ stupefaciunt est] farina
fabaꝝ cum oleo ros̄. ꝛ aceto. Cal'e vero sunt sic̃ ru/
ta, ꝛ semen eius: ꝛ ꝓprie ruta montana, ꝛ sic̃ ?⌈alse
lemenūsch]ꝛ semen ei⁹. Et dos̄ eius vltima est vsq3
ad. ʒ. ij. Et illud qḋ verius est de re albedarungi est,
qḋ ip̄m minorat lac, q̃3uis dicunt qdam ꝙ fac̃ exu/
berare. Et cyminū proprie montanū exiccat lac ēt:
ꝛ etiam vt ex eo fiat epithima cū aceto. Et ex epi/
thimatibus calidis est illud qḋ fit de ammoniaco ꝛ
vino. Epithia bonū sumāt̃ radices cauliū, ꝛ terā/
tur, ꝛ fiat ex eis empl'm: Aut sumat̃ farina lentiū, ꝛ
fabaꝝ, ꝛ croc⁹, ꝛ nux endē ꝛ sal ꝛ fiat ex eis epithi
ma cū aq̄ f'rida. Et ēt fiat linimētū cū succo fenugre
ci: aut cū lacca, ꝛ lithargyrio ꝛ ol'o ros̄. Et ex eis q̄
ꝑcedunt cursu ꝓprietatꝭ est vt liniat̃ mām̄illa cum
cancro marino ꝯtrito: aut cū cācro fluuiali adusto.

De caseatione lactꝭ in mām̄illa. Cap. IIII.

Uandoq3 lac caseat̃ i mām̄il
la ꝑꝑ cal'itatē exic/
catiuā. Et qñ3 caseat̃ ꝑꝑ f'ritatē ꝯgelati
uā. Et tu qḋ scis ex eis quoꝝ remēora/
tio tibi p̄terijt, sig̃ cuiusq3 haꝝ duaꝝ re
rū. Medicie āt ꝓhibitiue caseatōis, sꝫ linim̄tū s̄cm̄
cū cera i qbusdā olis s̄btiliatiuꝭ, sic̃ ol'3 alkeiri, ꝛ ol'3
ḋ mēta, ꝛ sil'a, ꝛ epithima cū mēta trita x⌈s̄cm̄ i mo
dū pāis.] Et epithima cal'3 s̄cm̄ ex cerato, ꝛ ex mu
cilagib⁹ f'ris, ꝛ olis f'ris, ꝛ cera colata, ꝛ coriādru3
hūidū, ꝛ portulaca valḋ iuuatiua sꝫ i h̄ empl'ata. Et
ex medicis resoluētib⁹ caseatōe3 cal'a3, ē acetū vini
ꝯq̄ssatū cū oleo ros̄. ꝛ calefactū, linitū d̄sup, aut fo/
lia solatri ꝯtrita, qb⁹ fiāt empl'3: aut folia alkekēgi,
ꝛ folia solatri, ꝛ folia caul'i: aut succ⁹ eoꝝ, ꝛ ꝓp̄e qñ
cum eis miscent̃ myrrha ꝛ crocus. Et iteꝝ acetum

Alia litera
a —— A.
b A. exuberās.
c† A. Et qñq3 accidit ex exic/catione lactis ꝛ spmatis vt egre diat̃ sicut filu3.
d A. tuderi
e A. vt quiescat post ipsum
f A. ipsum quie scere
g† A. Alia litera trahe ipsum
h —— A.
i A. papaueris ꝛ ēt seminis cucu meris pugillus vn⁹ ꝛ feniculi
k —— A.
l† A. eruca
m A. alsemeriu3 al's semurium ꝓprie humidu3
n† A. melanco/lice
o A. ex sela vel selel alnachel .i. ex melle da/ctilorum Alia litera ex melle apum
p A. ꝯtrito. ʒ. xv.
q A. selimani
r A. boni
s A. ex granis alben
t A. alsachichal nemam
u A. Reuertit̃
x† A. aquose
y† A. lactuca ꝛ semen eius
z A. althafasil
ꝛ A. ꝛ lactuca ꝛ similia. Et
? A. alsengic chast
x A. ꝛ lac aceto/ru3, ꝛ epithima sup calidā cum cerato ex muci/laginibus Alia litera in modu3 pasle vel iusculi dc̄m.

vini ꝛ oleum viol'.ꝛ parum fenugreci,sumant ꝛ fi/ at ex eis epithima. Et ex medicinis resoluentib⁹ caseatiõez fram,est assiduatio embrocatiõis cũ aq̃. a†[ ]Et ꝓhibẽt b[ei⁹saniositatem,feniculũ, ꝛ semen feniculi,ꝛ oẽs spẽs]que ꝓuocant lac, que sunt de eis in qb⁹coqtur anetũ,ꝛ camemilla,ꝛ bal samita,ꝛ fenugrecuz,ꝛ abrotanũ,ꝛ castoreũ.Et ex olei,oleũ de lilio,ꝛ oleũ narcisinũ,ꝛ oleũ de costo. Et ex medicis temperatis bonis est vt sumat panis d simila, ꝛ farina ordei,ꝛ eruca,ꝛ fenugrecũ,ꝛ eui scus,ꝛ semen lini ꝯtritum de vnoquoqꝫ q̃ȝtum vna manus clausa tz,ꝛ fiat ex eis empl'm. Et ex eis q/ dem que ꝯferũt apationi post caseationẽ,est vt sup ponat spõgia infusa aq̃ ꝛ aceto tepidis:aut c[myr rha]cũ pane aggregent cum aq̃ ꝛ aceto. Et men/ ta cuz aceto ꝛ pane est bona.Et marchasita ꝯtrita sicut puluis cũ oleo ros.ꝛ albumine oui. Et ex eis que apiunt oppilationẽ lactis in mamilla est, vt li/ niat cũ caratim,aut ex myrrha cũ aqua calamẽti, ꝛ anisi,ꝛ ex farina ciceris,ꝛ folijs lauri, ꝛ semine apij,ꝛ cymino nabati,ꝛ cardamomo cũ aqua vir/ ge pastoris:ꝛ sil'r aqua sicle,ꝛ triticum cũ nigella, ꝛ etiam tus cuz fele bouis: aut sumat mel storacis d[calamite,]ꝛ misceatur cum oleo viol', ꝛ frican/ do inungatur ex eo mamilla: quoniaz resoluuntur cum eo caseatio ꝛ apostema.Et sorbeat aqua cau/ lium:quoniam est iuuatiua ad hoc.

¶ De congellatione lactis in mammilla,ꝛ putrefa/ ctione eius,ꝛ extensiõe eius que accidit ei e[ex egri tudine.] Cap.V.

Simatur sicla, ꝛ decoquat tã/ diu,donec dissoluat. Deinde ꝯiũgat cũ medulla panis,ꝛ fa rina fabaꝝ,ꝛ oleo sisamino,ꝛ superpo nat.Aut emplastret cũ pane,ꝛ herba que nominat berdikies hũida cũ cera ꝛ oleo ros. aut f[cera cuz aq̃ ꝛ oleo]cũ melle ꝛ vino aut rob: iteret empl'm cuz quocũqꝫ fuerit in die bis,aut ter: Et sil'r sisamũ cũ melle, g[aut butyro.]Et si miscea tur cũ eo farina tritici cum furfure,aut farina faba rum,est iuuatiuũ.Euaporatio cum aq̃ calida ꝛ icli natio mamille sup vaporẽ ei⁹:ꝛ ꝓprie quãdo in ea decoqtur semen lini,ꝛ fenugrecũ,ꝛ euisc⁹, ꝛ semẽ, h[cucumeris]ꝛ camemilla:ꝛ embrocatio cum ea est iuuatiua ei,que non tollerat grauedinem empla stri.Q̃d si accidat cuz hoc i[egritudo]iuuat cum hoc emplo:sumant mes,ꝛ interiora passaꝝ,ꝛ con/ terant,ꝛ ꝯficiant cum aq̃ k[sidre ꝛ aqua albetil.] Et qñ caseat in mãmilla sãguis,assiduet ei⁹ iũctio cũ oleo viol',deinde fũdat sup ipaz aq̃ cal'a, deinde emplastret cum emplis ꝑdictis in ꝑn° hmõi capli.

¶ De apatibus calidis mammille,ꝛ doloribus loci mammillarum. Cap.VI.

In ꝑncipio qdẽ eoꝝ l[administrent repcussiua cognita in hac cura]ꝛ misceat cum eis paꝝ de subtiliatiuis. Et illud qdem est.sicut vaporatio cum aceto vini,cũ aq̃ calida,aut pauco ol'o ros. m[ꝛ]farina fabaꝝ cũ oxymelle,ꝛ folia solatri cũ oleo ros. Et qñ ptrãseũt initiũ parump,curent cũ emplis dictis in capl'o extẽsionis,ꝛ ꝯgelationis sanguinis. Et ex eis q̃ sunt bona vltime, est vt su/ mant farina fabaꝝ,ꝛ melilotũ ꝯtrita,ꝛ oleuz sisa/ minum,ꝛ fiat ex eis epithima cũ aqua dulci. Et ite rum panis ꝯtrit⁹,ꝛ farina ordei,ꝛ fabaꝝ, n[ꝛ assa/ fetida]ꝛ fenugrecũ,ꝛ euiscus,ꝛ vitellus oui,ꝛ cro c⁹,ꝛ myrrha sumãt ꝛ fiat ex eis emplastꝝ:ꝛ ẽt fiat epithima ex semie lini o†[ ]cũ aceto. Et ml'/

a †A.calida.
b A.ab ea come stio feniculi ꝛ oẽs medicine
c A.dactyli
d A.liquide
e A. ꝛ contusiõe ei accidente
f A.panis ꝛ aq̃ ꝛ oleum
g A. ꝛ sisamum ꝛ butiruz ꝛ mel.
h A.eius
i A.contusio
k A.cupressi et alatel.
l A.administra/ tio repcussiuoꝝ notorum,ẽ coꝝ curatio
m A.aut
n —— A.
o †A.contrito

totiens qdem resoluit p[sirsen]ad apostema mã/ millare,ꝛ est locus vbi timet pleures.q̃re ingenia. vt aggreges psilium,ꝛ pone ipz sup caput apostuz, non in circuitu ipsi⁹.Et pone in circuitu inferioruz eius q[adog,]ꝛ nõ vapores in ꝑn° doloris ne resol uat subtile,ꝛ remãeat grossuz,qm̃ est error.Et qñ dolet caput mãmille,fiat phl'omia,ꝛ embrocet cũ eis,q̃ sũt sic sandali,ꝛ acatia,ita vt nõ accidat cãcer.

¶ De apostematibus fridis phlegma ticis mãmille. Cap.VII.

Confert eis,vt teratur apium, ꝛ ponatur super ea,aut ca memilla.

¶ De duritie mãmille,ꝛ nodis,ꝛ glãdul',ꝛ q̃d accit ei ex circuitõe papille marie apõ pubtatẽ.C.viij.

Si ãt ꝯclinat apostema appens in mã milla ad duritiem,tũc ex eis q̃ ꝯfe/ runt in ꝑncipio,est vt emplastret cũ ri/ zi infuso in vino:aut r[cõmisto]cũ ce/ rato fcõ ex oleo viol'.ꝛ vitello oui:ꝛ dra gagãto:ꝛ si apostema fiat duꝝ,liniat cũ cerato fcõ ex ol'o ros.ꝛ alkitrã ꝛ aq̃ s[cãforata.]Et qñz põit in ipo fel bouis.Et qñz medicat cũ folijs gallaꝝ,ꝛ ol'o.Et ex eis q̃ ꝯferũt,ẽ fex vini decocti veteris: aut fex aceti,ex q̃ liniat. Nodoꝝ ãt,ꝛ glãdulaꝝ in ipa meli⁹ medicamen ẽ,vt sumãt folia ꝑsici humida,ꝛ folia rute hũida,ꝛ ꝯterant sil',ꝛ cũ eis fiat empl'm. q̃d si illd̃ ẽ residuũ a circuitiõe papille pubellaris, aut ẽ accñs post illã,ꝛ iobediẽs,vt medicie resol'o/ nẽ faciãt i ipso:tũc necessariũ est vt ꝑforet tm̃ dõec ꝯseq̃tur pinguedo,deinde extrahatur,ꝛ suatur.

¶ De dubellati in mãmilla. Cap.IX.

Quando accit mãmille apa faci/ ens collectõez,tc ex me/ dicis bõis i maturatiõe ei⁹ ẽ,vt sumant semis lini,ꝛ sisami ꝛ radicis lilij,ꝛ sto/ racis,ꝛ stercoris caprini,ꝛ stercoris co lumbini,ꝛ nitri,ꝛ gumme pini ptes eq̃les fm ꝙ ne cessarium fac testimonium,ꝛ fiat inde linimentũ cũ oleo siragi,ꝛ oleo de alkeiri,ꝛ medulla crurũ vacci ni:ꝛ si vis pone i ipo rob,q̃d si idiges ꝑforatõe fac.

¶ De vlcerib⁹,ꝛ corrosionibus in mãmilla. C.X.

Sumatur vini põtici põdus.xx. lb.ꝛ ponat i ipo de su mac t[tictoꝝ.]lb.j.ꝛ d gall' imaturis. lb.s.ꝛ d casia lignea media.lb.de nuci/ b⁹ cupssi.lb.i.ifũdat i vino u†[ ]ꝛ dimittat.xx.dieb⁹:deide ꝯcoq̃tur cũ lignũ cupssi,ꝛ ꝯmoueãt donec minuat medietas, deide x[cõmoueãt]fortiter,ꝛ colent,ꝛ reducat ad ignẽ, ꝛ y[calefiat:]sitqꝫ ille ignis leuis valde,ꝛ rebuet i vitriata:ꝛ ẽ bonũ oib⁹ vlcerib⁹ q̃ accidũt i mẽbris mollib⁹,sicut os,ꝛ ligua,ꝛ alia,ꝛ ꝓhibet corrosio/ nẽ. z†[ ]Et ex eis q̃ ꝯsuãt mãmillã ꝑuã, aut coarctatã,ꝛ ꝓhibẽt eã a cãu ꝛ ꝓhibẽt ẽt testicu los pueroꝝ magnificari sũt ista.s. ꝛ[vt minoret introi t⁹ balnei.Et sil'r pueri sumãt] ceruse: ꝛ chiolee ãbo rũ añ.põdus.ʒ.ij.ꝯficiãt cũ ꝯ[aq̃]semis biusqami albi,ꝛ misceãt cũ aliq̃ȝtulo oleo masticio,ꝛ fiat ex eis linimẽtũ,ꝛ assiduet sup ipz pãn⁹line⁹ ifusus aq̃ gallaꝝ ifrata,ꝛ ꝓpe qñ sũt mollificati.Et iteꝝ expi mẽtũ mulieꝝ,liniant sup eos lutũ ꝝ[hartũ]ꝛ mel: ꝙ si põat i ipa opiũ,ꝛ pãis cũ aceto,erit forti⁹:aut sumat luti a[harti]pondus.ʒ.xx.ꝛ b[hyusquiãi] põd⁹.ʒ.ij.ꝛ fiat ex eis epithia cũ aceto:Aut sumãt lutũ samios,ꝛ acatia,ꝛ cerusa,ꝛ liniãt cũ succo ar/ boris hyusquiãi:Aut sũat tus,ꝛ c[cochlee marie] ꝛ faria ordei,ꝛ ꝯficiãt cũ forti aceto valde,ꝛ liniat

p A.birsem
q A.repcussiua
r A.inungatur
s A.canfore
t A.aldebagin
u †A.post coruz contusionem
x A.confricent
y A.inspissetur
z †.A.ꝛ rectifi/ cat ipsam
A. de illis que ꝯseruant mamil lam ꝑuam ꝛ soli dam ꝛ ꝓhibent eã a mollificatõe ꝛ a cãu ꝛ prohi/ bẽt ẽt testiculos pueroꝝ magnifi cari.
ꝛ A.Jlle que vo lũt ꝯseruare ma millas suas soli das minorẽt in/ troituz balnei ꝛ similiter pueri. Deinde sumat
ꝯ A.emulsione
ꝝ A.albar
a A.albar
b A.alsucharam
c A.vdha

cum eis mãmilla tribus diebus, aut q̃tuor: aut su/ manť oua alcubugi [a]†⌈ ⌋ꝛ storax, ꝛ [b]⌈chi/ molea⌋ꝛ liniant cũ aqua psilij, aut liniant cũ her/ ba hyusqami, sic est, teraf, ꝛ ꝯiungat cũ aceto, ꝛ di mittat trib⁹ dieb⁹: ꝛ qñ vult, vt leniat ponat ꝺsup spongia infusa in aqua ꝛ aceto: Aut sumanť succi [c]⌈hypostidos⌋ꝛ corticũ ğnatoꝝ, ꝛ plũ bi vsti cũ sul fure oium añ. q̃si. ʒ. iij. alumins iameni, ceruse plũ/ bi, lẽtium adustaꝝ oium añ. ʒ. j. limaciaꝝ adustarũ abrotani oium añ, ʒ. iij. ꝯficiant cũ aqua plantagi/ nis, ꝛ liniant: Aut sumat cyminũ al'. cuz cepe lilij, ꝛ melle, ꝛ aq̃, ꝛ dimittat sup mãmillã trib⁹ dieb⁹: aut sumat ãmoniacũ ꝛ [d]⌈hiusqamuz⌋ꝛ ponat sup eam trib⁹ dieb⁹: ꝛ [e]⌈hyusqamũ⌋solũ. ix. dieb⁹. Et ex eis que sine certitudine expimenti dicunt in hoc caplo est, vt liniat cũ sanguine [f]⌈testiculi porcini⌋ aut sanguine eritij, aut sanguine testudinis: aut su/ manť oleum, ꝛ alumen ꝯtritum sicut alcohol, ꝛ po nant in mortario de plũbo, ꝛ moueant tãdiu dõec in ipso resoluat plũbum, ꝛ assidue fiat inunctio cũ eo: ꝛ silr lutum [g]⌈albaratuz⌋ꝛ galle immature, ag/ gregentur cum melle, ꝛ liniantur cum eis.

¶ Fen. xiij. De meri, ꝛ stomacho, ꝛ dispositionibus amborum.

¶ Tractatus pmus de dispõnib⁹ meri, ꝛ stomachi.

¶ De anatomia meri, ꝛ stomachi. Cap. I.

MEri quidem est ꝯpositũ ex carne, et tunicis pãnicularib⁹ [h]⌈planis⌋vil los hñtib⁹ lõgitudinales, vt p eos facilis fiat attractio in deglutiõe. Nã tu scis ꝙ attractio nõ pficitur nisi villis lõgitudinalib⁹, qum cõ/ trahunt, ꝛ tegit ipm exteri⁹ pãniculus villos hñs latitudinales: vt p eos facilis fiat expulsio ad illud qõ subtus est. Scias. n. qõ expulsio non puenit nisi p villos latitudinales, ꝛ in ipso est carnositas mani festa. Et opatione qdem duaꝝ tunicaꝝ simul com/ pleť deglutitio. s. per id qõ attrahit villus eius: ꝛ p id qõ exprimit villus eius. Qñq3 aũt difficilis fit deglutitio eius, cui⁹ scindiť meri in lõgitudine, ita vt priueť attractio [i]⌈adiuuans ad vomitũ humo/ ris.⌋Et vomit⁹ qdem compleť cum tunica extrin/ seca, sola, qua pp est difficilis. Et locus qdez ei⁹ est sup spondiles, q̃ sunt in colo fm rectitudinem, in cu stodia ꝛ tutella: ꝛ descẽdit cũ eo par neruoꝝ ex cere bro. Et qñ est in directo spondilis quarte, que ẽ ex spõdilib⁹ dorsi ptingentibus pectori, deinde ptran/ sit ipam, recedit parump ad dexterã dilatãdo locũ vene venientj a corde, deinde descẽdit sup spõdiles viij. residuas, ita ꝙ qñ puenit ad velamẽ, ligat eo li gamine qõ subleuat ip3 parump, vt nõ comprimat id qõ comitaf ipm ex vena magna, ꝛ vt fit descen/ sus neruoꝝ cũ eo fm [k]⌈gradationẽ⌋securando ip3 a nocumento extẽsionis recte, apud ğuitatem adue nientẽ stomacho. Qũq3 ptransit velamen, declinat iteꝝ ad sinistram, fm ꝙ declinauit ad dextram. Et ille qdem reditus ad sinistrã, est qum ptransit spon dilem. x. vsq3 ad. xi. ꝛ. xii. Deinde dilataf post pene trationem in velamine: ꝛ ampliaf mediando [l]⌈ob uiando ori⌋stomachi. Et post meri est corpus sto/ machi [m]⌈ꝯtextum:⌋ꝛ creata est intrinseca pars me ri amplior, ꝛ magis spissa primo intestino, qm̃ est transitus durioris. ꝛ intrinseca ps stomachi est me dia. [n]⌈Et illud quod in ipso est leuius est⌋apud os stomachi. Deide in itestino est [o]⌈leuius⌋ꝛ non ve/ stitur interior pars eius pãniculo extẽso vsq3 ad po stremũ stõi, adueniẽte ei ex pãniculo tegẽte os, nisi

a †A. ꝛ virib̃ eris

b A. climia

c A. altarathit

d A. alsucharan

e A. alsucharan

f A. Alia litera virge porci

g A. alhar

h A. intrinsece

i A: ita ut pueť attractõ, q̃ adiu uaf in descẽsiõe cibi. Alia litera meri in lõgitu/ dine in tpe, quo pūaf attractio, q̃ adiuuatur ad descẽsionẽ vl' ad declinationẽ ife rius.

k A. tortuositatẽ vel reuolutionẽ

l A. Alia litera figurãdo os sto/ maci. Alia litera ꝛ extẽdiť ampli/ ando ꝛ obuian/ do ori

m A. Alia litera dilatatum

n A. ꝛ est lenior

o A. lenior

vt attractio sit ꝯtinua, ꝛ vt adiuuet ad sbleuãdũ epi glotim ad superiora, qu3 fit deglutitio, cũ extẽsiõe meri ad inferiora, ꝛ qum verificaueris inuenies ꝙ meri ẽ pars stomachi [p]⌈ꝯtinua ei.⌋cũ gradatio/ ne. Et eius qdẽ tunice sũt [q]†⌈ ⌋tunice stoma/ chi: quaꝝ magis intrinseca, est magis silis panni/ culis, ꝛ [r]†⌈ ⌋ad lõgitudinẽ: ꝛ magis extrin/ seca ambaꝝ est carnosa, grossa, latitudinales hñs villos: veꝝ est plus carnosa ea, que est stomachi s3 est ex ea, ꝛ in situ ei⁹, ꝛ ꝯtinuatione ipsi⁹. Primuz aũt intestinũ nõ est ps stomachi, imo est res ꝯtinua ei ex pximo. Et pp hoc non gradatur ei cõstrictio, neq3 tunice eius sunt sicut tunice stomachi. Nam sba [s]⌈meri⌋similior est lacerto: ꝛ sba stomachi si/ milior est neruis ꝛ [t]⌈rotũdaf⌋ps stõi, vbi ꝯtinuaf cũ eo meri, ꝛ obuiat velamini, ꝛ ampliaf inferius: qm̃ locus in quo moraf cib⁹ ẽ inferior, q̃re o3 vt sit amplior. Et factus est rotũdus pp illõ qõ scit de iu uamẽto ei⁹, [u]⌈dilatatus⌋in posteriorib⁹ sui, vt bo na fiat ipsi⁹ obuiatio dorsi. Et est ex duab⁹ tunicis, quaꝝ interior longitudinales h3 villos, pp illõ qõ scit de necessitate attractionis: ꝛ pp hoc ꝯtrahitur stomachus, qum fit deglutitio, ꝛ eleuaf epiglotis. Et extrinseca h3 villos latitudinales pp illud qõ sci re de necessitate expulsionis. Et non positi sunt villi expulsiui extrĩseci nisi qm̃ attractio est pma opatio/ nũ ei⁹, ꝛ ppingor ei: Deinde expulsio aduenit post illud, ꝛ cõpleť pp expulsionẽ [x]⌈ꝯtinuã⌋in toto va se, vt expellaf qõ in ipso est, ꝛ pmiscenť tunice itrin sece villi transuersales, vt adiuuẽt ad retẽtionez fa/ ciendã, ꝛ positi sť in [y]⌈attractiõe, nõ in expulsiõe:⌋ q̃re non cõmiscenť tunice extrinsece: Et separat⁹ est ab eis meri, qum non sit ad retinendũ. Et tota tuni ca ei⁹ [z]⌈extrinseca⌋obuiat corpib⁹ spissis. [ꝛ]⌈Intri sece võ ps ꝯcaua⌋est plus carnosa ꝛ calior, vt sit pl⁹ digerens, ꝛ os eius est neruosum plus, vt sit vehe/ mẽtius sensibile. Et aduenit ei ex neruis cerebri ra mus, acqrere ipsum faciens sensum, vt pcipiat fa/ mem ꝛ diminutionem. Et illo qdẽ non indigent re/ liqua, que sunt post os stomachi, ꝛ stomach⁹ nõ idi guit sensu, nisi qꝛ eget, vt excitet ipm quando vacu/ us est [ꝯ]†⌈ ⌋a cibo. Nã qu3 extremitas pma est sensibilis acqrens nutrimẽtum sibi ipsi ꝛ alijs, non eget illõ qõ est post ipsam illo: qm̃ illa sufficiens est ad deferendum onus alterius. Et iste qdem neru⁹ descendit ab alto reuolutus super meri: ꝛ inuolniť sup ipsum vna inuolutione, qum est ppinquus stõ, deinde ꝯtinuaf stõ. Et loco stõi vehementioris gib bositatis supponiť vena magna, procedẽs in longi tudine ipsi⁹, ꝛ mandat ei ramos plurimos, q cũ eo liganť, ꝛ diuidunť in ramos subtiles, constituti in ordine vno. Et adheret ei arteria silr. ꝛ pcedit ex ar teria, sicut illud: ꝛ innitiť vnaqueq3 eaꝝ sup [ꝝ]⌈refle xionem⌋siphac: ꝛ ꝯtexiť ex sũma eaꝝ zirbus fz ꝙ narrabo. Et stomachus qdem digerit calitate que est in carne sua innata: ꝛ caliditatibus alijs, acqsi/ tis a corpibus vicinantibus ei. Epar. n. supponitur dextro eius desup: ꝛ illud ideo, qm̃ illic rotundaf. ꝛ fit ei⁹ suppositio bona. ꝛ splen sterniť sub eo a sini stro, elõgat⁹ parump a velamine [a]⌈capiẽs in ipo.⌋ Nam si supponereť ipse ꝛ epar simul vna supposi/ tione, grauaret illud super stomachuz. Electum est igitur, vt supponaf epar taliter, quatenus compre hendat ipsum additionibus extensis sicut digiti, ꝛ substernaf splen subtus. Et cum hoc est epar ma/ gnum valde fm comparationem factaz ad splenẽ, pp necessitatẽ sue magnitudis: ꝛ qũo nõ: qum splẽ non fit receptaculum [b]⌈nisi vnius supfluitatum⌋

p A. Alia litera q̃ dilataf ad ipsi

q †A. sicut

r †A. eius villi declinant

s A. Alia litera intestini

t A. piramidal figure sit

v A. planus

x A. successiuaz

y A. attractiuis nõ in expulsiuis

z A. Alia litera intrinseca ẽ ner/ uosa quoniam

ꝛ A. extrinseca võ ps fundi ei⁹

ꝯ †A. Alia lr̃a venter

ꝝ A. plicationes

a A. pp feditatẽ vl' vilitatem ei⁹.

b A. cuiusdam superfluitatis

eius. Consequens ergo est vt declinet caput stõi ad sinistrã, amplificãdo locum epati, ⁊ coangustet locum sinistrum: Et ðclinet eius inferior pars ad spatium, qð euauit epar subtus: ⁊ dilatet ẽt locũ spleni a sinistra, ⁊ desubtus. Posita est ergo nobilior duarum partiũ, ⁊ est supior, ⁊ dextra, epi: ⁊ vilior earuz opposita eis, spleni hoc est sinistra. Et a[additũ est in eo ab añrioribus, zirbũ extẽsum]supipm, ⁊ sup omnia intestina hominũ proprie, ppea q sunt magis egentes adiutorio digõnis pp debilitatem ṽtutum ipsoꝝ digestiuaꝝ, ẜm comparationẽ ad alia: ⁊ b[factũ est spissuz] vt comprehẽdat caliditatem: ⁊ c[subtile vt leuieꝛ eiꝰ adeps. Fit ergo ꝯseruatiuũ] caliditatis d†[ ]ab anterioribꝰ. Adeps.n. eius recipit calitatem valde, ⁊ ꝯseruat eaz pp viscositatem suam, pinguẽ. Et sup zirbum pãniculare ẽ siphac noiatum e[berbetinẽ.]Et sup ipsum, est mirac, ⁊ lacerti ventris pingues oẽs. Et iste due tunice, ꝯiuncte sunt in supremo ambaꝝ apud velamen: ⁊ seperate ab inferiori parte eaꝝ. Et a posterioribꝰ dorsi extendiꝛ vena pulsatilis, magna, supipsuz, calida pp multitudinẽ calitatꝭ sui spũs, ⁊ sanguis sui. Et associaꝛ ei vena magna calida, ppter caliditatẽ multitudis sui sanguis. Et siphac qdem ex summa hoꝝ, est pãniculus ꝓmus, qui comprehẽdit viscera oia nutritiua. Ipsum.n. tegit ea, ⁊ declinat ad interiora, ⁊ aggregaꝛ apud dorsuz a f[latere suo]⁊ cõtinuaꝛ velamini a supiori parte sui, ⁊ ꝯtinuaꝛ inferius vesice, ⁊ duobꝰ ilijs ab inferiori parte sui. Et illic aduenĩũt ei duo foramina, apud duo inguina, q̃ sunt due vie, in qbus penetrant vene, ⁊ suspẽsoria: ⁊ qum dilataꝛ descendũt p ea intestina. Et iuuamẽta qdem eiꝰ sunt, tutamen illoꝝ visceꝝ, ⁊ distinctio inter intestina, ⁊ lacertũ mirac, vt non cohopiat ea, ⁊ non ꝯturbenꝛ eoꝝ opationes. Et communicãt ei etiam g[illa que sunt in ventre nota]⁊ in tunica extrinseca que est mirac, sunt iuuamẽta. h[Qum eis enim exprimit stomachꝰ p motũ lacerti cũ eo, ⁊ per hoc q ipse mouet eũ.]Extendiꝛ ergo totũ sup vasa, de qbꝰ sunt corpora, quoꝝ ppꝛietas est, vt expellant expressione quadã adiuuante ad expulsionẽ fecis. Et siĺr exprimẽt vesicam, ⁊ adiuuant ad emittẽdam vrinam: ⁊ exprimũt ventositates inflatiuas vt exeant, quare non deficiũt intestina, ⁊ adiuuant ad pariendũ. Et siphac qdem ligat oia viscera ad inuicem ⁊ cũ dorso. Et fit eoꝝ aggregatio firma: ⁊ est ipse cũ dorso sicut res vna. Et quãdo ꝯtinuaꝛ velamini, ⁊ obuiant due extremitates eiꝰ apud dorsuz, tunc ligatur illic: ⁊ ex inde est eiꝰ initium. Eiꝰ nãq3 initium est supfluitas descendẽs ex velamine ad os stõi ⁊ obuiat ei supfluitas i[eiꝰ. Et qð ex ipso ascendit]ad dorsum, ⁊ obuiãt sibi, ⁊ gñatur illic siphac. s. corpus pãniculare nõ diuisuz in villos sensibiles, imo corpus simplex in sensu: ⁊ comphẽdit stõm posteriꝰ a duabꝰ tunicis, que sunt in sbã stõi, Et est tutamẽ tunice carnose, que est ei: ⁊ puenit ad stõm, ⁊ ligat ipm cũ corporibꝰ, que sunt a parte dorsi, ⁊ sũt ei k[reflexio]⁊ ascensio, ⁊ descensio. Et illud qð in ipso est grossius, est iferiꝰ eiꝰ, ⁊ sinistrum ipsiꝰ: ⁊ est ei tunica ex l[subtiliato]lacerto vẽtris coopiens: ⁊ sub ipso vel ipsa est subtile eiꝰ, qð ẽ m[recte]siphac ⁊ est vehemẽtis subtilitatis. Et ex eo oriꝛ pãniculꝰ, tegens pectꝰ: ⁊ supfluit ex n[eiꝰ]origine siphac supfluitas a duobꝰ lateribꝰ, ex qua, ⁊ ex ramis duaruz venarum. s. pulsatilis ⁊ non pulsatilis extẽsis super stomachũ, texitur sbã zirbi, que ꝯtexta ẽ ex duabꝰ tunicis, aut ex pluribꝰ tunicis, ẜ3 loca suppositꝭ pinguibus, coopiens stõm, ⁊ intestina, ⁊ splenẽ, ⁊ mesaraicas o[inflexa]ad latꝰ p[sbteriꝰ.]Et q[hoc zirbum]cũ sua sepatione est r[suspẽsum cũ eis. s. cum hoc qð trãsiuit]ex stomacho, ⁊ ꝯcauitate splenis. s[Et loca suspẽsionis eiꝰ sunt glãdule]que sũt inter venas sugẽtes que nominanꝛ mesaraice ⁊ itestinũ. xij. digitoꝝ. Veꝝ eiꝰ t[suspẽsiones]sunt pue, ⁊ debiles. Et qñq3 ꝯtinuanꝛ cum epe ⁊ costis u†[ ] dorsi leui ꝯtinuatione: ⁊ iste qdez x[suspensiones sꝛ fixiones]zirbi: ⁊ ꝓma eaꝝ est stomachꝰ: ⁊ zirbum istud est, sicut saccus in quo si aliqd poneref, retineret illud. Qum ergo verificaueris, tũc scias q cutꝭ, ⁊ pãniculus q est post ipsam, ⁊ est carnosus, ⁊ lacertus positꝰ in tunica, q̃ est suppꝛema tunicaꝝ lacerti ventris, nota determinata, oẽs sunt in sũma mirac.

Et tunica, q̃ est infima tunicaꝝ lacerti vẽtris, cum pãniculo subtili, q̃ est ẜm veritatẽ siphac, est ex summa siphac: Et zirbuz est sicut iterior pãnus siphac, ⁊ sicut exterior stõi. Et hec qdem corpora oia sunt adiuuantia in calefactiõe stõi, quoꝝ adiutorium est in ðfensiõe eiꝰ. Et in inferiori parte stõi, est foramẽ, cui ꝯtinuaꝛ intestinum. xij. digitoꝝ. Et hoc qdez foramẽ nominaꝛ portenariꝰ: ⁊ est strictiꝰ foramine superiore, qm̃ est trãsitus eiꝰ qð digestum est, ⁊ subtiliatum: ⁊ illud est trãsitus eius, qð est ꝯtrarium ei. Et iste qdem meatus claudiꝛ vsq3quo compleꝛ digestio, deinde apiꝛ quousq3 cõpleaꝛ expulsio. Et scias q stomachꝰ nutriꝛ tribꝰ modis, Vnꝰ eoꝝ est, eiꝰ quo foueꝛ cibo adhuc in eo exñte. Et scðus est eius qð ad ipm venit ex nutrimẽto in venis ꝓdictis i anatomia venaꝝ. Et tertiꝰ est eius qð ad ipsum effunditur in tpe famis, vehemẽtis ab epate ex sanguie rubeo puro, ⁊ nutrit ipsum. Et scias q antiq, qñ dicunt os stõi, intelligũt qñq3 introitum ad stõm, ⁊ est locus strictꝰ, in quo non dilataꝛ aliq̃ ptium introitus stõi, que sunt post meri. Et qñq3 supiorez introitum, q est terminus cõmunis inter meri ⁊ stõuz. Et qdã homines sunt q nominãt ipsum y[alphaet,]⁊ cor. sicut sunt qdã hoies q faciunt currere in sermone suo os stõi, ⁊ innuunt ad cor cõicantes in nomie, aut debiles in discernẽdo. et isti quidem sunt valde antiq medicoꝝ. Hip. aũt multotiẽs dicit z[fuhed.] ⁊ sigꝛ p id os stomachi ẜm suam expositionẽ.

¶ De egritudinibus meri. Cap. ij.

Quandoq3 accidũt meri spẽs malitie ꝯplexiõis, ⁊ ðbilitãt ipsu3 ab opatiõe sua, que est deglutitio. Et qñq3 fiunt in ipso egritudines instrumẽtales omnes, ⁊ cões: ⁊ qñq3 fiunt in ipo apata calida, ⁊ fra, ⁊ dura. Et illð qð plimum fit in eo de egritudinibus instrumẽtalibus, est oppilatio, aut pp coarctationem de foris a spõdili remota: aut apate mẽbri vicinãtis ei, aut pp apa in ipso, aut in lacerto q retinet ipm. Et sũma qdem egritudinũ q̃ accidũt ei sepiꝰ, ex egritudibꝰ cõibus. est fluxus sanguinis, ⁊ corruptio eius.

¶ De qualitate deglutitionis. Cap. iij.

Scias q deglutitio fit p meri, cum ṽtute attractiua attrahẽte cibum cum villis lõgitudinalibus quos adiuuant villi latitudinales, propterea q retinẽt retro illud, quod deglutitur: ⁊ exprimunt ipsum ad inferiora: ⁊ vomitus etiam completur per meri. Verum deglutitio est facilior: quoniam est motus ẜm a[motuz]naturalẽ: ⁊ fit cũ adiutorio duarum tunicaꝝ: quaꝝ vna hẽt longitudinales villos: ⁊ altera est cooperiens eã, latitudinales hẽns villos. Vomitus aũt est motus non ẜm cursum nãlem: ⁊ non completur eius opatio nisi p

a A. calefacit ip3 ab anteriori pte zirbꝰ extẽsus

b A. factꝰ est zirbus spissus

c A. subtiĺ, vt fit leuis piguis, vt fit ꝯseruatiuus

d †A. naturalis

e A. beriteron.

f A. lateribꝰ suis

g A. Alia litera panniculi q sũt in vẽtre noti Alia litera lacerti qui sunt in ventre noti

h A. qm̃ ipsa cõprimit stõm cuz motu lacerti cũ eo ⁊ cum motu sui ipsius. s. stõi

i A. ex ascendente ex eo

k A. plicationes

l A. ex supemi nente

m A. in veritate

n —— A.

o A. terminata

p A. Alia litera planum

q A. iste zirbus

r A. alligatꝰ cũ eo qð superfluit

s A. ⁊ cũ loco arteriaꝝ eiꝰ ⁊ cum glandulis Alia litera iste zirbꝰ cũ sua pinguedine zirbosa est alligatꝰ cum eo Alia litera iste zirbꝰ cũ sua separatione ẽ suspẽsus suspensione stõi ⁊ concauitate splenis.

t A. alligatiões

v †A. mendosis

x A. alligatiões sunt origines

y A. alfuad

z A. fuad

a A. cursum

tunicam velatiuam exprimentem tantum.

¶De constrictione deglutitorij, ꝛ difficultate deglu/titionis. Cap.IIII.

Constrictio ꝺglutitorij, aut fit ꝓpter cām in ipo meri: aut fit pp cām vicini eius. Et cā q̄ est in ipso meri aut ē apostema, aut sic/citas supflua: aut exiccatio hūiditatꝫ in ipso pp febrem: aut aliud, aut est aliqua spēꝝ mali/tie ꝯplonis superflue: aut casus virtutis, ꝛ ꝺbilitas eius, ꝛ ꝓprie in fine egritudinū acutaꝝ malaꝝ timo rosaꝝ, ꝛ aliaꝝ. Et cā vicini est ꝯstrictio ꝯstringentꝫ. s. aut apatis in lacertis epiglotis, sicut fit in sinan/cijs: ꝛ alijs. Et qn̄qꝫ est cum ꝯstrictione anhelitus ēt: aut mēbris colli: aut est declinatio spondilis ad interiora: aut est ventositas inuoluta in ipso coar//ctans: aut spasmus, ꝛ cuzez q vult fieri: aut iā ince/pit. Hoc enim sepe antecedit cuzez, ꝛ ꝯgelationem. Jā āt accidit cuidā notoꝝ nr̄oꝝ difficultas ꝺglutiē di pp retētionē rei in deglutitorio ignote, ꝛ ꝑduxit eū illꝺ ad silitudinē ꝑfocatōis: ꝛ fecit eū sincopizari cū nausea, cū q̄ euomuit vermes plurimos: cū quo/rū expulsione facilior fcā est deglutitio, ꝛ ablata est prefocatio. Et scias ꝙ cā fuit retentio eoꝝ illic.

¶De signis. Cap.V.

Nilla qdem que est pp spondiles augmentat ꝯstrictio in tpe resupinationis, ꝛ est deglutitio doloro/sa apud spōdilem remotā. Et illaꝫ que est cā malitie ꝯplonis debilitantis, sigt lōgitudo [a]⌈spatij itineris⌋eius qꝺ deglutitur: [b]⌈Et est cū leuitate⌋ꝛ paucitate festinatōis in toto spatio absqꝫ dolore: nisi sit illud in parte meri [c]⌈visibilr ꝛ ꝯstringat illic, ꝛ sentiatur⌋cū retētiōe ei⁹ qꝺ deglu/tit apud ipm. Et in illa que est cā apatis, fit ꝯstri/ctio in ꝓpingtate ipsi⁹, ꝛ fit ibi dolor, ꝛ non eūat di spositio in plibus a febre, q̄zuis plm nō sit vehemē/tis fortitudis. Et qn̄ apa est calidū, signt ēt ipm ca/liditas, ꝛ sitis. Et si nō fuerit calidū, non erit febris. Et qn̄qꝫ est exitura non cū illa caliditate: ꝛ est illic dolor paruus, cum quo accidūt in qbusdam horis tremor ꝛ febris. Et qn̄qꝫ faciunt collectionem, ꝛ rumpit, ꝛ emittit saniē, ꝛ sedat illud qꝺ aduenit ex eo, ꝛ fit egritudo vlcus. Et illā q̄ fit in an̄cessione cu zez, ꝛ ꝯgelationis, signt cū ea reliq̄ significationes.

a A. tpis trāsit⁹

b A. cū tpe vl cū motu tepido ꝛ paucitate mot⁹ fortis seu festini

c A. notabilr qr fit ꝯstrictio illic ꝛ sentitur Alia litera determinata qr fit constrictio

¶De cura. Cap.VI.

Si causa fuerit apa, aut remotio: tūc cura ei⁹ erit cura illi/us. Et si cā fuerit malitia ꝯplonis: tunc si fuerit inflāmatio, ꝛ adustio, ꝛ calidi/tas in supficie oris, oportebit vt admi/nistres linimenta iter ambas spatulas ex succis, ꝛ medicis fr̄is. Et sorbeat [d]⌈qꝺ sit sic̄ lac⌋acetosum [e]⌈absqꝫ butyro⌋ꝛ que sūt silia illi. Et si fuerit ex fri gore, ꝛ est illa que sepi⁹ fit, oportebit vt curet cū em plis calefactiuis, qb⁹ vterꝫ in curatōe oris stōi fr̄i, ꝛ cū oleis, ꝛ vnguētis calefaciētib⁹ dictis in ipo: ꝛ cū oleo balsami: ꝛ oleo raphanino: ꝛ oleo muscelino, ꝛ silib⁹: ꝛ cū emplis fcis ex castoreo, ꝛ ammōiaco, ꝛ myrrha, ꝛ prassio, ꝛ alijs. Qꝺ si fuerit pp ꝯplonē hūidā [f]⌈mollē⌋valde: ꝛ scit ꝙ ē ex cōitate supficiei oris ꝛ lingue cū eo: tc̄ curet cū eo in quo sunt stipti citas, ꝛ calefactio, ex medicis aromaticis post mū/dificationē stōi ꝛ rectificationē eius, si eget ea. Et iste qdem medicine sunt sic̄ anisuꝫ assatum, ꝛ behē duo, ꝛ spica. ꝛ spica celtica, ꝛ foliū indum, ꝛ tus, ꝛ minutū ipsius, ꝛ myrrha. Et si necessariū est vt mi/sceant cum eis calefacientia fortia cū stipticis fr̄is, vt frangat p calefacientia frigus stipticoꝝ fr̄oruꝫ, ꝛ vehemētis exiccationis, sicut rosaꝝ, ꝛ balaustia/rum ꝛ similium, fiat. Et apud me aniudē est vehe/mentis iuuamēti in ħ. Et si fuerit causa siccitas, fiat ꝯ̃rium illius: ꝛ administra electuaria humectantia equalis ꝯplexionis, ꝛ oua sorbilia, ꝛ adipes, ꝛ bu/tyrum, ꝛ medullas, ꝛ regimen corpis, ꝛ stomachi. Nam meri in pluribus egritudinibus, est sequens in ꝯplexione sua ꝯplexionem oris stōi.

d A. aldug

e —— A.

f A. relaxantem

¶De apatibus meri. Cap.VII.

Quandoqꝫ sūt cal'a phlegmo/nica, ꝛ [g]⌈pustula/ria⌋[h]†⌈ ⌋ꝛ fr̄a phlegmatica, ꝛ dura, ꝛ [i]⌈plurimorum difficilis fit ma/turatio ꝛ tardantur.⌋

g A. Alia litera masarie

h † A. calida

i A. ſꝫ plurimū difficultat eoꝝ maturatio, ꝛ fit tarda.

¶De signis apostematum meri. Cap.VIII.

Significat ipsa, dolor in hora ꝺglutitiōis [k]⌈ꝛ i nō deglutitōe ꝑuenit⌋ad posteriora spōdi lium colli, cū ꝯstrictione deglutitorij. ꝛ cū illo qꝺ ex eis est calidum, qn̄qꝫ est fe bris non vehemens: ꝛ qn̄qꝫ est veniēs hora post ho rā, quasi ipsa sit febris diei non vehemēs: ꝛ qn̄qꝫ est cum eo horripilatio: Uerꝫ est cuꝫ eo sitis vehemēs, ꝛ caliditas. Qum ergo maturat [l]⌈remouet⌋hor/ripilatio: ꝛ qn̄ aperitur, emittit pus. Qum autem apa est non calidum, est ꝯstrictum ꝭm similitudinē ꝯstrictionis apatis calidi, Uerum est absqꝫ calita/te, ꝛ neqꝫ est febris, neqꝫ sitis.

k A. Alia litera perueniens

l A. Alia litera adduur

¶De cura. Cap.IX.

Medicine illius alie sunt, que bi/bunt: ꝛ alie sunt, q̄ ex/terius apponuntur. Et opꝫ vt medicine que exteri⁹ apponuntur, ponant in lo/co qui est inter duas spatulas: ꝛ opꝫ vt sint medicine repcussiue stiptice facte ex odoriferꝫ, ꝛ fructibus, ꝭm operationeꝫ que [m]⌈est necessaria⌋ in curatione apatum stōi. deinde addant in eis, ea que sunt sic̄ ammoniacū, ꝛ bdelium, ꝛ glutem alin bat, ꝛ ficus: preter ꝙ eūata sint a stipticis, ex adipi/bus etiam. qꝺ si illa non valent, ꝛ sunt necessaria il/la que sunt plurime resolutionis, ꝛ apa fuerit in ra/dice duꝝ, tunc oportebit vt misceant cū eis ea que sunt fortis resolutionis, sic̄ grana lauri, ꝛ piretruꝫ, ꝛ cordumeni, ꝛ ireos, ꝛ balsamū, ꝛ aristologia. Et quandoqꝫ est tibi necessariū vt administres erum/pentia emplastrizādo: sicut sinapis, ꝛ gummi rute agrestis, ꝛ reliqua, que sunt de his que diximus in dubellati pectoris, ꝛ pulmonis, quousqꝫ ꝑueniatur ad terminuꝫ stercoris colūbini. Opꝫ aūt vt in cura eius qꝺ cal'm est, sumāt medicine que bibunt, q̄ꝝ quedā sunt [n]⌈electuaria:⌋quoꝝ icessus sup locuꝫ, sit incessus ꝯtinuus paulatim paulatim. Et sint in ꝓmis [o]⌈electuaria⌋ex eis q̄ sūt sic̄ lentes, ꝛ spodiū, ꝛ mucilago sic̄ psilij ꝛ semis portulace, ꝛ aq̄ cucur/bite, ꝛ silia: deinde fiat ꝑmutatio ad ꝑmistionē ex re ꝑcussiuis ꝛ resolutiuis. in q̄ iā positū sit aliqd ex fi/cubus, ꝛ ex aq̄ feniculi ꝛ camemille. Deide addant ꝛ ponant in ipsa dactili, ꝛ fenugrecum, ꝛ admini/strent sorbitiones, in ꝓmis qdem ex repcussiuis sic̄ facte ex farina ordei, ꝛ lentib⁹, Et fiāt acetose cū eo qꝺ scis, ꝛ non acetose. Et qū icipit maturari, fac sor bitiōes ex succo furfuris cū oleo amigdalino ꝛ zuc caro. [p]⌈Deide pone i eis ea q̄ st̄ sic̄ sem lini ꝛ silia.⌋ Deide pone in eis que sūt sic̄ farina orobi, ꝛ cicerꝫ. Et qn̄ ꝑuenit ad eruptiōeꝫ, tc̄ idiges vt accipias in ipo vtutē ex radice lilij celestis, ꝛ amigdal' amarꝫ. ꝛ prassio, ꝛ aliqd ex sinapi, ꝛ ficub⁹, ꝛ dactil'.

m A. sic

n A. loch

o A. loch

p —— A.

De cura apatum fridorum. Cap.X.

Onsidera quod dr̃ in apatib⁹ stõi frĩs, ⁊ admistra sup ea lenificãtia maturatiua. Intrisec⁹ qdẽ sic ᵃ[electuaria] ⁊ sorbitiões, q̃ dixim⁹ ad maturãdũ, sic q̃ fiunt de farina ordei ⁊ farina herbi. Et illa in qb⁹ ᵇ[sũt ablutio, ⁊ fortitudo, sicut radix lilij celestis, radix] ligritie, ⁊ alia. Sz exteri⁹ sũt, emplastra maturatiua, q̃ diximus, de qb⁹ sunt fenugrecũ, ⁊ camemilla, ⁊ melilotũ, ⁊ bdeliũ ⁊ gũmi albotim, ⁊ ãmoniacũ, ⁊ ireos, ⁊ ṽtus aromaticoꝝ. qd̃ si declinãt ad ᶜ[maturationem, ⁊ sedationẽ] fac sicut dcm̃ est in capl'o primo, ⁊ ɔsidera in eis illud qd̃ dr̃ in capl'o ᵈ[stõi.]

ᵃ A. loch

ᵇ A. Alia litera est ṽt⁹ ad maturandũ ⁊ ṽt⁹ radicis lilij ⁊ radicis. Alia litera est mel ⁊ ṽt⁹ radicis lilij ⁊ radicis

ᶜ A. Alia litera saniationẽ ⁊ caliditatem

ᵈ A. apatum

De eruptione sanguinis ex meri. Cap.XI.

Am sciuisti cãs ei⁹, ⁊ signa ipsi⁹ in capl'o ᵉ[eruptiõis sanguis ex stõ. Et] oz, vt querant illic. Et ex eis q̃b⁹ fit dr̃la, est illud qd̃ dr̃ in curatiõib⁹ eruptiõis sanguis ex stõ. s. q medicine in hac eruptiõe oz vt sint medicie hñtes viscositatẽ, ⁊ glutinositatẽ, vt nõ impellant ad stõm subito, imo currãt sup locũ, eruptiõis cũ lẽta mora, vt poss̃e sit eis agere in eũ in illam lenta mora opationẽ fortem, q̃uis redeant p viam venaꝝ, ⁊ agãt in ipsum. verum cum ṽtute debili. pp longitudinem viarum, ⁊ multitudinem passionis in vijs.

ᵉ A. Alia litera sputi sanguinis quare. Alia litera vomit⁹ sanguinis quare

De vlceribus meri. Cap.XII.

Uando qz accidunt vlcera in meri ᶠ[⁊ ex scissura] accñte in ipso: aut pp apata q̃ erumpunt in eo: aut pp humores acutos trãseũtes in ipo quz fit vomit⁹, ⁊ silia: ⁊ nõ elongatur quin eueniant ᵍ[qum est catarrus.]

ᶠ A. aut ex bothor

ᵍ A. ex catarro

De signis ipsorum. Cap.XIII.

Am oñdim⁹ in capl'o vlceꝝ stomachi dr̃iam inter vlcera stõi, ⁊ vlcera meri. Illic ergo ppendant. Ueruz sigtiones q in meri est vlc⁹, ⁊ non apa, sunt q deglutitio in apate impedit cuz magnitudine bucelle, ⁊ q̃titate ei⁹, plus q̃z impediat cũ q̃litate ipsi⁹ ex acuitate: aut acetositate: aut stipticitate. Ueꝝ fm diuersitatẽ q̃litatꝫ in ea, diuersificat in vlcerib⁹ impedimentũ. Et fortasse ʰ[manatio] eq̃lis q̃titatis nõ impedit, ⁊ pua que hz q̃litatẽ oñantem, impedit ita vt ⁱ[non penetret, ppea q2 cõprimit ipz sua q̃titate.] Sz affectũ q̃litate forti impedit, ⁊ dolorem facit. Et illius qdem cui accidit vlcus ᵏ[a plaga] antecedente: cura fit difficilis: ⁊ est sup extremitatem mortis fm plurimum.

ʰ A. vnctuosuz

ⁱ A. illud qd̃ est penetrãs nõ cõprimit sua magnitudine

ᵏ A. ab exitura

De cura. Cap.XIIII.

I fuerint in meri vlcera, nõ in potu tribuem⁹ medicinas ɔsolidatiuas illoꝝ vlceꝝ subito, ˡ†[ ] sic facim⁹ quz volum⁹ in potu tribuere medicinas vlceꝝ stõi, ⁊ alioꝝ: imo idigemus in illis medicis vt dem⁹ eas ad potãdũ paulatim, ⁊ vt eligam⁹ eas grossas, viscosas, aut eis misceam⁹ viscosa, ⁊ grossa. Et cã in h̃ est, q2 medicine non morant sup meri, neqꝫ figuntur imo trãseunt, ⁊ separant. Qũqꝫ separant in potu, ⁊ nõ potant subito, ᵐ†[ ] obuiãt faciẽdo obuiationẽ, q̃re efficiũt opationẽ post opationẽ: Qum ergo iuiscant, adherẽt suo itinere, ⁊ figunt, ⁊ non separantur subito. Illarum vero medicinarum subas dicemus in capitulo vlcerum stomaci, ipse enim sunt ille.

ˡ† A. vnica vice

ᵐ† A. vice vna

De signis ɔplexionum nãlium stõi. Cap.XV.

Igna ɔpl'onis calide nãlis in stõ sunt, q bene digerit cibaria fortia, sic carnes vaccinas, ⁊ anserinas, ⁊ alia. Et q corrũpũt i ipo cibi sbtiles, leues, sic caro pulloꝝ, ⁊ lac ⁊ q ipe recipit cibos q sunt calide ɔplionis meli⁹: Et q digestio vincit appetituz. Et signa ɔplionis frẽ nãlis sunt, vt nõ sit in appetitu diminutio: ⁊ sit in digõne diminutio, q̃re nõ digerit nisi cibalia sbtilia, leuia, Et vt sit melius recipiens cibaria, q̃ sunt frẽ ɔplionis. Et signa ɔplionis sicce nãlis sunt, q sitis multiplicat in ɔsuetudine: Et sit ɔtentus pauca quãtite potus, ⁊ aduenit ⁿ[nausea] ex q̃titate plima, ⁊ est stomachus recipiẽs cibos plime siccitatꝫ, melius. Et signa ɔplexionis humide nãlis sunt, q sitis est parua, cũ tollerãtia pot⁹ plimi, ⁊ securitate a ᵒ[nausea] ⁊ stõus est recipiẽs cibos hũidiores melius.

ⁿ A. Alia litera nauseatiua satietas

ᵒ A. Alia litera nauseatiua satietate

De egritudinibus stomachi. Cap.XVI.

Tomacho accidũt qñz egritudies malitie cõplexiõis. xvi. pure, ⁊ facte cũ mã sãguinea, vl' cholica cũ spẽb⁹ suis, Aut phlegmatica vitrea, aut sbtili natãte: ᵖ†[ ] aut hñte ebulitiõez: aut phl'atica acetosa, aut salsa: Aut mã melica acetosa, aut põtica. Et accidũt ei apata: ⁊ accidũt ei vlcera, ⁊ resol'o singl'aris, ex que currũt via eoꝝ, ex causis itrisecis, ⁊ extrinsecis sic cãu, ⁊ pcussiõe. Et qñqꝫ tollerat disruptiõez, ⁊ nõ iterficit statim, Et qñ ᑫ[puenit vltime] resol'o ad hoc vt disrũpat corpus stõi, tũc patiens morit. Inqt Hip. ois cui⁹ disrumpit stõus, morit. Et qñqꝫ accidit ei raritas texture in villis suis. Et qñqꝫ accĩt ei vehemẽtia spissitudinis. Et accĩt ei ex egritudinib⁹ creatiõis in q̃titate, vt sit magnus valde: aut pu⁹ valde: Et ex egritudib⁹ figure, vt sit ṽbi gr̃a vehemẽtꝫ rotũditatꝫ. Et ex egritudib⁹ aspitatꝫ ⁊ lenitatꝫ, vt sit vehementꝫ lenitatꝫ lubric⁹. Et ex nocumẽto sit⁹, vt sit sit⁹ ei⁹ ṽbi gr̃a vehementꝫ apparitiõis ad exteriora. Et qñqꝫ accidit ei ẽt oppilatio in villis suis, ⁊ oppilatio in meatib⁹ stõi ad epar, ⁊ ad splenẽ. Et accidit ʳ[sanguinolẽta egõ] si fuerit istud in vijs epatꝫ, ⁊ puitas appetit⁹, si fuerit istd̃ in vijs splenꝫ. Et qñz accidũt i stõ vẽtositates ⁊ iflatio cã ciboꝝ, ⁊ cã ṽbilitatꝫ sue i se ipo, ⁊ nos faciem⁹ ad illd̃ capl'z singulare. Et malitia qdẽ ɔpl'onis in stõ, qñz fit ex cãis extrisecꝫ. s. ex calor, ⁊ frigore, ⁊ alioꝝ ab ambob⁹: ⁊ qñqꝫ fit ex cãis itrinsecis. Et ex egritudinibus qdẽ stõi sunt q̃dã, q̃ cõmouent in calore vehemẽti, aut ppea q ipe adiuuat eũ i attratõe materieꝝ malaꝝ ad ipz, aut q2 adiuuat calitatẽ ei⁹ ad resoluẽdã mãz i ipo, malo adiutorio nõ nãli, resoluẽte ˢ†[ ] ipaz ad formã nõ nãlem. Et qñ est cũ mã, tũc nõ euãt, qn aut sit cũ mã imbibita in corpe ipsi⁹, sbmersa, Aut adherẽs sup corp⁹ ei⁹, Aut effusa in ɔcauitate ipsi⁹. Et qñz ẽ hũor, iuẽtus i ipso gñat⁹. Et qñz ẽ effusus ex mẽbro alio ad ipm, sic effũdit ex cerebro cũ catarro cal'o, aut frõ, ⁊ calefit pp ipm ɔplio stõi, aut infrat, ⁊ declinat ad ɔpl'onez ei⁹ qd̃ descẽdit ad ipm. Et silr̃ qñz effũdũt ad ipm ex felle hũores cholici: ⁊ illd̃ in qbusdã i qbus creant vie plures ex felle ad stõm, loco aduentus sui fm plimũ ex felle ad itestina, q̃re effũdit ad stõm illd̃ qd̃ oz vt effundat ad itestina. Qũqꝫ plongant, faciũt accidere salsi ⁊ acuti, q sũt ex eis, in stõ. vlcera: ⁊ frĩ, ⁊ isipidi lenitatẽ, ⁊ lubricitatẽ. Et qñqꝫ puenit eoꝝ impssio ad pmũ itestinũ eoꝝ, q̃ sequunt ipm. Sz corruptio appetit⁹, ⁊ alistimbre in ipo, est res pma. Sunt. n. qdã hoies in qb⁹ creat illud fm

ᵖ† A. Alia lr̃a quiescente. Alia litera aut subtili fluida

ᑫ A. vltimatur

ʳ A. darb vel darab

ˢ† A. vel permutante

a —— A. Alia litera

contrarium consuetudinis, ⁊ ſm [a] ⌈contrarium illius⌋ qđ diximus in anatomia, ⁊ ſm diuersitatē eiꝰ quod eſt plurimū in creatione venaꝝ veniētium ad ſtomachū ex felle, Et quādoqꝫ effundiť ad ipſū ex epate, ⁊ ex felle, in qbuſdam, in qbus creať ex felle via magna ad ſtōum, quare effundiť in ipm illud, qđ erat neceſſarium vt effunderet ad inteſtina. Et quādoqꝫ effundiť ad ipſum melancholia ex ſplene etiā, ſicut faciam te cognoſcere. Et plurimū qđ ad ipſum effunditur, eſt cholera ex epate. Et quādoqꝫ adiuuant ad illud cauſe, que ſunt in ſtō, ſic dolor vehemēs [b] ⌈⁊ compreſſio⌋ vehemēs ⁊ tarditas cibi, ⁊ debilitas virtutis eius expulſiue. Et qñqꝫ eſt cā in eo, ira, aut triſtitia, aut paſſio animalis ex eis, que mouēt materiā, ⁊ effundunt eam ad ſtomachum, ⁊ facit accidere mordicationem que non remouetur niſi vomitu: Et quandoqꝫ effundūtur ad ipſum cuꝫ huiuſmodi motibꝰ, ⁊ ꝓprie [c] ⌈dolore⌋ humores virulēti, precipue qum fuerint in illis partibꝰ vlcera, ⁊ cum hoc quandoqꝫ effundūtur ad ipſum melancholia etiam. Et cauſa in effuſionibꝰ melancholie ad ipſum, eſt multitudo melancholie, aut debilitas ſtōi, Et cāe multitudinis melie ſunt ex eis, q̄ tu ſcis, Et cā effuſiōis ſanguinis ad ipm, eſt multitudo ſanguinis, ⁊ cōmotio eius in mēbro nobiliore eo, vicinitate eiꝰ in latere ſuo, ſicut eſt epar: aut ſupra ipm, ſicut eſt cerebrum, qum ex ipſo effundiť ſanguis ad guttur, ⁊ meri, ⁊ penetrat ad ſtōꝫ: Et v̄tuť ipſiꝰ expulſiue debilitas adiuuat ad recipiēda omnia, que effunduť ad ipſum, ⁊ ex cauſis fortibꝰ in effuſione ſanguinis ad ipſum, ⁊ ad alia, eſt retētio curſus mēſtruoꝝ, ⁊ ſanguinis hemorroidaꝝ [d] ⌈aut ſanguinolente egeſtiones⌋ aut dimiſſio exercitij euacuatiui, vel inciſio mēbri, quare ſupabundat illud qđ nā ꝑparauit ei ex mā. ⁊ indiget expulſiōe. Et qñqꝫ expelliť ex via ſtomachi, ⁊ euomiť ſanguis. Et ſcias ꝙ debilitas ſtōi, eſt cā fortis in effuſione eiꝰ qđ effundiť ad ipm. Et plm qdem qđ inueniť in ſtō, aut generať in ipſo ex humoribꝰ, eſt phlegma. Et cā in hoc eſt, ꝙ chilus eſt nature ꝓpinque phlegmati. Qum ergo non digeriť digōne integra, non fiunt ſanguis ⁊ cholera ⁊ melancholia. Et iteꝝ [e] †⌈ ⌋ ad ſtōum non effunditur in plimis diſpōnibus cholera lauās eū, ſicut abluit inteſtina. Sed cholera non generať niſi in qbuſdam [f] ⌈inteſtinis⌋ ⁊ ſm plm non effundiť ad ipm, niſi ex epate, quāuis ipſa genereť in ſtō calido, qñ inuenit cibū recipientē ꝯuerſionem velociter ad fumoſitateꝫ. Et qñqꝫ accidit ſtō, aut in creatione, aut cū ꝑſeuerantia egritudinū, aut dolorum, ⁊ malitia regiminis, vt fiat corpus eiꝰ laxe texture, rare ſubſtātie, ſubtilis cutis: quare ꝑducit illud ipꝫ ad debilitatē in oibꝰ opatioibꝰ ſuis: ⁊ eſt neceſſariū vt cureť cum labore. Et cāe egritudinuꝫ ſtōi ſunt, oēs cauſe egritudinū ꝑdictaꝝ, extrinſece. ⁊ intrinſece. Et ꝓprie ei ſunt vt ſint cibi tales q neceſſario faciunt malitiam digōnis, licet ſtōus non ſit niſi ſm ſaniorē diſpōnuꝫ: ⁊ eſt dcm̄ in ſuo caplo: Aut ſint pauci valde, ita vt ꝑducant ſtōum ſanū ad exiccationē, ⁊ adunationē: Aut multipliceť vſus medicinaꝝ, ⁊ ꝯſueſcat ſtomachꝰ vti adiutorio medicine in opationibꝰ: Aut laboret plm vomitu, ⁊ ſolōne ventris, ⁊ ꝓprie vomitu: qm̄ ipſe indiget motu laborioſo, non naturali, ⁊ accidat vt rarificeť textura villoꝝ eiꝰ, ⁊ [g] ⌈extenueť.⌋ Et ſtōus vehemenť ſenſus, paratꝰ eſt ledi, ⁊ impediri a q̄libet cā. Et ois ꝯplo debilitās ſupflue, facit accidere in omni opatōe diminutiōeꝫ, ita ꝙ calitas pura. qñqꝫ. n. fit cā lubricitať ſtōci ꝑ illud, quod facit accidere de debilitate retētiue. Sꝫ

b A. ⁊ triſtitia

c A. fame

Alia litera d —— A.

e † A. quis

f A. ſtomachis

g A. relaxetur

⁊ caliditas cum materia cholerica ſepe eſt cauſa illius, Et nocumenta qdem que eueniunt in opationibus ſuis, aut eueniūt in v̄tute appetitiua, ⁊ attractiua: ⁊ non appetit oino, aut minorať appetitꝰ eiꝰ: aut multiplicať valde: aut corrumpiť eiꝰ appetitꝰ: ⁊ illud aut cibi: aut aque. Aut in v̄tute retētiua, ita vt vehemens fiat eiꝰ retentio, aut debiliteť, aut deſtruať eiꝰ retentio [h] ⌈⁊ natet⌋ cibꝰ, Aut in v̄tute digeſtiua ita, vt deſtruať eius digeſtio, aut debiliteť: aut corrumpatur: ⁊ conuertat rem ad acetoſitateꝫ, ⁊ fumoſitatem. Aut in v̄tute expulſiua ita, vt vehemēs fiat eius opatio in ipſo, aut ad viam naturalē, aut ad ſuperiora: aut debiliteť eiꝰ expulſio: aut deſtruať. Ex omni nāqꝫ re cuiꝰ ꝓlongať mora in ſtomacho, ⁊ tardať, accidit [i] ⌈vaporatio gñatiua humoꝝ⌋ ⁊ non eſt aliqd ita vaporoſum vt fructꝰ. Et qñqꝫ accidunt ei dolores extēſiui, ⁊ mordicatiui, ⁊ reliq. Et qñqꝫ ſequunť debilitatem haꝝ v̄tutum omnium, aut quarūdam, natatio cibi: ⁊ tarditas deſcenſionis eius: aut velocitas deſcenſionis ipſius: ⁊ debilitas digeſtionis: aut deſtructio eius: ⁊ corruptio, [k] †⌈ ⌋ ⁊ caſus appetitiue: aut appetitus caninus: aut appetitus corruptus: ⁊ ſequunť eam rugitus, ⁊ eructuatio, ⁊ iflatio, ⁊ mordicatio, ⁊ alia. Et qñqꝫ perducit illud, qđ euenit ex hoc, ad cōmunitatem membroꝝ alioꝝ, ⁊ ꝓprie cerebri cuꝫ cōmunitate inter ea ꝑ neruos plurimos, q̄re accidit epilepſia, aut ſpaſmꝰ, aut melācholia, aut facit cadere in viſu nocumētuꝫ. Et qñqꝫ imaginanť oculo quaſi cimices: aut [l] ⌈ſinifex:⌋ aut tela aranee: aut fumus: aut nebula. Et multotiens cōmunicat cor ſtō, Et accidit ſincopis aut ꝓpter vehemētiam doloris, ⁊ ꝓpe in apoſtematibꝰ ſuis magnis: aut ꝓpter qualitatem ſupfluam caloris: aut frigoris, aut cōuerſionis ad venenoſitatē. Naꝫ debilitas meri ad hoc vt faciat accidere ſincopim, faē euenire [m] ⌈eſtuatōem, ⁊ conturbationem, ⁊ ſaltū, ⁊ tremorem.⌋ Et hmōi qdem, ſunt de quibus dicit Hippo. ꝙ ſumere in potu vinum miſtum ſm medium ſanat eos ad hoc. Et illud propter illud, quod in ipſo eſt de mundificatiōe, ⁊ ablutione cum confortatiōe. Et ſtomachꝰ qdem quandoqꝫ preparatur cauſa vehementie ſui ſenſus paſſioni a cauſa parua: ⁊ perducit illud ad epilepſiam, ⁊ ſpaſmum. Et iſte homo leditur quālibet ira, ⁊ ieiunio, ⁊ triſtitia, ⁊ cauſa mouente humores. [n] ⌈Nā⌋ qum effundiť ad ipſum ex eis propter illud humor cholericus, mordicatiuus ad os ſtomaci, leditur eo propter vehemētiam ſenſus ſui: quare patiť epilepſiam: ⁊ ſincopis ſuperuenit ei: ⁊ ſpaſmus ꝓpter cōmunitatem cerebri cū ore ſtomaci. Et huic qdem hoi accidit ſicut eſt illud, quod accidit ex debilitate oris ſtomachi, ex hoc ꝙ quando vſqꝫ ad [o] ⌈faſtidium⌋ repletur cibo: aut ſupfluit potu vini: aut coitu, ſpaſmatur: aut icurrit epilepſiam. Et multotiens qdem accit, vt euadat huiuſmodi cum vomitu porrino, aut viridi vt erugo eris. Et quandoqꝫ plurima repletio facit eos pati ſubet prolixam, perdurantem, vſqꝫ quo voment, ⁊ [p] ⌈excitentur⌋ ⁊ ſurgant. Et quādoqꝫ eſt illud cauſa ad cadendum in melancholiam [q] ⌈cholericam⌋ ⁊ i cogitatiōes, ⁊ ſomnia corrupta. Et ſcias ꝙ egritudines ſtomachi, quando prolongantur, perducūt ad ad raritatem texture villoruꝫ eius, ⁊ ſit difficile ſuccurrere ⁊ medicari. Et ex nocumenť malis in creatione eſt, vt ſit caput ſrm preparatum euentui catarri, ⁊ ſit ſtomachus calidus, quare non tollerat ea que mundificant illum catarrum, ſicut ſunt diapipereon, ⁊ diacalamentum, ⁊ diacyminum.

h A. Alia litera quare deſcēdat

i A. Alia litera ex ea vaporatio nociua commouens humores

k † A. eius

l A. muſce

m A. anguſtias ⁊ ingetudinem ⁊ oſcitationeꝫ ⁊ horripilationeꝫ

n A. quare

o A. tochme

p A. alleuiant

q A. Alia litera miracbiam

¶De modis significationum dispositionum stomachi. Cap. XVII.

Res ex quibus signtur dispositiones stomachi, sunt ex dispositionibꝰ cibi, in hoc ꝙ stomachus tollerat euȝ, ⁊ priuatˀ tollerantia eius: Et ex hoc ꝙ digerit ipsum, Et ex hoc ꝙ expellit eũ: Et ex hoc ꝙ ipse appetit cibũ ⁊ potũ: Et ex motibꝰ eius, ⁊ cõmotionibus ipsius, sicut ᵃ[tremor]stomachalis, ⁊ singultus: Et ex dispositione oris ⁊ lingue in sapore suo, ⁊ ᵇ[infusione]sua, ⁊ exiccatione sua, ⁊ asperitate eius, ⁊ lenitate ipsius, ⁊ odore eius. Et ex eis que egrediuntˀ ex stomacho cuȝ vomitu, aut egestiõe, ⁊ ventositate descẽdente cũ sonitu, aut sine sonitu: aut ascendente, que est eructuatio, ⁊ retenta que est rugitus. Aut ex colore faciei, aut interioris partis oris: Aut ex doloribus, ⁊ ᶜ[impedimentis] ex cõmunitate eius cũ mẽbris alijs, ⁊ ex pte eiꝰ qd̃ conuenit ei, aut ledit'ipȝ ex eis que comeduntˀ ⁊ bibuntˀ, ⁊ medicinis. Significationes aũt ex tollerãtia cibi ⁊ ꝓuatione tollerãtie eius, sunt, qm̃ si stomachus non tollerat nisi paucũ, q fit infra ꝯsuetũ, tũc in eo est debilitas ꝓpter aliquã cãrum debilitatis: ⁊ si tollerat tũc v̾tus ipsius est remanens. Uerum sig̃tiones ex egõne, ⁊ eis que egrediuntˀ ex ventre, sunt ex egõne qdem, qm̃ equalis temperate tincture, ⁊ fetoris, significat bonitatem digestionis: ⁊ bonitas digestiõis significat fortitudinẽ stomaci, ⁊ eq̃litatem cõplexionis. Sed ille q nõ digeritˀ ex ipso significat debilitatem stomachi, ⁊ malitiã complexionis cum ipso. Amplius tinctura significat mãȝ que est in ipso: ꝙ si fuerit illic lenitas, ⁊ fetor, significat ꝙ descẽdit a stomacho ante horã suã, propterea ꝙ stomachus male cõprehendit eum ꝓpter debilitatem v̾tutis retẽtiue: ⁊ si nõ est lenitas nõ significat illud, imo significat debilitatem digestiue. Significationes aũt ex sonitu sunt, qm̃ iã dictum est in eis, que tu scis, ꝙ descensus eiꝰ significat fortitudinem stõi. Et magnitudo sonitꝰ eiꝰ significat bonitatẽ digestionis, ⁊ fortitudinẽ, Et sil'r paruitas fetoris eiꝰ: Et rectius qdem in hoc est, ꝙ descẽsus eiꝰ non sig̃t fortitudinẽ, imo sig̃t debilitatem q̃zdã: sȝ est debilitas, que est infra illã que facit accidere eructuationẽ. Uerꝫ essentia magnitudis sonitus, si est propter substãtiam eius, tũc est ꝓpter grossitudinẽ suã: Et si est cã eius v̾tus expulsiua, tũc illud sig̃t fortitudinem aliquã. Subtilis aũt tenuis, cui nõ est sonitus, magis sig̃t fortitudinẽ, q̃ȝ spissa clamosa, ⁊ ꝓprie illa cuius sonitꝰ nõ est in volũtate missus. Sonitꝰ ãt exiens ex se ipso, sig̃t ꝑmistionẽ sensus. Uerꝫ ꝑuitas fetoris, sig̃t ꝓculdubio bonitateȝ digõnis: Et vehemẽtia fetoris, sig̃t corruptõeȝ eiꝰ. Et si non est fetor oĩno, sig̃t cruditatẽ eiꝰ. Significationes v̾o ex via singultꝰ, sunt qm̃ si hñs eũ sentit mordicationẽ, tũc illic est humor acetosus: aut acutꝰ: aut amarꝰ: Et si sentit cũ eo extẽsionem, tũc illic est vẽtositas: ⁊ si nõ sentit illd̃, neqȝ sitit, tũc illic ẽ humor phlegmaticꝰ, Et si est post euãtiões ⁊ febres, tũc illic est siccitas.

Significatiões ãt ex siti sunt, qm̃ sitis sig̃t ꝯpl'onem cal'am: Et si ẽ cũ nausea sig̃t mãm cholicã, aut salsã phlegmaticã. Nã si sedatˀ potu aque cal'e, tunc mã in plibꝰ dispõnibꝰ est phlegmatica: ᵈ[aut nitrosa] ⁊ si augmẽtatˀ, tũc mã est cholerica. Uerꝫ sig̃tiões ex dispõnibꝰ oris ⁊ lingue sunt, qm̃ qñ lingua in doloribꝰ stõi est vehemens aspitas, ⁊ rubedis, tunc significat dñiuȝ sanguis, aut apostema cal'm in ipso sanguineũ: ⁊ si ad citrinitatẽ, tũc nocumẽtũ est cholericũ. Et si ad nigredinẽ, tũc cã est melãcholica. Qd̃ si ad albedinem ⁊ ᵉ[lenitatẽ]tunc cã est humiditas, ⁊ si est siccitas supflua, tunc cã est siccitas. Sȝ sig̃tiones ex via digõnis sunt, qm̃ digestio bona nõ fit nisi qñ post cibũ cõprehẽsum nõ accidat g̃uitas in ore stõi, neqȝ rugitus, neqȝ inflatio, neqȝ eructuatio, neqȝ sapor fumosus, aut acetosus, neqȝ singultus, neqȝ ᶠ[tremor], ⁊ tensio, ⁊ vt sit spatiũ more cibi in stõ spatiũ eq̃le, ⁊ descensus eiꝰ ab eo in hora, q̃ opȝ, nõ ante ipam, neqȝ post eã, ⁊ sit somnꝰ tẽperatus, ⁊ expgefactio velox, leuis, ⁊ in oculo nõ sit aq̃a, ⁊ in capite nõ sit grauitas, ⁊ obediẽtia nãe sit facilis, ⁊ sint iferiora ventris ante egõnẽ inflata. ᵍ†[ ] Hoc.n. sig̃t bonitatẽ inuolutiõis stõi sup cibũ: Et ꝙ ipse bene cõprehendit ipm: ⁊ illud significat fortitudinẽ stõi: ⁊ ꝯueniẽtiã cibi in q̃litate, ⁊ q̃ȝtitate. Qñ ergo stomachus nõ cõprehẽdit cibũ bona cõprehẽsione, neqȝ fit digestio bona, accidũt rugitus, ⁊ frequẽtia eructuatiõis, ⁊ remanet cibꝰ in stõ spatio lõgo: aut descẽdit ante horã necessariã. Et cholere qdem ꝓprietas nõ est vt ꝓhibeat digõnem ꝓhibitione destructoria, aut diminutiua, aut faciẽte cruditatẽ, imo qñqȝ corrũpit eã. Sȝ melãcholie ꝓprietas ẽ vt ꝓhibeat digõnẽ, ⁊ corrũpat eã simul: ⁊ phlegma decliuiꝰ ʰ[est ad ipsaȝ corrũpendũ.] Et scias ꝙ qñ in stõ nõ est aq̃a, neqȝ vlcꝰ, ⁊ in cibo nõ ẽ corruptio, deinde digestio nõ fit bona, tũc cã ẽ malitia cõplexionis. Et pl'ȝ eiꝰ est ex f̃ritate ⁊ humiditate: ⁊ post eas cal'a: ⁊ post eas sicca. Uerꝫ sig̃tiões ex stõi doloribꝰ sũt, qm̃ v̾bi g̃ra dolor extẽsiuꝰ sig̃t ventositatẽ, ⁊ grauatiuꝰ sig̃t repletioneȝ, ⁊ mordicatiuꝰ significat humorẽ acetosum, aut acutũ, aut ⁱ[ponticum] aut amarꝫ. Significatiões ãt ex appetitu sũt, qm̃ significãt ex eo, aut ꝑ additionẽ eiꝰ, aut ꝑ diminutionem eiꝰ, ⁊ ipsiꝰ destructionem. Aut spẽm ᵏ[ad quã ipse declinat] sicut est ꝙ ipse qñqȝ est sitiẽs: ⁊ appetit f̃ra: ⁊ qñqȝ appetit acetosuȝ: ⁊ qñqȝ appetit exiccãtia ˡ†[ ]salsa, ⁊ acuta: ⁊ qñqȝ aggregatˀ appetitꝰ acutorꝫ, ⁊ salsorꝫ, ⁊ acetosorꝫ simĺ: Et ex modo, ꝙ ista sunt cõia in faciẽdo lucrari icisionẽ humoris nocitiui, q̃re sunt significãtia debilitatẽ stõi: stomachus.n. fortis declinat ad pinguia ⁊ qñqȝ est appetitus decliuis ad res malas, ᵐ[q̃s refugit nã] sicut appetit carbones, ⁊ ⁿ[aluesnen] ⁊ alia: ⁊ cã in hoc est humor corruptus, extraneus, non ꝑtinẽs humoribus laudabilibus. Qum autẽ bonitas adest gustus: ⁊ est sanus, non elegit appetitus saporẽ supra dulcem. Qñqȝ declinat appetitus ᵒ[versus aliũ, ⁊ abhorret illũ] tunc illic est nocumentum. Nam si appetit pinguia tunc illic ẽ stipticitas, ⁊ spissitudo, ⁊ siccitas. Et si nã abhorret cibos calefacientes, ⁊ declinat ad f̃ros propter f̃ritatem ipsorꝫ, tunc est illic calitas. Et si appetit calefacientes, tunc illic est frigiditas. Et si appetit incisiua, ⁊ acetosa, ⁊ acuta, tunc illic est humor viscosus. Et appetitus qdem in stõ calido, aque plus est, q̃ȝ cibi. Et quãdoqȝ fit vehementia caliditatis ꝓpter resolutionem, ⁊ ingsitionem restauratiõis. Et mordicatio qdẽ excitat famem vehemẽteȝ: ⁊ est species famis, que nullo modo tolleratˀ: ⁊ associatˀ ei sincopis ꝓprie, quãdo tardatˀ cibus. Et appetitus in stõ ad quẽ effunduntur melãcholia, ⁊ phlegma acetosum, multiplicatˀ qñ est eorꝫ quãtitas infra quãtitatem vocãtẽ ad expulsionem: ⁊ non multiplicatˀ in eo appetitus, ⁊ fit caninus, nisi ꝓpter illud quod dicturi sumus in capitulo appetitus canini. Et scias ꝙ appetitus nutrimẽti cõmunicat membris omnibus. Uerũ illa cõmunitas est naturalis, ⁊ facta ex ᵖ[suspensione vocationis] virtutis nutritiue cuȝ attractiua. Amplius

a A. casachan
b A. hũectatiõe
c A. lesionibus.
d A. salsa nitrosa vł baurachia
e A. lebenie. i. lacticinuatem quandam
f A. iectigatio
g † A. parumper
h A. Alia litera ipsa ad prohibendũ q̃ȝ ad corrumpendum
i A. Alia litera putridum
k A. Alia litera aliquã quaȝ dicemus
l † A. ⁊
m A. contrarias nature
n A. alasnan
o A. aliquẽ cibũ q qñ ꝑsentatˀ a stõ ⁊ ab appetitu renuitˀ ⁊ abhorretur Alia litera vel refugit appetitus ⁊ abhorret ipsum
p A. dependẽtia coexigẽtie

approbat stō appetitus aialis, [a][z sentit cum eo.] Et qñqz [b][ꝯuenit]qbusdam hoibus, vt exuriant plm, z comedunt plm, z neqz aduenit eis saturitas fastidiosa, z neqz egredit in egestione eoꝝ fex pluri ma, z neqz cū hoc corpora eoꝝ impinguant: Et cā qdem huiusmodi dispōnis, est resolō plm velox cū sanitate digestiue, z attractiue, z appetitiue. Uerꝫ significatões ex via saporꝫ oris st, qꝫ amar⁹ sigt cali tatē, z cholerā. Et acetosus significat [c]†[ ] frig⁹ stōi, sꝫ min⁹ frigore cū quo nō digerit cib⁹ oi no: Et qñqz significat calorē debilē cū hūiditate fa ciētē ebullir humiditatē paꝝ, q postea sepat ab ea, ꝯficiēs in digerendo, q̄re accidit acetositas, sic fit in [d][musto.]Accessit.n. qñ infratur, z accessit qñ fer uet a calitate debili. Et [e]†[ ]ē acetositas, q̄ fit ex effusione mäei acetose ex splene ad stōm: z facta qdē cā splenis [f][mutat appetitū necessario]z mul tiplicat inflationē, z rugitū, z malitiā digōnis, z fa cit eructuationē acidā. Et ille q ex saporib⁹ oris est insipidus, sigt [g][humoris insipidi saporē.]Et sal sus sigt [h][saporē humoris salsi.]Et sapores extra nei horribiles signt hūores extraneos putridos ma los. Sed sigtiōes ex vomitu sunt qꝫ si est [i][nausea] tm̄, tunc materia est viscosa ibibita. Et si est vomit⁹ facil, significat qꝫ ipsa est effusa in ꝯcauitate. Et si st vomit⁹, z [k][nausea]z nō separant, signt aggrega tionē vtriusqz rei, aut [l][viscositatē.]humoris, z nō est nausea facta [m]†[ ]ex mä ibibita. Et [n]†[ ]qñ est plima mordicans os stōi, aut est pauca, [o][ꝯfortat qñ ipa cū cibo ꝑmiscet]z ascēdit ex ꝓfundo stōi ad os sto machi, z mordicat ipꝫ. Quapp facil fit qñqz [p][ex pulsio]humoꝝ post cibū: z non fit facil ante ipm, nisi sint multi. Uerꝫ quando ē aduent⁹ [q][ꝯturbatio nis z nausee a ꝓuocatione]tūc mä est effusa. Si vō est [r][currens]tunc mä est gñata in stō sꝫ ꝯtinuatio nez. Et vomit⁹ ēt significat per colorē ei⁹, qd [s][in greditur in ipo]mäz. Significat ergo colerā, z me lancoliā per colorē. Et phlegma vitreū ꝑ colorē: Et phlegma acetosuz, z salsuz ꝑ colorē, z saporem. Et phlegma descēdēs ex capite ꝑ colorē muchosuz, z quod associat ei ex descēsu [t]†[ ]z ad mē bra alia, z ex hoib⁹ est, q cū recipit cibū aliquē, sen tit ex seipso, qꝫ si moueret supfluo motu, euomeret cibū suū z illud qdē significat hūiditatez [u][in stō] aut debilitatez stōci. Sed illud qd est ex hūiditate, accidit ēt qum vacuitas adest, z illud qd est ex debi litate, non accidit nisi sm repletionem tantū. Sed significationes ex via coloris corporis sunt, qm̄ co lor est vehemens significatio dispositiōis stōi, z epa tis sꝫ plm: plurime enim egritudines stōi sunt fre, [x]†[z]z color [y][stomatichoꝝ]est plūbi nus. Et si inest eis citrinitas, est citrinitas decliuis ad albedinē. Significationes aūt ex via rugit⁹ st, qm̄ rugitus significat debilitatē stōi: z qꝫ ipse male cōprehendit cibū, z egestionē humidā. Uerꝫ signi ficatiōes ex sputo sunt, qm̄ multitudo ei⁹, z spumo sitas ipsi⁹, significant hūiditatē stōi, mittenꝫ aquo sitatē [z][z mucilaginositatem.]Et exiccatio oris, z paucitas saliue significant siccitatē stōi, z [z]†[calitatē. [?][Et]si fuerit illic significa tiones alie, [ꝝ][adiuuabūt illa]in significatiōe cali taꝫ. Et scias qꝫ siccitas oris est [a][a siccitate cōplexio nis]duob⁹ modis. Un⁹ eoꝝ est siccitas vera, z est, vt non sit saliua: z scōus est mendosa, z est vt sit sali ua exuberans, viscosa. sed sit exiccata cā calitaꝫ va porose venienꝫ ad ipꝫ: quare opꝫ vt distinguat iter siccitatē, z exiccationē sputi viscosi sꝫ os. Nāꝫ illa significat siccitatē, z [b]†[ ]hūiditatē viscosam: aut ꝓcedentē a stomacho: aut descēdentē a capite. Sed significationes ex eructuatiōe st, qm̄ eructua tio qñqz ē acetosa: z qñqz est fetida aut fūosa [c][aut rācida, aut lutosa. aut putrida, aut limosa]aut silis cibo quē recipit eructuans, aut pura in qua non est qualitas alia, z est sanior eructuatio. Nā si ē fumo sa, z cā in hac non est suba cibi, que sit velocis con uersionis ad fumositatē, sicut vitelli ouoꝝ in patel la, z raphan⁹: aut cib⁹ cui in artificio suo, qum fit, associat qualitas fumosa, sicut dulce cui superuenit ignis dñiuz, z alia: tūc cā in ea est igneitas stōi [d][ꝓ pter mäz, aut malitiā]ꝯplonis pure. Si aūt est cuz mä, tūc est sꝫ vnū duoꝝ moꝝ predcoꝝ: Et plm qdē est illud ex mä colerica, effusa ad stōuz ex felle, scdꝫ modū cui⁹ preterita est rememoratio: Aut ex catar ro calo ex capite, z prope qum homo nō est coleri cus in ꝯplone sua. Et significatur ēt qꝫ cā est calitas materialis, aut pura ex isto modo, qꝫ cib⁹ q sumpt⁹ fuit lōginqu⁹ est a fumositate, sicut est panis ordei. Nā qum hmōi eructuat fumose, tunc cā est calitas stōi. Et silr attende egestionē an est colerica. Nā si est colerica sigt qꝫ cā est calitas stōi. Et si egō nō est colerica, nō est necessariuz vt cā [e]†[ ]sit calitas stōi. Qñqz.n. est malitia ꝯplonis singularis: Et vo mitus ēt est sigtio magis significās ꝑ illud qd egre dit i ipso. Et qñqz significat eructuatio [f][acetosa] z fumosa vigilias cū qb⁹ nō iuenit stomach⁹ [g][va cationez]sufficientem digōni z inflāmat, z calefit. Qd si ē eructuatio acetosa, nō a cibo acetoso, neqz a cibo, q qum supflue sumit, mutat ad acetositatē. tunc illud est pp frigus stōi: z ꝓprie quꝫ accidit a ci bis elongaꝫ ab hoc, vt acetosi fiant, sicut ē mel. Nā si iuenis eos acetosos fieri, tunc iudica, qꝫ cā in hoc est frigus stōi sine mä, aut cū mä: Et associat ei qd est cū mä grauitas in ore stōi semp. Et plm accidit illud habētib⁹ coleraz nigrā, z [h][spleneticā:]z illi ad cui⁹ stōm descendit catarr⁹ frus. Qñqz aūt acces sit eructuatio a calitate, quꝫ iuenit mäz dulcē, z fa cit eā ebullire, z facit ipsaz acetosaz, z significat il lud, vt sit eructuatio acetosa cū signis calitaꝫ, z istā mationis, z amaritudine oris, z siti, z iuuamēto cū eis que infrant. Et ex eis qdē qb⁹ significat qꝫ cali tas plima supflua, qñqz accescere fac cibum, z eru ctuationē, est qꝫ calitas qñqz facit accescere lac velo cius, q̄ꝫ ipsuꝫ faciat accescere fritas. Et qñqz sigtur ꝑ vomitū ēt mä. Et qñ eructuatio ē fetida: tūc qñqz sigt putrefactōez in stomacho, significatiōe fetoris oris: z qñqz sigt vlcera stōi. Et lutosa z cenosa z [i][li mosa]signt humiditatē putrefactā, Et illa que est vt erugo eris significat acuitatē, z calitatē cū putre factiōe z est vehementior sigtio calitaꝫ, q̄ꝫ fumosa: Si aūt eructuatio nō est fumosa, neqz acetosa, sꝫ est afferens saporez cibi post spatiū eueniens sm acce ptionez cibi, tunc significat debilitatē stomaci in cō uertendo cibū. Uerꝫ sigtiones ex eis que sunt ꝯue nientia, aut [k][fugientia, aut impediētia]sunt vt ꝯsi deret an res infrantes sunt ꝯueniētes ei, aut res ca lefacientes aut exiccantes ꝯueniant, aut humectan tes, postq̄ꝫ considerat res vna: sepe.n. accidit error cā dimissionis eius, qum non attendit: z est, qꝫ res infrantes multotiēs frangūt ebullitiōez humoris subtil, aquosi humidi: aut salsedinem humorꝫ phle gmatici, z existimat qꝫ cū eis iam ꝓuenit iuuamē tum [l][q̄ꝫuis]illic sit calitas: Et res calefaciētes ml totiens expellunt humorem calum, z resoluunt eū, z existimatur, qꝫ cum eis iam accidit iuuamentum [m][quāuis]illic sit fritas, immo opꝫ vt cōsiderent

a A. qm̄ ipse sen tit
b A. accidit
c †A. sm plimū
d A. Alia litera succis
e †A. quādoqꝫ
f A. vehementē facit appetitum
g A. Alia litera flegma isipiduꝫ
h A. flegma sal sum.
i A. subuersio
k A. subuersio
l A. adherentiaꝫ vel, ꝓfundatiōeꝫ
m †A. qdē nisi
n †A. erit ēt ex mä nō inbibita
o A. ꝓxima ꝑmi xtioni cū cibo
p A. vomitus
q A. subuersiōis z nausee cū ꝓio dicatione
r A. perseuerās
s A. egredit ex eo: z saporeꝫ ei⁹ supra
t †A. ex catarris
v A. oris stōaci
x †A. Alia lra z humide
y A. hūtium eas
z A. aquositateꝫ mucilaginosam
z †A. calitas ei⁹ significat
? ——A.
ꝝ A. que adiu uent illud
a ——A.
b †A. ista
c A. aut illa q̄ est similis vt erugo eris aut limosa similis odori lu ti fetidi aut si mil odori piscis
d A. cū materia aut malitia
e †A. non
f ——A.
g A. quietem Alia litera vacuitateꝫ loci
h A. habentib⁹ splenem.
i A. silis odori pi scis
k A. ꝯtraria aut nociua
l A. z qꝫ
m A. z qꝫ

cum his duabus relique sigtiones. Significatões aũt eoꝝ in qbus inuenit͛ sensus stõi sunt, qm̃ si non sentit mordicationẽ, imo grauitatẽ, tc̃ mä est phlegmatica vitrea. Et si sentit mordicationẽ cũ inflãmatione, tunc mä est amara, vel salsa. Aut mordicationẽ sine inflãmatione, tũc mä est acetosa, ⁊ si est illic mordicatio cũ leuitate, tunc mä est subtilis, aut pauca, ⁊ si est cum grauitate, tũc materia est grossa, aut multa. Significatiões aũt cũ dispõnib⁹ cõicantib⁹ sunt, qm̃ ꝯsideraf͛ verbi gr̃a, an cerebꝛ patiatur a causis catarri, ⁊ mittat ad stõm [a]⌈descẽsiones:⌋ aut epar an sit gñatiuuz colere, ⁊ mittat ipsam: Aut an splen deficiat in expellendo melãcoliã, ⁊ sit aposus plurime melãcolie: ⁊ hec est cognitio cause. Et ꝯsideraf͛ an imaginenf͛ corã ocl'is res non cõsuetas, ⁊ non fixe: Et an accidãt soda, aut [b]⌈estuatio⌋ cuz repletione, ⁊ minorenf͛ cũ euãtione: ⁊ sil'r vertigo ꝓprie: ⁊ an inueniaf͛ tremor cordis post repletionez, an ꝓm vacuitatẽ, aut accidat sincopis, aut spasm⁹: ⁊ hec est cognitio accidentis. Nã si repletio fecerit accidere imaginatiões, ⁊ soda, aut [c]⌈ingetudinez, ⁊ visiones diuersas⌋ aut tremorẽ cordis etiam, aut subet maximã, tunc stomachus erit plen⁹, aut debilis, aut in ipso est malitia cõplexiõis: Qđ si tremor cordis, ⁊ soda, ⁊ sincopis, ⁊ [d]⌈estuatio⌋ accidãt in dispõne vacuitatis, tunc ipse est hñs receptionem colere, aut humoris mordicatiui veniẽtis ad os ei⁹, quz est vacuitas, aut humoris melãcolici: ⁊ cognoscif͛ [e]⌈supfluitas⌋ in hoc cuz reliqs signis, que tibi dedimus, aut humoris frigidi, aut ei⁹ q est ex istis causis [f]†⌈ ⌋in iferiori pte stõi. Nã non magnificaf͛ illic, ꝙ ex eo generaf͛ ex soda, ⁊ epilepsia, ⁊ sincopi, ⁊ spasmo: ⁊ accñtia significãtia dispõnes ei⁹ cũ cõitate alia sunt cerebralia, sic̃ ꝑmistio sensus, ⁊ subet, ⁊ ꝯgelatio ⁊ [g]⌈estuatio:⌋ ⁊ alia sſ cordialia sic̃ sincopis, ⁊ tremor cordis, ⁊ malitia pl'sus: ⁊ alia sunt cõmunia sicut destructio anhelitus, ⁊ difficultas eius, ⁊ malitia.

[a] A. catarros

[b] A. imaginatio mala melãcolica

[c] A. imaginationẽ malã melãcolicaz, ⁊ somnia diuersa

[d] A. imaginatio mala melancolica

[e] A. distinctio

[f]† A. existẽtibus

[g] A. imaginatio mala melancolica

ℭ De signis male ꝯpl'onis cal'e stõi. C.XVIII.

Significant ipsã sitis: nisi supfluat, ⁊ dijciat v̾tutẽ: Et eructuatio fumosa, ⁊ lutositas salive, ⁊ iuuari ab eis qua infrãt, ꝓm ꝯditiões ꝑmissas in significationib⁹: ⁊ adustio ciboꝝ subtiliũ, quoꝝ sil'es non adurunf͛ in dispositione nãli: ⁊ ꝙ grossi digeruntur plusq̃z digeranf͛ in illa, nisi supfluat, ⁊ deijciat virtutem: ⁊ multitudo sitis: ⁊ puitas appetitus cibi ꝓm plimũ, ⁊ ꝓprie quãdo malitia complexionis est cũ mä calida colerica [h]⌈faciunt cadere virtutem omnino:⌋ verũ digestio est fortis, nisi supfluat malitia cõplexionis vsq̃z ad hoc, vt debilitet virtutes, ⁊ qñq̃z associaf͛ huic complexioni febris ethica: ⁊ qñq̃z hec cõplexio ꝓpter suã supfluitatem, anteq̃z deijciat virtutem, cõmouet famẽ vehementẽ per id qđ resoluit, ⁊ [i]⌈qđ attrahit⌋ sua mordicatione, ⁊ qr mouet mäs ad resolutionem, sicut fit [k]⌈successione⌋ ⁊ hec qdez fames quãdoq̃z est sincopalis, qñ tardatur cũ ea cibus, aut facit cadere in sincopim: ⁊ qum ꝓlongaf͛ spatiũ ei⁹ parump, ⁊ destruif͛ appetit⁹ omnino. Et qñq̃z multiplicaf͛ [l]⌈ẽt propter cursum sputi ꝓm famẽ, ⁊ multiplicaf͛ ꝓm saturitatẽ caliditas resoluẽs stomachũ.⌋ Qđ si inuenerit humiditatem erit illđ plus, ⁊ hoc qdem sedãt cibi grossi. Et scias ꝙ illi⁹ cuius stomachus est igneus, sanguis ẽ malus, paucus, acut⁹, fetidus, quem abhorrẽt mẽbra diuersa ei in ꝯpl'one radicali, q̃re nõ nutriuntur eo: fit ergo ille pauce carnis: ⁊ sunt vene eius exuberãtes, qm̃ sanguis ei⁹ inclusus est in eis, quo non vtif͛ nä: Et phlebotomia extrahit ex ipso sanguinem malum.

[h] A. qm̃ ipsa facit cadere v̾tutẽ appetitiuam.

[i] A. Alia litera accidit cum

[k] A. suctione. s. venarum

[l] A. cursus sputi sup famem ⁊ gescit supra saturitatẽ pp cal'itatẽ resoluentem eleuantem Alia litera supra saturitatẽ pp cal'itatem resoluentẽ eleuantem

ℭ De signis malitie ꝯpl'onis fr̃e stõi. Ca. XIX.

Significat fr̃itatem stõi, tarditas mutatiõis cibi, [m]⌈ita vt nõ⌋ descẽdat [n]⌈sed⌋ expellaf͛ vomitu post spatiũ qđdã: ⁊ non mutef͛ mutatiõe, que valeat: qđ si supfluat nõ alteraf͛ pp ipsã cibus oino, ⁊ non digerif͛. Et qñq̃z significãt ipsaz multitudo appetitus: ⁊ paucitas sitis: ⁊ eructuatio acetosa, absq̃z cã in cibo, ꝓm ꝙ diximus: ⁊ hec significant malitiã ꝯplexionis ei⁹ frigide. Et ex significatiõib⁹ significãtibus illud est, vt non sit alistimbre nisi ei⁹, qđ est leue ex cibis [o]⌈sine grossis⌋ q iã ante digerunf͛, ⁊ qñq̃z peruenit malitia complexionis fr̃e in stomacho ad hoc, vt accidãt ex cibo comesto post horas plurimas, extensio, ⁊ dolor magnus: q non sedaf͛ nisi cũ expulsione humiditatis acetose omni die, ⁊ qñq̃z perducit ad hydropisim, ⁊ [p]⌈iliacam.⌋ Et sup colorem hñtis stomachum fr̃um apparent citrinitas, ⁊ albedo: ⁊ nõ occultantur experiẽti, Et est ille [q]⌈ex meliorib⁹ curis cuius est ameos.⌋ Et qñq̃z cõmunicat cerebꝛ in [r]⌈complexione hñtibus ꝓm hanc cõplexionem⌋ quare fiunt soda ventosa, ⁊ tinnit⁹, ⁊ sibila. Et quando cõuenit malitia cõplexionis frigide. cum cõplexione radicali calida multiplicanf͛ rugitus, ⁊ inflatio, ⁊ exiccatio, ⁊ sitis, ⁊ augmẽtaf͛ corruptio, quotiens indiget phlebotomia [s]⌈quoniã exiccat euz,⌋ ⁊ perducit ad ethicã. Et eius qdem medicina est vt sumat paꝝ vini ꝓm quãtitatem qua [t]⌈infundatur⌋ ante cibum: aut sin͛ cibi ei⁹ exiccãtia, ⁊ caro rubea sine [v]⌈iure pingui cum micis.⌋

[m] A. Alia litera quousq̃z Alia litera ita vt descendat aut

[n] A. aut

[o] A. ⁊ non ẽ alistimbre eius qđ est grossũ ex cibis

[p] A. fluxũ diariũ

[q] A. cui ameos est ex meliorib⁹ curis ei⁹.

[r] A. in nocumẽtis isti⁹ complexionis

[s] A. a q̃ nõ est excusatio

[t] A. madefiat vuula

[v] A. pane infuso in iure

ℭ De signis malitie ꝯpl'onis sicce stõi. C.XX.

Significant ipsam sitis vehemens, exiccatio lingue supflua, ꝓm conditiones predictas in capl'o sigationum: ⁊ attenuatio corporis: ⁊ arefactio ipsi⁹ supra scãz a nã ⁊ iuuamentum cum cibis humidis.

ℭ De signis malitie cõplexionis humide. C.XXI

Significãt ipsaz paruitas sitis, ⁊ terreri a cibis humidis: ⁊ impediri ab eis: ⁊ iuuamẽtuz cum minoratione cibi: ⁊ cuz eis q sicci sunt. Et significãt ipsam multitudo sputi: ⁊ saliue: ⁊ si sunt [x]⌈scđm⌋ famem significãt caliditatem cum humiditate [y]⌈ꝓm plurimum⌋. Et qñq̃z sunt ex caliditate sola. Et multotiens qdem est sup os stomachi hois humiditas [z]⌈infusiua⌋ ⁊ quotiens hñs eã comedit aliqd, meditaf͛ ꝙ si moueref͛, vomeret. Et qñq̃z fit illud ẽt ex debilitate stõi: sed associantur ei significatiões debilitatis predicte, ⁊ fit hoc ꝓm vacuitatem etiam, q̃zuis non comedat: sed illud est apud comestionem tm̃.

[x] A. ꝓm

[y] —— A.

[z] A. madefactiua

ℭ De signis complexionum stomachi, que sunt cuz materia. Cap.XXII.

Complexionẽ q̃ est cuz mä, significãt vomit⁹ ⁊ eructuatio, ⁊ [⁊]⌈amaritudo ꝓpe comitãs ipm, ⁊ pp illud⌋ qđ ipsi admiscef͛, ⁊ cõmisceef͛ vrine, nisi sit pp [ꝯ]⌈neci tatẽ⌋ trãseũtẽ terminũ. Et subtilẽ qdẽ cal'am virulẽtã significãt cum [ꝓ]⌈lenitate⌋ stõi nausea, ⁊ mordicatio, ⁊ sitis, ⁊ inflãmatio: ⁊ qñ recipit cibũ grossuz patif͛ cũ eo nauseã. Et ad summũ si est plima, cũ ea est semp nausea: ⁊ si est pauca est nausea apud cibũ: Et sil'r si est nõ imbibita, sz est cõprehẽsa in fundo stõi.

[⁊] A. egestio ꝓpe cum colore suo ⁊ cum eo

[ꝯ] A. Alia litera caliditatem Alia litera cruditatem

[ꝓ] A. leuitate

quare non facit nauseam: Quñqȝ miscet cum cibo [a] corrũpit in stomacho, ⁊ spargit, ⁊ puenit vsqȝ ad os eius, ⁊ facit nauseã. Et quñqȝ significat illa q̃ effusa ẽ in spatio stõi, que nõ imbibit, ꝙ qñ recipit, hñs eã, aliqd abstersiuũ, sicut aquã mell' ⁊ zuccari, ducit ipm ad [b] eructuationẽ. Et imbibita non cognoscit ex parte eius qȏ exit cum vomitu, ⁊ egõne, immo ex reliqs significationib⁹ pdictis: ⁊ eius radix est nausea, qm̃ significat mãm pculdubio. Naȝ si est [c] ↄturbatio ↄtm̃, tunc sunt illic adherentia, ⁊ imbibitio mãei, ⁊ significat gen⁹ mãei sitis: ⁊ sitꝫ significat aut calitatẽ ei⁹, aut salsedinẽ ei⁹, aut nitrositatẽ ei⁹. Nã si sedatur cuȝ cal'a, tunc est flegma salsum: ⁊ si non sedat ea, tũc est mã colerica. Et cognoscit ẽt sapore oris, aut cũ eo quod expellit vomitu ꝙ si aggregent nausea, ⁊ sitis, significãt illud. Et si non est sitis, significat ꝙ mã est frĩa. Et ex significationib⁹ aggregatiõibus mãe flegmatice plurime viscose, est vt cadat appetitus, ⁊ non dilatet pect⁹ ppter cibũ plĩmi nutrimẽti: immo declinet ad illud, in quo sunt acuitas ⁊ mordicatio. Qum ergo accipit illum, apparet inflatio, ⁊ extẽsio, ⁊ nausea, ⁊ nõ qescit nisi cũ eructuatiõe. Et ex significatiõibus aggregationis mãe male in stõ, ⁊ que secunt ipm, est [d] saltus mirac: ⁊ qñqȝ pducit ad epilepsiã, ⁊ melãcoliam. Et ex significationib⁹ ꝙ mã effusa sit melãcolica, est appetit⁹ plĩmus cũ debilitate digõnis, ⁊ cum multitudine inflatiõis, ⁊ cũ guesguesce ⁊ solitudine. Et ex significatiõib⁹ ꝙ mã est [e] fortis ẽ solutio ventris [f] ⁊ vertigo cũ multitudine ex capite descẽsus ad os stõi, ⁊ ẽt illud qȏ egredit vomitu, ⁊ egestiõe ex humore mucoso. Et ex significationibus ꝙ mã est humida nocẽs sua ebullitiõe, est sitis vehemẽs, cũ defectu amaritudinis, aut salsedinis in ore: ⁊ sensibilitas rei quasi ascendentis, ⁊ descendentis cum humiditate superflua in ore, ⁊ capite stomaci, ⁊ inflammatio.

[a] A. extenditur
[b] A. sensationẽ.
[c] A. subuersio
[d] A. lectigatio
[e] A. catarralis
[f] A. cũ pıodicatiõe cũ multitudine catarri ex capite ad stõuȝ, ⁊ ad alia preter stomachũ etiaȝ

De significationibus nocumentorum stomaci nõ complexionalium. Cap. XXIII.

Significationes qdẽ magnitudinis stõi sunt, vt sit stõus tollerãs cibuȝ plĩm, ⁊ quȝ replet sentit tunc adherere viscera, ⁊ cõprimi adinuicẽ, ⁊ quȝ euacuat minuit, ⁊ dimittit viscera q̃si suspẽsa. [g]

Paruitatꝫ võ significatões st̃ vt nõ tolleret cibũ plĩmũ [h] añ saturitatẽ. Et significatões qȏ oppilationũ cadentiũ inter epar, ⁊ stõm, sunt humiditas egõnis, ⁊ multitudo ipsi⁹, ⁊ sitis, ⁊ paruitas sanguinis, ⁊ alteratio coloris ad hydropicalem, ⁊ inceptio malitie: dispõnis cui⁹ fortasse noti⁹ nomen ẽ malitia ↄpl'onis, aut [i] malitia habitudinis. Et significatiões oppilationũ cadentiũ iter stõm ⁊ splenẽ, sunt paucitas appetit⁹ cũ magnitudine splenis. Vex sigtiones oppilationũ cadẽtiũ inter stõm ⁊ itestina, sunt accñtia ileos, ⁊ colice: Et sigtiones oppilationũ cadẽtiũ iter stõm, ⁊ cereb̃x, sũt paucitas appetitus cũ rectificatiõe ↄpl'onis, ⁊ remanẽtia digõnis cum dispositione sua, si non fuerit aliud qȏ phibeat: ⁊ puitas sentiendi deglutita mordicatiua acuta valde: ⁊ vt non accidat singultus post potũ [k] diapipereon, ⁊ potũ vini in ieiunio. Ventositatꝫ võ significationes sunt extẽsio in stõ, ⁊ laterib⁹, ⁊ sub hypocũdrijs: ⁊ natatio cibi, ⁊ multitudo vẽtositatis descendentis, ⁊ eructuabil'. Et scias ꝙ qñ inuenit sentiens inter stõm ⁊ epar duritiẽ cum [l] gracilitate. tunc illud est sigtio indicãs resol'onez nature.

[g] † A. commota.
[h] † A. ⁊ repleat
[i] A. cacesia
[k] A Alia litera vini sup ipm
[l] A. extenuatiõe

De modis vl'ibus curationuȝ. Cap. XXIIII.

Curatur stomachus cuȝ eis que bibũtur, ⁊ cũ epithimatibus: ⁊ embrocis cũ aqs, in qbus dcoquunt medicine: ⁊ linimentis: ⁊ vnctionibus ex oleis: ⁊ [m] emplis factis cuȝ ceris decoctis in aqs, in qbus decoquuntur medicine. Sȝ [n] epithimata ⁊ empl'a sunt meliora embrocis, embroce. n. sunt debilis imp̃ssionis. Et scias ꝙ cura malitie ↄpl'onis que accidit stomacho in vtrisqȝ q̃litatib⁹ actiuis, facillima est: ppterea qȝ facile inuenim⁹ medicinas contrarias eis vehemẽtis virtutꝫ. Vex cura que accidit ex malitia complexionis in vtrisqȝ q̃litatib⁹ passiuis, est difficilima: ⁊ pprie cõplexionis sicce: Nam oppositio cuiusqȝ earũ est cum ṽtute debilis impressionis. Et scias ꝙ spatiũ qdem calefaciẽdi frm̃, est sicut spatiũ infrãndi calidũ: sed timor in infrãndo maior est, precipue quȝ quedã membra vicinãtia stomacho hẽant malitiã complexionis frẽ, aut debilitatẽ. Vex timor in humectando, ⁊ exiccãdo est silis, q̃zuis spatium humectandi sit longius. Et scias ꝙ quȝ egritudines stõi sunt ex mã, deinde ambigua fit mã, tunc nõ est qȏ magis ↄferat ei q̃z hiera: qm̃ ipa est magis adiuuans ṽtutes medicinax ad rectificãdum stõum, ⁊ cõplendas opationes ei⁹ ipsi pprias. Sed oȝ vt nõ cures de ea, quãdo est malitia cõplexionis sine materia: qm̃ ipsa nocet in calido, ⁊ sicco, Et iuenitur in frĩs ꝙ est fortius ea. Quñqȝ euacuaueris stomachũ ex humore effuso ad ipsũȝ ab alio, ↄforta ipm post illud, vt non recipiat illũ humorem, Et ↄstrictio extremitatum, ⁊ calefactio ipsax, adiuuat in retinendo illud qȏ effundit ad ipm ab eis. Et sirupus de papauere est [o] vehementꝫ iuuamenti ad effusionẽ materiex cal'arum. Qȏ si humor est frigidus, tunc ↄfortantia que necessaria sunt post ipsaȝ, sunt sicut mastix ⁊ troc. de rof. minores, ⁊ menta sicca, ⁊ xiloaloes, ⁊ gariofili: ⁊ que sunt illis silia. Et si humor est calid⁹, tunc arobob ⁊ troc. frĩ facti ex rof, ⁊ spodio ⁊ que sunt silia illis. Et ille q iuenit [p] durum, ⁊ gracile illud qȏ est iter stõm ⁊ ep, fm ꝙ diximus, ponat cibos suos, ⁊ medicinas suas aquã ordei, ⁊ gradiat in bibẽdo ipsam quaqȝ die a. x. vsqȝ ad. xx. ⁊ vsqȝ ad centum fm longitudineȝ diei sui, vsqȝquo sit potens in bibendo ipsam vice vna, aut duabus: Et non approximetur medicina euacuatiua, neqȝ phlebotomia. Troc. dcũs ad illud. ℞. masticis, ⁊ troc. diarodon ambox añ. ʒ. iij. karabe, ⁊ mẽte sicce, ⁊ marmacori, ⁊ xiloaloes crudi oiuȝ añ. ʒ. ij. detur in potu cũ vino antiquo aut miua. Et oȝ vt administrentur i mundificatiõe stõi, ⁊ ei⁹ qȏ aggregat in vacuitate eius: aut adheret: aut ibibit, medicine non pertrãseũtes stõm ⁊ vias pximas stõ absqȝ venis longinqs ab eo. Si aũt non valet vice vna, iteret, illud est. n. meli⁹, q̃z euacuatio, qum non sit necessaria euacuatio. Et oȝ vt attendas esse egõnis, ⁊ vrine in egritudibus stõi. Quñqȝ videris eas iam icipere rectificari, tũc iã icipit stõus rectificari. Et oȝ vt nõ afferas i curatiõib⁹ stõi [q] aut calitatꝫ ei⁹, aliqd vehementꝫ ifrãtiõis, sic aquã vehementꝫ frigorꝫ: ⁊ p̃pe i eo q nõ ↄsuet⁹ est ea: Et nõ euacues medicinas [r] solutiuas pp illud qȏ i ipso ẽ ex supfluitatibus, a stipticis ↄseruantib⁹ ṽtutẽ, pp illud qȏ scis.

[m] A. vnguentis
[n] A. linimenta
[o] A. Alia litera vehemẽter phibens
[p] A. duritiem ⁊ extenuationẽ q̃
[q] A. ⁊ etiam
[r] A. Alia litera resoluentes

De cura malitie complexionis frigide ⁊ humide in stomacho. Cap. XXV.

Et qum illic est materia, tũc euacua fȝ ꝙ sciuisti in canone. Et si non est multitudo mãei, tũc experimẽtatores habent viã in eo notaȝ.

In curatiõe qdem, qum materia nõ est, tunc cibãt illum cũ eis in qbus est stipticitas, ⁊ amaritudo, vt exiccent cũ stipticitate sua, ⁊ calefaciãt cũ amaritudine sua. Et huius qdẽ generis est vinũ ponticum. Et ex medicinis q̃ bibunt medicine absinthiales: ⁊ sirupꝰ absinthij ipsiꝰ. [a]†[ ] ⁊ medicine fcẽ cũ cydonijs. Sed ex emplis, ⁊ epithimatibꝰ, ⁊ vnctiõibus, empla in qbꝰ ponunt medicine stiptice, [b]†[ ] sicut [c]†[ ] amomũ, ⁊ calamꝰ aromaticꝰ, ⁊ spica, ⁊ foliũ, ⁊ laudanũ, ⁊ bdeliũ, ⁊ radix lilij, ⁊ balsamũ, ⁊ oleũ eiꝰ, ⁊ grana ipsiꝰ, ⁊ storax. Unguenta autẽ sunt cerata facta ex oleo masticino. ⁊ oleo [d][de oliuis] ⁊ oleo de cydonijs, Si aũt non ꝓfert hec summa, administra empla rubificãtia, ⁊ medicamen de gũmi rute siluestris. Et ex emplis ꝯfortantibꝰ est vt sumantur croci, ⁊ spice syre, ⁊ masticis ⁊ olei balsami omniũ añ. pars. j. ⁊ mellis partes tres, ⁊ myrrhe asportate a ciuitate atrusulon partes tres, gũmi albotin ps j. ⁊. s. euforbij pars. j. fiat ex eis empl'm, Et [e][vt] bibat ex eis parum ptransit. Et iteꝝ aliud. ℞. storacis partes quatuor cereptis tertiam, medulle ceruine partes. ij. gũmi albotim partez. j. olei balsami partẽ. j. ⁊. s. olei nardini ptes. ij. Et iteꝝ storacis tertiam, medulle ceruine tres, aloes rubei. iij. masticis ptes. ij. olei nardini. viij. olei balsami. iij. cer̃. v. fiat ex eis ceratum. Illi vero q rõcinatiõe vtuntur, incipiunt in ꝑmis cum exercitio tẽperato: ⁊ administrant cibũ boni chimi, facilis digõnis, equalis q̃ttitatis, ad paruitatem aliquam declinantẽ, ꝑm mensuram qua digerat: deinde gradat in hoc [f][administrandas medicinas ꝑdictas,] ⁊ que cursu earũ ꝓcedunt, ex electuarijs aromaticis calis, cuz equalitate qdem, [g]†[ ] ꝑm ꝙ exigit oppositio egritudinis, ita vt cõmensuret cõplexio. Et ex istis electuarijs funt diapipereon, ⁊ diacyminũ. Medicamẽ bonũ. ℞. granoꝝ inniperi, ⁊ gummi albotim, ⁊ piperis oium añ. partez. j. ⁊ myrrhe asportate a ciuitate atrusulon, ⁊ existimo, ꝙ opz vt sint cum ea storax ⁊ spica celtica oium añ. partes. ij. [h][petroselini. s. seminis apij montani] ⁊ keisin amboꝝ añ. medietatẽ partis, conficiantur cum q̃ttitate sufficiente mellis. Et quando frigus est vehemẽtius illo, tunc opz vt in potu tribuant omorusia, et sagzenea: ⁊ est ex medicis bonis ad omnes egritudines materiales humidas, ⁊ grossas humidas, ⁊ sirupus squilliticus, ⁊ eiꝰ confectio. ℞. squille mundate incise. tres eminas proijciant in vase de vitro, ⁊ orificiũ cooperiat vasis, ⁊ dimittat sex mẽsibus.

a†A. ⁊ absinthium ipsum

b†A. ⁊ aromatice

c†A. medicine in qbus cadunt

d A. nardino

e A. si

f A. ⁊ in administratione medicinaꝝ ꝑdictaruz

g†A. aut supra equalitatem

h A. petrasilium idest apiũ montanum

De cura malitie ꝯplonis cale. Cap. XXVI.

Inflamationi stomachi cõfert i potu sumere lac acetosum, ⁊ acetũ ꝓprie cum coriandro, ⁊ lac [i]†[ ] acetosum vaccinum, ⁊ medullã [k][citroli:] ⁊ pisces recentes ꝓprie sedant inflãmationẽ in stomacho, ⁊ aqua frigida, ⁊ fructꝰ [l][recẽtes] ⁊ endiuia, ⁊ cucumeres [m]†[ ] ⁊ ꝑsica que nõ sũt vehemẽtis aquositatis, quare ꝯuertant ad colerã, ⁊ lactuce, ⁊ lentes, ⁊ coriãdrũ humidũ [n][⁊ acetũ] ⁊ cucurbita, ⁊ que sunt silia illis mista cum cãfora, ⁊ sandalis, ⁊ rosis, si illa necessaria sunt. Et dantur eis in potu ẽt troc. de spodio, ⁊ ꝓprie qum est illic solutio ventris colerica: ⁊ oua cocta in aceto, ⁊ lentes cũ ꝯdimento granatoꝝ, ⁊ cum sumachia, ⁊ condimento de acresta: ⁊ carnes que eis conceduntur. sũt caro [o][atabauic] ⁊ duragi, ⁊ pulloꝝ: Q̃ si eorum caliditas non ꝯsegtur mortificationez virtutꝫ, tunc ciba eos frigidis grossis, sicut [p][infrãtis piscibus recentibꝰ, ⁊ infrigidatis ventribꝰ] ⁊ omnibus in qbus est stipticitas ẽt, ⁊ rob de papauere, ⁊ sirupus eius conferunt ad hoc valde. Et ex eis que cõferunt eis, est vaporatio cũ infrãtiuis. Et quãdoq̃ empl'ant eoꝝ stõi cũ vesica iflata iaz impleta ex aq̃ frã. Q̃ñq̃ empl'as stõuz ex emplis infrãtiuis, caue tũc ne velamẽ ex eis infrẽt, aut epar tali infrãtiõe, qua eoꝝ opationes nãles ledantur. Multotiens. n. accidit inde nocumentũ in anhelitu, ⁊ frigus in epate. ꝙ si perceperis aliqd hoꝝ, tunc succurre ei cum oleo calefacto effuso sup locũ, ⁊ emplastra ipm cuz eo, ⁊ pone loco emplastrorum, ea que bibuntur.

i†A. coagulatum

k A. cucumeris

l A. frigidi

m†A. longi arcuati

n A. cum aceto

o A. theyus

p A. caris alsemech thari, ⁊ caris albatim

De cura malitie ꝯplonis frẽ. Cap. XXVII.

Si fuerit hec malitia ꝯplonis leuis, sis ꝯtentus in curatione eiꝰ trocisci rosatꝫ, in qbꝰ sunt absinthiũ, ⁊ cinamomũ cũ decoctione cymini, ⁊ ameos, decoctoruz in vase vitri mũdo. Et ameos qdẽ est vehemẽtis iuuamẽti in hr: Et qum est fortior illa, tunc necessariũ est vti confectionibꝰ calis, fortibꝰ, ⁊ seminibꝰ calis, ⁊ diapipereon, ⁊ tyriaca magna, ⁊ mithridato cũ vino, ⁊ sagzenea, ⁊ diacymino, ⁊ omorusia, ⁊ [q][alchadicon] ⁊ diamuscho amaro, ⁊ ꝯfectionibꝰ diastomatichon. Et diaolibanũ iuuatiuũ est ad hoc vbi natura est lenis, Et opz vt ad bibendũ dent hmõi in decoctione spice, ⁊ masticis, ⁊ sqnanti, ⁊ eoꝝ, que sunt silia ill'. Et zinziber cõditũ est iuuatiuũ eis. Et ẽt troc. rosacei cũ eq̃li mensura xiloaloes. Et iteꝝ diapipereon cum vino: nã ipz vehemẽter calefacit stõz: ⁊ significat vltimitas sue impssiõis p singultũ. Et oz vt vtãtur assa, ⁊ pipe in cibis suis. Ipa. n. sunt pl'imi iuuamẽti in hoc. Et allea ẽt sunt ex rebꝰ, que magis ꝯferunt eis. Et ex oleis iuuatiuis inungẽdo stõm, sunt oleũ camemillinũ, ⁊ oleũ de alcãna, ⁊ oleũ de lilio, ⁊ oleũ masticinũ, posito in ipsis adipe gallie: ⁊ si indiget supfluitate ṽtutꝫ, ponant in ipsis ammoniacũ ⁊ bdeliuz. Et si sit necria fortiora istia: tũc administrent oleũ costinũ, ⁊ oleũ d ben, ⁊ oleũ sambacinũ. Et ex eis q̃ inungunt sunt [r][sic sirupꝰ de lilio cũ xiloaloes] ⁊ muscho, ⁊ ambra. Et ex seminibꝰ sũt fenugrecũ, ⁊ semẽ apij montani, ⁊ altee. Et q̃ñq̃ positio vẽtosaꝝ super stomachũ in doloribus fris maximuz affert iuuamentũ. Et scias ꝙ calefactio extremitatum pducit ad calefactionem stõi ex ꝓximo.

q A. alchandadichun

r A. Alia litera oleũ de lilio cuz aloe

De cura male ꝯplexionis humide. Cap. XXVIII.

Curatur cũ exiccatiuis, ⁊ icisiuꝫ, ⁊ eis i qbꝰ st [s][calitas] ⁊ amaritudo, postq̃z eis admiscent res põtice: ⁊ oz vt vtant vio forti parũp: ⁊ sint cibi exiccatiui, sic illi q st i patella, ⁊ assati: ⁊ minoret potꝰ aq̃, ⁊ trocisci rosacei cũ rob recẽtibꝰ ꝯferũt ꝯploni hũide in stõ. Et ex eis qdẽ q̃ remouẽt hũiditatẽ stõi ẽ, vt bulliant. ʒ. j. anisi, ⁊. ʒ. j. seminis feniculi in aq̃, ⁊ colentur sup. v. ʒ. [t][zuccari rob.] dissoluti digitis.

s A. acuitas

t A. gelengibin

De cura male ꝯplonꝫ sicce, ⁊ d ethica stõi. C. XXIX.

Horũ curatio curatiõi ethice ꝓxima existit. Hec. n. egritudo ẽ q̃dã ethica stõi. Q̃ũ g̊ ꝯfirmat, curatõez oino nõ suscipit, ⁊ neq̃ ẽ poẽ vt occupatio sit ad hũectãdũ ipz solũmõ, imo humectatio eiꝰ nõ fit nisi cũ cõitate corpis. Et ex humectatiõe igit istoꝝ, ẽ eoꝝ balneatio, ⁊ sessio ipoꝝ i tina, ⁊ eoꝝ iteratio ad balneũ ꝑm sũmã siccitatis. Et q̃ñq̃ necariũ fac supfluitas siccitatꝫ, q̃ est i eis, vt nõ ꝓcedat eis ãbulatio ad balneũ, ⁊ recessus ab eo,

imo deferant ad ipm, ꝛ ab eo, sup aliqd, qd conseruet, ne resoluat eos motus. ꝛ ne resudet illud qd sũ pserũt ex tina. Et qm̃ balneũ est mollificatiuũ vtutis, tũc oꝫ ne approximet ei, qd resoluat, ꝛ duplicet illud. Et oꝫ vt sit balneatio eoꝝ, submersio ipsoꝝ i tina, ꝛ nõ est ei necessari⁹ aer balnei. Et oꝫ vt sit aqua tine tempata. s. iter illã ex qua fit horripilatio, ꝛ inter mordicantẽ. Et ad vltimũ oꝫ vt nõ patiat ab ea, imo delectet, ꝛ humectet ipm, ꝛ amplificet poros. Et opꝫ vt sit spatiũ balneatiõis ei⁹ vsqꝫ dũ [a] pseuerat ꝛ inflat, ꝛ augmẽtat corpus ei⁹. anteqꝫ icipiat detumescere. Et opꝫ vt qum de balneo egredit, quiescat paululũ, deinde in potu sumat ex lactib⁹ subtilib⁹, aut lac muliebre, aut lac asininũ, aut lac caprinum. Et meli⁹ ex eo est, vt sit suctũ ex mãmilla, aut afferat lac hora, qua mulget, ꝛ bibat ipm anteqꝫ patiat ab aere oino. Et vt sit illud, cuius lac bibit, iam cibatũ tanta qꝫtitate, qꝫtum digerat, ꝛ sit vsum exercitio ante ipm eqli, ꝛ vt nõ sit suctũ, ꝛ si est aial pter hoiem, cognoscit bonitas digõnis ei⁹, aut malitia ipsi⁹ p fetorem stercoris eius, aut puationẽ ipsius a fetore: ꝛ eqlitatẽ ei⁹ aut hũiditatẽ ipsi⁹ aut ipsius exiccationẽ, aut ei⁹ supfluitatẽ in vna eaꝝ: Aut p eius eqlitatẽ, aut ei⁹ inflationẽ pp vẽtositatẽ in ipo. Et vt fricet cũ instrõ, ꝛ [b] abstergat exercitando ipm. Deinde expectet in ifirmo digõ ei⁹, qd bibit de lacte: aut aqua ordei, ꝛ scit illud ex eructatiõe ei⁹, ꝛ lenitate visceꝝ. Deĩde redeat post. iiij. aut. v. horas, ꝛ balneet. [c] postea inungant membra ei⁹ cum facilitate, vt exiccet aquositas effusa in eis. Si autẽ fuerit ꝯsuetus balneo, balneet vice tertia: Et si fuerit rectius, vt sit ꝯtentus duab⁹ vicib⁹, addat in horis iter positis inter duas balneatiões ei⁹, fm qꝫ [d] dicta est ei⁹ expositio, vt sit qes integra. Qd si declinat ad lac, det ei in potu scdo: ꝛ si non, det ei in potu aqua ordei: cui⁹ artificiũ est bonuꝫ, ꝛ sapiẽs: ꝛ est illa, cuius aq̃ multiplicat, deinde decoquit tam diu, donec minoret aq̃ ei⁹. Et cibet pane furni fcõ ex fermẽto, ꝛ sale, bñ cocto ꝛ piscibus aradrada, ꝛ alis volucrũ leuiũ carniũ, molliũ, ꝛ [e] testiculis galloꝝ leuiũ carniũ, impinguatoꝝ cũ lacte ꝛ phibe ei viscosa, ꝛ dura, ꝛ grossa. Et si fuerint m̃lti nutrimenti, elige ex eis q̃ cum multitudine sui nutrimenti sunt velocis digõnis [f] facilis chimi, ꝛ humidi. Et sũma sit tãte qꝫtitatis, que nõ grauet, neqꝫ extensionẽ faciat plimam. Veꝝ minoratio necessaria est in hmõi. Et necessariũ est in potu tribuere ei vinũ subtile, decliue ad stipticitatẽ, paꝝ tollerãs cõmistionẽ, ppter aquositatẽ suã. Ipꝫ. n. facit penetrare cibũ, ꝛ viuificat vtutẽ, ꝛ excusat a potu aque frẽ [g] facientis irasci vl̃ tristari suo frigore, Et sit eius summa tãta, ne natet sup stomachũ, ꝛ ne faciat rugitũ. Et sit ei⁹ cibatio scda, qum iam pmus integre digestus est, ꝛ separet eius cib⁹, qꝫtum possibile ẽ, ꝛ sit cibus leuis, vt non ꝯsequat cibus eius cibum [h] † indigestum. Sitqꝫ hoc regimẽ ei⁹ aliqbus dieb⁹. Qũqꝫ melioraт parump, addat in exercitio, ꝛ fricatiõe, ꝛ cibo. Qum aũt sanitati approximat, abscidat kist ordei: ꝛ ponant loco ordei vno die, aut duob⁹, sorbitiões facte ex candarusio: ꝛ addat ei cib⁹ ex eis, qbus vti ꝯsueuit, ꝛ incipiat a pedib⁹, ꝛ extremitatib⁹, ꝛ carnib⁹ auiũ mollib⁹.

a A. tumescat

b A. cõmoueat excitando

c A. Alia litera fricentur membra eius vt exiccet aquositas. s. supflua nõ nãlis ꝛ attrahat hũiditas naturalis Alia litera cum oleo vt cõstipet vl̃ retineatur aq̃sitas imbibita in eis.

d A. ꝛ fac ipsum qescere qete integra

e A. Alia litera ꝛ gall' castratis. s. caponib⁹ ipinguatis

f A. subtilis

g A. nocentis

h † A. pcedentẽ

De cura frẽ ꝛ sicce cõplexionis. Cap. XXX.

Quod si cõplexio est frã ꝛ sicca, tũc rege frãm sicut regis siccaꝫ, Et qm̃ ei⁹ regimẽ non est ei nisi cum calefacientib⁹, tunc aliena in ea, que addunt in siccitate, ppter resolutionẽ suã, aut ppter stipticitatem fortem in ipsis. Et euaporatiões qdem [i] † ões nocent: ꝛ non ꝯferunt ipi, ꝛ oꝫ vt alienet calefactio fortis, velox: qm̃ illd exiccat, ꝛ addit in siccitate, imo oꝫ vt calefiat paulatim, ꝛ humectetur in eo qd est inter illud, ꝛ addat in sba caloris inati non in igneitate. Et ex eis q̃ faciunt illud, est vinũ parue cõmistiõis, ꝛ lac: Et aqua ordei pmista cũ pauco melle ablata spuma ei⁹, vt multiplicet ipsi⁹ nutrimentũ, ꝛ minoret ei⁹ supfluitas, ẽ bona eis, Et inũgat stõus ex oleis aromaticis, que [k] magis humectant, qꝫ calefaciant, vbi grã sicut oleũ de spica, ꝛ spica celtica, ꝛ oleũ de mastice ẽ bonum eis. Et quãdoqꝫ miscet cũ eo oleũ de balsamo [l] † qm̃ est iuuatiuum. Et meli⁹ qdẽ est vt misceat cũ eis paꝝ cere, vt sit mora eoꝝ sup stõm. Et ex eis q̃ forte afferũt iuuamentũ, est vt [m] calefiat mastix, ꝛ misceat cũ oleo neridẽ, ꝛ ponat sup stõm, ꝛ eligat ex mastice illud, qd est pingui⁹: Qd si frigus vehementi⁹ fiat, nõ est excusatio qn liniat stõus cũ eo qd est sicut pix faciẽdo, vt ipa adhereat ei oi die: ꝛ remoueat anteqꝫ infretur. ꝛ qñqꝫ administrat illud in die bis: Ipsa. n. attrahit ad stõm sanguinẽ nutritiuũ. Et oꝫ vt tu cognoscas formã administrationis picis ex eis, que dicta sunt in caplo picis. Et ex eis que maximũ afferunt iuuamentũ est amplexari infantẽ carnosuꝫ, sane ꝯplonis: qm̃ ipse facit stomachũ acqrere caliditatem innatã, digerentẽ cibum vehemẽter. Si autẽ non fuerit infans, tunc sit catulus canis pinguis: aut cattus masculus pinguis: aut qd procedit via eoꝝ. Et oꝫ qdem vt non sudet ifans amplexatus, ꝛ infrigidet sudor, ꝛ pol'e est vt liniat venter ei⁹ cum eis que phibent sudorẽ. Et oꝫ, vt ne eis supflue det aqua frã, qm̃ ipsa est res magis nociua eis.

De cura ꝯplonis sicce cũ calitate. Cap. XXXI.

Cura hui⁹ est, vt aggreget iter duo regimenta, que diximus. Qd si caliтas fuerit parua, sufficit vt adhibeatur regimẽ habentiũ siccitatẽ, ꝛ ponat vinũ eorum recentis temporis. Et oꝫ vt ipsum in potu sumãt infrãtum in estate, tepidum in hyeme: ꝛ similiter sint reliq cibi eoꝝ. Et sit inunctio stomachoruꝫ eorum ex oleo de cydonijs: ꝛ ex oleo omphacino. Et quandoqꝫ sanantur integre ex potu plurime aque frigide, ꝛ proprie quando non est siccitas superflua.

De cura ꝯplonis cal'e ꝛ humide. C. XXXII.

Conferũt ei frã exiccãtia, ꝛ aggrega iter duo regimina malitie ꝯplonis cal'e, ꝛ hũide. Et ꝯferũt ei tro. rob. fci cũ rob. recentibus. Et quando illic est solutio ventris, administra ceratũ factum cuꝫ oleo de cydonijs.

De cura malitie complexionis stõi cuꝫ mã ꝛ cura oppilationis. [n] † C. XXXIII.

Oportet vt cognoscas dispositionem mãei in stomacho, an sit [o] exucans sicut exucat spõgia aquã. Aut sit imbibita, sbmersa, sicut imbibit pãnus tinctura [p] viscosa submersa in ipso. Aut adherens, Aut effusa in cõcauitate, q̃ noiat apud quosdã natans, ꝛ vt cognoscas ei⁹ initiũ, ꝛ locũ gñationis ei⁹, ꝛ partem effusionis ipsius. Qd si fuerit ei⁹ gñatio, in ipso, intẽtio in curãdo, est intẽtio ei⁹. ꝛ rectifica in ipso cãm gñantem ipsam, ꝛ si fuerit veniẽs ad ipm ex mẽbro alio, sic cerebro aut felle, aut epate, aut splene euacua illud qd puenit. ꝛ rectifica mẽbrum mandans

i † A. sicce

k A. q̃ humectãt cum eo quod

l † A. ꝛ qñqꝫ ꝯtẽtat sup oleo. de balsamo

m A. teratur

n † A. ꝛ raritatis stomachi

o A. imbibita vl̃ exuccata

p A. imbibita

materiã ad ipsum, ⁊ ꝯforta stomachum, vt non recipiat illud, qđ effundit ad ipsum. Et qñq3 est effusio eius in hora famis, apud motũ virtutis attractiue stõi, ⁊ qete3 expulsiue, quare recipit ex materijs illud, qđ nõ recipit in hora alia, ⁊ isti sunt illi q non tollerant famẽ. Et qñ supuenit ei sincopis, quum ipa adest, o3 vt ꝑueniat effusio materiež cũ comestiõe cibi: ⁊ sint cibi ꝯfortantes stõm. Et qñq3 ꝯtingit ꝙ mã non effundit, nisi qum assunt passiones aiales, sicut ira vehemẽs, aut tristitia, aut alie: ⁊ nõ sedat mordicatio accñs eis, nisi cũ vomitu. Et illi qdem que descẽdit a cerebro, ꝯferunt pip al. ꝯtritum cu3 aq̃, ⁊ absinthiũ, ⁊ aloes debil' iuuamẽti in ipsa est. S3 hiera fortis fit ad illud, pp illud qđ est in ipa de medicinis fortis resol'onis, ⁊ abstersionis, Et iã pterijt a nobis, qđ ex cõpositõe difficilis cure est, vt sit stomach⁹ calidus, ⁊ caput frm: facit enim necessariũ illud, qđ descendit ex capite vt administrent ea que sunt sicut diapipeon, ⁊ diacyminũ: ⁊ illa qdem nocẽt sube stõi. Et ei⁹ cura, que ab epate effundit, indiget eis q̃ leniunt nãm, ⁊ euacuãt humorẽ subtilẽ colericũ, sicut aq̃ casei cũ myrabolanis ⁊ scamonea. Et qñq3 declinat ipsu3 ab [a]⌈ vtroq3 ⌋ eož simul [b]⌈ p intentionẽ ad ⌋ illud qđ ꝯfortat stõm. Et op3 vt ꝑmittas lenificãtia in cibo, ⁊ facias seq stiptica fm ꝙ dicturi sum⁹ in loco sibi ꝓprio. Illa aũt q̃ effũdit a splene curat cũ eis, q̃ dicem⁹ in capl'o appetit⁹ canini. Et tu qdẽ ia3 sciuisti, ꝙ qñq3 effundunt ad os stõi hũores acuti, mordicatiui, ⁊ faciũt euenire sincopim, ⁊ spasmũ. Et qñq3 ꝑducit eož effusio ad destructione3 pulsus. Et qñq3 sunt melãcholici, ⁊ est tibi necessariũ, vt ꝯfortes os stõi, ne recipiat materias [c]⌈ attractas ⌋ ad ipm cum empl'is in qb⁹ sũt stipticitas, ⁊ aromaticitas. Et fra qdẽ in dispõne curationis calitatis in febrib⁹. sunt [d]⌈ alcasbij ⌋ ⁊ cydonia, ⁊ galia, ⁊ succus agreste, ⁊ rami [e]⌈ albaulalic ⌋ ⁊ olea sicut oleũ rof. Cal'a vero ex eis sunt hẽntia dispõne3 ꝯtrariam ꝑdictis, sicut myrrha, ⁊ crocus, ⁊ aloes, ⁊ mastix, ⁊ absinthiũ, ⁊ olibanum, et zinziber, ⁊ spica: sed olea sunt sicut neridẽ, ⁊ oleum de [f]⌈ lilio. ⌋ Et multotiens qdẽ est cã aggregationis materiei in stõ retẽtio euationũ mundificantiũ ip3, non effusio ad ipm. Et in hmõi qde3 o3, vt euacues illud, qđ aggregatũ est, ⁊ apias partẽ cursus ei⁹, ⁊ facias ipm declinare a stõ ad ipa3: Et neq3 educat ex stõ humor, nisi ad ptem declinatiõis ipi⁹ in euatione. Si aũt ambigu⁹ fit, educ natantẽ q seqtur os cũ vomitu, ⁊ illũ q est ei ꝯtrari⁹ cũ sol'one. Qđ si humor est imbibit⁹, intrans, ⁊ nõ est nisi subtilis in essentia sua, tũc meli⁹ quo curat est aloes. Et ablutũ recti⁹ est ad ꝯfortandũ, ⁊ nõ ablutũ ad purgandu3. Nã qum abluit debilitat ei⁹ euatio, ⁊ mũdificatio ipsi⁹. Et hiera ꝯuenientior est ambob⁹ ꝓpter illud, qđ in ipa est de spẽb⁹ rectificantib⁹, ⁊ adiuuãtib⁹, ⁊ ꝓhibentib⁹ a nocentib⁹, ⁊ ꝓprie pura non ꝑmista cũ melle. Cõmista. n. cu3 melle, q̃3uis sit plurime solutionis ex modis diuersis, qm̃ est plimũ remanẽs in stomacho, tñ ei⁹ ꝯfortatio est minor: qm̃ mel frãgit de fortitudine aliqd in ꝯfortando, ⁊ purgando: q̃ ambo sil' ꝑquirunt. Et o3 vt qñ bibit, vt ĩtẽtio sit post ipsa3 ambulare, [g]†⌈ ⌋ ⁊ nõ o3 vt alteret ꝓpter ipa3, regimẽ suũ. Et qñq3 remouet egritudo potione vna ex hiera. Et si fuerit illic casus appetitus, aut nausea, ponant loco croci in hiera rose rubee. Et qñ inuenitur calitas inflãmata, nõ administret hiera, qm̃ ipsa qñq3 addit in malitia ꝯplexionis, ⁊ ꝓprie qñ existimat ꝙ sit illic materia. [h]†⌈ ⌋ hiera est medicina magis ꝯferens humorib⁹ colericis in stõ, ⁊ ꝓprie cum decoctiõe absinthij. Descriptio hiere ad hũc modũ leuis. ℞. floris sqnanti, ⁊ xilobalsami, ⁊ assari, ⁊ cinamomi omniũ añ. pte3. j. ⁊ aloes ptes. vj. ⁊ qñ non querit in ipsa fortitudo euationis, imo mũdificatio equalis ponat põdus ois medicine ps. j. ⁊. s.

Et ex pillulis exptis iuuãtibus in hoc, est vt sumatur aloes. ʒ. j. ⁊ myrabolanož citrinož, ⁊ rosaž medietas. ʒ. ⁊ ꝯficiant cũ succo endiuie: Et dyacidonitẽ solutiuũ fcm̃ ex cydõijs, ⁊ zuccaro, ⁊ scamõea. ⁊ qñq3 sufficit vt in potu det dauic scamonee in trib⁹. ℥. lactis acetosi, colati a butyro suo, dimissi vna hora, donec bona fiat eož cõmistio. Et geleniabin solutiuũ est maximi iuuamẽti in hoc: Et sil'r fumusterre, ⁊ ꝓprie ad colericã. Et decoctio absinthij, ⁊ prunož, ⁊ tamarindož. Et sirup⁹ rosaceus solutiu⁹, ⁊ ꝓprie in estate. Et sil'r aqua casei cũ myrabolanis, ⁊ scamonea pauca, aut aloe, si est voluntas vt euacuet materiã colericã. Medicamẽ G. bonũ. ℞. absinthij romani. ʒ. v. ⁊ rof. rubeaž sanaž. ʒ. xx. decoquant in lb. duab⁹ aque, dõec remaneat medietas lb. deinde potet sicut est, aut cũ zuccaro pauco. Et aloes qdem est ꝯueniẽs in euationibus stõi, Et scamonea est nociua stõ, ⁊ inimica ei. Nõ ergo audeas dare ipsam, nisi qu3 necessitas adest. Et in hmõi qdem materijs, ꝯfert phlebotomia, qñ illic est repletio, vt moueat hũor ad venas, ⁊ extremitates, ⁊ sint in humorib⁹ q sunt in stõ, meat⁹ in qb⁹ expellantur. Et iam qdem exptum est sumere in potu hierã cũ decoctione absinthij, qm̃ est vltima. Et expertum est diacydonitẽ hmõi. ℞. cydoniož assatož in massa q̃3titate3 triũ. ℥. ⁊ croci ⁊ absinthij ãbož añ. [i]⌈ ʒ. ij. ⌋ ⁊. s. ⁊ olei arboris masticis, ⁊ olei đ cydonijs. viij. [k]⌈ darkimie ⌋ ꝯficiant cum vino odorifero, ⁊ administrent. confortant enim stomachum q est cum hoc modo, ⁊ prohibet ipsum recipere humores calidos. Et ex eis que experta sunt etiam, est vt sumant absinthij. ʒ. x. cinamomi. ʒ. v. xilobalsami, spice amboru3 añ. ʒ. iij. foliorũ rof. recentiu3. ʒ. iij. xiloaloes, masticis amborũ añ. ʒ. j. coquantur in aqua multa, vsquequo redeat ad paruitatem. s. ad q̃3titatem, libre. j. aut minus, ⁊ coletur, ⁊ infundatur in ipso aloes cuius potio sit q̃3titas. ℥. j. omni die, vsquequo appareat sanitas. Et si humor est effusus, non adherens ei, neq3 grossus, iuuat vomitu facto aqua raphani, ⁊ oxymelle: ⁊ aqua mellis, ⁊ aqua ordei permista cũ oxymelle calido, ⁊ que ꝓcedunt cursu eorũ ex eis, que faciunt vomere leuibus: ⁊ quandoq3 sufficit aqua calida sola, aut cum oleo calido solo: aut cum oxymelle cũ aqua calida sola. Et aqua qde3 calida cũ melle pauco lauat materia3: ⁊ quãdoq3 expellit eam natura cũ vomitu: ⁊ quãdoq3 deducit eam ad inferiora. Et quãdoq3 curatur huiusmodi materia cũ solutiõe ventris etiam, cum eis que diximus, si ex vomitu non ꝓuenit illud quod queritur, aut est ad ꝓfundũ stomaci magis decliuis. Et quãdo volueris soluere ventrẽ cũ hiera in huiusmodi materia, dabis in potu post balneum in die antecedẽte aquam ordei, Et quãdoq3 est humor hic mordicatiu⁹ paucus, ⁊ est tunc administratio sauic ordei cum aqua granatož auferens [l]⌈ ipsu3 ⌋ ꝓpter exuccationẽ sauic, ⁊ exiccationem eius, ⁊ qr confortat aqua granatož os stomachi, quare non recipit ipsum. Si aũt humor est grossus, tunc rectius est vt incidat, ⁊ subtilietur cũ potionibus incisiuis, ⁊ subtiliatiuis. Et medicine qdem incisiue sũt, sicut oxymel, ⁊ [m]⌈ alcagauic ⌋ ⁊ sinapis, ⁊ capparis ⁊ oliue, ⁊ cum emplastris subtiliatiuis:

a A. ambobus

b A. flobotõia ⁊

c A. perueniẽtes

d A. ialcasb

e A. alhauleich

f A. mastice

g †A. parump

h †A. ⁊ nõ sit ibi mã. Et in sũma

i A. añ. darchamet. i.

k A. darkemet

l A. nocumentũ eius

m A. alchiuamich, vl' alchuamich Alia litera alchiuamenich

deinde educatur solutione vētris cum eis, que edu cunt huiusmodi. Qđ si administretur vomit⁹, dein de ventris solutio, erit recti⁹. Et si est inobediēs qn non eradicet, tunc oꝫ vt facias vomere cū eis, que sūt fortiora, sicut decoctio nucis vomice, ⁊ sinapis, ⁊ piperis. Medicamē faciens vomere phlegma. [a]⌈mucilago⌋cartami dissoluatur cum aqua aneti contriti, ⁊ pijciatur super ipsum oleum laurinum, ⁊ det in potu infirmo, ⁊ mittat in ore ipsius pēna, ⁊ euomat cū ea. Et quādo mūdificatur stomachus, tunc administrent ea, que equāt complexionē, ⁊ ca lefaciunt ipsum cum subtilitate, vt non generet vi/ ce alia. Et quando vis soluere ventrem in huiusmo di mā, dabis ei ad potandum vno die ante ipsam [b]⌈post balneū⌋aquā ciceris: ⁊ opꝫ vt administres eis illud multotiens: ⁊ balneatio in aqs thermati/ cis, ⁊ deambulatiōes, ⁊ motus iuuāt eos. Et mul/ totiens est de ꝯsuetudine hois, vt ꝯgreget in stoma cho ipsius phlegma pl'm, tunc ergo administrent porri cum[c]⌈aceto⌋⁊ sinapi, quoniā sanat, ꝑpterea ꝙ illa incidunt corpus humoris, ⁊ ꝑpter solutiōeꝫ accidentem [d]⌈habenti⌋ipsum, ⁊ si phlegma ē ace/ tosum, det in potu hiera cū oxymelle, ⁊ vtatur me/ dicamine diacalamenti: ⁊ medicine qdem solutiue rectificātes humores grossos, que sunt huiusmodi, [e]†⌈ ⌋sunt pillule alefeniati, ⁊ pillule aloe tice magne: ⁊ pillule stomatice: ⁊ aloes i sirupo ace toso cū seminib⁹, fortia hēnte semina, facto cū mel/ le: ⁊ hiera ad illū q grossus ē. ℞. seminis apij. p. vj. ⁊ extremitatum absinthij, anisi semis feniculi oīuꝫ aā. p. iij. piperis al. ⁊ assari amboꝝ aā. partem. j. ⁊ mediā, costi, ⁊[f]⌈spice inde⌋keisim oīum aā. partes ij. masticis croci amboꝝ aā. partem. j. aloes ptes. viij ꝯficiant ⁊ fiant ex eis trocisci, ⁊ bibatur omni die tro. pondere aure. j. qm̄ mundificat stōm cuꝫ fa cilitate. Et qñqꝫ necessariū est vti hieris magnis: Et ex eis que ꝯferunt proprie, post [g]⌈potionez⌋ꝑcedē teꝫ sunt myrobalani kebuli ꝯditi, ⁊ sirup⁹ de absin thio, ⁊ zinziber ꝯditū: ⁊ cibi ꝯuenientiores eis, sūt iura alkanabir, ⁊ paruaꝝ auium [h]⌈⁊ ius columbe pulloꝝ.⌋Corpora. n. pulloꝝ colūbinoꝝ sunt tarde digestionis, ⁊ longe more in stō. Et scias ꝙ sahane est exiccatiua stōi, exiccatiua supfluitatuꝫ oīum hu midaꝝ, ⁊ aq̄ ferri mineral', aut in qua extinguit fer rum minerale, aut in qua extinguit ferrum ignituꝫ multotiens, est iuuatiua stōi humidioris. Et oxy/ mel sqlliticum est vehementꝫ iuuamenti, ⁊ diacydo niten puꝝ est bonuꝫ materijs calidis, ⁊ illud qđ est cū pipere, ⁊ zinzibere, materijs grossis, frigidis, ⁊ eius descriptio. ℞. succi cydonioꝝ aquosoꝝ, paruꝫ ponticoꝝ partem. j. mellis ad infrigidatū ⁊ zuccari ad calefactū ptem. j. ⁊ aceti boni fortis. s. aceti vini ptem mediam, preparet sup ignem lentum, ⁊ repo/ nat: Qđ si volūtas adest, vt sit maioris fortitudis, ad infratuꝫ ponant in ipo zinziber, ⁊ pip. Et ex eis que ꝯferunt ad resoluenduꝫ mās grossas ex stoma cho, est amplexari infantem, q non polluit, sed est ꝓximus ad hoc, sine velamine. Et qñqꝫ aggregant in stomacho duo humores ꝯtrarij: ⁊ est ille q est im bibitus verbi gr̄a ex subtili cholerico, ⁊ effusus in ꝯcauitate ex grosso, opꝫ ergo vt intētio sit in eo, q ē maioris nocumēti. Et qñ humor impediēs est cali/ dus, mordicatiu⁹, ex q̊ accidūt sincopis, ⁊ spasm⁹, tunc rege ipm cū eo qđ diximus in caplo sincopis. Et ꝑmum quo oꝫ vt ei succurras, est facere ipꝫ sor/ bere aquā tepidam. Nā qum ipsi ꝑ eū euomūt hu/ mores suos, sedat illud qđ hñt. Et si humor nocēs effusus est melancholic⁹, tūc ꝯferunt ei decoctio ca lamēti cum melle: ⁊ decoctio epithymi, ⁊ calamēti cāpestris. Et ex eis q̄ valent ad hoc, est vt ꝯficiant alumen, ⁊ calcadis, ⁊ es vstum cū melle, ⁊ ponant sup stomachū. Et oꝫ vt ponat sup stomachos eoꝝ in horis prauitatꝫ egritudinis spongia infusa in ace to calido valde. Qñqꝫ humor fuerit frus, ⁊ humi/ dus, tunc sis ꝯtentus calefacientib⁹, resolutiuis, Et non facias ingredi in eis ea, que exiccāt cū stiptici/ tate, qm̄ error est maxim⁹ siue sit cibus, siue medici na. Et qñqꝫ mā impedit multitudine sua, nō sua cor ruptiōe. ⁊ in succurrendo nocumēto, administrent medicine ⁊ cibi stiptici absqꝫ spe malitie. Curatio ni aūt apatum stōi, singularia posteri⁹ faciem⁹ capi tula: ⁊ sil'r curationi ventositatum, ⁊ iflatiōis. In ra ritatis vero stōi cura, administrent medicine cale/ facientes stiptice, q̄s diximus, ⁊ ꝓpe aromatica, in qb⁹ est ꝯuenientia cordi, ⁊ spūi: ⁊ administrent ele/ ctuaria aromatica, stiptica, sicut de nuce muscata, ⁊ electuariū de cardamomo, ⁊ silia: que sunt ex eis que dicem⁹, ⁊ que diximus in curatiōe frigoris sto maci, ⁊ humiditatꝫ eius. Et [i]⌈oꝫ vt exiccētur⌋cibi, ⁊ subtilient, ⁊ sumant in plibus vicibus nō graua/ bunt stomachum. Et non ipleat vino subito, Neqꝫ moueat post cibū, ⁊ potum, neqꝫ bibat sup cibum. Et sit illud qđ bibit vinū forte, vetus, ad aliq̄ztulaꝫ declinans[k]⌈stipticitatē,⌋⁊ assumāt ipm paulatim paulatim. Cura aūt oppilationū eueniētiū i mea/ tibus ꝑpinqs stōi, q sunt ad ipm, aut in ipso, sicut meatus q sunt ex ipo ad splene, aut ex ipo ad epar, est adhibere aperitiua sicut hierā, ⁊ absinthiū. Ue rū de curatiōibus obuiationis, ⁊ ꝑcussionis, ⁊ cāus sup stomachū, sunt trocisci dicti in antidotario, in qbus sūt karabe, ⁊ melilotū. Empl'm iuuatiuū ad hoc. ℞. pomoꝝ de scemi coctoꝝ dissolutoꝝ in deco ctione ꝯtritoꝝ valde pondus. ʒ. [l]⌈j.⌋ꝯficiant cum decima sui de laudano ⁊ ros. ʒ. viij. ⁊ aloes. ʒ. vj. cō ficiantur omnia cum duob⁹ succis. s. buglosse, ⁊ fo liorum cupressi, ⁊ misceat cum eo oleum de lilio, ⁊ tepidetur ⁊ ligetur super stōm diebus aliqbus.

a A. medulla

Alia litera b —— A.

c A. Alia litera bliti

d A. Alia litera comedenti

e† A. ꝺscriptiōis

f A. sanbulrumi

g A. mundificationem

h A. preter pullos colūborum. Alia litera ⁊ columbinorū

i A. si alleuiant

k A. ponticitatē

l A. qnquaginta

¶ De cura eius qui leditur fortitudine sensus sui sto machi. Cap. XXXIIII.

Cum superfluit illđ, nō est excusatio qn admistrent narcotica cum facilitate. Et opꝫ vt sint cibi ei⁹ illi, qui ingrossant sanguinē, sicut illi q fiunt de frumēto cocto cū multa aqua, ⁊ carnes vaccine vsqꝫ quo sit necessariū vti narcoticis. Et si illud, quod nocet, fuerit cal'm, tūc oportebit vt par/ tes stomaci mundificentur cum hyera multotiens, ⁊ vt non tardet cibus ei⁹, imo oꝫ in hmōi vt cibent in ꝑncipio famis ipsorum pane cū robub fructuū, aut ifuso in aqua frigida ⁊ aqua ros. ⁊ quādoqꝫ i/ funditur in vino mixto infridato: illud enim confor tat os stomaci etiā. Et si illud quod ledit, fuerit fri/ gidū, tunc plimū qđ eis accidet, non accidet nisi tre mor ⁊ spasmus, q̄re oportebit vt eoꝝ stōci ꝯfortent cum vino stiptico, ⁊ cū medicinis aromaticis stipti cis, subtiliatiuis: ⁊ euacuet humor qui est in eis.

¶ De reg mine eius cui⁹ stōus pu⁹ ē. Cap. XXXV.

Oportet vt sit cibus eius ex eis que sunt in pauca quā/ titate multi nutrimenti.[m]†⌈ ⌋ [n]⌈⁊ sint ex rebus cōuenientibus stomacho.⌋Cibi autem magis conuenientes ei, sunt illi in quibus sunt stipticitas, ⁊ amaritudo sine acuitate, ⁊ mor/ dicatione, Et sani quidem iuuantur in confortatio/

m† A. aut cibus exhibeat vicib⁹ aut q̄tuor trib⁹, aut q̄tuor vt suppleat loco ei⁹, qđ exhibet vice vna, aut duab⁹ vicibus in stomacho tēperato.

n A. Capl'm de reb⁹ ꝯuenictib⁹ stomacho

ne suorum stomachorum cum stipticis. In febrientibus vero non opz vt supsluat in hoc [a]⌈ ⌋cũ eis in qbus est stipticitas vehemens, quoniã illud exiccat ora stomachoꝝ suoꝝ exiccatione nociua, quare opz vt in eis cũ facilitate administrent [b]⌈quoniã⌋ necessaria sunt. Et ex cibis qdem ɔuenientib⁹ stõ, iuuantib⁹ ad debilitatẽ ipsius, ẜm ꝙ testat. G. sunt pelles intrinsece vẽtrium gallinaꝝ, ⁊ dimissio coit⁹ ɔfert eis in ɔfortando stomachum valde. Et ex regimine ɔuenienti plurib⁹ stomacis, est vti vomitu in mẽse bis, ita vt non ɔgregetur in stomacho humor phlegmatic⁹. Et facilior vomit⁹ est. ille, q fit cũ raphano, ⁊ piscib⁹ comestis, expectando donec sit sitis valde, ⁊ bibẽdo post ipsam sirupum acetosum mellinuz, aut zuccarinũ cũ aqua calidã, ⁊ euomẽdo, Et nõ oz vt supra illud addat, qm̃ ɔsuescet nã eijcere superfluitates ad stomachũ. Et scias ꝙ vomitus facilis leuis sine labore, ⁊ non frequẽs, in hora necessitatis est maximi iuuamẽti. Et ex regimine ɔueniente plurib⁹ stõis est, vt sint contenti cibo vna vice, preter qd̃ repleant in illa vice. De solutiuis v̾o, ɔuenientiora eis sunt, aloes, ⁊ absinthij herba, nõ succus eius: quoniam succus sepatus est a stipticitate retenta in herba. Et qñqz iuuatur stõus ex acceptiõe [c]⌈passulaꝝ⌋ in ẜa mẽsa, pp illud qd̃ in eis est de abstersione eq̃li. Et ipse qdem sunt ex eis que sedant mordicationẽ puam, que accit stõ, sua abstersione. Magna v̾o mordicatio indiget fortiori illis, Et grana myrti ɔferunt stõ, ⁊ capparis p̃parata ẽt ⁊ ex oleribus lactuca stõ q ad calitatem est ɔcliuis. Et sil'r fumus terre, ⁊ apium est cõis iuuamenti, Et sil'r menta, ⁊ enula cõdita cum aceto. Et ex eis que conueniunt stõ sua propetate, ⁊ conferunt meri ẽt, est lapis, qui dr̃ [d]⌈corallus⌋ qum suspẽditur ita vt approximet stomacho aut [e]⌈summit⌋ ex eo suspensorium. Qualiter ergo cum ingreditur in confectionibus, aut bibit ex eo medietas. ʒ. i.

a †A. ⁊

b A. quando

c A. vuaꝝ siccaꝝ dulcium

d A. iaspis

e A. fiat

¶ De rebus quarum vsu nocetur stomachus, ⁊ intestina. Cap. xxxvi.

Scias ꝙ plures egritudines in stõ sequunt [f]⌈sacietatẽ nauseatiuam.⌋ Aliena ergo eaꝫ, ⁊ aliena cãm eius ex cibis in quãtitate eoꝝ, ⁊ q̃litate eoꝝ, ⁊ q sũt incõsueti, ⁊ ex aerib⁹, ⁊ ex aqs ꝓhibentib⁹ digõnem bonã. Et ex rebus magis inimicis stõ est repletio: ⁊ pp illud non auget corpus gulosi, qm̃ cib⁹ non digerit, q̃re non [g]⌈crescit⌋ ex eo corpus. Ille autẽ qui a cibo abstinet, dum in ipo remanet adhuc aliqd appetitus, augetur: quoniam stõus eius bene digerit cibũ. Et scias ꝙ cib⁹ q est inconueniens stõ in seipso, non causa aggregationis sue cũ alio, aut est inconueniens ei ꝓpter suã q̃ʒtitatem, aut pp q̃litatem sui: ⁊ vnaquecqz eaꝝ si est ad leuitatem decliuior natat, ⁊ reqrit expulsionem cum vomitu: ⁊ si ad grauitatez residet, reqrit expelli fluxu ventris, Et qñqz accidit vt natet pars eius, ⁊ resideat ps eius pp suam diuersitatẽ in leuitate, ⁊ grauedine, ⁊ diuersitate motuũ ventositatũ eueniẽtiũ in ipso, ⁊ reqrit vomitũ, ⁊ sol'onẽ ventris simul. Et scias ꝙ ꝓhibitio fecis, ⁊ ventositatꝫ, est maximi nocumenti. Qñqz enim ascẽdit pp illud fex ex reuolutione ad reuolutionẽ ad supiora, donec reddit ad stomachũ, ⁊ impedit nocum̃to maximo: ⁊ mouent [h]⌈ex eo ea, que sunt⌋ sicut yleos, ⁊ accidũt ɔturbatio, ⁊ casus appetitus, ⁊ vẽtositas ẽt qñqz ascendit ad stõm, ⁊ eleuat vapor ipsi⁹ ad cerebꝝ, ⁊ nocet vehemẽter, ⁊ corrumpit illud qd̃ in stõ est. Et scias ꝙ omne qd̃ stipticitatẽ nõ hꝫ, ex succis ꝑꝑe, ⁊ ex alijs, côiter est malũ stomacho. Et oia olea mollificant stomachũ, ⁊ qd̃ ex eis est magis ɔueniens ⁊ magis sanũ, est oleũ de oliuis, ⁊ oleũ de nucib⁹, ⁊ oleũ de fisticis. Et ex medicis, ⁊ cibis stõ mag] nociuis ẜm pl'm, sũt grana pini ⁊ selk ⁊ [i]⌈albedarogi, ⁊ napi⌋ non dissoluti in decoctiõe, ⁊ acetosa ⁊ atriplices ⁊ [k]⌈bliti⌋ nisi cum aceto, ⁊ almuri, ⁊ oleo. Et ex istis sunt fenugrecũ, ⁊ sisamum: qm̃ ambo debilitãt stomachũ: ⁊ lac est nociuũ stõ: ⁊ sil'r medulle, ⁊ cerebella: ⁊ ex [l]⌈potib⁹ qui est grossus nou⁹.⌋ Et ex medicin] g̃na iunipi ⁊ g̃na [m]⌈alfagd.⌋ Et scias ꝙ oẽs medicine solutiue, ⁊ oia que abhominationẽ faciunt, sunt mala stõ. Et coitus est ex reb⁹ magis nociuis stomacho: ⁊ dimissio eius est ex reb⁹ magis ɔferentibus ei, ⁊ vomitus laboriosus q̃ʒuis sit iuuatiu⁹ ex pte purgatiõis, nocet tñ pl'imũ cum debilitatione.

f A. altochme

g A. nutritur

h A. vel excitat

i A. albadrugi, ⁊ alsegiem

k A. bochele ymanibe

l A. Alia litera vinis qd̃ e st grossum nouum.

m A. alharar

¶ Tractatus. ij. huius fen.

¶ De regimine doloris stomaci ⁊ debilitate eius et dispositione appetitus eius. Cap. I.

Dolor stõi accidit aut pp malitiam ɔpl'onis absqz materia, ⁊ ꝑꝑe [n]⌈acuta⌋ mordicatiua: aut pp malitiã ɔpl'onis cũ mã, ⁊ ꝑꝑie acuta mordicatiua: aut pp sol'onez ɔtinuitatꝫ ex cã ventosa extensiua, aut mordicatiua adustiua: aut aggregatiua ambaꝝ rerũ simul, sicut est in apatibus calidis. Et qñqz fit ex vlcerib⁹ corrosiuis, Et ex hoibus qdem sunt aliq, qb⁹ accit dolor stõi, qum comedũt, ⁊ sedat post digestionẽ: ⁊ eoꝝ pl'imi sunt melancholici, ⁊ patiẽtes melancoliã mirachiã. Et sũt ex hoib⁹ qb⁹ accit dolor i fine spatij cõprehẽsionis cibi in stõ, ⁊ apud horam decimã, ⁊ q̃ seqtur eã: De qb⁹ sunt qdã, quoꝝ dolor non sedat donec euomãt quoddã qd̃ est sicut acetum, ex quo ebulit terra, deide sedat dolor eoꝝ: Et ex eis sũt quoꝝ dolor sedat cũ descẽsiõe cibi, nõ cũ vomitu. Et de duab⁹ sectis sunt q remanent ẜm [o]⌈tollerãtiam⌋ suam longo tẽpore. Et cã qdem ꝑmi est effusio melancholie ex splene ad stõuz. Et cã scõi est effusio cholere ad ipm ex epate [p]⌈semper⌋ que ambe nõ ledunt in ꝑn° rei, quoniã ambe cadũt in ꝓfunduz. Qñqz cibus permiscet eas, cõmouent cũ cibo, ⁊ ascendunt ad os stõi. Et est ex hoib⁹ stomacho cui⁹ ꝓuenit dolor, aut adustio vehemens, ⁊ qum comedit, sedat: ⁊ ei⁹ qdem causa ẽ effusio materieꝝ mordicatiuaꝝ ad stõum qñ vacu⁹ est a cibo, aut acetosaꝝ melancholicaꝝ. ⁊ sunt raro, aut acutarum cholicarum que sunt sepe, Et ex hoibus est, cui accit pp multitudinẽ comestionis, ⁊ iterationis eius, non ẜm v̾itatem famis, ⁊ pp repletionẽ corpis eius ex sacietate nauseatiua, adustio in stomacho ipsius intollerabilis. Et quandoqz fit dolor stõi ex ventositate. s. aut dolor fortis, aut dolor pungitiu⁹. Et ex hominibus est cui⁹ vehemẽtia sensus stomachi, ⁊ accidẽtia eius qd̃ diximus de humorib⁹ chol'ericis, q effunduntur ad ipsum, sunt causa doloris maximi accidentis stomacho eius, intollerabilis: ⁊ quandoqz facit accidere sincopim. Et quandoqz prouenit ex potu aque frigide dolor in stõ estuosus, clamosus: Et quãdoqz moritur subito propter aduentum doloris ad cor, ⁊ quandoqz descẽdit dolor, ⁊ facit prouenire colicam. Et timet quidem in illo in quo ꝓlongatur dolor stomachi, ꝙ attrahat apꝫ stomachi, ⁊ portendit in pregnantibus prefocationem matricis, quãuis dolor stomachi multiplicet in pregnantibus. Et in libro qdem mortis festine

n A. calida

o A. Alia litera dispositionem

p ——— A.

dr, ꝙ quando apparet cum dolore stõi sup pedem dextrũ qðdã simile vesice, [a] † ⌈ ⌋ tũc patiẽs euȝ moritur in .xxvij. diebus ⁊ ex signis illius est ꝙ ipse appetit res dulces: Et si hȝ dolorem vẽtris, ⁊ apparet in supercilio eius vestigium, ⁊ bothor niger, similis fabe, deinde fit vlc⁹, [b] ⌈ ⌋ tũc ipse morit: ⁊ huic qdẽ accidũt subet, ⁊ multitudo somni [c] ⌈ pp frigus ⌋ sue egritudinis.

¶ De signis. Cap. II.

Signa ꝯplexionũ puraꝝ sũt signa predicta: ⁊ signa cõplexionũ, que sunt cũ materijs, sunt sig̃ p̄dcã ẽt. Et mordicatio qdeȝ cũ iflammatione, [d] ⌈ est sig̃tio materie calide, pp q̃litatem acutam aut salsam. ⌋ Si aũt mordicatio est nõ stabilis, imo renouat̃. sig̃t effusionem materiei cholice ex epate. Et q̃nq; fac̃ incurrere mordicatio stõi febrem ephimerã. Et mordicatio stabilis q̃nq; fac̃ incurrere fe. tertianam inseparabilẽ, ⁊ dolorẽ in latere dextro: ⁊ sig̃t cõitatem pãniculi velantis epar. Et q̃n sedat̃ febris, ⁊ remanet mordicatio, tũc illud est pp effusionẽ materiei ex supfluitatibus epatꝭ, aut malitiã cõplexionis calĩð, aut humorẽ [e] ⌈ viscosum ⌋ in stõ: Et absq; iflammatione significat mãm acetosaȝ. Et signũ eius, qð est: ex summa illius. in quo est doloris euentus post horas sup cibum, cã melancholie, est vt accidat vomitus aceti acetosi, ⁊ sedat̃ eo dolor: ⁊ vt splẽ sit lesus, ⁊ digõ mala. Et signum eius q est ex illo cã cholere, est vt non accidat vomitus aceti, immo si fuerit erit cholericus, ⁊ vt non sit digestio diminuta, ⁊ sint signa cholere manifesta, ⁊ epar calidum iflãmatũ. ⁊ sig̃ eius q est ex ventositate, sunt eructuatio, ⁊ [f] ⌈ rugit⁹, ⌋ ⁊ extensio in hypocõdrijs.

¶ De cura. Cap. III.

Cura qdẽ eius, qui est ex malitia cõplexionis cal'e, est in potu sumere lac acetosuȝ vaccinũ, ⁊ lac d̃ quo extractum est butyꝝ acetosum, ⁊ aquã frãm: ⁊ in cibo sumere pullos, ⁊ alcubugi, ⁊ duragi [g] ⌈ cucumeres ⌋ cucurbitã, ⁊ portulacaȝ, ⁊ pisces puos elixatos cũ aceto. Et ex sirupis sirupũ acetosũ, ⁊ rob acreste: ⁊ ex medicis, trociscos de spodio: ⁊ admistrare empl'a infrĩdantia. Et si videris extenuatiõem, ⁊ arefactiõeȝ, administrabis tinas: ⁊ potabis ip̄m vino subtili, misto, ⁊ facies ei sorbitiões [h] ⌈ calefaciẽtes ⌋ subtiles, temp̄atas. Et qum dolor fuerit ex humore cholerico, cal'o euacuabis: Et administrab' sirupũ acetosum cũ aceto in quo fuit infusuȝ absinthiũ spatio lõgo. Et dolores qdẽ stõi frõs, ⁊ vẽtosos, si sunt leues, sedat vaporatio cũ milijs, ⁊ vẽtose cũ igne, ⁊ ꝓprie q̃n ponit̃ ex eis ventosa magna sup locũ mirach vẽtris mediũ, ita vt ꝯprehendat vmbilicuȝ ab oi latere, ⁊ dimittit̃ sic hora vna absq; icisione: Ipsa.n. dolorẽ illico sedat mirabil'r: ⁊ sumere in potu vinũ puꝝ, ⁊ inungi ex oleis calefacientibus, ⁊ h̃ ẽt sedat dolores prauos. Et aristologia longa est maximi iuuamẽti in sedando dolores vehemẽtes [i] † ⌈ ⌋ ventosos: Et sil'r castoreũ q̃n bibit̃ cũ aceto ꝯmisto, aut vaporat̃ ex eo vẽter exterius cũ oleo antiquo. Et vẽtositatẽ qdeȝ resoluũt potus vini puri, ⁊ [k] ⌈ allea, ⁊ exercitiũ ƀm ⌋ vacuitatẽ Et administratio eoꝝ que dicemus in capl'o inflationis, si vehemẽs fuerit necessitas adhibere fortiores medicinaꝝ. Et si dolor est ex vẽtositate prefocata in stõ, aut eis que sequunt̃ eum, ꝯferũt ei gr̃a lauri, ⁊ cyminum assatum. Et si est dolor ex melia iflatiua, tũc oȝ vt vaporatio fiat cũ aliq̃ȝtulo alumine, ⁊ dragãto ꝯtritis cũ aceto acetoso: ⁊ vt vaporet̃ ẽt cum ramis aneti ꝯtritis. Et si fuerit dolor ex ap̄ate, tunc cura eius erit cura quam dicemus in capit'lo ap̄atum stõi. Quod si dolor [l] ⌈ nõ cessauerit, ⌋ mollificabis cũ adipibus ⁊ embrocis factis ex aneto, ⁊ silibus. Et cura doloris q excitat̃ post spatium longum, facientis necessariũ, vt euomatur mã acetosa, est ꝯfortatio stõi cuȝ calefactione, ⁊ empl'is calidis cũ vino: ⁊ vino puro, ⁊ ꝯfectiõibus magnis, ⁊ cibari ex eis que in patellis p̄parant̃: ⁊ quoꝝ ꝓprietas est vt [m] ⌈ suffumigationeȝ ⌋ faciãt in stõ cal'o, sic̃ oua assata, ⁊ mel. Et cura ei⁹ cui accidit dolor vsq; quo comedat, est eũatio cholere, aut ei⁹ extinctio, si est ex cholera: aut eũatio melie, si est ex melia. Aut declinare vtrũq; humorem ad p̄teȝ que non sint stõci, [n] ⌈ ꝓpter illud ⌋ qð diximus in capl'o cãnonis: ⁊ vt ꝯfortet̃ os stõi: Et opȝ post illud, vt diuidãt cibũ, et vt cibent̃ ambo cibo pauco in q̃ȝtitate, multo i nutriendo, ⁊ non bibãt [o] ⌈ aquã ⌋ sup ip̄m nisi [p] ⌈ sorbẽdo: ⁊ expectẽt vsq; ad horã famis ⌋ ⁊ quũ complet̃, bibãt tunc. Dolor aũt q accidit post cibũ, ⁊ nõ sedatur nisi vomitu, est dolor malus: ⁊ recti⁹ qdem ẽ, vt in potu sumãt omni die aliqd mellis ante cibũ: Et vt ꝯsideres cãm illius ex capl'o vomitus, ⁊ euacua illud qð opȝ eũari ex infusione aloes ⁊ silibus: deinde admistra tro. stelle, ⁊ ex eis que ꝯferũt ad h̃ ẽ, vt sumãt olibãi ⁊ masticis, ⁊ nigelle, ⁊ ameos, ⁊ corticuȝ fisticoꝝ viridiũ, ⁊ xiloaloes crudi, partes eq̃les terant̃, ⁊ cribellent̃, ⁊ ꝯficiant̃ cũ melle emblicoꝝ: ⁊ sumat̃ ex eo ante cibuȝ q̃ȝtitas duaꝝ. ʒ. vsq; ad duos aur̃. Et ꝯferunt ei admistratio coriãdri: ⁊ sirupus g̃natoꝝ cum mẽta, ⁊ reliqua que dicunt̃ in capl'o vomit⁹. Et ex eis que ꝯferunt doloribus stõi cum proprietate ƀm ꝙ testificat̃. G. sunt, cutes itrinsece stõꝝ gallinaꝝ. Et pl'm qdẽ mordicatõeȝ stõi sedãt res frigide, sicut lac acetosum, ⁊ similia.

¶ De debilitate stomaci. Cap. IIII.

Debilitas stomaci est nomẽ dispositiõis stõi, quãdo nõ bene digerit, ⁊ ꝯturbat eum cib⁹ vehemẽter absq; cã que fit in cibo, ex cãis predictis in capl'o [q] ⌈ p̄ncipioꝝ ⌋ digõnis. Et multotiẽs qdem associant̃ ei defectus in appetitu, ⁊ paruitas: Ueꝝ illud non est semp, imo q̃nq; est appetitus plurimus, ⁊ digestio pauca: ⁊ nõ sig̃t illð fortitudinẽ stõi, ⁊ q̃n cã ei⁹ in fortitudie auget̃, sunt illic rugitus, ⁊ eructuatio alterata ⁊ nausea, ⁊ ꝓprie sup cibũ: ita ꝙ quotiẽs sumit cibũ, [r] ⌈ nõ põt moueri, donec ⌋ ipsum euomat: ⁊ sũt mordicatio, ⁊ dolor iter ambas spatulas. Qð si cã in fortitudine valde addat̃, nõ erit eructuatio: aut nõ facil'erit exitus stercoris: aut nõ erit ei mora, ⁊ lubrificabit̃ velociter: ⁊ erit patiens deiecti pulsus, velox ad sincopim, ⁊ querit cibum. Qũq; approximat̃ ei, teretur ex eo, aut sumit rẽ modicã: aut accidit ei febris pro q̃libet cã: ⁊ apparẽt in eo accidẽtia melie mirachie. Et scias ꝙ debilitas stõi, fortasse est cã omniũ egritudinum corporis. Et hec qdem debilitas q̃nq; est in supiorib⁹ stõi: ⁊ q̃nq; est in iferiorib⁹ eius: ⁊ q̃nq; est in vtrisq; ipsius. Qũq; est in supiorib⁹ stõi, est nocumentum eius qð comedit̃ in p̄n° cum comedit̃, q̃ȝdiu est in partib⁹ supioribus stõi: ⁊ si est in iferioribus stõi, est nocumẽtũ quȝ regescit cibus: ⁊ apparet eius vestigiũ in egõne. Et cause qdẽ debilitatis stõi, sũt egritudines veniẽtes in eo p̄dicte: ⁊ nausea stõi, sũt egritudines veniẽtes in eo p̄dicte: ⁊ nauseatiua sacietas ꝯtinua: ⁊ q̃nq; fac̃ ea plurimus vsus vomitus. Et experimẽtatores qdem in cura ꝯtenti sunt ericcatione ⁊ desiccatione ƀm ꝙ innuimus ad illud in capl'o succurrẽdi cõplexiõi frigide ⁊ hũide

[a] † A. aspere
[b] † A. ⁊ p̄manet vsq; ad dieȝ aut plus
[c] A. in principio
[d] A. significat mãm acutã qualitatis cal'e amare aut salse
[e] A. adherenteȝ
[f] A. singultus
[g] A. cũ almas ⁊ Alia litera ⁊ almes cum cucurbita ⁊ portulaca
[h] A. impinguantes
[i] † A. ⁊
[k] A. festiatio ad somnũ ⁊ exercitium super
[l] A. ex sui vehementia nõ p̄lõget̃ ipe q̄n interficiat tunc
[m] A. effumationem
[n] A. cum eo
[o] —— A.
[p] A. deglutiẽdo parũper ⁊ p̄termittant ipsum vsq; ad horam doloris Alia litera parũper ⁊ expectent vsq; ad horam doloris
[q] A. corruptõis
[r] A. Alia litera existimat nõ posse moueri quum

que accidit stō. Sed veritas est, ꝙ debilitas stōi sequitur oēm malitiā ꝯplonis, q̄re opꝫ vt cognoscatur ꝯplo deinde opponatur cum cura. Et qn̄qꝫ est debilitas pp siccitatē stomachi, si ergo curet̄ cura predicta, qua ꝯtenti sunt expimentatores, erit cā mortis: ꝛ qn̄z ē sanitas ei⁹ in potādo ipm [a]⌈aq̄⌋ fr̄a, aut potatōe lact̄ acetosi vacini ifr̄idati sup niuē, ꝛ administratione fructuū frigidoꝝ. Et qn̄qꝫ vehemētia ꝺbilitatis stōi curat̄ cum calefacientib⁹: ꝛ dominat̄ ei sitis [b]⌈ſꝫ obuiat̄ ei cū eis q̄ sunt fic⌋ aq̄ fr̄a, ꝛ sanat̄ illico. Et qn̄qꝫ expellit̄ [c]⌈statim pp repletōem aque illud, qꝺ est illic ex humore nociuo,⌋ ꝛ egredit̄ cuꝫ solutione vētris, ꝛ euadit eger cū eo. Et solutio ventris est ex eis que debilitāt euꝫ, ꝛ fit cū ea soda. Et scias ꝙ fortitudo stōi fixa, est cū fortitudine omniū v̄tutū .iiij. q̄cūqꝫ ergo eaꝝ ꝺabilitet̄ debilitat stōm. Ueꝝ hoīes iā ꝯsueuerunt, vt dicāt illud ſm digestiuā. Et vnaqueqꝫ ipsaꝝ v̄tutū ꝺbilitat̄ pp oēm malitiā ꝯplonis. Ueꝝ attractiua debilitat̄ frigore, ꝛ humiditate ſm plm: q̄propter oꝫ vt ꝯseruet̄ cū medicinis calidis ꝛ siccis, nisi sit debilitas ei⁹ pp cāꝫ aliam. Et retētiua oꝫ vt ꝯseruet̄ ſm plm cum siccitate cū declinatione ad frigiditatem. Et expulsiua cum humiditata ꝛ frigiditate. [d]†⌈ ⌋ Et digestiua [e]⌈p siccitatē cū caliditate.⌋ Et scias ꝙ deterior ꝺbilitas stōi est illa, que ꝯtingit in rarefaciōne textur̄ villoꝝ eius: ꝛ sig̃t illud hoc, qꝺ nō inuenitur illic signum malitie ꝯplonis, neqꝫ apa, neqꝫ ꝯfert [f]⌈renolutio ciboꝝ illic. scias ergo,⌋ ꝙ stōus iam atterit̄. Et nocumentū qdeꝫ ingredit̄ sup v̄tuteꝫ retentiuā, vt non iuoluat̄ stōus sup cibū oīno, aut mala iuolutione ipm ꝯprehēdat. s. tremula, aut cū tremore cordis, aut spasmosa: Ex ea igit̄ est illꝺ, qꝺ sentit eger manifesto sensu, sic̄ spasm⁹, ꝛ tremor cordis: tremorē v̄o qn̄z nō māifeste pcipit, veꝝ sig̃t illꝺ cū eo. qꝺ sentit̄ de labore stōi, ꝛ ꝺsiderio ei⁹ deponēdi cibū a se, p̄ter ꝙ sint vocātes ad illud rugitus, ꝛ extēsio, ꝛ iflatio. Quod si supfluat [g]⌈horripilatio⌋ fit tremor magn⁹: ꝛ sentit̄ ex eo, sic̄ sentit̄ ex tremore reliquorū mēbroꝝ, ꝛ ingredit̄ sup attractiuā, vt non attrahat oīno, ꝛ qdā noīant h̄ mollificatiōeꝫ stōi: aut attrahit cuꝫ [h]⌈pena⌋ sic̄ fit in initio egritudinis, que noīatur mollificatio stōi. Aut ē ei⁹ attractio varia, q̄si sit spasmosa aut tremula. Et debilitas qdē v̄tutis alteratiue pduc̄ ad hydropisim carneā. Et scias ꝙ qn̄ stōus talr̄ debilitat̄, ꝙ cibuꝫ mutare non pōt oīno absqꝫ cā, excepta debilitate stōi [i]†⌈ ⌋ est cā quā [k]⌈distingūt⌋ expimētatores intendētes succurrere ei ita vt nō pcipiāt. [l]†⌈ ⌋ ꝛ silr̄ iuuāt cū regimine electo apud eos ſm plm. Et oꝫ vt empla, ꝛ vnguēta p̄dcā, qn̄ [m]⌈volūt ex eis ꝯfortatiōeꝫ stōi⌋ calefiāt vehemēter: tepida nāqꝫ ſm eos mollificāt os stōi. Et G. qdem vsus fuit in h̄ caplo cerato ſm hunc modū. ℞. cere. aure. viij. olei de neriden. ℥.j. ꝛ misceat̄ cū vtrisqꝫ, si stōus fuerit vehementis debilitatis ita vt non retineat cibuꝫ ꝛ aloes, ꝛ masticis amboꝝ an̄. aure. j. ꝛ .ſ. aut aure. j. ꝛ succi acreste aure. j. ꝛ ponatur sup stōm. Et G. ēt affirmauit ꝙ egritudines stōi, cum qbus non est caliditas vehemēs, aut siccitas vehemens, sanant̄ cū diacydonitē ſm hūc modū. ℞. succi cydonioꝝ. lb. ij. ꝛ aceti fortꝭ lb. j. ꝛ mellis q̄ꝫtum suffic̄ decoquat̄ donec fiat in essentia mell̄ ꝛ pulverizet̄ sup illud, ꝫꝫ. ℥. j. ꝛ tertia aut. ij. ℥. ꝛ administrent̄. Medicamen aliud p̄rimū illi. ℞. cydonioꝝ [n]⌈acetosoꝝ⌋ lb. iij. ꝛ mell̄. lb. iij. pmisceant̄ ambo ꝛ p̄ijciant̄ sup ea pipis. iij. ℥. ꝛ semis apij montani. ℥. j. Et ex eis que ꝯferunt stō debili, ē administratio vociferationuꝫ, ꝛ oīum que mouent siphac. Et ex medicinis bonis stō debili, mollificato, est trifera, ꝛ medicamē psaꝝ, ꝛ ei⁹ modus est vt sumant̄ myrabolanoꝝ nigroꝝ assatoꝝ cuꝫ butyro vaccino .ʒ. x. ꝛ nasturtij assati. ʒ. v. ꝛ ameos, ꝛ origani psici amboꝝ an̄. ʒ. iij. scorie ferri. ʒ. x. dosis ei⁹ sit. ʒ. ij. cū vino forti. Descriptio empli boni ad debilitatē stōi cū duritie sua. ℞. cassie lignee medietatē. ℥. i. lilij. carmet. viij. floris sq̄nāti carmet. vj. iuniperi carmet. xviij. bdelij carmet. xxxij. [o]†⌈ ⌋ spice. [p]⌈celtice.⌋ ℥. vi. aut [q]⌈gūme rute siluestris. ℥. j.⌋ aloes. ℥. j. olei balsami. ℥. ij. cynami grossi. ℥. j. Et [r]⌈potare g̃na myrti est valde iuuatiuum⌋ eis, ꝛ in nēta ē iuuamētū manifestū, ꝛ supiora feniculi sunt ex eis que ꝯferūt in emplis stōi fr̄i, ꝛ calidi: ꝛ pix est ex emplis stōi fr̄i debilis. Et scias ꝙ debilitas qn̄qꝫ est cā tarditatis descēsionis cibi, cū expulsiua est debilis: q̄re oꝫ vt sit panis ꝯfectus istis plm h̄ns fermenti. Et quandoqꝫ est cā velocis descēsionis cibi pp suā [s]⌈infusionem⌋ lubricitatem [t]⌈pp⌋ debilitatem sue v̄tutis retētiue, q̄re oꝫ vt sit panis ꝯfectus istis ad azimum decliuis aliq̄ꝫtuluꝫ.

¶ De signis nauseatiue sacietatis, ꝛ destructionis digestiue. Cap. V.

Ex signis illius sunt apa faciei: ꝛ ꝯstrictio anhelit⁹: ꝛ g̃uitas capitꝭ: ꝛ dolor in stō: ꝛ singultus: ꝛ pigritia, ꝛ tarditas motuū ꝛ citrinitas coloris: ꝛ inflatio in vētre, ꝛ i itestinis, ꝛ hypocōdrijs: ꝛ eructuatio acetosa, aut acuta fūosa, fetida: ꝛ nausea, ꝛ vomit⁹: ꝛ [v]⌈lubrificatio superflua:⌋ aut retentio superflua.

¶ De cura. Cap. VI.

Oportet vt administret̄ vomit⁹, ꝛ leniat̄ nā cum solōne ventris: ꝛ ieiunet, ꝛ dimittat cibū q̄ꝫtuꝫ pōt: Et vt sit ꝯtentus minoratiōe, qn̄ nō pōt: Et exercitiuꝫ, ꝛ balneū, ꝛ vt sudet faciēda sunt, quū nō est repletio, cuius mot⁹ timeat̄ cū motu. qꝺ si timeat̄, administret̄ qes, ꝛ somn⁹ plixus, deinde g̃datim pueniāt ad cibum, ꝛ balneū, ꝛ expire de cibo cui⁹ digō bona sit, ꝛ [x]⌈expire⌋ sig̃ bonitatꝭ digōnis p̄dicta in caplo suo. Et qn̄qꝫ est nauseatiua sacietas pp multitudinem somni, ꝛ qetꝭ, Nā somn⁹ q̄ꝫuis ꝯferat inq̄ꝫtum digerit, tn̄ motus ꝯfert inq̄ꝫtuꝫ expellit supfluitates: Et somn⁹ qdem nocet vbi egent supfluitates expulsione: Et vigilie nocent vbi indiget mā digōne. Et qn̄qꝫ pducunt nauseatiua sacietas, ꝛ comestio nō ſm v̄itatē famis ad h̄, vt accidāt stō adustio, ꝛ acuitas intollerabiles. Et isti iuuant̄ in curatione nauseatiue sacietatis cum aliq̄ quātitate ꝯfectionis sotire. Et isti qn̄qꝫ [y]⌈incipiunt vomitu expellere illud⌋ quod comederunt.

¶ De destrucione appetit⁹, ꝛ debilitate ei⁹. C. VII.

Quandoqꝫ est cā ei⁹ caliditas pura, aut cū mā: ꝛ appetit humidū, ꝛ frigidū, qꝺ est pot⁹, absqꝫ calido ꝛ sicco, qꝺ est cibus, [z]⌈Et qꝺ est ꝯsuetum, vehementius ꝛ magis destruit appetitū.⌋ Et frigus qdē vehementius ptinet appetitiui, ꝛ pp h̄ inueniunt̄ septētrion ex vētis, ꝛ hyems ex tpibus vehemētiores ad excitāduꝫ appetitū: ꝛ q iter pagit in niue vehementioris appetitus ē valde. Et cā in h̄ est, ꝙ caliditas est mollificatiua, faciēs currere mās, ꝛ replēs locū eis: ꝛ fr̄itas ē ꝯ̄rio: q̄ꝫuis qn̄qꝫ sit cā mag̃ nocēs appetitui malitia ꝯplonis fr̄e singl̄aris, qn̄ mortificat duas v̄tutes. s. sēsibilē, ꝛ attractiuā, qr̄ ꝺbilitat̄ appetit⁹: ꝛ h̄ ē

[a] A. potatione
[b] A. et sitis ꝛ infirm⁹ ꝯtrariatur medicis quare repletur
[c] A. humor nociuus cā repletionis ex aqua si fuerit illic hūor
[d] †A. aliqua
[e] A. cum caliditate ꝛ humiditate aliqua.
[f] A. bonificatio ciboꝝ quare illic scias
[g] A. tremor
[h] A. pigritia
[i] †A. pducitur res ad lubricitatem intestinoꝝ, ſꝫ ſm plurimū i ꝺbilitate stomachi
[k] A. intendunt
[l] †A. illam
[m] A. Alia litera quꝫ vis ea applicare ori stomaci
[n] A. assatorum
[o] †A. cere. ℥. xvi termētine. ℥. iiij rase ablute lb. j. ſ. amomi. xviij. darchami amoniaci carmet. xxxij.
[p] —— A.
[q] A. arsun vel assum. Alia litera meracbichuꝫ idest euforbij. ℥. viij.
[r] A. Et sirupus granoꝝ myrthi est valde iuuatiuus
[s] A. humectatio nem
[t] A. ꝛ
[v] A. fluxus ventris superfluus
[x] A. considera
[y] A. perducunt ad vomitū eius
[z] A. Et illa q̄ est cū materia vehemētior ē in hoc ꝛ magis destructiua appetitus.

raro. [a]⌈Uez⌋ qñq3 est cã eius oīs cõplexio supflu/ens [b]⌈ꝙ si ꝯfirmet malitia cõpl'onis debilitabit⌋ oēs ṽtutes. Et deijcit appetitus in febribꝰ, pp malitiam ꝯpl'onis, ⁊ dñium sitis, ⁊ repletionē humoꝝ maloꝝ [c]⌈excitabiliū. Et qñq3⌋ vehemētiꝰ cadit appetitus in febribꝰ pestilentialibꝰ. Et qñ supfluit solutio vētris vehemēs fit [d]†⌈ ⌋appetitus [e]⌈cū supfluitate.⌋ Et appetitus qdē cadit in apatibꝰ stõi ⁊ epatis [f]⌈cū vehemētia.⌋ Et qum appetitus conualescentium non est bonꝰ, ⁊ cadit, sigt recidiuationem, nisi fit pp paucitatē san. ⁊ debilitatē corporis, ꝯsidera ergo illud. Et qñq3 est eiꝰ cã phlegma pl'm, viscosu3, comprehēsu3 [g]⌈in ore stomaci⌋ quare natura refugit a cibo, nisi in quo sunt calitas ⁊ acuitas: deinde accidūt ex acceptiōe illius etiam inflatio, ⁊ extensio, ⁊ nausea, ⁊ non qescit nisi cū eructuatione. Et qñq3 fit pp assiduationem catarri descēdētis ex capite ad stomachū. Et qñq3 fit pp repletionem corporis, ⁊ paucitatē resol'onis, ⁊ [h]⌈administratiōis⌋ nature in rectificando humorē malum, sicut fit in febribꝰ, in qbus tolleratr dimissio cibi tpe extenso: qm̄ natura non suggit ex venis, neq3 vene ex stomacho, ppterea quia nã laborat ad expellendū, ⁊ refugit ab attractione, ⁊ sic abstineret vrsus, ⁊ eritius, ⁊ plurima aīalia a cibo in hyeme tpe extēso, qm̄ occupatr nã in rectificando illō, qō est in corporibus eoꝝ ex humoribꝰ crudis, ⁊ digerēdo ip3, ⁊ administrādo ipsum loco eius qō resoluitr. Et ad vltimū necessitas cibi, est vt suppleat locū eiꝰ ꝙ resoluitr. Qum ergo nō est resol'o, aut [i]⌈est resolutio parua⌋ non est necessariꝰ cibus extrinsecꝰ. Et qñq3 est cã in ea, ꝙ venis, ⁊ in carne, ⁊ lacertis ⁊ reliquis mēbris qñq3 accidit tm̄ debilitatis, vt non sugant: ⁊ non ꝑuenit suctio ꝓm semitam [k]⌈expulsiōis⌋ ad os stõi, quare non [l]⌈sufficienter accipiat⌋ stomachꝰ cibu3, sicut qum accidit ei [m]⌈abstinētia a restauratione⌋ eiꝰ ꝙ resoluitr: [n]†⌈ ⌋qre non [o]⌈peruenit⌋ suctio venaꝝ ad os stõi. Et qñq3 fit pp abscisionē melãcolie effuse ꝓm assiduationē ex splene ad os stomachi, quare nō mouet spūm ad appetendum: ⁊ non expellit aliqd ab ipso mūdificando: Qñq3 remanet supra supficiē stõi res extranea, tūc si est pauca, est sic abstinēs a mã, ⁊ mouēs ad expellendū, nō sic appetens ipa3 mouēs ad attrahendū. Et qñq3 est cã eius destructio ṽtutis sensibilis ī ore stomachi, quare non sentit suctionē venaꝝ ex ipso, q̃zuis sugant. Et qñq3 est illud cã ꝓprietatis stõi ⁊ qñq3 est cū cõitate cerebri, ⁊ qñq3 cum cõitate nerui sexti solum, ⁊ qñq3 fit cã eiꝰ debilitas epatis, quare d̃bilitatr virtus appetitiua, imo qñq3 fit cã eiꝰ mors ṽtutis appetitiue, ⁊ attractiue totiꝰ corporis, sic fit post egõm san. plurimi: ⁊ hoc ē malū, ⁊ difficilis cure: ⁊ ꝑducit illō ad hoc vt [p]⌈cognoscat cibos⌋ ⁊ appetat ex eis aliqd, ⁊ [q]⌈ponantr⌋ ante ipm, refugiat ab eis: Et deterius hoc est, vt nihil appetat, ⁊ non debilitatr ṽtus appetitiua post eũationem tm̄, imo apud oēm malitiã cõpl'onis supflue. Et qñq3 cã eiꝰ est ṽmes, qñ nocent intestinis, ⁊ cõicat ei stomachꝰ ⁊ non ledūt stõm nisi ascendēdo ad ipm. Et qñ3 est cã eius melancholia multa ledēs stõm, mouēs eu3 ad vomēdū, ⁊ ad expellēdū, nō ad comedēdū, ⁊ attrahēdū. Et qñq3 accit destructio appetitꝰ pp ꝑgnationē, ⁊ retentionē mēstruoꝝ ī ꝑnº ꝑgnatōis: Ueꝝ illō qō pl'm accit eis, ē corruptio digōnis, ⁊ qñq3 ē cã eius supfluitas caloris aeris, aut fritatis eiꝰ, ita vt resoluat ṽtutē sua calitate, aut stupefaciat eã sua fritate: aut ꝓhibeat resol'onem: ⁊ [r]⌈vehemētez faciat caliditatem⌋ stõi sil'r. Et sil'r qui consuetus ē bibere vinum, ⁊ dimittit illud. Et qñq3 alteratr dispō appetitus, ⁊ debilitatur pp malitiam dispōnis somni. Et qñq3 fit casus appetitus pp paruitate3 san. quã sequitr debilitas ṽtutum, sicut accidit ꝯualescētibus cū [s]⌈ꝯualescentia.⌋ Hic nãq3 appetitus redit cū viuificatiōe, ⁊ reditōe san. paulatim. Et [t]⌈exercitium⌋ ēt abscindit appetitu3 cibi, Et potꝰ aque plurime. Et qñq3 est cã eius tristitia: ⁊ timor, ⁊ ira, ⁊ que sunt silia his. Et quãdoq3 est appetitus ꝓstratus, ⁊ qñ incipit homo comedere, excitatur: ⁊ cã in hoc est, aut qr cibus excitat ṽtutē attractiuã, aut qr qualitas inuenta in ipso actu, alterat complexionē destruētem appetitū: sicut si fit cõplexio illa calida, ⁊ ingrediatr cibꝰ q fit frigidus actu cū cõparatione ad illam cõplexionē, ⁊ sedatur. Et sil'r qñq3 bibitur in ieiunio aqua fr̃a, ⁊ excitat appetitū. Et febricitãti qdem redit appetitus eius cu3 receptione panis infusi in aq̃ fr̃a. Et qñ accidit ebrietas ex vino ebibito sup humorē [v]⌈cõmotiuū⌋ excitat appetitū ad [x]⌈sorbēdum.⌋ Et similiter si est ille destructor appetitus frigiditas ⁊ ingreditur cibꝰ calidus actu, aut [y]⌈aggregatr⌋ ex eo actu. Et casus qdem appetitus in egritudinibꝰ cronicis est sigtio valde mala. Et scias ꝙ cause destructionis appetitus sunt ipse eedem cause debilitatis appetitus, qum sunt minores ⁊ debiliores.

De signis. Cap. VIII.

Signa eius que est pp complexiones, sunt ea que scinisti. Et signa eius que fit pp ꝑuitatē resol'onis, sunt spissitudo cutis: ⁊ regimē delitiosū de his quoꝝ preterijt rememoratio: ⁊ multitudo egestionis: ⁊ [z]⌈conualescentia appetitus⌋ pauca post exercitiū ⁊ eũationē. Et signa eiꝰ que fit ex debilitate oris stomachi, sunt ea que diximus in capl'o debilitatis: ⁊ ex eis sunt eũatiōes plurime. Et signu3 eius cuius cã est aer, est illud quod sciť de dispōne egri in eis que sunt ꝑterita. s. an obuiauit aeri vehemētis frigoris, aut vehemētis caloris. Et sig̃ eius q̃ est ex vlceribus, sunt dolor dictus in capl'o vlcerum: ⁊ ꝙ egreditr aliqd ex eis in egõe: ⁊ mollificatio nature ⁊ paruitas more cibi in stõ: ⁊ mordicatio eiꝰ qō hēt qualitatē acetosam, aut acutam, aut amarã. Et signū eius que accidit ꝑgnantibus, est pregnatio. Et signa humoris putridi, sunt nausea, ⁊ subuersio aīe, ⁊ fetor oris in qbusda3 horis, ⁊ egõ mala. Et signū eius que fit ex abscisiōe melie effuse ex splene ad stõcu3, est ꝙ qñ iste homo sumit acetosa, [7]⌈⁊ cõmouēt stomachū eiꝰ, ⁊ expellit⌋ redit ad appetitū: ac si ipa faciant opationē cãe abscise: si nō esset abscisa. Et facit credere hãc significationē magnitudo splenis pp retentionē eius, qō oz vt effundatr. Et signa eiꝰ, que fit ex melia plurima effusa ledente stõum, est vomitus melie ⁊ sapor acetosus, ⁊ [ꝯ]⌈inqetudo⌋ ⁊ alteratio coloris [ꝝ]⌈hominis⌋ ad nigredinē. Et signa eius que fit cã vermium, sunt signa [a]⌈exitus⌋ vermiū, ⁊ ꝯualescentia hmōi appetitꝰ, qñ administratr aloes in sirupo maloꝝ, loco empl'i: nam descēdūt vermes a supioribꝰ ventris. Et signum eius q̃ fit pp paruitatem san. est vt accidat cõualescētibus: aut q eũatur euacuatiōe plurima, Et signū eius que fit pp somnū: est ex malitia dispōnis somni, cū ꝑuatione reliquoꝝ signoꝝ. Et signa eiꝰ in qua est cã mortificatio appetitꝰ: sūt signa malitie complexiōis ꝯfirmate: aut eũationes preterite debilitãtes totū corpꝰ: ⁊ vt eger talis fiat, ꝙ qñ appetit aliqd, ⁊ afferatr ante ipm, refugiat ab ipso, ⁊

a A. immo
b A. qm̄ cõfirmatio malitie ꝯpl'onis debilitat
c A. furiosorum sed
d † A. Alia litera casus
e —— A.
f A. aliquando
g A. Alia litera in stomacho
h A. occupatōe3
i A. Alia litera est id quod resoluitr humor, seu res apta supplere locū eius qō resoluitur Alia litera ē resolutū id qō supplet locū eiꝰ qō resoluitur
k A. successionis
l A. requirit
m A. Alia litera sufficientia restaurationis
n † A. qum ergo nō est illic resolutio nō est illic necessitas ad restauratione3 eiꝰ qō resoluitur
o A. excitatur
p A. offerantur cibi
q A. ⁊ qum ponuntur
r A. ⁊ vehementia caliditatis
s A. cu3 euacuatione
t A. Alia litera dimissio exercitij
v A. furiosum
x A. surbagiet
y A. pars seu aliquid Alia litera calidum
z A. cõmotio ad appetitum
7 A. q̃ titillauerit vel cõmouerint os stõi ⁊ expulerint tunc Alia litera ⁊ fit cõmotio stomachi eius ⁊ expulsio
ꝯ A. imaginatio mala
ꝝ A. lingue
a —— A.

ipso,⁊ abhorreat:⁊ maius ipso est,vt non appetat oino.Et signa eiꝰ q̃ fit pp destructionē sensus stōi,⁊ d̃bilitatē eiꝰ,sunt vt sint reliqua signa sana:⁊ vt res acute non mordicationez faciant,neq̧ nauseā,neq̧ faciant euenire singultum,sicut diapipereon,quando sumit̃ in ieiunio,⁊ bibitur post ipsum.

¶De cura. Cap.IX.

Ex curatione bona ei q non appetit cibuz,nō pp caliditatē dn̄antem,est vt ꝓhibeat̃ cibꝰ spatio lōgo:⁊ minoret̃ ei,donec viuificet̃ v̄tus eiꝰ:⁊ digerat̃ [a]⌈ꝯginatā⌋ oino ⁊ vt patiat̃ famē dōec [b]⌈rectificet̃⌋ stōus eiꝰ,⁊ appetat cibū:sic̄ accidit vigilantibꝰ,qm̄ quū ipsi ꝓhibent̃ a somno tpe lōgo,fiūt dormiētes,⁊ ꝓfundant̃ in somno.Et ex eis que ꝯferūt illis,quoꝝ appetitꝰ ꝓstratus est pp debilitatē,sic̄ ꝯualescētiū,aut pp mām hūidā viscosaz,est vt comedāt oliuas aq̄,⁊ aliqd ex piscibꝰ saliťj:⁊ vt sorbeāt acetū sq̄lliticuz paulatim:Et opz vt alienet̃ in cibarijs eoꝝ crocus oino.Ueꝝ salita ꝯsueta,sunt plus ꝓuocatiua appetitus.Et ex ꝓuocantibꝰ appetitū,sunt cappares ꝑparate,⁊ mēta,⁊ cepe,⁊ oliue,⁊ pip̄,⁊ gariofilus,⁊ galāga,⁊ acetū,⁊ [c]⌈acetosa⌋⁊ acetū eoꝝ,⁊ almuri ēt,⁊ allea,⁊ cepe ⁊ paꝝ [d]⌈oppoponaci,⁊ mel ⁊ pip̄ albū,⁊.ʒʒ.⁊ assa,⁊ belseueic⌋ēt ꝓuocat appetitū ⁊ mundificat cū hoc os stōi. [e]†⌈ ⌋

Et ex medicis [f]⌈disrūpentibꝰ⌋appetitum eiꝰ q hz malitiā ꝯplōnis cal'e,aut febrē est electuariū diacydoniten. [g]⌈Et ex medicinis disrumpētibꝰ appetitū est medicamen fcm̄ ex succo cydonioꝝ⌋fcm̄ cū pomis dcm̄ in antidotario.Et ex eis que iuuant appetitum,⁊ ꝓhibent subuersionē stōi eiꝰ,qui non recipit cibū,est rob mēte fm̄ hunc modū.Terant̃ granata acetosa cum corticibꝰ suis,⁊ sumantur de succo eoꝝ pars vna,⁊ succi mēte ps.5.⁊ mellis boni,aut zuccari pars.5.deinde [h]⌈ꝑparent̃⌋cū facilitate sup̄ ignem:⁊ sit dosis eiꝰ in ieiuno coclear.i.Fcm̄ aūt cā caliďtaťj quādoq̧ rectificat potus aque frē in q̄ztitate,qua non mortificet innatū calorez:⁊ ꝯfert ei vti robub acetosis.Et ex eis que expta sunt in ea,est sumere in potu aquā granatoꝝ cū oleo ro.⁊ ꝓprie qn̄ est illic mā [i]⌈aut dn̄iuz siťj:⁊ succi granorū frōꝝ cum robub infraťj ⁊ empl'a infrata.⌋Et si fuerit illic mā,euābis eā imprimis.Et de summa istoꝝ sunt ꝯualescentes exeuntes a febribꝰ:⁊ est cū eis remanentia acuitaťj,⁊ eoꝝ cura,est hec cura:Ueruz ipsi nō vtant̃ aqua frā plurima,vt non deijciāt v̄tutes stōrum eoꝝ.Et necessariū est vt in potu sumant hoc medicamen.℞.rob.ʒ.x.sumac.ʒ.ij.cardamomi.ʒ.j.fiant ex eis troc.⁊ sit dob.ʒ.ij.Ip̄m.n.fac̄ appetitū,⁊ incidit sitim. Et ex eis,que faciūt eos appetere,est sauic [k]⌈ablutū⌋cum aqua,⁊ aceto:⁊ cōfert eis vomere imissis digiťj,mouet enim v̄tutem.

Patientibꝰ aūt factā pp frigus ꝯfert decoctio speciēꝝ,que est vt pip̄,⁊ cinnamomū,⁊ silia.Et sil'r vinum vetꝰ,⁊ diapipeon ⁊ tyriaca ꝓprie,Et allea sūt iuuamēti maximi in hoc,⁊ diacalamētū plimuz cōfert eis,⁊ oia electuaria calida,⁊ sil'r citra ꝯdita,⁊ myrobalani ꝯditi,⁊ secacul ꝯditi,⁊.ʒʒ.ꝯditum.Et ꝯferunt eis vaporationes cū milio,qm̄ ip̄m est magis iuuatiuū q̄z sal.Facte v̄o cā flegmaťj plimi viscosi,ꝯfert vomitꝰ factꝰ cū raphano comesto,sup̄ quē bibit̃ sirupus acetosus de melle singul'r,fm̄ ꝙ exposuimus in capl'o cure vl'is.Et ex eis que ꝯferunt ipsi est sirupus acetosus cū seminibꝰ melonis [l]†⌈ ⌋in quo ponit̃ fm̄ oēm eminā mell'ꝭ que in ipso ponit̃,aloes.iij.ʒ.⁊ sumunt̃ in potu oi die ex eo tria coclearia.Et ēt oliue de aq̄ cū aniso,⁊ cappares in aceto cuz melle,Et qn̄q̧ ꝯferunt ei vti aqs thermaꝝ:Et deambulatio,⁊ motus.Et curat̃ post mūdificationē cū eis q̄ diximꝰ in [m]⌈capl'o de casu⌋appetitꝰ cā frigoris.In ea aūt,que fit cā hūoris colerici,aut humoris subtilis,fiat euātio cū eis,que scis ex myrobalanis,⁊ sirupus acetosus cum aloe ē melior sirupo acetoso cū scamonea.Scamonea nāq̧ inimica est stō,⁊ curet̃ ēt cū vomitu,q educit humores subtiles,⁊ decoctiōe absinthij ēt,qm̄ est vltima.In ea v̄o que fcā est cū cōitate neruoꝝ afferentium sensus,aut cū cōitate cerebri ipsiꝰ,oz vt attendat̃ v̄sus curam cerebri,⁊ ꝯfortationes eius:Sed in facta pp spissitudinē,⁊ ꝑuitatē suctionis venaꝝ ex epate,oz vt rarificet̃ corpus cum balneo,⁊ exercitio equali,⁊ ꝓuocatione sudoris cū apitiuis.In ea v̄o q̄ facta est cā melācolie,opz vt euetur melācolia,deinde administrent̃ [n]⌈alcauguamich⌋⁊ incisiua,vt incidat̃ illď qď remāsit ex ea,deide administrent̃ cibi boni chimi odoriferi.Eiꝰ v̄o que facta est ab abscisiōe melācolie,cura est cura splenis,⁊ eiꝰ ꝯfortatio:⁊ ap̄tio viaꝝ que sunt inter splenē ⁊ stōum cū medicinis,quaꝝ est [o]⌈mouere⌋ad partē splenis,sicut est epythimū,⁊ radices corticū capparoꝝ cum sirupo acetoso:⁊ sil'r cappares cū aceto cōdito.Pregnantiuz aūt [p]⌈appetitus quādoq̧ accrescit,qn̄q̧ cadit:⁊ cura eiꝰ est⌋cū eis que sunt sic̄ icessio tēperāta,⁊ exercitiū tempatum,⁊ intētio ē in cōmestis,⁊ bibiťj,⁊ vinuz vetus odoriferū ꝯfortatiuū v̄tutis expulsiue,⁊ resolutiuum māei male:⁊ representatio ciboꝝ saporosoꝝ:⁊ ea in qbꝰ est [q]⌈caliditas.⌋⁊ incisio.Et in ea qdem que facta est pp casuz v̄tutis, [r]†⌈ ⌋oz vt incipiat̃ a rectificatione cōplexionis deijcienťj eā,quecūq̧ ꝯpl'o sit,⁊ conuersiōe ipsiꝰ ad ꝯ̄triuz sui.Et sil'r si fuerit post [s]⌈euacuationes⌋⁊ rasurā,tūc illď erit pp mortificatiōem v̄tuťj.Ueꝝ in fcā ꝓpter debilitatē v̄tuťj eoꝝ,opz vt motus fiāt vomitu cū digitis ipsi nāq̧ licet non vomāt,inueniūt tn̄ [t]⌈augumētū⌋v̄tuťj appetitiue.Et quādoq̧ fit eis necessarium potare tyriacā in quibusdam sirupis stomaticis,sicut est sirupus de absinthio,aut sirupus de seminibus mirti fm̄ ꝙ conuenit.In fcā vero ꝓpter debilitatē sensus stomaci,opz vt curet̃ cerebrū,⁊ auferat̃ cā,que intromittit nocumētum in opatione eius.Et scias ꝙ vomitus mundificās cum facilitate,est medicamē mirabile ei cuius appetitus ꝓstratur in dulcibus,⁊ vnctuosis,⁊ est ꝯtentus in appetēdo acetosa,⁊ acuta:Et ex eis quidē,que ꝯferunt [v]⌈plurimū hñtibꝰ destructionē⌋appetitus sunt olibanū,⁊ mastix,⁊ xiloaloes,⁊ galia,⁊ calamꝰ aro.⁊ balaustie,⁊ aqua cydonioꝝ cum vino odorifero,quādo ex ea fit empl'm,qum non est ex siccitate.Et ex eis que ꝯferunt est sirupus de absinthio:⁊ vt assumat in omni die pondus.ʒ.j.de radicibꝰ squināti,⁊ medietatis.ʒ.de spica,bibant̃ cum aqua in ieiunio.Et illa ꝯfectio que cōparata est filio abel dcā in antidotario est iuuatiua ēt.Et dr̄ ꝙ ex herbo contrito quz sumitur aureꝰ cum aqua granati muzi est ꝯferens in excitādo appetitum.Et quādo casus appetitus ꝑducit ad sincopim,tunc cura est approximatio odoramētoruz delectabiliū ex cibis ad infirmū,sicut sunt carnes,⁊ hedus lactēs,⁊ gallina assata,⁊ alia:Et ꝓhibeatur ei somnꝰ,⁊ cibet̃ qum ꝯualescit pane infuso in vino:Et sumāt sorbitiones velocis nutrimenti.Et scias ꝙ oia olea,⁊ ꝓprie butyrū,⁊ vnctuosa ꝓsternunt appetitū,aut debilitāt ipsum,per hoc ꝙ mol/

Marginal notes:

a A. repletio eiꝰ nauseatiua

b A. mundificet

c A. que ex eis sūt cū aceto condita

d A. balthit.i.assa ⁊ sahane

e† A. ⁊ ex medicinis excitātibꝰ appetitū est medicamen fcm̄ ex succo citonioꝝ,⁊ melle,⁊ pipere albo,⁊ zinziber.

f A. excitantibꝰ

g —— A.

h A. inspissetur

i A. si dn̄at̃ sitis tūc exhibeatur emulsio seminū frōꝝ cuz robub infrantibꝰ ⁊ emplastra ifrantia

k A. mixtum

l† A. seu factꝰ de melle

m A. regimine casus

n A. salsa ⁊ alcuamich

o A. que mouet̃

p A. appetitum qn̄q̧ excitabis qum cadit

q A. Alia litera acuitas

r A. appetitiue

s A. fluxum

t A. excitationē

v A. pl'ibꝰ spēbꝰ destructionis

lificant, ⁊ per hoc q[a] [corrumpunt]orifitia venarum. Et illud quod ex eis conuenientius est, illud ē in quo est stipticitas aliqua, sicut oleum omphacinum, ⁊ oleum nucinum, ⁊ oleum fisticinum.

De corruptione appetitus. Cap. X.

Quando in stomacho aggregat̄ humor malus diuersus a ꝯsueto in q̄litate sua, nā tūc reqrit aliqd ei ꝯtrium: Et ꝯtrium [b] [diuersum]a ꝯsueto diuersū est [c] [nō ꝯsuetū]fugantia nāq3 sunt extrema, ⁊ econtrario: q̄ꝓpter accidit qbusdam appetitus luti, immo carbonū, ⁊ terre, ⁊ gypsi, ⁊ reꝝ hui⁹ gn̄is, ꝓpter qualitatē que in eis est exuccantē, aut incidentē contrariā qualitati humoꝝ. Et quādoq3 accidit p̄gnantibus ꝓpter retentionē menstruoꝝ appetitus corruptus, plusquā accidat eis destructio appetit⁹: ⁊ cā in hoc est illd̄, qd̄ diximus: ⁊ illd̄ est vsq3 ꝓpe duos mēses aut tres. Et illud qdē est, qm̄ eaꝝ menstrua retinent̄ ad nutrimētum embryonis: ⁊ quoniā [d] [quādo currūt] timet̄ in eis q ab ortum faciant. Ampli⁹ embryon in initio ꝯceptionis non plurimo indiget nutrimēto pp puitatē sui corporis, q̄re supfluit qd̄ de mēstruis retinet̄ q̄ʒtum ad necessitatē, corrumpunt̄ ergo, ⁊ multiplicant̄ supfluitates in matrice: in stō. Qūq3 embryon fit indigens supfluo nutrimēto, ⁊ illd̄ est apud. iiij. mēses, minorant̄ supfluitates iste, ⁊ minorat̄ hic appetitus, ⁊ est ille q nominatur piculum, ⁊ discrimen. Et rectius ad qd̄ alterat̄ iste appetitus, est vt sit decliuis ad acetosum, ⁊ acutum. Et illd̄ qd̄ est magis corruptum, est vt sit decliuis ad exiccatū, ⁊ siccum, sicut est lutuʒ, ⁊ carbones, ⁊ teste, ⁊ qn̄q3 accidit hoibus simile huic pp supfluitates.

De cura corruptionis appetitus. Cap. XI.

Oportet vt euacuet̄ humor faciens corruptionē cū medicinis q̄s diximus, qbus opʒ vti. Et ex regimine expto ad hoc est, vt sumat pisces salitos, ⁊ raphanū infusum in oximelle, ⁊ comedat vtrosq3, deinde bibat post ipsos aquā in qua faseoli rubei decoquunt̄, ⁊ anetū, ⁊ nasturtiū, ⁊ semē eruce, que in potu sumat̄, ⁊ qn̄q3 in ipsa ponit̄ luti inuēti in croco. quātitas. ʒ. iij. ⁊ fiat vomitus cū ea in mēse semel, vel bis, Deinde administret̄ ꝯfectio de myrobalanis cuʒ nuce enden. Et ex eis que ꝯferunt ad hoc, sunt cyminū carmenuʒ, ⁊ ameos masticata in ieiuno, ⁊ post cibū, ⁊ comedant̄ [e] [sumpta semel]in puluere [f] [hausto post ipʒ liquore]aut sūat̄. ʒ. j. de cardamomo minore [g] † [ ]⁊ tantūdem de cubebis [h] † [ ]⁊ q̄ʒtum totum de zuccaro tabarzet ⁊ sumat̄ in omni die. Et ex medicinis cōpositis cū cuppulis glandium vehemētis iuuamēti sūt ea, que sunt sicut medicamē, cui⁹ hec est descriptio. Cuppulaꝝ glādium. ʒ. viij. aloe. ʒ. xvi. herbe eupatorij. ʒ. vj. radicum sqnāti. ʒ. iiij. myrrhe. ʒ. ij. conterantur omnia ⁊ decoquant̄ in duab⁹ lb. aque dōec remaneat medietas, ⁊ sumat̄ in potu omni die tertia lb. tribus dieb⁹ ꝯtinuis. Et iteꝝ cuppulaꝝ glādiuʒ. ʒ. ij. [i] † [ ]myrabolāoꝝ bellíricoꝝ [k] [polypodij]embilicoꝝ oium ā. ʒ. v. scorie ferri infuse i aceto forti multotiēs [l] [post qd̄ oi vice assat̄]sup patellā. ʒ. x. decoquant̄ in. viij. ℥. vini pōtici ⁊. viij. ℥. aq̄, donec ad medietatē pueniāt, ⁊ dent̄ in ieiunio. vij. [m] [ʒ.]In cura aūt appetitus luti opʒ vt euacuet̄ humor reqrens illud cum vomitu noto ad suū simile, sicut ille q fit post comestionē pisciū salitoꝝ cum aq̄

a A. opilant
b A. Alia litera diuerso
c A. a consueto
d A. ipsa si fluūt
e —— A.
f —— A.
g † A. ⁊ tantum de cardamomo maiore
h † A. Alia lr̄a ⁊ tantūdem de capparibus
i † A. anisi. ʒ. iij. passulaꝝ. ʒ. vij. mirabolanorū nigrorum
k —— A.
l A. ⁊ q̄ iā sit assata omni vice
m A. diebus

faseoloꝝ, ⁊ aneti, ⁊ raphani. Et [n] [ex eis que fortiter agunt fortiora istis,]Et si necessaria est solutio ventris ēt, fiat. Et ex eis est eūatio cuʒ turbit, ⁊ granis [o] [citri]⁊ sale naptico quoniā est iuuatiua: ⁊ ꝓprie si fuerint illic vermes: ⁊ administrent̄ post illd̄ medicine [p] [quas dabit hora,]⁊ alie dicte in ātidotario. Et opʒ vt fiat ex ameos, ⁊ mastice, ⁊ cymino gluten, ⁊ masticet̄, ⁊ vt sumat̄ ex duob⁹ cardamōis ā. ʒ. ij. de zuccaro tabarzet q̄ʒtum est totum in ieiunio, ⁊ sorbeat̄ sup ea aq̄ tepida multotiēs paulatiʒ. Et ex eis que expta sunt eis est hec ꝯfectio. ℞. myrabolanos belíricos, ⁊ emblicos, ⁊ nucē enden, ⁊ masticem, ⁊ cardamomū maius, ameos, zinziber, ꝯficiantur cum melle: ⁊ sumat̄ ex eis ante cibum, ⁊ post cibuʒ quātitas nucis. Et ex regimine bono in hoc est vt mundificet patiēs eā, stōm suū, ⁊ rectificet cōplexionē suā. Amplius sumat̄ lutū [q] [albur] ⁊ dissoluat̄ in aqua, ⁊ ponant̄ in ipsa medicine vomitiue, que non habēt saporē maximū, deinde ponat̄ in ipa ex sale, q ipsaʒ bonā efficiat, deinde exiccet̄ in sole: ⁊ p̄cipiat̄ appetenti lutū, vt sumat ex eo aliqd in quo sit de medicamine, qd̄ nō addat supra dosim. i. aut dosim. i. ⁊. 5. quoniā faciet ipsuʒ euomere illud qd̄ comedit: ⁊ ꝓprie si fuerit res [r] [cōmouēs vomituʒ]sicut caules, ⁊ silia, ⁊ faciet abhorrere lutum. Et iā existimauerūt qdā, q iuuātius qd̄ administrat̄ ad expellēdum appetitū luti, est vt cibet̄ patiens dum est ieiun⁹ pull' columbaꝝ assatis, ⁊ vtat̄ eis in scd̄a mēsa post cibum paulatim. Et in secūda mensa vti ameos est valde mirabile: ⁊ silr̄ amigdalis amaris. Et dixerunt: qdam q potare sacraiati [s] † [ ]de sisamo abscindit ipsuʒ. Et opʒ vt loquamur in hoc ꝺm expimentum, non ꝺm rōcinationeʒ. Et ex illis, que cōferunt [t] [eis, q̄ʒuis sit ex lutis, est nux enden, ⁊ suctio]salsoꝝ, ⁊ si sint ex lapide. Et iā exptum est amilū de tritico, ⁊ ꝓprie cū sale. Et expta sunt eis, vt sumant̄ vini pōtici. ℥. viij. ⁊ coquant̄ donec remaneat. 5. lb. ⁊ ad bibēdum det̄ in ieiuno pebdomadā vnā. Et ex illis qbus opʒ eos vti in ꝺa mēsa, sunt fistici, ⁊ passule, ⁊ castanee, ⁊ [u] [crysomila.]Et in qbusdā eoꝝ exptum est vt sumāt [x] [azebegi]⁊ sint in ipso pisces pui, ⁊ cepe, ⁊ carui ⁊ oleū ablutum, ⁊ spēs sint piper, ⁊. ʒʒ. Etiam dictum est, q ruta est maximi iuuamenti. Et nos quidem iam diximus regimen eius, qui appetit acetosuʒ, ⁊ acutum absq3 dulci ⁊ vnctuoso. [y] † [ ]

De fame ⁊ vehemētia ei⁹, ⁊ appetitu cāino. C. XII

Multotiens excitat̄ hic appetit⁹ canin⁹ post eūationes, ⁊ febres prolixas resoluentes. [z] † [ ]Et qn̄q3 accidit ex debilitate virtutis retētiue in corpore, q̄re assidue fit resolutio supflua, ⁊ assidue fit appetit⁹ vehemētis restauratiōis ei⁹. Et qn̄q3 accidit appetit⁹ caninus pp caliditatem supfluā in ore stōi, resoluentē, ⁊ reqrentē restauratiōeʒ, q̄re est os stōi semp quasi sit famelicū: ⁊ hoc ꝺm plimum facit sitim: ⁊ in qbusdā dispositionibus facit famē, qum supfluit eius resolutio. Fames autē ꝺm plurimū est a supfluitate caloris in corpore toto, ⁊ in extremitatibus eius. Caliditas enim licet qum appropriat̄ ori stōi, faciat appetere aquā, ⁊ curentia humida, tn̄ ipsa qum dominatur corpori, resoluit, ⁊ cogit venas vti suctiōe p⁹ suctionē donec pueniat ad os stōi [⁊] [capiēdo qd̄ aggregatum est.]Et quādoq3 est hec caliditas veniēs de foris, p̄cipue ꝓpter [ꝯ] [dominiū aeris calidi i corpore,]qum occurrit raritati eius, ⁊ obediētie ipsius ad resolutionē, ⁊ necessitati [p] [recte]ad restaura

n A. que sūt istis fortiora
o A. brengi chebuli
p A. in pillul' facte Alia litera pernecantes
q A. Alia litera gid
r A. fetidi ⁊ mali vomitus
s † A. i. olei
t A. est loco luti administrat̄ nucē endē ⁊ suctionē
u A. alkesmes
x A. zerbegi
y † A. ⁊ sanat ipsū vomitus
z † A. corpora
⁊ A. cū exgstiōe aggregata.
ꝯ A. circūferētiā aeris cali super corpus
p A. continue

a A. raritatis

tionem. Et quandoqʒ superfluitas [a]⌈resolutionis⌋ corporis sola, est in hoc cā, quʒ est illic caliditas intrinseca digestiua resolutiua: ⁊ p̄cipue si fuerit illic calitas extrinseca, aut adiutoriū d̄bilitatis retētiue. Et qn̄qʒ accidit ēt ex catarro i capite, ⁊ illud ē raro. Et quādoqʒ fit ꝑꝑ vermes, ⁊ serpētes magnos, quʒ subito incipiunt venire ad comesta, ⁊ appropinq̄nt eis, ⁊ dimittūt corpus ⁊ stōm famelica. Et qn̄qʒ est ꝑꝑ humorē acetosum .s. melancoliā, aut flegma acetosum, cōmouētem os stōi: ⁊ facit in ip̄o illud, qđ facit suctio venaꝝ [b]⌈capiētium⌋ cibū: ⁊ cōitatur ip̄ʒ, vt inspisset̄ cū eo sanguis, ⁊ ꝯtrahat̄, ⁊ sentiatur in orificijs venaꝝ sicut [c]⌈abstergēs⌋ sugens. Et ē quū acetosum sua incisione, ⁊ [d]⌈expulsiōe⌋ remouet humores viscosos, si sunt in ore stōi, q̄ sunt ꝯtrariū appetitus: qm̄ motus quū est cū cōprehēsione horum humoꝝ, [e]†⌈ ⌋ est ad expellēdum vehementius, q̄ʒ fit ad attrahēduʒ. Et iteꝝ [f]†⌈ ⌋ villoꝝ stōi motus vehemens fit ad inspissandū, [g]⌈⁊ ꝯstringēdum⌋ cuius si͛le accidit, qum est mot⁹ suctionis venaꝝ, ⁊ motus virtutis attractiue. Et illud qđ accidit ex canina fame ꝑegre ꝓficiscētibus in frigore vehemēti, possibile est vt sit ꝑꝑ hanc cām, ⁊ si͞lia. Et ex causis q̄dē cōmouentib⁹ famē, ⁊ appetitū vehemētem, sunt vigilie supflue, ꝓpterea q͛ resoluunt, ⁊ extrahūt humiditates ad exteriora seq̄ntes dilatationem caliditatis ad exteriora. Et scias ꝙ appetitus caninus multotiens perducit ad bolismuʒ, ⁊ subet, ⁊ mortem.

b A. exquirētiū

c A. Alia litera vacuitas

d A. incoriatiōe vl' sua p̄paratiōe stōi i mōuʒ corij

e † A. viscosoꝝ

f A. quoniam

g A. ꝯtractiōe vl' aggregatione

De signis. Cap. XIII.

Signum eius que fit post eūationes, ⁊ egritudines resolutiuas, est antecessio eaꝝ: ⁊ vt nō sit natura soluta ꝓm plīmum: qm̄ corpus attrahit humectationē cibi ad seipsuʒ, quare exiccat̄ fex. Et signa eius que fit ex frigore, sunt paruitas sitis: ⁊ [h]⌈m͞ltitudo fecis:⌋ ⁊ inflatio: ⁊ reliqua signa hm̄oi complexionis: ⁊ ex illis est frītas huius aeris circūdantis. Et signa ei⁹ que fit ex caliditate sunt fortitudo sitis: ⁊ non est vomitus acetosus: ⁊ est nā ꝓm plurimuʒ constricta: ⁊ reliqua signa eius hm̄oi complexionis. Et signa ei⁹ que fit ex debilitate virtutis retētiue in toto corpore, ⁊ in stō, sunt multitudo exitus egōnis crude: ⁊ p̄ductio dispositionis ad [i]⌈sanguinolētam egōnem⌋ ⁊ reliqua signa ꝓportionalia nota. Et signa ei⁹ que est ex multitudine resolutiōis, sunt cāe resolutionis p̄dicte in libro vniuersali, quaꝝ rememoratio p̄terijt: ⁊ vt nō fit, in digōne nocumētuʒ. Et ex summa signoꝝ [k]⌈casualium⌋ sunt caliditas aeris circundantis, ⁊ vigilie, ⁊ si͞lia. Et signa eius que fit ex humore acetoso, aut melancolico sunt paucitas appetit⁹ aque: ⁊ acetositas eructuatiōis: ⁊ reliqua sig̃ proportiōata nota. Et signa catarri ex capite sunt ea que diximus in capitulo suo. Et signa vermium sunt ea que sciunt̄ loco suo, ⁊ que dicemus in capitulo suo.

h A. Alia litera multa grauitas

i A. diariam

k —— A. Alia litera sūt calitas aeris Alia litera sꝯꝝ signoꝝ sex

De cura. Cap. XIIII.

Illa quidē q̄ est ex frigore, ⁊ ex superfluitate flegmatica, opʒ vt curetur cū mūdificatione nota cū calefactiuis p̄dictis, ⁊ vino plīmo, in quo non sint ponticitas neqʒ acetositas omino. Ipsum .n. sanat ab ea sumptū in potu calefctm̄, in ieiunio. Ipsuʒ nāqʒ est curatio magis conferens eis, nisi ipsis adsit ventris solutio: tunc .n. opʒ vt oē vinum vitēt, stipticum nāqʒ augmētum facit in canino appetitu ipsoꝝ: ⁊ amaꝝ addit in solutione vētris ipsoꝝ. Et oʒ vt sint ea quibus cibant̄ pinguia calide complexionis sicut ea que impinguant̄ cum gibo cameli. Et oleum est eis iuuatiuū, qum in ip̄o non sunt ponticitas ⁊ acetositas. Et [l]⌈aliudabet⌋ ꝯferunt eis. Et ex eis quibus opʒ cibari eos est vitellus oui assatus valde post cibū, ⁊ oʒ vt elongent̄ ab acetoso, ⁊ pōtico. Et administrēt̄ eis electuaria odorifera, sicut alcāzi, ⁊ electuariuʒ [m]⌈veremisck⌋ ꝓprie qum fuerit illic solutio vētris. Et ex vnctionibus abstergēdo factis eis, que conferunt sunt, muschus, ⁊ laudanū. Et eis q̄dē que ex̄pta sunt, s͛ grana alcadra in ieiuno aliquib⁹ dieb⁹. Illis aūt q̄ patiunt̄ eam ex debilitate v̄tutis retētiue, nam ipsa licet ꝓm plīmum debilitetur ꝓpter frigus, tñ debilitat̄ qn̄qʒ ipsa, ⁊ omnis virtus ꝓpter oēm malitiam cōplexionis. ⁊ non attēdas ꝓmonē ipsoꝝ q̄ negant illud, ⁊ dimittunt, imo oʒ vt tu cognoscas compl'onē, ⁊ opponas cū ꝯtrarietate cure: ⁊ si sit magis vincēs illō qđ est cū humiditate, confert [n]⌈panis de armacha⌋ valde. Qđ si eoꝝ nature fuerint vehemēt͛ mollificationis, tūc retine eas: nā in retētione earū, est cura fortis hui⁹ egritudinis. Veꝝ illos q̄b⁹ accidit hoc post febres fortes, ⁊ eūationes, oʒ cibari ex vnctuosis que mundificant os stōi, que nō sunt male s̄be, sicut est oleū amigdalaꝝ cuʒ zuccaro: ⁊ vt inspisset̄, qđ de corpore ipsoꝝ est apparēs. Et simil͛r est cura eius, que accidit ꝑꝑ resolutionē plurimaʒ. Et opʒ ne patiētes hanc spēm famis canine ad calefaciētia p̄ueniāt, ⁊ [o]⌈sirupos,⌋ imo nutriant̄ ex cibis frīs, Et liniantur extrinsec⁹ ex eis que oppilāt poros, sicut est oleum myrtinū, ⁊ ꝓprie in cerato: ⁊ sicut alumē dissolutum in aceto, ⁊ vt abluantur aq̄ frā, nisi sit quod ꝓhibeat. Et opʒ vt sint cibaria eoꝝ frā viscosa, grossa, sicut sunt vētres, ⁊ acida, ⁊ acetosa, ⁊ ꝯgelata, ⁊ panis azimus. Et quʒ inuenit aliq̄s eoꝝ iuuamētum ex hoc regimine, conuenit ei vt abhorreat ip̄m paulatim, ⁊ succurrat malitie ipsi⁹, ⁊ simil͛r ille causa famis cui⁹ est raritas corporis. In illa autē cuius cā sunt vermes, ⁊ ꝯpentes, oʒ vt īterficiantur, ⁊ educant̄ cum eis que diximus in capitulo v̂miuʒ. ⁊ vt cibent̄ ex cibis grossis, frīs, ⁊ pane infuso in aqua frā, ⁊ aqua roſ. ⁊ eo ꝙ [p]†⌈ ⌋ dissoluit̄ in decoctione ex carnib⁹ galloꝝ, ⁊ gallinarum, ⁊ piscium: ⁊ vtant̄ fructib⁹ stipticis. In ea aūt cuius causa est ex phlegmate acetoso, opʒ vt patiētes ipsam sumant cum aliquo in quo cadūt, origanum, ⁊ sinapis ⁊ pip: ⁊ vt comedant mel, ⁊ allea, ⁊ cepas, ⁊ nuces, ⁊ amigdalas, ⁊ vnctuosa, ⁊ adipes, sicut sunt adipes gallinaꝝ ⁊ similium. Et intētio q̄dē in quibusdam eoꝝ est calefactio, ⁊ illarum q̄dā sunt medicine calide p̄dicte, Et in quibusdam earū est equatio acetositatis, ⁊ illa quidem sunt cibi vnctuosi predicti. Et ille quidē qui fortis est, tollerans solutionē vētris, soluatur post administrationē horum subtiliatiuorum cum picra confortata eis, deinde dētur ei vnctuosa. In pueris v̂o, qum [q]⌈subtiliant̄⌋ cū eis, que sunt sicut cepe, ⁊ allea, ⁊ cibi subtiliatiui, assiduet̄ tribuere eis in potu aquā calidaʒ post regimē cum subtiliatiuis: illud enim lauat humores eorum. Illa aūt que est ꝑꝑ melancoliam effusam semꝑ, quandoqʒ indiget flebotomia basilice sinistre, si est san. in eis plurimus [r]⌈causa melācolie plurime,⌋ ⁊ si est splē a͞patus, tunc laboret̄ in eūando eos cum illis, que scripta sunt in canone: ⁊ alienentur ab acetosis, ⁊ stipticis. Et quandoqʒ conferunt eis vētose supꝑ splenem. Species v̂o que fit ex caliditate, curatur cum eo, quod scis: ⁊ dentur cibaria, subtilia, ⁊ cucumeres, ⁊ melones, ⁊ cucurbite, ⁊ similia: Et vitetur aer calidus.

l A. algiudabet

m A. nermisch

n A. alchuzi

o A. vina

p † A. non

q A. recti fuerit

r A. ⁊ resideat melācolia plurima ꝑꝑ multitudinem eius.

¶De fame que vocatur bolismus. Cap.XV.

Est que nominatur fames vaccia: ⁊ ipsam qdē antecedunt plerūqꝫ fames canina, ⁊ destruit appetitus post ipam: Et qn̄qꝫ non, imo destruit appetitꝰ omnino incipiendo, Et est fames membroꝝ cum facietate stōci. Sunt ergo mēbra famelica valde, ⁊ indigētia nutrimēto, ⁊ stomachꝰ respuēs ipm, Et qn̄qꝫ puenit res in ipso ad sincopim. Et vene qdē sunt vacue, sed stōus respuit cibū, abhorrēs ipm. Et multotiens qdē accidit iter agētibꝰ in frigore, ⁊ [a] ⌈ꝯgelatis,⌋ quoꝝ stōci ex frigore vehemēti inspissant. Et cā eius est malitia cōplexiōis [b] ⌈mortificans v̄tutem sensibilē, ⁊ v̄tutem attractiuā.⌋ Et fit ex humoribꝰ tegentibꝰ os stōci, coopientibus ipm, ⁊ sparsis in villis eiꝰ, mouentibus ad expellendum, ⁊ refugientibꝰ attractionem.

¶De signis. Cap.XVI.

Et tu quidem cognosces signa cum eis, que iterata, ⁊ dicta sunt tibi in canone.

¶De cura. Cap.XVII.

Est cura casus appetitꝰ oino, ⁊ penitus opꝫ vt odorent cibi ꝓuocantes appetitū, hn̄tes spēs, ⁊ fructus odoriferos, ⁊ aromatica odorabilia, in qbus ē stipticitas, vt ꝯgreget virtꝰ, q̄re non resoluat. Et deglutiant panē infusum in vino odorifero, Et sumāt in potu, aut sorbeāt ex vio odorifero, ⁊ ꝓprie si pmisceat ei cāfora in cal'a ꝯpl'one, aut xiloaloes, ⁊ galia in alijs. Et confert ei sirupus de lilio, si non fuerit cā eiꝰ calitas. Et oꝫ vt ligentur manꝰ, ⁊ pedes ipsoꝝ vehemēter. Et ꝓhibeantur a somno. Et oꝫ vt doleant [c] †⌈ ⌋ pūcti aliq̄re pūgēte, ⁊ vnguibꝰ ꝯstricti, ⁊ pcussi v̄ga subtili, molli, vt dolere faciat, ⁊ nō disrumpat, nisi fuerit cā eiꝰ calitas. Et ex eis que ꝯferunt eis, est vt sumant tortelle, ⁊ digitis ꝯterant in [d] ⌈mesus aut in vdeac⌋ odoriferis, ⁊ ex eis empl'm fiat stō: ⁊ ꝓprie in dispōne sincopis. ⁊ fiat eis empl'm etiā cū empl'is odoriferis, sicut sunt empl'm pineale, ⁊ empl'm [e] ⌈almarub fri.⌋ Et qn̄qꝫ ꝯfert vt administrent sup stōs eoꝝ [f] ⌈medicine facte⌋ ex medicinis cordialibꝰ boni odoris, Et vt vaporent ex fumigijs factis ex ambra. Et fiat empl'm iuncturis ipsoꝝ ex empl'o fcō ex aqua roſ, ⁊ aqua myrti, ⁊ [g] ⌈almesus⌋ ⁊ canfora, ⁊ muscho, ⁊ croco, ⁊ xiloaloes, ⁊ galia, ⁊ roſ. ⁊ fiat preparatio in calefaciendo corpora eorum, si cā est frigus, ⁊ in infrīdando ipsa, si cā est calor. Et qum supuenit eis sincopis, fiat ipsis illud qd̄ diximus ēt in dispōne sincopis: ⁊ spargatur sup facies ipsoꝝ aqua fr̄a, ⁊ stringant manus, ⁊ pedes ipoꝝ, ⁊ pungant plante pedum eoꝝ, ⁊ extēdant capilli. ⁊ [h] ⌈nasi⌋ ipsoꝝ. Qn̄qꝫ euadunt cibent pane infuso in vino odorifero. Et si fuerit in stōis eoꝝ hūor colericus, aut subtilis, sumant in potu q̄ztitatē .ij. coclearium de [i] ⌈oxymelle⌋ cum aure .j. de hiera, aut minꝰ, si fuerint debiles. Et si fuerit frigiditas supflua, sumant in potu tyriacam, ⁊ sagzeneā, ⁊ diamarte, ⁊ ꝯfectionē stomaticō, ⁊ electuariū diaspmaton.

¶De fame sincopali. Cap.XVIII.

Est vt sint pacientes famem, non tolerantes seipsos, qum famelici sunt: qn̄qꝫ tardatur eis cibus, supuenit eis sincopis, ⁊ casus virtutis. ⁊ causa eius est caliditas fortis, ⁊ debilitas in [k] ⌈stomacho⌋

¶De cura. Cap.XIX.

Huius egritudinis cura prima est cur̄ bolismi, ⁊ iā p̄terijt maior ps canonis regiminis ipsiꝰ in doloribꝰ stōci, ⁊ bolismo, Et ad sūmū cura ipoꝝ diuidit ad curādū patiētes ipsaꝫ in dispōne sincopis, ⁊ est iā dcm̄ in capl'o sincopis: ⁊ ad curādū ipsos, qn̄ euadūt, ⁊ est vt cibent pane infuso in [l] ⌈vino,⌋ ⁊ sirupo de fructibꝰ: deinde cum alio regimine infr̄ante p̄dcō in bolismo: ⁊ eo quo curent an̄ illud, ⁊ est vt prohibeant a somno plimo, ⁊ non tardet eis cibus, ⁊ vt cibent fr̄is actu: ⁊ vt fiāt illis ea, que dn̄r in doloribꝰ stōi. [m] †⌈ ⌋

¶De siti. Cap.XX.

Altitudo sitis, ⁊ eiꝰ vehementia, qn̄qꝫ fit pp stōuꝫ .s. aut pp calitatē ꝯpl'onis eiꝰ, ⁊ ꝓprie oris eius. Et qn̄qꝫ accidit illa calitas in inflāmatione febriū ita, vt qdā eorū non cessent bibere, ⁊ nō sacient donec moriant inde in ꝓximo. Et qn̄qꝫ accidit illa calitas pp potuꝫ vini forti, veteris valde, plurimi, aut cibum cal'm valde actu vel potētia, sicut est assa, ⁊ alia, ⁊ silia. Et multotiēs morit homo ex potu vini veteris inflāmatꝰ, ⁊ ꝯturbatꝰ, ⁊ sitiens. Et qn̄qꝫ accidit illa calitas ex potu aquaꝝ salsaꝝ, [n] ⌈⁊ aquaꝝ aliaꝝ.⌋ Et aq̄ maris qn̄qꝫ efficit in siti additionē, cui nō succurrit. Et qn̄qꝫ fit pp medicinas, ⁊ pp cibos sitim faciētes, q̄ faciunt sitim cū ablutiōe, aut cursu: ⁊ ablutiōe qdē sicut res salite, quas nā abluere querit cū lauatiōe, Aut incisione, ⁊ cursu sicut viscosa, que nā q̄rit sbtiliare valde ita, vt penetrent, ⁊ nō adhereāt. Et qn̄z facit sitim res grossa, ꝓpterea qr venit ad eā caliditas. Et pisces qdē saliti aggregāt hec oia. Aut pp siccitatē stōci. Et qn̄qꝫ fit pp flegma salsum in ipso, aut dulce, aut colerā amarā. Et qn̄qꝫ fit pp humiditates feruētes. Et qn̄qꝫ fit cū cōitate mēbroꝝ alioꝝ, sicut fit in diabete, ⁊ est de egritudinibꝰ renū, ⁊ dicemus ipm in capl'o renum. Et qn̄qꝫ fit sitis huiꝰ capituli pp oppilatiōem existētem inter stōm ⁊ epar, ⁊ [o] ⌈seperat⌋ inter aquā ⁊ penetrationē ipsiꝰ ad corpus, quare nō sedat sitis q̄zuis bibat aqua plima: ⁊ hoc est sicut illud qd̄ accidit in hydropisi, ⁊ in colica. Et qn̄qꝫ fit pp cōitatem epatis qum [p] ⌈febricitat,⌋ aut apatur: aut vehemēs fit frigus eiꝰ, quare nō attrahit. Et p cōitatē pulmōis cū calescit, Et cordis ēt, qum calescit. Et intestini ieiuni ēt, Et meri, ⁊ [q] ⌈alcaiasim,⌋ ⁊ que sequūtur ipm, qn̄ exiccant in ipso humiditates, ⁊ [r] ⌈minuūt⌋ ⁊ qn̄ calescit vehementer: Et qn̄qꝫ pp egritudines cerebri ex sirseꝫ calida, ⁊ mania, ⁊ alcutrub. Et vehemētior qdē sitis [s] ⌈est illa⌋ que facta est cā hoꝝ mēbroꝝ, ⁊ p cōitatē [t] †⌈ ⌋ illa, q̄ cōmouet ab ore stōci: deinde q̄ cōmouet a meri, postea que cōmouet a ꝓfundo stōci: deinde que est cū cōitate pulmonis: deinde q̄ ē cū cōitate epatis: deinde que est cū cōitate intestini ieiuni. Et qn̄qꝫ fit cū cōitate corpis totiꝰ, sicut in febribꝰ, ⁊ sitis cretica, ⁊ que est in fine ethice, ⁊ pthisi. Et sicut accidit pp pūcturā vipaꝝ sitiꝫ facientiū. nā cū ipse pungūt non cessat punctus bibere, ⁊ non satiat donec moriat. Et sil'r a potu vini in q̊ mortue st vipe, aut a cibo. [v] †⌈ ⌋ Et sic̄ accidit pꝰ euatione cū solutiuo, ⁊ [x] ⌈egōne sanguinolēta supflua.⌋ Et bibēti qdē medicinā solutiuā ſꝫ plimū accidit, quꝫ opat medicina, sitꝭ, cuiꝰ ꝯfectꝰ in plibꝰ horis sigt, q̄ medicina adhuc ē in opatiōe. Et qn̄z accidit vt tardet ab hora sua, aut an̄cedat, ⁊ festinet an̄ opatiōeꝫ medicie. Uer eiꝰ an̄cessio fit aut pp calitatē medicine, aut pp calitatē stōi, ⁊ eiꝰ siccitatem: ⁊ tardat pp

a A. vehemēter infrigidatis

b A. Alia litera opposita virtuti sensitiue, ⁊ v̄tuti attractiue

c† A. qum sunt somnolenti

d A. mesusē aſr meisusen aut in nesuad vel nuduad

e A. almuredsafram.

f A. Alia litera empl'a facta

g A. almesusan

h A. aures

i A. syrupo acetoso

k A. Alia litera oris stomachi

l A. Alia litera syrupo frigido

m† A. Alia ſra calidi.

n —— A.

o A. est medians

p A. ē inflāmatū

q A. algalsem

r A. fit ꝯtractio

s —— A.

t† A. ipsoꝝ est

v† A. alio

x A. diariam superfluam

ꝯtrarium illoꝝ: Et pp illud sitis in eo cuiꝰ stōus est calus, ꝛ siccꝰ, ꝛ bibit medicinaꝫ calam, non sigt ꝙ medicina fecerit opationē suā iā dudū: ꝛ in eo q est ei ꝯ̈rius sigt ꝙ ipa efficit opationē suā iā duduꝫ. Et ex eis q̄ cōmouet sitim sunt multitudo locutiōis, ꝛ exercitij, ꝛ laboris. Et somnꝰ sup cibos calidos: sꝫ qum nō est sup cibos calos, tūc somnꝰ sedat sitim. Et qñ aggregant in egritudinibꝰ acutis sitis vehemēs, ꝛ siccitas vehemēs, tūc illud est malū valde.

Ⲥ De signis. Cap. XXI.

Signa qdē fctē pp ꝯplones sciunt ex eis q̄ dcā sūt in caplis aggregatis, siue sit cū mā, siue absq̄ꝫ mā, Et siue sit mā amara, aut salsa nitrosa, aut dlcis [a][aut]ipediēs sua ebulitiōe. Et signū fcē cā oppilatiōis est, qm̄ sigt ipsam qñqꝫ lenitas nāe. Et signū fcē cā diabetj est, vt sit sitis vehemens, quā nō sedat potus aq̄, imo quꝫ bibit aq̄, fit necessitas extractiōis ipsiꝰ cū vrina, ꝛ redit sitis, q̄re sit sitj ꝛ puocatio vrine sese cōitātes, ꝛ [b][eq̄les.] Signū vō fcē pp cās faciētes sitim p̄dictas, ē antecessio illaꝝ cāꝝ. Et sig̃ eiꝰ que fit cū cōitate. s. illius qdē que fit cū cōitate pulmōis, ꝛ cordis, sunt qō sedat eā attractio aeris fri: ꝛ vigilie ꝯferunt ei, ꝛ somnꝰ addit in ea, ꝛ qñqꝫ fit suctio aq̄ paulatim magl vltima in sedādo ipsam, q̄ꝫ sorbere ipaꝫ plimū: imo qñqꝫ sorbitio eiꝰ subito ꝯgelat [c][supfluitatē]deide calefacit eā, q̄re addit sitis in duplo, ꝛ expulsor sitj addit in siti, q̄re non iuuat ab eis qbus iuuabat in pncipio. Et illa q̄ fit exiccatiōe meri est pua debil, q̄re ꝯfert ei somnꝰ, ppea ꝙ humectat vētrē, ꝛ qes, ꝛ dimissio locutiōis. Et si est ex calore, tūc vigilie ꝯferūt ei. Et fcāꝫ cū cōitate epatj significat cognitio dispōnis epatj in ꝯplone sua cala, ꝛ sicca, ꝛ apa suū calidū, ꝛ nō calm.

Ⲥ De cura. Cap. XXII.

Omnis facta ex cāis ꝯplonalibꝰ, curat cū ꝯ̈rio. Et sitis pulmōis curat cū aere attracto. Et mltotiēs qdē curat sitis mādando aquaꝫ frām sup linguā. Et ille q timet sitim in ieiunio pmittat loco aq̄ fabaꝝ, ꝛ ciceris, acetū cum oleo: ꝛ abhorreat aquā fabaꝝ, ꝛ ciceris, qm̄ ambo sunt faciētia sitim. Et eūatꝰ expectet sup sitim, quā acqsiuit ei eūatio vsqꝫ quo ꝯfortet eiꝰ digō. Et non bibat sitiēs, aliqd plimū subito, neqꝫ aquā fraꝫ valde, ꝛ mortificet calitatē quā debilitauit sitis. Et vomitus qñqꝫ facit sitim, ꝛ sedat eā sirupus de pomis cū aq̄ rosaꝝ. Et in stō qdē calo, ꝛ sicco addit aq̄ fra sitim, Et silr in stomaco salsi humoris, ꝛ aq̄ cala sedat sitim eiꝰ multotiēs. Et quādo fit vehemens sitis, ꝛ non est febris, tūc misceat cum aq̄ paꝝ iuleb, vt pueniat aq̄ ad extrema membrorum.

Ⲥ De cura percussionis obuiationis ꝛ cāu super stomachum. Cap. XXIII.

Oplm ꝯferēs ad h. ℞. poma scenia ꝯcocta cum ꝯcoctiōe bōi odorj dōec dissoluant in decoctiōe, ꝯinde terāt bñ, ꝯinde suat ex eis pōdꝰ qnq̄gita. ʒ. ꝛ misceat cū. x. laudāi, ꝛ. viij rof. ꝛ. vj. aloes. ꝛ aggregent oia cū. ij. succl. s. arnoglosse, ꝛ foliorum cupressi, ꝛ misceat cum eis oleuꝫ de lilio ꝛ fiat tepidum, ꝛ liget super vētrem, [d][ꝛ] vbi est stomachus aliqbus diebus.

Ⲥ Tractatꝰ, III. de nocumēto digōnis. Cap. I.

Nocumēta digōnis sequunt nocumēta i iferioribꝰ stōi, aut pp cām in cibo, aut pp cām in dispōne getj corpis, ꝛ motꝰ eiꝰ. Et fcūꝫ cā rei stōi, ē malitia ꝯplonis aut cale, aut fre: ꝛ fortior eaꝝ ē fra, ꝛ ꝯbilior eaꝝ est cala. Fra. n. vehemētius nocet digōni q̄ꝫ cala. Uẽꝝ sicca, ꝛ hu. nō perueniūt ad hoc fm plimū, vt appeat ex eis solū cū eq̄litate ambaꝝ aliaꝝ q̄litatū, nocumentū digōnis, nisi iā fecerint euenire, sicca qdeꝫ arefactiōem, ꝛ hūida hydropisim. Uẽꝝ dispō [e][inter qetē ꝛ somnum,]ꝛ eoꝝ ꝯ̈ria, ꝛ qō seqtur ea de iudicijs cibi in hoc, ē ꝙ cibꝰ indiget qete, ꝛ somno, vsqꝫ quo bona fiat digō: ꝛ qñ sūt loco amboꝝ motꝰ ꝛ vigilie nō cōplet digō. Et cibꝰ qdem g̃uis remanet in stō plixe: ꝛ digerit, aut remanet indigestꝰ, aut est pue digōnis, Sꝫ leuis cibꝰ quꝫ nō digerit, nō plongat spatiū remanētie eiꝰ nō digesti, imo qñ nō est in stō q digerat ipꝫ, corrūpit velociter. Et cibꝰ qdē aut ꝯuertit ad illō, qō [f][necessario facit digōneꝫ integrā]aut ꝯuertit ad illud qō [g][necessariā facit ꝯuersioneꝫ aliquā]ꝛ digerit digōne aliq̄, nō integra, q̄re nō [h][attrabit] corpus ex q̄ꝫtitate cibi, quā pole est ipsum sumere, q̄ꝫtitatē qua idiget ex cibo: ꝛ fit ibi extenuatio, aut non digerit omnino. Et illud est fm duos modos, nā ipse tūc aut remanet cū dispōne sua, aut ꝯuertit ad substātiam extraneā corruptā. Et qñqꝫ fit illō in oi digōne, ꝛ vsqꝫ in tertia, ꝛ q̄rta. Et cā illiꝰ accidūt hydropisis, ꝛ cancer, ꝛ formica, ꝛ herisipila, ꝛ morphea, ꝛ baras, ꝛ scabies, Et illud iō qm̄ sanguis nō est digestus digōne ꝯueniēti nāe, q̄re mēbra nō [i][at trabunt ipm ita, vt ipso nutriant, ꝛ]putrefit, ꝛ fetet, [k][ꝛ nō fit]nutrimētum ex eo, [l][ꝛ]nō fit bona assimilatio eiꝰ cū eis: et si fuerit illic vincētia [m][fex] ꝛ calitas, ꝯnigrat, ꝛ qñqꝫ fit nigredo eiꝰ silis pici, Et stōus ēt qñ ñ digerit oio, pueīt res ad lubricitatē itestinoꝝ, aut ad hydropisim. [n]†[ ]Uerūtñ ñ ꝯuertit, [o][nisi]ad hydropisiꝫ tympāitē [p]†[ ] qum stōus in ipsa hꝫ impssioneꝫ tāte q̄ꝫtitatis, qua faciat vaporationē cibi, ꝛ nō qua digerat. Et scias ꝙ corruptio digōnis, ꝛ debilitas eius, ꝛ ad vltimū nocumētum eius, qum accidit ex qualibet mā, est facilius ad curandum q̄ꝫ fit, qum accidit pp debilitatem v̄tutis, ꝛ malitiā ꝯplonis confirmataꝫ.

Ⲥ De corruptione digōnis. Cap. II.

Cibus corrūpit in stō pp cās, que sunt ꝯ̈rie cāis rectificatiōis eiꝰ. Et ad summū cā in hoc, aut est in cibo, aut in receptore cibi, aut in rebꝰ accidētibꝰ supueniētibꝰ eis. Et cibꝰ qdem corrūpit in stō aut pp q̄ꝫtitatē suā, aut ppter q̄litatē suā: Propter q̄ꝫtitatē qdem, qm̄ est plus q̄ꝫ oꝫ, quare patit de digestione infra q̄ꝫ oꝫ: Aut est minus q̄ꝫ oportet, ꝛ patit de digōne supra q̄ꝫ oꝫ, q̄re adurit, ꝛ in cinerē ꝯuertit. Et ex primo huic corrūpit cibꝰ subtilis in stomacho igneo calo. Sꝫ pp q̄litatē, qm̄ est in seipo velociter suscipiēs corruptionē, sicut lac recēter mulctū, ꝛ melones, ꝛ psica. Aut tarde recipiens rectificationē, sicut sunt tubera, ꝛ carobubali, Aut est supflue q̄litatis ppter suā calitatem, sicut mel, Aut ē ppter frigiditatē suā sic̄ cucurbita. Aut est prohibens appetitū cibi cū pprietate, que est in ipso, aut in comedente, sicut ille cuiꝰ refugit natura a cibo aliquo, q̄ꝫuis sit laudabilis, aut sit appetendus ab aliquo: Aut ppter horā sue receptionis: ꝛ illud est qñ sumit, ꝛ in stō est repletio, aut remanētia alteriꝰ, Aut sumit añ exercitiū ꝯsuetum post expulsionē cibi pmi, ꝛ egressionē eiꝰ. Aut ppter errorē in ordine suo ita, vt ordinet q ē velocis digōnis supra illuꝫ, q est tarde digōnis, [q]†[ ]ꝛ remaneat natās supra ipm, q̄re corrūpit, ꝛ corrūpit illū q cōmiscet

a —— A.

b A. Alia litera ꝯ̈ites cum reuolutione

c A. Alia litera humorem

d —— A.

e A. in impssiōe quietis ꝛ somni

f A. ē necessariū cum digestione integra

g A. ē necessariū ꝯuersione aliq̄

h A. Alia litera inuenit

i A. Alia litera inueniūt ex eo nutrimētū q̄re

k A. aut iueniūt Alia litera aut attrahunt

l A. sed

m A. g̃uitas seu grossities

n † A. tympāitē

o —— A.

p † A. nisi

q † A. q̄re digerit ille q ē facil digōnis añ illū q ē tarde digestionis

ei. Et necessariū qdē est in ordine vt ꝑmittat leuis [a]⸢supra⸣ graue: ⁊ leuis [b]⸢supra⸣ stipticū, nisi sit aliqd vocās egrum faciēs necessariū, vt ꝑmittat stipticus ad retinēdā nāz. Aut ꝑꝑ multitudinē spēꝝ eiꝰ, ⁊ misceant alij cum alijs, quare cōmiscet ille q est velocis digestionis, ⁊ ille q est tarde digōnis. Facta autē cā receptoris aut est in substātia eius, aut est cā alteriꝰ, ⁊ eorum que circundāt ipsum, ⁊ accidūt in ipso: Et illud quod est in substātia eiꝰ est, sicut si sit in stō malitia complexionis cum mā, aut sine mā, ⁊ ꝺbilitet in digerēdo, aut ptrāseat digōnem, sicut iā sciuisti in calo, ⁊ frō, Aut sit substātia eius [c]⸢spissa⸣ ⁊ zirbū ipsius subtile, Aut sit comprehēsio ipsiꝰ super ipsum non simil', ⁊ non bona, Aut sit bona. veꝝ grauitas eiꝰ sit impediens stōm, quare ipse appetit deponere qđ in ipso est, q̃zuis non eueniant rugitꝰ, ⁊ inflatio. Et ista duo sunt ex causis debilitatꝫ [d]⸢stomaci⸣ ⁊ destructiōis eiꝰ. Sed illa que est cā alteriꝰ est, sicut si sit in stomaco vētositas sepans inter ipm, ⁊ inter comprehēsionē vltimā sup cibum. Et qñ dicit ꝙ multitudo eructuationis, est ex causis corruptionis digōnis, non est in q̃ztum est eructuatio, sed in q̃ztum est ventositas, q̃re extendit stōm, ⁊ facit natare cibum. Non ergo fit bona comprehēsio fundi stomaci sup cibum. Et omne qdē faciens natare cibum, est ꝓhibens digōnē. Et sicut si ad stōm currat ex capite, aut epate, aut splene, aut reliqs membris qđ corrūpat cibum ꝑpter suā mistionē, ⁊ non possit stōus regere ipsum. Et multotiens qdem effundit ad ipsuꝫ post digōnem, ⁊ multotiens effundit ante ipsam. Et ex illis est, vt sit illud qđ circūdat ipm ex epate, ⁊ splene frm, aut male complexionis. Facta aūt ꝑꝑ causas recēter supueniētes cibo, ⁊ receptori est, sicut qum deficit cibo illđ quo indiget de somno digōnis, Aut qum inuenit motꝰ super ipsum, quo non indiget, ⁊ cōmouet ipsuꝫ, ⁊ corrumpit: Aut qꝛ accidit potus sup ipsuꝫ plus q̃ꝫ sit necessariū, aut minus. aut accidit coitus sup eum, aut multiplicant cibaria [e]⸢ ⸣ sup nām digestiuaꝫ, aut balneū, aut obuiatio aeris vehemētis frigoris, [f]⸢ ⸣ aut male substantie. Et vētositates retēte in ventre ꝓhibent digōnem, ⁊ corrūpunt eā, qꝛ cōmouent cibos, ⁊ mouent in eis. Et cibus qdē corrūpit in stō, aut qꝛ putrescit, aut qꝛ adurit, aut qꝛ acessit, aut qꝛ acqrit qualitatē non ꝓportionaleꝫ ad aliquā qualitatū consuetaꝝ. Et totū illđ est, aut qꝛ cibꝰ conuertit ad illud: aut qꝛ humor ſm illā formam ꝑmiscet cibo, ⁊ corrumpit ipsum. Et qñqꝫ est iste humor natans, [g]⸢ ⸣ ⁊ qñqꝫ est paruꝫ residēs ad inferiora stōi, q̃re non dilatat, neqꝫ puenit ad os stōi. Et quotiens addit cibus accrescit ⁊ ascendit ad os stōi, ⁊ ꝑmiscet cū toto cibo: Et quādoqꝫ est huiusmodi humor penetrans in venis, ꝺinde reuertit subito quꝫ opponit ei oppilatio [h]⸢subito⸣ in facie meatuum, cum qbus non preparat penetratio. Et qum stōus est calidus absqꝫ mā, aut cū materia colerica effusa ex epate ad ipsum, propter multitudinem generationis eius in ipso [i]⸢ ⸣ per viam fellis predictam, corrumpunt in ipso cibi leues, ⁊ digerunt fortes grossi, sicut caro vaccina. Et splen est causa corruptionis cibi. Et scias ꝙ corruptio digōnis quandoqꝫ adducit ad egritudines plurimas malignas, sicut epilepsiam, ⁊ melācoliā, [k]⸢ ⸣ ⁊ similia, imo est mater egritudinū ⁊ origo [l]⸢chronicaꝝ⸣ infirmitatū. Et qñqꝫ corrumpit digestio ꝯualescētibus, ⁊ generat acetositas, ⁊ indicat recidiuationem propter illud quod timet de putrefactione. Et multotiens quidem facit accidere corruptio digestionis pruritum.

a A. ad
b A. ad
c A. rara vel tenuis
d A. digestionis
e † A. diuersa
f † A. aut vehementis caliditatis
g † A. Alia lr̃a non occultus
h A. cadens
i † A. aut
k † A. mirachiaꝫ
— A.

De debilitate digestionis. Cap. III.

Cause debilitatis digōnis sunt oēs cause, q̃s diximꝰ i corruptione digōnis, ⁊ sig̃ eaꝝ sunt illa sig̃. Uerū effusio colere ex illa summa non debilitat digōnem, sed qñqꝫ corrumpit eam. Effusio āt melie qñꝫ aggregat ambas res. Et sil'r ēt siccū, ⁊ humidū ex hac sūma non ꝑueniūt ambo sola ad hoc, vt destruāt. [m]⸢ ⸣ nā humidū ꝑducit ad hydropisiꝫ: ⁊ siccitas ꝑducit ad arefactionē. Et ex causis [n]⸢debilitatꝫ⸣ digōnis est raritas mirach, ⁊ paruitas carnis eiꝰ. Et qñqꝫ est cā in debilitate digōnis velocitas descēsionis cibi, aut ꝑꝑ lubricitatē stōi ex eis que scis in caplo lubricitatꝫ stōi: ⁊ non est illud ex causis corruptiōis digōnis, ⁊ nō ingredit in eis, imo ingredit in causis debilitatis [o]⸢stōci.⸣ Et hic qdem descēsus añ horam qñqꝫ fit ex bonitate comp̄ssionis stōi sup cibū, qñ festinat expulsiua motu suo, ⁊ est fortꝫ. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ debilitatē retētiue, q̃re nō retinet, ⁊ nō comp̄hendit sic̄ oꝫ, donec digerat integre. Et qñqꝫ ē ꝑꝑ apāta calida, aut phl'ica, aut melica, ⁊ vlcera, ⁊ silia q̃re non fit bona cōprehēsio, ⁊ qñꝫ nō fit bona ꝯprehēsio cā cibi, qū est g̃uis, aut mordicatiuꝰ colicus, aut est calidus, aut stōus hꝫ ꝯpl'onē cal'am, aut in potu sumit [p]⸢hūs ipm⸣ ⁊ cū ipso est ꝯpl'o cal'a ꝓhibēs bonitatē digōnis aliqd cal'm ꝓhibēs digōnē ⁊ ſm plimuꝫ corrūpit ipaꝫ, ⁊ nō ꝓhibet ipaꝫ tm̄. Et hmōi qdem hoiem sicut scis qñqꝫ sanat, ⁊ tempat digōnē eiꝰ, potus aque frē, ⁊ sil'r qñqꝫ in stō sunt hūores mali, ⁊ ꝓprie mordicatiui, distinguētes iter ipꝫ ⁊ iter cibos, q̃re nō fiūt bone ꝯprehēsiōes, ⁊ retētiōes, ⁊ ē desideriū expellēdi vehemētiꝰ. [q]⸢Et illđ qđ est cā bonitatis digōnis est ꝑꝑ bonitatē comp̄hēsionis: comp̄hēsio. n. stōi sup cibum qum est integra, ⁊ est nō impediēs, digerit qđ sibi ptinet. Et si ē integra⸣ sꝫ ē g̃uatiua, ⁊ stōus retinet cibū retētione eiꝰ q hꝫ tremorē ꝑꝑ quandā grauedinē, ⁊ est appetēs vt separet ipꝫ, est digestio infra illā, ⁊ nō sunt eructuatio, ⁊ rugitꝰ. Et si nō ē comp̄hēsio, ē debilitas digōnis, ⁊ rugitꝰ, ⁊ eructuatio. Et qñqꝫ ꝑducunt ꝺbilitas digōnis ⁊ ꝯuersio cibi ad phl'a, ad [r]⸢tremorē⸣ ⁊ frigus extremitatū, ⁊ [s]⸢cōmotionē⸣ paroxismi febris: Ueꝝ pulsus nō est pulsus factus in initio paroxismi febris. Et qñꝫ fit ꝺbilitas digōnis ꝑꝑ nauseatiuā satietatē, ⁊ repletionē añcedentē, Et in libro qdē mortꝫ velocis dr̄, ꝙ si sup ocl'os eiꝰ, q hꝫ nauseatiuā satietatē, ⁊ tarditatē digōnis, bothor nigra appet silis ciceri, ⁊ rubet ꝑs eiꝰ, ⁊ viridis fit pars alia, tunc ipse incipit cū diminutōe rōnis, ⁊ morit in septima decima. Et ex cāis [t]⸢corruptiōis⸣ digōnis, ⁊ ꝺstructōis eiꝰ, ē tristitia, sic̄ ex causis bonitatis digōnis ē gaudiū.

m † A. digōnē olno, imo qñqꝫ debilitāt. Et dr̄ ꝙ destruunt digestionē, quoniaꝫ
n A. Alia litera corruptionis
o A. digestiōis
p A. calm
q A. Et illa q̃ est ꝑꝑ bonitatē cōprehēsionis stōi sup cibū quꝫ est integra, ⁊ nō impediēs, ⁊ i digōne ē leuitas, q̃zuis ipsa sit integra.
r A. rigorem
s A. Alia litera ad ꝑncipium
t A. debilitatis

De signis debilitatis digestionis. Cap. IIII.

Illam qdē q̃ leuis ē, significat g̃uitas, ⁊ extēsio, ⁊ remanētia cibi in stō longior ꝯsueta. Forte aūt sig̃t eructuatio adducens saporē cibi post. [v]⸢v. horas⸣ ⁊ rugitꝰ, ⁊ nausea, ⁊ extensio, ⁊ [x]⸢estuatio anhelitꝰ:⸣ sꝫ vltimā sig̃t ꝙ cibꝰ nō alterat alteratiōe de q̃ sit curādū penitꝰ, sic̄ si sit frigiditas supflua valde: Et cibꝰ qñ nō digerit nisi tarde, ꝺscēdit tarde, nisi sit ꝑꝑ motū ꝟtutꝫ expl'siue ex mordicatiōe, aut q̃litate alia ꝯtria, aut g̃uitate, Et sig̃ eiꝰ que fit ꝑꝑ ꝯpl'onem sunt ea, q̃ iam sciuisti, ⁊ [y]⸢ꝙ⸣ est cōprehēsio tremula [z]⸢absqꝫ forti appetitu descēsionis cibi⸣ ⁊ ē ꝺsideriū eructuādi absqꝫ euētu rugitꝰ,

v A. tempus
x A. subuersio anime
y A. si
z A. nō fortis ē appetitus ad deponendū cibuꝫ

⁊ eructuatiõis frequẽtis, ⁊ singultus, ⁊ inflatio pe/tentes illud, aut sicut si eueniat post. Et sigñ eiꝰ in q̃ ẽ cã descẽsus cibi añ horã, sũt lenitas egõnis, ⁊ fetor eiꝰ: ⁊ paucitas [a][mũdificationis]epis, ⁊ corpis ab ea: ⁊ qñq; accidunt cũ ea mordicatio, ⁊ inflatio. Et sigñtiões qdẽ eiꝰ, q̃ est ab humoribꝰ calis, sunt sitis, ⁊ puitas appetitꝰ, ⁊ eructuatio fetida, fumosa. Et illã que fit ex humoribꝰ fris, sigñt illud qd̃ egredit̃ ex eis cuȝ vomitu, ⁊ acetositas, ⁊ casus appetitꝰ cũ sigñtio nibus frigoris, ⁊ mãei, p̃dictoꝝ in tractatu primo. Et illam que est ab apatibꝰ, ⁊ silibꝰ, sigñt sigñ eoꝝ.

De cura. Cap.V.

Cum fuerit debilitas digõnis accñsa cã leui, aut repletiõe añcedẽte non plima, tũc suffi/cient in ea longitudo somni, ⁊ dimissio exercitij, ⁊ vociferatõis, ⁊ balnei, ⁊ ad/ministratio vomitus cũ aq̃ tepida, ⁊ subtiliatio regi minis. Et qñ est plus illa ⁊ maior, ⁊ sunt post acce/ptionẽ cibi mordicatio, ⁊ nausea, ⁊ eructuatio pue niẽs ad saporeȝ cibi, oȝ vt sumat̃ in potu aq̃ tepida multotiẽs, ⁊ non cesset iterare, donec euomat̃ totũ illd̃, qd̃ corruptũ est: deinde effundat̃ sup caput eiꝰ oleũ aliqd̃, ⁊ vaporet̃ vẽter eiꝰ, ⁊ [b][viscera]cũ pã/no calefacto: ⁊ fricent̃ extremitates eiꝰ cuȝ oleo de oliuis, ⁊ oleo ros̃. ⁊ effundat̃ sup ipas aq̃ tepida, ⁊ [c][describat̃]ei plixitas somni, ⁊ phibeat̃ ei cibus in die illa: ꝙ si in mane surrexerit letus ⁊ fortis, ingre diat̃ balneũ: ⁊ si nõ, redeat ad somnũ, ⁊ regimẽ sub tiliatiuũ, [d]†[ ]⁊ dormitationẽ [e][paucã, ⁊ leuẽ]tribꝰ diebꝰ ɔtinuis, vsq; quo ɔuertat̃ stõus eiꝰ ad dispõnẽ suã: Et qñq; idiget solõne vẽtris. Et pip qdẽ est ex medicinis magis iuuatiuis ad digõ/nẽ. Et somnꝰ ois iuuat digõnẽ. Veꝝ somnꝰ sup sini/strum est plimi iuuamẽti in hoc, pp cõprehẽsionem epatis sup stõm: sȝ somnꝰ sup dextruȝ est cã velocitatis descẽsiõis cibi, qm̃ [f][p̃paratio]stõi facit illd̃ neces/sariũ. Et scias ꝙ amplexari infantẽ ppinquum ad hoc vt poluat̃ fm lõgitudinẽ noctis, est ex rebꝰ ma/gis iuuatiuis ad digõnem: ⁊ opȝ ne supueniat ei su/dor. Sudor. n. infrat, ⁊ phibet iuuamẽtũ calefactio nis, cũ calitate sua innata. ⁊ oȝ vt nõ sit cum eo [g][de ãhelitu estuatio.]Estuatio. n. [h]†[ ] ⁊ motꝰ appetitꝰ, variant motꝰ v̾tutũ nutritiuaꝝ. Et sunt qdã hoies, q amplexant̃ catulũ canis, aut cat/tũ masculũ nigꝝ. In d̃bilitate aũt digõnis fctã pp calitatem cũ mã, ex eis que ɔferunt, sunt [i][oxypo/rium diacydoniten] ⁊ cibi acetosi stiptici [k][almu/tati, ⁊ collegati,]⁊ q sunt siles illis ex fris. Et con/fert ei pondus. ij. ʒ. suffuf facti ex decem ros̃, spodij tribus, coriandri sicci. v. sumant̃ in potu cum aqua granatoꝝ, aut [l][oxyporio diacydonitẽ.]

De signis corruptionis digõnis. Cap.VI.

[m][Significatiões qdẽ eiꝰ, ex qbus cognoscit̃ corruptio digõnis, mani/feste sunt.]Veꝝ sigñtiones q̃ qñq; as/sociant̃, ⁊ qñq; nõ associant̃, sunt ru gitus eructuatio, ⁊ mordicatio. Et sigñtiones eius, que fit pp dispõnes ciboꝝ p̃dictas, sunt cognitio di spõnum, [n][⁊ motꝰ,]eoꝝ, an sint multi, aut suscepti biles putrefactõis, aut sit erratũ in ordine eoꝝ, aut hora ipsoꝝ. Et motꝰ qdeȝ sup ipsos est genꝰ erroris pp illud, cuius rememoratio p̃cessit: ⁊ vt quotiẽs fe cerit illud, accidat corruptio digõnis, ⁊ quotiẽs ca uet ⁊ abstinet, rectificat̃ digõ. Sigñ autem accñtia pp ɔplõnem stõi, ⁊ egritudines eius, cognoscunt̃ ex si/gnis p̃dictis in caplõ aggregante. Et qñ mã corru/

a A. acceptiõis
b A. latera
c A. p̃cipiatur
d †A. paucum leue
e —— A.
f A. situatio
g A. animi d̃side riuȝ ad luxuriã
h †A. ⁊ d̃siderĩu ad luxuriam
i A. squinzibin safauzeli
k A. alhelamie ⁊ alcharisie
l A. squinzibin safarzeli
m A. Signũ aũt a quo ñ d̃nudat̃ corruptio digõ/nis ẽ fetor ege/stionis
n —— A.

pta est in stõ, in ipso sunt nausea, ⁊ accñtia que sunt cũ corruptione digõnis frequẽtia, nõ hẽntia vicissi/tudines: ⁊ si sunt illic vicissitudines, tũc mãe sunt ad uenientes effuse. In facta aũt pp raritatẽ stõi, ⁊ atte nuationẽ texture villoꝝ eius, ⁊ accñtia dispõnis ad ipsum, sicut vetustatis, sigñ sunt plongatio doloꝝ stõi, ⁊ egritudinum eiꝰ: ⁊ debilitas digõnis cũ debilita/te appetitus: ⁊ attenuatio corpis. Et ex istis qdem qñq; accidunt debilitas digõnis, ⁊ destructio eius, sine corruptione ipsiꝰ. Factam aũt pp ventositates sigñt sigñtiones ventositatũ p̃dicte. Sed sigñtiones ef fusionis ex mẽbris cõibus, sunt ex eis que diximus in locis suis, vt ɔsideres dispõnem illius membri in seipso, ⁊ vt cognoscas, an multiplicent̃ [o][in]ipo ef fusiões ad membra alia in vijs alijs, sicut vt cogno scas an ille cuius stõus existimat̃ ledi a catarris, ha beat cataꝝ descẽdenteȝ ad guttur: ⁊ ad pulmonẽ, ⁊ alia: Et signũ casus corruptionis digõnis pp [p][ef fusionẽ colere]est vt fit ɔplõ nõ cũ illa colerica, de/inde inueniant̃ in stõ mordicatio, ⁊ natatio cibi.

De cura eius. Cap.VII.

Principium illius est vt egre/diat̃, qd̃ est corru ptum in stomaco ex cibo vsq; ad finem sui, cum vomitu, aut solõne ventris. Et vt rectificet̃ regimẽ eiꝰ, qd̃ comeditur, ⁊ bibit̃. Et reducat̃ in omnibꝰ dispõnibꝰ ad illud, qd̃ necessarium est. Et vt [q][expiat̃ cum cibo]doec verificet̃ eiꝰ [r][bonitas quare mũdificet̃]stõus pr us cũ potu aque ros̃. Si aũt fuerit corruptio digõ/nis pp calitatem stõi, aut pp colerã effusam ad ipȝ, ingrossa cibos eoꝝ, ⁊ declina cũ eis ad frigꝰ adeo, donec sint sicut caro vaccina cũ aceto cõdita, ⁊ non ponas fra s̃btilia, qm̃ subtilia corrumpunt̃ in stõis eorum velociter. Et oȝ vt ille q ex eis colericꝰ ẽ, euo mat añ cibum. Et si fuerit illud pp frigus, curet̃ il/lud frigus cũ eis que diximꝰ in caplõ suo. Et si fue/rit cã raritatis stõi, curet̃ cum medicinis odoriferis stipticis, p̃dictis: ⁊ cũ cibis boni chimi velocis digõ/nis, q sint facti declines ad exiccationẽ, ⁊ stipticita/tẽ [s][arte ⁊ cũ semibus]⁊ reliqs que diximꝰ in capi tulo aggregãte. Et ille in corruptiõe digõnis cuius, cã est effusio colere ex [t][cursu]p̃dicto eueniẽs, ra/ro, oȝ vt ɔsuescat vomere ante cibum multotiẽs: ꝙ si melioret̃ post illud, ⁊ sumat cibũ, abscindat hanc ɔsuetudinem, vt non debilitet̃ stõus ipsiꝰ: ⁊ cũ hoc oȝ vt post vomitum sumat robub ɔfortantes stõm, repellentes qd̃ effundit̃ ad ipm: ⁊ assidue fiat em/plastꝝ stõ ipsiꝰ cum eis, que ɔfortant ipm ad expel/lẽdum, qd̃ ad ipm effundit̃: deinde ponant̃ ei [u][cir cuitus]in qbus euomat añ cibum fm rõcinatiõeȝ p̃dictam. In illis vero quoꝝ stõi cibum accessere fa ciunt, si fuerit acetositas parua accñtalis, fit iuua/mentum cum suctione pomoꝝ dulciuȝ, ⁊ iuuantur coriandro qum bibunt ipsuȝ ante cibũ cum aqua: ⁊ silr mastix qum in potu sumit̃ ex eo. Si aũt fue/rit fortis, tunc ex eis que ɔferũt ad hoc fortiter, ma gnifice, vltime sunt sumitates sqnanti cum carui, ⁊ silr omnia electuaria calida, ⁊ electuariũ [x][alcha/biti.]Et qñq; iuuant̃ cum geleniabin infuso in aq̃ calã. Et ex illis q̃ ipsis ɔferũt ẽ vt sumãt [y][ad mã/sionẽ]ꝟ medicamẽ. ℞. [z]†[ ]cymini seminis aneti [τ][amboꝝ]añ. ptem. j. ros̃. ru. ablatis capitibꝰ partes. ij. cribellent̃ post contritionẽ cum orali cu/ius dosis sit medietas. ʒ. j. cum vino cõmisto. Si ve ro idigent eis que sunt fortiora hoc, oȝ vt vtant̃ vo mitu post cõmestionẽ salsi, ⁊ acetosi, ⁊ acuti sicut fo ca. Expectent itaq; postea vna hora, deide euomãt

o A. ex
p A. cãm meatꝰ effundentis co/leram
q A. ⁊ vt p̃termit tat̃ cibus
r A. Alia litera fames ⁊ fouũ/cetur
s A. cũ moderan tia ⁊ cũ abazir. i. cum spẽbus aro maticis Alia litera cũ semibꝰ calis boni saporis si/cut anisuȝ
t A. meatu
v A. Alia litera tempora
x A. alchabit
y A. apõ somnũ
z †A. piperis
τ —— A.

cũ sirupo acetoso, mellio, calefacto, ⁊ succo raphani: ⁊ cum eis que cursu eoꝝ incedunt, ⁊ ex aq̃ mell', ⁊ simib⁹. Deinde me dicent cum troc. ro. maiorib⁹, ⁊ cũ trifera. Et multotiẽs qdem non est necessarius in ea vomit⁹, qñ est cã in ipsa frĩtas sine mã pp quã accessit cib⁹. ⁊ qñ cib⁹ accessit [a] ⌈pure⌋ tũc ẽ maior corruptio: ⁊ oꝫ vt hñs eam dimittat cibaria cũ micis, ⁊ iura: ⁊ cibet exiccantib⁹, ⁊ frixis, ⁊ eis que in patellis coquunt, ⁊ carne rubea. Et opꝫ vt corpoꝝ eoꝝ ꝯpl'o pmutet tm̃. [b] ⌈ Et ex eis que verificãt oẽꝫ cibum corruptum in stõ est, ⌋ vt expellatur. qd si nã sufficiens fuerit facere illud, tunc sufficiat ipsa: ⁊ si nã non est sufficiens ad illud, sumat diacyminũ ꝑm q̃ꝫtitatẽ necessitatꝫ: si autẽ non sufficit, adiuuet cum reliqs electuarijs solutiuis, de qbus sumat q̃ꝫtitas pauca ꝑm mensuram qua educat fex: ⁊ diacydonitẽ est ex summa eoꝝ que eligunt ex eis. Et signa qdẽ bonitatꝫ comprehẽsionis stõi sup cibum: ⁊ bonitatꝫ digõnis, que est in vltimo ⁊ contrarij eoꝝ, sunt ea que diximus in capl'o sigtionum. Qd si res ille ꝑdicte non fuerint: sed sentiunt conturbatio, ⁊ g̃uitas, ⁊ desideriũ minuẽdi g̃uitatẽ cũ ꝯstrictiõe accñte, tunc scias ꝙ stõus est vehemẽtis cõprehẽsionis, sed est abhorrẽs summã cibi in q̃ꝫtitate sua. Et scias ꝙ digestio est fundi stõci: ⁊ appetitus oris stomaci.

a A. saifen. i. in estate

b A. ⁊ oĩs cib⁹ q corrumpit in stõ conueniens est

De tarditate descensus cibi ex stomacho, ⁊ velocitate descensionis eius. Cap. VIII.

Quandoqꝫ remanet in stõ aliqd de cibo vsqꝫ circiter. xv. horas in dispõne sanitatis: ⁊ xij. horas. Et illud est ꝑm cibum in leuitate sua, [c] ⌈ ⌋ ⁊ sig̃t illud inuentio saporis eius in ore, ⁊ in eructuatione: retẽtio nãqꝫ cibi in stõ, non est nisi ꝑpter tarditatẽ digõnis, vsqꝫquo digerat. Et expulsio ei⁹ est ꝑpter expulsionẽ expulsiue, qum complet digõ, aut ꝑpter motorẽ mouẽtẽ, expulsiuã, sicut mordicatio colere, aut melãcolie [d] ⌈acetose, ⌋ aut alicui⁹ eoꝝ q̃ dicem⁹. Et nõ est sicut existimauerũt qdã, ꝙ omnis cã in retẽtiõe ei⁹ est strictura meat⁹ inferioris. Nam si esset illud, non esset possibil' exitus denarij, ⁊ auri ꝺglutitoꝝ: ⁊ vinum, ⁊ lac nõ remanerẽt in stomacho: ⁊ ambo non natarẽt in stomacho debili, ⁊ facerẽt rugitum, ⁊ inflationẽ. immo cã in descẽsione cibi nãlis, est digestio, ⁊ v̈tus stõci ad expellẽdum [e] ⌈cui non est cõueniẽtia magis cum aliquo in dispõne ⌋ cibi, quꝫ nõ accidit stõ nocumẽtum donec digerat cib⁹. Stomachus. n. san⁹ comprehẽdit ipsum, ⁊ constringit sup ipsum meatus suus inferior vehemẽter: qũqꝫ adest hora expellẽdi, dilatatur, ⁊ expellit stomach⁹ quod in ipso est cum villis suis latitudinalib⁹: ⁊ quotiẽs festinat digestio, festinat ꝺscẽsus: ⁊ si tardat, tardat, nisi accidat aliq̃ cãrum faciẽtium descẽdere cibum a stomacho, qum nondum sit digestus ex eis quas iam sciuisti. Et quãtitas qdeꝫ eq̃lis remanẽtie cibi in [f] ⌈stomacho ⌋ ⁊ egressionis ei⁹, est illud quod est inter. xij. horas vsqꝫ ad. xxij. horas. Et cibus qdeꝫ plurimus qum non digerit ꝑpter suã multitudinẽ, ⁊ ille cui⁹ qualitas est mala etiam, tunc nullus eorũ remanet in stõ sano fortꝫ expulsiõis, immo expellit ad iferiora velociter. Et qñqꝫ succedũt ei fluxus ventris, ⁊ colica passio. Et qñ fuerit stõus debilis, quẽ cib⁹ grauat, aut vlcerosus hñs bothor, aut fuerit in eo humor viscosus lubric⁹, nõ morabit i ipso cibus nisi parũ: ⁊ fit hoc, siue sit debilis retẽtiua, siue digestiua. Et tibi qdeꝫ possibile est vt cognoscas signa, que oꝫ te cognoscere ex causis hoꝝ, ex eis q̃ tibi ꝑterierunt in capitulis predictis.

c A. ⁊ g̃uitate Alia litera ⁊ grossitie sua,

d A. aut flegmatis acetosi

e A. cui nõ sunt cãe plime alie ab ãbob⁹ ex pte Alia litera cui nõ ẽ depẽdẽtia plima cuꝫ re alia ab ambob⁹ ex pte dispõnis

f A. Alia litera corpore

De cura eius a cui⁹ stõ tardatur descẽsus cibi, aut in cuius stomacho natat cibus. Cap. IX.

Ex cura illi⁹ est somn⁹ sup dextrũ. Adiuuat. n. ad hoc vt velociter descẽdat cib⁹ a stõ, q̃ꝫuis sit ꝺbilis adiutorij ad digerẽdũ: ⁊ adiuuãt ad hoc ꝺambulatio subtil', ⁊ fricatio pedũ ⁊ ꝯfractio ventositatꝫ cũ eo qd scit in capl'o eius.

De cura eius a cuius stomacho festinat descensus cibi. Cap. X.

Quidam antiquoꝝ fuerũt q noiauerũt istos stomaticos, sꝫ postremo cecidit nomẽ stõi sup aliõ. Et ex eis q̃ expta sunt illis, est vt administret eis empl'm ex farina fenugreci, ⁊ semis lini, ⁊ melle. Et in potu sumãt ex eo ẽt, ⁊ ex eis est, vt sumant vitelli oui assati, ⁊ coclearĩu mell', ⁊ duo danic masticis ꝯtriti ꝯiungant oĩa in cortice oui, ⁊ assent sup cinerẽ cal'm, ⁊ sine intermissiõe moueant donec preparata sint, ⁊ comedant, ⁊ administret hoc trib⁹ dieb⁹. Et oꝫ vt administret añ cibũ aliqd ex stipticis fris, si fuerit illic ꝯpl'o cal'a: aut ꝑmistum cum calis, si fuerit ꝯpl'o declinis ad frĩtatẽ. Et tu iam sciuisti omnes has medicinas. Et opꝫ vt dormiant sup cibum, ⁊ non moueant neqꝫ excitent oĩno. Et vt stringantur extremitates supiores.

De [g] ⌈eructuatione ⌋ stõci ⁊ duritie ei⁹. Cap. XI.

g A. grossitie

Quandoqꝫ aduenit durities in stõacho simil' apostemati, ⁊ tamẽ non est apa: ⁊ est cã ei⁹ frigus inspissans aut mella ingrossans, intrans sine apostematione.

De signis. Ca. XII.

Sunt vt cognoscatur causa eius, ⁊ non inueniatur signuꝫ apostematis.

De cura. Ca. XIII.

Fiat empl'ꝫ ei cũ melliloto, ⁊ croco, ⁊ mastice, ⁊ balsamo, ⁊ thur, ⁊ bdellio, ⁊ spica, ⁊ cordũeni ⁊ mugathet, ⁊ cera, ⁊ oleo rosaꝝ. Et silr omnes curationes dcẽ ad apata dura, ⁊ ꝑꝑe ea q̃ dcã sunt in capl'o debilitatꝫ stõci [h] ⌈ꝑpp duritiẽ. ⌋ Descriptio alia bona ad hãc intẽtionẽ. ℞. cere. ʒ. viij. glutinis alimbath. ʒ. iiij. zinziberis oppoponacis amboꝝ aã. ʒ. ij. aloes, ⁊ galbani amborũ. aã. ʒ. iij. olei de lilio [i] ⌈eminam. i. ⌋ fiat ex eis empl'm.

h A. cuꝫ duritie eius

i A. ʒ. xxiiij.

De eis que cõmouẽt eructuationẽ. Cap. XIIII.

Cum in stõ accidit vẽtositas, ⁊ nõ remouet, ⁊ ẽ retẽta in ore stõci, ⁊ ipedit, oꝫ vt eñet cũ eructuatõe, sic eũantur supfluitates natãtes cũ vomitu ⁊ si nõ, corrupit digõnẽ, ⁊ natat [k] ⌈cũ cibo ⌋ nisi accidat multitudo hũiditatũ ⁊ flatũ ꝑparatoꝝ ad hoc, vt ꝯuertãt i vẽtositatẽ: tũc. n. [l] ⌈necessariũ ⌋ ẽ vt sit supfluitas i cõmotõe eructuatõis ex eis q̃ mouẽt rem prauã. Et ex eis qdem que mouẽt eructuationeꝫ, sunt origanum, ⁊ folia rute, ⁊ anisum, ⁊ carui, ⁊ calamẽtũ, ⁊ mẽta: ⁊ ameos, ⁊ gariofili, ⁊ mastix, ⁊ thus masticatum, ⁊ haustũ.

k A. cibus

l A. possibile

De cura eructuationis supflue. Cap. XV.

Causas qdẽ eructuatiõis, ⁊ sig̃tiones ei⁹, sup dispõnes, iã dixim⁹ i capl'o sig̃tionũ. In acetosa qd cõferũt patiẽti eã, potare diapipeõ cũ vio, Et qñqꝫ iuuant si in potu sumãt añ prãdiũ suũ ⁊ cenã suã, coriãdri sicci põdus aure. ꝺinde bibãt post ipꝫ vinũ puꝝ. Et ex eis q̃ sedãt eã, ꝑꝫ ꝙ

dixerũt qdã, est vt liniaṫ stõus cũ stercore galline, 7 calce. In fumosa v̇o si est a mã, ɔferunt absinthiũ, 7 hiera. Si v̇o ē sine mã, ea q̄ infrãnt 7 extingũt, 7 forte faciũt, sicut sṫ robub fructuũ frõꝝ, 7 cibi frigidi.

Tractatus.iiij. de egritudinibus instrumentalib⁹ 7 cõibus accidentibus stomacho.

De apatibus calidis stomaci. Cap.I.

STomacho accidũt apostemata cal'a pp cãs cognitas, que faciũt accidere apata cal'a. Et ex illis causis sunt dolores plõgati. Et quãdoq̧ sunt apata eius calida sanguinea, 7 quandoq̧ sunt colerica.

De signis. Cap.II.

QUando plongaṫ in stõ dolor, q nõ remoueṫ, q̄zuis regimē bonũ fiat, tũc existima q̧ illic ē apostema. Illud aũt apa qð est cal'm, signt cũ hoc iflamatio vehemens, 7 adustio fortj, 7 sitj, 7 fe. insepabil', 7 dolor pũgitiu⁹: 7 [a]⌈ augmētum qð ⌋ qñq̧ sentiṫ, 7 qñq̧ pducit ad pmistionē sensus, 7 ad firsem, 7 ad meliaz. Qũq̧ extenuaṫ corp⁹, 7 pfundanṫ oculi, 7 [b]⌈ resoluiṫ ⌋ nã, 7 multiplicaṫ flux⁹ vẽtris, 7 vomitus, 7 [c]⌈ supaṫ ⌋ febris, 7 minoraṫ vrina, 7 [d]⌈ stõus comprimiṫ ⌋ sub digitj vbi ppouritiem non comprimebaṫ sub digitis, tunc iã fit exitura, Et quando accidit cũ dolore in stõ frig⁹ extremitatũ, tunc illud est signum malum.

De cura. Cap.III.

QUando autumaṫ q̧ apa cal'z apparet, aut apparebit pp vehemẽtiã adustiõis, 7 inflãmationis, tũc meli⁹ est in pn° vt incipiaṫ a repcussiuis, 7 inungaṫ stõus cũ eis q̄ sunt sicut oleũ ð cydõijs, 7 fiat ei empl'z cũ cydõijs 7 cõticib⁹ cucurbite, 7 põtulaca, 7 faria ordei, 7 q̄ currũt hac via: q̄zuis abstinẽtia, 7 sbtiliatio cibi, 7 regiminis, magj iuuatiua sint eis. Qũq̧ medicarj apata stõci cal'a, tũc caue ne i potu tribuas solutiuũ forte, aut qð vomẽ faciat: nã administratio vomit⁹ [e]⌈ error ⌋ ē. Phl'omia aũt neċria est in plib⁹ horis, 7 aliena sol'o nē laboriosam, 7 vomitũ. Et sis ɔtent⁹ cibis lenitiuis, 7 medicinis, sicut aq̄ ordei, 7 almes, 7 atriplicib⁹, 7 cucurbita. Et [f]⌈ multiplicare ⌋ medicinas lenificatiuas sic̃ casia fi. non est malũ: 7 vt eñatio fiat cũ casia fi. qm̃ ɔfert apati, 7 exiccat mãm. Et qñq̧ admisceṫ ei ex hiera, 7 aloes, põdus duoꝝ danich vsq̧ ad.5.ʒ. Et meli⁹ hoc ē vt in potu tribuaṫ casia fi. cũ aq̄ endiuie. Et qñq̧ poniṫ in ipa absinthij paꝝ, qm̃ est iuuatiuũ cuz sua stipticitate. Et qñq̧ vtunṫ in ea qdã myrobalanis: ego vero nõ declino ad eos, nisi sint apata in via dubitatiõis: 7 ego abhorreo hoc. 7 qñ apparẽt, non oz vt administrenṫ. Et qñq̧ dãt eis i potu scamoneã cũ sirupo acetoso, 7 ego abhorreo eã. Et qñ [g]⌈ apparẽt 7 ⌋ non est ex hmõi excusatio, tũc deṫ aloes aure.j. cũ sirupo acetoso, q̄zuis dimittere ipz sit meli⁹. Et ex solutiuis iuuatiuis in pncipio est, vt sumanṫ aque solatri, 7 aq̄ endiuie.ʒ.ij. 7 medulle casie fi.ʒ.iij. 7 olei ð cucurbita 7 olei amigdalini amboꝝ añ.ʒ.ij. 7 deṫ in potu: 7 sine cessatione lenificeṫ nã cum hoc, si fuerit siccitas vsq̧ ad diē vij. Et oz ne sint ausi potare aquã frĩam plimã, neq̧ [h]⌈ cal'am ⌋ immo frãgant eaz cum iuleb, aut robub fructuũ. Et abstinẽtia qdē a cibo est ex ill', q̄ eos valde iuuãt. Et si dolor vehemēs valde fiat, dabis ei in potu põdus.ʒ.iij. de semine cucumeris [i]†⌈ ⌋ cũ aq̄ frĩa, aut aq̄ [k]⌈ albela ⌋ 7 sumãt in potu aquã tabarzet ẽt, qm̃ ē iuuatiua valde, 7 aquã attaraxacon ẽt. Et empl'a fcã ex [l]⌈ bella 7 capparib⁹, 7 balaustijs, 7 alenifestides ⌋ sũt iuuatiua valð. Et absinthiũ qũ ex eo fit empl'z, ɔfert apati, phibens ne [m]⌈ ibibaṫ ⌋ in oĩb⁹ ptib⁹ stõi. Et q̄zdiu calitas pmanet, 7 si sit post.vij. nõ abscidas aquã endiuie, 7 aq̄z solatri, 7 aquã kekẽgi, 7 aquã ataraxacõ: 7 pmisce cũ illis qum trãsierit septimã tro. ð rof.5.ʒ. 7 aliqd ð succo absinthij, 7 ð mastice 7 pmisce cũ eis ẽt aq̄z feniculi, 7 aquã apij. Et sit cib⁹ vsq̧ ad.vij. ex mes excorticatis, cuz atriplicib⁹, [n]⌈ 7 blitj ⌋ 7 cucurbita cũ oleo amigdalino, aut oleo omphacino. Et sint illa q̄ in potu sumũt iuleb, 7 aq̄ prunoꝝ, 7 succ⁹ endiuie, 7 taraxacon, 7 in fine ei⁹ pmisceãṫ cũ mastice, 7 succo absinthij. Post.vij. aũt misceanṫ cuz eis, que abstergunt, 7 maturãt parũper, sic̃ sicla, 7 alubleb. Et deṫ in potu eis tunc sirup⁹ acetosus. Et qñq̧ sumunt eũ in potu añ illud aliquot dieb⁹. Et qñq̧ sumũt ipm in potu cũ [o]⌈ viol' nutritj ⌋ si nõ fuerit nausea vehemẽs, impediens: 7 illud qdē vsq̧ ad.xiiij. Qũq̧ sedaṫ iflãmatio, 7 lenificaṫ apa, tũc est hora resol'onis. Qum ergo ðclinat parump, itroducanṫ in empl'is ea, q̄ sũt sicut mastix, 7 absinthiũ. Et ponaṫ potus ex sirupo acetoso absq̧ timore. Et qñq̧ sufficit sumere in potu casiã fi. in aq̄ feniculi, 7 apij, 7 oleũ amigdalinũ dulce vsq̧ ad finē ei⁹. Et rectius tibi est qñ ad summũ puenit cura, hora mollificationis 7 resol'onis, vt non audeas sup vtrasq̧ audatia nuda cuiuslibet eaꝝ, imo pmisce medicinas mollificatiuas cũ stipticis, Nã in hoc, vt sis ɔtent⁹ mollificatiuis, ē [p]⌈ error ⌋ magn⁹: 7 qñq̧ pducit patiẽtem ad mortē, siue sint medicine que bibanṫ, aut posite sup ipm extrinsec⁹. Et stõus qdē dignior est hoc q̄z epar. Et stiptica ɔueniẽtia ad hãc rē sṫ illa, in qb⁹ ē aromaticitas. sicut mastix, 7 rof. 7 galle, 7 galia 7 balaustie, 7 extrẽitates arboꝝ. Et ex ol'is oleũ ð cydonijs, 7 oleũ de mastice, 7 oleũ de mal', 7 oleũ ð neriden, 7 oleũ omphacinũ. imo oz in estate, 7 in pn°, vt administres in empl'is amboꝝ, oleũ rof. 7 oleuz omphacinũ, 7 oleũ de cydonijs, 7 oleũ ð malis. Et in hyeme, 7 in horis resol'onis, oleũ de neridē, 7 oleum anetinũ, 7 oleũ camomellinũ, 7 oleuz de lilio, 7 oleũ de mastice tẽperate. Cõfectio [q]⌈ empl'i boni ⌋ in pnc° 7 augmẽto, 7 statu. [r]†⌈ ⌋ ℞. farinã ordei, 7 faufel, 7 nenufar oĩuz añ.ʒ. [s]⌈ 5.⌈ rof.ʒ.j. 7.5. croci.ʒ.5. vio.xij. dragagãti.v. altee, camẽille oium añ.x. sãdali.xv. masticj acatie balaustie oĩuz añ.xv. cer̃ 7 ol'i rof. cũ qb⁹ ɔficiãṫ. Et ex empl'is bõis in [t]⌈ pnc° ⌋ apatũ, sṫ radix lilij, mellilotũ cera, 7 oleũ violaceũ. Et ñ oz vt empl'z fiat cũ lubricitate vehemẽti vẽtrj, imo tempeṫ vẽter i pmis, deide admistrenṫ empl'a. Et ex empl'is bõis i hora stat⁹ vsq̧ ad ðclinatõez ē illð qð. ℞. [v]⌈ cymas sqnãti, 7 camemillã, 7 mellilotũ, ⌋ 7 absinthium romanũ, 7 spicã, 7 radicez altee, 7 sandalũ, 7 faufel, 7 crocũ, 7 g̃na lauri, 7 q̄ sũt silia illis. Addaṫ in stipticis in pncipijs, 7 in resolutiuis in postremis. Et ex [x]⌈ medicis ⌋ bonis in maturãdo apa cal'm, cui⁹ q̄riṫ [y]⌈ maturatio ⌋ 7 almessere ē, vt sumanṫ extremitatũ rof, 7 extremitatũ absinthij, 7 extremitatũ sempuiue, et corticũ cytri exterioꝝ, et masticj, et thuris oium añ.ps.i.et.5. et cydonioꝝ, et dactiloꝝ imaturorũ, et croci, et aloes, et myrrhe oium añ.ptē.i.et cere et olei camemillini et olei ð neridē oium añ.ptes x. Qð si cã in euẽtu apatj fuerit dolor añs, de vitate cui⁹ est vt cureṫ cũ sbtiliatiuis, tunc qum puenit ad apa, tũc oz vt abscindas sbtiliatiua ab eo, et sis ɔtẽtus sedatiuis doloꝝ, sicut est adeps anatj et galline.

a A.tumor qui
b A.soluitur
c A. Alia litera eradicatur
d A. Alia litera fit stõus propter duritiē ei⁹ i mõ q̄ non cõprimit
e A.periculosa
f A.administraṫ
g —— A.
h A.aquam simplicem
i † A. longi ar, cuati
k A.uluis
l A.belba 7 al caso, 7 balausti, is 7 aluisistides
m A.dilatetur
n —— A. Alia litera 7 suich ordei
o A.aqua violas conditas
p A.timor
q A.emploꝝ
r † A.Descriptõ empl'i iuuatiui i hac hora, 7 añ ipsam
s A.j.
t A.statu
v A.Alia litera ℞.flores camomille 7 mellilotī
x A.emplastris
y A.resolutio

Et quādo antiquat̃ apa, tūc da in potu troc. de spica, ⁊ fac empl'm ex emplastro de bdellio cū ḡnis ꝺ̃ ben dcō in antidotario. Et ex eis que ꝯferunt ad h̄, est ceratū cuꝫ oleo de balsamo, ⁊ aloe, ⁊ cera alba. Et oꝫ vt administret̃ ceratum. S. p̄dictum in capl'o debilitatꝭ stōci, Et empl'm de mellilotto est ad hoc iuuatiuū valde. Et ex illis sunt camemilla, ⁊ balaustie, ⁊ semē lini, ⁊ mellilotū, ⁊ altea ex qbꝰ fit emplastrū: ⁊ fiat ex eis vaporatio, ⁊ embroca fiat cū decoctiōe ipsoꝝ. Et ex eis que sanāt illud, est illꝺ̃ qꝺ̃. ℞. rof. ʒ. x. xiloaloes. ʒ. ij. masticis, seminis endiuie, cuscute oium. an̄. ʒ. iij. sumant̃ in apate inflāmato cuꝫ canfora in potu. aut sumant̃ tria sextaria casie fi. q̄ decoquant̃ in lb. j. aque donec remaneat medietas, deinde colet̃, ⁊ pijciat̃ sup ipsam de aq̄ solatri, ⁊ aq̄ kekēgi sacraiati, ⁊ buliat ⁊ pijciat̃ sup ipsam. ʒ. s. hierap. ⁊ sumat in potu ex ea ille q fortꝭ est totā integre, ⁊ debilis medietatē eiꝰ. Et si indiget fortiori h̄, addant̃ [a]⌈ex semine apij, ⁊⌋ semine caulis, ⁊ ammoniacū, ⁊ medulla cerui, ⁊ adeps galline. ⁊ qn̄qꝫ indiget empl'o [b]⌈bolismi⌋ ⁊ empl'o cytrino. Et i hac hora qn̄qꝫ necessariū est, vt in potu dent̃ troc. de bdellio. Et ex empl'is iuuātibꝰ in hoc cap. est empl'm hꝰ ℞. cere, ⁊ olei de neridē amboꝝ an̄. ℥. j. masticis, ⁊ ciperi, ⁊ sqnanti, ⁊ aloes oium an̄. aure. j. ⁊ bdellij. ʒ. iij. soluat̃ in vino, ⁊ aggreget̃ iter has medicinas fm acceptionē empl'i. Qꝺ̃ si fuerit illic sol'o vētris, qn̄qꝫ erit necessariū vt ponas cū istis succū acreste, aut succū absinthij, aut aggreges inter vtrūqꝫ. Et de errore maximo ē, vt ꝓlōget̃ tp̄s tollerātie apatꝭ, [c]†⌈ ⌋ ⁊ incessant̃ fiat curatio cū infr̄antibꝰ, ⁊ sit apa i via, vt fiat exitura, ⁊ ꝓhibeat̃ a maturatione: oꝫ ergo vt ꝯsideres hoc. Et iā dcm̄ est, q suspēsoriū fcm̄ ex lapide [d]⌈beselis⌋ qum suspēdit̃ ita vt tāgat stōm, erit iuuamētū eiꝰ magnū in doloribꝰ eiꝰ: ⁊ apatibꝰ eiꝰ. Quꝫ aūt apa fit dubellati, ⁊ exitura, nos iam singulare capl'm fecimꝰ ei. Qum vō apa ē colericū, oꝫ in p̄ncᵒ vt infr̄et̃ valde cū empl'is infr̄atiuis, notꝭ, ꝑmistis cū sandal', ⁊ canfora, ⁊ rof, ⁊ silibus. Et det̃ in potu aq̄ ordei cū aq̄ granati muzi, ⁊ decocti cum cācris: deinde post illud ꝑ aliquot dies administra aquā solatri, ⁊ aquā endiuie. Et post illud qum appropinquat status, misceat̃ cum aqua solatri, ⁊ aqua endiuie, parumꝑ aque feniculi.

a A. anetum, ⁊ se. lini, ⁊ fenugreci q si idiget fortiori hoc addantur ex

b A. feligarius

c † A. curatione

d A. Alia litera iaspis Alia litera tasel', vl' baselis

De apatibus fr̄is flegmaticis. Cap. IIII.

Ista apata ḡnant̃ ex humiditate, ⁊ malitia digōnis, ⁊ paruitate exercitij, ⁊ ex reliqs causis ḡnantibus mās [e]⌈cronicas⌋ coarctātibꝰ eas in vasis, ⁊ i [f]⌈viscceribꝰ⌋ qꝫ cognitio p̄terijt.

De signis. Cap. V.

Quando iueneris signū apatꝭ cuꝫ dolore [g]⌈ingeto⌋ i oi dispōne, ⁊ [h]⌈augmēto⌋ ⁊ nō est febrꝭ neqꝫ inflāmatio neqꝫ [i]⌈ingetudo⌋ sꝫ est humiditas [k]⌈lubrica ⁊ claritas coloris,⌋ ⁊ paucitas sitis, ⁊ malitia digōnis ⁊ ꝑuitas appetitus, tūc illꝺ̃ est apa flegmaticū: ⁊ tu significabis cū reliqs significatiōibꝰ p̄dictis, de humiditate ꝯpl'onis stōi.

De cura. Cap. VI.

Decanone in hoc ēt est, vt non euacues resolutiua a stipticis. Resolutiua. n. qbꝰ idiges in hoc, sunt fortis resolutionis. Incipe ergo in cura istoꝝ ita vt des eis in potu aquā apij, ⁊ aquā feniculi amboꝝ. an̄. ℥. ij. baurac. ʒ. iij. de oleo amigdalino dulci q̄ꝫtū sufficit, deinde post illud sumāt i potu. [l]⌈ʒ. ij.⌋ olei ꝺ̃ kerua cū tribꝰ. ʒ. olei amigdalini dulcis, ⁊ decoctiōe mellilotti. Et eiꝰ ꝯfectio est hec. ℞. mellilotti. x. radicis feniculi. x. aq̄ lb. iiij. ꝺ̃coquant̃ donec remaneat lb. j. ⁊ da in potu ex ea. ℥. iiij. Et ꝯfert istis decoctio isopi, in qua decoqtur melilotum, ⁊ ponant̃ sup potionē eius. ʒ. iij. olei de kerua. ʒ. ij. olei amigdalini dulcꝭ. Ex vnguentꝭ aūt ⁊ empl'is est medicamē exꝑtum qꝺ̃. ℞. polij, mellilotti, ⁊ amomi, ⁊ camemille, ⁊ aneti omniū an̄. x. ⁊ absinthij, ⁊ spice amboꝝ an̄. ʒ. vij. aloes. ʒ. viij. masticis. ʒ. x. turis. ʒ. vj. radicū altee. ʒ. xv. ammoniaci, ⁊ oppoponaci storacꝭ omniū an̄. ʒ. x. adipis anseris, ⁊ adipis galline oium an̄. ℥. ij. cere rubee. s. lb. Et qꝺ̃ ex vnguentꝭ est meliꝰ, est oleū de neridē, ⁊ oleū ꝺ̃ spica in quo iā posita fuerint myrrha, ⁊ cordumēi. Et ꝯferunt ēt asꝑagi, ⁊ alubleb cum oleo amigdalino dulci, ⁊ sicla, ⁊ caulis cū oleo oliue. Et ea q̄ siccant sanguinē ex cibis, quoꝝ digō ē facil', ⁊ oꝫ vt alienēt vomitum oino: nam ipse in hmōi est malus.

e A. Alia litera humidas

f A. tunicis

g A. ꝓfundo vel fixo

h A. eminentia

i A. imaginatio mala

k A. salíualis ⁊ plūbeus color Alia litera viscosa ⁊ plumbeus color

l A. Alia litera ℥ j.

De apatibus duris ⁊ grossis. Cap. VII.

Quandoqꝫ fiūt icipiēdo, ⁊ qn̄qꝫ fiūt a ꝑmutatiōe ex apatibꝰ calis, fm q iam sciuisti in p̄ncipijs: ⁊ qn̄qꝫ fiunt, sed raro, ab apate flegmatico, cui accidit vt indurescat. Et signt ip̄m cū sigtionibꝰ apatum, durities tactus, ⁊ multitudo [m]⌈varietatis⌋ ⁊ extenuatio corporis.

De cura. Cap. VIII.

Canon in his ēt est, vt nō eūes medicias resolutiuas a stipticis. Et oēs medicine q̄ sūt vehemētꝭ resol'onis in fine apatū cal'oꝝ sūt iuuatiue h̄: ⁊ oꝫ vt in potu sumāt lac camellarū fetaꝝ, assidue. Et ex illis q̄ eis ꝯferūt ē, vt sumāt tres aureos ex oleo de kerua cū decoctiōe casie fi. q̄ sit [n]⌈submersa⌋ in aq̄ radicū. Et si idiget eis, q̄ sunt fortiora, ponat̃ in aq̄ radicū sumitatū sqnāti, ⁊ masticis, ⁊ capilli veneris cū reliqs medicis oium an̄. ꝑs. j. ⁊ qn̄ ponit̃ cuꝫ oleo de kerua, olei de [o]⌈spica⌋ q̄ꝫtitas. ʒ. j. ⁊ olei amigdalini dulcis q̄ꝫtitas. ʒ. ij. est iuuatiuū. Et sil'r qn̄ in potu sumunt̃ olea ista cū aq̄ mell'. Et oꝫ vt admistret̃ in empl'is eoꝝ medulla ossiū cerui, ⁊ medulla crurꝭ vaccini, ⁊ pinguedo gibbi camelli. Et ex medicis ꝯferētibꝰ ad h̄, ⁊ in dubellati ē illꝺ̃ qꝺ̃. ℞. mellilotti, ⁊ fenugre. ⁊ camemille, ⁊ baccaꝝ lauri, ⁊ altee, ⁊ absinthij oium an̄. ꝑtē. j. ammoniaci [p]⌈turis amborū an̄. ij. tertias⌋ ꝑtis resoluant̃ ḡme iste i ꝺ̃coctiōe ficuū. x. cū vino [q]⌈cū melle⌋ deinde ꝯiūge cū eis has medicinas, ⁊ fac ex eis empl'm, ē. n. mirabile. Empl'm aliꝺ̃. ℞. sordiū [r]⌈vrcei⌋ ꝑ. vij. storacis ꝑ. ij. masticꝭ ꝑ. j. glutinis alibath ꝑtē. s. fecis olei ꝺ̃ neridē q̄ꝫtitatē q̄ ꝯficiant̃ medicie. Empl'm aliꝺ̃. ℞. āmōiaci. [s]⌈viij⌋. [t]⌈mellilotti. xij.⌋ cere. [u]⌈viij.⌋ croci, myrrhe, bdelij iudaici, oiuꝫ an̄. viij, olei de balsamo lb. j. Et ex eis q̄ valde iuuatiua sᵗ eis, ē oleū de succo vitꝭ. Et ex eis q̄ ꝯferūt eis valde sᵗ ꝺ̃coctio ireos cū casia fi. Et empl'ꝫ qꝺ̃ diximꝰ in cap. debilitatꝭ stōci cū duritie. Descriptio empl'i boni. ℞. masticis, turis, absinthij oiuꝫ an̄. ꝑtē. j. ammōiaci croci amboꝝ an̄. ꝑtes. ij. cipi. iij. fac cerotuꝫ cū oleo de neridē tāte q̄ꝫtitatꝭ q̄ lēitas fiat. Et qn̄ accidit illꝺ̃, qꝺ̃ raro [x]⌈ꝯueīt.⌋ s. ex ꝑmutatiōe apatꝭ flegmatici ad apa duꝝ, tūc ꝯueniētior cura ē ei empl'ꝫ hmōi descriptionis. ℞. ammoniacū, bdeliū, semen caulis amigdalas amaras, storacē liqdam, masticem, spicam, squinantum cipeꝝ, gumme dissoluantur, ⁊ alia terāt̃ ⁊ fac ex eis empl'ꝫ. Sintqꝫ cibi eorū sicut asꝑagi, ⁊ alubleb, ⁊ oleū amigdalinū dulcē ⁊ ꝓprie eius qꝺ̃ ꝑmutatū est ab apate calido.

m A. imaginationū malarum Alia litera multa siccitas

n A. dissoluta

o A. lilio

p A. Alia litera ⁊ bdelij tertiam

q A. ⁊ terant̃ sicut mel Alia litera decocto terātur cum melle Alia litera terant̃ cū aceto

r A. vasoꝝ apuꝫ

s A. Alia litera centum

Alia litera t —— A.

v A. centum

x A. accidit

De adubellati in stō. Cap.IX.

Ualtotiēs errant medici in regimine apostematis in stomacho: ⁊ permutando fit exitura, ⁊ multotiens incipiendo fit.

De signis. Cap.X.

Iam diximus signa initij eius in capitulo apostematum calidorū stomachi.

De cura. Cap.XI.

Oportet vt incipiat a phl'omia: ⁊ [a] a regimie stōi apa ti apate cal'o [b] extriseco, cū q̄ fit pol'e vt phibeat fieri dubellati, ⁊ icipit eē in via maturatiōis, oꝫ tūc vt si ē res leu]: ⁊ si autumas maturationē ppinquā [c] oꝫ vt in potu tribuas lac recēter mulctū vice vna, p⁹ aliā cum aq̄ cal'a: ⁊ tāgas duritiē, ⁊ ꝯsideres an cōprimat, ⁊ attēdas cōmotionē, ⁊ tremorē, ⁊ ꝯpssionē apatꝫ, nā si nō [d] ꝯprimit illō, oꝫ vt in potu sumat hn̄s ipm taraxaconē [e] siccā cū aqua fenugre. ⁊ tribulorꝫ, ⁊ [f] oleo amigdalino amaro. Qd̄ si indiget fortiori hoc, ⁊ ē iceptio in via maturatiōis iā addēs sup p̄mā, ponat in eis oleū de kerua. Et ex eis q̄ experta sᵗ in h̄ ē, vt sumat i potu hn̄s eā taraxacōis sicce q̄ttitatē. ℥.j. ⁊ ʒ.semis almaru, ⁊ fenug. ℥.j. terat illō, ⁊ bibat cū qbusdā lactib⁹ recenter mlctꝫ calis, sic̄ est lac asine, ⁊ caprarꝫ, ⁊ q̄ttitas lactꝫ sit triū. ℥. ⁊ misceatur cū eo ex [g] galia pondus. ʒ.iiij. Et ex eis q̄ experta sᵗ ēt, ē vt sūat taraxacōis sicce. ℥.j. ⁊ fenugre. ℥.ij. seminis maru. ʒ.iiij. terant ⁊ cribelent ⁊ ꝯficiant cū lacte capno, ⁊ oleo sisamino, ⁊ fiat ex eis empl'ꝫ sup dubellati: Et oꝫ vt fiat balneū cū aq̄ tepida, ⁊ vt ponat empl'ꝫ sup dubellati aliqd fcm̄ ex ficubus, ⁊ camemilla, ⁊ fenugreco ꝯcoctꝫ, ⁊ sit in eo absinthiū vt ꝯfortet: ⁊ qd̄ q̄rit ex oib⁹ ill'ē maturatio apatꝫ, ⁊ eruptio. Qñq3 existiauer] maturatōez, postq̄ iā administrauer] balneatiōem p̄dcāꝫ, ⁊ empl'a p̄dcā, ⁊ successeris cū empl'o ficuum p̄dcō, sbsterne ei stramēta duplicia, [h] vt i culcitris, ⁊ in calefaciētib⁹ ⁊ p̄cipe ei vt iaceat sup ea v̂so vētre iferi⁹ [i] donec rūpat sb ꝯpressiōe apa ei⁹. Et tu qdē cognosces, q̄ iā ruptū ē p detumitiōez, ⁊ attenuatiōez, ⁊ p illō qd̄ expuitur, aut cū sol'one vētris egredit ex sanie, aut ex sanguine, Et oꝫ vt in potu tribuas: tūc aloem cum aq̄ endiuie. Qñq3 erūpit da in potu incarnatiua, q̄uis ille q euomit saniē ex stō suo sit ad desꝑationē ppinqor q̄ ad spem. Qñq3 existimaueris in stō saniē, extrahe ipsam cū sol'one vētris, ⁊ nō moueas ipaꝫ ad vomitū. Qñq3 nō valēt hmōi res, administra medicinas p̄dictas in capl'o apatum durorꝫ. Cibi āt ꝯuenietes ei in p̄ncipio rei sunt sorbitiōes facte ex amilo, ⁊ ordeo excorticato, ⁊ vitello oui. Et i fine ei⁹ illi in qb⁹ ponunt anetū, ⁊ fenugrecū s̄m mensuram.

De vulceribus in stomacho. Cap.XII.

Stomacho qñq3 accidūt vlcera, ⁊ bothor pp acuitatē humorꝫ q imbibūt corp⁹ ipsi⁹ ⁊ q obuiāt ei ex ipsis. Et multotiēs fiunt pp illud qd̄ p̄uenit ad ipm ex alijs. Multotiēs.n. vlcerat stōus ex catarro descēdente ad ipsuꝫ ex capite calido mordicatiuo, [k] aut corrosiuo propter suam putrefactionē, quare putrescit, ⁊ corrodit stōus qū p̄lōgat catarr⁹.

De signis ⁊ differentijs. Cap.XIII.

Ualtotiēs p̄ducūt vlcera stōi, ⁊ pprie i iferiorib⁹ ei⁹ ad minoratōez āhelit⁹, ⁊ puocatiōez sui doris, ⁊ sincopim, ⁊ infrationē extremitatū. Et qñꝫ sigñt vlcera in stō fetor eructuatiōis: ⁊ eleuatio vaporis faciēs icurrere siccitatē lingue, ⁊ exiccationē ipius: ⁊ est [l] sincopis plima. Et qñ sunt in stō bothor, multiplicat eructuatio valde. Et iā distinguit iter vlc⁹ fcm̄ in meri, ⁊ iter fcm̄ in stō, qm̄ in illo qd̄ fcm̄ est in meri sentit dolor in ipso vsq3 ad posteri⁹ inter duas spatulas, ⁊ in collo vsq3 ad initia pectoris: ⁊ v̂ificat dispōnē ei⁹ transitus deglutiti: qm̄ sigt locū dolorosum cū p̄ntia ei⁹. ⁊ qñ ptrāsit hunc locū [m] parūper. Facta aūt in stōi ore sigt q̄ dolor est in iferiorib⁹ pectoris, ⁊ sup̄mis vētris: ⁊ est vehemētior: ⁊ deglutitū sigt ipm [n] cū ptransitiōe pectoris: ⁊ plimū ei⁹ ꝯclinat ad [o] mirach: ⁊ minorat ex eo anhelit⁹: ⁊ infrat corp⁹: ⁊ p̄ducit ad sincopim plimū. Ulcꝫ fcā in fūdo stōi sigt exit⁹ cortic] vlcer] ei⁹ in egōne absq3 excoriatōe in itestinis: ⁊ inētio dolor] post qetē ei⁹ qd̄ [p] sumit i iferiorib⁹ stōi, ⁊ fit dolor pu⁹. Et distinguit iter vlc⁹ in stō, ⁊ vlc⁹ in itestinis, p locū doloris, qū igredit cib⁹ in corp⁹: ⁊ ē exit⁹ corticis q egredit in egōne rar⁹: ⁊ est cortex ei⁹ sbtil'.s. ex gn̄e ei⁹ qd̄ egredit ex intestinis supiorib⁹. Et sigt q̄ ē ex stō q̄ dolor nō est in ptib⁹ [q] viscerū, imo supra. Ulcꝫ ml'totiēs appropinq̄t, ⁊ assimilat dysenterie. [r] In eis āt q̄ fiūt in itestinis supioribus [s] oꝫ vt tu valde intendas. In vomitu aūt qum cortex egredit non est vlcus nisi in meri aut stō. Et oꝫ vt quꝫ tu volueris experiri illud, vt cibes egrum ex aliquo in quo sint sinapis, ⁊ acetum.

De cura vlceruꝫ stomachi. Cap.XIIII.

[t] Plaga recēs que fit in ipso, oꝫ vt curet cū medicinis stipticis: Et dent cibi velocis digōnis, ⁊ vitent medicine vlcerose in qb⁹ ponunt flos eris, ⁊ cerusa ⁊ litargiriū, ⁊ tucia, ⁊ siliatimo oꝫ vt curent vlcera stōi, ⁊ corrosio in ip̄o in p̄mis cū mūdificatiōe cū eis q̄ sᵗ sic̄ aq̄ mell', ⁊ iuleb. Et nō oꝫ ēt vt sit in [v] purgatorio forti tudo purgatiōis: ⁊ ledat [x] vlcera plusq̄ oꝫ. Et oꝫ vt sit eorꝫ abstersio, ⁊ ablutio ad iferiora. Qd̄ si fuerit illic corrosio, ⁊ caro mortua, oꝫ vt medicet cum medicamine mūdificāte carnē mortuā, ⁊ icarnāte, ⁊ faciēte nasci carnē. Et [y] o q̄ ꝯueniens ē hierapicra ad illō, ⁊ qū mūdificat, oꝫ vt in potu dent lac acetosum vaccinū a quo ablatū ē butyrꝫ: ⁊ sirupus de cydonijs, ⁊ granatꝫ, ⁊ sib⁹: Et det ēt in potu aq̄ ordei cum ḡnatꝫ: ⁊ sirupi de fructib⁹ stipticis. Et est qñq3 necessariū vt cibent ventrib⁹ vitulorꝫ, ⁊ edorꝫ ꝯditorꝫ cū aceto. Et scias q̄ q̄diu nō mūdificat sordes tota, nō est iuuamētū cure alteri⁹, neq3 administratiōis ꝯsolidatiuorꝫ. Et qum administras incarnatiua, ⁊ egritudo est in ptib⁹ meri, ⁊ ore stōci, tunc pone in eis ex glutinatiuis aliqd̄ [z] magnū sicut ē gūmi, ⁊ dragagātum. Et qñq3 ꝯfert vlcerib⁹ stōi filoniuꝫ: Et ꝯferūt ēt troc. de karabe, p̄cipue si fuerit illic vomit⁹ san. ⁊ ꝯferūt eis oia rob fructuū. [⁊] Et qñꝫ ꝯfert rob eupatorij: ⁊ rob absinthij, Et qñ sᵗ in stō vlcera, ⁊ nō est excusatio sol'onis ventris pp aliqd vocātiū ad hoc, tūc oꝫ vt soluas vētrē cū eis q̄ sūt sic̄ casia fi. Qd̄ si accidat ex vlceribus sol'o ventris, curet cum troc. de spodio, ⁊ robub stipticis cū aq̄ sauic decocti. Et si fuerit illic corrosio, curet cum eis que diximus in cura sputi sanguinis.

De bothor in stō. Cap.XV.

Confert eis mūdificatio cū sol'one eorū, qb⁹ concessuꝫ ē fieri sol'onē vētris in vlcerib⁹ stōi. Et cibari cū ḡnis ḡnati cū passis, ⁊ lacte ꝯcocto cū ferro ignito.

a A. Alia litera ab infrigidatōe

b A. Alia litera extrinsece ⁊ intrinsece

c —— A.

d A. Alia litera iuuat

e —— A.

f A. oleum amigdalinū amarꝫ

g A. zucchαro

h A. i vltimo eq̄litatis ⁊ cal'itatis

i A. ita vt

k A. recipiente

l A. vomit⁹ plurimus. Alia litera Et qñq3 ē vomitus plurimus

m A. dolor est paruus

n A. apud transitum Alia litera qum ptransiuerit pectus

o† A. partem

p A. comeditur vel bibitur

q A. intestinorū

r A. supiori ⁊ est illa que fit

s† A. quare

t A. Exitura

v A. mundificatione

x A. ⁊ vlceret plusq̄ mundificet

y A. Alia litera illud quod est

z A. conueniēs

⁊† A. stipticorū

¶De ruptura stomachi. Cap. XVI.

Quorum stomachus disrumpit, fortasse non euadunt, nisi pauci a ruptura parua.

¶Tractatus quintus de dispõnibus stõci ex pte eius qđ ipse comprehendit, ⁊ egreditur ab eo: ⁊ aliqbus dispositionibus mirach ⁊ que sequuntur ipsum.

¶De inflatione stomachi. Cap. I.

Quandoqȝ fit ꝓpter cibũ, quum in ipo est humiditas extranea, que ↄuertit i vẽtositatẽ: ⁊ nõ est pot̃e calitati [a] ⌈si est eq̃lis⌋ vt resoluat eã [b] ⌈ita, ꝙ nõ resoluat ipsaȝ⌋ ad vẽtositatem. Et qñqȝ fit ꝑꝑ calitatẽ digestiuã, quum est debilis: cib⁹ nãqȝ, q̃uis sit nõ inflatiu⁹ in nã sua, tñ quum debilitat̃ in ipso calitas, euaporat, ⁊ fac̃ accidere vẽtositatẽ. Nã nãqȝ in sua sub̃a, si nõ est vẽtositatis plime, nõ facit in vẽtrib⁹ euenire inflationeȝ, nisi sit calitas minorata, ⁊ moueat̃, ⁊ nõ digerat̃: sicut si ꝑuet̃ calitas oĩno, nõ associat̃ ei iflatio, ⁊ si sit ex inflatiuis: Et oẽ a quo nõ accidit inflatio, nõ accidit ab eo inflatio, nisi aut ꝑꝑ [c] ⌈se ipm. s. ab illo⌋ in sua s̃ba, aut ꝑꝑ duas res ꝑter ipm: q̃rũ vna est dñiuȝ calitatis sup ipm: ⁊ altera frig⁹ qđ nõ mouet aliqd. Et qñqȝ est calitas apta ad digerẽdũ, ⁊ mã obediẽs ei, ⁊ [d] ⌈mouet̃ ꝑ illđ qđ eã retrahit⌋ ab ipa ex potu aque plime sup ipsam, aut motu cõmouẽte ipsam. Et qñqȝ est ↄpl̃o cibi inflatiua, sic̃ faseoloꝝ, ⁊ lẽtiuȝ ⁊ siliuȝ, ⁊ nõ ↄferũt fortitudo ṽtutȷ̃, ⁊ alienatio [e] ⌈locoꝝ digõnis⌋ nisi sit calitas fortȷ̃, vehementȷ̃ ṽtutis ⁊ mã vehemẽtis [f] ⌈humectatiõis.⌋ Et ex [g] ⌈medicinis⌋ inflatiuis est vinũ grossum: ⁊ dulce [h] ⌈ꝑꝑ grossitiẽ ei⁹⌋ nisi sit dulcedo subtil̃. ⁊ gñat̃ ab eo vẽtositas subtil̃. Et qñqȝ est cã inflatiõis essentia cibi cali in nã sua: nã quum ipe [i] ⌈iuenit dispõnẽ q̃ calefacit⌋ quum fit digõ, ⁊ egredit̃ ex hoc qđ ipse est cal̃us potẽtia, ad hoc vt sit cal̃us actu, mãm f̃ram hũidã resoluit ipm ⁊ facit ipȝ vaporare. Et qñqȝ sũt inflatio ⁊ rugit⁹ ꝑꝑ vacuitatẽ vẽtris cũ hũiditate cruda vitrea in stõ. [k] †⌈ ⌋ Ipa. n. quȝ occupat̃ calitas nãlis ab ea cũ cibis. est qeta: ⁊ qñ calitas expedita ꝑuenit ad eã, resoluit̃ in vẽtositatẽ. Et qñqȝ est cã in hoc, ꝙ nã qñ inuenit vacuitatẽ, ⁊ mouent̃ ṽtutes, mouet̃ aer effusus in spatijs: ⁊ mouet̃ cũ eo residuũ vapoꝝ hũiditatȷ̃, ⁊ est sic̃ vẽtositas. Et qñȝ sũt cã in ea mĺtitudo melie, ⁊ egritudines splenis. Et multotiẽs fit frig⁹ supueniẽs corpi exteri⁹ cã inflatiõis, ⁊ vẽtositatis, ex q̃ replet̃ corp⁹: ꝑpea qꝛ debilitat calitatẽ opantẽ in mã, ⁊ facit opationẽ ei⁹ mediã opatiõeȝ: ⁊ ei⁹ opatio ẽ digestio hũiditatũ: ⁊ medietas opatiõis ẽ vaporatio, Et qñ mĺtiplicat̃ iflatio i vẽtrib⁹ ↄualescẽtiũ, idicat ↄuersionẽ. Et egritudines [l] ⌈almirachiati⌋ pl̃m fiunt ꝑꝑ vehemẽtiã calitatȷ̃ stõi ⁊ oppilatões viaꝝ cibi ad corp⁹, q̃re r̃dit, ⁊ retinet̃ in ꝑtib⁹ stõi, ⁊ fac̃ acetosaȝ eructuatiõeȝ, ⁊ accidit võit⁹ stupefaciẽs dẽtes, ꝑcipue si cõicat splẽ, ⁊ est egõ hũida, ⁊ ingrossat̃ san. Et qñqȝ ẽ illic apa faciẽs vaporẽ meliũ, ⁊ facit euenire melãcoliam.

¶De signis. Cap. II.

Illam in qua est cã gñatio vẽtositatis, ⁊ inflatio substãtie cibi, significãt reddit⁹ ad cognoscẽdum sub̃am ei⁹, qđ sumit̃: ⁊ ꝙ inflatio nõ est plima valđ, [m] †⌈ ⌋ neqȝ in horis bonitatȷ̃ cibi: ⁊ ꝙ eructuatio qñ iterat̃ bis aut ter, sedat̃ ei⁹ malitia. Et silr̃ qñ cã in ipa ẽ [n] ⌈humor⌋ significãt eã assũptio aq̃, ⁊ cõmotio [o] ⌈sonãs⌋ ⁊ ad sũmũ qđ [p] ⌈accidit⌋ ṽtuti digestiue. Oia. n. cognoscunt̃ ꝑinuẽtionẽ cãe, ⁊ remotionẽ inflatõis cũ alteratõe regimis. Et dr̃ia qdẽ iter inflatiõeȝ melãcolicã, ⁊ illã q̃ est ex hũorib⁹ [q] ⌈mal̃⌋ crudis est, ꝙ iflatio melie ẽ cũ siccitate: ⁊ alia ẽ cũ hũiditatib⁹. ⁊ facte ex causis alijs, signũ est inuẽtio aliaꝝ cãrum.

¶De cura. Cap. III.

Si est cã inflatiõis cib⁹, dimitte ipȝ tẽdẽs ad aliũ, ⁊ meliora regimẽ futuꝝ, ⁊ nõ ledat̃ digestio. Et vsque quo fit illđ, oȝ vt dormiat hñs eã super ventrẽ suũ, supra puluinar plenũ eis, q̃ calefaciũt sic̃ ẽ coctũ. Et si ẽ cã ei⁹ f̃ritas stõi, ⁊ debilitas ei⁹, curet̃ cũ eis q̃ oȝ, ex ill̃ q̃ dcã sũt in ca. ei⁹: ⁊ vngat̃ cũ oleo aliquo in quo ↄcocta sĩt subtiliatiua disrũpẽtia vẽtositatẽ, sicut ameos, ⁊ keisim ⁊ cyminũ. Et si indiget fortiorib⁹ illis, tũc sint ruta, ⁊ semẽ ei⁹, g̃na lauri, ⁊ alaniudẽ, ⁊ siseleos: ⁊ sit oleum ei⁹ oleũ laurinũ, ⁊ oleũ de kerua, ⁊ q̃ sunt silia illis. Et qñqȝ sufficit inungere mẽbꝝ ex oleo aliquo cũ q̊ ꝑmiscet̃ anetũ, ⁊ q̃ currũt cursu ei⁹. deide cũ empl̃is fortȷ̃ resol̃onis, sic̃ empl̃m fcm̃ cum isopo, ⁊ aneto, ⁊ aq̃ cineris, ⁊ silib⁹. Et qñqȝ sunt necessaria clisteria cũ hmõi oleis ⁊ qñqȝ ponit̃ in eis pix. Et si fuerit frigus ex mã grossa non dabim⁹ in potu istas medicinas. Qñqȝ. n. ipe addũt in cõmotõe vẽtositatũ: imo oȝ vt purgem⁹ mãm in ꝑmis, deinde dem⁹ eas i potu. Et si frigus fuerit puꝝ, [r] ⌈⁊⌋ fuerit mã pauca, nõ curabim⁹ de hoc, imo dabim⁹ eas i potu. Et ex eis q̃ in potu dabim⁹, ⁊ magnificat̃ eaꝝ iuuamẽtũ, est manipulus polij decoct⁹ in aq̃ vehemẽter, deide sumat̃ ex ea in potu, Aut misceat̃ ↄcoctio calamenti fluuial̃ cũ melle, ⁊ sumat̃ ex ea in potu, Et decoctio galãge iuuatiua ẽ valde: ⁊ galãga sic̃ est: Et galãge ↄfectũ cũ [s] ⌈sirupo acetoso⌋ fcm̃ pill̃e ꝑue, sic̃ cicer: ⁊ sit dos̃ eius aure. j. cũ aq̃ cal̃a: ⁊ est ex eis, q̃ sol̃one educũt vẽtositatẽ plimã, ⁊ hũiditateȝ paucã. Et ex eis q̃ sunt maximi iuuamenti in inflatiõe [t] ⌈accũte⌋ ẽ castoreũ. qñ bibit̃ cũ aceto ꝑmisto cũ aq̃ ⁊ rob cũ oleo antiq̊. ⁊ ꝓpe aceto alãiudẽ aut sqllitico. Et dr̃ ꝙ [u] ⌈calcaneus⌋ porci adustus est bonus ad hoc, Et quãdoqȝ sufficit in ea que leuis ẽ, vt in potu sumat̃ vinũ puꝝ [x] ⌈parũper⌋ ⁊ bibat illud, deinde dormiat sup ipm: ⁊ surget sanus ab egritudine sua. Unguentũ ↄferens ei, decoquant̃ nigelle, ⁊ grana lauri, ⁊ ruta in vino vehemẽter, ⁊ colet̃, ↄinde coquat̃ ex oleo medietas illi⁹ vini cũ ipso, donec remaneat oleũ, deinde fiat inũctio ex ipsa. Et simil̃r oleum de [y] ⌈lilio.⌋ Dixerũt qdem, [z] ⌈aloes est iuuatiua⌋ valde infantib⁹ quoꝝ inflant̃ ventres. Et inflatio inseparabilis melancolica curat̃ cum eis, que sunt, vt sagzenea, ⁊ alcadicon, ⁊ ameos. Et si indiget euacuatione forti, administra pillulas fetidas, ⁊ pone super spongiam infusam in aceto forti valde: ⁊ melius est acetum alaniuden.

¶De rugitu. Cap. IIII.

Omnes cause inflationis sunt ipe eedem cãe rugitus, quum accidũt ille cause inflationis, ⁊ nitit̃ natura eas expellere, ⁊ non põt, ⁊ non expellit̃ ad supiora, neqȝ ad iferiora, imo mouet̃ in vasis intestinoꝝ tunc ẽ rugitus: ⁊ ꝓpe qũ est in intestinis subtilibus strictoꝝ meatuuȝ. Qñqȝ ꝑmutat̃ ab eis ad ampla intestina. s. grossa, qescit, ⁊ minorat̃. Uoꝝ sonitus eius tũc est grauis, cũ hoc ꝙ est minor. In subtilib⁹ vero est acutus, cum hoc ꝙ est plurimus. Qñqȝ permiscentur ille ventosita/

a A. q̃uis sit eq̃lis ⁊ temperata
b A. absqȝ ꝑmutatione
c A. extrisecatione ab illa Alia litera nõ accidit ab eo iflatõ nisi aut qꝛ absolutũ seu expoliatuȝ ab illa aut ꝑꝑ duas res
d A. accidit ꝙ diminuat̃ vel ꝙ retrahat vl̃ ꝙ deficiat
e A. ꝓhibẽtiũ digestionem
f A. paucitatis
g A. potibus
h ____ A.
i A. ĩ dispõne vl̃ in hora q̃ calesit
k† A. ⁊ itestinis
l A. mirachiales
m† A. in pluribus horis
n A. error regiminis
o A. concussiua
p A. contrariat̃
q A. humidis
r A. Alia litera aut
s A. Alia litera sechbinegi
t A. inobediẽte
v A. Alia litera vngula
x A. sup cibum paucum
y A. nigella
z A. algiemsafrã est iuuatiuum

tes cum humiditatibus nō [a]⌈sunt pure,⌉ & qñ inueniunt spatium & sunt [b]⌈inflantes⌉ cōmouentes sonitū faciunt ꝓuenire sonitū [c]⌈i vasis hñtibus strictū collum.⌉ Et claritas qdē sonitus significat mundificationē intestinoꝝ, aut exiccationē fecis. Et cura qdē rugitus [d]⌈proxima⌉ est cure inflatiōis, & ille q iuenit vētositatē in vētre cū febre pauca, bibat aquam cymini cum tereniabin loco penidiarum.

¶ De lenitate stomaci, & lubricitate. Cap. V.

Quandoqȝ est cā eius [e]⌈malitia ꝯplōnis⌉ stōci, Et raro fit ex ꝯplōne calīa simplici, quādo ꝓuenit ad hoc vt mortificet retētiuam, Et qñqȝ fit pp malitiā ꝯplōnis frē cum mā lubricitante, aut absqȝ mā, Et qñqȝ fit pp vlcera in stō, que ledunť ab eis que ad ipsa ꝓueniunt, q̄re mouetť ad expellēdum ea, & qñqȝ est cā eius debilitas adueniēs retētiue. Et qñ accidit post lubricitatem stōci, & intestinoꝝ, & lenitatem eoꝝ eructuatio acetosa, est ſm dcm̄ Hip. signū bonū. Significat. n. augmentum caliditatis diminute: nam si non fuerit caliditas [f]⌈†⌈ ⌉non erit ventositas, neqȝ eructuatio.

¶ De signis. Cap. VI.

Nota sunt & non est necessariuȝ iterare ea.

¶ De cura. Cap. VII.

Si fuerit cā eius malitia complexionis calide cum mā: tunc oȝ vt educatť humor cū facilitate & administrenť post illō robub fructuū stipticoꝝ: aut aqua sauic ordei decocti cum milio. Et si ꝓlōgatur illud, est necessariū bibere ea, que sunt sicut lac acetosum vaccinū decoctuȝ, aut in quo extingunť ferꝝ, & lapides, cum quo sint admiste medicine stiptice, sic̄ spodiū, & rob, & karabe, & balaustie, & [g]⌈alcorr & hypoqstidos,⌉ & ꝓijciātur sup mediā lb. lactis acetosi. ȝ. v. de medicinis, & administrenť sup stōm emplīa dicta in [h]⌈antidotario,⌉ Et sit cibus ex lentibus excorticatis, & rizi, & milio cum succis fructuū stipticoꝝ, sicut est aqua acreste, & aqua granatoꝝ acetosoꝝ & aqua cydonioruȝ acetosoꝝ. Qō si non inuenis excusationē qn cibes eos carne, cibabis eos illis que sunt ex carne pullorū & cubugi [i]⌈tabegi⌉ assata valde, aspsa acetosis ꝑdictis. Et scitť ex istis cura eius que est raro, & minus ex casibus hmōi egritudinis ꝓpter ꝯplōnem calidam purā sine materia ex eis que docui te in cap. cōmuni. Qō si fuerit ex frigore, cū calefactiuis curetť ebibitis. Et emplastra eius sint ex eis que iā exposita sunt in loco suo: Et fiat cibus eius ex canabit, & minutis auibus assatis, & [k]⌈pullis⌉ ēt qm̄ sunt tarde remanentie in stomacho: & puluerizenť cum spēbus odoriferis calidis stipticis, aut calidis ꝑmistis cum stipticis. Et si fuerit illic materia euacuetť cum eis, quoꝝ preterijt declaratio, & administretť vomitus in omni septimana, & administretť electuariū alcanzi, & electuariū de granis myrti, & electuariū de scoria ferri, & detur in potu vinū [l]⌈purum⌉ antiquū. Et si fuerit ex vlceribus, curabis vlcera sua cura, deinde regimē adhibe ꝯfortando stōm. Facte aūt ex debilitate virtutis retētiue, cura est vt administrenť [m]⌈sirupi stiptici⌉ cum spēbus [n]⌈calefactis, odoriferis⌉ in potu sumpti, & vt emplīm superpositi. Et ex eis que conferūt ad illud est electuariuȝ de xilocaractis cū aqua senticū humidaꝝ: aut medicamen de sumach cum aqua de xilocaractis aut suffuf de granis granatoꝝ, cū robub de cidonijs acetosis puro: aut alcāzi cū rob ō myrto. Et ex illis que ei maximū afferūt iuuamētum sunt troc. [o]⌈ensistides⌉ & trocisci de balaustijs, & emplīm de absinthio cū stipticis. Cibi āt ꝓximi sunt illi quos diximus in caplō complōnis calide & humide, & assata, & frixa, & ea que in patellis cū robub. Et scias ꝙ aqua ordei cum tamarindis iuuatiua est ad [p]⌈difficultates⌉ egritudinum.

¶ De vomitu & subuersione, & nausea, & estuatione stomachi. Cap. VIII.

Vomitus & subuersio sūt motus stōi ad expellendū ex eo aliqd qō est in eo ꝑ viā oris, Et subuersio qdeȝ vna duoꝝ, est motus expulsoris, cui nō associatť motus expulsi. Et vomit q ē vnus ipsoꝝ est, vt associetť motui facto ab expulsore motus [q]⌈expellēdi⌉ ad exteriora. Et nausea est dispō stōi q̄ q̄si suscipit hos motus, & est. q. ōclinatio eius ad hos motus, aut [r]⌈mlīti tpis, aut ꝑui tpis⌉ ſm [s]⌈susceptionē⌉ materiei. Et iste qdem dispōnes contrarie sunt appetitibus ex omnibus partibus. & subuersio anime dr̄ nausea insepabilis: & qñqȝ dr̄ ōstructio appetitus. Et vomitus qdem alius est acutus, estuosus, sicut in colirica passione, & sicut accidit ei q bibit medicinā vomitiuā: & alius qetus, sicut accidit stomaticis. Qum ergo accidit subuersio, tūc iā accidit aliqd cōmouēs os stōci ad expellēdum aliqd ad ꝓpinquores vias: & illud est, aut q̄litas [t]⌈opatiua aut opatione eius⌉ materia ex q̄ ipse leditť, Aut [v]⌈mēbri cōmunicantis sicut cerebri: aut aduētus ꝑcussionis: Aut mā grossa⌉ imbibita, aut infusa in ipso corrumpens cibum: Aut colerica: Aut humiditas mala putrefacta, sicut accidit pregnantibus: Aut hūiditas nō mala, sȝ [x]⌈tremula debilitās⌉ os stōi absqȝ malitia cāe, aut hūiditas grossa & adherens, Aut multa grauās q̄ȝuis nō sit cā alia. [y]⌈Nā q̄ȝuis⌉ sit vbi gr̄a sang. aut flegma dulce speratť tñ ex hmōi ꝙ nutriat corpus & nutriat ēt stōm. San. n. nutrit stōm, & flegma dulce nāle conuertitť etiam in san. & nutrit stōm. Uerum ipsum non nutrit eum quocūqȝ modo accidat, & [z]⌈quale⌉ ꝓuenit ad ipm, sed qñqȝ nutrit eum quādo q̄datur aduentus eius ad ipsum, ex venis alterātibus sanguinem ad complexionē stomachi, & assimilātibus ipsuȝ ei [&]⌈ex venis predictis⌉ in anatomia, nisi accidat ꝓpter cām cum q̄ non inueniat stomachus nutrimētuȝ omnino, & non afferāt ad ipsum vene qō [ꝯ]⌈ei ꝯueniat, & libēter suscipiat ipsum & digerēdo faciat ipsum⌉ sanguinem, sicut multotiens effundit ad ipȝ epar, nō ꝑ viā venarum spargentiū sanguinē, immo ꝑ viā venarū per q̄s penetrat kilus, sanguinem bonū & ꝯuenientem, non plīmum grauātem, vt nutriat ipm, ſm semitā qō ipse ex eo exuccat, & conuertat eum cū sua substātia ad suā similitudinē. Et illi qdem errauerūt, q existimauerūt ꝙ sanguis nō nutrit stōm, & iudicāt de eo iudiciū enunciatiuū absolutum. Et qdā homines sunt q hñt periodos in melācolia consuetos, & in eis sunt sani: & qñqȝ perducit ad adustionē in meri, & gutture imo ad vlcus. Et ex nausea est, q̄ ē signū crisis: Et qñqȝ est signū maluȝ sicut in febribus pestilentialibus. Et qñ multiplicatť in ꝯualescētibus, indicat ꝯuersionē. Et de vomitu qdē cretico est, qui ꝯfert febribus acutis, & apostematibus epatis q̄ sunt in latere ꝯcauo. Et est vomitus q accidit in accessiōe febrium, Et qñ sunt in stomacho, & in visceribus interioribus apostemata, & ꝓprie calīa, sunt facientia venire vomitū, ꝓpterea ꝙ declināt ad expellēdū, & ꝓpterea ꝙ ledunť ex quolibet tactu accidēte eis, aut ex quolibet cibo, aut medicina, aut hūore, aut mē/

a A. Alia litera fit clarus
b A. digeste
c A. q dr̄ bach bach
d A. Alia litera fortior
e A. ꝯplō calīa cū mā lubricatiua cibi, cum euentu mordicatiōis
f †A. aliqua
g A. alchard & altaratit
h A. canone
i A. teingi
k A. alfrach
l A. austerum
m A. Alia litera opilātia stiptica Alia litera confortātia stiptica
n —— A.
o A. aiusistides
p A. nauseas
q A. expulsi
r A. debiles motus, q fiūt paulatine, aut fortes motus, q fiunt in breui & ꝑuo tpe
s A. dispōnem
t A. opans in eo illud qō opatur
v A. membꝝ cōicās sic cerebruȝ quum aduenit ei ꝑcussio aut materia humorosa
x A. relaxans mollificans
y A. Alia litera qm̄ nocetť vel leditť cum ea. Et
z A. q̄litercūqȝ
& A. Et sunt vene predicte
ꝯ A. est ei sufficiens & necāriuȝ, q̄re vene apprehēdūt ipm & digerēdo ꝯuertūt ipsum in

bꝛo mollificato. Et nausea qdem qñqꝫ remanet,⁊ nõ ꝑmutatur ad vomitum:⁊ cã est vehementia vir/tutis retentiue, aut debilitas q̃litatis que facit nauseam, aut ꝑuitas eiꝰ ita, ꝙ qñ ᵃ⌈ sup ipm fit motus, alleuiatᷣ vomitꝰ, imo mouetᷣ vomitꝰ.⌋ Et illi, cuiꝰ stomachus est debilis, accidit vt ᵇ⌈ sincopizetᷣ ipe⌋ ⁊ nõ possit vomere pp vacuitatẽ stõci sui, aut pp ꝑuitatẽ humoꝛis ledẽtis ipꝫ, siue sit imbibitus, siue nõ imbibitus, Q̃ꝺ si loco hmõi stõci, ⁊ oꝛis eius, esset stõus fortioꝛ ⁊ os stõci fortiꝰ, non ᶜ⌈ sincopizaretur ipe ⌋ neqꝫ pateretᷣ ab ipo. Uex pp debilitatẽ eiꝰ patitur ab eo, ⁊ pp ꝺbilitatẽ eiꝰ, ⁊ paucitatẽ mãei nõ est ei possibile vt euomat ipsum. Q̃ñqꝫ comedit potest ipsuꝫ euomere ꝑpter duas res: quaꝝ vna est, qꝛ humoꝛ quandoqꝫ est nocẽs ei paꝝ, non mouens, neqꝫ laboꝛare faciẽs, quoniam est in fundo stomachi, ⁊ quando cibatur eleuat ipsuꝫ cibꝰ, ⁊ multiplicatᷣ: ⁊ scꝺa est, qꝛ adiuuatur cum quãtitate cibi ad expellẽdum ipsum, ⁊ ᵈ⌈ vincẽdum.⌋ Et quãdoqꝫ subuertitur anima, ⁊ commouent nauseaꝫ calitas ⁊ siccitas accidẽtes oꝛi stomachi: ⁊ facit qualitate sua calida illud, qꝺ facit humoꝛ viciñꝰ quantitate sua calida etiam. Et in administratione qdẽ vomitus cuꝫ equalitate, est iuuamẽtuꝫ maximũ. Uex assiduatio eius maxime debilitat virtutẽ stomachi, ⁊ facit ipꝫ lacunam supfluitatum. Et vomitus qdem creticus ᵉ⌈ euadere facit spasmũ.⌋ Et multotiens accidit febricitanti spasmꝰ, aut epilepsia, aut simile epilepsie subito, ⁊ euomit humoꝛẽ, vt est flos eris, aut, indicum, ⁊ euadit. Et qñqꝫ facit etiaꝫ euadere ex subet, ᶠ⌈ ⁊ ex augmẽtatõe ⌋ repletionali in febꝛibꝰ, ⁊ alijs. Et multotiens vomitus sanat ex singultu clamoso. Et ex administratione vomitꝰ cum equalitate conseruantur renes, ⁊ curatur eo nocumẽtuꝫ eoꝝ: ⁊ nocumẽtum pedum, ⁊ sanatᷣ eruptio venaꝝ deferẽtiũ sanguinẽ, ⁊ arteriaꝝ. Et amatᷣ qdẽ vt administretᷣ in mẽse bis, ⁊ melioꝛ hoꝛaꝝ vomitus est illa que est post balneũ, ⁊ postquã comedit post ipm, ⁊ impletur. Et nos qdẽ iam subtiliter pscrutati fuimus sermonẽ de hoc in libꝛo pꝛimo. Et stomachus qdẽ debilis quotiẽs cibatur, accidet ei nausea, ⁊ subuersio animi: ⁊ si fuerit debilioꝛ paꝝ, non poterit retinere illud, qꝺ recipit, immo expellet illud ad supioꝛa, ⁊ inferioꝛa. Et debilitas qdẽ stomachi quãdoqꝫ fit ex spẽbus malitie complexionis. Et tu scis ꝙ de causis quarũdam spẽrum malitie complexionis sᷣt q̃dam, qbus adiungitur resolutio spũs, sicut est solutio vẽtris plima, ⁊ maxime sanguinis. Et tu scis ꝙ ex debilitantibus, sunt doloꝛes vehemẽtes, ⁊ tristitie, ⁊ ieiunium, ⁊ fames vehemẽs. Et ipsa etiam sunt ex causis vomitꝰ ꝺm semitam introitꝰ debilitatis sup stomachum. Et vomitus doloꝛosus etiã velociter euomit cibum, ⁊ expellit ipsum. Et illi cui supuenit frequenter nauseatiua sacietas, ⁊ q comedit non ꝺm veritatẽ famis non verificate, accidit in pꝛimis quando comedit adustio vehemẽs valde, quã non tollerat, deinde ꝯuertitur eiꝰ esse ad hoc vt euomat totũ quod comeditᷣ. Et deterioꝛ qdẽ vomitꝰ est ille, qui est vomitus sanguinis, nisi ꝺm ᵍ⌈ necessitatem quã ⌋ dicam: tunc enim est significatio foꝛtitudinis nature, ⁊ seqᷣtur ipsum vomitus ʰ⌈ niger. Et causa in hoc est malitia ⌋ quoniaꝫ ista duo non sunt gñata in stomacho, immo non sunt nisi expulsa ad ipsum ex locis longinqs, ⁊ membꝛis alijs, ⁊ significant nocumentum in illis mẽbꝛis, ⁊ ꝺm cõmunitatem stomachi ⁊ ⁱ⌈ obediẽtiam ⌋ ita vt debilitẽt ipꝫ. Et significat vomitꝰ sanguinis pꝛopꝛie motuꝫ eius egrediẽtem a necessitate. Et ᵏ⌈ vomitꝰ ⌋ sanguinis,

a A. Alia litera vehemens fit vlᷣ augmẽtatᷣ facilitatᷣ vomitꝰ, imo mouet vomitũ. Alia litera comeditur sup ipsam facilitatᷣ vomitus,

b A. nauseet ipe vel subuertatur anima Alia litera ꝙ accipiat euũ volũtas ad vomitũ

c A. nausearet vlᷣ nõ subuerteretᷣ anima eius

d A. eradicandũ ipsum.

e A. ẽ liberatiuꝰ

f A. forti

g A. modũ quẽ

h A. melãcolie. Et cã in hac malitia est

i A. receptioneꝫ

k A. motus

qum egreditᷣ a necessitate poꝛtẽdit moꝛtẽ. Et vomitus quidẽ purus est malus: colericus qdem significat superfluitatem caliditatis, ⁊ flegmaticus significat supfluitatem frigoꝛis simplicis puri. Et vomitus qdem diuersoꝛũ coloꝛũ ˡ⌈ deterioꝛ est nigro. Et ex illo qui est vt flos eris, ⁊ ⌋ vt succus poꝛri est malus ꝑpter illud, qꝺ sig̃t de aggregatiõe humoꝝ maloꝝ. Et ex dispõne mala est vt sit os stõi subuersum patiẽs ᵐ⌈ sincopim ⌋ ⁊ fit natura restricta: tũc. n. illꝺ qꝺ sedat vomitũ addit in retẽtione nature: ⁊ illꝺ qꝺ soluit naturã, addit in vomitu nisi, sit illud qꝺ facit ⁿ⌈ siñcopim ⌋ humoꝛ subtilis aut colericus. ᵒ⌈ Et ⌋ curetur dispositio cũ aqua pꝛunoꝝ, ⁊ tamarindoꝝ, ⁊ silibus: ⁊ confert vtrisqꝫ rebꝰ silᷣ. Et sunt homines qdam q non cessant appetere cibum, ⁊ quotiẽs replentᷣ eo, euomũt ipm, aut expellũt ipm ad inferioꝛa, ꝺinde redeũt, ⁊ nõ cessat ille laboꝛ eoꝝ, ⁊ ipsi tñ viuũt vita sanoꝝ, ac si illud sit res naturalis eis. Et ecce hic q̃dam auis est capiẽs locustas, que nõ cessat cõedere locustas, ⁊ expellere eas: ᵖ†⌈ ⌋ ⁊ nõ faciatᷣ toto tꝑe quo inuenit eas, ⁊ est aliud aial huius ꝑpꝛietatis. Et sunt qdam hoies q cum comedunt existimant, ꝙ si moueantur, euomẽt, aut si irascantᷣ, aut loquantᷣ, aut moueantᷣ motu aiali, euomẽt ⁊ causa in hoc est illꝺ qꝺ sciuisti. Et sanioꝛ qdẽ vomitus est ꝑmistus, mediꝰ in grossitie ⁊ subtilitate: ⁊ est ex humoꝛibꝰ q sunt consueti ipsi, sicut phlegma ⁊ colera. Uex ille q est vt succus poꝛri, ᵠ⌈ egritudinis sig̃t malitiã. ⌋ Et viridis ad nigredinẽ ꝺcliuis sicut azul, ⁊ indicũ ꝺm plimũ sig̃t congelatiõeꝫ caliditatis ⁊ ʳ⌈ sunt p̃ter illũ q est ⌋ vt succꝰ poꝛri, ⁊ flos eris quãuis qñqꝫ ꝯtingat vt sint ambo pp adustionẽ ẽt. ˢ⌈ Uex adustio que non est a vehementia frigoꝛis, ⁊ ꝯturbatiõe eiꝰ, ⌋ ẽ decliuis ad splẽdoꝛẽ, ⁊ claritatẽ, ⁊ ad illũ q ẽ vt succꝰ poꝛri ᵗ⌈ ⁊ sig̃t moꝛtẽ v̄tutis ⌋ q̃ꝫuis vomitus citrinꝰ, ⁊ vt succus poꝛri, ⁊ vt flos eris multiplicetᷣ in ipso, in cuius epate est ꝯplõ cal'a valde. Et accidit hñti aꝑa cal'ꝫ in eꝑe vomitus colericus: deinde vomitꝰ vt succus poꝛri: deinde vt erugo eris, ⁊ fit cũ nausea ⁊ singultu. Niger v̄o ᵘ⌈ ñ fit ⌋ nisi i aꝑatibꝰ splenis: ⁊ in fine ˣ⌈ ver ⌋ ⁊ ⌋ ẽ malus. Et fetidus ẽ malus: ⁊ ꝑpẽqcũqꝫ ãboꝝ in febꝛibꝰ pestilẽtialibꝰ. Et qñ inuenitᷣ subuersio in die q̃rto egritudinũ, ⁊ fit expulsio vomitu, est iuuatiuũ.

De signis poꝛtendẽtibus vomituꝫ. Cap. IX.

Sunt nausea, ⁊ subuersio añcedentes vomitum: Et quando tremit labium, ⁊ accidit tensio hypocondrioꝛũ ad superioꝛa, tunc indica ipsum adesse. Signa auteꝫ humoꝛis mali, putridi, facientis nauseam, ⁊ vomitum, si est calidus, sunt sitis, ⁊ sapoꝛ malus in oꝛe, ⁊ putrefactio apparens. Et sig̃ quis ex illo humoꝛe fit saniosus, sũt intueri ipsum ex ꝑte vomitus: ⁊ vehemẽtia nocumẽti stõi ab ipso cũ eiꝰ leuitate, qm̃ ipse non nocet nisi ex q̃litate sua, nõ quãtitate. Signa humoꝛis boni, nõ mali, q facit illud cũ sua quãtitate sunt, vt non sint illic vapoꝛ ʸ⌈ ⁊ putrefactio ⌋ ⁊ sapoꝛ malus, ⁊ vomitus malus: ⁊ sedãt ipm, si fuerit subtilis, medicine põtice, Et si fuerit grossus, medicine subtiliatiue. Et significant ᶻ⌈ mltitudinẽ humiditatꝫ ⌋ mltitudo vomitus nõ mali: ⁊ multitudo egõnis: ⁊ multitudo saliue: ⁊ pꝛecipue si pꝛecesserit nauseatiua sacietas. Et signũ eiꝰ cuiꝰ cã est malitia ꝯplõnis oꝛis stõi, est qꝺ non tollerat illud, qꝺ eis supuenit, immo mouetᷣ ad expellẽdũ illud via malitie ꝯplõnũ p̃dictaꝝ. Et eiꝰ q fit pp cõitatẽ cerebꝛi, aut epatis, aut matricis, signa sũt signa egritudinũ epatis, vlᷣ capitꝫ, ⁊ alioꝝ.

l A. Alia litera maloꝝ ex nigro ⁊ ex illo q est vt flos eris, ⁊ ex illo qui est

m A. nauseam

n A. nauseam

o A. quare

p† A. ꝑ secessus

q A. in egritudinibus est significatio mala

r A. ambo, q̃ sũt aliud ab eo qꝺ est Alia litera moꝛtificatiõem v̄tutis ⁊ ãbo sũt aliud ab eo qꝺ est

s A. qm̃ adustio q̃ nõ ẽ a frigoꝛe nigrefaciente ⁊ turbidũ faciẽte

t A. ⁊ significat moꝛtificationeꝫ virtutis Alia litera

v A. est malus

x A. ⁊ in fine febꝛium quartanarũ

y A. Alia litera putridus

z A. ipꝫ multitudo humiditatis ⁊

¶De vomitu sanguinis. Cap.X.

ET sanguis qdē qum p vomitum egredit, tūc est ex stō, aut meri. Et cā in illo, aut est eruptio vene, ⁊ scisura ei⁹, ⁊ ipsius incisio. Et multotiēs fit pp vomitū plimuȝ, aut vētris solutionē fcām ex catartico calide ɔplō/nis, aut eruptio apatis nō maturi, aut pp [a]⌈sanguinē a capite curentē ad stōȝ a loco q ignorat⌋ aut ppter effusionē sanguinis ad ipm ex epate, ⁊ ex alijs mēbris: ⁊ p̄cipue qum retinet illud, qō oȝ eūari ex sāguine: aut accidit icisio mēbri, ⁊ supfluit nutrimē/tū eius, fm modū cui⁹ declaratio preterijt a me i radicib⁹: aut accidit [b]⌈mēbro dimissio⌋ exercitij consueti, aut potus sanguisucce suspēse in meri, aut stō aut accidūt [c]⌈fistule⌋ in stō. Et cā eruptiōis venaꝝ, ⁊ scisure eaꝝ, est illud qō sciuisti in libris vliū, ⁊ illō qō diximus in p̄ncipio hmōi tractat⁹: ⁊ oȝ vt tu cognoscas ex eis illud, qō est ex mollificatiōe venarū cū subtilitate, ⁊ sua molitie: ⁊ qō est ex vehementia exiccationis eaꝝ, aut aliō [d]⌈pp grossitudinē eaꝝ.⌋ Et multotiens qdē fit vomitus san. ex sana vtute, ⁊ expellit san. ad ptē quā iuenit in dispōne expulsiōis eius ɔueniētiorez. Et pp hoc multotiēs est in vomitu duaꝝ lb. sanguinis v.g. tranqllitas, ⁊ iuuamētū. Et illud est qn̄ effundit supfluitas splenis, ⁊ epatis ad stōȝ ⁊ egredit vōitu ⁊ expellit, Et illud qō est a splene, est nigꝝ, ⁊ turbidum, ⁊ qn̄qȝ est acetosuȝ. Et non est cū istis duob⁹ dolor. Et multotiens qdē vo/mitu expellit hō frustum carnis, ⁊ cā in illo est caro addita verrucosa, aut [e]⌈fistulosa⌋ orta in stō: ⁊ ab/scindit pp cām aliquā, ⁊ expellit ipsaȝ nā ad supiora. Et omnis vomit⁹ sanguinis cū febre est malus, sed quum non est illic febris qn̄qȝ non est malus.

a A. Alia litera fluxum sanguinis narium fluētis ad stōachuȝ in modo q non sentit ipsum

b A. ex dimissione

c A. hemorroides

d A. ingrossans ipsas

e A. hemorroidalis

¶De signis. Cap.XI.

ILle quidē q est a stō, disti n/guit ab illo qui ē a meri, p locū doloris, nisi sit aptiōe venaꝝ: ⁊ nō ex corrosiōe ⁊ vlcerib⁹, quar nō fit illic dolor. Et illū q est a corrosio/ne sigt signū vlcer], qō p̄cessit: ⁊ sanguis egredit ab eo in p̄mis paulatim, deinde emanat res plima. Et illi⁹ q est a sana vtute est, vt nihil de esse suo im[...]tū sētiat patiēs, ⁊ ineniat leuitatē p⁹ [f]⌈egritudine,⌋ ⁊ sit sāguis san⁹, nō [g]⌈calīus⌋ corrosiu⁹, [h]†⌈ ⌋aut vlcerosus. Et ei⁹ q ē ex sāguisucca ē, q sanguis q ē ex ea, est subtilis [i]⌈saniosus:⌋ Et ille iā bibit de aq̄, in qua sunt sanguisucce. Et ei⁹ q est ab hemorroidib⁹, est vt sit illō hora post horā, ⁊ iuuat p illud, ⁊ colores eoꝝ sunt citrini. Et dr̄ia qdē iter fa/ctum pp epar. ⁊ effusionem eius ex ipso ad stoma/chū, ⁊ fcm̄ ppter splenē, ⁊ factum ppter stōm ipm, est q cum illis non est dolor, ⁊ ille q est a stomacho nō eūatur a dolore: ⁊ ille q est a splene est niger, turbidus, ⁊ quādoqȝ est acetosus: Et multotiēs euōit hō frustum carnis, ⁊ iam ante diximus cām eius.

f A. grauitatem

g A. acutus

h† A. aut putridus

i A. virulentus

¶De cura vomitus absolute. Cap.XII.

SErmo qdeȝ vlis i curatiōe vomi/tus est hic. In vōitu q generat a corruptione administratiōis cibi, rectificet cibus, ⁊ fiat bon⁹, ⁊ adiu/uet ex qbusdā que diximus, ɔfortantibus stōȝ, boni odoris, calis, aut fris, fm q ɔuenit. Et in illo cuius cā est mā mala, aut plima, eūet illa mā fm canones predictos, ⁊ cū ebibitis, ⁊ clisteri/bus, ⁊ minoret cibus, ⁊ subtiliet. Et adhibeantur exercitiū subtile, ⁊ ieiuniū. Et clisteria ppoꝛtiōalia fm egritudinē, sunt iuuatiua pp illō, qō declinat de mā ad inferiora. Et multotiēs qdē abscindit vomi/tum clistere acutū. Et vomitus ēt multotiēs abscindit vomituȝ, qum est a materia. Sanat. n. ex vomitu, cū euomit illā mām ppter egressionē ei⁹ cum vomitu, aut vbi grā, cū aq̄ sola, aut cū sirupo acetoso, aut cū aneto, aut cū aq̄ raphani, ⁊ melle: ⁊ que sunt illis silia de his que sciunt in loco suo. Et qum fue/rit illud qō eūare volum⁹ [k]⌈vomēdo, aut sudādo⌋ grossum, icipiemus, ⁊ subtiliabimus ipm: ⁊ incidemus illud, deinde eūabimus ipm. Et si fuerit nau/sea, immo vomitus ēt ex malitia ɔplōnis, curabit cū eis que ipsā pmutāt. Qō si necessaria fuerit [l]⌈renouatio⌋ fiat illō qō narrauim⁹ nup. Et vltimuȝ qō intendimus in regimine nausee, est ex pulsio hūoris faciētis [m]⌈sincopim⌋ aut [n]⌈subtiliatio⌋ ei⁹, ⁊ ipsi⁹ incisio, si est grossus, viscosus: aut rectificatio ei⁹ si est putridus, saniosus cū bono odore eius qō in potu sumit [o]⌈ex medicinis.⌋ Bonus. n. odor vehemēter est ɔueniens stō: ⁊ [p]⌈pprie qum est in nutritiuis ⁊ remoueri ab ipso si sensus est diligēs ipm,⌋ Et at/tractio māei excitātis ad extremitates est iuuatiua valde in retētione vomitus, ⁊ pprie quuȝ est ex ex/pulsione humoꝝ ex mēbris [q]⌈continētibus⌋ stomachū, ad ipsum, ⁊ illud fit si stringunt extrema, ⁊ pprie inferiora, sicut crura, ⁊ pedes ɔstrictione descē/dēte a supioribus. Et qn̄qȝ adiuuat ad illud eoꝝ calefactio, ⁊ positio eoꝝ in aq̄ cal'a. Et qn̄qȝ est neces/sariū vt ponat sup adiutoriū, ⁊ crus medicamē ru/bificatiuū vlceratiuū. Et mirabile qdē est, q calefactio extremitatū est iuuatiua in sedatione vomitus, ppea q attrahit. Et infratio eaꝝ ē iuuatiua in sedatione vomitus velocis calidi, ppterea q infrat, Et silr̄ infratio stōi. Et existimauerunt qdā q amigdale [r]†⌈ ⌋qum terunt, ⁊ digitis fricādo dissol/uunt in aq̄, ⁊ colant, ⁊ sumit ex ea in potu sunt maxima cura vomit⁹ dn̄antis [s]⌈supanti.⌋ Et fabe d̄cocte cū corticib⁹ suis in aceto pmisto ɔferunt plimū eis. Et lētes [t]⌈effuse qum elixant in ipo. s.⌋ qn̄ d̄coquunt in aceto [u]⌈pmisto.⌋ Et [x]⌈ex⌋ eis qdē exptuȝ est medicamē qō. R. galie ⁊ xiloaloes crudi, ⁊ gariofili ptes eq̄les sumat in potu cū aqua maloꝝ, Et gluten gariofiloꝝ melius est gariofilis, ⁊ sit ei⁹ pondus pōdus illoꝝ. Et qn̄qȝ ponunt in ipso qum non repitur gluten gariofiloꝝ, gariofili: ⁊ ponit cū gariofilis pulegij q̄ȝtum sunt gariofil'. sunt. n. vltimi ⁊ stant loco eius. Et tu qdem stude inq̄ȝtuȝ potes, vt eos dormire facias, qm̄ illud est radix. Et ex eis q̄ ɔferunt in hoc, est facere vt ipsi in potu sumāt volē/tes, aut inuiti aquā carnis plimā cum seminib⁹: ⁊ sit in ea coriādrum siccū: ⁊ qn̄qȝ fundit in ipsa vinū odoriferꝝ: ⁊ si est cum hoc ponticū, ē meli⁹. Et qn̄qȝ infundunt in ipsa tortelle, aut panis de simila, hoc enim qn̄qȝ facit eos dormire, qūqȝ dormiēt, suda/bunt. Et qum natura fuerit sicca, nō stringās vomitū cū eo qō exiccat ex stipticis, nisi cū mēsura absqȝ nocumēto: ⁊ admistra clisteria, ⁊ soluas vētrē d̄in/de sis audax in dādo robub. Et ml'totiēs qdē alle/uiant nausea, ⁊ vomit⁹ p flebotomiā. Et si cū vōitu expellit medicamē fortiter ɔstringēs vomitū, reitera ipȝ. ⁊ si vehemēter abhorreat ipȝ, tūc altera ei aliqd odor] ei⁹, aut color] ipsius, ⁊ scias qn̄ nausea ledit, ⁊ nō associat ei vōit⁹, tc̄ oȝ vt adiuues ipȝ cū vomitiuis subtilib⁹ ita, vt euomat cibū suū vel humorē suū. Et si necessariū tibi fuerit, vt soluas ventreȝ ei⁹ cū facilitate, fac: d̄inde ɔforta stōȝ cū oleis p̄dcis ⁊ pp̄e cū oleo de nereiden puro, aut pmisto cū oleo ros, ⁊ sic vides de calefactiōe stōi, ⁊ qn̄qȝ est nausea nō post cibū, imo fȝ vacuitatē ēt, ⁊ non ē pol'e vt si/

k A. cū vomitu aut cuȝ re alia a vomitu

l A. stupefactio

m A. Alia litera nauseam

n A. minoratio

o —— A.

p A. olea qum sensus ē diligēs ea
Alia litera remoueri ab eo si sensus est acutus
Alia litera confert diuertere fātasiā ab ipso vomitu ⁊ occupare eam circa alia si sensus vl' imaginatio cuȝ ipso vomitu fuerit occupata seu vexata.

q A. circundantibus

r A. amare

s A. furiosi

t A. a quib⁹ effusa est aqua in q̄ elixantur

v —— A.

x A. iam

at vomitus ꝑpter paruitatē materiei, q̄re oꝫ vt co/
medat patiens ip̄m cibum, qm̄ qum repleť, facilis
fit post ip̄m vomitus, ⁊ expelliť cū ipso humor. Et
plimū qdē nausee accidentis a caliditate, ⁊ siccitate,
remoueť a positiōe emploꝝ cū infrātiuis humecta
tiuis infratoꝝ in niue, ⁊ sumēdo in potu aquā [a] ⌈ fri/
gidā ɔgelatā, ⌋ ⁊ qn̄qꝫ pōiť in ip̄a sicut rob acreste,
⁊ rob [b] ⌈ acetose. ⌋ In nausea v̄o māli necessaria est
purgatio cū eis, que ɔueniunt, deinde cureť q̄litas
remanēs cū eo, qd̄ est ipsi ɔ̄riuꝫ ex medicinis odori
feris, cuꝫ robub calis aut frīs. s. vnūqd̄qꝫ ſm se. Et
omnē quē curas, si ip̄m vis cibare, ciba paulatim
paulatim ita, vt nō moueať [c] †⌈ ⌋ alia vi/
ce in ipso. Et oꝫ vt illi⁹ stō q ɔsuet⁹ est vomere p⁹ ci/
bum, ⁊ cib⁹ nō stat in stō ipsi⁹, apponanť empl'a sti
ptica p̄dcā in canone: ⁊ si non fuerit caliditas, ꝑmi/
sceanť cū eis illa que sunt sic̄ piretiꝝ, ⁊ spica, ⁊ tus,
⁊ myrrha. Et iuuanť valde ex trociscis albēchar⁹
quos laudauit. G. Et denť in potu, si fuerit illic ca/
liditas, ⁊ sitis, cū robub sicut rob de ḡnatꝭ, ⁊ ꝓprie
illud in quo poniť menta, ⁊ sequať illud vinū ꝑmi/
stum, si ꝑmittit ɔplo. Si aūt nō fuerit caliditas, su/
mant in potu cū aq̄, ⁊ ɔferunt eis valde troc. eschi/
lis: ⁊ confert eis, qn̄ adest eis cū frītate trocisc⁹ hꝯ.
℞. zurūbet. gariofi. vsnee, cinamomi, masticis tur]
[d] †⌈ ⌋ oīuꝫ aā. danich. j. opij keratē. j. casto
rei keratem. j. aloes quartā. ʒ. Et ex eis que cōue/
niunt illis q vomunt cibum suū, est vt multipliceť
in cibarijs suis coriādꝝ: ⁊ lambāt mel embilicoꝝ:
⁊ ēt comedant cortices fistici humidos, aut siccos.
Et masticēt tus, ⁊ masticē, ⁊ xiloal, ⁊ cortices citri,
⁊ mētā: ⁊ ɔueniens est eis vt vomāt, deinde come/
dant. Et antiq qdē [e] ⌈ varij in medicina curāt impe/
ditū vomitū ⌋ qum est adolescens, fortis, hn̄s stōm
repletū humiditatib⁹ retētis subtilib⁹, ⁊ est mlťe sa
liue, flebotomādo ei venā cū eq̄litate ne sequať ter
minos sincopis, si tollerat nā, deinde expectant ali/
qb⁹ dieb⁹, postea flebotomāt venā ei⁹, que est sub
lingua, deinde dant in potu [f] ⌈ stupefaciētia ⌋ postea
faciunt eū gargarizare cū [g] ⌈ subtiliatis ⌋ deinde ex/
pectant, postea dant in potu hierā factā cū collogn
tidis, ⁊ ingenianť vt remaneat hiera in stō ei⁹ tēpo
re paruo, deinde p⁹. vij. dies euomant, deide adhe
rere faciunt vētri ei⁹ vētosam sine incisiōe, ⁊ euapo/
rant locū cū oleo calefacto, ⁊ in mane ponūt empl'ꝫ
desup ex fenugreco ɔtrito ɔfecto cū melle, ⁊ semen
malue ɔfectum cuꝫ oleo, ⁊ faciūt illud trib⁹ dieb⁹.
Si aūt illud non sufficit, in potu tribuūt hierā cum
pulpa colognt ide, ⁊ liniunt stōm ex gūma rute acre
stis, ⁊ medicinis rubificantib⁹, donec videāt suplo
cum bothor, ⁊ vesicas, ⁊ dant in potu hierāpicraꝫ,
deinde decoctionē absinthij, ⁊ medicamen fcm̄ cuꝫ
castoreo ⁊ aqua deinde iterāt rubificationē cū eis,
que sunt leuiora, deinde administrant gargarisma/
ta ⁊ postea [h] ⌈ sitim faciētia. ⌋ Hec est ergo via i me/
dicina antiq̄ varia, non ſm viā cōprehensam. Jam
qdem diximus de cura vomit⁹ illud, qd̄ currit cur
su canonis, ⁊ nos addemus ei nunc distinctiones.

[i] ⌈ ℭ De vomitu fcō ꝑpter caliditatem. Cap. XIII.

Sumat capparē nō maturā ⌋ ꝓpe ⁊ ḡnata, ⁊ sumach ⁊ [k] ⌈ al/
gobere vꝫ ⌋ gubera, ⁊ cydonia, ⁊ siru/
pos, q fiunt ex eis: ⁊ pillulas hmōi. ℞.
seminis hyusqami ptē. j. semis roꝭ. ru.
⁊ sumac, ⁊ [l] ⌈ cappar ⌋ oīuꝫ aā. partes. iiij. ɔiungā/
tur cū duplo eoꝝ de rob de cydōijs, ⁊ deť ex aggre
gato ɔfecto a medio aureo vsqꝫ ad aur̄ ſꝫ v̄tutē, fa/
cit. n. dormire, ⁊ sedat nauseā. Qūqꝫ non est illic cō

a A. infrigidatā cum niue
b †A. ribes.
c †A. vomit⁹ ei⁹
d †A. mirrhe
e A. medici ɔfu/ si seu errātes in medicina curāt patiētē vomitū
f A. diuretica
g A. incisiuis
h A. sternutato/ ria
i A. ɔtinuať cuꝫ p̄cedenti. sic, vo mitum aūt fcm̄ a cā cal'a sedat assūptio alcasb
k —— A.
l A. alcasb

strictio nāe, tunc tibi supest tribuere robub pura fa
cta ex acresta, ⁊ [m] ⌈ acetosa ⌋ ⁊ ex acetositate citri ꝓ/
prie. Et cāfore qdē inest ꝓprietas ꝓhibēdi vomitū,
⁊ nauseā cal'os, sumpte in potu cū rob, ⁊ olfate, ⁊ li
nite sup stōm. Illi⁹ v̄o q cogitat, ꝙ si moueať post
cibum, euōat, cura melior est: Et ei⁹ q euōit cibum
suū, nō cū col'a citrina, imo est vomit⁹ ei⁹ ꝑpter me/
lancoliā, aut humorē frm, est que est ex curatiōe fa/
cta cū calefactiuis exiccātib⁹. Et ex eis est illd̄ qd̄.
℞. seminis apij, ⁊ anisi, ⁊ absinthij ptes eq̄les fiant
ex eis troc. sitqꝫ doſ eoꝝ aur̄. j. cum aq̄ fra, Et etiaꝫ
fiat eis [n] ⌈ ius tinctum ⌋ ex cymino, ⁊ pipe, ⁊ pauco
[o] ⌈ vino ⌋ misceanť illa cū aceto, ⁊ almuri. Et ad illū
qdem, q cibum suū euomit cū dolore stōi, sumatur
[p] ⌈ capparis ⌋ ⁊ conterať, ⁊ distilleť desup aliqd de
sirupo ḡnoꝝ myrti. s. q̄ꝫtitas qua ɔficiať: deinde mi
sceať [q] ⌈ illd̄ sup vinū paucū ⁊ mel paucū ⌋ ⁊ bibať.
⁊ ēt vitellus oui assati, ⁊ misceať cū melle, ⁊. xv. ḡ/
nis masticis ɔtriti, ⁊ comedať: ⁊ administreť illud
trib⁹ dieb⁹. Et ɔferunt trocisci p̄dicti in ca. doloris
stōi, in qbus ponunť absinthiū, ⁊ [r] ⌈ mēta ⌋ ⁊ opꝫ vt
denť istis, ⁊ q eoꝝ cursu incedūt, post cibū qdē sti/
ptica, ⁊ an̄ ip̄m qdē lubrificatiua, sicut volubil'. Et
ɔfert eis, vt sumāt sup cibū hoc suffuf, qd̄. ℞. tus, ⁊
glandes, ⁊ sumach. Et medicamen iuuatiuū valde
ad nauseā est illud, qd̄. ℞. coriandri sicci, rute sicce
ptes eq̄les qd̄ bibať cū vino qdeꝫ cōmisto, si sentiť
cum acetositate, aut cum aq̄ fra, si sentiť cum mor/
dicatiōe. Medicamē conferēs vomitui accidēti ꝑꝑ
frītatē, ⁊ humores frōs. ℞. zurūbet, dorōigi, casto/
rei partes equales, zuccari q̄ꝫtum oīa doſ ei⁹ vsqꝫ
ad. ij. ʒ. administrenť aliq̄t dieb⁹. Si aūt hoc regi/
men non sufficit, cū trociscis p̄dictis sumāt in potu
oleū de kerua cum aq̄ de seminib⁹. Accn̄s aūt post
nauseatiuā sacietatē, cureť curatione sacietatꝭ nau/
seatiue, ⁊ sotira. Ei⁹ aūt que accidit ꝑꝑ hu. saniosuꝫ
cura est eūatio stōi cū vomitu, ⁊ mūdificatio ei⁹ ex
eo, ⁊ equatio ei⁹ cū qualitatib⁹ boni odoris: ⁊ [s] ⌈ ca
dunt ⌋ in ea ex seminib⁹, sic̄ anisuꝫ, ⁊ semē apij, ⁊ si/
seleos, ⁊ cyminū, ⁊ daucū. Et opꝫ vt regať sic̄ ondi
mus ita, vt sumat an̄ cibuꝫ ex cibis, cibos lubrifica
tiuos, lenitiuos: ⁊ post ip̄m, cibos stipticos odori/
feros, sic̄ cydonia, ⁊ sitia vt deponāt, cibum ab ore
stōi ad fundum ei⁹, ⁊ inclinēt mām ad iferiora, non
ad supiora. Et qn̄qꝫ est necessarium in qbusdā vt in
potu sumāt cyminū, ⁊ sumac. Et qn̄qꝫ indigēt [t] ⌈ ali
quo ⌋ leui post cibū. Et diamuschū est iuuatiuū eis
valde. Et troc. stelle sunt vltimi eis cum vino, i quo
dissoluiť ḡnum muschi. Vomit⁹ aūt ꝓueniēs ex me
lācolia, nō oꝫ vt ɔstringať q̄ꝫtum pol'e est. Qd̄ si fue
rit patiēs ip̄m repletus sanguine, flebotomeť basi/
lica, ⁊ ventosenť [u] ⌈ tpa ⌋ ēt vt alleuieť repl'o supior
san. ⁊ melie. Et quādoqꝫ sufficit [x] ⌈ dimissio ⌋ repl'o/
nis. Qd̄ si supfluat adeo vt non tollereť, trahať ad
iferiora cū clisteri, in q̊ sit acuitas aliq̄, ⁊ assumptio
[y] †⌈ ⌋ ex cartāo, ⁊ polypodio, ⁊ tribulis, ⁊ epi
thymo, ⁊ balasce, ⁊ camemilla cū oleo sisamino, ⁊
melle. Et fiat spleni empl'm ex meliloto, ⁊ myrto, ⁊
laudano, ⁊ vsnee, [z] ⌈ ⁊ semine croci ortēsis ⌋ cū vino
pontico. Et in potu tribuať ēt sirupus de mēta cuꝫ
granatis cum allefemati. Et si fuerint illic reliquie
repletionis, fiat flebotomia ex venis pedum, ⁊ vē/
tosenť crura. Qumqꝫ sedať vomitus, eūetur melā/
colia cū medicinis factis ex myrabolanis nigris,
epithymo, ⁊ agarico, ⁊ sale indo. Et si exigit res, vt
in potu sumať oleū de kerua cum hierapic̄, ⁊ [⁊] ⌈ ab
sinthio ⌋ fiat. Et si in splene fuerit egritudo, curetur
splen. ⁊ illi quideꝫ cui accidit ꝑpter effusionē māei
subtilis.

m A. ribes
n A. sabag
o A. rute
p A. alcasb
q A. cū illo pap aceti vini ⁊ mellis
r A. mirrha
s A. iuuant
t A. deambula/ tione
u A. ptes poste/ riores capitis
x A. Alia litera diminutio Alia litera alicui repletiōi
y †A. facto
z —— A.
⁊ A. epithimo

subtilis, mordicatiue cōmiscentis cibum, quare sit nausea, ꝯferūt troc. stelle in horis paroxismi: ⁊ expulsio cum pigra preter horas paroxismi: ⁊ solutio vētris cum oximelle mixto cum aloe: ⁊ oximelle facto cum scamonea ad solutionem ventris, ⁊ cum aqua prunorum, ⁊ tamarindoꝝ. Ipsa enim ambo sunt declinantia mā̃ ad inferiora, ⁊ sedantia vomitum cū acetositate sua. Et oꝫ vt in hmōi trahat̃ materia ad iferiora cū clisteri leni ex violis, ⁊ iuiubis ⁊ ordeo excorticato, ⁊ tribul' ⁊ cāemilla ⁊ sebestē, ⁊ turbit cū oleo viol'. ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurach: ⁊ vt administret̃ sirupus de papauere post excussionē. Et ꝯfert sirupus alexādri cū hac descriptiōe cydonia, ⁊ sumach, ⁊ nabach, ⁊ g̃na g̃natoꝝ, ⁊ tamarindi ꝯcoquant̃, deinde ponant̃ tus, ⁊ paꝝ xiloaloes. Et scias ꝙ qñ nā est sicca cū causis [a] †[ ] ⁊ oēs q̄ hēnt vomitū hūiditatꝫ iuuant̃ cū [b][sirupis] ⁊ pane exiccato in furno, ⁊ spodio in succ̄. Et oē qđ adheret illi hūiditati, ⁊ exiccat eā, cōfert eis. Et est necessariū multotiēs vt ponant̃ sup ventrē eius vētose, ⁊ sup dorsum iter ambas spatulas. Et est necessariū vt dormitio ei⁹, ⁊ ipsi⁹ cōmotio sit in cuna. Et si fuerit humiditas saniosa, tūc adhibeant̃ narcotica odorifera, resistētia corruptōi saniei, ⁊ fetori: ⁊ stiptica exuccātia, ꝓprie si sunt aromatica: imo si sunt nutritiua. Et si est hmōi mā summersa, imbibita, oꝫ vt sint illic ēt subtiliātia, incisiua, sicut sirup⁹ acetosus, ⁊ sicut alefeniati ꝑdicte. Et silr̃ si est viscosa, ⁊ grossa, tūc ea q̄ sunt fortiora parūꝑ. Et hiera cū sirupo acetoso est cōis ad plima. Et isti qdē post illud sumāt in potu medicinas sedātes vomitū cū calefactiōe aliq̃, sicut sirupū de mēta factū cū g̃natis in quo positū sit xiloal'. crudū, aut sirupū [c][acetosuꝫ] in quo iā posite sint alefeniati cal'e, ⁊ xiloaloes, ⁊ folia citri, ⁊ ēt diamuscū amaꝝ, ⁊ diacydoniten: ⁊ totū illud cū decoctōe alefeniati, ⁊ ēt diamuscū cū miua. Et sirupus de absinthio ꝯfert eis i oi hora. Descriptio bona. ℞. g̃natoꝝ acetosoꝝ, ⁊ mente, sisimbrij oium añ [d][baccati].j. decoquat̃ i duab⁹ lb. aque vsqꝫquo remaneat medietas, ⁊ ponant̃ in ipsa muschi danich. i. xiloaloes q̃rta.ʒ. que oia sint ꝯtrita, ⁊ sorbeāt hora post horā. Et ex medicinis sedātib⁹ hāc spēꝫ vomit⁹, est rob [e][cydonij] cū xiloal'. ⁊ gariofi. ⁊ sirup⁹ de mēta cū g̃natis, ⁊ ꝓprie qñ ponunt̃ in ipo tus, ⁊ galia, ⁊ cortices fistici, Et musch⁹, ⁊ xiloaloes, ⁊ miua sedat vōitū flegmaticū valde. Et qñ timet̃ ex frequētia vomit⁹, ⁊ multitudine ei⁹, ⁊ quocūqꝫ modo fit, ꝑterqꝫ in febrib⁹ vehementis calitatis, casus v̄tutis sorbeat ifirmus aquā carnis assumptā ex pullis, ⁊ extremitatib⁹ hedoꝝ, ⁊ arietū cū tortellis ꝯtritꝫ sic alcohol, ⁊ aquaꝫ pomoꝝ, ⁊ paꝝ vini, ⁊ olfaciat ex pullis assatꝫ scissis añ faciē ei⁹: ⁊ olfaciat panē cal'm. Et ex illis ē vt elixent̃ pulli in aq̃, ⁊ effundat̃ ab eis, ⁊ ꝯcoq̄nt̃ in aq̃, ⁊ dissoluant̃ in ea: deide terant̃ in mortario, ⁊ exꝓmat̃ [f][in ipso aq̃ ipsoꝝ ⁊ infret̃] ⁊ dissoluat̃ in ipa medulla panis de simila, ⁊ misceat̃ cū pauco vino, ⁊ ponat̃ in ipso succ⁹ maloꝝ, ⁊ sorbeāt ex ea. Et illi q̄ dissoluunt̃ i decoctiōe, ꝯinde ꝯterunt̃, meliores sr̃ ill' q̄ ꝯterunt̃, ꝯinde decoqunt̃. Ab istis. n. resoluit̃ hūiditas nālis, ⁊ euaporat, ⁊ in ill' ꝯtinet̃. Et qñqꝫ ꝯferunt nausee, ⁊ subuersiōi aīe, ⁊ in expulsiōe cum vomitu, cibi fci ex cubugi, ⁊ pull' factis acetosis cū aq̃ acreste, ⁊ acetositate citri, ⁊ sumach, ⁊ aq̃ malorū acetosoꝝ, frixis cū oleo omphacino cū ill'. Et nō est malū cibare eos sauic ordei cū aq̃ [g][ordei] ꝓpe qū sr̃ vomit⁹ relīq̄e. Et opꝫ vt iteret̃ illđ sup eos, ⁊ si euomūt illđ, ⁊ abhorrēt, ꝑmutet̃ forma ei⁹, si refugiūt ipm. Medicine singulares, ⁊ cōposite ꝯferētes nausee, ⁊ vomitui. Scias ꝙ masticatio masti. ⁊ turis, ⁊ cuꝑssi qñqꝫ ꝯferunt ad illud: silr̃ g̃na alcadra: aut ruta sicca, de qua in potu sumat̃ coclear. i. qđ est mirabil'. Et gariofi. qum terunt̃ vehementer, sic alcohol, ⁊ pulueriꝫant̃ sup sorbitionē fcaꝫ ex tortellis, ⁊ succis, sedāt statim. Et silr̃ qum bibunt̃ in aq̃ fra, aut decoquunt̃ cū aq̃, ⁊ in potu sumit̃ ꝯcoctio eoꝝ, ⁊ ꝓpe ad pueros. Et meli⁹ est vt pulueriꝫent̃ sup eā mastix. Et ex medicinis [h][reficiantib⁹] vomitum, ⁊ nauseā, est rob citri qđ in potu sumat ille q̄ vomit ꝑꝑ coleram, sicut est, ⁊ ille q̄ vomit ꝑꝑ cās fras, ꝑmistū cū xiloaloe crudo, ⁊ gariofi. Et iteruꝫ ꝯcoctio corticū fistici, aut pura, aut cū alefeniati. et fortior ea est aq̃ [i][puloꝝ vitꝫ singularis] aut cū alefeniati cū carui, ⁊ miua, Et [k][susen sr̃] ex eis q̄ sunt necessaria. [l]†[ ] Cōpositū exꝑtū, ⁊ est ēt ex eis que adiuuāt ad digōnē. ℞. semis lini, ireos, masticis, cymini, oium añ. ꝑtē. j. decoquat̃ ex eo cū aq̃ mellis, ⁊ administrent̃. Qum g̃ deficit curatio, necessaria sunt narcotica, in quoꝝ nā nō est vt vomitū moueāt, sic ē in [m][ꝯcoctiōe] hyusq̄ami, ⁊ nucū methel nisi associent̃ eis medicine odorifere [n][retinētes] eoꝝ stupefactiōeꝫ, ⁊ rectificātes eoꝝ vomituꝫ: ⁊ resistētes [o][sua silitudine] imo ꝯbiliora ex eis, vt semē papaueris, ⁊ semē lactuce: ⁊ forti⁹ eo est cortex ei⁹, ⁊ ꝓprie nigri: ⁊ seq̄tur ipꝫ cortex radicis mādragore capestris: ⁊ forti⁹ eis est opiū, ⁊ paꝝ ex eo ē iuuatiuū cū salute: ⁊ ꝓprie qum est cū eo ex medicinis hn̄tib⁹ vim tyriace ei⁹, qđ repugnat veneno ipsius.

Et ex cōpositꝫ nobis bonis in hoc est, vt sumat̃ corticū fisticoꝝ ⁊ [p][zuccari] ⁊ rof. ⁊ semis rof. oium añ. ꝑs. j. ⁊ beꝫahar ꝑs. 5. ⁊ si nō fuerit ꝑsens ponat̃ in ipo ꝫurūbet ꝑs. j. ⁊ opij due tertie partꝫ, ⁊ xiloaloes crudi ꝑs. 5. fiāt ex eis troc. ⁊ dosis eius sit vsqꝫ ad aur̃. Et ex medicinis bonis ad illđ nobis est, vt sumant̃ cydonioꝝ ⁊ [q][cappar] imature] amboꝝ añ. ꝑtes. ij. ⁊ semis papaueris tertia ꝑtis, ⁊ corticū radicis mādragore, tertiadecima ꝑtis, ⁊ q̃rtadecima ꝑtis xiloaloes crudi, ⁊ aque mēte tm̄ qđ totū sūmergat̃, ⁊ aque rof. tm̄, ꝙ supmineat digito vno, ⁊ aq̃ [r][cucurbite] triplum ambaꝝ aquaꝝ: ⁊ oꝫ vt cū facilitate adeo decoquant̃, donec dissoluant̃ [s][capparis] ⁊ cydonia: ꝯinde colent̃ aque: postea [t][ꝑparent̃] cuꝫ facilitate, ⁊ sumat̃ ex eo in potu. Et cum in potu sumunt̃ stupefaciētia, opꝫ vt multiplicetur olfatus odoriferꝫ. ⁊ dormiat, ⁊ non separet̃ aromaticum suaue apud eū. si aūt abhorreat aromaticuꝫ ꝑmuta ipꝫ ad aliđ, ⁊ troc. [u]†[ ] sꝫ ꝙ testat̃. G. sr̃ iuuatiui ad illud. Ipsi eni aggregāt oēs res necessarias in cura vomitus ⁊ ꝓprie qum est humor virulentus. Trociscus. n. ille est eius tyriaca ⁊ est sm ꝙ dcm̄ est in antidotario. Inquit. G. nā in ipso ponunt̃ anisum, ⁊ semen apij odorifera, ⁊ nutritiua ⁊ absinthiū ad abstergēdum, ⁊ deponēdū humoreꝫ, ⁊ ad ꝯfortandum os stōi, ⁊ ad [x][faciēdū rigidum] ⁊ cinamomū ad ꝯriādum sua aromaticitate virulētie, ⁊ cōuertēdum ipsam ad rectificationē aliquā, ⁊ resoluēdū eā: ⁊ in ipso ē ex aromaticitate, qđ ꝯuēit oi mēbro neruoso, ⁊ opiū vt dormire faciat ⁊ stupefaciat, ⁊ castoreū vt succurrat corruptōi opij, ⁊ nocumento ⁊ veneno ipsius: Sed ⁊ troc. stelle sr̃ vehemētis iuuamēti in hmōi dispōne. Et nausea qdem quādo est ꝓpter debilitatē stomaci, quā non sedat expulsio fcā vomitu, tunc non laboret̃ in illa, imo si dimittat̃ ꝑ seipsam, fortasse iuuabit̃. Et qñqꝫ sedat eam sauich ordei [y][algellilꝫ,] Et ille q̄ inuenit subuersionē inseparabilem in vere, ⁊ fuerit consuetus

a A. vomit⁹ cura ei⁹ est difficilis

b A. sauich

c A. Alia litera de acetositate. s. citri vl' limonis

d A. bacha

e A. de citro

f A. aqua ipsoꝝ ⁊ ponant̃ in ea semina vl' aromata

g A. frigida

b A. sedantibus

i A. vel succ⁹ sumitatū vitis simplex

k A. almisusen ē

l †A. ad ipsum.

m A. natura

n A. ꝯseruātes

o A. venenositati eorum

p A. galie

q A. alcasb

r A. Alia litera fontis

s A. alcasb

t A. inspissentur

v †A. amaricos

x A. ⁊ corrugandum

y A. algiel

D

vomere, ꝓprie in huiuſmodi tẽpore, comedat cum pane parue q̃ʒtitatis. ʒ. iij. cepe narciſci. deinde ſumat aquaꝫ calidã.[a] †⌈ ⌋Et nõ multũ ſumãt ꝯ̃ cepe narciſci, qm̃ fac̃ accidere ſpaſmum.

¶ De cura vomitus ſanguinis. Cap. XIIII.

Si senſeris vlcera, tũc curabis ea cũ eis q̃ ſcis. Et ſi ſenſeris [b]⌈ſanguinẽ deſcẽdentẽ ex capite: tũc icipies, ⁊ ⌋ꝓhibebis cãm eiꝰ. Et ſi ſenſeris repletionẽ expelles eam: Et qñq̈ʒ indigebis poſt eũationẽ duaꝝ lb. ſanguis flebotomia alia minuta. Qñq̈ʒ augmẽtaṫ, liga extrema vehemẽter: ⁊ ꝓhẽ in eo, cuiꝰ cã eſt [c]⌈potꝰ medicine calide. ⌋Et qñq̈ʒ ſumiṫ in potu in fcõ ꝑꝑ medicinã, vinũ miſtum cũ lacte ſupante vſq̈ʒ ad q̃tuor cotilas, dando aliqd poſt aliqd: deinde deṫ in potu ſirupꝰ acetoſus infr̃atus cũ niue: Ueꝝ ex medicinis exptis in ꝓhibitiõe ſan. ẽ cõpoſitũ i ꝓhibẽdo [d]⌈ſãg. vehemẽs. ⌋℞. acatiam, ſemen ro. lutũ ſigillatũ, balauſti, opiũ, ſemẽ hyuſqami albi, gũmi arabicum, ſuccũ arnogloſſe: aut ſuccũ v̂ge paſtoris: ⁊ ſumaṫ i potu cũ aceto vini multe comiſtiõis, aut cũ aq̈ arnogloſſe, ſi fuerit ꝑueniens ad ſtõm plimũ. Et doſis eius ſit ex medio aureo vſq̈ʒ ad. ʒ. j. Et ꝯfert ad illꝺ̃ ſumere in potu arobub ſtiptica: ⁊ ex eis eſt rob de nuce, ⁊ ſunt cõpoſita dicta in antidotario. Et ex curatione facili eſt, vt ſumatur gallaꝝ, ⁊ balauſtiaruꝫ ambarũ añ. ꝑs. j. ⁊ ſumatur ex eis in potu pondus ij. aure. cum kerate opij cum aq̈ plãtaginis.

¶ De ꝯturbatione ⁊ anxietate ſtõi. Cap. XV.

Quandoq̈ʒ accidũt ex ſtõ ꝯturbatio, ⁊ anxietas, ex qbꝰ inuenit ifirmꝰ triſtitiã: ⁊ fit neceſſariũ vt ꝑmuteṫ de figura ad figurã: Et qñq̈ʒ cõitaṫ ipaꝫ tremor cordis, aut accidit cũ ea: ⁊ nõ eſt poẗe hñti eã vt cognoſcat cãm i eo, ⁊ qñq̈ʒ eũ ſeq̈tur ſcotomia, ⁊ v̂tigo: Et qñq̈ʒ alteraṫ ex ea color, ⁊ eſt ꝟm v̂itatẽ ꝓnᵐ nauſee: Et qñq̈ʒ eſt cũ ea nauſea: ⁊ qñq̈ʒ ꝑmutaṫ ad nauſeã. Et cã in illo eſt mã nauſee, ⁊ ꝓhẽ imbibita: Ipſa. n. duꝫ ꝑmanetᷤ imbibita, facit accidere ꝯturbatiõeꝫ: Qñq̈ʒ aggregaṫ in ore ſtõi, facit accidere nauſeã ſuꝑ ſtõm, ꝑ expulſionẽ humoris poſt excitationẽ nãe cum eo. Et qñq̈ʒ ꝯturbãt relige [e]⌈vẽtoſitatis ⌋hũoꝝ ex medicinis vomitiuis, ⁊ ſolutiuis, q̃re deṫ rob de cydonijs, ⁊ rob de acreſta, ⁊ ſilia. Et oẽ qꝺ̃ ꝟuet in ſtõ ex fructibꝰ, ⁊ ex malis dulcibꝰ, ꝯturbat. Et aq̈ fr̃a q̃ bibiṫ nõ i hora, ꝯturbat. Et mľtotiẽs fit i febribꝰ cã additiõis febr̃: nõ ḡ oꝫ vt bibaṫ i febre, niſi aq̈ caľa.

¶ De cura. Cap. XV.

Illud qꝺ̃ ꝑuuꝫ eſt ex ea, remouet vinũ miſtũ cum aq̈ ꝟm mediũ: ⁊ aq̈ cõmiſta ex eis q̃ ꝯfortãt ⁊ infrant: aut cũ [f]⌈aq̈ mellis, aut cuꝫ eis q̃ temperãt ⌋humorẽ malũ. Et illꝺ̃ qꝺ̃ ex ea eſt plimũ, indiget medicinis nauſee, ⁊ ſi fuerit ex caľitate, ⁊ humore calido, ⁊ eſt illa q̃ fit ꝟm plimũ, qñq̈ʒ ſedabũt eã infr̃antia hũida: ⁊ epithimata fcã ex eis, ⁊ ſandaľ, ⁊ cãfora, ⁊ roꝟ. Et ex eis q̃ experta ſunt in hoc, eſt empľm ex corticibꝰ cucurbite, ⁊ portulaca: ⁊ ſauich ordei cũ aceto, ⁊ aq̈: ⁊ fiat ex eis emplaſtꝝ ſtõ ⁊ epi. Et qñ augmẽtaṫ fiat empľm ex ſandalis, ⁊ roꝟ. ru. ⁊ ſilibus. Et ex eis q̃ in potu tribuunṫ ad ꝯturbationẽ ſtomaticã eſt ſauic ꝺ̃ ordeo, cõtritum ꝓprie cũ ḡnis ḡnatoꝝ: ⁊ oꝫ vt nõ ſit ablutũ: Et [g]⌈frior a ḡnoꝝ ḡnatoꝝ ſine ſemine, ⌋⁊ rob de cydonijs. Quum ergo non eſt nauſea, aliena vinũ oino: ⁊ ſit cõmiſtio [h]⌈eiꝰ aq̈ tamarindoꝝ, ⌋Et ſirupꝰ

a A. Alia litera ⁊ ſirupum acetoſum

b A. fluxũ ſãguinis nariũ deſcẽdentem interiꝰ

c A. Alia litera fluxus acutus

d A. vomitũ ſanguinis vehemẽtem

e A. odoris

f A. eo qꝺ̃ lauat aut cũ eo quod rectificat

g A. alfocha cuꝫ granis granatorũ ſine ſemibus Alia litera focha ex granis granatorum

h A. aque ipſius tamarindi

de pomis antiquꝰ, cuiꝰ ſuꝑfluitas reſoluta ẽ, [i]⌈Et ad eos qdeꝫ narrata ⌋eſt aq̈ [k]⌈citroloꝝ ⌋excorticatorum cum iuleb tabarzet paꝝ, ⁊. ʒ. j. ſpodij.

¶ De ſanguine retẽto in ſtõ, ⁊ in inteſtinis. C. XVII.

Sumatur pondus. ʒ. ij. [l]⌈belľi albi, fabaꝝ pondus. ʒ. iij. ⌋⁊ ſumaṫ in potu cuꝫ aq̈ caľa. Si aũt ꝯgeleṫ ſũat in potu eger aquã albaſce, ⁊ ſimiliter coagulum leporis.

¶ De congelatione ſanguinis in ſtõ. Cap. XVIII.

Cura eius eſt ſumere in potu coagui leporis. ʒ. ij. aut aque mente quãtitatẽ. ij. ℥. in qua iã poſituꝫ ſit pondus. ij. ʒ. ſalis contriti.

¶ De ſingultu. Cap. XIX.

Singultus eſt motꝰ diuerſus, cõpoſitus, ſic̃ ſpaſmus [m]⌈ꝯſtrictiuꝰ ⌋cum tẽſione dilatatiua, [n]⌈exñs in ore ſtõci, aut toto corꝑe eius, aut meri, ex quo ⌋aggregaṫ ad ſe ipm cum ſpaſmo, fugiẽs ex nocente ſi fuerit nocẽs, [o]⌈aut ⌋ꝑparatus ad motũ fortẽ expulſiõis ſequẽtis ipm, ſicut accidit ei qᵖ †⌈ ⌋vomit. Et aſſimilaṫ alicui moꝝ motꝰ tuſſis, q̃ ẽ in pulmõe, ⁊ velamine ad expellẽdũ ꝓhũorez: Aut nõ ſit nocẽs, imo ſit ꝟm ſemitã ſuꝑfluitatis ſiccitatis mouẽtis ad ſiĥtudinẽ aliquã, ſic̃ ſpaſmꝰ: ⁊ nã moueat ad dilatationẽ, ⁊ non obediat illud, ⁊ ſuccurrat ei. Et plimum qdẽ accidit ori ſtõi ꝑꝑ illꝺ̃ qꝺ̃ ledit: ſicut accidit ori ſtõi tremor ꝑꝑ illud, qꝺ̃ nocet, ꝓprie ſi fuerit ſtõus ſiccꝰ, ⁊ non tolleret os eiꝰ nocumẽtum mordicatiõis. Et qñq̈ʒ accidit ꝑꝑ cõitatẽ. Et qñq̈ʒ accidit ſingultꝰ poſt võitũ [q]⌈ori ⌋ſtõi: aut ꝑꝑ dimiſſionẽ humoris pauci in ipõ, q nõ expelliṫ vomitu: ſicut qñq̈ʒ fit ſingultꝰ ꝑꝑ retẽtionẽ vomitus, ⁊ expectationẽ ſuꝑ ipm, quare q̈eſcit motꝰ voluntariꝰ. Et plimum motus ꝑtium ſtõi, non fit niſi motu oris eiꝰ, ꝑꝑ vehemẽtiam ſenſus eiꝰ, ⁊ fortitudinẽ leſionis eiꝰ a mã [r]⌈feruẽte. ⌋Et dixerũt qdam ꝙ motus ſingultus fortior eſt motu vomitꝰ, qm̃ vomitus expellit rẽ effuſaꝫ in vẽtre: ⁊ ſingultꝰ expellit rẽ ſiccã: [s]⌈ſꝫ ⌋non omnis vomitus ⁊ ſubuerſio fit a cã effuſa: neq̈ʒ ẽt qꝺ̃ expellit aliqd, oꝫ vt ſit debilius eo qꝺ̃ nõ expellit, ⁊ eo qꝺ̃ laborat vt expellat, ⁊ non põt: imo ſinglťꝰ ẽ motꝰ ꝯ̃bilior motu vomitꝰ: ⁊ ẽ q̈ſi motus ad vomitũ debilis. Et ſilr̃ multotiens incipit ſingultus, deinde fit vomitus, q̈ſi motus ſtomachi apud tactũ cauſe ſingultus eſt ꝑuus, qm̃ cauſa [t]†⌈ ⌋ẽ ꝑua: ⁊ q̈ſi qñ augmentaṫ res, vehemẽtior fit motꝰ, ⁊ fit vomitus. Diſtinguamꝰ aũt illud qꝺ̃ facit accidere ſingultũ ꝑꝑ nocumẽtũ ꝯñs os ſtomaci. Dicamꝰ itaq̈ʒ ꝙ qñq̈ʒ fit illud, aut a re nocente [u]⌈ſuo calore: aut re ledẽte os ſtõi ⌋frĩtate ſua, ſicut accidit ex ſingultu in rigore febrium, ⁊ in aere fr̃o, ⁊ in humoribꝰ infr̃antibus: ⁊ a frigore alio cõfirmato in cõplexione ſtõi ꝯſtringente ipſum, ⁊ ſpaſmãte euꝫ. Et qñq̈ʒ accidit hoc pueris, ⁊ infantibꝰ. Et frigus qdẽ facit accidere ſingultum tribꝰ modis, vnus eorum eſt ex parte inſeꝑabilitatis mãei: Et ſecũdus eſt ex parte frigoris eius ⁊ ꝯ̃rietate ſua cum qualitate ſua tranſeunte equalitatem. Et tertius eſt ex parte cõſtrictionis eius, ⁊ inſpiſſationis, quam facit in poris: quare retinetur in [x]⌈illis inſpiſſatis illud de virtute ſua cuius ⌋eſt ꝙ ab eis reſoluitur: Aut a re nocẽte ſuo calore, ſicut accidit in febribus adurentibus ex ſpaſmo in ore ſtõi: Aut a re nocente mordicatiõe ſua, ſicut accidit ex potu ſinapis, ⁊ diapipeon, ⁊ humoribus virulentis: ⁊ potu medi

i —— A. Alia litera

k A. cucumerũ citrinorũ

l A. naſturtij albi dicti bebeli aut põdus. ʒ. iij. ipſius

m A. ꝯtractiuus

n A. quum os ſtõi aut totũ corpus eiꝰ aut meri ex eo

o A. ⁊

p †A. vult ſaltare qm̃ ipe retrahiṫ poſtea ſaltat

q A. ꝑꝑ nocumẽtum in ore

r A. furioſa mobili

s A. ⁊ nõ ẽ ſic qm̃

t †A. nocumẽti

u —— A.

x A. poroſitatibus villoꝝ illꝰ ꝺ̃ cuius natura

cinaꝝ mordicatiuaꝝ, vt diapipeon cū vino: ⁊ ꝓprie ꝑm sanitatē sensus stōi. Aut ꝺbilitatē substātie oris stōi, ⁊ de hoc gñe est cibus corruptus, ⁊ ꝯuersus ad qualitatē mordicatiuaꝫ, ⁊ pueris qdē accidit illud plimū. Et silr accidit ex effusiōe coleraꝝ in os stōi: ⁊ sicut fit, qū est coleraꝝ motus in crisibus ad caput stōi, vt expellat eas nā cum vomitu. Aut a vētosita/te retēta in ore stōi, ⁊ in tunicis eius: ⁊ in meri gña/ta a caliditate ᵃ[vaporosa]que nō pōt resolui: aut a re nocēte sua grauitate, sicut fit a repl'one. Iste ergo sunt spēs eius, q fit ex causa nocente. Ille vō q fit a siccitate, qñqꝫ fit a siccitate ᵇ[pura cū spasmo,]sic accidit in postremo febriū incēsiuaꝝ, ⁊ euātionum exiccantium, ⁊ famis ꝓlixe, ⁊ est sigtio timoris. Et qñqꝫ fit ex siccitate non ꝯfirmata, ⁊ iuuaꝛ ex quoli/bet humectāte, ⁊ remouetꝛ. Fact⁹ aūt ꝑ cōitatē est si/cut ille, qui accidit ei, cui fcm̄ est aṗa magnū in epe suo, ⁊ ꝓprie in latere ꝯcauo: aut in ᶜ[intestinis]aut in velaminib⁹ cerebri sui: aut est ꝑꝑ ᵈ[venas]in ve/laminib⁹ cerebri sui, sicut accidit apud ictū nociuū, ᵉ†[ ]⁊ ꝑcussionem dolorosam, ꝑ quā ꝑ/cutitur caput: ⁊ sicut accidit in febrib⁹ in eleuatio/ne sua, ⁊ in signis crisis. Ille.n.est ꝑꝑ cōitatem cor/poris. Etiā ᶠ[existimatum]est in inueniēdo cau/saꝫ ꝓpinquā euētus singultus in aṗate epatis: ⁊ di/xerūt qdam, ꝙ est qm̄ effundiꝛ ex eo colera ad duo/denū: ꝺinde ad stōm, postea ad os ei⁹. ᵍ†[ ]Et dr̄ ꝙ causa in ipso est cōitas epa/tis, ⁊ stōci in neruo minuto ꝯtinuante inter ea. Et si hō habuerit singultū ex mā, ⁊ acciderit ei in seipso ʰ[sitis]resoluetꝛ singlt⁹ ei⁹: ⁊ silr si vomuerit, ⁊ ex/pellerit humorē. Quod si euomat, ⁊ ei⁹ singult⁹ nō resoluiꝛ, sigt aut aṗa in stomacho: aut in radice ner/ui veniētis ad ipm ex cerebro, aut in cerebro: ⁊ seq/tur illico ambo simul, rubedo ocl'i: ⁊ distinguiꝛ in/ter vtraqꝫ, ꝑ accidētia aṗatum cerebri, ⁊ accidētia aṗatum stōci. Et singultus q ingrediꝛ in signis cri/sis, qñqꝫ est signum bonū: ⁊ qñqꝫ est malum, ꝑm ꝙ exponemus in suo capitulo. Et in libro qdem apho/rismoꝝ dr̄, ꝙ quando vomitus non sedat singultū, ⁊ est cū eo rubedo in oculo, est malū signum signifi/cans aṗa stōci, aut cerebri. Et in libro signoꝝ mor/tis velocis dr̄, ꝙ qñ accidit habēti singultuꝫ aṗa in latere dextro egrediēs a natura, absqꝫ cā cognita, ⁊ est singult⁹ vehemēs, egrediꝛ aīa ei⁹ ex singultu añ ortū solis. Et ex illo est ⁱ†[ ]ille, qui habet cum singultu punctionē, ⁊ vomituꝫ, ⁊ cuzeꝫ, ⁊ destructionem rationis, moritur.

ᵃ A. vaporante
ᵇ A. vehementi spasmante
ᶜ A. stōacho ei⁹
ᵈ A. accñs mē/bri nobilis
ᵉ† A. dure mřis
ᶠ A. cōsideratuꝫ
ᵍ† A. ⁊ dr̄ ꝙ cā i eo est coarctatio aṗostematis
ʰ A. sternutatio
ⁱ† A. libro habe/tur ꝙ ille

De signis. Cap.XX.

Omnis singultus, q vomitu seda/tur, cā est res nociua sua grauitate: aut qualitate sua mordicati/ua ꝑm vnum modorū ꝑdictoꝝ. Et ois singultus succedēs euōnibus, ⁊ febri/bus adurētib⁹, ⁊ quē nō sedat ipꝫ vomit⁹, imo ad/dit in ipso, est a siccitate. Fact⁹ aūt ꝑꝑ ꝯpl'ones cuꝫ materia, ⁊ sine materia scitur ex significatiōib⁹ ꝑdi/ctis in capl'is cōibus. Factum aūt ab aṗatibus sto/maticis, aut cerebri, aut epatis, signt accidētia vni/uscuiusqꝫ eorum dicta in suo capitulo.

De cura. Cap.XXI.

Vomitus est cura magis confe/rēs singultui, cui⁹ cau/sa est repl'o plima, ⁊ res nocēs sua qua/litate. Et silr omne mouēs laboriose, ⁊ mouēs terrefaciēdo, ⁊ vociferando, ⁊ ira, ⁊ timor, ⁊ gaudiū subito accñs, ⁊ tristitia sup/flua, ⁊ aspsio aque frē sup faciem ᵏ[paciētis]subi/to: ⁊ motus, ⁊ exercitiū, ⁊ equitationes, ⁊ expecta/tio sup retētionem tussis commouētis, ⁊ expectatio sup sitim. Et sternutationi qdē in ˡ[supando]mām faciētez singultū, inest impssio maxima. Et ex eis q̄ remouēt eum ēt est longitudo retētionis anhelitus: qm̄ illud est res faciēs accrescere caliditatem, ⁊ mo/uet eā ad exeūdum versus poros, querēs attractio/nē aeris: quare mouet humores, ᵐ†[ ] ⁊ resoluit eos. Et sōn⁹ lōg⁹ vehem̄ter iuuat ipm. Et ꝯstrictio extremitatū: Et positio vētosaꝝ sup stōz si/ne icisiōe, ⁊ sup vētrē, ⁊ sup ⁿ†[ ]vtrasqꝫ spatulas. Et positio medicinaꝝ rubificantiū. Et ex curis ꝯferētib⁹ singultui ᵒ[viscoso]⁊ repl'onali est, vt patiēs ipm incipiat, ᵖ[⁊ euomat]deinde bibat hierampicrā: aut siccū absinthij, sumendo ex eo au/re. ⁊ ex sale indo. ij. danich. Deinde post illud vtaꝛ mirobalanis ꝯditis. Si aūt cā ᑫ[est viscositas]opꝫ vt in ei⁹ cura tres res intēdant. I. resolutio māei, ⁊ incisio ei⁹, sicut cū oximelle sqllitico: Et ꝑa ꝑmuta/tio ꝯpl'onis ei⁹ ita, vt equeꝛ, si nō fuerit nocens nisi q̄litate sua: Et tertia stupefactio sensus oris stōi pa/rūp: ita vt minoreꝛ, ʳ[māei mordicatio:]Et iā lau/dati sunt troci. hmōi. ℞. costi, croci, ro. recētiū, ma/sticis, spice oium aā. iiij. aure, assari, aure. iij. aloes, opij amboꝝ aā. aure. j. ꝯficiantur cuꝫ succo psilij, ⁊ bibaꝛ ex eis medietas aurei. Psiliū enim, ⁊ opiuꝫ stupefaciūt: spica ꝯfortat, ⁊ resoluit: assaꝝ inclinat humiditates ad partē vie vrine, ⁊ educit eas ꝑ eaꝫ: aloes inclinat eas ad viam fecis, ⁊ extrahit eas ex ea: costus, ⁊ crocus maturāt, ⁊ ꝯfortāt calefaciētes: ꝑꝑ hoc ergo fiunt troc. isti conferētes valde singul/tui vehemēti, ⁊ subuersioni anime. Et si antiquaꝛ, ⁊ cronic⁹ fiat affert ei oleū alkekengi iuuamētū maxi/mū exptum: ⁊ qd̄ ex eo bibiꝛ, sit cochliariū vnū cuꝫ aqua cal'a ˢ[mellis.] Et ex eis q̄ conferunt ei, est ꝺcoctio. ʒ. in aqua ᵗ[tepida.]Quqꝫ vehementior fit, ⁊ antiquaꝛ, necessarie sunt ꝯfectiōes magne val/de, ⁊ electuaria, sicut diacyminū cum aqua tepida: imo qñqꝫ indiget ꝯfectiōib⁹: ᵛ†[ ] ⁊ tyriaca. Et filoniū hꝫ iuuamētum maximū in hoc ꝑꝑ illud, qd̄ in ipso est de stupefactione cū ꝯfortatio/ne, ⁊ resol'one, ⁊ expulsione. Et iuuaꝛ ex pillis, sicut illis q̄ sunt de oppoponaco, ⁊ ex pillis stomaticis: ⁊ troc. stelle valēt vehemēter ad singultum. Et medi/cine valētes in curatiōe singultus facti a mā frā ˣ[⁊ siccā:]aut ꝓxima ei, sunt ruta, ⁊ nitꝝ potata cū vi/no: ⁊ silr aq̄ apij: ⁊ acetū sqlliticū: ⁊ ʸ[basilicū]aq̄ ⁊ assaꝝ: ⁊ neridē: ⁊ maiorana: ⁊ alaniudē: ita ꝙ ol/fatus sedat singultū: ⁊ aristol'. ⁊ anisum: ⁊ dauc⁹: ⁊ ʒ. ⁊ enula exiccata: ⁊ succ⁹ eupatorij: ⁊ foliū ⁊ aco/r⁹: ⁊ abrotanū singul'r, ⁊ cōposite: ⁊ fiāt ex eis ᶻ[ele/ctuaria.]Ipsa.n.sunt ⁊[ꝯueniētiora ori stōi]⁊ ma/gis adherētia ei, q̄ꝫ ea q̄ bibunꝛ, ⁊ descēdunt ad fū/dū stōi subito. Et castoreū hꝫ ꝓprietatē mirabilē in ipso. ²†[ ]Et ex eis q̄ maximū afferūt iuuamētum ei, qū ex ea in potu sumiꝛ, est ꝺcoctio abrotani, ⁊ ca/lamēti montāi, ⁊ masticis, assūptj eqs ptib⁹, ⁊ elixa/tis in aq̄, ⁊ bibaꝛ cū vino ᵡ[decocto cū]masticis ⁊ cinamomi, ⁊ sqlle. ᵃ[ʒ.]iiij. in kisto aceti. ⁊ deꝛ in potu ex eo paulatim aliqb⁹ dieb⁹. Et iteꝝ ᵇ†[ ]nitꝝ cū aq̄ mell'. Et iteꝝ ꝯfectio de ga/lāga cū melle, ⁊ sumaꝛ in potu mane ⁊ vespe q̄ꝫtitas nucis. Et iteꝝ medicamē hui⁹ cōpositiōis, Costi, ⁊ aloes, squināti, sisimbrij sicci, calamēti fluuial', mē/te, rute, seminis apij, turis, assari, omniū aā. ʒ. ij. o/pij, ro. siccaꝝ amboꝝ. aā. ʒ. s. ⁊ iā laudāꝛ cappares conditi cū aceto in hoc. Et qñqꝫ adiuuat has medi

ᵏ A. ita vt faciat rigorem
ˡ A. eradicando
ᵐ† A. adherētes
ⁿ† A. illō qd̄ est inter
ᵒ A. adherenti
ᵖ A. vomere
ᑫ A. sit adherēs
ʳ A. nocumētuꝫ mordicationis
ˢ —— A.
ᵗ A. Alia litera pendiorum
ᵛ† A. magnis valde
ˣ —— A.
ʸ A. calamētuꝫ
ᶻ A. loch
⁊ A. magis sūt ꝑmanentia sup stomachum
²† A. ⁊ qñqꝫ daꝛ in potu ex eo. ʒ. s. in tertia sacra/tati aceti ⁊ dua/b⁹ tertijs sacra/tati aque. Alia lra ——
ᵡ A. ⁊ ēt deco/quatur
ᵃ A. ℥
ᵇ† A. ad hūidū frigidum

cinas administratio medicinaꝝ sternutare facientiū. Q̄ō si fuerit [a]†⌈ ⌋ex frigore puro, tūc medicine p̄dicte ꝯferunt ei, sumendo ex eis in potu cū aceto, ⁊ aq̄: ⁊ liniendo ex eis colluꝫ, ⁊ gulā, ⁊ locū q̄ est sup̄ furculā, ⁊ q̄ est sub ossib⁹ pectoris: Aut liniat̄ collū, ⁊ loc⁹ q̄ est sup̄ furculā cum oleo antiquo: aut oleo cucu. asinini. Et sil'r sunt oia olea cal'a sola iuuatiua: ⁊ ꝓprie oleū camemilinū: aut oleū in quo decoquunt̄ castoreum, ⁊ cyminuꝫ, ⁊ aniuden. Et sumant̄ castorei ⁊ costi amboꝝ an̄. ʒ. ſ. [b]⌈petroselinū, ⁊ mastix: ⌋aut sumat̄ cortex exterior rube⁹ fistici cum radice squināti ⁊ decoq̄tur in aq̄ ⁊ bibat̄ ex decoctiōe amboꝝ. Et dixerunt q̄dā, q̄ cortices [c]⌈alcala ⌋q̄n̄ exiccant̄, ⁊ bibit̄ ex eis pondus aur̄. j. cum aq̄ feniculi ⁊ seminis rute sunt iuuatiue valde. Et ego non existimo q̄ conferāt [d]⌈stō. ⌋ Q̄ō si fiat vehemēs, ⁊ antiquat̄, non est excusatio q̄n ponant̄ ventose sup̄ stōm sine incisiōe, ⁊ ꝯsequant̄ eas medicine rubificātes. Illi āt q̄ fit ex vētositate retēta sup̄ os stōci, aut in ipso, aut in meri, ꝯfert administratio balnei, ⁊ receptio aliquātuli turis ꝯtriti in [e]⌈eo: deinde fiat, vt currat aq̄ cal'a ⌋sup̄ ipꝫ paulatiꝫ. Et enula exiccata est vltima in hoc. Q̄ō si humor fuerit mordicatiuus, gn̄atus illic, aut effusus ad ipsuꝫ, p̄cipiat̄ patiēti ipm̄ vt euomat, si pōt cū eis, q̄ vomitum educūt hmōi: aut soluat̄ vēter cū eis, q̄ sunt sicut hiera cū sirupo acetoso: ⁊ sicut cū sirupo de absinthio: Et q̄n̄q̧ sufficit potare acetū, ⁊ aquā, ⁊ sorbere butyꝝ: aut sorbere oleū amigdalinuꝫ, cum aq̄ cal'a: ⁊ [f]⌈occupari somno ⌋⁊ ꝓlongare ipsum, quātum possibile est. Et sil'r aq̄ ordei affert ei iuuamētū maximū, ⁊ vehemēs: ⁊ ꝓprie cū aq̄ ḡnatorum dulcium, ⁊ muzoꝝ declinātium ad dulcedineꝫ. Et aq̄ [g]⌈acetose ⌋est ex eis que ꝯferunt ēt cū mūdificatione, ⁊ confortatione sil'. Et si cā est [h]†⌈ siccitas ⌋ accn̄talis, tūc cura in ipso est [i]⌈ feño ⌋ad sumēdū in potu lac recēter mulctū, ⁊ aquā tepidā cuꝫ aliquo, q̄ō sit sicut oleū amig. ⁊ oleuꝫ de cucurbita, deinde aquā ordei, ⁊ aquā cucurbite, ⁊ aquā citroloruꝫ, ⁊ mucilagines fr̄as. Et sil'r inunctio ex eis exterius, ⁊ sil'r inunctio iuncturaꝝ. Et [k]⌈ eti incisinis ⌋⁊ silib⁹.

In fcō āt post vomitū, si sentit eger reliq̄as humoris mordicatiui, ⁊ sit cū eo parum nausee, sternutet sternutationibus frequētibus: postq̄ꝫ dant̄ ei ea, q̄ lubricū faciunt illū humorē, sicut rob de prunis, ⁊ tamarindi: ⁊ ꝓprie cū tu fueris p̄cipiēs ei [l]⌈recipe ⌋ ēt tamarindos. Et si nō sentit illud, imo sentit extēsionē, fac empl'm ori stōi cū empl'is tempatis, ⁊ fac eum sorbere sorbitiōes leues, in q̄bus nō est [m]⌈mūdificatio ⌋immo in q̄b⁹ est [n]⌈ꝯfortatio ⌋sicut medulla tritici, ⁊ sedatio aliq̄ sic oleū amigdalinū, ⁊ odoramētum aliq̄ō, sicut [o]†⌈ ius ⌋pulli. [p]†⌈

In fcō aūt ab apatib⁹ epatꝭ, ⁊ aliorum, oꝫ ⁊ vt curet̄ apa, ⁊ fiat flebotomia si necessaria ē flebotomia, ⁊ tempet̄ stōus in ipō cū eis, que st̄ sic aq̄ ḡnatoꝝ, ⁊ aq̄ ordei, ⁊ aq̄ endiuie, ⁊ empl'a.

De dispositionibus accidentalib⁹ mirach ⁊ hypocondrioꝝ. Cap. XXII.

Quandoq̧ accidit in istis partib⁹ [q]⌈tremor ⌋p̄p māa exn̄tes in eis: Et q̄n̄q̧ sunt male ⁊ ꝓuenit nocumentum eaꝝ ad cerebꝝ: ⁊ faciūt accidere i ipso melīā, sic dixim⁹, ⁊ epilīā mirachiales. Et q̄n̄q̧ ē de hoc tremore q̄ fit ꝓpe os stōi: aut in ipsomet [r]⌈p̄p tremorem ⌋cordis. Et q̄n̄q̧ [s]⌈facit accidere inflationem insep̄abileꝫ ⁊ ḡuitatē ⁊ fit ⌋proxima significatio illi. Et q̄n̄q̧ significāt apata intrinseca: q̄ō si sentit̄ attractio mirach

a †A. Alia l̄ra frigiditas
b A. petroselini ʒ. j. det̄ in potu cuꝫ aq̄ sisimbrij, aut cū ꝺcoctiōe calamēti, ⁊ anisi, ⁊ masticis.
c A. altalha
d A. frigido
e A. aq̄ deinde deglutiat aquā calidam
f A. festinare ad somnum
g A. duoꝝ granatorum Alia litera rides
h †A. siccitas
i A. festinatio
k A. administratio balnei i tina
l A. comedere
m A. nauseatio
n A. Alia litera conglutinatio
o †A. ius
p †A. ⁊ ꝯfortatio sicut coriandrū
q A. iectigatio
r A. ⁊ similat̄ tremori
s A. ei inflatio inseparabil' ⁊ grauitas quare erit

⁊ hypocondrioꝝ ad sup̄iora, tūc q̄n̄q̧ siḡt vomitū. Et in febrib⁹ acutis significat sodā, que cōmoret̄: aut [t]⌈sanguinē a capite fluentem: ⌋aut vomitū s̄m q̄ distinguemus eum in suo loco: aut p̄mutationeꝫ māei ⁊ apostematis. [v]†⌈ ⌋Et q̄n̄ est eoꝝ attractio ad inferiora, ⁊ p̄tes suminis, siḡt p̄mutationē ad inferiora, ⁊ solutionem ventris, quā cōfirmat punctio. Et tensio hypocōdrioꝝ ad sup̄iora, est ex eis que multiplicant̄ in febrib⁹ pestilentialib⁹. ⁊ q̄n̄q̧ est p̄p̄ siccitatē sequētem calorem aut frigus: ⁊ q̄n̄q̧ est ēt p̄p̄ apata [x]†⌈ ⌋q̄ꝫuis sit in inferiorib⁹ ēt. In illis āt q̄ sunt in sup̄ioribus, est tensio eoꝝ ad sup̄iora cum [y]⌈anhelitu ⁊ mirach ⌋sil' ⁊ hec inflatio in egritudinib⁹ acutis est mala, cui associat̄ ictericia ep̄ica. Et q̄n̄q̧ accidūt istis membris. s. hypocondrijs, ⁊ mirach dolores mordicatiui: ⁊ dolores extensiui, p̄p̄ egritudines epatis, ⁊ egritudines splenis, ⁊ apata lacerti, ⁊ in febribus, ⁊ in crisib⁹. [z]⌈Inq̄t Bucatꝭ ⌋loganesibur i cap'lo doloꝝ epatis si destruit̄ v̄tus appetitiua: Draco. n. q̄n̄ debilitat̄ in venando hedos, ⁊ arietes, ⁊ filia, ⁊ non vꝫ defferre eos ad gruptā suā, venat̄ aues: ⁊ ꝓprie auē q̄ dr̄ taptilus: ⁊ comedit epar earum, ⁊ excitatur tunc appetitus eius, ⁊ redit virtus eius.

Fen. xiiij. de epate, ⁊ dispositionibus eius.

Tractatus primus de v̄libus dispōnibus ep̄is.

De anatomia epatis. Cap. I.

Epar est membꝝ q̄ō [ʒ]⌈generat sanguineꝫ ⌋ q̄ꝫuis mesaraice ꝯuertāt q̄n̄q̧ chilum ad sanguinē cōuersione aliq̄, p̄p̄ illō q̄ō est in eis de v̄tute ep̄is. Et sanguis q̄dem s̄m v̄itatē ē cib⁹ ꝯuersus ad silr̄tudinē ep̄is, q̄ō est caro ru. q. ipsa sit sanguis verus congelatus. Et ē vacuum a villis neruorū, in quo nascunt̄ vene, que sunt radices eaꝝ que procedūt ex eo dispt̄ite in ipo sicut vili. Et sicut tu sciuisti in anatomia venaꝝ quietarum [ʔ]⌈sunt sugentes ⌋a stō ⁊ intestinis mediantibus ramis porte [ꝫ]⌈noīate mesaraice ⌋ ex cōcauitate, Et decoquit [a]⌈illud ⌋illic sanguinem: ⁊ mittit illum corpori mediāte vena concaua orta ex gibbositate ei⁹: Et mādat aquositatē ad renes ex via gibbositatis. Et mittit spumā colericā ad fel ex via cōcauitatis [b]†⌈ ⌋etiam et [c]⌈ꝯcauatum est illud de eo ⌋q̄ō est a p̄te stōi, vt eius coaptatio sup̄ gibbositatē stōci bona sit: Et [d]⌈attractum ⌋est illō q̄ō de eo est a p̄te diafragmatis, vt non coartetur [e]⌈diafragma cuꝫ suo laborioso motu ⌋: immo sit q̄ tāgens ipm̄, ꝓpe punctum: Et est ꝯiunctum ꝓpe venā magnā ortaꝫ ex eo: ⁊ vti bene comprehēdāt sup̄ ipsum coste curue. Et ipm̄ q̄dē tegit pāniculus neruosus gn̄atus ex neruo paruo veniēte ad ipsum, vt faciat ipsum acq̄rere sensuꝫ aliquem, quēadmodum dixim⁹ in capitulo pulmōis: ⁊ huiusmodi sensus manifestus est in latere ꝯcauo: ⁊ vt liget ipm̄ cum alijs visceribus, Et venit ad ipꝫ vena pulsatilis p̄ua disp̄tita in ipso, ⁊ affert ei sp̄m: ⁊ seruat caliditatem ei⁹ innatā: ⁊ tempat ipsum cū pulsu. Et factum est vt penetret hec vena ad concauitatem: q̄m̄ gibbositas ipsa euentatur motu diafragmatis. Et sanguini quidē non est creatū in epate spatium amplū: immo ramosuꝫ dispartitū, vt sit comprehēsio eius totius sup̄ chilum vehemētior: ⁊ passio dispartiti chili ex eo magis completa, ⁊ velocior sit. Et illō q̄ō de venis est a p̄te ep̄is subtiliores hēt tunicas, vt velocius ꝯueniat per eas impressio

t A. fluxū sanguinis narium
v †A. ad sup̄iora.
x †A. intrinseca
y A. exiccatione ⁊ coarctatione
Alia litera ʒ —— A.
ʒ A. cōplet generationē sanguinis Alia litera cōplet essentiaꝫ sanguinis
ʔ A. Alia litera ipsum sugit
ꝫ A. Alia litera nominatis mesaraicis
a A. ipsum
b †. supra portā ⁊ mittit supfluitatem vel residētiam melicā ad splenē ex via cōcauitatis
c A. ꝯcauū ei⁹ est illud
d A. gibbosum
e A. diafragmati loc⁹ mot⁹ eius

carnis ad chilum. Et pāniculus quidem eius q cō/
prehendit epar, ligat ipsum cum [a] visceribus tegē
tibus intestina: ⁊ stōm q̄ diximus: ⁊ ligat ipm etiā
cum diafragmate ligatiōe maxima forti: ⁊ ligat ipz
cum costis dorsi: ⁊ ligat ipsum alia subtilia ꝑua. Et
ↄtinuat inter ipsum, ⁊ inter cor vena [b] continuās
inter ea ambo, quā sciuisti descēdēs ō corde ad ipz,
aut ascendēs ex ipso ad cor ꝺm ambas intentiones.
Et hec qdem vena sapienter ligata est ēt cum epe,
cum pāniculo duro, spisso: ⁊ est penetrās sup ipsuz:
⁊ subtilius latus eius est illud, qđ est a ꝑte intrinse/
ca, [c] † qm̄ tangit mēbra sub
tilia. [d] † Et epar qdez hominis maius est
epe omnis animalis appropinquātis ei in quātita/
te: ⁊ dī q̄ oē animal plus comedēs, ⁊ debilioris cor
dis, est habēs maius epar: Et continuat inter ipm,
⁊ inter stōm, neruus, sz est subtilis: ⁊ non sunt cōmu
nicantia nisi ꝓꝑ rem maximam ex ꝑatibus epis.
Et primū qđ orit̄ ex epe, sunt due vene: quaꝝ vna
est in latere concauo: ⁊ plimum iuuamēti eius est in
attractione cibi ad epar ⁊ nominat̄ porta: ⁊ altera
est in latere gibboso, ⁊ iuuamētum eius est applica
tio nutrimēti ad membra ex epe: ⁊ nominat̄ conca/
ua, Et ostendimus iam anatomiā ipsaꝝ in libro. j.
Et epar qdem hz additamēta comprehēdētia sto/
machū, ⁊ adherētia ei, sicut est cōprehēsio eius qđ
comprehendit digitis: ⁊ mai⁹ additamētorum ei⁹
est additamētuz appropriatū nomine additamēti:
⁊ positum est sup ipm fel: ⁊ posita est [e] extēsio ei⁹
additamēti ad inferiora, ⁊ oīa additamēta ei⁹ sunt
iiij. aut. v. Et scias q̄ non ē corpus epis in homini/
bus omnibus [f] cōprimens costas dorsi: ⁊ fortiter
innixum eis q̄zuis sit in plurimis eoꝝ sic: ⁊ est eius
cōitas ad ipm ꝓꝑ illud. s. cōitas epatꝭ ad costas dor/
si, ⁊ diafragmatis. Et caro qdem epis sensum non
hz: sed illud qđ de ea seqtur pāniculum, sentit: ꝓꝑea
q̄ aduenit ei parump de ꝑte pāniculi neruosi. Et ꝓ
pter hoc diuersificat̄ hec cōitas, ⁊ iudiciū ei⁹ in ho/
minib⁹. Et tu iam sciuisti q̄ gn̄atio sanguinis fit in
epate, ⁊ in ipso fit sepatio colere, ⁊ melancolie, ⁊ aq
sitatis. Et qn̄qȝ destruitur res in vnaquaqȝ earuz: ⁊
qn̄qȝ destruit̄ in gn̄atione sanguinis, ⁊ non destruit̄
in separatione: ⁊ qn̄ destruit̄ in sepatione, destruit̄
ēt in sanguine bono. Et qn̄qȝ accidit destructio in se
paratiōe, non ꝓꝑ epar, imo ꝓꝑ mēbra attrahētia ex
eo illud, qđ sepat̄. Et in epe qdem forti sunt. iiij. v̄tu
tes nāles: cui⁹ plimum digestiue est in carne eius: ⁊
plimum aliaꝝ v̄tutum est cū villis ei⁹: ⁊ non est lon
ginquum qn sint in mesaraicis oēs iste v̄tutes, licet
qdam postremoꝝ aduersent̄ primis, ⁊ dicāt. Erra/
uit ille q posuit in mesaraicis attractiuā, ⁊ retētiuā.
ipse. n. sunt vie ꝑ q̄s attrahit̄, ⁊ non est possibile vt
sit in eis attractio. Et afferūt ad hoc rōnes silr̄es rō/
nibus debilibus, que sunt ei in omni re: ⁊ dicit. Si
mesaraice hērent v̄tutē attractiuā, hērent ⁊ digesti
uā: sed nō hn̄t v̄tutē digestiuā: quomodo. n. hn̄t vir
tutem digestiuā, qum non moret̄ in eis cibus tēpo/
re quo patiat̄. Et dicit ⁊, Si hērent v̄tutem attracti
uā qum epar ēt eam hēat, communicarēt in ꝺba ꝓ/
pter conuenietiā v̄tutum. Et iste qdē debilis ↄside/
rationis nō sciuit, q̄ v̄tus attractiua qum ē in mea/
tu ex quo attrahit̄, est illud magis adiuuās, sicut qū
expulsiua ē in meatu ex quo expellit̄, sicut est in ite/
stinis est illud magis adiuuās: ⁊ oblit⁹ est q̄ attra/
ctiua est in meri, ⁊ est meat⁹. Et non sciuit, q̄ nō est
multū malū vt sit in meatib⁹ qbusdā v̄tus attracti/
ua: ⁊ non sit digō de qua sit curādū, qum non sit ne/
cessaria in eis digō imo attractio. Et oblit⁹ ē q̄ chi/
lus qn̄qȝ ↄuertit̄ in mesaraicis ↄuersiōe aliq̄. Qua/
re ergo negauit, q̄ sit cā in hoc, virt⁹ digestiua i me
saraicis: ⁊ q̄ sit illic v̄t⁹ retētiua retinēs q̄ztitate ali
qua, q̄zuis non ꝓlonget̄. Et oblitus est q̄ spēs vil
loꝝ opationū notaꝝ sunt diuerse. Et elongauit, q̄
sit in illo in quo festinat penetratio, digō aliq̄: ⁊ illđ
non est elongādū. Medici nāqȝ dicūt q̄ in ore ipso
est digestio aliq̄: ⁊ non negāt qn in [g] orbo sit v̄tus
expulsiua, ⁊ digō: ⁊ est mēbꝝ qđ velociter euāt̄ ab
eo qđ comphēdit. Et oblit⁹ est, q̄ posse est, vt diuer/
sificet̄ substātia mēbroꝝ, ⁊ ↄueniāt in attractōe vni
us rei: q̄zuis sit vadēs in via vna ad mēbra oīa. Et
oblit⁹ est q̄ attractio fit ad epar: ⁊ plimum ei⁹ fit cū
villis venaꝝ, ⁊ sunt hōgenei cum ꝺba mesaraicaꝝ,
non longinq ab ea. O q̄ztum errauit iste homo in h
iudicio. Illud aūt qđ. G. dixit, sigt̄ q̄ attractio pri/
ma fortis est in ipso, vbi est initiū motus, de quo cu
rat̄. Et eius intētio fuit vt [h] sepet illū q est conten
tus curatione mesaraicaꝝ sine epe. Et significatio
ad illđ, est ꝺmo ei⁹ qum dicit, q incedit in hac egri/
tudine ad curādas mesaraicas, ⁊ dimittit curatiōez
epis, est sicut ille q vadit ad hoc, vt faciat emplz pe
dib⁹ mollificatis ꝓꝑ nocumētuz accn̄s nuche, q̄ est
in dorso ⁊ dimittit curationē ꝑncipij, ⁊ radicis que
est nucha. Hic est ergo ꝺmo. G. ↄiunctus huic ꝺmo
ni. Et tu qdē scis q̄ pedes non sunt vacui a v̄tuti/
bus. s. nāli: ⁊ motiua, ⁊ sensibili q̄s nucha hz: ⁊ non
est dr̄ia inter v̄tutem eoꝝ, ⁊ v̄tutē nuche, nisi qr v̄t⁹
sensibilis, ⁊ motiua vni⁹ eoꝝ, est ꝑma: ⁊ alteri⁹, est
ꝺa: ⁊ silr̄ est dispō mesaraicaꝝ. Ipse nāqȝ non sunt
vacue a virtute, q̄zuis sit earum ꝑncipium epar. Et
quomodo qum ipse sint instrumētum [i] † ⁊
instr̄m nāle attrahit ex longinquo, nō ꝺm semitam
motus localis, sic̄ in lacerto qm̄ ꝺm plimū nō eū at̄
a v̄tute currēte in ipso, ⁊ obuiāte in ipso, ⁊ obuiāte
patiēti: ⁊ ita q̄ ferꝝ patiat̄ a magnete, ⁊ qn̄qȝ attra
hit̄ cū eo ferꝝ aliud: Et silr̄ [k] tangēs inter ferrum
⁊ magnetem, apud plurimos eoꝝ, q v̄ificauerunt.

De mōis ex qb⁹ significant̄ dispōnes epatꝭ. C. II.

Quandoqȝ significant̄ dispō/nes epatꝭ ꝑ obuia/
tionē tactus, sicut signt̄ur ꝑata ipsius
quādoqȝ, Et qn̄qȝ ēt sigt̄ur ꝑ dolores
q sunt ei ꝓprij, Et sign̄t ꝑ opationes fa/
ctas ex eo, Et sign̄t ꝑ cōmunitates mēbroꝝ ꝓximo/
rū ipsi, sicut stōi, ⁊ diafragmatis, ⁊ intestinoꝝ, ⁊ re/
num, ⁊ fellis, Et significant̄ ꝑ cōitates mēbroꝝ que
sunt longinqora illis ab eo, sicut ꝑtium capitꝭ, ⁊ sic̄
splenis: Et qn̄qȝ sign̄t ꝑ dispōnes [l] cōmunitatꝭ toti
us corporis sicut colorē, ⁊ formā, ⁊ tactū. Et qn̄qȝ
sigt̄ur ꝑ ea, que oriunt̄ in ꝑtibus eius, ex pilis: ⁊ q̄
oriuntur [m] in ipso, sicut ꝑ venas, Et ex forma mē/
broꝝ alioꝝ, Et ex eis que gn̄ant̄ in ipso, ⁊ ꝓcedūt
ab eo, Et ꝓꝑ ↄueniētia, ⁊ diuersificātia, ⁊ ex [n] cau/
sis Et ↄsuetudinibus, ⁊ que ↄtinuantur cū eis.

Distinctio modoꝝ haꝝ significationū. Cap. III.

Similitudo qdē accepta ex ta
ctu, est calitas ta/
ctus ꝑtium eius: qm̄ ipsa sigt̄ cōplōnez
calām: ⁊ fritas eius sigt̄ complōnē fri/
gidā: [o] ⁊ lenitas eis sigt̄ humidā com/
plexionē epatꝭ: ⁊ durities sigt̄ duritiē ei⁹, aut ꝑa
duꝝ in ipso: ⁊ ipsius inflatio sigt̄ eius tumorem, aut
ꝑa in ipso: ⁊ lunatio que sentit̄ ex inflatione eius
sigt̄ q̄ est in ipso epe: ⁊ ipsius elongatio exn̄s ꝺm ali
am formā, q̄ est in alio ab epe: ⁊ q̄ est in lacerto vē
tris. Siliٛtudo āt accepta ex dolorib⁹ est, sicut si fue/
rit extēsiu⁹ cū grauitate, tūc illic erit oppilatio, aut

[a] A. panniculo tegente. Alia litera ⁊ pānicul⁹ qdez q ↄphēdit epar ligat cū panniculo tegente intestina ⁊ stōm q̄ dixim⁹ ⁊ ligat ēt cū diafragmate ligatōe maxima forti ⁊ ligat ipe cū costis dorsi ēt ligamētis aliis subtilib⁹ par/uis, ⁊ ↄtinuat.

[b] A. adueniens

[c] † A. iuenit̄ magis in tutella ⁊

[d] † A. mollia

[e] A. suctio

[f] A. adherens costis

[g] A. intestino ieiuno

[h] A. ꝓhibeatur curator

[i] † A. aliquod

[k] A. aer

[l] A. cōes toti corpori

[m] A. ex

[n] A. etatibus

[o] —— A.

apa: Et si fuerit sine ḡuitate, tūc illic erit vētositas. Et si fuerit ḡuitas sine pūctura tūc mā erit in corpe epis, siue fuerit apa, siue oppilatio. Et si fuerint cuꝫ pūctura, tūc erit apud pāniculū velātē ipm. Uerꝝ significatiōes assūpte ex opatiōibꝰ fcis ab eo, sunt ꝑꝑ digōnē, ⁊ attractiōeꝫ, ⁊ expl'siōnē sanguinis ad corpꝰ, ⁊ aq̊sitatꝫ ad renes: ⁊ col'e ad fel, ⁊ mel'e ad splenē, ⁊ sic dispō a⌈tussis.⌋ Qū cꝫ destruit aliq̄d hoꝝ, ⁊ nō sit ꝑꝑ mēbꝝ cōicās epi, tūc ē ex epe. Sig̃atōes aūt accepte ex cōitatibꝰ sunt, sic sitis: nā b⌈si est⌋ ex istō multotiēs sig̃t dispōnes epatꝫ: ⁊ sic singultꝰ ēt: ⁊ sic appetitꝰ ēt: ⁊ digō: ⁊ sic malitia ā̄helitꝰ: q̄zuis .n. sit ꝑꝑ pl'monē ⁊ diafragma tñ qñcꝫ sit ꝑꝑ epar: ⁊ sic spēs egōnis: ⁊ spēs vrine sig̃nt dispōnes epis q̄s scies: ⁊ sic dispōnes sode, ⁊ egritudinū capitꝫ. Et dispōnes egritudinū splenis sig̃nt ipas: ⁊ sic ex dispōnibꝰ lingue in c⌈tactu⌋ eiꝰ ⁊ aspitate ipsiꝰ ⁊ colore eiꝰ, ⁊ colore labioꝝ d⌈sig̃nt ipse.⌋ Et iā q̄dē currūt inter cor, ⁊ epar diuersitas, ⁊ e⌈ꝯueniētia,⌋ ⁊ victoria in q̄litatibꝰ suis, q̄s diximꝰ in capl'o f⌈anatomie⌋ cordis. Uerꝝ sig̃atiōes ꝑꝑ dispōnes g⌈cōitatꝫ⌋ sunt, sic sig̃atio coloris sup epar, ita vt si sit rubeꝰ albꝰ, tunc sig̃at sanitatē eiꝰ, aut sit citrinꝰ sig̃at calitatē eiꝰ, aut plūbinꝰ fritatē eiꝰ, aut brunꝰ sig̃t fritatē ⁊ siccitateꝫ eiꝰ, ⁊ sicut est significatio icteritie sup ipm. Et ēt sic significatio pinguedinis carnose, sig̃ns hūiditatē ⁊ calitatē ipsiꝰ: aut pinguedinis cū adipe sig̃ns hu. ⁊ fritatē eiꝰ: ⁊ sicut maties sig̃t siccitatē eiꝰ. Et sic cōitas calitatꝫ in corpe significat, si nō fuerit a vehemētia calitatꝫ cordis, calitatē eiꝰ. Et cognoscunt cuꝫ ea sig̃atiōes calitatꝫ eiꝰ p̄dicte. Significatiōes autē ex formis mēbroꝝ aliquoꝝ, st sicut sig̃tiōes ex magnitudine venaꝝ, ⁊ amplitudine eaꝝ, sig̃ntes magnitudinē epis: ⁊ amplitudinē viaꝝ eiꝰ. Et ex breuitate digitoꝝ, ⁊ lōgitudine eoꝝ ēt, significat puitas, ⁊ magnitudo eiꝰ. Sꝫ sig̃atiōes ex pilis ortꝫ sup ipm st sic sig̃atiōes eoꝝ in mēbris alijs, q̄s iā diximus. Significatiōes v̊o ex eis q̄ oriunt h⌈in⌋ ipo, ⁊ sunt vene: st qm̄ si ipse sunt grosse, magne, manifeste, tūc ꝯpl'o i⌈p̄ncipal'⌋ est cal'a: ⁊ si sūt subtiles, occl'te: tūc ꝯpl'o k⌈p̄ncipal'⌋ est fra: Uerꝝ eiꝰ calitas, ⁊ fritas, ⁊ lenitas, ⁊ durities q̄ñcꝫ st ꝑꝑ ꝯpl'onē l⌈p̄ncipalē⌋ ⁊ q̄ñꝫ st ꝑꝑ ꝯpl'snē accn̄talē. Sig̃tōes āt ex eis, q̄ in ipso ḡnant, st sic si i ipo ḡnat col'a, sig̃t calitatē eiꝰ ⁊ melācolia calitatē eiꝰ vehemētē, aut siccitateꝫ eiꝰ, ⁊ fritatē, ꝭꝫ ꝙ scit i loco suo: ⁊ ḡnatio sanguis boni ē sig̃tio sanitatꝫ eiꝰ m†⌈ Et ille⌋ cuiꝰ sanguis ē colericꝰ, aut melācolicꝰ, aut n⌈mollis⌋ declarat i eo, q̄ꝺ spgit ex eo ad corpꝰ: aut aq̊sus nō recipiēs cōtinuatōeꝫ cū corpe, sic ē i hydropisi carnosa, ē ifirmū, ꝭm ꝙ sig̃t ipm dispō eiꝰ, q̄ꝺ spgit ab ipso. Cōueniētia v̊o, ⁊ diuersificātia sciunt ex h̄, q̄ꝺ ꝯueniētia sūt silia ꝯpl'oni naturali, ꝯ̄ria ꝯpl'oni accn̄tali. Ex etate v̊o ⁊ ꝯsuetudine: ⁊ que currunt in eis, sig̃tiones cognoscuntur in o⌈qualitatibus.⌋

¶ De ꝯ̄ opantia cordis ad epar in q̄litatibꝰ. C. IIII.

Scias ꝙ calitas cordis vincit p⌈caliditatem⌋ epis magnifice: ⁊ hūiditas eiꝰ nō vicit siccitatē ipsiꝰ: ⁊ siccitas eiꝰ q̄ñcꝫ vincit hu. epis parūp: Et calitas epis vicit fritatē cordis debilr: ⁊ hu. eiꝰ vicit siccitatē ipsiꝰ: q†⌈ ⌋ ⁊ eiꝰ fritas r⌈paꝝ⌋ vincit calitatē eiꝰ: ⁊ ipsiꝰ siccitas semp vincit hu. eiꝰ: Et frigus cordis vincit calitatē epis plꝰ, q̄z vincat siccitas illiꝰ hūitatē epis: Et calitas cordis vincit hu. epatis, ptusq̄z vincat siccitas ipsiꝰ humiditatem eius, Et vincit frigiditas eius etiam caliditatem illius aliquo mo do victorie.

a A. sitis
b A. q̄zuis sit
c A. lenitate
d A. significatur super ipsas.
e A. ꝯtra operantia
f A. ꝯpl'onum Alia litera dicemꝰ in capl'o complexionum epatis
g A. communes
h A. ex
i A. radicalis
k A. radicalis
l A. radicalem
m† A. illū a quo spargit sanguis bonꝰ cū assimilatiōe corpis bōū est sanum. ⁊ illū
n A. mollificatiuis
o A. v'libus
p A. Alia litera frigiditatem
q† A. debiliter
r A. minus

¶ De signis ꝯpl'onū epis nāliū, ⁊ p̄mo cal'e. Ca. V.

Complonis cal'e nālis sig̃ st, amplitudo vēaꝝ ⁊ ip̄aꝝ māifestatio, Et calefactio s⌈pulmōis⌋ ⁊ corpis, si nō resistit ei cor. Calitas .n. cordis vicit fritatē epis fortiter, Et multitudo ḡnationis col'e in etate iuuētutꝫ: ⁊ melancolie in fine eius: Et multitudo piloꝝ in t⌈ossibꝰ pectoris:⌋ Et fortitudo appetitꝰ cibi, ⁊ potꝰ.

¶ De signis cōplexionis fre nālis. Cap. VI.

Signa eiꝰ st ꝯ̄ria illis signis ⁊ fritas cordis vicit calitatē epatis minꝰ, q̄z vincat calitas eiꝰ illiꝰ fritatem. Et qm̄ sanguis h̄ntꝫ hāc ꝯpl'onem est subtilis, ⁊ aq̊sus, ⁊ v̄tus eius est debilis, tūc multotiens accidunt in ipso febres.

¶ De signis ꝯpl'onis sicce naturalis. Cap. VII.

Signa eius sūt paucitas sanguis, u†⌈ ⌋ ⁊ grossitudo x⌈eiꝰ⌋ ⁊ vacuitas venaꝝ, ⁊ siccitas totiꝰ corpis, ⁊ spissitudo piloꝝ, ⁊ crispitudo ipoꝝ. Et cor sua hūiditate non y⌈ꝯseq̄t siccitatē epis, ita ꝙ aliq̄d valeat⌋ imo nō vicit eā oio. Uerꝝ siccitas epis vicit hūiditatē cordis valꝺ. Et calitas cordis vicit hūitatē epis i vltimo.

¶ De signis ꝯpl'onis humide nālis. Cap. VIII.

Signa eius st ꝯtraria illis signis: Et cordis siccitas quādocꝫ z⌈consequtur⌋ humiditatem epatis parum valde. Uerum humiditas ipsius vincit siccitatem cordis fortiter.

¶ De signis ꝯpl'onis cal'e ⁊ sicce nālis. Cap. IX.

Signa eiꝰ sūt sanguis grossus, Et multitudo piloꝝ nigrorum apud ⁊⌈ossa pector⌋, Et amplitudo venaꝝ ꝯ⌈seq̄ns repletōeꝫ ⁊ durities.⌋ ⁊ multitudo ḡnationis colere, ⁊ melancolie in fine iuuentutis, Et ꝝ⌈siccitas corporis⌋ si non diuersificauerit ipsam cor.

¶ De sign ꝯpl'onis cal'e ⁊ hūide nālis. Cap. X.

Signt ipam a⌈calitas⌋ sanguis, ⁊ bonitas eēntie eiꝰ, Et amplitudo vēaꝝ valida cū leuitate: Et ꝙ color ē rubeꝰ sine citrinitate, Et pili plimi i b⌈pector ossibꝰ⌋ minꝰ tñ eis q̄ st i cal'a ⁊ sicca: ⁊ necꝫ st in spissitudine eoꝝ ⁊ crispitudie. Et teneritas corpis ꝑꝑ calitatē ⁊ hu. ipsiꝰ. Et qū calitas ē dn̄ans. remanet corpꝰ sanū: ⁊ si hūiditas ē mag dn̄ans, festināt ad ipꝫ egritudines putrefactōis.

c⌈¶ De signis ꝯpl'onis fre ⁊ hūide nālis. Cap. XI.

Signt ipaꝫ sanguis aq̊sus, ⁊ phl'aticꝰ: Et paucitas piloꝝ apꝺ cēa pectoris: Et strictura vēaꝝ: vene ñ replete: mollities: paucitas ḡnationis colere, ⁊ melancolie in fine iuuentutis, ⁊ humiditas corporis si nō contra opet cor.⌋

¶ De signis ꝯpl'onis fre, ⁊ sicce nālis. Cap. XII.

Signt ipam paucitas sanguinis: ⁊ paucitas calitatis sanguis: ⁊ corporis: ⁊ ꝯstrictio venaꝝ, ⁊ occultatio eaꝝ, ⁊ eaꝝ durities, Et paucitas piloꝝ i mirach, ⁊ siccitas totiꝰ corpis.

¶ De egritudinibus accn̄tibus epati. Cap. XIII.

Epati accidūt egritudines ꝯpl'onis in ꝓprietate sue substantie: ⁊ egritudies ꝯpōnis, ⁊ apata, ⁊ vesice: ⁊ ꝓꝑe apꝺ pāniculū: ⁊ rūpunt apꝺ

s A. sanguinis
t A. serasif
u† A. ⁊ siccitas totiꝰ corporis
x A. Alia litera pilorum
y A. succurrit sic citati epatis suc cursu de quo sit curandum
z A. temperat
⁊ A serasif
ꝯ A. cum repletione ⁊ duritie
ꝝ A. calitas corporis ⁊ durities eius
a A. exuberātia
b A. serasif
c A. Alia litera Signa ꝯpl'onis fre nālis sūt sanguis subtil' aquosus, ⁊ fritas corporis, ⁊ humiditas eiꝰ ⁊ ꝑuatio piloꝝ i mirach, ⁊ m'titudo ḡnationis flegmatis. Alia litera

ſpatiũ, ⁊ reliq̃ quarum ſingulaꝝ dicemus capl'a. Et qñq; tollerat rupturã plimũ q̃ȝ reliqua membra: ⁊ nõ timet̃ ex ea mors feſtina, niſi aſſociet̃ ei eruptio ſanguinis ex vena magna. Et qñq; accidunt epati [a] [apata] ꝑ cõitatem, ⁊ ꝓprie in ſtõ, ⁊ ſplene, ⁊ felle, ⁊ renibꝰ, ⁊ diafragmate, ⁊ pulmone, ⁊ meſaraicis, ⁊ iteſtinis, ⁊ ꝓpe ſupiorıbꝰ. Sȝ ſtõ, ⁊ [b] [diafragmati,] ⁊ felli, ⁊ meſaraicis, ⁊ iteſtinis cõicãt i ꝑmis vene, que ſunt a pte ꝯcauitatꝭ epatꝭ, deinde ꝑuenit nocumẽtuȝ eoꝝ ad epar: ⁊ qñq; ꝯfirmat̃. Diafragma vo, ⁊ pulmo, ⁊ renes cõicãt in ꝑmis venis gibboſitatꝭ, deinde ꝑuenit ad epar: ⁊ qñq; ꝯfirmat̃. Et plurima cõicatio q̃ eſt, non eſt niſi ꝓp ſtõm, ꝓp cãm cuȝ q̃ corrumpit̃ digõ, ⁊ expellit̃ cibꝰ indigeſtus, niſi ſit cã alia. Et egritudinũ q̃dẽ gibboſitatꝭ, mãeꝝ expulſio ꝑm plimũ fit cũ ꝓuocatiõe vrine, ⁊ fluxu ſanguinis ex naribꝰ, ⁊ ſudore: ſȝ in egritudinibꝰ concauitatis eſt illud cum ſol'one ventris, ⁊ vomitu colerico, ⁊ ſanguineo, ſudore etiam in pluribus horis.

De ſignis malitie ꝯpl'onis cal'e. Cap. XIIII.

Malitie ꝯpl'onis cal'e ſiḡ ſunt, ſitꝭ vehemẽs, ⁊ nõ abſcindit̃ cuȝ aq̃ potu. Et paucitas appetitus cibi. Et inflãmatio, ⁊ citrinitas vrine, ⁊ tinctura eiꝰ: Et velocitas pulſus, ⁊ frequẽtia eiꝰ: Et febres ⁊ aduſtio ſãguis: [c] [†] Et ledi a calefaciẽtibꝰ. Et ſeq̃t̃ ipſã liq̃factio icipiẽs ab humoribꝰ: deinde a carne epis: ⁊ ſeq̃t̃ eã raſura iteſtinoꝝ. Et qñq; deſiccat̃ cũ ea nã abſq; dolore in [d] [laterıbꝰ:] aut ḡuitate. Et multiplicat̃ cũ ea vomitus citrinus, ⁊ rubeꝰ, ⁊ viridis vt ſuccꝰ porri. Et eſt cuȝ ea egõ colerica plimũ, ⁊ ꝓprie ſi fuerit illic cũ ꝯpl'one mã: ⁊ ſi nõ fuerit minorat̃ ſan. Et exaſpat̃ ligua: Et extenuat̃ corpꝰ. Et qñq; ſignificat̃ illõ ex etate, ⁊ ꝯſuetudine, ⁊ arte, ⁊ regimine: ⁊ illa que media ẽ ḡnat colerã: ⁊ ſupflua ḡnat meliã, ⁊ egritudies eiꝰ, [e] [ſunt ex] mania, ⁊ melancolia, ⁊ [f] [ſilibus.] Et qñ ꝑuenit ſol'o vẽtris ad ſincopim cum cãu appetitꝰ, tũc plimum eiꝰ eſt ꝓp debilitatẽ epis, ſcãm a ꝯpl'one cal'a. Et in plimo ipſiꝰ ẽ egõ ſicca, aduſta, niſi ad hoc ꝑueniat vt adurat ſanguinẽ, ⁊ humores, ⁊ carnoſitatẽ epis, ⁊ ſol'one vẽtris eã educat. Et qñ incipit adurere ſanguineȝ eſt egõ ſicut fex. Et qñ eſt in ep̃e aduſtio, aut ap̃a, aut dubellati, deinde egredit̃ cũ egõne aliq̃d [g] [nocẽs] groſſuȝ: tũc illõ ẽ carnoſitas epis iã putrefacta. Et nõ eſt ois res nigra egrediens [h] [fex.] Et qñq; rectificat̃ ablutũ ⁊ virulentũ mãle: deinde ingroſſat̃, ⁊ fit nigruȝ, groſſum, fetidum, ſicut fit in febribus peſtilentialibus. Et qñq; egredit̃ pꝰ virulẽtũ ſanguꝭ, deide [i] [nigꝝ] ſubtile.

De ſignis malitie compl'onis frigide. Cap. XV.

Signa eiꝰ ſũt albedo labioꝝ, ⁊ lingue. Et paucitas ſãguinis, ⁊ difficultas curſus eius. Et multitudo flegmatꝭ, ⁊ paucitas ſitis, ⁊ corruptio coloris, ⁊ [k] [liq̃factio mãei:] qñq; denigrat̃ declinãs ad viriditatẽ: ⁊ qñq; fit citrinꝰ ad colorẽ ſiſtici ꝯclinãs. Et ẽt albedo [l] [coloris, ⁊ flegmatis ꝓprietas, ⁊ groſſitudo ꝓp ꝯgelationẽ,] ⁊ tepiditas pulſus. Et vehemẽtiã famis. Fames. n. non fit [m] [niſi] ex ſtõ tm̃. Et ꝑuitas digõnis bone: ⁊ qñ frigus ꝯſeq̃tur finẽ, priuat̃ appetitꝰ. Et egõ qñq; eſt ſicca, ſine odore: ⁊ qñq; eſt humida, ꝓp debilitatem attractiue: ⁊ eſt ꝯcliuis ad albedinẽ: ꝑui fetoris. Et qñq; ſubtiliat̃ cũ ea egõ, ⁊ humectat̃: veꝝ nõ ꝑſeuerat ita ꝯtinue: ⁊ nõ ml'tiplicat̃ cũ eo fluxꝰ vẽtris q̃ȝuis [n] [ſit eiꝰ inceptio ⁊ euẽtꝰ elõgatꝰ.] Et in fine eiꝰ egredit̃ q̃dã ſil'e [o] [feci ſãguis putrefacti] nõ ſicut [p] [ſanguinis liq̃facti.] Et qñq; ſequũt̃ ꝯpl'onẽ fraȝ poſt ſpatiũ q̃dã, febres: ꝓp ea q2 ſãguis ſb'tilis q̃ ẽ in ipſa, recipit putrefactionẽ, q̃ accidit ei: ⁊ ſunt febres praue q̃s dicã in capl'o febriũ: ⁊ qñq; eſt in initio eaꝝ, virulẽtus ſubtilis: deinde ingroſſat̃, ⁊ ꝯnigrat̃. Et qñ eſt fluxꝰ ventris ſilis lauature carnis recentꝭ, ⁊ illud cũ appetitu in ꝑnᵒ, ſiḡt frigus: Et ſi accidat poſt illud cãus appetitꝰ, tũc eſt ꝓp corruptionẽ humoꝝ: aut ꝓp cãm aliaȝ febris, ⁊ ſiliũm. Et plimũ ſiḡtionis eiꝰ eſt ſup debilitatẽ a frigore: ⁊ in fine eiꝰ redit appetitꝰ ⁊ fit ſupfluus ꝑm plimum: ⁊ [q] [ſpaſmat̃] cũ eo mirach. Et qñq; ſiḡnt ipſã etas, ⁊ conſuetudo, ⁊ cibꝰ, ⁊ cãe ꝑterite: ſicut potus aq̃ fr̃e in ieiunio: aut poſt balneũ: aut coitũ, qm̃ epar inflammatũ ſugit ex aq̃ tunc velociter plimum. Et ſi ẽ illic mã, ſentitur acetoſitas in ore, ⁊ humiditas in egõne. Et quãdoq; eſt ad nigredinem, ⁊ viriditateȝ tendens, ⁊ non ad citrinitatem, ⁊ rubedinem.

De ſignis male ꝯpl'onis ſicce. Cap. XVI.

Signa eiꝰ ſt̃ ſiccitas oris, ⁊ lingue, ⁊ ſitis, ⁊ durities pulſus, ⁊ ſubtilitas vrine, ⁊ qñq; deniḡtur color. Et ſi fuerit illic melancolia, aut colera, ſcies ſignificatiões earum facile per ea, que ſciuiſti in primis.

De ſignis malitie ꝯpl'onis humide. Cap. XVII.

Signt ipaȝ inflatio faciei, ⁊ oculorũ, ⁊ mollities carnis hypocondrioꝝ: ⁊ ꝑuitas ſitꝭ niſi ſit calitas [r] [cõſumẽs] hũiditatẽ: Et hũiditas lingue: ⁊ albedo colorꝭ, ⁊ qñq; eſt cũ ea citrinitas pauca. Qnm ãt vehemẽs fit frigus, ⁊ dñat̃ humiditas eſt decliuis ad viriditatem: Et qñq; debilitat̃ corpus ꝓp molitiem humiditatis.

Sermo vl'is ꝯ curis egritudinũ epis. Cap. XVIII.

Nẽ ep̃e neceſſaria eſt ꝯſeruatio ſanitatis cum ſilibus, ⁊ expulſio egritudinis cum ꝯ̃rio. Et in regimine ap̃atũ, ⁊ vlceꝝ, ⁊ nocumẽtoꝝ q̃ȝtitatꝭ, ⁊ in oppilationũ aptiõe, ⁊ reliquoꝝ, ea q̃ ſunt neceſſaria in reliq̃s mẽbris. Et melior q̃dẽ horarũ ad ſumẽdũ in potu medicinas egritudinũ epis, ⁊ ꝓprie ꝓp oppilatiõeȝ epis, ⁊ ſilia, eſt hora in q̃ exiſtimat̃ ꝙ illud ꝙ penetrat ex ſtõ ad epar, ⁊ ꝯprehẽdit̃ in ipſo, iã eſt digeſtũ, ⁊ ſepatum ꝙ ſepari oportuit: Et inter ipm, ⁊ inter comeſtionẽ tp̃s interuenit ꝯueniẽs. Et in ꝯſuetudine hoium eſt hora q̃ eſt iter ſurrectionẽ a ſomno, ⁊ inter balneationẽ. Et oȝ ẽt i ep̃e vt tu nõ euacues medicinas ap̃itiuas, ⁊ reſolutiuas [s] [q̃bus ꝯ̃bit̃] vſus egritudines epis mãles, ⁊ oppilatiuas, ⁊ ap̃oſas, ex ſtipticis ꝯfortantibꝰ, niſi exiſtimes ſiccitatẽ ſupfluã. Et nõ oȝ vt ad ſummũ ꝑueniat̃ in infr̃atiõe epis, q̃ȝtũ poſ'e eſt, ⁊ ꝑducat ad hydropiſim: neq; in calefactiõe eiꝰ, ⁊ ꝑducat ad arefactionẽ. Et ꝓp hoc oȝ vt ſcias q̃ȝtitatẽ ꝯpl'onis nãlis epis, q̃d curas, ita vt qũ reduxeris ipm ad eã, ſtes. Et ſcias, ꝙ cũ tu erras in ep̃e ꝑuenit error tuꝰ ad venas: deinde ad corpꝰ, et ex errore q̃dẽ ẽ vt tu ꝓuoces vrinã, vbi neceſſariũ ẽ te ſoluere ventrẽ: ⁊ eſt, vt ſit mã in ꝯcauitate: Et ſoluas vẽtrẽ, quȝ te oporteat ꝓuocare vrinã: ⁊ eſt, vt ſit mã in gibboſitate. Et oȝ q̃dẽ vt medicine ep̃ice optime terãt̃: ⁊ oȝ vt ſint ſb'til' ſubſtãtie, q̃tenꝰ ad ipȝ ꝑueniãt, ſiue ſint cal'e, ſiue ſint fr̃e, ſiue ſtiptice. Et ſubtiliãtiũ q̃dẽ ꝓꝑetas ẽ, vt acuãt ſanguinẽ, lȝ ſint ap̃itiua: q̃re oȝ vt attẽdas illud: ⁊ ſicut aq̃ radicum eſt ex ſumma ap̃itiuaꝝ eiꝰ. Et ſubtiliantia eius generant quãdoq; humores diuerſos, [t] [†] non ꝓportionales: quare oȝ vt

Marginal notes:

a A. egritudies
b A. ſpleni
c † A. Alia lr̃a ⁊ carnis
d A. coſtis
e A. ſicut
f A. ſilia. Et quȝ incipit fluxus lotiuus
g A. nigrum
h A. mala ⁊ qñȝ egerit̃ lotiuum ⁊ virulẽtũ aquoſum
i A. Alia litera melancolia
k A. claritatis eius ⁊
l A. vrine ⁊ ſſlati citas eiꝰ ⁊ groſſitudo eiꝰ ꝓp cãȝ congelationis
m A. vere
n A. ſeparatio ⁊ eiꝰ egreſſio prolongetur.
o A. ſãguini putrefacto
p A. Alia litera ſanguini liquefacto.
q A. corrugatur
r A. faciens ebulire
s A. q̃ dirigunt
t † A. in epate

qum frequentas ei⁹ potū, duobus aut trib⁹ dieb⁹ ꝯuenienter cū aliquo lenias nām. Ueꝝ vrine ꝓuocationem aqua ipa de radicib⁹ opatur. Et oēs qdē endiuie spēs, ⁊ ꝓprie amara, que ad ᵃ⌈rubedinez⌋ declinat, ꝯferunt lesiōib⁹ epis: calefactis qdem cuz sirupo acetoso: ⁊ infrātis cū melle. Et epar adib iuuatiuū est cū sua ꝓprietate, ⁊ carnes limaciaꝝ silr.

ᵃ A. caliditatem

¶ De causis nociuis epatis. Cap. XIX.

SEias ꝙ itromittere cibū sup cibū, ⁊ error ordinis ei⁹, sūt ex reb⁹ magis nociuis epi: ⁊ potare aquam frām subito in ieiunio: ⁊ post balneū: ⁊ coitū, ⁊ exercitiū, qñqꝫ ꝑducit ad infrationē vehemētē epis. ᵇ⌈Et qñqꝫ accidit epi inflammato ab ipa, suctio velox, ⁊ multa ex ea.⌋ Et qñqꝫ ꝑducit ad hydropisiz. Et oꝫ in hmōi dispōne vt ꝑmisceas eā cuz vino: ⁊ nō infrēs eā vehementer: ⁊ non trahijcias eā impetuose deglutiendo, imo sugendo paulatī. Et viscosa qdē oia nocēt epi ex pte, q̄ faciūt possidere oppilationē. Et frumētū est ex sūma eoꝝ in qbus est viscositas, ᶜ†⌈ ⌋ cū cōparatiōe ad illō qȯ est p⁹ epar ex mēbris, cum digerit in epate. Et non est omne frumētuz ita, imo glutinosum. Et vinū dulce facit accidere in epe oppilationē: ⁊ ipm abstergit illā que est in pectore. Et cā in illo est, ꝙ vinū dulce attrahit ad epar nō ꝗ̄dam, ꝓpterea ꝙ epar diligit ipm ex hoc ꝙ est dulce: ⁊ ꝑꝑ suā penetrationē ex hoc ꝙ est ᵈ⌈pot⁹:⌋ q̄re nō moraf in ipso q̄ztitate q̄ sepef fex ab eo, ſm moram aliaꝝ reꝝ grossaꝝ, imo sup̄uenit epati in grossitudine sua: ⁊ inuenit vias ad ipm paratas: qm̄ vie q̄ sūt inter stōm, ⁊ epar sunt ample ſm cōparationē ad illud qȯ venit ad ipm ex venis sparsis in epate. Amplius qum cōprehēdif in epe, non moraf q̄ztitate q̄ sepef, ⁊ digeraf: immo expellif subtile in venas strictas, illic velocitate sue penetratiōis: ⁊ dimittit sedimē ꝑꝑ constrictionē vie. In pulmone v̄o res est eꝯ̄rio: qm̄ sup̄uenit ei vinū dulce, qum iam colatū est: aut ex via meatuū meri ſm semitam resudatiōis, ex meatib⁹ strictis ad amplos: aut ex via ꝯcaua qum iam dimittit fecē, ⁊ vadit adhuc qum iā sit colatuz, ⁊ transit in meatibus strictis ad amplos: quare colaf vice altera. Et similiter relique dispōnes nō inueniuntur ei cum comparatione ad pulmonem.

ᵇ A. ꝓpter attractionē epis inflāmati ſꝫ suctiōez velocē plurimā ex ea

ᶜ † A. cōparatōe ad epar ⁊ nō est in eo hoc

ᵈ A. vinum

¶ De rebus ꝯuenientibus epati. Cap. XX.

EX medicinis qdē, conferūt ei oia in qbus ē amaritudo, qua apiaf: aut virt⁹ alia, qua apiaf cum stipticitate q̄ confortef: ⁊ odoramento ꝯueniēte substātie spūs, ⁊ ꝓhibēte putrefactionē: sicut cinnamomū, ⁊ sūmitates sq̄nanti, ⁊ myrrha, ⁊ silia. Et ea in qbus sunt ablutio, ⁊ abstersio, ⁊ mundificatio virus mali, qū non ᵉ⌈ꝯsequuntur in mollificatione summā ꝯsecutionis mellis,⌋ Et ea in qb⁹ sunt maturatio: ⁊ lenificatio, ⁊ ꝓpe cum stipticitate ⁊ ꝯfortatione, sicut crocus: Et que sunt cū hoc suauia, sicut passe: Et velocis penetrationis, sicut vinū odorifeꝝ plurib⁹ epibus, in qbus non est calītas vehemēs. Et qñ medicina aggregat ad ꝓꝑetates ꝑ̄dictas, suauitatē: tunc ᶠ⌈fortasse est amica epis, diligēs ipm⌋ sicut passe: ⁊ fic⁹: ⁊ auellane: ⁊ ē vltimi iuuamēti. Et si est nō recipiens putrefactionē, ⁊ corruptionē, tunc est magis vltime ꝯsecutionis in iuuādo. Et altaraxacō qdē, ⁊ endiuia hortulana, ⁊ cāpestris ꝯueniunt ei valdē. Et ꝯfert ᵍ⌈frā⌋ egritudini calīe in epe cum ꝓprietate sua, ⁊ q̄litate ꝯ̄ria simul: q̄zuis qdā dicāt ꝙ illa q̄ est vehemēter amara, est calīa: ⁊ ꝯfert apiendo oppilationem ꝓpter suā amaritudinē: ⁊ ꝯfortando propter suā stipticitatē. Et ꝯfert egritudini frē, cum sua ꝓprietate. Et cū eo qȯ est in ipsa de aptione, ⁊ ꝯfortatione. Et qñ sup̄fluit frigus in epe, ꝑmisce q̄zlibet illaꝝ duaꝝ cum melle, aut cum aq̄ mellī: qm̄ resistit mel infrationi eius, si timef ex ea: ⁊ adiuuat ipam ad reliq̄s opationes suas: Et qñqꝫ exiccanf ambe, ⁊ sumunf in potu cum melle ⁊ aq̄ sua, ⁊ ꝯ̄coquunf cū melle, ꝯferunt valde: ⁊ apiunt, ⁊ educunt humorem frm cum vrina. Et ex cibis qdem ꝯuenientib⁹ epi sunt illi, quoꝝ chimus bonus est: Et dulcia conueniunt epi: quare impinguaf eis, ⁊ magnificaf, ⁊ ꝯfortaf. Ueꝝ velocia sunt ad hoc vt faciāt euenire oppilationē: ꝓpterea ꝙ epar attrahit ea ʰ⌈laboriose⌋ associans ea humorib⁹ alijs. Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt deuitet dulcia ille, q hꝫ apostema in epe suo: qm̄ ipsa ꝯuertunf velociter ad colerā: ⁊ faciūt accidere oppilationes. Et nocibiliora dulcia sunt, q̄ sunt ex eis grossa: ꝓpterea q̄ faciūt accidere oppilationē: ⁊ q̄ ex eis sunt calīa, ꝑꝑ ꝯuersionē suā ad colerā. Et fistici qdē iuuatiui sunt ꝑꝑ suā aromaticitatē, ⁊ stipticitatē, ⁊ ꝯfortationē ⁊ mūdificationē viaꝝ cibi. verū sunt vehemētis calefactiōis. Et auellane sunt ꝯuenietes oibus epib⁹: quoniā ipse non sunt vehementis calītatis: ⁊ sunt apitiue, ⁊ chimus earum est bonus. Et epar adib, ⁊ carnes limatiarum conueniētes sunt epati cum proprietate que est in eis.

ᵉ A. vltimanf in mollificatiōe vltimitate ablutionis

ᶠ A. recti⁹ ⁊ ꝯuenieti⁹ ē vt sit amica epati dilecta ab eo

ᵍ Alia litera —— A.

ʰ A. impetuose

¶ De cura malitie ꝯplōnis calīe in epe. Cap. XXI.

OPortet vt sit subtiliatio in ⁱ⌈regimine⌋ ei⁹: ⁊ non ꝑueniat ad vltimū. Et vt caueaf in ea mollificatio vehemēs, cū humectatiuis aq̄sis. Et caueaf in ea, euētus oppilatiōis cū infrantib⁹ grossis. Et oꝫ vt caueaf in ea stupefactio vltima: imo opꝫ vt infrantia ipm, aggregēt ad infrationē, abstersionē, ⁊ aptionē, ⁊ penetrationē cibi, ⁊ stipticitatē ꝯfortātem non ꝑlimā, ⁊ in aq̄ ordei sunt oēs iste ꝓprietates. Et endiuia qdē cāpestris ⁊ hortulana vltima est in hac intentione. Cōplō nāqꝫ ambarum decliuis est ad frigus non valde sup̄fluū. Et est in ea ᵏ⌈calītas⌋ aperitiua, ⁊ non calefactiua: ⁊ stipticitas equalis confortās: immo ꝑuenif ex iuuamēto ambaꝝ, vt non noceāt epi frō: ⁊ ponuntur ambe in medicinis ˡ†⌈ ⌋ sicut diximus in medicinis singlārib⁹: ⁊ in areolis medicinaꝝ epicaꝝ. Et quādoqꝫ comedunf elixate, ⁊ ꝓprie cum coriādro humido, ⁊ sicco, ⁊ comedunf cū aceto. Et amirberberis hꝫ ꝓprietatē maximā ēt: ⁊ tamarindi etiā. Et qum sentif oppilatio in epe, conuenit vt adiungaf illis ambab⁹, apiū: qm̄ aperit oppilationes ex q̄cunqꝫ duaꝝ ꝑtium sint: ⁊ est ex eis ᵐ⌈quoꝝ penetratio est velox, ⁊ silr calefactio.⌋ Et ex eis q̄ conferunt ad illō est, vt sumanf succi endiuie, ⁊ succi alkekēgi, ⁊ succi solatri oiuz añ. ℥. ij. ⁊ succi coriādri humidi, ⁊ succi feniculi omniū añ. ℥. j. ⁊. s. admisceaf. ʒ. s. croci, ⁊ sumatur in potu. Et qñqꝫ sumif in potu oleum roſ. bonū, ⁊ oleū de pomis cum aq̄ frā, ⁊ tēperat ⁿ⌈ꝯplōnē⌋ epis. Et ex eis q̄ ꝯferūt epi, quod hꝫ malitiā ꝯplōnis calīe est, vt sumaf ex ᵒ⌈alefrigius⌋ aure. ij. cum zuccharo taberzet, ⁊ aq̄ frā. Et ēt vt in potu sumaf succ⁹ cucurbite assate, ⁊ aq̄ ꝑ̄natorum, ⁊ ᵖ⌈lac⌋ vaccinū sine butyro, ⁊ aq̄ pomoꝝ, ⁊ pirorum, ⁊ ᑫ⌈altharichi⌋ ⁊ succ⁹ roſ. recentī. ⁊ qñ non est fe. ꝯfert aq̄ ʳ⌈lactuce⌋ cū sirupo acetoso, oi die bibaf cum pondere. iij. ʒ. myrobalan. citrinoꝝ, ⁊ pondere. ʒ. j. de lacca abluta, ⁊. s. ʒ. semis apij. Et qñ ˢ⌈sepatio fit ex eo⌋ duab⁹ ebdomadis bibatur lac camellaꝝ fetaꝝ incipiēdo ab vna libra vsqꝫ ad

ⁱ A. Alia litera infrigidatione

ᵏ A. Alia litera amaritudo

ˡ † A. eius

ᵐ A. velocitantē penetratōez eorū ⁊ silr syrupus acetosus.

ⁿ A. caliditatē

ᵒ A. alassius

ᵖ A. machid

ᑫ A. alfarsir

ʳ A. casei

ˢ A. expedit⁹ cō pleueris illud

duas, ⁊ [a] [coquant] in ipso medicine diuretice, apitiue, faciẽtes penetrare, sicut aliqd ex succo eupatorij: ⁊ ex semine endiue: ⁊ semen cuscute. Et qñqꝫ sũt necessaria ea q̃ sunt sicut sumitates sqnãti. Et qñqꝫ est necessariũ sumere in potu stupefaciẽtia, ⁊ confectiones opiatas, ⁊ recipiẽtes hyusqamũ, ⁊ filoniũ.

Et ego abhorreo illud [b] [qum inuenit ab eo iter. Et vinũ forte qñqꝫ excusat ipm, si bibat aqua fra] valde in ieiunio. Et ꝯferũt ei troc. de spodio, ⁊ troc. bemberberis fri, ⁊ troc. de canfora. Et ex trociscis ꝯferẽtibus eis, est trociscus hmõi. ℞. folioꝝ [c] [salicis] ⁊ folioꝝ nenufaris amboꝝ añ. ʒ. x. roſ. rubearũ absqꝫ capitib⁹ suis. ʒ. xij. cãfore pondus. ʒ. ij. ⁊ .s. ⁊ [d] [mellis rubei] ⁊ lacce ablute cum alfeniati, sic est ablutio aloes amboꝝ añ. ʒ. vij. [e] [gariofiloꝝ.] ʒ. viij. croci. ʒ. iij. [f] [aristologie.] ʒ. v. luti. [g] [alkabrusim] mastic. capilli veneris omniũ, añ. ʒ. iij. conficiantur cum aq̃ solatri, ⁊ endiuie, ⁊ fiãt inde trocisci: ⁊ sit vnusqsqꝫ aure. j. ⁊ sumatur ex eis [h] [omnis] trociscus cum aq̃ solatri. Et qñqꝫ cõferunt ad illud empl̕a fcã ſm hunc modũ, sumatur portulaca ⁊ teratur ⁊ ponatur sup ipsum oleum rosaceum ⁊ infrigidetur ⁊ fiat cum ea emplastrũ. Aut sumat ambo rum sandaloꝝ añ. j. ℥. [i] [gariofil.] violarum siccaꝝ amborum añ. ℥. s. ⁊ roſ. ℥. j. s. ⁊ croci abluti. ℥. s. ⁊ absinthij. ℥. quarta pars cãfore pondus. ʒ. ij. adiungant cerato fcõ cum oleo de [k] [salicib⁹,] ⁊ liniatur super aliquid latum: ⁊ proprie folia cucurbi. ⁊ folia acetose: ⁊ folia ficle: ⁊ fiat cum eo empl̕m. Et quãdoqꝫ empl̕m fit cum succis herbaꝝ frigidarum, sicut succo cucurbi. ⁊ cucu. ⁊ reliqs que diximᵘ in capitulo eoꝝ que bibuntur: ⁊ ponunt in ipso [l] [ordeum:] aut sauich lentiũ, ⁊ effunditur sup ipm oleum roſ. ⁊ fit cum eo empl̕m: ⁊ quãdoqꝫ ponitur in ipso aliqd de ligno sandali, ⁊ [m] [gariofi.] ⁊ cãfora: ⁊ nõ elongatur quin ponatur in ipso aliquid ex odoriferis, ⁊ aqs fructuuꝫ odoriferoꝝ. ⁊ quãdoqꝫ roratur aliquid super ipsum de [n] [meuisus.] Cibi vero qb⁹ cibãtur sint, sicut aq̃ ordei, ⁊ decoctio oleꝝ predictorum, ⁊ ipsamet olera decocta, ⁊ endiuia decocta cũ coriãdro humido, ⁊ lactuca, ⁊ ficla ꝺcocta, ⁊ [o] [passe acetose] ⁊ aq̃ lactis acetosi, ⁊ carnes limaciaruꝫ.

Et ex fructibus alzarur, ⁊ cydonia, ⁊ pira: ⁊ non multum sumat ex illis vt non superflue addãt in stipticitate, ⁊ generet oppilatio ẽt, ⁊ poma, ⁊ granata muza, ⁊ expressio vue acetose. Et frãgat stipticitas eorum cum eis in quib⁹ est lenificatio, ⁊ mora alsemi, ⁊ ribes cum zucchαro, ⁊ acetũ preparatũ cum aq̃ ĝnatoꝝ: ⁊ grana ĝnatoꝝ ante cibũ, ⁊ post cibũ: ⁊ melones qui [p] †[ ] sũt superflue dulcedinis, ⁊ precipue illi qui [q] [nominant raki, ⁊ palestini, ⁊ indi.] Et non oportet quidem vt de istis medicinis sumant ille frequẽter, in qbus est cũ infrigidatiõe stipticitas: propter illud quod in ipsis est de vi faciẽdi accidere oppilationẽ: Et nõ est malũ sumere melones duros, parue dulcedinis: ⁊ vuas in qb⁹ ẽ durities carnis, ⁊ puitas dulcedinis, ⁊ illas que sunt muze ex vuis proprie. Et conferũt ei cibaria fcã de mes: ⁊ de cucurbitis, ⁊ de spinachijs, ⁊ lentib⁹, cuꝫ aceto condita, ⁊ sine aceto. Et quidã homines sunt qui ꝯcedunt passas, sed oportet, vt sint decliues ad acetositatem: ⁊ auellanas, quoniã non est in eis calefactio plurima, ⁊ sunt aperitiue oppilationum, ⁊ sunt boni nutrimenti: opꝫ ergo vt misceantur cum eis in quibus est infrigidatio aliqua, [r] [⁊ stipticitas.] Et ex carnibus piscium puorum decoctorum [s] [issidebegi:] aut cum aceto, ⁊ almosos, ⁊ congelata facta ex carnibus subtilibus. s. carnibus hedi, et auium leuis digestionis, sicut est caro [t] [perdicum, ⁊ turturum] nõ superflue pinguium [u] [cum pomis preparata.] Et conferunt eis ventres auium aque: ⁊ [x] [alguarascen cum aq̃ roſ. ⁊ galline cũ aceto condite] ⁊ similiter pue aues cum [y] [aceto] preparate.

Et nocent eis epar, ⁊ splen, ⁊ cor, ⁊ carnes grosse, sicut carnes hircorum, ⁊ arietum, ⁊ animaliuꝫ neruosorum, ⁊ dure carnis: sed caro vaccaꝝ iuuẽcularum pꝑata [z] [vt ea que congelãtur] confert habẽti fortem stõm, ⁊ illum qui digerit. Et opꝫ vt vitent oua cocta, donec fuerint dura, ⁊ assata, ⁊ vitent pinguia superflue. Et nocet ei vinum valde, nisi ipsuꝫ sit necessarium propter consuetudinem: aut propter debilitatem digestionis: tunc opꝫ vt sumant in potu parum subtile, [⁊] †[ ] quod sit decliue ad albedinem.

De regimine malitie ꝯpl̕onis frẽ. Cap. XXII.

Ex eis que conferũt istis est potare sirupum de absinthio, cũ sirupo acetoso de melle. Et quãdoqꝫ cõfert hñti frm epar vt dormiat in nocte sup troc. ꝺ absinthio, Et semina calefaciẽtia nota sunt vehementis iuuamẽti. Et silr iuuat cum administratione lactis camellarum arabicarum, non aliarum cum pondere. ʒ. v. vsque ad. x. zucari. [?] †[ ] Hoc enim temperat complexionem, ⁊ educit humores frigidos soluẽdo vẽtrem: ⁊ prouocãdo vrinã, ⁊ aperiendo oppilatiões. Et fortius illo ẽ vt dormiat super dyacurcuma: aut dyalacca, ⁊ atthanasiã, ⁊ administrentur in [ꝝ] [sincopi] diacostum, ⁊ zinziber conditum cum aq̃ apij. Et troc. de costo, ⁊ de lacca dicti in antidotario. Et bibant in ieiunio eupatorij, ⁊ assari. ʒ. ij. ⁊ bibatur desuper vinum. Et ex decoctionib⁹ decoctio costi, ⁊ absinthij dicta in antidotario bibat cum oleo amigdalino dulci pondere. ʒ. ij. ⁊ olei de fisticis põdere ʒ. ij. Et fortius illo est vt bibatur cũ oleo de neridẽ, ⁊ oleo amigdalino amaro, ⁊ oleo de kerua. Et etiã cũ decoctione huiusmodi. ℞. seminis feniculi, apij, anisi, masticis põdus. ʒ. ij. ⁊ corticum radicis apij, ⁊ corticum radicũ feniculi amboꝝ añ. ʒ. x. ⁊ herbe eupatorij ⁊ absinthij romani añ. aure. v. ⁊ lacce, et calãi aromatici, ⁊ costi dulcis, ⁊ amari ⁊ [a] [aristo.] omniũ añ. ʒ. iij. ⁊ supiorum squinãti, iiij. decoquantur in. iiij. lb. aque vsquequo redeat ad medietateꝫ, ⁊ bibantur ex ea omni die. ℥. iiij. cum oleo fisticino quãtitate. ʒ. j. et. s. et olei amigdalini dul̕. quãtitate ʒ. ij. Et quãdoqꝫ confert eis si adhibeant epithimata cal̕a, et empl̕a sicut stomathicõ, et empl̕m [b] [calcadis,] et empl̕m de mellilоto, cum empl̕o facto ex eis que sunt sicut costus, et mirrha, et spica, et neriden romana, et acorus et fenugrecum, et similia. Empl̕m bonum ad illud. ℞. vsnee amirberis, mastic. melliloti, spice radicis lilij celestis, rosarũ ptes eq̃les dissoluantur in oleo masticino, decoquendo fiat ex eius empl̕m mane et sero, et sit tepidum. Et iterum emplastrum bonum. ℞. sumitatum squinãti: granoruꝫ alben, et mastic. et cordumeni, et amomi omnium añ. darchamet. iij. aloes, et herbe eupatorij, et absinthij, et superiorum eius, omnium añ. durkimet. vj. spice aromatice, et cassie amborũ añ. durkimet. ij. yreos [c] [venarum sansuci] amborum añ. durkimet. ij. ammoniaci durkimet. xxiiij. gummi albotim et turis amborum durkimet. xij. [d] [gũmi.] lb. j. et. s. olei de alcãna quantum oportet ad conficiendum. Et iterum emplastrũ. ℞. amomi. ℥. j. carpobal, et bdellij, cordumeni [e] †[ ] turis et croci omniũ añ. ℥. i. et. s. et spice. [f] [semine.]

a A. ponant
b A. ⁊ nõ repit i eo iter. Et iuuenì forti qñqꝫ sufficit ei, vt bibat aquã frigidam
c A. kalef
d A. sandaloruꝫ rubeorum
e A. fausel
f A. reubarbari
g A. alchubrusi
h A. omni die vnus
i A. fausel
k A. kalef
l A. sauich ordei
m A. fausel
n A. misusen
o A. alraib acetosum
p † A. Alia lrã non
q A. sciũt ex gñe zachi, ⁊ alfalestini ⁊ idi ⁊ qꝺ ẽ ex ill̕ medicinis in qb⁹ ẽ cũ frtate stipticitas ⁊ opꝫ vt nõ frequẽtet comestio ipsarũ pp illud qꝺ ẽ in eis ex euẽtu opilationum Alia litera ⁊ alfalestini ⁊ indi ⁊ oꝫ qꝫ nõ frequẽtet comestio illaꝝ mediciaꝝ in qb⁹ ẽ cũ stipticitate frigiditas
r —— A.
s A. assidbagi
t A. coturnicũ ⁊ ⁊ aluers. i. colũborum
u A. ⁊ alfachr
x A. anseres ⁊ galline pparate cum acetosis
y A. acetosis.
z A. preparata i gelatina
⁊ † A. Alia lrã aquosum
? † A. albaser
ꝝ A. vesge vl̕ in sero
a A. reubarbari
b A. filarius
c A. folioꝝ maiorane
d A. cere
e † A. vlchãe mirrhe
f A. seim.

ʒ.ij.gummi albotim.ʒ.vj.soluant tus ⁊ bdeliũ i vino:⁊ dissoluat crocus in ipso,⁊ liquefiat gũmi albotim in neridẽ,⁊ terant medicine sicce:⁊ misceãt cum oleo de neridẽ,⁊ vino,⁊ pijciat sup ea pax de cera,⁊ administra emplꝫ.Et sumant ẽt cydonia,⁊ farina ordei,⁊ cera,⁊ medulla vitulox,⁊ oleũ rosatum,⁊ absinthiũ,⁊ [a]⌈amomũ,⁊ gallia ⁊ crocus ⁊ assax ⁊ mastix ⁊ gluten alimbat,⁊ neridẽ ⁊ sumat ex eis⌋ſm q̃titatẽ necessitatꝭ,⁊ fiat ex eis emplm.

De cibis aũt sumãt medullã panis cali [b]⌈ꝯtritã⌋ in vino ⁊ ꝯtritã in [c]⌈audacoca⌋⁊ carnes leues,q̃ sũt ex carnibꝰ auium paruax:⁊ alcanabir,⁊ alduragi,⁊ ꝑdicum,⁊ ventres ansex,⁊ ꝓprie oia illa assata,⁊ frixa,⁊ cum seminibꝰ ꝯdita,Et caules decoctos in aq̃ tribꝰ decoctionibꝰ,ꝯditos cũ seminibꝰ calefaciẽtibꝰ,⁊ cinnamomo,⁊ pipe,⁊ cymino,⁊ silibꝰ:⁊ icidat sup ipsos ruta:Et sorbitiões fcãs ex eis que sũt sicut fenugrecũ,⁊ medulle cal'e.Et qñq; ponit in cibis endiuia,⁊ ꝓpe illa q̃ est vehemẽt amaritudinis.

Et sunt qdam q dicũt ꝙ milliũ vehemẽter coctũ ꝯfert eis:⁊ illud apud me est prauũ. Fructꝰ aũt,⁊ silia qbꝰ in scõis vtunt mẽsis,sunt sicut castanee,⁊ passe pingues,⁊ fistici ꝓpe.Et qdã sunt q dicunt,ꝙ oꝫ vt abstineant a fisticis,⁊ amigdal',ꝑ q̃litatem ambox sup stõm,sed nõ oꝫ vt attendant v̾ba eox in fisticis[d]⌈⁊ amigdal'.⌋Et ex eis q̃ꝯferũt eis est caro limaciax ꝓprie preparata cum seminibꝰ.Et oportet vt deuitent gña lactis,⁊ pisces,⁊ fructus humidos recentes ⁊ carnes grossas.

a A.alchana,⁊ spica,⁊ zafarã,⁊ assax,⁊ yreos,⁊ gariofilus,⁊ amoniacũ,⁊ mastix,⁊ glutẽ alibat ⁊ mẽsura caliditatis ⁊ frigiditatis eorũ sit

b A.infusam

c A.alchandicõ

d —— A.

De regimine male ꝯplonis sicce. Cap.XXIII.

Regimẽ eiꝰ est cuꝫ humectatiuis ꝑdictꝭ ex cibis,⁊ oleribꝰ,⁊ epithimatibꝰ,⁊ emplis,⁊ potiõibꝰ,⁊ fiat declinatio cũ eis ad eq̃litatẽ,aut cal'm,aut frm ſm q̃litatẽ necessitatꝭ:⁊ cum hoc non opꝫ vt supfluitas sit in humectatione ita,vt nõ perueniatur ad [e]⌈malitiam forme,⁊ mollitiem⌋⁊ hydropisim carnosam.

e A.cacesiam ⁊ mollificationeꝫ seu inflationem

De regimine malitie ꝯplonis hũide.Cap.XXIIII.

Regat cuꝫ exercitio,⁊ minoratione cibi,⁊ acceptiõe eiꝰ,in q̃ sit subtiliatio,⁊ exiccatio:⁊ ꝓpe eiꝰ in q̃ cum exuccatione est exiccatio:⁊ minoret potatiões aq̃:⁊ deuitet lac,⁊ nõ perueniat i exiccatõe ad vltimũ,⁊ ꝑducat ad arefactõeꝫ.

De regimie malitie ꝯplonꝭ cal'e ⁊ sicce.Ca.XXV.

Ratur hũs eam cibis fris,⁊ humidis:⁊ herbis fris,⁊ humidis:⁊ ꝓpe endiuia:⁊ deuitet ea in qbus est frigus,⁊ [f]⌈siccitas⌋vehemẽs.

Et ex eis que ꝯferunt ei valde,est lac asininũ de quo bibat õbilis vsq; ad.vij.sextaria,cũ aliquãtulo zuccari tabarzet,⁊ non ꝑlimo:⁊ fortis vsq; ad.x.sextaria. Et vtat emplis,⁊ epithimatibus,fris ⁊ humectantibꝰ:⁊ cum hoc toto non opꝫ vt ꝑueniat ad vltimũ in humectatiõe:⁊ ꝑueniat ad summũ cũ ea mollificatio.Et oꝫ vt deuitet rizi,⁊ cyminũ,⁊ [g]⌈ꝯdimenta⌋⁊ fisticos plurimos,sed parũ ex fisticis quãdoq; non nocet propter proportionalitatem:⁊ deuitet carnes grossas:⁊ membra grossa bonarum carnium,sicut epar,⁊ splen.

f A.stipticitas

g A.aromata calida

De regimine malitie complexionis calide ⁊ humide. Cap.XXVI.

Administrent in q̃ntia i qbꝰ est stipticitas ⁊ exuccatio aliqua ex cibis,⁊ medicinis:Et si fuerint mãe administrent etiam ea,que subtilient,q̃uis non insit eis exuccatio,sicut est aqua casei,⁊ zuccari tabarzet.Aut sumat ex succo solatri:⁊ alkekengi q̃titas qnquaginta [h]⌈gusneti⌋vsq; ad.lx.cũ duobꝰ aure.aloes ad fortẽ:⁊ minꝰ illo ad debilẽ,Aut medietas aur.ʒ hiera cũ duobꝰ sextarijs de casiafistu.dissoluta i sacraiati aq̃ solatri:aut aq̃ endiuie.Aut casiefistu.sola i aq̃ endiuie:aut aq̃ feniculi:aut aq̃ solatri.

h A.pondera

De regimie malitie ꝯplonis fre ⁊ sicce.C.XXVII.

Regat cum emplis calis,⁊ pinguibus lenibꝰ cum emplis cõfectis ⁊ alijs:⁊ administrent ꝯfectiões cal'e sicut dialacca,⁊ diacurcuma.⁊ cõfectio [i]⌈õ lacca,⌋⁊ homorusia,⁊ atanasia,⁊ [k]⌈kokium⌋⁊ de ꝯfectione [l]⌈kenderucon⌋q̃titas ciceris:Aut fabe cũ aq̃ de radicibꝰ,in qua cadunt [m]⌈olera⌋humectatiua:Et administret vinuꝫ subtile forte.Et qum fuerit illic ꝯstrictio nãe administra pillulas modi huius.℞.serapini ammoniaci oppopõacis ptes eq̃les seminis apij,⁊ anisi amborũ aĩi.medietatẽ:⁊ quartã ptꝭ,fiãt ex eis pillule:aut sufficiat serapinũ [n]†⌈ ⌋cuꝫ vino eox ſm necẽitatẽ:⁊ sit põdus eiꝰ vniꝰ aut duox [o]⌈aure.aut⌋ oiuꝫ.qũ sunt oẽs medicine administrate.⁊ dos eiꝰ sit i debili.j.aure,⁊ forti.ij.aure.Et oꝫ vt tu obſues,vt non adueniat vltimus finis in mollificatione.

i A.cabd almeluch

k A.chusi

l A.can fendadicun

m A.olea

n †A.aut serapinum

o A.pondus

De regimine malitie complexionis frigide,⁊ humide. Cap.XXVIII.

Administra ex cibis,⁊ medicinis ea in qbꝰ sunt calitas,⁊ stipticitas,⁊ sbtiliatio,⁊ exiccatio:Et si est illic mã,euacua eã cũ eis que sũt sicut aqua de radicibꝰ fortibꝰ,⁊ sicut alkekengi,⁊ sicut hiera archigenis euacuatiõe subtili:Et subtilia regimẽ,⁊ calefac ipm.Et sit cibꝰ eiꝰ ex carnibꝰ leuibꝰ cum seminibꝰ,⁊ vinum sit forte,subtile,pux pax.Et administra ꝯfectiões magnas ſm ꝙ faciunt eas necessarias hora:⁊ dispositio,Et administra empl'a resolutiua exterius.

De paruitate epatis. Cap.XXIX.

Minoratur epar in quibusdam hoibus,⁊ est quandoq; sicut ren paruus.Et seqtur eiꝰ paruitatem,ꝙ qum homo assumit qd̃ necessarium est ei de cibo,non capit ipm epar:⁊ mittit ipsi stomachꝰ illud a quo cõstringitur,⁊ facit illud accidere oppilationẽ:aut dolorẽ grauatiuũ,⁊ extensiuum:Aut ledit virtus epis in opationibꝰ suis,ꝓpter coarctationẽ v̾tutis eius operantis sub v̾tute patientis supuenientis ei:quare destruunt dispões attractiõis:⁊ digestõnis:⁊ retentiõis:⁊ separatiõis:⁊ expulsiõis.Et qñq; comitat [p]⌈sanguinolẽta vẽtris egõ⌋⁊ fluxꝰ vẽtrꝭ:qm de chilo nõ attrahit ad epar illõ qd̃ colatum est.

p A.diaria

De signis. Cap.XXX.

Quandoq; significãt ipsam,vt sit euentus ab ipsa in epe oppilationis [q]⌈vt vẽtositas plurima:⌋⁊ grauat ipsum cibus tempate q̃titatis,⁊ debilitat corpus:ꝓpterea q: indiget cibo plurimo:Et assiduat debilitas digestiõis,⁊ multiplicat euentus oppilatiõis,⁊ apostematum,⁊ certificat illud breuitas digitorum in creatione. Etiam fuit homo cuius corpꝰ non [r]⌈le dabatur a cibo in aliquo⌋non ascendebat ad ipsuꝫ aliquid de quo esset curandum,quare existimauit.G.ꝙ ipse erat [s]⌈fastiditus propter⌋paruitatem epatis ⁊ constrictionem viarum eius. Rexit ergo ipsum regimine similis sui.

q A.⁊ vẽtositatꝭ plurime

r A.accipiebat aliquid ex cibo

s A.patiens paruitatem

¶De regimine ipsorum. Cap.XXXI.

REgimen ipsoꝝ est ꝑparatio cuꝫ cibis parue q̄ꝫtitatꝭ: ⁊ ꝓlimi nutrimēti, velocis penetratiōis: ⁊ vt assumant̄ sepati in vicib⁹. Et administrent̄ medicine solutiue, ⁊ diuretice, mūdificatiue epis, ⁊ subtiliatiue, ⁊ aperitiue.

¶Tractatus scd̄us de debilitate epis, ⁊ oppilatiōe eius, ⁊ doloribus, ⁊ inflatione eius.

¶De debilitate epatis. Cap.I.

INquit. G. epicus est ille in opatiōib⁹ epis cui⁹ est debilitas absq̄ꝫ re manifesta ex apate, aut dubellati. Verū d̄bilitas epis in veritate seq̄tur egritudines epis: ⁊ illō aut est pp malitiā ꝯpl'onis singl'arꝭ, sine mā, a†⌈ ⌋cui⁹ ꝑncipiū est ex epe in ipo: Aut ex mēbris alijs, q̄ sūt iter ipꝫ, ⁊ iter ipsa vicina, sicut est fel, qn̄ fit vt nō trahat colerā, Aut splen qn̄ fit, vt nō trahat meliam, Aut renes, aut vesica, b†⌈ ⌋ Aut matrix c†⌈ ⌋pp vehemētiaꝫ retētiōis mēstruoꝝ, ⁊ corrumpit̄ pp ipaꝫ sanguis epis, Aut st̄ōus qum nō mādat ad ipm chilum bone digōnis: d†⌈ ⌋aut illū q de eo corrupt⁹ est, Aut pp itestina qum ledunt̄: ⁊ qn̄ mltiplicat̄ in eis humor viscosus, ⁊ accidit iter ea ⁊ iter fel oppilatio: e⌈ ⁊ ⌋nō sepat̄ chol'a f⌈ ab epe, ⌋⁊ remanēt plena: q̄re nō recipiūt illō q̄ō g⌈ vadit ad ea ⌋ex sanguine. Et hoc multotiens accidit in colica: Aut pp cōitatē mēbroꝝ pectoris, Aut ex corpe toto, sic̄ fit in febrib⁹. Et q̄nq̄ꝫ ē, nō pp malitiā ꝯpl'onis solā, immo pp apa sāguineū: aut herisipilā: aut duritiē: aut cancrū: aut h⌈ vndimiā: ⌋aut pp vlc⁹, ⁊ scissurā: aut pp putrefactionē accn̄tem epi. Et debilitas epis total', aggregat debilitatē oium v̄tutū ei⁹: ⁊ q̄nq̄ꝫ nō ē debilitas vl'is: immo est ꝭm aliquā q̄tuor v̄tutuꝫ. Et ꝓlimū q̄dem debilitat̄ attractiua, ⁊ digestiua ex frigore: i†⌈ ⌋⁊ debilitatur retentiua ex humiditate, ⁊ expulsiua ex siccitate.

¶De signis. Cap.II.

COlor est ex reb⁹, que sig̃nt ꝭm ꝓlimū dispōnē epis. Epicus. n. ꝭm ꝓlimū est decliuis ad citrinitateꝫ, ⁊ albedinē: ⁊ q̄nq̄ꝫ d̄clinat ad viriditatē, ⁊ suscitatē, sic̄ dixim⁹ in sig̃tiōib⁹ ꝯpl'onum. Et illi⁹ q̄dē epar cui⁹ colorē vides ꝭm finē sanitatꝭ, egritudinē nō hꝫ. Et medic⁹ q̄dē exptus cog̊scit epicū, ⁊ stomaticū oēm, ꝑ colorē suū nō egēs cū eo sig̃tiōe alia: k⌈ aut pauca. ⌋Et nō est l⌈ ad illud ⌋ nomē sig̃ns illū ꝓportionale ꝓpriū: Et egō, ⁊ vrina sil'es aq̄ carnis sig̃nt ꝭꝫ ꝓlimū q̄ epar nō est fortiter laborās in gn̄ando sanguinē: q̄re nō sepat māꝫ ei⁹ a chilo: neq̄ꝫ colat ipꝫ ab aquositate: ⁊ hec ꝭm ꝓlimū ē sig̃tio debilitatꝭ epis. Et iste flux⁹ vētris lauatiu⁹ in fine suo ꝑmutat̄ ad spēm aliā: ⁊ fit in hn̄te ꝯpl'onē cal'am, virulētus: deinde fit sic̄ fex. ⁊ sicut sangu] adustus: ⁊ multiplicat̄ an̄ ipm sol'o vētris cū colera pura. Et in hn̄te fram ꝯpl'onē fit sic̄ sanguis m⌈ cōgelat⁹ ⌋⁊ ꝑueniūt ambo n⌈ simul ⌋ad educēdas res diuersaꝝ q̄litatū, ⁊ substātiaꝝ: ⁊ ꝓprie in hn̄te fraꝫ ꝯpl'onem. Et est, sicut accidit pp debilitatē digōnis st̄ōi. Et ꝓlimos eoꝝ, q debilitatē hn̄t in suo epe, cōitat̄, ⁊ ꝓprie qum penetrat cib⁹, dolor leuis extēsus vsq̄ꝫ ad costas. o†⌈ ⌋Cōpl'ones aūt sig̃nt

a†A. aut cum materia

b†A. cū fuerint nō attrahentes aquositatem

c†A. pp vehemētiā flux⁹ sanguinis mēstrui q̄re infrigidat̄ epar aut

d†A. imo ē mādans chilū debilis digōnis

e A. quare

f A. a felle

g A. sequestrat̄ ad ipsuꝫ

h A. trebel

i†A. ⁊ hūidita/te

k A. simili huic

l A. huic colori

m A. putrefact⁹

n ——— A.

o†A. mēdosas.

ex radicib⁹ ꝑdictꝭ in cognitōe malitie ꝯpl'onis epis. Et cal'a ponit humores p⌈ expāsos. ⌋Et f'ra ponit hūores grossos, tardi mot⁹, ⁊ sicca ponit eos paucos grossos: ⁊ humida ponit eos aquosos. Et illaꝫ q̄ fit pp fel, q̄nq̄ꝫ sig̃t color icteric⁹. Et q̄nq̄ꝫ est cū ea egō alba, qn̄ est oppilatio inter fel ⁊ itestina. Fcā v̊o cōitate splenis, sig̃tur ꝑ egritudines splenis, ⁊ ꝑ colorē in quo vincit nigredo, Stomatica v̊o sig̃tur ꝑ sig̃tiōes nocumētoꝝ st̄ōi, ⁊ malitiā digōnis. Et illa q̄ est ꝑitestina sig̃tur ꝑ pūcturā, ⁊ vētositates, ⁊ rugitus, ⁊ ꝑ colicā, ⁊ que sūt silia illis: Et illa q̄ ē ꝑ renes ⁊ vesicā, sig̃tur ꝑ alteratiōem dispōnis vrine ab eo q̄ō oꝫ ꝭm nām, ⁊ declinatōeꝫ forme ad q⌈ malitiā habitudinis, ⌋⁊ hydropisim. Et illā q̄ fit pp mēbra pectoris sig̃t malitia anhelit⁹, ⁊ tussis sicca. Et qn̄ꝫ inuenit hn̄s eā in suspēsorijs g̃uitatē, aut tēsionem. Signa aūt apatū, ⁊ duritiei, ⁊ vlceris, ⁊ scissure, ⁊ reliquoꝝ dicā oia in suo loco: q̄re oꝫ redire ad illa. Sig̃tio v̊o debilitatꝭ v̄tutꝭ digestiue est, q̄ cib⁹ penetrans ad mēbra ē idigestus: aut parue digōnis: aut corrupte digōnis ꝯuersus ad q̄litatē malam. quare multotiēs inflatur pp ipm facies, ⁊ oculi. Et ē sanguis q currit ꝑ phl'omiā, declinās ad aquositatem. ⁊ phl'aticitatē, nisi sit ex debilitate retētiue: ⁊ nō retineat̄ tp̄e, quo digerat̄: Et deterior spēꝝ est, vt nō digerat̄: deinde vt digerat̄ paꝝ: d̄inde vt digerat̄ male. Dixerūt q̄dā duas ꝑmas seq̄tur flux⁹ ventris diuersaꝝ partiū: ⁊ tertiā fluxus ventris sicut sanguis grossus. Et hec v̊ba sunt absq̄ꝫ ꝯprehēsione. Et ablutiu⁹ q̄dē flux⁹ ventris sig̃t debilitatē digōnis cum digōne pauca. Et alb⁹ pur⁹ sig̃t, q̄ attractiua ē debilis valde: ⁊ digestiua r†⌈ ⌋penit⁹ ꝑcipue qū egredit̄ sicut intrauit. Et si egrediunt̄ res diuerse, significat q̄ corrupta est digō. Et vrina in hac intētione est magis significatiua digestiue: ⁊ egō attractiue. s⌈ Ꝓlimū aūt significationum debilitatꝭ attractiue, ē egō, ⌋⁊ lenitas ei⁹, ⁊ albedo ipsi⁹. Et qn̄ est cū hoc in vrina tinctura, sig̃t q̄ nocumētū ē in attractiua tm̄: ⁊ ꝓp̄e qn̄ nō est in st̄ō nocumētū, Et certificat debilitatē attractiue t⌈ d̄bilitas ⌋corpis. Veꝝ significatiōes debilitatꝭ retētiue, sunt significationes d̄bilitatꝭ digestiue, pp d̄fectū retētiue, ita vt ꝑueniat ad mēbra nutrimētū illaudabil' digōnis, ⁊ ꝭm illaꝫ v⌈ spēm. ⌋ Veꝝ est illō a digestiua plus, ⁊ a retētiua min⁹. Et illō q̄ō est ꝓpriū retētiue ē q̄ x⌈ ab epe festinat remotio expulsiue, ita vt minoret̄ ⌋sepatio supfluitatū triū, ⁊ minoret̄ vrina, ⁊ minoret̄ cū hoc ei⁹ tincura: ⁊ tinctura egōnis, ⁊ minoret̄ necessitas surgēdi: ⁊ non expellat̄ melia ad splenē: ⁊ minoret̄ appetit⁹ cibi pp illud: ⁊ aggreget̄ in colore y⌈ mollities ⌋cū citrinitate, ⁊ nigredine ꝑmistis cum albedine. Et multotiēs perducit ad hydropisim. Et q̄nq̄ꝫ ꝑducit ad colicam phlegmaticam.

¶De cura debilitatꝭ epis. Cap.III.

SI cognoueris causam in debilitate epis, vtrum sit ꝓpter complexionē aut egritudineꝫ officialē: aut alia, per signa predicta ad ea tunc curabis totum cū cura predicta in ipsis. Et ꝓlimum q̄dem debilitatis epatis, est ꝓpter frigus aliq̄ō, aut humiditatem, aut siccitatē: aut ꝓpter materias malas retētas in ipso: ⁊ ꝓpter hoc est ꝓlimum cure eius cum calefactione subtili cum aptione, ⁊ maturatione: ⁊ lenificatiōe ꝑmista, cum stipticitate confortante, ⁊ prohibente putrefactionem. Et ꝓlimum illius fit cū medicinis aromaticis in q̄bus sunt aptio, ⁊ maturatio z†⌈ ⌋sicut crocus est. Et quandoq̄ꝫ conferunt

p A. adustos

q A. cacesiam

r†A. nō digerit

s A. Significatiōes āt debilitatis attractiue ē multitudo egestionis

t A. macies

v A. viam.

x A. epar festiat ab eo remotōeꝫ repletiōis sensate cū grauitate pauca post penetrationē cibi: sꝫ signa d̄bilitatis expulsiue sunt, qm̄ minoratur

y A. inflatio

z†A. ⁊ stipticitas.

ẽt res muze in qb⁹ est pax̃ stipticitatis: Ipse enim sua acetositate ꝯfortãt, ꝛ incidunt: ꝛ dulcedine abstergunt, [a] †[ ]sicut q̃na q̃natoꝝ muzorũ. einde ꝯsidera ptem calitatis, ꝛ frĩtatis, s3 ꝙ exq̃rit ꝯplõ, ꝛ [b][cognosce cum ea]illud qõ calefacit, aut infr̃at. Et de hoc gñe sunt passe cum suis interioribus post bonitatẽ masticatiõis. Et qum aliqd te vocat ad resoluẽdum, tunc nõ euacues ipm a stipticitate, siue sit in apatib⁹, siue in oppilatiõib⁹, aut alijs, nisi sit illic ꝯplõ sicca valde. Et qñq3 indigemus pp retentionem mãei in ipso pblia, ꝛ solõne vẽtris. Et mẽsura ſm mãm, si est fr̃a, viscosa, sit sic agaricum: Et si est ad subtilitatẽ decliuis, ꝛ calitatẽ: [c] †[ ] aut] est illic oppilatio, sit sicut succ⁹ eupatorij: ꝛ absinthium, cum qb⁹ sint admista ea q̃ adiuuãt. Et qñq3 nõ retinet solõ vẽtris, ꝛ [d][egestio sanguinolẽta: ꝛ icipit]medic⁹ adhibere medicinas stipticas, ꝛ puenit ex eis nocumẽtũ maximũ: immo o3 in hmõi vt administres apitiua, confortatiua, cũ stipticis eq̃lib⁹, ꝛ cũ aptione [e][pura:]ꝛ ꝑprie aromatica: ꝛ ꝑprie decocta in vino odorifero, in quo ẽ stipticitas. Et ex medicinis cõib⁹ spẽbus debilitatis epis, ꝛ opantibus cũ ꝑprietate sua, ẽ epar adib exiccatũ, ꝛ ꝯtritũ de quo sumat cocliarium. i. cũ vino. Et qu3 curas epar cũ curis necessarijs, o3 vt tu puenias tunc ad lac camellaꝝ arabicaꝝ. Et de medicinis bonis ad ðbilitatẽ epis est hoc medicamẽ. ℞. lacce ablute [f][aristologie: aloes]oium añ. ʒ. iij. succi eupatorij se. fen. se. atriplicis omnium añ. ʒ. v. absinthij ro. ʒ. vj. seminis endiuie [g][seminis aneti amborum añ.]ʒ. x. [h] †[ ]semi nis apij. ʒ. iiij. fiãt ex eis troc. aut suffuf. Et ex medicinis laudabilibus p̃latis alijs est hoc medicamẽ. ℞. passarum enucleataꝝ aure. xxv. croci. aure. j. ꝛ in alia scriptura medietatem aurei calami aromatici aure. ij. bdellij iudaici aure. ij. ꝛ. s. cinnamomi aure. j. casie medietate3 aure. spice aroma. aure. iij. sq̃nanti aure. ij. ꝛ. s. myrrhe aure. iiij. gummi albotin aure. iiij. darsisaban aure. ij. mellis. aure. xvj. vinũ q̃ztum sufficit: ꝛ qñq3 ponunt in ipso opiũ, ꝛ semẽ hyusqami al. Et existimat G. ꝙ hoc medicamẽ cõpositũ est ex medicinis ꝯueniẽtib⁹ cũ suis ꝑprietatib⁹ epi. Ex eis. n. sunt que stipticitatẽ afferũt tẽperatã cũ maturatiõe. Et ex eis sunt q̃ exiccãt, ꝛ mũdificat vir⁹ malũ. Et ex eis sunt q̃ rectificãt ꝯplõnem malã. Et ex eis sunt q̃ sunt ꝯ̃rie putrefactiõi: ꝛ plures eaꝝ sunt spẽs aromatice: sicut cinnamomũ, ꝛ casia: ipsa. n. ambo sunt ꝯ̃ria putrefactiõi, ꝛ rectificãt ꝯplõnẽ, ꝛ expellũt cãm corrũpentẽ: ꝛ mũdificãt virus malũ, ꝛ expellũt ipm, ꝛ resistũt medicinis mortiferis, ꝛ veneno: l3 sit cinnamomũ forti⁹ casia: ꝛ iste due medicine sũt fortiores oibus medicinis aromaticis alijs: sicut spica, ꝛ alijs in hoc caplõ: s3 aldarsi saban ꝛ croc⁹ aggregãt ad stipticitatẽ maturatõe3, [i] †[ ]ꝛ rectificatiõe3 putrefactiõis. Uerũ passaꝝ põdus qñq3 ponit minus multũ, pp dulcedinẽ suã: ꝛ vt sit magis ꝯueniẽs: ꝛ ẽ ex medicinis amicis epi [k][cõibus]ei: ꝛ hec amicitia ẽ melior ꝑprietatum medicine iuuatiue: ꝛ in ipsa est etiã maturatio, ꝛ eq̃tio humoꝝ, ꝛ non est velox ad corruptionẽ. Et vinũ est ex medicinis ꝯuenientib⁹, dum non est aliqd qõ ꝓhibeat ex eis quoꝝ rememoratio p̃terijt: ꝛ in ipso est ꝯ̃rietas putrefactioni. Et in melle q̃dem est illud, qõ scis. Et bdelium ẽ lenitiuum maturatiuũ, resolutiuũ. Et silr̃ gluten albotin: ꝛ in ipo est aptio, ꝛ abstersio. Et illud in quo ponunt opium, ꝛ semen hyusqami al. est etiã vehementis iuuamẽti: qum debilitas epis est associata caliditati alicui. Et ꝑpter hoc fit filonium cõiter iuuãs hñtes debilitatem epis ſm descriptionẽ suã. Et ex medicinis iuuatiuis in qbus non est calefactio vehemens est, vt sumant [l][neriden]ptes. iij. ꝛ absinthij romani ptes. ij. ꝛ terant, ꝛ coniungant cum melle: ꝛ sumant ex eo in potu. Et ex vaporationib⁹ est, vt medicine aromatice note cõiungant, ꝛ decoquant in vino odorifero stiptico: ꝛ sint iã miste cũ eis tortelle, ꝛ ponat in eo oleũ de neridẽ, ꝛ silia, ꝛ sumant cũ lana, ꝛ fiat vaporatio: Et emplm̃ dcm̃ in antidotario: ꝛ in ipso sunt acresta, ꝛ preputia vitiũ, ꝛ rose: ꝛ oia que dicta sunt in cap. de debilitate stõci ex emplastris, ꝛ [m][medicinis.]Et empla cõposita ex ciperis, ꝛ mastice, ꝛ spica, ꝛ ture, ꝛ galia, ꝛ muscho, ꝛ nucibus cupressi, ꝛ supioribus sq̃nanti, ꝛ seminibus notis cõmistis cũ [n][meisis]ꝛ similib⁹. Et emplm̃ quod sequit ipsum: ꝛ emplm̃ qõ est ex aloe, ꝛ mastice. Et qñ est epatis debilitas pp caliditatẽ, ꝛ est ex eis que fiunt paꝝ. [o][infra illud, qõ in ipsa dominat]o3 vt p̃cipiat eis comedere cydonia, ꝛ mala scemi, ꝛ pira scemi, ꝛ granata muza, ꝛ acetosa, si non fuerit oppilatio plurima: ꝛ aqua endiuie, ꝛ aq̃ solatri. Et precipiat recipe ius [p][alessidabegi]colatũ a pinguedine sua ſcm̃ cũ coriãdro. Et si nõ fuerit caliditas vehemẽs, aromatizet cũ cinnamomo, ꝛ spica, ꝛ mastice. Et cõueniũt eis [q][almosiũ]plena coriãdro humido cũ pauca menta. Et si non fuerit caliditas vehemẽs ponant in eis [r][semina predicta.]Et qum vides impsſionẽ debilitatis in epate puenientem ad digestiuã, conforta cum eis in q̃bus est stipticitas cu3 mẽsura, ꝛ aromaticitas: ꝛ sit in eis maturatio, sicut sr̃ medicine in qbus ponunt spica, ꝛ [s][foliũ ꝛ nux muschata, ꝛ coriãdrũ]ꝛ mastix, ꝛ calam⁹ aromaticus, ꝛ cipi, ꝛ silia. Et si fuerit pueniens v̂sus retentiuã, adde in ꝯfortatione, ꝛ stipticitate: ꝛ minue de calefactiõe: Aut [t][ꝯforta]huiusmodi medicinas cum medicinis oppositis ei cũ infrigidatione, sicut sunt balaustie, ꝛ ro. ꝛ hypoq̃stidos. Et si fuerit debilitas in attractiua, ꝯforta cum eis in qbus est stipticitas [u][ꝛ minora valde ea]in qb⁹ est de stipticitate mensura que conseruet virtutem epatis, sed [x][est]in eis aromaticitas, ꝛ calefactio. Et stude in hoc, vt cures cũ emplapstris, ꝛ epithimatibus, ꝛ vnctionib⁹: qm̃ ipsa vehemẽtius sũt ꝯueniẽtia in hoc loco. Et stude ẽt in oppilationũ aptione. Et si fuerit ðbilitas in expulsiua, ꝯforta ipa3: ꝛ calefac renes: ꝛ calefac viscera cũ eis que scis in caplõ suo: ꝛ api poros. Et scias ꝙ qñq3 fit ois debilitas ex oi malitia ꝯplõnis. [y][Et]qñq3 ẽ necessitas vt infr̃et ita, vt digerat: ꝛ ita, vt attrahat: ergo ꝯsidera malitiã ꝯplõnis dñanti, añq3 ꝯsideres debilitatẽ. Uerũ plimũ cui⁹ cã cadit ðfectus in digõne, est ex frigore, ꝛ silr̃ in attractiua. Et ꝯuenientiores cibi sunt illi, in qbus non est grossitudo, ꝛ viscositas, sicut carnes leues, ꝛ frumẽtũ nõ glutinosum: ꝛ aq̃ ordei, calefactis ſm dispõnẽ suã: ꝛ infr̃atis cũ melle: Et vitelli ouoꝝ sorbilium: ꝛ que sunt siƀa illis. Et ex [z][alberet]iuuãtibus eos est romaniati cu3 passis, qu3 aromatizatur cum cinnamomo ꝛ pipere. Et passe [ꝛ] †[ ]conferunt eis, ita ꝙ prohibent solutionem ventris similem aque carnis.

¶ De oppilationibus epis. Cap. IIII.

Oppilationes epatis accidũt in [ꝯ][carne]epatis propter grossitudinem sanguinis, qui nutrit ipsum, ꝛ propter debilitatem expulsiue: aut vehementiam attractiue. Et quandoq3 accidunt in venis que

a † A. ꝛ aperiunt
b A. approxima cum ea
c † A. aliquam ꝛ
d A. diaria ꝛ festinat Alia litera Et qñq3 fit difficilis seu augumẽtat solõ ventris ꝛ diaria. ꝛ festinat
e A. ꝯuenienti
f A. reubarbari
g —— A.
h † A. se. cuscute ʒ. viij.
i † A. ꝛ lenificationem
k A. ꝑportiõatis
l A. nardin
m A. vaporationibus Alia litera succis in modũ vaporatiõis administratis vel linimentis.
n A. meisusen
o A. Alia litera ꝛ que non dominant in ipsa
p A. alsichbegi
q A. almosusat
r A. spẽs p̃dicte
s A. Alia litera ponit ꝛ feniculu ꝛ nux muschata ꝛ rbus Alia litera macis ꝛ nux moschata ꝛ rbus
t A. aggrega
u A. minor valde immo cum eis
x A. sit
y A. quare
z A. albagiat
ꝛ †. pingues
ꝯ A. vacuitate carnosa

sunt [a] ab ipsoꝛ: aut ꝓpter ↄstrictionem eaꝝ pp creatione eaꝝ, aut pp accidēs ex [b] constrictiōe, ⁊ silibus, aut pp eaꝝ inuolutionē in creatiōe sua, aut pp illud quod currit in eis. Et plimuꝫ qđ est hui⁹ gn̄is, est in ramis poꝛte: qm̄ materia oppilationis ꝑuenit ad eos ꝑus [c] ꝑ illud qđ colat ab ipsa ad oꝛificia venaꝝ ramificataꝝ ex vena ascēdēte, ⁊ iam dimisit fecē illic: Et pp hoc pl'm oppilationū nō fit nisi in latere ↄcauo. Et qñqꝫ ꝑuenit ad hoc vt faciat accidere oppilationes in gibboso: Et qñ multiplicat ⁊ ꝓlongat tp̄s ei⁹ in epate, ꝑuenit ad putrefactiones facientes accidere febꝛes, ⁊ a͞qpata ꝑducētia ad hydropisim: ⁊ ad gn̄ationem vētositatis faciētis accidere doloꝛes ꝑauos. Et oppilatiōes qdē sunt ex matribus egritudinū epis. Et mā q̄ gn̄at oppilationem: aut est humoꝛ oppilans pp suā grossitudinē: aut pp viscositatē suā: aut pp multitudinē suā: aut repl'ōnē factam ex eo: aut est a͞qpa: aut ventositas: aut q̄litas [d] ↄstrictiua. Qđ aūt dr̄ de oꝛtu carnis, aut poꝛorū, aut ꝑmanētia alicui⁹ rei absqꝫ humoꝛe grosso, ē longinquum, ⁊ paꝝ, ⁊ raꝝ valde. Et illud ideo qm̄ oꝛificia venaꝝ sunt neruosa, suꝑ quoꝝ similia nihil oꝛit: ⁊ sunt plura. tunc si oꝛit, non cōicat oibus ꝯm cōparationē vnā. Sed efficiēs oppilationē est d̄bilitas digōnis ⁊ sepatiōis: ⁊ debilitas expulsiōis pp malitiā ↄpl'ōnis calide, ⁊ fr̄etant alia gn̄ata in ipo, aut veniētia ad ipm, [e] † [...] sicut comesta, grossa ex carnib⁹: ⁊ ex auib⁹ ꝓpꝛie: ⁊ ex appetitib⁹ coꝛruptꝭ, sicut carbōib⁹ ⁊ gypso, ⁊ [f] alusneti ⁊ fungi, ⁊ qbusdā gn̄ib⁹ piroꝝ: ⁊ sicut zarur, ⁊ que sunt illis sil'ia. Et radix in eis ē grossities. Qñqꝫ .n. sunt fr̄a subtilia, tenuia, ⁊ non faciūt accidere oppilationē. Et qñqꝫ sunt cal'a grossa ⁊ pp [g] † [...] grossitudinē suā faciunt incurrere oppilationes. Et iam diximus in eis que ꝑterierunt, q̄ res qñqꝫ sunt grosse ꝑ cōparationē ad epar, nō grosse ꝑ comparatiōeꝫ ad ea q̄ sunt post ipm, quꝫ digerunt in epate, sicut triticū glutinosum. Et multotiēs [h] ↄfoꝛtat naturā ad expellēdū mās oppilationū: aut adiuuat ipsaꝫ curatio. ⁊ egrediunt aut in egōne, si fuerit oppilatio in later̄ ↄcauo, aut i vꝛina si fuerit oppilatio i latere gibboso: ⁊ appent hūoꝛes [i] ꝑmisti grossi.

De signis, Cap. V.

[k] Signa oppilatiōis sunt vt non attrahat epar chilū: qm̄ nō iuenit meatū: aut qm̄ v̄tuti attractiue ꝓculdubio associat nocumētū. Et comitant illđ due res: vna earū est ex eo qđ expellit, ⁊ altera ex eo qđ retinet. Et illa q̄ est ex eo qđ expellit est, vt sit egestio subtilis, chilosa, plima. Subtilis qdē qm̄ aquositas [l] cholerica nō inuenit viā ad epar, sꝫ chilosa: qm̄ epatis opatio nō ꝑualet in ipso ita, vt ↄuertat ipꝫ a sua chilositate ad sanguinē. Multa v̄o qm̄ illi cui⁹ ꝓpꝛietas est vt in egōne expellat fex, iā additū est illđ, cuius ꝓpꝛietas est vt penetret ad epar. ⁊ ↄuertat plurimū ei⁹ in san. ⁊ separet plimū ei⁹ ſcm̄ aquositas, ⁊ sepet ꝑs ei⁹ ſcā colera: ⁊ ꝑs ei⁹ ſcā melācolia. Et hoc totum addit ad illud cui⁹ ꝓpꝛietas est, vt egrediat ſcm̄ egō, q̄re multiplicat [m] ei⁹ nocumētum. Illud aūt qđ seqtur ex eo qđ retinet in ipso, ē grauitas sensibilis in ꝑtib⁹ epis: ⁊ illđ ideo, qm̄ illđ qđ expulsum est ad epar, qum in ipso cōpꝛehēdit [n] raro expellit ad egōnem ſcđo: ⁊ neqꝫ expellit ab ipso ad aliud: tūc ipm multiplicat ⁊ replet ex eo qđ penetrat in ipso a penetratiōe, ⁊ grauat: ⁊ q̄to magis qum est illic a͞qpa, est grauitas in ꝑte a͞qpatis tm̄: ⁊ nō est plurima oppilatio valde. Veꝝ doloꝛ est vehementioꝛ [o] eo q est in oppilatiōe pura cū qua nō est cā alia faciēs doloꝛē plimū. Qđ si est: est res parua, ⁊ nō est febꝛis. Et a͞qpa qdē sigtiones a͞qpatꝭ signt: ⁊ que egrediunt ex ꝑte vꝛine, ⁊ egōnis, ⁊ aliaꝝ, que sunt de illis que dñr in cap. a͞qpatis. Et oppilationē qdem hn̄s est pauci san. ⁊ coꝛrupti coloꝛis. Et qum illic est ventositas, sigt ipsam cū grauitate. extensio mutabilis. Illam autē que est ꝯm semitā ↄstrictionis, sigt antecessio cārum stipticitatē facientium, sicut potus aquaꝝ constipātium valde, ⁊ sigt ipsam siccitas manifesta in coꝛpoꝛe. Et qñqꝫ seqtur oppilationē difficultas in anhelitu etiam, ꝓpter cōitatem membꝛoꝛum anhelitus cum epe.

De cura oppilationum epis. Cap. VI.

Medicine que necessarie sūt in curatiōe oppilationis accidētis in epe ab humoꝛib⁹, sunt medicine abstersiue: ⁊ ille in qb⁹ est sol'o ventris tꝑata, ⁊ ꝓuocatio vꝛine ꝯm necessitatē. Qñqꝫ oppilatio ē in latere ↄcauo, administra ea que vētreꝫ soluāt. Et si oppilatio est in latere gibboso, administra ea que sūt diuretica: ⁊ meli⁹ qdeꝫ est vt tu ꝑmittas eis illa q̄ incidunt, ⁊ apiunt, ⁊ abstergūt. Et quādo antiquat oppilatio, indiget flebotomia basilice, ⁊ solutiuo. Hoꝛa aūt sumēdi in potu: ⁊ qđ oꝫ ↄsiderari post potū, sicut aq̄ de radicibus ⁊ sil'ia, iā dcā est in canōe vniuersali. Et iste medicine abstersiue qñqꝫ sumunt in potu in aqua radicum endiuie, [p] † [...] ⁊ sceba, ⁊ camemille, ⁊ albachoben, ⁊ sq̄nāti, ⁊ cuscute ⁊ fumiterre, aut in vino: aut decoctiōe seminū: aut decoctiōe absinthij. Et si non vr̄ in vꝛina sedimē manifestū, ⁊ signū d̄coctionis, non opꝫ vt in potu dent foꝛtia. Qñqꝫ cā est a͞qpa, aut ventositas, oꝫ vt curet cā cum eis que dicemus in suo cap. Et ↄfert in hmōi sumer̄ in potu lac camellaꝝ, ⁊ succedere ei cum solutione vētris facta cum aqs oleꝝ, ⁊ casiafi. ⁊ sil'ibus, ⁊ diureticis subtilibus in qbus nō sint ebulitio, ⁊ cal'itas cū eis, que dicent in suo cap. Et qum cā est ↄstrictio in creatione, aut coꝛruptio situs in venis, adhibe regimē ei⁹ q hꝫ paruū epar: ⁊ si est pp [q] ↄstipatōeꝫ accn̄teꝫ ex siccitate regat cū lenitiuis, maturatiuis ex lacte, ⁊ alijs de illis, que dicent in capl'o suo d̄ humectatione epis. Et medicinaꝝ qdē apitiuaꝝ, alie sunt fr̄e: ⁊ alie sunt ꝓxime equalitati: ⁊ alie sunt cal'e, que sunt necessarie in chꝛonicis. Frigide vero sunt sicut endiuia oꝛtulana, ⁊ cāpestris, ⁊ taraxacon, ⁊ aq̄ plantaginis cum folijs ⁊ radicibus suis, ⁊ oia que ꝓuocāt cum infrigidatōe: ⁊ cuscute est apitiuū [r] valde: ⁊ non est potāduꝫ in cal'a ⁊ reubar. ⁊ sil'r absinthium ēt: nam lꝫ sit in eo cal'itas quedā, non est tn̄ malum vti ipso in oppilatiōe associata caliditati, ⁊ frigiditati simul [s] sicut opꝫ, vt ipm administret, aut decoctio ei⁹ ⁊ ꝓꝑe [t] † [...] in aq̄ endiuie ⁊ radicis ei⁹, ⁊ eupatoꝛij, ⁊ amigdalarum amararum. Ipsa enim omnia ꝓxima sunt: Et ꝓximi istis sunt succus feniculi humidi, ⁊ succus [u] absinthij cum sirupo acetoso [x] foꝛtium seminum. Et si necessaria est [y] plima caliditas, cum melle, ⁊ aqua eius, ⁊ sirupo acetoso mellino. Equalitati autem vicine sunt sicut lupini. Ipsi nāqꝫ sūt medicina melioꝛ qua petitur apertio epis absqꝫ calefactione, aut infrigidatione. Et camepitheos est eis ꝓxima, sed est calidioꝛ eis parump. Et si potet ex ea cum aq̄ endiuie, tempat. Et acetū sq̄lliticū, ⁊ oxymel sq̄l

---

a A. in

b A. stipticatōe

c A. deinde

d A. stiptica

e † A. Alia l'ra de foris sic̄ aer ⁊ alia sꝫ passum qđ est mā oppilationis est

f A. alasnan

g † A. Alia l'ra caliditatem ⁊

h A. ↄfoꝛtat nā

i A. diuersi

k A. sūma signoꝛū opilatiōis est

l A. ⁊ res q̄ colatur vel colatura

m A. Alia litera ipsa de nec̄itate

n A. raro expellitur ab eo ad aliud, ⁊ ēt ad egō, nēq̄ aut si non expellit ad aliđ oino tūc multiplicat ⁊ replet ex eo id in quo fit penetratio v̄sus rē opilātē ꝓhibē tē a penetratiōe ⁊ grauat ⁊ quo mōꝫ cū nō expellit. Et ḡuitas ē i a͞qpate ēt: sꝫ cū ē illic a͞qpa ē ḡuitas i ꝑte a͞qpatis solū ⁊ nō ē vehemēs valde

Alia litera qñ cōpꝛehēdit i ipo anq̄ꝫ expellatab eo ad aliđ ⁊ ad egōnē ſaꝫ,

aut sit non expellit oino, tūc ipꝫ m'tiplicat ⁊ replet ex eo qđ penetrat ad clausuram seu opilatiōeꝫ ꝓhibētē a penetratiōe ⁊ ḡuat ⁊ q̄to magi qū nō expellit. ⁊ ḡuitas ē i a͞qpate ēt sꝫ qū est illic a͞qpa ē ḡuitas in ꝑte a͞qpatis tātū ⁊ non est vehemens valde.

Alia litera ad egōnem ꝯo ⁊ cū non expellat ab ipso ad aliđ tūc ipꝫ m'tiplicat, ⁊ replet ex eo illđ in quo fit penetratio ita vt efficit opilatū, ꝓhibens penetratiōe. Et sil'r quꝫ ē illic a͞qpa ē ḡuitas i ꝑte a͞qpatis tātū, tn̄ ē plima neqꝫ vehemens valde.

o A. ea, ⁊ i opilatione pura, cū q̄ nō ē cā alia, nō est doloꝛ plim⁹.

p † A. ⁊ aqua ei⁹ aut i eo sic̄ ē lac camelaꝝ arabicaꝝ nutritaꝝ sic̄ ex feniculo ⁊ endiuia ⁊ sceba ⁊ cāemilla ⁊ albachuan

Alia litera in radicib⁹ endiuie ⁊ aqua eius

q A. stipticitatē ⁊ siccitatem

r A. bonū. Et nō ē vehemens seu exuberāo in calore, ⁊ similiter

s A. ⁊ opꝫ vt doꝛmiat sup ipsum aut supra decoctionem eius

t † A. in aqua cuscute ⁊

v A. apij

x A. foꝛticum seminibus

y A. maioꝛ

liticuz, ꝛ aspagi, ꝛ radix lilij est huiusmodi generis: ꝛ lacca etiam: ꝛ ista quidē potautur ſm necessitatē, aut sicut cum aqua endiuie, aut aqua cuscute si fuerit, cōplexio habēs caliditatem: aut cum vino, ꝛ aq̈ seminum: ꝛ aqua lupinoꝝ [a]⌈calida⌋ ꝛ decoctione absinthij, ꝛ filib⁹, ꝛ sirupis acetosis ſm ordines suos, ꝛ aceto de allis, ꝛ aceto de aniuden, ꝛ de capparibus. [b]⌈ ⌋ Ille aūt que sunt ad caliditatē declines, sūt diuretica fortia, sicut assaꝝ: et casia, ꝛ [c]⌈petrosellinū, ⌋ ꝛ aristol. ro. ꝛ rubea, ꝛ ireos, ꝛ fistici. ꝛ agaricū, ꝛ epithimū, ꝛ sqlla, ꝛ polium, ꝛ centaurea minor, ꝛ succus ei⁹, ꝛ gētiana, ꝛ sirupus acetosus de melle, ꝛ sqlliticus q fit cum rubea ꝛ filibus: ꝛ ficus infuse in oleo amigdalino. Et ex medicinis cōpositis fortib⁹ sunt trocisci plures, quoꝝ descriptiones dicte sūt in antidotario, sic̄ troc. de lacca, ꝛ de absinthio. ꝛ troc. de scolopendria, ꝛ dialacca. ꝛ diacurcuma, ꝛ hōrusia, ꝛ athanasia, ꝛ tyriaca de. iiij. ꝛ [d]⌈socrugene⌋ ꝛ araston, ꝛ ꝓfectio de gētiana, ꝛ ꝓfectio de reubarbaro cū scamo. ꝛ sine scamonea, ꝛ confectio facarusten, ꝛ ꝓfectio de aniuden nigro. ꝛ ꝓfectio diapipereon, ꝛ diacalamentū ꝓprie, ꝛ filoniū, ꝛ dimuschatū amaꝝ: ꝛ ꝓfectio quā dicaz in antidotario fcā ex muscho. Et suffuf, ꝛ pillule q̄s dicam in loco suo, illic in duritie ep̄is ꝛ splenis. Cōfectio fortis in aptione oppilationū ep̄is, ꝛ splenis. ℞. ammoniaci. ℥. j. masticis, turis amboꝝ aā. carmet. v. costi, eupatorij amboꝝ aā. carmet. iiij. piperis, ꝛ lōgi pipis amboꝝ aā. carmet. vj. folij carmet viij. spice aromatice, ꝛ stercoris lepoꝝ amboꝝ aā. carmet. vij. ꝓficianẗ cū melle dispumato, ꝛ sit dosis ei⁹ cochliariū. j. cū vino, in quo infuse sunt aliq̄ medicine faciētes deoppilationē, aut cū aq̈ de radicibus. Et ex eis que sunt faciliora illa est, vt sumanẗ spice romane ptes. iij. ꝛ absinthij pars. j. ꝛ teranẗ ꝛ ꝓficianẗ cū melle, ꝛ denẗ. Et iteꝝ agaricū cum succo eupatorij iuuatiuū est valde. Et ex illis est vt in potu deẗ radix [e]⌈rubee⌋ cū sirupo acetoso. Decoctio ꝓferens ad oppilationes epatis, ꝛ splenis. ℞. sqlle, ꝛ capilli veneris amigdalaꝝ amaraꝝ fenugreci, extremitatū absinthij ptes eq̄les decoquanẗ: ꝛ sumaẗ decoctio eoꝝ cū melle. Cōfectio valēs ad oppilationem epatis ꝓpinqui tēporis. ℞. pipis. ℥. j. ꝛ ʒ. spice aromatice carmet. iij. aut. vj. ſm diuersitatē scripturarum, fenugreci, costi, assari aā. carmet. vj. mellis. lb. j. ꝛ. ʒ. ꝓficiatur cū eo, ꝛ sit dosis ei⁹ cocliariū. j. cuz aliqb⁹ sirupis ꝓueniētib⁹ ad hāc rem: ꝛ ex sirupis est sirup⁹ acetosus de zuccaro cū seminib⁹: ꝛ fortior illo est mellin⁹ cuz seminib⁹, ꝛ sqlliticus, ꝛ aqua mellis in qua fortiter decocte sūt spēs aromatice in quibus est stipticitas. Et decoctio lupinoꝝ amaroꝝ, in qua poniẗ succus eupatorij. Et decoctio in q̄ ponunẗ radices capparis, ꝛ radices apij: ꝛ radices feniculi, ꝛ sqnantium, ꝛ lacca, ꝛ rubea, ꝛ fenugrecuz. Et decoctio eupatorij, ꝛ sirup⁹ de absinthio, ꝛ infusio ei⁹, ꝛ infusio facta ex aloe, ꝛ aniso, ꝛ amigdalis amaris. Solutiua aūt conuenientia ad hoc capl'm, vbi opz vt solutio ventris fiat, non opz vt administrenẗ ex eis fortia, nisi qum vehemēs est necessitas: imo opz vt sint leuia, qm̄ mā est in eo, qd̄ proximū est medicine: ꝛ qm̄ mēbro si v̄tuosum est, sufficit quodlibet adiutoriū ad expellendū. Et medicine bone ad hāc rē sūt hiera picra, ꝛ polypodiū, ꝛ agaricum, ꝛ absinthiū deẗ in potu hiera pi. forti vsq3 ad aure. j. ꝛ. ʒ. ꝛ debili vsq3 ad aure. Et est cuz oleo de kerua ꝓueniētior, ꝛ fortior, ꝛ melior. Et suffuf de turbit cum polio dictus in antidotario iuuatiuus est eis valde. Ipse enim aperit, ꝛ soluit ventrē sil'. Et qum necessaria sūt solutiua fortia, nō est excusatio qn denẗ ea q̄ sūt sicut pillule stōatice: ꝛ pill'e de serapino. Et qn̄z sunt necessaria ea q̄ sunt sic̄ [f]⌈theodoricon ꝛ⌋ logodion. Emplastra v̄o, sicut empl'm fcm̄ ex polio, ꝛ farina lupinoꝝ, ꝛ seminib⁹ diureticis. Et sicut empl'm fcm̄ ex [g]†⌈ ⌋ fenugreco, ꝛ ammoniaco, ꝛ absinthio, ꝛ camedreos, ꝛ mastice, ꝛ croco cū oleo de nereiden, ꝛ cera. Ei⁹ aūt regimē cum cibo est: qm̄ opz vt alienet omne grossuz ex carnib⁹, ꝛ pane azimo, ꝛ pane facto ex simila viscosa, glutinosa: ꝛ vinū grossum ꝛ dulce, ꝛ rizi, ꝛ miliuz, ꝛ pedes, ꝛ capita, ꝛ frixa [h]⌈siccata ꝛ assata siccata⌋ imo ea q̄ sunt sicut [i]⌈decocta⌋ sunt conueniētiora ei: ꝛ dactili: ꝛ dulcia: ꝛ omnia ꝓprie in qb⁹ sūt viscositas, ꝛ grossitudo, sicut [k]⌈alanasati ꝛ albabitati ꝛ alfeludē ꝛ alcabif⌋. Et deuitet oia q̄ diximus esse de illis, q̄ gn̄ant oppilationē: Et opz vt non succedat cibo ei⁹ balneum, ꝛ [l]⌈resoluat⌋ ipsum nāz loco ei⁹ qd̄ ab ipsa resoluiẗ: ꝛ ipse non est digestus. Et sil'r opz, vt non vtaẗ sup ip̄m motu, neq3 exercitio: ꝛ neq3 bibat sup ip̄m plimum. Et elonget inter comestionē, ꝛ potum, ꝛ ꝓprie potū vini. Ipz. n. intromittit cibum non digestum ad epar. Et oz vt sit massa panis ei⁹ plurimi fermēti, ꝛ salē habeat [m]⌈quātuz sufficit ꝛ parum plus.⌋ Et ordeuz, ꝛ alcandaros, ꝛ cicer, ꝛ triticū leuis pōderis, ꝛ fabe [n]⌈ꝛ oia bona⌋ sunt ei. Et non est malū tribuere vinum antiquum subtile, puꝝ. Et oz vt admisceanẗ in cibis suis porri, ꝛ silia, Et aspagi iuuatiui sunt ei, ꝛ cappares.

De inflatione, ꝛ vētositate in ep̄e. Cap. VII.

Quandoq3 aggreganẗ in partibus epatis, ꝛ sub partib⁹ panniculoꝝ ei⁹ vapores: Quz ergo retinenẗ, ꝛ inspissanẗ, ꝛ ꝓuertunẗ in vētositates inflatiuas, ꝛ non inueniunt meatū: aut ꝓpter suam multitudinē: aut ꝓpter oppilationē in epate, tunc illud est inflatio in epate. Et quādoq3 [o]⌈est⌋ cum ea extēsio plurima, ꝛ non ē in ipsa grauitas plurima, sicut est in apostemate, ꝛ oppilatiōe, neq3 febris sicut est in apostemate. Et accidit aut ꝓpter debilitatem virtutis digestiue, aut qm̄ mā̈e cibalis, aut humorose ꝓprietas est, vt cōmoueat vētositatem. Et quādoq3 est hec vētositas retēta sub epate, sicut retinetur sub splene: ꝛ mouet eam compressio [p]⌈sub hypocondrijs⌋ ꝛ illō quod plimum sigt supra vētositatem est tensio incipiens: deinde addiẗ: et in ipsa est pmutatio q̄dā: ꝛ non seqtur eam alteratio dispōnis in forma, ꝛ colore egredientis a consueta. Et qn̄q3 sedat compressio inflationē: ꝛ resoluit eam, ꝛ [q]⌈consumit⌋ mām eius.

De cura vētositatis, ꝛ inflatiōis in ep̄e. Cap. VIII.

Approximat cura ei⁹ curẽ oppilationū: ꝛ est cū medicinis subtiliatiuis, resolutiuis, p̄dictis in ipsa: ꝛ ꝓfectionib⁹ p̄dictis, ꝛ ꝓferunt ei balneum in ieiunio: ꝛ vinuz puꝝ in ieiunio: ꝛ paucitas potus aque frigide: ꝛ vaporationes cū pāno calefacto: ꝛ cū [r]⌈alefeniati⌋ resolutiuis: Et empl'a fcā cum mastice ꝛ squinanto: ꝛ spica: ꝛ grano d̄ ben. Et empl'a facta ex eis, que sūt sicut oleum de nereiden, ꝛ mastix cum seminibus. Et si vaporatio mouerit, tunc oportebit vt consideres latus communicationis: nam si extenditur dolor ad partes intestinorum, tunc solue ventrem prius: deinde resolue ventositatem. Et si extenditur ad diaphragma, ꝛ ossa pectoris: ꝛ ad dorsum: administra diuretica etiam: deinde resoluentia ventositatem.

a —— A.
b †A. ꝛ aceto cepe alzir
c A. fetrasalium
d A. sagenea
e A. peonie

f A. mitridatus
g †A. assa fetida
Alia litera ꝛ sit assa fetida
h A. sauich siccū
Alia litera exiccātia ꝛ suich exiccantia
Alie litera exiccātia ꝛ assata exiccantia
i A. elixata
k A. alchabisse ꝛ alfaludegi ꝛ alchathabif
l A. attrahat
Alia litera alteret
m A. ꝛ sit panis bene coctus
n A. Alia litera omnes bone
o A. sentitur
p A. ꝛ facit accidere rugitum
q A. spargit vel separat
r A. Alia litera medicinis

¶De dolore epatis. Cap.IX.

EPati quandoque accidit dolor, aut ex malitia complexiõis diuerse in parte panniculi sui, aut ex ventositate extensiua: aut ex oppilationibus: aut ex apãtib⁹ calidis: aut duris. Et frigida flegmatica raro faciunt accidere dolorẽ. Et qñqȝ fit pp motum humoꝝ in crisib⁹. Et cognoscit pars eius ex significationib⁹ notis in pnosticis. Et qñqȝ fit ex debilitate: ⁊ non tollerat illõ qd venit ad ipsuȝ ex cibo, ⁊ ledit eo [a]⸢propterea qꝛ abhorret⸥ ipm. Et qñqȝ ꝯtingit in motibus materierum creticis, vt accidant grauitas, ⁊ dolor in partib⁹ epatꝫ. Et dolor vehemẽs valde, non fit nisi ex apostemate calido [b]†⸢ ⸥aut ex ventositate quapropter qum non est febris, ⁊ dolor vehemẽs: tunc cã eius est vẽtositas. Et pp hoc qum febris superuenit ei, soluit ipsum: queãdmodũ dixit Hip. ⁊ Hippo. quidem dixit in libro, q dr ei ptinere, quem dicunt qdã inuentũ fuisse in ei⁹ sepulchro: ꝙ quãdo accidit dolor epatis cũ pruritu vehemẽti in [c]⸢camaduati,⸥ ⁊ posteriore parte capitis, ⁊ pollice pedis: ⁊ apparet in collo bothor similis fabe morit eger in qnto añ ortum solis. Et illi cui accidit hoc, accidit difficultas vrine [d]⸢ppter oppilationẽ cum distillatiõe: qm̃ est⸥ in lacerto. Dico ergo cã eius est, qm̃ [e]⸢est aquositas maligna que expellitur in vrinam penetrãs⸥ aliquo modorum penetrationis in extremitates: ⁊ facit accidere [f]⸢caliditas⸥ ⁊ bauracitas ipsius pruritum vehementem.

[a] A. Alia litera panniculus inuoluens

[b] † A. Alia litera vehementer

[c] A. chamadua

[d] A. Alia litera vehemens cum distillatione pp nocumentum

[e] A aquositas maligna cum nõ expellit i vrina, penetrat

[f] A. amaritudo

¶De signis. Cap.X.

IAm sciuisti signum cuiusque rei, ex eis que dicta sunt in capitulo suo.

¶De cura. Cap.XI.

IAm etiaȝ diximus omnẽ rem in caplo suo. Ueꝝ homines iam dixerũt ad dolores epatis medicinas, dicentes ipsum iuuari ex eis absolute. Et plurimum iuuamẽti eoruȝ est in specie debilitatis eius. Et nos qdẽ referemus quasdaȝ earum: ⁊ eas in quibus est fiducia, ẛm ꝙ dixim⁹ eas. Dixerunt magis iuuatiue ex illis sunt troc. de reubarbaro cum descriptionib⁹ diuersis: ⁊ confectio de reubarbaro, ⁊ diacurcuma: ⁊ confectio de ruta solutiua: ⁊ confectio cordumeni, ⁊ confectio cesaris, ⁊ Atanasia minor. ⁊ maior, ⁊ tamirij, ⁊ [g]⸢cocaie⸥ ⁊ cõfectio Asclepiadis: ⁊ troc. de [h]⸢cymino⸥ ⁊ confectio. H. proportionata [i]⸢ad illud.⸥ Dixerũt ⁊ ex eis que conferunt ei sunt. ij. ℥. succi foliorũ pini recentium cum sirupo acetoso: Aut decoctio eorum cum reubarbari pondere. ʒ. s. ⁊ croci tertie. ʒ. j. cum aliquãtulo seminis apij, ⁊ feniculi, Et etiam sumantur rosarum. ʒ. iiij. ⁊ spice, ⁊ masticis, amborum añ. ʒ. iij. succi eupatorij ⁊ succi absinthij, ⁊ lacce, ⁊ reubarbari, croci, superioruȝ squinanti rubee tinctorum, assari, seminum trium xiloalo. crudi omnium. añ. ʒ. j. xilobal'. ʒ. s. Et qum est illic dolor cũ solutione ventris narrauerunt hoc medicamen. ℞. fecuȝ vini decocti lacce, spice, reubarbari omnium añ. aure. j. scorie ferri pondus. ʒ. vij. bibatur sup duas. ℥. aque coriandri. Et oportet vt in omnibus illis deuitet cibos grossos, ⁊ carnes: ⁊ fit contentus leuibus, subtilibus ex auibus, ⁊ alijs sicut sciuisti: Et proprie qum est illic caliditas. Et ex emplastris: emplastrum de cordumeni: ⁊ emplastrum de euforbio: ⁊ emplastrum de meliloto: ⁊ emplastra proporcionalia.

[g] A. chusi

[h] A. decem reb⁹

[i] A. chuiachaf medico

¶Tractatus tertius de apãtibus epatis, ⁊ solutione continuitatis eius.

¶Sermo vniuersalis de apostematibus epatis ⁊ q̃ sequuntur ipsum. Cap.I.

APostematum in partibus epatis accñtiũ, q̃dam sunt que accidũt in ipso epate, ⁊ alia sũt q̃ accidunt in lacertis positꝫ super ipm, ⁊ alia sunt q̃ accidũt in mesaraicis. Et eoꝝ que fiunt in ipso epe, alia sunt, que accidunt in partib⁹ ei⁹ superiorib⁹, ⁊ ad latus eius gibbosum: ⁊ alia sunt que accidũt in ptibus ei⁹ inferiorib⁹, ⁊ ad latus concauũ: ⁊ alia sunt que accidunt in velaminibus eius, ⁊ pãniculo ei⁹, ⁊ in venis ipsi⁹: ⁊ hec diuisio est ẛm minus. Et quãdoqȝ cõicat apostema spẽbus partium ei⁹. Amplius apã ipsum non euacuat, qn sit phlegmonides: dubellati, aut nõ dubellati: aut colericum [k]†⸢ ⸥cancerosum, aut inflatiuum vẽtosum. Et cause illi⁹ sunt cõplexio calida cũ febrib⁹ destruentib⁹, aut sine febribus: Aut complexio frigida ꝓhibens digõnem, ⁊ expulsionẽ: Aut debilitas in stomaco: Aut oppilatio ꝯgregãs humores: deide facit eos penetrare in ptes epatis penetratiõe non nãli, Et [l]⸢colera⸥ etiã ⁊ silia, sunt ex causis hui⁹ oppilationis, ⁊ cũ est oppilatio ad latus fellis, facit san. feruẽteȝ: ⁊ imbibit in partib⁹ epatis imbibitione non nãli, ꝑpter multitudinem colere: ⁊ ad summum maxima cole' multitudo ẽ ex causis apostematꝫ calidi epatis. Et qñqȝ est ex nocumẽtis cum cõitate stomaci, ⁊ corrumpit digõnẽ. Et cibi quidem calefaciẽtes, ⁊ grossi: Et illi q nõ digerunt, valde adiuuantes sunt ad faciẽdũ accidere apostemata in epate. Et silr qum epar est vehemẽtis attractionis, ⁊ attrahit vltra q̃ȝ oporteat: ⁊ seqtur ipsam ex eo cui⁹ est expelli res magnas, ⁊ preparat apostema. Et quãdoqȝ accidit propter pcussionem, aut torsionem. Et omne apostema in epate creticum, si est ex latere gibboso est ei⁹ crisis cum sudore, aut ꝓuocatione, aut fluxu sang. Et si est in latere concauo, facit crisim cuȝ sudore, aut vomitu. aut solutione vẽtris. Et apostema qdẽ quod est in gibbositate, deterius est apostemate quod est apud concauitatem. Et omne apostema accidẽs in epate cal'm, vel frigidum [m]⸢facit oppilationẽ, ⁊⸥ non relinqt corpori nisi sang. aquosum: ⁊ cum hoc debilitat epar in separando aquositatẽ. Et [n]⸢qũ⸥ retinetur plurimũ aquositatis in mesaraicis, ⁊ iste sunt cãe hydropisis carnase. ⁊ asclitis. Et qñ pmutatur apã calidum ex epate ad splenẽ, est bonuȝ. Et quãdo pmutatur ex splene ad epar, est malum.

[k] † A. aut flegmaticũ, aut durum cancerosuȝ aut non

[l] A. paruitas. s. epatis

[m] A. per hoc ꝙ opilat

[n] A cum hoc

¶De signis vniuersalibus apostematum epatis cõmnium. Cap.II.

SIgna qdẽ cõia st, ꝙ inuenit eger grauedinẽ sb hypocõdrijs inseparabilẽ, ⁊ inuenit illic dolorẽ vehemẽtem qñqȝ, non sicut in oppilationibus. Ipsa. n. [o]⸢accidunt a dolore forti.⸥ Et alterat cum eo forma, non sicut in inflatiõe, in qua non alterat: Et est cũ eo attractio furcule ad inferiora in plurib⁹ horis, non semp. Et non fit hec quidẽ attractio nisi ꝑpter tẽsionem [p]⸢concauitatꝫ⸥ ⁊ suspensorioꝝ. Et nõ accidit [q]⸢egritudinib⁹⸥ epis calidis, ⁊ alijs pulsatio, qm̃ arterie dispertite sũt in panniculo eius. Et [r]⸢neque est grauitas in eis, nisi q̃ȝtitas insaparabilis.⸥ Et qñqȝ communicant coste dorsi doloribus epatis, ⁊ apostematibus ei⁹, su-

[o] A. euacuant a dolore forti Alia litera non euacuant a dolore forti Alia litera ipse. n. faciũt accidere dolorem non fortem

[p] A. vene ꝯcaue

[q] A. apãtibus

[r] A. nõ penetrãt i ipꝫ nisi ẛꝫ q̃ȝtitatẽ nõ sensibilẽ Alia litera non penetrãt in ipꝫ nisi q̃ȝtitate non sensibili

periorib⁹,ᵃ ⌈ascēdētibus:⌋q̃znis non sint semp cō/ municantes. Et hn̄tes qdem apata epatis ꝓprie calida, ⁊ magna, non possunt dormire sup latus de/ xtrum. Et grauat eos dormire etiam sup latus sini/ strum, ꝓpter tēsionem apatis ad inferiora: imo plu rima inclinatio eoꝝ est ad dormiendum resupine. Et si apa est in latere gibboso, inuenit̃ grauitas il/ lic: ⁊ sentit̃ tensio apud suspēsoria: ⁊ cadit tactus il/ lic sup apostema manifestius: ⁊ ꝓprie ᵇ⌈in debili.⌋ Et accidit tussis sicca, ⁊ ꝯstrictio anhelitus, ⁊ ꝓprie qñ anhelat cū fortitudine pp cōitatē diaphragma/ tis, ⁊ pulmonis ad ip̄m in nocumento, Et minorat̃ vrina: ⁊ quādoq̧ retinet̃ omnino, qum apostema ē magnū, ꝓpter illud qđ accidit de oppilatione in la tere gibboso: ⁊ de debilitate expulsiue. Et grauitas in ipso maior est ea que est in facto apud concauita tem: qm̄ latus ꝯcauum sustentatur sup stōm: Et est grauitas in ipso ᶜ⌈plus⌋ ⁊ attractio furcule ad in/ feriora a dextro minus: ⁊ ꝓprie in illo cuius epar creatū est non vehemēter adherens, ⁊ obuians co stis. Uex attractio furcule ad inferiora, ⁊ cōmuni/ tas furcule in dolore ad epar, sunt in continuatione epatꝭ cū costis manifestiores, ⁊ maiores, Et singul tus minorat̃ in gibboso: ⁊ multiplicat̃ in ꝯcauo ꝓ/ pter elongationem gibbositatis ab ore stomaci.

Qum aūt apa est in ꝯcauitate, ⁊ latere inferiore, ē grauitas minor ꝓpter suaz sustentationē sup stōm, Et nō sunt tussis, ⁊ ꝯstrictio anhelitus de qb⁹ sit cu randum: ⁊ non cadit sub tactu casus de quo sit cu/ rādum. Uex dolor est vehemēs ꝓpter compressio nē factā illic: ⁊ ꝓprie qum attrahit̃ mirach. Et quz apostemata epis sunt magna, declinat nā ad resupi nationē ᵈ⌈etiam, ⁊ ad dormitionē.⌋ Quod si super fluat, ledit̃ a resupinatione etiam. Et apata lateris ꝯcaui ᵉ⌈cōmunicāt mesaraicis⌋ plurimū. Et ꝓ/ sus qum apa est ad lat⁹ ꝯcauū stōus ē vehemētior] cōitatꝭ: ⁊ appent singlt⁹, ⁊ nausea, ⁊ ᶠ⌈tussis⌋ si apa ē calidū. Et existimauerūt qdā ꝙ cōitas iter vtraq̧ ē pp neruū subtilem continuantē inter epar, ⁊ inter os stomaci: quapropter non accidit singultus, nisi qum est apostema magnū comprimens os stōi. Et vr̄. G. ꝙ cā in illo est illud qđ effūdit̃ ad stomachū in ore suo ex apate cal'o, ⁊ ex humore acuto. Et ad summū singultus apud oēs non apparet, nisi dum apa est magnuz: qm̄ spatiū lōginquū est inter epar, ⁊ os stōi: ⁊ si est illic neru⁹ in quo ipsa duo cōmuni/ cāt, ⁊ ꝯtinuat inter ea, est subtilis valde. Et ad sum mum dum non est apa magnū, non fit inter stoma/ chū ⁊ epar cōitas fm̄ plimum. Et illud de apatib⁹ epis quod fcm̄ est circa pāniculos, ⁊ venas, est ve/ hemētioris doloris, ⁊ prauioris fe. si ē cal'm. Si aūt apa est in vtrisq̧ laterib⁹ sil', appent signa q̃ sᵗ vtro rūq̧ lateꝝ sil'. Et qñq̧ cōicat lat⁹ lateri vsq̧ ad ter/ minū ñ plimū. Et qñq̧ ꝑducūt oēs spēs apatū epis cal'oꝝ, ⁊ frōꝝ ad hydropisim. Et scias qđ qū apati epatis associatur ventris sol'o, est mortale.

A. Alia litera ⁊ exterioribus

b A. macro

c A. Alia litera minor

d A. ⁊ a dormi/ tiōe sup latus

e A. associat̃ apo stemati mesarai carum

f A. sitis

De differentia inter apata epatis ⁊ apata lacerto rum positorum super ipsum mirach. Cap. III.

[C]ognoscitur differētia iter vtrunq̧ ᵍ†⌈ ⌋ex pte figure: ʰ⌈ ⌋qm̄ apa lacerti appet sp: ⁊ apa epis quādoq̧ nō apparet, ⁊ ꝓprie in conca/ uitate, ⁊ in pingui, nisi sit res magna, aut grauis. Et lacerti qdē sit⁹, aut est in latitudine, aut est in lōgitu dine, aut ⁱ⌈trāsuerse capiēs in lacerto.⌋ Et iaz qdē signimus ip̄m in anatomia. In figura vo, qm̄ figu ra eius qđ apparet de apate epis est lunaris fm̄ si/ tum epis, que sentit̃ cum separatiōe abscisionis ei⁹ cōis. Lacertosum aūt est sil'e stillo, cuius vna extre mitatū est grossa, ⁊ altera est subtilis, ⁊ est q̃si cau/ da muris, ⁊ ᵏ⌈sil'r⌋ nō sentitur cū separatiōe abscis/ sionis ei⁹ cōis: imo vides ip̄m subtiliari in longitu dine sua paulatim: imo non forsitā ꝯtingit vt cōpre/ hendat̃ ex eo, nisi ˡ†⌈ ⌋paꝝ in ꝓfundo ᵐ†⌈ ⌋qum est in lacerto ꝓfundo trāsuerso. Et est si/ milius apatib⁹ epis. Ex pte aūt accñtium ꝓpriorū, ⁊ cōmuniuz, qm̄ ex accñtibus ꝓprijs ⁊ cōibus, que accidunt apatibus, que sunt in epate, non est aliqd in apatibus lacertoꝝ de quo sit curandū: Et cū vi/ des almirach declinare ad ⁿ⌈tenebrositatē,⌋ ⁊ sic/ citatem, tunc existima ꝙ apa est epaticum.

g †A. ex parte situs ⁊

h †A. ⁊ ex pte ac cidentiuz sed ex parte situs

i A. vnum lacer torum.

k A. ꝓpter illud

l †A. aliquid

m †A. longum

n A. macilētias

De apate calido. Cap. IIII.

[C]ause eius sunt ex sūma cāruz apo stematis, i quo est caliditas. Eius vero signa sunt signa p̄dicta apa/ tuz ᵒ⌈cōmuniuz⌋ ⁊ ᵖ†⌈ ⌋que sunt in qbusdam partib⁹, ⁊ est illic fe. acuta, qum est apa in carnositate: ⁊ fit vehemēs si/ tis. Et minoratur appetitus: Et accidunt singult⁹, Et nausea, ⁊ choleric⁹ vomitus in p̄mis, deinde vt flos eris post niger, Et accidit frigus extremitatū, Et nigredo lingue: Et sincopis: ⁊ totū illud ꝓprie, qum apa est in ꝯcauitate. Et est malitia anhelitus, ⁊ dolor extēsus ad dorsuz, ⁊ furculā, ⁊ mordicatio: ⁊ ꝓprie qum est apa in gibbositate. Et qñ est in cō/ cauitate: tūc non ᵠ⌈addit nisi⌋ in re anhelit⁹: ʳ⌈qm̄ quādo⌋ attrahit̃ aer plimus valde ˢ†⌈ ⌋extēdit diaphragma, ⁊ coarctat ipsum ⁊ cō stringit attractionez aeris: ⁊ qñq̧ accidit tussis. Et accidūt lingue quocūq̧ modo sit citrinitas, ⁊ rube/ do vehemētes: deinde d̄clinat ad nigredinē: deinde alterat̃ color cutis toti⁹, ꝓprie qum apa est in gib/ bositate. Et quādo est virtus fortis, ⁊ ꝓprie virtus stōi, ⁊ apa est in ꝯcauitate, retinetur nā. Et si virt⁹ in corpore, ⁊ stō est debilis, soluit̃. Inqt Hip. egō ᵗ⌈conturbata⌋ nigra in p̄ncipio egritudinis acute, sigt ꝙ in epate est apa calidum magnū ᵘ⌈hoc ē ⁊⌋ pulsus fit vndosus, magnus freques, velox. Et apa qdem calidum, aut resoluit̃, ⁊ destruunt̃ acciden/ tia eius, aut collectionē facit, ⁊ sunt cū eo signa du/ bellati, ⁊ dicā ea: Aut induratur, ⁊ ꝑmutat̃ etiā ad signa apatis duri, ⁊ destruunt̃ signa apatis calidi. Et plurimum quidē cāe ꝑmutationis eius ad duri tiem, est supfluitas in infrātione, ⁊ ꝯstipatōe, ⁊ ad/ ministratiōe grossoꝝ in apate. ˣ†⌈ ⌋Et dr̄ia inter ip̄m, ⁊ pleuresim est, qm̄ tussim non seqtur spu tū: ⁊ ꝙ dolor est in dextro ḡuatiuus: ⁊ color lingue: ⁊ color corpis alterant̃ cum eo. Et pulsus nō fit ser rinus valde: ⁊ capit̃ manu, si est in gibbositate: ⁊ si/ gnificat ip̄m labor anhelit⁹ magni: ⁊ attractio aer] plurima, si est in ꝯcauitate, ꝑpea q: apa comprimit diaphragma: ⁊ extēdit ip̄m: ⁊ qñq̧ cōmouet̃ tunc tussis. Et crisis qdē apatum epatis calidoꝝ in gib/ bositate fcōꝝ, ⁊ apatū calidoꝝ scōꝝ in lacertis, fit cū fluxu san. nariuz, ⁊ ꝓpe ex dextra: aut cū sudore: aut vrina laudabilibus. Et fcōꝝ in ꝯcauitate, fit cū sudore, aut fluxu vētris colerico, aut vomitu.

o A. cōmunia

p †A. eorum

q A. imprimit

r A. nisi qum

s †A. ꝓpterea ꝙ apostema

t A. spissa seu fe calis

v A. ⁊ tunc Alia litera

x †A. calido

De almesire in epate. Cap. V.

[G]rauitas in ʸ⌈mesire⌋ in ep̄e est timor: ⁊ inflāmatio, ⁊ mordicatio, ⁊ denigratio ligue, ⁊ tictu ra coloris ᶻ⌈ ⌋vehementiores p'l'm. Et est color decliuis ad citrinita/ tem: ⁊ ē ꝑoxism⁹ vehemētie febris tertiane. Et ei⁹ qdē iuuamētū a frīs humidis ē vehemēti⁹. Et pul/ sus

y A. mesere

z †A. vrine

sus est durior, et similior serrino q̃ vndoso puro, et minor, et vehemētioris frequētie, et velocitatis.

¶De phlegmone in epate. Cap.VI.

Significant ipsum signa apostematis calidi: et diuersificāt ipsum ea, que proportio nauimus ad mesire in proprietatibus: et rubedo faciei: et exuberatio venap.

¶De apātibus frigidis in epate. Cap.VII.

Histis apostematibus est grauitas plus, et nō est sitis, neq̃ febris, neq̃ nigredo ligue. Et sentiūt cum eis i stomacho similitudo spasmi. Et significant ipsa etas, et regimē et cōplexio, et color ſm q̄ sciuisti.

¶De apostematibus phlegmaticis. Cap.VIII.

Significant ipsa inflatio cutis. Et plumbeitas coloris. Et q̄ non sentitur cū duritie. Et vehementia lenitatis pulsus cū reliquis signis apostematis fri.

¶De apostemate duro et cancro. Cap.IX.

Epe accidit ab apāte antecedente ipm: et qñq̃ accidit incipiendo: et qñq̃ accidit a pcussione et [a] ⌈ incipit tendere ⌋ ad duritiem. Et significat ipsum tactus in eo qui suscipit tactum partiū epis eius. Et si nō icipet hydropisis puenire ad hñtem ipm, apparet ad tactū, manifestū valde: nā almirac extenuat̄ cū eo, et debilitat̄, et attestatur apā lunare absq̃ dolore. Verū qñq̃ leditur apud initiū receptiōis cibi: et alleuiat̄ apud famē: et est via ad hydropisim. Et qñq̃ significāt ipsum vehementia grauitatꝫ valde sine febre. Et extenuatio corpis. Et casus appetitus. Et tenebrositas coloris. Et q̄ minorat̄ vria. Et qñq̃ succedit accidētibus apātis calidi, qum remouent̄, et nō remanēt nisi grauitas. Et si addit̄ pp illud difficultas anhelitus, signat q̄ apā calidū idurat̄. Et difficultas quidem anhelitus et grauitas sine febre, cōicāt i apāte duro et oppilatione: et differūt p reliqua que dicta sunt. Et sequit̄ ipm hydropisis, et pprie hyposarche pp debilitatē [b] ⌈ sepōnis materiei aquose ex sanguie ad resudationē subtilē eius ⌋ quare currit aquositas cū sanguie i mēbra, et [c] ⌈ accidūt febris et ebullitio ⌋. Et spissū aquositatis qñq̃ puenit et ad spatiū vētris ſm q̄ dicem⁹ i caplo [d] † ⌈ ⌋ asclites q̄re moriunt̄ ſm plurimū [e] ⌈ pp resolutionē ⌋ nāe, pp oppilatione viarum ad epar: quapp dissoluūt̄ eop virtutes. Et isti qdē nō curantur nisi in pncipio: tūc enim qñq̃ confert cura: sed qū plongat̄ egritudo, nō ɔfert curatio. Et si fuerit dup cācerosum, et fuerit illic [f] ⌈ retētio tunc dolor erit vehemēs et ⌋ accidet nocumētū i colore, et i appetitu, et reliqs plus. Et qñq̃ accidūt singultus, et nausea sine febre, et nō sentit̄ dolor: et erit i via [g] ⌈ securitatis ⌋ mēbri. Et scias q̄ epar velocit̄ oppilat̄ et ɔuertit̄ i lapideitatē et, pprie qū admistrant̄ superflue ingrossantia et cōstipantia in apāte calido.

¶De dubellati. Cap.X.

Plurimum fit post apā calꝫ. Qum.n. icipit fieri collectio fit dubellati: et qum icipit collectionē facere, vehemētiora fiūt febres et dolores, et accñtia ipimis: deinde accidūt tremores diuersi: et ledit̄ a resupinatōe: ne dū a dormitiōe sup latus. Qū ergo fcā est collectio, lenit̄ cōpressio, et sedant̄ accñā. Qñq̃ apitur accidunt [h] ⌈ horripilatio ⌋ et lubricatio virus, et saniei et rep, q̄ sunt sicut fex: et iuenit p illud leuitatē, et resolutionē ex grauitate sensata. Et ipsi⁹ eruptio aut fit ad ptē itestinop, et egredit̄ cū egōne: aut ad partē renū et egredit̄ cū vrina: aut ad spatiū qd̄ est in ɔcauitate vētris, et inuenit alleuiationē, et detumitionē, et nō attestat̄ euātio in egōne aut vrina. Et dubellati quidē qñq̃ est, pfundū in carne epis: et qñq̃ tendēs ad manifestū ipsius et nō, pfundū, et sanies diuersificat̄ in ea. Fit.n. in ea [i] ⌈ ea q̄ submersa est ⌋ nigra et in nō [k] ⌈ submersa ⌋ tēdit ad albedinem.

¶De apāte mesaraice. Cap.XI.

Communicāt in signis suis apāti epatis. Vep febris in illo qd calidū est: ē debilis, nō exñs i vehemētia febris apātis epatici: et ē grauitas cū extēsione, pfundior ad vētrē, et stōm. Et qñq̃ ē tēsio maior q̃ grauitas. Qū ergo nō iuenis signa oppilatiōis epis, nec signa apātū epatis, et iuenis [l] ⌈ chilū ⌋ subtilē [m] † ⌈ ⌋ pp debilitatē digōnis i stō: et [n] ⌈ significationem ⌋ eius: et sunt illic tēsio, et febris, [o] ⌈ lenis ⌋ scias q̄ i mesaraica est apā calidū. Sed iter apā dup et oppilatiōes mesaraice ē dīa difficilis, nisi cū existimatiōe lōga: [p] ⌈ nā ⌋ si egredit̄ aliquid saniosū post dies aliquot, tūc scias q̄ ē ab apāte. Et hec sanies discernit̄ a sanie fcā a suo sili in epe in hoc, q̄ illa tendit ad rubedinem, et sanguineitatem [q] † ⌈ saniosam ⌋ et citrinitatē.

¶De cura apātis calidi et sanguinei. Cap.XII.

Primum qd̄ tibi necessariū est, est vt cōsideres dispōnem replōnis: et dispōnē vtutꝫ, et etatis, et hore, et aliop, q̄ tu scis: et q̄ras ex eis licētiā i phlomia, ergo phlobotoma si est pole tibi, ex basilica: et si nō, ex nigra: et si nō, ex cephalica. Et si vtus est fortis, exhe qd̄ necessariū est de sanguine in vicevna: et si nō, partire, et segrega i vices plimas. Et scias q̄ qñ non phlobotomas, et dimittis mām in epe, et admistras stipticam et apocrustica, pculdubio indurat̄ apā. Et si tu admistras resolutiua, nō est dubiū qn cōmoueatur dolor, et apa. Phlebotoma ergo i pmis, et non hesites in h̄ qū nō ē phibitor fortis: et extrahe san. abūdāte. Et scias q̄ tu indiges in initio eius eo cuius sile est in canone de repcussione, et infrigidatione. Vep tibi inest tūc, vt attēdas latus duritiei. Quā velociter [r] ⌈ rñdet ⌋ duritiei: et pp h̄ opꝫ q̄ sint pmista cū subtiliatiuis et apitiuis. Et epithimatum quidē frigidorū admistratio supflua, qñq̃ pducit ad duritiē. Et qñq̃ sufficit eis itroitus balnei. Et qñq̃ apitur ad renes. Et scias q̄ plures medicinarū, i qbus est stipticitas aliq̃, et frigus: et sic ciborū, q̄ sunt hō, sicut granata, et poma, et pira nocēt ex alia pte. Et illud qm ipsi ɔstipāt meatū q̄ est ad fel, quare nō attrahit cholerā, et est illud additio i apāte, et malitia plima. Et ex ɔstipatiōe cū hoc q̄ ipsa est necessaria in pncipio egritudis, et i fine ei⁹ et apud [s] ⌈ rñsionē ⌋ resolutionis ad ɔseruādā virtute timent̄ due malitie, lapideitas, et retētio cholerę i epe. Quapp indiges et vt [t] ⌈ incipias a regimine ⌋ resolōnis mãei in hac egritudie, plusq̃ sit tua [u] ⌈ inceptio ⌋ i reliqs apātib⁹: timēdo lapideitatē, et duritiē: et expellēdo illud, qd̄ forsitan resudat ex viru malo: a cuius resudatione nō euāt̄ apāta calida. Vep resolō et aptio qñq̃ mollificāt vtutē, et approximāt morte, sicut narrauit. G.d. dispōne medici curātis apāta epatis cū mollificatiuis, quib⁹

[a] A. Alia litera festinat

[b] A. nisi resudatiōis subtilis ex eo.

[c] A. carnosa hydropisis et inflatio

[d] † A. hydropisis et sic

[e] A. cū solutiōe

[f] A. sensatio doloris vehemen- tis
Alia litera sensatio doloris vehementior

[g] A. in via mortificationis

[h] A. rigor

[i] A. eo qd̄ est pfundum

[k] A. profundo

[l] A. egestionem chilosam

[m] † A. non

[n] A. et non sunt signa

[o] A. occulta tūc

[p] A. q̄

[q] † A. et ista ad saniositatem

[r] A. efficit̄ durā Alia litera obedit

[s] A. exigentiam

[t] A. festines ad regimen.

[u] A. festinatio

curant̃ reliqua apata, sicut est ēpl'm factū ex oleo, ⁊ tritico, ⁊ aqua: ⁊ cibabat illum alcandarusi: ⁊ oportebat vt cibaret̃ eis, in qbus est absterſio ſine viſcoſitate, ⁊ groſſitie: ⁊ vt miſcerēt̃ cuꝫ reſolutiuis medicine, in qb⁹ ſunt ſtipticitas, ⁊ ꝯfortatio, ⁊ aromaticitas: ſicut cipi, ⁊ calamus aromatic⁹, ⁊ apſinthiū: ⁊ vt adminiſtraret̃ de iſtis quātitas q̄ ꝯſeruaret [a] ⌈ſanitatē⌋ ⁊ nō ſupflueret: ⁊ eſſent in initio ſui repcuſſio cū fortitudine: ⁊ ī medio ipſius cōpō: ⁊ in fine eius reſol'o cū ſtipticis h⁹ gñis, ⁊ ſi eſſet neceſſe vt ꝯfortaret̃ reſolutio: ⁊ [b] ⌈feſtinaret qdam ⁊ in ipſo eſt qd̄ ē in ipſo. Jlle ergo⌋ nō recepit ex. G. ⁊ īdicauit ei. G. in egroto, qñ ꝯuenerunt ad eū, ꝙ iſte eger morietur cū diſſolutione virtutis, ⁊ ſudore viſcoſo, pauco apparēte ſup ipm: mortuus eſt ergo īfirmus, ⁊ fuit ſm ꝙ exiſtimauit. G. [c] ⌈Nō⌋ eſt ergo neceſſariū vt cū hac reſolutione ſingulari [d] ⌈inm cipiat̃⌋ ī hora [e] ⌈rñſionis⌋ repcuſſiōis: ⁊ [f] † ⌈ ⌋ opꝫ vt eūet̃ a ſtipticitate ⁊ [g] ⌈aptione⌋ in diſpōne [h] ⌈rñſionis⌋ reſolutionis pure. Et ꝯſideratio omnium iſtoꝝ eſt ex ſubtilib⁹ reb⁹. Et ſcias ꝙ ſicut h mēbꝝ velociter ꝯuertit̃ in lapideitateꝫ, ſil'r velociter ſuſcipit reſol'onē. Et qñqꝫ ſunt reſol'o, ⁊ apertio cauſe ad eruptionē. Et qñ adminiſtras reſolutionē non adminiſtres eā ex genere eoꝝ, que mordicāt, ⁊ cōmoueant apa. Et aqua quidē [i] ⌈ordei⌋ quāuis abſtergat ſine mordicatiōe, tñ eſt dulcis, ⁊ dulce facit incurrere oppilationes: ꝑp illud ergo in aqua [k] † ⌈ ⌋ eſt ſufficiētia abūdās, qm̄ abſtergit ſine mordicatiōe, ⁊ nō facit accidere oppilationem. Amplius poſſibile eſt, vt ꝯfortent̃ eius aptio ⁊ abſterſio cū eis, q̄ admiſcent̃ ei: ſi neceſſariū eſt vt adiuuatur ipſius virtus. Et mordicatio qdeꝫ, ⁊ ſtipticitas plus nociue ſunt cōcauitati, q̄ꝫ gibboſitati: qm̄ ipſe [l] ⌈feſtinant⌋ cū virtute ſua, ⁊ faciunt accidere oppilationes ī initio viaꝝ: ⁊ in gibboſitate ſunt fracte virtutis, ⁊ obuiāt extremis orificijs. Amplius opꝫ vt cognoſcas latus egrū: ⁊ caue ne ꝓuoces vrinam egritudine exiſtēte in ꝯcauitate: aut ſoluas vētrem: egritudine exñte in gibboſitate: ⁊ facias materiā in vtriuſqꝫ diſpōnibus [m] ⌈ſimul inobediētē⌋ imo opꝫ vt tu eūes ex ꝓpinquioribus locis. Euā ergo ex apate, qd̄ eſt in ꝯcauitate ex latere ſol'onis vētris: ⁊ illud qd̄ eſt in gibboſitate, ex ꝓuocatiōis latere. Et caue ne dimittas naturā remanere reſtrictā, Jn hoc. n. eſt nocumētū magnum: ⁊ in ipſo eſt [n] ⌈error.⌋ Et non ēt dimittas eam ſolutā ſupflue, ⁊ cadat virtus, ⁊ [o] ⌈heſitet⌋ nā: imo ſupereſt tibi, vt reſoluas cōſtrictam cuꝫ equalitate: ⁊ ꝯſtringas ſolutā cū equalitate. Medicine aūt ꝯueniētes apatibus ēpis, ⁊ in initio rei, qñ illic eſt caliditas ſupflua, ſunt aqua endiuie, ⁊ aq̄ ſolatri cū ſirupo acetoſo ꝣuccarino, ⁊ aqua ordei, ⁊ aqua virge paſtoris, ⁊ aq̄ arnogloſſe ⁊ alkekēgi, ⁊ aq̄ coriādri humidi, ⁊ aqua cucur. ⁊ aqua cucumeris, ⁊ aq̄ cuſcute. Et opꝫ vt admiſceat̃ eis aliquid horuꝫ, que ſunt ſicut apſinthiū, ⁊ calamus aromatic⁹: ⁊ troci. hmōi. ℞. carnis amiberberis. ℨ. x. roſaꝝ ſpodij amboꝝ ana ℨ. v. medule ſemis citroli, ⁊ medule ſemis cucurbite, ⁊ ſemis portulace, ⁊ ſemis endiuie oīum ana. ℨ. iij. ſemis feniculi pōdus. ℨ. i. [p] † ⌈ ⌋ ſumat̃ ex eis ī potu pōdus. ij. aur̄. [q] † ⌈ ⌋ Et ſi neceſſariū ē addere ꝯfortātia epar ponant̃ in eis lacca, ⁊ reubar. Et ſi fuerit illic tuſſis, ponant̃ ī ipſis ſuccus liqritie, ⁊ aliqd de dragagāto, ⁊ terenīabin. Medicie q̄ ſunt fortiores, ⁊ ꝯueniētiores ei, qui nō hꝫ ex caliditate quātitatē ꝯueniētē in vltimo, ſunt aqua feniculi, ⁊

[a] A. virtutem
[b] A. feſtinatio tēporis eius eſſet neceſſaria. Et ille.
[c] —— A.
[d] A. acceleret̃
[e] A. oportuna
[f] † A. non
[g] A. cōfortatiōe
[h] A. oportuna
[i] A. mellis
[k] † A. ordei
[l] A. penetrāt velociter
[m] A. magis profundam
[n] A. periculum
[o] A. debilitetur
[p] † A. ⁊ fiant troc. ⁊
[q] † A. Et ſi neceſſaria ē aditio extinctionis, ponat̃ in eis paruꝫ camfore.

bugloſe, ⁊ ſqnātum, ⁊ apiū mōtanū, ⁊ alubleb: ⁊ totū illud cū ſirupo acetoſo. Jſta. n. ⁊ ꝯſil'ia ꝯferūt in illo, qd̄ eſt in [r] ⌈tunica ꝑma⌋ qñ īcipit ī maturatione ꝑuenire parū. Et troci. de roſis ēt, ⁊ ꝓprie in eo qd̄ ſeqtur ꝯcauitatē. Et multotiēs qdē eſt cā apatꝭ, ⁊ initiū eius, ſaltus ⁊ ꝑcuſſio. Et ex eis q̄ ꝓhibent ipm accidere poſt illa duo, ⁊ poſt phlebotomiā eſt vt in potu ſumat̃ ex rubea ⁊ [ſ] ⌈reu. alſani⌋ oī die ℨ. i. ⁊ fiat hoc trib⁹ dieb⁹. Et poſtq̄ꝫ ſcis, ꝙ apa eſt in latere ꝯcauo, tunc primū eſt vt admīſtres aquā alubleb ꝑmiſtā cū eis, que neceſſe eſt illi admiſceri ex īfrigidatiuis p̄dictis. Et aqua ſicle [t] ⌈in oībus⌋ que maturāt, ⁊ repcutiūt, ⁊ leniūt nām. Et confert qñ apparet maturatio [u] ⌈oppoponacū⌋ cū aq̄ feniculi, ⁊ aqua ſolatri, ⁊ aq̄ alubleb: ⁊ vt tu ponas ī cibo aliqd de ſemīe cartami ⁊ ſil'e ſui de vrtica, ⁊ polypodio. Et qñ ꝯclinat, adminiſtra fortia ſic̄ aloes ⁊ agaricū, ⁊ turbit: ⁊ qdā adminiſtrant myrob. citrinos: Ego v̊o abhorreo eos ꝑp illud, qd̄ in eis eſt de virtute ſtipticitatis: ⁊ timeo ꝙ educat̃ ſubtile, ⁊ vertat̃ in lapideitatē groſſum. Et qñqꝫ adminiſtrātur in hmōi hora ea, q̄ ſunt ſicut ſemē cartami, ⁊ ſicut vrtica, ⁊ polypodiū in cibo, ⁊ epithymum ſine timore. Et qñqꝫ addemus ad ea, q̄ ſunt ſicut hell'us ſm neceſſitatē. Cliſtere aūt in principio, ⁊ vbi accidit vt ſit nā conſtricta fiat ex eis que ſunt ſicut ſuccus folioꝝ ſicle cū melle, ⁊ ſale, ⁊ baurach, aut cuꝫ ꝣuccaro ru. Et apud declinationē fiat fortior: ⁊ ponatur ī ipſo polypodiū, ⁊ cētaurea, ⁊ iſopus, ⁊ origanū: Et qñqꝫ ponit̃ in ipſo collogntida. Quum autem eſt in latere gibboſitatis, opꝫ vt īcipias in ipſo cū diureticis frigidis, deīde cū tēperatis. Et qñ apparet maturatio, adminiſtra fortia [x] ⌈acuta⌋ ⁊ nō eſt neceſſaria hec poſterioratio niſi ꝓpter timorem lapideitatis. Medicīe aūt iſte ſunt ſic̄ rubea, ⁊ petroſelinū, ⁊ aſſaꝝ ſquinātū, ⁊ tro. [y] ⌈amireberis deſcripti⌋ ⁊ tro. de eupatorio fortes: ⁊ reliqua diuretica fortia p̄dicta in areolis expulſionis, ⁊ in capitulo ꝓuocationis. Empl'a v̊o opꝫ vt non admīſtrētur frigida, ſicut ſup apata alia: īmo tepida. Et illa quidē a qbus opꝫ incipere, qñ exiſtimas ꝙ apa eſt hñs initiū, ſunt ſicut ſucci frigidi ſtiptici, ſicut ſuccus, portulace, ⁊ cucurbite: ⁊ ſempuiue, ⁊ aq̄ roſ. ⁊ ſandali, ⁊ cāfora. Empl'a facta ex p̄putijs vitiū, ⁊ ro. ſiccis, ⁊ [z] ⌈atriplicib⁹.⌋ Et nō opꝫ vt [&] ⌈ſint⌋ hmōi [ꝯ] † ⌈ ⌋ qñ verificat̃ ꝙ apa iā eſt: Meliora [ꝑ] ⌈nāqꝫ⌋ empl'a ſunt illa, q̄ ſunt fcā ex cidonijs cū medicis alijs: De illis eſt vt terant̃ cydonia cuꝫ farina ordei, ⁊ aq̄ ro. ⁊ fiat ex eis emplꝫ. Aut cydonia decocta cū aceto, ⁊ aqua, donec diſcocta ſint: ⁊ miſceant̃ cū ſandalis: ⁊ ponat̃ ſup ea aliquātuluꝫ olei ro. ⁊ adminiſtrent̃. Et ex illis eſt, vt decoquantur cydonia cū vino odorifero ī quo ſit ſtipticitas, ⁊ addat̃ eis virga paſtoris. Et ꝯfortent̃ cū eis que ſunt ſicut paꝝ ſpice, ⁊ apſinthiū, ⁊ cipi: ⁊ [a] ⌈p̄parētur⌋ cū eis q̄ ſunt ſicut ſauich ordei, ⁊ admīſtrent̃. Et qñqꝫ ponit̃ cū eis oleū de cydonijs, aut oleum maſticinū, aut oleū de alcāna. Et de aquis, aq̄ myrti, ⁊ aqua de folijs maloꝝ, ⁊ aqua cydonioꝝ, ⁊ ſimilia. Et qñqꝫ fit empl'm ex cydonijs decoctis cuꝫ decoctiōe apſinthij. Et qñ volūtas eſt vt eleuet̃ ad gradū reſol'onis, ponat̃ in ipſo maſtix, ⁊ camemilla, ⁊ mellilotū, ⁊ farina ordei, ⁊ fenugrecū cū reb⁹ ī qb⁹ ſit [b] ⌈ſtipticitas,⌋ ⁊ ſemē lini: ⁊ oleū. [c] ⌈ſ. ei⁹⌋ ⁊ oleū fiſticinū, ⁊ oleū camemillinū, ⁊ fenugrecuꝫ. Et ex empl'is laudatis eſt emplꝫ [d] ⌈de tenulis⌋ ⁊ empl'm filagri⁹, ⁊ empl'm de melliloto, ⁊ empl'm [e] ⌈caritiuꝫ⌋ ⁊ empl'a q̄ dicem⁹ ī ātidotario. Deſcri/

[r] A. gradu primo
[ſ] A. rauendſeni
[t] A. ⁊ omnia
[u] A. caſſia fiſtula
[x] A. bona
[y] A. amirberis maiores
[z] A. ſauich
[&] A. iteretur
[ꝯ] † A. immo
[ꝑ] A. tunc
[a] A. iſpiſſentur
[b] A. ponticitas
[c] A. Alia litera de aneto
[d] A. bilibus
[e] A. caritbum

ptio empl'i ad inflãmationẽ. ℞. [a] ⸢busri⸥ ⁊ suci ru
bi ambo⁊ añ. partẽ. i. croci masticis ãbo⁊ añ. ptez
ʒ. olei ro. partes. iiij. cere quãtũ necesse est. Et in fi/
ne eius administra empl'a aperitiua, resolutiua, p/
mista cũ stipticis, pp ꝯseruationez virtutꝫ: sicut sunt
empl'a facta ex ireos ⁊ assaro, ⁊ alusnee, ⁊ polio, ⁊
origano, ⁊ sceba: ⁊ semine [b] ⸢apij⸥ ⁊ bdelio, ⁊ simi
libus. Et qñqꝫ addunt̃ in eis ꝯfortantia. Et empl'a
fcã ex myrto, ⁊ rubea tincto⁊, ⁊ gñis lauri, ⁊ croco,
⁊ myrrha, ⁊ mastice, ⁊ cera, ⁊ ol'o sambacio, ⁊ ol'o
de lilio. Descriptio empl'i resoluentis apata epatis
[c] ⸢ꝓportionatũ ad cabos⸥ laudabile exptũ. ℞. sto
racis, ⁊ cere amboruꝫ añ. darkimet. x. ⁊ masticis, ⁊
croci, ⁊ amomi oium añ. darkimet. ij. olei de arbo/
re masticis, ⁊ olei ro. amborũ añ. darkimet. ij. vini
cotilas. ij. ⁊ ʒ. liquefiãt cera, ⁊ oleũ, ⁊ misceant̃ cuꝫ
eis oia. Aliud iuuatiuũ valde. ℞. lilij, amomi, folij
oium añ. pondus darkimet. i. storacis, cere ambo
rum ana darkimet. [d] † ⸢ ⸥. i. olei de arbore masticis quãtum necesse est.
Aliud bonũ. ℞. aloes. ʒ. iij. masticis. ʒ. i. camemil/
le, ⁊ melliloti amboruꝫ ana. ʒ. iiij. croci. rubee, ⁊ ca
lami aro. assari, omniũ ana. ʒ. ij. cere, ⁊ ammoniaci
ambo⁊ ana. ʒ. vi. olei de lilio quãtũ sufficit. Aliud
resolutiuũ, cõfortatiuũ. ℞. croci. ʒ. ij. bdelij. ʒ. vij. ⁊
sordis [e] ⸢vrceoli⸥. ʒ. iiij. [f] † ⸢ ⸥ ⁊ amomi, ⁊ spice
romane, ⁊ carpobalsami oium ana. ʒ. vi. olei de li/
lio quãtuꝫ sufficit, pmisceant̃, ⁊ administrent̃. Qđ
si cũ apate fuerit sol'o vẽtris debilitãs, quã solicitu
do exigit retineri, tũc opꝫ vt in potu sumant̃ troci/
sci almirberis, ⁊ troc. de reubar. [g] ⸢muschati.⸥ Ci
bus aũt melior ẽ kisch ordei. Infrat. n. ⁊ abstergit,
⁊ nõ facit acqrere oppil'ones, ⁊ festinat eius pene/
tratio. [h] ⸢In cãdarusio ãt ⁊ frumẽto fortiori eo, ne
cessario est aliqd de grossitudine, ⁊ cõpressiõe apa/
tis.⸥ Et si nõ est excusatio a pane, sit panis, q nõ est
ex simila, neqꝫ ex tritico grosso: ⁊ iã sit in [i] ⸢furno⸥
panis factus. Et opꝫ vt [k] ⸢intẽdat̃ cũ cibo⸥ vltio.
Et ex oleribus lactuca, ⁊ atriplices, ⁊ ex fructibus
granata dulcia, ei in cuius stõ non ꝯuertunt̃ dulcia
[l] † ⸢ ⸥ ⁊ opꝫ, vt deuitet dulcia, qꝫtuꝫ põt.

De cura herisipile. Cap. XIII.

Cura herisipile, prima est cure phle
gmonis. Vex opꝫ, vt sint ven
tris sol'o, ⁊ vrine ꝓuocatio sublimiores
⁊ cũ eis q̃ sunt decliniora ad friditatẽ.
Et ponant̃ medicie sup ipsaꝫ, ĩfrigida/
te cũ niue: ⁊ nõ cessanter renouet̃ illud, donec eger
ĩueniat submersionẽ frigoris. Et fiant empl'a ex ne
nufare, ⁊ aqua alkekẽgi, ⁊ aqua cydonio⁊, ⁊ san/
dalo⁊, ⁊ cãfora, ⁊ similibus. Et nõ administres in
ea calefacientia quãtum possibile est.

De cura aldubellati. Cap. XIIII.

Oportet vt administrent̃ ĩ pnci/
pio aldubellati, ⁊ qũ i/
cipit apa cal'm, de quo existimat̃ ꝙ ad
colectionẽ ꝓueniat, repercussiua q̃ sunt
ex empl'is cũ eq̃litate, ⁊ epithimatibꝰ.
Et ĩ potu dentur aq̃ ordei, ⁊ sirupus acetosus. Et si
dispõ neciaꝫ faciat phlebotomiaꝫ, phlebotoma ex
basilica, aut vẽtosa ptẽ [m] ⸢vẽtris, q̃ seqtur epar.⸥
Et qñqꝫ idiges sol'one vẽtris, Qñ g non est excusa
tio qn collectio fiat, tũc neciuꝫ est, vt admistres ma
turationẽ, ⁊ suppurationẽ: ⁊ neciuꝫ est vt adiuuen/
tur cũ icisione, ⁊ subtiliatione, qñ necium sit humo
ribus grossis exñtibꝰ in hꝰ apatibus, qbus mẽb⁊
iã imbibitũ est, Et necia est lenificatio, vt faciat hu
morem ꝓparatũ ad resoluendũ. Qñ ergo apparet
maturatio, ⁊ nõ [n] ⸢suppurat̃ altera ipm ab illis, ⁊
vtere suppuratiuis⸥ fortibꝰ, potãdo [o] ⸢aut⸥ ẽpla/
strãdo: deide adiuua mãꝫ ad expellẽdũ mãꝫ. Et si in
diges adiutorio, ⁊ [p] ⸢oppõne ad partẽ declinatio/
nis⸥ ⁊ oportuerit vt vẽtrẽ soluas, aut vrinã prouo
ces, facies, Et nõ ꝓuoces cũ re forti, ⁊ calida: ⁊ fa/
ciat incurrere egrũ nocumẽtũ in vesica. Conserua/
tio. n. vesice in hac egritudine, ⁊ quꝫ erupit pus ad
ipam p seipm, aut cũ medicia diuretica, necessaria
est. Qñqꝫ erupit pus, aut expellit̃, ⁊ necessaria est
ablutio residui puris, tũc fiat cũ eis, q̃ sunt sicut aq̃
mellis, ⁊ [q] ⸢rubea.⸥ Deide si idiges ĩcarnatiõe vl/
ceris, tũc si virtus tollerat vẽtris solutionẽ, est ĩ ipa
adiutoriũ pl'imũ [r] † ⸢ ⸥ qñ nõ est sup
flua. Et vẽtris qdẽ sol'o necessaria est pp duas res,
vna earũ ante eruptionẽ, vt minoret̃ mã, ⁊ alleuiet̃
sup nãm: ⁊ scđa post eruptionẽ, aut prope eruptio/
nem, ⁊ cõplemẽtũ maturationis, qũ scitur ꝙ mate
ria ad partẽ intestino⁊ est decliuior, ⁊ ꝙ dubellati
est in latere ꝯcauo. Et ex illis qdẽ qbus venter sol/
uitur ante eruptionẽ, ſm semitã adiutorij nãe, [s] ⸢⁊
alleuiationis⸥ sunt tereniabin, ⁊ xiracost, ⁊ cassiafi
stu. ⁊ çuccarũ rubeũ, ⁊ huiusmodi in aqs allubleb,
⁊ endiuie bibita. Et fortius illis [t] † ⸢ ⸥ ẽ
decoctio seminũ, ⁊ radicũ in qua decoctũ est eupa/
torium, ⁊ in qua soluta sunt tereniabin, ⁊ xiracost,
⁊ cassiafi. ⁊ similia. Et qñqꝫ ponunt̃ in ipso aloes, ⁊
apsinthiũ. Et ex clisteribus clisteria lenia nota So
lutiua aũt que sunt post maturationẽ, ⁊ iuuant ad
maturandũ ẽt, ⁊ ad eruptionẽ, sunt vt summant̃ in
potu i decoctione radicũ ⁊ eupatorij olei đ tribul'.
ʒ. iiij. sambaci põdus. ʒ. ij. ꝯiũgatur cũ. ʒ. ʒ. çucca. ⁊
⁊. ʒ. ʒ. cassiefi. Si aũt mã fuerit versus gibbositatẽ,
non oportebit vt administrent̃ solutiua nisi ſm viã
adiutorij, ⁊ alleuiationis in principio ⁊ ante matu
rationem. [u] ⸢Post⸥ maturationẽ võ opꝫ, vt admi/
nistrentur diuretica pdicta ſm ordinem suũ. s. quo
tienscunqꝫ est maturatio in vltimo, administrentur
fortia. Medicine võ ebibite adiuuantes ad matu/
rationeꝫ, sunt sicut lac asininũ cum çuccaro ru. aut
çuccaro alhasir: ⁊ sicut aqua de radicibꝰ cũ passis,
⁊ ficubus, ⁊ capillo veneris, ⁊ fenugreco cuꝫ oleo
amigdalino dulci, aut amaro, aut oleo de fenugre/
co, aut oleo de tribul'. Et si voluerit fortius illo, po
nãtur in ipso dactili, Et sumant in potu i ieiuno de/
coctionem psilij, ⁊ sirupũ de isopo confortatũ. Et ci
bẽtur melle colato a spuma sua cũ decoctione sua,
⁊ ficubus ⁊ [x] ⸢aqua mellis⸥ in aqua ordei. Aut su
mãtur de taraxacon sicca põdus. ʒ. i. ⁊ [y] † ⸢ ⸥ lactis asini
ni. ʒ. iij. cũ çuccaro. Et vtat̃ medicinis in qbꝰ sunt
aptio, ⁊ subtiliatio: ⁊ ẽt cõfortatio, sicut sunt apsin/
thiũ, ⁊ crocus, ⁊ spica, ⁊ radix peonie, ⁊ radix alba
sce, ⁊ radix rubee, ⁊ mastix, ⁊ vtraqꝫ spica, ⁊ grana
[z] ⸢alfagdi⸥ ⁊ succꝰ eupatorij, ⁊ radices cẽtauree:
⁊ ex oleis oleũ đ nereiden, ⁊ oleũ đ arbore mastic.
⁊ oleũ de lilio. Empl'a võ adiuuãtia sunt sicut em/
plastra in qbus ponunt̃ farina, ⁊ mellilotum, ⁊ ca
memilla, ⁊ radix lilij, ⁊ calamẽtũ, ⁊ radix [⁊] ⸢euisci,
⁊ ficus, ⁊ oleũ, ⁊ frumẽtũ ⁊ cepe assatũ, ⁊ oleuꝫ de
ben.⸥ Si aũt necessaria sunt fortiora illis admini/
stret̃ empl'm ex farina ordei, ⁊ baurac, ⁊ fimo colũ
bino, ⁊ calamẽto, ⁊ glutie albotin, ⁊ picis, ⁊ [ꝯ] ⸢mã
nis⸥ ⁊ simili, Et opꝫ qñ sentit maturationẽ, vt dor
miat sup epar suũ: ⁊ assiduet balneationeꝫ cũ aqua
calida. Et qñqꝫ est necessarium vt exercitet̃, ⁊ am/
bulet, si possibile est ei illud. Qđ si erumpitur, tunc

a A. besser
b A. caulis
c A. appropria/tum Cabus
d † A. x. turis croci assari omniuꝫ darchami
e A. vaso⁊ aptũ
f † A. masticis vnc. iij. storacis ⁊ picis et cere et amoniaci añ. vnci. viij.
g A. constrictiui
h A. Et aq̃ cãdarusij ⁊ fortiꝰ eo ẽ frumẽtũ sꝫ ipm necessario igrossat ⁊ coarctat apostema. Alia litera Candarusiuꝫ ãt ⁊ frumẽtũ fortiꝰ eo necessario ingrossat ⁊ cõprimit apostema.
i A. tanur
k A. attẽdat ad cibum
l † A. in cholerã
m A. dorsi que vicinat̃ epati
n A. rũpit̃ adiuua ad hoc cum apitiuis
o A. ⁊
p A. cõsideratione lateris ad qđ declinat
q A. similia
r † A. ad cõsolidationem
s A. tũc leuia ex istis
t † A. parũper
u A. Apud
x A. Alia litera ⁊ melle
y † A. ⁊ ex semie maru. ʒ. i. ʒ. ⁊ farina fenugreci. ʒ. i. bibat cum
z A. alfachd
⁊ A. althee ⁊ ficꝰ ⁊ passule ⁊ fermẽtũ ⁊ cepe assatũ ⁊ oleũ seminis
ꝯ A. puluere thuris

opꝫ vt sumat sup ipsam ea, q̄ abluūt ip̄m, ⁊ mūdifi/
cant [a] ⌈sicut aq̄ mellis⌋ calida deide ꝯsequant̄ ea,
q̄ mūdificāt ipsuꝫ ex pte declinationis, aut cū solo/
ne vētris, aut cū ꝓuocatione vrine, si idiget eis: aut
admisceat̄ aliqd illoꝝ cū aq̄ mellis. Et non opꝫ, vt
dent̄ ei in potu diuretica valde: ⁊ ledāt meatus vri
ne. Q̄ꝫ si accidat vt vlceret, aut ledat pus meat⁹ vri
ne, aut vesice, tūc rectius est vt nutriat̄ cibis in qui
bus est abstersio absq̄ mordificatiōe: imo cū ꝯglu/
tinatione aliq̄, sicut est aqua mellis decocta cū eq̄/
litate, cū qua ꝑmixtū est paꝝ amili, ⁊ ouū, ⁊ oleum
ro. ⁊ sicut sunt malue cū candarusio. Et ad vltimuꝫ
opꝫ, vt regat̄ regimine vlcerū mēbrorū interioꝝ: ⁊
fm q̄ opꝫ, vt res currat in vlceribus renū. Q̄uꝫ er
go mūdificat̄ vltime, opꝫ vt in potu sumat in matu
tinis aquā ordei ⁊ sirupū acetosum: Q̄ūq̄ preterie
rint hore alique, sumat̄ turis, ⁊ sanguinis dracōis
amboꝝ añ. auī. i. ⁊ seminis endiuie, ⁊ seminis apij,
⁊ masticis oīum añ. auī. i. ⁊ sumat ea in potu in siru
po acetoso, aut [b] ⌈gileui⌋ aut aq̄ mellis. Et post il/
lud ꝯfortet̄ cū cibo, ⁊ curet̄ vlcus eius cū eis, que
sunt sicut ea, q̄ dicemus i cura vlceꝝ renū. Et quum
accidit vt mā effundat̄ ad spatiū vētris, tunc neces/
sariū est, vt incidat̄ cutis apud inguina, ⁊ discoope
riatur lacertus adeo, donec appareat siphac iteri⁹
noiatū [c] ⌈birabaton.⌋ Deide fiat i ipso foramen, ⁊
ponat̄ i ip̄o cannula: ꝑ quā currat pus: deide [d] †⌈
⌋ cū empl̄is. De cibis v̄o opꝫ vt admīstret̄ i ꝑn
cipio subtiliatio cibi: ⁊ sit ꝯtētus kisch ordei, ⁊ siru
po acetoso. Deide post illud admīstrent̄ cibi apiti/
ui, quos dixim⁹, ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliū, ⁊ sorbitio
nes lenificātes. Q̄ū ḡ erūpit̄ ⁊ mūdificat̄, necessa/
ria sunt ea q̄ ꝯfortāt, sicut aq̄ carnis: ⁊ carnes arie/
tine, ⁊ hedine, ⁊ auiū teneraꝝ, ⁊ eaꝝ iura cuꝫ aceto
ꝯdita [e] ⌈sine⌋ semib⁹: ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliū, ⁊ sil'ia
⁊ paꝝ vini. Et vtat̄ odoramētis ꝯfortatiuis.

a A. Alia litera cuꝫ aqua ordei

b A. iuleb

c A. bariterun.

d † A. curetur

e A. cum

¶ De cura apatum frigidorū. Cap. XV.

Oportet vt administrent̄ in eis subtiliatiua, abstersiua
⁊ appropiquat cura eoꝝ cure oppil'o/
nū, ⁊ cure adubellet, q̄ ꝑparate sunt ad
maturationē. Et tu qdē iā sciuisti medi
cinas maturatiuas, ⁊ diureticas, ⁊ apitiuas, ⁊ sub
tiliatiuas. Et opꝫ vt sit in eis v̄tus stiptica ꝯfortās
aromatica. Et mittunt̄ in eis de oleis oleū de ker/
ua, ⁊ oleū de iensemino, ⁊ oleū sambacinū i empla/
stris que ad ea assumūtur. Et meliora empl̄ia ipsoꝝ
sunt empl̄m [f] ⌈fuludriatio⌋ ⁊ emplastrū filargius,
⁊ emplastrū stomaticon. ⁊ empl̄m de seminib⁹. Et
ꝯfert diacurcuma, ⁊ dialacca, ⁊ similia. Et fistici q̄/
dem maximi iuuamēti sunt in eis. Et trocisci de spi
ca. Et ex sirupis sirupus de seminibus cū camedre
os, ⁊ polio iaꝫ decoctis in eo. Et ex eis que in ipsis
iuuant, ⁊ proprie in illo, qd̄ indurationi proximuꝫ
est, ⁊ ꝯferunt ēt doloribus renū, ⁊ splenis, est medi
camen factū cum squilla fm hūc modū. ℞. squille
assate: lilij celestis: assari [g] ⌈dauci⌋ semis apij, ani/
si, spice aromatice, cassie [h] †⌈ ⌋ castorei, ca/
lamenti montani, cimini, calamēti fluuialis, [i] ⌈aco
ri,⌋ piretri, piperis longi, [k] ⌈nucis mus.⌋ amomi,
[l] ⌈opij⌋ euforbij, seminis altee, sticados, polij, sise
leos, seminis rute. seminis feniculi corticū radicū,
capparis, aristol'. ro. cinamomi grossi. ʒʒ. baccarū,
lauri [m] †⌈ ⌋ seminis hyusquiam al. costi, ame
os, seminis carui [n] †⌈ ⌋ omniuꝫ añ. partem
vnā, cōficiātur cū melle dispumato, ⁊ administren/
tur. Medicamē factū cū alleis cāpestribus, ⁊ effi/
cit opationē predicti eandē. ℞. alleoꝝ, gentiane al/
be, eupatō, costi, aristol'. keisim, siseleos, piperis lō/
gi omniū añ. darkimet. iij. seminis apij, assari, meu
fu. [o] ⌈nucis muscate⌋ ameos aniuden nigre oīum
añ. darkimet. xv. [p] †⌈
⌋
castorei [q] ⌈aque ro.⌋ omniū ana darkimet. xij. sol/
uantur ista cū vino, ⁊ reliqua terant̄, ⁊ misceantur
ita, vt fiāt res vna, deide ꝯiūgāt̄ cū melle d̄spūato.

f A. fuladigi nun

g A. meu ⁊ fu

h † A. lignee

i A. ciperi ⁊ radi cis affodili

k A. pastinace sil uestris

l —— A.

m † A. opij

n † A. albi

¶ De cura apatum durorum. Cap. XVI.

Non euadit aliqs ex apate duro, qe
scente, ꝯfirmato. Et illi q sanā/
tur ex eo, sunt q curant̄ in initio sui. Et
canon qdē curationis eoꝝ, est post pur
gationē corporis ex humiditatib⁹ gros
sis cū medicinis cōpositis ex spēbus, in qbus sunt
lenificatio equalis, ⁊ resolutio, ⁊ subtiliatio, ⁊ cale
factio tēperata, ⁊ aptio oppilationū d̄ñantior q̄ꝫ le/
nificatio, ⁊ cōfortatio, ⁊ stipticitas, ⁊ aromaticitas
cū quātitate qua indiget [r] ⌈infra qd̄ adiuuāt duas
intētiones alias.⌋ Et vt in pluribus haꝝ medicina
rum [s] ⌈q̄ iuuāt duas intētiones⌋ d̄ñantur amaritu
do, ⁊ stipticitas parua. Et iste medicie administrā/
tur in potu, ⁊ administrantur in empl̄is, ⁊ admini/
strātur in embrocis. Et opꝫ vt lenias nām, si fuerit
[t] ⌈tēperata⌋ cū rebus lenibus, ⁊ clisterib⁹ ꝓprie.
Et illud qdē efficiunt grana pini maioris, ⁊ semen
lini, ⁊ glutē albotim cū hoc q̄ ipsa cōferunt apati.
Et nō opꝫ vt sis audax ad soluēdum ventrē cum re
bus vehemētis caliditatis, ⁊ faciāt lesionem, ⁊ ad/
dant in nocumēto. Et opꝫ, vt sit eius somnus super
latus dextrū. Illud. n. est ex eis que valde cōferunt
ad resolutionē eius. Medicine v̄o singulares valē
tes ad illud sunt grana pini, ⁊ medulle, ⁊ adipes tē
perate, ⁊ ad caliditatē declines. Et in farina fenu/
greci est lenificatio quedā cum maturatione: ⁊ co/
stus est vehemētis iuuaminis. nam cū ex eo sumi/
tur in potu. ʒ. s. vsq̄ ad auī. cum [u] ⌈tille⌋ misto: aut
cū vino confert manifeste. Et q̄ñq̄ confert ei sume
re in potu oleū de nereiden, aut oleum de balsamo,
aut oleū cōstinū cū aqua, in qua decocta sunt ruta,
⁊ anetum, ⁊ dosis olei de nereniden sit quātitas. ʒ.
iiij. administret̄ illud hebdomada vna, ⁊ ꝯfert ma
xime. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad illud [x] †⌈
⌋ sunt semina agni/
casti pōdus. ʒ. i. in qbusdā sirupis, Et eupatorij pō
dus. ʒ. i. cū aqua apij aut feniculi, aut endiuie, Aut
arnoglose sicce pōdus auī. i. Et decoctio lupinorū
in q̄ positū ē de spica aromatica vsq̄ ad. ʒ. s. aut de
pipe minus ℔. Et amigdale amare i vino. Et radix
arboris sanguis draconis iuuatiua ē ēt, ⁊ cortex ar
boris aldemest, ⁊ bacce lauri. Et radix [y] ⌈amigda
li, ⁊ radix fu.⌋ ⁊ cicer nigꝝ, ⁊ poliū, ⁊ camedreos,
⁊ porri. Et ex medicis cōpositꝭ ꝯferētib⁹ ad illd̄, sūt
trocisci d̄ bdellio, quoꝝ ꝯfectio. ℞. rosaꝝ tritaꝝ. ʒ.
x. spice arōatice. ʒ. ij. [z] †⌈ ⌋ myrrhe. ʒ. i. co
sti. ʒ. i. ⁊ s. masticꝭ. ʒ. i. amigdalaꝝ amaraꝝ. ʒ. i. ⁊ s.
bdelij. ʒ, iij. terant̄ medicie, ⁊ dissoluat̄ bdeliū cū vi
no, ⁊ ꝯficiant̄ cū eo medicie, ⁊ fiāt ide trocisci: ⁊ po
tio eoꝝ sit triū. ʒ. cū aq̄ mellis, aut cū apoçimate de
semīb⁹: ⁊ si fuerit calitas cū aq̄ allubleb, ⁊ endiuie.
Et ex istis ē medicamē asclepiadis fcm̄ cū felle vrsi:
ip̄m nāq̄ exptū ē ꝯferre ꝑ illud, qd̄ i ipso ē d̄ spēb⁹
mediciaꝝ valētiū ad illud fm ꝯdōnes suas, q̄s di/
ximus. Et descriptio qdē ei⁹. ℞. camepitheos, pras
sij, seis apij mōtani, gētiane, seis agnicasti, fellis vr/
si, sinapis seis cucu. scolopēdrie radicū oppopona/
cis [&] ⌈amiloꝝ lacuē⌋ rubee tictoꝝ, seminis cauliuꝫ

o A. pastinace montane

p † A. folioꝝ ru te sicce ⁊ calamē ti mōtani ⁊ cala mēti fluuialis ⁊ origāi siluestris omniuꝫ. añ. dar chmet. x.

q A. bazard id ē galbani ⁊ mir rhe

r A. eo infra illō qd̄ ipedit duas i tētiones vltias.

s —— A.

t A. stricta

u A. talba

x † A. est succus sceba recētis qū administrat̄ ali quibus diebus. Et ex eisque iu uant ad illud

y A. rubee ticto/ ruꝫ ⁊ radix aluf

z † A. croci. ʒ. i.

& A. ⁊ chuatim albayra

[a] [aristol.] piperis, spice inde, costi, seminis apij hortulani, semis eruce, & herbe iudaice, polij, opij eupatorij granorum [b] [iunipi] ptes eq̃les, ɔficiantur cũ melle. Et dosis ei⁹ pondus auellane cũ [c] [vino] Et ex eis q̃ ɔferũt ad illõ, sunt diacurcuma, & athanasia, & tyriaca diateserõ, & [d] [socrugene] cõferũt ad illud. Et ex cõpositis leuib⁹ in h, est medicamen altaraxacon, dictũ in caplõ aldubellati: & medicine q̃s diximus in caplo apatũ fridorum absolute. Et qñ administraueris oi die trociscos almirberis p hebdomadã vnã, q bibant in aq̃, & icipiat a.ʒ.i.&.ß.vsq̧ ad.ʒ.ij.&.ß.erit [e] [vltimũ.] Et [f] [vt] aggreget aliqd [g] [h⁹ aq̃ administrãdo cardos & alsabrẽ gradatim ex.ʒ.iij.&.ß.] vsq̧ ad.ʒ.i. Et stude in h ne faciat illud cadere ipm i [h] [erectione] & api oppilatione. Et ex potib⁹ q bibunt est apoçima costi, & ramorum eupatorij, & fenugreci, & passarum.iiij.℥. cum.℥. olei amigdalini, aut olei de nucib⁹ recẽtibus. Aut apoçima qõ. ℞.gẽtianã, apsinthiũ, melilotum, passas, ficus. Aut apoçima [i] [aristol.] apsinthij, rute, florum sqnãti, & passul., & fenugreci. Et apoçima lupinorum, & costi, & apsinthij cũ oleo de kerua. Et ex emplastris bonis ad illud est, vt emplʒ fiat cũ amomo hũido, aut sicco, decocto cũ vino põtico. Aut ex spica cũ oleo de fisticis, cũ prassio [k] [&] ex prassio cuz aneto ɔcocto. Aut emplm factũ ex farina fenugreci, & ficub⁹, & ruta, & meliloto, & nitro, Aut sumant ãmoniaci.ʒ.cẽtũ, bdellij.ʒ.xxv.croci.ʒ.xij. terãtur oĩa & ɔficiant cũ cerato fcõ ex cera, & oleo de alcanna, fm q vĩ. Aut emplʒ factũ ex farina fenugreci, & stercore capno, & cordumeni, & calamẽto, & [l] [caulib⁹] & vsnee, & ruta. Et illi qdẽ cui⁹ cã est pcussio, & iã ĩcipit apari, & idurari, ɔuenientius ex emplis est emplm [m] [ro.cũ sabren.] Et ex medicis & regimine bonis cũ admĩstraueris potiones & empla, ẽ vt ponant sup mẽbrorum vẽtose calefacte sine ĩcisione: ĩmo supponant loco sanguisuce: deide admĩstra medicinas, q̃ sunt fortiores ĩ subtiliatiõe, & resolone: & fac adherere loco ea, q̃ sunt sicut nitrũ, & sulfur citrinũ.v.dieb⁹, aut hebdomada vna: deide administra epithimata cũ sinapi in oib⁹.x.dieb⁹: postea fac vomere egrũ cũ rhaphano. Qõ si [n] [obediẽs] fuerit apa administra elleborum albũ. Et qñ fit apa cãcer minorat spes in eo: nã si ɔfert aliquid, tũc medicamen asclepiadis qõ est in antidotario absq̧ felle vrsi. Cibi autem sint illi, quorum digestio est velox, sicut vitelli ouorum sorbiliuz, & sicut kisch ordei. Et cibus eius qui habet oppilationes in epate suo, & parum vini quod est subtile est bonum valde, & abstineat a carne.

a A. reubarbari
b A. harar
c A. sirupo de melle
d A. sazanea
e A. Alia litera iuuatiuum
f A. si
g A. ex aqua, administra troc. al laff & troc. alsebram gradatim. ex tertia.ʒ.i.&.ß. Alia litera admistra trocis. paruos, & troci. alsebram
h A. fluxum vẽtris
i A. reubarbari
k A. aut
l A. Alia litera sulfure
m A. almodasefrã vel almurdasefram
n A. inobediens

De cura apatũ almirach lacerti. Cap.XVII.

St proxima curationi apatũ epatis ex pte medicinarũ: nisi qr audacia ad repcutiẽdã mãm in primis, & ad resoluẽdũ eaʒ ho, est fortior. Et non timetur ex eis ex stipticitate & resolone, quod timetur ex apate epatis.

De cura apostematum meseraice. Capitulum. XVIII.

St similis curationi apostematũ cõcauitatis epatis.

De percussione, & obuiatione, & casu super epar. Cap.XIX.

Quoniam quandoq̧ accidit obuiatio, aut casus, aut [o] [nocumentum] super epar, tunc necesse est, vt tu succurras, vt non accidat ex eis fluxus sanguinis, aut apostema magnum. Quod si accidat apostema, curetur cuz eis que diximus de cnra apostematis, quod succedit percussioni. Et quandoq̧ accidit ex eis, vt additamentum maius de additamentis epatis remoueatur a loco suo, & proprie si fuerit magnuz: & accidit dolor sub [p] [hypocũdrijs dextris] post pcussionẽ, aut saltũ, aut casum, & rectificat istud cõmotio, & excussio cũ pparatione pectoris illius, q hʒ illud, & erectione illius, q̃re sedat dolor subito cũ reditione additamẽti ad locũ suũ. In alijs autez opʒ vt incipiat, & fiat phlebotomia. Et si fuerit caliditas vehemẽs, tunc potet, & liniat cũ ifrigidatiuis apocrusticis. Si aũt sanguis eius egrediat, tũc ponãtur cũ eis stiptica. Et si nõ fuerit caliditas vehemens, neq̧ cursus sanguinis, aut iã fuerit sedatum illud qõ inde erat, tũc tua intẽtio nõ erit nisi, vt resoluas sanguinẽ mortuũ. Et si nõ fuerit possibile vt resoluas sanguinẽ, aut ptransiuit terminũ, tunc administra resoluẽtia. Et nõ est aliqd simile epithimati cũ mumia & oleo [q] [araçaki.] Et cõferũt oibus illis medicine predicte in capitulo apostematũ euenientium ab obuiatione. Medicamen conferens ad illud in principio, qum est caliditas, & inflammatio, aut timetur cursus sanguinis, ℞.reubarb. balaustiarum, sanguinis draconis, aluminis iameni, ptes equales: & dosis eius sit aur.i.cuz aqua cydoniorum. Quod si non fuerit illic caliditas plurima, & volueris administrare medicinas, in quibus sit repcussio cũ resolone aliqua, & [r] [cõfortatione] tũc ɔfert ad illud hoc cõpositũ ℞.karabe.ʒ.x.ros. ru.ʒ.v.mellilotí.ʒ.x. acatie.ʒ.iiij. spice inde croci, amborum añ.ʒ.vi.masticis, corticis [s] [capparis] amboruʒ añ.ʒ.iiij.luti armeni.ʒ.vij.nucis cupressi ʒ.viij.ɔficiãtur cũ aqua arnoglosse, & fiãt inde trocisci, quorum vnusqsq̧ sit vnius aur. Medicamẽ bonum. ℞. [t] [aque neilon] .ʒ.x.lacte ablute.ʒ. vij. & [v] [reu.seni.] ʒ.iiij.croci.ʒ.iij.&.ß.basce.ʒ.iiij.ciceris nigri.ʒ.vij.myrrhe.ʒ.v.luti armeni.ʒ.x.ɔficiãtur cũ oleo de lilio, in quo posita sit mũia: & fiãt inde trocisci: & sumãtur in potu: & dosis sit vsq̧ ad.ʒ. iij. Et [x] [reu.alseni] & lutũ sigillatũ qũ miscent cũ aliquãtulo de granis myrti, sunt res magis iuuatiue ad hoc in eis, q̃ ego sum exptus. In fine aũt rei, & qũ nõ cauet ab inflãmatione, & apatione, oʒ vt in potu sumant de h trocisco. ℞.reu.seni, laccã, &.ana. fiãt ex eis trocisci: & qñq̧ ponit cũ eis aliqd arsenici citrini: qm ipm est mirabilis virtutis i repcussione, & resolone sanguinis, sumat in potu ex hoc: & liniatur sup ipsum hmõi epithima. ℞.xiloali. & crocum, & baccas lauri, & bdeliuʒ, & calamum aromaticum, & masticem, & ceram, & oleum [y] [araçaki & almeisus] fiat emplastrum & ponatur.

o A. percussio
p A. hypocundrio dextro
q A. alrazachi.
r A. conglutinatione
s A. thuris
t A. ex machilun
v A. rauendsceni
x A. reubarbarũ
y A. alrazaki & almeisusan

De scissura, & incisione in epate. Cap.XX.

Xistimauit. hip. q morit ille, cuius disrũpitur epar, & [z] [accit sepatio cõis ex eo] corpi ipsius & venis eius. In illo autez qõ est minus hoc, qñq̧ est spes. Et qñq̧ accidit illic vrina sanguinis, & solutio ventris cũ eo fm duo latera epatis.

z A. intelligit p illud solutionez cõtinui magnaz cõmunẽ

De cura. Cap.XXI.

Cura illius est cum medicinis stipticis, & glutinatiuis secundum q scis. Et fm q dictũ est in capitulo sputi sanguinis: & quandoq̧ confert ei dare in potu põdus.ʒ. ij. de rosis cum aqua frigida: aut dare ei in potu balaustias, aut facere emplastrum ex eis.

¶ Tractatus.iiij.de humiditatibꝰ, quibus accidit causa epatis, vt expellantur egrediendo, ⁊ coarctẽtur [a] ⌈occultando.⌋

¶ De spẽbus expulsionũ rerꝫ in epate. Cap.I.

Quandoqꝫ diuersificãtur expulsiones ĩ suba eiꝰ qd̃ expellitꝰ: ⁊ qñꝫ diuersificatꝰ cã eiꝰ pp qd̃ expellitꝰ. Sbã võ eiꝰ qd̃ expellitꝰ, qñqꝫ ẽ res [b] ⌈chimosa⌋ ⁊ qñqꝫ est aquosa: ⁊ qñqꝫ ẽ ablutiua [c] † ⌈ ⌋ ⁊ qñqꝫ est cholerica, ⁊ qñqꝫ est viruléta: [d] † ⌈ ⌋ ⁊ qñqꝫ est nigra subtilis: ⁊ nigra sicut fex: ⁊ nigra melancholica, ⁊ qñqꝫ est fetida: ⁊ qñqꝫ nõ ẽ fetida: ⁊ qñqꝫ ẽ sanguis purus: ⁊ qñqꝫ expellitꝰ silr̃s ei ex via stõi cũ vomitu: ⁊ sigt ĩpm priuatio doloris. Et qñqꝫ est res grossa nigra, q̃ est suba carnis [e] ⌈stõi.⌋ Cã autẽ eius pp qd̃ expellitꝰ, qñqꝫ est apã qd̃ rũpitur. Aut oppilatio, q̃ [f] ⌈aperitꝰ ⁊ expellitur, Aut scissura.⌋ Aut vlcus, Aut corrosio, Aut debilitas retẽtiue: q̃re nõ retinet illd̃, qd̃ in ĩpo cõprehẽditꝰ. Aut debilitas attractiue q̃re non attrahit. Aut digestiue, ⁊ nõ digerit illud, qd̃ cõprehẽditur ĩ ipso. Et [g] ⌈qñqꝫ⌋ nõ recipit ĩpm corpus, ⁊ expellit ĩpm, aut [h] ⌈fortitudine⌋ expulsiue: aut malitia cõplõnis calide liq̃factiue: aut frẽ debilitãtis ex causis ĩfrigidãtibus: ⁊ ex eis sunt eũones plurime. Aut est pp replõnẽ [i] † ⌈ ⌋ quaꝫ necesse est nãm expellere. Et qñqꝫ est replõ fm̃ corpus totũ: ⁊ qñqꝫ est ĩ ipso epe, qñ bona est gñõ sanguinis: sed moratꝰ ĩ ipso sanguis, ⁊ nõ penetrat ad venas pp cõstrictionẽ earꝫ, aut pp d̃bilitatẽ attractiue ĩ [k] ⌈ĩpo,⌋ aut pp oppilõnes, aut apãta q̃ diximus. Et qñqꝫ ẽ cã replõnis q̃ expellitꝰ, dimissio exercitij, aut additio in cibo: aut ĩcisio mẽbri fm̃ q̃ diximus ĩ lib. vl̃i. Aut retẽtio cursus ↄ̃sueti hemorroidaruꝫ, aut menstruorꝫ, aut aliorꝫ. Et qñqꝫ cã est mordicatio, ⁊ acuitas materiei cogẽs nãm ad expellendũ, lꝫ virtutes nõdũ fecerint in ea opationẽ suã, q̃ꝫ facerẽt si nõ eẽt hoc nocumẽtum. Et qñqꝫ associatꝰ illud qd̃ inuenit in via, ⁊ fit ei laboriosuꝫ, ⁊ [l] ⌈inobediẽs.⌋ Et qñqꝫ fit hꝰ in crisibus. Et qñqꝫ cã nõ est in ipso epate, immo in mesaraica. Et q̃ꝫuis nõ sunt põles in mesaraica oẽs modi isti cãrũ, est tñ possibile vt sint ex parte apãtũ, ⁊ oppilationũ: [m] ⌈nã si fuerit in ea primum possibile est⌋ vt epar attrahat, ⁊ mesaraica non attrahat [n] ⌈q̃re accidit ex ea⌋ res de qua curatꝰ [o] ⌈q̃ꝫuis⌋ attractio dignior [p] ⌈sit⌋ epati non mesaraice: ⁊ nõ est attractio mesaraice solius, attractio de qua curetꝰ. Et multotiẽs qdẽ est solõ vẽtris epatica: qm̃ corpus nõ recipit nutrimẽtũ, ⁊ reddit pp oppilõnẽ, aut pp aliud. Et oẽs spẽs harꝫ expulsionũ nitunꝰ in veritate: aut ad debilitatẽ: aut ad fortitudinẽ. Sunt ergo ea q̃ fit ex scisura, [q] † ⌈ ⌋ ⁊ vlcerosa, ⁊ ptinẽs ad malitiã cõplexionis, ⁊ debilitateꝫ ṽtutis, de gñe debilitationis. Et aptio oppilõnũ, ⁊ eruptio aldubellati, ⁊ expulsio supfluitatuꝫ de gñe fortitudinis. Virtus.n. dũ nõ ↄ̃fortatur, non [r] ⌈põt aperire aldubellati. Et supfluitas sanguinis corrupti, pp multitudinẽ aggregationis, ⁊ paucitas suctionis ex eo ⁊ supfluitas⌋ sanguinis plĩmi, ⁊ alia. Et qñ egreditꝰ sanguis fetidus, nõ opꝫ vt existimetur, q̃ illic sic debilitas: qñqꝫ.n. fetet pp lõgitudinẽ more, deinde expellitꝰ, ⁊ est quasi fex nigra: [s] ⌈qñqꝫ supfluit expellit⌋ ipsum nã, sicut [t] ⌈oñdimus ẽt ĩ venis.⌋ Verꝫ illũ q expellitꝰ a virtute seq̃tur leuitas ⁊ est cũ eo sanitas dispõnum. Et qñ non est fetẽs in oĩ dispõne [u] ⌈mala⌋ tũc niger est dignior vt nõ sit ĩ [x] † ⌈ ⌋ dispõne [y] ⌈mala.⌋ Et silr̃ qñꝫ ẽ ĩ explõĩbꝰ colorũ diuersorꝫ leuitas: ⁊ errat qui retinet hos colores diuersos in oĩ dispõne. Et vehementior error eius est, q retinet eos cũ oppilatiuis constipatiuis. Et scias q̃ nõ elõgatur qn virtus debilitetꝰ, ⁊ nõ separet supfluitates, ⁊ nõ expellat replõnẽ: deinde accidat ei vt ↄ̃fortetꝰ virtus, aut pueniat de p̃paratione materierꝫ [3] † ⌈ ⌋ ⁊ aptione oppilationũ [⁊] † ⌈ ⌋ cũ quo facilis fiat expulsio in obediẽtis, ⁊ expellanꝰ supfluitates. Et cã qdẽ in solutione vẽtris chilosa, q̃ est cã epatis, ⁊ eorꝫ que sequunꝰ ĩpm, ant est pp debilitatẽ attractiue q̃ est in epate, aut pp oppilationes, ⁊ apãta que sunt in concauitate eius, aut mesaraica ita, vt non attrahat, ⁊ nõ alteret oĩno. Et ego dicã iudiciũ harꝫ oppilõnũ in capitulo intestinorꝫ. Et est ex eis que cũ dimittũtur, arefaciũt, ⁊ deijciunt virtutẽ: ⁊ qñ retinenꝰ inflant in supioribus, ⁊ nocẽt eis, ⁊ ↄ̃stringũt anhelitum. Materierũ võ chilosarꝫ multitudo est qd̃ ĩpe sunt augmẽtatiores virtute attractiua, q̃ est in epe, quare remanet maior ps earũ nõ attracta. Et qñqꝫ est cã in hoc vehemẽtia appetitus stõi, ⁊ supfluitas eius. Et cã in solõne ventris lauatiua, est debilitas ṽtutis alteratiue, sepatiue q̃ est in epate: aut augmẽtũ patiẽtis sup agẽtẽ [?] ⌈⁊⌋ debilitatio retẽtiue. Et est tũc [ꝫ] ⌈silr̃s solõni vẽtris lauatiue epatĩ debilis: ⁊ cã eius est vomitus, ⁊ colirica passio ab⌋ eo qd̃ nõ tollerat stõus debilis, ⁊ expellitꝰ añ cõplemẽtuꝫ opationis pp debilitatẽ retẽtiue. Quum ergo nõ est pp debilitatẽ retẽtiue, tũc est pp debilitatẽ alteratiue. Et vtreqꝫ debilitates sequunꝰ oẽm cõplexionẽ. Sed plm̃ debilitatis retẽtiue ẽ pp caliditatẽ [a] ⌈tm̃: aut pp frĩditatẽ tm̃ in vtrisqꝫ dispõnibus: nã ablutiua ↄ̃uertitꝰ ad illud qd̃ est plus sanguineũ pp vehemẽtiam ↄ̃secutionis corpis⌋ deinde ad illud qd̃ est turbidũ. Et eius qdem q̃ facta est a caliditate, est signum aliud: ⁊ facte a frĩditate, est signũ aliud, que ego dicã. Et cã in solutione vẽtris cholerica, ẽ multitudo cholẽ: ⁊ fortitudo expulsiue. Et cã in virulẽta est adustio sanguinis, ⁊ humorꝫ, ⁊ liq̃factio eorꝫ: ⁊ qñqꝫ pducit ad adustionẽ corpis ipsius epatis, ⁊ [b] ⌈qd̃ ipsuꝫ educit⌋ post humores diuersos: ⁊ qñqꝫ fit virulẽta pp resudationem apãtis, aut dubellati. Et sepe fit resudatio ex epate, ⁊ fit vẽtris solutio periodica. Et cã ĩ facta que est similis feci, aut est eruptio dubellati, Aut oppilationis aptio, Aut corrosio, ⁊ vlcera putrida, Aut adustio sang. ⁊ alteratio [c] † ⌈ ⌋ in ptibus epatis pp paruitatẽ penetrationis, cũ caliditate epatĩ, ⁊ eorꝫ q̃ sequunꝰ ipsum. Aut alteratio eius ĩ venis qum est vehemẽtis caliditatis, ⁊ corrũpit ĩpm, ⁊ nõ suggit ex eo corpus: q̃re igrossatꝰ, ⁊ fit sicut fex fetida vehemẽtis fetoris: ⁊ ĩ ipso est [d] ⌈additio ebullitiõis ⁊ liq̃factiõis ⁊ amaritudinis pp dñium cholere.⌋ Et qñ corrũpitꝰ hac corruptione, expellit ĩpm nã fortis, ⁊ sigt corruptionẽ cõplõnis in mẽbris. [e] ⌈Et est pculdubio ↄ̃tinẽs debiles ⁊ extenuatos.⌋ Et differt a melãcholica p colorẽ, ⁊ subam, ⁊ fetorem: nã ipsa est minor illa in nigredine [f] ⌈per colorem ⁊ subam⌋ ⁊ fetor ipsius vehemẽs est, cuius similis nõ est melãcholie, Aut frigus inspissans sanguinem, ⁊ cõgelans ĩpm, Aut debilitas epatis, ppter q̃ꝫ pducit ex lauatiua ad sanguineam, ⁊ ad feculẽtam, ⁊ nõ est subito nisi raro. Et plurimum qum fit subito, est a cõplexione calida adurente. Frigida enim facit ipsum [g] ⌈rem non digestã⌋ ⁊ calida adurens ↄ̃turbat ipsuꝫ, sicut fex: sed pp egressioneꝫ ipsius carnis epatis est adustus

a A. quiescendo
b A. chilosa
c † A. vel sicut lotura carnis
d † A. ⁊ qñqꝫ est saniosa
e A. epatis
f A. est apta ⁊ facta est expulsio, aut ruptio, aut fcisio, accidẽs in corpe eiꝰ aut venis eius ⁊ cã eiꝰ est icisio aut percussio aut obuiatio
g A. qũ nõ digeritur
h A. fortitudo
i † A. ⁊ superfluitatem
k A. ipsis
l A. angustiosuꝫ
m A. Alia litera q̃ꝫuis primuꝫ sit lõgiquuꝫ põle ẽ tamen
Alia litera q̃ꝫuis sit longinquũ, aut non sit possibile
Alia litera ⁊ si fuerit, ptransit, ⁊ nõ est põle
n A. ⁊ accidat
o A. qm̃
p A. est
q † A. vel eruptione
r A. expellit pus dubellati, neqꝫ supfluitatẽ sanguinis corrupti, pp multitudinẽ aggregationis, ⁊ paucitatem suctionis ex eo, neqꝫ superfluitatẽ
s A. Alia litera qñ supfluit, ⁊ expulserit
t A. ẽt fetet in vlceribus
Alia litera ⁊ fetet in venis

u A. malus
x † A. omni
y A. malus
3 † A. ad expulsionem
⁊ † A. aliqua
? A. aut
ꝫ A. pportio fluxus lotiui ex epate debili, pportio vomitus ⁊ colirice passionis ex
a A. ⁊ humiditatẽ. Et plm̃ debilitatis alteratiue vel imutatiue est pp friditatẽ: ⁊ nõ affirmes sniaꝫ, q̃ lotiuus fit pp caliditatẽ solũ, aut pp friditatẽ solum. Et in vtrisqꝫ dispositionibꝰ qdẽ lotiuus ↄ̃uertit ad illud quod ẽ plus sanguineũ pp vehemẽtiam retrocessiõis ex corpore
b A. egressiones eius
c † A. eius
d A. spumositas pp ebullitionẽ ⁊ liquefactionẽ ⁊ colericitatẽ p dñiuꝫ calitatis
Alia litera spumositas ebulliti ⁊ liquefactio et colericitas pter dominium caliditatis
e A. Et sunt hñtes ipsam pculdubio debiles ⁊ extenuati.
f A. ⁊ spissior ea in substantia
† A. fluidum, nõ digestum

grossus[a] † ⌈ ⌋

Et cā i sanguine puro est v̄tus fortꝭ nō faciēs necessariū vt remoueatᷣ supfluitas a sanguine tpe, ī quo altereᷣ[b] ⌈ ⁊ ⌋ expellat ipsā. Et qn̄qꝫ fit pp solōnē ꝯtinuitatꝭ. Inqt Hip. ille cuius epar repleᷣ aq̄, deīde rūpiᷣ illud ad pāniculū vētris, tūc qū repleᷣ vēter eius[c] † ⌈ ⌋ moriᷣ. Et scias ꝙ plīm potus vini passi recētis, facit cadere in solōnē vētris epaticā. Et qū retētio solutionis ꝯturbat, ⁊ eius solutio facit acqrere tranquillitatē, est mortale. Et scias ꝙ qum longe egritudini senis succedit fluxus vētris[d] ⌈ est timorosum. Et qum ⌋ eius fluxus retineᷣ cū nocumento, tunc eius fluxus est epaticus, ⁊ ei⁹ corpus nō recipit nutrimētū pp exiccationē viarum.

¶ De signis. Cap. II.

Differentia qdē īter solōnem ventris epaticā ⁊ eā q̄ fit ab ītestinis, est qm̄ hūores mali egrediētes, ⁊ sanguis, ex ītestīs sunt cū rasura dolorosa, ⁊ pūgitiua, ⁊ paulatim fm ꝯtinuationē: ⁊ epatica fit sine dolore, ⁊ est plīma, ⁊ nō est semp ꝯtinua ī oī hora. Et qn̄qꝫ distīguit īter vtrasqꝫ, pmixtio cū egōne, ⁊ sepatio ab ea, ⁊ postpositio ab ea. In epica. n. venit post egōnē parū pmistionis. Dr̄ia v̄o īter solōnē vētris epaticā, ⁊ stomaticā, est qm̄ epatica egrediᷣ chilosa eq̄lis, in qua iā stōus effecit qδ ei inerat, ⁊ remansit impssio epatis ī ipsa: ⁊ si eēt stomatica[e] ⌈ oñdereᷣ ex ea qδ cū solōne egrediᷣ ⌋ indigestū, ⁊ grauaret sup stōz, ⁊ eēt cū ea nocumētū stōi plīm. Et qn̄qꝫ egrediᷣ aliqd īdigestū nō pp stōz solūmō, īmo pp cōitatē epatis ēt ad stōm: vez ptinet ad stōm, qm̄ nocumētū est ī operatione eius. Et dr̄ia īter solōnem vētris chilosam[f] ⌈ sanguineā ⌋ q̄ est ex epe, ⁊ illā q̄ ē ex mesaraica, est: qm̄ cū illa q̄ est ex mesaraica, nō sunt sig̃ debilitatis epis[g] † ⌈ ⌋ ī vrina, ⁊ alijs. Sꝫ dr̄ia inter virus factū ex vlcere aut resudatiōe apatꝭ, ⁊ fcm̄ ex ptib⁹ alijs, est qm̄ añ pmū est febris, ⁊ ꝗ aliō incipit sine febre: ꝙ si febricitat post illud, tunc est illud pp cām aliā. Et qum[h] ⌈ virus qδ ⌋ diximus esse ex mesaraica ⁊ ex apatibus in ipsa, est fluxus ventris chilosus purus absqꝫ signis debilitatis ī ipso epate ex apate aut dolore[i] ⌈ resoluēte ⌋ colorem: ⁊ est febris, que ipm cōitatur, debilis. Et ad vltimū virus epaticū est decliue ad albedinē, ⁊ rubedinem, ac si ipsum sit[k] ⌈ sordes, aut pus, ⁊ sanguis ⌋ ⁊ mesaraice decliuius ad albedinem, ⁊ citrinitatē. q. sit virus vlceris. Uerū dr̄ia īter[l] ⌈ solutionē vētris ⌋ que est ab vlceribus, ⁊ corrosionē, ⁊ dubellet: ⁊ inter illaꝫ que est a virtute, est: qm̄ cū illa que est a virtute, reperitur lenitas, ⁊ egrediunᷣ cū ea colores diuersi, extranei: ⁊ nō sunt cū ea signa apatuꝫ. Et qn̄qꝫ sunt ante ipsaꝫ, oppilationes. Et quocūqꝫ mō sit, nō antecedūt eā fe. ⁊ arefactio, neqꝫ antecedit eā solō ventris lauatiua, aut sanguinea, subtilis: aut virulēta. Et[m] ⌈ illa que est cā apatum retinet sanguinē: ⁊ corrumpit ipsuꝫ ⁊ nō sunt ibi dubellet. Signū v̄o ei⁹ ⌋ est vt sit illic apa, ⁊ nō sit illic signum collectionis: ⁊ sit pmo subtilis virulenta, resudatiua, deinde īgrossetur in fine rei. Et illā, que fit ꝑpter debilitatē epatis incipiēs ex lauatiua, ⁊ peruenit ad feculētā, antecedit illud: ⁊ raro fit subito. Qδ si sit subito, cū alteratione coloris, ⁊ casu virtutis[n] † ⌈ ⌋ tūc ipsa ēt est a debilitate. Et quꝫ cā est cōplō, sigīt ipsam signa ei⁹. Et feculēta, cuius cā est calītas, similaᷣ sanguini adusto, ⁊ añcedūt eaꝫ liq̄factio humoꝝ, ⁊ mēbroꝝ, ⁊ flux⁹ vētris virulētus, ⁊ sitis, ⁊ paucitas appetitus, ⁊ vehemētia rubedinis aque. Et qn̄qꝫ sunt cū ea fe. ⁊ est eius egō, sicut egō fe. pestilētie in vehemētia fetoris, ⁊ grossitudine, ⁊ tictura coloris: deīde egrediᷣ in fine eius sanguis niger. Et illa cuius cā est friditas est silīs sanguini putrefacto ī seipso, nō sicut caro liq̄facta: ⁊ neqꝫ est multa vehemētia fetoris: īmo fetor eius minor ē fetore calide: ⁊ est minoris[o] ⌈ nigredinis ⌋ q̄ꝫ calida ⁊ minoris coloris. Et qn̄qꝫ est sanguis, subtilis, niger. q. sit sanguis[p] † ⌈ ⌋ aliquo mō[q] ⌈ feculentus ⌋ ꝯgelatus: ⁊ est incessus eius lauatiuus plus, ⁊ sitis in pncipio sui pua, ⁊ appetitus cibi est plurimus: deīde in fine sui pducit pp sui putredinē ad febres, ⁊ deijcit virtutē ēt, ⁊ perducit ad hydropisiꝫ, ⁊ ad vltimū est lōgitudo cuꝫ extēsione dispōnis. Et significaᷣ illud qδ associatur cōplexionali ex humiditate ⁊ siccitate, per dispōnē eius qδ egreditur in suba sui, ⁊ per sitiꝫ. Et ī illa q̄ fit aldubellati qn̄qꝫ ē pus grossum, ⁊ sanguis feculētus, ⁊ humores plurimi, sicut fit in oppilationibus. Uez signa aldubellati, ⁊ maturationis eius, ⁊ eruptionis ipsius sunt sicut iā sciuisti ⁊ cognouisti ante. Et qn̄qꝫ currit aldubellati, ⁊ aposa in pncipio sui virus subtile, deinde qum erūpiᷣ, egrediᷣ sanies, ⁊ qn̄qꝫ currit cū ea sanguis. Et illa qdeꝫ que fit ab vlcere, aut corrosione est cū dolore in ptib⁹ epatis: ⁊ cū paucitate eius qδ egrediᷣ, ⁊[r] ⌈ remanet. ⌋ Et añcessione, faciētiū necessario vlcera, ⁊ corrosionē. Et illa in q̄ est illud qδ egrediᷣ ex ea ipsa caro epis, est nigra grossa, ⁊ associaᷣ ei debilitas[s] ⌈ circa mortē: ⁊ qn̄qꝫ moriᷣ. ⌋ Et illā q̄ fit pp replōnē, ⁊ a retētione cursus, aut icisione mēbri, aut dimissione exercitij, aut silīb⁹, sigīt ꝙ est cā eius: ⁊ fit subito cū multitudine, ⁊ abscissione veloci, ⁊ poxismo. Et in oī, cuius res ꝑtendiᷣ in fluxu vētris lōgo, siue sit feculētus, siue virulētus, aut alius ab hoc, vt cū fluxu egrediaᷣ nigrū, paruꝫ hꝫ spes: ⁊ fortasse ꝯferunt ei medicine fortes, stiptice[t] † ⌈ ⌋ paꝝ glutinatiue: vez eaꝝ vltia ꝯsecutio nō pducit ad sanitatē. Huius v̄o caplī curationē postponemus vsqꝫ ad caplm solōnis vētrꝭ.

¶ De cacesia. Cap. III.

Quando corrūpiᷣ dispō epatis, ⁊[u] ⌈ cōicat ⌋ sup ipꝫ debilitas, accidit in pmis dispō añcedens hydropisim, ⁊ noiaᷣ cacesia, ⁊ appropriaᷣ noīe corruptionis cōplōnis. In pmis itaqꝫ pmutaᷣ color corpis, ⁊ faciei ad albedinē, ⁊ citrinitatē: ⁊ appet īflatio ī palpebris, ⁊ facie, ⁊ extremitate manuū, ⁊ pedū. Et qn̄qꝫ expargiᷣ in totū corpus ita. vt fiat sicut massa, ⁊ ꝯsegtur ipsam corruptio digōnis: ⁊ qn̄qꝫ appetitus fit fortis: ⁊ est nā ī sui retētione, ⁊[x] ⌈ resolōne ⌋ fm ordines. Et similr̄ est dispō[y] ⌈ sincopis eius qn̄qꝫ, ⁊ vigiliaruꝫ, ⁊ elōgatiōis eius alius. ⌋ Et minoraᷣ cū ea vrina, ⁊ sudor, ⁊ multiplicaᷣ vētositas, ⁊ fortis fit īflatio in mirach: ⁊ qn̄qꝫ inflanᷣ testiculi. Et qū accidit ei vlcus, fit difficilis eius ꝯsolidatio pp corruptionē cōplexionis. Et qn̄qꝫ accidit ī[z] ⌈ cōmissuris ⌋ ⁊ gingiuis calītas, ⁊ pruritus pp vaporē corruptū ascēdētē, ⁊ fit corpus[⁊] ⌈ debile ⌋ mollificatū. Et qn̄qꝫ accidit[ꝯ] ⌈ cacesia ⌋ pp aggregationē aque in pulmone. Et fit forma patiētis eā, similis forme hydropisis.

¶ De hydropisi. Cap. IIII.

Hydropisis ē egritudo mālis, cuius cā est materia[ꝝ] ⌈ exuberās ⌋ frida īgrediēs membra, ⁊[a] ⌈ ꝯsequuntur ⌋ p eā aut mēbra manifesta oia, aut loca vacua ptiū, in qb⁹ sunt regi/

a † A. Et cā i febre est putrefactio accidēs pp corrosionē ⁊ vlcerationē aut ꝑpter multitudinē retētionis et adustionis.
b A. deinde
c † A. aqua,
d A. ⁊ ipse est extenuatus ⁊
e A. flueret sicut fluit aliqd
f —— A.
g † A. in colore
h A. est virulentus quem
i A. permutāte
k A. resudatio a pure ⁊ sanguie.
l A. spissam vel īter feculētam
m A. illius que est pp cām apatū retinētū sanguinē ⁊ corrūpētiū ipm, ⁊ nō sūt ibi dubellati, signum
n † A. Alia lr̄a appetitiue

o A. frequentie
p † A. turbulentus
q A. non
r A. fetore
s A. ꝓpinq̄ morti, ⁊ nocumenta pdicta
t † A. ⁊ nutritiue
v A. dn̄atur
x A. eius solōne non
y A. somni ⁊ vehemētis sonnolētie qn̄qꝫ ⁊ vigiliaꝝ ⁊ plōgationis eaꝝ vice alia. Alia litera somni ⁊ euētus eius cū vehemētia qn̄qꝫ, ⁊ vigiliaꝝ, ⁊ plōgationis eaꝝ vice alia
z A. radice gingiuarum
⁊ A. pigrum
ꝯ A. dispō similis cacesie
ꝝ A. extranea
a A. tumescunt

men nutrimēti, ⁊ humores. Et diuisiones eius sunt tres. s. hyposarcha ī qua cā ē mā [a] † ⌈ ⌋ phlegmatica [b] ⌈ penetrās ⌋ cū sanguine in membra. Et asclites, in qua cā est mā aquosa effusa i spatiū vētris īferioris, ⁊ q̄ sequunt̄ ipm. Et tympanites, i q̄ cā est mā vētosa spsa in illas ptes. Et hydropisis q̄dē hʒ cās, ⁊ iudicia cōia: ⁊ oīs hydropisis hʒ cāʒ ⁊ iudiciū [c] ⌈ cōe. ⌋ Et nō qdē accidit hydropiſ absq̄ʒ egritudīe epatꝭ ꝓpria: aut pp cōitatē [d] † ⌈ ⌋ lʒ qn̄q̄ʒ egrotet epar: ⁊ nō accidat hydropisis. Et cāe hydropisis oīno, aut sunt proprie epatice, aut sunt cū cōitate. Et cārum ꝓpriarum dignior, ⁊ cōior est debilitas digōnis epatice, ⁊ ipsa est. q. cā ꝯiuncta. Cause vō añcedentes sunt oēs egritudines epatis, cōplexionales, ⁊ instr̄ales: sicut puitas, ⁊ oppilationes, ⁊ aп̄ata calida, frida, ⁊ molia, ⁊ dura oppilantia orificiū vene [e] ⌈ ascēdētis ⌋ ⁊ durities siphac cōtinētis. [f] † ⌈ ⌋ Et complōnales sunt inflāmantes: ⁊ faciūt hydropisim plus illis [g] † ⌈ ⌋ cū ḡdatione resolōnis inati caloris, aut extictionis eius subito. Intelligo aūt p resolōnē hꝰ illud, qꝺ sciunt medici ꝙ calori inato accidit resolo paulatim, aut extictio siue sit ex calido siue ex frigido: sicut potu aque frigide ī ieiunio, ⁊ post balneū, ⁊ exercitiū, ⁊ coituʒ: ⁊ humectāte supfluo, ⁊ exiccāte post liquefactioneʒ. Et eūones supflue p sudorē, ⁊ vrinā, ⁊ solutionē vētris, ⁊ rasurā, ⁊ mēstrua, ⁊ hemorroideʒ. Et nocibilior eūonum est eūo sanguinis. De egritudinibꝰ vō officialibꝰ dictū est in caplo cuiusq̄ʒ earū, qualr̄ pducit ad hydropisim. Cāe aūt hydropisis cū cōitate ad ipm: aut sunt p cōitatē cum corpore toto ita vt calefiat [h] ⌈ sanguis ⌋ eiꝰ valde: aut īfrigidet̄ valde pp aliquā cāꝫ. Aut est pp frigus stōi, ⁊ malitiā cōplexionis eius: ⁊ ꝓprie qum succedit [i] ⌈ fluxui ventris sanguīolēto. ⌋ Aut ē pp mesaraicā. Aut pp cōitatem splenis, pp magnitudinē suā, pp aп̄ata ī ipso dura: aut lenia [k] † ⌈ ⌋ cala: aut mltitudinē euacuationis melācholie. Et pducit superfluitas eius [l] ⌈ p illud, qꝺ accrescit de virtute melācholie mote ad debilitatē epatis ⌋ ⁊ īfrigidationē eius, ⁊ applicationē nocumēti eius ad ipm: sicut puenit ad cerebrum, ⁊ [m] ⌈ variat̄. ⌋ Et magnitudo splenis perducit ad hydropisim, ⁊ ad debilitatē epatis: pp duas cās: vna eaꝝ est multitudo eius qꝺ extrahit de epate, ⁊ remouet virtutē eius: ⁊ altera est cum debilitate virtutis epatis fm̄ semitaʒ, qua ei ꝯrius est: ⁊ qꝺ prohibet ipsuʒ gn̄are sanguinē bonū. Et qn̄q̄ʒ est p cōitatem renum, ⁊ pp frigiditatē renū: aut pp caliditatem eoꝝ proprie: aut pp oppilationem in eis, ⁊ duritiē: quare nō attrahūt aquositatē, quāuis [n] ⌈ renes ⌋ egritudinē nō habeant. Et qn̄q̄ʒ fit pp intestina, ⁊ egritudies eoꝝ: ⁊ ꝓprie [o] ⌈ orbi ⌋ ꝓpterea qa est ei ꝓpinquū. Et ꝓpter vesicā, Et matricē, Aut pulmonē, Aut diaphragma. Et nō est oē qꝺ accidit ꝓpter cōitatē renū, ꝓpter cōplexionē eoꝝ, imo qn̄q̄ʒ est pp oppilationes eoꝝ, ⁊ aп̄ata ipsoꝝ: quare non attrahunt. Et similiter est dispō in eis, que accidūt ꝓpter cōitatē intestinoꝝ. Non enim oīa sunt ꝓpter alteratione dispōnis itestinoꝝ in qualitatibus tm̄, imo qn̄q̄ʒ sunt ꝓpter dolores intestinoꝝ ex punctura, ⁊ rasura, ⁊ colica vehementis doloris ⁊ alijs: q̄re debilitatur epar pp illa. Et silr̄ qꝺ illud fit pp cōitatem matricis nō est in q̄litate eius tm̄, imo pp dolores eius, ⁊ retētionē menstruoꝝ in ea. Et qn̄q̄ʒ fit pp cōitatē ficteris pp retetionē sanguinis hemorroidarū: silr̄ in mēbris alijs p̄dictis. Et plm̄ qdem cōicant mēbra fecis cū cōcauitate: ⁊ mēbra ꝓuocationis, ⁊ anhelitus cū gibbositate. Verū plurime cōicationes pducentes ad hydropisim, sunt cōicationes cū renibus ⁊ [p] ⌈ orbo ⌋ ⁊ splene, ⁊ mesaraica, ⁊ stō. Quidā aūt dixerunt ꝙ qn̄q̄ʒ accidit hydropisis ꝓpter aп̄ata accn̄tia in locis vacuis proprie [q] ⌈ inguineis ⌋ pp malitiā cōplexionis eoꝝ ledentē epar: ⁊ nocētem ei, Aut sanguinē melācholicū qui multotiens coarctat̄ in eis, ⁊ generat oppilationes in eis que vicina sunt illis, perueniēdo ad ea, ⁊ [r] ⌈ egōnem sanguinolētā ⌋ ⁊ est primū pducens ad hydropisim post tollerātiam doloris cōfirmati in partibꝰ ilioꝝ: qui forsitan nō resoluit̄ per medicamē ⁊ euacuationē. Et hic est sermo nō bonus. Et deterior q̄dem hydropisis est illa, que est cū egritudine acuta. Et sunt hoīes qnidā quibus videt̄, ꝙ hyposarcha est deterior alijs: qm̄ corruptio i ipsa cōicat epati, ⁊ oībus venis corporis, ⁊ carni ita, vt destruatur plurimū digestionis tertie. Et ex eis sunt, quibꝰ videtur ꝙ ipsa sit leuior alijs ita, vt sit leuior tympanite. Verum dignius est, vt sit asclites malignior illis oībus: deinde [s] † ⌈ ⌋ hyposarcha sit aliqua que est leuior oībus: ⁊ sit ex ea alia, que est valde mala: ⁊ illud fm̄ ꝯsiderationē causarū facientiū cadere in ipsam. Et in manifesta qdeʒ dispōne: ⁊ in plurimo, qꝺ quidē experimētum facit esse necessarium, opʒ vt sint [t] † ⌈ ⌋ spēs hyposarche leuiores: ⁊ nō opʒ necessario, vt [u] ⌈ de eis sit deterior ⌋ fm̄ ꝙ est in illis reliquis. Et hō de quo vehemētius timet̄, cuʒ aduenit ei hydropisis, est ille cuius cōplexio naturalis est calida ⁊ sicca. Nō enim egrotat p ꝯtrariuʒ sue cōplexionis, nisi propter rem magnā. Hydropisis autē eueniens ꝓpter duritiē splenis, magis salua est, quam aduenies ꝓpter duritiem epatis: imo est in qua speratur curatio. Et qn̄q̄ʒ dominatur materia hydropisis adeo, donec faciat accidere disniā ⁊ constrictionem anhelitus, ⁊ [x] ⌈ solutionē vētris ⌋ ⁊ illud significat propinquitatem mortis in tribus diebus. Et qn̄q̄ʒ alteratur anhelitus [y] ⌈ ꝓpter compressioneʒ officialē ⌋ ⁊ hec est magis salua. Et quādoq̄ʒ accidunt eis prope mortē, vlcera oris, ⁊ gingiuarum propter malitiam vapoꝝ. Et in fine eius accidunt vlcera in corpore, propter malitiam cōplexionis sanguinis. Et dicitur ꝙ quādo descendit ex hydropico qꝺ est sic [z] ⌈ caro ⌋ pnuntiat mortē eius. Et si alicui accidit hydropisis habenti melancholiam, resoluitur melancholia, propterea qr hydropisis humectat eam. Et scias ꝙ fluxus ventris in hydropisi, mortalis est. Et oportet quidem vt habens hydropisim sciat illud. quod de ipso primum iuflatur: scilicet an sit [&] ⌈ femur ⌋ aut pedes, aut dorsum, ⁊ partes renum, ⁊ alchatin, ⁊ ex intestinis. Et oportet vt sit natura in lenitate, ⁊ siccitate cognita. Natura enim sicca melior est, quaʒ qum ipsa est lenis: ⁊ proprie in incipiēte ex alchatin, ⁊ renibus. Et cum incipiente quidem ex alchatin multiplicatur lenitas nature, propter reuersionem humiditatum cibi ex eo ad intestina: ⁊ siccitas in incipiēte ex añriori est plus. Et opʒ vt cognoscas dispōnem locorum sicut [?] ⌈ vmbilici, ⁊ vētris, ⁊ femoris ēt ⌋ an sit tabefacta, aut carnosa. Carnosa. n. significat fortitudinē: ⁊ tollerātiā solōnis vētris: ⁊ ꝯsidera ēt an [ꝑ] ⌈ femur ⌋ cōicet in īflatiōe, aut nō cōicet. Et qn̄ cōicat [a] † ⌈ ⌋ timet̄ resudatio. Et resudatio [b] ⌈ q̄dē putrefacit, ⁊ liq̄facit ⌋ ⁊ facit cadere in vlcera maligna, difficilia ad sanādū.

¶ De causis ꝓprijs asclitis. Cap. V.

CAusa coniuncta in ipsa est, ꝙ superfluitas aquosa non egredit̄

Marginal notes:

a † A. aquosa
b A. sparsa
c A. proprium
d † A. eius
e A. alhaleb
f † A. ipsum
g † A. Alia lr̄a mediāte siccitate aut īfrigidantes ⁊ oēs faciūt illud
h A. Alia litera corpus
i A. diarie
k † A. aut
l A. p illud qꝺ expandit̄ de virtute melācholie mote ad epar
m A. fit guessues
n A. epar
o A. ieiuni
p A. intestino ieiuno
q A. inferioribꝰ Alia litera frigidis
r A. diariā Alia literailioꝝ seu alchatin. i. lumborū
s † A. ex
t † A. Alia lr̄a plurime Alia litera cōiter
u A. fit epar debile in eis Alia litera epar
x A. tussim
y A. Alia litera cū coarctatione nō cum madefactione Alia litera pp coarctationē instrumēti
z A. aqua carnis Alia litera carbo
& A. pecten
? A. partiuʒ vmbilici ⁊ pectinis
ꝑ A. oscum
a † A. oscum
b A. est laboriosa egritudo faciēs egrum dispari

ex parte sui exitus, quare reuertit̃ necessario, ⁊ fluit ad alium locum, quã ad illũ in quo cõprehendi ⁊ cõstringi solet necessario. Aut ƀm semitã resudationis, aut separatione [a] ⌈ vẽtositatis, quã resoluit̃ coarctatio: aut ⌋ pp multitudinẽ materiei, Aut pp vehemẽtiã expulsiõis, quã expellit natura necessitate vincẽte in vijs, quas hñt superfluitates ad spatium vẽtris, ⁊ ad concauitatẽ ventris, in qua sunt intestina. Et plurimũ stationis eius nõ est nisi inter çirbũ ⁊ inter siphac intrinsecũ [b] ⌈ nõ propter resolutionẽ çirbi: imo nõ nisi corrosione ⌋ çirbi. Et tu iam sciuisti q̃d expulsio nãlis qñq₃ [c] ⌈ penetrat apertionez ⌋ in ossibus, nedum ab alijs, aut ƀm semitaz scissure aliquorũ meatuũ, qui preparati sunt cibo ad epar: quare [d] ⌈ attrahitur ⌋ aquositas ad eos [e] ⌈ anteq̃₃ ⌋ ad epar. Aut ƀm semitam, quã dixerunt quidaz antiquorũ sublimiũ, ⁊ secuti sunt eam quidã antiquorum posteriorũ. s. q̧ illa reuersio est ex orificijs venarum que perueniunt ad [f] ⌈ sumẽ in vtrisq₃ lateribus. ⌋ Et sumit̃ ex eis cibus [g] ⌈ ex ⌋ orificijs q̃ sunt venientia ad ipsum ⁊ egredit̃ ex eis vrina qm̃ infantes dũ sunt in vẽtre migunt [h] ⌈ ex sumine: ⌋ ⁊ orti anteq̃₃ ligent̃ migũt ẽt ex [i] ⌈ sumine. ⌋ Qũq₃ prohibetur, ex illo latere tẽdit ad vesicã. Quz ergo necessitatẽ faciũt oppilationes, ⁊ resistẽtia virtutũ expulsiuaruz ex ptibus alijs, [k] ⌈ expellit̃ ⌋ aquositas ĩ illis venis, donec pueniat ad orificia earũ. Qũq₃ nõ inuenit meatũ ad [l] ⌈ sumẽ ⌋ dilatãtur ad vẽtrez, ⁊ aperiuntur, ⁊ fiunt valde latiores ƀm cõparationem ad creationẽ suã primã: ⁊ coarctãtur meatus q̃ sunt apud gibbositatez. Ipsi. n. sunt stricti, ⁊ augmentatur strictura eoꝝ, plus q̃₃ illorũ, q̃ sunt apud cõcauitatem. Et nõ elõgat̃ qn sit eũo aquositatis ex vẽtre, adueniẽs ex istis partibus. Et medicina qdẽ inuenit viã per eas ad epar: deinde ad intestina. Et cã qdẽ huius cãe piũcte, aut est in virtute separatiua, aut in mã separata aut in vijs. Cã itaq₃, q̃ est in virtute separatiua est, qm̃ sepatio est cõis inter virtutẽ expulsiuã in epate, ⁊ v̇tutẽ attractiuaz in renibus: qum ergo debilitant̃ ambe, aut vna earũ: aut fuerit in vijs oppilatio, ⁊ pprie qum est in renibus apa durũ, ⁊ nõ sepatur aquositas, ⁊ nõ recipit eam corpus, , ⁊ nõ tollerãt eã vie, tunc necessario ẽ vnus modoꝝ casuum hydropisis asclitis. Et ppter hoc qñq₃ accidit hydropisis ppter debilitatẽ ⁊ egritudinem in [m] ⌈ epate ⌋ solũ. Cã autez que est in sepato est vt sit aquositas plĩma valde, vltra quã virtus separare possit, aut sit nõ bene digesta. Et aquositas qdem fit plurima valde, pp potũ aque fride plĩme: ⁊ [n] ⌈ sitr ⌋ pp vehemẽtiã sitis dñantis pp cõplexionem in epate, faciẽtem sitim. aut pp cãm aliã facientem sitim: aut pp oppilationẽ cũ qua nõ attrabitur ad epar aliqd de quo sit curãdũ, quare assidua fit sitis sup multitudinẽ potus: aut qm̃ aqua non ꝯfert siti, aut q₂ calida est, nõ frigida, aut q₂ in ipsa est q̃litas faciens sitim ex salsedine, aut bauracitate, aut alijs. Pars aũt alia est, qm̃ [o] ⌈ ppterea q̧ ⌋ nõ equatur dispõ digestionis cibi humidi, recipiũt corpus [p] ⌈ ⁊ ⌋ epar partez cibi humidi, ⁊ redit pars eius, ⁊ implet vias: ⁊ qñq₃ pducit ad cãm hydropisis asclitis predicte, si dñatur aquositas: aut tympanitis, si dñatur ventositas: ⁊ illud in digõne secũda. Cã aũt que est in vijs est vt sint illic apata, ⁊ oppilationes prohibẽtia aquositatẽ ab [q] ⌈ inceptione ⌋ vie sue, ⁊ penetratione in parte sua: imo phibet, ⁊ ꝯuertit eã ad partẽ aliã, q̃₃ ad viam suã. Et qñ expellit natura ex hydropico aquositatẽ hydropisis per seipsaz, significat euasionẽ. Et in pluribus horis qum [r] ⌈ catarrum patit̃ ⌋ hydropicus, redit inflatio in spatio triũ dierũ. Et ƀ₃ plurimũ fit illud ex vẽtositate. Inquit Hip. ab illo q h₃ phlegma plĩm inter diaphragma ⁊ stõm, faciens ei dolorẽ: tunc qum ipsum vadit in venis vsq₃ ad vesicã, resoluitur egritudo. Inquit. G. melius est vt p̃cipitetur phlegma ad [s] ⌈ femur ⌋ nõ ad partez vesice. Quomodo. n. resudabit ad eam qum sit phlegma, ⁊ nõ sit aquositas subtilis. Et dico ego nõ elõgat̃ qn resoluat̃, ⁊ subtiliet̃. Et nõ elõgatur qn sit expulsio eius ƀm electionẽ nature ad ptẽ aliquã pp necessitatẽ suã, aut sit in ptes alias pp cãm [t] ⌈ agentẽ ⌋ sicut expellit̃ pus q̃d est in pectore ad ꝯcauã, ⁊ ad vesicã. Hec autẽ penetratio nõ est mirabilior penetratione puris in ossibus pectoris. Et illud q̃d qdã dixerũt, q̧ forsitan intellexit per phlegma aquositatẽ, ẽt est lõginqũ, ⁊ nõ est necessariũ. Et qñq₃ accidit vt ĩflet̃ vẽter sicut ĩ hydropisi, in eo q h₅ vlcera ĩtestinorũ: deĩde perforent̃, ⁊ nõ moueatur vsq₃quo moriat̃: ⁊ [u] † ⌈ ⌋ egestio effunditur ad vẽtrem eius, ⁊ magnificatur iste: sed hoc, ƀm me quãuis dicatur, est sicut longinqum. Mors enim magis antecedit, q̃₃ illud, ⁊ proprie qum est eruptio ex superioribus.

Left margin notes:

a A. vaporum quos ꝯmutat ⁊ cõuertit coarctatio in aquã

b A. ⁊ nõ pertrãsit zirbũ nisi pp corrosionem

c A. facit penetrare pus in

d A. Alia litera resudat

e A. non

f A. vmbilicum in embrione.

g A. ⁊

h A. ab vmbilico suo.

i A. ex vmbilico suo

k A. penetrat

l A. vmbilicum

m A. Alia litera renibus

n A. hoc

o A. qum

p A. aut

q A. incessione

r A. perforatur

De causis proprijs hyposarche. Cap. VI.

Causa antecedẽs ĩ ea est corruptio in digõne tertia, decliui ad cruditatẽ, ⁊ aquositatẽ, ⁊ phlegmaticitatẽ: ⁊ san. nõ adheret corpori adherẽtia naturali, ppter sui [x] ⌈ frigiditatem ⁊ indigestionẽ. ⌋ Et qñq₃ est añcedens in hoc [y] ⌈ digestio secunda: aut digestio prima ⌋ aut corruptio eius q̃d [z] ⌈ sumit̃ ⌋ aut p hlegmaticitas [&] † ⌈ ⌋ Et qum debilitãtur digestiua, ⁊ retentiua, ⁊ sepatiua in epate ipso: [ꝯ] † ⌈ ⌋ aut p cõitatẽ q̃₃uis nõ sint apata aut oppilatiões pꝛohibẽtia penetrationẽ cibi: ⁊ [ꝑ] ⌈ sicut multitudo frigiditatis ⌋ venaꝝ corpis, ⁊ egritudies [a] † ⌈ ⌋ accidẽtes ⁊ oppil'ones exñtes ĩ [b] ⌈ eo ⌋ ex comestione viscosoꝝ, ⁊ luti, ⁊ siliũ. Et qñq₃ est pp stationẽ in frigore aeris frigidi, in quo iã fortẽ efficit ipressionez. Et qñq₃ accidit cã caliditatis liq̃facientis corpus, ⁊ humores: qum ergo accidit oppilatio, nõ põt cũ eo penetrare humor virulẽtus, liq̃factus in ptes renũ, q̃re dispitur in corpe: ⁊ plĩm huius fit subito. Et fluxus qdẽ vẽtris qñq₃ est valde iuuatiuus ĩ hyposarcha. Et nã qñq₃ studet vt expellat supfluitatẽ aquosam in vijs nãlibus, ⁊ non nãlibus. Sed qñq₃ [c] ⌈ fit pigra ⌋ ab illa expulsione. Aut fortasse [d] ⌈ vicit ⌋ penetratio eius nõ nãlis in modis p̃dictis dñiũ expulsionis nãlis sup eã. Et fortasse nõ recipiunt eã meatus. Et fortasse expulsiua expellit eã ad ptẽ epatis: qm̃ eius aquositas est ex gñe eiꝰ, q̃d expellitur ad epar. Qũ g̃ nõ recipit eã epar, ⁊ q̃ sequunt̃ ipm, pp debilitatẽ, aut pp multitudinẽ mãei, aut qm̃ corpus nõ recipit pp oppil'ones, aut alia, hesitat iter duas expulsiões. Inqt Hip. cuiꝰ epar replet̃ aq̃, deide erũpit aq̃ illa ad pãniculũ [e] ⌈ itrisecũ ⌋ iplet̃ vẽter eiꝰ, ⁊ morit̃. Inqt. G. itellexit p illud vesicas plĩmas, q̃ accidũt sup manifestã ptẽ epis, ⁊ ꝯgregãt aquã, qũ erũpunt̃ ⁊ sũt nl'te, colligit̃ aq̃ ĩ spatio epis ⁊ paꝝ penetrat ĩ çirbũ nisi pp corrosionẽ çirbi ex illa pte. Et dixit hec aq̃ est sic aq̃ hydropici [f] † ⌈ ⌋ q nõ morit̃: imo egredit̃ aqua eius, ⁊ viuificatur [g] ⌈ aut incidẽdo aut medicãdo. ⌋ Et simil'r nõ elõgat̃ ĩ ƀ qn [h] ⌈ raꝝ fit, aut elõgat̃ q̧ reuiuiscat: ⌋ ⁊ ego existimo q̧ morit̃: qm̃ hec aq̃ ẽ deterior ĩ suba

Right margin notes:

s A. pectinem

t A. mediantem seu prohibentẽ

u † A. illud est quoniã

x A. malitiam

y A. corruptio digestionis scd̃e Alia litera corruptio digõnis scd̃e aut corruptio digõnis prime

z A. comeditur

& † A. eius.

ꝯ † A. ⁊ fort ſ fuerit attractiua in mẽbris, ⁊ debilitat̃ digestiua in eis est dñõi hydropisis. Et plz eius est pp frigiditatẽ epatis ppriam

ꝑ A. est plĩm pp frigiditatẽ

a A. eis

b A. eis

c A. deficit

d A. antecedit

e A. ventris

f † A. Et qñq₃ efficit̃ hydropicus

g A. cum nã aut medicatione

h A. q̧ viuat

sua, q̃re corrũpit̃ in spatio, ⁊ interficit vapore suo: q̃n̄ ep̃is eius tunica ↄtinẽs ip̃m, iam corrupta est.

Ⅽ De causis tympanitis. Cap. VII.

Plurimum cãrũ tympanitis est corruptio di/gestionis p̃me ꝑꝑ virtutẽ: aut ꝑꝑ mãꝫ, Ipsa. n. quũ nõ valde digerit̃, quũ iã in eã egerit caliditas debilis ↄpationẽ aliquã, non fortẽ, ⁊ abhorret eã corpus, ⁊ [a] ⌈fugit ab ea⌋ p̃mũ ad qd̃ ↄuertit̃, est vapor, ⁊ ventositas. Et q̃n̄ qꝫ sunt iste materie ↄtẽte in ꝑtibus stõi, ⁊ ite/stinoꝝ [b] ⌈recipiẽtes resolõnẽ debilez que resolutio fit⌋ in vẽtositatez ⁊ ꝓprie quũ stõus est frigidus ⁊ hu. [c] ⌈q̃n̄ nõ digerit⌋ ad digõnẽ epatis [d] ⌈deinde fit in epate cal'itas aliqua preparata vt digerat aliquid nõdũ ꝑparatũ ad suã digõnem.⌋ Et q̃n̄qꝫ est illud ꝑꝑ caliditatẽ vehemẽtẽ extraneã in stomaco, ⁊ epate, incipiẽdo ad cibos humidos, ⁊ humiditates corporis, anteq̃ꝫ dñetur sup eos digõ, que ꝓue/nit a caliditate inata, ⁊ efficit in eis ↄpationẽ nõ naturalẽ, ⁊ resoluit eos in vẽtositatẽ ante digõnẽ. Est ergo cã tympanitis debilitas digõnis p̃me, ⁊ debilitas caloris: aut ꝑꝑ vehemẽtiam caliditatis dñan/tis, q̃ nõ dimittit tpe digõnis aut ꝑꝑ cibos. Et q̃n̄qꝫ accidit i febrib⁹ pestilẽtialib⁹, ⁊ i pl'ib⁹ finib⁹ egri/tudinũ acutaꝝ iflatio vẽtr̃, q̃si tympanites, ex quo audit̃ sonitus tympani, si ꝑcutiat̃ manu, ⁊ est signũ malũ valde.

Ⅽ De signis cõibus. Cap. VIII.

Omnes spẽs hydropisis seq̃tur corruptio coloris. Et est color in splenetico decliuis ad viriditatem, ⁊ nigredinẽ. Et in oĩbus accidit i/flatio pedũ ꝓpter debilitatez caliditat̃ inate, ⁊ ꝑꝑ humiditatẽ sanguinis, ⁊ eius vaporez, ⁊ inflatio amboꝝ oculoꝝ, ⁊ inflatio extremitatum aliarũ. Et oẽs ille non eũant̃ ex siti clamosa, ⁊ con/strictione anhelitus. Et pl'm eaꝝ ẽ cũ paucitate appetitus cibi, ꝑꝑ vehementiã appetitus aq̃, nisi accidat q̃cũqꝫ illarũ sit, a friditate ep̃is, ⁊ ꝓprie a potu aq̃ fride i nõ sua hora. Et in oĩb⁹ illis, ⁊ ꝓprie i asclitis, deĩde hyposarcha, minorat̃ vrina. Et in pl'ib⁹ di/spositionib⁹ rubet, ꝑꝑ paucitatẽ suã, q̃re aggregat̃ in ea tĩctura, q̃ ipsa est i [e] ⌈ep̃e⌋ ⁊ ẽt ꝑꝑ paucitatẽ separationis sanguis ⁊ cholere ru. ab vrina. Nõ ergo opꝫ vt iudicet̃ ꝑꝑ tincturã aque, ⁊ rubedinẽ ẽt, caliditas hydropisis. Et accidũt eis pl'm fe. tepide. Et multotiẽs accidũt eis bothor, q̃ erupte emittũt a se aquã citrinã. Et multiplicat̃ [f] ⌈egõ sanguinolẽta⌋ in hyposarcha, ⁊ tympanite. Et quũ est initiũ hy/dropisis ex ap̃ate in ep̃e, astringit̃ nã, ⁊ ap̃antur pedes: ⁊ est tussis sine sputo, ⁊ accidũt ap̃ata in latere dextro, ⁊ sinistro, q̃ occultant̃: deĩde apparẽt, ⁊ plurimũ illius fit i asclitĩ. Et si icipiat in ambob⁹ ilijs, ⁊ alchatin: icipit ap̃a ex pedib⁹: deĩde accidit [g] ⌈fluxus vẽtris sanguinolẽtus lõgus qui⌋ nõ resoluit̃, ⁊ neqꝫ egredit̃ cũ eo aqua. Et hydropisis cuius cã est calida: est cũ signis caliditatis, ⁊ ex inflãmatio/ne ⁊ siti, ⁊ citrinitate coloris: ⁊ amaritudine oris: ⁊ vehemẽtia siccitatis in corp̃e: ⁊ casu appetitus cibi: vomitu citrino, ⁊ viridi: ⁊ fortis fit adustio vrine in fine eius ꝑꝑ vehemẽtiã cholere. Et si est ex gñe ei⁹ in quo multiplicat̃ liq̃factio ⁊ expulsio ad duas vias nãles, sig̃nt ipsaꝫ multitudo citrinitatis, ⁊ signa liq̃factionis, ⁊ ãncessio egõnis: ⁊ vrine lauatiue, ⁊ virulẽte: ⁊ icipit ex ꝑtibus ilioꝝ, ⁊ alchatin. Et sil'r oĩs hydropis̃ fcã ab egritudib⁹ acut̃ [h] † ⌈ ⌋

Et hydropisis cuius cã est ap̃a duꝝ, cognoscit̃ per [i] ⌈signa eius, ⁊ fluxũ vẽtris sanguinolẽtũ qui seq̃t̃ eam⌋ ⁊ paucitatẽ appetitus cibi. Et illa cuius cã ẽ ap̃a calidũ: incipit ex ꝑte epatis: ⁊ ↄstringit̃ cuꝫ ea nã, ⁊ sunt reliq̃ signa q̃ sunt ap̃atis calidi. Et splene ticã qdẽ sig̃nt color ad viriditatẽ decliuis: ⁊ egritudo ãncedẽs in splene: ⁊ q̃n̄qꝫ nõ cadit cũ ea appeti/tus. Et sil'r cũ est ex renibus nõ cadit appetitus in hora [k] ⌈eo casu quo⌋ cadit i epatica: ⁊ ãncedũt eaꝫ egritudo renũ, ⁊ ap̃ata eorũ, ⁊ vlcera ipsorum.

Ⅽ De signis asclitis. Cap. IX.

Cum asclitĩ est grauitas sensibilis i vẽtre. Et qũ ꝑcutit̃ vẽter non est sonitus ei: sed q̃n̄ cõmouetur, ex eo audit̃ sonitus aq̃ cõmote. Et sil'r q̃n̄ ꝑ/mutatur hñs eã ex latere ad latus. Tactus eius est tactus vtris pleni: non vtris in quo est iflatio. Et nõ fiũt cũ ea mẽbra [l] ⌈grauia⌋ ⁊ nõ ẽ magnitudo mẽbroꝝ eoꝝ, sicut in hyposarcha: imo arefiunt. Et est semꝑ suꝑ cutẽ corp̃is [m] ⌈tẽsio⌋ cutis humide extẽse. Et q̃n̄qꝫ cũ ea est ap̃a virge. Et accidit [n] ⌈paucitas vrine.⌋ Et est pulsus hñtis eã paruus, frequẽs, decliuis ad duritiẽ, cũ aliquãta tẽsione: ꝑꝑ tẽsionẽ velaminũ. Et q̃n̄qꝫ declinat i fine eius ad lenitatẽ, ꝑꝑ multitudinẽ humiditatis. Et q̃n̄ ẽ hydropisis asclites eueniẽs subito, post lapidẽ exeũtem, absqꝫ causis manifestis in ep̃e, tũc scias, ꝙ vna duarum viaꝝ [o] ⌈duoꝝ testiculoꝝ⌋ iam disrupta est.

Ⅽ De signis hyposarche. Cap. X.

Cum ipsa est, apparet cũ ea inflatio in corp̃e toto, sicut accidit corpori mortui. Et impinguant̃ mẽbra in ipsa. Et ꝓprie facies est decliuis ad pinguedinẽ, nõ ad arefactionẽ. Et qũ premunt digiti in oĩ loco corporis eius [p] ⌈cõprimit̃.⌋ Et nõ est in vẽtre eius de inflatione, ⁊ cõmotiõe, aut inflatiõe, ⁊ exitu [q] ⌈suminis, ⁊ vẽtris: illud qd̃⌋ est in vẽtre asclitis ⁊ tympanitis. Et ꝓꝫ plurimũ sequũtur eã [r] ⌈fluxus vẽtris sanguinolentus⌋ ⁊ lenitas nature tẽdens ad albedinẽ. Et q̃n̄qꝫ pulsus eius est vndosus, latus, lenis. Et iã dictũ est, ꝙ q̃n̄ est in fa/cie hominis: aut manu eius sinistra, mollities, ⁊ accidit ei in principio huius accñtis, pruritus in na/so moritur in secundo die aut in tertio.

Ⅽ De signis tympanitis. Cap. XI.

Egreditur in ea [s] ⌈sumẽ⌋ plurimo exitu. Et ne/qꝫ est illic de grauitate illd̃ qd̃ est i asclitĩ: sed q̃n̄qꝫ est i ipsa de tẽsione, qd̃ non est in asclitĩ: imo q̃n̄qꝫ est, q̃si sit corda tẽsa. Et nõ est in ipsa piguedo mẽbroꝝ, sicut est i hyposarcha: imo incipiunt membra tendere ad arefactionem. Et quũ venter ꝑcutitur manu, auditur ex eo sonitus vtris, in quo est inflatio, non vtris pleni aqua. Et est appetens eructuationez semper, ⁊ me/lioratur ea: ⁊ exitu ventositatis. Et eius pulsus est longior pulsu aliorum hydropicorum: ⁊ non est debilis quũ non ledatur virtus cum qualitate sua. [t] ⌈Et non minoretur attractione⌋ asclitis. Et est se/cundum plurimum velox, ⁊ frequens, declinis ad duritiem, ⁊ tensionem. Et non est inflatio pedum sicut est in alijs.

Ⅽ De cura cacesie. Cap. XII.

Considera an sint in corporib⁹ eorum humores di/uersi, cholerici, ⁊ educantur sol'one vẽtris cum hierap. Ipsa enim educit suꝑfluitates absqꝫ humiditatib⁹ inatis. Et si scitueris ꝙ humores eoꝝ sũt viscosi, grossi: solues

a A. expellit ip/sam

b A. q̃n̄qꝫ efficiẽtes ꝑũctionem vel dolorẽ continuũ, q̃n̄ cal'itas nãlis non fortis faciẽs i eis resolutionẽ debilez ꝑmutat eas
Alia litera q̃n̄qꝫ efficiũt pũ/ctionẽ ↄtinuaꝫ, q̃n̄ cal'itas non dñans faciẽs in eis resol'onẽ de/bilem

c A. Alia litera q̃re nõ ꝑparat
Alia litera

d A. deinde est i epate cal'itas q̃ vult digerere rẽ nõ ꝑparataꝫ vel nõ dispositã ad/huc ad digõnez suam.
Alia litera preparata dige/rere rẽ nõ dispositam adhuc ad digõnem suaꝫ.

e A. plurima

f A. diaria

g A. diaria lõga que
Alia litera diaria lõga cuꝫ qua nõ resoluit̃ aut eũat̃ aqua

h † A. Et hydropisis cuius cã ẽ frida, est ↄtraria huic. Et q̃n̄qꝫ vehemẽs fit cũ ea appetit⁹ cibi val de sicut i friditate stõi postea qũ superfluit cõplexio cadit.

i A. flegma et̃ ⁊ fluxum vẽtris diarium

k A. ⁊ in quãtitate qua

l A. pinguia

m A. splendor

n A. inflatio te/sticulorum

o A. pororũ viridum

p A. fit cõpressio profunda

q A. vmbilici et tẽsione i moduꝫ timpani que

r A. diaria

s A. vmbilicus

t A. aut grauitate repletionis
Alia litera aut grauitate debilitãte q̃ est in asclitĩ.

cum hiera diacolloqntidos, Et qñq3 [a] ⌈ponunt⌋ i ea aloes, ⁊ colloqntida, ⁊ polypodiũ: ⁊ agaric⁹ cũ scamonea. Et põdera in illis erũt fm q̃ztitatẽ quaz existimaueris de subtilitate humoꝝ: ⁊ grossitie eorũ: ⁊ ṽtute corpis: ⁊ debilitate ipsius. Et qñq3 indigẽt eis, q̃ sunt sicut helle. niger, si nõ valẽt alia i mũdificãdo, ⁊ educẽdo supfluitates viscosas. Et cũ h̃ toto op3, vt subtile studiũ sit i soluẽdo eos: ⁊ sepes in eis illud, qδ i potu sumũt. Et quotiẽs imaginaris qδ mã aggregeť, nõ pmittas ipsam figi: s3 itera eũonẽ. Et cũ hoc op3 vt tu ɔsideres stõs eoꝝ, ne ledãtur a solutiuis: ⁊ ponas eoꝝ solutiua aromatica sicut xiloaloes crudũ, ⁊ sil'ia. Si aũt ṽtus fuerit fortis, nõ multiplices cogitationẽ in h̃: sed [b] ⌈fac pueniẽdo ad finẽ⌋ sufficientẽ. Et ad sũmũ op3, vt sit regimẽ ꝓhibens gñationẽ supfluitatis, ⁊ illud qde3 cũ eũonibus subtilibus, frequẽtibus. Et deuitent phlebotomiã q̃ztũ possibile est. Et si fuerit necessaria pp repl'onẽ sanguinis, aude sup eã cũ [c] ⌈mensura⌋ ⁊ ptire in dieb⁹ tribus aut q̃ttuor, Et qñ plus est necessaria phlebotomia, est qñ cã est ex retẽtiõe sanguis hemorroidaꝝ, aut mẽstruoꝝ. Et melius, qdem est, vt eũo fiat in p̃nis cũ eis, q̃ mũdificãt sanguinẽ, sicut hiera, ⁊ sil'ibus: deinde si nõdũ sufficit, extrahe sanguinẽ paucũ. Et in pl'ibus dispõnibus: q̃s hñt necesse est vt euacues cũ eis, q̃ educũt hũores sol'õne vẽtris, ⁊ apiũt oppil'ones. Deide cũ eis, q̃ ꝓuocãt, ⁊ apiunt oppil'ones. Et clisteria subtiliãtia, ⁊ resoluẽtia humiditatẽ sol'one educẽtia eas, cõferũt in ea valde. Cum ergo eũanť, tunc illud quo melius curanť, est exercitiũ tẽperatũ, ⁊ minoratio potus aque, ⁊ balneatio cũ aq̃s de baurach, ⁊ sulfuris, ⁊ aluminosis: [d] ⌈qδ si desunt, tunc fiat cũ aq̃ maris.⌋ Balnea aũt dulcia nocẽt eis, nisi vtanť eis siccis: ⁊ sudẽt i aere eorũ calido: ⁊ vt vtanť vomitu añ cibũ: est. n. bonũ regimẽ eis. Et op3 vt sit in p̃ncipio rei cũ rhaphano ĩfuso in sirupo acetoso: ⁊ i fine ei⁹ cũ helleboro. Et vt pmutenť ad exiccationẽ q̃ztũ pol'e est, ⁊ ad aptionẽ. Et vtanť in empl'is ipsoꝝ, ⁊ potib⁹ eoꝝ, medicis exiccatiuis, apitiuis, subtiliatiuis, aromaticis: sicut spica, ⁊ cassia, ⁊ cinamomo: ⁊ medicinis [e] ⌈lubricãtib⁹⌋ sicut apsinthio, ⁊ keisim, ⁊ eupatorio, ⁊ semine vrtice, ⁊ camepitheos ⁊ aristol'. ro. ⁊ succo cucu. asinini, ⁊ folijs meçereon, ⁊ [f] ⌈gensit⌋ ⁊ alkekengi cũ ꝓprietate sua: ⁊ ponať i empl'is ipsoꝝ sulfur, ⁊ succus cucu. asinini, ⁊ radix meçeriõ, ⁊ folia eius, ⁊ nitrũ, ⁊ cinis lilij, ⁊ spuma maris. Et ista ⁊ similia hoꝝ cõueniũt fricationi eorum in balneo. Et ɔferũt eis [g] ⌈tymbra ⁊ alcãdari con, ⁊ vinũ odoriferũ paucũ, ⁊ sirupus de lilio.⌋ Et ex eis que ɔferunt eis valde sunt sirupus de apsinthio in ieiunio [h] † ⌈ ⌋ mithridatũ, ⁊ diacurcuma, ⁊ [i] ⌈⁊ dialacca ⁊ alkekẽgi ⁊ diaspmatõ.⌋ Et qñq3 sumunt in potu de lactibus lac camelaꝝ, ⁊ vrinas earum: ⁊ ꝓprie in corporibus solidis, fortibus: ⁊ ꝓprie qñ antiquatur cacesia, ⁊ [k] ⌈fortasse fit⌋ hydropisis. Et qñq3 sumunť in potu. ℥. ij. de vrina camelaru3 cũ serapino cuius plurimũ sit vsq3 ad aur. 5. Et similiter de vrinis capraru3. Et qñq3 rectius est, vt cõmisceantur cũ eis mirobal'. citrini, si materie fuerint subtiles cholerice. Et ɔferunt eis ex vaporationibus, vaporatio stomaci ⁊ epatis cũ [l] ⌈galia ⁊ cassia⌋ ⁊ sil'ibus. Et iterũ fac emplastꝝ ex eis cũ [m] ⌈lilio⌋ ⁊ sil'ibus. Et assidue fricare ventrẽ cũ eis, que sunt sicut baurach, ⁊ sulfur cũ oleis calidis notis. Et confert eis ex empl'is empl'm de tortellis cu3 cydonijs, Et si inobediat liniať ex stercore vaccino, ⁊ stercore caprino. Cibus aũt hñtium cacesia3, sit ex eis in qbus est suauitas, ⁊ confortatio nature, sicut alduragi, ⁊ alcubugi: ⁊ sint iura eorum açiberagi odorificata valde cu3 eis, que sunt sicut gariofili, ⁊ cinnamomũ, ⁊. ʒʒ. ⁊ mastix ẽt. Et simil'r almofusat. Et ex fructibus granata dulcia: ⁊ de cydonijs paꝝ non nocet. Et op3 vt misceantur ẽt cũ cibis ea, que sunt sicut sinapis, ⁊ porrũ, ⁊ allea: ⁊ que currũt cursu eoꝝ absq3 multiplicatione plurima.

a A. Alia litera confert
b A. Alia litera eũa quãtitatem
c A. Alia litera timore
d A. Alia litera ⁊ q' sedeant apδ mare
e A. subtiliãtib⁹
f A. giausir
g A. miua ⁊ alcãdicun ⁊ vinum odoriferũ subtile paucu3 ⁊ sirupus meisuse3
h † A. Et de cõfectionibus p̃cipue post mũdificationẽ, sunt tiriaca ⁊
i A. kalklãzi cũ seminibus Alia litera ⁊ alkalklengi maruri
k A. existimať q' fiat
l A. spica ⁊ cassia lignea
m A. almesusan

De cura asclitis. Cap. XIII.

CAnon cõis in curis eoꝝ est exiccatio, ⁊ extractio supfluitatum, ⁊ si non cũ alio, saltẽ cũ statione in sole, vbi nõ est ventositas, ⁊ calefiendo ad ignẽ accẽsu3 ex lignis exiccatis. Et comedere cũ mẽsura. Et dimittere aquã, Et aperire poros. Et prouocatio frequens, Et sol'one vẽtris educere aquositatẽ [n] ⌈subtilẽ⌋ cũ facilitate, ⁊ frequẽter, Et expectatio sup sitim, ⁊ regimẽ ipsius, ⁊ ꝓhibitio a visione aque, nedũ a potu ipsius, q̃ztũ possibile est. Et si nõ est excusatio, qñ ipsa poteť, bibatur post cibũ [o] ⌈aliq̃ztulo spatio⌋ ⁊ pmista cũ vino, aut alijs. Et minoratio cibi, ⁊ subtiliatio ei⁹ valde, est melior cura. Et exercitiũ qδ diximus in capitulo hyposarche. Et cõseruatio virtutis, ⁊ cõfortatio ipsius cũ bene redolẽtibus, aromaticis, ⁊ olfationibus suauibus, ⁊ odoribus ciboꝝ ɔfortãtiũ: ⁊ ɔfortatio ipsoꝝ cũ vino aromatico. Et nõ est multitudo potus [p] ⌈vini⌋ in ea laudabilis. Et ex eis que cõferunt eis, est vomitus: ⁊ ꝓprie ante cibũ: ⁊ etia3 post cibũ de tertio in tertiũ, aut de q̈rto in q̈rtũ, aut de qnto in qntũ. Ipse. n. iuuat eos valde. Et sternutatio cũ medicis, ⁊ insufflationes ⁊ alia cõferũt eis [q] ⌈ex illis que deponũt aquositatẽ, ⁊ extrahũt⌋ eã ad vias eũatiuas. Phlebotomiã ṽo op3 vt deuitet oĩs hydropisim hñs, q̃ztũ põt, nisi illi qui patiũtur hydropisim ex retentione sanguinis: phlebotomia enim prohibet mẽbris eoꝝ nutrimentũ cũ ipsa sint pauci nutrimenti, ⁊ cũ hoc infrigidat epar ipsorũ. Phlebotomia igitur est nociua i q̃zpluribus dispositionib⁹. Et si fuerit illic aq̃a [r] ⌈pueniať ad ipsa3⌋ in p̃ncipio rei. Quñq3 hydropicus ɔqueritur de latere sinistro multaꝝ arteriaꝝ, tunc nõ est eius q̃rimonia pp tẽsionẽ, q̃ fit in ipso: nã ambo latera cõicant in hoc: ĩmo illud est propter sanguinem. Phlebotometur ergo in primis, deinde curetur cura hydropisis. Et si fuerit aq̃a durum, tunc nõ speretur in sanatione hydropisis asclitis, que seqtur ipsum: nã ⁊ si aqua eũetur qualibet eũatione, redit tñ ⁊ replet. Et scias q' eũo cum medicinis, laudabilior est q̃z q̃ fit sectione, ⁊ resudatione, ⁊ fit [s] ⌈difficile succurrere eis.⌋ Et op3 vt fiat eũo hora, qua non est febris: [t] ⌈q̃zuis eni3⌋ regimen exiccet hydropisim, tñ aq̃a ipsa3 redire facit. Et op3 vt in ipsa minorenť trocisci stiptici, q̃zuis sint ɔfortatiui, sicut est trociscus δ almirberis: ⁊ ꝓprie qum ɔstricta est nã. Et op3 vt fiat exiccatio in hydropisi frigida cũ oĩ calido, subtiliatiuo, apitiuo. In hydropisi aũt calida s3 modũ alium, de quo singulariter sermonem facia3. Et scias q' oleum de fisticis: ⁊ amigdalinũ iuuatiua sunt in omnibus speciebus hydropisis. Medicine autem singulares cõuenientes huic speciei hydropisis, ⁊ qum est frigida, sunt sicut decoctio andacoce vehementis decoctionis: de qua bibantur omni die. ℥. ij. Aut decoquatur squille. lib. i. in. iiij. kist vini in vase mũdo donec consumatur, tertia vini, ⁊ bibať omni die ex eo quãtitas cochliarij magni: deide addať super illud donec pueniatur ad qnq3 co/

n —— A.
Alia litera o —— A.
p A. squinzibin
q A. Alia litera per hoc q' attrahũt aquositate3 ⁊ mouent
r A. occupetur in eo
s A. difficilis cõsolidatio earũ.
t A. Alia litera Et licet

chliaria: deide minuat᷑ donec redeat ad vnū. Et ite
rum detur in potu oī die de succo calamenti. ʒ.i. Et
dixerunt qdā, ꝙ opꝫ vt sumant᷑ cantarides, ⁊ aufe
rant᷑ capita ⁊ ale eaꝝ, deīde resoluant᷑ corꝑa in aq̄
mellis, ⁊ īgrediat᷑ eger balneū, ⁊ sumat illud in po
tu, aut comedat cū eo panē: ⁊ hoc apud me ē error
maximus. Et plus qđ [a] [exptū est debere sumi] ex
eis in potu est kerates. i. in potu aquaꝝ exp̄ssarum
notaꝝ. Et dr̄, ꝙ qñ mūdificat᷑ corpus [b] [potando]
oī die ex tyriaca [c] [q̄ꝫtitatē] ciceris cuꝫ decoctione
calamēti. xxi. die, ⁊ est ꝯtētus comestione vna leui,
ꝙ ꝯfert. Et existimauerūt qdam ꝙ sumere in potu
stercus caprinū cū melle, iuuatiuū est eis. Aut vri-
nam ouiū, aut vrinā asinoꝝ cuꝫ spica ⁊ melle. Aut
aristol᷑. ro. pōdus. ʒ. iij. in vino. Et iā laudauerūt eis
qdam oī die, aut oībus duobus diebus sumere q̄ꝫ-
titatē fabe ex alumine humido [d] † [ ] in
aqua. Et ex medicis iuuatiuis sunt [e] [alkekengi ⁊
diacurcuma ꝓprie. Et spes est ad oēm hydropisim
in diacurcuma, ⁊ ꝯfectione alburbatus ꝓprie, ⁊ ele
ctuariū asus] ⁊ medicine de sq̄lla, ⁊ sirupo sq̄lliti-
co: ⁊ tyriaca. Et scias ꝙ tyriaca, ⁊ diacurcuma, ⁊
alkekēgi ꝯferūt valde ī fine hydropisis fride. Et ex
medicinis mirabilis iuuamenti, sunt trocisci de sa-
brā ⁊ [f] [daruch.] Al᷑. ℞. sabrā myrro. citrinoruꝫ
ptes eq̄les: ⁊ dosis eius q̄dati ꝫ sit ex danich. i. ⁊. 5.
ad q̄ꝫtitatē. ʒ. i. bibat᷑ in oībus. iiij. dieb᷑ semel. Et ī
eo qđ est inter eos, bibātur trocisci almirberis. Et
qñqꝫ cōponuntur medicamina, ex reubarba. ⁊ co-
sto, ⁊ baccis lauri, ⁊ fenugreco, ⁊ lupis, ⁊ enula, ⁊
gētiana, ⁊ gūma amigdali, ⁊ galbano, ⁊ sunt medi
camenta iuuatiua. Regimē aūt euacuans aquosi-
tatem est cū solutiuis ebibitis [g] † [ ] ⁊
clisteribus ꝓprie. Ipsa eniꝫ ꝓpinquiora sunt aque:
⁊ leuiora super nā, ⁊ remotiora a [h] [liq̄factione]
⁊ cū spēbus balneationū [i] [cū thermis ⁊ cum regi
mine calefaciēte.] Et cū aquis in quibus decocta
sunt subtiliatiua, sicut feniculus, ⁊ camemilla, ⁊ sq
nantū. Et spēbus vnctionū, ⁊ emplastroꝝ, ⁊ vapo-
rationum. Et ingredit᷑ in sūma illius, vt sumantur
in potu lac caprinū, ⁊ lac camelarū fetarum. Et de
hoc quidem genere, vrina, ⁊ lac camelarum feta-
rum cōuenientia sunt asclitī: qum sumunt᷑ hebdo-
mada, i. cuꝫ trociscis de aloe, in primis. ʒ. 5. ex eis,
cū. 5. ʒ. spodij, vsqꝫquo perueniatur ad. ʒ. i. Et post
[k] [istā euacuationē eūa cum meçerion cū. ʒ. i. kekē
gi] deinde itera trociscos de aloe hebdomada. i. ⁊
nō cesses facere hoc, ⁊ fortasse sanabit᷑. [l] [Extenua
ti] v̄o nō sumāt in potu ex trociscis de aloe in ꝑnci
pio, nisi quātitatē vnius danich. Et descriptio qdē
trociscoꝝ de aloe est in antidotario. In solutiuis āt
nō opꝫ vt sit illud, qđ nocet epati. Et si aliqua neces
sitas facit huiusmodi necessariū esse, opꝫ vt rectifi-
cetur. Et opꝫ vt nō sit subito: imo ꝼm vices. Naꝫ il-
lud qđ subito est, mortale est: ⁊ [m] [paruū] nocumē
tū [n] [debilitat] epar. Et aloes solū, est malū valde
epati: q̄re opꝫ vt elōget᷑ ab epe, nisi ꝑꝑ necessitateꝫ:
aut cū ingenio rectificationis. Et opꝫ vt solutiua se
quatur ieiuniū, q̄re nō comedat solutus postea die
⁊ nocte: si possibile est, ⁊ vt sequant᷑ postea, q̄ cōfor
tant ⁊ [o] [ꝯstipāt] parūper, sicut sunt trocisci almir
beris, ⁊ sicut aq̄ fructuū, in qbus est suauitas, ⁊ sti-
pticitas ita, vt ꝯfortēt epar: ⁊ ꝓprie postea q̄ sunt si
cut sunt euforbiū ⁊ meçerion, ⁊ [p] [aq̄ ammoniaci]
⁊ sīl᷑a. Deinde administrent᷑ rectificātia cōpl᷑oneꝫ,
sicut tyriaca, ⁊ diacurcuma in frīda: ⁊ aq̄ endiuie ī
calida. Et illi qdē q̄ ē vehemētis caliditat̄, nō cōue
nit lac camelaꝝ fetaꝝ. Et icipiat᷑ in lacte camelarū
in ꝑmis a. xl. ʒ. ⁊ addat᷑ ī oī die. ʒ. x. Et [q] [deuita]
qū fuerit cal᷑itas, vt nō sol᷑one educas choleraꝫ qm̄
ipsa resistit aquositati aliquo mō. Et qm̄ necesse ē,
vt aquositas sol᷑one vētris educat᷑, tūc duplicat᷑ so
lutio vētris, ⁊ accidit v̄tuti nocumētū, imo necium
est, vt extiguat᷑ cholera. Et solue aquositatem, nisi
cholera sit trāsgrediēs terminū ī multitudine: ⁊ sis
tūc ꝯtentus eis q̄ sunt sicut myrobolani. Est. n. bo-
num solutiuū in h᷑ dispōne: sicut serapinuꝫ est bo-
nū solutiuum in dispositione frigida. Et oīs sup̄flui
tas euonis in q̄ꝫtitate, ⁊ in tp̄e, est mala: ⁊ est ī [r] [ca
lida] rectior. Et ex [s] [solutiuis] bonis est ius alca
nabir, ⁊ ius galloꝝ decrepitoꝝ, ⁊ ꝓprie cū polipo
dio, ⁊ aneto. ⁊ silibus. Et qū euacuaueris vicibus
x. ꝑ aliquot dies, cū aliquo eūatiuoꝝ subtiliū, ⁊ cū
lacte camelaꝝ, ⁊ aq̄ casei, ⁊ reliqs, ⁊ minuta fuerit
aq̄, ⁊ alleuiatū fuerit ap̄a, tūc rectius erit, vt sup vē
trem cauteria fiāt, vt nō recipiat aquā post illud: ⁊
fiāt cauteria post abstinētiā, ⁊ dimissioneꝫ sol᷑onis
vētris duobus diebus, aut tribus. Et sint sex caute
ria. s. tria in lōgitudine, incipiēdo a [t] [cassu vsqꝫ ad
femur] ⁊ tria in latitudine ventris: ⁊ expectet post
ipsa ꝼm famē ⁊ sitim. Et rectius qdē est vt in potu
sumāt īter duas sol᷑ones vētris, aliqd de apiētibus
oppilationes: sicut trociscos de amigd. amar]. Lac
aūt camelaꝝ, ⁊ caprarū, ⁊ ꝓprie arabicaꝝ, ⁊ ꝓprie
[u] [qum īpinguātur] in potu det᷑ cū eis que sol᷑one
vētris educūt aquositatē, ⁊ subtiliāt, ⁊ prouocāt, si
cut sceba, ⁊ abrotanū, ⁊ [x] [cardamō] ⁊ alia. Et ca
lefactis cū eis que ꝯueniāt cū hoc epati, sicut cuscu
te, ⁊ endiuia, ⁊ alia. Et nō respicias ad illud, qđ dr̄
ī ipso ex hoc, ꝙ decipiūt sophistici, ⁊ qđ dr̄ ꝙ nā la-
ctis est ꝯ̄ria hydropisi, imo scias ꝙ est medicamen
iuuatiuū ꝓpter illud, qđ in ipso est de abstersione.
[y] † [ ] Et est ꝯueniēs ꝑꝑ illud, qđ ī ipso
est de ꝓprietate sua. Qñqꝫ. n. est medicina [z] [lubri-
catiua] ꝯ̄ria ei qđ q̄rit᷑ de cura qualitatis, sꝫ est cō-
ueniens cū ꝓprietate sua, aut ꝑꝑ [&] [egritudines] si
cut eūo, ⁊ similia: sicut ponit᷑ endiuia in curationi-
bus epat̄, qđ hꝫ egritudines frīdas. Et sicut fit eūo
[?] [⁊ tēdit᷑ ad scamoneā] ī egritudinib᷑ cholericis:
īmo scias ꝙ hoc lac vehemētis iuuamēti est: naꝫ si
hō assidue ipso vteret᷑ loco aque ⁊ cibi, sanaret᷑ ꝑ
ip̄m. Et illud qdē iā exptū fuit in qbusdā, q ꝑuene-
runt ad terras arabū, ⁊ ꝑduxit eos necessitas ad il
lud, ⁊ sanati sūt. Et lac qdē camelaꝝ qñqꝫ admistra
tur solū: ⁊ qñqꝫ administrat᷑ mistū cū alijs medicis
in qbusdā quaꝝ est ītētio regimis nō calefacientis
valde, sicut myrobolanis cū semine endiuie, ⁊ seie
cuscute, ⁊ sale naptico. Et in qbusdā eaꝝ est intētio
regiminis calefaciētis, subtiliātis sicut serapino, ⁊
[ꝝ] [granis] eius. Et in qbusdā eaꝝ est intētio [a] [su
perfluitatis sol᷑onis] vētris sic̄ [b] [costo] ⁊ sil᷑ibus.
Et qñqꝫ admiscent᷑ vrine camelaꝝ. Et qñqꝫ sunt cō
tenti eo loco cibi, ⁊ potus. Et qñqꝫ addit᷑ ei cibus
alius. Et in vtrisqꝫ dispōnibus, opꝫ vt tu verifices
in re eius, an corpus sugat ex eo, ⁊ nō soluat, aut sol
uat parū: aut soluat plus pondere suo ꝼm mēsuraꝫ
tollerabilē: aut sup̄fluat, ⁊ soluat vltra tollerantiā:
aut caseet᷑ in stō, ⁊ in vijs: aut perducat ad īfrigida
tionē, aut fluxu ventris educat hu. grossum phleg-
maticū, aut hu. adustū ꝑꝑ putrefactionē suā, si eam
recepit. Et scias ꝙ melior hora sumēdi ip̄m ī potu
est ver, vsqꝫ ad initiū estatis. Et ex regimine bono
in dando ipsum in potu, est illud quod experti fui-
mus multotiens, ⁊ ꝯtulit: ⁊ est vt bibatur lac came
larum fetarum, ꝼm vacuitatē ventris, ⁊ abstinētiā
diei ⁊ noctis ante ipsuꝫ. Et non [c] [sumatur] in eis

a A. audem᷑ da re
b A. ⁊ potatur
c A. quantitas
d † A. dissoluto Alia litera aneti humidi
e A. alkalkalāgi ⁊ dialacha pro- prie in asclite ⁊ in oī hydropisi ⁊ diacurcuma ⁊ ꝯfectio aburba- tus ⁊ electuariū alsusen. i. đ lilio celesti Alia litera alkalkalengi et dialacha ꝓprie ꝙ in ea ē spes ad oēm hydropisiꝫ ⁊ diacurcuma, ⁊ ꝯfectio aburba- tus ⁊ electuariū susen. i. de lilijs celestib᷑ ⁊ ex ra- dicibus ipsoruꝫ
f A. cōpō ipsorū
g † A. ⁊ supposi torijs
h A. ꝑncipalib᷑
i A. ⁊ cū ꝓuoca- tione sudoris fa cta cū tanur, vel furnis calidis
k A. hebdoma- dā, quꝫ eūat aq̄ cū pondere. ʒ. ij. kalkalangi
l A. Debiles
m A. minus
n A. est debilita te
o A. stipticant
p A. āmoniacuꝫ
q A. oportet
r A. Alia litara calido
s A. lenitiuis
t A. pectore vsqꝫ ad pectinem
u A. nutritaruꝫ
x A. chacbali
y † A. cū facilli tate
z A. solutiua
& A. rem aliam
? A. cum scamo nea
ꝝ A. pillulis
a A. prohibere solutionem
b A. carath vel chara
c A. comedatur

nisi parũ valde. Et si possibilis est abstinẽtia eorũ
f. diei ⁊ noctis, fiat. Et necia qdẽ est abstinentia no
ctis, q̃ est añ ipm: deĩde bibat ex eo qđ mulctũ est i
hora, ⁊ statiz, q̃ztitas. ℥. ij. aut. iij. Et melius qdẽ est
vt sumant. ℥. ij. ex eo cũ. ℥. ij. vrine camelarũ. Et ab/
horreãt aquã aliqbus dieb⁹: ⁊ ꝯsideret vsq̃z ad di/
es. iiij. ⁊ inueniet qđ egredit cũ ꝓuocatiõe, ꝓrimũ
ei qđ bibit. Et post illud soluet vẽter cuz eo, qđ bi/
bitur ex eo: ⁊ fortasse nõ soluet vẽter cũ eo, nisi fex
parũper. Et nõ soluit ꝑ ipsuz, nisi q2 corpus iam re
pletũ est ex eo. Qđ si soluat venter eius, vltra q̃z bi
bit, abstineat ab eo vna die, aut misceat cũ eo illud
qđ ꝯstipat. Et si nõ soluit, tunc opz vt timeat ex po/
tu eius caseationẽ, ⁊ dimittat ipsuz. Et silr̃ si soluit
[a] ⌈vltra⌋ illud qđ bibitur, ⁊ tũc quidẽ oz vt bibat
aliqd qđ deponat illud qđ est in ore stõi ex eo: ⁊ vt
iteret ipm admixtũ cũ oppoponaco, ⁊ silibus: imo
ꝯueniẽs est vt in oibus trib⁹ dieb⁹ sumat de pillu/
lis de [b] ⌈oppo.⌋ ⁊ silibus, cũ quãtitate pauca, q̃ ex
trahat illud qđ fortasse caseat ex reliquijs ei⁹, aut
gñatur ex eo: ⁊ ꝓprie qum eructuat acetose, ⁊ inue
nit grauedinẽ. Et ex regimine ꝯferẽte in huiusmo/
di dispõne, est clistere in hora. Et opz ẽt in hmõi di/
spositione, vt dimittat sumere in potu lac vno die,
aut duob⁹, ⁊ vacet ad vaporationes, ⁊ empl'a, qui
bus empl'et vẽter, ⁊ resoluũt. Qđ si potus lactꝭ nõ
facit accidere aliqd ex hoc: ⁊ egredit oi die res nõ
supflue, imo ꝑueniẽs ad q̃ztitate duorũ vasorũ par/
uorũ [c] ⌈sicut aqua⌋ sit ꝯtẽtus eo, siue sit solum, aut
cũ [d] ⌈oppoponaco⌋ ⁊ pillulis solutiuis de [e] ⌈op/
poponaco⌋ ⁊ alijs. Et si supfluerit solutio ventris
[f] ⌈solue⌋ ab eo lac vno die aut duob⁹ dieb⁹: dein/
de gradatim ꝓcede in faciẽdo ipm potare: ⁊ da ei
in potu ex eo, lac [g] ⌈aialis iam nutriti⌋ ex stipticis,
⁊ ꝑmisce cũ eo hora qua emulget scorie ferri alba/
sceri ꝯtrite, ⁊ ablute cũ vino, ⁊ aceto assate fm quã
titatẽ. ʒ. xx. ⁊ [h] ⌈hypogstidos⌋ amborũ añ. ʒ. v. se/
minis apij. ʒ. iij. [i] ⌈baccar pondus origani ⁊ apij ⁊
rute.⌋ Et dimitte in ipso hora vna, deinde colet, ⁊
bibat. Deĩde gradatiz ꝑueniat ad purũ, postea ad
ꝑmistũ cũ eo qđ soluit ventrẽ, si necessariũ fuerit il/
lud. De diureticis ṽo ꝯferẽtib⁹ nõ opz vt vnũ solũ
adhibeat: imo fiat ꝑmutatio de quibusdã ad que/
dam, sicut sunt petroselinũ, ⁊ ameos, ⁊ calamentũ,
⁊ assarum, ⁊ feniculuz ⁊ semen apij ⁊ siler, ⁊ [k] ⌈ra/
dix⌋ aniudẽ, ⁊ camepitheos, ⁊ acorus, ⁊ [l] ⌈spica⌋
⁊ daucus, ⁊ fu, ⁊ meu, ⁊ asparagus, ⁊ semẽ eius. ⁊
radix pastinace cãpestris, ⁊ kekẽgi. Et opz vt opti
me fiat eorũ tritura, ita vt velociter perueniant ad
partes gibbositatis. Et qum administras diureti/
ca fortia, opz vt administres postea aliquid de iuri
bus pinguib⁹, sicut est ius galline pinguis. In em/
plastris ṽo regula est, vt nõ multiplicẽtur in eis ea,
que exiccãtur ⁊ resoluũt cũ stipticitate forti [m] ⌈stã
tia loco eius qđ exiccat ⁊ resoluit⌋ nisi res modi/
ca eorũ fm quãtitatẽ, que cõseruet [n] ⌈sanitatem⌋ si
illa necessaria sunt, sicut sunt spica, ⁊ tus, ⁊ cipi cuz
quãtitate pauca valde: illud enim ꝯseruat virtutez
mirach, ⁊ illud qđ in ipso est ẽt. Et facit ipsum non
susceptibile. Medicinas ãt singulares que empla
strãtur, ⁊ emplastra cõposita iuuatiua in hac egri/
tudine, iam plurima diximus in antidotario. Et ea
que dixim⁹ hic, sunt exꝑta, ⁊ iuuatiua: stercus vac
cinum ⁊ stercus caprinũ: ⁊ stercus vaccaruz pascẽ
tium herbam non [o] ⌈minimã.⌋ Descriptio empla
stri ex eis. Sumatur ex hoc stercore vaccino aliqd,
⁊ bulliat cum aqua ⁊ sale: deinde puluerisetur sup
ipsum sulfur cõtritum: ⁊ ponatur super ventrez. Et
iterum stercus caprinũ cum vrina infantiũ. Et ite/
rum stercus colũbinum ⁊ bacce lauri, ⁊ ireos. Et
ex fortibus in hoc capitulo est stercus caprinum, ⁊
stercus vaccinũ in quo ponit aliquid ex helleboro,
⁊ alscebran ⁊ cõgregãtur cum vrina camelarũ, ⁊ fit
ex eis emplastrũ. Et ex compositis bonis est vt mi
sceantur [p] ⌈alguadabi⌋ contrite, ⁊ dimittãtur sup
ventrẽ hydropici cum dispõne sua, postq̃z contrite
sunt cũ ostracis suis, ⁊ expectetur sup eas vsq̃zquo
exiccẽtur per seipsas. Et ex emplastris bonis est, vt
fiat empl'm ex gũma pini ⁊ nitro ⁊ enula, ⁊ minuto
ture, cũ adipe vaccarũ. Et empl'm cõueniẽs hydro/
pisi, decoquãtur ficus carnose cum aqua, ⁊ misceã
tur cũ eis meçerion pars vna, nitri partes. ij. came
pitheos pars. i. ⁊. s. Al'. forte valde. ℞. gũmi pini,
⁊ cere, ⁊ isopi humide, ⁊ picis, ⁊ gũmi albotin om
niuz añ. darkimet. iij. [q] ⌈meha ⁊ est storacis⌋ ⁊ ma
sticis, ⁊ aloes, ⁊ croci, ⁊ cimarũ apsinthij. ⁊ ammo
niaci oium añ. darkimet. i. castorei sulfuris ⁊ amo
mi, ⁊ ostracorũ piscis nominati [r] ⌈añ. darkimet. s.⌋
stercoris colũbini, ⁊ [s] ⌈ostracorũ babilonicorũ⌋ ⁊
spume maris omniuz ana darkimet. iij. lilij celestis
darkimet. iiij. baurac rubei darkimet. i. ꝑmisceant
cũ oleo de camemilla. Et qñ est in epate apa ꝯfert
empl'm factum ex herba spice ⁊ croco ⁊ granis al
ben, ⁊ mastice, ⁊ mellilοto, ⁊ ꝓputijs vitis, ⁊ cãme
milla, ⁊ oleis aromaticis. Et ex empl'is ꝯfectis em
plastrũ modi huius. ℞. marchasite, sulfuris, citri/
ni nitri [t] ⌈baurac⌋ ammoniaci oiuz añ. ptez. i. cimi
ni ptes duas ⁊ duas tertias ptis, ꝯiũgãtur cũ cera,
⁊ glutino albotin, ⁊ vino ⁊ ponat super vẽtrez. Et
empl'm de castoreo: ⁊ empl'z de apsinthio: ⁊ empl'z
de ireos nostrũ: ⁊ empl'm de euforbio: ⁊ empl'm de
collogntida: ⁊ empl'm factuz ex salice: ⁊ empl'm de
baccis lauri: ⁊ empl'm diaspermaton: ⁊ empl'm co
lophidis. Et ex eis q̃ pulueriçãtur sunt nitrũ, ⁊ sal
assata, que pulueriçẽtur super vẽtrẽ: ⁊ proprie post
[v] † ⌈ ⌋ oleũ cucu. asinini: ⁊ oleuz
de nereiden. Et qñq̃z administrant super eos medi
cine rubificãtes. Et qñq̃z percutiunt mẽbra extre/
ma cũ virgis subtilibus. Et illud qdez illaudabile
est apud me. Et qñq̃z suspẽdunt super [x] ⌈anchas⌋
eorũ, ⁊ q̃ sequunt eas vesice in qbus sufflatũ est, sz
ego nõ cognosco in eis pl'm bonum. De icisione ṽo
mirac scias, q̧ parũ ꝓficit nisi i corpe valde forti qũ
potẽs est [y] ⌈hoc mõ⌋ tollerare exercitiũ tpatũ, ⁊ si
tim, ⁊ minorationẽ cibi. Et opz vt non audeat fieri
dũ possibilis est cura alia. Et rectius quidez est vt
non fiat in vice vna subito. ⁊ euacuent spũs subito
⁊ cadat virtus: imo paulatim: ⁊ vt ipsa nõ ꝑueniat
ad multã debilitatẽ. Modus aũt incisionis ad ex/
trahendũ aquã est iste. Precipit autẽ affrius, vt eri
gat se eger equaliter si põt, aut sedeat equali situ, ⁊
cõprimant seruiẽtes latera eius, ⁊ expellant ea ad
inferiora suminis: deinde admistret icisio: ⁊ si non
est potẽs ad illud, nõ incidas ipm. Et si vis ipm ici
dere opz vt [z] ⌈mẽsures inferiora suminis⌋ q̃ztitate
triũ digitorũ ꝯiũctorũ: deinde icide, si fuerit initium
hydropisis ab itestinis. Et si fuerit ex latere epatis,
fiat incisio a latere sinistro [⁊] ⌈suminis.⌋ Et si causa
fuerit a splene, pone ipsaz a latere dextro [ꝯ] ⌈sumi/
nis⌋ ⁊ subleua ipsaz vt nõ scidat siphac [ꝝ] ⌈deide⌋
excorietur mirac a siphac parũper ad iferiora loci
scissionis mirac. Deide pforet siphac ita vt sit fora/
mẽ [a] ⌈mirac iferi⁹ foramine siphac⌋ q̃ten⁹ qũ egre
dit cãna, coopiat illud, ⁊ retineat aq̃ pp diuersita/
tẽ duorũ foraminũ: deinde itromitte in ipsam cãnu
lam ereã. Qũq̃z accepis aquã cũ mẽsura, fac iace/

a A. infra
b A. serapino
A. verbi gra
d A. serapino
e A. serapino
f A. abscinde
g A. lac camelle iam nutrite
h A. carathulchard ⁊ tarathit
i A. bachat ex origano ⁊ apio et ruta.
k A. relique spẽs
l A. due species spice
m A. oppilante poros illos per quos fit expiratio ⁊ eorũ egressio ⁊ resolutio
n A. virtutem
o A. Alia litera viridem
p A. aludha
q A. ⁊ meha seu mtha ⁊ est astarach
r A. besasa oiuz Alia litera sesa omniũ darchami. i.
s A. nasturtij babeli
t —— A.
v † A. oleum calidũ sicut
x A. partes al/chatim
y A. post ipsum
z A. incidas inferiora vmbilici
⁊ A. vmbilici
ꝯ A. vmbilici
ꝝ A. immo
a A. siphac inferius foramine mirach

re ipsum resupinū. Et opz vt ꝯsideres pulsū: ⁊ qū incepit debilitari parūper, retine aquaz. Quūqꝫ aqꝫ extraxeris [a] ⌈i fine extractiōis ⁊⌋ remāserit aliqd: tūc iā sufficiet vt laborēt i ipsaz medicine solutiue. Et qnqꝫ fiūt post icisionē, cauteria q̄ diximꝰ. Et qn qꝫ fiūt in stō, ⁊ epe, ⁊ splene, ⁊ in iferioribꝰ [b] ⌈sumi nis⌋ cauteria minuta. Et qnqꝫ subtiliant qdā, ⁊ fa ciūt currere aquositatē ad saphati ⁊ incidunt ex sa phati paulatī: ⁊ est regimē iuuatiuū: ⁊ illud cum sternutatione, ⁊ cū oī qd [c] ⌈trahit⌋ aquositatē ad i feriora: ⁊ opz tūc vt caueat ne ꝓueniat ex eo ruptu ra: ⁊ vt fiat illud cū eo, in quo nō est nocumētū ali/ ud. Et qnqꝫ pūgimus inflaturā testiculoꝝ cū acu/ bus multis vt aqua habeat resudationes plīmas. Et fortasse succedūt icisioni dolor, ⁊ pūctura: qua/ re opz vt administret infusio olei anetini, ⁊ olei ca memillini, ⁊ oleoꝝ lenitiuoꝝ sup puncturā. Et sup locū incisionis ponant empl'a facta cū fenugreco, ⁊ semine altee, ⁊ similibus. Et qnqꝫ sufficiūt aqua calida, ⁊ oleū effusa sup locū incisionis: qūqꝫ sedat pūctura, dimitte ea. De eūationibus aūt eoꝝ parti cularibus cū medicis afferā capitula. Et has qdē medicinas solutiuas aquositatis, iā numerauimꝰ in tabulis: Et fortes earum sunt, sicut lac lactici/ niorū, ⁊ arbores eoꝝ. Et melius quo malitia eorū frangit, est acetū, ⁊ poma, ⁊ cydonia, ⁊ semia gra/ natorū: ⁊ ꝓprie acetū in quo ꝯdita sūt cydonia, aut in quo sunt dimissa aliqbus diebꝰ, aut sup qd rora tus est succus eorū. Et ex eis qbus conficiūtur la cticinia, sicut lac alscebrā ⁊ fil'ia ⁊ sunt rob [d] †⌈ ⌋ ⁊ sirupus ace tosus est melius illo. s. qū soluit in. ℥. eiꝰ danich ex eis q̄ sunt scebrā: ⁊ ꝓprie [e] ⌈arbor ex qua fit tyria/ ca: ⁊ extremitates algaiati⌋ ⁊ euforbiuz. [f] †⌈ ⌋ medicamen de quo in potu sumit pōdus. ʒ. i. i vitel lo oui sorbilis, qd mltotiēs ꝯfert i fortibꝰ, cū timo re maximo [g] ⌈. ℞. galbanū⌋ ⁊ es vstū ⁊ [h] ⌈scoriā⌋ eris ⁊ ꝓprie ꝯfectū cū medulla panis ⁊ factum ad modū pillulaꝝ. Et herba q̄ noiat mēdaria ⁊ succꝰ cucu. asinini. Et vinū i quo effusa ē pulpa collogn/ tide. Et ex sūma lacticinioꝝ, meçerion est fortis i h cap. Et eiꝰ rectificatio est, vt ifundat i aceto. Et qū/ qꝫ fit ex hꝰ sirupus acetosus. Et de āmoniaco qnqꝫ sumit in potu vsqꝫ ad. ʒ. ij. cū aq̄ mellis. Et ex eis q̄ eq̄litati vicine sunt, sunt serapinū, ⁊ ireos, ⁊ semen vrtice excorticatū ex cortice suo ꝯfectū cuz melle, ⁊ aq̄ folioꝝ raphani. Illa vō q̄ sunt salubriora, ⁊ obi liora, sunt aq̄ cardamomi. s. lib. cū çucca. alhasir: ⁊ aq̄ alkekēgi, ⁊ aq̄ solatri. Et sirupus acetosus d me çereon, Et lac camelaꝝ fetaꝝ ꝑparatū. Et aq̄ lactis ꝑparata cū vtute ireos ⁊ [i] ⌈scoria⌋ eris, ⁊ almeçe/ reō, ⁊ silibꝰ. Descriptio aq̄ lactis. Ponat sup [k] ⌈. ij.⌋ lib. eius. ʒ. i. salis gēme, ⁊. ʒ. v. turbit trita bulliant cū [l] ⌈subtilitate⌋ ⁊ accipiat spuma eiꝰ, ⁊ colet. Et i iceptiōe sumat i potu ex ea tertia ps lib. deide ad/ dat paulatī vsqꝫ ad lib. i. Ipsa. n. expellit aquaz si/ ne calefactiōe. Et aq̄ casei melior est, q̄ accipit ex la cte camelaꝝ. Et melior ⁊ [m] ⌈laudabilior⌋ ex cale/ factis ē illa, q̄ accepta est ex lacte caꝓno ⁊ lacte asi nino. Et ex medicis [n] ⌈resistētibꝰ⌋ ad illd, ⁊ ꝯferē/ tibꝰ hydropisi cal'e est: vt ifundat medietas cydo/ nij i aceto tribꝰ diebꝰ, deide terat cum pondere sui de meçeriō recēti vehement [o] ⌈ ⌋ita, vt misceāt, ⁊ ꝓijciatur super ea medietas pōderis aceti de çuc caro, ⁊ decoquat donec redeat in essentiā mellis, ⁊ misceātur oia. Et qnqꝫ appropinquant huic pillule facte de semine meçereon cum çuccaro alhasir. Et sunt ex eis, in qbus non est timor in calida etiaz. Et ex cōfectionibus est [p] ⌈alkekengi⌋ ⁊ ꝯfectio nr̄a d scoria ferri, ⁊ almeçerion in ātidotario. Et cōfectio quorūdam. ℞. endiuie, ⁊ seminis [q] ⌈apij⌋ an̄. ʒ. x. ⁊ succi altaraxacō sicci pōdus. ʒ. xx. ⁊ succi almirbe ris. ʒ. xv. lacce ablute reubar. de seni amboꝝ an̄. ʒ. v. succi apsinthij. ʒ. vij. succi cucume. asinini, ⁊ pul/ pe collogntide ana. ʒ. v. agarici. ʒ. vij. ꝯficiantur cū iuleb, ⁊ sumatur in potu cū aqua de oleribus. Et h est medicamen bonū quod quidā priorū antiquo rum dixerunt, ⁊ secuti sunt eos quidā posteriorū: ⁊ est securius latus qꝫ [r] ⌈alkekengi⌋ ⁊ in ipso sunt cōfortatio, ⁊ solutio ventris fortis. Et ex cōpositis potibus est sirupus noster de ireos. Et sirupus hu iusmodi. ℞. eris vsti aur̄. i. ⁊ teratur valde, ⁊ pulue riçetur, ⁊ fimi colūbini aur̄. i. ⁊ tertiam ramoꝝ ru/ te, ⁊ aliquātulū salis panis, bibatur illud cū vino. Et ex pillulis pillule fulurinus ⁊ earū cōfectio. ℞. [s] ⌈scorie⌋ eris, ⁊ foliorū almeçerion, ⁊ seminis ani si oium ana partē vnā, ⁊ fiāt ex eis pillule, ⁊ sumāt ex eis in potu debilis. ʒ. i. ⁊ fortis aure. i. Et ēt pillu le escebchie: ⁊ pillule biberē: ⁊ pillule de quinqꝫ: ⁊ pillule de serapino: ⁊ pillule de meçeriō. Et sunt vl time in asciti: sicut pillule de reubarb. sunt vltime in hyposarcha: ⁊ pillule de bdellio: ⁊ pillule de sce brā: ⁊ pillule quas diximus in antidotario. Et pil/ lule hmōi. ℞. lactis alsebrā, ⁊ succi apsinthij, ⁊ spi/ ce, ⁊ turbit oium an̄. danic. i. agarici, ⁊ rosarū an/ borū an̄. ʒ. i. informētur pillule cū aqua solatri, ⁊ bi bantur. Pillule bone. ℞. cortic. eris camepitheos anisi ꝑtes equales, informētur pillule, ⁊ recipiātur ab eis cū. ʒ. i. ⁊ [t] ⌈fiat subleuatio.⌋ Et iteꝝ ex troci scis, trocisci de reubar. [v] ⌈pl'm⌋ solutiui. ⁊ [x] ⌈melio res⌋ cū semibꝰ ⁊ trocisci de meçerion descriptiōis alterius note. De balneis vō illa, q̄ sunt hūida, eis sunt horrenda, ⁊ illa que eis sunt meliora, sunt sic/ ca [y] †⌈ ⌋ sicut [ʒ] ⌈cliba nus⌋ calefactus [⁊] ⌈postquam tollerauerit⌋ infir/ mus vt ingrediatur ipsum: ⁊ proprie habens hy/ posarcham. Qumqꝫ ingredit dimittat caput suū extra ad aerē, vt ꝑueniat frigus ad partes cordis, ⁊ pulmonis, ⁊ infrigidet cor eius. ⁊ non magnifice tur sitis eius, ⁊ resoluat corpus eius in sudore exu berāte iuuatiuo. Et si fuerit humida cū aqs [ꝯ] †⌈ ⌋ termarū nitrosis, sulfureis, ⁊ aluminosis no/ tis exiccatiuis, iuuabit cū eis valde in statu egritu dinis, ⁊ proprie hn̄s hyposarchā: ⁊ iterādo ingre/ diatur in ea i die vicibꝰ aliqbꝰ. Et si nō cadit vtus eius, ⁊ possibile ē eis, vt stet i eis ꝑ lōgitudinē diei, faciat. Et huiꝰ qdē gn̄is est aq̄ maris tepida, ⁊ cale facta. Ueꝝ submersio i frida [ꝝ] †⌈ ⌋i fi ne rei, vehemēter est ꝯueniēs. Et de bonitatibꝰ aq̄/ rum termaꝝ [a] ⌈⁊ statio⌋ regiminis anhelitus fri, cuius sil'is deficit in balneis. Qd si aq̄ termarū nō sunt ꝑsentes, tūc [b] ⌈resoluant⌋ aque dulces cū eis, que administrātur ex eis ex medicinis, ⁊ decoquā tur in eis ea que sunt sicut baurach, ⁊ sulfur, ⁊ alu minē ⁊ sinapis, ⁊ calx, ⁊ spēs alie note [c] ⌈quas vis. In oibus. n. non sit malū⌋ ⁊ opz qdez vt iste aque obuient vētri hn̄ti asclitem, ⁊ tympanitez: ⁊ hypo/ sarcham toti corpi. Hydropisis autē calida, que est sequēs apa calidū, aut sequēs cōpl'onē calidā sine apate [d] †⌈ ⌋ ꝓpter debilitatez virtutis [e] ⌈stōi.⌋ Et nō fiḡt hanc spēm hydropis ꝓculdubio rubedo aq̄. qnqꝫ [f] ⌈est ꝓpter cor suū⌋ imo inittitur i ea ꝭ reliquas fiḡtiones: deinde curatur. Et opz vt deui/ tent isti duo simul medicinas calidas oino, qm̄ ad/ dunt in cām, ⁊ addūt in egritudine, imo ē i eis tior magnus. Et nō opz vt attēdat illd qd dr̄, ꝙ hydro

a A. Alia litera tardando extractionē cū mēsura qua
b A. vmbilici
c A. facit descendere
d † A. vue conficiantur cuz eo ⁊ fiāt pillule
e A. Alia litera cerotū adherēs glutinosum vel factum ex colla qd noiat alhausegi. Et puto ꝙ arbor illa noiet vel ꝙ sit spēs titimali qd noiatur albaic. Alia litera plāta ex qua fit tyriaca alchara ui ⁊ alfussabi et existio ꝙ sit albara
f † A. est
g —— A.
h A. tubal
i A. squama
k A. vnam
l A. facilitate
m A. frigidior ⁊ melior
n A. que associātur
o A. contrito
p A. alkalkalāgi
q A. cuscute
r A. alkalkalāgi
s A. tubal
t A. ascendatur
v A. magni
x A. trocisci
y † A. Et meliora ex siccis sunt
ʒ A. tanur
⁊ A. cū quantitate qua possit tollerare
ꝯ † A. calidis
ꝝ † A. pura
a A. est in quibꝰ est possibilitas
b A. preparētur
c A. ꝭ canones ipsarū anteqꝫ cōfirmet egritudo ita ꝙ non iuuāt medicine. Alia litera anteqꝫ egritudo perueniat ad deꝑationem
d † A. est
e A. imutatiue.
f A. enim est tinctura eiꝰ ꝓpter paucitatē suam

pisis nõ sanat nisi cũ medicinis calidis: Mltotiẽs n.ĩgt illud qð testificat, ⁊ experti sumus vt curemus nos, ⁊ q fuerũt ante nos, ap̃a curatione sua, ⁊ com plexionẽ calidã cũ ifratione. Et ego qdez vidi mu- lierẽ quã hydropis attriuit: ⁊ magnificata est sup eã, ⁊ [a] ⌈morata est fm plixitatẽ tpis⌋ tã maximã, q eius relatio est icredibilis, ⁊ sanata est: ⁊ p̃para uit seipsaz, ⁊ appetitũ suũ s regimine. Et cũ hoc ẽt opz vt attẽdas latus aquositatis aggregate. Nã si tu ↄsideraueris tm̃ latus fe. erit timorosũz: ⁊ si cõsi- deraueris latus aquositatis tm̃, erit error. Opz ergo vt tu ↄiungas iter duo regimina cũ facilitate: ⁊ itẽ de tm̃ in eis q̃ equãt ⁊ resistũt vincenti. Et scias q qñ tu studes in sanãdo hydropisiz, ⁊ ap̃a, ⁊ febres ↄstantia sunt: nõ est tibi posse. Et regimẽ in hmõi est, vt admistres aquã solatri ⁊ aquã alkekengi, ⁊ aqz apij: ⁊ aquã [b] ⌈cordumeni⌋ ⁊ aquaz taraxacon: ⁊ est endiuia amara. Et opz vt misceat cũ istis aliqd de lacca, ⁊ croco, ⁊ reubar. cũ myrob. citris. Et vt administres ẽt apud necessitatẽ illud, qð posuim⁹ i ordine p̃terito de solutiuis de meзereon, ⁊ alijs. Et opz vt attẽdas qð dixit. G. i cura hydropici calidã hydropisiz hñtis: ⁊ descripsimus illud suis dictiõi bus. Ingt. G. illud quo [c] ⌈p̃paraui⌋ senẽ amicum meũ in hydropisi asclititicũ cũ caliditate, ⁊ virtute de bili fuit hoc. Cibaui illũ carne hedi assati, ⁊ carne alcubugi [d] ⌈⁊ alkabi⌋ ⁊ attaiugi, et similib⁹ ex aui bus, et pane [e] ⌈kisch et infrigidatis, et almosus, et halhulen⌋ et lẽtib⁹ cũ aceto [f] ⌈facto ex eis cibario citrino. Et cõcessi illud ei⌋ pp ↄseruationez ṽtutis. Et nõ ↄcessi ei vt vteretur iure oĩno, nisi in die quo in potu medicinã ei tribuere volui. In illo. n. die p- misi vt vteret ipse зirebegi añ medicinã, et post ip- sam: et nõ multiplicata fuit sitis ipsius. Et p̃cepi ei vt comederet ista cũ aceto medie fortitudis, et sol- ui ipm hac decoctiõe. ℞. myroba. citrinoꝝ. ʒ. vij. fu miterre. ʒ. iiij. herbe apsinthij. ʒ. ij. herbe eupatorij ʒ. ij. ẽdiuie recẽtis [g] ⌈baccati⌋ spice aromatice. ʒ. ij. seminis endiuie. ʒ. ij. rosaꝝ. ʒ. ij. decoquant i trib⁹ lib. aque, donec redeat ad. ij. libr. ⁊ spargat in ipsa põdus. ʒ. x. зuccari, ⁊ bibat. Et iteꝝ cuz istis pillu- lis. ℞. lac scebrã, ⁊ зuccari q̃tuz ipm, ↄgelaui ipz: ⁊ dedi ipsas añ cibuz suũ. Et qñqз coagulaui ipsuz cũ [h] ⌈lacte⌋ ficuũ, ⁊ dedi ex eo duo cicera, aut tria: ⁊ dedi ei in potu post illud rob de acresta, ⁊ [i] ⌈ace- dula.⌋ Et feci empl'm epati ipsi⁹ cuz frigidis, ⁊ cũ g̃nis cõdes, ⁊ meзereon ĩfuso in aceto. Et ex epithi matibus sup vẽtrẽ, est illud qð. ℞. lutũ armenum, [k] ⌈⁊ aquã⌋ ⁊ farinã ordei, ⁊ milij, ⁊ sterc⁹ vaccinũ, ⁊ fimum caprinũ, ⁊ cinerẽ quercus, ⁊ vitis: ⁊ [l] ⌈in vtrisqз laterib⁹⌋ baurac, ⁊ sulfur: ⁊ oĩa sint cũ ace to. Et [m] ⌈qum⌋ epati eius faciebã empl'a, que re- cipiunt sandalos, ⁊ qñqз ponebaz emplastrum de sandalis sup epar: ⁊ resolutiuuz super [n] ⌈fumẽ⌋ et ventrẽ. Et qñqз solui eum ẽt cum sirupo ros. postqз infudi in ipso meзerion ⁊ [o] ⌈myrrhã aut⌋ dissolui i ipso lac alscebran. Et concessi ei de fructibus ficus siccas, ⁊ amigdalas, ⁊ зuccaꝝ. Et precepi ei tolle- rare sitim. Et qñ supfluit i ipso pmiscui [p] ⌈iuleb⌋ ⁊ dedi ei i potu. Et qñqз ↄtriui folia almeзeriõ, ⁊ p miscui cuz melle ficuũ, ⁊ dedi ex eis ipsi ante come stionem, ⁊ post eam: ⁊ ad vltimum nõ dimisi eũ die vno absqз expulsione. Hec sunt verba eius. Cibus autẽ habentium hydropisim, opz vt sit paucus, et semel in die. Et si possibile est eis vt abstineãt a pa- ne tritici, propter suam viscositatẽ, ⁊ suam oppila- tionem, faciant: ⁊ sint contenti pane ordei cuz semi nibus. Et si necessarius fuerit, oportet vt sit panis

[a] A. ipsa mulier comedit q̃titatem malorũ granatorum
[b] Alchacalt
[c] A. rexi
[d] —— A.
[e] A. ⁊ pane althischar ⁊ alcharis ⁊ almosus ⁊ halam
[f] A. Alia litera ⁊ adesia safra et multiplicaui ei illa cibaria
[g] A. bacha
[h] A. carne
[i] A. ribes
[k] A. cuz aceto ⁊ aqua
[l] A. aliquotiens
[m] A. etiam
[n] A. vmbilicum
[o] A. alia vice
[p] A. acetũ cum aqua

de furno [q] ⌈ischarisn⌋ coctus, ⁊ siccatus, vt nõ sit azymus ⁊ [r] † ⌈ ⌋ sit ex frumẽto. [s] † ⌈ ⌋ Et sunt qdã homines qui in eo ponunt farinam ciceris: ⁊ sit eo rum vnctuositas ex tali, quale est oleum omphaci num. Et ex cibis eoꝝ est [t] ⌈oleum de seminibus, ⁊ almufeniati⌋ qm̃ est conueniens eis: ⁊ ius galline est iuuatiuum eis. Ipsum eniz aggregat ad prouo- cationem, ⁊ rectificationem epatis. Et cibus quez faciunt christiani ex oliuis ⁊ [u] ⌈nucibus⌋ ⁊ alijs. Et oportet vt sint iura eoꝝ aqua ciceris, ⁊ ius alca nabir ⁊ galli vetusti, ⁊ galline: et proprie cum her ba [x] ⌈almeuduneti.⌋ Et sint carnes quas sumunt carnes auium leues sicut alduragi et alcubugi, et [y] ⌈ascet fez, et alfuidet et alcanabir ⁊ carnes alca- ca et carnes alkasel⌋ et hedoꝝ et paruoꝝ piscium [z] ⌈subtiliantium et acutoꝝ et incisiuoꝝ.⌋ Et [⁊] ⌈ca ro vipere est eis bona⌋ valde, sed ipsa quãdoqз su perfluit in siti. Et eorum olera sint sicut apiuz, et si- cla, et herba iudaica, ⁊ endiuia, aut fumus terre, ⁊ parum de [ↄ] ⌈sumach⌋ ⁊ porri, ⁊ ruta, ⁊ folia car- ui, ⁊ calamẽtum, ⁊ allea, ⁊ capparis, ⁊ sinapis. Et grana omnia nocẽt eis, proprie patiẽtibus tympa nitem. Medule autez fistici, ⁊ auellane, ⁊ amigda le. [ꝝ] † ⌈ ⌋ Et quãdoqз cõceduntur eis in hora [a] ⌈furtiua⌋ dactili, et vue passe. Et de fructi- bus recẽtibus non cõcedũtur eis omnino, nisi gra nata dulcia. Uino autem nõ appropinquet calidã habens hydropisim. Uerum habens hydropisim frigidam, oportet vt nõ bibat ex eo nisi subtile, an- tiquum, parum: nõ qum est ieiunus, neqз sup cibũ: imo post horã, ⁊ qum fit descẽsio cibi a stomacho. Clisteria ṽo, et suppositoria sint ita. Clisteria enim sint facta ex aquis extrahẽtibus aquositatez cum eis q̃ sunt sicut [b] ⌈sirupus acetosus⌋ ⁊ similia. Col liriuz bene extrahẽs aquã. ℞. semis vrtice [c] ⌈.v.⌋ numero granoꝝ [d] ⌈almeudunati⌋. xxx. numero, agarici kirat. vij. corticum eris darkimet. xxx. mi- sceantur cũ medulla panis et admistret collyriuz: ⁊ sumãt ex eo. vi. kirat, aut. vij. De diureticis autẽ sciẽdũ ẽ, q oĩa diuretica ↄferũt eis. Et ex eis q̃ sunt illis bona, ẽ medicamẽ puocãs vrinã: qð. ℞. vrti- ce kirat. vij. bell'i nigri tãtũdẽ, alkekẽgi darkimet .i. spice idice. ʒ. ij. pmisceant et sumãt cui⁹ potio sit .i. aur. cũ sirupo alefeniati. Al'. puocãs vrinaz. ℞. xilobal'. spice, cassie, cymini, radicis lilij, ipicõ, flo- rum sqnanti, amigdalaꝝ [e] ⌈basir et aзabrie amo- mi et semeriõ⌋ et est spẽs apij [f] ⌈cãpestris: et petro selinũ⌋ et ẽ semẽ apij mõtani, calami, aromatici, pi peris, alkekẽgi, siseleos, et est aniudẽ romanũ oĩuz añ. ʒ. ij. misceant oĩa, et dos eius sit aur. duo.

De cura hydropisis hyposarche. Cap. XIIII.

Radices vl'es [g] † ⌈ ⌋ iuuan- tes i curatiõe hydropi- sis hyposarche [h] ⌈sunt iste:⌋ et cũ s iã diximus in cap. hydropisis asclitis ↄdi- ctiones ↄueniẽtes ad curatiões hypo sarche. Et i ea qdẽ qñqз accidit necẽitas phleboto- mie, si fuerit cã retẽtio san. mẽstrui. aut hemorroi- daꝝ, ⁊ fuerit illic sigtiones repl'onis. In phl'omia n. tũc erit ablatio p̃focationis extiguẽtis. Et phl'o mia qdẽ vehemẽti⁹ ẽ pportionalis hyposarche, q̃z asclitis: ⁊ lenitas nãe in eis est ↄueniẽs. Et qñ est cũ hyposarcha febris nõ [i] ⌈timet⌋ sol'o vẽtris, ⁊ eũo cũ phl'omia, neqз medicie dũ nõ remouent. Et tro cisci de scebrã, ⁊ potatio eoꝝ fz q narrauim⁹ i ca. asclitis, vehemẽti⁹ sunt ↄueniẽtes hyposarche, q̃z reliqs spẽb⁹ hydropis, valde. Non g̃ opz vt reten-

[q] A. dicto tanur chischar
[r] † A. non Alia litera vt nõ generet lanugo sup ipsuz seu vt non putrescat ⁊ sit ex frumento
[s] † A. viscoso
[t] A. est acetũ cũ oleo pmixtũ cũ spẽb⁹ aromaticis
[v] A. Alia litera pastinacis
[x] A. almaudana
[y] A. alsafanin ⁊ alfuachat ⁊ alcanabir ⁊ carnes alcatha et carnes gazelarũ
[z] A. cũ seminib⁹ subtiliantibus ⁊ acutis icisiuis
[⁊] A. Alia litera sal vipere est eis bonum
[ↄ] A. sarmach
[ꝝ] † A. amare sũt bone
[a] A. Alia litera hiemali
[b] A. Alia litera serapinũ ⁊ yreos
[c] A. qnquagita
[d] A. almaudana
[e] A. costi ⁊ pastinace siluestris ⁊ amomu ⁊ semurbium
[f] A. siluestris ⁊ fatrasilium
[g] † A. sunt
[h] —— A.
[i] A. conuenit

tio fiat:imo opz vt soluat̃ semp: Et si nõ cũ alio sal tẽ cũ medicina tpata. Et cõfert vomitus. Et cõfert gargarismus mũdificãs cerebꝝ. Et ꝯfert solõ ven tris:et q̃ melior est:est illa q̃ est cũ pillulis õ reub. Et hydropisi qdẽ, et ꝓprie hyposarche idẽ exerci/ tiũ, icipiẽs ꝑmũ resupinãdo:deide initẽdo sup dor suz aĩalis, postea ãbulãdo paulati sup terrã lenẽ: arenosaz, et associet̃ ei q abstergat sudorez:vt non oppilet resudatio ꝑma a fa:et ꝑueniant post exerci tiũ, ad calefactionẽ proprie solis:qm̃ ipse est fortis [a] ⌈stipticitatis⌋ ⁊ qñ vehementius fit calidus sol, caueat̃ caput vt non adueniat ei egritudo cerebra lis, ⁊ discooꝑiant̃ reliq̃ mẽbra oĩa, ⁊ sit lectus eoꝝ arena si iuenit̃:⁊ cũ puluerib⁹ ꝑdictis. Quñqz ꝓuo cat̃ ab eo sudor, abstergat̃, ⁊ vngat̃ cuz eis q̃ sunt sicut oleũ cucu. asinini:⁊ silia. Et caueat̃ flatus vẽ toꝝ froꝝ, ⁊ oz vt bibat dialacca, ⁊ diacurcuma, ⁊ [b] ⌈alkekẽgi⌋ ẽt ⁊ administrent̃ diuretica ꝑdicta, ⁊ solutiua i qb⁹ est subtiliatio, ⁊ exiccatio. Et ex eis sunt trocisci de eupatorio cũ iunipo, ⁊ aq̃ radicũ:⁊ i sirupo acetoso cũ semib⁹ [c] ⌈qũ sit caliditas medi cinaꝝ singulariũ in asciliti ꝯueniẽs⌋ i oib⁹ istis, ita ꝙ serapinũ. ⁊ costus ⁊ almezerion, ⁊ euforbiũ. Et decoctio [d] ⌈iunipi⌋ iuuatiua est valde, si decoquã/ tur sola ſm q̃ztitatẽ, ꝙ ex ea rubeat aq̃:deide suma tur põdus. ℨ. iij. de iunipo, ⁊ bibat̃ de illa aqua de sup. Et sumant̃ in potu ẽt ameos, ⁊ sal altabarzet, ⁊ cyminũ. In illa aũt q̃ fit a cã calida, oz vt [e] ⌈ꝑble botomia fiat, vt egrediat̃ virus maluz, ⁊ ꝓuocet̃. Si aũt sudor ꝓcedat, rectificat⌋ cõplexionẽ epis, ꝑ h̃ ꝙ reducit epar ab iflãmatione ad cõplexionez nãlẽ. Et cibatio hyposarche calide ⁊ frigide, ⁊ tol leratio sitis ei⁹, est sicut i asciliti frigida ⁊ cal'a ipsa.

De cura hydropisis tympanitis. Cap. XV.

Canon in curatiõe eius ẽ, vt eũet̃ humor humidus, si ipsa ẽ ꝑp retẽtionẽ eius [f] † ⌈et qñq indiget euacuatione aquositatis et provocatione urine sicut in asclitis⌋ vt ꝯfortet̃ stõus si fuerit cã ipsi⁹ õbilitas. Et tpet̃ epar cũ epithima tib⁹ ⁊ alijs ita vt nõ superfluat eius vaporatio. Et phlõmia qdẽ nõ igredit̃ i h̃ ca. nisi raro:imo meli⁹ est ut soluat̃ nã cũ facilitate. Et oz ut nõ adsit mul/ tiplicatio solutiuoꝝ. Et opz vt admistrent̃ diureti ca, sed nõ sit supfluitas i eis. Supfluitas. n. in eis ꝑ ducit ad gñationẽ vapoꝝ plurimoꝝ. Deide admi/ nistrent̃ faciẽtia eructuationẽ, ⁊ soluẽtia vẽtosita/ tes. Et fricet̃ vẽter ei⁹ cũ [g] ⌈alleis⌋ multotiẽs. Et vaporet̃ cũ milio, ⁊ furfure si ꝯfert ei. Et silr̃ pillu le ebibite, ⁊ suppositoria. Et qñqz necessariũ ẽ po/ nere ventosas [h] ⌈eũatiuas⌋ sup vẽtrẽ eius multo tiẽs. Et opz vt alienẽt g̃na, ⁊ olera, ⁊ lac, ⁊ fruct⁹ recẽtes. Et si fuerit hydrõpisis tympanites ex ma/ litia cõplõnis calide, oportebit vt i potu dent̃ que sũt sic̃ aqua feniculi, ⁊ mellilotĩ, ⁊ apij, ⁊ camemil/ le, ⁊ tribuloꝝ. Et si fuerit hydropisis tympanites ex malitia cõplõnis frẽ oportebit vt i potu dentur cyminũ, ⁊ anisũ, ⁊ castoreũ, ⁊ ameos: ⁊ masticent̃ cyminũ, ⁊ tus semp. Et ꝯfert ei ꝯfectio de acoro cũ nigella dicta i antidotario. Et iteꝝ ameos, ⁊ [i] ⌈iu/ niperus,⌋ ⁊ cyminũ ⁊ sal taberzet. Suppositoriũ. ℞. cyminũ, ⁊ baurach, ⁊ folia rute ⁊ fiat ex eis col lyrium. Et ex clisterib⁹ oleũ rutaceũ ipm solũ, aut cũ [k] ⌈baurac ẽ resolutiuũ vẽtositatũ.⌋

De dolorib⁹ hypocõdrioꝝ. C. XVI.

In hypocondrijs eueniunt dolores mordicatiui, ⁊ extensiui ventosi, ⁊ alij. Et qñqz fiũt ꝑp cãm epis, ⁊ multo tiens fiũt cã diaphragmatis:⁊ qñqz fiũt cã splenis: ⁊ qñqz fiũt cã apatis i mẽbris carnosis q̃ accidũt in costis, ⁊ nõ est timor i eis. Et qñqz accidit illud i febrib⁹. Et multotiẽs [l] ⌈currit⌋ i crisib⁹:si autez nõ fuerit dolor aut fuerit dolor ꝑuus ad supiora tẽ dẽs, ⁊ humor decliuis ad ꝑtes capitis, cadet crisis illic. ⁊ si fuerit cum dolore ⁊ punctura decliuis ad [m] ⌈sumẽ⌋ ⁊ ad iguina, aut ad dorsũz ⁊ alchatim, tũc fit crisis cũ solõne vẽtris aut ꝓuocatione vrine. Et qñqz tendũtur hypocondria, ⁊ mirac ventris, propter siccitatẽ sequentẽ malitiã cõplexionis, aut apata intrinseca. Et tensio quidẽ hypocondriorũ multiplicatur in febribus pestilentialibus.

Fen. xv. de felle ⁊ splene ⁊ dispõnibus eorum.

Tracta. i. õ anatomia fellis ⁊ splenis ⁊ icteritia.

De anatomia fellis. Cap. I.

Fel est cistis pendens ab epate, ad ꝑ/ tẽ stõi, ex tunica vna neruosa:⁊ hz orificiũ ad epar:⁊ i ipso ẽ meatus attrahẽs humorẽ subtilẽ ꝯuenien tẽ ei, ⁊ cholerã citrinã. Et ꝯtinua tur meatus iste cũ ipso epate ⁊ ve nis in qb⁹ gñatur sanguis. Et sunt ei illic rami plu rimi [n] ⌈neruosi⌋ q̃zuis sit itroitus [o] ⌈perpẽdicula ris⌋ eius ex ꝯcauitate. Et hz orificiũ, ⁊ meatuz ad ꝑtẽ stõi, ⁊ itestinoꝝ in qb⁹ mãdat ad ꝑtes eoꝝ sup/ fluitatẽ cholere, ſm qõ diximus in li. i. Et hmõi q dẽ meatus [p] ⌈ꝯtinuat̃ ramus⌋ cum duodeno. Et qñqz ꝯtinuat̃ res ꝑua ex eo cũ fundo stõi. Et qñqz accidit res ecõtrario:⁊ ꝑuenit maior ꝯtinuitas cũ vase grosso ad fundũ stõi, ⁊ minor ad duodenũ. Et in plib⁹ hoibus est meatus vnus ꝯtinuus cũ duo/ deno. Introitus v̇o cãnule sugẽtis cholerã [q] † ⌈ ⌋ ꝓximus est itroitui cãnule vesice i vesica. Et de ꝯsuetudine qdẽ medicoꝝ antiquorũ fuit noiare fel cistĩ minorẽ, sicut de ꝯsuetudine eoꝝ fuit noiare vesicã, cistĩz maiorẽ. De iuuamẽtis v̇o in creando [r] ⌈cholerã⌋ est mũdificatio epatis a supfluitatib⁹ spumosis:⁊ iteꝝ calefactio eius, sicut accẽsio ignis sub vase:⁊ subtiliatio sanguis:⁊ resolõ supfluitatũ ẽt, cũ motione egõnis, ⁊ mũdificatiõe itestinoꝝ. Et [s] ⌈coarctatiõe⌋ eius qõ mollificat̃ de lacerto i cir cuitu eius. Et nõ fuit creata in pl'b⁹ fellib⁹ via ad stõm, vt lauarent̃ humiditates cũ cholera, sicut la uant̃ humiditates itestinoꝝ, nisi q: stõus ledit̃ ꝑil las, ⁊ patit̃ nauseã, ⁊ corrũpit̃ digõ in ipso ꝑ illõ, qõ miscet̃ cibo de humore [t] ⌈illo.⌋ Et adueniũt ei ex vena pulsatili, ⁊ neruo q ꝯtinuat̃ cuz epate, duo rami valde ꝑui. Et fel qdẽ sicut vesica vnã hz tuni/ cã, cõpositã ex spẽb⁹ villoꝝ trib⁹:⁊ qñ nõ attrahit fel cholerã, aut attrahit sz nõ complete, eueniũt ab ea nocumẽta. Cholera. n. qũ retinet̃ supra fel, facit possidere apata epis, ⁊ icteritiã:⁊ qñqz putrefit, ⁊ facit accidere febres malas. Et qñ currit ad mem bra vrine cũ superfluitate, vlcerat. Et qñ currit ad membruz aliqõ, accidunt herisipila ⁊ formica. Et quãdo spargitur in corpe toto qeta [u] ⌈absqz ebul/ litione⌋ accidit icteritia. Et quando currit a felle: ad intestina cum superfluitate, facit incurrere solu tionem vẽtris cholericã, ⁊ rasuram.

De anatomia splenis. Cap. II.

Splen oĩno est eũatoriũ fecis san guinis, ⁊ adustionis eius, ⁊ sunt melãcholia nãlis, ⁊ accñtalis. Et inest ei ꝓprietas qdã, ⁊ virtus eius resistendi cordi ex [x] ⌈latere⌋ ⁊ epati ⁊ felli ex latere. Quñqz trahit turbiditatẽ sanguis, digerit

a A. profunda/ tionis

b A. alkalkalãgi

c A. Alia litera si fuerit caliditas. Et medicĩe singulares in asciliti sunt cõue/ nientes

d A. abel

e A. intẽdas ad egressionẽ virus mali ⁊ ꝓuoces. Et cũ mũdifica ueris venas re ctifica

f † A. cã iflatiõis ⁊ qñqz indiget eũatione aquositatis ⁊ ꝓptione seu incisione ẽt sicut i asciliti ⁊ ꝙ Alia litera ⁊ qñqz indiget eũone aquosita/ tis ⁊ ꝓuocatiõe vrine ẽt sicut in asciliti ⁊

g A. in die

h A. sine scarifi/ catione

i A. abel

k A. seminibus resoluẽtibus vẽ tositates

l A. est ꝑp motũ

m A. vmbilicuz

n A. profundi

o A. Alia litera colli

p A. cõtinuãtur plures rami

q † A. in felle

r A. fel

s A. coadunatio ne

t A. malo

u A. Alia litera non furiosa

x A. parte iferiori

digerit ipsum. Et qñ accessit, aut fit pótica ꝛ fit ꝯue
niēs ad cómouēdũ os stomaci: ꝛ preparãdũ ipsũ
vt cozia, ꝛ tẽperãdũ caliditatẽ eius, mandat eã ad
ipsũ in vena magna. Et qñ debilitatur splen a mũ
dificatione epatis ꝛ que sequunt̃ ipsum ex melan/
cholia, accidũt in corpe egritudines melãcholice
s. ex cancro, ꝛ varicibus, ꝛ elephantia, ꝛ impetigi/
ne, ꝛ lẽtiginibꝰ nigris, ꝛ morphea nigra: imo me/
lancholia, ꝛ lepra, ꝛ reliqs. Et qñ debilitat̃ ab edu
cẽdo illud qd̓ opꝫ exire de melãcholia ab ipso, opꝫ
vt fiat magnus, ꝛ magnificetur, ꝛ apostemet̃: ꝛ vt
non fit ei qd̓ gñatur de melancholia locus in ipso:
ꝛ vt retineat̃ illud qd̓ cómouet os stomaci. Et quã
do mandat eã cũ superfluitate, fortis fit fames. Et
si fuerit acetosa, ꝛ [a] ⌈non fuerit superflua, ⌋ tũc fa/
cit vomitũ ꝛ facit nauseam. Et qñqꝫ facit accidere
in intestinis excoriationẽ melãcholicã, mortiferãt.
Et qum ingrossatur splen arescit corpus, ꝛ arefit
epar: ꝛ est magis nocẽs epati: Et qñqꝫ adurit̃, me
lancholia in splene, declinans ad acetositatẽ tẽpe
ratam. Et qñqꝫ effunditur [b] ⌈plurimũ abhomina
bilis ad stõm, ꝛ ⌋ facit accidere vomitũ melãcho/
licum. Et qñqꝫ est ei periodus, ꝛ accidit ex ea sub/
uersio stomaci. Qũqꝫ multiplicat̃ eũo melancho/
lie: ꝛ nõ est illic fe. tunc est pp debilitatẽ retentiue,
aut fortitudinẽ expulsiue. Et qñ multiplicat̃ eius
retentio, est tunc ecõtrario. Et splen qdem est mem
brum longũ, linguosum, cõiunctum cũ stomaco a
sinistro suo vsqꝫ retro, ꝛ vbi est dorsum, attrahens
melãcholiam cũ collo cõtinuato cũ ꝯcauitate epa
tis, vbi cõtinuatur collũ fellis, ꝛ expellit ipsam cũ
collo orto ex interiore eius: ꝛ eius concauitas seq/
tur stõm: ꝛ gibbositas ipsius seqtur costas: ꝛ eius
suspensio cũ costis non est cũ ligamentis pluribus
fortibus: imo cũ paucis villosis vigoratis cũ pãni
culis costarũ. Et ab hoc latere cõtinuatur cũ venis
quietis, ꝛ pulsatiuis. Et latus eius cõcauũ superfi
ciale [c] ⌈venit super⌋ epar ꝛ stõꝫ quãuis sit [d] ⌈equi
distans⌋ inferiori parti epatis cadẽs apud iferius
stomaci: ꝛ cõtinuat inter ipsum ꝛ inter stõm vena i/
carnata cũ vnoquoqꝫ eoꝝ: ꝛ in ipso est suspẽsio ẽt,
ꝛ sustentat̃ ipsum a siphac cõstans ex duabus tuni/
cis cũ ramis qui ex ipso separãtur, in eo pluribus
numero, pue q̃ztitatis, itrãtibꝰ splenẽ ꝛ zirbũ. Et in
splene qdẽ sũt vene pulsatiles ꝛ nõ pulsatiles plĩme,
in qbus sangnis digeritur, ꝛ assimilatur substãtie
ipsius: deinde expellit̃ supfluitas ipsius. Et corpus
eiꝰ ẽ raꝝ vt facile recipiat supfluitates [e] † ⌈ ⌋
melãcholicas, q̃ ipm igrediunt̃. Et tegit ipꝫ pãni/
culus ortus ex siphac, ꝛ cõicat diaphragmati cã il
lius, q̃zuis sit pãniculꝰs diaphragmatꝭ ẽt ex siphac.

a A. Alia litera ꝛ nõ superflue

b A. plurima qñ qꝫ ꝑuenit ad sto machũ

c A. declinat ad

d A. oppositum Alia litera transuersalis

e † A. grossas

¶ De icteritia citrina, ꝛ nigra. Cap. III.

Ictericia ẽ alteratio coloris cor/
poris feda, ad citrinita
tem tẽdẽs, aut nigredinẽ pp cursũ hu.
citrini, aut nigri ad cutẽ, ꝛ q̃ sequuntur
ipsam sine putrefactione, que si ei asso/
ciaret̃, faceret accidere tertianã in citrina, ꝛ quar/
tanã i nigra. Et cã citrine ẽm plꝫ est ex pte epatis,
ꝛ ex parte fellis. Et cã nigre est ex splene: ꝛ quãdo
qꝫ accidit vt sit ex epate. Et qñqꝫ accidit vt sit cau
sa citrine ꝛ nigre silꝫ ipsa cõplo cõis corpi. Loq̃mur
ẽ pus d̓ icteritia citrina: ꝛ dicamꝰ ꝙ icteritia citrĩa
aut fit pp mltitudinẽ gñõnis cholꝫe citrine: aut pp ꝓ
hibitionẽ eũonis eius. Et multitudo eius qd̓ gñã/
tur ex ea: aut est pp mẽbrũ generãs ipsam: aut pro/
pter mãꝫ a qua generat̃: aut ꝑpter cãs extraneas.
Et mẽbrũ quidẽ generãs ipsam in natura, ẽ epar.
Nam qum ipsum valde calefit pp cãs calefaciẽtes
[f] ⌈. s. aut⌋ pp apata i epate, ꝛ i meatu cholere: aut
ꝑpter oppilationẽ retinentẽ cholerã a felle: aut ꝑ/
pter caliditatẽ cõplõnis cholere [g] ⌈ ꝛ ⌋ calefit com
plexio epatis valde ꝛ facit cholerã ẽm ꝙ sciuisti in
loco suo. Generãs v̓o ipsam non in nã, est totũ cor/
pus. Nam qñ ipsum supflue calefit, ꝯuertitur qd̓ i
ipso est ex sanguine ad cholerã. Et mã sunt cibi, ꝛ
qum sunt ex gñe eoꝝ a qbus gñatur cholera, aut ꝑ
pter caliditatẽ ipsoꝝ, aut pp velocitatẽ ꝯuersionis
eoꝝ ad caliditatẽ [h] † ⌈ ⌋ i stomaco calido,
nõ eũantur a generatione cholere plurime. Cause
aũt extranee sunt, sicut caliditas extrinseca dñans
sup ipm, ꝛ sparsa in eo pp cãm que est sicut morsus
gererati aut serpentis: aut ꝑcussio vespe [i] ⌈grosse⌋
aut pũctura pediculi vulturis. Et qñqꝫ faciũt eam
medicine ebibite, sicut fel [k] ⌈leopardi, ⌋ ꝛ vipere,
qum sunt taliter ꝙ [l] ⌈non⌋ interficiũt: ꝛ venenum
ẽm plurimuꝫ apparet subito. Et in icteritia qdem
que fit ꝑpter multitudnĩe cholere, qñqꝫ fit eiꝰ spar
sio ex [m] † ⌈ ⌋ ipsa ꝑpter vehemẽtiã victorie eius
super sanguinẽ: ꝛ qñqꝫ est ẽm semitaꝫ expulsionis
nature, ꝛ est icteritia cretica. Et hec multitudo acci
dit qñqꝫ, vt gñetur subito: ꝛ qñqꝫ gñatur paulatĩ,
ꝛ in diebus aliqbus: qñ illud qd̓ generat̃ nõ resol/
uitur, aut pp spissitudinẽ cutis, aut ꝑpter grossitiẽ
materiei. Et ꝑpter has duas cãs fit icteritia, qum
cõmouent̃ venti septẽtrionales, ꝛ in [n] ⌈estate⌋ fri
gida: ꝛ qñ retinet̃ sudor ꝯsuetus. Et multitudo ge/
nerationis cholere qñqꝫ est in epate, ꝛ qñqꝫ est in
corpe toto, ẽm ꝙ sciuisti, ꝛ est pp ap̃ata calida vbi/
cunqꝫ sint, pp illud qd̓ alteratur de cõplexione ad
caliditatẽ, quare multiplicatio fit generatiõis cho
lere. Accidit ergo icteritia a vicinitate apãtũ cali/
dorum, ꝑpterea qꝛ alterãt cõplexionẽ, q̃zuis qñqꝫ
accidat illud ẽt ẽm semitam oppilationis, ꝛ ꝓhibi
tionem eũationis. Et fra sunt digniora ad gñandũ
choleram nigrã: hec ergo est illa que facta est pro/
pter multitudinẽ. Facte aũt pp priuationẽ eũatio/
nis: aut est priuatio ab epate, aut a felle, aut ab inte
stinis, ꝛ membris alijs. Et qñ nõ eũatur ab epate,
aut est cã in agente, aut in instr̃o, ꝛ cã que est i agẽ
te, est debilitas virtutis sepatiue, aut debilitas vir/
tutis expulsiue. Et cã que est in instr̃o est oppilatio
meatus, aut eius qd̓ est inter epar, ꝛ meatũ. Et hu
ius quidẽ generis est illa que gñatur ab apatibus
epatis calidis, ꝛ duris, ꝛ huius generis est icteri/
tia que est cũ frigore [o] ⌈pp debilitatẽ epatis, ⌋ qua
re ꝯstipãtur eius meatus: ꝛ illa que est ex coarcta
ctione ẽt, ꝛ reliquis causis oppilatiõis. Et scias ꝙ
qñ peruenit oppilatio retinens cholerã in epate, in
quocũqꝫ locoꝝ sit epatis, ꝛ fellis, opꝫ vt ex ea fiat
epar calidius q̃ꝫ est, ꝛ generetur cholera plus ẽt,
q̃ꝫ ea que gñatur in dispõne sanitatis. Facta autem
cã fellis: aut ẽ pp debilitatẽ eius ab attrahẽdo ex
epate, ꝛ precipue qum est cũ debilitate epatis a se/
paratione, ꝛ expulsione: aut pp vehementiã virtu/
tis attractionis, ꝛ implet ipsum valde vice vna: ꝛ
[p] ⌈nõ capit ipsam ꝑpter illud qd̓ ⌋ ipsum repleuit,
ꝛ extẽdit ipsum: deinde cadit virtus eius, ꝛ nõ tra
hit: Aut pp casuꝫ oppilationis in meatu eius ad in
testina. Et qñqꝫ fit illa oppilatio ꝑpterea ꝙ vehe/
menter [q] ⌈retinet̃ ⌋ in epate illud, qd̓ ad ipm cõcur
rit de cholera subito, pp multitudinẽ generatiõis:
aut vehementiã expulsionis epatis: aut attractio/
nis fellis, quare coopitur orificiũ meatus ex eo qd̓
retinet̃: ꝛ cũ hoc qñ virtus [r] ⌈alia⌋ debilitat̃: Et
qñqꝫ fit pp reliquas cãs oppilationis. Et illa que

f A. ꝛ

g A. tunc

h † A. Alia lr̃a sicut lac

i A. perniciose

k A. alnemer

Alia litera l —— A.

m † A. se

n A. hieme

o A. debilitãte epar.

p A. ipsuꝫ nõ ca/ pit aliud ab ea q̃

q A. coarctatur

r A. pp nocumẽ tum

est in colica fit, ppea q̄ humor viscosus glutinat faciem meatus, q̄re cholera nō effundit̄ ad itestina. Et hec est illa, cuius cā est colica. Est.n. icteritia q̄dam, q̄ fit cū colica, ⁊ nō est eius cā colica: imo sūt ambe simul cōicantes in causa vna, ⁊ est oppilatio [a] ⌈p̄terita, q̄ puenit⌋ ad meatum fellis, anteq̄ȝ accideret colica, ⁊ ꝓhibuit cholerā effundi ad itestia, ⁊ abluere ea: postq̄ȝ ergo hec fuit ꝓhibita, ad hoc vt effunderetur ad itestina, nō fuerūt abluta, ⁊ mltiplicate fuerūt in eis humiditates, ⁊ cōmouerunt colicā, ⁊ accidit vt cholera rediret ad corpus, quare cōmouit icteritiaȝ. Et in oi q̄dem oppilatione in meatu epatis ad fel: aut in meatu fellis ad itestina: que est ex incarnatione aut porro, nō speratur sanitas. Facta aūt ab intestinis est illud, q̄ð q̄dā existimāt q̄ q̄n̄q̄ȝ accidit vt aggregetur in itestinis, ⁊ ꝓprie colō cholera plīn que iā effusa fuit ad ea, ⁊ nō egredit̄ ab eis pp cām [b] ⌈resoluentē⌋ q̄re nō iuenit cholera que est in felle. locū i quē eūet̄: q̄ȝuis meatus sit aptus. Et hoc valde paꝝ fit, ⁊ quasi longinquū: q̄m̄ chol'a q̄n̄ multiplicat̄ ⁊ [c] ⌈colligit̄⌋ in intestino, extrahit seipsam, ⁊ alia, nisi accidat sensū vt destruat̄: aut expulsiue vt cadat. Icteritia aūt nigra splenetica ipsa i modis sue gn̄onis est ſm icteritiam [d] ⌈cholericā⌋ inquātū eius gn̄o est pp oppilationē vtrorūq̄ȝ meatuū, ⁊ iquātū eius generatio est pp debilitatē quarūdā virtutuȝ, ⁊ fortitudinem quarūdā eaꝝ. Ueꝝ icteritia nigra epatica q̄n̄q̄ȝ est pp vehementiā caliditatis epatis, q̄ adurit sanguinem, ducēdo ipm̄ ad nigredinē: ⁊ facit multiplicar̄ melācholiā in corpe. Q̄ð si ipsa [e] ⌈inuerit⌋ ex splene ⁊ meatu [f] ⌈aliq̄d⌋ cōpler̄ res. Et q̄n̄q̄ȝ est pp vehementiā frigiditatis eius q̄re pp ipsam cōturbat̄ sanguis, ⁊ nigrescit. Et q̄n̄q̄ȝ est illud frigus cū siccitate, ⁊ q̄n̄q̄ȝ est cū humiditate. Et q̄n̄q̄ȝ est ꝓpter apata frigida dura. Icteritia v̄o nigra que est causa corpis totius, aut est pp vehementiaȝ caliditatis corporis totius, ⁊ adurit sanguinē faciēdo nigruȝ: aut pp vehementiā frigiditatis, ⁊ ꝯgelat ipm̄ ⁊ denigrat eū. Et oīs icteritia citrīna aut nigra, q̄ est ꝓpter corpus totū, est cā venaꝝ, ꝓcedentium in toto corpe: ⁊ est corruptio ꝯuersionis sanguis ad ipsuȝ ſm cōparationē corruptionis conuersionis san. ad māīm hydropisis hyposarche facte: q̄ȝuis nō sit illic corruptio apparēs in epate: imo sit in venis tm̄. Et tibi q̄dē possibile est vt diuidas, ⁊ scias, q̄ icteritia nigra q̄n̄q̄ȝ fit pp multitudinē: Et q̄n̄q̄ȝ fit propter retentionē: ⁊ scd̄m q̄ dictū est i citrina. Et quādoq̄ȝ aggregātur vtreq̄ȝ icteritie simul, aut q̄r cholere [g] † ⌈ ⌋ ⁊ ei q̄ ipsi cōmiscetur ex san. accidit adustio, ⁊ fit [h] ⌈nigra⌋ ⁊ cōponūtur ambo hu. aut q̄r i vtrisq̄ȝ laterib⁹ simul est nocumētū. s. latere epatꝭ ⁊ chol'e, ⁊ latere splenis. Et iā existimauerūt q̄dā q̄ cholera accit subito: ⁊ melācholia nō accit subito, ⁊ fuit eoꝝ intētio ad h̄, q̄ cā gn̄ationis cholere est fortior cā gn̄ationis melancholie: ⁊ melancholia gn̄atur paulatim: ⁊ res nō est ita, quāuis sit plīn ſm q̄ ipsi dixerūt. Et q̄n̄q̄ȝ accidit ēt icteritia nigra, vt sit crisis egritudinū splenis, ⁊ q̄ similātur eis qū nō [i] ⌈reminiscit̄⌋ natura tendēs ad partez [k] ⌈excussionis pp cām nocitiuam.⌋ Et plurimis q̄dem hn̄tium icteritiā citrinā, accidit cōstrictio naturarum eoꝝ, propter retētionē excitatoris mordicatiui, quem tu sciuisti. Et in illo qui hȝ icteritiam [l] ⌈frigidā⌋ ⁊ nō curat̄, neq̄ȝ resoluit̄ eius mā ē tior: Et pluribus eoꝝ associat̄ mors subita. [m] ⌈Relique aūt sp̄ēs sunt icteritie epatice⌋ q̄ est ab apate: ⁊ est illa quā dixit Hip. ⁊ dixit. Q̄uȝ epar est in icterico duꝝ, tūc illud est sig̃tio mala. Et Hip. q̄dē iā dixit i q̄busdam, q̄ ad ipm̄ referunt̄, q̄ [n] ⌈icteritie ē sp̄ēs mala in vrina patiētis quaȝ est sil'itudo herbi: ⁊ est cū ea profundatio in vētre ⁊ febris ⁊ tremor⌋ debilis: ⁊ est debilitas in locutione [o] ⌈ex liquefactione⌋ ⁊ ista interficit vsq̄ȝ ad. xiiij. diem.

a A. que āncessit
b A. prohibētez
c A. peruenit
d A. felleam
e A. adiuuatur
f A. aliquo adiutorio
g † A. Alia lr̄a sparse
h A. melācholia
i A. declinat
k A. mundificationis pp cām prohibentem
l —— A.
m A. peior sp̄ēs icteritie est epatica

De signis cārum icteritie citrine. Cap. IIII.

Scias q̄ in pluribuꝭ icteritijs, citrina ⁊ nigra, tingitur vrina: ⁊ [p] ⌈q̄ȝto vrina est plus citria ē acutior,⌋ ⁊ magis significatiua sanitatis epatiꝭ, ⁊ virtutis eius. Facta aūt malitia complexionis cal'e in ep̄e, signa sunt sig̃ nota, siue sint signa illa cū signis apatū calidoꝝ, aut nō, sicut qūm nō albescit cū ea egō ea albedie, q̄ȝ hȝ i oppilatiua: imo q̄n̄q̄ȝ tingit̄ plus. Et nō sentit̄ grauitas q̄ sentitur in oppilatiua, Et minorat̄ appetitus, Et multiplicatur sitis: Et exiccat̄ corpus, Et rubescit vrina, Et raro fit subito: Et si fuerit cā [q] ⌈vehemētie caliditatis egritudinis cholera⌋ in felle, ⁊ inflāmatio eius in ea, tūc signa eius erunt assiduatio citrinitatis coloris corporis, Et nigredo faciei solius, Et albificatio lingue, Et arefactio ⁊ ꝯstrictio nature ꝓpterea q̄ [r] ⌈cholera⌋ vehemēter exiccat feceȝ, Et albedo vrine ⁊ subtilitas eius in [s] ⌈dispōnibus⌋ ꝓpter retentionē cholere in corpore absq̄ȝ expulsiōe. deinde vehemētia citrinitatis eius: deinde nigredinis, ⁊ grossities eius, Et vehemētia fetoris odoris eius in fine. Ueꝝ facta a malitia cōplōnis calide i toto corpe est, vt sit totuȝ corpus calidi tactus ⁊ in ipso sit pruritus, ⁊ sit appetitus puus cū acceptiōe grossi, ⁊ dulcis: Et sit egō proxima ꝯsuete, tēdēs ad lenitatē, ⁊ sil'r vrina, ⁊ vt vene sentiant̄ calide valde, alterati coloris: Et nō sit cū albedine egōnis, ⁊ grauitate partiū epatis, ⁊ fellis, sicut est in dispōne oppilatiue: imo multotiēs est egō tincta, ⁊ corpus lene, Et nō appropriat̄ epar aliquo signoꝝ eius singulari ei: ⁊ nō fit subito, sicut est q̄dā sp̄ēs oppilatiue. Q̄ð si fuerit pp apa calidū, aut duꝝ, scies signa ei⁹ ex eis q̄ dicte sunt. Ex oppilatiue āt signis inseparabilib⁹, sunt albificatio egōnis in pl'. b⁹ horis, aut paucitas citrinitatis eius, ⁊ vehemētia citrinitatis vrine in colore suo. Et grauedo in mirac i latere dextro, Et dolor ⁊ iflatio apud cibū. Et pruritus in corpe toto, ⁊ lenitas somni sup latus sinistꝝ. Ueꝝ [t] ⌈ex chola⌋ eius nō albificat̄ cū ea egō subito, vehemēti dealbationē: albificat̄ ergo egō in primis, deide accidit icteritia: ⁊ cū ep̄ica nō albificat̄ egō, nisi gradatim: Fel. n. trāsmittit illud q̄ð i ea est de cholera paulatim vsq̄ȝquo [v] ⌈erūpat⌋ ⁊ sil'r albificat̄ [x] ⌈egō⌋ paulatiȝ vsq̄ȝquo cōpleat̄ albificatio eius, ⁊ iā appareat icteritia. Et q̄n̄ cadit oppilatio i meatu, q̄ est i felle ad itestina, ⁊ nō est i opatio nibus ep̄is nocumētū p̄teritū, neq̄ȝ i hora nisi postq̄ȝ ledit̄ eo ex retētione cholere in ipso, ⁊ nō iuenit viā [y] ⌈qū fel sit⌋ plenū: tunc est amaritudo oris vehemētior, ⁊ sitis fortis. Et [z] ⌈cholerica⌋ q̄dē plurimū cōmouet colicā, aut associat̄ ei ſȝ modū quē inuimus. Et illā ex oppilatiua, c⁹ cā est frigus, aut ꝯstipatio sig̃nt [ꝛ] ⌈dicta p̄terita.⌋ Et ex sūma earuȝ est dispō corpis totius. Si aūt cā ei⁹ est hūor grossus, sig̃t ipsam regimē p̄cedens. Q̄ð si ei⁹ cā fuerit nascētia rei alicui⁹, aut icarnatio significabit ipaȝ assiduatio icteritie, ⁊ assiduatio signoꝝ oppil'onis, ⁊ paruitas iuuamēti administratiōis apitiuoꝝ ex clisterib⁹, ⁊ alijs. Et i illa in q̄ cā est debilitas v̄tutis expulsiue ep̄is, aut discretiue, nō ē tīctura vrine vehemēs valde, sic̄ est i oppilatiua i dispōne q̄ sunt

n A. ex icteritia est sp̄ēs mala q̄ erit in vrina hn̄tis ipsaȝ sil'e probo ⁊ est cū eo pūctio i corpe ⁊ febris, ⁊ horripilatio
o A. ex gingiuis Alia litera periodica Alia litera ex vertigine
p A. Alia litera quotiēscūq̄ȝ vrina est plus tincta est laudabilior
q A. ei⁹ vehemētia acuitatis chol'e
r A. Alia litera caliditas
s A. principio
t A. cuȝ fellea
v A. finiat
x A. Alia litera vrina
y A. ad fel
z A. fellea
ꝛ A. dispōnes preterite.

virtus discretiua ꝛ expulsiua fortes:ꝛ nõ albificat̃
egõ pure:ꝛ nõ sentit̃ grauitas, q̃ est ex oppilatiõe:
ꝛ inuenit̃ in reliqs oponibus epatis debilitas. Et
qñq3 associant̃ ei [a] ⌈egestio sanguinolẽta⌋ ꝛ signa
debilitatꝫ. Et illa in qua est cã debilitas virtutũ fel
lis est cum nausea vehemẽti, ꝛ amaritudine, absq3
grauitate:ꝛ est generatio eius paulatiz : ꝛ tinctura
in egõne est inter albedinẽ ꝛ citrinitatẽ, sed est i vri
na fortis valde. [b] ⌈Et icteritia⌋ qum nõ est illic de/
bilitas virtutũ epatis expulsiuaꝝ. Quidã aũt exi/
stimauerũt ꝙ in illa q̃ est ex felle, cuz rectificatione
epatis, vrina est ꝭm colorẽ suũ ꝛ dispões suas na/
turales, ꝛ hoc est ĩpossibile. Epar nãq3 sanũ expel/
lit̃ cholerã in ꝑmis ad fel, ꝙ si nõ fecerit, tũc ad vri
nam:ꝛ ꝓhibet ipsaz penetrare in sanguinẽ quãtuz
põt. Uerũ qñ multiplicat̃ remanẽtia vrine albe cũ
icteritia, aut parũ tincte est deterius, ꝛ magis timẽ
dum ꝙ cadat hñs eam in hydropisiz, qm̃ sig̃t ꝙ op
pilatio est ex frigore. Uenenosam aũt sig̃t morsus,
si est ab aĩali. Sed si est a veneno sig̃nt ipsam p̃teri/
ta sanitas, ꝛ bonitas humoꝝ, ꝛ aduẽtus ipsius su/
bito, absq3 alteratione egõnis ad albedinẽ. Ei⁹ v̂o
q̃ cretica est, sig̃ sunt qm̃ ipsa fit in egritudinibus
acutis, hñtib⁹ crises per eã:ꝛ sunt cũ ea signa alia
crisis, sicut nausea, ꝛ subuersio stõi, ꝛ vomitus cho
lericus, ꝛ vehemẽtia vigiliaruz, ꝛ sitis, ꝛ paruitas
appetitus cibi, ꝛ amaritudo oris ꝛ paruitas anhe
litus, ꝛ siccitas nature. Et creticã qdem sig̃t crisis
tãtum:sed bonitas ꝛ malitia verificãtur cũ signifi/
cationibus [c] ⌈significãtibus vicinãtibus⌋ queãd/
modũ de eis dicemus in caplõ suo. Et pulsus qdez
in icteritia citrina in pluribus dispõibus est par/
uus, ꝑpter debilitatẽ virtutis, sed nõ est vehemẽs,
qm̃ [d] ⌈cholera⌋ est leuis [e] ⌈calida.⌋ Sz est durus
ꝑpter vehemẽtiam siccitatis, ꝛ non est ꝑpter illud
velox:qm̃ virtus nõ est cuz illa fortitudine propter
malitiã cõplexionis. Et cũ icteritia quidem citrina
multotiẽs egreditur sudor citrinus.

a A. diaria

b A. icteritialis Alia lra. ——

c A. que eis asso ciantur

d A. Alia litera caliditas ẽ leuis

e A. Alia litera acuta

De signis cãrum icteritie nigre. Cap. V.

Factam quidẽ a splene solum, si/
gnificat ꝙ nõ est citrina:
deide fit nigra. Citrina.n.ñ fit a splene
oĩno. Lz nigra fiat qñq3 ab epate. Ue/
rũ nigra splenetica vehemẽtioris ẽ ni/
gredinis [f] ⌈ꝛ separãt eã⌋ signa duritiei splenis, ꝛ
magnitudo eius, ꝛ dolores eius q sunt ĩ sinistro la/
tere:ꝛ ꝙ qñq3 sunt egõ ꝛ vrina in ea nigre. Et qñq3
egredit̃ in egõne fex nigra:ꝛ hoc est signũ forte. Et
qñq3 saluat̃ vrina, qum nõ est in epate nocumẽtũ, si
nõ venit ad ipm nocumẽtũ aduẽtu supfluo. Est enĩ
tũc salus eius, sig̃tio ꝙ icteritia est splenetica. Et in
hac icteritia mirac qñq3 est extẽsum cum dolore, ꝛ
grauedine. Et ꝭz plm̃ n.ĩ est ꝯstricta, ꝛ qñq3 nõ est:
Et est digõ mala ꝛ est cũ ea malitia aĩe, ꝛ tristitia, ꝛ
[g] ⌈varietas⌋ sine cã. Et qñq3 egredit̃ cuz ea sudor
niger. Et factã ꝑꝑ oppilationẽ in meatibus, sig̃nt
grauitas vehemẽs, ꝛ difficultas dormiendi sup la/
tus sinistrũ. Et cũ facta ꝑꝑ ap̃a cal'm ꝛ durũ, sunt si
gna eius. Et cũ facta ꝑꝑ debilitatẽ, nõ est grauitas.
Qd̃ si fuerit debilitas ep̃is ẽt, sig̃nt ipsaz signa ei⁹.
Et factã ex ap̃ate sig̃nt ꝙ nocumẽta ꝑma apparẽt
in epate, ꝛ splen est saluus nõ lesus, nisi cũ eo nocu/
menta fuerit ep̃is faciẽtia melãcholiã. Et nõ est ni/
gredo [h] † ⌈ ⌋ pura, sic̃ i splenetica:ꝛ sig̃t
ipsaz nocumẽtũ i vrina. Et si fuerit corruptio ex la/
tere calĩtatis ꝛ siccitatꝫ, erit nigredo ad citrinitatez
decliuis. Et si fuerit ex latere calĩtatis ꝛ humidita
tis, erit illic citrinitas cũ rubedine, sicut [i] ⌈citrini/
tas⌋ quedã. Et si fuerit ex latere friditatis ꝛ siccita
tis, ꝛ frigus erit dñans, erit ad viriditatẽ:aut sicci/
tas dñans, erit ad nigredinem. Et si fuerit ex latere
fri. ꝛ hu. humiditate vicẽte, erit ad citrinitatẽ quã/
dam, ꝛ fisticitatẽ. Et si fuerit frigiditas vincẽs, erit
ad viriditatẽ. Splenetice v̂o [k] ⌈colorator⌋ vn⁹ est.

f A. associant̃ ei

g A. suessues

h † A. vehemẽs

i A. rufedo

k A. color

De cura icteritie citrine. Cap. VI.

Scias ꝙ intẽtio in curatione icteri
tie ad duas res tẽdit: q̃rum
vna est vt remoueat̃ icteritia ipsa, cuz
eo ꝙ resoluit ipsam acute, ꝛ ab oculo
cuz medicinis notis, lauatiuis, ꝛ cum
collyrijs oculi, ꝛ cũ medicinis solutione educenti/
bus mãm facientẽ icteritiã. Et secunda vertitur ad
cãm, ꝛ abscindit eã:ꝛ est aut rectificatio cõplexio/
nis, aut ꝯfortatio virtutis, aut regimen ap̃atis, aut
aptio oppil'onis: Aut eũo ꝑ phlebotomiã basilice,
aut saluatelle, aut venaꝝ q̃ sunt sub lig̃ua ex eo qd̃
narrauerũt quidã. Et si nõ fuerit illud tũc cũ vẽto/
satione supra locum epatis sub spatula dextra:aut
sub eo in spatio qd̃ est sub costis. Aut eũo q̃ est cũ
sol'one vẽtrꝪ eũante mãz. [l] ⌈ ⌋ Et eũo cũ
vomitu. Nã ipse est iuuatiu⁹ in oĩ icteritia. Uerũ in
curatione nocumẽti veneni, abscisio cause est me/
lius quod opz ꝑmittere quare opz vt cũ ea occupa
tio fiat ꝑmo. Et icteritie qdẽ cuius cã est cõpl'o cali
da i ep̃e aut in corpe, aut in felle ꝑꝑ aliquã cãrũ, ꝑ/
ter ebibita ꝛ comesta, ꝛ q̃ sunt ex ambob⁹, cura est
si est illic repl'o sanguinea, ꝛ cholerica, cũ eũatione
amboꝝ in ꝑncipio rei, sãguinis qdẽ per phleboto
miam, sicut ex basilica:sed cholere ꝑ sol'onẽ vetris
cũ eis q̃ sunt sicut myrob. ꝛ fumusterre, ꝛ sicut cuz
scamo. in lacte acetoso [m] ⌈coagulato⌋ ꝛ ad vltimũ
cũ soluẽtib⁹ chol'az, aut spẽb⁹ aque casei factis for
tibus cũ mirob. ꝛ scamonea, ꝛ sil'ibus. Descriptio
aq̃ casei bona. ℞. lactis caꝑni lib. iij. ꝛ cartami q̃z/
tum manu capi põt, terat̃, ꝛ dissoluat̃ digitꝫ i lacte
hora vna:deide colet̃, ꝛ dimittat̃ vt lac coaguletur
in nocte, deinde colet̃ a caseitate sua, ꝛ accipiatur
aquositas eius, ꝛ ꝓijciat̃ sup ipsaz aliqd mellis aut
çuccari, aut salis indi põdus. ʒ. ij. Et si vis ipsaz fa/
cere fortẽ, pone ĩ ea scamonee danic. i. ꝛ bibatur ex
ea ꝭm mẽsurã, q̃ tollerat̃ trib⁹ dieb⁹. Et ex eis que
ꝯiũgũt mũdificationẽ icteritie cũ eductione mãe ꝑ
solutionẽ vẽtris, est vt sumant̃ aq̃ folioꝝ rhapha/
ni. ℥. i. cassiefistule. ʒ. ix. ꝛ semis atriplicis. ʒ. i. ꝛ alo
es danic. i. ꝛ croci danic. i. hoc est rectius ei, que est
cum apostemate calido in epate, aut in meatibus,
ꝛ febricitat ẽt. Et sit cibus sicut aq̃ ordei, ꝛ olera:ꝛ
ꝭm ꝙ sciuisti in capl'o ap̃atũ epatis:qm̃ nõ est in ꝓ
longatione sermonis vtilitas. Qñq3 apparet matu
ratio [n] ⌈expire ea⌋ in qbus est scamonea, ꝛ aloes,
ꝛ sil'ia:postq̃z fregeris cũ eis, q̃ sunt sicut aq̃ cuscu/
te, ꝛ endiuie, ꝛ reliquoꝝ ex illis q̃ sciuisti. Et ad su/
mũ, dũ ñ remouet̃ ap̃a ꝛ[o] † ⌈ ⌋ rectificat̃ dispõ,
nõ habeas spem in curatione ipsius icteritie. Sz si
febris non est, ꝛ virtus sit fortis, [p] ⌈ꝛ illud ẽ sig̃tio
ap̃atũ⌋ deinde est inflãmatio tũc tibi inest admini/
strare almosusat, ꝛ [q] ⌈cibos ĩfrigidatos de piscib⁹
ꝛ cibos ĩfrigidatos de carne vaccina ꝛ⌋ hedina:ꝛ
aq̃s fructuũ, ꝛ sucos eoꝝ:ꝛ ꝓprie aquã g̃natoꝝ ĩ ie
iunio:ꝛ acetosuz de carne vaccina:ꝛ acetosuz de pi
scibus:ꝛ succos oleꝝ froꝝ:plurima nãq3 istoꝝ q̃z/
uis sint ex cibis, tñ inest eis ꝓprietas fortioꝝ medi
cinarũ huius capl'i in rectificãdo cõplexionẽ. Et ex
curis huius dispõnis est illud qd̃. ℞. succi foliorũz
rhaphani, ꝛ succi mori ptes eq̃les bibat̃ ex eo põ/
dus. ʒ. xxx. nã ĩ ipso intẽdit̃ ẽt intẽtio ipsi⁹ icteritie.

l † A. Alia lra quãuis nõ euacuetur materia

m ——A

n A. aude super ea

o † A. non

p A. illud ẽ illic significatio ꝙ ñ sit apostemo

q A. ꝛ charis albachar ꝛ charis alsemech ꝛ carñ de carne

Et similiter si fuerit inflãmatio i felle. Et ꝯfert istis lac asininũ ꝺcoctũ cũ pauco aceto, ⁊ sumat̃ i potu. Aut succus apsinthij cuꝫ aq̃ frigida. Et qñqꝫ ꝯfert vt cibet̃ ĩfirmus pane açimo, ⁊ sale trito, ⁊ endiuia pl'ima. vij. dieb⁹. Hoc. n. lauat fel, ⁊ remouet putre factionẽ eius, ⁊ ĩgrossat illud qꝺ est in ea. Et istis q dem nõ ꝯcedit̃ vt bibãt vinũ nisi plurime cõmixtũ. Et vt nõ pueniãt nisi ad illud, quod est leue ex carnibus, ⁊ ad ius carnis auis. Et oĩs qui hꝫ icteritiam ex cã calida, opꝫ vt deuitet vigilias, ⁊ iram, ⁊ motum plurimũ, ⁊ balneuꝫ. Et qñ caliditas est in toto corpore. [a] [Et infrigidas epar. ⁊ vesicaꝫ ⁊ infrigidas venas.] Et ꝑprie quãdo administras balneationem cũ aquis [b] [frigidis ⁊] tepidis in quibus decocte sunt medicine frigide ⁊ humide. Aq̃ v̂o frigida actu. ⁊ illa in qua sunt v̂tutes medicinarũ cõstipãtium, ꝓhibẽt resolutionẽ icteritie. Et [c] [iam] administrant̃ in curatione epatis ⁊ fellis calidorũ, empl'a sup̲ ea. Et qñqꝫ dãtur in potu trocisci, de quibus sunt trocisci cõpositi ex semine citroli ⁊ semine endiuie, ⁊ semine lactuce, ⁊ semine cucurbite, ⁊ sandalis, ⁊ spodio, ⁊ ro. ru. assumptis eq̃libus ꝑtibus ꝓijciant̃ sup̲ oẽs. ʒ. ij. ex eis kirat. i. cãfore, ⁊ fiãt inde trocisci ⁊ bibant̃. Et [d] [ego qdẽ iaꝫ exp̲tus sum iuuamẽtũ eoꝝ, ⁊ fac empl'm epati in eo qꝺ est in circuitu eius] cũ succis ĩfrigidatis sup̲ nĩnẽ, ⁊ duob⁹ sandalis, ⁊ cãfora ita vt sentiat̃ infrigidatio iteri⁹. Ipsuꝫ. n. remouet icteritiã, ⁊ albificat vrinã in diebus aliqbus. Si aũt cã fuerit debilitas in epate, ⁊ felle, curet̃ cũ regimine p̃dicto i debilitate epatis. Nã cura ipsius fellis, est illa cura etiã. Ad regimẽ aũt a p̃atis iam inuimus hoc, ⁊ cõpleuimus sermonem in capl'o epatis. In oppilatiua v̂o illud qꝺ cõmunicat oĩ oppilationi, est cura oppilationis predicte in capl'o epatis, ex phlebotomia, ⁊ ꝓuocatiõe: si fuerit oppilatio ĩ gibbositate: ⁊ ex sol'one vẽtris, si fuerit in cõcauitate ꝭm necessitateꝫ. Et alienent a se oẽ qꝺ cõstipat, ⁊ exiccat, quãuis sit calidũ: qm̃ cõstipat meatus, ⁊ oppilationẽ efficit fortẽ. Et ex eis que rectiora sunt est vt premittas lenificationẽ ei⁹, ⁊ humectationẽ: deinde sequaris eã cum ap̲tione. Et sit lenificatiuũ qñqꝫ calidũ ⁊ humidũ: ⁊ qñqꝫ frigidum ⁊ hu. queẽadmodũ dispõ facit ipsuꝫ necessarium. Et qũ ap̲is in fine, aut incipiendo, tunc ex eis que recta sunt est vt sequaris illud soluendo, ꝭm ꝙ tollerat ipsaꝫ: ⁊ ꝭm ꝙ p̃terijt de solutione vẽtris. Et scias ꝙ qñ tu incipis cũ solutione vẽtris, ⁊ non efficit imp̲ssionẽ, tunc tibi inest vti fortibus [e] [vomitibus] deinde solutiuo forti. Et opꝫ vt des i potu vice vna ꝭm fortitudinẽ. Et si fuerit oppilatio ex nascentia rei alicuius, nõ existimo ꝙ sit ei medicina. Quidã aũt dixerũt ei medicamẽ, ⁊ dixerunt: sume succi portulace, ⁊ succi folioꝝ rhaphani [f] † [ ] ⁊ aque folioꝝ acetose [g] [oĩum ꝭm existimationeꝫ] ⁊ fac bullire oĩa simul, ⁊ colent̃, ⁊ ponant̃ quãtum illud ꝺ succo acetose cũ aliquãtulo herbi ꝯtriti. Et dixerũt, in potu det̃ ex eo aliqd, cũ semine rhaphani, ⁊ semine melonis excorticatꝭ, ⁊ cõmixtis cuꝫ q̃rta amboꝝ costi, ⁊ myrrhe. Et si fuerit oppilatio ex siccitate, ⁊ [h] [ꝯtractiõe.] Et illud est ex eis [i] [qꝺ significat corpus] tũc administrabis lenificantia ex [k] [subtiliãtibus] cholerã sicut mucilagines, ⁊ sic̃ seuesten, ⁊ similia cũ oleo amigdalino. Qꝺ si oppilatio fuerit ex a p̃are calido, tũc cura eius erit cura ipsius. Qũ ergo maturat̃, sis audax ad dãdũ in potu diuretica, sicut anisuꝫ, ⁊ feniculuꝫ sine timore: similiter ad euãdã solutione ventris choleraꝫ. Et si fuerit a p̃a durũ, tũc res in ipso erit difficilis: oportebit eniꝫ vt curet̃ a p̃a durũ. Et vsqꝫquo fiet illud, oportebit vt intẽdat̃ intẽtio icteritie ipsius cuꝫ eis que dicemus. Et medicine qdem singulares [l] [solutiue] [m] † [ ] i hoc capl'o p̃dicte sũt in capl'o oppilationis epatis. Et ex ap̲itiuis bonis ꝓprijs huius capl'i, sunt squilla, ⁊ assarũ, ⁊ [n] [anisum, ⁊ agaricus] ⁊ ea in qb⁹ sunt cũ ap̲tione intentiones, alie. [o] [Aut] sumant̃ granoꝝ pinee maioris [p] [. ʒ. xxx.] ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. v. ⁊ sulfuris citrini aur̃. ſ. ⁊ epythimi, ⁊ semĩs apij mõtani, ⁊ ciceris ni. ⁊ turis albi, oĩum añ. ʒ. ij. terantur, ⁊ cribellent̃, ⁊ sumat̃ ex ea sũma eoꝝ. ʒ. i. ⁊. ſ. cũ aq̃ feniculi, ⁊ administret̃ diebus aliqbus: sil'r est eni sanatiuũ: ⁊ nos iã exp̲ti sumus ip̲m multotiẽs. Et [q] [asinar] est ex melioribus medicis icteritie. Et [r] [debilior] ista, est in qua est oppilatio in meatib⁹ cholere. Sꝫ clisteria ⁊ solutiua sunt ꝯueniẽtiora in eis. Et assumunt̃ solutiua ex eis que sunt sicut epithymum, ⁊ polypodiũ: ponantur in eis iste medicine. Descriptio bona ad illud. ℞. [s] [granorum pini. ʒ. iiij. agarici. ʒ. iij.] ⁊ succi eupatorij. ʒ. iij. ĩformẽtur ex eis pillule ⁊ bibat̃ ex eis. ʒ. i. ⁊ iteret̃ multotiẽs. Et qñ chronica fit icteritia oppilatiua, tũc necessariũ est sumere diacurcuma, ⁊ tyriacã, aut similia ex eis, q̃ ap̲iunt cũ fortitudine, ⁊ sil'r dialacca. Et qñ ẽ cũ oppilatione febris, tũc atriplices sunt boni valde: qm̃ sunt ap̲itiui ⁊ extẽctiui. Et sil'r radix lactuce [t] [de aqua] de q̃ sumat̃ põdus. ʒ. ij. cũ melle. Et similiter aq̃ cuscute, ⁊ endiuie [u] [⁊ myrrha] cũ rotulis cassiefistule, cũ oleo amigdalino amaro, ⁊ dulci. Curationes aũt icteritie in qbus attẽdit̃ ĩtẽtio egritudinis ipsius, ⁊ resol'onis eius lꝫ in eis sint ap̲tio oppilationũ ⁊ reliq̃ iuuamẽta, alie sunt potiones: ⁊ alie sunt ablutiões: ⁊ alie sunt [x] [sternutatiões.] Et pl'in iuuamentũ eaꝝ est in oculo, ⁊ facie. Et alie sunt q̃ sunt regimẽ cõe, sic̃ est administratio [y] † [ ] tine cũ aqs fortib⁹. Et qñ ĩcipit mingere, migat in tina qm̃ est cura ei⁹. Et qñ egredit̃ ex balneo, coopiat̃ vt nõ adueniat ei frigus oĩno, ⁊ dormiat cooptus. Ea v̂o q̃ sunt p̃ter balneũ ex illis q̃ administrantur vsu medicine, sunt q̃ extrahunt ex cute icteritiã. Et medicine q̃ ex̃hũt illud, qñqꝫ ex̃hũt ip̲m aut cũ solutione vẽtris, [3] † [ ] aut cũ sudore, ⁊ melius est vt sit sup̲ exercitiũ, ⁊ laborẽ, ⁊ siti: ⁊ proprie qñ est faciẽs sudare potus: ⁊ sil'r post balneũ. Et illi q sue icteritie curationẽ vult cũ resol'one, nocent frigus, ⁊ septẽtrio: nisi vellit p̲ ea resistere medicine cal'e. ⁊ [z] [aggregare] eã: sicut sumit in potu pip: deinde post illud sedet in aq̃ fr̃a. Et dĩ ꝙ patiẽtes icteritiam iuuant̃ p̲ ꝯsiderationẽ in reb⁹ citrinis. Illud eniꝫ mouet nãm ad expellẽdũ nãm citrinaꝫ totam ad cutẽ: q̃re adiuuat̃ adiutorium curationis in ea. ego v̂o nõ sum ex illis q negeꝫ hmõi curationes, sicut sunt plures eoꝝ, q philosophantur ad eas, ⁊ ex medicinis bibitis [2] [cognitis] est vt i potu sumat stans in tina. ℥ ij. succi rhaphani cuꝫ. ʒ. ſ. baurac ⁊ ℥. i. [&] [vini.] Nã ipsa nõ morant̃ qn extrahant ex ea citrinitatẽ. Et iterũ sumat̃ manipulus asp̲agi, ⁊ pugillus ciceris ⁊ decoquant̃ in vase vitreato cuꝫ v. kist aque de qua i potu sumat̃ mixta cum vino si nõ est feb. ⁊ si ẽ fe. potet̃ sola: deide sedeat i tina aq̃ in qua decoctus est capillus veneris ⁊ egrediet̃ ex eo [a] [chol'a] ⁊ iteꝝ floris nitri põdus. ʒ. ij. cũ vino antiquo dimittat̃ i nocte sub celo ⁊ sumat̃ i potu, ⁊ de balneatione fiat illud qꝺ dcm̃ est. Aut sumant̃ i potu sq̃lla assata cũ. vi. ꝑtibus salis adusti, ⁊ dosis

a A. infrigidat̃ epar ⁊ fel tũc infrigidant̃ vene Alia litera infrigida epar ⁊ vesicã ⁊ ĩfrigida venas

b —— A.

c A. qñqꝫ

d A. iam exp̲tũ est iuuamẽtum empl'onis epis ⁊ eoꝝ q̃ vicinantur ei

e A. aperitiuis

f A. crudi

g A. oĩa ista sumant̃ cõtrita

h A. exiccatione Alia litera arefactione

i A. que significat dispõ corpis

k A. eis que soluunt

l —— A.

m † A. q̃ administrantur

n A. trocisci facti ex amigdalis amaris ⁊ absinthio ⁊ assaro, et aniso, ⁊ agarico

o A. sunt vt

p A. ʒ. iij.

q A. alsangiat

r A. difficilior

s A. Alia litera ℞. ex pillulis de aloe quartã. ʒ. i. agarici tertias duas. ʒ. i. Alia litera ℞. granorum pinee. ʒ. iiij. agarici duas tertias ʒ. i.

t A. Alia litera asini Alia litera amare

v A. amare

x A. caputpurgia

y † A. balnei frequens qm̃ radix curationis ẽ super ip̲sas ⁊ super id qꝺ currit cursu eius ex administratione

3 † A. aut ꝓuocatione

z A. remittere

2 A. Alia litera facientib⁹ sudare

& A. telba

a A. citrinitas

fit.ij.aut.in ieiunio. Aut sumat in potu [a] ⌈leporis⌋ marini pon.ij.ʒ.pulueriçati sup̱ ouuꝫ sorbile, ⁊ sorbeatur. Aut corticis granatoꝝ.ʒ.iiij.arsenici pondus.ʒ.ij.sumat ex eis simul quātū tollerat polex, ⁊ sumat in potu cū tribus.℥.lactis asinini. Aut pondus.i.ʒ.⁊ qđ est sup̃ fenugreci, ⁊ sumat ĩ potu cū aq̄ ⁊ melle, ⁊ sedeat i tina aq̄ fride: aut sumat capillus vene. tritus, ⁊ accipiant ex eo.ʒ.iiij.cū aq̄ ĩ q̄ decoctum est anisuꝫ. Aut succus acetose cuꝫ aliquātulo vini: aut stercoris canis comedētis ossa alba nō nigra pōdus.ʒ.iiij.cū aqua mellis. Aut folioꝝ sicle exiccate [b] † ⌈ ⌋ ʒ.iiij.cū vino ꝑmixto, fiat illud trib⁹ diebus: aut ciceris nigri.lib.i.capilli veneris manipulus.i.decoquātur in aqua, donec cōsumat tertia: ⁊ sumat ex ea in potu.℥.i. Aut succi raphani.℥.ij.vini.℥.i. Aut ciceris nigri lib.i.carpobalsami, turis, semis feniculi, oīuꝫ anā.pugillus.i.decoquant ĩ.vi. [c] ⌈ascenit⌋ aque donec ꝯsumat tertia: ⁊ sumant in potu ex ea.℥.ij. Et si nō fuerit fe.potētur cum vino. Aut cinamomi quātitas quam tollerāt tres digiti cū vino, ⁊ melle medietatis ꝯm mēsurā.℥.i.⁊.ß.aut cū aqua ⁊ vino. Aut semina almahaleb excorticata ex corticibus suis, de qbus in potu sumat pondus.ij.ʒ. Aut rubee tincture.ʒ.i.i ouo sorbili. Aut sumat limature cornu ceruini kirat.xviij.⁊ sumat in potu cū sirupo [d] ⌈begursericon.⌋ Aut sumātur grana pinee, ⁊ ameos, ⁊ staphisagria, ⁊ sumat i potu eger ex eis. Aut pipis, ⁊ stercoris canis albi comedētis ossa cochliariū.i.cū vino. Aut ipleat collo q̄ntida eiecto ex ea qđ intra est, vino ⁊ aq̄, ⁊ bibatur. Aut det in potu de felle vrsi in vino. Aut sumatur cornu cerui.ʒ.i.⁊ tertia, ⁊ sulfuris pōdus [e] ⌈.ʒ.ij.⌋ ⁊ bibat illđ: ⁊ bibat post illđ vinū. Aut sumat ⁊ ꝓprie i oppilatiua reubar.ipicon, capilli veneris [f] ⌈olibani⌋ rubee tictoꝝ ꝑtes eq̄les ⁊ dosis sit.ʒ.i. Et medicine qdē singulares q̄ igrediunt in hoc capitulo, ⁊ sunt apitiue ēt, sunt apsinthiū, anisum, assaꝝ, acorus, rubea tinctoꝝ, gētiana, xilobal. agaricus, condisi, nux cupressi, costus, vtraqꝫ aristol. Et ex eis q̄ dicūtur, ⁊ sunt leuia, est vt sumat i potu cerebrū alcubugi i vīo puro. Aut sumant vitelli duorū ouoꝝ [g] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝯq̄ssent i [h] ⌈medio assacruati⌋ vini ⁊ bibant. Et ex eis q̄ laudant vehemēter est, vt sumant in potu de lūbricis terrenis exiccatis, qm̄ ipsi mūdificant statim. Et silr̄ fel vrsi. Et ex eis que expta sunt ēt est, vt dentur in potu radices acetose: ⁊ stet in sole, ⁊ ambulet post illud hora vna, donec calefiat, ⁊ sitiat: deide sumat decoctionē capilli veneris, ⁊ rubee tinctoꝝ, ⁊ mente. Et simil'r si bibat post balneū. Et ex diureticis ꝓprijs ei est, vt sumat nucis cupressi pōdus.ʒ.ij.cū pōdere.ʒ.ij. cassie lignee, ⁊ bibat cū vino antiquo: deinde [i] ⌈sedeat in tina i qua decoctus sit capillus veneris aut anisuꝫ post illud hora vna donec calefiat:⌋ qm̄ miget icteritiā totaꝫ. Et qn̄qꝫ iuuātur cum carne eritij ꝓpter fortitudinē sue ꝓuocationis, ⁊ mūdificationis, ⁊ ꝯuenientie sue ad epar. [k] † ⌈ ⌋ Et aqua cuscute qn̄ bibitur ex ea sacraiati.i.cū semine apij, ⁊ çuccaro altabarçet est iuuatiua. Et ex solutiuis proprijs eis est, vt ꝑforetur colloquintida, ⁊ expellatur illud qđ est in ea, ⁊ impleat vino, ⁊ bulliat super prunas, ⁊ coletur, ⁊ bibat. Et ex eis que nos probauimus est, vt sumat aloes.ʒ.media ⁊ scamonee danic.i.⁊ salis naptici.ʒ.i.quarta, ⁊ rubee tinctorum, ⁊ agarici amboꝝ anā.ʒ.ß.fiāt ex eis pillule, ⁊ bibant cū aqua de seminibus [l] ⌈medicinarum⌋ quas diximus. Et nos iā diximus clisteria in antidotario ad hoc capituluꝫ.

[a] A.caulis
[b] † A.ʒ.vi.cū aq̄ mellis. Aut stercus ouiū cuꝫ decoctione aut calamēti exiccati
[c] A.achsat
[d] A.farsaticum
[e] A.duoꝝ danic
[f] A.condisi ⁊
[g] † A. Alia lr̄a crudorum
[h] A.media scutella vini seu in media libra
[i] A. currat hn̄s ipsaꝫ cū vestib⁹ cinctis. Alia litera currat hn̄s ipsā cursu vehemēti vel cū forti conatū ad currēduꝫ
[k] † A.⁊ est cibus
[l] A.⁊ medicinis

Et ex [m] ⌈sternutatorijs⌋ sunt succi, qbus [n] ⌈sternutat⌋ sicut succus cucumeris asinini, ⁊ succus folioꝝ nasturtij, ⁊ succus prassij, ⁊ succus ciclaminis, sicut est: aut ꝯterit ciclamē ⁊ infundit i lacte mulieris in nocte: deide exp̄mit i mane, ⁊ tepefit, ⁊ distillat. Aut succus radicis [o] ⌈alfarsasa⌋ exp̄mit ⁊ bulit cū sambacino bullitiōe leui, ⁊ in ipso sit parū galie, ⁊ fiat cum eo [p] ⌈sternutatio⌋ aut succus radicis rhaphani ꝯtriti cum folijs suis. Et ex succis q non sunt caliditatis magne, est succus sicle: ⁊ ex succis fridis est succus semꝑuiue, aut succ⁹ [q] ⌈alasius⌋ fluuialis: ⁊ acetū ipꝫ qn̄qꝫ sugit narib⁹, ⁊ retinet hora vna ĩfirm⁹ ĩ pila balnei, qm̄ ē bona curatio, Et silr̄ si ĩfūdat ĩ eo nigella die ⁊ nocte, de'de coletur, ⁊ fiat caputpurgiū, ⁊ odoret ex ea sola ⁊ ꝑmixta. Et ex eis q̄ sunt p̄ter succos est, vt sumat staphisagrie quarta.ʒ.i.⁊ terat: ⁊ dissoluatur cū aqua coriandri, ⁊ olei amigdalini anā.ʒ.x. ⁊ fiat cū ea caputpurgiū ipso exn̄te in tina aut pila aque in balneo. Et qn̄qꝫ miscētur cū ea aliqd [r] ⌈oridei⌋ sicci, ⁊ aliquid aceti vini. In oculo v̄o ipso assiduetur ipsius ablutio cū aqua ros.⁊ aqua coriandri, ⁊ aqua niuis. Ablutiones v̄o habentib⁹ icteritiā sunt aque in qbus decoquunt capillus veneris ⁊ sceba, ⁊ maiorana, ⁊ poliū ⁊ camemilla, ⁊ [s] ⌈alaniuden⌋ ꝓprie ⁊ tribuli, ⁊ anetum est radix in eis. Et qn̄qꝫ ponit ꝑꝑ calidā icteritiā i eis acetositas citri, qm̄ est vehemētis abstersionis cū sua incisione in oī tinctura: ⁊ qn̄qꝫ assumūtur ex istis rebus emplastra, ⁊ assumunt ex eis olea, qbus fit inunctio, sic̄ oleū alhacuen, ⁊ oleū camemillinū, ⁊ oleū anetinum, ⁊ iteꝝ oleū [t] ⌈ꝯgelati vue⌋ ⁊ oleū de lilio. In icteritia v̄o cretica opꝫ, vt cū [u] ⌈exiuit ĩfirmus intēdat cū ea ītētione⌋ ipsius egritudis cū lauatiuis, ⁊ diureticis mūdificatiuis, ⁊ fortasse nō indiget solutione vētris: ⁊ fortasse sufficit balneū solū. Qđ si videris in vrinis eoꝝ, ⁊ egōnib⁹ paucitateꝫ tincture, scias ꝙ mā in eis est grossa, q̄re ꝯforta illud cū quo medicas ex lauatiuis notj [x] † ⌈ ⌋ ⁊ silib⁹. Venenose aūt cura est tyriaca, ⁊ mitridatuꝫ, ꝓpterea q̄ resistit veneno: deīde bibat aquā malorū acetosoꝝ, ⁊ aquā g̃natoꝝ, ⁊ succū endiuie, ⁊ portulace, ⁊ mucilaginē psilij, ⁊ almirberis, ⁊ oīa in q̄bus est ĩfrigidatio cū v̄tute tyriace. Et i ipsa qdē iā exptū fuit in p̄ncipio qū accidit, ⁊ ꝓprie qū venenū est ebibitū, vt bibat lac assidue cuꝫ oleo amigdalino. Regimē aūt ipsoꝝ cū cibis iā docui ipm̄ in cōplexione cal'a, absqꝫ debilitate manifesta, ⁊ sine oppilatione. Oppilatiuā v̄o ⁊ debilitatiuā cognosces ꝑ ea q̄ dcā sunt in cap̄ epatj. Et cib⁹ qdē ictericoruꝫ est ille q [y] ⌈alleuiat, ⁊ subtiliat⌋ ⁊ in quo est aptio. Et ius pisciū ꝯfert eis, ꝓprie cū eis q̄ prouocant, ⁊ subtiliant de illis, que dicemus in fine capitulorū.

De cura icteritie nigre ⁊ aggregationis vtriusqꝫ icteritie. Cap.VII.

Nilla qdē q̄ splenetica est, ꝯsidera an sit illic repl'o sanguinea pl'ima: q̄re phlebotoma basilicā sinistrā: ⁊ saluatellā post eā: deinde occupa te cū splene, ⁊ rectificatōe oppil'onū eius, ⁊ apatū ipsius, ⁊ debilitate eius. Et si fuerit illic cā multitudo melācholie ꝑꝑ illud, qđ g̃nat ipsaꝫ ex [z] ⌈v̄tutibus⌋ ⁊ cibis, ꝯm ꝙ dcm̄ est, opꝫ ēt eūare eā cum eis que ipsam eūant. Ex illis est decoctio scolopendrie cū hell'o dicta i antidotario: ⁊ eūet ex ea multotiēs. Et decoctio epithimi ꝯm hūc modū. ℞. myrobol'.ni.⁊ keb.oium anā.ʒ.x.fumiterre, scolopendrie, polypodij, ⁊ floꝝ [&] ⌈squinanti⌋ oium anā.ʒ.v.

[m] A.caputpurgijs
[n] A.fit caputpurgium
[o] A.rathba vel fassasa
[p] A.caputpurgium
[q] A.alassius
[r] A.origani
[s] A.alachauan
[t] A.achid albaneb
[u] A.cū cōsumit egritudo itēdatur in ea intētio
[x] † A.⁊ prouocātibus sudorē
[y] A.est leuis ⁊ subtilis
[z] A.Alia litera ex aere
[&] A.caparorum

radicũ apij,⁊ feniculi ãboꝝ añ.pugillũ.i.bel̃li ni/
gri põdus.ʒ.ij.decoquãtur ĩ trib⁹ lib.aque, donec
remaneat q̈rta:⁊ ꝓijciat̃ sup̱ ea epithi.ʒ.v.⁊ bulli/
at ebullitiõe leui:deĩde colet̃,⁊ cõponant̃ cũ ea hie
repicre [a] ⌈.ʒ.xxx.⌋ Et siꝉr pillule facte d̃ myrobol̃.
nigris,⁊ epithymo,⁊ sale indo,⁊ agarico,⁊ corti/
cibus radicis capparis. Et qñ fit eũo,detur ĩ potu
lac camellaꝝ:⁊ si nõ repit̃ [b] † ⌈ ⌋ aq̈ casei fcã
cuʒ sirupo acetoso de semibus,⁊ [c] ⌈spodio ⁊ polio.
Et medicine subtiles q̃ sunt ex⌋ scolopẽdria ⁊ radi
ce capparis ⁊ siĺibus. Et aqua in qua decoquũtur
folia tamarisci,⁊ radices:⁊ aqua folioꝝ capparis
⁊ aq̈ folioꝝ raphani:⁊ sirupus aceto.⁊ siꝉr aq̈ sola
tri:⁊ aq̈ apij,si fuerit caĺitas,⁊ sirup⁹ aceto.ĩ quo d̃
cocta sunt scolopẽdria,⁊ folia capparis,⁊ fructus
tamarisci,⁊ poliũ. Et si fuerit in splene apa calidũ,
oportebit vt nõ sup̱fluitas sit in calefaciẽtib⁹. Et si
in ipso sunt oppiĺones,tunc apitiua fortia p̃dcã in
capĺo epatꝪ,iuuatiua sunt ẽt. Et ego dicaʒ in capĺo
oppiĺonis splenis medicias, q̃ ei ꝓprie sunt. Et si
est cã debilitas attractiõis splenis,tũc de illis q̃ ne
cessaria sũt,vt tu ponas sup̱ ip̃m vẽtosas sine icisio
ne. Et vt administret̃ exercitiũ,⁊ emp̄ĺa ꝯfortantia
spleneʒ,sicut illud qd̃ fit ex apsinthij,⁊ cordumeni,
⁊ floꝝ sq̈nãti,⁊ albasce,⁊ cẽtauree,⁊ radicũ cappa
ris oĩum añ.parte.i.⁊ ex rof.ꝑtibus.ij.⁊ ex bdelij
parte.i.⁊.ſ.⁊ ex ãmoniaci ꝑtibus.vij.⁊ decima ꝑtꝪ
fiat ex eo empl̃m. Et qñ abluit̃ fiat cuʒ aceto puro
forti,in quo bulliãt anetũ,⁊ baurac,⁊ sal,⁊ ruta,⁊
calamẽtũ. Et si fuerit in cã icteritie nigre caliditas
epatꝪ:curet̃ epar cũ [d] ⌈subtiliatiuis⌋ ⁊ si fuerit fri/
giditas.curet̃ cũ tyriaca maiore ꝓprie,⁊ cũ medici
nis notꝪ. Et si fuerit cã ĩ ea corp⁹ totũ,fac in p̃mis il
lud qd̃ ꝯuenit epi,vt patiant̃ ab eo vene:deĩde cor/
pori. Ipsaʒ aũt icteritiã cura cũ eis, quibus curas
ipsaʒ icteritiã citrinã, ⁊ cum eis que de illis fortia
sunt. Et qñ aggregantur ambe icteritie simul, ⁊ est
repĺo,⁊ indiges phlebotomia, phlebotoma tunc
ambas manus [e] ⌈⁊ euacua⌋ iter eas ambas dieb⁹
aliqbus. Et aggrega inter duo regimenta. Et da in
potu ĩter ea ambo decoctionem apsinthij,⁊ epythi
mi:⁊ aggrega aq̈s folioꝝ raphani ⁊ tamarisci,⁊ sa
licis omniũ añ.ℨ.i.⁊.ſ.aque solatri.ℨ.iij.aq̃ folioꝝ
capparis.ℨ.ij.aggrega ⁊ fac bulire oĩa cuʒ.ʒ.x.cas
siefistule,⁊ proijce sup̱ ea põdus [f] ⌈.ʒ.xxx.⌋ hiere/
pigre,⁊ põdus.ij.danich croci,⁊ pondus.iij. kirat
scamonee assate in [g] ⌈cepe⌋ ⁊ expecta duobus die
bus:⁊ post illud bibatur aqua casei,⁊ sirupus ace
tosus. Cibi autẽ in omnibus illis, sunt cibi,leues,
noti,⁊ pisces alradradri,⁊ [h] ⌈ex pullis impingua/
tis.⌋ Et ex oleribus endiuia,⁊ apiũ,⁊ condita pro
prie,⁊ capparis cum aceto.

a A. due tertie ʒ.i.
b † A. detur
c A. Alia litera sq̈nãto ⁊ polio, ⁊ medicinis sple neticis,⁊ Alia litera Et medicie sple netice q̃ sunt ex
d A. extinctiuis
e A. simul aut si st interuallum
f A. duarũ tertia rũ vni⁹ dragme
g A. citonio
h A. ius pulloꝝ pinguium

Tractatus.ij. de reliquis dispõnibus splenis.

Sermo vĺis de egritudinib⁹ splenis. Cap.I.

Spleni accidũt oẽs species egritudinũ predicta rum.s. de egritudinibus cõplexio nis,⁊ compositionis,sicut oppila tiones,⁊ solutio ꝯtinuitatis, ⁊ si/ milia,⁊ apata cum spẽbus suis. Et scias ꝙ qñ splen impiguatur,
extenuatur corpus:qm̃ [i] ⌈in primis destruit̃⌋ ṽtus
epatis vehemẽter cũ ꝯrietate,quare minoratur ge
neratio san.⁊ cũ hoc ipse attrahit de sanguie illius
infirmi rem plurimã ꝓpter magnitudinẽ sui. Et pe
nitus extenuatio splenis sig̃t bonitatem humoꝝ:⁊
pinguedo eius malitiã humoꝝ. Et qñq3 cõuertunt̃
egritudines splenis ad febres cõmixtas, sicut ipse
qñq3 g̃nantur ab illis egritudinibus. Ipse.n. gene/
rantur multotiẽs ex tertiana nõ pura,⁊ ex febrib⁹
pestilẽtialibus,⁊ fe.cõmixtis:⁊ plurime qdẽ egri/
tudines splenis sunt autumnales. Et color haben/
tis eas, est decliuis ad citrinitatẽ,⁊ nigredineʒ. Et
qñq3 perueniunt egritudines splenis ad stõm,⁊ for
tasse addũt in appetitu eius,⁊ qñq3 destruũt appe/
titum ipsius:⁊ qñq3 cogũt ipsum,quʒ ꝓpinqua est
digõ,ad euomẽdum rẽ acetosam ex qua ebulit ter/
ra [k] ⌈absq3 nocumento, ⁊ absq3 dolore.⌋ Et vrina
sanguinea bona est in fine egritudinũ splenis: ⁊ si/
militer grossa in qua est fex [l] ⌈⁊ viscositas que est i
ipsa est similis viscositati sanguinis⌋ ⁊ quãdoq3 re
soluitur per eam feb.ex [m] ⌈febribus egritudinuʒ⌋
splenis:quare resoluitur per eam splen.

i A. debilitatur
k A. post nocumẽ tũ ⁊ post dolorẽ.
l A. vniformis ⁊ i q̃ est viscositas sanguis similis sanguisuge Alia litera vĺ hypostasis co herẽs vel coadu nata
m A. egritudib⁹

De signis cõplexionũ splenis. Cap.II.

Calidaʒ sig̃nt sitis,⁊ inflãmatio ĩ sinistro,⁊ corruptio vir/ tutis eius q̃ attrahit melãcholiã. Fri/ gidam ṽo sig̃nt debilitas attractionis eius,⁊ casus appetitus ⁊ [n] ⌈iteratio fa
stidiose facietatis⌋ ⁊ multitudo rugitus ⁊ eructua
tionis. Et significãt siccã durities, ⁊ [o] ⌈debilitas⌋
corporis,⁊ grossitudo sang.⁊ vehementia nigredi
nis coloris. Et humidaʒ significant lenitas lateris
sinistri,⁊ molities corporis, ⁊ nigredo trahens ad
albedinem plumbeam.

n A. Alia litera turbulẽtia cõtinue oculi
o A. maties

De cura. Cap.III.

Est proxima curationibus epatis:⁊ indiget vt sint medicine fortio/ res,⁊ penetrabiliores:⁊ ingeniet̃ eoꝝ penetratio cũ eis,q̃ penetrare faciũt:⁊ cũ eis q̃ obseruãt virtutẽ super eas,vs
q3quo ꝑficiant opationes suas. Et scias ꝙ dr̃ia iter
curationes spleneticas ⁊ epaticas,est in fortitudi/
ne,⁊ debilitate,⁊ labore,⁊ [p] ⌈alleuiatione.⌋ Epar
enim est dignius vt [q] ⌈alleuiet̃⌋ cũ eo. Et nõ sit sup̱
fluitas in [r] ⌈ꝯfortando⌋ illud quo curat̃. Et nõ af/
ferãtur sup̱ ip̃m medicine acute nimis,sicut acetuʒ
forte nisi in necessitate. Et splen eꝯrio illius eget vt
adiuuent̃ medicine eius cũ eo, qd̃ cõseruat ṽtutem
eaꝝ,⁊ cũ eo qd̃ penetrare facit. Et spleni qdeʒ sunt
medicine q̃ sunt ꝓprie ei:sicut cortices radicis cap/
paris,⁊ sicut scolopẽdria,⁊ ammoniacũ,⁊ alleũ sil
uestre. Et qñq3 necessariũ faciũt egritudies splenis
vt phlebotomet̃ basilica maior,⁊ phlebotomet̃ sa
phena:imo phlebotomẽtur vtreq3 guidegi.

p A. facilitate
q A. faciliter ꝓ cedatur
r A. fortificãdo

De apatibus splenis calidis,⁊ frigidis, ⁊ duris, ⁊ [s] ⌈quoꝝ durities est in fieri apa.⌋ Cap.IIII.

Scias ꝙ minorant̃ in splene [t] ⌈ac cidẽtia⌋ apatũ calidoruʒ,⁊ [u] ⌈fixio⌋ ipsoꝝ simul:imo qñ accidũt spleni apata caĺa,festinãt ad duritieʒ: qm̃ sanguis,q ꝑuenit ad eũ vt nutriat̃
ipso,est sanguis [x] ⌈spissus quʒ ponit̃⌋ in apate q̈re
iduat̃. Plura ergo apata splenis sunt dura, molia
ṽo sunt in qbusdã horis. Et pl̃ʒ qd̃ accidit ĩ ipso de
apate caĺo est sanguineũ:⁊ cholericũ accit ĩ ip̃o ra
ro [y] ⌈⁊ duꝝ⌋ ẽ ĩ iferiore ꝑte splenis ꝑꝑ g̃uitatẽ ma/
teriei. Et figure ei⁹ sunt q̈ttuor rotũda,⁊ lata, ⁊ lon
ga,grossa,⁊ lõga subtilis. Phlegmaticũ ṽo accidit
raro. Et spleneticus qdẽ ẽ q hʒ duritiẽ ĩ splene suo:
aut ꝑꝑ grossitudinẽ sue sub̃e,q̈uis nõ ꝑueniat ad fi
nẽ ad quẽ ꝑuenit apa:aut ꝑꝑ apa duꝝ ĩ ipso:⁊ p̃mũ
qdẽ est leuius. Inq̈t Hip. si spleneticus ĩuenit dolo/
rem interiorẽ,est magis saluum:⁊ illud qm̃ in ipso
[z] ⌈sperat̃⌋ adhuc sensus. Et dixit qñ accidit ei flu/
xus vẽtris cũ sanguine,est melius.s. q̃ sperat̃ cum

s A. de duritie ipsi⁹ q̃ nõ ẽ apa
t A. euentus
u A. Alia litera apparitio
x A. grossus in/ grediens seu cõ gregatus
y A. sicut plurimũ eius qd̃ accidit i eo ex frigido,est durum,⁊
z A. est

ipso resolutio materiei splenis eius. Si aũt ꝑseuerauerit, adueniet ei [a] ⌈lubricitas hydropica⌋ ⁊ morietur. Et cũ in eo est dñium frigiditatis sup cõplõnẽ. Et dixit, illi qui catarrũ hꝫ, non accidit splen: ⁊ in h̃ est ꝯsideratio. Et fortasse mĺtitudo catarri est significatio humiditatis cõplõnis eius [b] ⌈vt sit illud in ꝓximo futuro.⌋ Et in libro Hip. ille q hꝫ dolorẽ in splene suo, ⁊ currit ex eo sanguis rubeus, ⁊ appent in corpe ipsius vlcera alba nõ ledẽtia, moritur ĩ die ij. ⁊ [c] ⌈si non⌋ cadit appetitus eius. Et qñq; terminant apata splenis fluxu sanguinis nariũ ẽt, ⁊ ꝓprie ex latere sinistro: ⁊ apatibus apud aures difficilis suppurationis, ⁊ aptionis, ꝑꝑ grossitieꝫ materiei. Et laudabilior vrina eoꝝ, est grossa sanguiea. Et vrina in qua est fex [d] ⌈viscosa⌋ qñq; sigt sanitatem splenis, ⁊ destructionẽ eius. Et dixerunt qdaꝫ qum fuerit in vrina sicut suspẽsio sang. ⁊ febricitãs habuerit splenẽ, extenuatur vel destruit splen eius. Et qñq; ꝯtingit in qbusdam hoibus vt magnitudo splenis gñetur, ⁊ remaneant ꝼm illud tẽpore lõgo, ⁊ sint ꝼm salutem dispõnuꝫ suarũ apparẽtiũ [e] ⌈spatio prolixo⌋ quãuis qñq; accidãt ex magnitudine eius nocumenta plurima ẽt, ꝼm materiã efficiẽteꝫ, ⁊ ꝼm virtutem splenis. Et scias ꝙ splen qñq; apat post apa epatis ꝼm semitã ꝑmutationis: ⁊ illud est melius, q̃ꝫ vt ꝑmutetur apa splenis, ad epar.

De signis. Cap.V.

Communicant apata splenis oia in grauedine, ⁊ ĩ magnitudine, ⁊ dolore extẽso vsq; ad diafragma ex latere sinistro, ⁊ qñq; ascendit vsq; ad furculã, ⁊ ad humerũ sinistrũ ꝑ cõmunitateꝫ furcule. Et qñq; facit anhelitũ duplũ existentẽ ꝼm formã anhelitus fletus infantis, qm̃ apa impedit diaphragma ad h̃, vt vadat in motu anhelitus: q̃re stat subito ꝑꝑ lesionem, deide redit: ⁊ dũ nõ est apa magnũ, non cõprimit diaphragma. Nã cõicatio splenis ad diaphragma [f] † ⌈ ⌋ minorẽ cõicatione [g] ⌈eius ad stõm⌋ ẽt. Sensus.n. sentit splenis ĩflationẽ ⁊ corpus [h] ⌈alleuiatur.⌋ Et qñq; accidit ex apatibus splenis, ⁊ ꝓprie qñ sunt ĩ inferiore ꝑte eius, vt subtiliet sanguis, qm̃ splen vehemẽter mũdificat [i] ⌈sanguinẽ a fece sua.⌋ Et accidit vt [k] ⌈rubeãt⌋ pedes, ⁊ genua ipsius: ⁊ illud qm̃ stõi os cõicat ĩferiori ꝑti splenis, qm̃ ex ipso ascẽdit vena expellẽs humorẽ melãcholicũ: qum ergo caliditas nãlis [l] ⌈vincit⌋ ꝑuenit ad extremitates [m] ⌈ꝓximas.⌋ Et [n] † ⌈ ⌋ accidit extremitati nasi eiꝰ ⁊ auriũ ipsius vt [o] ⌈resplẽdeat⌋ ꝑꝑ illud qd̃ accidit ex [p] ⌈apate sanguini, ⁊ malitiam passionis eius, ⁊ paucitatẽ⌋ ẽt. Et ista mẽbra vehemẽtis sunt passionis, ab infrigidatiuis. Et apa qdeꝫ differt ab inflatione ꝑ ꝓuationẽ grauitatis: ⁊ ꝙ apa dolorem facit [q] ⌈incessus⌋ ⁊ iflationẽ qñq; sedat [r] ⌈⁊ remouet eã ⁊ differt ꝑ euẽtũ rugitus⌋ ⁊ eructuationẽ. Et cõicãt apata eius calida cũ accñtibus ꝓdictis, ⁊ cũ ĩflatione, ⁊ siti, ⁊ febre. Ueꝝ eius, qd̃ est cholericũ, est inflãmatio vehemẽtior, ⁊ sitis fortior, ⁊ grauedo eiꝰ minor: ⁊ est dolor ad ĩflãmationẽ decliuior, q̃ꝫ ad tẽsionẽ: ⁊ color est ad rubedinẽ tẽdẽs. Cũ apatibꝰ v̾o duris, maligna fit aĩa, ⁊ cõmouet tristitia, ⁊ [s] ⌈varietas⌋ in qbusdã horis. Cõmixtio v̾o sensus fortĳ nõ accidit, nisi apud [t] ⌈plĩm victorie⌋ qm̃ mã melãcholica mota est nõ ad ꝑtẽ capitĳ, quãuis iã accidat ex ꝑte alia, ⁊ est ꝑ cõmunitatẽ splenis ad diaphragma: deinde diaphragmatis ad cerebrũ. Et qñq; denigrat lingua ex duritie splenis: ⁊ sentitur durities eius absq; rugitu, qum ꝑmit: nisi aggreget ei inflatio. ⁊ nõ ẽ cũ ea se. insepabilis imo qñq; est [u] † ⌈ ⌋ ꝼm ordinẽ. Et qñq; multiplicant cuꝫ ea vlcera crurium. Et corrodunt dentes, ⁊ gingiue, ꝑꝑ grossitudinẽ san. q descẽdit in vlcera cruriũ: ⁊ corruptionẽ vaporis, qui descẽdit in oẽs ꝑtes gingiuaꝝ, ⁊ dentium. Et qñq; est ĩ vlceribꝰ cruriũ crisis illius. Pluribus nãq; eoꝝ q splenẽ hñt, qum accidũt exercitia laboriosa, attrahitur inde mã ad crura, ⁊ euadit, ⁊ egrediunt cũ ea bothor q̃ noĩantur [x] ⌈anith␣am.⌋ Et multotiẽs est vrina splenetici, sicut sani: sed cum exercitat seipꝫ, resoluit melãcholia eius ad vrinã, ⁊ facit ipm hẽre nigredinẽ [y] ⌈nõ exñteꝫ, ⁊ si eẽnt cã in ea renes ꝑseueraret saltẽ in hora exitus eiꝰ.⌋ Et phlebotomia plĩma apat splenẽ. Et autũnus est eiꝰ inimicus. Et qñ fuerit durities post apa calĩm, añcedent accñtia calidi: deide acqrent accñtia duritiei. Et multotiẽs q̃dẽ ꝯfortat splen subito ꝑ seipm, aut ꝑ illud qd̃ ꝯfortat ipsum, ⁊ ꝓualet sup totũ illud qd̃ est in ipso de mã mala, ⁊ solõne educit eã feculẽtã, sicut fex oliuaꝝ. Et sigt ꝙ est ex splene, ⁊ non ex epe [z] ⌈eño⌋ epis ab egritudie. Et ꝙ splen tollerat ipaꝫ, ⁊ detumitio eiꝰ ꝑꝑ illud qd̃ accidit ei ex h̃. Cũ apatibꝰ aũt fridis phlegmaticis, sunt signa apatũ cũ lenitate tactus, ⁊ cũ albedine coloris, in quo est paꝝ nigredis. Et splenetici qdẽ vehemẽtiorẽ cibi appetitũ hñt, q̃ꝫ alĳ. Sed vomitus difficilis fit in eis valde, ⁊ sunt nãe eoꝝ stricte ꝼm plĩm, ⁊ indigẽt ĩ vomitu, ⁊ ĩ solõne vẽtris medicinis. [&] † ⌈ ⌋

De curatiõe apatũ splenis caloꝝ valde. Cap.VI.

Approximant curationes eoruꝫ curationibus suoꝝ similiũ in epate, ꝓter ꝙ necessitas sit [?] ⌈illaꝝ ⁊ obseruãtia⌋ ad latus stipticitatĳ, sꝫ cũ cautella [ꝝ] ⌈calefactionis⌋ vehemẽtis: vt non festinet mã ad grossitiem, ⁊ duritiẽ. Et cõicat in hoc epar ẽt: ambo.n. ꝑparata sunt vt ꝑmutent ex apatibus calidis ad duritiẽ. Ueꝝ opꝫ vt misceant cũ eis medicine, ĩ qbus fit incisio aliq̃ cũ caliditate eq̃li: ⁊ stipticitas, ⁊ virtus friditatis sicut [a] ⌈alumen.⌋ Et scias ꝙ acetum multũ igredit ĩ curis [b] † ⌈ ⌋ eoꝝ.⌋ Et opꝫ vt icipiat ĩ ꝓmis a phlebotomia basilice: deide dant ĩ potu succi, ⁊ aq̃ ꝓdicte ĩ egritudine epis. Et illa q̃ appropriãtur spleni plĩm, sunt aq̃ folioꝝ [c] ⌈salicis⌋ ⁊ aq̃ foliorũ algarab, ⁊ aq̃ portulace, ⁊ aq̃ capilli vene. humidi, Et ex eis q̃ ꝯferũt in ipso, est vt det in potu pondus. ʒ.i. de semine portu. cũ aceto. Inest.n. ei ꝓprietas in resoluẽdo apata, ⁊ duritiẽ eius: ⁊ vt de arnoglossa exiccata pulueris oĩ die sumat quãtitas cochliarĳ vnius. Et cibꝰ sit ille quẽ diximus in caplõ epatĳ. Et [d] ⌈ꝣersicati⌋ inest ꝓꝓetas iuuatiua, ⁊ ꝓꝑe qñ frãgit cũ ꝣuccaro siccitas eiꝰ, ⁊ cũ tereniabin.

De curatiõibꝰ [e] † ⌈ ⌋ splenis. Cap.VII.

Cum scis ꝙ cã in illo est [f] ⌈oppilatio⌋ ex sanguine plĩmo melãcholico, opꝫ vt phlebotomes basilicã, ⁊ saluatellã: ⁊ dimittas saluatellã constringi ꝑ seipsaꝫ, qñ ꝯstringit añ casuꝫ v̾tutis. Et qñq; necessariũ est tibi vt phlebotomes guidegi sinistrũ. Et qñq; ĩdiges vt ꝯseq̃ris eã cum eũone, ꝑ ea q̃ educũt melãcholiã de qbus dictuꝫ est ĩ caplõ icteritie nigre. Et opꝫ vt nõ obliuiscaris [g] canonis ꝓdicti ĩ curatione duritieruꝫ de lenificatione ⌈vltima, imo resolõne⌋ vt nõ reuertat ĩ duritiẽ lapidis hũor. Qd̃ si expeditus fueris ab hoc aut non ĩdigueris eo, erit tibi necessariũ vt admĩstres medi-

[a] A. hydropisis Alia litera lubricitas itestinoꝝ ⁊ hydropisis

[b] A. ⁊ est illud ꝓximũ rõni Alia litera ⁊ illud est significatio certa

[c] A. primo Alia litera non

[d] A. coadunata vĺ hypostasis coadunata

[e] A. tpe vite sue

[f] † A. est minori valde communicatiõe epatis ad diafragma ⁊

[g] A. stomachi

[h] A. extenuatur

[i] A. grossitiẽ sanguinis ⁊ fecem eius

[k] A. calefiant

[l] A. fugit

[m] A. fortes

[n] † A. qñq;

[o] A. ĩfrigident

[p] A. subtilitate sanguinis ⁊ velocitate passiõis in eis ⁊ paucitate eius

[q] A. tactus

[r] A. cõpressio et remouet dolorẽ eius ⁊ causat rugitum

[s] A. guesgues

[t] A. multitudinẽ dñĳ ipsius

[u] † A. non

[x] A. grana albothin. Alia litera bothin.

[y] A. que nõ erat Et si in ea esset cã vĺis ꝑseueraret ẽt in hora getis.

[z] A. euasio

[&] † A. fortibus valde

[?] A. oĩum illorũ ⁊ obseruantie Alia litera illiꝰ obseruãtie

[ꝝ] Alia litera A. extinctiõis

[a] A. Alia litera alsebet.

[b] † A. egritudinũ splenis cibꝰ. Et opꝫ vt admĩnistrent oẽs medicine in curis ipsius cũ eo.

[c] A. kalef ⁊ aqua tamarisci

[d] A. ꝣersecbic

[e] † A. duritiei

[f] A. q̃titas

[g] A. que ꝯiungit oĩ resolõni vt ñ ꝯuertatur in lapidẽ humor Alia litera q̃ ꝯsequit omnẽ resolutionem

cinas abstersiuas, incisiuas, in q̄bus nō est multitudo caliditatis. Et fortasse inuenies has intētiones in medicinis singularibꝰ, ⁊ fortasse indigebis cōpositis. Et medicine singulares q̄ faciūt illud sunt medicine in qbꝰ inuenis amaritudinē, ⁊ stipticitatez: aut caliditatē tēperatā ⁊ stipticitatem. Et qñq3 inuenis medicinas singulares faciētes illud cum ꝓprietatibus, que sunt in eis. Qđ si inuenis medicinā in q̄ sit amaritudo tm̄ tūc ꝑmisce eā cū aliquantulo [a] ⌈aluminis ⁊ aceto. Alumē.n. frāgit sua v̄tute subtilitatē eius.⌋ Et cauteriū dictū in egritudīe splenis, sup ven q̄ est ī iteriore pte brachij sinistri, fiat. Et si nō fuerit manifeste dispōnis, tūc cū eo qđ inuimus. Et qñq3 sufficit regimē subtiliatiuū ī sanatiōe splenis. Et qñq3 accidit vt ꝯferat in ipso regimē ipinguans corpus, qū nō facit accidere oppil'onē, ⁊ non fuerit ingrossans sang. Et si fuerit ita [b] ⌈s3 non possumus ip̄m rectificare.⌋ Regimē nāq3 ipinguatiuu3 est ex eis q̄ humectāt san. ⁊ rectificāt ip̄m, ⁊ tēperāt ip̄m cū fractione melācholie. Et qñq3 peruenit durities splenis ad h̄, vt nō sufficiat in curatione eius adiutoriū cū eis, q̄ bibunť absq3 eis, cū qbꝰ fit ei empl'z. Et oē lac, ꝑter lac camelarū est malū spleni. Et medicinarū singulariū q̄ administranť ad hāc cāz, melior est cortex radicis capparis, ipse.n. multotiens educit vrinā, ⁊ egōnez sanguineā [c] ⌈malā⌋ ⁊ sanat ꝓprie qñ bibiť cū sirupo acetoso de semibꝰ, trahēte ad acetositatē. Et nō est ipse solus, imo sicut centaurea, ⁊ succus eius, ⁊ ꝓprie minor, ⁊ radix lilij, ⁊ flos salis, ⁊ acorus ꝯfecta cum melle oi die cochliariū vnū: ⁊ grana [d] ⌈alcafid⌋ ⁊ [e] ⌈myrtus⌋ ⁊ camepitheos, ⁊ camedreos: ⁊ grana alcadra cu3 sirupo acetoso, ⁊ p̄sliū p̄cipue cu3 aq̈ ferrarioꝝ quā dicā. Et sqlla est bona, ⁊ vltima: ⁊ melius est oximel eiꝰ, ⁊ scolopēdria cū succo tamarisci, ⁊ nasturtiū, ⁊ nigella, ⁊ agaricus solus cum sirupo acetoso aut centaurea. Et dosis cuiuslibet illoꝝ sit ab vno auř. vsq3 ad.ʒ. [f] ⌈.i.⌋ Et epithymi pondus.ʒ.v.in.℥.i. sirupi acetosi, vsq3 ad.ʒ.ij. istud.n. qum iterať solutione vētris educit illud qđ est in splene, ⁊ detumere eum facit. Et ammoniacū, ⁊ lupini, p̄cipue ꝯcoctio eorū cū sirupo aceto. ⁊ ꝯcoctio [g]† ⌈ ⌋ cū aq̈ dulci ⁊ bibať cū sirupo acetoso aut cū aq̈ decoctiōis polij: ⁊ acetosa [h] ⌈nutrita cū aceto⌋ cū sirupo acetoso, ⁊ succus spinaꝝ recentiū, ⁊ anetū siccu3 sumať ex eo oi die pōdus.ʒ.ij. ⁊ ꝯsequatur vrina cameli, ⁊ succi eupatorij pōdus.ʒ.ij. cū aq̈ decoctiōis apsinthij. Et iuuamētū cū lacte camelino, ⁊ vrinis eoꝝ est vehemēs valde: ⁊ assumat ide fortis, ⁊ debilis ois ꝺ3 se. Et melius est illud cuiꝰ camella iā pascuit algarab ⁊ sceba, ⁊ apiū, ⁊ feniculū. Et qñ appet ex potatione eius digō apatis, ⁊ apparet in fece eūatio melācholie, perueni post illud cū ꝯfortatiōe. Aut sume albothin infusum in aceto.vij.diebus: deinde accipiet ex illo albothin oi die tria cochliaria, ⁊ sorbeat ex illo aceto sup ip̄m. Et sumat ī potu seminis raphani pondus.ʒ.i.⁊.ʒ.cū aceto forti: aut decoctione foliorū nucū recentiū decoctorū cum aceto squille. Aut aqua folioꝝ capparis cū sirupo ace. aut de [i] ⌈nereiden cū aceto⌋ squillitico. Et ex eis que currunt cursu eoꝝ in q̄bus est ꝓprietas est pōdus.ʒ.ij. seminis portulace cū aceto. Aut coralli [k] ⌈decocti⌋ valde pōdus auř.i. cū aliquo siruboꝝ spleneticoꝝ. Aut [l] ⌈empl'm⌋ de cucurbita tenerā. Aut ipsa cucurbita terať post exiccationez, ⁊ bibatur ex ea.ʒ.ij. pōdus cū sirupo acetoso. Et iteꝝ semen cāne, ⁊ semen cuscute, ⁊ folia salicis ꝓpter suā amaritudinē ⁊ stipticitatem: ⁊ semē acetose, ⁊ semen atriplicis, ⁊ fructus tamarisci, ⁊ folia eius ⁊ pulmonis vulpis, aut epatis ipsius pōdus [m]† ⌈ ⌋.ʒ.ij. exiccati. Aut accipe vesptilionē, ⁊ decola ip̄m, ⁊ exicca ip̄m, ⁊ cōtere eū: ⁊ accipe ex eo qđ tollerant tres digiti. Aut accipe.vij. vesptiliones pigues, ⁊ decola eos, ⁊ [n] ⌈ifunde⌋ eos, ⁊ exicca eos, ⁊ pone ipsos in vase vitreato s̄bmersos cū aceto forti, ⁊ lutato, ⁊ dimitte ī [o] ⌈furno clauso.⌋ Qū ergo decocti sunt, depone vas extractū ex eo, vsq3quo ifrideť deīde extrahe eos, ⁊ dissolue digitū in aceto, ⁊ sumať ex eo ī potu oī die pondus.ʒ.ij. ⁊ hec est curatio expta. Et ꝯueniēs qdem est, vt h9 medicine singulares dicte p̄us, ⁊ posteriꝰ bibantur cū sirupo ⁊ aceto. Et vt fiāt ex eis empl'a ꝯfortātia cū aceto. Medicine v̄o cōposite q̄ bibuntur sunt, sicut scolopēdria, ⁊ spodiū ex q̄bus bibať pōdus.ʒ.ij. cū sirupo acetoso. Et trocisci de capparibus, ⁊ troci. [p] ⌈alselemenusch⌋ cū sir. aceto. ⁊ troc. de reu. facti cū corticibꝰ radicis capparis, ⁊ bibiti ī aceto vehemētis acetositatꝭ: ⁊ illud qū nō fuerit inflatio. Et trocisci de rubea. Et tyriaca diateserō est optia valde cū nō fuerit fe. Aut sume nasturtij ptez i. ⁊ nigelle ptē.ʒ. ꝯficianť cū melle despumato, ⁊ sit doš.ʒ.iij. cu3 aceto cōmixto: aut suffuf ex aristol'. ⁊ mirobal'. kebu. de quo sumať cochliariū.i. cū vrina cameli, ⁊ cū vrina capraꝝ. Et corticu3 capparis.ʒ.iiij. Et aristol'. lōge pōdus.ʒ.ij. seminis [q] ⌈alfelemenusch⌋ ⁊ pipis amboꝝ añ.ʒ.vi. fiāt ex eis trocisci. Et ex eis que ꝯferūt ē illud, qđ. ℞. capilli veneris, ⁊ corticu3 radices capparis, ⁊ semis portu. ⁊ seis rute, ⁊ seis [r] ⌈alfelemenusch⌋ ⁊ isopi oium añ. ptes eq̄les, ⁊ doš sit.ʒ.iij. in sirupo acetoso. Aut sumanť radices capparis, ⁊ asse, ⁊ semē napi, ⁊ isopi terātur oia ⁊ ifundanť in aceto die ⁊ nocte ⁊ decoquantur in aq̈ pl'ima, donec ad paucā redeat, ⁊ misceať cū ea sirupus acetosus fortis de semibꝰ, ⁊ bibatur. Aut ī potu sumāt de aceto, in quo decocta fuerunt [s] ⌈sauina⌋ ⁊ nux cup̄ssi ꝯcoctōe vehemēti donec remaneat paꝝ, ⁊ bibať ex eo illđ qđ pōt, ⁊ fiat ēpl'm cū fece ipsiꝰ. Aut lac camelaꝝ ꝺm cōdōnes suas in potu sumať cū aq̈ folioꝝ algtrab. Et iteꝝ sumātur rubee.ʒ.xij. ⁊ cortices radicū capparis, ⁊ aristol'. lōge, ⁊ ireos oium añ.ʒ.ij. ꝯteranť valde, ⁊ ꝯficianť cū oximelle acetoso, ⁊ fiāt ide troci. sitq3 doš. auř.i. cū aq̈ apsinthij, ⁊ corticū radicis capparoru3 decoctoꝝ sil'. Aut sumanť folioꝝ [t] ⌈rāni recētiū⌋ ⁊ corticū radicis capparis, ⁊ fructus tamarisci, ⁊ scolopēdrie, ⁊ squille assate, ⁊ pipis albi, partes eq̄les iformētur ex eis trocisci, ⁊ sit doš. pōdus ij. auř. cu3 sirupo aceto. Aut sumať splē asini syluestris. ⁊ splē pulli eq̄ni ambo exiccati, ⁊ ꝯtriti, ⁊ bibatur ex eis auř.i. ꝑueniendo vsq3 ad.ʒ.ij. cū vino ꝑmixto. Et dī ꝙ qum iste medicine in potu danť porcellis aliquibus diebꝰ nō repitur in eis splē. Sumantur epithymū, ⁊ cortices radicū capparis [u] ⌈mediatim⌋ cōficianť cū melle, ⁊ bibať ex eo circiter auř.v. Aut sumanť cortices radicū cappis, ⁊ scolopēdria, ⁊ fructus tamarisci, ⁊ cortex [x] ⌈salicis⌋ ⁊ rubea, ⁊ ireos, ⁊ assaꝝ, ⁊ acorus decoq̄nanť cū aceto forti: deinde coleť, ⁊ fiat ex eo sirupus aceto. mellinus, ⁊ bibať, ī cuius dosi sit pōdus.ʒ.i. āmoniaci, est.n. mirabile. Et si spleneticus ꝯqueriť de sol'one vētris, ī q̄ nō est san. ⁊ cū q̄ nō est pūctura, sumat suffuf de ḡnis ḡna toꝝ tribꝰ diebꝰ, aut.iiij. oi die.ʒ.iij. aut.iiij. ⁊ faciat [y] ⌈naz vt cibꝰ eius sit medietas eiꝰ quo ꝯsueuit vti: ⁊⌋ cā ī eo ē: qm̄ corpꝰ nō recipit sanguinē. Et scias ꝙ res cal'e valde nō sunt mul-

a A. Alia litera aneti qm̄ anetū iuuat cū virtute eiꝰ subtiliatiua, Alia litera aluminis ⁊ aceto. Alumē eni3 iuuat cū virtute eius.

b A. epar đo fit forte sup rectificationē eius. Alia litera s3 epar sit forte sup rectificationem

c A. feculentam

d A. alfachd

e A. Alia litera amoniacum

f A. ij.

g † A. alsuila

h A. syluestris dissoluta

i A. nardin.i. spica romana cum syrupo acetoso

k A. contriti

l A. rasura

m † A.ʒ.ij. in syrupo acetoso aut ex splene asini syluestris aut splenis equi aut pulli eq̄ ex quocunq3 illorum fuerit

n A. mundifica

o A. Alia litera tanur calido.

p A. alfengiechest

q A. alfengiechest

r A. alfengiechest

s A. abel

t A. rubi recētis

v A. grec eq̄les

x A. kalef

y A. Alia litera ꝙ si fuerit sol'o vētris eius splenetica

rum ꝯuenie͂tes spleni, ꝓpea ꝗ indurāt, ⁊ exiccant, ⁊
ꝓhibe͂t a resol'one. Et qn̄ fuerit ī vrinali caliditas,
tūc melius erit e͂t vt in potu sumant' trocisci almir/
beris, ⁊ silia. Medicame͂ ꝯfere͂s duritiei [a] † ⌈
⌋ accn̄ti in splene. ℞. radic. oppopo: ⁊ [b] † ⌈
⌋ radic. cappa. ⁊ spe͂i volubilis noiate albroco
niū, ⁊ medulle sqlle assate, ⁊ granoꝝ albe͂, ⁊ alleoꝝ
syluestriū oiuꝫ an̄. parte͂. i. misceant' oia ⁊ sumātur
ex eo darkimet. i. ī mane cū syrupo ace. aut aceto ꝑ/
mixto. al'. ℞. medulle alben darkimet. iij. alleoꝝ syl
uestriū darkimet. vi. corticis radicū cap. darkimet
iij. costi darkimet. ij. [c] ⌈ storacis ⌋ darkimet. vi. polij
darkimet. iij. radicis plante noiate cotoli, ⁊ est spe͂s
illa q̄ noiat' [d] ⌈ asactaiat ⌋ darkimet. ij. ⁊ existio ꝗ
h̄ est spe͂s [e] ⌈ asactaiet ⌋ ⁊ est plāta hn̄s folia similia
myrto, ⁊ ī medio sui hꝫ anulū similez oculo, ⁊ sil'at'
sempuiue maiori: ⁊ granoꝝ volubilis maioris nu/
mero. xxv. āmoniaci darkimet. iiij. [f] ⌈ beçabard ⌋
darkimet. i. [g] † ⌈
⌋ radicis ei⁹, darkimet. iij. cordumeni dar
kimet. i. ⁊ ʃ. [h] ⌈ semis arboris, marie͂ darkimet. i. ⁊
ʃ. ⌋ ḡnoꝝ sqlle ⁊ est albōsol assoꝝ darkimet. xvi. mi/
sceant' simul, ⁊ admiſtrent' ī syrupo ace. ⁊ sit dosis
darkimet. i. ⁊ ʃ. ⁊ ꝼm pl'imū darkimet. ij. Trocisci
alij facie͂tes illā opatione͂. ℞. seminis lilij darkimet
iiij. pipis albi, ⁊ spice sire, ⁊ ammoniaci oium an̄.
ʒ. ij. iformen̄t trocisci, ⁊ admiſtrent' sicut illi q̄ sunt
an̄ eos. Trocisci alij ꝯfere͂tes splenetic]. ℞. āmonia
ci ⁊ fructus albausigi oium an̄. darkimet. viij. corti
ces radicis cappa. ⁊ fruct⁹ tamarisci, ⁊ pipis albi,
⁊ scordeon, ⁊ sqlle mundate assate oium an̄. darki/
met. ij. ꝯficiant' cū aq̈, ⁊ fiāt ide͂ troc. quoꝝ vnusqs/
ꝗꝫ sit darkimet vni⁹ ⁊ dos sit. i. eoꝝ cū syrupo mel.
Al'. ℞. medul'. sqlle assate lib. ij. radicis alfesir, ⁊ e͂
radix vitꝫ albe. lib. viij. pipis al. ⁊ petroselini, ⁊ pa/
stinace syluestris, ⁊ farie herbi, ⁊ ḡnoꝝ pinee oium
an̄. ℥. viij. lilij celestis, ⁊ radicis oppopo. āboꝝ an̄.
℥. iij. ꝯficiant'. Et qū admiſtrat' aliqd eoꝝ, tunc me/
lius est vt dimittat aquā, aut minoret potū ei⁹, vt sit
medicina [i] ⌈ saluata ī ꝯcauo. ⌋ Et nō trahat' ad gib
bositate͂ e͂pis ꝑꝑ adiutoriū aq̈ pl'm. In admiſtratio/
ne aūt [k] ⌈ ciboꝝ ⌋ meli⁹ est, vt admiſtret' an̄ eos bal
neatio lōga ꝼm ieiuniū: ⁊ sit statio ī tina. Et qn̄ egre
dit' eger ex ea, sumat icisiua [l] ⌈ subtiliatiua ⌋ facien
tia sitiꝫ sicut pisces salitos, ⁊ carne͂ salitā ⁊ sinapiꝫ,
⁊ sabane, ⁊ sumat ī potu vinū mixtū cū aq̈ marina.
Et subtiliet regime͂ suū, ⁊ faciat illud trib⁹ dieb⁹, ⁊
in q̄rto exercitet' donec sudet, ⁊ freq̄ns fiat anheli/
tus ei⁹, ⁊ empl'et': ⁊ h̄ fiat si res fuerit fortꝫ, ⁊ si fue/
rit debilior hac, ꝯte͂tus sit eo qd̄ est leui⁹ h̄. Empl'o
rū v̄o forma est: qm̄ q̄nq̄ꝫ fiunt ex illis simplicib⁹, q̄
dixim⁹. Et qū empl'ꝫ fit ex āmoniaco ipso, ⁊ sterco/
re ouiū cū aceto est empl'm forte. Et stercus ouium
adustū ⁊ cinis [m] ⌈ asinaꝝ ⌋ est empl'm bonū qn̄ cōfi
cit' cū aceto, ⁊ fit empl'ꝫ cū eo. Et sil'r [n] ⌈ ex radice ⌋
vitꝫ albe cū aceto. [o] † ⌈
⌋ Et qn̄ accipit' stercus
vaccaꝝ pascētiū ⁊ exiccat' in ꝓmis, deide decoq̄tur
cū aceto, est ex eo empl'ꝫ bonū. Et q̄nq̄ꝫ pulueriçat'
sup sulfur citrinū. Et empl'atio cū flore salis e͂ mira
bilis. Et ex illis e͂ [p] † ⌈ ⌋ ḡnoꝝ albe͂ cū ace/
to. Et iteꝝ albarmet cū semie suo decoquat' ī aceto
donec dissoluat', ⁊ fiat ex eo empl'm. Et ex eis q̄ sūt
ꝓpinq̄ eq̄litati est sicla decocta cuꝫ aceto, ⁊ radices
altee decocte ī aceto. Et ex cōpositꝫ est marā basili/
cō, ⁊ marā. Sal'. ⁊ maran alus kilcus, ⁊ empl'm au/
reū, ⁊ empl'm de aloe. Sal'. ⁊ maran scn̄i de radice
capparis ifusa ī aceto horis tot, donec lenificet': de/
inde desiccet' ⁊ terat' bn̄ ⁊ fiat ex ea marā cū cera ⁊
oleo de alcāna. Aut sumat' nigredo vasis de ere, ⁊
fiat ex ea, ⁊ farina ordei, ⁊ aceto ⁊ syrupo acetoso
empl'm: qm̄ est vltimū iuuame͂tū. Aut admiſtretur
empl'm de sinapi qm̄ est forte. Al'. resolue͂s duritie͂.
℞. āmoniaci, ⁊ cere, gūme pini, oium an̄. darkimet
iij. glutinis albotin ⁊ bdelij ⁊ [q] ⌈ beçabard ⌋ oium
an̄. darkimet. vi. turis, myrrhe, olei [r] ⌈ sicionij ⌋ om
niū an̄. darkimet. iiij. ifunde [s] ⌈ liqda ⌋ ī aceto, ⁊ per
misce ea, ⁊ vtere eis. Al'. ℞. fenugreci, ⁊ furine her
bi, amboꝝ an̄. ℥. ij. gūmi albotin, ⁊ āmoniaci am/
boꝝ an̄. ℥. v. radices cappa. ⁊ ḡnoꝝ [t] ⌈ alfangdi ⌋ ⁊
radicis alei syluestris, ⁊ rubee oium an̄. darkimet
ij. cere lib. ij. ifundant' ī aceto ⁊ misceant' ī oleo anti
quo ⁊ administrent'. Aut farina fenugreci, ⁊ sina/
pis, ⁊ nitrū. Aut ficus cocte in aceto qb⁹ supponat'
sexta ꝑs āmoniaci. Aut sumat' mel faui ⁊ liniat' su
per [u] † ⌈
⌋ ipꝫ sinapis, ⁊ empl'et' ex eo splen, ⁊ di/
mittat' dū tollerat. Aut sumat' ex ficub⁹. x. pigues,
⁊ ifundant' ī aceto horis trib⁹, deide coquantur, ⁊
dissoluant', ⁊ colent', ⁊ sumat' pōdus eaꝝ de sinapi,
⁊ radice capparis ꝯiūctis, ⁊ misceant' oia. Et q̄nq̄ꝫ
ponūt cū eis āmoniacū ⁊ meçerion ꝼm q̄ꝫtitate͂ ne/
cessitatis, ⁊ faciūt ex eis oib⁹ epithima, ⁊ empl'm.
Et fenugrecū, ⁊ cordumeni, ⁊ calx, ⁊ baurach cum
aceto: ⁊ āmoniacū, ⁊ [x] ⌈ çarur ⌋ ⁊ myrrha ⁊ tus eq̄/
liter cū aceto forti, liniant' sup ve͂tre͂, ⁊ ponant' sup
ipm, ⁊ dimittat' quousq̄ꝫ cadat ꝑ seipsaꝫ. Et ex eis
q̄ expta sunt, ⁊ eligit ipm Alkindus est, vt sumatur
ruta, ⁊ cortices radices capparis, ⁊ apsinthiū ⁊ ca
lame͂tū, ⁊ origanū, ⁊ decoquant' cū aceto ⁊ exꝓmā
tur ⁊ ponant' sup frusta filtri, ⁊ fiat cū eis empl'm, ⁊
renouet' quotie͂scūq̄ꝫ ifridat'. xxi. vice in ieiunio. Et
ex epl'is bonis valde, e͂ sumat' farine glādiū lib. ij.
⁊ resoluant' sup prunas, ⁊ piicias sup ipsas lib. i. cal
cis, ⁊ misceant' ⁊ fiat ex eis e͂pl'm. Aut sumat' bau/
rach, ⁊ calx ⁊ piretꝝ, ⁊ sinapis aggregent' oia cū ki
trā ⁊ liniat', ⁊ nō ꝯueniūt cū fe. Aut sumat' piretri
℥. v. ⁊ sinapis. ʒ. xv. ⁊ de ḡnis almeçeriō. ℥. iiij. ⁊ cor
dumeni. ℥. iij. ⁊ nucis aromatice. ℥. i. ⁊ pipis. ℥. iiij.
aggregent' cum aceto sqllitico: ⁊ fiat ex eis empl'm
spleni trib⁹ horis postq̄ꝫ locus ablutus fuerit cum
aceto, ⁊ nitro. Et chronico qde͂ fit epithima ex am/
moniaci ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ an̄. ꝑtib⁹. x. ⁊ ex fo
lioꝝ rute ꝑtibus. v. fiat ex eis epithima cum aceto.
Aut stercus capraꝝ, ⁊ sinapis rece͂s ꝯfecta cū qui/
busdā succis iuuatiuis, ⁊ pauco aceto. Et ex e͂bro/
cis est aq̈ ī q̄ ꝯcocta sunt lupini, ⁊ ruta, ⁊ pip. Et ex
empl'is vehemētis v̄tutꝫ est, vt sumant' hell'i nigri.
℥. iij. ⁊ hell'i al. ℥. iiij. ⁊ āmoniaci. ℥. iij. ⁊ nitri. ʒ. iij. ⁊
scamonee. ℥. ij. pipis. ḡna. xxx. ꝓparat' ruta cū gluti
no albothin tal'r vt tolleret ꝑmixtione͂ cum istis, si/
cut marā, ⁊ liniat' sup locū post calefactionez eius,
cū fricatione: et hoc est e͂t solutiuū. Et qn̄ nō ꝯferūt
medicine, opꝫ vt ponant' ve͂tose, et scarificantia sup
ipm. Et q̄nq̄ꝫ opꝫ, qū dn̄at' hu. melācholic⁹, et san.
vt phlebotomet' alguidegi sinistra, ⁊ fiant cauteria
sup. v. loca splenis, aut. vi. deide nō ꝑmittant' sana/
ri. Qd̄ si nō tollerat igne͂ admiſtret' cauteria ex me/
dicinis, sicut empl'm de ficub⁹ ⁊ sinapi: ⁊ sic e͂pl'a d̄
gūma rute syluestris, et alia. Et si dn̄at' cal'itas, et
nō tollerat ifirmus empl'a fortia, vaporet' sple͂ eius
cum vaporatione aceti ex lapide [y] ⌈ crudo. Aut su/
mat ī potu ⌋ ī ieiunio et ponat' sup splene͂ ipsius fru
stū filtri ifusūꝫ ī aceto calefacto, et ꝓprie in quo de/
cocta est ruta. Et meli⁹ illo est, vt igrediat' eger ieiu
nus balneū, quꝫ tollerauerit illud, et resupinet' ī eo

a † A. cronice
b † A. ammoniaci
c A. astrusiun
d A. sachragie
e A. alsachragiat
f A. bazard
g † A. semis arboris marie͂ vel seminis bachur mariem darchimet. i. aut
h —— A.
i A. saluans vel ꝯseruās virtute͂
k A. empl'orum
l A. acuta
m A. alatun
n A. emplastruꝫ
o † A. aut sulfure cuꝫ aceto aut folijs titimali cū aceto ⁊ ruta cuꝫ aceto
p † A. fex olei
q A. bazard
r A. cucumeris asinini
s A. dissolubilia
t A. alfachd
u † A. frustū carte magnū ad q̄ꝫtitatez apatis ⁊ pulueriçet' sup
x A. sordities aluei apum
y A. molendini. Aut iaceat supine

z nō cesset ponere sup splenē frustū filtri infusum in aceto, vice vna post aliā, dū tollerat, z iteret super ipm dieb⁹ aliqbus, qm̄ est curatio fortis. Et ex eis q̄ approximāt huic, z pueniūt cal'o, est vt sumat ex semine endiuie, z semine portulace, z cucurbita sicca z semine [a] ⌈agnicasti⌋ z in potu sumant ex illis aur.ij. [b] † ⌈ ⌋ cū sirupo acetoso z iteratio fiat sup illō. Cibi vō sint illi q sunt leues, z pigues ex inrib⁹ facti ex eis q̄ sunt leuia, z subtilia, z calefaciētia cū eq̄litate, z capparis cū aceto, z ḡna alcadra cū aceto pdita: z reliq̄ q̄ sciuisti i locis alijs. Et opz vt admīstrent cū illis subtiliatiua, sic̄ sinapis, z q̄ sunt illis sil'ia. Et pot⁹ eoꝝ sit aq̄ ferrariorū: z oē in quo extiguit ferrū ignitū multotiens.

a A. alfelengie mesch

b † A. vehementis acetositatis, deide curet post illud cū curatione filtri infusi in aceto. Et plurimis patiētibus splené cū cal'itate datur in potu aqua endiuie

De cura apatū phlegmaticoꝝ splenis. Ca.VIII.

CUra eius est illa q̄ tpata ē ex cura duri cū eūone phlegmatis, z melāncholie. Phlegma.n. ei⁹ meīcū ē: z empl'a accepta ex meliloto, z aneto, z calamo arōatico, z ruta sicca, z alijs.

De oppilatione splenis. Cap.IX.

QUandoqz fit ex vētositate: z qn̄qz fit ex apate: z fit ab humorib⁹, f̄m q sciuisti: z cū vētosa qdē est extēsio vehemēs cū leuitate: z aposa ē cū signis apatis. Et oppilatiōes alie sūt cū ḡuedie z n̄ associāt eis sig̃ apati.

De curationibus. Cap.X.

SUnt ille eedē que sunt fortes ex curationibus oppilationū epatis: z iam innuimus ad eas illic etiā.

De vētosi[te], z iflatōe i splene. C.XI.

INflatio in splene est vt sentiantur in ipso tēsio, z durities, z eminētia, z cōprimit tēdens ad rugitum z eructuationem, absqz grauitate apostematum.

De cura. Cap.XII.

SCias q medicine pueniētes duritiei splenis pxime sunt i vtute curationi iflationis: nā ipsa ēt idiget apitiuis, abstersiuis, resolutiuis cū virtute stiptica forti, plusq̄z sit vtus resolutionis: qm̄ mā est vētosa leuis. Et h̄ est diuersūz ab eo qd̄ est in apatib⁹. Et cū h̄ sunt ei medicine, q̄ ipi sunt magis sil'es, z i ipsaz magis opantes, z magis pueniētes ei sicut agnus castus, z cyminū, z ruta, z semē rute, z ameos: z q̄ sunt illis sil'ia. Et cōfert illi iuuamētū maximū pō vētosaꝝ ignitaꝝ sup splenē. Et opz vt famē tolleret: z nō sumat cibū [c] ⌈subito⌋ imo distiguat q̄ztitate pua valde. Et nō bibat aquā inq̄ztū pōt: imo bibat vinū antiquū subtile amaruz [d] ⌈paꝝ.⌋ Et nō dormiat sup ipm, donec alleuiet vēter ei⁹. Et qn̄ repl'o vētris eius cōmouet sup eū dolorē nocte vel die, cprimat ipz faciēdo cōpressionē, post cōpressionē, z igeniū faciat ad egōnē, z dormiat. Qd̄ si illud nō pfert, fomētet ipm. Et qū sciueris qd̄ mā est melācolica, pl'ima, z iflat multitudie sua eūabis. Et ex bibitis nāqz sunt trocisci modi huius. ℞. [e] ⌈hellebori⌋ albi. z.xxx. q terat, z cribellet, z pficiat cū aceto vini forti, acuto, z fiant ex eo troci. subtiles pui: z ponant vt panis i furno, aut patella vsq̄zquo exiccent, z nō adurant. Et sumant [f] ⌈troci. z.xxx. in initio anq̄z vt panis in furno ponerent, z terāt⌋ z cōmisceant cū eis granoꝝ [g] ⌈alfangdi⌋ z fructus tamarisci an̄. z.v. z scolopēdrie. z.vij. z iformētur ex eis troc. z fit dosis eoꝝ. z.iij. cū sirupo acetoso de zuccaro. Et pferūt ēt troc. de agnocasto. Aut sumant [h] ⌈carmisck⌋ granoꝝ almaru an̄. z.x. semis endiuie, z semis portulace amboꝝ an̄. z.v. in forment trocisci: z fit dosis. z.iij. cū sirupo acetoso. Et qn̄qz opz vt in potu tribuatur ex agnocasto, z ameos, z corticibus radicis capparis, z ruta sicca, z acoro aur.i. cū vino antiquo, aut decoctione medicinarū cōferentiū ei. Inunctiōes aūt z emplastra ex oleis sunt, sicut que fiunt ex oleo de apsinthio, z oleo de nereiden, z oleo costino. Et ex marā est marā fcm̄ ex sulfure, z alumine, z nitro, z pice z [i] ⌈ammoniaco.⌋ Empl'a vō sunt sicut empl'a dicta in capitulis pteritis, sicut empl'm de ficubus cū aceto, z cū ruta z nitro, z semine agnicasti, z mellfloto, z camemilla. Embroce aūt sunt sicut acetum in quo decocte sunt ille medicine, pprie f̄m q diximus ex administratione eius cū frustis filtri, z proprie acetū in quo decocta sunt capparis recēs, z sulfur, z fructus tamarisci, z scolopēdria, z [k] ⌈semen⌋ agni casti, z nux cupssi, z ruta. Et si voluerit, vt sit cū fortitudine, z vt nō sit febris ponant in eo ammoniacū, z bdelliū, z sil'ia. Et iteꝝ calamētū, z ruta, z [l] ⌈alusnē⌋ z baurac decocta i aceto cū aliq̄ztulo alumis. Et cibus in illa sit sil'is ei, qui dictus est in alijs.

c A. vna vice

d A. parum Alia litera muzum parum

e A. nasturtij

f A. ex eis trociscus pondere. z. xxx. sicut panis z teratur

g A. alfachd

h A. carmazech

i A. oppoponaco.

k A. folia

l A. alasahe

De dolore splenis. Cap.XIII.

FEt fit ppter vētositatē, z inflationem: aut pp apa magnum: aut pp sol'onem ptinuitatis: aut ppter malitiā cōplexionis. Et tu quidez iam sciuisti signa eorū, z curam cuiusqz speciei ipsorū. Et qum dolori non associatur sensus, nisi in parte splenis, apud latus, tunc est vētositas retenta inter pāniculum z siphac. Et si natura fuerit sicca, resoluatur, z administretur balneū. Et nō fiat phlebotomia quamuis indicet eam cōitas medicorum, nisi apud necessitatem paucam.

Fen.xvj. de dispositionibus ficteri z intestinoꝝ. Et est quinqz tractatuum.

Tractatus primus de anatomia eorum, z solutione ventris.

De anatomia. Cap.I.

CReator sublimis pp premissionem sue benigne ordinationis in hoīe, z antecessionem sue scie in cōmodis eius, creauit intestina eius, q̄ sunt instr̄a expulsionis supfluitatū siccarū, plurium numeroꝝ, z inuolutionuz, z reuolutionū, vt sit cibo descēdēti ex stō mora conueniens in illis iuolutionibus, z reuolutionibus: naz si creasset loco intestinorū intestinū vnū: aut breuis q̄ztitatis, separet cibus velociter a ventre, z eēt necessarium homini hora oī sumere cibū, f̄m cōtinuationem: z sequeret illud ptinuatio egerendi, z surgendi ad necessaria: z esset ex vno eorū in preoccupatione [m] ⌈laboriosa⌋ a negocio suo, in necessitatibus vite sue, z ex secūdo in nocumento [n] ⌈pl'imo z esset donatus malitia⌋ z sil'is bestijs. Creator igitur sūmus intestinorū numeꝝ multiplicauit, z ipsorum plurima plongauit ppter hoc iuuamētum z multiplicauit eorū reuolutiones propter illud, z p pter iuuamētū aliud, z est q vene continuate inter epar z inter instrumētum digōnis cibi, nō trahunt nisi qd̄ subtile est ex cibo cū suis orificijs penetrātibus in tunicas stōi, imo in tunicas intestinorum, z non trahūt nisi quod tangunt. Eius vero qd̄ ab eis occultat, z submergitur in pfundo [o] ⌈itestini⌋ elō/

m A. occupāte

n A. z labore et eēt i eo appetitu ptinuus Alia litera z labore z esset donatus malitie

o A. cibi

gati a tactu orificiorum venarum, attractio aut est ipossibilis, aut difficilis: qre subtiliatus est creator i multiplicādo inuolutiones, vt illud qd ptinet occultuz in pte intestini, redeat [a] ⌈ptingēs⌋ in pte altera: 7 sit possibile ordini alij venarum sugere pur[a] eius, qd eua sit [b] ⌈aciē pmā.⌋ Et numerus qdē intestinorum est sex: primū eorum est noiatum duodenū. Deinde illud qd noiatur ieiunū: post intestinū lōgū qd noiat subtile, 7 inuolutū. deinde intestinū qd noiatur monoculū: deide intestinū qd noiatur colon: deinde itestinū qd noiatur rectū 7 est [c] ⌈extale.⌋ Et ista oia ligata sunt cū dorso cū ligamētis stringētib⁹ ea fm necessitatē situū ipsorum, Et creauit supiora ex eis subtilis sube: qm necessitas que i eis est digōnis, 7 penetrationis virtutis epatis ad ipsa, plus est q̄z necessitas in intestinis inferioribus. Et qm illud qd ipsa ptinēt, subtile est: 7 nō timet vt [d] ⌈pungat⌋ substātiam intestini pp suā penetrationē in ipso, 7 suā incessionē p ipsuz, 7 nō [e] ⌈scalpit⌋ ipm. Et iferiora incipiētia a monoculo sunt grossa, spissa, pinguia [f] ⌈intrinsecus vt sint resistētia feci: q̄ nō induraf, 7 resoluif nisi pper multitudinē illic: 7 simil'r nō putrefit nisi qum incipit putrefieri⌋ in eis. Et sup superiora quidē nō est pinguedo. Uerūtn̄ nō vacua fuerūt in creatione sua a glutinatione superficiei sue intrinsece cū humiditate viscosa, mucosa que est in eis loco pinguedinis. Et intestinū duodenū cōtinuatum est fundo stōi: 7 h̄z orificiū sequēs stōm, 7 noiatur portanarius. Et hoc oio est oppositū meri: nā sicut meri nō est nisi ad attrahendū ad stōm [g] † ⌈ ⌋ superius: sil'r illud nō est nisi ad expellēduz a stō subtus: 7 est strictius q̄z meri. Et nō fuit necessariū in creatione ipsius, vt dilataref sicut dilatatū est meri: propter duas res quarum vna est, qm res q̄ penetrant in meri est grossior, 7 durior, 7 maioris q̄ztitatis: 7 illud qd penetrat in hoc intestino est leuius, 7 planius, 7 subtilioris q̄ztitatis pp digōnē suā in stō, 7 cōmistionē [h] ⌈spume⌋ aquose secū. Et secunda est, q penetrāti in meri, nō attribuitur ex virtutibus naturalibus nisi virtus vna, quāuis volūtas adiuuet ipsaz ex pte vna: 7 ē attractiua. Adiuuat ergo aperiendo viā 7 dilatādo ipsaz: penetrās aūt in intestino pmo patif a duab⁹ virtutibus, quarum vna est expulsiua que est in stō, 7 altera attractiua q̄ est in itestino. Et adiuuat eā fex que [i] ⌈puenit pp sūmā⌋ cibi: 7 fit facilis pp illud expulsio eius in via tēperate amplitudinis. Et [k] ⌈pp hanc rez diuersificatur a meri: 7 illud est qm meri⌋ est sicut pars stōi, similis ei in forā cōpōnis sue ex tunicis: hec aūt [l] † ⌈ ⌋ est sicut res extranea adherēs ei diuersa in substantia tunicarū suarū a duab⁹ tunicis stōi: qū [m] † ⌈ ⌋ indigeat attractione forti, cuius sili non indiget itestinū: pp illud ergo vincēs super duas tunicas intestini est villus vadēs in latitudine. Uerū in intestino recto iā apparēt villi multuz longi: qm est ex intestinis maioris opationis idigēs ad attrahendum illud qd est supra ipsum, vt adiuuetur eis super bonitatē expressionis, 7 expulsionis, 7 egressionis: nam paucos hñs est inobediens ad expellēdum, 7 exprimēdum: 7 pper illud creatū fuit amplum magne pcauitatis. Et create sunt in intestino due tunice pp pseruationem in hoc, vt non [n] ⌈imbibant ipm⌋ corruptio 7 putrefactio: ad que duo itestinū preparatū est, apud qd libet nocumētū consequens ipm velociter: 7 pp diuersitatē duarum operationū in duabus tunicis. Et creauit hāc cānā recte creationis, extēsam ex stō ad inferiora, vt sit initiuz expulsionis pparatū. Penetratio eniz fecis in extēso recto, velocior est ea q̄ est i [o] ⌈vndoso 7 sopito.⌋

a A. contangēs
b A. ordinez primum.
c A. sarm vel sarsi.
d A. scindat
e A. excoriat
f A. Alia litera extrinsec⁹ vt sint resistētia feci cuius pl'm nō iduraf neq̄z ispissaf nisi illic. Et sil'r nō putrefit qū incipit putrefieri nisi
g † A. ex
h A. hūiditatis
i A. peruenit cū summa
k A. ista cāna diuersificaf a meri in hoc q meri
l † A. canna
m † A. stomach⁹
n A. adhereat ei

Et fuit hec creatio i ipso iterum iuuatiua itētiōe alia: 7 est qm qum ipm [p] ⌈sedet⌋ rectū dimittit a dextra 7 sinistra sua locū reliqs mēbris circūdātib⁹ stōm a duobus laterib⁹, sicut portioni epatis a dextra, 7 sicut spleni a sinistra, 7 reliqs intestinis: 7 dictuz est duodenū: qm lōgitudo eius est huius q̄ztitatis, xij. digitorum hñtis ipm. Et eius qdē amplitudo est āplitudo orificij eius, qd noiatur portanarius. Et ps intestini subtilis, qd seqtur duodenū, noiatur ieiunū. Et in hac qdem parte est initiū inuolutionis, 7 circuitiōis, 7 [q] ⌈replonis⌋ 7 q̄si sint ei vie pl'ime, 7 nominatur hoc intestinū ieiunū, qm ipsum inuenif fz pl'm inanitū, 7 vacuū: 7 cā in hoc est pnexio duarū rerum: quarum vna est, qm illud qd attrahitur ad ipsuz de multitudie chili, velociter sepatur ab eo: portio nāq̄z eius attrahif ad epar, qm plures venarum mesaraicarum ptinuate sunt huic intestino, qm hoc intestinum est ppinquus epati, q̄z alia itestina. Et nō est in aliquo intestinorum de ramis mesaraice q̄ztum est in eo, 7 post ipm in duodeno. Et hoc intestinū pstringitur, 7 detumescit, 7 minoraf in egritudine valde. Et portio alia abluif ab eo, ad illud qd est sub eo d itestinis: qm cholera citrina venit ex felle ad hoc intestinū, 7 est pura, nō pmista q̄re est fortitudo ablutionis vehemēter cōmouēs virtutē expulsiuā cum mordicatione: [r] † ⌈ ⌋ pptera q lauat [s] ⌈7⌋ adiuuat ad expellēdū ad iferiora [t] ⌈p hoc, qd commouet expulsiuā. Adiuuat ergo⌋ ad expellēdū ad duas ptes simul. s. ad epar, 7 ad inferiora. Accidit ergo pp has dispōnes, vt remaneat hec ps intestini vacua, 7 noiatur pp illud ieiunū. Et ptinuatur cum ieiuno ex itestinis, itestinū lōgū inuolutū, reuolutū, hñs reuolutionē vnā post aliā: 7 iuuamētū i iuolutione sua, 7 cā reuolutionū in ipso, est illud qd inuimus in [v] ⌈capl'is⌋ pcedētib⁹. Et est vt sit cibi i ipo mora, 7 cū mora ptinuatio orificiorum venarum sugentium post ptinuationē. Et h itestinū est postremū intestinorum supiorum, q̄ noianf gcilia: 7 digō i eis ē plus q̄z in itestinis iferiorib⁹, q̄ noianf grossa. Sūma. n. opōnū itestinorum iferiorum. est pparatio fecis ad exeūdum: q̄ꝫuis ēt nō eūenf a digōne, sic nō eūanf a venis epatis veniētibus ad ea, pp suctionē, 7 attractionem. Et ptinuaf cū iferiori gracili, itestinū noiatuz monoculū, 7 noiaf ita: qm est itestinū qd nō h̄z nisi vnū orificiuz, 7 est sic cistis, ex quo recipit illud qd ad ipz venit desup. Et ex ipso iterum educit 7 expellit illd qd expellit. Et situs ei⁹ est ad posteriora parum: 7 ei⁹ declinatio est ad dextrā. Et creatū qdē fuit pp iuamēta de qb⁹ ē, vt feci sit loc⁹ in quo cōprehēdaf, 7 nō cogat surgere oi hora, 7 i oi hora q̄ puenit ad itestina iferiora parum stercoris [x] † ⌈ ⌋ sit pcauitas in qua aggregef cuz sua totalitate: deide expellatur ab ea cuz facilitate, qum cōplef fex. Et de eis est, qm hoc intestinuz est initiuz [y] ⌈reliq̄rum pue rsionuz⌋ cibi ad feculētiā, 7 [z] ⌈ppationis suctiōis future accn̄tis⌋ ei ex mesaraica, lz non sit in illo illa suctio [&] ⌈cuz ē motus descēdēs, 7 depositus⌋ imo nō cōplef, nisi quz [9] ⌈euadit⌋ ab epe: 7 appropinq̄tur ei [ꝑ] ⌈cuz vicinitate digōnis⌋ post digōnē stōi q̄ fuit cū qete, 7 vicinitate [a] ⌈i ipo aggregato, 7 cōphēso i re vna in q̄ remāsit tpe lōgo qū eēt⌋ qet⁹ 7 aggregatus. Fit ḡ pportio eius ad itestia grossa pportio stōi ad gracilia. Et pp h est necium vt approximet epati, vt cōpleaf ex epe, 7 fiat cōplemētuz digōnis: 7 puertaf residuū ei⁹ qd nō [b] ⌈digerif⌋ 7 nō ē pueniēs suctioni epis, ad meli⁹, ad qd pole ē ipm puerti, qū iā fuerit iobediēs i stō, 7 nō aduenerit ei pple

o A. tortuoso aut adherēte vel apodiato sup latus.
p A. incedit vel situatur
q A. tortuositatis
r † A. quare
s —— A.
t A. 7 ppea q cōmouet vel excitat expulsionem adiuuat
v A. distōnibus
x † A. immo
y A. in quo complef puersio
z A. in eo fit preparatio cibi ad suctionē futurā accidentem
& A. dū ipe cōmouetur 7 pmutaf 7 separatur Alia litera qm nō est in illo suctio illa dum ipse cōmouef Alia litera qū nō insit ei pparatio ad illaz suctionē dū ipse cōmouef 7 pmutaf 7 separatur
9 A. Alia litera suscipit
ꝑ A. vt veniat ei ex eo cū vicinitate digō
a A. 7 est aggregatus cōprehensus in re vna i q̄ remanet tpe lōgo 7 est Alia litera vt cibo adueniat cū vicinitate dū est aggregatus cōprehēsus in re vna remanēs in ea tpe lōgo digō post digestionem stōi q̄ fuit cū vicinitate cibo aggregato 7 qescēte i eo
b A. Alia litera fuit digestum

mentum digōnis ꝓp multitudinē mãe, ⁊ ꝓcessionē [a] ⌈sepationis aduenietē ei qd̄ est magis⌋ obediēs: ꝓpea ꝙ illud qd̄ est magis obediēs submersit illud qd̄ est inobediēs: ⁊ mō iā denudatū est illud qd̄ est inobediēs. Qū ergo aduenit ei v̄tus actiua iuenit ip̄m ꝓparatū, ⁊ denudatū, nisi a supfluitate de cuiꝰ v̄tute ē vt ꝯuertat̄ infecē: ⁊ est reptū ī vtrisqȝ dispō/nibus simul: sȝ fuit in stō cum submersore alio: ⁊ in [b] ⌈colō est submersuȝ h̄ solū. Et est illud, qd̄ ei ꝑmi scet̄ dignius, vt ꝓprie patiat̄ ⁊ nō vacuatꝰ ē stōus⌋ a passione quadā, ⁊ digōne ⁊ ꝓparatione [c] ⌈ꝓp⌋cō plemētū passionis, ⁊ digōnis qū [d] ⌈eūat̄ ad ipres/sionē⌋ agētis. Et intestinū qdē monoculū est itesti/nū in quo cōplet̄ digō eius qd̄ fuit inobediēs in stō ⁊ supfluit a [e] ⌈digōne portio, ⁊ paꝝ⌋ sbmergit ip̄ȝ, ⁊ sepat inter ip̄m ⁊ iter v̄tutē agentē in [f] ⌈chimo⌋ humido: ⁊ fiat tal'r vt paꝝ v̄tutis rectificet ip̄m, qū īuenit̄ stās, ⁊ morās ī ipso tāta q̄ztitate q̄ [g] ⌈discer nat̄⌋ eiꝰ digō: deide sepat̄ ab eo ad ītestinū ex quo sugit [h] ⌈stōus illud qd̄ ꝓparatū ē.⌋ Quidā aūt di/xerūt ꝙ itestinū creatū ē monoculū, vt moret̄ ī ipso [i] ⌈chimus ad mūdificādū epar⌋ ex eo qd̄ remāsit in ipso de sb̄a cibi itegre: ⁊ putauerūt ꝙ mesarai/ce nō veniūt nisi ad monoculū. Et isti qdē expimen tatores errauerūt in h̄, ⁊ neqȝ sunt iuuamēta eiꝰ nisi illa q̄ d clauimus. Et huic qdē ītestino sufficit orifi ciū vnū, qū nō sit situs eius situs stōi ſȝ lōgitudinē corpis. Et ex vtilitatibꝰ [k] ⌈eiꝰ ſm ꝙ ē monoculū,⌋ est ꝙ ip̄m est aggregatiuū supfluitatū, q̄ si venirent oēs ad reliqū ītestinoꝝ timeret̄ aduē us colice. Et qū aggregant̄ in eo a via diuertunt̄. Et pol'e est vt eaꝝ aggregatio expellat̄ a nā in sūma vna. Aggre gatū. n. velocius expellit̄ q̄z disptitū. Et ex iuuamē tis eius est, ꝙ ipse est locꝰ eiꝰ qd̄ gn̄atur in ītestinis s. vermiū, ⁊ serpētū: nā raro eūat̄ ex eis corpus, ⁊ ī gn̄one ipsoꝝ ē iuuamētū ēt, qū sint pauci numero ⁊ pauce q̄ztitatis. Et h̄ ītestinū est dignius alijs ītesti/nis, vt descēdat ī rupturā īguinis: qm̄ nō est ligatū: neqȝ strictū cū eo qd̄ aduenit ei de mesaraica. Non eni aduenit ex mesaraica res q̄ hēat magnitudinē. [l] †⌈ ⌋ Et ꝯtinuat̄ cū monoculo ab īferio ri pte eius ītestinū noīatū colon: ⁊ est intestinū gros sum, spissuȝ: qūqȝ elongat̄ a monoculo declinat ad partē dextrā, declinatione ꝯueniēte ꝓp ꝓpinqtatē epatis: deide ad ptē sinistrā descēdēs. Qūqȝ oppo/nit̄ lateri sinistro, declinat ad dextrā, ⁊ ad posterio ra descēdēs ēt. Et illic ꝯtinuat̄ recto: ⁊ quȝ ptransit splenē coarctat̄. Quappꝑ in eo q h̄ȝ apā splenis pro hibet̄ exitus vētositatis, dum nō cōprimit̄ sup ip̄ȝ. Et iuuamētū in hoc intestino est aggregatio fecis, ⁊ expressio eius, ⁊ gradatio eius ad expellēdū post [m] ⌈subtilē ꝓseruationē fecis⌋ ex cibo si fuerit ī eo. Et in hoc qdem intestino accidit colica ſm plīmuȝ eius. Et ex ea deriuat̄ nomē eius, ⁊ intestinū rectū est postremū intestinoꝝ, ⁊ ꝯtinuat̄ cuȝ inferiori pte colon: deide descēdit ex eo ſm rectitudinē ⁊ ꝯtinua tur cū ficteri, substētatū sup dorsuȝ alchati, amplia tum fortasse sil'e stō, ⁊ ꝓprie eius īferius. Et iuuamē tuȝ huius ītestini est expulsio fecis ad exteriora. Et creator qdē cuius essentia sublimis est creauit ei q̄t tuor lacertos, sicut sciuisti. Et hoc intestinuȝ nō fuit creatū rectū, nisi vt sit expulsio fecis ab eo facilior. Et lacerti qdem adiuuātes ipsum ad expellēdum, non sunt in ipso: imo sunt illi q sunt super mirac. Et sunt. viij. lacerti. Sit itaqȝ hec quātitas sufficiēs de anotomia intestinoꝝ, ⁊ relatione iuuamētoꝝ eorū. Et nō mouet̄ aliqd hoꝝ mēbroꝝ que sunt via cibi per lacertos, nisi duo extrema. s. caput ⁊ est meri, ⁊

a A. passionis vł digōnis eius qd̄ fuit

b A. monoculo est ip̄m submer/ges solū. Et illd̄ qd̄ ei ꝑmiscebat̄ fuit dignius, vt pateret̄ proprie. Et nō eūat̄ qdē in stomaco

c A. ad

d A. relinquitur impressioni

e A. digesto obe dienti ⁊ paucuȝ est illud quod

f A. chilo

g A. cōpleatur

h A. Alia litera ficteri vel anus Alia litera cum quo coniū gitur ficteri Alia litera ex quo sugit epar.

i A. chilus ⁊ mū dificet̄ ab epate

k A. monoculi

l† A. ſm qd̄ df

m A. cōplemen/tuȝ residui eius Alia litera mūdificationeȝ supfluitatis seu fecis

guttur: ⁊ inferius, ⁊ est ficteris. Et aduenīunt inte/stinis oībus vene, ⁊ arterie, ⁊ nerui, plures neruis epatis: ꝓpterea q̄ȝ indigent sensu plurimo.

¶ De solutione vētris oīum modoꝝ, ⁊ causis vsqȝ ad lubricitatem oīum intestinoꝝ, ⁊ colirica passione, ⁊ [n] ⌈sanguinolenta egōne⌋ ⁊ fluxu sanguinis ex ven tre, ⁊ expulsionibus rerum ex epate, ⁊ splene, ⁊ ce/rebro, ⁊ ex corpore, ⁊ tenasmone. Cap. II.

SEias ꝙ oīs fluxus vētris, aut est ex cibarijs ⁊ cibis, ⁊ aere cō tinēte: aut ex mēbris. Et nos qdē loq̄/mur primuȝ de facto ex mēbris. Et fa/ctus ex mēbris: aut ē ex stō: aut ex me/saraica: aut ex epe: aut ex splene: aut ex capite: aut ex intestinis: aut ex toto corpore. Et oēs illi cōicant in causis. Nā aut seqtur illud malitiaȝ cōplexionis [o] ⌈ꝓpter debilitatē retentiue: aut digestiue: aut ex/pulsiue⌋ aut ꝯfortatur expulsiua. Et totū illud: aut est ꝓpter malitiā complexionis singularis, aut pro pter malitiā cōplexionis cum materia ꝯfirmata in [p] ⌈intestinis: aut ꝓp cōturbationeȝ substātie eius⌋ aut egritudinē officialē: aut vlcus: aut rupturā. Et de facto ab epate iaȝ nos expediuimus. ⁊ diximus de eo q fit ꝓp cōplexiōes eius, ⁊ apata ipsius, ⁊ op/pilationes eius, ⁊ alia. Et sil'r diximus illū q est ex mesaraica. Factus aūt a cerebro est ille, q fit ꝓp ca/tarrum descēdētē ab eo ad stomacuȝ, ⁊ ad intestina ⁊ corrūpit cibū, ⁊ facit ipsum descēdere, ⁊ descēdit ipsemet cū eo ꝓp suā lubricitatē, ⁊ expulsionem ex/pulsiue. Factus autē a stō non est totus indigestus: [q] †⌈ ⌋ ⁊ cā illiꝰ est debilitas virtutis retētiue q̄re nō sustinet [r] ⌈de/lationē cibi nisi vsqȝ ad tēpus in quo iā digerit̄ ⁊⌋ nō digerit̄: deinde non pōt gradare missionē eius, ⁊ egressionē eius: ⁊ illud est ꝓpter debilitatē existē tem ꝓpter malitiā cōplexionis frigide ſm plīmuȝ. Et est ꝓp malitiā complexionis calide ⁊ humide, ⁊ sicce. Et errauit qui existimauit ꝙ sit illud ꝓp phle/gma nō aliud, ⁊ ꝓp cōplexionē frigidā ⁊ humidaȝ, quāuis hoc sit superans: ⁊ hoc est ducens sua lōgi/tudine ad hydropisiȝ. Et est in sūma difficilis cura tionis qum ꝯfirmatur, Et multotiens est cā in ipso remanētia virtutis medicinaꝝ solutiuaꝝ adheren/tis supficiei intestinoꝝ, ⁊ stomaci. ⁊ orificijs venaꝝ stōi, ⁊ intestinoꝝ. Et hic qūqȝ obseruat periodos ⁊ multotiēs adducit ad abrasionē malā ⁊ vlcera. Et qūqȝ fit iste stomaticus ꝓp debilitatē digōnis: qua/re corrūpitur, ⁊ appetit expelli. Et qūqȝ fit ꝓp lubri citatem in stō factā ꝓp humiditates, q̄re nō dimittit ip̄m figi ea quātitate qua digeratur: ⁊ nō est hoc in veritate egrediens ex eo qd̄ diximus. Sed nos ap propriauimus ip̄m cū [s] ⌈allatione⌋ in distinguēdo ad excitādū. Et hoc plīm, qm̄ illud perducit ad hy dropisim. Et Hip. quidē laudauit in ipso eructua/tionem acetosam, qm̄ significat [t] ⌈paucā calidita/tem facientē⌋ vaporē quēdam lȝ nō sit [u] ⌈cōpletus postq̄z fuit mundificatus.⌋ Et qm̄ acetositas quā/doqȝ incidit [x] ⌈vt coriū a corticibus⌋ ⁊ ꝓparat sto/machū, ⁊ facit acqrere retētionē, tūc laudauit ꝑil/lum inquātū est sigtio, ⁊ inquātū est cā. Et qūqȝ fit hꝰ lubricitas ex vlceribus in [y] ⌈ipso⌋ aut in eo qd̄ ipsi vicinat̄: [z] †⌈ ⌋ q̄re cōicat ei stōus i dolore: aut ꝓp [?] ⌈iceptionē vlceꝝ⌋ ⁊ illud in stō pa rū est. Et qūqȝ [?] ⌈fluxus vētris stomaticus ē catar/rus in stō⌋ ꝓp illud qd̄ ipse cōprehēdit ex hu. malis effusis ad ip̄m ex corpe, q̄re corrūpunt cibuȝ, q̄zuis sit bone sub̄e: ⁊ fit necessarium ei expellere ipsuȝ vo/mitu, ⁊ deponere ipsuȝ. Et si fuerit pars supior for/

n A. diaria

o A. debilitateȝ retentiuā aut di gestiuam aut ex pulsiuam

p A. vel imbibi/ta in mēbris vel adherēte super/ficiei substantie itestinoꝝ vel stōi vel aliquoꝝ cop Alia litera cū mā ibibita i itestis aut adhe rēte faciei vel su perficiei ipsoꝝ Alia litera mēbris aut ad/herēte substātie ipsorum

q† A. imo ē di/gestus digestio/ne aliqua. Alia litera imo aliqū est di gestus digōne aliqua, ⁊ aliqū ē non digestus

r A. onꝰ cibi nisi ad tp̄s aliqd̄ in quo qūqȝ dige/rit̄ ⁊ qūqȝ

s A. voluntate Alia litera reiteratione

t A. ꝑuificatio/nē caliditatis fa ciētis euaporat̄

v A. cōpleta vel nō ꝑfecta postq̄z fuit mortificata

x A. ⁊ incoriat

y A. stomaco

z† A. ex itestio

? A. fluida vlce/ra Alia litera ipressionē vlceꝝ

? A. est cā fluxꝰ stomatici ⁊ lu/bricatiui stōus

stoi nō expellet ipsum ⁊ nō educet vomitu:imo cuȝ
solōne vētris. Et qñq3 nō fit sol'o illoꝝ humoꝝ,pro
pterea ꝙ ipsi corrūpāt cibū,⁊ cogāt stōm ad expel
lēdū ipm:imo est in ipso virtus quā abhorret stos:
quare expellit ipm,⁊ qð est cū ipso. Aut est in ipso/
met vtus solutiua,aut lubricatiua,aut icisiua,abra
siua: sicut facit multitudo effusionis [a] ⌈ cholerice
māei ⌋ ad os stōi:⁊ fit illud cā fluxus vētris stoma
tici. Et qñq3 fit pp vētositatē,⁊ iflationē,q̄ oriunt:⁊
corrūpit' digō,⁊ accidit illud qð diximus. Et qñq3
fit lubricitas nō pp [b] ⌈ aliud nisi pp illud, qð ⌋ come
ditur ex debilitate retētiue:aut pmisto corrūpēte i/
mo [c] ⌈ in cōmesto prius ⌋ nō pp qualitatē suā [d] † ⌈
⌋ imo pp q̄ztitatē. Ipm.n.qñ multiplicat'
vicit vtutē retētiuā ⁊ egredit' sicut itrauit. Et qñq3
fit ppea ꝙ corrūpit' aut pp multitudineȝ sui,aut pp
suā puitatē,sicut sciuisti:aut pp malitiā sui ordinis:
deide [e] ⌈ pp artificiū. ⌋ Et qñq3 est sol'o ventris sto/
matica pp dolores exñtes in stō:aut in eo qð ei vici
natur:qre accidit debilitas vtutis retentiue i ipso.
Et dolores illi i ipso fiūt a vētositate,⁊ ab apatib⁹,
⁊ a malitia cōplonis diuerse:⁊ totū illud est i ipso,
aut venit ad ipm ex eo qð ipsi vicinat'. In facto aūt
ab intestinis,dicamus in primis illū,q fit ex intesti
nis.v.supiorib⁹,⁊ dicamus ꝙ fluxus factus ex eis,
aut est cū excoriatione:aut est sine excoriatione. Et
excoriatio est dolor abrasionis ex supficie itestinoꝝ
intriseca. Et illud abradens,aut est mā cholerica:
aut sanguinea acuta:aut virulenta:aut saniosa:aut
feculēta. Et pcedit ab ipsis intestinis:aut ab eis q̄
supra ipsa,⁊ puenit ad intestina. Et epaticus est hu
ius generis:⁊ iā pterijt sermo noster in ipso subtilr
pscrutat⁹. Et [f] † ⌈ ⌋ apostemosus sanior ē q̄z
epaticus: [g] ⌈ ⁊ ille q est ⌋ ex debilitate [h] ⌈ est ⌋ susce/
ptibilior curationis. Et excoriatio ⁊ solutio vētris
splenetica ⁊ fellina ⁊ epatica [i] † ⌈ ⌋ ⁊ il
la q̄ est ab vlceribus i stō ⁊ meri oia sunt pp illud a
quo pcedit mā ad intestina. Sed noster sermo non
est nūc de illo:imo in illo qð est ab ipsis itestinis. Et
illud aut est pp apa in intestinis:aut pp mordicatio
nem cholericā:aut san.effusum ex epate vehemen
tis caliditatis:aut [k] ⌈ pcessionē ⌋ vene in supiorib⁹,
aut inferioribus:aut pp medicinā solutiuā vulne/
rantem intestina,sicut pulpa colloquintide.aut ex
[l] ⌈ cholera ⌋ ⁊ vlceribus cū putrefactione,⁊ corro/
sione:aut vlcerib⁹ sine putrefactione, ⁊ corrosione:
aut vlcerib⁹ mūdis:aut vlceribus sordidis. Et ipsa
aut sunt in itestinis grossis,⁊ sunt magis salua:aut
in itestinis gracilib⁹,⁊ sunt prauiora,⁊ pprie cadē
tia in ieiuno. Videt' enim ꝙ non sanet' vlcus eius,
nedū ꝙ a ruptura sua pp multitudinē venaꝝ eius,
⁊ magnitudinē eaꝝ,⁊ subtilitatē corpis eius ⁊ cur
sum cholere pure ad ipm ex felle pter comistionē:
⁊ qm̄ maxima est malitia nocumēti eius, ppterea
ꝙ pximū est mēbro regali,ꝙ est epar:naȝ nō est ex
intestinis aliqð ppinqus ei q̄z ieiunū. Et medicina
ēt nō stat sup ipm:imo lubricādo recedit ab eo. Et
vlcera qdem fiūt ex excoriatione fecis:⁊ ex acuita/
te cholere,aut salsedine humoris:aut vehementia,
fixionis [m] ⌈ viscositatis ⌋ que qum eradicatur vul/
nerat:aut ppter eruptionē apostematū ⁊ reliquas
euacuationes diuersas nocētes [n] ⌈ per suuȝ exitū. ⌋
Et quecunq3 excoriatio melācholica est eueniēs se
cundum semitā inceptionis,est mortalis:qm̄ signi/
ficat cancruȝ putrefactum. Et illa que est in fine fe/
brium,est mortalis valde:quamuis nō fiat adhuc
[o] † ⌈ ⌋ solutio melācholica ⁊
proprie illa que ebulit sup terrā,⁊ h3 odorē aceto/

a A.melancolie
b A.rem aliā ab ea que comedi/tur.s.ex
c A.rē comestā⁊
d † A.Alia lra uitū
e A.partes cibi se cōsequuntur
f † A.epaticus
g —— A.
h A.⁊
i † A.⁊opilati/ua
k A.apertionem
l A.alcola
m A.cum sua vi scositate
n A.suo incessu
o † A.excoriatio immo fuerit ad huc Alia litera q̄uis nō noceat

sum. [p] ⌈ Et ⌋ q̄zuis sit virtus [q] ⌈ fortis adhuc:⁊ ⌋ q̄z/
uis sit in sanitate ēt [r] ⌈ tñ ⌋ habēs hanc spēm melā/
cholicā nō sanat'. Qum aūt nō est ei hec pprietas,
⁊ nō ebullit,neq3 h3 odorē acetosum,tūc est supflui
tas melācholica,q̄z expellit nā:⁊ sperat' cū ea sani
tas qñq3. Et vlcus quideȝ qñq3 gñatur successione
apatis ⁊ fit a re [s] ⌈ inobediēte, aut abrasione ⌋ aut
cibo duro excoriante suo incessu. Et qñq3 fit ab hu
moribus,q solutione educti fuerunt:deinde vlcera
uerūt. Et terminus qdē tēporis generationis vlce/
ris a fluxu cholerico,ē duc hebdomade. Et a bau/
rachio,est mēsis. Et a melancholico.est quadrage
simus dies vsq3 ad pl'm illius. Et multotiēs qdem
perforant' intestina hñtis vlcera,⁊ morit' fm pl'm.
Et qñq3 sunt qdā fortes:⁊ [t] ⌈ laborant ⌋ aliquo tē/
pore:⁊ aggregat' fex in ventre eoꝝ:⁊ sunt quasi hy
dropici:deinde moriūtur. Secūdum plurimū vo,
qum vlcus ad hoc puenit,vt egrediatur de substā/
tia intestinoꝝ aliqd,quantitatem hñs,perducit ad
putrefactionē,⁊ ad casum virtutis cū cōitate stōi.⁊
ad mortē. Quomō enim nō:qum pforent': ⁊ pprie
intestina superiora. Et iam dixerūt qdam, ꝙ pfora
ta sunt quedā itestina inferiora: deide pforata sunt
almirach,⁊ venter ppter apostema acc̄ns in eis,in
directo foraminis,⁊ cōicans illi putrefactiōi,⁊ no/
cumento:⁊ perforatus est vēter etiam illic,⁊ egre/
diebatur stercus ex eo,⁊ vixit homo. Et hoc quā/
uis sit in summa possibiliū est tñ de possibilibus lō
ginquis. Et lōginquius eo est,vt viuat:⁊ fex effun
datur ad spatiū ventris. Dixerunt quidaȝ,qñ acci/
dit vt pforentur intestinū,⁊ vēter indirecto ieiuni,
non sedatur [u] ⌈ dolor ⌋ ⁊ nō figitur aliqd i stō,⁊ are
fit hñs illud,⁊ [x] ⌈ aperit' ⌋ vēter eius,⁊ moritur. Et
spēs excoriationis sunt sanguinea [y] ⌈ ⁊ ⌋ virulenta:
⁊ saniosa: [3] † ⌈ ⌋ ⁊ curathia ⁊ mu
cosa [⁊] ⌈ ⌋ ⁊ corticalis. Et [ꝯ] ⌈ saniosa ⌋ ē salua
⁊ succurrit' ei:⁊ ml'totiēs fit ex egritudinib⁹ acutꝭ,⁊
febribus adurētibus,⁊ tertianis. Et multotiēs est
eis crisis. Et saniosa qum incipit pmitiue,aut est cā
eius eruptio dubellati,⁊ apatum in visceribus, q̄z
expellit nā ad intestina ⁊ est magis incolumis: Et
ista pars nō est vere [ꝝ] ⌈ stomatica,⁊ multotiens no
cet stō, ⌋ ⁊ facit accidere in ipso corruptionem in fi
ne rei. Et multotiēs sequitur ipsam fluxus ventris
saniosus,⁊ nō retinetur:⁊ est plurimū illius pus sa
niosum:⁊ qñq3 admiscetur ei sanguis. Qð si illud
nō est cā eius,⁊ nō est in mēbris interioribus apo/
stema maturū,qð erūpatur,tunc fit ex parte cancri
putrefacti in intestinis:⁊ nō est sanitas ppter mul/
titudinem eius quod [a] ⌈ coniūgitur ⌋ ⁊ paruitateȝ
eius,qð inuenitur de quiete propter difficultatem
egritudinis in seipsa. Virulenta autem aut est a li/
quefactione:aut a resudatione apostematis existē/
tis in via maturationis:⁊ plurimum ipsius non est
[b] ⌈ cū stomatica. ⌋ Sāguinea autē alia est eueniens
subito,⁊ alia est eueniēs paulatim. Et pme qdē cā
est aptio venarū:⁊ [c] ⌈ secūde ⌋ resolutio singularis:
⁊ qum nō associatur ei dolor aliqs, tūc nō [d] ⌈ fit ex
apatibus:imo ex rebus ⌋ alijs,⁊ pprie qū associā/
tur cū illo signa alia. Et qñq3 fit ex intestinis etiam
sine dolore,qum est fm semitaȝ apertionis orificio
rum venarū eoruȝ sine causa alia:⁊ est incolumior.
Et qum fuerit hyems sicca,septētrionalis, deinde
successerit ei ver pluuiosum,meridionale, ⁊ estas
pluuiosa,multiplicabitur fluxus sangui. ex vētre.
Et similiter quādo hyems est austrina,⁊ ver borea
le pauce pluuie,⁊ pprie in corporibus hu.⁊ corpo
ribus mulieruȝ. Et quādo venit estas post ver bo/

p —— A.
q A. Alia litera remanēs adhuc immo
r A.quoniā
s A.excoriāte vl' excorticāte ⁊ a/bradēte in prici pio sicut medici na solutiua aut cibo viscoso ad/herēte postea se parat' excoriādo vel excorticādo abradēdo
t A.remanens
u A.fames
x A.inflatur
y —— A.
3 † A.⁊ colerica
⁊ † A.spumosa
ꝯ A.colerica
ꝝ A. Alia litera itestinalis ⁊ ml'totiēs perducit ad intestinalem
a A.ꝯtrariat' ⁊ ē vehementis ma litie
b A.intestinalis
c —— A.
d A.est ex itesti/nis imo ex visce ribus

reale, ⁊ hiemē austrinā, multiplicant solutio ven/tris, ⁊ excoriatio: ⁊ est cā eoꝝ multitudo catarroꝝ. Et qñqꝫ multiplicat fluxus san. p vētrē in regioni/bus meridionalib⁹, ⁊ cū exufflationib⁹ austrinoꝝ, ⁊ multitudine pluuie, ppea qꝛ mouēt mās, ⁊ mollificāt poros: ⁊ ꝓprie post catarros salsos. Fluxus āt san. p vētrē, q est post solōnē cholicā, ⁊ excoriatio/nē cholericā, ⁊ est cū dolore, est malus: ⁊ ꝓprie qñ p̄cedit alcurathi: deide venit sanguis purus: illud. n. sigt ꝙ [a] ⌈est sup⌋ corpus itestinoꝝ. Alcurathi vō ē ab aliq̄ abrasione [b] ⌈tunice⌋ itestinoꝝ. Sꝫ mucosa est pp humiditatē grossaꝫ. Et qñqꝫ accidit flux⁹ vē/tris mucosus i febrib⁹ cōpositis. Et [c] ⌈spēs⌋ febriū quā dicā in suo cap. ⁊ i febrib⁹ pestilētialib⁹: ⁊ plꝫ [d] ⌈qdē sit⌋ in pestilētialib⁹ [e] ⌈⁊⌋ ē spumosus. Cor/ticalis aūt qñqꝫ fit ab vlcerib⁹ stōi, ⁊ egredit cū so/lutione vētris, sꝫ nō est illic excoriatio. Et qñ est cū excoriatiōe, ē ab ipsis tunicis itestinoꝝ. Et sigtur ꝙ fit de grossis semp, pp grossitudinē ⁊ in plibus per [f] ⌈maiorē.⌋ Et ꝙ fit de subtilib⁹, ꝓꝑrium. Et corti/ces isti egrediunt apud eleuationē ad ascellā: ⁊ est pl'm exitus eoꝝ qñ fit clistere lotiuuꝫ. Inquit Hip. Solō vētris [g] ⌈grossa⌋ melācholica nō sanat. Di/xit Hip. qñ est eūo sil'is aque: deide sit sil'is vnguen/to est mala. Et qñ accidit post hydropisiꝫ solō ven/tris ⁊ ꝓprie [h] ⌈eueniēs⌋ ab apate epis, est mala ⁊ [i] ⌈est egō sanguiolēta⌋ tūc solōne educit [k] † ⌈ ⌋ aquositas ⁊ nō abscidit. Inqt ois flux⁹ vētris post egritudinē subito est malus signs mortē ꝓpinquā. Inqt. Et qñqꝫ fit cū hydropisi [l] ⌈egō sanguiolēta⌋ q̄ nō abscidit, ⁊ neqꝫ sanat: qm̄ nō solōne educitur aquositas, imo solōne educit illud qd̄ debilitat cor/pus. Et qñqꝫ pducūt excoriatio, ⁊ vlceratio itestino/rū ad hydropisiꝫ. Et si aliqs hꝫ cū [m] ⌈pūctura⌋ spa/simum, ⁊ vomitū, ⁊ singultū, ⁊ ꝯturbationē rōnis si/gnificat mortē. Et i lib. Hip. q hꝫ dysenteriaꝫ, ⁊ ap/paret post aurē ei⁹ sinistrā res nigra, sil'is herbo, ⁊ accidit cū h̄ sitis vehemēs, morit i. xx. ⁊ nō tardat ⁊ nō euadit [n] † ⌈

⌋ Illa āt q̄ fit ab itestis absqꝫ excoriatiōe [o] † ⌈ ⌋ ⁊ absqꝫ cā eoꝝ q̄ sunt sup ea cōi/cat lubricitati stomatice i causis. Sꝫ q̄ facta est [p] ⌈a corpib⁹ vlceꝝ in eis plus qꝫ ea q̄ est i stō: imo q̄si nō est nisi i eis. Si aūt fuerit eradicabiles⌋ ⁊ mā fa/ciēs eas nō cessauerit currere pducit illū ad excoria/tionē sanguineā ꝓculdubio ⁊ ad fluxū san. p vētreꝫ fortē ⁊ cōicabit ei in cā [q] ⌈cōicātia⌋ v̄tutis medici/ne solutiue ad orificia venaꝝ q̄ sunt i eis ⁊ supficiei eoꝝ ⁊ facit solōnē. Et illa q̄ fit a debilitate itestino/rū ⁊ stōi noiat mā ventris ⁊ pl'm cāe in h̄ est debili/tas ⁊ vlcera [r] ⌈⁊ corpa eoꝝ.⌋ Et qñqꝫ accidit vt cō/gelet aliqd huius san. effusi in vētreꝫ: ⁊ signt illud, frigus extremitatū subito, ⁊ festine, ⁊ inflatio ven/tris, ⁊ casus pulsus, ⁊ ꝑuētio ad sincopim. De ea āt q̄ est ab itestino recto, ⁊ est itestinū sextuꝫ, alia est q̄ est cū dolore ⁊ noiatur çabir: ⁊ est dolor extēsiuus, ⁊ abrasiuus in itestino recto, ⁊ alia est q̄ est sine do/lore. Et cā alçabir: aut est apa calidū ex quo currit aliqd: aut apa durū [s] † ⌈ ⌋ aut mollifi/catio lacerti: q̄re egredit cū eo anus: aut tēsio [t] ⌈ex q̄ accidit⌋ spasmus: q̄re ꝓhibet lacertus retētiuus in pte ani ab opatione sua: aut supfluitas salsa: aut baurachia: aut chimus grossus: aut cholera ingre/diēs: aut frigus adueniēs mēbro: aut lōgitudo ses/sionis sup duꝝ: aut grossitudo ei⁹ qd̄ egredit de fe/ce ⁊ durities ei⁹, [u] † ⌈ ⌋ aut he/morois: aut fistula: aut ragadia: aut [x] ⌈rugitus: aut corrosio: aut grauitas sensata.⌋ Et pl'm quidem fit ex hu. mucoso: ⁊ postquā fuerit mucosus, fit cura/thius, deide pūcta san. Et qñqꝫ egredit cū çabir ali/quid qd̄ est sicut [y] ⌈caro⌋ ꝓm ꝙ dixerūt qdā sꝫ. G. elōgauit illd̄. Et çabir qdē pl'm accidit hñtib⁹ phle/gma putridū: nā putrefactio ei⁹ relinqt vestigia i i/testino recto apud icessionē suaꝫ oi hora: Amplius est viscosuꝫ, adherēs, nociuū. Et qñqꝫ cogitat eger ꝙ in ano suo sit sal pulueriçatus pp bauracitatem eius. Et çabir facilius est illud, qd̄ non succedit dy/senterie: aut [z] † ⌈ ⌋ gñatur a dysenteria. Et qñ/qꝫ accidit vt spasmet anus, ⁊ rectū, aut tendat: q̄re accidit lacerto, vt nō retineat illud qd̄ venit ad euꝫ: sicut accidit ei, vt spasmet: ⁊ nō pōt facere descēde/re qd̄ supra ipm est ad eū. Illa aūt q̄ fit ab ano, sine dolore, est sanguis nō aliud. Et pl'm ei⁹ est ꝓm semi/tā, q̄ nā expellit supfluitates ex corpe. Et [⁊] ⌈coadiu/uāt ipm⌋ in corpe cāe supfluitatū ciborū, ⁊ retētio cursus: aut icisio membri: aut dimissio exercitij: aut reliq̄ q̄ dicunt i locis suis. Et iste nō opꝫ vt retinea/tur nisi timeat casus pulsus, ⁊ v̄tutꝫ. Iste g̈ sunt spe/cies cursus itestinalis, itestinoꝝ sex. Factus aūt a to/to corpe: aut est ꝓm semitā crisis: aut fortitudinē vir/tutis expulsiue: aut ꝓm semitā casus v̄tutꝫ retētiue, sic accidit timēti [?] ⌈ꝙ stati supueniat⌋ ⁊ hñti pthi/sim in fine vite sue. Aut ꝓm semitā liq̄factionis, ⁊ i/cipit subtilis, deide fit turbida, ⁊ fit fortis fames, ⁊ cadit v̄tus, [ꝝ] † ⌈ ⌋ ⁊ accidūt febres: ⁊ qñ/qꝫ accidūt nausea, ⁊ difficultas vrine. ⁊ vētositas, ⁊ rugitus, ⁊ tenebrositas coloris, ⁊ frigus extremita/tū, ⁊ exiccatio ligue. Aut ꝓm semitā ꝯuersionis hu/moꝝ ad corruptionē pp febres malas, ⁊ venena no/cētia. Aut ꝓm semitā expulsionis replōnis vehēmē/tis, pp illud qd̄ scis ex dimissione eūonis: aut reten/tione cursus ꝯsueti: aut abscisione mēbri: aut dimis/sione exercitij: aut paucitate resolōnis ex corpore, ⁊ reliqs q̄ sciuisti. Aut pp cōpositioneꝫ nauseatiue satietatis plime in vicib⁹ plurib⁹ [a] ⌈⁊⌋ redit ꝓm se/mitā egritudis acute, ⁊ est de sūma colerice passio/nis: aut ꝓm semitā ꝓhibitionis nutrimēti pp oppi/lationes i venis, ⁊ alijs. Colerica aūt passio est mo/tus materierū corruptaꝝ, nō digestaꝝ, ad seponeꝫ ex via itestini, redeūtiū ad ipm a corpe ꝓꝫ acuitatē, ⁊ laborē expulsiue: cibi nāqꝫ qñ nō digerunt [b] ⌈val/de⌋ ꝯuertunt i humores nō ꝯuenientes corpi, ⁊ mo/uet nā ad expellēdū eos a corpe, qñ [c] ⌈grauent sup ipm⌋ ex ptib⁹ cū spēb⁹ vomitus cholici, ⁊ aquosi, ⁊ eruginosi qñqꝫ, ⁊ spēb⁹ fluxus vētris. Et illa coli/rica passio, cui⁹ cā est corruptio cibi, icolumior est ea, cui⁹ ē frequētia corruptiōis post corruptioneꝫ. Et colirica qdē passio mala icipit i ꝑmis cū lenita/te: deide accidūt dolor, ⁊ pūctura in vētre, ⁊ in inte/stinis, ⁊ dilatat, ⁊ ascēdit ad stōm pp multitudineꝫ eius, qd̄ nocet ei ex humorib⁹ acutis, venietib⁹ ad ipm. Et ꝓm pl'm sunt fluxus ventris, ⁊ vomitus si/mul. [d] ⌈Cum ergo expellunt, mundificātur⌋ hu/mores corporis pp illud qd̄ scis ex causis. Incipit ergo cū fluxu vētris cholerico: deinde aquoso, pu/ro fetido: deinde qñqꝫ pducit ad fluxū ventris, qui est sicut lotura carnis recentis, hñtem odorem pin/guedinis, ⁊ ad curathiū: deinde pducit ad mollifi/cationē pulsus, ⁊ spasmū, ⁊ sudorē frigidum, ⁊ ad mortē. Et in hñtibus quidē coliricā passioneꝫ mul/tiplicatur sitis: ⁊ quotiens bibūt aquā, calefit i stō/ eoꝝ, ⁊ euomūt eā. Et tollerare sitim confert eis. Et multotiens accidit eis destructio pulsus, ꝓm semi/tam cōpressionis, ⁊ lesionis ꝓpter cām accidētiuꝫ,

a A. egritudo, p fundat in
b A. Alia litera superficiei
c A. in specie
d A. eius qd̄ est
e —— A.
f A. magnitudi/nem
g A. antiqua
h A. hydropisiꝫ aquosaꝫ accñtē Alia litera hydropisim acci/dentem
i A. Alia litera Et pseuerat flu/xus eūatur non aquositas Alia litera solutio ventris diaria
k † A. non
l A. diaria
m A. dolore ven/tris pungitiuo
n † A. Et scias ꝙ febris difficil' est signatio sup magnitudinem apatis. Et casus virtutis appeti/tiue signat mor/tificationē virtu/tis que est i ore stōi. Et flux⁹ me/lācolicus i vlce/re itestinoꝝ totū illud est maluꝫ.
o † A. ⁊ sanguie
p A. ex fluidis vl/cerib⁹ in eis est plusqꝫ ea que fit in stō imo nō est nisi in eis: Si āt fuerit alcholaia i. ex vlcere sil'i al/coleoris
q A. adherentia
r A. fluida Alia litera nociua vel dolo/rosa.
s † A. aut vento/sitas
t A. accidens et chuzeꝫ vel
u † A. aut hūor acutus
x A. vlcera ⁊ cor/rosiones aut fe/retenta
y A. lapis
z † A. qd̄ non Alia litera ⁊ non
⁊ A. Alia litera associantur ei
? A. valde ex ti/more fortis status superuenienti
ꝝ † A. Alia lr̄a ⁊ appetitus
a A. aut
b A. bene
c A. Alia litera coadunet vel cō/uertat sup ipsos
d A. Alia litera ⁊ cum expellun/tur insequūtur

sequentiuz malignoꝝ. Qũ ergo qescũt accñtia, redit pulsus. Et ille q ↄsuetus est icurrere colericam passionẽ, nõ hȝ ex ea timorẽ, sicut ille q nõ assuetus est ea: ⁊ est i ifantibꝰ plus. Et colerice qdẽ passiões plᷓm nõ accidũt nisi in estate, ⁊ autũno, ꝑꝑ debilitatem digõnis in vtrisqȝ, ⁊ minorat̃ in hyeme ⁊ vere. Et qñqȝ multiplicat̃ euẽtus colerice passiõis ex potu aq̃ fre i ieiunio, sequẽte ᵃ⌈cibũ grossuz, ꝑcipue i comestione ğnoꝝ pinee, ⌋ Et chrysomila, ⁊ melones sunt ex eis q̃ cõmouẽt colericã passionẽ. Et mlᷓtotiens qdẽ restrigit̃ colerica passio, ⁊ declinat mã subito ad mẽbra vrine: ⁊ accidit ardor vrine. Fluxus aũt vẽtris eueniẽs ꝑꝑ prohibitionẽ penetrationis cibi ᵇ†⌈ ⌋ est oppilatiuus. ᶜ⌈Et⌋ ille q noĩatur fluxus vẽtris factus cũ ꝑiodis: Et illud est qm̃ vene oppilate replent̃ in tpe noto, vsqȝquo ᵈ⌈euacuent̃⌋ deide eũantur redeũdo ⁊ in eo qui est inter vtrasqȝ, dispõ est sicut sana. Et plᷓm qd̃ est iter paroxismos, est.xx.dies. Et qñqȝ añcedit aut tardat̃ ꝓpter illud, qd̃ scit̃ de causis. Factũ aũt ꝑꝑ cibũ iam semel diximus in ᵉ⌈stõ.⌋ Uerũtñ nõ est malũ si iteremus illud, ⁊ addamus ᶠ⌈velociter.⌋ Dicamus itaqȝ ꝙ factus ex cibis aut est ꝑꝑ eoꝝ ꝑuitatez: q̃re corrũpũt̃ in stõ ignito, sicut sciuisti. ᵍ⌈Et⌋ nõ recipit eos nã. ʰ⌈

⌋Aut ꝑꝑ grauitatẽ eoꝝ ẽ, q̃re descẽdunt, Aut ꝑꝑ eoꝝ mordicationẽ, sicut cepe: aut ꝑꝑ virtutẽ venenosaz, sic̃ i fungis: Aut ꝑꝑ velocitatẽ ↄuersionis ad corruptionẽ, sicut lac: Aut ꝑꝑ vehemẽtiã subtilitatis eoꝝ: q̃re resudãt, ⁊ nõ retinent̃ apud portanariũ: Aut ꝑꝑ ipsoꝝ humiditatẽ ⁊ eoꝝ viscositatẽ: q̃re lubricant̃. Aut ꝑꝑ multitudinez motꝰ sup eos: Aut ꝑꝑ mltitudinẽ potus aq̃ post ip̃os: q̃re ⁱ⌈subito deponit eos⌋ ⁊ lubricare eos facit: aut ꝑꝑ mlᷓtitudinẽ eiꝰ, qd̃ repit̃ de hũorib lubricãtibꝰ, sicut phlegmate: ⁊ abstergẽtibꝰ sicut cholẽa: aut q: est cibus ᵏ⌈ↄturbatus⌋ ⁊ est ille q est ꝑũme q̃ȝtitatis, ⁊ pauci nutrimẽti, sic̃ sunt olera: aut ꝑꝑ ordinẽ necĩo faciẽtẽ lubrificationẽ, sic̃ ꝑmissio cibi lenis, facilis digõnis, lubricitãtis, ⁊ postremitas cibi stiptici cõpressiui. Aut postremitas eiꝰ q est velocis ↄuersionis, q̃re corrũpit̃, ⁊ corrũpit qd̃ sub eo est, ⁊ vocat nãm ad expellẽdũ. Factus aũt ꝑꝑ aerẽ circũdãtẽ ẽ, qm̃ aer ↄtinẽs calidus resoluit, q̃re ˡ⌈exiccat⌋. Et frigus aggregat: q̃re ↄstrigit, Et auster, ⁊ multitudo pluuiaꝝ, ⁊ regiões meridiõales, soluũt vẽtrez. Et qñqȝ est vẽtositas cã fluxus vẽtris ꝑ id qd̃ corrũpit de digõne, ⁊ mouet de cibo. Inqt Hip. altheca accidit diaria, pluria: ꝑ altheca itelligit illos q non pñt ꝑferre the: ⁊ cã i h̃ est, ꝙ hũiditas dñat̃ sup mẽbra ipsoꝝ neruosa, ⁊ sup stõs eoꝝ cum cõitate cerebroꝝ eoꝝ: aut ꝑꝑ cerebꝝ ⁊ aliõ. Et isti ẽt opȝ, vt soluant̃ cũ facilitate. Inqt Hip. q ẽ i pueritia lenis nature, aut dure, est apud senectutẽ eõrio: sed q est lenis nãe semꝑ i adolescẽtia, nõ ↄuenit ei in senectute assiduatio eiꝰ. Et oĩs fluxus vẽtris q fit post egritudinẽ vehemẽtẽ, accñs subito, est sigtio mortis: qm̃ sigt corruptionẽ subitã. Drĩa iter illũ q ex illo lubrificatiuus est, ⁊ iter stõi lubricitatẽ, sigt digõ pauca q̃ est in cibo: qũ ergo descẽdit a stõ, nõ morat̃ in itestinis, imo ꝓcedit ad exitũ. Si võ cã eius ẽ vlcus, signt ipsum excoriatio, ⁊ illud qd̃ egredit̃ de significationibus vlceꝝ. Et si est phlegma viscosum, significat ipsum ẽt phlegma qd̃ egredit̃ cũ eo: ⁊ ventositas, ⁊ rugitus ᵐ⌈in vẽtre, cũ quo sentit̃ lubricitas rei grauantis. Et in vlceribus⌋ per dolorẽ sub loco stõi, ꝙ si fuerit lubricitas nõ ab vlceribus, neqȝ

ᵃ A. Alia litera cibo grosso ꝑcipue in comestione sequẽte immediate post ieiunium
Alia litera ꝑcipue in comestione fungoruz ⁊ granoꝝ pineorum

ᵇ† A. ⁊

ᶜ A. Est

ᵈ A. tollerant

ᵉ A. stomatico

ᶠ A. declarationem

ᵍ A. quare

ʰ† A. ⁊ expellit eos aut ꝑꝑ q̃ȝtitatẽ vel multitudinẽ eorũ quare facit tẽsionem ⁊ nauseatiuam sacietatẽ q̃re non recipiũt digõnẽ ⁊ corrũpuntur

ⁱ A. causat nauseatiuã facietatem

ᵏ A. mẽdax non verus

ˡ A. Alia litera soluit

ᵐ A. ⁊ i flegmate sentit̃ cũ lubricitate res grauãs Et i vlceratiuo

a phlegmate: imo ꝑꝑ malitiã cõplexionis significabit illud ꝑuatio exitus signoꝝ vlcerũ, ⁊ phlegmatis. Et singultus qũ accidit hñtibus fluxũ ventris, ⁊ ꝓprie hñtibus çabir, est sigtio mala signs siccitatem faciẽtẽ arefactionẽ. Et qũ cibat̃ hñs ventrem ⁿ⌈debilẽ, ⁊ nõ additur⌋ pulsus eius tũc nõ cures eũ. Et hñs vẽtrẽ morit̃ paulatiȝ cũ casu pulsus eiꝰ: ⁊ fit vermiculosus, aut formicãs, ⁊ est cum hoc viuus, ⁊ intelligit: deide destruit̃ pulsus eius ipso viuo, deinde moritur. Et scias ꝙ ille q egerit species diuersas. s. cholerici ⁊ spumosi ⁊ ᵒ⌈spẽs pingues⌋ ⁊ non debilitatur, non opȝ vt ipsum constringas, ⁊ perducas ipsum per illud ad egritudines difficiles, ⁊ ᵖ⌈egritudines malas fraudulentas.⌋

¶ De signis. Cap. III.

Dicitur ꝙ qñ fuerit vrina i febribus cholericis alba cum incolumitate signoꝝ in fixione rõnis, ⁊ defectu soda, ⁊ similiũ: tũc caue excoriationẽ intestinoꝝ. Amplius drĩa iter cerebralẽ, ⁊ stomaticũ est, qm̃ stomaticus ordinem nõ hȝ, neqȝ horas ꝑ seipsum, i qbus crescat, imo est ẜm regimen: nã si digestiua est debilis, egredit̃ sine digõne. ᵠ†⌈ ⌋
Et si sunt retẽtiua ⁊ expulsiua simul debilis, egredit̃ velociter. Et nõ egredit̃ plᷓm subito: imo freq̃ntatur ʳ⌈eleuatio⌋ paulati. Et piȝ eius est ex frigore. Et si est debilitas in nõ digestiua, egredit̃ quod egredit̃ nõ ꝑuatũ digõne tota: imo egredit̃ hñs digestionẽ q̃ȝdam ẜm tps more in stõ. Et cũ illo q est a lubricitate humorali, egrediunt̃ humiditates: ⁊ cũ illo qdẽ q fit a lubricitate vlcerosa, aut bothoria sunt signa vlceꝝ stõi ex vomitu corticali, ⁊ bothor i ore, ⁊ dolore. Et Hip. qdeȝ iã dixit illis q intestinorum lubricitatẽ hñt, vomitus est malus, ⁊ hoc iudicium occultã hȝ cãm. Cerebralis aũt plurimum est post somnũ longũ: ⁊ est ↄseruãs ꝑoxismos: ⁊ cũ eo sunt signa catarroꝝ, ⁊ corruptionis ˢ†⌈ ⌋ cerebri. Et in li. algarab. Qum appet i lubricitate itestinoꝝ sup costas ᵗ⌈aliqd⌋ simile ciceri, ⁊ ꝓuocat̃ vrina, ⁊ multiplicat̃, morit̃ eger in ipsa hora. Epatici võ signa iaȝ diximus in cap. egritudinũ epatis. Et silr̃ eius q fit ex mesaraica. Plᷓm autẽ splenetici est melãcholicũ, ⁊ iã diximus in ca. suo. ᵘ⌈In feculẽto aũt⌋ iam diximus qd in illo fit de signis malis ⁊ saluis: ⁊ distiximus ip̃m ab epatico. Et ˣ⌈illud per id qd̃ scitũ est ꝙ est⌋ apud dolores eius, ⁊ dispões ipsius egrediẽtes a nã i ca. egritudinũ splenis, ⁊ in h̃ ipso, ⁊ qũ dicte sunt expulsiões epatice. Intestinalẽ aũt q sanguineus est, ⁊ q nõ est sanguineus, sigt dolor itestinoꝝ, ⁊ pũctura: ⁊ diuersificat̃ ab epatico ꝑ illõ, qd̃ scis ex h̃, ꝙ ille est plus ⁊ hȝ paroxismos, ⁊ vices: ⁊ oĩs ꝑoxismus est deterior illo q est añ ip̃m, ⁊ ʸ⌈manifestior, ⁊ eius nocumentũ in suꝑioribus corpis⌋ est vehemẽtius: ⁊ sig corruptionis epis cũ eo sunt magis apparẽtia. Et scias ꝙ dispõ doloris, ⁊ pũcture, ⁊ alcurathi ẽ maius ad qd̃ redit. ᶻ⌈Scias ergo ꝙ qũ iuenit̃⌋ qd̃ est ex intestinis ꝓculdubio, lȝ cũ eius ꝑuatiõe qñqȝ fit ẽt ex intestinis. Et excoriationẽ ⁊ fluxuz san. ᶻ⌈puri⌋ ab itestinis signt ẽt dolor, ⁊ pũctura. Et qñqȝ ẽ fluxus san. ab aptione venaꝝ, ⁊ est cũ eo excoriatio qum exulceratio fit. Et qñqȝ est exulceratio in primis: deinde seqtur ip̃m fluxus san. Et signt ꝙ ipse est intestinalis alcurathi, ⁊ abrasio. Et qñqȝ est vlcus ᶻ⌈eradicabile⌋ adhuc: quare nõ apparet alcurathi nisi post horã, sed est lubricitas dolorosa i loco noto: ⁊ ẽ q̃ȝtitas eiꝰ qd̃ egredit̃, pauca, ⁊ ↄtinua

ⁿ A. debilis et nõ redit
Alia litera ⁊ est debilis ⁊ ñ redit

ᵒ A. turpis seu extranei
Alia litera spẽs malas

ᵖ A. apata mala perniciosa

ᵠ† A. Alia lr̃a Et si retẽtiua est debilis egredit̃ velociter

ʳ A. assellatio

ˢ† A. cõplexiõis

ᵗ A. bothor albũ

ᵘ A. ⁊ de eo qd̃ ẽ sicut feculẽtuz. Et

ˣ A significauimus ꝙ ip̃m est

ʸ A. Alia litera magis fetidus ⁊ eius nocumẽtũ in corpibꝰ grossis aut piguibꝰ
Alia litera ⁊ eius nocumẽtũ in grassis corporibus

ᶻ A. medicꝰ Et scit̃ apud inuentionẽ eius

ᶻ A. ꝓprij

ᶻ A. alcolaia

a A. ꝛ

b A. principium egressionis sanguinis.

c A. vmbilicum

d A. vehemētia doloris

ta, ꝛ lōgi tēporis. Et exitus corticū in fluxu sine ex/
coriatione, sigt ꝙ est in stō a ⌈. s. ⌋ in eo qđ sequitur
ipsum: ꝛ sigt ipm dolor stomaci, ꝛ illud qđ scitur in
suo ca. Et scias ꝙ alcurathi, ꝛ excoriatio sunt due
sigtiones vltie ad significāda vlcera. Et qñ sunt c
hoc fetidi odoris signt corrosionē. Et si sunt cū illo
fetore melācholice, timet ꝙ sit cācer. Et scit locus
vlceris, aut lesionis b ⌈ per exitū san. ex eis. Et ⌋ ex
loco doloris vtrū sit supra c ⌈ sumen ⌋ aut sub eo ꝛ
ex d ⌈ eo qđ est supra dolorē: ⌋ nā dolor gracilium
est vehemēs, cōicans mēbris supioribus. Et ex cor
ticib⁹, an sint subtiles, aut grossi: qm̄ grossi semper
sunt a grossis: ꝛ subtiles sm plm a subtilib⁹: ꝛ ma/
gni sunt sm plm ex grossis, ꝛ parui sunt ex gracili
bus. Et ex pmistione, qm̄ vehemēs pmistio cuꝫ eo
qđ egredit, sigt ꝙ vlcus est in supiorib⁹: ꝛ sepatuꝫ
ab eo, sigt ꝙ ipm est in iferioribus. Et multotiens
fit in illo, q est in iferiorib⁹, ꝛ in ano, vt sanguis ei⁹
egrediat ante egōnē. Et ex tpe qđ est inter doloreꝫ
ꝛ ascellationē: qm̄ si est tēpus prolixū, tūc est in gra
cilibus. Et ex dispōne eius, qđ ipsi associat ex ege/
stione: qm̄ si est chilosum, aut simile aque carnis,
tūc est i gracilib⁹ Et ex fetore qm̄ illud quod descē/
dit ex gracilibus, est magis fetiduꝫ. Et ex dolore:
qm̄ dolor eoꝝ est vehemētior. Et ex san. qui qñqꝫ
egreditur: qm̄ est in gracilibus lauatiuus, nō pmi/
stus cū ipso stercore. Et scias ꝙ qñ egritudo est vl/
cus, ꝛ est chronica, ꝛ illi qđ egredit est quantitas

e † A. deinde

e ⌈ amplius ⌋ nō est dolor sensatus, tūc vlcus ē plu/
rime sordis. Et dr̄ia qdem inter vlcus sordidum, ꝛ
corrosiuū est, qm̄ corrosiuū est vehemētis doloris,
ꝛ qđ egredit ex eo ē vehemētioris, fetoris ꝛ ē decli
ue ad nigredinē, ꝛ minus: ꝛ ex sordido est virulētū,
aquosuꝫ, ꝛ est decliue ad albedinē, ꝛ ē grauis odo/
ris: Et qñ egredit post alcurathi san. plurimus, si/
gnificat ꝙ vlcus pfundat, ꝛ egritudo fit fortis, ꝛ fi
nitur illud qđ est sup faciē intestinorū, ꝛ puenit ad
partē intestinoꝝ ꝛ multotiēs fiūt post apata q̄ pte/
rierunt, vlcera ꝛ signtur p dolores eoꝝ ꝛ reliq̄ que
dicta sunt de signis, sm ꝙ ipsa sunt apata. Et mul/
totiens qdē fiūt vlcera pp cās alias ex his que dixi
mus. Qđ si excoriatio est pp apertionē venaꝝ, pce
dit eam eūo san. puri, cui est pmstiio q̄dā. Et qñqꝫ
est cū ea dolor, ꝛ qñqꝫ nō est cum ea dolor. Et qñqꝫ
sunt cū ea piodi: sicut fit ēt in ea q̄ nō accidit ex inte
stinis, ꝛ antecedūt eā signa replōnis. Et si fuerit ab
hemorroidib⁹, ꝛ reb⁹ cancerosis in supioribus ite
stinis, putrida erit, ꝛ cū ea erit sanguis niger, ꝛ fiet
paulatim, ɔtinua sm repletionē corpis ꝛ eius eūo/
neꝫ. Et si fuerit ab humorib⁹ salsis, ꝛ baurachijs,
aut grossis, viscosis, sigbit eam eūo eaꝝ pcedēs: ꝛ
euētus vētositatis, ꝛ rugitus: ꝛ priuatio tincture in
egōne: ꝛ illud qđ sentitur de re eradicata ex loco: ꝛ
erit dolor, q̄si insepabilis, q nō pmutat ad horaꝫ. ꝛ
sentit cū ea q̄si gnedo, ꝛ admiscet alcurathi phleg
ma. Et si fuerit a cholera excoriatio eius, sigbūt eā
eūo ipsius pcedens, ꝛ permistio alcurathi si fuerit

f A. aut egestio vehementis tincture

f ⌈ aut egōnem tincture corruptionis eius. ⌋ Et silr
melācholiā malā, ꝛ saluā signt pcessio illius ordis
melācholie. Et pmistio ad illđ qđ egredit acetosa i
odore bulliēs sup terrā, aut feculēta nigra, nō ace/
tosa i odore neqꝫ bulliēs sup terrā: ꝛ ē cū ea ɔturba
tio vehems, ꝛ qñqꝫ pducit ad sincopi. Et scias ꝙ si
cā dysenterie est stans adhuc, ꝛ egredit cū alcura/
thi, verbi gr̄a cholera, aut melācholia, aut san. cali
dus, aut phlegma putridū, aut vitreuꝫ, aut stercus
siccū, tūc egritudo est in via additionis pp isepara/
bilitatē cāe. Qđ si abscindit illud ꝛ remaneāt alcu

g † A. sanguis

h A. intestinalis

i A. mali ē ꝙ ipse sequitur

rathi, ꝛ abrasio g † ⌈ ⌋ ꝛ silia, tūc cā iaꝫ
abscisa est, ꝛ remāsit cātum, ꝛ impssio proueniens
ab ea: quare opꝫ vt tu intēdas ipm solū cū curatio
ne. Et signū fluxus h ⌈ stōi ⌋ sanguinei i ⌈ est ꝙ facit
sequi ⌋ excoriationē dolorosam, aut fluxū frequētē:
deinde destruitur cū eo appetitus, ꝛ subuertit aīa,
ꝛ pducit ad abrasionē, ꝛ alcurathi: ꝛ interficit mul
totiēs. Factus aūt subito, sine dolore plimo, ꝛ abs/
qꝫ nocumēto sequēte ipsum in appetitu, ꝛ alijs, est
saluus. Et si est a grossitudine fecis sigbit ipsuꝫ di/
spositio fecis, ꝛ eius euētus cū incessione fecis sup
ipm, ꝛ sedatio doloris, quꝫ lenitas adest nature. Et
multotiēs egredit succus sepatus a fece, qū igros/
satur, ꝛ alleuiat k ⌈ pp cām ⌋ q̄ exiccat ipsam, ꝛ exi

k A. Alia litera causa

stimatur ꝙ sit fluxus, q̄re retinet: ꝛ i ipso est mors.
Et signū illius est, vt nō sit aliqd eius, qū lenitas ē
nature, ꝛ sepatio fecis, ꝛ vt añcedat fex: deīde egre

l A. fex sicca

m A. est ꝙ

n A. post

o A. festinat

dit post illud l ⌈ fecis parū. ⌋ Sꝫ diuisio illa q̄ ē añ
ipsum m ⌈ ꝛ ⌋ plurimū ipsius egredit n ⌈ añ ⌋ feceꝫ
que excoriat. Dr̄iam aūt q̄ est inter illū, q lubricati
uus est, ꝛ iter lubricitatē stōi, sigt digestio pua exi/
stens in cibo: ꝛ qñ descēdit a stō, nō morat in intesti
nis: īmo o ⌈ pcedit ⌋ ad exitū. Si aūt eā eius sint vl
cera, sigt ipm excoriatio cū eo qđ egredit de signi/
ficationibus vlcerū. Et si est illic phlegma viscosuꝫ
signt ipꝫ ēt phlegma qđ egredit cū eo, ꝛ vētositas,

p A. cū lubricitate res grauans

ꝛ rugitus. Et in phlegmatico sentit p ⌈ lubricitas
rei grauātis. ⌋ Et in vlceroso sentit dolor sub loco
stōi Et si est lubricitas nō ab vlcerib⁹, neqꝫ a phle/

q A. alia litera saniosum

gmate, īmo pp malitiā cōplexionis sigt illud priua
tio exitus signoꝝ vlceꝝ, ꝛ phlegmatis. q ⌈ Oppila

r A. sanitas intestinorum

tiuum ⌋ aūt ꝛ liquefactiuū significāt r ⌈ cursus ⌋ in
seipsis ꝛ ōnudatio s ⌈ sigtionū necessario faciētiū ⌋

s A. ipsorum significationibus facientibus

fluxū sup ea: ꝛ inflāmatio corpis, ꝛ caliditas eius,
ꝛ cōmitantia febris minute, ꝛ diuersitas coloris, ꝛ
essentie, ꝛ fetor odoris. Qui ergo est ex liq̄factione

t A. humorum

t † ⌈ ⌋ est virulētus aquosus. Et q est ex liq̄
factione adipis, est virulētus grossus, sicut in vlce/
ribus cum pinguedine, ꝛ colore diuerso: deinde fit

v A. ꝛ nō ē aquosa

eius essentia adipis absqꝫ diuersitate in substantia
sua, u ⌈ neqꝫ in essentia sua. ⌋ Et similiter est dispō li
quefactionis carnis rubee, nisi qr puatur piguedi
ne. Et est postremū eius feculēti coloris. Factū vō

x A. euētus superfluitatis ꝛ repletionis

a supfluitate, ꝛ replōne, quā nā expellit ex corpore,
pp illud qđ dictū est de causis x ⌈ attrahētibus sup/
fluitates ꝛ replōnē ⌋ signt cause. Et qñq; signt ipꝫ,
qđ eūatum est, sanguis purus, mūdus, cū multitu/
dine, sine dolore: ꝛ nō facit sequi mollificationeꝫ, ꝛ
debilitatē: ꝛ hꝫ porismos. Alçabir aūt diuisiones,
sigt illud qđ egredit ex eo qđ vī. Et cāe repte ex fri
gor aduenīete, aut ex sessiōe sup duꝝ, aut ex hemor

y A. ex eis in quibus fit error in ipso est vt sit

roidibus, ꝛ ragadijs, ꝛ alijs, ꝛ qđ pcessit, ex fluxu,
ꝛ excoriatione: aut nō pcessit. Et y ⌈ sicut errāt qdā
in ipso si fuerit ⌋ illic fex retenta ledens, ꝛ dolorē fa

z A. ꝛ existimet

ciens, ꝛ mittēs succū z ⌈ existimātes ⌋ ꝙ est cursus
çabir. Silr errāt quꝫ qñqꝫ egreditur curathi sicut
phlegma, ꝛ existimāt ꝙ sit çabir phlegmaticū, nō
opꝫ ergo vt decipiaris in hꝛimo opꝫ vt attēdas cāꝫ
ex oī pte, sm ꝙ sciuisti. Et dr̄ia inter vlcera eius ꝛ
vlcera itestinoꝝ, q̄ sunt sup ipsum est, qm̄ in illo qđ
fluit ex recto est puus fetor, aut nō est in eo fetor. Et
qñ accidit hñtibus vlcera intestinoꝝ, ꝛ hñtib⁹ flu/

ꝛ † A. causarum

xum san. vt coagulat san. i vētre eoꝝ, scias sig q̄ di
ximus in capl̄o ꝛ † ⌈ ⌋ huius egritudis ex i/
flatiōe vētris, ꝛ frigore extremitatū subito, ꝛ ex ca/
su virtutis, ꝛ pulsus. Qum ergo accidit illud, tunc

? † A. ꝙ sanguini accidit illud Et scias

scias ? † ⌈ ⌋ ꝙ qū egestio
nigra facta ab adustione, tēdit ad viriditateꝫ, tunc
iam

iam nā icipit succurrere: q̄re fit viridis: deide citri/
na, post stat. Et scias ꝙ q̄nq₃ egerunt̄ res [a] [plures
numero, ⁊ existimāt qdā ꝙ sit curathi ꝑꝑ apa, ⁊ vl/
cera itestinoꝝ, ⁊ illud] nō est nisi cū pūctura: illud
ergo nō est [b] [curathi] imo supfluitates humoris.
Et scias ꝙ si qs h₃ fluxū vētris, ⁊ stringit̄, ⁊ ipse re
manet ꝭ₃ dispōnē suā, ⁊ nō aduenit ei fortitudo sua
tūc cā in hoc est, ꝙ corpus eius nō recipit̄ cibū. Et
scias ꝙ in illo q ascellat in die plusq̄₃ in nocte: imo
accidit ei vt ascellet, quotiēs suppresserit appetitus
eius in die, cā est debilitas stōi eius. Et qū in nocte
est plus, tūc cā est debilitas epis, ⁊ ꝙ remittit cibū.
Et scias ꝙ multotiēs succedit ascellatiōi, ꝓ₃ ꝙ ipa
exhit subtile, ⁊ dimittit spissu₃, colica vehemens.

De cura fluxus vētris absolute. Cap.IIII.

Dico in ꝓmis ꝙ op₃, vt iuuēt se me/
dici cū eo qd dr̄ in cap̄ supflui
tatis fluxus vētris, ex medicis ebibi/
tis, ⁊ legant illud capl'₃ cū hoc capl'o.
Amplius dico ꝙ fluxus vētris ꝓhibe
tur, inq̄ztū est fluxus, cū stipticitatē faciētibus, ⁊ in
grossantibus mās, ⁊ faciētibus glutinationem. Et
q̄nq₃ necessaria sunt narcotica. Et iterū q̄nq₃ curat̄
fluxus ventris cū diureticis, ⁊ sudorē facientibus,
⁊ dilatātibus poros, ⁊ vomitū faciētibus: oīa nāq₃
hec mouent mām ad ꝯriam parte₃ fluxus ventris.
Qd̄ si misceat̄ fluxui vētris caliditas, ponant̄ cum
eis infrigidātia: aut eligantur ex eis infrigidantia,
[c] [in qbus sit stipticitas.] Et administrent̄ dilatā/
tia poros, ⁊ sudorē facientia corpi exterius. Si aūt
ei admisceat̄ frigus, ponant̄ cū eis calefacientia, ⁊
eligant̄ ex eis calefaciētia [d] [in qb⁹ sit stipticitas.]
Et tūc sunt p̄imū necessaria calefaciētia, qum dige
stiua est debilis: ⁊ qum est oppil'o ex hu. visco. ⁊ iu
uant se cū eo quod dr̄ in cap̄ debilitatis digōnis. Et
tunc p̄im sunt necessaria infrigidātia, qū retētiua ē
debilis. Et cal'itas q̄nq₃ adiuuat ad retinēdā nām,
ꝑ hoc ꝙ facit penetrare cibū velociter: ⁊ ꝑ hoc ꝙ ꝓ
uocationē facit, ⁊ facit sudare. Et q̄nq₃ facit vinum
puꝝ [e] † [ ] antiqū hoc. Q̄nq₃, n. ille q h₃ flu/
xum vētris bibit [f] [vasa terrea plena] h⁹ vino. s.
vnū post aliud ita vt sit semꝑ, q̄si ebrius, ⁊ retinet̄
nā eius. Et scias ꝙ dormire est ex rebus magis iu/
uatiuis ei q h₃ fluxū vētris Et qū fuerit cum fluxu
vētris tussis, dimittat illud in quo est acetositas ve
hemēs, ⁊ stipticitas: ⁊ sit ꝯtentus eis, in qbus non
est illud ex cibarijs, ⁊ cibis: ergo eligat frida, ⁊ fa/
cientia glutinationē. Et [g] [illud in eo qd est durū]
⁊ in eo est ꝯfortatio corꝑis ei⁹ q cibat̄ eo sicut sunt
alsauich, ⁊ nocet eis oē qd liqdum est ex sorbitioni
bus, ⁊ iurib⁹. Et scias ꝙ alrobub dulcia mltotiēs
nocēt, ꝯmouēdo siti. Et ex retinētib⁹ fluxū vētrꝭ, sūt
balneū, ⁊ fricatio per hoc ꝙ dilatāt poros. Et mul
totiens attrahit̄ materia ad ext riora corporis, ex
vnction bus, ⁊ fricationib⁹. Et ex eis sunt olea ca/
lida, sicut oleū anetinū, ⁊ similia. Et ex retinētibus
fluxū vētris, est positio vētosaꝝ sup ventrē: iā. n. ex/
pertū est ꝙ vētose posite sup vētrē eoꝝ, q h̄nt fluxū
vētris, ⁊ excoriationē, qu₃ dimittunt̄ q̄ttuor horis
restringūt. Et nos iā expti sumus illud. Et ex retinē
tibus fluxū vētris sunt empl'a supposita stō, ⁊ inte/
stinis, facta ex calefaciētibus stipticis, ⁊ ex infrigi/
dātibus stipticis ꝭm necessitatē. Et ex retinentibus
fluxū ventris, qū cā eius est humor effusus ad stō₃,
⁊ intestina, ⁊ faciens descēdere cibū, ⁊ soluēs ipm,
⁊ eūans eum, ⁊ cuius eūationi adheret, vt sequant̄
eū humores, est [h] † [ ] qm̄ qū [i] [finit̄ il
lud, ⁊ eūatur] alleuiatus ē modus regimis. Q̄nq₃

[a] A. mucilagi/nose vel res glādose q̄re existi/matur ꝙ sit abra/sio humiditatis mucose stagnā/tis itestina ⁊ illa

[b] A. abrasio

[c] A. Alia litera

[d] — A.

[e] † A. forte

[f] A. ciatos ple/nos

[g] A. siīr oē illud cuius substātia est dura

[h] † A. fluxus vē/tris

[i] A. est eradica/tus ille, ⁊ ē eua/cuatus

administras medicinas, tūc incipe cū singularib⁹:
si v̄o nō valēt tunc tende ad cōposita. Et restrictiue
qdem, aut sunt exiccatiue desiccatiue: aut ꝯstipati/
ue, aut ifrigidatiue inspissatiue, aut glutinatiue op
pilātes poros, ex qbus emanat. Et medicine singu
lares frigide absolute, aut ꝭm virtutē retētiuā, sunt
sicut balaustie, ⁊ galle, ⁊ acatia, ⁊ rose, ⁊ gūmi ara/
bicū ⁊ lutū sigillatū, ⁊ lutū armenū, ⁊ [k] [ipoquisti/
dos] ⁊ spodiū, ⁊ ꝓprie assatū, ⁊ ꝓprie cōditū cum
cāfora, ⁊ fructus tamarisci [l] † [ ]
⁊ grana granatoꝝ, ⁊ sumach, ⁊ almirberis, ⁊ reu/
bar. ⁊ semē acetose, ⁊ semē [m] [portul'.] ⁊ coriādꝝ,
⁊ semē arnoglosse, ⁊ succus barbe hircine; ⁊ semē
rose bonū, ⁊ fructus mori imaturi [n] † [ ] ad
excoriationē ⁊ succi stiptici exiccati, ⁊ ipsoru₃ rob.
Et succi [o] † [ ] portulace bibat̄. ℥. i. ⁊ cōfert.
Et lac acetosum decoctū in quo butyꝝ penitus nō
est. Et medicine qdē singulares, calide ⁊ sicce sunt,
sicut cyminū assatū, ⁊ ameos, ⁊ anisum assatum, ⁊
cortices turis, ⁊ myrrha, ⁊ storax sicca, ⁊ aldarsisa/
han, ⁊ sicut laudanū ipm, de quo in potu detur pō/
dus. ℨ. [p] [ij.] cū decocto, ⁊ caseus vetus assatus, q
accipiat̄ sicut est: aut decoq̄tur in succo stiptico, sed
facit sitim. Et melius regimē ipsius est, vt abluatur
cū aqua [q] [⁊] sale aliquotiēs, aut decoquat̄ bn̄ vt
egrediat̄ sal ei⁹, deide exiccet̄. Tūc. n. ℨ. i. ei⁹ restri
git, ⁊ est fortior oī re. Et ad pueros qdē q̄nq₃ [r] [ex/
corticatur] nux, excorticata. ⁊ terit̄ ⁊ datur cū ꝯuc
caro frixo ⁊ aq̄ frigida q̄ztitas auellane vnius. Et
atrimēta, ⁊ coagula ꝯstrictiua sunt. Et de coagulo
qdem hedi q̄nq₃ datur in potu īfanti pōdus q̄rte. ℨ.
i. in aq̄ frida ⁊ magno supra illud vsq₃ ad pōdus. ℨ.
i. Et ēt ex coagulo leporis: nā ipsum retinet vētrem
statim. Et op₃ vt incipiat qui ad potādū dat coagu
la a danich. i. si v̄o non ꝯfert, addat ex eo vsq₃ ad il/
lud, qd non ꝑtranseat in pōdere. ℨ. i. Et caseus qde₃
vetus cuius regimē preteritū est, qum ex eo dat̄ in
potu. ℨ. i. est minoris nocumēti, ⁊ fortioris operatio
nis q̄₃ coagula Et iā existimauerunt qdā ꝙ qū fru
stum ex [s] [alrob] adurit̄, donec denigretur: deide
datur in potu ex eo pōdus. ℨ. ſ. tūc stringit ventre₃.
Et qdam amicus meus ex medicis, iā dixit mihi il
lud verū esse experimētū. Et stercus canis comedē
tis ossa solū, qum in potu ex eo datur pondus. ℨ. i. ⁊
ſ. cū decocto retinet fortiter, ⁊ ꝓprie siccū acceptu₃
in [t] [aqua.] Et ex eis q̄ nō pertinēt ad vnā duarū
extremitatū est venter structij exiccatus, ⁊ dosis sit
ℨ. iij. exiccet̄, ⁊ limet̄ cū lima, ⁊ detur in potu ex eo
q̄ztitas hec illi qui h₃ diariā in rob myrti, aut rob
de cydonijs ꝭm declinationē cōplexionis. Et iterū
lac caprinū decoctū donec ingrosset̄, aut decoctu₃
cū lapidibus fluuialibus ignitis bis ⁊ ter in ipsum
ꝓiectis: ⁊ q̄nq₃ ponit̄ in ipso parū risi frixi. Et iteꝝ
vitellus oui elixati in aceto. Et ex cōpositis declinā
tibus ad frigus sunt trocisci de spodio [u] [muscha/
ti] ⁊ trocisci [x] † [ ] noiati calidicon ⁊ tro
ci. de luto sigillato, ⁊ trocisci de balaustijs, ⁊ troci/
sci alfeluçabaragi: ⁊ trocisci de [y] [hypoqstidos] ⁊
trocisci de croco: ⁊ trocisci de opio: ⁊ trocisci de pa
pauere [z] [muschati] ⁊ pillule de opio: ⁊ pillule de
mādragora, ⁊ suffuf de granis granatoꝝ, ⁊ pillule
de sandaracha. Et ad fluxū superfluu₃ pōdus. ℥. ij.
ostracoꝝ adustoꝝ. Et luti armeni mediatim, ⁊ spēs
assatoꝝ cū luto sigillato. [⁊] † [ ]
Et nō op₃ vt sit supfluitas in assatione eoꝝ, [ʔ] [⁊ li/
quefiat] eoꝝ virtus: imo op₃ vt igniat̄ vas ⁊ eleue
tur sup ignē ⁊ dimittat̄ [ꝝ] [sup ipsum] ⁊ moueatur
donec assent̄. Et ex cōpositis declinātibus ad calo/

[k] A. tarathith

[l] † A. albauleich i. rubi

[m] A. psilij assatū

[n] † A. proprie

[o] † A. semanis

[p] A. i.

[q] A. Alia litera ex

[r] A. assatur

[s] A. mesha

[t] A. mēse iulij

[u] A. ꝯstrictiui

[x] † A. alhauleich

[y] A. tarathith

[z] A. cōstrictiui

[⁊] † A. Et absq₃ luto sigillato

[ʔ] A. ne remoueatur

[ꝝ] A. ab igne

rem, siue paruus sit, aut magnus, sunt trocisci alefe
niati: ⁊ electuariũ alcãçi, ⁊ electuaria q̃ dicã in anti
dotario: ⁊ el'ariũ de seminibus stipticis: ⁊ troci. de
a [trocudes] ⁊ troc. de karabe. Et iteꝝ sumat̃ gal

a A. croco

larũ nõ pforataꝝ viridiũ, ⁊ corticũ granatoꝝ, ⁊ su/
mach, ⁊ piperis oĩum aã. ʒ. s. terant̃, ⁊ ꝯficiãtur cũ
al. oui, ⁊ ꝯcauetur ḡnatũ, ⁊ ꝓijciat̃ in ipso, ⁊ oppi/
let̃ eius foramen cũ pulpa, ⁊ ponat̃ sup prunas. Et
ex illis est vt sumat̃ tritici farina, ⁊ misceat̃ cuꝫ ali/
quãtulo de ameos, ⁊ fructu tamarisci, ⁊ nasturtio,
⁊ dissoluat̃ cũ oleo õphãcio, ⁊ ꝯficiat̃, ⁊ fiat panis,
⁊ exiccet̃ in furno: deinde sumat̃ ex eo ꝯtrito pon/
dus. ʒ. x. ⁊ bibat̃ in aq̃ frida, ⁊ pauco vino. Et huiꝰ
q̄dem gñis ex eis quibus curant̃ pueri, qñ accidit
eis fluxus vẽtris, tpe natiuitatis dentiũ ipsoꝝ, est il
lud qđ. ℞. papaueris, ⁊ granoꝝ myrti, turis mascu
li, ciperi oĩum aã. ʒ. s. terant̃ bene ⁊ dissoluant̃ ĩ la/
cte eius cuius lac sugat, ⁊ det̃ in potu. Et huius q̄/
dem gñis est medicamẽ bonũ exptũ, qđ. ℞. grano
rum passulaꝝ exiccatoꝝ, ⁊ bene tritoꝝ donec fiant
sicut puluis ⁊. ℞. ossiũ adustoꝝ ⁊ medulle glãdiũ,
⁊ coaguli, ⁊ coriãdri assati ⁊ sumat, xilocaracte spi
ne, ⁊ seminis apij, ⁊ cymini infusi in aceto, ⁊ panis
açimi sicci, ⁊ turis ⁊ ameos partes equales, terant̃
valde, ⁊ cribelletur illud, ⁊ ponat̃ de coagulo mi/
nus q̃ꝫ de alijs: aut sit medietas partis: deĩde suma
tur ex eo oĩ hora nabac vna, ita vt sit quãtitas que
sumit̃ in die ex eo. ʒ. xx. Et si fuerit de coagulo mi/
nus q̃ꝫ pars. i. b [tũc minuat̃ ex] illo, ⁊ si fuerit coa

b A. aut minus

gulum plus, tũc restringit nãm in die vno. Et huiꝰ
q̄dem gñis est vt sumant̃ cipi, ⁊ spica, ⁊ balaustie,
⁊ minutũ tus, ⁊ aliq̃ꝫtulum gallaꝝ. s. q̃ꝫtitas medie
ptis decoq̃tur in aq̃, deinde colетur illa aqua, ⁊ pul
uerіçet̃ super eã de galia muschata, ⁊ xiloal'. crudo
bono, aliq̄d sm ꝙ exigit dispõ, ⁊ bibat̃. Et huius
gñis est illud qđ. ℞. çç. atrimen: i c [alasekefati] su

c A. alasachse

mach partes equales sumat̃ ex eo in suffuf põdus
ʒ. ij. vsq̃ꝫ ad. ij. auř. Et huius gñis ⁊ propinquus ad
equalitatẽ est, vt sumatur capillus veneris, ⁊ spica
aromatica, ⁊ semẽ d [auellane bedeoard] ⁊ radix

d A. althil lenis ⁊ medl'le seu radicis althil ⁊ bedauard

arboris pini, ⁊ fiant ex eis trocisci. Et scias ꝙ neces
sitas spodij est ad cõstringẽdũ sanguinẽ. Et necessi/
tas seminũ est ad cõstringẽdũ fluxũ e [stomaticũ.]
Et necessitas psilij, aut arnoglosse assate, est ad pun

e A. intestinalez,

cturam. Et si nõ f [ipsum fluxũ remouẽt sirupi] et

f A. tunc remouẽt ipm fluxum sauich

proprie quoꝝ assatio iterata est. Et cibus sit quẽ di
ximus. Et ouum q̄dẽ elixatũ iuuatiuuꝫ est in fluxu
ventris facto ab g [attractione] intestinorũ ⁊ non
est ꝯueniens epatico, ⁊ stomatico, imo q̃nq̃ꝫ nocet.

g A. excoriatiõe

In narcoticis v̇o est timor, licet quandoq̃ꝫ accidat
vt sint necessaria: nam ipsa q̃nq̃ꝫ conferũt, inquãtũ
ingrossant materiã, ⁊ inquãtum faciunt dormire, ⁊
h [prolõgant] necessitatẽ surgendi ad scellam pro/

h A. destruunt

pter i [sensum] mordicationis. Et quocũq̃ꝫ modo
sit, non opꝫ vt administrent̃ quãdiu ab eis excusa/
tio esse põt. Quod si necessaria fuerit eorũ admini/

i A. sedationem Alia litera cã retentionis

stratio, nõ exhibeãtur ei, cuius ĩfrigidatur corpus,
⁊ debilitat̃ virtus, ⁊ apparet illud in pulsu. Si v̇o
necessariũ fuerit, misceãtur cũ eis que sunt sicut ca/
storeum. ⁊ crocus, ⁊ silia. Et iã testati sumus nos vi
disse, q̄ supposuit sibi collyriuꝫ ex opio, ⁊ mortuus
fuit. Et quim possibile est vt administret̃ in collyrio
nõ administret̃ ĩ potu. Et qñ possibile est, vt admi/
nistretur in emplastris, nõ administret̃ suppposituꝫ,
⁊ factũ collyriũ. Et ex emplastris stupefaciẽtibus
est vt sumat opij, ⁊ seminis hyiusquiami k [albi]

k —— A.

amboꝝ aã. partem. i. ⁊ l [cuppularũ glandium] ⁊
balaustij, ⁊ acatie ⁊ turis, ⁊ myrrhe oĩum aã. ptes

l A. giesth albalut

v. aggregẽtur cũ succo hyusquiami aut succo corti
cum papaueris, aut decoctione eorũ, ⁊ liniatur cũ
eo: est enim bonũ. Narcoticũ potãdum fortis stipti
citatis. ℞. coaguli, leporis põdus danich. ij. ⁊ opij
tãtũdem ⁊ gallarũ m [ʒ. vij.] ⁊ turis. ʒ. s. fiãt ex eis

m —— A.

trocisci, ⁊ sit potio eorũ medietas auř. i. Et iteꝝ gal
larum ĩmaturarũ pars. i. turis, opij amboꝝ aã. ps
s. ⁊ dosis sit vsq̃ꝫ ad. ʒ. i. Et iterũ seminis hyusquia/
mi, ⁊ opij, ⁊ papaueris, ⁊ spodij, ⁊ balaustiarum, ⁊
turis, partes equales ⁊ dosis sit vsq̃ꝫ ad. ʒ. i. Et iteꝝ
opium, sandaraca, ⁊ minutuꝫ tus, myrrha, crocus
dentur in potu ex eo due pillule sicut cicer. Et cõue
nientius illo, est illud qđ. ℞. castorei, opij, storacis
liq̄de, seminis hyusquiami, myrrhe croci, assari, tu
ris, ameos, partes eq̄les ꝯficiantur cũ melle despu
mato, ⁊ sit dosis sicut nabac. Et iteruꝫ merdasengi
quarta. ʒ. i. coaguli. ʒ. s. ossis adusti, gallarũ aã. ʒ. i.
opij danich vnũ. Et iteꝝ acatia, ⁊ gallaꝝ, ⁊ opij gũ
mi oĩum aã. pars. i. fiant ex eis trocisci. Et iteꝝ nar
coticum ad bibẽdũ cõstringens in duobus diebus
℞. ameos ⁊ seminis apij, ⁊ corticũ granati acetosi,
⁊ gallaruꝫ ⁊ n [sauine] partes equales oĩum, opij

n A. abel

partẽ. s. terãtur oĩa sicut alcohol, ⁊ sit dosis eius ex
ʒ. i. vsq̃ꝫ ad auř. i. in mane ⁊ tãtũdem in sero. Et pue
ro ex vno danich vsq̃ꝫ ad duos danich. Et ex medi
cinis fluxus ventris, que ꝯueniũt ei qui cum fluxu
hꝫ tussim, sunt sicut myrtus, ⁊ mastix, ⁊ gũmi ara/
bicum, ⁊ tus, ⁊ psilium assatũ, ⁊ spodium, ⁊ casta/
nee, ⁊ nux, ⁊ auellane assate. Et oĩno opꝫ vt detur il
lud in quo nõ est acetositas, ⁊ ponticitas vehemẽs:
imo oppilatio, ⁊ o [cõfortatio.] Quod si nõ fuerit

o A. ꝯglutinatio

excusatio, dentur pontica, deinde cõsequentur exhi
beantur electuaria lenificãtia pectus. Et multa qui
dem ex electuarijs factis ex papauere, ⁊ dragagã/
to, ⁊ gũmi, ⁊ xilocaractis, ⁊ fructu myrti, ⁊ amili as
sati, ⁊ mucilagine rerũ que prius assantur, deinde
ingenietur in extrahẽdo earũ mucilaginẽ que con/
iungit inter vtrasq̃ꝫ res. In cibis vero eoruꝫ opꝫ vt
non sit mordicatio, neq̃ꝫ salsedo plurima, neq̃ꝫ ace/
tositas nociua, ⁊ moueat virtutẽ expulsiuã. Et hoc
est sicut illud, qđ de lacte decocto cũ lapidibus igni
tis diximus, ⁊ proprie illud in quo extinguit̃ ferrũ
aliquotiens. Et p [melius] illo est lac acetosuꝫ ab/

p A. frigidius

lato butyro cũ riçi, aut milio assatis. Et experiatur
summa eius, qđ digeritur. Quum ergo nõ digeritur
aliquid, sumatur acceptio minor eo. Et de lactibus
decoctis fortius cõfortans est lac vaccinũ. Et quod
ex eis cõuenientius est calefactis, est lac caprinuꝫ,
cum hoc ꝙ ipsum est magis stipticuꝫ. Et lac aceto/
sum est melius calefactis, q̃ꝫ non acetosum. Et sicut
medulla similaginea assata, infrigidata, exiccata.
Et sicut panis cuius farina confecta est cum aceto
facta panis q [valde] ⁊ est calefactis vltimus. Et

q A. bonus

sic lens decocta in duabus aquis, effusis r [super
eam:] deinde decoquatur in tertia, donec inspisse/

r A. ab ea

tur, ⁊ acescat: aut non acescat: ⁊ sicut s [illud quod
fit] acetosa. Acetosa aũt sunt sicut illud quod fit ex

s A. cibaria

sumach, ⁊ granis granatorum, ⁊ tortellis t [in] co

t A. cum

riandro, ⁊ q̃nq̃ꝫ ponitur in eo riçi. Et fabe decocte
cum aceto sunt bone eis. Et ex cibis eorum, que co
medũtur, ⁊ sunt in seipsis curatio bona, est vt suma
tur ex sauich ordei pugilli. ij. ⁊ seminis papaueris
pugillus. i. ⁊ corticum papaueris pugillus. i. deco/
quantur valde, ⁊ colẽtur, ⁊ sumantur. Et si acetosa
fiant cum sauich malorũ acetosorũ, aut granis gra
natorum, aut sumach, erit conueniens. Et sit eoruꝫ
sal salgẽma ⁊ teratur: deinde u [perfricetur bene]

u A. affetur assatione bona

deinde admisceantur ei grana granatorũ, ⁊ corian/

drū, ⁊ sumach. Et si nō est caliditas vehemēs per/
misceat̄ cū eo caseus vetus assatus tritus. Et opꝫ
vt nō sumāt in potu, nisi frigidū qualecūqꝫ sit. Frigi
duꝫ.n. ꝯstringit ⁊ sufficit, ⁊ tepidū resoluit ⁊ [a] ⌈fit⌋
necessariū plus nisi in colyrica passione, ſm ꝙ con
ditionatū est, ⁊ in oppilatiuo, ⁊ in apoſo. Et carnes
in qbus datur eis licentia, sunt carnes altaeiugi, ⁊
alcubugi, ⁊ aldaragi: ⁊ aues parue, ⁊ alcanabir, et
caro leporis, ⁊ [b] ⌈alcata, ⁊ alsesez, ⁊ alfuahet, ⁊ ca/
ro ascorie⌋ ꝓprie. Et rectius est vt sint assate, cū se
minibus ꝯdit e, aut acetose, ⁊ ēt vitellus oui elixa/
ti in aceto, ⁊ almufusat facta ex eis, cū eis q̄ sunt si/
cut grana granatoꝝ, ⁊ passe [c] ⌈magnoꝝ⌋ interioꝝ
⁊ coriandrū, ⁊ cū eis que sunt sicut sumach, ⁊ q̄ eis
sunt silia ex fructu rubi, ⁊ capriolis vitꝭ, ⁊ folijs ace
tose, ⁊ folijs arnoglosse, ⁊ caulis iterate decoctiōis,
⁊ pisces parui decocti cū aceto. Et ex eis que cur/
runt cursū [d] ⌈seminū⌋ est flos fistici, ⁊ flos ҫarur, ⁊
coriādrū, ⁊ grana myrti. Et qñ non digerunt carnē
fiāt eis cōtritiones ex carne [e] ⌈pullorū⌋ ⁊ alcubu
gi ⁊ similiū: ⁊ decoquātur fortiter, ⁊ misceatur cū
eis riҫi, ⁊ milij parū: deinde colētur, ⁊ reducātur su
per ignē, donec appropinquēt coagulationi, deide
fiant acetose, cū sumac aut granis granatoꝝ, ⁊ simi
libus. Et [f] ⌈alcordumech⌋ iuuatiuū est eis quꝫ nō
corrūpitur digestio valde. Et opꝫ vt non saliatur ni
si parū, ⁊ vt [g] ⌈currat ex eo i mane⌋ humiditas plu
rima. Et pedes vehemētis iuuamenti sunt, quꝫ de/
coquūtur in riҫi assato. Et vitēt fructus oīno, q̄zuis
sint stiptici, nisi qum stomachus refugit ex cibis: sꝫ
castanee non nocet eis, ⁊ similiter [h] ⌈alcasbu.⌋ Et
si cibus subtilis corrūpatur in stomacis eoꝝ, ciben
tur cibis in qbus sit grossitudo, sicut sunt pedes cū
robub stipticis, et sicut sorbitiones fortes facte ex
riҫi et milio. Et qñqꝫ iuuantur quidā cū [i] ⌈cibo in/
frigidato⌋ facto ex vētribus ⁊ similibus. Et [k] ⌈ace
toso⌋ facto ex bonis partibus vacce, comedāt ace/
tosum solū cū micis, ⁊ sumant cum eo si appetūt ali
quid ex eis bonis, ſm quātitateꝫ virtutis digōnis.
Et nō sunt ventres cōuenientes vltime oībus specie
bus ascellationis. Et ex sorbitionibus laudatis eis
est, vt sumat̄ papauer, et assetur plurimū, deide fiat
ex eo ⁊ ex riҫi, ⁊ milio sorbitio: ⁊ si volūt, fiat aceto/
sa cū sumach, et granis granatoꝝ, et similibꝰ. Aut
fiat sorbitio ex tortellis siccis, et riҫi, et adipe renuꝫ
caprarū. Aut infundatur sumach in aqua plu. die ⁊
nocte, et bulliat leuiter, deinde coletur vehemēter,
postea ponatur in ea [l] ⌈coriādrū,⌋ ⁊ dimittat̄ vsqꝫ/
quo infundatur, deinde coquat̄, postea fiat dissolu
tio in ea manibus: deinde colet̄, et proijciat̄ fex: de
inde sine cessatione moueat̄ super ignē cū ligno, do
nec redeat ad similitudinē cibi: deinde cōdiatur cū
sale pauco, ⁊ sit pinguedo eius adeps hedi. Aut
amigdale assate cōtrite, ⁊ parū olei: et non multipli
centur in ipsa sal, ⁊ pinguedo. Et ita sit siue cibus sit
calidus, siue frigidus. Et ex eorū pinguedinibus,
est oleū omphacinū. Et opꝫ vt sit aqua eorū aqua
plu. in ipsa enim est stipticitas. Et existimo, ꝙ mul
titudo iuuamēti illius, est ꝓpter velocitatē sue [m] ⌈at
tractionis⌋ ad epar et velocitatē resolutionis eius,
quare nō relinquit in chilo humiditatē. Et interdi/
catur eis vinū. Si aūt non fuerit excusatio, et fuerit
virtus reqrens ipsum, vt ipso reuiuiscat, tunc sit ni/
grum, stiptici saporis, parū. Et rectius qdeꝫ est, vt
nō comedat cibos plimaꝝ spēꝝ, neqꝫ multotiēs: im
mo opꝫ vt sint contenti cibo pauce q̄ztitatis, et sit vi
ce vna. Et vt ꝑmittant super cibum illud, qđ est ma
gis stipticū. Aut sugāt ante ipsum aliquid de cydo

a A. facie
b A. alcatha ⁊ alfafanin et alfuachat ⁊ caro alseudeni
c A. plurimorū
d A. aromatizantium
e A. Alia litera alduragi
f A. alchiardanach Alia litera Et alchiardanagi Alia lra ——
g A. fluat cū pūctionibus ex eo
h A. alcasb
i A. charis
k A. alsichbesi
l A. darhe
m A. penetrationis

nijs, ⁊ granatis acetosis, ⁊ non bibant super illum
aquā. Et si expectauerint, vt nō bibant oīno, erit cu
ra per se: ⁊ ꝓprie quꝫ nō mouent̄ [n] ⌈ad eā.⌋ Et opꝫ
vt ꝑmantur eoꝝ extrema supiora, vt attrahat̄ nutri
mētum ad ea, ⁊ vt emplentur stomaci eoꝝ cū medi
cinis stipticis, retentiuis, frigidis, et calidis, ⁊ ꝑ/
mixtis, ſm ꝙ exigit dispositio. Et opꝫ vt ponantur
in eis spica, et mastix, et myrrha, et tortelle. Et al/
meisus est plurimi iuuamēti: qum ponit̄ in medici
nis. Epithima bonū quo linitur illud, qđ est inter
stōm et epar: qñ cōicat in fluxu. Bulliant̄ .ꝫ.x. apsin
thij cū vino, ⁊ coletur, et ponatur sup locū cum pā/
no: deinde sumātur rosarū, et balaustiarū, et myrti
sicce, et acatie, et enifistides, et gallarū partes equa
les ⁊ misceātur cū aqua myrti, et inspissentur apsin
thium predictū ⁊ emplentur cū eo. Et scias ꝙ tyria
ca est cōferens valde omni fluxui vētris [o] ⌈in quo
intēditur ⁊ deijcit⌋ virtutē, et cuius cā non est apa,
neqꝫ cū eo est febris vehemens. Et cōsilium qđ dā/
dum est illi qui nō [p] ⌈permutat̄ ex loco suo⌋ et iam
retenta est eius ascellatio quam habuit, sed corpus
eius nō recipit nutrimētū, est vt comedat [q] ⌈parua
rum auiū ⁊ almimehit pectora absqꝫ extremitati/
bus eoꝝ magis tardis ad descendēdum in patella
coctoꝝ.⌋ Et similiter illi cuius appetitus est ad co
medēdum, et debilitatur eius digestio, dentur iste
res. Et caro rubea, frixa cū oleo, pulueriҫato desu/
per cinnamomo. Et [r] ⌈infundatur⌋ illud etiam in
sirupo de cydonijs, et malis.

Tractatus .ij. de curationibus specierum solutio
num ventris diuersarum, predictarum post [s] ⌈ces/
sationem a cura vniuersali.⌋

De cura fluxus epatici. Cap. I.

Iam sciuisti cās fluxꝰ epatici. Et sciuisti curationeꝫ cuiusqꝫ cāe, opꝫ er/
go vt redeas ad illō, ⁊ cures ma/
litiam cōplexionis eius, ⁊ aposte
ma ipsius, et debilitatē, et oppila
tionē, et repletionē eius ſm vnū/
qđqꝫ cum eo quod dr̄ in capᵒ suo.
Nam quū tu feceris illud, tunc iam curasti: et illud
qđ cadit in hoc capᵒ de errore est, vt dentur illi q hꝫ
fluxū epaticū oppilatiuū medicine constipatiue, ad
dētes in oppilatione, ꝯfortātes eam, vt ꝯstringant
nām: et ꝑducit illud ad errorē maximum. Et multo
tiens qdem linit insipiens epar in hac ascellatione
cū inspissantibus sanguinē, et extinguentibus epar
[t] ⌈per hoc ꝙ⌋ sunt frigida et in h̄ est mors, et [u] ⌈suc
cessio⌋ putrefactionis. Immo opꝫ, qum scieris ꝙ
cā in ipso est oppilatio in epe, et mesaraica, vt inten
das cū apertione oppilationis. Et iam laudate fue
runt passe pingues in hoc capᵒ, ita vt quidam existi
mauerunt, ꝙ ipse sanāt fluxū lotiuum difficileꝫ. Et
nos quidē iam experti sumus illud, qđ fuit res nō
lōginqua ab eo qđ dixerunt. Et in inceptione ascel
lationis epatice [x] ⌈primū⌋ est vt nō approximēt pa
ni, qm̄ epar nō recipit ipm̄, imo rectius est vt sit cō/
tentus aqua sauich in die bis aut ter. Qđ si tollerat
in fine sua permixtionē milij cū eo, decoquēdo, de/
inde colādo ipsum faciat. Et si tollerat vt comedat
decoctū, non colatū, faciat: ⁊ in decoctione sit sacra
iati. i. de sauich cum .xx. sacraiati aque. et decoqua
tur vsqꝫquo ingrosset̄. Qunqꝫ in [y] ⌈vase⌋ nō fuerit
varietas nō erit malum vti adipe galline. Et qñ est
ascellatio sanguinea epatica, sicut [z] ⌈phtisis⌋ tunc
non opꝫ vt retineatur desubtus aliquid, vt non reti
neatur aliqd nocitiuum et accidat ꝑillud nocumē/

n A. Alia litera omnino
o A. laborioso vel lassāte ⁊ deficiente
p A. alleuiat̄ a debilitate sua
q A. aues pnas ⁊ arnabed. i. colūbinos volare icipiētes ⁊ pectora ipsorū absqꝫ extremitatibus eoꝝ ossuosis tarde descensionis in patella cocta. Et facta charnegi. i. prius elixa ⁊ post assata.
r A. confert
s A. cōplemētuꝫ cure vniuersalis
t A. cū eis que
v A. preparatio
x A. melius
y A. vrina
z A. aliqđ fluēs vehementer Alia litera ——

tum:imo [a] ⌈denudetur regimen ⁊ cura⌋ desuper.

¶ De cura fluxus stomatici, ⁊ intestinalis absq; excoriatione: ⁊ primo de lubricatiuo. Cap.II.

Iam sciuisti qualr̃ curatur lubricitas stõi cum spẽbus suis. Et cura lubricitatis intestinorũ ꝓxima est illi, ⁊ ꝓportionalis ei. Et cũ hoc nos afferemus potiones, ⁊ empl'a, ⁊ canones, digniora istis locis. Et canones ad eos in qbus nõ sunt vlcerosi, sunt vt permisceas stiptica fortis stipticitatis cũ medicis calefactiuis, dãdo eas in potu, ⁊ ponẽdo in empl'is. Et vt vtant̃ medicis, q̃ adiuuãt nãm, ⁊ ꝯfortãt spiritum sicut tyriaca magna, et homorusia, ⁊ athanasia. Et opz vt administres [b] ⌈narcotica⌋ qm̃ ipsa sunt fortis iuuamẽti in hac egritudine. Et si figũt fixtiones multitudinũ phlegmatis, labora in eũando ipz. Et si nõ valent medicine ꝓpinque [c] ⌈fortes, ⁊ fortes fortitudine tẽperata⌋ tũc fortasse indiges eis q̃ sunt sicut helleborus. Uerũ eũo mãei huius egritudinis cũ vomitu, est difficilis, ⁊ mala. Et raro eũat vomit⁹ phlegma descẽdẽs ad itestina. Et nõ opz vt bibãt aquã inquãtũ poĩe est. Amplius si bibũt eã, non cõcedit̃ vt bibãt eã calidã oĩno. Et vinũ qdem vetus subtile, purũ parũ cõfert eis. Et illud qd̃ diuersificat̃ ab illo nocet eis. Et si diligũt vt [d] ⌈in secũdis mẽsis comedãt, comedãt in eis ea⌋ q̃ sunt sicut sauich algobere: aut sauich alcaso ⁊ sauich [e] ⌈d̃ siliqs⌋ ⁊ sauic d̃ granis g̃natoꝝ, ⁊ sauich de nabac. Coriandrũ võ est fortĳ impressionis in retinẽdo cibum in stõ. Et ex cõpositis bonis ad eos est illud, qd̃. ℞. seminis arnoglosse, ⁊ anisi amboꝝ añ. ʒ. i. ⁊ corticis granatoꝝ, ⁊ san, draconis amboꝝ añ. ʒ. s. ⁊ est potio vna. Et opz vt bibat̃ in vino põtico. Et si fuerit illic fe. tunc cũ aq̃ plu. Et ex cõpositis ꝯferentibus eis, est electuarium de gallis, ⁊ el'uarium de ture, ⁊ el'uariũ de siliquis. Et de empl'is cõferunt eis, sicut empl'm de semine lini cũ dactilis, ⁊ ꝯfortat̃ cũ eis que sunt sicut succi cydonioꝝ, ⁊ [f] ⌈aluminis humidi⌋ ⁊ [g] ⌈hypoquistidos⌋ ⁊ acatie, ⁊ balaustiarũ, ⁊ masticis, ⁊ rosarũ, ⁊ [h] ⌈rubi, ⁊ myrti⌋ partes eq̃les. Et qñq; fiũt ex istis medicis marã cũ cera ⁊ oleo [i] † ⌈ ⌋ sicut empl'm abrucalis, ⁊ emplz rub⁹, ⁊ empl'm de sausel quz fuerit cal'itas. Facti autẽ ꝑ vlcera intestinoꝝ cura est cura vlcerũ, ⁊ multitudo admĩstrationis exiccãtiũ stipticoꝝ ex [k] ⌈medicis⌋ frigidis sic̃ est illud, qd̃ fit de acresta, ⁊ sumachia ⁊ curet̃ cura dysenterie quã dicem⁹. Et cũ cã cholerica illic est illa q̃ effundit̃, ⁊ vlcerat, tũc meli⁹ ẽ vt ipsa eũetur in estate cũ vomitu, ⁊ nõ eũes eaz ex via vlceꝝ. Et qñ cã ei⁹ est phlegma, nec̃ium est tibi, vt eũes phlegma ꝑ clistere [l] † ⌈ ⌋ dictuz in cap̃ suo: ⁊ [m] ⌈exicces⌋ cibũ, ⁊ calefacias ipm̃: ⁊ ponas ipz ex assatĳ, ⁊ [n] ⌈alcalage⌋ factĳ ex carnib⁹ leuib⁹, ⁊ minora potũ aq̃. Deĩde si indiges fortiori illo, [o] † ⌈ ⌋ tc̃ vtere aut albo ad stõz, aut nigro ad itestia iferiora: ⁊ ẽ [p] ⌈ẽt ex eis q̃ vacuant linita.⌋

[q] ⌈¶ De cura vlcerosi. Cap.III.⌋

Medicamen bonũ ad lubricitatem humidã, ⁊ est sicut cibus. ℞. [r] ⌈passas⌋ nigras, q̃ coquãtur, ⁊ terant̃ cũ suis iterioribus, ⁊ misceant̃ cũ eis cortices g̃natoꝝ alborum, ⁊ pip̃ albũ, ⁊ oleũ omphacinũ, ⁊ comedat̃ cũ pane. Et opz, vt cõmisceãtur cũ eo qd̃ in ipso administratur de stipticis fridis, mastix, ⁊ tus, ⁊ si tollerat, piper. Et cũ chronica fit sol'o ventris, lubricatiua, ⁊ ꝯtingit vt virtus cadat, tũc necessariũ est i hoc vt incipias cũ equatione cõplexionis, ⁊ calefactione eius. Et facias egrum vti exercitio, qd̃ ipse tolleret. Aut facias ipm̃ ingredi balneũ, ⁊ premas eum ꝑcessione [s] ⌈subtili⌋ ⁊ frica qd̃ de corpe eius apparet: deide da ei ad sorbẽdũ iacenti, nõ sedẽti: imo corxa eius [t] ⌈supiore ⁊ toto⌋ qd̃ supra ipsaz est [u] ⌈i p̃paratione aliqd⌋ de aq̃ carnis fortis cum q̃ mixta sint vinũ stipticũ [x] ⌈subtile⌋ ⁊ tortelle sicce. Et si tolerauerit v̂tus, ⁊ cõpl'o ei⁹, vt ꝯsequent̃ adhibeas aliqd penetrare faciẽs sicut diapipeõ ⁊ diacalamẽtũ, fac illud ita, vt faciat ipm̃ penetrare: nã qũ feceris illud, attrahet epar aliqd illius cibi, ⁊ ꝯfortabitur eo. Reliquaꝝ aũt spẽꝝ fluxus stõi, q [y] ⌈est infra lubricitatẽ pl'imã⌋ cura [z] ⌈nota est ⁊⌋ appropinq̃t curationi lubricatiui. In illa ergo cui⁹ cã est chol'aru. plurima, effusa ad stõm, ⁊ ĩtestina: opz vt temperes mẽbrũ in quo g̃natur cholera, ⁊ a quo ꝓcedit s. epar, ⁊ fel ꝑ illud, qd̃ sciuisti i cap̃ suo. Et eũes superfluitatẽ cholericã, si fuerit pl'ima. Et rectius illo est, cũ vomitu, si poĩe est, ⁊ leue: aut cũ fluxu vẽtris, si nõ fuerit in v̂tute debilitas. ⁊ nõ timet̃ vt accidãt vlcera: aut ꝙ sint facta. Et post illud [⁊] ⌈icipe in primis⌋ cũ ĩfrigidãtibus ⁊ stipticitatẽ faciẽtib⁹ predictã. Et multotiẽs qdẽ sanat hanc lesionẽ, sumere in potu myrobal'. citrinos. Ipsi. n. educunt cholerã, ⁊ faciũt succedere virtutẽ infrigidatiuã faciẽtẽ stipticitatẽ. Et ex eis que ꝯferunt eis est administratio lactis acetosi, ⁊ ꝓprie cũ spodio. Et sil'r [?] ⌈cũ⌋ aq̃ sauich ordei. Et si fuerit cã eius phlegma, curet̃ cum eis q̃ educũt phlegma ex ebibitis, ⁊ clisteribus, si fuerit pl'm valde: deide curet̃ cũ eo qd̃ ꝯstipat, ⁊ calefacit calefactiõe tẽperata. Et ex eis q̃ cõueniũt ad illud, est el'uariũ de granis granatoꝝ, qd̃ est cum cimino: ⁊ el'uarium alcançi ⁊ trocisci de spẽbus. Et si phlegma est vitreũ, nõ excusatio est eorũ que sunt, sicut trocisci askiladis, ⁊ suffuf facti ex aniudem, ⁊ ameos, ⁊ cimino in aceto posito, ⁊ assato, ⁊ semine lini torrefacto, ⁊ galia, ⁊ balaustĳs, ⁊ carui, ⁊ myrrha. ⁊ ture cum spodio ꝟm ꝙ tibi bene visum fuerit de mẽsuratiõe testimonĳ. Et si fuerit illic phlegma ⁊ cholera simul, ⁊ figũt illa exitus eius qd̃ egredit̃, ⁊ reliqua signa, iuuabũtur si sumpserit myrobal'. citrinoꝝ partẽ. i. ⁊ nasturtĳ partẽ. s. cũ qbus misceantur [ꝝ] ⌈çucari⌋ ⁊ granoꝝ myrti ⁊ sumach ⁊ carmesich oĩum añ. sextã partis illius. Et si fuerit cã melãcholia effusa ad ipm̃, nos faciemus ei capitulũ singulare, qd̃ appropriat̃ ei cũ capitulis fluxus melãcholici, ⁊ ꝓportionabimus ipm̃ ad splenez. Sed ei qui est ꝟz cibaria ⁊ cibos, singulare ẽt faciemus capitulũ: ⁊ si non fuerit nisi debilitas fortis. ⁊ malitia cõplexionis, ꝯsiderabis malitiã cõplexionis per signa sua. Et pl'm qdẽ malitie cõpl'onis itestinorũ est cõicans malitie cõplexionis stõi, ⁊ signa eius sunt signa illius. Qd̃ si debilitas fuerit in digestiua sola, ⁊ fuerit frigus, iuuant̃ cũ electuario alcançi, ⁊ iuuantur cũ electuario nr̃o qd̃ est ꝟm moduz hunc. ℞. xiloaloes crudi, ⁊ cimini in aceto infusi, ⁊ assati, ameos carui [a] † ⌈ ⌋ . çç. assati ⁊ cardamomi, interioꝝ passulaꝝ tritoꝝ, ꝑtes eq̃les ⁊ fiãt ex eis suf. suf, ⁊ dos fit vsq; ad. ʒ. iij. Et si fuerit illic [b] vẽtositas pl'ima ponamus in eo semẽ ⌈alscesbrã⌋ ⁊ semẽ rute. Et iteꝝ cõpositũ quorũdã pl'ime vtilitatis i h̃ ca. ℞. çç. seis feniculi, ⁊ anisi, ⁊ pipis lõgi, ⁊ cardamomi oĩum añ. ʒ. iij. ⁊ semis ameos, ⁊ apĳ amboꝝ añ. ʒ. iiij. ⁊ cassie ⁊ calami aromatici, ⁊ ciperi, ⁊ xiloal'. crudi oĩum añ. ʒ. iij. ⁊. s. ⁊ galie. ʒ. v. ⁊ croci. ʒ. iiij. et gariofil'. [c] † ⌈ ⌋ ⁊ blacte biçantie ⁊ nucis muschate omniũ añ. ʒ. iij. ⁊ sextã, granoꝝ myr/

a A. rectifica vel bonifica regimẽ ⁊ curam

b A. diuretica

c A. fortitudini ⁊ virtus est fortis equaliter

d A. ꝑmutet̃ cibaria fiat talis mutatio cũ eis

e A. Alia litera xilocarate vel caranb

f A. Alia litera aneti Alia litera alcas b

g A. altharathit

h A. alhausegi

i † A. Alia lr̃a masticino ⁊ ol'o de cydonĳs, et oleo rosaꝝ ⁊

k A. cibis

l † A. phlegmatis

m A. alleuies

n A. frixis

o † A. sicut elleboro

p A. ⁊ cũ eo qd̃ eũat permutãs cõpl'onẽ ⁊ calefaciẽs eam. Alia litera ipsum ẽt linituz curat vlcera

q ——A. ⁊ ꝯtinuatur hoc capl'm cum precedenti

r A. Alia litera oliuas

s A. leui

t A. existe altiori ad id

u A. Et cibet̃ in hoc situ aliquo

x ——A.

y A. vel q nõ est lubricatiuus

z A. cura plurima ipsarum

⁊ A. succurre

? ——A.

ꝝ A. Alia litera galie

a † A. ⁊ mirrhe

b A. alsabesefra

c † A. Alia lr̃a ⁊ balaustiarum

ti.ʒ.xx.ifomenť ex eo trocisci ⁊ sit doŝ eoꝝ ſm mē surā testificati. Et iuuāt ī ea trocisci almarmacur ꝓ prie si fuerit virtus expulsiua debilis ēt. Et iuuant ī ea empl'a ꝑdicta calefactiua. Et si fuerit cū debilita te expulsiue ꝑmisce ea cū apsinthio. Qđ si fuerit cor ruptio digōnis ꝑꝑ calorez, admistrabis medicinas īfrigidatiuas, ⁊ sit ī eis stipticitas aliq̄, ⁊ igrossa ci bū, ⁊ fac eū ex gn̄e fridoꝝ grossoꝝ de qbus diximꝰ in cap̄ malitie digōnis. Et opꝫ ꝙ adiuueris cuꝫ eis q̄ diximus in eodē cap̄. Qđ si fuerit debilitas ī retē tiua ꝑꝑ frigus aut calorē, admistrabis stiptica ꝑdi cta in initio capituli cal'a aut frigida. Et si fuerit ex pulsiua etiaꝫ debilis administrabis suffuŝ de scoria ferri cū nuce muschata in sirupo de menta, ⁊ admi nistrabis empl'a ſm necessitatem.

¶ De cura fluxus cholerici. Cap.IIII.

Iam diximus ipsam ī cap̄ stōi: ⁊ est pēdēs in fine rei cuꝫ curationi bus dispōnū epatꝫ, ⁊ fellis, ⁊ stōi, gn̄an tium cholerā: ⁊ opꝫ vt q̄ratur illic.

¶ De cura fluxus melācholici ⁊ ē sple neticus fluxus ī q̄ nō est excoriatio. Cap.V.

Oportet vt ītēdas in ipso curam splenis: ⁊ cām eius co gnoscas, ⁊ apponas ꝑ illud qđ necessa riū est in eo. Et si fuerit illic multitudo melācholie, ⁊ exuberātia [a] ⌈virtutis⌋ euābis cū decoctione epithimi, ⁊ silibꝰ. Et si fuerit grossa sicut fex, ⁊ nō fuerit ab a͞pate, īmo ꝑꝑ grossi tudinē melācholie ipsius, tūc admistrabis in ipsa ℞ solutiuū, si fuerit v̊tus fortis. ℞. salis gēme pte.i. et spine egyptiace ptes.iij. ⁊ helli nigri ptes.ij. deco quātur itaqꝫ spina ⁊ helleboris in aq̄ fortiter, ⁊ dis soluať in ipsa sal ⁊ coleť. [b] † ⌈ ⌋ Et hec ē via [c] ⌈fluxꝰ eiꝰ ⁊ purgationis eius ab eo qđ fluit ex eo.⌋ Et si nec̄ia fuerit phlebotomia, phlebotoma, ⁊ ꝯforta epar, ⁊ ꝯforta os stōi. Et si cā fuerit ī fluxu stomatico melācholica ꝑꝑ illud qđ effundiť ad sto machū ex humoribꝰ melācholicis, pone sup splenē vētosas [d] ⌈retētiuas retēto in eis illo qđ ab eis cō prehēditur⌋ ad stōm, ⁊ ītestina. Et postea rege cum eo qđ est subtile, ꝯfortatiuū sicut est ℞ cōpositū, qđ est nr̄m. ℞. g̈noꝝ g̈natoꝝ.ʒ.x. been rubei torrefacti ʒ.i. [e] ⌈⁊ seis alscebrā.ʒ.i. çedoar.ʒ.i. ⁊ karabe.ʒ.i. ⁊ se. rute.ʒ.i.⌋ riçi.ʒ.i. fiat ex eo suffuf [f] ⁊ sit doŝ eiꝰ.ʒ. iij. Et iteꝝ sumanť g̈na g̈natoꝝ, ⁊ passe nigre, terāť cū aceto ⁊ aq̄, ⁊ [f] ⌈exꝑmať desup⌋ ⁊ coleť, ⁊ ꝓijcia tur desup salis parū, ⁊ origani, ⁊ intingať cū eo. Si aūt necessaria fuerint fortiora hoc, sumať turis, ci peri, ⁊ nucis cupressi, ⁊ galie omniū ana.ʒ.ſ. et tor tellarū.ʒ.i. bibať cum vino antiquo puro.

¶ De cura fluxꝰ sanguis absqꝫ excoriatiōe. Ca.VI.

Iam sciuisti ꝙ hic fit ex corꝑe, et fit ex [g] † ⌈ ⌋ stō ⁊ ītestis supioribꝰ, ⁊ īferioribꝰ, ⁊ fit ex ficteri et nouisti sig̈ eoꝝ. Et q ex eo est virulētus, ⁊ feculētus, ⁊ lotiuus, cura ip̄m ex pte ep̄is, ⁊ rectificatione cōpl'onis eius, ⁊ aptione oppi lationis ipsiꝰ. Et regimē an̄cedēs ī curatione illiꝰ, ē ꝯsideratio dispōnis [h] † ⌈ ⌋ ī repl'one: ⁊ cōsi deratio cārū faciētiū [i] † ⌈ ⌋ nec̄io. Qū ergo nō ē ꝑꝑ ip̄m dolor, ⁊ existimas ꝙ est ex corꝑe, aut ep̄e: et nō cadit ꝑꝑ ip̄m v̊tus, non retineas ip̄m. Et si timeť ꝙ cursus eius, qn̄qꝫ facit accidere excoriationem, aut facit accidere debilitatē, fiat phlebotomia, ⁊ ex trahať ex ꝯ̈rio motus partꝫ eius: deide admistrētur medicine stiptice restringentes san. Et in illo q acci dit ex ruptura in venis itestinorum, qn̄qꝫ ꝑducit ad excoriationē festine. Opꝫ ergo vt ꝯuertas studium ad retinēdū eū, ⁊ inclinādū ad ꝯ̈rium ptis, si fuerit illic repl'o vehemens, ⁊ plurima. Et scias ꝙ potata ꝯstrictiua ꝯueniētiora sunt ei, q est ex itestis supio ribus, ⁊ q̄ sequunť ea: ⁊ q̄ sunt super ea. Et clisteria sunt ꝯueniētiora ei q est ex itestinis iferioribꝰ. Et in eo q est inter illa rectius est vt aggregētur vtreqꝫ cu rationes. Et oēs medicine stiptice, frigide, ⁊ facien tes glutinationē, ꝑdicte in eis q̄ ꝑterita sunt, strīgūt sanguinē: ꝑcipue qn̄ in eis ponunť alumē, ⁊ hema tites [k] ⌈vel semē canabis⌋ tritū, sicut puluis, ⁊ san guis draconis, ⁊ karabe ⁊ corallus. et margarite, qum bibunť ⁊ fiūt ex eis clisteria. Et qn̄qꝫ indiges narcoticis: ⁊ qn̄qꝫ est tibi necessariū vt ꝯfortes ea cū illis, in qbus cū stipticitate est [l] ⌈fortitudo.⌋ Et troc. de balaustijs in sūma eoꝝ q̄ bibunť, est virtus fortis: ⁊ troc. de se. acetoŝ: ⁊ troc. [m] ⌈de se. canabis, ꝑ illud⌋ qđ scire fecimꝰ: ⁊ succꝰ arnoglosse, ⁊ succꝰ psilij, ⁊ succus barbe hircine in his capl'is iuuamē tū ꝯferūt: ⁊ ꝓꝑe qn̄ ponunť ī eis medicie singulares ꝑdicte, ⁊ troc. dicti ī ꝑmis. Et iteꝝ sumāť maloꝝ: ⁊ cidonioꝝ, ⁊ rosaꝝ siccaꝝ oīuꝫ an̄.lib.ſ. decoquāť ī qnqꝫ lib. aque donec remaneat lib.i. ⁊.ſ. [n] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝓijciať sup eā tantūdez olei roŝ, ⁊ coq̈tur in vase duplici, donec ꝯsumať aq̄, ⁊ remaneat oleū: ⁊ oleū illud admistreť in eis que bibunť. Clisteria v̊o restrictiua sunt ex istis succis ⁊ ex aqs in qbus decoqunť stiptica nota. Et pulueriçeť sup ea ex eis, q̄ coqunť in eis, ⁊ ponanť in ipsis pinguedines ex adipe renū capraꝝ, ⁊ ex oleo roŝ. bono vltimo: ⁊ di cemus ea in antidotario: ⁊ dicemus ea ēt in cap̄ ex coriationis, ⁊ eligemus ex eis salua tēperata, in q bus nō sunt medicine acute [o] † ⌈ ⌋ ⁊ af feremus quedā hic. Clistere bonū ex eis q̄ exposui mus. ℞. corticū g̈natoꝝ ⁊ arnoglosse ⁊ [p] ⌈siliqua rum⌋ spine, ⁊ sauich alnabac, ⁊ sauich riçi oīuꝫ an̄. ʒ.viij. ⁊ sumanť de gallis imaturis.ij. ⁊ balaustiaꝝ ⁊ roŝ. oīum an̄.ʒ.iiij. effundať sup ea aq̄ emina vna [q] ⌈cū parua aq̄.⌋ Et si fuerit aq̄ illa aq̄ virge pasto ris. erit valde bona: deide decoq̈tur cū facilitate, do nec remaneat fere tertia eius, ⁊ coleť. Et sumať alu minis.ʒ.ſ. ⁊ san. dracōis, ⁊ acatie, ⁊ hematitꝫ [r] ⌈vel seminis canabis⌋ ⁊ balaustiarū ⁊ succi barbe hir cine, ⁊ gūmi [s] ⌈⁊ bdellij⌋ assati, ⁊ ceruse plumbi, et ostracoꝝ adustoꝝ, ⁊ luti rubei, ⁊ armeni oīum an̄. ʒ.i. ⁊ olei roŝ.ʒ.vij. ⁊ interioris adipis capraꝝ.ʒ.vi. Et qui vult ponat in ipso opij pondus danich vsqꝫ ad danich ⁊.ſ. ⁊ clisteriçeť cū eo. Et qū est intentio in clisteri retētio san. nō est necesse vt ingrosseť cum faciētibus glutinationē ex riçi, ⁊ milio: et silibꝰ. Et qū est [t] ⌈in ipso regimē⌋ excoriationis, aut regimē amboꝝ silr̄, necessariū est illud. Et [u] ⌈studebimus, vt hec duo nō faciāt ingredi in clisteribꝰ vētositatē. Et ex suffuf⌋ fortibꝰ in ℞ cap̄ est, vt sumanť acatie, ⁊ gūmi arabici, ⁊ seis hyusqami albi, et luti arme ni, et karabe, et gallaꝝ imaturarū oīum ptes eq̄les ꝯtere ea, et aggrega ipsa cū medicamīe ꝯcocto cali do, et fac ex eis silitudines glandiuꝫ. In eo v̊o q est ex ficteri, sufficit vt admistres has medicias, suma tur merdasengi, ⁊ balaustie, ⁊ cerusa plūbi, ⁊ ostra ca assata, et admistrenť sup locū post ablutionez, et mūdificationē. Qū ergo feceris hoc, et [x] ⌈remanet sup⌋ te egritudo, et nō retineť, nō inuenis ei excusa tionē, quin liges ambas manus ab ascella, stringē do vehemēter, et frica extremitates eoꝝ vehemen ter, et sedeat eger in aq̄ frigida estate: et ī aere frigi do in hyeme, et da ei ad potādū aquā frigidē, et ef funde sup eius sorbitiones succos frigidos, et ifri

a A. Alia litera eius

b † A. ⁊ bibat]

c A. sol'onis ventris eius ad mūdificationē eius cū eo qđ soluit

d A. retinētes illud quod fluit ex eo

e A. ꝫarūbed torrefacte.ʒ.i. carabe.ʒ.i. semis rute semis alsahesefram.ʒ.i.

f A. fiat expressio ab eo

g † A. epate ⁊ ex

h † A. corporis

i † A. eam

k —— A.

l A. Alia litera virtuʃ abstersiua vel fortitudo abstersionis. Alia litera confortatio. Alia litera in qoꝰ est virtus stipticitatis

m A. hematitis cum eo

n † A. deinde coletur

o † A. ⁊ trocisci acuti

p A. xilocarate

q A. parua.

r —— A.

s —— A.

t A. intētio regiminis

v A. opꝫ vt studeat ne igrediatur ī clisteri vētositas. Et ex suppositorijs

x A. augumētať apud

gidatos:⁊ sirupos ꝯstrictiuos:sicut rob de acresta, ⁊ rob de ribes, ⁊ similia infrigidata cum niue.

De cura excoriationis ītestinoꝝ, ⁊ vlceꝝ. C.VII.

Oportet vt nō sit error ī excoria/tione intestinoꝝ. Fortasse.n.nō est illa, que īdigeat eo ī quo est virtus vehemēs:⁊ est in administratione eius in ipsa pnities. Et est ipsa īfrigidatio vehemēs:⁊ dare mellones indos, ⁊ lactucā, ⁊ portulacā [a] ⌈est⌋ sufficiēs in cura. Qūqꝫ administras clisteria, in qbus ponunt medicine cauteriçatiue, est pnitiosum. Et opꝫ vt cures sicut sciuisti illō, qō est in ītestinis supioribus cū ebibitis:⁊ qō est in īferioribus cū clisteribus:⁊ qō est in medio cū vtrisqꝫ curis:deīde pmū qō opꝫ te considerare, est dispōcāe faciētis excoriationē:⁊ vlcera intestinoꝝ, an est adhuc in effusione. Et an cā eius antecedēs sit ex ruptura, aut repletione, aut apate [b] ⌈remanēte aut est retētū, aut abscisum ⁊ destructū⌋ ⁊ remansit vesti/gium eius ex excoriatione ⁊ vlcere. Et nos qdē iaꝫ dedimus signa in h. Si ergo cā adhuc effunditur [c] ⌈ppara in abscindēdo ipsaꝫ ⁊ ꝯstringēdo⌋ ipsam cū eo, qō iā sciuisti ī loco suo. Et si fuerit necessaria eūo ppter malitiā hu. fac eā cuꝫ timore, ⁊ cautella. Et stude vt sit solutiuū nō vehemēter nociuuꝫ vesti/gio, ⁊ vlceri:īmo sit sicut myrobal. [d] ⌈Et⌋ rectifica ipm cū eo qō miscet ei ex eis, q̄ sunt sicut [e] † ⌈ ⌋ dragagā. ⁊ q̄ sunt similia illi. Qō si tibi possibile est, vt phibeas ipm a cibo duobus dieb⁹, vt fiat corpus auaꝝ eius qō effundit ab eo, fac. Et qū volueris ipm cibare ciba cū lacte decocto cū lapi/dibus, ⁊ decoq̄ ſm ꝙ pterijt in cap̊ suo:⁊ iste cibus est ſm semitā medicine. Cibus v̊o ipse apud necitatē, ⁊ apparitionē debilitatꝫ, est ille cuius q̄ztitas minorat, ⁊ ꝯfortatio multiplicat ipsi⁹:sicut epar galline pīguis, ⁊ paꝝ panis de simila, ⁊ decliuis ad açymitatē, ⁊ [f] ⌈testiculi galloꝝ⌋ ⁊ oua q̄ ascēdūt a sorbilibus, ⁊ descēdūt ab assatis fortib⁹:⁊ qn̄qꝫ iuuat valde ex piscib⁹ assatis, calidis, ⁊ [g] ⌈pedib⁹ decoctꝫ in lacte dulci. Et riçi torrefactū est bonuꝫ eis valde qum sugit ipm.⌋ Et opꝫ vt ꝯserues virtutē eius ēt cum rob fructuū:⁊ [h] ⌈cibis dictis in cap̊ p̊.⌋ Et sit sal eius sal gēma, ⁊ sit torrefactus. Et non opꝫ vt bibat vinū nisi qn̄ non [i] ⌈multiplicat⌋ caliditas:tūc enim bibat ex eo parū, qō sit nigruꝫ stipticū. Et aq̄ eius sit aqua frigida, Et nō est ꝯueniēs vt in primis incipiat [k] ⌈a⌋ medicinis, puris [l] ⌈singularib⁹⌋ cū qualitatibus suis stipticis, ⁊ asperis. [m] † ⌈ ⌋ Et qn̄ dolor sit fortior, īdiges necessario fa/ciētibus glutinationē, vt fiat sicut [n] ⌈marā⌋ ⁊ liniatur sup faciē infirmi. Et oēs medicine īfrigidatiue, faciētes stipticitatē, pmixte cū glutinatiuis sunt iu/uatiue, nisi accidat corrosio:fortasse.n. tūc īdigebis abstersiuis, ⁊ cauteriçatiuis pmixtis cū eis q̄ [o] ⌈le/uia sunt⌋ sine mordicatione. Et opꝫ vt det in potu hn̄ti excoriationē illud, qō in potu est ex seminibus ⁊ alijs. in aq̄ frigida:⁊ nō ī aq̄ calida. Et reubarbaro qdē inest ꝓprietas mirabilis in vlcerib⁹ ītestinorū:⁊ in fluxu algaras:⁊ ꝓprie qn̄ datur in potu ī eo qō est sicut aqua arnoglosse cū pauco vino ātiquo. Et glandes assate, ⁊ [p] ⌈silique⌋ virtutē hn̄t fortem cōiuncte, ⁊ separate. Et semen rose est mirabile valde:⁊ nos iā expti sumus illud, qō dixerūt qdam, ꝙ qn̄ [q] † ⌈ ⌋ dātur ex [r] ⌈eo⌋ in potu ʒ.iiij. cū aqua frigida remouet ab eo. Lutū autē si/gillatū est iuuatiuū valde oī excoriationi:ita ꝙ cor/rosioni de quo in potu dat post mūdificationeꝫ corrosionis, ⁊ sorditiei cū clisteri aliquo ex clisterib⁹ q̄ diximus. Et silr qū clistere fit cū luto sigillato ī suc/co arnoglosse, ⁊ [s] ⌈stella seminis⌋ ēt ⁊ succo portu/lace. Et ex eis q̄ ēt ꝯferunt ad illud est succus mori, qō nō maturat. Et silr [t] ⌈succus⌋ herbe caude eq/ne. Et succus herbe tinctorum citrine [u] † ⌈ ⌋ bibitus ⁊ clisteriçatus. Et dixerūt qdā in medicis huius capl'i pedē [x] ⌈albaco/hā⌋ ⁊ existimo ꝙ sit pes corui:⁊ di ꝙ Hip. qū dixit pes [y] ⌈albacohā⌋ ītellexerit folia ficus. Et h nō est ex eis q̄ ꝯueniūt in hoc cap̊. Et potare coaguluꝫ le/poris, ⁊ caseū ablato sale eius ab eo, ſm ꝙ dixim⁹ in cap̊ p̊, est vehemēter iuuans eos [z] ⌈⁊ ꝙ est vlti/mum⌋ in corrosiōe. Et qū accidit excoriatio pp medicinā ebibitā, tūc ex rebus iuuatiuis est, vt fiat clistere cū butyro ⁊ san. draconis. s. ponant in.ʒ.xxx. butyri ex.ʒ.i. sang. draconis vsqꝫ ad.ʒ.iij. Et ex cō/positis valētibus ad eos, sunt trocisci de suffuf fri/gidi pdicti. Et ex eis q̄ illis bona sunt, est [⁊] ⌈panis qū pulueriçat sup vinū⌋ ⁊ det ī potu ex eo ⁊ bibat post ipm aq̄ frigida. Et ex eis q̄ ꝯferūt est vt sumantur cineris [ꝯ] ⌈ostracoꝝ fluuialiū⌋ ptes. iiij. ⁊ gallarū ptes. ij. ⁊ pipis ps. i. terantur, ⁊ cribellent, ⁊ pul/uericet ex eo pōdus.ʒ.i. sup cibū, ⁊ bibat cū aq̄ frigida. Et filoniū est eis iuuatiuū etiā qum bibūt ipꝫ cū aq̄ frigida. Suppositoria v̊o, ⁊ clisteria ꝯuenientia ad hoc, sūt sic̄ clisteria ⁊ suppositoria cōueniētia ad fluxū san. absolute, additis in eis in pncipio fa/cientibus glutinationē, stipticis:⁊ in fine eius, si p/ducit ad corrosionē, mundificatiuis, ⁊ cauteriçati/uis. Et vsqꝫquo [ꝝ] ⌈dissoluatur⌋ illud, qō est sup in/testina, ⁊ remaneāt manifesta nō opꝫ vt pertrāseat glutinationē faciētia, ⁊ stiptica. Et dixerūt qdā qō opꝫ ne acatia mittat ī clisteri, qū nō est ī egritudine san. et nō est h aliqd:deinde qum mūdificat vlcus, incipiat cū exiccatiuis, stipticis, glutinatiuis, ⁊ pī/guibus:deīde in fine eius si pducit ad corrosioneꝫ, cū mūdificatiuis, ⁊ cauteriçatiuis. Et sunt qdā homines qui pmiscent rē modicā de [a] ⌈calidicon⌋ in qbusdam succis. [b] ⌈Et clisteria salua⌋ ꝯferūt ei iu/uamētum maximū. Uerū qū nō ducit necessitas ad illud, qō est acutū, ⁊ ad illud qō est acetosum, tunc melius est vt nō administret. Et opꝫ vt permutatio fiat pmū ad acetosa:deinde ad [c] ⌈calida.⌋ Et quā/do exigit necessitas ⁊ corrosio, tūc nō cures, et [d] ⌈si cū calidicon administres⌋ necessitatē tuaꝫ in eo. Et qn̄qꝫ rectū est vt incipias cū aliquo narcoticoꝝ, de/inde administra clisteria acuta [e] ⌈nisi⌋ qū nō tollerat ipsa infirmus. Et de istis acutis, et illis q̄ fiūt ex ar/senico, timet denudatio cutis post cutē, donec pfo/rent ītestina. Et pp hoc opꝫ vt sit [f] ⌈inceptio⌋ ī ad/ministrādo ea, qū scis ꝙ vlcus iaꝫ corruptū est. Et nō tardat vsqꝫ ad horā, in qua timet, ꝙ accidat fo/ramen pp dilatationē vlceꝝ, et ꝓfunditatē eorū. Et scias ꝙ adeps caprarū bonū est sup totuꝫ illud, qō aggregat ad clisteria ex glutinatiuis:est.n. succur/rens, et sedās mordicationē, et [g] ⌈portat⌋ sup locū egritudis velociter:et h ēt nō est neciū nisi ī pncipio egritudinis. Et qū ꝑuenit ad saniē indiges mūdifi/catiuis:deīde illis q̄ sunt fortiora. Et idiges [h] ⌈si in duritiē lapidis ꝯuertat, pīguibus, et glutinatiuis, et sepantib⁹⌋ īter medicinā et egritudinē. Et qū sci/ueris ꝙ vlcera sunt sordida, tūc mūdifica ea cū eis, q̄ sunt sicut aqua mellis, et fortior illa, est aq̄ salis: et aqua ī qua ꝯdiunt oliue salite, et decoctio pisciū salitoꝝ. Et necessariū est tibi ī sanie vt administres ea, que sunt sicut trocisci de arsenico proculdubio, qū ptrāsierit egritudo nouitatē, et nō ꝓhibuerit ab eis prohibitor. Et scias ꝙ clisteria pinguia, gluti/

a —— A.

b A. remanens aut resecata ab/scisa iā ꝺstructa

c A. tūc regimē est in abscindendo ipsam ⁊ rese/cando

d A. Alio litera aut

e † A. Alia lr̄a myrobalani ⁊

f A. capones seu galli castrati

g A. Alia litera decocti in lacte rizi torrefacti sc̄ boni eis valde, qū sugūt vel comedunt eos.

h A. cibi pdicti in capl'o primo cōferunt eis

i A. est

k A. cum

l A. nocētibus

m † A. ⁊ excoriā/tibus

n A. velamen tegens

o A. exiccant

p A. carnub

q † A. in princi/pio dissinterie

r A. Alia litera gūmi arabici

s A. lutū samus Alia litera stella samus

t A. bibat herbā vel succum

v † A. ⁊ succ⁹ fo/liorum arboris rose

x A. pes alha/chach

y A. pes alha/chach

z A. ls vltimētur

⁊ A. est qū pulue/rizant suppanē

ꝯ A. aludha

ꝝ A. remoueat

a A. Alia litera calchidicon

b A. ⁊ clisterib⁹ saluis ⁊

c A. acuta

d A. ēt cū calidicon ⁊ admistra

e —— A.

f A. festinatio

g A. cōgelatur

h A. vt aliene pinguia ⁊ gluti/natiua ⁊ separā/tia

natiua sedant dolorē eius, qui hʒ vlcus in itestinis suis corrosiuū, sed nō sanāt.ᵃ ⌈Et nō cures in corrosione nisi de⌋ medicis ɔferētibus corrosioni: ⁊ sunt mūdificatiua, abstersiua cū exiccatione, ⁊ stipticitate: ⁊ ea ex qbꝰ fiūt trocisci. Et nō opʒ vt multiplicentur sup ea glutinatiua, ⁊ piguia: ⁊ sepent iter ea, ⁊ iter corrosionē. Et valētia corrosioni qñqʒ ledunt, et dolorē faciūt: sed non respiciat ad illud. Et scias q qñ tu mūdificas cū clisteribꝰ acutī, opʒ vt facias sequi ea incarnatiua, assumpta ex stipticis, ⁊ glutinatiuis: ⁊ illud quʒ scíueris, q caro sana appet. Et qñ aggregātur febris, ⁊ debilitas, ⁊ corrosio, ⁊ fuerit calitas ⁊ nō pōt eger vti eis, q̄ sunt sic̄ trocisci de arsenico solis: opʒ vt dissoluant in aqs fructuū stipticoꝝ frigidoꝝ sicut acresta, ⁊ sumach, ⁊ ribes, ⁊ granata, ⁊ rosa, ⁊ q̄ sunt illis silia: deinde exiccentur, et ᵇ ⌈multiplicet⌋ sup eos illud ⁊ admīstret. Et qñqʒ nō est excusatio, qn misceant hyusqamuʒ album ⁊ opiū cū eis: aut pmittant narcotica sup ea, aut det īfirmo cibꝰ ᶜ † ⌈ ⌋ laudabilis. Et maior sūma hoꝝ troc. est a media. ʒ. vsqʒ ad. ʒ. ij. Et qñqʒ est rectiꝰ, vt ponas ī aqs eiꝰ infrīdātia stiptica: ⁊ de eis sunt lētes, ⁊ ᵈ ⌈cuppule⌋ glādiū. Et illō adiuuat ī h vt accidat cortex. Et ex eis q̄ fortē faciūt dolorē eiꝰ, ⁊ iuuamētū silr̄, est vt clistericent cū troc. d̄ arsenico ī aq̄ salsa, qū vehemēs ē g̃ssitudo ᵉ ⌈māeī.⌋ Et qñz sufficit febricitātibꝰ, ⁊ debilibꝰ, ⁊ illis quoꝝ sensus fortī ē, ⁊ nō tollerāt acuta clisteria, h regimen. Incipiāt, ⁊ clistericent cū aq̄ mellis: deinde post. iiij. horas cū aq̄ salis: deide det eis ī potu lutū cum aceto mixto cū aq̄: sanat. n. eos. Et ex regimine in cap̊ clisterioꝝ ē, vt clistere fiat paulatī p vices: ⁊ quʒ dolor sit fortior: tūc succurre cū oleo ro. ⁊ clisterica cū eo. Clisteria v̊o q̄ administrant ī retētione san. ⁊ phibitione fluxus eiꝰ, sunt alia, ⁊ sunt pxima clisteribꝰ p hibitionis fluxꝰ vētris. Et qñqʒ fiūt eis troc. q administrant in ᶠ ⌈eo p se.⌋ Et nos qdē dicamus nūc clisteria, ⁊ collyria, ⁊ tro. q ingrediunt ī clisteribꝰ. Ex clisteribus itaqʒ leuibꝰ in h, ⁊ in fluxu vētris calido est, vt fiat clistere cuʒ aqua arnoglosse sola: aut cū aliqbus tro. quos dicā. Et fiat clistere cū pane silagineo, azymo, trito ī succo. Et ex clisteribꝰ leuibus est, vt sumant aq̄ ordei, ⁊ oleū amigdalinuʒ, ⁊ vitellus oui, ⁊ aq̄ riçi decocti cū adipe renū capraꝝ annualiū, ⁊ colent ⁊ ˢ ⌈proijciant ī luto sigillato.⌋ Et silr̄ decoctio riçi assati, decocti cū adipe capraꝝ: ⁊ qñqʒ ponūtur cū eo in ipso cortices granatoruʒ ⁊ galle. Et silr̄ clistere aque sauich, ⁊ luti sigillati. Et iterū clistere iuuatiuū qum est caliditas vehemēs, succus rasure cucurbite, ⁊ portulace ⁊ arnoglosse, ⁊ succus virge pastoris, ⁊ grana myrti, ⁊ lētes a qbus aq̄ bis eiecta est. Aggrega hos succos, ⁊ committe cū eis oleū ros. ⁊ cerusam, ⁊ lutuʒ armenū, et acatiā, ⁊ tutiam. Et si indigueris opio pone ī eis sʒ necessitatē, ⁊ dispōnem. Descriptio clisteris conueniens excoriationi ēt. ℞. cortices amigdalarū ⁊ cortices ʰ ⌈fistici ⁊⌋ granatoꝝ ⁊ gallas ⁊ sumach ⁊ folia senticis ⁊ radicē ⁱ ⌈alientum⌋ elixētur itaqʒ cuʒ vino, donec ispissent, deide colent, ⁊ terāt aliq trocisci clisterioꝝ ⁊ ponant ī eo cū oleo myrtino. Collyrioꝝ āt ad excoriationē, medicinaꝝ mres sūt myrrha, ⁊ tus, ⁊ crocus, ⁊ sandaraca, ⁊ alumē, ⁊ storax, ⁊ castoreū qū adest opiū, ⁊ litiū, ⁊ charta ɔbusta, ⁊ san. draco. ⁊ cornu ceruiū adustū, ⁊ chimolea, ⁊ luta q̄ currūt cuʒ ea, ⁊ climia, ⁊ merdasengi, ⁊ q̄ sunt silia illis. Et qñqʒ necessaria sunt atrimeta, ⁊ ᵏ ⌈arsenica.⌋ Collyriū ad excoriatiōnē, ⁊ tenasmonem: Myrrha, ⁊ crocus, ⁊ tus, ⁊ opiū ɔficiant cū albumine oui. Aliō sandaraca, storax, myrrha, crocus, opiū ɔficiant cū aq̄ arnoglosse.ˡ † ⌈ ⌋ Et qñqʒ fit ex hꝰ medicinis marā cū oleo ros. ⁊ cerusa, ⁊ admīstrant sup pānū, ⁊ frustū cotti, ⁊ ponit ī ano, sm q ponit ī ipso tēta, ᵐ † ⌈ ⌋ ita vt equet illud, ⁊ ⁿ ⌈mūdificetur.⌋ Troc. aūt clisteriorū excoriationis sunt sic̄ troc. de arsenicis ad corrosionē, ⁊ troc. stelle. Et opʒ vt seruent ī vinatia vue, vt ɔseruet in eis v̊tus: ⁊ trocisci de charta cōbusta. Descriptio troc. charte cōbuste. ʒ. x. arsenicoꝝ adustoꝝ, ⁊ corticū eris, ⁊ aluminis iameni, ⁊ gallaꝝ, ⁊ calcis, q̄ nō est exticta oium añ. ʒ. xij. fiāt ex eis trocisci cū succo arnoglosse, quoꝝ vnusqsqʒ pōderet. ʒ. iiij. ⁊ paruo ex eis administret pōdus. ʒ. i. ⁊ magno troc. i. iteger. Troc. alius. ℞. sumach ⁊ capita granatoꝝ ⁊ ᵒ ⌈succutū⌋ ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ grana acreste, ⁊ calcantū, ⁊ colcotar, ⁊ ᵖ ⌈eris⌋ adusti, ⁊ antimonij oium añ. partē. i. floris eris ptē. s. fiāt ex eis troc. Troc. fortis. ℞. calcē, ⁊ alkali, ⁊ acatiā, ⁊ gallas, ⁊ arsenicū, ⁊ terant cū aceto aliqbus diebus, ⁊ informentur troc. Et ex fortitudine eius qñqʒ sufficit, vt clistericet cū aqua arnoglosse. Empl'a aūt, ⁊ epithimata iuuatiua in hoc sunt empl'a predicta in cap̊ curationis fluxus vētris absolute. Et iam expertū est epithima de troc. stelle cū aqua myrti, ⁊ contulit ei valde. Et qñ non cessat dolor, tūc sedeat infirmus in tina, in cuius aqua decocta sunt stiptica nota cū aliquātulo aneti ⁊ fenu. ⁊ altee. Et si fortior fiat sitis, ⁊ angustia in excoriatiōe cholica, admīstra lac aceto suʒ decoctū ᑫ ⌈in⌋ aq̄ sauich ordei q̄ vtraqʒ ifrīdata sint. Qō si dolor adeo fiat fortis donec approiquet sincopis, nō erit excusatio narcoticorū. Et añ illud clisterica cū adipe vaccino, cū aq̄ sauich ordei absqʒ ʳ ⌈expulsione.⌋ Et fortasse sedabit dolor, ⁊ abscidetur egritudo ppillud, qō accidit de eq̄tione hu. ⁊ si nō sedat, cura cuʒ eo qō scis. Et si vis clisterica in hꝰ hora cū hoc clisteri. sumatur aque kisch ordei, ⁊ riçi, ⁊ adeps renū capraꝝ, ⁊ oleū ros. ⁊ gūmi arabicū, ⁊ cerusam, ⁊ vitellū oui, ɔquassent oia ī loco vno ⁊ si vis pone in eo opiū. ⁊ administra. Et si fuerit excoriatio phlegmatica, tūc necessariū erit vt incipias in curatione eius cuʒ eo, qō incidit ⁊ educit ipsum, ⁊ facit qescere ab eo: ⁊ cibet cum hꝰ, donec sint cibi eius ēt pisces saliti, ⁊ sinapis cū sicla, ⁊ almuri, ⁊ alcauguamich. Et sint tincture eius ex eis, que sunt sicut grana granatoꝝ cū ˢ ⌈oleo⌋ cū seminibus ⁊ sinapi ⁊ q̄ incidunt. Et qñqʒ multiplicat cibatio ex ᵗ ⌈albusir⌋ assato: qū iā sumpserit aliqd ex medicis q̄ ad caliditatē decliues sunt, sicut alcançi, ⁊ ᵘ ⌈cardamomū⌋ iuuat cū eo. Et dixerunt qdam q quidā hñs vlcera intestinorum, iuuatus est cum ˣ ⌈electuario⌋ qō omni die sumebat ī potu cū ʸ ⌈vino:⌋ deinde cibabat ᶻ ⌈albusir⌋ assato fecit illud aliqbus diebus ⁊ † ⌈ ⌋ ⁊ vr̄ q sit illud huius gñis. Et iā dixerūt q quidā homo fuit curans dysenteriā añcedentē, cura mortificāte, aut sanāte ī die vno. Cibabat hoiem pane cuʒ cepe acuto: ⁊ minorabat potū eius in illo die: ⁊ clistericabat eum in mane cū aqua salis acuta, deinde cōsequebat illud cum clisteri medicine fortis ex clisteribus icarnatiuis. Et si tollerabat dolorē eius, cū quo curabat, sanabatur: ⁊ si nō, moriebatur. Et erāt clisteria eoruʒ ex huiusmodi clisteri. ℞. sansuci, cymini carmeni, salis folioꝝ ademest humidoꝝ ɔ † ⌈ ⌋ mellilotí oium añ. ʒ. i. ⁊ olei kist. ij decoquantur in oleo donec ɔsumatur tertia, ⁊ colet, ⁊ administret illud oleū clistericādo. Et itep ɔfert eis clistere cuʒ

a A. sed vere sanant illa que remouēt corrosionem cum

b A. reiteretur

c † A. paucus

d A. giefc

e A. saniei

f A. aqs eorum

g A. pījciatur ī eo lutū sigillatū

h —— A.

i A. altenbut

k A. viride eris

l † A. Aliō opiū castoreuʒ gūmi litiū ɔficiat cum succo arnoglosse.

m † A. ⁊ qū iponit ī eo inuoluatur tēta vel suppositorium

n A. remaneat

o A. sufertum

p A. plumbi

q A. ⁊

r A. pternissiōe

s A. passulis

t A. albesser

u A. trufipigeon

x A. giausir

y A. gūma rute

z A. albesser

⁊ † A. ⁊ sanatus est

ɔ † A. aneti rute

decoctione riçi. Et qñqꝫ ponũtur in ea pisces saliti.
Ceratũ dictũ i hac spē egritudinis. ℞. carnis dacti/
loꝝ pōdus lib.ij.ꝛ.ſ. masticis. ℥.i.[a] [ꝛ.ſ.] ꝛ [b] [ane
ti] hũidi. ℥.[c] [.vj.] ꝛ aloes. ℥.i. ꝛ cere. ℥.x. ꝛ [d] [olei
rutacei] ꝛ olei roſ. quãtũ sufficit. Et qñqꝫ ponit in
ipso semē nasturtij, ꝓprie qñ sentit [e] † [ ]
phlegma vitreũ. Excoriatiōi aũt melãcholice post
regimē melãcholie, ꝛ splenis, ſm ꝙ diximus i loco
añ hũc: ꝛ post rectificationē regimis, ꝯfert suffuſ ð
luto. Et ꝯferunt ei clisteria de riçi, ꝛ sint in eis spēs
aromatice, ꝛ semina cal'a, lenia, ꝛ [f] [semina] stipti
ca. Et ponant in eis oleũ roſ. ꝛ vitellus oui: ꝛ corũ
cibi sint a qbus bonus gñat san. Et qñ fuerit vlcus
malignũ nō erit excusatio qn fiat clistere cũ aq̃ salis
gēme, deinde seq̃ris ipm, si indiges eo cũ illo, qð tã
valde mũdificat donec appareat caro mũda: deide
cura cũ clisteribus icarnatiuis. Et clisteria lenia ad
hoc sunt sicut clistere in quo ponunt spine egyptia/
ce ptes. iiij. hellebori nigri ptes. ij. decoquant cum
aq̃, ꝛ salegēma. Q; si illud nō ꝯfert, tũc admĩstrētur
troc. de arsenico. Excoriatio aũt q̃ fit ex fece, curat
cũ eo qð lenit nãm: ꝛ sint i eo lenitas, ꝛ vnctuositas,
ꝛ glutinatio, ꝛ lubricitas: ꝛ pmittat añ cibũ sic vi/
tellus oui sorbilis: ꝛ sicut ius galli decrepiti: ꝛ sic iu
ra ꝛ [g] [alesſidabegi] fcã ex pullis [h] [facilib⁹] ipi/
guatis. Et administrent clisteria lenitiua ex succis
glutinatiuis lubricatiuis simil' cũ oleo roſ. ꝛ vitello
oui, ꝛ silib⁹. Et qñqꝫ ꝯfert qñ ꝓlongat hec excoria/
tio: vt sumant semē lini, ꝛ psilij semē, ꝛ semē maru,
ꝛ semē altee: accipiat mucilago eoꝝ, ꝛ det in potu
añ cibũ. Ipsa. n. aggregat ad lubricitatē sedationeꝫ
doloris, ꝛ glutinationē. Et sumere pruna añ cibuꝫ,
qñqꝫ remouet hoc accñs. Excoriationi võ facte suc
cessione potus medicie, ꝯferũt medicine [i] [singula
res glutinatiue] ꝑdicte. Et ꝯferũt ei dragagãtũ as/
satũ, de q̃ bibant i lacte acetoso. ʒ. iij. ꝛ.ſ. ꝛ qð est su
pra. Et ꝯfert ei valde, vt fiat clistere cũ butyro vac/
cino recēti bono: ꝛ qñqꝫ ponit in ipso aliqd de san.
drac. Et qñqꝫ confert ius vētriũ [k] † [ ] i aliq̃
excoriatione cholerica ꝛ nō est medicia [l] [oĩum.]

¶ De cura fluxus vētris facti pp cibos. Cap. VIII.

Cura nota ad istos est, vt [m] † [ ]
ꝓhibeat descēsio eius duꝫ nō
accidit colirica fortis supflua: sꝫ si fue/
rit ex multitudine cibi [n] [fiat illud] et
administret fames post illud. Et qñ de/
scēderit sumat aliqð ex robub stipticis. Et si accide
rit debilitas sumat alcançi: aut suffuſ de granatis.
Et si sentit debilitas in stõ, cũ eo qð accidit de mul/
tiplicatiõe, ꝛ sigt illud id quod accidit de rugitu, ꝛ
[o] [vētositate] sumat balaustiarũ, ꝛ turis, ꝛ ameos
ptes eq̃les: ꝛ ꝯficiant cũ [p] [passis tritis, cũ suis ite/
rioribus] ꝛ comedat ex eo oĩ mane q̃ʒtitatē nucis.
Et iteꝝ sumat medicamen de acoro ꝛ [q] [ ] alcamer/
çech] dictũ in antidotario. In fcõ aũt ex corruptiõe
ciboꝝ i seipsis, aut i [r] [eo] aut q̃litatib⁹ malis i eis:
aut velocitate [s] [admistrationis eius] i eis, opꝫ vt
sumat post eos cibos boni chimi, [t] † [ ] ꝛ
curet imꝑssio remanēs ex calore ꝛ frigore cũ eo qð
scis ex electuarijs [u] † [ ] fridis aut calidis.
Et si fuerit cã viscositas eorũ, ꝛ lubricitas ipsorum:
[x] † [ ] ꝯuerte eos ad illud i q̃ cũ lenitate
est stipticitas. Frig⁹ aũt eoꝝ ꝛ calitas ipsoꝝ sunt, ſꝫ
ꝙ eis ꝯuenit. Et si cã fuerit pmissio lubricãtis, pre/
mittat stipticũ: ꝛ si cã fuerit postremitas ei⁹ cui⁹ ve/
lociter fit digõ [y] [apud regimē, tũc] sumat spodiũ
[z] [ꝛ aliqd de] robub, vt rectificet stũs ab iꝑssiõe
ei⁹ cui⁹ alteratio nocuit ipm. Nã ſm pl'm accidit ca
lefactio [&] † [ ] ꝛ si faciat accidere raro sritatē
pp acetositatē cibi i qbusdã dispõnib⁹ h⁹ regimen,
sumat spodiũ cũ alcãçi. Et si cã fuerit paucitas cibi,
aut subtilitas sube ei⁹, cibet post ipm carnib⁹ gros
sis mosusat, ꝛ ꝯdit cũ stipticis, ꝛ cũ aceto ꝑparatis,
ꝛ piscibus salitis [ꝰ] † [ ] ꝛ si
milibus. [ꝝ] † [ ] Q; si timeat debi
litas digõnis cũ hoc, cũ seminibus condiantur.

¶ De cura fluxus cerebralis. Cap. IX.

Oporter vt hñs eũ oĩno nō dor/
miat sup collum. Et qñ
excitat a somno, est ei neciũ vt vtat vo
mitu, q̃tenus egrediat humor [a] [gros/
sus] effusus ad stõm ex capite, faciens
fluxũ: ꝛ vt admĩstret illud, qð dixim⁹ i cap̃ catarri,
de rasione capitꝭ, ꝛ fricatiõe ei⁹ cũ reb⁹ aſpis: ꝛ ex va
porationib⁹ capitꝭ, ꝛ admĩstratõe rubificãtiũ, ꝛ cau
teriçãtiũ sup ipm: ꝛ ex ꝯfortatione ei⁹, ꝛ rectificatio
ne cõpl'onis ei⁹. Et qñqꝫ neciũ est cauteriũ, ꝛ nõ opꝫ
vt admĩstret retētio ei⁹ a stõ cũ medicis stipticis, et
magnificet timor: imo opꝫ vt exhat illud, qð de eo
aggregat supi⁹ ꝑ vomitũ: ꝛ illud qð descēdit ex via
itestinoꝝ, ꝛ si nõ cũ alio, saltē cũ clisterib⁹: ꝛ restrin/
gat illð qð de eo descēdit ad vētrē, nõ cũ illo qð cõ/
stipat: q̃re [b] [sedeat] mã i vētre: imo cũ eo, qð ē sil'e
illi, q̃ retinet ex pectore: ex eis q̃ dixim⁹ in suo cap̃:
ꝛ cuꝫ eo qð docuimus te in cap̃ cure catarri ex ab/
scissione cãꝝ faciētiũ catarrũ, ꝛ rectificatione eaꝝ.

¶ De cura fluxus oppilatiui. Cap. X.

Fluxus oppilatiui pl'm fit cũ pe
riodis, siue fit a corpe to
to: aut fiat ab oppil'one in epe: aut iter
epar, ꝛ itestina, De errore igit est vt ca
dat additio in oppil'one ꝑ stiptica, imo
opꝫ vt iuuet qð expellit ab oppil'one cũ euatione.
Q; qñqꝫ euãnt vie ab eo, [c] [misceant] medicine api/
tiue [d] [oppilationũ] vt apiant eas. Et qñqꝫ neciũ ē
in apiendo oppil'ones, solutiuuꝫ fortiter attrahens
mãs grossas, gñantes oppil'onē, ꝛ clisteria fortꝭ ap
tionis, ꝛ attractionis. Et vomitus est ex rebus ma
gis iuuatiuis ad illð: qñ cadit [e] [ex obuiatõe ipsi⁹]
queãdmodũ testat Hip. Et rectius qdē est hñti hãc
egritudinē, vt comedat cibũ suũ in plib⁹ vicib⁹, nõ
in vice vna: [f] [imo in oĩ hora] quãtitatē, q̃ ptinet ei
de cibo suo: deide opꝫ vt partiat: deide opꝫ vt ꝯseq
facias cibũ suũ illud qð adiuuat ad penetrãdũ cuꝫ
velocitate, ꝛ apiat oppil'onē cibo. Et melius [g] [illo
toto] apud. G. est diacalamētũ: ꝛ det de eo añ cibũ
vsqꝫ ad aur. i. Et qñ digerit cib⁹, detur ēt de eo q̃ʒti
tas. ʒ.ſ. Et vinũ vetus, forte, subtile, paucum est bo
num valde qñ administrat post cibum. Et tyriaca
res ē magis iuuatiua ad illð. Et qñ rectificat digõ
cibi, balneet. Fricatio aũt opꝫ, vt non ab ipso sepet
añ cibũ ipꝫ, ꝛ post ipꝫ. Et qñ debilitat, [h] † [ ]
idiget fricatiõe vehemēti cũ pãno aſpo dorsi, ꝛ vētris.
Et qñqꝫ neciũ est vt liniat corpus eius pice: ꝛ medi
cinis rubificãtib⁹. Oppil'onũ võ aptionē iã sciuisti:
ꝛ opꝫ vt nõ [i] [soluat eger iste a fricatione.] nã cuꝫ
tu curaueris eũ, ꝛ apieris oppil'ones, ꝛ [k] [resolueris]
hũores oppilatiuos, penetrabit cib⁹ ad corp⁹ ei⁹, ꝛ
nõ accidet diaria post illð, ꝛ ꝯfortabit corpus eius.

¶ De cura fluxus liquefactiui. Cap. XI.

Eneis que sunt sicut ethica, ꝛ pthi
sis, ꝛ q̃ hac via incedũt, nõ
sperat vt curet, nisi sicut sperat in cura
tione cãe eius. In eo auteꝫ q est infra il
lud, curet corpus cũ infrigidatiuis hu
mectãtibus ꝛ aeribus ꝛ embrocis ſm illud. Et ex/

Marginal notes (left column):
a A. Alia litera
b A. aluminis
c A. vij.
d A. ꝛ vini
e † A. frigus ꝛ
f A. infrigidãtia
g A. alfidbegi
h A. teneris
i A. frigide
k † A. taccaruꝫ
l A cõpleta
m † A. Alia lr̃a non
n A. minoret ille
o A. inflatione
p A. zibib tritis cũ suis arillis
q A. alcherma/zech vel alcher/mazegi
r A. hora ipsorũ
s A. Alia litera accelerationis
t † A. stiptici
v † A. stipticis
x † A. aliena ipsa q
y A. pmittet re/gimen ꝛ
z A. cũ aliqbus

Marginal notes (right column):
& † A. eius
ꝰ † A. ꝑparatis cũ aceto ꝛ origa no
ꝝ † A. quãtitate moderata.
a A. Alia litera
b A. retineatur
c A. pertrãseunt
d A. ad oppila/tiones
e A. sponte sua
f A. et comedat q̃libet vice
g A. illis oĩbus
h † A. corpus
i A. ꝓhibeat te macredo infir/mi ab hoc
k A. euacueris

tinguatur cum eis q̄ sunt, sicut trocisci de spodio, ⁊ trocisci de cāfora, ⁊ cū epithimatibus ⁊ emplis infrigidatis sup cor, ⁊ pectus, ⁊ epar. Et sint cibi eius ex carnibꝰ leuibus[a] [hulumet ⁊ ifridatis, ⁊ nusu/sat, ⁊ caro pisciū ⁊ sucabegi] cū aceto, ⁊ panis simi lagineus bñ ꝯfectus, ⁊ fermētatus. Et panis cū assatur.[b] [Et] qñqꝫ fit ex eo sorbitio pmixta cū gummi.[c] † [ ] Et silr cibꝰ,[d] [q fit de acetosa] ⁊ silibꝰ. Et nō retineat̃ expulsio vice vna, imo retineat̃ gradati cū hꝭ curatioibꝰ, ⁊ cū trocíscis ꝺ spodio restrictiuis ꝓprie: ⁊ cū troc. ſm hūc modū. ℞. lutū armenū, ⁊ spodiū, ⁊ castaneas, ⁊ semē acetose excorticatū, ⁊ almirberl, ⁊ roſ. ⁊ gūmi assatū, ⁊ cācros adustos, terāt̃ oia, ⁊ ꝯficiant̃ cū aq̄ cydonioꝝ.

¶ De cura fluxus fci a spissitudine cutis. Cap. XII.

Am inuimus ad[e] [signa] eius vbi docuimus regimē attractionis mārum repletionaliū ad exteriora corporis. Et melius qdē est, vt extrahant̃ humores p phlebotomiā, ⁊ fluxū ventris ptinētē, a quo iā expediti sumus: ⁊ admistrent̃ balnea cū aqs apitiuis: ⁊ sunt illa in qbus decocta sunt apitiua: ⁊ cū lauatiuis, apitiuis, ⁊ mūdificatiuis. Et multotiēs vtant̃ tinis icteritie.[f] [Et si] fuerit spissitudo vehemēs[g] † [ ] admistret̃ fricatio cū pannis lineis asperis: ⁊ cum villis donec rubeat cutis: deinde effundatur sup eā aqua calida, ⁊ aque i quibus est virtus aperitiua eoꝝ que diximus.

¶ De cura colirice passionis. Cap. XIII.

Olirica passio hꝫ regimē in pncipio, qū mouet̃: ⁊ regimen i medio sui motus: ⁊ regimē apud cōmotionē suā malā, ⁊ inobedientiam suā malitiosam ⁊ motionē accñtiū suorum timorosoꝝ. Qū apparēt signa colirice passiōis ⁊ icipit eructuatio alterari a dispōne sua, ⁊ sentit̃ in stō gͧuitas, ⁊ in itestinis pūctura: ⁊[h] [qñ est cum ea nausea] tūc opꝫ vt nō sumat sup illud aliquid oino neqꝫ post illud nisi cuꝫ timet̃ casus ͧtutꝭ: tūc. n. rege cū eo qꝺ dicemꝰ. Primū igit̃ qꝺ oꝫ fieri ē, vt expulsio fiat p vomitū si fuerit cibꝰ adhuc primꝰ supioribꝰ: ⁊ si non fuerit ita, ꝯsequent̃ adhibeat̃ aliqd, qꝺ ipm deponat ex eis q̄ leniūt nām. Et[i] [sit illꝺ qꝺ facit vomitū lenificatiuū] cū mēsura q̄ extrahat illā[k] [qꝫtitatē pter ꝙ extrahat illā supfluitatē] sup illꝺ: aut reꝫ extneā ab ea. Et opꝫ vt expellāt cū eo in q̊ nō sūt due malitie mollificatio stōi, ⁊ debilitas ͧtutū eiꝰ, sic in oleo sisamino, ⁊ oleo de oliuis, ⁊ aq̄ cal'a. Neqꝫ cū illo in quo est[l] [glutinatio] qum ipsi indigeant ꝯrio[m] [glutinationis] sicut aq̄ mellis, ⁊ sirupus acetosus dulcis cū aq̄ cal'a[n] [nō] pp necessitatē: imo cuꝫ eo qꝺ est sicut aq̄ cal'a sola, aut cuꝫ pauco baurach: aut cū sale naptico: aut aq̄ cal'a cuꝫ cymino pauco. Et silr si vomuerit p seipsos, ⁊ acciderit eis subuersio nō obediēs, ⁊ nocet eis p illud ēt, tūc illic opꝫ vt curet̃: Hip. n. dixit ꝙ vomitus qñqꝫ ꝓhibet̃ vomitu: ⁊ fluxus qñqꝫ ꝓhibet̃ fluxu: ⁊ vomitus ꝓhibet̃ fluxu: ⁊ fluxus ꝓhibet̃ vomitu. Et eoꝝ fluxus opꝫ vt fiat cū suppositorio leni ex tereniabin ⁊ çucaro, ⁊ sale. Aut clisteri leui ex aqua sicle quantitate. lx. ʒ. ⁊ baurach, pauci sup eā, qꝫtitate. aur̃. i. ⁊ çucari ru. qꝫtitate. ʒ. x. ⁊ olei roſ. ⁊ sisamini qꝫtitate. ʒ. vij. aut cū aliquo qꝺ bibat̃, sicut cyminū. Ipm. n. est iuuatiuū in h̾ valde. Qū ergo scíueris ꝙ mãe in corpe cholerice sunt cōmouētes eā (nā ipse qñqꝫ sunt de adiuuātibus ad h̾ vt accidat colirica passio) ⁊ nō est timor totus ex cibo, nō iuenis excusationē qn ifrides stōꝫ tūc exteriꝰ cū eo, qꝺ ifridat: ⁊ si nō cū alio, saltē cum niue, post adiutoriū eiꝰ ad vomitū, si declinat ad illꝺ cū mēsura tollerabili. Et i illa ifridatiōe ē sedatio sitis, si fuerit. Qū ergo supabūdat vomitus, ex eis q̄ retinēt ipm, ē ifridatio stōi cū hꝭ, ⁊ ponere vētosas sup vētrē absqꝫ icisione: ⁊ si fuerit frigidū ifrigidās ex succis fructuū, erit ēt magis iuuatiuum. Et si misceant̃ cū eo sandali, ⁊ cāfora, ⁊ rose, ⁊ liniat̃ cū eis almirach erit iuuatiuū. Et qñqꝫ necessariū est stringere extremitates. Et si nō fuerit calitas fortꝭ curet̃, cū medicamine de luto[o] [anesiburni] dicto i antidotario. Ampliꝰ opꝫ vt ꝯsideres illꝺ qꝺ egredit̃: dū eni pseuerat exeūdo chilus ⁊ aliqd hōgeneū ei, ⁊ cibus, nō ꝯcedit̃ eiꝰ retētio oino aliq̊ modoꝝ. In ipso eni est timor magnus. Qūqꝫ alterat̃ ab illo, alteratiōe fortasse[p] [feda,] neč̃ia ē eiꝰ retētio. Et[q] [silr] qū illud qꝺ egredit̃ ē res curathi viscosa, aut cholerica, aut alia ex eis q̄ debilitāt corpus, ⁊ iprimūt in pulsu, ⁊ faciūt eū freq̄ntē[r] † [ ] ſm eq̄litatem ⁊[s] [descēdētē.] Et faciūt appere i corpe sic̃ extenuationē: ⁊ in mirach, sicut spasmū. Et fortasse accidūt sicut sitis, ⁊ fe. ⁊ sigñt ꝙ solutio ventris pmutat̃ ad sanitatē. Et opꝫ vt adiuuet̃ i retētione eiꝰ cū robub stipticis. Et qñqꝫ ꝯdiunt̃ cū eo, qꝺ ē sicut mēta. Et si euomuerit ea, reiterent̃ sup eos, ⁊ dent̃ eis paulatiꝫ: ⁊ nō opꝫ vt cesset̃ a dādo i potu medicinas[t] [restrictiuas] ⁊ robub stiptica[u] [ſm ͧtutē] eoꝝ, imo opꝫ vt iterent̃ sup eos, ⁊ fiat pmutatio de vna medicina ad aliā: ⁊ sint oēs[x] [stomatice.] Et aq̄ roſ. calefacta ꝯfortat stōs eoꝝ, ⁊[y] [calefacit, ⁊ ꝓhibet ex] egritudibꝰ eoꝝ. Et ista robub opꝫ vt nō sint acetositatis talis, q̄ mordicet stōm ēt: ⁊ sint adiuuantia ad mām: imo si est cū eis aliqd ex h̾, frāgat̃ cū re q̄ nō sit de gñe eius, qꝺ soluit, aut vomere facit. Et acetosa qdē[z] [ꝯueniētia sunt] in excoriationē. Et silr ea q̄ sunt vehementis frigiditatꝭ ex eis q̄ bibunt̃ actu. Et qñqꝫ nō ꝯueniūt eis[⁊] [p hoc qꝺ pcutiunt stōꝫ.] Et plimi qbus ista ꝯueniūt sunt illi, q sunt cholerici: qre opꝫ vt expiatur dispō qua recipiūt ea. Et sirupus factus de mēta cū aq̄ granatoꝝ expssoꝝ cū pulpa sua, cū aliqꝫtulo mēte est bonus eis, ꝓhibēs vomitū eoꝝ: ⁊ silr aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ. Et qñqꝫ ponit̃ i ipso aliqd de luto aromatico, qꝺ comedit̃. Et qū plimi eoꝝ bibūt aquā calidā fortiter, expāditur virtus eius ad venas ⁊ redeūt materie expanse ad venas. Et opꝫ vt vaces etiā ad vaporationes, ⁊ vnctiones ex oleis, in qbus sunt ꝯfortatio, ⁊ stipticitas, ⁊ calefactio subtilis sub hypocōdria: sicut oleo de nereidē, ⁊ de lilio narciscino ⁊ oleū roſ. etiam, ⁊ oleū in quo bullituꝫ est mastix: ⁊ est inunctio bona eis proprie cuius colirica passio est a cibis grossis. Iūcture ͧo ⁊ lacerti inungat̃ cū eis q̄ sunt sic̃ oleuꝫ roſ. aromatiçatū: ⁊ sicut oleū viol'. cuꝫ cera pauca. Et in hyeme cū oleo de nereiden cū cera pauca. Et empl'entur stōi eoꝝ cū emplis stipticis infrigidatiuis vehementis stipticitatis: ⁊ sit in eis aromaticitas ex eis que sciuisti. Et qū necessariū facit timor, vt prohibeas coliricā passionē, ⁊ nō euacuata sunt oia que oportuit eūari de cibo corrupto, ⁊ humore maloꝝ[?] [deide cōmouet] tunc opꝫ vt[ꝫ] [cibes] eū adhuc cū cibis frangētibus ipm: deinde eūes eum post aliquot dies cū eo, qꝺ soluit ipsum. Quꝫ ergo senseris ꝙ cā tota non est ex cibo, sꝫ est illic[a] [sicut fortitudo frigoris] stomaci, ꝓparabis in retinēdo vomitū eoꝝ, postq̄ꝫ vomitu expulerit quātitatem, quā oportuit expelli cū sirupo de mēta pmixto cuꝫ miua pauca: aut cum virtute xiloaloes, ⁊ fac vt sint emplastra eoruꝫ decliuiora ad calefactionem: ⁊ fac vt illi super quod dormiūt ex cibo permixta sit vir/

a A. ꝓparatis in sapore vel cibario dicto helā ⁊ ꝓparatis i cibario dicto charis ⁊ in cibario dcō mosus ⁊ caro pisciū ꝓparata i cibario dicto secḫ bagi

b —— A.

c † A. ⁊ amido

d A. Alia litera qui fit de acetosis

e A. curam

f A. Alia litera qum

g † A. ⁊

h A. Alia litera qñqꝫ est cum ea nausea quare

i A. fint vomitiua ⁊ lenificantia

k A. supfluitatē absqꝫ ꝙ extrahat superflue Alia litera absqꝫ ꝙ extrahat supfluitateꝫ aliā super illam

l A. Alia litera nutricatio Alia litera virtus nauseatiua

m A. nutricationis Alia litera nauseationis

n A. nō

o A. alnisaburi

p A. mala, vel superstua vel nocente

q A. illud

r † A. non

s A. profundum

t A. stipticas

u A. pp causam vomitus

x A. Alia litera presentes

y A. confert

z A. faciunt cadere

⁊ A. Alia litera qbus est stōs vacuus

? A. cōmouente vel furioso

ꝫ A. tēperes

a A. Alia litera coadiutoruꝫ ex frigore

tus pulloꝝ colūbaꝝ, Et sint cū eis spēs [a] † ⌈ ⌋ ſm quātitatē quā existimas, ⁊ panis īfusus ī [b] ⌈ passo ⌋ ēt. Qn̄qꝫ feceris hn̄tib⁹ h̄ accn̄s ex pota/ tione, ⁊ emplone illud qḋ dixim⁹, tūc nec̄iuꝫ erit vt īgeniū īuenias ī faciēdo eos dormire sup lectos stra tos [c] ⌈ pānis, cū cāticis sonifer⌋ ⁊ cātilenis ⁊ cunis, ⁊ p̄ssione ⌋ leui ſm q̄ꝫ dormiāt sup eā: Et cū eis q̄ di ximus ī faciēdo dormire illos, sup q̊s dn̄antur vigi lie. Et opꝫ vt sit loc⁹ eoꝝ locus in q̄ nō sit lumē plꝫ, neqꝫ frigus. Frigus nāqꝫ expellit humores eoꝝ ad īteriora. Et necessitas ad trahēdū eos ad exteriora est nec̄ia. Qḋ si pulsus īcipit minorari, ⁊ videris ali quid de imp̄ssione spasmi, ⁊ singultus, īcipies, ⁊ da bis eis ī potu aliqd de vino dulci odorifero, in q̊ est stipticitas cū aq̄ cydonioꝝ, ⁊ tortellis: aut medullā panis similaginei cali, quātū posse est. Et si nec̄iū est ꝙ sit fortius illo, accipiat̄ caro plima ex carne mol li, ⁊ tenera q̄ sit ex carne auiū, ⁊ arietuꝫ, ⁊ incidat̄, ⁊ ponat̄ sicut est in vase, ⁊ decoquatur q̊usqꝫ emittat aquositatē suā: ⁊ forsitā ad se redire eā faciet, deide exprimat̄ fortiter, post decoquat̄ illud, qḋ exp̄ssuꝫ est ex ea paulatim, ⁊ fiat acetosuꝫ cū aliquo fructuū īfrigidātiū. Et meliores eis sunt ḡnata, ⁊ cydonia. Et sunt ex hoibus, q ponūt cū eo aliqd occultuꝫ ex vino, ⁊ sorbēt: ⁊ si digiti soluat̄ ī eo panis pauc⁹ nō erit ī eo malū: deide dormiāt sup illud. Et nō est ma lū eis vti vua pēsili, de q̄ tp̄s accepit, qū appetūt eā: ⁊ sumere ex ea paꝝ, masticādo ḡna eius bn̄. Qḋ si nō retineat̄ in stōis eoꝝ aliqd de hoc, ⁊ alijs, ⁊ decli nant ad vomēdū, tūc pone sup īferiora vētriū eorū vētosas magnas apud vmbilicuꝫ sine īcisione. Qḋ si nō steterit sup ip̄ꝫ, tūc sup illḋ, qḋ ē īter vtrasqꝫ spa tulas ḋcliues ad īferiora. Et si posse fuerit, vt sic dor miat erit rectū: ⁊ si fuerit [d] ⌈ magis decliue ip̄ꝫ ⌋ ad īferiora liga qḋ ē sub ascellis, ⁊ adiutoria ei⁹, ⁊ fac eū dormire si posse est: ⁊ qū excitat ip̄m dolor vētosa rū, aut instita, tūc reitera ea ambo sup ip̄m: ⁊ nō al/ teres ea ambo, vsqꝫ quo sis securus, vt īcipiat cib⁹ discedere a vomitu: aut sedat̄ motu descēsionis ī flu xu vētris, tūc. n. solue qḋcunqꝫ fuerit amboꝝ paula tim. Si aūt non recipiat aliqd: īmo fluxu vētris edu cat ip̄m, tūc aggrega in cibatione eius īter stiptica, ⁊ inter ea in q̄bus est stupefactio aliq̄, sicut amilum assatū qḋ ponat̄ ī decoctiōe [e] † ⌈ ⌋ papaue ris ⁊ ponat̄ sup ip̄m galia, [f] † ⌈ ⌋ ⁊ nō ponas ī ipsa dulcedinē. Dulcedo eniꝫ q̄n̄qꝫ fit cā ad abhorrēdū, ⁊ lenitatis, ⁊ fluxus, ⁊ solōnis nature. Qū ergo dederis ei h̄⁹, fac ipsum dormire desup. Quod si fuerit illic vomitus, cōsequētur adhibeas ei cochliariuꝫ. i. de sirupo mente, aut rob eius. Et si fuerit fluxus vētris, p̄mitte sup ipsum suctionez aq̄ cydonioꝝ stipticorū alçarur, ⁊ pirorū alsceni, ⁊ ma lorum alsceni muçoꝝ, ⁊ algobeira. Sitis aūt eoruꝫ frāgitur cū eis q̄ sunt sicut sauich ordei, aut sauich maloꝝ cū aqua granatoꝝ. Et opꝫ vt nō separentur ab eis odores ꝯfortatiui, ⁊ [g] ⌈ restaurētur ⌋ sup eos: ⁊ omne qḋ mouet in eis subuersionez aīe p̄mutetur ad aliud. Et q̄n̄qꝫ abhorrēt q̄dā eoꝝ odorez panis: ⁊ q̄n̄qꝫ delectātur eo q̄daꝫ eoꝝ. Et q̄n̄qꝫ abhorrent q̄dam eoꝝ odorē iuris: ⁊ q̄n̄qꝫ delectant̄ eo quidaꝫ eoꝝ. Et silr̄ vinū: ⁊ silr̄ suffumigationes. Fructuum aūt odorē plures eoꝝ recipiūt. Et opꝫ vt nō cibent̄ aliquo, dū non verificat̄ eoꝝ fames. Qḋ si famē pa tiantur ante mūdificationē, nō cibētur: īmo mittan/ tur ī balneū, ⁊ fundat̄ sup capita eoꝝ aqua tepida, ⁊ exeant, ⁊ nō morent̄. Si autē appareat spasmus, administra sup iūcturas cerata leuia, calīa ꝓfundā/ tia, sitqꝫ in hyeme cū oleo de nereiden, ⁊ de lilio: ⁊ ī

a † A. aromati ce
b A. vino
c A. cū ingenijs faciētib⁹ dormi re ⁊ cuꝫ cāticis vel cantilenis ⁊ alaragiba ⁊ cōpressione
d A. ipsa decli natio
e † A. corticum
f † A. muschata
g A. expiantur

estate cū oleo rosī. ⁊ violī. Et silr̄ p̄jce super eū pan/ num īfusum in oleis humectantibus lenitiuis, ⁊ in oleo de oliuis. Et opꝫ vt intētio sit in mandibulis ⁊ incessanter [h] ⌈ eleuet̄ cū mento, ⁊ lacerto mouēte ⌋ genas inferiores ad supiora cū ceratis. Et iterū qū quiescit [i] ⌈ inflāmatio ⌋ colirice passiōis, ⁊ dormiūt, ⁊ excitant̄: da eis ī potu aliqd de robub: ⁊ fac eos ī/ gredi balneū cū facilitate, ⁊ nō multiplicēt morā in eo: īmo q̄ꝫtitate q̄ sumāt de humiditate balnei: dein de extrahe eos, ⁊ [k] ⌈ coopi ipsos ⌋ et ciba eos cibo pauco leui boni chimi ⁊ [l] ⌈ calefac ⌋ eos: ⁊ nō dimit tas eos plīm bibere [m] ⌈ valde ⌋ ⁊ sepent iter aquā ⁊ vinū [n] ⌈ si sumpserint ⌋ stiptica sup cibū. Et prepara post illud in ꝯfortādo stōs eoꝝ cū eis, q̄ sunt sic tro/ ci. de rosī. parui ⁊ magni: ⁊ sicut geleniabin, ⁊ spo/ dium, ⁊ cū eis q̄ sunt sicut alcançi. Et multotiēs qui dem fit balneū cā sparsionis humoꝝ, ⁊ materiei co lirice passionis, ⁊ euētus ꝯfractionis in mēbris.

¶ De regimine fluxus medicinalis. Cap. XIIII.

AB hoc iā singulare fecimus capi tulū, vbi diximus medici nas solutiuas, ⁊ vomitiuas, ⁊ eaꝝ ad/ ministrationē. Sꝫ cū hoc nos dicemus breuiter, ꝙ in p̄ncipio sui opꝫ vt curet̄ cū lactibus ⁊ oleis, ⁊ ꝓprie qum ingeniat̄ in lacti/ bus vt sint stiptica: ⁊ in oleis vt sit in eis aliqd ex h̄. Hoc. n. tēperat cām [o] ⌈ sanguis. ⌋ Et q̄n̄qꝫ sufficiūt ī p̄ncipio lac, ⁊ oleū, ⁊ aq̄ calida: ⁊ q̄n̄qꝫ est sanatio in potādo ista vna vice post aliaꝫ. Et bibat̄ aq̄ calīa, ⁊ ꝓprie qū adheret ex suba medicine aliqd stō, ⁊ inte stinis. Ipsa enim [p] ⌈ trāsmittit ⌋ eius audaciam: de/ inde [q] ⌈ consequaris illud cum clisteri confortato tē perate, ⁊ cibo similiter. ⌋

¶ De cura fluxus cretici. Cap. XV.

NOn opꝫ vt retineat̄ fluxus creti cus, qū nō p̄ducit ad ti morē. Qḋ si supfluat, curet̄ cū ꝓpiquo illi, quo curatur colirica passio: verūtn̄ nō opꝫ vt cibet̄ aq̄ carnis, si fuerit egri tudo acuta valde: īmo cibet̄ eo in quo est infrigida tio, ⁊ igrossatio: sicut ē sorbitio fcā ex sauich ordei, ⁊ sauich maloꝝ. Et si tollerat carnez, cibet̄ cū eis q̄ sunt sicut pisces recētes decocti cū granis ḡnatorū: aut cū aq̄ eoꝝ ꝯditi cū seminib⁹ stipticis: ⁊ q̄ sunt ex coriādro in aceto posito, ⁊ exiccato, ⁊ sīlibus ei.

¶ De tenasmone. Cap. XVI.

PRincipium qḋ te opꝫ scire ḋ dispōne tenasmō est an est tenasmō veꝝ, aut tenasmō mē dosum. Et tenasmon q̄dē mēdosuꝫ est, vt sit in ano fex sicca retēta: ⁊ q̄n̄qꝫ exp̄ mitur ex ea aliqd. Et q̄n̄qꝫ abradit iṫestinū pp labo rē, q ꝓuenit ex motu eius: q̄n̄qꝫ. n. est illud, ⁊ existi/ mat̄ ꝙ illic sit tenasmō. Si ergo ē aliqd ex illo, opꝫ vt cures ip̄m cū clisterib⁹ lenib⁹, ⁊ cū collyrijs mor dicatiuis, ꝙ si nō agūt clisteria lenia, acue ea cū leni tate, ⁊ hūiditate sua, aliq̄ acuitate, vt exhat̄ [r] ⌈ gra/ tate, ⁊ hūiditate ⁊ lenita te ⌋ ex eis: deide si idiges in reliq̄ hūiditate ⁊ lenita te pura, sis ꝯtētus eis. Et q̄n̄qꝫ idigebis, vt in potu des pillulas de bdellio, aut gūmi alboti, si fuerit il/ lic grossitudo māei. Et si fuerit caliditas, indigebis eis q̄ sunt sicut cassiafistula, ⁊ sirupus violī. ⁊ silia. Et pillulis factis ex medulla cassiefistule cuꝫ succo liqritie, ⁊ dragagāto. Si aūt fuerit tenasmō puruꝫ, tūc si fuerit cā eius frigus adueniens ano, curabis ip̄m vaporatiōib⁹ [s] ⌈ ⁊ cū clisterib⁹ ⌋ calīs, ⁊ cū fur fure cū quo vaporabūtur anus, ⁊ coxe, ⁊ pecten, et emūctoria. Et sedeat sup milliū ⁊ salē calefcā ābo̅

h A. mollificet̄ locus cōiūctiōis mādibule supe/ rioris cū īferiori ⁊ lacerti mouen tes
i A. vehemētia
k A. approxima eis aromatica
l A. fac qescere
m A. aque
n A. aut come/ dant
o A. agētē mor dicationem
p A. remouet
q A. quꝫ seqtur ad illud clistere gluti natiuū tē/ perās eaꝫ: ⁊ cib⁹ similiter ē iuua/ tiuus.
r A. Alia litera fex dura
s A. cum panis

pãno. Aut vaporet̃ cũ spongia, ⁊ aq̃ calefacta: ⁊ cũ
spõgia sicca calefacta. Et inungat̃ cũ cerato ex qui
busdã oleis calis, ⁊ stipticis: ⁊ calefiat locus eius.
Et [a] ⌈pmisce eũ⌋ cũ vino calefacto, ⁊ oleo ompha/
cino: aut p̃cipe ei vt igrediat̃ balneũ calidũ, ⁊ sede/
at sup terrã calidã. Et scias q̧ frigus nocet tenasmó
in plibus horis, ⁊ pp illud est calefactio subtilis có
ferẽs ei in plibus dispõnibus. Et silr̃ sunt pl'es spẽs
tenasmon qbus ꝯfert vaporatio: sicut nocet eis ĩfri
gidatio. Et plibus spẽbus eius nocet [b] ⌈assumptio
medicinaꝝ q̃⌋ gñant chimũ grossum, ⁊ viscosum.
Et si fuerit cã eius durities rei super quaz sedit ho/
mo, mollificet̃ cũ cerato ex oleo anetino aut came/
millino cũ bdellio, ⁊ cera: aut cũ oleo calido in quo
ponas spõgiam, ⁊ appropinques loco. Et si fuerit
cã eius ap̃a calidũ, stude in retinẽdo illud, qd̃ cur/
rit ad ap̃a in via venarum, aut ex via fluxus: ⁊ rege
ap̃a, ⁊ tẽpera humorẽ calidũ. Et opz vt curet̃ in ini
tio sui cũ phlebotomia, si necessariũ fuerit: ⁊ cũ mi/
noratione cibi multa: imo fac eũ ieiunare si possibi/
le est ei illud duobus diebus. Et vt administres su/
per eũ in p̃ncipio aquas ⁊ embrocas, que declinãt
ad frigus aliqd̃ cum mollificatione ⁊ prohibitione
eius qd̃ effunditur ad ip̃m. Et ex eis que conferunt
ad ipsum, est filtrũ infusum in aqua myrti, ⁊ rose cũ
alcãna pauca. Et fiat clistere ẽt in primis cũ ei; que
sunt sicut aqua ordei, ⁊ aqua solatri, et aqua rof. et
oleũ rof. ⁊ albumen oui. Et si cã fuerit fluxus, reti/
nebis ipsum sicut scis: deinde embrocabis ⁊ empla
strabis cũ mollificatiuis ex camemilla, ⁊ aneto cõ/
mixtis cũ eis, que scis ex stipticis: deinde administra
bis maturatiua [c] † ⌈

qzuis sint⌋ omnia illa in locis
p̃teritis. Et qñqz cõfert clistere cum oleo dulci deco
cto cũ aliquo ex stipticis. Et qũ tu cibas, meli⁹ quo
cibas est lac recẽter mulctũ decoctũ, qm̃ retinet flu
xum desup, ⁊ lenit locũ. Et ex medicinis bonis quz
vis maturationẽ, ⁊ resol'onẽ, ⁊ sedationẽ doloris, ẽ
empl'm de fenugreco ⁊ maluis, ⁊ empl'z de mellilo
to, ⁊ empl'm de caulib⁹ decoctĳ. Qd̃ si necium fuerit
fortius, ponat̃ cũ eo paꝝ cepe assate, ⁊ paꝝ bdellij.
Et ex marã exptis, qũ ap̃a est iflãmatũ, dolorosũz,
est vt sumãtur plũbi adusti ⁊ lauati, ⁊ ceruse plũbi
[d] ⌈p̃parate cũ oppoponaco⌋ ⁊ merdasengi conditi
ptes equales ⁊ ꝯficiant̃ cuz vitello oui, ⁊ oleo rof.
Et nos pbauimus ip̃m, ⁊ inuenimus in fine vltimũ.
Et si vis distilla sup ip̃z aquã solatri, aut aquã coriã
dri. Et si vis adde i ipso climiã. Et qñqz confert eis
[e] ⌈climia⌋ sola cũ vitello oui, ⁊ oleo rof. Qd̃ si cau
sa tenasmõ fuerit ap̃a durũ, curabis ip̃m cũ eo, qd̃
scis de curatione ap̃atũ duroꝝ. Et ex eis que exper
ta sunt in hoc, est vt sumant̃ bdelliũ, ⁊ crocus ⁊ al/
canna [f] ⌈⁊ sinapis⌋ ⁊ alkeiri citrina sicca, ⁊ cerusa
plũbi: deinde aggregent̃ illa oia cuz [g] ⌈eo qd̃ tegit
adipẽ⌋ galline, ⁊ anatis, ⁊ medulla cruris vaccaꝝ,
⁊ proprie vituli vaccarũ, pmixtis cuz vitello oui, et
oleo rof, ⁊ oleo alkeiri, ⁊ fiat ex eis marã. Si autez
fuerit cã eius humor putrefactus, ibibitus illic ex
phlegmate aut chol'a: aut fuerit phlegma viscosũz,
curabis ip̃z cũ ablutione. Et illa q̃ melior est, ẽ q̃ fit
cũ eis q̃ sunt sicut aqua oliuaꝝ salitaꝝ, cũ q̃ fiat cli/
stere mẽsura medie lib. sũpta ex ea, donec egrediat̃
illud qd̃ est illic: aut fiat clistere ex succo folioꝝ sicle
cũ virtute violaꝝ, ⁊ turbit, deĩde cura ip̃m cũ sedã/
tibus dolores ex collirijs tenasmon. Et qñqz facit
necessarium phlegma potare pillulas fetidas. Et si
fuerit cã residuũ eius qd̃ descendit in hora, tunc si il
lic fuerit fluxus, retinebis ipsum. Qñqz retinueris,

cõsiderabis: nã si eger tollerauerit, ⁊ nõ fuerit spes
q̧ fluxus redeat, clisteriçabis quaz leuiter poteris:
aut suppones collyriũ ex violis cũ pauco sale, si mã
fuerit cholerica ⁊ ex medulla cassiefi. coagulata cũ
pauco baurac, ⁊ turbit, si fuerit mã phlegmatica.
Et si nõ audes illud [h] ⌈redi ad illd̃⌋ qd̃ mollificat,
⁊ [i] ⌈attrahit⌋ ⁊ sedat dolorẽ ex embrocis, ⁊ colly/
rijs. Et qñ difficile fit tenasmon, ⁊ nõ est illic mate/
ria egrediẽs, ⁊ nõ est nisi eleuatio ad scellã frequẽs,
cuius qñqz est cã ap̃a durũ, ⁊ qñqz est frigus insepa
rabile, tũc assidua vaporationẽ eius cũ lana infusa
oleo calefacto: sicut oleo ro. ⁊ oleo myrtino, ⁊ viol'.
⁊ camemillino, ⁊ pauco vino: ⁊ ĩfunde cuz illo oleo
anum ⁊ pectinẽ, ⁊ testiculos. Qd̃ si nõ sedetur, tunc
clisteriça ipsum cũ oleo sisamino tepido: ⁊ retineat
ipsum p horas aliquas: qm̃ sanat eũ. Et hoc qdem
regimẽ antiqui dixerũt, ⁊ fecerũt ip̃m quidã poste/
riorũ: ⁊ nos iã expti sumus ipsum: ⁊ est vehemẽtis
iuuamẽti. Si aũt fuerit ab vlceribus, ⁊ corrosione,
ꝯsidera: ⁊ tunc si est nã sicca nõ dimittas siccitatem
eius: imo stude in leniẽdo ipsaz cũ equali lubricita/
te, vt p̃cipitetur egõ. siccitas. n. egõnis in huiusmo/
di egritudine est mala valde: ⁊ opz vt non cibentur
amaris, neqz salsis valde, neqz acutis, neqz acetosis
valde: oia. n. illa faciũt egõnem mordicatiuã, ⁊ do/
lorosam, aut excoriatiuã. Et ad vltimũ opz vt cures
ip̃m curatione corrosionis intestinoruz ⁊ [k] ⌈chole⌋
ipsoꝝ, ꝯsidẽs in collyrijs. Et si nõ indigueris mun/
dificatione, incipies, ⁊ clisteriçabis ip̃m ex aq̃ mel/
lis ⁊ pauco sale commixto ei. Et [l] † ⌈ ⌋sit clistere
eius [m] ⌈cũ⌋ hoc clistere [n] ⌈ita vt nõ sit fex⌋ in inte/
stinis: aut fac collyriuz ex mell'. ⁊ baurac ⁊ admini
stra ip̃m, deinde labora in curatione vlcerum. Et si
fuerit ab hemorroidibus, ⁊ fistulis, ⁊ ragadijs, cu/
rabis cãm cum eo qd̃ dicemus in capitulo suo.

De collirijs q̃ supponunt̃ ad tenasmõ. Ca. XVII.

Olliriorũ autẽ, q̃ ad tenasmon supponũtur melius
est, qd̃ ex eis est magis stipticum. Et ex
eis est colliriũ Alex. notum: ⁊ ex eis est
colliriũ de sandaraca: ⁊ colliria pluri/
ma ex eis, in qbus est narcoticitas q̃ iã diximus in
curatione vlcerũ. Descriptio collyrij ad tenasmon.
℞. opiũ, castoreũ, ⁊ tus, ⁊ crocum fiat, ex eis colly/
rium ⁊ supponatur. Et iteruz galle imature, cerusa
plumbi, tus, sang. draconis, opiuz. Empl'a ṽo sunt
empl'a fcã ex vitello oui, ⁊ medulla similaginei pa/
nis ⁊ camemilla: aut aqua eius expressa ex ea que
humida est: ⁊ aneto sicco, ⁊ al'tea, ⁊ mucilagine se/
minis lini, ⁊ similibus. Et ex bonis qbus fit empla
strum ano eius sunt porri [o] ⌈de sceni⌋ decocti elixa
ti cum butyro vaccino, ⁊ oleo rof. ⁊ pauca cera co/
lata. Suffumigationes aũt sunt suffumigatiões no
te ad eos, qbus vtãtur qum dolor fit fortior, ita vt
sedeãt sup sedẽ perforatã sup quaz equet̃ anus: aut
ponat̃ subtus traiectoriũ per qd̃ fiat suffumigatio.
Ex illis itaqz est, vt fiat suffumigatio ex [p] ⌈sulfure⌋
⁊ nucleis oliuarũ, ⁊ stercore cameli. Et si fiat suffu/
migatio cũ plurimo sulfure, subito iuuat̃ eo. Aque
ṽo in qbus sedent qdã, vt sedet̃ dolor, sunt sicut aq̃
in qbus decoqũtur malue ⁊ anetũ, ⁊ camemilla, et
altea. [q] ⌈Et qdem⌋ vt retineat̃ illud, qd̃ currit sunt
aque in qbus decoqũtur stiptica. Et opz vt aggre/
getur inter aquas ɓm necessitatẽ. Qd̃ si anus egre/
diatur, lauetur, ⁊ mũdetur, ⁊ reducat̃: ⁊ sedeat ille
cuius est in aquis stipticis valde: aut fiat ei empl'm
post reductionẽ, ⁊ reuersionẽ cũ stipticis [r] ⌈ꝯforta
tiuis⌋ ꝯstrictĳ. ⁊ aggregatĳ cũ qbusdã succis stipticis.

a A. liniatur
b A. administratio ciboꝝ qui
c † A. Et si fuerit illic collectio administra dis ape ritiua post digestionem ⁊ iã scivisti
d A. facte cã putrefactione
e A. chimolea
f —— A.
g A. vnctuositate adipis
h A. expelle cuz eo
i A. stupefacit
k A. alchole
l † A. si
m A. sicut
n A. nõ facit aliquid idest nõ nocet
Alia litera nõ moratur
o A. scenni
p A. cappare vel radice capparorum
q A. ⁊ mellilotũ Sed
r A. fortibus

¶Tractatus.iij.de inceptione sermonis de dolori/
bus intestinorum.

¶De punctione. Cap.I.

CAuse punctionis aut sunt vē/
tositas coarctata, aut su
perfluitas acuta. mordicatiua, aut
baurachia salsa mordicatiua aut
[a]⌈humor viscosus qui⌋ nō expel
litur: aut vlcus [b]⌈apatis⌋ aut ser
pētes, ⁊ ascarides. Et ex pūctione
est, que est fꝫ semitā crisis: ⁊ est ex
signis eius. Et oīs pūctio vehemēs est silis colice: ⁊
cura eius est cura colice, nisi cholerice: nā si ipsa cu
ratur illa cura, est in ea timor magnus: imo pūctio
que nō est cū fluxu, quꝫ fortior fit, est colica aut ilia/
ca. Et qñ puenit pūctio ad cuçeꝫ, ⁊ vomitum, ⁊ sin/
gultum, ⁊ destructionē rōnis, significat mortem.

a A. grossa visco sa vel herēs que

b A. ⁊ apostema

¶De signis. Cap.II.

VEntosa quidē fit cū rugitu, ⁊ in/
flatione, ⁊ extensione, si/
ne grauitate, ⁊ qete cū exitu vētositatꝫ.
Factam vō ab humore cholerico signt
[c]⌈grauitas⌋ cū vehemētia mordicatio
nis inflāmate, ⁊ sitis, ⁊ exitus eius in egōne, ⁊ est si
milis colice. Et si curef cura eius, erit timor maxi/
mus. Signa aūt facte ab humore baurachio, sunt
mordicatio cū grauitate, addēte, ⁊ egressio phleg/
matis in egōne. Et signa facte ab humore grosso, vi
scoso, sunt grauitas, ⁊ adherētia doloris in vno lo/
co, ⁊ exitus huius generis in egōne. Et signa facte
ab vlceribus sunt, signa excoriationis nota. Et si/
gna facte ab apostemate sunt signa apostematis di
cta in cap. colice. Et signa facte a vermibus sunt si/
gna vermium dicta in capitulo vermium.

c A. super ipsaꝫ paucitas graui/tatis

¶De cura. Cap.III.

OPortet in oī pūctione materia/
li [d]⌈nocēte sua mā⌋ vt
vomat hñs eā: deinde soluaf. Sed pun
ctio. que est ex vētositate, curef ꝑus cū
regimine cōueniēte, ⁊ alienatione eius
ex quo gñatur ventositas, ⁊ minoratione comestio
nis, ⁊ paucitate potus aque super cibū, ⁊ paucita/
te motus sup cibū. Deinde si fuerit vētositas insepa
rabilis, tūc oportebit vt curētur intestina cū clisteri
eūante humorē [e]⌈ex quo ipsa euaporat⌋ ⁊ admini
stref in eo adeps galine, ⁊ oleū rof. ⁊ cera. Aut cū
eo qd̄ bibif, si fuerit egritudo supi⁹, sic [f]⌈⁊ dactilū⌋
⁊ hiera i aq̈ de seminibus: ⁊ sil'r diacydonytē. Dein
de sumat ea, q̄ sunt sicut tyriaca, ⁊ [g]⌈socrugene⌋ et
silia: ⁊ sicut semina resolutiua vētositatū. Descriptio
clisteris, decoquantur polipodij cētauree, cymini,
aneti, rute sicce, fenugreci, seminis apij [h]†⌈
⌋ in aqua decoctione bona, deide sumaf ex
ea pōdus. c. ʒ. ⁊ ponanf [i]⌈vel⌋ dissoluanf i ea [i]⌈op
poponaci⌋ bdelij amborum añ. ʒ. v. aut minus, aut
plus fm necessitatē: ⁊ distillef sup ea olei d̄ nereidē
ʒ. x. aut olei rute [l]†⌈ ⌋ ⁊ mellis. ʒ. x. Pl'uis. ℞.
cymini, baccaꝝ lauri, rute, ⁊ ameos oīum añ. ʒ. v. ⁊
penidij lapidosi. ʒ. v. fiat ex eis puluis, ⁊ est dof. i.
Et iteꝝ sumanf cētauree grosse pōdus aur. i. cū de/
cocto. Et ex eis q̄ sunt mirabilis iuuamēti apud ex
perimētatores est [m]⌈calcaneus⌋ porci, aduraf, et
sumat ip̄m i potu hñs pūctionē vētosam. Aut def i
potu de ḡnis lauri siccis solis duo cochliaria. Et ex
eis q̄ ɔferūt ei ⁊ phlegmatice est illud, qd̄. ℞. ḡnoꝝ
alben ⁊ carpobal'. āboꝝ añ. ʒ. i. bibaf in aq̈ cal'a in
mane ⁊ sero. Et ex empl'is cōib⁹ vtrisqꝫ, sūt auellane
assate, cū corticib⁹ suis, cū qb⁹ [n]†⌈ ⌋
empl'ef locus [o]⌈semp.⌋ Et sil'r vaporatiōes cū eis
q̄ sunt sicut anetū, ⁊ ruta, ⁊ sansucus sicca. Et empla
stratio vmbilici, vel suminis cū ḡnis lauri ɔtritis ⁊
ɔfectꝫ cū vīo, aut cū aq̈ rute, ⁊ reseruata tota nocte,
iuuatiua est valde. Et cib⁹ vētose ⁊ phlegmatice fit
ex eis q̄ sunt sicut ius alcanebir ⁊ galloꝝ decrepito
rū equatū cū aneto plimo ⁊ spēb⁹ vel pipe ⁊ seib⁹.
Et sit ɔtētus iure. Et sit panis panis salit⁹ bñ ɔfect⁹.
Et alkiskar rectior est ei. Et vinuꝫ sit vetus subtile.
Et opꝫ vt vtātur exercitio subtili ante cibuꝫ. Et eri/
tius assatus fm ꝙ dr̄, ɔfert pūctionib⁹ [p]⌈ambab⁹
simul.⌋ Facte aūt ex phlegmate viscoso [q]⌈cogno/
scif cura ex cura⌋ vētose, nisi qr opꝫ vt intētio sit in
mūdificādo plus, aut desubtus, aut d̄sup. Et ex eis
q̄ ɔferūt illis in ipsa, si nō fuerit flux⁹, est puluis am
momi [r]⌈sumptus p se sequēte potu.⌋ Et ɔfert ei su
mere i potu nasturtiū [s]⌈cū oleo⌋ ⁊ troc. alefeniati.
In facta aūt ex phlegmate salso, opꝫ vt incipiaf ab
eūone ei⁹ cū clisterib⁹, q̄ recipiūt turbit, polypodiū
in qb⁹ sit eq̈tio [t]†⌈ ⌋ cū eis q̄ sunt sic aq̈ seue/
stē, ⁊ viol'. ⁊ vt eūetur ēt cū eis q̄ sunt sicut hiera pi/
gra ⁊ dyacidonitē. Deide administrentur cibi boni
chimi. ipinguati piguedine bona: sicut piguedo fa/
cta ex carnib⁹ arietū [u]†⌈ ⌋
⁊ galline, ⁊ pulloꝝ piguiū. Et minoref cib⁹ cū bo/
nificatione eius: ⁊ bibat vinū subtile paucuꝫ. Et ex
eis q̄ ɔferūt in oī pūctione frida, et sumere in potu
aquā mellis cū ḡnis [x]⌈arasceid⌋ ⁊ aniso, ⁊ acoro,
ḡnis lauri, ⁊ aristol'. ⁊ folijs lauri, ⁊ cētaurea, ⁊ xi/
lobal'. ⁊ singul'r ⁊ cōposite. In fcā āt a chol'a opꝫ vt
ɔsideref, ꝙ si fuerit illic v̄tus fortꝫ, ⁊ mā plima, eūe/
tur cuꝫ eis q̄ sunt sicut decoctio myrobal'. citri. ⁊ sic
aqua granatoꝝ, ⁊ paꝝ scamonee, aut absqꝫ scamo/
nea: imo sola, ⁊ seq̈tur eā aqua cal'a. Et cū eis q̄ sūt
sicut decoctio tamarīdoꝝ, ⁊ cassiefist. ⁊ siraccst. ⁊ q̄
sunt silia illis: deide equef mā cū eis, q̄ sunt sicut se/
mē psilij cū oleo rof. ⁊ aqua granatoꝝ, ⁊ succus cu
cumeris cū oleo rof. Et emplastref venter cuꝫ em/
plastris frigidis, ⁊ sint in eis solatrū, ⁊ supiora vitꝫ,
⁊ opꝫ vt misceātur cū eis ēt sicut apsinthiū. Et cibi
sint illi q fiūt de lētib⁹ ⁊ de sumach, ⁊ de spinachijs,
⁊ de berberis, ⁊ similes illis. Et oꝫ vt caueaf ab er
rore cadente in ea, et existimaf ꝙ sit colica ⁊ curaf
cura eius ⁊ morif infirmus. Uerūtñ nos redibim⁹
ad cognitionē integraꝫ eius, quo opꝫ, vt curef hec
pars pūctionis, qū loq̈mur de spēb⁹ colice [y]⌈Exi/
stimo⌋ ergo cōplemētū ei⁹ sermonis in eo illic. Fa/
cte aūt ab vlcerib⁹ cura, est cura vlceꝝ: ⁊ iā dixim⁹
eā. Sed facte ab apate cura, est cura apatum. Ueꝝ
facte a vermibus cura, est cura vermium.

d A. pp māꝫ ei⁹ q̄ successiue effū ditur

e A. euaporantē in eis

f A. alseriaran ⁊ electuarium de dactilis

g A. saganea

h † A. partes eq̄ les

i A. ⁊

k A. serapini

l † A. ʒ. x.

m A. chiab

n † A. calefactis vel actu calidis

o —— A.

p A. oibus

q A. appropinq̄ tur cura ei⁹ cu re

r —— A.

s A. cuꝫ passulis

t † A. aliqua

v † A. lactātiū vl agnoꝝ lactātiū

x A. alrasad

y A. cholerice. Expectetur

¶De rugitu, ⁊ egressione ventositatis absqꝫ volun/
tate. Cap.IIII.

RUgitus gñatur ex multitudine
vētositatis: ⁊ gñant ipꝫ
cibi inflatiui: aut malitia digōnis pro/
pter aliquā cārū in malitia digōnis q̄ ē
in mēbris, aut est in cibis. Et plurimuꝫ
qdem est in mēbris, ⁊ nō fit nisi pp frigiditatē: aut
pp casum v̄tutis, sicut in fine pthisis. Et pl'm qdem
fit cū lenitate nature, ⁊ stimulatiōe necessitatis egō/
nis. Et qñqꝫ fit in intestinis supioribus subtilibus,
⁊ est sonitus ei⁹ acutus: ⁊ fit in grossis ⁊ est sonitus
ei⁹ grauior. Et qñ pmiscef ei hūiditas ē decliuis ad
gurgulationē. Et qñqꝫ rugit⁹ ē signū crif [z]†⌈
⌋ ⁊ qñqꝫ accidit pp cōitatē splenis. Et
qñqꝫ rugit⁹ accidit ml'totiēs patiētib⁹ [τ]⌈i mirac pp
ɔtritionē⌋ ppea ꝙ itestina eoꝝ ifridanf. Et qñqꝫ fit
qū in eṗe ē debilitas. Exitus āt vētositatꝫ absqꝫ vo/

z † A. ⁊ est pro/ nosticatio fluxꝰ ventris

τ A. mirachialē passionē pp op/ pilationes mula/ tas

luntate, qñqꝫ fit pp mollificationē recti, ⁊ qñqꝫ fit ꝓpter mollificatione ieiuni: [a] ⌈⁊ quãdoqꝫ fit propter vtrasqꝫ mollificationes⌋ ⁊ distiguitur inter vtrasqꝫ ꝑ illō, qō vr̄ de paucitate sensus ani, aut fritate ei⁹.

¶ De cura. Cap.V.

Regatur cū alienatione ciboꝝ inflatiuoꝝ, plurimorū, cū tollerātia famis, ⁊ ꝯfortatiōe digō/nis cū eis q̄ iā sciuisti, ⁊ resolōne vēto/sitatis cuꝫ medicis q̄s dicemus in cap̄ colice vētose. Et ex eis q̄ bona sunt in h̄ in plib⁹ horis est diacyminū, ⁊ iterum diapipereon ⁊ iteꝝ acorus conditus. Et si fuerit cū fluxu, tūc alcāçi. Et iterū sumat̄ cymini, ⁊ ameos, ⁊ keisiꝫ, ⁊ carui, omniū an̄.ꝑs.i.anisi ꝑtes.ij. ⁊ fiāt ex eis suffuf cū penidijs lapidosis pōdere.ʒ.v. Et curet̄ exit⁹ vētositatꝫ absqꝫ volūtate curatiōe palysis ani: aut assumptiōe tyriace, ⁊ olei [b] ⌈alkekēgi⌋ ⁊ inungat̄ illō qō ē sup̄ vmbilicū cū oleo costino, ⁊ silib⁹, si fuerit pp ieiunū.

¶ De colica ⁊ retentione fecis. Cap.VI.

Colica est egritudo intestinalis dolorosa cuꝫ qua difficilis fit exitus eius qō egredit̄ ꝑ nām. Et colica qdē ſm veritatē est nomē eius i quo est cā in itestinis grossis [c] ⌈.s.⌋ colon, ⁊ q̄ sequunt̄ ipm: ⁊ est dolor q multiplicat̄ i eis pp frigus eoꝝ, ⁊ pp spissitudinē ipsoꝝ: ⁊ pp frigus eoꝝ multiplicat̄ sup̄ ea adeps. Qō si est in itestis gracilibus, tūc nomē ꝓpriū ei ſm sciētiā veraꝫ est ileos. Uerū qñqꝫ [d] ⌈est⌋ ileos in qbusdaꝫ locis colica ꝓpterea q̄ vehemēter est ei silis. Et cāe colice, aut cadunt ꝓprie in colō, aut cadūt in alijs, ⁊ ꝑueniūt ad ipm ſm semitā cōitatis. Et cāe eius q̄ cadūt in ipso ꝓprie: aut sunt malitia cōplōnis singularis calida: aut frida: aut sicca, ⁊ cal'a qdeꝫ opat̄ [e] ⌈exiccatione sua, ⁊ ꝯstrictione sua reducēte nutrimētū ad epar, ⁊ expellēte illud ad ipm.⌋ Et frigida ꝯgelatiōe sua, aut faciēdo accidere malitiā cōplōnis nociuam. Et plm eius est i terris fridis, ⁊ qū flat septētrio. Et frigus qdē qñqꝫ facit illud, ꝑpea q̄ restrigit lacertos vētris, ⁊ ꝑuenit calefactio eius ad ꝯcauitatē, ⁊ exiccat fecē, ⁊ stringit lacertū ani, ⁊ expellit feces, ⁊ qō cū eis est ad supiora. Et sicca opat̄ pp ꝑuatiōnē ei⁹, qō lubricat fecē, ⁊ inuētionē eius qō exuccat eaꝫ, ⁊ exiccat ipsam. Malitia aūt cōplōnis humide singularis, nō semp̄ est cā colice, nisi accidat ex ea accn̄s, qō sit cā colice, frida aut hūida mālis: aut [f] † ⌈ ⌋ malitia cōplōnis cum mā: aut [g] † ⌈ ⌋ mā cal'a q̄ iflāmat, ⁊ mordicat, ⁊ sepat ꝯtinuitateꝫ, ⁊ ꝑtrāsit terminū ꝑūctionis, ꝑueniēs ad terminū colice: aut frida, ⁊ [h] ⌈redit ad⌋ malitiā cōplōnis diuerse frigide. [i] ⌈Qō aūt⌋ accidit de sepatione ꝯtinuitatis [k] ⌈subito, q̄zuis sit illud cū essentia colice, tn̄⌋ qñqꝫ facit ipm accidere frigus pp h̄, qō gn̄at̄ ab ipso vētositas i corꝑe itestinoꝝ, hora post horā. Et qñqꝫ est humor faciēs hūc dolorē: aut illū q ꝓpinquus est ei, melācholia. Et qñqꝫ est ei⁹ euētus cū ꝑoxisinis, ⁊ apud comestionē cibi. Et qñqꝫ sedat ipm vomitus rei acetose, melācholice: lꝫ sit h⁹ vomitus in h⁹ dolore ſm plm phlegmaticus: ⁊ gn̄at ipm frigus mēbroꝝ: aut malitia digōnis, ⁊ cibi, ⁊ fructus, ⁊ olera. Aut est cā colice ꝓprie, oppilatio ꝓhibēs egōnē, ⁊ hu. ⁊ vētositates a penetratione ⁊ ipsi expellunt̄, ⁊ accidūt dolor ⁊ extēsio maxima. Et plm huius oppilationis, qum non est apa, accidit postq̄ꝫ repletur monoculū: deinde ꝑuenit ad colon. Et hec oppilatio, aut est ex apate in itestino: ⁊ plm eius est calm. Aut ex hu. phlegmatico, viscoso, implēte spatium

Alia litera [a] —— A.

[b] A. alkelkelanegi

[c] —— A.

[d] A. noiatur

[e] A. pp vehemētiā exiccationis eius ⁊ pp vehemētiā ꝯuersiōis vel directiōis ci bi ad epar ⁊ expulsionis ei⁹ ad ipsum.

[f] † A. sunt sicut

[g] † A. cum

[h] A. facit dolorē propter

[i] A. aut cum eo quod

[k] A. cum trāsitu eius q̄uis fuerit illa nō pura vel nō vera colica ⁊ Alia litera cū ꝯtractōe ipsi⁹ q̄uis fuerit illa non pura

eius, ⁊ oppilat ipm. ⁊ est illa que fit ſm plm: ⁊ est illa q̄ iuuat̄ febre. Aut ex vētositate accidēte: aut pp torsionē ꝯtorquētē [l] † ⌈ ⌋ pp vētositatem torquētē [m] ⌈⁊ incisionē⌋ ligamēti: aut rupturā [n] ⌈aut attritionē: aut⌋ expulsionē intestinoꝝ ad ꝑtes iguinuꝫ, ⁊ testiculoꝝ: aut rupturā supra illud: aut pp vermes [o] † ⌈ ⌋ cōprimētes. Aut pp fecē siccā, ⁊ hec fex sicca ē, qm̄ ipsa ē fex ciboꝝ siccorū: aut q̄ remanet tꝑe lōgo, ⁊ siccat̄. Et est cā remanentia eius, debilitas expulsiue in itestinis: ⁊ multotiēs est hec remanētia pp potū rei narcotice stupefaciētis virtutes opantes i fece: ⁊ cū hoc [p] ⌈possibile est ēt, vt debilitet̄ v̄tus expulsiua⌋ q̄ est in lacertis vētris, sicut accidit ei q multiplicat coitū. Aut pp destructioneꝫ sensus itestini. Aut ꝑuitatē effusionis cholere expellētis, lauātis. Aut qm̄ mesaraica exuccat ex ea humiditatē plimā. Aut pp ꝓuocationē sudoris superflui: aut exercitia faciētia sudare. Aut pp vehementiā raritatis corꝑis, pp cōplōnē q̄ est in ipso: quare [q] ⌈obedit attractioni⌋ aeris ꝯtinētis calidi: ⁊ pp h̄ē balneatio cū aq̄ cal'a ex eis, q̄ retinēt nām. Aut pp aerē, ex calefactione cui⁹ ꝯseqtur, vt attrahat humiditates ⁊ si fuerit absqꝫ raritate. Aut pp [r] ⌈raritatē fistulosam.⌋ Et qñqꝫ fit ꝓpter artē facientē neciunt tactū caliditatꝫ, sicut vitrearia, ⁊ ferraria, ⁊ fusoria. Aut pp cōplexionē ivētre ipso calidā valde, exiccātem caliditate sua, aut est cā in illa caliditate in paucis dispōnibus multitudo cholere acute effuse ad vētrem adurētis fecē, qum inuenit eā ꝑparataꝫ pp paruitatē suā: aut pp siccitatē subē sue. Et hoc est ſꝫ minus, sed ſm plm ipsa soluit nām. Et quꝫ accidit hec colica [s] ⌈in ꝓncipio⌋ nocet intestino, ⁊ doloreꝫ facit vehementē intollerabileꝫ. Et qñqꝫ est cā illius calitatis vehementia frigoris aeris exterioris, q̄re coarctat calitatē interius, ⁊ cū hoc ꝓuocat vrinā, ⁊ constringit anum: quare impellit fecem ad superiora: aut propter complexionem siccam in intestinis, ⁊ ventre: quare exiccatur fex: aut propter tenasmō [t] ⌈apostematis⌋ recti: quare [u] ⌈exiccatur⌋ fex. Et existimauerūt qdam, q̄ qñqꝫ lapidescit illud, qō retentū est in intestinis, ⁊ egredit̄ lapis. Illa aūt q̄ est per cōitatē, est sicut si accidat in epate, aut in vesica, aut in renibus, aut in splene apa: ⁊ cōicet ei itestinū per hoc, qō coarctat illud apa de subā eius, ⁊ cōstipat ipm, ⁊ oppilat illud. Et sicut si cōicet renibus in doloribus lapidis, ⁊ debilitetur opatio eius in expulsione humoꝝ: quare retinentur in ipso, ⁊ accidit colica per cōitatē lapidis: q̄zuis dolor lapidis sit ex eis, q̄ simulant̄ dolori colice, ⁊ occultat̄ nisi illi, q ꝓuisionē hꝫ. Et nos dicemus dr̄iam inter vtrasqꝫ cuꝫ signis. Et qñqꝫ accidūt colica, ⁊ ileos ſm semitā accidentie egritudinū pestilētialiū, aduenientiuꝫ, ⁊ ꝑueniunt de regione ad regionē, ⁊ de hoie ad hoieꝫ. Et iaꝫ retulit illud qdā medicus de antiqs: ⁊ dixit, q̄ ꝑueniebat qdā eoꝝ ad epilepsiā: ⁊ erat epilepsia mortalis: ⁊ qdā ad [x] ⌈resolōneꝫ⌋ intestini colon, ⁊ mollificationē eius cū incolumitate sensus eius. et sperabatur cū huiusmodi euasio. Et erat plm eius ileos: ⁊ ledebat̄ colon ſm semitā permutationis similis crisi. Inqt, ⁊ qdaꝫ medici curabant eos cura mirabili. ipsi nāqꝫ cibabāt eos lactuca, et endiuia, ⁊ carnibus piscium grossis: ⁊ carne [y] ⌈omni habēti⌋ vngulaꝫ [z] † ⌈ ⌋ in pedibus, ⁊ omnibus illis infrigidatis, ⁊ aqua frigida, ⁊ acetosis: ⁊ sanabant eos cuꝫ hoc ita, q̄ sanabant omnes [⁊] ⌈taliter ne caderent⌋ in epilepsiā, ⁊ paralysim predictā. Et sanabāt quosdā eoꝝ i qb⁹ erat iceptio epilepsie. Et qñqꝫ accidit colica hn̄tibus tetanū, q̄re deficiunt in

[l] † A. intestina

[m] A. aut disruptionem

[n] A. ⁊ herniā et

[o] † A. cōgregatos

[p] A. cōgelātis ēt aut pp debilitatem virtutis exprimentis

[q] A. ꝑparat̄ ad attractionem

[r] A. resolutionē creticam Alia litera resolōnē fistule Alia litera resolutionem fistulosam.

[s] A. q̄ est ſm minus vel raro

[t] A. ⁊ apa

[u] A. retinentur

[x] A. dislocationem

[y] A carentis vel non hn̄tis

[z] † A. duram

[⁊] A. qui non ceciderant

expellēdo fecē, ꝛ hu. ab intestinis supiorib⁹, sic ipsi
deficiunt in retinēdo qđ est in iferiorib⁹. Et qńqꝫ ē
frig⁹ cōplōnū eoꝝ cā colice. Et plꝫ qdē accidit coli
ca a phlegmate grosso, deide a vētositate forti fcā,
et penetrāte in tunicis itestinoꝝ, et villis eoꝝ: ꝛ pp
sepationē ꝯtinuitatꝫ eoꝝ. Uētositas. n. spgit ī stō pp
amplitudinē stōi, et pp calitatē stōi, et ꝓpinqtatem
mēbroꝝ calidoꝝ ad ipm: et spgit [a] ⌈in⌋ itestinis su
periorib⁹ pp ğcilitatē itestinoꝝ supioꝝ: et retinet in
itestinis alijs, pp ꝯrīū illi⁹ ex frigore eoꝝ, et constri/
ctione ipsoꝝ, et multitudine reuolutionis ī ipsis, et
spissitudine tunicaꝝ eoꝝ. Et colica ventosa quāuis
[b] ⌈sit⌋ ex mā, q̄ fit mā vētositatis, tñ nō cōparat illi
materiei: qm̄ mā sola nō oppilat viā [c] ⌈ſm⌋ ꝙ egre
dit, et neqꝫ facit dolorez p se: imo p illud qđ accidit
ab ea. Et phlegma facit dolorez per se, ꝛ oppilat p
se: reliq̄ aūt diuisiones min⁹ illis. Et ex eis q̄ prepa
rant itestina ad colicā, ꝛ ꝓprie vētosaz, est vinū plu
rime cōmixtionis, ꝛ olera, ꝛ ꝓprie cucurbita, ꝛ fru
ctus recētes, ꝛ ꝓprie vua ꝛ potus aq̄ sup eos: ꝛ mo
tus sup eos, ꝛ coitus, ꝛ retētio vētositatis volentis
egredi, ꝛ aduētus frigoris vehemētis ad itestinū, ꝛ
infrigidātis ipm, ꝛ inspissantis illud. Et ex eis q̄ p̄/
parant intestina [d] ⌈iferiora⌋ est comestio ouoꝝ as/
soꝝ, ꝛ piroꝝ, ꝛ cydonioꝝ stipticorum, ꝛ passe, ꝛ sa/
uich, ꝛ milij, ꝛ rici, ꝛ que sunt silia illis. Et iteꝝ re/
tentio egōnis volentis egredi qńqꝫ facit cadere in
ipsaz: ꝛ coitus plurimus: ꝛ ꝓprie sup cibū grossuz.
Et [e] ⌈ex mā ois colice⌋ ex humore grosso: aut ex fe
cibus [f] † ⌈ ⌋ iplet monoculū prius ſm plu/
rimū [g] † ⌈ ⌋ deide puenit ad alia. Et duz
nō euātur mā que est in monoculo, nō accidit com/
plemētū sanitatis. Et qńqꝫ est colica veniens desup.
ꝛ quotiēscūqꝫ fit clistere aut euaporatio [h] ⌈retinet⌋
mā in monoculo, q̄re duplicat dolor. Et febris qui
dem est iuuatiua in oibus doloribus colice, cuius
cā est ventositas grossa, aut phlegma: aut malitia
cōplexionis frigide: ꝛ est ex rebus velocius sanāti/
bus vētosam. Et colica qdem multotiens pmutat
ad paralysim, ꝛ [i] ⌈sanat⌋ per eaz: ꝛ illud qñ expel
litur mā subtilis ad extremitates, ꝛ [k] ⌈coarctant⌋
ex ea lacerti. Et qńqꝫ similiter [l] ⌈sanant⌋ p dolores
iuncturarū. Et qńqꝫ pmutat ad dolorē dorsi phleg
matica, aut sanguinea, ad quā ꝯfert phlebotomia:
ppea ꝙ maturāt calitas dolorosa ꝛ medicine [m] ⌈silia
ce⌋ mās crudas. Et qñ pmutat ad varietatē melā/
cholicā, ꝛ melācholiā, ꝛ epilepsiā, ē malū: Et qńqꝫ
pducit ad hydropisiz p illud qđ corrūpit de cōplō/
ne epatis. Et qñ iuenit colica dolores articuloꝝ, et
silia, nō apparēt illi dolores trib⁹ de causis: qm̄ do/
lor fortior ipedit a debiliore: ꝛ qm̄ materie sunt cō/
uerse ad latus doloris [n] ⌈fortis⌋ ꝛ qm̄ dolor, ꝛ fa/
mes, ꝛ vigilie resoluūt superfluitates. Et qñ prolō/
gatur retētio fecis, inflatur vēter, ꝛ interficit. Et qñ
fortia fiunt mēbra colice, ꝛ non recipiunt superflui/
tates, tunc multotiēs [o] ⌈redeūt supfluitates, ꝛ infri
gidant⌋ caput. Et multotiēs accidit colica post so/
lutiones qbus [p] ⌈expellit⌋ grossum. Et multotiēs
subleuat curatio colice [q] ⌈singultū punctionis.⌋

¶ De signis colice absolute. Cap. VII.

Accidentia qdē colice vere, cu
ius nō declarat cō
firmatio, sunt qm̄ minorat illud quod
egredit de fece, ꝛ expellitur poxismus
egōnis, ꝛ minoratur appetitus, imo re
mouet oino: ꝛ abhorret hñs eā vnctuosa, ꝛ dulcia:
[r] ⌈ꝛ non⌋ declinat declinatione pua ad acetosa, aut
acuta, aut salsa: ꝛ est decliuis ad subuersionē, ꝛ nau
seam, ꝛ ꝓprie qum recipit vnctuosuz: ꝛ olfacit odo
rem vnctuosi, ꝛ dulcis: ꝛ debilitat digō ei⁹ valde: ꝛ
inuenit oi hora pūctionē: ꝛ declinat ad potandum
aquā [s] ⌈plurimā⌋ ꝛ inuenit dolorē in crurib⁹ suis,
ꝛ in dorso suo: deide fiūt cū ea fortia accidētia: ꝛ fit
ipsa fortis, ꝛ retinet nā: ꝛ forsitan non egredit, nec
ēt vētositas penitus. Et qńqꝫ retinet ēt eructuatio:
ꝛ fit fortis punctio: ꝛ fit quasi pforetur vēter eius te
rebello: aut quasi sit abscōsa in intestinis eius acus,
stans: ꝛ quotiēs mouet, dolet: ꝛ fit fortis sitis ꝛ non
satiatur hñs eā, lꝫ bibat plurimū: qm̄ qđ bibit, nō
penetrat ad epar, ꝓpter oppilationes accidētes in
orificijs mesaraicaꝝ, q̄ sequunt vētrē. Et qńqꝫ mul
tiplicat in qbusdā eoꝝ [t] ⌈tremor⌋ absqꝫ cā. Et si in
geniet ī extrahēdo aliqd de vētre hñtis colicā egre
diūtur humiditates, ꝛ sqbale, sicut stercora ouiuz,
vel sicut stercora capraꝝ, magne, ꝛ pue, ꝛ res natās
ī aquā, ꝛ freqns fit vomitus cholicus, ꝛ phlegma/
tic⁹, ꝛ [u] ⌈appropinq̄t⌋ ſm plꝫ [x] ⌈ab hu. phlegmati
co deide cholico⌋ deide qńqꝫ euomit rē porralē, et
vt erugo eris, ꝛ qńqꝫ euomit rē de gñe melācholie
icēsaz. Humores. n. qńqꝫ corrūpuntur, ꝛ adurunt ex
dolore, ꝛ vigilijs, ꝛ medicis calis. Et vomitus qdē
nō fit freqūēs, nisi pp cōitatem stōi ad itestina, ꝛ pp
multitudinē materiei, ꝛ penuriā vie ad inferiora, ꝛ
qm̄ via cholere ad itestina ſꝫ plm ꝯstringit. q̄re ex
pellit ad supiora: ꝛ pp hoc rubet vrina in ipsa [y] ⌈et
qm̄ maior ps chole ꝯuertit⌋ ad renes, qū nō inue/
nit viā ad fel [z] ⌈substētatū⌋ pp illud qđ est coraz eo
de oppilatione, ꝛ qm̄ dolor rubificat aquā: ꝛ qm̄ re
nes cōicāt in dolore. Et pp illud retinet vrina etiaz
qńqꝫ. Et qńqꝫ est vrina ī pncipio ei⁹ ſm colorē aq̄ ci
ceris, ꝛ aque casei. Et qńqꝫ associat ei tremor cor/
dis maximus: ꝛ indiget pectus eius retētiōe cū ma
nu. Et qńqꝫ puenit res ad sudorē frigidū, ꝛ sincopi.

¶ De signis saluis colice. Cap. VIII.

Magis incolumis colica est illa, in
qua retētio nō est vehemēs
ꝛ est dolor mutabilis. Et qńqꝫ alleuia/
tur plurimū, q̄uis redeat post eam. Et
inuenit habēs eā ꝓpter exituz ventosi/
tatis, ꝛ egōnis, ꝛ administrationē clisterioꝝ, qetē
sicut eius ꝯria est prauior vel difficilior colica.

¶ De signis malis in colica. Cap. IX.

Fortitudo doloris: ꝛ qđ vomi
tus cōseqtur vomi/
tuz, ꝛ sudor frigidus: ꝛ frigus extremi
tatū pp vehemētiā doloris vētris, ꝛ de
clinationē san. ꝛ spūs ad ipm. Et qñ p/
uenit ad singultū quoꝝ vnus seqtur aliuz, ꝛ ad tur
bationē rōnis, ꝛ spasmū, ꝛ retentionē eius qđ egre
ditur: ꝛ nō egreditur saltē cū ingenio, est mortalis.
Et in extraneis signis est, quz apparet in eo qui hꝫ
dolorē ventris, vestigiū [1] † ⌈ ⌋ ꝛ bothor
nigrū sicut faba, ꝛ vlceratur, ꝛ remanet vsqꝫ ad diē
ſm aut plus, qm̄ moritur. Et huic qdē homini ad/
uenit subet, ꝛ multitudo somni in pncipio egritudi
nis sue. Et bonitas anhelitus [2] ⌈est bona sigtio ad
euadēdum⌋ quomodo erga erit eius malitia.

¶ De differentia que est inter colicam ꝛ lapidem re/
num. Cap. X.

Quandoqꝫ accidunt in lapide
renum accñtia coli
ce p̄dicta: qm̄ colon ipm cōicat renib⁹,
quare accidit ei dolor, qui est ei ꝓpri⁹:
ꝛ accidunt ei accñtia sua, que [3] ⌈perti/
nēt⌋ illi dolori. Uerū dr̄ia inter eas qńqꝫ ē ex dispō
ne doloris, ꝛ ex pte [a] ⌈vicinātiū pꝓoꝝ⌋ ꝛ ex pte ei⁹

a A. ex
b A. nō sit euāta
c A. ei
d A. ad fecalem
e A. ois colica
f † A. est qm̄
g † A. ex mā sua
h A. descendit
i A. creticatur
k A. ibibunt eaz
l A. creticatur
m A. colice
n A. intestinalis
o A. ascendunt supfluitates ꝛ i/firmatur
p A. postponit
q A. ꝛ pūctiōis sb leuat singultuz, vl' facit accidere singultum
r A. sed Alia litera ꝛ non declinat nisi
s A. declinatio/ne plurima
t A. horripilatio seu rigor
u A. incipit
x A. phlegmaticus deinde cholericus
y A. pp ꝯuersio/nem cholere
z A. plenum
1 † A. i supcilio
2 A. tūc paruz si gnificat super euasionem Alia litera non est bona si gnificatio super euasionem
3 A. similantur
a A. eoꝝ q̄ asso/ciant proprie

q̄ꝺ ꝯuenit, ⁊ eius qꝺ nō ꝯuenit: ⁊ ex ꝑte ei⁹ qꝺ egre/
dit̄, ⁊ ex ꝑte vltimitatis accn̄tiū ⁊ ex ꝑte cāꝛum ⁊ si
gnificationū an̄cedētiū. Dispō aūt doloꝛis diuersifi
catur in eis q̄ntitate, ⁊ loco, ⁊ tꝑe, ⁊ motu. Quātita
te vō qm̄ ille q est lapidis est ꝑuus, q̄si sit acus: ⁊ co
licus est magnus. Loco aūt qm̄ colicus icipit ab in
feriore ꝑte dextri lateris, ⁊ tēdit ad supioꝛē sinistri:
Et qn̄ ꝯfirmat̄ dilatat̄ in dextra ⁊ in sinistra. Et ꝺm
quosdā nō icipit colica a sinistra: sed illud nō est ve/
rū. Et nos iā exꝑti sumus ꝯ̄riū illi⁹: ⁊ est ad an̄rioꝛa
⁊ versus pectinez decliuioꝛ, q̄z sit ad posterioꝛa. Et
renalis icipit a supioꝛib⁹, ⁊ descēdit paulatim vsq̄z
ad locū vbi cōfirmat̄: ⁊ est decliuioꝛ ad posterioꝛa.
Tꝑe vō qm̄ renalis fit foꝛtꝫ i hoꝛa vacuitatꝫ: ⁊ colic⁹
alleuiat̄ i ea, ⁊ fit foꝛtꝫ qū sumit̄ aliqd. Et colicus i/
cipit subito, ⁊ in tꝑe breui: ⁊ lapidosus paulatim, ⁊
foꝛtis fit i fine suo. Et si ē renalis fit ꝑus doloꝛ i doꝛ/
so: ⁊ difficultas i vꝛina: deide signa i qb⁹ cōicat̄ co/
lica: ⁊ i colico sunt illa sig̃: deide doloꝛ. Motu autē
qm̄ colicus ad ꝑtes mouet̄ ꝑl'es: ⁊ renalis figit̄. Et
ex ꝑte aūt vicinātiū [a] ⌈ ꝓpꝛioꝝ ⌋ qm̄ tremoꝛ multi/
plicat̄ i renib⁹ ambob⁹, ⁊ nō ꝑtinēt colico. Dr̄ia āt
accepta ex eo qꝺ ꝯuenit, ⁊ non ꝯuenit. est qm̄ cliste/
ria, ⁊ exitus vētositatꝫ, ⁊ fecis alleuiāt doloꝛez coli/
ce, ⁊ nō alleuiāt doloꝛē renū alleuiatione de q̄ sit cu
rādū in ꝑl'ibus dispōnib⁹. Et lapidē frāgentes me
dicine alleuiāt doloꝛē renū, ⁊ nō alleuiāt doloꝛē co
lice. Ex parte aūt ei⁹ qꝺ egredit̄ ē, qm̄ cū renali foꝛ
tasse nō est retētio rei, q̄ qn̄ egredit̄, ē sicut stercus,
⁊ sq̄bale: ⁊ sic̄ stercus vaccinū ⁊ natat. Et qn̄q̄z nō ē
retētio oīno, ⁊ rugitus, ⁊ sil'ia, ⁊ colicus nō euat̄ ex
his. Ex ꝑte aūt vltime ꝯsecutionis accn̄tiuz est, qm̄
doloꝛ crurium, ⁊ doꝛsi, ⁊ tremoꝛ in renali est plus
[b] ⌈ ⁊ ⌋ casus appetitus, ⁊ vomitus [c] ⌈ ꝯsequutiuus ⌋
phlegmaticus, ⁊ ꝑuitas digōnis, ⁊ vehemētia dolo
ris, ⁊ ꝑductio ad sincopiz, ⁊ sudoꝛ frigidus, ⁊ iuua
mētū cū vomitu in renali sunt minus. Ex ꝑte autez
cārum, ⁊ sig̃tionū an̄cedētiū est, qm̄ frequētia nau/
seatiue satietatis, ⁊ assumptio ciboꝝ maloꝛuz, ⁊ vi
cissitudo punctionis, ⁊ rugitus, ⁊ retētio fecis sunt
pꝛecedentes in colica. Et vꝛina arenosa, ⁊ [d] † ⌈
⌋ filosa est pꝛecedēs in renali: ⁊ [e] ⌈ nō ⌋ ē i rena
li vrīa subtilis: deide [f] ⌈ filosa ⌋ g̃ssa: deide arenosa.

¶ De signis distinctionis colice: et pꝛimo de signis
phlegmatice. Cap.XI.

Quandoq̄z sig̃nt colicā phleg
maticā, antecessio
cāꝝ g̃natiuaꝝ phlegmatis ex satietate
nauseatiua. Et ex spēb⁹ ciboꝝ, ⁊ etas,
⁊ regio, ⁊ hoꝛa, ⁊ reliq̄ que sciuisti. Et
sig̃nt ipsaz exitus phlegmatꝫ in fece an̄ colicā. ⁊ cuz
ea qū fit clistere. Et friditas iferioꝝ, ⁊ g̃uitas sensa
ta. Et vehemētia retētionis multa: q̄re non egredit̄
aliqd de fece, aut humoꝛe, aut vētositate. Si autez
egredit̄ est res īflata sic̄ stercus vaccinū, sic̄ egredit̄
in vētosa [g] ⌈ ⁊ ⌋ est leuioꝛ, ⁊ fit doloꝛ ꝑlix⁹: īmo i spa
tio lōgo. Et non opꝫ vt decipiat̄ aliqs ꝑ id, qꝺ foꝛte
fit de siti, ⁊ iflammotione, ⁊ rubedine aque, ⁊ existi
met q̄ꝛ egritudo sit calida. Illud nāq̄z cōe est oībus.

¶ De signis colice ventose. Cap.XII.

Antecessio cārū suaꝝ notaꝝ ex
multitudine potus
aq̄ frigide, ⁊ potus vini cōmixti, ⁊ ole/
ra īflatiua, ⁊ fructus, ⁊ qꝺ affuit cibus
nō digestus, ⁊ rugitus, ⁊ retētio fecū i
intestinis, ⁊ extēsio, ⁊ [h] ⌈ volutatio ⌋ vehemēs q̄si ꝑ
foꝛent̄ itestia terebello, ⁊ q̄si occultet̄ i itestio acus:
⁊ h̄ qn̄q̄z fit in phlegmatica, qum retinet̄ vētositas,

a A. pꝛopꝛie

b A. sed

c A. colericus ⁊

d † A. humo/
rosa

e A. pꝛimo vel
pꝛius

f A. humoꝛosa

g A. s̄ꝫ in vētosa

h A. scissio vl' dis
solutio vel dis/
ruptio

aut g̃nat ipsam, sed est in vētosa foꝛtius: ⁊ nō sentit̄
in ea grauitas vehemēs. Et in vētosa qdē pꝛecedūt
qn̄q̄z rugitus ꝑl'imi: ⁊ vētositates qn̄q̄z gescūt, ⁊ nō
rugit tunc, ⁊ nō egredit̄, ⁊ foꝛtasse nō accidit, vt ru/
giat: nisi qum fit vapoꝛatio, ⁊ cōpꝛessio: ⁊ qn̄q̄z figi/
tur doloꝛ: ⁊ non ꝑmutat̄. Et qn̄q̄z cognoscitur infla
tio cū manu. Et ꝺm ꝑl'm iuuat̄ cōpꝛessione. Et qn̄q̄z
iuuat vapoꝛatio eius, ⁊ qn̄q̄z nō iuuat: ⁊ illud qum
fuerit mā faciēs vētositatē [i] ⌈ sicca ⌋ tunc quotiens
inuenerit caliditatē, ⁊ calefactionē faciet ventosita/
tem. Et qn̄q̄z sig̃t ipsam [k] ⌈ grossitudo fecis ⌋ vacci/
ne, que natat sup aquā, ꝓp multitudinē eius, qꝺ in
ipsa est de vētositate. Et qn̄q̄z est vēter cū ea lenis: ⁊
qn̄q̄z est fluxus, ⁊ egrediunt̄ humoꝛes: ⁊ non iuuat̄
eo ꝓp retentionē vētositatis grosse in tunicis. Et il/
la in qua est ꝑmutatio doloꝛis est incolumioꝛ. Et il/
la in qua est īflatio vētris sicut tympani est mala.

¶ De signis eius que fit ex fece. Cap.XIII.

Signa eius q̄ fit ex fece sunt an̄ces
sio r[illegible]ꝝ, que sunt retētio fe/
cis ante euētū doloꝛis cum [l] ⌈ tēsione ⌋
⁊ est illic grauitas valde vehemēs. Et
sentit̄ quasi intestinū scindat̄ a seipso.
Et qn̄ [m] ⌈ fit tenasmon ⌋ nō egredit̄ aliquid, sed qn̄/
q̄z egreditur res viscosa [n] ⌈ grossa. ⌋ Verū illaz q̄ fit
ex fece cholerica sig̃t tictura fecis, ⁊ multitudo ei⁹
qꝺ egredit̄ de chol'a: ⁊ adustio, ⁊ iflāmatio, ⁊ moꝛ/
dicatio, ⁊ [o] ⌈ aduētus q̄etis ⌋ cū fluxu chol'e, ⁊ exic
catio ligue. Et feculētā factā a raritate coꝛpis sig̃t ꝑ
cessio ꝑuitatis fecis, ⁊ [p] ⌈ siccitas ⌋ coꝛpis, ⁊ veloci
tas ledēdi ex caloꝛe, ⁊ frigoꝛe extriseco. Et feculētā
factā a cal'itate vētris, ⁊ siccitate ei⁹, iuētio inflāma
tionis [q] † ⌈ ⌋ ⁊ siccitas almirach, ⁊ [r] ⌈ te
nebꝛositas ei⁹ ⌋ ⁊ siccitas egōnis, ⁊ ei⁹ nigredo ad
rubedinē q̄ꝫdā decliuis. Et feculētā qdē factā a re/
solutiōe aeris, ⁊ exercitio, ⁊ sudoꝛe, ⁊ reliqs, sig̃t ꝑ/
missio ꝑuitatis fecis facte a resol'one, cū ꝯcursu cā/
rum ꝑdictaꝝ. Et signa facte ex retētione cholere ef
fuse ad itestinū, sunt g̃uitas, ⁊ inflatio vētris ⁊ albe
do coloꝛis egōnis, ⁊ difficultas egressionis ei⁹ cum
doloꝛe [s] ⌈ ⁊ tēsione ⌋ fecis, ⁊ cōꝑssiōe facta ex ea tm̄:
⁊ qn̄q̄z [t] ⌈ vicinat̄ ⌋ ei icteritia. Et sig̃ retētionis fa/
cte fride ꝓp frigus ep̄is, aut ali⁹, ē vt nō sit [u] ⌈ ignei/
tas ⌋ ⁊ sit coloꝛ decliuis ad viriditatez. Et signa fcē
ex melācholia [x] ⌈ acetosa sunt eructuatio ⌋ ⁊ nigre/
do egōnis, ⁊ inflatio vētris cū paruitate doloꝛis.

¶ De signis colice apostemose. Cap.XIIII.

Signa aūt facte ab a͞pate calido,
sunt doloꝛ tēsiuus, fixus in
loco vno, cū grauitate, ⁊ pulsatione, ⁊
inflāmatione, ⁊ febꝛis acuta, ⁊ sitis ve/
hemēs, ⁊ rubedo in coloꝛe, ⁊ inflatio i
oculo, ⁊ retētio vrine: ⁊ est signū foꝛte: ⁊ ledi cuz flu
xu. Et qn̄q̄z est iste doloꝛ cū l[illegible]nitate nature. Et qn̄q̄z
ꝑducit ad frigus extremitatū cum caloꝛe vehemen
ti in vētre: ⁊ qn̄q̄z rubet id, qꝺ ei opponitur de ven
tre. Et si fuerit a͞pa cholericum, erunt tēsio, ⁊ pulsa/
tio, ⁊ grauitas minus, ⁊ febꝛis, ⁊ iflāmatio, ⁊ moꝛ/
dicatio vehemēti⁹. Sig̃ aūt facte ex a͞pate frigido,
phlegmatico, ⁊ est paꝝ: sunt vt sit doloꝛ continuus
[y] † ⌈ ⌋ apparēs in loco vno, ⁊ ꝓpꝛie qū de/
scēdit aliqd ex eis q̄ descēdūt ex ventre. Et inuenit̄
cum manu inflatio cū lenitate, ⁊ est foꝛma eius foꝛ/
ma [z] ⌈ mollium. ⌋ Et iā ꝑmissum est, qꝺ fecit illud
ex assumptione generū lactis, ⁊ pisciuz, ⁊ carnium
grossarū, ⁊ fructuū, ⁊ olerū frigidoꝝ, ⁊ humidoꝝ:
⁊ est sperma frigidū subtile, est enim signum cōue/
niens ad hoc, ⁊ egestio est phlegmatica.

i A. firma vel sta
bilis

k A. significāt ip
sam fex filiis feci

l A. tempoꝛe

m A. Alia litera
anus expꝛimit̄ si
cut fit i tenasmo
ne

n A. quare igros
satur
Alia litera
quare accidit er
roꝛ

o A. nocumētuꝫ
pꝛeteritum

p A. Alia litera
lenitas vel mol/
lities

q † A. i mirach

r A. fetoꝛ egōnis

s A. extensiuo
Alia litera
cū tensione ⁊ do
loꝛe a fece
Alia litera
⁊ doloꝛe ꝓp ten/
sionem factaꝫ a
fece

t A. associatur

u A. fetoꝛ

x A. sunt acetosi
tas eructuatio/
nis

y † A. paucus

z A. almethre/
lin

¶De signis facte ex torsione, ⁊ ruptura. Cap.XV.

Et signa facte ex torsione, sunt euētus ei⁹ subito, post motū laboriosum, aut saltū vehemētē, aut casum: aut pcussionez: aut [a] ⌈calcatione⌋ aut luctationē: aut tollerātiā pōderis: aut rupturā, aut vētositas vehemēs: ⁊ est dolor eius similis nō incipiēs: deinde addens paulatim, ⁊ sigt ruptura illam, que fit ex ruptura.

¶De signis reliquarum specierum colice leuis a frigore ⁊ calore: aut debilitate sensus: aut vermibus: aut ruptura. Cap.XVI.

Et signa facte a frigore itestinoruz sunt puitas sitis, ⁊ [b] ⌈apparitio⌋ egōnis ⁊ eius inflatio: ⁊ sensibilitas frigoris in itestinis, ⁊ leuitas doloris. Et qñqꝫ est spma cū ea frigidū. Et sig facte ex cholera citrina, sunt cāe ancedētes, ⁊ etas, ⁊ regio, ⁊ forma, ⁊ tps: ⁊ alia eoruz q̄ iuenit de mordicatione vehemēti, ⁊ iflāmatione, ⁊ adustione, ⁊ nocumēto a clisterib⁹ acutꝭ, ⁊ nocumēto ab eo qd̄ sol'one educit, ⁊ descēdere facit chol'az, ⁊ noceri fame, ⁊ iuuari a tēperatis ifrigidantib⁹, ⁊ eūone cholere si non fuerit mā imbibita ⁊ cōmotio [c] ⌈raro.⌋ Et qñqꝫ associat ei feb. ⁊ fortasse nō associat ei: ⁊ nō est fe. eius sic feb. apose i magnitudine accñtium. Et qñqꝫ associat ei dolor i pectine q̄si pūctura cultelli, ⁊ nō est vētositas. Et sig facte ex debilitate expl'siue sunt, vt iā ancesserit eā lenitas nāe, ⁊ necessitas surgēdi ad scellā frequēter, sed paululū. Et ancessio cāꝝ eius ex eis, q̄ debilitāt vel destruūt vtutē ex calore ⁊ frigore [d] † ⌈ ⌋ aut [e] ⌈assumptione.⌋ Et multotiēs accidit vētri, vt sit lenis aut tēperatus: aut sit quātitas egōnis, ⁊ q̄litas eius ꝼm cursuz nālē: sed est necessariū ad hoc vt egrediatur fex, vti instro, aut suppositorio. Et qñqꝫ ē illud pp fistulā. Et sig eius q̄ est ex debilitate sensus, sunt vt illud qd̄ sumit faciēs declinare egōnē cū q̄litate ad mordicationē nō pcipiat in ascellatione: ⁊ h̄ est sicut porrū, ⁊ cepe, ⁊ caseus, ⁊ fenugrecū: ⁊ iterū vt suppositorioꝝ acutoꝝ nō sentiat nocumētū qū supponūtur. Et vēter inflat ex eis q̄ sumunt. ⁊ retinentur: ⁊ nō dolet dolore de quo sit curādū. Et qñqꝫ accidit vt sit illic fistula. corrūpēs sensum. Et sig facte ex vermib⁹ sunt sig vermiū: ⁊ ancessio exitus eorū.

¶Tractatus.iiij. de cura colice, ⁊ locutione in ileos ⁊ rebus particularibus egritudinum intestinoruz, ⁊ dispositionum eorum.

¶De canonibus curationis colice. Cap.I.

Oportet vt colice regimen nō pretermittatur: nā qum apparēt signa iceptionis eius, opꝫ vt iterdicat repl'o, ⁊ [f] ⌈icipiatur⌋ mūdificatio eius q̄ ē ꝼz ipsam. Et si fuerit post cibū quem comedit expellat ipm vomitu statim, ⁊ euomat cū eo qd̄ [g] ⌈retinet⌋ de humoribus, donec mūdificet. Et vomitus qdē qñqꝫ [h] ⌈incidit⌋ mām colice humidā, ⁊ cholericā. Qd̄ si supfluat retineatur cū retinētibus vomitū. Et ex eis que bona sunt, ⁊ expta in hoc, est vt ponat in sirupo de mēta facto ex aq̄ granatoꝝ aliqd de cymino, ⁊ sumach. Et ex eis in qbus nō est ɔuenientia, est vt festinatio sit in dādo in potu solutiuū desuper. [i] ⌈Ipsum.n.est fortasse vehementis virtutis⌋ ⁊ humores ⁊ sqbale sunt plures: qūqꝫ ɔuertit ad eos humor desup, fortasse nō inuenit penetrationē, ⁊ pducit regimen ad timorē maximū. Et illud qd̄ in primis necessarium est, est vt incipiat, ⁊ sorbeat lenientia lubricatiua, sicut ius galli vetusti, qd̄ narrabo in eis q̄ sunt post: ⁊ iam narrauimus illud in areolis medicinarū singulariū. Deinde admistret clistere lenitiuuz. Qd̄ si fuerit illic febris, pmutet aqua galli: ⁊ loco eius sit aqua ordei, vt icipiāt humores ⁊ sqbale desubtus descēdere paulatiz. Qūqꝫ sentit q̄ sqbale, ⁊ humores grossi valde iā egrediunt, ⁊ opꝫ vt in potu det aliqd desup, fiat. Et si pol'e est vt mūdificatio fiat desuper cū vomitu frequēti, fiat. Et non sit vehemētia necessitatis dādi in potu desup, nisi qñ sunt pncipiū materiei stōus, ⁊ intestina supiora, ⁊ scit q̄ stōus ē debilis, ⁊ hu. multitudo: ⁊ inuenit repl'o supra vmbilicū, ⁊ grauitas illic: oīa.n. ista exigunt vt fiat fluxus desup. Et sil'r si accidat colica post excoriationē. tunc cura facta desup est melior, ⁊ [k] ⌈in hac spē⌋ colice est illa cuius pncipiū est ex stō, ⁊ supioribus: [l] † ⌈ ⌋ si fuerit mā cōfirmata: deinde ipsa mandat ad intestinū lesum mām post mām: ⁊ quotiens puenit ad ipsum [m] ⌈accidit⌋ dolor, tunc necessaria erit mūdificatio incipiēs. Qū ergo bibit solutiuū, aut extrahit eā, et sanat ex ea: aut deponit ipsaꝫ ad inferiora ad locū vnū, mūdificet ergo ipsaꝫ clistere vnū aut minor numerus eo, q necessarius est añ illud. Et qñ nō opꝫ dare in potu medicinā desuper pp necessitatē manifestā, tūc nō opꝫ vt in potu sumat desup oīno aliqd, et sit ɔtētus clisteri. Et illud qm̄ ꝼm plurimi in cā colice est hu. grossus viscosus [n] ⌈egrediēs, et nō egrediēs⌋ itegre p euacuātia: Qūqꝫ bibit medicina desup, eūat nō ab vno quoqꝫ duoꝝ.s. stō, et itestinis tm̄, imo ex alijs locis, a qb⁹ eūo oīno nō est necia: et illud facit acqrere debilitatē pculdubio. Qū ergo hoc fit, deide sit necesse mūdificare itestinū, exigēs clisteria pl'ima, et eūones frequētes, et debilitat virtus valde tūc [o] ⌈opꝫ⌋ vt sit ɔtentus quātū pol'e est clisteribus, et eis q̄ currūt cursu eorum. Ipsa.n. dū iueniūt in itestinis humorē, non attrahūt ex locis alijs, et non eūant ex reliqs mēbris pl'm. Et si iteret clistere multotiēs ꝼm [p] ⌈necessitatē⌋ hūoris gñatiui doloris, nō erit tātū timoris in ipso, quātū est qum fit eūo desup per medicinas attrahētes ex corpore toto. Et qum clistere nō educit aliqd, et mā nō maturatur, tūc [q] ⌈abbreuiet⌋ et nō clistericet, et pprie cū clisterib⁹ acutis: hora nanqꝫ eoꝝ est post maturationē: q̄ꝫuis ex clisterib⁹ acutis [r] ⌈timeat cordi⌋ et cerebro. Et multotiēs qdeꝫ fit clistere, et nō soluit: imo facit sodā: [s] † ⌈ ⌋ quare opꝫ tūc vt adiuuetur desup. Et qñqꝫ est sol'o desup, et oppilatio desubtus: q̄re necessariū est vt [t] ⌈restringat⌋ qd̄ est supius cū st pticis ita vt fiat [u] ⌈retētū⌋ vnū: deinde eūetur. Et opꝫ vt leniatur clistere qum fuerit illic febris, et multiplicet eius [x] ⌈humiditas⌋ vt frāgat salsedinē salis de quo fortasse necessariū est vsqꝫ ad.ʒ.ij.⁊.ʒ. Et qū clistere nō facit descēdere aliqd, tūc detur in potu hiera pigra cū [y] ⌈vino⌋ aut sicca. Et sil'r post [z] ⌈assumptionem eoꝝ q̄ sunt sicut alkisch, et dactilicō.⌋ Et nō opꝫ vt ɔforteт hiera eoꝝ cū agarico, qm̄ est pfundās, stās in visceribus. Et opꝫ vt nō fiat clistere, dū in stō est aliqd, et attrahat crudū ad inferiora. Et opꝫ vt nō ɔtinuent clisteria: imo interueniat inter ea spatiuz. Et cholerice qdem colice [τ] ⌈poxisimus vincit⌋ cuꝫ pillulis aureis. Et qñqꝫ accidit vt medicine attrahētes ex corpe attrahāt ad intestina humores malos alios: et qñqꝫ attrahūt humores [ꝯ] ⌈puros⌋ quare aggregātur excoriatio, et colica simul: et hoc est ex nocumētis mortalibus. Et qd̄ deterius in potu sumitur in colica de solutiuis est, vt sit magne q̄ꝫtitatis, ex

tis, ex

Marginal notes, left column:

- a A. cursum
- b A. Alia litera supernatatio
- c A. de tertio in tertium.
- d | A. aduenientē
- e A. comestione
- f A. acceleretur
- g A. oportet
- h A. abscindi
- i A. qm̄ fortasse est oppilatio fortis

Marginal notes, right column:

- k A. ista spēo
- l † A. ⁊
- m A. redit
- n A. adherēs adherentia qua nō egreditur Alia litera adherens q̄ nō egreditur
- o A. melius est
- p A. Alia litera viscositatem
- q A. expecta
- r A. Alia litera fiat attractio ex corde
- s † A. ⁊ commotionem
- t A. inspisset vel ingrosset
- u A. genus
- x A. oleum
- y A. melle fermētata
- z A. assumat alferiaran ⁊ eluarū de dactilis
- τ A. succurritur vel occurritur
- ꝯ A. excoriātes

tis, ex qua fugiat fumẽs, et nõ remaneat in stõ:imo
pillulas de hiera, et oẽ qd est minoris quãtitatis, et
magis aromatici odoris, est melius sumere i potu.
Et opz vt intẽtio in capite sit vehemẽs valde, ita vt
nõ recipiat vapores eius, qd retinet in vẽtre: ꝛ va/
pores medicinaꝝ acutaꝝ, qs administrare necesse
est in plibus horis i egritudib⁹ colicis. Qñqꝫ.n.p/
ducit illud ad varietatẽ, ꝛ cõmistionẽ rõnis: ꝛ est ca
uẽdũ in colica. Et ex eis quoꝝ cã gñatur nocumẽ/
tũ, est vt nõ sit poſſe medico vt sciat formã dispõnis
egri: q̃re nõ põt tunc scire, qd necessariũ est in cura/
tione. Et hec intẽtio cõplet cũ aromaticis fridis, ꝛ
cũ oleis fridis, ꝛ reliqs: ꝛ q̃ iuuimus in ĩfridatione
cõplonis capitꝫ. Et qñqꝫ accidit vt sit necessitas ca/
lefaciẽdi itestina, cõpar necessitati ĩfridatiõis epatꝫ:
q̃re custodiat illud cũ emplris ĩfridãtib⁹ epar, ꝛ sili
bus: ꝛ custodiat ps epatꝫ ab emplris vẽtris, ꝛ inun/
ctionib⁹ ei⁹ calis. Et silr est dispõ cordis. Et ꝯueniẽ
tior ĩfrigidatio ei⁹ est cũ succis frigidis cũ cãfora, ꝛ
sandal. Et opz tũc vt ponat [a] ⌈in ptib⁹⌋ ĩtestinoꝝ,
ꝛ [b] ⌈ptibus⌋ cordis ꝛ epis aliqd qd distinguat, ex
pãno aut fermẽto aut silib⁹, ꝓhibens ne currat qd
ꝓpriũ est vni eoꝝ ad aliud. Et sitꝫ multiplicat i eis:
ꝛ nõ opz vt bibat nisi paꝝ: aut tolleret. Qñqꝫ illud
fuerit pmistũ cũ iuleb, erit magis iuuatiuũ siti, pro/
pterea ꝙ corp⁹ diligit rẽ dulcẽ, ꝛ fac ipaꝫ penetrar.

De cura colice frigide. Cap. II.

Colice aũt frigide regimẽ ſm semi
tã canonis est, vt nõ [c] ⌈ĩnci/
piatur⌋ i ea a stupefactiõe. [d] ⌈Incipiẽ/
tes⌋.n. sedare dolorẽ cũ narcoticis cõ/
ponũt rẽ maximã erroris. Admistra/
tio.n. narcoticoꝝ nõ est curatio vera in aliquo: ꝛ il/
lud iõ qm̃ curatio vera est icisio cãe: ꝛ stupefactio ẽ
ꝯfortatio cãe, ꝛ destruit sensus per eaꝫ. Et illud iõ,
qm̃ si cã est hu. grossus fit fortior, ꝛ [e] ⌈deterior⌋ aut
ipsa cõplexio frigida fit fridior: aut vẽtositas spissa
fit spissior: aut [f] ⌈oppilatio ĩspissans corpus intesti
ni ꝛ⌋ nõ resoluit ex eo qd in ipso retẽtũ est: ꝛ fit ve/
hemẽtius ĩspissans: ꝛ dolor redit post diẽ vnuꝫ, aut
duos, aut tres fortior q̃ꝫ fuit: q̃re nõ opz vt in ea ela
boret q̃ꝫtũ poſſe est: ꝛ dũ inuenit ab ea excusatio, ꝛ
deuitatio: imo elaboret in elõgãdo cãm icidẽdo eã
ꝛ resoluẽdo eã, ꝛ dilatãdo poros in qb⁹ retinet sua
viscositate: ꝛ qd plus facit hec sunt medicine subti/
liatiue nõ vehemẽtis calefactionis. Vehemẽs nãqꝫ
calefactio qũ [g] ⌈itestinis⌋ subito accidit nõ est secu
ritas [h] ⌈ꝙ sit illud qd ipsa commouet de vẽtositate
additũ sup illud qd ipsa resoluit de mã⌋ imo opz vt
sit q̃ꝫtitas ei⁹, q̃ꝫtitas q̃ faciat i vẽtositate resolõnez
fortẽ, ꝛ in mã humida subtiliationeꝫ, ꝛ maturatio/
nẽ, nõ resolõnẽ forteꝫ. Et pp hoc qñqꝫ sufficit absti/
nere a cibo ꝛ potu dieb⁹ aliqbus. Et [i] ⌈silr euapo/
ratio⌋ qñqꝫ cõmouet dolorẽ vehemẽtẽ. Quare ne/
cessariũ est tũc aut dimittere euaporationẽ, aut mul
tiplicare, ꝛ iterare ipsaꝫ, vt resoluat illud qd primo
cõmouit de vẽtositate: deinde [k] ⌈admĩstrent⌋ cliste
ria euãntia [l] ⌈illud qd opz. Opz.n.⌋ vt si fex sit re/
tẽta, vt nõ icipiat nisi cũ eo in quo est lubricatio fe/
cis, pp mucilagines, q̃ sunt i ipso, ꝛ oleis, ꝛ medici/
nis q̃ sunt ad feces. Et sunt ille q̃ ꝯueniũt curationi
colice facte ex fece pura, hec qñ ẽ vẽtosa: deĩde post
illud redeat ad clisteria euãntia phlegma, si fuerit
phlegmatica: aut resoluẽtia vẽtositatem ꝛ euãntia
ipsam, si fuerit vẽtosa. Et opz vt scias ꝙ qñqꝫ euã/
tur totũ, qd est ex humoribus, ꝛ remanet res pua,
que est illud, qd associatur pti doloris: ꝛ est faciens
dolorẽ: opz ergo ne dicat ꝙ curatio nõ ẽ iuuatiua:

[a] A. inter ptes
[b] A. inter ptes
[c] A. festinetur
[d] A. festinantes
[e] A. frigidior
[f] A. vehementia spissitudinis corporis itestini vñ
[g] A. Alia litera materie
[h] A. qn illud qd cõmouet ꝛ excitat de vẽtositate ꝛ qd resoluitur ꝛ euaporat ex mã fit plusq̃ illd qd resoluitur de vẽtositate
[i] A. pp illud fomẽtatio
[k] A. qũ administras
[l] A. tunc opz

imo euẽtur illud ẽt cũ clisterib⁹. Et qñqꝫ est illd vẽ/
tositas sola quã signt sigtiones vẽtositatis. Quare
opz vt admistret [m] † ⌈ ⌋ qd ꝯfortatiuũ ẽ mẽ
bri, ꝛ resolutiuũ vẽtositatis cũ calefactione subtili.
Et fortasse sufficit tũc bibere ꝯfectionẽ fortẽ calaꝫ,
sicut tyriacã, ꝛ silia. Et qñqꝫ sufficit ponere vẽtosas
cũ igne sup locũ doloris. Et qñqꝫ sufficit semina po
tare resolutiua ventositatis. Et qñqꝫ sufficit bibere
vinũ calefactũ: ꝛ qñqꝫ sufficiunt emplra resolutiua:
ꝛ fortiora eis sunt rubificãtia facta ex sinapi. Ipsa
enim qñqꝫ resoluũt: ꝛ qñqꝫ attrahũt mãm ad lacer/
tos vẽtris. Et aqua thermaꝝ in dolore vehemẽti,
qñ cũ ea fit balneatio, iuuat valde, ꝛ aq̃ de sale am/
moniaco est mirabilis in h absolute: ꝛ si non aliter,
saltẽ bibita si tolleratur eius potatio. Et silr tina fa
cta ex aq̃ in q̃ decocte sunt medicine resolutiue sub/
tiliatiue. Et qñqꝫ sufficit fricatio vẽtris subtilis, cũ
fricatione forti [n] ⌈alioꝝ.⌋ Et qñqꝫ cõmouet doloẽ
potus aq̃ fride: est.n. nocibilior res in hac egritudi
ne cũ pauca itẽtione i sedatione sitis. Et [o] ⌈passuꝫ⌋
duꝝ [p] ⌈paꝝ⌋ est melius ea: ꝛ calm est magis seda/
tiuũ doloris. Et nocibilior res istis est frigus, ꝛ aer
frigidus: queãdmoduꝫ res magis iuuatiua eis est
[q] † ⌈ ⌋ aer calidus, ꝛ aq̃ calida. Et si cã fue/
rit frigus intestinoꝝ, ꝛ fuerit mirac q̃cile, festinabit
hñti ipm colica oi hora. Quare opz vt calefiat vẽ/
ter ei⁹ semp, ꝛ expellat ab eo frigus cũ eis, q̃ coope
riũt ex pellib⁹: ꝛ strigat sup euꝫ ex eis: ꝛ vnctiones
ex oleis calis, ꝛ embroce [r] † ⌈ ⌋ qs dicem⁹ sũt
i ea iuuatiue: ꝛ qñqꝫ necie sunt vaporatiões. Et qñ/
qꝫ necium est vt ponant i oleis calis, castoreũ ꝛ eu/
forbiũ. Et ois colice fride cuius cã est illud qd dixi
mus de [s] ⌈iteratiõe⌋ rei ad locũ lesum, q̃re accidit
tũc dolor: cura est euõ subtilis, sepata, frequẽs, nisi
sciat ꝙ illic sit mã plima: tũc.n. euõ facienda est. In
ea aũt q̃ est ſm semitã [t] ⌈attractiõis⌋ ꝛ gnõnis cõ/
ueniẽs est, vt i potu det qũ poxismus est doloris, ꝛ
i nocte vehemẽtie ei⁹ aliqd, sic pillu. de aloe, ꝛ pill.
de hiera, ꝛ pill. cõposite de pulp collogntide, ꝛ sca
monea, ꝛ serapino, ꝛ aloe. Sumat i potu ex qbus/
cunqꝫ earum fuerit ex aur. 5. vsqꝫ ad. ij. tertias aur.
Ista enim qum assiduantur aliquibus diebus, ꝛ re
ctificatur cibus, sanant.

De cãnonibus proprijs colice ventose, que est ex eis que sunt inter colicam frigidã. Cap. III.

Oportet vt administrent cliste/
ria, et suppositoria, et
emplra q̃ dicemus. Et iterdicat cibus
oino, ꝛ si nõ plus, saltẽ duob⁹ diebus,
vel tribus. Et dormiat quantũ poſſe est
ei, Et studeat in eradicatione materiei vẽtositatis,
cũ clisterib⁹ [u] ⌈resolutiuis⌋ et in calefactione mem
bri [x] ⌈cũ eis⌋ ꝛ deforis ſm modũ quẽ diximus añ.
Si aũt nõ [y] ⌈inuenis⌋ ꝙ illic sit humor, tũc calefac
qd vis, et vapora quod vis. Et stude ẽt in positione
ventosarũ cum igne, absqꝫ incisione. Qumqꝫ natu/
ra fuerit obediens, tunc iuuet fricando suauiter lo
cum doloris, et inungẽdo cum eis, q̃ sunt sicut oleũ
sambacinum, et oleũ de nereidẽ, et oleum alben ca
lefacta, et vaporando cum milio, et sale calefacto,
ſm quantitatem q̃ꝫ vides conuenientiorem. Et ex/
perire figuram dormiendi: scilꝫ resupinationem, et
dormiendi super ventrem, que earum sit cõuenien/
tior, et magis expellens ventositateꝫ. Et ex eis que
bibita conferunt, est vt in potu detur carui, et semẽ
rute in aquis de seminibus: aut in vino antiquo:
aut in aqua mellis: aut cum penidijs. Et qñqꝫ dat
in potu filonium in hac hora, et euadere facit.

[m] † A. clistere
[n] A. crurium
[o] A. vinum
[p] A. parum
[q] † A. calore
[r] † A. Alia lre calide
[s] A. effusiõe seu de portatione
[t] A. effusionis
[u] A. abstersiuis
[x] A. intrinsece
[y] A. timetur

¶ De compositione solutiuoꝝ eius q̄ hn̄t frigidā colicam ex ventositate: aut materia phlegmatica, de quibus fiunt clisteria. Cap.IIII.

Compositio clisteris educentis phlegma ⁊ fecem. ℞. tribuloꝝ, polypodij, fenugreci, cartami, seuestē ptes equales, turbit pondus. ʒ. ij. ⁊ pulpe collo\[q\]ntide sane, nō ꝯtrite auī. 5. ficus. x. numero, semis lini, seminis apij, anisi, cētauree minoris, granoꝝ kerua [a]⌈trito rum⌋ ⁊ violaꝝ oium an̄. ʒ. v. ⁊ rute. M. i. foliorum cauliū. M. i. decoquant̄ i aq̄ pl'ima suauiter, donec redeat ad paucā, ⁊ ꝯfricent̄ manib⁹, ⁊ colent̄: ⁊ sumātur ex ea circiter. ʒ. c. ⁊ dissoluant̄ i ea cassiefistule. ʒ. vij. ⁊ çucari rubei. ʒ. vij. serapini bdelij āboꝝ an̄. ʒ. i. baurach auī. i. ol'i sisamini. ʒ. [b]⌈v.⌋ ⁊ clisterizet̄ cū ea. Et q̄n̄q; ponit̄ i ea aliq̄d de felle tauri. Et clistere educēs phlegma [c]† ⌈ ⌋ sumat̄ cōmistio illi⁹ clisteris, ⁊ ponat̄ i ea de pulpa collo\[q\]ntide plusq̄; illud, ⁊ sumat̄ ḡnoꝝ alkerua. ʒ. v. [d]⌈⁊ aq̄ volubilis exꝓmat̄⌋ ⁊ effundat̄ sup illō [e]⌈q̄ꝺ colat̄ ab eo⌋ clistere ꝓmū, ⁊ ponat̄ in ipso loco cafiefistul'. ⁊ çuccari, pōdus. ʒ. xv. mellis, ⁊ sit oleū ei⁹ oleū cartami, ⁊ ponat̄ i ipso tm̄ de oppoponaco, q̄ꝺtū est serapinū. s. pōdus. ʒ. i. ⁊ admistret̄. Et q̄n̄q; ponit̄ i ea oleū de kerua. Et multotiēs q̄dē sunt ꝯtēti decoctiōe seminū ⁊ basce, ⁊ origani, ⁊ isopi, ⁊ cymini, et petrosel'. ⁊ se. rute, ⁊ polypodij, ⁊ cētauree, ⁊ calamēti, ⁊ aniudez, deinde addat̄ in ea succus cucumeris asinini [f]⌈ꝓprie⌋. ʒ. 5. ⁊ fiat clistere cū ea, aut decoquātur cū ea cucumeris asinini radices, ⁊ aliq̄d de pulpa collo\[q\]ntide, ⁊ dissoluat̄ in ea serapini, ⁊ opoponacis, ⁊ bdelij oium an̄. pōdus. ʒ. i. ⁊ fiat cū ea clistere. Et multotiēs q̄dē decoquunt̄ iste medicine in oleo: [g]⌈⁊ cū illo oleo cal'o⌋ fit clistere. Et multotiēs q̄dē fit clistere cū sirupis acetosis incisiuis. Cōpositio sirupi acetosi cū quo clisteriçant̄ hn̄tes colicam. ℞. aceti kist. i. ⁊ mellis kist. i. pulpe collo. auī. iij. ⁊ pipis. ℥ i. ss. ʒ. ij. ⁊ semis rute [h]⌈syluestris⌋ ⁊ amomi, ⁊ keisim, ⁊ anisi, ⁊ epithymi oium an̄. auī. iiij. [i]† ⌈ ⌋ ⁊ polypodij. ℥. i. [k]⌈terant̄⌋ illa oia, ⁊ decoquant̄ i aceto ⁊ melle donec medient̄. [l]† ⌈ ⌋ Et q̄n̄q; ponunt̄ i ipso aniudē ⁊ [m]⌈polypodiū ēt⌋ sed nos nō inuim⁹ ad h⁹ regimē. [n]⌈Suppositoriū⌋ clisteris doloris sedatiui quorūdā ātiquoꝝ boñ. ℞. aloes, ⁊ castorei ⁊ storacis, ⁊ glutis alimbat, oium an̄. ℥. i. succi buchor mariē recētis [o]⌈⁊ corticis⌋. ℥. i. ⁊. 5. reseruet̄, ⁊ admistret̄ q̄ū nec̄itas ē ex eo quātitas fabe: ⁊ ponat̄ i q̄busdā clisterib⁹. Et q̄n̄q; [p]⌈ponunt̄ i q̄busdā teca adipū ⁊ olea⌋ ⁊ clisteriçat̄ cum eis [q]⌈i q̄busdā clisterib⁹.⌋ Et q̄n̄q; clisteriçat̄ cū clisteri forti q̄ū fex est iobediēs cū phlegmatib⁹ vehemētis viscositat; vltima in v̄tute, ⁊ inobedientia. Quare opꝫ vt fiat clistere cū aq̄ [r]⌈alusnē⌋ humide ꝺ q̄ sumat̄. lib. 5. cū. ℥. i. [s]⌈⁊. 5. aceti⌋ ⁊. ʒ. v. baurac. Et fortius h̄ ē vt sumant̄ ḡna alscebrā ⁊ folia almeçerion, ⁊ [t]⌈cordumeni⌋ excorticatū, ⁊ buchormarien, ⁊ artanita, ⁊ cortices collo\[q\]ntide, ⁊ ei⁹ pulpa, ⁊ cucumer asinin⁹, ⁊ turbit, ⁊ polypodiū. ⁊ coquātur oia in aq̄ s̄m descriptionē q̄ est i suo fili: ⁊ ꝓijciātur sup eoꝝ decoctionē oleum de kerua, ⁊ mel, ⁊ fel vaccinū, ⁊ clisteriçet̄ cū ea: ⁊ ponant̄ iste medicine in oleo cal'o, ⁊ fiat clistere cū eis. Et qum clistere fit ex oleo cucumeris asini. q̄n̄q; extrahit̄ phlegma viscosum. q̄ū mora fit sup clistere horis aliq̄b⁹. Et similiter oleū de raphano, ⁊ [v]⌈alkekēgi⌋ Et q̄n̄q; ē nec̄ium q̄ū vehemētia est doloris vt ponant̄ in his clisterib⁹, assa, ⁊ āmoniacū, ⁊ fimus colūbin⁹ [x]† ⌈ ⌋ cū eis q̄ calefaciūt mēbꝛ: ⁊ euforbiū in q̄busdaꝫ horis, ⁊ fit clistere q̄n̄q; cū kitrā ꝯquassato i aq̄ mellis [y]⌈pl'imaꝝ sp̄ēruꝫ⌋ ⁊ sedat̄ dolor. Et succus buchormariē est mirabilis valde. Et q̄n̄q; necessaria sunt scamonea, ⁊ euforbium, ⁊ alia. Et laudauerunt q̄dā medicamē noiatū [z]⌈dianuschū, dicētes⌋ ꝙ qum ponit̄ in clisteri fit eo iuuamētū. Et q̄n̄q; fit clistere ex pondere. ʒ. ij. castorei cū oleo. Et iterū sumatur picis quātitas trium. ʒ. super quā fundat̄ vini, ⁊ olei rutacei, ⁊ butyri omniū ana sacraiati. i. et administrentur. Et quādoq; ponuntur in clisterib⁹ fortibus folia fici ⁊ cortex arboris eius.

- a A. contusoꝛuꝫ
- b A. xv.
- c † A. viscosum
- d A. fiat emulsio vel expressio ipsoꝝ in aq̄ lebleb
- e A. a quo colat̄
- f A. prope vel circa
- g A. aut in oleo cal'o ⁊ cum eis
- h A. hortulane
- i † A. cimini carmeni auī. ij. seis aneti auī. ij.
- k A. cōtūdantur
- l † A. deinde coletur ⁊ fiat clistere cum eo
- m A. Alia litera amilum
- n A. Descriptio
- o A. vnci. ij. opij
- p A. ponitur in q̄busdaꝫ oleis ⁊ pinguedinibus dissolutis
- q —— A.
- r A. alasnan
- s A. olei sisamini
- t A. carmedane
- v A. oleuꝫ alkelkelangi.

¶ De cōpōne medicinaꝝ bibitaꝝ soluentium phlegma, de pillulis fortis iuuamenti. Cap.V.

De illis sunt pillule [z]⌈que. ℞.⌋ alscebrā cū serapino. Et iterū pillule de serapino cū secacul, ⁊ pillule de serapino cū harmel. Et iteꝝ sumantur turbit, ⁊ aloes succotrensis, ⁊ pulpe collo\[q\]ntide ptes eq̄les, scamonee tertia ptis ꝯficiant̄ cū melle dispumato: ⁊ iforment̄ ex eis pillule. Pillul'. bone ad phlegma. ℞. pulpe collo\[q\]nti de danich. i. ⁊ turbit. ʒ. i. ⁊ succi cucumeris asini. danich. 5. ⁊ castorei danich. i. ss. danich. i. [z]⌈⁊ serapini⌋ pōdus, ij. tertiaꝝ. ʒ. i. Et si fiāt fortes cū scamo. erit bonū. Reliq̄ aūt solutiua sunt, sicut [&]⌈alikisin ⁊ dactilicō ⁊ alischisui⌋ et pigra ꝯfortata cum pulpa collo\[q\]ntide: et sit cū ea oleū de kerua, et sicut diacydonitē. Et q̄n̄ ꝓmiscet̄ fex, et phlegma sil', et si fuerit fex pl'ima [a]⌈et multa⌋ nō obediēs req̄rit necessitas admistrationē solutiuoꝝ fortiū de q̄b⁹ sunt pillu. h⁹. ℞. eufor. et ḡnoꝝ almeçeriō [b]† ⌈ ⌋ et scamonee ptes eq̄les, et sit dos̄ eaꝝ. ʒ. i. Solutiuū aliō forte. ℞. cafitiuꝫ. i. fimi columbini, et. M. i. aneti, et [c]⌈penidē et danich⌋ aq̄ et decoquant̄ vsq; ad medietatē, et det̄ i potu ex ea. ℥. [d]⌈. i.⌋ et est vehemētis fortitudis, et vehemēt; tior;. Et oiuꝫ lacticinioꝝ lac resoluit colicā: sic; [e]⌈alkigati⌋ ⁊ sic alscebrā et silia: et noiant̄ ḡna eius ḡna [f]⌈lūboꝝ⌋ et sic sp̄ēs lacticinioꝝ sup quaꝫ [g]⌈sint aures⌋ muris silis maiorane magnoꝝ folioꝝ: et cū ea curat̄ p̄ūctura scorpionū, et hꝫ lac pl'ꝫ: et iā diximꝰ eaꝫ i medicis singularib⁹.

¶ De suppositorijs fortibus, educētibus fecē plurimam cū phlegmate viscoso. Cap.VI.

De eis est, vt q̄rat̄ sal petrosus, et supponat̄ ex eo glans. i. Et opꝫ vt sit lōgitudo ei⁹. vi. digitoꝝ, et ex eis est glans magna facta ex stercore muris, et fiat tenta ex raphano, et [h]⌈sit⌋ cū melle, et supponat̄. Aut glans ex melle ꝑmisto cuꝫ pulpa collo\[q\]ntide: et glans ex cucumere asinino, et pulpa collo\[q\]n. et felle vaccio, et nitro, et mel'. Aut pulpa collo\[q\]n. [i]† ⌈ ⌋ et sarcocol'. cū penidijs. Et iteꝝ mel'. et tereniabin, et pulpe collo\[q\]n. et salis naptici ptes eq̄les. Et iteꝝ res cōis phlegmatice, et ei q̄ fit ex fece, et vētose. ℞. pulpe collo\[q\]n. castorei āboꝝ an̄. q̄ꝫtū est nucleus oliue, et kitrā cochliaria. ij. administretur cū aliquātulo melle, et succo buchormariē. Et est forte valde, q̄ꝺ nec̄iuꝫ est q̄ū nihil vꝫ. Et multotiēs q̄deꝫ nec̄ium est qum nihil valet, administrare scamoneā, et semē vrtice, imo euforbium.

¶ De cōpōne clisterioꝝ ad vētositatez. Cap.VII.

Clistere bonū. ℞. albasce, isopi rute [k]† ⌈ ⌋ origani [l]† ⌈ ⌋ seis rute se. agni casti, ḡnoꝝ alkerua, tritoꝝ camemille,

- x † A. proprie
- y A. plurimoruꝫ alesiniati
- z A. daneb alsar idest medicamē caude muris
- z —— A.
- z A. Alia litera hiere pigre
- & A. el'uariū eleschof ⁊ el'uariuꝫ de dactilis ⁊ seriaran
- a A. squibalosa
- b † A. mūdatoꝝ
- c A. durach. i. et vas paruum
- d A. ij.
- e A. albaya
- f A. aldarath
- g A. auricula
- h A. liniatur
- i † A. cū penidijs lapidosis solis ⁊ iteꝝ pulpa colloquintide
- k † A. sicce
- l † A. ⁊ suasera et acori ⁊

tribulor̄,centauree,aneti,seminū triū,⁊ aniudē,et
petroselini partes equales decoquātur ī succo rute
[a] † ⌈ ⌋ plīmo donec redeat
ad par̄:deide sumanť olei ps.i.⁊ succi decocti ptes
ij.decoquanť donec remaneat oleū solū,deinde su/
mať ex eo q̄ʒtitas clisteris.i.⁊ ponanť ī ipso p̄dicta
cū adipe anatis ⁊ capɼar̄,⁊ aliq̄ʒtulo oppoponacis
⁊ serapini:⁊ fiat cū eo clistere.Et si accipiať succus
ipse,⁊ dissoluanť ī ipsogūme predicte cū adipibus
suis,⁊ ponatur ī ipso pōdus.ʒ.x.[b] † ⌈ ⌋ ⁊
fiat cū eo clistere,erit iuuatiuū.Et ītromissio casto/
rei,⁊ asse ī clisterib⁹ eor̄,ē iuuatiua valde.Et q̄n̄q̄ʒ
fit clistere ex pōdere.ʒ.xx.olei ī quo dissolutū est pō
dus.ʒ.x.storacis liq̄de,⁊ ē iuuatiuū.Et q̄n̄q̄ʒ fit cli/
stere ex baurach plīme resoluto in succo rute.Et sit
sūma eius vltia vsq̄ʒ ad.ʒ.x.⁊ salis vsq̄ʒ ad.ʒ.xv.Et
q̄n̄q̄ʒ clisteriçanť cū oleo rutaceo,⁊ oleo de nereidē
[c] † ⌈ ⌋ ⁊ olō raphanio ⁊ olō d̄ kerua.

a † A.⁊ calamē/ti decoctione ve/hementi ī succo

b † A.mellis

c † A.⁊ oleo ca/momellino

¶ De cōpōne suppositorior̄ ad vētosaʒ. Cap.VIII.

Conterať ruta cū aq̄ mellis,do nec fiat sic̄ illō,ō quo fiat linimētū:⁊ ponať cū ea q̄ʒtū ē ipsi⁹
medietas de cymino:⁊ q̄ʒtū est q̄rta ps
ei⁹ de nitro,⁊ sumať ex ea glans cuius
lōgitudo sit.v.digitor̄:⁊ iter̄ suppositoriū qō fit ex
[d] ⌈ oleo rutaceo ⌋ cū castoreo,cū melle,⁊ felle vacci
no,⁊ baurach,de vnoquoq̄ʒ quorum sit.ʒ.auř.Et
iterum serapinum,⁊ bdellium,⁊ baurach,⁊ collo/
quintida,⁊ altea fiat ex eis glans.

d A.semie rute

¶ De clisterijs ⁊ suppositorijs habentium frigus in
testinorum absq̄ʒ materia. Cap.IX.

Clisteria v̄o eius q hʒ colicā ex cōplōne frida sine mā
⁊ suppositoria ei⁹,sunt sic̄ clisteria hn̄/
tiū colicā vētosam,⁊ suppositoria eor̄.
Et q̄n̄q̄ʒ iuuat eos alkitrā solū,qum fit
clistere cū eo pōdere.ʒ.ij.in oleo.Et similiter iuuat
eos fimus colūbinus solus,qum ex eo fit clistere in
succo [e] ⌈ camemille ⌋ ⁊ oleo de kerua.

e A.calamenti

¶ De tina,⁊ balneis,⁊ embrocis. Cap.X.

Tina vehemēt͡ȷ iuuamēti ē ī dolori/bus colice.Et p̄prie qū ē ple/
na aq̄,in q̄ decocte sunt medicie colice.
Ipsa.n.sua caľitate acq̄sita ab igne,et
v̄tute sua acq̄sita a medicis resoluit cāʒ
[f] † ⌈ ⌋ ⁊ hūiditate sua cū caľitate mollificat
mēbr̄.Quare alleuiat carminationē cāe faciēt͡ȷ do
lorē,⁊ mollificat lacertū ani.Et illō ē ex eis q̄ iuuāt
ad expulsionē retēti:verūtn̄ tina fac̄ accidere angu
stiā,⁊ sincopi pp̄ h̄ q̄ mollificat de v̄tute.Quaŕ oʒ
vt vtaŕ ea debilis s̄ʒ cautellā,⁊ sint ei p̄xime qū ea,
vtiť ea,q̄ ɔfortāt v̄tutē de odorib⁹ fructuum,⁊ aro
matū,⁊ [g] ⌈ alcardeneki ⌋ ⁊ panis caľus,⁊ ea q̄ de/
lectāt eū ī qb⁹ q̄escat,⁊ studeat vt nō coop̄iat aq̄ pe
ctus ei⁹,⁊ cor ipsi⁹.Et aq̄ q̄dē thermar̄ vehemenť
ɔferūt colice fre,qū sedēt ī eis:sic̄ meli⁹ est eis vt nō
approximēt aq̄s dulcib⁹.Qūq̄ʒ aliq̄ō vasor̄ ipleť
aq̄s thermar̄,aut aq̄s ī qb⁹ ɔ̄cocte sunt medicie co
lice,⁊ ī fūdo ei⁹ sep̄anť foramia plīma,q̄ forsitā nō
sentiunť pp̄ suā [h] ⌈ debilitateʒ ⌋ ⁊ resupinať eger:⁊
eleuať vas ab eo vsq̄ʒ ad q̄ʒtitatē stature,⁊ dimitta
tur ita,vt distilent ex eo sup̄ ventrem ipsiuȝ stille fre
quentes,est valde vehementis iuuamenti.

f † A.Alia lr̄a apostematis

g A.alkiardane gi

h A.stricturam

¶ Sermo de q̄litate clisterior̄,⁊ istr̄o eor̄. Ca.XI.

Melior q̄dem cāne clisteris figura quā antiqui dixerunt est vt
sit [i] ⌈ circulatio ⌋ cāne ei⁹ diuisa p̄ ter/
tiam ⁊ duas tertias,⁊ sit positum inter
vtrāq̄ʒ [k] ⌈ velamen ⌋ de corpore de quo facta est can
na:⁊ sit consolidatum cum cāna ɔsolidatione vehe/
mēti [l] ⌈ sit ergo velamē ei⁹ duarū partiū diuersar̄. ⌋
Et sit vter decēter aptatus in [m] ⌈ p̄te ⌋ q̄ duar̄ p̄tiuʒ
maior est,⁊ sit [n] ⌈ in p̄te minore aptus. ⌋ Et qn̄ vter
decēter aptatus est sup̄ [o] ⌈ totā cānā strigaŕ ⌋ caput
p̄tis minoris cū [p] ⌈ ɔsolidatione ⌋ forti,vt nō ingre/
diaŕ [q] ⌈ ipsaʒ aer ⌋ ⁊ sit ei sub vtre in loco,q non in/
grediť anū,meatus p̄ queʒ egrediatur ventositas.
Qū.n.administraŕ [r] ⌈ ⌋ clistere,⁊ [s] ⌈ exp̄miť ⌋
cū fortitudine vētositas [t] ⌈ egrediť enema ⁊ sistitur
enema hn̄,vētositas.n.est p̄ quā redit ad exituʒ ⌋ et
facit nec̄itatē surgēdi ad scellā cum velocitate.Am
plius opʒ vt ɔsideres si dolor ē decliuis ad p̄tē dor/
si,clisteriça egro resupino.Et h̄ est meli⁹ ei cui coli/
ca est cū cōitate renuʒ.Et si est decliuis ad an̄riora,
clisteriça eo iacēte sup̄ vētrē.Et oīo clistere qō fit ia
cēti sup̄ vētrē magꝉ fac̄ p̄uenire enema ad īuolutōes
ītestinor̄.Et q̄n̄q̄ʒ fit clisteŕ alicui iacēti sup̄ sinistr̄.
Et eleuaŕ q̄n̄q̄ʒ ancha cū puluinari,⁊ subleuaŕ pes
dexter ponēdo ip̄m sup̄ pect⁹,⁊ deponiť sinister in
plano:qū ḡ clisteriçat⁹ ē,redeat sup̄ dorsum suū.Et
silr̄ oīs q clisteriçaŕ.Et ex hoib⁹ ē aliq̄s,q nō īdiget
h̄.Et ex hoib⁹ ē,cui recti⁹ ē vt ītromittat ānularē in
anū suū multotiēs,q iā sit inūctus cū cerato,donec
dilateŕ,⁊ decēter aptet ī eo cānā.Et ō hoib⁹ ē,q nō
īdiget h̄.Quʒ ḡ vis clisteriçare,fac qō tibi vr̄ ex h̄,
deide inūge cānā,⁊ anū cū cerato,⁊ ipelle ipsam in
eo [u] ⌈ talr̄,vt nō cōplete retineaŕ ⌋ ab itestis,immo
[x] † ⌈ ⌋ nō p̄trāseat itestinū rectū:cūq̄ʒ ita accidit
[y] ⌈ deide itromitte enema ⌋ qū ḡ eq̄tur cāna in loco
suo effunde enema ī vtreʒ,deide exp̄me ip̄m vtrisq̄ʒ
manib⁹ tuis exp̄ssiōe bona ɔtinua,q̄ nō sit cū labo/
re:nā multotiēs ipelliť enema ī h9,vsq̄ʒ ad lōgiq̄ū,
vltra locū nec̄itatis.Et recti⁹ q̄dē est [3] † ⌈ ⌋ h9:et
qū fit ipulsio enemat͡ȷ ad sup̄iora est,vt [⁊] ⌈ tēdātur ⌋
capilli capit͡ȷ,⁊ effundaŕ aq̄ fr̄a sup̄ faciē,⁊ adiuueŕ
ad attrahēdū enema ad iferiora.Et scias q̄ qn̄ ene
ma admistraŕ,⁊ nō descēdit,nō ē excusatio,qn ad/
ministrenť suppositoria,vt deponāt ip̄m cū egritu/
dine:⁊ cū h̄ nō opʒ,vt sit ipulsio enemat͡ȷ cū illa faci
litate,⁊ nō ɔseq̄tur enema locū nec̄itat͡ȷ.Qūq̄ʒ [ɔ] ⌈ i/
pellis enema ⌋ ⁊ ɔ̄clināt ad egrediēdū,nō p̄hibeas
ab h̄,imo reitera ip̄m stati,sic̄ est.Et opʒ ne eger cli
steriçeŕ,donec sternutat,aut tussit Et scias q̄ ene/
mat͡ȷ eq̄lis q̄ʒtitat͡ȷ iuuamētū,nō ɔseq̄tur itestia supe
riora.Et qn̄ ē plīn mitiplicaŕ nocumtū ei⁹,⁊ timeť
ex nocu^to ipsi⁹.Et spissuʒ adheret,⁊ efficit nocu^tum
plīn,⁊ subtile nō ɔfert:⁊ est in iudicio paucitatis.

i A.concauitas

k A.itermediās

l A.⁊ fiat iterme/diās inter p̄tes/eius diuersas.

m A.in orificio partis.

n A.orificiū par/tis minoris ap/tum.

o A.vtranq̄ʒ p̄tē/cāne obtura

p A.ligamento

q A.Alia litera medicina

r † A.hoc

s A.cōmouetur

t A.retrocedit/vētositas ⁊ egre/diť ex p̄te,q̄ nō/igrediť clistere,/q̄re remanet cli/stere remanētia/vel mora bona:/qm̄ vētositas est/illā p̄ quā sit re/trocessus ad ex/teriora

v A.impulsione nō inueniēte p̄/hibitionem

x † A.cum hoc

y A.non ingre/ditur clistere

3 † A.in

⁊ A.trahantur

ɔ A.enema sti/mulat,⁊ facit angustiam

¶ De cura facta ab ap̄ate frigido. Cap.XII.

Ista facta q̄dē ab ap̄ate fr̄o,⁊ ē pa rū valde,ex curatiōibuȝ
bonis est,vt sumātur olei laurini ⁊ olei
de oliuis,⁊ adipis anseris,p̄tes eq̄les,
est.n.mirabile.Et ɔferunt ei emplā fcā
ex abrotano,⁊ aneto,⁊ [ɥ] ⌈ piretro ⌋ ⁊ melliloto,et
reliq̄s medicis qb⁹ curātur ap̄ata frigida ex eis,q̄
sciuisti ī oī loco.Et ex eis q̄ cōferunt ei valde,ē em/
plastrū de abrotano,factū cū bitumine iudaico.

ɥ A.squinanto

¶ De regimine dandi in potu oleum de kerua in cu/
ratiōe colice fride,eis q [a] ⌈ nō ⌋ cōsueuerūt.C.XIII.

Oleuʒ de kerua est ex reb⁹ magis iuuatiuis eis,qū mensuraŕ
s̄ʒ necessitatē,in hora sua,⁊ cū seibus:
ip̄m.n.nō daŕ in potu,nisi postq̄ʒ mūdi
ficatū est corpus cū eis,q̄ sunt sic̄ pillu/
le de serapino,aut alie.Et daŕ in potu in die p̄mo,
pōdus.ij.auŕ.in die s̄o addiť medietas aurei,⁊ silr̄

a —— A.

addit̃ i oi die aur̃.mediꝰ, vſqȝ ad ſeptimũ:deĩde nõ
malũ eſt, vt [a] [dimittat̃ paulatiȝ] donec iã ꝓuẽtuȝ
ſit ad.ij.aur̃, ⁊ eſt ei, vt ſtet apud.vij. Et quotiens ef
fundit̃ ſuꝑ [b] [ſeia] miſceat̃ cũ eis vehemẽter cum
inſtr̃o miſcẽdi. Et eſt nec̃iũ i oi die potationis eiꝰ, vt
tardet̃ cibꝰ ꝑ ſpatiũ qd̃ eſt iter ſex horas vſqȝ circit̃
x.horas, ⁊ vſqȝq̊ nõ ſentiat̃ i eructuatione odor eiꝰ,
deĩde cibet̃ ſuꝑ ipm̃ cũ aleſſidabegi: ⁊ ſi appetit ace
toſitatẽ, tũc cũ çebirbeget: ⁊ potus eiꝰ ſit aq̃ mellis.
Et opȝ vt ꝯſeruet dẽtes ſuos poſt potũ eiꝰ, ita vt fri
cet eos cũ ſale aſſato, deĩde ſequat̃ ipm̃ oleũ ro.pu
rũ cũ q̊ fricet̃. Qñqȝ [[c] ab adminiſtratiõe eiꝰ eũo fit]
bibat̃ poſt ipȝ hiera pigra ꝯfortata cũ pulpa collo
qn. ⁊ ſilibꝰ: aut nõ ꝯfortata ſi nõ ẽ illõ nec̃iũ. Et hie
ra qdẽ pigra expellit nocumẽtũ eiꝰ a capite, ⁊ ocl̃o.

Modus medicinaꝝ cõferẽtium hñtibus colicam
frigidã ſm̃ ſemitã digõnis ⁊ [d] [maturationis] ⁊ ꝓ
prietatis nõ ſm̃ ſemitã eũationis. Cap.XIIII.

Iſte medicine ſunt potatiões, ⁊ em
plaſtra, ⁊ vaporationes, ⁊ vn
ctiones. Et [e] [meliꝰ eoꝝ] q̃ bibunt̃ eſt
alleũ: alleo.n.ineſt ꝓprietas bona in ſe
dando dolores colice fride, cum hoc ꝙ
nõ ineſt ei vis faciẽdi ſitiȝ, ſicut cepe. Et qñqȝ ſumit
ex eo colicus, qum ſentit initiuȝ colice: ⁊ dimittit ci
bum oĩo, ⁊ vltimat ſe i exercitio, ⁊ nõ comedit ali
quid, imo [f] [dormit poſtquã bibit de vino puro, ⁊
reiterat] ⁊ ſanat̃. Et ex ebibitis ſedãtibus dolores,
eſt vt in potu dent̃ apſinthij, ⁊ cymini ꝑtes equales.
Aut detur in potu herba oppoponacis ſola, aut cũ
cymino. Aut ſumant̃ aniſi, ⁊ piperis, ⁊ caſtorei par
tes eq̃les, de qbus in potu detur.ʒ.i.⁊.ſ. Aut detur
in potu ſagçenea, diacyminũ, ⁊ tyriaca ſi non fuerit
in hoc ꝓhibitoriũ preſens. Et caſtoreo in colica in
eſt opo mirabilis. Et ex eis q̃ exꝑta ſunt ẽ vt i potu
dent̃ radices lilij.ʒ.iiij.in aqua decoctionis praſſij,
aut in aqua caſei, ⁊ lilij ipſius hec q̃ȝtitas. Et iteruȝ
dent̃ i potu naſturtij.ʒ.v.in aq̃ penidij petroſi: ⁊.℥.
i.olei ſiſamini. Et iterũ corticis algarab.ʒ.iiij.çinçi
beris.ʒ.iij. ⁊ nucis, ⁊ dactiloꝝ, amboꝝ añ.ʒ.vi.cuȝ
aque dulcis kiſt.i.terãtur medicine, ⁊ decoquãtur
in aqua, donec remaneat tertia, ⁊ fiat motus eius
cũ ramis rute: ⁊ dentur in potu omni die.℥.ij. Et ſu
mantur ẽt cortices algarab, ⁊ radices eiꝰ ⁊ rami ru
te, ⁊ çinçiberis, ⁊ decoquãtur in aqua, que ſit q̃dru
pla eoꝝ donec remaneat tertia, ⁊ detur i potu ex ea
omni die põdus ℥.ij.fiat illud tribus diebus, ⁊ di
mittatur tribꝰ diebꝰ. Et opȝ qñ in potu datur aqua
mellis, vt ſit vehemẽtis decoctionis: debilis eni de
coctionis facit poſſidere inflationẽ. Et illud cui in
eſt opo ꝓueniẽs a proprietate ſua, eſt ius albudud,
⁊ corpus eius. Et iterũ lũbrici terreni exiccati, ſunt
iuuatiui, ſm̃ ꝙ dr̃ in doloribus colice. Stercus aũt
adib, qd̃ fit ex oſſibus que comedit: ⁊ eius ſignũ eſt
vt ſit albũ in quo color alius nõ permiſcet̃, ⁊ ꝓprie
illud qd̃ eijcit ſuper ſpinas, eſt res magis iuuatiua:
⁊ datur in potu in vino, aut in aqua mellis, aut lam
bitur in melle lãbitionibus: poſtq̃ȝ cũ eo ꝯficit̃ ſm̃
deſcriptionẽ: aut fit aromaticũ cũ ſale, ⁊ pipere, aut
cũ aliqua ſpẽrũ. Et ſi inuenit̃ in ſtercore eius os, ſi
cut eſt, eſt mirabile ẽt. Et dr̃ ꝙ eius ſuſpenſio eſt iu
uatiua, nedum potus eiꝰ. Et p̃cipiũt, vt ſuſpẽdatur
in pelle [g] [leopardi] aut cerui, aut lana arietꝭ, quã
cepit adib, ⁊ euaſit ab eo. Et. G. qdẽ teſtat̃ iuuamẽ
tum eius ſuſpẽſi: ⁊ ſi nõ in alio, ſalteȝ in argento. Et
dictũ eſt ꝙ corpus inteſtini adib, qum exiccat̃, ⁊ te
ritur ẽ magis vltimũ i iuuamẽto, q̃ȝ ſtercus eius, ⁊
illud qdẽ nõ eſt lõginquũ. Et ex eis q̃ currũt hoc cur

a A. Alia litera deſcẽdat parũꝑ parumper

b A. Alia litera aquã ſeminum

c A. expeditꝰ fueris ad adminiſtratione eius

d A. rectificationis

e A. igenia alia Et ex eis

f A. firmat̃ ⁊ expectat ſuꝑ potũ vini puri ⁊ ꝯfert

g A. nemer

ſu, ſunt ſcorpiones aſſati: ipſi nãqȝ vehemẽter valẽt
colice. Et opȝ vt expiat̃ illud, ſuꝑ colicã verã, ita vt
nõ ſit exꝑimẽtũ eiꝰ ſuꝑ colicã mẽdoſam. Et eſt vltim̃
ad lapidẽ renũ ꝑ ſe, ⁊ i colica ꝑ accñs. Et ex eis que
laudant̃ i doloribꝰ colice, ⁊ vehemẽtia doloris, ẽ vt i
potu det̃ cornu cerui aduſtũ: ⁊ dicũt ꝙ ſedat dolorẽ
ſtatim.

De empl̃is colice frigide. Cap.XV.

Emplaſtra võ alia ſunt empl̃a
in qbus eſt ſol̃o ali
qua, ſicut empl̃m factũ ex pulpa collo
qntide, cuȝ medulla cartami: ⁊ empl̃m
factũ ex felle vaccino, ⁊ pulpa collogn
tide. ⁊ ſilibꝰ. Et alia ſunt empl̃a qbus nõ intẽdit̃ ſo
lutio, ſicut empl̃atio ex ſe. vrtice cũ medulla carta
mi. Et empl̃atio ex ſemibus, et herbis p̃dictis, que
ponunt̃ i cliſteribꝰ. Et fiũt eis empl̃a ex granis lau
ri, ſolummõ. Deſcriptio empl̃i. ℞. cere carmet.viij.
glutinis alibat carmet.vi.turbit carmet.iij.ſtaphi
ſagrie carmet.i.⁊.ſ.piretri, ſanſuci, baccaꝝ lauri, ſe
mi. vrtice, lupinoꝝ ſiccoꝝ, pulpe collogntide oium
añ.carmet.i.⁊.ſ.ſcamonee.℥.i. ⁊ carmet. iij. fellis
[h] [vaccini] q̃ȝtũ ſufficit [i] † [ ]
fiat ex eis linimẽtũ ſpiſſuȝ. Et iteꝝ hellebori, ſe. vrti
ce, apſinthij oium añ.pars.i.fellis tauri, cere, ãbo
rũ añ.pars.ſ.adipis anſeris ꝑtes.iij.liniat̃ ab vm
bilico, vſqȝ ad radicẽ virge. ⁊ ſi ponat̃ i ipſo [k] [meu
deneti] eſt meliꝰ. Et qñqȝ addit̃ in ipſo cortex eris.

De vaporationibus colice frigide. Cap.XVI.

Vaporationes qdẽ ſunt, ſic
milium, aut
panicũ aſſatũ: aut factũ ex ſeminibꝰ, et
herbis p̃dictis in ca. cliſterioꝝ, ꝯtritis,
calefactis, ꝯfectis, aut iſuſis i oleo cale
facto. Ex vnctionibus võ eſt oleũ cucu. aſinini, ⁊ ex
eis eſt oleum ſinapis. Et ex eis eſt quodcũqȝ oleum
vis ex oleis calidis, poſtq̃ȝ in ipſo ponuntur caſto
reum, ⁊ euforbium ſm̃ neceſſitatem.

De cura colice cholerice. Cap.XVII.

Hec ſȝ veritatẽ opȝ, vt numeretur
de cap̊ ꝓuctionis, verũ nos
ꝓcedimus ſm̃ ꝯſuetudinẽ i ipſa, ⁊ q̃m
eſt ex ſũma doloꝝ huius iteſtini. Et qñ
qȝ qdẽ errat̃ i curatione eiꝰ maxime: et
adminiſtrãtur ſubtiliatiua ⁊ calefactiua. Et lenior
hac eſt in q̃ eſt humor effuſus in ſpatio iteſtini: ⁊ nõ
[l] [eſt cũ illa ſpſione tota.] Quare ſufficit i curatiõe
eiꝰ eq̃tio cõp onis, ⁊ humoꝝ, ⁊ adminiſtratio ciborũ
fridoꝝ hũectatiuoꝝ: aut prunoꝝ ꝑforatorũ cũ acu,
iſuſoꝝ i iuleb de quibꝰ ſumant̃.xx.numero. Et ſil̃r
ſoluit̃ mã cũ eis, q̃ ſunt: ſicut iſuſio prunoꝝ cũ chry
ſomilis: ⁊ ſicut cũ aq̃ granatoꝝ: ⁊ ſicut cum terenia
bin, ⁊ ſiracoſt: ⁊ ſicut cũ pauca ſcamonea cũ iuleb:
⁊ ſicut cũ violis, et ſirupo eius: ⁊ troc. ipſius, ⁊ rob
eiꝰ Et qñqȝ ſufficit laborare i ipſa, vt ſumat̃ [m] [ex
preſſio cartami cũ lacte fici.] Aut ſumat̃ oleuȝ de
aq̃ añ cibũ: aut ſumat̃ ficla decocta cũ oleo, ⁊ almu
ri. Et qñqȝ reqrit neceſſitas, vt admiſtret̃ cliſtere ex
aq̃ volubilis cũ baurac, ⁊ violis [n] [ꝯditꝭ] oleo vio
la. aut aq̃ ordei cũ oleo viol̃. ⁊ baurach [o] [potus ãt
nec̃ius, eſt vt in ea ſit illud] qd̃ eſt ſicut hiera pigra.
ipſa.n.eſt medicina magis iuuatiua ei: ⁊ ſcamonea
cũ pillulis de aloe. Et ex cliſteribꝰ cliſtere modi hu
ius. ℞. tribuloꝝ.ʒ.xxx. ⁊ folioꝝ ſicle. M.i. et viola
rũ.ʒ.vij. et fenugreci, ⁊ cartami, ⁊ radices feniculi,
⁊ g̃noꝝ mellõis ꝯtritoꝝ, oiuȝ añ.ʒ.v. ⁊ ſeueſtẽ.xxx.
nũo, ⁊ tereniabin põdus.ʒ.xxx.caſiefiſtule.ʒ.x. de
coquãtur o a ſȝ ꝙ ꝯuenit in ſiñ eiꝰ. et colent̃ [p] † [
] ſuꝑ eaȝ almuri.ʒ.xij. et çuchari rubei.ʒ.

h A. tauri

i † A. olei laurini q̃ntuȝ ſufficit

k A. maudana

l A. cũ illa imbibitione totali

m A. Alia litera emulſio cartami cũ ficubus

n A. Alia litera ⁊ almuri ⁊

o A. ſed humor ibibitus idiget i eo

p † A. ⁊ ponatur

xij, ⁊ aloes auī.i. ⁊ baurach auī.i. ⁊ admīstret. Et ꝯuenit in h̄ cap̄ ēt dare in potu stercus adib, ⁊ ponere ipsum in [a] ⌈stupefaciētibus, ⁊ clisteribus in hoc loco: qm̄ valet ad sedandum dolorē: ⁊⌋ qn̄qȝ sedat acuitatē materie faciētis dolorē, ⁊ rectificat ipsam.

a A. clisteribus. ⁊ narcotica sunt cōueniētia i hoc loco, qm̄ ipa cū sedatiōe dolo͛is

De cura colice facte ex retētiōe chol͛e. Ca.XVIII.

Cura eius est, vt apias vias cholere cū eis q̄ scis de illis, aliqd, q̄ inuimus in cap̄ icteritie: deīde admīnistra res in qbus est [b] ⌈lenificatio⌋ ⁊ penetratio sicut medullā cartami cū ficubus: ⁊ sicut [c] ⌈cōfectiones colicorū⌋ ⁊ quādoqȝ sufficit in ea premissio sicle elixate, ⁊ condite cuȝ oleo, aque, ⁊ almuri, ⁊ sinapis super cibum.

b A. absterssio

c A. cōfectio galange

De cura colice apos͛e calide ⁊ fride. Cap.XIX.

In facta qdē ab apate [d] † ⌈ ⌋ opȝ vt eūet san. p phlebotomiā basilice, si etas, et dispō, ⁊ virtus, ⁊ reliq̄ nec̄ia ꝯsentiūt i ea, aut faciūt eā necessariā. Et si fuerit apa vehemētis magnitudinis, ⁊ ꝑuenit ad h̄ vt cōicēt ei renes, ⁊ retineatur vrina, oportebit vt fiat phlebotomia ex saphena: ēt post basilicā: ⁊ incipiat i curatione eius in ꝑmis ab acceptis fridis humidis: sic̄ aq̄ citroloꝝ, ⁊ mucilagine psilij, ⁊ q̄ sunt silia illis, ꝑter cucurbitā: inest.n.ei ꝓprietas mala in egritudibus intestinorū. Et ex illis est, vt sumat se.psilij.ʒ.iiij. et olei ros.boni.℥.i. ⁊ ꝯquassent cū.℥.ij.aque, ⁊ bibātur, vt leniat nā. Aut aqua granatoꝝ duoꝝ: aut aq̄ folioꝝ altee: ⁊ aq̄ endiuie, ⁊ aq̄ solatri. Et qn̄qȝ ponunt in h9 siracost, ⁊ cassiafistula ⁊ bibunt. Et qū nec̄ia sunt in h9 dispōne clisteria, clisteriçet ex aq̄ ordei cū aliquātulo cassiefistule, ⁊ siracost. Et si in aq̄ ordei decocte fuerint seuestē ⁊ viol͛. erit magis ꝯueniēs. Et si ꝑmisceat cū aq̄ ordei, aq̄ solatri, ⁊ alkekēgi erit vehemētius ꝯueniens. Et nos diligimus ad eā enemata cū lacte asinino in quo dissoluta est cassiafistula: ⁊ ē oleū ei9 oleū amig. ⁊ oleū sisaminū. Et qn̄qȝ inuenis mām cholericā ⁊ acuitatē ꝑlimā, q̄re indiges tūc vt soluas cū eis q̄ sunt sicut scamonea, ⁊ aloes ꝭm singularitatē: deinde perueni ad ifrigidandū, ⁊ humectādum, ⁊ cura sit ꝭm apa vt sit illō magis ꝯferens, ⁊ magis iuuās. Et qn̄ pertrāsit hec infirmitas hūc locū, ⁊ apparet lenitas pauca: tūc necessarium est vt ponas in clisteribus aquā ordei, folia altee, ⁊ semē lini, ⁊ aliqd de [e] ⌈rubea, ⁊ fenugrecum⌋ ⁊ camemilla, ⁊ anetū, ⁊ caules: aut succos eorū: aut olea eoꝝ: ⁊ pone in ea triplicatum succi vue, ⁊ cassiefi. Et sil͛r pone i eo qd̄ bibit, ad soluēdū çucaru. ⁊ pone cibū eoꝝ aquā ciceris decoctā cum [f] ⌈ordeo excoriato⌋ ⁊ detur eis ēt in potu aqua feniculi. Empl͛a v̄o ꝭm horā sint ex ipsis, ex qbus fiūt clisteria ꝭm illā horā. Incipe igit in ꝑmis cū emplis infrigidātibus, ⁊ sit in eis lenificatio quedā, sicut [g] ⌈ē aqua violarū⌋ ⁊ sicut semen lini: deinde declina ad lenificatiua plus, sicut est camemilla. Et [h] ⌈humectātia⌋ cōposita ex eis q̄ sunt, sicut oleū ros. cū oleo camemillino, ⁊ mastice, ⁊ adipibus. Qū ergo subleuatur, paulatim ponātur in eis gūma albotim, ⁊ fenugrecuȝ, ⁊ pix. Ex curationibus v̄o bonis facte ab apate frigido, ⁊ est parū valde. est vt sumat olei laur. pars i. olei de oliuis pars.i. ⁊ adipis anseris equaliter pars.i. est enim mirabile. Et [i] ⌈cōsequenter adhibe⌋ ei emplastra facta ex abrotano, ⁊ aneto, et squinanto, et melliloto, et reliquis medicinis, quibus curantur apata frigida de illis, que sciuisti in omni loco. Et ex eis que valde conferunt ipsi, est empl͛m de abrotano factum cum asphalto.

d † A. calido

e A. virtute fenugreci

f A. Alia litera aqua ordei excorticati

g A. sunt viole

h A. vnguenta

i A. iuuant

De cura colice melancholice. Cap.XX.

Oportet vt eūes melācholiā cū eis, que sunt sicut decoctlo epithimi, ⁊ pillule d̄ laçulo, ⁊ similia: deinde seq̄re cū pillulis de alscebrā: ⁊ serapino. Et si nec̄ia sunt clisteria, ponant in eis polypodiū: ⁊ epithimū ⁊ sticados, ⁊ ponatur in clisteribus, ⁊ suppositorijs lapis laçuli cōtritus sicut puluis: aut lapis armenus. Et qn̄qȝ ponit in eis clistere cortic.rad.mori: ⁊ empl͛etur venter eius, ⁊ euaporet cū eis, q̄ sunt sicut grana nigelle, ⁊ alharmel, ⁊ origanū, ⁊ camemilla decocta i aceto.

De cura colice facte ex fece. Cap.XXI.

In facta qdem ꝓꝑ cibos, si pol͛e est vt euomat residuum eoꝝ in stō, faciat. Et declinetur cū cibo ad lubricatiua frida, ⁊ calida: aut tēperata ꝭm necessitatē. Et lubricātia [k] ⌈frigida⌋ sunt sicut iura piguia: ⁊ ꝓprie ius galli decrepiti, q [l] ⌈inseq̄tur⌋ donec cadat: ⁊ nō remaneat i eo fortitudo, deide decolet, ⁊ icidat, ⁊ frāgant super ipm ossa eius, ⁊ decoquant in aq̄ ꝑlima valde, cuȝ sale, ⁊ aneto, ⁊ polypodio, quousqȝ dissoluat in aq̄, ⁊ remaneat aq̄ fortis, ⁊ sorbeat illud. Et qn̄qȝ ponitur i ipso oleū de cartamo: ⁊ sicut ius de spinachijs, cū pullis piguibus: ⁊ sicut ius de prunis, ⁊ alia. Et hec lubricātia: aut educūt eā, aut leniūt ipsaȝ, ⁊ currunt iter ipsaȝ ⁊ corpus itestinoꝝ, ⁊ sepant iter ea. ⁊ ꝑparāt fecē ad lubricitatē. Qum ergo bibit solutiuū, aut admīstrat clistere, alleuiat exitus fecis ex eo. Et administrent clisteria [m] † ⌈ ⌋ ꝑdicta in colica. Et clistere ex succo sicle, ⁊ violaꝝ ꝯtritaruȝ, ⁊ almuri, ⁊ [n] † ⌈ ⌋ sisamino, ⁊ baurach ꝭm ꝙ docui ipm. Et clistere ita factū. ℞. sicle. M.i. ⁊ furfuris pugillū.i. ⁊ ficus.x.numero, aq̄ lib.vij. ⁊ ponat in ipso altee albe aliqd, ⁊ decoquant donec redeat ad lib.i. ⁊ colet ⁊ ꝓijciant sup ipsaȝ çucari ru. ʒ.x. ⁊ baurac auī.i. et almuri.℥.s. ⁊ [o] † ⌈ ⌋ sisamini.℥.s. ⁊ clisteriçet cū ea. Et iteret clistere ipsum donec egrediantur oēs sq̄bale, ⁊ clistere fiat sicut h̄ clistere. ℞. tribuloꝝ, ⁊ polypodij, et aneti, et cartami ꝯtriti oium an̄.ʒ.x. et pruna.x.numero, et fic9.x. numero, et viol. M.i. et turbit pondus.ʒ.ij. et se.lini, et se.apij amboꝝ an̄.ʒ.iij. ⁊ tereniabin, ⁊ tamaridoꝝ amboꝝ an̄.ʒ.xxx. ⁊ siracost, et cassiefi. āboruȝ an̄.ʒ.xij. et ramoꝝ sicle, et ramoꝝ cauliū, āboꝝ an̄. M.i. decoquātur sicut ꝯuenit, ⁊ ponant sup decoctionē eoꝝ colatā muri ⁊ çucari ru. āboꝝ an̄. ʒ. xv. ⁊ baurach auī.i. et olei sisamini auī.x. ⁊ fiat clistere cū ea. Qd̄ si res fuerit vehemens, ⁊ cū h9 clisteribus nō iuuat, administrētur clisteria fortia predicta in cap̄ colice phlegmatice narrata: qm̄ ipa sunt ꝯferentia phlegmatice, facte [p] ⌈ex⌋ fece ꝑlima: ⁊ ex eis est clistere de alusnē. Ea aūt q̄ bibuntur sunt, sic̄ [q] ⌈dactilicō et seriecē, et aloscusin⌋ et diacydonitē. Et ista qdem nō administrant, nisi postq̄ȝ nō inueniūtur cōposita ꝑdicta [r] † ⌈ ⌋ colice cholerice [s] † ⌈ ⌋ plurimi iuuamenti. Et ex eis que sunt inter virtutes duas, est vt sumat çucari rub. et penidij resoluta in tāto oleo sisamino quātum ipsa sunt, et bibātur. Et sil͛r decoctio ficuū cuȝ seuestē, q̄ bibat cū triplicato. Qd̄ si nō ꝯferūt ipsa, neqȝ que diximus de electuarijs ꝑdictis, tūc nō est excusatio pillularū, et [t] ⌈siruporuȝ⌋ fortiū in capitulo colice phlegmatice, narrate ad hoc, ꝙ ipsa sunt vehementis iuuamēti, ad retētionē vehemētē phlegmatis, et fecis ꝑlime. Et ex bonis, et fortibus i hoc, est vt decoquātur [u] oleū⌋ seuestē et cassiafistula, sicut facit il

k Alia litera ——— A.

l A. fatiget currendo

m † A. leuia

n † A. oleo

o † A. olei

p A. cum

q A. el͛uariuȝ de dactilis ⁊ el͛uariū seriarā ⁊ electuariuȝ alascof

r † A. in capl͛o

s † A. fore

t A. potionum

v A. ⁊

lud necessariū dispō, et colet̃ [a] ⌈sup aquositatē suā⌋ ⁊ ponat̃ in ea hierepigre pōdus. ʒ. ij. cuȝ pōdere. ʒ. vij. olei de kerua, ⁊ iteꝝ sumat̃ hierepigre pondus [b] ⌈. ʒ. ij. cū pōdere. ʒ. vij. olei de kerua, ⁊ bibat̃ i decoctiōe aneti.⌋ Et iteꝝ ille q vtitur multa comestione pisciū fridoꝝ, ⁊ ouoꝝ elixatoꝝ [c] ⌈⁊⌋ supflue vtitur eis, recipiat vt suffuf rē plimā salis: ⁊ bibat sup ipm aq̄ [d] †⌈ ⌋ quātitatē, quā pōt: deide exercitet̃, ⁊ cōmoueat̃ labore aliquo, ⁊ fortasse soluet eū. Qd̄ si cā fuerit vehementia raritatꝫ corpis, ⁊ sudor: aut calitas vētris: [e] †⌈ ⌋ oportebit vt administrent̃ curatiōes faciles p̄dicte in caplo colice. [f] †⌈ ⌋ Et est necīū illis, ⁊ eis q sunt aū eos, vt sumāt aū cibū lubricātia, sic pruna, ⁊ ficla ɔdita cū oleo dulci, ⁊ almuri ⁊ siracost, ⁊ ouis sorbilib⁹: ⁊ vua ⁊ ficub⁹, ⁊ chrysomilli: ⁊ sumat almuri i ieiunio: aut oliuas aq̄ i ieiunio. Et mltiplicēt̃ i cibo suo piguia: ⁊ sorbeāt aū cibū decoctiones cauliū decoctoꝝ i carne agni piguis. aut galline piguis. Et si raritas fuerit i corpe supflua, ispissa ipm cū oleo ros. ⁊ ⁊ myrtino in vnguēto, ⁊ i cerato positꝫ. Et minora a balneatione, cū admistratiōe reliq reginiis p̄dicti, ⁊ ponat̃ balneatio eius cū aq̄ frigida. Et si fuerit cā multitudo prouocationis vrine. extrahe fecē cū eis que scis: deinde multiplicet̃ in accipiēdo ea, q̄ sunt sicut dactili, ⁊ passe dulces, ⁊ humide, et penidij: et oīa que minorant vrinā, ⁊ leniunt naturam.

De cura colice fr̄e fcē ex d̄bi[te] expulsiue. C. XXII.

In hoc mō cōferūt administratio ɔfortātiū, ⁊ tyriaca, ⁊ mithridatum, ⁊ theodoricon, ⁊ sagçenea, ⁊ diamarte, ⁊ administret̃ in solutione eius q̄ est sicut hierapigra cum aqua specierum, ⁊ oleo de kerua, ⁊ opꝫ vt sit cibus eius de cibis bonis, sicut sunt alessidabegi, ⁊ alçirebegi cum carnibus lenibus laudabilibus.

De cura colice facte ex debilitate sensus, ⁊ eius ablatione. Cap. XXIII.

Huic generi cōfert sumere ea, q̄ sunt sicut logodiō, ⁊ sicut [g] ⌈alkikadie,⌋ ⁊ tyriaca, ⁊ mithridatum. Et ex [h] ⌈sirupis⌋ sic alcadicō, ⁊ almesusen, ⁊ vinū purū: ⁊ ex oleis bibēdo ⁊ clistericādo oleuȝ [i] ⌈alkekengi⌋ ⁊ oleū alkerua: ⁊ oleum de costo proprie: ⁊ alkitran in oleo. ⁊ pix in oleo, secunduȝ q̄ scinisti in locis preteritis.

De cura colice facte ex torsione. Cap. XXIIII.

Melior cura eius est, vt sedeat in loco [k] ⌈occulto⌋ ⁊ fricet̃ venter ei⁹ cū tactu subtili, eqli p̄parāte itestina ei⁹ ad locū: ⁊ silr iungat̃ dorsū ei⁹ ⁊ strigant̃ crura eius fortiter valde.

De cura colice facte a vermibus. Cap. XXV.

Oportet vt scias illud ex sermone nr̄o in vermibus, ⁊ curationibus eoꝝ. Qd̄ si fuerit sup vmbilicū, tūc administrent̃ ea que bibuntur: ⁊ si fuerit apud vmbilicum, et sub eo, tunc fiant clisteria dicta illic.

De cura colice facte ex ruptura Cap. XXVI.

[l] †⌈ ⌋

Regatur colica in seipsa, si nō remouet̃ p rectificationē rupture [m] ⌈deide p̄paret̃⌋ [n] ⌈Narcotica⌋ Iā diximus in libro vlt̄ q̄litatē necessitatꝫ alienationis narcoticorū. Qd̄ si fortis fiat necessitas ⁊ nō sit eoꝝ excusatio, tūc cōuenietius eoꝝ, est filoniū, ⁊ ɔfectiones: q̄s ego dicā

g A. aquositas eius
b A. auf. i. cū aliquātulo olei de kerua.
c —— A.
d † A. calide
e † A. aut siccitas
f † A. colerice
g A. anacardina ⁊ alkandicon
h A. potibus
i A. alkelkelāgi
k A. accomodato
l † A. Cura colice ex ruptura est rectificatio rupture deinde
m —— A.
n A. De regimine narcoticoꝛuȝ Caplm

in antidotario, ⁊ oē narcoticū in quo recipit̃ castoreū. Et ex eis sunt trocisci astare q̄rū descriptio. ℞. croci, storacis liq̄de. ℈. pipis lōgi, se. hyusqami albi, oium aū. ʒ. i. opij castorei amboꝝ aū. ʒ. q̄rtā, fiāt ex eis pill. pue: ⁊ sit dos eaꝝ ex duabus tertijs. ʒ. vsqꝫ ad. ʒ. i. Medicamē bonū. ℞. radicꝫ peonie, ⁊ croci, cordumeni, cipi, oium aū. ℥. ij. folioꝝ mēte sicce. costi, myrrhe, pipis lōgi, ammonii, spice inde, oiuȝ aū. ℥. iij. se. apij, [o] ⌈corticis⌋ an uden. ℈. cassie, carpobalsami oium aū. ℥. iiij. opij, se. hyusqami, corticis mādragore oium aū. ℥. i. mellis q̄ꝫtū sufficit, administret̃ post sex mēses. Et iteꝝ admistrent̃ q̄dam clisteria nota, tēperata, ⁊ ponat̃ in eis castorei. ʒ. s. ⁊ opij q̄ꝫtitas fabe, ⁊ minus. Et q̄nqꝫ ponit̃ opium [p] ⌈solū⌋ in oleis clisteris, ad colicā. Et q̄nqꝫ ponūtur cū ℔ serapinū, ⁊ assa ⁊ oleū balsami, ⁊ aliqd muschi. Et q̄nqꝫ fit tenta [q] †⌈ ⌋ ex opio, ⁊ castoreo dissolutꝫ i oleo de seib⁹, ⁊ sbmergit̃ i [r] ⌈oleo liciniū⌋ ⁊ mittit̃ i anū: ⁊ ponit̃ ei fimbria fili ⁊ dimittit̃ ex̄, ⁊ ifundit̃ oi hora: ⁊ renouat̃ supra ipꝫ medicīa.

De cibatione colicorum. Cap. XXVII.

Quod oēs hn̄tes colicā cibo indigeant lubrificatiuo, lenitiuo est res in qua non est dubitatio. Sed ⁊ q̄ ɔfortatiuo aliquo egeāt, est res que est apud debilitatē apparētē, pp vehemētiā doloris, ⁊ multitudinē eūonis. Et cōfortātia q̄dem sunt aque carnis decocte fortiter, ⁊ vitellus oui sorbilis, ⁊ medulla panis dissoluta in iure, ⁊ vino. Qd̄ aūt dimissio cibi penitus sit iuuatiua colice phlegmatice, ⁊ vētose, ⁊ alijs, est res currens cursu canonis. Et q̄nqꝫ necessariū est vt ponant̃ turbit, et scamonea in iure eoꝝ, ⁊ in pane ipsoꝝ. Et opꝫ vt sit panis eoruȝ [s] ⌈kiskariē⌋ fermētatus non açimus. [t] †⌈ ⌋ Et ɔferūt plib⁹ eoꝝ, aut nō nocēt, fic⁹, ⁊ passe ⁊ [u] ⌈algenniez⌋ ⁊ musa [x] ⌈hūida, ⁊ oīa illa q̄⌋ sunt dulcia, ⁊ melon vehemētis dulcedis, ⁊ vehemētis maturitatꝫ. Amplius cibi apose, ⁊ chokice, sunt lubricatiua fr̄a, sic aq̄ ordei, ⁊ ius de lentibus, ⁊ alessidabegi, ⁊ ius de spinachijs, si ñ timet̃ iflatio spiachioꝝ: ⁊ [y] †⌈ ⌋ qd̄ fit de prunis, et silia. Ius āt galli decrepiti, ⁊ alcanabir [z] †⌈ ⌋ ē cōe ei, q̄ fit ex fece ⁊ fr̄e cuȝ spēb⁹ suis. Et nō dat̃ licētia i carne galli decrepiti. In carne āt [ʒ] ⌈alcāburati⌋ q̄dā licētiā ñ dāt pp illō qd̄ timēt de⁹ †⌈ ⌋ carne [ꝫ] ⌈cui⁹⌋ ex̄cta ē vtus i elixatōe [a] ⌈de supfluitate.⌋ Et q̄dā sic Ruffus ⁊ G. in libris suis, ⁊ pprie i lib. de tyriaca, dicūt q̄ caro ei⁹ iuuatiua ē [b] ⌈⁊ si nō alr, saltē bibita⌋ ⁊ caro alhudub silr. Et acceptio almuri anabati aū cibū, septē sorbitionib⁹, ē iuuatiua in oi in q̄ nō est calitas maxima. Et silr sorbilia iuuāt eos. Amplius qd̄ p priū est colice frigide, est assumere almuri, ⁊ allea i cibario eoꝝ: ⁊ ɔdire cibaria eoꝝ cū porris, ⁊ sale, ⁊ ɔdire cum spēbus q̄ sunt cinamomū, ⁊. ℈. ⁊ origanum, ⁊ cyminū, ⁊ vrtica, ⁊ cartami. Et opꝫ vt sumātur alessidabegi cū spuma sinapis: ⁊ sit sal eoruȝ ex [c] ⌈cinamomo⌋ cū semibus cōmixto cū cartamo, et nigella, ⁊ cymino, ⁊ aniso. Et alienēt oia olera, nisi rutā, ⁊ siclā. Et i mēta ē iflatio ēt. Et ex potib⁹ eoꝝ, est vinū odoriferꝝ puꝝ: ⁊ sirupus de melle cū spēb⁹.

De his que nocent colicis. Cap. XXVIII.

Res que colicis nocent, alie sunt cibi: ⁊ alie sunt opatōes: cibi vō sunt oē grossum, ⁊ viscosuȝ ex carne syluestri, ita q̄ lepoꝝ, et gaçella/rū, et vaccaꝝ: et [d] ⌈aliaçir: et pisces pui ⁊⌋ proprie siue sint recētes, siue saliti: et oē frixū ex

o —— A.
p A. ⁊ similia
q † A. linita
r A. eis
s A. furfuraceus
t † A. Et sit spōgiosus vel mollis nō dēsus vel purus
u A. algiemis
x A. ⁊ dactili recentes oia ista qum
y † A. ferculum
z † A. ⁊ alfrach
ʒ A. ⁊ alcanabir
ꝫ A. retētione q̄ ex
ꝝ A. ipsius
a —— A.
b A. etiā assata
c A. sale gēma
d A. algiazor ⁊ pisces magni

carnib⁹:⁊ oē assatū quocūq; mō sit:⁊ oēs vētres animaliū, imo oīa corpora carniū, nisi illa q̄ excepim⁹ ante. Et nocēt eis [a] ⌈simila, ⁊⌋ açimus:⁊ nocēt eis [b] ⌈alsucabegi, ⁊ almidragari, ⁊ alkikatri, ⁊ albeathia, ⁊ albuçunba⌋ minoris est nocumenti. Et silr̄ [c] ⌈albasceueneket oēs nociue sunt ⁊ alscebebit ⁊ genera lactis⌋ ⁊ caseus antiqus, ⁊ recēs: ⁊ oē in quo est inflatio ex cibis. Et olera oīa, p̄ter illud qd̄ diximus de his q̄ sunt sic̄ sicla, ⁊ ruta, [d] † ⌈ ⌋ ⁊ mēta nocet eis cū iflatiōe sua. Et silr̄ eruca, ⁊ [e] ⌈altaraxacō⌋ nocet eis ēt:⁊ sicut oliue, ⁊ oēs fructus, nisi chrysomilla, ⁊ pruna cholice et cal̄e, et facte ex fece [f] ⌈cal̄e tm̄⌋ ⁊ nō alij. Et melon dulcis an̄ cibū ī dispōne sanitatꝫ est nō nociuus p̄limis colicoꝝ. Cucurbita aūt p̄prie, ⁊ [g] ⌈cucumer, ⁊ alconde, ⁊ cydonia ⁊ oua cauliū ⁊ oua napoꝝ ⁊ canabit⌋ ⁊ pira ⁊ poma ⁊ p̄prie acetosa ⁊ stiptica ⁊ çarur [h] ⌈⁊ nabata ⁊ algobeira ⁊ lētes⌋ recētes, ⁊ mora scemi:⁊ almirberis, ⁊ sumach, ⁊ acresta, ⁊ ribes, ⁊ q̄ fiunt ex eis:⁊ q̄ sunt silia illis, colico nō ē via vtēdi illis. Et silr̄ nocēt eis nuces, ⁊ amigda. hūide valde, ⁊ fabe hūide. Et de ḡnatꝫ dulcia sūt minoris nocumēti, q̄ȝ acetosa. Actiōes v̄o q̄s ip̄m opꝫ vitare sunt sic̄ retētio vētositatꝫ, ⁊ retētio egōnis. Et somn⁹ sup egōnē ī vētre, ⁊ p̄prie siccā:imo opꝫ vt cōmoueat seip̄ȝ apd̄ oēm [i] ⌈diē⌋ ad euandū. Et scias q̄ retētio vētositatis multotiēs facit accidere colicā, p̄pea q̄ subleuat eā, ⁊ exp̄mit ipsam, ita vt aggreget̄ res vna:⁊ q̄ facit accidere debilitatē in ītestinis. Et q̄nq; illud p̄ducit ad hydropisim. Et q̄nq; generat tenebrositatem visus ⁊ vertiginē, ⁊ epilepsiā. Et q̄nq; retinet̄ ī iuncturis, ⁊ fac̄ accidere spasmū, ⁊ motus sup cibū est malus ei. Et pot⁹ aq̄ fride, ⁊ [k] ⌈vinū pl̄ȝ⌋ sup cibū.

a A. cibi ex simila ⁊ panis
b A. alsecbbagi ⁊ almedir̄ ⁊ alkischie ⁊ albbeth ⁊ allauzime ⁊ alchatayf. Alia litera ⁊ lauzime ⁊ alchataif sunt
c A. alchasche nanegiat oēs nocēt ⁊ alfatit ⁊ alzalabia ⁊ lacticinia
d † A. Alia l̄ra ad frigidam
e A. tarcon
f A. p̄p calitatē
g A. alcheta id ē cucumer lōgus ⁊ alchayar. i. cucumer cōis ⁊ alcheted. i. ⁊ cucumer rotūdus et citonia ⁊ album cauliū ⁊ albū raparum ⁊ alcanabit
h A. algobera ⁊ p̄disi. Alia litera ⁊ nabach ⁊ algobera ⁊ apium recens.
i A. somnum
k A. potus plurimus

De ileos ⁊ ē sil̄ colice qū accit ī ḡcilib⁹. C.XXIX.

Ileos accidit ex oibus cāis, ex q b⁹ accidit colica:⁊ opꝫ vt reditio fiat cuꝫ causis suis, ⁊ acc̄ntibus suis, ⁊ cura curatione ad illud qd̄ dc̄m est in cap̊ colice. Et q̄nq; accidit p̄p potationē venenoꝝ facientiū ileos. Et q̄nq; accidit p̄p vehemētiā v̄tutꝫ itestinoꝝ retētiue:q̄re cōp̄rehēdit illud qd̄ ē ī eis, ⁊ retinet ip̄m. Et ex eis qb⁹ differt ab eo colica ī indicijs suis, ē q̄ multotiens fit a malitia cōpl̄onis singularis, plusq̄ȝ fiat ab ea colica. Et pl̄ȝ ei⁹ est ex cōpl̄one fr̄a:⁊ p̄prie qū accidit vt stōs sit calidus valde:tūc.n. obtorq̄t itestinū ⁊ oppilat vētositatē, ⁊ phlegma. Et q̄nq; ē cā potus aq̄ fr̄e, nō s̄ȝ necessitatē ei⁹. [l] ⌈nā dolor vētosus q ex eo ē, ē⌋ cū casu oppil̄onis, plusq̄ȝ sit dolor ei⁹ cū icisione tunicaꝝ:imo ē totū nocumētū ei⁹ ex illo. Et h̄ diuersificat̄ ab eo, qd̄ est ī colica. Et ap̄osius plus multiplicat̄ ī eo, quā colica:⁊ ē malus. [m] † ⌈ ⌋ Et multiplicat̄ in eo q ē ex ruptura, ⁊ fece, vehemētia doloris valde. Et multotiens p̄mutat̄ colica ad ileos:⁊ hec est res q̄si facta s̄m maiorē partē. Et ⌈[n] quȝ plus⌋ occidit ileos occidit in. vij. Et ipse q̄dē vadit de q̄busdā ad quosdam p̄mutatione, q̄ fit in aere pestilētioso, ⁊ de terra ad terrā p̄mutatione egritudinuȝ venientium. Inq̄t Hipp. qum accidit in colica a qua deus tueatur nos, vomitus, ⁊ singultus, et cōmixtio rōnis, ⁊ spasmus, tūc totū illud est significatio mala. Hec nāq; acc̄ntia accidunt cū cōitate stōi, ⁊ cōmunitate cerebri. Inq̄t Hipp. qum accidit ex distilatione vrine ileos:morit̄ ille cuius est ī. vij. nisi accidat fe:⁊ currat cū ea sudor p̄limus. Sed. G. ignorauit causam in hoc. Et ille q ex eo phlegmaticus est, ⁊ vētosus iuuat̄ cum fe. ēt. Et qn̄ fortis fit frequentia vomitus maligni, ⁊ alcuçeç singultus est mortalis.

l A. ⁊ vētosus q ex eo est
m † A. valde.
n A. plurimuȝ illum quem

Et bonitas vrine in hac egritudine non est plurime significationis s̄ȝ bonitatē:qual̄r ergo malitia ei⁹. Et deterior ileos est ille, in quo expellit̄ stercus ad sup̄iora, ⁊ noīatur fetidus. Deinde ille in quo est sudor fetidus, h̄ns fetorē stercoris. Deinde ille in quo est anhelitus fetidus:deinde ille in quo est eructuatio fetida:deīde ille, ī quo ē iferior vētositas fetida.

De signis. Cap.XXX.

Signa ileos sunt, vt sit dolor supra vmbilicū, ⁊ nō egrediatur aliquid oīno desubtus:⁊ nō fiat iuuamentum magnū cū clisteri, quēadmodū dixit Hip. Et q̄nq; expellitur fex ad sup̄iora, ⁊ euomit̄ fex, ⁊ vermes, ⁊ ascarides:⁊ fetet os eius, ⁊ ipsi⁹ eructuatio:imo q̄nq; fetet totū corpus, ⁊ hec significatio non diuersificatur:⁊ retētio exitus fecis est insep̄abilis ab hac egritudine. Magnitudo aūt dispōnis vomitus stercoris isep̄abilis, nō magnificat̄, nisi qum est timor. S;ȝ motus vomitus, ⁊ subuersio hic sunt plusq̄ȝ ī colica:qm̄ hoc est in itestino p̄pinquiore stō, quā ipsa. Et silr̄ accidentia tristitie ⁊ angustie, ⁊ tremor cordis, ⁊ sincopis, ⁊ vigilie, ⁊ frigus extremitatuȝ. Ista.n.ī ileos sunt plus, quā sint in colica. Et est [o] ⌈fex⌋ in phlegmatico, ⁊ in eo q factus est ex fece fortior, q̄ȝ fit in colica:qm̄ [p] † ⌈ ⌋ est in mēbro vehementioris altitudinis, ⁊ maioris corporis, ⁊ minoris q̄etis sup corpus. Et q̄nq; apparet in ipso iflatio oculi plus quā in colica. Amplius signa distōnum eius [q] ⌈similia sunt signis distōnuȝ colice⌋ sicut signa distōnū colice sunt cū signis ileos ex loco doloris, ⁊ motu eius, ⁊ paucitate iuuamēti eius cum clisteribus. Uerum factū ex venenis sig̃nt acc̄ntia significationū aliarū ante eius fortitudinē:nā ille cuius cā est venenum, q̄nq; p̄ducit ad debilitatē, ⁊ mollificationem, ⁊ tremoreȝ cordis in p̄ncipio, qū accidit anteq̄ȝ fortꝫ fiat ⁊ magnificet̄ dolor eius. Et sig̃t ipsam vt nō cognoscatur [r] ⌈p̄p cām aliā manifestā. Et factuȝ ex ap̄ate intestinoꝝ seq̄tur durities fecis, ⁊ velocitas in egōne⌋ ⁊ nō erit illic fe. neq; casus virtutis vehemens.

De cura. Cap.XXXI.

Cura ileos approp̄inquat curis colice:veꝝ est fortior:⁊ illud qd̄ bibit̄ magis iuuatiuuȝ est in eo. Et est necessariū ēt clistere in ipso:nā qū bibitur desup, ⁊ ꝯsequēter adhibet̄ clistere ab iferioribus, est adiutoriū bonū bibito. Et equale est siue p̄mittatur siue postponat̄ s̄m necessitatē, s;ȝ qd̄cūq; eoꝝ premittat̄, opꝫ vt ponatur [s] ⌈aliud⌋ debilius. Et multotiens sedat doloreȝ eius sorbitio aque calide [t] ⌈aut applicatio⌋ eius ad ipsum cū p̄pinq̄tate, resoluendo illud qd̄ nocet in eo. Et q̄busdam vī, q̄ rectius est vt equetur intestinuȝ in p̄mis cum pōne [u] ⌈inflationis eius⌋ cū facilitate:deinde clisteriçetur, ita vt p̄ueniat enema ad locū lōginqū, applicatione facili. Et phlebotomia hic est magis necessaria:nā si fuerit ap̄a, non erit eius excusatio, ⁊ si fuerit dolor fortis ex quo timeat̄ ap̄a:oportebit [x] ⌈incipere⌋ cum ea. Et ex hoc q̄nq; accidit sep̄atio maloꝝ humoꝝ in corpore p̄p retētionē eoꝝ [y] ⌈a dolore⌋ ita vt [z] ⌈feteat⌋ corpus. Et qn̄ [⁊] ⌈separantur⌋ humores mali ī corp̄e ⁊ difficilis fit exitus eorum cū fluxu vētris. [?] ⌈Et⌋ est phlebotomia ex necessarijs. Et fricatio extremitatū ēt est ex eis q̄ prohibent mām faciētem dolorē [ꝫ] † ⌈ ⌋ sep̄ando eā a p̄fundo. Et forsitā est admistratio lubricatiuoꝝ declinātium ad caliditatē, ⁊ mucilaginum calidarū cū oleo de kerua, iuuatiua in plu

o A. Alia litera grauitas
p † A. ipse
q —— A.
r A. cā alia manifesta. Et factū ex v̄tute itestino rū retētiua signi ficāt ipsuȝ vehementia duritiei fecis ⁊ velocitas vomitus fecis
s A. Alia litera alterum eorum
t A. p̄p aductuȝ
u A. follis vel instrumenti insuflantis
x A. preseruari ab ipso
y A. ab expulsione vel a loco expulsionis
z A. Alia litera tendat
⁊ A. sparguntur
? A. tunc
ꝫ † A. cū profundatione sua

rinis ileos, nisi i colico et aposo vehemētis calidi/
tatis. Et silr decoctio aneti cū sale, ⁊ oleo decoctꝫ cū
eo. Et silr inunctio corpis cū oleo calefacto, ⁊ curet
ille q phlegmaticꝰ ē cū eis, q̄ dcā sunt i colica ex ebi
bitis. Et cū eis q̄ sunt sic̄ pille de aloe, ⁊ pille de se/
rapino, ⁊ pille de pigra, Et oia illa cū oleo d̄ kerua:
⁊ clisteribꝰ eq̄libꝰ trahētibꝰ ad iferiora. Et vētosus
curat̄ cū eis q̄ sunt sic̄ illa q̄ dcā sunt illic, ex ebibitꝫ
pferētibꝰ ad vētositatē, ⁊ clisteribꝰ vt ponat̄ clistere
adiutoriū ei qd̄ bibit̄, ⁊ cū vētosis plibꝰ positꝫ in su/
perioribꝰ vētris. Et qn̄qꝫ necessariū est vt [a] ⌈ icidat
illud qd̄ est corā dolore. Et qn̄qꝫ⌋ trahit̄ mā ad mi
rach. Et cōplonalis purus curat̄ cū eis q̄ scis de p/
mutatione cōplonis, ⁊ eōne humoris fm̄ q̄ dictū
est in capo colice mālis. Et aposus cals cū eis q̄ sunt
sicut ea, q̄ d̄scripsimꝰ i colica. Et aposus frus curat̄
cū eis q̄ st̄ sic̄ illa q̄ dcā sūt i colica. Et ꝯuenietiꝰ illo
rū est potus olei de kerua in aq̄ de radicibꝰ, ⁊ aq̄ de
radicibus, [b] ⌈ ⁊ aq̄ cassiefistule⌋ ⁊ reliq̄ curationes
note. Et iterū [c] † ⌈ ⌋ aneti, ⁊ bacca/
rū lauri, ⁊ semis lini, ⁊ fenugreci, ⁊ se. altee, ⁊ se. ma
ru oium aā. aur. i. radicū triū oium aā. aur. vij. ⁊ fi/
cus. v. ⁊ seuestē. x. d̄coquant̄: ⁊ dent̄ in potu cū olo
de kerua, ⁊ amigdalarū amararū. Et cholericꝰ cu/
ratur cū eis [d] ⌈ q̄ dicta sunt i colica, sicut illa, qbꝰ cu
rātur reliq̄ q̄ residua sunt⌋ de colica. Et ille q fit ex
torsione curat̄ cū eis q̄ dicta sunt i colica. Et q fit ex
ruptura [e] ⌈ ēt curatur cū pōne exiccatiui ad expellē
dum illud qd̄ est⌋ in ruptura, ⁊ oppilatione eiꝰ. Et
ille q est ex [f] ⌈ oppilatione forti⌋ intestinorū curat̄
cū lubrificatiuis pinguibus, ⁊ iuribꝰ gallinaꝝ pin/
guiū, ⁊ pulloꝝ ⁊ arietū, quoꝝ iura pinguia suman/
tur alessedabegi, ⁊ çiribagi. Et ꝓprie qn̄ ponunt̄ in
eis anetū, ⁊ radices porri nabati, ⁊ oleū amigdali/
num. Et admistret̄ post illud clistere humiduꝫ lene
subtilis caliditatis. Et factus ex fece curat̄ in pmis
cū clisteri leui: deinde gradatiꝫ puenitur ad forte: ⁊
succedit illi potus solutiuoꝝ ꝓpriorū feci, vt depo/
nat̄ illud qd̄ remāsit. Et in venenosi curatōe icipiat̄
a vomitu, sic̄ cuꝫ aq̄ cal'a, ⁊ oleo sisamino. Et qn̄qꝫ ē
neciū vt ponat̄ in eo qd̄ [g] ⌈ i potu dat̄⌋ v̄tus turbit:
aut se. raphani. Et post illud det̄ i potu tyriaca ma
gna, ⁊ albeçar, ⁊ q̄ sunt silia illis, ⁊ ponat̄ potus aq̄
çucari, ⁊ cibꝰ ipsius iura piguia. Et qū ꝯtinuat̄ sup
eos vomitus: ⁊ nō recipiūt cibū: sumāt i potu medi
camen p̄dictū in hꝰ dispōne colice. Et qn̄qꝫ [h] ⌈ reti/
net in eis, ⁊ stare facit cibū in vētribꝰ eoꝝ vt sumāt
panē infusum⌋ in aqua calida feruēte: ⁊ eius q ac/
cidit ex cibis ponticis, ⁊ stipticis, ⁊ viscosis cura ꝓ
pinqua est cure sui relatiui ex colica, nisi q̄ magis
iuuatiua in eo sunt ea, que bibunt̄, ⁊ sorbent̄.

a A. scarificet̄ locus q vicinatur dolori qn̄qꝫ eniꝫ

b A. aut cū cassiafistula

c † A. ex duabꝰ spiciis.

d A. qbus curatur silr eius

e A. curat̄ cuꝫ situatiōe ꝓportionata reducendo vel reponēdo illud quod est expulsum

f A. vehementia virtutis

g A. vomere facit

h A. retinet̄ vomitus ipsoꝝ ⁊ retinet̄ cibꝰ in ventribus eoꝝ si tribuat̄ vel sumat̄ panis infusus

De tardi[te] ascellatōis, ⁊ velocitate eiꝰ. C. XXXII.

Illud pendet, aut a cibo, vt sit sti/
pticus: aut pōticus grossus:
aut viscosus: aut sit lenis viscosus [i] ⌈ so
lutiuus⌋ aut ex v̄tute. Nā si v̄tus expul
siua fuerit fortꝫ, expellet: ⁊ si fuerit d̄bil',
nō expellet. Et si v̄tus lacertoꝝ vētrꝫ fuerit fortꝫ, mū
dificabit: ⁊ si nō est fortꝫ, nō mundificat ⁊ retinet. Et
v̄tus sensibilis itestinoꝝ, si est fortꝫ idicat ascellatio/
nē: ⁊ si nō est fortꝫ nō idicat. Et v̄tus cōplonis, nā fri
gida ⁊ cal'a ambe retinent: ⁊ tu cognoscis regimen
fm̄ cognitionem tuam cause.

i A. fluidus

De multitudine stercoris, ⁊ paucita te eius. Cap. XXXIII.

Ista duo pēdēt ex cibo q̄litatiue, ⁊
q̄ꝫtitatiue: ⁊ ex dispōne eiꝰ qd̄
expellit̄ ad epar cibi nāqꝫ plimi humi/
di sup quē bibit̄, egō plima est: ⁊ eius ꝯ̄rij, egō pau
ca. Et qn̄ [k] ⌈ cholera⌋ magnifice expellitur ad epar
minoratur egestio: ⁊ qn̄ nō expellitur, multiplicat̄:
⁊ tu cognoscis ex eis que preterita sunt resistētiam
[l] ⌈ duarū spērum eius, fm̄ tuā cognitionē cause.⌋

Tractatus quintus de vermibus. Cap. I.

Cum [m] ⌈ euadit⌋ mā, ⁊ vestit̄
cōplone [n] ⌈ necessaria ē
rectificatio, quā tollerāt figure, et
forme, ⁊ nō ꝓhibet̄ eiꝰ p̄paratio i
cōplemēto⌋ nāli, q̄ ptinet ei ex fa/
ctore potente: ⁊ pp̄ hoc creati sunt
vermes, ⁊ musce, ⁊ q̄ cursu eoruꝫ
currūt ex materijs putridis ⁊ hu/
midis: qm̄ ille māe [o] ⌈ quꝫ rectificat̄ illud, qd̄ tolle/
rant vt suscipiāt de forma, est aial vermiculare: aut
muscale: naꝫ⌋ illud melius est q̄ꝫ vt ipse remaneant
fm̄ putrefactionē purā. Et est cuꝫ hoc q̄ ipsa [p] ⌈ sa/
liunt⌋ sup putrefactiones sepatas in mūdo, ⁊ cibā
tur eis pp̄ [q] ⌈ cōitatē⌋ ⁊ assumunt eas ab habitatio
nibus hoium, ⁊ ab aere ꝯtinēte eos. Et vermes q/
dē vētris sunt huius gn̄is. Et nō est eorū gn̄atio ex
omni humore: ipsi. n. nō gn̄antur a cholera ru. neqꝫ
nigra: qm̄ vna eaꝝ est vehemētis caliditatꝫ: q̄re non
gn̄atur ex ea vermis humidus: imo est ꝯ̄ria cōple/
xioni eius: ⁊ altera ē frida ⁊ sicca lōginq̄ a ꝓportio
nalitate [r] ⌈ aialis: sanguini⌋ v̄o custodia est attribu
ta: ⁊ mēbra vehemēter idigēt eo: ⁊ est ꝓportionalis
carni hois, ⁊ ossibꝰ eius, nō vermi, ⁊ nō est ēt ex eis
q̄ effundunt̄ ad itestina, ⁊ remanēt in eis, ⁊ gn̄at̄ ex
eis vermis. Neqꝫ ēt forma vermis, ⁊ color eiꝰ figt,
q̄ ipse fit ex mā sanguinea: imo mā vermiū est phle
gma, qn̄ calefit, ⁊ putrefit, ⁊ multiplicat̄ i itestinis,
⁊ remanet in eis. Et tu qdem scis [s] ⌈ res⌋ multitu/
dinis gn̄ationis phlegmatis. s. ex satietate nauseati
ua, ⁊ comestis, ⁊ debilitate digōnis pp̄ quācūqꝫ cau
sam fuerit, ⁊ ex cōplexione mēbroruꝫ frigida. Et ex
cibis que gn̄ant ipm sunt cibi lenes viscosi: sicut tri
ticum, ⁊ faseoli, ⁊ fabe, ⁊ ex receptiōe pulueris fari
ne, ⁊ comestione carnis crude, ⁊ lactis, ⁊ oleꝝ, ⁊ fru
ctuū humidoꝝ [t] † ⌈ ⌋ ⁊ ablutione
cū aq̄ cal'a post cibū: ⁊ silr balneatio post comestio/
nem, ⁊ coitus post repletionē. [v] † ⌈ ⌋ species ver
mium sunt quattuor. [x] ⌈ Cap. II.⌋

Longi [y] ⌈ ⁊ lati⌋ ⁊ rotūdi, ⁊ lati, ⁊
sunt ascarides ⁊ pui. Et nō
diuersificat̄ eoꝝ gn̄atio, nisi fm̄ diuersi
tatem illius ex quo gn̄antur, ⁊ diuersi/
tatem illius i quo gn̄antur. Diuersitas
aūt eius ex quo gn̄antur est, qm̄ quidā eoꝝ generā
tur ab humiditate, sup quā nō dn̄antur diuisio, ⁊ se
paratio ex pte attractionis epatis. ⁊ ex pte vehemē
tie putrefactionis. Et qdam gn̄antur ab humidita
te, quā separauit, ⁊ minorauit, ⁊ paruaꝫ fecit attra
ctio epatis ꝯtinua, ⁊ putrefactio, ⁊ multitudo [z] ⌈ cō
turbationis⌋ fecis. Et qum gn̄antur, adiuuat ad h̄
vt ipsi remaneāt parui, q̄ fex extrahit eos anq̄ꝫ ma
gnificētur, pp̄ vicinitatē eoꝝ ad exitum [z] ⌈ strictū.⌋
Et qdā gn̄antur ab humiditate inter duas humidi
tates media. Et illi q fiunt ex humiditate in intesti/
nis supioribus, sunt pp̄ humiditatē dictā in pmis. ⁊
q sunt ex humiditate in intestino recto, sunt pp̄ hu/
miditatē dictā secūdo, ⁊ q sunt in monoculo ⁊ inte/
stino colon, sunt pp̄ humiditatē dictā tertio: ⁊ longi
sunt pp̄ primā: ⁊ qn̄qꝫ perueniūt ad summā q̄ est vl
tra cubitū. Et rotundi, ⁊ lati sunt pp̄ tertiā, quāuis
gn̄entur ēt in intestinis supioribus: ⁊ ꝓprie grossi, ⁊
maximi eoꝝ. Et fortasse nō gn̄antur nisi in colon, ⁊

k A. subtile eius

l A. vel curationē aboꝝ superfluitū fm̄ ꝯ̄rietateꝫ cāe tibi cognitā

m A. aderit

n A. aliq̄, tribuitur ei magis cōueniens qd̄ ipsa pōt tollerare ex figuris ⁊ formis ⁊ nō ꝓhibet̄ eiꝰ p̄paratio a perfectione

o A. magis ꝯueniens qd̄ pōt suscipe ex formis ē forma vermicularis aut forma musice. Et

p A. possident Alia litera dominātur

q A. ꝓportionē vel similitudinē

r A. vite

s A. causas

t † A. ⁊ reruꝫ vntuosarum

v † A. Et

x — A. Et continuatur textus

y A. magni

z A. penetrationis

z A. Alia litera breuem

monoculo: deinde sparguntᷓ ex latere ad stōm: ⁊ ex latere ad anū, ⁊ parui sunt pp secundā. Et isti lati, ⁊ rotūdi sunt, q̄si generētur ex ipsis viscositatibꝰ fixis in supꝑficie intestini, quas cōprehēdit paniculus mucosus, velās eas quasi ipsi gn̄entur ex eo, ⁊ in ipso putrefiāt. Et de eis minus nociui sunt pui, qm̄ sunt parui: ⁊ qm̄ sunt elōgati a principijs: ⁊ qm̄ sunt apti ad expellēdū cū fece forti spissa: verū ipsi si magnificantᷓ, ⁊ accidat eis vt remaneant spatio aliq̄ztulo, ⁊ magnificantᷓ in eo, tūc sunt deteriores oībꝰ: qm̄ ipsi sunt ex deteriori mā: deīde lōgi: nā ipsi nō sunt ī malitia latoꝝ: qm̄ mā eoꝝ. s. latoꝝ est vehemētioris putrefactionis. Et lati, ⁊ parui plurimi exitus sunt ex ano pp vicinitatē ani, ⁊ debilitatē: quare non pn̄t figi in intestino fixione lōgorū. Et sicut longi sunt vehementioris fixionis, sic parui sunt vehementioris expulsionis. Et cum habētibus vermes adest fe. accidētia sunt fortia, ⁊ maligna: qm̄ fe. ꝯsumit cibum eoꝝ: quare mouentᷓ ad querēdū ipm̄, ⁊ figuntᷓ in intestinis: ⁊ qm̄ fe. nocet eis in suba ipsoruz, ⁊ affligit eos. Et qm̄ fe. addit in nā eoꝝ putrefactionē, ⁊ acuitatem, ⁊ afflictionē. Et qm̄ cholera quꝫ effunditur ad eos in fe. ledit eos. Qum ergo inuoluuntᷓ in intestinis, ⁊ mordicāt ea nocēt vehemēter. Et iā retulerunt qdā, ꝙ viderūt eos pforasse vētrem, ⁊ exiuisse ex eo: ⁊ illud apud me maximuz est. Et [a] ⌈pp hoc⌋ eleuātur ex eis vapores mali ad cerebrū, ⁊ nocēt ei: ⁊ qn̄q̄ꝫ est retētio eoꝝ in itestinis. Et qd̄ ipsi faciunt accidere [b] ⌈putrefactionē⌋ cā fe. Et nō ē eoꝝ dispō in hoc, ꝙ ꝑ ipsos sit iuuamētū in mūdificatione itestinoꝝ, iuuamētū qd̄ fit ꝑ vermes, ⁊ filia eoꝝ, in mūdificatione putrefactionis mūdi: qm̄ in itestinis est mūdatoriū expulsiuuꝫ ex nā. Et qm̄ proportio eius qd̄ gn̄atur ex istis [c] ⌈putrefactionibꝰ in itestinis superfluētibus⌋ ab expulsione nā, maior est ꝓportione [d] ⌈vermiū⌋ ⁊ similiū ad aerē mūdi, ⁊ terrā eius. Et qm̄ ex istis gn̄antur nocumēta alia [e] ⌈quoꝝ operationes sunt ex proportione eoꝝ indigentiū cibo⌋ ⁊ ex cōtrarietate motus eoꝝ. Et ex hoc ꝙ faciūt accidere colicam: ⁊ ex ꝯtrarietate qualitatis sup quā figitur cōplexio corporis, ⁊ alijs. Et qn̄q̄ꝫ gn̄antur pp vermes, ⁊ serpentes epilepsia, ⁊ colica. Et qn̄q̄ꝫ generatur fames canina, ꝓpterea q2 vehemēter rapiunt cibū. Et qn̄q̄ꝫ generāt bolisinū, ⁊ casuꝫ [f] ⌈virtutis oris⌋ stōi, ꝓpter eleuationē suam ad ipsum, et [g] ⌈quia infrigidāt⌋ ipsum. [h] † ⌈ ⌋ Et qn̄q̄ꝫ seqtur vtrasq̄ꝫ dispōnes tremor cordis maximus: ⁊ plurimū generātur in etate infantie, ⁊ pubertatis, ⁊ in fine adolescētie. Et ascarides fm̄ plm̄ gn̄antur in eis, q separantur ab etate infantie. Sed rotūdoꝝ plm̄ est in infantibus, deinde in adolescentibus ⁊ minoratur in senibus, qum tamē illud totū fit. Et ipsi quidem generantur in autūno plurimū q̄ꝫ in reliquis tēporibus, ꝓpter premissionē assumptionis fructuum, ⁊ similiū, ⁊ putrefactionem. Et ipsi cōmouentur in sero, ⁊ plimuꝫ in hora somni. Et labor quidē, ⁊ exercitiū vehemēs qn̄q̄ꝫ solutione educit vermes. Et qum egrediūtur vermes habentium feb. acutas viui, non sunt vehementis malitie: nam significant sanitatem virtutis, ⁊ potentiam expulsionis, ⁊ proprie post declinationem. Et si egrediuntur mortui sunt signum malum. Et ad summū eorum exitus in febribus cū egestione, non est significatio bona: ⁊ proprie ante declinationem: verū [i] ⌈in dispōne fe.⌋ est melior. Uerꝫ eoꝝ exitus nō in dispositione feb. qn̄ cū eis est sanguis, est malus: ⁊ indicat nocumētū ī corpe, ⁊ ī itestinis: sꝫ eoꝝ exitꝰ cū vomitu sigat humores malos in stō.

a A. Alia litera similiter

b A. de putrefactione

c A. ad putrefactionē in itestis supfluentem

d A. muscarum

e A. ex hoc ꝙ rapiūt de cibo necessario corpori. Alia litera ⁊ qm̄ ꝓportio ꝓmiū ad putrefactionē i itestinis ⁊ ad totū corpus hois est maior ꝓportione

f A. appetitus ex ore

g A. fetorē ipsorū ꝯuenietēꝫ ad

h † A. Alia lr̄a ⁊ q̄litatē ipsoruꝫ cāntē abominationē in stō

i A. eorū exitus cum vita

De signis. Cap. III.

Signa qdem cōia sunt, cursus saliue, ⁊ humiditas labioꝝ in nocte, ⁊ eoꝝ exiccatio in die, ꝓpea ꝙ caliditas expanditur in die: ⁊ coarctatᷓ in nocte. qū ergo spargitᷓ caliditas, attrahitur humiditas cū ea: quare vermes incurrūt famē, ⁊ attrahūt a stō: q̄re exiccatᷓ supꝑficies ꝯtinua ei ex supꝑficie oris ⁊ labij. Et adiuuat eū ad exiccāduꝫ labiū aer exterior: q̄re laborat īfirmus in humectādo labiū suū cū lingua sua. Et qn̄q̄ꝫ accidit habētibus vermes rixa, ⁊ horribilitas locutionis, ⁊ quasi ipse sit in forma irati maloꝝ moꝝ. Et qn̄q̄ꝫ ꝑducunt ad alienationē pp illud, qd̄ eleuatᷓ de vaporibꝰ malis: ⁊ accidūt eis accn̄tia karabitus, nisi ꝙ nō colligūt pilos, ⁊ nō patiuntᷓ sodā, ⁊ nō patiuntᷓ tinitū auris. Et accidit eis stridor dētiū, ⁊ ꝓprie in nocte. Et sunt ī plibꝰ horis, q̄si masticēt aliqd, ⁊ q̄si appetant extrahere linguā. Et accidūt eis saltus ī sōno, ⁊ tremor, ⁊ clamor ī ipso, ⁊ agitatio forme, ⁊ ira ad versus illū q euigilat eos: ⁊ accidūt eis sup cibum nausea, ⁊ tristitia, ⁊ itersecatᷓ vox eoꝝ, ⁊ debilitatᷓ pl'sus ipsoꝝ ⁊ apud cōmotionē, est, q̄si ꝓstratus, ⁊ ē eoruꝫ egō, vt pl'ꝫ [k] ⌈dura.⌋ Casus āt appetitꝰ, ⁊ eiꝰ vehemētia ē, fm̄ ꝙ diximꝰ ī cap̄ cāꝝ. Et qn̄q̄ꝫ accidit eis sitꝫ, cū q̄ nō satiantᷓ: ⁊ sil'r qn̄q̄ꝫ accidunt eis egritudines q̄s diximꝰ illic. Et qn̄ fortes fiūt dolor, ⁊ egritudo, cadūt, aut spasmantᷓ, aut torq̄ntᷓ ac si eēnt epileptici. Et qn̄q̄ꝫ accidit eis ī hꝰ hora, vt euomāt eos: ⁊ diuersificantᷓ colores eoꝝ, ⁊ color oculorū ipsoꝝ: ⁊ qn̄q̄ꝫ remouetᷓ color facieꝝ eoꝝ, ⁊ oculoꝝ ipsorū. Et qn̄q̄ꝫ redit, ⁊ qn̄q̄ꝫ īflantᷓ, aut tumescūt: aut tēdūtur vētres eoꝝ, sicut hydropicoꝝ: ⁊ q̄si [l] ⌈non sunt vētres eoꝝ nisi hydropicoꝝ.⌋ Et qn̄q̄ꝫ apantᷓ testiculi eoꝝ, ⁊ emittūt sudorē frm̄ cū fetore vehementi. De signis aūt distōnis eoꝝ q̄dā sunt cōis distōnis, ⁊ est exitus illius spēi [m] ⌈ex egressione. i. ano⌋ deīde lōgos sign̄t cōmotio oris stōi, ⁊ mordicatio ipsiꝰ cū pūctione eius, qd̄ seqtur ipm̄: ⁊ difficultas trāsglutiēdi, ⁊ casus appetitus fm̄ plm̄, ⁊ [n] ⌈nocumētū ex cibo, ⁊ lubricitas.⌋ Et qn̄q̄ꝫ nocēt pulmoni ⁊ cordi pp vicinitatē suā, ⁊ qn̄q̄ꝫ accidunt tussis sicca, ⁊ tremor cordis, ⁊ diuersitas pulsus, ⁊ sunt somnus, et exiccatio nō fm̄ ordinē: ⁊ est pigritia, ⁊ accidūt pruritus, ⁊ ituitus, ⁊ palpitatio, ⁊ aptio oculi: īmo ꝯclinat ad clausionē oculi. Et accidit oculis eoꝝ vt rubeāt qn̄q̄ꝫ, deīde alia vice obfuscentᷓ. Et qn̄q̄ꝫ tēdūtur vētres eoꝝ, ⁊ fiūt sicut hydropici. Et qn̄q̄ꝫ accidit eis fluxꝰ vētris. Cū latis aūt, ⁊ rotūdis appetitꝰ fm̄ plm̄ multiplicatᷓ: qm̄ fm̄ plm̄ elōgantᷓ a stō, q̄re nō nocēt ī eo, ⁊ rapiūt cibū, ⁊ mouentᷓ in tp̄e famis motu nocēte [o] † ⌈ ⌋ debilitāte v̄tutem, ⁊ mollificāte, icidēte ī eo qd̄ seqtur vmbilicum. Paruos aūt sig̃t pruritus ani, ⁊ insepabilitas cōmotionis apud ipm̄. Et qn̄q̄ꝫ adeo fit fortis, donec accidit sincopis: ⁊ inuenit hn̄s eos, qum aggregantᷓ in itestino suo, grauitateꝫ sub hypocōdrijs suis, ⁊ dorso. Et ex eis q̄ cōferunt istis omnibꝰ est vt sorbeant aliquid aceti in tp̄e somni.

k A. liquida

l A. vēter eoruꝫ fit durus

m A. q̄ egreditᷓ

n A. abominatio cibi ⁊ singultus

o † A. mordicāte

De cura. Cap. IIII.

Atentio que attēditᷓ in curationibus vermiuꝫ, est vt ꝓhibeantur a mā gn̄ante eos, ex cōmestis ꝑdictis, ⁊ vt mūdificetur phlegma aggregatū in itestinis ex quo gn̄antᷓ: et vt interficiantᷓ cū medicis, q̄ sunt venena in cōparatione [p] † ⌈ ⌋ ⁊ sunt amari sapor] de qbꝰ q̄dā sūt cal'e ⁊ q̄dā fride: q̄s dicemus: ⁊ medicie q̄ opantur cū ꝓprietate: deīde fluxu vētris educantᷓ post iterfe

p † A. ad co

ctionem, qm̃ nõ expellit eos nã p se. Nõ.n.opʒ vt p᷑ longet᷑ eoꝝ statio in vẽtre post mortẽ, ⁊ [a] ⌈ exiccationem ⌋ ⁊ iferat vapor eoꝝ nocumẽtũ venenosũʒ. Et medicine qdẽ calide ad gradũ pueniẽtes tertiuʒ sũt cõuenientiores in regimine eoꝝ hora oĩ, nisi illic sit fe. aut apa: amari.n. cali cõpl'o ꝯ̃ria est eis cũ caliditate: ⁊ est ꝯ̃ria cũ qualitate, illis que ipsi magis dili gunt.s. vnctuosum, ⁊ dulce. Et iuenit᷑ ex ebibitis, ⁊ enematib⁹, q̃ aggregãt [b] ⌈ ꝓprietates tres. ⌋ Suppositoria v̑o melius est vt ipsa extrahãt, q̃ʒ vt ipsa iterficiant: nisi [c] ⌈ ꝙ in ⌋ recto est ex puis vermibus. Q̃ñqʒ eni fit ex gñe vnctuosi dulcis, vt trahatur ad ipsa vermis, ꝓpea qꝛ diligũt ea, ⁊ egrediunt᷑ cuʒ eis [d] ⌈ q̃ ⌋ extrahunt᷑: ⁊ melius qdẽ curant᷑ cũ ebibitis hora vacuitatis vẽtris. Et qum mittunt᷑ venena interficiẽtia eos in lacte, ⁊ in [e] ⌈ fauũ mellis ⌋ ⁊ similibus, sunt ipsi ad sumẽdũ ex eo diligentes magis: ⁊ est illud magis interficiẽs eos. Et q̃ñqʒ sumit in potu hñs vermes, sicut lac duob⁹ dieb⁹, deinde potat in die tertio in lacte medicinã interficientẽʒ eos, Et q̃ñqʒ fugit ante eã [f] ⌈ fauũ mellis. ⌋ Q̃unqʒ inuenit odorẽ eius puenit ad sugẽdũ illud q̃d [g] ⌈ deponitur ad ipm ⌋ ⁊ qñ sequnt᷑ illud medicine sunt magis interficiẽtes eos. Et qñ tu admĩstras [h] ⌈ medicinaſ venenosas interficiẽtes ⌋ tũc melius est vt linias stõm cũ stipticis, ⁊ ꝓprie in qbus est virtus interfectiua vermiuʒ, sicut sumach, ⁊ [i] ⌈ hypoqstidos ⌋ ⁊ acatia dissoluta in vino. Et silr̃ capparis, ⁊ anetũ in vino. Et si nõ tollerãt stipticitatẽ hoꝝ, tunc lutũ sigillatũ in vino. Et qũ bibunt᷑ medicine faciẽtes ad v̑mes, tunc oportebit vt stringantur nares vehementer, ⁊ [k] † ⌈ ⌋ multiplicet᷑ extractio anhelitus, ⁊ intromissio eius, q̃ʒtũ pol'e est: nã rectius est vt nõ permisceatur cũ anhelitu aliqd de odore earũ. Et de curatiõe ꝯtinua cũ curatione vermiũ, est rectificatio appetitus cũ cadit. Et q̃ñqʒ inuenitur ĩ emplis, ⁊ eis q̃ bibunt᷑, q̃d aggregat ad ꝯfortationeʒ appetitus, ⁊ ĩterfectionẽ, ⁊ extractionẽ eoꝝ: sicut aloes cũ apsinthio, ebibitis pillulis factis ex eis: ⁊ [l] ⌈ epithimate ⌋ facto ex eis: ⁊ silr̃ [m] † ⌈ ⌋ cũ robub acetosis. Et q̃ñqʒ aggregat᷑ cũ vermibus fluxus ventris, q̃re necessariũ est vt interficiãtur tantũ: motus nãqʒ [n] † ⌈ ⌋ exhit eos. Et q̃ñqʒ dispõ exigit vt iterficiant᷑ cũ stipticis amaris, vt aggregẽt᷑ mors eoꝝ, ⁊ retentio nature.s. qñ aggregãtur vermes, ⁊ fluxus vẽtris, ⁊ timet᷑ casus [o] ⌈ appetitus. ⌋ Et [p] ⌈ empl'entur ⌋ cũ emplis stipticis in qbus est interfectio aliq̃ vermiũ: [q] ⌈ ⁊ nõ deijciũt virtutẽ ⌋ deide [r] † ⌈ ⌋ ipsi egrediant᷑ post illud: aut p expulsioneʒ nãe: aut per medicinã: aut suppositoria: ⁊ q̃ñqʒ sunt cũ eis apata in viscerib⁹, ⁊ est neciũ regimẽ subtile. Et medicine q̃ iterficiũt ascarides fortiores sunt eis, q̃ iterficiunt lõgos: ⁊ ille q̃ iterficiũt ascarides, ⁊ rotũdos, iterficiunt ẽt lõgos: ⁊ cã ĩ hoc est, ꝙ ascarides sunt remotiores ab eis, q̃ bibunt᷑, ⁊ sunt magis submersi ĩ humiditatibus [s] ⌈ ꝯuenientibus eis ⌋ ⁊ q̃ñqʒ sunt in'cisti. Et qm̃ ipsi generati sunt a mã grossa, ⁊ grossiore ⁊ spissiore, ⁊ ꝓpinquiore ad cõplexionẽ calidam, et magis simili ei quod est venenum: quare non patit᷑ a suo simili, dum non superfluat.

a A. putrefactionem vel fetoreʒ
b A. tria iuuamenta
c A. illis q sunt in itestino
d A. qum
e A. carne super prunas assata
f A. carnẽ super prunas assatam
g A. descẽdit ad ipsum
h A. clisteria venenosa iterficiẽtia eos
i A. tarathit
k † A. non
l A. linimẽto
m † A. aloes
n † A. nature
o A. Alia litera virtutis
p A. proprie
q A. vt nõ cadat virtus
r † A. vt
s A. ꝯtinentibus eos

ℭ De medicinis calidis interficientibus vermes, et proprie longos. Cap.V.

Singulares quidẽ sunt sicut prassiũ, ⁊ cordumeni: de qbus sumat᷑ aur̃.i. ⁊ sceba, ⁊ lupini amari, ⁊ cassia, ⁊ calamẽtum, ⁊ succus ei⁹, ⁊ grana aldeemest, ⁊ costus amarus, ⁊ epithimũ, ⁊ cartamũ, ⁊ mẽta, ⁊ cambil, ⁊ cyminũ, ⁊ camepitheos, ⁊ cẽtaurea, ⁊ pullegiuʒ, ⁊ alleũ ꝓprie. Et q̃ñqʒ iterficit ascarides semen feniculi. ⁊ myrtus, ⁊ origanũ, ⁊ faufel, ⁊ apsinthiũ, ⁊ semen cauliũ ⁊ cortices algarab, ⁊ radix enule exiccata, de qua bibant᷑.ʒ.iij. ⁊ cyminũ assatuʒ, ⁊ abrotanum, ⁊ anisum, ⁊ semẽ apij, ⁊ nasturtiũ forte est ĩ capitulo suo, ⁊ nigella. Et semẽ atriplicis sol'one educit eos cũ mortificatione, ⁊ silr̃ volubilis, ⁊ polypodium. Et melius quo educit᷑ fluxu vẽtris post mortificationẽ ẽ aloes. Et qñ hõ bibit de oleo potionẽ, ⁊ supfluit quãtitatẽ q̃ pol'is est in bibẽdo ipm, interficit eos, ⁊ extrahit ipsos: ⁊ ꝓprie oleũ omphacinũ ⁊ ipm iterficit latos ẽt, ⁊ interficit ꝑꝑ suã amaritudinẽ, ⁊ [t] ⌈ extrahit ⌋ ꝑꝑ viscositatẽ sui. Q̃d si nõ fuerit possibile bibere ipm vice vna, bibat ipm vtẽdo potu post potũ, sumendo ex eo cochliaria duo. Et silr̃ grana nil ĩterficiũt serpẽtes, extrahẽdo eos: ⁊ q̃ñqʒ ꝯferunt in latis. De cõpositis v̑o q̃ interficiunt eos: sunt q̃ sunt sicut tyriaca magna. Et ille q̃ aggregãt ĩterfectionẽ, ⁊ extractionẽ, sunt sicut hierapigra. Et sicut si sumat᷑ sceba, ⁊ apsinthiũ ãboꝝ añ.ʒ.i. ⁊ tertia pulpe colloqntide [u] ⌈ .ʒ.i. ⁊ quarta ⌋ ⁊ salis indi danich.i. ⁊ sumat᷑ in potu. Et q̃ñqʒ iterficit eos pontare cyminũ, ⁊ nitrũ mediati, ⁊ [x] ⌈ fenugreci ⌋ pondus duoꝝ aur̃. ⁊ iteꝝ nitri, pipis cordumeni ꝑtes eq̃les: ⁊ dosis ei⁹ sit vsqʒ ad.ʒ.i. ⁊.ʒ. Et iteꝝ pip, ⁊ g̃na lauri, cyminũ indũ, mastix, ꝯficiant᷑ cuʒ melle: ⁊ sit dosis ei⁹ ĩ mane cochliariũ.i. ⁊ in hora dormiẽdi tãtũdem: aut enule, ⁊ sceba, ⁊ pipis, ⁊ [y] ⌈ siracsi ⌋ partes equales sumantur in potu ex.i.ʒ. ⁊.ʒ. vsqʒ ad.ʒ.iij. Et pillule de apsinthio educunt longos: lati autem indigent fortiori hoc.

ℭ De medicis q̃ magis ꝓprie sunt ascaridũ. C.VI.

Sunt kitrã administratũ in clisteribus, ⁊ epithimatib⁹, ⁊ [z] ⌈ alsiraos, ⁊ medulla ei⁹, ⁊ alsirai ⌋ ⁊ costus amarus, ⁊ cortex radicis mori, ⁊ succ⁹ eius, ⁊ cãbil, ⁊ pulpa colloquintide, et aloes, ⁊ [&] ⌈ alsimar ⌋ mirabile est ĩ latis: ⁊ cortex albelẽgi ex arborib⁹ ⁊ existimo ꝙ est spẽs [?] ⌈ sidere ⁊ alçadarachat. ⌋ Et ex eis q̃ extrahunt vermes sine nocumẽto est, vt bibãtur.ʒ.iij. succi enule recẽtis: ⁊ est eni mirabile valde. Et antiq qdẽ dixerũt, ꝙ [ꝫ] ⌈ ireos ⌋ extrahit ascarides. Et ex medicis mirabilibus in oĩbus spẽb⁹ vermiũ sunt pili aĩalis noĩati [a] ⌈ alcasim. ⌋ Et alcalcadis est ex eis q̃ iterficiũt eos cũ iuuamẽto, si fuerit illic flux⁹ vẽtris: ⁊ iã dixim⁹ ad eos ĩ antidotario decoctionẽ ei⁹, ⁊ cẽtauree. Et iteꝝ bibat lac mulctũ trib⁹ dieb⁹ in mane: ⁊ cenet sup ipm alessidabegi: deide sumant᷑ [b] ⌈ .vi. aur̃. abrũgi. ⁊.iij. ʒ. siracasi ⁊.iij. ⌋ cambil ⁊ terant᷑ ⁊ soluãtur in aceto acetoso aut ĩ sirupo acetoso, ⁊ masticet᷑ aliqd de [c] ⌈ fauo mellis vt egrediant᷑ ⌋ vermes, deide bibat᷑ ex eo q̃ʒtitas q̃ʒ necessariã faciũt existimatio, ⁊ expimẽtũ. Medicie aũt fr̃e, ⁊ pauce calitatꝭ sũt, sic̃ semẽ coriãdri, qũ bibit᷑ trib⁹ dieb⁹ cuʒ rob: ⁊ semẽ apij: ẽ eni forte valde ĩterficiẽs oẽʒ vermẽ, ⁊ sumat cũ sirupo acetoso, aut lacte acetoso: aut bibat᷑ ꝺcoctio ei⁹: ⁊ faufel, ⁊ folia persici ⁊ succus [d] ⌈ eoꝝ ⁊ spina egyptiaca ⌋ ⁊ sunt absqʒ plĩma caliditate. Et rub⁹, ⁊ decoctio corticis arboris granati acetosi, ⁊ muçi decoctio corticis arboris granati acetosi, ⁊ bibat᷑, ⁊ siquãtur in aq̃ nocte tota: deinde colet᷑, ⁊ bibat᷑, ⁊ similiter aq̃ in qua decoqtur radix ei⁹. Et succus arnoglosse ꝯuenit ei, q hʒ vermes, ⁊ fluxũ ventris silr̃ aut arnoglossa sicca. Et iteꝝ sumach dissolutuʒ ĩ aq̃ sũt ẽ mirabile, ⁊ hypoqstidos lutũ sigillatũ cũ vino sũt ẽ mirabile, ⁊ semẽ põtulace ẽt mirabilia: ⁊ magra mirabil' ẽ ẽt, ⁊ silr̃ ẽdiuia amaqũ ex eo multũ sumit᷑ ĩterficit eos: ⁊ silr̃ ẽdiuia ama

t A. lubricas
v A. põdus quarte.ʒ.i.
x A. ex oĩbus
y A. sirachs
z A. albrench vel berẽgi ⁊ medulla ei⁹ ⁊ alsirachs
& A. alsangiar
? A. seder ⁊ azadaracht.
ꝫ A. alarbian
a A. harimun
b A. vij. aur̃. brẽgi kebuli vel brẽch kebuli ⁊ sirachs.ʒ.iij. ⁊ cãbil.ʒ.iiij.
c A. carne assata super prunas vt delectentur
d A. Alia litera spine egiptiace

a A. Alia litera —— b A. alkalef

ra[a] [⁊ lactuca amara] ⁊ apiū aceto ↄditū. Et dī ꝙ melō iterficit eos, ⁊ sol'one educit ipos, ⁊ tribuli ꝓpinq̄ sūt istis medicis: ⁊ ↄseqꝛ ex v̄tute haꝝ, ꝙ ipse trahūt latos ēt. s. illa q̄ sūt sic̄ semē [b] [salic.] ⁊ succ⁹ ꝑsici, ⁊ coriādꝝ, ⁊ ēdiuia amara ⁊ poliū, ⁊ reliq̄, ⁊ ista aut bibūt cū lacte absq̄ butyro: aut cū aq̄ cal'a aut sir. acetoso. ¶ De regimie v̄miū puoꝝ. C. VII.

Q Uandoq̄ interficiūt eos sup positio sal', ⁊ clisterijatio cū aq̄ cal'a, ⁊ eradicāt mām eorū. ⁊ fortius h̄ est clistere in q̄ recipiuntur cētaurea, cartamū, isopus, rubea, ⁊ pulpa colloqntide, qd̄ admistret cal'z. Et forti⁹ illo est suppositoriū de alkitran ⁊ clistere cū eo: ⁊ proprie cū oleo de chrysomillis amaro: aut medulla ꝑsicoꝝ amara: ⁊ sint iā decocte i ipso medicie iterficiētes: ⁊ qn̄q̄ clisterijat ēt cū kitrā. Et ex eis qb⁹ fit suppositoriū sūt arthanita, ⁊ buchor mariē, ⁊ cortices radicis [c] [sceba.] Et ex eis q̄ colligūt hos puos, ē vt mittat i anū caro piguis salita, ⁊ sit iā sup eā ligata fimbria fili. Ipsi nāq̄ aggregant sup eā, ppea q2 diligūt eā, deinde extrahat post expectationem hore vnius sup eā quātum possibile est, ⁊ extrahatur: ⁊ iteretur vsq̄quo mundificetur.

c A. Alia litera alengi

d A. eoꝝ q h̄nt

¶ De clisterib⁹ [d] [acutꝭ iterficiētib⁹] v̄mes. C. VIII.

C Listerizentur cū decoctionib⁹ medicinaꝝ p̄dictaꝝ ad eos, ⁊ qn̄q̄ ponunt in eis solutiua sic̄ pulpa colloquintide, et turbit, ⁊ aloes, ⁊ cucu. asinin⁹ ſm v̄tutē, ⁊ horā. Et ē ↄueniēs vt admistret i clist rib⁹ eorū alkitrā: nā ↄfert iuuamētū maximū, ⁊ custodiat tūc anus, ne ꝑueniat tenasmō cū suppositorijs faciētib⁹ ad tenasmō: ⁊ stōs vt nō debilitet cū potib⁹, ⁊ empl'is faciētib⁹ ad stōm. Et iā sciuisti oia illa. Et qn̄q̄ ↄfert clistere cū aq̄s salsis, ⁊ aq̄s salitꝭ cū nitro, ⁊ sil'ib⁹, ⁊ ꝓprie cū kitran. Et qn̄q̄ ponunt in clisteribus eoꝝ succus foliorū ꝑsici: ⁊ decoctio radicum mori, ⁊ corticū granatoꝝ, ⁊ ꝓprie qū fuerit cal'itas.

¶ De empl'is h̄ntium vermes. Cap. IX.

E Mplastra etiā assumunt ex medicis sil'ib⁹ istis ⁊ ↄfortant cū eis q̄ sunt sicut pulpa colloqntide, ⁊ fel vaccinū, ⁊ succus cucu. asinini: ⁊ cū eis q̄ sunt sicut kitrā, ⁊ aloes. Et qn̄q̄ fit empl'm cū aloe, ⁊ apsinthio: aut cum aloe, ⁊ rob cydonioꝝ, ⁊ rob maloꝝ: ⁊ interficit, ⁊ [e] [rūpit] appetitū, ⁊ qn̄ aggregātur oia est recti⁹. Empl'm bonū, terat nigella cū aq̄ colloqntide humide: aut decoctiōe pulpe ei⁹, ⁊ liniat sup ventrē, ⁊ [f] [sumē.] Et dī ꝙ medulla cerui, qn̄ empl'at cū ea vmbilicus confert ad illud. Et similiter olea medicinarum predictarum, quꝫ eis linitur, iuuāt: ⁊ oleū camemillinum, ⁊ apsinthium proprie.

e A. excitat

f A. vmbilicum

¶ De cibatione eorum. Cap. X.

C Ibus qdem q necessarius est eis ſm oppōnē cāe, opꝫ vt sit calidus ⁊ siccus, in quo non sit viscositas, ⁊ sit i eo abstersio [g] [ex eis que abstergunt eos ⁊ attrahūt] ipsos. Et ingrediūtur in cibis eoꝝ aq̄ ciceris, ⁊ folia caulis, et carnes colūbaꝝ ēt sunt iuuatiue eis: ⁊ potus aq̄ salse ↄfert eis oibus. Et qū sunt fluxus v̄etris, ⁊ caliditas, cibam⁹ cū sorbitionib⁹ acetosis cū sumach factis: qm̄ ē iterficiēs restrictiuū: ⁊ sil'r aq̄ ḡnatoꝝ acetosoꝝ. Et qn̄ debilitat flux⁹ v̄etris, neccia sunt q̄ nutriūt cū fortitudine. Q̄d si non digerant, ponant ex ḡne sorbitionū, ⁊ aquaꝝ carniū. Hora autē, ⁊ ordo sunt, qm̄ opꝫ, vt ipsi n̄ egeāt cibo[h] † [ ] ⁊ mordicēt stōm: ⁊ fortasse faciunt cadere v̄tutē appetitiuā: imo cibent añ motū eoꝝ i hora qetis: ⁊ vt sepetur cib⁹ eoꝝ, ⁊ cibent cibo pauco. Et qū [i] [alleuiatur] fluxus, administrent sup v̄etrē empl'a stiptica ex eis, q̄ scis: veꝝ in h̄ntib⁹ puos v̄mes, meli⁹ est vt eoꝝ cibi sint ex ḡne illorū qui sunt boni chimi, ⁊ velocis digōnis: nā virtus eoꝝ ſm semitā oppōnis nō ꝑuenit ad eos oīno. Et qum sunt boni chimi oīno, minorat chimus corruptus q est mā eoꝝ.

g A. aliq̄ que abstergat eos ⁊ extrahat

h † A. q̄re excuētur

i A. timetur

¶ De cura casus, ⁊ [k] [ꝑiectiōis] sup v̄etrē. C. XI.

R Ectius in oib⁹ illis est, vt extrahatur sang. si pol'e est, et det in potu post illud, turis, ⁊ san. draconis, ⁊ luti armeni, karabe oium aā. ʒ. i. cū triplicato subtili. Et si fuerit sputum sang. aut fluxus eius ꝑ anū, aut vomitus ipsi⁹, ponatur in ipsa kirat. i. opij. Et post hoc oportet vt tu cōsideres illud qd̄ diximus in capitulo de [l] [prostrationibus] in libro qui est post istum.

k A. cōtusionis

l A. cōtusionib⁹

¶ Fen. xvij. de egritudib⁹ ani: ⁊ est tractatus vnus.

¶ Sermo v'lis de egrituidnibus ani. Cap. I.

E Lias quod egritudies ani sunt difficiles ad sanandū, ꝑp ea q̄ aggregant in eo: qm̄ est callis: ⁊ q2 est iuersū penetrās ab inferiori vsq̄ supius: ⁊ q2 est vehemētꝭ sensus: ⁊ q2 est positus i iferiori. Quia ḡ ē callis ꝑuenit ad eū fex in oi hora, ⁊ mouet ipm, ⁊ addit i dolore eius, ⁊ [m] [diminuit] eū a qete cū q̄ cōplet receptio iuuamēti mediciarū: ⁊ [n] [nō pōt nā facere rectificationē.] Et q2 est iuersus difficilis fit adherētia medicinarū ad ipm. Et qm̄ est vehemētis sensus, multiplicat dolor eius: ⁊ multitudo doloris attrahit. Et qm̄ ē positus i iferiori facilis fit descēsus supfluitatū ad ipm: ⁊ ꝓprie qū obedit ad receptionē eaꝝ, debilitas, que ē cū eo, ex nocumēto qd̄ est in ipso [o] [ex hemorroidibus.

m A. priuat

n A. cū qua facit rectificationē

o —— A.

¶ De hemorroidibus. Cap. II.

S Cias ꝙ multotiēs existimat aliqs ꝙ hēat hemorroidas, ⁊ non h̄ꝫ nisi vlcera in recto, ⁊ in eis q̄ sunt supra ipm: opꝫ ḡ vt ↄsideret illud. Et hemorroides qdem diuidunt ꝑ spēs diuisionis famose in verrucales, ⁊ sunt deteriores eaꝝ: ⁊ i vueas, ⁊ in morales. Et verrucales sunt sil'es verrucis puis. Et vuee sunt late rotūde purpurei coloris: aut ad purpureitatē decliues. Et morales sunt molles sanguinee. Et sunt de hemorroidib⁹ hemorroides q̄ sunt. q. vesice. Et diuidūtur hemorroides diuisione alia, i exteri⁹ natas, ⁊ ꝓfundas, ⁊ sunt deteriores eaꝝ, ⁊ ꝓprie ille q̄ tēdūt ad partē v̄ge: qn̄q̄ eniꝫ strigūt vrinā cū ap̄atione. Et nate exteri⁹ apparētes sunt vne triū. De ꝓfundis aūt q̄dā sunt sanguinee, ⁊ q̄dā sūt nō sanguinee, ⁊ diuidunt hemorroides ēt in aptas fluentes, ⁊ currit qn̄q̄ res plima ꝑp aptionē venaꝝ plimaꝝ: ⁊ i surdas cecas, de qb⁹ nil currit. Et pl'm qdē ḡnant hemorroides ex melācholia, ⁊ san. melācholico, ⁊ paꝝ ḡnantur a phlegmate, ⁊ qū ḡnantur ab eo ḡnantur, q̄si ipse sint vesice ventriū pisciū, ⁊ verrucales sunt ꝓpinquores ad hoc vt fiāt [p] † [ ] melācholia: ⁊ morales ad san. ⁊ vue iter istas ⁊ illas. Et nō est pol'e vt accidāt hemorroides nisi apiant orificia venaꝝ i ano, ſꝫ ꝙ dix̄. G. ⁊ ꝑp h̄ ml'tiplicāt cū v̄eto austrio, ⁊ i regiōe austrina. Et nō oꝫ ꝙ i hemorroidib⁹ aptꝭ currētib⁹ sang. fluxus retineat donec ꝑueniat ad debilitatem

p † A. ex pura

⁊ mollificationē genuū, ⁊ cōprehēsionem [a] ⌈sinco/pis⌋ ⁊ videat̄ san. nō niger: ⁊ meli⁹ ē vt [b] ⌈extrahatur⌋ paulatī, ⁊ nō subito. Et qñ i mulierib⁹ ꝯclinat san. hemorroidaꝝ ad mr̄icē, ⁊ egredit̄ i mēstruis, iuuant̄ eo. Et opꝫ vt fiat ēt illud arte, ⁊ ꝓuocent̄ menstrua eaꝝ. Et plurimis qdē hn̄tibus hemorroidas adest color ꝓprius eis, ⁊ est citrinitas declinās ad viriditatē. Et multotiēs accidit hn̄tibus hemorroidas fluxus san. nariū, ⁊ remouent̄ hemorroides.

De cura. Cap. iij.

Oportet vt iceptiōe rectificetur corpus, ⁊ euēt̄ san. malus ita vt phlebotomet̄ saphena, ⁊ vena q̄ est a posteriori pte calcanei, ⁊ vena [c] ⌈almabit⌋ ē fortior vtriſq; eaꝝ. Et vētosatio ei⁹ qꝺ est iter [d] ⌈vtrasq; spatulas⌋ ꝯfert ad eas, ⁊ ad hūores melācholicos. Et curet̄ epar, aut splē si oportuerit [e] ⌈pp societatē ei⁹, qꝺ gn̄at̄ ex⌋ eo de san. malo. Ampli⁹ si nō fuerit dolor, neq; apa, nꝫ īflatio, nō erit tūc plīma nec̄itas curatiōis eaꝝ: naꝫ eaꝝ curatio qn̄q; ꝓducit ad fistulā, ⁊ ad ragadias. Ampli⁹ studiū ipēdat̄ i lenificatiōe nāe, vt n̄ noceat durities fecis ano, ⁊ magnificet̄ labor. Et meli⁹ est vt sit illꝺ cū solutiuis, ⁊ lenitiuis, q̄ sūt ex medicis, ex qb⁹ iuuamētū affert̄ hemorroidib⁹, sic̄ pillule ꝺ bdellio, ⁊ pill'e ꝺ alfeluçabaragi, ⁊ pill'e [f] ⌈amalei⌋ ⁊ pill'e, q̄s dicā. Et oꝫ vt studiū ipēdat̄ i apiēdo surdas, ⁊ faciēdo vt currat san. ex eis, q̄ꝫtū pos'e ē, vsq; quo ꝯbilitet: ⁊ egrediat̄ san. rube⁹, clar⁹, i q̄ n̄ sit nigredo. Qꝺ si nō sufficit sit regimē ei⁹ cū icisione hemorroidaꝝ, ⁊ deiectiōe eaꝝ, icidēdo, aut exiccādo eas, aut adurēdo ipsas cū eis q̄ faciūt illꝺ. Et scias ꝙ i sanguie q currit ab hemorroidib⁹, ⁊ ex ano, est securitas ab herpete estiomeno, ⁊ mania, ⁊ melia, ⁊ epilepsia melica, ⁊ herisipila: ⁊ ab illis q̄ sunt sicut [g] ⌈miliū⌋ ⁊ cācro, ⁊ excoriatiōe, ⁊ scabie ⁊ [h] ⌈glabrie⌋ ⁊ lepra, ⁊ pleuresi, ⁊ pipneumonia, ⁊ phrenesi. Et qn̄ retinet̄ san. ex eis ꝯsuet⁹, timet̄ aliq̄ haꝝ egritudinū, ⁊ timet̄ hydropis pp illꝺ qꝺ accīt in ep̄e de apate malo, ⁊ duro, ⁊ corruptiōe cōpl'onis, ⁊ timet̄ pthisis, ⁊ dolores pulmōis pp expulsionē sanguinis mali ad ipꝫ. Et qn̄ cursus fac̄ accidere sincopim sumat̄ sauich ordei cū spodio, ⁊ luto, [i] † ⌈ ⌋ ⁊ det̄ i potu [k] ⌈ex cal'o⌋ paulatī. Et medicie qdē q̄ ad hemorroidas ꝯueniūt, alie sunt apiētes eas: alie cōsolidātes: ⁊ alie sūt ꝯstrigētes san. ⁊ alie sūt icidētes [l] ⌈eū⌋ ⁊ alie sūt sedatiue doloris. Et sūt: aut q̄ bibūtur, aut suppositoria, aut epithiata, ⁊ ēpl'a, ⁊ linimēta: aut pl'ueres: aut suffumigatiōes: aut aq̄ i qb⁹ sedet̄: aut restrictiua. Et oīa illa: aut sunt singularia, aut cōposita. Et scias ꝙ pill'aꝝ ꝺ bdellio iuuam̄tū i hemorroidib⁹ hn̄tib⁹ ꝑiodos, apparēs est eis: ⁊ nō sunt multi iuuamēti i eis, q̄ sunt fixe, nō hn̄tes ꝑiodos. Et qn̄ aggregant̄ ragadie, ⁊ apa, curet̄ i ꝑmis apa, deide hemorroides. Et oleū ꝺ chrysomil' i q̊ resolutū est bdelliū vꝫ ad hemorroidas, ⁊ ragadias.

De regimine incisionis hemorroidarum, et adustionis earum. Cap. IIII.

Casus hemorroidaꝝ qn̄q; fit cū icisione: ⁊ qn̄q; fit cū medicinis acutis. Qn̄ ergo sunt hemorroides plures n̄uo: nō opꝫ vt incidant̄ oēs simul, imo opꝫ vt audiat̄ ꝑceptū. Hip. ⁊ dimittat̄ vna ex eis, deide curent̄, imo rectius est vt curētur icidēdo vnā post vnaꝫ, si tolleraŧ illud: ⁊ in fine rei dimittat̄ vna ex q̄ currat sanguis corruptus cuius exitus ex ea ꝯsuetus est i nā. Et illud icisuꝫ si fuerit apparēs erit ei⁹ regimē facilius: ⁊ si fuerit ꝓfundum, erit regimē ipsi⁹ difficilis: [m] ⌈nā⌋ recti⁹ ē vt liget̄ radix ei⁹ cū filo sete, aut lino, aut pilo forti: ⁊ dimittat̄, tūc si ceciderit ꝑ illꝺ, bonū erit: ⁊ si nō, experiant̄ sup illud medicie [n] ⌈icisiue⌋ ⁊ si nō, icidat̄: ꝓfunda vō idiget vt exhat̄, deide icidat̄. Extio qdē qn̄q; fit cū instr̄o, sicut [o] ⌈fit vētosatio⌋ cuꝫ igne. Et quocūq; mō fit, ponat̄ sup anū, donec egrediat̄, deinde retineat̄ cū instr̄o extionis. Et si timet̄ velocitas reditionis, dimittatur ventosa vna hora, donec [p] ⌈apetur⌋ locus, ⁊ nō redeat. Et qn̄q; ligat̄ velociter cuꝫ filo ligatione apante, ⁊ remanet hemorrois exteri⁹. Et qn̄q; fit cū medicinis exhentib⁹, sicut vt sumat̄ succus cētauree, ⁊ aneti humidi, ⁊ staphisagria, ⁊ ꝯficiant̄ illa oīa cū melle, ⁊ liniatur cum eis anus, ⁊ supponant̄ [q] ⌈in melle.⌋ Ipsa. n. cōmouēt egōnē, ⁊ ꝓducūt ad ꝭ, vt apꝑeat anus, ⁊ faciāt ipm̄ exire. [r] ⌈Et⌋ admistret̄ nitrū, ⁊ fel tauri: aut administrent̄ pip, ⁊ nitꝝ: aut aggreget̄ ad illud qꝺ est ex illis succus buchormarien: aut staphisagrie. Et ex bonis est phlebotomia basilice, an̄ incisionē, ⁊ ligationē. Et qū voluerit abscidere, retineat illꝺ, qꝺ abscidit ex eo, qꝺ appet: aut qꝺ factū est apparens cuꝫ istr̄o exhēdi: ⁊ trahat ipm̄ ad seipm̄, deide icidat illud ex radice ipi⁹ cū acutiore re, ⁊ penetrabilior re. Et nō opꝫ vt ptrāseat radicē eius, ⁊ icidat aliqd ex eo, qꝺ est ifra ipm̄, ⁊ ꝓducat ad nocumēta, ⁊ apata [s] ⌈magna. Et qn̄q; ꝓducit ad malitiam ⁊ difficultatem.⌋ Et dimittat̄ san. fluere vsq;q̄ timeatur debilitas: deide retineat̄ san. cū restrictiuis q̄ dicem⁹. Et si nō fluat san. [t] † ⌈ ⌋ multiplicet̄ phlebotomia ex basilica. Qꝺ si tolleret̄ vt san. educat̄ cū aperitiuis ꝑdictis, ⁊ fluat san. ex eis, erit rectū, [u] ⌈⁊⌋ si nō timeat̄ casus ṽtutis ex dolore [x] ⌈in eo⌋ sufficit i hoc qꝺ est sicut succus cepe. Et si voluerit [y] ⌈vt audeat⌋ liget ꝑuā ex radice sua ⁊ magnā ex medietate sua: aut ꝺm diuisionē aliaꝫ, ⁊ succurrat vt nō apetur, ⁊ doleat. Et illud est vt desup ponat̄ cepe elixatum: aut porrū decoctū ꝯfectū cū butyro. Et sedeat ille qui curat̄ in aquis stipticis decoctis in [z] ⌈cucuma⌋ in aceto, ⁊ aqua, i qua decocte sunt galle, ⁊ cortices granatoꝝ. Deide curet̄ cū his, q̄ faciunt nasci carnē ex marā, vt nō apetur. Et intētio in ligatione est ꝑparatio ad penetrādū virtutē medicinaꝝ, faciētium cadere hemorroidaliū in ea. Et qū vides anū apari, ⁊ dolorē incurrere vehemētem ex h⁹ curis: tūc nec essariū est vt suffumiges cū bdellio, ⁊ adipe gibbi cameli, ⁊ empl'es cū empl'is ꝑdictis: aut emplastres cū pane [7] ⌈adarmache⌋ ⁊ vitello oui ⁊ pauco [?] ⌈oleo⌋ ⁊ encatisma in [ꝝ] ⌈passo arhadiu⌋ ē mirabilis iuuamēti. ⁊ sedat dolorez incisionis, ⁊ silia. Et encatisma i aqs, i qb⁹ decocta sunt lenificatiua: ⁊ ēbroca cū eis, ⁊ sūt aq̄ i qb⁹ ꝯcocte sunt semē lini, ⁊ altea, ⁊ semē eius, ⁊ [a] ⌈porroꝝ⌋ ⁊ illis silia. Et ex eis q̄ ꝓpria sunt apatib⁹ ani [b] ⌈sup hemorroidas⌋ sunt ceruse plūbi. ℥. iij. suculus. ℥. i. lithargyrij. ℥. ij. masticis. ℥. iij. aggregentur cū succo hyusqami. Et opꝫ vt leniat̄ nā, ⁊ non dimittat̄ fex indurari i ano. Et curetur retētio vrine, si acciderit lenificādo apa, q̄ꝫuis oporteat, vt prohibeat̄ [c] ⌈introitus vacuitatis⌋ die ⁊ nocte ⁊ ꝓprie, post fluxū sanguis fortem. Qū aūt nō [d] ⌈ꝓuenit̄ ad hoc⌋ vt fiat incisio hemorroidarū cū instr̄o, aut ligatione, imo cuꝫ medicina, pulueriçet̄ super eā medicina acuta, qm̄ ipsa corrodet eā, ⁊ mūdificabit ipsaꝫ, ⁊ apparebit caro sana. Si aūt doleat: sedeat in aqs stipticis, ⁊ curet̄ an̄ illud cū butyro plīmo posito sup eā, deide curet̄ cuꝫ eis q̄ sunt sic̄ marā de cerusa ⁊ lithargyrio, ⁊ marā facto ex eis, ⁊ ex aqs solatri, ⁊ alkekēgi, ⁊ coriādri.

a A. casacan
b A. fluat
c A. almabad
d A. duas ācbas
e A. Alia litera illud pp rectificationē eius qꝺ generatur in
f A. aldadi
g A. miliaris
h A. morphea vl' impetigine
i † A. armeno
k —— A.
l A. eas
m A. ⁊ ita apparente
n A. faciētes eas cadere
o A. ventosa
p A. tumefiat
q A. in pāno
r A. Aut
s A. et dolores magnos. Et qñ ꝙ ꝓducit ad difficultatē vrine ⁊ retētionem egestionis
t † A. plurimus
v —— A.
x A. Et qn̄q;
y A. incidere cū ligamento
z A. cumcum
7 A. hauari
? A. opio
ꝝ A. vel sessio in vino aldadi.
a A. caulis
b A. ex hemorroidibus
c A. ab introitu loci vbi fecces egeruntur
d A. vult

Et qñqꝫ [a] ⌈non resoluit͛ doloꝛ absqꝫ administratione medicine acute i vice vna:q̄re opꝫ vt administret͛ medicamē acutū:ꝙ si doloꝛ sanet͛ curet͛ curatione ꝑcedēti deide reiteret͛. Et nō fit medicamē acutum nisi cū exiccatiōe, qm̄ ē leui⁹ ⌋ ⁊ i fine rei denigrat͛, ⁊ cadit. Et medicamē qdē acutū ē dichbardich ⁊ [b] ⌈alcaldicō ⌋ ⁊ q̄ sunt sil'ia illis. Et qñ denigrat͛ elixetur caulis cū oleo ⁊ ponat͛ desup, ⁊ sedabit͛ doloꝛ:deinde iteret͛ donec cadat. Si aūt sup moꝛalē, ⁊ eas que ipsi sunt sil'es, pulueriçentur attrimēta exiccabunt eas, ⁊ deijciēt eas, ⁊ qñqꝫ inciduntur ēt. Et phlebotomia, ⁊ fluxus vētris nec̄ia sunt in eis:⁊ pulueriçatiōes, ⁊ suffumigatiōes, ⁊ epithimata [c] ⌈fiūt ⌋ i eis.

¶ De regimine aptionis hemoꝛroidaꝝ [d] ⌈surdarū ⌋ ⁊ ꝓuocatione sanguinis earū. Cap.V.

Oportet in ꝑmis vt leniant͛ cuꝫ balneationib⁹, ⁊ fiat iuuamētū ad aptionē eaꝝ cum phlebotomia saphene, ⁊ vene almabit:⁊ vnctionib⁹ ex eis, q̄ sunt sicut oleū de [e] ⌈ꝑsicis ⁊ de medulla chꝛysomiloꝝ, ⁊ de amigdalis amaris ⁊ coꝛtex piguedis ⌋ gibbi cameli, ⁊ medulla cerui, ⁊ bdeliū, ⁊ alia singulariter, ⁊ cōposite:deide administret͛ sup eas succus cepe foꝛtꝫ:⁊ qñqꝫ ponit͛ i eis succus buchoꝛmarie:⁊ qñqꝫ ponit͛ cū hoc aliqd de lacticinijs, ⁊ de staphisagria, ⁊ stercoꝛe columbino qm̄ ipm apit ꝓculdubio. Et qñqꝫ ꝯficit͛ [f] ⌈aspaltū, ⁊ galbanū ⁊ ⌋ q̄ igrediunt͛ in ħ. [g] † ⌈ ⌋ Et sil'r folia rute ⁊ oleū alachoē [h] ⌈ipꝫ ⌋ ꝓu ocat san. ⁊ amplificat poꝛos. Et medicamē ꝺ myrobalanis cū seminib⁹ sbtiliatiuis, cū iuuamēto suo in hemoꝛroidib⁹ ꝓuocat san.s.san. hemoꝛroidaꝝ ꝑp illud qꝺ i eo est de semib⁹ subtiliatiuis. Et ex eis q̄ ꝓuocant sanguinē [i] † ⌈ ⌋ est vt sumat͛ pulpa colloqntide.ʒ.iij. ⁊ amigdal'.amararū.ʒ.iiij. fiant ex eis licinia longa, ⁊ retineāt͛ in ano, ⁊ ꝑmutent͛ oī hoꝛa: ⁊ sint.v.licinia in.v.hoꝛis. Qunqꝫ doloꝛ fit foꝛtioꝛ, ponat͛ in ano liciniū ex oleo roſ. ⁊ phlebotomet͛ saphena. Et qñqꝫ [k] ⌈apit eas ex obuiatiōe sui ipsi⁹. ⌋

¶ Sermo de medicinis hemoꝛroidalib⁹ suffumigationibus ⁊ pulueriçationibus. Cap.VI.

Rectius est vt leniant͛ añ pulueriçationes foꝛtes cū sarcocolla dissoluta i aq̄. Et si tollerauerit doloꝛē, liniat͛ intus anus cū psilotro balnei [l] † ⌈ ⌋ ⁊ tolleret parū, deide abluat͛ cū vino stiptico, deide pulueriçet͛ puluis sup hemoꝛroidas.s. coꝛtices eris [m] ⌈vsti soli ⌋ ⁊ cū plūbo adusto. Et iteꝝ [n] ⌈erugo eris ⌋ ⁊ cantarides ⁊ sal āmoniac⁹ pulueriçent͛ sup eas:⁊ [o] ⌈sumat͛ illud ⌋ cui⁹ ꝑterijt relatio ex butyro ⁊ silib⁹. Et foꝛtius istis ē, vt sint ꝯfecta cū vrina infantꝫ:⁊ ħ currit cursu medicamis acuti. Que autē sunt ꝯueniētioꝛa illo, ⁊ leuioꝛa, sunt sic̄ cinis nucis cuꝑssi lauatus cū vino:⁊ cinis coꝛticis oui, ⁊ cinis ossiū dactiloꝝ, ⁊ lupini sicci amari adusti:⁊ sil'r ossa dactiloꝛū adusta. Et ex eis q̄ currūt cursu ꝑpetatuꝫ ē, vt sumat͛ caput piscis saliti, ⁊ exiccet͛ appꝛoximando igni, ⁊ misceatur cū tāto casei veteris q̄ꝫtū ipꝫ ē, ⁊ pulueriçet͛ sup circulū. Et sil'r cinis caude piscis saliti. Et nigella ē ex pulucrib⁹ bonis mirabilis iuuamti. Et de eis sūt suffumigatiōes, ⁊ eoꝝ foꝛtioꝛ est anacardus solus, aut cū reliqs medicis, ⁊ cū arsenico ꝓpꝛie. Et arsenicū solū:⁊ sulfur, [p] ⌈⁊ lacca solla ⌋ reliq̄ āt medicie sunt sic̄ radix aniudē, ⁊ rad. oleādri, ⁊ alinstirgat, ⁊ ra. lilij, ⁊ ra. cappa. [q] † ⌈ ⌋ ⁊ ra. colloqntide, ⁊ radix alharmel, ⁊ vene tictoꝝ, ⁊ semē poꝛri, ⁊ sinapis, ⁊ sterc⁹ cameli, ⁊ alkali, ⁊ [r] ⌈fim⁹ colūbinus ⌋ ⁊ alushē, ⁊ galbanū, ⁊ sarcocolla administrētur iste medicie singul'r, ⁊ aggregatī ⁊ ponat͛ aliqd de anacardo, ⁊ ꝯficiāt͛ cū oleo de [s] ⌈iusiꝫ ⌋ ⁊ fiāt ide troc. ⁊ ꝟuent͛ vt fiat cū eis suffumigatio. Et ex eis q̄ ꝯferūt i eis sꝭ alushē. ⁊ galbanū, ⁊ ſcocolla. Et stercus cameli ē iuuatiuū. Et qñqꝫ suffic̄ suffumigatio fcā cū tamarisco mltotiēs ꝯtiue. Suffumigatio cōposita. ℞.ra.capp. ⁊ ra. apij [t] ⌈q̄ est exterioꝛ ⌋ ⁊ folioꝝ oleādri, et radic] spine [u] ⌈q̄ ē exterioꝛ ⌋ ⁊ mbarut, ⁊ radicis lilij, ⁊ anacardi oiuꝫ ꝑtes eq̄les:⁊ fiāt ex eis auelane cū oleo sambacino, et administrēt suffumigādo. Et dixerūt qdā ꝙ suffumigatio cū folijs myrti iuuatiua ē valde:et sil'r [x] ⌈cutꝫ nig̃ excoꝛiata ⌋ cū sale āmoniaco. Et hec suffumigatio qñqꝫ fit cuꝫ traiectoꝛio igeniose posito i ano, ab ex̄mitate, ⁊ suffumigat͛ i ipō:⁊ qñꝫ fit cū vase ꝑfoꝛato sup quē sedetur. Et [y] ⌈qꝺ ꝯueniēti⁹ ē ad ipꝫ calefaciendū est stercus ⌋ cameli.

¶ De liquidis que ponunt͛ sup eas, et qbus embꝛocantur. Cap.VII.

De eis sunt foꝛtes acute, sic̄ aq̄ i qb⁹ decoquunt͛ calx viua, et alkali, et arsenicū, et [z] ⌈allea ⌋ deide ꝯficiant͛ cū eis calx, ⁊ alkali. Et aq̄ aluminose bibite, ⁊ i ablutiōe administrate sūt ex eis q̄ retinēt cursuꝫ eaꝝ. Epithia sumat͛ [&] ⌈frumtū hūidū qꝺ ⌋ scindat͛ i q̄ttuoꝛ ꝑtes, et ponat͛ i vase, ⁊ fundat͛ sup ipꝫ vꝛine cameli pascētꝫ ⁊ ꝑꝑe [?] ⌈arabati ⁊ ⌋ sbmergēdo ipꝫ, et ponat͛ in sole estiuo:et restauret͛ cū vria. q̊tiēs minuit͛:ē.n. vehemtꝫ iuuamti, ⁊ deijcit eas ꝓculdubio. Et qñqꝫ fit linimētū cū myrrha aliq̄tiēs:nā ipsa coꝛrodit hemoꝛroidas. [ꝝ] † ⌈ ⌋ Et i aq̄ siliq̄ hūide sbmergat͛ lana, et ponat͛ sup hemoꝛroidas, qm̄ ꝑ eā ꝺstruunt͛ oīo. Et si fiat fricatio cū ea sꝑ, faciet illud sicut fit i verrucis:et sil'r cucumer capparis hūidus. Et vnctiones butyꝝ vet⁹, et oleū de nucleis chꝛysomiloꝝ, et oleū de nucleis ꝑsicoꝝ et piguedo gibbi cameli et oleuꝫ [a] ⌈alcabiti ⌋ et oleū de alcāna. [b] ⌈Et licia et suppositoꝛia ⌋ sbmergat͛ cottū i melle, ⁊ pulueriçet͛ sup ipꝫ nigella adusta, et administret͛. Et qñqꝫ fit liciniū adustū fcm̄ ex vtroqꝫ arsenico et sil'ib⁹. Et poſſe qdē ē vt ex medicis pulueriçabilib⁹ administrent͛ licinia cuꝫ melle. Et ex eis q̄ sunt mirabilia:sꝫ sunt difficilia et acuta ē vt icidat͛ radix dꝛagōtee i frusta ꝑua et ifundat͛ i vino nocte et die deide retineat͛ q̄ꝫtū poſſe ē. Et qdā existimauerūt ꝺ nenufare ꝙ qñ fit ex eo tēta cōfert et existimo ꝙ sedat doloꝛē, et ꝺ eis q̄ bibunt͛ sūt pillule ꝺ bdellio ſm descriptionē notā et ille q̄ sunt cū cucurbita et ille q̄ sunt cū [c] ⌈guada. ⌋ Et ex eis sꝭ pillule adedie. Et eaꝝ ꝺscriptio ē hec myrobalanorū et belliricoꝝ et serēblegi et ēblicoꝝ ꝑtes eq̄les et [d] ⌈dedru egyptiaci ⌋ ꝑtes.v. dissoluant͛ cuꝫ oleo de chꝛysomilis:donec sbmergant͛ et ꝯficiant͛ cū melle et sit eaꝝ doſ ex.ij.ʒ. vsqꝫ ad aur̄.iij. Et pillule ꝺ sandaraca et ꝺscriptio eaꝝ ē hec sandarace coꝛtic] ouorū [e] ⌈fumiterre ⌋ se. poꝛri ꝑtes eq̄les salis āmoniaci ꝑs.5. scoꝛie ferri ꝑtes.iiij. fiāt ex eis pill'e sic̄ nabac, et doſ eaꝝ sit i mane.vi. pill'aꝝ vsqꝫ ad.vij. pill'as et cōmouet coitū. Et iteꝝ. ℞. myrob. nigroꝝ, et belliricoꝝ [f] ⌈āboꝝ ⌋ añ.ʒ.x. cucur. aduste.ʒ.vij. karabe ʒ.iij. [g] ⌈acoꝛi ⌋.ʒ.ij. bdellij.ʒ.xx. ifundant͛ i aq̄ poꝛri et fiant ex eis pill'e, et administrent͛. Et ex eis q̄ exꝑta sunt est illud qꝺ. ℞. [h] ⌈scoꝛie ⌋ ferri, et se. poꝛri, et se. ameos oīum añ.ʒ.i. fruct⁹ capparis sicci.ʒ.iij. dosis ei⁹ sit pugillus cū aq̄ poꝛri. [i] † ⌈

⌋ Et iteꝝ sumāt͛ mirob. nigri frixi cū butyro vac/

[a] A. Alia litera prohibet doloꝛ administrationeꝫ medicine acute in vna vice quare opꝫ vt reiteretur medicamen acutū plib⁹ vicibus cū leuitate qm̄ est facili⁹ vel tollerabilius. Alia litera ⁊ necessariuꝫ est administrare medicamē acutuꝫ, ꝙ si doloꝛ itēdit͛ curet͛ curatione ꝑcedēti deinde reiteretur

[b] A. alfelfediuꝫ

[c] A. magis operantur

[d] A. cecarum

[e] A. medulla vel nucleo ꝑsicoꝛuꝫ ⁊ ꝺ medll'a chꝛysomiloꝝ amara ⁊ piguedo

[f] A. cuꝫ felle bouis, ⁊ galbanuꝫ est ex eis

[g] † A. capitulo

[h] A. Alia litera ⁊ comestio ipsius alachoen

[i] † A. retentum

[k] A. aperiuntur ex seipsis

[l] † A. ⁊ aloe pauco

[m] A. contriti folius

[n] A. arsenicum

[o] A. succurratur cum eo

[p] A. solum

[q] † A. ⁊ radix apij

[r] A. stercus cameli

[s] A. iasmin

[t] ——A

[u] A. alhagi

[x] A. cum cute nigra alſ:lach

[y] A. ꝯueniētioꝛ pꝛuna vel ignis ad ipꝫ est pꝛuna vel ignis factus ex stercoꝛe

[z] A. reiteret͛ illꝺ

[&] A. colloqntida humida ⁊

[?] A. arabici

[ꝝ] † A. ⁊ destruit eas omnino

[a] A. alkeirī

[b] A. in licinijs ⁊ suppositoꝛijs

[c] A. alhuda

[d] A. dadi bassari

[e] A. sytharagi

[f] A. ⁊ emblicoꝛꝫ

[g] A. vitrioli

[h] A. squāme

[i] † A. Et iteruꝫ sumat͛ mirabolanoꝝ nigroꝛuꝫ frixoꝝ cuꝫ butyro vaccino ⁊ seminis feniculi omniū añ. ꝑtes eq̄les nasturtij partes duas potio vel dosis ex eo ē coclearīū.i. omni die cū vino.

cino cũ aq̃ porri ⁊ oleo de nucibus [a] † ⌈
⌋ ⁊ trifera [b] ⌈de ferrugine⌋ ferri, ⁊ iterũ scorie ferri cribellati trite. ʒ.iij. cũ. ʒ.ij. nasturtij albi detꝰ i potu ex eo i ieiunio i. ʒ.i. aq̃ porri [c] ⌈pondus⌋. ʒ.ij. olei de nucibꝰ [d] ⌈⁊ oleũ d̃ nucibꝰ ẽt.⌋ Et iterũ suma tur aristol. lõga, ⁊ piretꝛ, ⁊ tribuli, ⁊ amigd. amarꝛ ⁊ ameos. ⁊ pijciatꝛ desup pugillus farie, ordei, ⁊ ꝯfi ciantꝛ cũ aq̃ porri, ⁊ oleo de chrysomilis. Et iterũ su/ mantꝛ [e] ⌈sauine mũdate recẽtꝭ⌋. ʒ.x. ⁊ ifundatꝛ in aq̃ porri aliq̃bꝰ diebꝰ ⁊ exiccetꝛ i vmbra, ⁊ teratꝛ, ⁊ ad dãtꝛ ei se. albarmel, ⁊ aniudẽ carmeni, ⁊ nasturtij al bi, ⁊ fenugre. ⁊ ameos oĩuz añ. ʒ.viij. ferueãt nastur tiũ ⁊ albarmel cũ oleo [f] ⌈de nucibꝰ⌋ ⁊ oleo d̃ chry somilis, ⁊ terantꝛ reliq̃ remanẽtia, ⁊ aggregentꝛ oĩa in vase vitreato, aut scutella vitreata et potio sit ex vno aur. vsq3 ad. ij. aur. Et ex eis q̃ electa sunt, ⁊ ex/ perta, est vt in potu sumatꝛ galbani sicci põdus. ʒ.ij. cũ aq̃: nã ipm remouet eas. Et si in potu sumatꝛ tri/ bus vicibꝰ, nõ redibũt. Et serapinũ, ⁊ storax sũt ex sũma bibitoꝝ, q̃ bibuntur ad hemorroidas, ⁊ si nã est lenis ꝯfert suffuf myrob. cũ semibꝰ, ⁊ ipm ꝓuo/ cat san. ⁊ ex illis q̃ ꝯferunt eis est assiduatio come/ stionis [g] ⌈amigdalaꝝ amararũ⌋ cuz melle: trifera aũt cũ scoria stringit san. ⁊ ꝯfert hemorroidibus.

ℭ De sedãtibꝰ dolorẽ hemorroidarũ. Cap.VIII.

Sumantꝛ serapi, ⁊ bdellij sub/ albidi. añ. ʒ.ij. stora/ cis. ʒ.i. opij. ʒ.s. olei de nucleis chryso/ myloꝝ. ʒ.i. ⁊.s. dissoluantꝛ gũme i eo, ⁊ ponatꝛ desup põdus. ʒ.s. de castoreo, et iterũ nenufaris exiccati ps.i. altee ps.s. ⁊ iterũ melli loti, lẽtiũ excorticataꝝ ãbaꝝ añ. ps.i. ꝯiũgantꝛ cũ vi tello oui, ⁊ oleo ros. Et iterũ folia altee ⁊ mellilotuz ꝯfecta cũ vitello oui, ⁊ oleo ros. [h] † ⌈ ⌋ qñ ponũ tur sup diaqlõ cũ oleo ros. ⁊ aliq̃ztulo croci, et opij, ⁊ rob, sunt iuuatiua. Et adeps anatꝭ ẽ vehemẽtis iu uamẽti. Et iterũ cãcer fluuialis, isopꝰ hũida, adeps renũ capraꝝ, cera alba. Et iterũ ꝓprie qñ apatꝛ, ꝯue nit vt sumantꝛ camemilla, ⁊ mellilotũ, ⁊ paꝝ croci, ⁊ terãtꝛ ⁊ ꝯficiantꝛ cũ mucilagie se. lini, ⁊ triplicato. Et addatꝛ ad h̃ camillõ q̃d dicemꝰ i cap̃ ficteris. Ipz n. ꝯfert, ⁊ sedat dolores icisiõis, ⁊ ligatiõis, ⁊ apatꝭ.

ℭ De restrictiuis cursus hemorroidaꝝ. Cap.IX.

De illis sunt ea, q̃ restrigũt cursuz icisionis: ⁊ sunt fortiora, et [i] ⌈meliora q̃z⌋ vt sint cauteriçantia. Et de illis sunt ea, q̃ retinẽt cursuz [k] ⌈eru/ ptionis.⌋ Et illa q̃ retinẽt sanguinẽ ici sionis sunt atrimẽta. Et iterũ q̃ sunt sicut pulueriça/ tio ex aloe, ⁊ ture ⁊ san. draconis, ⁊ balaustijs ⁊ sief meithe, ⁊ sil'ibus, puluericeʈ ⁊ ligetꝛ ligatura forti. Et iterũ pili leporis: aut tela aranea cum albumine oui, ⁊ iuoluatꝛ puluere Galieni, ⁊ ligetꝛ vsq3q̊ sigille tur. Et q̃ ex eis fortia sunt, sũt sic̃ alcolcotar cũ aca/ tia, ⁊ gall: deide ligetꝛ fortiꝛ. Q̃d si nihil ꝯfert [l] ⌈co quatꝛ⌋ cũ cotto sbmerso i oleo cal'o feruẽte, ⁊ retine bitꝛ san. deide puluericentꝛ d̃sup restrictiua: ⁊ i h̃ ẽ ti mor spasmi. Ea v̊o q̃ sũt ifra illa, sũt stiptica nota: ⁊ aq̃ i q̃bꝰ d̃coquuntꝛ stiptica. Aut vinũ stipticũ i quo d̃coquuntꝛ cortices. [m] † ⌈ ⌋ ⁊ galle. Et ex eis q̃ bibũtur ad illud est trifera minor i q̃ posita est scoria ferri ifusa i aceto hebdomada vna, a q̃ coletꝛ acetũ, ⁊ [n] ⌈fricetꝛ⌋ ipa i sartagie [o] ⌈ita vt bibat ipz⌋ deide teratꝛ sic̃ puluis subtilissimus.

De cibatõe hñtiũ hemõroidas. C.X.

Oportet vt alienẽt a se oẽ gros/ suz ex carnibꝰ ⁊ rebus [p] ⌈lenibꝰ⌋ ⁊ oẽadurẽs san. ex [q] ⌈atta/ guebil⌋ ⁊ semibꝰ: nisi ß̃m q̃ztitatẽ iuuamenti: ⁊ opz vt comedãt ea, q̃ꝝ digõ ẽ velox. Et fiat cibꝰ eoꝝ bo nus ex carnibꝰ, ⁊ vitellis ouoꝝ, ⁊ alesfidabegi pin/ guibꝰ, ⁊ [r] ⌈aludebenet ⁊ cirabeiet⌋ ⁊ aq̃ ciceris, et sisaminũ dlce eis ꝯfert. Et nux ida cũ penidijs ꝯfert eis. Q̃d si fuerit illic sol'o, ⁊ cursus supfluꝰ san. ꝯfert cibꝰ factꝰ ex riço, ⁊ [s] † ⌈ ⌋ g̃natis cũ pas/ sis. Et eoꝝ olea sint oleũ de [t] ⌈kerua⌋ ⁊ oleũ de nu/ ce idica, ⁊ oleũ amigdalinũ ⁊ oleũ de nucleis chry/ somiloꝝ, ⁊ piguedo gibbi cameli, ⁊ adipes lauda/ biles: ⁊ [u] ⌈ꝯfectio⌋ ex vitellis ouoꝝ, ⁊ ex porris, et pauco cepe: ⁊ pẽidij, ⁊ sicꝰ sũt meliores eis q̃z dactili

ℭ De apatibus cal'is i ficteri ⁊ herisipilla [x] † ⌈ Cap.XI.

[y] ⌈ De illis sunt icipiẽtia ⁊ fcã post dolores⌋ hemorroidaꝝ ⁊ successiõe [z] ⌈curationũ⌋ hemorroi daꝝ cũ icisione, ⁊ medicinaꝝ acuta/ rũ. Et qũ apata collectionẽ faciũt, ⁊ fiũt [z] ⌈vlcera⌋ timetꝛ sup ea, q̃ꝛ fiãt fistule: pp h̃ q̊ añ maturationẽ apiuntꝛ. Et opz vt admĩstretꝛ phlebo/ tomia i pñ°hoꝝ apatũ: qñq3. n. [?] ⌈sedatꝛ dolor solũ⌋ ⁊ admĩstretꝛ sup eã marã de cerusa: aut liniãtꝛ cũ al/ bumine oui trito, cũ oleo ros. i mortario plũbi, aut stãni, donec i ipso denigretꝛ. Aut sumatꝛ merdasen/ gi [x] ⌈. ʒ.v. hematitꝭ ceruse põdus. ʒ.ij. myrrhe. ʒ.iij. sumach. ʒ.ij. pulpe collogn. ʒ.i.⌋ olei sisami. q̃ztum sufficit [a] ⌈aut⌋ ponatꝛ cũ eis aliq̃d de triplicato ⁊ vi no. Et adeps anatꝭ ẽ vehemẽtꝭ iuuamẽti. Et silr pa/ nis coctꝰ cũ aq̃ qũ fit ex eo emplm cũ vitellis, ⁊ oleo ros. Aut panis mũdi. lib.i. croci. ʒ.i. opij. [b] ⌈ʒ.i.⌋ ad ministrentꝛ i rob. Et silr ẽplz fcm̃ de kekẽgi, ẽ bonũ valde. Et silr ẽplz fcm̃ d̃ vitell' ouoꝝ [c] ⌈sorbilinz⌋ q teranꝛ i vino stiptico: deide misceantꝛ cũ cera, ⁊ ol'o ros. Et qñ ptrãseũt initiũ, ⁊ nõ sunt ab icisiõe: admi nistretꝛ sup eas diaqlõ ꝯq̃ssatũ cũ ol'o ros. [d] ⌈⁊⌋ paꝝ ẽpli basilicõ cũ vitellis oui sorbilis. Et iterũ cepe, et porri elixati cũ camemilla, aut marã ceruse cũ ãmo niaco. Et si fortꝭ fiat dolor, tũc folia hyusqami viri/ dis exꝓmantꝛ, ⁊ sumantꝛ ex aq̃ eaꝝ aliq̃d, ⁊ misceatꝛ cũ aq̃ ẽt: deide ifundatꝛ i ea panis, ⁊ adiũgatꝛ ei vitel li oui nõ coagulati [e] ⌈cũ aliq̊ ps.i.⌋ ⁊ oleũ ros. ⁊ fi/ at ex eo marã. Et iterũ qñq3 ꝯfert vaporatio eq̃lis, ⁊ sessio i aqs in q̃bꝰ decocta sunt ea q̃ sedat dolorẽ sic̃ semẽ lini, [f] † ⌈ ⌋ ⁊ semẽ altee ⁊ malue ⁊ additꝛ sup ea mucilago frumti [g] † ⌈ ⌋ cocti cũ aq̃ vsq3 q̊ fiat sic̃ puls, ⁊ oz redeamꝰ ad capl'z tenasmon. In eo nãq3 est cura bona ad hoc capl'm. Et qũ sũt ista apata ꝓpinq termini i ano ex g̃ne eorũ q̃ aggregãt [h] ⌈mãm⌋ tũc cito pge ad pforãdũ añ maturationẽ, vt nõ extẽdatꝛ mã ad ꝓfundũ ⁊ fiat fistula: ⁊ iã nar/ ratꝛ hoc regimẽ ab Hippocrate. Cap.XII.

ℭ De ragadijs ani.

Ragadie in ano qñq3 fiũt pp sic/ citatẽ, ⁊ cal'itatez accñ tes ei: q̃re fidiꝛ a fece sicca, ⁊ a q̃libet cã [i] ⌈⁊ qñq3 fiũt pp vehemẽtiã dolorꝭ.⌋ Et qñq3 fiũt pp apa cal'z. Et qñq3 fiũt pp g̃ssitudinẽ fecis vehemẽ tẽ, ⁊ siccitatẽ ipsiꝰ: ⁊ fiũt pp hemorroidas q̃ findunꝛ ⁊ fiũt pp fortitudinẽ expulsionis sang. ad orificia ve narũ ani. ℭ De cura ragadiarũ. Cap.XIII.

Quedam medicine ragadiarum sunt incarnatiue [k] ⌈lu/ brificatiue⌋ ⁊ quedaz sunt lenitiue [l] ⌈⁊ quedam humectatiue⌋ quedam cura tiue apostematis: ⁊ quedam sunt ince/ dentes incessu ppꝛietatis: aut propinque eis. Incar natiue autẽ stiptice exiccatiue sunt, sicut galle non

a † A. ⁊ trifera minori
b A. scorie
c A. ⁊ pondere
d —— A.
e A. abel noui mundati
f A. Alia litera amigdalarum
g A. radicis al/ luf.
h † A. Et
i A. melius est
k A. apertionis
l A. cauterizetꝛ
m † A. granato rum
n A. frixetur
o A. frixione as/ sante
p A. Alia litera lacticiniosis Alia litera res densas
q A. altuabel

r A. alguidabat ⁊ zirbagiat
s † A. cibꝰ factus ex
t A. nucibus
u A. albagie
x † A. in eo inci/ pientibꝰ ⁊ factis post dolores he/ morroidarũ ⁊ i/ cisione earum.
y A. Apata ficte ris accidunt ß̃m minus icipiẽtia ⁊ ß̃m plñr fiunt successiõe raga/ diaꝝ ⁊ pruritus ⁊ successione op pilationum ori/ ficiorum
z A. Alia litera nocumenti ⁊ do loris ⁊ fortitudi nis
⁊ A. exiture
? A. sedat dolo/ rem sola.
ꝝ A. ptes. v. ami li octo ceruse. ʒ. ij. cere noue vn/ ci. iij. butiri vn/ ci. ij. piguedinis anatis vnci. i.
a —— A.
b A. Alia litera vnci. s.
c A. assatorum
d A. Alia litera aut
e A. assatiõe ve/ hementi
f † A. ⁊ altea
g † A. contusi
h A. Alia litera saniem
i A. Alia lr̃a
k A. Alia litera cõposite Alia litera exiccatiue
l A. humectatiue

a[⸢]ꝑtuſſate⸣ q̃ bñ in aq̃ decoquuntur, et paucovino potico, et adminiſtretur ex eis epithima. Et fortius illo eſt vt ſumat[b] ⸢vçifur⸣ et balauſtia, et ceruſa, ⁊ merdaſengi ⁊ plūbū aduſtū, et ſcoria argenti, et climia: et adminiſtrent cū oleo roſ. et cera pauca. Et iterū maran de ceruſa notū: aut ceruſa, et ſtānū aduſtū, et oleū roſ. et albugo oui[c] ⸢aut⸣ ſcoria plūbi, et ſemē roſe. Et terant et adminiſtrent in maran, et ſicca, et adherētia. Et iteꝝ alcāne ſumat ꝑs. i. et cere albe ꝑtes. iij. diſſoluat cera cū oleo roſ. et miſceatur: et ſil'r alkeiri exiccata. Et ex eis q̃ currūt curſu ꝓprietatū ſunt cinis[d] ⸢oſtracorū et polypodium⸣ eq̄li mēſura, et folioꝝ oliue medietas vnius, et cuȝ eis liniat. Et ex medicis iuuatiuis etiā eſt illa q̃. ℞. [e]⸢lithargirij⸣ et ceruſe, et fricationis plūbi, et olei hyuſqami albi, et cere ꝑtes eq̄les, olei roſacei q̄ꝫtū ſufficit. Et iteꝝ adeps anatis, et tus, e medulla oſſiū cerui, et ſemē roſe, et tutia et climia abluta[f] †⸢ ⸣ et opiū, et iſopus humida, et ſuccus endiuie, et ſuccus ſolatri, et oleū roſa. et cere paꝝ fiat ex eis ceratū. Et in h̄ qdē cū rectificatione vulneris eſt ꝓhibitio apatꝫ. et rectificatio ei⁹, et expulſio doloris. Et ex eis in qb⁹ ſedet eſt aq̃ cucume in q̃ ſeruēt ſolatrū, ⁊ lētes, ⁊ roſe, ⁊ ordeuȝ excorticatū. Et qñ nō eſt pruritus ꝯfert[g] ⸢filoniū⸣ cū oleo myrtino. Et ex eis q̃ ſunt fortꝫ[h] ⸢aggregationis⸣ eſt vt ſumat olei ſiſamini, ⁊ turis puri[i] †⸢ ⸣ ⁊ aluminis rotūdi oīum añ. pōdus. ʒ. ij. ⁊ croci, ⁊ myrrhe āboꝝ añ. ʒ. i. glutis alimbat, ⁊ cere āboꝝ añ. ʒ. xxij. aggregent cuȝ vino ⁊ oleo roſ. Et ex medicis hui⁹ capl'i ſunt medicīe ꝯferētes cuȝ eq̄tione, ⁊ lenificatiōe facta cū adipib⁹ ⁊[k] ⸢iuribus piguib⁹⸣ ⁊ ſuccis, ⁊ oleis, ⁊ glutinationē faciētia, ſic amilū, ⁊ puluis molēdini, ⁊ dragagantū, ⁊ ſil'ia. Et aggreget ad illas curatio ragadiaꝝ. De illa eſt hec deſcriptio. ℞. iſopū humidā, medullam vituli, amilū ablutū, adipē anatꝫ, aut galline, ⁊ oleuȝ roſ. Et ex illa ē vt ſumat medulla crur] vaccini, ⁊[l] ⸢aſinini⸣ ⁊ amilū ⁊ liniat[m] †⸢ ⸣ ⁊ iterū marā. [n]⸢℞. bdelij, gibbi⸣ cameli, ⁊[o] †⸢ ⸣ farine ordei ꝑtes eq̄les[p] †⸢ medulle⸣ cruris cerui, ⁊[q] ⸢adipis⸣ cerui oīuȝ añ. ℥. i. mumie. ʒ. ſ. olei ſiſamini. ℥. ij. amili[r] ⸢amigdalarū⸣ dragagāti oīum añ.[ſ] ⸢. ʒ. ⸣. i. ⁊ aggregent cuȝ oleo ſiſamio, ⁊ olea iuuatiua ragadijs, i qb⁹ nō eſt calitas ꝑl'ima[t] ⸢⁊ apa ſine hemorroidibus⸣ ſunt [u]†⸢ ⸣ oleū alkeiri: ⁊ oleum delilio, ⁊ oleū de nucleis chriſomilioruȝ: ⁊ oleū de nucleis pſicoꝝ, ⁊ diſſoluat i eis bdelliū. Et ꝯfert eis ſuffumigatio cū bdellio ꝯfecto cū adipe. Apoſas āt[x] ⸢qñqꝫ aufert⸣ ⁊ ꝯfert eis chimolea cū oleo myrtino, ⁊ ſeſſio i ſtipticis, ⁊ oleo omphacino. Et iteꝝ decoq̄nt galle cū vino, ⁊ fiat ex eis empl'm. In ragadijs āt hemorroſaicis eſt necium vt ſuꝑ eas admiſtret marā, ⁊ adminiſtrent ea q̃ bibunt. Et admiſtrentur pillule de bdellio cū ſerapino, q̃ bibant i nocte[y] ⸢aut⸣ i die. Et qñ currit ex ragadijs aliqd ſumat cottuȝ ⁊ ſubmergat i aq̃[z] ⸢aneti⸣ ⁊ exiccet, ⁊ abſtergat cū eo anus, ⁊ deuitetur ſtiptica exiccantia egeſtionē.

a A. perforate
b A. zangiefer
c A. ⁊
d A. oſtracorum ⁊ amili Alia litera lane ⁊ amili
e A. Alia litera cornu cerui
f † A. et ceruſa plūbi ⁊ ſtānum aduſtū ablutuȝ
g A. chimolea
h A. iuuamenti
i † A. ⁊ hematitis
k A. piguedinibus ⁊ mucilaginibus
l A. Alia litera fermentum
m † A. cum eis
n A. de bdelio ⁊ gibbiȝ
o † A. iterum medulla cruris ⁊ fermentum
p † A. Et iteruȝ medulla
q A. piguedinis
r —— A.
ſ A. vnctia
t A. imo ſiccitas
u † A. ſicut
x A. iam ſciuiſti eas
y A. ⁊
z A. aluminis
⁊ † A. ſpinachijs ⁊ molochia vel
ꝯ A. cōferunt eis caules ꝯditi i iure carnium pinguium
ꝑ A. fritalea

De cibatione hñtium ragadias. Cap. XIIII.

Oportet vt ipſi deuitēt acetoſa, ⁊ ſtiptica exiccātia naturā. Et ſint cibi eoꝝ aleſſidabegi, ⁊ ea q̃ fiūt ex⁊ †⸢ ⸣ maluis, ⁊ piguedo gibbi cameli, ⁊ adeps galline ⁊ anatꝫ. Et ꝯ ⸢ꝯfert eis ꝯditū i aleſſidabegi⸣ ⁊ vitelli ouoꝝ ſorbiliū. ⁊ ꝓprie añ alios cibos, ⁊ ꝑ⸢ꝯfectio⸣ de vitellis ouorū, et de porris, et cepe cū butyro vaccio ſi vehemētꝫ a⸢fortitudis⸣ ⁊ nux idica ⁊ b⸢auellane⸣ ⁊ penedij ꝯferūt eis. Et via cibatiōis eoꝝ ē via cibatiōis hñtiū hemorroidas.

De mollificatione ani. Cap. XV.

Quandoqꝫ fit ex cōpl'one paralytica: aut frigore infra illā. Et cōpl'o qdē palytica, qñqꝫ ē ex humiditate ſubtili ibibita ſm pl'm, ⁊ qñqꝫ ex humiditate q̃ eſt decliuis ad calitatē: ⁊ eſt ei⁹ cal'itas cā ibibitiōis eius, et cognoſcit illa cal'itas ꝑ tactū. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ c⸢hemorroidas⸣ ⁊ ligationē hemorroide: aut icīſiōeȝ ei⁹, qū lacerto aduenit nocumētū cōe. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ caſuȝ ſuper dorſuȝ: aut ꝑcuſſionē nocētē d⸢qm̄ ſtringit neruos: aut rūpit eos⸣ ⁊ h̄ fit ſubito, et nō ē ei curatio. Cōpl'onalis v̄o accidit paulati, ⁊ recipit curationē. Et accidit ex mollificatiōe ani exitus fecis iuolūtarie. Et qñqꝫ eſt illic tēſio ad exteriora ſil'is mollificationi, ꝑꝑ illud qd̄ ſeqtur ipſaȝ de exitu fecis inuolūtarie. Et multotiēs ſeqtur colica, ꝑꝑ illud qd̄ aduenit e⸢neruo⸣ ꝯſtrictiuo de tēſione, ⁊ ſcit ꝑ tactū duritiei. Et qñqꝫ ē mollificatio cū ſenſu, ⁊ qñqꝫ eſt cuȝ deſtructiōe ſenſus: et illa q̃ eſt cū ſenſu ē icolumior.

De cura. Cap. XVI.

Si fuerit cā ei⁹ frigus vehemēs cū mā, aut abſqꝫ mā, ſedeat in aqs cucume. in qb⁹ ſunt cocta ſauina, et coſtus, et nux cuꝑſſi, et ſpica, et aliqd f †⸢ ⸣ de ſq̄nāto. Et ſi idiget fortiore illo, cliſteriçet cū medicina noīata euforbiū: ⁊ admiſtrent ſuꝑ ipm ea q̃ ſunt ſicut oleū coſtinum et alia. Et ſi fuerit mā g⸢faciēs humiditatē⸣ i qua ſit cal'itas aliq̃, qd̄ ſcit ꝑ tactū, fac ſedere ipſum in aqs ſtipticis fortib⁹, decliuibus ad frigus: et ꝑmiſce cū eis calefactiua ēt h †⸢ ⸣ et ſi illic exiſtimaueris tēſionē eē, tūc admiſtra mollificātia, lenificantia ex oleis, et adipib⁹, et alijs. Et in fine illius, opꝫ vt admiſtres i⸢ſtiptica, et mouētia⸣ i qb⁹ ē ſb̄tiliatio, et reſol'o ad excitādā v̄tutē: et eūandā mām, ſic aq̃ ſalſa, et aq̃ ſalita, et collōq̄ntida. Et attēde ea q̃ dicunt in cap̄: qd̄ eſt poſt iſtud, et ē de egreſſiōe ani.

De egreſſione ani. Cap. XVII.

Quandoqꝫ fit ꝑꝑ vehemētiam mollificationis lacerti ꝯſtrigētis anū, educētis ipſuȝ ad ſuperiora: et qñqꝫ fit ꝑꝑ apata k⸢dīnantia.⸣ Et curatio qdē redeuntis facilior eſt curatione apoſi q non redit: ⁊ cura vniuſcuiuſqꝫ nota eſt. Et rectius qdem eſt vt l⸢nō curet vnus curatione qua curatur alius⸣ ⁊ reducat, et ſtrīgatur. Qd̄ ſi nō reducatur, adminiſtrent mollificātia. Et opꝫ vt dicamus medicinas ꝯſtringētes anū, ꝯſtipātes ipm: nā ꝑl'm neceſſaria ſunt ea q̃ ſunt huiuſmodi: nā quȝ adminiſtrātur, et reducit anus poſt eas, ſi fuerit reducibilis, et reſtringit, iuuat. Ex eis itaqꝫ ſunt aque in qbus ſedet, et qbus fit embroca, et in qbus decocte ſunt medicine ſtiptice. Et cōueniētior illarū eſt vt ſit m †⸢ ⸣ aqua ⁊ vinū ſtipticū. Et de illis eſt vt ſumant roſe, et lētes, et ſolatruȝ, et ſumach et ꝯcoquant in aq̃, et adminiſtrent. Et iſta iuuāt ēt qum illic eſt apa. Et ex eis ſunt pulueres, de qbus qum nō eſt caliditas vehemens eſt, vt ſumantur corticū arboris albotin. ʒ. viij. nucis cuꝑſſi pōdus. ʒ. ij. ceruſe. ʒ. i. madefiat n⸢anus⸣ cū vino ſtiptico, et abluatur cum eo et o⸢aſſiduetur illud⸣ ſuper ipm. Et iteꝝ minuti turis, et merdaſengi amborum añ. ʒ. viij. nucis cupreſſi ſicce, ⁊ ceruſe plūbi aſſumpte ꝑ fricationē plūbi eiuſdem ſuper aliud cum

a A. coagulationis
b A. amigdale Alia litera amigdale cū penidijs
c A. fiſtulas
d A. ꝑicipiis neruoꝝ aut rumpētem eos
e A. lacerto
f † A. de mora ⁊
g A. mollificans humiditas
h † A. Alia lr̄a ſtiptica
i A. mordicātia ⁊ cōmouentia
k A. inuerſantia ipſum.
l A. vt curet cū eo quo curatur
m † A. illa
n A. illud quod egreditur
o A. puluerizetur hoc

vino stiptico amboꝝ añ.ʒ.ij.et[a] †⌈ ⌋ite
rum scorie plũbi,et sumach añ.ʒ.iiij. myrrhe.ʒ.i.
se.roſ.ʒ.iiij.Et iteꝝ[b] ⌈cũ melle ⁊ ⌋oleo roſ.[c] ⌈cru
do sumat̃ sumach et ⌋alumen,et galle,et antimo/
niũ,et cerusa plũbi,et pulueriçent̃ sup ipm̃,et redu
cat̃ si reducibilis est,et strigat̃.Qđ si anus nõ redu
cit̃,et nõ redit pp apa magnũ,tunc melius est vt re
gatur apa et mollificet̃[d] †⌈ ⌋p ses
sioné in aq̃ calida,in q̃ decocta sunt sedãtia doloré,
et mollificãtia apa de eis q̃ iã dicta sunt i cap̃ suo:⁊
inũgat̃ post illud cũ oleo anetino,et oleo camemil/
lino:nã si lenitur,et redit:tunc curetur cũ eis q̃ dcã
sunt.Et ex eis que conferunt in hac hora,sunt sedã
tia dolorem predicta,et proprie[e] ⌈alnenufar⌋ pre/
dictum in quo sunt lentes.

a † A.puluerizetur ⁊
b A.et abluatur ⁊ inungatur cũ
c A.puro ⁊ bono ⁊ sumatur
d † A. Alia lr̃a illud qđ eminet
e A.nenufar

De fistulis in ano. Cap.XVIII.

Quandoq̃ʒ gñantur iste fistule[f] ⌈ex vulnerib⁹⌋ i
ano,⁊ corpe eius ⁊ qñq̃ʒ gñant̃ ab he/
morroidib⁹ corrosiuis:⁊ de fistulis ani
q̃dã nõ sunt penetrantes,⁊ sunt incolu
miores:⁊ q̃dã sunt penetrãtes,⁊ sunt ꝺteriores.Et
ille q̃ sunt ꝑpinque,[g] ⌈ꝯcauitati⌋ ⁊ introitui sunt i
columiores:qm̃ si[h] ⌈ꝑmant̃⌋nõ aduenit lacerto to
ti nocumẽtũ,imo pti ei⁹,⁊ i reliquo est ei⁹ opo ex re
tẽtiõe.Elõgate aũt qñ[i] ⌈ꝑmũt̃⌋ ⁊ qñ ẽ curatio ici/
dit̃ lacert⁹ retẽtiu⁹ tot⁹,aut plm̃ ei⁹:⁊ destruit̃ tota
rẽtẽtio,⁊ ꝑducit ad egressioné stercoꝝ iuolũtarie.Et
qñq̃ʒ sunt ꝯtinue cũ venis,⁊ neruis:⁊ ẽ i eis timor.
Et scit̃ dr̃ia iter penetrãtes,⁊ nõ penetrãtes,ꝑ itro/
missioné tente i fistulã,⁊ digiti i ano,quo sentit̃ vlti
mus status casus tente:q̃re sciunt̃ penetrãtes,⁊ nõ
penetrantes.Et penetrãtes qñq̃ʒ sigt̃ exit⁹ stercoris
ex eis.Et scit̃ ẽt an[k] ⌈exp̃ssio⌋ adueniat lacerto to/
ti,aut pti ei⁹.[l] ⌈Regimẽ⌋ qđ q̃dã ꝑmoꝝ ãtiquorũ
dixerũt,⁊ imitati sunt ipm̃ q̃dã posterioꝝ.Et illud
ẽ,vt itromittat̃ digit⁹ i ano,⁊ tẽta i fistula,⁊ ꝑcipia
tur ifirmo vt strigat anũ,⁊ trahat ipm̃ ad supiora,⁊
sentit̃ illud qđ ꝯstrigit̃,⁊ illud qđ egredit̃ de lacer
to,⁊ quãta sit latitudo ei⁹,q̃ ẽ i lõgitudie corpis.Et
q̃ʒtũ sit iter extremitaté tẽte,⁊[m] ⌈ẽ ꝭʒ latitudiné ei⁹⌋
i lõgitudine corpis,an sit paꝝ,aut plm̃.Et penetrã
tes qñq̃ʒ hñt orificiũ vnũ.Et qñq̃ʒ hñt orificia pl'a.

f A.ab exiturio
g A. Alia litera althabarizi
h A.incidantur
i A.inciduntur
k A.incisio
l A.cũ regimine
m A.inter superius latitudinis eius que est

De curatione. Cap.XIX.

Ex non penetrãtib⁹ q̃dé,si nõ fue
rit nocumẽtũ cursus plu/
rimi,⁊ fetor supfluus,nõ erit maluʒ di/
mittere eas,⁊ si fuerit nocẽtes,expiat̃
sup eas collyriũ algarab:⁊ q̃ ꝑcedunt
cursu ei⁹ ex medicis fistulaꝝ:⁊ si rectificauerit eas:
aut minorauerit corruptioné earũ,erit bñ.Et si nõ,
administret̃ medicamẽ acutũ,vt ꝯsumant qđ appa
ret de fistula:⁊ est caro mortua ⁊ appareat caro sa/
na,⁊[n] ⌈qñq̃ʒ⌋ succurritur dolori cũ butyro[o] ⌈cui
supponit̃ oleum roſ.⌋ deinde incarnat̃ vulnus cũ
medicinis,⁊ cum marã incarnatiuis,⁊ proprie ma
rã[p] ⌈arafil.⌋ ipsum enim sanat ipsum.Qđ si fuerit
etiã fistula,nõ curetur cũ eis adhuc que incidũt cuʒ
[q] ⌈caliditate sua ⁊ siccitate sua sed cũ subtilitate⌋ ⁊
in spatio.Et ex eis que ipsas incarnant est marã ni
grum.Penetrãtiũ aũt curatio est[r] ⌈cõprehẽsio⌋ ⁊
cõsideretur in[s] ⌈cõprehẽsione⌋ illud qđ diximus.
Et ex bona[t] ⌈cõprehẽsiõe⌋ eius est,vt[u] ⌈cõprima/
tur⌋ cũ pilis[x] ⌈formatꝭ vt liciniũ,qđ sit subtile:aut
cũ seta formata.vt liciniũ,cũ quo⌋ strigat̃,⁊ dimit/
tat̃.Et qñ ꝑducit ad doloré vehemẽtẽ ⁊ timet̃ ꝙ acci
dat spasm⁹,aut aliđ accñs malũ,auferat̃ ab ea filũ
⁊ curet̃ cũ eis,q̃ sedãt:deide iteret̃ ꝯstrictio cuʒ eo.

n —— A.
o A.supposito ⁊ oleo rosato
p A.alrasul
q A.adustione,⁊ festinatione,sʒ cũ facilitate
r A.incisio
s A.incisione
t A.incisione
v A.incidatur
x A.tortis subtilibus,aut cũ seta torta cuʒ qb⁹

De pruritu in ano. Cap.XX.

Quandoq̃ʒ fit pp vermes ꝑuos
gñatos i eo.Et qñ
q̃ʒ fit pp hu.salsos,⁊ cholericos mordi
cantes ipsum:⁊ quandoq̃ʒ fit propter
vlcera saniosa in ipso.

De curatione. Cap.XXI.

Factus q̃dé a vermibus,curatur
curatione vermiũ:⁊ fact⁹
ab vlceribus,curet̃ curatione vlcerũ:
sʒ facti ab hu.retẽtis in eo,si fuerint ve
niẽtes desup,curatio est rectificatio ci/
bi,⁊ eũo hu.Et si fuerit retẽti illic,est eũo cuʒ collỹ
rijs scitis narratis i eis,q̃ mũdificãt itestinũ rectuʒ
ex hu.phlegmatico,⁊ cholerico.Et iaʒ dictũ est in
cap̃ tenasmõ.Et curat̃ cũ suppositorijs tpatꝭ,⁊ cum
suppositorijs stupefaciẽtib⁹.Et[y] ⌈rob⌋ cũ aceto vi
ni iuuatiuũ est valde.Et silr̃ vẽtose sup alhosos.

Ulcera ani. Cap.XXII.

Curentur cum exiccatiuis forti
bus,ꝑdictis in capl'o
excoriationis[z] ⌈q̃ʒuis⌋ sit dolor vehe
mens valde[⁊] ⌈in sensu⌋ loci doloris.
Et ꝯferũt eis almarã nigruʒ,⁊ almarã
de viride eris,⁊ ponat̃ totũ in lana sup caput tente.

y A.vnctio vel linitio
z A.⁊ si
⁊ A.stupefac sensum

Fen.xviij. de dispositionibus renum, cuius sunt duo tractatus.

Tractatus primus de vniuersalibus iudicijs renum ⁊ de lapidibus eorum.

De anatomia renum. Cap.I.

Creati sunt renes ad hoc vt
sit instr̃m mũdãs san.
ex aquositate supflua[ꝯ] ⌈q̃ indiget
pp necessitaté faciẽté eã necẽam.⌋
Et illa q̃dé necessitas destruit̃ qñ
digestus est san.⁊ ꝑparatus,vt pe
netret in corpus.Et tu iam scivisti
ista.Et ppea ꝙ hec aquositas valde plĩma fuit,fuit
necessariũ vt crearet̃ mẽbꝝ mũdificãs ipsam,⁊ at/
trahẽs[ꝝ] †⌈eam⌋ ad se:aut mẽbꝝ magnũ:aut duo
mẽbra pia.⁊ si esset magnũ,vnũ coarctaret,⁊ ꝯꝑme
ret.Loco igit̃ vni⁹ creata sunt duo.Et i[a] ⌈mũdifica
tione⌋ eoꝝ est iuuamẽtũ qđ notũ est i creatione mẽ
broꝝ piuʒ:⁊ duaꝝ diuisionũ,⁊ diuisionuʒ plurium
vna.s.vt qñ nocumẽtũ acciderit vni eoꝝ,stet ꝭm cũ
pte opationis:aut cũ plĩmo ei⁹.Et subtiliatũ est ad
[b] ⌈multiplicãdũ⌋ subam eoꝝ,⁊ ad faciẽdã eã soli/
dã pp iuuamẽta:quoꝝ vnũ est,vt[c] ⌈occurrãt mlto
cũ ꝑuo spatio.⌋ Et ꝭm est,vt sint ꝓhibiti ab[d] ⌈at/
trahẽdo nisi subtile exuccãdo ipm̃.⌋ Et tertiũ ẽ,vt
sint fortꝭ sube,nõ velociter patiẽtes ab eo.a quo im
plent̃ oĩ hora ex aquositate acuta,cui associat̃ hu.
acuti i plĩb⁹ horis.Quia igit̃ creati sunt ita[e] ⌈alle
uiat̃ penetratio⌋ i meatib⁹ eoꝝ.Et[f] ⌈dilatatus⌋ ẽ
locus eoꝝ pp illud,qđ positũ est illic de visceribus.
Et positus est rẽ dexter sup̃ sinistꝝ,vt sit loc⁹ eius si/
tui epatis ꝑpinquor:⁊ magis trahẽs ab ipso,q̃ʒtum
posl'e est,ita vt fortasse tãgat ipm̃,imo tãgat addita
mẽtũ qđ seq̃tur ipm̃.Et positus ẽ sinister descẽdẽs:
qm̃ cõpressio fit i latere sinistro a splene,⁊ vt illđ qđ
attrahit̃ ex aquositate,nõ attrahat̃[g] ⌈ex foramine
qđ hʒ⌋ imo attrahat̃ ad ꝑpinqus i ꝑmis,⁊ ad lon/
ginqus ꝭo.Et ipsi q̃dé[h] ⌈sunt⌋ cũ duob⁹[i] ⌈addita
mẽtis i ꝯcauitate ipoꝝ,⁊ i gibbositate eoꝝ.⌋ Et po
sita est i iteriore pte cuiusq̃ʒ eoꝝ ꝯcauitas a q̃ attra/
hit̃ ad ipm̃ aquositas ex supiore,qđ aduenit ei:⁊ in
ipsa vadit,deide trahit̃ ab ipsa ex iteriore pte ei⁹ ad
vesicã in[k] ⌈latere,qđ sepat̃ ab eo⌋ paulatiʒ,postq̃ʒ

ꝯ A.q̃ erat necessaria ei pp necessitaté quã declarauimus
ꝝ † A.eam
a A.dualitate
b A.cõdẽsandũ
c A.succurratur cum soliditate puitati q̃ʒtitatis
d A.attractione rei non subtilis exuccãdo ipsaʒ. Alia litera ab attractiõe rei ab subtilis ⁊ ab nõ subtilis exuccatiõe ipsi⁹.
e A.facilitat̃ penetratio subtilis
f A.Alia litera tortuosus
g A.inter diuisiones equales Alia litera nõ sit indifferẽs vel ambiguũ inter diuisiones equales
h —— A.
i A.cornib⁹ vel extremitatibus cũ ꝯcauo ipsoꝝ ⁊ gibbositate ipsorum vicinantibus ossi ipsius dorsi Alia litera Et ipsi ãbo opponunt̃ cũ cõcauitate ipsoꝝ ⁊ gibbositate ipsorũ partibus vicinantib⁹ ossi ipsius dorsi.
k A.poris vrinalibus a quibus separatur

mundificat

mundificat rē illud qđ associat̄ illi aquositati ꝺ̄ superfluitate san. purificatiōe melior̄, ⁊ magis vltia, que polis est: q̄re nutrit̄ ab eo qđ ꝺe ipso purificatū est, ⁊ expellit superfluitatē. Aquositas.n. nō ꝑuenit ad renes exn̄s in vltio clarificatiōis, ⁊ sepatiōis: imo ꝑuenit ad eos [a] [exn̄te sanguineitate scđa in ipsa que ē] q̄si ipsa sit lauatura carnis ablutiōe vltia. ⁊ [b] [silr] qn̄ ꝺebilitant̄ renes, nō purificat̄: q̄re egredit̄ aq̄sitas associata sibi sanguineitate. Et silr qum epar ē ꝺebile, ⁊ nō ꝺiscernit aq̄sitatē a sanguineitate, sepatiōe q̄ oꝫ, ⁊ q̄ꝫtitate q̄ oꝫ, ⁊ regimine q̄ oꝫ, tunc penetrat cū aq̄sitate sanguineitas pl⁹ q̄ꝫ necesse sit penetrare, [c] [ꝑꝑea q̄] superfluit illđ qđ associat̄ ei ꝺe sanguineitate mēsurā q̄ indigēt renes in nutrimēto sui: Et ē illđ qđ egredit̄ ex illo in vrina lotiuū ēt sil'e loture, q̄ egredit̄ qum renes ꝺ̄biles sūt in nutriēdo se. Et renib⁹ q̄dem aduenit neru⁹ paruus, ex quo creantur pānicali eorum, ⁊ aduenit eis vena ex latere epatis: Et aduenit eis arteria quātitatem habens ex arteria, que aduenit epati.

a A. remanente sanguineitate i ipsa

b A. ꝑpter hoc

c A. quare

¶ De egritudinibus renū. Cap. II.

Accidūt eis egritudies ꝯplōnis, ⁊ accidūt eis egritudies ꝯpōnis in ꝑuitate q̄ꝫtitatis, ⁊ magnitudine ei⁹, ⁊ ex oppilatiōe: ꝺe cui⁹ sūma ē lapis. Et egritudines solōnis ꝯtinuitatis, sic vlcera, ⁊ corrosio, ⁊ abscissio venaꝝ, ⁊ earuꝫ aptio. ⁊ totū illđ accidit, aut in ip̄is, aut in meatib⁹ q̄ sunt iter eos, ⁊ iter alia: ⁊ illđ paꝝ fit. Qđ si accidat in ill' meatib⁹ oppilatio ex san, aut hūore, aut lapide, cōicat ren in curatōe. Et qn̄ m'tiplicant̄ egritudines in renib⁹ ꝺ̄bilitat̄ epar adeo, ꝺonec ꝑueniat res ad hydropisim siue renes sint calidi, siue fri. Q̄uqꝫ vides hn̄tem ꝺolores in renib⁹ mingere vrinā viscosaꝫ, ⁊ glutinosā, tūc scias q̄ illđ addit in ꝺolorib⁹ eoꝝ ꝑꝑ illđ qđ attrahūt ꝺe materijs malis: ⁊ ḡnat qn̄qꝫ lapideꝫ. Et resoluunt̄ eoꝝ egritudines ꝑ vrinā grossaꝫ resid̄etē. Et m'totiēs q̄dē facit icurrere strictura lūbaris ꝺolorē, ⁊ calitatē in renibus.

¶ De signis quibus significantur ꝺispositiones renum. Cap. III.

Significat̄ ex vrina in q̄ꝫtitate, ⁊ s̄btilitate sua, ⁊ colore suo: [d] † [et hora sua] ⁊ ex eo qđ admiscet̄ ei ⁊ ex ꝺispōne sitis: ⁊ ex ꝺispōne ꝯsiderij coit⁹: ⁊ ex ꝺispōne ꝺorsi, ⁊ ꝺolorib⁹ ei⁹: ⁊ ex ꝺispōne cruriū: ⁊ ex ip̄o ꝺolore, ⁊ ex tactu: ⁊ ex eo qđ ꝯuenit ⁊ qđ nō ꝯuenit. Et egritudinibus q̄dē renū associat̄ paucitas vrine: Et ꝺistinguit ep̄is egritudines ⁊ q̄ eis similant̄, q̄ appetit⁹ non oīno ꝓstratus est. Et ille q̄ mingit vrinam [e] [ꝑpter quā multotiens. surgit ad mingēdū] in renib⁹ ei⁹ ē egritudo. ⁊ silr est in illo qui habet sedimem carnosum ⁊ capillosuꝫ ⁊ [f] † [herbinuꝫ.]

d † A. Alia l'ra ⁊ hora sua

e A. i qua ē spuma pluria ⁊ fortis tunc Alia litera in qua ē spuma plurima super ipsam tunc

f † A. orobinum digestum quoniam digestio ē ante renes. verū tamen digestio qum est vehemens valde ⁊ cum ea permixtio ex rebus alijs, arbitrare q̄ egritudo est in vesica: ⁊ si fuerit digestio infra illam minor vel minor illa, tunc est in renibus, ⁊ si non vides digestionem, tunc iudica q̄ principium egritudinis est in epate: quoniam digestio quidem fit propter causam superiorum, ⁊ si non esset sanitas eoꝝ, non fieret digō. ⁊ si non esset nocumentum in eis, non esset defectus digestionis.

¶ De signis caliditatis renum. Cap. IIII.

Significat̄ calitas renū ex [g] [incisione] vrine sicut sua rubedine, ⁊ sua citrinitate: ꝺinde ex ꝓuatiōe piguedinis toti⁹ corpis: ⁊ ex caliditate tact⁹: ⁊ ex veloci accessu ap̄atū: [h] [⁊ maxime] calidoꝝ: [i] † [et sicut diabetes calida] ⁊ multo ꝺesiderio coeundi: ⁊ siti nimia.

¶ De cura. Cap. V.

Cura eoꝝ est exhibitio lactis asine i potu: ⁊ capraꝝ nutritaꝝ in ꝺomo: [k] [⁊ herbe ꝯueniētes fre: ⁊ ꝺet̄ etiā lac] ꝺe quo extctū est butyꝝ, nisi timeat̄ vitiū lapidis: q̄ si timeat̄ [l] [aq̄ ciceꝝ ꝺetur, ⁊ oē ius ⁊ glutinū: ⁊ q̄ cognita sunt. Et qn̄ clisterizat̄ cum aq̄ fra ⁊ oleo se. alkekēgi erit bonū:] Et silr empl'a fc̄a ex illis ⁊ vnctiones ex [m] [vnguētis] fris. ⁊ canfora est vtilis valde in cura calitatis renum. Et scias q̄ sitis in hac complōne [n] [succedit que non sedatur ex potu] aque frigide.

¶ De signis frigiditatis renum. Cap. VI.

Significat̄ fritas renū ex ꝺiscoloratiōe vrine, ⁊ totius corpis, ⁊ paucitate [o] † [desiderij] coitus. Et ex ꝺebilitate [p] [renum similitudinem habentium cum renibus senum.] Et his quidem superueniunt egritudines frigide, ⁊ nocentur a frigidis.

¶ De cura. Cap. VII.

Iuuamētū illius est clistere ex [q] [vnguentis calis adipum: ⁊ butyri vaccini: ⁊ olei sisamini: ⁊ olei baucie] ⁊ alkekēgi ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ: ⁊ cartami [r] † [cum aqua] ⁊ fenugreci: ⁊ aneti: ⁊ [s] [adipis ꝺab, ⁊ olei laurini, ⁊ olei auellanaꝝ, ⁊ fisticoꝝ, ⁊ olei costini] ꝓprie. Et qn̄qꝫ ꝑmiscent̄ aq̄ eoꝝ cū oleo s̄ꝫ q̄ꝫtitatē [t] [sufficiētē ad clistere faciēdū.] Et sumant̄ iteꝝ empl'a medicinaꝝ cal'aꝝ, summa quaꝝ est aggregata: Et cyminū est iuuatiuuꝫ valde in cura fritatis renū, ⁊ ꝓpe [u] [cū medicinis mistū, sup q̄s ꝺn̄iū hꝫ] ⁊ clistere cū oleo costino ē [x] [laudabile:] ⁊ sequēs est illud [y] [in virtute alhabre: ⁊ alcadra: ⁊] fistici: ⁊ adeps caude arietum quādo fit clistere cum eo, est vltimum in calefaciendo renes, ⁊ confortando.

¶ De extenuatione, ⁊ [z] [vetustatione] renum. Cap. VIII.

Quādoqꝫ accidit rēib⁹ extenuatio, ⁊ [⁊] [vetustatio] q̄ ꝺr̄ ꝺebul, ⁊ ꝺiminuit̄ [ꝯ] [ei⁹ substātia. ⁊] qn̄qꝫ non remanet pinquedo [ꝝ] [sup] ꝑꝑ malam complexionem, ⁊ nimium coitum: ⁊ [a] [purgationem.]

¶ De signis. Cap. IX.

Signa sunt casus [b] † [ ] coitus: ⁊ albedo vrine: ⁊ frequenter vrinare: ⁊ ꝺebilitas [c] [ilioꝝ:] ⁊ ꝺolor [d] [extēsiuus] in illo: ⁊ quādoqꝫ erit cum illo [e] [grauitas] corporis.

¶ De cura. Cap. X.

Iuuamētū eoꝝ est cōedere medullas [f] [nucū] cū zuccaro: [g] [⁊ nuces indas: ⁊ auellanas cū fisticis:] ⁊ papauer: ⁊ cicera: ⁊ fabe: ⁊ faseoli ꝯferūt, ⁊ [h] † [ ] adeps gallinaꝝ: ⁊ anseꝝ: ⁊ renuꝫ hedoꝝ: [i] [⁊ panis] calidus. Et misceant̄ cū istis [k] [medicinis ꝺiuretica: ⁊ spēs ꝯfortatiue si sint medicine effuse ad renes: spēs.n. v̄tutem mouent.] Et quandoqꝫ miscentur cum illis sicut

g A. tinctura
h —— A.
i † A. ⁊ sicut ꝺiabetes calida
k A. cuꝫ herbis fris, ⁊ exhibitio lactis vaccini
l A. Alia litera exhibeat̄ aq̄ lactis ꝺ̄ quo extctū ē butyꝝ, qm̄ ip̄a ē vehemēter extictiōis renū. ⁊ silr oēs succi ⁊ mucilagines q̄s sciui sti. Et qn̄ clisterizabi cū eis, erit melius. Et qn̄qꝫ clisterizat̄ cū aq̄ fra ⁊ oleo seminū cucumeri lōgi, ⁊ erit bonuꝫ.
m A. oleis
n A. fit frequens ⁊ nō ꝯuenit prohibitio
o † A. ꝺesiderij
p A. ꝺorsi, ⁊ est ꝺorsū ei⁹ sic ꝺorsum senis.
q A. oleis cal'is ⁊ adipib⁹ cal'is ⁊ butyro vaccino ⁊ oleo sisamino ⁊ oleo nucum
r † A. ⁊ cū aqua
s A. brodio capitū arietū ⁊ colūboꝝ ⁊ alijs ⁊ q̄ vngat̄ ab ex̄ cuꝫ adipe vl' pino ⁊ adipe aldabha ⁊ oleo laurino ⁊ ol'o nucū ⁊ fisticoꝝ ⁊ ol'o costio
t A. Alia litera quaꝫ medietas cuiusqꝫ exigit ꝑ clisteri.
u A. illđ in quo ꝯtritio ꝑmiscētuꝫ ip̄ꝫ ē pl'ima
x A. forte valde
y A. est oleū habalchadara. i. oleū ḡni viridis ⁊ oleum
z A. arefactione
⁊ A. arefactio
ꝯ A. pinguedo ipsoꝝ, immo
ꝝ A. ipsorum
a A. eūonem.
b † A. appetitus
c A. ꝺorsi
d A. lenis
e A. extenuatio
f —— A.
g A. suc medl'las amigdalaruꝫ, ⁊ nucis iđe, ⁊ auelanaꝝ ⁊ fisticoꝝ
h † A. pinguedines sicut
i A. vl' capraꝝ et panis ipinguatus vl' vnctuosa
k A. medicie ꝺiuretice ⁊ spēs aromatice ꝯfortatiue vt sint ꝺiuretica ꝑducētia vl' faciētia ꝑuenit̄ s. ad renes ⁊ spēs aromatice ꝯmoueāt virtutem.

[e][lalec.i.res q̃ masticant᷑ diu: ꝛ res viscose: ꝛ q̃ h̃nt saporē de sen] vt ꝯfortet᷑ substātia carnis: Et [b][iuuat᷑ cū cibis in qb⁹ fit lac vaccinū admistū: ꝛ lac ꝺ/coctū]cū sua tertia aut q̃rta ꝺ terēiabin. Et [c][qñq3 accipiūt᷑ renes, ꝛ decoquunt᷑: ꝛ ꝓijcit᷑ puluis spēꝝ, donec bñ ꝑparent᷑: ꝛ res q̃ in pinguari faciūt ꝛ ꝯfortāt sunt spēs: ꝛ tāguebil. iuuāt ēt eos clisteria q̃ fcā sūt ex carnib⁹ arietū,]cū oleis bonū odorē h̃ntib⁹ [d][spēꝝ.] Et olea medullaꝝ q̃ dcā st: ꝛ [e][vnguēta] caude arietū ꝑpe. Et si [f][fiant]renes pingues erit [g][maximū iuuamētū.] ꝛ silr que sunt ei silia. Clistere bonū. Capita agnoꝝ pinguiu3 ponant᷑ in ola cu3 aq̃ kist. j. ꝛ. s. ꝛ claudat᷑ cū luto forti: ꝛ ponat᷑ in furno spatio. xxiiij. horaꝝ q̊usq3 sepet᷑ caro ab ossib⁹ ꝑse ꝛ misceat᷑ cu3 eo butyꝝ: ꝛ 3ābac: ꝛ paꝝ succi porroꝝ: ꝛ qū [h][ꝺcoqt᷑ cū illo corall⁹:] ꝛ ascek. i. tribul⁹: ꝛ mugat: ꝛ fenugrecū: ꝛ semē papaueris [i][ipiꝰ qꝺ meli⁹ est v3 plus:] Et qum necessariū fuerit plus calefacere, ponat᷑ in eo oleū alkerua, ꝛ oleum costi: Et si eq̃le volueris facere ponat᷑ oleū cartami. Et iteꝝ si fiat clistere cū lacte recēter mulcto [k]†[ ]ꝯfert valde: ꝛ si ē necessaria calefactio ad ignē paꝝ fiat. Nos iā dicem⁹ in antidotario clisteria alia ꝛ electuaria [l][mediciaꝝ valētia ad h̃.]

De debilitate renum. Cap. XI.

Debilitas renum fit cā ꝯplonis alicui⁹: cui⁹ deterior est illa q̃ ꝯfirmata est: ꝛ [m][fit qñq3]ꝑꝑ extenuationē. Et qñq3 fit ꝑꝑ dilatationē meatuū, ꝛ eoꝝ aptionē, ꝛ [n][mollificationē:]quā eoꝝ acq̃siuit eēntia: Et ē debilitas ꝓpria eis ambob⁹: ꝛ est illa, cā cui⁹ deficiūt in colāda aq̊sitate ab eo, qꝺ ei associat᷑ vsq3 ad renes. Et qñq3 sunt vene incolumes: ꝛ qñq3 nō sunt: ꝛ cā illi⁹ est sic multitudo coit⁹: ꝛ sic multitudo [o][stupefaciētiū:] ꝛ multitudo vrine: ꝛ statio in eq̃s, ꝛ ipsoru3 eq̃tatio absq3 g̃datione, ꝛ ꝯsuetudine: ꝛ propter [p]†[ ] laborem aduenientem renibus, ꝛ ꝑꝑ ꝑcussionem. Et huius qdē generis est [q][ascellatio]plurima ꝛ [r][incessio]ꝓcipue pedibus.

De signis. Cap. XII.

Illam que ē cā ꝯplonis, sig̃nt sig̃ ꝯplonis. Et q̃ ē cā extenuationis, sig̃nt sig̃ extenuatiōis. Et cū illa q̃ est ꝑꝑ dilatationē meatuū, ꝛ [s][mollitiē]carnis eoꝝ nō est dolor nisi qñq3: ꝛ minorat᷑ cū ea appetit⁹ cibi, ꝛ est vrina, añ digōnem, ꝛ aduētum ad venas, ꝑm plimū aq̊sa. Qu3 āt cib⁹ ꝑuenit ad venas, tūc ꝑm plimum fit exitus san. ꝛ humiditatū grossaꝝ cū vrina: Et est plm vrine ei⁹ sicut lotura carnis [t]†[ ]grosse: qm̃ ipse nutrit᷑ cum eo qꝺ currit ad ipm. ꝛ non discernit᷑ grossum a subtili. Et accidit multotiēs, vt subsideat sanguineitas: ꝛ [u][appeat]res silis spume maris. Et illud est qñ vene sunt incolumes. Qū ergo vene nō sūt incolumes, nō [x][discernit᷑]aliqd, imo remanet [y]†[ ]cū dispōne sua ꝑꝑ debilitatē digestiōis. Et comitant᷑ qdem debilitatē renū quocūq3 modo sit, ꝛ extenuationē eoꝝ, paucitas vrine, ꝛ defectus in coitu: ꝛ debilitas visus, ꝛ dolor capitis.

De cura. Cap. XIII.

Curatio ei⁹ que est ex ꝯplone, est cura ꝯplonis in ꝑmutatione sui, ꝛ eūone māei si est. Et ei⁹ que est cā extenuatiōis, cura ē cura extenuatiōis. Et in ea q̃ ē cā dilatatōis, ꝛ est ꝺbilitas vꝛ: o3 vt intētio, sit ꝓhibēdi cās dilatationis ꝛ [z][ꝯglutinādi]ꝛ ꝯfortādi. Et ꝓhibitio qdē cāꝝ dilatationis, est dimissio mot⁹, ꝛ coit⁹, ꝛ odire balneationē plimā, ꝛ declinare ad q̃etē, ꝛ tranq̃llitatem, ꝛ abhorret᷑ diuretica. [ꝛ][Cōglutinatio]vꝺ fit cū glutinatiuis, ꝛ stipticis, [ꝯ][ꝛ frigidis.]Ex cibis qdem sicut sauic ꝛ [ꝝ][dactilis siccis ꝛ 3aroris]ꝛ cydonijs, ꝛ cibo facto ex granatis cum interioribus passularum: ꝛ cum adipe capraꝝ. [a][Et eis que sugunt᷑ ex congelatis]factis ex eis que sunt sicut grana g̃natorum, ꝛ succi acetosi, ꝛ mu3i: ꝛ acetum bonū cum coriādro: ꝛ ea que silia sunt eis. Et ex potib⁹ vinum [b][passu3 pōticū.]Et ex medicinis vꝺ st, sic̃ succi stiptici ꝑmisti cū bolo armēo, ꝛ gūmi, ꝛ emplā fcā ex sauic, ꝛ [c][casab]ꝛ cydonijs, ꝛ rosis, ꝛ eis q̃ currūt cursu eoꝝ, ꝛ vnguentis ꝑdictis ad debilitatē epis, ꝛ stōi. Cōfortātia aūt st ꝛ cibi, ꝛ clisteria, ꝛ ꝯfectiones impinguatiue dcē in caplo extenuatiōis: ꝛ op3 vt addant᷑ i eis stiptica: ꝛ ponāt᷑ in clisterib⁹ ꝑdicti sicut [d][dactili sicci]ꝛ cydonia: et admistrent᷑ in eis lac camellinū, ꝛ ouinū: nā ipa ꝯfortant renes, ꝛ aggregāt eos, et ꝯsolidāt ēt. Et lacti qdē ouino non est compār in egritudinibus renum ꝑꝑ debilitatem: et ꝓprie qñ miscet᷑ cum eo qꝺ est sicut bolu3 armenū. Et comedere renes cum reliq̃s cibis: et permiscere cum eis [e][ꝓhibentia]est multi iuuamenti.

De ventositate renū. Cap. XIIII.

Generatur in renib⁹ vētositas grossa, extēdēs eos, et sig̃nt ꝙ ē vētositas dolō, et tēsio absq3 grauedine, et nō sunt signa lapidis. Et fit in eis mutatio quedā, que minorat᷑ qum est vacuitas, et ꝑm digestionem bonam.

De cura. Cap. XV.

Oportet vt abstineat a cib] iflatiuis: ꝛ bibat diuretica resoluētia vētositates: sic̃ semia ꝛ semē rute, ꝛ [f][fagdi]in aq̃ mellī: aut in iuleb ꝑ3 dispōnē. Et emplēt᷑ cū eis, q̃ st sic̃ cyminū, ꝛ [g][calamētū]ꝛ anetū, ꝛ ruta sicca, ꝛ vaporet᷑ cū eis. Et inungat᷑ cum costino, ꝛ sambacino, ꝛ similib⁹.

De dolore renum ꝛ cura. Cap. XVI.

Fit ex apateꝛ aut vētositate: aut lapide: aut ꝺbilitate: [h]†[ ] ꝛ qñq3 sequunt᷑ dolores eoꝝ, debilitas digōnis, ꝛ casus appetit⁹, ꝛ nansea. Et tu qdē iā sciuisti sig̃ diuisionū ꝑdcāꝝ, ꝛ curatiōes eaꝝ. Qūq3 dolor fit vehemēs tūc supest tibi vti eis, q̃ st sic̃ filoniū, ꝛ troc. stelle: ꝛ ea q̃ tramite isto ꝓcedūt tādiu, dōec sedet᷑ dolor: deinde curet᷑ cū yreos. Et tine vehemēter ꝯferūt ei qñ ꝺcoquunt᷑ in eis medicie lēitiue, ꝛ dolor] sedatiue ꝑ3 ꝙ diximꝰ i caplis. [i]†[ ] Et [k][o3 vt icipiat i admistratōe rē, qū ñ iueīt excusatōe3 ab eis]i curatōe renū ꝛ vesice, ꝑcipue h̃ntiū vlcera. veꝝ vti semib⁹ cū dolor, tiorosū ē ꝑꝑ illꝺ qꝺ [l][accidit, ꝛ ꝺscēdit]ꝛ stu diū in abstinēdo iteꝝ a narcoticis ē magis necriū: sit g̃ ꝯtent⁹ aq̃ tepida, ꝛ sedatiōe absq3 lōgitudine in admistratōe ꝑducēte ad [m][stuporē]ꝛ attractionē3. ꝛ solone ꝯtinuitatis.

Tractat⁹. ij. de apatib⁹ renū, ꝛ solone ꝯtinuitatis. Cap. I.

De apatib⁹ calīs in renib⁹, ꝛ dubellati.

Apostemata calīa in renib⁹ diuersificat᷑ i mā: q̃dā. n. eoꝝ fiūt ex san. grosso: ꝛ queda3 eoꝝ fiunt ex san. subtili colerico. Et diuersificantur q̃dā ipsorū cā suoꝝ locoꝝ: fiūt enim q̃dā ipsorū in corpe renis: ꝛ q̃da3 accidunt ad latus ꝯcauitatis: ꝛ quedā ipsoꝝ ad latus panniculi velantis eos. Et iteꝝ quedā eoru3 tendunt ad

a A. albach. i. lacha ꝛ illꝺ i quo ē viscositas vnctuosa

b A. iuuat pot⁹ lactis vaccini ꝛ lactis decocti

c A. qñ ꝯterunt᷑ vl minutim iciduntur renes ꝛ coquunt᷑ ꝛ aromati3ant᷑ ꝛ pōit᷑ sup eos qꝺ ipinguat ꝛ ꝯfortat ex semib⁹ ꝛ spēb⁹ aromaticis erit iuuatiuū. ꝛ iuuāt eos clisteria facta ex carnib⁹ agnorū vl arietū ꝛ colūbinoꝝ ꝛ capitu3 castratorum

d A. aromaticū

e A. adipes

f A. ponāt᷑ in eo Alia litera ponat᷑ in eo pinguedo renū pinguium

g A. iuuatiuum

h A. decoquant᷑ cū illo colūbini

i A. ꝯtritū ꝛ vt⁹ seu aliqd cepe ē melius

k † A. calido sicut mulgetur

l A. ex medullis

m A. Alia litera ꝺterior: ea est illa que est

n A. relaxatōem

o A. diureticoꝝ

p † A. omnem

q A statio

r A. itineratio longa

s A. relaxationē

t † A. recentis

v A. supernatet

x A. sequestrat᷑

y † A. vrina

3 A. solidādi vel inspissandi

ꝛ A. Solidatio

ꝯ A. viscosis.

ꝝ A. alcasb ꝛ 3arur

a A. Et almesus sat ꝛ alcharissat

b A ꝺ cibibo vl vua passa accetosa.

c A. casb

d A. casb

e A. iuuantia

f A. alfachdi

g A. camemilla

h † A. aut vlcere

i † A. añcedentibus

k A. sciās ꝙ pilse de semib⁹ sūt et eis a qb⁹ non est excusatio

l A. facit descendere

m A. Alia litera mollificationes

partẽ meat⁹ emũctorij: [a] †[ ]
ꝛ q̃dã ipſoꝝ declinant ad ptem dorſi. ꝛ q̃dã ad ptes meatus q eſt ad ſupiora. Et iterũ qñq; ſunt in vnoquoq; duoꝝ renũ: ꝛ qñq; ſunt in rene vno. Et rurſus qñq; faciũt collectionẽ: ꝛ qñq; nõ faciũt collectõez. Et qum collectõez faciũt: aut rũpunt, qñ rũpunt, ad ptem veſice: ꝛ eſt meli⁹ oibus: aut ad iteſtina, expulſiõe fcã a nã ab eis ad inteſtina, [b] †[ ] ſicut expellit mãm pleureſis in oſſa lateris ad illð, qð apparet de corpore. Et qñq; fit ſm ſemitã reditiõis ad epar, deinde ad meſaraicã, deinde ad iteſtina. Et expulſio q̃ fit ad inteſtina, q̃litercũq; fit, eſt mala valde: aut expellit ad ſpatiũ ꝯcauitatꝫ, ꝛ loca vacua: ꝛ indiget [c][pforatiõe] educẽte illud. Aut nõ rumpunt, ꝛ remanent in eis: ꝛ hec ẽt curant cũ aptione. Et oia qdem renum apata velocia ſunt ad h̃, vt in lapidem cõuertant: ꝛ q̃uo non? qum ipſa ſunt cã lapidis: ꝛ qum apa cal'm eſt in rene: ꝛ illud non fit vacuũ a fe. deinde accidat cõmixtio rõnis: tũc illud eſt [d][cã] cõitatis velaminis [e][magnitudinis] apatis: ꝛ eſt mortale. ꝛ ꝓprie qñ [f][accidit ſigtio mala: nã illud eſt pp cõitatẽ malã. Qð ſi accidat ſigtio bona] tunc expectat ruptura ad ſalutẽ. Et fortaſſe egredit in hmõi de pinguedine renis aliqd. Et fortaſſe egredit ſicut pilus rubeus in lõgitudine vni⁹ palmi, ꝛ plus. Et cãe qdem apatis renũ, ſunt repl'o in toto corpe: aut i mẽbris cõicãtib⁹ eis: aut pp q̃ztitatẽ ſan. aut q̃litatẽ eius: aut excoriationẽ lapidis: [g] †[ ] aut retẽtionẽ vrine apud renes extẽdentẽ ꝛ alia. [h][repl'o nãq; hec] apat renes. Et apatibus qdem calis in renib⁹ velociter aduenit induratio: ꝛ tunc apparent ſigna indurationis. Et facit quandoq; incurrere apoſtemata [i][ſtrictura lumbaris in medio.]

De ſignis. Cap. II.

Signũ apatis cal'i in renibus eſt fe. iſepabilis, que hꝫ remiſſiones, ꝛ cõmotões inordinatas q̃ſi ſint pncipia q̃rtane. Et pulſus non hꝫ minorationẽ in inceptõe poriſmoꝝ ei⁹, quã hꝫ in inceptione reliq̃ruꝫ fe. Et eſt fe. eius cũ frigore extremitatũ, ꝓprie manuũ, ꝛ pedũ. ꝛ fit illic horripilatio cõmiſcẽs inflamationẽ. Et ſenſibilitas extẽſionis, ꝛ g̃uitatꝫ apud ptem renis ſemp. Et nocumẽtum ab oi diuretico, [k] †[ ] acuto, ſalſo, ꝛ aceto ſo: [l][aut] inflatio ſꝫ mãm. Et dolor q ꝯmouet, ꝛ ſedat: ꝛ ꝓprie ſi fuerit aldubellati. Et dolor q magis qetus eſt, eſt qum fit apa in corpe renis: qum ãt eſt apud pãniculũ, ꝛ apud ſuſpenſoriũ, magnificat dolor, ꝛ fit fortꝫ, ꝛ phibet erectionẽ, ꝛ tuſſim, ꝛ ſternutationẽ, Et [m][debilitatẽ pparationis ei⁹ in quo non eſt ꝯfirmatũ ſup locũ ſuũ.] Et qñ reſupinat eſt dolor leuior q̃ꝫ ſit qum iacet ſup vẽtrẽ: ꝓpea q2 ſuſpẽdit renẽ. [n][Et eſt ei⁹ pparatio leuior ipſi.] ꝛ qñq; fit fortꝫ fe. hui⁹ egritudinis pp magnitudinẽ apatis, ꝛ pducit ad cõmixtionẽ ſenſus pp cõitatẽ velaminis, ꝛ ad vomitũ colere pp cõitatẽ ſtõi ad epar. Et qñq; [o][ꝯtinuat dolor faciei, ꝛ oculi: ꝛ retinet venter] ꝓpterea q coarctat mãm in inteſtinis. Urina võ eſt alba, deinde fit citrina ignea, non pmixta: deide fit rubea. Et qñ aq̃ pſeuerat alba, indicat duritiẽ futuram: aut ꝯuerſionẽ aldubellati. Et ad vltimũ qñ vrina in hac egritudine eſt alba, viſcoſa, ꝛ pſeuerat ſꝫ hoc, eſt ſigtio mala. Et qñ [p][rubet aq̃, ꝛ reſidet i ea ſedimẽ laudabile] tũc obedit apa digõni abſq; cõuerſiõe ad rem aliã. Et qñ ptrãſit apa [q][maturationem in pmis dieb⁹] ꝛ remanet vrina clara, tenuis, tũc apa eſt in via faciẽdi collectionẽ, aut in via indurationis. Et ſcit q apa eſt in corpore renis, aut ꝓpe pãniculũ, ſm q diximus in eis q̃ pterierũt. Et ſcit q apa eſt in rene dextro, aut ſiniſtro: qm iacere ſup latus ei⁹ facili⁹ eſt, q̃ꝫ iacer ſup oppoſitũ ſibi, pp ſuſpẽſionẽ ſuã. Et iteꝝ, q2 ſi ꝓtendit dolor ad ptes epis, tunc apa eſt in dxtro: ꝛ ſi extẽdit ad pteꝫ veſice, tũc apa eſt in ſiniſtro: ꝛ ſi ſunt ſigna omnia ſimul, tunc apa eſt in ambob⁹ ſimul. Qumq; apa ſit aldubellati, magnificatur g̃uitas valde, ꝛ ſentit g̃uitas, q̃ſi ſpera g̃uata in vẽtre, ꝛ accidit inflatio in locis vacuis: ꝛ accñtia fiunt fortia, ꝛ ſentit punctura vehemẽs in ventre. [r] †[ ] Qñq; apa eſt in ſiniſtro tũc ſentit [s][ſup] inguina duo: ꝛ magnificat dolor in lacerto dorſi in [t][toto illo.] Et qñ maturat, alleuiat fe. ꝛ augmentat horripilatio: ꝛ ingroſſat vrina, ꝛ multiplicat in ea ſedimẽ bonũ. Et qñ rumpit apa, remouent fe. ꝛ rigor oino. Et ſi ſanies eſt alba, lenis, non fetida, ꝛ egredit cũ vrina, tũc adeo bonum eſt q melius eſſe non põt. Et ſil'r ſi eſt ſan. ꝛ pus album, Et id qð eſt diuerſum ab hoc eſt deterius ſm diuerſitatẽ ſui.

De cura. Cap. III.

Initium curationis eſt abſciſſio cãe p flebotomiã ex baſilica, ſi ſan. eſt vincẽs. Et qñq; ẽ tibi neceſſariũ vt ꝯſequaris id, faciẽdo flebotomiã ex curuatura poplitꝫ: ꝛ ſi ñ apparet vena illa, tũc fiat ex ſaphena. Et p ſol'onẽ vẽtris ẽt, ſi ſunt cũ ſan. illic hu. acuti, cal'i, cum cliſterib⁹ lenibus, fcis de mucilaginibus, q̃ꝫtum poſ'e eſt, ꝛ illð qð melius ſoluit eſt aq̃ caſei, ꝛ caſia fiſtula. Et in aq̃ qdẽ caſei ẽ declinatio mãei ad inteſtina, ꝛ ablutio, ꝛ abſterſio, ꝛ infrĩatio, ꝛ maturatio, ꝛ rectificatio in vlcerib⁹. Et in caſia fi. eſt ſol'o ꝛ maturatio cuꝫ facilitate. Et aq̃ zuccari, ꝛ mellis plime cõmixtiõis: eſt hui⁹ ordinis. Et ſi eſt poſ'e vt hu. tempet: deinde ſol'one educatur poſt, eſt meli⁹. Et oꝫ ne ſolutio ſit laborioſa [u] †[ ] fortis, ꝛ magnificet nocumẽtum pp hu. plimũ effuſum ad inteſtina vicina renibus. Et aq̃ qdem ordei eſt ex eis qb⁹ eſt adherendum in ea: Et oꝫ, vt nullo modo [x][dimittas,] ꝛ nõ des in potu ſemina, ꝛ pillulas que ex eis fiũt, ꝛ ꝓpe corpore nõ mũdificato: humores. n. effundunt tũc ad renes [y][donec verificet maturatio nõ ꝓuoces.] Et pp illud oꝫ vt phibeas potũ aque q̃ztũ poſſibile eſt. ſ. in hora ſimili huic hore: [z] †[ ] q̃zuis [ꝛ] †[ ] ſit conueniẽs ſm aliquẽ modũ curatio [ꝯ][ad mundificãdum:] nã etſi aq̃ ſit ꝯueniẽs, ꝓpea q2 infrĩat, ꝛ humectat apata cal'a: verũtñ qum eſt tal'r q [ꝥ][impellit ꝓuocationem, ꝛ coarctat v̄ſus eos ea que ſunt effuſa ad latus huius ptis apatis ꝛ ad ꝯ̈rium vie ſuo motu, tũc] nocumẽtum eſt ſupra eius iuuamẽtum cã q̃litatis ſue. Et cum hoc aſſociantur cum ea ipſi hu. ad renes, quorum deſcenſus ad eos fit facilis [a][per ꝯuenientiã] aque. Quod ſi neceſſaria fuerit, tunc oportet vt in potu det aq̃ dulcis frigida [b][que ſugendo p cottũ, vel per aliud ſumatur:] Et opꝫ ne ita ſit frĩa, vt phibeat maturationem. Et abſtineat a carne, ꝛ dulcibus. Aq̃ vero cal'a nocet eis. Et ſimil'r omne calidũ actu, quod fortis eſt cal'itatis. Et penitus aq̃ plurima nõ euatur, quin laborare faciat renes ſuo inceſſu, ꝛ motu. Et non eſt vlceribus, ꝛ apoſtematibus aliqd congruum ſicut qes: Et balnea qdem nõ cõueniunt eis: niſi poſt declinationem apoſtematum calidorum. Et opꝫ vt adminiſtret in primis ex eis que bibuntur, ꝛ ex epithimatibus, ꝛ cliſteribus, ꝛ alijs illð qð eſt [c][iuuatiuũ:] deinde admiſceat ei de

Margin notes (left):

a †A. ꝛ q̃daꝫ ad ptẽ inteſtinoruꝫ

b †A. Alia l'fa qbus occurrũt

c A. aptione cuꝫ ferro

d A. pp cauſam

e A. pp magnitudinem

f A. aſſociantur ei ſignificatiões male. Qð ſi aſſociãt ei ſignificationes bone

g †A. ꝛ doloreꝫ vl' nocumẽtum percuſſionis

h A. huiuſmodi nanq;

i A. cingere vel ſtringere dorſuꝫ i medio cũ alhemianat. i. cũ cingulo in quo occultum ſit ꝛ abſcõſuꝫ auꝝ vl' argẽtũ monetatũ

k †A. amaro

l A. ꝛ

m A. difficilis ſit ſituatio ei⁹, in q̃ apa ñ firmat vl' non accõmodat ſup locũ ſuũ vl' ſup ſitũ accõmodatũ faciẽtẽ qeſcere ꝛ ſedat do lorem

n —— A.

o A. ꝓuenit dolor ad faciẽ ꝛ ad oculos ꝛ retinet ventrem

p A. icipit aq̃ reſidere reſidentia laudabili

q A. dies pmos

Margin notes (right):

r †A. Sꝫ in apate dxtri ſẽtit pũctura in latere dxtro apð epar

s A. ſupra Alia litera ſupra duos teſticulos.

t A. quolibet illorum

v †A. neq;

x A. prouoces

y A. ita vt qũ v̄ificat maturatio tunc prouoces. Alia litera quouſq; v̄ificat maturatio tunc enim prouoca

z †A. quouſq; mundificetur

ꝛ †A. ipſi⁹ aque exhibitio

ꝯ —— A.

ꝥ A. multiplicat prouocationem ꝛ coarctat cũ ſbſtãtia ei⁹ qð effũdit ad lat⁹ apatis ſubaꝫ apatis nocet pp cauſã motus eius ꝛ

a A. cũ inceſſu Alia litera vl' ex aſſociatiõe

b A. ſugẽdo ꝑaꝫ paulati paulati

c A. prohibens Alia litera repercuſſiuum

eis q̄ ſt abſterſiua mollificātia, ⁊ maturātia, aliqd ſƺ magnitudinē apātj, ⁊ ei⁹ puitatē: Deīde admiſtrētur abſterſiua, ⁊ mollificatiua: ⁊ oꝫ vt [a] admiſtrēt ꝺ abſterſiuis, ⁊ mollificatiuis ea ī qb⁹ ñ exiſtat mordicatio ſi vō neĉria ſt fortiora mordicatiōeꝫ hñtia, pp magnitudinē apātis, tunc recti⁹ eſt vt in eis vincat qꝺ mordicationē non hꝫ. Et ſilr, ſi eſt illic hu. [b] viſcoſus euacuetur. Et opꝫ vt frāgatur cum cibis, q ſunt de gñe ſorbitionum, ꝯueniētib⁹ renibus, ⁊ apātibus: ve℞ tñ ſint de ſumma eo℞ que mordicationē non hñt: qm̄ ipſi eis nutriunt: Et oꝫ vt cognoſcat diſpoſitio hu. in ſubtilitate, groſſitudine ſua, et in ſubſtātia ſua, an ſint de gñe corrupti: aut ſani: aut hu. alteri⁹: ⁊ in ſua ſumma, an ſit multus, aut paucus: ita vt opponant illi cū q̄litate medicine: aut cū q̄ꝫtitate ei⁹. Et qum potes curare cū eo qꝺ eſt minoris acuitatis, nō intēdas ad aliud, quod ſit acuti⁹. Qūqꝫ apā integre maturat, cui⁹ cognitio eſt in vrina, tunc in potu dentur diuretica, ſic̄ ſemina, ⁊ pill'e eorum in aq̄ ordei, ⁊ ſimilibus, ⁊ ante illꝺ non dent in potu diuretica, ⁊ ꝓprie quādo hu. corporis ſunt mali. Et quādoqꝫ facit accidere ſumere in potu illa q̄ꝫuitatē, ſed non cures inde qm̄ potare illa ipſa, [c] remouet illud. Et ꝑma qdē qb⁹ fit curatio in rectificatione apātis, ⁊ in ſol'one hu. mali, ſunt cliſteria, ⁊ non potiones: cliſteria. n. ſunt magis ꝯuenientia ad iſta cum fixione v̄tutis ſue: ⁊ cum hoc ipſa nō faciunt deſcēdere aliqd deſup: ſicut deſcēdere faciūt ea que bibunt, ⁊ proprie ſolutiua: ⁊ opꝫ vt ſit cliſtere lene p̄dictum in capl'o colice, vt ſit cliſtere facile, nō coarctans, neqꝫ horribile, ⁊ faciat leſionem, ⁊ noceat. Et caſiafi. qdem eſt res ꝯgrua in curatiōibus renum: nam qum ipſa ponit in cliſterib⁹, ⁊ eis que bibunt, euacuat ſine labore, ⁊ [d] aſſociat. Et qū ſcis ꝙ corpus eſt mundum, ⁊ apā eſt puum, tunc fortaſſe ſufficit tibi dare in potu aquā mell', aut aquā zuccari pl'ime ꝯmixtiōis: nā abſterſio amba℞, ⁊ earuꝫ inciſio, ⁊ ſubtiliatio fortaſſe reſoluet ipꝫ ſine mordicatione. Et res iuuatiue in ꝑncipio, ſunt aq̄ ordei cum oleo roſ. aut oleo aliquo: ⁊ ſucc⁹ ſalicis, ⁊ ſucci fri: ⁊ empl'a cum [e] ſubtiliatiuis ⁊ ſumere in potu mucilaginē pſilij. Et [f] fortaſſe dat in potu lac. at ſi eſt inflamatio, opꝫ vt ſit lac ſm ꝙ narrauimus. Et poſt illud tūc adminiſtra cliſteria ex altea, ⁊ maluis, ⁊ ſemine lini cū aliquo fro℞, ⁊ oleo roſ. Et opꝫ vt adminiſtres empl'a ex farina ordei, ⁊ ſint cum ea viole, ⁊ fabe. Et in fine dimitte fra, ⁊ adde fenugre. ⁊ camemillā, ⁊ ſimilia, ⁊ ſit oleum ſiſami, ⁊ oleum de cartamo. Et empl'etur de foris cum eo qꝺ ē maturatiuū, ⁊ vehemētioris calefactionis. Et ex illo ē vt [g] empl'ent cū pāno lineo infuſo in oleis calefactis, ⁊ illis in qb⁹ eſt v̄tus aneti, ⁊ altee. Et ſumant empl'a ex farina tritici, ⁊ aqua mellis decocti, ⁊ ex folijs fenugreci, et caulis, ⁊ radice lilij, ⁊ aneto, ⁊ altea ⁊ camemilla [h] que appropriata ſunt cū lenitiuis. Et fortaſſe neceſſarium ē cā doloris, vt ponat in eis aliqd de papauere, ⁊ cortices mādragore ſūt conueniētes ad illud. Et illud qꝺ fit ex apoſtemate ꝓpter lapidem, opꝫ vt regat regimine illi⁹ loci cuꝫ eo quod dicem⁹. [i] Et non eſt niſi regimē doloris qum cōmouetur, ⁊ ꝓprie apud veſicā ꝓpter magnitudinē lapidis in ea: aut excoriationis aſperitateꝫ: [k] ⁊ quādoqꝫ ſedat cuꝫ bal'. ⁊ rina. Qūqꝫ ſupfluit, ⁊ mollificat, redit dolor vehemēs poſt horā. Et embroce fcē ex camemilla, ⁊ meliloto, ⁊ altea ⁊ ex furfure, ſunt iuuatiue valde. Et ſi eſt illic retētio aliqua nāe, tunc illud qꝺ rectius eſt, eſt extractio fecis cum collyrio, aut cliſtere nō magno, qꝺ coarctet, aut dolorē faciat: immo [l] magis diligo vt collyriū in lenificatiōe nature ſit lenitatis pl'ime, ⁊ ſedet dolorꝫ. Et non eſt via ad adminiſtrandū ſolutiuū: qm̄ dolorem facit, ⁊ nocet ꝑ id qꝺ deſcēdere facit deſup. Cliſtere aūt qum in eo ponunt adipes, ⁊ vnctuoſa, et [m] ꝯfortat eius mollificatio, ⁊ ꝯfortatur eius ꝓuocatio facit cum ſol'one lenificationē, ⁊ frangit dolorē. Et ex empl'is fortibus in maturādo aldubellati accidēte in renibus ſunt ficus elixate cum aqua mellis. ⁊ ſi neceſſarium eſt vt ꝯfortetur cum mezerion ⁊ ireos, fiat. Et ex potionibus exptis eſt illud, quod recipit, ſeminis lini pondus. ij. aure, amili aure. j. ⁊ eſt due doſis. Et qñ completur maturatio, tunc adminiſtrent diuretica, que bibantur ⁊ ex q̄bus fiat cliſtere. Et ex emplaſtris qdem, eſt emplaſtrum fcm̄ ex camepitheos, ⁊ polio, [n] ⁊ praſſio: ⁊ petroſelino, ⁊ [o] ſqnanto, ⁊ ſpica. Et oꝫ vt [p] tu aſſidue vtaris in diſpoſitione doloris, ⁊ ſedatiōe ſuſpēſorij eius, ſedatiuis que diximus multotiēs. Et quādoqꝫ eſt cliſtere extrahēs feces, ſedans dolorē, ꝑ hoc ꝙ facit ꝺſcēdere illud qꝺ comprimebat, propterea ꝙ lenit: Et ſi non fac̄ illud, neceſſariū eſt vt alleuietur, ſic̄ cum flebotomia, ⁊ ventoſis poſitis cuꝫ facilitate inter chatim, ⁊ dorſum: deinde fiat ſcapellatio, ⁊ vaporet locus cū lana infuſa in oleo calido in quo decocta ſunt, ſicut altea, ⁊ abrotanum, ⁊ camemilla. Et [q] neceſſarium eſt vt emplaſtret cum eis que ſunt ſicut ſemē lini ⁊ ſilia. Et quādoqꝫ neceſſarium eſt tibi vt ꝯfortes empl'um cum eis que ſūt, ſicut polium, ⁊ olibanum, ⁊ herbus, ⁊ cera, ⁊ oleū de lilio. Et quādoqꝫ eſt tibi neceſſariū vt ponas medicamē penetratiuū ita, vt ponas vētoſas, ⁊ ſcapelles leuiter: deinde vapores cū vaporatiōe p̄dicta. ⁊ fortaſſe neceſſarium eſt tibi vt tribuas in potu ſemina diuretica fra cum paucis cal'o℞ ſubtilium, ⁊ aliquo narticorum ſicut aniſum cum herbo, ⁊ oppio: ⁊ ſicut filonium. Ipſum. n. eſt melius medicamen in hm̄ōi loco. Cura aūt ꝓprie aldubellati, qum ſciueris ꝙ necaſſariū eſt vt collectionē faciat, eſt quoniā opꝫ vt tu adiuues cum maturatiuis que diximus: ⁊ addas in eis v̄tutem cū eis, que ſunt ſicut gluten albotim, ⁊ vrtica, ⁊ abſinthiū ⁊ ireos, ⁊ farina herbi. Et quādoqꝫ ponunt in eis ea, que ſunt ſicut radix vitis albe, ⁊ mezerion, ⁊ fimus columbinus. Et quādoqꝫ ſufficit in ea ꝺcoctio ficuū cū melle. Et opꝫ vt vtaris in cliſterib⁹, ⁊ in potibus eis, q̄ maturant cum fortitudine: ⁊ adminiſtres vaporatiōes p̄dictas ꝯfortatas cum eis qb⁹ opꝫ eas ꝯfortari. Et multotiēs qdem eſt cā tarditatis maturatiōis malitia ꝯpl'onis cal'e inflammate. Qūqꝫ equat maturatio, ⁊ illud fit cum eis q̄ ſunt ſic̄ gñā lactis ebibita, ⁊ cliſterizata, [r] Et reditu ad maturationē faciēdā ſup res fras natura, et cal'is ꝑ accidens, ſicut eſt aq̄ cal'a, in qua fiat encatiſma, tunc ſi nō rumpit, adminiſtra rupturā faciētia, ⁊ cliſteria acuta vſqꝫquo ꝓueniat ad illud in quo ponuntur helleborus, et [s] ficus exterius [t] eſt rege cum vadis ⁊ alia. Et illud qꝺ exterius [t] eſt rege cum vaporationibus, et empl'is deforis: ⁊ adhibe diuretica fortia, ſicut eſt acorus, ⁊ ſemen agni caſti. [u] Et eis quidem vtriſqꝫ eſt proprietas in hoc: [x] † ꝓuocant enim cum v̄tute laborioſa: ꝺinde adminiſtra ea q̄ incarnant de medicinis p̄paratis ad vlcera renum: et ego dicam ea.

¶ De apāte ſtatico in rene. Cap. IIII.

Pſum ꝓuenit a cauſis faciētib⁹ prouenire flegma.

a A. eligantur

b A. acutus Alia litera mordicatiu⁹ nō euār⁹, tūc oꝫ vt frangat cū cibiſ

c A. adiuuat remouendo

d A. maturat apoſtema

e A. extinctiuis

f A. quandoqꝫ

g A. fomentet

h A. ꝑmiſtis vel fricatis cū oleo ſiſamino, ⁊ tibi ieſt vt tu ponas ī iſtiſ empl'is violas ⁊ adipes lenificantes.

i A. Regimē aūt

k A. qūqꝫ ē pol'e

l A. collyriū eſt magis dilectuꝫ. Et ī lenificatiōe nāe ē alleuiatio pl'ima ⁊ ſedatio doloris

m A. virtutes mollificatiue ⁊ v̄tutes iſtatiue

n —— A.

o A. ſumitate ſqnanti

p A. attēdas diſpōnē doloris ⁊ ſedes ingetudinē q̄ fit ex eo cuꝫ ſedatiuis

q —— A.

r A. Alia litera ⁊ ſic̄ maturatio cū reb⁹ frigidis natura ⁊ calidis

s A. cucumeraſinīnus

t A. apparet

u A. hñtia ꝓpletatem

x † A. Et ꝺ rūpētib⁹ hōis ē cinamomū ⁊ naſturtiū ⁊ qum rūpit administra illꝺ qꝺ ꝓuocat cum fortitudine vt mundificetur

De signis. Cap.V.

Sunt grauitas, ⁊ tensio, ⁊ minoratio in operationibus renum: ⁊ non est illic inflãmatio. Et quandoqꝫ est cum eo [a] [mollities] in facie, ⁊ oculis, ⁊ in reliquo corpore, Et est spma valde huĩdũ, frm, tenue cũ defectu signoꝝ, q̃ sunt propria duro.

a A. tumefactio

De cura. Cap.VI.

Est cum emplis calefaciẽtibus, ⁊ cum diureticis, ⁊ mũdificatiuis. Et oꝫ vt ponat̃ in ea fidutia plurima in lauro, ⁊ folijs eius, ⁊ oleo ipsius, ⁊ in ruta, ⁊ [b] [in huiusmodi: ⁊ administrentur clisteria.]

b A. hmõi administrent̃ et in clisterib⁹ ⁊ emplis ⁊ potionibus

De apate duro in renibus. Cap.VII.

Quandoqꝫ ẽ incipiẽs, ⁊ plimũ ei⁹ est post [c] [egritudinẽ acutã cui⁹ qdem cã est incipiens: ⁊ plimũ eius est mã melãcolica currens] ad eũ: aut est lapideitas ex apate cal'o ꝓpter frigus qđ ꝯuertit ipsum in lapidem: aut calorem ingrossantem ipsum: que ambo sunt cã in hoc ne proueniat maturatio. Maturatio.n. est sequens caliditatem tendẽtem ad equalitatem.

c A. apa cal'z. Et cã ei⁹ est mltitudo mãe melancolice currentis

De signis. Cap.VIII.

Significat ꝙ apa duꝝ est in renibus, grauitas vehemens, cum q̃ nõ est dolor, de quo sit curãduꝫ: nisi in fcõ post apa cal'm. In ipo enim quandoqꝫ cõmouet̃ dolor. ⁊ de signis duri est [d] [paucitas pyriduꝫ, ⁊ stupor ambaꝝ ⁊ stupor anchaꝝ.] Et quandoqꝫ stupescũt ambo crura, ⁊ verũtñ ipsa ambo non euãnt a debilitate, ⁊ accidit in oibus istis mẽbris inferiorib⁹ arefactio, ⁊ extenuatio. Et vrina est subtilis, pauca in q̃ititate, ꝓpea qꝛ ipsi ambo paꝝ aquositatẽ attrahunt, ꝓpter debilitatem v̄tutis, ⁊ debilitatẽ expulsionis eoꝝ amboꝝ: ⁊ est ꝓuata digõne tenuis: ⁊ cã in hoc est oppilatio. ipsa.n. ꝓhibet qđ turbidũ est penetrare: ⁊ plimum ei⁹ qđ tenue est: imo oppilatio quandoqꝫ [e] [captiuat] vrinã: ⁊ debilitas ꝓhibet v̄tutem digerere. Et quandoqꝫ ꝓuenit ex ea [f] [cõmotio]. Et multotiẽs ꝑducit ad hydropisim, ꝓpter oppilationem vie aquositatis san. ⁊ reditionem eius ad corpus. Et ꝓp illud oꝫ in huiusmodi egritudine, vt assidue fiat eius ꝓuocatio.

d A. subtiliatio vl' extenuatio aschachuin.i. ꝑtiũ superioꝝ anchaꝝ ⁊ stupor earum ambarum.

e A. retinet

f A. tumefactio similis cacesie.

De cura. Cap.IX.

Considera radices que sunt in curatioib⁹ duritiei epis, ⁊ medicinas: nã ille eedẽ sunt via curatiõis duritiei renũ. Qđ si necessaria est phl'omia ꝓp multitudinẽ san. melãcolici, fiat. Et ꝯfert ei quandoqꝫ potare semina in qb⁹ ẽ lenificatio, ⁊ resol'o: sicut se. almaru, ⁊ se. lini, ⁊ se. altee, ⁊ fenugrecũ, ⁊ cartamũ, de qb⁹ fiant pulueres, [g] [q sicci manib⁹ in os ꝓijciant̃:] ⁊ misceant̃ cum eis diuretica ꝭm necessitatem. ⁊ non sit supfluitas in [h] [medicinis] quãobrẽ retineat̃ grossuꝫ, ⁊ ꝯuertat̃ in lapidẽ: immo ꝯsidera vrinã ei⁹: ⁊ quotiẽs ingrossat̃, ꝓuoca cũ eq̃litate: ⁊ q̃tiẽs [i] [stat] matura. Et đ signis maturitatẽ, est ꝙ mltiplicat̃ vrina. Et ꝯferunt ei inunctiões, ⁊ vaporatiões cũ eis, q̃ sunt sicut oleum de costo, ⁊ oleũ nardinũ, ⁊ sambacinũ, ⁊ oleum camemillinũ: ⁊ oleũ anetinũ, ⁊ oleũ laurinuꝫ. Et de emplis sunt empl'a facta ex camemilla, ⁊ meliloto, ⁊ semine lini. Et quandoqꝫ necessaria sunt ea q̃ sunt sicut bdelliũ, ⁊ ammoniacũ, ⁊ serapinuꝫ, ⁊ adeps vrsi, ⁊ adeps leonis, ⁊ medulla vaccina, ⁊ ceruina, ⁊ alia de qb⁹ fiãt empl'a, ⁊ vnguẽta, ⁊ administrentur. Et quãdoqꝫ necessarium est vt dissoluant̃ ea, que sunt sicut bdellium, ⁊ ammoniacuꝫ in decoctione diureticorum: ⁊ similiter camemilla, ⁊ tribuli, ⁊ melilotum, ⁊ polypodium: ⁊ detur ex eis in potu.

g —— A.

h A. diureticis

i A. Alia litera est subtilis

De vlceribus renum. Cap.X.

Cause vlceꝝ sunt ipsemet cãe reliquoꝝ vlceꝝ: ⁊ sunt cãe separationis ꝯtinuitatẽ, deinde aptio. Et illud quandoqꝫ fit a scissura vene, ⁊ eruptiõe ei⁹, ⁊ ipsi⁹ incisione ꝓp cãs notas: [k] †[ ] ⁊ fiũt ꝓp aldubellati q̃ erũpit, ⁊ fiunt ꝓp lapidem q egredit̃. Et quandoqꝫ fiunt ꝓpter humores colericos [l] †[ ] excoriãtes: aut viscosos excoriationem facientes per eradicationẽ suam, ⁊ ex adherentia sua cum labore. Et vlcera quidem renum sunt minoris malitie, q̃ꝫ vlcera vesice, ⁊ q̃ꝫ vlcera meatuũ [m] †[ ] inter vtrũqꝫ, ⁊ [n] [q̃ꝫ vlcera meatuũ inter duo emũctoria.] Et cã in hoc est, ꝙ vlcera mẽbri neruosi difficilioris sũt sanatõis, q̃ꝫ vlcera mẽbri carnosi. Et plimũ qdẽ accidũt vlcera in meatib⁹ ꝓp [o] [gñationẽ] mãe colerice excoriationẽ faciẽtẽ: aut ꝓp lapidẽ faciẽtẽ accidere excoriationẽ. Et quandoqꝫ fiũt ista vlcera corrosiua: ⁊ quandoqꝫ non fiũt. Et multotiẽs qdẽ ꝓueniunt ex vlcerib⁹ renũ fistule, q̃ nullo mõ sanãt̃, q̃ꝫuis sint de illis q̃ cessant a cursu suo cũ mũdificatiõe corpis, ⁊ currãt quꝫ est ei⁹ repl'o. Ex illa v̄o que est bone [p] [mãei] non ꝓuenit magn⁹ timor, neqꝫ ẽt timet̃ ex ea [q] [nisi] dilatatio ⁊ corrosio. Illa aũt q̃ est male [r] [mãei] facit accidere dilatationẽ, [s] †[ ] ⁊ ꝑducit ad ꝑditionem. Et ille cuius ren disrumpitur, moritur. Et multotiens est [t] [aliqd ex capite] apatis decliue ad exteriora, quare rumpitur ad exteriora.

k † A. i simili ei⁹

l † A. aut baurachios

m † A. existentiũ

n A. dispõ vlceꝝ meatuũ ẽ inter duas dispões Alia litera vlcera meatuuꝫ inter poros vritides.

o A. presentiam

p A. saniei

q —— A.

r A. saniei

s † A. ⁊ corrosionem

t A. caput

De signis. Cap.XI.

Signa vlceꝝ renũ sunt, ꝙ egrediunt̃ in vrina sanies, ⁊ ptes capillares, ⁊ frusta rubea carnosa. Et in locis renũ quandoqꝫ sentit hñs ea dolorẽ: ⁊ quãꝫ ãñcedit ea mict⁹ san. aut aldubellati renũ, aut dolor ex eradicatiõe lapidis. Et quandoqꝫ sigt ipsam ꝑcussio eueniẽs: aut casus. Cũ aptiõe aũt non fit dolor, ⁊ sigñt ipam assiduatio mict⁹ san. paulatim. Mictus.n. san. qũ est ex eruptiõe aldubellati, aut fixura vene desup, pol'e est vt sit assiduus duobus dieb⁹, aut trib⁹: si aũt illđ [v] [sit plus] tũc fit ꝓp aptionẽ, aut ꝓp vlcus in renib⁹: aut vesica: nã qum ꝓlongat̃, ⁊ est illic alteratio coloris, aut cõmixtio virus, tũc non est nisi vlc⁹ in renib⁹, aut vesica: Et ille mictus san. debilitat: qm̃ q̃ꝫuis illđ qđ de eo ꝓuenit omni hora sit paꝝ, tñ frequentia ꝑducit ad hoc vt euẽtur summa plima. Et dña qdem inter vlcera renũ, ⁊ vesice, est, ꝙ vlcera renũ sunt cũ [x] [facilitate vrine] ⁊ vlcera vesice sunt cuꝫ difficultate vrine. Et cortices in vlcerib⁹ renum sunt rubei. Et in vlceribus vesice sunt albi: aut magni grossi, si sunt in vesica ipsa: aut parui tenues, si sunt in meatibus. Et cognoscit̃ ẽt dña per locum doloris: nã locus doloris in eis diuersificat̃ [y] †[ ] ex vlcerib⁹ meatuũ [z] †[ ] in medio: ⁊ in [&] [meatu nerui post collectiõeꝫ. Et quandoqꝫ associat̃ dolor in vlcerib⁹ vesice cui est] cõmotio oi hora sicut parturiẽtis. Et significat̃ quandoqꝫ dña quesita [ꝯ] †[ ] ex hoc ꝙ dolor in vlceribus vesice est difficilior, qm̃ membꝝ est neruosuꝫ fortis sensus: ⁊ mictus san. frequens, q̃ꝫuis sit de significationib⁹ vtrisqꝫ rei, ẽ tñ in vesica minoris q̃ꝫtitatis, ⁊ minoris ꝑmixtionis cũ vrina. Et qñ mingũt

v A. prolongat̃

x A. mictu inuoluntario

y † A. dolor.n. ex vlcerib⁹ renũ est in supiori, ⁊ in pte posteriori. ⁊ ille q ẽ ex vlcere vesice ẽ iferi⁹ in pte añriori. Et qum est

z † A. est

& A. vlcerib⁹ v̄ge dolor ẽ p⁹ oia, ⁊ quandoqꝫ difficilis fit dolor i vlcerib⁹ meatuũ, ⁊ est ei

ꝯ † A. cũ fortitudine doloris

patientes vlcera renum. ⁊ vesice, san. post mictum saniei, tunc significat̃ inde corrosio. Et significatur quãq; difficultas vlceꝝ in renib⁹, ⁊ malignitas eoꝝ ꝑ paucitatem receptiõis [a][rectificatiõis] ⁊ longitudinez temporis, ⁊ multitudinẽ fecis, ⁊ colorem malum viridem in eo, qd̃ mingitur, ⁊ vehementiã fetoris.

a A. Alia litera cure

De cura. Cap. XII.

PRimum qd̃ necessarium est intẽdendum in curatiõe vlceꝝ renũ, ⁊ vesice, ẽ equatio hu. ⁊ declinatio eoꝝ ab amaritudine, ⁊ bauracitate ad dulcedinẽ, vt nõ faciat venire vulnus post vuln⁹: ⁊ dimissio ois acuti, ⁊ amari, ⁊ salsi, ⁊ acetosi, ⁊ minoratio potus aq̃, vt minoret̃ necessitas mingẽdi, ⁊ minoret̃ mot⁹ renũ ab eo qd̃ puenit ad eos, ⁊ eoꝝ rasio ꝑ illd̃. Canon. n. curatiõis vlceꝝ est qes. Et ex eis que equãt hu. est flebotomia, si est necessaria: ⁊ sol'o subtilis, ⁊ tenuis sine labore penit⁹: ⁊ sine sol'one hu. acutoꝝ subito in vice vna. hmõi. n. [b][expellit a corpe expulsionẽ subtilẽ] cuz declinatiõe ad ptẽ [c][q̃ est alia a pte] renũ: ⁊ duz nõ administras solutiuũ coleꝝ est meli⁹ [d][vsq; ad] necessitatẽ: ⁊ meli⁹ qdem est vt eques mãm ⁊ educas illam post illud ꝓprie vomitu: Vomit⁹ nãq; est melius quo renũ vlcera curant̃: ꝓpterea ꝙ mundificat, ⁊ euãt, ⁊ pp hoc ꝙ attrahit hu. a ꝯrio ptis renuz. Et quãq; est vsus vomit⁹ frequẽs sufficiẽs ad illd̃, excusans ab alio. Et meli⁹ qdẽ est vt ꝓuocet ꝑus cũ seminib⁹, deinde ꝑmuteris ad vomitũ. Et oz vt vomit⁹ fiat sup cibum cũ eo qd̃ facilẽ efficiat, sicut melon, ⁊ ei⁹ semen, ⁊ ꝓprie semẽ ei⁹ cũ vino dulci: ⁊ cũ eo qd̃ est sic̃ sirup⁹ acetosus cum aq̃ cal'a. Et oz vt non fiat cõmotio vehemẽs cum labore. Et ex eis qdem que hu. tempant, est sumere [e][aquã melonis romani, ⁊ vuã] ⁊ alkekengi, ⁊ papauer. Et de radicib⁹ quas te opz ꝯsiderare, est vt qum dolor fit fortis, curet̃ dolor prius, deinde vlcus. Et qum vlcus est recens, ⁊ [f][quotiens] rumpit̃ aꝑa est ei⁹ curatio facilior. Et fortasse sufficiũt pill'e de amilo cum sirupo viol'. Qum aũt chronicum fit, res fit difficil'. ⁊ opz vt ꝓperes immũdificãdo in leui qdem cũ diureticis lenibus, sicut est semẽ alkekẽgi, ⁊ altee, vsq; ad acceptionem feniculi: ⁊ in malo qdem, ⁊ maligno cũ eis que sunt sicut capillus veneris: [g][lz sit temperat⁹] ⁊ ireos [h][†] ⁊ farina herbi. Et est necessariuz vt aggreges inter potatiõem, ⁊ empl'atione, qum egritudo est maligna: ⁊ fortasse cõferunt in ea isopus, ⁊ ruta, ⁊ silia. Si aũt mũdificet̃: tũc sis occupatus in sigillatione, vt non eueniat corrosio. Et opz vt qeti adhereãt, ⁊ non laborent, q̃ztum eis possibile est: immo opz vt sint ꝯtenti de exercitio, fricatione extremitatũ. ⁊ [i][ꝑ euãtione quam facit exercitium, vaporatõe] sicca: ita vt non ꝯcedas eis incessionem, ⁊ alia: ⁊ ꝓprie quz assueti fuerint exercitio: deinde qum sanant̃ gradatim exercitio vtant̃ leui vsq;quo redeãt ad ꝯsuetudinem in motu suo. In cura vero ipsi⁹ vlceris: opz vt in ꝑmis dimittat̃ coit⁹. Coitus nãq; nociuus est illis valde [k][pp multitudinem motus exercitij,] ⁊ sufficiat fricatio: qm̃ ipsa ẽ iuuatiua, ⁊ attractiua san. ad corp⁹. Ipsoꝝ vo regimen cũ medicinis, opz vt sit cũ exiccatiuis, abstersiuis, sine mordicatione. Qd̃ si vlcus nõ fuerit cũ illa malitia, sufficiat illd̃ qd̃ est tẽperatum in abstersiõe ⁊ exiccatõe. Et si est malignũ, est necessariũ illd̃ qd̃ fortius mundificat, ⁊ lauat, ⁊ quod est vehementioris exiccationis, vt ꝓhibeat sordes: ⁊ post illud qd̃ est vehementioris stipticitatis, ⁊ ꝓhibitionis vt prohibeat effusiõem hu. maloꝝ. Et qum mundificatur, ⁊ exiccatur, ⁊ auertunt̃ ab eo materie, est sanatio. Et opz vt cõmisceas cũ medicinis vlceꝝ omnibus, glutinationẽ faciẽtia, sicut sunt amilum, ⁊ dragagãtuz, ⁊ fr̃e gũme. nã glutinatio est ex eis que ponunt vlcera munita ab excoriatione eoꝝ que transeunt sup ea. Et que de eis est vnctuosa sic̃ lacca, facit carnem mẽbri. [l][Et illud qdẽ ex quo ipsuz nutrit̃ spissum ⁊ ãnexum ꝑparationi ad sigillandũ.] Et opz iteꝝ vt misceant̃ cum eis diuretica, ⁊ medicine subtiliatiue: vt faciant ꝑuenire ad ipsa medicinas rectificantes, ⁊ sigillantes: lz ipse in se ipsis noceant, ⁊ cõmoueant. Et quãq; necessarium est vt misceant̃ cum eis narcotica ex [m][herbis, sic̃ hyusgamum album, ⁊ mandrago. ⁊ opium, ⁊ hyusgamuz nigrum] ⁊ illud propter sedationem doloris, ⁊ exiccationem, ⁊ repcussionem. Quãq; scis ꝙ in vlcerib⁹ est sordes, tunc da in potu abstersiuũ, in quo est fortitudo prouocationis, sic̃ aqua zuccari, ⁊ aq̃ mellis cum qbusdã seminib⁹, donec ꝓuocet, ⁊ lauet. deinde cõsequenter adhibe exiccatiua. [n][Et medicine ebibite] qbus curat̃, qd̃ non est malignũ valde de vlcerib⁹ renum, sunt sic̃ semen altee, ⁊ semen almaru, ⁊ radices eoꝝ cum aqua mellis, ⁊ semen alkekẽgi, ⁊ aque vue vulpis, ⁊ ꝓprie montane: ⁊ iterum semen cucumeris, ⁊ bolum armenũ cum iuleb: ⁊ capillus veneris cũ aq̃ mellis. Et radici ligritie inest exiccatio, ⁊ mũdificatio, ⁊ maturatio, ⁊ glutinatio. Et iteꝝ seminis lini, ⁊ dragagãti ãn. ps. j. [o][⁊ polypodij] ptes. ij. cum aq̃ mellis. Et iterum g̃na pini, ⁊ semẽ citruli sumant̃ de qb⁹ puluis factus quãtum palma plena est sumat̃. Et iteꝝ de semine papaueri torrefacti, ⁊ ꝯtriti sumant̃. ʒ. j. ⁊ ſ. cuz aqua, in qua bullita sint sqnantum, ⁊ radix ligritie. Et forti⁹ eis que diximus est petroselinũ, aut daucum cum vino odorifero, ⁊ [p][inuoluat̃ bolo armẽo.] Et iuuat̃ sumendo in potu bdelij dissoluti cum gumma alboti, ⁊ terre sigillate partes equales: ⁊ sit dosis ꝑueniẽs ad aure. j. in vino dulci. Et iteꝝ farina herbi est fortis mundificationis, ⁊ exiccationis [q][sola.] Quãq; cum ea aggregant̃ eaque sunt sicut terra sigillata, ⁊ acatia, ⁊ succus barbe hircine, complet̃ iuuamẽtum eius. Et ireos etiã est forte cũ quo fiat hec operatio, ⁊ silia. Composita aũt sunt sicut illud, quod fit ex seminib⁹ cucumeris excorticati [r][g̃nis. xxx.] ⁊ ex g̃nis pini. xij. ⁊ ex g̃nis amigdale. v. numero, ⁊ ex croco [s][qd̃ fit eq̃le põderi eoꝝ,] ⁊ bibat̃ in ieiunio. Et si calitas est vehemens, loco g̃noꝝ pini ponant̃ g̃na [t][citroli.] ⁊ iteꝝ de g̃nis. [u][†] xx. g̃na ⁊ d̃ g̃nis cucumeris. [x][†] xl. grana [y][polypodij. ʒ. j. ſ.] bibatur cũ. lb̃. j. ⁊ ſ. aque, i qua bullite sint spice celtice, ⁊ se. apij amboꝝ ãn. ʒ. viij. vsq; quo redierit ad q̃rtã. Et iteꝝ terre sigillate. ⁊ sang. draco. ⁊ [z][castorei,] ⁊ se. melonis ⁊ se. apij ⁊ se. cucu. [&][†] ⁊ se. cucurbite, ⁊ succi ligritie, et lactuce, ⁊ [?][aristol'. ⁊ amigdale] pini magne, ⁊ papaueris, ⁊ se. hyusgami albi partes equales, in potu detur, ꝭm ꝙ exigit illud quod est presens cuz rob. Et iteꝝ d̃ g̃nis pini magne. xxx. numero amigdale excorticate g̃na. xx. dactiloꝝ carnosoꝝ [ꝑ][g̃na, xv. fructus capparis] aure. iiij. croci aure. j. sexta ꝯficiantur cuz rob, ⁊ administrent̃. Quãq; dolor fit fortior, oz vt a curatõe vlceris sepatio fiat, ⁊ curet̃ cũ hmõi medicamine. ℞. se. hyusgami albi. ʒ. j. sextam, opij kirat. j. se. citroli, se. lactuce amboꝝ ãn. ʒ. j. se. portula. ʒ. j. ipsum enim sedat dolorem in dispositione. Et quãdo dolor est puus sedat ipsum potus lactis loco aque: ⁊ potare sirupũ viol'. ⁊ de fortib⁹ sunt diacalamentũ: ⁊ troc, alkekẽgi: ⁊ troc. asclepiadis: ⁊ troc.

b A. expellatur a corpe expulsiõe subtili

Alia litera c —— A.

d A. nisi propter

e A. angurias magnas dl'ces ⁊ cucumeres longos armatos

f A. ⁊ in hora q̃ Alia litera aut in hora qua

g A. cũ eq̃litate ipsius

h † A. ⁊ prassium

i A. Alia litera Et illd̃ qd̃ euãt̃ exercitio euẽtur cũ fomentatiõe

k A. Et nõ multiplicet̃ motus ⁊ exercitium

l A. Et ꝑ illd̃ ex quo nutrit̃ fiat spissum ꝯnexuz ꝑparatum ꝯsolidationi.

m A. papauere ⁊ hyusgamo ⁊ mãdragora, ⁊ opio ⁊ allucharan

n A. Alia litera ex medicinis ebibitis

o A. amili

p A. pauco boli armeni

q A. simul

r A. g̃na. xxxv.

s A. Alia litera q̃titate qua illa tingantur

t A. cucumeris

v † A. pini

x † A. longi

y A. amili. ʒ. ij. ſ.

z A. turis ⁊ amili

⁊ † A. longi

? A. reubarbari ⁊ medulle

ꝑ A. nu. xv. dactili dragagãti aure. iiij. succi ligritie

Diascoridis: ꝛ suffuť a[regis, ꝛ aristol'. ꝛ regimen] alkekēgi montani. Et suffuť camedrios est forť val de. Et mľtotiens ꝯferunt clisteria dysenterica ẜm se mitā vicinitatꝭ. Et qñqꝫ administras empl'a hui⁹ ge neris ponēdo sup dorsum, ꝛ apud stricturā medij, ꝛ loca vacua, sicut illud qđ fit de farina herbi ꝯcocta cū vino ꝛ melle. Et iteꝝ qđ fit de roſ siccis, ꝛ lētib⁹, ꝛ melle, ꝛ ḡnis myrti, ꝛ empl'eť cū eo: ꝛ hoc qdem phibet b[putrefactionē dilatatā.] Et de vnctiōib⁹ sunt, sicut oleum đ alcāna, ꝛ oleū arboris masticis, ꝛ oleum de cidonijs, cū qbus qñqꝫ miscetur qđ est sič storax. Et qñqꝫ est necessariū illđ qđ est sicut adi pes anatꝭ ad lenificādum. Fistule vero curationeꝫ non hēnt nisi exiccationē, ꝛ phibitionē corruptōis. Exiccatio qdē fit cū assiduatione mūdificatiōis cor poris, ꝛ cautella a repl'one ẜm q̄litatē, ꝛ quātitatē: ꝛ h̄ qdē sufficit in curatiōe ei⁹ q̄ nō est maligna. ma ligna v̄o opꝫ vt cureť cū hoc, ꝛ cū eis q̄ sunt fortio ra eo, sicut sunt empl'a, ꝛ potatiōes phibētia putre factionem: sicut sunt stiptica nota cū abstersione, cū quib⁹ nō est mordicatio de mūdificatione. Cibus c†[ ] opꝫ vt sit cib⁹ boni chimi ex carnib⁹ aui um q̄s scis, ꝛ de piscib⁹ d[aradrachi] ꝛ olerib⁹ bo ni chimi, fris, sič sunt atriplices, ꝛ e[bliti.] Et dum vlcera ꝑmanent mala, opꝫ vt dentur assata, f†[ ] ꝛ sicut vitelli ouoꝝ sorbiliuꝫ, ꝛ ḡdatim ꝑueniať ad gallinam pinguem, ꝛ ad tri. Et ḡna lactis ꝯferunt eis qñ ea digeruntť. Qđ ergo est sicut lac asininū, ꝛ lac eqnum ēt, ꝛ lac camellinū ꝯfert eis: qm̄ lac re ctificat māꝫ vlceꝝ, ꝛ lauat ea, ꝛ glutinat ea cum sua g[retentōe.] Et qđ est sicut lac vaccinū, ꝛ ouinū ag gregat ad illud additionē in ꝯfortatiōe mēbri et ci batione eius. Uerūtn̄ lac asininū, ꝛ caꝑnū iuuatiuū est ex ꝑte rectificationis ꝯpl'onis, ꝛ ablutiōis, ꝛ ex parte ꝓprietatꝭ est magis iuuatiuū q̄ꝫ illa duo: ꝛ ꝓ prie h[qđ est] nutriti in domo. i[Et fortasse est cō ueniens vlcerib⁹ in qb⁹ sciť dispositio ei⁹.] Et oꝫ vt misceať cū lacte eoꝝ, ꝛ cibis ipsoꝝ quos ipsi sū munt aliqd ex medicinis rectificātib⁹ vlcera, sicut ē dragagātum, sumptꝭ in potu his ḡnibus lactis post mundificationē, ꝛ amiluꝫ, ꝛ gummi. Et exiccatiua ēt, ꝛ aliqd de diureticis, ꝛ seminibus k[faciētibus glutinationē.] Et qñ bibit lac, non cōedať post ipꝫ aliqd, donec descēdat: ꝛ si ei⁹ tardatur descēsio mi sceať cum eo aliqd l[salitū:] ꝛ quādoqꝫ ponūť in eo sal, ꝛ mel. Et lac ꝯueniēꝫ est ei loco aque, ꝛ cibi silis. Et qum m[deficit] pus est iuuatiuū lac n[ca meli] ꝑ hoc qꝫ sigillat, ꝛ glutinationē facit, ꝛ confor tat. Et est ei vt bibat ḡna lactis, qum sitis adest. Olera aūt, ꝛ fructus que ei ꝯueniūt, sunt melones, ꝛ citroli, ꝛ pira, ꝛ ꝫarur, ꝛ ḡnata dulcia, ꝛ cydonia. Et o[de siccis quibus in scđis vtendum est mensis sunt] amigdale, ꝛ ꝓprie torrefacte, ꝛ fistici, ꝛ auel lane, ꝛ ḡna pini ꝓprie, ꝛ alcasb. Et dimittant ficus siccas, quoniā male sunt ad vlcera, abstergētes ea: ꝛ scalpellantes ipsa, ꝛ excitantes ea: ꝛ in ipsis est la cticinium occultum, ꝛ opꝫ vt đuitet omne acetosuꝫ fortis acetositatis, ꝛ omne acutum, ꝛ omne salsum, ꝛ omne qđ est vehementis dulcedinis.

a A. Alia litera đ lacca ꝛ reubarbarum ꝛ semen
b A. ꝓfundationem ꝛ dilationē
c† A. autem
d A. alradradi
e A. olus iamenum
f† A. ꝛ meliora eis s͛t carnes volatiliū ꝛ ꝑuaruꝫ auiū montanaꝝ assatarum
g A. caseitate.
h A. animalis
i A. cū eis q̄ cōueniūt vlcerib⁹, quorū dispōnes cognoscuntur
k A. notis
l A. salis
m A. minoratur
n A. ouinum
o A. pira. Et cibi sicci ad quos sit ꝑmutatio sunt sicut

De scabie renum ꝛ meatuum. Cap. XIII.

De genere vlcerum eorū est sca bies: ꝛ cause eius ẜm plurimum sunt bothor, que apparent super eos ex humoribus cholericis, et baurachijs: deinde vlcerantur.

De signis. Cap. XIIII.

Sunt cum signis vlceꝝ in exitu ei⁹, quod egrediť cum cōmotio ne, ꝛ pruritu in loco renum, cui admi sceť punctura. Et qñqꝫ magnificatur cum ea dolor: ꝛ illud quod egreditur đ ea, que fit in meatibus, panniculosum est.

De cura. Cap. XV.

Confert ei flebotomia basilice, si est corpus totum plenū: ꝛ maius iuuamē ei in omni dispōne est flebotomia p[basilice] ꝛ vētosatio q[lo ci] renū ꝛ administratio mundificatōis ꝛ corporis semper, ꝛ ꝓprie cum vomitu. Et r[cōfe ctiones ex auellanis similes de seminib⁹ cū boli ar meni: ꝛ succi liqre. eqs ꝑtib⁹.] Et cib⁹ sit, qui bene digeriť, ꝛ est boni chimi, sicut vitelli ouorum: ꝛ que infrant ꝛ humectant, sicut pulli cum atriplicibus, et s[spinachijs, ꝛ t†[blitis.]

p A. saphene
q A. sb̄ loco
r A. pillule facte ex seminib⁹ cuꝫ bolo armeno et succo liquiritie
s —— A.
t† A. olus iamenuꝫ ꝛ cucurbita ꝛ spiacbia ꝛ fructus humidi ꝛ ꝓprie ḡnata dl'cia ꝛ olera humida. Et cura scabiei meatuum ē iter curaꝫ scabiei renū ꝛ curā scabiei vesice q̄re in eis ambab⁹ sil' considera

De lapide renum. Cap. XVI.

Communicāt renes ꝛ vesica in cā ḡnatiōis lapidis: ꝛ illud est, qm̄ lapidis ḡnatio non cōpleret nisi ex mā patiente, ꝛ v̄tu te agēte: Materia v̄o est humiditaꝫ vi scosa, grossa, flegmatis, aut saniei, aut san. aggrega ti in aꝑate. u†[ ] ꝛ hoc est raro. v̄tus vero agēs ē calitas egressa ab eq̄litate: Et mā qdē. ij. hēt cās, q̄rū vna ē mā māe, ꝛ ꝑa ē retētor māe. Mā v̄o māe sunt cibi grossi ex ḡnibus lactꝭ, ꝛ ꝓprie spissis: ꝛ caseus, ꝛ ꝓprie humidus, ꝛ carnes grosse x[ꝛ] carnes auiū palustrium, ꝛ magni corpis, ꝛ caro ca melina, ꝛ vaccina, ꝛ hircina, ꝛ que de siluestribus y[ingrossant.] Et pisces grossi: ꝛ cibi đ patellis o mnes, Et panis viscosus, ꝛ crudus, ꝛ aꝫym⁹: ꝛ tri. ꝛ ꝫ[sorbitiōes ex simila ꝛ adarmacha viscosa, ꝛ cō fectio de melle viscosa, ꝛ fruct⁹ acetosi] ꝛ difficil' di gestionis, ꝛ illi q ḡnant humorē viscosum: sič mala immatura: ꝛ sicut caro citri ꝛ piroꝝ. Et ex aqs tur bide ꝛ[ꝓprie nō ꝯueniētes] diuerse. Et vina nigra, grossa: ꝛ ꝓprie qñ digō est debiliꝫ, ꝑꝑ debilitatē v̄tu tis digestiue: aut ꝑꝑ multitudinē eiuꝫ qđ summiť: ꝛ destruit v̄tutem: aut ꝑꝑ malitiaꝫ ordiniꝫ, ꝛ exercitij sup replīonē. Et qñqꝫ est mā sanies vlceꝝ in eis, aut in alijs. Retētor aūt māei est debilitas expulsiue in renib⁹, ꝑꝑ ꝯpl'onē: aut aꝑa cal'm, ꝛ herisipilā, ꝛ vl cera in renib⁹: ꝛ retinenť in eis supfluitates ꝯ[resi dētes] omnis aquositatꝭ, que ꝑuenit ad eos: Aut ve hemētia calitatꝭ in eis, ꝝ[ꝛ retinet] supfluitates, ꝛ facit eas lapides anteq̄ꝫ expellanť: ꝛ attrahit eas ad eos añ digōnē integram a supiorib⁹ corpib⁹. Et hec calitas aut est insepabilis: aut accñs ꝑꝑ laborē: aut acceptionē calefaciētis: aut ꝑꝑ oppilationē sup fluitatum aggregataꝝ, aut frigus constringēs: aut aꝑata oppilātia: a†[ ] ꝛ hoc est plimū b[ꝛ] fra ꝛ dura c[ꝛ cōmunitas] mēbroꝝ ꝓpinquoꝝ si cut intestinoꝝ ꝛ alioꝝ. d[Et quādo cōprimunť re nes tunc accidit in eiꝫ oppilatio.] Et iste res omnes etiā inueniunť in vesica causa lapidis quāuis diffe rāt vtriqꝫ lapides: est. n. ille q in renib⁹ est lenior pa rump, ꝛ minor, ꝛ magis decliuis ad rubedinē: ꝛ il le q est in vesica est durior, ꝛ maior valde, ꝛ magis đcliuis ad e[nigredinē] ꝛ ad cinereitatē, ꝛ ad albe dinē licꝫ f†[ ] ḡnetur in ea lapis q minutatim frāgitur. Et iteꝝ g[si est] lapis renum h[ꝛ] gene ratur ẜm plimū: ꝛ non adhuc mingiť i[tunc] ē se

v† A. Alia litera ꝛ dubellati
x A. sicut
y A. grossa est.
ꝫ A. ḡna chisch ꝛ albeth ꝛ cibaria đ simila, ꝛ hauari viscosis, ꝛ dulcia viscosa. ꝛ fructus crudi
ꝛ A. aq̄ nō famosev l' non vsitate
ꝯ A. ꝛ residentie
ꝝ A. que ꝯuertit in arenam
a† A. calida
b A. aut
c A. aut cōitate
d A. qum cōprimūt renes ꝛ faciunt accidere in eis opilationeꝫ.
e A. pulueruleniam vel fuscedinem
f† A. quandoqꝫ
g A. quoniam
h —— A.
i A. vrina ꝛ

dimen vrine retentum cum ea:⁊ [a]⌈ si est vesice ⁊ di/
scernitur ⌋ ſm plimum post sepationem vrine: [b]⌈ tūc
est fex san. deinde associat̄ ei, ⁊ diuersificat̄ ab eo. ⌋
Et ille cui plimū aduenit lapis renum, est pinguis:
⁊ ille cui plurimū aduenit lapis vesice, est extenua/
tꝰ. Et senibꝰ plimū aduenit lapis renū, quā lapis
vesice: ⁊ infantium, ⁊ eoꝝ q̄ illos sequunt̄, est econ/
uerso. Et plimum huiꝰ fit inter infantiā, ⁊ puberta/
tis initiū: ⁊ illud ideo, qm̄ v̄tus expulsiua in infanti
bus, ⁊ adolescētibꝰ est fortꝫ: q̄re expellit a supiorib⁹
mēbris ad illa que sunt inferiꝰ. In senibꝰ v̄o v̄tu/
tes renū ipsoꝝ debilitant̄ valde. Et iteꝝ qm̄ infan/
tium, ⁊ adolescētium subtiliores sunt hu. ⁊ pp hoc
penetrant in renibꝰ eoꝝ: ⁊ senū hu. sunt grossiores,
q̄re nō penetrant in renibꝰ eoꝝ. Et ꝙ plimum gn̄at̄
lapis in infantibꝰ, est pp [c]⌈ appetitū ⌋ eoꝝ ⁊ motum
ipsoꝝ sup repletionē: ⁊ q2 potant lac, ⁊ ꝓpter con/
strictionē meatꝰ vesice eoꝝ: ⁊ in senibꝰ ꝓpter debili
tatē digestiōis ipsoꝝ: Et ꝓpter hoc iudicauit, Hip.
ꝙ ipse in senibꝰ non sanat̄. Et omnis vrina in qua
est hu. plurimꝰ. est dignior vt ex ea generet̄ lapis:
⁊ est illa ex qua qum [d]⌈ descendit ⌋ gn̄atur sal: ⁊ est
eius sal plurimus. Sal aūt generat̄ ab aquositate
in qua est terrestreitas plurima quā adussit calitas.
Et vrina q̄dē infantiū pluris est salis. quā vrina se/
num: non qm̄ terrestreitas eiꝰ sit plurima: imo qm̄
caliditas in eis est plus, ⁊ terreitas eiꝰ in adustione
est [e]⌈ ꝓfundior. ⌋ Et ꝓpter hoc vrine eoꝝ sunt turbi
de, ꝓpter multitudinē ꝑmixtiōis ipsoꝝ: ⁊ pp rarita
tē corpoꝝ eoꝝ q̄re soluit̄ ab eis plimum aquositatꝫ
cuꝫ resolōne occulta: Et dignior pueroꝝ vt in eo ge
neret̄ lapis, est ille q̄ est sicce nature ſꝫ plimū, ⁊ cali
stōi. Et non exiccat̄ ſm plimū nā nisi pp attractōeꝫ
humiditatū ad ipsiꝰ epar: deinde mēbra vrine ipsiꝰ.
Et qn̄ est illic calitas, est cā efficiens p̄sens. Et ad vl
timum siccitas nature facit vrinā grossiorē, ⁊ pluri
mā. Et in illo, in quo est sedimē arenosuꝫ, [f]†⌈
⌋ nō aggregatur lapis, qm̄ mā non est [g]⌈ coar/
ctata: ⁊ neqꝫ aduenit ei iteꝝ cā plima, ⁊ si ipsa esset
plima ⌋ esset ꝓmuꝫ q̄d gn̄aretur ab ea lapis magnꝰ
durus, nisi esset [h]†⌈ ⌋ plima: sed [i]⌈ esset ⌋ mol
lis suscipiēs cōminutionē, ⁊ si non: [k]⌈ nō multiplica
ret̄ ⌋ eiꝰ separatio in vrina. Et qum forma sit hec, sci
as ꝙ materia [l]⌈ non est ⌋ neqꝫ pp causam in seipsa:
neqꝫ pp vehemētiaꝫ caliditatꝫ [m]⌈ eiꝰ q̄d in lapidē cō
uertit̄ non suscipienteꝫ ⌋ comminutionem. Et siḡt
fortitudinē expulsiue. Et hmōi iudicium plimū nō
est necessariū. Et scias ꝙ paꝝ accidit puellis, ⁊ mu
lieribꝰ [n]†⌈ ⌋ lapis in vesica qm̄ meatꝰ vesice
eaꝝ est. ad exteriora breuior, ⁊ latior, ⁊ paucoꝝ an/
fractuū: ⁊ in breui de facilitate expulsiōis est, q̄d nō
est in longo. Et de habentibꝰ lapidem sunt, q̄bus si/
unt paroxismi gn̄andi lapidem, ⁊ mingēdi eum.
Et quādo aggregat̄, ⁊ [o]⌈ fortasse ⌋ egredit̄, quꝫ vri
na, aduenit eis sicut in colica. Et spatium in hoc est
diuersum inter mēsem, ⁊ vsqꝫ ad annū. Et ille q̄ con
sueuit tollerare lapidem magnum, alleuiat̄ ꝑ alios
dolores vesice: ⁊ siḡt illud q̄d membꝝ non [p]†⌈ ⌋ su
scipiens ap̄ationem velociter [q]†⌈ ⌋ non ap̄at̄
ꝑ hmōi, neqꝫ per dolorem clamosum, cū tollerat do
lorem lapidis cuꝫ magno lapide: [r]⌈ tunc ⌋ vnusq̄sqꝫ
amboꝝ si singulare fiat, apostemat. Et scias ꝙ la/
pis renum, ⁊ vesice est ex eis que [s]⌈ hereditantur. ⌋

De signis. Cap. XVII.

Signorum aūt lapidis q̄ est in
renibꝰ ꝓmū est vri
na: ⁊ est ꝙ vrina in ꝓmis est grossa, de/
inde incipit ꝯuerti ad tenuitatē, ⁊ atte/
nuat̄ pp retentionē turbidi [t]†⌈ ⌋ tūc existi/
ma eius gn̄ationem q̄zuis qn̄qꝫ mingat̄ in ꝓncipio
rei tenuis, Et [u]⌈ generatio ⌋ eiꝰ in ꝓncipio rei grossa
est magis significatiua sanitatis v̄tutꝫ, ⁊ dilatatiōis
meatuum. Et qn̄qꝫ est cum eo sedimen plimū simile
sedimini, q̄d ē in egritudinibꝰ epis infirmi. Et q̄zto
plus ē vrina vehemētius clara, ⁊ magis assidue cla
ra, ⁊ paucioris sediminis, siḡt ꝙ lapis est durior.
Et dr̄ ꝙ qn̄ sani, ⁊ ꝓp̄e senes mingunt [x]⌈ nigrum ⌋
cū dolore, aut absqꝫ dolore, indicat ꝙ lapis cōplet̄
in vesica: Et ꝯfirmatur significatio in omnibꝰ illis si
vides arenam residētem. Et est arena illa tendēs ad
rubedineꝫ, ⁊ citrinitatem. Et [y]⌈ ꝯfortat illud ⌋ si in/
uenitur grauitas in chatin, ⁊ dolor [z]⌈ ⁊ si. ⌋ q̄si reti/
neatur aliq̄d cum mouet̄ sup euꝫ, sentit̄ [⁊]⌈ in eo q̄d
seq̄tur alchatin ⌋ siḡt magis fortitudinē v̄tutꝫ, ⁊ am
plitudinem meatuū. Et vehementior dolor q̄ fit pp
lapidem renum, qum in ꝓmis generat̄, est q2 ꝯstrin
git. [ꝯ]⌈ Et pp ea q2 inititur qū mouet̄, ⁊ icedit i mea/
tibus: ⁊ ꝓprie in meatu vesice facit dolorē, quꝫ mo
uet̄ ab eo. ⌋ In dispositione v̄o ꝯgelationis eiꝰ, ⁊ q̄e
tis eius, ⁊ q̄etis patiētis ipsum, qum nō est repletio
vehemēs, coarctās, cōmouens lapidē, inuenit̄ [ꝝ]⌈ re
tētio ⌋ grauitatꝫ tm̄. Et replō cibi facit ip̄m vehemē
tius excitare dolores: ⁊ ꝓp̄e qn̄ descendit cibus ad
intestina [a]†⌈ ⌋ ⁊ ꝑtransit ea: qum aūt eūant̄,
⁊ expellunt̄ supfluitates ex intestinis, dolores sunt
q̄etiores. Signa v̄o motꝰ lapidis, sunt [b]⌈ g̃uitas ⌋
doloris, ⁊ eiꝰ vehemētia, ⁊ descēsio eiꝰ ex alchatim
vsqꝫ ad inguina, ⁊ [c]†⌈
ad ⌋ emūctoria: ⁊ tūc iā ꝑuenit lapis ad meatū [d]⌈ ve
sice: ⌋ ⁊ qum sedat̄ ille dolor, tūc iā ꝑuenit in vesica.

De curatione. Cap. XVIII.

Dicamus hic curatiōes, que sūt
lapidis renū ꝓprie, ⁊
communes ei cuꝫ lapide vesice: deinde
faciamus ad lapidē vesice caplm̄ sin/
gulare, ⁊ curationes singulares ꝓpri/
as. Intentiones q̄dem quas medici in curatione la
pidis intēdunt, sunt abscissio materiei eiꝰ, Et ꝓhi/
bitio gn̄ationis ipsiꝰ cum abscissione cause, ⁊ recti/
ficatio eiꝰ: Deīde [e]⌈ mūdificatio, ⁊ ⌋ cōminutio ipsi/
us, ⁊ fractio eius, ⁊ [f]⌈ compressio ⌋ ipsius ⁊ eradica
tio eiꝰ ex suo suspēsorio cū medicinis que illud effi/
ciūt: Deinde eius extractio: ⁊ [g]⌈ subtiliatio ⌋ in ip̄o,
⁊ ordine eiꝰ. Et illud complet̄ cū medicinis ꝓuoca
tiuis, aut cū adiuuantibꝰ deforis. Deinde est regi/
men sedans illud, q̄d seq̄tur inde de doloribꝰ: ⁊ re/
ctificatio eiꝰ q̄d accidit in eis de vlceribꝰ: Et sunt q̄/
dam qui laborant extrahere ipsum per incisionem
ilij, ⁊ ꝑ dorsum, sed est magnus timor in eo: ⁊ opera
tio eius, q̄ rationem non habet. Materiei autem
abscissio preparat̄ in ꝓmis cum euacuatiōe eius ꝑ
solutionem ventris, aut ꝑ vomitum: deinde abstinē
do a cibis grossis, ⁊ aq̄s turbidis, equando q̄d co/
medit̄, ⁊ confortando stomachū, ⁊ faciendo vt di/
gestio sit bona. Et cum exercitio tempato in tēpore
vacuitatis: ⁊ fricatione eiꝰ [h]⌈ q̄d in medio stringit̄ ⌋
⁊ leniendo nām, vt declinent hu. grossi ad latus fe/
cis: ⁊ non fiat ex [i]⌈ declinatiōe fecis ⌋ coarctatio re
nū. [k]†⌈ ⌋ Et ex eis q̄ ꝯfersit ad hec, est assi
duatio ꝓuocatōis cū eis, q̄ lauāt vesicā de seminibꝰ
diureticis: ⁊ de illꝰ q̄ bona sit apud illō est aq̄ ciceris:
⁊ [l]⌈ aqua carnis: ⌋ ⁊ aqua folioꝝ raphani, ⁊ rapha
nus ipse ꝓprie minutꝰ humidus. Et qum supuenit
ei spatium dieꝝ, administret̄ diureticum forte. In
pueris vero ꝓhibet gn̄ationem lapidis, sumere in
potu vinum album subtile ꝑmixtum. Et iuuat̄ a cli

a A. lapis vesice coagulat̄ vl' idu ratur

b A. ⁊ ē fex vrine q̄ nō associat̄ ei, sed postponitur ab ea. Alia litera post sepationeꝫ vrine sic̄ ꝑs feca lis sanguinis q̄ nō associat̄ ei ſꝫ postponitur

c A. ingluuiem

d A. dimittitur

e A. vehemētior

f †A. in vrina

g A. retenta. Et existimo ēt ꝙ nō sit mlta vl' mag̃ qm̄ si eēt multa vel mag̃ digniꝰ

h †A. ꝙ esset

i —— A.

k A. Alia litera est propter illud quo mltiplicat̄

l —— A.

m A. est mā q̄ cō/uertat̄ in lapidē lapidatione que non recipit Alia litera tunc scias ꝙ mā nō est nisi pp se/ipsā ⁊ nō pp calꝰ tatē vehemēteꝫ ab illa. n. ꝯuerte ret̄ in lapidē la/pidatiōe q̄ nō re ciperet

n †A. proprie

o A. existimat̄ ꝙ

p †A. est

q †A. qum

r A. ⁊

s A. Alia litera apostemant ipsa Alia litera accidūt pp stri/cturā sup renes a cinglō in quo auꝝ ⁊ argētum monetatum est occultum.

t †A. in renibus

v A. essentia

x A. vrinā nigrā

y A. fortificat̄ illa

z —— A.

⁊ A. sentit q̄d vi cinatur alchati ⁊ ipsum

ꝯ A. locū. Et ap̄d motū ⁊ icessionē i meatibꝰ, ⁊ ꝓp̄e in meatibꝰ v̄sus vesicā, ⁊ qn̄qꝫ fit dolor ap̄d id q̄d mouet̄ sup eos. Alia litera qum descēdit ē pp id q̄d extēdit ⁊ ledit apud mo tū suū ⁊ trāsitū i meatibꝰ ⁊ ꝓpe i meatibꝰ ad vesi/cā q̄re fit dolor qum mouetur super eos.

ꝝ A. Alia litera sensatio

a †A. vicina ei

b A. permutatio

c †A. poros vrl/tides transeun/tes super

d A. ꝓpe vesicā

e —— A.

f A. commotio

g A. subtil' ope ratio

h A. ⁊ ꝓhibitōe ꝯstrictionis me/dij dorsi

i A. fece

k †A. ⁊ ꝯstrictio

l A. arset

sterib⁹ lenibus tempatis p illud, qđ educūt de fece, ꝛ leniunt nām. Etᵃ ⌈quandoqꝫ ponunt in eis đ medicinis clisteris, ꝛ pducunt v̄tutē ꝓprie.⌋ Et ex ꝓhibitiuis gn̄ationis ei⁹, est vomitus post cibuꝫ, ꝛ multus vsus ei⁹: Ipse enim expellit supfluitates grossas p viam ꝯtrariaꝫ vie, cuius motus est ad renes: ꝛ facit latus renū mūdum, ꝛ vacuū. Et balneū, ꝛᵇ ⌈renes fortasse pueniunt⌋ ad lubricitatē ei⁹: ꝛ qn̄qꝫ extrahunt mās ad illud qđ de corpore appet, ꝛ auertunt eas a renib⁹. Et qn̄ multus vsus est eoꝝ, mollificant v̄tuteꝫ, ꝛ debilitant v̄tutē renū. Et silr̄ si administrent in hora, in qua nō sunt necessarie lenificatio, ꝛ sedatio doloris. Faciunt.n. renes susceptibiles materieꝝ effusaꝝ ad eos pp mollificationē ipsorum. Et dormire sup dorsuꝫ est ex eis que lapidi cōferunt. Medicine vero cōminuētes cū sunt s̄m plurimum medicine amare, que non sunt valde vehemētis calitatꝫ, ꝛ addant in causam: et omne cui⁹ incisio est vehemētior, ꝛ cui⁹ calitas est minor, est melius. Et opꝫ vt ille que sunt lapidis vesice sint vehemēti⁹ cal'e, quā ille que sunt lapidis renū. Et est hoc genus medicinaꝝ aliud quaꝝ opatio non ꝓportionat ad cal'm, ꝛ frm, imo non faciūt illđ qđ efficiūt, nisi cum ꝓprietate. Et medicinaꝝ cōminuētiū q̄daꝫ sunt, que non sunt cuꝫ illa supfluitate in v̄tute, ꝛ nā eaꝝ est ad cōminuēdum lapidē puum. Et illaꝝ que non sunt cū vehemētia, q̄dā sunt que sunt vehementis v̄tutꝫ s̄m lapidem renū, sꝫ sunt pue v̄tutꝫ s̄m lapidem vesice: aut non habēt v̄tutē ad illū, sicut lapis iudaicus. Et quedam eaꝝ sunt, que sunt fortes s̄m lapidem renū ꝛ opant in lapidem vesice. Et q̄daꝫ sunt fortes vehemētes in vtrisqꝫ lapidib⁹ simul: sicut auis, que nominat altragulidos: ꝛ sicut cinis scorpionū. Et qum cōponunt ex medicinis ad lapidem medicine, oꝫ vt adiungantur eis speties medicinarū, que eas adiuuent ad operanduꝫ qđ efficiunt: de qb⁹ sunt medicine fortis ꝓuocationis:ᶜ⌈ ꝛ extrahūt in vrina grossa⌋ illud quod eradicat de lapide ꝛ cōminuit. Et de ill' sunt medicine in qbus ēᵈ ⌈alteratio ei⁹ qđ alie mouēt medicine ꝛ morant vt sua mora pficiant integritatem⌋ sue opationis. Et iste medicine sunt nō velocis penetratiōis pp pinguedineꝫ in eis, ꝛ viscositatē: ꝛ sunt cū hoc faciētes digōnem: sicut gūmaᵉ ⌈ feniculi⌋ Et de illis sunt medicine velocis penetratiōis ꝛ mundificationis, sicut piper, ꝛᶠ ⌈allea,⌋ Et medicine ꝯfortantes membꝝ apud diuersitatem impssionum in eo, ꝛ motum sup ipm: Et sunt medicine albezereati sicut spica ꝛ cassia ᵍ†⌈ ⌋ ꝛ alie. Et de illis sunt medicine in qb⁹ est stipticitas subtilis: sicut sūt robub fructuū vt ꝯseruētʰ ⌈mēbꝝ.⌋ Et qn̄qꝫ miscent cū istis medicinis medicine sedantes dolores cū ꝓpetate, aut stupefactōeⁱ ⌈sua cū ꝓuocatione.⌋ Q.ūqꝫ cōponimus medicinā s̄m hāc formā: opatur v̄tus nālis in ea: q̄re vtit eis que ad lapidē sunt apud lapidēᵏ †⌈ ⌋ postq̄ꝫ vsa fueritˡ ⌈ill'⌋ ad hoc vt puenirent ille que sunt ad lapidem ad locū lapidis: ꝛ tunc viitᵐ ⌈liquefactiuis ꝛ lenitiuis⌋ illic vt pmaneat medicina lapidis, ꝛ facit ipsam morari, vt operationem suā efficiatⁿ †⌈ ⌋ ⌈ᵒ p hoc q̄ dn̄at ei v̄tus administratiua, qum⌋ iam ante illud vsa fuerit illis faciētib⁹ penetrareᵖ ⌈ que festinare fecerūt illis ad lapidē faciētib⁹ ad lapidē. Et qum vtit cōminuētib⁹, ꝛ cōprimentib⁹, ꝛ faciunt opationem suaꝫ, euanescūt medicine morari faciētes, ꝛ ꝓuocatiue, ꝛ penetrati

ᵃ A. p illđ qđ ponit in eis de medicinis lapidis q̄re puenit vl' p. ducit v̄t⁹ eaꝝ ex proximo seu velociter.
ᵇ A. tina fortasse perducunt
ᶜ A. q̄ extrahant vrinam grossaꝫ vt extrahatur
ᵈ A. tepefactio mor⁹ aliaꝝ medicinaꝝ ꝛ mora vt pficiat cū mora ipsaꝝ integritas
ᵉ A. polipodij. Alia litera pini
ᶠ A. alia
ᵍ† A. lignea
ʰ A. v̄tutē mēbri
ⁱ —— A.
ᵏ† A. ꝛ dimittit vt relinqt ꝓuocātia, ꝛ directia ad mēbꝝ quꝫ tā applicauerit se cū medicinis lapidis apud lapidem
ˡ A. ꝓuocatiuis
ᵐ A. pmanētib⁹ ꝛ his que faciūt morari
ⁿ† A. tn̄ moueāt ipas penetrātia ꝛ ꝓuocātia a loco quo indigēt vt stēt in eo tpe vt faciant operationem suam
ᵒ A. cū eo qđ dimisit v̄t⁹ opatiua vl' pp illđ qđ dimisit v̄t⁹ operatiua, ꝛ
ᵖ A. vt festinaret medicinas lapidis versus lapidem anteq̄ꝫ pa. terent a nā pas,

ue. Qum aūt extendit⌋ dolor administra stupefacientia s̄m q̄ est regula cognita in cōpositione medicinarum. Et quādoqꝫ ᑫ⌈ est necessarium vt in medicina singulari vna sint⌋ plures harum proprietatū. Nunc quidem numeremus medicinas comminuētes lapidem ꝛ extrahentes ipsum.

De medicinis cōminuentib⁹ lapidem. Cap.XIX.

Et sunt sicut costi radix: ꝛ radix rubi: ꝛ bdellium ꝛ radixʳ ⌈ sule⌋ ꝛ cortic. radicuꝫ aldemest: ꝛ cicer nigꝝ. ꝛ ꝓprie aqua ei⁹, ꝛ semen altee, ꝛ fruct⁹ alkarasie, ꝛ gūmi alzarur: ꝛ in alzarur est v̄t⁹ in hoc: ꝛ ˢ⌈ tribuli ꝛ ra. eoꝝ sunt boni⌋ ad illud: ꝛ radixᵗ ⌈ albasce⌋ ꝛ squilla, ꝛ acetū ei⁹, ꝛ oxymel ipsius: ꝛ apium montanū, ꝛ calamenlamētum, ꝛ absinthium, ꝛ cassia ꝛ radixᵘ ⌈citroli⌋ cāpestris: ꝛ xilobal'. ꝛ carpobal'. ꝛ oppobal'. ꝛˣ ⌈ radix ei⁹ est fortis⌋ valde: ꝛ semen malue campestris, ꝛ cardus, ꝛ aqua radicis ei⁹: ꝛ scolopēdria, ꝛ capillus veneris de quo sumat pondus. ʒ. ij. in aqua raphani: ꝛ apium, ꝛ radixʸ ⌈athel ꝛ semē canabis⌋ ꝛ v̄ga pastoris ꝛ ꝓprie roma. ꝛ cyminū campestre. ꝛ radix pētaphilon, ꝛ aq̄ ei⁹ ꝛ camepitheos ꝛ poliū. ꝛ radix aspagi, ꝛ semē cipi egyptiaci ꝛ cortic. radicū lauri ꝛ semē raphani ꝛ scordeon ꝛ extremitates vitis albe ꝛ ruta agrestis. Et iteruꝫ baurac armeni de quo sumat pondus aure. v. ꝛ ꝯficiat cum melle ꝛ potet in aq̄ raphani tribus dieb⁹, ꝛ iteꝝ sotire aure. j. cuꝫ aq̄ tepida. Et dixerūt qdam q̄ si sumant septuaginta grana piperis, ꝛ optime terant, ꝛ fiant ex eis. vij. trocisci, ꝛ det in potu omni die troc. vn⁹, ᶻ⌈ descēdet lapis⌋ ꝛ in fisticis est virtus qua cōminuit lapis renū. Et de fortib⁹ s̄m lapidem renū, sūt lapis iudaic⁹, ꝛ pulegiū, ꝛ camepitheos. Et de fortib⁹ absolute sunt cinis scorpionū: ꝛ oleū in quo ponunt scorpiones stans sub sole, linitum iniectū per siringam in lapide vesice. Cineris aūt scorpionuꝫ regimē meli⁹ est, vt linias vas sit'e vrinali spissum luto sapiētie, deīde ponas in ipso scorpiones, ꝛ dimittant in furno cal'o nocte vnaꝛ ⌈ad⌋ min⁹, ita vt non pueniant ad summū in adustiōe, ꝛ in mane remoueant. Et vitꝝ est meli⁹ q̄ꝫ testa ericcans, ꝛ accipiens v̄tutem. Et cinis leporis decollati s̄m hūc modū est fortꝫ, de quo sumat in potu pondus. ʒ. ij. Et ꝯ⌈ aqua ei⁹⌋ sūt vehementꝫ innamēti ꝛ resol'onis, ꝝ⌈ ꝛ que đ eo ex more sumunt sunt caput⌋ ꝛ extrema ipsi⁹ exiccata in sole in vase eneo. Et iteꝝ lumbrici terrestres exiccati. Et iteꝝ vitꝝ attritōe fcm̄, vt atomi, q in sol' apparent radio. Et iteꝝ cinis vitri, ꝛ illđ meli⁹ fit si igniat sup cochliariū ferreū, ꝛ tritū cribellet: đinde ponat sup aq̄ꝫ ᵃ⌈ fabaꝝ⌋ ꝛ on̄det in ea qđ đ eo calcinat, ꝛ iteꝝ reliquūᵇ †⌈ ⌋ donec pl'uerizet totū: đinde terat pl'uis sic atomi, q st̄ in radio solis: ꝛ dat đ eo in potu aur̄. j. in. xij. aur. aq̄ cal'e. ꝛ illud meli⁹ ē qđ ē de vitro albo claro. Et de ill' q̄ valde fortia sunt, est vnus lapidū q in spongia inueniunt. Et iteꝝ san. hirci exiccat⁹: ꝛ ille melior ē q sumit i hac hora, in qua colorat vua. Quere ergo ollā nouā, ꝛᶜ ⌈ablue eaꝫ⌋ aq̄ꝫ ꝓta vt remoueat qđ de ea est de nāᵈ ⌈ terreitatꝫ⌋ ꝛ salsedinis: ꝛ si fuerit lapidea erit melior: đinde đcolla hircū, q hēat q̄tuor ānos sup illaꝫ ollā: ꝛ dimitte pmū san. ei⁹ ꝛ vltimū currere: ꝛ assūme mediū tm̄. đinde dimitte dōec coagl'et, đinde ici de ipꝫ i frustra pua, de qb⁹ facies troc. q̄s pōas sup rete, aut pānū mūdū: ꝛ spge eos ad solē sb diuo post orale defendens eos a puluere: ꝛ dimitte eos tādiu, donec eoꝝ exiccatio vehemens fiat in loco ad quem ros nullo modo ptingat: ꝛ conserua trocis.

sīōe đbilitāte v̄tutē cū q̄ opatione faciūt in lapide. et qū vsa fuerit medicinis cōminuētib⁹ lapidē ꝛ ꝯmouētib⁹ ꝛ fecerit opatōeꝫ eaꝝ dimittit medicinas pmanētes ꝛ morari faciētes ꝛ festinat ꝛ accelerare fac̄ ꝓuocātia ꝛ penetrantia. Cuꝫ aūt fortificatur
ᑫ A. aggregant in vna medicina singulari
ʳ A. alrathbe
ˢ A. pulegiū ꝛ radix ei⁹ est bonū Alia litera radix ei⁹ ē bona Alia litera ꝛ radices eoruꝫ sunt bone
ᵗ A. alcāne
ᵘ A. Alia litera malue
ˣ A. Alia litera oleuꝫ balsami ꝛ existio q̄ sit forte
ʸ A. althil ꝛ semen folij
ᶻ A. minget lapidem
ꝛ A. aut
ꝯ A. ex eis que
ꝝ A. est alierha a q̄ caput eius sit acceptum
ᵃ A. Alia litera alkali
ᵇ † A. inflāmet
ᶜ A. buliat in ea
ᵈ A. cinereitatis

modo preparandi hirci [illegible] attio [illegible]
a pluia
imber

a A. dulci aceti pessto orodoo
b † A. corticum
c † A. non
d A. burnia
e A. assationis
f A. aromatizat
g † A. ⁊ folio ido
h A. qđ ē salitū aut adustū cum vino puro aut
i —— A.
k † A. in potu in corpore magno Alia litera in corpore puo
l A. apij montani Alia litera montana
m † A. Medicine vo q̄ pmiscēt ad tardādū paulatine sūt sic gūme. Et qn̄q; sūt in se ipsis opantes in lapidē, sic gūma albessaigi. i. polipodij ⁊ gumma nucis. Alia litera gūmi ratinegi.
n † A. ⁊ grana pini maiora Alia litera ⁊ mucilago eius ⁊ sic grana pini maiora ⁊ auellane
o A. zarumbet

⁊ qum volueris eos in potu tribuere, dabis de eis in potu cochliariū vnū in vino [a] [aceti] in hora getj doloris: aut in aq̄ apij montani, ⁊ videbis rē mirabilē. Et de eis q̄ fortia sūt, est cinis [b] † [ ] ouoꝶ galline, postq̄ȝ eūata sunt a pulis. Et de eis q̄ sūt vehemētis fortitudinis, ⁊ meliora oium, est auis que grece noiat tragulidos: ⁊ auis est de gn̄e puaꝶ, minor oibus auib⁹, excepta aue regia, ⁊ color corpis ei⁹ est inter viridē ⁊ cineritiuȝ, ⁊ citrinū, ⁊ sup alas ei⁹ sunt pēne auree, ⁊ sup caudā ipsi⁹ sunt alba puncta, ⁊ plimū appitiōis ei⁹ est in hieme, ⁊ apud piscinas, ⁊ apud pietes, ⁊ ipsi⁹ volatui apud pietes nō ē fixio, imo volat paꝶ, ⁊ cantat, ⁊ garrit semp, ⁊ mouet caudā. Et ipsa comedat cruda sic est, qđ meli⁹ est: ⁊ comedit elixata, ⁊ assata, ⁊ salit, ⁊ reseruat vt caro salita. Et qn̄q; adurit sic est, in furno, q non sit cū illa calitate, s. cuȝ q̄ȝtitate qua [c] † [ ] oñet ei adustio, ⁊ destruat ṽtus, ⁊ sit in vitreato vase, ⁊ fm modū q dictus ē ad scorpiōes, ⁊ alia: ⁊ qn̄q; adurit in olla lapidea: aut [d] [butinai] ⁊ stringit caput ei⁹. Et quȝ ptrāsit terminū [e] [rei] tendēs ad adustionē, tūc retine. Et qn̄q; [f] [pulueriȝat] illud qđ de ea salitū est, ⁊ assatū ipsi⁹ cū pipe, [g] † [ ] ⁊ silib⁹: ⁊ bibat tritū ei⁹ [h] [a pulueriȝatiōe: aut adustiōe cū vino claro] cū melle: [i] [aut cū aq̄ mell'.] aut cū chādicon. Et silr vnaq̄q; haꝶ medicinaꝶ. Et existimāt qdā q hec auis sit auis spine, s; hec est auis q̄ noiat frācigine safurion, de q̄ nō scio an sit illa, aut alia: ⁊ existimāt q qn̄ exiccat, ⁊ bibit paulatim ex̄hit lapidē ex oi loco. Et dixerūt qdā q lapis ipse ex̄hit lapidē. Et iteꝶ fim⁹ colūbin⁹, ⁊ fim⁹ galli. ⁊ existiant hunain ⁊ alkind⁹, q qn̄ sūit [k] † [ ] dđ eo pōdus. ȝ. ij. ⁊ origani pōd⁹. ȝ. s. ⁊ q̄ȝtū ipm ē zuccari tabarzet, ex̄hit oēȝ lapidē. Et qn̄ ponunt cū eo pip, ⁊ sal, ⁊ ꝑbe in ðcoctiōe pulegij, ⁊ iteꝶ scarabei exiccati. Et existimāt qdā q suffumigatio ei⁹, qđ ē sb ṽga, cū spina eritij, facit mingere lapidē: ⁊ hoc ē de illis q̄ ego nō ṽifico. Medicine ṽo que cū istis pmiscent pharmacijs, ad penetrādum sunt, sic pip, ⁊ calamētuȝ, ⁊ cinnamomū: ⁊ iste cū hoc sunt iuuatiue in capl'o motionis lapidis. Medicine aūt que cum istis cōmiscent vt puocēt cū ṽtute, ⁊ ex̄hāt supfluitates grossas, sunt sicut semina cognita, ⁊ ꝑprie [l] [fenu.] ⁊ sic daucū, ⁊ meu, ⁊ fu. ⁊ assaꝶ, ⁊ acorus, ⁊ ameos, ⁊ keisim, ⁊ siseleos, ⁊ semē agnicasti, ⁊ sqnātum, ⁊ cordumeni. Et fortasse qdā hoies dicunt bonum esse vti cātaridib⁹. Et iste qdē medicine cū vehemētia puocatiōis sue nō sunt ꝓuate impressiōe in lapide. [m] † [ ]

Medicine ṽo doloris sedatiue sūt, sic semē lini, ⁊ mucilago ei⁹: ⁊ sic nuces, ⁊ auellane: [n] † [ ] ⁊ semē altee, ⁊ hn̄t ordinē etiā ad medicinas lapidis, Et ꝯueniētiā ad corp⁹ renū, ⁊ ex narcoticis est illud qđ sciuim⁹. Medicine aūt ꝯfortatiue, sunt sic been, ⁊ [o] [aristologia:] ⁊ lilium siccū, ⁊ semē agnicasti: ⁊ iteꝶ sic rosa, ⁊ balaustie, ⁊ sqnantū, ⁊ sandali. Medicine ṽo cōposite ad lapidē sūt, sic mithridatū: ipm nāq; fortj opationis est in lapide renū: ⁊ sic sagȝenea: ⁊ sic ꝯfectio de scorpionib⁹ cognita ad renes, ⁊ vesicā. Et iteꝶ medicamen fcm̄ cū san. hirci, qđ noiat man⁹ dei pp suā nobilitatē. Et medicamē thesauriȝatū dcm̄ fcm̄ cū oleo balsami, qđ est mirabile. Et sic medicamē forte, quod expti sum⁹. Recipiēs cineris vitri, ⁊ cineris scorpionum: ⁊ cineris radicum cauliū nabati, ⁊ cineris lepo. ⁊ lapidis spongie, ⁊ san. hirci exiccati ꝯtriti: ⁊ cineris corticum oui de quo pullus egressus est, ⁊ lapidis iudaici, ⁊ gūmi nucis, ⁊ acori ptes equales: ⁊ petroselini, dauci, pullegij, gummi arabici, ⁊ seminis altee, ⁊ pipis oium an̄. ptem. j. ⁊. s. cū melle ꝯficiat [p] † [ ] cui⁹ dos sit vsq; ad aure. ij. ⁊ supra, cū aq̄ tribuloꝶ decoctoꝶ cū cicerib⁹ nigris. Et hoc ēt ꝯueniēs est ei q in vesica est, [q] † [ ]

exhens ipsuȝ sil'em luto albo. Et iteꝶ ex eis q̄ sunt fortia aggregata est illud qđ recipit se. melōis ⁊ vitri adusti ⁊ [r] [culbum] ptes eq̄les sumat cū aq̄ ciceris. Et iteꝶ fimi colūbini, ⁊ fimi galli. det aliqd cū aq̄ raphani: aut cū vino: aut cum aq̄ cal'a. est. n. aggregatiuuȝ. Et de illis q̄ sunt aggregatiua est, vt sumat ꝯdisi pondus ȝ. j, fimi colūbini. ȝ. j. scarabei. ȝ. i. duodecima, terāt ⁊ dent cū vino. Et iteꝶ lapis spōgie, scolopēdrie, capilli veneris, seminis altee, petroselini: equal'r ⁊ sit dosis q̄ȝtū necesse est in aq̄ apij: aut aq̄ radic. aut aq̄ tribuloꝶ: aut aq̄ raphani. Et iteꝶ de eis q̄ sunt aggregatiua est illud, qđ. ℞. ḡnoꝶ fruct⁹ balsami, calamēti cāpestris sicci, lapidis spōgie, se. malue, ⁊ albedarūgi sicci ptes eq̄les, terāt, ⁊ dent ex eo omni die cochliariū vnū cū vino pmixto, q̄si. ȝ. iiij. Et de illis que ꝓpriora sūt ei q est in renib⁹ est illđ, qđ. ℞. [s] [meisus] sumiriō amboꝶ an̄. pōdus. ȝ. ij. pipis. ȝ. iiij. cui⁹ dosis sit fm q̄ȝtitatē, q̄ existimatur cum oxymelle sqlitico. Et iteꝶ rute cāpestris, malue campestris, radic. apij ptes eq̄les de qbus sumat quātitas duoꝶ cochliarioꝶ, que coquat i vino, ⁊ colet, ⁊ bibat vinū. Et iteꝶ radix pentaphilon cū [t] [oxymelle sqlitico:] aut aqua mellis. Et iteꝶ se. raphani ⁊ [u] [culbū] equal'r [x] † [ ]

sumat in potu vna vice p⁹ aliā. Et iteꝶ ḡnoꝶ almhaleb excorticatoꝶ tritoruȝ aure. ij. croci aure. j. [y] [aristol', aure. s.] ꝯficiāt cū melle cui⁹ dos sit. ȝ. iiij. Et iteꝶ cordumeni pōdus. ij. ȝ. [z] [cū tertia sui] cortic. radic. lauri. [τ] † [ ] ⁊ iteꝶ semē alharmel, bdelliū sumant de qb⁹ fiāt pill'e: ⁊ sumat de eis oi die pōdus. ȝ. j. cū aq̄ cal'a, ⁊ cuȝ aqua folioꝶ raphani, aut enule humide, aut cū aq̄ oliuarū. Medicamē vltimū sedās dolorē, ⁊ ex̄hēs lapidem. ℞. sumirion, ⁊ est apium cāpestre, ⁊ dicit apium psicum. ℥. . cipi egiptiaci, spice aromatice, se. pauperis albi, cinnamomi, cassie, pipis al. se. bautie, acori omniū an̄. ℥. j. ⁊. s. lapidis iudaici, lapidis ðlati de regiōe macedonie, an̄. ℥. s. ꝯficiant cū melle de quo sumat ad magnitudinē auellane cū vino. Medicamē ꝯferēs ḡnationi lapidis. ℞. [ꝯ] [se. citroli] pulegij, se. altee oiuȝ an̄. ȝ. j. se. cucu. hortulani, seminis melonis, dragagāti oium an̄. ȝ. s. misceant oia, ⁊ sumant: sitq; dos ei⁹ pōd⁹. ȝ. ij. cū vino subtili pmixto. Aliđ. ℞. lapidis inuēti in spōgia: radicis tribuli, se. bautie, oium an̄. ȝ. ij. se. cucumeris hortulani, seminis melonis, seminis altee, amili oium an̄. pōd⁹. ȝ. ij. seminis feniculi, anisi, polij oiuȝ an̄. ȝ. iij. Et qn̄q; dant eis in potu aq̄, in qb⁹ decoquant medicine lapidis [ꝶ] † [ ] sic aq̄ in qb⁹ ðcoquunt camepitheos, ⁊ poliū, ⁊ calamētum, ⁊ siseleos, ⁊ radix tribuli, ⁊ fruct⁹ ei⁹, ⁊ scolopēdria, ⁊ radix malue, ⁊ capillus veneris, ⁊ ṽga pasto. ⁊ ra. [a] [tamarisci:] ⁊ radix eupatorij, ⁊ semē altee, ⁊ [b] [fumoriō, ⁊ saguas:] ⁊ pullegiuȝ, ⁊ alia [c] [ex] diureticis. Et qn̄ administrat in dieb⁹ sanitatj phibet ḡnationē lapidis ēt. Et ex decoctionib⁹ qbus iuuamentū ꝯferatur lapidi renum, qum eorum administratio assi/

p † A. ⁊ reseruet
q † A. Et iteꝶ cinis radicū cauliuȝ nabathi ⁊ cinis ouoꝶ ð qb⁹ sūt egressi pulli ⁊ rasure vl' fricature lapidis iudaici masculi ⁊ femine aggregēt ⁊ det in potu ex eo q̄ȝtitate vnius coclearij in vino aut aq̄ tribuloꝶ ⁊ ē ēt ꝯueniēs ad lapidē vesice
r A. calt. i. almes indi seu miliuȝ solis
s A. misusen
t A. syrupo acetoso mellino
u A. alchat
x † A. det ex eo sicut auelana cuȝ oleo iasmino. et iteꝶ medicamē expiū se. melōis se. altee ⁊ cartami ⁊ croci, ⁊ alchalt. i. mesindū
y A. Alia litera reubarbari aure. j.
z —— A.
τ † A. q̄ȝtum ipsius
ꝯ A. samerium
ꝶ † A. ipsum cōminuentes
a A. althil
b A. samerium ⁊ fuasera
c A. cum

duaꝛ in horis ꝑoxiſmi, eſt vt decoquanꝛ folia mal/ ue cāpeſtris, ⁊ ponanꝛ in decoctione eius butyꝝ, ⁊ mel de q̄ ſumaꝛ in potu res pl'a [a] ⌈ frāgit ⌋ .n. lapidē, ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ lenit iter eius, ⁊ extrahit eū cū fa/ cilitate. Et Ruffus q̄dē dixit ꝙ plima balneatio in thermis ſulfureis frāgit lapidē. Et hoc fortaſſe fac̄ ꝯuenire ad hoc, ꝙ q̄dā aque cal'e, que qn̄qꝫ vlcerāt cutē, qn̄ ponunꝛ in eis medicine lapidis, ⁊ ſbmergi tur in eis pānus, dum ſunt cal'e, ⁊ ponitꝛ ſup locū la pidis reſoluit ip̄m. Et ego iam exꝑtus ſum res hu/ ius gn̄is: In regimine aūt [b] ⌈ in p̄paratione ⌋ lapidis ad hoc vt [c] ⌈ eleueꝛ ⌋ ⁊ patiaꝛ a medicinis cū facili/ tate lubricitatꝫ, ⁊ exit⁹, oꝫ vt adminiſtrenꝛ olea mol lificātia, inungēdo cum fricatione. Et ſil'r empl'a, ⁊ embrocatiōes, ⁊ cerata mollificātia, ⁊ balnea, ⁊ ti/ ne cū q̄ꝫtitate, q̄ nō mollificēt v̄tutem ſupflue, ⁊ d̄bi liteꝛ expulſiua: ⁊ qn̄qꝫ currit ꝑ pillō ad membꝝ ad ditio māei. Et tūc bibiꝛ medicamē ad eradicatiōeꝫ lapidis, vt fiat facil' ſup ip̄ꝫ eradicatio, ⁊ extractio. Et oꝫ vt miſceanꝛ cū mollificantib⁹ ꝯfortantia, ſm canonē motū: ⁊ ꝓprie qum nō eſt in ꝯfortantib⁹ pl'i/ ma ꝯ̄rietas ad intētionē, que eſt in reſol'one: ⁊ illa ſꝛ ſic̄ oleū de lilio, ⁊ oleū de ſpica, ⁊ oleū de alcanna ⁊ corpa eoꝝ ēt: Et oleū alkeiri aggregat intētiōes pl'i mas: d̄inde ſtringanꝛ mediū, ⁊ [d] ⌈ alchatim, ⌋ ⁊ pe/ cten, vt dilatenꝛ meat⁹ deſup: aut fricenꝛ cū manu: deinde deꝛ in potu medicamē cōminutiuū: ⁊ ſi fue/ rit ſumptū in potu, tūc ꝯſequēter adhibeanꝛ diure/ tica. Et non eſt malū vt bibaꝛ ēt: qđ eſt ſic̄ caſiafiſtu la cū oleo amigdalino, ⁊ cum ſucco viſcoſo, q ſit de ſuccis diureticis, in q̄bus ſunt viſcoſitas, ⁊ lubrici/ tas cū oleo amigdalino. Et ex eis que ꝯferunt poſt mollificatiōeꝫ, aut qum excuſatio eſt a mollificatio ne ꝑ pillud qđ ſcis [e] ⌈ de lapide ſuſpēſo moto ⌋ ſūt va porationes cū ſpongia, ⁊ ſilibus ſibi, infuſa in aq̄ ⁊ oleo, ⁊ cuꝫ pāno: aut furfure: Aut empl'a calefacta ⁊ [f] ⌈ viſcoſa: aut ⌋ cū oleis cal'is calefactiuis ſic̄ oleo rutino: aut cū oleo ⁊ caſtoreo. Et eſt neceſſarium vt ꝯſeruꝛ calefactio empl'oꝝ. Qđ ſi neceſſaria ſunt fortiora illis, ponanꝛ vētoſe vacue [g] ⌈ ſup ⌋ lapideꝫ, ⁊ [h] ⌈ ſit eaꝝ poſitio doloroſa ⌋ vt attrahat ip̄m d̄inde deponaꝛ ab illo loco ad illum, q eſt ſb eo ad inferio ra, ⁊ ſuſpendanꝛ ibi. Et ſil'r ſm ḡdationē deſcendāt a loco renuꝫ ſm obliquationē [i] ⌈ emunctorioꝝ ⌋ ad inferiora. Qūqꝫ deſcēdit ad veſicā, ſedaꝛ dolor. Et qn̄qꝫ exercitiū ⁊ mot⁹, ⁊ eq̄tatio ſup animal [k] ⌈ inge te incedēs ⌋ ſufficiūt. Et ſil'r deſcēſus ꝑ gradus ⁊ ꝓ/ prie poſtq̄ꝫ adminiſtrate fuerint inunctiōes. Qūqꝫ deſcēdit ex veſica ad meatū v̄ge, tunc fortaſſe facit dolorē. ⁊ tunc opꝫ vt regaꝛ regimine illi⁹ loci cū eis q̄ dicem⁹. Regimē aūt doloris, qn̄ cōmoueꝛ, ⁊ ꝓp̄e apud v̄gā ꝑ magnitudinē lapidis, aut ꝑ dētes in ipſo, ⁊ fracturā raſcatiōis, ⁊ aſpitatē excoriātē, qn̄ꝫ poſ'e eſt vt ſit cū balneo, ⁊ tina. Qum aūt ſupfluūt, [l] ⌈ ⁊ mollificāt ⌋ redit dolor vehemēs poſt horā. Et embroce de camemilla, ⁊ meliloto, ⁊ altea, ⁊ furfu/ re bone ſūt ⁊ iuuatiue. Et ſi fuerit ꝯſtrictio aliq̄ nāe, tunc de rectiorib⁹ reb⁹ eſt, extrahere fecē cū ſuppoſi torio, aut cū cliſteri nō magno, qđ coarctet, ⁊ dolo/ rē faciat: imo ſuppoſitoriū amabili⁹ eſt mihi. Et in lenificatiōe nāe eſt alleuiatio plīma, ⁊ ſedatio do loris. Et nō eſt ſemita ad adminiſtrādum catharti/ cū, ip̄ꝫ .n. ledit, ⁊ nocet ꝑ illō, qđ deſcēdere fac̄ d̄ſup Cliſtere aūt qum in eo ponunꝛ adipes, ⁊ vnctuoſa, ⁊ v̄tutes mollificantes, ⁊ v̄tutes diuretice, fac̄ cum ſol'one vētris lenitatē, ⁊ frāgit dolorē, ⁊ adiuuat ad extractionē lapidis. Et qn̄qꝫ dolor fortis ſedaꝛ, qn̄ curaꝛ cū eis q̄ diximꝰ: ⁊ deind quꝫ curaꝛ lapis, mul tiplicaꝛ. Quaꝛ rectius eſt vt abſtineaꝛ a medicinis fortiter mouentib⁹, ⁊ adminiſtrenꝛ cliſteria leuia, lenificātia: ⁊ inunctiōes, q̄ cōprimēdo ⁊ fricādo ſi/ unt: ⁊ cerataria mollificātia, lubrificātia, ⁊ [m] † ⌈ ⌋ de illis q̄ iuuāt in hac hora ē adminiſtratio vo mitus: ⁊ illud ē de eis q̄ minorāt māa cōprimentes lapidē: ſꝫ fortaſſe nocet ꝑ illō, ꝙ attrahit lapidē ad ſuperiora. Et ſi fuerit dolor de ill' q̄ nō [n] ⌈ remouenꝛ ⌋ ꝓrſus: tunc neceſſariū erit dare in potu illud qđ ſtu porē facit. Et [o] ⌈ iteꝝ filoniū, ⁊ ēt mitridatū mādra/ goratū, ⌋ ⁊ tyriaca q̄ nō ē antiq̄: imo ad nouitatem decliuis, ⁊ in q̄ eſt v̄tus opij remanēs: ipſa .n. plib⁹ ꝯfert modis. Cōfert nāqꝫ ex ꝑte tyriacitatꝫ, ⁊ ex ꝑte ꝓuocatiōis, ⁊ cōminuit lapidē, ⁊ ex ꝑte ſtupefactio nis doloris, ⁊ qn̄qꝫ adiuuat in [p] ⌈ dieb⁹ vētoſitatem in renib⁹ coarctātē ⌋ ēt lapidē. Et cognoſciꝛ ꝑ ſigna vētoſitatꝫ renū aut [q] ⌈ vētoſitatem in inteſtinis cōpri mētem ⌋ ip̄m: ⁊ cognoſciꝛ ꝑ ſigna ſua, q̄re oꝫ tūc vt intēdaꝛ ad ea q̄ frāgunt vētoſitatē, ſic̄ ruta, ⁊ ſemē eius, ⁊ ſemē apij, ⁊ aniſum, ⁊ ameos, ⁊ carui, ⁊ ni/ gella dādo in potu in eis, q̄ ſūt ſic̄ aq̄ mellis: aut em pl'ando: aut faciēdo ex eis ceratū cū oleo aliquo: ⁊ vtēdo eo in cliſteri. Et ſi fuerit lapis ꝑ āpa cal'm, cureꝛ curatiōe āpatꝫ renum in ꝑmis. Et ſufficient ea que ſcis de embrocis, ⁊ empl'is, ⁊ ceratarijs in/ f̄rantib⁹, q̄ p̄terierunt tibi in cap. plib⁹, aſpſo ſuper eo modico aceto, dōec penetrēt: ⁊ ſil'r fiat cliſtere cū iſtis ſuccis, ⁊ cū oleo roſ. cū eis, ⁊ ſi indigent phl'o/ mia, fiat. ⁊ ſi fuerit ꝑ āpa duꝝ, tūc adhibeanꝛ ea q̄ ſūt ſic̄ mucilagines cal'e, vt mucilago ſeminis lini, et fenugreci, ⁊ altee: et ſe. almaru ꝑmixte cum eis, q̄ inf̄rant. ⁊ ſil'r camemilla, et melilotum, et tribuli, et anetū. Et iſta adminiſtranꝛ bibita: et adminiſtranꝛ cliſterizata. Et adminiſtrāꝛ epithimata. Et qn̄ ad/ miniſtranꝛ epithimata, opꝫ vt ponanꝛ in eis, q̄ ſūt ſic̄ gūma pini, et ſerapinū, et ammoniacū, et ſtorax, et caſtoreū, et ſic̄ myrrha. Et iteꝝ olea cal'a cū ꝯfor tantibus aliq̄b⁹. Et de vnguentꝫ, vnguētū diaglon, et vnguētum de adipib⁹ et alia: et qū videris [r] ⌈ in/ flationē ⌋ ꝓuocabis tunc. Cibi aūt lapidē patiētiuꝫ ſunt illi, q ꝯ̄rij ſunt cibis nocētib⁹ eis: et carnes aui um aſſate hn̄tium colorem cineritium, et auium in domibus habitātium [s] ⌈ diſſolute ⌋ cum decoctio/ ne, non nocent eis: et ſimil'r que de carnibus ſꝛ ſbti/ lia: Et cancri aſſati caro confert eis. Et opꝫ vt in cibis eorum ponantur capita cardi, et aſparagi, et proprie campeſtris [t] ⌈ cum ⌋ aqua ciceris [u] † ⌈ ⌋ et oleo cartami.

a A. lubricat
b A. ꝑparatiōis
c A. eradicetur
d A. hypocūdria
e A. ꝙ lapis ē ſu/ ſpenſus motus
f A. vnctiones
g A. infra
h A. locum dolo ris
i A. duoꝝ poro/ rum vritidum
k A. qđ ſaltando vel trotando in/ cedit
Alia litera l —— A.
m † A. qūqꝫ
n A. tepeſcunt
o A. iteꝝ filoniū ⁊ medicina mā/ dragorata. Alia litera meli⁹ ē filoniū ⁊ ēt medicine mā dragorate
p A. dolore vēto ſitas in renibus coarctans
q A. vētoſitas in inteſtinis com/ primens
r A. digeſtioneꝫ
s A. ⁊ columbini diſſoluti
t A. ⁊
u † A. cum oleo

Fen. xix. de diſpoſitionibus veſice, et vrine: duos comprehendens tractatus.

Tractatus primus de diſpoſitionibus veſice.

De anatomia veſice. Cap. I.

QUēadmodum deus excelſus creauit feci vaſa aggregatiua cōprehendentia totū, vſqꝫquo ag gregaꝛ, deinde expellit totū ſil', ꝑ qđ ſit excuſatio ab aſcellatiōe ꝯti/ nua hora poſt horā ſic̄ ſciuiſti: ſil'r p̄parauit excelſus, et creauit eis, qđ de ſupfluitate aq̄ ſitatꝫ attrahiꝛ digne excuti et expelli, capacitateꝫ et ſacculū cōprehēdentē totalitatē ei⁹, aut plimū eius, donec ſurgat ad exhendā ipſam ſemel, et non ſit ne/ ceſſarium expellere ip̄am ꝯtinue: ſicut accidit patiē tibus diſtillationē vrine: et capacitas illa eſt veſica. Et creata eſt neruoſa ex neruis ligamēti, vt ſit vehe mentioris fortitudinis, et ſit cū fortitudine ſuſcepti bilis extenſionis [x] ⌈ plane, ſuſtētate ⌋ vt impleaꝛ aq̄/

x A. dilatabilis fortis ſubſtātie

fitate. Quãꝙ replet, euãt qđ in ea est cũ volũtate ad quã pducit necessitas. Et in collo eiꝰ est carnositas ᵃ⌈retenta⌋vicina lacerto. Et ipsa qdẽ ᵇ†⌈

⌋Duas hꝫ tunicas quaꝝ interior in pfundo est dupla extrinsece: qm̃ ipsa obuiat aqsitati acute. Et subtiliatꝰ ẽ creator sapiẽter in attrahẽdo aquositatẽ ad eã, ꝛ in exhendo aquositatẽ ab ipsa, quare puenire fecit ad ipsam ᶜ⌈duo emunctoria q̃ sunt renũ.⌋Et qũ ad ipsaꝫ puenerũt, sepauit vesice duos anulos, quos facit incedere inter duas tunicas, incipiẽtes in pmis penetrare in tunicã pmã, pforãtes eam: deinde hẽntes incessum hẽtem q̃ztitatem inter duas tunicas, deinde submergunt in tunica interiore disrũpentes vtrãqꝫ eaꝝ ad ꝯcauitatẽ vesice, ᵈ†⌈

⌋ita vt qñ replet aquositate, ꝛ ᵉ⌈sustentat coopiat tunica aliam⌋tunicã exteriorẽ expulsa ad ipsaꝫ ab interiori pte ꝛ a ᶠ⌈pfundo⌋talr vt existimet. q. tunica vna, ꝛ nõ sit in eis penetratio: ꝛ pp illud nõ redit aquositas, ꝛ vrina qum figit vesica ad posteriora ꝛ ad ᵍ⌈duo emũctoria:⌋ Deinde creauit ei deus cuiꝰ vtus est sublimis, collũ expellẽs aquositatẽ ad vgam, anfractuosum, plures hñs anfractus, pter quos non mũdificat ab aquositate integre expulsa, pprie in masculis. In eis nãqꝫ tres hꝫ anfractus. Et in mulieribꝰ hꝫ anfractum vnũ pp ppinqtateꝫ vesicaꝝ eaꝝ cũ matricibꝰ ipaꝝ. Et ʰ⌈illiꝰ colli, eiꝰ q̃dam ps munita est, eo qđ circũdat⌋ipm sicut suffocatorium, ꝛ expssoriuꝫ, ita vt phibeat exitũ aquositatis ab ea, nisi cũ volũtate mollificãte illũ lacertũ adiutũ lacertꝭ ventris fm q sciuisti in loco suo: nisi illi lacerto adueniat nocumẽtuꝫ: aut ⁱ⌈supflua necessitas.⌋Et ꝯtinuat vnicuiqꝫ lateꝝ eiꝰ neruꝰ q̃ztitatem hñs, ꝛ vene qete, pulsatiles, ꝛ multiplicati sunt nerui eiꝰ, vt ipa sentiat illud cui inititur, ꝛ ad quod extenditur. ᵏ†⌈ ⌋

¶ De egritudinibꝰ vesice, ꝛ cura eiꝰ. Cap. II.

Accidunt iteꝝ in vesica egritudines ꝯplonis cũ mã, ꝛ absqꝫ mã, ꝛ apata, ꝛ oppilatio ˡ⌈de cuius summa⌋est lapis. Et inueniunt in ea egritudines q̃ztitatꝭ in puitate, ꝛ magnitudine. Et accidũt ei egritudines sitꝰ ᵐ⌈i angmẽto⌋ꝛ dislocatiõe. Et accidũt ei egritudines solonis singularis p aptionẽ, ꝛ incisionẽ, ꝛ vlcera. Et qñqꝫ cõicant vesice mẽbra regalia, ꝛ nobilia: sic cerebꝝ: ipsum. n. fit dolorosum cũ ea, ꝛ aduenit ei vertigo: ꝛ qñqꝫ puenit ad sirsen cã cõmunitatꝭ egritudinũ vesice calaꝝ: ꝛ sicut epi iteꝝ: mltotiẽs. n. accidit hydropisis pp frigus vesice. Et egritudines qdẽ vesice mltiplicant in hyeme. Et curant iteꝝ sic curant ille q̃ sunt renũ, ꝛ cũ medicinis fortioribꝰ, ꝛ magis remanẽtibus: ꝛ sunt potiões, ꝛ iniectiões, ꝛ vnctiones, ꝛ empla qbꝰ emplent duo emunctoria, ꝛ sub vmbilico: ꝛ in ⁿ⌈duabꝰ cõmissuris singularibꝰ⌋ꝛ dolores vesice multiplicant in aeribꝰ, ꝛ in regionibꝰ, ꝛ ventis septẽtrionalibꝰ, ꝛ in temporibus frigidis

¶ De his que calefaciunt vesicam. Cap. III.

Diuretica cala oia calefaciũt vesicã: ꝛ vnctões: ꝛ iniectiões ex ole. calis, ꝛ gũmis calis, sicut oleũ costinũ, ꝛ nardinũ, ꝛ đ bẽ: ꝛ vaporatiões: ꝛ empla ex medicis pdictꝭ i caplo renũ calis: đ qbꝰ fiat emplꝫ vbi scis.

¶ De his q̃ infrigidãt vesicã. Ca. IIII.

Infrigidant eã potꝰ ᵒ⌈succi portulace: ꝛ citro.⌋ꝛ cucur. ꝛ potꝰ spodij ᵖ†⌈ ⌋cum aqua, frigida. Et ex epithimatibus sandali, ꝛ canfora, ꝛ fausel cum lacte acetoso, de quo butyruꝫ est extũ: ꝛ silr mucilagines ꝛ succi fri: ꝛ olea fra sicut ole. de se. cucurbite, ꝛ ole. ros. bonũ: ꝛ ole. de papauere, ꝛ ole. đ se. lactuce cũ cãfora, ꝛ silibꝰ ꝛ iniectiões pp̃e, ꝛ lac asini iuuatiuũ est valde.

¶ De lapide vesice ꝛ signis eius. Cap. V.

Oportet vt tu ꝯsideres illđ qđ diximꝰ de lapide renum, deinde pmuteris ad ꝯsiderãdũ hoc capitulũ. Et tu qdẽ iam sciuisti illic dr̃iaꝫ inter lapidẽ vesice, ꝛ lapidẽ renũ, in q̃litate, ꝛ q̃ztitate ex caplo lapidis renũ. Differũt eniꝫ vtriqꝫ lapides: at ille q est in renibꝰ, est lenior parũ, ꝛ minor, ꝛ magis trahẽs ad rubedinẽ: ꝛ ille q est in vesica est durior, maior valde, ꝛ magis decliuis ad soliditatẽ, ꝛ cinereitatẽ, ꝛ albedinẽ: lꝫ gñetur, in ea lapis, q cõminuit: ꝛ ᵠ⌈ille qdẽ q est in vesica discernit⌋fm plimũ post sepationeꝫ vrine. Et ille cui plimũ aduenit lapis vesice, est extenuatꝰ: ꝛ in renibus est ecõuerso. Et infantibꝰ qdẽ, ꝛ q eos sequunt, aduenit lapis in vesica. Et dicaꝫ hic q vrina in lapide vesice ẽ decliuis ad albedinẽ: ꝛ sedimẽ nõ est rubeũ, ʳ†⌈ ⌋ad albedinem tendens: aut cinereitatẽ: ꝛ qñqꝫ est vrina grossa, oleaginee fecis: ꝛ fm plimũ ẽ subtil, ꝛ pprie in pnᵒ. Et nõ est dolor lapidis vesice, sicut dolor lapidis renũ: qm̃ ille q est vesice tenet in spatio: ˢ†⌈ ⌋nisi qum lapis retinet vrinã: qm̃ eiꝰ dolor vehemens fit: ꝛ qñ ipe cadit in meatu. Et aspitas in lapide vesice plima est, qm̃ est in spatio in q̃ pole ẽ vt stet sup eũ illđ, qđ ᵗ⌈ipse retinet:⌋ꝛ pp hoc ẽ maior, qm̃ eiꝰ locꝰ latior est. Et accidit qñꝫ vt sint in vesica vna duo lapides, ꝛ ples illis, excoriãtes ꝛ mltiplicat ᵘ⌈ꝯfractio arene⌋ex eis. Et est qñqꝫ cũ arenositate fex furfurea pp abrasionẽ ˣ†⌈ ⌋eiꝰ a lapide ʸ⌈abstergẽte.⌋ Et in lapide qdẽ vesice ẽ assiduatio pruritꝰ, ꝛ doloris in vga, ꝛ in radice eius, ꝛ in pectine cõicatione vge ad vesicam, ꝛ habẽs eum multiplicat ᶻ⌈cõtractionem⌋vge sue, pprie qum est puer, ꝛ assidua fit ei erectio. Et quãdoqꝫ pducit illud ad exitum ani, ꝛ ad retentionẽ egestionũ, ꝛ difficultatẽ vrine. cũ hoc q illud qđ egredit. egredit cum fortitudine pter compressionẽ ꝛ⌈suam a stricto, ꝛ ab impellẽte⌋post ipsum. Et quãdoqꝫ mingit in fine eius vrinã ꝯ⌈quã vult.⌋ Et quotiẽs euacuatur ex vrina quam mingit desiderat mingere statim: ꝛ agẽs illđ est lapis ꝝ⌈expellens expulsionem vrine aggregate.⌋ Et multotiens mingit san. pter rascationeꝫ lapidis, pprie ᵃ⌈multotiẽs pungit:⌋ quãdo est asper, magnus, ꝛ Qum ergo resupinat lapidosus, ꝛ eleuant anche eius, ꝛ concutitur, remouet lapis a meatu. Et quãdo tunc fit compressio sup pectinem, eijcit vrina: et hec est significatio fortis sup lapidem. Et quãdoqꝫ alleuiat illđ incuruatio lapidosi super genua sua, ꝛ ᵇ⌈cõmotio⌋membroꝝ suorum ad inuiceꝫ. Et quãdoqꝫ alleuiatur p intromissionem digiti in anũ, ꝛ remotionem lapidis fm hmõi preparationẽ. Et quãdoqꝫ alleuiat illud p figuras alias compressionis, ꝛ expressionis, ꝛ resupinationis, ꝛ incuruatiõis q̃s experimẽtum inuenit. Qum ergo non cõfert illud, administret alchatatir: ᶜ⌈ꝛ extrahit ꝛ expellitur vrina ꝛ⌋est significatio fortis. Et similiter si difficilis fiat eius intromissio, tunc melius est vt non laboretur cuꝫ conamine. Et quãdoqꝫ significat alchatatir per illud quod ᵈ⌈associatur ei mã⌋ex qua generat lapis. Et lapis quidem paruus, magis retinet vrinam, q̃ꝫ magnus: qm̃ figit in meatu: magnus vero

a A. cum qua fit sensatio

b † A. Alia lra hẽt tunicã vnaꝫ ꝯtextã ex spẽbus villoꝝ tribꝰ nisi in loco vbi pori vritides ingrediunt eaꝫ qm̃ illic corpus

c A. duos poros vritides ex rẽibꝰ

d † A. ꝛ effundit in ea supfluitas aquosa

e A. fuerit repleta ꝯplete tũc cooperiat tunica interior

f A. Alia litera concauo

g A. duos poros vritides

h A. pncipiũ colli munitũ ẽ cuꝫ lacerto circundante

i A. lacerto ventris

k † A. Alia litera plurimum

l A. ꝛ ex eis

m A. ex eminentia

n A. Alia litera cõmissuris situatis inter anuꝫ ꝛ testiculos Alia litera cõmissura singulari

o A. lactꝭ vl emlsiõis seminũ portulace

p A. canforati

q A. lapis qdem vesice seqstrat vl coagulat

r † A. sed est

s † A. ñ coarctãs neqꝫ coarctatus

t A. quod ipsuꝫ exasperat

v A. cõminutio arenosa

x † A. superficiei

y A. aspero

ꝫ A. ꝯfricationẽ

ꝛ A. eiꝰ a stricto ꝛ ab exprimente grauante

ꝯ A. sine voluntate

ꝝ A. expllsus expllsiõe q̃ expellit vria aggregata

a A. Alia litera coarctatur Alia litera retinetur. Et qñ resupinatur Alia litera proprie q pũgit

b A. aggregatio

c A. vt expellat lapis, qñqꝫ ẽ ibi aliqd obuiãs alchatatir, ꝛ expellit, ꝛ eijcitur vrina tunc

d A. associat ei materiam

ro remouet a meatu velociter. Et scias q lapis vesice multiplicatur in regionibus septentrionalibus, ⁊ proprie in infantibus.

¶ De curõnibus lapidis vesice. Cap. VI.

Lapis vesice indiget medicinis fortiorib⁹, qm̃ ipsa ē frigior: ⁊ qr est lõginqor: ⁊ qm̃ lapis ei⁹ est vehemẽti⁹ ꝯfirmat⁹ ex vehemẽtia coagulatiõis: ⁊ medicine ei⁹ sũt medicine fortes p̃dcẽ in curõne lapidis renũ. Et eis qdẽ ꝯferũt sagzenea, ⁊ mithridatũ, [a]† ⌈ ⌋ qum lapis est puus, aut lenis [b]⌈ ⁊ silr ⌋ athanasia. Et ꝯferũt ei scolopẽdrie põdus. ℥.j. ⁊ mahaleb excorticate. ℥.ß. Sirup⁹ iuuatiu⁹ eis. ℞. [c]⌈ milij sol. ⌋ triti. ʒ.xv. capilli veneris. [d]⌈ ʒ. ⌋ vij. [e]⌈ † ⌋ petroselini. ʒ.iiij. fic⁹ albas. vij. nũero ꝯcoquãtur cũ .iiij. lb. aq̃ donec remaneat. lb. j. ⁊ bibat post exitum ꝺ balneo, cuius dos sit. lb. ß. Et opꝫ vt tine, q̃ in ea administrant sint fortiores: ⁊ ponant in eis cũ medicinis notis medicine, q̃ sunt sic̃ fol. agnicasti, ⁊ capillus veneris, ⁊ foliũ, ⁊ [f]⌈ assuesir ⌋ ⁊ rosa ei⁹, ⁊ aliqd hñs stipticitatẽ, vt nõ supfluat mollificatio: Et ponãt in eoꝝ vnctionib⁹ galbanũ, ⁊ pix, ⁊ ammoniacũ, ⁊ euforbiũ. Et meli⁹ eoꝝ est empl̃um ꝺ bdelio ⁊ mecha. Et melius eorum oleoꝝ est ole. de scorpionib⁹, emplatum, ⁊ distillatũ, aut iniectum, cũ quo misceat aliqd confortatiuũ. Et medicine qdẽ emploꝝ eoꝝ sunt radix scolopẽdrie, ⁊ radix [g]⌈ asech, ⌋ ⁊ poliũ, ⁊ [h]⌈ canab ⌋ ⁊ altea, ⁊ capillus veneris: ⁊ ponant in eis illa, que sunt sic̃ folia v̑ge pastoris, ⁊ auis predcã in caplo lapidis renũ, ⁊ q̃ dixim⁹ cũ ea de ordinib⁹ ei⁹ valde ꝯferunt ei. Et de eis q̃ sunt ꝓpa illis in curis ipsoꝝ, est vt vtant medicinis lapidis in iniectiõe, ⁊ iuuantur eis vehemẽter. Et qñ vrine fit difficultas, ⁊ retinet cã lapidis vesice, ⁊ nõ est semita ad scindẽdum pp aliqd, qꝺ ꝓhibet: aut pp timorẽ, tũc de hoib⁹ est aliqs, q ingeniat: ⁊ in eo qꝺ est inter anũ, ⁊ testiculos, scissurã efficit puã: ⁊ ponit in ea cãnulã, vt egrediat, [i]† ⌈ ⌋ q cognoscit anatomiã vesice, ⁊ cognoscit locũ colli ei⁹, cui ꝯtinuant vasa spmatꝭ, ⁊ cognoscit locũ arterie, ⁊ locũ carnosum vesice, ⁊ caueat illꝺ qꝺ oꝫ ipm cauere: q̃re non accidit nocumẽtũ in g̃natione, aut fluxus san. aut fistula, que non ꝯsolidat: ⁊ oꝫ vt vaporet intestina, ⁊ vesicã ante illud resupinus.

¶ De regimine qꝺ in ipso p̃cipit. Cap. VII.

Est vt p̃paret sedes, ⁊ sedeat eger sup eã, ⁊ sit p̃sens minister, ⁊ itromittat man⁹ suas sub genib⁹ ei⁹, deinde p̃pet ad scindẽdũ: ⁊ oꝫ vt [k]⌈ añ teneat lapidẽ, ⌋ ⁊ faciat ipm puenire in locum [l]⌈ q scindit, ⌋ ⁊ illud faciat intromittẽdo digitũ mediũ in ano viroꝝ, ⁊ virginũ, ⁊ mulieꝝ corruptaꝝ in orificio mr̃icis, donec ineniat lapidẽ, ⁊ cõprimat manu alia desup, [m]⌈ faciẽdo vt descendat lapis ⌋ ex mirach ⁊ [n]⌈ sumine ⌋ donec descendat lapis ad locũ ꝓpinquũ ori vesice, ⁊ studeat vt expellat lapis talr vt remoueat a cõmissura q̃ntitate [o]⌈ vnius pili ⌋ ⁊ caue ne scindas sup cõmissurã, qm̃ est malũ: cõmissura. n. ſm v̑itatẽ est locus mortal: ⁊ oꝫ vt non cadat in expulsione abbreuiatio, vl defect⁹: qm̃ euenit tũc scissura lata, que nõ sanat. Qñq3 expellis, ⁊ vides scissurã non penetrãtẽ, tunc pfora si tua operatio hui⁹ q̃ntitatꝭ nõ pducit ad dolorẽ vehemẽtem, ⁊ torsionẽ colli, ⁊ casum v̑tutꝭ, ⁊ destructionẽ motus, ⁊ ſmonis, ⁊ [p]⌈ ꝯfractionẽ ⌋ palpebraꝝ, ⁊ oculi: si ãt pduxerit ad illud, tunc nõ pfores ipꝫ, nã si ipm pforaueris, morief illico. Ampli⁹ fac sup ipm scissurã tendẽtem ad trãsuersum parũper, cũ ingenio bono, q nõ ꝯtingat neruũ studẽdo vt cadat scinssura in collo vesice: nã si ceciderit in corpe vesice, nõ ꝯsolidabit oino: ⁊ stude q̃ntũ potes, vt scissio minoret: nã si lapis fuerit puus fortasse expellet cũ exp̃ssiõe. Magn⁹ v̑o indiget scissiõe ampla, ⁊ fortasse idiget ex̃hente qꝺ ipm ex̃hat. Et qñq3 est lapis magn⁹ valde: q̃re nõ est poſſe vt scindat pp magnitudinẽ suaꝫ: q̃re oꝫ tunc vt cõprehendat cuꝫ tenalijs, ⁊ rumpat paulatim, ⁊ assumat qꝺ frãgitur, ⁊ nõ remaneat in vesica aliqd oino, nã si remãserit, ⁊ magnificabit ⁊ fiet magn⁹. Et multotiens accidit vt pueniat lapis ad collũ vesice, ⁊ qꝺ seqtur v̑gam, ⁊ tunc oꝫ vt sine cessatiõe inungat pecten, ⁊ fiat cõpressio sup ipm: ⁊ sit tecũ adiutor, ita vt qñ figit lapis in loco, scindas subtus eũ, ⁊ ex̃hat. Et fortasse erit recti⁹, vt ligetur post ipsum ad anteriora cũ filo ita vt nõ redeat. Et si penetrat ad locum ꝓpinquũ capiti v̑ge, nõ opꝫ vt laboret ad ex̃hendũ eum ex ipso. Illud. n. facit fortasse accidere vuln⁹ qꝺ non ꝯsolidabit, imo oportebit vt equet: aut stringat qꝺ est post ipm, ⁊ scindat subtus caput virge, vt egrediat. Qum ergo feceris in lapide oia que dicta sunt in caplo de illo, ⁊ extraxeris ipsum, fortasse accidet ex cõpressiõe vẽtris cũ fortitudine, ⁊ ex dolore scissiõis, ap̃a: ⁊ ẽ res timorosa. Et ex eis q̃ nõ pmittũt euenire illꝺ, ẽ vt iã clisterizes egꝝ, ⁊ ex̃has fecẽ ei⁹, ꝺinde des ei in potu post illꝺ aliqd leniẽs nãꝫ: ⁊ nõ cibes eũ nisi re pua, ⁊ lenificãte. Si ãt idigueris phl̃omia, vt [q]⌈ alleuiet ex minoratiõe ⌋ fac: q si volueris vt vehementi⁹ [r]⌈ alleuiet ⌋ ⁊ appent signa ap̃atꝭ, ⁊ dolor sit vehemẽs valde, tũc oꝫ vt sedeat eger in tina: aut pelui aq̃ in q̃ decocta sunt lenificãtia: sic̃ molochia, ⁊ semẽ lini, ⁊ altea, ⁊ furfur: ⁊ cũ illa aq̃ sit ꝯmixtũ ol̃m plimũ, ⁊ cõquassatũ cũ ea: ⁊ sit illa aq̃ tepida. Qñq3 ex̃xeris eũ de tina, inunges [s]⌈ ptes v̑ge ⌋ cũ olis lenificãtib⁹, sic̃ ẽ oleũ camemillinũ, ⁊ anetinũ. ⁊ pones sup vulnus butyꝝ tepidũ, ⁊ funde in ipm. Et pone sup ipm cottũ infusum in oleo roſ. ⁊ pauco aceto: deinde administra medicinas ꝯsolidatiuas: si ãt magnificat ap̃a assidue, fac eũ sedere in tina p̃dicta in ꝺcoctiõe fenugreci, ⁊ se. lini, ⁊ si dolor fiat fortior, fac eũ sedere in die scꝺo, ⁊ in die tertio in aq̃ ⁊ oleo tepidis. Ille ãt quẽ scissura, ⁊ vuln⁹ nõ ita dolere faciũt vt ide [t]⌈ curet ⌋ soluit in die tertio. Et oꝫ vt assiduet calefactionẽ vesice cũ ol̃o ꝺ ruta, qũ. n. calefit ẽ rectior dispõnis, ⁊ minoris doloris, ⁊ mioris vrine. Et vrina qꝺ ledit valde pforatos: ⁊ pp illꝺ opꝫ vt sumãt in potu aquã paulatim: ⁊ quotiẽs mingũt, oꝫ vt sit minister ꝯſuãs mãu sua locũ ligamẽti, ⁊ cõprimat eũ, vt nõ infundat vrina locũ scisum. Ampli⁹ non potest esse, quin aut non currat de san. quantitas que necessaria est. ⁊ est illic timor ap̃atis, ⁊ corruptionis membri, [u]† ⌈ ⌋ qum alterat color ei⁹ ad corruptionem a rubedine: aut vt currat, ⁊ supfluat, ⁊ timeat fluxus san. Et p̃mum qdem opꝫ vt curet ſm q vides signũ p̃dcm̃, imo incidat vel scalpellet illico vt currat san. ⁊ vt ponat ꝺsup empl̃m ex aceto, ⁊ sale in pãno lini, tãdiu donec ꝓhibeat corruptionẽ. In scꝺo aũt quod est, vt timeat fluxus san. est rectius vt sedeat in aqs stipticis cognitis, ⁊ ponat sup locum tus, ⁊ attrimẽtum trita: ⁊ supra ipsa cottũ, ⁊ supra illa cottũ aliud [x]⌈ magis ⌋ madefactũ aceto, ⁊ aq̃: ⁊ si sciueris q vena magna: aut arteria incisa sit [y]⌈ adde ⌋ in curatione ei⁹ cum ꝯstrictione. Et si san. inobediẽs est, ⁊ non cessat, ⁊ non sanat, tũ fac eũ sedere in aceto forti. Et fortasse idiges vt flebotomes

a † A. ⁊
b — A.
c A. chalt
d A. ℥.
e † A. scolopendrie. ʒ. viij. triboloꝝ. ʒ. x. dauci
f A. alsuasera
g A. althil
h A. folium
i † A. ex ea vrina ⁊ rẽoueat mors q̃bus vita sit nõ trãqlla ⁊ qũ nõ ꝓspant medicine ⁊ voluerit scindere oꝫ vt eligat scissioni illum
k A. Alia litera antecedat sensatio lapidis
l A. quẽ scindere oportet
m A. Alia litera descendendo
n A. vmbilico
o A. Alia litera grani ordei
p A. mollificationem
q A. preseruetur
r A. preseruetur
s A. membrum
t A. sit curandũ
v † A. ⁊ proprie
x A. magnum
y A. rege

eū vt attrahat̃ san. Et fortaſſe neceſſariū eſt tibi vt ponas ſup̱ pectinē ⁊ inguina, narcotica. Et ex eis q̃ accidūt ex ſciſſura ⁊ curſu ſan. eſt vt currat fruſtum ſan. ad veſicā, ⁊ coaguletur ſup̱ orificiū eius, qr̃ fit difficultas vrine, ⁊ tūc neceſſariū eſt, vt intromittatur [a]⌈digitus⌋ in foramine, ⁊ auferat̃ nocumētū ab orificio veſice, ⁊ collo eiꝰ, ⁊ extrahat̃: [b]⌈aut⌋ curet̃ locus cum aceto ⁊ aq̃ donec reſoluat̃ [c]⌈claudēs congelatum⌋ ⁊ extrahat̃. Et ex eis que accidūt ex illo, eſt abſciſſo gñationis: Signa aūt mala, q̃ qum accidūt expectat medicꝰ mortē, ſunt vt ſi fortr̃ fiat dolor ſub vmbilico, ⁊ infrentur extrema, ⁊ acuat̃ fe. ⁊ accidāt rigor, ⁊ caſus v̄tutr̃. [d]†⌈ ⌋ Ampliꝰ quz addit̃ vehemētia doloris loci pforati, ⁊ accidit ſingultus, ⁊ mouet̃ vēter motu ex̃neo, tūc iā appropinquat mors. Signa aūt egri bona, ſunt ſalus rõnis, ⁊ ſanitas appetitꝰ, ⁊ vt ſit color, ⁊ forma ſani valđ.

a A. Alia litera inſtrumētum

b A. ⁊

c A. ſanguis cōgelatus

d †A. Alia litera ⁊ appetitus.

De apatibus calis in veſica. Cap. VIII.

Accidit, quāuis non plūmum, apa calīm in veſica ex mā ſan. ⁊ colerica: aut compoſita: ⁊ ē egritudo mala. Et multotiens accidit illud, ⁊ p̱prie in infantibus, cā lapidis ⁊ doloroſitate eius, ⁊ qr ipſe [e]⌈conq̃ſſant⌋ veſicam.

e A. ſcalpelat vl' excoriat

De ſignis. Cap. IX.

Signt q̄ apa eſt in veſica calīm, febris, ⁊ retētio vrine, aut difficultas eius, aut diſtillatio ipſius, ⁊ retētio qdē eſt qum iacēt, ⁊ non poſſunt eijcere aliqd de ea niſi ſtātes. Et qñq3 eſt retētio ſtercoris, ⁊ inflatio pectinis, ⁊ ilij cū dolore pungitiuo, ⁊ pulſatiõe: ⁊ qñq3 appet rubedo exteriꝰ, ⁊ ſignt ipaz ex trāquillitate infirmi quā inuenit ex vaporatiõe. Et de accñtibus que cū ipſo accidunt, ſunt ſitis vehemens, ⁊ vomitꝰ colere pure, ⁊ aſma, ⁊ frigus extremitatū, [f]⌈⁊ fortaſſe nō calefaciūt,⌋ ⁊ alienatio, ⁊ nigredo lingue, ⁊ noceri ab omni acuto diuretico, ⁊ p̱prie qum ſunt hu. corpis cali. Signt ergo ip3 etas, ⁊ cāe p̄terite, ⁊ p̄ñtes de illis q̃s ſcis. Et deterius eſt illud cum quo ꝯtinuat̃ calitas fe. acute: ⁊ vehemens fit retētio vrine, ⁊ ſtercoris, ⁊ fortr̃ fit dolor, ⁊ in vrina non eſt digō: [g]⌈eſt enim⌋ mortale. Et hoc plus eſt cū fit aldubellati. Qum aūt apparet in vrina fex ſubſidens, [h]†⌈ ⌋ lenis, tunc eſt maioris ſpei. Cū dubellati v̄o appet de horripilatiõibus diuerſis, ⁊ fe. p̱mixtis illud qđ diximus in aldubellati renū. Et ſilr̃ ſigt maturitatē eius lenitas. ⁊ [i]⌈ſunt de accidētibus digōnis vrina⌋ ⁊ ſedimē eiꝰ. Et ſigt eius eruptionē vrina hñs admixtū pus. Si autez ſig̃ maturitatis nō app̱uerit [k]†⌈ ⌋ nō rūpet̃ [l]⌈ante ebdomadā.⌋ Et p̄lime exiture veſice fiūt v̄ſus collū eius. ⁊ qñq3 declināt ad p̱tes alias: ⁊ qñq3 aperiunt̃ ad partem veſice interiorem. ⁊ quandoq3 aperiuntur ad partem aliam.

f A. nō exiſtimatur q̄ caleſiant

g A. ⁊ eſt

h †A. Alia lr̃a alba

i A. ſedatio accidētiū ⁊ digeſtio vrine

k †A. Alia lr̃a ⁊

l A. moritur in ebdomada

De curationibus apatum veſice. C. X.

Oportet in p̄mis vt ex baſilica ſi niſtra fiat phlebotomia ſm virtutē: eſt. n. prima curationū eius, ⁊ melior earū. Et feſtina ſi illic fuerit calitas valde vehemēs ad empl'a apocruſtica ſpatio breui: ⁊ non ſup̱fluas in eis, neq3 p̱longeris. Illud nāq3 nociuū eſt ⁊ indurat apa velociter: imo ſi inceperis a mollificatiuis qū non fuerit aliqd qđ ab illo p̱hibeat ex ſenſu vehemēti erit meliꝰ, qm̄ mēbrū eſt neruoſuz. Et p̱p̱ hoc vehemēs fit tranquilitas egri ex vaporationibus [m]⌈rep̱cuſſiuis ſpatio breui⌋ factis [n]⌈vaporationibus⌋ cū ſpongijs, ⁊ lana infuſis in aqua in qua, decocta ſunt lenitiua reſolutiua, ⁊ veſicis in quibus ſufflatuz eſt, plenis aqua calida, ⁊ oleis lenitiuis ſubtiliatiuis ⁊ p̱pinquis eis q̃ iaz ſciuiſti in ca. curatõis renū. Et qū hoc te ſubtilia vt initias, ſi tollerat, per ſiringā in primis qđ ſit ſicut mucilago pſilij in lacte aſine: aut aqua ordei in lacte aſi. qm̄ ē magis ſalua. Et poſt illud lac aſi, ⁊ adeps, ⁊ poſt illud caſſiāfiſtulā in lacte mulieris, ſm ordinem quē ſcis ſm horas apatis. Et qñq3 confert cliſterizatio fcā cum eis ſm ſuos ordines. Et de emplaſtris bonis poſt principiū inceptionis eſt illud qđ fit cū pane ex ſimila ⁊ ſiſamo excorticato cum lacte, ⁊ oleo viol'. ⁊ oleo cāmemillino ⁊ ſimilibus. Et iterum [o]⌈napi boni ſunt. ⁊ iterum ſula⌋ elixata empl'ata, ⁊ vaporata. Qđ ſi ebdomadā pertranſeat: ⁊ approximet ſtatus tunc adhibeant̃ farina fabarū, ⁊ ſemel lini, ⁊ camemilla cū triplicato. Et [p]⌈ſilr̃ deſcendit per phlebotomiā⌋ ſaphene, ⁊ dilata te in adminiſtratione reſoluentiū, que ſint ex empl'is, ⁊ vnguētis p̄dictis in ca. renū. Et qñq3 eges empl'o ex iſopo, ⁊ caſtoreo, ⁊ cera, ⁊ proprie poſt narcotica. Et ſcias q̄ aſſiduatio ſeſſionis eorū in tina eſt valde iuuatiua, ita q̄ qñ aduenit eis vrina, tunc rectius eſt vt mingant in ea. Et aque tinarū eorum meliores ſunt ille in quibus eſt mollificatio de illis que iā ſciuiſti multotiēs. Et qñq3 ponūtur in eis aldarſiſaban, ⁊ ciperi, ⁊ cordumeni, ⁊ ſpica, ⁊ amomū, ⁊ ſquinantiū cū fenugre. ⁊ ſe. lini, ⁊ ſedant dolorē ⁊ apa. Et iſte aque mollificatiue quas multotiēs ſciuiſti, ſunt ſicut decoctio ſe. lini, ⁊ fenugreci. Et iterū aqua in qua decoquntur [q]⌈napi ⁊ albaſce⌋ ⁊ caules. Et curatio quidē aldubellati eius, eſt p̱rima curationi aldubellati renū, imo neceſſariū eſt vt ſint medicine eius fortiores: ⁊ quidā laudauerūt papa. al. pondus. ʒ. ij. ⁊. ʒ. qđ detur in potu in decoctione ſpice, ⁊ ſquinanti, ⁊ p̱prie qñ ſunt difficultates vrine, ⁊ dolor. Et qum vehemēs fit dolor, ⁊ timet̃ mors, nō eſt excuſatio a narcoticis linitis ⁊ ſuppoſitis. [r]⌈Epithimata⌋ v̄o ſint ſic̄ epithimia fcm̄ ex hyuſqamo albo, ⁊ mādragora, ⁊ papauē ꝯfectr̃ cū oleo: aut ſūat̃ q̃rta. ʒ. j. opij. ⁊ diſſoluat̃ i ol'o viol'. cū pauco croco, ⁊ ibibat̃ pānꝰ, ⁊ ſupponat̃ i ano. fortaſſe. n. iueniet p̱ illđ trāq̃llitatē, ⁊ dormiet loco eiꝰ. Et qñz admiſtrat̃ đ eo aliqd i ſiringa ſi tollerat, ⁊ epithimia đ opio exteriꝰ fcm̄ ē fortr̃ ſtupefactionis. Potiones vero, ⁊ reliq̃ curatio ſunt curatio ſirſen ⁊ birſen.

m —— A.

n —— A.

o A. rape elixate ſunt bone valde ⁊ itez alrathbe, ideſt faſſaſa

p A. Alia litera qum declinat ſuat flebotomia

q A. rape ⁊ albaſceeb

r A. linimenta

De apate duro veſice. Cap. XI.

Apoſtema durū i veſica accit a cāis ſilib' cāis apatis duri in renibꝰ: ⁊ p̄lumū eiꝰ fit ſucceſſiõe cali, ⁊ ſucceſſiõe p̱cuſſiõis: aut cāus, ⁊ quādoq3 fit ſucceſſione ſciſſure.

De ſignis. Cap. XII.

Signa, cū eo fit difficl'tas vrine ⁊ egõnis ſil': aut accñt ex ea accñtia duritiei renū ex [s]⌈retētiõe fec⌋ ⁊ ſtupefactiõis i cruribꝰ, ⁊ agitatõe diuerſa, ⁊ đbilitate, ⁊ p̱uentiõe ad hydropiſim, q̃3uis fit [t]⌈ſup̱ vētrē ex duritie⌋ renū: ⁊ iter ea qđ diſcernit̃ p̱ locū in q̊ accit ḡuitas, ⁊ illđ cui accit cā in p̄mis.

s A. ſenſatione grauitatis

t A. Alia litera infra nocumentū duritiei Alia litera minus p̱ducens q̄ duritiea

De cura. Cap. XIII.

Curationes. Sūt eedē q̃ ſunt duritiei renū ex inunctiõe fcā cū ole. calis, ⁊ vaporatiõe cū eis, ⁊ dare in potu aq̃s in qbꝰ ꝯcocta ſunt ſemina diuretica cū melle ⁊ caſſia fi. ⁊ adminiſtratio tinaꝝ ſ3 illū modū, ⁊ ſm ḡdationes illic p̄dcās: ⁊ ex eis q̃ p̱p̱a ſt̃, ē vt adminiſtrent̃ illa ole, ⁊ gūme cū ſiringa. ſ. eiectorio vrine ſi poſ'e ē.

¶De vlceribus vesice. Cap.XIIII.

QUandoqz fiūt a cāis vlceꝝ notis q̄s iaz narrauimus in cap. vlceꝝ [a] ⌈pectinis⌋ ex excoriatōe lapidis aut excoriatiōe hu. colerici: ⁊ qn̄qz fiunt ꝑꝑ apa: [b] †⌈ ⌋ aut bothoꝛ que vlcerant: Et in eo cui assidue fit vrina acuta succedūt vulnera, ⁊ vlcera: ⁊ sunt difficilioꝛa plimum q̄z vlcera renū, qm̄ sūt vlcera mēbꝛi neruosi. Et ille cuius vesica disrumpitur, moritur ſm plurimum. Quod si scindat, non incarnat nisi cadat in parte partis carnose.

a A. renū. Et plimū accidūt vlcera vesice
b †A. eruptum

¶De signis. Cap.XV.

IAm diximus in cap. vlceꝝ renum dr̄iam inter duo vlcera. Et diximus ꝙ vlcera vesice faciūt difficultatē vrine, ⁊ retinēt eā: ⁊ ꝙ doloꝛ eoꝝ est in loco pectinis, ⁊ ilij: ⁊ ꝙ egrediunt cuz eis coꝛtices albi, aut grossi, magni, si sunt in vesica: aut tenues pui, si sunt in meatib⁹. Et alia que oz te scire illic. Et signa [c] ⌈que sunt in eo, immo totū, sicut illō qō dcm̄ est⌋ in cap. renum. Et signū cōe in vlcerib⁹ renum ⁊ vesice, ē mict⁹ san. ⁊ saniei paulatiz, ⁊ nō subito, deinde distiguunt ꝑ ea, qb⁹ differunt. Et sig̃ qdem ꝯp tionis ⁊ scissionis, ⁊ coꝛrosionis, ⁊ similium, vna sunt in ambobus simul.

c A. in quo ē coꝛrosio, sicut illa q̄ dicta sunt

¶De curatione. Cap. XVI.

OPortet vt ipsi dˀuitēt cibaria acuta, ⁊ salsa, ⁊ acetosa, ⁊ vehemētis dulcedinis ꝯuertibilia ad colerā, ⁊ sumāt cibos [d] ⌈delectabiles sibi bonos:⌋ ⁊ illos, q faciūt glutiatōez. Et exercitiū qdē nocet eis ꝑꝑ ea q: [e] ⌈acuit,⌋ ⁊ inflammat: si aūt nō facit illō, tūc est iuuatiuū ꝑꝑ ea ꝙ ꝯfoꝛtat membꝛa: expiat ergo paulatim: ⁊ ꝯsidera in canonib⁹ dcis in cap. vlceꝝ [f] †⌈renū⌋ ⁊ ꝑmuta plimū eoꝝ ad hūc locū: ⁊ [g] ⌈ꝑꝑ illud⌋ ꝯsidera in eo qō scripsimus de potu geneꝝ lactꝫ, qm̄ ipsa sunt ſm ꝯditiones p̄dictas iuuatiua vlceꝝ meatuū vrine, ꝑcipue lac equaꝝ. Et scias ꝙ ꝑseruatio in curatiōe eaꝝ, ē vt administret in ꝑmis mūdificatio cū aq̄ mellis, ⁊ zuccari decocta cū diureticꝭ ebibita: aut iniecta, deinde ꝯñter adhibeant relique medicine. Et si [h] ⌈illō qō mingit est fuscū: oz vt inijciat illō qō subtiliat⌋ a cinere arboꝛis fici: aut cinere arboꝛis q̄rcus aut cinere arboꝛis sceha, donec mūdificet vltime. Medicine vō q̄ ad ipsaz bibunt, sunt sicut [i] ⌈alesti⁹⌋ cū oleo roſ. ⁊ sic lac asi. ⁊ cap. ⁊ [k] ⌈iumētinū⌋ potet ſz assiduationē dieꝝ, cū q̄ztitate digōnis cui⁹ plimū sit q̄ztitas. iij. ℥. Etiam qdē [l] ⌈p̄parat de infrantib⁹ stipticis trociscoꝝ ō papaue.⌋ ⁊ troc. alkekēgi pōdus aure. j. cū aq̄ fra. Et de vnguētꝭ bonis, qb⁹ [m] ⌈cōprimēdo⌋ sit inunctio est, vt sumat stoꝛacis liq̄de pondus. ʒ. j. ⁊ pinguedinis anseris ex trib⁹ vsqz ad. iiij. ⁊ cere albe pōdus. ij. sextarioꝝ ⁊ cū eo fiat emplm̄. ⁊ vnguētū iuuatiuū, ⁊ ꝑpꝛie qum est coꝛrosio est illud qō. ℞. dactilos, ⁊ passas, ⁊ gallas, ⁊ acatiam, ⁊ alumē, ⁊ [n] ⌈hypoq̄stidos.⌋ Et qn̄qz ponunt cum eis isopus, ⁊ stoꝛax. Et qn̄qz administrat añ illō vnguentū in eo, in quo nō est coꝛrosio, cera, adeps anatis, ⁊ ol'. roſ. Et administrent exiccatiua potādo ⁊ inijciēdo. Et qn̄qz administrant de istis eisdē clisteria ⁊ administrant egro sup genua recuruo. Et quz non ꝯferunt ea que bibunt, ⁊ ꝑpꝛie in eo qō est ꝑpinquius meatui, ⁊ cū quo est coꝛrosio, tunc curationes eius sunt iniectiones cum incarnatiuis dissolutis in lacte mulieris: de quoꝛum summa sunt troc, de [o] ⌈chartis⌋ ⁊ troc. andrulis cum aliquāto merdasengi, ⁊ ceruse, ⁊ amili, ⁊ calcis. ablute. Descriptio cōpetens ei. ℞. terre sigillate, chimolee coꝛnu ceruini valde adusti ptes eq̄les [p] ⌈se. canabis⌋ tertiā ptis istius, opij [q] ⌈sextā⌋ partꝫ, ⁊ vnguenti de cerusa ptes. iij. sarcocolle ptem. ʒ. myrrhe, turis amboꝝ añ. ij. tertias partꝫ, aggregent oia cū aliquanto olꝰo roſ. ⁊ cera, ⁊ administret in siringa. Et qn̄qz addit in ea aristol'. ro. ꝑs. j. Et leui⁹ illo est illud qō fit ex ſcocolla, ⁊ amilo, ⁊ cerusa, qō cum lacte inijciat. Si aūt ꝯfoꝛtet plumbo adusto, ⁊ ture, tūc est foꝛti⁹. Troc. exptus. ℞. enifistides, terrā sigil. karabe, coꝛallum, amilū, se. citro. se. altee, se. melonis excoꝛticatū, se. apij, daucū, petroselinū, [r] †⌈ ⌋ troc. alkekēgi. Medicamē [s] ⌈aliō.⌋ ℞. se. cucum. se. melonis, se. cucur. excoꝛ. omniū añ. ʒ. v. amili. ʒ. iiij. succi liq̄ritie. ʒ. viij. se. poꝛtulace. ʒ. iij. ⁊. ʒ. ⁊ amigdalarum dulciū excoꝛ. auellanaꝝ assataꝝ ambaꝝ añ. ʒ. iiij. ḡnoꝝ pini. ʒ. iij. ⁊. ʒ. se. apij, dauci, se. eruce, granoꝝ mahaleb excoꝛ. oiuz añ. ʒ. iij. draga. gūmi amigdale, se. hyusq̄ami al. opij añ. ʒ. iij. ciceris. ni. ʒ. x. croci. ʒ. v. ꝯficiant cum rob. ⁊ infoꝛment troc. ʒ. ij. ⁊ bibat cū aq̄ raphani, ⁊ aq̄ apij, ⁊ aq̄ ciceris nigri, ⁊ ꝑpꝛie post mundificationē vlceris. Et oz vt minoret potus aque. Et qn̄ doloꝛ fit vehemētioꝛ, inijciat in ea collyriū al'. qō ē ad oculos cuz lacte mulieris. Et iterum semen papaueris, ⁊ opium, ⁊ adeps galline, clisterizent aut supponantur, aut inijciantur.

d A. insipidos chimi boni
e A. Alia litera facit descendere
f †A. renum
g A. similiter
h A. fuerit saniēs, q̄ mingit plima, oz vt inijciatur aq̄ que colata fuerit
i A. alassiūs
k A. equaruz vel camelarum
l A. Alia litera sciuisti stiptica fra ⁊ trociscos papaueris. Alia litera depastum sit animal stipticis fris
m — A
n A. tharathit
o A. carthas vel de carathis
p A. lapidis ematithes ⁊ alumis omniū ana
q A. mediā partem sexte.
r †A. ⁊
s A. bonum

¶De scabie vesice. Cap.XVII.

SCitur scabies vesice ex vstiōe vrine, ⁊ fetoꝛe ei⁹, ⁊ doloꝛe vehemēti cū pꝛuritu, ⁊ sedimine furfureo: ⁊ qn̄qz currunt ſm assiduationē humiditates. Et quādoqz currit sanguis.

¶De cura. Cap. XVIII.

OPortet vt administrēt abstersiua, mūdificatiua, q̄ sūt de exiccatiuis absqz moꝛdicatiōe: ⁊ sint illa penitus foꝛtioꝛa, quā ea que sunt in reliq̄s vlcerib⁹. Et administrent medicine scabiei renū iniecte in eā, ⁊ bibite. Et bibāt ēt glutinātia infrantia, sicut mucilago psilij, ⁊ se. cydonioꝝ cū oleo [t] ⌈roſ.⌋ ⁊ ꝯferūt cibi [u] ⌈dulcis⌋ chimi viscosi sicut sunt [x] ⌈pedes ⁊ res pingues⌋ cū olꝰo amigdalino, ⁊ aq̄ oꝛdei, ⁊ frumentū coctū cū carne auium, ⁊ ḡna lactis, sicut lac asi. ⁊ capꝛi. ⁊ ouinum, ⁊ vaccinū: ⁊ assiduatio mūdificationis coꝛpoꝛis.

t A. amigdalaꝝ
u A. insipidi. Alia litera delectabiles
x A. pedes ⁊ iura pinguia

¶De congelatione san. in vesica. Cap.XIX.

SIgnificāt ipsam ꝙ accidit angustia, ⁊ [y] ⌈resistētia seu tollerātia⌋ sincopis, ⁊ frigus extremitatum, ⁊ ꝑuitas anhelitus, ⁊ pulsus cū freq̄ntia, ⁊ sudoꝛ frigidus, ⁊ nausea. Et qn̄qz est cū ea rigoꝛ cū antecessione mictus sanguinis, aut ꝑcussionis, aut casus super vesicam.

y A. approximatio vl' ꝑpinq̄tas

¶De cura. Cap.XX.

CUra illius est cura lapidis. ⁊ quandoqz sufficiens laboꝛ est in ipa potare sirupum acetosum ⁊ vt euomat cum eo [z] ⌈calido⌋ ⁊ pꝛopꝛie squillitico: ⁊ ꝑpꝛie cum aliquātulo cineris ligni fici: aut in quo decocta sunt incisiua, ⁊ medicine lapidis. Et quādoqz inijciunt in vesica coagulum leporis, ⁊ medicine ad lapidem. Et fit vt sedeat in tina, in qua decocte sunt herbe q̄ sunt ad lapidem. Et de illis que laudantur ad ipsam est sumere in potu de carpobal'. pondus. ʒ. ij. aut tantundem ligni peonie aut granoꝛum peonie, ⁊ ꝑpꝛie cū aq̄ ligni eius: aut tantūdem de blacte bizantie: aut aure. j. de coꝛdu/

z A. Alia litera est conueniens

meni cum aqua cal'a: aut cum aceto vini, ꝛ oleo om
phacino. Et oxymel acetosum squilliticū a me ma/
gis diligit̄ q̄ȝ acetū. In aceto.n.est incisio, ꝛ mel re/
soluit, ꝛ abstergit. Et iteꝝ sauine, ꝛ a⌈ hasce ⌋ꝛ am/
moniaci, ꝛ rubee tincture partes sumant̄ equales,
ꝛ fiāt ex eis pill'e sil'es auellanis, de qb⁹.iiij.pill'e in
potu sumant̄ cū aq̄ de radicib⁹, ꝛ inijciant̄ in inie/
ctorijs: Aut agaricum, aut siseleos: aut duos aure.
ase. aut aristol'.lon. Et de hn̄tibus ꝓprietatem sūt
epar asini, ꝛ fel testudinis, ꝛ coagulū leporis, ꝛ b⌈ ꝓ
priū in ipsa est lignū ⌋vitis, ꝛ abrotanū in hoc est iu
uatiuū, ꝛ lac ficus exiccatū quȝ eo inijcit̄ aliqd par
uum, ꝛ administrat̄ de eo embroca pōderis.ℨ. Et ō
exiccato iteꝝ cū aliq̄ de aqs. Et sil'r embroca ex pō/
dere aurei coaguli leporis. Aque vō in qb⁹ potāt̄
medicine iste, sūt sic̄ aq̄ ciceris ni. ꝛ aq̄ c⌈ albasce ⌋ꝛ
aq̄ cineris ligni fici: ꝛ aq̄ cineris ligni vitis, ꝛ ligni
abrotani, ꝛ decoctio abrotani cum d⌈ vino. ⌋

a A. asse fetide
b A. ꝓprie in aq̄ ligni
c A. tribulorum
d A. ruta

De dislocatiōe vesice, ꝛ mollificatōe ei⁹. Ca.XXI.

e⌈ Ecidit ⌋dislocatio ei⁹ ex remo
tione ipsi⁹ a loco suo. Et
f⌈ accidit ⌋mollificatio eius pp exitū
vrine absq̄ȝ volūtate. Et dislocatio q̄/
dē fit cā humiditatis, ꝛ cā vētositatꝫ,
ꝛ cā ꝑcussionis sup dorsum: aut pp casuȝ. Et mollifi
catio fit pp cās mollificatiōis notas: ꝛ seqtur molli
ficationē, ꝛ dislocationem qn̄q̄ȝ difficultas vrine. ꝛ
qn̄q̄ȝ inuolūtaria emissio vrine, fm̄ illud quod acci
dit lacerto de tensione ꝛ dilatatione.

e A. Scitur
f A. scitur

De cura eius. Cap.XXII.

Acte qdē a ꝑcussione, ꝛ casu, cura/
tio est difficilis: ꝛ fit g⌈ pp re/
ditionē, ꝛ ꝯstricturā ⌋cū medicinis cale
facientib⁹ exiccatiuis, q̄s dicem⁹. Fa/
cte autē a ꝯpl'one paralytica, ꝯfert eūo
māeꝝ flegmaticaꝝ h⌈ subtilis ⌋ꝛ ꝓhibitio ab eo qd̄
gn̄at eas. Et regimē hn̄tiuȝ paralysim in eo qd̄ co
medit̄, ꝛ bibit̄, ꝛ motu, ꝛ alijs. Et ꝯfert ei vomit⁹ si
fit cū hell'o al'. Qd̄ si vrina egrediat̄ absq̄ȝ volūta/
te, oȝ vt administres stipticitatē vehemēti⁹ faciētia,
ꝛ non mollificēt plimū, imo aggregēt inter resol'o/
nē, ꝛ ꝯstrictionē, ꝛ fm̄ cōparationē curationū para
lysis. Et sumat oē qd̄ ingrossat i⌈ aquositatē ⌋ꝛ im/
pinguat eā, ꝛ gn̄at san. laudabilē, ꝛ cal'm, grossum
sicut k⌈ alfeludē. Sȝ si vrina est cum dispōne sua, aut
ad difficultatē decliuis, tūc audacia ad mollifican/
tia cū q̄ȝtitate aliqua, cū resol'one bona, ꝛ incisione
vltima, est audacia necessaria. Et de potib⁹ ꝯferēti/
bus oibus spēbus ei⁹, l⌈ que sunt ex dislocatiua ꝛ
paralytica ⌋sunt tyriaca, ꝛ mithridatū, ꝛ sagzenea,
ꝛ homorusia, ꝛ diacurcuma, ꝛ m⌈ cochiū ⌋ꝛ iterum
flos alachoen ꝛ cipi ꝛ tus simul ꝛ singul'r ꝛ alma/
haleb. ꝛ iteꝝ n⌈ succ⁹ ⌋se. rute hūide aut flos ei⁹ de/
coctus in o⌈ vino ⌋ꝛ iteꝝ agnuscastus, ꝛ semē eius,
ꝛ oppoponacū, ꝛ cyminū. Et qn̄q̄ȝ ꝯfert, ꝛ ꝓprie ei
cum qua est difficultas, vt bibat ex corticib⁹ melōis
sicci pugillū vnū cū zuccaro. Et de eis q̄ currūt cur
su ei⁹, ꝛ que ꝓportionat̄ ad ꝓꝑetates, sunt testiculi
leporis sicci, q cum vino odorifero bibant̄: aut gut
tur galli adurat̄, ꝛ det̄ in potu in ieiunio in aqua te
pida. Medicine aūt que inijciunt̄, sunt sicut oleum
de ruta, ꝛ oleū costinū, ꝛ oleū laurinū, ꝛ oleū nardi
num, ꝛ oleū sambucinū, ꝛ oleum cucu. asi. ꝛ oleum
de pino cuȝ qbus ꝑmista sint ea que sunt sicut casto
reum, ꝛ sicut assa, ꝛ galbanū, ꝛ oppoponacum. Et
ista iteꝝ ꝯueniunt si sunt inuncta sup p⌈ emūctoria ⌋
ꝛ mirach ꝛ proprie oleū q⌈ tefisie ⌋ꝑmixtum cuȝ se/
minibus r⌈ subtilibus ⌋odoriferis. Empl'a vō sint
ex medicinis calidis, ꝛ in qbus est stipticitas aliq̄,
sicut cipi, cinnamomū, bdellium, spica, ꝛ s⌈ mirt⁹ ⌋
cum camemilla, ꝛ sceba, ꝛ mel. Et qn̄q̄ȝ curat̄ etiaȝ
cum clisteribus calefaciētib⁹, factis ex cētaurea, ꝛ
cologntida, ꝛ alkerua, ꝛ alijs t⌈ ex ⌋oleis calidis ꝑ/
dictis. Et natatio in aq̄ cal'a maris, ꝛ balneatio in
aqs thermaꝝ sunt iuuatiue valde ad illud.

g A. cū reditione ꝛ strictura
h A. subtilium
i A. Alia litera materiam
k A. alfeludegi
l A. epilenticis aut paraliticis Alia litera epilentice ꝛ paralitice
m A. chuchi vel chusi
n A. decoctio
o A. Alia litera ruta
p A. pectinem
q A tafasie
r —— A.
s A. macis
t A. cum

De doloribus vesice. Cap.XXIII.

Iunt ex cā malitie ꝯpl'onis diuer/
se, ꝛ ex lapide, ꝛ vlcerib⁹, ꝛ
ex scabie, ꝛ apostematibus, ꝛ vētosita/
te. Et iā sciuisti oē ca. ꝛ curationē ei⁹, ꝛ
multotiēs fit ex significatōe crisis expe
ctate cum vrina, ꝛ dolores qdeȝ vesice mltiplicant̄,
qum sufflat septētrio, qum in vesica est dolor. Et di
citur ꝙ qn̄ apparȝin hente ip̄m sub ascella ei⁹ sini/
stra apa, sic̄ cydoniū, ꝛ accidit illō in die.vij. morit̄
in.xv.die: ꝛ ꝓprie si accidit ei ꝓfundus somnus.

De debilitate vesice. Cap.XXIIII.

Ebilitas vesice quandoq̄ȝ acci
dit etiā ex parte ꝯpl'o
nis, cuius plimū est frigus. ꝛ ex ꝑte apa
tis duri, u†⌈
⌋ x⌈ nō tollerās vrinam
plurimam: ꝛ desiderans ⌋euacuare eā. Et quādoq̄ȝ
debilitatur lacertus eius in adiuuādo ad euacuan/
dum, soluēdo se ipsum, ꝛ est ex aggregatione duaꝝ
rerum distillatio non y⌈ dilatata. ⌉

v† A. ꝛ mollificatōis ꝛ dislocatiōis. Et signa oia sūt maīfesta. Et curationes eius sūt note. Et quȝ debilitat̄ vesica
x A. nō tollerat vrinā plimam ꝛ desiderat

De ventositate in vesica. Cap.XXV.

Uandoqȝ est retenta, ꝛ quan
doq̄ȝ est ꝑmutabil':
ꝛ cā in hoc sunt cibi inflatiui: ȝ⌈ ꝛ pluri
mum eius est humiditas ⌋in vesica cuȝ
debilitate caliditatis.

y A. ordinata copiosa
ȝ A. Alia litera aut multitudo humiditatis

De signis. Ca.XXVI.

Ignum ventositatis, est tensio
sine grauitate, ꝛ prope
qum permutat̄.

De cura. Cap.XXVII.

Agis iuuatiua curationū ei⁹ post
abstinentiā ab inflatiuis, ꝛ
a malitia digestiōis, est vt bibat oleum
de kerua cum aq̄ radicū, ꝛ liniat pecti/
nē cū oleis aromaticis resoluētibus, ꝛ
gūmis calis, ꝛ empl'et̄ cū ruta, ꝛ ꝛ⌈ camemilla: ⌉ꝛ
aneto cum re forti de castoreo, ꝛ assa, aut musco: ꝛ
inijciantur ista olea cum aliquātulo castorei in vir/
gam, aut inijciantur in ipsaȝ succus rute cū musco:
aut oleum de ben cum musco, ꝛ gallia in oleo sam/
bucino. Et recordare ei⁹ quod dcm̄ est in cap. renū,
quod renes, ꝛ vesica quādo sunt dolorosi, egri non
appropinquent pillulis de seminibus, ꝛ augumen/
tet̄ in renibus, ꝛ vesica dolor ? ⌈ cū attractiōe ⌋neq̄ȝ
stupefacientia, immo aqua tepida per quātitatem
qua non attrahat, neq̄ȝ stupefaciat aliqd.

ꝛ A. calamento
? —— A.

Tractatus.ij. de nocumentis que accidunt vrine.

De qualitate exitus vrine naturalis. Cap.I.

Esica expellit vrinam,
qm̄ con/
stringit sup eā ex omnibus lateri/
bus, ꝛ cōprimit eā, ꝛ dilatat lacer/
tum suuȝ, quod est super ipsius ori/
ficium, ꝛ ꝑ⌈ comprimit lacertum ⌋
myrach.

ꝑ A. cū cōpressione vel expssione lacerti

De nocumētis

De nocumentis vrine. Cap.II.

Ista sūt ardor vrine, ꝛ difficl'tas vrine, ꝛ retētio eius, ꝛ inuolūtaria ipsius emissio: de cuius summa sunt multitudo eius, a†⌈ ⌋ꝛ ipsius distillatio ꝛ diabetes. b†⌈

De ardore vrine. Cap.III.

Cause ardoris vrine sūt, aut acuitas vrie, ꝛ ei⁹ bauracitas ꝑꝑ cāz ꝯpl'onalē: aut cā defect⁹ ei⁹ qđ ꝑparatū est ad temperādā ipaz, ꝛ est humiditas ꝑparata in carnib⁹ glādosis, q̄ sūt illic. ipa.n. currit sup meatū, ꝛ glutinosūz eū facit, ꝛ pmiscef vrine ēt, ꝛ equat eā: cum ergo finif deficit loco glutinatio, ꝛ vrine c⌈ eūo ⌋ꝛ equatio: q̄re accidit ardor. Et ex illis q̄ d⌈ adiuuāt ipm ⌋est multitudo coitus. Iste.n. hūiditates qñqꝫ egrediunf cū coitu: ꝛ ꝑ vicinitatē spmatꝭ exitu pl'imo. Et iteꝝ egritudines eliquātes corpus: aut vlcera que sunt in meatibus vrine, ꝑpinqua virge, ꝛ scabies e⌈ que adustionē facit. ⌋Et signum qdem ꝑoris, est acuitas vrine, ꝛ vt nō sit sanies: ꝛ signū scđi est san. f⌈ gñatio ⌋ꝛ saniei. Et multotiēs ꝑducit ꝑmum ad ꝫm, ꝫm ꝙ sciuisti in eis que preterita sunt: ꝑmum igitur est sicut antecedens secundi, sicut fluxus vētris colericus, est quasi antecedens vlcerum intestinorum.

De curationibus. Cap.IIII.

Si est cū san. ꝛ sanie, tūc ei⁹ cura est cura vlceꝝ vesice, ꝛ ꝑtiū eius: ꝛ illud iā dcm̄ est. Descriptio cōpetēs ad illud: fiāt troc. ꝫ hūc modū, sumaf se. melonis, citro. q̄noꝝ cucur oium aā. pondus. ʒ. xx. turis, gummi, san. drac. oium aā. ʒ. x. opij. g⌈ ʒ. iij. ⌋se. apij. ʒ. j. denf in potu cū h⌈ aqua ⌋đ papauere sitqꝫ dosis. ʒ. ij. postq̄ꝫ de eis facti fuerint troc. Et si nō fuerint vlcera, neqꝫ sanies, tunc melior cura ei⁹ erit i⌈ exuberatio vrine, ꝯñr exħendo superfluitates ⌋cuꝫ sol'one subtili ꝫm ꝙ sciuisti in capl'o egritudinis k⌈ renum: ⌋ꝛ vomit⁹, ꝛ cibi humectantes infrantes, ex cibarijs, ꝛ oleribus, ꝛ fructib⁹, ꝛ deuitatio ois saliri, ꝛ acuti, ꝛ vehemētꝭ dulcedinis, ꝛ dimissio laboris, ꝛ coit⁹. Et de eis q̄ ꝯferunt ē potus mucilaginū, ꝛ iniectio eaꝝ, sicut ē mucilago seminis almaru, ꝛ mucilago psilij, ꝛ mucila. seminis cydonioꝝ, ꝛ aliqđ de papauere, ꝛ semina diuretica fr̄a. ꝛ def in potu totū illđ cū aq̄ fr̄a. Et administref kisch ordei, ꝛ aq̄ ei⁹ iteꝝ, ꝛ oua sorbilia, ꝛ cib⁹ fcūs ex cucur. ꝛ cib⁹ fcūs ex mes, aut cū eis que sunt sic oleū amigdalinum: aut cū pil'lis, ꝛ gallina pingui. Et si cā in eo est exiccatio accñs glādulis: tūc cura ei⁹ est humectatio l†⌈ ⌋ei⁹, ꝛ dimissio eius qđ exiccat ex coitu. Et de iniectionibus vsitatis in hoc, ē mucilago se. almaru, ꝛ mucilago psilij. ꝛ mucilago se. cydoniorum, ꝛ gummi ꝛ cerusa, ꝛ albugo oui recentꝭ, ꝛ lac mulieris ꝛ inijciatur in eaz. Et de exptis est. ℞. lapidis hematitꝭ. ʒ. vj. lactꝭ mulieris semellā lactātꝭ. ℥. j. tere terēda, ꝛ simul misce, ꝛ ꝑ foramē vͦge ꝑ siringā mitte. Et qñqꝫ sufficit in assiduatione iniectiōis lactis lac asini. ꝛ m⌈ muliebre nō currens ⌋ꝛ lac caꝑnū. n†⌈ ⌋Et qñqꝫ sufficit iniectio albuminis oui solū: aut cū aliquo o⌈ diureticoꝝ ⌋ꝛ cū oleo roſ. Et qñqꝫ ponunf in eo stupefaciētia: nā si dolor est vehemens, ꝛ ꝑprie qum mingif sanies, tūc nō est excusatio qn ponaf in eo qđ inijcif, aliqđ de stupefaciētib⁹, ꝛ ꝫm descriptiōes ꝑdictas in ca. vlceꝝ. Descriptio bona. ℞. cortices papaueris, ꝛ amilum, ꝛ succuꝫ ligritie, ꝛ sumaf ex eis quod inijciatur: ꝛ si indigeat confortatiōe, ponatur in eo aliquid opij, ꝛ se. hyusquiami albi.

a†A. ꝛ paucitas eius

b†A. est đ sūma multitudinis ei⁹ Alia litera mictus sanguinis, ꝛ saniei

c A. viscositas

d A. finiunt eaz

e A. q̄re fit ardor

f A. Alia litera mictus

g A. tertiam vnius. 3.

h A. syrupo

i A. diuertef vrinā cū euātiōe superfluitatū facta Alia litera ē dulcē facef vrinā cū euātōe, vl' remittē acuitatē vrine cū euātiōe superfluitatū Alia litera ꝑtēpare vrinam cū euacuatione superfluitatum

k A. vesice

l†A. corporis

m A. mulieris lactantis puellam

n†A. Et qñꝫ ponit i eo aliqđ ex mucilagib⁹ fr̄is ꝛ aliqđ fief albi

o A. ex ꝑdictis

De paucitate vrine. Cap.V.

Fit ꝑꝑ paucitatē pot⁹: aut multitudinē p⌈ raritatis: ⌋aut multitudinē fluxus vētris: aut ꝑꝑ debilitatē renū in attrahēdo: aut epis i discernēdo, ꝛ mittendo aquositatem, sicut fit in cacesia ꝛ hydropisi. q†⌈ ⌋

De difficultate vrine ꝛ ei⁹ retētiōe. Cap.VI.

Difficultas vrie, aut fit ꝑꝑ cāz in vesica ipa ex debilitate, ꝛ seqtur ꝯpl'onē malā, ꝛ ꝑprie fraz, sicut accidit in multitudine flatus septētriōis: aut apostema: aut alia: q̄re non r⌈ ꝑtransit ⌋apud expulsionē eius dñium super vrinā vt extrahat eā exꝑmendo, ꝫm ꝙ se hꝫ res nālis. Et fortasse est cā in ea frigus, aut calor de foris, aut ꝑcussio, aut retentio vrine pl'ime: aut fit ꝑꝑ cām in meatu, q est collū vesice, ꝛ s⌈ caput ⌋virge, aut fit ꝑꝑ cāz in ṽtute: aut ꝑꝑ cām in instr̄o, qđ est lacert⁹: aut ꝑꝑ cāz mēbri mittētis: aut ꝑꝑ cām in vrina, ꝛ cā qdem in meatu: aut est t⌈ ꝑmitiua: ⌋v†⌈ ⌋ aut ꝑ cōitatē. x⌈ Primitiua aūt ⌋est oppilatio in ipo meatu: aut ꝑ cōitatē, ꝛ oppilatio in ipo: aut est cā apatis cal'i aut duri in ipso: aut rei grosse sicut humiditatꝭ: aut y⌈ rei inuiscate, ꝛ ⌋saniei. Et multotiēs qdē fit sanies cā oppilatiōis, aut lapis, aut vētositas repugnās, aut veruca, aut incarnatio vlceris, aut ꝑꝑ ꝯstrictionē ex frigore, aut ꝑꝑ ꝯstrictōeꝫ ex calore vehemēti, sicut accidit in fe. adurētib⁹, ꝛ in egritudinibus liquefactiōis, ꝛ qñqꝫ fit cā vlceris, ꝛ quādoqꝫ fit cā tensionis que accidit ei vehemētis oppilationis, z⌈ aut saniei. Et multotiēs fit tēsio cā oppilationis ⌋sicut accidit ex difficultate vrine, ꝛ retētiōe ei⁹ illi, q supfluit i retinēdo vrinā: ꝛ⌈ nā figif in ⌋vesica ꝛ coopif meatus. Et retētio qdem fit in nocte ꝑꝑ somnū, ꝛ in die ꝑꝑ occupatiōem. Et ille in quo fit oppilatio ꝫm cōitatē, est sicut si sit in itestino, ꝛ matrice, ꝛ in ꝯ⌈ sumine ⌋apa cal'm, aut duꝝ: aut sunt in eo fex sicca, aut flegma pl'imū extēsiuū, aut ventositas repugnās, aut extēdens, aut apa in ano incipiens: aut cā tenasmon, aut incisio hemorroidaꝝ, aut fistularuꝫ, aut dolor hemorroide: aut ragadie dolorose: aut sicut si sit in ꝑtibus inferiorib⁹ dorsi apa: aut torsio. Et sicut si accidat testicl'o eleuari ad mirach, q̄re cōprimat meatū, ꝛ attrahat ipm ad supiora, ꝛ cōstringat ipm, ꝛ difficilē faciat exitū vrine, ꝛ doloreꝫ faciat, ꝛ egrediaf paulatim. Et qñqꝫ est cā vrine difficultatē faciēs, ꝛ retinēs, dolor ꝑꝑ vlcera in meatu sine oppilatiōe, ꝛ sine apate: q̄re quotiēs vult mingere, dolet, q̄re nō exꝑmit mictor vesicā suā cū lacerto vētris, fugiēs a dolore: ꝛ ꝑprie qñ est cū hoc in lacerto debilitas, aut spasm⁹, ꝛ q̄ sūt his sil'ia. Et quꝫ studet in se ipso, mingit vrinā suā nālem in q̄ꝫtitate, ꝛ q̄litate, ꝛ sedaf dolor. Et sil'r ꝑ⌈ cū vincif dolor. ⌋ Et qñqꝫ hēns hoc est cū difficultate vrine, patiens distillationē ei⁹, q̄si qum egredif paulatiꝫ, alleuiaf dolor, ꝛ tolleraf. Cā aūt in ṽtute, aut est in ṽtute sensibili, aut motiua, aut in nāli. Et fcā cā ṽtutis sensibilis est, vt sit ingressuꝫ sensuꝫ vesice, aut lacerti ei⁹ nocumētū, q̄re nō suscipiat ab expl'siua expulsionē fortē, aut expulsionē oino, aut sit igressum ꝑncipiuꝫ hoc nocumētū, sic qđ accidit in karabito, ꝛ lethargia de obliuiōe, ꝛ ꝑuitate sensus. Et fcā cā ṽtutꝭ motiue ē, vt nō sit lacerto vt soluat se ipm, ꝛ moueaf a sua ꝯstrictione, ad dilatationē suā, exñs auar⁹ a sua

p A. Alia litera resolutionis

q†A. Et scias ꝙ acetosa nocent eis, ꝛ coitus addit in egritudie ipsorum

r A. bonificatur

s A. meatus

t A. principalis

v†A. ꝛ per se

x A. prima aūt ꝛ principalis

y A. sanguis iuiscati vel ꝯgelati aut

z —— A.

ꝛ A. q̄re vehemēter repletur

ꝯ A. vmbilico

ꝑ A. Alia litera qum fit ꝯpressio Alia litera qñ cōpꝑmitur

a A.exprimat quod est

b A.aut

c A.accidentis

d A.ad seq̄strandū aquositatem ⁊ mutat

e A.cal'a vl' acuta

dilatatiōe:⁊ vt sit lacert⁹ vētris nō obediēs virtuti sue ad hoc vt [a] [p̄mat] in vesica pp̄ ɔ̄bilitatē v̄tutꝫ: aut pp̄ dispōnem in eo de tensione ⁊ silib⁹. Et fcā cā v̄tutꝫ nālis, est sicut si debilitet̄ virtus expulsiua pp̄ malitiā ɔpl'onis diuerse cal'e:⁊ est f̄m min⁹, ⁊ f̄re ⁊ est f̄z plimū [b] [⁊] cū mā, sicut ē cal'a cū acuitate vrine:⁊ f̄ra cū humectātib⁹, mollificantib⁹, aut extendentib⁹. Et qn̄qꝫ est cā hui⁹ debilitatꝫ [c] [accidēs] electionāe in retinēdo, q̄re debilitat̄ v̄t⁹ expulsiua. Fcā aūt pp̄ cām in lacerto, aut est nocumētū ɔpl'onale, aut ap̄a, aut nocumētum neruī ex spasmo, aut mollificatiōe, ⁊ ɔ̄structiōe v̄tutꝫ motus pp̄ pcussionē aut casuꝫ, aut alia, aut in ipso, aut in p̄n⁹ eius ex ramis nerui: aut nucha, aut cerebro. Cā v̄o mēbri mittentꝫ facta, est vt sit in renib⁹ ap̄a cal'm, aut duꝝ, aut lapis, aut ɔ̄bilitas attractiōis eoꝝ desup: aut debilitas expulsiōis ipsoꝝ ad iferiora: aut sit epar impotens [d] [lenificādi mām, ⁊ mittendi] eā ad dispōnes hydropicas. Et hec qdē diuisio exponet̄ tibi, si posuerim⁹ ipsam ca. singulare, aut posuerimus ipsam de gn̄e paucitatꝫ vrine. Fcā aūt cā vrine, ē vt sit [e] [calor] faciēs dolorē. Et exptū qdē est in plib⁹ hoib⁹, ⁊ dcm̄ est: q habꝫ difficultateꝫ vrine:⁊ aduenit post ip̄am tenasmon, morit̄ in. vij. nisi accidat fe. ⁊ pu͡ocationē plimaꝫ faciat. Et scias qd̄ qn̄qꝫ accidit post ardorē vrine, ⁊ remotionē ei⁹, exiccatio in gādula sup quā lubricat vrina, ⁊ pducit ad difficultatē vrine, ⁊ retentionem eius: q̄r opꝫ vt administretur humectatio, vt non accidat illud.

De signis. Cap. VII.

Signa qdē eius cuius cā est frig⁹ ɔpl'onis, ē albedo vrine cū grossitudine, aut tenuitate: ⁊ m'ltitudo necessitatꝫ surgēdi ad mingēdū an̄ illd̄, ⁊ multitudo balneatiōis, ⁊ sensibilitas frigoris, ⁊ vacuitas a reliqs signis. Signū v̄o ei⁹ cui⁹ cā est calitas, ē acuitas vrine, ⁊ iflāmatio q̄ sensu pcipiunt̄. Et si cā est ɔstrictio a frigore, sig̃t iuuamētū pueniēs ex mollificatiōe. Et si est a liq̄factōe, ⁊ fe. adurētib⁹ sig̃t ip̄am iuuamētū humectatiōis:⁊ iteꝝ de signis ei⁹ ē, q̄ paꝝ nō egredit̄, ⁊ multū ē faciliōris exitus: pp̄ea q̄ humectat madefaciēdo meatū, ⁊ dilatādo ip̄m. Sig̃ āt ei⁹ q̄ est cā ap̄atꝫ in vesica, aut mēbris vicinis, aut exiture, iā sciuisti in illis q̄ p̄terierūt. ⁊ nos ɔ̄terminauim⁹ vnicuiqꝫ eoꝝ cap. stās p se. Ampli⁹ de dr̄ia inter difficultatē fcāꝫ ab ap̄ate, ⁊ fcāꝫ ab alijs, est q̄ ap̄osa accidit paulatiꝫ, nō subito, nisi sit res magna valde: ⁊ scit̄ q̄ illa q̄ fit ab oppilatiōe apud vesicā pp̄ egritudinē in ea, aut coarctationē ei⁹ cū [f] [appodiatiōe] vesice, ⁊ ei⁹ iflatiōe, ⁊ tēsiōe ei⁹. Et illa q̄ ē cā mēbri mittētꝫ, ē vt nō sit in vesica [g] [appodiatio] ⁊ iflatio. Et oēs spēs oppilatiōis q̄ accidūt in vesica ex ipsa, aut ex coarctatiōe, sunt cū dolore. Et cognoscit̄ ap̄a oppilās p illd̄ qd̄ sciuisti. Et cognoscit̄ res oppilās absqꝫ ap̄ate p siringā, ⁊ illd̄ qd̄ ipsa ex̄hit de san. aut humore, aut p illd̄ qd̄ stat in facie ei⁹. ⁊ nō dimittat ipsam [h] [incedere] ex v̄uca, aut lapide, aut incarnatiōe. Et lapis qdē scit̄ p signa ei⁹:⁊ pp̄ea q̄ siringa tāgit rē duraꝫ valde. Et san. qdē, aut humor cognoscit̄ iteꝝ p vrinā p̄teritaꝫ. Et san. ipse qn̄qꝫ cognoscit̄ p sig̃ ɔgelationis san. in vesica, ⁊ ex citrinitate coloris, ⁊ puitate pulsus, ⁊ anhelitus, ⁊ freq̄ntia amboꝝ, ⁊ sudore f̄ro, ⁊ febre, ⁊ rigore, ⁊ nausea:⁊ ē malus a quo parum fit euasio. Et hu. qdē grossus cognoscit̄ iterū ex [i] [grauitate sensata] si est ei summa de qua fit curādum:⁊ si egredit̄ in vrina humor grossus crud⁹. Illius aūt q̄ est a frigore ɔstringēte, aut [k] [calore]

f A.plenitudine

g A.repletio

h A.penetrare

i A.sedimine sensato

k A. Alia litera frigore

solidū faciēte, cause [l] [ppinque] ⁊ antecedētes sūt significationes: Et signū eius q̄ fit ex vētositate, est tēsio sine grauitate:⁊ qn̄qꝫ est cū pmutatiōe:⁊ qn̄qꝫ est retēta in vesica. Et signū ei⁹ q̄ fit ex ɔ̄bilitate sensus, est vt nō sentiat mordicationē vrine. Et signum ei⁹ que fit ex debilitate expulsiue, ē vt cōpressio educat vrinā cū facilitate. Et signū mollificatiōis lacerti, est debilitas pu͡ocatiōis absqꝫ [m] [clisterib⁹] ⁊ vt sentiat q̄ res intrinseca nō ē obediēs [n] [mēbro:] ⁊ cōpressio educit eā. Et signū spasmi lacerti, est vt parum qd̄ egredit̄ egrediat̄ [o] [cū cōpressiōe.] Et fcāꝫ pp̄ debilitatē renū, significat illd̄ qd̄ p̄terijt ɔ̄ signis eius. Et sil'r fcāꝫ cā lapidis, ⁊ ap̄atis ipsius. Et ad vltimū si grauitas, ⁊ dolor sunt ex p̄te renū, tūc egritudo ē illic. Et si sunt signa ap̄atꝫ, tūc in ipsa est ap̄a. Et si est illic grauitas vehemēs valde, tūc illic ē vrina retenta:⁊ si est minor illa, tūc illic est humiditas [p] [pura] cū ap̄ate, aut absqꝫ ap̄ate. si aūt nō est grauitas, sꝫ dolor extēsiuus, tūc est vētositas in renib⁹:⁊ qn̄qꝫ est vēter lenis, ⁊ nō sunt signa oppilatiōis renū ⁊ vesice, ⁊ [q] [ɔ̄bilitas] vesice, ⁊ alioꝝ inuēta, tūc cā est debilitas attractiōis renū. [r] † [

] Et signū fcē cā doloris accidētis ex vlcere, aut acuitate vrine, est qd̄ tollerātia doloris educit vrinā, ⁊ sedat dolorē:⁊ sil'r: [s] † [

] [t] [quare ip̄a fiet vlcerosa ⁊ erit] cū signis vlceꝝ. Et signa fcē ab exiccatiōe humorositatꝫ in mēbris glādosis, sunt an̄cessio caꝝ eius p̄dictaꝝ:⁊ q̄ humectatio facit effluere vrinā.

De cura nocumenti vrine. Cap. VIII.

Si causa ē humor, aut sanies, tūc oꝫ vt curet̄ cū apitiuis, ⁊ diureticis fortib⁹, que sciuisti: si nō timet̄ qd̄ res sit maior, quā vt [u] [cadat] in ea diureticū deinde qum admistrat̄ faciat descēdere [x] [saniē] aliā ad vesicā. ⁊ augumētet dolorē, ⁊ tēsionē, ⁊ nō ex̄hat aliqd. Et aq̄ raphāi fortē hꝫ impressionē in hoc cap. ⁊ tātum vꝫ q̄ oꝫ vt ipsa [y] † [

] sit ɔdimētum cibi. Et sil'r aqua ciceris ni. Diuretica v̄o sunt sicut petroselinū, ⁊ ammoniacū [z] † [

] ⁊ myrrha ⁊ rubea ⁊ amomū ⁊ costus, ⁊ siseleos ⁊ acorus: et [⁊] [anisum] ⁊ semē ei⁹:⁊ totū illd̄ in aq̄ raphani decocti: aut aq̄ ciceris nigri, aut in aq̄ alhasech: aut i suco apij, ⁊ feniculi pp̄rie cāpestris. Et oxymel sqlliticū est iuuatiuū valde, ⁊ tyriaca, ⁊ mithridatū sūt vehemētis iuuamēti, ⁊ diacurcuma ⁊ homorusia, ⁊ [ꝫ] [diackebid] reguꝫ. Infantib⁹ aūt dent̄ illa lactantib⁹ eos: aut dent̄ ista in lacte matrū. Confectio diuretici fortꝫ. ℞. sauine, assari, amomi, ameos, spice, petro. se. apij, rube tinture, amigdale amare, spice, omniū an̄. ʒ. xx. seminis melonis. ʒ. x. corpoꝝ cātaridaꝝ abscisis capitib⁹ ⁊ alis. ʒ. j. resoluat̄ ammonia cū cū triplicato subtili, ⁊ fiāt ex eis pill'e vt auellane, de qb⁹ sumant̄ vsqꝫ ad. ʒ. iij. Et iteꝝ medicamē de sauina ⁊ assa p̄dcm̄ in cap. ɔgelationis san. in vesica bibitū, ⁊ iniectum. Et qn̄qꝫ cōponunt̄ medicine in qbus ponunt̄ castoreū, ⁊ euforbiū, ⁊. ʒʒ. ⁊ pip longū, ⁊ oleū balsami:⁊ qn̄qꝫ ponunt̄ in eis opiuꝫ, ⁊ semē hyusqami albi cā doloris:⁊ tu videbis eas in antidotario. Et oēs medicine que ɔferunt ad lapidē, ɔferunt ad hoc:⁊ ad plures spēs sil'r a calore et frigore, postq̄ꝫ nō fuerit san. aut vlc⁹: et sunt sicut cinis scorpionū, ⁊ lapis spongie, et cinis vitri. Et ɔ̄ illis q̄ pp̄rietatē q̄ndā hn̄t f̄m q̄ dr̄, est vesica danubij le exiccata, de q̄. ʒ. iij. in vino odorifero bibant̄. Et iterum cancri [ꝑ] [marini] adusti pōdus. ʒ. ij. bibat̄,

l A.primitiue

m A.impetuoso exitu vrine

n A. expressioni

o A.exitu impetuoso.

p A.opilans

q A. debilitatis

r† A.aut expulsiue epis. Et fcāꝫ ex ɔ̄bilitate attractiōis renū ⁊ expulsiue sig̃t dispōnes hydropice
Alia litera aut expl'siue epatis ⁊ sig̃t superaꝫ dispōnes hydropice.

s† A.expl'sio vrine cū conamine et tollerātia doloris

t A. Et ē vlcerosa vl' fcā ab vlceribus

v A.iuuet

x A. materiam

y† A. comedat cū pane tanquā

z† A. ⁊ daucum

⁊ A.anetum

ꝫ A.diachebed

ꝑ A.fluuialis

⁊ ꝓprie a pueris. Etiam diximus medicinas al's in curatōe eius, cuiꝰ cā est frigus vesice: ⁊ oꝫ vt legant̄ iteꝝ in hoc loco. Fcā aūt cā ꝯgelationis [a][eiꝰ qđ inviscatū est in vesica] curet̄ cū eo qđ dcm̄ est in capl'o ꝯgelatiōis [b][eiꝰ qđ inuiscatū est] in vesica. Et qn̄qꝫ administrant̄ empl'a ex istis medicinis cū aq̄ raphani. Et qn̄qꝫ linit̄ cū tyriaca, ⁊ mastice, ⁊ homorusia, ⁊ diacurcuma, ⁊ diakebid regum. Et qn̄qꝫ necessarie sunt embroce fortes accepte ex eis, q̄ sūt sic [c][sinapis] ⁊ pullegiū cū fimo colūbino: ⁊ iteꝝ ex baurach, ⁊ piretro, ⁊ sinapi. Empl'm exꝑtuꝫ bonū. ℞. baccaꝝ lauri ⁊ [d][aluminis] amomi, meliloti, farine ciceris nig. camemille oium añ. ʒ. x. dauci, se. raphani, se. apij hortulani, ⁊ montani oium. añ. ʒ. vij. fiat ex eis empl'm cum oleo balsami: aut cū oleo lilij, ꝯficiant̄ cum aq̄ caulis [e][arměi,] Cōfectio vnguēti boni. ℞. serapini, bdelij, oppoponacis acori ꝑtes eq̄les de q̄bus fiat vnguētū cum adipe anatis, ⁊ cera citrina, ⁊ oleo de lilio. Et de iniectionibꝰ, est iniectio fcā ex galbāo, storace, oppopōaco, ⁊ piꝑe: ⁊ qn̄qꝫ ponit̄ in ea assa. Et si cā fuerit lapis curet̄ lapis vbicunqꝫ fuerit. Et si cā fuerit veruca, aut caro orta, aut incarnatio, tūc curatio erit cū tinis mollificātibus, ⁊ oleis mollificatiuis scitis in capl'o vesice. Et abstinētia ab acetosis, ⁊ stipticis: ⁊ fortasse ꝓderit, ⁊ fortasse non ꝓderit. Et si cā fuerit aꝑa, curet̄ aꝑa, ⁊ mollificet̄, ⁊ liniat̄, ⁊ administret̄ [f][tyriaca] in balneo aq̄, ⁊ leniētia ex q̄bꝰ fiat empl'm: ⁊ iniecta, ⁊ supposita in ano: ⁊ minoret potū aq̄ ⁊ dimittat [g][stiptica.] ⁊ ꝓhibeat̄ cibus saltē duobꝰ dibus. Et qum lenitas est aꝑatis, iā descēdit vrina cū cōpressione, ⁊ expressione post multitudinē mollificationis lenificatiōis, ⁊ caul'. ⁊ altea, ⁊ cepe, ⁊ porri ꝯcocti elixatione, iuuantes sunt in hoc capl'o plimum, qum fit cū eis empl'm. Et flebotomia basilice est de illis q̄ magis necesse est ꝑmittere, ꝺinde ex saphena: qn̄qꝫ. n. ꝓuocat̄ cū ea vrina. Et qum cā fuerit frigus ⁊ stipticitas, curet̄ curōne malitie cōpl'onis fr̄e, ⁊ si fuerit calor, curet̄ cum oleis tēperatis, ⁊ fr̄is in q̄bus est lenificatio, ⁊ mollificatio: sicut oleū viol'. ⁊ oleū de cucur. ꝑmistū cū ol'o anetino, ⁊ camemillino. Et si fuerit illic siccitas ēt, administrent̄ tine, ⁊ olea mollificātia, ⁊ cibi humectātes, ⁊ regimē ꝯualescentiū, ⁊ balneū. Et si cā fuerit ꝑalysis curet̄ cura eiꝰ. Qđ si cā fuerit spasmus lacerti, curet̄ curatione spasmi ꝑdicti in capitulo suo. Et si cā fuerit ꝯpl'o fr̄a, curet̄ cū oleis calis: ⁊ ꝯfectionibꝰ calis q̄ sciuisti. Et de illis q̄ ꝯferūt ad illud, ⁊ ad paralysiꝫ, est vt sumat̄ fimi colūbini siluestris pōdus. ʒ. j. ⁊ bibat̄ cū vrina pueri, ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ stercus muris pondere aure. j. in aq̄ decoctiōis aneti. Et qn̄qꝫ iniicit̄ cū mumia: aut pōdus. ʒ. j. [h][ventris arachamathi] cum eadē mēsura salis indi cū aq̄ cal'a. Et confert ei potus [i][balsami] cū aq̄ cal'a, ⁊ tertia. ʒ. j. asse in lacte asini: ⁊ hoc ēt ꝯfert ei que est ex hu. grosso. Fcā āt a calore, curat̄ cum seminibꝰ fr̄is: ⁊ semen lactuce bibit̄ cum vino ꝑmixto, ⁊ aq̄ ḡnati aceto. Sꝫ si fuerit a cāu, aut ꝑcussione iā aꝑa faciēte, aut non aꝑante, [k][aut remouet] aliq̄d tūc curatio est phl'omia in ꝑmis ⁊ [l][mollificātia tempꝑata] ⁊ tine ⁊ studere in hoc vt mingat. Qđ si minxerit san. plimum tunc retinebis eū cū troc. de karabe, q artificiose fiunt cū [m][olei] nuc. Et si timeat̄ ꝙ accidat [n][aliq̄d qđ inuiscet̄] tūc cura ipm cū cura [o][eiꝰ qđ est inuiscatū ꝯgelatū. Qđ si illud qđ est inuiscatū] fecerit oppilationē, tūc curet̄ oppilatio fcā ex [p][inuiscatione.] Et iā dcm̄ est illud, Qđ si cā fuerit ventositas, curet̄ cura ventositatꝫ vesice. Fcā vero cā doloris

a A. sanguinis coagulati
b A. sanguinis
c A. harmel
d A. Alia litera aneti
e A. Alia litera nabathi.
f A. faciētia sudare
g A. diuretica
h A. stomachi al rachame
i A. olei nardini
k A. imo remouente
l A. vnctiones temperate
m A. gumma
n. A. sanguinis coagulatio
o A. sāguinis coagulati. Qđ si sā guis coagulatꝰ
p A. sāguine coagulato.

ꝓhibentis curat̄ cū administratione stupefaciētiū, [q][⁊] iniectione: deinde cū [r][decēsione] vrine. ⁊ pꝰ illđ administret̄ cura vlceris, aut cura eq̄tionis vrine acute cū cibis, ⁊ herbis ꝑdictis. Et qn̄qꝫ initiūt̄ glutinationē faciētia seperātia inter acuitatē vrine, ⁊ [s][nocumētū eiꝰ in meatu sensibili.] In fcā āt ꝑꝑ debilitatem sensus, curet̄ ꝑncipiū, si fuerit egritudo ꝓcedēs a ꝑncipio: aut ipse lacertus, ⁊ vesica cū medicinis hn̄tibꝰ virtutē albezahar, que sunt tyriaca, ⁊ mithridatū, ⁊ vnctiones, ⁊ iniectiones ꝯueniētes [t][vlceribꝰ] sicut oleū [v][sambucinū] ⁊ oleū đ lilio, ⁊ oleū narciscinū, ⁊ oleū de croco, ⁊ oleū de balsamo ꝓprie. Et administrent̄ empl'a ex folijs arboꝝ, fructuū, ⁊ oleꝝ dilectoꝝ spūi aiali, sicut folia malorum, ⁊ mēta, ⁊ ruta: ⁊ admisceant̄ cū eis medicine exꝑgefaciētes valde, sicut semē alharmel, ⁊ semen rute montane: ꝺinde empl'et̄ cū eis pecten. Et si fuerit ꝑꝑ debilitatem expulsiue, altera ꝯpl'onē dn̄antē, ⁊ egritudinē debilitātem cū eo qđ scis, ⁊ cura. ⁊ illius q̄dē plimū est ex frigore: ⁊ eiꝰ curatio est cū eo in quo est calefactio, ⁊ stipticitas: ⁊ ꝓprie qđ dcm̄ est in debilitate sensus. Et si cā fuerit lōgitudo retētionis tūc eius cura iteꝝ est cū tinis mollificātibus lenientibꝰ, fcis ex semine lini, ⁊ fenugreco, ⁊ cartamo, ⁊ [x][sula] ⁊ empl'is fcis ex istis: Deide vtere eis q̄ sunt vehemētis ꝓuocationis, ⁊ siringa, ⁊ oleū balsami: ⁊ q̄ sunt ei cōparia sunt maximi iuuamēti hic. In fcā āt cā renum, ⁊ eꝑis, ⁊ intestinoꝝ, ⁊ dorsi: opꝫ vt intēdat̄ intentio illoꝝ mēbroꝝ: tunc si curatio vꝫ in eis, bene ē: et si non, nō valebit. Et cū hoc necessariū ē administrare mollificātia ex tinis, ⁊ empl'is, ⁊ iniectionibꝰ. Et necessaria est admistratio diureticoꝝ, nisi timeat̄ ꝙ ipsa faciāt descēdere mām plurimā. Et scias ꝙ lac est res magis ꝯueniēs eis, qum non est fe. Et omni hora in q̄ dāde sunt pillule similes auellanis de seminibus, ⁊ non est fe. tunc consilium meum est vt cum lacte in potu sumant̄.

¶ De rememoratione reꝝ faciētium mingere ꝯferentium in plibus dispositionibꝰ. Cap. IX.

Dixerunt q̄dā, ꝙ qn̄ fimus colūbinus cū mumia iniicitur, fac̄ mingere: Et iteꝝ illud qđ dictū est in cap. curōnis oppilatiōis grosse, ⁊ qđ dcm̄ est in curatiōe eiꝰ, q̄ est ex frigore. Et dixerūt q̄dā, ⁊ est de illis que iā exꝑti sumꝰ, ⁊ ꝓfuit, fiat suppositoriū de sale tabarzet, ⁊ supponat̄ in ano, ꝓuocabit. n. vrinā, ⁊ soluet vētrē: Et dixerūt si intromittat̄ i caput v̂ge pediculus: aut sumat̄ [y][alcodri] qđ cadit đ lecto. Et forsitā est illud qđ noiatur fisessis, ⁊ aligil, ⁊ imittat̄ in caput v̂ge, ꝓuocat̄ vrina. Et sil'r si liniant̄ suꝑ eā allea, aut cepe, ꝓuocatur: ⁊ ponat̄ in capite v̂ge [z][cooꝑtura ex croco.] Et qn̄ nō est aꝑa, sꝫ est oppilatio q̄litercūqꝫ fit, ꝯfert iniectio olei in quo sub sole morante positi fuerūt scorpiones albi, q non sunt mali valde, cū siringa argēti. [⁊][Aut adiuuet̄ cum in sufflatione fcā ꝑcatatir. ⁊ ipsiꝰ administratio [ꝰ][in vngendo] ⁊ in iniectione. Et qn̄ non ꝯferūt medicine [⁊]] nō est excusatio ingenij alteriꝰ, ⁊ administrationis alcatatir, ⁊ instrumenti quo mingit̄. Et caue ne administres ea quā aꝑa est in vesica, aut in coarctāte eā ꝓxime. Intromissio nāqꝫ eoꝝ aꝑat, ⁊ addit in dolore. Et siringaꝝ melior, est illa que est ex leuioribꝰ corporibꝰ, ⁊ magis susceptibilibꝰ flexionis: ⁊ iā inueniunt̄ [ꝝ][similr q̄dā animalia marina] ⁊ q̄dā coria aialium siluestrium, qum aliquo modo ꝑparant̄: deinde [a][sumat̄ ex eis aliq̄d] ⁊ ꝯglutinat̄ glutine casei: ⁊ qn̄qꝫ fit ex plūbo ⁊ stāno, et est bonū ēt. ⁊ si est vehemen

q A. in
r A. studio egressionis
s A. inter suꝑficiem meatꝰ sensibilem
t A. spiritibus
v A. iasminum
x A. alrathbe
y A. alcarad
z A. filum vl' villus croci
⁊ A. Alia litera De siringis, ⁊ administratiōe eaꝝ in faciendo mingere, ⁊ đ iniectiōibꝰ. cap. x. Qum nō conferūt medicie ⁊c̄.
ꝰ A. Alia litera est in faciendo mingere
ꝝ A. ad hoc pelles quorūdā aialiū maritimoꝝ
a A. fit ex eis instrumentum

tis lenitatis fiat forte cum pauca re ꝓiecta sup ipm ex massacuima, ⁊ marchasita: aut cũ multitudine liquefactionis, ⁊ fusiõis, ⁊ ꝓiectiõis sanguinis hirci sup ipm. Hircinus.n.san.est fortis in his cap. ⁊ cum hoc stringit plũbũ: ⁊ tunc opꝫ vt sit caput eius duoꝝ rotundum, ⁊ fiãt in ipso foramina plura numero, ita vt qũ retinet aliqd eoꝝ aliqd arene, aut san. aut hu. grossi, sit ei qd inijcitur de medicina, aut ꝓuocatur de vrina, penetratio alia: ⁊ non egeat extractione, ⁊ intromissione freqnti: ⁊ aliquãdo fit ex argento, ⁊ reliqs corporibus. Et qñqꝫ ꝑparatur totũ illud ad clisterizandum aliqd illi. Et qñqꝫ ꝑparaꝛ ad extrahẽdum aliqd cum eo. Et super os illi⁹ qd ꝑparaꝛ ad hoc, vt cuꝫ eo clisterizatio fiat, sup [a]† [ ]extremitatem aptam solutã ligatur aliqd qd est sicut vagina pua: aut vesica ꝯfricata firma, ⁊ fundiꝛ in id medicamen, dinde impelliꝛ ꝫm ꝙ impellitur enema: ⁊ est possibile vt fiat sicut fit clistere electum qd diximꝰ in cap. colice. Et si ꝑparaꝛ ad hoc vt ꝑ ipm educaꝛ vrina, tunc necesse est, vt currat cursu attrahẽtium ꝑꝑ cãm [b][ꝯuersiõis cã casus vacuitatis]. Et illud est quoniã impletur re aliq̃, deinde extrahitur illa res ab eo cum fortitudine, quare ex̃hitur post ipsam vrina ꝓuocata: aut aliđ: Aut ingeniose statuiꝛ in eo, aut supra ipsum, aliqd exꝑmens de aere quãtitatẽ aliquã. Qum ergo extrahitur, ⁊ aeri non est introitus, opꝫ necessario vt extrahatur vrina ꝓuocata, aut aliud: ⁊ illud qd implet illam vacuitatẽ intrinsecã, aut est lana ordinatorum filoꝛꝫ [c][extenso]medio toti⁹ cum filis, ita vt qum impellitur a duabus extremitatibus suis in spatiũ ⁊ ꝯcauitatem impulsione leui, deinde ex̃hitur filum, egrediatur lana, ⁊ sequaꝛ ipsam illud quod sequiꝛ: aut [d][est perpendicularis penetrans in eo ⁊ suspẽsiões cõprehẽdentia sup ipsam cũ manica q̃ remoueaꝛ.]

Haꝝ v̾o medicinaꝝ administratio melior est, vt sedeat eger sup extremitateꝫ caude sue, ⁊ comprimat anũ substẽtatum retro, ⁊ eleuet genua sua paꝝ vsqꝫ supra inguina, cum aptione inter ea, ꝓcedente balneatione ei⁹ cum tinis mollificantibus, ⁊ ipsi⁹ emplastratione cum vnguẽtis, ⁊ emplastris mollificãtibus: deinde intromittaꝛ siringa tãta q̃ꝫtitate, que sit in mẽsura longitudinis virge. Et melius qdem est [e]† [ ]illud quo educiꝛ vrina omnis hominis ꝫꝫ [f][virgã]ei⁹ ⁊ eius amplitudinẽ, ⁊ ipsius stricturam. Et tu iam ꝓcessisti, ⁊ linisti [g]† [ ]cũ ceratis: ⁊ ꝓprie qum sunt ex oleis ꝓportionalibus intẽtioni: qum ergo [h][ꝑuenit]in ipsa q̃ꝫtitas sicut [i][medietas v̾ge ꝑpareꝛ eq̃lis]sicut stans cum declinatione ad [k][sumen:]deinde subtiliꝛ in expulsione [ ]siringe in meatu vesice q̃ꝫtitate vnius nodi, aut duoꝝ nodoꝝ: ⁊ illic ꝑuenit ad vacuitatẽ vesice, ⁊ sedaꝛ cum ea dolor, aut minoraꝛ, aut sentiꝛ ꝙ ei⁹ penetratio iam ꝑuenit ad mouẽdum aliqd. ⁊ ad vltimum est penetratio s[e]nsata: deinde redeat virga ad ꝑtem inferiorem ad suã dispõnem ꝑmam in ꝑparatione sua: aut vehemẽtius inferius. Qum igiꝛ feceris illud extrahe aliqd si vis, ⁊ impelle aliqd per clistere si vis impellere illud. Et ad vltimum opꝫ vt studeas ne excoriationem faciat, ⁊ sit ꝫm tarditatem ⁊ facilitatem, non cum dolore.

a† A. illius

b A. Alia litera impoꝛitatis casus vacui

c A. ligato

d A. sit columna seu aliqd ꝑpẽdicuꝛr penetraſ in ea, aut aliqd in ea penetrãs ita accõmodate, et adequate, ꝙ nihil mediet inter ea: ⁊ sup illđ applicet mãic⁹ seu res sibi ꝯtinuata cũ q̃ mãib⁹ fiat apprehẽsio et cũ q̃ moueatur.

e† A. vt sit

f A. lõgitudinẽ virge

g† A. siringam

h A. equatur

i A. q̃ꝫtitas eius eleueꝛ vꝛ ꝑpareꝛ tur virga eleuatione equali

k A. ꝑtes vmbilici dinde igenieꝛ cuꝫ facilitate in impulsione

ℭ De distillatione vrine. Cap. X.

Et fit ꝑꝑ cãm in vrina: aut ꝑꝑ cãꝫ in instrumẽtis vrine: [l]† [ ]aut in corpe ipsi⁹ vesice: aut ꝑꝑ cãm in ꝑncipijs. Et cã qdem in vrina, aut ẽ acuitas, aut multitudo ei⁹. Et fit acuitas que est cã distillatiõis eius, aut ꝓpter illud qd diximus in cap. difficultatis vrine, ex hoc ꝙ fit eius missio dolorosa ꝓpter acuitatẽ in ea fortem, ⁊ aggregationẽ eius, ⁊ g̃uitatẽ ipsi⁹ intollerabilem: quare fit ei dispositio inter retẽtionem, ⁊ missionem que est distillatio. aut quoniã omne ꝑuũ ei⁹ ꝑꝑ [m][nocumẽtuꝫ suũ]cũ sua attractione exq̃rit expulsionẽ, quare expellit ipsum expꝛsiua, q̃ꝫuis fiat absqꝫ volũtate. ⁊ [n]† [ ]ꝑꝑ cibos, ⁊ medicinas, ⁊ laborẽ, ⁊ coitum, ⁊ alia: aut ꝑꝑ complexionẽ mẽbroꝝ [o][vicinoꝝ sicut ep̃is, ⁊ vẽaꝝ ei⁹. Et renes qdẽ ꝯpꝛonem hẽnt puram:]aut cum mã saniei, aut absqꝫ sanie: aut in toto corpe ẽ supfluitas acuta: q̃re expellit eam nã. Mꝛtitudo vero que est cã distillationis ei⁹. fit ꝑꝑ ipsius g̃uitatem: ⁊ q̃ ipsa comprimit lacertũ ad aptionem ꝑuã, q̃ꝫuis voluntas non vocet ad illud. Aut est cã ꝓpria in lacerto [p]† [ ]sic̃ est mollificatio [q][supflua]cuꝫ stupore, ⁊ destructione sensus: sicut accidit ẽt ano: Aut ꝑꝑ a̾pa: aut ꝑꝑ malitiã compꝛonis, et debilitatẽ incipiẽtem in eo: aut ꝓcedẽtem ad ipsum in ꝑncipio suo, cui⁹ ꝑlimum est a frigore: ⁊ ꝓpter illud ei⁹: q [r][ꝯgelatur]vrine eius distillatio mꝛtiplicatur: ⁊ qñ accidit ei đbilitas, đbilitaꝛ ei⁹ ꝯstructio sup meatum. Et cũ hoc debilitaꝛ soꝛo sui ipsius, ⁊ ꝓꝑe qũ cõicat ei lacertus vẽtris in debilitate. Facta aũt cã vesice: aut ẽ debilitas in ipsa ex malitia compꝛonis fr̃e: ⁊ est illud qd est ꝑlimum: ⁊ illud est sicut diximꝰ in eo q [s][ꝯgelatur]⁊ distillat vrina ei⁹. Et illa complexio, ⁊ hec đbilitas g̃iant distillationẽ vrine duobus modis, quoꝝ vn⁹ est ꝑꝑea, ꝙ debilitaꝛ ei retẽtiua, quare non vꝫ retinere oẽ paꝝ cõprehẽsum donec aggregeꝛ ꝑlimum, quare ꝑmittiꝛ ab ea vt currat, lꝫ non adsit volũtas. Et scđus est ꝑꝑea ꝙ debilitaꝛ ei expulsiua, q̃re non exꝑmit vrinã nisi paꝝ: ⁊ ẽ ex distillatione ꝑmixta difficultati. Et qñqꝫ fit hec debilitas in se ipa: ⁊ qñqꝫ fit ꝑꝑ cõmunitatem membroꝝ, que sunt supra eaꝫ, cã a̾patum, ⁊ aldubellet, ⁊ aptionis in renib⁹: ⁊ que sunt sup eos, qbus communicat vesica, ⁊ lediꝛ ꝑ id qd currit ad eã. Et qñꝫ est vlcus in vesica, scabies, q̃re nõ valet retinere vrinam ꝑꝑ dolorẽ. Et qñqꝫ fit distillatio ꝑꝑ oppilationẽ meatus vesice ex a̾pate in ipso: aut in matrice: ⁊ intestino [t][duro]aut lapide, aut oppilatõe alia: Et qum non est oppilatio completa, possibile est nature vt ingenieꝛ, ⁊ extrahat vrinã paulatim. Et qñqꝫ fit cã doloris vesice ꝑꝑ vlcera in ea ꝫm ꝙ diximꝰ in capitulo difficultatis vrine. De distillatione igitur vrine est, cum q̃ est difficultas: ⁊ de ea est cũ q̃ nõ est difficultas: ⁊ de difficultate vrine est, cũ q̃ est ardor, ⁊ dolor: ⁊ de ea est cũ q̃ nõ est illud. Et videꝛ ꝙ fiat ꝑlimũ distillatiõis vrine ꝑꝑ cãs inuolũtarij exitus: ⁊ ꝑꝑ cãs difficultatis, ⁊ ꝑꝑ causas ardoris.

l† A. aut lacerti eius

m A. vehementiam nocumẽti

n† A. est acuitas eius aut

o A. q̃ sunt eius ꝑncipia sic̃ epar ⁊ vene ei⁹ ⁊ renes ꝑꝑ coꝝ ꝯpꝛones simplicem

p † A. ⁊ in ꝑncipio eius

q A. singularis aut

r A. vehementer infrigidatur

s A. infrigidatur vehementer

t A. dorso

ℭ De signis. Cap. XI.

Postematũ qdẽ, ⁊ oppilationis, ⁊ cãruꝫ materialiuꝫ, ⁊ doloꝝ, ⁊ alioꝝ plurium [u][corpoꝝ]⁊ diuisionũ iã sciuisti signa, ⁊ sciuisti signũ ꝯpꝛonis calide ex colore vrine, ⁊ inflãmatiõe loci, ⁊ añcessiõe cãrũ. Et signum ꝯpꝛonis fr̃e ex colore vrine, ⁊ inuentione frigoris, ⁊ antecessione cãruꝫ. Et signa cõia iteꝝ nota sunt, ⁊ non opꝫ vt ꝓlongem sermonem in eis.

u A. capitulorum

ℭ De curatione. Cap. XII.

Iam sciuisti iteꝝ curationẽ ois cap. in se singularẽ [x][puraꝫ.]Ueꝝ hec egritudo ꝑlimum accidit cã frigoris, ⁊ cã paralysis: ⁊ ꝑlimũ curationis ei⁹ est curatio calefaciens ꝯstringẽs. Et

x A. Alia litera propriam

omnis qui deficit in tolerantia v rine, iuuatur a medicinis desideriū coeundi facientib⁹. Et de medicinis ebibitꝭ facientib⁹ ad illud, sunt tyriaca, ⁊ mithridatum, ⁊ hiera Galieni, ⁊ anacardinū, ⁊ trifera maior, ⁊ electuariū de ture, ⁊ trifera minor ꝯfortata cū anacardino: aut sagzenea, cōmistis cum ea aliqbus stipticitatē faciētib⁹ [a]†⌈ ⌋sic sūt ḡna myrti ⁊ [b]⌈cuppule⌋glādiū, ⁊ q̄ sūt illis silia. Et iteꝝ nasturtiū iuuatiuū ē, ⁊ admistratio alleoꝝ ē iuuatiua. ꝓuocāt.n. vrinā abscissam, ⁊ reducūt eā ad illō q̄ō necriū ē. Et ō expꝭ sūt pillᷓe albasce cū piretro. Et ō eis q̄ expti sum⁹, ē vt sūat myrob. kebloꝝ torrefactoꝝ ps vna, ⁊ beē albi ps.s. ⁊ calamēti sicci ⁊ ḡnoꝝ myrti, ⁊ sandarace, ⁊ myrrhe, ⁊ olibani, ⁊ ciperi, ⁊ mac. oium añ. iij. ptis. j. ⁊ gariofilorum ps.s. enule [c]⌈aduste⌋ ⁊ ḡnoꝝ almahaleb ptes duas, ⁊ ꝯficiant cū melle emblicoꝝ, ⁊ reseruet, ⁊ bibat. Confectio fortꝭ: myrobal. nigr. ⁊ kebuloꝝ, ⁊ galie oiuꝫ añ. pōdus. ʒ. v. myrrhe, ⁊ castorei amboꝝ añ. ʒ. j. ⁊ s. karabe, ⁊ cipi amboꝝ añ. pondus. ʒ. ij. ⁊ s. olibani, ⁊ granoꝝ almahaleb amboꝝ añ. ʒ. x. ꝯficiant totum cum melle, ⁊ sumat ex eo ſm assiduationē pondus aure. j. Et iteꝝ cymini, cētauree, ⁊ origani omniuꝫ añ. pondus. ʒ. ij. cum aq̄ calᷓa. Et iteꝝ granoꝝ myrti, ⁊ glandinm, ⁊ cortic. turis, ⁊ cymini carmeni oium añ. ps. j. ⁊ dos est. ʒ. iij. cum vino antiquo. Et iteꝝ myrobal. kebul, bellir, ⁊ emblico. torrefactoꝝ omniū añ. ʒ. vij. corticis turis. ʒ. v. ḡnorum myrti. ʒ. x. [d]⌈inuoluat⌋ quotiēs exiccat aqua, in qua extinctum est ferꝝ ignitum multotiēs, deinde ꝯficiat cū rob myrti. Confectio alia. ℞. ḡnorum myrti ptem vnam, laudani quartā ptis. j. [e]⌈fruct⁹ heyron⌋ ptes duas, ꝯficiantur cum eo, ⁊ sit dos ei⁹ aure. vij. Aut folioꝝ myrti, ⁊ folioꝝ alcāne ⁊ [f]⌈dactiloꝝ⌋ ⁊ turis, ⁊ balaustie, ⁊ glandium omniū equalr, bibat quātum necesse est cum vino. Et iteꝝ ꝯfectio iuuatiua ⁊ ꝯueniens mictui in lecto. ℞. vniuscuiusqꝫ myrobal. kebul. ⁊ bellirico. ⁊ emblicoꝝ añ. ʒ. x. glandiū infusaꝝ in aceto die ⁊ nocte, torrefactaꝝ. [g]⌈solum⌋ ⁊ sandarace, ⁊ ciperi, turis masculi, enule sicce, storā. sicce, ⁊ corali omniū añ. ʒ. v. myrrhe. ʒ. iij. conficiant cum melle. Et iteꝝ medicamē forte. ℞. castorei, ⁊ myrrhe, ⁊ albasce, ⁊ cuppulaꝝ glandiū, ⁊ piretri omnium añ. partes equales ꝯficiantur cuꝫ aq̄ myrti humide, ⁊ sit dos. ʒ. j. [h]⌈ad māsionē.⌋ Aut bibat turis ⁊ olei de alcāna amborum añ. ʒ. j. Et ō curationibus leuibus, est vt bibat de semine [i]⌈portulace⌋ pondus aure. j. Et farina glandium iuuatiua est ⁊ ꝑprie quando infundunt glandes in aceto sqllitico die ⁊ nocte, deinde frigunt sup testā, ⁊ bibit ex ea. Et vltimum q̄ō sumit, est pondus. ʒ. x. [k]†⌈ ⌋ ⁊ iteꝝ cipi, ⁊ turis ptes equales, de quo bibat omni mane in ieiunio aure. j. Et iteꝝ nigelle ⁊ se. rute ptes eq̄les, ⁊ sit dos vsqꝫ ad. ʒ. [l]⌈ij.⌈ Et enula ē cōpetēs medicina. Et oleū de kerua iteꝝ bibitum, ⁊ inunctū. Et ꝯfert ei mellis assumptio ſm assiduationē. Et ad senes q̄dem est medicamē iuuatiuum q̄ō. ℞. castoreū, ⁊ opiū, ⁊ semen hyusq̄ami albi, ⁊ semē rute bibat ex eo aure. j. cum ℥. vini. Et quādo suppōit mumia dissoluta in sambaco in ano, ⁊ distillatur in virgam, facit tollerare vrinam. Et similiter comestio ficuū cum oleo.

De inuolūtario exitu vrine. Cap. XIII.

Est vt egrediat absqꝫ volūtate. Et p̄imū ei⁹ sit pp supfluitateꝫ frigoris, ⁊ mollificationē lacerti ⁊ debilitatem accidentem ei, ⁊ vesice, sicut accidit [m]†⌈ ⌋ in renib⁹, ⁊ fortitudinē v̄tutis attractiue. Et q̄nqꝫ sit pp calitatem p̄imam attrahētem ad vesicā resudationē a corpe. Et de causis ei⁹ est remotio spōdiliū, quare accidit nocumētū in lacerto, ⁊ non pōt ꝯstringere eam. Et qūqꝫ est inuolūtaria egressio vrine non pp cām in vesica, ⁊ lacerto, ⁊ vrina, imo pp [n]⌈stercoris⌋ coarctationē comprimentē omni hora, ⁊ exp̄mit: quare egredit vrina, sic aduenit p̄gnātib⁹, ⁊ illis in quoꝝ vētrib⁹ est fex plurima, ⁊ hentib⁹ apata magna in mēbris supra vesicā. non ergo idiges post illud q̄ō [o]⌈dcm̄⌋ est, vt cognoscas siḡ: ⁊ scire ea facile sit ex eis q̄ p̄terierunt.

De cura. Cap. XIIII.

Illi q est ex calitate, ⁊ est raro, ꝯferūt medicine infrātes stiptice. Et de illᷓ est [p]⌈puluis q sicc⁹ i ore manu sumit hmōi⌋. ℞. coriādri sicci, ros. rubeaꝝ amboꝝ añ. ʒ. v. spodij. ʒ. x. semis lactuce ⁊ seminis portulace āboꝝ añ. ʒ. xv. boli ar. ʒ. v. [q]†⌈ ⌋ cāfor. ʒ. s. gūmi pōdus. ʒ. ij. ꝯficiant cū aq̄ granati acetosi. Et iteꝝ karabe, ⁊ boli armeni, ⁊ myrob. ni. ⁊ medulle glādiū, ⁊ lētiū excorticataruꝫ oiuꝫ ana pōdus. ʒ. ij. coriādri torrefacti, in aceto positi. ʒ. i. ⁊ sit dos [r]⌈ipsi⁹ sicci⌋. ʒ. iij. ⁊ curat cura diabetis. Et abscidit sitis p illud q̄ō tenet in ore ex masal, ⁊ sumac, ⁊ nucleo tamaridi ⁊ granis granati. Fro aūt curatiōes p̄dicte i caplᷓo distillatiōis, ⁊ iteꝝ ciperi, ⁊ acori, enule sicce medulle glādiū oiuꝫ añ. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. iij. ⁊ est puluis [s]⌈q sumit siccus⌋ ⁊ diacyminū ē valde iuuatiuū ꝑprie q̄n ei⁹ spēs valde terunt. Et diacyminū iteꝝ ꝯfert ad illud epithimatū. Et ad vltimū est iuuatiuū ei q̄ō est in mēbris vrine, ex frigore vehemēti. Et ex eis q̄ ꝯferūt est sumere in potu. ʒ. iiij. turis retinēt. n. inuolūtariā vrīe emissionē. Aut pōd⁹. ʒ. ij. mahaleb. Et olea calᷓa disruptis in eis muscho, ⁊ assa, ⁊ castoreo, ⁊ euforbio, ⁊ silibus. Cōfectio clisteris bōi. ℞. [t]⌈albasce⌋. lib. i. ciperi pōdus. ʒ. [v]⌈xx.⌋ mahaleb pōdus. ʒ. x. ōcoquāt in. iiij. lib. aq̄ cū facilitate postq̄ꝫ ifusa sunt die ⁊ nocte: qūqꝫ ex aq̄ remāserit q̄ꝫtitas. lib. i. colet, ⁊ fundat sup eā q̄ꝫtū ē ipsi⁹ medietas olei sisamini, ⁊ decoquat, ⁊ administret oleū i clisteri. Aut sumat aq̄ ps. j. ⁊ olei [x]†⌈ ⌋ de ben ⁊ auellanaꝝ ⁊ fisticoꝝ ⁊ [y]⌈albasce ⁊ alkadra⌋ ⁊ almahaleb ptes eq̄les, queādmodū existimatio facit illō necessariū ⁊ disrūpat i eis virtus muschi, ⁊ clisterizetur cum eis. Et oleum de ben est forte valde.

De mictu in lecto. Cap. XV.

Causa eius ē mollificatio lacerti: ⁊ q̄nqꝫ adiuuat eā acuitas vrīe ⁊ pueros q̄dē adiuuat ad illud ꝓfunditas in sōno. Qū ergo mouet expellunt eā nā, ⁊ occulta volūtas silis voluntati aīe añ ipsoꝝ euigilationē. Qum ergo fortes fiūt, ⁊ [z]⌈ꝯfortant⌋ alleuiant sōno, ⁊ ꝯfortat lacertus mollificatus, ⁊ ⌋non mingunt.

De cura. Cap. XVI.

Cura eoꝝ est cura eius q hꝫ mollificationē vesice, ⁊ distillationeꝫ vrine, ⁊ iuolūtariā ipsi⁹ emissionē, ⁊ ꝑprie medicamē ō myrob. cū enula ⁊ storace. Et de vnguētis oleū de ben ē vltimū. Et cū hoc opꝫ, vt dormiant ⁊ alleuiet cibus vt alleuiet eoꝝ sōnus: ⁊ nō bibāt aquā plurimā: ⁊ cōmoueāt seipsos ad mingēdum. Et fortasse est aliqs eoꝝ q imaginat q̄si vocet eū virtus expulsiua, ⁊ sensibilis ad mingēdū, dū ip̄e dormit, q̄m cōueniēs est

[a] † A. ⁊ ꝯfortantibus
[b] A. giestꝭ
[c] A. exiccate
[d] A. madefiat
[e] A. dactili heirun
[f] A. Alia litera murrhe
[g] A. de per se Alia litera post
[h] A. apud horaꝫ somni
[i] A. alchachule .i. cardamomi
[k] † A. ⁊ iteꝝ fic⁹ madefacte cum oleo
[l] A. Alia litera .j.
[m] † A. i fine egritudinū. Et q̄nꝫ fit pp m̄ltiplicationē diuretico. rū ⁊ ex eis ē vinū sbtile ⁊ ꝑpe apō dilatatiōeꝫ meatuum
[n] —— A.
[o] A. declaratum
[p] A. suffufistius ōscriptionis
[q] † A. balaustie ʒ. j.
[r] A. suffuf eius
[s] —— A.
[t] A. hasech .i. tribulorum
[v] A. x.
[x] † A. laurini ⁊
[y] A. granorum viridium
[z] A. fuerint adulti seu augumentati alleuiat somnus ⁊ mēbruꝫ mollificatuꝫ augumentatū fuerit tunc

locus ad hoc, vt in eo mingat, ⁊ ꝯsuescit illud: ꝙ si locꝰ ille fuerit inuẽtus, a[curet]cursu latrine ⁊ cursu cloace ⁊ tecture tegẽtis b[ꝺinde]elaboret adeo ꝺõec alteret ipꝫ, ⁊ fabricet in ipo oratoriũ ⁊ habitatiões alias, ⁊ figet illꝺ in imaginatiõe sua: qũqꝫ ꝺsiderat ꝑuenire ad illũ locũ: ꝺinde rememorat in imaginatiõe sua, ꝙ est alteratꝰ ab eo qꝺ fuit in ipso, tũc c[abstergit ṽtus volũtaria eiꝰ illꝺ spatiũ occultã nõ famosum.]⁊ accidit ei in somnis vt stet statiõe aliq̃ cũ d[inobediẽtia]ṽtutꝭ expulsiue: q̃re nõ morat q̃n excitet. Et de illꝰ qdẽ q̃ expta sunt ad illos, est id qꝺ ℞. glãdium, turis, myrrhe oium ptes eq̃les, q̃ oia ꝺcoquãt cũ vino q̃ꝫtitatꝭ. ℥. iiij. vsqꝫ quo redeat. ℥. j. ⁊ colet, ⁊ potet cũ põdere. ʒ. j. olei myrtini. Et existimauerũt qdã ꝙ q̃n exiccant renes leporis, ⁊ sumit de eis ps. j. ⁊ se. aneti ps. j. ⁊ piretri, ⁊ se. apij amborũ aã. ps. s. ⁊ est doſ eoꝝ pondus. ʒ. ij. ⁊. s. in. ℥. j. aq̃ fre, est valde iuuatiuũ ad illꝺ. Et ꝯfert ei cerebꝝ leporis e[nutritũ]cum vino. Et ꝯferunt ei troc. facti ex massa in qua posita est ṽtus fimi columbi, cũ aq̃ fra: sunt. n. vltimi: f[Aut ex vino in ieiunio quꝫ est infratum.]Et qñqꝫ ꝯferũt ei clisteria cũ medicinis retinentibꝰ vrinam, ⁊ iniectio eaꝝ in vesica.

De diabete. Cap. XVII.

Si vt egrediat aqua sicut bibit i tpe breui. Et ꝓportio qdem huiꝰ egritudinis ad ebibita, ⁊ ad membra sua, est ꝓportio lubricitatꝭ stomaci, ⁊ intestinoꝝ ad comesta: ⁊ sũt ei in greco alia nomina, q̃ꝫ diabetes. dr̃ qñqꝫ dipsacos, ⁊ cadumis: ⁊ nominat arabice circuitꝰ, ⁊ g[rota molendini,]⁊ lubricitas renũ. Et dixerũt qdam hoc accidẽs accidit subito, qm̃ est res nãlis non cum volũtate facta: ⁊ lubricitas intestinoꝝ paulatim: qm̃ illic est sensus, ⁊ volũtas: ⁊ iste ſmo est non ꝯueniẽs. ⁊ hẽns qdem h[egritudinem meatuũ ⁊ transitus]sitit: quare bibit, ⁊ non satiat immo mingit, sic̃ bibit, non valens retinere penitus. Et causa qdẽ diabetis est dispositio renum: aut ꝑꝑ debilitatẽ accidẽtem, ⁊ dilatationẽ, ⁊ aptionẽ orificioꝝ meatus, q̃re non adunatur tanta hora, qua figatur aquositas in renibus, Et qñqꝫ fit illud ex frigore dñante i[corpori aut renibus.]Et qñqꝫ facit illud potus aq̃ frigide, aut obsessio vehemẽs frigoris in totũ penetrãtis, aut ꝑꝑ vehemẽtiam attractiue ꝑꝑ ṽtutẽ calidaꝫ innaturalẽ cum materia, aut absqꝫ materia: ⁊ est illud qꝺ est plimum: q̃re renes attrahũt ab epate vltra q̃ꝫ illud qꝺ tollerãt: quare expellũt illud, deinde attrahunt ab epate, ⁊ epar ab eis q̃ sunt ante ipm: nõ ergo cessat illic attractio ꝯtinua aquositatꝭ, ⁊ expulsio: ⁊ tu scis ꝙ quando expellit illud qꝺ currit, qñqꝫ ꝑducit ad liq̃factionẽ ⁊ ad ethicã ꝑꝑ multitudinem attractionis humiditatis ex corpore, ⁊ q̃ ꝓhibet ab eo qꝺ opꝫ ipm recipere de sup̃fluitate humiditatꝭ ꝑ potũ aq̃, Et tu qdẽ scis, ⁊ cognoscis signa eoꝝ q̃ dicta sunt, ⁊ lecta vsqꝫ ad hanc horã.

De cura. Cap. XVIII.

Diabetes qdẽ qum accidit, plurimum accidit ex caliditate ignea, quapꝑꝑ plimum curatiõis eius est infratio, ⁊ humectatio cum fructibꝰ, ⁊ oleribꝰ, ⁊ robub fris de illis, q̃ non prouocant: sic̃ sunt lactuca, ⁊ papauer: ⁊ gescere in aere fro humido ⁊ sedere in tina aq̃ fre tã diu, donec k[fortasse ꝯgelet]⁊ sedet sitis eiꝰ, ⁊ infrent renes, ⁊ fortes fiãt lacerti eoꝝ. Et ꝯfert in ea odorare cãforã ⁊ nenufar ⁊ silia de redolẽtibꝰ fris. Et ꝺ illis que valẽt ad hoc est dormire, ⁊ occupatio a siti

a A. currit

b —— A.

c A. abstinet seu auara fit ṽtꝰ volũtaria ab illa liberalitate in vrinatiõe facili nõ sensata.

d A. Alia litera exquisitione

e A. Alia litera silnestris

f A. mirrha cũ vino sup ieiuniuꝫ ⁊ est sanitas eiꝰ.

g A. aldulab

h A. eam egritudinem

i A. Alia litera sup corpus aut super epar

k A. vehemẽter infrigidetur

l†[ ]est regimẽ añcedẽs, quare opꝫ vt m[occupet saltẽ]sumẽdo in potu sup̃fluitatẽ aq̃. Et melius illo est, vt sumat in potu aquã fram valde, deinde euomat eã, ⁊ iteret istud in eo. Et opꝫ vt ꝯuertat aquositas a renibꝰ cum vomitu, ⁊ sudore forti. Et stupefactio ptis alchatim est ex eis q̃ ꝯferunt pꝰ dormitationẽ ṽtutis ab inobediẽtia n[aq̃]⁊ ꝯfectu eiꝰ ab attractiõe iteꝝ, Et de illis que opꝫ ipꝫ ꝺuitare, est labor dorsi, ⁊ assumptio diureticoꝝ. Et lenificatio qdẽ nãe ꝯfert eis, ⁊ si non cum alijs, saltem cũ clisteribꝰ tempatis, plures nãqꝫ eoꝝ existũt sicce nãe. Et qñqꝫ indigent flebotomia in ꝑncipijs egritudinis. Et de ebibitꝭ iuuatiuis ẽ lac de q̃ extrahit butyꝝ, acetosum, infratum. ⁊ de ipso meliꝰ est illꝺ qꝺ est magis spissum, ⁊ ꝓprie qꝺ est ex lacte ouino. Et aq̃ cucurbite assate, ⁊ succus o[citro.]cum psilꝰ. ⁊ aq̃ g̃nati acetosi, ⁊ aq̃ mori, ⁊ aq̃ prunoꝝ, ⁊ similia hoꝝ: Et sint potus huiꝰ g̃nis, ⁊ p[eoꝝ fractio cum]aq̃ q̃ꝫtum poſe est: Et rob mẽte ꝯfert eis valꝺ, ⁊ aq̃ roſ, imo succi roſ. q[℥. j. ꝯfert eis sedans sitim eoꝝ. ⁊ dosis sit q̃ꝫtitas cotile vniꝰ lactꝭ.]Et iteꝝ aq̃ distillata ex lacte vaccino subtracto butyro: aut lacte ouino acetoso extracto buty. r †[

]Et ꝺ illꝰ que nos expti sumus ad eos est vt[sumat alfoca ex farina ordei. ⁊ quotiẽs ꝯturbat, hoc est magis frm q̃re]bibat infratũ. Et de medicinis exptis sũt troc. de balaustijs ſm hũc modũ. ℞. acatie pondus. ʒ. ij. rosa. ʒ. iij. t[boliar. ʒ. iiij.] gũmi. ʒ. j. dragagãti. ʒ. s. bibat cũ mucilagine psilij, ⁊ aq̃ fra, ⁊ cũ aq̃ cucur. Et iteꝝ troc. ꝺ spodio cum aq̃ cucum. t[aut citro:] aut cum aq̃ g̃na. Et iteꝝ sumat spodij, ⁊ terre sigillate, ⁊ cãcro. fluuialiũ adustoꝝ, ablutoꝝ, oium aã. ps. j. ⁊ lacce tertia ptis. j. ⁊ seminis papaue. ⁊ se. lactuce amboꝝ aã. ps. j. ⁊. s. aggregent cũ mucilagine psilij, ⁊ informẽt inde troc. ⁊ doſ eiꝰ sit sic̃ vides. Et de emplis, illa q̃ fiũt ex medicis, in qbꝰ ẽ infratio ⁊ ꝯstrictio. Descriptio empli. ℞. u[atriplices]⁊ capolos vitꝭ x[si iueĩat, ⁊ ꝺ olo]maloꝝ ⁊ cydo. ⁊ zarur aliqd aggreget ad illa. Et silr̃ y[sula]⁊ ribes, ⁊ agresta, ⁊ ṽga pa. ⁊ cortic. g̃natoꝝ, ꝑmisceãt oia ꝑmixtõne empli, ⁊ admistrent. Et ꝺ epithimatibꝰ, illꝺ qꝺ ℞. aca. ʒ. iiij. turis. ʒ. ij. succi barbe hircine, ⁊ laudani, ⁊ ramik. omniũ aã. ʒ. ij. galla. ʒ. j. terant, ⁊ ꝯficiant cũ aq̃ myrti humide, ⁊ liniat cũ eo. Et ꝺ clisteribꝰ fortibꝰ in hac egritudine, est clistere bonũ fcm cum lacte de quo ex̃ctum est butyꝝ, ⁊ cũ succis fris stipticis ꝑdictis in emplis. Et qñqꝫ fit enema cum z[clisteribꝰ lenibꝰ sic̃ que fiũt ex fenugre.]⁊ oleo ꝺ cucurbita, ⁊ oleo amigdalino. Cibi aũt eoꝝ sunt illi q non sunt velocis ꝯuersionis ꝑꝑ suã s̃btilitatẽ ad colerã: aut ꝑꝑ suã subtilitatẽ ⁊ paucitatẽ, ita ꝙ fiãt vapor, ⁊ resoluant, ⁊ exiccẽt egõnem. Et eiꝰ qdem exiccatio qñqꝫ fit ꝑ ꝯuersionem aquositatꝭ ab intestinis ad renes, immo si est subtilꝰ, resoluit aquositas eiꝰ, ita ꝙ non aggregat ex eo plimum vrine: ⁊ est associatus lenitati nãe, q̃re est bonꝰ. Nã melior res dispõnis ciboꝝ quos sumere ꝑcipiunt, est vt sint tales, q̃tenus comitet eos lenitas nãe, ⁊ ꝯfractio sitꝭ. Et de illis q̃ ipsis ꝯferunt sunt sorbitiões de candarusi, ⁊ aq̃ kisch ordei, ⁊ almususat ⁊ alellemech. Et qñqꝫ ponit cũ eis qꝺ ?[ꝑmutet]ꝯstrictionẽ ?[quã ipsi faciũt]nãe: ⁊ ¥[alessidabegi plima: ⁊ pinguedines carniũ]animaliũ, ⁊ gallina pinguis. Et de pedibꝰ, pedes vaccini, ⁊ pisces recẽtes cũ a[aceto ꝑparati]si securitas adest de eoꝝ siti: Et lac ouinum ꝺcoctũ cũ aq̃, dõec aq̃ ꝯsumat: ⁊ aliqd de lacte, oia

l †A. Et regimẽ sitis

m A. intendat

n A. vrine

o A. cucumeris

p A. Alia litera bibat ista absqꝫ

q A. in hora eiꝰ ꝯferũt eis ⁊ sedãt sitim eoꝝ ⁊ dosis eiꝰ ẽ q̃ꝫtitas duarum cotilarum

r †A. ꝯfert eis ⁊ sedat sitim eoꝝ. ⁊ ex eis q̃ iuuãt eos ſꝫ ꝙ dr̃ est vt infundãtur tria oua in aceto die ac nocte, deinde sorbeantur

s A. fiat socha ex faria ordei ⁊ aq̃ lactis acetosi de quo ex̃ctũ ẽ butyꝝ collata post inspissationẽ lactis acetosi reiteret factio socha m̃ totiẽs ex eo ⁊ colet deinde administret socha ex farina ordei ⁊ quotiẽs reiterat hoc est magis frigidum ⁊

t —— A.

v —— A.

x A. sanich

y A. Alia litera ⁊ si repiũt ex floribus

z A. rose recẽtes

⁊ A. lacte recẽter mulcto

? A. prohibet

¥ —— A.

a A. alassidbegi at plime pinguedinis cũ carnibꝰ

a A. acetosis ꝑparati aut nõ ꝑparati cuꝫ acetosis

illa ꝯferunt eis. Et opꝫ vt a fructibus custodiant̃, in qbus est infrīatio, ⁊ stipticitas cū ꝓuocatiōe sic̃ sunt cydonia. Fcm̄ aūt a frītate, q cum hoc non eūatur a siti, ⁊ cuius pñtia non accidit nobis, retulit qdam sapientum antiquoꝝ, ⁊ dixerunt, opꝫ vt sit sbtilitas ad sedādam sitim eiꝰ: deinde soluat̃ cum clisteribꝰ leuibꝰ aliquotiēs, postea soluat̃ cū pillis de aloe. xj. numero: quaꝝ vnaqueqꝫ sit sicut cicer: dinde dimitte eū tribꝰ diebꝰ, ⁊ iteret̃ regimē: deinde fac eū vomere sup cibū cū raphano: ⁊ que sunt eis silia: deinde calefiat corpus eiꝰ cū vētosis: ⁊ ponant̃ sup ipm euaporatōes, ⁊ suffumigatiōes, ⁊ ꝓprie extremitates eiꝰ. Et qñqꝫ necesse est tibi vt vtaris sup ipꝫ medicinis rubificantibꝰ: deinde qescat aliqbꝰ diebus: dinde exercitet̃ cū eqtatiōe eqli, ⁊ tempata fricatione, ⁊ ꝓprie in extremitatibꝰ eiꝰ: ⁊ in fine eiꝰ precipiatur vti balneo cal. ⁊ bibat vinum odoriferū.

¶ De multitudine vrine. Cap. XIX.

Altitudo vrine est ꝑꝫ modos, de qbus est ille q fit ꝑm semitā diabetis, ⁊ non istiꝰ cum quo est sitis tm̄, immo illiꝰ cum quo est sitis, q̄ non satiat̃, ⁊ egredit̃ aqua sic̃ bibitur: Et de illis est cū quo est sitis, ⁊ non sunt dispōnes diabetis, ⁊ eiꝰ virtus. Et de illis est cum quo non est sitis, d qua sit curādum. Et si est ardor ⁊ acuitas eiꝰ, tunc cā in ipso est acuitas vrine, aut vlcera sicut sciuisti: [a] †[ ] si non fuerint [b] †[ ] illic cause inuoluntarie emissionis vrine [c] [frē.] [d] [Frigus. n.] ꝓuocat multotiēs ꝓpterea ꝙ ꝯstringit, ⁊ ꝓpterea ꝙ calefacit ventrē. Et illiꝰ qdem vrina minorat̃, cuius egestio multiplicat̃, ⁊ subtiliatur. ⁊ illiꝰ cuiꝰ siccat̃ egestio, multiplicat̃ vrina. Et iaꝫ cognouisti ea que ꝯtinuant̃ in hoc cū illis que p̄terierunt, ⁊ iam qdeꝫ p̄terijt curatio omniū illoꝝ: ⁊ dicam hic iteꝝ curationes eiꝰ que est ex frigore. Dico ergo ꝙ oēs medicine que sunt ad coitum calefaciētes, iuuatiue sūt ei q hꝫ multitudineꝫ vrine ex frigore: ⁊ sorbere oua sorbilia in ieiunio iuuatiuū est: ⁊ sumere gña lactis cocta. Et ex eis que ipsis ꝯferunt iteꝝ est decoctio gnoꝝ myrti, ⁊ piroꝝ siccoꝝ, ⁊ dactiloꝝ [e] †[ ] omni die. ℨ. ij. in ieiunio. Et myrrha ē de medicinis bonis: ⁊ silr̄ almahaleb: ⁊ silr̄ ciperi, ⁊ tus, ⁊ silr̄ galāga, ⁊ silr̄ scoria ferri, ⁊ coriandruꝫ. Descriptio medicaminis. ℞. casto. [f] †[ ] ⁊ myrrhe, ⁊ basce, ⁊ cuppulaꝝ glandium, ⁊ piretri oium añ. ꝑtes eq̄les fiant ex eis pill'e cū aqua myrti humide [g] [de quo sumat̃ ad mēsurā.] ℨ. j. Clistere ad illō bonū, ⁊ ꝯfortat renes. ℞. succū [h] [albasce] decoctū donec fiat fortis ⁊ [i] [vitellū oui] ⁊ adipem renis caprini tollant̃, ⁊ resoluant̃ oia ista equalr̄, ⁊ aggregent̃, ⁊ sumat̃ de lacte recēter mulcto, ⁊ butyri, ⁊ adipis gibbi cameli, ⁊ ol'i [k] [alcabet alcadra] partes equales, quoꝝ summa sit silis ei quā sumpsisti in ꝑmis, ⁊ ꝯq̄ssent̃ adinuicē, ⁊ fiat cū eis clistere.

a †A. ⁊
b †A. tunc sunt
Alia litera
c ——— A.
d A. Et frigus
e †A. bñ maturorum dulcium
f †A. costi
g A. ⁊ potꝰ eius apud somnū sit
h A. tribulorum
i A. medullā arietū ⁊ testiculos eorum
k A. ab alcadra

¶ De mictu sangui. ⁊ saniei, ⁊ vrina simili loture carnis, ⁊ capillorum, ⁊ de vrinis extraneis que sunt similes illis. Cap. XX.

Sanguis qdem purus q mingitur, aut est san. procedens ex mēbris, que sunt supra renes, ⁊ vesicā, sicut est epar: aut ex corpe toto propter replōnem [l] [multā] superfluam, quare sepatur ꝯtinuitas venarum ꝑm spēs tres notas, aut dimissionē ꝯsuetudinis, aut abscissioneꝫ mēbri, ⁊ reliqua que sciuisti, aut ꝑm modū crisis, ⁊ mundificationem supfluitatū, aut obuiationē ꝑcussiuā, ⁊ saltum, ⁊ casum, ⁊ ꝑcussionē [m] [expmētē] san. ⁊ silr̄ omne qđ currit cursu eoꝝ: ⁊ hoc ꝑm minus, aut est in partibꝰ mēbroꝝ vrine ꝓpter incisionem vene, aut aptioneꝫ eiꝰ, aut ipsiꝰ scissionē ꝑ ꝑcussionem, aut casum, aut vētositatē, aut frigus scindēs cum [n] [detectione:] aut ꝓpter corrosionē, ⁊ qñqꝫ est gñatio illius a tetano ⁊ spasmo fortibꝰ. Et qñqꝫ est spēs vrine sanguinee, ꝓpterea ꝙ liquefit carnositas rediens in san. aut ꝓpter vehemētiā tenuitatis san. in corpore. Hoc. n. qum accidit, cum fortitudine renes attrahunt san. plimum, ⁊ sunt ꝑmo due intētiones in facilitate cursus san. quoniā currit cursu supfluitatis, ⁊ qm̄ non est ei [o] [essentia, quare currit:] Et ꝑo, est intētio vna, ⁊ qum renes attrahūt cū fortitudine, expellunt illō ad vesicā. Mictus v̄o san. similis loture carnis fit, aut ꝓpter d̄bilitatē digōnis, ⁊ discretionem in renibꝰ: aut ꝓpter debilitatē earū in epate. Mictus vero san. ꝑmisti cum humoribꝰ grossis, fit plimum ꝓpter debilitatē renū. Et silr̄ mictus rei silis capillis: nā fortasse est cā eius d̄bilitas digestionis renum ⁊ fortasse est causa eiꝰ debilitas digestionis venaꝝ. Et qñqꝫ est longa valde, q̄si duabus palmis. Et qñqꝫ est ad albedinem decliuis, ⁊ qñqꝫ ad rubedinē, ⁊ non ꝓlongatur nisi cā sue generationis in inuolutionibꝰ venaꝝ renum, aut aliorū. Et ex cibis grossis, ⁊ generibus lactis, ⁊ gnis sicut fabis, ⁊ silibus: ⁊ non est in eiꝰ mictu de timore ꝑm ꝙ teret̃ corꝑ exitum eius, ⁊ facit timere. Mictus autem puris, ⁊ mictus san. ꝑmisti puri quādoqꝫ fit ꝓpter eruptionem aldubellet in mēbris supioribꝰ, pulmonis, ⁊ pectoris, ⁊ epis, quēadmoduꝫ sciuisti totum in loco suo: aut ꝓpter apa eruptū in mēbris vrine: aut ꝓpter vlcera in eis hñtia pruritum: aut non hñtia pruritum. Urine vero grosse mingunt̃, aut cā mundificationis, ⁊ crisis, ⁊ expulsionis quā seqtur alleuiatio. Et qñqꝫ fiunt ꝓpter multitūdinē hu. grossoꝝ, ꝓpter debilitatem digōnis. Urine v̄o pingues, facilis exitus, signt liquefactionē adipis. Et opꝫ vt redeamus in caplo distinctiōis ad sermonem nr̄uꝫ in vrina. Inqt Hipp. qū mingit̃ san. sine dolore, ⁊ est paucꝰ: in horis qbusdā nō ē malū in eo: Qū āt ꝑseuerat, tc̄ fortasse accidet fe. ⁊ mictꝰ puri.

l A. puram
m A. cōmouentē
n A. inspissatiōe
o A. spissitudo ꝑ quā sit inobediens cursui

¶ De signis. Cap. XXI.

Mictum san. puri q ē ꝓpter repletionē, ⁊ cās copares ei, signt cause sue, ⁊ sig̃ cārum eius de illis que sciuisti. Et ille q est ꝓpter aptioneꝫ venaꝝ, fit sine dolore: ⁊ est mundus sincerꝰ. Ueꝝ san. aptionis fit paulatim: ⁊ san. eruptionis ⁊ fissionis fit plimus, ⁊ [p] †[ ] in vesica qdem aptio ⁊ eruptio cum qua currat san. plurimus [q] [⁊] fit in renibus. Uesice. n. aduenit aquositas colata: sanguinē vero nutrimēti recipit ex venis puis, in qbus venit ad eam nutrimētum tm̄, quare non est in ea san. exuberans: ⁊ ad renes qdem venit san. plurimus cum aquositate: colatur ergo apud eos aquositas: ⁊ adueniunt ei vene magne. ex qbꝰ membra alia nutrimētum sumunt, quare est san. illorum plus, q̄ꝫ ille quo indigent: quare est plimus: Et vene eoꝝ sunt non [r] [minute] ⁊ neqꝫ sunt boni situs equalis. Uene vero vesice sunt conseruate, nō exposite scissioni, ⁊ eruptiōi cū situ suo. Et san. qdē vlcerū est cū dolore quodā. Et si est corrosio est paulatim, ad nigredinē decliuis: ⁊ quādoqꝫ est cum eo fetor: ⁊ fit plimum eius post egritudines: ⁊ multotiens sunt cum eo cortices, ⁊ sanies, ⁊ pus, ⁊ [s] [resoluit illud] exitus san. puri ⁊ sicut sciuisti ex signis vlcerum, ⁊ signis eiꝰ quod egreditur ex eis. Signt vero liquefactiuū liquefactio: ⁊ ꝙ illud quod min/

p †A. non est
q A. sicut
r A. non sint fortes
s A. intermediat vl' interponitur ad illud

gitur de san. est tenue sicut [a]⌈adustum ac si ipsuz sit abrasio libri.⌋ Illum autem qui est ꝓpter tenuitatem san. corpis, significat illud qd̄ egredit̄ ex flebotomia existens valde tenue: ꝛ non associat̄ aliud signum. Locus autē saniei, ꝛ [b]⌈doloris⌋ cognoscit̄ [c]⌈etiā⌋ ꝑ dolorem si fuerit dolor: ꝛ cognoscit̄ ꝑ signa egritudinū in qbuscūqꝫ mēbris existant, sicut ꝑ signa apāt̄, aut aldubellati, aut vlceris, aut replōnis. ꝛ cognoscit̄ ex via cōmistionis: nam quāto magis est altior, tanto est vehemētioris permixtionis: [d]†⌈ ⌋ꝛ qz̄to plus est inferior, tanto est vehemētioris separationis illo. Et illum qdem q fit ꝑꝑ causas vicinas virge, antecedit vrina, ꝛ elongatus a v̄ga postponit̄ ab vrina, aut pmiscet̄ ei vehementer. Similis aūt loture carnis est significatiu⁹ debilitat̄ renum, aut epis. Illa qdem que est ex renib⁹, est vehementioris albedinis, ꝛ ad grossitudinē declinans: ꝛ epatica est magis trahēs ad rubedinez, ꝛ subtilior, ꝛ similior sanguini: ꝛ [e]⌈signt apostema illi⁹, ꝛ saniei vrina. Signa apātis nota⌋ ſm membrū vnūquodqꝫ, ꝛ comitantia febris. Et ille q est purulentus egrediens ab apāte est plurimus subito, ꝛ non pducit ad excoriationem, ꝛ vlcerationē ꝛ nocumentum: ꝛ ille q est ex vlcerib⁹ est paucus, ꝛ [f]⌈separatur⌋ ꝛ quādoqꝫ corrumpit incessum suū [g]⌈cuz sanie ꝛ pure.⌋ Et cum illa que de istis expulsionibus est cretica, est alleuiatio ꝛ fortitudo, ꝛ est subito. Et illa que fit causa repletionis, aut causa dimissionis exercitij, aut abscissionis membri, quandoqꝫ habet periodos.

De curatione. Cap. XXII.

Hacti qdem a replōne, ꝛ que cuz ea dicunt̄, iam sciuisti curatiōes in ꝑncipijs vniuersalibus, ꝛ que sunt postea. De facto vero ab vlceribus iā sciuisti ꝙ curatio ei⁹ est curatio vlceꝝ, ꝛ corrosionis. Et iam ostēdi tibi omnia illa in loco suo. Et cura debilitat̄ digōnis in renib⁹, ꝛ epate, ꝛ liquefactionis, ꝛ tenuitat̄ humoꝝ, totum est ex illis que sciuisti. Et scias ꝙ cretici, ꝛ ei⁹ q est ſm semitam expulsionis, nō est retentio necessaria. Cum ergo indiges flebotomia, tūc magis ꝓfert saphene, qz̄ basilice. Et subtilia cibū post flebotomiā, Et nō approximes stipticis sic̄ est cib⁹ fcūs cum sumach, nisi postqz̄ vrina sigt̄ mundificationē. Stiptica. n. congelant [h]⌈qd̄ inuiscatū est,⌋ ꝛ constringunt q̄re qn̄qꝫ reuertit̄ aquositas ad posteriora, ꝛ in eo est timor, ꝛ similiter acetosa. Mictus aūt capilloꝝ indiget vt in ipso administrent̄ subtiliatiua, incisiua, ex diureticis, ꝛ medicinis ad lapidem: ꝛ vt sit cibus humectans humectatione [i]⌈abūdanti.⌋ Et curatio quā nunc opz me dicere est curatio mict⁹ san. q est cā sepationis ꝯtinuitat̄ in venis. Et curationes qdem cōmunes inter illuz q est cā vesice, ꝛ renū, sūt infratio, ꝛ constrictio cum medicinis, quaꝝ plures diximus in caplo fluxus san. menstrui, cū [k]⌈stupefacientibus⌋ vt faciant penetrare medicinas, ꝛ vt tu antecedas cum attractiōe san. ad [l]⌈posteriora⌋ cuz vētosis, ꝛ flebotomia sbtili pauca ex basilica, ꝛ acceptione ciboꝝ ingrossantiū san. ꝛ infrantiū ipm, ꝛ ꝛ qete, ꝛ tranqllitate, ꝛ constrictione membroꝝ extremorum: Et opz vt dimittat coitum omnino. Et opz vt administres tinas in qbus decocta sunt stiptica, ꝛ ex lentibus excorticatis, ꝛ ex corticibus g̃natorum, ꝛ cydonijs, ꝛ piris, ꝛ gallis, ꝛ virga pasto. ꝛ similibus. Et de medicinis fortibus in retentiōe eius sunt [m]⌈albasce⌋ ꝛ seratura ligni alnabac, ꝛ radix centauree maioris ꝛ g̃na peonie: Et de epithimatibus [n]⌈radices raphani, ꝛ silique nabatie, ꝛ silique⌋ spine, ꝛ sumach, ꝛ radix pruni siluestris, ꝛ cortic. granatorum de qbus fiat epithima, cū aqua ribes, aut agreste, ꝛ succi roſ. Et sempuiua sola est epithima bonum, ꝛ ꝓprie radix ei⁹ cum dragaganto, ꝛ aliquo succoꝝ stipticoꝝ. Et ex liniment̄ in dorso, ꝛ pectine sunt myrrha, ꝛ attrimētum, ꝛ galle, et charte cōbuste, ꝛ acatia. Et de illis que bibuntur est troc. q. ℞. balaustiaꝝ, ꝛ san. draco. amboꝝ an̄. ʒ. j. Et de fortibus, ꝛ q̄ necessaria sunt in mictu san. ex vesica facto est troc. huiusmodi. ℞. aluminis iameni, ꝛ balaustiaꝝ, ꝛ san. draco. omniū an̄. ʒ. j. dragagāti. ʒ. ij. ꝛ gūmi. ʒ. ſ. detur in potu in vino pontico [o]⌈dulci:⌋ ꝛ succo portulace. ꝛ qd̄ ē sub illo, ꝛ magis incolume est illud qd̄. ℞. dragagāti, ꝛ se. papa. ꝛ terre sigillate, ꝛ succi barbe hircine, ꝛ gūmi prunoꝝ ni. ꝛ karabe, omniū ꝑtes eq̄les, ꝛ dosis ei⁹ sit a duab⁹. ʒ. vsqꝫ ad. iij. Et iterum radicis sempuiue, ꝛ karabe amborum an̄. pars. j. [p]⌈folij⌋ pars. ſ. aluminis iameni sextam partis vnius, boliar. pars. j. ꝛ. ſ. ꝛ dosis eius est vsqꝫ ad aureum mediuz in quibusdam succis stipticis: ꝛ quādoqꝫ ponuntur in eis stupefaciētia, sicut est hec descriptio. ℞. croci, ꝛ g̃norum albarmel, ꝛ g̃norum malue siuestris, ꝛ opij omnium. an̄. ʒ. ij. amigdalas mundatas. iij. ꝛ. ſ. numero, de quo sumatur ad [q]⌈nucis⌋ magnitudinez. Et iterum corticis radic. mandragore assati, ꝛ anisi assati, ꝛ granoruz [r]⌈pini⌋ assatorum omniū an̄. ʒ. iij. papaueris ni. ʒ. xij. conficiantur cū vino, de quo sumatur pondus. ʒ. ij. Et iterum suffuf cornu ceruini adusti, ꝛ dragaganti partes sumantur equales, ꝛ fiat suffuf cuz rob myrti. Et iteꝝ medicamen quod antiqui laudauerunt est, se. [s]⌈almugath⌋ mundati grana. xxx. grana pini. xij. numero amigdale amare excorticate. vij. numero, se. malue. ʒ. iij. fit dosis eius. ʒ. j. in ieiunio. Illud vero ꝙ vesice propriū est, est vt ponantur medicine que ebibuntur fortiores: ꝛ diuretica in ea fortiora iteruz. Et de illis qb⁹ inuamentum fit iterum, est vt emplastretur cuz spongia infusa in aceto, que ponatur in omnibus lateribus eius, ꝛ in duobus emunctorijs, ꝛ alijs. Et vt administrentur medicine in ea iniecte cuz succis, sicut est succus arnoglosse, ꝛ succus [t]⌈albatat:⌋ ꝛ succus portu. Et de medicinis trocis. [u]⌈aneti⌋ ꝑdictus, et troc. de stupefacientibus predictis. Et cornu cerui adustum, ꝛ karabe, ꝛ [x]⌈semi. canabis,⌋ ꝛ gummi, ꝛ galle, ꝛ succ⁹ barbe hircine, ꝛ balaustie, ꝛ aliquātulum [y]⌈aneti,⌋ ꝛ plumbum adustum ablutum. ꝛ virtus de stupefacientib⁹ opiatis, ꝛ que cum hyusquiamo sunt confecta. Et de regimine retentionis cursus sang. vesice, est positio ventosarum super ilia, ꝛ anchas: ꝛ pectinem: Illud enim retinet san. Deinde adhibeatur regimen eius quod [z]⌈inuiscatur⌋ secundum ꝙ dictum est. Et de cibis est panis tritus in lacte, et ex quo butyrum est extractuz. et cibus conditus cum granatis, ꝛ cibus factus cū sumach. Et si virtus fuerit debilis confortetur cū iure stipticorum confortato cum carne contrita, et cibetur cum alessidabegi, ꝛ ex cubegi, ꝛ perdicibus masculis, et turturibus, cum aceto conditis, ꝛ cum aqua acreste, ꝛ granorum granatorum, ꝛ lacte decocto, ꝛ similibus illis. Et si non fuerit excusatio a vino propter casum virtutis, aut vehementiam desiderij, tunc detur ponticum grossum nigrum. Cumqꝫ sanatur ille qui mingit sang. aut saniem, tunc bibat illud quod est permixtum, vt abstergat, ꝛ prouocet ꝛ non retineatur vrina omnino, ꝛ redeat egritudo.

a A. adurens, ꝛ sicut resudās ex chubab. i. ex carne incisa que assat̄ super pruna

b A. sanguinis

c —— A.

d †A. cum vrina

e A. significat̄ sup apostemosum ex hac ꝛ ex vrina saniei cum signis apātis nota

f A. cū iteruallo

g A. ꝛ facit in eo saniem

h A. sanguinez congelatum

i A. naturali

k A. diureticis

l A. contrarium

m A. hasech. i. tribuli

n A. radix rubee ꝛ charnub nabathi ꝛ charnub

Alia litera
o —— A.
Alia litera non dulci

p A. hematitea

q A. grani pinee maioris

r A. Alia litera vel seminū apij

s A. Alia litera se. cucūeris lōgi

t A. albathbat

v A. aluminis

x A. hematites

y A. aluminis.

z A. est sanguis coagulatus

¶ Fen vigesima de dispositionibus generationis masculorum, que est duorum tractatuum.

¶ Tractatus prim⁹ de mẽbris virilib⁹ ⁊ coitu.

¶ De anatomia testiculorum, ⁊ vasorum spmatis. Cap.I.

Sublimis deus creauit duos testiculos, sicut sciuisti, q sunt membra pncipalia in qb⁹ gñat spma ex humiditate delata ad eos in venis, que est q̃si supfluitas cibi q̃rti in corpe toto. Et est san. magis digestus, ⁊ magis subtilis. Cõmouet .n. in eis p spũm: ⁊ in meatib⁹ qui veniũt ad duo oua de venis pulsatilib⁹, ⁊ q̃etis plimũ ramificatis ex vena pulsatili, ⁊ vena q̃eta, que sũt due radices, ramificatione plimorum anfractuuz, ⁊ inuolutionũ [a]⌈que tãdiu ramificant, donec incisio tua quã in vna illarum duarũ facis fit filis incisioni tue quã facis⌋ in plibus venis pp multitudinẽ orificiorum, que apparent: deinde effundit ab eis in vasis spmatis, que dicemus, ad v̂gam, ⁊ pijcit in cõmixtione cum muliere, q̃ est coitus n̄alis, ad matricem, cui obuiat m̄ricis orificiuz cum aptione, ⁊ attractione vltima qum conueniũt [b]⌈duo pares⌋ simul. Et testiculi qdẽ duo creati sũt, Et est substantia oui ex mẽbro glandoso, albe carnis, que est res magis similis carni mamille: ⁊ assimilat san. qui effundit in ipso cuz colore suo, q̃re albificat: ⁊ ppriе pp illđ qđ cõmouet in ipso de aereitate, ⁊ pp spm. Et meatus qdem in quo veniunt vene ad testiculos, est ex siphac maiore qđ est sup [c]⌈femur.⌋ Sed panniculi q tegit arterias, ⁊ venas venientes ad testiculos, origo est ex siphac maiore, sicut sciuisti in loco suo. Et [d]⌈silr⌋ continuat etiam cum pãniculo nuche, ⁊ descendit sup illud qđ descendit de venis, ⁊ suspensorijs in ptibus inguinum ad duos testiculos: q̃re gñat ex eo [e]⌈meat⁹⌋ penetrans, ⁊ panniculi tegẽtis illđ qđ penetrat in barbaki inguinis generatio est ex eo. Et tu iam sciuisti in anatomia venarum, q ad ouum sinistrum venit vena alia ab illa que venit ad dextrũ cũ nutrimento. Et q illa que venit ad dextrum effundit ad ipm sang. magis digestum, ⁊ magis mundificatũ ab aquositate. Et ouum qdem dextrũ in plurib⁹ hominib⁹, est fortius q̃z sinistrum, nisi in illo q est in iudicio [f]⌈lassitudinis.⌋ Vasa aũt spmatis incipiunt, sicut barbaki, existẽte in vnoquoq3 ouo barbaki vno. q̃si ipse sit separatus ex eo, non ab ipso generatus, lz sit ɔtingẽs adherens. Et dilatat vnumquodq3 eorum, ppe ouuz dilatatione que habet q̃ztitatẽ sensatam: deinde incipit ɔstringi, q̃zuis [g]⌈ramificent⌋ ppriе in mulieribus vice altera apud [h]⌈statũ⌋ suũ: ⁊ ista vasa ascendunt in primis, deinde declinant ad collũ vesice sub meatu vrine. Virga v̂o est membrum [i]instrumentale, gñatũ ex membris singularib⁹, ligamentalibus, ⁊ neruosis, ⁊ venosis, ⁊ carnosis. Et pncipium originis ei⁹ est corpus ortuz ex [i]⌈carne⌋ pectinis, ligamentale, plime ɔcauitatis, late: q̃zuis sit gñatum in pluribus dispositionib⁹ cooptum, ⁊ ideo q ipm replet ventositate fit erectio. Et currunt sub hoc corpore arterie plures: dilatate supra hoc, qđ conuenit q̃ztitati huius mẽbri. Et aduениunt ei nerui ex spondilib⁹ caude, lz non plimũ sint submersi in sba eius. Et ipsi non sunt nisi nerui quorum sba est ligamentał, priuati sensu. Et nerui ex qbus erigit apud. G. alij sunt a neruis mollificatiuis, ex quib⁹ mollificatur

Et tu qdem iam sciuisti lacertos pprios v̂ge in calacertorum. Et in v̂ga sunt meatus tres. s. meatus vrine, ⁊ meatus spmatis, ⁊ meatus alguadi. Et scias q v̂ge aduenit v̂tus erectionis, ⁊ vẽtositas a corde, ⁊ aduenit ei sensus ex cerebro, ⁊ nucha: ⁊ aduenit ei san. equalis, ⁊ desideriũ ex epate, Et desideriũ naturale quãdoq3 fit ei [k]⌈causa⌋ renum, ⁊ apud me principium eius est ex corde.

¶ De causis erectionis. Cap.II.

Erectio accidit [l]⌈qñq3⌋ pp tẽsionem [m]⌈cãne concaue⌋ et que sequunt [n]⌈eam dilatate, ⁊ plongate⌋ pp illud qđ effundit ad ipsam de vẽtositate forti, q̃z defert spũs desideratiuus, spissus cũ quo incedit san. plimus, ⁊ spũs grossus. Et pp illud accidit qum somn⁹ est, ex calefactione arteriarum que sunt iu mẽbris spmatis, ⁊ attractiõe ventositatis, ⁊ spũs, ⁊ san. ad ipsam, vt erigat. Et de illis que adiuuant ad hanc erectionẽ est omne in q̊ est humiditas extranea p̃parata ad hoc, vt ɔuertat in vẽtositatẽ. [o]⌈⁊ est nõ facilie: nõ .n.⌋ põt digó prima ɔuertere eam in ventositatẽ, ⁊ finire illud, qđ ex ea [p]⌈resoluit⌋ in ventositatẽ [q]†⌈ ⌋ resolone veloci: immo figit vsq3 ad digónem tertiã: Illic .n. inflatur, ⁊ vsus coitus ɔfortat hoc membrum, ⁊ facit ipsum lacertosum, ⁊ ingrossat ipm: ⁊ dimissio eius liquefacit, ⁊ arefacit. Operatio nãq3 quẽadmodũ dixit. Hip. ingrossat, ⁊ opationis ei⁹ dimissio, liquefacit. Et cã qdez desiderij, ⁊ mot⁹ eius, aut est meditatiua, aut est ppter multitudinẽ ventositatis in sang. ex quo generat sperma, ⁊ ex quo nutrit instrumentũ v̂ge, q̃re inflatur, ⁊ erigit, ⁊ fit pp illud qđ mouet ex desiderio pp p̃parationẽ mẽbri ad illud: [r]†⌈ ⌋ qm̃ tensio facit accidere mordicationẽ. Et iteruz qum congregat spma in mẽbris coitus, ⁊ multiplicat [s]⌈inquisitio separationis ei⁹⌋ mouent materie in ipsis. Et quãdoq3 fit erectio pp mordicationem materie [t]⌈stantis⌋ in glandulis, positis in duob⁹ lateribus orificij vesice: aut materiei tenuis subtilis venientis ad eaz ex renibus, sicut fit pp motum spermatis ipsius, qum acuit, ⁊ multiplicat et mordicat. [u]†⌈ ⌋

¶ De causis spermatis. Cap.III.

Sperma ẽ supfluitas digõnis q̃rte, q fit quz disptit cib⁹ in mẽbris resudãdo a venis, tertia digõne iã expleta: Et est de summa humiditatis prime coagulationi, ex qua nutriunt mẽbra [x]⌈dura⌋ vtpote vene, ⁊ arterie, ⁊ silia illł. Et qñq3 repit de ea plimũ [y]⌈retẽtũ⌋ in venis ad qđ iã p̃cessit digõ q̃rta, ⁊ remãsit vt nutriant ipo vene: aut puenit ad mẽbra hõgenea, ⁊ nutriũt ea p̃ter qđ necessaria sit magna alteratio illi⁹: ⁊ pp illđ puenit spma ex eo. [z]†⌈ ⌋ Et apđ G. qdẽ, ⁊ medicos, masculo ⁊ femine silr sũt duo semina, đ qb⁹ ambob⁹ dr nomẽ spmatis, nõ cõitate nois tm̃, sz vniuoce. Et i vnoq̊q3 duorum se. ẽ v̂t⁹ formãdi, ⁊ [⁊]⌈informandi⌋ silr. Verum semẽ masculinũ est forti⁹ in v̂tute a q̃ ẽ iceptio formatiõis iussu di. Et se. femininũ ẽ plimũ in v̂tute a q̃ est pn^m [?]⌈informatõis.⌋ Et spma qdẽ masculi expellit [z]⌈ppe m̄ricẽ ẽt:⌋ q̃re ɔglutit ipm os m̄ricis attractiõe vehemẽti. Et spma qdẽ mlieris expellit [a]⌈itra m̄ricẽ ei⁹ i⌋ vasis ⁊ vẽis ad locũ ɔceptionis. Sapiẽtũ v̂o [b]⌈medicorum⌋ qũ itẽtio ɔprehẽdit. ẽ [c]⌈cõprehẽsio⌋ q in spmate mascli ẽ pn^m formationis: ⁊ q in spmate femine ẽ pn^m [d]⌈informatõis⌋ in re propria. [e]†⌈ ⌋ Virtus .n. formatiua in spermate masculi intendit in formando ad similitudi-

a A. ⁊ ramorum, ita vt sit incisio tua i. vna illarum venarũ filis icisiõi fcẽ

b A. Alia litera due expulsiones

c A. pectinem.

d A. Alia litera illud

e A. barbachi

f A. alhaser. i. in iudicio illorum quorum ps sinistra est fortior ⁊ agilior

g A. dilatetur

h A. finem

i A. Alia litera osse

k A. pp cõitates

l —— A.

m A. nerui ɔcaui

n A. latitudinaliter ⁊ longitudinaliter

o A. p̃paratione non facili ⁊ non

p A. conuertit

q †A. ⁊ resoluet ipsam

r †A. ⁊

s A. ingrit separatiõez ex ipsis ⁊

t A. Alia litera incedentis

v †A. ⁊ tẽsionez facit.

x A. radicalia

y A. sparsum

z †A. ad ipsos.

⁊ A. virtus recipiendi formam

? A. Alia litera recipiẽdi formã

z A. Alia litera in ɔcauitate matricis Alia litera prope os matricis

a A. ab interiori matricis ex Alia litera ab exteriori parte matricis ex

b A. phorum

c A. conclusio

d A. recipiendi formam

e †A. ipsius

nem eius a quo sepatum est, nisi sit aliqd qꝺ impedi
at, ꝛ ꝓhibeat. Et ꝟtus informatiua in spmate mulie
ris intẽdit in recipiẽdo formã, ad hoc ꝙ recipiat eã
ſm similitudinẽ eiꝰ a quo sepatum est: Et nomẽ qdẽ
spmatis qum de eis duobꝰ dr̃, est ꝑ cõmunitatẽ no/
minis, vt componat̃ intẽtio aggregãs rez distinctã
in intentiõe. Nam in intentiõe q̃ nominat̃ expulsio
viri spmatica, non nominat̃ expulsio femine spma/
tica. Et ꝟe qdẽ. Nam spma viri est cal'm, digestuz,
spissum. Et spma femine est genꝰ san. menstrui, dige
stũ parump, ꝛ ꝯuersum paꝝ: ꝛ non elongat̃ a [a]⌈ ꝟtu
te sanguinea⌋ elõgatione spmatꝭ viri: Et ꝓpter hoc
assimilauerũt ipꝫ philosophi antecedẽtes, mẽstruo.
Et dixerunt ꝙ spma masculi qñ ꝓmiscet̃, opat̃ cum
ꝟtute. ꝛ non est [b]⌈ alicui pti ⌋ eiꝰ ꝓ͞ımus introitus in
[c]⌈ rectificando pticularitatem ⌋ corporis infantis.
Illud. n. est spmatis mulieris ꝛ san. mẽstrui. Immo
ꝓ͞ımũ studij sui est in [d]⌈ particularitate ⌋ spũs infan/
tis: ꝛ nõ est nisi sicut coagulũ agẽs in lacte. Spma
aũt mulieris est fundamẽtum [e]⌈ pticularitatꝭ ⌋ corpo
ris infantis. Et vnũquodꝗ amboꝝ exuberare fa/
cit, qꝺ gñat san. cal'm ꝛ humidũ. [f]†⌈ ⌋ Co
gnitio ꝟo certitudinis vniꝰ haꝝ duaꝝ intẽtionũ pti
net ad scientiam nãlem: ꝛ non nocet medico ignorã
tia eiꝰ. Et nos qdem iam exposuimus dispõnem in
ea in libris nostris radicalibꝰ. Et Hip. qdẽ dixit in
suis intentionibꝰ, ꝙ ꝓ͞ımum materiei spmatꝭ est ex
cerebro: ꝛ ꝙ descẽdit ex duabꝰ venis, que sunt post
ambas aures. Et ꝓp hoc abscidit flebotomia am/
baꝝ gñationem, ꝛ facit incurrere sterilitatẽ. Et est
san. [g]⌈ eius leuis, ⌋ ꝛ continuate sunt nuche, vt non
elongent̃ a cerebro: ꝛ q̃ ei similant̃ spatio lõgo, q̃re
alterare͂t ꝯpl'o illiꝰ san. ꝛ ꝯuertet̃, imo ꝑueniunt ad
nucham, dinde ad renes, postea ad venas q̃ veniũt
ad testiculos. Et G. qdem non sciuit an faciat incur
rere incisio haꝝ duaꝝ venaꝝ, sterilitatem, an non.
Mihi ꝟo vr̃, ꝙ non opꝫ vt sit spma ex cerebro solo,
q̃uis eius fermẽtum ex cerebro sit. Et est verum ꝙ
dixit. Hip. de esse duaꝝ venaꝝ: imo oꝫ sit ei ex omni
membro ꝑncipali fons, ꝛ vt sit ex mẽbris alijs resu/
datio ẽt ad istas radices. Et ꝓp illud est assimilatio.

Et ꝓp hoc gñat̃ ex mẽbro diminuto membꝝ dimi
nutũ, lꝫ illꝺ [h]†⌈ ⌋ fiat duz vene nõ [i]⌈ vltimũ finez
sequunt̃: ꝛ nõ ꝓcedit ⌋ appetitꝰ vltimꝰ cũ digõne cõ/
pleta. Et spma qñꝗ expellit ventositas permixta ei:
ꝛ necesse est vt precedat exitus eiꝰ exitum illius.

a A. sanguineita te
b A. corpulentie
c A. gñando cor pulentiam
d A. corpulẽtia
e A. corpulentie
f †A. ꝛ spirituo sum
g A. caꝝ lacteus
h †A. non
i A. sunt adhuc vene dilatate cũ pubertate ꝛ non excitatur

De signis complexionis calide membrorum sper/maticorum. Cap. IIII.

Signa ꝯpl'onis cal'e sunt appitio venaꝝ in ꝟga, ꝛ pelle testi/
culoꝝ, ꝛ grossitudo eiꝰ, ꝛ aspitas ipsiꝰ,
ꝛ velocitas ortus piloꝝ sup pectinem,
ꝛ que sequunt̃ ipm, ꝛ aspitas, ꝛ multi/
tudo, ꝛ spissitudo ipoꝝ, ꝛ velocitas [k]†⌈
ꝯsecutiõis. ⌋ Et
q vult cognoscere ꝯpl'onem sui spmatꝭ, rectificet re/
gimen, deinde attendat colorem sui spmatis. Si/
gna complexionis f'r'e, sunt contraria illis signis.
Signa complexionis humide sunt subtilitas spma
tis, ꝛ multitudo eius, ꝛ debilitas erectionis. Si/
gna complexionis sicce, sunt contraria illis signis,
ꝛ qñꝗ egreditur sperma in ipsa filosum.

k A. aladgrach .i. velocitas euẽ rꝰ ad hoc ꝙ pos sit coire, seu ve/ locitas puberta tis.

De signis ꝯpl'onis cal'e ꝛ sicce. Cap. V.

Sunt [l]⌈ dominiũ spissitudinis ⌋ sub stantie spmatꝭ, ꝛ [m]⌈ assiduatio
desiderij apud quãlibet ꝑñtiam ⌋ ꝛ qꝺ
impregnat ꝓ͞ımum, ꝛ efficit masculũ,
ꝛ est desiderium vehemens, ꝛ velox, ꝛ
eius erectio est fortꝭ: verumtamen abscindit̃ a coitu
iterum velociter ꝙ si superfluat caliditas ꝛ siccitas,
erit paꝝ aque, ꝛ paꝝ descensionis cũ velocitate ere
ctionis. Pilli ꝟo q sunt sup pectinẽ, ꝛ anchas, ꝛ q
sunt inter eas, sunt in cal'a ꝛ sicca plures spissi.

l A. spissitudo
m A. añcessio dsi derij coitꝰ ꝛ eiꝰ expl'sio apꝺ quẽ libet amplexum vel coitum

De signis ꝯpl'onis cal'e ꝛ humide. Cap. VI.

Est pluris spmatis quã cal'a ꝛ sicca, sed est pautio
rum piloꝝ, ꝛ minꝰ impregnans, ꝛ vehe
mẽtioris fortitudinis sup coitũ ꝓ͞ımũ,
ꝛ non est pluris desiderij, ꝛ erectionis,
ꝛ leditur a dimissiõe coitus superflua, ꝛ est plurime
pollutionis, ꝛ velocis [n]⌈ executionis. ⌋

n A. pubertatis Alia litera descensionis

De signis ꝯpl'onis f'r'e ꝛ humide. Cap. VII.

Sunt lenitas pectinis, ꝛ tarditas desiderij coitus, ꝛ tenuitas sp
matis, ꝛ paucitas impregnationis, ꝛ
tarditas ortus pilloꝝ, ꝛ paucitas eoꝝ.

De signis complexiõis frigide ꝛ sic/ce eorum. Cap. VIII.

Sunt grossitudo spermatis, ꝛ pau/citas eius, ꝛ est diuersa a cali
da ꝛ humida in modis omnibꝰ.

De signis complexionum innatura/lium. Cap. IX.

Sunt [o]⌈ vt accidant signa que sunt naturalium ⌋ duz non fuerint
prius: ꝛ significat earum distinctionem
sensus.

o A. accñtia sig que accidũt nãe

De iuuamentis coitus. Cap. X.

Coitus bonꝰ est ille, qui fit in ho/ra quã superfluitatum se/
quitur euacuatio: ꝛ alleuiat corpus, ꝛ
preparat corpus ad [p]⌈ augumentuz sic
qum de cibo postremo sumitur aliqd,
quasi delegatũ ⌋ mouetur natura vt restauret motu
forti, quem sequitur impressio fortis, ꝛ adiuuat eaz
illud quod [q]⌈ est in huiusmodi de consecutione. ⌋
Et quãdoꝗ seqtur ipsum expulsio cogitationis do
minantꝭ: ꝛ aqsitio audatie: ꝛ edomatio ire supflue: ꝛ
aqsitio ꝗuitatis, Et ipse qdem cõfert melancolie, ꝛ
pluribꝰ egritudinibus colere nig. propterea ꝙ [r]⌈ di
latat, ⌋ ꝛ ꝓpterea ꝙ expellit fumũ spermatꝭ aggre/
gatum a pte cerebri, ꝛ cordis: Et confert doloribus
renum repletorũ, ꝛ egritudinibꝰ flegmatis omni/
bus, ꝓprie in eo cuius caliditas innata est fortis,
quã non [s]⌈ destruit ⌋ exitus spmatis: ꝛ ꝓpter hoc re
grit appetitus cibũ. Et quãdoꝗ abscindit materi/
as apatũ accñtiũ in partibꝰ inguinum, ꝛ testicl'oꝝ
et omnem cui adueniunt apud dimissionẽ coitus, ꝛ
constrictionẽ [t]⌈ coitus ⌋ tenebrositas visus, ꝛ verti/
go, ꝛ ꝗuitas capitis, ꝛ dolores emunctorioꝝ, ꝛ an/
chaꝝ, ꝛ apostemata eorũ, q temperatus est, sanat.
Et plurimorũ quorũ complexio reqrit coitum, quꝫ
ipsum dimittũt, infr̃atur corpus, ꝛ [u]⌈ relique ⌋ dispo
sitiones: ꝛ cadit appetitꝰ cibi, ita vt ipsum ẽt non re
cipiat: ꝛ expellat eum vomitu. Et omnẽ in cuiꝰ cor/
pore ẽ vapor fumosus, [x]†⌈ ⌋ coitꝰ alleuiat ab
ipso, ꝛ cõfert ei: ꝛ remouetur ab eo qꝺ timet de no/
cumẽto coarctatiõis vaporis fumosi. Et quãdoꝗ
accidit viro ex dimissione coitꝰ, ꝛ abundãtia spma/
tis, ꝛ frigore eiꝰ, ꝛ ꝯuersione ipsiꝰ ad venenositatẽ,
vt mittat spma ad cor ꝛ cerebrum vaporez malum
venenosum, sicut accidit mulieribus ex coarctatio/
ne [y]†⌈ ⌋ matricis ꝛ minores dispo/
sitiones illius nocumenti: ꝛ antequam spargatur
[z]†⌈ ⌋ venenositas, sunt grauitas
corporis, et frigiditas eius, ꝛ difficultas motuũ.

p A. Alia litera magnificationẽ ꝛ ingrossationẽ qm̃ qũ sumit̃ de cibo meliori aliqd q̃si violenter raptum,
q A. fit in hoc de attractiõe mem/ broꝝ ꝛ successi/ ua suctiõe eoꝝ.
r A. letificat
s A. diminuit
t A. spermatis
v †A. maligne si unt
x †A. plurimus
y †A. spermatis prefocatio
z †A. vel augu/ mentetur

De nocumento coitus, ꝛ dispositionibus eius, ꝛ malitia figurarum. Cap.XI.

COitus euãt de sbstãtia cibi [a]⌈ po/stremi⌋ qre debilitatem affert, cui⁹ sil'e alie non afferũt euones: ꝛ euãt de sba spũs rem plimã, pp delectationẽ, ꝛ pp illud q plus delectanť, plus sunt cadentes in debilitatẽ. Et coitus qdem velociter facit puenire illum q plimũ eo vtiť ad infratio/nẽ sui corpis [b]⌈ cã sui: ⌋ ꝛ resol'onem calitatꝫ innate, ꝛ mortificationẽ v̄tutis, ꝛ pparat ipm in primis ad calitatem fumosam, [c]†⌈ ⌋ adeo donec mul/tiplicenť sup ipm pili: deinde succedunt ei infratio cõpleta, ꝛ debilitas sensuũ visus, ꝛ auditus, ꝛ acci/dunt crurib⁹ eius tepor, ꝛ dolor: qre nõ forsitan susti net onus sui corpis. Et qñqꝫ similať dispõ ei⁹ epi/lepsie occulte pp illud: ꝛ qñqꝫ supat [d]⌈ in ipso nigre/do, deinde citrinitas ⌋ ꝛ accidũt ei piodi a debilita/te, ꝛ videť ei q̄ fit incessus formicaꝝ in mẽbris suis incipiẽs a capite suo vsqꝫ ad finẽ dorsi. Et accidit ei tinitus: Et ml'totiẽs accidũt ei fe. acute adurẽtes. [e]†⌈ ⌋ Et qñqꝫ aduenĩũt ei tremor, ꝛ debilitas [f]⌈ neruoꝝ, ⌋ ꝛ vigilie, ꝛ pminẽtia oculorũ ad exteriora ẽt, sicut accidit in separatiõe anime a corpe: ꝛ accidit ei caluitiũ [g]⌈ ꝛ epilepsia, ⌋ ꝛ dolor dorsi, ꝛ renũ, ꝛ vesice. Dorsum v̄o ignescit p̄us q̄re attrahit mãm [h]⌈ dolor ⌋ ad ipꝫ, ꝛ restringiť eoꝝ nã. Et qñqꝫ facit incurrere colicã: ꝛ facit accidere eis fetorem, ꝛ fetet eoꝝ os, ꝛ carnes gingiuaꝝ. Et in il/lis in quoꝝ corpore sũt humores mali, colerici, moueť post coituꝫ horripilatio. Et in cui⁹ corpore sunt humores putridi, pcedit post coitũ ex eo odor feti/dus. Et ei q est debilis digõnis, accidit post coitum rugit⁹. Et de hoibus est q est passus ꝯpl'onẽ malã, ꝛ dimissio coit⁹ ꝯtristat plimũ, ꝛ g̃uat corpus ei⁹, ꝛ caput ipsi⁹, ꝛ rixať, ꝛ multiplicať polutio ipsi⁹: ꝛ si est ei obediẽs, debilitať stõus ei⁹, ꝛ desiccať. Et de hominib⁹ dignior alienatione coit⁹ est ille, cui aduenit post ipm tremor, aut frigus, aut ꝯstrictio anhelitus occulta, ꝛ pulsus cordis, ꝛ pfunditas oculoꝝ, ꝛ destructio appetit⁹ cibi: ꝛ cui⁹ pectus est infirmũ, aut debile, aut est debilis stõi. Dimissio. n. coitus est ꝯuenientior res ei, q hꝫ stõm debilẽ. Et deuitent ipm de mulieribus ille, q̄ abortũ patiunť. Et in coitu qdeꝫ sunt figure male, sicut si ascẽdat mulier sup viꝝ. Figura. n. in coitu illa est mala, ex qua timeť ramex, ꝛ inflatio ꝛ vlcera v̄ge, ꝛ vesice, pp laborem eiectiõis spmatꝫ: ꝛ dubitať si currat aliqd in v̄gã ex pte mulieris. Et scias q̄ retẽtio spmatis [i]⌈ in coitu ⌋ est mala valde. Et qñqꝫ pducit ad [k]⌈ ꝯtritionẽ ⌋ vni/us duoꝝ duoꝝ. Et oꝫ ne coitus fiat necessitate fecis, aut mingẽdi mota: neqꝫ cum exercitio, ꝛ motu: aut post passionẽ animalẽ fortẽ. Et coit⁹ qdem cum in/fantibus est fedus apud multitudinẽ gentiũ, ꝛ phibitus in lege: ꝛ est ex parte nocibilior, ꝛ ex parte minus nociuus. ꝛ ex pte qdẽ, q2 nã indiget in ipso motu plimo vt educat spma, ẽ nocibilior, sꝫ ex pte alia qm̃ spma nõ expelliť cũ eo expulsiõe plima, sicut fit in mulierib⁹, est minoris nocumenti. Et [l]⌈ comitať ipsum de iudicio presentie minus q̃ꝫ vulua. ⌋

a A. Alia litera melioris

b A. ꝛ exiccationem eius

c †A. extraneaꝫ

d A. Alia litera sup ipm colera deinde melancolia, ꝛ accidit ei vertigo a debilitate

e A. cũ qb⁹ moriuntur.

f A. Alia litera visus

g A. ꝛ egritudines frigide

h A. doloris

i A. ꝛ ptermissio eius

k A. ocultatiõeꝫ Alia litera ad ascẽsionẽ ad supiora

l A. in iudicio ei⁹ actus coitus absqꝫ vulua. Alia litera vicinať ei in iudicio coitus fcti non in vulua

De horis coitus. Cap.XII.

OPortet ne coitus fiat sup repl'one: [m]⌈ phibet ⌋. n. digestionem, ꝛ facit cadere in egritudines, q̃s efficit motus sup repl'onẽ: [n]†⌈ ⌋ ꝛ debilitat: ꝛ si accidat alicui illđ tũc oꝫ vt moueať post ipm paulatim vt descẽdat cib⁹ in stõ ꝛ nõ natet deinde dormiat [o]⌈ Et opꝫ q̃ꝫtum possibile est ne ⌋ coeat aliqs, qum adest vacuitas iteꝝ. hoc. n. est nocibili⁹ ꝛ onerosius nãe, ꝛ magis [p]⌈ ꝯnecans ⌋ calorẽ innatum, ꝛ magis attrahẽs liquefactõeꝫ, ꝛ ethicã, ꝛ arefactionẽ: imo oꝫ vt fiat qum cibus descẽdit a stõ, ꝛ compleť digõ p̄ma, ꝛ scđa, ꝛ [q]⌈ mediať ⌋ dispõ in dispõne tertia: ꝛ hoc diuersificať in hominib⁹, nõ ergo audiẽdus est s̄mo eius q dicit, oꝫ vt fiat illud post cõplemẽtũ di/gestiõis [r]⌈ tertie ⌋ ex omni mõ. Illa. n. hora est hora vacuitatꝫ [s]⌈ qum corpus incipit in sgsione, ⌋ ꝛ in omnibus membris sunt reliqe cibi in via digõnis. Nã de hoibus ẽ, q est in hmõi dispõne in p̄ncipijs noctis, q̃re fit illa ꝯueniẽtior horaꝝ coit⁹ ei ex [t]⌈ generibus ⌋ pdictis: ꝛ ex pte alia, ꝛ est q̄ somn⁹ lõgus succedit ei, ꝛ accrescit cũ eo v̄tus, ꝛ figiť aq̄ in m̃ri/ce pp somnũ mulieris. Et oꝫ ne coitus fiat nisi a d̄si/derio sano, q̄ non excitat aspect⁹, aut intuitus, aut pruritus, aut ardor: sed cõmouet ipm multitudo sp/matis ex repl'one, ꝛ adiuuat totũ illud sanitas v̄tu/tis. Et oꝫ vt viteť coitus post sacietatẽ nauseatiuã, ꝛ post euones fortes ex vomitu, ꝛ fluxu ventris, ꝛ colirica passiõe, ꝛ diaria facta subito, ꝛ motus cor/poreos, ꝛ animales, ꝛ apđ motũ vrine, ꝛ stercoris, ꝛ flebotomiã. Diariã v̄o ãtiquã qñqꝫ alleuiat sua exiccatõe, ꝛ trahẽdo mãs ad ptem aliã a parte intestinoꝝ. Et oꝫ vt deuiteť in tpe, ꝛ regione calidis. Et deuitet ipm vir corpe suo iam calefacto: aut infrigidato, lꝫ post calefactionem fit incolumior, q̃ꝫ post infrationẽ: ꝛ sil'r post humiditatẽ melior, q̃ꝫ post sic/citatẽ. Et melior horaꝝ [u]⌈ eq̃lium ⌋ est hora [x]⌈ quã determinauim⁹ ꝛ ⌋ qñ vtiť eo in ipsa p⁹ [y]⌈ spatiũ in quo non abhorret coitum ⌋ inuenit leuitatem, ꝛ al/leuiatur anhelitus, ꝛ bonus fit sensus.

m A. Alia litera debilitat

n †A. casu velociori ꝛ difficiliori vel fortiori

o A. q̃ꝫtũ p̄t. Et non

p A. minues

q A. media est

r —— A.

s A. imo in hora qũ corp⁹ incipit sugere

t A. istis modis

u A. Alia litera corporibus temperatis

x A. que iam est experta q̄

y A. tp̄s dimissionis coitus

De spmate g̃nante, ꝛ nõ g̃nante. Cap.XIII.

SPerma ebrij, ꝛ d̄crepiti, ꝛ isfantis, ꝛ multi coitus non g̃nat, Et spma hẽntꝫ mẽbra [z]⌈ debilia ⌋ raro g̃nat sanũ: ꝛ qũ plõgať v̄ga valde, plõgať spatiũ mot⁹ spmatꝫ: q̃re vẽit ad m̃ricẽ calore ei⁹ inato iã fracto, nõ g̃ g̃nat s̄m plimũ.

z A. lesa

De signis eius q coiuit. Cap.XIIII.

VRina eius est habens filos, ꝛ ramos permixtos adinuicem.

De diminutione coitus. Cap.XV.

CAusa aut est in v̄ga ipsa, aut in mẽbris spmatꝫ, aut in mẽbris p̄ncipalib⁹, ꝛ q̄ sequunť ea, aut in mẽbro medio iter p̄ncipalia ꝛ mẽbra coit⁹, aut cã mẽbroꝝ vicinoꝝ ppria eis aut pp paucitatẽ inflatiõis in iferiorib⁹ corpis, aut paucitatẽ ei⁹ in corpe toto. Fcã aũt cã v̄ge ipsi⁹ est pp malitiã ꝯpl'onis in ipsa, ꝛ mollificatõeꝫ supfluã. Sꝫ fcã cã testiculoꝝ, ꝛ vasoꝝ spmatꝫ: aut ẽ pp mali/tiã ꝯpl'onis [2]†⌈ ⌋ singl'arꝫ supflue: aut cũ siccitate, ꝛ ẽ d̄terior: aut ẽ d̄ñans siccitas sola. Et qñqꝫ ẽ pp puitatẽ mot⁹ spmatꝫ, ꝛ d̄fectũ ei⁹ a mordicatõe excitãte, ita vt qñqꝫ fit i qbusdã spma plimũ, ꝛ qũ coeũt nõ d̄scẽdit pp ꝯgelationẽ suã, ꝛ [?]⌈ coeũt cũ h̄ paꝝ ⌋ qm̃ vasa spmatꝫ [ꝝ]⌈ nõ ⌋ calefiũt i eis, [a]†⌈ ⌋ q̃re [b]⌈ nõ ⌋ calefit spma [c]⌈ neqꝫ ⌋ sbtiliať. Fcã aũt cã mẽbroꝝ p̄ncipaliũ, aut ẽ ex pte cordis q̃re abscidiť mã sp̄s, ꝛ ventositatis [d]⌈ incendentꝫ ⌋ aut ex pte ep̄is q̃re abscindiť mã spmatꝫ: aut ex pte cerebri, q̃re ab/scinditur materia virtutꝫ sensibilis: aut ex pte renũ, ꝛ frigore ipsorum [e]†⌈ ⌋ ꝛ egritudi/nibus eoꝝ notis, ꝛ cõplexionib⁹ eoꝝ: aut ex parte stõi propter malitiam digõnis: ꝛ totum illud aut est

2 †A. Alia litera frigide

? A. poluunť cũ hoc in nocte

ꝝ —— A.

a †A. in nocte

b —— A.

c A. ꝛ

d A. facientis exigere

e †A. ꝛ extenuatione ipsorum

cā debilitatis ꝓncipij: aut cā oppilationū meatuū inter membra coitꝰ. Et ml'totiens qdē est debilitas facta cā cerebri sequēs casum, aut ꝑcussionem. Cā vo que est ſm inferiora, est vt sit aut calitas, aut frigitas valde, aut siccitas ꝯplonis, ⁊ ꝓuet in eis inflatio. Et inflatio qdē est bonꝰ adiutor ita, vt in illo in cuiꝰ vētre multiplicat inflatio absq̄ supfluitate dolorosa, erigat. Et hn̄tes colerā nig. sr̄ plime erectionis pp multitudinē inflatiōis ipsoꝝ. Cā aūt in vicinātibꝰ est, sic̄ illud qđ accidit ei cuius hemorroides incidunt, ⁊ hn̄tibꝰ anū dolorosum: nocet. n. illđ neruis cōibꝰ inter anū, ⁊ lacertos eiꝰ, ⁊ vgā. Et ex eis q̄ debilitāt coitū, ⁊ vtutē eiꝰ sunt res meditatiue, sic̄ horribilitas coeūdi, aut verecūdia eiꝰ, aut an̄cessio itell'us ad cor. [a] [debilitat. n. coitū, ⁊ facit deficere] ⁊ ꝓprie quum illud aliq̄ hora casu accidit, tūc q̄tiens euenit reiteratio, assimilat illđ in mēte, Et fit cā in illo qn̄q̄ dimissio coitꝰ, ⁊ ꝙ aia obliuiscit eiꝰ, ⁊ cōstrictio mēbroꝝ ab eo, ⁊ paucitas ꝑparationis n̄ae in gn̄atione spmatis: sic̄ non est sollicita in gn̄ando lac in mamilla remouēt̄ filiū a lacte: Et scias ꝙ erectiōis cā ē vētositas ꝓcedēs a spmate, aut nō a spmate: Et frigus, ⁊ calor simul sūt ꝯ̄ria vētositati: nā frigus eiꝰ ꝓhibet gn̄ationē: ⁊ calor resoluit mām eiꝰ: ⁊ nō est qđ ipsaꝫ gn̄et, sic̄ humiditas tēpata, ⁊ calitas [b] [quā ipsa nutrit] ⁊ de illis q̄ adiuuāt in hoc, ē egtare equos ſm intētionē eiꝰ q ꝯsueuit, ⁊ cuius renes, ⁊ [c] [vesica sunt humidi aut cū hoc fri.] Illi vo q renum compl'onem [d] †[ ] cal'am hꝫ, ⁊ nō vsus est ea etiam cum equalitate, est nociua, ⁊ facit incurrere sterilitatem.

De signis. Cap. XVI.

Facta aūt pp mollificationem vge, aut frigus ꝯpl'onis nerui, cognoscit ex hoc ꝙ nō fit erectio: Et non ꝯhitur in aq̄ frā: Et qn̄q̄ est spma exuberās facilis egressionis. Et qn̄q̄ descēdit sine erectione. Et qn̄q̄ est cū ea extenuatio corpis, ⁊ debilitas eiꝰ, ⁊ non est in desiderio diminutio. Facta vo cā testiculoꝝ, ⁊ mēbroꝝ spmatꝫ, si fuerit difficultas eiꝰ pp frigus eoꝝ sigt [e] †[ ] exitꝰ spmatꝫ [f] †[ ] ⁊ frigus tactꝰ. Qđ si fuerit pp siccitatē eoꝝ, ⁊ paucitatē spmatꝫ, tunc spma erit paucū, difficilis descēsiōis: ⁊ plimū eiꝰ est cū extenuatione corpis, ⁊ paucitate carnis, ⁊ sanguis. Et est humectatio ex eis q̄ ꝯferūt ei. scilicet ex balneatōibꝰ, ⁊ cibis. In fcā aūt cā mēbrorū ꝑpositoꝝ supra mēbra coitus, sic̄ ex epe, ⁊ renibꝰ, minorat appetitus: imo nō est digō, neq̄ appetitꝰ, neq̄ gn̄atio san. ſm ꝙ oꝫ. Et si fuerit ex corde, minorabit erectio. ⁊ qn̄ erit descēsio sine erectiōe, ⁊ erit pulsus debil', lenis, ⁊ calitas corporis diminuta. Et si fuerit ex cerebro, minorabit sensus motꝰ spmatis ⁊ non erit cōmotio [g] [ꝯfricatiua. spma. n. est ex eis q̄ excitāt] ⁊ significabūt ipsam dispōnes sensus: ⁊ oculi ꝓpe qn̄ est pꝰ ꝑcussionē: aut casum aduenietē cerebro, Et [h] [oi cordi, ⁊ cerebro in debilitate sua] sūt sig̃ iaꝫ ꝑterita. Et renibꝰ in egritudinibꝰ suis sūt sig̃: cognoscant ergo inde. Fcē vo pp ꝑuitatē inflatiōis in inferioribꝰ sig̃ sunt, qn̄ vides vtutes mēbroꝝ saluas, ⁊ vides dbilitatē in erectiōe tm̄, cū vtute cordis [i] †[ ] ⁊ renū, ⁊ desiderio, ⁊ aq̄: ⁊ qn̄ administrant inflatiua iuuat eis. Fcē vo cā paruitatꝫ motꝰ spmatꝫ, ⁊ ꝑuitatis mordicatiōis eiꝰ, signū est, ꝙ egredit apud coitum res pl'a ꝯgelata: ⁊ plimū illiꝰ seqtur ꝯpl'onem frām. Et qn̄q̄ ꝯtingit vt sit spma plimū, sꝫ sit qetuꝫ ꝯgelatū, ſm ꝙ diximꝰ. Et pinguis qdē magis defectus ē a coitu, q̄ extenuatꝰ. Et ei q vult coitꝰ multitudinē, conuenit vt minoret sudorē, ⁊ balneationē facietem sudare, ⁊ dimittat flebotomiam q̄tum potest, ⁊ vtatur inunctione pedum cum oleis calis. Illud. n. confortat renes, ⁊ vasa spmatis.

Curationes. Cap. XVII.

Cum ergo cognoueris ꝙ cā ē in mēbris ꝓncipalibꝰ, tūc necessariū est vt intēdas in curatiōe eoꝝ. Et si cā est frigus eoꝝ, qđ est plimū, tūc nō ē aliqd qđ sit sic̄ mithridatū, qm̄ ē fortius medicamē ad illđ, ⁊ i oi dfectu a coitu pp frigꝰ in quocūq̄ mēbro sit, aut pp dbilitatē [k] [⁊ pp epar] dent q̄ sunt sic̄ medicamē de curcuma, ⁊ horusia, ⁊ sazanea. Et si ē pp malitiā digōnis stōi, ꝯforta stōm. Et si cā est in renibꝰ, cura renes in ꝓmis cū cura q̄ est eoꝝ, cuiꝰ plimū est cū calefactione: nā calefactio dorsi ⁊ renū iuuatiua est in erectōe. Cum ergo feceris illđ, cura cū residua curatiōe, ⁊ odoribꝰ bonis. Et caputpurgia odorifera, humectatiua, cōferunt cordi, ⁊ cerebro ēt, ⁊ cordi medicamen d muscho ⁊ tyriaca ⁊ mithridatū. Et si fuerit cā paucitas iflatiōis in inferioribꝰ, tūc si fuerit cā eiꝰ [l] †[ ] frigus, qđ est cū eis, administra fricatiōem subtilē ⁊ vnctōes q̄s dicā, ⁊ administra cinamomū plimū: ⁊ administra g̃na in cibis, sic̄ fabas, ⁊ faseolos, ⁊ cicer, ⁊ cepas cū sale in quo aliqd cadit altit. Et si cā fuerit in [m] [ea paucitas iflatiōis valde] administra infr̄ationē, ⁊ eq̄tionē cū [n] [potibꝰ, ⁊ decoctionibꝰ] ⁊ epithimatibꝰ, ⁊ cibis, ⁊ sumant ea in qbꝰ est infr̄atio ⁊ iflatio, sicut pira, ⁊ mora scemia, ⁊ fabe, ⁊ [o] [serum.] Et si cā fuerit dbilitas corpis, ꝯfortet corpus cū cibis ꝯfortātibꝰ, sicut sūt alessidabegi, ⁊ ea que ꝑparata sunt in patell', ⁊ assata, ⁊ [p] [ea q̄ ꝑparata sᷓt in vasis cū coopturis, ⁊ frumētū coctū vt puls] ⁊ oua sorbilia, ⁊ [q] [napi] ⁊ lac, ⁊ butyꝝ, ⁊ pāis sil'e, ⁊ medulle fructuū, sic̄ medulla amigdale ⁊ nucis ⁊ medulla nucis indice, ⁊ fisticoꝝ, ⁊ [r] [auellanaꝝ, ⁊ alcadra] ⁊ q̄ sunt silia istis, [s] [⁊ tāguebil ex] seminibꝰ, ⁊ ꝑmixta cū cepe, ⁊ mēta, ⁊ porris, ⁊ fenugreco, ⁊ andacocha, ⁊ eruca. Et sil'r ꝯfortet corpꝰ cū balneationibꝰ necessarijs, ⁊ inunctionibꝰ ꝯfortātibus, vt est oleū de lilio, ⁊ oleū de bē. Et si necessaria est supflua calefactio, ponāt in eis muschꝰ, ⁊ castoreū, ⁊ alia. Qđ si cā fuerit frigꝰ mēbroꝝ spmatꝫ, curet cū medicinis calefaciētibꝰ, q̄s dicemꝰ, ⁊ cū vnctiōibꝰ [t] [abstergēdo factꝫ] calefaciētibꝰ. Et si fuerit cā cū hoc siccitas, adiuuet cū humectātibꝰ calis, ex illis q̄ comedunt. Et si cā fuerit calor mēbroꝝ spmatꝫ cū supfluitate, ꝯfert omne infr̄atiuū, humectatiuū cū eq̄litate, sicut [u] [seꝝ vaccinum] ⁊ lac in q̄ dcocta est portulaca. Et si fuerit siccitas, tūc humectatio eq̄lis cū balneatiōibꝰ, ⁊ vitellis ouoꝝ sorbiliū, ⁊ lacte dulci dcocto: Et qn̄q̄ ponit in ipso qntaeiꝰ d tereniabi, ⁊ cibꝫ ꝑpatꝫ vt alessidabegi, ⁊ hūectatiōe cū olis fris, vsq̄ ad olꝫ d lactucis, ⁊ cucurbita. Et si cā fuerit siccitas, hūectet corpꝰ cū cibꝫ, ⁊ gn̄ibꝰ lactꝫ, ⁊ balneatōibꝰ, ⁊ vino sbtili, ⁊ sorbitōibꝰ leuibꝰ ex g̃nis [x] [⁊ aq̄ cucurbite ⁊] locio. Et si fuerit cā frigꝰ neruoꝝ vge, ⁊ eoꝝ mollificatio, curet cū cura q̄ ē mollificatōis ⁊ frigorꝫ, sic̄ q̄ dcā sᷓt i ca. vesice. Et oꝫ vt duitet coitꝰ pꝰ eūones, ⁊ laborē, ⁊ [y] [ligationē vulneꝝ.] ꝙ Illđ. n. dbilitat [z] [⁊ coitꝰ freq̄ns plimꝰ.] ꝙ si illđ accidat ei retineat [&] [liniēdo.] Multitudo nāq̄ coitꝰ qn̄q̄ abscindit coitū: Et vt duitet sacietatē nauseatiuā: ꝙ si accidat, alleuiet cibꝰ, ⁊ fiat vt digō bōa sit, ⁊ ꝯfortet stōus. ⁊ oꝫ vt minoret potꝰ aq̄, multitudo. n. potꝰ aq̄ ē res nocibiliđ. ⁊ duitet oē rsolutiuū vētositatꝫ, exicatm̄ calor suo, sic̄ ruta, ⁊ sāsucꝰ ⁊ bar

a A. ꝙ sit debilis in coitu ⁊ dficit

b A. que sit ſm ipsius quātitatē

c A. que eis vicinant sūt hūida aut cū hoc sunt frigida.

d †A. siccam ⁊

e †A. difficultas

f †A. non ex paucitate

g A. regrens coitum cum eo qđ excitat

h A. cuilibet cuius epar ⁊ cor ⁊ cerebꝝ ē dbile

i †A. Alia litera ⁊ epatis

k A. Alia litera in epate

l †A. vehemens

m A. paucitate iflatiōis calor

n A. tinis ⁊ vnctionibus

o A. lac nouiter mulctū ⁊ almaset. i. lac coagulatum dulce.

p A. alchiebabat ⁊ alheraya

q A. rape

r A. pineaꝝ ⁊ g̃noꝝ viridium

s A. aromatizata cum spēbus ⁊

t A. vl' linimētis

v A. almaset. i. lac coagulatū

x A. vl' nucleis ⁊ cū letitia ⁊ tranquillitate vel

y A. aptionē curaꝝ ⁊ motꝰ anmalcs

z A. coitum. vt ⁊ alienet coitū frequentem plurimū

& A. tpe aliquo

mel [a]† ⁊ almarmacora, ⁊ cyminū, ⁊ semē agni casti, ⁊ oē exiccatiuuz cū frīgiditate, sicut lentes, ⁊ xilocaracte, ⁊ miliū, ⁊ acetosa, ⁊ stiptica ꝑp exiccationē suā: ⁊ omne infrīgidatiuū vehemētis infrīgidationis, sicut narcotica, ⁊ sicut cāfora, ⁊ psiliū, ⁊ nenufar et rose, [b] quum lȝ in semine papaueris sit paꝝ stupefactionis tñ ei⁹ pinguedo, ⁊ ꝙ ipm cōmouet vētositatē succurrit ei ⁊ addit sup ipm. Et oȝ vt deuitet coitus mēstruate, ⁊ coit⁹ vetule, ⁊ egre, ⁊ coit⁹ illi⁹ que [c] nōdū puenit ad etatē in qua est mł'ier ⁊ coit⁹ illi⁹ q̄ nō nup coiuit ⁊ coit⁹ v̄ginis: Totū.n. illud debilitat [d] v̄tutē mēbroꝝ coit⁹ ꝓꝓe. Et oȝ vt referant ei [e] ꝓposita coeuntiū, ⁊ libri [f] narrati ƌ dispositiōe coitus, ⁊ figuris ipi⁹, ⁊ cogitet in eis cum dimissiōe coit⁹ oīno, ēt vsq̄ȝ quo ꝯfortet, ⁊ approximet istis deficiēs a coitu ꝑp dimissionē ⁊ [g] afflictionē anime. Et opȝ qdē vt isti gradatim pueniāt ad eum, ⁊ vtant vnctionib⁹, ⁊ fricatiōib⁹, q̄s dicem⁹, ⁊ corā ipsis fiat rememoratio cāꝝ coitus, ⁊ referāt que ꝯtinuant eis, ⁊ respiciant ad coitū animalium. Regiminis vero appropriati nomini coitus plurimū est tendēs ad calefactionē, ⁊ humectationem, ⁊ [h] inflationē ⁊ calefactionē dorsi, ⁊ renum cū eis que illud efficiunt ex euaporationibus, ⁊ inunctionibus, sicut oleum de ben, ⁊ oleum de granis cotti [i] inunctū abstergēdo. Ea vero que sumunt appropriata nomine ꝙ ipsa valētia sunt ad coitū, sunt medicine ꝯferētes frigori [k] virge inuncte, ⁊ bibite: ⁊ medicine in q̄bus est inflatio in digestiōe scđa, ⁊ tertia, ⁊ eaꝝ inflatio est cum humiditate extranea cum q̄ inflant. Et medicine que agunt cum proprietate, ⁊ cibis, ex q̄bus gñatur sanguis calidus ⁊ humidus, habūdans, ⁊ in eis cum hoc sunt inflatio, ⁊ viscositas, ⁊ spissitudo, sicut cicer, ⁊ faseoli, ⁊ cibi quos dicā: ⁊ melior administratio eoꝝ est vt fit post balneum humidum, ⁊ inunctionē cum oleo sambacino, ⁊ de lilio, ⁊ narciscino, aut silibus. Et sorbeāt oua sorbilia ante cibum puluerizato desup sale stinci: aut q̄ sunt sicut ipse. Q̄ūq̄ȝ comedit cibos ad coitum, bibat post illud vinum odoriferꝝ parump: deinde pgat ad lectum suum, ⁊ abluat pedes suos aq̄ calida, ⁊ vtat vnctionibus, ⁊ [l] abstersionib⁹ cum inunctione. Et nos dicemus nūc has medicinas, ⁊ cibos, ⁊ procedemus ēt ad loca eorum in eis, que conueniunt diuisionibus debilitatiuis coit⁹. Et scias ꝙ plīmum [m] sustentationis est propter cibos: ⁊ ex eis prouenit exuberatio materiei, ⁊ viuificatio v̄tutis. Et oportet vt ꝯsideret ille qui in coitu est cupidus, quum mł'tum vtitur medicinis ad coitum corpus suum: ꝙ si videat febrem, ⁊ inflāmationē, ⁊ repletionem [n] abbreuiet ⁊ temperet naturam: deinde iteret ea que sunt ad coitū, Et non oportet vt ad summū pueniat in calefaciendo, ⁊ pducat ad deficcationem. Et qum vtitur medicinis, ⁊ cibis ad coitum, tunc consequenter sumat [o] vas terreum plenum vino odorifero.

De medicinis singularibus ad coitum. C.XVIII.

Semina qdem sunt vt semē [p] napi, ⁊ caulis, ⁊ vrtice, et lupini, ⁊ eruca [q] ⁊ alkerua ⁊ bautie, ⁊ mentastrum hortulanū, quod est mēta, ⁊ semē asparagi, ⁊ semen raphani, ⁊ [r] artetice ⁊ semen melonis, ⁊ semē apij, ⁊ petroselini, ⁊ [s] cordumeni ⁊ alcacul, ⁊ macropiper, ⁊ semen eilbague, ⁊ sisamū, ⁊ semē lini, ⁊ grana [t] arasced ⁊ grana de ben, ⁊ oleum eius ⁊ grana [u] alkikil ⁊ grana azeliz, ⁊ fenugrecum ⁊ proprie decoctum cum melle: deinde exiccatuz. Grana v̄o sunt sicut cicer, ⁊ fabe, ⁊ faseoli, ⁊ que sunt eis similia.

Cortices autem, ⁊ herbe, sūt sicut cinnamū, ⁊ cinnamomum, ⁊ macis, ⁊ [x] albasec, ⁊ talisafar. Medulle v̄o sunt sic grana pinee, ⁊ lingua auium, ⁊ g̃na viridia, ⁊ g̃na alkilkil, ⁊ fistici ⁊ auellane. Gūme autem sunt sicut dragagātum, ⁊ assa [y]† qm̄ inflat valde: nā qum infrigidatus bibit de assa aure. j. cum vino, magnificat eius iuuamentum. Radices vero, ⁊ ligna sunt, sicut radices aluf, ⁊ been, ⁊ zedoaria, ⁊ costus dulcis, ⁊ testiculus vulpis. Nā ipse est fortis in erectione, ⁊ aspagi, ⁊ radix cardi, ⁊ cepe, ⁊ proprie assatū, ⁊ squilla assata, ⁊ secacul. ⁊. ȝȝ. ⁊ proprie ambo condita, ⁊ galāga, ⁊ piretrum, ⁊ radix hascec, ⁊ assaꝝ, ⁊ buzeiden, ⁊ almugat, ⁊ hermodactili, ⁊ [z] napi ƌ barbaria ipsi.n. cōmouent, sicut calitas [⁊] rute in toto corpore ⁊ ciperi ēt bibiti ⁊ vncti. Animalia autem sunt sicut [ꝯ] stellio, ⁊ lacert⁹ ⁊ stincus ⁊ ꝓprie radix caude ei⁹, ⁊ eius sumen, ⁊ renes ipsi⁹, et sal ipsi⁹. Sumat [ꝝ] lacertus in diebus v̄is, ⁊ ƌcolletur, ⁊ mundent viscera ei⁹, ⁊ impleatur sale, ⁊ suspendat in vmbra, donec exiccet. q̄ūq̄ȝ feceris illđ, tunc accipe salem ei⁹, ⁊ ꝓijce corpus ipsius, ⁊ sufficiet tibi de sale eius res pua, minus q̄ȝ de sale stinci, ⁊ [a] albubere ⁊ almenbesigi ⁊ alkersigi. Et de animalibus aq̄, pisces pui, ⁊ fluuiales exiccate cutis ⁊ lac camelinū de quo bibatur. xx. dieb⁹ omni die q̄ȝtitas que digerat, ⁊ non grauet, ⁊ pisces pui fluuiales exiccati, ⁊ sit dosis. ȝ. vij. ⁊ oua pisciū, ⁊ oua galine, proprie oua [b] perdicis, ⁊ oua columbe, ⁊ oua paruarum auium: ⁊ omnia cerebella proprie [c] pulloꝝ, ⁊ puaꝝ auium ⁊ anatꝫ, ⁊ pulloꝝ: ⁊ arietꝫ cum sale: ⁊ de illis que currūt cursu ꝓprietatum, est vt sumat veretꝝ tauri, ⁊ exiccet, deinde terat, ⁊ pulueriȝet de eo res modica sup oua sorbilia, ⁊ sorbeatur. Et iteꝝ res mirabilis de animalib⁹ est. Sumat coagulum filij cameli masculi. pui exiccatum, ⁊ sumat de eo añ necessitatē. xij. horis q̄ȝtitas ciceris dissoluti in [d] duab⁹ tertijs. lb. aque ⁊ bibat: ꝙ si ledit, abluat cum aq̄ frīa. ⁊ iteꝝ [e] de melle ƌcocto sumat aqua mellis absq̄ȝ spēbus, ⁊ [f] bibatur cum oleis, ⁊ si est in ea paꝝ croci est bona. Aque v̄o sunt sicut aqua ferrea, [g]† ⁊ vinum nouū: antiquū vero subtiliat vaporem, ⁊ resoluit eum, ⁊ nocet. De fructibus vero, vua dulcis est bona ad coitum ⁊ proprie que recens est, quoniā replet sanguinem humiditate ⁊ ventositate cum caliditate, ⁊ spissitudine cibi. Olera vero ⁊ que sūt eis similia est albasec, ⁊ proprie aqua eius cum melle decocto, donec [h] stet vt bucella. Et iterum eruca, ⁊ proprie qum bibitur omni mane ex succo ei⁹ cū. lb. vini [i] puri: deinde sit cibatio ex eis que conueniunt, quoniam est presentis iuuamenti, Medicinarum v̄o compositarum ebibitarum caput est mithridatuz: ⁊ iterū diamuscum ei que ē ex debilitate cordis. Et iterum tres aurei. de electuario de seminibus cuȝ. ℥. j. aque eruce humide. Et de eis est medicamē de stinco notum. Et iterum semen eruce campestris pondus. ȝ. iij. cum butyro vaccino: Et medicamen de hascec: Et medicamen [k] almur dulcis. ⁊ medicamen almehedi: ⁊ iteꝝ sal stinci: ⁊ semen eruce tritū, ⁊ puluerizatum sup vitellum oui. Et iterum testiculus galli exiccatus cum equali mēsura salis stinci, cuius dos. sit omni die. ȝ. ij. Et iterum semen eruce, ⁊ se. raphani, ⁊ se. melonis omnium añ. pars. j. bibatur cum lacte recenter mulcto. Et iterū sumant granoꝝ pini, ⁊ se. apij montani, ⁊ fellis [l] masculi

a † A. Alia lra ⁊ piper
b A. ⁊ semen papaueris q̄uis sit in eo paꝝ stupefactionis tñ vnctuositate ei⁹ ⁊ cōmotōe vētositatis quā ipsuȝ cōmouet vȝ ił
c A. non coierit iam longo tpe
d A. Alia litera cuȝ fortitudine mēbra coit⁹ cuȝ proprietate
e A. hystorie
f A. describētes
g A. continētiaȝ
h A. Alia litera apertionem
i A. calefactum
k A. neruorum
l A. linimentis facientibus erectionem
m A. fūdamēti hui⁹ curationis est super
n A. fiat fleboto mia
o A. ciatum
p A. raparum
q —— A.
r A. semen alrachbe. i. fassasa
s A. cordumeni ⁊ pipa. s. albū ⁊ nigꝝ ⁊ pip lōgū ⁊ semē heilbua. i. semī cardamomi minoris
t A. alrased. i. nasturtij
u A. alkalkal ⁊ g̃na alzelem

x A. albasech. i. tribuli ⁊ thalisfar
y † A. est calīa Alia litera inuncta seu linita ⁊ bibita
z A. alhabe barbarie proprie
⁊ A. vini
ꝯ A. dab ⁊ alurel
ꝝ A. alurel
a A. algeri ⁊ almermaigi, ⁊ alchusegi ƌ his q̄ oriunt i aq̄ ⁊ pisces calidi
b A. coturnicis
c A. columbinorum ⁊ passerum
d A. Alia litera tertia
e A. Alia litera ex melle fiat
f A. ꝯtinuet potus eius
g A. mineralis ⁊ aqua in q̄ extinctum est ferrum
h A. sit spissum sicut loch.
i A. potentis
k A. ex duobus tuderi
l A. rasure virge

cerui [e]†[ ]ꝛ glutinis alimbat ꝑtes eq̃les, cõ/ misceant̃ cum melle: ꝛ sumat̃ de eo aure.j. Et iterũ sumat̃ secacul, ꝛ se. eruce, ꝛ [b][hermodactiloꝝ,] ꝛ ʒʒ. ꝛ pipis lõgi oĩuꝫ añ. pondus. ʒ. ij. lingue auis, ꝛ cerebelloꝝ [c][ꝑuaꝝ auiũ] ꝛ turis oĩum añ. ʒ. j. inuoluat̃ totũ cũ oleo de nuce indica, ꝛ ꝯficiat̃ cum melle, ꝛ penidijs: ꝛ administret̃. Et ille q̃dẽ in quo suꝑfluit frigus, iuuat̃ valde sumẽdo in potu ꝯfectionẽ nasturtij cũ piretro, ꝛ [d]†[ ]oppoponacis pondus. ʒ. iij. dissoluat̃ in. ℥. decoctiõis sansuci, ꝛ bibat̃ illud in tribꝰ diebꝰ. Et iteꝝ. ʒʒ. ꝑtes. iij. pipis longi ꝑs. j. ꝯficiat̃ cũ melle, ꝛ det̃ de eo aure. j. cũ aq̃ cal'a. Et iteꝝ se. asparagi, secacul. ʒʒ. oĩum añ. ʒ. v. tuderi rubei, ꝛ albi amboꝝ añ. pondus. ʒ. ij. been al. ꝛ ru. amboꝝ añ. ʒ. iij. se. sule ꝛ seminis raphãi, ꝛ seminis eruce, ꝛ seminis vrtice oĩum añ. ʒ. iij. sq̃lle assate, suminis stinci amboꝝ añ. ʒ. iij. lingue auis. ʒ. ij. zuccari. ʒ. xl. sitq̃ꝫ dosis. ʒ. iiij. cũ vino. tribꝰ diebꝰ: ꝛ sit cibus q̃ est ad coitũ. Et iteꝝ medicamẽ de eis q̃ sunt nobis, forte [e]†[ ]℞. asse ꝛ se. eruce, ꝛ [f][alkilkilati.]ꝛ se. bautie, ꝛ lingue auis ꝛ cordumeni oĩum añ ꝑtẽ vnã, ꝛ buzeiden ꝛ pipis amboꝝ añ. ꝑtes. iij. muschi. vj. ꝑtis vniꝰ: inuoluat̃ cũ oleo pinee minoris: ꝛ ꝯficiant̃ cum melle. Medicamẽ vehementis ṽtutis. ℞. mellis anacardi, ꝛ mellis apum, ꝛ butyri vaccini ꝑtes eq̃les, ꝛ ferueãt, deinde bibat̃ de eo q̃d bibitor tollerauit in vino: est. n. mirabile. Et de medicinis bonis que nõ sunt vehemẽtis calitat̃ superflue, est vt sumant̃ dactili, ꝛ fenugrecum, ꝛ decoquãtur donec decocta sint, deinde sumant̃ dactili. ꝛ ex̃hantur ab eis ossa, deinde exiccent̃, ꝛ terantur, ꝛ ꝯficiant̃ cũ melle. Et sit dosis eius q̃ꝫtum est auellana, ꝛ bibat̃ post ip̃m vinum. Et iteꝝ infundant̃. s. lb. g̃noꝝ viridium ꝛ lb. j. dactiloꝝ que vtraq̃ꝫ sit cõtrita in duabus. lb. lactis ouini: deinde comedatur q̃d infusum est, ꝛ bibat̃ post ip̃m de lacte duobus diebus. Et de medicinis bonis est ꝯfectio de medullis cuius descriptio. ℞. amigdalaꝝ [g]†[ ]excorticataꝝ, fisticoꝝ, ꝛ neregil excorticatorũ ꝯtritoꝝ, ꝛ amigdalaꝝ pini, ꝛ g̃noꝝ alkilkil ꝛ g̃noꝝ azeliem, ꝛ g̃noꝝ viridium ꝑtes eq̃les, neremisch, ꝛ piperis longi, ꝛ. ʒʒ. omniũ añ. ꝑtes. x. ꝛ plus parũ, terantur omnia, ꝛ ꝯficiantur cum penidijs, de quo sumatur omni die quãtum est ouum vnum.

De inunctionibus [h]†[ ]que [i][abstergendo]fiunt ad anum, ꝛ pectinem, ꝛ testiculos, ꝛ virgam, [k][ꝛ alugen, ꝛ que sequunt̃ ea]. C. XIX.

Piretri. ʒ. s. misceat̃ cũ sambaco bono. Et q̃ñq̃ꝫ miscet̃ cum eo euforbium ꝛ muscus: ꝛ inungãt̃ cũ eo ṽga, ꝛ [l][alugeꝫ]ꝛ que sequunt̃ ea, Aut piretrum, ꝛ quãtum est medietas eius de musco sumantur, ꝛ dissoluatur aure. vnus de eis ambobꝰ simul cũ. ℥. j. olei sambacini. Et iteꝝ sinapis cũ oleo arazaki. Et sil'r semen vrtice cũ oleo arazaki. Et iteꝝ assa cũ oleo sambacino est inũctio fortis. Et iteꝝ se. almezeriõ cũ oleo cal'o. Et iteꝝ baurach cũ melle collato. Et fel taurinũ cũ melle collato. Et iteꝝ medicamẽ bonũ, sumat̃ d̃ cepe narcisci res ꝑua cũ ol'o sambacino, ꝛ fricatio fiat cũ eo. Aut g̃na nil, ꝛ piretꝝ sumat̃ eq̃l'r cum oleo aliquo: Aut staphisagria cũ oleo cal'o: Et iteꝝ assa cũ melle. Et iteꝝ cipi ipsi cũ rob, ꝛ inungat̃ cũ oleo. Aut sumãt̃ cẽtaurea, ꝛ pix, ꝛ ceratũ cum oleo de lilio, ꝛ oleo de keiri, ꝛ eruca, ꝛ mastice, ꝛ cipi liniat̃ cũ eo virga, ꝛ ꝑtes eiꝰ. Et oĩa olea [m]†[ ]ꝑdicta in cap'lo de clisteribꝰ sunt mirabilis iuuamẽti, quꝫ administrãt̃ inũcta [n][cũ abstersiõe.]Et ꝓprie oleũ de g̃nis cotti: ꝛ ol'. [o][de storace]ꝓprie ꝛ adeps leonis est vehemẽtis iuuamẽti in huiꝰ vngm̃ ruffi [p][forte valde.] ℞. myrrhe, ꝛ sulfur]nõ extincti, ꝛ g̃noꝝ cartami oĩuꝫ añ. ʒ. ij. piretri, [q][amili. ij.]pipis g̃na. xxx. [r][cordumeni]g̃na. xx. terant̃ cũ. ʒ. ij. cepe optime, [s]†[ ]ꝛ si terat̃ vnũq̃d̃q̃ꝫ ꝑ se, erit meliꝰ: deinde cõmisceant̃ cũ cerato, ꝛ terant̃ donec fiãt in spissitudine mellis, ꝛ iungat̃ cum eo alchatim ꝛ [t][alugẽ]ꝛ assa in virga erectionem facit, ꝛ stimulat: q̃ꝑ si timeat̃ calitas eius vehemens, dissoluat̃ in oleo viol'.

De suppositorijs. Cap. XX.

Fiat suppositoriũ ex adipe anatis, ꝛ g̃nis cotti, ꝛ piretro in oleo de nuce indica. Et dr̃ q̃ꝑ si supponat̃ collyrium ex adipe asini est mirabile: Et iterum suppositoriũ ex vnguẽto picis q̃d dictum est. Clisteria ṽo assumunt̃ ex iure capituꝫ, ꝛ pullorum columbinoꝝ cum vitellis ouoꝝ, ꝛ testiculi arietum boni sunt quãdo in clisterijs ponunt̃. Et est eis iuuamẽtum in confortãdo cerebrũ, ꝛ corpus. [u][Et si ipsi assiduãt nates. Et ea que sũt sicut] oleum nucum, ꝛ sisaminũ, ꝛ butyꝝ vaccinũ, ꝛ oleuꝫ de fisticis, ꝛ de auellanis, ꝛ oleũ de nuce indica, ꝛ d̃ alma haleb, ꝛ oleum de g̃nis cotti est mirabile valde, ꝛ calefactis oleum de hascec, ꝛ oleum de papauere, ꝛ oleum de g̃nis cucurbite, ꝛ g̃nis melonis, ꝛ similia illis. Clistere ad eos sumatur [x][vnctuositatis]capitum, ꝛ pulloꝝ columbaꝝ decoctorum cuꝫ mugat, ꝛ buzeiden, ꝛ secacul in furno in nocte, decoctione valde forti, ꝑs vna, ꝛ proijciatur super eã lactis ꝑs. s. ꝛ butyri ꝑtis sexta, ꝛ olei de [y][nera]ꝛ olei nucis indice amborum añ. tertia septime ꝑtis, ꝛ de adipe renum stinci, ꝛ lacerti ẽt, quodcunq̃ꝫ presens est: ꝛ sint sicut semina condientia, ꝛ fiat cum eo clistere. Confectio clisteris. ℞. hascec recentis, q̃ñta ꝑtis vnius, fenugreci pugillus vnus, [z]†[ ]ꝛ semẽ bautie, ꝛ eruce, ꝛ semen asparagi, et medullã spinalem hirci, ꝛ testiculos eius cõtritos, ꝛ cerebrum ipsiꝰ, ꝛ fundãtur desuper due lb. aque, ꝛ due. lb. lactis dulcis, ꝛ decoquãtur donec ingrossetur, ꝛ fiat clistere ex vncijs quatuor eius cum. ℥. j. olei de botim, ꝛ [ꝛ][separetur in tribus diebus, ꝛ fiat iniectio]post ascellationẽ. Clistere aliud, sumatur [ꝰ][natis]ꝛ incidatur [ꝑ]†[ ]ꝛ ponatur in incisionibus eius pondus. ʒ. s. castorei contriti, in quibꝰ diuidat̃ cum mensura: ꝛ ponat̃ [a][natis]sub re g̃ui tribus diebus, deinde incidatur, ꝛ liquefiat cum eo, quod est in eo de castoreo, ꝛ sumat̃ pinguedo eius, [b]†[ ]ꝛ reseruetur, ꝛ sumatur de illa pinguedine sacraiati, ꝛ de butyro vaccino. ℥. s. ꝛ de aq̃ porri media sacraiati. Et d̃ decoctione fenugreci media sacraiati: ꝛ clisterizet̃ cũ eo [c]†[ ]vsq̃ꝫ ad tres horas noctis, d̃inde itere' qum est hora dormiendi: ꝛ dormiat suꝑ ipsum: ꝛ fiat illud tribꝰ diebus. Clistere forte, caput arietis, ꝛ tres aut quatuor testiculoꝝ eiꝰ, ꝛ frustũ [d][natis,]ꝛ cicer [e]†[ ]decoquant̃ in furno, ꝛ sumant̃ aq̃ eoꝝ, ꝛ vnctuositas ipsoꝝ ẽt, pꝰ decoctiõeꝫ vehemẽtẽ, ꝛ ponat̃ ẽt desuꝑ oleũ de nucibꝰ: aut oleuꝫ de g̃nis viridibꝰ, aut aliq̃d de adipe stinci, ꝛ fiat clister̃ cũ eo: ꝛ clisteria alia q̃ s̃t scripta i ãtidotario.

De cibis puris. Cap. XXI.

Meliores cibi sunt, q̃ fiunt ex carne hedi pinguis, masculi, ꝛ carne [f][ouina,]ꝛ cicere, ꝛ cepe absq̃ꝫ frixiõe carnis. frixio nãq̃ꝫ ꝓhibet ꝯfortationẽ carnis, ꝛ multitudinẽ nutrimẽti eiꝰ. Et [g][almuamemet]ꝛ [h]†[ ]si nõ

a † A. exiccate
b A. altuderian
c A. passerum
d † A. iterum
e † A. valde
f A. cardamomi
g † A. ꝛ auellanarum
h † A. ꝛ iniectiõibus
i —— A.
k —— A.
l A. albagian
m † A. calida
n —— A.

o A. ciperi
p —— A.
q A. aiulusau
r A. charmedãe
s † A. contrite Alia litera cepe squille cõtritione optima
t A. albagian
u A. olea ipsoruꝫ seu vnctuositas ipsorũ sit alalie. i. pinguedo cau de castrati ꝛ Aliq litera olea ipsoruꝫ sint vnctuositas dissoluta ex cauda castratorum vel agnorum ꝛ
x A. brodium
y A. mahaleb
z † A. ꝛ semẽ rape
ꝛ A. reiteret̃ tribꝰ diebꝰ sup ieiunium
ꝰ A. alie
ꝑ † A. in ꝑtes latas subtiles
a A. alie
b † A. dissoluta
c † A. a vesperis
d A. alalie
e † A. contusum
f A. arietis castrati
g A. almugamat
h † A. facta acetosa

cum alio, saltem cum almuri, sunt bona, ⁊ silr̃ galli ne, ⁊ pulli columbini impinguati, ⁊ ꝓprie [a]⌈ aliude bi ⌋⁊ oua sorbilia, ꝓpe puluerizata cū cinamomo, ⁊ pipe, ⁊ galāga, ⁊ sale stinci, ⁊ oua pisciū, ⁊ caro pi scium calła. Et si fuerit illic frigus, resiste cū.ʒʒ. ⁊ pi pe, ⁊ macropipe ⁊ cinnamomo, ⁊ silib⁹. Et cib⁹ de [b]⌈ napis, ⌋⁊ cibus de caulibus, ⁊ cib⁹ de bautijs, ⁊ ꝓprie de bautijs, postq̄ʒ bñ ↄ̄cocta est caro eaꝝ. Et de illis qbus fit iuuamētū, sicut cerebella [c]⌈ pua ꝝ aui uʒ ⌋. ⁊ butyꝝ [d]⌈ ⁊ lac ⌋⁊ silr̃ cib⁹ [e]⌈ q fit de tritico co cto cū multa aq̄ vsquequo fiat sic̄ puls, ⁊ aliudebi, ⁊ alkemimec, ⁊ rizi cū lacte, ⁊ caro cū lacte ouino, ⁊ ↄferunt in scd̄is mēsis eorum asparagi ⌋⁊ eruca, ⁊ porri, ⁊ capita cardoꝝ, ⁊ menta ꝓprie: ipsa.n. cō fortat mēbra spmatis valde, ⁊ eius vsus fortitudinē facit super sperma, q̄re forte fit desideriū, ⁊ andaco cha [f]⌈ ⁊ crocus ⌋⁊ fenugrecum. Et de iudebi bonis est illđ, qđ est cū croco ⁊ simila cū lacte, ⁊ aq̄ nucis indice. Et qdā dixerunt, ille qui assiduat comestio nem passeꝝ, ⁊ bibit sup eā lac loco aque, sine cessa tione est erectus, ⁊ multi spmatis [g]⌈ ⁊ ⌋frigatur ce pa cū butyro donec rubea fiat, ⁊ dissoluat̃ in deco ctione, ⁊ frāgant̃ super eā oua. Calefacto āt ↄueni unt ea que sunt, sicut lac [h]⌈ acetosum ⌋⁊ lac, ⁊ pisces assati calł, ⁊ melones, ⁊ [i]⌈ citroli ⌋et cucumeres, ⁊ cucurbita, ⁊ fructus, ⁊ olera humida omnia, ita ꝙ lactuca, ⁊ ita ꝙ semē portulace addit in spmate ei⁹. Et albumen oui est eis plurimi iuuamenti ēt, multi cās spma, ⁊ cerebella animalium, ⁊ medulle eoruʒ, ⁊ cācri fluuiales, omnia ista conferunt eis.

a A. algiudebat
b A. rapis
c A. passeꝝ ⁊ co lumborum
d —— A.
e A. cib⁹ dictus alherise ⁊ algiu dabegi ⁊ cib⁹ ꝑ parat⁹ cū cimio ⁊ rizi cum lacte ⁊ caro cuʒ lacte ouino. ⁊ cadit i oleribus eorum asparagus
f —— A.
g A. aut
h A. coagulatū
i A. cucumer lō gus arcuatus

De cibis in qb⁹ est silitudo cū medicinis. C.XXII.

DE illis est vt sumat̃ lactis. lb̃.j. ⁊ ꝓijciat̃ desuper terenia bin pondus.ʒ.xl. [k]⌈ consuetis lacte ⌋⁊ decoquant̃ donec spisset̃, ⁊ bibat̃ q̄ʒti tas cadi vnius omni die: ⁊ est tempera tum calefactis. Infratis v̄o est necessariuʒ vt terat̃ eis pondus.ʒ.x. cinnamomi vehemēter, ⁊ misceat̃ cum lb̃. lactꝭ, ⁊ ↄq̄sset̃, ⁊ bibat ex eo cadū vnuʒ in ie iunio, aut sup cibū loco aque: ⁊ nō bibat sup ipsum aquā: ⁊ ꝓpe qum est eius cib⁹ ex [l]⌈ cimuzet ⌋⁊ adi pe ouino. Et q̄ñq̄ʒ iuuat̃ eo ille in quo sunt frigus ⁊ siccitas simul. E de illis ē vt sumat̃ butyri vaccini, ⁊ lactꝭ vaccini, ⁊ olei de fisticis [m]† ⌈ ⌋decoq̄ntur omnia donec remaneat ter tia, ⁊ bibant̃ de eo in mane cocbliaria duo cum ali quātulo vini. Et iteꝝ penidioꝝ lb̃.j. succi cepe. lb̃.j. lactꝭ dulcis. lb̃.j. coq̄tur totuʒ donec ingrosset̃, ⁊ in spisset̃, ⁊ sumat̃ de eo omni die in mane q̄ʒtitas.℥.j. Et iteꝝ sumat̃ cicer nigrū magnū, [n]⌈ ⁊ terat̃ ⌋⁊ in fundat̃ in aq̄ eruce donec intumescat parump dein de ericcet̃ in vmbra: postea teratur cum penidijs. ⁊ ↄficiat̃, ⁊ sit dosis q̄ʒtitas nucis in mane, ⁊ quātitas auellane ad [o]⌈ māsionem ⌋⁊ bibat̃ desup cadus, ⁊ infundat̃ in aq̄ albasce, ⁊ nutriat̃ in ipsa in sole cuʒ cautella incessanter imbibēdo ipʒ, quotiēs ericcat̃ deinde [p]⌈ excoq̄tur ⌋⁊ rehuetur, ⁊ fiat ex eo sorbitio cum lacte dulci ⁊ penidijs. Et iteꝝ sumant̃ tres. lb̃. lactis dulcis, ⁊ ꝓijciat̃ in ipso.5. lb̃. tereniabin, ⁊ lb̃.5. ḡnorum viridium tritorum, ⁊ bulliāt: deinde māibus ↄfricent̃ bene, ⁊ colet̃, ⁊ sumat̃ de eo.5. lb̃. ⁊ ꝓijciat̃ in eo.5. [q]⌈ lb̃. ⌋galāge, ⁊ bibat̃ de eo cum quātitate alistimbre dieb⁹ aliqbus. est.n. mirabile. Et iteꝝ sumat̃ aq̄ cepe, ⁊ quātum est ipsa mellis, ⁊ decoq̄tur dōec remaneat mel: de quo bibat̃ cochlia rium vnum, aut duo qum vadit dormitū cum aq̄ ca lida. Et iteꝝ sumat̃ farina, ⁊ misceat̃ cū aq̄ dulci, si cut sorbitio. Deinde exprimatur ab eo expressione aliq̄, ⁊ decoq̄tur cum lacte [r]⌈ plīmo ⌋⁊ addat̃ lacti aq̄ nucis indice, ⁊ impinguet̃ adipe anatꝭ, ⁊ fiat ex ea sicut illđ qđ fit de frumēto cocto vt puls. Et iteꝝ vitelli ouoꝝ sorbilium sumant̃, ⁊ puluerizent̃ ↄ̄sup altit, ⁊ sal stinci, ⁊ sunt fortes: ⁊ ꝓpe post balneatio nem, ⁊ fiat fricatio cū sambacino, ⁊ de lilio. Et ite rū sumant̃ vitelli ouoꝝ. Et ↄquassent̃ ad inicem, ⁊ lʒ vt sint cū albugine sua, ↄ̄inde ponat̃ [s]† ⌈ ⌋ quātum est q̄rta eoꝝ de succo cepe ↄtrite, ⁊ fiāt sor bitiōes, ⁊ sorbeant̃ cū aliquo de salib⁹, et seminib⁹ ꝑdictis. Et iteꝝ sumant̃ bautie, ⁊ cepe, ⁊ [t]⌈ napi ⌋⁊ in minutas reducātur ꝑtes, ⁊ decoquant̃ cū fabis, ⁊ ciceribus, ⁊ melle cum carne molli bona, ⁊ pulueri zent̃ seminib⁹ calis. Et iteꝝ sumant̃ fabe, ⁊ cicer, ⁊ faseoli ⁊ infundant̃ in aq̄: ↄ̄inde incidat̃ caro oui na sic̄ ꝑparat̃ [u]⌈ ataugi ⌋et fiat de eo sternēdo ordo vnus, et de cepis, ⁊ ḡnis ordo alius, et puluerizet̃ sup vnumquēq̄ʒ ordinē sal stinci, ⁊ paꝝ altit, ⁊ parū cinnamomi, ⁊ gariofiloꝝ [x]⌈ plīmuʒ ⌋postea spargē do cerebella [y]⌈ puaꝝ auium ⌋et colūbaꝝ fiat ordo alius, et fiat silr̃, ⁊ fit ordo grossior ordo carnis [z]⌈ ꝑ mixte ⌋deinde effundat̃ ↄ̄sup aq̄ bautie sola aut ali qd aq̄ [&]⌈ que assumit̃ cum aq̄ eius. ⌋[ↄ]† ⌈ ⌋

Et iteꝝ sumant̃ cerebella. xxx. puaꝝ auiū, et [ꝝ]⌈ ꝓij ciāt̃ in sacraiati de nitro ⌋vt decurrat aquositas ei⁹ et fiat talr̃ ꝙ ↄficiat̃, et ꝓijciat̃ desup quātū ipsa sūt de adipe renū capraꝝ hora q̄ decolātur, et [a]⌈ semi nent̃ ⌋cum pipe, et gariofi. et. ʒʒ. et fiāt inde pill'e vt auellane, et comedat de eis vnā post aliā in dispōne q̄ vult coire. [b]⌈ Confectio ⌋bona q̄ ex nobis est, su mat̃ de cerebellis passeꝝ, et colūbaꝝ. xxx. numero, et de vitellis ouoꝝ passerum. xx. numero, et vitelli ouoꝝ galline. xij. et de aq̄ carnis ouine [c]⌈ trite ⌋bene decocte et expsse [d]† ⌈ ⌋et de aq̄ cepe exꝑs se.℥.iij. et de aq̄ bautie.℥.v. et de sale et de spēb⁹ que cibis ad ↄdiendū admiscent̃ quātū necesse est et de butyro pōdus.ʒ.l. ⁊ [e]† ⌈ ⌋ sumat de ea, et comedat et bibat desup [f]⌈ qum ma sticata est ⌋vinū forte [g]⌈ odoriferꝝ ⌋ad dulcedinem decliue. Modus ↄfectionis [h]⌈ fissamoꝝ ⌋eis: su māt̃ pineaꝝ mūdataꝝ ꝑtes due et se. eruce et se. me lonum añ. ps. j. et [i]⌈ bulliantur ⌋cum butyro, et ꝓij ciatur desup paꝝ pipis, et cinnamomi: deinde proij ciat̃ desup de melle q̄ʒtum sufficit, et fiāt inde [k]⌈ fissa mi. ⌋ Alr̃ sumat̃ cicer, et infundat in aq̄, aut in aq̄ eruce, aut in aq̄ albasec donec inflet̃: deinde frigat̃ cū butyro vaccino leuiter ita, vt nō adurat̃, et ↄ̄ ḡ nis pini minoris q̄ʒtum est ipsum. et ꝓijciat̃ ↄ̄sup mel, et sumat̃ aq̄, et ↄficiantur et misceant̃ cum pau co mastice, et cinnamomo, et ↄ̄ponat̃ ab igne, et in cidat̃ incisiōe [l]⌈ fissamoꝝ ⌋aliđ ingrosset̃ mel deco quendo, et sternant̃ desuper ḡna pini maioris, et se men bautie, et pip longum, et secacul, et cinnamo mū, et semen eruce, et fiat ex eis electuarium: ꝙ si horribile fit ei semen eruce, et eruca, ponantur loco eius grana viridia, et parum muschi.

De potu dulci eorum. Cap̄. XXIII.

POtus dulces sunt illi q fiūt de pas sis vere dulcedinis: et illi in qbus est grossitudo aliqua omnes cō ueniunt eis. Confectio potus ad eos cō uenientis temporis. Sumat̃ eruca, et [m]⌈ napi, ⌋et fic⁹, et decoq̄ntur cum aq̄, et coletur aq̄ eorum, et sumat̃ infusio passulaꝝ decoctaꝝ colata, et [n]⌈ seruent̃ ⌋omnia ꝭm eq̄litatem, et augmentetur dulcedo ei⁹ cum penidijs, et fiat inde vinū, et dimit tatur donec finem [o]† ⌈ ⌋consequatur.

k A. tempatis. s. corporibus
l A. thabahegi at
m† A. oium añ. meluchuzi idest vas paruum
n —— A.
o A. apđ horam somni
p A. Alia litera teratur
q A. Alia litera vncia

r A. Alia litera nouiter mlcto
s† A. super eos
t A. rape
u A. thabahegi
x —— A.
y A. passerum
z A. incise i ꝑtes
& —— A.
ↄ† A. ⁊ coquat̃ i vase coopto vel suffocato donec ↄplete coquat̃ ⁊ cōedat̃ ex hmōi cibo.
ꝝ A. dimittant̃ i sacraiati vitreo .i. in vase vitreo
a A. puluerizēt̃
b A. hagie .i. fritalea seu or toclea
c —— A.
d† A. scutella parua
e† A. fiat ex eis fritalea vel orto clea
f A. apud digō nem eius
g A. calidum
h —— A.
i A. frigantur
k A. confectio
l A. qua icidunt̃ alie ↄfectiones
m A. rape
n A. misceantur
o† A. ↄfectiōis

¶ Potus alius noster. Cap. XXIIII.

SUmatur albaſcec ⁊ eruca, ⁊ bautie ⁊ [a]⌈napi⌋ ⁊ ꝯ coquant̄ in aq̄ vehementer, ⁊ colet̄ aq̄ eoꝝ ⁊ ponat̄ in vnaq̄q3 pte aq̄ ſexta ps penidioꝝ zuccari rubei, ⁊ q̄rta, ⁊ ſexta ficuu3, ⁊ medietas ⁊ ſexta ptis paſſulaꝝ tarſi. bone dulcedinis, ⁊ ſexta ſeptime nucis indice ꝯtrite' ⁊ fiat inde vinū de paſſis donec ad finē [b]†⌈ ⌋ pueniat. Al'nr̄m, ſumat̄ ſucc⁹ vue, ⁊ ponat̄ in omni pte. x. minaꝝ ei⁹ tertia mina ꝯ hac medicina: Seminis eruce, ⁊ ſe. bautie, ⁊ [c]⌈napoꝝ⌋ ⁊ buzeiden, ⁊ ſe. aſpagi ⁊ lingue auis ⁊ ḡnoꝝ alkilkil, ⁊ [d]⌈napoꝛu3 barbaroꝝ,⌋ ⁊ vtriuſq3 been omnium ptes eq̄les, terant̄, ⁊ ponāt̄ in pāno, ⁊ ligent̄ in eo moliter, ⁊ ponant̄ cū ſucco in vaſe: ⁊ moueant̄ oī hoꝛa. Pot⁹ alius, ꝯcoquant̄ bautie, ⁊ ficus in aq̄ pl'a, ⁊ colentur, ⁊ ꝯcoquant̄ in aqua eoꝝ paſſe enucleate, ⁊ colet̄, ⁊ pijciant̄ ꝯſup penidij, ⁊ dimittat̄ doec ferueat: ⁊ aq̄ ferrea, ⁊ aq̄ in qua extinguit̄ ferꝝ, eſt confoꝛtatiua.

¶ De multitudine deſiderij. Cap. XXV.

MUltitudo deſiderij qñ ē cū foꝛtitudine coꝛpis ⁊ ſāguineitate, ⁊ ſanitate ꝯpl'onis, ⁊ adoleſcētia etatꝫ, ⁊ potētia ſup coitū abſq3 ſucceſſiōe ꝯbilitatꝫ, nō eſt neceſſariū vt occupatio ſit in regimine ei⁹, ⁊ fractiōe ipſi⁹. Fractio nāq3 ei⁹ atterit ꝯpl'onē, ⁊ deſtruit v̄tutē [e]†⌈ ⌋ pp vehemētiā ſui nocumēti. Et ſcias ꝙ ḡnatio ſpmatis ꝯfoꝛtat coꝛpus ⁊ coꝛ. Et puitas ḡnatiōis ei⁹ coꝛrūpit coloꝛē, ⁊ debilitat memoꝛiā, ⁊ itellectū: ꝙ ſi aduēiat ei raritas coꝛpis, ⁊ facilitas ſudoꝛ], [f]⌈Et vtant̄ exercitio p̄parātiōis⌋ ⁊ balneent̄ ſi eis poſſe eſt cū aqua fr̄a ꝯfert eis: ⁊ nō o3 vt frāgat̄ de deſiderio aliqd, niſi de illo q eſt pp ſupfluitatē repl'onis ex cal'itate ⁊ humiditate: tēperat̄. n. cu3 eūone. In illa aūt cui⁹ cā eſt, aut acuitas ſpmatꝫ, aut ei⁹ multitudo cū debilitate coꝛpis, pp foꝛtitudinē vaſoꝝ ſpmatꝫ, ⁊ q2 attrahūt mām ſpmatis ad ſe, q̄zuis ſit in coꝛpoꝛe indigentia v̄tutis, ſicut accidit vt creent̄ q̄dā membꝛa foꝛtioꝛa alijs, [g]†⌈ ⌋ ſuccedit ei inde leuitas, aut ppter pꝛuritū ei⁹, ⁊ bothoꝛ in vaſis ſpmatis, ⁊ ſicut accidit mulieribus pꝛuritus in oꝛe m̄ricis, q̄re nō q̄eſcit in eis deſideriū coit⁹, ⁊ pp [h]⌈foꝛtitudinē⌋ inflāmatiōis, ⁊ pp hoc qñq3 accidit cū rugitu q nō facit doloꝛē [i]⌈coarctatio⌋ vehemens, ⁊ fit foꝛtꝫ erectio hñtiu3 melācoliā. Et viroꝝ qdē deſideriū foꝛte fit in regiōibus, ⁊ aerib⁹, ⁊ tpib⁹ fr̄is, ppea ꝙ aggregat̄ illō ex v̄tutib⁹ eoꝝ. Et diſpō mulieꝝ eſt ecōtrario, ppea ꝙ ſpgit illō de v̄tutib⁹ eaꝝ ꝯgelatis. Et de illis eaꝝ ſunt que ſunt frigide valde. Et doꝛmire ſuper doꝛſum eſt de facientibus erectionem.

¶ De ſignis, Cap. XXVI.

SIgnum ſanitatꝫ coꝛpis, ⁊ ſignū repl'onis nō ſūt tibi occulta, ⁊ ſignū acuitatꝫ ſpmatꝫ eſt ꝙ egredit̄ velocit̄ cū acuitate, ⁊ aduſtōe, ⁊ fac̄ accidē i vꝛina aduſtōeȝ, ⁊ ſeq̄t̄ ip3 ꝯbilitas. Et ſignū m'ltitudinis ſpmatis ſoli⁹ eſt, vt nō ſit in coꝛpoꝛe de diſpōnibus v̄tutꝫ, ⁊ multitudinis ſan. aliqd de quo ſit curandū, ⁊ foꝛtaſſe eſt cū ea debilitas. Ueꝝ tñ̄ ſpma multiplicat̄, ⁊ polutio fit frequēs, ⁊ qꝯ egredit̄ eſt pl'imū, ⁊ debilitat coꝛpus. Signū pꝛuritus eſt vt coitus addat in deſiderio. Et qñq3 eſt deſideriū pl'imū, [k]†⌈ ⌋ ⁊ ſeq̄tur coitū doloꝛ. Et ſignu3 inflationis ē vehemētia erectiōis, ⁊ anteceſſio acceptionis inflatiuoꝝ, ⁊ complexio [l]†⌈ ⌋ melancholica.

a A. rape
b †A. perfectōis
c A. raparum
d A. lhabe barbarie ⁊ ſe. eruce
e †A. niſi ſit
f A. adminiſtret̄ exercitium alaſtadad
g †A. quare
h A. m'titudinē
i A. erectio
k †A. Alia lr̄a ⁊ non eſt aqua
l †A. inflatiua ſicut

¶ De curis. Cap. XXVII.

ILlius q̄ eſt a repl'one cal'a curatio eſt flebotomia, ⁊ alleuiatio cibi, ⁊ aſſumptio infr̄antiū. Et illius que eſt a repl'one humida curatio eſt [m]⌈qꝯ repellit eā⌋ ex cal'is exiccātib⁹ ſpma cū medicinis ad coitum, vt pueniāt medicine ad vaſa. Et illi⁹ q̄ eſt ex acuitate ſpmatꝫ, curatio eſt eq̄tio humoꝝ, ⁊ ipſoꝝ infr̄atio pacceptionē eoꝝ q̄ ſūt ſicut lactuca, ⁊ pōtulaca, ⁊ ſemē eaꝝ, ⁊ endiuia, ⁊ cucurbita, ⁊ cucumeres, ⁊ fructus, ⁊ coꝛiādꝝ humidū, ⁊ empl'atio cū eis q̄ ſunt ſic̄ nenufar, ⁊ [n]⌈muſchū⌋ ⁊ cerata fcā ex oleis fr̄is: ⁊ cū ſucco cāne humide, ⁊ cāfoꝛa bibita ⁊ linita, ⁊ adminiſtratio lamine plūbi ſup doꝛſum, ⁊ pot⁹ aq̄ fr̄e, ⁊ doꝛmire ſuper ſtratū lineū, ⁊ q̄ ſimilant̄ ei, ⁊ cib⁹ de lētib⁹ ⁊ poꝛtulaca. [o]†⌈ ⌋ Et illi⁹ q̄ eſt ex multitudine ḡnatiōis ſpmatꝫ curatio ēt eſt infr̄atio vaſoꝝ ſpmatꝫ cū infr̄atiuis que dixim⁹. Et illi⁹ que eſt ex foꝛtitudine pꝛuritus ⁊ bothoꝛ, curatio ē flebotomia, ⁊ eductio māei cal'e ſol'one vētris, ⁊ eq̄tio ꝯpl'onis, ⁊ epithimata infr̄antia p̄dicta, ⁊ foꝛtaſſe indiget narcoticis. ⁊ epithimata cū eis q̄ ſūt ſic̄ hyuſqa. al'. ⁊ folia hyuſqa. ni. ⁊ iſuſio in aq̄ fr̄a valde. Et illi⁹ que eſt ex iflatiuis curatio ſūt infr̄antia, qum eſt cal'itas vehemēs, donec extinguat̄ cal'itas inflatiua, ⁊ exiccatiua cu3 foꝛtitudine, ⁊ reſolutiua vētoſitatū, ſi ē cū fr̄itate vehemēti, ⁊ eūo colere nigre eoꝝ ſi ſunt melācolici.

¶ De exiccatiuis frigidis ſpermatis. Cap. XXVIII.

LEntes, ⁊ aq̄ eaꝝ, ⁊ ꝑpꝛie ꝯcocta ru3 cū ſemine canabis, l3 ſemē canabis ſit cal'm, ⁊ nēufar, ⁊ coꝛiandrū, ⁊ ſemen poꝛtulace, ⁊ ſucc⁹ cāne humide, ⁊ aq̄ lactꝫ de quo ex̄ctū eſt butyꝝ vehemētis acetoſitatꝫ, ⁊ farina glādiū, ⁊ acetū, ⁊ ſemē canabis, ⁊ ſemē lactuce. Et foꝛtaſſe abſcidit ſpma qñ multū vt̄it̄ aliqs eo, Et ex oleis [p]⌈oleu3⌋ minoꝛat ſpma. Et empl'atio cū [q]⌈ſb̄tiliatiuis ⁊ herba hyuſqami nigri⌋ ⁊ hyuſqami albi, ⁊ reliq̄ q̄ ponunt̄ ſup teſticl'os, ⁊ anū. Et ſil'r [r]⌈melones⌋ cū ceruſa abluta ⁊ [s]⌈plūbo aduſto⌋ ⁊ chimolea, ⁊ aceto. Et iteꝝ cōpoſitū infr̄atiuū, ſemē lactuce, ⁊ ſemen hyuſqami albi, ⁊ ſemē citroli, ⁊ ſemē endiuie, ⁊ pſilium non tritum, ⁊ coꝛiādrum ſiccū, ⁊ nenufar exiccatū terrantur omnia niſi pſilium, ⁊ fiat ex eis ſuffuf; Et de eis que experti ſunt expimētatoꝛes, eſt ꝙ inceſſus nudis pedibus deijcit deſiderium coitus.

¶ De exiccatiuis ſpmatis cal'is. Cap. XXIX.

[t]⌈ALeum toꝛrefactū, ⁊ nō toꝛrefactū,⌋ ⁊ ſemē rute, ⁊ ſemē agnicaſti, ⁊ calamētum, ⁊ eufoꝛbiū, ⁊ andacocha, ⁊ [u]⌈myrrha al'.⌋ ⁊ cyminū. Et de cōpoſitꝫ diacyminū eſt exiccatiuū ſpmatꝫ valde: ⁊ ſi ille q ſumit ē calefactus ſumat ipm in potu cū aceto. Cōpoſitū aliud, pineaꝝ excoꝛticataꝝ frixaꝝ, ⁊ bdellij amboꝝ añ. ʒ. x. balauſtiaꝝ, ⁊ roſaꝝ amboꝝ añ. ʒ. v. ſe. rute. ʒ. vij. ſe. agnicaſti. ʒ. v. terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ intētio in piſneis [x]⌈ēt eſt relique medicine⌋ ⁊ frigunt̄ vt frāgat̄ de foꝛtitudine eaꝝ quā hñt ſup coitum, ⁊ iteꝝ aneti pōdus. ʒ. iij. ſe. lactuce, ⁊ ſe. poꝛtulace amboꝝ añ. ʒ. iiij. bibatur cum aq̄ lentium. Et iteꝝ ſe. rute, ⁊ caſtorei, ⁊ ſe. hyuſqami al'. omnium ptes eq̄les cui⁹ doſis ſit. ʒ. j. cū vino cōmixto. Et iteꝝ ſe. rute, aniſi amboꝝ añ. ʒ. j. caſtoꝛei, hyuſqami albi, amboꝝ añ. ʒ. ij. roſ. ru. ⁊ balauſtiaꝝ amboꝝ añ. ʒ. iij. terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ ſit doſ. ʒ. ij. cum aq̄ fr̄a: aut vino ꝯmixto.

Et iteꝝ

m A. quam dicemus
n A. althaleb
o †A. Et illi cuius foꝛtis ē digeſtiua cib⁹ ex ventribus p̄paratis cum aceto
p A. alzeit
q A. cu3 muſco aq̄: ⁊ herba alſucharā. i. cicuta
r A. linimentu3
s A. merdaſengi
t A. Nigella toꝛrefacta ⁊ nō toꝛrefacta
v A. maru albū
x A. eſt vt pduc̄at reliquas medicinas

Et iterū radicis lilij pondus.ʒ.ij.ſe.rute.ʒ.iij.balau ſtiarū.ʒ.v.ſumat̃ de eo pōdus.ʒ.ij.[a] †⌈ ⌋ cū oximelle. Et iteꝝ ſe.lactuce.ʒ.iij. ⁊.ʒ.ſe.rute.ʒ.i. balauſtiaꝝ pondus.ʒ.ij.ſe.agnicaſti.ʒ.i.⁊ eſt doſis vna. Et iteꝝ cōpoſitū calꝫm radicis cāne ſicce, ⁊ ocimi mōtani, ⁊ myrrhe oiuꝫ aā.ʒ.ij.euforbij.ʒ.ʒ.ſemē rute, ⁊ [b] ⌈baucie⌋ ⁊ agnicaſti, ⁊ ſanſuci aggregent̃ oia: ⁊ ſit doſ eius pōdus.ʒ.i. Et iteꝝ radicis plante noīate teſticulus canis, ⁊ ſe.canabis cāpeſtris amboꝝ aā.aure.viij.ſe.agnicaſti torrefacti aure.ij.ſe. caulis aque aure.i.⁊ ſit doſis qđ bibit̃ de toto,aur̃. i.cū vino nigro ſtiptico qđ iam [c] ⌈pmiſcuit aqua.⌋

De multitudine exuberationis ſpmatis, ⁊ humoris q [d] ⌈eſt aā vrinā, ⁊ q egredit̃ poſt.⌋ Ca.XXX.

Causa in hoc, aut eſt in ſpmate, aut in vaſis ſpmatis, aut in renibus, aut in lacertis ꝯſeruātibus ipſuꝫ, aut in pncipijs. Et cā q̃ eſt i ſpmate, aut eſt multitudo eiꝰ pp paucitatē coitus, ⁊ multitudinē acceptiōis gnantiū ſpma, [e] †⌈qm̄ ⌋ multiplicat̃, ⁊ grauant̃ eo vaſa ſpmatꝫ, idigent motu expellēte ipm ex vaſis cū [f] ⌈applicatiōe ſua⌋ ſup ipm: ⁊ pducit illud ad aptionē meatus, q ē expellēs ſupfluitatē, aut pp ſuā tenuitatem q̄re reſudat, ſicut reſudat oē tenue, aut pp ſuā acuitatem, et mordicationē: q̄re mordicat, ⁊ eſt neceſſariū nature expellere ipm. Et cā que eſt in vaſis ſpermatꝫ, aut ē debilitas retētiue pp malitiā complexionis, aut pp vehemētiā virtutis expulſiue, aut pp egritudinē officialeꝫ ex ſpaſmo, aut tetano q̃ neceſſario facit motus extraneos, q̄re mouet̃ expulſiua pp illud ⁊ expellit ſperma, ſicut ipſa expellit nociuū aliqđ, quēadmodū accidit vomitus qū aliqd nocet ſtō, ⁊ apđ [g] ⌈alterationeꝫ⌋ cibi. Et ad vltimum ſpaſmus ipſe [h] ⌈eſt preſſor⌋ ⁊ expreſſor eijciens. Et ſcias qđ ſpaſmus mēbrorū ſpermatis [i] ⌈eſt ſolutiuus.⌋ Et ſpaſmus lacerti ani eſt retentiuus, qm̄ lacertus ani eſt creatus ad retinēdū, ⁊ ille ad exprimēdum. Aut eſt mollificatio in eis, q̄re nō retinetur pp dilatationeꝫ accñtem in meatibus. Cauſa vō in lacerto ꝯſeruatiuo eſt ſpaſmus iterū aut mollificatio. Sed cā in renibus eſt, qm̄ qñqꝫ accidit adipi eoꝝ liquefactio ex vehemētia deſiderij coitus, aut multitudine coitus, quare egredit̃ ex coeūtibus poſt vrinā ēt ex ea res plurima [k] ⌈pendēs in pāno⌋ ⁊ eſt mala deſtruens virtutē, ⁊ corpus. Cā aūt in pncipijs eſt ſicut ſi multiplicet̃ cogitatio in coitu, ⁊ auditus ſuoꝝ verboꝝ: aut accidat ei q deſiderat in nā coitū ſilr̃ illi quare mouent̃ [l] †⌈mēbra ſpermatis⌋ ad opationē ſuā aliquo mō motu debili, ⁊ emittit [m] ⌈humorē ante vrinam⌋ aut forti, ⁊ deſcēdit ſperma. Et accidit qñqꝫ mulieribꝰ emiſſio [n] ⌈humoris plimi aā vrinā⌋ pp mollificationē oris mr̃icis, ⁊ debilitēꝫ vaſoꝝ ſpmatꝫ earū ēt pp has cās pdictas.

De ſignis. C.XXXI.

Illam in qua eſt cā ſpmatis multitudo, nō ſequunt̃ debilitas, ⁊ diminutio cū multitudīe coitus, niſi ſit corpus debile, ⁊ vaſa ſpermatis fortia: tūc.n.ſigt illud multitudo eiꝰ qđ egreditur, ⁊ eius eq̃litas cuꝫ debilitate adueniente corpi ex eo. Et illā q̃ eſt pp tenuitatē eius, ſigt tenuitas ſpmatis cū pñtia. Et illa q̃ ē pp acuitatē, ⁊ mordicationē eius, ſentit̃ ipſa igreſſiōe, ⁊ qñqꝫ eſt cū ea ardor vrine, ⁊ ē color eius ad citrinitatē decliuis, ⁊ ſignt ipſam cāe pterite ex cibis ⁊ motibꝰ. Et illius que eſt cā debilitatis in iſtrumētis, ⁊ in virtute ſua retētiua, ſignū eſt ꝙ deſcēdit ſine erectione. Et ſimiliter ſi eſt illic mollificatio, ⁊ cū illa que ē ex ſpaſmo eſt erectio. Et ſilr̃ eſt illa q̃ eſt a vehemētia v̄tutis expulſiue, āpliꝰ mollificatiōi ⁊ ſpaſmo adſunt ſigna.

De cura. Cap.XXXII.

Innoretur cibus, ⁊ fiat eūo, ⁊ adminiſtrent̃ ea q̃ diximus de illis q̃ exiccāt ſpma, ⁊ minorāt ipm, ⁊ q̃ diximus de illis q̃ tēperāt [o] ⌈aduſtionē⌋ ⁊ iā diximꝰ curā ſpaſmi ⁊ mollificationis, ⁊ tu ſciuiſti eā. Eq̃tio aūt tenuitatis eiꝰ eſt cū eis in qbꝰ eſt ſtipticitas, ⁊ calefactio, pmixtis cū exiccatiuis ⁊ iā ſciuiſti ea. Et ex cibis ingroſſatiuis ſunt ſic̃ [p] ⌈pultes⌋ ⁊ triticū decoctuꝫ vt puls. Cōfortatio aūt retētiue fit cū faciētibꝰ ſtipticitatē, q̃ tu iā ſciuiſti potādo ⁊ liniēdo. Virtutꝫ vō expulſiue ſedatio fit cū īfrigidātibꝰ, ⁊ ſtupefaciētibꝰ parūper. Et mēta qdē eſt pharmacū nobile i igroſſando ſpma, ⁊ ꝯfortādo vaſa eiꝰ, ad retinēdū ipm. Et in libris quorūdā ſunt cōpoſita retinētia exuberationē: ſꝫ timeo ex plimis eoꝝ ꝙ addāt i ſpmate.

De multitudine pollutionis. Cap.XXXIII.

Cause eius ſunt cāe exuberationis ⁊ motus ſpmatis: ⁊ qñqꝫ nō mouet̃ niſi apud ſomnū, ⁊ ppꝛie qum dormit aliqs ſupra ceruicē, ⁊ ſꝫ modū quē iā pegimus de cā eius. Et eiꝰ cura eſt illa cura. Et ſtricture lamine plūbi ſuper dorſuꝫ eſt impreſſio magna: verū qñqꝫ nocet renibꝰ: quare opꝫ vt attēdatur hoc in eo iterū: ⁊ ſilr̃ [q] †⌈ ⌋ in lecto īfridātia ⁊ dormire ſup folia ſalicis, ⁊ ſilia.

De pauci^te^ ſpmatꝫ ⁊ exitu eiꝰ filoſo. C.XXXIIII.

Fit propter cās, q̃ ꝯrie ſunt cāis exuberationis, ⁊ multiplicat̃ i laborātibꝰ, ⁊ exercitātibus. Et curatio eius eſt curatio paucitatis coitus: ⁊ cura exitus filoſi, eſt illud quod humectat.

De regimine eiꝰ quē ledit coitꝰ.[r] †⌈ Cap.XXXV.

Oportet vt hꝰ hō pueniat ad cōfortādū ſtōm ſuū: ⁊ ad h̄ vt eiꝰ digō bona fiat cū eis q̃ bibuntur: ⁊ epithimatibꝰ, ⁊ emplis pdictꝫ in capꝰ ſtōi, vt ꝯtigat p id ſuccurſus debilitatis accñtis p id qđ euenit ex coitu pp neceſſitatē, ⁊ cū medicinis q̃ ſunt ad cor vtiles. Et adminiſtrent̃ ſuper mēbra coitus [s] ⌈eius viri⌋ medicine īfridātes, minorātes ſpma de illis q̄s dicemꝰ. Et bibāt īfrigidātia ꝯria ſpmati: ⁊ adminiſtrent̃ in ſtratibus, ⁊ in vnctionibꝰ ea, q̃ faciūt hñtibus priapiſmū: ⁊ dimittant oia, q̃ gnant ſpma: ⁊ aſſiduēt exercitiū ſupiorū partiū corpoꝝ ſuoꝝ, ſicut ē pcuſſio [t] ⌈altatab ⁊ ſauliget⌋ ⁊ eleuatio lapidis: ⁊ opꝫ vt gradatiꝫ pueniāt in minoratione coitus: ⁊ qñ coeunt i pncipio noctꝫ, dimittāt ipm vno die, aut duobꝰ diebꝰ vſqꝫ ad horā ſomni noctis [v] ⌈aā ipſum⌋ aut poſt ipſum, ⁊ rectificent cibū in eo qđ eſt inter illud: ⁊ dormiāt poſt coitum, deinde gradatiꝫ pueniāt ad dimittēdū numeꝝ dierū, quoꝝ plurimū ſit per occupationem in ludicris. Et de cibis eoꝝ qui ſuccurrunt ipſoꝝ debilitatibus eſt panis bonus mūdus īfuſus i vino bono.

De regimīe eiꝰ q plimo vtit̃ coitu, ⁊ nocet̃ eo, ⁊ debilitat ipꝫ: aut ledit̃ viſus, ⁊ ſenſus eiꝰ, ⁊ caput: aut neruis accīt ei tremor. Cap.XXXVI.

Oportet vt adminiſtrent̃ calefactio, ⁊ humectatio cuꝫ cibis bonis, quoꝝ paucū nutrit plīm: ⁊ cū balneatiōibꝰ, ⁊ aromaticis, ⁊ regi/

a † A. cuꝫ aqua lactis aceтoſi de quo extractū eſt butyꝝ. Et iterū ſemē lactuce.ʒ.iij.ʒ.ſe.rute.ʒ.ij.ʒ.bibat̃ ex eo pōdus.ʒ.ij.

b A. albaza.i.zufare

c A. laudauerūt ipm antiqui. Alia litera laudatuꝫ eſt ab antiquis

d A. pcedit coitum ⁊ humoris q pcedit vrinaꝫ vel q egreditur poſt ipſam.

e † A. quare cuꝫ

f A. compreſſione eorum

g A. abomiationem

h A. exprimit

i A. facit fluere

k A. adherēs pāno.ſ.camiſie

l † A. membra ſpermatis

m A. humiditatē ſaliualem

n A. humiditatis ſaliualis

o A. acuitatem

p A. albede.i.ferculum de rizo ſicut puls

q † A. ſternere

r † A. Alia lr̃a ⁊ dimiſſio eius.

s —— A.

t A. altabtab et ſulegian

v A. future

mine, ⁊ facere vt ipsi dormiāt ⁊ qescāt, ⁊ letari ī ludis q letificāt. Et lac qdē ouinū, ⁊ vaccinū est vehemētis iuuamēti ad ꝯfortādū, ⁊ viuificādū: qđ sumitur d eo ī ieiunio cū q̄ztitate q̄ digerat, ⁊ dormiat super ipm. Et opꝫ vt admistret exercitiū p̄parationis, ⁊ qñ admistrat mithridatū, ⁊ dianuscū cū supfluitate ī hūectatiōe viuificat. Oꝫ si appeat debilitas visus tūc cā ei⁹ est cerebꝝ, q̄re opꝫ vt assiduet īunctionē capitꝭ sui cuꝫ eis q̄ sunt sic̄ oleū viol'. ⁊ fiat caputpurgiū cū eo: aut distillet ī aurē, ⁊ vtat itroitu aque dulcis, ⁊ apiat visuꝫ suū ī ea. Si aūt accidat tremor ex ea, tūc si mā fuerit plima, hūida, soluat cū eis q̄ sunt sic̄ pulpa collogntide: aut cucūere asinino, ⁊ cētaurea: ⁊ post illud [a] ⌈curet virga⌋ cū vnguētis fortib⁹, ī qb⁹ sint muschū ⁊ ambra, ⁊ ben cū oleo de costo, ⁊ nardino, ⁊ de lilio, ⁊ oleo de cipis, ⁊ almahaleb, ⁊ oleo de sauina, ⁊ oi oleo cal'o in quo est stipticitas. Et si nō fuerit mā, curet cū vnguentis tremoris. Et qñ accidit ei post ipsum tremor, sumat in potu oppoponacū in aq̈ sansuci [b] ⌈⁊ cassiefistule⌋ ſm q̄ztitatē, quā tollerat: ⁊ aq̈ sansuci sit q̄ztitas. ℥.i.

a A. curent nerui

b —— A.

De multitudine erectiōis absq̄ desiderio, ⁊ de papismo. Cap. XXXVII.

Causa ppinq̈ multitudis tēsionis virge vt corda, est ml'titudo vētositatꝭ grosse in ptibus mēbroꝝ coitus. Aut.n. est multitudo huius cause [c] ⌈vētose⌋ in ipso neruo ꝯcauo. Aut ē supueniēs eis ex arterijs, aut vasis spmatis, aut sūt due res simul. Et mā qdē hui⁹ vētositatꝭ est humiditas plima. ⁊ efficiēs ipsaꝫ est caliditas pauca: ⁊ hec mā, aut est [d] ⌈resudās⌋ fixa in vasis spmatꝭ ⁊ in eo vbi gñat: aut nō [e] ⌈resudās⌋ q̄l'rcūq̄ꝫ igit fit [f] ⌈si ptēditur hec vētositas⌋ ⁊ virtus eius: tūc aut est ppter frigus eius, aut pp ipsius grossitudinē, ⁊ q̄ñq̄ꝫ adiuuat mālem cām ⁊ efficientē [g] ⌈⁊ causas⌋ instrales: verbi gratia, vt fit in cute virge ⁊ q̄ sequūtur ipsaꝫ, spissitudo ꝓhibēs resol'onem: aut dilatatio orificiorum venaꝝ veniētiū ad eā, sicut accidit ei [h] ⌈cuius coitus plimus fit vehemēs⌋ ⁊ ei q dimittit coitū ad tps, q̄re mouet in ea spma, ⁊ vētositas cū fortitudine: ⁊ q̄ñq̄ꝫ puenit ad papismū. Et q̄ñq̄ꝫ adiuuāt oia illa cāe p̄cedētes. Aut ex cibis cal'is acutꝭ: aut inflatiuis: sicut sunt cicer, ⁊ vua, ⁊ vitellus oui: ⁊ illa que aggregāt vtrāq̄ꝫ rē sicut eruca: ⁊ illud cui inest proprietas gñandi sperma sicut vinū nouū. Aut ex dispositionib⁹, ⁊ figuris, sicut est multitudo dormitionis sup [i] ⌈collū⌋ q̄re liquefiēdo cōuertit sperma in vētositatē: aut strictura [k] ⌈anchaꝝ⌋ cū cingulis de corigijs, aut istitis, q̄re dilatant orificia venarum. Priapismus vo est si ꝯfortet aliq̄ haꝝ cārū, ⁊ fortis fiat erectio, ⁊ remaneat ⁊ tēdat virga vt corda, q̄zuis nō sit desideriū, ⁊ necessitas ⁊ post [l] ⌈pfectionē⌋ necessitatis: ⁊ q̄ñq̄ꝫ incipit magnificari, ⁊ augmētari, aut ꝓlōgari, pp illud q effundit ad ipsaꝫ de materijs pluribus. Et plurimū cāꝝ eius est [m] ⌈amor⌋ ⁊ hoc nomē pmutatur ad hāc egritudinē ex forma [n] ⌈formationis erecte virge⌋ q̄ ludūt qdā. Et h̄ accidēs qñ nō curat, fortasse puenit ad tetanū vasorū spmatis, ⁊ accidit apa cal'm cū eo, ⁊ interficit.

c A. ventosantis vel inflatiue

d A. stabilis

e A stabilis

f A. fixio isti⁹ vētositatis

g A. cause

h A. qui stringit mediū dorsi aut ilia vel anchas plurimum

i A. ceruicem

k A. lūboꝝ duorū seu iliorum

l A. Alia litera cōplementum

m A. calor

n A. hois figura ti hñtis virgam erectam

De signis. Cap. XXXVIII.

Testa sup plima signa, q̄ numerauimus cū tua reuersione ad illud, qđ accepisti vsq̄ꝫ ad [o] ⌈hūc finē⌋ ex principijs. Et scias q si fuerit vētositas gñata in istis ī ipsa virga, erit illic tremor virge antecedens plurimū: ⁊ si nō fuerit ita, tunc causa in ipso est [p] ⌈ppter virgaꝫ ad q̄ꝫ iam puenit ex arterijs sang. vasorum⌋ spermatis.

o A. hanc cognitionem

p A. in eo qđ est añ virgā ad quā iā puenit ex arterijs ⁊ vasis

De cura. Cap. XXXIX.

Curatio tēsionis vt corde [q] ⌈assidua⌋ est administratio eoꝝ q̄ dicemus de ꝓhibentib⁹ inflationem ex ebibitꝭ ⁊ epithimatib⁹. Canon vo curationis papismi est eūo cū vomitu, ⁊ phlebotomia absq̄ꝫ ventris sol'one oino, ppea qđ timet qđ vētris sol'o descēdere faciat mās desuper, ⁊ pp illud qđ opꝫ vt sit exercitiū mēbroꝝ superiorum ludēdo cū [r] ⌈talub⌋ ⁊ silibus: ⁊ dimittatur coitus, nisi pp necessitatē eius, ne eueniat nocumentum aliqđ ex nocumētis dimissionis ipsius: deinde īfrigidatio [s] ⌈in aq̈⌋ ⁊ [t] † ⌈ ⌋ in stratib⁹ rosaceis, ⁊ de salicib⁹, ⁊ cū epithimatib⁹ [v] ⁊ ceratarijs fortꝭ īfratiōis p̄dictis: ⁊ admistret lamina plūbi sup pectinē: ⁊ ebibita īfrigidātia, ⁊ nenufar ⁊ cāfora, ⁊ lactuca [u] ⌈⁊ excusatio plima est⌋ ⁊ in eo q est inter illa. Et post minorationē materiei ventositatis, opꝫ vt admistret qđ subtiliet sine calefactione vehemēti, sicut sunt embroce camemelline, ⁊ d agno casto. Et administrent tūc ea que sunt sicut [x] ⌈vinū⌋ ⁊ semen agni casti, ⁊ silia, postq̄ꝫ [y] ⌈diuidit⌋ mā. Et bibat tunc vinū albū tenue. Et opꝫ vt dimittat coituꝫ oino, ⁊ cogitationē ī eo, ⁊ ꝯsiderationē ad illud qđ mouet desideriū, nisi ille cui accidit priapismus ppter dimissionēꝫ coitus oino, ſm qđ diximus, tunc enim cura eius est coitus. Et nutriat cum eis, que sunt sicut lentes, ⁊ que currunt cursu eaꝝ: ⁊ nō multum vtatur acetosis, ipsa enim quādoq̄ꝫ inflant.

q A. assidue

r A. altabtab

s A. Alia litera habitationis

t † A. quiescere

v A. est iuuatiua plurimum

x A. ruta

y A. separatur

De [z] ⌈alacuoth.⌋ Cap. XL.

[z] ⌈Alacuoth⌋ est ille q qum coit, eijcit sterc⁹ suū, qñ spmatis fit descēsio, ⁊ nō regit anū suuꝫ: ⁊ sup plures eoꝝ dñat desideriū valde: ⁊ multiplicat in eis delectatio: ⁊ mollificant valde pp resolutionē spirituum eoꝝ, ⁊ plimi ipsoꝝ sunt molliū corporū.

z A. albadiuth

z A. albadiuth

De regimine eius. Cap. XLI.

Oportet vt admistrent vnguenta, ⁊ empl'a stiptica, cōfortātia lacertos [?] ⌈⁊ semē agnicasti ⁊ sil'r ⁊ fiat inunctio cuꝫ eis q̄ sunt⌋ sicut oleū nardinuꝫ pprie, ⁊ oleū de cupresso, ⁊ oleū de sauina. Vnguētū bonū. [ꝝ] ⌈Sumantur oleū de cydonijs ⁊ oleū d alcāna ⁊⌋ terant karabe ⁊ acatia ⁊ liliū siccū [a] † ⌈ ⌋ ⁊ fiat ex eis ⁊ ol'o de cydonijs, ⁊ alcāna vnguētū. ⁊ admistret assidue sup lacertū ani: ⁊ fiant ex eis suppositoria retētiua, ⁊ pp̄e ī tpe coit⁹, sic̄ si supponat collyriū ex remich, ⁊ gallis, ⁊ balaustijs, ⁊ ture. Et iteꝝ supponat collyriū ex oleis stipticis. At vo qđ dr de bonitate ciboꝝ eoꝝ, ⁊ regimine ciboꝝ ipsoꝝ, ⁊ subtiliatiōe eorum est res que non hꝫ in hac intētione locū, nisi intelligatur de cibis stipticis qbus cibant. Et sil'r in clisteribus pinguibus infrigidātibus, q̄ dicūt, non est vtilitas apud me: imo opꝫ vt intēdat in eis q̄ diximus: ⁊ vt intendat ad frangendū acuitatē [b] ⌈stomacorū⌋ eoꝝ ⁊ cōfortandū corda, ⁊ cerebra ipsoꝝ.

? —— A.

ꝝ —— A.

a † A. ⁊ alchāna

b A. spermatis Alia litera desiderij

De [c] ⌈aluminati.⌋ Cap. XLII.

[d] ⌈Aluminati⌋ ſm veritatē ē egritudo accñs ei q ꝯsuescit vt sup eū iaceāt hoies, ⁊ [e] † ⌈ ⌋ Et hꝫ desideriū pl'z. ⁊ nō motū, ⁊ cor ei⁹ ē ī ipso spma pl'm, nō motū, ⁊ cor ei⁹ ē debile, ⁊ ei⁹ erectio debilis ī radice: aut debilitat nūc, ⁊ fuit iā assuetus coitu: q̄re affectat ipm, ⁊ non pōt sup ipm: aut pōt sup ipꝫ potētia [f] ⌈meditatiua⌋

c A. alabone vel alabene

d A. Alabene

e † A. meditatiuum

f A. debili

quare desiderat vt videat coitũ currẽtẽ inter duos: ⁊ ꝓpinqor est ille, q est cũ eo, tunc.n.mouet desideriuʒ eius: ꝙ si emittat spma qñ cũ eo aliqs coit, aut erigit cũ eo mẽbꝝ suũ, tũc põt pficere ↄ̃sideriũ suũ: est.n.q̃daʒ secta eoꝝ, quoꝝ desiderium nõ erigit, ⁊ mouet, vbi qñ cũ eis coit: ⁊ tũc aduenit eis delectatio emissionis spmatꝭ, siue cũ opone illius, siue absq3 effectu. Et secta eoꝝ ẽ, ꝙ qñ cũ eis coit nõ emittunt spma tũc, imo declinat ad h̃, vt coeant cũ alijs: ⁊ sũt in veritate ꝓstrate aĩe, ⁊ maligne nãe ⁊ male ↄsuetudinis, ⁊ cõplõnis muliebris. Et qñq3 sunt mẽbra eorũ [a] ⌈magis sustinẽtia⌋ q̃ʒ mẽbra viroꝝ. Et scias ꝙ oĩa q̃ dicunt p̃ter ista, vana sunt. Et stulti hoĩes sũt q volũt eos curare. Nã initiũ egritudinis eoꝝ medicatiuũ est, nõ nãle. Si v̾o ↄfert cura eis tũc est illõ qõ frãgit desiderium eoꝝ ex tristitia, ⁊ fame, ⁊ vigilijs, ⁊ carcere, ⁊ pcussione. Et dixerũt qdã ꝙ causa [b] ⌈aluminati⌋ est, ꝙ neruus sensibilitatꝭ q venit ad v̂gã ramificat i illis i duos ramos, quoꝝ subtilis radici v̂ge ↄtinuat, ⁊ grossus declinat ad caput virge, q̃re idiget ille q tenuis ẽ fricatiõe vehemẽti, donec sentiat: q̃re [c] ⌈spargit sup ipsuʒ hoĩem⌋ ⁊ tunc aduenit ei explemẽtũ libidinis: ⁊ hec res est sicut illud qõ remotũ est. Et prima est sup quã est ĩitẽdũ, ⁊ auditũ est ex qbusdam, qbus est sciẽtie pars, ⁊ in arte maligna introitus, ⁊ verificata sunt verba omnium illorum super illud quod dixerunt.

a A. meliora
b A. alabene
c A. fit erectio in homine

¶ De hermaphrodito. Cap. XLIII.

Aliqui est hermaphroditus nõ est mẽbrũ viri, neq3 mẽbrũ mulieris. Et de illis ẽ q hʒ vtrũq3: sed vnũ eoꝝ est occultius, ⁊ debilius: ⁊ a lid est ẽꝰrio: ⁊ [d] ⌈descẽdit sperma⌋ ex vno eoꝝ absq3 alio. Et de illis est i quo ãbo sunt eq̃lia, ⁊ puenit ad me, ꝙ de illis est q agit ⁊ patit, sed paꝝ verificatur hoc. Et multotiẽs curant p incisionem mẽbri occultioris, ⁊ regimẽ vulneris eius.

d A. egreditur vrina

¶ De excusatione medici in i llis que docet de delectatione, [e] † ⌈ ⌋ ⁊ coangustatione receptricis, ⁊ calefactione eius. Cap. XLIIII.

e † A. ⁊ magnificatione virge

Non est turpe medico quʒ loqtur de magnificatione virge, ⁊ coangustatione receptricis, ⁊ delectatione mulieris. Et illud iõ: qm̃ sunt ex causis qbus puenit ad gñationẽ. Multotiens enim est puitas virge cã vt nõ delectetur ea mulier, qñ diuersa est ab ea q̃ assueta est, quare nõ emittit spma: ⁊ qñ nõ emittit sperma non fit filius: ⁊ qñq3 est illud cã vt fugiat a suo pari, ⁊ q̃rat aliũ. Et silr̃ qñ ipsa nõ est angusta, nõ ↄuenit ei suus par: ⁊ ipsa iteꝝ nõ ↄuenit pari, ⁊ indiget vnusq3sq3 eorũ pmutatione. Et silr̃ delectatio vocat ad emissionem spermatis festinã. Mulieres.n.fm̃ plm̃ tardant in emittẽdo sperma, ⁊ remanẽt nõ cõplẽtes desideriũ suũ, quare non fit gñatio. Et [f] ⌈iterũ ipse remanent fʒ desideriũ suũ quare ille que ex ipsis nõ custodiũtur⌋ mittunt in illa dispõne sup seipsas quẽ iueniũt: ⁊ propter hanc cãm redeunt ad fricationẽ [g] † ⌈ ⌋ vt perficiant [h] ⌈in eo ꝙ est⌋ inter eas complementum voluptatis.

f A. ille q̃ ex ipsis sunt, q̃ nõ custodiunt ⁊ fidẽ non hñt vel non curãt de preceptis sue fidei
g † A. cum mulieribus
h —— A.

¶ De delectando viros ⁊ mulieres. Cap. XLV.

De illis que delectãt eos vtrosq3 simul, est saliua eius q sumit in ore suo altit, ⁊ saliua cubebe, ⁊ mel emblicoꝝ, ⁊ mel cũ quo cõficit scamonea, ⁊ ʒ̄. ⁊ pip cũ melle. Et si vtat lini mento ꝓprie sup medietatẽ postremã virge [i] ⌈ ⌋ non est magnũ iuuamẽtum in vsu illius [k] ⌈facit enim delectationẽ⌋ in capite virge solum.

i † A. qñ
k A. linimentuʒ

¶ De magnificantibus virgam. Cap. XLVI.

Magnificat ipsam fricatio cum adipibꝰ, ⁊ oleis calidis post pãnũ aspeꝝ, ⁊ effusionẽ generũ lactis sup ipsaʒ, ⁊ ꝓprie lactis ouini: deinde adherẽtia picis sup ipsam vt attrahat san. ⁊ retineat viscositate sua, ⁊ coagulet sua pinguedine: ⁊ fiat assiduatio in istis in duabꝰ extremitatibus diei: ⁊ sciet qdẽ q̃liter fiat picis adherentia in sermone nr̃o, q est in fen in qua est decoratio, qum sciet impiguatio mẽbroꝝ. Et de illis q̃ faciũt illud sunt sanguisuge, qum exiccãtur, ⁊ linit cũ eis, ⁊ lumbrici terrestres, ⁊ allebleb ⁊ est spẽs volubilis que hʒ lac, ⁊ aqua albedarũgi. sumant sanguisuge ⁊ ponantur in [l] ⌈luto in quo est aqua⌋ earuʒ, ⁊ dimittãtur hebdomada vna, ⁊ qõ ẽ supra, donec exiccentur. ⁊ deinde terant, ⁊ liniatur cũ eis.

l A. cõcauitate nucis idice in q̃ est aq̃ vel lac

¶ De constringentibus vuluam. Cap. XLVII.

Sumantur xiloaloes, ⁊ cipi, ⁊ enula, ⁊ gariofili, ⁊ ramich, ⁊ paruʒ muschi, ⁊ terant oĩa, ⁊ inuoluantur in lana infusa in [m] ⌈meisus⌋ ⁊ supponant. Et iterũ galle imature, supiora sqnanti, cribellentur cribro subtili, et supponant cũ pãno ifuso in vino vice vna post aliã. Facit.n. illud redire virginitatẽ ↄstringẽdo. Et iteꝝ corticis pini ↄtritoꝝ partes quattuor, alumnis partes.ij. ciperi pars.i. decoquant cũ vino odorifero, ⁊ madefiat in ipso pãnus lini, ⁊ supponantur: ⁊ opʒ vt ↄseruetur in vase, obstruso capite, ⁊ administret de eo vna vice post aliã: est enim bonũ valde

m A. mesusen

¶ De calefacientibus receptricem. Cap. XLVIII.

Ferueant muschus, et galia, et crocus in vino odorifero, i quo ifundat pãnus lini, ⁊ imbibat, ⁊ admistret: ẽ.n. redolere faciẽs ⁊ cordumeni [n] ⌈ẽ mirabilis valde⌋ i h̃.

n A. Alia litera ⁊ cinamomuʒ ⁊ cubebe ⁊ gariofili sunt mirabiles

¶ Tractatus secundus de dispõnibus hoꝝ mẽbrorum. s. de illis que cõtinuantur cum coitu.

¶ De apãtibus testiculorum calidis, ⁊ que de eis approximantur ano. Cap. I.

Apostema qñq3 fit in ipso testiculo, ⁊ qñq3 fit in oseo, ⁊ illius qõ fit in oseo tactus polis est, ⁊ cognoscit dispõ duritiei eius, ⁊ lenitatꝭ eiꝰ, ⁊ color ipsius. Et in illo qõ fit in testiculo, est illud difficile, ⁊ sentit illud ipso exñte iter oseũ. Et qñq3 est cũ eo fe. Est.n. mẽbꝝ nobile ↄtinuatũ cũ corde. Et multotiẽs quidem cadit oseũ: deĩde redit, ⁊ remanent ambo testiculi suspẽsi: deĩde nascit oseũ, ⁊ icarnat, ⁊ creat ibi cistis dura, nõ sicut erat p̃us. Et multotiẽs corrodit testiculus, q̃re idiget vt castratio fiat nec̃io, vt nõ pambulet corrosio. Et multotiẽs delet apã testiculi p tussiʒ accñtẽ q̃re pmutat mã ad ptẽ pectoris. De cura. C. II.

Oportet vt fiat phlebotomia, ⁊ soluat nã, ⁊ ꝓprie cum eis q̃ admistrant desubtus. Naʒ qum administrant suppositoria, ↄferũt magnifice, ⁊ attrahit mã ad anũ. Et qñq3 necessariũ est vt post phlebotomiã vene manus, secũdo fiat phlebotomia de saphena: ⁊ opʒ vt attẽdatur latus doloris, ⁊ fiat phlebotomia ex latere eiꝰ. Et si fuerit in vtrisq3 testiculis simul accipiat qõ necesse est accipere de san. ex vtrisq3 manibus simul: ⁊ opʒ vt alleuiet cibꝰ, ⁊ dimittat carneʒ, ⁊ q̃ sunt ei

similia, ⁊ regat̃ regimine ſubtili: ⁊ adminiſtret̃ in ꝑ mis ſuper mēbꝛū pānus ībibitus in aceto, ⁊ aq̈ ro. ⁊ mucilaginibꝰ, ⁊ ſuccis fridis infridatis. Et qum īcipit augmētari admiſtrent̃ hꝰ epithimata, ⁊ emplaſtra. Sumat̃ aq̈ ſolatri, ⁊ aq̈ cucur. ⁊ aqua cāne humide ꝓprie, ⁊ aq̈ endiuie, ⁊ farina oꝛdei, ⁊ fabarū, ⁊ aliq̈ztulū croci, ⁊ oleuz roſ. Et iteꝝ folia alkekēgi, ⁊ farina oꝛdei, ⁊ lētiū. Et iteꝝ folia cāne, ⁊ farina fabaꝝ, ⁊ oleū roſ. Et de eis q̄ nos expti ſumus iteꝝ, eſt vt ſumant̃ alkekēgi, ⁊ farina oꝛdei, ⁊ farina lētiū, ⁊ farina fabaꝝ, ⁊ violarū tritaꝝ ꝑtes equales [a] ⌈igniant̃⌋ ⁊ emplent̃ cuz eis. Et ſi fuerit cal'as, ⁊ doloꝛ ſupflui, ē neċiū vt miſceant̃ cū repcuſſiuis ſicͭ ſunt folia hyuſqami al'. ⁊ ſi fuerit ī eo durities aliq̈, aut ptrāſierit terminū ꝑncipij manifeſte, tūc opoꝛtebit vt regat̃ cū eis in qbꝰ eſt maturatio, ⁊ ꝓpinquꝰ maturātiū ex gradu ꝑncipij eſt farina fabarū, ⁊ camemilla, ⁊ altea, ⁊ mucilago ſe. lini, ⁊ rob, ⁊ iteꝝ farina oꝛdei cū aq̈ ⁊ melle. Et iteꝝ folia caulis, cū farina oꝛdei, ⁊ vitellis ouoꝝ, ⁊ oleo roſ. Qū āt īdiget reſol'one, ⁊ ſtat augumētū, tūc de exptis bonis ſunt paſſule enucleate, ⁊ ciminū, q̄ terantur, ⁊ fiat ex eis empl'm cū vino. Aut folia caulis, ⁊ fenugrecū decocta. Aut farina fabarū ⁊ paſſe pigues enucleate, ⁊ cyminū decoquat̃ totū ī vīo cōmixto, ⁊ liniat̃. Aut farina oꝛdei cū ſtercoꝛe vaccino īfuſa ī aceto cū modico [b] ⌈cāfoꝛe⌋ ⁊ aliq̈ztulo aque ſolatri. Aut cinis [c] ⌈papiri ſylueſtris⌋ ⁊ altea eq̈lr̃ ꝯficiant̃ cū aceto. Et cinis caulis cū albumīe oui, aut vitello eiꝰ. Aut radix cucumeris agreſtis cū [d] ⌈vino⌋ mellis cū farina radicis lilij trita ſicͭ vnguētū. Aut paſſularum mundataꝝ. v. ḡnoꝝ viridiū elixatoꝝ. i. ⁊. ſ. cymi. i. caul'. vij. glutis pini. iij. ꝯficiant̃ cū melle. Et iteꝝ ad apata cū vlceribꝰ: ſcoꝛia argēti decoq̈tur cuz oleo donec fiat ei ſpiſſitudo, deīde ponant̃ ſup eā cera, ⁊ gūma pini, ⁊ reponat̃. Et iteꝝ alkalibat, ⁊ āmonia cū eq̈liter, olei de lilio, butyri vaccini q̈ztuz ſufficit. Et iteꝝ radix [e] ⌈lactuce⌋ cū ſauic. Et iteꝝ fenugrecū ⁊ ſemē lini cū aq̈ [f] ⌈cepe.⌋ Et iteꝝ fex vini antiq cū ſauich. Et iteꝝ ea q̄ dixīmꝰ ī capͦ [g] † ⌈ ⌋ fridoꝝ. Et iteꝝ [h] † ⌈ ⌋ foꝛte ad apa qͦd indiget maturatiōe: ⁊ ad frm, ⁊ vētoſitatē ī teſticulo. Sumat̃ ciceris nigri, ⁊ ſtaphiſagrie, āboꝝ aā. pſ. i. ſcoꝛpiōis aduſti pſ. i. empl'et̃ cū eo. Et paꝝ īfuſiōis olei ſambacini ī v̄ga ē iuuatiuū ad illud, ⁊ ad fridū ꝓꝑe. Et ſuſpēſio rubee tīcture ſupīpm. Et qñ apa ē dubellati, tūc de illo ꝙ bonū eſt, ē vt fiat aptio apud oſeū: ⁊ nō ꝯcedit̃ vt apiat̃ illͦd, qͦd ſeq̈t̃ anū, q2 qñqz fit fiſtula mala, īmo oz vt aſſiduet̃ poſitio farine rici ꝯfecte cū aq̈, ſupīpm, vt ꝓhibeat aptionē eiꝰ: ⁊ in fine eiꝰ inijciat̃ ī v̄ga muſchꝰ cū oleo ſābacio, ⁊ ē vltimū: aut oleū ſābacinū aliq̈tiēs, eſt. n. cura ſufficiēs.

¶ De cura apatis fridi in teſticulis. Cap. III.

Ualtotiens accidūt in eis iſta apata ī diſpōne cachesie, ⁊ hydropiſis, quoꝝ curationes ſunt maturatiua ꝑdicta ī apate cal'o: ō qbꝰ ſt̃ farina fabaꝝ, ⁊ farina fenug. cū triplicato. Et iteꝝ cauliū. M. i. ficꝰ. v. nūo, decoq̈ntur in aq̈ donec diſſoluant̃, ⁊ fiat cuz eis empl'm. Et foꝛtiꝰ illo eſt vt ſumant̃ farina ciceris, ⁊ faria fabarū, ⁊ cyminū, ⁊ adeps renū, ⁊ camemilla, ⁊ mellilotū, ⁊ cera: ⁊ fiat ex eis vnguētū. Et iteꝝ bdelliū diſſoluat̃ ī rob, ⁊ admiſtret̃, ⁊ diſtillet̃ ſābacinū ī v̄gā aliq̈tiēs, qm̄ ē mirabil'. Et iteꝝ ſumāt̃ maſtix, ⁊ ançarut, ⁊ īfundant̃ ī vino, ⁊ ī oleo ſambacio, ⁊ liniāt̃ ſup ouū. Et ol'z ō kerua efficax ē ī apatibꝰ teſticl'oꝝ aut diſtillet̃ ī v̄ga muſchꝰ cū ol'o ſamba. qm̄ ē vltim.

a A. ꝯmiſceatur
b A. bdellij Alia litera cymini
c A. oſſiuz dactiloꝛum
d A. ſyrupo
e A. ozimi
f A. ⁊ melle
g † A. apatum
h † A. medicamen

¶ De cura apatis duri in teſticulis. Cap. IIII.

Samatur ficuū, ⁊ adipis anatis amboꝝ aā. pſ. i. foliorū oliue, ⁊ folioꝝ cuꝑſſi, ⁊ ammoniaci oīum aā. pars. ſ. aggreget̃ cuz vino, ⁊ butyro vaccino. [i] ⌈Et iteꝝ folia caulis cū faria oꝛdei, ⁊ vitellis ouoꝝ, ⁊ oleo.⌋ Et iteꝝ colcotar, ⁊ iſopi humide, ⁊ cere, ⁊ olei roſ. ⁊ medulle cruris cerui, ⁊ folioꝛū rubi oīum ꝑtes eq̈les, fiat ex eis linimētū. Et iteꝝ ſumant̃ bdelliū, ⁊ āmoniacū, ⁊ diſſoluant̃ ī triplicato, ⁊ aggregent̃ cū pauca farina fabaꝝ, ⁊ oleo. Et iterū curatio bona expta ad illud: ſumat̃ furfur, ⁊ īdeſinēter terat̃, ⁊ cribellet̃ in cribꝛo tenui, donec cribellatū ſit, ⁊ reſoluat̃ ammoniacū cū oxymelle, ⁊ ꝯficiat̃ cū eo, ⁊ iuiſcetur loco, dū tpatū tz calorē, ⁊ reiteret̃ ſupīpm aſſidue: ē. n. cōferēs oī duritiei. Et iteꝝ aliud ꝯferēs duritiei: ſumātur camemilla, ⁊ fenugre. ⁊ aſſa, ⁊ fabe, ⁊ butyꝝ, ⁊ ꝯgelatū vue, ⁊ [k] ⌈dactili⌋ biſcocti, ⁊ fiat cū eis ēpl'z. Et iteꝝ ciner] oſſiū dactiloꝝ aduſtoꝝ ꝑtes. ij. [l] † ⌈ ⌋ altee pſ. i. terant̃, ⁊ ꝑmiſceāt̃ cū aceto, ⁊ fiat cū eis empl'm. ¶ De [m] ⌈acrai ⁊ arſacon.⌋ C. V.

Hec egritudo eſt [n] ⌈frida,⌋ ⁊ eſt ī mulieribus plus: [o] † ⌈ ⌋ ⁊ eſt [p] ⌈titillatio v̄ge⌋ in viris, ⁊ ī [q] ⌈oꝛe mr̄icis mulierū,⌋ ⁊ tēſio accn̄s ī vaſis ſꝑmatis [r] ⌈⁊ mollificatio, ⁊ tetanus, ⁊ ſpaſmꝰ ipſoꝝ⌋ ⁊ tūc iflat̃ vēter egri cū ſudoꝛe frido. ¶ De cura. Cap. VI.

Quando hec egritudo apparet, oz vt fiat phlebotomia ⁊ vētoſatio, ⁊ mittant̃ ſanguiſuge: deīde fiat vētris ſol'o, nō ſemel ſubito, q̄re deſcēdat aliqd ad mēbꝛa īfirma: ſz paulatim cū facilitate ⁊ illud fiat cū eis, q̄ ſunt ſicͭ aq̈ volubilis cū caſſiafiſtula, ⁊ aq̈ ſicle, ⁊ aq̈ ſolatri cū caſſiafi. ⁊ cū iure limaciaꝝ, ⁊ cū iuribꝰ oleꝝ fridoꝝ lenītiū nām: ⁊ ſunt ſicͭ illud ꝙ fit de ſpinachijs, ⁊ de atriplicibus, ⁊ q̄ ſunt illis ſilia. Et fiat clyſteriçatio ex ſeueſtē, ⁊ pꝛunis, ⁊ altea, ⁊ ſicla: ⁊ ſiracoſt, ⁊ atriplicibus, ⁊ q̄ ſunt illis ſilia, ⁊ ꝑueniat̃ ad vltimū in epithimatibus fridis, valde īfrigidātibꝰ ſup mēbꝛa coitus, ⁊ ſup doꝛſuz, ſicͭ illud qͦd fit de [s] ⌈hyuſgamoni.⌋ ⁊ chimolea, ⁊ oibꝰ q̄ ſciuiſti ī ꝑapiſmo cal'o, in apatibꝰ teſticuloꝝ cal'is. Et radix qdē nenufaris, ⁊ radix lilij ſunt ꝯuenientes ad hanc egritudinem.

¶ De doloꝛibꝰ teſtic'loꝝ ⁊ v̄ge. C. VII.

Fit ex malitia cōpl'onis diuerſe fride, ⁊ cal'e: ⁊ ex ventoſi'te, ⁊ ex apate, ⁊ ex ꝑcuſſione, ⁊ ex caſu [t] ⌈ſuper ventrē.⌋ ¶ De ſignis. Cap. VIII.

Quum eſt ex malitia cōplonis, nō eſt illic tēſio vehemēs: ⁊ ē cal's cognitio cōpl'onis eſt cū ſenſu: ⁊ ē cal's iflāmatus ⁊ fridus ſtupefactus ⁊ nō ē plimus. Et cū vētoſo eſt tēſio, [u] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝑmutatio ſine grauedine, ⁊ cum illis reliquis ſunt cauſe eoꝝ, ⁊ ſigna ipſoꝛum.

¶ De cura. Cap. IX.

Manifeſte ſunt ex eis q̄ dcā ſūt ī calefactiōe teſticuloꝝ ⁊ īfratiōe eoꝝ, ⁊ curatiōe apatū eoꝝ, ⁊ reſol'one vētoſitat ipſoꝝ. Et qñ frigꝰ ē vehemēs, tūc cura eiꝰ ē ol'm de kerua in q̊ diſſolutū ſit eufoꝛbiū: ⁊ ſi [x] ⌈vehemētioꝛ⌋ fit īflāmatio, ⁊ aduſtio, tūc cura eiꝰ eſt cū ſuccis īfridātibꝰ, ī qbꝰ poſitū ſit aliqd [y] ⌈turis⌋ ⁊ opij. In fcō āt a ꝑcuſſiōe, aut caſu, oz vt fiat phlebotomia ⁊ [z] ⌈aſſumat̃ mēbꝝ⌋ cū

i — A.
k A. ficus
l † A. feminis
m A. hachuna ⁊ arſatun.
n A. rara
o † A. rara
p A. ſaltus vel ic ctigatio ſeu percuſſio in virga
q A. matrice in muliere
r A. ꝑꝑ apa cal'z ī eis a qua ſi nō ſanat̃ ꝑducit ad diſlocationē vaſoꝝ ſpermatis ⁊ mollificationez eoꝝ ⁊ tetanum ⁊ ſpaſmū ⁊ moꝛtē
s A. ſucharan
t — A.
v † A. Alia lr̄a vehemens
x A. vehemēs
y A. hyuſgami
z A. ſuccurratur membꝛo

infrigidãtibus repcussiuis, absqz stipticitate vehemẽti: qre dolorẽ faciãt, imo sit cũ eis ṽtus lenitiua, sicut sunt viole, ⁊ nenufar, ⁊ cucurbita, ⁊ silia: deinde post illud administrent᷑ mucilago altee, ⁊ camemilla, ⁊ silia. Et iteꝝ gũmi pini, ⁊ myrrha cũ aq̃ fra ⁊ semẽ lini ꝯfectũ cũ aq̃ fra: ⁊ butyꝝ, ⁊ glutẽ alibat eq̃liter.

¶ De magnitudine testiculoꝝ. Cap.X.

Accidit testiculis vt magnificẽtur nõ ẜz semitã apostemationis, sed ẜm semitaz impinguationis, ⁊ teneritudinis, sicut accidit mãmillis.

¶ De cura. Cap.XI.

Curatur cuz medicis ĩfridãtib⁹, qb⁹ curant᷑ mãmille virginũ [a] ⌈stãtes vt⌋ nõ cadant sic̃ est epithima cum [b] ⌈hyusqamo ni.⌋ ⁊ hyusquiamo [c] ⌈al.⌋ Et oẽ qδ debilitat ṽtutem nutritiuã, ⁊ fricatura plũbi ꝯfricati adinuicem cũ aq̃ coriãdri humidi: ⁊ cõfricatio cotis, ⁊ lapidis molẽdini. Et de illis q̃ ꝯferunt ad illud, ⁊ separant ipsam, est vt assiduet᷑ iniectio sambacini in virgaz.

a A. dispositarũ ad coitum ne
b A. sucharan
c —— A.

¶ De eleuatione testiculi ⁊ puitate eius. Cap.XII.

Quandoqz accidit testiculo, vt corruget᷑, ⁊ minoretur pp dñiũ cõplexionis frigide, ⁊ debilitatez. Et qñqz occultatur, ⁊ eleuat᷑ ad mirach vẽtris, ita vt difficultas fiat vrine: ⁊ dolor fiat cũ mingitur, ⁊ accidit distillatio ei⁹.

¶ De cura. Cap.XIII.

Curetur cũ vnctionib⁹ [d] † ⌈ ⌋ ⁊ emplis calefaciẽtib⁹ ꝯfortãtib⁹, ⁊ attractiuis q̃ diximus i cap̃ erectionis. Et qñ occultat᷑, ⁊ fugit: tũc cura est assiduatio balneationũ, ⁊ tinaꝝ ꝯtinuaꝝ. Et qñqz ẽ nec̃iũ, ẜm q̲ scripserũt antiq, vt ĩtromittãt [e] ⌈opiũ⌋ in virgaz, ⁊ suffle᷑ donec corpus ei⁹ [f] ⌈subtilie᷑⌋ ⁊ ↄ̃scẽdat testiculus.

d † A. Alia lr̃a e distillationib⁹
e A. embubã vel cãnulam
f A. fiat sicut vter

¶ De varicibus osei, ⁊ duritiei eius. Cap.XIIII.

Quandoqz apparẽt sup oseũ, ⁊ q̃ sequunt᷑ ĩpm, varices inolute plime, ĩ qb⁹ qñqz coarctatur vẽtositas, ⁊ frequẽs fit titillatio sup eas: ⁊ multotiẽs gñat᷑ sup eas apa durum, qδ ẽ de gñe apatũ fridoꝝ. Et plĩm qdẽ accidit ĩ latere sinistro pp debilitatẽ ipsi⁹: ⁊ qm̃ hz venã additã ad quã effundunt᷑ mãe.

¶ De cura. C.XV.

Cura eius est cura apostematum durorum.

¶ De mollificatione osei. Cap.XVI.

Quãdoqz plõgat᷑ oseuz, ⁊ mollificat᷑ plõgãdo, ⁊ fit ĩ eo res feda.

¶ De cura. Cap.XVII.

Oportet vt eius embrocatio assiduet᷑ cũ ĩfridantib⁹, stipticitatẽ faciẽtib⁹, ⁊ empl'etur cũ eis, ⁊ minore᷑ coitus. Et de medicis sunt qdã, q icidũt ptẽ osei, ⁊ supfluitatẽ ipsi⁹, ⁊ suũt residuũ, vt eque᷑ ei⁹ q̃ztitas. Sz meli⁹ ẽ, ⁊ magis ꝯseruat᷑, vt suat᷑ i ꝑmis: deide abscidat᷑ supfluũ.

¶ De ramice, ⁊ ruptura, Ca.XVIII.

Ho postposui ramici, ⁊ rupture capitulum, in quo inueniẽtur in fine tractatuũ q sunt huius libri tertij,

¶ De corrugatiõe testiculoꝝ. C.XIX.

Fit illud cã frigoris vehementis, aut casus ṽtutis accñtis i signis mal' hñtib⁹ egritudies acutas, ⁊ ego dicã ea illic.

De vlcerib⁹ testi[culi], ⁊ ṽge i loc] ani. C.XX.

Cum vlcera accidũt in istis locis, sunt mala ambulatiua: qm̃ mẽbra ista sunt ẜz formã ad quoꝝ ptes festinat putrefactio, qm̃ sunt ꝑtecta ab aere, ⁊ decliuia ad calitatẽ ⁊ humiditatẽ, ⁊ approximãt meatib⁹ supfluitatũ ⁊ assimilant᷑ q̊dãmõ vlcerib⁹ visceꝝ, ⁊ oris. Et eorũ deteriora sunt illa, q̃ fiũt i lacerto q est i radice ṽge, ⁊ i ano: ⁊ illud iδ, qm̃ idigẽt exiccatione forti, ⁊ sensus eoꝝ cũ h̃ est vehemẽs. Et fortasse nec̃iũ ẽ abscidere ṽgã ipsaz, qũ sup ipsaz putrefiũt vlcera, ⁊ perambulant.

¶ De cura. Cap.XXI.

Vlcera q̃ sunt sup caput ṽge, indigẽt eis q̃ sunt vehemẽtioris exiccatiõis, q̃z sint ea qb⁹ idigẽt fcã sup ꝑputiũ, ⁊ cutez ẽt, qñ caput ṽge est vehemẽtioris siccitatꝭ i cõpl'one sua. Et ista vlcera, aut sunt recentia, aut sunt ãtiq̃. Et de eis sunt q̃ sunt maligna. Et recẽtib⁹ qdẽ nõ ẽ res melior quã aloes ⁊ assimilant᷑ [g] ⌈aloes plũbũ vstũ⌋ ⁊ climia abluta cũ vino, ⁊ tutia. Et approximãt illi margarite, ⁊ [h] ⌈vene aduste sunt mirabiles⌋ in h̃. Et cinis [i] ⌈ouoꝝ⌋ ⁊ tutia puluerizata ⁊ epithimata cuz aq̃ frida. Si aũt sũt humidiora illis, ⁊ iã faciũt pus idigẽt eis q̃ sunt fortiora, sic̃ es vstũ, ⁊ cortices arboris pini hñtis grana pua adusti. Et si indigẽt gñatiuis carnis, misceat᷑ cũ eis tus. Medicamẽ exꝑtum ad ea q̃ idigẽt exiccatiõe vehemẽti cuz icarnatione. ℞. tutie, ⁊ aloes, ⁊ sarcocolle, ⁊ turis, ⁊ [k] ⌈scedenigi⌋ ⁊ corticis [l] ⌈mediani⌋ algarab adusti, ⁊ aluminis iameni, ⁊ atrimẽti adusti, ⁊ gallaꝝ, ⁊ balaustiarũ, ⁊ acatie oium ãñ. ptes eq̃les, ⁊ floris eris ptẽ. i. ⁊. s. ⁊ capitũ gñatoꝝ ẽt acetosoꝝ ptẽ. i. fiat ex eis vnguẽtũ cũ oleo ro. Descriptio alia, scoria ferri [m] ⌈plũbũ vstũ⌋ san. draco. charte cõbuste, alumẽ cõbustũ sumant᷑ ⁊ cũ oleo roẜ. fiat ex eis empl'm aut vnguẽtũ: aut troc. Et si fuerit antiq̃, ponant᷑ i eis tus, ⁊ minutũ ei⁹, ⁊ aloes ẜz ptes eq̃les. Q; si illic fuerit corrosio, tũc ex eis q̃ ꝯferũt illi est, vt sumant᷑ cinis capilloꝝ hoĩs, ⁊ aniuden, ⁊ lẽtes mõtane, ⁊ fiãt ex eis puluis, ⁊ empl'm, Et iteꝝ forti⁹ illo, sumant᷑ de vno quoqz duoꝝ arsenicoꝝ. vij. ptes, ⁊ calcis nõ extincte lapidee. xx. ⁊ acatie. xij. ptes, ꝯficiant᷑ cum aceto, ⁊ succo alesfius hũidi, ⁊ fiãt trocisci i vmbra, ⁊ administrent᷑. Et forti⁹ illo ẽ illδ qδ. ℞. vtrũqz arsenicũ, ⁊ acatiã [n] † ⌈ ⌋ ⁊ staphisagriã ⁊ cinerez [o] ⌈aneti⌋ ⁊ pip, de qb⁹ fiãt trocisci. Si aũt maligna fiãt, ⁊ denigrent᷑, tũc meli⁹ ẽ vt penit⁹ abscidat᷑ loc⁹ niger, ⁊ curet᷑ cũ vnguẽto gñatiuo, donec gñetur.

g A. ei merdasengi
h A. cucurbita adusta est mirabilis
i A. Alia litera aluminis seu alumen adustum Alia litera aneti
k A. sadanegi
l —— A.
m A. merdasengi
n † A. ⁊ viride eris
o A. aluminis

¶ De vlcerib⁹ iterioribus virge. Cap.XXII.

Curatio illius est curatio vlceruz vesice: ⁊ qñqz nec̃ia sunt ea, q̃ sunt sicut medicamẽ de chartis cõbustis, ⁊ alumine adusto, ⁊ climia abluta post cõbustionẽ. Et de corticib⁹ arboris pini minoris [p] ⌈scedengi⌋ ture de qbus fiant troc. ⁊ administrentur in iniectorio.

p A. sadanegi

¶ De [q] ⌈fricatione⌋ i ṽga. C.XXIII.

Fit ex mã [r] ⌈calida⌋ effusa ad ipaz ⁊ sudore acuto resudante ex ptibus eius q̃re facit [s] ⌈ipsaz fricari.⌋

q A. pruritu
r A. acuta
s A. pruritum

¶ De cura. Cap.XXIIII.

Expellatur humor cũ phlebotomia, ⁊ solone vẽtris. Deinde sumat᷑ acatie, ⁊ memithe amboꝝ ãñ. ℨ. i. salis ammoniaci, aloes ãñ. sexta. ℨ. i. croci. xij. [t] † ⌈ ⌋. ℨ. i. ⁊ quantũ sunt oia vsnen, terantur oia, ⁊ cribellent᷑, ⁊

t † A. pars

conficiantur cũ oleo sambacino: est. n. mirabile. Et qñqꝫ sedat̃ si leniat̃ desup in balneo acetũ ꝛ oleũ rosa. Et sint i ipso nitrũ, ꝛ alumẽ. Et si est [a] ⌈frida⌋ ponat̃ in ipso aliqd de staphisagria. Et qũ egredit̃ ex balneo, liniat̃ ex albumine oui cũ melle: ꝛ si nõ confert aliqd, ꝛ iã facta fuerit phlebotomia, ꝛ eũo, tũc fiat ventosatio ab interiore parte coxe, ꝛ in ꝑximo illius loci: aut mittant̃ sup ipsam sanguisuge.

a A. peior

De apatibus virge calidis. Cap. XXV.

Curationes eoꝝ sunt ꝑxime curationib⁹ apa[f]uꝫ testiculoꝝ calidoꝝ: sed sunt magis tollerãtia stiptica in principio rei: ꝛ de descriptionibus eoꝝ sibi ꝓprijs ẽ hec, cortices granatoꝝ, ꝛ rose sicce, ꝛ lẽtes decoquant̃ i aq̃: ꝛ quꝫ in decoctiõe dissoluunt̃ terant̃ cũ oleo ro. ꝛ administrent̃. Et iterũ chimolea cũ aqua solatri, ꝛ silr̃ bolum armenũ, ꝛ lentes ꝛ folia alkekengi.

De apatibus virge frigidis. Cap. XXVI.

Sermo de eis est ꝑximus sermoni de apatib⁹ testiculoꝝ, ꝛ multiplicant̃ in dispõne cacesie, ꝛ hydropisis. Et de illis q̃ expta sunt ad ea, est illud qđ. ℞. [b] ⌈ossa⌋ dactiloꝛũ ptes duas, altee ptẽ. i. ꝛ ꝯterantur cũ aceto, ꝛ emplastretur cũ eo. Et medicamẽ assumptũ ex furfure ꝛ ammoniaco predictuꝫ in capl'o apostematꝫ [c] † ⌈ ⌋ in testiculis est medicamen magis cõueniens locis illis, ꝛ in virga qñ apostematur apate duro.

b A. farine ossiũ

c † A. duri

De cura ragadiarum virge, Cap. XXVII.

Curentur cura ragadiarũ ani. Et de illis quoꝛũ iuuamentum propinquũ est, est vt sumantur chimolea, ꝛ tutia ꝛ alcãna cõtrita, ꝛ dragagantum, ꝛ fiat ex eis ꝛ ex cera ꝛ vitellis ouoꝛũ [d] † ⌈ ⌋ vnguentum.

d † A. ꝛ oleo rosato

De dolore virge, Cap. XXVIII.

Accidit dolor virge ex causis diuersis. Et multotiẽs accidit a retẽtione vrine, quẽ clisteria leuia sanãt, ꝛ vt sit cõtentus aqua ordei cum iuleb. Et non approximet seminibus, vt non descendant superfluitates. Deinde post clistere fiat vaporatio in circuitu pectinis, ꝛ virge, tante quantitatis vt leniatur cutis, ꝛ fundatur desuper aqua tepida, ꝛ liniatur cum viol'.

De verrucis super virgam. Cap. XXIX.

Incidantur ꝛ ponatur desuper medicamẽ retinens sanguinem, ꝛ curentur cura reliquarum verrucarum.

De cura bothor, ꝛ similium moro, ꝛ carnis orte, ꝛ addite sup istas ptes. Cap. XXX.

Sumatur baurach adustũ, ꝛ cinis ligni vitis, terant̃ cum aqua bene, ꝛ ponantur super morum, ꝛ que ei similantur. Et qñ nõ valent incidatur, ꝛ puluericetur desuper [e] † ⌈ ⌋ atrimentũ [f] ⌈ꝛ arsenicũ⌋ ꝛ si fuerit deterius illo, nõ erit excusatio qn cautericetur.

e † A. viride eris ꝛ

f —— A.

De [g] ⌈corrosiõe⌋ ṽge. Cap. XXXI.

Lenificatur virga cũ lenitiuis ex oleis sicut sisamino, ꝛ oleo narcisino, ꝛ adipib⁹ subtilib⁹ notꝫ, sic adeps gallie, ꝛ anatꝫ, ꝛ medulle cruriũ vaccaꝝ, ꝛ ceruoꝝ, ꝛ cera, ꝛ resina i balneo ꝛ siñ balneo ꝛ clister̃ fiat ex hꝫ gñe cũ iniectõib⁹ ꝛ fiãt colyria, ꝛ ponat̃ ꝺsup aliqd, ꝛ fiat [h] ⌈vt⌋ eq̃t̃.

g A. icuruatiõe

h A. donec

Fen. xxj. de membris generationis in mulieribus tres continens tractatus.

Tractatus primus de radicibus, ꝛ principijs, et conceptione, ꝛ partu.

De anatomia matricis. Cap. I.

Dico qđ instr̃m gñonis mulieris est matrix: ꝛ ẽ in radice creationis silis instro generationis qđ est in viris, ꝛ est virga, ꝛ q̃ cũ ea sunt. Sed vna eoꝝ est [i] ⌈cõpletũ⌋ ꝓcedens ad exteriora: ꝛ alterũ est diminutũ, retentũ in interioribus: ꝛ est q̃si ꝯuersum instr̃m viroꝝ. Est. n. q̃si oseũ siphac m̃ricis: ꝛ quasi virga collũ m̃ricis: ꝛ duo oua mulierib⁹ sicut viris. Ueꝝ ipsa i viris sunt magna, apparẽtia exterius, elõgata, ad rotũditatẽ tẽdẽtia, ꝛ in mulierib⁹ sunt pua, rotũda, tẽdẽtia ad vehemẽtiã cõpressionis latitudinalis, itrĩseca [k] ⌈in vulua⌋ posita a duob⁹ laterib⁹ eius in omni latere [l] ⌈ꝓfunditatꝫ cuius⌋ extitit vnũ, distincta, quorum [m] ⌈vnũqđqꝫ appropriatũ est pãniculo⌋ q̃ ambo cistis vna nõ aggregat, ꝛ pãniculus cuiusqꝫ ãboꝛũ ẽ neruosus. Et sicut viri hñt vasa spmatis iter ouũ, ꝛ euãatoriũ radicis ṽge: silr̃ mulieres hñt vasa spmatꝫ iter duos testiculos, ꝛ iter id qđ expellit ad iteriora m̃ricis: verũ illa q̃ sunt viroꝝ, incipiũt ab ouo, ꝛ eleuãtur ad supiora, ꝛ cadũt in foramina, ex qbus descẽdit [n] ⌈cooptoriũ⌋ oui custodita ꝛ ꝓtecta. deinde [o] ⌈spargunt̃⌋ descẽdẽdo [p] † ⌈ ⌋ transuersa [q] ⌈expãsa⌋ hñtia inuolutiones [r] ⌈ꝛ cõplet̃ in eo qđ est inter ipsa⌋ digõ spmatis, donec redeat, ꝛ [s] ⌈expellat̃⌋ ad meatũ q est in radice virge a duobus lateribus. Et in ꝑximo eius [t] ⌈est⌋ illud qđ [u] ⌈expellit⌋ ad ipm ẽt [x] † ⌈ ⌋ extremitas colli vesice, ꝛ est longũ in viris ꝛ breue in mulierib⁹. In mulieribus ṽo [y] ⌈extẽdit̃ qđ est iter duo oua⌋ ad ambo ilia sic duo cornua arcuata incedentia [z] ⌈ad duo emulctoria⌋ quoꝝ duo extrema ꝯtinuant̃ cũ duob⁹ iguinibus, ꝛ tẽdũtur vt corda [ꝛ] ⌈pp coitũ equãtia⌋ collũ m̃ricis ad recipiẽdũ ita, ꝙ trahãt ipsum ad duo latera, q̃re dilatat̃, ꝛ aperit̃, ꝛ deglutit spma. Et ipsa ambo sunt breuiora quã [ꝯ] ⌈duo iactores sibi sil'es⌋ in viro. Et diuersificãtur in hoc ꝙ vasa spmatis in mulieribus ꝯtinuant̃ cũ duob⁹ ouis, ꝛ penetrãt in duobus additamẽtis, que sunt vt duo cornua quodam oriẽs ex vnoquoqꝫ ouo, qđ expellit sperma ad vas: ꝛ nominãtur duo expulsoria spermatis, ꝛ non ꝯtinuãtur vasa spermatis in mulieribus cũ duob⁹ ouis nisi qm̃ membra spermatꝫ in mulierib⁹ ꝓpinq̃ sunt in lenitate duobus ouis: ꝛ nõ fuit necessariũ indurare ea, ꝛ indurare panniculos amboꝝ, qm̃ ipsa sunt in cauea: [ꝝ] ⌈quare⌋ nõ indigent ꝓiectione longinqua. In viris ṽo nõ fuit bona continuatio eoꝛuꝫ cum duobus ouis, ꝛ nõ permiscẽtur eis ambobus. Nam si fieret illud, noceret eis ambobus, cũ tenderentur vt corda ꝓpter duritiẽ amboꝛũ: imo posituꝫ est inter ambo mediũ qđ nominatur endros [a] ⌈scilicet⌋ expulsoriũ apud medicos ad interiora eius. Et intra matricẽ est [b] ⌈extremitas rotũda⌋ neruosa in cuius medio [c] ⌈est quasi semita:⌋ ꝛ sup ipsam

i A. egrediens Alia litera complete

k A. spatio continente matricem

l A. partis ei⁹ opposite gibbositati

m A. vnicuiqꝫ appropriatur panniculus

n A. suspẽsoriuꝫ

o A. flectuntur

p † A. tortuosa

q —— A.

r A. Alia litera in quib⁹ cõplet̃

s A. perueniat

t —— A.

u A. peruenit

x † A. est

y A. extẽdunt̃ ex duobus ouis

z A. versus poros vrtitides

ꝛ A. apud coitũ vt coequẽt

ꝯ A. lõgitudo sibi silis Alia litera lõgitudo ãboꝛũ similis

ꝝ A. ꝛ

a A. Alia litera Et matrix qdeꝫ est membruꝫ ad rotunditatẽ tendens, neruosuꝫ quod extẽditur ꝛ dilatatur sicut corrigia: ꝛ super ipsam sunt additamenta plurima in modum anulorum. Et sperma mulieris peruenit ad expulsoriũ, quod est apud medicos expellens sperma ad interiora matricis, ꝛ apud philosophos mulier expellit semen suum extra testiculos apud foramen vrine, ꝛ ex ipso impellitur ad interiora matricis.

a Alia litera. Et peruenit ad

b A circulatio in modum anuli

c A. sunt sicut fimbrie aut corigie

sunt additamēta plurima [a]⌈incedentia.⌋ Et mīrix qdē creata est hñs venas plimas, ramificatas ex venis, ꝗs diximus, vt sit illic sustētatio embryonis: ⁊ sit supfluitatib⁹ mēstruis ꝑcipitatio. Et ligat̄ mīrix cū dorso ligamētis fortibus plibus, ⁊ ad ptē [b]⌈summinis⌋ ⁊ vesice ⁊ ossi lato ⁊ eis q̄ [c]⌈sequnt̄⌋ ipaꝫ, sed sunt laxa. Et de ligamētis eius sunt q̄dā, qbus ꝯtinuatur ex neruis, ⁊ venis ꝑdictis, in anatomia, neruoꝝ, ⁊ venaꝝ. Et facta est ex substātia neruosa, vt extēdat̄ [d]⌈apud collectionē⌋ ⁊ vt ꝯgreget̄ ad q̄ꝫtitatē ꝓuā apud partū. Et non cōplet̄ eius ꝯcauitas nisi cū cōplemēto augumēti, sicut mamillaꝝ q̄ꝫtitas nō cōplet̄ nisi cū cōplemēto, qm̄ añ illud est vana, ⁊ nō est necessaria: ⁊ ꝑꝑ illud matrix in puellis est minor [e]⌈vesicis pl'm.⌋ Et hꝫ in hoibus duas ꝯcauitates, ⁊ in alijs ꝯcauitates ꝭm numeꝝ papillarū mamillarū. Et locus ei⁹ est post vesicā, ⁊ supfluit sup eā desup, sicut supfluit vesica sup eā [f]†⌈ ⌋ desubtus. Et i añriorib⁹ sunt itestina, vt sit ei a duobus laterib⁹ sustētaculū, ⁊ stratus lenis, ⁊ sit i tutella. Et nō est intētio ꝓma in h̄ veniēs ad mīricē ipsaꝫ, imo ad embryonē. Et ipsa qdem occupat qđ est inter ꝓpinqtatē vmbilici vsqꝫ ad postremuꝫ meatum vulue, ⁊ est eius collū. Et lōgitudo eius eq̄lis i mulieribus est iter sex digitos vsqꝫ ad.xi. digitos, ⁊ ꝙ est inter illud. Et q̄nqꝫ abbreuiat̄, ⁊ ꝓlōgat̄ ꝑ vsum coitus, ⁊ dimissionē eius. Et q̄nqꝫ assimilat̄ q̄ꝫtitas eius figure q̄ꝫtitatis eius, q ꝯsuetus est eius ꝯcubitu, ⁊ appropinquat illi lōgitudo matricis ipsius: ⁊ q̄nqꝫ tāgit intestina superiora. Et creata est matrix cū duabus tunicis, quarū intrinseca propinqor est ad hoc vt sit venosa, ⁊ aspitas eius [g]⌈sil'r.⌋ Et orificia harū venaꝝ q̄ [h]⌈figunt̄⌋ in mīrice, nominātur foramina mīricis. Et cū eis ꝯtinuātur pāniculi embryonis, ⁊ ex eis currit san mēstruus, ⁊ ex eis nutritur embryō. Et exterior haꝝ duarū ꝓpinqor est ad hoc, vt sit neruosa: ⁊ vnaq̄qꝫ illaꝝ tunicaꝝ ꝯstringitur, ⁊ dilatat̄ cū ꝑparatione suaꝝ nārū. Et tunica qdē extrīseca pura est vna ⁊ intrīseca est sicut diuisa ī duas diuisiones, q̄si [i]⌈distinctas, nō sicut cōsolidatas⌋ ita ꝙ si excoriaret̄ tunica exterior [k]†⌈ ⌋ earū duarū, excoriaretur q̄si a duabus mīricibus, qbus esset collū vnū: non sicut a matrice vna. Et inueniuntur spēs villoꝝ oēs in tunica intrinseca. Et matrix ꝑterea ingrossat̄, ⁊ inspissat̄ q̄si ipsa impinguetur: ⁊ illud est in hora mēstruoꝝ. Deinde qñ purgatur, extenuat̄, ⁊ exiccatur. Et ipsa iteruꝫ attenuatur cū magnitudine embryonis. Et ei⁹ dilatatio est ꝭm dilatationē corꝑis embryonis. Et qñ coit̄ cū muliere expellit̄ matrix ad os mīricis, quasi ꝓcedēs desiderādo attrahere spma ꝑ sui nām. Et qñ dr̄ matrix neruosa, nō itelligit̄ ꝑ illud quod eius creatio sit ex neruis cerebri, imo qđ creatio sit ex suba simili neruis, alba, ꝓuata san. [l]⌈viscosa⌋ extēsiua. Et nō adueniunt ei ex cerebro nisi nerui pauci, qbus sentit: ⁊ si esset vehemētius neruosa vehemētius cōicaret cerebro. Et collū qdem matricis lacertose carnis, est quasi ipsum sit cartilaginosum: ⁊ q̄si sit ruga sup rugam, cui addit pinguedo duritiē, ⁊ cartilaginositatem: ⁊ impregnatio iterū in hora ipregnationis. Et in eo est meatus oppositus ori mīricis extrinseco, ex quo deglutit spma, ⁊ expellit mēstrua, ⁊ parit fetū. Et fit in dispōne ꝯceptionis in summo ꝯstrictionis, quā fortasse nō ingreditur extremitas acus. Deinde dilatatur ꝑcepto dei excelsi, ⁊ egreditur ex ea fetus. Meatui auteꝫ vrine in ea, est locus alius: ⁊ est propinquior ori matricis [m]⌈ab⌋ eo ꝙ seqtur supmuꝫ eius. Et de mulieribus est cuius matricis collum redit ad sinistrum: ⁊ de eis est, cuius est ad dextrum. Et ante violationem puelle virginis sunt in [n]⌈ore⌋ matricis pāniculi ꝯtexti ex venis, ⁊ ligamētis subtilibus valde, ortis ex omni [o]⌈mēbro⌋ eius ꝗs destruxit violator, ⁊ currit qđ i eis ē de sanguie.

a —— A.
b A. vmbilici
c A. sunt supra
d A. plinuꝫ apđ cōprehensionē
e A. Alia litera ea q̄ est in mulieribus que genuerunt filios
f † A. cum collo ipsius
g A. Alia litera est ꝑꝑ illud
h A. penetrant
i A. duo vicinantia nō sicut consolidata
k † A. ab vna
l A. lenis
m A. ex

De generatione embryonis. Cap.II.

Cum matrix colligit̄ sup sperma tūc ꝓma dispositionum q̄ aduenit illic est spumositas spmatis, ⁊ est ex opatione virtutis formatiue. Et veritas quideꝫ dispōnis ipsius spumositatis est ex hoc ꝙ virtus iformatiua mouet illud qđ est in spmate ex spū aiali naturali et vitali ad minerā vniusqꝫ eorum [p]⌈in qua figitur. Et creatur⌋ illud mēbrū ex eo ꝭm modū quē exposuimus ⁊ declarauimus in libris ꝑncipioꝝ: ⁊ ꝑꝑ illud repitur exufflatio tota impelli ad mediū humiditatis, vt ꝑparet̄ locus cordis: deinde fiūt a latere eius dextro, ⁊ a latere eius supꝑmo due vesice, q̄si ramificate ab eo tāgētes ipm vsqꝫ ad horā, deinde sepantur ab eo, ⁊ discernunt̄, ⁊ fit ꝓma [q]⌈illud ex q̄ creatur cor⌋ ⁊ dextra [r]⌈illud ex quo creat̄ epar⌋ ⁊ iplet̄ alia sanguine ad albedineꝫ decliui: ⁊ penetrat ad exteriorē partē humiditatis [s]⌈spse post duas vesicas vētositas inundās eā vt recipiat ꝑꝑ eā restaurationē ex mīrice ⁊ ex spū ⁊ ex sang. ⁊ creat̄ vmbilicus ⁊ ꝙ ꝓmo creatur tūc est panniculus.⌋ Uerūtñ vesice cordis, ⁊ epatis, ⁊ cerebri creationē vmbilici ꝑcedūt: q̄ꝫuis cōplementū hoꝝ triuꝫ postponat̄ a cōplemēto sube vmbilici. Et hoc qdem iā verificauimus, ⁊ declarauimus diuersitatem in eo in libro ꝑncipioꝝ scientie nālis. Et qum spma figit̄, ⁊ spumat, ⁊ penetrat spuma ad ꝓfundū [t]⌈.s. vesicaꝫ cordis⌋ gñatur pāniculus, ex [v]⌈hoc ꝙ sperma muliebre mouet spma masculinū⌋ ⁊ est sepatus. Deinde nō suspēdit̄ [x]⌈a⌋ mīrice nisi cū foramib⁹ [y]†⌈ ⌋ ꝑꝑ attractionē nutrimēti. Et embryo qdē non nutrit̄ [z]⌈cū⌋ hoc pāniculo, nisi dū pāniculus [⁊]⌈in eo est,⌋ ⁊ nutrimēti paꝝ est necessariū. Qū aūt iduratur tunc fit cibatio per illud qđ gñatur i [ꝯ]⌈poris eius⌋ ex meatib⁹ manifestis venosis. Deinde diuiditur post [ꝝ]⌈spatiū⌋ in pāniculos. Et veritas qdē est qđ primū mēbrū ꝙ creatur est cor, q̄ꝫuis de Hip. dicatur ꝙ dixerit ꝙ primū qđ generat̄ est cerebꝝ, ⁊ oculi: ꝭm quod testificatur illud dispositio pulloruꝫ oui. Cor v̄o non est in primis qum creatur, in omni re apparens manifestum. Et [a]⌈sequūtur capitula post in quibus⌋ dixit ꝙ rectius est, vt sit primum quod creatur epar: quoniā prima operatio corporis est [b]⌈nutrimētum⌋ quasi sit res ꝭm appetitum eius ⁊ [c]⌈desiderium ipsius.⌋ Et sermo iste ostēditur esse corruptus ex via experimenti: quoniam studiosi in hac re non testificātur rem esse ꝭm ꝙ existimauit omnino. Et ex ratiocinatione: ⁊ est quoniam si res est ꝭm ꝙ ipse existimat, ꝙ creatur imprimis illud, cuius operatio in primis ꝑmittenda est [d]⌈quꝫ ab eo non fiat nutrimentum⌋ tunc sciat ꝙ non nutritur membrum [e]⌈animalis⌋ in quo nō est sustentatio vite cū calore naturali. [f]†⌈ ⌋ Qum ergo ita sit necesse est vt creet̄ mēbrū a quo ꝓcedit calor nālis ⁊ spūs vitalis ante creationem nutrientis ipsum. Et virtus †[g]⌈ ⌋ informatiua nō indiget in dispōne formationis nutrimēto, dū nō accidit resol'o sensibilis sensibile faciens nocumētū, quare sit necessariū restauratiōe eius, ⁊ sit necessarius spiritus vitalis ⁊ calor animalis vt [h]⌈erigatur⌋ eo. Quod si dixerit ꝙ [i]⌈cōprehensio informatiue est⌋ ex patre, tunc similiter ēt virtus nutritiua associata

n A. collo
o A. parte
p A. vt figatur i ipsa ⁊ creetur
q A. locus ꝓ corde
r A. locus ꝓ epate
s A. spermatice post vētositatem spirituosaꝫ pforantē eam, vt ex ipsa recipiat a mīrice restaurationē spūs ⁊ sanguis ⁊ creat̄ vmbilicus ⁊ est primū qđ gñat̄ manifeste
t A. cāndo vesicā pro corde
v A. motu spmatis mulieris causato a spermate masculi. Alia litera ex hoc ꝙ spma mulieris mouet̄ super sperma masculinum
x A. cum
y † A. venarum
z A. ex
⁊ A. est subtilis
ꝯ A. Alia litera panniculo
ꝝ A. tempus
a A. iā postea insurgit fabulans qui
b A. nutricatio
c A. ꝭꝫ ꝙ vr̄ ei eē conuenientius
d —— A.
e A. vitale
f † A. ⁊ spiritu vitali
g † A. quidem
h A. substētetur
i A. ipse adueniat virtuti formatiue

a A. ista nutritius pcedit, qm iā illa.s. vtus vitalis sit magis pcedens fz esse, ⁊ hoc est. Et dispō qdē alia apparēs seu exñs ē pūcta sanguis i siphac ⁊ extensio eoꝝ i siphac extēsiōe aliq̄ ⁊ i hac dispōne sunt vesice aliq̄ ex eis sanguinee que iā ꝯuertunt ad sanguineitatē ⁊ vmbilicus ꝯuersus ē ad formā vmbilici ꝯuersiōe sensibili. Tertia āt dispōnū ē ꝯuersio spmatis ad sanguinē ꝯgellatū seu coagulatū, ⁊ post ipsaz ē ꝯuersio ad carnē masticatā seu ad frustū carnis masticate:⁊ illis seu tūc mēbris pncipalib⁹ appet sepatio sensata ⁊ quātitas sensata ⁊ post fit eius ꝯuersio vsqȝquo cōpleat gn̄o cordis ⁊ mēbroꝝ pmoꝝ ⁊ incipiūt ipsa separi adinuicē ⁊ iter ea sīt meat⁹ noti. seu mēbra itermedia cōicantia nota ⁊ sunt extremitates iā lineate sȝ nō sūt a seipsis sepate sepatione itegra. Deide n̄ cessat ꝯuersio aut trāsmutatio quousqȝ

virtuti informatiue gn̄atiue est ex parte pr̄is. Qualiter ergo [a] ⌈erit qđ illa magis antecedat in modis suis:⁊ hec dispō alia sit inuēta in embryone sanguineo i siphac, ⁊ extēsio ei⁹ in siphac sit extensio aliq̄. Et in hac dispōne illa q̄ de vesicis est sanguinea cōuertitur ad sanguineitatē:⁊ conuertitur vmbilicus ad formā vmbilici sensibiliter. Et recipiunt dispōnes ꝯuersionē spermatis ad ꝯceptionē, ⁊ quedā earum ad soliditatē. Et illic mēbris pncipalibus iam apparet impressio sensibilis, ⁊ q̄ntitas sensibilis. Et quedā earū cōuersionuȝ, ad hoc, vt cōpleat creatio cordis, ⁊ mēbroꝝ primoꝝ:⁊ incipiūt separi ab inuicem. Et iter ea sunt meatus suppmi:⁊ sunt extremitates iā lineate:sed nō sepant integre ⁊ vasa eius:deinde ad hoc vt⌋ fiant extremitates. Et vnicuiqȝ cōuersioni, aut duab⁹ ꝯuersionibus simul, est [b] ⌈spacium⌋ sup qđ statur:⁊ nō est illud de illis que nō diuersificant in hoc:nā diuersificat in masculis ⁊ mulieribus embryonū:⁊ sunt in mulierib⁹ tardiores. Et nō [c] ⌈signt experimētū, ⁊ pbatio in hoc, qm̄⌋ inter ea ambo in veritate non est diuersitas. [d] ⌈Unūqđqȝ eniȝ⌋ eoꝝ nō iudicat nisi p illud sup qđ pterijt res fm experiētiaȝ eius ⁊ nō est impo͛e qđ sit istud q͏ꝫ exptū est in fine, cadēs fm illud qđ ei diuersificatur:in toto.n. illo est qđ est pl'm pculdubio:⁊ pl'm est in eo qđ gn̄atur plus. Et spatiū qdem spume est vi. dierū aut. vij. ⁊ in his diebus format informatiua in embryone nō [e] ⌈petēdo aliquid⌋ ex matrice: ⁊ post illud [f] ⌈appetit.⌋ Et inceptio lineaꝝ [g] †⌈ ⌋⁊ pūctoꝝ est tribus alijs dieb⁹ post illud:⁊ sunt nouē dies ex pncipio. Et qn̄qȝ fit antecessio die vno, aut postponit die vno:deinde post. vi. dies alios, ⁊ sunt. xv. a cōceptione penetrat sanguineitas i toto ⁊ fit [h] ⌈illud vnde creatur.⌋ Et qn̄qȝ antecedit die vno aut duobus. Et duodeciȝ diebus post illud fit humiditas caro:⁊ iā discernūtur frusta carnis:⁊ discernunt mēbra tria manifeste:⁊ iam separantur [i] ⌈alia⌋ a ꝯtactu alioꝝ ⁊ extenditur humiditas muche:⁊ qn̄qȝ postponit, aut an̄cedit duob⁹ dieb⁹ aut tribus:deide post nouē dies separatur caput ab humeris:⁊ extremitates a [k] ⌈lateribus⌋ ⁊ vētre vt discernat sensus in qbusdam eorū, ⁊ celetur in qbusdam eoꝝ, ita vt sentiat post illud in. iiij. dieb⁹ cōpletis. xl. diebus, ⁊ postponit raro vsqȝ ad. xlv. dies:⁊ minus in hoc est vsqȝ ad. xxxv. dies. Et dr̄ in doctrinis primis q͏ꝫ qn̄ post. xl. dies scinditur [l] ⌈abortiuū ⁊ ponitur⌋ in aq̄ frigida apparet res pua discretaꝝ extremitatū. Et masculus est velocior in illo toto, q̄ȝ femina. Videt enim q͏ꝫ sit minus spatiū formatiōis masculorū. xxx. dies:⁊ minus parturitionis est medietas anni, ⁊ qđ dicemus in proximo. Determinatio aūt dispositionis masculi, ⁊ femine in distictione [m] ⌈spatij⌋ est res quā quedā pars medicoruȝ indicat audacter ⁊ stulte. [n] ⌈primū eniȝ inuenit spma respirans respirare. Et pmuȝ qđ agit informatiua est qđ aggregat calorē inatū:deide⌋ exitus ⁊ meatus: deide post illud icipit nutritiua opari:⁊ apud quosdam embryon iā respirat ex ore [o] ⌈deide⌋ respirat cum eo maiori respiratione qum cōpletur in m̄rice, sed non est sup illud significatio. Et apud quosdam

b A. tēpus

c A. facientes experimēta ⁊ pbationes i hoc nō iudicant q͏ꝫ

d A. qm̄ vnusqs͛qȝ

e A. sugēdo nutrimentum

f A. sugit

g † A. rubearum

h A. Alia litera sanguis coagulatus

i A. quedā eoꝝ

k A. costis

l A. ab abortu pāniculus subtilis in quo fet⁹ cōtinet ⁊ ponat ille fetus expoliatus a panniculo dicto

m A. tēporum

n A. dicūt. n. q͏ꝫ pm̄ qđ embryo respirās iuenit est respiratio ⁊ pmū qđ opatur vtus formatiua ē loc⁹ i quo aggregat calitas inata seu nālis deide opatur

o A. immo

cū superuenit formationi embryonis duplū [p] †⌈ ⌋ eius in quo format, mouetur:⁊ cū supuenit motui dupluȝ eius in quo mouet, nascitur ita vt sit spatij qđ est a prima inceptione ꝯceptionis vsqȝ ad motū triplū. Et [q] ⌈lenitas accidit cū motu sensus.⌋ Et dr̄ q͏ꝫ tēpus equale mediū ad formationem eius est. xxxv. dierū [r] ⌈⁊⌋ mouet in. lxx. diebus:⁊ nascitur ducētis ⁊ decē diebus:⁊ illud est septē menses ⁊ antecedit diebus aliquot:⁊ qn̄qȝ postponitur, quoniā fortasse cadit in. xxxv. dieb⁹ [s] ⌈raritas⌋ [t] †⌈ ⌋⁊ multiplicat i duplatione. Et qn̄ est illud qđ est plus est. xlv. dieruȝ, ⁊ mouetur in nonaginta diebus:⁊ nascit in ducentis septuaginta:⁊ illud est. ix. mēses. Et qn̄qȝ cadit i hoc iterū diuersitas in dieb⁹, sicut dictū est. [u] †⌈ ⌋ Et natus in. [x] ⌈. viij. mēsibus q̄ȝuis sit iā cōpletus tn̄ pl'ȝ⌋ iudiciū eius est vt nō viuat, fm q͏ꝫ faciā te scire post. [y] ⌈Et ipse quidē nō iam integre cōpletur nisi fm ꝓportionē pdictā ⁊ nascit apud cōplementū suū. Est eniȝ spatiū⌋. xl. dieꝝ:deinde. lxxx. dieꝝ:deide. cc. ⁊ xl. dieꝝ: [3] †⌈ ⌋⁊ minorat ⁊ addit fm q͏ꝫ sciuisti. Et dixerūt nō iuenit in abortu masculus cōpletus an̄. xxx. dies, ⁊ femina q̄ cōpleat an̄. xl. dies. Et dixerūt q͏ꝫ natū in. vij. mēse ingredit virtus [⁊] ⌈pparationis cū hoc q͏ꝫ superueniunt⌋ natiuitati eius vij. mēses, ⁊ natū i [?] ⌈. ix. mēsib⁹, ⁊ natū⌋ post decē menses. Et nos afferemus in spatijs ipregnationis ⁊ ptus capl'm in tractatu qui seqtur hūc tractatuȝ. Et scias q͏ꝫ san. mēstruus in pgnante diuidit in tres partes. s. partē que cōuertit in nutrimētū:⁊ parteȝ q̄ eleuat ad mām̄illas:⁊ ptē que est supfluitas stās vsqȝquo veniat hora, [ꝝ] †⌈ ⌋⁊ expellat. Amplius fetus ꝯtinet trib⁹ pāniculis. s. scdina, q̄ est pāniculus cōprehēdens ipm, i quo ꝯtexunt vene [a] ⌈ex trāsuerso cui⁹ pulsatiles diuidunt in duas venas, ⁊ ei⁹ qete in venā vnā⌋ ⁊ illo, q noiat biles, ⁊ est iuolutus, ⁊ effundit ad ipm vrina fetus. Et tertio q dr̄ abgas [b] ⌈⁊ est pfundatio sudoris⌋ ⁊ nō est nec̄ium vas aliud supfluitati egōnis quȝ sit illud ex quo nutrit subtile, i quo nō est durities, neqȝ fex:⁊ neqȝ separat nisi aquositas vrine:aut sudor. Et de pāniculis q ei est ppingor est pāniculus tertius:⁊ est subtilior eoꝝ, vt aggreget humiditatē resudātē ex ēbryone:⁊ in retētione illius toti⁹ humiditatj est iuuamētū [c] †⌈ ⌋ vt nō [d] ⌈pmutetur⌋ sup ipm, ⁊ sup m̄ricē. Et sil'r in elōgatiōe ei⁹ qđ est inter [e] ⌈vmbilicū⌋ ⁊ m̄ricē:pāniculus. n. durus ledit cū suo tactu, sicut ledunt pp tāgētia ea q̄ sunt i cute ppinq tpis de illis q̄ nascunt sup vlcera qn̄ nōdū sint firma. Pāniculus aūt q seqtur hunc ad exteriora est inuolutus, qm̄ est silis iuolutionibus ad quē qdē penetrat ex vmbilico effusoriū vrine, ⁊ nō ex virga qm̄ virge meatus est cōstrictus:⁊ continet ipm lacertus [f] ⌈ppositus q soluit⌋ cū voluntate:⁊ sunt vsqȝ ad finē ei⁹ anfractus:⁊ hora [g] ⌈hui⁹ vsus est hora ptus ⁊ ꝯuersionis.⌋ Hoc aūt est amplū directi itroitus. Et [h] ⌈posita fuit vrine pfundatio ppria:⌋ qm̄ si obuiaret corpi nō tolleraret eā corpus pp mordicationē ⁊ acuitatē suā:⁊ illud in ea manifestū est. Et dr̄ia quidē inter ipsam, ⁊ humiditatem sudoris, in odore, ⁊ rubedine coloris manifesta est. Et si obuiaret iterū secūdine, fortasse corrūperet illud sup qđ [i] ⌈sustētaret. Et vene qdē scdine habēt⌋ duas tunicas, subtiles, ⁊ texuntur in eo qđ est inter eas vene:⁊ peruenit vnūqđqȝ genus earū ad duas venas. s. arteriaȝ, ⁊ quietā. Vene aūt quiete quȝ ingrediuntur abbreuiāt spatiū ad epar:quare fiūt ve

p † A. temporis

q A. lac quideȝ accidit cū motu embryonis.

r A. quare

s —— A.

t † A. diuersitas pua seu additio seu diminutio parua

v † A. ⁊ hoc ē res in q̄ non est iudiciū firmatū cum rōne demonstratiua

x A. octauo mēse si nō est cōpletus tūc primum

y A. Ille aūt qui iā est cōpletus integre fm pportionē predictā ⁊ nascit apđ cōplemētum suū, tūc spatiū eius est

3 † A. ⁊ octo mēses

⁊ A. ⁊ fortificatio postq̄ȝ supuenerit

? A. nono post nouē mēses ⁊ natū in decimo

ꝝ † A. partus

a A. pulsatiles ꝑuenietes ad duas venas ⁊ vene quiete ipsarū puenientes ad duas venas

b A. seu anefes

c † A. in substētādo vel isublevādo ipȝ ēbryonē,

d A. grauet

e A. cutē ipsius

f A. sibi deputatus ꝯstringens ⁊ aperiens ipsum meatum

g A. vtendi hmōi meatu ⁊ opandi lacerti ipsius est post horā ptus

h A. positum qdem fuit vrine colligēs pprius

i A. substētātur vene scdine ⁊ secūdina quidē ꝑs

na vna, vt sit salubrius: ⁊ penetrat ad gibbositatez
epatis, vt [a] ⌈eũo⌋ nõ cõprimat fel ex ↄcauitate ei⁹.
Et in veritate hec vena nõ oriť nisi ex epate, ⁊ descẽ
dit [b] ⌈ad vmbilicũ ex scðina⌋ ⁊ dispťiť illic, ⁊ fiunt
due vene, ⁊ egrediunť ⁊ mouẽtur [c] ⌈ex⌋ scðina ad
orificia venarũ, q̃ sunt in mŕice. Et istis quidẽ venis
accidũt duo, quoꝝ vnũ est ꝙ ipse sunt apud orificia
que ei obuiãt, tenuiores: ⁊ sunt quasi sint extremita
tes ramoꝝ: ⁊ iterũ qm̃ ipse [d] ⌈nõ descẽdũt in ṗmis
nisi inde:⌋ qm̃ ipse assumũt sang. illic: q̃re existima
tur ꝙ ille oriant illinc. Q̃ð si ↄsideraueris amplitu
dinem foraminis, faciet te existimare ꝙ radix sit ex
epate. Et si ↄsideraueris cõuersionẽ ad sanguineita
tem faciet te existimare, ꝙ radix sit ex secũdina. Ue
rum cõsideratio prima est consideratio foraminis ⁊
meatus. Cõuersiones võ [e] ⌈sunt sicut instra superfi
cierũ cõprehẽdentiũ⌋ foramẽ. Et silr̃ arterie aggre/
gãt ad [f] † ⌈ ⌋ arterias. Et si accepis ṗncipiũ ex
secũdina inuenies eas penetrantes ex vmbilico ad
[g] ⌈arterias magnas q̃ sunt sup dorsum sustẽtãte su/
per vesicã ipse. n. sunt mẽbra ꝓpinqora ad que pos
sibile est vt ipse ligenť illic cũ qbus sunt ligate pã/
niculis laxis. Deĩde sunt penetrãtes ĩ arterias sem
piternas que nõ apiunť⌋ in aĩali vsq; in finem vite.
Hec est ergo manifestatio sermonis medicoꝝ. In ve
ritate võ [h] † ⌈ ⌋ sunt duo rami quoruz
origo vera est ex [i] ⌈arterijs⌋ ⁊ ẜm ↄsideratiõnẽ pre
dictã. Et dicũt medici, ꝙ nõ ↄuenit eis ambabus vt
vnirenť [k] ⌈aut⌋ extẽderenť ad cor: ꝓpter lõgitudi/
nem spatij ⁊ [l] ⌈intẽtionẽ sepantiũ.⌋ Et ꝓpea ꝙ ap/
propinquat spatiũ [m] ⌈ ⌋ ambaꝝ eis qbus
ↄtinuãť, nõ ĩdiguerũt vnitione. Et dicũt ꝙ [n] ⌈ꝓpte
rea ꝙ arterie⌋ ⁊ vene penetrãtes ex corde [o] ⌈⁊ pul/
mone⌋ ĩ illa hora nõ ↄferũt iuuamẽtũ magnũ in an
helitu, cõuersum est earũ iuuamentũ ad nutrimen/
tum, q̃re factus est vni earũ ad aliã meatus, q oppi
latur apud partũ. [p] ⌈Pulmo. n. nõ est nisi⌋ rubeus
in embryone: qm̃ non respirat illic: imo [q] † ⌈ ⌋
nutriť sanguine rubeo subtili ⁊ nõ albificat ipm ni/
si ṗmistio aeritatis. Et dicũt medici ꝙ pãniculus in
uolutus creatur ex spmate mulieris qð est paruz et
minus spermate viri, q̃re non fuit possibile vt esset
[r] ⌈amplius.⌋ Factus est ergo lõgus, vt cõtinuareť
fetus cũ iferiore parte matricis: ⁊ [s] ⌈coarctatus est
ab humiditatibus oĩbus, q̃re non est excusatio qn
penetret ad sudorẽ⌋ effusoriũ amplũ, ⁊ hoc est ex di
ctis eorũ [t] ⌈nõ in suo loco.⌋ Et quz ad cor fetus an
tecedit complexio masculina [u] † ⌈ ⌋ fluit in
oĩa mẽbra: ⁊ [x] ⌈est⌋ qũ masculinitate sua assil'ať pa
tri suo. Et qñq; est cã masculinitatis ṗter cõpl'onez
patris sui: imo est [y] ⌈vacuitas⌋ matricis: aut ex cõ/
plexiõe spermati accñte ꝓprie: quapp nõ opz, vt cũ
ipse assimulať p̃ri ĩ hoc ꝙ est masculus, ꝙ sit ei simi/
lis in reliquis mẽb is: imo qñq; assimilatur mr̃i. Et
assimilatio quidẽ indiuidualis seqtur figurã: ⁊ ma/
sculinitas nõ seqtur figurã, imo cõplexionẽ: ⁊ quã/
doq; accidit cordi soli quasi cõplexio patris, q̃ spar
gitur in mẽbra: ex parte aũt preparatiõis figuralis
est receptio materiei in extremitatibus decliuis ad
figurã matris. Et qñq; est informatiua potẽs ad h̃,
vt domineť spermati, ⁊ figuret ipsuz ex p̃te lineatio
nis cũ figura [z] ⌈prima:⌋ sed deficit ex p̃te cõplexio/
nis vt faciat ipsum similẽ ei in cõplexione. Et dixe/
runt quidã sapientuz, ⁊ non sunt elongati a iudicio
possibilitatis, ꝙ de causis assimilatiõis, est illud qð
exẽplificatur, quz est dispõ ↄceptionis in mẽte mu/
lieris, aut viri ex forma humana exẽplificatione fir
ma. Cã aũt in staturis, qñq; est diminutio que est in

a —— A.
b A. ex vmbili co ad secũdinaz
c A. in
d A. rubificãtur primo illic
e A. cõplẽtur vel fiũt a supficie cõ tinẽte
f † A. duas
g A. arteriã ma/ gnã q̃ ẽ sup dor/ sum, q̃ qdẽ due arterie substẽtã/ tur sup vesicam qm̃ ipsa ẽ mẽbꝝ ꝓpinquus ad qð possẽ ẽ vt ipse li/ genť illic alliga te cũ panniculis ↄseruãtib⁹ deide penetrãt in arte riã bñtẽ motum ↄtinuũ qui nun/ quam deficit
h † A. ipse due vene
i A. arteria
k A. ex
l A. obuiatione impedientium
m † A. trãsitus
n A. arteria ⁊
o A. ad pl'monẽ
p A. ⁊ ꝙ pulmo nõ est quidem
q † A. quare
r A. Alia litera amplior
s A. strictus p cõ paratiõe ẽ ad hu miditates oẽs q̃ re nõ fuit excusa tio qn sudori si at singulare
t A. medicorum absq; rõne
u † A. tunc ipsa
x A. ipse fetus
y A. dispõ
z A. patris

ipsis ꝓpter mãm paruã in primis: aut pp paruitatẽ
nutrimẽti apud creationẽ: aut pp paruitatẽ mr̃icis,
quare nõ inuenit fetus dilatationez in ea, sicut acci/
dit fructibus qui ponunť in formis [z] † ⌈
⌋ qũ sunt adhuc ĩmaturi q̃re nõ fit additio su
per eos. Et cã qdẽ in geminis est multitudo [ꝫ] ⌈sper
matis,⌋ ita vt nõ spargať ad duos ventres mr̃icis
spsione replẽte [ꝝ] ⌈totũ⌋ ẜm singularitatez. Et qñq;
accidit pp diuersitatẽ expulsionis duarũ eiectionuz
qñ ꝓuenit illi diuersitati motus mr̃icis in attractio/
ne: nã mr̃ici apud attractionẽ accidũt motus sequẽ
tes sicut illi q deglutit bucellã post bucellaz: ⁊ sicut
respirat piscis emittẽdo respirationem post respira
tionẽ: qm̃ [a] ⌈expelluntť ex eo ad ꝓfundũ mr̃icis im/
pulsiones.⌋ Et est vnaq̃q; ipulsio cũ attractiõe sper
matis deforis [b] ⌈inqsitio mr̃icis ad aggregãdũ⌋ i/
ter duo spmata. Et illud est res quaz sentit ille q ex
coeũtibus sollicitus est. Et sciũt illud iterũ ipsemet
⁊ ille ipulsiones ⁊ attractiões singulares nõ sunt pu
re: imo sunt [c] ⌈tremule⌋ q̃si vnaq̃q; eaꝝ sit cõposita
ex motib⁹: sed ipse nõ cõplenť nisi apud numerum
[d] ⌈titillationũ:⌋ imo sentiť post oẽz sũmã [e] ⌈titilla/
tionũ⌋ qes q̃dã. Deide redit in qete sili ei q̃ est inter
eiectiones quz ṽga eiecit spma: ⁊ fit oĩs vicissitudo
scðã debilioris ṽtutis ⁊ minoris numeratiõis [f] ⌈ti/
tillationũ,⌋ ⁊ fortasse sunt vices vltra tres aut. iiij.
Et pp illud multiplicať delectatio ipsaꝝ. Ipse. n. de
lectanť ex motu spmatꝫ qð est in eis: ⁊ delectanť ex
motu spmatis viri in ore mr̃icis eaꝝ descẽdẽdo ad
vẽtrẽ mr̃icis: imo delectanť pp ipsum motũ qui ac/
cidit matrici. Et nõ verificatur sermo dicẽtis ꝙ ea/
rum delectatio ⁊ cõplementũ nõ stant nisi ẜm descẽ
sionem spmatis viri, [g] ⌈ac si vir nõ emitteret spma⌋
nõ delectarenť ipse suiipsius spmatis emissione. Et
ꝙ si vir emittit sperma ⁊ mr̃ici eaꝝ nõ accidant mo
tus isti: ⁊ nõ qescant ex eis tunc ipse [h] † ⌈ ⌋ inue/
niunt delectationez [i] † ⌈ ⌋ a delectatione pua,
cui silis est ẽt viris añ motũ spmatis ipsorũ, similis
[k] ⌈fricationi⌋ ⁊ cõmotioni que fit in emissiõe [l] ⌈hu
moris q nõ est sperma.⌋ Neq; sermo dicẽtis qð qũ
sperma viri super matricez funditur extinguit eius
caliditatẽ, ⁊ sedat ipsius iflãmatiõez sicut aqua fri/
gida que effundiť sup aquã calidaz bullientẽ. Hoc
enim nõ fit nisi ẜm modũ quẽ diximus qũ ipse emit
tunt spma ⁊ deglutiũt spma viri qum descendit. In
alia. n. hora nõ fit [m] ⌈virtus⌋ de q̃ sit curandum. Et
qñq; ↄuenit ꝓiectio [n] ⌈ṽge eius effusiõi clepsydr̃i⌋
quare ṗmiscenť ambo ⁊ seqũtur illã ꝓiectiões sil'es
illi vice vna post aliaz: quare imp̃gnatur mulier ex
ventribus numero pluribus, qum vnaq̃q; ṗmixtio
separata sit p seipsaz. Et qñq; sunt ṗmixtiones vtro
rũq; spermatũ simul: deinde abscindũtur, aut absci
ditur vnũ antecedens cã ventositatis, aut [o] ⌈titilla/
tionis⌋ aut alterius rei ex causis sepantibus: q̃re di
stinguitur vnũqðq; ẜm singularitatẽ suam. Et qñq;
est illð post texturã pãniculi, ⁊ fit multitudo [p] † ⌈
⌋ in re vna: ⁊ hoc est ex eis que nõ cõplentur
neq; cõsequntur vitam. Et qñq; est ante illud: ⁊ que
currunt hoc cursu. [q] ⌈Simile igitur⌋ ꝙ sit pue vti/
litatis. Et vtile quidem nõ est nisi illud quod cadit
in radice distinctũ. Et sperma virile [r] † ⌈ ⌋ est
adhuc nõ exuberãs, neq; implens mr̃icem, neq; ꝑ/
ueniens ad partes. iiij. donec ↄtinuetur cũ eo spma
mulieris ex duobus additamẽtis, que sunt duo cor
nua similia ossibus dactilorum. Et qum ṗmiscenť,
fit ebullitio predicta, ⁊ creatur vesica, ⁊ pãniculus
ṗmus, ⁊ suspẽditur sperma totum tunc cum [s] ⌈duo
bus additamẽtis que sunt duo cornua⌋ ⁊ iuenit il/

z † A. seu ĩ loco angusto
ꝫ A. ponderis
ꝝ A. quemlibet ipsoꝝ ventrium
a A. ipsa ẽt expel lit spma suũ ad fundũ mr̃icis cũ ipulsiõi b⁹ pl'ib⁹
b A. cuz q̃ attra/ ctione mr̃ix desi derat aggrega/ tionem
c A. cum motu iectigatiuo
d A. iectigatio/ num
e A. iectigatio/ num
f A. iectigatio/ num
g A. qñ nõ descẽ dit spma viri
h † A. non
i † A. aliam
k A. titillationũ
l A. alguadi
m A. vehemẽtia delectationis
n A. spmatis ma sculi cuz effusiõe spmatis mulie/ ris
o A. iectigatõis
p † A. ẽbryonuz
q A. verisil'e est
r † A. solum
s A. additamen/ tis orificioꝝ ve/ naꝝ in pãniculo secũdine

lic qꝺ alit ipſum ꝺū ꝑmanet ſperma vſq̄ quo ſumat ex ſang. meſtruo [a] † ⌈ ⌋ ex fo/raminibus [b] † ⌈ ⌋ cū q̄bus ꝯtinuaṫ pannicu/lus gn̄atus. Et ſm. G. q̄dē iſte pāniculus eſt ſic̄ lini mētū, qꝺ creat ſpma mulieris, qum ip̄m effundiṫ il luc vbi effudiṫ ad ip̄m ſpma viri: ⁊ ſi nō ꝑmiſceṫ cū eo tūc [c] † ⌈ ⌋ ꝺiſcerniṫ apud permixtionez. Et [d] ⌈ mulier q̄dem ⁊ mulier ſuſcipiunt ⌋ ſpma ſup ſperma, ⁊ ꝺelectanṫ ambe ſimul. Partus v̄o non fit niſi quz fetui nō ſufficit qꝺ ei mittit ſecūdina ex ſang. ⁊ qꝺ peruenit ad ip̄m ꝺe attractione aeris qū mēbꝛa eius iā cōpleta ſunt. Moueṫ ergo tūc apud ſeptimū ad exeundū qum in eo cōpletur virtus. Et quz ꝺeficit aduenit ei ꝺebilitas quedā, ⁊ nō [e] ⌈ ſalit ⌋ ad ip̄z cum ea virtus vſq̄ ad nonū. Qꝺ ſi egrediaṫ i octa/uo egrediṫ, ⁊ eſt ꝺebilis [f] ⌈ ⁊ nō exꝑmiṫ ⌋ a virtute faciente naſci: imo ex cā alia [g] ⌈ exprimente ⌋ ledēte [h] † ⌈ ⌋ ꝺebili. Et egreſſio q̄dem fetus nō cōpleṫ niſi ꝑ ſciſſionē pāniculoꝝ humidoꝝ ⁊ effuſionē hu/miditatū eoꝝ ⁊ facientiū ipſum lubꝛicari. Et qn̄q̄ ꝯuertitur ſup caput ſuū in partu naturali vt ſit faci/lioꝛis ſeparationis. Partus v̄o ſuper pedes vtroſq̄ eſt ꝓpter ꝺebilitatē eius qui naſcitur. Nō enim pōt [i] ⌈ cōuerti ⌋ ⁊ eſt timoꝛoſum. Non eniz [k] ⌈ vtile eſt ⌋ ſm pl'm. Et fetus q̄dem an̄ motū ſuū ad exitū eſt ſuſtētatus cū facie ſua ſup pedes ſuos plantiſ manuū ſuppoſitis genibus ſuis ⁊ naſo ipſius iter ambo genua ⁊ oculiſ ſup ea ambo ⁊ colligit ea ambo ad anterioꝛē partē ſui ⁊ eſt [l] ⌈ poſitū ⌋ collū eius ⁊ facies ipſius ad ꝺoꝛſum m̄ris eius ꝺefendēdo coꝛ. Et hec q̄dē [m] ⌈ ꝑparatio ⌋ ꝯueniētioꝛ eſt ad ꝯuerſionē faciē dam: lz q̄dā ꝺixerūt ꝙ faciei [n] ⌈ mulieris ꝑparatio ⌋ eſt ſm ꝯ̈rium huius [o] ⌈ ꝑparationis ⌋ ⁊ hoc non eſt niſi maſculi: ⁊ adiuuāt ad ꝯuerſionē grauitas ſupe/rioꝛū fetus ⁊ magnitudo capitis eius ꝓpꝛie. Et qn̄ ſeparaṫ apitur matrix aptione tali, cuius ſimilē efficere nō valet in [p] ⌈ ſuo ſimili. ⌋ Et neceſſariuz eſt vt ſeparenṫ quedā iuncture, ⁊ ſuſtētenṫ adiutoꝛio ꝺei excelſi [q] ⌈ poſt ⌋ illud [r] ⌈ ⁊ ꝑp illud redeūt ⌋ in pꝛoximo ad ꝯtinuationē n̄ālez ⁊ eſt opatio illa ꝺe opationibus foꝛtibus n̄ālibus. Et [ſ] ⌈ foꝛmatiua quidē appꝛopꝛiata eſt vt ꝯtinuat ad creationē vt ſit pꝛepara/ta nō ceſſans cōpꝛehendere ⌋ cū augumēto fetus, q̄ non cōpꝛehēditur: ⁊ hoc eſt ꝺe ſecretiſ ꝺei. Sit ergo ꝺeus exaltatus qui eſt rex verax laudabilis ⁊ benedictus ⁊ melioꝛ oīum factoꝝ. Cōpꝛehenſio igiṫ huius eſt qꝺ cā partus fetus naturalis eſt qꝺ ipſe indiget aere plurimo, ⁊ cibo p̄limo [t] ⌈ ⁊ cum ⌋ expꝑgiſcū tur virtutes aīe eius q̄rētes latitudinē ſpatioſitatis, ⁊ attractionē aeris copioſam, ⁊ cibū abūdātem ⁊ [u] ⌈ fugiens ⌋ a ſtrictura, ⁊ a penuria attractionis aeris copioſi, ⁊ paucitate cibi. Qum ergo naſcitur [x] ⌈ nondū cōpꝛehenſi ſunt in eo ⌋ ſomnus ⁊ expꝑgefactio: qū ergo [y] ⌈ adueniūt ei ⌋ ridet poſt. xl. ꝺies.

De egritudinibus matricis. Cap. III.

Ecidunt matrici oēs egritudi/nes cōplexionales, et inſtr̄ales, ⁊ cōes, ⁊ accidunt ei egritu/dines impꝛegnationis, ſicut vt nō ipꝛe/gnetur: aut vt impꝛegneṫ ⁊ aboꝛtuz faciat, ⁊ vt impꝛegneṫ ⁊ non faciat aboꝛtum: imo fiat ꝺifficilis, ⁊ [z] ⌈ ſepareṫ ⌋ ⁊ moꝛiatur in ea fetus. Et accidunt ei egritudines mēſtrue, ita vt nō emittat mēſtrua, aut emittat mēſtrua pauca, aut nō i hoꝛa ſua, aut mala, aut vt ſuperfluant mēſtrua eius. Et fiunt ei egritudines pꝛopꝛie, ⁊ egritudines ꝑ cōitatez ita vt cōmunicent ipſi mēbꝛa alia [⁊] ⌈ vel ⁊ fiunt ei egri/tudines pꝛopꝛie, ⁊ egritudines ꝑ pꝛopꝛietatē ita vt non cōmunicent ipſa mēbꝛis alijs. ⌋ Et qn̄q̄ fiunt ab ea egritudines mēbꝛoꝛum alioꝝ per cōitatē, ita vt cōmunicent ei alia membꝛa, ſicut fit in ꝑfocatio/ne matricis. [?] ⌈ Nam ⌋ qum multiplicātur egritudines in matrice ꝺebilitatur epar, ⁊ pꝛeparatur ad h̄ vt generetur ex eo hydꝛopiſis.

De ſignificationibus cōplexionum matricis.

De ſignificatione caliditatis. Cap. IIII.

Aliditatem m̄ricis ſig̃nt cōitas coꝛpoꝛis, et paucitas mēſtruoꝝ, ⁊ ſignificāt ipſam coloꝛ mēſtruoꝛū. Et pꝛopꝛie qum ſumitur pānus lineus, ⁊ ſupponiṫ in nocte, ꝺeinde exiccatur in vmbꝛa, ⁊ ꝯſideratur an ſit rubeus, an citrinus, ⁊ ſignificat caliditatē ⁊ cholerā aut ſanguinem: aut ſit niger ⁊ albus, ⁊ ſig̃t cōtrarium illius. Uerū niger cū fetoꝛe putrido, ſignificat caliditatem quandā: ⁊ qui eſt ſine ipſo, ſig̃t frigiditatem. Et qn̄q̄ ſig̃t caliditas ex ꝺoloꝛibus in ꝑtibus epatiſ, ⁊ [ꝝ] ⌈ vulneribus ⌋ ⁊ vlceribus accn̄tibus in matri/ce: ⁊ exiccatio labioꝝ mulieris, ⁊ multitudo pilloꝝ ⁊ tinctura aque ſm pl'm, ⁊ velocitas pulſus.

De ſignificatione frigiditatis. Cap. V.

Etentio menſtruoꝝ, aut paucitas eoꝝ, aut ſubtilitas eoꝝ, ⁊ ipſoꝝ albedo, aut nigredo eoꝛū vehemēs, ⁊ ꝓlōgatio [a] ⌈ mondificationis ⌋ ⁊ an̄ceſſio ciboꝝ groſſoꝝ, ⁊ frigi/doꝛum, ⁊ an̄ceſſio coitus plurimi ⁊ ſtupoꝛ in ſupioribus m̄ricis, ⁊ paucitas piloꝛum in pectine, ⁊ paruitas tincture aque, ⁊ coꝛruptio coloꝛis eius.

De ſignis humiditatis. Cap. VI.

Enuitas menſtrui, ⁊ multitudo cur/ſus humiditatis, ⁊ aboꝛtus fetus qum magnificatur.

De ſignis ſiccitatis. Cap. VII.

Xiccatio ⁊ paucitas curſus.

De ſterilitate ⁊ ꝺifficul/tate impꝛegnationis. Cap. VIII.

Auſa ſterilitatis, aut eſt in ſpmate viri, aut in ſpmate mulieriſ, aut in mēbꝛis m̄riciſ, aut i mēbꝛiſ v̄ge, ⁊ iſtr̄iſ ſpmatis, aut ꝑp cām i ꝑncipijs, ſic̄ triſtitia, ⁊ timoꝛ, [b] ⌈ ⁊ tremoꝛ ⌋ ⁊ ꝺo/loꝛes capitis ⁊ ꝺebilitas ꝺigōniſ, ⁊ ſatietas nauſeatiua, aut ꝑp erroꝛē accn̄tē. Cauſa v̄o que eſt in ſper/mate, eſt ſicut malitia cōplexionis ꝺiuerſificātis virtutem gn̄ationis, calide, aut frigide ſcilz frigide ex frigoꝛe naturali: aut frigoꝛe accn̄te [c] ⌈ lōge retētionis ſparſo ⌋ aut humiditas: aut ſiccitas. Et cā illius ſunt cibi nō ꝯuenientes, ⁊ acetoſa ēt. Ipſa. n. ſunt in ſūma eoꝛū que infrigidāt, ⁊ exiccāt. Et qn̄q̄ eſt cā, que eſt in ſpermate ſiccitas cōplexionis, nō ꝓhibēs gn̄ationem, ſed q̄ facit ipſum ꝺifficilē, aut coꝛrūpit illud qꝺ aduenit m̄rici ꝺe alimēto infantis. Et qn̄q̄ eſt cā in ſpermate, vt ſit ſperma viri ꝺiuerſe ipꝛeſſio/nis ei q̄ eſt in ſpmate mulieris [d] ⌈ ꝯ̈rium receptrici: aut cōicātis ſup vnū ꝺuoꝝ oꝛdinū ⌋ ⁊ nō accidat in/ter ea ambo filius. Et ſi ꝑmutet vnuſq̄ſq̄ ſociū ſuū, nō eſt ꝺubiū quin ſit ambobus filius. Et qn̄q̄ ꝺiuer/ſificanṫ ꝺuo ſpmata ꝑp cām malitie cōpl'onis i vno/quoq̄ eoꝝ, qꝺ cū alio nō equaṫ, imo addit ei coꝛruptionē. [e] ⌈ Nā ⌋ qū ꝑmutanṫ, iuenit vnūqꝺq̄ āboꝝ qꝺ equat ip̄m cū ꝯ̈rietate, q̄re tēperaṫ. Et ꝺe gn̄e q̄/dem ſpmatis ex quo non fit gn̄o, eſt ſpma infantis, ⁊ patientis nauſeatiuā ſatietatē, ⁊ ebꝛij, ⁊ ſenis. Et ſpma eius q p̄lm vtiṫ coitu, ⁊ cuius coꝛpus nō eſt ſanuz. Spma. n. currit ex oībus mēbꝛis: ⁊ eſt ex ſano,

a † A. ꝑ vmbili/cuz q̄titatē ſibi ſufficientem

b † A. venarum

c † A. tamen

ꝺ A. qn̄q̄ recipit mulier ⁊ equa

e A. redit

f A. tūc nō ſtimulatur ad egreſ/ſionem

g A. ſtimulante ad egreſſionem

h † A. non

i A. ſe conuerti

k A. viuit

l A. inclinatum Alia litera geſcēs ſup calcanea ipſius

m A. ſituatio

n A. fetus feminei ſituatio

o A. ſituationis

p A. in alia hoꝛa

q A. ꝑparāte ad

r A. ꝺeide reuer/tente eas

ſ A. Et v̄tuti foꝛmatiue appꝛo/pꝛiaṫ impꝛeſſio ⁊ v̄tus ꝯtinua vel ꝓueniēs ex creatoꝛe ad ea q̄ ſūt pꝛeparata nō ꝺeſinens adeſſe

t A. qum

v A. ad fugiēdū

x A. fetus nō ap/pꝛehēduntur ab eo

y A. appꝛehēdū/tur ab eo

z A. ſit adherēs firmum Alia litera adherēs ⁊ firmū ita vt non egrediaṫ fet⁹ ex m̄ri/ce q̄re moꝛiṫ i ea ⁊ neceſſariū ē extrahere ip̄m violēter cū inſtr̄is Alia litera imo ſepaṫ cū ꝺif/ficultate aut nō ſeparatur

⁊ —— A.

? A. Et

ꝝ A. exituris

a A. apparitiōis eoꝛum Alia litera tpis inter men/ſtruationē ⁊ mēſtruationē

b —— A.

c A. Alia litera ex lōga remanē/tia ⁊ retētione Alia litera ex lōga retētiōe faciēte caliditatem euaneſcere

ꝺ A. Alia litera ꝺiſpoſito recep/tioni aut cōicante ſm vnā ꝺuaꝝ ſectarum

e A. quare

sanum: ⁊ ex infirmo, infirmũ ſm qõ dixit hip. ⁊ iste
diſpõnes omnes inuente ſunt in vtriſq; ſpermatibꝰ
ſimul. Et dixerunt quidã quod de cauſis corruptio
nis ſpermatis viri, eſt coire cũ illis que nõduz ſunt
magne, ⁊ hoc currit curſu ꝓprietatum. Cã aũt que
eſt in matrice, aut eſt malitia cõplexionis corrũpen
tis ſperma, cuius plurimũ eſt frigus cõgellãs eã, ſi/
cut accidit ex potu aque frigide mulieribus, ꝑ hoc
ꝙ infrigidat: ⁊ ſilr viris. Et [a] ⌈qñq; alterantur par
tes menſtrui: ⁊ ex eis que cõſtringunt ex poris men
ſtrui, quare nõ effundũtur mẽſtrua⌋ ad fetum. Et
qñq; eſt cuz materia. Et humiditates corrũpũt ſper
ma iterum, per cõmixtionem ſuam cuz eo: aut exic/
cant: aut reſoluũt: aut humectãt lubricãtes: q̃re de/
bilitatur retẽtiua, ⁊ eſt plurimũ: aut debilitãtes vir
tutẽ attrahentẽ ſperma, quare nõ attrahit ſpma cuz
fortitudine. Aut pp̃ ꝯſtrictionẽ meatuũ nutrimenti
ex frigore, aut calore, aut ſiccitate. Et qñq; vincit̃ ex
ſiccitate, ita vt ſimilent̃ corijs ſiccis: aut corrũpens
nutrimẽtũ infantis, aut ꝓhibẽs ipſum [b] ⌈ab ampli
ficatione⌋ pp̃ adunationẽ [c] ⌈oris⌋ matricis vehe/
mentẽ ꝓpter ſiccitatẽ, aut frigus, aut cõſolidatiõnẽ
vlcerũ, aut carnem additã [d] ⌈vlceroſam ⁊⌋ verru/
coſam: aut ſicut ſiccitas dominãs ſecũdine, q̃re cor/
rũpit meatus nutrimẽti. Aut accidit ſpmati in [e] ⌈cõ
plexione⌋ frigida ⁊ humida qõ accidit [f] ⌈rori i ter
ra rorata⌋ ⁊ in cõplexiõe calida ⁊ ſicca, qõ accidit
[g] ⌈in terra qñ eſt madefactio, ſpſa⌋ aut pp̃ abſciſſio
nem materiei q̃ eſt ſan. mẽſtruus cuz matrix deficit
in attrahẽdo ipm, ⁊ [h] ⌈ꝯtinuatione⌋ eius: aut eſt ꝓ
pter declinationẽ in ea, aut ꝯuerſionẽ: aut vehemẽ/
tiam adunationis oris mr̃icis ante partũ, pp̃ oppi/
lationẽ, aut pp̃ duritiẽ, aut carnẽ additam verruco/
ſam, ⁊ nõ verrucoſam: aut ꝯſolidationẽ vlcerꝫ, ⁊ fri
gus ꝯſtringẽs, ⁊ alia ex cauſis oppilationis, ⁊ ſicci
tatem quare nõ penetrat ad ipſum ſpma, aut debili
tas adunationis poſt pregnationẽ, quare nõ retinet
ipſum: aut multitudo adipis lubrificantis. Et quã/
doq; fit cũ cõitate corporis totius. Et qñq; eſt i ma/
trice ꝓprie, ⁊ çirbo: aut in matrice ſola. Et qñ multi
plicatur adeps ſup çirbũ facit [i] † ⌈ ⌋ cõ/
ſtrictionem ſuper ſpma, ⁊ educit ipſum expreſſione
ſua: ⁊ operatio eius eſt hmõi. Aut pp̃ vehementiaz
extenuationis in corpore toto aut in matrice. Aut
nocumentũ in matrice ex apoſtemate, ⁊ vlceribus,
⁊ hemorroidibus. ⁊ additione carnea prohibente.
Et qñq; eſt in ore eius res dura, ſicut [k] ⌈virga⌋ pro
hibens introitũ virge, ⁊ ſpermatis: aut vlcera que
cõſolidata ſunt, quare lenitur matrix ⁊ ꝯſtringũtur
orificia venarũ emittẽtiũ [l] ⌈ſperma:⌋ aut aſperitas
[m] ⌈oris matricis.⌋ Cã aũt facte in mẽbris genera/
tionis, aut eſt debilitas vaſorꝫ ſpermatis, aut corru
ptio accedẽs cõplexioni eorꝫ. ſicut cui abſcindũtur
vene auris poſterius, aut cuius perforat̃ veſica a la
pide, quare cõicat nocumentũ membris generatio
nis. Et qñq; abſcinditur aliqd de [n] ⌈numero eius⌋
⁊ facit incurrere debilitatez in [o] ⌈mẽbris⌋ ſperma
tis, ⁊ in virtutibus eoruz gẽneratiuis ſpermatis, ⁊
eijcientibus ipſum. Et ſimiliter cuius [p] ⌈abſcindũ/
tur⌋ teſticuli: aut emplaſtrãtur cũ [q] ⌈hyuſquiamo
ni.⌋ aut bibit ex cãfora plurimum. Cã aũt virge fa
cta, eſt ſicut ſi ſit breuis in creatione ſua, aut cã pin/
guedinis viri, quare aſſumit caro plurimum eius,
[r] † ⌈ ⌋ quare elõgatur [s] ⌈i ma
trice⌋ ⁊ nõ equat̃ in ea virga. [t] ⌈Et de eis eſt ampli
tudo oris mr̃icis, ⁊ nõ equat̃ in ea virga: aut ex eis
ambobus ſimul:⌋ aut ꝓpter tortuoſitatez eius: aut
propter abbreuiationẽ corde, quare declinat virga

a A. ꝑ hoc ꝙ alterat ptes ſanguinis menſtrui ⁊ ꝑ hoc ꝙ cõſtringit foramia ſanguinis mẽſtrui q̃re nõ effundit̃ ſanguis mẽſtruus
b A. a ꝓuctione
c —— A.
d —— A.
e A. matrice
f A. ſemini i terris humidis paludoſis.
g A. ſemini i terris in qbꝰ ẽ calx ſparſa ſeu ꝯmixta
h A. applicatõe
i † A. cõpreſſionẽ ⁊
k A. Alia litera neruus
l A ſanguinem menſtruum
m A. in mr̃ice
n A. ex neruiſ eorum
o A. vaſis
p A. cõtuſi fuerit Alia litera ligantur
q A. ſucharam
r † A. aut ex pinguedine ipſius mulieris
s A. ab ore matricis
t A. Alia litera ——

ab oppoſito, q̃re nõ eijcit ſperma ad guttur oris ma
tricis. Cãm võ in principijs iã numerauimuſ: neceſ
ſarium eſt. n. vt ſint mẽbra digõnis, ⁊ mẽbra ſpũum
fortia, ita vt fiat ꝯceptio. Error autez accñs eſt cum
ſpermatis fit emiſſio ante cõplemẽtũ aut poſt com/
plementum. [u] ⌈Ante cõplementuz võ cum ſperma
emittitur⌋ eſt vt ſint mulier ⁊ vir diuerſi in tpe coi/
tus: [x] † ⌈ ⌋ q̃re nõ ceſſat vnus eorꝫ añce
dere cuz emiſſione ſpmatis. Si ergo fuerit añceſſio
viri, dimittat eã, ⁊ nõ emittat ſpma. Et ſi fuerit añ/
ceſſio mulieris, emittet vir poſtq̃z emiſerit, [y] † ⌈
⌋ ⁊ expellet̃ in os mr̃icis [z] ⌈pp̃ motus
attractionis ſpmatis: qõ ſe apit ei⌋ aptiõe vna poſt
aliã cũ attractione [&] ⌈vehemẽtis ſenſus⌋ qõ ſentit̃,
qũ [?] † ⌈ ⌋ ipm emittit̃. Et nõ fit illud qũ ipſuz
emittit̃, niſi aut pp̃ attractionẽ aq̃ viri cũ eo qõ cur/
rit ex ea ex vaſis ſpmatis eius itriſecis i mr̃ice effu/
ſum ad iteriora eius apud quoſdã: aut pp̃ attractio
nem [ꝑ] ⌈eius qõ tãgit ipm,⌋ ſi verꝫ eſt qõ dicũt qdã
alij. ſ. qõ ſpma eius quãuis gñetur itra ipſam, tñ ef/
fundit̃ ad exteriora oris mr̃icis: deide deglutit ipm
os mr̃icis, [a] ⌈vt ſit⌋ motus eius ad attrahẽdũ ſper
ma ſuiipſius deforis [b] ⌈q̃re recipit ipm quz mouet̃
ſpma eius⌋ q̃re attrahit cũ hoc ſpma viri. Nõ. n. ap
propriat̃ illud emiſſioni ſpmatis viri. Error võ ac/
cidens poſt cõplemẽtuz, eſt ſicut motus laborioſus
ex ſaltu, aut obuiatione q̃ fit cũ caſu, ⁊ velocitas ele
uationis poſt emiſſionẽ ſpmatis, ⁊ ſilia illis poſt cõ
ceptionẽ, q̃re lubricat: aut ſicut timor accñs: aut ali
quid ex reliq̃s cauſis abortus, q̃s dicemꝰ i ſuo cap̊.
Inqt hip. nõ eſt vir oĩno frigidior muliere. ſ. in cõ/
plexione mẽbrorꝫ ſuorꝫ ꝓncipaliũ, ⁊ cõplexione ſua
ſpma: ⁊ cõplexione ſui ſpermatis ſani, niſi accidat ex
cõplexione accidente. Et ſcias qõ mulier que parit,
⁊ impregnat̃, minus infirma eſt, quã ſterilis: verũ/
tñ eſt debilioris corporis, quam ipſa, ⁊ velocius fit
anus. Sterilis võ eſt pluriũ egritudinũ, ⁊ tardatur
eius ſenectus: ⁊ eſt q̃ſi iuuenis in plimo ſue etatis.

¶ De ſignis ſterilitatis. Cap. IX.

In ſignis ſterilitatis ex quocũ/
q; duorꝫ ſpmatũ ſit, di
cunt̃ res quarũ [c] ⌈ſaluatio⌋ nõ verifica
tur: neq; in eis aliquid iudicat̃, ſicut eſt
illud quod dixerunt, quod opz vt expe/
riantur duo ſpermata: ⁊ proijciãtur ſuper aquaz, ⁊
quodcũq; illorum natat in aqua, tũc ex parte illius
eſt defectus. Et dixerũt fundantur due vrine ſuper
[d] ⌈lactucaz⌋ ⁊ ex illo eſt defectus, cuius vrina exic
cauerit eam. Et hoc dixerunt vt ſumãtur ſeptẽ gra/
na tritici, ⁊ ſeptẽ grana ordei, ⁊ ſeptẽ fabe, ⁊ ponã/
tur in vaſe teſteo ⁊ mingat ſuper ea vnus amborũ,
⁊ dimittantur ſeptẽ diebus, tũc ſi grana naſcunt̃ nõ
eſt ſterilitas ex parte eius. Et dixerunt quod eſt lon
ginquius hoc iterũ. Et melius eſt illud quod dixe/
runt in experiẽtia mulieris ſcilz quod opz, vt ſuffu/
migetur matrix mulieris in traiectorio cũ ſuffumi/
gatione aromatica, tũc ſi penetrat odor vſq; ad os,
⁊ nares eius, cauſa nõ eſt ex ea: ⁊ ſi nõ penetrat, tũc
illic ſunt oppilatio, ⁊ humores mali ꝓhibẽtes [e] ⌈ꝑ/
ambulare⌋ odorem ſuffumigationis, ⁊ aromacita
tis. Et dixerunt ſupponatur alleuz ⁊ conſideret, an
inueniat odorem ⁊ ſaporem ipſius deſuper. Et plu/
rima ſignificatio huius eſt, ad ſciendum an ſit in ea
oppilatio, an non. Quod ſi eſt in ea oppilatio, tunc
eſt ſignum ſterilitatis: ⁊ ſi non eſt in ea [f] ⌈ſterilitas⌋
tunc non eſt longinquz quin ſterilitati ſint cãe alie,
⁊ ad impregnationem prohibentia alia. Et omnis
mulier que mũdificatur, ⁊ remanet os mr̃icis eius

u A. Alia litera Apõ emiſſionez ꝯo ſpmatis
x † A. ⁊ emiſſionis ſpermatis
y † A. mulier
z A. Alia litera ex motibus ⁊ attractionibꝰ ſpermatis ad qõ attrahẽdũ os ipũ mr̃icis ſe aperit
& A. vehementi
? † A. ſperma
ꝑ A. aq̃ vel ſpermatis ſui ipſius
a A. ⁊ ſit
b A. ſtimulans ipm apud motũ ſpmatis ſui
c A. veritas
d A. radicem lactuce
e A. aut corrumpentes
f A. oppilatio

humidũ, est lubricans. Signa aũt spmatis [a] ⌈ex vasis suis⌋ in cõplõne sua sunt qm̃ cognoscũtur sicut sciuisti caliditas ⁊ frigiditas ei⁹ et [b] ⌈ipso⌋ et sensibilitate mulieris cuz suo tactu, ⁊ ex spissitudine ⁊ subtilitate eius, ⁊ ex dispõne piloꝝ pectinis, ⁊ ex colore ei⁹, ⁊ odore ipsi⁹, ⁊ ex velocitate pulsus, ⁊ tarditate ipsi⁹: ⁊ ex tictura vrine, ⁊ puitate ticture ipsi⁹ ⁊ ex cõitate corpis. Humiditas võ ⁊ siccitas cognoscũtur ex puitate cũ grossitie, ⁊ multitudine cũ subtilitate. Et spma qdẽ sanũ, est albũ, viscosum, splẽdiduz, sup qd̃ cadũt musce, ⁊ comedũt de eo. Et odor eius est odor floꝝ palme, ⁊ sambaci. Signa võ mẽstrue ⁊ mẽbroꝝ eius, in cõplõne sua sunt, qm̃ significat̃ sicut sciuisti: aut ex caliditate ⁊ friditate ex tactu, ⁊ ex colore [c] ⌈mẽstrue. s. si est ad citrinitatez decliuis:⌋ aut nigredinẽ, aut turbiditatẽ. [d] † ⌈ ⌋ Et ex dispõnibus piloꝝ pectinis: ⁊ sig̃tur humiditas ⁊ siccitas ex multitudine cũ subtilitate [e] ⌈⁊ puitate cũ grossitie⌋ ⁊ ex eẽntia oculoꝝ apósoꝝ tenebrosoꝝ. Oculus. n. significat super matricẽ apud Hip. ⁊ ex paruitate cũ grossitie. Et quecũq3 mulier mũdificatur ⁊ non exiccatur os matricis eius, imo est humidũ, nõ impgnatur. Pinguedo autẽ, ⁊ extenuatio, ⁊ adeps, ⁊ breuitas virge, ⁊ tortuositas ei⁹: ⁊ breuitas corde, ⁊ cõuersio matricis, ⁊ dispõ duarum emissionũ spmatis, sunt res que cognoscuntur expimento [f] † ⌈ ⌋ Et vulna cuz cirbo multe adipis est stricti introitus, longinqua, breuium cornuũ, eminentiũ ventriuz. [g] ⌈Et mouetur⌋ apud oẽm motum, ⁊ ledit̃ quolibet odore. Et [h] ⌈significat cursum mr̃icis:⌋ qm̃ sentitur intra vuluã. Qd̃ si nõ fuerit os matricis oppositũ, tunc est decliue. Et illa cuius est matrix habẽs declinationem, ⁊ cõuersionem, sentit dolorem apud coitum.

a A. ⁊ mẽbrorũ eius

b A. spmate ei⁹

c A. menstruarũ si sint ad citrinitatẽ decliuis

d † A. aut albedinem

e —— A.

f † A. ⁊ relatiõe patientis

g A. ⁊ difficultat anhelitum

h A. significatur declinatio matricis]

De regimine ⁊ cura. Cap. X.

Regimen huius capli diuiditur in duos modos, quorum vnus est ad ipregnationẽ, ⁊ subtiliationẽ in ea: ⁊ secũdus est ad curationes cãrum phibẽtiũ ipregnationẽ. Sterilis aũt, ⁊ vir non generãs ex creatione, ⁊ inconueniens suo socio in cõplõne, indigens pmutari, ⁊ breuitas instr̃i, medicationẽ non h3. Et sil'r eius cuius orificia menstrue oppilata sunt ex vlceribus [i] ⌈que ꝯsolidata sunt quare lenificata est⌋ ⁊ eius cui⁹ parẽ necesse est permutare, curatio nõ pendet ex medicina. Relique võ ab illis regimen habent. Primi võ modi distinctio est, q̄ op3 vt eligat̃ ꝯuenientior horarum coitus: ⁊ iam diximus eam. Et de eis eligat̃ cõuenientior, vt sit in fine menstrue, ⁊ in hora simili hore in qua op3 vt in ea coitus fiat, ꝓpter illud qd̃ diximus. Et op3 vt prolongetur dimissio coitus, tãta prolõgatione, ne ꝓueniat vt corrumpat ea ambo spmata frigus. Si võ accidat illud, vtant̃ coitu ₰m modũ qui est ad nõ impregnãdũ. Deinde dimittant ipsum tãdiu, q̄ sciatur q̄ sperma bonũ iam aggregatum sit: ⁊ ꝯsideretur de eis vt sit illud ĩ prima hora mũdificationis eius. Et sil'r ĩ omni [k] ⌈pmutatione alia vice.⌋ Amplius ꝓlongẽt ludũ, ⁊ ꝓprie cuz mulierib⁹ quaꝝ cõplõnes nõ sunt male. Tãgat ergo vir eius mamillas cũ facilitate: ⁊ tãgat pectinez eius, ⁊ obuiet ei nõ pmiscẽdo se ei pmixtione vera. Qũq3 desiderat, ⁊ affectat, pmisceat̃ ei fricando de ea qd̃ est iter [l] ⌈anũ eius desup ⁊ vuluã.⌋ Ille. n. locus est loc⁹ delectationis eius. Cõsideret g̃ in ea horam in qua fortis fit in ipsa adherentia, ⁊ incipiunt oculi eius mutari in rubedinẽ, ⁊ eius anhelitus eleuari, ⁊ verba eius balbutire, ⁊ tũc mittat illic sperma oppositũ ori mr̃icis, dilatãdo locũ eius illic parũper. s. tãta q̃ztitate ne ꝯsequat̃ ipm ipressio aeris exterioris oĩno. Ipse eniz in dispõne corrũpit ipsuz, ⁊ nõ est cõueniẽs ad gñationem. [m] ⌈Et scias qd̃ qñ [n] † ⌈ ⌋ mittitur sperma in [o] ⌈hora sua parũ, imo est in preparatione sua inseparabile oppositi fortasse tũc⌋ perditur sperma: imo op3 vt recipiat os matricis cum eiectione quadam, ⁊ non [p] ⌈stringat in virga exitum imo⌋ adhereat ei hora, qum iam permiscetur post illud permixtione que est vehemẽtioris [q] ⌈perscrutationis⌋ donec videat qd̃ [r] ⌈nodi⌋ oris matricis ⁊ [s] ⌈anhelitus⌋ eius iam quiescunt ex toto: ⁊ post illud [t] † ⌈ ⌋ parum ipsa iacente eleuatis coxis. [u] ⌈Et demerso dorso.⌋ Deinde surgat ab ea. et dimittat eam sic [x] ⌈horula vna cum strictis pedibus et retento anhelitu.⌋ Et si dormierit post illud erit melius ad conceptionem. Et si [y] ⌈fiat odoramẽtum super eam quod naribus attrahatur cum suffumigationibus cõuenientibus huic rei⌋ est illud cõuenientius: ⁊ suppositoria, ⁊ ꝓprie de gũmis que non sunt vehemẽtis caliditatis, sicut bdellium, ⁊ que sunt similia illi, supposita ante illud. [z] † ⌈ ⌋ Et de illis que sunt mirabilia, est vt sit mulier suffumigata sub matrice cũ aromaticis calidis, ⁊ non odoret ea desuper: deinde sumat cãnam longã, ⁊ ponat vnam duarum extremitatum in [⁊] ⌈aquam calidam⌋ ⁊ aliam in ore matricis, quãtitate qua perueniat caliditas eius ad matricem aduẽtu tollerabili, ⁊ dormiat super illã [?] ⌈p̃parationem:⌋ aut sedeat vsq3 ad horam qua põt super eaz, deinde coeat. Modus võ alius est quoniã, si causa est propter calorem [ꝶ] ⌈humorũ calidoruz⌋ euacua eos, ⁊ equa cõplexionẽ cũ cibis, ⁊ potibus notis, ⁊ administra super matricem cerataria equalis caliditatis ex succis, ⁊ mucilaginib⁹, ⁊ oleis frigidis. Et si fuerit cã frigiditatis ⁊ humiditatis, curetur cũ eis que dicemus post: ⁊ est illa q̃ fit ₰m plurimũ. Et si fuerit cã, ipsa remotio oris mr̃icis, curetur cura remotionis cum vẽtosis predictis in caplõ suo: ⁊ phlebotomia saphene ex parte qua op3, ₰m quod dictũ est. Et si fuerit causa multitudo adipis, administretur exercitiuz, ⁊ subtiliatio cibi, ⁊ dimittat balneationem humidam, nisi cũ aquis thermarum: ⁊ vtatur eũatione cum phlebotomia, ⁊ clisteribus calidis, ⁊ exiccatiuis calefaciẽtibus, sicut est tyriaca, ⁊ theodoricon, ⁊ op3 vt dimittat vinuz subtile album, ⁊ vtatur forti rubeo, puro, pauco. Et ex [a] ⌈vnctionibus⌋ bonis ad eas est [b] ⌈mel album, ⁊ oleum de lilio.⌋ [c] † ⌈ ⌋ Et si causa fuerit ventositas prohibens a bonitate firmationis spermatis, curetur cum eis que sunt sicut diacyminuz, ⁊ bibat anisuz, ⁊ semen apij, ⁊ precipue semen rute, in aqua radicis, ⁊ pessaria facta ex eis. Et ex resoluentibus ventositatem, sunt sicut castoreum, ⁊ semẽ rute, ⁊ semen agnicasti. Et si causa fuerit vehementia siccitatis, administrentur super eam clisteria humectantia, ⁊ suppositoria de adipibus lenibus, et alessidentur in potu lac, ⁊ proprie lac caprinum, ⁊ supponantur adipes ledabegi [d] ⌈humectantia⌋ ⁊ supponantur adipes leniẽtes. Et si fuerit causa strictura oris mr̃icis, oportet vt administretur in ea semper radius de stãno,

i A. Alia litera q̃re repleta sunt ⁊ opilata

k A. corpe ⁊ muliere alia

l A. labia eius desuper

m A. Alia litera. Et scias q̄ qñ nõ mittit̃ spma ĩ spatio puo ⁊ virga non est adherens parietibus receptricis vel secundũ aliam litteram non est adherens orificio seu ori receptricis, qñq3 pditur spma imo op3 vt ipsa inhereat ori matricis cũ eiectione q̃dã ⁊ nõ reiteret̃ extractio ⁊ intromissio virge, imo ipsa p horã ei adhereat, qũ iã ipsa pmixta fuerit apud illã pmixtionẽ q̃ est vehementioris conatus ⁊ diligẽtie donec videat q̄ os mr̃icis sit apertũ, ⁊ dilatatio ⁊ constrictio eius iam qeuerit ex toto ⁊ post illud extrahat̃ virga ipsa muliere remanẽte cuz coxis suis ad se iuicẽ aliqualiter distantib⁹ ⁊ duabus ancbis eleuatiõe dorso suo iferi⁹ declinante

n † A. non

o A. cõcauitate pua imo est virga adherẽs lateri vulue qñq3

p A. stringat̃ vulua sup virgã deinde

q A. introitus

r A. apertio

s A. dilatatio et constrictio

t † A. expectet

v —— A.

x A. p aliqd̃ tps coadunando extremitates pedũ suoꝝ ad se iuicẽ ⁊ retinẽdo anhelitum.

y A. ꝓcesserit administratio suffumigationũ super ipaz huic rei conuenientium

z † A. cõferunt

⁊ A. in cinere calido

? A. figuram

ꝶ A. Alia litera ⁊ humores calidos

a A. Alia litera pessarijs

b A. almadi id ẽ mel rubeum.

c † A. ⁊ myrrhs

d A. pinguia

⁊ ingrossetᷣ gradatiꝫ, ⁊ inungatᷣ cū vnguētis lenifi/
catiuis, ⁊ multū vtatᷣ balneo, ⁊ confert ei comestio
cauliū: ⁊ admistrentᷣ apiū, ⁊ cyminū, ⁊ anisum, ⁊ si/
milia. Et plᷣm qdē cārū prohibētiū impgnationem
receptibilē curationis, est frigus ⁊ humiditas. Et
plᷣm medicinarū facientiū impgnare [a] ⌈est ex parte
q̄si succurrēdi⌋ ei ⁊ nō est excusatio eīonū humidi/
tatis [b] † ⌈ ⌋ cū hieris, ⁊ suppositorijs, ⁊
clysterijs. Et ex eis q̄ bibunᷣ sunt cōfectiones cali/
de, sicᷣ mithridatū, ⁊ tyriaca, ⁊ teodoricō, ⁊ medica
mē alkekēgi. Et de eis q̄ bibunᷣ hn̄tes ꝓprietates,
est vt in potu detᷣ mulieri vrina elephātis. Est enim
mirabilis in impgnatione: ⁊ fiat illud qū ꝓximus ē
coitus, ⁊ quꝫ coit. Et iterū bibat serraturā eboris,
qm̄ est pn̄tis iuuamēti: ⁊ semē siseleos est bonum, ⁊
expertū. Et de eo qdeꝫ datur in potu pecudibus fe
minis, vt multiplicetᷣ generatio. Et de [c] ⌈pessarijs
ē illud qō⌋ fit ex oleo balsami, ⁊ oleo de ben, ⁊ olᷣo
de lilio ⁊ pessaria de [d] ⌈nata nigra.⌋ Et iteꝝ adeps
anseris i lana, ⁊ ex vngulis aromaticis, ⁊ muscho,
⁊ spica, ⁊ ciperis, ⁊ [e] ⌈aneto⌋ ⁊ origano, ⁊ [f] ⌈venu
ca,⌋ ⁊ isopo, ⁊ bdellio, ⁊ testiculis vulpis. Et darsi
sahan est mirabilis: ⁊ nux cupssi: ⁊ bacce lauri ⁊ ga
lia: ⁊ animomū, ⁊ foliū, ⁊ cordumeni: ⁊ ex oī calefa
ctiuo stiptico ꝓprie [g] † ⌈ ⌋ ⁊ supposito
rio coaguloꝝ ⁊ ꝓpe coaguli lepor] cū [h] ⌈oleo⌋ post
mūdificationē, adiuuat ad impgnaādū: aut cū oleo
violᷣ. ⁊ silᷣr suppositio stercoris eiᵒ: ⁊ suppō fellis ga
zel masculi fm̄ q̄ dr̄, ⁊ ꝓprie si ponatᷣ cū oleo aliqd
de testiculis vulpis. [i] † ⌈ ⌋ Et silᷣr suppō fi/
mi eius: ⁊ suppositio fellis adib, ⁊ leporis: ⁊ leonis
pōdere tertie. ʒ.i. Collyriū bonū: spica, ⁊ crocus, et
mastix, ⁊ myrrha, ⁊ [k] ⌈galia⌋ ⁊ castoreū cum oleo
nardino. Et iterū sumātur myrrhe. ʒ.iiij. ⁊ ireos, et
fimi [l] ⌈adib⌋ amboꝝ an̄. ʒ.ij. prepareᷣ ex eis pessa
rium simile glandi, ⁊ supponatᷣ, ⁊ iteretur in omni/
bus tribus diebus. Et iteꝝ mel colatū, ⁊ serapinū,
⁊ bdelliū, ⁊ oleū de lilio. Pessarium bonum: croci,
amomi, spice, mellilоti, oium an̄. ʒ.iij. ⁊ media, fo/
lij, ⁊ cordumeni amboꝝ an̄. ʒ.i. adipis anseris, ⁊ vi
telli ouorū amborum an̄. ℥.ij. olei nardini. ℥.ʃ. sup/
ponatur post ablutionē in lana celesti tribus diebᵒ
renouādo omni die. Et iterū: sumanᷣ allea sicca, et
humida, ⁊ effundatur super ipsa quātum ipsa sunt
de oleo [m] ⌈rosᷣ. aut⌋ sisamino: ⁊ decoquanᷣ donec
in decoctiōe dissoluanᷣ, ⁊ recedat aquositas ex eis:
⁊ supponatᷣ cū lana: est eniꝫ mirabile bonū Et quā
doq; indigetᷣ ante vsum pessarioꝝ clisteribus cū re
aliqua, in qua sit virtus pulpe collogntide, q̄re edu
cunt humiditates, aut supponanᷣ in vulua sua qō
est sicut gūma [n] ⌈arboris masticis,⌋ ⁊ educet ex ea
humiditates. Et ex suffumigationibus, sunt troci.
facti ex myrrha, ⁊ storace, ⁊ bacis lauri, ⁊ fiat ex eis
suffumigatio omni die. Et iteꝝ nux cupressi, ⁊ arse/
nicum ru. cōficiantur cum storace liquida, ⁊ fiat suf
fumigatio cum eis in traiectorio post mundificatio
nem tribus diebus cōtinuis. Et similiter myrrha,
⁊ storax liquida, ⁊ galbanuꝫ, ⁊ bacce lauri, ⁊ nigel
la iterum, ⁊ bdellium ⁊ isopus.

a A. tendunt ad succurrēdum
b † A. si fuerit humiditas
c A. vnctionibᵒ est illa que
d A. nafta Alia litera costo nigro
e A. Alia litera alumine
f A. cigo ⁊ ameos
g † A. ad lubrici tatem
h A. butyro
i † A. cū melle
k A. muschus
l A. leporis
m A. Alia litera
n A. alebūchar

De signis impgnatiōis, ⁊ iudicijs eius. Cap. XI.

Significat ipsam illud qō ante
cessit de conuenien/
tia duarū emissionū spermatis: ⁊ dispō
quasi tepor succedēs coitui: ⁊ est caput
virge q̄si suctum, qum emittit sperma,
⁊ est qum egreditᷣ ad siccitatē aliquātulū decliue: ⁊
succedit ei vehemēs adunatio oris matricis, ita vt
nō ingrediatur ipm stillus. Et silᷣr eius eleuatio ad
superiora, ⁊ anteriora: ⁊ colligitᷣ absq; duritie ex ve
hemētia siccitatis illius partis: ⁊ retinenᷣ mēstrua,
quare nō mēstruatur vsq; ad tēpus: aut menstruatᷣ
paulatim: ⁊ accidit dolor paruus in eo qō est inter
vmbilicū: ⁊ receptricē. Et qn̄q; fit difficultas vrine,
⁊ accidit ei, vt abhorreat coitū post illud, ⁊ odio ha
beat ipm. Et qn̄ qum ea coitᷣ, nō emittit spma: ⁊ ac/
cidit ei apud coitū dolor sub vmbilico, ⁊ nausea. Et
pregnās habēs masculū vehementius odit coituꝫ,
q̄ꝫ pregnans habens feminam: ipsa enim qn̄q; non
abhorret coitū. Deide illud qō succedit ei de angu/
stia, ⁊ pigritia, ⁊ grauitate corporis, ⁊ malitia aīe, ⁊
parua nausea, ⁊ eructuatione acetosa, ⁊ horripila/
tione, ⁊ dolore capitis, ⁊ vertigine, et tenebrositate
oculoꝝ, ⁊ pulsu cordis. Deide cōmouenᷣ appetitus
mali post mēsem, aut duos mēses. Et citrinatᷣ albe
do oculoꝝ earū. [o] † ⌈ ⌋ Et qn̄q; pro
fundanᷣ oculi eius, ⁊ mollificanᷣ palpebre eius, et
acuitᷣ aspectus eius, ⁊ [p] ⌈minoranᷣ⌋ eius pupille,
⁊ igrossatᷣ eius albedo, ⁊ nō citrinatᷣ fm̄ plᷣm. Et ne
cessaria est alteratio coloris, ⁊ euētus impssionum
egrediētiū a nā, q̄uis sit in p̄gnante ex masculo mi
nus, ⁊ in p̄gnante ex femina plus. Et qn̄q; impgna
tio sedat dolores dorsi, ⁊ ancharū, ꝓpea q̄ calefacit
ea matrix: ⁊ qum parit redeunt. Et qn̄q; [q] ⌈alteratᷣ
corpus⌋ eius ab eo qō fuit: [r] ⌈quare⌋ dilatantur ⁊
citrinātur sup ipsum vene eius, ⁊ virides fiunt, ⁊ in
pluribus dispōnibus accidit pregnātibus vt molli
ficentur earū [s] ⌈corpora⌋ in p̄ncipio retētionis mē
struorū, ⁊ augmēto eius, qō de ipsis retinetᷣ vltra il
lud quo idiget embryon, ꝓp paruitatē embryonis,
⁊ debilitatē eius a cibatione: deinde qū magnifica/
tur embryon, cibatur illa superfluitate [t] ⌈quare fit
conuersio⌋ ⁊ sedantur accidentia retentionis eius.
Et qum ipregnatᷣ puella que nōduꝫ ꝯsecuta est. xv.
annos, timetᷣ ei mors ꝓp paruitatē matricis. Et si/
militer est dispō illius, cui ex magnis aduenit feb.
acuta. Interficit. n. fetū, ex hoc q̄ facit possidere de
malitia cōplōnis, qū ipse sit debilis nō tollerans il/
lud. Et ex hoc q̄ nutrimētū eius corrūpitᷣ ex parte
cōplōnis eius: ⁊ ex hoc q̄ cū mater nō nutritᷣ, debi
litatᷣ [u] ⌈nutrimētū⌋ fetus, ⁊ quꝫ nutritᷣ, debilitatur
ipsa. Et silᷣr qū accidit in mrīce eius apa calidū. Nā
si est phlegmon tunc qn̄q; speratᷣ cū eo raro euasio
fetus ⁊ matris. [x] ⌈Essere vō est malum⌋ valde. Et
qn̄q; cognoscitᷣ dispō impregnationis per expimen
ta, de qbus est vt i potu dentur de [y] ⌈aqua mellis⌋
in hora dormiendi due. ℥. cū tanto pōdere aque plu
uialis ꝑmixta, ⁊ videat an pūctionē sentiat, an non.
[z] † ⌈ ⌋ Et cā qdem in illo est,
retētio inflationis cū cōitate intestinorū, licet medi/
ci mirētur de hoc: ⁊ est expertū certū nisi in consue/
tis potare illud. Et iterū laboret in ieiunio in die, ⁊
in sero inuoluatᷣ pānus, ⁊ suffumigetᷣ a [τ] ⌈librello⌋
⁊ traiectorio cum suffumigio: si ergo egreditur fu/
mus ⁊ odor ex ore, ⁊ naso, tunc ipsa non est p̄gnās.
Et similiter experitur qum vacuitas est, supponen
do alleum, ⁊ dormiendo super ipsum, ⁊ consideran
do an inueniat saporē eius, ⁊ odorem ipsius in ore,
an nō. Et ex eo qō dicemus in capᵒ signorū masculi/
nitatis, ⁊ femineitatis de suppōne aristologie cum
melle. ⁊ intromissione. Et vrina qdem p̄gnantis in
principio pregnationis est citrina, ad [ꝯ] ⌈subalbedi
nem⌋ decliuis, q̄si sit coitū in eius medio sparsum.
Et significat p̄gnationem vrina [ꝶ] ⌈pure⌋ subē, sup
quam est quod est simile nubibus. Et ꝓprie qn̄ in
ea sunt sicut grana ascēdentia, ⁊ descēdentia. In fi/
ne aūt ipregnationis qn̄q; apparet i vrinalibus ca/

o † A. ⁊ fit viridis.
p A. clarificātur
q A. Alia litera alteranᷣ mamille
r A. ⁊
s A. mamille
t A. ⁊ viuificatᷣ
u A.
x A. Alia litera herisipila vō est mala
y A. melle
z † A. q̄ si sentit tunc punctionē est pregnans.
τ A. vase seu instrumento suffumigationis
ꝯ A. glaucedinē Alia litera celesteitateꝫ vel plūbeitatem vel fuscedinē
ꝶ A. clare

rum rubedo in loco in quo apparuit in pncipio im pregnatiõis [a] ⌈subalbedo.⌋ Et qñ mouetur vrinale pgnantis, ⁊ cõturbatur, tunc est ĩ fine pgnationis: ⁊ qñ non cõturbatur, est in pncipio pgnationis.

a A. glaucedo

¶ De causis masculinitatis. Cap. XII.

Causa masculinitatis est spma viri, ⁊ calitas eius, ⁊ abundãtia ipsius, ⁊ cõuenientia coitus in hora mũdificationis eius, ⁊ puocatio spmatꝭ ex dextro: qm ẽ calius, spissioris sube, ⁊ sumitur ex rene dextro, q est calidior, ⁊ altior, ⁊ ppinquior epati. Et silr qñ cadit ĩ dextro mrĩcis. Et silr spma mulieris in proprietatibus suis, ⁊ in pte sua, ⁊ regio frigida, ⁊ tps fridũ, ⁊ vẽtus septẽtrionalis ad iuuant ad masculinitatẽ: ⁊ cõtrium ad cõtrium. Et silr etas adolescentie, absqꝫ pueritia, ⁊ senectute. Et dicunt qdã q si currit a dextro viri, ad dextruꝫ eius, masculinat. Et ex duobus sinistris, femininat. Et si currit ex sinistro eius ad dextruꝫ, ipsius erit femina masculina. Et ex dextro eius ad sinistruꝫ ipsius, erit masculus femininus. Et dixerũt quidã de illis qui [b] ⌈prudẽtes sunt⌋ q pregnatio a die ablutionis est cũ masculo vsqꝫ ad quintũ, ⁊ est cum puella vsqꝫ ad octauũ: deinde est cũ masculo vsqꝫ ad. xi. deinde est cũ hermaphrodito. Et san. pgnantis cuꝫ masculo, calidior est plꝰm, quã san. pgnantis cũ femina.

b A. Alia litera loquũtur absqꝫ ratione

¶ De signis masculinitatis ⁊ femineitatꝭ. Cap. XIII.

[c] Pregnans hñs masculinũ, est melioris coloris, ⁊ plis leuitatis, ⁊ agilitatis, ⁊ mũdioris faciei, ⁊ sanioris appetitus, ⁊ qetioruꝫ accñtiuꝫ, ⁊ sentit grauedinẽ lateris dextri. Plurimũ eniꝫ gñatur masculus ex spmate expulso ad dextrũ [c] ⌈duorũ⌋ lateris [d] † ⌈ ⌋ matricis: ⁊ nõ accidit illud nisi aut pp desideriuꝫ illius lateris ad recipiẽdũ: aut qñ expulsio est ex testiculo dextro. Et qñ mouet fetus masculus, mouet ex latere dextro. Plꝫ.n. qũ icipit mamilla augumẽtari ⁊ alterat color, fit in ea q̃ hꝫ masculũ ex latere dextro, ⁊ pprie papilla dextra, ⁊ ad ipsam currit lac in primis, ⁊ puocat in primis. Et est lac qꝺ mulgetur ex vbere eius, grossum viscosuꝫ, nõ tenue aquosuꝫ, ita qꝺ lac masculi distillat sup speculuꝫ, ⁊ cõsiderat ad ipm in sole, ⁊ remanet q̃si ipm sit frustum argẽti viui, aut granũ margarite, nõ curens, neqꝫ [e] ⌈plongatur.⌋ Et augumẽtat papilla ĩ hñte masculum in rubedine, nõ in nigredine vehementi. Et fiunt vene [f] ⌈papillarũ⌋ eius rubee [g] ⌈ad nigredinẽ cõcliues.⌋ Et sit pulsus eius dexter vehemẽtius plenus, ⁊ frequens. Et dixerũt qdaꝫ, qꝺ qñ mouetur a statione, mouet prius pedẽ dextrũ, ⁊ est expertũ. Et qũ erigitur, sustẽtatur sup manũ dextraꝫ. Et est oculus eius dexter leuioris ⁊ velocioris motus. Et masculus mouet post tres mẽses, ⁊ femina post quattuor mẽses. Et dixerũt quidã de ingenijs est in cognitione illius, vt sumat aristologie aure. i. ⁊ terat, ⁊ cõficiat cũ melle, ⁊ supponat cũ lana viridi a mane vsqꝫ ad meridiẽ, ⁊ in ieiunio: tũc si dulcescit saliua eius, est cõcipiens masculũ: ⁊ si est amara, tunc est pregnãs cũ femina: ⁊ si nõ alteratur, tũc nõ est pregnans. Et in hac cã, est cõsideratio, ⁊ indiget experimẽto, vel multa perscrutatione in sua sciẽtia. Signa autez femine, ⁊ que pgnans est cũ filia sunt, [h] † ⌈ ⌋ multitudo vlcerꝝ pedũ, ⁊ proprie in [i] ⌈coxis⌋ ⁊ multitudo apatũ eorꝝ. Et qñqꝫ est pregnans cũ masculo, sed non est masculus nisi debilis, ⁊ est [k] ⌈mollificatarũ venarũ. Signa aũt femine fortia⌋ Et enixe masculũ sunt, q cõsumitur eius partus in xxv. diebꝰ vsqꝫ ad. xxx. dies nisi ipsa sit egra, ⁊ femina ex. xxxv. vsqꝫ ad. xl. ⁊ illud fit ꝭm plurimum.

c ——— A.

d † A. colli

e A. protensum Alia litera depressum

f A. pedum

g A. non nigre

h † A. cõtraria illis. Et ex eis q̃ verificãt est

i A. tibijs

k A. lassus ⁊ sũt peiores dispositiones ⁊ deteriores significationes q̃ in pgnante cũ femina forti

¶ De regimine masculinitatis. Cap. XIIII.

Oportet vt calefiat mulier ⁊ vir cũ aromaticis, ⁊ suffumigatione, ⁊ potu, ⁊ cibis, ⁊ potu mithridati ⁊ cũ suffumigationibꝰ, ⁊ pessarijs pdictis, si eis indiget cũ clisteribus [l] † ⌈ ⌋ ⁊ vnctiõibꝰ. Et nõ auscultet ille q dicit, q opꝫ vt mulier sit debilis spmatꝭ, vt generet ex ea masculꝰs: imo oꝫ vt sit spissi spmatꝭ, ⁊ fortis, ⁊ [m] ⌈puella:⌋ hꝫ.n. spma dignꝰ est vt suscipiat masculinitatẽ. Uerũtñ non opꝫ vt deficiat a spmate eius spma masculi, imo opꝫ vt sit spma masculi fortius in hoc cap eo, ⁊ opꝫ vt dimittat coitũ ad tps, ⁊ nõ recedat a coitu oĩno: quare corrũpat spma, ꝭm q diximus, ⁊ vt nõ multũ vtant potu aque, imo bibant de ea paulatim, ⁊ cibet cibis fortibus calefaciẽtibus: deinde experiat vir sperma suũ, ⁊ dũ permanẽt tenue, scias q necessitas ad curationẽ remanens est: ⁊ qũ igrossat spma, expectet post illud diebus aliquot, ⁊ pcedat ꝭm regimẽ suũ, donec cõfortetur spma, ⁊ aggreget ꝭm modũ quẽ inuimꝰ. Deinde cõueniat cũ ea cõuentu quẽ inuimus, ĩ loco aromatiçato aromaticis calidis, sicut [n] ⌈nere p ex⌋ muscho, ⁊ croco, ⁊ xiloaloe indo crudo: ⁊ deuitet cãforam: ⁊ sit in letiore dispõne, ⁊ meliore aĩa. ⁊ delectabiliore domo, ⁊ cogitet de masculis, ⁊ appropriet meditationẽ suã ĩ masculis fortibꝰ hñtibꝰ audaciã, ⁊ opponãt suos oculos forme viri, de illis qui sunt rectioris creationis, ⁊ gloriose forme, ⁊ coeat.

l † A. calefaciẽtibus

m A. Alia litera calidi

n A. ned ⁊ Alia litera ned primo

¶ De signis albani faciẽtis nasci masculos. C. XV.

Albanin faciens masculos, est vir fortꝭ corpis, eq̃lis carnis in duritie, ⁊ mollitie, multi spermatis, grossi, cali, ⁊ est magnorũ testiculorꝝ, manifestarꝝ venarꝝ, fortꝭ desiderij, quẽ nõ debilitat coitus, ex cuius dextro eijcitur spma. Nã rustici ẽt stringũt sinistrũ testiculũ tauri, vt effundat ex dextro. Qñqꝫ adolescẽtis dexter prius ĩflat testiculus, tũc ipse est masculinãs, aut sinister, tũc ipse ẽ femininãs Et silr ille ad quẽ festinat pollutio, nõ a nocumẽto ĩ spmate, ẽ faciẽs masculos.

¶ De signis mulierũ masculiniçãtium. Cap. XVI.

De mulieribus masculinãs ẽ mulier eq̃lis coloris, ⁊ forme, q̃ non est [o] ⌈q̃uis⌋ corpe, neqꝫ mollis: ⁊ neqꝫ mẽstrua eius sunt subtilia [p] ⌈cruda⌋ neqꝫ pauca aq̃sa [q] † ⌈ ⌋ adusta valde: ⁊ cuiꝰ os mrĩcis ẽ vulue oppoᵐ: ⁊ cuiꝰ digõ bona est, ⁊ cuiꝰ vene sunt appentes pcedẽtes ad exteriora: ⁊ cuiꝰ sensus ⁊ motus ꝭm q oꝫ existũt: ⁊ nõ hꝫ vẽtris solõnẽ assiduã, neqꝫ ipsiꝰ cõstrictionẽ assiduã: ⁊ oculi eiꝰ sũt declines ad fuscedinẽ, absqꝫ subalbedine: ⁊ ẽ gaudẽtis nãe, ⁊ lete aĩe. Et puelle viripotẽtes ĩ primis qũ coeunt sunt velocis ipregnatiõis pp fortitudinẽ calitatꝭ earum, ⁊ puitatẽ adipis mrĩcis ipsarꝝ, ⁊ humiditatuꝫ earꝝ. Et ille qbꝰ velociter veniũt mẽstrua, digniores sunt vt masculos cõcipiãt. Et spatiũ mũdificatiõis illarꝝ, q̃rꝝ ẽ breue ẽ vsqꝫ ad. xxij. dies, nõ vsqꝫ ad. xl.

o A. dura

p A. nigra saniosa

q † A. neqꝫ pauca

¶ De causis geminorum, ⁊ impregnationis sup impregnationem. Cap. XVII.

Causa earum est multitudo spmatis, ⁊ diuisio ipsius in duo: ⁊ qꝺ est supra: ⁊ eius casus in duos vẽtres. Et incolumitas quidem duorum filiorũ, ẽt geminorũ.

non est plurima. Et paꝝ sunt iter geminos dies plurimi: ipsi.n. ſm plurimũ fiunt ex coitu vno. Et paꝝ cõtingit ꝙ ex coitu super pregnationẽ fiat cõceptio. Nam si fit ↄceptio, fit in mulieribus q̃ corpora [a]⌈ tenera ⌋ habent, ⁊ sunt multoꝝ piloꝝ, ⁊ multi san. ꝓpter fortitudinẽ caliditatis earũ. Et [b]⌈ de illis ⌋ sunt que fortasse vidẽt sang. in ipregnatione, ⁊ nõ curãt de eo ꝓpter virtutẽ earum ⁊ fortitudinem matricis ipsarum, ⁊ nõ abortiũtur cũ mẽstruis, ⁊ cũ apertione [c]⌈ eius qȯ emittit in matrice. ⌋ Et qñqꝫ menstruãtur super impregnatione numero duarũ menstruationum ⁊ supra. Qȯ si cadat impregnatio sup impregnationẽ in nõ valde forti, ⁊ in ea, que nõ concipit nisi ꝓpter apertionem oris matricis sue, nõ ꝓpter fortitudinẽ sue matricis, timet ꝙ sit filius primus iaꝫ debilitatus, quare corrũpitur secũdus. Et iterũ in fortibus timet latus casus litigij ⁊ cõpressionis inter duos filios. Et illud quidẽ plurimũ perducit ad fe. ⁊ iflationẽ faciei, ⁊ aduẽtũ egritudinũ, ad hoc vt abortiat vnũ eoꝝ. Et de signis quidem geminorũ, ⁊ qui supra sunt, ſm ꝙ dixerunt, ⁊ exptum est, est vt ↄsideret vmbilicus nati primi ↄtinuus cũ fetu: tunc si nõ fuerit in ipso ruga, neqꝫ nodus, non erit post natũ primũ, filius: ⁊ si fuerint in ipso ruge, tunc pregnatio erit ſm numerum rugarũ.

a A. carnosa ⁊ pinguia

b A. ille

c A. Alia litera aliqua oris matricis

¶ De signis appropinq̃tionis partus. Cap. XVIII.

Cum pregnans ingredit i spatio ꝓpinquo tẽpori partus, ⁊ sentit grauitatem in inferioribus vẽtris sub vmbilico, ⁊ in dorso, ⁊ dolorẽ in inguine, ⁊ caliditatem in vẽtre, ⁊ inflationẽ in ore matricis vehementem, sensatã, ⁊ humectationẽ eius, tunc iam approximat. Quñqꝫ [d]⌈ mollificat eius cauda ⌋ ⁊ inflantur eius inguina, ⁊ fortior fit inflatio inguinis, tunc nõ est inter illud ⁊ inter partũ nisi ꝓximum.

d A. mollificant eius anche

¶ De signis debilitatis embryonis. Cap. XIX.

Significant debilitatem eius egritudines matris sue, ⁊ euacuationes accidẽtes ei, ⁊ proprie ↄtinuatio prouocationis menstruorum pertrãseuntiũ illud, qȯ fit ſꝫ semitã raritatis ⁊ paucitatis, ⁊ ſm semitã superfluitatis cibi. Et silr aparitio lactis ẽt i primo mense in quo concipit ipsum, ⁊ emulget, qum mãmilla exprimitur. Et sigt ipsam ꝙ non mouetur fetus motu de quo sit curãdum, aut mouet in nõ sua hora.

¶ De signis debilitatis nati. Cap. XX.

Cum fetus nascitur, ⁊ nõ inflatur vmbilicus eius ⁊ non mouetur, ⁊ nõ sternutat [e]† ⌈ ⌋ vsqꝫ ad tẽpus, tunc ipse est debilis, ⁊ non viuet.

e† A. ⁊ nõ soluitur vẽter eius

¶ Tractatus secũdus, de impgnatiõe ⁊ ptu. Ca. I.

Tempora quidẽ creationis ⁊ motiõis, ⁊ partus, iã diximus in anatomia, ⁊ eis q̃ sunt post ipsaꝫ. Et scias inde, ꝙ mẽsis septimus est ꝓmus mẽsis in quo parit ipsum, ⁊ est fetus fortis creationis, ⁊ cõplͦonis, cuius creatio [f]⌈ velox ⌋ fuit, ⁊ cuius motus festinauit, ⁊ cuius petitio ad exitũ fuit [g]⌈ velox. ⌋ Et multotiẽs qdem morit natus [h]⌈ ifra h̄ spatiũ ⌋ qm̃ tollerat mot⁹ vehemẽtes i debilitate creatiõis, h⁹ natus nãqꝫ lꝫ i radice sit fortis, tñ est ꝓximi spatij cũ creatione. Verũ natus in. viij. mẽse est q plͥm moritur de natis, ⁊ parum viuit. Qȯ si aliquis viuat de natis in. viij. mensibus, tunc illud est parũ valde: ⁊ paruꝫ est ꝙ viuat natus [i]⌈ ꝑueniens ⌋ hoc tpe. Et in quibusdã regionibus nõ viuit natus. viij. mensiũ omnino: qm̃ non eũatur eius dispõ, quin aut sit retardatus in creatione, ⁊ motione, ⁊ desideriũ ad partũ vsqꝫ ad hãc horam. [k]⌈ Et significat ⌋ ꝙ eius virtus nõ est fortis in radice: [l]⌈ aut aduenĩunt eis motus sepõnis ⌋ in ꝓncipio tp̄is cõplemẽti [m]† ⌈ ⌋ q̃ꝫuis sit fortis i radice v̄tus eius, sicut nati in. vij. Qȯ si nõ fuerit ita: imo fuerit creatio eius ⁊ motus ipsi⁹ ⁊ volũtas desiderãs ꝑuenire ad ptũ, [n]⌈ Et mot⁹ ei⁹ cõpleti añ illȯ tũc huius fetus iã conat euadere a loco suo ⁊ conuertitur, sed qd vꝫ eius ↄuersio cũ q̃ nõ ↄseqtur itentionẽ suã ⌋ ⁊ remanet sic ↄuersus, vsqꝫquo redit ad ipm v̄tus sua: ⁊ facit ipm deficere debilitas sue v̄tutis [o]⌈ ⁊ accidit ei ꝓculdubio ꝙ accidit debili itento motib⁹ euasiõis qũ ꝓcedit absqꝫ directiõe. s. lassitudo ⁊ defectus: ⌋ ifirmat ḡ ꝓculdubio ⁊ debilitat ⁊ resoluit v̄tus eius: ⁊ qñ nascit in h⁹ dispõne est iudiciũ eius iudiciũ nati infirmi debilis: ⁊ de iudicijs eius est ꝙ nõ spat ei vita. Natus aũt in nono, si cõpleta fuerit eius creatio, ⁊ desiderauerit moueri in vij. ⁊ nõ fuerit ei possibile vt euadat, imo remaneat in mr̃ice, ⁊ acciderit ei i. viij. qȯ diximus [p]⌈ viuet ⌋ in spatio mẽsis, ita redeũte ad ipm virtute, ⁊ equabitur a ↄuersione sua, vsqꝫquo redeat conuersus, et cõfirmetur: qũqꝫ nascitur, saluatur. Et quꝫ nõ fit ita imo non desiderat nisi moueri in illa hora, tunc iudiciuꝫ eius est iudiciũ omnis debilis [q]⌈ omnino. ⌋ Et plurimũ quidem nascitur in decimo: ille cui accidit vt desideret partũ in nono, ⁊ non fuit ei preparatuꝫ. Et accidit ei illud qȯ accidit nato in. viij. Et parum quideꝫ accidit vt sit [r]⌈ assiduatio ⌋ sepationis cadens in. vij. deindẽ extendatur vita vsqꝫ ad. x. ita vt eueniat ei integra [s]⌈ vita ⌋ in. x. hoc enim rarum est, Et cum hoc est significatio debilitatis virtutis, qum [t]⌈ currit vicissitudo ⌋ ex septimo vsqꝫ ad. x.

¶ De regimine vniuersali ꝑgnanitꝫ. Cap. II.

Oportet vt assiduent lenificationem suarũ nãrum semper, cũ eis que leniũt cuꝫ equalitate, sicut sunt alessidabegi pinguia: et sicut [u]⌈ suraset ⌋ ⁊ silia qum stringitur natura valde: ⁊ vt occupentur exercitijs tẽperatis, ⁊ deambulatione tenui absqꝫ superfluo. Superflua eni aborꝉiri facit, ⁊ illud ideo, quoniam ipse replentur propter illud quod accidit eis de retẽtione mẽstruorum. Quod si superfluitates in eis multiplicentur opꝫ vt non assiduent balneũ. Balneum nãqꝫ eis execrabile est, nisi apud propinquitateꝫ. Et nõ oportet vt inungantur capita earum, ⁊ fortasse accidet eis inde coriça: quare accidat tussis, ⁊ cõmoueatur fetus, ⁊ post abortus. Et oportet vt deuitent motum superfluũ, ⁊ saltum, ⁊ percussionẽ, ⁊ casum, ⁊ coitũ proprie, ⁊ repletionem cibi, ⁊ iram: ⁊ non superueniat eis quod faciat tristari, ⁊ timere, ⁊ elongentur ab eis omnes relique cause abortus: ⁊ proprie i mẽse primo, ⁊ vsqꝫ ad. xx. dies: ⁊ proprie in hebdomada prima: ⁊ vsqꝫ ad tres dies a conceptione. Illic enim est execrabile sup eas omne [x]⌈ compressioneꝫ faciẽs. ⌋ Et ↄsideretur illud qȯ diximus de ↄseruatione embryonis. Et opꝫ vt cooperiat illud qȯ est sub hypocũdrijs eaꝝ cũ lana leui. Et sint cibi earũ panis mũdus cũ alessidabegi, ⁊ alçerbeiet. Et deuitent oẽ acutũ, ⁊ amaꝝ sicut caparis [y]† ⌈ ⌋ ⁊ oliue imature, ⁊ oẽ ꝓuocatiuũ mẽstruoꝝ: sicut sunt

i A. q est femina

k A. quare significatur

l A. conatus aũt eius ad motum exitus ad extra

m† A. magis ⁊ plus debilitat ipsuꝫ, q̃ꝫ debilitet illũ cui⁹ conatus ad exitũ est i ꝓncipio tp̄is cõplementi

n A. iã fuerit cõpleta ante illũ ⁊ fuerit hmõi fet⁹ iã desiderãs ⁊ exquirẽs sepõnẽ ⁊ exitũ a loco suo ⁊ ↄuertat ⁊ eius ↄuersio q̃ nõ seqtur itẽtionẽ suã faciat accidere laborẽ ⁊ fatigationem
Alia litera
⁊ ↄuertat ⁊ deficiat debilitas v̄tutis tũc ei⁹ conuersio q̃ nõ ↄseqtur itẽtionẽ suã facit ei accidere laboreꝫ ⁊ fatigationem

o A. tũc accidit ei ꝓculdubio illa lassitudo ⁊ defectio q̃ accit debili ↄsiderãti vl exgrẽti motum euasionis ad locũ optatũ qñ aduenit ei tal motus absqꝫ ꝙ ꝑueniat vel applicet ad illũ locum

p A. tũc viuificatur

q A. in creatiõe

r A. voluntas

s A. viuificatio

t A. postponitur cõplemẽtũ vel ꝑfectio viuificationis seu virtutis

v A. siracost

x A. cõmouẽs subito

y† A. ⁊ lupini

faseoli, ⁊ cicer, ⁊ sisamũ. Et si desiderant cibũ in die cõceptionis, precepit Hip. vt in potu sumãt sauich in aqua: ipm enim q̃zuis sit inflatiuũ, est tamẽ velocis nutrimenti. Et vinũ earũ sit odoriferũ, ⁊ subtile antiquum. Et Hip. q̃dem dixit sumant in potu vinuz nigrum: ⁊ vr̃ ꝙ voluerit intelligi per illud subtile nigrum: ⁊ sit nigredo eius ꝓpter ipsius fortitudinez, nõ propter fecẽ. Et sint in secũdis mẽsis earũ passe, ⁊ cydonia dulcia, ⁊ pira, ⁊ excitantia appetitum, ⁊ mala muça, ⁊ granata muça. Medicine ṽo earuz sint sicut electuariũ de margaritis cuius descriptio ℞. margaritarũ non perforatarũ, piretri amboruz aña. ʒ. i. ß. ⁊ masticis amboꝝ aña. ʒ. iiij. çedoarie, doronici, semis apij [a]⌈capsie⌋ cardamomi, nucis muscate macl [b]⌈cinami⌋ oiuz aña. ʒ. ij. beẽ albi, been rubei, piperis, ⁊ macropipis omniũ aña. ʒ. iij. cinamomi. ʒ. v. çuchari sulimeni quantum omnia, ⁊ plus: cuius dosis sit cochliariuz vnum: ipsum eniz rectificat dispõnem matricis earuz, ⁊ dispositionẽ stomacorum earũ. Et opz vt vehemens sit studium in stomacis earum, quare confortẽtur cum eis que sunt sicut geleniabin cũ xiloaloe, ⁊ mastice, ⁊ similibus. Et electuaria facta cum çucaro plurimo, cũ speciebus aromaticis [c]† ⌈ ⌋ in quibus non est multa [d]⌈calitas⌋ ⁊ cũ emplis stipticis calefaciẽtibus aromaticis.

a A, seitaragi

b A. cherfe

c † A. Alia lr̃a subtilibus

d A. acuitas

De regimine enixe. Cap. III.

Oporter quãdo parit, vt studiũ sit in prouocatione mẽstruorũ eius, [e]† ⌈ ⌋ ⁊ rectificetur cibus, ⁊ nõ pmutet̃ cibus subito ad regimen grossum: q̃re faciat ipsam febrire, ⁊ debilitet virtutẽ alteratiuã in epate eius, ⁊ multiplicetur sitis eius, ⁊ fortasse fiat hydropica. Qꝫ si induret̃ cum hoc epar eius, nõ speratur ei sanatio. Et diebus quidẽ partus sunt motus, ⁊ periodi. Et principiũ eius est hora aduẽtus cõmotionis, ⁊ doloris. Et qum ẽgritudo pertrãsit. xx. dies vsqꝫ ad. xxiiij. egritudine stãte, aut [f]⌈recidiuante⌋ sig̃t tarditatẽ [g]⌈ꝯsumptionis.⌋ Et necessaria est eũo in die alio ab isto, q ẽ dies crisis, si nõ fuerit debilitas.

e † A. sufficienti Alia litera retentorum

f A. redeunte

g A. Alia litera finis

De appetitu pregnantis. Cap. IIII.

Cum cadit appetitus pregnantis, iuuatur dimissione pinguis, vehemẽtis piguedinis, ⁊ dulcis, vehementis dulcedinis, ⁊ administratione [h]⌈rei subtilis,⌋ ⁊ moderamine in potu aque, ⁊ vt sit contenta vino odorifero, pauco subtili. Est enim iuuatiuũ rectificans appetitum: ⁊ illud q̃ accidit de nausea, ⁊ vomitu plurimo. Et de medicinis appetitui conferentibus est omne in quo est stipticitas cum caliditate subtili, sicut ṽga pastoris [i]⌈decocta cuz vino ⁊ succo⌋ eius, ⁊ [k]⌈aristologia⌋ ante cibum ⁊ post ipsum de quo parum sumatur. Et emplastra nota cõfortantia stomacum facta ex cydonijs ⁊ dactilis [l]⌈albis⌋ siccis, ⁊ calamo aromatico, ⁊ spica cum vino odorifero antiquo. Et quãdoqꝫ ponuntur in eis semẽ apij, ⁊ anisum, ⁊ feniculum: ⁊ proprie si fuerint illic dolor, ⁊ iflatio. Quod si eius appetitus malus fiat superflue, stude in mundificando stomacum eius cuz eis, que sunt sicut aqua algeleniabim facti cuz roſ. persicis, deinde rectificetur cum acetosis, ⁊ rob de acresta. Et vinum eius factum cũ aqua mellis, aut aqua çucari, iuuamentum eis bonum est in illo, et conueniens embryoni. Et [m]⌈polypodium⌋ quidẽ exiccatum conuenit appetentibus lutum ex eis. Et quandoqꝫ iuuãtur ex acutis, sicut sinapi, ⁊ similia: ipsum enim abscindit humorem malũ, ⁊ excitat appetitum: ⁊ est vltimum in reducendo appetituz earum. Quumqꝫ conuertitur appetitus earũ ad caseũ, assetur eis humidus super prunas, donec exiccet̃, quoniã ille est melior, quam siccus acutus: primus eniz est minoris superfluitatis: ⁊ secũdus est magis [n]⌈disrumpens⌋ appetitum. Ad ventositatem vero stomaci earum, ⁊ dolorem eius, verbi gratia, administretur hoc electuarium. ℞. cymini carmeni infusi in aceto, ⁊ torrefacti post illud, ⁊ olibani, ⁊ origani persici omnium ana partẽ vnam, castorei partis vnius tertiam, sumatur de puluere eius sicco a medic aur̃. vsqꝫ ad aure. i. Ad vomitum ṽo earum super cibuz, oportet vt dentur post cibũ ea in quibus sunt aromaticitas, ⁊ ponticitas, ⁊ stipticitas, sicut cydonia assata, ⁊ proprie quz fixa sunt in eis frusta xiloaloes indi, ⁊ assiduetur compressio manuum ⁊ pedum earum. Et administrentur super stomacum earum emplastra nota: ⁊ teneant in oribus suis grana granatoꝝ cũ folijs mẽte, ⁊ [o]⌈sorbeãt⌋ aliq̃d de miua: ⁊ bolũ armenũ est de eis q̃ sedãt eaꝝ nauseã.

h A. deambulationis leuis

i A. Alia litera cuz aneto bibat̃ decoctio Alia litera cũ vino bibatur decoctio

k A. rauend Alia litera alrobub

l A imaturis

m A. amilum

n A. excitans

o A. lambant

De [p]⌈pulsu⌋ cordis pregnantium. Cap. V.

Illud q̃dẽ plĩm accidit eis ꝓp cõitatem oris stõi, ⁊ cã humoris in eo [q]⌈qm̃⌋ multotiẽs alleuiat sorbere aquã calĩam, ⁊ exercitiuz leue ꝑcipitans illud q̃ est in ore stomaci.

p A. cafachan

q A. ⁊

De regimine cursus mẽstruoꝝ ꝑgnãtis. Ca. VI.

Decoquantur stiptica i qb᷒ nõ est aromaticitas in aq̃: ⁊ ex ea administret̃ tina sicut sunt lentes, ⁊ cortices granatoꝝ, ⁊ balaustie, ⁊ galle, ⁊ glandes, ⁊ silia. Et quandoqꝫ fit ex gallis, ⁊ balaustijs, ⁊ corticibus granatoꝝ, ⁊ ficubus siccis emplĩm, ⁊ ponitur super pectinem cum aceto.

De ap̃atione pedum ꝑgnantiũ, ⁊ mollitie earum. Cap. VII.

Emplastrent̃ pedes eaꝝ cũ folijs caulis, ⁊ liniãtur cũ vino mixto cũ aceto, ⁊ decoctione citri: aut [r]⌈cum decoctione chimolee⌋ ⁊ quãdoqꝫ sumitur emplĩm ex [s]⌈cannis cũ aceto, ⁊ ex aneto⌋ cum aceto.

r A. Alia litera liniat̃ cũ chimolea.

s A. dactilis immaturi siccis cũ aceto ⁊ alumine

De abortu. Cap. VIII.

Cause abortus, aut sunt ꝑmitiue ex ꝑcussione, aut casu, aut exercitio sup̃fluo, aut saltu vehemẽti, ⁊ proprie ad posteriora, vel retro: ipe. n. multotiẽs facit descẽdere sperma ꝯceptum visibiliter: aut aliq̃d ex passionib᷒ aĩalib᷒, sicut ira vehemẽs, aut timor, aut tristitia. Et ex frigore aeris, ⁊ calitate eius sup̃fluis. Et ꝓp h̃ genus abhorret̃ ꝑgnãti ꝓlõgatio balnei ex h̃ ꝙ magnificat̃ anhelitus ei᷒. Balneũ. n. lz abortiri faciat ꝑ lubricitatẽ, fac̃ tñ abortiri [t]⌈ꝑ egressionẽ fetus ad aerẽ fr̃z.⌋ Et q̃nqꝫ ꝓuenit ex debilitate ei᷒ ꝓp defectũ, ⁊ mollificationẽ ipsi᷒, [u]⌈cã resolõnis rei corpee⌋ ⁊ ex egritudib᷒, ⁊ [x]⌈askiu⌋ ⁊ fame vehemẽti, ⁊ eũone humoris, aut ex sesan. plĩmi ꝑ medicinã, aut phlebotomiam, aut ex sesan. plĩmi ꝑ medicinã, aut phlebotomiam, aut ex se ipso: ⁊ ex fluxu san. mẽstruoꝝ plĩmi. Et q̃zto magis fili᷒ est maior, est nocumẽtũ cũ phlebotomia in ipso plus: aut ex replõne vehemẽti: aut ex satietate nauseatiua plĩma corrũpẽte nutrimẽtũ fetus, ⁊ oppilãte viã ad eũ: aut ex multitudine coitus mouẽte mr̃icem [y]† ⌈ ⌋ ⁊ ꝓprie post septimũ. Et multitudine balneatiõis, ⁊ ablutõis lubricãte [z]† ⌈ ⌋ mr̃icẽ, ⁊ faciẽte abortũ, lz balneũ abortiri faciat cã mollificatõis ṽtutis, ⁊ q̃r fac̃ fetũ egere [&]⌈eo quod est frigidũ⌋ ꝭm ꝙ diximus. Isti ergo sunt ordines

t A. Alia litera ꝓpterea ꝙ facit fetum indigere aere frigido

v A. ꝓp cãm resolutionis ⁊ ex nocumentis corporeis

x A. ascham

y † A. ad exteriora

z † A. ⁊ mollificãte

& A. aere frigido

a† A.primitiua rum

dines cārum. a †[ ] Et qn̄qꝫ fit a causis
ꝓpter fetū, sicut est mors eius pp aliquā cāruꝫ mor
tis eius: quare expellit eū natura, ꝛ proprie qn̄ cur
rit ex eo res virulenta, que mordicat matriceꝫ, ꝛ le/
dit eam, vel sicut est debilitas eius, quare nō firma/
tur: aut pp pāniculos, ꝛ inuolutiones q̄bus ꝯtinet̄.
Qum.n.abrūpuntur, ꝛ mollificātur, ꝛ effundit̄ ex
eis humiditas eorū, ledit matricē, ꝛ mouet eam ex
pulsiua, ꝛ adiuuat iterū ad lubricitatē. Aut pp cau/
sam matricis de amplitudine oris eius, ꝛ paruita/
te adunationis eius, aut ex humiditatibꝰ in mr̄ice,
aut in orificijs venaꝝ lubrificātibus, ꝛ grauātibus.
Et qn̄qꝫ fit pp reliquas spēs malitie cōplōnis ī ma/
trice ex calore, aut frigore, aut humiditate, aut sicci
tate, ꝛ paucitate nutrimenti fetus. Et qn̄qꝫ fit ex vē
tositate in matrice, ꝛ ex apate, ꝛ b [q̄ sunt eis simi/
lia] aut duritie: aut cancro. Et qn̄qꝫ fit ex vlceribꝰ
in matrice. Et plˡm abortus facti in mense secundo,
ꝛ tertio fit ex vētositate, ꝛ humiditatibus sup orifi/
cia venaꝝ, que sunt mr̄icis, que noiantur foramina
ex q̄bus ꝯtexunt̄ vene secūdine: quꝫ ergo humectā
tur, mollificant̄ ipse, ꝛ illud qđ ex eis texitur: q̄re fit
abortus fetus ex quolibet motore, aut ex vētosita/
te, aut grauedine. Et qn̄qꝫ est causa malitia comple
xionis calide exiccātis, aut frigide congelantis. Et
iteruꝫ ex eis que abortiri faciunt in initio rei, est te/
nuitas spermatis in radice, quare nō creatur ex eo
pāniculus primus nisi debilis, ꝑparatus ad disrū/
pendum, cum hoc ꝙ ipse attrahit san. Et in sexto, ꝛ
qui sunt post ipm ex humiditatibus disp̄titiꝫ in ma
trice, lubricātibus fetuꝫ. Et dixerūt quidā ꝙ fit plu
rimum illius ex ventositate: ꝛ veritas est iste sermo.
Post spatiū vō notum plurimū abortus non fit nisi
ex debilitate mr̄icis. c †[ ] Et dr̄ ꝙ illa que
est vehemēter extenuata, qum ipregnatur, abortit̄
anteqꝫ ingrossescat: qm̄ corpus recipit de cibo ad
sui rectificationē, ꝛ redditioneꝫ sue virtutis, taliter
ꝙ nō superfluit embryoni, quod ipsuꝫ nutriat, qua/
re debilitatur. Et in regionibus quidē valde frigi/
dis absqꝫ equalitate, ꝛ tēporibꝰ frigidis valde mul
tiplicatur abortus. Et similiter mors ꝑgnantiū. Et
d †[ ] in regionibus meridionalibꝰ e †[
] multiplicatur abortus: ꝛ silr̄ in ae/
ribus meridionalibꝰ. Et minoratur in septētriona/
libus, nisi sint frigidi vehemēter ledentes embryo/
nem. Et qn̄ preterijt hyems austrina, calida, ꝛ seq/
tur illā ver boreale frigidum, abortiuntur pregnā/
tes que pariture sunt in vere, ex qualibet cā, ꝛ pa/
riunt debilem. Et dolores quideꝫ accidentes apud
abortum, vehemētiores sunt doloribus accn̄tibus
apud partū: qm̄ ille sunt res non naturales.

c† A.ledente
d† A.similiter
e† A.ꝛ tp̄ibus meridionalibꝰ

De signis. Cap.IX.

Signa quidē abortuꝫ ipsius sunt,
qm̄ incipit māmilla detu/
mescere post soliditatē sanam. Solidi/
tatem vō egram rectificat natura per/
ducens ad detumitionem sine timore
abortus. Et quecūqꝫ duarum māmillaruꝫ detume
scit a soliditate sana, tunc habēs eam abortit̄ f [in
die illo. Et similiter ex pleuresi. Qum ergo] super/
fluit lactis prouocatio, ꝛ frequēs fit, adeo donec de
tumescat māmilla, tūc indicat ꝙ fetuꝫ est debilis, ꝛ
ꝙ ꝑparatur abortui. Et silr̄ multitudo doloꝝ in ma
trice. Et qn̄ rubet facies g †[ ] in febre, ꝛ ac
cidit rigor, aut grauatur caput, ꝛ dn̄atur lassitudo,
ꝛ sentitur dolor in ꝓfundo oculi, sigt̄ ꝙ cause abor/
tus sunt venientes, ꝛ ꝙ ipse facient peruenire men/
strua, deide faciēt abortiri. Et silr̄ cāe h †[ ]
abortus quādo veniunt, significant ipsum. Cōple/
xiones vō, ꝛ vlcera, ꝛ apostemata, et humiditates
per ea cognoscuntur que dicta sunt multotiens. Fa
ctus autem causa vētositatis cognoscitur per signa
ventositatis, ꝛ extēsionis absqꝫ grauedine, ꝛ ex per
mutatione ꝛ ex additione cū acceptione iflatiuoꝝ.
Et cāe primitiue iteꝝ cognoscūtur i [q̄ꝫtitate sua.]
Mortē vō fetus sigt̄ motio rei k [delate] in cōcaui
tate grauātis sicut lapis, qui mouetur de latere ad
latus: ꝛ ꝓprie qum iacet sup latus suū, ꝛ īfrigidat̄
sumen, qū an̄ illud esset calidū, ꝛ detumescit mam/
milla. Et qn̄qꝫ currūt humiditates virulēte fetide.
Et sigt̄ illud si iam acciderint ꝑgnātibus egritudi/
nes acute, nocētes sua caliditate vehemēter: nam si
ex eis ꝓhibetur nutrimētum, moritur fetus: ꝛ si nō
prohibet̄ vehementior fit egritudo, ꝛ fiūt alie egri/
tudines praue. Et quādoqꝫ fit qum moritur fetus,
ꝛ ante illud. Et est de idicātibus illud, vt demerga/
tur oculus pregnantis ad profunduꝫ, ꝛ fiat albedo
oculi fusca. Et quādoqꝫ fit rigida auris eius, ꝛ ex/
tremitas nasi, cum rubedine labij, ꝛ dispositio eius
est similis hydropisi hyposarche.

f A.fetū ex duo/ bus geminis q est in illo latere. Et qum
g† A.valde
h† A.fortes
i A. ex aduentu suo ad extra
k A. derelicte vl̄ non ligate

De conseruatione embryonis, et cautella abor/
tus. Cap.X.

Embryonis suspēsio ex ma/
trice, est sicut su
spēsio fructus ex arbore: ꝛ sicut maior
timor q timet̄ super fructum ꝙ cadat,
est aut qum incipit eius apparitio, aut
qum ipsius existit cōplemētum. l †[ ]
silr̄ qđ vehemētius timetur super embryonē, quod
abortiuus fiat, est apud ꝑncipiū ꝯceptionis, ꝛ ante
appropinquationē partus, quare opꝫ vt caueātur
in his duabꝰ horis cause abortus ꝑdicte. Et phar/
macum q̄dem solutiuū est de summa illarum causa
rum, quare opꝫ vt caueatur eius dispositio an̄ men
sem quartū, ꝛ post septeꝫ: ꝛ in eo quod est inter illa
iteꝝ: verūtamē in eo, qđ est inter illa, est salubrius:
ꝛ ad ipsum ꝑuenitur qum necessariū est. Et fortasse
non erit excusatio in q̄busdā harū horarū, quin sol
uatur, ꝛ mūdificetur san. eius, vt nō corrumpat em
bryonē pp malitiā cōplexionis: q̄re opꝫ vt fiat cū fa
cilitate, ꝛ subtilitate. Et qn̄qꝫ ēt mēstrua ante conce
ptioneꝫ nō sunt mēstrua necessaria, ꝛ remanēt in ea
supfluitates mēstruoꝝ eius, indigētes mūdificatio
ne, ꝛ tūc si nō mūdificant̄ recipit eaꝝ corruptioneꝫ
embryon, opꝫ ergo vt mundificetur illud m [subti/
le] cum mūdificatiuis subtilibus, nō potando, sed
supponendo n [in primis suppositoriū post collū]
matricis, imo supponantur in collo matricis: ꝛ nō
mundificetur cum o [eis illud qđ mundificatur] vi
ce vna: imo vicibus pluribus. Et qum super mulie
rem timetur, ꝙ abortiatur, causa complexionis, et
apostematū, ꝛ vlcerum, ꝛ vētositatis, ꝛ reliquorū,
curetur totum cum eis que sunt in suo capitulo. Et
qum abortitur p [cā cōplexionis frigide, tūc si mo
tor etiā est cōplexio] temperetur: ꝛ si est aliud, ꝛ est
de illis que declinare faciunt ad matricē materiam
calidam, ex qua timetur apostema curetur cū apo/
crusticis, ꝛ prohibentibus apostema, ꝛ cum eo qđ
de solutione possibile est. Si autem nō fuerit illud,
imo non timetur ex eo nisi vt consequatur embryo/
nem causa eius nocumētum, aut lesio faciēs ipsum
abortiri, aut interficiens ipsum, tūc opꝫ vt curetur
cum medicinis conseruantibus embryonem, quas
dicemus. Propter lubricitatem vō ab humiditati/
bus, q̄ est plurima lubricitas, opꝫ in hora ipregna/
tionis vt administrentur clisteria lenitiua, eūantia

l† A.seu matu/ ratio
m A. cum subti litate
n A. ꝛ nō suppo/ nant post os
o A. eo qđ mun dificat
p A. pp cām pri/ mitiuam tunc si est cōmouēs cō/ plexionē etiam

stercus, deinde administrẽtur iniectiones, ⁊ prouo
cantia vrinam, ⁊ clisteria mũdificantia matricẽ.

¶ De regimine bono ad illud. Cap.XI.

Dst vt in potu detur aq̃ radicũ cum oleo de kerua, aut decoctio albasech, aut fenugreci cũ ol'. d kerua. Et detur in potu in oĩbus decem diebus aliq̃d de pillulis fetidis: ⁊ detur hiera ₰. in potu. Clistere bonũ ad illud, ⁊ ad vẽtositatez. ℞. sauine ⁊ origani, ⁊ ameos, ⁊ keisim, ⁊ ramorum aneti, ⁊ camemille, ⁊ rute, ⁊ hascec, ⁊ fenugreci añ. pugillũ vnũ decoquãtur in tribus lib. aque, donec ꝯsumatur medietas ⁊ sumatur de ea minus lib. ⁊ ad de super istã sextarium vnũ olei araçaki, ⁊ sacraiati vnuz olei sisamini, ⁊ vtere ipso clisteriçãdo, ⁊ cliste riça ipsam omnibus quattuor diebus cum tãtũdẽ. Et ex eo est vt sumatur colloq̃ntida, ⁊ perforetur, ⁊ extrahãtur grana eius, ⁊ impleatur oleo de lilio, et dimittatur die ⁊ nocte: deinde ꝑparetur in mane super cinerẽ calidũ, ⁊ dimittatur donec buliat oleum sintegre: deinde colletur, ⁊ clisteriçetur cum eo receptrix dum est tepidũ: hoc eniz est mirabile ad lubricitatem humidam. Et post huius euacuationẽ opz vt administrentur olea odorifera, calida, inuncta, ⁊ iniecta, ⁊ supposita in lanis. Et cõfectiones magne, ⁊ medicamen alkekengi, ⁊ diamarte, ⁊ sagçenea in oĩbus tribus diebus, aut quĩq̃z. Et similiter de diamuscho, ⁊ diaspermaton. Et iterũ sumatur corticis turis, ⁊ ciperi tritorũ etiã amborũ ana pars. i. ⁊ myrrhe pars. 5. decoquantur cũ [a] ⌈sextuplo sui aque,⌋ donec remaneat quarta, ⁊ coletur, ⁊ clisteriçetur ex ea cum. iiij. ℥. in omnibus tribus diebus postquã iam euacuata fuerit humiditas que est ante ipsaz. Et ex [b] ⌈pessarijs⌋ bonis sunt bdelliũ, ⁊ gluten alimbat, ⁊ ammoniacũ, ⁊ nigella cõiunctim, ⁊ singulariter: ⁊ administrẽtur post mũdificationẽ, ⁊ supponatur spica, ⁊ crocus, ⁊ mastix, ⁊ myrrha, ⁊ galia, ⁊ castoreum, ⁊ bdellium, ⁊ silia in oleo nardino: aut adipe anseris sup lanã viridẽ. Et supponatur post illud cuius ꝑmissio necessaria est, coagulũ leporis, ⁊ medicine ꝯseruãtes fetũ in ventre mr̃is, quum non est nocumẽtũ cõplexionis calide: aut apatis calidi, ⁊ similium illis. Et sunt medicine q̃ sunt ad cor, sicut [c] ⌈çedoaria⌋ ⁊ doronigi, ⁊ been duo, ⁊ letificãtes, ⁊ diamuschũ, ⁊ mithridatũ. Medicamẽ ꝓhibẽs abortũ ℞. doronigi, ⁊ [d] ⌈çedoarie⌋ ⁊ castorei, [e] ⌈⁊ asse⌋ et galie, ⁊ muschi, ⁊ cardamomi minoris, ⁊ gallarũ, ⁊ spodij, oĩum añ. ʒ. i. [f] † ⌈ ⌋ cũ aqua frigida, ⁊ [g] ⌈clisteriçetur calefactuz añ lb⌋ ⁊ ex eis que conferunt in eo sunt [h] ⌈ordeum⌋ ⁊ camemilla ⁊ [i] ⌈assa⌋ ⁊ anetũ, ⁊ ameos, ⁊ similia.

a A. Alia litera sex eminis aq̃

b A. suffumigationibus

c A. zurumbet

d A. zurumbet

e A. Alia litera

f † A. 33. ʒ. x. ⁊ potus eius oĩ die ẽ aure. i.

g A. clistere calefactiuũ isti⁹ generis

h A. origanum

i A. fenugrecuz

k A. ore mr̃icis

¶ De regimie abort⁹, ⁊ extractiõe fet⁹ mortui. C.XII.

Quandoq̃z abortus in quibusdam horis necessarius est, de q̃bus est illa: q̃ est quum pregnans est puella, pua, supra quã timetur mors ex ptu. Et de illis est qũ i [k] ⌈matrice⌋ est nocumẽtũ. ⁊ additio carnis stringens sup fetus egressionez, q̃re interficit. Et de illis est apud mortẽ fetus in vẽtre ꝑgnãtis. Et scias q̃ qñ fit difficilis partus. iiij. diebus, tũc iã moritur fetus, quare occupatus sis in vita mr̃is, ⁊ nõ occuperis in vita fetus: imo stude in extractione illius. Et abortuz quidẽ quõq̃z faciunt motus, ⁊ quõq̃z faciunt ipm medicine. Et medicine quidez faciunt. qm̃ interficiunt fetum, ⁊ q̃r prouocãt menstrua cum fortitudine. Et quõq̃z faciunt cum lubricitate. Et interficientes fetũ sunt amara, ⁊ prouocantia mẽstrua iterũ sunt amara, ⁊ acuta. ⁊ lubricantia sunt humida, viscosa, que administrentur bibita ⁊ supposita. Et ex motib⁹ est phlebotomia, ⁊ proprie ex saphena post basilicaz: ⁊ proprie super magnitudinẽ [l] ⌈ieiunij⌋ et fameni, ⁊ exercitiuz, ⁊ saltus plurimi, ⁊ delatio oneris grauis, ⁊ vomitus, ⁊ sternutatio. Et de regimine bono in illo est vt intromittatur in os matricis ꝑgnantis charta facta licinium aut pẽna, aut [m] ⌈herba amara vel abrasa⌋ cum mẽsura quantitatis [n] ⌈penne⌋ ex vsnen, aut ruta, aut hatranita, aut [o] ⌈siracost.⌋ Ipsa enim abortiri faciunt proculdubio: ⁊ proprie qum liniuntur ex aliqua midicinarum abortiri facientim, sicut alkitran, ⁊ [p] ⌈pulpa⌋ colloquintide. Et de medicinis quidem abortiri facientibus, alie sunt singulares, ⁊ alie cõposite. Et singulares quidem iam diximus in tabulis medicinarum singulariuz, ⁊ compositas in antidotario. Hic vero dicemus de vtrisq̃z ordinibus eas que magis operatiue sunt in intentione. De medicinis vero singularibus que sunt longinq̃ores a vehementia caliditatis, sunt sicut apsinthium ⁊ [q] ⌈capsia.⌋ Sed medicine singulares calide sunt sicut semen [r] ⌈capsie⌋ quod est simile nasturtio, ⁊ est ei odor nasturtij [s] † ⌈ ⌋ ⁊ grana harmel iterũ bibita, ⁊ supposita: ⁊ oleũ balsami qum supponitur extrahit fetuz, ⁊ secundinam, ⁊ assa, ⁊ galbanum forte est iteruz. ⁊ buchormarien in hoc cap° fortis est valde bibita, ⁊ supposita, ita q̃ quidaz existimant q̃ si pregnãs iaciat [t] † ⌈ ⌋ sup eã, perducit eã ad abortiẽduz: ⁊ succus eius corrũpit fetum linitus super ventrẽ, quanto ergo plus suppositus super cottum. Et similiter succus reliquarũ hartanitaruz. Et si in potu detur de vsnen persico pondus. ʒ. iij. eijciet fetum in die illo. Et qum sumitur de [u] ⌈cordumeni⌋ tertia. ʒ. eijcit fetũ, ⁊ facit possidere caliditatẽ ⁊ [x] ⌈motũ.⌋ Et iterum si initiatur decoctio pulpe colloquintide in iniectorio narrato sm̃ conditiones suas: aut supponatur i lana suppositorio ascẽdẽte. Et ex medicinis bonis est cinamomũ, qum pmiscetur cũ rubea: ipsuz eniz abortiri facit fetũ bibitũ, aut suppositũ, ⁊ cũ h sedat nauseã. Et de illis q̃ proprietatẽ habẽt, est vngula asini. Secũdum enim q̃ q̃dam existimãt si cũ ipsa suffumigetur fetus [y] † ⌈ ⌋ mortuus, extrahit eum. Et qum ex stercore eius fit suffumigatio per traiectorium. extrahit mortuũ velociter. Et similiter suffumigatio cum oculo piscis saliti. Et de medicinis cõpositis ebibitis in hoc est medicamẽ forte in faciendo abortũ, ⁊ extrahẽdo fetũ mortuũ. Quod. ℞. asse põdus. ʒ. 5. ⁊ foliorũ rute sicce. ʒ. iij. ⁊ myrrhe. ʒ. i. ⁊ est dosis. i. sumatur in potu cũ decoctione sauine, dosis vna in mane, ⁊ dosis. i. in vespe ris: aut sumatur aristologia longa, ⁊ gẽtiane, ⁊ baccarũ lauri: ⁊ myrrhe, ⁊ costi marini, ⁊ cassielignee nigre, ⁊ rubee ticture, ⁊ succi apsinthij, ⁊ cordumeni recẽtis acuti, ⁊ pipis, ⁊ meseatramesia ẽt partes equales, de quo bibatur oĩ die aur. [z] ⌈. i.⌋ x. dieb⁹. Et de medicinis bonis facientibus abortũ cũ facilitate: cuz sedatione nausee est illud, q̃d. ℞. cinamomi, ⁊ cordumeni, ⁊ sauine omniũ añ. ʒ. x. myrrhe. ʒ. v. ⁊ sit dosis eius. ʒ. iij. omni die: ⁊ alleuiatur cũ hoc mundificatio enixe, ⁊ exitus secundine. Et tyriaca diatesseron etiã est fortis in faciendo abortuz, ⁊ extrahendo mortuũ. Et ad infantẽ mortuũ sumantur ℥. iij. aque rute, ⁊ tãtundem aque fenugreci decocti cum ficubus decoctione multa, ⁊ origani. ℥. iij. ⁊ sumantur in potu. Ipsa enim lubricant mortuum. Et quãdoq̃z datur in potu aque frigide quãtitas lib. i. ⁊ pulueriçatur desup altee. ℥. i. ⁊ datur i potu, ⁊ vo/

l A. fetus

m A. lignũ abrasum vel polituz ⁊ factũ acutũ i modũ licinij

n A. fusti vel rami

o A. serachs

p A. succus

q A. fum⁹ terre

r A. seitaragi.

s † A. qũ supponitur cãt aborsum

t † A. pedem

u A. charmedane

x A. adustionez

y † A. viuus ⁊

z A. ij.

mitur, ⁊ fit sternutatio. Et datur in potu aqua rute plurima cũ oleo de fenugreco decocto cũ dactilis, ⁊ est cõueniẽs secũdine. Et de pessarijs est medulla [a] ⌈cordumeni⌋ de qua ⁊ ex ammoniaco fiat pessariũ, ⁊ supponatur. Pessariũ forte. ℞. succi cucumeris asinini kirat. viij. confecti cũ felle taurino, ⁊ supponatur, extrahit. n. fetum [b] † ⌈ ⌋ mortuuz. Pessariũ pauli. ℞. hellebor nigrũ, ⁊ staphisagriã. ⁊ aristol'. ro. ⁊ buchormarien, [c] † ⌈ ⌋ ⁊ grana almeçerion, ⁊ pulpã collоqntide, ⁊ ammoniacum, teranť oia, pter ammoniacũ: ipsum nanq3 resoluiť in aqua, ⁊ aggregenť cũ eo reliqua: ⁊ qñq3 poniť cũ eo fellis taurini exiccati pars. i. ⁊ fit ex eis pessariũ. Et iter aliud forte valde. ℞. salis ammoniaci triti. ℥. x. ammoniaci. ℥. iiij. ꝯficiať sal ãmoniacus cũ resol'one ãmoniaci, ⁊ fiat ex eo pessarium: ⁊ supponať nocte tota eleuatꝗ pedib⁹ sup puluinar, ⁊ initiať iter in eã, qȯ fit sicut decoctio apsinthij, ⁊ sicut succ⁹ rute, ⁊ sič decoctio sauine, ⁊ oleũ de kerua.

¶ De instr̃o quo iniectio fit in mr̃icẽ. Cap. XIII.

Portet vt sit instr̃m quo iniectio fit triangulate extremitatis, longũ habens collum, ſm mẽsuraz lõgitudinis colli matricis mulieris, que curatur. ⁊ taliter vt igrediatur os matricis, ⁊ sentiat mulier ꝙ iam peruenit in spatiũ intra matricẽ, ⁊ initiatur per ipsum, illud qȯ interficit, ⁊ qȯ lubricat, ⁊ quod extrahit.

¶ De regimine quorundam antiquorum in extrahẽdo fetum mortuum. Cap. XIIII.

Xtractio fetus mortui, ⁊ incisio eius cũ ferro, quz difficilis fit partus ꝯsidereť an sit salubris, an sit non salubris. Si ergo fuerit ex illis que salubres sunt, simus audaces in curatione eius: ⁊ si nõ, prohibeať illud. Mulieri. n. cuius dispõ mala est, accidit sincopis, cũ vigilijs, ⁊ obliuione, ⁊ mollificatione, ⁊ dislocatione: ⁊ quz vocať non fortasse respõdet: ⁊ qum clamatur alta voce, respõdet debiliter: deinde supuenit ei sincopis iterũ: ⁊ de illis sunt que spasmãtur cum tẽsione, ⁊ [d] ⌈pulsant earũ lacerti⌋ ⁊ prohibenť a cibo: ⁊ est pulsus earũ paruus frequẽs. Illis v̈o que saluãtur nihil accidit de hoc. Opz ergo vt mulier resupinetur sup [e] ⌈caput, ⁊ sup dorsum suuz:⌋ ⁊ sit caput eius decliue ad inferiora, ⁊ crura eius eleuata, ⁊ cõtineant eã mulieres, aut accipiant ab omni latere, si fuerit p̃sentes. Et si nõ, ligetur pectus eius ad [f] ⌈lectum⌋ cũ ligamẽtis vt non attrahatur corpus eius apud tẽsionẽ [g] † ⌈ ⌋ deĩde apiat obstetrix [h] ⌈rectũ⌋ colli mr̃icis, ⁊ inungat manũ [i] ⌈sinistrã⌋ oleo. ⁊ aggreget oẽs digitos in lõgitudine protẽsos, ⁊ intromittat eos in os mr̃icis, ⁊ d'latet [k] ⌈eos ẽt cum eo qȯ est⌋ supra ipsos de oleo. Et inquirat vbi opz figere vncinos, qbus fetus extrahatur, ⁊ loca [l] ⌈eleuata vt⌋ figanť ĩ eis vncini. [m] ⌈Et si approximat ei qȯ inuenit.⌋ [n] ⌈Ista ergo⌋ sunt loca in fetu q descẽdit sup caput, oculi, ⁊ os, ⁊ [o] ⌈collum, ⁊ palatũ, ⁊ sub mãdibula⌋ ⁊ furcula, ⁊ loca ppinqua costis, ⁊ sub hypocũdrĳs. In fetu v̈o q descendit sup pedes, sunt ossa q̃ sunt supra pectinez, et coste medie, ⁊ furcula: deinde teneat instr̃m quo extrahatur fetus cũ manu dextra, ⁊ itromittat manũ sinistrã [p] ⌈sub vncino ĩ eo qȯ est⌋ iter digitos suos, ⁊ infigatur in [q] ⌈ptibus⌋ locor q̃ diximus donec puẽniat ad rẽ vacuã, ⁊ infigať ecõtra vncinus alius, vt sit attractio eq̃lis, ⁊ nõ declinet ad partẽ aliquã. Deinde tendať, ⁊ nõ sit tẽsio equalis in directo tm̃:

a A. charmedana
b † A. viuum ⁊
c † A. ⁊ pulpaz cordumeni Alia litera ⁊ medullã charmedana
d A. cõmouẽtur earum nerui
e A. tabulaz eleuatã a terra
f A. tabulam eleuatã a terra
g † A. ⁊ attractionẽ fetus
h A. supiorẽ ptẽ
i A. Alia litera aliam
k A. cum eis ⁊ effundat
l A. supiora in quibus
m —— A.
n A. Et ista
o A. pars posterior capitis, q̃ ẽ pncipiũ nuche, ⁊ ptes gutturis, ⁊ sub mento
p A. ⁊ occultet vncinum
q A. vno

immo in lateribus ẽt, sicut fit in ablatione dentiuz. Et opz in [r] ⌈hora illa⌋ vt mollificeť tensio: deinde intromittať index inunctus, ⁊ digiti plumi in eo qȯ est inter matricẽ, ⁊ corpus, qȯ retineť. Et [s] ⌈circundent digiti eius circuitũ.⌋ Qum ergo [t] ⌈seqtur⌋ fetus ſm ꝙ opz, tũc pmuteť vncinus pmus ad locuz altiorẽ, ⁊ ita fiat cũ vncinis alijs donec egrediatur fetus totus cũ attractione. Qȯ si egrediatur manus ante aliã, ⁊ non est possibilis reditio eius pp ipsius coarctationẽ, tunc opz vt inuoluať sup ipsaz pãnus vt nõ lubricet, ⁊ attrahať tãdiu, donec qũ tota egreditur, abscindať ex spatula: ⁊ ita fiat qum egrediuntur ambe manus añ [u] ⌈adiutoria sua⌋ ⁊ nõ est possibilis earũ reductio. Et silr̃ fiat de pedibus, qũ nõ ꝯsequitur eos ambos reliquz corpus. s. incidantur ex inguib⁹. Et si caput ĩfantis ẽ magnũ, ⁊ accidit ei coarctatio in exitu, ⁊ est ĩ capite eius aqua ꝯgregata, tũc opz vt intromittatur inter digitos phlebotomus, aut cultellus spinosus: aut cultellus quo incidunť hemorroides nasi, ⁊ pforeť cũ eo caput vt effundať aqua, ⁊ detumescat. Et si aq̃ nõ est, ⁊ est necessariũ vt extrahať cerebrũ eius, fiat. Si aũt fetus est magni capitis natura, tunc opz vt findatur craneum, ⁊ capiatur cũ tenalijs, quibus extrahuntur dentes, ⁊ ossa, ⁊ extrahať. Et si egrediatur caput, ⁊ coarcteť pectus: tũc findãtur cuz hoc ingenio loca, que sequũtur furculam donec perueniatur ad ossa vacua, quare effundať humiditas, que est in pectore, ⁊ detumescat pectus. Si aũt nõ [x] ⌈aduneť⌋ opz tũc vt scindatur, ⁊ auferať [y] ⌈furcula.⌋ Qum eniz auferť, obedit tunc. [z] † ⌈ ⌋ Et si fuerit ĩferius vẽtris apostum, ⁊ fetus mortuus, aut viuus, oportebit tunc ẽt, vt euacueť [⁊] ⌈sicut narrauimus cuz eo⌋ qȯ est in concauitate eius. Fetus aũt qui egreditur super pedes, attractio fit facilis, ⁊ transpositio eius ad os matricis facilis. Qȯ si coarctetur apud ventrem, ⁊ pectus, opz tunc vt attrahatur cũ panno, ⁊ findatur ſm ꝙ narrauimus, donec effundatur qȯ intra ipsuz est. Si v̈o reliqua membra auferantur, ⁊ redeat caput, ⁊ retineatur, tunc intromittatur manus sinistra, ⁊ queratur cũ ea caput, ⁊ extrahať cuz digitis ad os matricis, deinde intromittať in eo vncinus vnus, aut duo ex illis quibus attrahiť fetus, ⁊ trahatur. Et si os matricis iã coarctatũ est ppter apostema caliduz accñs ei, tunc nõ opz vt laboreť, imo opz tunc, vt administretur effusio rerum pinguiũ plurima, ⁊ humectatio, ⁊ sessio ĩ tina: ⁊ administrentur [ꝯ] ⌈epithimata⌋ ad aperiẽdum os matricis, ⁊ auferatur caput, sicut diximus. In illo autem qui de fetibus egreditur super latus si possibile est vt equetur: tunc admininistrẽtur [ꝑ] ⌈epithimata ad aperiendum os matricis que⌋ diximus. Et si non fuerit illud, incidatur infans totus interius. Et necessaria est post administrationem harum rerũ, administratio specierum curationis apostematum calidoruz, que eueniunt in [a] ⌈matrice.⌋ Qz si accidat fluxus sang. curetur cũ eo ꝙ est in capitulo suo.

¶ De regimine pregnãtis post abortũ. Cap. XV.

Um abortiť mulier fetum, opz vt suffumigeť cũ bdelio, ⁊ [b] ⌈isopo⌋ ⁊ alharmel, ⁊ glutine albotin, ⁊ origano, ⁊ sinapi albo, vt currat sang. ⁊ nõ ingrossetur: quare retineatur, ⁊ dolorem faciat.

¶ De extractione scd̃ine. Cap. XVI.

Ngenium quidẽ in extractione qȯ administratur in ea absq3 medicamine, est vt ster/

r A. interuallo ipsius
s A. applicentur digiti ei⁹ in circuitu ipsius.
t A. extrahitur
u A. ante alia
x A. detumescat
y A. os furcule
z † A. pectus
⁊ A. cũ eo quod narrauim⁹ totũ
ꝯ A. emplastra
ꝑ A. canones quos
a A. Alia litera ore matricis
b A. zufera

nutet cum aliquo eorũ, que sternutare faciunt: dein
de teneat ambas nares, ⁊ os violẽter, quare [a] ⌈in/
spissatur⌋ vẽter, et tenditur, et lubricat secundina.
Qunqꝫ apparet secũdina, tũc tẽdatur paulatim cũ
facilitate, et non sit in ea labor, vt non abscindatur.
Qum ergo timetur abscisio, stringatur illud quod
[b] ⌈sequitur manu⌋ cũ coxa mulieris, constrictione
tẽperata, et elaboretur in sternutatiõe. Qñqꝫ tarda
tur casus secũdine, non tẽdas eã tẽsione aliqua, im
mo stringe eaꝫ ad coxas ambas ligatione desup, ta
liter vt nõ ascẽdat. Et si fuerit adherens cũ profun/
ditate matricis, tũc subtiliatio sit in separatiõe eius
cũ motu leui ad latera, vt mollificentur ligamenta.
Et opꝫ vt nõ cadat in hoc labor oĩno. Et si fuerit re
tentio eius ꝓpter vehemẽtiã oppilationis, et cõstri
ctionis oris matricis ingenietur [c] ⌈vt carmineť:⌋
aut cum digitis: aut effusione vnguẽtorũ calidoruꝫ
mollificantium ſm propinquiorem preparationeꝫ
situs mulieris que possibilis est in ea: ⁊ fortasse est
iacere eius conueniẽtius ad illud. Et qñqꝫ adiuuãt
ad illõ vnctiones, ⁊ empl'a lenificantia de foris sub
vmbilico, ⁊ alchatim. Et qñqꝫ sufficit linimentũ di
gitorum obstetricis: deinde regatur regimento ster
nutationis, ⁊ suffumigationum, ⁊ tinarum, ⁊ eoruꝫ
que bibuntur, ⁊ ingenietur omni ingenio. Ipsa enĩ
in quolibet spatio putrefit, ⁊ [d] ⌈lenitur, ⁊ cadit,⌋ et
adiuua te cũ diureticis fortibus. Et administra ei ti
nam decoctionis vsnẽ: qm̃ facit ipsaꝫ cadere. Et de
illis que faciunt ipsam cadere, est vt infundãtur in
mr̃iceꝫ vnguẽtuꝫ basilicon: Ipsuꝫ.n. putrefacit eã,
⁊ extrahit ipsam. Et quꝫ egrediť administreť oleũ
roſ. ⁊ similia. Et de his que adiuuãt ad lubricatio/
nem eius est, vt in potu detur aq̈ [e] ⌈rosaꝝ recẽtiuꝫ⌋
pulueriçata desup altea: aut detur in potu: aut sup/
ponatur aliqd de stercore [f] ⌈accipitris⌋ ⁊ admini/
stretur desup qd̃ dictũ est de medicinis facientibus
abortiri fetũ, ⁊ pesarijs, ⁊ suffumigatiõibus. Et de
suffumigationibus bonis, est helleborus al. facta
suffumigatione cũ eo: ⁊ stercus colũbinũ etiã facta
suffumigatiõe cũ eo, ⁊ aristologia facta suffumiga/
tione. Et de antiquis fuerunt, qui preceperũt obste
trici vt inuolueret manũ suam in pãno, ⁊ intromit/
teret eam, ⁊ acciperet secũdinã: sed hec cura est do/
lorosa: nã qum nõ egrediť secũdina, tũc ipsa [g] ⌈car
minatur⌋ ⁊ egrediť post dies. Verũtamen pariẽti
[h] † ⌈ ⌋ accidit dispõ maligna pp vapores ma/
los ascẽdẽtes ex secũdina ad cerebrũ, ⁊ cor, ⁊ stõm:
opꝫ ergo vt succurratur ad nocumẽta earum cũ suf
fumigatiõibꝰ aromatic], ⁊ potu [i] ⌈almeisus,⌋ ⁊ dia
muschi. Et administrentur epithimata super cor, ⁊
stomacũ, ⁊ medicine aromatice facientes cordi. Et
quidã antiquoꝝ locutus est de extractione secundi
ne sermonẽ quẽ ego sua dictõe narro. Inqt Ludus,
si remanet secũdina in matrice post exitũ fetus, tũc
si os mr̃icis est aptũ, ⁊ secũdina est [k] ⌈suspẽsa que⌋
iam collecta est, ⁊ facta est silis spere in latere matri
cis, tũc exitus eius est facilis. Et opꝫ vt calefiat ma
nus sinistra, ⁊ inungať, ⁊ intromittať ad ꝓfunduꝫ,
⁊ querat cum ea donec inueniať secũdinã cũ [l] ⌈col/
lo⌋ mr̃icis anexã, opꝫ vt trahatur non ſm rectitudi
nem [m] ⌈qm̃⌋ timemus inde cõuersionem matricis,
neqꝫ attractione vehemẽti: imo opꝫ imprimis vt p/
mutetur cũ facilitate ad latera dextra ⁊ sinistra: de/
inde addatur in quãtitate attractionis: ipsa eniꝫ at/
trahitur tũc ⁊ separať ex adherẽtibus. Et si os ma
tricis fuerit adunatum administra spẽs curationis
quas dixi tibi. Et si nõ fuerit virtus debilis, admi/
nistra res mouẽtes sternutationẽ, ⁊ suffumigatiões

a A. fiat tẽsus vt corda

b A. apprehẽdit manus

c A. ad dilatandum ipsum

d A. ⁊ feret

e A. Alia litera cineris recẽtis

f A. auis falcõis

g A. dilatatur Alia litera putrescit

h † A. enixe

i A. almisusen

k A. innoluta et

l A. profundo

m A. Alia litera nisi

cum spẽbus in vase. Et si apitur os matricis, tũc tu
intromitte manũ, ⁊ extrahe eã ſm q dixímus. Et si
nõ egrediť secũdina cũ istis rebus, tũc non solicite/
ris ex hoc: ipsa.n. post dies paucos resolueť, ⁊ cur/
ret sicut currit aquositas san. At võ [n] ⌈augumẽtũ⌋
odoris eius facit dolorẽ capitis, ⁊ corrũpit stõm, ⁊
angustiã facit. Quare [o] ⌈opꝫ vt soliciteris,⌋ ⁊ opꝫ,
vt nõ sit abbreuiatio in administratione suffumiga
tionis cũ rebus ꝯueniẽtibus ad illud. Inqt, ⁊ iã ex/
pertus sum in hoc suffumigationẽ nasturtij, ⁊ ficuũ
siccarũ. Et alius locutus est ſm sermonẽ quẽ scripsi
mus ſm modũ suum ẽt, [p] ⌈videť mihi⌋ vt ponan/
tur medicine acute, sicut ruta, ⁊ prassium, ⁊ abrota/
nũ, ⁊ oleũ de lilio, ⁊ oleũ de alcãna tãte quãtitatis,
qua humefiãt medicine sicce: aggregeť totũ illud i
vase nouo, ⁊ coopiatur caput eius, ⁊ fiat in eo fora/
men paruũ, ⁊ intromittatur in foramine cãna, ⁊ po
natur sub eo ignis. Qunqꝫ vno feruore bulierit, re/
moue ipm, ⁊ pone ipm super prunas, ⁊ approxima
ipm scãno super qd̃ sedet mulier, ⁊ pone cãnã invul
uam eius, ⁊ coopi cuꝫ pãnis plurimis ex partibus
eius vt nõ egrediať vapor, ⁊ dimitte eã ſm hũc mo
dum duabus horis donec pmuteť secũdina. Qd̃ si
non sufficit illud, ⁊ debilitatur vapor in extrahẽdo
ipsaꝫ, tunc tibi cõuenit vti emplastris, que abortiri
faciũt fetum. Administratio nãqꝫ eorum post vapo
rationem est fortior, ⁊ penetrabilioris virtutis.

De prohibitione impregnationis. Cap. XVII.

Medico quandoqꝫ necessariũ est ꝓ
hibere impregnationeꝫ in
parua, sup quã timetur de partu: ⁊ in ea
in cuius matrice est egritudo: ⁊ in ea in
cuius vesica est õbilitas. Grauitas nã/
qꝫ fetus facit possidere scissuraꝫ in vesica, quare in/
uoluntarie egreditur vrina, ⁊ non põt retineri vsqꝫ
ad fineꝫ vite. Et de regimine in hoc est vt precipias
in hora coitus, vt caueatur forma ĩpregnatiua, quã
diximus: ⁊ cũ diuersitate inter duas spermatis eie/
ctiones, ⁊ separatione cũ velocitate, ⁊ pcipue vt ele
uetur mulier cũ cõplemẽto coitus, ⁊ saliat ad poste
riora, vsqꝫ ad. vij. ⁊. ix. saltus: fortasse.n. egredietur
sperma. Incessus aũt paruus, ⁊ saltus ad anteriora
quiescere facit sperma fortasse. Et qñqꝫ adiuuat ad
lubricitatẽ spermatis, vt sternutet. Et de illis q̃ opꝫ
ꝯsiderare est, vt supponatur ante coitũ, ⁊ post ipsuꝫ
alkitran: ⁊ vngatur cũ eo virga, ⁊ silr̃ cum oleo bal
sami, ⁊ cerusa, ⁊ vt supponatur añ ⁊ post pulpa gra
nati, ⁊ alumen. Et suppositio ẽt sumitatis caulis, ⁊
seminis eius, apud mundificationẽ, ⁊ [q] ⌈apud⌋ coi
tum, ⁊ post ipsum est in hoc fortis, ⁊ ꝓprie qñ poni
tur in kitran [r] ⌈⁊⌋ submergitur in [s] ⌈calamento.⌋
Et suppositio folioꝝ algarab post mundificationẽ,
et proprie qñ cuꝫ hoc sunt submersa in aqua folio
rum algarab. Et silr̃ pulpa collogntide. Et [t] ⌈albe
guerescen⌋ ⁊ scorie ferri, ⁊ cauliũ, ⁊ scamonee, ⁊ se/
minis caulis ptes eq̃les aggregenť cũ kitran, ⁊ sup
ponanť. Et suppositio pipis post coitũ prohibet cõ
ceptioneꝫ. Et silr̃ suppositio stercoris elephantis so
la, aut cum suffumigatione cum eo in horis predi/
ctis. Et de ebibitis est vt in potu dentur aque albe/
darungi. ʒ. iij. prohibet enim impregnationem.

De mola. Cap. XVIII.

Qandoqꝫ accidũt mulieri di/
spositiones similes
dispõnibus ꝑgnantiũ, ex retẽtione men
struorũ, ⁊ alteratione coloris, ⁊ casu ap
petitus, ⁊ adunatione oris mr̃icis. Et
qñqꝫ est cuꝫ hoc durities quedam. Et qñqꝫ est in ea

n A. malitia

o A. rectius ẽvt fiat suffumigatio

p A. precipit

q A. ante

r A. aut

s A. decoctione calamiti aut succo eius

t A. berçargiesan.

aliqd duritiei i matrice tota. Et accidit iflatio ambarum mãmillarum, ⁊ repletio earũ. Et qñq̃ accidit earũ apostematio. Et sentit in vẽtre suo motum, qui est sicut motus embryonis, ⁊ magnitudinẽ corporis, ⁊ que est sicut quãtitas embryonis qd [a] [mouetur ꝑ cõpressionez] dextra ⁊ sinistra. Et qñq̃ remanet sic annis quattuor, aut qnq̃. Et qñq̃ ꝓtẽditur vsq̃ ad finẽ vite, ⁊ nõ recipit curationẽ. Et qñq̃ accidit ei sicut hydropisis, ⁊ inflatio ventris: [b] [sed que tẽdit ad duritiẽ non clamat voce] tympani. Et qñq̃ accidit dolor pariẽdi, ⁊ angustia, ⁊ cũ hoc non parit: imo qñq̃ est cã in eo tensio, ⁊ inflatio in venis mẽstrue, q̃re nõ deponit aliqd. Et qñq̃ deponit frustum carnis, cuius est forma q̃dã, cuius spẽs nõ cõprehendũtur. Et qñq̃ est illud qd egreditur tm̃ ventositas. Et qñq̃ sunt suꝑfluitates aggregate, quare egrediunt̃ cũ sanguine ꝑlimo ex eo q retinetur. Et mola ex oibus istis est diuisio secũda: ⁊ est eadẽ nominata mola: ⁊ alia ab illa nõ dr̃ mola, ⁊ noiat̃ ꝑsi ce naducẽ. Et cã in gñone huius frusti carnis, fm̃ ꝙ existimat̃, sunt due res q̃rũ vna est multitudo materierũ effusarũ ad eã cũ vehemẽtia caliditatis. Et fa est coitus in quo matrix cõprehẽdit aquã mulieris, ⁊ extẽdit eam cũ nutrimẽto, ⁊ ꝑꝑ defectum virtutis masculinitatis, nõ cõcipit. Et de signis decernẽtibꝰ inter molã harũ spẽrũ, ⁊ inter pregnationẽ verã, est ꝙ res illa nõ mouet̃ nisi in hora qnadã, deide post illud nõ mouet̃: ⁊ est durities vẽtris cũ ea vehementior duritie vẽtris ꝑgnãtis cũ conceptione vera. Et sunt mulieris manꝰ, ⁊ pedes molles valde cũ [c] [minoratiõe.] Et sig̃ discernẽtia iter spẽs alias, ⁊ verã molã, est existimatio ꝙ est embryõ ⁊ sentit̃ corpus [d] [formatũ] i mr̃ice. Et multotiẽs accidit ex mola illud qd accidit ex aꝑate mr̃icis, [e] [⁊] ex accñtibꝰ colice, ꝑꝑ ꝯstrictionẽ [f] [ab orbo:] q̃re accidit dolor vehemẽs, lꝫ multotiẽs hñs molã patiat̃ [g] [ex apate] colice. Et [h] [i colica qdẽ vẽtosa iuuamẽtũ fit cũ dactilis idis, ⁊ cũ eo qd vocãt affeim] ⁊ silibꝰ. Ipa eni resoluũt ipm dolorẽ, ⁊ cũ hoc extrahũt molam.

De cura. Cap. XIX.

REgimen in ea est paucitas motus, ⁊ dimissio exercitij, ⁊ resupinatio in dormiẽdo cũ eleuatione iferiorꝫ, ⁊ ꝓhibitio [i] [inferiorũ] a latere iferiore. Et si indiget phlebotomia, ⁊ euacuatione, ⁊ vomitu, fiat. Et in reliquis curationibus fiat curatio apostematum [k] [grauatiuorum] ⁊ cũ mollificatiuis. s. emplastris, ⁊ vaporationibus, ⁊ embrocis, ⁊ tinis, ⁊ ex eis que abortiũtur ⁊ abortum faciũt post illud: quãdoq̃ enim resoluũt materiã facientem molam, ⁊ qd ei simile est, ⁊ quãdoq̃ eijciunt eaꝫ. Et multotiens sufficit in ea labor dandi in potu logodion: ⁊ dandi in potu oleum alkekengi: est. n. vehementis iuuamenti in hoc.

De figuris naturalibus, ⁊ non naturalibus partus. Cap. XX.

FIgura nãlis partus est, vt egrediatur super caput suum, fm̃ rectitudinẽ oris matricis, absq̃ inclinatione, manibus eius extẽsis super coxas: ⁊ que est preter illã est nõ naturalis, sed que ei propinqor est, est vt egrediatur super pedes suos: ⁊ egrediantur manus eius extense suꝑ coxas. Quod si caput declinat a rectitudine, aut remouentur manus a coxis, ⁊ egrediũtur pedes, ⁊ retinetur manus, tunc est mala. Et forme exitus mali quandoq̃ interficiunt fetum, ⁊ matrẽ. Et quãdoq̃ euadit ex eis mater, ⁊ moritur fetus propter illud quod aduenit ei de labore. Et [l] † [ ] accidit ei aꝑatio exterius, qum ꝓlongatur, ⁊ nõ sedatur i tribus diebus. Et qñq̃ ꝑducit ad aꝑata [m] [calida] ⁊ euadit fetus, ⁊ moritur mater. Et quãdoq̃ prefocatur in huiusmodi puer, ⁊ moritur ꝑfocatus.

De difficultate partus. Cap. XXI.

DIfficultas partus: aut fit causa ꝑgnãtis: aut cã fetus aut cã matricis: aut secũdine: aut cã vicinantium, ⁊ cõmunicantium: aut causa hore partus: aut causa obstetricis: aut propter causas primitiuas. Facta v̇o causa ꝑgnantis est vt sit [n] [stricta, aut] debilis passa egritudines: aut famẽ: aut sit timida, aut nõ ꝯsueta iinꝑgnationi, aut partui: imo tũc est ꝑmũ qum parit, q̃re est timor eius maior. Et dolor ipsiꝰ vehementior: aut est anus debilis: aut est ꝑlime adipis: aut est vehemẽtis pinguedinis hñtis strictũ [o] [almeçen cuiꝰ meçeç] nõ dilatat̃, ⁊ nõ [p] [adiuuat̃ mẽbꝝ vehemẽtis frigoris cõpressione lacertoꝝ vẽtris vel] est parue tollerãtie in dolore, ⁊ est vehemẽtis ꝑmutatiõis, ⁊ inqetudinis, q̃re ꝑducit illud ad cãm aliã, ⁊ est alteratio figure infantis ab eo qd conuenit. Facta aũt cã fetus: aut est propter genus eius. Femina. n. penitus est difficilioris partus, q̃ꝫ masculus: aut est ꝓpter magnitudinẽ eius: aut magnitudinẽ capitꝭ eiꝰ: aut grossitudinez corporis eius: aut ꝓpter multam eius paruitatẽ: aut leuitatẽ, quare non [q] [submergitur] cũ fortitudine: aut propter alteratiõnẽ creature ab equalitate facilis lubricitatis: sicut si sit sicut ille q hꝫ duo capita: aut quẽ cõprimit numeratio embryonũ: fortasse enim in vẽtre vno sunt qnq̃: immo quãdoq̃ est numeratio maior illa, qui parui sunt, ⁊ diuersi. Et qñq̃ est numeratio plurima valde in cisti vna. Et qñq̃ est difficultas, propterea ꝙ est mortuus: quare nõ fit ei adiutoriuꝫ ꝑꝑ motum eius: aut est debilis ⁊ fit paruũ adiutoriũ ꝓpter motuꝫ eius. Et qñq̃ fit difficultas propterea ꝙ figura eius exitus est nõ nãlis sicut si egredit̃ suꝑ pedes suos: aut suꝑ latus suũ, ⁊ manus eius [r] [sint plicate] suꝑ coxas ⁊ genua eius, ⁊ istud fit ꝑꝑ corruptionẽ motus embryonis, aut ꝑꝑ multitudinẽ inqetudinis [s] [parturiẽtis.] Et ex eis q̃ securitatẽ faciũt eius, est vt sint inqetudo partus, ⁊ dolor decliuis ad iferiora, ⁊ sit anhelitus bonus. Facta v̇o cã matricis est vt mr̃ix sit parua, in qua coangustat̃ [t] [incessus:] aut sit sicca valde, in q̃ nõ sit lubricitas: aut sit [u] [via constricta] valde in creatione: aut ꝑꝑ ꝯsolidationẽ ab vlceribus, ⁊ reliquis spẽbus constrictionis. Aut sit in ea aliqua egritudinũ malaruꝫ, sicut phlegmon, aut vlcera: aut ragadie: aut hemorroides in mr̃ice. Aut fuit iam clausa, quare scissum fuit siphac ab ore matricis, scissione nõ cõpleta, quare est eius dispositio sicut dispõ cõstrictionis [x] † [ ] matricis i creatione. Facta aũt propter secũdinam est, vt secũdina non disrũpatur ꝓpter grossitudinẽ suam, quare nõ reperiat fetus euasionẽ: aut rumpatur ab eo velociter, ⁊ egrediantur humiditates plurime ante cõplementum fetus, quare nõ inueniat [y] [euasionẽ.] Facta v̇o causa vicinantium est vt fit in vesica aꝑa: aut nocumẽtũ aliud ex [z] [fixione] vrine, ⁊ alijs: aut fit in intestino fex sicca ꝑlima: aut aꝑa: aut colica alterius gñis: aut hemorroides: aut ragadie ani: ⁊ sicut si sint ilia mulieris subtilia. Fcã aũt cã hore ꝑtus est vt fit fetus velox [⁊] [i admistratione ꝑtus, ⁊ ordinatione in eo: ⁊ nõ depastus est a q̃libet grauedine rei suꝑ se, sicut sepe ꝯtingit illud: sꝫ ꝑseuerauit: q̃re accidit ꝙ difficilis factus est ꝑtus eo nõ exñte forti, ⁊ si

a A. ꝯmutatur a

b A. tẽdit ad duritiẽ nõ ad tympanitẽ sonantez sono

c A. subtilitate eorum.

d A. adunatum

e —— A.

f A. suꝑ orbum

g A. aliquid ex dolore

h A. qñq̃ fit iuuamẽtũ in colica molatica cuꝫ eluario de dactilis ⁊ eluario dicto alseriaran

i A. materierum

k A. durorum

l † A. ꝑꝑ illd qd

m A. matricis interficientia

n —— A.

o A. almaçen cuius maçem

p A. fortificatur suꝑ cõpressionez ⁊ exꝑssionẽ vehemẽtẽ. ad mr̃icez cuꝫ lacertis ventris ⁊

q A. descendit

r A. aut egredit̃ curuatus ita vt pedes ꝯcliuent versus faciẽ aut egreditur super genua
Alia litera aut sint pedes adherẽtes faciei aut suꝑ genua ⁊ coxas

s A. parturientis

t A. motus fetus

v A. os eius strictum

x † A. oris

y A. lubricitateꝫ

z A. retentione

⁊ A. ad conatuꝫ ꝑtus ⁊ fit fortis i eo, ⁊ non accideret ei nocumẽtũ ⁊ fiat res difficilis ei sicut sepe ꝯtingit illud, immo accelerat q̃re accidit vt difficultet̃ ꝑtus qm̃ virtꝰ quãuis sit fortis fm̃ necessitatẽ, tñ est debilis fm̃ accelerationẽ vl' conatũ
Alia litera velocior in desiderio ad partũ ⁊ conet̃ in eo ⁊ nõ dimittat tpꝫ hora q̃ res fit ei difficilis sicut accidit illud multotiẽs imo ꝑseuerat in eo q̃re accidit vt difficultet̃ ꝑtus qm̃ virtus eiꝰ q̃uis sit fortis fm̃ necessitatẽ tñ est debilis fm̃ eius perseuerantiam

fuerit fortis ſm q̄ opʒ erit debilis ſm q̄ opʒ.⌋ Facta aūt pp cās pmitiuas eſt, ſicut ſi forte fiat frigus, q̄re fortis fiat ꝯſtrictio mēbroꝝ ptus, ⁊ pp illud multiplicaſ in regionib⁹ ſeptētrionalib⁹, ⁊ i vētis ſeptētrionalib⁹: ⁊ fit in regionib⁹, ⁊ tpibus frigidis, difficilioꝛ. Et qñqʒ pducit h⁹ difficultas ad ᵃ⌈magnificationē vētris, ⁊ inflationē⌋ mirach. Aut fortis fiat caloꝛ q̄re fortꝭ fiat mollificatio v̄tutꝭ: aut adueniat ei triſtitia. Et ſicut ſi mulier ſit pl'in vtens aromaticis, ⁊ odoramēto aromatum, ⁊ fiat matrix eius aſſidue attractionis ad ſupioꝛa: quapp nō opʒ apud difficultatē partus, ⁊ caſum v̄tutis vt olfaciat aromatica ᵇ ſup retētione⌋ neceſſitatis in reductione v̄tutis ᶜ⌈⁊⌋ ſi cadat, ⁊ m̄ltotiēs pducit difficultas partus ex cauſis p̄dictis, ⁊ ex ᵈ⌈medicamine⌋ ꝯſtrictiuo, ⁊ iſpiſſatiuo ad h̄ vt incidanſ vene in pectore, ⁊ pulmone, q̄re pducit ad ſputū ſan. ⁊ tuſſiʒ, ⁊ ptiſim. Et qñqʒ pducit ad inciſionē neruoꝝ, ⁊ lacertoꝝ pp vehemētiā eius qđ accidit de tēſione cuʒ paucitate ᵉ⌈cōplementi⌋ propter defectum lenitatis. ⁊ lubricitatis: quare perducit ad ſpaſmum. Et qñqʒ peruenit res in quibuſdā eaꝝ ad hoc, vt findatur mirach ventris: ⁊ illud eſt quādo ſuperfluit inſpiſſatio.

¶ De ſignis. Cap.XXII.

ᶠ⌈ Sunt vt ſentiat doloꝛē añ partum, ⁊ poſt ip̄m in anterioꝛibus: nam ſi declinat ad pectinem facilis fit partus: ⁊ ſi declinat ad poſterioꝛa difficilis.⌋

¶ De regi^{ne} ei⁹ ᵍ⌈quā ledūt ptus accñā.⌋ C.XXIII.

Cum pregnas appꝛopinq̄t ptui, necium eſt tūc, vt aſſiduet balneationeʒ, ⁊ tinā: ⁊ melius eſt, vt fiat extra balneū, vt nō debiliteſ, q̄re mollificeſ. Aut adminiſtretur inunctio pectinis, ⁊ dorſi, ⁊ ʰ⌈coxaꝝ⌋ cum eis, q̄ ſunt ſicut oleū anetinū, ⁊ camemillinum, ⁊ de keiri, ⁊ alia ab illis. Et aſſiduet ſuppōnē aromaticorū, ⁊ effundanſ in ⁱ⌈maceria ſua ceratarią⌋ ſubtilia ⁊ olea mollificātia ⁊ mucilagines mollificantes ᵏ†⌈ ⌋ ſicꝰ adeps galline, ⁊ āſeris ipiguate, tepida nō frida: ſʒ ſit ad calitatē ꝓpinqoꝛ: ⁊ proprie qū ē ſiccitas vulue: ⁊ coꝛpis totius cū vulua. Et opʒ vt in potu denſ pp difficultatē partus, mēſe vno oī die i ieiunio mucilagines, ſicut mucilago cydonioꝝ cuʒ mucilagine ſemis lini. Et ſil'r detur ei in potu in diebus doloꝛis ptus, aq̈ fenugre. Et ſit cib⁹ eius ex olerib⁹ lenificatiuis, ⁊ aleſſidabegi, ⁊ caro piguis, ⁊ gallina piguis, ⁊ interdicanſ ei ſtiptica. Et opʒ vt ſuffumiget vuluā ſuā cū muſcho, ⁊ aromaticꝭ. Qūqʒ pñs eſt partus, ⁊ incipiūt accñtia eius, comedat rē pauce q̄ʒtitatis, ⁊ multi nutrimēti, ⁊ bibat deſup vinū odoꝛiferuʒ. Deinde opʒ vt ſedeat mulier hoꝛa vna, ⁊ tēdat pedes ſuos, deinde reſupineſ ſup dorſum ſuū hoꝛa vna, poſtea ſurgat ſubito, ⁊ aſcendat gradus, ⁊ deſcēdat, ⁊ clamet. Cum ergo aperiſ os matricis paꝝ, ⁊ incipit augumentari, ⁊ aperiri, tūc opʒ vt ˡ⌈ſuffumigetur⌋ quātum poſſibile eſt, ⁊ ꝓprie qum ſcinditur ſiphac, ⁊ ᵐ⌈laboꝛet ſiti⌋ ⁊ aperiat os ſuum quantū pōt, ⁊ intromittat aerē plīmū attrahendo ipſum naribus quāto plus poteſt: hoc enim extrahit fetum, ⁊ ſecūdinam. Et melius ſuper quod ſedetur apud partū, eſt ſcamnum, poſito puluinari poſt ipſaʒ: ⁊ iſtud fiat poſt apertionē oꝛis matricis. Qđ ſi mulier fuerit pinguis iaceat ſuper ventreʒ ſuū, ⁊ ponat caput ſuū ſup terrā, ⁊ intromittat genua ſua ſub vētre ſuo vt ⁿ⌈cōpꝛimaſ⌋ os m̄ricis cū vulua eius: deīde inungat vuluā ſuā cū lenificantibus p̄dictis. Et opʒ vt dilateſ, ⁊ apiatur cum digitis. Cum ergo facit illud, ⁊ coarctaſ vēter eius, parit velociter partu quadrupedū. Qūqʒ apparet ſecundina, ſcitur q̄ fetus appꝛopinquat. Et ſi nō ſcinditur ꝓpter groſſitudinē ſuā, opʒ tunc vt ſcindatur vnguibus, aut inſtr̄o ᵒ⌈noiato lingua⌋ aſſumpto inter duos digitos cū facilitate, ne inueniat fetū, ⁊ ledat eū, donec ſcidiſ, ⁊ curret humiditas ⁊ lubꝛicet fetus. Qđ ſi tu adminiſtras ſciſſionē ſecūdine, ⁊ fetus nō eſt ᵖ⌈cōpletus incuruaſ ſm accñtia partus euadēdi⌋ ⁊ ꝓlōgaſ ſpatiū, ⁊ exiccaſ vulua, ſequere illud effundēdo lubꝛificātia, ⁊ ceratariā ſubtilia ⁊ mucilagines in vulua, ⁊ adipes liquefactos, ⁊ albumen oui, ⁊ vitellū ei⁹ ᑫ⌈eſt.n. regimē mirabile.⌋

¶ De regimine eius in qua fit difficilis partus abſqʒ ſemita medicinarum. Cap.XXIIII.

Quando difficilis fit partus tunc fac eam odoꝛare odores delectabiles cuʒ quantitate parua. Et ſi virtus fuerit debilis ʳ†⌈ ⌋ da ei in potu aquā carnis, ⁊ ciba eam cibis bonis, pauce quātitatis: ſicut ſunt ſoꝛbilia oua, ⁊ ſimilia. Et da ei in potu cados vini odoꝛiferi, aromatici: deinde fac eā ſedere: ⁊ tempera ſeſſionem eius, ſi eſt hyems, accende ignem plurimuʒ: ⁊ ſi eſt eſtas, euenta eam: ⁊ fac eam ſedere vſqʒ ad hypocundria in aqua tepida ad caliditatē aliquantulā decliui: ⁊ propꝛie ˢ⌈conca⌋ in qua decocti ſunt. M.x. calamēti. Et ſuppone collyriū ex eis, que ſunt ſicut myrrha. Et inūge pectinē eius, ⁊ membꝛa partus eius, ⁊ doꝛſum ipſius cum cerato, ⁊ adipe tepidis: ⁊ propꝛie ſi fuerit cā frigus. Et ſil'r mucilaginibus ⁊ lubꝛificantibus. Et qñqʒ eſt tibi neceſſarium vt cliſterices cum eis vuluā eius, ita vt pꝛecipias vt ponaſ ſub anchis eius ⁊ ſit ipſa reſupina ſuper puluinar, ⁊ eleuenſ pedes, ⁊ ᵗ⌈aperiātur⌋ coxe eius quantū poſſibile eſt, ⁊ effunde in eā lubꝛificātia, ⁊ alia ſimilia, cū iniectione vltima in canna cuius lōgitudo ſit lōgitudo matricis, ⁊ plus. Et dimitte eaʒ vna hoꝛa vſqʒquo teſtentur mulieres, q̄ os m̄ricis eius, iam aperiſ, ⁊ q̄ humiditates iā incipiūt currere, tūc ergo fac eā ſternutare, ᵘ†⌈ ⌋ ⁊ fac eaʒ ſedere ſup ſcānum: ⁊ pꝛecipe vt expꝛimat inferioꝛa vētris ſui, ⁊ p̄cipe ei vt exp̄mat ſe ⁊ cōpꝛimat ilia eius. Ip̄a enim pariet. Et foꝛtaſſe qñqʒ indigebis vt aperias vuluā eius cum inſtr̄o ˣ⌈quo naues extrahūtur vt aperias⌋ os m̄ricis eius ⁊ aperiaſ. Et opʒ vt experiantur ſup eam figure iacendi ſuper vētrē, ⁊ ſuper ʸ⌈faciē extēſis manibus⌋ ⁊ reſupine, ⁊ alie. Et ꝯſidera q̄ illaꝝ facit appꝛopinq̄re caput infantis vulue, ⁊ alleuiat partū ⁊ caue ne dimittas obſtetricē laboꝛare in receptiōe, ⁊ in ᶻ⌈dimiſſiōe vulue eius cū lubꝛificatiuis⌋ q̄ ſi hoc regimē nō excuſat, adiuueris cū medicinis, ⁊ ſuffumigationib⁹. Qūqʒ das in potu ⁊†⌈ ⌋ ex medicis alleuiātib⁹ partuʒ, ex pillulis, ⁊ alijs, ⁊ nō parit, opʒ vt ſoꝛbeat i hoꝛa meridiei de iure faſeoloꝝ, ⁊ ciceris cuʒ oleo ſiſamino: deīde qū ꝯ⌈ſecurus fueris⌋ pꝛecipe ei vt ſupponat aliqđ de ſuppoſitoꝛijs, q̄ dicemus: ⁊ doꝛmiat ſuper ip̄m, poſtea qū mane fuerit factū, ſuffumiga eā cuʒ aliq̄ ſuffumigationū, q̄s dicemus: deīde itera dare i potu medicinā. Si aūt non ꝓfert adminiſtra epithimata doꝛſo, ⁊ vmbilico cū aqua rute, cōfecta cū farina alſceilem: ⁊ qū foꝛtioꝛ fit doloꝛ, ⁊ ꝓpꝛie pp frigus, ponatur in vulua oleū calefactū ꝶ⌈qđ dicetur in antidotario.⌋ Et antiq quidē pꝛimi dixerūt i extrahendo fetū ingeniū in cap̊ motuuʒ eius ª†⌈ ⌋ nos relationē dimiſimus pp puitatē fiducie i ipſo.

a A. diſruptionem vētris ⁊ rupturam. Alia litera diſruptionē ventris ⁊ inflationē
b A. ſupꝛa exigētiam
c —— A.
d A. frigoꝛe
e A. cōuenientie ad exitum
f A. Alia litera Qū declinat doloꝛ añ ptū ad anterioꝛa ⁊ ad ventrē ⁊ ad pectinē facilis fit ptus. Et ſi dclinat ad poſterioꝛa ⁊ ad doꝛſuʒ difficilis fit partus
g A. q̄ eſt partui propinqua
h A. partiuʒ iter vuluā ⁊ anum
i A. ptib⁹ vulue ipſius ceratariā vel in ptib⁹ inter anū ⁊ vuluā earum vnguenta
k † A. ⁊ vnctuoſe
l A. fiat expreſſio
m A. coneſ ſternutare
n A. equetur

o A. ſimili folijs myrthi
p A. pꝛeparatus ad egreſſionē aboꝛret euaſionē ſeu exitū ad extra
q —— A.
r † A. et
s A. in cucuma
t A. dilatentur
u † A. ⁊ eleua eā
x A. ad hāc rem appꝛopꝛiato vt appareat
y A. genua
z A. piectiōe lubꝛicātiū in vuluam eius
⁊ † A. in mane
ꝯ A. veſper fit
ꝶ —— A.
a † A. Et

¶De regimine eius, cuius geminis pedes egrediuntur ante caput. Cap.XXV.

Oportet vt subtiliatio fit, vt reducant̄ pedes, ꝛ ꝯuertant̄ cū subtiliatiōe: ita vt eq̄tur sedēs, ꝛ eleuent̄ crura ei⁹ [a] †⌈ ⌋ donec descēdat caput ei⁹, ꝙ si nihil de h̄ est poẜe, liget̄ genitus cuꝫ vitta linea ꝛ extrahat̄: ꝛ si nō est poẜe vt fiat sine incisione fiat illud ẜm modum qui dictus est in genito mortuo.

¶De regi^ne ei⁹ c⁹ fet⁹ egredit̄ sup lat⁹ suū. C.XXVI.

Est proximum illi vt equetur cum eleuatione ad supiora: deinde cū sessione, ꝛ [b] ⌈lenificatione⌋ cū facilitate.

¶De regimine eius q̄ parit apostemate in matrice eius existente. Cap.XXVII.

Administrentur sup eam cerataria, ꝛ olea: deīde administra ei illa que scripsi tibi debere fieri in pingui de forma partus ꝛ alijs.

¶De regimine eius cuius partus fit difficilis causa magnitudinis fetus. Cap.XXVIII.

Oportet vt [c] ⌈inueniat obstetrix possibilitatē⌋ h⁹ fetus: q̄re subtilief̄ in extractiōe ei⁹ paulatiꝫ: tūc si valet illud in eo, bn̄ est: ꝛ si non liget eū cuꝫ margine pān̄i, ꝛ trahat eum [d] ⌈subtil'r valde cū q̄busdā attractionibus.⌋ Qꝫ si illud non cōfert, administrent̄ forcipes, ꝛ extrahat̄ cū eis. Si v̄o nō cōfert illud, extrahatur cuꝫ incisione, ẜm ꝙ facile fit, ꝛ regat̄ regimine fetus mortui,

¶De regimine eius cuius partus fit difficilis causa mortis fetus, aut malitia figure partus, cuꝫ qua nō speratur vita. Cap.XXIX.

Administrentur medicīe exp̄ellētes fetū mortuū, de his q̄ dicta sunt, ꝛ dicētur. Qꝫ si illud nō ꝯfert, suspēdat̄ cum vncinis, ꝛ īcidat̄ frustatiꝫ, ꝛ extrahat̄: ꝛ festina ad hoc antequā infletur. Si ergo fuerit caput magnum, ꝛ poẜis fuerit eius conquassatio, aut incisio vt currat quod est in ipso, fiat.

¶De regimine [e] ⌈nausee⌋ eius. Cap.XXX.

Aspergatur aqua sup̄ facieꝫ ei⁹, si non timet̄ reuersio ptus, ꝛ viuificet̄ v̄tus eius cū aromaticis, ꝛ fac eā sumere aquā carnis cum vino, ꝛ spēbus ꝯdientibus.

¶De medicinis facilē efficiētibus ptū. Cap.XXXI.

Omnes medicine q̄ educunt vermes, ꝛ ascarides, exp̄ellunt fetū. Et qū in potu sumit mulier de corticibus [f] ⌈cassiefistule⌋.iiij.aure. parit stati. Et sumere i potu assaꝫ, ꝛ castoreū est bonū ꝛ vltimū. Et sumere in potu cinamomū est bonū valde: ipm̄.n. accn̄a partus alleuiat, ꝛ partū. Et iterū decoctio folioꝝ altee romane cū aq̄, ꝛ melle, est ex eis q̄ alleuiāt ptū valde, qm̄ alleuiat accn̄a partus, ꝛ partū. Et iterum aqua fenugreci, alleuiat partū valde. Et iterum medicamē bonū ꝛ vltimuꝫ est, vt sumat̄ capillus veneris, ꝛ dissoluat̄ cōtritus cū [g] ⌈sirupo roẜ.⌋ ꝛ aliq̄ꝫtulo olei ꝛ sumat̄ in potu ꝛ sil'r pullegiū. Pillule bone q̄ sunt quorūdā medicoꝝ me nuper p̄cedentiū, ꝛ quas [h] ⌈mihi attribuerunt⌋ q̄dā postremi. ℞.cinamomi, ꝛ [i] ⌈sauine⌋ amboꝝ añ.ʒ.x. cassie bone.ʒ.vij. [k] ⌈cinami⌋ ꝛ myrrhe ꝛ aristol'.ro. ꝛ costi amari, oīum añ.ʒ.v. storacis, et opij amboꝝ añ.ʒ.ij. muschi [l] ⌈de fallo⌋.ʒ.i. q̄rtaꝫ, fiāt ex eis pillule, ꝛ dent̄ i potu aure.iij. in duab⁹.℥. vini antiq. Et qꝫ magis diligēdū est, est vt minoret̄ opiū, ꝛ sufficiat de eis.ʒ.i. Pill'e alie bone. ℞. [m] ⌈sauine⌋.ʒ.x. ꝛ rute.ʒ.v. ꝛ ḡnoꝝ harmel.ʒ.iiij. ꝛ asse, ꝛ āmoniaci, ꝛ rubee oīum añ.ʒ.iij. fiant ex eis pill'e: ꝛ bibant̄ ex eis.ʒ.iij. cū decoctione p̄uocāte mēstrua, sicut est decoctio de [n] ⌈sauina⌋ ꝛ pullegio, ꝛ rubea, ꝛ cū decoctione faseoloꝝ rubeoꝝ, [o] ⌈ꝛ⌋ cū succo rute. Pillule bone. ℞. [p] ⌈sauine⌋.ʒ.ij. asse, āmoniaci, rubee oīum añ.ʒ.ß. ꝛ sit dosis vna. Et iteꝝ aristologie lō. pipis, myrrhe oīum eq̄les ptes: fiāt ex eis pillule, ꝛ sit doẜ.ʒ.iij. oī die cū.℥.i. aq̄, lupinoꝝ: sunt.n. abortū faciētes, ptū alleuiātes, mūdificātes m̄rīcē cū fortitudine. Et sil'e illis in suis dispōnibus est illud, qꝫ. ℞. bdelliū subalbidū, myrrham, ꝛ [q] ⌈sauinam⌋ de quo fiāt pillule auellanis sil'es, ꝛ bibant̄, qm̄ alleuiāt partū. Cōfectio bona valde, de q̄ dr̄ qꝫ nō equat̄ ei aliqꝫ. ℞. myrrhe, ꝛ castorei, ꝛ storacis oīuꝫ añ. aure.i. cinamomi, [r] ⌈sauine⌋ āboꝝ añ. aur̄. mediū, ꝯficiant̄ cū melle cui⁹ doẜ sint duo aur̄, ꝛ melius est vt det̄ i potu cū vino, est.n. vltima. De ēpl'is ꝛ epithiatib⁹. Sumat̄ decoctio pulpe collo̅qntide, ꝛ succ⁹ ei⁹ q̄ humida est. est melior, ꝛ misceat̄ cū ea succ⁹ rute, ꝛ ponat̄ in ea aliq̄d myrrhe, ꝛ liniat̄ cuꝫ ea pectē vsq̄ꝫ ad vmbilicū. Suppositoria fortia i faciēdo descēdere illud qꝫ sepat̄. Sumergat̄ lana in succo pulpe collo̅qntide, ꝛ succo rute, ꝛ supponat̄: aut supponat̄ aristol'. ēt in lana, aut supponatur buchormarien, aut staphisagria, ꝛ cucumer asininus, ꝛ ꝯdisi: aut supponat̄ collyrium ex helleboro, ꝛ opoponaco, ꝛ felle taurino, facit.n. descēdere viuū ꝛ mortuū. Medicine faciētes illud cuꝫ p̄prietate. Dr̄ opꝫ vt ꝯ difficultatē ptus teneat patiēs in manu sua sinistra magnetē: aut liniat̄ cuꝫ cinere vngule asini, qm̄ est vltimū, aut suffumiget̄ cū ea. Et sil'r vngula equi. Et sil'r suffumigatio cū [s] ⌈oculo⌋ piscis saliti. Et dr̄ ꝙ si suspēdat̄ corallus ēt in coxa dextra ꝯfert difficultati ptus. Et dr̄ ꝙ si suspēdat̄ sup̄ coxaꝫ eius storax aphricana, nō adueniet ei dolor. Et dr̄ ꝙ si teratur crocus, ꝛ ꝯficiātur, ꝛ fiat ex eo nux, ꝛ suspendatur sup̄ eā, expellit secūdinā. Suffumigationes. Suffumiga eā cū myrrha qm̄ ē bona valde. Et iterū cū myrrha ꝛ galbano ꝛ [t] ⌈castoreo⌋ cōfectis cū felle vaccino: sumat̄ ex eo aur̄.i. ꝛ suffumigetur cuꝫ eo: aut sumant̄ sulfur citrinū, ꝛ myrrha rubea, ꝛ fel vaccinū, ꝛ oppoponacū, ꝛ galbanuꝫ ꝛ suffumiget̄ cū eis. Et suffumigatio cū spolio ẜpētis: aut cū fimo colūbino est alleuiās: ꝛ fortasse interficit suffumigatio cū spolio serpētis fetū. Et suffumigatio cū oppoponaco solo, alleuiat: ꝛ cū stercore [v] ⌈accipitris.⌋

¶De regi^ne īfant̄ qū nascit̄. C.XXXII

Iam rez p̄secuti sumus in libro vniuersaliū, quare queratur illic.

¶De dispōnib⁹ enixaꝝ. C.XXXIII.

[x] ⌈Partus⌋ nō extēdit̄ in masculis vltra.xxx. ꝛ in feminis vltra.xl. dies, ꝛ plus paꝝ: ꝛ accidūt fetis egritudines p̄lime, sicut fluxus, ꝛ retētio san. q̄re p̄ducit fluxus san. ad casum v̄tutis: ꝛ p̄ducit retētio menstruorum ad febres prauas: ꝛ ad apostemata praua, ꝛ multotiens accidit exitura ex partu difficili. Et quandoq̄ꝫ accidit eis inflatio ventris: ꝛ fortasse moriuntur. Et sanguis q̄dē ptus vehemētioris est nigredinis, quā san. mēstruoꝝ: qm̄ est retētiōis lōgioris spatij.

a † A. paulatim paulatim
b A. retroductione
Alia litera motu ad iacendū sup latus
c A. obstetrix bonā faciat retētionem
d A. attractione post attractionē
e A. sincopis
f A. Alia litera cucumeris siccis
g A. vino
h A. sibi attribuere voluerūt
i A. abel
k A. cinnamomi strosi
l — A.
m A. abel
n A. abel
o A. aut
p A. abel
q A. abel
r A. abel
s A. oculis
t A. oppoponaco
v A. falconis
x A. ipse enixe

¶ De regimie mltitudis sãguis ei⁹. Cap.XXXIIII.

Um multiplicat͛ fluxus san.eni xe,oꝫ vt cũ vitta ligent͛ man⁹ei⁹, ⁊ ponant͛ sup vētrē eius pãni ĩfusi in aceto: ⁊ supponãtur collyria ex eis q̃ sunt sic balaustie, ⁊ karabe, ⁊ rose, ⁊ tus cũ vino põtico. Et opꝫ vt deuitet medicinas cauteriçãtes: ipse.n. sunt male matrici ꝓpter neruositatē eius, ⁊ de illis quibus inest ꝓprietas in hoc, ẜm ꝙ dr̃, est suspēsio stercoris porcini in lana, ⁊ suspēdatur in coxa eius.

¶ De regimine paucitatis san.eius. Cap.XXXV.

Uando parit, aut abortit͛, ⁊ timet͛ qđ san.ei⁹ minoretur aut appet illđ, tũc rectius est vt solicitudo sit in ꝓuocatione san.ei⁹, ⁊ attenuatione ei⁹: nã qũ retinet͛ facit accidere apata. Et sternutatio ĩ h̃ est iuuatiua. Et de medicinis qbus fit suffumigatio ĩ h̃, est vt suffumiget͛ cũ sinapi, ⁊ harmel, ⁊ bdellio, ⁊ myrrha. Et iterum suffumiget͛ cũ oculo piscis saliti: aut cũ vngula eq, aut asini. Si aũt illud nõ excusat aliqd, tũc nec̃ia est phlebotomia saphene, vt ex̃hat san. ⁊ ꝓhibeat nocumētũ repl̃onis, ⁊ apatiõis ei⁹, ⁊ fortasse ꝓuocabit. Et phlebotõia vene curuature poplitꝭ, ē fortior.

¶ De regimine febrium eius. Cap.XXXVI.

Aqua ordei ꝯfert ei: ipsa.n. cuꝫ hoc nõ retinet mēstrua. Et simil'r granata dulcia: ⁊ pl'm qdē febriũ earũ est pp retētionē mēstruorum. Quum ergo curatio fit cum phlebotomia saphene, fit iuuamentum cum ea.

¶ De regimine ĩflatiõis vētris eius. Cap.XXXVII.

Detur in potu diamarte: ⁊ detur in potu alkekengi, ⁊ dentur in potu serapinum, ⁊ origanum, ⁊ mastix cum equalitate.

¶ De regimine doloris matricis. Capitulum. Cap.XXXVIII.

Sedeat in aqua tepida: ⁊ inungat loca sua cum oleo viola. dulci, tepido.

¶ De regimine vlcerꝝ ei⁹. C.XXXIX.

Curentur cum vnguento albo, ⁊ similibus ex vnguētis conuenientibus vlceribus, sup mēbra neruosa.

¶ Tractatus tertius de reliquis egritudinib⁹ matricis, exceptis apostematibus, ⁊ que currunt cursu eorum.

¶ De indicijs menstruorum. Cap.I.

Menstrua tēperata in q̃ꝫtitate, ⁊ q̃litate sua, ⁊ in tp̃e suo, currēte ẜm ꝯsuetudineꝫ suã nãlē in oĩ [a] ⌈spatio⌋ sunt cã sanitatis mulieris, ⁊ mũdificationis corpis eius ab oĩ nocumēto in q̃ꝫtitate, ⁊ q̃litate, ⁊ faciũt ipsaꝫ acquirere castitatē, ⁊ paucitateꝫ desiderij. Et mēsuratio eq̃lis [b] † ⌈ ⌋ est vt mēstruet͛ mulier in [c] ⌈oĩ mēse⌋ vsqꝫ ad.xxx.dies: ⁊ qđ est supra illud, ⁊ qđ ē infra illud, qđ cadit in qntodecimo, ⁊ septimodecimo est nõ nãle. Et qũ alterant͛ mēstrua [d] ⌈ab eq̃litate⌋ a dispõne sua nãli, sunt cã egritudinũ pluriũ. Et parũ qdē accidit, vt alterent͛ in tp̃e suo. Et ex nocumēto alterationis mēstruorꝝ ꝑuenit͛ ad additioneꝫ debilitatꝭ mulieris, ⁊ alterationē forme eius, ⁊ paucitatē ꝯceptionis eius, ⁊ multitudinē abortus eius, Et ad partũ ipsius debilitãtē fetumque nascit͛. Retētio aũt mēstruorꝝ, ⁊ paucitas eorũ, cõmouēt in ea egritudines repl̃onis oẽs, ⁊ preparãt eã ad apata, ⁊ dolores capitis, ⁊ reliquorꝝ mēbrorꝝ, ⁊ tenebrositatem visus, ⁊ ꝑturbationē sensus, ⁊ fe. ⁊ multiplicatur cũ ea repl̃o vasorꝝ spmatis eius: q̃re fit desiderans, nõ casta, ⁊ nõ suscipiēs filiũ ex imp̃gnatione ꝓpter corruptionē m̃ricis eius, ⁊ spmatis ipsius: ⁊ ꝑducit cũ eo res ad ꝑ̄focationē matricis, ⁊ stricturã anhelitus, ⁊ retētionē eius, ⁊ pulsum cordis, ⁊ sincopim [e] ⌈⁊ singultũ:⌋ ⁊ qñqꝫ moritur: ⁊ accidunt ei [f] ⌈difficultas⌋ ⁊ distillatio [g] † ⌈ ⌋ pp oppilationem materierũ. Et qñqꝫ accidit ei sputũ san. ⁊ vomitus eius, ⁊ ꝓprie in virginibus, ⁊ cursus eius fluxu vētris. Et diuersificantur iste egritudines ex eis ẜm diuersitatē cõplexionis eius. Nã si fuerit cholerica gñabunt͛ in ea egritudines cholerice. Et si fuerit melãcholica, gñabuntur in ea egritudines melice. Et si fuerit fl̃atica, gñabunt͛ ĩ ea egritudĩes phlegmatice. Et si fuerit sanguinea, gñabuntur ĩ ea egritudines sanguinee. Et de mulieribus qdē est, cuius ablatio menstruorꝝ festinat, q̃re in.xxxv. ⁊ ēt.xl. anno vite sue fit finis. Et de eis est in qua tardat͛ illud vsqꝫquo ꝑueniant.l.anni. Et qñqꝫ ꝑuenit retētio mēstruorꝝ ad alterationē dispõnis mulieris ad [h] ⌈purpureitatem⌋ ẜm qđ [i] ⌈dicit͛⌋ in cã retētionis menstruorꝝ, ⁊ qñqꝫ apparet in ea cuius mēstrua abscindunt lac, ⁊ significat illud. Et qñqꝫ accidit retentio mēstruorꝝ, pp [k] ⌈tortuositatē venarꝝ⌋ matricis.

¶ De sup̃fluitate cursus mēstruorꝝ. Cap.II.

Superfluitas in hoc qñqꝫ fit ẜm semitaꝫ, q̃n.ĩ expellit sup̃fluitates, qđ qdē est laudabile, qũ nõ ꝑducit ad sup̃fluã [l] ⌈turpitudinē⌋ ⁊ cursuꝫ, quo nõ indigetur. Et qñqꝫ fit ẜm semitã egritudinis, aut pp dispõnem in m̃rice: [m] † ⌈ ⌋ aut est pp debilitateꝫ m̃ricis, ⁊ [n] ⌈illa est deterior q̃ fit⌋ pp malitiã cõplexionis alicuius: aut pp vlcera. ⁊ corrosionē, ⁊ hemorroidas, ⁊ [o] ⌈fricationē⌋ ⁊ ragadias. Aut pp aptionem orificiorꝝ venarꝝ, ⁊ abscisionem earũ, ⁊ scissurã ipsarũ ꝓpter cãm corporeã, aut extrinsecaꝫ ex [p] ⌈corruptione ⁊⌋ ꝑcussione, aut casu, aut siti̇bus, aut malitia ꝑtus, ⁊ difficultate ei⁹, aut pp vehementiã oneris. Facta aũt cã san. aut est ꝓpter multitudinē, ⁊ dñium eius, ⁊ exitũ ipsius cũ virtute: [q] † ⌈ ⌋ aut nõ cum virtute nãe, ⁊ rectificatione eius. Et nos qdē iam diximus illã que fit a regimine nãli, q̃ ambe sunt diuerse: lꝫ sint ambe cõpares in hoc, ꝙ vtreqꝫ nõ retinent͛, nisi qũ adest debilitas: aut pp grauitatē san. super corpus pp debilitatē in corpore: lꝫ nõ sit sang. trãsiens equalitatem in q̃ꝫtitate, ⁊ q̃litate sua: aut pp acuitatē sang. aut tenuitatē, ⁊ subtilitatē eius: aut pp calitateꝫ eius: aut pp multitudinē aquositatis eius, ⁊ humiditatis: lꝫ oĩs fluxus sang. incipiat paulatim subtilis: deinde incipit ꝓculdubio ꝑueiire ad grossitudinē [r] † ⌈ ⌋ deinde descēdit, ⁊ ꝑuenit ad subtilitatē, ⁊ paucitatē, ⁊ aquositatē. Et hec est dispõ in oĩ fluxu san. ob quãcũqꝫ cãrum fit. Et cã in hoc est, ꝙ orificia venarum, ⁊ incessus [s] ⌈vētositatis⌋ sunt in primis stricta, ⁊ in fine eius cõstringuntur iteruꝫ: ⁊ adunantur pp siccitatē. Et qum sup̃fluit fluxus sang. seq̃tur euꝫ debilitas appetitus, ⁊ debilitas digõnis, aut inflatio extremitatũ, ⁊ corporis, ⁊ malitia coloris: ⁊ qñqꝫ perducit ad hydropisim. Et qñqꝫ perducit multitudo exitus sang. ad dñium cholere, quare accidũt feb. cholerice, mordicatiue ꝓpter inflãmationeꝫ ca

a A. periodo
b † A. ad menstrua
c A. oibus.xx. diebus
d —— A.
e —— A.
f A retētio vrine
g † A. eius
h A. masculinitatem
i A. dicemus
k A. ꝑmutationē
l A. sup̃fluitateꝫ
m † A. aut ꝓpē dispõnē ĩ sanguine. Et facta pp dispõnē ĩ m̃rice
n A. venarꝫ eius
o A. ꝓruritum
p —— A.
q † A. ipsius
r † A. ⁊ ꝓcedit grossitudo eius
s A. Alia litera spirituum Alia litera sanguinis

liditatis mordicatiue, que equa͡t per sanguinē. Et accidūt iterū horripilationes. Et [a] ⌈q̄n̄q;⌋ accidit hec caliditas [b] ⌈in casu appetitus cibi quē fecit forte necessariū debilitas caliditatis ⁊⌋ addit in casu appetitus stomaci ꝓpter defectū sanguinis, ⁊ accidit dolor in dorso ꝓpter [c] ⌈tensionē⌋ neruoꝝ positorum in illo loco. Et q̄n̄q; multiplica͡t fluxus sanguinis ex m̄ricibus cū multitudine [d] ⌈humorum.⌋

De signis. Cap.III.

Jus quidē que est ꝑ semitā expulsionis n̄alis, signū est, ꝙ nō sequitur eā nocumētū, imo ꝓducit ad iuuamentū eius: ⁊ nō aduenit ei lesio, neq; alteratio virtutis, ⁊ pl'm qdē accidit in [e] ⌈pinguibus.⌋ Facte vō cā repl'onis cōis quam expellit natura [f] ⌈a dominio⌋ eius q̄re expelli͡t, signum est repl'o faciei, ⁊ corporis, ⁊ exuberatio venarū ⁊ alia ex signis repl'onis: ⁊ q̄n̄q; est cum ea dolor, ⁊ q̄n̄q; nō fit: ⁊ dū nō debilitat, nō retine͡t. Et cognoscitur dn̄ans cū sanguine vt exicce͡t san. ⁊ ꝯsideretur an color ei⁹ declinet ad albedinē, aut citrinitatem, aut nigredinē, ⁊ purpureitatē: q̄re eua͡t hūor q dn̄atur cū eo iterū. Facta vō cā debilitatis m̄ricis, ⁊ aptionis venarū eius, sign̄t exitus sanguis puri nō dolorē faciēs. Si vō cā est acuitas sanguis, cognosci͡t ꝑ colorē suū, ⁊ [g] ⌈acuitatē⌋ ipsius, ⁊ velocitatē sui exitus, ⁊ paucitatē abscissionis egressiōis. In facta vō ꝑꝑ subtilitatē sanguis cū m̄a aquosa, ⁊ humiditatē, est san. aquosus, nō [h] ⌈calidus⌋ ⁊ ledi͡t cum stipticis. Et q̄n̄q; apparet in ea q̄si ꝑgnatio: ⁊ q̄n̄q; apparēt in ipsa sicut accn̄tia partus, q̄re parit humiditatē. Et sunt lacerti corp̄is eius vehemētis mollitiei, q̄si sint [i] ⌈lenes postq̄ voluerūt⌋ coagulari, ⁊ q̄n̄q; nocēt ei curationes diuretice ꝑꝑ caliditatē suā quare addunt in aquositate san. Facta vō ab vlceribus [k] ⌈cū materia, ⁊ dolore, est cū vehementia doloris.⌋ In facta vō a corrosione, egredi͡t paulatim, [l] † ⌈ ⌋ q̄si fex ⁊ proprie q̄n est a venis absq; arterijs. Et si fuerit corrosio in [m] ⌈profundo⌋ matricis erit color minus niger. Et q̄n est illic, ⁊ apud os matricis pol'e est, vt tangatur. Facta vō ab hemoroidibus h; periodos [n] † ⌈ ⌋ mēstrue. Et q̄n̄q; non sunt ei periodi: imo est sequens repletionem: ⁊ sunt signa hemorroidaꝝ matricis manifesta. Et est san. ſm plurimū niger nisi fit ab arterijs. Et q̄n̄q; est hemorroisaicus [o] ⌈frustatim.⌋ Et multotiens quidem associatur hemorroidibus in matrice dolor capitis, ⁊ grauitas capitis, ⁊ dolor in visceribus, ⁊ epate. [p] † ⌈ ⌋ Et q̄n currit sang. ex illis hemorroidibus remoue͡t illud accidens.

De cura fluxus san. [q] † ⌈ ⌋ ⁊ i fine ei⁹ de cura [r] ⌈patiētis fluxum menstruorum.⌋

Acta quidē ꝑ semitā expulsionis n̄alis: ⁊ facta a repletione, ⁊ grauedinē san. sup̄ corpus, op; ne retineatur, donec timea͡t debilitas: ⁊ q̄n̄q; excusat phlebotomia ab expectatione illius, ꝓpterea q; expellit repletionē, ⁊ trahit m̄am ad ꝯ̄rium. Et q̄n cā est [s] ⌈cholera⌋ euētur, ⁊ ꝓprie cū eis que sunt sicut fumusterre, ⁊ myrobalani, ꝓpter illud qd̄ in vtrisq; est de virtute stiptica. Et si cā fuerit aquositas [t] ⌈⁊ ꝓuocatio eius, ⁊ attractio ei⁹ ad cutē, tunc dentur⌋ in potu de gummi arabico, ⁊ dragaganto. Et si cā fuerit debilitas matricis, aggrega ad medicinas stipticas medicinas cōfortatiuas cū sua aromaticitate, ⁊ proprietate sua. Et si cā fuerit vlcus cure͡t cū medicinis cōpositis ex [u] ⌈cōfortatiuis⌋ ⁊ stipticis ⁊ [x] ⌈diureticis.⌋ Et illa que

a A. qum
b —— A.
c A. Alia litera fragilitatem
d A. pluuiarum
e A. ociose viuentibus
f A. aut dn̄ium
g A. Alia litera adustionem
h A. acutus
i A. q̄si sint sicut lac postq̄ vult. Alia litera q̄si ipsa sit sicut lac spissum quod vult
k A. est cū pure ⁊ dolore
l † A. nigrum
m A. collo
n † A. alios a periodis
o A. gutatim guttatim
p † A. ⁊ splene
q † A. menstrui superflui
r A. alasthada i. fluxus sanguinis menstrui nō superflue facti nō solū in t̄pe cōsueto sed etiā in t̄pe nō ꝯsueto
s A. acuitas cholere
t A. tunc ꝓuoca eā ⁊ attrahe ipsā ad cutem ⁊ det
u A. glutinatiuis
x A. stupefactiuis

est ex hemorroidibus, cure͡t curatione hemorroidarum: ⁊ cū se. lini cū aqua calida. Et op; vt obseruētur hore q̄etis. Et si fuerint illic ꝑiodi, cure͡t tunc in horis ꝑiodoꝝ, ⁊ studea͡t ad sedādū. Qū ergo sup̄fluit fluxus san. op; vt ligen͡t ambe manus a radice adiutoriorū, ⁊ vtriq; pedes a radice coxaꝝ apud duo inguina, deīde ponan͡t vētose in iferiori parte mā̄mille, ⁊ vbi incedūt vene ascēdētes ex m̄rice ad mā̄millas, ⁊ sugātur: ⁊ eligatur vētosa magna: ipsa enim retinet san. in hora vna: deinde op; vt ꝯsequēter adhibeatur reliq̄ cura. Et q̄n̄q; retinet fluxū sanguinis positio vētosarū sup̄ locū, q est inter vtrasq; anchas. Et op; vt patiēs fluxū sanguinis cibe͡t cū eis, q̄ sunt sicut vitelli ouoꝝ sorbiliū, ⁊ cū omni qd̄ est velocis digōnis cōfortatiuo: ⁊ q̄n̄q; op; vt cibetur aqua carnis forti, q̄ acetosa facta sit cū [y] ⌈aq̄⌋ sumach [z] ⌈⁊ aqua acetose, ⁊ potibus boni odoris ex carne bona q̄n necessarij sunt. Et sil'r sorbitionibus humidis⌋ ex sauich, ⁊ amilo, ⁊ vino nouo grosso dulci [&] † ⌈ ⌋ ⁊ deuitet antiq̄ū subtile. Et q̄n̄q; ꝯueniēs est eis vinū mellis recens. De medicinis aūt cōibus, ⁊ ꝓprie fluxui sang. acuto, calido, arnoglosa est melior: imo non est ei par: ⁊ q̄n̄q; abscindit fluxū san. oīno bibita, ⁊ iniecta: ⁊ ꝯfert chronice, et nō chronice. Et potus [?] ⌈balasce⌋ iterū. Et administratio cāfore bibēdo, ⁊ supponēdo. Et de illis que cōferunt ad istud est sumere in potu lac bene decoctū cū ferro ignito, ⁊ in quo est scoria ferri, de quo cū q̄busdā stipticis in potu tribuan͡t oī die. ℨ.iij. Et acetositas citri bona est valde. Et sil'r detur in potu gūmi arabicum cū dragagāto, ⁊ semē lini cū aqua calida. Et troc. de spodio cum camfora cōferunt ei valde ⁊ troc. de balaustijs. Confectio medicine vltimi iuuamenti. ℞. [ꝝ] † ⌈ ⌋ terre sigillate, ⁊ boli armeni, ⁊ aluminis, ⁊ galarū, ⁊ sang. draco. partes equales de quorū summa accipiatur. ʒ.i. ⁊ cāfore pondus. ij. granoꝝ ⁊ galie. sexta. ʒ.i. qd̄ totū dissoluatur in. ℥. vna sirupi myrtini. Et iterum acatia, balaustie, galle, enifistides, sumach, myrrha, ⁊ tus, opiū ꝯficia͡t cū aceto acuto forti, ⁊ sit dos. ʒ.s. Et iterū [a] ⌈dragagātū magisterij⌋ cuppule glādiū. myrrha, tus, opiū cōfician͡t ⁊ fiant pillule, ⁊ suman͡t de eis. ʒ.ij. sunt enim bone valde. Et iterū biba͡t [b] ⌈cōcularum marinarū que asportantur a sancto iacobo⌋ adustarū, pondus. ʒ.ij. cum aqua sumach, ⁊ cydoniorum, ⁊ dactilorum, [c] † ⌈ ⌋ ⁊ istarū cibi antequā indigeant viuificatione virtutis forti sunt albulem, ⁊ karos, ⁊ almosos ex carnibus hedi, ⁊ auium montanarū: ⁊ preparata in patellis, et cibaria ex lentibus aceto conditis, que omnia sint frigida. Et deuitent omnē cibum calidum actu, aut potentia. Et de suppositorijs cōmunibus sunt suppositoria facta ex lithargyrio, ⁊ dragaganto, ⁊ balaustijs, ⁊ terra sigilla. ⁊ bolar. ⁊ ātimonio, ⁊ alijs. Descriptio medicaminis ad illd̄. ℞. colcotar, ⁊ dragagantum, ⁊ acatiam, ⁊ cortices turis, et antimonium, ⁊ fiant ex eis trocisci: deinde sumantur ex eis aur̄. i. boli armeni, ⁊ gummi arabici, ⁊ karabe omnium ana aur̄. i. ⁊ ponantur in duabus. ℥. succi stiptici, aut aque, ⁊ clisteriçetur cum eo matrix ſm ꝙ sciuisti. Confectio clisteris ad matricem. ℞. aluminis. ʒ. mediam, ⁊ sem̄. hyusquiami albi, ⁊ opij amborum ana. ʒ.i. sextam, et supponatur. Pessarium bonum, et proprie ad corrosionem, ⁊ vlcera. ℞. testas [d] ⌈furni⌋ ⁊ succum barbe hircine, ⁊ acatiam, aggregentur: ⁊ fiat pessarium cum aqua gallarum immaturarum. Et iterum galle immature, ⁊ balaustie, ⁊ amilum, ⁊ opium, ⁊ alumen, ⁊ reubarbarū,

y —— A.
z A. alchebeb &c et carnes assate boni odoris ex bonis carnibus sunt necessaria, et sil'r alchabisa humida
& † A. pauco
? A. aceti
ꝝ † A. mumie
a A. vitriolum quo coria ꝑparantur ⁊ pelles
b A. albuda
c † A. imaturoꝝ recentium
d A. altamir

⁊ grana myrti viridia, sumach, succus barbe hircine, grana acreste, charte cõbuste, sandalũ albũ, cortices turis, terra sigillata, capita gnatoꝝ ᵃ⌈foliuz, scoria ferri⌋ coriãdꝝ siccũ supponant̃ de eo. ʒ. iiij. ĩ lana viridi ĩbibita in aq̃ myrti, ⁊ teneat eã tota nocte. Et iteꝝ balaustie ⁊ sordes ᵇ⌈veru⌋ ⁊ charte cõbuste ⁊ alumẽ, ⁊ dragãtũ ⁊ cyminũ ĩfusuz ĩ aceto, ⁊ bolũ armenũ, ⁊ rob ᶜ⌈alchath⌋ ꝯficiant̃ cuz aqua ᵈ⌈salicis⌋ ⁊ coriãdri viridis, ⁊ supponat̃ nocte tota. Et de tinis ꝯferẽtibꝯ eis ẽ encathisma ĩ decoctione calamẽti, ⁊ folioꝝ eiꝰ, ⁊ fructus ipsiꝰ, ⁊ radicis eiꝰ ꝺcocti cũ myrto, ⁊ roſ. ᵉ⌈sine⌋ capitibꝰ, ᶠ†⌈ ⌋ ⁊ cõticibꝰ gnaꝝ, ⁊ xilocaractꝫ nabathi, ⁊ balaustijs, ⁊ barba hircina, ⁊ gallis viridibꝰ. Et ꝺ epithiatibꝰ, ⁊ vnctionibꝰ ꝯferẽtibꝰ eis, est epithima ꝺ ᵍ⌈alcãna⌋ sup sumẽ. Et vngere ptes mr̃icis cũ oleis stipticis stipticitatꝫ fortis. Et reiteremus distõnẽ cure fluxus san. facti pp tenuitatẽ ⁊ aquositatẽ eius. Dico ergo ꝙ necessariũ in hoc est vt ʰ⌈fiat, ꝙ currat⌋ aquositas eius ⁊ operet̃ sup ipm cũ sudatione ⁊ ꝓuocatione cũ eis q̃ sunt sicut decoctio assari, ⁊ apij, ⁊ rubee, ⁊ q̃ sunt silia illis ⁱ⌈currat⌋ vna vice, ⁊ ꝓuocetur alia cũ facilitate, ⁊ ꝓuocatione, ⁊ sudatione. Et fricet̃ corpus eius cũ pãno aspero, ⁊ liniatur corpus eius cũ aq̃ mellis, ⁊ cũ emplastris hydropicoꝝ. Et qñq3 ꝯfert ei vomitus fortis, ⁊ opꝫ penitus vt declinet̃ cũ medicinis eaꝝ, ⁊ cibis istaꝝ ad illud qꝺ exiccat, ⁊ ingrossat sanguinẽ. Si vͦo est cã vlceratio, tũc ꝯfert hoc vnguẽtũ. ℞. balaustias ⁊ ᵏ⌈plũbum vstũ⌋ ⁊ fiat ex ambobus, ⁊ ex cera ceratũ cuz oleo roſ. ⁊ supponat̃. Quidã aũt faciũt necessariuz in curatione ˡ⌈patiẽtis fluxũ sang. mẽstrui⌋ capl̃z vnũ, ⁊ est curatio cõposita ex mũdificatiõe, ⁊ stipticitate, ⁊ ꝯfortatione. Et est vt ꝓuocent̃ mẽstrua eiꝰ ĩ hora vt nõ tardent̃. Deinde agitent̃ motus eius, ⁊ mũdificet̃ matrix eius, ⁊ ꝯfortet̃, vt nõ suscipiat superfluitatẽ egrediẽtẽ a necessitate. Dicũt ergo, opꝫ vt dent̃ in potu ᵐ⌈sauine⌋. ʒ. x. ⁊ se. mẽte. ʒ. i. se. feni. ʒ. ij. ponant̃ ĩ vase ⁊ fundant̃ desup vini puri lib. ij. ⁊ decoquant̃ donec medient̃, ⁊ ꝓijciatur desup sarcocolle, ⁊ lictꝫ amboꝝ añ. põdus. ʒ. ij. butyri vaccini, ⁊ mellis añ. cochliariũ vnũ, ⁊ sumant̃ de eo ĩ potu in ieiunio q̃ztitas vnius cochliarij, ⁊ tardet̃ cibꝰ vsq3 ad vesperã: ⁊ faciat illud tribus diebꝰ. Et ego dico ꝙ quãuis hoc iuuamẽtũ sit ĩ plibꝰ horis, qñq3 tamẽ est ⁿ⌈fluxus sang. mẽstrui⌋ ex causis alijs facientibus necessariũ esse vti stipticis puris, ⁊ tu cognoscis eas ᵒ†⌈ ⌋

De vlceribus mr̃icis ⁊ putrefactione eiꝰ. Ca. V.

Iam significauimus in eis q̃ ꝓterierunt illud: ⁊ tu scis ꝙ cãe eorũ sunt cãe vlcerũ: ⁊ cãe vlcerũ sunt ex causis intrinsecis, ⁊ ex cursibus acutis, ⁊ ᵖ⌈plagis vlceratis⌋ aut accñtibus deforis pp ꝑcussionẽ, aut casũ, aut pp partũ, aut ꝓpter alia: aut pp vulnus ex medicamine supposito, ⁊ instrumẽto ĩcidẽte. Et qñq3 sunt cũ putrefactiõe: ⁊ qñq3 sunt oĩa illa cũ sordibꝰ, ⁊ sorditie: aut cũ mundificatione, ⁊ sine sorditie. Et qñq3 fiũt ĩ ꝓfundo: ⁊ qñq3 fiũt in nõ ꝓfundo. Et qñq3 fiunt cum corrosione, ⁊ absq3 corrosione. Et cũ apate, ⁊ absq3 apate.

De signis vlcerum matricis. Cap. VI.

Significat illud ᵠ⌈san. ⁊ ꝓprie si signa sunt⌋ sup os mr̃icis, ⁊ in eiꝰ ꝓximo. Et sigt̃ illud cursus saniei, ⁊ hũiditatũ diuersi coloris, ⁊ odoris. Et nocumẽtũ ex medicinis q̃ mollificãt, ⁊ iuuamẽtũ ex eis q̃ stipticitatẽ faciunt.

a A. ematites, teste noue
b A. corij ꝑparati
c A. alcharat
d A. kalef
e A. cum
f † A. ⁊ myrtho
g A. gipso
h A. solñone euacuetur
i A. solñone euacuet
k A merdasengi
l A. alasthada
m A. abel
n A. alasthada
o † A. ex eis q̃ ꝓterita sunt
p A. exituris eruptis
q A. sup illꝺ dolor proprie si fuerit

Et signũ mũdificationis vlcerũ mr̃icis est, vt sit illꝺ qꝺ egredit̃ ad grossitudinẽ, ⁊ albedinem decliue. ⁊ ʳ⌈planitiẽ, sine⌋ dolore vehementi, ⁊ fetore, ⁊ mordicatiõe. Et signũ qꝺ ipsa sunt sordida, ⁊ tabida, est multitudo humiditatũ viruletaꝝ, ⁊ ˢ⌈ꝙ currit ex intestino⌋ ꝙ si fuerit illic putrefactio erit silẽ aq̃ carnis. Et ꝙ illud qꝺ resudat est putridum maluz. Et si fuerit cũ corrosiõe, erit illud qꝺ egredit̃ nigrũ cũ dolore vehemẽti, ⁊ pulsatiõe. Et signũ ꝙ ipsa sũt cũ apate, est adherẽtia fe. ⁊ horripilatio, ⁊ qꝺ dicemꝰ de signis apatis, ⁊ iuuamẽto eius, ⁊ corrosiõe eius.

De putrefactione matricis. Cap. VII.

Hoc iterũ est ramus capl̃i vlceruz mr̃icis, ⁊ est cã in ea difficultas ꝑtus, ⁊ mors embryõis: aut admistratio medicinaꝝ acutaruz: aut cursus cal̃s, ⁊ acutus: aut vulnera putrefacta: ⁊ fit ĩ ꝓximo, ⁊ fit ĩ ꝓfundo: ⁊ fit cũ sorditie, ⁊ cũ ꝑuatõe sorditiei. Et fcã ĩ ꝓfundo nõ euat̃ ex hũiditatibꝰ diuersis egrediẽtibꝰ, ⁊ fortasse pl̃z assimilant̃ feci.

De corrosiõe mr̃icis. Cap. VIII.

Iam diximus corrosionis signuz in eo qꝺ egredit̃: ⁊ dispõnẽ doloris in capͦ fluxꝰ san. ⁊ drĩa qdẽ inter corrosionẽ mr̃icis, ⁊ cãcrũ est, qꝺ cũ corrosione nõ est grauitas, neq3 durities: ⁊ seqtur eã qes ĩ horis qbusdã, ⁊ ꝓprie post exitũ eiꝰ qꝺ egredit̃: ⁊ nõ est lõgitudo ꝓlima spatij in curatiõe ꝯueniẽte: ᵗ⌈spatiũ vͦo cancri est assidui⌋ doloris ⁊ est ibi pulsatio lõgi spatij.

De cura. Cap. IX.

Oportet vt ꝯsideret̃ an vlcus sit sordidũ, an nõ sordidũ. Si ergo fuerit sordidũ, mũdificet̃ ĩ primis cũ aq̃ mellis, ⁊ silibꝰ ꝓiectis in eã cũ instrͦo iaciẽdi: aut cũ decoctione ireos: aut cũ vnguento mundificatiuo. Et si fuerit corrosio inijce in ipaz vnguẽtũ rectificãs corrosionẽ, cũ mũdificatione ᵘ†⌈ ⌋ ⁊ admistra cibos ꝯueniẽtes. Et ꝯsidera iteꝝ an sit cũ apate an nõ cũ apate. Si g̃ fuerit cũ apate curet̃ ꝑus, ⁊ sedet̃ cũ curationibꝰ apatꝫ, q̃s dicemus. Qũ ergo mũdificat̃ matrix, ᵛ ˣ⌈ ⌋ tũc curet̃ cũ ꝯsolidatiuis q̃ sunt vnguenta predicta. Unguẽtuz qꝺ ꝯfert in principio rei, qũ in vulnere nõdũ nascitur caro. ℞. lithargirij, ⁊ ceruse, ⁊ sarcocolle ptes eq̃les: ⁊ fiat ex eis ceratũ cũ cera, ⁊ oleo roſ. Et si fuerit illic sordities, ponat̃ in eo parũ floris eris. Qũ ergo caro ĩcipit nasci, ⁊ existimat̃ illud, curet̃ cũ vnguẽto hꝰ. ℞. tutie ablute partes. ij. climie argenti, ceruse, ⁊ sarcocolle oĩum ana partẽ. i. fiat ex eis ceratũ cũ oleo rosaceo ⁊ cera.

De regimine deuirginate. Cap. X.

De mulieribus est cui accidunt qũ violantur dolores magni, ⁊ proprie qum collum matricis eius est strictum, ⁊ pãniculi ʸ⌈sunt debiles⌋ ⁊ virga deuirginantis est grossa. Qum ergo accidũt ei fluxus san. ⁊ dolores, necesse est ei vt sedeat in aquis stipticis, ⁊ in vino ⁊ oleo: deĩde administrẽtur super eã ceratoria in lana inuoluta super cannã, prohibẽtẽ a ꝯsolidatione: ⁊ alleuietur super eam concubitus.

ᶻ⌈De cura. Cap. XI.⌋

Administrent̃ medicie mũdificãtes: deinde post illud vnguentũ ꝑdictũ ad vlcera: ⁊ qñq3 admiscetur cum eo terra sigillata, ⁊ que sunt ei similia.

r A. Alia litera lenitatẽ vel eq̃litatem cuz
s A. illud quod fluit absq3 mũdificatiõe si fit sordidũ erit fetidũ
t A. Cuz cancro aũt ẽ assiduitas
v † A. corporis
x † A. mũdificatione bona
y A. virginales sunt texture desse
z A. Alia litera ꝯtinuatur ista sequens cũ precedenti sic. Et si fit vlcus administrẽtur medicine ⁊c.

¶ De ragadijs matricis. Cap.XII.

Ragadie accidũt in mr̃ice: aut ꝑpter siccitatẽ sup̃ueniẽtem ei maximã, ⁊ ꝓprie apud ptũ: aut ꝑꝑ apã. Et sunt in ꝑncipio, qñ accidũt, leues occulti doloris q̃ est sub dolore partus, ⁊ [a] ⌈reliquijs⌋ ei⁹. Deĩde appet, ⁊ proprie qñ tãgitur. Et qñq3 igrossant̃ ragadie valde. Et qñq3 fiũt sic̃ verruce, ⁊ remanẽt, [b] ⌈⁊ cõsolidat̃⌋ loc⁹.

a A. est sicut reliquie

b A. quãuis consolidetur

¶ De signis earum. Cap.XIII.

Possibile est vt ꝑueniat̃ ad attestationẽ ragadiaꝝ ponẽdo sub muliere speculu3 corã vulua ei⁹, deĩde apiatur vulua ei⁹, ⁊ ꝯsideret̃ illud qd̾ imaginat̃ i speculo. Et illd̾ qd̾ sigt̃ eas, est dolor apd̾ coitũ, ⁊ exit⁹ v̾ge sãguiolẽte.

¶ De cura. Cap.XIIII.

Non euãantur ragadie, quin aut sint intrĩsece, aut i collo sint, ⁊ q̃ sequnt̃ ipm. Intrinsece g̃ curant̃ cũ suppositorijs penetrãtibus, ⁊ distill atiõib⁹ iniectis [c] ⌈⁊⌋ aqs stipticis ꝑmistis cũ vnguẽtis rectificantib⁹, sic̃ vnguẽtũ factũ ex climia ⁊ [d] ⌈plũbo adusto.⌋ Et vnguẽtũ ragadiaꝝ ani. Et ꝺm curationẽ eaꝝ [e] ⌈sentiet q. mordicationẽ.⌋ Q3 si idigẽt maturatiõe aliq̃, misceat̃ cũ eis sic̃ vnguẽtũ basilicon cu3 adipib⁹. Et si fuerit cũ ragadijs grossitudo vehemẽs, quã sigt lõgitudo spatij, ⁊ ꝑuitas receptiõis curatiõis, administra vnguẽtũ de chartis cũ oleo roſ. Si v̾o nõ tollerat illud, ponat̃ cũ eo oleũ de lilio, ⁊ glutẽ alimbat. Qũ g̃ qe/scũt curent̃ cura ragadiaꝝ puraru3: ⁊ proprie qñ vlcerant̃. Et qñ indigent eis q̃ sunt sicut cortices eris optime triti, aut dragãtũ, ⁊ galle, aut aggregatio eoꝝ. In extrinsecis v̾o qñq3 sufficit laborare cũ administratione tutie valde trite cum vitellis ouoꝝ [f] ⌈aut aggregatione illius⌋ ⁊ sine cessatione fiat adherẽtia illius, ⁊ vnguẽtũ de cerusa iterũ.

c A. ex

d A. lithargirio

e A. alienet omne mordicatiuũ

f —— A.

¶ De pruritu mr̃icis, ⁊ ꝑapisimo mulierũ. Ca.XV.

Quãdoq3 accidit in mr̃ice pruritus ꝑꝑ hũores acutos, cholericos, aut salsos, baurachios, aut corrosiuos melãcholicos, ꝭ3 qꝛ appet de dispõne coloris [g] ⌈menstrue⌋ aut bothor gñatas ex eis [h] ⌈cal̾as acutas⌋ valđ. Fortasse. n. sup̾fluũt adeo, donec deijciãt v̾tutẽ: ⁊ qñ3 accidit illi mulieri, vt ñ saciet̃ ex coitu, ⁊ aduenit ei ꝑapisimus mulieꝝ, ⁊ q̃tiẽs cũ ea fit coit⁹, addit̃ malitia eius.

g A. menstrui exiccati

h A. aut ex spermate cal̾o acuto

¶ De cura pruritus mr̃icis. Ca.XVI.

Oportet vt mũdificet̃ corpus cũ phlebotomia ex nig̃, ⁊ si idiget fiat scđatio ex [i] ⌈cephalica⌋ ⁊ euet̃ hũor acutus. s. oĩs hũor cũ eo qd̾ euat ipm: sic̃ chol̾a cũ pillul̾. de scamonea: ⁊ phlegma cũ pillulis stomaticis: ⁊ melia cu3 pillul̾ de epithymo, ⁊ đcoctõe ei⁹: ⁊ frãgat̃ [k] ⌈ebullitio⌋ spmat̃ cũ medicis [l] † ⌈ ⌋ [m] ⌈ifridãtibus vt ĩfrĩdet̃: ⁊ cũ medicis adurẽtib⁹ ipm⌋ ꝭ3 necitatẽ, ⁊ attestationẽ cõpl̾onis: ⁊ [n] ⌈delibutiõe⌋ oris mr̃icis fcã cũ eis q̃ sunt sic̃ acatia, ⁊ hypoqstidos, ⁊ rose, ⁊ sãdali, ⁊ siefmemithe, [o] † ⌈ ⌋ ⁊ fex, [p] ⌈⁊ acetũ⌋ ⁊ ol̾m roſ. Et iteꝝ q̃ st̾ sic̃ succ⁹ portulace. Et qñq3 ꝑmiscet̃ cũ medicis se. lini, ⁊ fit ẽbroca cũ aqs in qb⁹ decoqunt̃ stiptica, ⁊ empl̾et̃ cũ fece eoꝝ: ⁊ si ĩdiget mũdificatiõe, bibat mel cũ aq̃ frigida valde. Et ad pruritũ ẽ exptũ istud. Sumant̃ folia mẽte, et cortices g̃natoꝝ, ⁊ lẽtes excorticate, decocta cũ vino, ⁊ supponant̃. Et iteru3 sumãtur croci, ⁊ cãfore, amboꝝ añ. sextã. ʒ. vnius, plũbi adusti tertiam. ʒ, i. baccaꝝ lauri. ʒ, s. terant̃, ⁊ cribellent̃, ⁊ liniat̃ loc⁹ oleo roſ. ⁊ ꝯficiant̃ cũ albumine oui ⁊ aliq̃3tulo vini, ⁊ supponant̃. Et iteꝝ sumat̃ mirobalanoꝝ, ⁊ balaustiaꝝ amboꝝ añ. põdus. ʒ. ij. ⁊ licij, ⁊ salis ãmoniaci, ⁊ vinũ antiqũ, terant̃ ⁊ cribellent̃, ⁊ liniatur locus oleo roſ. ⁊ pulueriçent̃ desup ista. Et de suffumigijs est illđ qd̾ fit ex licio, ⁊ medulla g̃noꝝ citri.

i A. basilica

k A. cõmotio Alia litera malitia seu acuitas

l † A. simplicib⁹ q̃ sunt ex medicinis ipsi exptu3

m A. Alia litera —— Alia litera adurẽtib⁹ ipsu3

n A. linitione

o † A. Alia lr̃a ⁊ lentes

p A. aceti Alia litera bus alderabindi ⁊ acetum

¶ De fistulis matricis. Cap.XVII.

Quandoq3 accidũt in mr̃ice fistule, q̃ qñq3 ꝑtranseunt [q] ⌈carnẽ⌋ ⁊ apparẽt ab eo quod vicinũ est ex mẽbris, ita vt corrũpãt os pectinis, ⁊ putrefaciãt ipm, ⁊ collũ mr̃icis: ⁊ qñq3 ꝑueniũt ad abradẽdũ pilos pectinis [r] † ⌈ ⌋ ⁊ icedũt vsq3 ad ptes ani, ⁊ lacertoꝝ ei⁹ ẽt: q̃re ps eaꝝ tũc est in manifesto mr̃icis: ⁊ sunt i vnoq̊q3 lateꝝ mr̃icis. Et ps i iteriori pte mr̃icis. Et q̃ ex eis est i ꝓfundo matricis, nõ est pol̾e vt curet̃: ⁊ sil̾r ꝑueniẽs ad vesicã. Relique v̾o ab istis curationẽ hñt, ⁊ si sit difficilis. Et deterior illarũ est illa q̃ ꝑuenit ad abradendũ pilos pectinis, ⁊ ꝓprie qũ ꝑforat os foramine paruo.

q A. matricem Alia litera vicinant̃ mr̃ici

r † A. ⁊ qñq3 ꝑforant ipm ꝑforatione ꝑua ⁊ qñ3 accipiũt a parte alia q̃3 a pectine

¶ De signis eius. Cap.XVIII.

Sunt lõgitudo putrefactiõis, ⁊ adherẽtia doloris, ⁊ añcessio vlcerũ, q̃ nõ sanant̃ cũ curatiõib⁹, ⁊ ꝓlõgat̃ spatiũ ⁊ curritvirus: deĩde dolores sic̃ dolores cancri, ⁊ cog̃scit̃ loc⁹ ei⁹ cũ radio, ⁊ vbi peruenit̃ cũ eo: ⁊ scit̃ status eius, an sit in carne adhuc, aut pertranseat vsq3 ad os per illud qd̾ sentit extremitas radij, ex lenitate, ⁊ mollitie, et asꝑitate, ⁊ duritie.

¶ De cura. Ca.XIX.

Ex curationibus est ꝑforatio, et multotiẽs ꝑducit illud ꝑꝑ neruositate3 mẽbri ad spasmũ, ⁊ abscissionẽ vocis, ⁊ permixtionẽ rõnis. Et perforatio iterum nõ est possibilis, nisi in eo, qd̾ videt̃, cuius carnem mortuã incidere est possibile: veru3 est melius vt administrent̃ desuper medicine exiccãtes, ⁊ mũdificetur corpus, ⁊ ꝯfortet̃ matrix [s] ⌈⁊ medicet̃.⌋

s A. Alia litera cum facilitate

¶ De debilitate matricis. Cap.XX.

Causa ei⁹ est malitia cõplexionis, ⁊ raritas texture, ⁊ tollerantia egritudinũ diuersarũ. Et accidũt ex đbilitate matricis paucitas appetitus coitus, ⁊ multitudo cursus menstruorum, ⁊ spmatis, ⁊ alioꝝ. ⁊ priuatio imp̃gnationis.

¶ De cura. Cap.XXI

Cura eius est cura malitie complexionis, ⁊ succurrere ei qd̾ accidit ipsi de nocumẽtis cognitis. [t] † ⌈ ⌋

t † A. cum eis q̃ sciuisti

¶ De doloribus matricis. Cap.XXII.

Fiunt ex malitia cõpl̾onis diuerse: ⁊ ex vẽtositatibus extendentibus, ⁊ humiditatibus accñtibus in ea, ita vt qñq3 accidat i ea sicut accidit intestinis de colica. Et qñq3 accidit dolor matricis ex aꝑatibus, ⁊ cancris, ⁊ ex vlceribus. Et cõicant ei ilia, ⁊ inguina, ⁊ crura, ⁊ dorsu3, ⁊ pecten, ⁊ diaphragma, ⁊ [v] ⌈anus⌋ ⁊ caput, ⁊ proprie medium syncipitis. Et qñq3 permutant̃ dolores eius ad anchas post spatium, ⁊ vsq3 ad decem menses, ⁊ cõfirmantur in eis. Et tu cognoscis curationem omniũ horu3 ex eis que tibi premissa sunt, ⁊ non est in iteratione sermonis in eis vtilitas.

v A. stomacus

De cursu matricis. Cap. XXIII.

Quandoqȝ accidit mulierib⁹, vt currāt ex matricibus earuȝ humiditates plurime, putride: ⁊ currat ex eis iteruȝ sperma. Et primū quidē fit ꝑpter multitudineȝ superfluitatum, ⁊ ꝑpter debilitateȝ digōnis in venis menstruorum, qum putrefit matrix, ⁊ hȝ cap'lm. Et cognoscitur substātia eius ex colore mēstrue ex siccitate ⁊ ex colore eius in seipso. Secundū v̄o est sicut [a] † ⌈ ⌋ cursus spmatis viri. Si ergo est sine desiderio, tunc causa est debilitas matricis, ⁊ vasorum eius, ⁊ mollificatio ipsorum. Et si est cum desiderio, ⁊ mordicatione, ⁊ commotione, tunc causa eius est tenuitas spermatis, ⁊ acuitas eius. Et quādoqȝ est cā in eo pruritus matricis, quare perducit cōmotio eius ad hoc vt descēdat sperma. Et hūtis qdē cursuȝ difficilis fit anhelitus, ⁊ cadit appetitus cibi, ⁊ destruit' color eius, ⁊ aduenit ei apa, ⁊ īflatio in oculo sine dolore ꝭm plīm: ⁊ qn̄qȝ est cū dolore.

a A. Alia litera ꝑpter causam

c. 7.

De cura. Cap. XXIIII.

Cursus quidē spmatis earū curatur cū similibus, qbus curatur illud ī viris. In cursibus v̄o alijs opȝ vt incipiatur a mūdificatiōe corporis cū phlebotomia, ⁊ solutione vētris, si indiget' ambob⁹. Deide clistericet' mrīx ī ꝑnis cū mūdificatiuis ⁊ exsiccatiuis: sic est ꝺcoctio ireos, ⁊ decoctio prassij. Et fricentur crura cū oleis subtiliatiuis cū medicinis [b] ⌈ calidis ⌋ sicut est oleū de squinanto, ⁊ piretro, ⁊ pipere. Deinde ꝯsequēter post illud adhibeant' clisteria cuȝ stipticis clistericatis, ⁊ ebibitis. Et clisteria magis operant' post eūonem. Et sint aque in qbus decoqunt' sicut galle, ⁊ balaustie, ⁊ cortices granatoꝝ, ⁊ squinantū, ⁊ myrtus.

b A. acutis

De retētiōe mēstruoꝝ, ⁊ paucitate eoꝝ. C. XXV.

Menstrua retinentur, aut ꝑpter causam ꝓpriaȝ in matrice, aut propter causam cōem. Et illa quidem [c] ⌈ causa propria in matrice: ⌋ aut est ꝑpter causam inataȝ, aut ꝑpter causam accidētem alio modo. Amplius menstrua retinētur: aut ꝑpter cām in virtute, aut ꝑpter cāȝ in mā: aut ꝑpter cāȝ in instrumēto. [d] ⌈ ⁊ proprie ⌋ solo. Et causa in virtute est sicut debilitas ꝑpter malitiā cōplexionis frigide, aut sicce, aut calide. [e] † ⌈ ⌋ Et frigida, aut est cū mā, aut sine materia. Causa aūt in materia, aut est quātitas, aut qualitas, aut aggregatio ambaꝝ. Et illa q̄ est ex q̄ztitate, est paucitas: ⁊ illud est, aut ꝑpter ꝑuatione cibo rum, ⁊ paucitatē ipsoꝝ: aut pp vehemētiaȝ virtutis [f] ⌈ cōprehēdētis ⌋ cibos, ⁊ si multiplicet' nō [g] ⌈ mūdificat supfluitatē ⌋ mēstruoꝝ. Et hȝ quidē mulieꝝ nature, viroꝝ similes existunt naturis: ⁊ sunt potentes super digōnem vltimā, ⁊ distributionē necessariam, ⁊ expulsionē supfluitatū, ꝭȝ modū quo expellunt eas viri. Et iste sunt [h] ⌈ pigues ⌋ neruose, lacertose, de qb⁹ sunt fortes viragines, quaꝝ anche ipsarū pectoribus sunt strictiores, ⁊ ipsaꝝ extremitates sunt [i] ⌈ pigues plus ⁊ ⌋ sunt multarū eūonū cū medicinis, ⁊ exercitijs, ⁊ ꝓprie [k] † ⌈ ⌋ san. fluentis ꝑ nares, aut hemoroidas, aut plagas, aut alia. Facta v̄o pp qualitatē māe i est, qm̄ san. est grossus pp frigiditatē: aut pp multitudineȝ ei⁹ qꝺ admiscet' ei ex humorib⁹ grossis: aut pp multitudinē trāqllitatis, ⁊ q̄ currūt cursu illoꝝ de illis q̄ sciuisti. Et cā q̄ est ex parte instrī, est oppilatio: ⁊ illa, aut est pp calorē exiccātē, ꝯstringētē: aut pp frigus exiccans. Et multotiens facit ipsam possidere multitudo potus aque, ⁊ ꝑducit ad [l] ⌈ putrefactioneȝ ⌋ aut pp siccitatem cū inspissatione sua, ⁊ pp multitudinem adipis etiam, aut humorū grossorum viscosorū: aut ꝑpter apata, aut pp clausurā, ⁊ additionē carnis: aut propter vlcera accn̄tia in matrice, que ꝯsolidata sunt, ⁊ [m] ⌈ corruperūt sua ꝯsolidatōe ⌋ orificia venaꝝ apparētiū: aut pp tortuositatē [n] † ⌈ ⌋ i ea supfluā [o] ⌈ ⁊ ⌋ cōuersionē: aut [p] ⌈ pp breuitatē ⌋ colli matricis: aut pp percussionē, aut casum claudēteȝ orificia venarū: aut successione abortus. Facta aūt pp retentionem menstruoꝝ causa cōitatis alioꝝ membroꝝ, est sicut facta cā debilitatis epatis, quare non emanat san. neqȝ discernit ipsum: aut ꝑpter oppilationē in eo, ⁊ in corpore toto: aut pp pinguedinē facientē accidere oppilationem cōstringentē vias cōstrictione fcā a cōpressiōe. Et extenuatio ꝯstrīgit eas ꝯstrictione fcā ab exiccatiōe, aut pp paucitatē sanguis. Et sanguis [q] ⌈ effluit sup matricē cū exitu ⁊ ⌋ qū nō inuenit meatum, redit. Qum ergo iteratur illud, dilatatur in corpe, ⁊ facit incurrere egritudines.

c A. q̄ est pp cāȝ propriam

d —— A.

e † A. sicce aut frigide sicce.

f A. dn̄antis sup

g A. remaneant superfluitates

h A. coloris bruni

i A. dure solide plurimum aut

k † A. eūatione

l A. sterilitatem

m A. oppilata sunt cū consolidatione ipsoꝝ

n † A. seu declinationem

o A. aut

p A. aut stipticitateȝ seu coadunationem

q A. ex grēs exitū sup mricem

De accidentibus [r] ⌈ illius ⁊ de prefocatione matricis. ⌋ Cap. XXVI.

Quandoqȝ accidūt ei cui⁹ mēstrua retinent' egritudines, de qbus est ꝓfocatio matricis, propter collectionē suā, ⁊ declinationē ad partē lateris: ⁊ accidūt ei iterū apata matricis calida, ⁊ dura, ⁊ apata viscerum: ⁊ egritudines in stomaco ex debilitate digōnis, ⁊ casu appetitus, ⁊ corruptione eius, ⁊ nausea, ⁊ sitis vehemens, ⁊ mordicatio ī stomaco, ⁊ accidūt ex ea egritudines capitis, ⁊ neruoꝝ sicut epilepsia, ⁊ palysis, ⁊ egritudines pectoris, sicut tussis, ⁊ malitia anhelitus, ⁊ plime ex egritudinibus epatis, sicut hydropisis, ⁊ alie, ⁊ alterat' ex ea forma: ⁊ accidunt ei iterum difficultates vrine, ⁊ eius cōpressio, ⁊ dolores alchatim, ⁊ colli, ⁊ grauat' corpus, ⁊ extenuatur, ⁊ cōtristatur, ⁊ adueniūt ei horripilationes, ⁊ fe. adurentes. Et qn̄qȝ difficilis fit sermo ꝑpter exiccationem lacertorū ⁊ lingue ex vapore calido: ⁊ fortasse est illa grauitas cā doloris capitis: ⁊ accidunt ei inquietudo, ⁊ [s] ⌈ tristitie ꝑpter vaporē ⌋ ⁊ qn̄qȝ apat' totū corpus eius, ⁊ venter eius ꝑpter attractionem virulentie sang. ad ipsum. Et qn̄qȝ accidit ei in complexione sua, quȝ retinentur menstrua, qn̄ est fortis creationis, cuius virtus est potēs ad exercendū superfluitatē retētā, vt assimilet' viris, ⁊ multiplicent' pili eius: aut nascat' ei. q. barba, [t] ⌈ q̄re frangit' forma ⌋ eius, ⁊ ingrossat': deinde morit'. Et qn̄qȝ peruenit ante mortē ad dispōnem cū qua nō est possibile, vt ꝓuocētur mēstrua eius: ⁊ plures istaꝝ sunt de illis que pariūt plurimū. Qum ergo nō coit cum eis aliqs, ⁊ recedūt ab eis sui cōpares, retinētur menstrua eaꝝ, ⁊ remouent' ab eis [u] ⌈ dispō ⌋ o quā nec̄ia facit eūo san. ⁊ acceptio ꝯceptionis ⁊ acceptio coitus ⁊ accidit eis vt fiat vrina ei⁹ nigra in q̄ ē sedimē virulētū sicut aqua carnis: ⁊ qn̄qȝ mīgit sanguineȝ.

r A. ad illā retētionē mēstruoꝝ.

s A. angustia et dolor oculoꝝ ex vaporib⁹ calis Alia litera tristitie pp dolores putredinis ⁊ pp vapores calidos

t A. ⁊ exasperat vox

v A. humilitas seu morigeratio

De signis. Cap XXVII.

Illius q̄ pendet ex frigore, signū est grauitas somni, ⁊ [x] ⌈ ꝓfundatio ⌋ in ipso, ⁊ albedo coloris corporis, ⁊ viriditas venaꝝ, ⁊ raritas pulsus, ⁊ frigus sudoris, ⁊ multitudo vrine, ⁊ phlegmaticitas egestionis. Et illam que pendet ex caliditate significāt inflammatio, ⁊ exiccatio matricis, ⁊ reliqua signa caliditatis scita in eis que preterita sunt. Et illā que pendet ex siccitate, signi-

x A. stertor

ficant signa siccitatis in ea, scita in illis q̃ p̃terierũt, ⁊ verificãt eã extenuatio corpis, ⁊ vacuitas venaꝝ. Ap̃a v̂o, ⁊ clausura, ⁊ alia sunt notorum signorum de illis que tu iam sciuisti vsq; ad hunc locum.

¶ De curationibus. Cap.XXVIII.

Curatio quidem pendẽs a calefactione, ⁊ infrigidatione, ⁊ generatione san. ⁊ humectatione corporis, ⁊ curationes ap̃atum, ⁊ cura clausure, ⁊ similiũ sunt nota ex radicibus iteratis. Et facta qdem a clausura que nõ curatur, ⁊ ab oppilatione orificiorum venarum ab incarnatione vlcerum, ⁊ alijs; est quasi [a] ⌈similis⌋ et eius cura est extractio san. vt nõ multiplicet̃, ⁊ mũdificatio corporis, ⁊ vsus exercitiorũ. Et non oportet nisi vt afferamus nunc rememorationem curationum prouocantium mẽstrua, ⁊ sunt ille que mouent san. ad matricem, ⁊ faciunt ipsum penetrãtem in poris, ⁊ faciunt poros apertos. Et has qdẽ medicinas iam diximus qum de singularibus tractaremus in tabulis earum, ⁊ dicemus iterum in antidotario. Hic v̂o volumus dicere de regimine, ⁊ medicatione illud quod est magis conueniens huic loco. Et regimen in hoc est mouere sanguinẽ cum fortitudine ad menstrua. Et de illis que faciũt illud est phlebotomia ex saphena, ⁊ vena que est post cauillaz, ⁊ phlebotomia vene geniculi, ⁊ curuature eius est fortior illa. Et vẽtosatio super crus, ⁊ calcaneũ, ⁊ proprie pinguis est magis conueniens. Et quandoq; est necessariũ vt fiat phlebotomia super saphenam pedis alterius. Et assiduatio stringendi cum vittis mẽbra inferiora, ⁊ ligandi ea, ⁊ dimittẽdi ea taliter aliquibus diebus. Deinde administrentur medicine vt aperiantur pori, ⁊ [b] ⌈currant⌋ humiditates viscose. [c] ⌈Et similiter⌋ si causa fuerit humiditas. Deinde administrentur medicine proprie ad prouocãdum, que sunt subtiliantes sang. aperiẽtes oppilationem, ⁊ de illis sunt que bibũtur sicut calamentum, ⁊ decoctio eius cũ aqua mellis: ⁊ puluerizatio ipsius super aquaz mellis: ⁊ sauina est fortior ea: ⁊ pullegiũ est forte valde: ⁊ cinamomum, ⁊ hierapigra, ⁊ serapinum, ⁊ oppoponacum, ⁊ fructus eius, ⁊ castoreum, ⁊ cordumeni, ⁊ decoctio enule, ⁊ decoctio alusnen, ⁊ decoctio faseolorum rubeorum ⁊ [d] ⌈almaroch⌋ ⁊ alastirgar, ⁊ semẽ sansuci. Et de illis suppositoria sunt, sicut albus helleborus, ⁊ pulpa colloquintide, ⁊ storax, ⁊ centaurea, ⁊ gũma oliue campestris, ⁊ oppoponacum, et fructus eius, et castoreum, ⁊ assa, ⁊ serapinum, ⁊ cordumeni, ⁊ succus absinthij. Et quandoq; supponitur euforbium super cottum, ⁊ expectatur super ipsuz hora parua absq; superfluitate. Suppositorium bonũ. ℞. myrrhe calamenti amborũ ana. ʒ. iiij. sauine. ʒ. viij. rute sicce. ʒ. x. passularum mũdatarum. ʒ. xx. cõficiantur cum felle vaccino, ⁊ fiant de eis pessaria. Et iterum sumãtur castoreũ, ⁊ myrrha, ⁊ muschus, ⁊ fiãt similitudines glandium cum oleo de ben, ⁊ supponantur. Et ol'. alacuben prouocatiuũ est mẽstruoꝝ qum supponitur: ⁊ succus papaueris ruffi, ⁊ [e] ⌈alnesim ꝓm partes equales, ⁊ iterũ galbanũ⌋ ponat̃ in lana ĩfusa in sambacino, ⁊ supponãtur intra matricem. Et de eis sunt emplastra ⁊ vaporationes, et vaporatio cũ spẽbus prouocat menstrua. Et de eis sunt suffumigationes, sicut cuz colloquintida sola: ipsa enim ꝓuocat in dispõne. Et sil'r oppoponacũ, ⁊ assa, ⁊ serapinũ, ⁊ cordumeni. Et de eis sunt tine ẽt ex aqs in qbus decocta sunt subtiliatiua, ꝓuocãtia mẽstrua, sicut calamẽtũ, ⁊ ruta, ⁊ pullegiũ, ⁊ silia.

a A. sicut almi[9] idest sicut illa in qua nõ est spes

b A. etient̃ solutione ventris

c —— A.

d A. almaruch

e A. alneserin, et iteꝝ vsnen ꝓsicũ piretrũ, nigella, ⁊ ruta humida, euforbiũ partes eq̃les terant̃ bñ ⁊ ꝯficiant̃ cũ galbano, ⁊

¶ Tractatus quartus de nocumentis situs matricis, ⁊ ap̃atibus eius, ⁊ que similia sunt illis.

¶ De clausura. Cap.I.

Clausura est: qũ sup os m̃ricis ei[9] [f] ⌈egredit̃⌋ aliqd quod prohibet coitum, ex re addita lacertosa, aut pãniculari forti: aut est illic incarnatio ab vlcere, aut creatione: aut [g] ⌈illud qδ est inter os vulue, aut os m̃ricis est ꝓm vnũ ⁊ eundẽ⌋ horum modoꝝ. Aut est sup os m̃ricis eius qδ ꝓhibet imp̃gnationẽ, ⁊ exitũ mẽstruoꝝ ex pãniculo, aut incarnatione vlceris, aut qδ est eis sil'e. Aut meatus nõ est iuẽtus in creatione, ita vt accidat virgini quz ĩcipit mẽstruari, vt nõ iueniãt mẽstrua meatũ pp aliquam haꝝ cãrũ, q̃re accidãt ei dolores vehemẽtes, et egritudo maxima. Si ergo non ingeniet̃ ei, redit san. et denigrat̃ mulier, et p̃focatur, et morit̃. Et qñ q; accidit vt clausa retineat [h] ⌈p accñs⌋ ꝯceptionẽ, [i] † ⌈ ⌋ q̃re morit̃ ipsa, et fetus ei[9] ꝓcul dubio, si nõ regit̃. Et hoc qdem nõ est pol'e nisi aliquo modorũ, aut vt sit illud qδ opponit̃ ori m̃ricis de clausura rare texture: aut sit hñs foramina plura ita q; possibile sit m̃rici attrahere de spmate aliquid, lz [k] ⌈enim⌋ paꝝ sit tñ ex illo puo fit ꝯceptio, si ps eius est [l] ⌈veritas⌋ qδ visum est philosopho, et pars eius qδ visum est. G. medico. Illud nanq; qδ necessariũ est in creãdo mẽbra, est spma femine ꝓm [m] ⌈sermonẽ philosophi, et est illud qδ in eo prouocatur ad matricẽ intra m̃ricem ꝓm sermonẽ⌋. G. et est sperma viri [n] ⌈vt sumat ex eo virtutem odoris⌋ ꝓm sñiam philosophi: vidit. n. q; qum [o] ⌈ouũ galline crudũ rore aspersum est, et procedit ex eo odor spermatis viri ꝯuertitur ouum in conceptione.⌋

¶ De cura clausure. Cap.II.

Curatio clausure est cũ ferro, nõ cũ alio. Si g̃ hec clausura apparens est, tunc modus est vt disrumpãtur labia vulue a clausura, ita vt ponatur super vnumquodq; labiuz [p] ⌈pila⌋ et inuoluantur pollices panno et tendantur labia, donec disrumpãtur ab eo qδ est inter ea: [q] ⌈aut⌋ iuueris phlebotomo [r] ⌈obtuso, et finde⌋ siphac ⁊ incide carnẽ additã, si est sub siphac, paulatim ita, vt nõ remaneat de addita aliqd, neq; sumas de radicali aliqd et illud fiat cũ calib. Et dñia qdez inter siphac, et carnem, est q; siphac non sanguinat, sed caro sanguinat. Deinde pone inter ambo labia lanam infusam in oleo, et vino, et dimittatur tribus diebus: et administra sup eam aquã mellis, si ea indiges: et administra desup vnguenta [s] ⌈nutrita⌋ cõ cautella a ꝯsolidatione, et glutinatione, et ꝯstrictione: et proprie si illud qδ incisũ est, est caro. Siphac v̂o parum suscipit ꝯsolidationem post scissuraz. Qz si clausura fuerit profunda, tunc modus est vt pueniat ad ipsam vncinus et si est siphac, findat̃ scissione vna: nõ cũ illa equalitate. Nã fortasse, [t] ⌈cooperit⌋ vesicaz et alia: imo opz vt [v] ⌈caueant̃ alia sicut vesica⌋ et icidat̃ si est caro paulatiz, et adhereat icisioni lana ĩfusa in vino põtico stiptico: deĩde post illud sedeat in aquis, in qbus decocte sunt medicine mollificatiue. Postea curetur cũ vnguẽtis rectificãtibus [x] ⌈vlcera⌋ linitis, et iniectis: deinde cũ ꝯsolidatiuis. Et qũ apparet sanitas, opz vt assiduet̃ sup eã coitus: et opz vt caueant̃ apud hãc scissionẽ, et icisionem due res. s. abbreuiatio in incidẽdo, et i findendo quãtitatẽ additã. Illud. n. [y] ⌈si est cõpositũ⌋

f A. descendit

g A. Alia litera inter os vulue ⁊ os matricis ꝓm vnum

h —— A.

i † A. ⁊ fiat pregnans

k —— A.

l A. vera

m A. Alia litera ——

n A. a quo sumitur v̂tus ⁊ odor eius. Alia litera virtutẽ ⁊ odorez

o A. aduenit ouo venti roritas galli ⁊ recipit ab ea odorez masculi tũc conuertit̃ ⁊ fit ouũ cõceptionis

p A. panus plicatus multi plicationibus

q A. Alia litera ⁊

r A. occulto. Alia litera ita vt scindatur

s A. oleaginea seu ex oleo

t A. declinat ad

v A. elongetur a loco vesice

x A. vulnera

y —— A.

est faciens possibilitatē cōceptionis apud coitū, q accidit cū ea, τ difficilē faciens partū, preparans fetum τ p̄gnātē morti. Et caueat iterū ne pertranseat quātitatē additā, τ capiat de suba matricis aliqd, quare apostemet matrix, τ doleat, τ icurrat cuçeç, τ spasmū, τ egritudines pernitiosas. Quum ergo feceris hoc, oportebit vt abstineas eam a frigore, τ non appropinques medicinā frigidā actu omnino: immo opz vt sint omnes distillationes, τ iniectiones, τ suppositoria expoliata frigore.

De mō in admīstrādo hāc scissionē. Cap. III.

PReparetur mulieri sedes corā lumine, super quā sedeat cū pauco sustētaculo ad posteriora. Qū ergo equatur, crura sua, adherere faciat coxis suis [a] † ⌈ ⌋ τ adiūgat illud vētri suo, τ liget man⁹ suas sub curuatura poplitū suorum, τ liget ꝭm hanc formaz fortiter: deinde medicus administret scissionez siphac, τ icisionē carnis. Et qñqz idiget medicus, vt administret speculū τ ꝓprie in eo qd̄ est inter mrīcē. Quum ergo extendit siphac cū radijs τ vncinis extensione cū qua non [b] ⌈cōprimunt⌋ matrix, τ collū vesice, τ [c] ⌈siphac eius cōpressiōe⌋ nocēte his mēbris, [d] † ⌈ ⌋ in p̄mis cū manu, τ secundo cū eo [e] ⌈cuius nō excusat ꝓcessio cū vtrisqz manib⁹ aduenit ei de acumine ferri.⌋ Et speculū qdē facit te videre illud qd̄ arte efficias ide, τ facit te cognoscere illud qd̄ associat siphac subtili: τ de mēbris q̄ ꝑterierūt hoc mēbrū s. ex vesica, τ alijs. Qꝫ si supfluit, dimitte illud qd̄ extēdisti, vt redeat qd̄ vehemētius est in eo qd̄ necessariū ē: deide subleua siphac clausure cū subtilitate: deide scide ipm ꝭm obliqtatē, vt nō ꝯsequat vesica: deinde ꝯsidera in p̄ncipio qū scidis, τ si egredit san. paucus, tūc penetra in opatiōe tua sine timore: τ si multiplicat cursus san. tūc finde paulatim, vt nō accidat sincopis, τ puitas anhelitus, τ qñqz tibi est necium vt dimittas instrm [f] ⌈icidens⌋ qd̄ noiat alcalib in ea vsqz in mane inuolutum in lana ligata in pāno: τ qū fuerit mane ꝯsideretur in v̄tute eius: τ si fuerit fortis curet ītegra curatione: τ si nō, dimittat vsqz ad diē tertiū: τ remoueatur tūc instrm, τ ꝯsidera dispōnē scissure cū digitis, ponēdo sub loco eius, vt significet tibi sūma quam necesse est te incidere post. Et quz soluit mulier ab eo qd̄ curat, opz tūc vt sedeat in aq̄ in qua decocta sunt lenitiua, qū est calida: τ ꝓprie quz apparet apa. Et melius qdē est vt administrent sup euz vnguēta in calib ꝓhibētia ꝯsolidationez. Et melius est illud qd̄ est ꝯcauū hn̄s foramen, vt egrediant in eo supfluitates, τ vētositates. Et qñ incisio accipit carnez nālē, tūc fortasse accidit cursus vrine, q nō curatur.

De [g] ⌈suspēsione⌋ mrīcis. C. IIII.

QUandoqz accidit illud ꝓpter clausuram: τ qñqz accidit propter apata calida, τ dura, τ cura eorum est cura eius.

De [h] ⌈augmento⌋ matricis, τ exitu eius, τ cōuersione eius. Cap. V.

MAtrix [i] ⌈augmentatur, aut⌋ exit, aut ex cā primitiua. s. ex casu [k] ⌈aut cursu vehemēti⌋ aut vociferatione, qua ipsa vociferata est: aut sternutatione maxima, aut strepitu, aut vociferatione, quaz ipsa audiuit, quare terrefacta est: aut pcussione mollificāte ligamēta matricis: aut ꝓpter cāz partus difficilis: aut partus grauatiui, aut labore obstetricis in extrahendo fetū, τ secūdinaz, aut exitus fetus subito: aut ꝓpter humiditates mollificantes [l] ⌈humiditates⌋ aut ꝓpter putrefactiones accidentes ligamentis. Et qñqz egreditur tota: τ qñqz ꝯuertitur: τ qñqz eradicatur radix eius.

De accidētibus illius τ signis. Cap. VI.

ACcidit mulieri inde dolor in pectine magnus, τ i [m] ⌈chatin, τ dorso⌋ τ qñqz sunt cuz hoc fe. Et accidūt ei multotiēs exp̄ssio, τ difficultas, [n] † ⌈ ⌋ ꝓpea q2 matrix cōprimit meatus fecis, τ vrine. Et accidūt spasmus, τ tremor, τ timor sine cā. Et sentit rez rotūdā in pectine. Et sentit apud vuluā rem descēdētē, leuis tactus, τ proprie qum cōplet cōuersio. [o] ⌈Egredit eniz⌋ qd̄ intrinsecū eius est [p] ⌈manifestū.⌋ Et qum nō sentit [q] ⌈foramē eius rotūdū⌋ scit q̄ radix ei⁹ iā cōuertit τ egredit: si aūt inuenis [r] ⌈foramē τ iā exiuit sicut ē nō ꝯuersa tūc nō cadit nisi clausura scias g̃ illud.⌋

De cura. Cap. VII.

NOn speratur curatio nisi ei⁹ que recens est in adolescentia: τ incipe in primis a solutione nature cū clisteribus: τ prouoca vrinam cum diureticis. Et qum expletuz fuerit illud, resupinetur mulier, τ aperiat qd̄ est inter crura sua, τ assumme lanā ex velleribus lenibus, τ fac eam adherere [s] ⌈mrīci:⌋ deide accipe lanā aliaz, τ infunde eā succo acatie, aut vino ī quo dissolutum sit aliqd stipticū, τ pone super os matricis, τ reduc cū facilitate ad [t] ⌈anteriora⌋ ita vt redeat lana tota ad [u] ⌈añriora:⌋ deinde accipe lanaz aliā, τ infunde eā aceto. τ aq̄, τ pone eā sup vuluaz, τ p̄cipe mulieri vt iaceat sup latus suū, τ adunet crura sua, τ seruet lanā vbi est p̄parata in ea, ne cadat: τ pone vētosam sup radicē suminis eius, τ sup dorsum ipsius, τ fac eā odorare odores bonos valde, vt ascēdat matrix cā eorū ad superiora. Et caue ne approximare ei facias aliqd fetidum, quare fugiat matrix ad īferiora. Qñqz dies tertia affuerit. ꝓmuta lanā eius, τ pone eā lanā infusam in vino in quo decocta sunt myrtus, τ rosa, τ acatia, τ cortices granatorū, τ alia ab istis, tepido: τ embroca ex illo sup sumē eius, τ ipsius pectinē. Et administra sup eā linimenta facta ex sauich, τ facta ex [x] ⌈herba que nascitur sup lapides qū sunt in aqua τ facit lubricare pedē.⌋ Et facta ex lētibus cū stipticis. Hoc. n. regimen qñqz sanat eam: τ fac eā sedere post illud in decoctione squinanti: τ myrti, τ rosarū. Et opz vt facias eā abstinere a [y] ⌈salsis⌋ τ sternutationē mouētibus, τ tussiz: τ fac eā manere trāquillā, τ qetam.

De declinatiōe mrīcis, τ sepōne eius. Ca. VIII.

MAtrici accidit qñqz vt declinet ad [z] ⌈vnam duarū partiū matricis⌋ τ remoueat os matricis ab oppositione, per quam inijcitur ad ipsam spma. Et qñqz est causa in eo durities vnius duarum partium: aut inspissatio, τ ꝯstrictio, quare diuersificantur duo latera in humiditate, et mollificatiōe, τ siccitate, τ spasmo. Et qñqz est causa in eo repletio in vna venarum duarum partium proprie. Et quādoqz est causa in eo humores grossi viscosi in vna duarum partium [τ] ⌈facientes illā: attrahitur enim secundina⌋ ad ipsaz. Et multotiēs accidit ex eo prefocatio matricis. Et obstetrices quidem cognoscunt partem declinationis per tactum cum digitis τ cognoscūt an sit a duritie, aut a repletione cum facilitate [ꝯ] ⌈τ tensione⌋ venarum, τ duritie earū, τ necessitate eius ad euacuandū.

a † A. apertis

b A. Alia litera leduntur

c A. panniculi ipsorum lesione

d † A. fiat extensio

e A. qd̄ nō elōgat eminentiam vel egressionez eius qn aduenit ei acuitas ferri. Alia litera tūc fiat extensio talr q̄ nō ledant mrīx τ collū vesice τ panniculi ipsius cū lesione nocēte his mēbris, p̄mo cū tēsiōe s° cū egressione ipsorum facta ex supflua tēsiōe talr q̄ nō est longinquū qn ipsis adueniat acuitas ferri.

f —— A.

g A. cōtractione

h A. eminentia

i A. eminet seu

k A. Alia litera τ occursu subito rei timorose

l A. ligamenta

m A. ano τ in alchatin Alia litera stō τ in alchatin

n † A. vrine

o A. quare egreditur

p A. manifeste

q —— A.

r A. residuū eius iam egressum sicut est non ꝯuersum tūc nō ceccidit nisi collū ei⁹ Alia litera foramē iaz egreditur sicut ē ipsa nō ꝯuersa quare non cecidit nisi collū eius.

s A. Alia litera ori matricis

t A. interiora

u A. interiora

x A. thaleb

y A. vociferationibus

z A. vnū duorū laterū mulieris

τ A. aggrauātes illā qre attrahit secunda

ꝯ A. tensionis

¶De cura. Cap.IX.

Oportet ergo vt phlobotomeť saphena ptis cui opposita est ps declinationis, si sentiť repl'o: ꝛ si dicit obstetrix ꝙ vene in illa parte sunt tēse, ꝛ replete, ꝛ illic ē grossitudo. Et si illic est ꝯstrictio, ꝛ coadunatio, ꝛ nō ē illic grossitudo, admistra lenitiua ex clisteribus ꝛ suppositorijs, ꝛ vnctōib⁹. Et admistra balneū. Et fac vt cib⁹ bon⁹ fiat, ꝛ si fuerit illic hūiditates, eūa eas. Et da ei ī potu oleū de kerua. Et admistra ēt [a]⌈ī suppositorijs⌋ ꝛ silr iunge [b]⌈mr̄icē ei⁹.⌋ Et inijce ī mr̄icē ei⁹ oleū balsami, ꝛ araçaki, ꝛ silia. Et tūc fortasse pol'e erit obstetrici, vt ītromittat digitos inūctos cū cerato, aut adipe galline, aut anatꝫ. Aut eq̄t mr̄icē, ꝛ tēdat [c]⌈ad ꝯclinationē donec faciat cadere oppo^m os mr̄icis vulue.⌋

¶De apate cal'o ī mr̄ice. Ca.X.

Accidunt mr̄ici qn̄qꝫ apata calida. Et cā ī eis ē, aut p̄mitiua sic ꝑcussio, aut casus, aut multitudo coit⁹, aut abortus, aut disruptio ex obstetrice qū recipit fetū. Et qn̄qꝫ ē cā in eis retētio mēstruoꝝ, ꝛ repl'o, ꝛ multitudo humiditatꝫ. Aut īflatio īspissata q̄ nō resoluiť. Et qn̄qꝫ fiūt ꝑꝑ eleuationē spmatꝫ. Et qn̄qꝫ fiūt ī ore mr̄icis, ꝛ qn̄qꝫ ī ꝯcauitate ei⁹, in qbusdā ꝑtib⁹ duoꝝ lateꝝ, ꝛ ante, ꝛ retro. Et qꝺ de eis est deterius est illud qꝺ est cōe pluribus partibus. Et qn̄qꝫ fit dubellati. Et qn̄qꝫ conuertitur ad indurationē, aut cancrū.

¶De signis. Cap.XI.

Quādoqꝫ signt ip̄ꝫ cōicātia: stōs enim cōicat ei, q̄re dolet: ꝛ accidūt ī eo tristitia, ꝛ angustia, ꝛ nausea, ꝛ singultus, ꝛ corrūpiť digō, ꝛ appetitus aut debilitať. [d]⌈Et⌋ cerebꝝ [e]⌈cōicat ei⌋ q̄re accidūt dolor capitꝫ ī syncipite, ꝛ dolor ī collo, ꝛ radice oculoꝝ, ꝛ ꝓfunditate ipsoꝝ cuꝫ grauitate: ꝛ ꝓcedit dolor donec ꝯseq̄tur ex̄mitates, ꝛ digitos, ꝛ duo focilia, ꝛ vtrūqꝫ crus, ꝛ iuncturas cū mollificatiōe ī eis. Et dolēt due ꝑtes dorsi, ꝛ duo īguina, ꝛ pectē, ꝛ īflanť. Et mirach iteꝝ īflatur. Et sentit ī toto corꝑe g̃uitatē. Et accidit [f]⌈exp̄ssio, ꝛ difficultas⌋ ita vt nō sit vētositati meat⁹ ad exeūduꝫ: ꝛ illud fit ꝑꝑ coarctationē apatꝫ: ꝛ vbi coarctat ꝺ meatibus plus, illic fit [g]⌈sensibilitas⌋ vehemētior. Et qn̄qꝫ ē [h]⌈exp̄ssio sine diffi^{te}, ꝛ difficultas sine exp̄ssione⌋ ꝛ accit ī ea vt debiliteť pulsus, ꝛ minoreť, et freq̄ns fiat. Qꝫ si apa fuerit cal'm, erunt oīa accn̄tia ista vehemētia, cū febre īflāmata, ꝛ cū horripilationib⁹, ꝛ cū nigre^{ne} ligue, ꝛ dolor fiet fortꝫ, ꝛ pl'satio, ꝛ ml'tiplicabiť sudor in ex̄mitatib⁹. Et qn̄qꝫ ꝑducit ad abscissionē vocis, ꝛ spasmū, ꝛ sincopi. Et sig̃t ꝑtē apatꝫ loc⁹ pulsatiōis, ꝛ cōicatio iteꝝ. s. an sit dolor ī sumine, aut ad dorsum decliue: aut ad vtrasqꝫ pyxides. Et qꝺ ē ꝓpinquū ori mr̄icis, ē vehemēti⁹, ꝛ durius eo qꝺ ē ī ꝯcaui^{te}: qm̄ os mr̄icis ē neruosuꝫ, ꝛ ē tāgibile: ꝛ illi⁹ qꝺ est ī ꝯcaui^{te} tactus ē difficilis. Et in q̄cūqꝫ ꝑte fit apa, declinat mr̄ix ad ꝯ̃riū illius. Et fit difficilis somn⁹ sup̄ ꝯ̃riū ei⁹. Et fit difficilis mot⁹ localis, ꝛ eleuatio, ꝛ sessio, ꝛ icessio. Et ꝯseq̄ť egraꝫ vt claudicet apꝺ deābulationē. Et signū ꝙ ꝯuertiť ad dubellati, ē vt sit dolor additus valde, ꝛ accn̄tia fiāt fortiora, ꝛ diuersificanť fe. ꝛ ꝑmiscenť. Et inuenit trāq̄llitatē qū est flux⁹ vētris, ꝛ egressio vrie. Et signū collectiōis cōplete est ꝙ sedať fe. ꝛ pulsatio, ꝛ moueť rigor. Et apa qdē matricis, ꝛ eius dubellati qn̄ sunt in ore matricis, possibile est vt [i]⌈sanenť⌋ ꝛ si sunt profunda, non est possibile vt [k]⌈sanenť.⌋

a A. suppositoria ꝛ vnguenta.
b A. ꝑtes vulue
c A. declinātem donec cadat oppositū oris matricis ad vuluā.
d ——A.
e A. ꝑꝑ cōitateꝫ
f A. retētio fecis ꝛ retētio vrine
g A. retentio
h A. retētio fecis absqꝫ retētione vrine ꝛ retentio vrine qn̄qꝫ absqꝫ retētiōe fecis
i A. videantur
k A. videantur

¶De cura apatum calidorum. Cap.XII.

Necessaria est in eis eūo san. qū adiuuāt sig̃tiones famose. Et phlebotmia qdem basilice lꝫ cōferat ad illud, est tn̄ in ipsa ꝙ retinet mēstrua, ꝛ trahit sang. ad superiora. Et plebotomia qdē saphene est vehemētioris cōitatis ꝛ magis attrahēs sang. q̄ꝫ illa. Et melius qdē est vt ꝓuoceť menstrua, ꝛ magis iuuatiuū: ꝛ ꝓprie ei in quo cā est retētio mēstruoꝝ. Et rectius qdē in p̄ncipio est vt phlebotomeť basilica, quare ꝓhibebit effusionē materie: deide ꝯsequēter adhibeať phlebotomia saphene, vt attrahať san. [l]⌈ad locuꝫ⌋ ꝛ succurrať ei qꝺ fecit īcurrere phlebotomia basilice ex nocumento cōicante ei. [m]⌈Et opꝫ vt fiat phlebotomia pedib⁹ eius ad supiora leuatis, ꝛ ipsa sit iacēs, ꝛ ꝑueniat ad summū ī extrahēdo sang.⌋ Et opꝫ vt ꝓhibeať cib⁹, ꝛ minoreť in dieb⁹ p̄mis vsqꝫ ad dies tres. Et ꝓhibeatur aqua penitus, ꝛ ꝓprie ī die primo. Et habitet ī domo boni [n]⌈odoris.⌋ Et p̄cipiatur vt vigilet q̄ꝫtū pōt. Et vomitus vehemētis iuuamēti est ad illud. Et qn̄qꝫ est tibi nec̄iū, vt admistres sol'onē faciēs, educēs humores. Et opꝫ vt sint ī medicinis ei⁹, qꝺ sedet nauseā. Et minoreť cib⁹, qū necessitas est, ꝛ sedeat ī p̄ncipio ī aqua dulci cōmixta cū oleo roſ. bono. Et embroceť cū stipticis ex aqs. Deinde nō fiat assiduatio sup̄ eā cū stipticis, vt nō īdureť apa. Et de eis quoꝝ administratio est ꝯueniēs in hac hora, est papauer dissolutū cū decoctione, de quo fiat empl'm cū oleo ōphacino, aut oleo roſ. aut oleo de pomis. Deide festina cū lenitiuis, quare fac embrocā ex vino cū oleo roſ. tepidis. Et suppone lanam īfusam aqs, in qb⁹ decocta sunt ea, q̄ sunt sicut [o]⌈malua⌋ ꝛ semen lini, ꝛ albasech, et albarmel [p]⌈pl'm cū medicis stipticis, sic̄ est arnoglossa ꝛ blitis.⌋ Et silr̄ vnguētū fcm̄ ex ouis, ꝛ mellilito decocto ī decoctiōe dissoluto. Et qn̄qꝫ poniť ī eo oleū de croco, ꝛ oleū nardinū. Deide fiat ꝑmutatio ad maturationē. Et ex eis q̄ maturāt ip̄m sunt dactili dissoluti ī coctiōe decocti cuꝫ sauich, ꝛ oleo roſ. ꝛ oleo de alcāna, ꝛ ꝓprie in statu suo, ꝛ empl'a ex isopo, ꝛ adipe anseris, ꝛ adipe [q]⌈vacce⌋ ꝛ medulla cerui, ꝛ silibus. Et qn̄ declinat egritudo, curatio ei⁹ est tunc cū resolutiuis puris, ꝛ [r]⌈sunt aq̄ sisimbrij⌋ ꝛ sansucus, ꝛ laur̄. ꝛ [s]⌈polypodiū⌋ ꝛ silia ꝺ his q̄ sciuisti. Et ciba eā, ꝛ ꝯforta, ꝛ viuifica ipsaꝫ. Et qn̄ ponunť sup̄ eā empl'a, oꝫ vt nō ligenť: ligatura. n. nocet apati. In dubellati vō oꝫ vt occupis ī maturādo ipsaꝫ. Et si est ꝓpinq̄ ori mr̄icis, ꝛ est possibilis sectio ei⁹ ſm modū regiminis clause fiat [t]⌈intriseca aūt quꝫ pol'e est vt ꝯsidereť eius maturatio ex ipsamet, aut sufficit⌋ illud qꝺ ꝓuocat ꝓuocatione subtili sic̄ lac, ꝛ semē melonis cū aliqua mucilaginū: ꝛ ei⁹ eruptio ex ipsamet fiat. Et si pol'is est [u]⌈ifridatio⌋ ꝛ resol'o, tūc ē meli⁹. Et qū rūpiť aldubellati, tūc qn̄qꝫ egrediť pus ei⁹ ex vulua. Et opꝫ vt iuueť ad mūdificationē, ꝛ resol'onē residuoꝝ cū eis, q̄ sunt sic̄ vnguentuꝫ basilicō min⁹ ꝛ initiať ī eā. Et qn̄qꝫ egrediť ex vesica, ꝛ tūc nō opꝫ, vt iuuamētū fiat ī mūdificatiōe ei⁹ cū diureticis fortibus, q̄re effundať mā alia ad vesicā ꝛ [x]⌈vincāt, ꝛ faciāt⌋ aduenire vlcera vesice: īmo subtilieris in illo, ꝛ sis cōtētus illis q̄ ꝓuocant subtil'r, sicut lac, ꝛ semē melonis cū aq̄ mucilaginū: ꝛ fortasse egrediť ex via egōnis: ꝛ fortasse est necessariū, vt rūpať cū medicinis dictis in dubellati matricis, ꝛ alioꝝ: sicut sunt empl'a facta ex ficubus, ꝛ sinapi, ꝛ fimo colūbino. Et post illꝺ opꝫ, vt mūdificetur vlc⁹ cū eis q̄ sunt sic̄ aq̄ mellis, ꝛ itereť illꝺ mul-

l A. ex loco
m A. Alia litera ——
n A. aeris
o A. altea
p A. Alia litera ꝛ dragagātū cū v̄tute stiptica arnoglosse ꝛ portulace
q A. anserꝫ ꝛ butyro vaccino
r A. ex eis est sisimbrium
s A. gumia pini
t A. sed ī itriseco q̄ꝫtū est pol'e expectetur digō ex ipsamet ꝛ contē tetur super
v A. sepatio seu sparsio Alia litera regimen
x A. sint coadiuuantia ad faciēdum

totiens dū inuenit̄ pus grossum. Q̄ūq̄ꝫ mūdificat̄, curetur curatione vlcerū. Et qñ magnificant̄ accñtia in dubellati, nō est excusatio qn administrentur empl'a lenitiua, facta ex farina ordei, ⁊ ex ficubus, ⁊ fenugreco, ⁊ semine lini, ⁊ mellilolo, ⁊ tine q̄ ſm hunc modum sunt. Et opꝫ, vt [a] [serues] res q̄s diximus in cap̄ apatū calidoꝝ, ⁊ dubellati i cap̄ alijs p̄ter mr̄icē, ⁊ cōpleas q̄ hic abbreuiamus illinc.

De apate phlegmatico in mr̄ice. Cap. XIII.

Apostema phlegmaticū i matrice sign̄t sig̃tiōes apatis p̄dicte, q̄ pēdēt cuꝫ grauitate, ⁊ iflatiōe: sꝫ nō est cū dolore de quo sit curādū. Et fit illic mollities ex̄mitatuꝫ, ⁊ pectinis. Et ē fora hn̄tis ip̄m, sic̄ formā hn̄tiū hyposarchā. Et curatio eiꝰ, est curatio apatū phlegmaticoꝝ in viscēribꝰ, ex eis q̄ diximus in cap̄ plibus.

De apostemate duro. Cap. XIIII.

Significant ip̄m apprehēsio eiꝰ cū tactu: ⁊ ꝙ est illic difficultas [b] [ex p̄te] vrie, ⁊ fecis: aut vniꝰ ābaꝝ. Doloris v̄o euētus minorat̄ cū eo, dū nō fit cācer. Et si est res lenis. Et extenuat̄ cū eo corpus, [c] [⁊ debilitat̄, ⁊ p̄prie crura.] Et qñq̄ꝫ magnificat̄ vēter, ⁊ apant̄ pedes, ⁊ extenuant̄ crura, ⁊ accidit dispō, sic̄ dispō hydropisis: ⁊ p̄prie qñ durities est ipsa. Et qñq̄ꝫ accidit ex eo hydropisis v̄a. Q̄ū ergo nō resoluit̄ durities, festinat ad cācerositatē. Et signū ꝙ apa durū est cācer, aut fit cācer, qū q̄dē est vt appeat sensui, ē ꝙ apa vr̄ duꝝ, nō eq̄lis figure, a quo p̄cedūt sic̄ varices q̄ ledit tactꝰ vehemēs, mali coloris, ⁊ turbidi, decliuis ad rubedinē, q̄ ē sic̄ rubedo fecis: ⁊ qñꝫ trahit ad plūbeitatē, ⁊ viriditatē. Et quꝫ nō appet, sig̃t ip̄m grauitas: ⁊ q̄ existimat̄ de lesiōe ⁊ [d] [sentit̄.] Et cōicāt i ipso pectē, ⁊ duo emulctoria, ⁊ due anche, ⁊ īguina, ⁊ p̄uenit lesio eiꝰ ad diaphragma, ⁊ dorsuꝫ: ⁊ multotiēs accidit cuꝫ eo dolor in vtrisq̄ꝫ oculis, ⁊ t̄pibꝰ, ⁊ frigus ex̄mitatū: ⁊ qūq̄ꝫ est cuꝫ eo sudor plimꝰ: ⁊ qñq̄ꝫ cōmittat̄ ip̄m fe. icipiēs cū lenitate, deide acuit̄, ⁊ fit fortꝭ cū vehementia doloris. Difficultas aūt vrie, ⁊ eiꝰ guttatio, ⁊ retētio stercoris ēt, aut vniꝰ eaꝝ sine alia est signū i q̄ cōicat durities, ⁊ phlegmō. Et si vlcerat̄ est appet pus nō eq̄le, hn̄s sordē: ⁊ est sordes ſm plīm mali coloris, nigra: ⁊ qñq̄ꝫ est rubea, ⁊ viridis: ⁊ raro fit alba, ⁊ currit ex eo hūiditas acuta, ⁊ [e] † [ ] mā virulenta [f] [p̄ueniēs] ad viriditatē fetidā. Et qñq̄ꝫ currit sā. purꝰ p̄p illō q̄ accit illi de corrosiōe, ita vt existimetur ꝙ illō fit mēstrua. Et qñq̄ꝫ currit res cū q̄ sedat̄ febris, ⁊ sedat̄ dolor. Et qñq̄ꝫ associant̄ ei sig̃ apatꝭ cali, ⁊ nō est ei curatio.

De cura. Cap. XV.

Apostema q̄dē duꝝ opꝫ vt medicet̄, ⁊ eūet̄ cū eo corpus ab hūoribꝰ grossis, ⁊ melācholicis. Et admistrent̄ vnguēta sic̄ diaq̄lon, ⁊ basilicō, ⁊ q̄ fit ex bdellio, ⁊ adipe anseris, ⁊ medula cerui, ⁊ butyro ouiū, fcm̄ ceratuꝫ cū oleo de lilio, ⁊ [g] [araçaki] ⁊ narcisino ⁊ anetino ⁊ oleo camemillino, ⁊ oleo de fenugre. ⁊ oleo d̄ kerua, ⁊ oleo de alcāna, ⁊ ol'o [h] [de alcubē] ⁊ sit cera eiꝰ cera citrina: ⁊ qñq̄ꝫ ponit̄ i eo vitellus oui. Et si nec̄e ē, vt sit fortiꝰ isto, ponant̄ i ipso castoreum, ⁊ aloes semegeniū, ⁊ coagulū leporis, ⁊ [i] [seꝝ, ⁊ ireos, ⁊ ruta, ⁊ alacubē] ⁊ crocus ⁊ glutē alibat, ⁊ gūma amigda. Et de vnguētis expꝭ ē, vt ifundant̄ folia cappa. i aq̄, donec leniant̄, ⁊ terat̄ cū eis caseus, cū aq̄ mellis, ⁊ fiat ex eis vnguētū. Et admistrentur flores vitis cū caseo, ⁊ aq̄ mellis. Et folia caulis, ⁊ flos eiꝰ p̄ueniētia sunt apud me ad h̄. Et iteꝝ si supponant̄ sordes auris, sic̄ dr̄, p̄fert. Et opꝫ vt sedeat i aq̄s in q̄bꝰ sunt v̄tutes leniētiū, ⁊ fiat empl'm cū folijs altee recētibꝰ p̄tritꝭ cū gūma amigdalaꝝ, ⁊ adipe anserꝭ. Et empl'a fcā ex sansuco, ⁊ mellilolo, ⁊ fenugreco, ⁊ camemilla, ⁊ altea. Cācer v̄o opꝫ vt medicet̄ cū medicatiōibꝰ, cū q̄bꝰ sunt vnguēta sedātia ⁊ hūectatiōe corpis, ⁊ eūone sanguis ex basilica assidue, ⁊ saphena post ipsaꝫ i q̄busdā horꝭ, ⁊ eductione melie, ⁊ sol'one vētris ⁊ vnguēto [k] [arasil] ē p̄p̄etas i eo mirabilis, ⁊ sedat dolorē eius. Et qñ fortior fit dolor itēde, ⁊ expire i sedatiōe doloris medicias cal'as, ⁊ fridas sil' [l] [⁊ sis p̄tētus p̄ueniētioribꝰ] earū ⁊ p̄prie ad vlceratū. Cal'e itaq̄ꝫ sedātes dolorez, sunt sic̄ decoctio fenugreci, ⁊ silia. Et ceratū factuꝫ ex fece olei ēt dimissi i vase eris, vt sumat d̄ flore eiꝰ parū cū cera citrina, ⁊ deforis liniat̄. Et frigida sūt ēpl'a fcā de papa. cū coriādro, et solatro, et olo ro. ⁊ albumine oui, ⁊ ex eo q̄ resoluit̄ ex plūbo ad inuicez fricato cū aqua coriādri. Et iteꝝ decoctio lētiū sumat̄, ⁊ clistericetur cū ea. Et iterū lac asine, ⁊ succus arnoglosse p̄iūctim, ⁊ sigillatim. Et qñ aduenit ex vlceratiōe fluxꝰ san. admistret̄ vnguētū fluxꝰ san.

De prefocatione matricis. Cap. XVI.

Hec egritudo silis est epilepsie, ⁊ sincopi: cuiꝰ initiū est ex mr̄ice, ⁊ p̄uenit ad cōitatē fortē cordis, ⁊ cerebri, mediatione velamis, ⁊ retis, ⁊ venaꝝ pulsatiliū, ⁊ q̄etaꝝ. Q̄uidā v̄o sapiētū medicorū dixerūt ꝙ non cognoscit̄ cā p̄focatiōis. Veꝝ cā i ipa qū [m] [cōp̄hēdit̄] est ꝙ accit retētio mēstruoꝝ, aut sp̄matꝭ i adolescētibꝰ, ēt viripotētibꝰ i p̄mis, qū sint viripotētes: ⁊ v̄ginibꝰ, ⁊ viduis, ⁊ fit p̄uersio eiꝰ q̄ retinet̄ ide ad frigus ſm plīm: ⁊ p̄prie qū accidit vt i radice fit fridū, ⁊ addit ei [n] † [ ] spissitudo ⁊ soliditas frigus: aut [o] [ad frigꝰ putrefactionē] ⁊ ē parū ⁊ cognoscit̄ ex [p] [soliditate] eiꝰ ad q̄ declinat i sua cōpl'one. Q̄ū g̃ ispissat̄ vnū hoꝝ duorū [q] [ante menstrua corrūpit̄] corruptione p̄dicta, ⁊ declinat ad nām venenosam: ⁊ accidūt due sp̄ēs egritudinis, quaꝝ vna est egritudo officialis, q̄ in p̄mis p̄sequitur mr̄icē, q̄re spasmat̄, ⁊ p̄hibitur in p̄mis ad supiora aut añ, ⁊ retro: aut ad latus dextrū, ⁊ sinistrū ſm obediētiā māe retēte in venis: ⁊ nō īuenit meatū, imo dilatat venas, ⁊ spasmat eas cū dilatatione, q̄re dolorē facit: ⁊ qñq̄ꝫ sp̄git̄ i suba mr̄icis, ⁊ ingrossat cā, deide p̄hit eā: aut nō sp̄git̄ in ipsa, imo apat ipsaꝫ deide corrugat ipsaꝫ, q̄re addit̄ malitia [r] [aut p̄uocat] sup ipsam mēstrua alia, q̄re nō inueniētia cursum, p̄ducūt ad nocumētū in mēbris principalibus vltra nocumētū primum. [s] [Et qñq̄ꝫ p̄hitur cā apatis: aut malitia cōplexionis in primis.] Et qñq̄ꝫ antecedit p̄ctio cā apatis: aut malitie cōplexionis exiccantis, q̄re accidit oppilatio [t] [oris mr̄icis] ⁊ orificiorū venarū: deinde accidit retētio, ⁊ sil'r due declinationes ad latera. Et secūda est egritudo mālis cū eo, q̄ facit procedere māim retentā ad duo mēbra pricipalia ex vapore malo venenoso, quare accidit res sicut epilepsia, ⁊ sincopis. Et qm̄ hec egritudo est fortior [u] [sincopi] pura, tūc antecedit sincopis, sicut debilius añcedit fortius. Et q̄ ex eis ē mēstrualis, magis salua est q̄ꝫ sp̄matica. Sp̄ma. n. quāuis sit eius gn̄o a san. ⁊ p̄prie in mulieribus, ante p̄uersionem, tñ est magis susceptibile cōuersionis male, q̄ꝫ sanguis: sicut lac gn̄atum a sang. susceptibilius est p̄uersionis, q̄ꝫ san. Et qñq̄ꝫ accidūt huic egritudini

periodi.

a A. cōsideres

b A. egressionis

c —— A.

d A. punctione

e † A. amara ⁊

f A. ignea declinans

g A. alrazachi

h A. alchauan

i A. gluten albotin ⁊ yreos ⁊ alhachuen

k A. rasil idest vnguento ap[illegible]oruꝫ

l A. vt intraris sup conuenientiores

m A. cōtingit

n † A. coarctatio ⁊

o A. declinat ad calorē ⁊ putrefactionem

p A. colore

q A. Alia litera minorant̄ menstrua ⁊ corrūpit̄

r A. q̄ñ superueniant

s —— A.

t A. Alia litera matricis

v A. Alia litera epilepsia

periodi. Et multotiens accidit in autumno. Et qñz sunt piodi eius tardi: ⁊ qñq accidit omni die: ⁊ frequētia eiꝰ est praua. Et quare non accidit hmõi apõ partum qum motꝰ ille sit laboriosus, qm̃ motꝰ mr̃icis tūc ē silis ex oibꝰ diametris, ⁊ ē gradatus, ⁊ nō subitus, ⁊ est ad inferiora, ⁊ est opatio nature, ⁊ in ipso non pcedit vapor venenosus ad mēbra pncipalia. Et ðterior pfocatio matricis est illa, que destruit anhelituz in eo qȝ apparet, qȝuis necessariꝰ sit aliquis anhelitus, ⁊ fortasse apparet in eo qȝ est sicut lana carminata suspēsa corā anhelante: ⁊ destruit ēt sensum, ⁊ motū, ⁊ assimilat morti: ⁊ plimū illius est cā spmatis ⁊ causa, eius qȝ de eo frm est, ⁊ sequtur eam in difficultate illa q̃ anhelitū [a] †⌈ ⌋destruit. [b] †⌈ ⌋sz leuior ea ⁊ minor est in gdu tertio, que facit accidere spasmū, ⁊ tetanum, ⁊ [c] ⌈sincopi⌋sine nocumento in ratione, ⁊ sensu.

¶ De signis. Cap. XVII.

Quando appropinqt piodus huiusmõi egritudinis, accidit disnia, ⁊ difficultas anhelitꝰ, ⁊ pulsus cordis, ⁊ dolor capitꝭ, ⁊ [d] ⌈vt loquat secū⌋ ⁊ debilitas discernēdi, ⁊ [e] ⌈debilitas,⌋ ⁊ pigritia ⁊ debilitas in cruribꝰ, ⁊ citrinitas coloris, ⁊ alteratio eius cū paruitate fixionis sup dispōnem suā: ⁊ qñq accidit ex putrefactione cali vaporis sitis. Et quando addit in ea, accidūt subet, ⁊ pmixtio rōnis, ⁊ rubedo faciei, ⁊ oculi, ⁊ labij, Et [f] ⌈egrediunt ad exteriora. Et qñq claudit oculos⌋ ⁊ nō apit eos ⁊ debilitat anhelitꝰ valde: deinde abscindit fz plimū. Et imaginat egra: qsi aliqd eleuet ex pectine eiꝰ. Et accidit stridor dentium, ⁊ pcussio eoꝝ ⁊ motꝰ inuoluntarij pp corruptionē lacertoꝝ. Et alterat dispositio eiꝰ, ⁊ abscindit loquela, ⁊ difficilis fit intellectꝰ eius qȝ loquit, deinde accidunt, pcipue ex ea que spmatica est, sincopis, ⁊ abscissio vocis, ⁊ attractio cruriū ad supiora: ⁊ apparet sup corpus ros non cõis, imo paruus. Et qñq resoluit ad vomitū flegmaticū, puꝝ, ⁊ dolorē capitis, ⁊ dolorē geniculi, ⁊ dolorē dorsi, ⁊ ad rugitum, ⁊ ad expulsionē humiditatis ex matrice. Et quãdoq pducit ad pipneumoniā, ⁊ ad sinātiam, ⁊ apata [g] †⌈ ⌋dorsi ⁊ pectoris. Et pulsus fit in ea in pmis tensus, spasmosus, rarus: deinde fit frequēs absq ordine, ⁊ pprie apud casum vtutꝭ, ⁊ ppinqtatem mortꝭ. Et fit vrina similis loture carnis, aut fit sanguinea rubea. Et mēstrualem qdem sigt retentio mēstruorū. Et spmaticā significat elōgatio spatij a coitu cuz desiderio, ⁊ castitate. Et menstrualem qñq ꝯsequtur exuberatio lactis: ⁊ corpꝰ est grauiꝰ, ⁊ sensus debiliores, ⁊ dolores oculoꝝ, ⁊ colli, ⁊ fe. ⁊ accidentia q̃ sequunt retentionē menstruoꝝ pdicta sunt manifestiora: ⁊ cum hoc humoris dñantis in san. apparet dñium ⁊ malitia, [h] ⌈sic melācolici⌋ipse. n. facit accidere alienationē p cõitatē cerebri, ⁊ sincopim fortē p cõitatem cordis, ⁊ destruit anhelitū per cõitatem amboꝝ simul, ⁊ p cõitatem diafragmatis. Et flegmaticus est grauior, ⁊ getiora hēt accidentia. Et colericus est acutior, ⁊ magis incolumis. Spmatica vō incipit cum nocumēto anhelitus, ⁊ magnificat [i] ⌈timor⌋in ea magis quā in menstruali. Reliq̃ vero accidētia non apparēt in ea: Et multotiens qdem accidit ex hoc q obstetrix tangit mr̃icem eius spasmosam, cõmotio, ⁊ desideriuz, quare descendit spma grossum, ⁊ sanat. Et quandoq expellit illud [k] ⌈ex obuiatione sui ipsius⌋ ⁊ inuenit regem. [l] ⌈Et licet ipsa⌋sit similis epilepsie in pluribus iudicijs [m] †⌈ ⌋in hoc q subito accidit, tamē inter ipsam ⁊

a † A. non
b † A. imo facit ipm paruum
c A. Alia litera nauseam
d A. malitia aīe
e A. statio cum oculis apertis
f A. ⁊ qñq oculi ꝯtinue stant apti intuētes in locū vnū. Et qñq oculi eius sunt clausi
g † A. colli ⁊
h A. melācolica
i A. angustia
k A. sponte sua
l A. Dr̃ia aūt inter ipsaz, ⁊ inter epilepsiā est q licet prefocatio
m † A. ⁊

epilepsiam distinguit [n] ⌈retentio⌋eiꝰ q eleuatur ex matrice, ⁊ pectine: ⁊ q ratio non minorat valde, et semp immo in dispōnibus vehemētibꝰ valde, ⁊ qñ euadit, pfocata narrat plimū eiꝰ qȝ fuit in ea, nisi sit maxima imoderata: ⁊ spuma nō currit, sicut est cursus eiꝰ in epilepsia difficili ex cerebro: ⁊ si currit, sedat egritudinē statim: ⁊ nō indigetꝰ [o] ⌈qȝ ab ea excusset,⌋ ⁊ redeamꝰ ad illȝ qȝ narrauimꝰ in caplo epilepsie, de dr̃ia. Dr̃ia vero inter ipsam, ⁊ apoplexiaz est manifestior, ⁊ qūo non: qum sensus destruat in ea fm plimum integre, ⁊ non sit [p] ⌈gemitus.⌋ Dr̃ia vero inter ipsam, ⁊ letargiā ē, q cū ea nō est fe. neq pulsus est plenꝰ, vndosus: ⁊ pncipiū doloris eiꝰ in capite: ⁊ est color diuersus, alteratus: ⁊ in letargia est fixus fm dispositionem vnam.

¶ De cura. Cap. XVIII.

Illius qdem esse cuiꝰ cā est retentio mēstruoꝝ, opz vt regatur, si nō est lic albedo supflua, ⁊ cā retentionis nō est multitudo humiditatꝭ viscose, cū flebotomia ex basilica, ⁊ ex saphena [q] ⌈addēdo⌋in omni dispōne [r] ⌈ex⌋admini stratione puocantiū menstrua, ⁊ ppe suppositoriorū acutoꝝ, mordicātiū os matricis: ⁊ sunt sicut cordumeni, ⁊ pip. Euforbiū vō est valde forte in hoc, faciens descēdere mēstrua statim. Et cõmotio oris matricis, ⁊ ptium vulue eiꝰ est ꝯferens ei, siue retentio sit mēstrualis, siue spmatica: ipsa. n. facit declinare mr̃icē ad inferiora, ⁊ ad eqlitatē, ⁊ pparat menstrua ad puocationē. Et galia qdē est mirabilis in hoc. Et tine ex diureticis iuuatiue sunt: ⁊ pprie que fiūt ex keisi, ⁊ fenugreco, ⁊ se. lini, ⁊ sansuco ⁊ abrotano. Et aq̃ thermaꝝ vtiles sunt eis iteꝝ, Et opz vt fiat flebotomia ex basilica ptis, que seqtur declinationē mr̃icis. Si aūt non declinat ad latus, imo cõtrahit ad supiora, tunc tibi superest vt flebotomes quãcūq duaꝝ vis, aut ambas. Qȝ si senseris humiditates plimas, tunc administra eūantia eas, sicut est hiera ruffi, ⁊ theodoricon. Et iteꝝ qum tu flebotomaueris, ⁊ eūaueris san. fortasse necessariuz erit tibi post septimū, soluere vētrem cū hiera diacollo qntidos, ⁊ hierapicra. Et qñq erit necessariū vt iteres hoc sup eam, Et fortasse erit tibi necessariuz, vt eūes, ⁊ in potu tribuas pillas de [s] ⌈tapsia,⌋ ⁊ pillulas fetidas: Deinde ponas ventosas post tres dies sup dorsum, ⁊ myrach, ⁊ qñq sup coxas, ⁊ inguina. Et subtilia regimē, ⁊ calefac inferiora cū fricatiōe, ⁊ vaporatiōibꝰ, ⁊ vnctionibꝰ: deinde da ei in potu qȝ sit sicut castoreū, ⁊ myrrha cū aq̃ mellis, ⁊ sagzenea, ⁊ diamarte, ⁊ diapipeō, ⁊ diacyminū, ⁊ [t] ⌈serapinū⌋cū aq̃ anisi aut aq̃ faseoloꝝ rub: ⁊ gariofili iuuatiui sr̃ iteꝝ. Et ȝ potiōibꝰ bonis ē, vt sumat cymini q̃ztitas galle. ⁊ det in potu cū aq̃ rute: aut aq̃ ȝcoctionis agnicasti: Et agaricū est valde bonū in hac egritudine, qñ potat cum vino, Et castoreū qñq sanat integre: ⁊ silr blacte bizātie: ⁊ silr sqlla, aut acetum eiꝰ qum sorbet: aut oxymel eiꝰ acetosum. [u] ⌈Alsosir vō cū ex eo⌋in potu sumit est in eo sanitas. Et iteꝝ det in potu [x] ⌈de eo⌋pōdus. ʒ. ij. [y] ⌈aldeci⌋in in vino forti. Et potꝰ olei de kerua est valde iuuatiuus. Et iteꝝ sumat i potu succū folioꝝ agnicasti cū vino, ⁊ oleo. [z] †⌈ ⌋Et iteꝝ sumat pōdus. ʒ. j. opoponaci, ⁊ tertia. ʒ. j. castorei, ⁊ det in potu cum vino. Est. n. iuuatiuum valde, diureticum. Et ȝ emplastris, ⁊ vaporationibus quecūq subtiliant san. ⁊ faciunt eum colericum. Et de suppositorijs bonis, est [&] ⌈sagzenee cum⌋oleo de lilio quantitas auellane: ⁊ suppone collyriuz exꝰ ⌈aldeci⌋cum vi

n A. sensatio
o A. eo qȝ opet aliud. Alia litera q fiat aliud
p A. stertor
q A. ⁊ non est excusatio
r A. ab
s A. sceitaragi
t A. alchiasche negi
v A. Et aq̃ alsuasera qum
x —— A.
y † A. aldadi
z † A. Alia lr̃a de kerua
& A. sazanee cū oleo laurio aut
ꝰ A. aldadi

no. Et iterum sumatur storacis liquide.ʒ.iij.pipis tuř.ambo℞ añ.ʒ.j.adipis anatis.ʒ.iiij.se. vrtice.ʒ.iiij.fiat ex eis liciniũ, ⁊ supponatᷣ. Et iteruꝫ admini streᷣ ex clisteribus, ⁊ collyrijs factis ex eis, que calefaciũt, ⁊ ꝓuocant ⁊ soluũt humores grossos, ⁊ resoluũt vẽtositatem. Si aũt cã eius est retentio spmatis, tũc opꝫ vt nuptui tradatᷣ [a] †[ ]⁊ vsqꝫ ad illam horam opꝫ, vt vtatᷣ exercitio, ⁊ exiccatiuis spmatꝫ, sicut ruta, ⁊ calamẽto, et se. [b] [almaru]⁊ electuario diacymino cũ eis que sunt, sicut decoctio ꝺ radicib⁹. Et opꝫ vt intromittat obstetrix man⁹ suas in vuluã ei⁹, inunctas oleo de lilio, aut nardino, aut laurino, ⁊ cõmoueat portã vulue, ⁊ portã matricis motiõe plurima leui: ⁊ necessariũ est vt associetᷣ ei cũ delectatione dolor: ⁊ sit sicut est dispositio coitus: Jpa.n. fortasse expellet sperma frm, ⁊ sanabitᷣ. Et similiter quꝫ supponuntᷣ res mordicatiue, cõmotionem faciẽtes, sicut sagzenea cũ oleo laurino: ⁊ sicut.ʒʒ. ⁊ piper, ⁊ cordumeni sunt mirabiles in hoc. Et caue in hmõi dispositiõe flebotomiã: immo administra in hac diuisione que excitant caliditatem: ⁊ cura curatione sincopis. Et ꝯfert ad illud, ⁊ accidentia ei⁹ mala, confectio nominata confectio iuuamenti, quoniã iuuamentũ eius est mirabile vehemens. Et sagzenea, ⁊ mithridatũ, ⁊ medicamen de muscho, ⁊ tyriaca, ⁊ si timetur ex medicamine muschi, ⁊ mithidato [c] [qꝫuis sit in eis]cõmotio spmatꝫ tñ confortatio eo℞ quam faciunt cordi ⁊ nature ad expellenduꝫ, resistit illi, ⁊ vincit ipsum. Et [d] [serapinum]⁊ gariofili mirabilia sunt etiam.

De regimine eius qum commouetᷣ. Cap.XIX.

Oportet vt fundatᷣ super caput oleum odoriferũ, confortatiuũ, calefactiuũ valde, sicut oleũ nardinum, aut oleum de ben, ⁊ incipe ad faciẽdam cõmotioneꝫ predictã: ⁊ ꝓprie cũ [e] [facientib⁹ pruritũ mordicatiuũ.]⁊ supponanᷣ collyria ꝑdicta ꝓuocatiua, ⁊ suppositoria trahentia matricẽ ad inferiora, sicut galia, ⁊ olea odorifera, sicut oleũ de ben, ⁊ sambacinum, ⁊ sicut oleũ alacuhen, ⁊ oleũ de folio, ⁊ reliqua olea odorifera acuta, ad que declinat matrix, ⁊ cũ hoc est in eis sbtiliatio, ⁊ prouocatio. Et similiter suffumiga eã subtus cum muscho, ⁊ xiloaloe. Et suffumiga eaꝫ cum [f] [muscho contrito]sup lapides ignitos, ⁊ lini cuꝫ [g] [colohe]⁊ algalia, Et tene anhelituꝫ ei⁹, ⁊ nares ipsius, ⁊ moue ad vomitũ cum penna intromissa in gutture eius: ipsa enim inuenit cum vomitu regeꝫ, ⁊ leuitateꝫ, Et fac eã sternutare, ⁊ fac eã odorare fetida, Et fac adherere inferiorib⁹ eius ventosas plurimas, trahentes sanguinẽ, ⁊ matricem ad inferiora proprie sup emunctoria ⁊ coxas: aut super illud quod est contrarium parti declinationis, si fuerit declinatio: vt trahatur matrix, ⁊ sang. ad inferiora. Et frica pedes eius fortiter, ⁊ fac adherere anchas eius, ⁊ pectinem psius, ⁊ coxas, ⁊ crura. Et stringe eas ligando a superioribus ad inferiora, ⁊ [h] [suffumigetur]cum eis que sunt sicut oleum arazaki, ⁊ medicine calide rubificantes, in qb⁹ sit qꝺ sit sicut euforbiũ. Et suppone ano ei⁹ sic̃ ea, q̃ resoluũt ventositatẽ: Et lini stomachũ ite℞ cũ eis, Et voca eam, ⁊ cõmoue. Qum ergo fiunt ei omnia illa, ⁊ non reddit ei anhelitus eius, tũc necessarium est vt effundatur oleum feruens super caput eius: aut cauterizetur synciput eius, si non fuerit excusatio inde. Et qñqꝫ euadit cuꝫ flebotomia. Et caue ne ei des in potu vinũ, qm̃ aqua est ei ꝯueniẽtior, ⁊ carnes grossas, ⁊ ea q̃ addũt in carne, ⁊ spmate.

a† A. velociter
b A. agnicasti
c —— A.
d A. alchlasche negi
e A. medicinis mordicatiuis
f A. messusam sparso vl' posito
g A. alchaluch
h A. vngatur

De hemorroidibus, ⁊ bothor, ⁊ moro que apparent in matrice, ⁊ clauo. Cap.XX.

Quandoqꝫ eueniũt in matrice hemorroides, ⁊ accidit quãdoqꝫ in ea sicut mo℞, sicut dictũ est in masculis. Et quãdoqꝫ apparent sup eaꝫ bothor diuerse: quare qdã dicunᷣ albasce, quoniã sunt similes capitib⁹ albasce. ⁊ quãdoqꝫ sunt albe. Et quãdoqꝫ apparent sup eã [i] [bothor]vt veruce [k] [⁊ vt claui]successione ragadia℞, ⁊ successione apostematũ duro℞. Et nõ est possibile vt sanenᷣ hemorroides, nisi que ex eis sũt extra matricem, Et pa℞ sananᷣ facte in ꝓfundo. Et qñqꝫ [l] [seqtur illam]cui⁹ menstrua retinenᷣ [m] [apparitio]hemorroida℞ in ano suo, ⁊ in eo qꝺ apparet de matrice sua. Naꝫ speratᷣ ꝙ aperianᷣ, ⁊ mũdificenᷣ. Et fit cũ eis securitas ab egritudinib⁹ difficilib⁹, q̃s facit retentio menstruo℞. Et possibile est vt appareant hemorroides, ⁊ similia illis, in speculo, cui opponiᷣ vulua, ꝓm modum quem diximus in capitulo ragadiarũ. Et qum [n] [imprimunᷣ]in speculo, nõ euacuantur quin aut appareãt in hora doloris, ⁊ est hora retentionis menstruorum eius: ⁊ videanᷣ rubee dure, aut in hora quietis, ⁊ videantur detumefacte. Et illud est apud cursum eius qꝺ currit ex eis de re nigra sicut fex.

De curationibus hemorroida℞. Cap.XXI.

Iste hemorroides nõ dolẽt, nisi ꝑꝑ vehemẽtiã inflatiõis ea℞, ⁊ soliditatis ea℞: q̄re opꝫ vt linianᷣ, ⁊ ꝑparenᷣ ad currendũ. ꝙ si non iuuanᷣ per hoc, [o] [hemorroides non sunt]late ample, nõ est excusatio qn administreᷣ fer℞ ꝓm modũ quem diximus in administratione hemorroidaruꝫ ani cum calib noto. Et illꝺ est quꝫ sunt extra matricem. Qum ergo incidunᷣ ponanᷣ sup incisurã attrimentum, ⁊ alumen, ⁊ [p] [cortex]turis ⁊ que sunt similia illis. Qñqꝫ volũtas est vt fiat illꝺ intromittatᷣ mulier in domo frã, ⁊ incidatur illud ex ea in ipsa: ⁊ precipiatᷣ ei, vt subleuet pedes suos ad parietem duab⁹ horis, ⁊ faciat adherere dorso suo, ⁊ pectini, ⁊ [q] [macerie sue]pannos infusos aqs stipticis infrigidatos niue. Et si forsitan san. non abscinditur, tunc pone super pectinem, ⁊ super dorsuꝫ, ⁊ que sequuntur ipsum vẽtosas adherentes: ⁊ suppone lanam infusam in aqua decoctionis stipticorum, in q̃ sunt dissoluta acatia, ⁊ hypoquistidos, ⁊ lycium, ⁊ similia: ⁊ fiat vt sedeat in aquis stipticis. Et si fuerint hemorroides late ample, tunc non labores ad incidẽdũ eas, sꝫ administra sup eas exiccatiua, fortiter retinentia sang. sicut sunt panni infusi succo berberis, aut acetose, super quod pl'uerizata sint liciũ, ⁊ acatia, ⁊ similia: Et ligentur extrema eius cuꝫ strictura, Et precipe vt dormiat secundum figuram seruantem illud quod suppositum est. Et rege eam regimine fluxus sang. superflui. [r] †[

]Et de lenificatione earum est, vt sedeat mulier in aquis in qb⁹ decocta sunt lenificantia sicut altea, ⁊ camemilla, ⁊ fenugrecum, ⁊ semen lini, ⁊ melilotũ. Et administra super eas ex oleis sicut oleum de [s] [pice]⁊ de lilio, ⁊ oleum de meliloto.

De clauis. Cap. XXII.

Sedeat habens eas in decoctione fenugreci, ⁊ lenificantiuꝫ cuꝫ aliquo oleo, ⁊ supponanᷣ pessaria facta ex isopo, ⁊ nitro, ⁊ resina.

i A. hemorroides
k A. clauose
l A. iuuatur illa
m A. cuꝫ apparitione
n A. videntur
o A. ⁊ non sunt hemorroides
p A. farina
q A. pti q̃ ẽ inter anum ⁊ vuluã
r A. Alia litera ⁊ securãᷣ hemorroides ꝙ nõ doleãt ꝑꝑ cursum sanguinis eq̃lis ab eis, ⁊ securatᷣ ꝙ nõ cadat v̄tus cũ ꝓhibitiõe tua fcã ad fluxũ sanguinis sup̄flui. Alia litera ⁊ sufficit in curare hemorroida℞ ꝑ curare ꝙ ipse cũ fluxu sanguinis moderate ẽ̄tita tis fluẽtis ab eis nõ doleãt ⁊ ꝙ nõ cadat v̄t⁹ cũ ꝓhibitiõe tua fcã ad fluxum sanguinis superfluum
s A. oliue

¶De carne addita, ⁊ lõgitudine [a]⌈allakic,⌋ ⁊ apparitiõe sic̃ v̓ga, ⁊ rei noiate [b]⌈fursus.⌋ Cap. XXIII.

QUandoqȝ oritur in ore matricis caro addita. Et quãdoqȝ apparet suꝑ mulierẽ res que est sicut virga [c]⌈cõmouens sub coitu.⌋ Et quãdoqȝ aduenit ei vt faciat cũ mulieribus simile q̃d fit eis cum qbꝰ coitur: ⁊ quãdoqȝ est illud battarum magnũ. Et [d]⌈fursus⌋ quidem ẽ caro addita orta in ore matricis, que quãdoqȝ ꝓlongatur: ⁊ quandoqȝ abbreuiatur, ⁊ non prolongatur nisi in estate, ⁊ abbreuiatur in hyeme. Et summa quidem medicorum testificatur ill̃d sicut archigenes. ⁊ [e]⌈Gal̓. negat illud⌋ medicus.

De cura. Cap. XXIIII.

SIrge qdeȝ, ⁊ albatara curatio est incisio, post ꝯuersionem eiꝰ suꝑ ceruicem suã, ⁊ retine [f]⌈ventrẽ eiꝰ, ⁊ incidatur⌋ illud ex ꝓfundo, ⁊ ex radice, vt non accidat fluxꝰ san. Carnem vero aliam fortasse possibile est curare cum medicinis corrodentibus carnem, de illis que administrant̃ in capitulo suo: ⁊ fortasse non est excusatio quin incidat̃, ⁊ tunc currit cursu hemorroidaꝝ. Et [g]⌈fursus⌋ qdeȝ ligat̃ cum filo ligatura stricta, ⁊ dimittit̃ duobꝰ diebus, aut tribus. [h]†⌈ ⌋ Et [i]⌈fortasse minuit̃⌋ dimissio eius ita dõec putrefiat, [k]⌈⁊⌋ incidat̃ vt minoretur cursus sang.

¶De aqua in matrice. Cap. XXV.

QUandoqȝ aggregatur in matricibus mulieruȝ aqua, ⁊ [l]⌈prefocantur⌋ ea.

¶De signis. Cap. XXVI.

SIgna sunt, ꝙ antecedit retentio menstruoꝝ, ⁊ multiplicat̃ rugitus in ventre, ⁊ ꝓprie quȝ mouet̃, ⁊ ambulat. ⁊ accidit in inferiorib̓ ventris ap̃a molle. Et qñqȝ fit sicut hydropica: ⁊ multiplicat̃ cursus hũiditatꝭ aquose: ⁊ qñqȝ existimat ꝙ sit p̃gnans. Et qñqȝ est vulua eiꝰ in hoc vt prouocetur ab ea aqua plurima subito.

¶De cura. Cap. XXVII.

CUratio eius est vt administretur flebotomia si idiget ea, et exercitiũ: Et vt faciant eam sedere in rebꝰ prouocantibꝰ aquositatem fortis ꝓuocatiõis. Et res que administrant̃ in emplis hydropisis donec maturet̃: Deinde approximent̃ ei ꝓuocantia menstrua cũ fortitudine. Et dent̃ in potu ꝓuocantia vrinam. Et nõ est malũ si clisterizet̃ clisteribus hydropicorum. Et cum collyrijs ꝓuocantibꝰ aquam, ⁊ menstrua, ⁊ suppositio hellebori albi confert ei, ⁊ extrahit aquam plurimam.

¶De inflatiõe in m̃rice, ⁊ cognitiõe eiꝰ. C. XXVIII.

QUandoqȝ est cã p̃ma in hoc, vt eueniãt inflatio ⁊ vẽtositas in m̃rice, ꝑcussio, aut casus, ⁊ sicut ill̃d: quare debilitat̃ complexio eiꝰ. Et qñqȝ est difficultas partus, ⁊ cõuersio oris m̃ricis: aut [m]⌈frigꝰ fecit ei suꝑuenire oppilationẽ oppilãdo⌋ os matricis coarctãdo ventositatem in vacuitate eiꝰ, aut in vacuitate villoꝝ ipsius, aut in angul̓ eius. Et illa que est in vacuitate est [n]⌈debilior:⌋ deinde que est in angulis: postea que est in ꝯcauitate. [o]†⌈ ⌋ Qñqȝ fit fortꝭ vtꝰ retẽtionis vẽtositatis in matrice, ⁊ villis eiꝰ, vsqȝquo ꝯsequitur dolor extensus ad pectinem, ⁊ dilatat̃ in inguinibus, ⁊ eleuatur vsqȝ ad coxas, ⁊ vsqȝ ad diafragma, ⁊ stomachum, ⁊ habet vocem sicut est vox tympani, ⁊ hydropisis tympanitꝭ. Et quandoqȝ est permutabilis, ⁊ associantur ei pulsio, ⁊ pulsatio, ⁊ punctio, ⁊ punctura, quam vaporationes cũ virtutibus calitatis sedant, ⁊ redit cũ reditu frigoris, Et cõpressio ꝑmutat eam in rugitum, ⁊ augmentat̃ cũ ea pecten, Et fortasse remanet hec vẽtositas spatio vite. ⁊ existimãt qdam ꝙ [p]⌈dominiũ⌋ matricis suꝑ sꝑma resoluit hanc ventositatem. q. non fit.

¶De cura. Cap. XXIX.

COnfert ad illud potus logodiõ, ⁊ sagzenea in aqua radicum, ⁊ se. post eũatiõnẽ materiei facientis illud, a corpore, ⁊ a matrice, cuȝ eis que sunt sicut hierapicra proprie. Et si chronica sit egritudo, tũc cum eis que sunt sicut hierararchigenis. Et oleũ alkekengi iuuatiuũ est valde ad hoc. Et qñqȝ supponuntur collyria ex eis, que sunt sicut bdellium, ⁊ xilobalsamũ, ⁊ se. eiꝰ cuȝ oleo nardino, ⁊ oleo de ruta. Et qñqȝ embrocat̃ cuȝ oleo de ruta, ⁊ oleo anetino. Et qñqȝ apponunt̃ suꝑ m̃ricem emplastra facta ex eis, que sunt sicut ruta, ⁊ semẽ agni casti, ⁊ cyminũ, ⁊ cẽtaurea, ⁊ alberẽgesif, ⁊ sansucꝰ, ⁊ anisum, ⁊ calamentũ, ⁊ cassia, ⁊ ameos, ⁊ reliq̃ semina. Et qñqȝ fit vt sedeat in aq̃s in q̃bus decocte sunt medicine emplastroꝝ p̃dictorum. Et quãdoqȝ [q]⌈fiunt⌋ cum speciebus calidis, ⁊ qñqȝ opponunt̃ pectini, ⁊ matrici ventose cum igne.

¶De vẽtositate matricis [r]⌈non inflante.⌋ Cap. XXX.

SEntit habẽs eam quasi sit res in ea inoluta, suspẽsa, ⁊ videt separatiõem doloris permutari.

¶De cura. Cap. XXXI.

CUra est vt sumat omni die. ʒ.j. et ʒ. de diamarte cum. ʒ.j. cymini, ⁊. vj. ʒ. vnius masticis.

¶Fen. xxij. de egritudinibus in extremitatibꝰ membrorum: que habet duos tractatus.

¶Tractatus primus de eo quod accidit eis de nocumentis quantitatis, ⁊ situs.

¶De forma zirbi, ⁊ duorum siphac. Cap. I.

OPortet vt scias ꝙ super ventrem post cutẽ sunt duo panniculi: quoꝝ vnus [s]⌈nominat̃ siphac ⁊ comprehendit intestina ⁊ calefacit ea sua spissitudine, ⁊ vnctuositate⌋ ⁊ compꝛhẽdit lacertos. Et scd̃s est interior, ⁊ nominat̃ [t]⌈beriteron⌋ ⁊ nominatur [u]†⌈ ⌋ rotũdus: quoniam quãdo [x]⌈singularis fit⌋ ab eo quod tegit ip̃m, est sicut spera suꝑ quam sunt [y]⌈summe⌋ ⁊ additiones molles, ⁊ foramina. ⁊ ꝯtinuat̃ desuꝑ velamini: [z]⌈⁊ processio eiꝰ est ex suꝑmo, ⁊ est⌋ subtilis sub cute ventris ⁊ panniculis eiꝰ ⁊ adherẽt ei duo ex lacertis vẽtris dexter ⁊ sinister adherẽtia vehementi. Deinde ꝯtinuat̃ post eos ambos velamini et partibus eius carnosis ꝯtinuatione vnitionis [⁊]⌈post continuationem suam cum stomacho ⁊⌋ post ꝯfirmationem ⁊ soliditatẽ substantie eius: ⁊ illa ꝯtinuatio est ꝯtinuatio dilatata: verũ ipsa qum ꝯtinuat̃ epati est subtilis valde: Et est ei in eleuatione sua ad stomachuȝ, ⁊ in reflexione sua descendendo ab eo firmitudo cũ [ꝯ]⌈oppositione⌋ venarum ⁊ arteriarum [ꝑ]⌈magnaꝝ⌋ suspensaꝝ cũ eo, et descendit subtus, ⁊ fit zirbũ. Et currit suꝑ ꝑlimũ

a A. albatara vel albandar
b A. Alia litera carchas.
c A. prohibens coitum Alia litera cũ q̃ ꝑuenit̃ ad opus sive coitui.
d A. Alia litera alcharcas seu carchas
e A. negat illud empedocles
f A. batarum ⁊ incide
g A. Alia litera carchas
h† A. deinde inciditur.
i A. qñqȝ ꝑcipit̃
k A. deinde
l A. coarctat̃ seu retinetur in
m A. vehemens dñium frigoris opilantis
n A. difficilior
o† A. Signa
p A. collectio
q A. suffumigat̃
r A.
s A. Alia litera vicinat̃ ipsi cuti Alia litera althasi. i. suꝑior
t A. berithariuȝ
u† A. etiam
x A. separatur
y A. chamel.
z A. ⁊ origo eiꝰ ẽ ex suꝑmo, ⁊ est panniculus Alia litera ⁊ tãgit ipȝ velamen ex suꝑmo ⁊ ꝯtinuat̃ iferiꝰ cũ vesica ⁊ m̃rice ⁊ tãgit ea ambo desubtꝰ, ⁊ ipse ẽ
⁊ A. ⁊ ꝯtinuatio eiꝰ cum st̃o est
ꝯ A. transitu vel associatione seu vicinitate
ꝑ A. multarum

a⌈alberiteron⌋de subtilibus lacertis b⌈dilatatis⌋ super ventrem c⌈tunica vna.⌋⁊ forsitan existimaᵗ ꝙ sit pars eius ꝓpter continuationem eius, ⁊ similitudinem suã cũ eo in neruositate. Qum d⌈ergo⌋singularis fit ab eo e⌈alberiteron⌋est subtilis texture valde, ⁊ ille est f⌈alberiteron vere.⌋Et subtiliꝰ eiꝰ, ⁊ purius ipsius est apud g⌈epiglotalẽ:⁊ ortũ⌋panniculi intrinseci costarũ h†⌈ ⌋ex hoc panniculo. ⁊ iuuamentũ hmõi siphac i†⌈ ⌋est k⌈replere quod est⌋inter lacertos ventris, ⁊ intestina, ⁊ l⌈stringere⌋locũ, ⁊ ꝓhibere m⌈supfluitates⌋ne cadant in locis vacuis n⌈cũ adiutorio diafragmatis, qõ est posterius ⁊ comprimere posteriꝰ intestina, ⁊ viscera euacuantia supfluitates, qum proxima sunt ad expellẽdũ quod est in eis de fece, ⁊ aqua hydropisis, ⁊ vrina ⁊ prohibere⌋inflationẽ vehemẽtem. Et ligat viscera o⌈ligamento forti ⁊ est in dorso sicres vna ⁊ lacerti omnes⌋posteriꝰ sup carnem glandosam.q.substratam eis, ⁊ venis magnis, ⁊ meatibus continuatis inter intestina ⁊ stõm. Quidam vero dicunt p⌈nõ ptransit⌋vt dicatur ꝙ in siphac sint q†⌈ ⌋genera villoꝝ cõtextoꝝ ꝫm r⌈partes notas⌋villoꝝ q sunt instrumẽta virtutũ trium nãliũ. s†⌈ ⌋ ⁊ istis qdem non est possibile vt dicant illud in tunicis venaꝝ, ⁊ vesice, ⁊ matricis, nisi de aliquo panniculoꝝ, immo est corpus singulare. Et ista duo t⌈velamina tutamina sunt viscerum ꝯcauitatis inferioris Qumqꝫ perueniunt ad pectinẽ fiunt in eis duo foramina stricta, qua ipsa ambo sint v⌈per que transit lumbarea dextra ⁊ sinistra in eis insepabilia donec fiant sicut due ciste duoꝝ ouorum,⌋⁊ sub duobꝰ velaminibus est zirbus ⁊ zirbꝰ quidẽ est compositus ex duobus panniculis, quoꝝ vnus cooperit aliũ, inter quos sunt arterie plime, ⁊ vene pauciores eis. Et figura eius est sicut cistis. Et est ligatus cũ stomacho, ⁊ mesaraicis, ⁊ cũ colo, Et eius u⌈ꝓcessio⌋est ex eo qõ descendit ex supfluitate beriteron apud stomachũ, ⁊ duodenũ, ⁊ eo quod ascẽdit ex supfluitate eiꝰ apud pectinem. x†⌈ ⌋

Primũ ergo quod occurrit de ventre est cutis: deinde sub ipsa est panniculus primus: ⁊ nominatᵗ aggregatio eoꝝ mirach: deinde sunt lacerti, postea beriterun, deinde zirbum, deinde intestina.

a A. albaritarun
b A. latitudinalibus
c A. siphac
d A. autem
e A. alberitarun
f A. alberitarun verum
g A. malũ granatum ⁊ ortus
h† A. est
i† A. beritarun
k A. Alia litera separare
l A. Alia litera replere
m A. lacertos
n A. ⁊ ne ex hoc difficilᵗ fiat morꝰ ipoꝝ ⁊ ne difficiliter euẽtillõ qõ ẽ in ipsis, ⁊ ipse qdẽ beritarun exꝓmit ab iterori ⁊ velamẽ a posteriori intestina ⁊ viscera euãntia supfluitates expssiõe adiuuãte ad expłsionẽ illius qõ in eis ꝯtinetᵗ d fece ⁊ vria ⁊ ad expellẽduꝫ embrionẽ ⁊ prohibet.
o A. adinuicẽ ⁊ cũ dorso ligamẽto forti qre totũ aggregatum ex eis est forte, ⁊ fit ipse ⁊ dorsuꝫ sicres vna ⁊ initũtᵗ seu substentantᵗ omnia ista
p A. ꝙ non licet
q† A. tria
r A. viam notaꝫ
s† A. imo ipe pãniculus beritarun est corpus simplex
t A. duo meatus .s. dxter ⁊ sinister ⁊ i eis isepabilᵗr dscendũt donec fiãt .s. duo sacculi duobꝰ ouis seu duobꝰ testiculis
v A. origo
x† A. ⁊ noiatᵗ alchasu.i. supra exitẽs vł supra egstas, ⁊ ꝯtinet intestina, ⁊ stõꝫ, ⁊ calefacit ipsa sua spissitudie, ⁊ sua pinguedine seu vnctuositate

De ruptura ⁊ his que assimilantᵗ ei. Cap. II.

Ruptura fit per soł͠onem panniculi a singłaritate sua, ⁊ casum fixure in eo quã penetrat corpus y†⌈ ⌋quod fuit comprehẽsum in eo ante scissurã aut ꝓpter dilatationẽ stricture in meatu: aut solutionẽ: ⁊ qum accidit illud taliter ꝙ quãdo incedit penetrans peruenit ad testiculos, nominatur ramex ⁊ hernia. Qõ autem est preter hoc nominatᵗ nomine cõmunitatis z⌈hernia testicłi, ⁊ varices eius, ⁊ durities ipsiꝰ. et durities qdẽ folliculi testiculoꝝ cadit in zirbo⌋accidit enim qñqꝫ, vt dilatentᵗ duo foramina ꝑdicta pp debilitatem eoꝝ: Aut disrũpatᵗ ⁊ egrediatᵗ qõ seqᵗ ea de humiditate glutinosa, aut humorosa: aut mollificatiua: Aut ꝓpter adiutoriũ ex a⌈percussione:⌋ aut motu, aut casu, aut retentione spmatꝭ moti, ⁊ ꝓhibiti ab expulsiõe: Aut ascensiõe mulieris supviꝝ, aut labore anhelitus in coitu, ⁊ ꝓprie sup repletionem: ⁊ silᵗr coitu sup nauseatiuã satietatẽ, ⁊ aggregationẽ vẽtositatis, ⁊ egõnis in ventre quare descẽdit aut zirbuꝫ, aut velamẽ, ⁊ intestina ⁊ ꝓprie monoculũ, qm̃ est solutũ non ligatũ: aut humiditates que effunduntᵗ ad eos ex expulsiõe nature: aut generantᵗ apud eos pp frigus ipsoꝝ, ⁊ ꝯuersionem san. ad aqsitatem: Et fortasse accidit ei pãniculus ꝓprius. Et quãdoqꝫ est ꝓpter humiditateꝫ ?†⌈ ⌋sanguineam, ⁊ feculẽtam, vbi est cã eiꝰ ꝑcussio: aut casus, aut vẽtositas inflatiua. Et qñqꝫ ꝫ⌈confert curatio⌋cum ferro. Et quãdoqꝫ nasciᵗ illic caro addita. Et qñqꝫ ingrossatᵗ oseuꝫ, aut induratᵗ ex apate, aut a⌈pinguedine⌋quatᵗ assimilantᵗ ramici, ⁊ nominatᵗ hernia carnis. Et qñqꝫ est silᵗr in inguinibꝰ. Et qñqꝫ inflantur vene eius, ⁊ nominatᵗ hernia varicosa. Et qñqꝫ mollificatᵗ mollificatõe vehemẽti absqꝫ ruptura qre prolongatᵗ ⁊ assimilatᵗ hernie iteꝝ. Et qñqꝫ accidit ruptura supra testiculos, ⁊ ꝑuenit apud inguina. ⁊ quod est supra ea b⌈in sumine est maloruꝫ accidentiũ, ⁊ in duobꝰ emulctorijs.⌋Et illa que accidit supra c⌈sumẽ⌋est parumper raro ꝫm comparationem ad alias qm̃ ille locus sustẽtatus est lacertis: ⁊ qõ sub eo est, tuetᵗ extremitatibꝰ lacertoꝝ. Et qñqꝫ accidit d⌈sumini augmẽtũ,⌋⁊ est õ gñe rupture iteꝝ. Et oẽ qõ est ex ruptura sup sumẽ e†⌈ ⌋est maloꝝ accidẽtiũ, qꝫuis sit ꝑue additionis: ⁊ non dolẽt in ꝑncipio, qm̃ expulsum in ea sunt intestina minuta: ⁊ sunt expressa, coarctata, ⁊ f⌈coarctant fecẽ,⌋⁊ euomunt eã: ⁊ est de genere ileos, ⁊ g⌈ingetudine eius ⁊ angustia⌋ipsius. Ueꝝ illa q̃ est subtus est magis susceptibilis dilatatiõis, ⁊ magis incedẽs in additiõe: ⁊ non dolet in principio. ⁊ scias quod ramex intestinoruꝫ, ⁊ zirbi est egritudo fortis, difficilis qꝫuis sit parua. Et ramex aque est egritudo facilis, ⁊ si sit magna.

De signis. Cap. III.

Signum aũt cõmune rupturis ẽ additio apparẽs: ⁊ sentitur inter siphac intrinsecũ, ⁊ inter mirach, ⁊ additᵗ eiꝰ apparitio apud motũ ⁊ h⌈comprehẽsionẽ⌋anhelitus. Et eiꝰ que est pp dilatationẽ meatꝰ signũ est, ꝙ appet paulatim in oseo absqꝫ motu laborioso, ⁊ vociferatiõe, ⁊ alijs, ⁊ est ramex testiculi. Quod aũt est i⌈ꝓpter illud, qõ est supra⌋est pp disruptionẽ ꝓculdubio: ⁊ non ꝯfert ei exiccatio. Et signum eiꝰ que est ex intestinis penetrantibꝰ in scissurã, est redditio eiꝰ cũ velocitate qum resupinatᵗ, ⁊ sensibilitas rugitus, ⁊ ꝓprie qum ꝑmitur. Illam vero que fit ex zirbo, ⁊ siphac, significat aduentus eius paulatim, ⁊ est ad ꝓfundum cũ eq̃litate in situ. Et non sentiᵗ in illa ramice rugitꝰ, ⁊ ꝫm plimũ est qꝫtitatis parue k⌈in qꝫtitate ꝓfunditatis,⌋⁊ qñqꝫ egrediᵗ totalᵗr, ⁊ habet qꝫtitatem magnã: ⁊ est difficilis sanatiõis, l†⌈ ⌋sicut hernia intestini: veꝝ eiꝰ tactus est diuersus a tactu hernie intestini, m†⌈ ⌋⁊ ventositatꝭ, ⁊ redditio eiꝰ que est ex intestino, ⁊ zirbo difficilior ẽ, qꝫ ventose. Et ramex qdem aque cognosciᵗ ꝑ tactum, ⁊ tẽsionẽ osei, ⁊ ꝑ splẽdorẽ, ⁊ lenitatẽ: ⁊ ipsa iteꝝ nõ redit, ⁊ non ingrediᵗ. Et hernie vẽtose cognitio est qm̃ inflatio vẽtosa manifesta est: ⁊ vẽtosa qdẽ redit absqꝫ compressione plima, ⁊ dolore, ⁊ qñqꝫ redit in dispõne: ⁊ resupinatio nõ facit eã velocioris reditus quam hora alia. Judiciũ nãqꝫ eiꝰ in resupinatione,

a A. clamore
? † A. sanguinis ⁊ Alia litera
ꝫ A. sequitur curationem
a A. impinguatᵗ
b A. ⁊ in vmbilico ⁊ supra vmbilicũ, ⁊ in duobꝰ lateribus.
c A. vmbilicum
d A. vmbilico eminentia
e A. vel supra vmbilicum
f A. retinetᵗ fecẽ
g A. Alia litera paucitate ⁊ magnitudine
h A. retentione
i A. supra illud
k A. in ꝓfũditate
l† A. Alia litera ⁊ non est
m† A. ⁊ aque

y† A. preter naturaliter
z A. ruptura. Et hernia quidem testiculi accidit ex foramine
Alia litera ruptura. Et hernia quidem testiculi ⁊ varices eius, ⁊ durities ipsius ⁊ durities osei accidit ex foramine
Alia litera Et plurimum hernie testiculi ⁊ varices eius ⁊ durities eius, et durities osei cadit in zirbali

ꝛ non resupinatiõe siŀe est:qum non sit grauitas ei, neq̃ȝ lubricitas:sed in ea que est ex intestinis, est di/ uersum, qm̃ est apud resupinationẽ facilior paꝝ. Et qñq̃ȝ accidũt ex ea dolores vehemẽtes, ꝓpterea ꝙ extẽdit oseũ. Et [a][qñq̃ȝ]ꝯprimit testiculũ. Et carno se signũ est, ꝙ est in ipso oseo, non intra ipm̃, ꝛ ẽ cuȝ duritie, ꝛ grossitie. ꝛ diuersitate [b][vie.] Et quãdoq̃ȝ est ex lapideitate aꝑatis duri, ꝛ nominatur buris.

Hernia vero varicosa cognoscit̃ ex venis repletis, ꝛ ex [c][torsione vrinali in ea] cũ mollificatione testiculoꝝ, ꝛ prohibitione [d][a cursibus,] ꝛ motib⁹. Et illam que est in arterijs [e][tact⁹ cũ digitis comprehendit.] Et illã que nõ est in eis, immo in venis nutrientibus illa membra, nõ [f][cõprehẽdit tactus.]

¶ De cura. Cap. IIII.

Regimen qdẽ vl'e hñtib⁹ rupturã, ẽ dimittẽ repl'ponẽ ꝛ dimittẽ motũ plimũ, ꝛ saltus, ꝛ [g][incessum subitũ,] ꝛ coitũ. Et deterior illarũ dispõnum est illa, que est sup repletionẽ. Et opȝ vt dimittat cibos inflatiuos, ꝛ nõ multum vtat̃ potu aque, ꝛ dimittat oẽs res mollificantes, ita ꝙ ẽt balnea. Et quȝ comederit, resupinet̃: ꝛ sit qum sedet ꝯstrictus circa rupturã, ꝛ apud coitũ ꝓprie. Et sit coit⁹ ei⁹ apud [h][lenitatẽ] vẽtris eius: Et scias ꝙ intẽtio in curatiõe rupture est ꝯsolidatio scissure, si possibilis ẽ: aut ꝯseruatio eius ne addat̃: ꝛ exiccatio ei⁹, qđ mollificatũ est, ꝛ dillatatũ. Et reductio ei⁹, qđ descẽdit in ipsa, si est zirbũ, aut intestinũ. Et resolutio ei⁹ qđ aggregatũ est in ea, si est aq̃, aut ventositas: Et ꝓhibitio materiei que extẽdit eã. Et si non resoluit̃, ꝑparatio fiat in ei⁹ extractione. Amplius ꝯsolidatio scissure, aut ꝯseruatio eius, vt non addat̃, fit cũ medicinis glutinationẽ faciẽtib⁹ confortantibus in qb⁹ est stipticitas. Et quãto magis est scissura minor, ẽ ꝯsolidatio facilior. Et quãdoq̃ȝ fit iuuamẽtum in ea cũ cauterio. Et ei⁹ exiccatio fit cum medicinis resolutiuis. Et reductio ei⁹ qđ descẽdit fit cuȝ [i][strictura,] ꝛ ligatura. Ueꝝ resol'o ei⁹ qđ aggregatũ est, fit cum empl'is faciẽtibus ad hydropisim, ꝛ q̃ sunt eis sĩl'a. Et ꝓhibitio mãei, fit cum eũatione, ꝛ equatione cibi. Et eius extractio fit cum medicinis [k][adurentibus] cum fortitudine, ꝛ operatione ferri.

¶ De curatione rupturaꝝ intestini, ꝛ zirbi. Cap. V.

Si est amboꝝ descensio ad oseum, pol'is est eoꝝ reductio, veruȝ fit difficilis ꝭm comparationẽ reductionis amboꝝ in ruptura, q̃ est desup: illđ enim fit facile cũ resupinatione, ꝛ q̃libȝ compꝛ̃ssione cũ manu. Qđ si addat̃ ruptura incipiatur in desiccando illud qđ dilatatũ est ꝑꝑ humiditatẽ: ꝛ adunando quod scissum est: ꝛ ingeniet̃ in consolidatione eius. Et qum sit inobediẽs ad redeundum, fiat vt eger sedeat in aq̃ cal'a, ꝛ empl'et̃ ruptura cum lenitiuis: aut vaporet̃ cũ panno cal'o tãdiu, dõec redeat: Deinde stringat̃ sup positis medicinis aggregationẽ faciẽtibus, ꝛ dimittat̃ trib⁹ diebus, ꝛ sit resupinatus. Et fit strictura cuȝ inuolutionib⁹ quadratis, ꝛ inuolutionib⁹ ꝑparatis ad aggregandum labia scissure, Et quãdoq̃ȝ cauterizat̃ ꝭm hãc stricturã, ꝛ ꝑparationẽ. Et non [l][administrent̃ inuolutiões spice] qm̃ ipse dilatãt: maxime aũt [m][necessaria est ꝯsolidatio]. Et non opȝ vt approximẽt huic rupture ferrum oĩno. Et medicine q̃ bibuntur qbus iuuant̃ hẽntes rupturã, sunt sagzenea, ꝛ đcoctio nuc. cuꝑssi: ꝛ ꝓprie in qbus dissoluta sunt sagzenea, ꝛ diacyminũ. Et oȝ vt administrẽt̃ in ea empl'a

a A. ꝓpterea ꝙ
b A. figure
c A. inuolutione fili racemis existente in eis
d A. ab ambulatione
e A. cõpressio cũ digitis separat
f A. separat eam compressio
g A. Alia litera saltatiões in sursum subito
h A. leuitatem
i A. reductione
k A. Alia litera facientibus resudare
Alia litera prouocantibus vel diureticis
l A. administrẽt pãnos lineos plicatos ꝭm formã spericam
m A. necessarius est brachale.

que sup scissurã administrant̃ postq̃ȝ aggregata sũt labia scissure, ꝛ tracta sũt duo oua ad supiora, ꝛ expleta est reduetio ei⁹ qđ đscẽdit. Et de istis empl'is ẽ illud, qđ fit ex sauina, ꝛ nuce cuꝑssi, ꝛ cuꝑssi folijs. Ipa. n. sunt radices empl'oꝝ, sup plimum iuuamẽti quoꝝ est ꝯueniẽtia. Et de empl'is ꝯueniẽtie est illđ, quod fit ex bdelio, ꝛ dragagãto, ꝛ gũmi arabico, ꝛ glutino pisciũ, ꝛ glutio corioꝝ, [n] †[ ] ꝛ tuberib⁹ siccis, ꝛ carnib⁹ cãcroꝝ, ꝛ rośs cũ capitib⁹ suis, ꝛ oĩbus stipticis, ꝛ mastice, ꝛ myrto sicca, ꝛ mes excorticatĳ, ꝛ [o][alteid ꝛ folijs altee] đ mecha, ꝛ alumine iameni, ꝛ sumac, ꝛ fructu tamarisci, ꝛ magra, ꝛ centaurea ꝛ aloe [p][semegenio.] Descriptio alia empl'i. ℞. ammoniaci, ꝛ turis, ꝛ aloes semegenij, ꝛ ꝛ dabac oĩuȝ añ. ℥. iij. bdelij põd⁹. ℥. ij. acatie, ꝛ sarcocolle amboꝝ añ. ℥. j. terant̃ in mortario, ꝛ madefiãt in ꝑncipio noctĳ cũ aceto: đinde terant̃ in mane cum aliquãtulo sauine, ꝛ imbibat̃ ex eis cottũ ꝛ ponat̃ sup locũ ꝛ stringat̃ ligãdo. Empl'm lene. ℞. masticis, ꝛ sarcocolle, ꝛ turis ꝑtes eq̃les, ꝛ aggregent̃ [q] †[ ] in vino de passis, ꝛ liniat̃ sup ꝑgamenũ de pãno, ꝛ stringat̃. ꝛ siŀe illi est illđ qđ fit ex aloe ꝛ glutine ꝛ ture. ꝛ iteꝝ sumat̃ nux cuꝑssi, ꝛ tus ꝛ acatia, ꝛ balaustie, ꝛ sarcocolla, ꝛ san. dracõis, ꝛ litiũ ꝛ mirrha, ꝛ [r][galle] ꝛ sauina eq̃li mẽsura, ꝛ terãt̃ bñ, ꝛ ꝯficiant̃ cuȝ gũmi, ꝛ fiat vt adhereãt ouo, aut in q̃cũq̃ȝ loco fiat ruptura, donec cadãt. Empl'm bonũ qđ qñq̃ȝ ꝯsolidat rupturã ifantiũ. ℞. corticũ ğnatoꝝ pondus. ℥. x. gallaꝝ immaturaꝝ. v. đcoquant̃ cũ vini stiptici. ℥. v. decoctiõe vehemẽti: ꝛ reducant̃ intestina ad superiora: ꝛ embrocet̃ locus cũ aq̃ f'ra, ꝛ inuiscet̃ hoc empl'm, ꝛ nõ soluat̃ nisi trãsacta ebdomada: aut in oĩb⁹. x. dieb⁹ semel. Empl'm mirabile sumant̃ masticis, corticis turis, nucis cuꝑssi, ꝛ myrrhe, ꝛ glutinũ pisciũ, ꝛ sarcocolle oĩum ꝑtes eq̃les, dissoluatur glutẽ cũ aceto vini, ꝛ aggregent̃ cũ eo medicine, ꝛ fiat ex eis empl'ȝ. Et fortasse sufficit infantib⁹ empl'ȝ qđ fit ex balaustijs, ꝛ psilio, ꝛ radice lilij siluestris. Et fortasse sufficit tibi vt facias empl'm cuȝ lẽticula aq̃, que est de gñe herbaꝝ [s][nascẽtiũ in aq̃.] ꝛ fortasse sufficit vt liniant̃ eoꝝ rupture cũ bdellio dissoluto in vino, ꝛ oleo sambacino. Aut cũ castoreo, ꝛ ꝓꝑe qñ ẽ aq̊sa. Et iteꝝ fortasse sufficit [t] †[ ] cũ sauich đ ordeo.

¶ De ruptura aq̃. Cap. VI.

Quandoq̃ȝ eũat̃ aq̊sitas ei⁹ cũ bezel q̃dato. ꝛ qñq̃ȝ eũat̃ cuȝ empl'is exhẽtib⁹ aq̊sitatẽ: ꝛ post illud qñq̃ȝ [u][fit] cũ ferro, ꝛ medicinis acutĳ [x][calefaciẽtib⁹] illđ qđ seq̃t̃ rupturã ex siphac q̃re ꝯstringit̃, ꝛ nõ descẽdit aquositas. In oꝑatione v̊o q̃ fit cuȝ bezel, ꝛ flebotomo, oȝ vt eleuent̃ testiculi ad supiora, ꝛ elongent̃ valde ab oseo postq̃ȝ [y][obliq̃tus ẽ pectẽ ꝛ pars ei⁹ vt elõget̃ ab infirmo ꝛ vt resupinet̃ sup lectum aut sup locũ in quo sedẽt hoies.] Et fiat vt sedeat [z][ancilla] a đxtra ei⁹ extẽdẽs v̊gã ei⁹ [ꝛ][ad supiora.] Deinde flebotõet̃ cũ flebotomo lato: ꝛ caue ne flebotomes aliq̃d đ cõmissura, sȝ in đxtra ꝑte aut sinistra: đinde scinde fugiẽdo cõmissuraȝ: ꝛ stude tãdiu donec descẽdat tota aquositas ꝛ eũes eã: Deinde tibi iest electio, si timueris reuersionẽ, ꝛ repletionẽ ei⁹ post tẽpus, vt reiteres curationẽ, si volueris cũ bezel: ꝛ si volueris cauterizabis: ꝛ [ꝯ][cauterium fit hoc mõ.] Sume ferꝝ subtile [ꝝ][in quo sunt vncini,] ꝛ igniat̃ sicut ignitur cauteriũ: ꝛ liga testiculos quãto longius pol'e est a locis: ꝛ reuolue cauteriuȝ [a][ab oseo] ita vt non inueniat testiculũ, ꝛ inueniat oseum, ꝛ al/

n † A. ꝛ visco
o A. almedad. i. enclaustro scriptoꝝ ꝛ folijs licij
p A. semegienio ꝛ mirrha
q † A. cũ glutine seu colla piscium dissoluta ꝛ dissoluatur
r A. licium
s A. ꝛ est de gñe althaleb
t † A. alaseras
u A. Alia litera cauterizat̃
x A. ꝯtrahentibus
y A. abrasi sint pili cũ nura a pectine ifirmi ꝛ vt resupinet̃ sup tabulaȝ aut super apothecam
z A. seruiens
ꝛ A. versus mirach
ꝯ A. figura cauterij sit talis.
ꝝ A. cuius extremitas sit plicata parum ad figuram anguli
a A. super oseuȝ

beriteron, ⁊ constringat [a] ⁊ calefaciat ipsum, q̃re nō ingrediatur ipm aq̃ post illud, ⁊ qđ dilatet [b] mea tum, est enim melius: Deinde cura crustas, ⁊ ɔsolida: Et fortasse incidis ex beriteron aliquid, deinde cauteriza ipꝫ, ⁊ pone sup scissuras stiptica: ⁊ ꝓhibe egrum potare aquam, Emplaʳ vero ad ramicem aq̃ sunt ex gn̄e emplorum hydropisis, ⁊ splenis. Et sicut si sumantur staphisagria, ⁊ cyminum, ⁊ aggregentur cum passis rubeis enucleatis aggregatiōe facta cum cōtritione, ⁊ fiant sicut vnguentũ, ⁊ emplastrent cum eis. Et iteꝝ sumantur piper, ⁊ grana lauri, ⁊ baurac, ⁊ cera, ⁊ oleum antiquuꝫ, ⁊ fiat ex eis vnguentũ, ⁊ empletur cum eo. Et iteꝝ sumatur cinis q̃rcus, ⁊ conficiatur cuꝫ oleo confortato cũ decoctione, ⁊ empletur cum eo ē. n. iuuatiuum valde, Et sumantur nitri. ʒ. xxx. ⁊ cere. ℥. vij. olei. ℥. vj. ⁊ pipis [c] q̃m bonum est, ⁊ g̃nozuꝫ lauri g̃na. lxxx. fiat ex eis emplastrũ adherēs. Et bdelliũ arabicum [d] sanat testiculos: ⁊ q̃n̄qꝫ resoluit ramicem aque puerorũ.

a A. contrahat
b A. ingressum cauterij est
c A. centũ grana
d A. cum saliua hominis

De cura rupture ventositatis. Cap. VII.

Regimen in hoc est vt deuitet inflatiua ex oleribus, et granis, ⁊ repletionem supfluā ꝑducenteꝫ ad rugitum, ⁊ ad malitiam digōnis, et potum vini mixti, ⁊ vinũ crudũ inflatiuum. Et sumat in potu medicinas resoluentes ventositatem, sicut diacyminum, ⁊ sagzenea, ⁊ trifera magna: ⁊ totum illud cũ decoctione galange. Confectio ad eos bōa. ℞. foliorũ rute sicce, ⁊ [e] isopi, ⁊ cymini, ⁊ ameos, ⁊ se. agnicasti, ⁊ baurac, ⁊ calamenti omniũ ꝑtes eq̃les, ⁊ epithimi q̃ꝫrũ oia: cōficiantur cũ melle, ⁊ fiat emplꝫ cũ ruta, ⁊ cimino, ⁊ calamēto ⁊ agnocasto ⁊ acoro, ⁊ bac. lauri, ⁊ sāsuco, ⁊ sceba, ⁊ storace. Et sint olea qb⁹ fit inunctio, sicut oleuꝫ de costo, ⁊ sambacinum, ⁊ oleum nardinũ proprie. Et fiat vaporatio cũ resoluentibus ventositatem predictis multotiens. Et quando fortior fit dolor, administrentur collyria fcā ex melle, ⁊ nitro, ⁊ serapino, et oppoponaco, ⁊ cymino ⁊ se, rute, ⁊ folijs ru. ⁊ castore. s. omnibus, aut qbusdam eoꝝ ꝭm necessitatem.

e A. zufere

De cura ramicis carnis, ⁊ varicose. Cap. VIII.

Curatio eoruꝫ est curatio apostematum duroꝝ. Et multotiens quidem sufficit in ramice varicosa inunctio cuꝫ vnguento basilicon, ⁊ adipibus lenibus, ⁊ medullis.

De [f] augmento vmbilici. Cap. IX.

f A. eminentia

Quandoqꝫ accidit i vmbilico augmētũ qđ est ꝭꝫ semitā rupture note: ⁊ q̃n̄qꝫ est ꝭꝫ semitam hydropisis, ita vt aggregetur in illo loco solo humiditas, aut vētositas. Et quādoqꝫ fit causa vene, aut arterie facientis currere ad ipsum sang. Et quandoqꝫ fit causa apostematis duri, aut additione carnis sub cute.

De signis. Cap. X.

Alia litera
g ——.

Neo qui est causa egressionis zirbi, aut intestini signũ est, q𝔭 color corporis est color ipsius, ⁊ fit locus diuersus, ⁊ ꝓprie in ruptura ex intestinis. Et associatur rupture ex intestinis dolor qdam, ⁊ occultatur qum ꝓmitur [g] vt occultetur. Et quādoqꝫ occultatur cum rugitu, Et addit e administratio mollificantiũ scꝫ ex balneis, ⁊ inunctione, ⁊ motus [h] magnitudine. Et illud qđ est ex humiditate non reducit compressio: ⁊ est lene, [i] cuius q̃ꝫtitatem non alterat compressio facta cā occultationis ⁊ est color eius color corpis. Et qđ est ex vētositate est leui⁹, ⁊ min⁹ expellēs, quā illđ qđ est ab humiditate: ⁊ est ei sonus tympani, ⁊ vox. Et qđ est ex sang. est sanguinei coloris, ⁊ nigri. Et quod est ex natiuitate carnis, aut duritie, est graue durũ, cui⁹ [k] occultatio nō est sicut [l] occultatio alioꝝ.

h A. magni.
i A. ⁊ nō alterat ex quātitate sua compressio Alia litera quē non alterat q̃ꝫtitas cōpressionis
k A. compressio
l A. compressio

De cura. Cap. XI.

Hillud quod est ex aptione vene pulsatilis, ⁊ non pulsatilis, aut ventositate curādum, nō oꝫ te laborare. Qđ si laboraueris ad illđ, ɔsequetur te vt labores ad incidendũ, ⁊ suendũ. Reliquoꝝ aũt curatio est, vt facias egruꝫ surgere: ⁊ ꝑcipias ei vt extendat ventrem suũ, ⁊ retineat anhelitũ suũ tādiu, donec appareat [m] augumentũ. Qum ergo apparuerit, fac in circuitu ei⁹ circulũ [n] vt sit distinctũ: deinde resupina [o] eũ nō sup circulũ post separationē ei⁹ cũ vncino, ⁊ fac operationem sup mirach solũ, ita vt non accipias qđ sub ipso est: ⁊ intromitte in eo acũ cũ filo taliter, vt nō obuiet corpori sub ipso: deinde ꝑfora tali ꝑforatiōe, vt discoopiatur ab eo qđ est sub mirach solũ: Si ergo ē sub eo intestinũ, expelle intestinũ ad inferiora: ⁊ si ē zirbus extende ipsum ⁊ incide [p] lacertuꝫ: deinde sue locũ disruptum cũ filis oppositis, duris, extēsis adinuicē, ⁊ stringe ipsum sup alchatim, ⁊ sue euꝫ: ⁊ dimitte filis. iiij. capita ɔsiderādo vt cadat [q] ad lacertũ, ⁊ ɔsolida residuũ: ⁊ stude vt ɔsolides ita, vt ꝓfunde remaneat, ⁊ nō ꝓcedēs ad exteriora, ita vt sit nō fedum. Vētosi aũt regimen iteꝝ est albezel, ⁊ incisio, ⁊ ɔsutio post illud ꝭm modũ q dictus est.

m A. eminentia
n A. cũ colore distinguente
o A. postea subleuetur vl' sepetur illa circulatio cũ vncinis ⁊ procede
p A. superfluum
q A. superfluum

De gibbositate, ⁊ vētositate, [r] gibbositatꝭ. C. XII.

r A. grossa causāte gibbositatē

Gibbositas est remotio spondilium: aut ad interiora dorsi, Aut ad anterioreꝫ ꝑtem: ⁊ est gibbositas anterioris, quā quidam nominant arcuationē, ⁊ q̃n̄ accidit cuꝫ cōmunitate ossiũ cassi nominatur cōcauatio, ⁊ arcuatio: Aut ad exteriora dorsi, [s] † ⁊ ē gibbositas posterioris: Aut ad latus, ⁊ dr̄ contorsio. Et cause eius: aut sunt ꝓmitiue, sicut ꝑcussio: aut casus, ⁊ que currũt cursu eoꝝ: Aut corpee ex humiditate aquosa [t] salsa lubrificatiua mollificante ligamenta: aut humiditate [u] limosa, Et que ꝓlimũ fit [x] ab hūiditate salsa est torsio, aut ad añriora, aut posteriora. Et q̃n̄qꝫ fit gibbositas ꝓpter ventositatē [y] aliquā ꝑcutientē faciētem gibbositatē: aut apā, aut exiturā extendentē tunicas in ꝑte sua, Et multotiens [z] declaratur apa per san. egredientē, aut saniē cũ solone ventris significantē maturationē apatis, ⁊ eius eruptionē: Et multotiēs est illđ apa duꝝ. Et q̃n̄qꝫ fit ꝑꝑ spasmũ ligamentoꝝ, ⁊ est pauci casus: ⁊ velocis interfectionis. Et totũ illud, aut est cā cōitatis spondiliũ plurium numero, ⁊ ꝭm gradationeꝫ: aut nō est ita. Et gibbositas quideꝫ, ⁊ proprie illa q̃ est ad interiora, constringit locũ sup pulmonē: q̃re facit accidere malitiā anhelitus. Et quādo accidit in infante ꝓhibet pect⁹ incedere in dilatatiōe, ⁊ amplificatione sui [⁊] quare diuersificant membra anhelitus nocumenta ɔstringētia sup ea anhelitũ. Et ꝓpter illud dixit. Hippo. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi anteq̃ꝫ [?] expuat ipse moritur: ⁊ illđ iō, qm̄ significat ꝑmutationē māei faciētis eas amborbas ad spōdiles. Et facit accidere in eis exiturā fortem euenientem a mā grossa: Et si non esset ei⁹ grossitudo, nō accideret ab ea gibbositas, ⁊ qum ita fit non fit ꝑparatio pectori vt dilatetur pulmo: [ꝝ] quare retinetur anhelit⁹ imo opꝫ vt malus fiat anhelitus, ⁊ ꝑducat ad ꝑditionē. Et infantib⁹ qdē accidit gib-

s † A. ⁊ ad posterius
t A. paralitica
u A. spasmatiua
x A. Alia litera est ab humiditate paralitica ⁊ est ɔtorsio ñ ad anteriora ⁊ Alia litera et q̃ ꝓlimũ fit ab hūiditate paliticante est ɔtorsio nō ad anteriora Alia litera est ab hūiditate paraliticāte. Et q̃n̄qꝫ ē ɔtorsio ñ ad anteriora
y A. grossam cōfirmatā expellenteꝫ facile mēbꝝ aliud a loco suo
z A. sanatur gibbositas apōsa ex fluxu vētris sanguinis
⁊ A. ⁊ fiũt mēbra anhelit⁹ lesa, q̃ stringit anhelitus in eis. Et
? A. nascantur pili in pectine tũc
ꝝ A. ⁊ fiat anhelitus bonus

a A.elafarie

bositas, ⁊ vẽtositas a[gibbositatis] quãdo cibant ante horã: quãobrem ingrossant humores, ⁊ declinant ad spõdiles: Et subtiliant crura hñtis gibbositatez ꝓꝑ illud, qd̾ facit gibbositas de oppilatione quorũdam meatuũ, ⁊ vie, in qua penetrat cibus.

De signis. Cap.XIII.

SIgna facte a causis ꝑmitiuis sũt casus eaꝝ. Et signum facte ab humiditate est signũ forme, ⁊ tact⁹: ⁊ ꝙ locus paꝝ exuccat oleũ, cum quo inungitur. ⁊ tarditas ei⁹ in exuccando ipm, ⁊ antecessio ẽt regiminis humiditatꝫ. Et signũ facte ab apate est tactus loci, ⁊ dolor eius pungitiuus ꝓprie: ⁊ fe. habenti ea accidẽtes. Et signũ facte a siccitate, est significatio siccitatis corꝑis, ⁊ tollerãtia fe. acutarum, ⁊ eũonum: ⁊ velocitas exiccatiõis olei, ⁊ vehementia ipsius siccitatis.

De cura gibbositatis, ⁊ ventositatis grosse facientis gibbositatem. Cap.XIIII.

HUmide qdẽ, ⁊ sicce curatio, ẽ cura palysis, ⁊ spasmi hũidi ⁊ spasmi sicci in nẽcitate eũonis, ⁊ dimissionis ei⁹, ⁊ q̃litate admĩstrãdi empl'a, ⁊ embrocas, ⁊ q̃ sĩ ei silia. Et canõ medicinaꝝ ei⁹ que non est cũ siccitate, est vt sint stiptice, vt stringãt ligamẽta, q̃ mollificata sunt, quãobrẽ inclinate sunt spõdiles: ⁊ calefactiue vt ꝯfortẽt ea: ⁊ resolutiue, vt b[ꝯstringant] humiditates mollificantes, aut adiuuãtes ad mollificandũ. Nã cum cadit sufficiẽtia suꝑ stiptica pol'e est vt ꝯfortent ligamenta: veꝝ qum non resoluit materia, pertransit vt ꝑmutet ad membꝝ aliud. Et plimũ qdem ꝑmutat ad pedes, ⁊ facit in eis accidere palisim, ⁊ sika, ꝭm mãz in subtilitate, ⁊ grossitudine sua: ⁊ ꝭm ꝑmixtionem eius ex imbibitione, aut c[infusione paulatim facta.] ⁊ qum antecedit mũdificatio non est maluz vti stipticis. Et qñqꝫ aggregant stipticitas, ⁊ calefactio, ⁊ resol'o in re vna: sicut aggregant in nuce cuꝑssi, ⁊ folijs ei⁹, ⁊ folijs lauri, ⁊ calamo aromatico, ⁊ d[alusniati] ⁊ enula. Et qñqꝫ componit medicina ex stipticis fris, sic rosa, ⁊ acatia, ⁊ balaustijs cũ e[cal'is] calefaciẽtib⁹ resoluentib⁹, sic bacca lauri, ⁊ castoreo, ⁊ folijs oleãdri, ⁊ acoro. Olea võ ꝯferentia ei que est humida, sunt olea reꝝ cal'arum stipticaꝝ, sicut oleũ cuꝑssi, ⁊ oleuz rute. Et f[indiget emplis hẽntib⁹ medicinas resolutiuas] fortis resolutionis sicut sunt folia oleandri, ⁊ acorus, ⁊ castoreum, ⁊ ruta. ⁊ ex oleis oleũ de ruta, ⁊ oleũ de castoreo, ⁊ oleũ de piretro, ⁊ euforbio factũ ꝭm hũc modũ. Disrumpant piꝑ, ⁊ castoreuz, ⁊ piretꝝ, ⁊ pulpa colloqntide, ⁊ euforbiũ, ⁊ assa in oleo rutino, ita vt ꝝ. ℥. j. medicinaꝝ sumat. lb. j. olei deinde moret sub sole, ⁊ colet post duas ebdomadas, ⁊ renouent suꝑ ipm medicine, ⁊ fiat illud multotiẽs ad min⁹ g[octies] ⁊ administret medicamẽ forte ad illam que est ex hũiditate, ⁊ ad ventosaz simul. ℞. sauinã, ⁊ sebã ⁊ h[ammoniacum,] ⁊ nuc. cuꝑssi, ⁊ piretꝝ, ⁊ sansucum, ⁊ cordumeni, ⁊ sqnantũ, ⁊ cassiã decoquantur cũ aq̃ ꝯcoctõe optima, ⁊ fundat desuꝑ de oleo q̃tũ est aque medietas, ⁊ decoquant: ⁊ iterent aliquotiens: ⁊ ꝓijciant in eo castoreũ ⁊ euforbiũ, ⁊ sauina ꝯtrita, ⁊ administret: ⁊ in ipso qdẽ est ꝯfortatio mẽbri, ⁊ carminatio vẽtositatꝫ, ⁊ resolutio humiditatũ extraneaꝝ grossaꝝ. Empl'm ad gibbositatẽ ex vẽtositate. ℞. storacis liqde, ⁊ costi, ⁊ calami aromatici, ⁊ sauine omnium añ. ℥. j. euforbij. ʒ. j. olei nardini q̃tũ necesse est. Apose aũt cura est apatꝫ difficil'ma turatõis, ⁊ eruptiõis, ⁊ resol'onis, ꝓꝑria apatib⁹ duris. Rememoratio emplastroꝝ ad gibbositatẽ humidam empl'm bonuz. Sumant acorus, ⁊ enula, ⁊ decoquant in aqua cupressi, ⁊ emplastret ex eis locus. Emplastrum ꝯferens humide, ⁊ vẽtose ex eis simul. Sumant enula, ⁊ sauina, ⁊ acor⁹, ⁊ coquant in vino donec in decoctione dissoluant: ⁊ dissoluat cum eis bdelliũ, donec fiat sicut vnguẽtũ, ⁊ administret. Et qñ non valent curatiões cuz eis q̃ bibunt, ⁊ emplastris ⁊ similibus, administret cauterium, vt remoueat mollificatio, ⁊ induret locus.

b A.consumant

c A.effusione

d A.alusuee

e A. Alia litera acutis

f A. Alia litera empl'a ⁊ medicine resolutiue

g A.trib⁹ vicib⁹

h A.mirtum

De varicibus. Cap.XV.

ESt dilatatio venaꝝ in crure, ⁊ pede ꝓꝑ multitudinẽ ei⁹ qd̾ descendit ad eas ex san. Et plurimum san. est melãcolicuz. Et quandoqꝫ est san. mũdus nõ melãcolic⁹. Et qñqꝫ est san. grossus flegmatic⁹. Et q̊cũqꝫ modo sit est sanguis in quo nõ est putrefactio. ⁊ si nõ, nõ saluabit cũ eis pes ab vlceratione, ⁊ apatib⁹ malignis. Et plimũ qdem accidunt cursorib⁹, ⁊ viatorib⁹, ⁊ onera portantibus, ⁊ corã regib⁹ astantib⁹. Et multotiẽs accidunt ꝓpter egritudines acutas, qm̃ expellit materia illic in illis, q ex ꝑdictis ad eas sunt preparati. Et qñqꝫ accidũt incipiendo, sicut accidũt dolores iuncturaꝝ incipiendo. Et accñt hñtib⁹ splenem ex ꝑdictis multotiens. Et iste varices non suscipiunt curationem. Et qñqꝫ incidunt, ⁊ accidit ex incisiõe eaꝝ extenuatio mẽbri, ꝓꝑ ꝑuationem deferentium nutrimentũ, Et accidũt in illis, que ex eis sunt melãcolice, qum incidunt, ⁊ ꝓhibent, egritudines melãcolice, et melancolia. Qum autẽ est san. mundus, ⁊ eradicant, aut auferunt, tunc non timetur ꝙ accidat melancolia. Et multotiens quidem putrefit illud quod est in varicibus, ⁊ perducit ad vlcera.

De elephantia. Cap.XVI.

ESt additio in pedib⁹ ꝭm modum, q accidit in venis varicũ: q̃re ingrossat pedẽ cũ q̃litate sua. Et qñqꝫ fit ꝓꝑ humorẽ melãcolicum, ⁊ est illud qd̾ est plimũ. Et qñqꝫ fit ꝓꝑ humorẽ flegmaticũ grossum. Et qñqꝫ accidit ex causis ex qb⁹ accidunt varices. Et ex san. bono qum plimũ descendit, aut nutrit eo pes nutrimẽto aliquo ⁊ est in primis rube⁹, deinde niger. Et cã ei⁹ est vehementia repl'onis, ⁊ ẽt debilitas membri ꝓꝑ multitudinẽ cal'atis, ⁊ vehementiã attractionis ei⁹ propter vehemẽtiã caliditatis inflãmate ex motu. Et adiuuãt ad illd̾ dispõnes adiuuãtes ad varices.

De signis. Cap.XVII.

DIscernitur vnaq̃qꝫ ex i[suo simili] ꝑ colorem ⁊ regimen antecedẽs. Et melãcolica ẽ k[grauis] tendẽs ad calitatez. Et illa que rubea est, est magis incolumis, q̃ꝫ nigra. Et flegmatica est ad lenitatem decliuis. Et quandoqꝫ festinat melancolica ad scissionem, ⁊ vlcerationem. Et sanguinea nota est.

De cura varicum ⁊ elephantie. Cap.XVIII.

ELephantia qdem maligna est, que paꝝ sanat: Et oz vt dimittat cũ dispõne sua, si non l[additur] Qd̾ si ꝑuenit ad vlcerationez, ⁊ timet corrosio, non est aliqd, nisi vt incidat radicit⁹. Qum ergo succurrit ei in ꝑncipio sui, pol'e est vt ꝓhibeat cũ eũonib⁹: ⁊ ꝓprie cũ vomitu laborioso: ⁊ cũ eo qd̾ extrahit flegma, ⁊ melãcoliã: ⁊ m† [ ] flebotomia, si indiget ea. Deinde administrent stiptica suꝑ pedẽ. Qũ ãt ꝯfirmat,

i A.causa sua

k A.dura

l A. Alia litera nocet

m† A.cum

paꝝ ſpatur quod ᵃ⌈ prohibeatur,⌋ ⁊ ſi ſpatur, ſcias ꝙ ſumma curatiõis ſpate hui⁹ egritudinis, ẽ ᵇ⌈ aſſiduatio in curatione⌋ ⁊ adminiſtratio reſoluẽtiũ fortium, Et dĩ quod alchitram ꝓfert ei ᶜ⌈ inuiſcatum⌋ ⁊ linitum. Regimẽ vero varicũ eſt, qñ opʒ vt euẽtᷓ corpus ex venis man⁹: Et euẽtᷓ melancolia, ⁊ hũores groſſi, ⁊ rectificetᷓ regimen: ⁊ deuitet oẽ ingroſſatiuũ, Et deuitet mot⁹ laborioſos, ⁊ ſtationẽ lõgã: Deinde perueni ad iſtas venas: q̃re flebotoma eas, ⁊ extrahe totum quod in eiſ eſt de ſanguine melancolico, ⁊ ᵈ⌈ fac flebotomiã in fine ſaphene⌋: deinde aſſidue fac in omni pauco ᵉ†⌈ ⌋ mũdificatõeʒ, corpis cuʒ eis que ſunt ſicut hierapigra cũ aliquãtulo lapidis lazuli: ⁊ aſſiduetᷓ ſup eã q̃ʒtum poſſe eſt, Et aſſiduet potuʒ epythimi in aq̃ caſei, Et dimittat motũ oino, ⁊ vtatᷓ ligatura ſup pedes, cuʒ innſtitis ab inferiori pte ad ſupiorẽ. ſ. a calcaneo vſq; ad genu. Et cũ hoc adminiſtra ᶠ⌈ epithimata ſtiptica, ⁊ ꝓprie poſt mundificationẽ cũ flebotomia ex manib⁹, ⁊ pedib⁹, ⁊ venis ipſis, ⁊ cinerẽ caulis:⌋ aut oleum de oliuis pulueriʒata d̃ſup tamariſco: ⁊ lupinos decoctos epithimãdo, ⁊ embrocãdo cũ aq̃s eius. Et fimus capraꝝ, ⁊ fãrina fenugreci, ⁊ ſemẽ raphani, ⁊ ſemen eruce ſunt huius generis etiam. Quod ſi non vʒ aliquid niſi inciſio, ſcinde carnem, ⁊ fac apparere ᵍ⌈ vitem⌋ ⁊ ſcinde eaʒ in longitudine ſua. Et caue ne findas eas latitudinalr̃ aut ex tranſuerſo, quare fugiant, ⁊ noceãt. Qñq; feceris illδ, extrahe totũ qδ in eis eſt ex ſan, Et opʒ ʰ⌈ vt facias currere ex eis illδ, qδ poſſe eſt currere. Deinde mũdifices illδ ſcindẽdo⌋ in longitudine: Et qñq; extrahuntur cum acu, ⁊ incidunt penitus, Et opʒ tunc vt eradicentᷓ: ⁊ ſi non, nocebũt. Et melior extractio eſt cum cauterio. cauteriũ. n. melius eſt, q̃ʒ inciſio, Et non licet vt extrahantᷓ niſi rubee non nigre: in nigris v̂o fiat illud qδ deſcripſim⁹ prius de mũdificatione. Et q̃ndoq; accidit vt nõ ſanetᷓ vlcus dũ non ad vltimũ ꝑuenitᷓ in mũdificatõe: ⁊ ñ ⁱ⌈ cucurrerũt adhuc⌋ humores melãcolici ⁊ groſſi. Et opʒ poſt inciſionẽ, ⁊ extractionẽ, ᵏ⌈ ⁊ ⌋ cauteriũ, vt deuitet illud qδ gñat humorem melãcolicũ: ⁊ aſſiduet mũdificationẽ corporis, ita vt nõ gñetᷓ ſupfluitas melãcolica, q̃re fiat reuerſio egritudinis, ſi fuerit mãei iter ad ipſam nõ ſtrictum, ⁊ moueatᷓ qδ fuerit ꝯſueti mot⁹ a pedib⁹ ad mẽbra, que ſublimiora ſunt: q̃ʒuis in aꝑtione, ⁊ ſciſſiõe ſit timor: ⁊ qum nõ expellitᷓ ad mẽbꝝ vili⁹, ꝑuenit ad membra ſublimiora: q̃ʒobrem rectius eſt, vt non apiantᷓ, neq; fiat in eis aliq̃d niſi poſt mundificationẽ vltimã. Et fortaſſe aſſimilantᷓ nodi elephãtie q̃re erratur in eis: veꝝ nodi ˡ⌈ tãguntᷓ cũ ferro⌋ ſed elephantia eſt ſicut diximus.

a A. recipiat iuuamentum

b A. vltimitas in curatione varicum

c A. acceptuʒ in modum loci

d A. flebotoma in fine ſaphenaʒ

e† A. tẽpore

f A. inũmẽta ſtiptica ꝓpe ſub ligamẽtis. Et magis ꝯuenĩẽs ei ẽ vt nõ incedat neq; deambulet niſi hẽat pedes inſtitis ligatos. Illδ aũt cũ quo linitur loc⁹ ꝓpe p⁹ mũdificatõeʒ cũ flebotõia ex manib⁹ ⁊ pedib⁹ et ex ipſis venis eſt cinis caulium

g A. varicem

h A. extrahere illas quas ẽ poſſe extrahi, deinde ſcindere eas

i A. ſũt euacuati adhuc cũ ſolũone

k A. aut

l A. Alia litera ſeꝑantᷓ ſb digitiſ Alia litera tanguntur ſub digitis

m——A.

Tractatus ſcδus de doloribus horum membrorum.

De dolore dorſi. Cap. I.

Dolor dorſi fit in lacertis, ⁊ cordis intrinſecis, ⁊ extrinſecis clauſis cum dorſo: ⁊ qualr̃cũq; ſit, Aut accidit ꝑꝑ frigus complexiõis, ⁊ flegmatꝭ crudi: Aut ꝑꝑ multitudinẽ exercitij vł laboris: Aut ꝓpter multitudinem coit⁹. Et qñq; fit ꝑꝑ cãs gibboſitatis, qum nõdum ꝯfirmata eſt: Aut ꝓpter cõitatem quorũdam viſcerum, ſicut fit ꝓpter debilitatẽ renũ, ⁊ matiẽ eoꝝ. Et ꝑꝑ repletionẽ vehemẽtem vene magne poſite ſuper dorſum: Aut ꝑꝑ cãm apatis: Aut vuln⁹ in cãna pulmõis: ⁊ ᵐ⌈ quãdoq;⌋ fit in medio dorſi. Et quãdoq; fit ꝓpter cõitatem matricis, ſicut fit qum appropinquat deſenſus menſtruoꝝ: aut prefocatio matricis. Et qum ſunt ſigna partus, dolor fit dorſi. Et iterum quandoq; eſt ex ſignis criſis.

De ſignis. Cap. II.

Illum quidẽ qui eſt ex frigore: ⁊ q eſt ex crudo humore, deambulatio, ⁊ exercitiũ ſedãt ſʒ plimũ, ⁊ eſt ei⁹ inceptio paulatim: Et qñq; ſentitᷓ cuʒ eo frigus: Et ſcm̃ a labore rei, ⁊ onere g̃uantis, ⁊ ſiƚib⁹, ⁊ a coitu ſiĝt anteceſſio rei illius. Et fact⁹ cã renum eſt apud alchatim, ⁊ debilitatᷓ cũ eo deſideriũ coeũdi ⁊ fit cũ vna cãꝝ ⁿ⌈ renũ⌋ notaꝝ. Et ſcm̃ cã caƚitatis pure ſiĝnt inflãmatio. ⁊ mordicatio cuʒ leuitate, ⁊ pulſationis ꝑuatione. Et ſcm̃ cã repƚonis venaꝝ ſiĝnt extenſio doloris in dorſo cũ caƚitate, ⁊ inflãmatio, ⁊ pulſatio, ⁊ repƚo corporis. Et ſcm̃ ꝑꝑ cãs gibboſitatis ſiĝnt ea, q̃ docuimus in capƚo ei⁹. Et dolores q̃dem dorſi: aut egent incuruatiõe, aut erectiõe. Et indigẽtes incuruatiõe ſunt illi in q̃b⁹ eſt cã ſpaſm⁹ ex apate dorſi: aut alijs ex cãis gibboſitatꝭ: Et indigẽtes erectiõe ſunt illi, in q̃b⁹ nõ eſt neceſſariũ ᵒ⌈ qδ diuerſificet reductionem anhelitus ex incolumitate lacertoꝝ a reclinatione retro, ⁊ incuruatiõe⌋ ante facientibus dolorem. Et qum manus inuenit dolorem, tunc cã eſt in dorſo: ⁊ ſi non inuenit, tunc cã eſt in ventre.

De cura doloris dorſi. Cap. III.

Oportet vt redeas in ea ad curatiões doloꝝ iũcturaꝝ, q̃s dicem⁹: ⁊ curatiões gibboſitatis, ⁊ vẽtoſitatis faciẽtis gibboſitatẽ: nã via vna eſt. Frigidus vero inq̃ʒtum eſt frigidus opʒ vt curetᷓ cũ ebibitis, ⁊ empƚis, ⁊ vnctionib⁹ ꝑdictis in capƚo ꝑteritis. Et inq̃ʒtũ eſt illic crud⁹ hũor oʒ vt fiat eũo cũ eis q̃ ſunt ſicut hiera δ pulpa collogntide, ⁊ pilƚe fetide. Et factus a labore, ⁊ ſiƚib⁹, oʒ vt curetᷓ cũ cibis bonis, ⁊ vnctionib⁹ tẽꝑatis, ⁊ oleis tepidis. Et ſci a coitu cura ẽ cura ei⁹, q debilitat⁹ eſt a coitu. Et facti cã renũ curatio eſt cura debilitatꝭ renuʒ. Et facti cã repƚonis ᵖ⌈ venaꝝ plime⌋ cura eſt flebotomia ex ᵠ†⌈ ⌋ curuatura genu ẽt: ipſa. n. in diſpõne ſedat eũ: ⁊ ꝓprie quʒ ꝯſequuntᷓ inunctiones ex oleo roſ. ⁊ ſiƚib⁹. Et facti cã gibboſitatꝭ curatio eſt cura gibboſitatꝭ. Et qm̃ plimũ ei⁹ ꝙ accidit ex dolore dorſi, non accidit niſi ꝑꝑ frigus, aut ꝑꝑ debilitatẽ renũ, tunc opʒ vt ſit plimũ curatiõis ex pte eoꝝ. Et nos q̃dẽ iam cõpleuimus ſermonẽ in curatiõe renũ. ⁊ cõpleuimus iteꝝ ſmonẽ in calefactione dorſi in. c. gibboſitatꝭ. Veꝝ de curationib⁹ ꝓprijs doloꝝ dorſi ſr̃oꝝ eſt adminiſtratio olei de euforbio ſolius. Et de potionib⁹ exptis ad ipm eſt tyriaca diateſſeron: aut oleũ de kerua cũ aq̃ apij: ⁊ vt bibat infuſionẽ ciceris nigri, ⁊ acori multotiẽs cũ. ʒ. iiij. butyri, ⁊. ʒ. j. mellis: ⁊ vtatᷓ hoc. xiiij. dieb⁹: ⁊ comeſtio aſpagoꝝ ⁊ aſſiduatio ei⁹ eſt iuuatiua valde. Et pilƚe ſoluẽtes hñtes hunc dolorẽ qui ſunt fr̃e ꝯpƚonis, ſunt pillule fetide. Empƚa v̂o ſunt hoc mõ: nã empƚatio cũ oleãdro ſanat euʒ q antiq̃s eſt. Et empƚatio cũ eis q̃ ſunt ſicut oppoponacũ, ⁊ bdelliũ, ⁊ ſerapinũ ʳ⌈ ⁊ enula⌋ ⁊ ammoniacũ, ⁊ caſtoreũ, ⁊ euforbiũ ſigillatim, ⁊ cõpoſite cũ oleo laurino, ˢ†⌈ ⌋ ⁊ oƚo rutino, ᵗ†⌈ ⌋ ⁊ oleo de ſtorace, ⁊ oƚo de kerua iuuatiua ẽ valδ. Et de vnguẽtis ſunt oleum de euforbio, ⁊ oleũ δ coſto, ᵘ†⌈ ⌋ ⁊ oleo de lilio ineſt ꝓꝑetas mirabiƚ. Et meli⁹ q̃dem eſt vt calefiat dorſum in ꝑmis fricãdo cũ pãno aſpo: deide ˣ⌈ inungatᷓ ꝯprimẽdo.⌋

n A. debilitantes um renes

o A. illud qδ diuerſificatᷓ volũtati aie ex icolumitate lacertoꝝ ab incuruatõe ⁊ cõtorſione Alia litera illδ qδ diuerſificatᷓ ei qδ vult aia ex incolumitate lacertoꝝ ab icuruari ⁊ ꝯtorqueri ad omne latus

p A. vene magne

q† A. baſilica ⁊

r——A.

ſ† A. ⁊ granis lauri

t† A. ⁊ ſemine rute

v† A. ⁊ oleuʒ de ruta

x A fiat inunctio

¶De dolore ilij. Cap.IIII.

Est primus huic caplo: ⁊ plimū ei⁹ est ventosum, flegmaticū: ⁊ appropinquat ei cura ei⁹. Et de curatiōe ꝓpria ei, est vt sumant fenugreci, ⁊ ḡnoꝝ [a] ⌈arasced, ⌋⁊ se, apij, ⁊ ameos, ⁊.ʒ3. ⁊ cinnamomi ptes eq̄les sera pini q̄ꝫtum oia fiāt ex eis pillule, vt auellane, ⁊ administrent. Q̄ᵭ si fuerit pp apa in mēbro, aut in eo qᵭ cōmunicat ei, tunc curatio ei⁹ est illa cura. Et parū qdē fit pp malitiā ɔplonis calide [b] ⌈sicce⌋ aut cū mā nisi ſm semitam cōmunitatis membroꝝ vrine, ⁊ intestinoꝝ. Et signū, ⁊ cura in hoc manifesta sūt.

¶De doloribus iuncturarum, ⁊ eis que communicant podagre, ⁊ sciatice, ⁊ alijs. Cap.V.

Causa patiēs in his egritudinib⁹, est mēbꝝ suscipiēs: Et cā efficiens, sunt ɔplones, ⁊ materie male. Et cā instrālis est dilatatio meatuū nāliuꝫ [c] accñtalis, aut ex creatione, aut euentu ⌈ɔplonum⌋ nō nālium, q̄s accidere fecit motus, ⁊ vacuitas, ⁊ raritas accñtalis: aut pp creationē, sicut est in carnib⁹ glandosis. Ampli⁹ distinguam⁹ vnāquāqꝫ haꝝ diuisionū distinctiōe aliq̄. Membrum itaqꝫ suscipiēs est cā, vt eueniāt iste egritudines, aut pp debilitatē sui pp malitiā ɔplonis ɔfirmate, ⁊ ꝓprie frē, ⁊ pp debilitatē sui in creatiōe sua, nō ex pte ɔplonis: aut pp vehemētiam [d] ⌈caliтatis, ⁊ ꝓpe quꝫ accidit p motū, ⁊ p dolores, ⁊ p cās extrinsecas.⌋ Iꝫ hec diuisio nō fit lōginqua a diuisione ɔplonali: aut [e] ⌈casu⌋ sui fit⁹ sub mēbris alijs, ⁊ vbi ad ipm currūt māe p naturam: ⁊ pp hoc multiplicant in pedib⁹, ⁊ anchis. Cā aūt efficiēs aut est ɔplo corpis toti⁹, aut in mēbro ꝑncipali inflāmans, aut infrans, ɔgelans: aut exiccās, ɔstringēs: ⁊ ꝓpe quꝫ ei cōmiscet hūiditas extranea. Māe vo: aut sunt san. singularis, aut san. flegmatic⁹, aut san. colicus, aut sā. melic⁹: aut ē flegma singulare: [f] ⌈aut vehemētia crudi, aut⌋ singularis: aut humor cōposit⁹ ex flegmate, ⁊ colera: aut aliqd ⁊ ex gn̄e [g] ⌈colere:⌋ aut vētositas irretita. Et plimum qdeꝫ fit a flegmate cū colera: deinde a crudo: deinde a sanguine: post a colera: ⁊ raro fit a melācolia. Et cāe diuisionū hui⁹, sunt cāe q̄dam ꝑterite, ⁊ catarri, ⁊ corize sunt ex cāis eius Et curatio cholice ſm hūc modū, in quo ɔfortant intestina, ⁊ expellūt supfluitates ɔsuetas, ⁊ nō suscipiūt eas, q̄re expellūt ad extrēitates. [h] † ⌈ ⌋ Et ᵭ cāis ei⁹ iteꝝ sᵗ cibi gn̄antes gen⁹ faciēs euēire dolorē illū [i] ⌈māeꝝ, ⌋ ⁊ paucitas digōnis, Et tranglli‑tas, ⁊ qes, ⁊ dimissio exercitij, Et coit⁹ plimus: Et frequētia ebrietatis: Et retētio euonū ɔsuetaꝝ san. mēstrui, [k] † ⌈ ⌋ ⁊ alioꝝ de illis q̄ꝝ iā ɔsuetudo currit ex flebotomia: aut solone ventris, ⁊ est dimissa. Et iteꝝ exercitiū sup repletionē: Et coit⁹ sup repletionē, ⁊ [l] † ⌈ ⌋ cibū, ⁊ vinū plimū in ieiunio añ cibū: ipsum nāqꝫ ledit neruos. Et hūores crudi qum [m] ⌈retinent⌋ in corpe, deinde nō euānt p nām in egōne, vrina, neqꝫ p arteꝫ, non ē longinquū qn euenire faciāt dolores iūcturaꝝ si expellāt ad eas partes [n] † ⌈ ⌋ si remāserint, ⁊ putrefiāt. Q̄um aūt nā expellit eos in egōne, ⁊ vrina, tunc inuenis cū eis vrinā grossaꝫ semp nō subtilē, crudam: q̄re tūc forsitā fit securitas ab eoꝝ malitia. q̄ si nō ita fuerit, erit vnū eoꝝ q̄ diximus⁹. Et si adiuuerit ad [o] ⌈hoc⌋ mās crudas, mot⁹ iūcturaꝝ laboriosus, aut pcussio, aut casus: aut addiderint i ᵭbilitate ṽtutū ira, ⁊ vigilie ᵭbilitātes ṽtutes, ⁊ trahētes mās [p] ⌈ad ipm, ⌋ ⁊ fiāt penetrantes [q] ⌈sua ꝓpetate⌋ eueniēt dolores iūcturaꝝ. Et hoꝝ qdē hūoꝝ plimū ē supfluitas digōnis ſe, ⁊ tertie. Et aptiores ad hoc vt in eis multiplicent ista, sᵗ senes, ⁊ hn̄tes egritudines chronicas, ⁊ ɔualescētes, qū nō regunt cū rectificatiōe. Et illᵭ iō qm̄ eoꝝ ṽtutes debilitant a digōne bona: ⁊ ꝓpe quꝫ sᵗ curati cū sedatōe absqꝫ euōne sufficiēti, ⁊ expulsiōe vltima. Et non qdē mltiplicant dolores in iūcturis, nisi qm̄ ipe sunt magis vacue, q̄ꝫ reliq̄ mēbra, ⁊ plis mot⁹, ⁊ debilioris ɔplonis, ⁊ frioris: ⁊ sit⁹ eaꝝ in extremitatib⁹ ē lōginqus a [r] ⌈regimine⌋ ꝑmo. Et mltotiēs qdē [s] ⌈inuiscant⌋ māe itra iūcturas, ⁊ fiūt sic̄ gypsum: ⁊ ꝓpe q̄ ex eis sᵗ crude. Et mltotiēs orit [t] ⌈sup⌋ iūcturas eoꝝ caro ⁊ ꝓpe inter digitos: q̄re ɔtorq̄nt digiti, ⁊ ɔstringūt: ⁊ fit dolor fortꝭ qn̄qꝫ, ⁊ sedat qn̄qꝫ. Et plimū qdem hui⁹ nō fit nisi in hn̄tib⁹ ɔplones calas. Et plimum qdē orit caro qum mā est sanguinea. Et plimū qdē illi cui accidūt dolores iūcturaꝝ, accidit in ꝑmis podagra. Et dolores qdē iūcturaꝝ sᵗ ex sūma egritudinū, q̄ hr̄ditant plimū: qm̄ spma ē ſm ɔplonē gn̄antis. Et multotiēs qdē fit curatio doloris iūcturaꝝ, ⁊ ɔfortatio eaꝝ, ⁊ expulsio māꝝ ab eis cā ad pnitieꝫ: qm̄ ille supfluitates que ɔsuete sunt [u] ⌈supfluere⌋ ⁊ ꝑuenire ad iūcturas ꝑueniunt ad mēbra ꝑncipalia, ⁊ si nō trahūt ad iūcturas [x] ⌈currūt alibi faciētes⌋ cadere hn̄tem eas in timore. Et aptiora tpa adhoc vt in eis eueniāt dolores iūcturaꝝ, ⁊ podagra, sunt ver pp motū san. ⁊ humoꝝ in eo: Et autūnus pp malitiā humoris, ⁊ digōnis: ⁊ añcessiōeꝫ dilatatiōis poroꝝ in estate: ⁊ ex calore, q fortꝭ fit in die. Et qū succurrit doloribus⁹ iuncturaꝝ in ꝑmis qum appent, fit eoꝝ cura facilr̄ꝙ si ɔfirment, ⁊ ɔsuescāt, ꝓpe illi q gn̄ati sunt ex humorib⁹ diuersis, nō curant. Et qn̄ appent varices in hn̄tib⁹ dolorē iūcturaꝝ, ⁊ podagrā, est eoꝝ sanatio p eas. Et de hn̄tib⁹ dolorē iūcturaꝝ qdā sunt q sibi supuenire eos faciūt pp malitiā sui regiminis. Et de illis sūt sup quos euenire facit eos corruptio forme mēbroꝝ eoꝝ, ⁊ dilatatio meatuū venaꝝ eoꝝ: ⁊ gn̄atio humoꝝ maloꝝ in ipsis, pp malitiā ɔplonis mēbroꝝ radicaliū. Et qn̄qꝫ cōmouent dolores iūcturaꝝ i febrib⁹, ⁊ eoꝝ [y] ⌈eleuatio⌋ sic ipsi qn̄qꝫ eueniūt in febrib⁹. Sciatica ṽo ē de sūma dolorꝭ iūcturaꝝ. ⁊ ē dolor q icipit a iūctura anche, ⁊ ᵭscēdit retro ad coxā: ⁊ qn̄qꝫ extēdit vsqꝫ ad genu, ⁊ ad calcaneū. Et q̄ꝫto pl⁹ ꝓlōgat spatiū ei⁹, addit ei⁹ ᵭscēsio: ⁊ ſꝫ māꝫ i paucitate, ⁊ mltitudine sua. Et qn̄qꝫ ꝓtēdit vsqꝫ ad digitos. Et extenuant ex eo pes, ⁊ coxa: Et in fine ei⁹ ᵭlectat ɔpressiōe, ⁊ ᵭambulatiōe pauca sup extrēitates [z] ⌈suoꝝ⌋ digitoꝝ: ⁊ fit ei difficilr̄ icuruatio, ⁊ eq̄tio erectōis. Et qn̄qꝫ soluit i eo nā, ⁊ iuuat p id. Et qn̄qꝫ ꝑduc̄ ad dislocationē extrēitatꝭ coxe ei⁹: ⁊ ē [&] ⌈ꝫemētū ſꝫ ṽitatē:⌋ Dolō ṽo anche, ⁊ ē ille i q̄ ē dolor fix⁹ i ācha, q n̄ ᵭscēdit, nisi qū pmutat, ad sciaticam [⁊] † ⌈ ⌋ mltotiens accidit aut ex ᵭbilitate [ꝝ] ⌈ɔseq̄nte anchā⌋ cā sessiōis sup durū, ⁊ cā pcussiōis [a] ⌈ɔseq̄nte eā, ⌋ ⁊ cā assiduatōis eq̄tādi, ⁊ [b] ⌈sᵗ cāe ei⁹ ille cāe.⌋ Uerūtn̄ plimū fit ab hūore crudo: Et mltotiēs pmutat a dolorib⁹ mr̄icl crōicis, ⁊ rēanētib⁹ tpe lōgo [c] ⌈ita vt sint.x.⌋ mēses. Et qn̄qꝫ fit a māijs calis, ⁊ pmixtꝭ ēt. Et a replectōe vēaꝝ āche ex sā. Et ab apatib⁹ itrisecis i ꝓfūditate locoꝝ, verūtn̄ nō appent pp ꝓfūditatē suā, sic̄ apparēt apata reliq̄ꝝ iūcturaꝝ. Et di q hꝫ dolorē āche, ⁊ appet i coxa ei⁹ rubedo vehemēs q̄ꝫtitate triū digitoꝝ, n̄ faciēs ei dolorē, ⁊ accit ei i ea prurit⁹ vehemēs, ⁊ ᵭsiderat olera, morief i.xxv. Et oē qᵭ mēbꝝ i q̄ ē dolō iūctuf, macrescit, ⁊ extēuaf, ⁊ dolores qᵭ iūctaꝝ, q sᵗ ꝑter sciaticā ⁊ podagꝫ, qū curāf, ⁊ era

a A. rased. i. nasturtij

b A. pure

c A. Alia litera meatuum

d A. attractionis calitatis ei⁹, ꝓpe qū adiuuat cuꝫ motu ⁊ cū dolorib⁹ ⁊ cāis extrinsecis

e A. pp causam

f A. ⁊ pei⁹ eo est crudū aut cola

g A. saniei

h † A. ⁊ iūcturas

i A. ex materijs

k † A. ⁊ ani seu hemorroidalis

l † A. balneū sup

m A. Alia litera aggregant

n † A. aut ad febres

o A. istas

p A. crudas

q A. cum ꝓfunditate

r A. rectore

s A. lapidantur

t A. inter

u A. separari

x A. vice alia faciunt

y A. augmētatio

ꝫ ——— A.

⁊ A. romanetea aut albach. i. ⁊ ē extremitas ossis ei⁹ rotūda dislocata a pyxide. i. a concauitate

⁊ † A. Et

ꝝ A. aduenienте anche

a A. aduenietia ei

b A. q̄ sūt hmōi

c A. circa sex

dicantur eoꝝ mãe, non redeunt velociter. Sciatica vͦo ⁊ podagra [a] quã curãt, ⁊ eradicant eaꝝ mãe] sũt ex eis q̃ redeũt velociter q̃libꝫ ex cã: ⁊ illđ fit ꝓꝑ sitũ mẽbri: Et iste qdẽ egritudines sũt ex eis q̃ hereditant, ⁊ ꝓpe podagra. Et mã qdẽ sciatice plimũ est in iũctura, ⁊ ꝓcedit ex ea in neruo lato: ⁊ quã dolet ꝓpat effusio mãeꝝ ex toto corpe dsup ad ipsaꝫ, ꝑter mãs coarctatas in ꝑnͦ rei. Et qñq3 accidit vt nõ sit in iũctura, immo in neruo lato. Et multotiẽs qdem multiplicatur humiditas mucosa in pyxide, quare mollificat ligamẽtũ qđ ẽ inter additamẽtũ ⁊ pyxidẽ, q̃zobrẽ dislocat ancha: ⁊ añ illđ accidit dispõ iter firmitudinẽ, ⁊ dislocatiõez: ⁊ ẽ vt sit velocis exitus, ⁊ velocis redit' ingeta valde. Et sciatica qdẽ ẽ d vehemẽtiorib' dolorib' iũcturaꝝ: ⁊ cauteriũ securitatẽ fac ei'. Podagra vͦo ex sũma doloꝝ iũcturaꝝ exñs qñq3 icipit a digitj. s. a pollicib'. Et qñq3 icipit ex calcaneo: ⁊ qñq3 incipit ex [b] laterib'] pedis. Et qñq3 icipit ex latere ei': dinde cõicat, ⁊ qñq3 eleuat ad coxã. Et qñq3 aꝑat, ⁊ vr̃ vt nõ sit illđ in cordis, ⁊ neruis, imo in ligamẽtj, ⁊ corpib' qb' ꝯtinent iũcture de foris, ꝫꝫ q̃ dixit. G. ⁊ ꝑꝑ hoc nõ accidit vt ꝑueniat dispõ podagricoꝝ in dolorib' suis, ⁊ aꝑatibus ipsoꝝ ad spasmũ oino. Et ex eis q̃ accidũt hñtibus podagrã est vt ꝓlongent osea testiculoꝝ ipsorum. Et podagra qdem colerica attrahit mortem subito, ⁊ proprie apud [c] regimen plurimum.]

Alia littera
a ——— A.

b A. pte iferiori

c A. insfationez plurimam

De signis. Cap. VI.

Illud qđ oꝫ te cognoscere d cãis haꝝ egritudinũ ꝑ signa in ꝑmis est dispõ simplicitatj ꝯplõnis, aut cõpositiõis ei' cũ mã. Et simplex qdem ei' est parũꝑ, ⁊ raro ⁊ fit in ea dolor sine ꝑuedine, ⁊ absq3 inflatiõe: ⁊ nõ est alteratio coloris, neq3 signũ mãei. In mãli vͦo illđ qđ de ea in ꝑmis oꝫ te cognoscere est gen' mãei: ⁊ via cognitiõis ei' est, aut ex colore loci, aut ex colore aꝑatj ei' cũ dolore, sic fit in hũore crudo. Et ex tactu, aut ẽ fridus, aut calus, aut inflãmat' aut ꝫꝫ ꝯsuetudinẽ: Aut ex accidẽtib' doloris, an sit cũ iflãmatiõe vehemẽti, ⁊ pulsatiõe: aut cũ inflãmatiõe eq̃li ⁊ tẽsione: aut cũ tẽsiõe tm̃: Aut ex eis qb' iuuat, ⁊ cũ qb' sedat dolor, si nõ [d] errat existimatio: tũc. n. existimat] ꝑꝑ ea q̃ fra sit ei ꝯueniẽtia, q̃ mã sit cala. [e] Et nõ accidit existimatiõi ei' vt erret nisi ꝑꝑ additiõez doloris apđ infratiõez inspissantẽ existimãs q̃ mã inspissata] sit fra. Aut errat ꝑ sedationẽ doloris apud resolõnẽ: ⁊ existimat q̃ mã sit fra, ⁊ est cala que resoluitur, ⁊ [f] resoluit ⁊ sedat dolor ei'] imo oꝫ vt ꝯsideres oia illa, aut ex hora doloris ⁊ additiõe ei', aut est in vacuitate aut replõne: ⁊ ex dispõne [g] incipiẽte] ad aꝑa, ⁊ tarditate in eo: aut ꝓuatiõe aꝑatj oino, q̃re sigt humores malos, subtiles, calos, aut cõpositos, ⁊ [h] sũt inter viscosũ, ⁊] hũorẽ crudũ puꝝ: ⁊ ex dispõne q̃uitatj qm̃: q̃uitas in materijs sbtilib' d qb' polẽ est vt aggreget plimũ vice vna est plus: Et qñq3 cognoscit in plib' horis ex vrinis illđ, qđ vincit suꝑ ipaꝫ. Et ex egõne an vincẽs suꝑ eã sit colica res, aut mucosa. [i] †

] Et cognoscit qñq3 ex etate, ⁊ ꝯsuetudine, ⁊ ex regimine ꝑcedẽte in cõmestis, ⁊ ebibitj, ⁊ exercitio, ⁊ rege, ⁊ ex ꝯrijs eoꝝ, ⁊ cõitate ꝯplõnis reliq corꝑis. Et mãm qdẽ sãguineã sigt rubedo loci, si nõ est vehemẽtj ꝓfunditatj: [k] aut nõ est] aut nõ appet adhuc: ⁊ sigñt ipsaꝫ tẽsio vehemẽs, ⁊ repulsio, ⁊ pulsatio, ⁊ q̃uitas, ⁊ ꝑteritũ regimẽ, ⁊ qđ scit de dispõnib' corꝑis sanguinei: ⁊ fortasse est corpus grossum carnosum pingue, ⁊ est in sciatica sanguinea dolor extẽsiu', lõg', silis lõgitudinis quã flebotomia statim sedat. Et mãꝫ colicã sigt calitas vehemẽs, q̃ ledit tactũ cũ ꝑuitate q̃ztitatj in egritudine, ⁊ ꝑuitate q̃uedinis, ⁊ tẽsiõis, ⁊ ꝑuitate rubedis: ⁊ dclinatiõe doloris ad illđ qđ appet d cute, ⁊ trãq̃llitate ei' ex frigore, ⁊ qđ preterijt ex regimine, ⁊ reliq̃ sigtiones q̃s dixim': ⁊ dispõ corꝑis colici. Et mãm flegmaticã sigt, q̃ nõ alterat color, aut alterat ad plũbeitatẽ: aut est illic paꝝ inflãmatiõis, ⁊ adherentia doloris, ⁊ ꝓuatio signoꝝ san. ⁊ colere, ⁊ q̃ fortis fit incessio dolorj in latũ: ⁊ q̃ corp' nõ ẽ carnosuꝫ, imo est adipe plenũ: ⁊ sigtiões note hui' ꝯplõnis q̃ ꝑterite sũt. Et mãꝫ melãcolicã sigñt doloris occultatio, ⁊ ꝑuitas tẽsiõis, ⁊ paucitas iuua[l] cũ curatiõe: ⁊ [l] attenuatio] loci, ⁊ nõ est in eo mollities, neq3 claritas coloris: ⁊ qñq3 tẽdit ad tenebrositatẽ: ⁊ sigñt ipsam ꝯplõ viri: ⁊ dispõ splenis ei', ⁊ appetit' suꝑflu', ⁊ regimẽ ipsi' ꝑtm̃: ⁊ reliq̃ sigtiões q̃s inuim' in cognitiõe ꝯplõnis melãcolice. Mãm vͦo [m] cholicã] sigt calitas vehemẽs cũ re q̃ est q̃si prurit', cũ nocumẽto vehemẽti ab eo in q̃ͦ est calefactio, ⁊ iuuamẽto vehemẽti ab eo in q̃ͦ ẽ infratio, ⁊ stipticitas q̃dã. Mãꝫ vͦo vẽtosã sigt tẽsio vehemẽs absq3 q̃uitate. Et sigñt ipsã ꝑmutatio doloris, ⁊ regimẽ vẽtositatj g̃natiuũ. Mãs aũt ꝑmixtas sigñt [n] tẽsio vehemẽs ⁊] paucitas iuuamẽti cũ curatiõib' calis, ⁊ fris: ⁊ diuersitas horaꝝ in qb' iuuat. Iuuat. n. aliq̃ medicia vna hora, ⁊ hora alia cũ ea q̃ illi ꝯria est. Et plimũ qdem accidit hoc accidẽs corꝑib' cale ꝯplõnis, aut colicenãe, q̃ vtunt regimine infrante, hũectãte, g̃natiuo flatj, ⁊ humoris crudi ex cibis, ⁊ motib' suꝑ repletionẽ, q̃re ꝑmiscẽt duo hũores, ⁊ expellit ex eis qđ grossum est ꝑꝑ ea q̃ sũmersit ipm sbtile sanguineũ, ⁊ colicũ ad iũcturas: Et hoꝝ qdẽ pluriuꝫ iuuant ⁊ q̃escũt dolores ꝑ cõpressionẽ sbtilẽ cũ mãib' plib', quoniã humor resoluit, ⁊ maturat per eam. Et iuuant cum vnctionibus temperate caliditatis cum q̃ete. Motus enim ꝓhibet a maturatione.

d A. faciat errare stupefactio ⁊ existimet

e A. ⁊ iã ñ fuerit iuuamẽtũ nisi ꝑꝑ stupefactionez. aut nõ faciat errare additio doloris apđ infratione ispissantẽ q̃re existimatur q̃ materia

f A. q̃escit cãns dolorem

g A. festinante

h A, q̃ sunt inter eos aut

i † A. ⁊ qui sit color ei'. Et in dolore anche ⁊ sciatice vincit suꝑ fecem res mucosa

k ——— A.

l A. asperitas

m A. saniosam

n ——— A.

De curationibus dolorum iuncturarum, ⁊ podagre, ⁊ sciatice. Cap. VII.

Cum cognoscit q̃ cã ẽ ꝯplõ simplex facile ẽ ipsi' regimẽ. Multotiens nãq3 ẽ iflãmatio pura absq3 aꝑate, q̃re sufficit ꝑmutatio ꝯplõnis. ⁊ mai' q̃ͦ idiget ẽ eũo colere sil' ⁊ san. Et silr̃ qñꝫ ẽ ꝯgelatio ⁊ frig' dolorẽ fatiẽs: q̃re suffic ꝑmutatio ꝯplõnis. ⁊ mai' q̃ indiget ẽ eũo flatj, vt calefiat sã. Et multotiẽs qdẽ ẽ siccitas [o] exasꝑans:] q̃re necessaria ẽ hũectatio sic scis. Qũ aũt cã ẽ in eis mã, tũc oꝫ vt ꝓhibeat qđ effũdit ꝑ attractiõez ad ꝯriũ, ⁊ ꝑ minorationẽ: Et ꝯfortet mẽbꝝ, vt non suscipiat, Et resoluat qđ inuẽtum est, vt ꝓuet: ⁊ redi in oib' illis ad canones vniuersales. Et si fuerit sanguinea, aut cũ dñio san. oportebit vt administres flebotomiam ex ꝑte ꝯria: ⁊ si fuerit cõis iuncturis corꝑis, tunc ex vtrisq3 ꝑtibus flebotoma simul: deinde administra vomitũ, ⁊ ꝓprie qñ dolor est in inferiorib': vomit' enim magis iuuatiuus est ei, q̃ꝫ vẽtris solõ: Deinde [p] administra solõnẽ] vẽtris: ⁊ incipe a re forti si nõ ꝓhibet ꝓuatio maturitatis, ⁊ grossitudo materiei: q̃zuis facil' fit incolumior, ⁊ q̃datio ꝯueniẽtior: Deinde seq̃re cũ solutiuis mundificãtibus ꝫm q̃dationem, ⁊ sunt de hoibus, q [q] describũt] initiũ cũ facili post facile, ⁊ sigillãt cum forti post maturationez. Et rectius quidem est in hoc, si materia est subtilis colerica, festinare eũonem, qum vr̃ maturatio: ⁊ si est grossa non est malũ ꝑmittere qđ eam subtiliet, ⁊ maturet, ⁊ ꝓparet ipsam ad hoc, vt expellat ad ꝑtẽ

o A. spasmans

p A. Alia litera sis interitus cus solutione

q A. precipiunt

eūonis. Et tu interim alleuia cū sol'one subtili. Et si mā fuerit cōposita fac vt solutiuum, ⁊ empl'm sint composita, lꝫ tñ melius sit vt blande tractef in pncipio, ⁊ nō fiat flebotomia. Flebotomia enim ᵃ⌈acrescere facit⌋humores, ⁊ facit eos currere in corpus, ⁊ nō extrahit illud qđ necesse est vt extrahaf. Et si'r non fiat eūo, Et assiduef aq̄ ordei vsquequo maturatio appareat. Si āt repl'o exigit vt fiatᵇ⌈expulsio⌋tūc fiat cū eo qđ facit ascellaf semel aut bis. ᶜ⌈Et⌋ex eis que bibunf, sicut aq̄ endiuie ⁊ solatri cū casiafi, ⁊ clisterib⁹: ⁊ sunt rectiora. Qum aūt dcli naf īcipit, tūc nō ᵈ⌈dclines ad illa, ⁊ eūa⌋qm̄ fortaf se mouebit humores a locis suis ad egritudinē: Et attēde crises. s. que fit in die q̄rto, ⁊ septimo, ⁊ vndecimo: ⁊ hora crif melior eis est q̄rtusdecimus. Et si pol'e est vt cesses ab eūone vsqꝫ ad maturationem, ⁊ sis ꝯtentus embrocis cū aq̄ fra, ⁊ cal'a, ⁊ tepida ꝭm canones pdictos in cap. embroce, fac, ⁊ incipe ab aq̄ fra. Epithimata vō cal'a, ⁊ narcotica oia sūt nociua. Cal'a qđē pp attractionē: Sed narcotica pp ꝯgelatiōes, ⁊ cruditatē. Et itez epithimata infrantia grossum faciūt crudum: ⁊ ᵉ⌈mortificāt⌋subtile: ꝓlongant ēt egritudinē. Et aq̄ qđ⁹ꝫ cal'a nociua est eis, qm̄ humectat iuncturas: Et oxymel pp suam acetositatē non est magni iuuamenti: Et semina fortia sicut se. feni. qñqꝫ adurunt supfluitatē, ⁊ ꝯuertūt eā in lapideitatem. Qūqꝫ ꝯplef maturitas, tūc eūa cū eis q̄ sunt sicut hermodactili, ⁊ buzeideꝫ, ⁊ pill'e eoꝝ: ⁊ intēde cū facilitate: ⁊ ᶠ⌈īcipe itez, et⌋ epithima cum eis que sunt sic herba que nascif in fluuijs ⁊ silia. Et caue ne in potu: des in pmis ᵍ⌈nisi⌋medicinam debilem: qm̄ ipsa mouet mām, ⁊ non ʰ⌈facit currere⌋aliqd de quo sit curādum: imo fortasse subtiliat mās ꝯgelatas al's: ⁊ facit eas currere ad mēbꝝ. Expedit ei q̄ vult sumere medicinā, vt summo mane sumat: ⁊ tardet cibū: deide sumat post tres horas. xx. aure. panis cū vino, ⁊ aq̄ pauca: ⁊ post. vj. horas ingrediaf balneū, ⁊ egrediaf, ⁱ⌈†⌈ ⌋ deinde cibef cū eo qđ ꝯueniēs est: deinde administra ꝓuocatiōeꝫ. Nā ꝓuocatio ᵏ⌈desiccat⌋mām doloꝝ iūcturaꝝ: qm̄ ipsa, sicut scis, est ex supfluitate digōnis que est epis, ⁊ venaꝝ: ⁊ ꝓprie in podagra cal'a. Uerūtñ plures hñtiū dolorēs iūcturaꝝ fros, ⁊ cōpl'ones hūidas, nō iuuanf cū sol'one plima fcā potiōe, ⁊ clisteri: ⁊ quꝫ medicanf cū diureticis, sanāf. Et de corpib⁹ qđē extenuatꝫ sunt corpa, q̄ non toller ānt sol'onē, ⁊ ꝓuocationē plimā: ⁊ gnaf ex eis i ipsis adustio san. ꝯsiderenf g̃ oia illa. Et tyriaca itez in fris ꝯfert: ⁊ ꝓpe post eūonē: ipsa. n. mūdificat reliquas māez cū facilitate, ⁊ resoluit eas, ⁊ ꝯfortat oia mēbra. Repcussio aūt māei a mēbro, nō opꝫ vt fiat mā exsite forꝫ effusionis ˡ⌈plime resumptiōis.⌋Illud. n. facit duas res malas, quaꝝ vna est, ꝙ facit māꝫ inobediētē: ⁊ est ꝯriū motui ei⁹: q̄re accidit dolor magn⁹: Et qum accidit hmōi, tūc cessa, ⁊ occupare cū lenificātib⁹: Et fa est qm̄ fortasse ꝯuertitur ad mēbra pncipalia: q̄re accidit timor. Et quꝫ mā nō est plima, aut est pue ᵐ⌈restaurationis.⌋tūc nō est malū repellere eā ⁿ⌈in pmis qū est⌋nisi in sciatica. Nā repcussio in ea, retinet mām in ꝓfundo, q̄re opꝫ vt fiat paulatꝫ debil'r: aut dimittaf: ⁊ sit occupatio cū eūone: in fine vō ei⁹ opꝫ vt occupis i eisq̄ resoluūt ⁊ subtiliāt, ⁊ exbunt mām ex ꝓfundo ad illđ qđ apparet, salt'e cū vētosis cū icisiōe, aut suctiōe, aut cauterio: ⁊ cū rubificātib⁹, ⁊ vesicantib⁹, ꝑ q̄s currunt māe, ⁊ non ꝯsolidenf vsqꝫ ad tps. Et de vesicātibus qđeꝫ sūt sicut allea, ⁊ cepe: ⁊ nō est qđ sit sic mel anacardi, ⁊ post ipꝫ lac titimali, ⁊ lac fici: Et oꝫ vt administreaf cū ᵒ⌈abstersiuo⌋⁊ vesicāte lenitiuū: ⁊ si nō, ꝑducit ad lapideitatē iūcturaꝝ: nā vesicatio itez est, sicut resol'o, ꝑ id qđ timef de ingrossatiōe: Et cōfert ᵖ⌈vesicās, si misceaf cū resolutiuis, ⁊ adipib⁹,⌋Et deuitef frigus, Et nō opꝫ vt approximēt ei resolutiua fortia in pncipio rei, añ eūonē: qm̄ faciēt euenire mās plimas: deinde resoluūt subtile eaꝝ, ⁊ inspissāt residuū, ⁊ retinebūt ipsaꝫ. Et opꝫ vt obsuef illđ ꝭm plimū itez: Et ꝓpe qñ mā est viscosa, aut melancolica. Qum ergo fortes fiūt dolores, ⁊ non tolleranf, nō est excusatio qn tribuanf sedatiua doloris, ebibita, ⁊ linita. Epithimata vō sedāt cū subtilitate resolutiōis māei, aut cū stupefactiōe: Et nō administres stupefaciēs nisi apud necessitatē: ⁊ ᑫ⌈mēsura illud qđ sedat malitiā summā doloris,⌋⁊ vtere eo cū audacia ⁊ temeritate plus. Et multotiēs ꝯfert stupefactio, inq̄tum ingrossat māꝫ ꝓcedenteꝫ: q̄re retinef. Et scias ꝙ recti⁹ est vt pmutatio fiat cū medicinis: qñqꝫ. n. est medicina ꝯferēs vni mēbro, ⁊ nō alij mēbro: ⁊ qñqꝫ ꝯfert in hora: deinde post illud, nocet, ⁊ mouet dolorē. Et oꝫ vt dimittat vinū oino vsqꝫquo sanef ex eo sanatiōe integra, ⁊ veniāt sup ipm q̄ttuor tpa. Et opꝫ vt dimittat illđ ꝯsuetus ꝭm gdationē. Et vtaf qum ipm dimittit diureticis, Et vinū ō melle cū diureticis ꝯfert eis. Et melācolici de hñtibus arteticā oꝫ vt rectificef splē, ⁊ eūef ei⁹ melācolia, ⁊ ⁊ humectef corpus ei⁹: ⁊ leniaf cū cibo, ⁊ inunctionib⁹, ⁊ silib⁹: ⁊ nō assiduef sup ipm pura resol'o sine lenificatōe, sic sciuisti in radicib⁹ vlib⁹. Et oꝫ vt deuitef caro ʳ⌈†⌈ ⌋in eo qđ ꝭm ē de hac egritudie. Qđ si necāria fuerit, tūc def caro auis mōtane, ⁊ leporis, ⁊ gazeli, ⁊ ois caro paucaꝝ supfluitatum. Et si euenerit dolor in dorso in pmis, ⁊ pmutef ad manus, tunc flebotoma ex manu, vt egrediatur sang. ⁊ humor ex parte sue declinationis.

¶ De solutione eorum. Cap. VIII.

Oportet vt i eis nō educaf sol'one flegma solū, imo cū col'a, nā qum in eis solū flegma sol'one educif, iuuant statim, ⁊ redit col'a, ⁊ facit currere ad mēbꝝ flegma vice alia. Et nō oꝫ vt sit eoꝝ catharticū vehemētꝫ calitatꝫ, fortis valde, q̄re liq̄fiant humores, ⁊ redeat ad mēbꝝ q̄tū ē illđ qđ acceptū ē ˢ⌈m'tipl'r.⌋Et i hermodactilis qđē credit eē plimū iuuamēti, ꝓpea ꝙ ipi soluūt stati hūorē frꝫ: ⁊ i ipsis ē res alia, qm̄ faciūt succedē sol'oni stipticitatē, ⁊ ꝯfortāt: q̄re ñ ē pol'e cū eis, vt redeāt supfluitates ᵗ⌈liq̄fcē⌋p medicinā, qb⁹ñ accidit vt eūarent, ⁊ ꝓhibēt itez illđ qđ sbtiliatū ē p v̄tutez medicie solutiue curref i meatū: ⁊ h̃ ex opatiōe hermodactiloꝝ ꝯriū ē reliq̄s ᵘ⌈solutiuis⌋⁊ eūatiu⌋ calis ⁊ plura eoꝝ sꝭ q̄ dilatāt meat⁹: ⁊ dimittūt eos dilatatos: vez hermodactili sꝭ nociui stō: q̄re oꝫ vt misceanf cū eis, q̄ sꝭ sic pip, ⁊. ʒꝫ. ⁊ cyminū: ⁊ qñꝫ administref ei ea q̄ sꝭ sic aloes, ⁊ scamōea vt ꝯfortef eoꝝ sol'o. Et dixert qdā ꝙ pedi corvino iest opatio hermodactiloꝝ: ⁊ ñ ē ei⁹ nocē stō. Et lap̄ armen⁹ ꝯfert dolori b⁹ iūcturaꝝ, Et ō cognitꝫ sꝭ pill'e iuuamti: ⁊ pill'e fetide: et hiera ruffi ē magni iuuaᵛ ad podagrā, ⁊ sciaticā. Et gña nil iuuatia sꝭ itez ⁊ gña regl: ⁊ buzeidē ⁊ ʸ⌈almezabaragi, ⁊ raba calbamē⌋⁊ cētaurea ⁊ collognti, ⁊ aloes, ʸ⌈⁊ scamonea,⌋⁊ vitꝫ alba ᶻ†⌈ ⌋⁊ albarmel: ponāf cū eis amoniacū, ⁊ sarcoco, ⁊ bdelliū, ⁊ turbit ⁊ piretrum. Descriptio solutiui cū facilitate. ʒꝫ. ʒ. j. pipis, agarici āboꝝ añ. ʒ. 5. medulle chartāi pōd⁹. ʒ. ij. radic pedis coruini. ʒ. iij. c⁹ dos. fit. x. ⁊. viij. siliq. faciēs ascellaf septies, aut octies. Et itez cymini carmēi. ʒꝫ. her

ᵃ A. cōmouet
ᵇ A. minoratio
ᶜ —— A.
ᵈ A. m'tiplicēo eūonē non ordinatā ⁊ sine digestione
ᵉ A. congelant
ᶠ A. tunc
ᵍ —— A.
ʰ A. euacuat
ⁱ† A. ⁊ quiescat
ᵏ A. abscundit
ˡ A. ⁊ q̄ plimū p̄ ptē post ptē succesiue effundif.
ᵐ A. effusiōis ad locum
ⁿ —— A.
ᵒ A. resolutiuo
ᵖ A. vt misceaf cū resolutiuis ⁊ vesicantib⁹ adipes
ᑫ A. cū mensura q̄ sedat malitiā doloris ⁊ administra illđ ī cal'o
ʳ A. etiam
ˢ A. duplum seu multiplicatum
ᵗ A. attracte
ᵘ A. resolutiuis
ˣ A. almahezheregi, ⁊ rabi alaman
ʸ —— A.
ᶻ A. ⁊ alfaserafis idest vitis nigre

a—A.

modactiloꝝ omniũ añ.ʒ.j.aloes pŏdus.ʒ.ij.ᵃ⌈Su/
manᷓ de puluere.ʒ.ij.⌋cum decoctione aneti.eſt.n.
iuuatiua in hoꝛa. Et iteꝝ ſumatᷓ oleum de nucibus,
⁊ oleum de alkerua, ⁊ ſarcocolla vna die cuʒ hiera
pigra, ⁊ vna die ſola.vij.diebus, ⁊ non ſumatur niſi
cumᵇ⌈alſeluzabaragi, ⁊ aneto⌋decoctis. Et iteruʒ
ſumãtur hermodactili, ⁊ buzeiden, ⁊ mezabaragi,
⁊ pip, ⁊.ʒʒ. ⁊ aniſum, ⁊ daucum ꝯficiantᷓ cuʒ melle,
⁊ bibatᷓ ex eis omni die. Et iteꝝ ſumantᷓ ex hermo/
dactilis pondus.ʒ.xxx. ⁊ pulpe collogntide: pŏdus
ʒ.x.decoquantᷓ cum.xv.lb.aque donec remaneant.
iij.lb.aque, ⁊ ſit doſis eiꝰ omni die media libra cuʒ
tribꝰ.℥.zuccari.eſt.n.mirabile valde. Solutiuũ le/
ne iuuatiuum, ſarcocolle rubee,ʒ.iij.ᶜ⌈zuccari ru/
bei.⌋ʒ.iij.terantur, ⁊ commiſceantᷓ cũ oleo centum
nucum, ⁊ ᵈ⌈pijciantᷓ ſup ea⌋aqua aneti. Eſt.n.mi/
rabile ſoluẽs abſqȝ laboꝛ, ⁊ alleuiat. Uomitiuũ foꝛ
te valde, ꝯferens hñtibꝰ humiditatẽ, ⁊ melãcoliaʒ
ex hñtibꝰ doloꝛes iuncturaꝝ, ⁊ ſciaticã. ℞.aloes, ⁊
ſe.hellebori ni. ⁊ ſcamonee omnium añ.℥.j.eufoꝛ/
bij, ⁊ nitri amboꝝ añ.℥.ſ.ꝯficiantᷓ cũ ſucco caulis: ⁊
qñ fit vomitus cum eo, eradicatᷓ radix egritudinis.

b A. aq̃ alſechi/
negi. i.triduloꝝ
⁊ aneti

c A. hermoda/
ctiloꝛum

d A. detᷓ in potu
cum

¶ De potionibus ad ſolutionem faciendam, ⁊ de il/lis que conferunt eis. Cap.IX.

Et de illis que ꝯferunt eis eſt medicamen albeſed ſm hunc modũ. ℞.albeſed de quo dixit qdam ꝙ ẽ
alkeiri rubea aure.j. ⁊.ſ.garioſiloꝛum.
ʒ.vj. ⁊ myrrhe ⁊ peonie, ſe.aneti omni
um añ.℥.j. ⁊ polij ᵉ⌈veuti.xij.⌋ ⁊ vtriuſqȝ ariſtolo/
gie añ.℥.ij.de quo in potu detᷓ ᶠ⌈veutẽ⌋.j.cũ aqua
mellis: ⁊ non comedat.ix.hoꝛis: fiat illud.x.diebꝰ.
Et iteꝝ medicamẽ qð adminiſtratᷓ omni hoꝛa: ⁊ ſa
nat cũ ꝓuocatione. Camepitheos, camedreos, gẽ/
tiane omniũ añ.℥.vij.folioꝝ rute ſicce.ix.℥.terantᷓ,
⁊ cribellentᷓ: ⁊ ſit doſis eiꝰ omni die cochliariũ vnũ
in ieiunio poſt digõnem cibi p̃teriti in tribꝰ.℥.aque
fr̃e. Et iteꝝ medicamẽ albeſed ſm ſmonem q exiſti
mauit, ꝙ ſit alkeiri rubei floꝛis, ⁊ eſt ꝓrimũ deſcri/
ptioni p̃mi. ℞.ᵍ⌈cinamomi filonij⌋omniũ añ.℥.ij.
folij indi.℥.i.garioſil'.gna.xv.albeſed qð eſt alkeiri
p̃dicta.℥.ſ.ariſtol'.vtriuſqȝ.℥.iiij.cuiꝰ doſis ſit omni
die kirat.iij.qð incipiat bibere apud eq̃litatẽ verna
lẽ: ⁊ vtatᷓ eo.l.diebꝰ, ⁊ dimittat ip̃m.xv.diebꝰ: dein
de iteretᷓ ſʒ hoc anno toto, niſi cũ oꝛtuʰ⌈alſahara⌋
vſqȝ ad mẽſem, ⁊.ſ. ⁊ ſm regiones. Si aũt non pŏt
bibere ip̃m anno toto, bibat ip̃m in medietate fr̃a.
Qñqȝ ptranſierintⁱ⌈ducẽti dies⌋nõ erit malum vt
bibatᷓ vno die, ⁊ duobꝰ diebus non. Et opʒ vt elon/
getᷓ ab eo comeſtio q̃ʒtũ poſ'e eſt ei, ⁊ ſi non plus ſal
tem vſqȝ ad nonã, ⁊ rectificetᷓ regimẽ reliquũ. Et oʒ
vt ð̃uitet ea q̃ nocẽt hñtibꝰ doloꝛẽ iũcturaꝝ. Et exi
ſtimauerũt qdam ꝙ de exp̃tis q̃ non diuerſificantᷓ
oino, eſt vt in potu dentᷓ oſſa hoĩs aduſta: ⁊ iã qdeʒ
vſi fuerunt eis qdam de ᵏ⌈p̃reſumptuoſis⌋ ⁊ ſanati
ſũt cũ eis ex podagra, ⁊ doloꝛibꝰ iũcturaꝝ omnino.
Et hiera qdẽ hermetis maximi eſt iuuamẽti ei, q bi
bit eam ṽe diebꝰ aliquot ꝯfoꝛtãdo iũcturas eius: ⁊
ipſa extrahit ſupfluitates, cuiꝰ plĩmũ efficit p ſudo/
rẽ, ⁊ ꝓuocationẽ: ⁊ confert ſciatice. Et qum chꝛoni/
ca fuerint ap̃ata, ⁊ doloꝛes iũcturaꝝ iuuantᷓ p hoc
regimẽ relatum ad humain ſumatᷓ ſauine ſicce q̃r/
ta keilin, ⁊ decoquatᷓ cũ eo qð ſubmergat ex aq̃ ſup
ignẽ leueʒ donec denigretᷓ aq̃, ⁊ ſumatᷓ de colatura
eiꝰ lb.j. ⁊.ſ.pijciantᷓ ſup eã.iij.℥.olei ſiſamini, ⁊ bi/
bat ipſam eger, ⁊ comedat ſupipſam cibũ p̃paratũ
cũ agreſta. Et ad doloꝛẽ anche eſt regimẽ leue, ſi nõ
ledãt ipſum balneũ, ⁊ aq̃ cal'a, ⁊ ſemina, foꝛſitã p̃pe
poſt cibũ malum ſedat eam vomitꝰ ſup aquã cice/
ris, ⁊ ſol'o vẽtris cũ aq̃ olerum, ⁊ caſiafiſtula.

e A. nua.xij.

f A. nua

g A. Alia litera
cinamomi peo/
nie mirrhe ſpice
Alia litera
reubarbari peo
nie mirrhe

h A. ſtelle cani/
cularis ⁊

i A. dies gerunt
reſidui

k A. famoſis

¶ De emplaſtris iuuatiuis ad doloꝛes iuncturarum groſſi humoꝛis, ⁊ eoꝛum que ſunt in via vt conuer/tantur in lapideitatem. Cap.X.

Emplaſtrum bonũ. ℞.granoꝛuʒ alkerua
mũdatoꝝ.℥.iij.terantᷓ cum.℥.j.butyri
vaccini optime, ⁊ ꝓijciantur deſup.℥.j.
mell', ⁊ faciat ip̃m viſcoſum ⁊ fiat cũ eo
empl'm, ⁊ ꝓpꝛie ſupiũcturas ſiccas. Et qñqȝ ponitᷓ
cũ eo ex aceto foꝛti.℥.j. Et empl'atio cũ ſtercoꝛe vac/
cino ẽ foꝛtis valde in doloꝛibus iũcturaꝝ, ⁊ doꝛſi, ⁊
genuum: ⁊ ẽ.q.melioꝛ pluribꝰ alijs. Empl'm foꝛte
℞.olei antiq.lb.j. ⁊.ſ. ⁊ nitri alexãdrini, ⁊ glutẽ al/
botin amboꝝ añ.lb.j. ⁊ eufoꝛbij.℥.j. ⁊ ireos.℥.ij. ⁊
farina fenugre.lb.j. ⁊.ſ.fiat ex eis empl'm. Et iteruʒ
bdelliũ, oppoponacũ adeps liq̃factus iuuatiua ſũt
ei valde qð fit ex crudo humoꝛe in genibꝰ, ⁊ iũctu/
ris. Empl'm ſugitiuũ, reſolutiuũ ˡ⌈nitri danich.j.
ammoniaci⌋fiat ex eis empl'm. Aut ſumatᷓ eufoꝛbi
um, ⁊ teratᷓ cũ oleo de lilio, ⁊ liniatᷓ cũ eo. Empl'm
foꝛte. ℞.baurac, ⁊ galiã, ⁊ piretꝝ, ſtaphiſagriaʒ, ⁊
⁊ calcẽ, miſceantᷓ omnia: ⁊ liniantᷓ ex eis iũcture cũ
melle, ⁊ aliquãtulo aceto. Empl'm bonũ, ⁊ reſoluti
uuʒ ammoniaci, ⁊ licij ſumantᷓ p̃tes eq̃les, terantur
cũ oleo omphacino, ⁊ vino antiquo, ⁊ farina faba/
rũ empl'etᷓ cum eo cal'o. Et emplaſtrum ex cinere ci
clam], ⁊ aceto, ⁊ melle, ẽ mirabile valð. Et ð emplis
ᵐ⌈ẽ modus eoꝝ q̃ nec̃aria⌋ſũt ad ꝯfoꝛtãdũ mẽbꝝ,
⁊ reſoluẽdũ reſiduũ: ⁊ nõ indigetᷓ eis niſi pꝰ euõneʒ
integrã, de qbꝰ ẽ empl'ʒ. ℞.ſauine, ⁊ nucis cupꝛeſſi,
⁊ oſſiũ aduſtoꝝ p̃tes eq̃les, ⁊ alũinis p̃tẽ.j.ⁿ⌈dꝛaga
gãti⌋ſextã p̃tis vniꝰ, ⁊ glutinis piſciũ q̃ʒtum ſufficit
ad ꝯgregãdum. Aliud faciẽs opatiões in egritu/
dinibꝰ plures: ⁊ illud ideo, qm̃ apit, ⁊ extbit ſpinas,
⁊ oſſa putrida ex ꝓfundo, ⁊ ꝯfert mollificatiõi iuua
mẽtũ manifeſtũ. ℞.ſe.vꝛtice mũdati, ⁊ ſpume bau/
rac, ⁊ ſalis ammoniaci, ⁊ ariſtol'.rotũde, ⁊ radicis
collogntide, ⁊ glutinis alimbat omniũ añ aure.xx.
fenugreci, ⁊ pipis, ⁊ macro pipis oium añ.aure.x.
ãmoniaci aure.xij.coꝛdumeni, ⁊ xilobalſami, ⁊ tu/
ris, ⁊ myrrhe, ⁊ adipis cap̃. ⁊ gũme pini oium añ.
aur̃.x.cer̃.lb.iij.dabk.lb.viij.lact] ficis ſilueſtri aur̃.
viij.olei ð lilio q̃ʒtũ ſuffic̃ ad liq̃factiõeʒ medicinaꝝ
hũidaꝝ, ⁊ vini optimi q̃ʒtũ ſufficit ad ꝯficiẽdas me
dicinas ſiccas: cõmiſceantᷓ oia, ⁊ fricentᷓ, ⁊ admini/
ſtrentᷓ. Aliud ꝯferẽs in hoꝛa ad ſciaticã, ⁊ doloꝛẽ
manꝰ, ⁊ pedis, ⁊ doloꝛẽ reliq̃ꝝ iũcturaꝝ: Sumatᷓ fe
nugrecũ, ⁊ pijciatᷓ in vaſe teſteo, ⁊ pijciatᷓ deſup ace
ti cõmixti q̃ʒtũ ſufficit, ⁊ coq̃tᷓ ſup pꝛunas vſqȝ diſ/
ſoluatᷓ in decoctiõe, ð̃inde ꝓijciatᷓ deſup mell' q̃ʒtuʒ
ſufficit, ⁊ bulliat ſcðo, ⁊ refuetᷓ. Aliõ ſil'e illi. Picis
ð minoꝛa.lb.iij.fecis aceti ſicce aduſte.lb.j.baurac.
lb.j. ⁊.ſ.gũme pini, ⁊ cere, ⁊ ſulfur] nõ aduſti, ⁊ ſta/
phiſagrie oiuʒ.lb.j.piretri.lb.ſ.coꝛdumẽi kiſt vnũ.

l A. nitꝝ dabach
vl' dabk. i. viſcus
ãmoniacũ nura
ideſt calx

m A. ſunt ſpẽs q̃
neceſſarie

n A. ⁊ dꝛaganti
ideſt vitrioli

¶ De vnctiõibꝰ in hmõi intẽtiõe p̃dicta. Cap.XI.

Oleum de collogntida, ⁊ oleũ de caſtoꝛeo, ⁊ oleũ ð ſinapi,
⁊ oleũ ð kerua, ⁊ oleũ de nuce rõana, ⁊
p̃pe qñ aduritᷓ, ⁊ ᵒ⌈currit.⌋ ⁊ oleuʒ de
collogntida fcm̃ ex ð̃coctiõe eiꝰ cũ oleo
roſ. dõec ꝯſũatᷓ aq̃: ⁊ oleũ ð coſto vltimũ ẽ, ⁊ p̃pe cũ
ſtoꝛace aut cũ aſſa, ⁊ oleũ ð coſto. Et de vnguẽtis
bonis iuuatiuis ẽ oleũ in q̃ ð̃coq̃tᷓ vipa, ⁊ ẽ ex eis q̃
ſanãt ſanatiõe itegra. Et ð eis ẽ oleũ veſp̃tilionũ. Cu
ius modꝰ ẽ vt ſumantᷓ.xij.veſp̃tiliões decollati ⁊ ſu
matᷓ ð ſuccoᵖ†⌈ ⌋almarmacoꝛ, ⁊ ol'i ãtiq.lb.ſ.

o A. Alia litera
eſt acuti odoꝛis
⁊ ſapoꝛis pp aſ/
ſationem nucis

p† A. folioꝛum

⁊ ariſto.ʒ.iiij. ⁊ caſtorei.ʒ.iiij. ⁊ coſti.ʒ.iij. decoquãt oĩa ſimul, donec ꝯſumat aqua, ⁊ remaneat oleum

De embrocis in illa intentione. Cap.XII.

Embroca ſedatiua, iuuatiua experta: Sumatur galia, ⁊ ordeum, ⁊ lactuce decoquant cũ aceto dõec diſcoquantur, ⁊ diſſoluant, ⁊ fiat embrocatio: ⁊ eſt cõueniẽs ad calidum. Et iterum maiorana ⁊ anetuz, ⁊ folia lauri, ⁊ ruta, ⁊ [a]†⌈ ⌋cyminum coquant, ⁊ fiat cum eis embroca. Et ex eis iterum que conferunt [b]⌈ad lapideitatem⌋iũcturarum ⁊ genuũ [c]⌈eſt fex⌋aceti in omni parte cuius ponit ſexta partis harmel contriti, ſupquam proijciantur lapides igniti, ⁊ fiat ſuffumigiũ faciẽdo cuz eo ſuffumigationem ſub kiſſe, aut ſimilibus. Et ſedeat in decoctione aſini ſilueſtris in qua ponuntur omnia mẽbra eius decocta cũ aneto, ⁊ [d]⌈rectificat cum⌋ſeminibus ⁊ porris ⁊ ſimilibus. Et decoctio [e]⌈ordei⌋⁊ vulpis: cuiꝰ modus eſt, vt bulliat aqua ebullitione vehementi tãdiu donec minuat tertia eius, ⁊ proijciat ſup ipſam daba, aut vulpes viua decollata cũ ſan. ſuo: ⁊ decoquatur donec diſſoluat in decoctione, ⁊ colet aq̃, ⁊ ſedeant in ea, aut ꝓijciat ſup illam aquam oleũ, ⁊ decoquat donec ꝑmiſceant, aut donec aq̃ ꝯſumat, ⁊ remanet oleũ, ⁊ ſedeat in eo: Et quãq̃ decoquit in oleo, ſic eſt.

a †A. origanuz
b A. eſt euaporatio
c A. cum vaporatione
d A. ſale ⁊
e A. aldabba

De balneationibus ad hmõi. Cap.XIII.

Balneatio quidem cũ aq̃s calidis, ⁊ hũidis, nocet eis ꝓpter illud qd̃ liquefacit de humoribꝰ, ⁊ dilatat de poris niſi in aq̃s thermarũ. Balneationes vero ſicce cuz fricatione cum nitro, ⁊ ſale, ⁊ ſepelliri in arena calida, ⁊ ſudare in ea ſunt iuuatiua eis.

De ſedatiuis doloris calidis, leuibus. Cap.XIIII.

Sumat fenugrecũ ⁊ teratur cum aceto cõmixto cõtritione minutiſſima: deinde fundat ſup ipſum mel, ⁊ coquatur donec coaguletur, ⁊ liniatur poſtq̃ conteritur ſup tabulã, ſic algalia ⁊ [f]⌈inuiſcet ⌋loco cũ pãno lini. ⁊ dimittat duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ, ⁊ ſuccurrat exiccationi eius cũ oleo roſ. Et hoc quidem ꝯueniẽs eſt in ꝑncipio egritudinis, ⁊ in aſcẽſione eiꝰ. Et iterũ ſumant in ꝑncipijs, ⁊ in reſiduis mucilago fenugreci, ⁊ ſe. lini, ⁊ ꝯquaſſet cũ oleo ſiſamino, ⁊ ingroſſet ſicut mel. Et iterũ qñ non eſt dolor valde vehemẽs, emplaſtretur cũ caulibus recentibꝰ, ⁊ apio. Et ſi fuerit fortior emplaſtret cũ oľo irino, ⁊ farina fenugreci, ⁊ farina ciceris cũ ſirupo mellis, cũ pauco vino, ⁊ cũ aliq̃ntulo olei de alcãna. Et iterũ cinis cauliũ cũ adipe, ⁊ ceroto fcõ cũ oleo camemillino bonus eis eſt valde.

f A. adherere faciat

De narcoticis ſedãtibus dolorẽ. Cap.XV.

Sumant opij aure. iij. ⁊ croci aure. j. ⁊ terant cum lacte vaccino, ⁊ ꝓijciatur deſuper medulla panis ſimilaginei, ⁊ [g]⌈liniatur:⌋⁊ fiat ex eis empľm, ⁊ coopiat cũ folijs ſicleẽt, aut lactuce: ⁊ ponat loco panis ſimilaginei ceratũ. Et iterũ ſe. [h]⌈hyuſqami nigri.⌋ʒ.vj. opij.i. croci .i. vini dulcis cũ q̊ ꝯficiat, ⁊ miſceat cuz cerato. Et iterũ ſe. hyuſqami al. ⁊ opiũ, ⁊ pſiliũ, ⁊ acatia, ⁊ mugat ſumant ⁊ informent troc. ex eis, ⁊ liniant cum lacte vaccino, ⁊ reſeruent cũ folio. Et iterũ aloes.ʒ. x. [i]†⌈ ⌋ſucci hyuſqami.ʒ. [k]⌈vj. hyuſqami.⌋ʒ.iiij. hypoqſtidos.ʒ.vj. pomorũ mandragore. xx. aure. croci. aure. iiij. decoquant poma mandragore cũ aceto donec diſſoluant, ⁊ ꝓijciant ſup medicina: ⁊ liniat cũ eis. Et iterũ mandragora ꝓijciat in butyro vaccino trita: deinde inungat cum ea dolor: Et iterũ opium, ⁊ ſtorax ſumant, ⁊ fiat ex eis epithima. Et ex eis que ſtupefaciunt eſt effuſio aq̃ plurime qum non ſunt vlcera. Et iterum pſilium infundatur in aqua calida: ⁊ qum inflatur conquaſſetur cum oleo roſ. ⁊ infrigidetur, ⁊ liniatur cum eo.

g A. fiat lene
h A. ſuccaran
i †A. opij.ʒ.x.
k A. v. ſucharan

De curatione ventoſi. Cap.XVI.

Hoc currit curſu gibboſitatis ventoſe: ⁊ de eis in q̃bus eſt iuuamentum in ſedando dolorez cũ ſtupefactione, eſt vt ſumantur gentiane, ⁊ rubee, ⁊ ameos, ⁊ ariſtoľ, ⁊ calamẽtũ, ⁊ ſe. citroli, ⁊ hermodactilorũ, ⁊ buzeidẽ, ⁊ almehezabara, ⁊ almugat ꝑtes eq̃les, opij ꝑſ. s. cuiꝰ doſ ſit vſq̃ ad. ij.ʒ.

De regimine cauterij ad eos. Cap.XVII.

Et de cauterizatione bona eis: aut de eis q̃ [l]⌈ſurgũt⌋loco cauterij, eſt vt iaceat ĩfirmꝰ ſcḋm figurã quã oʒ, ⁊ ꝓhibeat ei motus, ⁊ [m]⌈ꝯſeruet⌋ circuitꝰ doloris, [n]†⌈ ⌋⁊ impleat mediũ eius ſale, ⁊ ponat deſuper parũ olei. ⁊ ponat de ſup pannus, ⁊ ſint ꝑñtia cauteria diuerſa, ⁊ igniantur cauteria, ⁊ adminiſtrent in ꝑmis talr, vt non ſentiantur calľa: deinde ſentiant cuz ea, deinde fiant fortia donec non poſſint tollerari: qum ergo ꝑtrãſierint [o]⌈vtutẽ⌋ꝑforet maſſa, ⁊ ꝑcipiat ei vt inclinet, quatenus egrediant ſal ⁊ oleũ: deinde coopiant cũ lana, ⁊ ligetur: ⁊ oʒ vt ſit ſup caput infirmi vas plenũ aq̃, ⁊ aq̃ roſ. cũ q̃ abſtergat facies eiꝰ, qñ ſudat: ⁊ caueatur ne caro aduratur, ⁊ vlceretur.

l A. ponuntur
m A. circundet
n †A. cum paſta
o A. tollerantiaz

De cura calidi. Cap.XVIII.

Oportet vt curent cum eis que infrĩgant, ⁊ humectãt ex oleribꝰ, ⁊ carnibꝰ, ⁊ cibis, ⁊ fructibꝰ, ⁊ linimẽtis, ⁊ embrocis, ⁊ ceratarijs: ⁊ exercitent cũ eq̃litate, ⁊ balneent cum aq̃ dulci, poſtq̃ effundit ſup extrẽitates eorũ aq̃ fr̃a in domo ꝑma, ⁊ adminiſtret tina tepida: deinde ſubmergat in aqua [p]⌈tepida⌋ſubito ſemel: ⁊ fundat ſup pedes eorũ aqua fr̃a. Et opʒ vt ſoluant, ⁊ ꝓuocatione vtant, cũ eis in q̃bꝰ nõ eſt calefactio ꝑlima, ſicut ſirupus roſ. ⁊ diacydonitẽ ſolutiuũ. Medicamen bonũ in quo eſt ꝓuocatio, ⁊ ſolʼo, ⁊ ſedatio doloris. ℞. ſemi. melonis, ſe. citroli, ⁊ hermodactilorũ al. ⁊ almugat omnium añ. partem. j. opij tertiã partis vnius, aggregentur omnia: ⁊ ſit doſ eius.ʒ.iiij. cum.ʒ.iiij. zuccari. eſt. n. preſentis iuuamenti.

p A. frigida

De epithimatibus. Cap.XX.

Sed ꝙ qñ ipſa ſunt fr̃a, ſtiptica, ſicut ſandali, tunc fortaſſe ledũt: ĩmo oʒ vt ſint tẽporẽ faciẽtia, ⁊ leniãt. Et qñ ledunt cũ infrĩgantibꝰ ꝓpter tenſionẽ eorũ, adminiſtrent ea q̃ mollificãt ſicut rob, ⁊ oleũ roſ. ⁊ ceratũ. Et quãq̃ ponit ſuper illud pãnus ĩfuſus aq̃ ⁊ aceto. Et de eis que ſũt experta eſt ſuccus extremitatũ cãne humide: qum. n. ex eo linimẽtum fit, ſedatur dolor ſtatim. Et iterũ terantur glandes optime, ⁊ decoquant vehemẽter, ⁊ embrocet cũ eis hora longa, Et qum tollerãt ĩfrĩgantia, ⁊ nõ faciũt eis dolores ꝑ inſpiſſationẽ, ⁊ tẽſionẽ: tũc non eſt aliq̃d ſic aq̃ endiuie, ⁊ aq̃ ſolatri, ⁊ aq̃ ſempuiue, ⁊ aq̃ blitorũ, ⁊ cucumeris, ⁊ cucurbite, ⁊ ſilia. Et ſilʼr emplʼatio cũ adipibꝰ, [q]⌈⁊ ſilibꝰ eis,⌋⁊ cum melonibꝰ: ipſi. n. infrĩgant, ⁊ leniunt ſilʼ. Et mucilago pſilij eſt fortĩ infrĩgnis. Et iterũ ſandali, ⁊ memithe ⁊ ſilia ſedãt dolorẽ. Et qũ ſedãt dolorẽ, oʒ vt auferãt, ⁊ remoueãt. et de eis q̃ iuuatiua ſt̃ ĩ fine reſiduorũ do

q A. quãtuz ipſa

loꝝ iũcturaꝝ, ⁊ podagre calidoꝝ, est vt sumantur aloes, ⁊ croci, ⁊ myrrhe partes equales, ⁊ liniant cum aqua caulis aut endiuie ſm q̃titatem caliditatis. Et iteꝝ ceratum cum oleo camemillino: Et iterum diaglon dissolutum in oleo camemillino. Balnea q̃ ex eis nocent, sunt balnea cal'a. Fr'a vero qñq; iuuant, ⁊ repcutiunt, ⁊ confortant, ⁊ sedant dolorem.

¶De solutiuis. Cap. XXI.

Sumantur myrobal'. citrinoꝝ ʒ.x. ⁊ hermodactiloꝝ, ⁊ buzeidẽ amboꝝ añ. ʒ.iij. se. apij, ⁊ anisi amboꝝ añ. ʒ.ij. ꝯficiant cũ zuccaro soluto, de quo in potu sumant oi die. ʒ.ij. Et iterũ sumat succi cydonioꝝ. lb.j. ⁊ aceti de vino. ℥.iij. ⁊ zuccari. lb.j. ⁊ hermodactil'. aloes, ⁊ diagridij [a] †⌈ ⌋ʒ.iij. ⁊ dos eiꝰ sit ex. s. ℥. vsq; ad. ℥.j. ⁊. s. Et iteꝝ hermodactiloꝝ. ʒ.x. scamonee. ʒ.j. ⁊ tertia. ʒ.j. cubebe. ʒ.iij. zuccari tabarzet. ʒ.xxx. dos eiꝰ. ʒ.iij. Et iteꝝ scamonea decocta in [b]⌈ duplo ⌋sui aque cydõioꝝ acetosoꝝ, aut pomoꝝ decoctiõe in q̃ ꝯsideret [c]⌈ sba ⌋ eiꝰ. qum ergo incipit inspissari, oppilet os eiꝰ in quo est, ⁊ dimittat donec exiccet, ⁊ sumat de ea pondus. ʒ.x. ⁊ sumant de tabarzet. ʒ.xx. ⁊ de cubebis ꝯtritis sicut alcohol põdus. ʒ.ij. aggregent oia cũ iuleb, ⁊ fiãt inde pill'e ⁊ exiccẽt in vmbra: Et sit dos eaꝝ pill'e. ij. vsq; ad. iij. in omni hora. Et qum illic est cõpositio, [d]†⌈ ⌋tũc administra hierãpigrã. Et de eis q̃ ꝯferũt eis ẽ sirupꝰ ros. ſz hũc modũ. Sumant succi ros. lb.ij. ⁊ mell'. lb.iiij. ⁊ scamõce assate. ℥.j. decoq̃ntur vsq;quo inspissent, ⁊ sit dos eius ex duobꝰ [e]†⌈ ⌋vsq; ad. v. Et iteꝝ ĩfundãt tamarindi cũ casiasi. [f]†⌈ ⌋i aq̃ endiuie ⁊ feñ. Et si ñ fuerit fe. sũat ꝺcoctio myrobal'. ⁊ fumi terre, ⁊ prunoꝝ, ⁊ tamarindoꝝ, ⁊ absinthij ſm ꝙ vr̃. Et iteꝝ buzeidẽ, ⁊ hermodactili, ⁊ rose rubee, eq̃li mensura sumãt, de quo sumat aure. j. ⁊. s. est. n. in ipso sedatio, ⁊ infrĩatio. Et isti q̃dẽ iuuant plimũ a cibis fr̃is, ⁊ grossis, sicut q fiũt de lentibꝰ cũ aceto, ⁊ reliq̃s cibis infr̃antibus ingrossantibꝰ san. sicut ille q fit de [g]⌈ acetosa, ⌋ Et vẽtres cũ aceto pparati: ⁊ acetosũ carnis vaccine. Et qñq; iuuant plimũ cũ cibis exiccãtibꝰ, sicut est [h]⌈ herbus. ⌋ Et non opꝫ vt ieiunẽt plimuꝫ. Et eis q̃dem ꝯceditur ex fructibꝰ, vti piris ꝓprie, ⁊ prunis, ⁊ malis, ⁊ granatis, ⁊ persicis: ego autem abhorreo eis ea, que sunt sicut psica, ⁊ chrysomila, ⁊ que replent san. aquositate plurima.

¶De cura iuncturarum exiccatarum, ⁊ conuersarum in lapideitatem. Cap. XXII.

Isti sunt hñt es ꝯpl'ones cal'as, ⁊ m ãs grossas, Et opꝫ vt isti non resoluant sine lenificatõe: imo opꝫ vt leniant, ⁊ resoluant simul. Et de eis q̃bus cauet a lapideitate, sũt empl'a fcã ex farina herbi, ⁊ lupinoꝝ cũ oxymelle, ⁊ alanindẽ, ⁊ vitis albe, cum pte licij, ⁊ ammoniaco, cum vino antiquo, ⁊ oleo omphacino. Et quãdoq; ponit desuper farina fabaꝝ. Et de eis que conferũt ei cuiꝰ iuncture ꝯuerse sunt in lapideitatẽ, aut sunt in itinere lapideitatis, sunt emplastra que diximus in fr̃is de doloribꝰ iũcturaꝝ grossoꝝ humorũ: ⁊ vnctiões: ⁊ embroce q̃s cũ eis diximꝰ. Et de illis que ꝯferunt eis, est farina lupinoꝝ cũ oxymelle, aut aceto cõmixto: ⁊ iteꝝ radix almarot: Et iteꝝ emplastrẽ cũ bulbo dissoluto in aq̃. ipe enim ꝓhibet lapideitatẽ incipiẽtem. Et sil'r embroce ex aq̃s in q̃bus decocta sunt calamẽtum, ⁊ albasce: aut aceto, [i]⌈ aut decoctiõe in qua ⌋caseus antiquus decoctus [k]⌈ est ⌋ proprie in iure [l]⌈ casiefistule: ⌋ ⁊ nitrum, ⁊ euforbiũ: ⁊ aqua cineris caulium combustorum.

¶De cura [m]⌈ ꝯtractionis ⁊ azemena. ⌋ Cap. XXIII.

Si eias q oleũ de andacocha potãdo ex eo, ⁊ inungẽdo cum ipso, est res magis cõferens ei. Et modus faciẽdi hoc oleũ ẽ, vt decoquat andacocha cũ seminibus in tanto vino q̃tum ipsa est, ⁊ oleo donec ꝯsumat aquositas. Cuius dosis sit vsq; ad. ʒ.iij. ⁊ minꝰ. Et illiꝰ q̃ ex ea ventosa est curatio currit cursu curatiõis vẽtositatis, faciẽtis [n]⌈ vẽtositatẽ. ⌋ Et de eis q̃ expta sunt ad [o]⌈ cõtractũ ⌋ est vt sumat pellis ouis hora q̃ excoriat, et ponat sup ipsum, ⁊ liniat lacte vaccino dulci: et iuuat eo. Et administratio balnei sicci, ⁊ sudare in furno, aut fouea ignita iuuatiua sunt.

¶De cautella ad dolores iuncturaꝝ. Cap. XXIIII.

Oportet vt vtat ille, q assuetus est his doloribus flebotomia, ⁊ sol'one ventris in vere: ⁊ qum ꝓximus est poxismus, Et vtat regimine tpato in subtilitate. Et oino opꝫ si cã in eo qđ accidit ei, sit ml'titudo humoꝝ, vt nõ dimittat eos ml'tiplicari cũ eo qđ euãt: ⁊ cũ eo qđ [p]†⌈ ⌋exercitio administrat bono: Et si cã fuerit corruptio eoꝝ, opponat illi cũ euone eiꝰ qđ [q]⌈ oꝫ ⌋ ⁊ ꝯrietate regiminis p qđ gñat. Flegma .n. gñat p adiutoriũ ex infr̃antibꝰ: ⁊ tu q̃dẽ scis ea ⁊ scis oppõnẽ eoꝝ. Et colera gñat p adiutoriũ calefaciẽtiũ: ⁊ tu scis ea: ⁊ scis oppõnẽ eoꝝ. Et sil'r melãcolia gñat p id qđ scis. Et oppõit ei qđ gñat ipꝫ p id scis. Et qum accidit euo, tunc ex illis q̃ rectiora sũt, est ꝯfortatio membri cum stipticis, vt non suscipiat supfluitates: ⁊ ꝓprie qum nõ timet ꝯuersio eaꝝ ad mẽbra pncipalia, cã añcessionis mũdificatiõis. Et ista sunt sicut acatia, ⁊ balaustie, ⁊ succus virge pastoris, ⁊ liciũ, ⁊ memithe. Et iteꝝ fricatio locoꝝ cũ sale trito, ⁊ cum oleo ẽt, nisi sit siccitas vehemẽs: Et quãdo est apa flegmaticũ, ⁊ bibit hñs ipm aristo. ro. pondus. ʒ.ij. aliquotiẽs in vẽ, ⁊ hyeme, tunc fortasse ꝓhibet piodus eius. Et vtatur exercitio tẽperato, ⁊ vectiõe: ⁊ non supfluat in eis, qm̃ excitãt podagrã, ⁊ dolores. Et nõ adhibeat illđ q̃ nõ est ꝯsuetus subito sine g̃datiõe. Qđ si illud accidat, administra olea ꝯfortãtia inungẽdo: Et oꝫ vt ꝺuitẽt carnes grossas, ⁊ oia salsa, ⁊ [r]⌈ asse kessud ⌋. Et ex oleribꝰ deuitẽt ea q̃ sunt sicla, ⁊ bautie ⁊ citroli [s]⌈ ⁊ aq̃ melonis. ⌋ Nocẽt. n. ipsa ꝓppea ꝙ gñant humorẽ aq̃suꝫ: ⁊ ꝯferunt p ꝓuocatiõeꝫ: ⁊ diuersificat dispõ eoꝝ in corpibus. Et deuitẽt potare vinũ plimũ, grossum: imo oẽ vinũ. Et cibent eis que sunt bone digõnis, ⁊ velocis. Et oꝫ vt deuitẽt repl'onẽ, ⁊ [t]⌈ anchilationẽ ab exercitio ⌋ ⁊ deuitẽt cũ hoc supfluitatẽ in labore, ⁊ exercitio, ⁊ ꝓprie sup repl'onẽ. Et ꝺuitẽt coitũ. Et minorent in balneationibꝰ, qm̃ ipse liq̃faciunt hũores: ⁊ faciũt eos currere ad iũcturas, veꝝ aq̃ thermaꝝ ꝯferunt eis in hora egritudinis. Et ex illis q̃ ꝯferunt eis in pncipijs balneoꝝ, ⁊ post ipsaꝝ expletioneꝫ, ⁊ in medio introitus eoꝝ in ipsis, est effusio aque fr̃e sup iũcturas: si nõ est aliq̃d qđ ꝓhibeat ex debilitate neruoꝝ. Et quãdoq; auferũt hoc nocumentum [u]⌈ fe. ⌋ ⁊ opꝫ vt non dormiãt sup cibũ omnino, qm̃ est ex rebus nocibilioribus eis.

¶De cura. Cap. XXV.

Cura q̃ magis ꝓpa est sciatice, ⁊ doloribꝰ anche, ⁊ genuũ fixis ẽ, ꝙ oꝫ vt redeat i curõne eoꝝ ad canões i doloribꝰ iũcturaꝝ. Et tu q̃đ scis ꝙ ipsi

[a] †A. ſm oẽm librum ꝓdcõꝝ
[b] A. tantundem
[c] A. inspissatio
[d] †A. aliqua
[e] †A. felengiar
[f] †A. aut cassia fistula.
[g] A. agresta
[h] A. cibus ex caulibus
[i] A. in quo ꝺcocta sunt ꝓdcã et
[k] ——A.
[l] A. Alia litera pedum porci
[m] A. alachad alzemena
[n] A. gibbositatẽ
[o] A. alachad
[p] †A. miorat et cibo ⁊ cuꝫ eo qđ de
[q] A. qđ aggregatur
[r] A. alnemecb sud.
[s] A. Sꝫ melõ nocet eis
[t] A. Alia litera dimissionem exercitij
[u] A. balnea

differunt ab alijs doloribus iuncturaꝝ: Nam rep/cussio in ꝑncipio quãdoq̃ʒ nocet eis nocumento ve/hementi: qm̃ mã ꝓfunda est, ⁊ repcussio retinet eaʒ illic, ⁊ ponit eam talr̃, ꝙ difficilis fit eius resolꝰ, ⁊ ꝑparat eam ad hoc, vt dislocet iũcturas: qũ [a] ⌈ipsa dislocet iuncturas⌋ absq̃ʒ repcussione fitr̃: immo opʒ si volueris sedationẽ doloris in ꝑncipio, vt sedes eos cum mollificatiuis, lenificantibus, nisi accidat vt sit mã subtilis valð. Et fit difficilis eoꝝ curatio in fri gore: ⁊ in tpe frõ: ⁊ in pingui: ⁊ in pte sinistra ẽ diffi/cilior. In illis võ que de eis sunt sanguinee, de rebꝰ magis ꝯferentibus eis est flebotomia: ⁊ iuuanť in dispõne per flebotomiã in ꝑmis ex manu: deinde ex pede. Et non fiat phlebotomia ex pede, nisi post fle botomiã ex manu. Et iuuamentũ fit in eis ꝑ vomi/tum. Uentris aũt solꝰ quãdoq̃ʒ vsq̃ʒ ad finẽ postpo niť: ⁊ est sufficiẽtia in vomitu forti, vt non trahat so lutio ventris mãm ad inferiora: nisi sciať ꝙ sit pua. Et de bono est vt ieiunent duobꝰ diebꝰ, deinde fle/botomeť. Et scias ꝙ flebotomia sciatice vene mag] est iuuatiua [b] ⌈in sciatica⌋ q̃ʒ saphene plimum, nisi sit dolor [c] ⌈leuior extẽsus in siluestri, immo sit purꝰ rubeꝰ cuiꝰ tẽsio ex domestico⌋ q̃re erit saphena ma gis ꝯferens ei q̃ʒ vena sciatica q̃uis ambe sint duo rami vene vniꝰ [d] †⌈ ⌋ sicut basilica ⁊ cepha lica in manibꝰ. Uerꝝ. G. rememorať saphene, ⁊ ve/ne curuature poplitj tm̃. Et flebotomia vene curua ture poplitis, magis iuuatiua est, q̃ʒ vene sciatice ⁊ saphene simul: Et ex eis que flebotomanť est vena, que est inter minimũ, ⁊ ꝑʒ pedis: ⁊ flebotomeť post ipsam vena sciatica. Et dr̃ ꝙ hec vena magis iuuati ua est q̃ʒ vena sciatica, sicut saluatella magis iuuati ua est q̃ʒ basilica in egritudinibꝰ epis, ⁊ splenis. Illi aũt q sunt flegmatici ex eis currũt cursu apatũ gros soꝝ ⁊ in [e] ⌈ṽificatione⌋ curationis: ⁊ pp hoc nõ opʒ, vt sit ꝓsũptio ad administrãdũ resolutiua fortia añ euonẽ, pp illð qð sciuisti cũ eis, que diximꝰ. Et iã di ximꝰ ꝙ vomitꝰ iuuãtior ẽ q̃ʒ vẽtr] solꝰ, pp motꝰ mate riei ad ptẽ doloris: ⁊ vomitꝰ mouet eaʒ ab eo. Et de eis que bona sũt in eo est, si fiat cũ baurac ⁊ aceto. Et quʒ euomuerit cũ vomitiuis fortibꝰ qbꝰ indigeť in humoribꝰ eoꝝ frĩs, grossis, tũc opʒ vt seq̃ris illð cum subtiliatiuis calefaciẽtibꝰ, Et est necessaria in flegmaticis iteꝝ q̃nq̃ʒ, imo multotiẽs flebotomia, ⁊ administrenť post euonẽ [f] ⌈cũ eis⌋ q̃ diximꝰ ex diu/reticis ⁊ ebibitis iuuantibꝰ ad dolorẽ iuncturaruʒ. [g] †⌈ ⌋ Medicamẽ hermetj ꝓprie: [h] ⌈nã⌋ ħ medica mẽ ẽ mirabile valde. Camedreos, gẽtiane amboꝝ añ. ℥. ix. aristolꝰ. ro. ℥. ij. se. rute sicce. lƀ. j. terať, ⁊ cri beleť cribello sbtili cuiꝰ dos sit coclbear. j. Et admi strenť iteꝝ vaporatiões, ⁊ embroce resolutiue, ⁊ aq̃ thermaꝝ. Qð si nõ excusat, tũc clisteriʒa: deinde ad ministrenť vẽtose sup anchã cũ incisiõe, ⁊ sine icisio ne. Et pone rubificãtia vesicãtia: ⁊ nõ ꝯsolidenť do nec saneť. Et emplꝰoꝝ qdẽ administratoꝝ in eis dili giť acuitas pp duas intẽtiões, quaꝝ vna est resolꝰo: ⁊ altera attractio ad exteriora: ⁊ abhoreť acuitas pp quãdã intẽtionẽ: ⁊ est, ꝙ ipsa exiccat mãm, ⁊ in lapideitatẽ ꝯuertit, ⁊ dimittit eã nõ recipientem me dicinam: quãobrem opʒ vt non dimittatur lenifica tio: Et quãdoq̃ʒ necessarie sunt ventose, ⁊ earum po sitio propter attractionem.

[a] A. ipse dislocet
[b] ——A.
[c] A. nõ extensus ad ptẽ siluestreʒ imo in viã aliaʒ cuius extẽsio est i pte domestica
[d] †A. non sunt
[e] A. exigentia
[f] A. illa
[g] †A. ⁊
[h] A. ⁊

De embrocis ⁊ tinis. Cap. XXVI.

Sumantur olei de alcãna. lƀ. j. ⁊ aceti. lƀ. s. ⁊ nitri quarta. lƀ. j. ⁊ cardamomi. ℥. j. ⁊. s. ⁊ iso pi. ℥. j. ⁊. s. sbmergať in eo lana [i] †⌈ ⌋ ⁊ vaporeť cum ea locus. Et ad/ministrenť tine ex aq̃s medicinaꝝ singulariũ, resol uentium ꝑdictaꝝ in hoc cap. Ea võ ex q̃bus fiũt in/unctiones sunt, sicut oleũ costinũ, ⁊ oleũ de eufor, ⁊ oleum de piretro, ⁊ oleum de castoreo que admini/strenť post mundificationem: Et cerataria cũ oppo ponaco, ⁊ euforbio, ⁊ oleis predictis.

[i] †A. succida

De epithimatibus, ⁊ emplastris. Cap. XVII.

Emplastrum [k] ⌈resoluens⌋ mãm ad illud qð apparet ex ꝓfundo. ℞. se. rute silue stris, baccaꝝ lauri, aniudẽ, nitri, sceba armeni, cordumẽi, pulpe colloq̃ntide, ameos oium añ. auř. iiij. rute recẽtj, picis, cere, am/mõiaci omniũ añ. octauã, beʒard aure. v. oppopo. sulfuris qð non tetigit ignis amboꝝ añ. aure. iiij. fi at ex eis emplastrũ. Et si liniatur sciatica ex sterco/re caprino, ⁊ aceto forti, erit sicut medicamen de si/napi: ⁊ melius eo, ⁊ magis iuuatiuũ eo. Et empla/stra rubificãtia, ⁊ vesicantia bona sunt valde: ⁊ opʒ vt perforentur vesice, dinde pulueriʒetur super eas medicamen exiccatiuum: deinde iteretur vesicatio vsquequo eueniat sanitas. Et iteruʒ sumantur. lƀ. j. baurac. lƀ. j. olei, ⁊ fiat ex eis epithia. Et iteꝝ empla strum iuuatiuũ: staphisagrie. lƀ. j. fecis aduste. lƀ. ij. piretri. lƀ. s. nasturtij. lƀ. j. ⁊. s. beʒard. s. sulfuris. lƀ. j. baurac tantũdem, olei cotilas. iij. gummi pini qð sit equale cum beʒard: fiat ex omnibꝰ emplastrum, ⁊ administreť. Et iteꝝ sumatur picis pars. j. sulfu ris pars. j. ꝯtriti, sicut alcofol: ⁊ liniať super anchã, ⁊ ponatur desuper charta [l] ⌈de panno⌋ ⁊ dimittať vsquequo cadat ꝑ se. Et ex eis que expta sunt, est vt colligať planta [m] ⌈tapsie⌋ in estate dum est viridis: ⁊ eius ꝯtritio optima fiat, quoniã ẽ difficilis ad con terẽdum, deinde aggrega ipsam cũ [n] ⌈cera⌋ ⁊ inui/sca eam anche: ⁊ loco doloris, ⁊ ligeť desup ⁊ dimit tatur. iiij. horis vsq̃ʒ ad. vj. dinde ingrediať balneũ: qũq̃ʒ parum rorari incipit, ingrediať tinam, ⁊ tol/lať ab eo emplastrũ: ⁊ ponať sup locum lana [o] ⌈cuʒ dragagãto⌋ ebdomada vna, aut. x. diebus: ⁊ itereť quoniaʒ excusat a sinapi, ⁊ gũma rute agrestis. Et iterũ staphisagria, ⁊ [p] ⌈gũma pini⌋ ⁊ gũma iterum rute agrestis, ⁊ cera, ⁊ oleũ de ruta. Et iteꝝ piretꝝ, ⁊ dabk, ⁊ flos lapidis asius ⁊ baurac, ⁊ staphisa/gria, ⁊ sumať ex eis emplastrũ: Et quãdoq̃ʒ addiť in eo nasturtium. Et ex eis que conferunt ad hoc, ⁊ ad dolores genuũ, est ceratum de euforbio. Et iterũ olei de alcanna. ℥. viij. ⁊ aceti. ℥. iiij. nitri. ℥. ij. pire/tri. ℥. j. infundatur piretꝝ cum oleo de alcanna post q̃ʒ triueris ipsum: ⁊ pone ipsum in oleo tribus die/bus, ⁊ bulliat bullitione leui, deinde proijcianť de/super acetum, ⁊ nitruʒ: postea imbibatur in ipso la na sordida: deinde ponatur super locum doloro suʒ anche: Et aliud simile illi de epithimatibus. ℞. ce/re collate aure. c. ⁊ glutinis alimbat. aure. [q] ⌈xxv. ⁊ flor] eris⌋ aure. vij. lilij. ⁊ albeʒard, ⁊ myrrhe omni um añ. aure. vj. ⁊ alkitran aure. v. aggrega ista, ⁊ conquassa ea sicut pars. j. ⁊ fac ex eis emplastrum. j. ⁊ lini cum eo locum dolorosum pyxidis, precipue si fuerit materia faciens dolorem sang. fixus in iun ctura ipsa, aut flegma grossum vitreum quod iam bibit pyxis iuncture. Emplastrum sedans sciaticã ℞. olei antiqui. ℥. xviij. limature plumbi, ⁊ salis [r] ⌈masse⌋ glutinis alimbat omnium añ. aure. c. li/mature eris rubei. ℥. iij. floris eris abrasi, ⁊ condisi, ⁊ radicis almeʒerion nigri aristolꝰ. sinapis, omni/um añ. ℥. ij. proijciatur in eo quandoq̃ʒ piretri. ℥. j. Aliud ℞. aniuden, semi. rute siluestris, baccarum lauri, ⁊ baurach, ⁊ colloquintide, sceba, ameos,

[k] A. attrahens
[l] ——A.
[m] A. sceitaragi
[n] A. adipe
[o] A. ⁊ quiescat
[p] A. ⁊ cãtarides
[q] A. Alia litera xxxv. ⁊ seminis basiliconis
[r] A. communis

coꝛdumeni, omnium añ. auř. iiij. rute hoꝛtulane humide, ⁊ picis ficce, glutis alimbat, gumme pini ammoniaci adipis vituloꝝ omnium añ auř. xv. oppopo. auř. vj. sulfuris non adusti aure. iiij. olei de alcāna. ℥. xviij. Aliud. ℞. picis humide. ℥. xviij. aristolˀ. ℥. x. ⁊ .s. cere. lb. j. gumme pini auř. a [iiij.] sulfuris non adusti. lb. j. baurac. lb. j. ⁊ .s. staphisagrie kist. j. ⁊ est cotile. ij. piretri. lb. s. coꝛdumeni kist. j. bezard. lb. s. liquefiēda liquefac, ⁊ tere. ficca, ⁊ pmifce oia, ⁊ frica ea ſm modum predictum in eo cuius rememoꝛatio preterijt. Et ſm ꝙ dicitur post solutiua bona ⁊ vtilia sunt pillule de hermodactilˀ: ⁊ pillule fetide, ⁊ pillule de b [tapsia] ⁊ pillule de stoꝛace. Et nō sunt aliqua, sicut pillule iuuamenti, neqꝫ sicut hiera hermetis que bibatˀ in vere. Et illius qui bibit eaꝫ, incipiunt iuncture doloꝛose roꝛem emittere, ⁊ sudare, ⁊ non est in ea solutio ventris plurima: imo mundificat cum subtiliatione. Et elementa quidem medicinarum solutiuarum, sunt pulpa colloquintide, ⁊ centaurea, ⁊ gummi, ⁊ c [fumusterre, ⁊ tapsia] ⁊ succus cucume. asinini. Sumantur due colloquintide, ⁊ perfoꝛentur, ⁊ educatur quod in concauitatibus ambarum est ex pulpa, ⁊ seminibus, ⁊ carne: ⁊ impleantur oleo sisamino, ⁊ cooperiantur ambarum foꝛamina, ⁊ dimittantur nocte vna: deinde pꝛoijciantur ambe collo͞qntide in mane illius noctis cuꝫ oleo quod est in eis ambabus in ollam, ⁊ fundatur super eas ambas, quātum est olei mensura. j. ⁊ .s. ō aqua, ⁊ coquantur simul, vsquequo discocte sunt ambe colloquintide. Qum ergo discocte sunt ambe, extrahantur, ⁊ pꝛoijciantur ambe, ⁊ coquantur aqua, ⁊ oleum tempoꝛe sufficienti: deinde pꝛoijciatˀ desuper d [helleboꝛus] contritus pulverizatus, cribellatus scđm quātitatem qua congelatur aqua, ⁊ fiat sicut e [panis de quo fiant magdaleones] scđm quātitatem auellane, ⁊ sumantur de illis auellanis xviij. numero, ⁊ sumat infirmus post balneationeꝫ. Et modus alius est, vt decoquatˀ oleum cuꝫ succo: ⁊ qum accidit mundificatio per solutionē ventris, ⁊ vomitum, ⁊ pꝛolongatur egritudo, tunc tibi conuenit vti suppositoꝛijs ex medicinis facientibus excoꝛiationem, ⁊ solutione educentibus sang. sicut est decoctio cucume. asinini, ⁊ collo͞qntide, ⁊ fel vaccinum, ⁊ piretrum, ⁊ centaurea, ⁊ nastur. ⁊ f [tapsia] ⁊ elixatura piscium, omnia illa iuuatiua sunt eis in hac hoꝛa: ⁊ foꝛte sanant. Et quādoqꝫ ponitur in clisteribus eufoꝛbium, ⁊ dicitur ꝙ illud est nociuum valde pꝛohibens a reliquis g [conuersionibus] in fine vero eis est iuuatiuum, ⁊ pꝛopꝛie quando seqˀtur vesicatio. Et multotiens quidem accidit excoꝛiatio per se, ⁊ euenit cum ea sanitas. Clistere bonum excoꝛiationem faciens: ō coquantur colloquintida, ⁊ nasturtiū, ⁊ radix capparis, ⁊ centau. ⁊ cucumer asininus, ⁊ h [tapsia] ⁊ rubea, ⁊ fiat clistere cuꝫ aq̄: ⁊ emplastretur ancha cum fece: ⁊ est ex clisteribus iuuatiuis. Et iterum emplastretur cum aceto, ⁊ furfure calefactis. Si autem fuerit illic san. qui moꝛiatur in ea, cauterizetur cum auro rubeo locus sang. cauterizatione vehemēti, vt currat san. ex ea.

a A. rl.

b A. sceitaragi

c A. mabeizabe regi ⁊ sceitaragi

d A. panis

e A. panata spissa de q̄ nāt pillˀe

f A. sceitaragi

g A. administrationibus

h A. sceitaragi

De bothoꝛ iuncturaꝝ. i [C. XXVIII.

i A. nominatis grana albotin

Ebothoꝛ apparent in crure nigre: ⁊ quasi ipse sint fructˀ tamarisci, aut grana viridia. Et materia earum est materia varicuꝫ: ⁊ cura earum ex parte mundificatiōis, est cura varicum, ⁊ vlcerum melancolicoꝛum, quoꝛum canonem dicemus in libꝛo quarto.

De doloꝛe calcanei. Cap. XXIX.

Uandoqꝫ accidit ex obuiatione ꝯterente: aut casu, aut coarctatione calciamenti, et alijs: ⁊ sanat ipsum embꝛocatio plurima cum aqua frigida, ⁊ epithima de memite ⁊ bolo armeno resoluto.

De debilitate pedis. Cap. XXX.

It quandoqꝫ in creatiōe: ⁊ fit q̄ndoqꝫ debilitas ex laboꝛe p͞hmo, ⁊ ex mollificatione antecedente, ⁊ ex oppilatione vie nutrimenti ad ipsum, sicut accidit castratis.

De k [bothoꝛ] vnguiū, ⁊ attritōe eaꝝ. Ca. XXXI.

k A. doloꝛibus

Ppꝛopinquat cura eoꝝ cure suppurationis. Et ex illis que conferunt illis, est emplastrum cum folijs mirti, ⁊ cum folijs cupꝛessi, Et emplastrum de adipibus cum fimo capꝛino, ⁊ stercoꝛe vaccino. Et conferunt eis nux cupꝛessi, ⁊ sauina emplastrate. Et conferunt eis fistici decocti emplastrati. Et de eis que liquefaciunt san. moꝛtuuꝫ sub attritione est farina confecta cum l [oleo] ⁊ super ipsum posita.

l A. pice

De inflatiōe vnguis, ⁊ pꝛuritu in ea. Cap. XXXII.

Uratur cum aqua maris abluēdo cuꝫ ea semper, quare remouetur: aut cum decoctione lentium ⁊ herbi: aut cuꝫ decoctione m [cucumeris] ⁊ ex emplastris eiˀ sunt n [nenufar ⁊ oleum,] ⁊ ficus o [decocte] coniunctim, et singulariter.

m A. alchanthi

n A. bulbˀ, ⁊ pic

o — A.

Expletus est liber tertius.

¶ Incipit liber quartus canonus: de egritudinibus particularibus: que qum accidunt: nõ appropriantur vni membro: cõtinens septem fen.

¶ Fen prima est de febrib⁹: ꝛ continet quatuor tractatus.

¶ Tractatus primus de febre ephimera.

¶ De diffinitione febris, ꝛ generibus fe. Cap.I.

Febris ẽ calor extrane⁹ accensus in corde ꝛ ꝓcedens ab eo mediantibus spiritu: ꝛ sanguine ꝑ arterias, ꝛ venas in totum corpus: ꝛ inflãmat̃ in eo inflãmatiõe que nocet opatiõib⁹ naturalib⁹: nõ sicut caliditas ire ꝛ laboris: [a]⌈ qũ nõ vltiat̃: ꝛ impedit opationem ita vt retineat̃. ⌋ Et sunt qdam hominũ q diuidunt febres in duas diuisiones ꝑmas. s. in febrem egritudinẽ, ꝛ in febrez accidens: ꝛ ponunt febres apostematũ de genere febris accidentis. Et intẽtio qdez sermonis eoꝝ est, ꝙ febris egritudinalis est illa inter quã, ꝛ cãm q̃ non est egritudo, non est mediũ, sicut febris putredinis: putredo. n. est cã ei⁹ absqꝫ medio: ꝛ non est putredo in se ipsa egritudo: imo est cã egritudinis. Febris vero apatis est accidens apati existens, dum est apa, sequens ipsum: ꝛ apa est egritudo in seipso. Et ꝯtra dicenti qdem inest vt dicat: qm̃ si ꝓpterea ꝙ febris apatis seqtur caliditatẽ ei⁹, ꝛ seqtur ex dolore ipsius: [b]⌈ est simile ⌋ vt sit febris accidẽs, tũc opꝫ vt sit plimum febriũ ephimeraꝝ accidens: ꝛ si ipsa seqt̃ putredinem que est in apate: tunc apa non est causa eius ꝑma, vnde est apa: immo q̃ꝫtum ad putredinẽ que est in ipso: causa igit̃ ei⁹ que ẽ essentialis, est putredo: ꝛ apa non est cã ei⁹ nisi ꝑ accñs. Et dicimus ꝙ si non significauerint ꝑ febrem accñs, hoc: immo non intellexerũt ꝑ eam, nisi ꝙ ipa seqtur apostema hoc: [c]⌈ ꝛ inueniũt eam ⌋ ꝑ inuentionẽ apatis: simil'r ergo est dispositio febriũ putredinis ꝑ cõparationẽ ad putredinem, Veꝝ occupatio in hmõi ꝯtradictionibus est illud, quod non confert in scientia medicine aliqd: ꝛ facit medicuꝫ ꝓcedere ex arte sua ad inquisitiones, que fortasse impediũt ipm ab arte sua: procedam⁹ ergo ꝼm id quod ꝯsuetũ est. Dicamus ergo ꝓpterea ꝙ febres apatum, ꝛ oppilationũ sunt febres accidẽtes, ꝛ alie febres sunt egritudines, tũc ꝯueniẽs est vt dicamus, qm̃ ꝓpterea ꝙ omnia que sunt in corpore hominis sunt tria genera. s. membra ꝯtinentia illud qᷓ est in eis de humiditatib⁹, ꝛ spiritib⁹, quoꝝ comparatio est comparatio parietũ balnei: Et humiditas [d]⌈ recõdita: ⌋ ꝛ eius cõparatio est cõparatio aque balnei, Et spũs animalis, ꝛ vital' ꝛ nãlis, ꝛ vapores effusi, ꝛ comparatio eoꝝ est cõparatio aeris balnei: Et [e]⌈ aer balnei ⌋ [f]† ⌈ ⌋ qñ infrat̃ illud qᷓ est vicinũ ei: non opꝫ vt [g]⌈ ipe ⌋ extinguat̃: immo possibile est vt remaneat, ꝛ redeat, ꝛ calefaciat illud qᷓ ei vicinum est. [h]⌈ simil'r est ⌋ vnum istorũ trium geneꝝ extra [i]⌈ qᷓ ⌋ nõ inuenit̃ in homine genus corporeũ. Nam si accẽdat̃ febris in membris radicalib⁹ accensione ꝑma: sicut accendit̃ adustio: verbi grã: in parietib⁹ balnei, aut [k]⌈ ꝑ follem ⌋ ferrarij: aut [l]⌈ per ollam ⌋ coci, tunc illud genus febrium nominatur febris ethica. Et si accendit̃ febris accensione ꝑma in humoribus: deinde accendatur ex eis in membris sicut accidit: vt effundat̃ aqua calida in balneo, ꝛ igniant̃ lateres ei⁹ cã eius, aut ius cal'm in olla, ꝛ accendat̃ olla cã eius, tunc illud genus febrium nominat̃ febris humoris. Et si accendat̃ febris accensione sua prima in spiritibus, ꝛ vaporibus: deinde accendat̃ ex eis in membris, ꝛ humoribus: sicut accidit, vt perueniat ad balneuꝫ aer [m]† ⌈ ⌋ ignis qui accendat̃ in eo, ꝛ calefaciat aerem ei⁹, ꝛ perueniat ad aquam, ꝛ parietes, tũc genus illud febris nominat̃ febris ephimera: quoniam est accẽsa in re subtili, que resoluit̃ cũ velocitate: ꝛ raro pertrãsit diem cum nocte sua: nisi ꝯuertat̃ ad genus aliud febrium. Hec ergo diuisio febrium est per modũ ꝓpinquũ diuisiõi eueniẽti ꝑ differẽtias. Et diuidunt̃ febres alio modo. Dicitur enim ꝙ de febrib⁹ sunt febres acute: ꝛ ᷓ eis sunt nõ acute. Et de eis sunt cronice: ꝛ de eis sunt non cronice: Et de eis sunt nocturne: ꝛ ᷓ eis sunt diurne: Et de eis sunt salubres recte: ꝛ de eis sunt hñtes accidentia horribilia. Et de eis sunt dimittẽtes, ꝛ de eis sunt insepabiles. Et de insepabilibus sunt quedam, quibus insunt [n]⌈ remissiones: ꝛ de eis sunt quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quib⁹ sunt exfortiationes. ⌋ Et de eis sũt similes. [o]† ⌈ ⌋ Et de eis sunt frigide habentes rigorem, aut horripilationem. Et de eis sunt simplices. Et de eis sunt composite.

¶ De preparatis ad febres. Cap.II.

Dixerunt qdam ꝙ corpora vehementi⁹ ꝑparata ad febres sunt corpora calida ꝛ humida: ꝛ ꝓprie qum humiditas est fortior caliditate: ꝛ isti qdem sunt fetidi sudoris: ꝛ vrine, ꝛ egestionis. Et corpora cal'a ꝛ sicca iteruꝫ sunt ꝑparata ad febres [p]⌈ calidas: ⌋ ꝛ incipiũt pri⁹ ephimere, deinde festinãt ad putredinem, ꝛ adustionem: ꝛ qñqꝫ faciunt cadere in ethicã. Et sequunt̃ ea ambo, q equant̃ in humiditate ꝛ siccitate, ꝛ dominat̃ caliditas: ꝛ ista sunt de genere eoꝝ in qbus incipit febris vaporis calidi, deinde ꝑmutatur ad febrẽ humoris. Postea illa in qbus equantur calor ꝛ frigus ꝛ multiplicat̃ humiditas: ꝛ istis quidez febres putredinis accidunt ꝼm pliuuꝫ incipiẽtes. Et corpora frigida ꝛ humida: ꝛ frĩa ꝛ sicca, sunt longingora corpora a febrib⁹, ꝛ ꝓprie ab ephimera.

¶ De horis febrium. Cap.III.

Febrium hore sũt sicut reliquarum egritudinum. ꝑncipium, ꝛ augmentũ, ꝛ status apud vltimũ, ꝛ declinatio. [q]† ⌈ ⌋ Et sunt quãdoqꝫ particulares [r]⌈ causa cuiusqꝫ paroxismi ⌋ ꝛ timor est in ꝑncipio vsqꝫ ad statũ: apud declinationẽ vero nõ morit̃ eger ex ipsa febre, nisi ꝑ id qᷓ dicemus de cã [s]⌈ communiter. ⌋ Et principium quidẽ est hora: in qua calor natural' prefocat̃ a materia [t]⌈ submersa ⌋ in mẽbro [v]⌈ tandiu donec non appeat ⌋ maturationi, aut diuersitati eius contrarie maturationi vestigium. Et principium qdem est inuentum in omni egritudine. veꝝ qñqꝫ occultat̃, sicut est ei⁹ occultatio in sinocho, ꝛ epilepsia, ꝛ apoplexia. Et qñ principium

[a] A. quꝫ nõ ꝑuenit ad hoc vt sit accẽsa ꝛ noceat operationibus Alia litera ita vt sit accensa seu firmata ꝛ noceat opatiõibus

[b] A. videtur

[c] A. inuentuꝫ

[d] A. contẽta

[e] —— A.

[f] † A. accẽsuꝫ cũ calitate exĩnea inflamatiõe ꝑma ẽ illᷓ qᷓ qñ ipꝫ extinguit̃ infra, tur qᷓ ei vicina, tur ꝛ

[g] A. ipsum

[h] A. existens

[i] A. que

[k] A. in folle

[l] A. in olla

[m] † A. calid⁹ aut

[n] A. intẽsiones ꝛ remissiões seu tepores Alia litera intensiones ꝛ exfortiationes

[o] † A. ꝛ ᷓ eis sũt calide

[p] A. acutas

[q] † A. Et sꝫ qñqꝫ iste hore vniuersales

[r] A. ꝼm quẽlibꝫ paroxismum

[s] —— A.

[t] A. submergẽte ipsum

[v] A. ꝛ ẽ hora i q̃ non apparet Alia litera in hora qua nõ apparet

est occultum paucoꝝ accidētium, existimat᷑ ꝙ non sit principium in ea. Et similiter quādoqꝫ in die primo febrium acutaꝝ vident᷑ nubes, ⁊ signum maturitatis, ⁊ existimatur ꝙ non sit ei principium: ⁊ non est ita. Et augmētū qdem est hora in qua cōmouet᷑ calitas innata ad resistēdum māei motu manifesto, ⁊ apparent signa digōnis: aut signa ꝯria digōni. Et stat⁹ est hora in qua vehemēs est pugna inter nām ⁊ mām: ⁊ apparet victoria vni⁹ ambaꝝ eaꝝ sup aliam: ⁊ est hora pugne: ⁊ ei⁹ spatium est in hn̄tibus paroxismos acutos, paroxism⁹ vnus, ⁊ non cognoscit᷑ nisi ꝑ illum q seqtur ipm: aut duo paroxismi, ⁊ cognoscit᷑ in tertio ei⁹: ᵃ⌈ideo ꝙ⌋non addit sup illos ambos in plurib⁹ nisi in egritudinib⁹ macronoxijs: fortasse.n. assimilant᷑ paroxismi plures in oīb⁹ iudicijs suis: ⁊ illic apud statū complet᷑ vestigium digōnis aut ꝯtrarij eius. Et declinatio qdeꝫ est hora in qua calor innatus iam dominat᷑ māei, ⁊ ᵇ⌈vincit⌋eam: ⁊ existit in ꝯgregationis eius sepatione.s. rei post rem: ⁊ tunc alleuiat᷑ calitas ᶜ⌈caloris occulti,⌋⁊ expellit᷑ ad extremitates dōec resoluit᷑: ⁊ multotiēs ᵈ⌈ingrossatur.⌋Et status qdem diuersificat᷑ in egritudinib⁹. Egritudinū.n. valde acutaꝝ lōginquior status est vsqꝫ ad quatuor dies: ⁊ febres ex hi mere sunt de hac summa: verūtamē ipe non numerant᷑ acute, qm̄ nō sufficit in acuitate egritudinis vt sit status eius primus, imo sit de egritudinib⁹ hn̄tibus timorē. Et sequunt᷑ eas, febres acute absolute ᵉ⌈nō valde:⌋⁊ sunt ille quaꝝ status ᶠ†⌈

⌋ꝑuenit

vsqꝫ ad.xiiij.dies: ᵍ†⌈

⌋⁊ qđ est supra id. Et cognitio qdem egritudinū acutaꝝ in ordinibus suis, ⁊ cronicaꝝ, est iuuatiua in regimine cibi egri ſm ꝙ dicemus in sequentib⁹. Et plures qdem febrium complent ꝑncipium, ⁊ augmentū, ⁊ statuꝫ in paroxismo vno: ⁊ faciunt paroxismū aliuꝫ declinando. Et febres qdem diuersificant᷑ in his tēporibus: de eis enim sunt, quarū augmētuꝫ ꝓlongat᷑: ⁊ de eis sunt quaꝝ declinatio prolongatur.

¶ Cognitio horarum vniuersalium egritudinis ⁊ ꝓprie status. Cap.IIII.

Cognitio horarum egritudinis vniuersaliū qn̄qꝫ ē ex specie egritudinis: nam spasm⁹ sicc⁹, ⁊ epilepsia, ⁊ apoplexia, ⁊ squinantia sunt ex acutis valde. Et tertiana pura, ⁊ causon de acutis non valde. Et quartana, ⁊ paralysis đ macronoxijs. Et qn̄qꝫ ex motu egritudinis: nā si paroxismi sunt breues, significant ꝙ status est ꝓpinquus: sicut tertiana pura: tēpus.n. paroxismorū ei⁹ est ex trib⁹ horis vsqꝫ ad.xiiij. horas: ⁊ si sint ꝓlixi, significāt ꝙ materia est grossa, ⁊ status lōginquus: sicut in tertiana nō pura. Et si nō fuerint illic paroxismi, imo mā ei⁹ fuerit acuta sicut sinochi: tunc egritudo erit acuta: Et si ʰ⌈fuerint signa ei⁹ signa māe frē grosse⌋aut decliuis ad grossitudinē, tunc egritudo erit nō acuta: ⁱ†⌈

⌋⁊ si remāserit cū dispōne sua, tunc egritudo non erit illi⁹ acuitatꝭ. Et qn̄qꝫ est ex v̄tute egri cui velociter aduenit debilitas: q̄re est egritudo acuta: aut nō apparet illud, ⁊ est egritudo non acuta. Et quādoqꝫ est ex etate, ⁊ tpe. nam in tpe calo, ⁊ etate cal'a festinat status egritudinū: ⁊ in tpibus fris, ⁊ etatib⁹ fris tardat᷑ stat⁹ egritudinum: ⁊ sil'r est dispositio regionū. Et ex pulsu: naꝫ si est velox, freqns magn⁹, tūc egritudo est ad acuitatem decliuis: ⁊ si non, tunc non est acuta. Et est rigore, nā si est ꝓlixi spatij, tūc egritudo est decliuis ad ꝓlixitatem, ⁊ si ē breuis spatij, tūc egritudo ad acuitatem tendit. Et qn̄ nullo modo est rigor, tūc ᵏ⌈abbreuiat᷑ ei⁹ extensio.⌋ Et cognoscunt᷑ hore egritudinis qn̄qꝫ ex pte horaꝝ paroxismoꝝ: nā si fuerint ꝓcedētes ſꝫ an̄cessionem superfluētem ˡ⌈ita vt vn⁹ an̄cedat supfluitatem alteri⁹, tēdēs⌋ad additiōem, tūc egritudo erit in augmento. qm̄ de egritudinib⁹ sunt que currunt vsqꝫ ad finē horaꝝ suaꝝ ſm ᵐ⌈augmētum.⌋ Et sūt qn̄qꝫ de gn̄e tertiane, ⁊ de gn̄e ⁿ⌈assidue.⌋si aūt steterit ᵒ⌈an̄cessio⌋⁊ steterint supfluitates, tūc sine dubio erit egritudo in statu. Et seruans horam vnam est longi spatij: ⁊ si postponunt᷑, tūc egritudo est in đclinatiōe. Et sil'r cognoscit᷑ dispō horaꝝ ex augmēto accidentiū febris, ⁊ statione eoꝝ, ⁊ declinatione ipsoꝝ, ⁊ ex additiōe paroxismoꝝ ei⁹ in lōgitudine, ⁊ breuiatiōe ipsoꝝ: ⁊ fortasse diuersificant᷑, ⁊ nō assimilant᷑. Et qn̄qꝫ cognoscunt᷑ ex dispōne euonū: nāqum accidit in paroxismo aliquo sudor, aut vētris fluxus, ⁊ ꝑoxism⁹ scđus q est post ipm est in silitudine vehemētie ꝑmi, ⁊ fortitudine ei⁹, aut supra ipaꝫ, tūc euo ei⁹ est pp multitudinem, non pp fortitudinē, ⁊ egritudo iudicat᷑ longa. Et qn̄qꝫ cognoscunt᷑ ex parte digōnis, ⁊ ꝯtrarij digōnis, ſm ꝙ diximus: v̄bi gr̄a qn̄ apparet sputum cū digōne aliqua, aut vrina in qua est nubes aliqua, tūc est ꝑncipium augmēti: deinde qn̄ multiplicat᷑ illud, ⁊ apparet, aut ꝯtrariū ei⁹, tunc est status: Et iteꝝ qn̄ apparet digestio, aut ꝯtrarium ei⁹ velociter ex sputo, aut nube, tūc scias ꝙ stat⁹ est ꝓpinquus: ⁊ si tardat᷑, tūc scias ꝙ status est longinqu⁹. Cognitio aūt horaꝝ particulariuꝫ sic accipit᷑: nā hora ꝑncipij ꝑoxismi est hora in q̄ coarctat᷑ pulsus, ⁊ tu iā sciuisti intētionē ei⁹: ⁊ plumbeus fit color extremitatuꝫ, ⁊ infrantur extrema, ⁊ ꝓprie extremitas auris, ⁊ nasi, vsqꝫ ad horā in qua sentit᷑ sparsio calitatꝭ. Et qn̄qꝫ associant᷑ ꝑncipio alteratio colorꝭ, ⁊ pigritia, ⁊ angustia, ⁊ tarditas motuū, ⁊ ꝓfunditas somni, ⁊ mollificatio palpebraꝝ, ⁊ grauitas sermōis, ⁊ horripilatio iter spatulas, ⁊ in dorso: ⁊ fortasse accidit in eo rigor fortis, ⁊ qn̄qꝫ accidit cursus saliue, ⁊ salt⁹ tēpoꝝ, ⁊ tinnit⁹ auriuꝫ, ⁊ sternutatio, ⁊ ᵖ⌈cōmotio⌋mēbroꝝ corporis. Et vehemētius qdem debilitat᷑ v̄tus pp debilitatem q̄ est in ꝑncipio, aut statu. Et hore augmēti medietas ꝑma est hora, in qua pulsus incipit apparere, ⁊ magnificari, ⁊ velox fieri: ⁊ spargit᷑ calor in toto corpore ſm eq̄litatē: ⁊ medietas ei⁹ altera est hora, in qua non cessat hec calitas sparsa cum eq̄litate augmētari. Et hora status est hora in qua remanet calitas sparsa cū eq̄litate: ⁊ accidētia cū dispōne sua, ⁊ pulsus fit maior q̄ꝫ vnquā, ⁊ fit vehemēti⁹ velox, ⁊ frequens. Et hora declinatiōis est hora in qua icipit diminutio, ⁊ incipit pulsus tempari, ⁊ equat᷑. Deinde illa in qua incipit corpus sudare ⁊ ꝑducit ad eradicationem. Et multotiēs qdē accidit apud mortē dispō q̄ est sicut đclinatio: ⁊ est q̄si eger euaserit: ⁊ nō oꝫ vt tu occupis in hoc, imo cognoscas dispōneꝫ pulsus, ⁊ an magnificet᷑ ⁊ fortꝭ fiat. Et si tibi videt᷑ ponā tibi exēplū de tertiana. Attēde ergo ꝙ eū tertiana in ꝑlib⁹ dispōnib⁹ incipit horripilatio: đinde frigus, ⁊ rigor postea sedat᷑ rigor, ⁊ minorat᷑ frig⁹, ⁊ incipit calefactio. postea equat᷑ calefactio. deinde addit᷑: postea stat: đinde incipit minui vsqꝫquo eradicet᷑. Et scias ꝙ ᑫ⌈egritudo qn̄qꝫ⌋ꝓlōgat᷑, aut pp multitudinē māei: aut pp grossitiē ei⁹: aut pp frigus ei⁹. Et qn̄qꝫ adiuuāt ad illđ tps frm, ⁊ regio fra, ⁊

ᵃ A. ⁊

ᵇ A. Alia litera vicit

ᶜ A. intrinseca

ᵈ A. accidit error. Alia litera accidit error in statu

ᵉ —— A.

ᶠ† A. ē vsqꝫ ad septimū diē sic febris adustiua, seu causon, ⁊ tertiana ꝯtinua. Et ex eis sūt q̄ sūt min⁹ acute q̄ꝫ ille ⁊ sūt ille q̄ꝝ status

ᵍ† A. ⁊ q̄ sūt p⁹ illas sunt acute cronice vsqꝫ ad xxi. diē postea sūt cronice vsqꝫ ad xxxx. ⁊ lx.

ʰ A. fuerit mā ei⁹ grossa fr̄a

ⁱ† A. Et qn̄qꝫ ex forma seu figura, qm̄ si ipa extenuet᷑ vel tornat᷑ fiat velociter, et ꝯtabescāt facies ⁊ hypocundria, tūc egritudo erit acuta

ᵏ A. ipsa ē ex breuior gn̄e ipsius

ˡ A. ad illū q an̄cessit supfluitate tendente

ᵐ A. additionē

ⁿ A. quotidiane

ᵒ A. p⁹ an̄cessionem

ᵖ A. tensio

ᑫ A. temp⁹ egritudinis

etas fr̃a, ⁊ d̃bilitas caloris inati, ⁊ soliditas corpis.

Sermo v̄lis de febrib⁹ ephimeris. Cap.V.

Cause omniuȝ spẽrum febris ephimere sunt cause primitiue calefacientes essential'r, ⁊ calefacientes ꝑ accidens: de summa occurrentiũ, ⁊ assumptoꝝ, scȝ in cibo ⁊ in potu: ⁊ passionum corporeaꝝ, ⁊ animalium, ⁊ ex dolorib⁹, ⁊ apostematib⁹ [a] [apparentib⁹: ⁊ sunt de eis] ex oppilationibus, quaꝝ causa non est primitiua: ⁊ non proueniunt cãe eaꝝ cum vehementia sua ad hoc, vt ꝑtranseat illud q̃d inflammat spũm: nam si ꝑtranseãt illud, faciunt cadere in ethicam: aut in spẽm febriuȝ humoꝝ quam dicem⁹. Cãe.n. primitiue plerunqȝ mouẽt ãncedẽtes: ꝙ si mouerint eas ad putredinẽ, erunt febres putredinis. Et sunt q̄dam hominũ q̄ existimant, ꝙ febris ephimera non fit nisi ex labore spũs, ⁊ corpis, ⁊ illud est error. Et iste q̄dem febres ſm plimum recedũt in die vno: ⁊ raro ꝑtranseũt tertium diem. Nam si ꝑtranseant illam q̃ȝtitatem, existimat̃ de esse eaꝝ, ꝙ ipse ꝑmutant̃. Et intentio q̄dem ꝑmutationis est, ꝙ [b] [retẽtio] calitatis ꝑtransit spũm: aut ad corpus, aut humorẽ. Licet sint de hominibus q̄ dicãt, ꝙ ipsa q̃nqȝ remanet sex dieb⁹, ⁊ ꝯsumitur integra ꝯsumptiõe: cui nõ esset similis, si ꝑmutaret̃ ad genus aliud. Et hec q̄dem febris est facilis curationis, ⁊ difficilis cognitiõis: ⁊ similiter ꝓncipium ethice. Et homines q̄dem veloci⁹ cadentes in febres ephimeras: ⁊ q̄ vehemẽtius leduntur ab eis, si erret̃ in eis, sunt illi in q̄bus calor ⁊ siccitas sunt magis vincẽtes: q̃m ꝑueniũt velociter ad ethicam, ⁊ tertianã. Deinde illi in q̄bus calor ⁊ humiditas vincũt, q̃m perueniunt velociter ad febrem putredinis. Deinde illi in q̄b⁹ calor est plus. Deinde illi in q̄bus est plus siccitas. Et qum illi q̄ habent complexionem siccam ⁊ calidam accidit fames, ⁊ [c] [adueniũt cum ea] vigilia, ⁊ labor animalis, ⁊ labor corporeus, festinat ad ipsuȝ febris ephimera cũ horripilatõe quadã: Q̃d si non succurrat̃, ⁊ cibet̃ statim, festinabit ad ip̃m febris putredinis.

Signa propria febrium ephimerarum, distinguẽtia eas ab alijs. Cap.VI.

De proprietatibus earũ ẽ, ꝙ ipse nõ fiũt a causis antecedẽtib⁹: neqȝ incipiũt cũ coarctatione, ⁊ est ꝙ ip̃e nõ incipiũt ſm plurimum cũ rigore, ⁊ frigore extremitatũ, ⁊ ꝓfundatiõe calitatis, ⁊ declinatione ad pigritiã, ⁊ somnum, ⁊ submersionẽ pulsus ⁊ diuersitatem eius, ⁊ paruitateȝ ipsius. Immo fortasse accidit in ꝓncipio earum similitudo frigoris, ⁊ horripilationis, ⁊ punctio: cui⁹ causa est vapor chimi mali, ⁊ remouet̃ velociter: ⁊ accidit, sed raro rigor ꝓpter multitudinẽ vaporuȝ ledentium lacertos ꝓpter punctiõem suam [d] [sup̲flua multitudine.] Et est ei⁹ inflãmatio nõ mordicatiua aspera. [e] [ ] immo bona, sicut caliditas corporis laborantis, ⁊ ebrij. Et qum est vrina in ꝓmo die digesta, ⁊ pulsus bonus, tunc iudica ꝙ est febris ephimera: ⁊ illõ ideo, quoniam vrina non alterat̃ in ea in quantum ipsa est ephimera, ⁊ est sedimen eius digestum, non decliue ad colorem humoris: ⁊ est quãdoqȝ nubes eius pendẽs: ⁊ quãdoqȝ est natans boni coloris: ⁊ quãdoqȝ accidit vt non equet̃ color ei⁹, tamen eius substantia est equalis: ⁊ non alteratur color ei⁹, nisi propter id quod associatur ei de causa alteratiõis vrine: quãuis non sit illic febris ephimera ex eo q̃d dicemus in [f] [tertiana.] ⁊ similibus ei. Et pulsus est decliuis ad spissitudinem, ⁊ fortitudinem, ⁊ magnitudinem nisi in ea que est a passionibus debilitantibus: ⁊ nisi fuerit in stomacho humor mordicatiuus, aut frigidus, aut causa alia de his que [g] [mutant] pulsum preter febrem. Et raro q̄dem diuersificatur: si vero diuersificet̃, erit ei ordo: nam si diuersificet̃ illud, tũc erit ꝓpter cãm aliam antecedẽtem febrem: aut [h] [vicinatem] ei, sicut est labor vehemẽs, aut mordicatio vehemẽs in viscerib⁹, ⁊ similia his. Et quãdoqȝ accidit vt induret̃ pulsus ꝓpter frigus vehemens, ⁊ inspissans infrãns, aut ꝓpter caliditatem solis vehementem exiccantem: aut propter vehementem laborem exiccantẽ, aut famẽ, aut angustias, aut vigilias, aut euacuationes: Et quandoqȝ festinat in eo dilatatio, ⁊ tardat̃ cõstrictio: ⁊ non festinat plusquã naturalis nisi raro, ⁊ cum velocitate pauca: quoniaȝ necessitas euentationis in eo est vehementior, q̃ȝ necessitas educẽdi vaporeȝ corruptũ vapor nãqȝ in eo non est corruptus comparatiõe sui ad equalem: immo est [i] [bonus] comparatione sui ad eum. Et qum ambiguus sit tibi pulsus, ⁊ constrictio ipsius, tunc scias ex anhelitu: Et pulsus q̄dem reddit post eradicationem eius ad consuetudinem ei⁹ naturalem in illo corpore, ⁊ hoc est signũ bonũ. Et scias penitus, ꝙ quotiẽs vrina ⁊ pulsus sunt boni, significant ꝙ febris est ephimera: ⁊ quãdo non sunt boni, nõ opȝ vt nõ sit ephimera: multotiens.n. est in ea vrina tincta, ⁊ pulsus diuersus, ⁊ debilis, ⁊ ꝑu⁹. Et de ill' q̃ significãt ꝙ ipsa ẽ febris ephimera, est vt sit ꝓncipiuȝ eius facile, ⁊ leue: ⁊ sit augmentũ eius nõ addens supra duas horas, ⁊ neqȝ associent̃ statui accidentia vehemẽtia. [k] † [ ] ⁊ vt non accidãt in ea accidentia praua: ⁊ non sit in ea [l] [ebullitio] caloris vehemẽs: ⁊ minorent̃ cum ea dolores: Q̃d si cũ ea dolor fuerit capitis, aut dolor alius non sit fixus inseparabilis post eradicationem eius: ⁊ hoc q̄dẽ significat ꝙ ipsa est ephimera. Et plurimum q̄dem eradicationis ei⁹ fit per sudorem, ⁊ humorositatem simileȝ sudori naturali, non humoroso: ⁊ nõ sit vehemẽs superfluitas iterum in q̃ȝtitate sua, immo appropinquat sudori naturali in quãtitate sua: sicut est proximus ei in qualitate sua. Si.n. videris sudorem plimum, tũc febris erit non ephimera. Et de eis de q̄bus febris ephimera experit̃, est vt ingrediat̃ balneum habens eam: q̃uqȝ mora fecerit euenire in eo q̃si horripilationem non ꝯsuetam, scit̃ ꝙ febris est febris putredinis: ⁊ egrediat̃ habens eam ex balneo illico: ⁊ si nihil alterat̃ a dispositione sua, tunc febris est ephimera.

Permutatio febris ephimere. Cap.VII.

Cum expedit vt febrem ephimeraȝ patiens cibetur, ⁊ errat medicus sup̲ eam, ⁊ non cibat ipsum: ꝑmutatur febris in corporibus cholericis ad ethicã [m] [incendenteȝ:] ⁊ in corporib⁹ carnosis ad sinocham que est absqȝ putredine: ⁊ fortasse ꝑmutatur ad illam que est cum putredine. Et similiter quando necessariũ est adiutorium in apriẽdo poros, ⁊ rarificando corpus, ⁊ nõ fit, fit inflãmatio in humorib⁹ retẽtis in corp̲e inflãmatione [n] [ei⁹ q̃d calefacit cum fortitudine ei⁹ quod putrefacit.]

Signa permutationis febris ephimere ad febres alias. Cap.VIII.

Significatio illius est, ꝙ ip̃a declinat absqȝ sudore, aut humorositate: aut cuȝ sudore absqȝ mundificatione per sudorem: ⁊ est declinatio longa difficilis, ⁊ absqȝ

Alia litera Tractat⁹ sc̃do

a A. extrinsecis, ⁊ q̃nqȝ q̄dam ex eis sunt

b A. accensio

c A. associant̃ ei

d A. plimaȝ sup̲fluam

e A. Alia litera sicca

f A. effimera ex labore

g A. paruificant

h A. associatam

i A. calefactus

k† A. Et in febre putrida ẽ ȝuum

l A. acuitas

m A. ⁊ incensiuã

n A. qua fit calefactio cũ fortitudine ⁊ putrefactio.

mundificatiõe pulsus. Immo remanet in pulsu aliqd, ⁊ remanet dolor capitis si fuerit: ⁊ hoc totuȝ significat pmutationem ad febrem putrefactiõis humoris aut [a] ⌈ethicam: nam⌋ si cause fuerint vehemẽtes, aut plongeť mora eius, pmutabiť ad ethicam. Qđ si ad ethicam pmuteť, videbis tactũ arteriarũ cal'in valde: ⁊ videbis febrem similem, vel fixam: et in omnib⁹ mẽbris additur calefactio sup replõnẽ: ⁊ in tẽpore acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatẽ cũ duritie, ⁊ puitate. Et videbis signa reliqua que diximus de signis ethice: Et qñ pmutať ad gen⁹ febriũ sanguinis, qđ nominať sinocha absqȝ putredine, videbis additionẽ, ⁊ replõneȝ calitatis: ⁊ inflãmationẽ faciei. ⌊Et quãdo pmutať ad febres putredinis, apparent horripilatio, ⁊ diuersitas pulsus, ⁊ paruitas, ⁊ coarctatio: ⁊ est caliditas mordicatiua sicca, ⁊ vehementia accidẽtium. In vrina aũt fortasse remanet digestio [b] ⌈ex substantia.⌋ ⁊ in plurib⁹ non apparet in ea digestio.

ℭ Curationes febris ephimere secundum modum vniuersalem. Cap. IX.

In omnibus spẽbus febris ephimeť opȝ, vt afferanť sup corpa patiẽtium eas ea que nutriãt eos nutrimẽto bono, cũ velocitate digõnis: qm̃ febriẽs est eger: et eger est lesus. [c] †⌈ ⌋

At qbusdã eoꝝ cõcediť deliciari in ea: sicut patiẽti ex labore, ⁊ angustia, ⁊ fame, ⁊ illis in quoꝝ corporibus colera plurima est. Et qui conqueriť se pati horripilationẽ in pncipio, deglutiat cibũ infusuȝ in aqua, ⁊ vino vt sit magis penetrans: ⁊ isti qdem cibantur etiam in pncipio febris. ⌊Et qbusdã phibeť deliciari in ea, ⁊ innuiť eis vt fiat subtiliatio sicut in patiẽte febrẽ ex oppilatione, ⁊ soliditate, ⁊ ex apostemate. Et meli⁹ qdeȝ est vt postponatur cibatio vsqȝ ad declinationem, nisi in illis quos excepimus. Et aqua fr̃a qdem opȝ vt nõ phibeatur in pncipio rei, qm̃ virtus est fortis: quare non timeť debilitas ei⁹: ⁊ est melior cura in infrãdo. [d] †⌈ ⌋ veꝝ si fuerit illic debilitas in visceribus, ⁊ febris iam extẽdiť, aut fuerit [e] ⌈vehemẽs: ⌋ tũc melius est vt de ea nõ multum sumať. Et ꝯceditur eis balneũ qum eorũ paroxismus ꝯsumiť in febrib⁹ ephimeris ppter [f] ⌈accidentia⌋ de qbus est humectatio, ⁊ de qb⁹ est sudatio, ⁊ rarificatio poroꝝ, ⁊ de eis est infr̃atio in [g] ⌈qeta⌋ dispõne: ⁊ phibetur vbi timeť casus putredinis. Et non opȝ vt euitet balneũ nisi hñs eam ex oppilatione, [h] ⌈ppterea qꝛ⌋ balneum gñat egritudinem putridam: ⁊ similiter patiens eam ex sacietate nauseatiua, nisi in fine rei, ⁊ qum dilatantur pori, ⁊ descendit nauseatiua sacietas: illic. n. oȝ vt balneet. Et hñs catarrum non balneetur, nisi sit adustiuus. Et omnes hñtes febres ephimeras opȝ, vt non plongẽt morã in aere balnei, immo in aqua ei⁹ quãtum volunt, nisi hñtes eam ex solliditate, ⁊ ex spissitudine: eis enim conuenit, vt plongent morã in aere balnei donec sudent. [i] ⌈Embrocatio⌋ autẽ si fuerit effundendo, aut liniẽdo tantum, oppilat poros. ⌊Et in curatione omnis febris ephimere, que est ab oppilatiõe extrinseca, aut intrinseca, fricatio aperit poros hẽntis eam, deinde si obuiat humiditati plurime, resoluit eam, ⁊ si obuiat humiditati parue, exiccat [k] ⌈eam.⌋ Euacuatione autem non indiget aliquis eorum, nisi habens oppilationem replexionalem, ⁊ habens nauseatiuam sacietatem, ⁊ qui habent febrem ephimeraȝ ex soliditate, cuius corpus est repletum.

ℭ Speties febris ephimere. Cap. X.

De febribus ephimeris sunt, q̃ omnino cõparanť ad dispõnes aiales. Et de eis sť, que comparanť ad dispõnes corporeas. Et de eis sunt, que pportionanť ad res que eueniũt de foris. Et de cõparatis ad dispositiões animales est illa, que fit ex angustia, ⁊ illa que fit ex tristitia, ⁊ illa que fit ex existimatione, ⁊ cogitatiõe, ⁊ ira, ⁊ vigilijs, ⁊ somno, ⁊ tranqllitate, ⁊ timore, ⁊ gaudio. ⌊Et de pportionatis ad dispõnes corporeas sunt ille que comparanť ad res que sunt actiones ⁊ motus: ⁊ de eis sunt, que cõparanť ad non actiões ⁊ motus, ⁊ ad cõtraria eoꝝ. Et cõparate ad res que sunt motus, [l] †⌈ ⌋ ẽ q̃ fit ex labore: ⁊ illa que ex tranqllitate, ⁊ illa q̃ fit ex eũatione: ⁊ de eis est febris ephimera ex dolore, ⁊ de eis est febris ephimera q̃ est cũ sincopi: ⁊ de eis ẽ illa, q̃ fit ex fame. ⁊ de eis est illa, que fit ex siti. Et de comparatis ad ea que nõ sunt actiões ẽ illa, que fit ex oppilatiõe: ⁊ de eis est illa que fit ex nauseatiua sacietate: ⁊ de eis est illa q̃ fit ex apate: ⁊ de eis ẽ illa q̃ fit ex [m] ⌈soliditate.⌋ Cõparate aũt ad res que accidunt defóris sunt sicut illa que fit ex adustione [n] ⌈quecũqȝ adustio fuerit,⌋ ⁊ sicut q̃ fit ex [o] ⌈frigore ⁊ soliditate ⁊ ex ablutiõe.⌋ dicam itaqȝ vnãquãqȝ earum cum curatione sua.

ℭ De febre ephiera ex ãgustia, ⁊ sign] ei⁹. Cap. XI.

Quandoqȝ accidit ex motu spiritus ad interiora, ⁊ [p] ⌈occultatione⌋ eius in eis, ppter superfluitatẽ angustie febris spiritualis. Cui⁹ signa sunt igneitas vrine, ⁊ acuitas ei⁹: ita vt hñs eaȝ sentiat acuitatẽ ipsi⁹, pp̃ dñiũ siccitatis in ea: ⁊ est motus oculi ad clausionẽ decliuis: ⁊ est oculus submersus ppter resolutionẽ cum gete [q] ⌈⁊ subclusione,⌋ ⁊ facies est tendẽs ad citrinitatẽ pp̃ profunditatẽ calitatis, Et pulsus est ad đbilitatẽ, ⁊ puitatẽ đcliuis: ⁊ forte đclinat ad duritiem.

ℭ De cura. Cap. XII.

Oportet vt habẽs eam multiplicet introitum tine, ⁊ ponat plimũ sue intẽtionis in balneatiõe cũ aqua balnei absqȝ aere ei⁹, ⁊ multiplicet eam inunctionẽ cum [r] ⌈fricatione⌋ post illud: oleũ. n. [s] ⌈aliquod⌋ ẽ magis iuuatiuũ ei q̃ȝ balneũ, Et vtať lenificantibus, ⁊ odoriferis fr̃is, Et ponat sup pect⁹ suũ epithimata ifr̃antia ex mucilaginib⁹, ⁊ succis, ⁊ aq̃s [t] ⌈bonis,⌋ ⁊ sumat in potu vinũ plime commixtionis: est. n. bonum medicamen ei.

ℭ De febre ephimera ex tristitia. Cap. XIII.

Quandoqȝ accidit ex multitudine tristitie ppter rẽ q̃sitam motus laboriosus, spũm calefaciẽs, faciens cadere in febrẽ: cuius signa sũt similia signis eius, que ex angustia: nisi qꝛ motus oculi cũ pfunditate sua, pp̃ resolõnẽ ẽ ad partẽ extrinsecã ⁊ pulsus nõ ẽ demissus depssus: imo ẽ in eo [v] †⌈ ⌋ cum debilitate: [x] ⌈sed est cum eo saltus.⌋ Et cura eius est sicut cura eius, que est ex angustia.

ℭ De febre ephimera ex cogitatione. Cap. XIIII.

Quandoqȝ accidit ex multitudine cogitatiõis in rebus, febris similis illi q̃ est ex [y] †⌈ ⌋ tristitia, nisi qꝛ motus oculi est equalis, non ad clausionẽ, neqȝ ad exitum decliuis, ⁊ ẽ decliuis ad profunditatẽ: ⁊ plus

a A. Alia litera ad sanguineã ⁊ Alia litera ad ethicam ⁊

b A. substantie Alia litera rei precedentis

c †A. Alia litera ⁊ lesus nõ digerit aut tardẽ digerit

d †A. spiritus

e A. febris ex oppilatione

f A. intentiones

g A. secunda

h A. qñqȝ enim

i A. Inunctio

k A. corpus

l †A. ⁊ ...

m A. siccitate cutis

n A. solis

o A. pdcatione cui] fca ex frigore ⁊ fca ex ablutione cũ aqua stiptica

p A. occultatione

q A. tepore Alia litera ⁊ tepore

r A. oleo

s ——A.

t A. boni odoris

v †A. eleuatio aliqua

x A. si ipsa debilitas fuerit cũ eo

y †A. angustia

a A. eleuatione ⁊ depressione

est diuersus in a[dilatatione ⁊ ꝯstrictione:] ⁊ plurimum quidem est equalis: Et facies est ad citrinitatē ꝯcliuis. Et cura eiꝰ est cura illiꝰ q̄ est ex tristitia.

¶ De febre ephimera ex ira. Cap. XV.

b A. accensa in spiritu

Quandoqꝫ accidit ꝑpter superfluitatē motꝰ spūs ad exteriora i dispositōe ire, calefactio superflua b[adurens spūm] ⁊ febris.

Cuius signa sunt rubedo faciei, nisi ꝑmisceaṫ ei timor, quoniam citrinaṫ: ⁊ inflatio faciei similis ei, q̄ inflatur in c[dormitione,] Et sunt oculi rubei tendentes exterius propter vehementiam motus spūs ad exteriora. Et quādoqꝫ accidit quibusdam eorum tremor, ꝑpter motuꝫ humoris: aut propter debilitatem naturarū, Et est aqua rubea, acuti tactus propter acuitatem suam. Et quādoqꝫ est cum ea aliquātulū claritatis. Et pulsus est grossus, plenus d[pulsans] frequens.

c A. febre causata ex vigilijs

d A. eleuatuo

¶ De cura. Cap. XVI.

Faceos quiescere, ⁊ fac vt occupentur letificantibus, ⁊ narrationibus, ⁊ vocibus bonis, ⁊ ludis mirabilibus: ⁊ fac eos ingredi balneuꝫ in aqua tepida, non plurimi caloris: ⁊ inunganṫ plimum cum aliquo oleo plurimo. illud.n. est magis ꝯueniens eis, q̄ꝫ aqua calida, Et cibentur eis que infrīgant, ⁊ humectant: Et prohibeantur a vino omnino, non.n. est eis via ad ipsum.

¶ De febre ephimera ex vigilijs. Cap. XVII.

Quandoqꝫ etiam accidit ex vigilijs febris ephimera: cuius signa sunt, antecessio vigiliarꝫ, ⁊ grauitas palpebrarꝫ, e[qm̄] fortasse non aperit eas: ⁊ profundatio oculi propter resolutionem: ⁊ inflatio palpebrarꝫ ꝑpter corruptionem cibi, ⁊ multitudinem vaporis: Et cōturbatio vrine ꝑꝑ ꝑuationem digestionis, Et debilitas pulsus, Et citrinitas faciei ꝑpter malitiam digestionis: Et inflatio eius ꝑpter f[excitationem] ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine, sicut in illa que est ex ira.

f A. tumefactionem factam

¶ De curatione. Cap. XVIII.

Curatio autem eius est ociari, et quiescere, ⁊ dormire, et embrocare caput cum eis que infrigidant ⁊ humectāt: ⁊ balneum humidū, ⁊ cibi bonorum chimorum: ⁊ inunctiones humectantes. Et vinum est ex rebus magis cōferentibus eis: ⁊ sumant in potu ipsum sine timore, nisi fuerit dolor capitis.

¶ De febre ephimera ex somno, ⁊ qete. Cap. XIX.

E spiritu quādoqꝫ resoluuntur vapores calidi ꝑ vigilias, ⁊ motus. Cum ergo prolongatur: somnus, ⁊ tranqllitas, ⁊ non resoluuntur: accidit ex eis calefactio spiritꝰ ⁊ febris eiꝰ. Cuius signa sunt ista: significant enim eam antecessio somni, ⁊ tranquillitas plurima, ⁊ ꝑprie que non est in consuetudine: ⁊ cadit contrariuꝫ consuetudinis: ⁊ significat ipsam repletio vaporosa ⁊ pulsus.

¶ De curatione eius. Cap. XX.

Curatio eiꝰ ē sudatio in aere balnei: ⁊ ablutio eq̄lis cum aqua calida: ⁊ paucitas cibi: ⁊ declinatio eius ad id quod infrigidat, ⁊ humectat ipsum: ⁊ exercitium temperatum: ⁊ non oportet vt bibat vinum.

¶ De febre ephimera ex gaudio. Cap. XXI.

Quandoqꝫ accidit ex gaudio febris, sicut illa q̄ fit ex ira. Cuius signa sunt ꝑxima signis eiꝰ, que est ex ira. nisi quia forma oculi est forma gaudentꝭ, nō forma irascentis. Et est frequentia in pulsu minor. Et cura eius est proxima curationi eius, que est ex ira.

¶ De febre ephimera ex timore. Cap. XXII.

Quandoqꝫ accidit ex timoṙ febris ꝓm semitam, q̄ accidit ex angustia. Proportio nāqꝫ timoris ad angustiam, est ꝑportio ire ad gaudiū, ex hoc, ꝙ motꝰ timoris est ad interiora, ⁊ ire ad exteriora: ⁊ fit subito, ⁊ aliorū modorꝫ fit gradatim. Cuius signa sunt ꝑxima signis eiꝰ, q̄ fit ex angustia: nisi qꝛ diuersitas in pulsu est vehementior: ⁊ forma oculi eius est forma territi. Curatio eiꝰ ē ꝑxima curatiōi eiꝰ que fit ex angustia: ⁊ oꝫ vt secureṫ a timore: ⁊ veniatur ad eū cū nūtijs gaudē faciētibꝰ: ⁊ g[letificātia sṫ iuuatiua ei.]

g A. vinum confert eis

¶ De febre ephimera ex labore. Cap. XXIII.

Labor qn̄qꝫ peruenit ad summuꝫ in calefaciēdo h[corpus ⁊] spirituꝫ, ita vt fiat febris nocens operationibꝰ, ⁊ est plurimi nocumenti, ⁊ grauitatis ipsiꝰ super vitalem, ⁊ animalē.

h —— A.

Signa sunt antecessio laboris, ⁊ additio calefactionis iuncturarꝫ super alia: ⁊ i[tactus] lassitudinis: ⁊ siccitas corpis. Et quādoqꝫ accidit in fine eiꝰ humectatio, si fuerit labor tempatus k[in eo.i. quando non est in eo exiccatuꝫ.] aut frigus ꝑhibens sudorem. Si aūt labor fuerit supfluus, minoraṫ humectatio, ⁊ sudor: ⁊ quandoqꝫ seqtur ipm tussis sicca ꝑꝑ cōmunitatem pulmonis: ⁊ est pulsus eius paruus debilis: ⁊ quandoqꝫ declinat ad duritiem: ⁊ vrina est citrina, l[calida] propter motum, ⁊ subtilies propter resolutionem.

i A. sensatio

k A. ⁊ non fuerit calor exiccans

l A. acuta

¶ De cura. Cap. XXIIII.

Curatio eorꝫ ē tranqllitas, ⁊ balneatio in tina: ⁊ inūctio m[fricando proprie] super iuncturas: ⁊ acceptio cibi boni chimi, humectantis, secundum quātitatem qua digeratur, ꝺ genere carniū pullorꝫ, ⁊ edi, ⁊ piscium n[paruorum.] Et quoniam virtutes eorꝫ sunt debiles: tunc nō opꝫ vt confidant de se, posse digerere, quod digerebant in dispositiōe sanitatis: immo minus illo. Et propter hoc cibenṫ eis, quorꝫ paucuꝫ nutrit plurimum, sicut ea que diximus: ⁊ sicut vitelli ouorum sorbilium ⁊ testiculi gallorum sunt eis boni.

m A. cū fricatione leui

n A. petrosorum

Quidam tamē existimauerunt: ꝙ opꝫ vt patientiū lassitudinem regimen plus subtilietur q̄ꝫ aliorum: sed illud non est rectum. Et opꝫ vt sumant de fructibus humidis. Et sumant in potu vinuꝫ plurime commixtionis, si fuerint asueti: aut iuleb: ⁊ aliud, si non fuerint consueti. Et oportet vt eorum inunctio sit plurima, q̄ꝫ inunctio aliorum cum oleo aliquo vt humectentur eoruꝫ membra, ⁊ iuncture exsiccate: ⁊ iterum vt mollificeṫ illud quod accidit eis de tensione. Et oleum viol. est de oleis melioribus eis. Et oportet vt communicet inunctio eoruꝫ corpori: ⁊ proprie capiti, ⁊ collo, ⁊ spondilibus dorsi, ⁊ iuncturis omnibus: ⁊ proprie post balneationem. Et oportet vt o[sternantur] strata eorum, ⁊ aromatizentur indumenta eorum, ⁊ sedilia eorum: ⁊ si indigent iteratione balnei propter reliquias, iterentur omnia que scripta sunt in capitulo suo.

o A. mollificent

De febre ephimera ex euacuatione. Cap. XXV.

Quandoq; accidit ex commotione humoꝝ post ventris solutionem motus spūum superfluus, ⁊ inflammans in ipso febrem propter multitudinē lassitudinis, que sequitur ipsam. Et quādoq; faciunt eā medicine solutiue, ppterea ꝙ calefaciūt. Et qñq; seqtur flebotomiā, ppea ꝙ [a] redire fac̄ humiditatē vapoꝝ: ⁊ sanguinitatē eoꝝ ad furiositatem colericam.

[a] A. Alia litera remouet ab humiditatib⁹ vapores. Alia litera remouet ab hūiditatib⁹ vaporosis ⁊ sāguineis earū taliṫ ꝙ ipse cōuertanṫ ⁊ efficianṫ fumose colerice

Curatio. Cap. XXVI.

Oportet vt subtilietur in retinēdo naturā per ea q̄ sūt ordinata in capitulis suis: ⁊ vt cibetur eger cum eo, quod confortat plus: ⁊ s3 q̄titatem qua digeratur, de eis que infrigidāt, ⁊ humectant: ⁊ sint in eo pontica, stiptica: ⁊ ponanṫ sup stomachū empl'a, ⁊ embroce confortantia calefacta, non tepefacta: Nā omne tepidu3 est mollificatiuū, ⁊ resoluit virtutem. Et de hac summa ē lana infusa in oleo nardino, aut oleo frigidiore eo, aromatizato: ⁊ exprimatur adeo, donec separentur ab ea partes olei, Et ponantur super cor, et epar ea que infrigidant.

De febre ephimera ex dolore. Cap. XXVII.

Dolor quandoq; calefacit spiritu3 adeo, donec inflāmeṫ febris: Signa. dolor in capite, aut oculo, aut aure, aut dēte, aut iuncturis, aut extremitatibus, aut colica, aut hemorroidibus, aut alijs de doloribus furunculorum.

De cura eius que fit ex dolore. Cap. XXVIII.

Regatur dolor cum eo quod o3 in capitulo suo, deinde curetur cura eius que fit ex labore. Quod si timeatur ex potu vini motus doloris, non detur in potu.

De febre ephimera ex sincopi. Cap. XXIX.

Quandoq; accidit ei cui superuenit sincopis propter commotionem spūs diuersam calefactio, ⁊ conuertiṫ in febrem: ⁊ quādoq; remouent de ea post ablationem timoris in sincopi reliquie. Signa. Vicinitas sincopis: ⁊ casus virtutis absq; signis febriū aliaꝝ, que non sunt ex febrib⁹ ephimeris: Et pulsus in ea est diuersaꝝ dispōnum. Quandoq; enim cadit, ⁊ destruiṫ, quando vincit frigus: Et quādoq; fit velox, ⁊ apparet, qum dominatur caliditas: ⁊ similatur pulsui patientium extenuationem exiccatiuam, in duritie cū [b] vermination.

[b] A. dispositione pl'sus vermicularis

Curatio. Cap. XXX.

Cura eius est cura sincopis, ⁊ dare cibos velocis digestionis, boni chimi, de illis quos sciuisti: ⁊ si indigueris vt des in potu vinum, fac: ⁊ nō cures de febre. Qum ergo liberatur ex sincopi, ⁊ remanet febris, similis ei que est cum extenuatione, curetur cum eo quod est in canone de infrigidatione, ⁊ humectatione.

De febre ephimera ex fame. Cap. XXXI.

Quandoq; acuunṫ vapores in corpoṙ qñ nō inueniunt nutrimentu3, ⁊ gñant febrem: Et eius pulsus est debilis, paruus, ⁊ qñq; declinat ad duritiem. Curatio. Cibatio quidem in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex kist ordei cum oleribus, ⁊ post illas cum cibis bonis confortantibus: Et balneeṫ, ⁊ effundatur sup caput eius aqua plurima tepida: ⁊ sedeat in ea, ⁊ humectetur corpus eius cum eis, que sunt sicut oleu3 viol'. ⁊ ros. ⁊ cucurbitinum.

De febre ephimera ex siti. Cap. XXXII.

Hec proxima est ei que est ex fame: et est dignior vt accidat propter defectum [c] eius quo sedaṫ de aqua caliditas fortij vaporib⁹. Curatio. [d] † dare in potu aquam friam, ⁊ aquas fructuum frigidorum, ⁊ proprie granatoru3, Et humectare corpus cum tina, ⁊ si possibile est ei balneatio cum aqua frigida, faciat.

[c] A. Alia litera aq̄ cū qua sedaṫ

[d] † A. est

De febre ephimera ex oppilatiōe. Cap. XXXIII.

Oppilationes fiūt in poris cutis, propter [e] spissitudine3 eius, ⁊ paucitatē ablutionis, ⁊ multitudinē [f] ciboꝝ: ⁊ propter siccitatem. Et propter ablutione3 cū aq̄s frigidis stipticis. Et propter adustionem solis. Et quādoq; fit in vijs venaꝝ, ⁊ [g] meatibus eaꝝ, ⁊ orificijs ipsaꝝ, ⁊ cursib⁹ [h] ⁊ vijs eaꝝ. Et qum dr̄ febris ephimera ex oppilatione, non innuiṫ nisi ad hanc spēm. Nam plūmūq; accidit vt minoreṫ resolutio, ⁊ multipliceṫ repletio, ⁊ coarctatio, ⁊ priuetur respiratio, ⁊ aggregeṫ vapor plurimus, [i] † ⁊ non resoluaṫ, ⁊ tunc eueniat caliditas superflua: ⁊ dum pseuerauerit eius inflāmatio in [k] debiliori ex corporib⁹, qđ est spūs, erit febris ephimera: qum ergo inflāmaṫ in sanguine est spēs famosa sinoche, quam dicemus: ⁊ est illa que est de summa febriū humoꝝ, ⁊ non est propter putredine3, immo est propter inflāmatiōem, ⁊ ebullitionem. Quod si pertrāseat illud ad putredinē, quā facit oppilatio ⁊ puatio respirationis, permutatur ad febres putredinis: ⁊ hmōi quidem oppilatio. aut fit ex multitudine humoꝝ, ⁊ sanguinis, aut ex grossitudine eoꝝ: aut ex viscositate eoꝝ: aut propter casum rei de causis oppilationis in instrumento, nō in [l] cursu immo sicut frigus ɔstringens, aut apostema coarctās, aut nascētia rei: aut aliud de illis quaꝝ te op3 rememorari. Et hec quidem febris de febribus ephimeris paꝝ permutaṫ ad ethicam: quoniam corpus in ea est plurime materie. Et in hac febre iteꝝ est sitis, ⁊ inflammatio, ⁊ adherentia calitatis: ⁊ vrina media inter igneā. [m] † Et hec febris est difficilis ad cognoscendū, cuius similitudo est proxima similitudini febrium humoꝝ. Et hec febris qñq; remanet vsq; ad diem tertium, [n] ⁊ in eo qđ est post ip3 si sunt oppilationes plurime fortes. Et non [o] inspissantes. ⁊ non ɔdensantes deforis ⁊ si sunt [p] † parue, festinat ei⁹ eradicatio, si non fuerit error. Et hec febris inter febres ephimeras, qñq; accidit ⁊ redit propter fixionem oppilationis, que est cā q̄re fiunt ei [q] † paroxismi. Et hec qdem febris multotiēs pmutatur ad frigus, ⁊ horripilationem, ⁊ significat ꝙ ipsa sit putrida. Et cu3 illa que est ex oppilatiōe facit accidere dolorē post flebotomiā in latere sinistro [r] † nō est excusatio iteratiōis flebotomie: pcipue qū sedaṫ febris, ⁊ pseuerat dolor. Signa. Qñ accidit febris ephimera nō a cā primitiua, ⁊ est longe declinatiōis, tūc existima ꝙ ipsa est [s] oppilatio: ⁊ prope qñ declinat sine eūatione [t] cū humectatione. Et verificāt existimationē tuā signa repl'onis, in corporib⁹ plimi sanguinis, ⁊ gñantibus eū: aut grossorū humoꝝ, viscosoꝝ. Et differētia qdem inter ea ambo est, qm̄ si oppilationes in eis sunt pp grossitudi/

[e] A. siccitatem

[f] A. Alia litera pulueris

[g] A. in ramis

[h] A. seu

[i] † A. calidus

[k] A. Alia litera subtiliori

[l] A. meatu

[m] † A. ⁊ fuscam

[n] Alia litera —— A.

[o] A. oppilatiōe cū inspissatione cutis causate

[p] † A. oppilationes

[q] † A. sicut

[r] † A. post flebotomiam lateris dextri

[s] A. ex oppilatiōe

[t] A. rorida

nem humorum, ⁊ viscositatez eoꝝ, significant ea signa nota eis, ⁊ non est illic inflatio corporis, ⁊ rubedo, ⁊ extensio, ⁊ ad summũ signa multitudinis. Et in illis in q̃bus causa est repl'o, sunt signa repl'onis ex rubedine faciei, ⁊ exuberatiõe venaꝝ, ⁊ inflatione, ⁊ tensiõe, ⁊ alia apparentia. Et si supfluunt oppilationes, pulsus est paruus: ⁊ si non supfluunt, non opz vt minoreť pulsus. Cura. Quz cã est multitudo humoꝝ, ⁊ repl'o, tunc opz vt in pncipio pperes ad flebotomiam, ⁊ eũonem. Et vt flebotomes eum cũ iam non febrit, tunc est meliꝰ. Et quãdo febrit, si non fuerit necessitas, tũc statio est magis cõueniens: flebotomia.n. facit humores currere, ⁊ p̄miscet inter eos. Si autẽ nõ fuerit excusatio, tunc non opz vt postponať, ⁊ tardeť flebotomia, ⁊ euacuatio. Deinde fiat occupatio in eis que apiunt oppilationes, ⁊ mundificant meatꝰ. Et non pperes ante euacuationẽ ad mundificandos meatus, ⁊ aptionem. Illud.n. fortasse fit cã ad attrahẽduz humores subito ad quosdam meatus, ⁊ inuiscandum in eis: ⁊ illud est res in qua sunt errores plurimi: ⁊ fortasse addit in oppilationibꝰ, si fuerint grossi, ⁊ pp̄e si meatus in creatione sua fuerint stricti. [a]⌈Qum⌋ flebotomia iteꝝ, ⁊ euacuatio qñq3 educant supfluitates [b]⌈viscosas⌋ fumosas, faciẽtes coarctatõe sua hanc febrem, ⁊ phibeant vt pmuteť ad putredinẽ: ⁊ proprie qum ad vltimũ facis eam puenire, ⁊ facis approximare sincopi. Et si non sentis multitudinez humoꝝ, immo sentis oppilatiões, ⁊ q̄ ipse sunt accidẽtes a grossitudine eoꝝ, ⁊ viscositate ipsoꝝ: tunc fortasse non indiges flebotomia supflua, ⁊ euacuatione supflua: immo indiges aptione: Et aptio q̃dem est cũ abstergẽtibꝰ ex medicinis, ⁊ cibis. Et ppterea q̄ egritudo est febris, non est possibile vt redeas in apiendo ad abstergẽtia calida: immo ad illa que sunt inter sirupuz acetosum purum, vsq3 ad illum q̃ est cum seminibus: ⁊ aqua endiuie vsq3 ad aquaz feniculi. Et cibus sit ille in quo est ablutio: ⁊ non in quo est viscositas, sicut kist ordei. Et zuccarum cũ hoc quod ip̄m est ppinquuz cibo, est in ip̄o aptio, ⁊ abstersio: nõ est ergo malum si misceať cuz kist ordei.⌋ Demũ opz vt ꝯsideres qum euacuaueris, si necessaria fuerit euacuatio eiꝰ, ⁊ [c]⌈apparuerit sicut⌋ diximꝰ, an minuať febris, ⁊ deficiat: ⁊ an, si paroxismos habuerit, frangať, ⁊ debiliteť paroxismus eius secũdus a primo. Et considera vrinaz: ⁊ si inuenis eam non priuatam digestione: ⁊ in pulsu, ⁊ si inuenis eum non significare putredinem, pcedes s̄m hoc regimen. Et intromitte egrũ in die tertio post paroxismũ in balneum, hora mollificationis paroxismi expectati, si fuerit febris, vsq3 ad quinq3 horas. Et inunge eum: ⁊ frica ipsum cum rebus in quibus est abstersio equalis, sicut quod est inter farinam fabarum vsq3 ad farinam orobi, ⁊ farinam radicum lilij, ⁊ aristologie emollite cum aliquantulo mellis ⁊ aque. Quod si fueris ausus vti fortiori hoc, tunc vtere spuma baurac. Et si existimas q̄ balneum alterat naturam eius in aliquo, ⁊ facit accidere quasi horripilationem, non moretur in eo ictu oculi: oppilationes enim iste non sunt de gñe earum, quas aperit balneuz. Qum ergo egreditur de balneo, non opz vt approximet cibo, neq3 vino, nisi post securitatem ex paroxismo. Si autẽ exigit dispositio vt cibeť aliquãtulum, ⁊ non tollerat: detur in potu id in quo est aptio, sicut aqua ordei subtilis, plurime aque, pauci ordei, plurime decoctionis, decocta cum apio. Quod si paroxismꝰ non iteratur ei, tunc balnea eum sc̃do, si desideraue rit illud, ⁊ ciba ipsum: Et si fuerit paroxismus diminutus a paroxismo primo, ⁊ vrina fuerit bona, tunc confide in veritate curationis, ⁊ paucitate oppilationis: ⁊ cura eum post eradicatiõem eius, sicut curasti, ⁊ ciba ipsum. Et si venerit paroxismus sicut fuit, aut fortior illo, ⁊ vrina non fuerit sicut opz, tũc egritudo est tendens ad putredinem: ⁊ curatio eiꝰ est curatio putredinis.

a A. Uerum

b——A.

c A. scd̃ fuerit aptio sicut cũ eis q̃

De febre ephimera ex nauseatiua satietate, ⁊ repletione. Cap.XXXIIII.

Quandoq3 accidũt ex nauseatiua sacietate vapores mali, ex q̃bus accẽdiť caliditas, ⁊ inflãmantur sp̄ũs, quare accidit febris ⁊ pprie in corpibꝰ colericis: ⁊ in illis q̃ non habẽt amplos poros. Nam plurimũ supfluitatum eoꝝ vaporat vaporatiões fumosas, ⁊ minorať in eis eructuatio acida. Et de illis q̃ sunt vehemẽtius dispositi ad illã, sunt illi q̃ incipiũt post nauseatiuam satietatẽ vti exercitio, ⁊ motu, ⁊ ire sub sole, ⁊ balneatiõe postq̃3 accidit eis h̃: mľtiplicanť.n. in eis vapores fumosi: ⁊ pprie qñ habuerint in corporibꝰ suis dolorẽ [d]⌈ ⌋ ⁊ pp̄e in viscer ibꝰ eoꝝ. De mã v̑o eructuatiõis acetose, ⁊ in habẽtibus eam, raro ꝯtingit vt gñetur febris. Si aũt gñetur, erit debilis: immo nõ gñatur. Et existimamus [e]⌈q̃ gñatur ab eructuatione acetosa: non est nisi sacietas nauseatiua.⌋ Et isti q̃dem cum eoruz soluunť nature, iuuanť valde, ⁊ remouetur febris eoꝝ propter expulsionẽ supfluitatis supflue fumose. Et diuersificať q̃dem curatio eius, cuius retinetur natura ex illis, ⁊ cuius soluiť. Et si natura illius q̃ febrit ex nauseatiua satietate lẽiať duabꝰ ascellatiõibus, aut tribꝰ, deinde flebotomeť, fortis fit super eam fluxus ventris: ⁊ fortasse fiet fluxus epaticus, quem significabũt pulsus cordis, ⁊ nigrido lingue. Et similanť accidẽtia febris ephimere ex repl'one accidẽtibꝰ febris [f]⌈ex ira:⌋ rubent.n. oculi, ⁊ facies valde, ⁊ fit inflãmatio vehemens, ⁊ magnificať pulsus, ⁊ fit velox: ⁊ rubet vrina. Ampliꝰ quz plus remanet, non excedit tres dies. Et scias q̄ febris ephimera ex nauseatiua sacietate qñq3 venit cũ piodis quatuor, aut septez, ⁊ cũ hoc est febris ephimera, verum pulsus eiꝰ est sanus. Signa eiꝰ sunt alteratio eructuationis ad acetositatem, aut fumositatem. Qum ergo alteratur eructuatio ad sanitatem, indicat sanitatem. Et vrina quidem istoꝝ est est p̄uata digestione, aquosa. Et qñ cã nauseatiue sacietatis ẽ vigilia, est in facie, ⁊ faucibꝰ eoꝝ inflatio: ⁊ in palpebris eorum est grauitas.

d†A. ⁊ mordicationem

e A. febrẽ gñatã cũ eructuatione acetosa esse pp cãm aliaz a satietate nauseatiua

f A. concluse

De cura. Cap.XXXV.

Patiens hanc nauseatiuam sacietatez non euacuať quin aut sit natura eius non soluta, aut sit soluta. Quod si natura eius fuerit nõ soluta, tunc [g]⌈proculdubio opz⌋ vt solues eam: Et si fuerit aliquid cibi, aut fecis, aut grauitatis remanẽs in stomacho, tũc oportebit vt facias vomere ipsum, deinde solue eum: Et ꝯsidera vbi inuenit grauitatẽ, ⁊ ꝯsidera tunc, an sit rectius euacuare illud cum clisteribus, ⁊ suppositorijs, aut cuz aliquo quod bibiť desuper vt soluat, aut deponat, aut digerat: Et significat illud q̃ rectius est de hoc dispõ eructuatiõis: fortasse.n. necessariũ erit, si fuerit cibus stans desuper, ⁊ sit difficilis vomitꝰ, vt nõ aspiciať ad febrẽ, sed administreť diapipereon, vt p̄cipitetur, ⁊ descendat cũ digõne: aut administreť, q̃ est debiliꝰ eo: ⁊ administrenť embroce, ⁊ empla/

g A. ꝯuenientius est

stra digestiua cognita in caplo digōnis: ⁊ solutiua cognita in caplo solonis. Qum ergo descenderit, tunc aut egredietur p se ipm, aut iuuabitur cū supposi-torio, Et tolleretur fames sup eum tam diu, donec nō remaneat hesitatio in destructiōe sacietatis nausea tiue: deinde sumat cibum leuem, velocis digōnis, boni chimi, ⁊ [a] ⌈ sit intētio ad famem, ⁊ somnū tm̄, qd̄ excusat sollicitudinē ⌋ in alleuiatione replonis. Qd̄ si nā fuerit soluta, ɔsidera an res que eūatur, sit illud qd̄ est corruptū. Et si fuerit illud non retineatur donec totum eūetur vsq3 ad postremū ei⁹. Et expecta declinationē paroxismi, ⁊ fac ingredi ipsum tūc balneum, ⁊ ciba ipsum, nisi fuerit illic supfluū destruēs v̄tutem: tūc enim non facias ipsum ingredi balneū, immo ciba ipm, ⁊ ɔforta stomachū ei⁹ cum rebus, quas scies, ⁊ quaꝝ queda scripte sunt in caplis de solone vētris: ⁊ d̄ illis est lana infusa in oleo, in quo est virt⁹ absinthij, aut etiam in oleo nardino postq3 fuerit expressa, ⁊ sepata fuerit ab ea maxima pars olei. Et si pseuerat solo ⁊ inuenis id qd̄ egreditur, absq3 genere eius qd̄ corruptū est administra oleū de cydonijs [b] ⌈ tepidū ⌋ recēs fm hūc modum, ⁊ oleum de mastice: ⁊ non est iteꝝ in oleo nardino cōtrarietas eis. Et fortasse administrabim⁹ ceratum, ⁊ ꝓprie qn̄ nō suffert dispō stricturam eoꝝ sup vētres eoꝝ. Et qn̄q3 indigemus emplis fortiorib⁹ hoc, de emplis predictis in colirica passiōe. Et da eis in potu aq̄s fructuū, si [c] ⌈ tollerat ⌋ eas: ⁊ da ei ad comedēdum illud cui⁹ alleuiatur nutrimētum, ⁊ facilis fit digestio sicut testiculi galli ⁊ pisces [d] ⌈ aradrach, ⌋ ⁊ ꝑmitte sup illud aliqd de fructib⁹, ⁊ succis, ⁊ robub stipticis. Et si abscinditur de appetitu aliqd, admoue ipm cum eis que sciuisti, ⁊ ꝓprie cum eis que fiunt ex cydonijs. Et qum [e] ⌈ eūatum est: ⌋ nō est maluz, vt administres ei electuariū forte de illis, que digerūt, ⁊ confortant stomachū, ⁊ aperiūt oppilatiōes: ⁊ illud post ablationem febris, ⁊ accidentium. Et iter qdem ad flebotomiā est, vt non fiat in ea, donec declinet: tūc. n. fiat: ⁊ illud qd̄ ꝑus datur in potu, est aqua ordei. Et cibus sit sicut ille q fit de agresta cū cucurbita, ⁊ amigdalis paucis. Et infrigidetur locus eius, ⁊ odoramentum eius, ⁊ trocisci de canfora in quibus non ponitur reubarbarum.

De febre ephimera ex apate. Cap. XXXVI.

Febres sequentes apata interiora sunt putride: Et qn̄q3 associatur eis ethica: ⁊ non sunt de numero febriū ephimeraꝝ. ⌋ Apostemata vero [f] ⌈ apparētia ⌋ sicut sunt furunculi, ⁊ exiture, vel bubones que eueniūt in ea, ⁊ ꝓꝑe apostemata magna que fiūt in mēbris glādulosis, ⁊ in carnib⁹ que vocantur molles, sicut illa que fiūt in inguinibus a supfluitatib⁹ epatis, ⁊ in ascellis a supfluitatib⁹ cordis, ⁊ sub aure a supfluitatib⁹ cerebri qn̄q3 sequuntur febres, ⁊ non eūantur qn aut sit illud qd̄ ꝑuenit ex eis ad cor donec igneat ipm calefactio sola, aut cū putredine: q̄ si fuerit calefactio sola: tūc erit de gn̄e febrium [g] † ⌈ ⌋ apatum intrinsecoꝝ. Et plurimum qd̄ accidit de istis febrib⁹ sequētib⁹ apostemata sequētia cās ꝑmitiuas ex vlceribus, ⁊ scabie, ⁊ dolorib⁹, ⁊ ꝑcussiōib⁹, ⁊ casib⁹, ad que expelluntur materie, ⁊ retinentur in vijs apd̄ carnes molles, est de gn̄e febris ephimere. Et plimū qd̄ accidit de istis febrib⁹ sequētib⁹ apata, quoꝝ cause sunt antecedentes, sicut repletiones ⁊ oppilationes ꝑterite [h] ⌈ sunt patride, ⁊ scd̄m plimū ⌋ febres sunt radices, ⁊ apostemata sequētia, licet quādoq3 accidat econtrario. Et Hippocrates nominauit has febres malignas, que ex eis sunt ephimere, ⁊ q̄ non sunt ephimere. [i] ⌈ Et febres qdē sequētes ea fm plurimum sunt ephimere, ⁊ si non sunt ephimere sunt male. ⌋ Et plurimū quidē haꝝ sequuntur apostemata sanguinea: ⁊ quandoq3 accidūt sequētes herisipilam, ⁊ similia ei. Signa earum sunt ea que diximus de antecessione apostematum ante eas, Et facies est inflata ⁊ rubea, ⁊ est additum in [k] ⌈ ea ⌋ super dispositionem sanitatis: Et non est caliditas vehemēter mordicans, q̄uis sit multitudo ei⁹ in eis: quoniam huiusmodi apata sunt sanguinea, nisi sint febres sequētes herisipilam: ⁊ tunc istis febrib⁹ succedit humectatio. [l] † ⌈ ⌋ ⁊ est pulsus in eis velox, magn⁹, frequens propter repletionem, ⁊ caliditatē. Et est vrina aquosa alba propter cursum māeruz ad apostemata, ⁊ vlcera. Cura. Oportet vt antecessio fiat in ea cum flebotomia, ⁊ fluxu vētris: Et curetur apostema cum eo quod oportet in capitulo suo. Et subtilietur regimen: ⁊ non bibat vinum omnino: ⁊ non cibetur, nisi post declinationez completam, Et necessaria sunt ei extinguentia, ⁊ infrigidantia humectantia: ⁊ emplastra infrigidata cū niue sup membꝝ infirmū apostemosum: ita vt non noceant apati, neq3 faciāt ipm crudū: immo infrīgetur via inter ipm, ⁊ cor infratione penetrāte in ꝓfundum.

De febre ephimera ex [m] ⌈ terrestreitate, idest quando cutis fit dura vt testa. Cap. XXXVII.

Hec febris iteꝝ sequitur priuationem resolonis propter oppilationes nō profundatas. Et plures quidē hominum qum dimittūt consuetudines suas balneādi, febriūt. Et plures eoꝝ sunt illi, in quorum corporib⁹ gn̄atur vapor colericus, propter complexionē corporū eorum, ⁊ ciborum ipsoꝝ, ⁊ aquaꝝ ipsaꝝ malarum, ⁊ propter dispositiones eoruz accidentes ex vigilijs. [n] † ⌈ ⌋ Curatio ei⁹ est [o] ⌈ extinctio ⌋ ⁊ administratio balnei, ⁊ sudare in eo post declinationem. Et fricari cum eis, que sūt sicut furfur, ⁊ farina fabaruz, ⁊ amigdal. amar. ⁊ semē melonis, ⁊ aliquid de [p] ⌈ alusen ⌋ ⁊ baurac. Et sit cibus ei⁹ extinguēs, ⁊ humectans: ⁊ vinum eius sit plurime commixtionis. Et iteret balneum multotiens.

Febris ephimere ex calore. Cap. XXXVIII.

Quandoq3 accidit ex calorē aeris, ⁊ calore balnei ⁊ similiū, febris ephimera. Et plimum illi⁹ non accidit nisi ex vehemētia caloris solis, Et est prima suspēsio ei⁹ cum spiritu animali: qum primum quod eo leditur fit caput: calefacit. n. aer eius, ⁊ peruenit ad cor, ⁊ fit febris: deinde spgitur in totum corpus. Et quādoq3 fit eius suspēsio cum corde ꝓpter caliditatē anhelitus: ⁊ quādo custoditur caput a calore. S3 illa que ex sole accidit plurimum imprimit in cerebro, ⁊ capite: ⁊ propter illud q non est mundus, impletur caput ei⁹. Et illa que non fit ex sole, s3 fit ex dieb⁹ canicularibus, ⁊ ex balneatione, ⁊ ex alijs, impressionem facit in cor. Signa. Signa sunt causa eueniēs ex vehemētia inflāmationis capitis in parte solari cerebri, Et fortasse est cum ḡuitate, ⁊ replone, si non fuerit corp⁹ mundum. Et magnitudo anhelitus in parte cordiali. Et illud quod apparet de corpore vehemētis calefactionis calidius interiore ei⁹. Et de illis quibus scitur illud, est, q̄ sitis ei⁹ est minor siti illius, cui⁹ caliditas est illa caliditas, ⁊ est in hac habitudine contraria vel diuersa ei que est ex den-

a A. festiatio ad famē, ⁊ ad sōnū, ē ex eis q̄ sēt sufficiēs curatio vel sufficiens adiutorium

b A. bonum

c A. desiderat

d A. alradradi

e A. expeditus fueris

f A. extrinseca

g † A. ephimerarū. Etsi fuerit calefactio cū putredine tūc erit de genere febrium

h A. Alia litera ē febris putredinal' ⁊ plime illarū febriū seqntiuz ad ea sēt ephimere qn̄ febres sēt seqntes ⁊ apata sēt radices. Et plime illaꝝ febrium sunt putride quando

i Alia litera i —— A.

k A. his duobus

l † A. Alia litera vel roritas resudans a corpore

m A. siccitate vel asperitate

n A. Alia litera ⁊ labore

o A. mundificatio

p A alasnan

sitate. Cura. Est necessarium vt incipiatur in cura tione eius cum eo, quod infrigidat ex embrocis sup caput, & pect⁹: & ex oleis frigidis, & pprie oleo ros. infrato super niuez, quod fundat super caput, & pe ctus ex loco longinquo: Et det in potu aqua fra, & que currunt cursu eius: & sine cessatione ei⁹ fiat illud vsquequo declinet febris. Qñq3 auferf ingrediat [a]⌈tinam, & non tangat eū tina⌋ si fuerit cum eo [b]⌈fe bris:⌋ & balnea eum cū aqua tepida: & non pmittas aerē eius calefacere ipsum: & non timeas ex effusio/ne aque cal'e super caput ei⁹: quoniam ipsa hume/ctat, & resoluit febrem: & necessitas ad balneandum plus est, q̃3 necessitas ad [c]⌈vnguēdum.⌋ Qñ ergo egredif: [d]⌈tunc frica⌋ caput eius cū oleis frigidis, sicut est oleum rosaceum, & de nenufare.

¶ De febre ephimera que accidit ex soliditate causa ta a frigore. Cap. XXXIX.

Quandoq3 accidit ex frigore, & balneatione cu3 aquis fris, vt ɔdensenf pori [e]⌈apparē tes:⌋ & coarctentur vapores fumosi, se cūdu3 ꝙ dictū est: in illa que fit ex [f]⌈te stuositate:⌋ quare accidit febris, & multotiēs pducit ad putridam. Et non pducit ad illam febrem, nisi qñ vapor prefocat⁹ est acutus, nō suauis. suauis. n. non generat eam. Signa ei⁹. sunt cause: & corp⁹ in ea in pmis qum tangitur non est vehemētis calidi/tatis: Qñq3 figitur man⁹, sentitur calor eleuari: Et pulsus non est in paruitate, in qua est in illa, que fit ex angustia, & tristitia, & fame, quoniam non est illic resolutio: s3 est velox ppter necessitatem. s. attrahen di aerem: nisi sit frigus [g]†⌈ ⌋vehemēs: & fortasse declinat ad duritiē. Et oculus nō est profun dus, immo quādoq3 est inflatus ppter vaporē coar ctatum. Et vrina quādoq3 est alba, quoniam cali/tas ē pfocata: & qñq3 est tincta, quonia3 caliditas q̃ [h]⌈resoluit⌋ ex poris expellif ad viam vrine. Cura tio. Cooperianf in febre, donec sudēt: qu3 ergo de/clinant, ingredianf balneu3, & balneenf cum aqua ad caliditatē declini, & cū aere calido: & embrocenf super ipsos aque in quib⁹ ɔcocta sunt, sicut amara cum, & anetum, & sisimbriū. Et fricetur cu3 eis, que diximus que abstergunt poros, & mollificant eos: Et postponatur in eis inunctio vsquequo sudent, & fricenf, & balneentur cum aqua calida valde. Et o3 vt antecedat balneatio cum aqua, balneationē cu3 aere: deinde inungatur cum aliquo ex oleis dilatan tib⁹ poros: Et fundaf super capita eoꝝ sicut oleum de aneto, & keiri, & de camemilla, Et cibenf cibis le uib⁹, & aromatizenf. Et sumant in potu vinum al/bum, subtile, cōmixtum: & est meli⁹ eis q̃3 aqua pp id qd̃ est in eo de sudatione, & puocatione. Et inun ctio cum oleo aliquo patiētibus ex labore, est ma/gis iuuatiua q̃3 patientibus ex soliditate.

¶ De febre ephimera ex soliditate cutis causata ex aquis stipticis. Cap. XL.

Quandoq3 accidit illis qui bal neantur in aquis sti pticitatē faciētib⁹ sicut sup qua3 vincit ṽtus aluminis, aut dragāti, vt vehemēs fiat spissitudo pororum [i]⌈apparētiu3⌋ quare comprimuntur eorum vapores: & accidit eis quod diximus aliquotiens: & multotiens quidem perducit ad putredinem.

¶ De signis. Cap. XLI.

Significant ea3 cause & quod significaf de [k]⌈ni gredine⌋ cutis quasi ipsa [l]⌈extēsa⌋ sit preparata preparatione qua preparantur coria: & sicut si tangatur cutis infusa in aqua dragan ti: & est dispositio in additione caliditatis post tempus ex tactu [m]⌈cutis⌋ sicut in alijs de illis que accidunt ex oppilatione pororum: Et pulsus est debilior, & mi/nor, & vehemētioris velocitatis. Et vrina est vehe mentius alba, & tenuis, sicut vrina [n]⌈mulieris:⌋ & non est in corporibus eoꝝ detumitio, neq3 in oculis eoꝝ pfundatio. Cura. Oportet, vt curef cu3 ppin quitate curationis eoꝝ qui sunt ante eos: verūtamē eis non datur in potu vinū, nisi post fidutiam vehe/mentie amplitudinis pororum, nisi sit condensatio parua: fortasse. n. tunc aperit eam vinū. Et op3 vt subtiliatio regiminis ipsoꝝ sit maior: & mora eoru3 in aere balnei, & balneatione eorum cum aqua cal'a maior: Et op3 vt tardef inunctio eoꝝ plus.

¶ De febre ephimera ex vino. Cap. XLII.

Quandoq3 accidit ex vino fe/bris ephimera, & cura eorum est cura ebrietatis. Et for/tasse indigent solutione cum aqua fru/ctuum, & similibus, & flebotomia, & vo mitu, & pprie quando perseuerat dolor capitis eo/rum. Et oportet vt ingrediatur balneum post de/clinationem.

¶ De febre ephimera ex cibis calidis. Cap. XLIII.

Cibi calidi faciunt febrem ephime/ram: & sicut illa que est ex sole secūdum plurimum est cerebralis, & in spiritu animali: & illa que fit ex balneo ē cordialis, & in spiritu vitali, similiter illa que fit ex cibo est epatica, & in spiritu naturali.

¶ De cura. Cap. XLIIII.

Eius curatio est prouocatio cū infrigidan/tibus notis: & solutio nature est melior cum siracost, & tamarindis: Et rectifica re epar cū eis que sunt aqua endiuie, & oleum, & sirupus acetosus: & emplastra infrigidan tia ex sandalis, & canfora, & aqua ro. & oleo, & succo ei⁹, & ex succis olerum infrigidatis actu. Et extin/ctio cum cibis frigidis, & humidis.

¶ Principium sermonis de febrib⁹ putridis & com/plementum sermonis est in febribus sanguineis, & colericis.

¶ Tractatus secundus sermo vniuersalis de febri/bus putridis. Cap. I.

Putredo accidit aut p pter aut ppter cibum malum, qum est prepa ratus vt putrefiat illud quod gene ratur ab eo propter malitiam sue substantie. Aut propterea ꝙ velo/citer recipit corruptionem, quāuis sit bone substantie, sicut lac. Aut quoniam est aquosus, nutrimēti mali, [o]⌈cui⁹ aquo sitatem recipit san.⌋ sicut illud quod generatur a fru ctibus [p]⌈tardis⌋ humidis valde. Aut quoniam est ex illis, que non conuertunf ad sanguinem bonu3: immo remanet humor malus frigidus, quē abhor ret calor innat⁹, & [q]⌈succedit ei⌋ extrane⁹ sicut ille q generaf a cucumere, & citrulo, & piris & similibus. Aut [r]⌈malitia artificij ei⁹: Aut hora ipius: Aut or/do⌋ ei⁹ secundum ꝙ scis. Aut ppter oppilationē

---

a A. Alia litera balneū & non cu ref de catarro si fuerit cū eo & bal nea eu3 cum aq̃ tepida
Alia litera tinam & non cu/ref de catarro
b —— A.
c A. fricationem
d A. inunge ve/hementer
e A. extrinseci
f A. siccitate vel asperitate cutis
g† A. Alia litera debilitans
h A. resoluebaf
i A. extrinsecoꝝ
k A. asperitate
l A. exiccata
m A. manus
n A. ouium
Alia litera h3 tractat⁹ terti⁹ Sermo vlis
o A. remouēs sā guinem a sub/stantia sua
Alia litera p —— A.
Alia litera tardis ad dige/rendum
q A. putrefacit ipsum
r A. pp malitia3 artificij ei⁹, Aut hore ipius, Aut ordinis

probibentem respirationem, ⁊ euentationem, propter complexionem corporis malam [a] ⌈qum non potest digestionem facere bonam: Et sunt iterum virtutes de illis, ⌋que non faciūt in cibo aut humore aliqd [b] ⌈propter puationē respirationis humorū ⌋q̄re dimittūt eū crudum. Et hmōi qdē oplo aut gñat humorē malū, aut corrūpit id qd̄ gñat pp abreuiationē suā in digōne, ⁊ q̄ mouet eum motu pigro. Et iste cāe sūt iuuātes in gñatione oppilationis, gñantis putredinē. Aut pp dispōnes extrinsecas ex aeribus malis, sicut est aer pestilentie, ⁊ aer [c] ⌈lacunaꝝ, ⁊ locoꝝ infusoꝝ in qb᷒ madefiūt res vt linum ⁊ aspaltū. ⌋ Et q̄nq̄ aggregat̄ de eis numerus rerū plimus. Et plimum cāꝝ putredinis humoꝝ est [d] †⌈ aut ⌋pp multitudinē hūoris, aut grossitudinē suā, aut viscositatē sui. Et cause multitudinis humoꝝ, ⁊ viscositat̄, ⁊ grossitiei humoꝝ sunt note, Et [e] ⌈inceptio ⌋oppilatiōis est nota.

Ergo q̄n fecerint oppilationē, accidit putredo pp euentationis puationē, ⁊ pp̄ie qum fuerint succedētes [f] †⌈ ⌋motus in non sua hora sup replonem, ⁊ nauseatiuā satietatē. Et balneatiōes silr aut [g] ⌈sol calus ⌋aut sumere calefaciētia sup replonē: ⁊ dimissio cautelle obseruationis digōnis in stō, ⁊ epate, ⁊ succurrēdi defectui si acciderit [h] ⌈pp calefactionem amboꝝ in epithimatib᷒, ⌋⁊ vaporatiōib᷒. Et putredo qdem q̄nq̄ est cōis corpi: ⁊ q̄nq̄ est in mēbro pp debilitatē suā: aut pp vehemētiam calitatis sue extranee, ⁊ sue acuitat̄, aut doloris ei᷒. Et humor recipiēs putredinē: aut est colera [i] ⌈tal' modi vt ab ea vapor egrediat̄ q̄ sit sbtilis fumosus valde: Aut san. talis modi ⌋vt euaporet ab eo vapor sbtil': Aut flegma [k] ⌈talis modi ⌋vt illud q̄ euaporat ab eo sit vapor spiss᷒: Aut melia [l] ⌈tal' mōi ⌋vt illd̄ q̄ euaporat ab ea sit vapor fumosus [m] †⌈ ⌋puluerulētus. Et putredo qdē colere facit tertianā. [n] †⌈ ⌋Et putredo san. facit [o] ⌈ɔtinuā. ⌋ Et putredo melie fac̄ q̄rtanā: ⁊ q̄ currūt cursu eius. Et putredo flegmat̄ silr vt multū, facit quotidianā: ⁊ q̄ currūt cursu eius. Et san. loc᷒ est intra venas. [p] †⌈ ⌋Colera aūt ⁊ flegma, ⁊ melia q̄nq̄ putrefiūt intra venas: ⁊ q̄nq̄ extra venas: ⁊ q̄n putrefiunt extra venas, si non est cā alia, neq̄ est putredo in apate intrinseco, qd̄ det cordi putredinē cōtinuam, faciunt piodos quos diximus.

[q] ⌈Sed vnicuiq̄ accidūt ⁊ eradicant̄ ⌋q̄uis statica non eradicet̄, qn ibi sint reliquie occulte. Et q̄n putrefiunt intra venas faciūt adherētiam febris: ⁊ nō eradicant̄ neq̄ est prima ei que eradicat̄: immo est assidua inseparabil': sed ei est vehemētia p quam cognoscitur paroxismus qui est ei. Et quando putredo est intrinseca [r] ⌈dominans ⌋super venas omnes aut sup plimum [s] ⌈ei᷒ qd̄ seqtur cor ex eis ⌋non sūt forsitan additiones ⁊ diminutiones appentes: Qū aūt est ʒm ɔ̄rium ei᷒ apparent alterationes manifeste. Et febris putredinis qdē extrinsece non eradicat̄, ⁊ reddit, nisi q̄m māei que putrefit supuenit putredo in tpe paroxismi: ⁊ [t] ⌈finit ⌋eius humiditates ex qbus pendebat calitas, ⁊ resoluunt̄ ⁊ egrediuntur ex corpe: q̄m non sunt retēte in venis, ita vt phibeat eas illud a cōplemēto resolonis: ⁊ remanet cinerietas ei᷒, ⁊ ipsius terreitas, que non sunt vehiculū febris, ⁊ calitat̄: sicut vr̄ de dispōne cumulorum stercoꝝ paulatim paulatim [u] †⌈ ⌋donec fiat cinis totū: deinde nō remanet calitas. Et q̄n nō remanet in humore adusto p putredinem calitas, destruit febris, quousq̄ aggreget̄ vice alia ad locū putredinis. Etiam remanserūt in ea relige caliditatis ex putredine prima, quāuis non remaneat materia: aut pp̄ter inuētionem cause pme putredinis in mā pma, ⁊ inflāmat̄ in mā scda ʒm semitā putrefactionis. Res ergo putredinis [x] ⌈resoluit̄ ⌋ʒm inuētionē calitat̄ [y] ⌈non ⌋deficient̄, putrefaciētis ⁊ resoluentis, ⁊ faciētis cinerē, ⁊ ptranseūtis ad vicinū donec [z] ⌈abscindat terminū, ⁊ finiat mām, ⁊ non inueniat ⌋vicinuꝫ aliud ⁊ [&] ⌈remaneat febris expectans māmaliam, ⁊ attrahat ad locum suū. ⌋ Qum aūt putredo est intra venas: tunc accidit vt sit resolutio completa difficilis: ⁊ [?] ⌈non resoluit̄ putredo p continuitatem que est in qbusdam venis cum alijs, ⌋⁊ putrefit omnis res que vicina est ei: deinde [*] ⌈resoluitur ⌋ad vicinum aliud. Et iterum illud qd̄ comprehēsum est in venis, est vehemētioris [a] ⌈ɔtinuitatis ⌋ad cor. Et iste qdem febres quib᷒ sunt paroxismi eradicationis ⁊ tepoꝛis quādoq̄ dimittūt ordinem suum pp̄ter diuersitatē materieꝝ in multitudine, ⁊ paucitate, ⁊ grossitudine, ⁊ tēnuitate: ⁊ pp̄ter diuersitatē in eis in gñe, ita vt permutentur quedaꝫ māe, ⁊ fiant de genere materiei alterius, que diuersificat̄ ab eis in specie, nō in multitudine ⁊ paucitate, ⁊ tenuitate ⁊ grossitie tantū: Et q̄nq̄ fit ex malitia regiminis egri: aut pp̄ter debilitatē eius: aut propter multitudinē sensus ei᷒. Et paroxismi quidē qui eradicant̄, incipiūt ʒm plimum cum horripilatiōe, aut frigore, aut rigore, ⁊ resoluunt̄ p sudorem. Et non incipiūt cum frigore aut horripilatiōe ʒm plurimum. Nisi aut pp frig᷒ humoris, aut pp [b] †⌈ ⌋q̄re humor mordicat lacertos, aut pp̄ter pfundationē calitatis ad interiora euntis [c] ⌈ad ptem materie: ⌋aut pp debilitatem v̄tutis: aut pp̄ter frigus aeris, sicut ɔtingit tempore hyemis. Et illud quod fit ex mordicatione calitatis, est dignius vt pportionet̄ ad horripilationē, quā ad frigus. Et plurimū quod accidit de eo, est vt sit sicut pūctio acuū in omni membro. Ueꝝ resolo māei cum sudore est quoniaꝫ calitas putrefaciēs resoluit humiditatē, ⁊ remanet cinereitas: qum ergo sit illa humiditas nō obsessa in venis, facilis fit expulsio ei᷒ per sudoreꝫ in poris. Paroxismi aūt [d] ⌈inseparabilis minuuntur, ⁊ non eradicant̄ p sudorē, neq̄ ⌋incipiūt cū frigore, nisi pp debilitatē virtutis: aut pp pfundationē caloris innati, [e] ⌈tunc. n. ⌋infrīant̄ extremitates: ⁊ illud est signū malū. Et in qbusdam febrib᷒ componunt̄ frigus, ⁊ horripilatio, q̄m mā que putrefit est composita ex frigido, ⁊ mordicatiuo: Et quandoq̄ cōponunt̄ quedā febres putredinis tali cōpositiōe, qua fiant in forma insepabiles: ⁊ illd̄ est v̄bigr̄a, q̄n incipit humor putrefieri in loco, ⁊ qum supuenerit ei putredo [f] ⌈consumitur ab ea: deinde ⌋incipit humor de gñe eius, aut non de gñe eius putrefieri: tūc obuiat paroxismus secūdus tempori eradicatiōis paroxismi primi, deinde ɔtinuat̄ res ita. Et quandoq̄ componunt̄ febres putredinis modis alijs cōpositionis, quos distinguam in capitulis suis. Et paroxismi quidē febrium prolongantur quādoq̄, ⁊ abbreuiantur: [g] †⌈ ⌋prolongatio eoruꝫ est [h] ⌈ergo ⌋aut propter grossitudinem materie [i] ⌈⁊ ⌋viscositatem eius [k] ⌈⁊ ⌋multitudinem eius: aut ipsius gestem: aut propter debilitatē virtutis, aut propter debilitatē sensus: aut pp̄ter spissitudinē pororum quare non resoluit̄ humor: ⁊ eoꝝ abbreuiatio est propter contraria eorum. Et paroxismi iterum festinant, ⁊ tardantur: ⁊ tarditas eorum est, aut propterea quia eorum materia est pauca, aut tardi motus ad mineram putredinis propter grossitiem suam, ⁊ hoc quideꝫ est sicut materia quartane. Et velo-

a A. Alia litera aut est et. fortior ex eis Alia litera Et est fortior ex eis

b —— A.

c A. albarbaia ⁊ aer almenstanchaat

d † A. oppilatio. Et oppilatio quidez aut est

e A. generatio

f † A. ei

g A. stacio sub sole

h A. cū calefactione ipsoꝝ āboꝝ cū linimētis seu epithimatib᷒, ⁊ fomentatiōibus

i A. cui᷒ nā ēvt illud qd̄ ab ea vaporat sit vapor fumosus subtil' acui᷒ aut sāguis cūtus natura est

k A. cui᷒ nā est

l A. cuius nā est

m † A. spissus

n † A. ⁊ q̄ currūt cursu eius

o A. conclusam

p † A. q̄re putredo ei᷒ ē intravēas

q A. vnicuiq̄ humori accidere ⁊ eradicari

r A. communis

s A. eaꝝ que vicinant̄ cordi tūc

t A. finiuntur

u † A. putrescentis

x A. ploditur per du

y —— A.

z A. Alia litera abscindat̄ calor ⁊ ɔsumet materia ⁊ nō inueniat

& A. remaneāt relique febris expectātes mās alias que effundat̄ ad locum eius

? A. q. pcedat putredo pp ɔtinuitatē cuiusdā rei q̄ est in venis cū quadā alia

* A. procedit

a A. peruētionis

b † A. Alia litera acuitatē eius

c A. situs māme eius

d A. febris inseparabilis crepescit, ⁊ non eradicatur non

e A. quare

f —— A.

g † A.

h —— A.

i A. aut

k A. aut

citas eoꝝ est, qm̄ ipsa est multa: sicut flegma, nisi sit vitreum, quoniā poxismi ei⁹ qn̄q₃ tardanť: aut subtilis sic̄ colera. Et deteriores qdā febres sunt inseparabiles in qbus putredo est intra venas. Deinde ille que eradicanť, in qb⁹ est putredo in toto corpore, aut in ptib⁹ cordis. Et paꝝ qdem accidit senibus febris valde accensa pp frigus ꝯplonis eoꝝ, ꝛ paucitatē carnis ipsoꝝ. Pulsus vō dispōnes diuersificanť in febrib⁹ putredinis, ꝭ₃ diuersitatē eaꝝ in gn̄ib⁹ suis: ꝛ ꝭm diuersitatem spēi vni⁹ eaꝝ in vehementia, ꝛ debilitate: ꝛ in fortitudine accn̄tiū, ꝛ debilitate eoꝝ. Et qn̄q₃ accidit ei durities, aut pp apa calīm vehemētis extēsionis: aut pp apa calīm in mēbro [a]† ⌈ duro: ⌋ aut pp vehemētiā siccitatꝭ: aut cū dn̄ať frigus in pncipijs. Et qn̄q₃ sit lenis pp mā₃ lenē flegmaticā, ꝛ sanguineā. ꝛ ppea q̄ apa est in mēbro leni, sicut illō q̄ ē in epe, ꝛ pipneumonia, ꝛ lethargia: aut pp hūorositatē qū expectatur qn̄ vult vt sudet. Et pulsus quidem in pncipio paroxismoꝝ est debilis coarctat⁹ pp aduētum virtutis sup materiam. ꝛ occupationem eius in mundando ꝛ euentando.

Sermo vlis de signis febriū putredinis. Cap. II.

Significant febres putredinis aduētus causaꝝ aīcedētiū eas: ꝛ pprie qn̄ nō est in eis cā pmitiua. Et pulsus, ꝛ anhelit⁹ [b]⌈ cui⁹ ⌋ ꝯstrictio ē velox, qm̄ necessitas est ad mūdificādum vehemēs valde. Et est calitas mordicatiua nō suauis sicut est calitas ephimere febris. Et plimum quidem febrium putredinis antecedit almeliletu, ꝛ almeliletu qdem est dispositio, cui admiscetur caliditas, non perueniens ad hoc vt sit febris: ꝛ associatur ei lassitudo, [c]† ⌈ ⌋ ꝛ pigritia, ꝛ alices, ꝛ saltus, ꝛ commotio somni, ꝛ vigilie, ꝛ constrictio anhelit⁹, ꝛ tensio venarum, ꝛ hypocondriorum, ꝛ dolor capitis, ꝛ pulsatio capitis: qum ergo prolongať facit cadere in febres putredinis: aut facit accidere debilitatē, ꝛ citrinitatem coloris. Et quandoq₃ associantur almeliletu antecedenti febres multitudo suꝑfluitatis, ꝛ muc⁹, ꝛ nausea, ꝛ vrina plima, ꝛ egestio plima putrida, ꝛ g̃uitas capitꝭ, ꝛ [d]⌈ excitatio. ⌋ Et accidit frequētia in pulsu non a cā extrinseca, sicut ex labore, aut ira, aut alijs. Qum ergo acciderit in eo coarctatio tūc iam venit paroxism⁹: ꝛ coarctatio qdē est submersio pulsus, ꝛ puitas diuersa in quo accidūt pulsatiōes magne fortes, ꝛ non est velocitas ei⁹ fortꝭ. Sed diuersitas in pncipio, ꝛ in augumēto est ex pprietatib⁹ significātib⁹ [e]⌈ putredinē: ⌋ q₃uis nō appeat in tertiana plima aptione pp leuitatē mā̃ei.

Et de signis qdem q̄ febris sit putrida est euō piodi primi [f]⌈ sudoris, ꝛ humectatiōis ⌋ ephimera. n. est econtrario illi⁹: [g]⌈ licet in initio sit in tertiana pp leuitatē p̄dictā vt sit silis ephimere que tn̄ ephimera nō pmutať ad putredinē. ⌋ Et [h]⌈ qn̄ fuerit ⌋ augumētum ei⁹ non pmixtū, non pportionatū, nō silē. Et plixitas augumēti iterū significat q̄ ipsa ē putrida. Et additio pulsus in magnitudine ꝭm pcessionem sig̃t augumentū. Ampli⁹ aut est interpollata incipiēs cū rigore, aut horripilatōe, ꝛ [i]⌈ dimittit ⌋ ꝭ₃ plimū cū sudore ꝛ humorositate ꝛ [k]⌈ resoluiť cum poxismis ⌋ aut est inseparabilis cū tepore [l]† ⌈ ⌋ nō silis ephimere i vrina, ꝛ pulsu ꝛ cōplemēto mūdificatiōs, ꝛ qete accn̄tiū. Et [m]⌈ plimū qde₃ putriō. ⌋ sunt accn̄tia plima ex siti, ꝛ dolore capitꝭ, ꝛ nigredine lingue, ꝛ pp̄e apud statum: ꝛ mlťiplicať ingetudo ex angustia, ꝛ agitatiōe vehementi: qua₃ facit pugna materiei ꝛ virtutis: quādoq₃ enim eleuatur materia, ꝛ quandoq₃ consurgit virtus. Et pulsus silr̄ qn̄q₃ tendit ad magnitudinem, ꝛ fortitudinem: ꝛ qn̄q₃ ad paruitatem, ꝛ debilitatē, ꝛ coarctationē. Durities aūt fit quādoq₃, ꝛ nō op₃ sempꝑ vt sit nisi sit cū febre apa duꝝ, in quocūq₃ mēbro sit: aut apa in mēbro duro q₃uis non sit duꝝ: aut iā acciderit potus aque frē: aut aliqd aliud de illis que indurāt pulsum, de illis que dicūť in libro pulsuu₃.

Diuersitas aūt in pncipio, ꝛ augmēto est ex pprietatibus febris putride: ꝛ de significationib⁹ ei⁹ fortibus, q₃uis nō appeat in tertiana plimu₃, ppter leuitatē materiei. Et dum non sit pulsus fortꝭ, ꝛ nō sit velox velocitate p̄dicta, tunc febris adhuc est ephimera: ꝛ non pmutať ad putredinē. Et est vrina in pncipio indigesta, aut parum digesta: ꝛ fortasse est acuta. Et scias q̄ a febrib⁹ acutis [n]⌈ interficientibus ⌋ raro fit euasio nisi cū [o]⌈ ꝯtractione ⌋ mēbri. Et quādo [p]⌈ alleuiať ⌋ febris post qetem apatis in pleuresi, ꝛ silibus, tunc scias q̄ de mā remansit aliqd ꝛ q̄ mā [q]⌈ declinat ⌋ ad locū vbi apparet dolor.

De signis inseparalibus. Cap. III.

In cōtinua est diuersitas pulsus, que est ꝭm febrē, appens valde: ꝛ est in plimo ei⁹ nō habens ordinē, neq₃ pondus. Et pseuerat febris, ꝛ non sepať post vigintiquatuor horas. Et non associať ei quod diximus de dispositiōibus [r]⌈ eradicabiliū ex ⌋ añcessione rigoris, ꝛ alijs. Et de illis que significāt eā est ei⁹ assiduitas, ꝛ vehementia diuersitatis dispositiōis ei⁹ apud augmētum: minuiť enim qn̄q₃, ꝛ augeť vice alia.

De rebus in quibus differunt febres putredinis, ꝛ in quibus communicāt. Cap. IIII.

Febris que est pp putredinē colere mot⁹ est tertianus, siue sit mot⁹ pncipij poxismi, aut pncipij vehementie: nisi spēs eius que dr̄ adusta, cui⁹ motus est occultus valde: ꝛ est sic̄ inseparabilis conclusa. Et tertiana qdem pura est acuta ppter subtilitatē materiei: ꝛ eius caliditas est magna, mordicatiua ppter fortitudine₃ colere: sed est salutifera, ppterea q̄ colera est leuis super naturā, ꝛ quoniā ipsa facit quietem. Tertiana vō non pura est longioris spatij, q₃ pura. Et pura qdem raro ptrāsit septem piodos, nisi ab errore. Continua qn̄q₃ consumiť in ebdomada. Et illa q̄ est ex putredine sanguinis est ꝯtinua, insepabilis: ꝛ ei⁹ calor est plurimus, cōis, cū lenitate, nō cū mordicatione colere: ꝛ qn̄q₃ puēnit ad statū in quatuor dieb⁹. Flegmatica aūt accessionē faciēs omni die est lenis caliditatis p comparationē ad colericā: [s]† ⌈ ⌋ longa pp viscositatē mā̃ei, ꝛ frigus ei⁹, ꝛ multitudine₃ ei⁹: ꝛ ē magni timoris, qm̄ h₃ puu₃ spatiū [t]⌈ iterpolationis, ꝛ qetis ⌋ ꝛ quoniam ipsa associatur corruptioni ꝛ debilitati in ore stomachi [v]⌈ que ⌋ nō excusatur: ꝛ illud est de illis que attrahunt accidētia mala ex sincopi, ꝛ pulsu cordis, ꝛ casu appetitus. Et que de ea est insepabilis, est res magis similis ethice, si non esset lenitas pulsus: q₃uis qn̄q₃ fiat durus ēt. Et quātum est minus pura, ē minoris, ꝛ breuioris poxismi nisi declinet cum puitate sue puritatꝭ ad melancoliā. Quartana aūt est non acuta pp frigus mā̃ei, longa pp illō: ꝛ fortasse extendiť que de ea pura est āno vno: ꝛ nō pura ē breuioris spatij: veꝝ i ea nō est timor, qm̄ qetē facit in spatio lōgo: ꝛ qm̄ ipsa non est talis acuitatis, quā sequanť accidētia vehementia. Et quartana qdē, ꝛ tertiana assidua, ꝛ in-

a † A. neruoso aut pp apa duꝝ
b —— A.
c † A. Alia litera ꝛ fractio membrorum
d A. tebegi
e A. febrē putridam.
f A. a sudore ꝛ a humectatiōe rorida
g A. Alia litera dū non pmutať ad putredinē l₃ sit in pncipio febris tertiane pp leuitatē ei⁹ p̄dictam
h —— A.
i A. dimittens
k A. pcedēs piodice cū poxismis suis
l † A. aut sine tepore
m A. cu₃ plimis qdē putridarū
n —— A.
o A. zemane
p A. Alia litera remanserit
q A. iam declinauit
r A. interpollate .s. de
s † A. etiam est
t A. eradicatiōis ꝛ tepors
v A. a qua

terpolata consumuntur per vomitum, ꝛ solutionez
ventris, aut sudorem, aut prouocationez vrine. In
cēsiua autem ꝯsumitur ꝑ hmōi, ꝛ fluxū sanguinis
nariū. Et scias qꝺ ꝓncipiuz ꝓlongaẜ in tertiana, ꝛ
status in ꝯclusa, ꝛ declinatio in incēsiua ꝛ statꝰ ꝛ de/
clinatio in cōtinua, ꝛ statꝰ ꝛ declinatio in quotidia/
na: q̄ꝫuis raro inueniaẜ q̄rtana ꝯtinua, ꝛ quotidia/
na integre eradicatiōis. Et febres qn̄ non curanẜ
ꝭm ꝙ opꝫ, ꝛ ꝓprie apostemose, ꝯuertunẜ ad arefa/
ctionē: ꝛ ꝓprie in febribꝰ acutis, in q̄bus opꝫ vt pa
tiētes eas, cibenẜ: ꝛ non cibanẜ ꝓpter intētionez vt
ꝑueniat natura sup materiā: aut opꝫ vt deẜ in potu
aq̄ f̄ra, ꝛ non datur in potu ꝓpter intētionem vt nō
fiat cruda, ꝛ non succurriẜ cū extinctiōe alia. Qm̄
si fuerit alia intentio quā dicturi sumus in cibatio/
ne, ꝛ dando in potu aquam f̄ram, fortior duarū in/
tentionum predictaruz, premittatur super eas am/
bas, ꝛ dimittatur obꝭuatio illarum duaꝝ.

ℭ De significatiōibꝰ accidētium febriū. Cap.V.

Scias ꝙ acceptio significationū fe
briū est ex regimine an̄cedē/
te, ꝛ q̄uo fuit: Et ex dispōnibus ꝛ acci/
dētibꝰ p̄sentibꝰ, [a] ⌈ ⌋
ꝛ ex regionibus, ꝛ tp̄ibus, ꝛ ex etate, ꝛ
complōne, ꝛ ex pulsu, ꝛ vrina, ꝛ vomitu, ꝛ egōne, ꝛ
fluxu sanguinis nariuz, ꝛ ex dispōne febris in rigo/
re, ꝛ sudore, ꝛ qualitate caliditatꝫ, ꝛ ex paroxismis,
ꝛ ex dispōne appetitus, ꝛ sitis, ꝛ ex dispōne anheli/
tus, ꝛ ex coniunctis sicut dolore capitis, ꝛ vigilijs, ꝛ
alienatiōe, ꝛ inquietudine, ꝛ alijs. Febribus.n.as/
sunt accidētia ex quibus significanẜ dispōnes eaꝝ:
de q̄bus sunt accidentia significātia magnitudinez
eaꝝ, ꝛ ipsaꝝ paruitatē, sicut qualitas caliditatis, et
q̄ꝫtitas ipsius. Et de ea est, que est mordicatiua ve
hementer ex quo prius inuadit vsqꝫ ad finem suuz.
Et de ea est que mordicat in primis, deinde minuiẜ
ꝓpter resolōnē materiei, ꝛ leniẜ. Et de eis sunt que
non mordicant. Et de eis sunt quarū caliditas est
humida. Et de eis quaꝝ caliditas est sicca. Et sẜ
accidentia que significant genus eaꝝ, sicut acciden
tia ꝓpria cū tertiana, sicut ꝓncipiū paroxismi cū pū
ctione, ꝛ horripilatione, ꝛ mordicatione caliditatis
in eo. Et accidētia significātia malitiam eaꝝ, sicut
inq̄etudo, ꝛ alienatio, ꝛ vigilie. Et accidētia signi
ficantia digōnem, ꝛ indigōnem sicut illud ꝙ dice/
mus de dispōnibus vrine. Et accidentia que signi
ficāt crisim, que dicemus. Et accidētia significātia
sospitatē ꝛ ꝯtrariū eiꝰ: ꝛ dicemꝰ omnia illa. Et for
me insunt iudicia plīma, sicut ille cuiꝰ ꝯuertiẜ color
ad plūbeitatē ex albedine, ꝛ viriditate: ꝛ significat
f̄ritatem humorum, ꝛ paucitatē caloris innati: aut
[b] ⌈ excitationem, ⌋ ꝛ inflationem sicut accidit ei cu/
ius febris causa est sacietas nauseatiua: ꝛ sicut velo
citas detumitionis faciei, ꝛ tornatilitas eiꝰ, ꝛ tenui
tas nasi, ꝛ significāt aut vehemētiam calitatis, aut
subtilitatem humoris, aut velocitatē resolōnis eo/
rum ꝓpter amplitudinez poroꝝ: ꝛ motus in se ipis,
ꝛ exitus eorum a consuetudine, aut casus eoꝝ ha/
bent significationes ꝛ res de illis quas dicemus.
Et accidētium febrium q̄dam sunt quoꝝ hora ē ho
ra status, sic̄ alienatio, ꝛ cōmixtio mentis, ꝑꝑ in in/
flāmationem capitꝫ. Et de illis sunt quoꝝ hora est
ꝓncipium, sicut horripilatio, ꝛ frigus, ꝛ sicut ꝓfun/
ditas somni que ꝯseq̄tur plīmum ꝓncipioꝝ febriū,
ꝓpter debilitatē cerebri, ꝛ declinationē caliditatis
ad interiora corporis vbi est materia: ꝛ multitudi/
nem vaporum eleuatoꝝ ab ea ꝑꝑ cōmotionem inci
pientem in corpore, vsquequo resoluat eos inflāma
tio: ꝛ adiuuat illud frigus cerebri in se ipo ꝛ frigus
humoris qui vult putrefieri, ꝛ calefit. Et res ex q̄/
bus scitur dispositio febris, ꝛ ex qua spē sit, sunt di/
spositio febris in acuitate sua, ꝛ sua leuitate: ꝛ dispo
sitio febris in hoc, ꝙ ipa accidit a causis primitiuis,
[c] ⌈ ꝛ ⌋ antecedētibꝰ ꝭm ꝯditionē p̄dictam. Et dispō
febris i adherētia sua: ꝛ eradicatiōe: ꝛ tepore suo: ꝛ
dispositio febris in [d] ⌈ acuitate ⌋ sua cuꝫ rigore, ꝛ fri
gore, ꝛ horripilatione, aut eiꝰ contrario, ꝛ qꝺ est ex
eo. Et dispō febris in dimissione sua cū sudore plī/
mo, aut pauco. Aut dispō p̄terita regiminis, ꝛ etas,
ꝛ forma, ꝛ tempus, ꝛ ars, ꝛ dispō pulsus, ꝛ vrine.

ℭ Sermo ꝺ rigore, ꝛ frigore, ꝛ horripilatione, ꝛ fra/ ctione. Cap.VI.

Horripilatio est dispō in qua
inuenit corpus
diuersitatem in frigore, ꝛ punctione in
cute, ꝛ lacertis: ꝛ an̄cedit eam pigritia,
ꝛ fractio, ꝛ q̄si fractio est maneries eiꝰ.
Frigus aūt est vt sentiat in mēbris suis, ꝛ dorsis la/
certoꝝ suorum frigus purum. Rigor vō, est vt nō
possit ꝯtinere membra sua ex cōmotione, ꝛ tremore
eueniēte in eis, ꝛ motibꝰ inuoluntarijs: ꝛ fortasse ē
frigus forte, ꝛ non fit rigor fortis, sicut in febribus
flegmaticis, ꝛ quartana: Et de causis vehemētie
rigoris est vehemētia v̄tutꝫ expulsiue in lacertꝫ: ꝛ ꝓ/
pter illud quāto est cā rigoris [e] ⌈ viscosior ⌋ est rigor
vehemētior: ꝛ sang. submergiẜ cū rigore ad interio/
ra. Et scias ꝙ humor f̄rus est q̄etus, quem iam cō
sueuit mēbrum in quo est: ꝛ q̄escit passio eiꝰ ab eo,
quare non sentit frigus eiꝰ. Qum ergo moueẜ, ꝛ
spargiẜ sparsione plurima, aut pauca ꝓpter aliquā
causarū.s. ꝓpter caliditatē sepantem, aut aliud, pa/
titur ab eo mēbrum qꝺ erat non occurrēs ei: ꝛ sen/
tit frigus eius ꝓpter causam cōplexionis diuerse: ꝛ
tu q̄dem sciuisti hoc in radicibꝰ vniuersalibꝰ sciētie
medicine. Et multotiēs quidem accidit a phlegma
te vitreo sparso in corpore rigor, non ꝑducens ad fe
brē: Et q̄nqꝫ sunt ei ꝑiodi: ꝛ non est fortitudo eiꝰ for
titudo rigoris ꝑducētis ad febrē. Et materia q̄ fa/
cit lassitudinē ꝑ paucitatē suam, facit rigorē ꝑ suam
multitudinem antequā putrefiat: nam si non putre/
fit, non ꝑducit ad febrē: Et quādoqꝫ accidit frigus,
ꝛ rigor ꝓpter submersionē caloris in corpore causa
cibi, ꝛ que sunt ei similia. Et rigor, ꝛ frigus antece/
dunt febres, quoniam humor crudus effundiẜ ad
lacertos in primis, ꝛ nocet frigore suo per compa/
rationem lacertos, deinde qum incipit putrefieri
incipit calefieri. Et quādoqꝫ an̄cedit rigor febres
ꝑꝑ mordicationē humoris, ꝛ fortitudinē virtutꝫ ex/
pulsiue que est in lacertis, sicut excutitur homo ex
effusione aque cal'e valde sup cutem, ꝛ ꝓprie qum
est salsus. Et fortasse fit nocumētum eius qꝺ mordi
cat causa vt refugiat calor innatus ad interiora, ꝛ
oñetur frigus: quare fit cū mordicatione caloris fri
gus, quasi frigus [f] ⌈ oñetur. ⌋ ꝛ mordicatio [g] ⌈ q̄dez
caloris est apud pāniculū tegētem interiꝰ. ⌋ Et qn̄/
qꝫ accidit rigor ꝑꝑea q2 refugit calor ad interiora,
sicut fit in a͞patibꝰ intrinsecis. Et q̄nqꝫ siḡnt rigor,
ꝛ horripilatio sanitatem in febribꝰ inseparabilibꝰ,
quoniam siḡnt ꝙ materia expelliẜ ex venis, ꝛ egre/
ditur: Uerꝫ quando nō est cū digōne, ꝛ in hora cre
tica, ꝛ non sequitur eā leuitas, est significatio, ꝙ ex/
pulsio illius q̄ꝫtitatis nō est: quoniam v̄tus est vin/
cens: ꝛ imo quoniam materia multa, expelliẜ ꝑꝑ mul
titudinem suam. Et de rigore est qui siḡt mortez.
[h] ⌈ ꝛ est ille quem sequitur debilitas virtutis, ꝛ ca/
sus caloris innati, ꝛ siccitas. ⌋ Horripilatio vero fit

a † A. ex eis que dicemus

b A. ad tedegi

c A. aut

d A. inceptione

e A. Alia litera mordacior

f A. ambiens extrinsece

g A. cali fit apd pāniculos interiores.

h A. sicut ille q̄ seq̄tur debilitatē v̄tutꝫ ꝛ casum caloris innati ꝛ siccitatem.

ex causis paucioribus causis rigoris. Et cōmotio [a]⌈anime, ⁊ piodi⌋indicat piodum. Et senum quidem febres sunt sepulte. Et quādoq3 est cā in lōgitudine febris grossitudo in viscerib⁹, quare resupinet febriens, ⁊ extendat pedes suos, ⁊ tangant viscera sua. Et quādo ᵭnigrat lingua febriētis cū alleuiatione febris, tūc febris ei⁹ est sepulta. Et qńq3 associat febri paralysis, ergo curet febris in primis. Et ᵭ eis que ɔueniūt illis, est sirupus acetosus pmixt⁹ cuz geleniabin, ⁊ aqua ciceris cū oleo, si tollerat febris. Et rasio capitꝭ est ex eis que inspissant cutem eius, quare reuertunt vapores, ⁊ fit fortis febris.

¶ De intentione ad curationes vniuersales febrium putredinis. Cap. VII.

Scias ꝙ intentio in medicādo has febres qńq3 vertit ad ptē febris, q̄re est necessariū vt infrēnt. ⁊ humectent ⁊ qńq3 ad ptez mãei, vbi necesse ē vt [b]⌈maturet vel⌋digerat: aut necesse est vt euacuet: Et digestio qdem in grossa est equatio eius cum subtiliatione: In subtili est equatio ei⁹ cū ingrossatiōe. Et qńq3 contraria sunt illa q̄ reqrit febris de infrigidatione, ⁊ illud qᵭ reqrit humor de digōne, ⁊ euone, ⁊ resolutione. Quādoq3 enim est digestiuū, ⁊ euacuatiuū cal'm: immo est ꝭm pꝛimum ita, ⁊ tūc opz vt obꝭuet magis timorosa ᵭ vna duaꝝ rerꝝ: Et fortasse ɔtrarium est illud qᵭ conuenit febri de infrigidatione cum eis, que sunt sicut [c]⌈melones⌋indi, ⁊ reliqua olera, ei qᵭ cōuenit materiei de minoratione, quare ꝓhibet illud dare ea in potu, nisi vbi non est materia. Et oīno solicitudo sit vt postponat aq̄ fructuū vsq3 ad ebdomadam: ⁊ sit ɔtentus aqua ordei. Et omnes fructus nocēt febricitantibus cū ebullitione sua, ⁊ corruptione sua in stomacho. Et multotiēs quidem inuenit res que digerit, ⁊ subtiliat, ⁊ [d]⌈infrat cū euacuatione⌋sicut sirupus acetosus. Et scias qᵭ febris quādoq3 est tante vehemētie, ⁊ acuitatis, qᵭ nō licet vti regimine cause, immo indiget infratione vltima: ⁊ proprie qum non inuenis virtutē fortē, resistētem, tollerantē. Qᵭ si inuenis eam resistētem, tollerantē, abscinde causam, ⁊ [e]⌈expelle⌋humorē, ⁊ abscinde cibuz: ⁊ non infrigides infratione que prohibeat resolutionē. Quod si inuenis virtutē deficiētem, sis occupatus in equando complexionē contrariam ei, q̄re infra eam ⁊ viuifica v̄tutem cum cibo. Qūq3 [f]⌈sit fortis⌋p viuificationē suā, ⁊ vincit ɔtrarium suum, redi ad causam. Et qum tu infras de istis febrib⁹ tunc non infres eam cum eo in quo sunt stipticitas, ⁊ [g]⌈exiccatio:⌋sicut sunt trocisci infrantes nisi post digōnem, ⁊ euacuationem. Et scias qᵭ cura febris putride est diuersa a curatione febris ethice: Curatio enim ethice est ɔtenta sup ɔtrarietatez egritudinis: ⁊ curatio febris putride non est contēta sup cōtrarietatē egritudinis tantū, immo sup [h]†⌈ ⌋abscissionē cause eius: quāuis [i]⌈illᵭ qᵭ est conueniēs egritudini, ⁊ cibationi sit amicū v̄tuti ex parte sui. s. virtutis: ⁊ inimicum virtuti ex parte, quoniam est amicum⌋inimico eius, ⁊ est materia: quare est adiuuans vtrāq3 earum, quamobrez indiges in regimine eius canōe: ⁊ nos singulare capitulum ei si deus voluerit, faciemus. Et scias qᵭ non est tibi possibile curare febrem, nisi cognoueris eam: Quod si ignoraueris, tūc subtilia regimen: ⁊ prouide ne occurrat paroxismo, nisi vētrem habeat vacuum. Et non moueas in die paroxismi aliqd q̄tū possibile est tibi, neq3 [k]⌈cures febrē.⌋ Et opz vt obserues in omnib⁹ illis dispositionem virtutis:

a A. vł excitatio aldepes, ⁊ aldu ar

b ——— A.

c A. batecb

d A. euacuat infrigidans etiam Alia litera euacuat infrigidando etiam

e A. rege

f A. Alia litera virtus fortificata fuerit

g A. inspissatio

h †A. ipsaz ⁊ sup

i A. ipsa ń sit filiis vł ɔformi egritudini. Et cibatio qdē ē amica v̄tuti ex pte viuificatiōis ei⁹, ⁊ inimica v̄tuti ex parte ꝙ ipsa est amica

k A. Alia litera curationē facias

Mar. bene exp. hoc capitulum.

Qᵭ si fuerit fortis, ⁊ fuerit illud ꝙ vincit sanguis, aut cum humore, qui vincit, sang. tūc flebotomia ē magis conueniens, ⁊ proprie qum vrina est rubea, grossa: non citrina ignea ex qua timeat apud flebotomiā victoria colere, ⁊ acuitas eius. Deinde fac sequi flebotomiam solutionē vētris subtilē, ꝓpꝛie si fuerit illic [l]⌈siccitas,⌋cum eis que sunt sicut aq̄ ordei, ⁊ alsiracost [m]⌈pauco,⌋⁊ aqua ordei [n]⌈cum sirupo acetoso.⌋ Et si natura nō fuerit lenis adde in eo, qᵭ est sicut siracost, ꝙ sit sicut sirupus viol'. Et sit [o]⌈vltimitas⌋lenificatio, non fluxus vētris, ⁊ nō solutio laboriosa. Et magis dilectū est apud me administratio clisterioꝝ ꝭz [p]⌈vltimitatē⌋qua indiget in virtute. Et de clisterib⁹ cōmunis iuuamēti leuibus ē clistere fcm̄ ex oleo viol'. ⁊ succo folioꝝ sicle, ⁊ vitello oui, ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurac. Qū g̃ lenieris hac lenificatiōe fortasse [q]†⌈ ⌋indigebis [r]⌈eo debiliore q̄3 illud quo⌋idiguisti in principio. Et illud est qn̄ado natura est [s]⌈obediēs.⌋ Deinde fac ipsum sequi ea, q̄ vrinam ꝓuocent: sicut sirupus acetosus decoctus cum radice apij, ⁊ similibus. Deinde fac ipsuz sudare, ⁊ aperi [t]⌈meatus⌋cum illis in quibus nō sit calor fortis, sicut cū inunctiōe ex oleo camemillino, ⁊ fricatione cū vino albo, ⁊ cū aq̄ dulci tepida: Et si febris fuerit acuta, [u]⌈nō inuenis excusationē ab inunctione, ⁊ embrocatiōe.⌋ Quod si inuenis humorē in primis declinare ad stomacū, fac vomere cū eis in qbus non sit diuersitas ɔsuetudini: immo cū eis q̄ sunt sicut sirupus acetosus cum aqua calida, qum nā mouet humorē ad vomitum: ⁊ non diuersifices eam, [x]⌈Quod⌋si fuerit illic declinatio ad intestina, ⁊ senseris rugitū, ⁊ descensum fecis [y]⌈tunc adhibe qᵭ soluat vētrem.⌋ Et ꝓhibe eum a somno in ꝑncipijs febrium: ꝓpꝛie quando ē horripilatio, aut frigus, ⁊ rigor, qm̄ prolongat super euz frigus, ⁊ rigor: [z]⌈ipsa nāq3 exꝓmunt⌋materias si fuerint euntes ad quedā viscera, ⁊ [&]⌈prohibēt⌋digestionē humoꝝ: apud declinationē v̄o est iuuatiu⁹ valde: ⁊ fortasse non nocet apud statū. Et non ꝓhibeas ei aquā frām, nisi fuerit humor q est in eo, crudus, ⁊ grossus: tunc enim prohibet digestionem. Et scias quod quando flebotomia iuuat, ᵭinde vteris via mala: [ꝯ]⌈tunc non purgabitur.⌋ Humoris autem colerici digestio est, vt conuersus a sua subtilitate fiat spissus: ⁊ aqua quidem frigida facit illᵭ, nisi sint stomachus, aut epar debile, aut frigidum: aut sit in visceribus apostema: aut sit in [ꝑ]⌈visceribus⌋dolor: aut sit complexio eius pauci sanguinis: aut caliditas eius innata debilis, quare debilitatur post potum aque frigide: Aut sit non consuetus potare aquam frigidam: sicut illi qui sunt de regione calida: isti enim spasmantur velociter, ⁊ associatur eis singultus: ⁊ extenuatus est de hac summa. Ubi autem materia calida, aut grossa iam digesta est, ⁊ corpus est carnosum, ⁊ caliditas innata exuberans, ⁊ virtus ē fortis, ⁊ viscera sana, ⁊ non frigida eorum compl'o radical'. ⁊ non insueta aque frigide, immo assueta aqua frā valde, tunc aq̄ frigida est melior res: multotiens enim adiuuat ad expellenduz materiam cum solutione nature, aut per vomitum, aut per vrinam, aut per sudorem, aut per omnia illa: quare fit statim, vt sanetur. Et quandoq3 dat in potu medicus de aq̄ frā infirmo quantitatem plurimam adeo, donec [a]⌈color eius fiat viridis⌋⁊ tremat que sit saltem perueniens vsque ad eminam vnam, ⁊ dimidiam. [b]†⌈ ⌋Et fortasse conuertitur febris ad phlegmaticam: et fortasse confortatur natura, ⁊ expellit materiam

l A. Alia litera lenitas

m A. parum

n A. ⁊ sirupus acetosus

o A. finis intēt⁹

p A. mensuram

q †A. Alia litera in statu

r A. Alia litera ⁊ in statu lenitione hmōi debiliore q̄3 sit illa qua

s A. restricta

t A. porositates eius

u A. valde non ꝓcedit aliqd ex vnctiōib⁹ ⁊ embrocationibus

x ——— A.

y A. ⁊ q̄ eis similantur.

z A. ipse nāq3 adiuuat

& A. prohibet

ꝯ A. ⁊ nō est corpus mūdificatū idicat recidiuaz

ꝑ A. neruis eius

a A. Alia litera ātiq̄ vehemēter. infret corp⁹ eius

b †A. Alia lfa ex parua

⁊ hec prater exp.

circa aquā ... nō adminis. vide Mar. ...

cum sudore, ⁊ vrina, ⁊ fluxu ventris, ⁊ est sanitas. Et quãdoq; iterum sunt quedã prohibentia deinde timetur [a] ⌈malitia⌋ caliditatis, ⁊ sitis, ⁊ existimas ꝙ puenit ꝑ eam ad ariditatem, vel extenuationem, nõ ꝓhibeas aquam frĩam: nam additio ãpatis ⁊ cruditatis ei⁹ [b] †⌈ ⌋ melior est, q̃ȝ extenuatio. Et sirupus qdẽ acetosus qñq; etiam sedat sitim, ⁊ incidit, ⁊ soluit: ⁊ nocumentũ ipsi⁹ ãpati non est plimũ, sicut nocumentũ aque: ⁊ non est ei uis aggregandi mãm, ⁊ inspissandi eam: Et silr iuleb plime comestionis. Et qum non lȝ vt non bibat aquã frĩam, ⁊ sit audax sup eaȝ, timet ꝙ non faciat accidere ꝯstrictionẽ poroꝝ q̃re fit causa febris alteri⁹ cum euẽtu oppilationis alteri⁹: ⁊ fortasse erit vehemẽtior prima. Et qñ obuiat membro debili, corrumpit operationem ei⁹: ⁊ multotiẽs facit deglutionẽ difficilem, ⁊ facit difficultateȝ anhelit⁹: ⁊ facit accidere tremorem, ⁊ spasmũ, ⁊ debilitatẽ vesice, aut renis, aut colon. Et ille quẽ plimũ opȝ ex eis ꝓhibere a potu aq̃ frĩe, est cui nocet in sanitate sua: immo qum videris [c] ⌈calefactionẽ⌋ fortem, [d] †⌈ ⌋ ⁊ cõplexionẽ calĩam ⁊ siccam, ⁊ eũaueris, tunc qñq; cõcedes infusionẽ fieri in aqua frĩa, [e] †⌈ ⌋ apud declinationem ⁊ appitionem digõnis, ⁊ eũationẽ humorum, [f] ⌈⁊⌋ non est malũ vt administret balneum: ⁊ potus vini cõmixti subtilis, ⁊ inunctio cũ oleis [g] ⌈lenificantibus.⌋ Et qum administraueris canones ꝑdictos in ꝑncipio [h] ⌈accidentium⌋ febris, tũc opȝ post illud vt tu occuperis in digõne, ⁊ eũone q̃ non est ꝭm semitã minorationis ⁊ [i] ⌈desicationis:⌋ ⁊ iã diximus eam: immo scđm semitã abscissionis cause. Et non euacues materiã indigestã in calĩo, aut frĩo nisi ꝓpter necessitatẽ: fortasse enim multiplicat eũatio [k] †⌈ ⌋ humoris non [l] ⌈puenientis ad statũ per digõneȝ⌋ vt eũetur. Et fortasse nocet eũatio maturationi. Et fortasse ꝑmiscet cum ea malignũ cũ bono, ꝓpea ꝙ mouet malignũ absq; digestiõe sua. Et tu non asculte viꝝ, q existimabat ꝙ intentio in digerẽdo est subtiliare, ⁊ humor calidus est subtilis, q̃re non est necesse vt subtiliet. Res.n. non est sicut dixit, immo intẽtio in digerẽdo est eq̃re substãtiam materiei, ita vt fiat ꝑparata ad expulsionẽ facilem: ⁊ subtile imbibitum: ⁊ grossum fixum: ⁊ viscosum adherẽs: totũ illud nõ est preparatũ ad expulsionẽ facilẽ: immo est necessariũ vt inspissetur subtile, [m] †⌈ ⌋ ⁊ subtiliet spissum [n] ⌈paulatim:⌋ ⁊ incidatur viscosum. Et si vir iste nõ audiuisset in sermone antiquoꝝ de digõne aliqd [o] ⌈antequã dixissemus illud, ⁊ rememoraret dispõnis digestionis humoꝝ fixoꝝ.⌋ s. q qui de eis subtilis est indiget vt inspisset: ⁊ q de eis spissus est, indiget vt subtiliet [p] ⌈oporteret vt sciret⌋ hoc ꝑ illõ. Et q̃re nõ [q] ⌈oportuit vt in se ipso ꝯsideraret ⁊ diceret⌋ quare vrine in febrib⁹ acutis nõ hẽnt in principijs eaꝝ sedimen, deinde fiunt hẽntes sedimẽ, ⁊ an sedimẽ laudabile est aliqd aliud nisi humor faciens egritudinẽ, q iam digestus est: quare ergo nõ expellit in ꝑncipijs egritudinis ad salutẽ, si est subtilitas vltimũ qđ intendit in digõne: ergo necessariũ est vt sit in ꝑncipio febriũ san. ⁊ colere sedimẽ laudabile? Si aũt nature non est possibile expellere illã supfluitatẽ nisi post horã, in qua fit ꝑparatio ad expellẽdũ in vrina, tunc silr opȝ vt sciat qđ arti eũare humorẽ ante illaȝ horã in qua apparet digestio in vrina, est [r] ⌈in conueniens, aut⌋ difficile [s] ⌈malum.⌋ Et fortasse mouet, ⁊ nõ opat vltime: ⁊ fortasse miscet malignũ cũ bono. Et eẽt meli⁹ homini huic, vt bene opinaret de illis q fuerũt sicut. G. ⁊ Hip. in eis que scripserunt de hoc: aut valde attẽderet: ⁊ tũc rediret ad cõtradictionẽ: q omnis ꝯtradictor in [t] ⌈primis⌋ qum est sup veritatem, est excusatus. Veruȝ melius esset ei vt [v] ⌈non ꝯsideraret⌋ in ꝯsideratione sua. Et opinor ꝙ raro huic viro acciderũt expimẽta que ꝓfuerunt in hoc capitulo, ⁊ acqeuit in eis. Et hmõi quidem expimentis que non sunt ꝭm canones, accidit eis, vt nec vnũ [x] ⌈valeat: ⁊ accidit eis vt nec vnũ eorũ sit signũ:⌋ hoc nãq; est ꝯueniens. Qum aũt materia est plurima, mobilis, ꝑmutabilis đ mẽbro ad membꝝ, ⁊ existimas qđ non est spatium in digõne ei⁹, aut fortasse accidit ex ea ãpa [y] ⌈pleureticuȝ ⁊⌋ aliud si dimittat faciet cadere in timorẽ ante tp̃s in quo expectat digestio ei⁹: ⁊ illud est [z] ⌈per longitudinem tp̃is⌋ in quo expectat digestio eq̃lis, ꝓculdubio tũc est necessaria euacuatio ei⁹: timor.n. in hoc est minor, q̃ȝ timor in illa: ⁊ cum hoc natura mouet ad expellẽdum eam, ꝓp multitudinẽ sui nocumẽti: qum ergo adiuuat natura, ꝯuenit ei adiutoriuȝ vltimũ: quare nõ est excusatio ei⁹. Et scias qđ flebotomia [⁊] ⌈quãdo est intẽtio san.⌋ nõ est ex gñe ei⁹, in quo expectat digestio, expectatiõe que est in solutiuis: ⁊ nõ expectat digestio nisi in humoribus alijs. Et qum postponit flebotomia [?] ⌈in⌋ ꝑncipio egritudinis [ꝫ] ⌈nõ ampli⁹ est⌋ ei intẽtio: ⁊ fortasse iterficit ꝑ aduẽtum debilitatꝭ virtutꝭ. Et similr si times [a] ⌈victoriã humoris: magis necessaria cautella est eũo, ⁊ si nõ est digestus⌋ nõ moueas nisi in ꝑncipio: apđ statum vero non moueas aliqd, donec vincat nã, ⁊ digerat: ⁊ si ipa non mouet, moue tu [b] ⌈hora mot⁹⌋ eius. ⁊ si ipsa mouet, aut mouit, tunc dimitte eam ⁊ opationẽ eius. Et hoc est illud qđ nominauit. Hip. furiositateȝ, vbi dixit: opȝ vt administret medicina solutiua postquã digeritur egritudo: In ꝑncipio autem egritudinis non opȝ vt administretur illud, nisi egritudo sit furiosa ⁊ forsitan non est scđm plurimũ furiosa: Et talis est ista euacuatio necessaria que nõ est in hora sua, sicut cibatio necessaria que nõ est in hora sua: Et ꝓportio istius euacuationis ad [c] ⌈cessandum ex malitia⌋ materie, est sicut ꝓportio illius cibationis ad ꝓhibẽdum vtuteȝ a casu suo. Qum ergo exerces eũonem, tunc considera horã interpolationis, aut horam ipsius tẽporis, aut frĩorẽ horaȝ que est in die: ⁊ non euacues ꝑ fluxum vẽtris in die ꝑiodi: Neq; flebotomes. Et non agas cum eũone artis ꝯtra partẽ eũonis nature. Et non [d] ⌈diminuas humorẽ ꝑ rẽ que facit statim habitudinẽ⌋ mot⁹ ꝑiodi. Et omnino caueat a regimine grosso in hora ꝑiodi, ita vt non detur in potu [e] †⌈ ⌋ aqua ordei zuccaꝝ, neq; iuleb, vt non frangat periodum cũ cõstrictione meatuum: quoniã est timor: immo adiuua. [f] ⌈Dicit nãq; Hippoc.⌋ medicus adiutor est nature, non impediens eam. Et opȝ vt scias quod multotiens indigetur medicina forti debili, sed eius fortitudo est ex hoc, ꝙ soluit humorẽ [g] ⌈ ⌋ viscosum: ⁊ ipsius qdem debilitas est ex hoc, ꝙ facit ascellare semel aut bis. Et non euacuetur plurimum simul, ita vt non cadat virtus. Et consilium qdem meum in flebotomia est, vt dimittatur q̃ȝtuȝ possibile est. Si aũt non est possibile, tunc multiplicatio numeri est melior multiplicatione q̃ȝtitatꝭ: opȝ enim vt non euacuetur san. mult⁹ subito, quoniam euacuatur multũ de eo cuius non est necessaria euacuatio. Et non [h] ⌈est in sanguine excusatio ad euacuationes⌋ quibus fortasse indigetur: ⁊ debilitatur virtus a resistẽdo in crisibus expectatꝭ. Et scias ꝙ quando aggregantur dolor capitis, ⁊ febris: tunc curatio febris est dignior. Et scias ꝙ dolor capitis

a A. Alia litera nocumentum
b †A. fortasse
c A. figuram
d† A. ⁊ musculos grossos
e†A. et
f —— A.
g A. resoluẽtib⁹
h A. Alia litera euentus
i A. alleuiatõis
k†A. alterius
l A. preparati cũ digestione
m†A. parumꝑ
n A. parumper
o A. ex gñe eius qđ diximus ⁊ ꝯsiderasset dispõnẽ digõnis humoꝝ ꝑ spatiũ expl̃soꝝ
p A. necessariuȝ fuisseȝ vt sciuisset
q A. ẽ ꝙ nõ ꝯsiderauit in seipso ⁊ non dixit
r A. prohibituȝ
s A. laboriosum

t A. primoribus
v A. bñ ꝯsiderasset prius.
x A. iuuet aut accidit eis vt neq; vnum frustretur operatione sua iuuatiua
y A. firsem aut
z A. lõgi⁹ q̃ȝ tp̃s
Alia litera
⁊ —— A.
? A. Alia litera a
ꝫ A. tũc nõ pplo mes in statu ei⁹ qum non sit
a A. sup ipaȝ virtutẽ ex hũore, ⁊ magis necessaria fuerit obfuãtia eũationis, q̃uis non sit digõ, tũc
b A. motu ꝯuenienti motui
c A. ꝓhibendaȝ acuitatem
d A. moueas humorẽ cum eo qđ facit statiȝ dispositionem
Alia litera moueas humorẽ cũ eo qđ opat illud subito in hora
Alia litera inferes humores cum eo qđ opat illõ Et dispõ sit dispositio
e †A. in
f A. Alia litera nisi supfluat q̃m
g† A. grossum
h A. erit in sanguine vl' ex sanguine resistentia seu quod resistit euacuationibus
Alia litera erit in sanguine fundamentum virtutis sufficiẽs tolleraꝭ eũones

qñq3 facit redire febrē declinatam, ad augmentū. quare oportet vt sedetur. Et qum infans lactens febricitat, tūc oportet vt rectificetur lac matris ei⁹. Et quando fuerit vrina [a] ⌈icterica⌋ in febre, [b] †⌈ ⌋ sigt apa: qre ē curatio dare in potu aquā ordei, aut sirupū acetosum. Qum ergo gescit febris, intētio sit ad apa. Et qñ fuerit cū febre colica, [c] ⌈nō aperiet via in dādo in potu aquā ordei: imo ius galli, ⁊ leni ius⌋ ⁊ multiplica vnctuositatē ei⁹: deinde det in potu aq̄ ordei, si necesse fuerit. De solutiuis vō est potio fcā ex tamarindis, ⁊ tereniabin, ⁊ siracost.

Et qñq3 ponit in ea aq̄ lubleb, ⁊ qñq3 ponit in ea casiafi. Et fortasse ꝓijcit d̄sup scamonea. Et fortasse dat in potu scamonea sola in lubleb. Et fortasse est necessariū administrat ea q̄ sunt sicut aloes, qñ mā est grossa. Et meli⁹ qdē est vt abluat, ⁊ nutriat cū aq̄ endiuie, ⁊ aqua [d] ⌈solatri⌋ deinde fiāt ex eo pille. Mirobalanos vō citrinos qdā administrauerunt [e] ⌈sz nō inuenit ab eis intētio ꝓm quā opent ꝯstringūt.n. poros ei⁹⌋ post solōnē vētris, ⁊ exaspant viscera eoꝝ: ꝙ si fuerit necessarij, tūc post digōnē integram. Et aqua duoꝝ ḡnatoꝝ est maximi iuuamēti [f] †⌈ ⌋ exp̄ssa cū pulpis amboꝝ. [g] ⌈Et qñq3 in horis de solutiuis, q̄ fiūt⌋ ex violis, ⁊ scamonea: ita vt de viol'. sit q̄ztitas aure. j. de scamonea vsq3 ad [h] ⌈siliquā⌋. i. ⁊ qñq3 ponitur in eis paꝝ mente. Et qñq3 fit ex infrantibus extinguētib⁹ medicina, in q̄ ponit scamonea, sicut pille hmōi. ℞. coriādri, spodij, rosaꝝ aā. ʒ. s. canfore tosugi. i. scamonee duodecima ps. ʒ. j. ⁊ vsq3 ad sextā ptē ei⁹: ⁊ det in potu de eis. Aliud. ℞. siracost. ʒ. v. tereniabin. ʒ. v. succi pomoꝝ de seni, succi cydonioꝝ ptes eq̄les, succi coriādri humidi sextā ptis vni⁹, aggrega succos, ⁊ submerge in eis siracost, ⁊ tereniabin, ⁊ inspisset cum eis, dōec [i] ⌈fortasse coagulent.⌋ d̄inde sume cāfore pód⁹ sexte. ʒ. j. ⁊ madietatē sexte, scamonee. [k] ⌈ʒ. j.⌋ ⁊ [l] ⌈pone siracost sup ignem⌋ ⁊ pulueriza desup cāforam, ⁊ scamoneā. Et ꝯseruent ne resoluat cū vapore, deinde dimittat donec coagulet p se cū facilitate: ⁊ dosis eius sit a. ʒ. ij. vsq3 ad. ʒ. ij. ⁊. s. Et est possibile vt fiat ex tereniabin, ⁊ siracost, ⁊ zuccaro tabarzet natif. i. forme que sunt sicut penidie, ⁊ ponit in ea scamonea, ⁊ cāfora ꝓm q̄ztitatē que cadat in vna potione eius, [m] ⌈⁊⌋ cāfore vsq3 ad tosugi. i. ⁊ scamonee vsq3 ad sextā. ʒ. j. quare fit tūc anime non horribile. Et febricitans qdē in estate febre [n] ⌈frā⌋ non ingrediat domū [o] ⌈venti⌋ ꝓprie qñ sudat, vt nō ꝯuertat mā a resolōne sua. Et trocisci qdē nō sunt ꝯuenientes principijs haꝝ febriū, nisi post digōnē, ⁊ euōnē. Et trocisci qdem sunt magis ꝯuenientes ei cuius febris est adherens in suo stō, quasi ipsa sit eticha. Et dimissor ꝯsuetudinis in regimine suo, sentit qñq3 febrem: ⁊ non est tm̄ nocumentū, qm̄ cā ei⁹ est dimissio consuetudinis in regimine.

De cibatiōe febricitātium in ḡnali. Cap. VIII.

Scias ꝙ ꝯuenientiores cibi febricitantibus sunt cibi humidi: ⁊ ꝓprie ei cui⁹ ꝯplō est humida ex infantibus, ⁊ grassis: ꝯueniunt.n. ex hoc, ꝙ assimilant ꝯplexioni, ⁊ ex hoc ꝙ sunt ꝯtrarij egritudini. Qūq3 accidit febris ⁊ nā est sicca, non cibes penitus dum non egredit ꝓfecte fex. Et op3 vt occurrant eis paroxismi ꝑiodici ⁊ paroxismi [p] ⌈qui fiunt fortes⌋ ventrib⁹ ipsorū vacuis: in qbus non sit cibus omnino: nam si cibati fuerint, in illa hora occupabit natura in digerēdo: ⁊ dimittet digerere, ⁊ expellere: ⁊ confirmabit egritudo, ⁊ ꝓlongabit. Et ꝓpter illud op3 vt postponant cibationem vsq3 ad declinatiōē: ⁊ in eo qō est post ipsā. Et si accidat forte vt hora declinationis sit hora cōsuetudinis in cibo, tunc est melius quā esse potest.

Et scias ꝙ de cibatione ⁊ regimine est, qō est subtile valde, ⁊ de eo quod ē grossum valde, ⁊ de eo qō est inter illa: ⁊ est pars ei⁹ decliuis ad subtile plus: ⁊ pars ei⁹ declinat ad spissum plus. Et subtile vltimū in subtilitate, est ꝓhibitio cibi. Et grossum valde, ē administratio ciboꝝ sanoꝝ hominū. Et [q] ⌈illi qui sequunt latus eius subtile quod est mediū⌋ est vt sit ꝯtentus in cibo succo ḡnatorum, ⁊ iuleb subtili valde: ⁊ post ipsum aqua ordei subtilis: ⁊ post ipsā aq̄ ordei grossa: ⁊ oleribus frigidis, ⁊ hūidis sicut atriplices, ⁊ spinachia, ⁊ bliti, ⁊ similia: ⁊ postea kist ordei sicut est, ⁊ est medium. Et illi q sequunt latus grossi sunt [r] †⌈ ⌋ galline, ⁊ extremitates. Et subtiliores eis sunt [s] †⌈ ⌋ alchubugi, ⁊ pulli, [t] †⌈ ⌋ ⁊ subtiliores eis sunt [u] ⌈alchanzi, ⁊ oua sorbilia, pauca, subtilia, ⁊ pisces parui.⌋ Et subtilius eis est. kist ordei sicut est. Et subtilius eo est panis simile solut⁹ in aqua bene frā solutiōe bona subtili. Grossi autem est cibus fortior. Et kist quidem ordei est bonus cibus ipsum enim aggregat ad glutinationem, ⁊ digestionem suam, ⁊ lenitatem, ⁊ planitiem, ⁊ lubricitatē, ⁊ abstersionē, ⁊ humectationē, ⁊ ꝯtrarietatem febris, ⁊ sedationē sitis, ⁊ velocitatē penetrationis, ⁊ ablutionē: ⁊ non est in eo stipticitas: qua ꝓpter nō residet, neq3 figit in poris, ⁊ meatibus, quāuis sint ꝯstricti, ⁊ non est in ea adherentia qum incedit per meri ⁊ fortasse abstergit [x] ⌈spissum flegmatis.⌋ Et quādo bona fit eius decoctio, non inflat omnino. Et antiqui qdem vsi sunt vbi necessaria est subtiliatio regiminis subtilioris regimine, quod est kist ordei ⁊ aq̄ ei⁹, aqua mellis plurime aq̄: quoniā nutrimentū eius est paruū: ⁊ qō ipsa facit penetrare aquā: ⁊ eius humectatio, ⁊ abstersio, ⁊ eius apertio, ⁊ ꝓuocatio ei⁹ est multa, ⁊ caliditas eius est cōfracta. Et ipsa proculdubio quādoq3 addit in v̄tute additionē quādam, quāuis sit parua. Et segtur eam sirupus acetosus de melle, sed est grossior, ⁊ nutribilior: ⁊ fortioris incisionis, ⁊ abstersionis: ⁊ non est in eo de calefactione, et de nocumento visceꝝ calidorū quod est in [y] ⌈aqua mellis. Nunc aūt⌋ mel canne qō est zuccarum ⁊ proprie mundificatum est meli⁹ melle apis: licet ei⁹ abstersio sit minor abstersione mellis: ⁊ similiter sirupus acetosus de zuccaro: [z] ⌈Et sit sufficientia in sirupo acetoso, sed fortasse⌋ faciet incurrere rasuram intestinorū, ⁊ hoc qdem timorosum est in egritudinibus acutis. Et nos ponemus aque ordei potationem, ⁊ sirupi acetosi, sermonē singularē. Et subtiliationem qdem regiminis egri sigt nā materiei: [&] †⌈ ⌋ ⁊ [ꝯ] ⌈possibilitas⌋ nature, in digerendo ipsam, ⁊ resoluendo, ⁊ euacuando eam. Et dignior horarum ad subtiliationem est status: hic enim est vehementia occupationis nature in pugna materiei. Et non oportet vt ab ea recedens occupetur re alia, ⁊ proprie apō crisim: ante vero illud, pugna nondum est confirmata. Et de illis que significant, ⁊ faciunt pertinere ad subtiliationē: est vt si sit necessitas flebotomie, aut solutionis ventris, aut clisteris, aut sedationis doloris, tūc oportet vt des operam ad [ꝝ] ⌈consumandam⌋ illam necessitatem: deinde ciba si necessarius est cibus, nisi si prohibens aliud. Et ingrossationem quidem regiminis significat vel requirit virtus. Et dignior horarum ad ingrossandum est hora, in qua virtus non est valde occupata in materia: ⁊ est principium

[a] A. icterici Alia litera icterica in febre significauerit apostema tūc curatio
[b] † A. cruda Alia litera clara
[c] A. dū non apit via nō exhibeat i potu aq̄ ordei imo ius galli et lenifica cū clisteri
[d] A. Alia litera aliadib Alia litera ⁊ aqua aliadid
[e] A. ⁊ dū inuenit ab eis via alia. i. administratio alia rū medicinaꝝ fi at: qm ipsi ꝯstringunt poros
[f] † A. precipue
[g] A. in qbusdā horis. Et ex solutiuis ē illō qō fit
[h] A. kirat
[i] A. existimet ꝙ sint inspissata
[k] A. Alia litera danich. i.
[l] A. eleuet medicina ab igne
[m] A. videlicet
[n] A. Alia litera acuta
[o] A. fraꝫ vētosā
[p] A. exacerbationum
[q] A. illō qō seqt lat⁹ subtile ē ex eis q̄ sī media ⁊
[r] † A. Alia litera sicut
[s] † A. sicut
[t] † A. galliculi
[u] A. alteiugi ⁊ pisces parui valde Alia litera ale puloꝝ ⁊ alteiugi, ⁊ oua sorbilia pauca subtilia ⁊ pisces parui Alia litera alteiugi ⁊ pisces ⁊ subtiliores eis sūt ale puloꝝ ⁊ pdicū ⁊ oua sorbilia pauca subtilia
[x] A. illud qō est sicut flegma
[y] A. melle sz in hoc loco
[z] A. sz ꝯtētari in syrupo acetoso quandoq3
[&] † A. egritudinis
[ꝯ] A. ꝑmanentia
[ꝝ] A. expediendā vel complēdam

egritudinis. Et opꝫ vt succurraẛ nocumento illius ingrossationis cū sparsione: qm̄ est leuiꝰ sup virtutem iteꝝ. Et estas qdem ꝓpter suam resoľonem indiget additione cibationis ⁊ sepatione eius: nā virtus non sufficit ad digerendū illud, qδ multū est semel. Et quoniā resolutio in ea est p sparsionē: tunc opꝫ vt cambiū sit per sparsionē. Et in hyeme ē res econtrario, quoniā pp paruitatem resoľonis eiꝰ, nō facit indigere cambio multo. Ampliꝰ si multū dederit cambiū [a][subito] erit tollerans ipsum, ⁊ fortis [b][apud expulsionez eius.] Et autumnus qdem est tempus maluz: ⁊ pp hoc opꝫ vt subtilieẛ in eo inter ꝯseruationem virtutis, ⁊ inter supationē materie: ⁊ spargere paulatim in eo est melius: ⁊ ꝓsus spargere cū debilitate virtutꝭ est meliꝰ egro. Et scias ꝙ si non esset illud qδ ptinet v̄tuti, esset magis necessarium, vt subtiliareẛ cibꝰ vltima subtiliatiōe, ſꝫ virtus non suffert illud, ⁊ deficit: ⁊ qum deficit nō valet curatio. Curans.n. sicut sciuisti, est virtus, non medicus: qm̄ medicꝰ [c][facit] ꝑuenire instrumēta ad virtutē. Et qum intellexeris hoc, tūc oportebit vt cōsideres. nā si egritudo fuerit valde acuta, ⁊ illud est vt sit status eius ꝓpinquus, ⁊ existimaueris ꝙ v̄tus non deficiet in hoc tpe, quod est inter ꝑncipium eiꝰ vsqꝫ ad statum eius, alleuiabis occupatiōez [d][a virtute] ⁊ incitabis eam sup materiā: ⁊ non facias eaz occupari in cibo spisso, immo subtilia regimē [e][saltem] cū dimissione cibi oīno, ⁊ ꝓprie in die crisis.

Et si videris egritudinē acutaz non valde, imo acutam absolute, tunc oportebit vt subtilies regimē nō in vltimo, nisi a͞patum, in die crisis ꝓprie: nisi ꝓpter causaz maximā. Et si videris egritudinē chronicā, aut ꝓpinquam chronice, non subtilies regimē: virtus.n. non saluabitur vsqꝫ ad statum cū subtiliatione regiminis. Verū est tibi necessariū cum hoc in omnibus spēbus vt sit principiū tui regiminis grossius: ⁊ postremū tui regiminis ꝑueniēs ad statum, subtilius: ⁊ gradatim ꝓcedas in eo qδ est inter illa, ita vt v̄tus sit ꝯseruata vsqꝫ ꝓpe statum, tūc.n. intēde sup mām, ⁊ non sis occupatꝰ in alio. Et qn̄ scis ꝙ v̄tus est fortis, tūc fortasse necessariuꝫ facit dispō vt sis ꝯtentus iuleb solo: [f]†[ ] ⁊ si nō plꝰ, saltem ebdomada vna, ⁊ ꝓprie in febribꝰ a͞patum. Qδ si timueris debilitatē, sis ꝯtentus aq̄ ordei. Et qum ambigua fit tibi dispō in egritudine, ⁊ non cognoscis eaz, tunc vt declines ad subtiliationē est melius, q̄ꝫ vt declines ad additionē, te obseruante v̄tutem, ⁊ tollerantiā. Et illiꝰ quidem q existimauit, ꝙ cibatio in febre acuta est melior, quoniā nō est intētio in digestione, ⁊ in [g][euacuatiōe] qum volueris faciat id nā, aut nō faciat, errorē iā te scire feci: immo quando times casum virtutis, tunc cibatio est melior. Et de corporibꝰ sunt corpora colerica, que requirunt regimen diuersum ab illo, qδ diximꝰ: ⁊ ꝓprie qn̄ sunt assueta comestiōi plime: ipsi.n. cū nō cibantur [h][saltē] in ipso ꝑncipio febris, imo in hora q̄ est prauior ea, ⁊ est hora status, nō vacue sunt dispositiones eoꝝ a duabus rebꝰ: qm̄ qum ipsi sint δbiliū v̄tutum, supuenit ei sincopis, ⁊ moriunẛ in ꝓximo: ⁊ si sunt fortium v̄tutuꝫ, cadūt in extenuationē ⁊ apparent sup eos signa ariditatꝭ, ⁊ ex minoratione nasi, ⁊ ꝓfundatione oculoꝝ: ⁊ qδ tēpora sunt depressa, ⁊ fortasse supuenit eis sincopis ante illδ, pp illδ qδ effunditur ad stomachos eoꝝ de colera mordicatiua. Et sūt de hominibꝰ qdā q sunt exuberātis carnis, sed quꝫ abscindiẛ ab eis cibꝰ, debilitanẛ, ⁊ extenuationē incurrunt: q̄re non tollerant ꝓhibitionē cibi. Et oīs cuiꝰ calor innatꝰ fortꝭ est valde: aut plurimꝰ, aut calor innatꝰ est valde debilis, [i]†[ ] non pōt dimittere cibuꝫ. Et de eis sunt qbus accidit dolor, ⁊ lesio in stomacho, ⁊ dolor capitꝭ pp communitatez, ⁊ isti sunt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit aqua ordei: ⁊ fortasse egent vt misceāt succū gnatorum, ⁊ silia illi, vt ꝯforteẛ os stomaci. Et qn̄qꝫ est nobis necessariū, vt faciamus eos vomere cū facilitate, ante cibū. Et in plurimis istoꝝ [k][si] δbilitanẛ, [l][⁊ ꝓprie si] supuenit eis sincopis, cā nō est vehemētia debilitatꝭ: immo effusio [m][materiei] ad os stōi: qum ergo sumūt in potu sirupū acetosuꝫ ꝑmixtū cum aq̄ caľa multa, aut vinum ꝑmixtū cum aqua mľta, euomūt in vomitu humores colericos, ⁊ virtus eorū fit fortꝭ: qūqꝫ cibanẛ aliquo robub stipticoꝝ sedanẛ. Et senes qdem, ⁊ debiles, ⁊ infantes sunt de genere eoꝝ, q non tollerant famē. [n][De primis vero senibꝰ sunt q] sunt vehementis tollerātie famis: ⁊ sequunẛ eos [o][adolescētes:] ⁊ proprie hn̄tes solida membra, amplas venas in aere f̄ro.

Et multotiēs quidē errat medicꝰ in hmōi egrotis ꝭm alium modū, qm̄ ipse ꝓhibet eis cibū in principio rei, ⁊ qn̄ appropinquat status ⁊ sciuerit ꝙ cadit virtus, cibat in illa hora necessario: iam ergo errauerat duobꝰ modis: ⁊ si ipse cibaret eos in ꝑncipio, esset error ille: ⁊ ignorātia infra hūc errorē. Et accidit istis egris vt accidant eis catarri [p][nauseatiui] ⁊ colerici ⁊ [q][vigilatiui] ꝓpter repletionē ⁊ ꝓ̄uationē digōnis: ⁊ ingeti fiūt, ⁊ [r][reuoluunẛ ⁊ alleuianẛ] ⁊ coarctanẛ materie v̄tutes eoꝝ, ⁊ multiplicanẛ ipsorū vapores, quare audiūt id qδ non est, ⁊ tremunt, ⁊ citanẛ vel saliunt, ⁊ ꝑmutanẛ in lectis, ⁊ imaginanẛ qδ non est, ⁊ [s][tremūt vel saliunt] labia eorum inferiora ꝓpter dolorem oris stōi, ⁊ ꝯtristantur anime eoꝝ pp grauitatem materiei.

¶ Canon in dando in potu aquam ordei, ⁊ sirupum acetosum. Cap. IX.

Aqua ordei q̄dam est in qua nō est δ corpe ordei, nisi qδ est sicut virtus ⁊ forma: ⁊ nō est ei introitus in curatione, aut fidutia in iuuamēto: nisi qn̄ est complete decoctiōis. Et q̄ de ea est melior: est vt sit aque quātitas sacraiati.xx. ⁊ ordei sacraiati.i. ⁊ sit iam reducta ꝓprie [t][ad q̄ntā:] ⁊ assumaẛ illδ qδ de ea rubeū est, ⁊ subtile. Hoc.n. est subtile, cuiꝰ nutrimētum est minꝰ: ⁊ cuius humectatio est maior, ⁊ ablutio eiꝰ, ⁊ extractio supfluitatum ab ea, ⁊ digestio facta ab ipsa est multa [u]†[ ] equalis. Et de ea est in q̄ est aliquid de corpore ordei, ⁊ farina eiꝰ. Et magis dilectum mihi in hmōi est vt non sit plimū [x][decoctū:] immo ꝭm mēsurā que auferat inflationē: ⁊ non ꝑueniat ad hoc, vt faciat ipsam viscosam vehementer. Et huiusmodi qdem est pluris nutrimenti, ⁊ minoris ablutionis, ⁊ digestionis: ⁊ accidit ei multotiēs vt acetet in stomacho f̄ro in substantia sua: ⁊ si fit in eo calor extraneus multus de malitia complexiōis. Et aqua qdem ordei quandoqꝫ est δcocta ex ordeo ipso sicut est: ⁊ quandoqꝫ est excorticatum. Et melior quidem sirupus acetosus apud me est ille in quo ponitur zuccarū in vase, deinde fundiẛ super ipsum acetū forte, quod sit de vino, tante quātitatis ne eleuetur super dorsum zuccari: immo dimittat ipsum discoopertum, deinde ponantur sub vase carbones quieti [y][⁊] cinis calidus donec liquefiat zuccaruꝫ in aceto sine ebulitione, deinde colligitur spuma, ⁊ dimittitur vna hora [z]†[ ] cū multo calore, donec misceatur zuccarū cum aceto, deinde funditur sup ipm aque q̄ꝫtitas duorum digitoꝝ, ⁊ bullit vsqꝫ ad spissitudinē

Marginal notes:

- a A. vice vna virtus
- b A. in se expediendo ab eo vice vna.
- c A. est minister faciens
- d A. Alia litera super virtutem
- e A. etiam
- f † A. ⁊ filibus
- g A. prāte tua est euacuatio
- h A. etiam
- i † A. paucus
- k A. qum
- l A. aut fortasse
- m A. colere
- n A. Primi vero senes
- o A. iuuenes
- p A. crudi
- q A. vigilie ⁊ inquietudo Alia litera debilitant
- r A. ⁊ nō gescūt ⁊ nō mouentur
- s A. iectigant
- t A. vel circa ad duas quintas
- v † A. ⁊ inflatio eius est
- x A. decoctā
- y A. aut
- z † A. non

ad spissitudinem. Et aggregare sirupuz acetosuz: ⁊ aquam ordei simul, est illaudabile: quoniā corrūpit aquā ordei ſm plurimum. Et non opz vt detur in potu aqua ordei, qñ siccitas nature adest: immo añ ipsam fiat clistere. Quod si acetet in stō, def in potu qđ de ea est magis subtile. Qđ si acetat, coquat cum ea radix apij, ⁊ eius simile. Si vero acetat iterum: tūc necessariū est vt misceaf aliqd pipis cū ea, ꝓprie qñ mā nō est vehemētis subtilitatis: ⁊ calitatis: Et qñ multiplicaf ei⁹ inflatio: tūc misceaf cū ea ad calefactos paꝝ aceti vini [a] ⌈acetosi.⌋ Verꝫ quz sirupus acetosus in potu daf [b] †⌈ ⌋incidit humores, ⁊ ꝑparat [c] ⌈supfluitates⌋ ad expulsionez. Et tu ꝯñr post duas horas da aquā alkist ordei subtilem, ꝑdictaz, vt abluat ꝙ incidit, ⁊ abstergat id, ⁊ extrahat ipm ꝑ sudorē, ⁊ ꝓuocationē. Et non est nocumētū si def in potu sirup⁹ acetosus apud cenā, qñ iam sepatus est cib⁹ a stō. Et qñq3 est necessarium vt ꝑmittaf iuleb ante aquā ordei, vt addat in humectatiōe: ⁊ illđ est qum vides siccitatē dñantē sup corpus, ⁊ linguam. Et quādoq3 est necessariū vt premittaf ante ipsam ad liniendum naturam, aliqd de [d] ⌈tamarindis⌋ ante illud per duas horas.

¶ De curationib⁹ febrium acutarum. Cap. X.

Quod dictum est de regimine lenificatiōis, ⁊ ꝓuocationis, ⁊ sudationis, ⁊ digōnis: deinde euōnis cuz medicina post illud: ⁊ quod dictum est de cibatiōe post ipm, est illđ qđ [e] ⌈oportuit nos⌋ rememorare hic. At modi extinctionis vehementie calitatis, sunt cum infrātione aeris: Et cum infrātiōe cibi. Et cū epithimatibus, ⁊ emplis. Et cū medicinis. Et cū retentōe eoꝝ, que sꝰ sic mucilago psilij, ⁊ mucilago ḡnoꝝ cydonij, ⁊ succ⁹ portulace succ⁹ ⁊ ligritie in ore, vt sedef sitis: nā assiduare gutturi patiētis egritudinē [f] ⌈calīam⌋ aliquid vt remaneat [g] ⌈os⌋ humidū ⁊ nō exiccef in curis est iuuatiuū valde. Et qñq3 iuuanf ꝑ administrationez clisteris facti ex succo melonis indi, ⁊ cucumeris, ⁊ cucurbite, ⁊ portulace cū oleo roſ. ⁊ cū aliquātulo cāfore, iuuamēto maximo. Et opz vt sit aer infrātus quantum possibile est: ⁊ ei⁹ infrātio est ꝑ prohibitionem [h] ⌈frequētie⌋ ⁊ ꝑ suspensionem flabellorū multoꝝ: ⁊ per positionē niuis plime. Et si domus est proximi tēporis ex quo linita fuerit luto: [i] †⌈ ⌋ ⁊ proprie illo in quo ponif loco palee, cotuz papiri: tūc est meli⁹. Et qñq3 preparanf in ea manationes vt fontium, ⁊ rorationes, ⁊ currit in ea aq̄ dulcis. Aut stratus est super lacunam coopertam cum reti [k] †⌈ ⌋: ⁊ est ⌋ strat⁹ sup quē dormif ex tabari, [l] †⌈ ⌋ ⁊ his silibus: ⁊ reliqu⁹ stratus [m] ⌈est⌋ ex extremitatib⁹ salicū, ⁊ cydōioꝝ, ⁊ [n] ⌈myrti⌋ aspersis aqua roſ. [o] †⌈ ⌋ ⁊ violis ⁊ nenufaris ⁊ rosis. Et ponunf qñq3 calathi in qbus sūt [p] ⌈ordines de⌋ frustis fructuū boni odoris froꝝ [q] †⌈ ⌋ sicut malorūz acetosoꝝ ⁊ cydōioꝝ, ⁊ [r] ⌈modoꝝ⌋ piroꝝ boni odoris aspsis aq̄ roſ. ⁊ [ſ] ⌈nenufare ⁊ salicib⁹⌋ sup que sunt puluerizata sandali, ⁊ rose ⁊ cāfora, ⁊ sup que iā distillatū est paꝝ vini odoriferi: tūc ē illđ qđ est vltimū. Hoc ergo est regimē aeris. Regimē aūt cibi iā sciuisti: ⁊ si volūtas adest vt cū infrātione fit lenificatio, tūc def aqua cucurbite, ⁊ aq̄ melonis indi [t] †⌈ ⌋ ꝓprie ⁊ aq̄ [u] ⌈cucumeris⌋ ⁊ lactuca cū aceto est vltima. Et qđ ꝯueniēs est ad sedandū sitim eoꝝ, est foca fcm̄ ex pane silꝰe cū aq̄ casei accepta ex dog post collationē vehementem. Et si adest volūtas vt cū [x] ⌈sedatione⌋ sit retētio, tunc def succus ḡnati muzi, ⁊ acetosi ⁊ aqua acreste, ⁊ aq̄ mori de semi. ⁊ aq̄ acetositatꝭ limonis nō salsi: ⁊ aq̄ acetositatꝭ citri, ⁊ q̄ sunt his silia: ⁊ aq̄ cerescul ⁊ est berberis. Epithimata v̄o, ⁊ empl'a sint ex succis notis: ⁊ ꝓpe aqua roſ. aut succo rosaꝝ recētiū cū sandal', ⁊ canfora, ⁊ aq̄ coriandri, ⁊ endiuie: cum istis. n. est infrātio plima: ⁊ mucilago psilij cū aceto, ⁊ aq̄ roſ. est hui⁹ ḡnis. Et embrocare epar cū infrantibus est res maxima, ⁊ magis iuuās: nā quz equaf est in eo maior ꝑs rectificatiōis, ⁊ fortasse rectificat aquā. Et qñ illic est catarrus, ⁊ tussis, aut in capite ei⁹ est ḡuitas, aut tēsio, significat multitudinē vapoꝝ, q̄re opz ne fundaf sup caput aq̄, aut acetum: immo occupef cū inclinatiōe capitꝭ sup vapores aq̄, ſm ꝙ dispō facit illud necessariū. Si v̄o non fuerit catarr⁹, neq3 aliqd eoꝝ q̄ dixim⁹, tūc administra de embrocis, ⁊ epithimatib⁹ que vis. Et nocibilior embroca in huius dispōne repl'onis capitꝭ, ē ml'sio lactꝭ sup caput: fortasse. n. facit accidere apā in capite, ⁊ ꝑditionez. Et magis salua horaꝝ embrocatiōis capitꝭ cum repl'one ei⁹, est vt sit vapor coleric⁹, non hūidus: imo in hmōi hora fortasse nō nocet applicatio lactꝭ: imo cōfert. Et cognoscif ex dispōne somni, ⁊ vigilijs, ⁊ humiditate supioꝝ ꝑtiū nariū, ⁊ eaꝝ siccitate: qum ergo videris somnū, aut ꝓfunditatē somni, aut humiditatē supioꝝ ꝑtiū nariū, tūc caue embrocatōez, ⁊ inunctionē: ⁊ stude in attrahēdo mām ad inferiora. ⁊ qum videris rubedinē in naso, ⁊ facie vehemētem. tūc nō erit malū vt facias currere sanguinē ex narib⁹. Et infrā epar cū emplis: ⁊ qum infrās, caue ne occurras cū infrātōe vehemēti, hora sudoris, ⁊ resol'onis: immo opz vt obſues illđ: fortasse. n. fit cā in lōgatione egritudinis: lz qñq3 fit lōgitudo egritudinis saluior, q̄z ipsi⁹ acuitas. Et opz vt caueas in febrib⁹ acutꝭ casum rasure [y] †⌈ ⌋: qm̄ addit in debilitate v̄tutꝭ, ⁊ terref nā a receptiōe supfluitatū ad intestina, ⁊ ab expulsiōe eaꝝ ab eis [z] ⌈ꝑꝑ victoriā supfluitatū: ⁊ fortasse⌋ redeūt supfluitates ad supiora, ⁊ ledūt hypocondria, ⁊ inflant ea, ⁊ ledūt. caput. Et qñq3 est in [&] ⌈potu papaueris⌋ iuuamentum mirabile in inspissando mām subtilez: [?] ⌈quare digerit⌋ ⁊ in faciendo somnum.

¶ Rememoratio accidētium que difficilia sunt in febribus acutis. Cap. XI.

Loquamur itaq3 in ꝑmis đ accidētibus q̄ vehemētia sunt in febrib⁹, ⁊ de curatiōe eorū: ⁊ festinem⁹ ad distinguēdum febres acutas. Et hec qdem accñtia sunt sicut rigor, ⁊ frigus, ⁊ horripilatio: ⁊ sicut sudor plimus: ⁊ sicut fluxus sanguinis nariū supflu⁹: ⁊ sicut vomitus laboriosus: ⁊ fluxus vētris đbilitans: ⁊ sicut sitis que non tolleraf: ⁊ sicut ꝓfunditas somni superflua, ⁊ sicut vigilatio insepabilis: ⁊ sicut asperitas lingue, ⁊ [ꝝ] ⌈obfuscatio⌋ oris: ⁊ sicut sternutatio cōtinua: ⁊ dolor capitis prauus: ⁊ tussis frequens: ⁊ sicut casus appetitus, ⁊ bolismus: ⁊ sicut appetitus caninus [a] †⌈ ⌋ ⁊ singultus.

¶ De regimine rigoris, ⁊ horripilationis qum superfluunt. Cap. XII.

Quod est de hoc sequens sudorē, rectificaf velociter, ⁊ non indiget regimine. Et cretico nō opz vt ꝯriū fiat per remotionē: ⁊ nō est de illis que debilitant, ⁊ que faciunt aliud: ⁊ qñq3 sedantur cum ligatiōe extremitatū, ⁊ fricatiōe facili, ⁊ cum calefactione coopture: ⁊ cum vnctione de

[a] — A.
[b] †A. in mane
[c] — A.
[d] A. Alia litera aq̄ tamarindoꝝ
[e] A. oportet te
[f] A. acutam
[g] A. guttur
[h] A. ml'titudinis hominum
[i] †A. libero
[k] †A. fcō ex cordis vel cū cānis vel ꝟgulis ꝑparatis in modum retis. Et fit
[l] †A. inflato
[m] A. fit
[n] A. basiliconis
[o] †A. ⁊ folijs pomorum
[p] A. odorifera ex
[q] †A. vel ex fructib⁹ boni odoris frigidis
[r] A. speciebus
[ſ] A. Alia litera aqua nenufaris ⁊ aqua alkalef
[t] †A. Alia litera ⁊ endiuia
[v] A. alcheta ⁊ al cheted
[x] A. infrigidatione
[y] †A. intestinoꝝ
[z] A. nisi cogāt ⁊ dñenf supfluitates ⁊ quandoq3 Alia litera nisi cogaf ⁊ vincaf ipa ex superfluitatibus
[&] A. sirupo đ papauere
[?] A. propter digōnē eius
[ꝝ] A. siccitas seu exiccatio
[a] †A. ex frigus vehemens

oleo d̄ aneto, ⁊ d̄ camemilla si indiget eo. In forti aũt qñ pseuerat, siue sit in febrib⁹, siue sit in alijs, oꝫ vt ligent extremitates in locis plurimis ⁊ inunctio fiat cũ oleo camemillino, ⁊ [a][radice]lilij: Et sunt d̄ hominib⁹ q ꝯfortant illud cũ eis que sunt sicut cardamomũ, ⁊ castoreũ, ⁊ ruta, ⁊ sceba, ⁊ calamẽtuꝫ, ⁊ baurach, ⁊ pip, ⁊ piretꝝ. Et qñq͂ꝫ pertransit illd̄ ad administrandũ linimẽta ex sinapi, ⁊ assa fetida. Et qñq͂ꝫ decoquunt medicine iste in aq̄, deinde coquit in eo aliqd̄ oleũ. Et aq̄ eruce fortꝫ est in hoc capitulo p se sola, aut cũ oleo aliquo qd̄ decoquit cuꝫ ea. Et similiter decoctio ozimi, ⁊ aqua eius.

a A. radicis

¶ Confectio olei boni.

Sumantur anetũ siccũ, ⁊ myrrha, ⁊ ruta, ⁊ calamentũ, ⁊ pip, ⁊ piretꝝ, ⁊ coquant in vino decoctiõe vltima, deinde decoquat colatũ in tãto q̄ꝫtum est medietas eius de oleo sisamino, vsq͂ꝫ quo cõsumat aq̄, ⁊ remaneat oleũ, ⁊ administret inungẽdo. Et de oleis fortib⁹ in eis, in tali qualis ẽ rigor quartane, est oleũ de costo, ⁊ oleũ de sceba, ⁊ oleum de abrotano, ⁊ oleum de lilio, ⁊ oleum de myrrha: ⁊ ponantur in. ℥. j. olei. pondus. ʒ. iij. piperis, ⁊ sexta. ʒ. j. piretri tritorum: Et administret absinthiũ decoctuꝫ in oleo aliquo: aut oleũ oliue in quo decoctũ est apiũ. Et introitus in [b][oleũ leuis calitatis]est iuuatiu⁹ valde. Et fortasse necessarie sunt potiões. Et multotiẽs sedatur cũ [c][aqua cal'a leuis]calitatꝫ, ⁊ cum incuruatione sup vaporem ei⁹. Et qñ non sedatur p id, si mã est grossa, d̄coquant in aq̄ anisum, ⁊ calamẽtũ, ⁊ semẽ apij, ⁊ mastix, ⁊ eruca, ⁊ anetũ, ⁊ silia. Et [d][balneet in]aq̄ in q̄ decocta sunt ea q̄ sunt sicut sceba, ⁊ abrotanũ, ⁊ calamẽtũ, ⁊ anetũ, ⁊ sq̄nãtum, ⁊ ruta, ⁊ sansucus, ⁊ costus, ⁊ semina cal'a. Et oẽs medicine fortis ꝓuocationis sedãt rigorem. Et de medicinis sedantib⁹ rigorem maximũ in quartana, ⁊ silibus sibi, est vt bibat de costo aureus. j. cũ aqua calida, ⁊ de agarico quãtum de ipso in aq̄ cal'a: Et in agarico est iuuamẽtũ, ⁊ qñq͂ꝫ ponit cum eo paꝝ opij, qm̃ facit dormire, ⁊ facit sudare, ⁊ ꝓhibet vehemẽtiam rigoris, ⁊ alia. Et iteꝝ ireos quãtitas aur. j. in aq̄ cal'a. [e]†[ ]Et de cõpositis est tyriaca diatesseron: ⁊ [f][electuaria alia]⁊ diacyminũ, ⁊ diacalamẽtuꝫ ⁊ diapipereon, ⁊ sirupus de melle in quo feruẽt sicut assa, ⁊ ruta, ⁊ piretꝝ, ⁊ piper. Pillule expte que dant in potu añ rigorem p horã vnã, infirmo [g][erecto vel stãte sup lectũ suũ, vel scamnũ suũ,]⁊ aere eius calefacto cũ igne, [h][⁊]coopimento: quoniã temperãt ipsuꝫ, aut ꝓhibẽt quaꝝ ꝯfectio. ℞. storacis, myrrhe, opij: opoponaci [i]†[ ]omniũ añ. ptem. j. ꝯficiantur cum butyro, ⁊ sit dosis eius quãtitas fabe: Et iterũ sumantur oppoponaci, castorei, dauci, asse, piretri, opij añ. partes equales, fiat sicut primo fit. Descriptio bona. ℞. oppoponaci, serapini, aniuden, ⁊ cymini carmeni, ⁊ seminis apij, ⁊ piperis añ. aure. j. s' seminis hyusqami albi, croci, aristologie, castorei. euforbij, myrrhe, ameos, zinziberis omniũ añ. põdus tertie. ʒ. j. seminis harmel, piretri omnium añ aure. j. ꝯficiantur cum melle: ⁊ dosis eius sit auella, na cum aqua calida valde: Et fortasse est necessarium in eo, vt detur in potu vinum calefactum, ⁊ cibi calefacti, Et solutio ventris cum eis que sunt, sicut hiera, ⁊ dyacidoniten, ⁊ diasinicon: immo quando est rigor prau⁹, ⁊ proprie sine febre, dentur in potu pill'e fetide, quoniam ipse sunt sanitas eius.

b A. oleo calido

c A potu aque calide multe

d A. euaporetur cum

e †A. Et iteruꝫ abel põdus aur. j. cum aqua cal'a Alia lr̃a. Et iteꝝ apiũ montanuꝫ põdus aure. j. cũ aqua calida.

f A. tyriaca hazare

g A. infirmo q̄escẽte sup lectuꝫ suum

h A. aut

i †A. piperis

¶ Regimen sudoris supflui in febribus. Cap. XIII.

Oportet ne sudor creticus quantuꝫ possibile est, restringat. Qum aũt euenit necessitas, ⁊ ptrã sit terminum, tunc opꝫ vt euentet, ⁊ infretur locus. Si aũt non excusat, tunc sup instrumẽtum positus, quo pueri vel iuuenes solẽt in aere ꝯcuti, cõmoueat in loco frõ. Et non opꝫ vt occupet in exuccãdo illud qd̄ rorãdo egreditur, faciẽdo exuccationem post exuccationẽ: nã illud est occasio ad illud ꝓuocandũ, ⁊ multiplicãdum, ⁊ fortasse attrahit sincopim. Nã eius abstersio addit in ipsum, ⁊ ei⁹ dimissio restringit ipm. Et oꝫ vt inungat eũ cũ oleo ros. forti, ⁊ oleo myrtino, aut cũ ol'o d̄ [k][salicib⁹,]⁊ cũ ol'o de balaustijs: aut fiat oleũ cũ aqs in q̄bus decoquunt cydonia pontica, ⁊ mala pontica, ⁊ rose ⁊ [l]†[ ]balaustie, ⁊ karabe ꝯtritum sicut puluis q appet in radio sol', ⁊ silia qm̃ restringit. Et qñq͂ꝫ restringit acetũ mixtũ aq̄, ⁊ succ⁹ acreste, ⁊ decoctio balaustiaꝝ, ⁊ decoctio gallaꝝ, ⁊ d̄coctio myrti, ⁊ succus [m][salicis]est mirabil', ⁊ aq̄ sempuiue. Et qum res fit vehemẽs liniat cũ mucilaginib⁹ frĩs, ⁊ cum gũmi, ⁊ ꝓprie qum [n][empl'at]cum his duob⁹, ⁊ euentat. Et qñ vehemẽs fit res, opꝫ vt ponat nix sup extrema: [o][⁊ sola sint in ea]extrema: aut balneet cum aq̄ frã, si suffert eã.

k A. kalef

l †A. balaustie ⁊ silia ⁊ collet ⁊ d̄coquat i ea ol'm fm qd̄ sciuisti et qñq͂ꝫ pulueriꝫat d̄sup grana mirthi contusa, ⁊

m A. kalef

n A. Alia litera ponunt in hmõi sandali ⁊ cãfora ⁊ ꝓpe qñ fricat seu aspgit

¶ Regimen fluxus san. narium supflui. Cap. XIIII.

Oportet vt non ꝓperet ad ꝓhibendum illũ, q creticus est. q̄ꝫtum possibile est. Qum aũt ẽ necesse ꝓhibere fluxũ sanguinis nariũ in febrib⁹ acutis, tunc liga extrema, ⁊ pone vẽtosas sup latus qd̄ seq̄tur [p][latus]fluxus sanguinis narium. Deinde ꝯsequẽter adhibe [q][regimẽ]illius loci: [r][fortasse. n.]possibile erit tibi vt infrigides, ⁊ restringat p illud, [s][⁊]non ponas ventosas desup: Et distilla in nasum aliq̄s distillatiões p̄dictas in capl'o flux⁹ sanguinis nariũ, ⁊ qum non est ꝓhibens aliqd̄, infra caput cuꝫ infrigidantibus predictis in eo. Et quãdoq͂ꝫ aduenit patiẽtibus q̄r tanã fluxus san. narium, q̄re opꝫ vt iuues cum facientibus fluere sanguinem ex naribus scitis: in ipso enim est sanatio quartane. Si vero supfluitatem timuerimus, faciemus sicut illud q fecimus.

o A. Alia litera aut ingrediant seu intromittantur in ea

p A. narem ex qua est

q A. infrationes

r A. et si

s A. tunc

¶ Regimen vomitus q accidit eis. Cap. XV.

Creticus iteꝝ nõ abscindat nisi apud necessitatẽ: ⁊ fm plimũ abscidit [t]†[ ]in eis p võitũ, ⁊ p adiutoriũ ei⁹ q̊ exhibit hũor nociu⁹ sic ẽ sirup⁹ acetosus [u]†[ ]⁊ aq̄ cal'a. Et qñq͂ꝫ ẽ necessariũ vt ꝯfortet, q̄re ponat loco sirupi acetosi puri sirupus acetosus cũ seminib⁹. Et si hũor ẽ imbibit⁹, ⁊ grossus, tunc opꝫ vt fiat sol'o dando in potu, qd̄ est sicut aloes, ⁊ hiera. Et qñ non est imbibitus, fortasse cõfert hiera ⁊ aloes. Et si ẽ ibibit⁹, nõ grossus mũdat ipm sirup⁹ acetosus cũ aq̄ cal'a: d̄inde eq̄t ipm post illd̄ aq̄ q̄natoꝝ q̄ bibat. Qd̄ si euomuerit eã, bibat ipsam vice alia, donec equet ⁊ q̄escat. Et silr̃ sirupus de mẽta cũ q̄nis q̄natoꝝ. Et fortasse sedat ipm infrãtio stõi. Et nõ oꝫ vt approximet reb⁹ põticis, ⁊ sedãtib⁹ vomitũ cum põticitate sua, ⁊ acetositate sua stiptica ille qui [x][vomit ꝓpter]humorẽ imbibitum: q2 est malũ, ⁊ addit imbibitioni: sed non imbibitũ, fortasse facient eum deijcere deorsum, q̄ꝫuis sit grossus: ⁊ fortasse iuuabũt ṽtutem stomachi ad expellẽdum eũ per supiora. Et quãdo assiduauerit

t †A. vomit ipsorũ ⁊ nausea ipsorum

u †A. simplex

x A. habet

vomitus de colera, ꝛ nõ fuerit de gñe imbibiti, tũc vtere stipticis, ꝛ ꝓprie emplis iuuãtibꝰ factis ex corticibꝰ gnatoꝝ, ꝛ gallis, ꝛ his silibꝰ cũ vino ꝑmixto, aut aceto ꝑmixto. Et ad vomitũ qdẽ cole nigre sup/fluũ submergat spongia in aceto, ꝛ ponat sup stõm. Qḋ si necessariũ fuerit aliqd fortiꝰ, amministra medicinas ṗdictas in caplo retẽtionis vomitus.

Regimen fluxꝰ vẽtris q accidit eis. Cap.XVI.

Iam singulr in caplo fluxus ventris locuti sumus in hac intentiõe: ergo redeamꝰ ad illud. Et de illis que ꝯferunt ex via ciboꝝ sũt almes torrefacti: ꝛ lẽtes torrefacte: ꝛ coriãdꝝ, qḋcũ/qꝫ hoꝝ duoꝝ fuerit, elixet ꝛ fundat aqua ab eo, ꝛ ꝓprie qñ fit acetosũ cũ gnis gnatoꝝ, qm̃ est bonũ.

Regimen sitis eorum superflue. Cap.XVII.

Oportet vt inungat caput cum oleo fr̃o valde, qḋ fun/dat sup ipm, ꝛ ponat sup caput si non fuerit qḋ ꝓhibeat: ꝛ cũ aqs infr̃antibꝰ ꝛ retentione mucilaginis seminis cydonioꝝ ꝑmixte cũ oleo rof. vltimo: aut infusionis prunoꝝ, ꝛ medullaꝝ [a] ⌈cucumeris, ꝛ alkhed⌋ ꝛ cucur/bite: ꝛ seminis [b] ⌈lactuce nigre⌋ ꝛ radicũ ligritie: ꝛ pillulaꝝ descriptaꝝ in antidotario ad sitim. Et de illis q̃ masticant [c] ⌈ẽ almosofat ꝛ st̃⌋ tamarindi. Et sitis qdẽ quãdoqꝫ fit ex [d] ⌈rigore⌋ ꝛ abscindit eã so/mnꝰ: ꝛ qñqꝫ fit ex calore, ꝛ abscindunt eam vigilie.

De ꝓfunditate somni q̃ accidit eis. Cap.XVIII.

Oportet vt remoueant a ꝓfunditate somni cũ fabulis, ꝛ his silibꝰ ꝑ voces. Et ligent membra eoꝝ inferiora ligatione dolorosa, post/quã non fuerit qḋ ꝓhibeat. Et supponat collyrium subtile si natura fuerit restricta, ꝛ in hora [e] ⌈qetis, ꝛ tempore assiduitatis, ꝛ⌋ vẽtoset qḋ est inter ambas spatulas, ꝛ spondiles.

De grauitate capitum eorum. Cap.XIX.

Oportet vt alienet ab eis emul/sio lactis sup capita eo/rũ: aut effusio olei sup ea: aut embrocat: aut caputpurgiũ: imo sint ꝯtenti vapo/rationibꝰ factis cũ embrocis ex camemilla, ꝛ sint in eis viole, ꝛ furfur, ꝛ his similia.

De [f] ⌈ingetudine⌋ hñtiũ febres, ꝛ alioꝝ. Ca.XX.

[g] ⌈Lfacere vo oleũ viol⌋ cũ olo ȝ sẽine lactuce, ꝛ olo nẽufarino, ꝛ olo ȝ cucurbita: ꝛ adhẽre aliqd ȝ stupefaciẽtibꝰ famosis sup tpa: ꝛ icuruat caput sup vapores hũectantes: ꝛ odorare nenusar, ꝛ poma mãdragore, ꝛ [h] ⌈allehesebrã⌋ aspsũ ex lõginquo, ꝛ embroce hũe/ctantes: ꝛ res quas scis. Et silr si non fuerit ꝙ ꝓhi/beat, det in potu sirupus papaueris, ꝛ lohoc eius. Deinde multiplicentur inter manꝰ eiꝰ candele: ꝛ eleuent voces cum fabulis, ꝛ ligentur cum institis ex/tremitates eius ligatione dolorosa paꝝ, cum [i] ⌈ansis que resoluant velociter.⌋ Deinde ṗcipiat ei vt dormiat: ꝛ claudat oculos: qñqꝫ dormit parum, ex/tinguant cãdele, ꝛ cessent voces, ꝛ soluantur [k] ⌈an/se⌋ quoniaꝫ dormiet. Et cum inuenit leuitatẽ, ꝛ qe/tem ex paroxismo, aut vehemẽtia, assiduet ablutio/nem faciei cum aqua in qua decoctum est papauer nigrum, cum aliquãtulo mandragore, ꝛ radice eiꝰ. Et cum est illic humor baurachius, cõfert aqua in qua cocta sunt sisimbrium, ꝛ melilotum, ꝛ albacu/en, ꝛ papauer abluendo faciem, ꝛ incuruãdo super vaporem eius.

a A. alcheta ꝛ alcheted

b A. Alia litera papaueris nigri

c A. ꝛ suguntur Alia litera ꝛ sũt acetosa sic

d A. siccitate

e A. temporis in assidua, ꝛ in sepabili

f A. vigilia sup/flua vel non nãli

g A. Naribꝰ attrahere oleũ de papauere

h A. alsahesefraꝫ

i A. ligamentis seu nodis velociter solubilibus

k A. ligamenta velociter solubilia

De dolore ventris qui accidit eis. Cap.XXI.

Iter effusione colere ad stomacũ: ꝛ si accidit in principio periodi eius, detur in potu parum sirupi de malis cum sirupo acetoso.

De asperitate lingue eorum, [l] †⌈ Cap.XXII.

In essentia qdẽ viscositatꝫ fricet cum [m] ⌈brusco aut cũ virgis⌋ salicis cũ oleo amigdalino, ꝛ zuccaro tabarzet donec mũdet, aut cũ spõgia ꝛ pauco sale, ꝛ oleo rof. In hoc.n. est alleuiatio multa infirmi. Et post illud cũ eiꝰ aspitas est nõ ꝑp viscositatẽ, imo a siccitate, oꝫ vt teneat in ore suo sebestẽ aut nucleos prunoꝝ, aut salẽ q asportat de india. Et est in colore salis ꝛ dul/cedine mell: Et sumat de eo ſm ꝙ dixit archigenes q̃ztitatẽ fabe vnius. Et gna cydonioꝝ sunt ex eis q̃ humectãt linguã, ꝛ ꝓhibent ei [n] ⌈obfuscationẽ. Et opꝫ vt non ponant puluinaria multa⌋ neqꝫ resupi/net dormiens. nam hec duo exiccant linguam.

De sternutatiõe assidua q̃ accidit eis. Cap.XXIII.

Quandoqꝫ magnificat nocu/mẽtũ sternutatiõis assidue cuꝫ eis: ledit nãqꝫ eos, ꝛ replet capita eoꝝ, ꝛ ȝbilitat eoꝝ v̓tutes: ꝛ for/tasse facit fluxũ sanguinis nariũ. Qua/re oꝫ, vt fricet eoꝝ frons, ꝛ [o] ⌈collũ⌋ ꝛ nasus, ꝛ api/ant ora eoꝝ, ꝛ fricent eoꝝ palata cuꝫ vehemẽtia, ꝛ tendant capita eoꝝ, ꝛ ꝯuertant ꝛ ṗmant eoꝝ extrema: ꝛ fundant in aures eoꝝ olea tepida ad caliditatem parum ꝑ decliuia: ꝛ humectent lacerti eoꝝ, ꝛ ipsoꝝ mandibule: ꝛ ponant sup eoꝝ ceruicibꝰ pul/uinaria calefacta, ꝛ non excitent a somno eoꝝ subi/to: ꝛ [p] ⌈minuant⌋ a puluere, ꝛ a fumo, ꝛ omni in cuius odore est acuitas: ꝛ olfaciant sauich: ꝛ lutũ [q] ⌈alnaiachi⌋ ꝛ spongiam marinam.

De dolore capitis qui accidit eis. Cap.XXIIII.

Liga extremitates eoꝝ, ꝛ ꝓprie co/xas, ꝛ cuꝫ instita liga: ꝛ frica pedes eoꝝ, ꝛ supponant eis collyria trahentia mãꝫ ad inferiora: ꝛ ꝯforta capita eoꝝ cũ infrigidantibꝰ notis. Et si non fuerit qḋ ꝓhibeat ex coriza, aut tussi, embrocẽ/tur capita ipsoꝝ cũ decoctiõe rosaꝝ, ꝛ violaꝝ, ꝛ or/dei, aut folioꝝ salicis, ꝛ his silium, ꝛ silr oleo rof. ꝛ oleo de salicibꝰ. Et qñ nõ excusat hoc, tunc ꝑmisce embrocas infr̃antes cuꝫ lenitiuis, sicut camemilla, ꝛ stupefactiuis sicut est papauer. Et non mulgeas lac nisi quꝫ remouet febris. Si aũt v̓tus fuerit fortis, mulgeas lac caprinũ: ꝛ si fuerit debilis, mulge/as lac muliebre. Et caue lac apud replonem hu/midam [r] †⌈ ⌋facientem [s] ⌈ꝓfunditatem somni:⌋ ꝛ silr caue humectantia. Et tu non admini/stres humectantia nisi vbi est vapor fumosus, ꝛ ca/put siccum, ꝛ paruꝫ somni: Et qñ multiplicat repletio in capite ex vapore humido, trahe eum ad infe/riora cũ collyrijs, ꝛ clisteribꝰ, ꝛ stinge mẽbra infe/riora, ita ꝙ testiculos.

De tussi eorum. Cap.XXV.

Tussis plimũ accidit eis ex calore, aut siccitate: q̃re opꝫ vt teneant in oribꝰ suis pillulas bichikias, ꝛ allohoc de papauere facta cũ medullis fructuum frigidis, ꝛ amilo, ꝛ his similibus. Et vtantur ceratarijs infrigidantibus factis ex oleo rof. ꝛ ex muciligine psilij, ꝛ succo portula/ce, ꝛ alijs.

l A. ꝛ eius viscositate

m A. chaizaran aut cum v̓gulis

n A. exiccationẽ eiꝰ, ꝛ oꝫ vt nõ stet ore apto plimuꝫ

o A. oculi

p A. prohibeant

q A. alnahagi

r †A. corporalẽ

s A. subest

¶ De destructione appetitus eoꝝ. Cap.XXVI.

Quandoqꝫ est cā ei⁹ humor in ore stōci: qd̄ scit ex eo qd̄ dcm̄ est de destructiōe appetitus, ꝛ euāť p vomitū, aut solōne vētris. Et multotiēs iuuanť cū intromissiōe digitoꝝ in gutture, ꝛ cōmotiōe stōci: ꝛ ꝓprie qñ vomitu expellit colericā rē, aut acetosam. Et qñqꝫ est ex vehemētia debilitatꝫ. q̄re cureť ꝯplo que facit eā cum eo qd̄ scit. Et oꝫ vt approximes eis odores bonos excitantes appetitū, sicut odor sauich [a]⌈infusi⌋ cuꝫ aqua, aut cū aqua, ꝛ aceto: Et deť eis electuariū ꝓportionale febricitātib⁹, ꝛ paꝝ vini, ꝛ [b]⌈succi⌋ fructum ponticoꝝ, boni odoris: ꝛ lambāt aliqd de aceto gelatine pisciū, aut hedi, ꝛ his silium, Et ponantur sup stōum post dies primos empl'a facta ex fructibus. Et sint in eis absinthium, ꝛ aloes s̄m quod scis: ꝛ inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

¶ De bolismo eorum. Cap.XXVII.

Oportet vt cureť cū odoramētis, ꝛ luto [c]⌈alnatachi ꝛ armēi infusi⌋ cū aceto: ꝛ odorēt almososat, ꝛ panē mūdū cal'm, ꝛ carnes assatas, ꝛ stringe eoruꝫ extremitates. Et extende aures eoꝝ, ꝛ capillos ipsoꝝ. Et ꝯforta eoꝝ cerebra cū embrocis infrantibus, ꝛ humectantib⁹: plimum nāqꝫ bolismi eoꝝ est ꝓpter destructionem [d]†⌈ ⌋oris stomaci ꝓpter cām ꝯmunicantē ramis q aduenīūt eis cū sensu: ꝛ est corpus [e]⌈durum ꝛ induratur: verum sensus non vltimať cum eo.⌋

¶ De nigredine lingue eorum. Cap.XXVIII.

Oportet vt nō dimittatur super linguam nigredo, imo fricetur cum eo quod scis: ꝛ si non, eleuabuntur ad caput vapores maligni, ꝛ facient cadere in sirsen.

¶ De appetitu eoꝝ canino. C.XXIX.

Curantur cum vnctuosis frigidis, ꝛ dulcibus.

¶ De sincopi q̄ accidit eis. Cap.XXX.

Quandoqꝫ accidit eis sincopis in ꝑn° febriū ꝓp effusionē colere ad [f]⌈stōs⌋ eoꝝ: q̄re oꝫ vt deť eis añ ꝑoxismū, aut apud ꝑoxismū frustū panis de simila cū aqua ḡnati, ꝛ aqua acreste. Et scias ꝙ qñ aggreganť sincopis, ꝛ febris, tūc sincopis est dignior curatiōe: ꝛ si indiget [g]⌈pauco vino, deť ꝑmixtū cū trib⁹ .ʒ. ⌋vini antiq: ꝛ si nō, sirupi maloꝝ antiq, cui⁹ resoluta ē supfluitas. Et flebotomia qdem multotiēs addit in sincopi. Et clistere leue ē magis ꝯueniēs, Et vomit⁹ ē iuuatiu⁹ eis. Et ꝯstrictio cruriū, ꝛ ponere man⁹, ꝛ pedes i aq̄ cal'a. Et quꝫ euadūt, tūc d̄ solicitudine est vt cibenť sauich ordei infrato, in quo sint grana granatoruꝫ.

¶ De constrictione anhelitus eorum. Cap.XXXI.

Constrictio anhelitus accidit eis, aut ꝓp spasmū ꝛ siccitatē, q̄ accidit eis in lacertꝫ anhelit⁹: aut ꝓp mām ꝓfocatiuā descēdentē ad guttur eoꝝ: aut ꝓp d̄bilitatē q̄ dñať neruis venientibus ad mēbra anhelitus. Et ꝑma qdem curať cum vnguentis vel emplastris humectantibus, Et scd̄a cum eis que ꝓhibent strangulationem. Et tertia cū equatione ꝯplonis in cerebro ꝛ inunctione colli cum eis q̄ infrigidāt ꝛ humectāt: ꝛ sup stomachū iteꝝ, ex eis q̄ sūt sicut rasura cucurbite, ꝛ portulaca, ꝛ sandali cū ol'o rof. ꝛ silib⁹ ei.

¶ De vehemētia [h]⌈tristitie⌋ eoꝝ. Cap.XXXII.

Quando multiplicať [i]⌈tristitia⌋ cā oris stōci, ꝛ aduentu humoris mordicatiui in eo, tunc infra stomacos eoꝝ cū eis que scis de cibis: ꝛ [k]⌈inunganť,⌋ ꝛ dormiāt in loco ꝓximo motibus aque, strato extremitatib⁹, ꝛ [l]⌈fructetis⌋ fris: ꝛ odoriferis fris ꝛ nenufare, ꝛ rosis, ꝛ asꝑsionibus frigidis factis ex fructibus odoriferis, frigidis, ꝛ sandalis. Et multotiēs qdē ꝯferūt in eoꝝ [m]⌈tristitia⌋ clisteria fra, facta ex aq̄ cucurbite, ꝛ citruli, ꝛ succo portulace, ꝛ sempuiue cum oleo rof.

¶ Difficultas d̄glutiēdi q̄ accidit eis. Cap.XXXIII.

Difficultas d̄glutiēdi qñ accidit eis, ꝛ febrꝫ fuerit [n]⌈ꝯclusa,⌋ tc̄ flomia [o]⌈paulati⌋ fiat, ꝛ [p]⌈eq̄tio fiat ad retrahēdū. Et suppositoriū ē meli⁹ q̄ꝫ plimū⌋ solutiuū d̄sup.

¶ Frigus extremitatū qd̄ accidit eis. Cap.XXXIIII.

Multotiens ꝓfundať calor eorū, ꝛ infranť eoꝝ extrema, ꝛ [q]⌈tēdit⌋ calor sb̄mersus ad caput. Ponanť ergo extremitates i aq̄ cal'a, ꝛ non bibant aquā frigidam.

¶ Sermo de febre colere. Cap.XXXV.

Febres colice tres sunt: tertiana ꝯtinua, ꝛ tertiana ꝑiodica: ꝛ causon: Et tertiana qdeꝫ ꝑiodica aut est pura, ꝛ fit a col'a pura, aut non pura, ꝛ fit cū putredine col'e grosse substātie, ꝓp cōmixtionē colere cū flate cōmixtiōe [r]⌈aliqua⌋ ꝯpl'onali vnita: ꝛ p hoc diuersificať ab hemitriteo, cū hemitriteū faciāt due māe sepate: ꝛ hanc faciat mā vna, q̄ in se ipsa est ꝑmixta, cū cui⁹ calore ꝑmisceť aliq̄ꝫtulū frigoris, qd̄ ḡuat suā putredinē, ꝛ suā resol'onē, ꝛ suā digōnē: ꝛ ꝓp illd̄ qdē fiūt in hemitriteo duo ꝑoxismi: ꝛ tertiane nō pure ꝑoxismus vn⁹. Et hec qdē nō pura qñqꝫ ꝓlōgať tp̄e lōgo, ꝛ circiter medietatē anni. Et qñqꝫ ꝑducit ad [s]⌈mollitē⌋ ꝛ magnitudinē splenis. Causon v̄o ē de ḡne ꝯtinue: [t]⌈qm̄ d̄ria inter ei⁹ vehemētiā, ꝛ ei⁹ teporē est insensata:⌋ ꝛ accñtia ei⁹ sūt vehemētia, Et cā est acuitas māei, ꝛ ml'titudo: qum ei⁹ casus fit circa cor, ꝛ in venis oris stōi, aut in ꝑtibus epatꝫ ꝓprie: ꝛ ad summū in mēbris nobilib⁹ vicinis cordi. In tertiana v̄o, col'a est in carne, ꝛ ad ꝑtes cutis: ꝛ in ꝯtinua ē ipsa i venis corpis, q̄ elōganť a corde. Et vehemētia qdē sitis, ꝛ angustia, ꝛ ingetudo, ꝛ [v]⌈ipatiētia⌋ ꝛ alienatio ꝛ nausea ꝛ amaritudo oris ꝛ [x]⌈siccitas labioꝝ⌋ ꝛ scisio eoꝝ, ꝛ dolor capitꝫ ml'tiplicanť in febrib⁹ colericis: Et est natura in pluribus eaꝝ ad siccitatem declinis: quoniā materiei motus est ad supiora, aut ad illud quod apparet de corpore, ꝛ cute.

¶ De tertiana absolute, ꝛ noiať trite⁹. Ca.XXXVI.

Paroxismus tertiane incipit i ꝑmis cū horripilatiōe, vt pūctura acus, d̄inde infrat, ꝛ incipit facere rigorē difficilē valđ difficiliorē reliq̄s rigorib⁹, nō [y]⌈friduꝫ aut cū pauco frigore⌋ Et nō est frig⁹ ei⁹ nisi ꝓp ꝓfūdatione caloris ad [z]⌈interiora ad ꝑtē māei⌋ ꝛ inuenit sic pūcturas acuū. Et hic qdē rigor cū vehemētia sua est velocis sedatiōis, [z]†⌈ ⌋ꝛ tu iā sciuisti cām hui⁹ rigoris. Et fit rigor ei⁹ in trib⁹ dieb⁹ ꝑmis fortior, ꝛ vehementior: ꝛ in q̄rtana eꝯrio. Et iteꝝ rigor incipit cū fortitudine, d̄inde leniť paulatiꝫ, ꝛ minuiť velociter: ꝛ in q̄rtana eꝯrio. Et sudor multiplicať in tertiana, qñ dimittit, Et fit vrina in ea rubea

a A.madefacti

b A.decoctionē Alia litera ꝛ pap de frustris

c A. alnahagi aut luto armēo madefactis

d †A.sensus

e A. exigēs vl' regrēs cibum veꝝ sensus non exgrit ipsum

f A. de stōachi

g A. cibo tūc deť pap panis ꝑmixti vl' madefacti cum .ʒ. iij. Alia litera cibo tūc deť parū panis ꝑmixti cū aq̄ cum .ʒ. iij.

h A.angustie

i A.angustia

k A.euenteť seu respirent aerem

l A.ramis

m A. angustia

n A. sanguinea vel conclusa

o —— A.

p A. extbať sanguis paulatim ꝛ cibeť cū aceto ꝛ lactucis, si appetit⁹ in eis fuerit aliq̄l'r excitat⁹, ꝛ si ñ, ꝯtēti sint aq̄ ordei, ꝛ alienēt q̄ s̄bito occurrūt. et si fuerit cū eo stipticitas nāe, tūc suppositoria ꝛ clisteria sēmelliora plimuꝫ ꝯ̄

q A.euaporare facit

r —— A.

s A. tumefactionē mēbroꝝ similem cacesie

t A.nisi ꝙ ei assuciāť excrescētie ꝛ tepores sui nō sensati

v A. vigilia

x A. borbor labiorum

y A. Alia litera fris aut paꝝ fris

z A.anteriora ꝯ̄sus māt̄ eius

z †A. ꝛ calefactionis

tendēs ad igneam, in qua nō est multa grossitudo. Aut est non pura, ⁊ sit vrina eius cruda aut grossa. Et tertiane calitas est saluior calitate causonidis: ⁊ q̄zto plixius manꝰ tāgit corpꝰ, nō addit̄ inflāmatio: immo qn̄qꝫ minuit̄ inflamatio eius: ⁊ in causonide addit̄ inflamatio. Et accidentia q̄ accidūt eis in tertiana sunt vigilie sine ḡuitate in capite, nisi in qbusdā non puris: ⁊ sitis: ⁊ furor: ⁊ ira: ⁊ odia locutionis. Et est pulsus eiꝰ acutus, velox p cōparationē ad reliquas febres: ⁊ nō est eq̄lis ꝯstrictionis, ⁊ dilatationis, qm̄ humor debilitat eū, ⁊ addit ei diuersitatem apud statuꝫ, Et diuersitas in ea est sub ea que est in alijs febribꝰ humoralibꝰ, ⁊ minor ea que est in alijs cū duritie: ⁊ est pulsus fortior in ea: imo nō ē diuersitas in ea ſm plimū, nisi diuersitas [a][ꝓpria cū febre, ⁊ alijs.] Et in ṗncipio qdē est necessariū, vt coarctet̄ pulsus vsqꝫ ad horā dilatatiōis febris: [b][⁊ tūc] cōfortat̄, ⁊ sit velox, ⁊ freq̄ns. Et eiꝰ diuersitas nō est [c][mlt̄ū supflua.] Et qn̄qꝫ significāt ipsā etas, ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ regio, ⁊ ars: ⁊ forma, ⁊ tp̄s, ⁊ multitudo euētus tertiane in illa hora. Qum ergo cōponunt̄ due tertiane sunt poxismi eueniētes oī die: q ergo ꝯsiderat tertianā p poxismū errat in ea, imo opꝫ vt attendant̄ significatiōes alie [d][q̄s dicemus.] Et patientibꝰ qdem tertianā accidūt vigilie, ⁊ amor solitudinis: ⁊ multotiēs sentiunt ebullitionem apud epar.

¶ Differentia inter tertianam puram, ⁊ non puram. Cap. XXXVII.

Pura est subtil', leuis, cuiꝰ poxismꝰ ꝯsumit̄ a q̄tuor horis vsqꝫ ad duodecim horas: ⁊ non addit sup eas multū. Et si addit additiōe multa: tunc est nō pura. Et est ſꝫ plimū pueniēs ad septē horas. Et calefit in ea corpus velociter: Et vides calitatē ꝓcedere ex corpe, ⁊ extremitates adhuc sunt frē. Et sil'r pura nō addit qum nō accidit error supra. vij. piodos, Et qn̄qꝫ ꝯsumit̄ pp subtilitatē sue mãe in poxismo vno, in quo accidit vomitꝰ: aut ventris sol'o mūdificās. Et appet digō in vrina in ṗmo die: aut in tertio, aut in q̄rto, aut in septimo. Si aūt addit sup septē piodos additionē plimā, tunc est de gn̄e nō pure. Et sil'r si ꝓlōgat̄ spatiū sui rigoris: ⁊ est additio suoꝝ poxismoꝝ. Et an̄cessio [e][eoꝝ adinuicē] ſm ordinē seruātem ꝓportiōes sil'es: ⁊ in nō pura est illō diuersuꝫ nō [f][rectū.] Et sil'r qn̄ assimilant̄ poxismi ſꝫ terminū vnū: ⁊ [g]†[ ] reliq̄ signa elōgatiōis febris ēt sunt de illis que scis. Et qū vides ṗncm cū rigore, ſm q determinauimꝰ, ⁊ statū cū sudore exuberāte, tūc nō dubites qm̄ ipsa sit pura. Et in pura qdē est, qum eā hn̄s bibit aquā ꝓcedit [h][q est in corpe eiꝰ cū vapore hūido] q̄si ipse velit sudare, ⁊ qn̄qꝫ sudat. Et cū nō pura iuenit̄ ḡuitas plima in capite, ⁊ extēsio: ⁊ ꝓlōgat̄ [i][rigor donec puenit] ad vigintiq̄tuor horas, aut trigita horas vsqꝫ ad horā suā: ⁊ tepescit dōec ꝯplent̄ .xlviij. hoꝛ. ⁊ p q̄ztitatē additiōis poxismi sup. xij. horas, ē eiꝰ elōgatio a puritate. Et in tertiana qdē nō pura tardat̄ appitio digōnis: ⁊ nō appet in forma offuscatio, neqꝫ extenuatio: ⁊ fortasse n̄ eradicat̄ cū sudoꝛ copioso: Et fortasse nō icipit cū rigore [k]†[ ] ⁊ n̄ ē calitas cū [l][mlta] fortitudine, neqꝫ est augumētū eiꝰ equale: immo est quasi ipsum addat̄, deinde procedit, ⁊ minuit̄: Et accn̄tia seua minorantur in ea.

¶ Tertiana cōtinua. Cap. XXXVIII.

Cognoscitur p vehemētiam poxismoꝝ tertiane: ⁊ p vehemētiā accn̄tiū tertiāe. Et apud. G. qdem qum san. putrefit fit de hoc genere: ⁊ de eo fiet sermo post.

¶ Cura tertiane pure. Cap. XXXIX.

Oportet vt rememoreris illō qō ōdimꝰ tibi ō radicibꝰ i curōne febriū, ō sol'one vētris, ⁊ cibo, ⁊ in oibꝰ capl'is: ⁊ fabrica sup illō. Et tu qdē nō auscultes ſmonē eiꝰ, q ꝯcedit in ṗncipio solutiua fortia: ⁊ myrobalanos, ⁊ his sil'a, nisi [m][illō qō] diximus. Immo opꝫ vt ꝓperes in ṗmis, ⁊ lenias lēitate q̄dā, cū eis q̄ diximꝰ illic: sic̄ st̄ tamarindi q̄ztitate. xl. ʒ. q infundant̄ in aq̄ cal'a in nocte, ⁊ colent̄, ⁊ ꝓijciat̄ ō/ sup siracost, aut tereniabin, aut aq̄ duoꝝ ḡnatoꝝ: ⁊ sic̄ ōcoctio lubleb cū tereniabin, ⁊ passul' enucleatꝫ: aut īfusio pꝛūoꝝ cū tereniabin: aut siracost, aut sirupꝰ viol'. ⁊ viole ꝯdite. Et fortasse fac̄ mucilago psilij cū qbusdā sirupis, sic̄ ē sirupꝰ pꝛūoꝝ, lubricitatē, ⁊ lenificationē, ⁊ cū ōcoctōe lētiū cū lubleb. Aut clisteria lenia sic̄ ē clistere cū decoctiōe altee, ⁊ iuiube, ⁊ sebestē ⁊ radice [n][lilij] ⁊ ol'o viol'. ⁊ succo sicle, ⁊ baurac, ſꝫ mōuꝫ quē scis. Et illō qn̄ necessitas tangit ad ipaꝫ. Rectū nāqꝫ ē ne i potu det̄ qō ē sic̄ [o][sorbitio] ordei: neqꝫ ei sil'e, neqꝫ cibi, nisi nā iā lenificata: Et si vētris sol'o in ṗnº in febre tertiana pura, minoris sit malitie, q̄ꝫ eiꝰ sil'e in alijs: lꝫ sit eius malitia [p][iteꝝ maxia.] Et qn̄ ē pol'e, vt [q]†[ ] flotomes vsqꝫ ad tres piodos, fac. Et [r][sil'r] qn̄ times qō sit egritudo furiosa, ⁊ facis illō, erit illō qō accidit de errore, si accidit, minꝰ q̄ꝫ aliō. Et oꝫ vt n̄ moueas in die poxismi aliqd, nisi pp nec̄itatē, ⁊ n̄ cibes nisi apō ꝯditiōes ṗdcās: [s][aut] ꝓuoces vrinā cū eml'siōe seminū. Et oꝫ vt supueniat ei poxismꝰ dū ē famelicꝰ, ⁊ nō ē in stō eiꝰ aliqd, imo oꝫ vt sūat i potu sirupū acetosū oī mãe: ⁊ pꝰ duas horas aq̄ꝫ ordei, i die, i q nō ē poxismꝰ. Et sirupꝰ qō acetosꝰ pꝰ poxismū ē ꝯueniēs: ⁊ sil'r ponē pedes in aq̄ [t][fr̄a] ad attrahēdū residuū calor]. Et ego mag] diligo vt sit i sirupo acetoso, ꝓp̄e i postrēis, eml'sio seminū frōꝝ [u][ṗdcōꝝ: ⁊] an̄ poxismū p tres horas, aut q̄tuor. ⁊ det̄ i potu iteꝝ pꝰ poxismū, aq̄ or. Et qn̄ nec̄aria ē sb̄tiliatio regis, det̄ i potu sic̄ aq̄ ḡnatoꝝ. ⁊ aq̄ melōis idi, ⁊ his sil'a. Et q̄dati fiat eiꝰ regimē ſꝫ mōuꝫ ṗdcm̄, Et q̄tiēs appropinq̄t statꝰ, sb̄tilief: Et i diebꝰ ṗmis cibet̄ cū kist ordei. ⁊ pane [x][trito cū aq̄ fr̄a aut sic̄ ē, aut emulctū ex eo q sit ex lacte acetoso,] ⁊ lētibꝰ. Et qn̄ cibꝰ acetat in stō, nō det̄ i potu [y][ō] aq̄ ordei, q̄ nō ē valō subtil' [z][aliqd:] ⁊ si necessariū fuerit dat̄ ipꝫ in potu ꝯfortet̄ paꝝ cū ōcoctiōe radicis apij. Si āt stōus fuerit frior illo, ⁊ febris nō magna, ⁊ nō pura, ponat̄ paꝝ pipis ſm ꝯsiliū. Hipp. Qō si siḡ significauerit q crisis est ꝓpinq̄, tūc sufficiat ei aq̄ ordei: ⁊ aq̄ ḡnatorū [⁊][dulcis, ⁊ muzi.] ⁊ sirupꝰ acetosus. Et fructꝰ qdeꝫ q diligunt̄ eis, sunt granata dulcia ⁊ muza. ⁊ pruna matura, [ꝯ][⁊ i matura.] melon v̄o indus est res maximi iuuamēti, cū hoc q ipse soluit, ⁊ ꝓuocat, ⁊ frāgit vehemētiā caloris, ⁊ facit sudare, ⁊ fortasse non nocent [ꝝ]†[ ] paruit: ⁊ ex oleribus cucurbita, ⁊ [a][cucumer ⁊ alkhebedi,] ⁊ lactuca. Et scias q intētio i eo q̄ cibant̄ patiētes tertianā, aut ē humectatio sic̄ dat̄ eis in fine ō extremitatibꝰ althaiugi, ⁊ ō testicul' [b][galloꝝ:] ⁊ cerebell' hedoꝝ, cū qbꝰ non est nausea, ⁊ vitell' ouoꝝ. Aut est infr̄atio, ⁊ humectatio sil' sic̄ in kist ordei. Et non vltimes in infr̄atiōe ml'ta, ⁊ ꝓp̄e in ṗncipio nisi inuenias iflāmationē vehem̄tē, aut timeas ꝯuersionē eiꝰ ad causonidē [c][⁊] ꝯtinuā. Qō si ꝯseq̄t̄ crisis, ⁊ videris digōnē in vrīa, ⁊ ē sedimē laudabile qō coḡuisti, tūc si excusat bn̄ ē: ⁊ si nō, cura tūc cū eo q̄ iuuat̄ nā ex ꝓuocatiōe vrīe, aut sol'one vētr], aut vōitu, aut fluxu san. nariū.

a A. febri appropriata existēs infra alias vel minor alijs. Alia litera appropata febri nō ex alia re Alia litera febri appropriataveꝝ ē debilior ea q̄ est in alijs.

b A. postea

c A. cum illa superfluitate

d A. ⁊ poxismi ꝯfirment eas

e A. Alia litera an̄cessio rigoris eius

f A. ordinatum

g† A. similiter

h A. in corpe vapor humidus Alia litera ex eo qō ē in corpore vapor humidus

i A. poxismꝰ ita vt perueniat

k† A. forti

l A. illa

m A. cuꝫ ꝯdictione ⁊ q̄litate quu

n A. liquiritie

o A. aqua

p A. magna

q† A. non

r A. Alia litera propter illud

s A. ⁊ vt Alia litera ⁊ vt non

t A. Alia litera tepida Alia litera calida

v A. diureticoꝝ aut

x A. cōminuto cū aq̄ fr̄a sicut ē aut emulsiōe panis in ea, ⁊ cū eo qō fit ex almes

y —— A.

z —— A.

⁊ —— A.

ꝯ —— A.

ꝝ† A. aldestem/buiat

a A. ⁊ alcheta ⁊ alchebed

b A. Alia litera castratorum

c A. aut

Et non agas contra ipsam in hoc. Qđ si nō inuenis declinationē manifestā, tunc euacua cum solđone vētris. Naꝫ de illo est scamonee sexta.ʒ.j.in iuleb: aut decoctio myrobalāoꝝ cū tamarindis, ⁊ tereniabin, ⁊ passul.⁊ radicibꝰ, ⁊ casiafistula, ſm ꝙ sciuisti. Et tibi inest vt ꝯfortes eas cū fumoterre, ⁊ sene, ⁊ scamonea, Et de illis q̄ cōueniunt eis iteꝝ sunt trocisci đ spodio solutiui. [a]⌈Descriptio.⌋ ℞. myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ pōdus.ʒ.iiij.zucari tabarzet pōdus.ʒ.xx.scamonee pōdus.sexte.ʒ.j. bibat cū aq̄ fria: ⁊ post illđ curent cū ꝓuocatiōe. Et si fuerint illic calitas supflua, ⁊ inflāmatio maxima, qum iā euaueris eū, nō erit ei malū dare in potu aliqd de extinguētibꝰ fortibꝰ, de illis que dicta sūt in regimine acute: ⁊ fortasse ꝯferūt ei empl̄a ex eis. Balneo v̄o opꝫ ne approximet nisi post digōnē. Post digōnē aūt, ⁊ apud đclinationē est ipꝫ melior curatio eis, ⁊ ꝓpe ꝯsuetꝫ: q̄ꝫuis error in intromittēdo eos in balneo añ digōnē saluior sit q̄ꝫ suum sil̄e cū alijs. Et opꝫ vt sit balneū eoꝝ tempatū, boni aeris, q sit humidus, in quo sudēt cū facilitate: ita vt nō inflāmentur eoꝝ corda, ⁊ inungant cū oleo viol. ⁊ ros. ꝯq̄ssato cū aq̄, ⁊ non ꝓlongēt in eo morā, immo egrediant velociter: nā iteratio est eis ꝯueniētior, q̄ꝫ statio nis ꝓlongatio: ⁊ si apud exitū infundant in aq̄ tepida, [b]⌈stēt in ea ſm q̄ꝫtitatē đclinatiōis.⌋ Deinde qū egrediunt, tūc ꝯuenit eis vt bibāt vinū albū, sbtile multa cōmixtione pmixtū, ⁊ coopiant in locis suis: sudabūt.n.sudore vehementi: ⁊ siqd residuū fuerit, digeret. Et post illud cibent cibis infrīdantibus, ⁊ humectātibꝰ, ⁊ oleribꝰ q̄ sunt illiꝰmōi. Et nō timeas post đclinationē potare eos vinū plimum cōmixtū. Vinū.n. [c]⌈fractū⌋ p cōmixtionē ꝯfert [d]⌈eis ⁊⌋ q̄ꝫtitati residui eiꝰ, in resoluēdo illđ cuiꝰ necessaria est resol̄o: ⁊ succurrit aque penetrāti cū fortitudine sua, ⁊ pmixtiōe eiꝰ qđ est in eo de calefactiōe pauca: quare infrat vehemēter, ⁊ humectat. Et si fuerint illic accidētia sitis, ⁊ dolor capitis, ⁊ vigiliaꝝ, ⁊ aliorum iam tibi p̄terijt eoꝝ cura. Et qū post crisim remanet aliqd caloris insepabilis, tūc tibi superest vt amministres sirupū acetosum cū succis diureticis: aut in quo decocta sunt [e]⌈semina⌋ ⁊ radices diuretice. Et scias ꝙ cura tertiane ꝯtinue, est cura tertiane interpolate: sꝫ est decliuior ad obſuationē dispōnuꝫ digōnis, ⁊ ad infrandū cū sirupo acetoso facto cū seminibꝰ vt semine citruli, ⁊ semine endiuie ꝓpe [f]⌈ꝯtritis:⌋ Et post ipm post duas horas, dat in potu aqua ordei: ⁊ ad subtiliationē cibi, ⁊ ad administranda clisteria lenia in p̄ncipio, ⁊ ad ꝓuocationē: ⁊ oꝫ vt [g]⌈subtiliēt⌋ ⁊ nō sumāt in potu de solutiuis in p̄ncipio [h]⌈neq̄ꝫ approximet alicui eorū, nisi eis⌋ que sunt sicut sirupus viol. ⁊ aqua fructuum, ⁊ non vtantur nisi clisteribus lenibus.

a A. Et de ill' est medicamē solutiuū istius đscriptionis

b A. Alia litera ⁊ stent in ea ſm quātitatem đclinationis est eis conueniens

c A. hūs calitatē confractam

d —— A.

e A. Alia litera olera

f A. contusis

g A. cū facilitate procedant

h A. aut in eo qđ ei appropinquat nisi ea

¶ Cura tertiane non pure. Cap. XXXIX.

Res in qbus diuersificat cura tertiane nō pure, [i]†⌈ ⌋sunt res in qbꝰ cōicant febres frē [k]⌈đ licētia ba. Et n̄ ꝯcedit hn̄tibꝰ eā balneū, donec plimū đclinauerit. Et fortasse ꝯcedit illđ hn̄tibꝰ purā.s. vt nō expectēt plimū đclinatiōis: sed q̄nq̄ꝫ expectāt digōnē.⌋ Qm̄ [l]⌈est ꝓhibitū in eis balneū: balneum.n. facit descendere flegma indigestū, ꝓpter illud qđ⌋ effundit ad locū putredinis: ⁊ pmiscet humorē [m]⌈malū⌋ cū putrido, ⁊ resoluit subtile, ⁊ facit remanere spissum. Et ꝙ cibatio omni die iteꝝ, aut ꝓpe cibationē, est ex eis que illis nocent: immo opꝫ vt cibent vno die, ⁊ alio die non: Et sit in cibis eoꝝ qđ abstergat, ⁊ calefaciat paꝝ. Et vt sit cibatio in p̄ncipijs egritudinis [n]⌈spissior⌋ q̄ꝫ sit in p̄ncipijs pure: deinde gradatim pueniat ad subtiliationē [o]⌈fortē sicut ē subtiliatio tertiane.⌋ Et vt sit infrātio minor. Et vt clisterizet in p̄ncipio clisteribꝰ acutioribꝰ. Et vt expectet digō [p]†⌈ ⌋in sol̄one vētris eoꝝ [q]⌈plus.⌋ Et vt sint in aq̄ ordei eoꝝ v̄tutes digestiue, ⁊ solutiue: sic̄ ē illđ ꝙ diximꝰ in eo i cuiꝰ stō acetat aq̄ ordei, imo fortiores q̄ꝫ in illo. Fortasse.n. necesse est vt decoquant in ea isopꝰ, ⁊ origanū, ⁊ calamētū, ⁊ spica ſm ꝯpl̄o nē: ⁊ [r]⌈sicla⌋ iuuatiua est eis. Et pmixtio aq̄ ciceris cū aq̄ ordei, ⁊ in fine eius [s]⌈cicer est iuuatiuū⌋ eis. Et opꝫ vt vt ꝯsideretur propinqtas nō pure ad puram: et eōlgatio eius ab ea: ⁊ ſm illud diuersificet inter curam eiꝰ, ⁊ curam pure. ꝙ si fuerit valde ꝓpinqua pure tūc diuersifica inter eas diuersificatiōe pua. Et qū videris vrinas eoꝝ grossas, tūc flebotoma. Et qū flebotomaueris nō idigebis clisteri. Et scias ꝙ nō est res magis iuuās eos, q̄ꝫ vomitꝰ post cibū. Et de solutiuis in p̄ncipijs eiꝰ, q̄ sūt ꝓpingora eq̄litati ē aq̄ algeleniabin đcocti: ⁊ sirupꝰ acetosus. Et fortasse ponemꝰ in ea casiāfistulā. Et fortius illo ē vt ponas in ea v̄tutē turbit. Et clisteria in p̄nᵒ sunt magis dilecta, q̄ꝫ solutiua alia. ⁊ sunt clisteria in qbus est virtus alhascech, ⁊ camemille, ⁊ sicle, ⁊ cartami, ⁊ violarū, ⁊ sebestē ⁊ ficus, ⁊ odor turbit. Et [t]⌈ex eis est⌋ casiefist. ⁊ oleū sisaminū, ⁊ baurach, ⁊ fortasse indiget [u]⌈vno⌋ istoꝝ ſm elōgationē febris a pura. Adiuuātia autē ad digōnem sunt sicut sirupus acetosus pmixtus cū aliquāto de algeniabin: aut sirupus acetosus de radicibus. Et post septimū sicut decoctio absinthij: est enim iuuatiua, subtiliatiua materiei, ⁊ ꝯfortatiua stomaci. Et simil'r aq̄ feniculi, ⁊ aqua apij cū sirupo acetoso. Et si ptrāsit xiiij. tunc nō est malū dare in potu trociscos ros. minores. Si autē egritudo ꝓlongat, non inuenimus excusationem qn demus ea que sūt sicut trocisci de eupatorio, ⁊ đcoctio eiꝰ: Et calefactio ptium hypocondrioꝝ est huius gn̄is. Et emplastratio mirach eoꝝ iteꝝ cum eis que digerūt, ⁊ maturāt, ⁊ mollificant tēsionem, qum venerit illic. Qum ergo scineris ꝙ digestio iā aduenit, tunc euacua, ⁊ ꝓuoca, ⁊ non cures. Et de euacuatiōibus bonis eis est, vt sumant hierepigre.ʒ.v. succi [x]⌈lactuce,⌋ ⁊ eupatorij amboꝝ.añ.ʒ.iij. seminis apij, myrobal. citri. kebuloꝝ añ.ʒ.v. turbit.ʒ.vij. fiant pillule ex eis cū aqua apij: ⁊ sit dosis eius.ʒ.ij. Et de illis est decoctio bona inuētione nostra. ℞. eupatorij, absinthij, myrobal. kebuloꝝ.añ.ʒ.v. seminis melonis, seminis cucumeris, ⁊ [y]⌈citrul.⌋ se. apij [z]⌈polypodij⌋ sucha, ha, bedeoard oium. añ.ʒ.x. turbit.ʒ.j. casiefist.ʒ.vj. passulaꝝ enucleatarum.ʒ.xx. ficuum.x. numero, sebesten numero.xxx. geleniabin facti cuꝫ ros pficis pōdus.ʒ.xv. decoquant oia ſm [&]⌈descriptionē huius.⌋ Et sumat de ea cadus magnus, in qua posita sit siliq̄.j. scamonee. Et fortasse necessaria est medicina fortis vno modo, ⁊ debilis alio modo: eius vero fortitudo est ſm hoc, ꝙ ipsa eūat humorem viscosū, sed ipsius debilitas est ſm hoc, ꝙ ipsa non euacuat

i †A. Alia litera a curatione tertiane pure

k A.s. ꝙ licētia in balneo que conceditur habentibus tertianam puram absq̄ꝫ hoc ꝙ expectet digestio ⁊ non expectet plurimum declinationis si expectetur digestio, est in eis illicita vel ꝓhibita

Alia litera .s. ꝙ licentia in balneo que q̄nq̄ꝫ conceditur habentibus tertianaꝫ puram absq̄ꝫ ꝙ expectetur digestio aut absq̄ꝫ ꝙ expectetur plurimum đclinationis si expectatur declinatio est eis illicita

Alia lr̄a .s. ꝙ lnia cū q̄ q̄nq̄ꝫ ꝯcedit hn̄ti tertianā purā ꝙ nō expectet declinatione in administratione balnei si expectat digōnem est eis illicita vel prohibita

Alia litera .s. ꝙ licentia in balneo que conceditur habentibus tertianaꝫ puram absq̄ꝫ hoc ꝙ expectet digestio ⁊ absq̄ꝫ hoc ꝙ expectent plurimuꝫ declinationis si expectatur digestio est eis illicita vel prohibita

l A. balneū pmiscet flegma indigestū cum eo qđ

Alia litera m —— A.

n A. grossior

o A. Alia litera supra subtiliationeꝫ tertiane. Et subtiliatio eius in ea in p̄ncipijs fit cū fame eius plusq̄ꝫ subtiliatio cū cibo subtili valde

p †A. plus

q A. forti.

r A. blitis

s A. aqua ciceris est iuuatiua

t A. in eis sit

u A. acutiore

x A. absinthij

y A. alchetas ⁊

z —— A.

& A. ꝙ decoq̄ solent hmōi decoctiones

plimum vice vna: imo poſ̄e eſt vt fiat gdatio in ea, q̄re eūet humorem cui⁹ eūo eſt neceſſaria multꝭ vicib⁹, vt nō deſtruat v̓tutē. Et hec medicina eſt q̄ pōt [a]⌈ſbtiliare, ⁊ aggregare,⌋ ⁊ ſoluat paꝝ ei⁹ ⁊ ſoluat plimum ei⁹, ſ; paꝝ, paꝝ ex malo: ⁊ plimū plimū ex malo. De decoctionib⁹ v̓o paꝝ fortaſſe nō facit aliqd. Et hmōi qdē medicina ē, vt ſumaꝭ turbit q̄ztitas. ʒ. ſ. ⁊ plus, ſm neceſſitatē, ⁊ ſcamonee ꝓꝑe alhaſugi. i. aut ſupra id: ⁊ ꝯficiaꝭ cū geleniabin p̄dicto, ⁊ bibaꝭ. Aut ſumaꝭ de agarico, ⁊ ſcamonea ſm hāc ꝯpoſitionē, ⁊ ꝯficiaꝭ cū geleniabin p̄dicto ⁊ bibaꝭ. Aut ponaꝭ in ſucco roſaꝝ recentium cuius q̄ztitas ſit. ʒ. j. ⁊ bibatur. Aut in ſirupo ro. ⁊ bibatur.

a A. partiatur in pluribus vicib⁹ ⁊ aggregetur

¶ De febre cauſō, ⁊ ē illa, q̄ noiaꝭ faricos. Cap. XL.

Cauſon eſt ſm duos modos: aut enim cauſon eſt colerica, ⁊ eſt cā in ea multitudo putredinis: aut intra venas corꝑis toti⁹: aut in venis q̄ ſequunꝭ ꝑtes cordis ꝓꝑe, aut in venis ꝑtiū oris ſtōi: aut in epe: Aut flegmatica, ⁊ fit ex flegmate ſalſo, putrefacto in venis, q̄ ſequunꝭ ꝑtes cordis, ſicut dixit Hippo. in epidimia, Et nō fit flegma ſalſum, ſicut ſciuiſti, niſi ex aquoſitate ſtatis cū colera acuta. Eſt ergo colera q̄ putreſit [b]⌈aquoſitas⌋ ꝑmixta aquoſitati plime. Et qm̄ cauſon vehemētiora hꝫ accidentia, q̄z tertiana, oꝫ vt ſit breuioris ſpatij q̄z ipſa. Et ſenib⁹ qdē paꝝ accidūt febres cauſonides: ⁊ quꝫ accidūt eis, ꝑeunt: qm̄ nō fiūt in eis niſi a cā valde forti. Ampli⁹ eoꝝ v̓tutes ſunt debiles:

b A. ignea cinerulenta

In iuuenib⁹ aūt, ⁊ pueris plimum accidūt: ⁊ eſt in infantib⁹ leuior ꝑꝑ humiditatē eoꝝ. Et q̄nq; eſt in eis cū ꝓfundatione ſomni, ꝑꝑ eleuationē vapoꝝ ad caput. Et Hippo. qdem dixit, ꝙ ſi alicui accidit in febre cauſon tremor, tūc ꝑmixtio mentis reſoluit ab eo tremoreꝫ. Et [c]⌈eſt ſimile⌋ vt ſit illud, qm̄ cerebꝝ caleſit valde, ⁊ caleſiunt nerui: ⁊ eſt [d]⌈ſimile⌋ vt ſit cauſon ⁊ ſit permixtio mētis ⁊ reſoluaꝭ ab eo ꝑ tremorē, propter expulſionē māerum ad neruos. Et plimum qdem conſumiꝭ cum vomitu, ⁊ ſolutione ventris, aut ſudore, aut fluxu ſanguinis narium.

c A. videtur

d A. veriſimile

¶ Signa. Cap. XLI.

Signa eius ſūt inſeꝑabilitas, ⁊ occultatio [e]⌈tꝑuꝫ⌋ ⁊ vehemētia accn̄tium ex aſꝑitate lingue, ⁊ ex citrinitate ei⁹ in p̄mis, ⁊ ex nigredine ei⁹ ſcd̄o. Et ex retētiōe ſudoris niſi apō criſim. Et vehemētia ſitis. [f]⌈Jnqt Hipp.⌋ niſi accidat tuſſis ꝑua [g]⌈tuſſis nāq; eſt accn̄talis⌋ ſedat [h]⌈ergo illa⌋ ſitim. [i]†⌈ ⌋ Et videꝭ, vt ſit vehemētia ſitis eoꝝ ꝑꝑ cām pulmonis: ergo qum mouetur tuſſis ꝑua, humectaꝭ ꝑ id qd̄ currit ad ipm ex carne molli. Et caliditas in cauſone qdem ſm plimum nō eſt ita fortis in exteriorib⁹, ſicut fortitudo ei⁹ in interioribus. Et eſt ꝯfractio in ea leuior, q̄z in alijs. Et in facta qdem ex colera, fortia fiunt accn̄tia mala ex vigilijs, ⁊ inqetudine, ⁊ aduſtione, ⁊ ꝑmixtione mētis, ⁊ fluxu ſan. nariū, ⁊ dolore capitꝭ, ⁊ pulſatione temporꝝ, ⁊ ꝓfunditate oculoꝝ, ⁊ ſolōne vētris cum colera pura, ⁊ caſu appetitus. Et qn̄ accidit infantibus abhorrēt mamillā, ⁊ non recipiunt eā, ⁊ corrumpiꝭ illud quod ſugitur de lacte ⁊ acetat.

e A. temporis

f —— A.

g A. que

h —— A.

i † A. ſicut dixit Hippo.

¶ Cura cauſonidis. Cap. XLII.

Et cura tertiane pure. Et qum indigent eūone ſicut cū illis que dicta ſunt, tūc feſtinatio ē melior. Cōplemētū v̓o eſt apud digōneꝫ. Et nō flebotomeꝭ fortaſſe. n. iflamabit eos: ⁊ fortaſſe iuuabit eos, ſi fuerit illic turbiditas, [k]⌈ ⌋ ⁊ rubedo. Veꝝ indigēt ſubtiliatiōe, ⁊ [l]⌈regimine⌋ vehementiore, ⁊ infrigidatione actu ei⁹ qd̄ ipſi ſumunt. Et qum times caſum v̓tutis, eſt neceſſarium cibare eos, q̄zuis non appetāt: ⁊ ꝓꝑie in eo ex quo reſoluiꝭ res plima: multotiēs. n. aduenit eis bolimus ꝑꝑ ꝑuationē ſenſus, Et indigēt lenificatione in p̄ncipio fortiori, ⁊ curationibus febris acute p̄dictis, ſm oēs [m]⌈ſpēs⌋ narratas. Et q̄nq; ꝯueniens eſt vt dormiāt apud teporē paruū febris ſuꝑ aquaꝫ tamarindoꝝ. Et q̄nq; poniꝭ in ea paꝝ cāfore. Et diligiꝭ eis ſirup⁹ acetoſus, aut emulſio ſeminis portulace, aut emulſio ſeminis endiuie: ⁊ [n]⌈melō alkin eſt bonus valde. Et fit ꝯtent⁹⌋ potatiōe aq̄ f̄re ſm ꝙ diximus illud: Si [o]⌈aūt⌋ non fuerit qd̄ ꝓhibeat deꝭ in potu de ea ēt vſq; ad [p]⌈ſatietatē.⌋ Et fortaſſe aduenit eis ꝑmixtio mētis, ⁊ obliuiſcunꝭ petere aquā: q̄re oꝫ, vt ſorbeant de ea [q]†⌈ ⌋ paulatim ſorbitiones plimas: ⁊ ꝓꝑie in eo cui⁹ linguā vides ſiccā. Et cura accn̄tia ei⁹ ſuꝑflua cuꝫ eis que diximus in caplis ſuis. Et oꝫ vt caueaꝭ in eis ſuꝑfluitas ſan. nariū, eſt. n. de eis in qb⁹ magnificaꝭ timor apud eos. Et oꝫ vt obſerueꝭ anhelit⁹ eoꝝ: ⁊ non dimittas ꝑtes pectoris ſpaſmari. Et oꝫ vt obſerues capita eoꝝ cum aceto, ⁊ oleo roſ. ⁊ ſandalis, ⁊ aq̄ ro. ⁊ cāfora, ⁊ his ſilib⁹. Et embroces cum decoctionib⁹ in qb⁹ decocta ſunt ea q̄ diximus. Et qn̄ fortes ſunt in eis vigilie, tūc cura eos. Et nō eſt malum vt in potu des ſirupū de papauere ēt, ⁊ ſi ſit de nigro, in hmōi diſpōne. Et in fine ei⁹ da in potu trociſcos, q ꝯueniunt eis, ſicut ſunt trociſci de cāfora. Et in illa hora ꝯuenit eis ſirupus acetoſus cū emulſione ſeminis cucumeris, ⁊ ſeminis endiuie, ⁊ ſeminis portulace de vnoquoq; eoꝝ ſit pōdus. ʒ. ij. Et ſirupi acetoſi ſit pōdus. ʒ. xxv. vſq; ad. xxxv. ſm quod videtur. Et ſi fuerit illic ventris ſolō tūc denꭍ trociſci de ſpodio ꝯſtrictiui. Trociſci boni. ℞. ſpodij. ro. an̄. ʒ. ij. ſ. croci ſextā. ʒ. j. ſeminis portulace, ſeminis endiuie. an̄. ʒ. iij. ſeminis cucurbite, ſemis cucumeris an̄. ʒ. ij. ſandaloꝝ. ʒ. j. ſ. ſucci ligritie amili an̄. ʒ. j. cāfore ſextam. ʒ. j. ſ. ⁊ doſis ei⁹ ſit. ʒ. [r]⌈j.⌋ Et iteruꝫ roſ. ʒ. iiij. ſe. melonis, [ſ]⌈citrul̓, cucumeris,⌋ ⁊ portulace omnium an̄. ʒ. ij. croci tertiā. ʒ. j. canfore ſextam. ʒ. j. gūmi, amili, dragagāti, ſucci ligritie an̄. ʒ. j. doſis eius. ʒ. ij. Et qum declinat egritudo maniſeſte tūc nō eſt maluꝫ vti balneo cui⁹ aq̄ declinat ad frigus. Et illi in qb⁹ magis diligitur balneum ex eis, ſunt quorum febris eſt ex flegmate ſalſo.

k † A. aque

l A. infrigidatione

m A. vias

n A. batech alzachi ē eis bōa valde. Et ꝯſideret i

o —— A.

p A. infrigidationem vehemēteꝫ

q † A. qualibet hora

r A. Alia litera ij.

ſ A. alchaiar ⁊ alcheta

¶ De febre ſanguinis. Cap. XLIII.

Opinatus eſt Gal̓. ꝙ non fit febris ſā. a putredine ſanguis. Nā ſanguis qū putreſit, fit colera, ⁊ non eſt ſanguis: fit ergo tunc febris colerica. nō ſanguinea: ⁊ fit cauſō p̄dictus [t]⌈⁊⌋ tertiana: ⁊ cura eā cuꝫ illa cura. Hic v̓o ſmo ei⁹ eſt ꝯ̄rius ſmoni Hippo. ⁊ ꝯ̄rius ei quod eſt ꝯueniēs: ⁊ plimū qdē erroris ei⁹ eſt in ſmōe ei⁹: qn̄ putreſit ſanguis, fit colera: iſte. n. ſermo facit opinari duas intentiones, quaꝝ vna eſt: ꝙ qn̄ putreſit, ꝑuenit ad hoc vt fiat poſt putredinē, colera: [u]†⌈ ⌋ ⁊ ſa, ꝙ qn̄ putreſit, [x]⌈tūc fit⌋ colʾa: ſic̄ dr̄, ꝙ lignum qn̄ caleſit, fit cinis. Cōſideremus itaq; in vnāq̄q; duaꝝ ꝓpōnū. Intellectus v̓o primus eſt corrupte acceptiōis trib⁹ mōis, quoꝝ p̄mus ē, ꝙ ſanguis qn̄ putreſit ꝯuertiꝭ ſubtile ei⁹ ad colerā malā, ⁊ ſpiſſuꝫ ei⁹ ad melā: nō ergo cum totalitate ſua fit colera. Et ſcd̄s eſt, ꝙ illud fit poſt putredinem: ⁊ noſtra conſideratio eſt in diſpoſitione putredinis. Et tertius eſt, qm̄ poſt illō fit co-

t A. aut

u † A. ſicut dr̄, lignū qn̄ inflāmatur, efficiꝭ cinis

x A. fit in diſpōne q̄ ipſe putreſit

lera, ⁊ nõ ſcimus, an in ea ſit putredo, an nõ: nã plu/ me res putreſiũt, ⁊ ſepaꝛ ex eis ſubtile, ⁊ ſpiſſum: et nõ eſt in ſpiſſo, neqꝫ in ſbtili putredo: qm̃ non eſt ne/ ceſſariũ vt ſit putridũ id, qđ gñaꝛ a putrido: ſit. n. ex putredine, qđ nõ eſt putridum. Et ſi gñatio ei⁹ a pu tredine faceret putredinẽ eius neceſſariã, oporteret vt eẽt ſpiſſuꝫ cinerulẽtũ itez putridũ: eſſet ergo illic febris melica itez: hoc ergo eſt illđ, qđ facit eſſe ne/ ceſſariũ expoſitio ei⁹, qđ prius intellꝫm eſt. Qđ vo intelligiꝛ ſcđo, eſt mẽdaciũ, [a] † [ ] qm̃ putredo eſt via corruptiõis: Et putredo qđẽ [b] [non] hꝫ tp̃s. Et ꝯuerſio ſanguinis in col'am nõ fit [c] [niſi] in tpe. Et putredo qđẽ eſt corruptio accñs ſanguini [d] [⁊] eſt ſanguis: ſicut accidit ſtati, ⁊ eſt flegma: ⁊ non fit col'a, neqꝫ melia, niſi ꝯuertaꝛ poſt illđ cũ cõplemen to putredinis. Uez vitas ſana eſt ſermo hippo. ꝙ ex ſanguinis putredine gñaꝛ febris. Dicam⁹ ergo nũc ꝙ febris ſanguinis eſt febris putredis, ⁊ febris calefactionis, ⁊ ebullitõis, quã noiauit hippo. ſino chum ꝯcluſum [e] [ſine alijs.] Et plimum ebullitio/ nis ei⁹ eſt ex oppilatiõe ſuffocante caliditatẽ. Et qñqꝫ fit a cauſis alijs, q̃ vehemẽtes fiũt ſupra vehemẽtiã febris ephimere: Et [f] [noiaꝛ pfundi ſomni, fortis,] Et eſt õ ſumma febriũ, q̃ ſꝛ inter febres putredinis, ⁊ febres ephimeras: q̃ differũt a febrib⁹ ephimeris, ppea ꝙ calefactũ pmũ in ea eſt humor, ⁊ differt a fe brib⁹ putredinis, qm̃ nõ eſt ei putredo: Et eſt febris acuta, nõ febris ephimera, neqꝫ febris ethica, neqꝫ febris putredinis. Et multotiẽs qđẽ pmutaꝛ ad fe/ brẽ putredinis, aut febrẽ ethicã. Et multotiẽs qđeꝫ faꝛ eã currere Gal'. curſu febriũ diei. Et videꝛ Gal'. ꝙ febris ſanguinis nõ cõponiꝛ cum reliqs febrib⁹, qm̃ putredo in ſanguine eſt cõis omni humori: ⁊ in hoc eſt ꝯdictio qbuſdã intentiõibus ſuis, in quo nõ eſt neceſſe plongare ſermonẽ, qm̃ non iuuaꝛ cuꝫ eo medicus. Et cã qđẽ huius febris eſt repletio: ⁊ oppi latio: ⁊ [g] [multitudo exercitij, ⁊ pprie nõ ꝯſueti:] ⁊ dimiſſio euõnis, deinde vſus exercitij laborioſi. Et qñqꝫ facit putredinẽ in eo multã aquoſitas ſangui nis, ex cõmeſtione fructuũ aquoſoꝝ, q̃re ꝯuertiꝛ ad putredinẽ: ⁊ multitudo humoris crudi in eo eſt pro pinqua, q̃re pparat ip̃m ad putredinẽ: ſicut q gñaꝛ ex cucumere, ⁊ alkethed, ⁊ piris, ⁊ ſilib⁹. Et hec q/ dem febris eſt ꝯtinua, que nõ tepeſcit pp ꝯtinuitatẽ mãei, ⁊ eius adherẽtiam vſqꝫ ad criſim, aut mortẽ. Et eius ſpẽs ſunt tres, quaꝝ ſaluior eſt [h] [epaugma ſticus] incipiẽs cum difficultate ⁊ non ceſſat dimi/ nui, quoniã reſolutio in eo eſt maior q̃ꝫ putrefactio. Deinde eſt hõtenus: ⁊ fortaſſe ſimilatur. vij. dieb⁹. Et neqor eorũ eſt augmaſticus, qm̃ reſolutio in eo eſt minor q̃ꝫ putrefactio. ⁊ eius criſis eſt vſqꝫ ad ſe/ ptimũ ꝭm plimum. Et eius ꝯſumptio eſt cũ euõne, aut ſenſata, aut in ſenſata. Et qñqꝫ pmutaꝛ ad cau/ ſonidẽ, ⁊ ad firſen: ⁊ quãdoqꝫ pmutaꝛ cũ infrãtione plima ad lethargiaꝫ: ⁊ qñqꝫ pmutaꝛ ad variolas, ⁊ morbillũ: Et qñqꝫ accidit in ea [i] [pfũditas ſomni] ⁊ inflatio vẽtris ex q̃ puenit ſicut vox tympani ⁊ nõ deponit eã ventris ſolutio cũ [k] [rarificatiõe] Et qñ ſol'o ventris non valet, deinde egrediꝛ aſaꝛ viridis lata proprie, eſt de ſignis mortis.

Signa. Cap. XLIIII.

Signa febris ſanguinee ſunt adhe rentia febris: Et rubedo fa ciei, ⁊ oculoꝝ. Et inflatio venaꝝ, ⁊ tem poꝝ. Et repletio cõpleta abſqꝫ rigore. Et nõ eſt ſudor niſi apud criſim: Et mul totiẽs aſſociaꝛ ei prurit⁹ in naſo, ⁊ in loco [l] [colli, in quo ponunꝛ] vẽtoſe: Et ꝯſtrictio in anhelitu: Et mꝉ totiens accidit eis profunditas ſomni: ⁊ difficultas ſmonis, ⁊ eſt malum: Et ſilꝛ apa gutturis, ⁊ duarũ amigdalaꝝ, ⁊ vue, Et curſus lachrymaꝝ. Et caliđ tas eius eſt plurima [m] [pp humiditatẽ vaporoſam, ⁊ lachunalẽ nõ exiccatã] ſicut in cauſonide: Et pul/ ſus ei⁹ eſt magn⁹, leuis [n] † [ ] plen⁹ velox, fre/ quẽs valde, diuerſus nõ plime diuerſitatis, ⁊ eſt mi noris diuerſitatꝭ, ⁊ velocitatis q̃ꝫ in cauſonide. [o] † [ ] Et nõ eſt caliditas ei⁹ in termino cauſo nidis, ⁊ tertiane fortꝭ. Et illi⁹ q̃ ex ea eſt a putredine, caliditas, ⁊ accñtia ſunt vehemẽtiora, ⁊ cura ei⁹ ẽ dif/ ficilior, ⁊ magis ſilis cũ cauſonide. At vo ſubtilitas ſan. ⁊ groſſitudo cognoſcunꝛ pp illud ꝙ egrediꝛ de eo. Et ſinocha feruida eſt res magis ſilis in pn° ſui febri ephimere: vez caliditas ei⁹ eſt pue mordicatõis, ⁊ leſiõis: ⁊ inuenit ex ea inflamationẽ, ⁊ diſniã: ⁊ eſt plimum imp̃ſſionis ei⁹ ppe cor. Putrida vo eſt eq̃/ lis, ⁊ ſil'is equali ꝭm plimũ. Signa aũt pmutatiõis ei⁹ ſunt cuiuſqꝫ eoꝝ ad qđ pmutaꝛ, vt p̃focatiõis, ⁊ apatuꝫ gutturis, ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ: ⁊ tu iã ſciuiſti ea. Et ſigna variolaꝝ ſcies: ⁊ ſigna ſirſen, ⁊ doloris capitis, ⁊ pmixtionis mẽtis, ⁊ alioꝝ iam ſciuiſti. Si gna vo lõgitudinis ei⁹, ſicut iam ſciuiſti, ſunt ex p⁹ poſitiõe ſignoꝝ digõnis, ⁊ tornatilitate faciei, ⁊ di/ uerſitate diſpõnis ei⁹ in ſpatio ſuo ex additiõe, ⁊ ſta tione, ⁊ diminutiõe, ita vt ſit q̃ſi ipſa ſit tepida. Illđ enim ſignificat, ꝙ ſan. eſt plenus hũore crudo. Spa tiũ vo criſis ei⁹ ſignificãt apparitio ſignoꝝ digõnis: q̃ ſi tardaꝛ vſqꝫ poſt tertiũ, ⁊ quartũ, nõ fit criſis in ſeptimo: Et multotiẽs qđẽ fit criſis ei⁹ in quarto.

Cura febris ſan. Cap. XLV.

Intentio in curatiõe febris ſan guinis eſt euãtio plu rimi vſque ad ſincopim, Et ingroſſatio ſubſtãtie ſanguinis, ſi fuerit ſbtilis val de, aquoſus, ⁊ coleric⁹. Et infrãtio ei⁹, ⁊ mundificatio, ⁊ ſubtiliatio ipſi⁹ ſi fuerit groſſus, ⁊ ſumpſerit eger pus gñatiua ſanguinis groſſi, ⁊ ge neratiua humoris crudi. Et digõ mãei faciẽtis fe/ brem, ⁊ ei⁹ reſol'o. Euõ aũt non eſt aliq̃ ſicut flebo/ tomia ex manu, in q̃cũqꝫ hora accidat: ⁊ non expe/ ctaꝛ criſis, neqꝫ digõ, niſi ſit repletio nauſeatiua: tũc enim caue eam, ⁊ remoue ipſam. Qđ ſi febris pſe/ uerauerit, tũc flebotoma: ⁊ nõ ceſſes flebotomare, donec eger appropinquat ſincopi, aut cadat in ſin/ copim, ſi corpus fuerit forte: ſincopis nãqꝫ infrãt cõ plexionẽ fortẽ. Et ſcias ꝙ flebotomia, ⁊ ſumere in potu aquã frãm quãdoqꝫ excuſant [p] [ab infrãtio/ ne alia.] Et partitio qđẽ in ea eſt melior ſi non fue/ rit ꝙ neceſſariã faciat feſtinationẽ: nam fortaſſe erit in ea, que eſt infra appropinquationẽ ſincopis, vlti matio [q] † [ ]. Et fortaſſe ſequeꝛ flebot/ miã vltimã ſtatim fluxus vẽtris colericus, ⁊ ſudor, quẽ opꝫ omni hora abſtergere [r] [donec cõtinueꝛ] fortaſſe enim ſaluabiꝛ cũ eo. Et ſuccurraꝛ ei qđ ac/ cidit de debilitate, ⁊ ſincopi cũ cibo ſubtili, ⁊ qete. Et opꝫ vt [s] [p̃mittatur] lenificatio nature cũ illis, que ſciunꝛ ꝺ illis, q̃ ſunt ſicut duoꝝ granatoꝝ aq̃. ſ. dl'cis ⁊ muzi vſqꝫ ad [t] [terminũ] [u] [⁊] ſiracoſt, ⁊ ta marindi, ⁊ collyria lenia de qb⁹ dixim⁹. Et quan doqꝫ eſt neceſſariũ apud digõnẽ euãre cum eis, que ſunt ſicut myrabal'. ⁊ fumuſterre, ⁊ caſiaſi. ⁊ his ſi/ milia de illis, que ſciuiſti. Qđ ſi diſpõ non tollerat flebotomiã in manu, flebotomeꝛ vena q̃ ẽ [x] [in cor/ nu] frontis, aut ponanꝛ vẽtoſe. Si aũt non prepa raꝛ aliqd eoꝝ, ⁊ hoc ppter accidẽs qđ phibet, tũc fac ſol'onẽ vẽtris ꝭm modũ, q eſt in cauſonide. Et [y] [regimẽ] ſit cũ eis, que apiunt, ⁊ incidũt, ⁊ ſedant

a † A. purum
b —— A.
c —— A.
d A. dum
e A. non aliqs Alia litera ⁊ non ſunt alie
f A. qñqꝫ noianꝛ incenſiue fortes
g A. plimũ ei⁹ eſt ex exercitio pro/ prie nõ cõſueto Alia litera plimũ eiuſ eſt ex dimiſſiõe exerci/ tij pprie cõſueti
h A. Alia litera peraumaſticus
i A. ventoſitas
k A ſingetudine
l A. vbi iam poſi te fuerint
m A. humida va poroſa ſilis cali/ tati balnei non ſicca
n † A. fortis
o † A. ⁊ i tertiana
p A. regimine alio.
q † A. in curõne
r A. ita ꝙ abſter ſio ſucceſſiue ſi/ at vl' abſterſio cõ tinue ſuccedat ſudori
ſ A. continueꝛ
t A. Alia litera eminam
Alia litera v —— A.
x A. inter duo cornua
y A. infrãtio

ebullitiōez. Et si acciderit ex flebotomia sincopis, ciba eū pane, ⁊ aqua acreste. Qđ si accidat fluxus san.nariū p se, nō abscindat͛ nisi qum appropinque rit sincopis. Sanguinis v̄o ingrossatio fiat cū eis, q̄ sunt sicut rob iuiubaꝝ: ⁊ est, vt decoquant͛.c.iuiu be cū lb.v.aq̄, donec remaneat tertia, ⁊ inspisset͛ cū zuccaro: ⁊ q̄to plus minorat͛ zuccaꝝ tāto est meli/ us. Et lentes iteꝝ pprie p̄parate cū aceto acetoso, forti sunt hui⁹ giiis. Et caue ne des in potu rob iu iubaꝝ, aut corpus lētiū, mā exn̄te grossa. Eius v̄o infr̄atio fit cū eis q̄ sunt sicut aq̄ lentiū infr̄ata: ⁊ aq̄ lactuce infr̄ata: ⁊ sumere in potu aquā fr̄am, si non fuerit qđ phibeat: ⁊ fortasse sumit͛ in potu donec tre mere faciat, ⁊ [a]⌈satiet⌋ forsitan.n.sanat eū. Et quan doq͂ pmutat͛ febris ad flegmaticā, ⁊ curat͛ cū troci scis de rosis, ⁊ silib⁹. Et hec q̄dē cura est q̄rundā antiquoꝝ: ⁊ sequti sunt eā q̄dā modernoꝝ. Dare āt in potu aquā ordei, est curatio ɔferēs ei, sz cum leni tate nāe. Et melior horaꝝ ad hoc, ē hora vehemē tis ebullitiōis, ⁊ angustie, ⁊ inflāmatiōis, ⁊ frequē/ tie [b]⌈pulsus cordis.⌋ Et scias q̄ esse ɔtentū infr̄a/ tione, ⁊ dimittere flebotomiā, ⁊ vētris solˀonē, addit in oppilatiōe, ⁊ coarctatione: quare addit͛ putredo ⁊ calitas in [c]⌈reliqua⌋ dispōne. Mūdificatio enim fiat [d]⌈cū eis q̄ sunt sicut soluētia colˀam, ƒm rn̄sionē necessitatis⌋ v̄tutis, ⁊ debilitatꝭ: cum digerētib⁹ hu morē crudū, qm̄ fortasse ipse est cā in putrefactione sanguinis. Et in fine ei⁹ da ei in potu q̄ sunt sicut tro cisci de canfora, ⁊ trocisci de spodio: Et isti ēt troci/ sci sunt boni. ℞.spodij.ʒ.iij.seminis portulace.ʒ.v. seminis cucumeris.ʒ.iiij.semis.cucurbite.ʒ.vj.gū/ mi, ⁊ dragagāti, ⁊ amili omniū an̄.ʒ.iij.succi ligri/ tie pōdus.ʒ.vij.fiāt ex eis trocisci. Descriptio alia, ⁊ pprie apud debilitatez epatꝭ. ℞.rosaꝝ.ʒ.iij.succi berberis.ʒ.ij.semis cucumeris, ⁊ melonis ⁊ [e]⌈ci/ truli⌋ ⁊ portulace, ⁊ spodij omniū an̄.pōdus.ʒ.j.gū mi, ⁊ dragagāti, ⁊ amili omniū an̄.ʒ.ſ.rauedsceni, ⁊ croci, ⁊ cāfore oium an̄.pondus q̄rte.ʒ.j.fiant tro cisci. Cibi v̄o sint illi q fiunt ex iuiubis, ⁊ illi q fiūt ex lentib⁹ cū aceto, ⁊ ḡnatis, ⁊ sumach. Et si fit ali/ q̄d eoꝝ ɔstrictio cui⁹ timeat͛, frangat͛ cū siracost, ⁊ prunis: ⁊ cū [f]⌈eo⌋ q fit de cucurbita, ⁊ cū [g]⌈herba acetosa.⌋ Et ei⁹ fructus sit pira de sceni, ⁊ ḡnata, ⁊ mala de sceni. Et eius olera sint [h]⌈cucumeres⌋ ⁊ cu curbite ⁊ alkebethed, ⁊ endiuia, ⁊ olus bn̄dictuz, ⁊ acetosa, ⁊ coriādrum, ⁊ que sunt eis silia. Et si acci/ dat dolor capitꝭ, aut pl̄sus cordis, aut vigilie, aut p/ funditas somni, aut fluxus sanguis narium supflu/ us, destruens virtutem, ⁊ alia de accidentibus suis: cura cum eis que docuimus te in loco suo.

¶De febre flegmatica. Cap.XLVI.

SCiuisti q̄ febris putredinis fle/ gmatis qn̄q͂ est porisma lis: ⁊ qn̄q͂ est insepabilis: ⁊ sciuisti cām in hoc. Et sunt ei hore sicut reliqs febri bus. ⁊ minor horaꝝ sui p̄ncipij ƒm pl̄i/ mum est.xviij.dieꝝ: ⁊ eius eradicatio in pl̄ibus est [i]⌈intra.lxiiij.⌋ dies. Et saluior eaꝝ est illa que ē mū doꝝ [k]⌈tpum⌋ ⁊ p̄cipue illa q̄ ē multi sudoris: signi ficat.n.subtilitatē māei, ⁊ paucitatē eius, ⁊ raritatē corpis: Longior ergo ptium hui⁹ egritudinis est au gmētum: q̄zuis ei⁹ declinatio iteꝝ fit longior decli/ natione tertiane pl̄imum. Et flegma q̄dem putridū qn̄q͂ est vitreū: ⁊ qn̄q͂ est acetosum: ⁊ qn̄q͂ est dul/ ce: ⁊ quādoq͂ est salsum: ⁊ tu iam sciuisti q̄uo ex sal so fit causon. Et pl̄imuz quidē accidit febris flegma tica humidis, ⁊ [l]⌈qetis⌋ ⁊ senibus, ⁊ infantibus, ⁊ patientibus nauseatiuā sacietatem, ⁊ exercitantib⁹

a A. infrigidet vehementer

b A. casachan

c A. secunda

d A. ƒm diuersi/ tatē exigentis

e A. alchetha.i. cucumeris an/ guinalis

f A. cibo

g A. cibo q fit ex succo limonū vl̄ ex acetositate ci tri vl̄ aranciop.

h A. ⁊ alchetha .i. cucumer san/ guinalis

i A. inter.xl.⁊.lx.

k A. teporum

l A. ociose viuē/ tibus

⁊ balneantib⁹ se sup repletionem, ⁊ habenntib⁹ eru ctuationē acetosam, ⁊ hn̄tibus repletionē, ⁊ patiē/ tibus catarrū, ⁊ descensum humoris ad stomachū, qui putrefit in eo. Et paꝝ q̄dem eūat͛ a lesiōe in ore stomachi. Et scias q̄ cum omni febre cum qua est frigus, constringitur pulsus, ⁊ minoratur.

¶Signa flegmatice periodice. Cap.XLVII.

IN illa q̄dez in qua cā est flegma, vitreum, aut acetosum, fri gus multiplicat͛ valde, Et rigor in vi/ treo est vehemētior. At frigus nō inci/ pit in ea subito, imo paulatim in extre/ mitatib⁹: deinde pueniūt ad hoc vt fiant sicut nix, q̄ nō calefiūt nisi cū difficultate, neq͂ calefiunt subito, neq͂ ƒm ḡdationē ɔtinuaz: īmo paulatim cū reditu frigoris: ⁊ fortasse cōmiscet͛ frigori eius, in p̄ncipio [m]⌈rigor.⌋ Fit ḡ frig⁹ pp illđ, qđ nō putruit: ⁊ horri/ pilatio pp illđ qđ iā putruit: Et mai⁹ frig⁹ ei⁹, ⁊ ipsi us rigor, sꝛ in piodio stat⁹. Et hec q̄dē febris non est ex mā, q̄ faciat punctionē, ita vt sit cā rigoris in via expulsionis, putredo nāq͂ ei⁹ est putredo rei leuis: Et incipit cū ḡuitate, ⁊ pfūditate somni. Et multoti ens incipit in poxismis p̄mis sine frigore, ⁊ neq͂ est rigor, imo postponit͛ vsq͂ ad tp̄s: ⁊ fortasse erit fri/ gus, ⁊ non erit rigor. Et multotiēs incipit cū sinco pi, ⁊ [n]†⌈ ⌋ non fit. Et in hac q̄dem egritudine multiplicat͛ sincopis pp debilitatē oris stōi, ⁊ casuz appetit⁹, ⁊ p̄uationē alistinbre: q̄ est [o]⌈fundamentū māei⌋ nutrimēti, ⁊ v̄tutis. Illā v̄o q̄ est ex flegma/ te salso [p]⌈seqtur⌋ horripilatio, ⁊ nō fit vehemēs fri gus ei⁹. Illā aūt q̄ est ex flegmate dulci raro an̄ce/ dit in p̄n° vsq͂ ad plurimos paroxismos horripila/ tio, neq͂ frigus, neq͂ rigor. Et plurimi q̄dē piodi fe/ bris flegmatis incipiūt cū sincopi: Et iā appet in ea in p̄ncipijs calor vehemētior: ⁊ in postremis mino/ rat͛ illud. Et [q]⌈est silˀe⌋ vt sit cā in hoc, qm̄ putredo an̄cedit pri⁹ ad magis dulce, ⁊ magis salsum, ⁊ ma gis subtile, deinde ad grossius ⁊ fr̄ius. Et tactus ca liditatis eius in p̄mis est debilˀ, ⁊ vaporosus, deinde qum plongat͛ positio manus sup mēbꝝ, sentit ma/ nus acuitatem ⁊ [r]⌈mordicatiōez.⌋ Verūtn̄ non est silis, neq͂ eq̄lis in oibus sup que cadit man⁹, immo ē diuersa: qm̄ inuenit in loco vno [s]⌈aspitatē,⌋ ⁊ in loco alio lenitatē: ⁊ est q̄si calitas colet͛ post rem cri bellatā: qm̄ flegma viscosum est, q̄re diuersificatur ei⁹ passio [t]†⌈ ⌋ a calitate: sicut acci/ dit in reliqs viscosis quz ebulliūt: ipsa.n.disrūpunt͛ in q̄busdā locis, ⁊ non [v]⌈disrūpunt͛⌋ in locis alijs. Et qualiscūq͂ sit calitas eius ƒm pl̄imuz minor est, quā vt inflāmet, ⁊ angustiā faciat, ⁊ magnificet desi deriū aeris fr̄i, ⁊ aque fr̄e [x]⌈⁊ inspissatiōis, ⁊ rarifi cationis anhelitus magni, ⁊ exufflātis.⌋ Et multo/ tiēs q̄dē accidit calitati ei⁹ vt [y]⌈sedeat tpe ipse quo habz.⌋ q̄ztitate hore vni⁹ aut duaꝝ horaꝝ, q̄re exi/ stimat͛ qđ ipsa iā puenit ad statū, qum ip̄a adhuc fit in augmēto: videbis.n.eā iam incipe augmētari: ⁊ silˀr sunt ei in declinatiōe statiōes. Et febres q̄dem flatis sunt multe [z]⌈oppilatiōis⌋ pp multitudinē hu ditatꝭ: ⁊ vaporis sui pauci sudoris pp viscositatē hu moris. Et qū sudare facit, est res nō exuberās. Et ꝫ p p̄orib⁹ significatiōib⁹ ei⁹, est paucitas sudoris, ⁊ p̄uatio eius. Et sitꝭ q̄dem minorat͛ in febrib⁹ flegma tis, nisi pp cām salsedinis, aut cām vehemētie putre dinis ei⁹: ⁊ cū hoc ē minor, q̄z sitꝭ que est in alijs. Et inflatio lateꝝ multiplicat͛ in eis. Et qn̄q͂ accidit cu ti lateris, vt subtiliet͛ cum tensione. Color aūt patiē tiū flegmatis febrem, est decliuis ad viriditatem, ⁊ citrinitatem, currentes in albedinem: ita vt sit illud

m A. horripila/ tio

n †A. quandoq͂

o A. Alia litera preparans mate riam

p A. antecedit

q A. videtur

r A. Alia litera adustionem

s A. adustionem

t †A. ⁊ eius sub/ tiliatio

v A. vesicantur

x A. neq͂ hmōi calitas declinat ad discoopturā ⁊ migetudinē, ⁊ magnificationē anhelit⁹, ⁊ exuf/ flationem

y A. stet ad quā/ titatem

z A. humorosita tis vel roritatis in cute

quod aggregatuꝫ est, sicut coloꝛ plūbiᵃ ⸢vsq̄ꝫ in statu.] Et raro q̄dem rubet coloꝛ in eo, cuiꝰ rubedo sit rubedo in statibꝰ reliquaꝝ febꝛium. Pulsus v̄o eiꝰ est pulsus paruꝰ, submersus, debilis, rarus in pꝛimis, deinde fit frequēs in fine. Et frequētia q̄dē eiꝰ, ⁊ eiꝰ paruitas, vehemētioꝛ est q̄ꝫ frequētia q̄rtane, ⁊ tertiane: ⁊ eiꝰ paruitas, ⁊ vehemētia frequētie eiꝰ est, ꝑꝑ vehemētiā ꝑuitatis ipsiꝰ: veꝝ nō est velocioꝛ pulsu q̄rtane: ⁊ q̄n̄q̄ꝫ est tardioꝛ eo: aut silis ei in pꝛimis: ⁊ est vehemētis diuersitatꝭ, cū pꝛiuatione oꝛdinis: ⁊ ꝑui, ⁊ debiles ex eis, sūt in diuersitate eiꝰ plꝰ: ⁊ sig̃tiones q̄dē pulsus suꝑ eā sunt de certioꝛibꝰ sig̃tionibꝰ. Urina aūt eiꝰ in ꝑmis q̄dē est alba, subtilis ꝑꝑ multitudinē oppilationū, ⁊ frigoꝛis: d̄inde fit rubea ꝑꝑ putredineꝫ, ⁊ ꝯturbaꝶ ꝑꝑ maliam digōnis ⁊ q̄n̄q̄ꝫ alteraꝶ in ea dispōᵇ ⸢vno tꝑe] Et q̄n̄ᶜ ⸢mundificabiꝶ] ex mā grossa ⁊ resoluiꝶ putridū, ⁊ redibūt oppilatiōes dealbabiꝶᵈ ⸢vna hoꝛa, ⁊ alia: q̄n̄ remanet intra mām grossam, ⁊ dispōnē putredinis: ⁊ aq̄ hoꝛa oppilationū est alba:] deinde q̄n̄ putrefit res plīma post illōᵉ†⸢]expelliꝶ, ⁊ᶠ ⸢apit] oppilatiōes, rubet vsq̄ꝫquoᵍ ⸢veniat suꝑ] oppilationes, qō oppilet eas vice alia de illo eodeꝫ hūoꝛe. Eiꝰ v̄o egō est lenis, subtilis, flegmatica. Et de eis q̄ sig̃nt qō febꝛis ē flegmatica, ē vt sit ꝑoxismꝰ eiꝰ. xviij. hoꝛis, ⁊ dimissio eiꝰ. vj. hoꝛis: ⁊ nō est dimissio eiꝰ, dimissio mūda, q̄m̄ mā cū grossitudine, ⁊ viscositate ē multa. Sig̃nt ipsaꝫ etas, ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ tp̄s, ⁊ regio, ⁊ cibi ⁊ aduētus cāꝝ an̄cedētiū ex sacietate nauseatiua: ⁊ sig̃nt ipsam foꝛma ꝑdicta ex coloꝛe faciei, ⁊ inflatiōe eiꝰ, ⁊ lenitas tactus, ⁊ d̄bilitas oꝛis stōi, ⁊ casus appetitꝰ: Et q̄n̄q̄ꝫ magnificaꝶ i ea splē, ⁊ʰ ⸢sequtur] eā eructuatio acetosa in ꝑlibꝰ hoꝛis mltotiēs.

Signa flegmatice inseparabilis, ⁊ est illa, que nominatur latica. Cap. XLVIII.

Sunt sicut reliqua signa febꝛis flegmatice, ꝑter eradicationē: ⁊ ꝙ similaꝶ eradicatiōi. Et ⁱ⸢apud inceptionē fiūt rigoꝛ, ⁊ frigus, ⁊ hoꝛripilatio, Et est res magis silis cuꝫ ethica, ⁊ fit illic rigoꝛ in. vj. hoꝛis aut tantum suꝑans illum q fit in periodica nam] periodica ᵏ⸢iterum non euacuatur a residuo verūtn̄ est occultū] non apparēs. Febꝛes, q̄ sunt ꝑm plīmū de gn̄e flegmaticaꝝ, ⁊ sūt quādoq̄ꝫ ex colera: ⁊ nō sunt ex eis, que fiunt ex melancolia appꝛopꝛiate cum nominibus, ⁊ iudicijs. Et sunt febꝛes empialos, ⁊ liparia: que ambe sūt d̄ summa febꝛiū in q̄bus diuersificanꝶ loca caloꝛis: ⁊ frigoꝛis intus ⁊ exteriꝰ, ꝑꝑ diuersitatē, ˡ⸢⁊ locum] eiꝰ, qō putrefit ⁊ qō nō putrefit. Et sꝭ tres diuisiōes febꝛis ᵐ⸢appꝛopꝛiate sincopalꝭ hūoꝛosa ⁊ febꝛis ex sincopi miuta sb̄tilꝭ] ⁊ febꝛis diuturna, ⁊ nocturna.

Febꝛis in qua occultaꝶ frigus, ⁊ apparet in ea caloꝛ, ⁊ est empialos. Cap. XLIX.

Hec febꝛis fit ex flegmate vitreo ⁿ⸢sꝫ est cōpꝛehēsuꝫ] in occulto, ⁊ ꝑfundo, qōᵒ ⸢infr̄aꝶ] vbi est. Ueꝝ ipsi accidit iā putredo q̄re sꝑgiꝶ ex eo vapoꝛ eiꝰ qō cōputruit, ⁊ dispꝭiꝶᵖ†⸢]inflamaꝶ in exterioꝛibꝰ: ⁊ illō qō nō est putrefactūᑫ ⸢infr̄aꝶ] in interioꝛibꝰ. Et eiꝰ q̄dē frigꝰ nonʳ ⸢appet]in hm̄ōi tꝑe q̄m̄ ˢ⸢est getū ⁊ associaꝶ ei ⁊ nō]patiꝶ ab eo qō occurrit ei: postq̄ꝫ ergo incipit in eo putredo, moueꝶ, ⁊ ᵗ⸢infr̄atur infr̄atione] quadā q̄ꝫuis nō ꝑueniat ad hoc vt ᵘ⸢cōicet toti coꝛpoꝛi.] Signa. Sig̃ eiꝰ sunt eadem, q̄ ꝑdicta sunt. Et ꝙ eius vꝛina est frigida, cruda, minoꝛis caliditatis q̄ꝫ vꝛina aliaꝝ sui gn̄is. Et pulsus eius est

a A. ita vt in statu etiam.
b A. hoꝛa pꝰ hoꝛam
c A. remanet
d A. v ina
e† A. ⁊
f A. aperiuntur
g A. redeat ad
h A. antecedit
i A. ꝑter inceptionē cū rigoꝛe ⁊ frigoꝛe ⁊ hoꝛripilatione, ⁊ est res magis silis ethice ⁊ est illic tempoꝛ in sex hoꝛis ⁊ silꝭe ei supꝛa illū qui fit in continua quoniam
k A. ēt non eūaꝶ a tepoꝛe qui tamen est occultꝰ Alia litera n̄ eūaꝶa remanētia vꝭ a reliquijs febꝛis q̄ꝫuis sint occulte nō apparentes
l A. loci
m A. ⁊ sūt febꝛis appꝛoꝑata noie syncopalis hūoꝛosa ⁊ febꝛis syncopalis minuta
n A. cōpꝛehensio
o A. infr̄at locū
p A. ⁊
q A. infrigidat
r A. fuit appens
s A. q̄m̄ fuit getum consuetū ⁊
t A. spargitur sparsione
v A. Alia litera oppꝛimat totuꝫ coꝛpus

rarus, tardus: Et ipsa ꝑm plīmum addiꝶ omni die: Uerum ꝑpter grossitudinem materie sue ꝯuertitur quādoq̄ꝫ in quartanam, ⁊ tertianam. q̄m̄ hm̄ōi mā in coꝛpoꝛe est ˣ⸢ꝑūa] ⁊ ꝑue putrefactōis ʸ⸢ignea.] ⁊ paucitas q̄dem est ex causis elongationis ꝑiodi. ᶻ⸢Et ꝑꝑea ꝙ paroxismꝰ non reddit omni die, non remanet hec febꝛis q̄n sit flatica, sꝫ ꝑꝑea est flegmatica, qꝛ putredo eius est putredo flegmatis,] ⁊ hoc non extrahit eam ab hoc q̄n sit flegmatica, sꝫ ⁊†⸢]ꝑꝑea ꝙ putredo ē putredo flegmatis non propterea ꝙ paroxismus ˀ⸢non] redeat oī die. Spatium v̄o paroxismi eiꝰ est a. iiij. hoꝛis vsq̄ꝫ ad. xxiiij. hoꝛas ⁊ ꝑm plīmum ꝯsumiꝶ ante illō q̄m̄ hec mā non est cum illa multitudine.

Febꝛis in qua occultatur caloꝛ, ⁊ apparet in ea frigus, ⁊ est liparia. Cap. L.

Hec febꝛis ꝑm plīmum nō est flegmatica, ⁊ q̄n̄ꝫ est colerica ex colera grossa valde. Q̄uō āt ē flegmatica, est q̄m̄ flegma intrinsecuꝫ q̄n̄ inflāmaꝶ ⁊ putrefit calefacit illū locum, ˣ†⸢]q̄m̄ non resoluit, nisi q̄n̄ ᵃ†⸢]calefacit exterioꝛa coꝛꝑis cū sꝑsiōe vapoꝛis sui calefactione plīma. Et quādo v̄tus effundiꝶ ad locū vbi est lesio, tunc eūanꝶ exterioꝛa a caloꝛe: q̄re infr̄anꝶ ꝑpꝛie q̄n̄ in exterioꝛibꝰ sunt flegmata cruda vitrea fr̄a. Et iteꝝ q̄m̄ resoluiꝶ multotiēs ex eo vapoꝛ q nō putrefit, sꝫ eleuaꝶ, ᵇ⸢⁊ facit]calitatē, ⁊ associaꝶ ei calitas spatio ꝑuo, deinde separaꝶ ab eo sepatione vapoꝛis aq̄ calefacte. Qum ergo sepaꝶ ab eo, ⁊ fuit in radice an̄ putredinē vehemētꝭ fr̄itatis, redit ⁊ infr̄at coꝛpus. Modus aūt quo fit colica est, q̄m̄ colꝭa q̄n̄ est pauca, ⁊ intrinseca, ⁊ putrefit, ⁊ calefacit locū, ⁊ nō resoluiꝶ ex ea aliq̄d accidit qō diximꝰ in sua compeꝛ ex flate. Et apꝛoꝑaꝶ hec colica noie taburos. Uerū liparia est nomen gn̄is, ⁊ est lōgioꝛis spatij q̄ꝫ hemitriteus. Et hꝫ aliq̄s vt dicat, q̄uō erit febꝛis ⁊ non ꝑcedet in ea calitas ex coꝛde in totum coꝛpus: illud naq̄ꝫ qō narraꝶ est de gn̄e eius, in quo non pꝛocedit calitas ex coꝛde in totū coꝛpus. Rn̄sio itaq̄ꝫ est, ꝙ in terminis haꝝ reꝝ attendiꝶ vna ꝯditio, vt non sit qō ꝑhibeat, sicut diffinimus aquā fr̄am ⁊ humidā, q̄n̄ᶜ ⸢disposita] est ꝑm nām suā, ⁊ nō fuerit qō ꝑhibeat: ⁊ diffinimꝰ graue qō est illud, qō tēdit inferiꝰ q̄n̄ dimissum fuerit cum sua nā: ⁊ in istis omnibꝰ caliditas peruenit ad coꝛ, ⁊ ꝑcedit in arterias, ⁊ sꝑgiꝶ. At vero accidit pꝛohibitio illius, in quibusdam locis, sicut accidit ei suꝑ quem ponunꝶ ꝑuine. Nocumentum v̄o harum necessarium est esse actu.

Febꝛis in qua fit vnaqueq̄ꝫ duarum rerum, in vno quoq̄ꝫ duoꝛum locoꝛum. Cap. LI.

Si hec febꝛis fuerit nō erit nisi vbi sunt due māe frigide, mote, propter putrefactionē quaꝝ vna est in interioꝛibus, ⁊ altera in exterioꝛibus: ⁊ non est aliqua earum ᵈ⸢plīmi nocumēti.] Deinde qum incipiunt putrefieri, mandat vnaqueq̄ꝫ eaꝝ vapoꝛem calidum compꝛehēdentem cū ꝑtibus suis. ⁊ vbi est fr̄um. Et tu q̄dē iā sciuisti cāꝫ in ᵉ⸢regimine]humoꝛis frigidi in dispōne motus.

Febꝛis sincopalis humoꝛosa. Cap. LII.

Hec ꝑm plurimū est ꝑpter flegma crudū ᶠ⸢qō est ex nauseatiua sacietate replꝭonale qō facit febꝛeꝫ dispꝑtitā]plīmum, qō iā vincit v̄tutem. Et ꝑm plīmum adiuuat ᵍ⸢suꝑ eā]debilitas oꝛis stomachi. Et quando moueꝶ, ⁊ incipit in putrefactiōe vincit v̄tutem plus ⁊ facit eaꝫ hesitan/

x A. pauca
y A. accidēs raro
z — A.
⁊† A. ipsa est flegmatica
ˀ — A.
x† A. ⁊
a† A. non
b A. propter
c A. dimissa
d A. plurime sparsionis
e A. infr̄atione
f A. grossum separatum Alia litera ex nauseatiua sacietate dispꝑtita
g A. nocumentis eius

tem, que si dimissa fuerit cum mã, non sufficiet ɔtra mãm. Et qñ occupatio fit in euõne eius cũ facilitate, fit inobediẽs, aut mouet͛ motu ꝓfocãte vtutẽ. Et qñ occupat͛ in euõne ei⁹ cũ sol'one vẽtris, aut flebotomia, cum labore, nõ tollerat vt⁹: Quõ.n. tollerabit⁊ qum sit illic cũ sua gete sincopis. Et cũ hoc toto ipsi indigent euõne vehemẽter. Et iteꝝ ipsi indigẽt cibo vehemẽter, qm̃ in humorib⁹ eoꝝ nõ est qđ nutriat corpus, ⁊ viuificet ipm: ⁊ corpus ei⁹ est ꝑuatuz nutrimẽto. Quđ si studueris in cibãdo, addit͛ [a] ⌈materia diminuta,⌋ ⁊ si nõ cibat͛, cadit vtus. Et accidit in inceptiõe sui, vt effundat͛ ad cor res frã faciẽs accidere sincopiz, ⁊ minorat͛ pulsus, ⁊ tardat͛, ⁊ fit rar⁹. Ampli⁹ natura solicita est in calefactiõe materiei, ⁊ subtiliatiõe ei⁹: ⁊ putredo q̃ mouet͛ in q̃sdã ptes ei⁹ adiuuat sup eã: ergo euadit cor a nocumẽto [b] ⌈⁊ frigore⌋ ei⁹, ⁊ cadit in nocumẽtũ caloris ei⁹: q̃re fit pulsus velox, ⁊ ꝓꝑe in ɔstrictiõe sua, plusq̃z fit velocitas alioꝝ: q̃zuis illđ qđ vincit cuz hoc, sit ꝑuitas, ⁊ tarditas, ⁊ raritas. Et ꝑiodus ei⁹ est ꝑiodus flegmatice: ⁊ nõ alterat͛ ab ea: ⁊ est cũ ea inflatio faciei, ⁊ mollities corpis. Et colores hñtium eã non figunt͛ sup dispõnem vnã [c] †⌈ ⌋ immo qñq̃z est cinerea, ⁊ plũbea ei⁹ mã, ⁊ qñq̃z fit citrina, ⁊ qñq̃z fit nigra: ⁊ qñq̃z fiunt labia eoꝝ sicut labia comedentis mora. Oculi vero eoꝝ sunt fusci, virides, exeuntes valde apđ cõmotionẽ egritudinis, Et fit sicut [d] ⌈maniacus:⌋ Et qđ ẽ sub hypocõdrijs eoꝝ est vehemẽtis inflatiõis, ⁊ sil'r viscera eoruz. Et qñq̃z euomunt acetosum, ⁊ qñ est eis apa in qbusdã viscerib⁹ tunc nõ spat͛ oino. Et qñq̃z accidit eis in qbusdã horis ex col'a dñante, grossa: ⁊ fit cum ea in viscerib⁹ adustio, ⁊ euomũt col'az, ⁊ st͛ ei ꝑiodi flatice ꝓm plimũ.

a A. in materia aggrauante

b A. frigoris

c † A. ppea q̓ materia eaꝝ nõ figitur super vnam dispositionem

d A. squinantici

Febris sincopal' minuta subtilis. Cap. LIII.

Ec febris ẽ acuta, ⁊ cadit [e] ⌈pl'sus, ⁊ vtus⌋ in paroxismo vno aut duob⁹ paroxismis cum [f] ⌈additiõe, ⁊ eueniẽs⌋ in corpe cũ velocitate. Et qñq̃z nõ sufficit cuz ea vtus vsq̃z ad. iiij. ⁊ fit ex chimis sbtilib⁹, [g] ⌈plimũ quoꝝ colicum est⌋ vehementꝫ subtilitatꝫ, ⁊ ꝓfundationis, male substãtie, venenose, cui iaz accidit putrefactio in corporibus cal'e complexionis, sicce valde, ⁊ plures ꝑoxismi huius febris sunt ꝑoxismi tertiane.

e A. faciẽs cadet͛ pulsum ⁊ vtutẽ

f A. mollitie seq̃nte dissolutionez accidente Alia litera additione dissolutionis accidẽte

g A. quoꝝ plimi sunt colerici

Febris diurna, ⁊ nocturna ex flaticis. Cap. LIIII.

Diurna est cui⁹ ꝑoxismus accidit in die, ⁊ ei⁹ tepor in nocte Et nocturna est ecõuerso, ⁊ vtreq̃z sunt male, sꝫ diurna est lõgior, ⁊ deterior. ⁊ facit cadere multotiẽs pp lõgitudinez suam, ⁊ suũ euẽtum in calore diei, in ethicam. Et si ipsa non esset seua, nõ accideret hora aꝑtionis pororũ, ⁊ resol'onis vaporis, ⁊ nõ accidit nisi pp multitudinẽ materiei, ⁊ fortitudinẽ ei⁹. Et est necessarium cũ hoc, vt patiẽtes eam cibent͛ in nocte, ⁊ non ꝑmittant͛ dormire sup repletionez stomachi: ⁊ ꝑcipiant͛ vigilie, ⁊ est ex eis q̃ faciũt cadere vtutem. Et tollerãtia febris in calore diei, ⁊ vigilie in frigore noctꝫ, sunt ex eis magis digne que faciunt cadere in ethicam: ⁊ ad summũ est de gñe febrium difficilium.

Cura flegmatice. Cap. LV.

Cura hui⁹ egritudinis diuersificat͛ ꝓm horas suas, scꝫ principiũ, ⁊ augumentũ, ⁊ statũ, ⁊ declinationez. Et ꝓm apparitionem digõnis in ea, ⁊ ei⁹ occultationẽ: Et diuersificat͛ ꝓm materias suas, scilicet flegmaticam acetosaz, ⁊ flegmaticam vitream, ⁊ flegmaticam salsam. ⁊ dulcem. Et omnes eius speties cõmunicant in hora principij in tribus rebus, in necessitate lenificationis eq̃dis, aut vomitus. Et in necessitate administratiõis subtiliãtium, ⁊ incidentium, ⁊ diureticoꝝ. Et quz supuenerint febri dies tres, subtiliat͛ in ea mã pp febrem: ⁊ si añ illđ mouebis, nocebis, ⁊ nõ facies aliqd. Et in [h] ⌈augmẽto cũ subtiliatiõe regiminis ꝓꝫ⌋ equalitatem. Et fortasse est ɔtentus aqua ordei in primis tribus diebus, sꝑando q̓ sit status ei⁹ ꝓpinquior, pp subtiliationem materiei aut paucitatem eius. Qꝛ si certe sciret͛ q̓ status ei⁹ esset tardus, non subtiliaret͛ regimen: q̃zuis fames, ⁊ somnus sup famẽ, ⁊ exercitiũ sup famẽ, si non debilitant, sint vltima in iuuamẽto hui⁹ egritudinis: imo declinaret͛ in ꝑncipio ad ingrossationẽ vsq̃z ad septimum, deinde q̃daret͛: veꝝ [i] ⌈augmẽtũ⌋ eget vt subtiliet͛ regimen in ꝑmis. Si aũt stat⁹ apparet lõginqu⁹, pol'e est vt succurrat͛ illi cum ingrossatiõe regiminis: dinde q̃det͛ vsq̃z ad horã status, qm̃ tꝑs est sufferens hoc in hac egritudine, nõ sufferẽs in acuta. Quñq̃z ꝑtransierit septim⁹, nõ stes tũc sup subtiliationez: qm̃ illa debilitat, ⁊ addit in debilitate oris stõci. Et quotiens senseris lõgitudinẽ maiorẽ, subtilia min⁹: q̃zuis subtiliatio ei⁹ in ipa, oino magis sit necessaria q̃z in q̃rtana. Et sil'r opꝫ ne festines cibare ipꝫ cũ eis, que sunt sicut pulli, ⁊ panis cum [k] ⌈muzaguarac⌋ nisi timeat͛ debilitas: aut appeat declinatio. Ampli⁹ diuersificat͛ cura ei⁹. cui⁹ cã est flegma salsuz, ⁊ dulce: ⁊ cui⁹ flegma est vitreũ, ⁊ acetosum, ⁊ fit ex [l] ⌈ea nimiũ frigus⌋ in q̃ corpus non calefit. Verũtñ in duab⁹ ꝑmis necessaria est lenificatio cũ medicina leni, ⁊ infr͛atio q̃dã: Et in duab⁹ scđis cũ medicina magis laboriosa, Et in duabus ꝑmis indiget͛ incisione cum subtiliatiuis, in qbus non est calefactio plimã, q̃zuis sit exiccatio plima. Et in duab⁹ scđis necessarium est illud qđ subtiliet cũ incisiõe, ⁊ calefactione cũ [m] ⌈acredine:⌋ ⁊ ꝓꝑe qñ flegma est ꝑmixtum cuz melia, nã necessaria sunt in hmõi ea, q̃ sunt sicut diacyminũ, ⁊ ɔfectio de sulfure, ⁊ administratio salsorũ. Et conueniẽtiores medicine que administrant͛ in ꝑncipio sunt geleniabin vsq̃z ad diem septimum. Et non est malum vt administret͛ iteꝝ aq̃ feniculi, ⁊ aqua endiuie, ⁊ aqua apij cuz geleniabin ꝓm necessitatẽ. Et sirupus acetosus est vehemẽtis [n] ⌈necessitatis⌋ iteꝝ. Et aqua mellis cũ isopo. ⁊ est possibile vt ɔsequatur ꝑ eã illđ, qđ querit͛ de lenificatione nature, Et ꝓprie cum solutiuo fctõ de zuccaro [o] †⌈ ⌋ ⁊ rosis rubeis nominatꝫ ꝑsicis: quoniã est solutiuũ, ⁊ lenitiuũ. Et quãdo necessariũ est. vt ɔfortet͛ eius lenificatio confricet͛ in aqua lubleb: ⁊ ꝑmisceat͛ si voluerit cũ casiafi. ⁊ penidijs. Et iteꝝ geleniabin acceptũ cum melle. tereniabin ꝑmixtum cũ aqua lubleb: Et non fiat assiduatio sup ea cum solutiuis in principio, ⁊ post ipm: ⁊ ꝓprie quãdo cũ materia est colera: illud.n. ꝑducit ad corruptionẽ complexionis. Et multi q̃dẽ homines dant in potu in ꝑncipio sicut est, medicinã de turbit in omni nocte, ⁊ sic pillule de mastice in ebdomada bis, ⁊ sicut pillule de seminibus diureticis. Descriptio medicine de turbit. ℞. zinziberis, ⁊ masticis amborum añ. ʒ. x. turbit sicut alcohol. ʒ. x. zuccari tabarzet q̃ztuz omnia: ⁊ det͛ in potu ei omni nocte aure. j. ⁊ illud fiat, qñ natura est nõ lenis: Si.n. rñdet omni die bis, non indiget hoc: Ego võ non diligo [p] †⌈ ⌋ expectationẽ digestionis, ⁊ lenificatiõis cum eis que diximus ꝑus: immo opꝫ vt euẽtur ex ea aliqd, ⁊ expectet͛ in reliq̃ vsq̃zquo digerat͛: ⁊ fiat illud cũ facili

h A. ꝑseruatiõe ab aliquo nocumẽto cũ sbtiliatione regiminis declinante ad Alia litera cura ɔueniẽti cũ subtiliatiõe regiminis dclinante ad

i A. cura conueniens

k A mezaurat Alia litera imo fit panis cũ ferculis.

l A. eis febris q̃ dr͛ ferumundus .i. aizemberrie

m A. acultate

n A. iuuamenti

o † A. Alia litera rubeo Alia litera

p † A. nisi

ꝯtate paulatim, absqꝫ supfluitate: deinde pueniat ad diuretica. Et silr abhorreo qđ est sile aque pruno/ruz, ⁊ tamarindoꝝ, ⁊ silium de illis, que debilitant, [a] †[ ] ⁊ soluũt subtile. Et si mã fuerit declinis ad additionẽ frigoris, misceat cũ ea medulla cartami. Et si fuerit mã ad colerã declinis misceat cum eo sirupus viol. aut viole ɔdite ⁊ siracost, aut viole sicce ɔtrite. Et adiuues cũ clisterib⁹ leuib⁹, factis ex melle, ⁊ sale, ⁊ aq̃ sicle, ⁊ oleo sisamino. Et vomitus fiat cuz aq̃ raphani: ⁊ raphano infuso in sirupo acetoso cũ seminib⁹, ⁊ his silib⁹. Et si necessari⁹ ẽ vomitus plimus pp multitudinẽ ei⁹ qđ accidit ei ꝺ nausea, ⁊ alteratiõe saporis oris, administrent g̃na raphani, ⁊ bibat ex eis vsqꝫ ad aure. j. cũ aq̃ fra. Et vomit⁹ qđem cũ eo qđ est in eo de debilitate stõi, est vehementꝗ iuuamẽti valde: ⁊ est vltimus huic egritudini. Opꝫ ergo vt expectet in eo septim⁹, vt non accidat ex eo in pn° [b] [debilitas] apans corpus stomachi. Et si sit [c] [g̃uis] in eo vomitus, non puoces ipm sup ipm cũ labore. Et si accidit vomit⁹, ⁊ ppe in pncipio piodi, nõ retineat nisi [d] †[ ] sa tiget, ⁊ ꝺbilitet, tũc. n. restringat sicut cũ miua, ⁊ sirupo de mẽta, q̃ dicem⁹ post. Et si accidat dolor capitꝗ, administrent embroce ex camemilla cũ immissione. iiij. extremoꝝ in aq̃ cal'a, ⁊ ligatiõe cruriũ cuz fortitudine. Et si indiget aq̃ ordei, administret ꝺcocta cũ radicib⁹ q̃ztitate [e] [eq̃li:] aut misceat cũ ea sirup⁹ acetosus de melle, si nõ acetat in stõ: aut aq̃ mellis, si acetat. Et melior hora in q̃ dat in potu illud, est si fuerit in aq̃ ei⁹ in pncipio rei tinctura. tũc. n. oꝫ vt in potu det in pmis de geleniabin, deinde det in potu post ipsum duab⁹ horis aq̃ ordei. Et nõ opꝫ vt fiat inunctio cũ vnguentꝗ resolutiuis: ⁊ neqꝫ embrocatio fiat cũ embrocis subtiliatiuis: qum egritudo est in pncipio: ⁊ humor est in corpe [f] [ambulãs] ipsa. n. mollificãt viscera sua calefactione humida. Et alienet aq̃ fra. Et quotiẽs videris vrinã grossiorẽ, ⁊ rubicũdiorẽ, ñ erit malũ si flebotomaueris. Et necessariũ qdẽ est, vt [g] [redeas] tũc ad sirupos acetosos. Et scias ꝙ fricatio est de curatiõib⁹ iuuãtib⁹ eos: ⁊ q̃zto fuerit flegma viscosius, ⁊ grossius, tãto erit fricatio magis ɔferens. Et dꝫ ꝙ fricatio cũ tela aranee cum oleo, est iuuatiua valde. Et qñ incipit egritudo augmẽtari, ⁊ post illđ, tũc sit sollicitudo [h] †[ ] de ore stõci, ⁊ ꝙ ipm ɔfortat. Et sint masticationes facte ex mẽta, ⁊ mastice, ⁊ aniso, Et administret vomitus cũ raphano, fm ꝙ diximus cũ minoratiõe cibi. Et sit cũ geleniabin qđ in potu dat in pncipio. Et post septimũ pmixtum qđ ɔfortet os stõi, Et sit in eo puocatio plima, sicut anisum, ⁊ mastix. Et sit cũ aq̃ cal'a, ⁊ ppe in pncipio piodi: nam ipꝫ resistit rigori, ⁊ frigori, ⁊ extinguit cũ hoc sitiz, [i] [q̃zuis sit estuosa.] Et multotiẽs qdem ɔceditur euacuatio flegmatꝗ, ⁊ humoris crudi in hac hora, sed meli⁹ est vt expectet in ea cõplemẽtum digõnis. Et qñ egritudo icipit cum calore, ⁊ assiduat, iuuat cuz hmõi trociscis. ℞. myrobalanoꝝ citrinoꝝ, aloes, succi eupatorij, succi absinthij, oium añ. ʒ. v. croci, ⁊ masticis amboꝝ añ. ʒ. vj. iformenf trocisci, ⁊ sumat ex eis omni die põdus. ʒ. j. ⁊ oi nocte pondus. ʒ. ß. Et qum vides ꝙ digõ apparet, adiuua eam cũ eis, que sunt sicut folia apij: ⁊ feniculi, ⁊ radices squinanti, ⁊ capillus venerꝗ. Si aũt scias ꝙ mã est fra valde, nõ est maluz vti pipere pauco, ⁊ vti vino pauco, subtili, non plimo. Et quandoqꝫ adiuuant vnguenta resoluentia ad digõnem, ⁊ resol'onem cum ṽtute forti: ⁊ sunt conuenientiora in hac egritudie, q̃ꝫ in reliqs febribus. Et opꝫ vt consideret in hoc ṽtus, ⁊ febris, ⁊ rigor. Quod si ṽtus fuerit fortꝗ, ⁊ febrꝗ nõ fuerit seua valđ, adde in [k] [ea in vnctiõib⁹ ɔfricando.] ⁊ si nõ, administrent olea subtilia, que ad equalitatem sunt decliuia. Et qñ ptransit. xiiij. tunc necessariũ est admistrare, quod subtiliat plus: sicut feniculum, ⁊ apiũ: ⁊ fortasse idigem⁹ semie amboꝝ, ⁊ aniso, ⁊ eo qđ est sic sirup⁹ acetosus cũ seminibus, in quo ponunt isop⁹, ⁊ albasce: ⁊ admistratione trociscoꝝ de rosis: ⁊ fortasse est necessariũ addere in eis pp stõuz, tus, ⁊ masticẽ, ⁊ cipeꝝ, ⁊ absinthiũ, ⁊ his silia fm ꝙ exigit illđ qđ pñs est. Et vinũ subtile ɔfert eis in hac hora cũ subtiliatõe sua: ⁊ qr confortat calorẽ innatum, ⁊ qr puocat, ⁊ sudare fac. Et qum videris digõnem, ⁊ fortitudinẽ, dabis ei in potu post illud trociscos de absinthio. Et qum videris frigus in pncipio poxismoꝝ nocere, ⁊ egritudo non est in pncipio, da in potu aquam cal'am in q̃ ꝺcocta sunt ea q̃ sunt sic semẽ apij, ⁊ anisuz, ⁊ ozimũ: ⁊ administrabꝗ iteꝝ hmõi, ⁊ fortiora eis, embrocãdo, ⁊ vaporando, ⁊ hmõi. Et qñqꝫ dat in potu ad rigorẽ vehemẽtem decoctio, fm hũc modũ. ℞. zinziberꝗ, origani, ameos oium añ. ʒ. iij. coriandri. ʒ. iiij. rosarum, calamẽti amboꝝ añ. ʒ. iij. passulaꝝ. ʒ. vij. decoquant fm descriptõez ⁊ sit dosis. ℥. iij. Et qum videris [l] †[ ]

flegma] dabis i potu tyriacam: ⁊ dent iteꝝ i potu trocisci de rosis magni cũ aqua feniculi: ⁊ det ei oi nocte medicina de turbit: ⁊ pill'e, de aloe facte cum [m] †[ ] speb⁹ [n] †[ ] que sunt sicut piper. Et ad illud est ꝺcoctio hmõi. ℞. hiere. ʒ. vij. turbit. ʒ. x. myrobalanoꝝ [illegible] groꝝ. ʒ. v. eupatorij. ʒ. v. sal'indi. ʒ. ij. bedeoard, suchaba oium añ. ʒ. iiij. anisi. ʒ. iij. decoquant cum aqua apij, ⁊ sumatur de ea in potu fm q̃ztitatez necessitatꝗ. Et fortius illo est illud qđ. ℞. duaꝝ radicum ⁊ radicis [o] [lilij] oium añ. ʒ. x. hiere. ʒ. viij. succi eupatorij. ʒ. v. semis apij, ⁊ feniculi oium añ. ʒ. iiij. spice, mente amborum añ. ʒ. vij. fiant ex eis trocisci ⁊ admistrentur. Decoctio bõa. ℞. duaꝝ radicũ ambaꝝ añ. ʒ. x. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. vij. anisi, ⁊ masticꝗ amboꝝ. añ. ʒ. iij. bedeoard, ⁊ suchaba, ⁊ eupatorij oiuz añ. ʒ. iiij. ꝺcoquant in libris trib⁹ aq̃ vsquequo redeat ad librã. j. aque, ⁊ sumat i potu aliqt dieb⁹ i ieiunio Trocisci boni apud cronicas febres, ⁊ vehemẽtiaz rigorꝗ. ℞. hiere, succi eupatorij, absinthij, suchaba bedeoard oium añ. ʒ. v. seis apij, ⁊ feniculi, anisi oium añ. ʒ. iij. sal. naptici. ʒ. iiij. seis cuscute, myrobalanoꝝ kebuloꝝ. oium añ. ʒ. x. agarici. ʒ. xv. trociscorũ de rof. ʒ. xx. de turbit. ʒ. xxx. fiãt ex eis trocisci: et sunt solutiui. Et iteꝝ aloes, myrobal'. citrinoꝝ, ⁊ reubar. masticꝗ, succi eupatorij, absinthij oium añ. ptẽ. j. croci ptꝗ vni⁹ medietatẽ, terant, ⁊ admistrent. Et iteꝝ hiere myrobal'. kebuloꝝ, sal' oiuz añ. ʒ. iiij. semis apij, ⁊ fenic'li, ⁊ anisi oiuz. añ. ʒ. j. ß. absinthij. ʒ. v. trociscoꝝ de rof. ʒ. iij. suchaba, bedeoard oiuz. añ. ʒ. ij. terantur, ⁊ informentur pillule. Decoctio bona. ℞. eupatorij. ʒ. v. ⁊ radicis lilij, ⁊ radicis liqritie, ⁊ ameos omniũ añ. ʒ. iij. seminis apij, feniculi añ. ʒ. iiij. rosarum. ʒ. v. decoquantur omnia, ⁊ sit dosis eius omni die. ℥. iij. Et iterum radicum trium omnium. añ. ʒ. x. seminis anisi, apij omnium añ. ʒ. ij. suchaba bedeoard, eupatorij, absinthij omnium añ. ʒ. v. centauree. ʒ. iij. decoquantur, ⁊ bibantur. ℥. iiij. Et iterum herbe eupatorij, fumiterre, bedeoard, suchaba, absinthij omnium añ. ʒ. v. passularum. ʒ. x. myrobalanorum citrinorum. ʒ. x. Et hec qdem cura est salso, ⁊ ei in quo vincit colera magis

a †A. stomachũ

b A. Alia litera labor

c A. difficilis

d †A. supfluat ⁊

e A. moderata

f A. Alia litera mobilis seu furiosus

g A. Alia litera properes

h †A. plus

i A. si excitata fuerit

k A. virtute vnguentorum

l †A. digõnẽ ɔpletã tũc fiat cũo ⁊ puocatio cũ eo in quo ẽ fortitudo ⁊ det in potu sicut debidcherẽ bira. Et si fuerit mã ex frioi flegmate

m †A. eupatorio aut facte cum

n †A. aromaticꝗ

o A. liquiritie

ꝯueniēs. Et agaricū qum de eo sumit̄ in pl'uere ex ʒ.j.vsq; ad.ʒ.j.⁊ tertiā, diebꝰ ꝯtinuis ꝓhibet elōgari egritudinē. Sumat̄ ḡ puluis ex eo ⁊ cōmisceat̄ cū melle, ⁊ bibat̄. Et semē vrtice post digōnē ē mirabile valde, sūptū in puluere, aut cū melle. Uez si [a]⌈ac/ciderit ei modus aliq̄s sol'onis ventris oportebit vt addat̄ in eo⌋ ꝑꝑ debilitatē epis [b]†⌈ ⌋semē cuscute: ⁊ ꝓpter debilitatē stōci mastix, ⁊ anisum: ⁊ propter debilitatē splenis, ⁊ grossitudinē eiꝰ radix [c]⌈apij,⌋ ⁊ scolopēdria: nā multotiēs associat̄ huic egritudini splē: ⁊ fortasse oʒ, vt addant̄ ꝑꝑ ipm̄ cipi, ⁊ ḡna de ben, ⁊ fenugrecū: ⁊ ꝯsideret̄ cū hoc dispō vehemētie febris, vt nō accidat vehementia calefactiōis. De euōnibꝰ vō q̄ sunt fortiora, ⁊ indiget̄ eis in hac egritudine apud digōnē, est vt augmētet̄ do/sis de pill'is de turbit: ⁊ administrēt̄ clisteria fortia. Et de illis sūt pill'e iste. ℞. masticis sextam.ʒ.j. succi absinthij q̄rtā.ʒ.j. pulpe collogntide sextā.ʒ.j. hiere pigre.ʒ.ſ. agarici.ʒ.ſ. informent̄ pill'e cū sirupo acetoso mellino, ⁊ sumant̄ in potu. Et de illis sūt pill'e de mastice, ⁊ de aloe. Qd̄ si mā fuerit ad calitatez declinis, sumāt̄ de trociscis de spodio solutiuis tres trocisci, ⁊ d̄ turbit aur̄.j. scamōee aure.ſ. succi eupatorij aur̄.ij. ⁊ dent̄ i potu ꝭʒ q̄ʒtitatē v̄tutis. Et iteꝝ eupatorij, absinthij, capilli veneris, ⁊ myrobala. fumi/terre, passulaꝝ mūdataꝝ eq̄les sumant̄ ptes ⁊ [d]†⌈ ⌋dent̄ in potu ꝭm q̄ʒtitatē necessitatis. Et si nō suffert corpꝰ sol'onē vētris, ꝑueniat̄ ad diu/retica, ⁊ subtiliatiua, ⁊ sudare faciētia: Et de sūma illoꝝ qbꝰ indiget̄ tūc est infusio aloes cū melle. Et qn̄ declinat egritudo, nō est tūc introitꝰ balnei ante cibū malus. Cibi aūt eoꝝ sint subtiles sicut acetū ⁊ oleū: ⁊ qn̄q; ponit̄ in eis paꝝ almuri, ⁊ ꝓprie in fine eiꝰ. Illi aūt q̄ sunt fortiores, sunt [e]⌈altaragi⌋ ⁊ pulli ⁊ alcubugi, ⁊ his silia, post declinatiōez. Et oʒ vt ponant̄ in eis, ⁊ ꝓprie apud digōnē ea in qbꝰ est incisio, sicut acetū, ⁊ sinapis, ⁊ almuri. Et si fuerit ffa acetosum, malū viscosum, porrū ⁊ aq̄ ciceris sūt de melioribꝰ cibis eis: [f]⌈⁊ qn̄q;⌋ ponunt̄ in eis cy/minū, ⁊ anetū, ⁊ oleuz. Et iteꝝ [g]⌈beguerid⌋ fcā ex sicla, ⁊ almuri, ⁊ aceto, ⁊ ol'o abluto, ⁊ [h]⌈alchaguamac sic̄ kēmach de capparibꝰ, ⁊ remach⌋ d̄ aneto, ⁊ origano, ⁊ aniudē, ⁊ aspagis. Et deuitent̄ olea in qbꝰ ē infr̄atio ⁊ hūectatio. Et hora cibi ē pꝰ tepo/rē poxismi: ⁊ eradicationē eiꝰ: ⁊ an̄ poxismū ad minus.iiij. horis. Mēsura aūt somni eoꝝ est vt sit eq̄lis vigilijs. vt sit digō māei ad somnuz, ⁊ resol'o ad vigilias. Et balneū qdē est vehemētis nocumenti nisi pꝰ declinationē. Et succurrit̄ vomitui eiꝰ qn̄ sup̄fluit: Et opʒ vt administret̄ in illo qd̄ sit sicut miua, ⁊ sirupꝰ de ḡnatis cū mēta simul cognitus. Et si necessarium est fortius, sumatur de granis ḡnatoꝝ mu/zoꝝ.ʒ.x. ⁊ turis albi, ⁊ masticis amboꝝ an̄.ʒ.v. mēte.ʒ.vij. decoquāt̄ in duabꝰ libris aq̄, in q̄ sint [i]⌈fo/lia mēte donec minuat̄.⌋ Et succurrat̄ fluxui ven/tris eius, qum sup̄fluit, cū retētione eiꝰ cum eis que sciuisti de stipticis [k]⌈regimētalibꝰ, ⁊ medicialibꝰ.⌋ Sʒ eius qdē debilitationi succurrit̄ vt cibet̄ successione eiꝰ pullis assatis, ⁊ in patellis coctis: ⁊ vt adhi/beant̄ suffumigatiōes, ⁊ odores viuificātes. Et si acciderit inflatio in facie, ⁊ extremitatibus, iuuant̄ qum administrātur hmōi trocisci. ℞. anisi, ⁊ lacce ablute, amborum an̄. pondus.ʒ.v. amigdalarum [l]†⌈ ⌋excorticataꝝ, croci, marmacor oīuz an̄.ʒ.iiij. seminis apij, seminis feniculi, floris sq̄nanti omnium an̄.ʒ.iij. [m]⌈floris⌋ eupatorij.ʒ.iij. spice.ʒ.v. hierepigre.ʒ.vij. rosaꝝ.ʒ.x. fiant ex eis trocisci, ⁊ administrent̄. Et fortasse indigebis eis que sunt

[a] A. voluerit pillulas solutiuas oportebit vt ad/dat in eis
Alia litera voluerit aliquez mōuz sol'onis vē/tris oportebit vt in eo addat
Alia litera ad ex̄hēdū ⁊ euacuādū ipm meliora sunt solutiua vētris ⁊ oʒ vt addatur in eis

[b]† A. Alia litera reubarbarum ⁊

[c] A. capparis

[d]† A. Alia litera decoquantur ⁊

[e] A. altheiugi

[f] A. qum

[g] A. buared

[h] A. alchuamach sic̄ alchamach d̄ capparibꝰ ⁊ cha/mach

[i] A. manipli gui mēte donec ad medietatē ꝑue/niat

[k] A. regiminis cibalis, ⁊ medici/nalis
Alia litera regimentalibꝰ cibalibus ⁊ medicinalibus

[l]† A. Alia litera amararum

[m] A. succi

sicut homorusia, ⁊ dialacca, ⁊ medicamen de ami/gdalis amaris. Et ad longitudinē febris [n]†⌈ ⌋℞. rosaꝝ pōdus.ʒ.x. masticis, ⁊ spice, ⁊ feniculi, ⁊ seminis apij, ⁊ seminis endiuie, ⁊ succi eupatorij, ⁊ succi absinthij omniū an̄.ʒ.iij. spodij.ʒ.v. fiant trocisci: ⁊ sit dosis ex duabus.ʒ. vsq; ad.v. cū ʒ.x. de geleniabin in d̄coctiōis feniculi q̄ʒtitate.ʒ̄.ij. Et ameos ꝯfectū cum melle est magni iuuamēti in hmōi loco. Et fortasse indiges ꝑꝑ longitudinē fri/goris fricatiōe: ⁊ modus in ea est, vt incipiat ab humeris, ⁊ inguinibꝰ qn̄ sp̄git̄ calitas in manibus, et pedibꝰ ⁊ calefiunt. Si aūt senserit silitudinem lassitudinis, fiat ꝑmutatio ad fricationē dorsi, Et qn̄ vehemēs fit calefactio [o]†⌈ q̄ necessaria est in eis tūc dimitte eā⌋ ad aliud mēbꝝ. Et de oleis bonis eis est oleū dulce, in quo nō est stipticitas, ⁊ oleū camemillinū, ⁊ oleū de aneto d̄coctū in vase duplici. Qū ergo ꝯpleueris, tūc absterge cū oleo aliquo, vt non angustiet̄. Et nō est malū si fricationē siccaz sequat̄ fricatio cū ol'o aliquo. Et de illis que seruant stōs eoꝝ, vt non debilitent̄, sunt vnguēta inuncta capiti stomachi, que sunt sicut camemillinū, ⁊ oleū nardi/nū, ⁊ oleū anetinū, ⁊ fortiꝰ illo [p]⌈alnazoki.⌋ Et de emplis iuuatiuis est vt decoquat̄ camemilla cuz re pauca masticis decoquēdo cū vino cū duplo sui de melle. Et si ceciderit appetitꝰ, tūc melius est vt nō administret̄ vinū [q]⌈solū, immo⌋ in quo d̄cocta sint sic̄ camemilla, ⁊ [r]⌈dactili⌋ ⁊ melilotū, ⁊ absinthiū.

¶ Cura flegmatice continue, que nominat̄ latica.

¶ Cura eius. Cap.LVI.

Est cura facientis poxismū omni die: ⁊ differt ab ea qm̄ oʒ vt in [s]⌈illa⌋ sit administratio subti/liantiū cal'orū cū facilitate. Et [t]⌈hoc si fuerit ꝯtentus⌋ eis, q̄ sunt sicut sirupus acetosus, ⁊ geleniabin, ⁊ iuleb de melle, ⁊ aq̄ eiꝰ, ⁊ aq̄ feniculi, ⁊ apij, ⁊ radicū triū sine dubio confert. Et qn̄q; ꝯfert eis [v]⌈kisch⌋ de aneto, ⁊ [x]⌈kisch⌋ de capparibꝰ: ⁊ ꝓprie cum vestigijs digōnis. Et p̄para/rent̄ cibi eoꝝ in obseruatione tempoꝝ, ⁊ diuersitatis eiꝰ, ⁊ fortitudine v̄tutis, ⁊ debilitatis eius i p̄pa/ratione cuius rememoratio preterijt. Et de medici/nis bonis ad eos sunt trocisci de decem ḡnibus. Et iteꝝ de medicinis exptis ad eos est illa q̄. ℞. rob.ʒ.vj. succi ligritie, fumiterre, spice oīum an̄.ʒ.iiij. ma/sticis.ʒ.iij. karabe.ʒ.iij. anisi.ʒ.ij. p̄parent̄. Et iteꝝ trocisci, eupatorij.ʒ.iiij. rosaꝝ.ʒ.j. ⁊ tertiā, spodij.ʒ.ij.⁊.ſ. [y]†⌈ ⌋Et iteꝝ troc. absinthij quoꝝ descri/ptio. ℞. [z]†⌈ ⌋assari, semis apij, anisi, ami/gdalaꝝ amaraꝝ suchaba, bedeoard, succi eupato/rij, spice, masticis oīuz an̄.ʒ.ij. [⁊]†⌈ ⌋ꝰ⌈Et iteꝝ eupatorij.ʒ̄.iij. rosarū rubeaꝝ.lb.j. spice.lb.ſ. spodij.ʒ̄.iiij.⌋

¶ Cura empialos ⁊ liparie. Cap.LVIII.

Cura eoꝝ ꝓpinq̄ ē cure quā diximꝰ ⁊ sʒ ambe associate vni vie: et oʒ vt incipiat̄ in p̄mis a sirupo acetoso mellino, ⁊ zuccarino. Et precipit̄ in eis ambabꝰ vt administret̄ rob agreste d̄co/ctū cū melle, ⁊ sirupo rob. d̄inde fiat ḡdatio d̄ via sumēdi i potu semina, ⁊ aq̄s eoꝝ ad infusionē aloes: ⁊ trociscos de rob cū mastice: ⁊ pill'as. d̄ aloe, ⁊ hierā pigrā, ⁊ pill'as d̄ eupatorio. Et oʒ vt i eis ambabꝰ sil' stōi solicitudo hēat̄, ⁊ administret̄ vomitiuū cū aq̄ faseoloꝝ ⁊ raphani, ⁊ aneti, ⁊ calamēti, ⁊ diuretica. Et d̄ solutiuis iuuatiuis ē illd̄, qd̄ fit ex myrobalāis

[n]† A. cū rigore ⁊ frigore

[o]† A. eiꝰ nō ē malū tūc vt fiat fricatio cū oleo ita vt in mēbro vlti/met̄ calefactio ei nec̄aria ⁊ di/mittat̄ ipsa vel permutet̄ ipsa

[p] A. est oleū alrazachi.

[q] A. immo almibachtegi

[r] A. Alia litera sisimbrium.

[s] A. ista

[t] A. q ꝯtentetur

[v] A. chemach

[x] A. chemach

[y]† A. Et iteꝝ eupatori.ʒ̄.iij. rosarū lb.ſ. spodij.ʒ̄.iiij. spice.lb.ſ.

[z]† A. absinthij

[⁊]† A. ꝯtūdant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ ma/laxentur ⁊ fiant trocisci

ꝰ —— A.

nigris, ⁊ citrinis, ⁊ turbit, ⁊ zuccaro. Et de illis que ꝯferunt eis iuuamētū magnū sunt clisteria ꝺcliuia ad acuitatē, ⁊ in qb⁹ ponunt̄ medulla cartami, ⁊ cētaurea minor, ⁊ anetū, ⁊ camomilla ⁊ albascech, ⁊ mellilotū ⁊ almuri ⁊ mel, Et regimen liparie indiget subtilitate plusquā regimen alterius.

Cura febris cum sincopi humorosa. Cap.LVII.

Hec febris est difficilis cure. Et modus in curatōe ei⁹ ē eūo ḡdata ex subtili ad fortē: ⁊ ꝓpe qn̄ nā nō rn̄det ex se: tūc.n. cū clisterib⁹ mūda qꝺ est in itestinis, ⁊ venis ꝓpings eis, ex sup̄fluitate: Et administra in residuo s̄btiliatiōez cū fricatōe.

Et Hal. qdē dixit ꝙ [a] ⌈deficit in eūone plimū eoꝝ⌋ nisi cū fricatiōe. Et melior mōꝝ in fricatiōe eoꝝ ē. vt incipiat a coxis, ⁊ crurib⁹, descēdendo a supiori ad inferi⁹, ⁊ administret̄ illꝺ cū mātili aspo, abradē te cutē: deinde pmutet̄ ad man⁹, descēdēdo ab humero ad spatulā, ita vt igneat̄ cutꝭ: ꝺinde ad dorsuz, ⁊ pect⁹. deinde redeat ad crura: ⁊ reuertat̄ ad ordinē ꝑmū. Et ponat̄ medietas tpis eoꝝ fricatiōi, ⁊ medietas tpis eoꝝ dormitiōi si pol'e est. Et ad sūmuz canon curatiōis eoꝝ ē s̄btiliatio, nō calefactio valꝺ.

a A. deficiūt plimi eoꝝ ab euacuatione

Et de illis q̄ ꝯferūt eis sunt s̄btiliātia, sicut aq̄ mell' cū ṽtute isopi: ⁊ seminis apij in matutinis, ⁊ silibus eis. Qꝺ si fuerit illic flux⁹ vētris sup̄fluus, decoque [b] ⌈mel⌋ decoctōe vehemētiore, ⁊ nō soluet nisi paꝝ, [c] ⌈tempatū, iuuatiuū.⌋ Et sirup⁹ acetosus mellin⁹ iteꝝ ꝯfert eis, in estate qdē ⁊ cū ꝯsuetudine pot⁹ aq̄ frē, pmixt⁹ cū aq̄ frā, ⁊ in hyeme oꝫ vt nō sumat eaz in potu penit⁹, ⁊ sit ꝯtent⁹ aq̄ cal'a. Et assumere cal'z ex potib⁹ est meli⁹ eis, nisi apꝺ necessitatē estus estatis, ⁊ vehemētiaz caloris plimi. Et ꝯueniētius quo potant̄ ad sitim est sirup⁹ acetosus mellin⁹. Et vinū [d] †⌈ ⌋ ꝯfert in eis ꝑncipio, ⁊ ꝓpe si fuerint febres eoꝝ [e] ⌈sanguinee, sꝫ paꝝ⌋ sunt, ⁊ ꝓpe in senib⁹. Et necessariū ē eis vinū post cibum. Et tibi qdē necessariū est vt ꝯsideres pulsum hn̄tiū hāc egritudinē semp, ⁊ qum videris euz incipe debilitari, ⁊ cadere, subito ciba eū pane isuso in vino cōmixto, si nō ꝓhibet apā in viscerib⁹. Qum ergo associat̄ ei hmōi egritudo, nō est curatiōi mōus, neqꝫ fidutie locus, s. qn̄ accidit hmōi alteratio in pulsu: ⁊ hec qdez cibatio est ex eis q̄ necessaria st̄, qn̄ vehemēs fit sincopis, verum oꝫ vt [f] ⌈prohibeatur illud.⌋ Cibus autem super quē fit dormitio est aqua ordei super quā nō addat̄: nisi qum cadit ṽtus: ⁊ si addit̄ tūc sit panis infusus in iuleb, aut aq̄ mellis. Et balneum qdē est de reb⁹ nocibiliorib⁹ istis, Et cal'm, ⁊ frum valde ex aere: cū cal'o.n. nō fit securitas de cursu humoꝝ ad pulmonē, ⁊ ad cor, ⁊ ad cerebꝝ: ⁊ frum ꝓhibet digōnē ei⁹, ⁊ addit in oppilationē ei⁹. Qꝺ si fuerit in ea humor coleric⁹ aliqs tūc si facilis est vomitus ⁊ [g] ⌈leniatur⌋ est iuuatiuus valde: ⁊ ad vltimum [h] ⌈melius est vt assidue ꝑficiat⌋ in ea.

b A. aquā mellis

c A. tēpate cum iuuamento

d †A. aquosum

e A. fortes ⁊ raro

f A. sequatur illam fricatio

g A. leuis

h A. dignus est vt iuuet

Cura febris cū sincopi minuta. Cap.LVIII.

Oportet vt empl'et̄ pect⁹ eius cū sandalis, ⁊ aqua roꝭ. et viuificet̄ cū cibo paulatim. Et sit cib⁹ ei⁹, sicut panis de simila infusus in aq̄ ḡnatoꝝ infrata si desiderat ipꝫ, ⁊ silr̄ in aq̄ de fructib⁹. Si āt indiget̄ ad ṽtutē almosusat factis ex pulsis: cū aceto ⁊ aq̄ agreste, ⁊ olerib⁹ frīs, ⁊ proprie coriādro, erit iuuamētū in h̄ si exhibeat̄.

Regim̄ nocturne ⁊ diurne. C.LIX.

Regimen earum ambaꝝ est regimen flegmaticaruz, neqꝫ est diuersitas in eis.

De quartana periodica. Cap.LX.

Plurimum q̄rtana ē piodica: ⁊ minorat̄ casus q̄rtane insepabilis. Cāe ṽo q̄rtane sūt ea, que ḡnant meliaz, postea [i] †⌈ ⌋ putrefaciūt eā: ⁊ tu iā sciuisti totū illꝺ. Et sciuisti ꝙ melia alia est, q̄ est fex sanguinis: ⁊ alia q̄ est adustio ei⁹, ⁊ cinis humoꝝ. Et sciuisti ꝙ ꝺ illa est sanguinea, ⁊ de illa est flegmatica, ⁊ de illa est colerica, ⁊ de illa est adustio ipsi⁹ melie nāl'. Et existimauerūt qdā hoīuz ꝙ q̄rtana non ḡnat̄ ex melia nāli, qm̄ ipsa non putrefit. Et hui⁹ qdē s̄mo nō oꝫ vt auscultet̄: immo de ꝓꝑetatib⁹ oīs humiditatꝭ est, vt putrefiat q̄zuis [k] ⌈rarificet̄⌋ in p̄paratōe. Et plimū qdē euenit successiōe egritudinuz [l] ⌈febriū diuersaꝝ⌋ putridaꝝ pp diuersitatē humoꝝ [m] ⌈ex qb⁹ generant̄⌋ ex eoꝝ putrefactiōe, ⁊ qum [n] ⌈addunant̄⌋ ⁊ nō eūant̄, multiplicat̄ melia, deinde quꝫ putrefit, est q̄rtana. Et multotiēs qdē accidit successiōe splenis: ⁊ qum hoc ipsa s̄m plimum nō eūat̄ ex dolore splenis, aut duritie ei⁹. Et saluior q̄rtana est illa, q̄ nō accidit ab apāte splenis, aut alijs: aut cū qua nō est apā splenis. Quartana.n. que euenit ab apāte splenis, aut cum q̄ est apā splenis, multotiēs ꝑducit ad hydropisim, ⁊ ꝑnitiē. Et q̄rtana q̄ salua est, liberat ab egritudinib⁹ mal' melicis, sicut melia, ⁊ epilepsia. Et in ea est securitas a spasmo, qm̄ humor est sicc⁹, Et s̄ꝫ plimū ē egritudo salua. Et qn̄ nō accidit i ea error nō addit supra ānū: ⁊ qn̄qꝫ ꝑdurat.xij. annis: ⁊ qꝺ est ifra eos. Et q̄ ex ea lōga ē, ꝑducit ad hydropisim. Et scias ꝙ autūnus est inimic⁹ quartane.

i †A. que

k A. diuersificet̄

l A. diuersarū, ⁊ successiōe febriū

m A. Alia litera qui ḡnant̄ ex eis

n A. incinerati fuerint

Signa. Cap.LXI.

Sunt ꝙ q̄rtana incipit in ꝑmis cū frigore puo: deinde icipit frigus ei⁹ addi, postea minorat̄ paruz apud statū, sicut in flegmate. Qūqꝫ calesit corp⁹, non est calitas vehemēs, lꝫ sit maior, ⁊ magis appens q̄ꝫ illa que est in flegmatica: ipsa.n. cum difficultate sua in inflammatione non inflammat̄ inflāmatione de qua curatur, sicut ignis in lignis [o] ⌈grossis,⌋ Et non comprehendit sup corp⁹ totū immo est illic calitas cū horripilatōe [p] †⌈ ⌋ ⁊ cā in hoc est grossitudo hūoris. Et est cū frigore [q] ⌈⁊ aliquātulo dolore⌋ q̄si frangat ossa: Et est illic [r] ⌈ꝯfractio⌋ pp quā strident dentes: veꝝ nō sicut in flegmatica, quapp ꝑducit illꝺ ad ꝺbilitatē visus: veꝝ [s] ⌈lenit̄⌋ apud digōnē, qm̄ malitia minorat̄, sic fuit in ꝑn° parump. Et de signis q̄rtane, sunt cāe ei⁹ an̄cedentes ex febrib⁹ que ꝓlongate fuerūt: ⁊ ex splene, aut dolore. Et ꝺ signis q̄rtane ēt sunt dispō ꝯpl'onis, ⁊ sigtiōes melie, ⁊ etas, ⁊ tp̄s, ⁊ ꝓcib⁹, ⁊ forma ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ q̄ sunt his silia. Et piodus ei⁹ est.xxiiij. horaꝝ. Et multotiēs ē febris tertiana in estate qdē, ⁊ fit q̄rtana in hyeme. Et multotiēs ꝑducūt febres diuerse ad febres pmixtas, in qb⁹ nō est ordo pp diuersitatem residui humoꝝ remanentiū post febres. Qum ergo ꝯfirmat̄ s̄m cinereitatis additionem, ꝯfirmant̄ sup q̄rtanā. Et illius qdem que est a flegmate adusto sunt paroxismi lōgiores: Et accidit [t] ⌈eis frigus s̄m plus successione assiduationis⌋ ⁊ est sudor tardior, ⁊ vrina grossior, ⁊ durities venaꝝ minor: ⁊ fit s̄m plimum successione febriuz flegmaticaꝝ. Et illā que est a sanguine adusto antecedunt signa sanguinis, ⁊ febris eius, ⁊ tp̄s: ⁊ rubedo vrine, ⁊ sign̄t ipsam forma, ⁊ etas, ⁊ tp̄s: ⁊ rubedo vrine, ⁊ sign̄t ipsam forma, ⁊ etas. Et in illa que fortasse erit post febres sanguineas. Et in illa que est a cholera adusta est pulsus vehementioris velocitatis, ⁊ frequentie: ⁊ incipit cum horripila/

o A. viridibus

p † A. ⁊ grauitate

q A. aliqd ex dolore

r †A. rigor ⁊ ꝯcussio vel cōmotio

s A. Alia litera māifestatur seu clarescit

t A. ⁊ accidit plimū illius successiōe quotidiane

tione, ꝛ a[frigore]in carne, ꝛ siti, ꝛ sudore. Et qñqꝫ
sit ira b[ꝛ, furor]ꝛ inflamatio, ꝛ sign̄t ipsaꝫ forma,
ꝛ tp̄s, ꝛ etas, ꝛ qñqꝫ sign̄t ipsaꝫ ꝙ ipsa sit successiōe
febriū colericaꝝ. Et pulsus in q̈rtana est ꝺ̄clivis ad
duritiē ꝑꝑ siccitatem humoris: Ipse.n.trahit ad in/
teriora, q̄si ipse eēt pulsus c[senis:]ꝛ ad eq̄litatem,
dum nō movetꝛ: ꝛ si moveatꝛ, diversificatꝛ pulsus val
de ꝑꝑ grossitudinē suꝑfluitatis: ꝛ fit d[mūdificatio]
ei⁹ appens apud tporē: ꝛ est sig̃tio cōpleta suꝑ q̈rta
nā. Et multotiēs accidit in eo diastoles ineq̄lis, ꝛ
systoles vehemētis velocitatis, ꝭm ꝯ̈riū ei⁹ qꝺ̄ est in
tertiana. Et pulsus qdē q̈rtane melior est pulsu fle
gmatice in ꝑvitate, ꝛ freq̄ntia: sꝫ est silis ei in tardita
te: Et apud inceptionē ꝑoxismi additꝛ tarditas sua,
ꝛ e[frequētia:]ꝛ diversitas ei⁹ est maior diversita/
te reliquaꝝ febriū, deinde incipit magnificari, ꝛ fie/
ri frequēs, ꝛ velox. Et urina in q̈rtana est siliū bo/
raꝝ in ꝑ̄uatione digōnis, ꝑꝑ frigus mārei, ꝛ grossitu
dinē ei⁹, nisi apud statū bonū. Verꝝ dispōnes ei⁹, ꝛ
colores ei⁹ diversificantꝛ: ꝛ illꝺ̄ iō, qm̄ melācolia ge/
neratꝛ ex humorib⁹ diversis. Et de signis digōnis
q̈rtane ē levitas f[tremoris.]Urina aūt in ꝑ̄ncipio
est alba ad viriditatē declivis, cruda, cui nō ē digō.
Et post ꝑ̄nm diversificatꝛ ei⁹ dispō g†[ ]
ꝑpterea ꝙ h[ꝑlimū melie est gn̄atuꝫ]ex humorib⁹
diversis: ꝛ est apud declinationē nigra. Et sudor in
q̈rtana est ꝑlimus ꝑ cōparationē ad flegmaticam: ꝛ
nō multiplicatꝛ ꝑ cōparationē ad alꝛ: ꝛ sitis mino/
ratꝛ in hac febre, nisi sit a melācolia colerica.

a A. Alia litera fractione seu cō/ tritione
b A. q̄dā ꝛ sitis
c A. spasmati
d A. raritas
e A. raritas eius
f A. rigoris.
g †A. ꝛ coloratō
h A. melancolie generatio est

¶ Cura. Cap. LXII.

Consideretur in hac egritu/dine an sit me
lācolia ſtatica: aut melia sāguinea, aut
melia colica, aut melia melica. Deide
rege unāquāqꝫ eaꝝ cū eo qꝺ̄ ei est ꝯve/
niēs, de illis q̄ dicem⁹. Verꝝ oib⁹ spēb⁹ suis sūt iu/
dicia in qb⁹ cōicant: ꝛ illꝺ̄ est ꝙ i[ipse minuuntꝛ]in
ꝑ̄nc°. q̈re necesse est ut attēdatꝛ an sit sanguis dn̄ans
in ea, ꝛ ꝑ̄p̄e qñ q̈rtana est a melia sanguinea: tūc.n.
flebotometꝛ, ꝛ extrahatꝛ sanguis ꝭm q̄ꝫtitatē necessi
tatis: ꝛ fortasse exigit multitudo ei⁹ k†[
]ut ex̄hatur de eo res ꝑlima. Et qñ
nō est necessaria flebotomia, tūc flebotomia est no/
civa, inq̄ꝫtum debilitat, ꝛ inq̄ꝫtū educit ꝯ̈riū melie: ꝛ
inq̄ꝫtū movet hūores ad exteriora. Et si opꝫ, evētꝛ a
ꝑ̄ncipio de hūore faciēte febrē aliqd, l[ad allevian
dū, ꝛ mūdificādū.]Illꝺ̄.n. apud digōnē m[est]ꝭm
ꝙ iuvā ad ipꝫ. Et sit post ꝑoxismū ꝑ diē. Et nō oꝫ
ut fiat ꝑvocatio in ꝑ̄mis cū fortitudine: Et oꝫ ut ad/
ministrentꝛ mollificātia. Et si tibi non vr̄ bonū uti
potiōib⁹, administra loco eaꝝ clisteria ꝯveniētia: sꝫ
oꝫ ut sint levia: ꝛ nō ꝯceditꝛ ꝯfortatio eoꝝ, nisi qñ cō
seqꝛ egritudo statū. Et si medic⁹ iam ꝑ̄sumpserit, ꝛ
solōne eduxerit meliaꝫ in ꝑ̄ncipio, aliq̄tiens solōne
forti ꝛ ꝑhibuit egritudinē penit⁹: sꝫ n[est rectū]ab
errore. Et opꝫ ut ꝑhibeatꝛ in die ꝑoxismi a come/
stione: ꝛ ꝑ̄cipiatꝛ ieiuniū, Et ꝑhibeatꝛ ab aq̄ frīa illa
die, Et ē necessariū in reliqs dieb⁹ uti carne taiugi,
aut pulli: in ꝑ̄mis taiugi usqꝫ ad tres vel q̈ttuor ꝑio/
dos: deinde pulli, tūc.n. pullus ē melior. Et sit medi
cina in die o†[ ]ꝑoxismi geleniabin p[ꝯfrica
tū]cū aq̄ calꝺ̄a in die bis, aut q[ter. Sintqꝫ.ʒ.iij.ge
leniabin cū.ʒ.x.sirupi acetosi.]Et tu qdē scis ꝙ qñ
melia est colica, tūc opꝫ ut administretꝛ in ea qꝺ̄ sol/
uat eam ex gn̄e myrobalanoꝝ, ꝛ viole. Et si est fle/
gmatica r†[
]oꝫ ut administretꝛ in ea aliqd in ꝑ̄mis in

i A. Alia litera qm̄ in oib⁹ eaꝝ sit euacuatio
k †A. ꝛ spissitu/do seu fecalitas eius
Alia litera ꝛ fecalitas ꝛ ma litia ipsius
l A. ꝑꝑ allevia/tionē nō ꝑꝑ mū dificationeꝫ vel eradicationem
m †A. fit
n A. melioratio est facta
o †A. alio a die
p A. commixtuꝫ
q A. tres.ʒ.gele/niabin cū.ʒ.x.si/rupi acetosi.
Alia litera tres.ʒ.geleniabi in.x.dieb⁹ cum sirupo acetoso
r †A. oꝫ ut admi nistretꝛ qꝺ̄ soluat cū i ꝑ̄mis aliqd in quo sit virtus turbit. Et si est melancolia

q̊ sit v̄tus polypodij, ꝛ epithymi, ꝛ siliū. Et scias
ꝙ aq̄ casei est bonū vehiculū ei, q̄ administratꝛ ꝺ̄ v̄tu
tib⁹ ꝑ̄dictis: ꝛ fortasse ꝯfert administratio ei⁹ solius
qñ est caliditas violenta. s[nā geleniabin]ꝛ aq̄ ei⁹ co
lata t[cū]decoctiōe sua forti, est loco ipsi⁹: ꝑ̄p̄e qñ
est in stōꝺ̄ debilitas: aut est illꝺ̄ qꝺ̄ vincit humor frīus.
Et vomit⁹ iteꝝ ꝛ ꝑ̄p̄e añ cibū, ꝛ post cibū est ꝯveniē
tior: ꝛ ꝑ̄p̄e in die ꝑoxismi, ꝛ añ ꝑoxismū: ꝛ ꝑp̄rie qñ
melia est flegmatica est de reb⁹ iuvātib⁹ in ea: ꝛ non
in ꝑ̄ncipio tm̄ immo, ꝛ in oi hora. Oꝫ ergo ut nō la
boretꝛ in ꝑ̄ncipio, ꝛ in ꝑ̄ncipijs digōnis usqꝫ ad advē
tum cōplemēti digōnis u[in evacuādo suꝑfluitatē]
cū eo qꝺ̄ x†[ ]calefacit cū fortitudine, neqꝫ cū eo
qꝺ̄ exiccat cū fortitudine ex medicīa, ꝛ dimissiōe ci/
boꝝ, neqꝫ cuꝫ eo qꝺ̄ debilitat ex solōne vētris: neqꝫ
iteꝝ cū eo qꝺ̄ debilitat in ꝑ̄n° ex subtiliatiōe regimi
nis. Et scias ꝙ qñ icipit q̈rtana in estate, aut hye/
me, tūc oꝫ ut in potu detꝛ in ꝑ̄mis de aq̄ ordei, ꝛ seca
niabin, ut aꝑiat vias oppilatas ꝑꝑ ꝑvocatiōeꝫ, ꝛ cō
sumatꝛ velocitꝛ: ꝛ illꝺ̄ est p⁹ ꝑiodū añcedētē trib⁹ ho
ris, aut q̈ttuor. Et cū accidit q̈rtana in hyeme, tunc
y†s]nō ē mōus ut detꝛ in po
tu trocisci. Et scias ꝙ res frīe, ꝛ humide facilꝛ digō
nis, boni chimi sꝛ ꝯvenientes huic egritudini z[in
q̄ꝫtū est febris, ꝛ ex hoc ꝙ]sꝛ ꝯ̈rie uni duaꝝ q̄litatū
melie, q̄ est siccitas, q̈re oꝫ ut administrentꝛ iteꝝ, ubi
nō timetꝛ nocumētū digōnis: ꝛ[ꝛ]nō sit q̄ꝫtitas ex q̄
?†[ ]timeatꝛ nocumētū in digōne: aut misceatꝛ cū
eis aliqd qꝺ̄ eaꝝ frīitatē tēpet, ꝛ nō minuat eaꝝ hūi
ditatē: ꝛ iste sꝛ res calꝺ̄e cū eq̄litate. Et alienetꝛ omne
frīum, ꝛ siccuꝫ. Et res hūide, ꝛ frīe huic egritudini
ꝯveniētes, sꝛ sic endivia, ꝛ lactuca, ꝛ melon, ꝛ ꝑsica
qñqꝫ. Et nō oꝫ ut ꝺ̄uitentꝛ hmōi nisi aut ꝑꝑ vehemē
tiā frigoris, ꝛ ē illꝺ̄ invētū sic in lactuca, ꝛ nō est in/
vētuꝫ sic in melone dulci: aut ꝑꝑ vehemētiā ꝑvoca/
tiōis ꝑducētis ad igrossatiōeꝫ sanguis, ꝛ illꝺ̄ est invē
tum in melone dulci: aut ꝑpea q ꝑ̄parata sunt ei qꝺ̄
ꝑmisceat ꝝ†[ ]putredinē: ꝛ ē illꝺ̄ invētū in ꝑsi/
cis: ꝛ oꝫ ut obꝭves hmōi. Cibi v̊o calꝺ̄i cū eq̄litate,
cū additiōe in humiditate, sꝛ iuvātes valde: ꝛ ꝑp̄rie
qum volūt eq̄tionē caliditatꝫ eoꝝ, ubi non diligitꝛ ut ꝑ
ea fiat iuvamētū ad digōnē cū frīis ꝛ hūidis: sic cō/
mixtio ficuū cū endivia. Et nō est malū in ꝑ̄mis su
mere ea in qb⁹ est salsedo, ꝛ a[acredo]ꝛ incisio, qū
nō timetꝛ incremētū caliditatꝫ: In fine aūt egritudinis
nō est excusatio illi⁹. Et trocisci de absinthio iuvati
vi sꝛ usqꝫ ad finē egritudis. Et ꝺ̄ illis qb⁹ fit iuvamē
tū est sessio in aq̄ calꝺ̄a dulci añ cibū omni die: ꝛ bal/
neatio que humectat, ꝛ nō facit sudare, neqꝫ excitat
caliditateꝫ, ꝛ ꝯtinuatio delitiaꝝ ꝛ q̄etis, ꝛ abhorrere
exercitium, ꝛ motus corꝑeos, ꝛ aiales. Et oēs iste
febres indigēt humectātib⁹: ꝛ diversificantꝛ in q̄ꝫti/
tate infrīatiōis, ꝛ calefactionis. Et necessitas sua q̄
indigēt exiccativis, ē ꝑꝑ illꝺ̄ qꝺ̄ ē in eis de v̄tute ici/
sionis, ꝛ abstersiōis, ꝛ solōnis, ꝛ nō ꝑꝑ exiccationē.
Et oꝫ ut obꝭvetꝛ stōꝺ̄us cū emplr̄is bonis, ꝯfortanti/
bus, que sunt inter v̄tutē caliditatꝫ, ꝛ stilitatē ei⁹ ꝭm
ꝙ exigit dispō: Et obꝭventꝛ splen, ꝛ epar: ꝛ regantꝛ,
ut non indurentꝛ, ꝛ aꝑentꝛ. Et fortasse est necessariū
ad ꝑvocandū vomitū uti aq̄, raphani cū semie suo,
q̄ misceantꝛ cum sirupo acetoso. Et fortasse iuvatꝛ
cū añcessione cōmestiōis b[sicle]ꝛ ei⁹ ꝙ salitū est ꝺ̄
piscib⁹, ꝛ sinapis, ꝛ his siliū ante ipm̄. Et adiuvatꝛ
p⁹ illꝺ̄ cū potu aq̄ multe, deinde fiat successio cū siru
po acetoso, ꝛ evomat. Et de illis q̄ ꝯferūt ei est ut su
mat ipꝫ in die ꝑoxismi: ꝺ̄inde evomat suꝑ ipꝫ, Et se/
curitatē faca nocumēto c[febris, qꝺ̄ ē ꝑꝑ frigus, ꝛ
rigorꝛ, ꝛ acuitate]febrꝛ si sumāt allea ꝛ mel, ꝛ bibat

s A. ꝛ gelēiabin quidem
t A. a
u A. ꝛ fiat evō su/ perfluitatum
x †A. non
y †. ē curanduꝫ cū facilitate ꝛ
z A. ex parte fe/ bris ꝛ ex parte
ꝛ A. aut
? †A. non
ꝝ †A. ad
a A. acuitas
b A. Alia litera atriplicis
c A. frigoris ꝛ ri goris ꝛ acuitatis

sirupum acetosum mellinum, ⁊ impleat cibo: dein/
de sumat aquam cal'am ⁊ euomat. Cum ergo cō/
sumit paroxismus, cenet rem paruam, ⁊ balneet in
mãe. ⁊ si sumat añ pǭxismũ. v. hor] cibũ, vt euomat,
fortasse iuuabit illō, lȝ nō euomat [a]† [ ]. Et vo
mitꝰ ante pǭxismũ qcũqȝ humor sit, aut alleuiat pa
roxismũ aut eradicat ipm. Et de regimine bono est
ꝙ ieiunet in die pǭxismi, si non est qō ꝓhibeat: ⁊ nō
sumat cibũ donec ꝯsumat pǭxismus. Et ingrediat
balneũ die scōo siqdē fuerit digō ꝑm descriptionē, ⁊
si non fuerit digō, nō fiat in eo nisi effusio aque cal'e
q̃ztitate q̃ delectat corpus, ⁊ humectat, minus q̃ȝ vt
ꝑueniat ad hoc vt [b][liquefiat] ex ea humor. [c][Et in
die tertio] administret vomitꝰ ꝓpillō qō supfluit ō
cibo, ⁊ qō resoluit balneũ: q̃zuis oporteat vt admi/
nistret vomitꝰ in die pǭxismi iteꝝ. Qō si melāco/
lia fuerit sanguinea, iuuabit cũ flebotomia ex basi/
lica, deinde ꝑ eũonez subtilem cũ eo in quo ponunt
de mũdificantibꝰ sanguinē sicꝰ v̄tutes suchaba, ⁊ be
deoard, ⁊ polipodij, ⁊ fumiterre, ⁊ myrrobalanoꝝ
kebuloꝝ: ⁊ hoc qdē genꝰ velociter recipit curatio/
nē. Et si fuerit melācolia colerica, tũc tibi inest vt
administres infrationē ⁊ humectationē vltimas, ex
medicinis, ⁊ cibis: Et administra aquā tꝑatā sedē/
do in ea ⁊ abluēdo: Et fiat lenificatio mãe in ꝑnci/
pio cũ eis q̃ sunt sicut illud qō fit ex viol'. ⁊ qō fit ex
aq̃ casei cũ v̄tute polipodij: aut sirupus acetosus cũ
epithymo, ⁊ sirupus rof. ⁊ aq̃ lubleb ⁊ casiafi. At
v̄o sol'o eiꝰ integra spat post. xx. dies, qm̃ digō appa
ret in eo. s. qñ mã est mel'a colica: deinde fiat q̃datio
ad illō, qō subtiliat, ⁊ incidit. Et si necessaria ē re/
ctificatio stōi, tũc fiat cũ inunctionibꝰ, ⁊ oleis, ⁊ epi
thimatibꝰ, que non ꝑtrāseant v̄tutem camemille, ⁊
absinthij, ⁊ meliloti, ⁊ sil'iũ. Et ieiũiũ plimũ [d][vsqȝ]
in die ꝑiodi. [e][Et qñqȝ iteꝝ] ē ex eis q̃ non ꝯueniũt
ei. Et si sit [f][vt in die ꝑiodi sufficiat] eis de cibo pa/
rũ modicũ. Et de mũdificatiuis iuuantibꝰ sunt ea,
in qbus est decoctio myrobal'. ⁊ epithymi, ⁊ sene in
sirupo acetoso, in quo ōcocte sunt viole. Et fortasse
sumit in potu [g][ente in eo] assa in ieiunio ꝓpe i die
pǭxismi, ⁊ euomat ipȝ, si nauseat cũ ea aia eiꝰ. Et si
fuerit mel'a flegmatica [h][redeat ad sirupuz aceto/
sum] mellinũ cũ aq̃ apij, ⁊ feniculi, ⁊ sil'iũ. Et si ne/
cessaria fuerit lenificatio misceat cuȝ eo in ꝑncipio
v̄tus solutiua flegmat̃ de v̄tutibꝰ turbit, ⁊ polypo/
dij: ⁊ fiat q̃datio pauca ad v̄tutez agarici, Et fiat vt
vomat cũ sirupo acetoso mellino de seminibꝰ, ⁊ his
sil'ibꝰ, vsqȝquo icipiat digeri. Et sit vaporatio stōi,
⁊ eiꝰ empl'atio cũ eo qō est fortiꝰ: ita vt cuȝ dactilis,
⁊ ficubꝰ, ⁊ sil'ibꝰ: Et sil'r inunge ipm cum oleis cal'is
ꝑueniēdo vsqȝ ad oleũ de costo. Et fortasse est neces/
sariũ in eo ꝓuocare vomitũ cũ sirupo acetoso. ⁊ sit
in eo v̄tus [i][sinapis, ⁊] hellebori albi: immo [k][for
tasse] est necessariũ vt in potu det helleborꝰ albꝰ in
raphano, aut v̄tus hellebori in raphano, aut helle/
borꝰ cũ dispōne sua, quȝ nō timet ōbilitas dispōnis
v̄tutis. Et si fuerit mel'a melica pura, de gñe fecis
sanguinis, tũc rectificat sol'o eiꝰ in ꝑmis cum aq̃ lu/
bleb, ⁊ penidijs: ⁊ est ꝯueniens administratio gele/
niabin mellini, ⁊ zuccarini. Et in fine eiꝰ eũet cũ eis
que sunt sicut ōcoctio myrobalanoꝝ citrinoꝝ, ⁊ ni/
groꝝ, ⁊ fumiterre, ⁊ passulaꝝ. Cum ergo egritu/
do digesta est, tũc bonum est flebotomare ex basili/
ca. Et administret vomitus sup cibũ cum fortitu/
dine: aut leuiter ꝑm horam ⁊ necessitatē, Et opȝ vt
vt assiduet ipsum, qm̃ est radix ad eũonē cũ medici
nis, ⁊ clisteribꝰ fortibꝰ, Et medicine q̃ administrāt
in huiusmodi hora sunt epithymũ, ⁊ polypodium,
⁊ agaricum, ⁊ sticados, ⁊ lapis almenꝰ, ⁊ lapis la/
zuli abluti, ⁊ nō abluti, ⁊ succꝰ folioꝝ [l][centauree]
cũ sirupo mellino. Et fortasse necessariꝰ est elleborꝰ
niger, ⁊ fortasse [m][infundunt] in colica sene, ⁊ fu/
musterre cũ epithymo, ⁊ in sirupo acetoso. Deinde
[n][hēas ꝯsiliũ] tũc apud eũonē, ⁊ da in potu flegma
tice ⁊ melācolice ex ea tyriacā, ⁊ metridatũ, ⁊ medi
camē de assa, ⁊ sulfur, ⁊ pip solũ bibat in aq̃. Et de
illis est sinapis q̃ administret nō assidue, imo in oi/
bꝰ tribꝰ diebꝰ: ⁊ in ꝑmis, ⁊ añ illud in spatio longio
re: ⁊ sil'r diapipeon, ⁊ sil'ia illi de electuarijs. Et non
festines cũ aliq̊ hoꝝ ante digōnē: nā si tu dederis in
potu tyriacā, ⁊ sil'ia illi in ꝑmis, cōpones q̃rtanā cũ
q̃rtana: ⁊ fortasse attrahes egritudines al's, ⁊ ꝓprie
in hyeme. Et in fine eiꝰ si necessaria fuerit flebotōia,
aude sup eā. Jnqt Gal'. sanaui gētem plimũ a q̃rta
na ita. Dedi eis i potu pꝰ digōnē solutiuũ: ōinde de/
di eis in potu succũ absinthij. deinde dedi eis in po
tu tyriacā. Et dico ꝙ assa, ⁊ pip singularia st̃ iuua
tiua valde, qñ appet digō, ⁊ ꝑuenit statꝰ, Et ciba il/
luȝ sahane, ⁊ [o][elbune ⁊ keniculi capparis,] ⁊ sina
pis, ⁊ almuri, ⁊ oibꝰ in qbꝰ est v̄tus solutiua cũ for/
titudine. Et fortasse erit tibi necessariuȝ vt des ei in
potu post. xl. dies, oi mane q̃ztuȝ est nabaca vna de
eis que sunt sicut medicamē de assa, ⁊ oi ꝑo sil'r, cuȝ
febris nō fuerit acuta, ⁊ mãei radix non fuerit col'a.
Et de trociscis iuuatiuis in hac hora, ⁊ apud decli/
nationē, sũt trocisci ꝑm hũc modũ. ℞. succi eupato/
rij, ⁊ croci amboꝝ añ. pōdus. ʒ. iij. scolopendrie, ari
stol'. ⁊ [p][lactuce], ⁊ reubarbari. ⁊ spodij oium añ.
ʒ. v. ⁊ se. acetose, ⁊ se. portulace, ⁊ rof. ⁊ spice, ⁊ se.
cuscute, ⁊ anisi, ⁊ se. apij, ⁊ radicũ capparis, ⁊ q̃no/
rũ alben, ⁊ se. feniculi oium añ. ʒ. iiij. ꝯficiant cũ aq̃
apij, ⁊ fiant trocisci, ⁊ dent in potu cũ aq̃ feniculi, ⁊
endiuie, ⁊ cuscute: ⁊ hec qdā medicina iuuatiua est
modis plibus. Et [q][si digerit mã] tunc fac istud.
℞. myrre. ʒ. xv. spice. [r][ʒ. xiij. agarici, costi, floris
sq̃nāti, omniũ añ. ʒ. v.] petroselini. ʒ. xv. anisi. ʒ. x. cō
ficiant cũ vino antiquo [s][⁊ cũ melle ⁊ zinzibere.]
Et sit dosis eiꝰ q̃ztum est nux. Et qñqȝ dabis in po
tu in fine, ⁊ conualescentibus, ⁊ apud paucitatem
nocumenti in ea, ⁊ multitudinem caliditatis cum
subtiliatione mãe medicinam hmōi. ℞. seminis
iusq̃ami albi, mādragore, amboꝝ añ. siliquam. j. ⁊
asse circiter tertiam fabe. j. Et de hoc gñe est vt su/
mant iteꝝ calamēti domestici aur. iiij. ⁊ seminis vr
tice aure. xx. ⁊ epithymi aure. j. fiāt trocisci ꝑui val/
de, ⁊ sit dosis. ʒ. j. Et ex eis q̃ bona sũt eis, est vt ad/
ministret pꝰ appitionē digōnis vsqȝ ad finē eiꝰ istō.
Sumat passulaꝝ ō semi, [t][aut de alacoē] ⁊ allei
siluestris ⁊ mirti recētis oiuȝ añ. ꝑs. j. ⁊ decoquant
in aq̃ dulci postq̃ȝ infusa sunt in ea, deinde bulliant
exq̃site, ⁊ colet, ⁊ det de ea. ℥. j. Et iteꝝ semis apij,
⁊ anisi, ⁊ cordumeni, oiuȝ añ. ʒ. v. origani siluestris,
eupatorij oiuȝ añ. ʒ. vij. ameos. ʒ. iiij. suchaba. ʒ. iij.
passulaꝝ. ʒ. x. decoquant in tribꝰ libris aque vsque
quo redeat ad. lb. j. Et de illis que bona sunt eis
est, vt sumantur ameos, spice, ⁊ calamenti omniuȝ
añ. ʒ. x. ⁊ carui, ⁊ anisi amborum añ. ʒ. vij. ⁊ asse pō
dus. ʒ. v. ⁊ zinziberis pondus. ʒ. iiij. ⁊ cassie pōdus.
ʒ. iij. conficiantur cum sufficientia mellis. Et sit do
sis eius pondus. ʒ. j. cum aqua apij. ⁊ feniculi. ⁊ tro
cisci huiusmodi. ℞. succi eupatorij. ʒ. x. scolopen//
drie, spodij, feniculi, spice croci, omniuȝ añ. ʒ. v. lac
ce, ⁊ reubarbari omnium añ. ʒ. iij. seminis cucume
ris, ⁊ seminis portulace omnium añ. ʒ. vj. fiant tro/
cisci cum aqua apij, ⁊ sumantur in potu cum siru//
po acetoso. Et iterum ad flegmaticam. Myr/
rhe. ʒ.

a † A. totum
b A. moueatur
c A. in die. ergo
d A. etiam
e A. quandoqȝ
f A. i die pǭxismi sufficit
g ——A.
h A. ꝓpter ad ge leniabin
i ——A.
k A. quandoqȝ
l A. pentafilon
m A. sufficit
n A. prouoca
o A. chamachꝰ ō cappari bꝰ ⁊ sina pi ⁊ almuri Alia litera ⁊ la/ cte, ⁊ chamach de capparibus
p A. lacce
q A. qñ mã fue rit digesta
r A. piretri costi sumitatum sq̃ nanti. ʒ. v.
s A. aut melle zinziberis.
t A. ⁊ passularū alheruy

rbe.ʒ.[a] ⌈xxxv.⌋croci, petroselini ābo⁊ aā.ʒ.v.spi/
ce.ʒ.iiij.s.castorei.ʒ.iij.anisi.ʒ.iij.s. seminis apij,et
karui ambo⁊ aā.ʒ.iiij.amomi,corticum casie stora
cis omniū aā.ʒ.ij.⁊ tertiā,siseleos,adriani ɔfectōis
omniū aā.ʒ.j. ⁊ tertias duas. Et qñ vehemens fit
rigor est vomit⁹cum aq̄ tepida,⁊ sirupo acetoso ad
illō iuuatiuū. Quod si v̄tutes ei⁹ non obediūt,tūc
[b]†⌈ ⌋cū eis q̄r⁊ remēoratio p̄cesserit s̄m horā.
Et fiat vaporatio cū embroca, in qua decocta sunt
sceba,⁊ camemilla,⁊ similia homine cooperto cuʒ
pannis laneis aggregantibus calefactiōem.

¶ Rememoratio solutiuorum, quibus indigēt post
digestionem. Cap.LXIII.

REbulo⁊ .ʒ.vj.epithimi absin
thij ābo⁊ aā.ʒ.v.mi
robalāo⁊ citrio⁊,succi eupatorij,em
blici oiuʒ aā.ʒ.iiij.semis apij,⁊ anisi
seis fenicli oiuʒ aā.ʒ.ij.fiat ex eis d̄co
ctio,⁊ soluat̄ cū eo cū facilitate. Aut
sumat̄ [c]⌈absinthij pōdus.⌋ʒ.x.myrobalāo⁊ kebu
lo⁊,⁊ epithimi oiuʒ aā.ʒ.viij.⁊ fumiterre pōdus.ʒ.
vij.⁊ suchaba,⁊ cētauree maioris ambo⁊ aā.pon/
dus.ʒ.vj.eupatorij,⁊ radicis sq̄nāti ambo⁊ aā.pō
dus.ʒ.v.decoquant̄ cū quiq̄ȝ libris aque donec re
deat ad.lb.j. Pill'e leues,q̄ qñ administrant̄ in oi/
bus q̄nq̄ȝ dieb⁹ semel sunt iuuātes in ea,⁊ sunt exp/
te. ℞.epitymi,⁊ turbit ambo⁊ aā.ʒ.x.carui,anisi
ambo⁊ aā.ʒ.vij.ameos.ʒ.viij.semis apij,⁊ fenicu/
li ambo⁊ aā.ʒ.iij.polipodij.ʒ.vj.agarici albi q̄ð fa
cile terit̄.ʒ.viij.salis indi.ʒ.v.hiepigre.ʒ.xv.fiāt pil
lule cum aqua mēte:⁊ sit dos.ʒ.j.s. Et qum mā est
flatica ɔferūt iste pill'e.℞.epithymi,agarici ameos
oium aā.ʒ.viij.seminis apij anisi,feniculi oium aā.
ʒ.iij.salis naptici.ʒ.v.hierepigre turbit ambo⁊ aā.
pōdus.ʒ.x.[d]†⌈ ⌋dosis pōdus.ʒ.ij.
s. Et qñ est cū dolore splenis iuuat̄ hoc medicami
ne,⁊ soluit eū cū facilitate.℞.scolopēdrie.ʒ.xv.aga
rici.ʒ.xij.myrobalano⁊ nigro⁊,hiere aā.ʒ.x.kebu
lo⁊,absinthij omniū aā.ʒ.viij.suchaba,bedeoard
chamepiteos,succi eupatorij omnium aā.ʒ.vij.fru
ctus tamarisci,radicuʒ capparo⁊ amborum aā.ʒ.
v.s.seminis apij,anisi,seminis feniculi omnium aā.
ʒ.iij.fiat confectio,aut pillule.

¶ Cibatio patientium quartanam. Cap. LXIIII.

REctius est vt incline⁊ regimē eo/
rum in p̄mis septimanis
vsq̄ȝ ad tres septimanas ad s̄btiliatiōeȝ
quādā,p̄ter q̄ð destruat v̄tutem : ⁊ illō
est,vt abstineāt a carne,⁊ alzumet:hoc
enim minorat eo⁊ mās,⁊ [e]⌈aleuiat⌋eos: ⁊ abbre/
uiat spatiū egritudinis eo⁊. Et post illō necessariū
est v̄tutē viuificare cū eis,q̄ sūt sic pisces aladradri,
⁊ oua sorbilia,⁊ pulli,⁊ althatagi. Quȝ ergo p̄ue
nit ad tp̄s in quo [f]⌈sequunt̄⌋in ea alzumet,⁊ nō mi
norat̄ egritudo,tūc necessariū est custodire v̄tutē,⁊
cibare cū eo,q̄ð est forti⁹ex carnib⁹ gallina⁊,⁊ pul
lo⁊,⁊ arietū,⁊ hedo⁊,⁊ auiū moll' carnis, sic sunt
pulli,⁊ alduragi,⁊ pisces boni,q non sunt magni.
Et scias q̄ ɔditio in eo,ex quo cibat̄ hñs q̄rtanā,ē
q̄ sit aggregās p̄ꝓetates,qua⁊ vna est,vt nō sit cru
dum,immo resoluēs [g]⌈cruditatē⌋q̄nā facit accide
re melia: Et scd̄a est vt nō sit grossum,immo subtili
ans grossum. Et tertia est,vt nō sit ɔstrictiuū,imo
soluens ventrē. Et quarta vt sit sanguis ex eo g̃ña
tus laudabilis, Et plimū q̄dē est in ea illud,q̄ð hēt
calitatē ⁊ humiditatē. Et tu iā sciuisti q̄uō cibetur
ante p̄oxismum,⁊ p̄ quot horas,⁊ q̄re [h]⌈ ⌋illud.
Et sciuisti ite⁊ q̄ qñq̄ȝ necessari⁹ ē cib⁹ in p̄oxismo,

[a] A.⁊ tertiam
[b] †A.fortifica eas
[c] A. passula⁊ sine arilis
[d] †A.ɔficiantur pillule,⁊ sit
[e] A.est leue sup. Alia litera alleuiat eorum materiam
[f] A.prohibetur
[g] A.ventositates
[h] †A.at

⁊ in p̄ximo eius p̄p cām predictā. Ue⁊ recti⁹ est vt
eueniat febris ventre vacuo,vt non occupet̄ nā cuȝ
mā alia:nisi cum materia egritudinis, donec expel
lat eam:Et vinum [i]⌈sit purum subtile.⌋

¶ Cura quartane continue. Cap.LXV.

DIspositio hui⁹ febris est s̄ȝ q̄ enunciauimus ante
ipam. Et canon in ea,est homogene/
us canoni q̄rtane interpolate:⁊ non di
uersificat̄ ab ea nisi in reb⁹ paucis.De
illis est,q̄ declinatio in illa ad eq̄litatē in calefacien
tibus,⁊ ad infrātionē,in hac est melior p̄p adheren
tiā febris:q̄re opȝ vt administrēt in curatōe ei⁹ ea q̄
s̄t sic sirup⁹acetosus [k]⌈cū semib⁹:⁊ geleniabin,⌋⁊
aq̄ de radicib⁹ eq̄lis:⁊ [l]⌈suppositoria cū melle.⌋Et
de ill' ē q̄ flomia in hac est magis necessaria,qm̄ mā
est magis cōprehēsa in venis. Et d̄ istis ē,q̄ licētia
in carnib⁹in hac egritudine est minor,iō caue hoc.

¶ De febre sextana,⁊ septēa,⁊ sīlib⁹ill'. Cap.LXVI.

ET nominatur phitanos:⁊ q̄dā noiant
hmōi febres reuolubiles, Iste g̃nant̄
ex mā hōgenea māei q̄rtane,sȝ ē minor
⁊ grossior. Et plimū q̄dē fiūt ex melia
flatica. Sextanā autē ⁊ septenā,⁊ q̄ sunt post illas
Hip.dixit:⁊ Gal'.dixit, Ego nōvidi in vita mea tali/
quā ex eis,[m]†⌈ ⌋neq̄ȝ vidi q̄ntanā [n]⌈nudā for
tē,⌋⁊ neq̄ȝ est febris,nisi q̄si occulta. Inq̄t,⁊ nō est
lōginquū q̄n sit cā in septena [o]⌈v̄bigr̄a.⌋⁊ nouena
regimē,q̄ð qñ administrat̄,⁊ [p]⌈currit̄⌋sup ip̄m fa
cit febrē.[q]⌈nā iteratio⌋facit necessario in hmōi ho
ra illā febrē:⁊ si dimitteret̄,⁊ rectificaret̄,ñ faceret.
Est ergo cā in p̄iodis ei⁹,⁊ in ip̄i⁹ iteratiōib⁹,reite/
ratio regimis:⁊ p̄iodi ei⁹non s̄t p̄iodi māe,q̄ effun/
dat̄,⁊ ei⁹reditiones. Inq̄t,opȝ ergo vt obseruet̄ in
exp̄ientia hui⁹egritudinis hec intētio,ita vt nō acci
dat error:q̄ȝuis Gal'.sit q̄si negās aduētū ha⁊ febri
uȝ,⁊ q̄si q̄dē sit necessariū vt sit hmōi febris [r]⌈alia⌋
radix. Ue⁊ Hip.iā verificauit s̄monē in inuētiōe se
ptene,⁊ nouene,⁊ nō est illō manifestum mirabile,
neq̄ȝ māifeste impolitā,ita vt sit necessarium redi/
re in eo ad [s]⌈administrādū.⌋ Et s̄mones q̄dē q̄s
locut⁹est Hip.in ca.ha⁊ febriū s̄t,q̄ septena est p̄li/
xa,⁊ nō ē mortifera.⁊ nouena ē lōgior ea,⁊ non est
mortifera.Et dixit q̄ q̄ntana est d̄terior febriū,qm̄
fit aā pthisim,⁊ post ipam. Et dixit Gal'.in ea sicut
scit̄. Et ego q̄dē opinor huic s̄moni modū quēdā:
⁊ est vt [t]⌈sit pthisis sig̃ns ethicā:⌋⁊ sit s̄mo ei⁹q̄nta
na s̄biectū p̄pōnis idefinite nō sig̃ntis cōitatē:ergo
est q̄si dicat,q̄ de q̄ntana est vna spēs deterior febri
uȝ:[u]†⌈ ergo⌋est sig̃tio
hui⁹s̄monis ei⁹q̄ qum febres p̄lōgant̄ [x]†⌈
⌋⁊ p̄miscēt̄,⁊ diuersificant̄,p̄ueniūt
plimū ad inflāmādū mēbra p̄ncipalia,⁊ ad ethicā
⁊ de p̄ꝓetate ha⁊ febriuȝ ē vt stent in fine suo s̄m or
dinē [y]⌈vnū⌋. Et plimū illi⁹ sup q̄rtanā. Et iā testifi
cati sum⁹eā q̄ntanam,ve⁊ ipa p̄ducit ad q̄rtanā qñ
in humorib⁹ est exuberatio,⁊ in humiditatib⁹ mul
titudo. Quūq̄ȝ liq̄factio,iā m'tiplicat̄,⁊ euones sen
sate,⁊ isensate frequētes fiūt,nō remanet in humo/
rib⁹ cinereitas,nisi illō q̄ð min⁹ est ⁊ grossius,⁊ illō
facit esse necessariū vt sit p̄oxismus tardior.⁊ fiat il/
la q̄ fuit q̄rtana,q̄ntana.Et in hmōi q̄dem dispōne
[z]⌈fortasse erit⌋corp⁹ p̄paratum,vt inflāmet̄,⁊ fiat
ethica. Et ite⁊ ethica qñ antecedit,non est longin/
quum q̄n faciat accidere in humorib⁹ cinereitatem
quādā p̄p p̄uitatem suā in postremis ethice:⁊ acci/
dit illi cinereitati putredo,q̄re accidit febris:⁊ iam

[i] A.cla⁊ subtile albū ē iuuatiuū
[k] A.⁊ geleniabi ⁊ sirup⁹acetosus cum seminibus
[l] A. Alia litera potiōes vl' syrupi de melle.
[m] †A.immo
[n] A. apparētem fortiter
[o] A.huiusmodi
[p] A. procedit
[q] A.Et qum rei teratur
[r] Alia litera ——A.
[s] A.manifestādū
[t] A per pthisim itelligat ethica
[u] †A.qm̄ ipa est aā ethicā ⁊ post eam ⁊
[x] A.⁊ lesionē fecerint
[y] A. Alia litera suum
[z] A.recti⁹ ē q̄ sit

ↄstruxit febris ethica corpus: est ergo mala ex hoc, ꝙ ipsa est signũ adustionis humoris, de quo non remãsit nisi paꝝ: ⁊ fit adustus paꝝ: ⁊ ex hoc, ꝙ ipa est cã additiõis febris, ⁊ duplicatiõis eiꝰ. Et nõ opꝫ vt negent egritudines q̃s nõ ↄtingit videri in tpe quodam, ⁊ q̃dam regiõe: nã hoc genꝰ nõ cõprehẽdit ꝑ multitudinẽ. Necꝫ iteꝝ oꝫ vt dicat ꝙ si est qntana, tunc necesse est vt sit mã qnta: nam melãcolia gñat q̃rtanã, nõ ꝓꝑ hoc ipm, ꝙ ipsa est melãcolia, immo ꝓpea ꝙ ipsa est pauca, grossa. Et iam nõ ꝓlongat, qn fit in qbusdam corporibꝰ melãcolia grossa, pauca, cui accidit putredo. Et non ↄuenit alicui, vt dicat posse est in flegmate, vt fiant ei paroxismi alij, qñ ingrossat, ⁊ minorat: qm̃ concessio est res ampla: ⁊ raro fit posse, vt necessario ↄsequat eiꝰ contradictio. Ampliꝰ nõ est dispõ in ↄcessione eiꝰ, qd̃ nunq̃ʒ videt, ⁊ nõ audit, necꝫ de quo testificat expimẽtator, aut sapiẽs, sic ↄcessio eius qd̃ testificat q̃lis. Hip. Et iam retulit mihi fidelis qdam se vidisse nouenam. Quintanam ṽo nos multotiẽs vidimus: ⁊ non cogimur ꝓꝑ hoc dicere, ꝙ illic sit humor alius.

Cura spetierum huiꝰ febris. Cap.LXVII.

Appropinquat huiꝰ febris cura cure q̃rtane flegmatice: ⁊ indiget in curatõe eiꝰ supfluo ieiunio: ⁊ subtiliatiõe cibi, ⁊ regimis, ⁊ somno digerente vt resoluat ꝑ illud mã grossa, ⁊ digerat. Et iteꝝ indiget ingrossatiõe regimis, vt nõ destruat in eo ṽtus: ⁊ sunt ista duo sicut duo ↄtraria. Et ꝓpterea ꝙ febres iste non faciunt accidere lesionẽ ṽtutis, non curamus si subtiliemꝰ regimen, ⁊ faciamꝰ egrũ vti ieiunio vno tpe, ⁊ succurrimꝰ illi sicut oñdimus, ita vt cibemus cum eo cuiꝰ bonũ est nutrimẽtum, ⁊ velox fit, ⁊ multiplicat: ⁊ in quo non est ingrossatio mãei, necꝫ additio in ea. Et de curõnibꝰ magis ↄferentibꝰ ad illud, est vomitꝰ cũ belleboro, ⁊ semine raphani ⁊ raphão, ⁊ [a]⌈belleboro ⁊ semine attriplicis⌋ ⁊ nuce vomica, ⁊ eño cum hieris. Et post illud administratio tyriace, ⁊ eis silium. Et confert tunc sudatio cũ medicinis, ⁊ cum balneo calido absq̃ administratione aq̃, ⁊ absq̃ administratione humectantium.

a A. in quo sit virtus ellebori

Tractatus tertius. De ethica. Cap.I.

Iam sciuisti ꝙ in mẽbris sunt humiditates diuersaꝝ spẽꝝ, de qbus sunt humiditates ꝑparate ad nutriẽdũ ⁊ humectãdũ iũcturas. De illis ergo est illud, qd̃ est repositũ i venis: ⁊ de illis est illud qd̃ est sp̃suʒ in mẽbris, sicut ros. Et iste sunt due diuisiones, ⁊ p̃ma eaꝝ ẽ mã febris putredinis, [b]⌈aut⌋ febris ebullitiõis, sicut sciuisti, qum nutrimẽtũ nõ totum expãdit [c]†⌈ ⌋ qñq̃ʒ, immo remanet de eo illd̃ qd̃ ẽ in semita expãdẽdi, [d]†⌈ ⌋ ⁊ remanet qd̃ est in semita recondẽdi. Et de illis sunt humiditates ꝓximi tpis coagulatiõi: ⁊ sunt hũiditates q̃ fiunt actu nutrimẽtũ. s. attracte ad locuʒ, [e]⌈qd̃ est ꝑmutatio⌋ eiꝰ qd̃ est de eo resolutũ: ⁊ fiunt additio in eo silis illi: verũtñ tp̃s cursus eaꝝ ꝓpinquũ est: ergo sunt nõ coagulate. Et de eis sunt humiditates, cũ qbꝰ ↄtinuant ptes mẽbroꝝ silũ ptiũ a p̃nº creatiõis: ⁊ ꝑ ipsaꝝ destructionẽ ꝑueniũt ad sepatione. Et silitudo humiditatũ p̃maꝝ est oleũ lucerne effusum in lucerna. Et silitudo s̃aꝝ ẽ oleũ imbibitũ in corpe lichinij. Et silitudo tertie humiditatꝭ est humiditas q̃ cõtinuantur ptes cotti de quo scũs est lychiniꝰ. Et qum inflammant mẽbra radicalia, ⁊ ꝓprie cor, est illd̃ ipa egritudo q̃ est ethica s̃ꝫ ꝙ sciuisti. Et calitas qdẽ epis qñq̃ʒ ꝑducit ad ethicã: veꝝ nõ est ipsa ethica, immo ethica est illa q̃ est cã cordis: ⁊ silr dispõ pulmonis, ⁊ stõci. Veꝝ dum ipsa ꝑmanet finiẽdo hũiditates [f]⌈in digõne p̃ma in mẽbris⌋ ꝓp̃e cordis, sicut finit candela oleũ infusum in lucerna, tũc est g̃dus p̃mꝰ appropriatꝰ noie gñis, qd̃ ẽ ethica: ⁊ grece ethicos, qum nõ hẽat in spẽbꝰ suis nomẽ. Et qum [g]⌈finit⌋ humiditates q̃ sunt diuisiõis p̃me, ⁊ incipit resoluere humiditates q̃ sũt diuisiõis s̃e, ⁊ finire eas, sic [h]⌈finit⌋ flãma oleũ euatũ in lucerna, ⁊ incipit finire imbibitũ in corpꝰ lychinij, erit g̃dus scd̃us, ⁊ noiatur [i]⌈dubul ⁊ forosmos⌋ ⁊ hꝫ latitudinẽ, ⁊ p̃nm, ⁊ medium, ⁊ statũ. Ampliꝰ nõ rectificat ille q ↄsequit statũ aldubul, ⁊ paꝝ recipit curõnẽ, nisi deꝰ velit: ⁊ ꝓp̃e qñ ꝑuenit ad hoc vt caro [k]⌈minuat.⌋ Quꝫ g̊ finiunt iste, ⁊ icipit infinire humiditates, q̃ sũt diuisiõis tertie, sicut incipit flãma adurere corpꝰ lychinij, ⁊ hũiditates eiꝰ radicales, est egritudo g̃dus tertij, ⁊ noiat [l]⌈curuatiuꝰ, ⁊ almukasit⌋ grece. Et hec qdẽ egritudo est ex febribꝰ, q̃ nõ hñt ꝑoxismos, necq̃ʒ horas ꝑoxismoꝝ. Et qdam dixerũt: febres ethice, aut pẽdẽt cũ humiditatibꝰ ꝓping tp̃is cũ coagulatiõe: Aut cũ eis que sunt sic caro: Aut cuʒ mẽbris radicalibꝰ duris, sicut sũt ossa, ⁊ nerui. Et si ex s̃mone isto intelligit ꝙ pendẽt s̃m semitã, ꝙ finiũt qd̃ in eis est de humiditate [m]⌈radicali⌋ ↄtinuata eis, erit hec: ⁊ [n]⌈intẽtio p̃ma eq̃lis,⌋ ⁊ si sig̃t ꝙ p̃mũ qd̃ finit ethica est hũiditates ꝓping tp̃is cũ coagulatiõe, nõ erit s̃mo sanꝰ. Et ethica qdẽ qñq̃ʒ accidit pꝰ febrẽ ephimerã. Et qñq̃ʒ accidit post febres putridas: ⁊ apatũ: Et lõginquũ est vt accidat ethica incipiẽdo: q̃re sũt mẽbra radicalia iã inflamata, ⁊ nõ inflamat humor, necq̃ʒ sp̃ũs añ illd̃: imo opꝫ vt calefiãt illa in p̃mis, d̃inde s̃m ꝓcessionẽ dieꝝ calefiãt [o]⌈ista⌋ nisi accidat cã fortis valde. Et cã qdẽ vna qñq̃ʒ est cã febris ethice: ⁊ qñq̃ʒ est cã febris ephymere, s̃m vehementiã [p]⌈mutatiõis sue, ⁊ d̃bilitatẽ suspẽsiõis⌋ sue sic ignis. nã ipse obuiat lignis s̃m duos mõs quoꝝ vnꝰ est s̃m modũ ꝙ calefacit ea, ⁊ [q]⌈finiat in eis:⌋ ⁊ scd̃us ẽ s̃ꝫ semitã iflamatiõis. Et febris qd̃ putredis, ⁊ apatis ꝑmutat mltotiẽs ad ethicã ꝓꝑ vehemẽtiã febris ⁊ vehemẽtiã s̃btiliatõis cibi i ea, ⁊ ꝓhibitõeʒ aq̃ fr̃e, ⁊ paucitatẽ obs̃uatiõis lateris cordis cũ vnctionibꝰ, ⁊ emplis, ⁊ epithimatibꝰ, ⁊ ꝓp̃e in egritudinibꝰ mẽbroꝝ vicinoꝝ cordi, sic diafragmatis. Et multotiẽs facit cadere in eã necessitas medico, ꝓꝑ casũ ṽtutis, ⁊ freq̃ntiam sincopis ad dãdũ in potu vinũ, ⁊ aquã carnis, ⁊ medicinã de muscho, ⁊ his silia. Et qñq̃ʒ cõponit ethica cũ febribꝰ putredinis, ⁊ apatũ. Et ethica qdẽ in p̃nº rei est difficilꝰ cognitõis, ⁊ facilꝰ curõnis, Et in fine sui ẽ facilꝰ cognitiõis, ⁊ difficilꝰ curatõis. Et finis aldubul nõ recipit curõnẽ penitꝰ.

f A. diuisionis p̃me membroꝝ

g A. finiuit

h A. qum finiuit

i A. debul ⁊ marasmus

k A. liquefiat

l A. almesefet ⁊ ryhas

m A. cum eis

n A. vnum ⁊ idẽ

o A. membra radicalia vel p̃ncipalia

p A. suspensiõis vl̃ depẽdẽtie ipius ⁊ debilitates suspẽsiõis vl̃ dependentie

q A. facit ex eis euaporationem

Signa. Cap.II.

Pulsus qd̃ ẽ minutꝰ, durꝰ, freq̃ns debilꝰ, fixꝰ s̃m habitudineʒ vnã. In tactu ṽo eoꝝ ẽ illd̃ qd̃ sentit de calitate, minꝰ calitate sinochi, ⁊ ei siluʒ inflãmataꝝ in mã: ⁊ in p̃nº dũ tãgit est magis suauis: ⁊ cũ remãet sup eũ manꝰ hora vna, apparet cũ fortitudie, ⁊ mordicatõe, ⁊ ñ cessat augmẽtari: ⁊ est calius qd̃ est in eo locꝰ venaꝝ, ⁊ arteriaꝝ. Et ẽ eoꝝ calitas silis nõ. n. minuit, veꝝ ipsa qñ superuenit ei cibꝰ, augmentat velociter: ⁊ fit fortis pulsus valde, ⁊ incipit magnificari: ⁊ ꝓꝑ illud accidit stultis

b A. ⁊

c †A. in cibuꝫ sicut aduenit

d †A. in cibũ seu in nutrimentũ

e A. que sunt loco

medicoꝝ, ꝙ ꝓhibent eis cibum ꝓpter illud qđ accidit eis đ eo ex accñtibꝰ, q̃re ꝑdunt eos: Sic augmētaꝛ flāma ꝑꝑ iniectionē olei, ⁊ [a]⌈sartago⌋ quꝫ effundiꝛ aq̃ sup eā. Et iste qdē sigtiōes eiꝰ sᵗ fortes. Et cibꝰ in reliqs qdē febribꝰ ꝓculdubio nō incēdit hac incēsiōe, sic inueniꝛ huic: q̃uis necessario faciat diuersitatē ꝑ motꝰ nāe: ⁊ hec inflamatio nō est sic icensio reliquaꝝ febriū pꝰ coarctatiōeꝫ, neq̃ ꝫ ꝑiodos notas, imo qum comedūt, ⁊ in q̃cūq̃ hora sit. Et est hñs egritudinē nō vehemēter discernēs illđ, qđ est in eodē đ caliditate qm̄ facta est ꝯplo mēbro ꝯueniens: ⁊ iaꝫ sciuisti in libro .j. q̃litatē dispōnis in hꝰ: veꝝ ipsa appet apud susceptōeꝫ alicuiꝰ ciboꝝ ꝓpter [b]⌈vehemētiaꝫ⌋ suā. Et de sigtiōibꝰ ꝑmutatiōis febris ephimere ad febrē ethicā, ē vehemētia fortitudinis caliditatꝭ in .iij. valde: nā ꝭm plurimū incipit febris post .xij. horas declinare. Qum ḡ ꝑtrāsit febris .xij. horas: ⁊ nō appent signa declinatiōis, imo ꝯtinuaꝛ vsq̃ ad tertium di die, ⁊ fit fortis, tūc illa est ethica.

Et de sigtiōibꝰ ꝯpōnis ethice cū febribꝰ putredinis est remāsio caliditatꝭ sicce pꝰ finē declinatiōis, ⁊ pꝰ sudorē exuberāteꝫ: ⁊ additio in arefactiōe, ⁊ extenuatione ꝭm illđ qđ facit necessariū illa egritudo: ⁊ vnctuositas in vrina, ⁊ egōne. Et si fuerit ethica [c]⌈illđ qđ appet, ⁊ occultū aliđ⌋ sigt ipm coarctatio accñs in ꝑoxisinis: hmōi .n. est nō inuētū in ethica oino. Et scias ꝙ qñq̃ icipit ethica [d]⌈retēta⌋ cū stomacho q̃re corrūpit ꝯplōnem epatis ꝑ vicinitatem.

Signa aldubul. Cap. III.

Signa vo aldubul sūt, ꝙ qñ febris [e]⌈expelliꝛ⌋ aldubul vehemēs fit durities pulsus, ⁊ eiꝰ debilitas, ⁊ ꝑuitas ipsiꝰ, ⁊ eiꝰ freq̄ntia: ⁊ ꝓpe qñ cā casus in ethicā est apa, qđ non resolviꝛ: nā illud .s. freq̄ntia addiꝛ valđ, ⁊ silr̄ velocitas: ⁊ fit pulsus eiꝰ de gn̄e eius q noiatur cauda muris. Qđ si fuerit ex potu cali vini, erit loco caude muris [f]⌈acualis⌋ ⁊ nō erūt accidētia [g]⌈aldubellati⌋ vehemētia valde: nō .n. dat ei spatiū vsq̃ ad hmōi. Et apparēt in vrina vnctuositas, ⁊ petala, ⁊ incipit oculꝰ ꝓfundari. Qum ergo aldubul ꝑuenit ad statum, fit fortior ꝓfundatio amboꝝ oculoꝝ: ⁊ mltiplicaꝛ lippitudo sicca, ⁊ crescūt extremitates ossiū ois mēbri: ⁊ in facie: ⁊ plananꝛ tpa: ⁊ tēdiꝛ cutꝭ frontꝭ: ⁊ ōstruitur color cutꝭ. ⁊ fit q̃si sit sup eā puluis qdā [h]⌈ex adustiōe⌋ sol: ⁊ ꝑducit ad q̃uedinē eleuādi supcilia: ⁊ fit oculus somnolētus, ⁊ clausus absq̃ somno: ⁊ subtiliaꝛ nasus, ⁊ elonganꝛ pili, ⁊ appent pediculi: ⁊ vr̄ vēter iā minorari, ⁊ adherere cuꝫ dorso, q̃si sit cutis sicca, q iā attracta ē: ⁊ attrahiꝛ cū ea cutis pectoris. Qum ḡ curuanꝛ vngues, ⁊ arcuanꝛ, tūc iam venit ad statū: ⁊ incipit [i]⌈tendere ad occasum: ⁊ quꝫ incipit tendere ad occasum⌋ liquefiunt cartilagines.

Cura ethice. Cap. IIII.

Intentio in curatōe febris ethice, ē infrīatio, ⁊ humectatio. Et vnaqueq̃ eaꝝ compleꝛ cū approximatione suarum causarum, ⁊ expulsione causarum sui contrarij. Et fortasse est causa vnius eaꝝ, cā contrarij alteriꝰ: sicut causa infrationis. ipsa .n. qñq̃ est cā exiccationis, q̄ est contraria humectatiōi: sicut infratio cū trociscis canforatꝭ: ⁊ illis, que sūt ex spodio, ⁊ his silibꝰ. Et fortasse humectatio iteꝝ est cā calefactiōis, que cōtraria est infrationi: sicut vinū nā ipsum humectat, sed calefacit quare opꝫ vt obseruetꝛ illud. Et si necessitas vocat ad fortem infrationem, [k]⌈nō erit nisi cū re cui ꝯiungiꝛ aut quam p̄cedit aut cui succedit⌋ res in qua est v̄tus humectationis. Et silr̄ quꝫ vocat necessitas ad forteꝫ humecrationē velocē in ea, sicut aqua carnis, ⁊ vinum, tūc opꝫ vt adiungaꝛ ei, aut antecedat eam, aut sequaꝛ eā illđ in quo est infratio. Et si fuerit cā ethice apostema, aut lesio in membro, tūc necessariū est curare ipsum in primis. Et q diligit componere regimē eiꝰ ex diuersis modis cōuenientibꝰ ei, in quo febris fit vehemens valde, tūc necessarium est vt incipiat, ⁊ det in potu trociscos canforatos, ⁊ que currūt cursu eoꝝ cū sirupo acetoso, diluculo [l]⌈† ⌋in ortu solis [m]⌈sicut⌋ aquā ordei cū cancris, si nō abhorret eos, [n]⌈⁊⌋ cuꝫ iuleb [o]⌈⁊⌋ aq̃ ḡnatoꝝ: ⁊ [p]⌈ad mansionē⌋ mucilagine psilij, si non fuerit ꝓhibēs aliqd ꝓpter stōum. Et alia. Et regimē infrans est ꝑ illud qđ sciuisti de potibus infrantibꝰ, ⁊ de oleribꝰ infrantibꝰ, ⁊ trociscis. sicut trocisci de cāfora, ⁊ emplis, ⁊ vnctionibꝰ, ⁊ his silibus, ⁊ infratione aeris eoꝝ, ita ꝙ in hyeme: Si aūt non tollerat, alleuieꝛ [q]⌈ab eo ignis⌋ infratio nāq̃ aeris eoꝝ est melior res: ⁊ sicut vestire eū cuꝫ sandalis, ⁊ canforatis, ⁊ facere ipm odorare illđ in quo sunt rose, ⁊ canfora, ⁊ sandali, ⁊ fructꝰ fri ⁊ [r]⌈sebesebram ⁊ lilium cuꝫ aqua rosacea: Et vaporatio cū sudore ⁊ balneo.⌋ Et opꝫ vt non ꝓlongeꝛ retentio emplastroꝝ infrantium valde super membra ꝓpinqua valde mēbris anhelitus: fortasse .n. infert illud anhelitui, ⁊ voci nocumentū magnū. Et opꝫ vt đclinet ad qetem, ⁊ somnū, ⁊ tranqllitatē, ⁊ gaudiū. Et custodiaꝛ eger ab eo quod facit ipm irasci ⁊ qđ facit ipsum tristari, ⁊ qđ facit ipsum angustiari. ⁊ a fame, ⁊ siti longa. Emplastra infrantia qbus opꝫ eos vti, sint aromatica, nam ipsa sunt ꝓpingoris iuuamenti: ⁊ ꝓprie sup pectꝰ, ⁊ que sequunꝛ ipsum: ⁊ sint infrata, ⁊ non sit in eis stipticitas. Stipticitas enim cū hoc ꝙ ipsa facit accidere exiccationē, ꝓhibet v̄tuteꝫ medicine ꝓfundari. Et opꝫ vt assidueꝛ ꝑmutatio, vt non remaneat medicamen, ⁊ calefiat [s]⌈† ⌋cum obseruatiōe vehemētie infrationis eiꝰ: nam qum ipm infrat vehemēter, nō elongaꝛ qn debilitet membꝝ. Et qñ est prope membra anhelitus, non est longinqnum qn impediat diafragma, ⁊ alia ab emissione anhelitus cum facilitate. Et de regimine humectante sunt cibi [t]⌈leues ⁊ fructus, ⁊ robub,⌋ ⁊ vnctiones, ⁊ emplastra, ⁊ odoramenta, ⁊ caputpurgia, ⁊ qes, ⁊ tranqllitas: ⁊ vt nō inferatur ei violentia in fame, aut siti.

Rememoratio medicinaꝝ infrantiū eos. Cap. V.

Ille vero q̄ de eis sunt infrantes, aut humectātes, oēs sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas: sicut aqua ordei decocta cuꝫ cancris ex pte cancri. Et oꝫ vt euellanꝛ extremitates cācroꝝ ex [u]⌈pedibꝰ suis ⁊ corpibꝰ suis,⌋ ⁊ abluanꝛ cum aq̃ fra, ⁊ sale bono. cū cinere vicibus tribꝰ, ⁊ supra, donec mundificenꝛ, ⁊ purgentur a [x]⌈q̄uitate sui odoris.⌋ deinde decoquanꝛ in aq̃ ordei, ⁊ sicut aqua lactis vaccini de quo extractum est butyꝝ: ⁊ sic succi oleꝝ [y]⌈elixatoꝝ⌋ ꝑdcōꝝ in capl̄is febriū acutaꝝ. Et sicut mucilago psilij. In aceto aūt est vehemēs exiccatio, ⁊ v̄tꝰ resolōnis: q̃re oꝫ vt bibaꝛ cū eo qđ resistit duabꝰ ꝓꝑetatibꝰ .s. ꝑ cōmixtionē aq̃ multe, aut cū qbusdā humectantibꝰ ⁊ lenificantibꝰ. Et primū qdē est, vt lac asine sit cū humectatiōe sua infrans, ita vt qdā faciāt meliorē infrationē eiꝰ sup infrationeꝫ lactꝭ vaccini, de quo ex̄ctum est butyꝝ vel ipm ꝯuenit ei, q nō hꝫ [z]⌈febreꝫ ꝑiodicā: neq̃⌋ māꝫ: neq̃ hūorē p̄paratū ad putredinē. Et oꝫ vt caueaꝛ [⁊]⌈spissū lac, ⁊ đ illꝰ q̄ ꝯferūt eis⌋

Marginal notes:

a A. frixio sartaginis

b A. exacerbationem

c A. apparens ⁊ alia occulta tūc

d A. accensa

e A. permutatur

f A. similis

g A. aldebul

h A. ⁊ adustio

i A. almefetet ⁊ qū ꝑuenerit i almefetet

k A. ⁊ non fit nisi cū siccis, ꝯiūgaꝛ cuꝫ eis aut ꝓcedat ad ea, aut succedat

l † A. ⁊

m —— A.

n A. aut

o A. aut

p A. apđ somnū

q A. sup ipsum coopertura

r A. alsabesefrā aspsam cū aq̃ rosata ⁊ sit alienatio sudorꝭ ⁊ balnei. Alia litera asesefran ⁊ sint ista duo aspsa cū aqua rosata. Alia litera lilium cū aq̃ rosata. Et alienet sudorē ⁊ balneū

s † A. ⁊ calefaciat

t A. facti ex lacte ⁊ fructus ⁊ tine. Alia litera facti ex lacte ⁊ cibi facti ex fructibus ⁊ tine

u A. corpibꝰ eoꝝ ⁊ additamenta eorum

x A. azheumet ipsorum

y A. notorum

z A. nisi febrē ethicā ⁊ ei q non habet

⁊ A. calefactio lactis ⁊ ex eis q̄ ꝓhibent ipaꝫ ē

est zuccar̄. Et qum senseris putredinem accidētem ex lacte, tunc solue cum facilitate, Et si timueris calefactionez, tūc abstine ab eo aliquot dieb⁹: z cura in ea cum trociscis, z aquis fructuum, deinde itera lac. Medicine v̄o infrantes, que non hēnt humectationē sūt, sicut trocisci noti narrati. s. trocisci can forati z trocisci de corallis, a[Et succis fris] z sicut trocisci hmōi. ℞. spodij, boli armeni añ. ʒ. iiij. rosarū ʒ. vj. seminis portulace, z citruli, z cucurbite, z karabe omniū añ. ʒ. iij. fiāt ex eis trocisci, z sit dosis pond⁹. ʒ. ij. z sūt boni valde. Et iter̄ alij p̄ximi eis. ℞. arnoglosse, amili, z gūmi dragagāti omniū añ. ʒ. iij. boli armēi, spodij ambor̄ añ. ʒ. iiij. papauer. ʒ. v. rosar̄, z seminis cucurbite, z citroli, z portulace omniū añ. ʒ. vj. ḡnorum cydonior̄ excorticator̄, z semis melonis, z cucumeris b[ ] omnium añ. ʒ. vij. succi ligritie pondus. ʒ. x. ꝯficianť cum mucilagine psilij. Unctiōes vero, z epithimata, et emplr̄a infrantia, z odoramenta, z caputpurgia infrantia sunt illa que tu sciuisti. Et meliores vnctiones sunt cum oleo de cucurbita, z de papauere, z nenufare, z c[salicib⁹,] z violis. Strat⁹ aūt ifrantes, z humectātes sunt, q sunt plani valde de corijs asp̄sis aq̄ ros, aut de lino de gn̄e eius qd̄ fit in tabrasten, z sit impletio ei⁹ illud qd̄ non calefacit, immo sit de gn̄e lini pectinati, z renoueť assidue. Aut sit strat⁹ de corijs que iam sunt impleta aq̄ postq̄ȝ sint sup ea rectificationes, que applanēt aquā bene, z p̄hibeant ei⁹ d[ineq̄litatem,] z sint strat⁹ prope aq̄s, z cursus ear̄, z sub eis folia arbor̄ frarū, z humidarū. s. de salic'b⁹, z semperuiue, z olera humida, z odorifera fr̄a, sicut rose, z folia arborum frigidarum, z preputia vitis, z his similia.

[Margin: a A. frigidi]
[Margin: b † A. lōgi arcuati]
[Margin: c A. alkalef]
[Margin: d A. spicitatem vel rotūditatem]

¶ Rememoratio mediciar̄ humectātiū eos. C.VI.

Clarum qdem que sunt cū infratiōe rememoratio iā p̄terijt. Et restat nunc ꝯsiderare in qualitate dādi in potu gn̄a lactis, z lac de quo extractum est butyr̄, z in q̄litate administrationis tine, z balnei, z administratione vnguentor̄, z oleor̄, z epithimatuz, z reliq regiminis. Et nos qdez iā docuim⁹ modum dandi in potu genera lactis in capitulo phtisis, z siccitatis stomachi, q̄re opz vt sit illō canon. Et non est lac post lac mulieris: sicut lac asine, postea lac capraꝝ, cui⁹ pascua oz esse ex herbis, z olerib⁹ fris humidis, sicut scis: nā ipsum, z p̄prie lac asine eradicat ethicam, si fuerit ei eradicator: z non est electio sup ipsum, nisi p̄hibeat putredo accidens, aut expectatio māei comp̄hense. Et lac qdem iuuatiuū est eis a p̄ncipio ethice vsq̄ȝ ad finē ei⁹. Et lac mulieris sugendo sumptū ꝯuenienti⁹ est omnibus. Et canon in dādo in potu lac de quo ex̄ctum est butyrum est p̄ximus illi iter̄. Et meli⁹ qdem est vt incipias añ. ʒ. x. vsq̄ȝ ad. xxx. z qd̄ est supra eas, si fuerit v̄tus adiuuās, Et tibi inest vt cōmisceas cum eo aliqd de trociscis infrantib⁹. Et tibi inest vt addas supra summā predictā in potione p̄ma, z postrema, si fuerit potens virt⁹ sup digestionem. Tina autem illa est melior, que est tepida, in qua non est calitas multa: z est cū hoc cū v̄tutibus olerum, z herbar̄ infrantium, z humectātiū: z nō sit ita vt rorificet, nedum q̄ sudare faciat: z nō lz vt vapor tine sit calr̄us: z si non esset qd̄ p̄hiberet administrationē tine fre, non eligereť sup eam: ver̄ qd̄ p̄hibet ab hoc est debilitas corpor̄ eor̄, z eorū extenuatio: In e[p̄mis v̄o reb⁹] fortasse sanat eos istud, verum debilitatem corporis sanat f[iā] illud cum infratione pauca quā facit in ꝯplr̄one eius, que possibile est vt cureť. Quod si fuerit debili⁹ illo, timetur q̄ cadāt in ethicā senilem: z illud s̄m minus. verumtn̄ cum illo tardať magis tempus mortis, z fortasse viuit cum ea tp̄e cui est q̄ȝtitas. Et multotiens qdem est g[rectior] p̄mutatio eius ad illā ethicā. Illud aūt in quo sumus de relr̄one tine, recti⁹ est vt fiat inceptio in ea cum aq̄, que est calr̄a ad terminum: z fiat ḡdatio ad fr̄am, z ad temperataz fr̄am tollerabilem: hec enim ḡdatio facit corp⁹ susceptibile aque fr̄e, qum lesio non fiat nisi p̄ aduētum contrarij in complr̄one subito. Et iterum corpus acgrit ex aq̄ calida similitudinē teneritatis, z tollerat cuz ea fr̄am. Et si iteretur tina in die trib⁹ vicib⁹, erit rectum. Et oportet vt administreť cū facilitate, vt non cadat virt⁹. Et si sumpserit aquā ordei añ tinā duabus horis, erit conueniens, Et si premittat h[tinā post] emulsionē lactis sup corpus ei⁹, s̄z q̄ dicem⁹, vt dilatet tina meatus cibi: deinde suscipiat aquā ordei, z que sunt ei similia, postea expectet, deinde administreť i[aq̄ tine] vt dilateť cib⁹, erit bonum. Et administreť post tinā, z balneum inunctio cum oleis infrantib⁹, z humectātib⁹, sicut oleo violr̄. p̄prie: quādo fcm̄ est ex oleo de cucurbita. similr̄ olr̄o nenufarino, z oleo de cucurbita. Et si p̄mutenť p⁹ tinā ad illud qd̄ est decliui⁹ ad frigus parū tollerabile deinde iungať erit rectum. Et si premittať inunctio, z festinet k[†] deinde ingrediatur aq̄ȝ l[frigidā] parum erit rectum: z illud s̄m tollerātiā: z non est malum ḡdari in eo. Et melior qdem horarum huius actionis, est post digestionē cibi: Et si possibile est vt submergať post tinā calidaz in aq̄ frigida subito, absq̄ȝ gradatione, est magis vltimū ex p̄te cure: z magis forte ex p̄te timoris. Et effusio ei⁹ cum facilitate est minoris timoris, quā submersio infirmi in ea subito, z minoris iuuamenti. Et sit frigus s̄m q̄ȝtitatem frigoris aque estatis, que est inter tepidā, z illā que est vehementis frigoris. Et si p̄mittatur emulsio lactis sup membra sua, si non fuerit ōbilis: aut eius quod mixtum est aq̄ si fuerit ōbilis, deinde si administreť tina, erit rectuz. Nā emulsio lactis sup corpus est vehemētis humectationis. Et genera qdem lactis bona ad emulgēdum, sunt p̄dicta. Et opz vt emulgeanť ex vbere. Et dignius est, vt fiat fixio sup inunctionē fricādo ex m[medicinis] p̄dictis corpori toti, z iūcturis. Ingressio aūt balnei non concediť ei, nisi fuerit ita, ne sudare faciat, neq̄ȝ igniat, neq̄ȝ alteret anhelitū, z sit calr̄z aque eius min⁹ calido sui aeris: z sit caliditas aque eius ita, vt delectet, z non ledat, z non faciat sudare. Et quādo non est in corpore ei⁹ mā p̄epata putredini, z proprie qum illud est, z non digestus est cib⁹, immo opz vt sit illud qum voluntas est vt expādatur digestum eius in corpore, z non prolonget morā ei⁹ in eo, immo sepetur ab eo velociter: z quādo sepať ab eo, sumat aliqd de humiditatib⁹, z de sorbitionib⁹, que non nocent ei factis ex ordeo, z lacte. Et qn̄ accidit ei in balneo sitis, sedet eā cum aq̄ ordei, z aq̄ araib. Et lac sit lac asine, Et opz vt sit introit⁹ in balneum, deinde exit⁹ eius ab eo s̄m modū, vt nō sit labor in eo omnino. Et iā enuntiauimus illud in locis alijs, z iterabimus de illo conditionē. Opz vt p̄muteť ad balneum in n[lecto portato, in quo sunt strati stratus ingeniose ita vt] p̄ueniat cuz eo ad primā domū: z o[p̄mutet ad illud qd̄ ex duob⁹ pānis fcm̄ est plenum lana vel cotto z dicitur grece pedeto lene quod conueniēs est] balneo: z exuatur vestimētis suis in ea aut in media p[†] si non fuerit calida, z non moreť in aliq̄ ear̄, nisi q̄ȝtitate permuta/

[Margin: e A. p̄ncipijs v̄o rei ipsorum]
[Margin: f A. quandoq̄ȝ]
[Margin: g A. rectificatio seu curatio]
[Margin: h A. ante]
[Margin: i A. tina]
[Margin: k †. eam]
[Margin: l A. frigidiorem]
[Margin: m A. olcis]
[Margin: n A. lectica portata in q̄ sit lect⁹ stratus eq̄lr̄ planus, donec]
[Margin: o A. tūc p̄mutet ad stratū lene et eis que sunt conuenientia]
[Margin: p † A. domo]

tiõis, ꝛ anhelitus pauci, ꝛ [a] ⌈iam exutus⌋ vestimẽtis, deinde ingrediat̃ ad domũ [b] ⌈scđam ꝛ⌋ tertiam verũtñ non sit vehemẽtis caliditatis: ꝛ stet in ea q̃ztitate qua tollerat tinã. Hoc est illud qđ dictum est, ꝛ qđ magis est dilectũ mihi ẽ vt sit tina eius in domo media tempata. Quum ergo sepat̃ a tina frã, coopiatur mãtili, aut [c] ⌈farcha⌋ habente duas tunicas, et ꝑmutet̃ ad stratũ [d] ⌈suũ ꝛ⌋ lectũ suũ [e] ⌈cũ sua sabana⌋ ꝛ exiccet̃ sudoꝛ ei⁹ cũ mãtili, ꝛ inũgat̃, ꝛ cibet̃.

n A. q̃titate qua exuatur
b —— A.
c A. clamide
d A. seu
e A. ꝛ lecticã seu sbaram suam

De cibatione hñtium ethicã. Cap. VII.

Oportet vt sepet̃ in eis cib⁹: ꝛ nõ cibent̃ in saturitate eorũ vice vna. Ampli⁹ meli⁹ quo cibant̃ ẽ aqua ordei, ꝛ ordeũ, [f] †⌈ ⌋ ꝛ panis tritici abluti infusus in aq̃ frã. Et gñã lactis, qum ab eis non ꝓhibet aliqd eoꝝ q̃ diximꝰ: ꝛ lac vaccinũ d̃ quo extractũ est butyꝝ, qm̃ est plimi nutrimẽti: Et almes, ꝛ cucurbita: ꝛ de fructib⁹ melones [g] ⌈palestini ꝛ sť alraki⌋ cognominati apud nos indi. Et qñ sentit rectificationẽ, tũc non est malum cibare ipm caseo humido nõ salito. Et si ṽtus d̃bilitat̃, nõ est malum vt cibet̃ iure isfidabegi cũ coriãdro humido, decocto cũ eis q̃ sť sic alduragi, ꝛ alteiugi. Et fortasse opꝫ vt det̃ eis in potu aliqd vini subtil', ꝑmixti cũ aq̃ mlťa, Et fortasse ẽ necessariũ vt cibes cũ mosos ex carne alduragi, ꝛ alteiugi, ꝛ alcubugi, ꝛ [h] ⌈pull' ꝛ hosune⌋ acetoso, aut [i] ⌈cõgelato⌋ acetoso ex carne hedi, aut carne [k] ⌈vaccina⌋ qñ est illic fortitudo digõnis: ꝛ acetũ almosos, ꝛ [l] ⌈ꝯgelati⌋ est iuuatiuũ eis, ꝛ ꝯfortatiuũ in hac dispõne. Et fortasse nõ ẽ excusatio ab aq̃ carnis ꝑmixta cum sirupo de fructib⁹, frĩs, acetosis, aut vitello oui sorbilis. Et qñ ꝓlongat̃ cũ ea debilitas ad sincopim, est necesse vt cibent̃ aq̃ carnis accepta ex lateribꝰ hedi, cũ sale pauco, q̃ colet̃, ꝛ fundat̃ sup eaꝫ q̃ztum totũ ei⁹ est de aq̃ maloꝝ, ꝛ q̃ztum est decima ei⁹ de vino odorifero, ꝛ potet̃ tepida. Aq̃ v̂o frã que non est valde vehementĳ frigoris, nõ est malũ si in potu det̃ eis, si nõ fuerit debil', aut aliqd ꝓhibẽs: ꝛ illud ꝓhibẽs, aut erit apã sub hypocondrĳs, aut erũt i corꝑe toto chimi putridi, ꝛ chimi crudi, q oẽs digõne indigẽt, ꝛ non appet signũ digõnis: ꝙ si appareat timor, erit minor. Et sil'r si fuerit ethica ꝑmutata ex firsen aut birsen ĩnã cũ hac meli⁹ est vt interdicat̃ pot⁹ aque frẽ, quã cũ alĳs. Ethica.n. cum superuenit egritudinib⁹ destruentib⁹ virtutem, mollificantibus eã, arefacientibus ossa, ꝛ carnem, supuenit debilitati: Qum ergo ꝯiungit̃ ei sup debilitateꝫ post sumptionem aque frẽ, non morat̃ qn cadat in genuꝫ alteri⁹ ethice, que cõicat huic gñi in siccitate, ꝛ diuersificat̃ ei in calore, ꝛ frigore: ꝛ noiat̃ ethica senectutĳ, ꝛ ethica senĳ. Et illa qdem est egritudo seua, in qua innat⁹ calor iam destructus est. Et sil'r aqua vltimi frigorĳ, ꝛ plurimi, nocet eis in omni dispositione, ꝛ corrumpit innatũ calorẽ membrorum eorum radicalium. Et fortasse festinat ad mortẽ cũ eis, aut permutat eos ad modum alium ethice.

f † A. s. fex eius
g A. felestini ꝛ sť melões alzachi
h A. pulloꝝ ꝛ hedaman
i A. ꝛ alcharis
k A. bouis
l A. alcharis

De succurrẽdo dispõnib⁹ seq̃ntib⁹ ethicã. C. VIII.

De illis est sincopis: ꝛ iam dixim⁹ regimen in hoc multotiẽs. Et de illis est flux⁹ ventris, Et opꝫ vt curet̃, ꝛ succurrat̃ ei: Naꝫ in hoc est timor magn⁹. Et de curis ei⁹ in ꝑmis ẽ, vt sit aq̃ ordei eoꝝ aq̃ sauich. Et ponãt̃ in aq̃ ordei eoꝝ milium torrefactũ, ꝛ gũmi, aut lentes elixate iterate, aut lac decoctuꝫ cũ lapidib⁹, aut cum igne solo, donec ꝯsumat̃ ei⁹ aquositas: ꝛ ꝓpe cũ milio: ꝛ potẽt hos trociscos. ℞. boliarmeni. ℥. v. castanee torrefacte, rof. omniũ añ. ℥. iiij. spodĳ. karabe, amboꝝ omniũ añ. ℥. iij. semis acetose excorticati, gñoꝝ berberoꝝ omniũ añ. ℥. vj. fiãt trocisci cũ succo cydonioꝝ: ꝛ det̃ in potu [m] †⌈ ⌋ aq̃ piroꝝ in mane, ꝛ apud somnũ. Et det̃ in potu psiliũ torrefactum: ꝛ sil'r suffuf. de spodio in quo est bdelliũ d̃ mecha est iuuatiuũ valde. Et si ꝑuenit ad excoriationem, curet̃ excoriatio cum clisterib⁹, que scis: quoniam illud est conueniens.

m † A. cum

De ethica senectutis. Cap. IX.

Currit ꝯsuetudo vt dicãt ethicã senectutĳ post febrem ethicã. ꝛ nos ẽt incedamus via ꝯsueta: intẽtio itaq̃ꝫ ethice senectutĳ est dñium siccitatĳ super ꝯpl'onem absq̃ꝫ febr̃. Et qñq̃ꝫ fit cũ eq̃litate in calore ꝛ frigore, ꝛ illud est ꝰm min⁹: Et qñq̃ꝫ fit cũ frigore, ꝛ noiat̃ hec dispõ [n] ⌈senect⁹⌋ ꝛ ethica senĳ: qm̃ corpi accidit in [o] †⌈ ⌋ hora senĳ illđ, qđ accidit in illa hora [p] ⌈de aldubul⌋ ꝛ siccitate. Et senes qdẽ sť velocioris cãus in ea, quã iuuenes. Et iuuenes velociorĳ cãus in ea q̃ꝫ pueri, lꝫ accidat i iuuenib⁹, ꝛ pueris. Et cã faciẽs cadere in eã, aut ẽ frigus dñans cũ debilitate corꝑis, q̃re ꝓhibet v̂tutẽ nutritiuã ab opatõe sua integra: sic accidit iterũ in fine vite, Et d̃ hoc capl'o ẽ pot⁹ aq̃ frẽ nõ in hora sua, aut sup debilitatẽ corꝑis cũ febr̃, [q] ⌈aut⌋ in dispõne [r] †⌈ ⌋ aut successiõe exercitĳ resoluẽtĳ v̂tutẽ, ꝛ appientis poros, ꝛ qđ vocat ad attrahẽduꝫ aquã fraꝫ ad viscera subito. Aut vapores mali, frĩ, q eleuant̃ ad cor, ꝛ infrant ꝯpl'onẽ ei⁹. Aut caliditas q̃ resoluit, ꝛ liq̃facit humiditates, q̃re caliditas inata d̃bilitat̃, ꝛ succedũt frigus, ꝛ siccitas. Et qñq̃ꝫ seq̃t̃ eũones. Et qñq̃ꝫ attrahit hãc egritudinẽ supfluitas in infrando patiẽtes febres, cũ eis q̃ bibunt̃, ꝛ empl'ant̃. Et hec qdem egritudo qñ ꝯfirmat̃, non curat̃: ꝛ si esset ei ingenium, esset morti ingenium.

n A. ethica senectutis
o † A. non
p A. ex d̃bul seu arefactione
q A. ꝛ
r † A. cruditatis

Signa. Cap. X.

In istis videnť signa aldubul, ꝛ exiccatiõis: ꝛ nõ v̂i in eis incẽsio, ꝛ inflãmatio, imo fortasse inueniunt̃ frĩ tact⁹. Et eoꝝ pulsus nõ est sic pulsus hñtiũ febres ethicas, imo ẽ tardus, ꝑuus, ꝛ rarus, nisi fortĳ fiat debilitas: qm̃ tunc incipit pulsus fieri freq̃ns, ꝛ ꝓpe in ill' qb⁹ aduenit hoc ex potu aq̃ frẽ. Et qñq̃ꝫ est vrina eoꝝ alba, subtilis, aquosa, ꝛ sť in dispõnibus suis sicut senes.

Curatio ethice senectutis. Cap. XI.

Non adhibet̃ hec cura nisi qñ nõdũ ꝯfirmata ẽ: ꝛ spat̃ qđ ñ ꝯfirmet̃: ꝛ qñ ꝯfirmata ẽ, spat̃ vt postpõat̃ ꝑditõ parũp. Et canõ qdẽ i curõne eoꝝ ẽ calefactio, ꝛ hũectatio. Et ex hũectatõe sunt balnea ꝰm qđ sciuisti, que nõ administrent̃ nisi post digõnẽ: nã si ipsa administrẽt̃ successiõe cõestionis, faciunt cadere v̂tutẽ. Et clisteria fcã ex capitib⁹, ꝛ pedib⁹, ꝛ cicet̃ [s] ⌈ꝯtrito⌋ ꝛ ficub⁹ cũ [t] ⌈melle⌋ ꝛ camemilla de quo administret̃ q̃ztitas medie lb. cũ ℥. ij. olei sisamini, ꝛ aliq̃ꝫtulo olei de ben: ꝛ administret̃ fricatio sup cibationẽ. Et lac [u] ⌈coctũ cũ lapidib⁹⌋ ẽ vehemẽtis iuuamẽti eis, Et mel est vltimũ in iuuamẽto eoꝝ, sicut est vltimũ in nocumẽto hñtiuꝫ febrẽ ethicã. Et oĩs cibus humectãs, facilis penetrationis, velocis [x] ⌈descẽsionis⌋ in quo nõ est viscositas, sicut aq̃ carnis, ꝛ vitelli ouoꝝ sorbiliũ, ꝛ vinũ subtile odoriferꝝ, ꝑue q̃ztitatĳ, est vehemẽter ꝯueniẽs eis. Et oꝫ vt obs̃net̃ humectatio p̃dicta in capl'o ethice: ꝛ misceat̃ cũ ea qđ calefaciat ex odoribus, ꝛ emplis, ꝛ vnctionib⁹ fricando, ꝛ cibis alĳs.

s A. ꝛ tritico vehemẽter d̃cocto Alia litera ꝛ pedibus ꝛ tritico vehementer decocto
t A. hasech
u A. suctum ab vbere
x A. attractiõis

¶Tractatus quart⁹ de febrib⁹ pestilētialib⁹, ⁊ que sunt eis homogenea, ⁊ variolis, ⁊ morbillo.

¶De febre pestilentiali. Cap.I.

QUandoq̧ accidit aeri qđ docuim⁹ te in libro vniuersaliū: sicut accidit aque ꝺ a⌈altera/tione⌋in q̄litate sua ad calorem, ⁊ frigus: ⁊ de b⌈alteratōe⌋in nā sua ad c⌈ꝓfundationez,⌋⁊ putredinē: sic d⌈ꝓfundat⌋aqua, ⁊ fetet, ⁊ putrefit: Et sicut aqua nō putrefit e⌈vllo modo ꝑꝑ suā simplicitatē⌋immo ꝑꝑ illud ꝙ admiscet ei de corpib⁹ terrenis malis q̄ ꝑmiscent ei, ⁊ accidit toti qualitas mala: silr aer nō putrescit f⌈vllo mō ꝑꝑ suā sim/plicitatē⌋immo ꝑꝑ illud qđ admiscet ei de vapori/b⁹ mal' q ꝑmiscent ei, ⁊ accidit toti q̄litas mala. Et q̄nq̧ est illđ causa ventoꝝ deferētium ad locū bonū fumos malos ex locis g⌈fetidis in qb⁹ sunt valles ꝓfunde, ⁊ corpora exiccata in prelio aut occisa non sepulta neq̧ tumulata. Et fortasse⌋est cā ꝓpinqua loco in quo venit. Et q̄nq̧ accidūt putredines in interiorib⁹ terre ꝑꝑ causas quaꝝ euētus ignoratur h⌈⁊ nocere faciūt⌋aquā ⁊ aerē. Et febres qdē ac/cidētes cā aeris sicci i†⌈ ⌋ fiūt⌋iteꝝ cā vt eueniāt febres colice. Pestilētiales vō fiūt ex aere turbido, ⁊ humido. Et febres in aere humido sunt pluris euētus, s; sunt minoris acuita/tis, ⁊ lōgioris spatij. In estate vō sicca, pauce plu/uie sunt minoris euētus, ⁊ maioris acuitat̄, ⁊ velo/cioris seꝑationis. Et meliora tꝑa sunt q̄ ꝓuant nāz suam. Et ꝓnc m omniū k⌈hoꝝ⌋sunt forme ex formis celi faciētes esse necessariū illud, cui⁹ aduent⁹ igno/rat: l; sint qdam q dixerunt in eo aliqd nō ꝓportio natū ad cām ei⁹: immo opz vt scias qđ causa ꝓma lōginqua ad illđ sunt figure celestes, ⁊ ꝓpinque di/spōnes terrestres. Et q̄n faciunt necessario v̄tutes agētes celestes, ⁊ v̄tutes patiētes terrestres, hume ctationē vehementē aeri, l⌈expellunt⌋vapores, ⁊ fumi ad ip̄m, ⁊ sparguntur in ipso, ⁊ putrefaciūt eum cum caliditate debili, ⁊ q̄n fit aer ꝭm hūc modū, venit ad cor, q̄re corrūpit compl'onez spūs, q est in ipso, ⁊ putrefit qđ circūdat ip̄m de hūiditate, ⁊ accidit ca/liditas egressa a nā, ⁊ spgit in corpe m⌈tūc per cām suā, ⁊ erit⌋febris pestilential'. Et cōicat m'titudi/ni hoium, q iteꝝ hēnt in se ipsis ꝓprietatē ꝑparatio nis. agens. n. solum qum ꝑuenit, ⁊ patiēti nō est ꝑpa ratio, non accidunt actio ⁊ passio. Et ꝑparatio cor/poꝝ ad illud in quo sum⁹ de passione, est vt sint ple/na humoribus malis: nā mūda non forsitan patiun tur ex illo, ⁊ corpa debilia iteꝝ patientia sunt ex ea, sicut illa, que multiplicant coitum, ⁊ corpora dilata torum pororum humida multe balneationis.

a A. ꝯuersione
b A. conuersiōe
c A. trāsmutationem
d A. transmutatur
e A. ꝭm dispōnē sue simplicitatis
f A. ꝭm dispōnē sue simplicitatis
g A. lōgings in qb⁹ sunt loca stagnosa alterata ad putredinem aut in qb⁹ sunt corpa cadauerū corrupta in ꝓlio aut corpa mortua ex peste non sepl'ta aut nō cōbusta ⁊ q̄nq̧
h A. cū suis ꝑticularitatib⁹ q̄re perueniunt ad
i †A. min⁹ sūt q̄ hmōi accn̄tes ex aere. hūido nisi ꝙ col'a multiplicat in aere sicco q̄re est ille
k A. haꝝ alterationum
l A. eleuantur
m A. cā fluxibilitatis sue ⁊ fit

¶Signa. Cap.II.

HEc febris est qeta exteri⁹, ꝯturbans interi⁹, ꝭm plimuz ꝑdens, ex qua ꝑcipit caliditas, ⁊ in/flāmatio fort̄. Et est cuz ea magnitudo anhelit⁹, ⁊ ei⁹ exaltatio, ⁊ ꝯstringitur n⌈multū ⁊ curtat multū, ⁊ frequētat⌋⁊ vehemētia sitis, ⁊ siccitas lingue: Et q̄nq̧ fit cū nausea, aut cāu appetit⁹: ⁊ si non resistit ei cū comestione violēter, intersiciet eū: Et dolor oris stōci, Et magnitudo sple nis, Et angustia vehemens, ⁊ inqetudo, Et fortasse erit tussis sicca, Et casus v̄tut̄, ⁊ ꝑuenit in ea ad sin/copim, ⁊ cōmixtionē rōnis, Et tēdit qđ est sub hy/pocōdrijs: Et fiunt cū ea vigilie: Et mollificatio cor poris, ⁊ tepor, Et q̄nq̧ accidit cuz ea bothor sub al/bida, ⁊ rubea, ⁊ q̄nq̧ ē velocis apparitiōis, ⁊ velo/cis occultatiōis. Et accn̄t cola, ⁊ vlcera: Et fit pl'sus ꝭm plimuz frequēs, ꝑuus, ⁊ fit vehemēs ꝭm plimū in nocte. Et q̄nq̧ accidit eis dispositio sicut hydro pisis. Et flux⁹ vētris colere, ⁊ alioꝝ: ⁊ est egestio ei⁹ lenis, feda, nō natural', ⁊ q̄nq̧ est melancolica: ⁊ plimū ei⁹ est spumosum, fetidū: ⁊ est in illa aliqd ꝺ gn̄e ei⁹ qđ liq̄fit. Et est vrina ei⁹, aquosa, colica, melica, Et multotiēs euomūt meliam, col'am vō plus illa, Et sudāt sudore fetido, Et hec qdem febris incipit cū accn̄tibus ꝑdictis cū fortitudine sua, ⁊ venit res ei⁹ ad sincopim, ⁊ frig⁹ extremitatū o†⌈ ⌋ ⁊ spasmū, ⁊ alcuzez. Et q̄nq̧ ē de his febrib⁹ pestilē tialib⁹ in q̄ nō ꝑcipit eger, nec tāgēs ꝓpinqu⁹ multi tudinē caloris, ⁊ nō alterat pulsus, ⁊ aq̄ magna alte ratione, ⁊ cum hoc ipsa est interficiens velociter, ⁊ hesitant medici in esse eius. Et plimi quorum anhe litus fetet ex istis, ⁊ ex primis, moriuntur: nam pu/tredo est iam confirmata in corde.

n A. m'rotiēs ⁊ [illegible] ⁊ freq̄ns

o †A. ⁊ litargiaz

¶Signa pestilentie. Cap.III.

DE illis q̄ significāt pestilētiā. de rebus, q̄ currūt cursu cāꝝ, est vt multiplicent p⌈rhotoni, ⁊ asububi ꝓncipijs autūni ⁊ inebul:⌋nā idicat pe stilētiā indicatione cause. ⁊ q̄n m'tipli/cat auster ⁊ subsolan⁹ in q⌈kenif⌋dieb⁹ aliquot. Et q̄tiēs videris turbiditatē aeris ⁊ nebulositatē ei⁹, ⁊ existimaueris pluuiā, ⁊ inueneris r⌈aerē vacuū sic/cū, ⁊ nō pluit⌋tūc scias qđ ꝯpl'o hyemis erit corru/pta. Pestilētiā aūt estiuā malignā, malā significat paucitas pluuie in v̄e, cū frigore: deinde m'tiplicat auster, ⁊ ꝯturbat aer aliquot dieb⁹, deinde clarifi/cat post ebdomadā vnā s⌈nō supra,⌋⁊ accidit fri/gus in nocte, ⁊ in die calor est vehemēs, ⁊ ꝑfocatio, ⁊ ꝯturbatio, ⁊ caliditas, tūc iā venit pestilētia, ⁊ expe ctant febres pestilētie, ⁊ variole, ⁊ his silia. Et silr q̄n estas nō ē vehemēt̄ caloris, ⁊ est vehemētis con turbatiōis, hn̄s matutina alterata t†⌈ ⌋ ⁊ iā ꝑterierūt in autūno u⌈asubub, ⁊ ignes, ⁊ vehi/ziz, ⁊ alia⌋est signū pestilētie ⁊ alioꝝ. Et silr q̄n vi/deris aerem alterari in die vno multis vicib⁹, ⁊ cla rificat aer die aliquo, ⁊ orit sol clar⁹, ⁊ ꝯturbat die alio, ⁊ orit in velaminib⁹ nebule, que est vt puluis, tūc iudica qđ pestilētia accidet. Sig̃ āt q̄ st̄ ꝭm semi tā societat̄ cāe st̄ v̄bigr̄a vt videas ranas iā m'tipli cari, ⁊ videas reptilia gn̄ata ex putredine iā multi/plicari. Et de eis q̄ sig̃nt illud est vt videas mures, ⁊ aīalia que habitāt sub terra fugere ad sup̄ficiē ter re, ⁊ x⌈exire manifeste.⌋⁊ videas aīalia y⌈male na ture sicut alakaliki⌋⁊ eis silia fugere ex nidis suis, ⁊ ire ab eis, ⁊ fortasse dimittunt oua sua.

p A. alragiūi ⁊ alsebeb. i. appitiones ignee sic sydera cadentia ⁊ silia in ꝓncipijs autūni ⁊ in alul. i. in mēse septēbris
q A. chanun. i. in mēse dcēbris
r A. puluerulētū siccum non cuz pluuia
s A. ⁊ qđ ē supra eam
t †A. puluerulēta
u A. alsebeb. i. apparitiōes ignee ⁊ ignes ⁊ niazech. i. stella comata
x A. pati sedar. i. cōmouere hinc inde sicut aīalia ebria
y A. sensibil' nāe sic allechalach

¶Curationes febriū pestilētialiū. Cap.IIII.

SUmma curatiōis eaꝝ ē z⌈exic/catio.⌋⁊ illđ cū flomia, ⁊ sol'one vētris: ⁊ oz vt icipiat in ea ad euandū: Si āt mā vincēs fuerit sanguinea fiat flomia: ⁊ si fuerint hūores alij euent. Et oz vt infr̄es domos eoꝝ, ⁊ rectifices ae/res ipaꝝ. Domoꝝ āt ifr̄atio fit, vt vallent fructib⁹ odoriferis, fr̄is, ⁊ extremitatib⁹ arboꝝ fraꝝ, ⁊ lini/mētis, ⁊ roratiōib⁹ sumpt̄ ex fructib⁹ fr̄is, odorife/ris, ⁊ ex cāfora, ⁊ aq̄ roſ. ⁊ sandal: ⁊ roret dom⁹ eo/rū oi die aliq̄tiēs, ⁊ ꝓꝑe cū aq̄ roſ. ⁊ de z⌈salicib⁹⌋⁊ ꝺ nenufare: ⁊ si fuerit in domo manatiōes, ⁊ rora/tiōes aq̄, erit meli⁹. Aeris vō rectificatōez dicā, Et administrēt eis trocisci ꝺ cāfora, ⁊ robub fr̄a, ⁊ aq̄

z A. alleuiatio
Duplex [illegible]
z A. kalaf

lactis acetosi, ⁊ lac acetosuz ablato butyro, ⁊ aque rosꝫ. in q̄ dissolutū est sex [a] [acetosum bonū] ⁊ acetum cuz aq̄ itez. Et aqua frā plima subito est iuuatiua valde: pauca autē ꝯsequenter exhibita fortasse excitat calitatē. Q̄ō si res ꝓlongeꝫ ad hoc, vt tendanꝫ hypocōdria, ⁊ infrēnꝫ extrema, ⁊ ꝓlōgenꝫ vigilie, ⁊ ꝑmixtio mētis, ⁊ vides pectꝰ ⁊ qō est sup ipz eleuari, ⁊ ꝯscēdere, tūc necesse ē administrare [b] [regimē trahēs] calitatem exteriꝰ. Et qn̄ cadit appetitꝰ [c] [restaurenꝫ ad comestionē: nā plimi eoꝝ q viriltr agunt sup illud, ⁊ comedunt violēter, absoluuntur, ⁊ viuūt ⁊ necesse ē restaurare eos sup] cibū, Et opz vt sint cibi eoꝝ ex acetosis, ⁊ desiccatiuis: ⁊ sint pauce q̄ztitatis. Cibi nāqꝫ eoꝝ sūt itez mali, q̄re nocet eoꝝ multitudo, [d] [inq̄ztū fit additio] ⁊ nocēt inquātū sunt mali. Rectificatiōis aūt pestilētie ps est ꝫm sanos q sunt in ea, ⁊ ps eiꝰ est ꝫm sanos ⁊ egros. In illa v̄o que est ꝫm sanos intētio ē, vt exiccet aer, ⁊ fiat boni odoris: ⁊ ꝓhibeaꝫ eiꝰ putredo cū q̄cūqꝫ re sit: ⁊ rectificeꝫ cum xiloaloes crudo, ⁊ ambra, ⁊ ture, ⁊ muscho, ⁊ costo dulci, ⁊ storace, ⁊ sandaracha, ⁊ assa, ⁊ [e] [gariofilis] ⁊ mastice, ⁊ glutine albotin, ⁊ laudano, ⁊ melle, ⁊ croco, ⁊ [f] [bōki] ⁊ cupsso, ⁊ [g] [iunipo] ⁊ alusne, ⁊ lauro, ⁊ ciperis, ⁊ sq̄nāto, ⁊ [h] [sauina] ⁊ acoro ⁊ [i] [galia] ⁊ amigdalis amaris, ⁊ assaro. Et q̄nqꝫ fiunt ex istis cōposita. Et aspgatur domꝰ aceto, ⁊ assa. Scd̄m sanos v̄o, ⁊ itez febricitātes, ⁊ egros est suffumigatio cū sandalis, ⁊ cāfora, ⁊ corticibꝰ g̃natoꝝ, ⁊ myrto, ⁊ malꝫ, ⁊ cydōijs, ⁊ hebeno, ⁊ [k] [alsegi] ⁊ tamarisco, ⁊ ribes: ⁊ oportet vt multiplicetur suffumigatio.

a A. lactis acetosi boni
b A. cooperturam trahētem
c A. cogant ad comestionē q̄re necesse ē cogere eos ad
d A. ex pte repletionis
e A. glutine gariofilorum
f A. sech. i. galia
g A. alharar
h —— A.
i A. alsabadech
k A. alsagi

Preseruatio a pestilētia. Cap. V.

Oportet vt extrahanꝫ a corpore humiditates supflue: ⁊ inclineꝫ regimen eiꝰ ad exiccationez ex omni mō, ⁊ ex minoratōe cibi, nisi exercitio. Opz. n. vt nō administretur, neqꝫ balneum, neqꝫ [l] [vina] neqꝫ tolleretur sitis, Et rectificeꝫ aer cū eis que diximꝰ, Et declinet cibꝰ ad acetosa, Et minoreꝫ ex eo, Et sit caro q̄ administratur decocta in acetosis, Et sumaꝫ de [m] [albeluen] ⁊ alcharis, ⁊ almosos factis cum aceto, ⁊ absqꝫ aceto cū sumach, ⁊ aq̄ acreste, ⁊ aq̄ limonis, ⁊ aq̄ g̃natoꝝ. Et ꝯdita in aceto iuuatiua sunt: ⁊ ꝓꝑe capparis aceto ꝯdita. Et [n] [algeleniabin] ex illis est q̄ ꝯferunt, ⁊ ꝓhibēt ab eis putredinē. Et ꝺ illꝰ qbꝰ ex ea fit euasio, ē admistratio tyriace, ⁊ mithridati ante eā cū reliq̄ regimine bono. Et ꝺ medicamine fcō ex aloe, ⁊ croco, ⁊ myrrha sūaꝫ oī die circiter. ʒ. j. q̄m ē iuuatiuū.

l A. bibitiones
m A. albelam
n A. althit

De variolis. Cap. VI.

Quandoqꝫ accidit in san. ebullitio ꝫm semitā putredinis cuiusdā, de gn̄e ebullitionuz q̄ accidūt succis: ⁊ talia qdē accn̄tia fiunt ꝑ eā, ita vt ptes eoꝝ ab inuicem discernanꝫ. Et de hoc ē cuiꝰ cā est res q̄si nālis faciēs ebullitionē san. [o] [q̄re putrefit] ab eo illud qō admisceꝫ ei de reliqjs nutrimēti sui mēstrualꝫ qō [p] [ē] in ꝑgnatione: aut gn̄aꝫ in ea post illud ex cibis feculentis, ⁊ malꝫ, de illis que [q] [rarificāt] substātiā eiꝰ, ⁊ faciūt eā ebulliꝫ, donec fiat ei substātia recta fortior ꝑma, ⁊ magis appens: sicut illꝺ qō nā efficit in succo vue, ita ꝙ rectificat ipm, faciēdo vinū filis substātie: ⁊ iā [r] [putruit] spuma aerea ⁊ fex terrena. Et de h̄ est, cuiꝰ cā est res aduenīēs extrinsecꝰ, ebullire faciens, occulta q̄ ꝑmiscet hūores cū sanguie, cōmixtiōe existēte in dispōne ebullitiōis, ⁊ [s] [statiōis sub sole] sicut accidit apud alterationez tpis, ⁊ ꝓprie veris ab eo qō ptinet ei de q̄litatibꝰ ⁊ ordine. Et variole qdē, ⁊ morbillus sunt de sūma egritudinū [t] [aduenientiū.] Et multiplicanꝫ in successiōe austrinoꝝ, qn̄ mltiplicaꝫ eoꝝ pflatio. Et corpꝰ qdē variolis ꝑparatū est illud, qō ē calīm ⁊ hūidū, ⁊ ꝯturbate hūiditatis, ꝓprie qō paꝝ extrahit ꝺ sanguine ꝑ flomiā. Et de cibis sꝫ cibi q faciūt cadere in variolas velociter, ⁊ ꝓꝑe qn̄ nō sunt ꝯsueti, ⁊ administranꝫ sup eos medicine, ⁊ cibi calefaciētes, sic lac, ⁊ ꝓꝑe camellaꝝ, ⁊ eq̄ruz: quz multū repleꝫ ex eis ille q nō assuetꝰ ē eis: ꝺinde bibit vinū plimū, aut medicinas calꝫas. Et variole qdē sunt q̄si modus qdā crisis. Et plimum qdē accidūt variole infātibꝰ: deinde iuuenibꝰ: ⁊ minoraꝫ eaꝝ euentus in senibꝰ, nisi pp cās fortes, ⁊ in regionibꝰ vehementis calitatis ⁊ humiditatis. Et eaꝝ euentꝰ in corpibꝰ humidis est plus, q̄z sit ipsaꝝ euentꝰ in corpibꝰ siccis: ⁊ eaꝝ euētꝰ in vere plus ē, q̄z ipsarū euētꝰ in hyeme. Et post ver, in fine autūni: ⁊ ꝓꝑe qn̄ ꝑcedit estas calida, ⁊ sicca, ⁊ fuerit ille autūnus calꝫus ⁊ siccꝰ. Et variole nō accn̄t in cute solū, ⁊ in eo qō seqtur illꝺ qō appet, imo accidūt in oibꝰ mēbris silīū ptiū appentibꝰ, ⁊ occultis, ita ꝙ velamibꝰ, ⁊ neruis. Et qn̄ appent variole, faciūt icurrere pruritū, ꝺinde appent res sicut capita acuū silia milio, ꝺinde egrediunꝫ, ⁊ implenꝫ sanie, ꝺinde [v] [eūanꝫ] ⁊ fiūt cruste diuersoꝝ coloꝝ, deinde cadūt. Et fortasse ꝑmutanꝫ variole ad flegmonē, ⁊ [x] [essere] ⁊ ad dubellati q̄ aggregat saniē. Et plīmū qdē quz apparēt hn̄t colorē flegmōis, verūtn̄ q̄nqꝫ egrediunꝫ ꝫm colores diuersos cineritie, ⁊ violacee, ⁊ nigre. Variole. n. sunt spēs, ⁊ colores: nā de eis sꝫ albe, ⁊ ꝺ eis citrine, ⁊ de eis sꝫ rubee, ⁊ de eis sunt virides, ⁊ de eis sunt violacee, ⁊ ꝺ eis sunt ad nigredinē ꝺclines. Et virides qdē, ⁊ violacee sūt male: ⁊ q̄zto plus addiꝫ ꝺclinatio ad nigredinē, tāto est deteriꝰ: ⁊ quāto plus sunt decliniores ad illꝺ, tāto plꝰ sunt ꝺcliniores ad malitiā. Et albe qdē sunt meliores: ⁊ ꝓꝑe qn̄ sꝫ pauci numeri, magne q̄ztitatis, facilꝫ exitꝰ, pauce angustie, debilis febris: ⁊ vides febrē minui cū earuz appitione, ⁊ ipsaꝝ egressiōe: ⁊ est ꝑncm exitꝰ eaꝝ in tertio, ⁊ qō ei approximat: ⁊ post illas sūt albe, magne, plis numeri, ꝓpinq̄ absqꝫ ꝯtinuatiōe: nā ille q̄ ꝯtinuanꝫ adinuicē, ita vt ꝯtinuenꝫ in frusto magno carnis hn̄tes [y] [latera] aut rotūdā formā, sꝫ male: Et silꝫr itez duplices magne, in vētre vniꝰ q̄ruz ē variola alia. Albe v̄o pue, dure, ꝓpinq̄, difficilꝫ exitꝰ, lz faciāt existimari in ꝑn° rei salutem, tn̄ timeꝫ in eis ꝙ difficilꝫ fiat earuz maturatio, ⁊ fiat cū eis mala dispositio egri: ⁊ ꝑueniat ꝑ eas ad ꝑditionē, quoniā cā in eis est grossitudo mãei. Et de spēbus malaꝝ timorosaꝝ, que plerūqꝫ interficiunt, sunt ille [z] [q̄rum diuersificatur egressio:] nā quādoqꝫ appent, ⁊ q̄nqꝫ occultanꝫ, ⁊ ꝓꝑe quādo appent violacee: ⁊ silꝫr tenaces, q̄rum [⁊] [opatio non cessat a debilitate v̄tutis ⁊ viridificatione mēbri ⁊ nigrificatione eiꝰ] perdūt. Et si viriditas, ⁊ nigredo, quibꝰ succedit [ꝰ] [resudatio] non faciūt cadere v̄tutem, immo additur cum eis v̄tus, non sunt mortifere: sed fortasse cadere faciunt in vlcera, ⁊ que currunt cursu eoꝝ. Et vt sit febris, deinde variole, saluius est q̄z sint variole ꝑcedentes, deinde conseq̄tur eas, ⁊ accidat sup eas febris. Et illꝺ qdem qō plimū ꝯsiderare opz in esse patientis variolas, est eiꝰ anhelitꝰ, ⁊ ipsius vox. nā ipsa duo quz remanēt bona, est res salua. Et qum videris anhelitum patientis variolas ꝯsitem, ⁊ silꝫr patiētis morbillum, tunc existima casum v̄tutis, aut apostema diafragmatis: ꝺinde qum vides sitim vehementem fieri, ⁊ angustia assiduat, ⁊ ea que appa-

o A. vt expellaꝫ
p A. erat
q A. Alia litera inspissant
r A. expulsa est ab eo
s A. Alia litera ⁊ sonitꝰ seq̄ntis ad ebulitionem
t A. ꝯtagiosaruz
v A. vlcerantur
x A. massere
y A. costas
z A. quare diuersificaꝫ dispositio
⁊ A. conatus ad exeūdū n̄ cessat ꝺbilitare v̄tutez ⁊ viridificare mēbꝝ ⁊ nigrefacere ipsum
ꝰ A. declinatio

rent infrant, ⁊ variola ⁊ morbillꝰ virides fiũt, tunc iã ꝑcipit eger mori: ⁊ a ⌈festinat⌋ illõ, si variole fuerint de gñe eaꝝ, qꝝ egressio, ⁊ appꝑitio tardant. Et plimi eoꝝ q moriunt ꝑ variolas moriũt ꝓfocati ex sinãtia. Et qñqȝ moriunt ꝑ casuz vtutꝫ cũ rasura intestinoꝝ, ⁊ fluxu vẽtris. Et qñ videris violaceas de variolis ⁊ morbillo ꝓfundari, tũc scias ꝙ superuenit egro sincopis. Et qñ festinat ad mingẽdũ san. ⁊ succedit ei vrina nigra, tũc ẽ mortifeꝝ, ꝑcipue qñ ẽ illic casus vtutis. Et fluxus vẽtris viridis, sanguineus, aut lotiuꝰ, non cũ casu vtutꝫ, et b ⌈albumera est aliqd de variolis ⁊ morbillis.⌋ Et multotiẽs q̃dẽ variolat hõ duabꝰ vicibꝰ, qñ aggregat mã ad expellẽdum bis. Et c †⌈ ⌋coloris plũbini sũt variole q̃ꝝ bothor in facie, ⁊ pectore, ⁊ ventre sunt, plusq̃ȝ in cruribꝰ, ⁊ pedibꝰ: ⁊ sunt male, ⁊ signt materiam grossam que non expellit ad extremitates.

Signa apparitionis variolarum. Cap. VII.

Quandoqȝ añcedunt appꝑitionẽ variolaꝝ dolor dorsi, ⁊ pruritꝰ nasi, ⁊ timor i somno, ⁊ pũctio vehemẽs i mẽbris d ⌈corpis,⌋ ⁊ g̃uitas cõis, ⁊ rubedo in colore faciei, ⁊ oculi, ⁊ lachryme, ⁊ inflãmatio, ⁊ multitudo alicum ⁊ e ⌈saltꝰ⌋ cũ ꝯstrictiõe anhelitꝰ, ⁊ raucedo vocis, ⁊ grossitudo sputi, ⁊ g̃uitas capitꝫ, ⁊ dolor capitis, f ⌈⁊ casacam⌋ ⁊ exiccatio oris, ⁊ angustia, ⁊ dolor in gutture, ⁊ pectore, ⁊ tremor pedis apud resupinationem, ⁊ declinationem ad ipsam. Et cuȝ hoc toto febris conclusa.

De morbillo. Cap. VIII.

Scias qd̃ morbillus ois est variola colerica: ⁊ nõ ẽ dr̃ia inter ea ambo in plimo reliq̃ꝝ dispõnuȝ nisi qr morbillꝰ est colicꝰ: ⁊ ꝙ ipse est minoris q̃ȝtitatꝫ, ⁊ q̃si ipse nõ ꝑtransit cutẽ: ⁊ nõ est ei altitudo de q̃ curet, ꝓpe in ꝑncº sui. Variole vo in ꝑncipio sue appꝑitiõis est eminẽtia, ⁊ altitudo: ⁊ morbillꝰ est minor variol', ⁊ minꝰ accidit oculo q̃ȝ variole. Et sig̃ appꝑitiõis eiꝰ ꝓxima sunt signis appꝑitiõis variolaꝝ, veꝝ g ⌈lachryme in eo sũt plures,⌋ ⁊ angustia, ⁊ inflãmatio vehementior, ⁊ dolor dorsi minor qm̃ cã eiꝰ in variol' est repl'o san. extẽdẽs venã positã super dorsum: nã g̃uatio variolaꝝ est ꝑꝑ multitudinẽ san. corrupti: ⁊ morbilli ꝓpter vehemẽtiam malitie san. corrupti, pauci. Et morbillus ꝼm plimum egredit subito: ⁊ variole aliquid post aliquid.

Signa salutis eiꝰ. Cap. IX.

Sunt sicut sig̃ salutꝫ variolaꝝ: nam ille q est velocis ꝓcessionis, et appꝑitionis, ⁊ maturatiõis est saluꝰ. Et durꝰ, ⁊ viridis violaceꝰ est malꝰ: ⁊ q est tarde maturitatis, frequẽtis sincopis, ⁊ angustie, est perniciosus. Et qui occultat iterum subito, est malus faciẽs sincopim.

Cura. Cap. X.

Oportet in variolis vt incipiat, ⁊ extrahat san. sufficiẽter, qum ꝯditiões fuerint. Et sil'r si morbillus fuerit cũ repl'one san. Et spatiuȝ illiꝰ est vsq̃ȝ ad q̃rtum. Sȝ quãdo ꝓcedunt variole, nõ opȝ tũc vt administret flomia, nisi inueniat vehemẽtia repl'onis, ⁊ dñiũ mãei: tunc. n. flomet q̃ȝtitate, q̃ h ⌈exiccet,⌋ Et ꝯueniẽtiꝰ qdẽ qd̃ i hac administrat egritudine est flomia, Et si flometur vena nasi, ꝯfert iuuamẽtũ fluxꝰ san. narium, ⁊ tuet ptes supiores a malitia variolaꝝ. Et est i †⌈ ⌋ facilis sup infantes. Et qñ necessaria ẽ flomia, ⁊ nõ flobotomat iteꝝ cõplete, timet sup ipm corruptio extremitatꝫ: Et sil'r timet qñqȝ sil'e illi sup illũ cuiꝰ assiduat extinctio, k ⌈⁊ vẽter soluit.⌋ Et opȝ vt fiat in eis cibatio in ꝑmis cũ eis in qbꝰ ẽ ꝯfortatio cũ repercussiõe ⁊ extinctiõe absq̃ȝ ꝯstrictiõe nãe, ⁊ ispissatõe san. sicut qd̃ fit de iniubis cũ tamarindis, ⁊ l ⌈casia fi. ⁊ cũ eo qd̃ fit ex dactil' immaturis⌋ ⁊ ex lẽtibꝰ ꝑparatꝫ m ⌈⁊ issidabegi,⌋ Et lenificatio vehemẽs. Et n ⌈sil'r⌋ oȝ, vt fit cũ istis tamaridi, ⁊ o ⌈q̃ eis ꝯueniũt.⌋ Et cibꝰ fcũs ex cucurbita ⁊ melõ p ⌈alraki⌋ imo oȝ vt sit nã lenis in ꝑncº, ⁊ q ⌈sit intẽtio i eis qbꝰ lenit⌋ tamarindi. Et si nõ obedit cũ eis addit sup eos siracost cũ facilitate, ⁊ cautella, r ⌈Et⌋ terẽiabin, aut infusio prunoꝝ. Et ꝯfert qñqȝ si in potu det in ꝑncº appꝑitionis vestigioꝝ variolaꝝ pondus. ʒ. iij. de rob f ⌈dactiloꝝ siluestriũ⌋ cũ vno de trociscis cãforatꝫ ⁊ sirupus †t ⌈ ⌋ de dactil' †u ⌈ ⌋ ima turis est vehemẽtꝫ iuuamẽti in hꝰ hora. Qñ ergo x †⌈ ⌋ ꝑtrãsierit egritudo diẽ ꝼȝ, ⁊ incipiũt variole appꝑere, tũc fortasse erit infratio cã erroris magni, ex eo ꝙ retinet supfluitatẽ interiꝰ, ⁊ y ⌈delationẽ eiꝰ sup⌋ mẽbra ꝑncipalia, z ⌈⁊ fortasse⌋ nõ fit eis pol'e ꝓcedere, ⁊ appꝑere, ⁊ accidit ingetudo, ⁊ angustia, ⁊ fortasse accidit ⁊ ⌈nausea⌋ imo opȝ vt iuuent supfluitates in huiꝰ dispõne cũ eis, q̃ faciũt ebullire, ⁊ apiũt oppilatiões: sic feniculũ, ⁊ apiũ cũ zuccaro, ⁊ succꝰ eoꝝ, aut ꝺcoctio radicũ, ⁊ seminũ. Et fortasse odorat aliqd de croco: Et aq̃ ficuũ ẽ bona valdẽ: ⁊ illõ ẽ ficꝰ. n. sꝫ vehementꝫ expulsiõis ad exteriora: ⁊ illõ ẽ vna de causis euasiõis, a nocumẽto eaꝝ. Et de ill' q̃ ꝯferũt valdẽ in hmõi hora, est vt sumat lacce ablute. ʒ. v. lẽtiũ excorticataꝝ. ʒ. vij. dragagãti. ʒ. iij. deinde coq̃nt cũ lb. ꝰ ⌈5.⌋ aq̃ vsq̃ȝ q̃ rẽaneat q̃rta lb. vniꝰ, ⁊ det in potu. Et de illis que sunt vehemẽtꝫ iuuamẽti ad faciẽdũ appꝑere variolas, ẽ vt sumant ficuũ citrinaꝝ. ʒ. vij. lẽtiũ excorticataꝝ. ʒ. iij. lacce. ʒ. iij. dragagãti, semis fenicli ãñ. ʒ. ij. decoq̃nt cũ lb. 5. aq̃ donec remãeat ex ea fere tertia, ⁊ colet, ⁊ det in potu de ea. n. expellit calitatẽ a ꝑtibꝰ cordis, ⁊ ꝓhibet pl'sum cordis. Et opȝ vt nõ approximet ei in hac hora oleũ aliqd̃ oĩno. Et opȝ vt x ⌈regat,⌋ ⁊ elonget ab aere frõ, ⁊ ꝓpe in hyeme: ⁊ fiat cũ illo illõ qd̃ fit cũ sudãte: frigꝰ. n. oppilat poros, ⁊ redire facit mãa retro. Et multitudo potꝰ aq̃ fre cũ niue, Et itroitꝰ in domo vẽti mala sꝫ valde: Et fortasse flomia ẽ mala, ꝓpea ꝙ repellit, ⁊ ꝯuertit illõ qd̃ ꝓcedit, q̃re caueat post duos dies, aut tres, Et qñ accidit ex cooꝑtura, ⌋ ⁊ calefactõe q̃si sincopis, aut a †⌈ accidit sincopis, tũc b ⌈necessariũ ẽ regimẽ aeris q attrahit, ⁊ reuerti⌋ ad odores canfore, ⁊ sandaloꝝ. Et si nõ fuerit excusatio qn detegat corpꝰ domui vẽti, aut aeri frõ, paulatim fiat: ⁊ sil'r qñ adiutoriũ est cũ calefactiõe, aut dimissione infrationis, Et qñ incipiunt exire, ⁊ nõ iuenit cũ exitu eaꝝ alleuiatio, imo inuenit calitas inflãmata, ⁊ lingua ad nigredinẽ decliuis, tũc caue ne calefacias. Et oȝ vt tu alienes ab hẽntibꝰ variolas, ⁊ morbillũ, empl'ationes vẽtris: in hoc. n. est timor ꝯstrictõis anhelitꝰ subito: ⁊ mi⁊ c †⌈ ⌋ ꝙ accidit fluxꝰ vẽtris malꝰ: ⁊ cibet ctꝰ sanguis. Et in fine eiꝰ opȝ vt ꝯseruet nã, ⁊ cibet loco lẽtium sicut sunt, lẽtibꝰ elixatꝫ duabꝰ elixatiõibꝰ cũ renouatiõe aq̃: ⁊ loco lẽtium d ⌈almakid⌋ cuȝ tamarindis ⁊ e ⌈lẽtibꝰ fcis acetosis ⁊⌋ aq̃ g̃natoꝝ, ⁊ sumach, ⁊ acresta, ⁊ his silibꝰ. Medicine aũt ingrossantes san. ⁊ infrantes eũ, ꝓhibẽtes eũ ab ebullitõe, q̃ in initio ꝑcipiunt, sꝫ sic rob ribes, ⁊ acresta, ⁊ aq̃ fructuum froꝝ, ⁊ sirupꝰ f ⌈alcori ꝓprie, ⁊ sirupus altelea, ⁊ sirupꝰ de zumar.⌋ Et sirupꝰ quidem

a A. verificatur
b A. alhamica ẽ aliqd iter variolas ⁊ morbillos ⁊ est salutor ambobus
c †A. almum
d A. faciei
e A. ossitationũ
f —— A.
g A. ꝯuersio ꝯtõi in eo est plus
h A. alleuiet seu minoret
i †A. magis

k —— A.
l A. ex thalba. i. ex floribꝰ dactiloꝝ vl' ex dactil' imaturis qũ primo exire icipiũt
m A. i assidbegi . i. ꝑparatis istis floribꝰ dactiloꝝ ⁊ lẽtibꝰ in modũ ferculi liquidi. Alia litera ⁊ absq̃ȝ ingrossatiõe sanguis sicut ex iniubis cũ tamarindis ⁊ cibꝰ fcũs ex thalba ⁊ lentibꝰ ꝑparatis i assidbegi. i. ꝑparatis in modũ ferculi liquidi
n A. Alia litera propter illud
o A. ex illis q̃ cõueniũt eis sunt
p A. batheca alraki. Alia litera alzachi vl' araki
q A. meliꝰ cum quo fit lenificatio est
r A. aut
s A. alchedar. Alia litera rob alkedar
t †A. de floribus dactiloꝝ seu
u †A. paruis. Alia litera ꝺ althalba. i. sirupus de dactil'
x †A. additur ⁊
y A. defert eã ad
z A. cũ eo quod
⁊ A. syncopis
ꝰ A. ʃ. 5.
ꝝ A. cooperiat
a †A. existiat ꝙ
b A. nõ ẽ excusatio ab infratiõe aeris q attrahit ꝓpe, ⁊ ꝑparatione
c †A. Alia litera est timor
d A. acetosarum
e A. dent lentes fcẽ acetose cum
f A. alchedar ꝓprie ⁊ sirupꝰ althalba. i. ꝺ floribꝰ dactiloꝝ vl' ꝺ dactil' imaturis dactiloꝝ ⁊ flores dactilorũ ipsi seu dactili ipi immaturi qñ ꝑmo exire icipiũt ⁊ algiemar

a A.alchedar

b A.alchedar

[a]⌈alchoꝛi⌋h ꝫ deſcriptiones plures, ꝗs diximus in antidotario, ⁊ dicemus hic deſcriptionē fortē, mirabilē: ⁊ eſt illa q̄ fit cuꝫ aq̄ lacti acetoſi iterati: ⁊ v̾tus eiꝰ eſt vehemēs valdꝫ. Deſcriptio hec eſt. Sume rob [b]⌈alcoꝛi⌋ ptes.ij. ſi aūt non fuerit tibi pn̄s, accipe alcoꝛi, ⁊ fac ſerrare ipm̄, ⁊ accipe ſerraturā eiuſ: aut mole ipm̄, ⁊ miſce molitū eiꝰ cū medietate ſui ꝺ ſandal' in aceto diſtillato, aut in aq̄ agreſte pur̄ diebꝰ aliq̄t ꝺinde decoq̄tur in eo decoctiōe cū facilitate cū lōgitudine, donec diſſoluat̄: ꝺinde exꝓmat̄, ⁊ ſumant̄ de ſucco: ⁊ q̄ꝫto acetū, aut aq̄ agreſte ē plꝰ, tāto ē meliꝰ: ꝺinde ſumat̄ aq̄ adoḡ abſtracto butyro, mūdificata a ſua caſeitate adoḡ, aut cū colatiōe vltima, q̄ fit dimittēdo reſidere, aut cū decoctiōe, ſicut eſt decoctio aq̄ caſei, donec ſepet̄ aq̄ſitas, ꝺinde ſumat̄ farina oꝛdei, ⁊ fiat ex ea ⁊ aq̄ lactis acetoſi foca, ⁊ fiat acetoſuꝫ illꝺ foca, ꝺinde colet̄, poſtea [c]⌈ſumat̄ illꝺ foca, ⁊ fit in eo ꝺ ſb̄tili aq̄ oꝛ.⌋ fiat acetoſū, ⁊ q̄ꝫto plus iterat̄ tāto, ē meliꝰ. Sumant̄ ergo de eo ptes.v. ⁊ ſumat̄ aq̄ piroꝝ de ſemi. ⁊ aq̄ cydōioꝝ acetoſoꝝ plīme aq̄, ⁊ aq̄ ḡnatoꝝ acetoſoꝝ, ⁊ aq̄ pomoꝝ acetoſoꝝ plīme aq̄, ⁊ aq̄ alzarut, ⁊ aq̄ limōis, ⁊ aq̄ pꝛūoꝝ acetoſoꝝ, ⁊ aq̄ dactiloꝝ i ꝓmis q̄ icipiunt appere expſſoꝝ, ⁊ aq̄ [d]⌈alcoꝛi⌋ recēt, ⁊ aq̄ moroꝝ de ſemi. q̄ nō maturāt̄ integre, ⁊ aq̄ chꝛyſomiloꝛū imaturoꝝ, ⁊ acetoſoꝝ, ⁊ ſucci agreſte, ⁊ ſucci ribes, ⁊ ſucci ꝓputioꝝ vit, ⁊ ſucci roſe pſice, ⁊ ſucci nenufaris, ⁊ ſucci viol'. oīuꝫ añ. tertiā ptis vniꝰ, ⁊ ſucci acetoſitat citri. ⁊ ſucci acetoſitat citrāguli añ. duas tertias ptis vniꝰ, ⁊ ſucci coꝛiādri, ⁊ lactuce, ⁊ foliorū papaueris hūidi, ⁊ endiuie, ⁊ poꝛtulace añ. q̄rtā ptis vniꝰ, ſucci folioꝝ [e]⌈ſalicū⌋ folioꝝ maloꝝ, ⁊ folioꝝ piroꝝ, ⁊ folioꝝ alzarur, ⁊ folioꝝ roſ. ⁊ folioꝝ v̾ge paſtoꝛis añ. q̄rtā ptis vniꝰ, ſucci herbe hircine, ⁊ ro. ſiccaꝝ, ⁊ nenufaris ſicci, ⁊ ſucci berberis ſicci, ⁊ ſemis endiuie, ⁊ ſe. lactuce ⁊ balauſtiaꝝ, ⁊ nenufaris añ. medietatē decime ptis vniꝰ, ⁊ ſucci mēte humide ſextam ptis vniꝰ, ⁊ ſucci berberoꝝ humidoꝝ medietatē ptis: aggregent̄ medicine, ⁊ ſucci, ⁊ componant̄ ſup ignē, ⁊ ponant̄ in eis de lentibꝰ ptes q̄tuoꝛ, ⁊ ꝺ oꝛdeo excoꝛticato ptes.ij. ⁊ ꝺ ſumach ptes iij. ⁊ de ḡnis ḡnatoꝝ ptes.iij. ⁊ ꝺcoq̄nt̄ oīa ad ignē, donec remaneat medietas, ꝺinde dimittat̄ dōec infrēt, ⁊ ꝯfricet̄ foꝛtiter, ⁊ colet̄: ⁊ ſumat̄ ꝺ cāfoꝛa ad omne pōdus. ccc. ʒ. pōdus. aure. j. ⁊ terat̄ cāfoꝛa: ⁊ pulueriꝫet̄ ſup [f]⌈radicē cucurbite: aut kimie⌋ ⁊ fūdat̄ ſup ea medicina cū facilitate ꝺinde liget̄ caput eiꝰ cū re vehement foꝛtitudinis, ꝺinde ponat̄ ſuper pꝛunas donec ſciat̄, ꝙ foꝛſitā feruet, ⁊ ꝯcutiat̄, ⁊ ponat̄ in vitreata, ⁊ ſtringat̄ caput eiꝰ vt non pdat̄ cāfoꝛa, ⁊ lutet̄: ⁊ doſis eiꝰ ſit vſq ad. ʒ. x. Et ꝺ hoibꝰ eſt, q ponit in ea ſpice, ⁊ zinziberis, ⁊ ſemi. feniculi, ⁊ aniſi, ⁊ cipi, ⁊ pipis ptes eq̄les ꝺm quātitatem q̄ ei videt̄. Et q̄ñ egrediunt̄ variole cū complemēto, ⁊ ptrāſit ſeptimꝰ, ⁊ appet in eo maturatio, tūc neceſſe eſt vt rūpant̄ [g]†⌈ ⌋ cū acubꝰ de auro, ⁊ auferat̄ hūiditas cū cotto. Salitio āt neceſſaria eſt: ⁊ qum volueris ſalire, tūc elōga ſalitiōeꝫ ab eis q̄s erupiſti de magnis doloꝛoſis ex ꝓpinq̄: illꝺ. n. facit doloꝛē: imo ſali illas que ſunt ꝓter eas, ⁊ dimitte [h]⌈claudēs cū eo viā oꝛificioꝝ ſuoꝝ⌋ donec ſugāt ſalem ſuū: ⁊ non ſaliant̄ añ cōplemētū maturationis: illud. n. foꝛtaſſe faciet accidere doloꝛē vehementē, ⁊ apā. Et ſalitio q̄deꝫ eſt res, que eſt neceſſaria poſtquā maturant̄: ⁊ illud q̄dē fit cū aq̄ ſal', in q̄ eſt v̾tus croci. Et ſi aq̄ illa ē aq̄ roſ. tūc eſt meliꝰ. Et aq̄ in q̄ decoquunt̄ tamariſcꝰ, ⁊ lētes, ⁊ roſe, ꝺinde ſalit̄, eſt vltima: ⁊ ꝓpꝛie ſi ponunt̄ iteꝝ in ea cāfoꝛa, ⁊ ſādali: hec. n. ſalitio maturat, ⁊ exiccat, ⁊ facit cadere cū velocitate. Et ſuffumigatio cū tamariſco, eſt iuuatiua valde. Et in hyeme oꝫ vt applicet̄ eger inceſſioni ex tamariſco. Et q̄ñ variole ſunt vehemēt hūiditat, tūc neceſſaria eſt ſuffumigatio cū myrto, ⁊ folijs eiꝰ. Et de regimine bono apud maturitatē variolaꝝ [i]⌈ꝑuaꝝ⌋ ⁊ magnā volūtatē exiccatōis eaꝝ, eſt vt doꝛmiat patiēs variolas ſup farina rizi, ⁊ milij, ⁊ oꝛdei, ⁊ fabaꝝ: ⁊ magis ꝯueniēs eſt vt ponas ipſam [k]⌈impletionē culcitre,⌋ q̄ ſit [l]†⌈ ⌋ rara in q̄ penetret v̾tus. Et folia [m]⌈cuꝑſſi⌋ ſūt bona in hoc, Et oleū malū eſt in hac hoꝛa, q̄m̄ ꝓhibet exiccationē, Et q̄ñ incipiūt variole exiccari, tūc oꝑꝫ vt liniat̄ ſup eas [n]†⌈ ⌋ ex medicinis ꝓdictis cū v̾tute croci. Et q̄ñ accidūt ex variol' vlcera, ꝯfert vnguētū albū: ⁊ ꝓpe ꝑmixtū cū aliq̄ꝫtulo cāfoꝛe, ⁊ raſura radicū cāne cū aq̄ roſ. aut raſura venaꝝ arboꝛis ſalicis, aut arboꝛis alzarur. Et q̄ñq ꝯfert [o]⌈vnguētū de ceruſa, ⁊ lithargyrio.⌋ Et q̄ñ ſunt in naſo cruſte, ꝯfert ceratū ſcm̄ cuꝫ oleo roſ. puro, cū v̾tute ceruſe, ⁊ climie. Et adminiſtratio alicuiꝰ olei poſt exiccationē, ⁊ apud vlcerationē eſt bona apud exiccatiōes q̄dē cū eo qꝺ facit cadere cū velocitate, ⁊ apud vlcerationeꝫ, ꝓpea qꝺ ipm̄ eſt mā emplaſtri ⁊ vnguenti. Unguentū q̄dē rubeum bonum eſt ad vlcera variolaꝝ.

c A.renouet̄ focha ex eo ⁊ faria oꝛdei

d A.alchondes

e A.kalef

f A.fundū vaſis dicti cucurbita aut ſuper fundū ampulle

g †A.cum facilitate

h A.eas vt non claudatur a ſale via ſeu oꝛificiuꝫ ipſarum. Alia litera claudē cū eo viā oꝛificioꝝ ſuoꝛuꝫ deinde ſali eas

i —— A.

k A.implendo culcitram

l †A.ex tella

m A.liquiritie

n †A.cū adiuuātibꝰ ſup ipam q̄ ſunt

o A.ſup aſꝑget̄ ceruſam ⁊ litargirium

De obſeruatione membꝛoꝝ, ⁊ ꝺfenſione eoꝛum a nocumento variolaꝝ, ⁊ moꝛbilli. Cap.XI.

Membra que oꝑꝫ cuſtodiri a nocumēto variolaꝝ ſūt ſicut gutur, ⁊ oculus, ⁊ ptes ſuꝑioꝛes narium, ⁊ pulmo, ⁊ inteſtina: hec. n. membꝛa ſūt illa, q̄ vlcerant̄. Foꝛtaſſe. n. oculus deſtruit̄, ⁊ foꝛtaſſe accidit in eo albugo. In gutture v̾o foꝛtaſſe accidit ꝓfocatio: ⁊ foꝛtaſſe accidūt vlcera, q̄ ꝓhibēt ꝺglutitionē i meri: ⁊ foꝛtaſſe ꝑueniunt ad hoc vt ſit illic coꝛroſio ꝑnitioſa. In ſuꝑioꝛibꝰ v̾o ptibꝰ nariū foꝛtaſſe accidūt vlcera, que ſtringūt meatꝰ odoꝛatꝰ. In pulmōe aūt accidit foꝛtaſſe ex bothoꝛ variolaꝝ, ⁊ moꝛbilli, ꝯſtrictio anhelitꝰ vehemēs: ⁊ foꝛtaſſe faciunt cadere in phtiſim qum vlceratur. In inteſtinis foꝛtaſſe accidit excoꝛiatio cui ſuccurrere eſt difficile. Conſeruatio aūt oculi melioꝛ eſt vt fiat alcohol oculo cum almuri, ⁊ aq̄ coꝛiandri, ⁊ aq̄ roſ. in q̄ iā poſita ſunt ſumach, ⁊ cāfoꝛa, ⁊ ꝓpꝛie in pꝛimo die: ⁊ cum almuri ſolo. Et ſimil'r fiat alcohol cum alcohol nutrito ex aq̄ coꝛiādri, et aq̄ ſumach poſita in ea cāfoꝛa, ⁊ ſuccus pulpe ḡnatoꝝ eſt bonus iteꝝ in pꝛincipio. Qum v̾o appent tunc facere alcohol cum aq̄ roſ. ⁊ cāfoꝛa eſt magis ꝯueniēs. Et dictum eſt ꝙ facere alcohol cum napta alba eſt bonum in hoc. Et oleum de fiſticis eſt de eis q̄bus vtunt̄ mulieres in regione noſtra, poſt variolas ⁊ euētum nocumenti in oculo, ⁊ eradicat caliginem ſi fuerit, ⁊ rectificat oculum. Et collyrium album eſt bonum valde apud apparitionē bothoꝛ.

Conſeruatio aūt oꝛis, ⁊ gutturis eſt ſicut ſuctio ḡnatoꝝ, ⁊ ſuctio ḡnoꝛuꝫ eius in ꝓncipio: ⁊ ſuctio moroꝝ de ſenì, ⁊ gargarizatio cū rob eoꝝ: ⁊ ꝓpꝛie q̄ñ ꝯquerit̄ de doloꝛe in eis: ⁊ tunc oꝑꝫ vt lābat̄ ꝺ rob eoꝝ aliq̄d poſt aliq̄d. Sed ſuꝑioꝛes partes nariū cum epithimatione ex memithe, ⁊ ſandalis, ⁊ rob agreſte, ⁊ aceto. ⁊ [p]⌈odoꝛare aceta⌋ ſolum eſt vehementis iuuamenti. In conſeruatione v̾o pulmonis nō eſt ꝙ ſit ſicut lohoc ex lentibꝰ leue cū ſemine papaueris. Inteſtina aūt plurimum q̄dem oꝑꝫ vt ꝯſeruent̄ poſt inceptionē cum ſtipticis. Et qum incipit ſolꝰ v̾tris in fine egritudinis, curet̄ cū trociſcis

p A.naribus attrahere acetum

a[de spodio] ⁊ ribes, trociscis de semine acetose.

¶ De eradicatione vestigioꝝ variolaꝝ. Cap.XII.

IN hoc qdē loquemur vice alia, qum loqmur de ꝺcoratio ne: nunc vͦo dicemus illō qō est magis ꝯueniēs ⁊ magꝭ ꝑtinēs. Et ꝺ eis q̄ eradicāt vestigia variolaꝝ sunt radices arū/dinū, ⁊ b[⁊ sarcocola] ⁊ semen melonis, ⁊ cortices ei⁹ exiccati, ⁊ rizi ablutū, ⁊ aq̈ ordei, ⁊ albumē oui, ⁊ creta raravel lutū, ⁊ litargyriū: ⁊ zuccaꝝ tabar/zet, ⁊ amilū, ⁊ amigdale dl'ces, ⁊ amigdale amare. Et ꝺ oleis oleū ꝺ lilio, ⁊ oleū de fistic], ⁊ adeps asini cū oleo rosꝫ. ⁊ q̄ sunt ei silia: ⁊ aq̈ q̄ fit in vngula c[cameli] q̄ assaꝛ est vltima. Et de illis q̄ sunt fortiora, ē spuma maris, ⁊ lapis pipis, ⁊ costus ⁊ ammonia cū, ⁊ tus, ⁊ sapo cū baurach, ⁊ ossa vetusta adusta ⁊ semē raphani, farina raphani exiccati, aristologia, lupini. Et de cibis rectificātib⁹ colorē d[plūbeū] sunt ḡnata dulcia, ⁊ cicer, ⁊ vinū bonū, vitelli ouo/rū sorbiliū ius galline, ⁊ alcubugi, ⁊ alduragi im/pinguati. Et opꝫ vt assiduet hēns ea balneationē, Et de cōpositis est vt sumas ossiū adustoꝝ, ⁊ sterco ris ouini antiq, ⁊ e[ostracoꝝ] nouoꝝ, f[⁊ amili, ⁊ semis melōis, ⁊ rizi abluti, ⁊ ciceris oium aā. ptes x. ⁊ ḡnoꝝ alben ⁊ lupinoꝝ ⁊ costi ⁊ aristologie lon ge oium aā. ptes. v.] ⁊ radicis a rūdinis sicce ptes xx. fiat ex eis g[epithima] cū aq̈ melonis, aut cū aq̈ cucumeris siluestris, aut cū aq̈ or. aut cū aq̈ fabaꝝ, ⁊ liniaꝛ cū eo mēbꝝ, ⁊ abluaꝛ in mane cū ꝺcoctiōe viol'. Aliud ostracoꝝ nouoꝝ, ossiū antiquoꝝ, radicis arundinis ꝑsice, amili, semis melonis, rizi abluti, ḡnoꝝ h[ḡnatoꝝ] costi ptes eq̈les fiat ex eis gu/mera, Et iteruꝫ lupini, ⁊ cicer nigrū liniatur cū eis.

¶ De febribus apatum. Cap.XIII.

IAm sciuisti dispōnes febriū, que se/quunꝛ apata appentia. ⁊ ꝙ sūt ꝭm plimū de gñe febriuꝫ diei, qum apostemata ista ꝭm plimū non ꝑueniant ad cor, nisi cū calefactiōe sua absqꝫ sua pu/tredine: ⁊ plimū qdem hoꝝ est a causis primitiuis. Qum aūt ꝑuenit putredo eoꝝ ad cor, ꝑꝑ suam magnitudinē, aut ꝑꝑ suā ꝓpinqtatē, fit febris i[fortas/se] non de gñe febris diei. Et plimū qdē siliū ho rū nō fit nisi a causis aīcedētib⁹ corporeis, ⁊ repl'o/nalib⁹, k[crudis,] Et qñqꝫ fiūt ex vlcerib⁹, ad que attrahunꝛ māe maligne: ⁊ retinenꝛ in carnib⁹ mol/lib⁹. Febres aūt q̄ sequunꝛ intrinseca apata l[for tasse non fiūt] ex applicatiōe calefactōis ad cor sine putredine. Et m[vehemētiores] qdē febres fiūt ab apatib⁹ intrinsecis qñ sunt ex gñe herisipile in qbus/dā viscerib⁹, ⁊ n[extēdiꝛ] dolor, ⁊ sitis, ⁊ inflāma/tio: ⁊ signt ea sigtiones ꝑmixtiōis colere plime cum san. Et hec apata intrinseca sunt sic apata cerebri, ⁊ velaminū ei⁹, ⁊ simach auris, ⁊ gutturis qñqꝫ, ⁊ in velamine qō seqtur pect⁹, ⁊ epe, ⁊ rene, ⁊ vesica, ⁊ matrice, ⁊ intestinis, ⁊ que sūt eis silia. Et diuersifi/canꝛ febres eoꝝ in vehemētia ⁊ debilitate, ꝭm ꝓpin qtatem cordis, ⁊ longitudinē, Et eoꝝ iterum febres que sunt in mēbris carnosis est febris vehemētior, Et eoꝝ febris que sunt in pāniculis, ⁊ eoꝝ silib⁹ est debilior, Et eorū que sunt in vicinitate arteriaꝝ fe/bris est vehemētior. Et eoꝝ que sūt in vicinitate ve/naꝝ solū febris est debilior. Et nō euāꝛ iste febres a ꝑiodis ꝭm mās que effunduntꝛ ad apata eaꝝ ꝑio/di nāqꝫ eaꝝ sunt ꝭm gñationem eaꝝ, ⁊ ꝭm motum ipsarum, ⁊ ꝭm attractionē cal'atis, ⁊ doloris ad eaꝝ vnicuiqꝫ. n. humori est ꝑiodus q sibi ꝯuenit. Et scias ꝙ ml'totiēs sanaꝛ apa i pleuresi, ⁊ alijs, ⁊ remanet febris: ⁊ sigt tunc ꝙ mūdificatio nō accidit. Et iste qdem febres qñ ꝓlonganꝛ, ꝑducunt ad ethicā: ⁊ ꝓprie qñ apata sunt in epe. Ille vͦo q̄ sunt in velaminib⁹ cum ꝯfirmanꝛ, non expectāt vsqꝫ ad ethicā.

a A. in rob

b A. exiccataꝝ ⁊ faria fabaꝝ ⁊ ra sura ligni kalef ⁊ rasura arundinis sarchacole Alia litera ⁊ rasura ligni salicis ⁊ rasura radicum cānaꝝ vl' arundinū ⁊ sar/cacolla

c A. arietis

d —— A.

e A. testaꝝ seuva soꝝ ex terra

f A. ossium antiquoruꝫ radicis arundinis persi/ce amili lupioꝝ semē melōis rizi abluti ḡnoꝝ al/ben costi partes equales

g A. limentum

h A. alben

Alia litera

i —— A.

k —— A.

l A. nō existianꝛ ꝙ fiant

m A. deteriores

n A. vehemēs fit

¶ De signis earum ⁊ ipsaꝝ indicijs. Cap.XIIII.

CUm febrib⁹ ex apatib⁹ intrinsecis inueniunꝛ tres spēs signoꝝ, ⁊ accidētium. s. signa, ⁊ accidētia signifi/cātia membꝝ ifirmū: ⁊ sig, ⁊ accidētia significātia mām: ⁊ signa, ⁊ accidentia signtia dispōnem infirmi. Prima aūt signoꝝ spēs ē sicut pulsus ꝭinus, ⁊ dolor pungitiu⁹ o[apatis] in ptib⁹ pectoris. Et sil'r tussis sicca in ꝑmis, ⁊ humida scdo, ⁊ q̄ sunt illis silia. de signis pl'esis signtib⁹ apa in ptib⁹ pectoris. Et ad sūmū dolor, ⁊ ḡuitas in mē/bro: ⁊ est calius reliqs mēbris addita calefactione non ꝯsueta. Et sicut spasmus, qm̄ ipse multotiēs as sociaꝛ apatib⁹ calis in mēbris neruosis. Species vͦo scđa est sicut sigtio vehemētie febris tertiane si/gnificat qō mā est colica. Accñtia vͦo infirmi sunt dispositiōes que indicāt ei⁹ salutē, aut indicāt ipsi⁹ mortem. Et p[mēbra] qdeꝫ occulta diuersificanꝛ in faciēdo febres, ⁊ q[recipiēdo eas, ⁊ ꝑduratione eaꝝ, ⁊ ipsarum ꝑiodis] ꝭm magnitudinē eoꝝ in se ipsis, ⁊ magnitudinē venaꝝ eoꝝ, ⁊ ꝭm mēbra sua. Nā in mēbris intrinsecis sunt q̄ sunt ꝓpinq̄ cordi, ⁊ vehemētis cōitatis, sicut velamē, ⁊ pulmo: ⁊ de eis sunt q̄ sunt longinq̄ a corde, ⁊ debil' cōmunitatis sic renes: ipsi. n. nō semꝑ faciūt ꝑꝑ apata sua febres fortes, neqꝫ ꝯtinuas, r[Et] ml'totiēs qdē sunt interpolate, ⁊ sunt de gñe febrium cōmixtaꝝ, ⁊ febriuꝫ ter/tianaꝝ, ⁊ q̈rtane, ⁊ qntane, ⁊ sextane: ⁊ fiūt cū eis rigor, ⁊ horripilatio: ⁊ ambiguū fit esse eaꝝ: ⁊ sigt ea ḡuitas in loco renū, ⁊ in ptib⁹ alchatin, ⁊ dolor, ⁊ ꝓprietas calitatis in mēbro maioris consueta. Quꝫ aūt aggregaꝛ in mēbro s[vt] sit ꝓximum ꝑncipali, aut fortis cōitatis cū eo, aut vehemētis sensus, ⁊ est neruosum, tunc cum vehemētia febriū cōmitantiuꝫ apata ei⁹ accidunt ei inqetudo magna, ⁊ spasm⁹: ⁊ fortasse cōmittanꝛ ipꝫ accidētia extranea: sicut apa/ta mricis: associaꝛ. n. ei cum febre soda, ⁊ dolor certicis. Et calitas qdem t[quāuis inflāmeꝛ] in his apatib⁹, tamē non est valde vehemētis acuitatis, sicut est in causonide, nisi sit res magna: ⁊ cā in eo ē, quoniā putredo non est spsa, neqꝫ mota ad exterio/ra. Et pulsus qdem in febrib⁹ apatum intrinsecoꝝ est pulsus febrium putredinis paruus in ꝑncipio, velocis constrictionis apud statū, deinde magnifi/caꝛ, ⁊ fit velox, ⁊ spissus ꝭm membrū, ⁊ mām, ⁊ ꝭm quod sciuisti: deinde erit vndosus, ⁊ serinus, ⁊ faci/ens ꝭm membruꝫ in neruositate, ⁊ carnositate sua. Et vrina ꝭꝫ plimū ē ad albedinē ꝺcliuis, ⁊ paucitatē ticture, ꝑꝑ ꝺclinatiōeꝫ māei ad apa ꝭꝫ qō sciuisti.

¶ Cura earum. Cap.XV.

CUratio harum febrium est cura tio febrium acutaꝝ post curationē apatuꝫ. Radix enim in eis ē cura apatis, cum obseruatione cure fe/bris de infratione, ⁊ humectatiōe. Et u† [in his febrib⁹ nō ꝯcediꝛ pot⁹ aque frē, neqꝫ introit⁹] balnei. Et si fuerit apa herisipila, licꝫ vt fiat positio super ipm: sicut succoꝝ fraꝝ, ⁊ infrataꝝ actu, de foris super ipm: sicut succus lactuce, ⁊ sempuiue, ⁊ portulace cū aliquātulo ꝺ sauich ordei albi, q̄ sine cessatōe infrenꝛ super niuē, ⁊ ꝑmutenꝛ: ⁊ fortasse ꝑmisceꝛ cū eis oleū omphacinū aut oleū rosaceū. Et si comederit lactucas ablutas infrigidatas, pertransit, ⁊ iuuaꝛ cum eis.

o A. Alia litera q̄ ambo signifi/cant apa

p A. apostemata

q A. ⁊ fortitudie eaꝝ, ⁊ ꝯtinuatōe eoꝝ, ⁊ ipsaꝝ tēporibus

r A. immo

s A. si

t A. Alia litera quādo inflam/matur

v † A. iste febres diuersificāꝛ curatiōe eaꝝ a febribus calitatis puꝛe, quoniam

¶De dispõnib⁹ febrium cõpositaꝝ. Cap.XVI.

Febres quãq3 cõponunt adinuicẽ Fortasse.n.cõponũt ex eis spẽs ingrediẽtes in gña elõgata, sic cõpositio febris ethice cũ febre putrida. Et quãq3 cõponunt spẽs ex eis in gñe ꝓximo ꝯueniẽtes, sicut ẽ cõpositio speꝝ febriũ putredinis: sicut tertiana cũ flatica, vtpote febris noiata hemitrite⁹: ⁊ sic cõpositio febriũ apatuz. Et quãq3 cõponunt de eis spẽs ꝯueniẽtes in spẽ. sicut cõpositio duaꝝ tertianaꝝ, ⁊ duaꝝ quartanaꝝ, ⁊ triũ q̃rtanaꝝ. Quare fiũt due tertiane in appitione dispõnis ꝯm poxismos flatice: ⁊ tres q̃rtane in poxismis flatice. Et quãq3 cõponunt tres d̃ febrib⁹ tertiãis. Si igit fuerint ꝯz coalternatiõez erit poxism⁹ in die.iij. vehemẽtior: qm̃ ptinet ei piodus diei ꝓmi, ⁊ iceptio diei tertij: ⁊ silr in die q̃nto. Et similat hec hemitreteo, sicut cõpositio duaꝝ tertianaꝝ, silat poxismis flatice. Et pp hmõi nõ opz, vt tota occupatiõe occupet cum poxismis, immo opz vt occupet cũ accñtib⁹. Et [a]⌈ quãq3 accidit si ⌋ fuerint febres iste tertiãe pure [b] † ⌈ ⌋ vt festinẽt poxismi eaꝝ ad [c] ⌈ ꝯtẽtã .i. ad illã q̃ fortior est ⌋ ita vt destruat debilior earuz prius. Et quãq3 sig̃t cõpositionẽ reditio horripilationis post q̃tez. Et turpe q̃dẽ est medico sciẽti significationes cuiusq3 febris, ⁊ accñtia ei⁹, vt non pcipiat cõpositionẽ a ꝓmo die, aut scd̃o. Et cõpositio febris ethice cũ febre putredinis, ẽ ex ill' q̃ valde ambigua st: qm̃ ipsi vident iterpolatiões, ⁊ iceptiões rigoris, ⁊ horripilatiõis, ⁊ reditiõez sudoris si fuerit, ⁊ horas pticulares, q̃re existimãt ꝙ sint illic febres putredinis tm̃ insepabiles, aut cõposite ex ꝯtinua ⁊ interpolata. Et quãq3 ꝯtinuat cõpositio ita, vt appareat febris vna ꝯtinua silis, q̃ similat sinocho: ⁊ tũc q̃dez nõ est excusatio reditiõis ad significatões.

Et si fuerint poxismi breues, non ꝯseq̃tur eoꝝ ꝯtinuatio, nisi pp rẽ magnã de mltitudine numeri eoꝝ [d] ⌈ ꝓꝓe ⁊ fortasse vides interpolatões haꝝ febriũ lõgas. ⌋ Et q̃n cõponunt febres diuerse, sicut hemitrite⁹ eradicat [e] ⌈ postrẽa eaꝝ, ⌋ ⁊ remanet chrõica pura, siue sint due interpolate, aut due ꝯtinue: aut interpolata ⁊ ꝯtinua. Et quãq3 ꝯponit cũ hemitriteo alia tertiana, ⁊ flatica, ⁊ melãcolica: nã si est cũ tertiana eradicat tertiana, ⁊ pur⁹ fit hemitrite⁹: ⁊ si est cũ flatica, aut melica, eradicat hemitrite⁹, ⁊ depurat flatica: ⁊ silr melãcolica. Et quãz accidit ꝯpositio i eis ꝯm modũ aliũ: ⁊ est, vt cõponat interpolata ⁊ cõtinua diuersi gñis: aut ꝯueniẽtes ambe in eo: aut ꝯueniẽtes in spẽ, sic tertiana piodica cũ tertiana insepabili: ⁊ sic ꝯponunt due interpolate, silr cõponuntur due ꝯtinue. Quidã ãt existimauerũt ꝙ due ꝯtinue nõ cõponunt, sicut due tertiane: qm̃ q̃n mã est intra venas, nõ est poĺe vt diuersificet illd̃ in q̃ accidit putredo: putredo.n. est [f] ⌈ ꝓcedẽs ⌋ in toto: Et hec snia nõ est de ill' q̃ necessaria sunt ꝓculdubio apud me, qm̃ putredo icipit ꝓculdubio ex loco, d̃inde spgit, deinde currũt iudicia vehemẽtie, ⁊ [g] ⌈ iterpolatõis ⌋ ꝯm g̃dationẽ putredinis ꝓme: ⁊ ꝯm eam sunt ei mot⁹. [h] ⌈ nõ g̃ ⌋ elongat q̃n accidat putredo [i] † ⌈ ⌋ cui sit dñiuz [k] ⌈ aliqd̃ incipiens in pte mãeꝝ, cui nõ sit dñium seq̃ndi ⌋ aliud, imo aggregat in ea vt incipiat, ⁊ vt sequat simul q̃re erit ei g̃datio tẽporis [l] ⌈ q̃ expit. ⌋ Et spẽs q̃dẽ cõpositiõis febriũ sũt tres: intrans, ⁊ coalternata, ⁊ cõicans. Et intrãs est vt ingrediat vna earuz sup alteram: Et coalternata, vt ingrediat post eradicationem ei⁹. Et cõicans est, vt incipiat cum ea. Et cum videris febrẽ ꝯclusam, ⁊ est in ea rigor, ⁊ non sudor: ⁊ fortasse accidit in rigorib⁹ pluribus sudor vnus, tunc testifica cõpositionem in ea. Et silr cum videris in ꝯclusa supfluitatem in frigore extremitatum, ⁊ [m] ⌈ rigore, sed parum de ambobus, tunc fortasse est ⌋ in conclusa.

a A. ex eis q̃ accidũt quando

b † A. sunt

c A. breuitatem

d A. ⁊ ꝓꝓe in eis in qb⁹ eoꝝ interpolatões sũt lõge

e A. acutior ex eis

f A. sparsa

g A. Alia litera tẽporis

h A. ⁊ non

i † A. secunda

k A. cuz illa que sequitur Alia litera cũ eo qd̃ icipit i pte mãeꝝ ⁊ non est dñiuz seu virtus vt nõ seq̃tur

l A. ⁊ vehemẽtie ꝯz inceptõez ei⁹

m A. retractione caloris ad intra ꝯz ps de eis ambob⁹ fortasse accidit

¶De hemitriteo. Cap.XVII.

Hemitriteus est febris cõposita ex duab⁹ febrib⁹, quaꝝ vna est tertiana, ⁊ altera ẽ flegmatica: ⁊ fit in die vno poxism⁹ tertiane, ⁊ quotidiane simul. Aut ꝯm semitam cõitat̃, ⁊ inuentiõis. Aut ꝯm semitã coalternationis, ⁊ vicinitat̃. Aut ꝯm semitam introit⁹. Et de diuisionib⁹ difficilior ad cognoscẽdũ est ꝓma, d̃inde scd̃a. Et quãq3 sunt febres due ꝯtinue, q̃n due putredines sunt intrinsece: ⁊ quãq3 due sunt piodice, q̃ eradicant q̃n due putredines sunt extrinsece: ⁊ quãq3 ẽ cõtinua colica, qr ei⁹ putredo ẽ intrinseca: ⁊ flegmatica est ecõtrario: ⁊ quãq3 est eꝯrio. Et q̃dam ponũt hemitriteũ puꝝ febrẽ cõpositã q̃ fit ex tertiana extrinseca, ⁊ flegmatica intrinseca: ⁊ illaz q̃ est ꝑter eam, noiant non puram: ⁊ nõ est illd̃ de illis in qb⁹ superflua occupatio sit hñda. Et fortasse antecedens ad putredinẽ est colica: ⁊ fortasse ãncedẽs ad putredinem est flatica: ⁊ fortasse veniũt sil'. Et iteꝝ quãq3 est mã faciẽs febrẽ flegmaticã magis dñans, ⁊ quãq3 ẽ mã faciẽs febrem colicaz magis dñans: ⁊ q̃nocũq3 sit mã flatice ponit paroxismos colerice longiores, ⁊ tardioris crisis: ⁊ mã colice ponit paroxismos flegmatice ecõuerso. Et fortasse extendit hemitriteus longo tpe. s. vsq3 ad. vij. menses, ⁊ supra. Et quãq3 fit ex hemitriteo egritudo acuta. Et quãq3 est hemitriteus de febrib⁹ magis interficientib⁹, qm̃ pducit ad ethicam, ⁊ egritudines chronicas, ⁊ difficiles.

¶Signa hemitritei. Cap. XVIII.

Magis ꝓprium signoruz eius, ⁊ ꝓmum eoruz, licet necessaria sint [n] ⌈ comparia ⌋ alia est vt sit spatium hui⁹ febris in vno duoꝝ dieꝝ lõgi⁹ spatio tertiane, ⁊ magis q̃eta: deinde fit in die alio leuioris poxismi, ⁊ paucorũ accidẽtium. Et quãq3 iterat in ea horripilatio ꝯm plrimum aliquotiens: ꝓpter illud qd̃ accidit de pugna duaꝝ mãerũ, aut introitu vni⁹ eaꝝ sup alteram. Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicib⁹, aut q̃tuor: ⁊ iam calefiunt mẽbra aliqua horripilatiõe fixa adhuc. Et ex hac q̃dem que est hemitriteus corp⁹ non mundificat integre, Et quãq3 fiũt ꝓncipium ei⁹: ⁊ augmẽtuz ipsi⁹ vehemẽtis cõmotiões: ⁊ ꝓprie q̃n fuerit cõicatio: aut fuerit [o] ⌈ introit⁹ ⌋ in hui⁹ hora: tunc.n. fiunt horripilationi reddit⁹. Et est status longinqu⁹. Et cum existimat qd̃ corpus iã calefactum est, ⁊ febris hz statuz, inuenis horripilationẽ redeuntẽ: ⁊ ista accidẽtia sunt ꝓpter pugnã humoꝝ. Et status q̃dez huius egritudinis in horis particularib⁹, ⁊ vlĩbus est ante statũ flegmatice, ⁊ velocior statu eius, ⁊ tardior statu colice: qm̃ caliditas non expandit nisi cũ labore, ⁊ ꝓprie in ꝓmis, Et fit fort̃ ei⁹ acuitas apud statũ: Et silr fit declinatio longa pp illud, qd̃ accidit d̃ stationib⁹ quas efficit reluctatio vni⁹ duaꝝ mãeꝝ cũ alia. Et paꝝ q̃dez tepescit cũ sudore. Et in hac febre dies terti⁹ de dieb⁹ ei⁹ est silis ꝓmo ⁊ q̃rt⁹ scd̃o.

Et quãq3 cadit significatio sup hemitriteuz ex mõis diuersis: nam quãq3 accidit ex ꝯsuetudinib⁹: ⁊ quãq3 accidit ex accidẽtibus. Et casus ꝯsuetudinum est, sicut si in corpore hominis multiplicet coĺa ⁊ putredo ei⁹, deinde vtatur d̃litijs, ⁊ dimittat exercitia: ⁊ vtat cibis de spẽbus regiminis g̃nantibus flegma. Aut multiplicetur in corpore hominis flegma,

n A. signa

o A. intrans

⁊ putredo eius, deinde exercitet̃ plimum, ⁊ vtatur eo q̄ꝺ gn̄at coleram de spēb⁹ regiminis [a][si]fecerit necessariū etas illud in eo, ita vt fiat adolescēs post pueritiā, ⁊ dn̄ium humiditatꝫ: aut fiat senex post iuuētutē, ⁊ acuitatē ꝯplo̕nis. Ex accidentib⁹ v̄o sic̄ est pulsus, ⁊ vrina: ⁊ [b][ꝓcessio ei⁹ q̄ꝺ ꝓcedit]ex vomitu, ⁊ egōne, ⁊ dispōne digōnis: ⁊ sig̃ ei⁹, ⁊ dispō sitꝫ, ⁊ dispō tact⁹, ⁊ dispō horripilatiōis ⁊ rigoris: ⁊ dispositiōes hoꝛaꝝ, ⁊ paroxismoꝝ. Pulsus autē fit in ea minoris magnitudinis, ⁊ velocitatꝫ, ⁊ frequētie, q̄ꝫ ille q est in tertiana, ⁊ ꝯrie earuꝫ sunt minores, q̄ꝫ ille que sunt in flegmatica. Urina v̄o est tarde digōnis, ⁊ vomit⁹ est ꝑmixt⁹ ex colera, ⁊ flate. Et egestio est ꝑmixta ex colera, ⁊ flegmate. De dispōne auteꝫ calefactiōis, ⁊ frigoris, ⁊ sitꝫ, ⁊ horripilatiōis, ⁊ horaꝝ paroxismoꝝ iam locuti fuim⁹ q̄ꝺ oportuit, Et nō expectat̃ statio sup̱ dn̄anteꝫ duoꝝ humoꝝ nisi ꝑ vincentē ex sig̃tionib⁹: nā si dn̄at̃ flegma, sunt ꝑoxismi longiores, ⁊ horripilatio minor, ⁊ coarctatio, ⁊ ꝓpe in pulsu fortior, ⁊ extremitates sunt velociores ad suscipien̄. frig⁹ in ꝑncipiis egritudinis, ⁊ tardioris mūdificationis a suo frigore, ⁊ sitis est minor, ⁊ vomitus colere minor, ⁊ vrina vehemētioris albedinis ⁊ cruditatꝫ, ⁊ sudor minor, ⁊ etas pueritia, aut senectus, ⁊ ꝯplo̕ corporis sig̃t eā, et sil̕r ꝯsuetudo, ⁊ que currūt cū ea: Et si dn̄atur colera sunt ꝑoxismi breuiores, ⁊ extremitates velociores ad calefactionem, ⁊ sitis, ⁊ vomitus colere plus, ⁊ sudor magis exuberans, ⁊ fortasse declinat ad horripilationem, que est sic̄ rigor, ⁊ fit vrina vehemētius tincta, ⁊ etas est iuuētus, ⁊ complexio corp̱is qn̄qꝫ significat eaꝫ, ⁊ sil̕r ꝯsuetudo, ⁊ que currūt cum ea. Et qn̄ equantur duo humores [c][frequentant̃]significatiōes: ⁊ est horripilatio pura cōpleta, non [d][rigor, ⁊ nō ꝑueniens ad rigorē.] Et qn̄ compositio est [e][manifestior in ꝑiodica ⁊ ꝯtinua]quamplures hoīum appropriant noīe hemitritei puri, ⁊ est ꝯtinua ipsa flegmatica, est rigor [f][debilior]q̄m mā extrinseca est colerica, ⁊ non est contrarium ei ex parte flegmatis extrinseci cū ea, in eo q̄ꝺ necessariū est de rigore, sed est debilior, ⁊ fortasse iterat̃ in ea frigus ⁊ horripilatio ita, vt faciat errare in statu, sicut scis. Et multiplicat̃ in ea calitas viscerum, ⁊ ventris cum frigore extremitatum, Et fit pulsus vehemētioris ꝑuitatis ⁊ raritatis. Si aūt ꝯtinua est ipsa colerica, non fit rigor, neqꝫ magna horripilatio: ⁊ fit pulsus maior, et velocior: ⁊ angustia vehementior. Et si cōponunt̃ due ꝯtinue non erit rigor oīno. Et accidit tertiane continue vt allevietur ante alleuiationem flegmatice, licet non redeat ante eius reditiōem.

a A. aut

b A. egressio ei⁹ quod egreditur

c A. equantur

d A. diminuta neqꝫ ꝑueniēs ad diminutionem

e A. iter interpolatā ⁊ ꝯtinuā ⁊ ē illa

f A. debilis

De cura hemitritei. Cap. XIX.

NEcessarium ē in hemitriteo, vt vehemētē habeas solicitudinē in euacuādo mām ꝺꝫ spēs eūonis ex solo̕ne ventris, ⁊ vomitu, ⁊ ꝓuocatione, ⁊ sudatione, ⁊ plusq̄ꝫ vehemētia que est ꝑ extinctiua. Et cū solutiuis opꝫ vt ꝯueniat digō, nisi sint ex gn̄e q̄ leniunt nām: ⁊ soluūt, ⁊ nō ingetāt: sicut aq̄ lubleb cum geleniabin, si fuerit illō q̄ꝺ sup̱at flegma. Et sicut tereniabin, ⁊ siracost, ⁊ infusio tamarindi, ⁊ sirupus viol̕. si dn̄ans fuerit colera. Et sicut q̄ꝺ cōponit̃ ex istis, si fuerint duo humores quasi pares. Et post appitionē digestionis, si eūo fiat humoris cum fortib⁹, ꝑtransit. Et vomit⁹ opꝫ vt sit iteꝝ ꝺm humorē dn̄antē, aut ex aq̄ raphani cum sirupo acetoso, cal̕o: aut sirupo acetoso cum aq̄ cal̕a. Et ꝓuocatio opꝫ vt fiat cū eis in q̄bus est eq̄litas, Et qum festinat̃ in potādo ꝺcoctiones ante digōnē, timet̃ sirsem. Medicine v̄o iuuatiue in via ꝑueniente ad statum, ad rectificandā materiam, ⁊ maturandū ipsam, ⁊ succurrēdum nocumentꝫ ei⁹, ex singularibus est absinthiū: veꝝ post septimum, ⁊ apparitionē digōnis, ita vt sit romanum q̄ꝺ ex ipso bonū est: Et quꝫ tu festinas cū eo, mouet humores, ⁊ nō euacuat eos [g][qūqꝫ sumit̃]facit accidere angustiā, ⁊ tristitiā, ⁊ nauseā: ꝺinde reuertit̃ super eos cū sua [h][cal̕itate]⁊ exiccat eos, ⁊ [i][cum sua stipticitate]facit eos pigros. Et Gal̕. q̄dem ⁊ q ante eum fuerunt curauit eos cum aqua ordei in qua est v̄tus pipis. Et dixit q̄dam ꝑmorum medicorum, q̄ꝺ Gal̕. [k][trangressus est in alienatione ⁊ stetit]vbi opꝫ vt miret̃ de eo: ⁊ non sciuit q̄ꝺ pip̱ inflāmat febrē, ⁊ aqua ordei pigrā efficit mām. Et iste q̄dem ꝯdictor errauit errore, q non appropriat̃ in hac intētione, immo canon datus in adiutorio nature, qn̄ ꝑparat̃ ad resistēdum hmōi materijs, est cuꝫ medicinis cōpositis ex infrantib⁹, ⁊ calefaciētib⁹, vt discernat natura inter duas v̄tutes, q̄re occupat̃ infratiuum cū febre, ⁊ ꝑtibus cordis: ⁊ calefactiuū cū mā, ⁊ qs est q curet hēitriteū absqꝫ hoc. Et si natura nō est fortis ad discernēdum, tunc nō ꝓdest curatio quocūqꝫ modo fiat. Et errauit in alijs modis, in allatione quoꝝ non est necesse nos incedere via ꝓlongantiū: Et iste q̄deꝫ ꝯtradictor dixit, ꝙ opꝫ vt administrent̃ subtiliātia in q̄b⁹ nō est fortis calefactio, sicut apiū, ⁊ anetū, ⁊ non sciuit q̄ꝺ pol̕e est [l][vt piper infrētur minoratiōe sui ad hoc:]vt frangatur ei⁹ calefactio, ⁊ nō abbreuiet̃ ei⁹ subtiliatio a subtiliatiōe apij plimi: ⁊ fit aq̄ ordei adiuuās ip̄m in faciēdo ꝑuenire v̄tutem ei⁹, ⁊ destruēdo sup̱fluitatem ei⁹, ⁊ [m][faciēdo cadere mās ad ip̄m] vt allevietur penetratio v̄tutis ei⁹ in eis. Ampli⁹ mirabile fuit, q̄ꝺ ipse posuit Gal̕. de illis q ignorāt, q̄ꝺ pip̱ inflammat febrem: ⁊ noīant ip̄m de illis q obliuiscunt̃, ab hoc vbi indicat de hoc. Cōposita v̄o de medicinis q̄b⁹ opꝫ vti in hac hora, sūt sic̄ trocisci ꝺ absinthio, ⁊ trocisci de rosis. Trocisci leues boni ad hemitriteū. ℞. roꝭ. radicum ligritie amborum an̄. ʒ. iiij. tereniabin. ʒ. iij. spice, succi absinthij, spodij omnium an̄. pōdus. ʒ. ij. fiāt ex eis trocisci. Trocisci alij ad inflāmationē. ℞. roꝭ. ʒ. vj. semis acetose, gūmi oīuꝫ an̄. ʒ. iiij. amili pondus. ʒ. iij. berberis, spodij, seminis portulace omnium an̄. pondus. ʒ. ij. dragagāti, croci spice, reubar. oīum an̄. ʒ. j. cāfore pondus tertie, ʒ. j. fiāt trocisci. Trocisci alij boni habentibus hanc febrē, ⁊ ꝓpe qn̄ ꝯquerunt̃ cū hoc de solo̕ne ventris, ⁊ tussi. ℞. spice aromatice, xiloaloes, croci, berberis, ⁊ succi ei⁹ oīuꝫ an̄. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. iiij. spodij, roꝭ. cū capitib⁹ suis, lacce, gūmi torrefacti, karabe oīuꝫ an̄. ʒ. v. se. acetose torrefacti. ʒ. vj. [n][cretē romane.]ʒ. vij. fiāt trocisci. Descriptio alia bōa roꝭ. ℞. rubeaꝝ. ʒ. vj. berberis, gūmi, semis acetose oīuꝫ an̄. ʒ. iiij. spice, eupatorij, spodij, amili, seminis portulace, gn̄oꝝ cucumeris oīum an̄. pōdus. ʒ. ij. se. succi ligrītie. ʒ. j. lacce, reubarbari, amboꝝ. an̄. ʒ. ꝭ. aggreget̃ mis endiuie, semis cuscute oīum an̄. ʒ. j. ꝭ. succi ligrītie. ʒ. j. lacce, reubarbari, amboꝝ. an̄. ʒ. ꝭ. aggreget̃ illa, ⁊ fiant trocisci. Pill̕e bone ad hāc egritudinē, ⁊ ꝓpe qn̄ ⁊ oēs cronicas, ⁊ febres ledentes viscera, ⁊ ꝓpe qn̄ mā flatica est magis vincens. ℞. aloes, masticis, myrobalanoꝝ citrinoꝝ, reubarbari, succi eupatorij, succi absinthij, roꝭ. rubeaꝝ oīuꝫ an̄. ꝑtes equales, croci ꝑtem mediā, fiāt pill̕e cuꝫ aq̄ endiuie: ⁊ sit dosis. ʒ. ij. cū sirupo acetoso. Descriptio bona ꝯueniēs p⁹ digōnē. ℞. aloes, mastic[o][†] succi absinthij, roꝭ. oīuꝫ eq̄l̕r, croci. ʒ. ꝭ. iformēt̃ pillule cū aq̄ endiuie: ⁊ sit doꝭ. ʒ. ij. cuꝫ sirupo acetoso.

g A. ⁊

h A. amaritudine

i A. stipticat eos quare

k A. cecidit in errore maxio ⁊ permansit

l A. ꝙ ꝑ pip̱ voluerit cum paucitate eius

m A. infundēdo seu lenificando materias

n A. luti romani. i. terre sigillate

o A. succi eupatorij

De recidiuatione. Cap.XX.

Recidiuatio est deterior radi/ce: et consilium quidem est, vt in ea non fiat a ⌈inceptio⌋ ad curandum, donec manifestus sit modus egritudinis: nam secundum plurimum est seua.

Fen secunda de pronosticatione et iudicijs crisis. Cap.I.

Nos dicemus in hac fen dispones crisis, et dies eius, et signa ipsius, et si/gna digonis, et quod appropriatur vni/cuique significationum de iudicio, et de signis bonis et non bonis. Et iste quidem sunt res super quas b ⌈resoluun/tur⌋ res in hac pnosticatione. Et p/nosticatio est vt c ⌈dicat de⌋ significationibus inuentis super rem futuram, ad quam peruenit dispositio egritudinis de euasione, aut perditione, propter illud quod cognoscitur de virtute, et fixione eius, aut casu ipsius, d ⌈aut⌋ cognitione hore eius, et modi qui erit verbigratia an erit. e †⌈ ⌋

Tractatus primus de crisi, et f ⌈intentionibus⌋ significa/tionum eius et bonitatis et malitie in crisi et quid g ⌈est in⌋ diuisionibus suis, et suis iudicijs crisis. Cap.II.

Crisis intentio est separatio in h ⌈locu/tionibus.⌋ Et ipsius expositio, est alteratio que fit subito aut ad latus sanita/tis, aut ad latus egritudinis: Et habet signi/ficationes quibus peruenit medicus ad id quod fit de ea. Et declaratio huius est, quod egritudo corporis est sicut inimicus exterior ciuitatis, et natura sicut dominus conseruans eam, inter quos ambos iam cucurrerunt i ⌈rixe⌋ leues, de quibus non curatur, et iam vehemens fit inter vtrosque pugna, quare acciderunt tunc ex signis vehementie pugne, dispo/nes, et cause, sicut k ⌈impulsio fortis, et sicut rugitus,⌋ et clamor: et sicut cursus san. deinde fit separatio in tempo/re non sensate quantitatis, et quasi in momento vno, aut vt vincat dominus exteriorem, aut vt vincat inimicus exterior regem: et victoria quidem aut erit completa in qua erit vnius duarum partium completa superatio, et dimissio ciuitatis. aut erit non completa in qua erit superatio non prohibens reditum et reuersionem ita vt accidat pugna vice alia aut vici/bus pluribus l ⌈ergo⌋ erit tunc m ⌈crisis⌋ separatio in fine earum. Et sicut cum dominus vincit superuenientem, et fugat ipsum, et ex/pellit, aut ita vt expellat eum expulsione totali, ita vt n ⌈quiescat ciuitas ab eo et vicini eius et reliqui fines coniun/cti⌋ cum ea: aut expellit eum expulsione non vniuersali, immo fugat eum a ciuitate, et non potest fugare ipsum a fini/bus alijs continuatis cum ciuitate: similiter virtus, que venit cum crisi bona, aut expellit materiam ledentem o ⌈a fundamento corporis,⌋ quod est cor, et principalia mem/bra, et a finibus eius qui sunt extremitates: aut expellit eam a fundamento, sed non potest expellere eam ab extremita/tibus immo peruenit ad eas, et nominatur crisis permutationis.

Et omnis egritudo que remouetur, aut remouetur secundum se/mitam crisis, aut secundum semitam resolutionis, ita vt resoluatur materia paulatim, donec finiatur gradatim. Et huiusmodi quidem plurimum fit in egritudinibus cronicis, et materijs frigidis, quas signa timorosa, et motus praui non antecedunt. Et similiter omnis egritudo, que interficit aut interficit secundum semitam crisis, aut secundum semitam arefactionis, et est vt p ⌈resoluatur⌋ paula/tim q †⌈

⌋ Et melior quidem crisis est completa, in qua est fidu/tia manifesta, appens que habet accidentia salua, quam aliquis dierum crisis indicat r ⌈casuram esse⌋ in die crisis laudabilis.

Et omnis quidem crisis aut est laudabilis, aut mala: et vna queque aut est completa, aut diminuta. Et completa quidem s †⌈ ⌋ aut est ita quod natura expellit materiam expulsione totali, aut cum permutatione. Et de crisi quidem

t †A. cõplete quum fuerit indicatio secundum semitam quam declarabimus ex dispositione dierum cri/sis: et dierum indicationis et illud in bona, et mala similiter. et expectetur quidem crisis.
v A. cõplete expulsionis in egritudinibus materiarum subtilium calidarum et virtute existente forti. et expectetur crisis permutationis vbi virtus est debilior et materia grossior.
Alia litera Et cõpleta quidem crisis est illa que cadit in egritudinibus materiarum subtili/um calidarum virtute existente forti, et expectatur crisis permutationis quando virtus est debilior et in diebus indicatiuis, et illud in bona et mala similiter et expectetur hec crisis quando materia est grossior

diminuta est quedam aliquando, quam sequitur in bona quidem resolutio: et in mala arefactio. Et diminute quidem crisis di/es indicat diem crisis t †⌈

⌋

v ⌈cõplete cadentis⌋ in egritudinibus materiarum subtilium cali/darum virtute existente forti. Et permutationis crisis expectatur, vbi est virtus debilior, et dies indicationis: et illud in bo/na et mala simul: Et expectetur crisis materia existente grossio/re. ⌋ Et prime quidem dispositio iterum diuersificatur: nam quando materia existit in ea x ⌈vehemens⌋ facit crisim per sudorem: et si fuerit infra illud y ⌈quamuis⌋ sit valde calida, facit crisim cum fluxu sanguinis narium: et si non, per fluxum vrine: et si non, per fluxum ventris, et vomitum. Et scias quod mucus, et sa/nies auris, et lippa, et lachryma sunt de crisibus egri/tudinum capitis. Et sputum, de crisibus egritudinum pecto/ris. Et apertio sanguinis hemorroidarum est crisis bona egritudinum multarum: verumtamen non accidit secundum plurimum, ni/si in eo quo currit consuetudo eius. Et acutior quidem cri/sium, et propingor ad separationem, est fluxus sanguinis na/rium: quoniam consequitur expulsionem materiei in vice vna: dein/de est fluxus ventris, postea vomitus, deinde vrina, po/stea sudor, postea exitura. Et exiture quidem sunt de genere crisis permutationis, Et contingit quandoque vt exiture sint fortio/res sudore in crisibus: nam plerumque remouentur per eas egritu/dines subito, siue sint salue, siue male mortificantes membra. Et exiture quidem quibus fiunt crises, diuersarum sunt specierum. s. z ⌈carbunculi⌋ et dubellet, et & ⌈tuayn⌋ et for/mica, et herisipila, et ignis persicus, et herpesestiome/nus, et variole, et finaces, et vlcera multiplicata in cor/pore. Et fit crisis quandoque, aut aliquid eius cum quo congelantur la/certi, et nerui: et per scabiem quandoque, et species eius: et impetigi/nem: et cancrum: et albaras, et glandulas: et rupturam, et va/rices: et inflationem extremitatum, et alia ab istis. Et de speciebus permutationis sunt que non perducunt ad exituram ℞ ⌈con/tra⌋ de faciunt sicut tortuam, et spasmum, et mollificationem, et dolores anche, et dorsi, et testiculorum, et genicli, et icte/ritiam, et elephantiam, et varices. Et scias quod crisis fa/cta ꝫ ⌈ex permutatione, que fit crisis, dum non accidit⌋ non ac/cidit sanitas. Alteratio autem permutationis a ⌈que fit ad inferiora est laudabilior:⌋ Et b ⌈exitura est laudabilior.

Et permutatio⌋ que est ad exteriora, et post digonem cõ/pletam, et longinqua a membris principalibus est laudabilior.

c ⌈Et significatori quidem⌋ inest vt significet de disponi/bus significantibus super crisim bonam et crisim malam. d ⌈Et⌋ sicut quum inimicus expugnat ciuitatem, et extollitur in pu/gna, et coarctat, et sublimat litem, et expanduntur signa victo/rie vehementis, domino defensore, et longinquo non accipiente ar/ma sua, neque potente vti istis suis, e ⌈sunt signa ad testifi/candum illud quod vult, vt sit victoria defensoris aut victo/ria inimici expugnantis, et significat de disponibus testifi/cationis significantibus malitiam dispositionis domini.⌋ Et si dispo/sitio fuerit econtrario, tunc iudicium erit econtrario. Similiter quando egritu/do mouet signa crisis, que ego dicam, ante casum digonis signa f ⌈exituram in membro aut rem aliam: et fortasse erit post sanitatem: Et laudabilior quidem permutationum signifi/cat⌋ crisim malam: Et si fuerit illic digestio aliqua si/

stificantia et significantia malitiam dispositionis domini.
Alia litera tunc sunt signa testificantia, et significantia illud quod contingit vt sit de victoria inimici aduenientis vel expugnantis similiter medicus significat vel pnosti/catur ex dispositionibus significantibus malis super malitiam dispositionis crisis
f A. Alia litera exituram in membro aut rem aliam ex eis post quas non est sanitas neque permutatio laudabilis et significat

a A. festinatio
b A. fundatur
c A. iudicium fiat ex
d A. Alia litera et
e †A. an non
f A. de modis
g A. fit et de
h A. altercationibus.
i A. pugne
k A. pluerizatio aeris forti et stre/pitus
l A. et
m —— A.
n A. elongetur a mu/ris ciuitatis et a medio eius vel a principaliori parte eius et a reliquis parti/bus vel confinibus con/iunctis
o A. a medio seu a fundamento et a parte principalio/ri corporis
p A. fiat arefa/ctio
q †A. et est vt resol/uatur virtus paulatim
r A. et cadit
s †A. bona

Alia litera in egritudinibus factis a materijs subtilibus acutis virtute existente forti
x A. vehementis subtilitatis
y A. et
z A. furunculi
& A. athoin
℞ A. sed
ꝫ A. cum permuta/tione dum non acci/dit permutatio cum qua fit crisis
Alia litera deterior crisis fa/cta ex permutatione que fit crisis, est illa cum qua non accidit sanitas, et melior quidem permutatio est illa que fit ad in/feriora et lauda/bilior exitura
a A. in exituram vel sanie seu aduenit permutationis in exi/turam in membro aut rem aliam quandoque est post sanitatem:
b A. egressionum et permutationum illa
c A. Et sic signi/ficatori inest vt si/gnificet ex dispo/nibus testificantibus super id quod acci/dit de victoria domini defensoris aut victoria inimici superuenientis. Similiter medico
Alia litera
d —— A.
e A. sunt signa te

gnificat crisim diminutam. Et si fuerit illic digestio cōpleta, signat crisim bonā cōpletā. Et cōpleta quidem crisis fit apud statum: et fortasse aduenit quum incipit declinatio. Et propter hāc cām impedit crisim cōpletam frigus vehemens, quū egritudinis status in ipso fit difficilis: quō ergo erit eius declinatio? Et multotiens quidē est necessariū medico succurrere nocumēto frigoris calefaciēdo locū, et fundēdo super vētrē infirmi oleū calidum, vsque quo videat sudorē incipere: deinde abstineat ab effusiōe [a]†[ ], et abstergat sudorē et conseruet locū secundum equalitatē. Et scias quod motus crisis, quae accidūt in diebus et horis, in quibus currit consuetudo nature ad impugnādam egritudinē expurgatiōe quae fit [b][quae est appetitio nāe in eligēdo horā aut eligendo dispōnem cū auxilio]dei, sunt in quibus habetur fidutia. Si aūt accidat [c][pugna egritudine incitante eam, et inquietudo.] Et illud est de eis quae signant vehemētiā [d][propter] oppressionis egritudinis, et permutationis mäei [propter illud quod tēdit semper]apud declinationē humoris ad os stōci, quare mouetur vomitu: aut ad fundū eius, quare mouetur fluxu ventris, Et similiter est dispō, quum facit accidere tussim, et sternutationē. Et similiter quum sunt significationes significantes quod crisis eueniat in die [e]†[ ]sicut quartodecimo [f][quum antecedit super eum, et inuenitur principium crisis moueri]ante ipsum in die, quāuis sit creticus, sicut [g][vndecimus]tunc illud significat quod crisis nō erit cōpleta: et licet quandoque sit bona, [h][sed significat quod nā inuata est in pugna.] Quod si egritudo fuerit mala, fraudulēta, tunc non speratur quod crisis sit bona: et si egritudo fuerit salua, tūc non speratur quod crisis sit completa. Et ad vltimū quidem anticessio motuū crisis ante statum, [i][quae est egritudo illa meretur:]aut fit propter virtutem egritudinis, aut propter vehemētiam motus eius, et acuitatem ipsius: aut propter cām extrinsecā excitantem quod de ea quaesitum est, propter errorē in cibo, aut in potu, aut exercitio, aut propter accidēs aiale. Nam accidētibus aialibus inest introitus in motiōe crisis, et in alteratiōe partis eius. Timor.n. ponit crisim vt fiat fluxu vētris, aut vomitu, aut vrina, et gaudiū facit vt ipsa fiat sudore. Et illud quidē fit secundum motum spūs ad interiora, et ad exteriora Et quū anticedit pugnā taliter vt virtus [k]†[

nō signatur]cū ea vsque ad statū, est illud significatio mortis, et fortasse remanet virtuti residuū aliquod vsque ad statum, et est saluū. Et scias quod crisis non cadit in [l][die et]hora quietis, et [m][tranquillitatis]neque in hora teporis a vehemētia, nisi raro, et pars: et primum amborum est minus. Et archigenes quidem [n][neque]vidit ipsum in crisibus suis nisi bis: et Gal. semel. Et melior quidē crisis est illa que fit in hora status [o]†[ ] in ea vero que ipsum antecedit, nō est fidutia: imo est aut diminuta, aut mala [p]†[ ]cōpressiua. In principio nunquam fit crisis, nisi pernitiosa. Et ad vltimum quidē accidentia signorum crisi in primis diebus egritudinis, significat pernitiē: et in eius augmēto quum est laudabilis, significat crisim diminutā: in declinatione vero nunquam fit crisis. Qualiter vero eueniat in ipsa mors, aut dispositio [q][que non est]bone crisis, post dicemus. Et scias quod crisis in egritudinibus saluis postponitur: natura.n. nō est [r][egressa]quia possibile est ei vt expectet vsque quo inueniat complemētum digestionis: et in mortiferis anticedit. Et non [s][relinquitur eger] ab impugnatione sue egritudinis subito. [t][Et non est]secundum semitā resolutionis nisi [u][quia est quandoque]vero laudabilis, aut exitura laudabilis. [x][Et]resolutionē autem liberantem, et arefactionem mortificantē, non anticedunt accidētia timorosa, neque euacuationes sensibiles. Et scias quod egritudines sunt diuerse: de eis enim sunt, que mouentur in principio, deinde sedantur, et quiescūt:

a†A. olei

b A. a fortitudie nāe. i. eligēdo horā et in electione seu cognitōe dispōnis precepti

c A. expugnatio ante horam in qua fit huiusmōi expugnatio spōte sua et illa expugnatio necessitatur ab egritudine ipsa et inquietudine vel a necessitate

d A. sicut fit expurgatio

e†A. aliquo

f A. et anticedit ad ipsum et inueniatur acceleratio crisis motē

g A. in die vndecimo

h. A. tamen et significat quod nā accelerat expugnationem

i A. Alia litera veridicum in illa egritudine

k†A. fiat ambigua nō stabilis

l ——A.

m A. eradicatōis

n A. non

o†A. veri

p†A. cōcitatiua

q A. similis

r A. oppressa vel concitata

s A. egreditur vel nō euadit infirmus ex fortitudine vel

t ——A.

v A. iam fuerit

x ——A.

et de eis sunt que sunt econuerso. Et multotiens quidem significāt significationes, quod crisis erit per expulsionem mäei egritudinis a nā ad latus aliquod: et in expulsione materiei ad ipsum est nocumētum, quare necessarium est vt confortetur illud latus, et illud membrum, et declinetur mä ad contrarium. Et scias quod quandoque venit crisis [y]†[ ]et numeratur ex sexto, et ē septimi. Et iā tunc visitatur principium egritudinis: nā bōa crisis raro fit in sexto. Et scias quod species alteratiōis egritudinis sūt sex: egritudo.n. aut alteratur ad sanitatē subito, aut ad mortē subito: Aut ad sanitatē paulatim, aut ad mortē paulatim: Aut aggregantur in ea vtreque res, et conuertitur ad mortē, aut ad sanitatē. Et scias quod nomē crisis secundum quod dixit ille cuius sermoni creditur, est deriuatū in lingua greca a separatione prolocutiōis, quae est vni duorum disputātium, aut controuersantium apud iudices super aliū, quasi sit separatio, et exitus ab [z][alteratione.]

Sermo vniuersalis de signis crisis. Cap. III.

Crisim antecedunt [&][quandoque]si casus eius fuerit nocturnus in die, et si fuerit eius casus diurnus in nocte, dispōnes et res, et que sūt signa eius: sicut inquietudo, et angustia, et volutatio, et grauitas, et cōturbatio [?][sensus,]et dolor capitis, et dolor colli, et vertigo, et scotomia, et imaginationes corā oculis, et tinnitus, et sonus, et pruritus in naso, et alteratio coloris in facie, et lepore subito ad rubedinē [ꝑ][et]citrinitatē, et tremor labij, et [a][oculorum,]et nausea, et pulsus cordis, et sitis, [b][et tremor cordis]et dolor [c][in stō,]et strictura anhelitus, et difficultas accidētes subito, et grauitas hypocondriorum, et tensio in eis: et dolor: et [d][saltus]et dolor in dorso, et [e][saltus] in lacerto et pūctura [f]†[ ]et rugitus. Et quandoque accidit [g][horripilatio]significans eā, et accidit dolor lassitudinalis, Et quandoque alteratur pulsus a dispōne sua in ea, et significat ipsam [h]†[

]Et retinentur quandoque cā crisis res quarum consuetudo fuit vt euacuarentur vt sanguis menstruus aut hemorroidarum aut fluxus ventris: et significat quod [i][modus eius vadit ecōtrario in parte.] [k][Et signa nocturna diurnis sunt vehemētiora,]Et cā in hoc proculdubio vt sit, est quum mä faciēs egritudinem [l][auget] accidētia et significationes causa sui motus. [m][Et]diuersificātur aut propter diuersitatem materie, aut causa partis diuersitatis motus, Et diuersitas quidem causa diuersitatis materie est verbigratia. vt sit motus materie quando est, ad superiora, deinde significent significationes speciei egritudinis et etatis, et complexiōis, et aliorum quod mä est sanguinea, expectat tunc medicus fluxum sanguinis narium: et si significant quod ipsa est colerica, expectat vomitum secundum plurimū, nisi alie significatōes ei approbate significent fluxū sanguinis narium: multotiens enim fit crisis eius fluxu sanguinis nariū: et antecedunt eam imaginationes colerice [n]†[ ]. Et fluxus quidem sanguinis narium [o]†[ ]

[p][furiosarum,]et fit sanitas statim. Causa aūt partis motus quandoque consumit materias egritudinum [p][furio est, quoniā ipsa aut mouetur, vt [q][violēter vadat]super membra principalia et que sequuntur ea de visceribus, et facit accidere nocumētum in operationibus suis, et impedimētum consequens ea, sicut eueniunt ex parte cerebri permixtio sensus, et dolor capitis, et quod diximus cum eis: et ex parte cordis, pulsus cordis, et malitia anhelitus, et quod diximus cum eis vtrisque. Aut mouetur versus expulsionem: et fit illud secundum duos modos, nam aut incipit expel/

y†A. bona

z A. altercatiōis

& ——A.

? A. rationis

ꝑ A. aut

a ——A.

b ——A.

c A. oris stōci

d A. iectigatio

e A. iectigatio

f†A. ventris

g A. Alia litera rigor

h†A. et signa nocturna sūt vehemētiora diurnis

i A. motus accidit in parte cōtraria

k ——A.

l A. commouet

Alia litera m ——A.

n†A. ignee

o†A. plurimum vehemens vel perfluus

p A. pernitiosarum

q A. aggrauat

lendo ex omni pte, ⁊ [a]⌈lõgitudine⌋ ⁊ est illud ad totum illđ qđ appet, ⁊ est hoc cũ sudore: aut incipit tẽdere ṽsus ptẽ vnã: ⁊ qum incipit [b]⌈ps eiꝰ ex oi pte⌋ fortasse est ps talr, ꝙ qñ incedit, nõ est excusatio qn icessus sit p mẽbra pncipalia, sic ps [c]⌈altera⌋ nã mã tẽdẽs ad eã ptrãsit sup fines mẽbrorũ anhelitꝰ, ⁊ sup fines cerebri q̃re accidunt iterũ accñtia silia accñtibꝰ [d]⌈eiꝰ⌋ si non esset expulsa, imo [e]⌈eẽt violẽter ibi pmanẽs.⌋ Et fortasse ẽ ps ṽsus mẽbra q̃ sũt minus q̃z pncipalia sic os stõci qum intẽtio mãei expellẽde p crisim est vt expellaṫ vomitu. Aut est de pncipalibꝰ, verũtñ [f]⌈est tollerãs cõe offm nõ velociter puenies⌋ ad corruptiõez, sic puenit ad fines epis, ⁊ expelliṫ ex via vesice, aut fellꝭ: ⁊ ex oi pte loci expulsionis crisꝭ, sic [g]⌈in stõ⌋ vomitu: ⁊ si ad fines capitꝭ, fluxu sanguis nariũ, ⁊ silibꝰ ei: ⁊ ad fines epis, vrina: ⁊ ad ptes itestinorũ, fluxu vẽtris. Et qñ est forma hec, nõ est lõginquum, qn motui eiꝰ in oi pte sit signum sigñs, ꝙ illđ qđ spaṫ de expulsiõe eiꝰ, est illiꝰ gñis, si crisꝭ que expectaṫ fuerit bona: aut signũ sigñs malitiã eiꝰ pmã, ex [h]⌈suo aduẽtu impediẽte⌋ illđ membrorũ, si fuerit crisis mala. Et fortasse est signũ vnum bonũ ad hoc, vt significet ptes plures, sic pulsus cordis qñq3 sigt, ꝙ mã est expulsa ad os stõci, ⁊ sigt ꝙ mã [i]⌈violẽter supuenit cordi.⌋ Et fortasse ẽ signũ vnũ sigñs rẽ vlẽm cõem motui ad ptem vnã, ⁊ expectanṫ signa alia qbꝰ sigtur modus, q̊ expelliṫ ex illa pte: sicut dolor capitꝭ, ⁊ strictura anhelitꝰ, ⁊ tẽsio hypocõdriorũ ad supiora: ista. n. sigñt ꝙ mã moueṫ ad supiora: deinde nõ indicaṫ ꝙ ipa expellaṫ ex via vomitus, aut ex via fluxꝰ sanguinis nariũ, nisi p signa alia. Et qñq3 sigt ꝙ crisis [k]†⌈ ⌋cadẽs ex pte aliqua [l]⌈est⌋ retẽtio eiꝰ qđ currit: ⁊ sepaṫ ex ꝯrio illiꝰ ptis: sicut retẽtio nature cũ signis crisꝭ bone, significat ꝙ motꝰ creticꝰ [m]†⌈ ⌋supior nõ inferior [n]†⌈ ⌋est: aut fluxu vrine, aut sudore, aut vomitu, aut fluxu sãguinis nariũ. Et qñq3 significat spẽs egritudinis ptem crisꝭ eiꝰ, sicut apa epis quz est in latere gibboso, tũc crisis eiꝰ est aut p fluxũ sanguis naris dxtre, aut p sudorẽ laudabilẽ, aut p vrinã. Et si est in lateṙ ꝯcauo, est p fluxũ vẽtris, aut p sudorẽ, aut p vomitũ. Et sicut febris causon, plimũ. n. crisꝭ eiꝰ est aut p fluxũ sanguis nariũ, aut p sudorẽ, ⁊ añcedit eam [o]⌈tremor,⌋ Et qñq3 fit vomitu, ⁊ fluxu vẽtris, ⁊ pp̄e sicut tertiana. Et silr febris apatũ capitꝭ crisꝭ [p]†⌈ ⌋ nõ fit vnq̃3 fluxu sanguis nariũ neq3 pipneumonie, neq3 lethargie: pleuresis ṽo est inter hec ⁊ hec. Et mltotiẽs qdẽ fit egritudis crisꝭ [q]⌈speciebꝰ quarũ aggregatione compleṫ⌋ crisꝭ sicut causon, qum fit i ea crisꝭ pus fluxu sanguis nariũ, deinde compleṫ sudore abũdante. Et pgnãs qdem multotiẽs hẽt crisim cum abortu. Et scias ꝙ non quotiẽscũq3 existunt signa crisꝭ, faciũt necessario crisim bonã, aut malam: immo qñq3 non seqtur eã crisꝭ oino in hora illa, licz nõ sit excusatio qn crisꝭ sequaṫ ea pculdubio bona, aut mala in alia hora, q̃3 in illa hora, in q̃ ꝯtinuanṫ signa. Nam non quotiẽs vides sudorẽ, ⁊ vomitũ, ⁊ fluxũ vẽtris, ⁊ dolorẽ capitis, ⁊ pturbationẽ sensus, aut malitiam anhelitus, aut pfunditatẽ somni, aut aliud de oibꝰ illꝭ que numerabimꝰ, est cum eis crisꝭ: lz ꝭm plimũ significẽt: Nã q̃dam eorũ sunt signa tm̃ crisꝭ, sicut dolor capitis: Et q̃dam eorũ sunt signa, ⁊ pars crisꝭ, sicut nausea, Et qum apparẽt signa crisꝭ, ⁊ non fit crisꝭ, tunc aut est ꝭm ꝙ dixit Hyppo. significatio mortꝭ, aut difficultas crisꝭ. Et qñq3 est aliqua de rebꝰ, que sunt de signis crisꝭ, accidẽs per causam aliam ab ea que facit apparere crisim, quãuis sit in aliqua horarũ signorũ crisꝭ, sicut accidit in tertiana lõga ante paroxismũ inqetudo, ⁊ cõmotio: ⁊ in pluribꝰ horis antecedentibꝰ paroxismũ absq3 significatione crisꝭ: in tertiana ṽo pura ꝭm plimũ est signum crisꝭ. Et de illis que tibi indicant viam ad cognoscendum [r]⌈ex⌋ infirmo, ꝙ eiꝰ sanitas aut mors erit cum crisi, aut nõ, est ꝯsideratio tua in motu egritudinis, ⁊ ṽtute eiꝰ, ⁊ natura, ⁊ hora presenti: ista eniz indicant tibi ꝙ dispositio facit necessario pugnã fortem inter materiam, ⁊ naturã, ⁊ sustinet pugnam. Et scias ꝙ sigtiones bonitatis crisꝭ sunt sigtiones significantes victoriam nature: ⁊ nõ fallit hoc, Et sigtiones malitie eiꝰ, ⁊ ipsiꝰ diminutionis, sigñt iurgiũ ⁊ duellum qđ currit inter nãm, ⁊ iter illud qđ impugnat eam. Et non est poẽ tibi vt ex toto iudices qđ natura vinceṫ pculdubio, nisi multiplicenṫ, ⁊ magnificenṫ. O q̃3ta timorosa signa vidimꝰ de profunditate somni, ⁊ cãu pulsus, ⁊ abscissione sudoris, pducentia post horas ad crisim cõpletã, ⁊ bonã, qm̃ nã in hmõi iam cessauerat ab omnibꝰ operibꝰ suis, ⁊ tota occupata erat in egritudie: ⁊ postq̃3 rediijt tota ṽtꝰ ad eam, vicit eam, ⁊ expulit: ⁊ fortasse nõ sufficit cum ea, Et illud in plibꝰ horis est, qm̃ ipsa non cessat ab omnibꝰ opationibꝰ, nisi pp rem magnaz. nam dubiũ non est, qn pp rem magnã deficiat. Et scias ꝙ exuberatio signorũ crisis ꝭm ꝯtinuitatem in duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis, sic tertio, ⁊ quarto ṽbigrã, signat velocitatẽ crisꝭ: deide est bonitas, ⁊ malitia ꝭz [s]⌈cõparia⌋ q̃ ego dicã: ⁊ pp̄e qñ añcedit poxismus febrꝭ plimũ: ⁊ pcipue qñ apparet in pulsu alteratio subito. Si ergo fuerit ad magnitudinẽ, ⁊ nõ descẽdit, letare. Et scias ꝙ siccitas corpis q̃lis est in senibꝰ, ⁊ eiꝰ obfuscatio in diebꝰ egritudinis, sigt tarditatẽ crisꝭ. Et egritudines sicce valde, aut sunt mortifere, aut tarde crisis. Et sigt qñq3 horas crisis, ⁊ dispõnes eiꝰ oẽs, ⁊ indicia signorũ eiꝰ, illud sup qđ [t]⌈inueniunṫ sig⌋ egritudinis ꝭm plimuz. Et scias ꝙ pulsus apparens, est sicut sigtio cõis spẽbꝰ crisiũ eũonum: At ṽo magnꝰ sigt, ꝙ motꝰ est ad exteriora cũ sudore, aut fluxu sanguis nariũ. Et nõ magnꝰ, ⁊ velox ad interiora, sigt vomitũ, ⁊ fluxum vẽtris. Et ad summũ ois [u]⌈aggregatio⌋ ad expellẽdã mã3 nã exñte forti non caret manifestatiõe pulsus. Et si non fuerit latꝰ, ⁊ ꝯcliuis ad ambo latera, ⁊ añq3 fiat fortis, idiget ꝯstrictiõe, ⁊ coarctatiõe. Et fortasse aggreganṫ duo sig, ⁊ sunt due res, sic vomitꝰ, ⁊ sudor: ⁊ sic vomitꝰ ⁊ fluxꝰ sanguis nariũ. Et qr iã satꝭ fecimꝰ de istis canonibꝰ, intẽdamꝰ in distinguẽdo parũ.

¶ Signa motꝰ mãei in crisi ad supiora. Cap. IIII.

Signum illius est dolor capitis pp eleuationẽ vaporuz [x]⌈in sigtionibꝰ vomitꝰ⌋ aut cuz cõitate oris stõci [y]⌈iterũ⌋ in significationibꝰ vomitus. Et iterũ de significatiõibus illius sunt vertigo, ⁊ g̃uitas in vtrisq3 tpibꝰ, ⁊ sonitus, ⁊ tinnitꝰ, ⁊ surditas: que oia accidũt subito: Et qñz associanṫ ei, aut añcedũt illđ tpe puo ꝯstrictio anhelitus, ⁊ dolor in collo, ⁊ tensio mirach: ⁊ hypocondriorũ ad superiora absq3 dolore, ⁊ inflãmatio capitis. Et scias ꝙ egritudines, ⁊ accidentia fortia fiũt in nocte quoniam nã occupatur in [z]†⌈ ⌋digerendo materiam, [&]⌈⁊ in alijs, ⁊⌋ omni re.

¶ Signa distinguendi omnia illa. Cap. V.

Quod si associanṫ oibꝰ illꝭ tenebrositas, ⁊ caligo in oculo [ꝯ]⌈q̃ nõ sepanṫ,⌋ ⁊ sint cũ eis amaritudo oris, ⁊ tremor labij iferiorꝭ: ⁊ appet affirmatio rei p casũ dolorꝭ i ore stõci, aut nau-

a A. a longe
b A. versus eam
c A. suprema
d A. eorum ⁊
e A. aggrauans ea.
f A. tollerantia nocumẽti, nõ est velociter perducens
g A. ex ore stõci
h A. aggrauatione mala sup
i A. aggrauat super cor seu ledit cor.
k † A. est
l —— A.
m † A. est
n † A. immo
o A. rigor
p A. cũ fluxu sãguinis narium aut cum sudore abũdante. Et febriũ flegmatica rũ ⁊ frarum crisꝭ
q A. cũ spẽbꝰ crisium ⁊ cõpleṫ cũ aggregatiõe earum
r A. in
s A. signa
t A. inueniṫ dispositio
v A. conatus
x —— A.
y —— A.
3 † A. ea in
⁊ A. semota ab
ꝯ A. cum qua nõ videt aliqd splẽdidum

ſeam, ⁊ attractionem ſaliue, ⁊ pulſum cordis, ⁊ coarctationē plꝰ, ⁊ ꝯſtrictionē: ⁊ ꝓpē qñ accidūt infirmo poſt iſta horripilatio, ⁊ frigus ſub hypocondrijs, tūc iudica ꝙ ipſa vētura eſt ꝑ vomituz: ⁊ ꝓpē qñ mā eſt colerica, ⁊ febris colerica, nō exñs ꝺ incēſiuis: ⁊ ꝓpē qñ citrinaẜ facies in hac diſpōne, ⁊ cadit color. Et multotiens qdē attrahit vomitꝰ eueniens poſt grauitatē capitꝭ, ⁊ dolorem ſtōci, pueris pp debilitatē neruoꝝ ipſoꝝ, ſpaſmū: ⁊ in mulieribꝰ pp ꝯſuetudinē mſ̄cū ipſaꝝ dolorē mſ̄cum: ⁊ in ſenibus pp debilitatē ṽtutum eoꝝ egritudines diuerſas [a]⌈expanſas⌋ pp expanſionem mãei que mouetur in eis. Quod ſi aſſociata fuerit illi tēſio in pte epis, aut pte ſplenis abſq; dolore: nam ſplen cōicat ſupp̄mis ēt per venas q̄ ſunt in eo approximātes pti naſi, ⁊ venis eiꝰ q̄zuis nō ꝯtinueẜ cū eis, ⁊ videt infirmus fila rubea, aut lucētia, ⁊ reſplēdētia, ⁊ rubet facies multū, aut oculus, aut naſus, aut latꝰ eiꝰ, ⁊ currūt lachryme ſubito, ⁊ [b]⌈apparet⌋ plꝰ ⁊ inundat ⁊ feſtinat eiꝰ dilatatio, ⁊ [c]⌈accuiẜ naſus⌋ ⁊ eſt inflāmatio capitꝭ vehemens valde, ⁊ dolor capitꝭ ꝑcuſſimus, tunc expecteẜ fluxus ſanguinis nariuz: ⁊ ꝓpē qñ ſigñt egritudo, ⁊ etas, ⁊ ꝯſuetudo, ⁊ ꝯplō, ⁊ reliq; ſigtiōes ꝙ mā eſt ſanguinea: lʒ mā colica iteruz faciat qñq; criſim ꝑ fluxum ſanguis [d]†⌈ ⌋: ⁊ indicant illud ſplēdor: ⁊ imaginatiōes ſil'es filis, et res ignee citrine viſe corā oculis. ⁊ plimuz eiꝰ eſt in febre cauſone colerica. Et qñq; ſigt [e]⌈pars⌋ radij, ⁊ pruritus naſi ꝙ fluxꝰ ſanguis nariū [f]⌈accidit ex nare dextra, ⁊ ſiniſtra, ⁊⌋ ex ambabꝰ naribꝰ ſimul. Et qñq; adiuuat iſtas ſigtiones iteꝝ frigus adueniens in die criſis, ⁊ ſiccitas [g]⌈alchatin⌋ ⁊ cutis. Et qñq; ſigt etas: fluxus.n. ſanguis nariū plimum accidit ei cuiꝰ anni ſunt infra trigita. Et qñq; adiuuāt has ſigtiones iteꝝ vehemētia doloris capitꝭ valde [h]⌈vltra hꝰ qō⌋ facit neceſſariū eē caſus vomitꝰ cū leſiōibꝰ alijs, ⁊ īflāmatio ⁊ febris: ⁊ ſt eiꝰ ſigtiōes alie bone, nō ſigtiones mortꝭ: ⁊ in hmōi expectaẜ fluxus ſanguinis narium cuius non eſt excuſatio.

Judicium de iſtis ſignis communibus predictis, ⁊ proprijs. Cap.VI.

De ſignis cōibus ꝑdictis ſunt, q̄ ſūt ꝯueniētiora fluxui ſanguis nariū, ſic̄ lachryma, ⁊ tinnitꝰ, ⁊ ſurditas, ⁊ tēſio hypocōdrioꝝ in vno duoꝝ lateꝝ epis, ⁊ ſplenis, abſq; dolore, ⁊ inflāmatio capitis. Et de eis ſunt ꝓꝑora vomitui, ſic̄ ſtrictura anhelitꝰ, ⁊ tēſio hypocōdriorum abſolute in añriori pte, cuiꝰ plimum eſt cū dolore in ſtō. Et ſcias ꝙ ꝯſtrictio anhelitꝰ, [i]⌈⁊ tēſio hypocōdrioꝝ ad interiora⌋ in ſignis fluxꝰ ſanguis nariū non [k]⌈accidūt niſi qum vehemēter nitiẜ⌋ nā ad expulſionē fluxus ſanguinis nariuz ꝓpea ꝙ ꝯcauitas vētris impleẜ, ⁊ impelliẜ mā ad ſupiora, ⁊ cōprimit mēbra anhelitꝰ. Et de ſignis ꝓprijs fluxui ſanguis narium ⁊ vomitui, ſunt que in vno eoꝝ inuenta opponunẜ inuentꝭ in altero, ſic̄ imaginatio radioꝝ ſplēdētium eſt de ſignis fluxus ſanguis nariuz, ⁊ opponiẜ ei imaginatio tenebroſitatꝭ, ⁊ caliginis. [l]⌈Et⌋ de ſignis vomitus [m]⌈eſt⌋ rubedo faciei, ⁊ de ſignis fluxus ſanguis nariū, ⁊ opponiẜ ei caſus coloris, ⁊ citrinitas eiꝰ de ſignis vomitus. Et qñq; ſignum vnius eorum non eſt oppoſitum [n]⌈aliquid⌋ de ſignis alterius: ſicut tremor labijꝭ, ipſe enim eſt de ſignis vomitus, ⁊ non opponitur ei aliquod ꝺ ſignis fluxus ſanguinis narium: ⁊ ſicut pruritus naſi, nam in ſe eſt de ſignis fluxus ſanguinis narium, ⁊ nō opponitur ei aliquod de ſignis vomitus.

a —— A.

b A. fit altus

c A. fit pruritus naſi

d †A. narium

e A. Alia litera partē inherētia Alia litera vel viſio

f A. cadet ex nare dextra aut ſiniſtra aut

g A. Alia litera ventris

h A. ſupra illaz q̄

i A. ingrediens

k A. accidit niſi qum preparat

l —— A.

m A. ⁊

n A. alicui

De ſignis declinatiōis mãei ad ſudorē. Cap.VII.

Cum fit pulſus vehementꝭ vndoſitatꝭ, ⁊ eſt tactus manꝰ ſup cutez, ita ꝙ ſup ea ꝑuenit roritas, ⁊ tingiẜ rubee, ⁊ inuenit calefactionem cutꝭ cum hoc maiorē ea q̄ fuit, ⁊ [o]⌈inflāmationem⌋ eiꝰ, ⁊ rubedinem ipſiꝰ maiorem ea que fuit: ⁊ vrina eſt tincta tendens ad groſſitiem: ⁊ ꝓpē qñ tingiẜ in quarto, ⁊ ingroſſaẜ in ſeptimo, tunc exiſtima ꝙ ſudor erit. Et ſil'r qñ accidit i egritudine cronica rigor fortꝭ, vehemens, ⁊ poſt ipſuz fit febris vehemens, ṽtute exñte forti, ⁊ ſignis bonis, expecta tunc ſudorem: ⁊ precipue quādo minoratur egeſtio ⁊ vrine fluxus [p]⌈continuatur ſup ipſuz.⌋ Et ad ſummum febres incenſiue qum non terminantur fluxu ſanguinis narium, terminantur ſudore, ⁊ antecedit ipſum rigor. Et ſi eger videt balneum, ⁊ tinam, et preparationem ad illud in ſomno ſuo, tunc eſt ſignificatio ſudoris. Et tinctura vrine ſignificat ꝑ ſigtionem primā ꝙ mā faciat criſim per viam venaꝝ: ⁊ illa via eſt ſudoris, aut vrine, deinde ſeparatur per id quod diximꝰ. Et non opʒ vt expecteẜ criſis ſudoris cum ſolutione nature dñante. Et opʒ in euacuatione expectata cū ſudore, vt ſit illic augmētū febris, ⁊ caloris [q]⌈⁊⌋ expāſio ⁊ [r]⌈appitio cum ṽtute forti.⌋

De ſignis declinationis materiei ad membra vrine. Cap.VIII.

Significant illud grauitas in veſica, ⁊ retentio in egōne, ⁊ defectus ſignoꝝ ſol'onis vētris que ego dicam, ⁊ ſignoꝝ vomitus, ⁊ fluxꝰ ſanguis narium, ⁊ ſudoris que diximus. Et ſcias ꝙ ardor virge cū grauitate veſice, ⁊ reliqs ſigtionibꝰ, ē ſignificatio fortis ꝙ criſis erit fluxu vrine. Et qñq; ſignificant ipſaz exuberatio vrine, ⁊ groſſitudo eiꝰ in alijs diebus: ⁊ inuentio ſediminis in ea. Et fortaſſe accidit fluxus vrine in ea [s]⌈ſm⌋ ſignificationē egōnis, ⁊ ſm ꝙ dicā in ca. egeſtionis. Et ſcias ꝙ qñ multiplicaẜ aggregatio vrine in veſica cū paucitate ſol'onis ventris, ⁊ paucitate ſudoris in ea hora, aut in natura infirmi, ⁊ forma membroꝝ eiꝰ [t]⌈aut ſenſu ꝙ apparet de eo⌋ tūc expectatur criſis per vrinam abſq; fluxu ventris, et ſudore, ⁊ proprie in hyeme

De ſignis ꝺclinatiōis mãei ad viā egōnis. Ca.IX.

Significant illud in ꝑmis genus ſupfluitatis, qum ſciẜ ꝙ non eſt ſanguinea, ⁊ qū ſciẜ ꝙ cū hoc eſt multa, deinde fit maior affirmatio eius [u]⌈ex ſignis difficultatꝭ⌋ vrine, ⁊ pūcture [x]†⌈ ⌋ que [y]⌈iuenit eū⌋ in toto vētre, ⁊ ḡuitatꝭ in iferiori pte ventris: ⁊ defectus ſignoꝝ vomitꝰ, imo euentꝰ rugitꝰ, ⁊ inflatio emūctorij, ⁊ ml'titudo tincture egōnis añ, ⁊ eiꝰ [3]⌈vocatio⌋ plus quā fuit ꝯſuetudo ⁊ altitudo eiꝰ qō eſt ſub hypocōdrijs, ⁊ [⁊]⌈augmētū⌋ eiꝰ, ⁊ ꝑmutatio rugitꝰ ad dolorē dorſi, ⁊ fortaſſe eſt illō iteꝝ pp ventoſitatē: ⁊ ꝓpē in fortaſſe ꝑuocaẜ vrina poſt ſigtionē egōnis: ⁊ ꝓpē in [⁊]⌈ꝑui tactꝰ⌋ ifirmo difficil' vētrꝭ, duri ex ꝯſuetudineꝰ ꝑcipue in aere frō. Et qñq; fit plꝰ paruꝰ cū ṽtute ⁊ nō iduraẜ, ⁊ ꝑuitas eiꝰ eſt ad coarctatiōez. Et ſigt qñq; criſim que fit fluxu vētris, ꝯſuetudo i paucitate fluxꝰ ſanguis nariū, ⁊ ſudoris: ⁊ multitudo fluxꝰ vētris, ⁊ ꝓpē in eo q aſſuetꝰ eſt potare aquā frām. Et dꝛ ꝙ qñ vrīa pꝰ criſim in [ꝝ]⌈oi hora⌋ ē alba, ſbtil', tūc expectaẜ fluxꝰ ventrꝭ, q forſitā erit cū raſura inteſtinoꝝ: q̄m col'a qñ non egrediẜ cum vrina, ⁊ alijs, egrediẜ cū fluxu ventrꝭ. Et raro qdez accidit criſis ꝑ ſol'onē

o A. inflationem

p A. Alia litera proceditur ſeu fit ꝯtinuatio ſup ipſam. ſ. minoratione egeſtionis ⁊ vrine

q —— A.

r A. fortificatio ⁊ virtus fit fortis

s A. poſt

t A. ⁊ ſiccitate exteriori

v A. cuz ſignis retentionis

x †A. ventris

y A. inuenitur

3 A. obedientia

⁊ A. eminentia

? A. paruiplus Alia litera

ꝝ A. febre tertiana

per solonē ventris, cū ɔsio sudoris, aut fluxu vrine.

CDe signis crisis qn̄ fit ex via mr̄icis. Cap.X.

QUando non inuenis reliq̄ signa, ⁊ nō est euō fluxu vētris, ⁊ inuenis ḡuitatem in matrice, ⁊ in chatin, ⁊ dolorem illic, ⁊ tensionem, tūc existima ꝙ erit menstrualis.

CDe signis ꝙ cris erit ex aptiōe venaꝝ ani. Cap.XI.

QUandoqȝ signt illud defectus reliquaꝝ signationū, ⁊ cōsuetudo hui⁹ maneriei fluxus, ⁊ ḡuitatis in partib⁹ ani, ⁊ pulsus magn⁹ tendens ad fortitudinem.

CSigna crisis que fit cum pmutatione. Cap.XII.

FOrtitudo febris cū fortitudie dolorꝫ, ⁊ retētio euō nis vrine, ⁊ egōnis, ⁊ sputi, ⁊ sudorꝫ exuberantꝫ, ⁊ tarditas digōnis, aut ipsi⁹ ꝓuatio cū sanitate v̄tutꝫ, ⁊ bonitate pl'sus ⁊ p̄cipue in egritudinib⁹ saluis, tardis, ꝓuatꝫ digōne. Et partē qdē pmutatiōis signt dolor, ⁊ inflatio venaꝝ in locis vacuis q̄ ipm sequunt, ⁊ vehemētia inflāmatiōis. Et iteꝝ ps in q̄ est mēbꝝ ōbile, aut dolor lesiōis iūcturaꝝ, aut mēbꝝ fatigatū. Ex hypocōdrijs v̄o qn̄ tēdunt, ⁊ dolēt, nō est pol'e vt significet loc⁹ ipse, neqȝ ps. ipsa.n. sunt [a] ⌈sic⌋ cōia oib⁹ [b] ⌈dolorib⁹.⌋ Et scias ꝙ [c] †⌈ ⌋ pmutatiōes ⁊ exiture fiūt in frigore, ⁊ tpe ei⁹, ⁊ in etate senectutꝫ plimū: i ꝓmo qdē, qm̄ frigus ē retinēs, ɔstringēs: in s̄o v̄o qm̄ v̄t⁹ ōficit ab expl'siōe ɔpleta. Quidā.n. dixerūt ꝙ illi⁹ cris q ptrāsit qnquaginta, imo q ptrāsit trigita, raro fit p exiturā, ⁊ p mutationē, sȝ nō est illō cui sit intēdēdū: imo pmutatiōi sūt due cāe, q̄ꝝ vna ē in mā, ⁊ est, vt nō sit suscipiēs expulsionē vniuersalez, pp grossitudinē sui s̄m plimū, ⁊ multitudinē suā s̄m min⁹: ⁊ s̄a est v̄tus, ⁊ est vt nō sit v̄tus fortꝫ valde, vehementꝫ [d] ⌈importūitatꝫ⌋ neqȝ debilis iteꝝ [e] ⌈pigra, ⁊ nō expellat⌋ oino a mēbris ꝓncipalib⁹. Et due istaꝝ cāꝝ sunt due cāe [f] †⌈ ⌋ ꝓncipijs senectutꝫ. Et multotiēs qdem añcedūt signa pmutationis, ⁊ supuenit ei euō magna, ⁊ ꝓpe p vrinam exuberantē, albā: q̄ȝobrem non accidit pmutatio.

CSigna ꝙ illa permutatio est ad inferiora. Cap.XIII.

EUentus doloris ad iferiora cuȝ inflāmatiōe, ⁊ inflatio duoꝝ emūctorioꝝ, ⁊ anchaꝝ duarum.

CSigna ꝙ illa pmutatio est ad supiora. Cap.XIIII.

SIgnificant illō ḡuitas capitis, ⁊ sensuū, ⁊ ꝓprie audit⁹: ita vt qn̄qȝ pducat ad surditatē, post ɔstrictionē anhelit⁹, ⁊ alterationē ordinis [g] ⌈ei⁹, donec q̄si gescat illud⌋ subito, ⁊ accidit in capite illud qō accidit. Et sil'r vt eueniat ꝓfunditas somni. Et plimuȝ hoꝝ fit cum exitura in radice auris. Et sil'r si perseuerauerint exuberatio quidē, ⁊ pulsatio temporum, ⁊ rubedo in facie firma, que non separatur.

CSigna permutationis ad egritudinem aliam. Cap.XV.

CUm videris egritudinē acutā fieri fortē apud declinationem, tūc scias ꝙ ipsa tendit ad cronicam.

CSig̃ ꝙ cris erit cū exitura. C.XVI.

QUando v̄t⁹ ē sana, ⁊ signa s̄t bona, ⁊ [h] ⌈est⌋ s̄btilitas vrine tpe longo, tunc illō est de illis que indicant exiturā ⁊ [i] †⌈ ⌋ vbi ē egritudo [k] ⌈māei⌋ in qua ē caliditas. Et sil'r qn̄ melioraf infirmus absqȝ crisi apparēte, imo s̄m semitā pmutationis, ōinde vides ambas arterias tpis vehementꝫ dilatatiōis, plime pcussionis, que forsitā nō qescunt, ⁊ vides colorē [l] ⌈pallidū,⌋ ⁊ anhelitū [m] †⌈ ⌋ frequētem: ⁊ fortasse vides tussim siccā, tūc ille qui hȝ hoc, est ꝑparatus exiture in iuncturis suis. Et membꝝ qō in infirmo plus appropriaf sudori, est illud in quo expectatur exitura. Et tp̄s hyemis, ⁊ etas senectutꝫ, s̄m ꝙ dixim⁹, sunt de signis casus crisis cū exitura: imo sunt de causis ei⁹: Et sunt exiture facte tūc, tarde suscipiētes digōnem, verūtn̄ reditiones eaꝝ in hyeme, ⁊ senectute, sunt minus: ppea ꝙ facit illō esse necessariū frigus ex qete: lȝ qdam dixerint ɔ̄trium istius, sicut retulim⁹. Et qn̄ multiplicaf vrina aq̄sa, quȝ ascēdit febris, significat [n] ⌈dolorē⌋ accidētem in interiori parte corporis. Et de signis fortib⁹ ꝙ crisis erit cuȝ exitura, est tarditas crisium aliaꝝ, ⁊ ꝓlōgatio infirmitatꝫ vsqȝ ad tp̄s, qō est post viginti. Et qum in h̄mōi egritudine longa accidūt dolores subito in qbusdā locis, tunc expecta exituram: Et in febrib⁹ [o] ⌈tertianis⌋ qn̄ non fit fluxus vrine [p] ⌈sensibil',⌋ neqȝ fluxus sanguis nariū, neqȝ fluxus vētris, tunc expecta exiturā iūcturaꝝ ꝓprie in die cretico. Et de signis fortib⁹ ꝙ illa crisis tarda non erit cōpleta cū tarditate sua, neqȝ rediens, sunt signa alia. Et febres lassitudinales qn̄ non faciūt crisim in q̄rto cū vrina spissa, tūc expecta fluxū sanguinis nariū: si aūt ꝓlongant, expecta exituras iuncturaꝝ, que fatigate sunt, aut ad ptem mādibulaꝝ: siue lassitudo sit ex exercitio, aut p se veniens. At vero exitura accidens in mandibulis in extensiua est plus: qm̄ iuncturarum labor non est vehemens, neqȝ est in eis iuncturaꝝ attractio, ⁊ fit febris ascensio, ⁊ carnis moll' receptio. Qum aūt lassitudo est motiua, est illō in iuncturis plus. Et multotiēs qdem expectaf exitura quā ipsius signa significāt, ⁊ mingit q hȝ eam, vrinā plimā, grossam, albā, ⁊ expellif. Et si febres fuerint incipiētes cuȝ rigore, et desinētes cū sudore, raro fiet in eis exitura: ⁊ ille sūt sicut tertiana, ⁊ q̄rtana: nisi mā sit multa valde. Et ad vltimū rigor rediēs euacuat sua expulsiōe omni die māȝ plimā: q̄re raro supfluit in eis [q] ⌈exiture aliqd: hoc ergo ɔtingit⌋ qum rigor est solus, q̄l'r ergo erit cū sudore? Et flux⁹ vrine grosse iteꝝ minoraf cum exitura, Et exiture que sunt in cronica lōga s̄ȝ plimū sunt in mēbris inferiorib⁹. Et in illis q̄ sunt magis acute in membris supiorib⁹. ⁊ in medijs in vtrisqȝ laterib⁹: ⁊ in lethargia [r] ⌈⁊ de exituris⌋ radicis auris. Et [s] ⌈exiture iste multotiens accidunt crisi complete.⌋ Et peripneumonia multotiens facit crisim cum exituris iuncturarum.

CJudicia de h̄mōi exituris. Cap.XVII.

QUecūqȝ ō istis exituris eueniūt, ⁊ occl'tanf absqȝ [t] ⌈maturatiōe⌋ eaꝝ, dispō nō caret duab⁹ reb⁹, aut vt redeat maior q̄ȝ fuit, aut vt redeat egritudo, aut vt expellaf mā ad iūcturas, aut ad mēbra dolorosa, aut fessa, aut ōbilia.

Et melior istaꝝ exituraꝝ ē illa, q̄ fac̄ incurrere leuitatē: ⁊ est post maturitatē: ⁊ est vehemētꝫ declinationis ad exteriora: ⁊ est longinq̄ a mēbris nobilibus.

Et qōcūqȝ istoꝝ apatū ē leue, cedēs manui, qū supponif, ē minorꝫ malitie q̄ȝ duꝝ [v] ⌈acutū⌋ verūtn̄ est tardi⁹: qm̄ ē frius: ⁊ ei⁹ qdē malitia nō minoraf, nisi q2 ei non associaf vehemēs dolor. Et si cū h̄mōi remanet febris, ⁊ nō resoluif, fac̄ collectōez p⁹ sexaginta: ⁊ qō ē ifra ista, inter sexaginta ⁊ viginti. Et

[a] —— A.
[b] A. declinationibus.
[c] †A. omnes
[d] A. motionis
[e] A. deficiēs non expellens
[f] †A. proportionate
[g] A. q erat ⁊ gescit, totuȝ illō fit
[h] A. perseuerat
[i] †A. est
[k] A. ex materia
[l] A. alteratum Alia litera pmutatum ad obscuritatem
[m] †A. additum
[n] A. Alia litera exituram
[o] A. lassitudinalibus
[p] A. grosse vel spisse
[q] A. aliqd p exituraȝ ⁊ hoc
[r] A. fiunt exiture
[s] A. cū istis exituris m'totiēs accidunt crises cōplete.
[t] A. Alia litera apertione
[v] A. calidum

exiture minoris malitie sunt, qum mēbꝝ ad qđ de/clinant, est inferi⁹: ꝛ est ṗter hoc qđ est ex ḡnatione sua iferius, ignobile, ampli loci, capiēs totā mām. Nā si nō capit eā, accidet ex reditu ei⁹ ꝓo ad loca in qb⁹ a [penetrauerat] illđ, qđ accidit eis, qum ea re dire fac̄ medic⁹ stolidus cū infratione, ꝛ refrenatōe ad locū a quo venit: ꝛ iā augmentata est malitia ex eo, qđ supuenit ei b [de ꝯstrictiōe,] ꝛ reditōe, ꝛ c [re cepit.] Et de deteriorib⁹ exituris creticis est, q̄ ad iteriora ē, ꝛ iteri⁹. Uex ꝺ locis magl aptꝫ exiture ē ille, q ē debil: aut cū q̄ ē egritudo, d † [ ] ꝛ ꝓpe in iferiorib⁹, q approꝑati sꝫ mltitudini cursus sudoris ab eis. Et exiture meliores, ꝛ lōgingores ad h̄ vt sequat eas recidiuatio, sꝫ q̄ apiunt: sicut ille q̄ de eis e [remanēt] sꝫ magis significatiue recidiuatōis.

Signa euētus spasmi in pueris. Cap.XVIII.

Cum in f [eis] multiplicat timor in somno, ꝛ ꝯstringunt eoꝝ aāe, ꝛ mltiplicat ipsoꝝ flet⁹, ꝛ ꝯuertunt eo/rū colores ad viriditatē ꝛ rubedinē, ꝛ te nebrositatē, vt in senib⁹, tūc expectatur spasm⁹. Et illđ fit vsqꝫ ad nouē annos: ꝛ q̄zto fuerit ꝓuiores, erit illđ plus. In adolescētib⁹ v̄o qum tor quent eoꝝ oculi in febre acuta, ꝛ multiplicat ipoꝝ palpitatio, ꝛ torquentur eoꝝ colla, ꝛ ipoꝝ facies, ꝛ multiplicat ꝯfricatio dētium eoꝝ, tūc iudica euētū spasmi. Et multotiēs qdē ꝓlongant dolores colli, ꝛ ḡuitas in capite cū febre, ꝛ sine febre. Quūqꝫ fue/rit apa calīm, accidet spasmus, aut vomitus vt flos eris, ꝛ ꝓpe qum fuerit in partibus g [stomachi.]

Signa casus rigoris. Cap.XIX.

Cum vides in febre acuta signa salutis, ꝛ sig̃ crisis bone, ꝛ minorat vrina, tūc scias q accidet rigor cū quo eueniet crisis: nisi fuerit flux⁹ vētris trāsiens eq̄litatē: eq̄lis v̄o nō repellit rigo/rē, q expectat: ꝛ mltotiēs seqt ipm sudor: nā in egritudinib⁹ acutis, incēsinis h [rigorē añcedit sudor.]

Signa significantia crisim bonā. Cap.XX.

Scias q meli⁹ signoꝝ crisis bone ē vt i † [ ] sit cōpleta. Deinde fiat in aliq̊ dieꝝ crisis laudabilis, q̊s ego dicā. Et iā indicauit eū aliqs dieꝝ indicatiōis ei ꝓportionalꝭ. Et ē cuꝫ eūone, nō cū ꝑmutatione, ꝛ exitura. Et eūo k [cū q̄] sit hūoris faciētꝫ egritudinē in pte ꝓportiōali, ꝛ tol/lerat cū facilitate. Et qñqꝫ fac̄ spare bonitatē crisꝭ nā egritudis in spē sua: sic̄ tertiana, ꝛ causon, qum iuenit crisꝭ ꝓportiōalꝭ: l [aut sue dispōnes] sic̄ ille in qb⁹ currūt res v̄tutꝫ, Et pulsus ꝭꝫ q oꝫ: ꝛ dispō v̄tutis, Et dispō pulsus in horis signoꝝ prauoꝝ qñ est fortꝫ, m [ꝛ rar⁹:] ꝛ ꝓpe qñ addit ei⁹ v̄t⁹, ꝛ minorat ei⁹ diuersitas, ꝛ equat, tūc ē n [ꝓpēdicularis, ꝛ su/stētatio] sup quā icedēdū ē. Et illi⁹ cōplemētū ē ad/uētus tranqllitatꝫ, ꝛ lenitatꝫ. Et scias q signa mala qum aggregant, ꝛ ē dies cretic⁹, tūc spes est v̄ior, ꝛ fortior, q̄ꝫ vt sit ꝯ̄rior: opꝫ ergo vt initat sup illđ. Et mltotiēs qdē magnificant signa timorosa, ꝛ vr̄ pulsus sanari, ꝛ eq̄ri, ꝛ fortꝫ fieri. Et scias q ifirm⁹ bonoꝝ humoꝝ qum egrotat, ꝛ apparet digō in vrina ei⁹ in ꝑmis qum egrotat, tunc sis securus. Et quotiens apparent in eo signa timorosa, tūc o [sanatio in ipsa magis debet esse] qm̄ crisis est ꝓpingor.

Sig̃ significātia crisiꝫ malā. C.XXI

Ipsorum radices, ꝛ ꝑncipia sꝫ, vt sint ꝯ̄ria signis bonis ṗdictꝫ. Et illđ est sic̄ sit mot⁹ crisis añ statum, ꝛ digōnē: qđ Hip. noiauit ꝑces/

a A. corrupta fuerat
b A. ex labore
c A. interficit
d † A. cronica
e A. occultantur
f A. in pueris
g A. capitis ꝛ colli Alia litera capitis ꝛ colli tē affirma illud
h A. rigor est antecedens sudorē
i † A. digestio iā
k —— A.
l A. ꝛ in dispōnibus suis Alia litera i suis dispositionibus
m A. apparens
n A. res sꝭstētās
o A. spes ꝛ letitia cū eis ē habēda magis

sionem vie, ꝛ tu iam sciuisti cām in malitia ei⁹, ꝛ vt sit in die non cretico. Et vt pulsus sit cū eo ad casuꝫ. ꝛ ꝓuitateꝫ tēdēs. Et scias q signa crisis qñ veniūt añ statum ꝛ digōnē, ꝛ p [añcedit ea] eūo multa, tūc nō decipiaris ꝑ eā: nā illud est ꝑꝑ multitudinē ei⁹: ꝛ est expulsio q [a pigritia] vel debilitate, absqꝫ regi/mine: sic̄ leuitas quā iuenit eger absqꝫ eūone mani/festa est ex eis in qb⁹ non est hn̄da fidutia: nam illa r [qes materiei non est] ꝓpter bonitateꝫ ei⁹, immo multotiēs digerit s [ꝛ pigra sit nā in] explꝭiōe ei⁹.

Indicia de iudicijs signorum significantiuꝫ crisim malam. Cap. XXII.

Quando aggregant signa mala, ꝓuatiōis digōnis, aut alteratiōis, ab eo qđ opꝫ, aut alicui⁹ alteri⁹ de signis malis, iudica ex eis q ifir/mus morit t [hora] ergo iudicij ꝭm ve locitatē ꝛ tarditatē est ex eo, qđ scit de dispōne cāꝝ antecedētium crisim, de illis q̄s diximus: sicut hoc, qm̄ qñ sunt signa mala, ꝛ est sedimē nigrū, ꝛ alia, ꝛ illđ est in q̄rta, tunc mors est in septimo, aut in sexto si necessarium faciunt cause predicte u [post ipsa.]

Signa digōnis, ꝛ eius iudicia. Cap.XXIII.

Digestio cognoscit ex vrina: ꝛ h̄ iam est expositꝫ in lo/co suo. Et opꝫ vt nō ꝯfidas ꝑ vehemētiā tincture vrine, qū nō fuerit sedimēt illud. n. non est ꝑꝑ digōneꝫ. Et ꝓuatio digōnis in substantia magis nocibilꝭ ē, q̄ꝫ in colore: ꝑ substantiā. n. ꝓparat mā ad difficultatē expulsio/nis, x [ꝛ] facilitatē ei⁹. Et qñ apparēt signa digō/nis cum ꝑnc° egritudis, tūc egritudo est salua, neqꝫ est ambiguitas in ea: ꝛ si tardant, nō opꝫ vt sit semꝑ cū timore: fortasse. n. est longa: ꝛ non est in ea timor: ꝛ est necessariuꝫ vt sit longa. Et quotiens est crisis bona, tunc iam digestio facta est. Sed non quoti/ens digerit, est crisis: immo quādoqꝫ egritudo consumit cum resolꝭone. Et scias q nō sit febris y [sub limatio] cum apparitione digestionis: sicut non fit cum digestione apostematis dolor vehemens, ꝛ qñ tardatur digestio, ꝛ vides accidentia bona, ꝛ virtutem fixam, tunc expecta eam.

Iudicia de signis absolute. Cap.XXIIII.

Non omnis alteratio subito facta in colore, aut tactu, est mala. Im/mo est sig̃ns bonitatē magnā, ꝛ crisim vtilem: immo ꝯsideret cum hoc disposi/tio corporis post illam. Nam quod/cunqꝫ signorum arefactionis in forma, ꝛ facie, ꝛ ex/tremitatibus accidit cā vigilie, ꝛ laboris, ꝛ exerci/tij, ꝛ fluxus ventris, est saluuꝫ: ꝛ redit ad salutem in duobus diebus aut tribus. Et quodcūqꝫ est causa adustionis, ꝛ casus virtutis, est malum.

Narratio signorum bonorum. Cap.XXV.

Signa bona sunt tollerātia egritudinis, ꝛ firmitudo v̄tutis, ꝛ si accidētia ei⁹ fortiora forme cum ea, ꝛ ei⁹ fortitudo] fiant: ꝛ 3 [v̄tus pulsus, ꝛ eius ordinatio, ꝛ apparitio signorum digōnis, ꝛ 4 [vtilitas] crisis, ꝛ bonitas signoꝝ ei⁹, ꝛ leuitas, reperitur post euacuationē: ꝛ redit pl⁹us cum ea ad bonitatem, ꝛ horripilatio accidens post euacuationem, de signis sunt bonis. Sig̃nt. n. eradicationem caloris, ꝛ succedit frigus cū eradicatione materiei. Et meli⁹ hoc ē, vt sit euacuatio humoris 2 [impedientis] cum facilitate, ꝛ secundum rectitudinem. Et scias q fixio virtutis cum signis malis necessariam facit spem: Et silꝛ fixio rōnis, ꝛ bonitas

p A. ꝛ sequitur eā
q A. ex defectu
r A. est ꝑꝑ qetem māe non
s A. ēt ꝛ ꝺficit nā ꝑꝑ eius debilitatem ab
t A. forma
v A. antecedētes
x A. aut
y A. fortificatio
3 A. fortia, ꝛ fortitudo pulsus ꝛ eius vehementia
4 A. velocitas
2 A. nocui

anhelitus, ⁊ facilitas tollerantie eiꝰ qꝺ accidit supra eum de dispõnibꝰ timorosis extraneis. Et inuẽtio leuitatꝫ post somnuz est bona. Et de signis bonis est anhelitus bonus facilis. Et de signis bonis est appetitus cuz eq̃litate, ⁊ bonitas receptiõis cibi, ⁊ eiꝰ fames, ⁊ eius vtilitas, [a] †[ ] ⁊ [b] [de signis bonis optimis nãlibꝰ est sitꝰ iacẽdi] nãlis, ⁊ somnꝰ nãlis, ⁊ equalitas caliditatꝫ in membris corporis. Et scias ꝙ signa bona cũ salute v̾tutꝫ signt sanitatem festinam, ⁊ cum debilitate eiꝰ signt sanitatẽ tardam.

> a †A. ⁊ viuificatio
>
> b A. siliter forma seu figura nãlis ⁊ situs iacendi Alia litera de signis bonis est figura nãlis vel forma

¶ Judicia signoꝝ malorum. Cap. XXVI.

SCias ꝙ signa mala, que sũt in summo malitie indicant mortez. Qꝺ si v̾tus fuerit fortꝫ, ꝓlongat egritudo, deinde interficit egrũ, Et si fuerit debilis, interficit absqꝫ ꝓlongatiõe. Et multotiẽs q̃dem apparent signa mortifera in diebꝰ mal', ꝺinde accidit crisis bona, ⁊ ꝑmutatio mãei ad membꝝ, ⁊ fit sanitas. Et oꝫ vt ꝯfidas in signis bonis apud statum: ⁊ vt timeas mortalia qum [c] [incipiunt:] ⁊ nõ iudices ꝑ ea iteꝝ, dum nõ vides v̾tutez cadere. Casus.n. v̾tutꝫ solus est signũ malũ. Ampliꝰ opꝫ vt tu ꝯsideres in egritudinibꝰ acutꝫ, quaruz ꝓncᵐ est ex mẽbro adiuuãte, sicut pectꝰ cũ pleuresi, qꝺ est de dispõnibꝰ illiꝰ mẽbri: ipse.n. signtiue magis sunt q̃ꝫ dispões mẽbri alteriꝰ: nã digõ sputi in pleuresi est magis signtiua salutꝫ, q̃ꝫ digõ aque. Et necessarium q̃dem est medico physionomico qum videt in facie, ⁊ oculo, ⁊ alijs formã malã, nõ nãlem, ⁊ fꝫ plurimũ, vt cognoscat imꝓmis. an sit illud nãle fm illud indiuiduũ, ⁊ iudicium: ⁊ non iudicet temere in pulsu etiam. Et iterum vt cognoscat an illud sit ex egritudine, aut ex cã ꝓmitiua: fortasse.n. eueniet v̾bigr̃a sup linguam tinctura mala, ⁊ aspitas supflua ꝑꝑ comestionem rei faciẽtis illud, nõ ꝑꝑ egritudinẽ.

> c A. accelerant

¶ Narratio signoꝝ malorum. Cap. XXVII.

SIgna mala diuersificantur scꝺm vnamquãqꝫ operationem, ⁊ vnumquodqꝫ membꝝ: ⁊ [d] [fortasse dicemus] illud cum distinctione.

> d A. meliꝰ est vt dicamus

¶ Signa mala pendentia ex forma, et colore. Cap. XXVIII.

QUm forma viui est sicut forma mortui, nõ ꝑꝑ vigiliam, neqꝫ ꝑꝑ famẽ, neqꝫ ꝑꝑ eũonem, tunc est signũ maluz. Et facies que similat faciei mortui, ⁊ diuersificatur a faciebꝰ sanoꝝ, est illa cuiꝰ oculi ꝓfundant, ⁊ acuit nasus, ⁊ planant tp̃a, ⁊ ꝯbunt, ⁊ infrãnt aures eiꝰ, ⁊ inuersat pulpa eiꝰ, ⁊ tendit cutꝫ ipsiꝰ, ⁊ obfuscat color eiꝰ, ⁊ denigrat, ⁊ fit viridis ⁊ eleuat sup eã [e] [cinereitas, vel pilositas] ⁊ ꝓprie qñ est sicut [f] [cinereitas] cotti carminati, est signũ mortꝫ festine. Et scias ꝙ qñ infirmant sani pauce infirmitatꝫ, signt timorẽ. Et illꝺ quod est ꝺ hac alteratõe ꝑꝑ cãs q̃ sunt p̃ter egritudinẽ, redit velociter ad dispõnẽ nãlẽ: ⁊ si nõ in breuiori tp̃e, saltez in die, ⁊ nocte. Aliud v̾o cuiꝰ cã est egritudo, ⁊ est illud cuiꝰ signũ est malũ, nõ redit ad rectificationẽ cũ facilitate. Licet ꝓmũ qꝺ est cã famis, ⁊ eũonis, ⁊ vigilie, ⁊ eiꝰ qꝺ ocm̃ est cũ eis, nõ est bonũ iteꝝ, veꝝ tñ est saniꝰ alio. Si aũt accidit illud in egritudibus acutꝫ ẽ malũ ꝙ signt ⁊ egritudo vincet: ⁊ cũ h̾ est sanius q̃ꝫ illꝺ ꝙ fit in egritudibꝰ acutis cã egritudinis, non cã illoꝝ [g] [compariũ.] Et ꝑꝑ illud opꝫ vt cognoscat ꝺr̃ia inter illud, qꝺ apparet de signis tornatilitatꝫ, ⁊ alteratiõis coloris, cã corruptiõis egritudinis, aut cã vigilie, aut eũonis, cũ h̾ nõ est plurimum malum. Et ꝑꝑ illud dicimꝰ illꝺ in oculo, De illo ẽ, si cã fuerit eius vigilia qꝺ accidit cum eis g̃uitas in palpebris, ⁊ declinatio ad profunditatem somni, ⁊ spissitudo vehemens pulsus, ⁊ añcessio vigilie [h] [impedientis.] Et in illo cuiꝰ cã est fluxus ventris, inuenit fluxus vẽtris precessisse, ⁊ supfluisse. Et in illo qꝺ est ex fame, inuenit illud accidere gradatim, non subito. Et de illis q̃ magis affirmãt, ꝙ est ex egritudine, est defectꝰ illaꝝ cãꝝ, ⁊ vehemẽtia acuitatis febris, ⁊ sensibilitas reꝝ que sunt sicut scintille offendentes manũ apud tactũ. Et citrinitas coloris subito, est signũ nõ bonũ. Et denigratio eiꝰ subito, est signum malũ, ⁊ deteriꝰ oibus illis est niger color: ⁊ ipsiꝰ plurimuz est ex morte innati caloris, ⁊ tenebrositas seq̃tur ip̃m, ⁊ citrinitas nõ est bona, sed est magis salua: ⁊ qm̃ qñqꝫ fit a caliditate, non est tota a frĩtate: ⁊ fortasse est a vigilia, aut a fame, aut a dolore, ⁊ est salua. Et si acciderint in fronte ⁊ naso [i] [rami] non est signum malum.

> e A. puluis
>
> f A. puluis
>
> g A. adiuuãtiuz
>
> h A. nocentis
>
> i A. ruge

¶ Signa sumpta ex dolore capitis. Cap. XXIX.

QUando dolor capitꝫ ꝑseuerat, et v̾tus est debilis, ⁊ egritudo acuta, ⁊ sunt illic signa mala, tunc egritudo ẽ mortal'. Et si nõ fuerit, tũc expecta vsqꝫ ad septimũ fluxũ sanguis nariũ, ⁊ post septimũ aliq̃d currere ex naso, aut aure. Qꝺ si perseuerauerit vsqꝫ ad vigesimũ, raro erit tũc resolꝰo eiꝰ ꝑ fluxum sanguinis nariũ, sꝫ aut ꝑ saniẽ currentẽ ex naribꝰ, aut aure, aut per exituraz, ⁊ ꝓprie inferiꝰ. Et plurimũ q̃dem incipit dolor capitꝫ a principio egritudinis, ⁊ fit fortꝫ sup eam in q̃rto, ⁊ q̃nto, deinde eradicat in septimo. Et plurimũ q̃dem inceptiõis eiꝰ ẽ in tertio, ⁊ fit difficilis in q̃nto, ⁊ eradicat in [k] [septimo] ⁊ vndecimo. Quidã v̾o dixerunt ꝙ rõ est vt sit in decimo, qm̃ decimꝰ est septimꝰ tertij, sed ipse non est dies creticꝰ: ⁊ hic sermo apud me nõ est aliq̃d. Cõparatio.n. ñ ẽ fꝫ [l] [hoc genꝰ:] ⁊ si incipit in q̃nto, eradicat in quartodecimo, si res currit fm ꝙ opꝫ. Et plurimum quidez qꝺ accidit de hoc dolore capitis, accidit in tertiana.

> Nota ꝙ i textu arabico põit cap'lz ꝺ signis ex pte ãtoci, ⁊ cap'lm de signis ex mẽbris anhelitꝰ, ⁊ imediate pꝰ cap'lz ꝺ signis sũptis ex radice lingue, ⁊ gutture
>
> k A. nono
>
> l A. hanc viam

¶ Signa sumpta ex parte stomachi. Cap. XXX.

SIngultus i egritudinibꝰ acutis malus, ⁊ ꝓprie post fluxum vẽtris: ⁊ silr̃ inflamatio in stomacho. Et pl'sus cordis stomachalis cum caliditate febris, est malus.

¶ Signa mala ex mẽbris anhelitus. Cap. XXXI.

ANhelitus frus in egritudinibus acutis, malus: significat.n. mortem innati, Et similr̃ diuersus malus. Et anhelitus silis anhelitui flentis intersectus, q attrahit aerẽ [m] †[⁊ est anhelitꝰ factus] propter ꝑmixtionem rationis [n] [est malus.] Et ille q est ꝓpter apostema in partibus pectoris, ẽ deterior. Et illoꝝ q morti p̃sentes fiunt, ventres crescunt, ⁊ ꝯsequẽtes fiũt eoꝝ anhelitus, ⁊ anhelant [o] [alte.]

> m †A. malitia anhelitus facta
>
> n A. Alia litera cum debilitate est mala
>
> o A. cuz intersectione plurima.

¶ Signa mala ex parte sensus. Cap. XXXII.

SI non videt infirmus, ⁊ non audit, est signũ maluz. Et si fugit a vocibꝰ, ⁊ odoribꝰ, ⁊ coloribus habẽtibus fortitudinẽ, est signũ malũ, significans debilitatem spũs animalis.

¶ Signa facta in oculo. Cap. XXXIII.

PRofundatio [p] [oculi, ⁊ contractio ipsiꝰ,] vel ꝯcauatio, nõ cã fluxus vẽtris, ⁊ vigilie, ⁊ famis, est signũ nõ bonũ. Et tenebrositas albedinis oculi, ⁊ eiꝰ rubifica

> p A. duoꝝ oculoꝝ ⁊ ꝯtractio ipsoꝝ

tio tendēs ad colorē pauonis aut celestem, est signū malū. Et puitas vnius duoꝝ oculoꝝ in egritudinib⁹ acutꝭ, ⁊ phrenesi, ⁊ silib⁹, est mala valde. Et si nō videt infirm⁹ aliqd, est signū mortifeꝝ, Et tortuositas oculi, ⁊ ipsi⁹ strabositas in febre acuta, ē signū malū valde. Et si hec tortuositas fuerit ex spasmo pprio lacerto ocli tm̄, absq̧ nocumēto in cerebro, tunc signū illud est ꝙ non est pmixtio rōnis, ⁊ silia. Signa autē sumpta ex eo qd̄ videt, ⁊ splēdore, sunt qm̄ splendor niger significat vomitū plus ᵃ †⌈ ⌋, Et ↄ̄clinationem sanguinis ad supiora: Et ᵇ⌈ significat vnūqd̄q̧ signoꝝ alioꝝ. ⌋ Et cursus lachryme absq̧ volūtate, ⁊ pp̄e ex vno oclo, ē signū malū: nisi sit signū crisꝭ, ᶜ⌈ Et sanitatꝭ, ⌋ ⁊ significēt ipaꝫ alia signa flux⁹ sanguis nariū, cū icolumitate signoꝝ alioꝝ, Et ↄsidera ex lachrymis puitatē ⁊ multitudinē, ⁊ sbtilitatē, ⁊ grossitiē, ⁊ calorē, ⁊ frigus, ⁊ exitū cū volūtate, aut sine volūtate. Et fugere lumen, est signū non bonū.

Si aūt vehemēs sit amor tenebre, tūc est mortale, nisi sit ᵈ⌈ vehemētia ⌋ ⁊ dolor. Q̄ð si non fuerit, tunc est pp casum ↄ̄tutꝭ spūs aialis. Et intuit⁹ stās absq̧ palpitatiōe, ⁊ motu, est malus, Et mltitudo aggregatiōis lippitudinis, ita ꝙ aliqd eius post aliqd, est mala. Et lippitudo sicca valde ᵉ †⌈ ⌋. Et hmōi qdē lippitudo gñatur pp ᶠ⌈ pigritiā ⌋ ↄ̄tutꝭ oculi innate in maturando mām. Et ᵍ⌈ silr ⌋ sentit cum plimo ei⁹ ʰ⌈ p exuberationē ⌋ rei venientꝭ ad oculuꝫ que conat̄ exire. Et nō lꝫ vt dicat̄, ꝙ illð sit pp multitudinē humiditatū veniētiuꝫ ad oculū, propterea ꝙ ⁱ⌈ pigra sit ⌋ nā in digerendo eas, qm̄ oculus in hac dispōne ē siccus, pfundus, ⁊ signa siccitatꝭ manifesta: ⁊ ᵏ⌈ silr ⌋ siccitas lippitudis ˡ †⌈ ⌋ velox.

ℭ Signa proportionalia istis. Cap. XXXIIII.

Si aggregat̄ sup pupillā, qū est apta, aliqð sicut tela aranee, deinde recedit ad palpebrā, ⁊ fit lippitudo, ⁊ nō cessat eē sic, est signū ppinqtatꝭ mortꝭ. Et vehemētia rubedinis oculi, ⁊ pmanētia eius ita, in acuitate febris, est mala, ⁊ signs apa cerebri calīn, ᵐ⌈ Et in ore stōci. ⌋ Et pmutatio ei⁹ ad colorē pauonis, ⁊ celestē, est deterior. Et ⁿ⌈ aptio ⌋ oculi iteꝝ, ⁊ mltitudo ᵒ †⌈ ⌋ splēdoris, est sigtio mala: ⁊ fortasse est pp mās calas, multas, ⁊ apata in ptib⁹ cerebri. Et si remanēt palpebra in somno apta, absq̧ ↄsuetudine, ē signū nō bonū. Et siccitas palpebraꝝ est signū malū. Et si remanet oculus in vigilia aptus, ⁊ approximat̄ ei digit⁹, ⁊ non palpitat, est sigtio mortꝭ.

Et vehemētia aptiōis oculi iteꝝ, cum alienatiōe, ⁊ debilitate, est mortalis. Et dicit̄ ꝙ ille sub cuius oculis apparet pustula, sic lens alba, moritur in die decimo, ⁊ apparet in eo desiderium dulcedinis.

ℭ Signa sumpta ex parte nasi. Cap. XXXV.

Tortuositas nasi, mala: ⁊ sigt ppinqtatē mortis, cā. n. in ea ē spasm⁹ malus, mortal. Et ᵖ⌈ applanatio ei⁹ iteꝝ ⌋ ē mala, Et eē ↄtēt⁹ i attractōe aer] naso, ⁊ narib⁹, ē malū. Et si iuenis ex anhelitu ei⁹ odorē piscis, aut butyri, aut luti, ē malū. Et distillatio aq̄ citrie ex naso in febrib⁹ acutꝭ, fortasse ē sigtio ppinqtatꝭ mortꝭ. Et si nō sternutat cū ᵠ⌈ obtarmicis ⌋ ē sigatio mortꝭ. Et ↄ̄struction sensus silr. Et si nō ʳ⌈ facit ei fluere sanguinē pcussio ⁊ rascatio, ⌋ Et si ifirm⁹ assidue mittit digitū suū ad nasuꝫ suū, q̄si mūdificat ipꝫ absq̧ cā, est signum nō bonū. Et exitus aq̄ p nasum est maluꝫ.

ℭ Signa sumpta ex pte auris. Cap. XXXVI.

Exiccatio pulpe auris, ⁊ ei⁹ iuersatio, ⁊ ↄ̄ctio extremitatꝭ ˢ †⌈ ⌋ ē signū malū, Et dr̄ ꝙ quꝫ sordes auris dl̄cescit ē signū malū apð Gal, mortale apð pmos. Aduēt⁹ doloris in aure cū febre acuta, ē timorosus: ē. n. mortal nisi currat aliqd, ⁊ quiescat: ⁊ illud in senibus. In iuuenibus vero contingit ꝙ moriuntur antequā saniem faciat, propter vehementiam sensuum eorum.

ℭ Signa sūpta ex parte dentium. Cap. XXXVII.

ᵗ⌈ **C**ommotio ⌋ dētiū ᵘ †⌈ ⌋ in febribus acutꝭ, ⁊ q̄si ille cui⁹ sī, comedat aliqd signū ē nō bonū. Dr̄ ꝙ ille cui⁹ dētes coopiunt̄ in febrib⁹, viscositatibus, sigt ꝙ febris ei⁹ sit vehemēs: sigt. n. calitatē vehemētē, ⁊ māꝫ viscosaꝫ tarde resolōnis. Q̄ū accidit ifirmis oi hora, vt mūdificēt dētes absq̧ ↄsuetudine q̄ currit, ē sigtio nō bōa. Stridor dētiū, ⁊ ↄmotio eoꝝ absq̧ ↄsuetudie, fortasse idicat ˣ⌈ maniā ⁊ si māia n̄ accidit ⌋ ↄ̄ide accidat illð sigt pnitiē: nisi i illo q assu et⁹ ē eo, pp ↄ̄bilitatē ʸ⌈ cordis ei⁹: ⌋ tc̄ ᶻ⌈ ⌋ stridēt dētes ei⁹ ex q̄libꝫ cā, Et viriditas dualiū ē signū malū.

ℭ Signa sumpta ex pte lingue, ⁊ oris, ⁊ que sequuntur ea. Cap. XXXVIII.

Cenigratio lingue i egritudinib⁹ acutꝭ ē signū ad malitiā ↄ̄cliue. Et exiccatio ei⁹ or], ⁊ saliue nō sunt bone. Et qñ exiccat̄ in pmis, ↄ̄inde exaspat̄ cū statu, ↄ̄inde ↄ̄nigrat̄, ē mortale: ⁊ pprie i q̄rtodecimo. Et scias ꝙ vehemētia fetoris oris in egritudib⁹ acutꝭ, ē sigtio mortal: qm̄ sigt corruptionē humoꝝ oiuꝫ. Sublevatio vni⁹ duoꝝ labioruꝫ ⁊ †⌈ ⌋ i febrib⁹ acutꝭ ē malū. Scissio labioꝝ in febrib⁹ acutis sigt supfluitatē inflamatiōis: Et ↄ̄ctio eoꝝ, ⁊ frigus ipoꝝ est maluꝫ. Si remanet os aptū in egritudinib⁹ acutꝭ, ē sigtio mala. Supfluitas siccitatis lingue ē signū nō bonū. Dr̄ ꝙ qū exuberat sup linguā in febre acuta sic cicer niger, ⁊ sic gnū alkerua, tunc mors ē pxima: ⁊ accidit ei ↄ̄siderīu reꝝ calaꝝ. Aspitas lingue, ⁊ siccitas ei⁹ ē sigtio phrenesis. Et ↄsidera in aspitate lingue, ⁊ alteratiōe coloris ei⁹ ↄsideratiōe supflua, ne sit cā ei⁹ res tingens. Et scias ꝙ nō tingit̄ lingua ab oi humor̄ dñante, in omni dispōne ʔ⌈ donec ⌋ puenerit ad eā cū substātia sua, aut ᵽ⌈ p vicinitatem aliquoꝝ membroꝝ cōicantium. ⌋

ℭ Signa sumpta ex radice lingue, ⁊ gutture, ⁊ meri. Cap. XXXIX.

Prefocatio subito fcā nō in die crisꝭ ē signū malū. Et p̄focatio sine spuma ē levior: spuma eni n̄ fit nisi qū cor iā ad tātā puenerit calefactiōeꝫ, ꝙ ↄ̄struunt̄ ei opatiōes plmōis, ⁊ diafragmatꝭ: q̄re nō pt facere vt redeat anhelit⁹ cū eq̄litate. Et istud nō fit, apate nō exñte in gutture, nisi pp rē magnaꝫ. Et mltotiēs qdē fit, imo plimū, cā cerebri. Et ad vl timū qñ accidūt i febre forti p̄focatōes praue, tūc iā aduenit mors: qm̄ cor eget cā vehemētie calitatꝭ āhelitu plimo, sꝫ via ei⁹ iā ē oppilata: q̄obreꝫ inflāmat̄ cor, ⁊ supfluit malitia ↄplonis ei⁹, q̄re n̄ tollerat vitā. Et silr ↄtorsio colli, cū phibitiōe ↄ̄glutiōis: illð eni aut fit pp remotōeꝫ spōdil, aut pp vehemētiā sic ᵃ⌈ ite citatꝭ: ⁊ neq̧ aliqd ē ↄ̄teri⁹ eis ambab⁹ cū febe ⌋ ē sigtio rū. Et ⌋ si nō pt fieri ↄ̄glutitio nisi cū labore, ē sigtio mala, et silr si ᵇ⌈ reijcit ⌋ cū aq̄, ⁊ egredit̄ p nasū, ⁊ silr qñ strāgulat̄ cū ᶜ⌈ ea ⌋ i oi hora ē significatio n̄ bōa.

a † A. ⁊ rubedo ⁊ splēdor ei⁹ fluxū sanguinis narium plus

b A. signt vnum qd̄q̧ signa alia.

c A. p fluxū sanguinis narium

d A tensio

e † A. est mala.

f A. defectum

g A. pp illud

h A. sic pūctiōeꝫ

i A. deficiat

k A. ppter illud

l † A est

m A. aut in stō

n A. eminentia vel egressio

o † A. Alia litera visionis

p A. diuisio eius ita ꝙ ptes extremitatis nasi cartilaginose videant̄ diuise etiaꝫ Alia litera depssio extremitatis nisi eius

q A. medicinis sternutare faciētibus.

r A. faciūt fluere sanguinē ex narib⁹ instra pūgētia, naso supposita q̄ solēt puocare fluxuꝫ sanguinis narium

s † A. cartilaginositatis existis in pte exteriori auris

t A. Confricatio

v † A. adminicꝫ

x A. amētiaꝫ seu alienatiōeꝫ rōis. Et si alteratio rōnis iā accidit

y A. lacerti mandibule

z † A. enim

⁊ † A. sup alterū absq̧ creatōe ē signū mali tortuositas labij

ʔ A. dum non

ᵽ A. cum vapore suo ex aliquo membro cōicāte

a A. Et iterum

b A. strangulat

c A. salina Alia litera cum difficultate deglutit salinā suam

¶Sigꝫ mala sūpta ex pteveāꝝ. C.XL.
Irit hippo. quando apparent vene parue apud frōtem, ⁊ palpebram, [a]†[ ]est malum.

[a] †A. ⁊ furculaꝫ

¶Signa mala sūpta ex mollificatiōe corpis, ⁊ malitia resupinatiōis, ⁊ ꝺbilitate. C.XLI.

Ollificatio corpis, ⁊ malitia resupinatiōis, ⁊ ꝺbilitas qñqꝫ fiūt cā multitudinis hūoꝝ grossoꝝ in viscerib9. Et qñqꝫ fiunt pp siccitatem corpis, ⁊ paucitatē humoꝝ. Et qñqꝫ fiūt pp supfluitatē debilitatꝫ vtutꝫ in lacertꝫ, Et non est significatio distinguēs inter ea eētia corporis grossi, aut macri, sicut qdam existimauerunt. Et multotiēs qdem sunt viscera plena humiditatibus, ⁊ corpus est extenuatum. Et multotiens debilitantur virtutes in lacertis, ⁊ corpus est pingue: immo signa alia sunt que dicta sunt in locis alijs.

¶Signa mala pp formaꝫ iacendi. Cap.XLII.

Esupinatio sup lectū, nō ꝺm formā ꝯsuetam, immo ꝺm pmixtionē, ⁊ exituꝫ a ꝯsuetudine, est malū signū: maxime qum infirmus pcipitaꝛ ad stratum suū paulatim, quotiēs eq̄s eum, ⁊ pparas ipm pparatione bona, ꝯuertiꝛ sup dorsum suum, ⁊ diligit discoopire extrema, ⁊ pijcit ea piectione nō nāli, absqꝫ calitate valde manifesta, est ergo cā angustia magna. Et opꝫ vt tu attēdas in hoc ēt rem vnā: fortasse. n. hō est pinguis, ḡuis corporis, velocis mollificatiōis, diligēs in dispōne sanitatꝫ vt iaceat oī hora ꝺm hāc formā, aut est phibēs [b]†[ ]dolor pter resupinatione: illud. n. iteꝝ est ex eo cū quo nō magnificaꝛ timor. Ois ꝑparatio nō ꝯsueta de resupinatiōe, ⁊ tēsione, ⁊ reliqs quā non fecit in dispōne salutꝫ, est in egritudinibus acutꝫ mala. Et scias q amor resupinatiōis, aut ē pp mltitudinē hūoꝝ in viscerib9, aut pp siccitatē, ⁊ resolōnem humoꝝ [c][acutoꝝ, q̄re ꝺbilitant lacertos]aut pp debilitatē que accidit lacertꝫ ex pte alia. Et si nō pt iacere, ⁊ resupinari, ⁊ vti alijs positionib9, immo desiderat sedere, est sigtio mala: ⁊ plimum ei9, ppterea q anhelit9 sit difficil' qum iacet pp apata, ⁊ nocumēta in mēbris anhelit9, in quib9 scita est dispō ex eo qd pterijt. Et si diligit fugere ab hoib9, ⁊ ꝯuerti ad parietem, est signū nō bonū.

[b] †A. aliū situm

[c] A. q̄re debilitantur lacerti

Et declinatio in somno sup vētrem, absqꝫ ꝯsuetudinē, est malū: aut. n. est a pmixtiōe rōnis, aut a lesiōe in vētre, Et iacere humidū est laudabile: ⁊ illud est qū iūcture egri sunt recipiētes plicationē velociter.

¶Signa sumpta ex cute. Cap.XLIII.

Um desiccaꝛ cutis, ita q qñ extendis eam nō redit ad locū suū, tūc illd ē sigtio mala. Exit9 vaporis calīi ex cute cū anhelitu fro, est sigtio pnitiosa: ⁊ ñ fit nisi qꝛ calitas cordis finita est.

¶Signa accepta ex ventre, ⁊ partibus hypocondriorum. Cap.XLIIII.

Nflatio vētrꝫ i egritudib9 acutꝫ, ⁊ paucitas [d][ꝯplicationis]ei9, ⁊ ppe qū illic ē solō vētris, ē signū mortꝫ: pcipue qñ appet in eo pustla ampla, coloris fusci. Tensio hypocondrioꝝ, ⁊ essentia vni9 duoꝝ lateꝝ magis [e][augmētata,]qꝫ alterius: ⁊ silr essentia omnis lateris [f][augmētatior]omni latere, qd est ei sile in eminentia, ⁊ depressione, ⁊ silr in lenitate tactus, ⁊ duritie [g]†[ ]Quādo inflaꝛ mirach non a vētositate [h]†[ ]⁊ siccitate, tūc intra ipm est apostema [i][cum quo non est nisi dolor. Et obfuscatio]Et tensio hypocōdrioꝝ si est cum dolore, tunc materia declinat ad inferiora: ⁊ si est absqꝫ dolore tunc materia declinis est ad superiora.

[d] A. detumitōis vel contractiōis

[e] A. eminens

[f] A. eminentior

[g] †A. est significatio mala

[h] †A. cum exiccatione

[i] A. ⁊ siccitas cū eo, ⁊ si nō, nō est exiccatio

¶Signa sumpta ex ano. Cap.XLV.

Xitus ani in febribus acutis per se ipsum, est significatio mala.

¶Signa sumpta ex virga, ⁊ testiculis. Cap.XLVI.

Enitas testiculoꝝ est signū malū: ⁊ silr [k][exuberatio]amboꝝ in egritudinib9 acutis. Cōtractio testiculoꝝ, a vge, significat morteꝫ innati [l]†[ ]ad dolorem vehementē. Pollutio in pncipio egritudinis significat longitudinē: ⁊ est in postremo egritudinis laudabilior.

[k] †A. magnificatio vel apatio

[l] †A. caloris ⁊

¶Sigꝫ sūpta ex mrīcib9. Cap.XLVII.

Xitus matricis mulieris, ⁊ vulue i febre acuta ē signū malū.

¶Signa sumpta ex parte extremitatum. Cap.XLVIII.

E eis sūt ex parte q̄litatꝫ eaꝝ, sicut frigus extremitatuꝫ cū calitate febris acute, ⁊ fixiōe ei9, [m][⁊]nō eradicaꝛ est signū nō bonū: cum cronica vo nō ē illd horribile. Et cā ei9 in febribus acutis est apostema magnū in ꝯcauitate vētris, aut [n][submersio]calitatis innate, aut aduētus sincopis, ⁊ resolōnis. Et fortior significatio frigoris extremitatū in febrib9 acutis sup mortē, est que est frigoris accidētis ei9 in pncipio egritudinis. Et silr qum est frigus cum quo non calesit, ⁊ hoc totū significat fugam sanguinis toti9 ad interiora ppter apostema. Obfuscatio digitorum manuū, ⁊ pedū, ⁊ vnguium eoꝝ, est signum mortale. Rubedo extremitatum, ⁊ eaꝝ [o][alteratio]subito, magis pnitiosum est, qꝫ eaꝝ obfuscatio. Si aūt inueniꝛ ḡuitas tunc, iam appropinquat: qm̄ grauitas significat ꝺbilitatē vtutꝫ animalis, ⁊ obfuscatio significat ꝺbilitatē calitatꝫ innate, ⁊ rubedo significat corruptionē ⁊ dñiuꝫ humoꝝ. Et nigredo melior est, qꝫ obfuscatio, ⁊ rubedo. Et cū hoc toto qū videris signa bona plima, nō est lōginquū qn salueꝛ ifirm9: Et cāus extremitatū eius alterataꝝ, ⁊ adustio extremitatū, ⁊ cutꝫ cum fritate ventris, est signum mortis iteruꝫ.

[m] A. qum

[n] A. extinctio

[o] A. coloratio colore rubeo purpurino

Et ex eis ex pte situū eaꝝ, sunt sicut spasm9: ⁊ ppe post fluxum vētris est mortale. Alcuzeꝫ cum alienatiōe, ⁊ vehemētia febris, est significatio mortis.

¶Signa ex pte somni, ⁊ vigilie. Cap.XLIX.

I somn9 sit diurn9 ñ nocturn9, est signū nō bonū. Et si nō dormit in eis ambob9 est deteri9: cā. n. ē corruptio cerebri qualīcūqꝫ sit. Et salubrior somn9 diurnus est, q est in pncipio ei9: ⁊ hoc totū in statu poxismoꝝ febris est deteri9. In pnc° vo eius, multotiens fit ⁊ non nocet. Et pfunditas somni cuꝫ debilitate pulsus, est malum: est. n. ppter debilitatē vtutis non ppter humiditatē cerebri: ⁊ pprie qum est cū pmixtiōe rōnis. Et qñqꝫ est hoc a putrefactione humoris fri. Somnus augmētatus in [p][nocte q succedit pmixtiōi]rōnis, ⁊ associaꝛ frigori extremitatū, est malus: sic somn9 cui succedit leuitas, est bonus.

[p] A. egritudine cui succedit permixtio

¶Signa mala sumpta ex actione manus. Cap.L.

Ollectio paleaꝝ, ⁊ puenire oi hora ad aliqd, qsi col/

ligat ex se, aut ex pariete, est signum malum. Et cā in eo est ex vaporibus, q eleuanť ad cerebruz, ergo faciunt imaginari illud qđ non est ꝓpter descensionem eoꝝ ad oculū, ⁊ humiditatē albugineam.

℄Signa sumpta ex doloribus. Cap.LI.

Dolor vehemens in viscerib⁹ in febrib⁹ acutis est signū malū: significat.n. adustionē vehemētem, aut magnitudinē apatꝫ, aut exiturā. Quz ē in aliq̄ mēbroꝝ dolor vehemēs, ⁊ sedať subito qete cōpleta absq3 cā, tunc illđ est malū.

℄Signa sūpta ex voce, ⁊ loq̄la, ⁊ silētio. Cap.LII.

Vox fortꝫ valde est bona: ⁊ loq̄la ordinata est bona: ⁊ ꝯriū illi⁹ est malū. Et taciturnitas ꝑlima, ꝓlixa significat ꝑm ꝑlimū [a] ⌈ingetudinē⌋ aut mollificationē lacertoꝝ ligue, ⁊ epiglotꝫ, aut spasmum eoꝝ: aut destructionē imaginatiōis, q̄ est ꝑncipium sermonis, Et qum infirmus loqtur in crisi est bonū. Et ad vltimū taciturnitas verbosi significat [b] ⌈causas inceptiōis⌋ alguesgues aut aliqd de eis q̄ dicta sť. Et mľtitudo ꝑmocinatiōis in taciturno, significat initiū alienatiōis, ⁊ ꝑmixtionez rōnis.

a A. imaginationē malā vel corruptam

b A. Alia litera initiū suber aut

℄Signa sumpta ex ratione. Cap.LIII.

Alienatio cū motu, ⁊ ꝑcussiōe in capite, ⁊ nare est saluum. Et cum [c] ⌈alguacre ⁊ apoplexia⌋ est mortalis.

c A. aluchar. i. cum quiete

℄Signa sumpta est motib⁹. C.LIIII.

Altitudo ꝑmixtiōis, ⁊ ingetudinis est signū nō bonū: ⁊ significat mľtitudinē vaporis eleuati ad caput. Salt⁹ infirmi oi hora, ⁊ sessio ei⁹ est significatio mala: ⁊ est ꝑꝑ angustiā, aut ꝑꝑ ꝑmixtionē rōnis, ⁊ ꝯstrictōez anhelit⁹, ⁊ ꝑfocatōez ⁊ [d] ⌈in ꝑipneumonia⌋ deterior: qm̄ ꝑlimū ei⁹ ē ꝑꝑ ꝑfocationē, ⁊ ꝯstrictiōem anhelit⁹, lz sit ꝑꝑ cās al's iteꝝ. Et qū q̄uanť mēbra a motu ēt, ē sigtio mala. Et qn̄ obfuscanť vngues, tūc mors est pn̄s. Et tremor est signū malū, qū nō sit crisis bona.

d A. ⁊ ꝑipneumoniam ⁊ est

℄Signa sūpta ex existimatōe. C.LV.

Cum est plurimus timor mortis, tūc est timor.

℄Judicia sumpta ex saltu, ⁊ alicibus. Cap.LVI.

Saltus [e] ⌈ ⌋ ⁊ alices fiūt ꝑꝑea q̄ nā mouet membra lacertosa, vt expellat ex eis supfluitatē. Et dū mēbꝝ ꝑmanet raꝝ, ⁊ nā est pauca, obediēs, nō indiget illo, imo illđ est ei necessariū ꝑꝑ ꝯriū eius, Et si fuerit [f] †⌈ ⌋ cum ꝑmutatiōe ex calore ad frigus [g] ⌈p nām⌋ tunc [h] †⌈ ⌋ est signum nō malū. Et sigt multotiēs q̄ natura nō potest facere resolōnez, nisi cū adiutorio villoꝝ, ꝓpter multitudinem materiei, aut ꝓpter debilitatem virtutum.

e A, Ossitatiōes

f †A. illud

g —— A.

h †A. ē occupatio vel cōcitatio nature, ⁊

℄Signa sūpta ex somnijs. Ca.LVII.

Multotiens videt infim⁹ đ gn̄e illi⁹, quo fit crisis ei⁹, sicut videt habiturus crisim cuz sudore, qđ ingreditur balneuz, ⁊ preparatur ei.

℄Signa sumpta ex appetitu. Cap.LVIII.

Destructio appetit⁹ in egritudinib⁹ cronicis ē malū. Et in egritudinib⁹ acutꝫ ēt, [i] ⌈si⌋ est infra illđ, Et ad summuz sigt humores corruptos, aut mortē ṽtutꝫ animalis, ⁊ naturalis. Et cum destruitur sitis in febrib⁹ adurētib⁹ ē significatio mala: ⁊ ꝓꝑe cū nigredine lingue.

i A. sed

℄Judicia ⁊ significationes icteritie. Cap.LIX.

Icteritia ante septimū, ⁊ an̄ digōnē ē malū signū: nisi succurrat ei flux⁹ vētris quēadmodū qdaz existimauerūt, ⁊ ē ꝑm [k] ⌈ꝯsideratiōez.⌋ Et ad vltimū ictericia an̄ septimū nō est laudabił. Et si fuerit icteritia post septimū, tunc est iteꝝ nō ita salubꝛ, dū nō ꝯiūgunť ei signa alia. Qđ si accidat icteritia in septimo, aut nono, aut q̄rtodecimo cū signis laudabilib⁹, ⁊ absq3 nocumēto i ꝑtib⁹ epis, aut duritie, ⁊ apate, tunc est laudabił. Et multotiēs qdē accidit ꝑꝑ hmōi crisis cōpleta: ⁊ sigt laudē [l] ⌈⁊ dispōnem⌋ leuitatis q̄ repiť post ipsam. Et sigt malitiā eius dispositio [m] ⌈ꝯrij⌋ leuitatꝫ. Et ex illis q̄ signt malitiā ei⁹ ē vt fit cū icteritia flux⁹ ventris colericus, mult⁹, q ebullit, ⁊ exitus reꝝ [n] ⌈spumosaꝝ adurētiuz⌋ in hmōi.n. timeť de infirmo, nisi succurrat ei flux⁹ vētris mult⁹ mūdificās, aut sudor cōis, ⁊ sit iā ṽtus fortꝫ, tūc enim fit leuitas velociter.

k A. rationem

l A. eius dispō

m A. contraria

n A. malarum adustarum

℄Sigatiōes sumpte ex apatibus. Cap.LX.

Cum febris acuta [o] ⌈ꝑuenit ad apata titillicoꝝ⌋ ⁊ extrēitatū ē ꝯteri⁹, q̄3 vt sint ꝑusilla apata, deinde seq̄ť ea febris cā putredinis: q̄3uis illđ ēt sit malū. Apata q̄ accidūt in radice aurꝫ, ⁊ nō maturāť cū saniositate, sť mala [p] †⌈ ⌋ aut q̄ nō seqť aliq̄ đ euonib⁹ fortib⁹, ē signū malū. Et nō opz iteꝝ vt fiducia habeať in maturatiōe, qū accidit exitura, ⁊ reliq hūores sunt indigesti: illđ.n. est nō sufficiēs: sicut ista ēt multotiēs accidūt, ⁊ existimať iā declinatio adesse, ⁊ interficit. Ois pustula, ⁊ oē apa qđ appet, ⁊ postea [q] ⌈redit,⌋ est maluz: [r] ⌈verūtn̄ qn̄q3⌋ sigt fortitudinē nāe, Et [s] ⌈fortasse⌋ hec apparitio, ⁊ ꝓfundatio est ꝯsueta hoi alicui in nā sua, q̄re nō est significatio vehementis malitie.

o A. ꝑducit ad apata emunctoriōꝝ. s. locoꝝ sub aure ⁊ sub ascellis ⁊ inguinis

p †A. nisi seq̄tur ea euō. q̄ si nō fuerit aliqd illi⁹ ⁊ nō fuerit digestio ⁊

q A. ꝓfundatur

r A. nisi redeat tunc enim

s A. q̄nq3

℄Signa sumpta ex parte pustularum, que similantur eis. Cap.LXI.

Pustula ciceralis, nigra, in febrib⁹ acutis est mala valde. Et qn̄ [t] ⌈in fine venit, vel tardať⌋ moritur ille q eā hz, in ꝑo mľtotiēs. Cōuersio vlceꝝ in corꝑe ad viriditatē, ⁊ nigredinē, ⁊ celestē colorē, aut citrinitatē, est signū malū. Et citrinitas est leuior eis. Dr̄ q̄ si apparet suꝑ genu infirmi aliqd nigꝝ, siľe vue nigre, in cui⁹ circuitu sit rubedo, moriť cito. Qđ si ꝓtendať vsq3 ad diem q̄nq̄gesimū, tūc signū mortꝫ ei⁹ est q̄ sudauit sudore frō. Qn̄ apparet suꝑ venā q̄ est in [v] ⌈gutture⌋ aliqd siľe grano alkerua cū [x] ⌈variola alba magna⌋ ⁊ accidit ei desideriuz reꝝ calaꝝ, moriť in vigesimo. Et nos qdē iā dixim⁹ illđ qđ accidit in ligua [y] ⌈adolescētib⁹⌋ de pustuľ mortiferis. Dr̄ si fuerit febris q̄libet, ⁊ appuerit suꝑ digitos vtriusq3 man⁹ siľ apa nigrū, sic̄ q̄nū herbi, cū dolore vehemēti, morieť in q̄rto: ⁊ accidet ei q̄uitas, ⁊ ꝓfūditas somni: si autez natura ꝯstringatur cum hoc accidet [z] ⌈pleuresis.⌋ Et qn̄q3 constringitur adeo donec fit lapis.

t A. Alia litera multiplicantur vel excitantur

v A. collo

x A. pustuľ albis pluribus Alia litera saphati alba plurima

y —— A.

z A. sirsen

℄Signa sumpta ex forma venaꝝ. Cap.LXII.

Crit hippo. si apparent vene parue que sunt in fronte, ⁊ que sūt in palpebris, ⁊ furcula est malum. Alteratio coloris venarum apparentium a dispositione sua cum colore pauonis [?] †⌈ ⌋ ⁊ apparitio earum que de eis non apparebant ante cū hoc [?] †⌈ ⌋ est malum.

⁊ †A. ⁊ ad rubedinē fuscam

? †A. modo

Signa sumpta ex rigore. Cap.LXIII.

Rigor plime reditiõis in febre praua, cuz debilitate vtutis, est mortal': ⁊ cum firmitate vtutis iter, qñ febris cum eo nõ remouet, nõ est bon⁹, Et deterior omnib⁹ est, vt seqtur ipsum euõ non adiuuãs, ⁊ non sedet cum eo febris. Et si non accidat euõ iter, tunc sigt q humor motus est vincens[a] ⌈qui expelli nõ põt, ⌋ ⁊ est malum. In accidente vero vice vna, non forsitan verificat aphorismus iudicans, an est propter debilitatem superfluam virtutis, aut propter aliud.

[a] A. deficiens a digestione

Judicium euacuationis. Cap.LXIIII.

Euacuatio iuuatiua p fluxũ vẽtris, ⁊ võitũ, ⁊ alia, est illa que est post digõnẽ, ⁊ que euacuat humorẽ quẽ opz, ⁊ que fit cũ facilitate, ⁊ cui succedit leuitas. Et de signis [b] ⌈euõnis humoris quẽ euacuat medicina aut non⌋ medicina, est vt incipiat in euõne humoris alteri⁹: ⁊ [c] ⌈deteri⁹ eo est vt finis ei⁹ pmutet ad exitũ curata⌋ aut ad sanguinẽ nigr, aut humorẽ fetidũ, aut hũores puz. Et sil'r in vomitu, Et quãdo abbreuiat euõ postq̃z [d] ⌈effecerit qȯ efficit⌋ oz vt adiuuet, Et qñ superfluit euõ, ⁊ nondũ incepit digõ, tũc nõ est illȯ cuius iuuamẽto sit initẽdũ, Et euacuatio debilis, pauca, fluxu sanguinariuz, aut sudore, aut alio, sigt qȯ nã mouit, ⁊ non potuit: ⁊ si fiant mala signa alia, signt mortẽ, ⁊ si nõ fiũt mala, significant longitudinem.

[b] A. q euõ ↄsumpserit vl' mũdificauerit humorẽ qui est curãdus cũ medicia aut absq̃

[c] A. mala ex ea ẽ vt pmutet ad rasuram curath

[d] A. inceperit

Judicia sudoris. Cap.LXV.

Sudor est bona crisis in egritudinib⁹ acutis, ⁊ flegmaticis, ⁊ iterum speciebus apostematũ timorosorum, ⁊ apostematibus viscerum.

Cã multitudinis sudoris. C.LXVI.

Sudor multiplicat aut cã mãei pper multitudinẽ suam, aut subtilitatẽ suaz, aut causa vtutis ex vehemẽtia expulsiue, aut mollificatiõe retentiue: aut cã poror ei⁹, quãdo dilatant pp cãs dilatationis, Et minorat sudor propter contraria illarum causarũ, Et sudor qdem quando tergitur exuberat: ⁊ quãdo [e] ⌈mouetur⌋ abscinditur.

[e] A. dimittitur

Diuersitas membror in sudando. Cap.LXVII.

Membra que plus sudant, sunt illa in qb⁹ [f] ⌈est mã faciẽs egritudinẽ vt magis:⌋ ⁊ illa q̃ nõ sudãt, sunt mẽbra in qbus non est mã: ⁊ illa in qbus dñatur aliqd de causis ↄstrictionis poror: de qbus est, q latus sup qȯ dormit infirmus fm plimũ, raro sudat, qm̃ est coarctatũ, siccas habens vias, ⁊ non currit ad ipm humiditas, neq̃ currit ab eo. Et sudor qdem multiplicat in mẽbris posteriorib⁹, vt in dorso, plusq̃z in anterioribus: sicut pectore. Et multiplicat in supiorib⁹ magis, quã accidat in inferiorib⁹, ⁊ pprie in capite.

[f] A. faciẽs egritudinẽ est plus vel plurima

Diuersitas dispõnũi sudãdo, ⁊ alijs. C.LXVIII.

Somnus plus facit sudare q̃z vigilia, qm̃ calor inat⁹ in eo plus agit in humiditates, ⁊ qa nocumentũ anhelit⁹ in ipso est [g] ⌈magis parũ⌋ ⁊ illȯ mouet mãs ad [h] ⌈interiora.⌋ Inqt Hip. sudor plim⁹ in somno absq̃ cã faciẽte illud, sigt q ille plus cibi suo affert corpi, q̃z tolleret: Si aũt fuerit illud preter qȯ ille de cibo sumat, tunc scias q idiget euõne: ⁊ causa in hoc est q sudor plurimus cum sanitate vtutis, non fit nisi pp multitudinẽ materiei, cui ptinet vt expellat eam nã, ⁊ illa multitudo aut fit per causam ppinquã, que est repletio ppinq̃: ⁊ repletio ppinq̃ est ex cibis sumptis tunc, et hanc repl'onẽ expellũt fames, ⁊ exercitiũ, ⁊ sudor, q expellit per naturã: aut fit p causam antecedẽtem lõginquã, q̃ est ex supfluitatib⁹ añcedentib⁹. Et nõ excusat in hmõi nisi euõ mũdificans corpus ex eis: p sudorez vȯ fortasse non egredit de ea nisi illud qȯ subtile est, tenue paruũ, ⁊ dimittit corruptũ in obediẽs in corpe, [i] ⌈⁊ ↄsuetudo nãe est qȯ diligit expellere humorẽ corruptũ⌋ ⁊ illȯ est de illis q̃ debilitãt eum. Et scias qȯ q̃zto plus caliditas innata est fortior, est resolutio magis occulta: q̃re nõ fit sudor, nisi fuerint cause alie: ⁊ ppter hoc fit sudor egrediens a natura, aut a repletione, ⁊ ml'titudine, ⁊ vehemẽtia dilatatiõis poror: aut pp defectuz vtutis a digestione bona, aut propter vehementiam motus.

[g] A. difficilius

[h] A. Alia litera exteriora

[i] A. opprimit nã sb grauitate humoris corrupti

Dies in quibus multiplicatur sudor ⁊ minoratur. Cap.LXIX.

Sudor in egritudinib⁹ acutis plurimũ fit in tertio ⁊ qnto, ⁊ minorat in q̃rto: immo parum ↄtingit vt [k] † ⌈ ⌋ egritudines iste crisim faciãt in q̃rto, nisi raro. Et par qdem contingit fm quod expimẽtatores existimant, vt sudet eger in vigesimoseptimo, ⁊ trigesimoprimo, ⁊ trigesimoquarto.

[k] † A. cura eo

Modi significationum sudoris. Cap.LXX.

Sudor significat p tactuz suũ, si est calidus aut frigidus. Et significat p colorẽ suũ, si est clar⁹, aut ad citrinitatez, aut viditatẽ decliuis. Et significat p gustum suũ, si est amar⁹, aut dl'cis, aut ad acetositatẽ ↄcliuis. Et significat p odorem suũ, si est fetidus, aut acetosus, aut dulcis, aut ali⁹, Et significat p substãtiaz suã, sicut si est subtil', aut viscosus, Et significat p q̃ztitatẽ suã, sic si ẽ paucus, aut mult⁹. Et significat p locũ suũ, si est cõis in toto corpe, aut abbreuiat⁹, Et qȯ ex quocũq̃ membro est, in ipso est egritudo. Et sigt p horã suam, si est in pncipio, aut statu, aut ↄclinatiõe. Et significat p illud qȯ succedit ei, sicut succedit ei nocumentuz, aut leuitas, aut rigor, aut horripilatio, aut aliud.

Signa sumpta ex parte sudoris. Cap.LXXI.

Sudor frus, cum calitate febris ẽ signuz malũ valde: ⁊ pprie q appropriat capiti, ⁊ collo: ⁊ significat sincopim, licz non sit frus, qũo ergo frigidus: ⁊ est deterior spẽruz sudoris, qm̃ sigt [l] ⌈rem que fuit, nõ rẽ⌋ q̃ erit. Qȯ si febris fuerit magna, tũc est mors pxima. Et nõ fit sudor frus, nisi iam ceciderit calitas innata: q̃re nõ seruat humiditates, imo separat ab eis, q̃re segregat eas, ⁊ euaporat calitas extranea: deinde sepat ab eis illa calitas pp suã extraneitatẽ, q̃re infrant. Sudor intersectus est malus. Et sudor mult⁹ sigt longitudinez egritudinis ppter multitudinẽ materiei. Et nõ conueniunt habẽti eum flebotomia, ⁊ vẽtris sol'o ppter debilitatẽ suã, immo clisteria leuia. Et qñ post sudorem non inuenit leuitas, non est signum bonum. Qȯ si [m] ⌈fecerit⌋ augmẽtũ nocumẽti, tũc erit signũ malum, lz sit ẽt cõis corpori. Et sudor festin⁹ in pncipio egritudinis, est malus: ⁊ sigt multitudinẽ materiei, nisi cã in eo sint humiditates aeris, ppter pluuiam multã, qm̃ tũc cũ sua malitia erit minor malitia. Et ml'totiẽs qdẽ incipit egritudo cũ sudore, ↄinde seqtur ipm febris, ⁊ plongat. Et qum ex sudore accidit horripilatio, non est bonũ: immo est malum: quoniã horripilatio sigt expansionem humoris mali nocentis in corpore, ⁊ illud significat qȯ su

[l] A. syncopim q̃ fuit nõ syncopi

[m] A. inueniatur post ipsum

dor non mundificat, immo mouet de humoribus malis illud, cui⁹ acuitas[a] [est fracta pmiscens ipm humiditatib⁹ que resoluunt̄ p sudorē.] Et sigt qd̄ mā[b] † [ ] plima[c] † [ ] non resoluit̄ apd̄ euonē se/datiuam. Et qn̄ debilitant̄ vtus, ⁊ pulsus, ⁊ sudat frons pax, est signū malū: si vo cadat pulsus, tūc est mors. Sudor.n. bon⁹, cui ꝯuenit vt fit p ipm crisis cōpleta, est ille q fit in die cretico, ⁊ est cōis toti cor/pori, habūdans ⁊ sup ipm alleuiat̄ infirm⁹, ⁊ seqt̄ illum ille, q nō est cōis, sꝫ succedit ei leuitas. Et ad summū ꝯsidera sudorē p se ipm in calitate sua, ⁊ fri/giditate, ⁊ colore suo, ⁊ suo odore, ⁊ gustu, ⁊ q̄ꝫtita/te sua in multitudie, ⁊ paucitate sua, ⁊ tpe sue egres/sionis, aut est in pncipio, aut statu, aut in declinatio/ne, ⁊ qd associat̄ ei de febre in fortitudine, ⁊ debili/tate sua, ⁊ quid succedat ei de leuitate, ⁊ grauitate. Et scias quod in conualescentia multiplicat̄ sudor eius propter reliquias materierū quare non est ma/lum paruam facere[d] [minutionem.]

a A. erat ꝯfracta cū pmixtiōe ei⁹ cuꝫ hūiditatib⁹ resolutis cuꝫ sudore.

b † A. est

c † A. que

d A. flobotomiā

Signa sumpta ex parte pulsus. Cap.LXXII.

Pulsus martellin⁹, ⁊ formicans, ⁊ vehementis serralitatꝫ, aut vndosus malus est. Et gazellin⁹ cū de/bilitate est malus. Et diuersitas in q̄ ē intersectio vehemēs, ⁊ motus debiles, deinde succurrit illi vnus fortꝫ succursu non succur/rēte, immo ex momento ad momentū, est mala val/de. Dixerunt qdam qum pulsus sinister est freqūes, ⁊ pulsus dexter rarus, ⁊ illud est cū debilitate, tunc est significatio mala. Et scias quod plurimorū ho/minum pulsus naturales sunt diuersi mali absque egritudine, quare opꝫ vt tu scias hoc iterum.

Judicia fluxus sanguinis narium. Cap.LXXIII.

Aque st sic̄[e] [pleuresis] ⁊ apata epatꝫ[f] [acuta, vel] cal'a ⁊[g] † [ ] sub hypocondrijs, ter/minant̄ crisi cōpleta p fluxum sanguis narium: pmum vo ex quacūqꝫ nare sit: alia vo ex illa que seqtur ea: ⁊ silr febres incēsiue, ⁊ sunt de gn̄e pmo. Peripneumonia vo non facit cri/sim p eū. Et pleuresis est res in eo media. Et tertia/na facit crisim p ipm. Et plimū qdem accidit flux⁹ san. narium iuuatiu⁹ in imparib⁹: ⁊ pax fit in q̄rto: in tertio vo, ⁊ qnto, ⁊ septimo, ⁊ nono fit. Et qn̄ spe/rat̄ flux⁹ sanguinis nariū bon⁹, ⁊ est debilis, iuuet̄ sꝫ q docuit Hippo. cū effusiōe aque cal'e sup caput, ⁊ cum vaporatione: sicut qn̄ timet̄ supfluitas ei⁹, ꝓ/hibet̄ cum aq̄ fra, ⁊ cum positiōe ventose sup hypo/condria, ⁊ que sequunt̄ ipm. Et melior qdem flu/xus sanguinis nariū est, q sequit̄ partem infirmā: ⁊ diuersificans non est cū illa bonitate. Et apata ꝯue/nientiora ad hoc vt crisim faciāt p fluxū san. nariū, sunt illa que sunt supra[h] [sumē.] Et in apostema/te quidem flegmatico qd̄ incipit trāsire in lapideita/tem, ⁊ ꝓlongatur[i] [saniositas] ⁊ eruptio non expe/ctatur crisis per fluxum san. narium. Et similr non expectat̄ in apate frigido in cerebro, ⁊ in peripneu/monia, crisis per fluxum san. narium.

e A. sirsen

f —— A.

g † A. apata cal'a

h A. vmbilicuꝫ.

i A ⁊ expectat̄ in ea sanies

Significatiōes sumpte ex fluxu san. narium. Cap.LXXIIII.

Fluxus sanguinis nariū paruus est malus ⁊ plurimus. Et[k] [fluxus sanguis nariū pluris mali/tie] est qui est sanguis nigri. Et parum fit fluxus sanguis malus ex sanguine rubeo, ⁊ splendido. Et fluxus sanguis nariū q cadit in q̄rto, sigt difficulta/tem crisis: imo bon⁹ est ille, q cadit in imparibus.

k A. Alia litera vt plimū fluxus sanguis nariuꝫ malus

Sigtiones sumpte ex sternutatiōe. Cap.LXXV.

Sternutatio bona est, quan/do accidit apd̄ statuꝫ: in primis vero eius est de signis corize, aut humoris mordicatiui.

Judicia egestionis. Cap.LXXVI.

Iam locuti fuim⁹ de egōne in libro pmo smonem vniuersaleꝫ ab/breuiatū. Et necessariū est nobis, vt re/pleamus smonē in ea multa repletiōe, ⁊ smillō qd̄[l] [sequit̄] de smone i egri/tudib⁹ acutꝫ.[m] † [ ]

l † A conuenie

m A. Et scias q sudat sudor plimo non aduenit ei crisis cōpleta cuꝫ fluxu vētris

Signa sumpta ex egestione. Cap.LXXVII.

Diuersitas coloris ei⁹ qd̄ egre/dit̄ de egōne, ē lau/dabilis in duab⁹ horis, nō alibi: quax vna est diuersitas cretica, post digōneꝫ in die cretico, ⁊ signo cretico. Et altera post potionē[n] [solutiuā, ptrāseuntē, fortem.] Et si/gnificat in duab⁹ dispōnibus mūdificationem cor/poris expectatā. In alijs vero significat adustio/nem, ⁊ liquefactionē, ⁊ multitudinē humox corru/ptox. Egestio fetida silis egestiōi puerox, ⁊ infan/tium est mala. Egestio colerica in pncipio egritu/dinis sigt dn̄ium colere, ⁊ est non bona: ⁊ in fine ei⁹ apud d̄clinationē sigt q corpus mūdificat̄, ⁊ est si/gnificatio bona. Et qn̄ sepat̄ egestio colica multa, ⁊ nō alleuiat̄ egritudo, tūc illd̄ est significatio mala. Et flux⁹ vētris mult⁹ post signa mala,[o] [sigt] casuꝫ vtutꝫ, ⁊ pter q succedat leuitas, est significatio mor/tis, licet febris ēt sit eradicata. Fluxus ventris sup quem est vnctuositas, nō ab acceptiōe rei vnctuose, sigt liq̄factionē mēbrox radicaliū, ⁊ ē sigtio mala, sed nō est mortalis, ⁊ fortasse est vnctuositas ex car/ne. Et qn̄ sup ipsaꝫ est sil'e virus, ⁊ emanat citrinū, ⁊ dn̄at̄ fetor, ⁊ illud in febribus acutꝫ, est mortale. Egestio sup ptes cuius stat res subtil', sigt q est vi/rus ex epe, ⁊ est mordicatiua. ⁊ facit exire egōnem cum velocitate, ⁊ fortasse egredit̄ sola, ⁊ est mala. Qum in egōne sunt aliqua silia corticibus lupino/rū in omnib⁹ egritudinib⁹, tūc est signum mortale.

n A. solutiua diuersi fortis

o A. e

Judicia vomitus. Cap.LXXVIII.

Iam locuti fuim⁹ ēt in libro primo d̄ vomitu. Et necessariū qdē est vt afferamus hic aliqd de eo, ⁊ d̄ alijs,[p] [⁊ ei⁹ positio magis licita] est in hoc loco: Dico ergo q vomit⁹ magis iuua/tiuus, est ille q ex flegmate, ⁊ col'a: in q̄n re euomi/ta vel effusa est vehemēs pmixtio, ⁊ nō est vehemen/tis grossitiei. Et quāto plus vomit⁹ est purior, tanto magis ē deterior: colicus.n. purus sigt vehemētiaꝫ caloris: ⁊ flegma purum sigt vehemētiā frigoris.

p A. quod ē magis ꝯueniens

Signa sumpta ex vomitu. Cap.LXXIX.

Vomitus diuersificatus a colore vomitus ꝯsueto, q est albus, aquosus, ⁊ citrin⁹ est malus: ⁊ il/le q est sicut viridis, ⁊ q est sicut color porri, ⁊ ꝓprie fetidus, ⁊ q est sicut color de/ficle. Et rube⁹[q] [cū nigredine] ⁊ obscur⁹. Et de/terior est q est sicut flos eris ⁊ niger ⁊ ꝓprie[r] [cū sit spasm⁹ subito] ipse.n. interficit statim, nisi sit illic vtus: fortasse.n. remanet vsqꝫ ad duos dies. Et oꝫ vt ꝯsideret̄ in eo ne sit tictura in re comesta. Et qn̄ euomuntur omnes isti colores, est malū valde. Et vomitus vomitus fetidus est malus. Et vomitus purus sicut diximus est malus.

q A. vehemens

r A. cui succedit spasmus

Judicia vrine. Cap.LXXX.

Iam premissa sunt a nobis vba vni/uersalia de vrina in sen, in qua

ſt accñtia, in libro ꝑmo: ⁊ nos afferamꝰ hic de illo ⁊ d alijs qđ magis ɔueniēs eſt huic loco. Dico ergo qđ non opꝫ qum nõ videt̃ in vrina ſignū digõnis forte, iudicare de morte: fortaſſe.n. liberabitur eger cū hoc, ꝑ eūonē cadētem ex parte aliqua cum v̄tute expellēte digeſtū, ⁊ indigeſtū: ⁊ fortaſſe reſoluet̃ humor ſm lõgitudinē ᵃ⌈tollerātie⌋: aut fiet criſis per exiturā, ⁊ ꝓprie qñ nõ fuerit humor vehemētis malitie: ſꝫ ē malus ſꝫ plimū, ⁊ ſig̃t fortitudinē īfirmi: ⁊ minor ſignificatio in eo eſt ſup lõgitudinē. Et ſilr̃ vrina que remanet ſm colorē vrinaꝝ ſanoꝝ in horis egritudinis oibꝰ. Si aūt incipit alterari cū ᵇ⌈ſublimatione⌋ egritudinis, tunc eſt magis incolume Et qñq3 eſt vrina in egritudinibꝰ peſtilentialibꝰ bona, nālis in ſubſtātia ſua, ⁊ colore, ⁊ ſedimine, ⁊ ille cuius eſt tēdit ad mortē. Et ſcias qđ multotiēs mingūt infirmi vrinas malas in ſubſtātia ſua, ⁊ colore, ⁊ alijs ⁊ eſt illud expulſio cretica: ⁊ ꝓprie in egritudibꝰ acutis, quaꝝ cā eſt epar, ⁊ partes vrine.

¶ Signa mala ſumpta ex paucitate, ⁊ multitudine vrine. Cap. LXXXI.

Urina que mingitur qñq3 pauca, ⁊ qñq3 multa, ⁊ qñq3 retinet̃, ⁊ nõ mingit̃ eſt ſignū malū in febribꝰ acutis, ſignificās pugnā vehemētē egritudinis, ⁊ nature, q̃ vincit̃, ⁊ vincit: ⁊ ſig̃t laborem nature: ⁊ ſig̃t etiam groſſitudinem materiei: ⁊ ꝙ ipſa difficulter ſuſcipit digeſtionem. Si autem febres fuerint quiete, indicat longitudinem propter groſſitudinem humoris.

¶ Signa ſumpta ex tenuitate vrine. Cap. LXXXII.

Urina tenuis qñq3 fit ſicut in diabete, ⁊ eſt cum ea aſſiduatio ſitis, ⁊ velocitas ſurgēdi ad vrinā, ⁊ facilitas egreſſiõis. Et quādoq3 fit propter cruditatem, ⁊ oppilationem prohibentem exitum materiei: Et quādoq3 fit ꝓpter debilitatem virtutꝫ alteratiue, ⁊ non eſt cum facilitate exitꝰ, ⁊ eſt minoris malitie q̃3 diabetꝫ. Et quādo ᶜ⌈mingit̃⌋ vrina tenuis in egritudinibꝰ acutꝫ ꝑ aliquot dies, ſig̃t ꝑmixtionē. Qđ ſi accidat ꝑmixtio, ⁊ perſeueret tenuitas, ſig̃t mortē velocē: ꝓpꝫea qđ mãe ſupueniūt in cerebro, ⁊ aufert̃ aia. Et qñ ɔuertit̃ ad groſſitudinē cū q̃ non fit alleuiatio, fortaſſe eſt ꝑꝑ liq̃factionē mēbroꝝ. Qñ m̄ltiplicat̃ vrina aquoſa, apđ horam ᵈ⌈exacerbatiõis⌋ febris ᵉ⌈total̃⌋ ſignificat qđ apā eueniet in inferioribꝰ, Et ɔſidera in ſubſtantia ꝑmixta colori in capl̃is, q̃ ſūt poſt iſtđ ēt Et ſcias ꝙ tenuitas eſt ſicut ipſa non iungatur nigredini, et rubedini: Si autem fuerit, tunc ſcias quod cauſa in hoc eſt res tingens, aut vehementia virtutis qualitatis egritudinalis imprimētis in aquā.

¶ Signa ſumpta ex groſſitudine ſubſtantie, ⁊ conturbatione eius. Cap. LXXXIII.

Cum ɔuertit̃ vrina tenuis in groſſaꝫ in febre continua, ⁊ ſunt ſigna bona, ſig̃t criſim cum ſudore. Si vero nõ fuerint ſigna bona, aut fuerit febris vehementis aduſtionis, ſig̃t inflammationem in corde, aut in epate. Et clarificatio vrine groſſe ante criſim, eſt ſignum non bonum: illđ nāq3 ſig̃t retentionem materiei, ⁊ defectum nature in expellendo eam. Urina groſſa, turbulenta, in qua nõ reſidet aliquid, ⁊ non clarificatur, ſignificat ebullitionem humorum propter vehementiam calitatis extranee, ⁊ debilitatem innate digerentis, qua propter eſt mala. Cum vrina ſpiſſa, ⁊ proprie in quarto, multiplicatur criſis febrium ex laſſitudine, ⁊ ꝓprie ſi aſſociatur ei fluxus ſan. narium.

¶ Signa ſumpta ex vrina alba. Cap. LXXXIIII.

Urina alba in egritudinibꝰ acutis ſig̃t declinationem materiei non ad ꝑtem venaꝝ, ⁊ inſtrumenta vrine: fortaſſe enim declinat ad cerebrū, ⁊ erit dolor capitꝫ, aut phreneſis: Et fortaſſe declinat ad q̃dam viſcera, ⁊ ſig̃t apoſtema. Et ſi ſunt ſigna ad incolumitateꝫ decliuia, ſig̃nt ꝙ egrediet̃ cum vomitu ſm plurimū, ⁊ ꝓprie quādo non eſt ſignum in ſol̃one ventris, cui ſuccedat excoriatio inteſtinoꝝ. Et qñ eſt vrina alba tenuis in febre acuta, deinde accidit ei conturbatio, ⁊ groſſitudo cum albedine ſua, ſignificat ſpaſmum, ⁊ mortem.

¶ Signa ſumpta ex colore in vrina nigra in febribꝰ acutis. Cap. LXXXV.

Scias ꝙ non v̄ificat̃ iudicium penitus de morte, ꝓpter nigredinem coloris vrine, in egritudinibꝰ acutis, lꝫ in ſe ipſo ſit ſignuꝫ malū. Et quāuis aſſocientur ei iteꝝ ſigna alia mala, qum vides v̄tutem in ea fortem, ⁊ eſt potēs facere eūones diuerſas ex omni genere, ſuccedit ei quies: ſicut accidit mulieribꝰ, quādo cum menſtruis purgant̃ ab humoribꝰ malis: ⁊ propter hoc ᶠ⌈iſte mulieres ſunt ſaniores⌋ qm̃ ipē forſitan ꝑꝑ cām aliquā ᵍ⌈conſuete ſunt euacuari ab hmõi mā⌋ ex via menſtruoꝝ. Et ſcias ꝙ vrina nigra q̃3to plus eſt pauca, tanto eſt deterior, ſig̃ns ɔſumptionem humiditatꝫ. Et iteꝝ quāto magis eſt groſſior, tanto eſt deterior in egritudinibꝰ acutꝫ. Et quādo nigra eſt d̄cliuis ad ſubtilitateꝫ, ⁊ tenuitatē, ⁊ eſt in ea ſedimen pēdens, ⁊ eſt ei odor acutus, in febribus acutis indicat dolorem capitis, ⁊ ꝑmixtionem: ⁊ certior diſpoſitionū eius eſt, ꝙ ſignificat fluxum ſanguinis nariū nigrit quoniam mā eſt acuta, vincens: Et fortaſſe erit cuꝫ eo ſudor ꝓpter caliditatem, qum non ſupfluit, neq3 minorat̃, ⁊ expellit verſus ſupfluitatem: ⁊ antecedit ſudorem eius horripilatio. Et quando aſſociatur vrine nigre, in qua eſt ſedimen pendēs, res nigra rotunda aggregata ʰ⌈cum qua inuenitur odor malus,⌋ ⁊ tenſio in lateribus, ⁊ apā ſub hypocondrijs, ⁊ ſudor, ſig̃t mortem. Et hmõi q̃dem tenſio ſub hypocondrijs ſig̃t ſpaſmuꝫ: ⁊ huiuſmodi q̃dem ſudor fit ex debilitate. Urina tenuis, aquoſa, ad nigredinem decliuis, ſig̃t tenuitate ſua longitudinē egritudinis, ⁊ ſua nigredine malitiam ſuam. Et dicitur, in vrinis nigris ſubtilibus, quādo ille cuius eſt vrina, deſiderat cibariuꝫ, moritur. Et vrina tenuis nigra quādo conuertit̃ ad ⁱ⌈ſubalbedinem, vel flauitatem,⌋ ⁊ groſſitiem, ⁊ non aſſociatur ei vlla quies, ſignificat egritudinē in epate, ⁊ ꝓprie icteritiā: qm̃ hec ɔuerſio q̃ eſt ad groſſitiem a tenuitate, ⁊ ad ſubalbedinem a nigredine, ſig̃t diminutionem caliditatis, ⁊ caſum digeſtionis. Et illud eſt de illis, quibus aſſociatur, aut ſuccedit leuitas. Et ſi non fuerit ᵏ⌈ꝓpter illud, ſig̃t materiam iam inuiſcatam in epate, ⁊ non propter mundificationem, ⁊⌋ iam fecit accidere oppilationem: immo ſi ˡ⌈eſt caliditas tunc iam ſubito faciet accidere⌋ apā. Urina tenuis nigra, q̃ mingitur in febribus acutis paulatim, in tempore longo, quando eſt cum dolore capitis ⁊ colli, ſignificat deſtructionem rationis gradatim: ⁊ eſt in mulieribus magis ſaluum.

¶ Signa ſūpta ex vria rubea. C. LXXXVI.

Urina rubea in egritudinibꝰ acutꝫ, qñ eſt cum rubedine ſubtil̃, ſignificat cū ſignis laudabilibus criſis

ᵃ A. temporis

ᵇ A. augumēto

ᶜ A. perſeuerat

ᵈ A. augumenti

ᵉ A. vniuerſalis

ᶠ A. iſtud in mulieribꝰ ē ſalubꝛ

ᵍ A. euacuāt huiuſmodi mās

ʰ A. ꝑuata odor

ⁱ A. rufedinem ſeu ad citrinitatem fuſcam Alia litera a tēuitate ad rufedinē ſeu ad citrinitatē fuſcam a nigredine

ᵏ A. ita ſig̃t māꝫ iā adherētem in epate nõ mūdificatam que

ˡ A. fuerit caliditas vel acuitas eiꝰ tūc cū ea, iudica ꝙ iā accidērit

velocitatem: ⁊ cum ꝯtrarijs eorum signt velocitatez mortis, Et [a] ⌈ex toto⌋ inflāmationē vehementē, Et subtilitas cū rubedine signt in egritudinibꝰ acutꝭ do/lorez capitꝭ, ⁊ ꝑmixtionē. Et vrina rubea, grossa in egritudibꝰ acutꝭ, qn̄ eiꝰ egressus fit paulatim, ⁊ fre/quēter, ⁊ est cū fetore, signt timorē: qm̄ signt calitatem vehementez, ⁊ ingetudinē, ⁊ ꝯfectuz nāe. Uer̄ qn̄ est abūdantꝭ exitus, multi sediminis, signt sepationē: ⁊ ꝓprie in febribꝰ icēsiuis [b] †⌈ ⌋. Et q min git san. pur̄ in acutꝭ, morit: qm̄ signt replōnē sangui/neā, vehemētē, cum acuitate ebulitiōis: ⁊ timet de hmōi ꝓfocatio, que fit ex replōne ventriculor̄ cor/dis, si declinat ad corrant apoplia, si declinat ad ce/rebr̄. Urina rubea valde si ꝯuertat in febribus ex lassitudine factꝭ ad grossitiē, ꝯinde appeat sedimen plimū, nō subsidēs, ⁊ fit illic dolor capitꝭ, signt longi tudinē egritudis: qm̄ mā est iobediēs: ꝗ̄obrem nō ingrossat ꝓus, ⁊ postꝗ̄ ingrossat, nō subsidet velo/citer: ver̄ eiꝰ crisis fit ꝑ sudorez, qm̄ mā est decliuis ad venas. Et hmōi qdem vrina assimilat vrine icte ricie, ⁊ differt ab ea in hoc, qđ non tingit pānos: Et ad summū vrine rubee substātie, ⁊ rubei sediminis, signt [c] †⌈appetitū,⌋ ⁊ cruditatē: ⁊ signt lōgitudinē, [d] †⌈ ⌋, qn̄ rubedo non est vehemens, ⁊ [e] ⌈est illa que est⌋ decliuis ad turbulentiam.

Signa sumpta ex vrina flaua. Cap. LXXXVII.

Urina [f] ⌈flaua⌋ in febre acuta, qn̄ ꝯuertit ad albedinē, aut ad nigredinē, est mala: qm̄ signt ꝑ albedinē eleuationez māei ad caput, ⁊ per nigre dinem acuitatem qualitatis egritudis.

Signa sumpta ex sedimine. Cap. LXXXVIII.

Sedimen diuersum in substātia, ⁊ color, qđ signt humo ruz diuersor̄ multitudinē, est malū, Et deteriꝰ eo est illđ, qđ ē minor̄ ꝑtiū, signt enim ꝙ nā nō pōt expellere, nisi postꝗ̄ minorant ꝑtes. Et [g] ⌈leue⌋ qdem multotiēs est ma gis significatiuū bonitatꝭ, ꝗ̄ albū. Et multotiens vi uit ille cuiꝰ sedimē est ꝯcliue ad rubedinē, sz ē [h] ⌈le/ue.⌋ Et morit ille cuiꝰ sedimē ad albedinē declinat, sz est diuersuz aspēr. Substātie. n. bonitas, vehemē tiꝰ est facil' ad suscipiēdā expulsionē, ꝗ̄ bonitas co/loris. Et signt iter̄ ꝙ humores nō patiunt ab egritu dine plimū: Sic sedimē bonū, qn̄ minorant eiꝰ ꝑtes, signt ꝙ nā operata est iam in eo valde, ⁊ egritudo nō egit in eo. Sedimē spumosum, ⁊ spuma plenū, cu/ius albedo est ꝓꝑ cōmixtionē aeris cū eo, est maluz valde, egrediēs a nā: ⁊ crudū est malum. Et sedimē cuius [i] ⌈supiora sunt rotūda, ⁊ mouent, meliꝰ ē ꝗ̄ sedimē cuiꝰ supior supficies est ꝯgelata⌋ ⁊ magis si/gnificatiuū ꝙ egritudo est velocis statꝰ ⁊ acuta. Et sedimē qđ non an̄cedit tenuitas, ⁊ [k] ⌈paucitas sup/fluitatꝭ,⌋ immo est inuētuz in ꝑnc°, signt ꝙ humor est plimꝰ, nō ꝙ sit digestꝰ, immo opz vt [l] ⌈rubeat⌋ sedi men post aduētū digōnis, ⁊ postꝗ̄ fuerit vrina sbtil' in ꝑmis, ⁊ postꝗ̄ fuerit hypostasis pauca: Et dū nō est ita, signt ꝙ mā q̄uis, grossa, est multa: ⁊ ꝙ egritu/do interficit: Et sil'r vehemētia tincture absꝗ̄ sedimi ne [m] ⌈pauco. Et dum nō est ita nō significat bonū, ⁊ qn̄ꝗ̄ signt bonū, ⁊ maturitatē.⌋ Et qn̄ꝗ̄ accidit illđ ꝓꝑ dolorē, ⁊ ꝓꝑ vehemētiā calitatꝭ, ⁊ famē: tinctura enim vrine ieiuni addit, ⁊ minorat eiꝰ sedimē. Et se dimē rubeū significat m'ltitudinē sanguis, ⁊ tardita tē digōnis: ⁊ associant eis in febribꝰ incēsiuis [n] ⌈ite rū⌋ angustia, ⁊ tristitia, Et si ꝓlōgat vsꝗ̄ ad q̄dragi ta, ꝓlōgat egritudo: ⁊ fortasse non spat crisi in sexa gesimo. iter̄ sedimē rubeū pēdens, in quo est ꝯclina tio ad supiora, qum est in vrina tenui, signt in egritu/dinibꝰ acutꝭ ꝑmixtionez rōnis: si aūt ꝑseuerat, timet perditio. Si aūt vrine substātia incipiat ꝑuenire ad grossitudinē, ⁊ incipit pēdēs subsidere, ⁊ albificat, signt salutē. Sedimē qđ est ꝭz formā frusti carnis, in febribꝰ acutꝭ, sine significatiōibꝰ digōnis, significat ꝙ est ex rasura mēbror̄: ⁊ nō est ex renibꝰ, ⁊ qn̄ est illic digō, aut nō est febris, signt illđ qđ scis de dispō/ne renū. Et illđ qđ est sil'e squamis piscis, ⁊ non est signū digōnis, ⁊ febris est acuta, est ex rasura febrꝭ, ꝗ̄ facit in neruis, ⁊ ossibꝰ, ⁊ venis: ⁊ i alijs fit ex ve sica. Et furfureū qdem signit sil'e illius: ⁊ ꝙ febris incipit radere ex profundo: ⁊ distinguit inter ipsuz, ⁊ inter illud de vesica, quoniam illud de vesica est cum signis lesionis vesice, ⁊ [o] †⌈ ⌋cum digōne, ⁊ grossitudine.

Signa sumpta ex dispōnibus aggregatis ꝓꝑ signi ficationes diuersas coloris, ⁊ substantie, quar̄ pri/ma est in vrinis oleagineis. Cap. LXXXIX.

[p] ⌈Oleaginea⌋ est illa cuiꝰ co lor ⁊ substantia similant colori [q] ⌈olei⌋ ⁊ eiꝰ substan tie: ⁊ lz sit mala, tn̄ qn̄ alie significa/tiōes signt salutē, nō est cū ea malū. Sedimē vō qum ē oleagineū est malū valde: Et oi/no oleagineū pur̄ est malum, ⁊ est illđ qđ facit te vi der colorē [r] ⌈olei⌋ cū citrinitate ⁊ viriditate. Et qn̄ oleagineū est accidens post vrinā nigrā, tūc est signi ficatio bona ꝭm qđ testificat de ea Ruffus sapiēs. Et deteriꝰ oleagineū est illđ ꝙ est in ꝑnc° egritudi/nis. Et qn̄ signtiōes signt malitiam, ⁊ mingit vrina oleaginea in q̄rto, idicat mortē infirmi in sexto. Et vrina q̄ alterat subito ex signꝭ laudabilibꝰ ad signa vitupabilia, signt i egritudinibꝰ acutꝭ mortē: qm̄ signt casuz ꝯtutꝭ subito, ꝓꝑ prauitatē accidētium. Urina [s] ⌈oleaginea⌋ qn̄ꝗ̄ signt ꝑmixtionē rōnis: qm̄ fcā est ex exiccatōe. Urina in q̄ sūt frusta sanguis ꝯgelati in febre acuta, qn̄ cū ea est siccitas lingue, est signū ma lū: si aūt fuerit nigra cū hoc, tūc illđ est deteriꝰ. Et nō currit sanguis in vrīa in febre acuta, nisi ꝓꝑ vehe mētiā acuitatꝭ eiꝰ, ⁊ ꝓpea ꝙ disrūpit vasa, ⁊ vias eiꝰ: ⁊ eiꝰ ꝯgelatio ē ꝓꝑ vehemētiā calitatꝭ ipsius. Uri/na alba tenuis, in q̄ est spuma, ⁊ nubes citrina, signt timorē vehemētem ꝓꝑ illud qđ ipa signt de [t] ⌈exacer batione⌋ ⁊ vehemētia acuitatꝭ māei. Et nos qdez iam locuti fuimꝰ de vrina tenui, nigra illđ in quo est sufficiētia. Urina tenuis [u] ⌈flaua⌋ in ꝑnc° febrium acutar̄, qn̄ ꝯuertit ad grossitiē, ⁊ ad albedinē, ꝯin/de remanet feculēta, turbida, sic̄ vrina asini, ⁊ icipit exire inuoluntarie, ⁊ sunt illic vigilie, ⁊ ingetudo, signt spasmum vtriusꝗ̄ lateris, cui succedit mors qn̄ non fuerint signa bona vincētia illa. Urina. n. que est cum [x] ⌈flauo⌋ colore non subtiliatur, nisi ꝓpter dominium humoris colerici, calidi: ⁊ non ingrossa/tur, ⁊ inspissatur, nisi propter exacerbationem egri tudinis, ⁊ commotionem in dispositionibus mate/riei. Et dixerunt de vrina pauca, que est cum colo re sanguinis, ꝙ est mala precipue, quando cum in/firmo est passio [y] ⌈venenosa.⌋

Signa mala sumpta ex parte qualitatis separa/tionis vrine. Cap. XC.

Quando febrem acutam patiens nō pōt mingere nisi pa/rum, ⁊ cum dolore, absꝗ̄ [z] ⌈vulnere,⌋ aut apate in instrumētis vrine, ⁊ cū fre/quentia pulsus, ⁊ debilitate, est signum malū. Qum retinet vrina in febre ꝯtinua, ⁊ est ve hementia doloris capitis, ⁊ multitudo sudoris, signt

a A. in sūma signt

b †A. incensiuis permixtis Alia litera permixtis

c A. immaturi/tatem

d †A. proprie

e A. sit

f A. fusca, seu vri na citrina cum fuscedine

g A. lene

h A. lene.

i A. ps supior ē subtil' ⁊ inferior grossa in modū figure piramida lis meliꝰ est ꝗ̄ se dimē ꝯgelatum hn̄s supiorē ptē depssaz vl' planā

k A. priuatio se/diminis

l A. adueniat

m A. non signt bo nitatem, ⁊ dige stionem

n ——— A.

o †A. in febre ...

p A. Urina vn/ctuosa vl' silis pi guedini vel vn/ctuositati lique/facte

q A. piguedinis liq̄facte vel vn/ctuositatis lique facte

r A. piguedinis liquefacte

s A. silis pingue/dini liq̄facte vel vrina vnctuosa

t A. cōmotione

u A. ruffa

x A. ruffo

y A. sciatica

z A. vlcere

s —— A.

cuzegi. Urina q̄ gutatim stillat̃ in febre ᵃ⌈ꝯtinua, ⁊ cũ vehemẽtia doloris capitꝭ, ⁊ mltitudine sudoris significat cuzegi. Et vrina q̄ gutatiz stilat̃ in febre⌋ geta sigt̃ fluxũ sanguis nariũ. Quod si febris fuerit acuta incẽsiua, sigt̃ dispõnẽ malã adueniẽtem cerebro. Et si fuerit geta, sigt̃ multitudinem replõnis, ⁊ debilitatem nãe in expellẽdo. Et cã vrine egrediẽtis in febrib⁹ acutis inuoluntarie, est debilitas ṽtutis, aut nocumentum in cerebro: ⁊ non fit illud, nisi ꝑpter ascẽsionẽ materie acute, calefacte ad cerebꝝ, q̄re communicant ei membra lacertosa.

¶ Numeratio signoꝝ maloꝝ in vrina. Cap.XCI.

b —— A.

Quosa ᵇ⌈⁊ ꝑcedẽs,⌋⁊ fetida, ⁊ nigra, ⁊ grossa est mala. Et illa in q̄ ꝑcedit ex inferiori pte ei⁹ vsq̃ ad ipsi⁹ supiorẽ sicut fum⁹, est mortalis ꝑpinqua. Et iterũ pinguis, cui⁹ color ẽ color aq̄ carnis, cuz fetore dñante, ẽ mortal̃.

¶ Signa in egrotis mala, generum diuersoꝝ, quoꝝ malitia est propter aggregationem eorum, in febricitantibus, ⁊ alijs. Cap.XCII.

c † A. ventris

Uando aggregãt̃ vomit⁹, ⁊ pũctura ᶜ †⌈ ⌋⁊ ꝑmixtio rõnis, tunc illδ est signuz mortale. Qñ diuersificat̃ alteratio corpis in tactu, ⁊ in colore, ⁊ in eo ꝙ euomit̃, ⁊ in eo ꝙ euacuat̃, sigt̃ ꝙ nã ẽ ᵈ⌈ambigua⌋cũ hũorib⁹ diuersis, ⁊ egritudinib⁹ diuersis, cui est necessariuz resistere eis oib⁹: ⁊ ᵉ⌈est ꝑculdubio de illis q̄ deficiunt ei.⌋ Qñ aggregãt̃ in febre insepabili frig⁹ ei⁹ qδ appet, ⁊ adustio interioꝝ, ⁊ vehementia sitꝭ cum hoc, tũc illδ est mortale. Qñ aggregat̃ cũ ᶠ⌈ꝑcussiõe⌋dẽtiũ ꝑmixtio in rõne, tũc eger approximat ꝑditiõi. Qñ accidũt infirmo subito fluxus vẽtris niger, cũ adustiõe, ⁊ mordicatiõe, ⁊ dolore adurẽte in ᵍ⌈vẽtre⌋ei⁹, ⁊ pulsus cordis, ⁊ sincopis est signum mortꝭ. Qñ sudant duo cornua frõtis sudore frõ, et citrinantur vngues, ⁊ virides fiunt, ⁊ alterantur, ⁊ aꝑat̃ lingua, ⁊ apparet sup ipsam, ⁊ super corpus pustula extranea, tũc mors est ꝑxima. Et si fuerit in ptib⁹ hypocõdrioꝝ ꝑcussio, ⁊ ʰ⌈salt⁹⌋cũ febre: δinde cũ hoc ocul⁹ mouet̃ motu malo, tũc opz vt expectet̃ malitia dispõnis: qm̃ hec dispõ sigt̃ vẽtositatez inflatiuã, ⁊ ꝑcussionẽ, que fit pp aꝑa vehemẽs, ⁊ pp vehemẽtiaz ⁱ⌈ꝯstrictiõis⌋vene magne. Et pulsus vehementꝭ ꝑcussiõis ᵏ⌈ꝯtinuus⌋magn⁹ valde associat̃ ˡ⌈manie:⌋⁊ oz vt ꝯsideret̃: fortasse.n. ꝑcussio, ⁊ salt⁹ non sunt submerse ad viscera, immo in eo qδ appet de mirach, ⁊ illδ nõ est nociuũ ᵐ⌈qñ est⌋cuz eo aꝑa, nisi supfluat valde in magnitudine. Et si pseuerat hec dispõ viginti dieb⁹, ⁊ nõ sedant̃ aꝑa, ⁊ febris, sigt̃ ꝙ apiet̃: ⁊ tunc fortasse saluabit̃ infirm⁹: ⁊ illδ erit ꝑ vrinã exuberantẽ, aut ꝑmutationẽ mãei ad extremitates, ⁊ ꝑprie ad pedes. Illi q debilitant̃ ex egritudinib⁹, qñ accidũt eis anhelit⁹ frequẽs, ⁊ sincopis, tunc iã appropinquãt morti: ⁊ nõ addunt sup q̄tuor horas. Qũ hõ hz febrẽ incẽsiuã, ⁊ iuenit alleuiationẽ, ⁊ qetẽ calitatꝭ subito, absq̃ crisi manifesta cũ euõne, aut ꝑmutatiõe, ⁊ sine extinctiõe vltima, ⁊ sine ꝑmutatiõe de aere ad aerẽ in regiõe vna, aut in duab⁹ regionib⁹, ⁊ qescit qδ est in pulsu δ velocitate, ⁊ inuenit̃ sic tranqllitas, tunc iudica ꝙ morit̃ velociter. Quz hoi inest febris, ⁊ pulsat cor ei⁹ subito: ⁊ inuadit eũ singult⁹, ⁊ stringit̃ vẽter ei⁹ sine cã cognita morit̃. Qum q egritudinẽ hz acutã mingit vrinã ⁿ⌈albam⌋subtilẽ, δinde ingrossat̃, postea ᵒ⌈ebullit,⌋⁊ albescit, ⁊ rẽanet ebulliẽs ᵖ⌈ita, ⁊⌋q̄si vrina asini, ⁊ mingit̃ inuolũtarie, ⁊ sũt vigilie, ⁊ ingetudo, sigt̃ tetanũ apparẽtẽ in vtrisq̃ laterib⁹, δinde morit̃. Dr̃ quz vrina fuerit ᑫ⌈silis muri⌋postq̄z fuit alba añ illud, ⁊ sup ipsam fuerit sic spuma, δinde cucurerit ex narib⁹ san. niger, tũc illδ est res mala. Et de signis malis, q̄ qdam medicoꝝ dixerũt, ⁊ nõ tẽdit rõcinatio ad ea nisi cũ ʳ⌈guitate,⌋ist ꝙ dr̃, qñ apparet in hoie sup venã, q̄ est in collo ei⁹ pustula silis grano cucurbite cũ ˢ⌈variol̃⌋albis, ꝑlimis, ⁊ accidit ei desiderium reꝝ calaꝝ ᵗ †⌈ ⌋Et dr̃ qñ apparet in hoie in tpe sinistro pustula, dura, rubea, ⁊ accidit hñti eã cũ hoc prurit⁹ vehemẽs i oculis ei⁹, ᵘ †⌈ ⌋ morit̃ in die decimo, ˣ⌈⁊ hñs hũc dolorẽ desiderat sisamos.⌋ Et dr̃ q̄cũq̃ egritudo vehemẽs accidit subito, deinde seqtur illã vomit⁹, aut flux⁹ vẽtris, ẽ sigtio mortꝭ. Dr̃ ꝙ qñ accidũt febriẽti, ⁊ alij, aꝑata, ⁊ vlcera leuia, deinde destruit̃ ratio ei⁹, morit̃. Dr̃ ꝙ qñ inest hoi mollities in facie, ⁊ corpe eius, ⁊ nõ est dolor, ⁊ accidit ei in ꝑnc° illius pruritus in naso suo, morit̃ in scδo, ⁊ tertio. Et dr̃ ꝙ qñ inest hoi sup genu ei⁹ sil̃e vue rotũde, ⁊ illδ est nigꝝ, ⁊ in circuitu ei⁹ rubeũ, morit̃ cito ʸ⌈vsq̃ q̄ expectent̃⌋qnq̄ginta dies. Et signũ mortꝭ eius est ꝙ sudat sudore frigido.

d A. aggrauata
e A. ẽ ex eis que deficiũt ei ꝑculdubio Alia litera illδ ẽ ex eis que faciunt eã δficere proculdubio
f A. stridore
g A. alchatin
h A. iectigatio
i A. pulsus
k A. successiuus vel frequens
l A. amẽtie vl̃ ꝑmixtiõi rõnis
m A. q̄uis fit
n A. subalbidaz vel flauam
o A. conturbat̃
p A. vl̃ ꝯturbata
q A. colerica
r A. difficultate
s A. pustulis
t † A. moritur
v † A. morit̃ i die q̄rto. Et dr̃ cui appet bothor sic lens sub oculis
x A. ⁊ desiderat dulcia
y A. nisi tardaue uerit ad

¶ Signa lõgitudinis egritudinis. Cap.XCIII

Cias ꝙ longitudo egritudis fit pp grossitudinẽ in viscerib⁹, aut pp ꝑmixtionẽ in regimie, ⁊ hz oẽz dispõnẽ δbilitat̃ in ea stõus, qm̃ ᶻ⌈tãgit ipm tarditas: ⁊ digõ equal̃ sigt̃ eã, aut⌋tarditas sediminis pẽdentꝭ, aut assiduatio sedimis rubei ⁊ †⌈ ⌋iteꝝ puitas. n. apparitiõis ʔ⌈sediminis⌋sigt̃ lõgitudinẽ egritudis. Et sil̃r qñ est cũ acuitate egritudinis pulsus magn⁹, ⁊ facies ei⁹ pinguis, ⁊ hypocõdria inflata, q̄ nõ ꝫ⌈detumescũt,⌋sigt̃ paucitatez resol̃onis, ⁊ lõgitudinẽ egritudis. Qũ adueniũt signa crisis añ digõnem, ⁊ nõ cadit virtus, ⁊ nõ apparent signa mortꝭ, tunc egritudo ꝓlongat̃. Et scias ꝙ ᵃ⌈terribilitas crisis qñ non iuuat,⌋⁊ nõ nocet, ⁊ dispõnes remanẽt ƀm modũ suũ, tũc egritudo ẽ longa. Et mltitudo ᵇ⌈salt⁹⌋in egritudine sigt̃ lõgitudinẽ ei⁹, ⁊ ꝑpe cũ ᶜ⌈vehemẽs fit⌋a ꝑnc° rei: in fine ṽo ei⁹ ẽ recti⁹, ᵈ †⌈ ⌋ Et qñ associant̃ euõnib⁹ paucis, q̄ sigñt ꝙ nã mouit mãm, ⁊ δficit in expulsiõe ei⁹ integra, siue sit sudor, aut flux⁹ sanguis nariũ, aut ᵉ⌈alia signa bona⌋ aut ꝑuatio signoꝝ maloꝝ, sigt̃ longitudinẽ. Et qñ remanet sedimẽ rubeũ vsq̃ ad q̄draginta dies, indicat lõgitudinẽ febris, ita vt non spet̃ cris, ⁊ sepatio, vsq̃ ad sexaginta. Pollutio in ꝑncipio egritudis sigt̃ lõgitudinẽ. Qũ vides signa lõgitudis egritudinis in dieb⁹ añcedẽtib⁹, tũc nõ ẽ sigtio eoꝝ, sic significatio ipoꝝ p⁹ illδ. Et qũ videris illδ, qδ ẽ ꝯrium illis signis, magis ṽificari forsitã appere in medijs dieb⁹, ⁊ in posteriorib⁹ ei⁹, tũc ꝯsidera indiciũ indicatiõis, vt scias ipsa in quo die erit: ⁊ ille dies q̄ die indicat̃, ⁊ obƀua ꝯditiões ꝑdictas in ea, ⁊ ꝯsidera dispõnẽ ṽtutꝭ, ⁊ etatꝭ, ⁊ tpis, ⁊ ꝯpl̃onis, ⁊ dispõnẽ motuũ ᶠ⌈egri⌋in q̄ztitate, ⁊ q̄litate sua, ⁊ añcessiõe, ⁊ postpositiõe sua, ⁊ horaꝝ suaꝝ, ꝑpe in statib⁹ acute, ⁊ lõgitudine ei⁹, ⁊ abbreuiatiõe ei⁹, an sit ad motũ declinis, aut ad qetem, ⁊ iudica ꝑ q̄ztitatẽ eius.

z A. ipse extenuatur. ⁊ signa tarditas digõnis significãt ipsam ⁊
⁊ † A. Et
ʔ A. extenuatõis
ꝫ A. extenuant̃
a A. ⁊ accidẽtia ipsi⁹ qñ nõ iuuãt Alia litera accñtia difficilia q̄ accidũt i crisi ⁊ passiões ei⁹ qñ nõ iuuant
b A. iectigatiõis
c A. incipit
d † A. ⁊ plũm⁹ sudor sigt̃ longitudinem.
e A. aliδ a signis bonis
f A. egritudinis

¶ Signa ꝙ egritudo cõsumetur crisi, aut resolutione. Cap.XCIIII.

Um fuerit ṽtus fortꝭ ᵍ⌈valδ, ʰ †⌈ ⌋⁊ porismi augmẽtati i q̄litate, ⁊ q̄ztitate, ⁊ etas, ⁊ ꝯpl̃o, ⁊ tps δclinãt ad motiõez, nõ ad qetẽ, ⁊ digõnis ⁊ ei⁹ ꝯrij sig̃ festinãtia, tũc egritudo ꝯsumet̃ cũ crisi. Et

g —— A.
h † A. ⁊ egritudo acuta

si res fuerint ecõtrario, ꝛ signa tarditatis inuenta, tũc egritudo ꝓlongaẛ, ꝛ interficit a⌈cum resolõne, aut remoueẛ, ⌋Et si diuersificaẛ, erunt crises dimi/nute, ꝛ tardate, ꝛ cum ꝑmutatiõe. Mors aũt, ꝛ vi/ta sigñtur ꝑ dispõnes vtutis: ꝛ signa b⌈alterationis vniuscuiusq₃ ⌋duarum rerum, ꝛ sui contrarij.

¶Judicia recidiuationis. Cap.XCV.

Deterior recidiuatio est illa, que est velocior, ꝛ est cũ vtu/te debiliore. Et c⌈associanẛ ei ⌋ꝓculdu/bio qum ẽ ei⁹ forma hec d⌈signa recidi/uatiõis. ⌋Et vt eueniat recidiuatio erro/re regimis salui⁹ ẽ, q̃₃ vt eueniat ꝑ se cũ rectificatõe regimis. Et ð errore in hoc est, dare in potu calefa/ciẽtia, ꝛ medicinas qb⁹ vult aliqs bonitatẽ appeti/tus e†⌈ ⌋sic̃ geleniabin mellinũ, ꝛ troci/sci rosacei, ꝛ silia. Et reliqe q̃ remanẽt post crisim attrahunt reciduationẽ cito nisi succurraẛ. Et reci/diuatio vehementior est quaz radix, qñ f⌈malitia eius est veniens, ꝛ status ⌋est debilis.

¶Signa recidiuationis. Cap.XCVI.

Et in illo cui⁹ febris nõ qescit ꝑ cri/sim ꝯpletã, ꝛ in die suo, timeẛ recidiuatio. Et si fuerit qes ei⁹ sine crisi oĩno, nõ est excusatio recidiuatõis: ꝛ ꝓ/prie qñ crisis ẽ cũ eis, q̃ sᷓt sicut variole, aut icteritia, aut scabies: ꝛ ad sũmũ cũ ea q̃ fit in cu/te. Et significaẛ qñq₃ ꝙ erit recidiuatio ex debilita/te vtutꝫ, ꝛ appetitu, ꝛ nausea, ꝛ malitia aïe, ꝛ pauci/tate digõnis, ꝛ corruptõe cibi in stõ tendẽtis ad ace/tositatẽ, ꝛ fumositatem, ꝛ inflatiõe hypocõdrioꝝ, ꝛ ꝑtiũ epatꝫ, ꝛ splenis, ꝛ corruptiõe somni, ꝛ lõgitudi/ne vigiliaꝝ: ꝛ vehemẽtia sitꝫ, ꝛ vehemẽtia inflatiõis faciei, ꝓprie est signũ g⌈malũ, ⌋ꝛ ꝓprie in palpebra supiore, ꝛ ꝓprie ei⁹ apatio, ꝛ ip⁹ h⌈abbreuiatio, ꝛ⌋ silr cũ resolõne inflationis faciei. Et de illis q̃ sigñt eã, est vt corp⁹ bñ recipiat cibũ, ꝛ nõ remoueaẛ per ip̃m extenuatio, ꝛ ꝓprie qñ ista accñtia mala appa/rẽt, ꝛ vehemẽtiora fiũt in horis ꝑoxismoꝝ egritudi/nis, q̃ fuit. Et qñq₃ significaẛ recidiuatio ex pulsu, qñ remanẽt in eo spissitudo, ꝛ velocitas. Et ex ꝓfũ/datiõe exituraꝝ creticaꝝ, ꝛ occltatione eaꝝ. Et ex vrina qñ in ea remãet tinctura plima citrinitatꝫ, aut flauedinis, aut rubedinis, aut est i⌈ex ill' in qb⁹ ⌋ñ pẽdet sedimẽ, neq₃ residet, ꝛ qñ vrina ĩfirmi nõ silaẛ vrine ei⁹ nãli. Et q̃dã tp̃a sigñtiora sᷓt recidiuatiõis q̃₃ q̃dam alia, sicut autũn⁹: in ipso.n. plus cadit reci/diuatio, q̃₃ in reliqs tp̃ib⁹. Et gen⁹ egritudinũ iteꝝ adiuuat ad sigñdã recidiuationez, sic̃ febres apose, qũ p⁹ se relinqunt calitatẽ, ꝛ k⌈inflatiõez ⌋in visceri/b⁹: ꝛ sic̃ l⌈epilepsia ⌋ꝛ scotomia, ꝛ dolores renũ, ꝛ epĩs, ꝛ splẽis, ꝛ emigrãea, ꝛ cephalea, ꝛ catarr⁹, ꝛ q̃ ab ip̃o gñanẛ ð m⌈asmate, ⌋ꝛ alijs ꝛ egritudinibus anhelitus.

¶Cause mortis. Cap.XCVII.

Mors fit aut ꝑꝑ cãm, q̃ corrũpiẛ cõ/plõ cordis: aut ꝑꝑ cãm q̃ resol/uiẛ vtus: q̃re extinguiẛ. Et facta ꝑꝑ cãz q̃ corrũpiẛ ꝯplõ cordis: aut est n⌈dolor vehemẽs, aut q̃litas supflua de q̃litati/b⁹ nosᷓ: aut ẽ q̃litas extranea venenosa aut est ⌋retẽ/tio mãei anhelitus: o†⌈ ⌋Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt ne dimit/tanẛ resupini ꝛ ne dimittanẛ guttura eoꝝ desiccari.

¶Spẽs mortꝫ q̃ accidit i horꝫ febriũ, ꝛ signũ q̃litatꝫ mortꝫ ĩfirmi. C.XCVIII.

De illis ẽ mors q̃ accidit eis p⌈in ⌋ꝑnc° ꝑoxismi febris q⌈ꝛ ⌋augumẽto ei⁹, aut r⌈reuolutiõe ⌋eius. Et plimum ei⁹ est in febrib⁹ apatuz intrinsecoꝝ, vbi effundiẛ ad ip̃a supfluitas subito. Et in egritudini/b⁹ malignis a qb⁹ supaẛ nã in ꝑmis cũ moueẛ cum fortitudine, ꝑcipue si fuerit debil': ꝛ ad summũ ẽ, sic̃ ꝑfocãs, ꝛ sicut extinctio ignis a multꝫ lignis. Et ð illis ẽ mors in statu ꝑoxismoꝝ febris ꝑꝑ supationez nãe ab egritudine. Et tertia est mors fcã in declina/tiõe, ꝛ est pauca, ꝛ rara. Et plimũ ei⁹ est in declina/tiõe ꝑticulari, nõ vlᷓ: ꝛ cã in ea ꝙ nã in ipsa est sic̃ se/cura, ꝛ expãdiẛ calitas, ꝛ ꝑtiẛ, ꝛ disꝑtiẛ retẽtio q̃ ne/cessaria ẽ in horis ꝑncipij. Et plures eoꝝ moriũẛ cũ sincopi subito, ꝛ qdã eoꝝ g̃datiꝫ. Et fortasse ðcli/natio ẽ ðclinatio, s⌈q̃ ẽ sine mollificatiõe vtutꝫ, ꝛ re/solõne ⌋calitatꝫ innate: q̃re extimaẛ ꝙ sit declinatio t⌈leuis, ⌋ꝛ pulsus qdẽ diuersificaẛ in vtrisq₃ ðclina/tiõib⁹: ipse.n. in vera ꝯfortaẛ, ꝛ in falsa mollificaẛ: ꝛ in va equaẛ, ꝛ i falsa diuersificaẛ, ꝛ egrediẛ ab or/dine. Jn declinatiõe vo totali nõ moriẛ aliqs, nisi ꝑꝑ cãs laboriosas de foris, q̃ supueniũt ĩfirmo, ꝛ est debil': sic̃ mot⁹, aut eleuatio, aut ira: ꝛ qñq₃ accidũt hmõi ẽt ꝑme. Et hmõi qdem mortẽ añcedit sudor paucus viscosus. Et multotiens moriẛ aliqs in va/riol' in declinatiõe. Et multotiẽs qdem añcedit eam sudor inequal' ad frigus decliue: ꝛ fortasse est in ca/pite, ꝛ collo tm̃, aut i pectore tm̃. Et qñ cutꝫ i u⌈aliq̃ spẽ ⌋ẽ sicca, tensa, tũc nõ erit mors ꝑ sudorẽ: ꝛ cũ ei⁹ ꝯrio, erit cũ sudore. Veꝝ plimũ mortꝫ in egritudini/b⁹ mortalib⁹ fit ex mõ aliquo in hora, in q̃ fit crisis bona in egritudinib⁹ saluis: sic̃ si est egritudo in pa/rib⁹, erit mors in parib⁹: ꝛ si fuerit in imparib⁹, erit mors in imparib⁹. Et scias ꝙ causon, ꝛ q̃ ei sũt silia attrahũt mortẽ apud statũ ꝑoxismi: ꝛ accidũt cũ ea accñtia mala de ꝑmixtiõe rõnis, ꝛ vehemẽtia angu/stie, ꝛ ꝓfunditate sõni, ꝛ debilitate tollerãtie febris: deinde accidũt dolor capitꝫ, ꝛ tenebrositas oculoꝝ, ꝛ dolor oris stõci, ꝛ ingetudo. Et sᷓtatica attrahit mortẽ in ꝑnc° ꝑoxismi: ꝛ tũc est frigus lõgũ, ꝛ nõ ca/lesit: ꝛ pulsus paruus valde, x⌈vermicularis, ⌋ꝛ ve/hemẽs fit somni ꝓfunditas, ꝛ pigritia. Et ad sum/mũ vnaq̃q₃ attrahit mortẽ in hora, in q̃ ipsa fit vehe/mẽtior sup ĩfirmũ plus, siue sit incipiẽs, siue sit i au/gmento, aut in statu. Et mors qdẽ in augmẽto ap/parẽte qñq₃ accidit, in paucis tñ. Et qũ tu ꝯsideras signa mortꝫ in hora q̃₃ dixim⁹, ꝛ non inuenis ea, tũc ñ timeas: ꝙ si ĩueneris ea, tũc existima ꝙ erit mors.

Si aũt ꝯsequtũ fuerit illð aliqð maloꝝ signoꝝ ꝑdi/ctoꝝ, tũc iudica ꝑm plimũ si fuerint ꝑoxismi impa/res, ꝙ ipse morieẛ in septio, aut pares ꝙ morieẛ in sexto, ꝑcipue si fuerit egritudo velocis motus.

¶Significatiões mortis absq₃ crisi. Cap.XCIX.

De illis est debilitas vtutꝫ, ꝛ ðfect⁹ ei⁹ ad resistẽdum egritudi/ni. Et de ill' ẽ tarditas signoꝝ digõnis oĩno. Et de ill' est vt⁹ egritudis cũ tar/ditate motus ipsius. Et quando ag/greganẛ oĩa ista, ẽ magis y⌈ꝑniciosa. ⌋

¶Dispõnes accñtes ꝯualescẽtib⁹. Cap.C.

Quandoq₃ accidit cõualescen/tibus recidiuatio, z†⌈ ⌋ꝛ accidit eis vehemẽ/tia vtutꝫ ꝛ ðbilitas ipsi⁹, z⌈qũ i eis ẽ il/lud ⌋qð diximᵘ in caplõ regiminis eoꝝ. Et accidit eis ne iuueneẛ ab eo qð sumũt de cibo, ꝛ ne redeant corpa eoꝝ ad vtutẽ. Et accidũt eis exiture, qũ nõ sũt mũdificata corpa eoꝝ ab humorib⁹ ꝑ euonem. Et qñq₃ accidit eis corruptio quorũdã membroꝝ, ꝓpterea ꝙ expellitur mã illic. Et qñq₃ accidunt eis

a A. aut remoueẛ cũ resolõne

b A. demonstrãt vnamquãq₃

c —— A.

d A. forma sunt signa mortis Alia litera forma associanẛ ei signa mortis

e†A. ꝛ digestiõis

f A. egritudo est rediens ꝛ nã seu virtus Alia litera egritudo ẽ redi/ens ꝛ cã lassitudi/nis seu laboris ẽ imprimẽs labo/rẽ seu lassitudi/nem Alia litera egritudo ẽ redi/ens ꝛ ẽ sic̃ restau/ratio ossis male fcã, q̃ postea red/diẛ laboriosa

g A. maximum

h A. remanentia

i A. cruda in q̃

k A. Alia litera inflamationem

l A. soda

m A. obtalmia

n —— A.

o†A. ꝛ patiẽtes dirsem ꝫ plimũ moriũẛ ꝑꝑ ꝓua/tionẽ anhelitus

p A. cum

q A. aut

r A. periodo

s A. ꝑiodi ꝑpter mollificationem vtutis ꝛ resolõnem

t A. vera

v A. dispositio mortis

x —— A.

y A. significatiua

z†A. qũ fuerit cũ eis illð qð di/xim⁹ in caplõ re/cidiuatiõis

z A. fm

egritudines ꝯrie egritudinibus que fuerunt in eis, qum supfluēt in eis in ꝯrio eius, qđ est cuꝫ eis: sicut accidit eis grauitas in lingua, ⁊ palysis, ⁊ colica frā, ⁊ apoplexia, ⁊ epilepsia, ⁊ dolor capitꝭ insepabil', ⁊ emigranea, ⁊ que his sunt siles, qñ infrīatio, ⁊ humectatio modū ptrāsierūt. Et qñqꝫ accidit eis pruritus plimus, quē remouet aq̄ tepida. Et accidit eis vt albificenꝛ eoꝝ capilli ppea ꝙ capilli puanꝛ nutrimento, ⁊ ppea ꝙ [a]⌈ spgiꝛ ⌋ humiditas innata, q̄ stat nigredo: sicut accidit segetibus, ꝙ qñ siccanꝛ albescunt, postea quando eorum dispōnes bone fiūt, redit nigredo capilloꝝ: sicut accidit iteꝝ segetib⁹, qñ potanꝛ aqua, qm̄ tunc redit ipsarum viriditas.

¶ Regimen conualescentis. Cap. CI.

Oportet vt in ꝯualescēte alleuiatio fiat in omni re: ⁊ nō afferaꝛ ei aliqd graue ex cibis, neqꝫ aliqd ex motib⁹, ⁊ [b]⌈ ex calefaciētib⁹, ⁊ causis cōprimentib⁹, donec ad voces pueniaꝛ vsqꝫ ⁊ alia ⌋, ⁊ grdatim pducaꝛ ad exercitiū eq̄le, facile. ipm. n. iuuatiuuꝫ est valde. Et vt occupis in eo qđ augmētū efficit in sanguine ei⁹. Et opꝫ agere, vt qescat, ⁊ leteꝛ, ⁊ gaudeat, ⁊ phibeaꝛ ab euōnibus, ⁊ pprie coitu. Et vinū cū tempamēto est ei iuuatiuū, pprie vinū subtile, tenue. Et de ꝯualescentib⁹ ꝯuenientior ad hoc vt interdicaꝛ ei sacietas, est ꝯualescens cui⁹ crisis fuit occulta: qm̄ ipse est expo sit⁹ recidiuationi: ⁊ hmōi forsitā indiget euōne. Et ꝯuenientior ei est fluxus vētris subtil: pcipue cū videris egōnem colicam, aut decliuē ad colorē humoris, [c]†⌈ ⌋ q est ex humorib⁹, ex qb⁹ fuit febris: ⁊ videris in appetitu defectū. Et quꝫ volueris illđ, tūc fac qescere ꝯualescētē, ⁊ ꝯforta vtutē ei⁹, [d]†⌈ ⌋ deinde euā: Et fortasse necessariū ē tibi vt euēs, ⁊ ꝯfortes sil' cū cibatōe: ⁊ ppara ei tūc vbi gr̄a cibos medicinales, solutiuos: aut cōmisce eis vtutes medicinaꝝ solutiuaꝝ ꝯueniētium, sicut pruna, ⁊ siracost, ⁊ tereniabin, ⁊ silia illis, hntibus colerā. Et qñqꝫ iuuanꝛ p diuretica, ⁊ mūdificanꝛ [e]p ea vene eoꝝ: ⁊ qñqꝫ faciūt illđ ista diuretica cognita, [e]⌈ sicut ⌋ facit illud vinū cōmixtū. De flebotomia aūt sciēdum est ꝙ paꝝ indiget ꝯualescēs extractiōe sanguis: ⁊ fortasse indiget ēt: ⁊ significāt illđ forma, ⁊ signa sanguis: pcipue quꝫ inuenis febrē [f]⌈ occultā ⌋ in venis ⁊ vides pustulā in labio, Et fortasse cogit te ad flebotomādū infirmū malitia sanguis ei⁹, pp illđ qđ remāsit in ipso de cinereitate humoꝝ maloꝝ: q̄re necessariū est ei, vt extrahaꝛ sanguis ei⁹ malus, ⁊ augmenteꝛ in eo san. bon⁹: Et meli⁹ in hoc ē, vt facile fiat, ⁊ non faciat aliqd subito: Et somnus diurn⁹ fortasse est magis nociu⁹ ꝯualescēti, ppea ꝙ mollificat eū, ⁊ fortasse ꝯfortat eū, ppea ꝙ ipꝫ qescere facit. Et qñ nō ꝯuenit fortasse attrahit febrē, ppterea ꝙ facit cruditatē, ⁊ frāgit de vtute caloris inati.

Et obseruatio in omnib⁹ ꝯualescētibus mūdificatis, ⁊ non mundificatꝭ, est vt currat esse eoꝝ fm regimen ꝙ fuit in egritudine ex cibarijs, ⁊ alijs duobus dieb⁹ [g]⌈ in eo ꝙ est inter eos, ⌋ ⁊ ad sūmū fm [h]⌈ mēsuram q̄ res diei cretici ptrāseat fm regimē qđ fuit in sanitate ei⁹, ꝺinde illud qđ seqtur sanitatē ⌋ eius: ꝺinde eleueꝛ ad illđ, qđ est supra ipm. Et opꝫ in mūdo, ⁊ eo cuius febris fuit salubris, ne subtilieꝛ regimen ei⁹, qm̄ febriet corp⁹ ei⁹, ⁊ mala fiet eius dispō Et opꝫ vt redeat ille cui⁹ extenuatio, ⁊ macilētia in dieb⁹ paucis fuit, ad pinguedinē in diebus paucis: qm̄ vtus eius est fixa: ⁊ fiat cum ꝯrio ei⁹ ꝯriuꝫ illi⁹. Et si non appetit ꝯualescens, tunc in ipso est repl'o: Et si appetit, ⁊ non impinguaꝛ post ipm, tunc affert sibi vltra vtutem suam, ⁊ supra vtutem nāe sue: q̄re nō pt digerere illđ, ⁊ diuidere in corpe: aut in corpe suo sunt humores pl'es, in qb⁹ nā est occupata, aut vtus stomachi ei⁹ est pstrata valde: aut vtus totius corpis ei⁹, ⁊ calitas ipsi⁹ innata, sunt pstrate: q̄re nō alteraꝛ cib⁹ alteratiōe ꝯuenienti, vt [i]⌈ exēplificet, vl' restauret ⌋ nā ex eo. Et hmōi qdem lꝫ appetant in pncipijs rei sue cibū, tn̄ qñqꝫ ꝯuertiꝛ in eis dispō ad hoc, vt non appetāt: qm̄ nocumēta, ⁊ repl'o humorū maloꝝ, fiunt fortiora, ⁊ augumētanꝛ: Et ne appetāt, ꝺinde appetant pp viuificationē vtutꝭ sue, meli⁹ est q̄ꝫ vt appetāt, ꝺinde nō appetāt. Quꝫ ergo pseuerat appetit⁹, ⁊ nō alteraꝛ corp⁹ ad vtutē [k]⌈ dn̄antē ⌋ tunc vtus appetitiua, ⁊ instrm̄ ei⁹ sunt sana: ⁊ vtus digōnis, ⁊ ipsi⁹ instrm̄ sunt debilia. Ergo meli⁹ est vt grdatim deducaꝛ ꝯualescēs ex [l]⌈ cauariꝫ ⌋ ⁊ pullis ad edū: ⁊ nō reducanꝛ ad ꝯsuetudinē dū adhuc in venis est strictura. Et fortasse sirup⁹ acetosus faciet eis euenire excoriationē intestinoꝝ pp ꝺbilitatē intestinoꝝ ipsoꝝ, ⁊ sil'r acetosa. Et de regimine cōualescētiū est pmutatio eoꝝ ad aerem ꝯriūm ei in q̊ erant. Et de regimine ꝯualescētiū est obfuatio ei⁹ qđ opꝫ caueri de spē egritudinis eoꝝ, vt opponaꝛ ei qđ securitatē faciat ab ea: sicut in pleureticis: opꝫ enim vt timeaꝛ in eis aspitas pectoris. Et non opꝫ vt ꝯualescens sudet in balneo [m]⌈ pp raritatem carnis sue debilis. Quꝫ ergo ⌋ multiplicaꝛ sudor ei⁹, tunc in ipso est supfluitas. Et abrasio cum nouacula nocet ei, ppter illud cuius narratio precessit.

¶ Cibatio conualescentis. Ca. CII.

Oportet vt sit cib⁹ ei⁹ n q̄litate boni chimi, facil' digōnis. Et oꝫ ne tolleret famē, neqꝫ sitiꝫ, Et fortasse est necessariū vt declinet q̄litas ad ꝯriūm ꝯpl'onis egritudinis pterite, pp [n]⌈ timorē alicui⁹ rei: ⁊ ad ⌋ cautelā. Et scias ꝙ cibi hūidi, fluidi [o]⌈ veloci⁹ nutriūt ⁊ min⁹ sūt audaces: ⁊ grossus, ⁊ grauis est ⌋ e ꝯrio siue sit cibus, aut potus. Et oꝫ ne sup se afferat frā nisi vocet ad illđ residuū calitatꝭ, immo vt regaꝛ cū eo qđ est tpatū, ⁊ sit ei calitas subtil' cū humiditate cōpleta, velociter recipiēs digōnē. Et vt sit cib⁹ ei⁹ in q̄ꝫtitate cū mēsura, q̄ fiat bona ei⁹ digō, ⁊ ei⁹ sepatio: ⁊ adde fm grdationē, qum nō vides grauitatē, neqꝫ rugitū, neqꝫ velocitatē descēsiōis, neqꝫ tarditatē [p]⌈ retētionis. ⌋ Et minue ex eo si [q]⌈ nō videaꝛ ex eo qđ videri oꝫ. ⌋ Et qñ repleꝛ subito, ⁊ tēdiꝛ stōus ei⁹, tūc fortasse febrit, Et sil'r non oꝫ vt bibat subito: fortasse. n. est ex eo timor. Hora aūt cibi ei⁹ ē hora eq̄litatꝭ aeris, in [r]⌈ vespis ⌋ estatꝭ, ⁊ hora [s]⌈ post meridiē ⌋ hyemis, nisi sit [t]⌈ nocēs ⌋ aliqd festinū. Et oꝫ vt diuidaꝛ sup ipm q̄ꝫtitas q̄ est min⁹ sacietate ei⁹. Et aq̄ vehemētis frigoris ē ex eis, a qb⁹ opꝫ alienari ꝯualescētes, qñqꝫ enim interficit: fortasse. n. supueniet ledēdo qbusdā viscerib⁹: ⁊ fortasse faciet spasmū: ⁊ nos iā sciuim⁹ q mortu⁹ est ppter illud. Et scias ꝙ appetitus cōualescētis qñqꝫ minoraꝛ pp debilitatem, aut pp humores in stomacho: ⁊ associaꝛ eis fm plimū [u]†⌈ ⌋ sincopis. Et quandoqꝫ minoraꝛ causa epatis, ⁊ paucitate attractionis eius, ⁊ apparet in colore, ⁊ in egestione tenui ⁊ alba. Et qñqꝫ minoraꝛ causa humorum in corpore toto, ⁊ sacietatis nauseatiue.

Et quādoqꝫ ppter debilitatem vtutis corporis, et ⁊ caliditatis innate, aut in stō pprie. Rege vo vnūquodqꝫ cum eo quod sciuisti de regimine ei⁹, quanto plus facilius est. Et scias ꝙ secaniabin de cydonijs est bonum medicamen conualescentibus, proprie quando eorum appetitus est prostratus ppter

[a] A. Alia litera resoluitur

[b] A. balneis, ⁊ cāis oppmētib⁹ ita vt ēt voces ⁊ alia ei non afferantur

[c]† A. ⁊ substantiam eius

[d]† A. cuꝫ facilitate

[e] A. et

[f] A. q̄si fit pp reliquias Alia litera inueniunꝛ in febre sicut reliqe

[g] A. ⁊ q eis vicinantur ⁊ Alia litera q ipaꝫ sequunꝛ

[h] A. q̄ꝫtitatē tpis q̄ ptrāseāt dies cretici q sequūt diē salutis ei⁹ vl' diē euasiōis ab egritudine,

[i] A. sugat

[k] A. ⁊ pinguedinē seu restaurationem

[l] A. theiugi. i. pdicibus

[m] A. ⁊ resoluaꝛ caro ei⁹ ꝺb ı ⁊ qum

[n] A. remanētiaꝫ vestigij aut pp

[o] A. sūt velocioris penetratiōis ⁊ minoris nutrimenti. Et grossi ⁊ spissi sunt Alia litera veloci⁹ nutriunt ⁊ sē minoris nutrimēti ⁊ grossi.

[p] A. eius multā

[q] A. videris ex illo aliqd

[r] A. hassiat

[s] A. meridiei

[t] A. exigens

[u]† A. sicut

a A.oris stomachi

debilitatem ᵃ⌈in stomachis⌉ eoꝝ, ⁊ facit securitatē ab excoriatiōe intestinoꝝ. De ꝯfortantibꝰ vō stōm q̄ sunt calidiora eo, sunt sicut trocisci roſ. Et que sūt eis silia ᵇ⌈fortasse enim⌉ sunt cā recidiuationis.

b A. quandoqȝ

❡Motus egritudinum. Cap.CIII.

Iam sciuisti horas egritudinis, ⁊ sciuisti ꝙ motus in periodis qn̄qȝ fit addendo in labore, ⁊ sigt̄ statum, ⁊ qn̄qȝ fit minuēdo, ⁊ sigt̄ declinationez.

Et vehemētiores fiunt motꝰ egritudinū, ⁊ accidentia eaꝝ in nocte ꝓpter vehementiā occupatiōis nāe in digerēdo mām tunc ab omni re.

❡Tractatus scd̄us de diebꝰ crisis, ⁊ horis eius.

❡De principio egritudinis ⁊ prima computatione crisis. Cap.I.

De hominibus sunt q dicūt ꝙ pn̄ᵐ egritudinis, ex quo numeraſ cōputatio dieꝝ crisis, est extremitas hore in q̄ sentit eger vestigiū egritudis. Et de hoibꝰ sūt, q dicūt nō:imo extremitas hore in q̄ se ipm ꝓijcit, ⁊ appet in eo nocumētū opationis, Et hec qdē diuersitas nō aduenit nisi in febribꝰ, q̄ non accidūt subito: in illis aūt q̄ subito accidūt, nō ᶜ⌈ē⌉ pn̄ᵐ hore. Et illō ē, sic accidit qbusdā febricitātibꝰ, ᵈ†⌈ ⌉ vt icipiat febr‹is› iceptiōe appente, ⁊ sit hō añ illō nō hēns egritudinē, q̄re dormit, aut ingreditur balneū, aut laborat, ⁊ febrit subito. In febribus aūt q̄s añcedunt ꝯfractio, ⁊ dolor capit‹is›, ⁊ silia, dinde accidūt, ᵉ†⌈ ⌉ ambe res diuersificantur. Et ᶠ⌈forti⌉ est vt ꝯsidereſ hora inceptiōis ipsiꝰ febris, ⁊ illic est iam appitio exitꝰ a dispōne nāli in ꝯplone manifesta: inceptio vō doloris capitis, ⁊ confractionis, ꝯsiderationem non hȝ: ⁊ ꝙ decumbit in lecto, ⁊ somnus, non sunt de illis qbus est ᵍ⌈intuendū⌉ fortasse. n. infirmꝰ non decubuit, ⁊ iam incepit febris.

Et si peperit mlier, dinde accidat ei febris, tūcʰ ⌈si nō ꝯputeſ ex febre, ⁊ nō nisi ex ptu ē illō error. de h dixerunt qdā, ꝙ plimū⌉ accidit post pm, ⁊ tertium.

c A. occultaſ in eis

d† A. subito

e† A. tunc

f A. dignius

g A. innitendū

h A. fiat computatio ex febre nō ex partu ex illo enim est error ⁊ plimū quod

❡De cā dieꝝ crisis ⁊ piodoꝝ eius. Cap.II.

Plures qdaȝ hoies posuerūt cāȝ in mensuratiōe tpum crisium egritudinū acutaꝝ, ex pte lune, et ꝙ vtus eius est vtus incedēs in humiditates mūdi faciēs in ea spēs alterationis: ⁊ adiuuās ad maturandū, ⁊ digerendū: aut ad ꝯtrium pm ꝑparationē māei, Et signt in hoc p dispōnem ⁱ⌈extensionis, ⁊ ꝯctionis⌉ ⁊ augmētationem cerebelloꝝ cum augumentatiōe luminis in luna, et velocitatē maturatiōis fructuū arboꝝ ⁊ herbaruz cuzᵏ †⌈ ⌉ apparitiōe eiꝰ. Et dicūt qō humiditates ˡ⌈ciuitatū⌉ patiunſ a luna: q̄re diuersificanſ dispōnes eaꝝ pm diuersitatez dispōnum lune.

Et fit vehementior appitio diuersitat‹is› cū vehementia appitiōis diuersitat‹is› in dispōne lūe: ⁊ fit illō vehemētiꝰ, qn̄ lūa ē pm oppōnē dispōnis in q̄ fuit, dinde pm q̄drationem: ⁊ hoc p diuisionē reuolutionis sue ad medietatem: deinde ad medietatem medietatis.

Dixerunt ꝓpterea qō reuolutio lune est in viginti/nouem diebus, ⁊ tertia fere, diminutis diebꝰ ꝯiunctionis ex eis: ꝓpterea quod lune non est operatio ᵐ†⌈ ⌉ q̄ sunt fere duo dies ⁊ medietas ⁊ tertia, q̄re remanēt vigintisex dies. ⁿ†⌈ ⌉

Et erit medietas eiꝰ tredeciȝ dies: ⁊ q̄rta diei: Et quarta ipiꝰ sex dies, ⁊ medietas diei, ⁊ octaua diei: Et octaua eius tres dies, ⁊ quarta diei, ⁊ medietas octaue diei: ⁊ est minor reuolutio eius, Et fortasse extrahunt eā pm modos alios, diuersificantes. has cōputationes parump, ⁊ addunt in ea parump: vez in hoc est trāsgressio, q2 dicunt quod non debēt dicere. ᵒ⌈Sunt ergo ista tpa⌉ faciētia necessario vt appeant in eis diuersitates magne, ⁊ sūt dies ᵖ⌈pio doꝝ paruoꝝ.⌉ Et qn̄ incipit ᵠ†⌈ ⌉ ⁊ mā ē bona, apparet apud statū eiꝰ alteratio manifesta tēdēs ad bonitatē. Et qn̄ incipit tp̄s ʳ†⌈ ⌉ ⁊ dispōnes sunt corrupte, est alteratio appens apud cōplemētum tpis ˢ⌈pm⌉ corruptionē. Crisis vō egritudinū que in tpibꝰ ꝓcedūt, ⁊ vltra mensem, numeranſ ex sole, ᵗ⌈Et in hac qdem mēsuratiōe ⁊ expientia⌉ est ambiguitas. Et in eis sunt ᵘ⌈loca tali modo ꝙ multiplicaſ occupatio cū hoc sup nālem, ⁊ nō impedit sup medicū⌉ aliqd, Et ˣ⌈sup⌉ medico qdem non inest, nisi vt cognoscat qō egrediſ cum ʸ⌈crisibus⌉ pluribꝰ: ⁊ non ptinet ei vt sciat que sit cā eius, qum ꝯclaratio illiꝰ cause extrahat eū ad artē aliā: immo opȝ, vt sit sermo de diebꝰ crisis, sermo quē loqmur pm semitam expiētie, aut pȝ ᶻ⌈viā positiōis ⁊ axiomatū.⌉ Et scias ꝙ plures eoꝝ noiant reuolutionē illud, ex quo nō egrediſ ᵃ⌈multiplicatio⌉ a gn̄e suo: ⁊ est eiꝰ intētio, ꝙ nō egrediſ cum ea duplicatio ad diē non creticū ⁊ exemplū hoꝝ est quartanꝰ ⁊ septenus: Nā eoꝝ ᶻ⌈mediū⌉ ꝓuenit semp ad diē creticuz pm ˣ⌈expientiā⌉ dieꝝ crisis, q̄ accidit egritudinibꝰ qbus ꝯueniunt isti q̄rtanꝰ, ⁊ septenꝰ. Et reuolutiones qdem bone radicales sunt tres, reuolutio q̄rtanorum, ᵃ†⌈ ⌉ ⁊ reuolutio septenoꝝ, ⁊ est cōpleta, sȝ reuolutio ᵇ⌈ꝯcenoꝝ⌉ est magis cōpleta, q̄ȝ omnes: q̄dragesimꝰ. n. ⁊ sexagesimꝰ, ⁊ octuagesimus, ⁊ oēs illi dies sunt crisis: Veꝝ due pme reuolutiones sunt diminute ᶜ†⌈ ⌉ ex hoc, ꝓp fractionem q̄ȝ attēdere oȝ, ⁊ p q̄ȝ sunt tres septē viginti dies, ᵈ†⌈ ⌉ ⁊ q̄rtanus pmus ē q̄rtꝰ, ⁊ q̄rtanus scd̄us est in quo restauraſ fractio. Et ꝓp illud est in septimo: qm̄ sunt sex dies, ⁊ res plurima de septimo: ⁊ ꝓp illō cadit ꝯtinuatꝰ: ⁊ q̄rtanꝰ tertius cadit in vndecimo. Et illic ᵉ⌈ꝓuenit⌉ hora duplicatiōis septeni: q̄re seqtur ipm septenus scd̄us, ⁊ est in q̄rtodecimo. Et qn̄ restaurauerimꝰ septenū tertiū, cadet in die vigesimo. iā ergo cucurrit res i q̄rtanis pm hoc, ꝙ q̄rtanꝰ pmus, ⁊ scd̄us sunt ꝯtinuati: ⁊ secūdus, ⁊ tertiꝰ disgregati: ⁊ tertiꝰ ⁊ q̄rtus ꝯtinuati.

Qum ergo ptransit q̄rtusdecimꝰ, tūc iam cadit diuersitas. Et laudabiles qdem sicut hippo. ⁊ Gal. ᶠ⌈se inceperunt a ꝯtinuatis: fuit ergo ordo dieꝝ ita, ⁊ septimus, ⁊ quartusdecimꝰ, ⁊ vigesimus est ꝯtinuatꝰ ex q̄rtodecimo ergo viginti multiplices sunt septenoꝝ pȝ intētionē. q̄re inuenimꝰ hos⌉ septenos segregatos, q̄s seqſ tertiꝰ ᵍ†⌈ ⌉ ꝯtinuatꝰ cōplens viginti: deide sepanſ ex viginti: ⁊ est vigesimꝰ q̄rtꝰ: deide vigesimusseptimꝰ ꝯtinuatꝰ: postea trigesimus pmus sepatꝰ ʰ⌈est sup q̄tuor septenos⌉ ⁊ trigesimus q̄rtus ꝯtinuatus. deinde septenꝰ ꝯtinuatus: q̄re sunt q̄draginta. Deide currit mltiplicatio sup tres septenos, pm ꝙ ipsi sunt viginti, ⁱ⌈vt sit ꝯtinuatio⌉ sexaginta ⁊ octuaginta ⁊ cētū, ⁊ cētūuiginti. Et nō est ꝯsideratio plima ad illud qō est inter eos de diebꝰ.

Alij aūt sicut archigenes dixerūt ꝙ post q̄rtūdecimū est octauus decimꝰ, ⁊ est dies crisis, ⁊ vigesimus pmꝰ: ⁊ vigesimꝰ octauꝰ: deide trigesimꝰ pus: postea trigesimꝰ ᵏ⌈octauꝰ⌉ cū ꝯtinuatione septeni. Et qdā numerauerūt q̄dragesimū pȝ, ⁊ q̄dragesimū q̄rtū, ⁊ q̄dragesimūoctauū dies crisꝰ: ⁊ iā trāsgressi st in h, ⁊ ꝯsidera tu, q̄lr cadat qō ipi fecerunt de distinctiōe q̄rtāoꝝ, ⁊ septēoꝝ. Nā q̄rtanis ˡ†⌈ ⌉ in diebꝰ crisis inest vtus fortis vsqȝ ad viginti dies:

i A. fluxꝰ aquaꝝ ⁊ refluxus

k† A. plenilunio eius seu

l A. corporis

m† A. in eis ⁊

n† A. ⁊ medietas diei.

vnde vtus aduenit septenis vsq₃ ad triginta q̄tuor: quz ergo eger in egritudine cronica ptrāsit viginti, tūc attēde septenos. Et apud archigenē qdem dies vigesimusprimꝰ valō plus est creticus: q̄₃ vigesimꝰ, q ᵃ⌈est septenus nō disiūctus apud octauūdecimuz vbi currūt septeni.⌋ Hip. vero, ⁊ Gal. ⁊ q post eos ambos fuerūt, nō inuenerūt rē fm illō. Et silr est diuersitas in vigesimoseptimo, ⁊ vigesimooctauo.

Archigenes. n. vidit aliud a sentētia amboꝝ: ⁊ fecit meliorē vigesimūoctauū. Et silr est dispō trigesimi pmi cū trigesimosecūdo: ⁊ trigesimiq̄rti cū trigesimoqnto: ⁊ q̄dragesimi cū q̄dragesimoscdo. Et scias q de egritudinibꝰ sunt q̄ꝝ crisis est in septē mensibꝰ, immo in septē annis, ⁊ q̄tuordecim annis, ⁊ vigintivno anno. Et sunt qdā q existimant q post q̄draginta nō fit crisis cū eūone forti, veꝝ res non est ita. Et nō ē ēt necessariū vt alteret egritudo ᵇ†⌈ ⌋ad acutā, aut vt in ea sit recidiuatio, aut sit in ea cōpositio egritudinū. Et nō est phibitū in egritudine cronica ᶜ⌈qn⌋ cesset nā digerere ipsam deinde ꝯfortet sup ipsam vice vna, ⁊ expellat eā quāuis ᵈ⌈sit pauca.⌋ Ueꝝ plimū est fm q dcm̄ est: ⁊ fit separatio in ea, aut cū crisi diminuta, aut p exituram tardi motꝰ, aut p resolōnē. Jnqt Hip. dieꝝ criticoꝝ alij sunt pares, ⁊ alij sūt impares. Et impares qdez fortiores sūt in crisibꝰ fm plimū, ⁊ in plimo nūero. Et pariū qdē exēplū ē q̄rtꝰ, ⁊ sextꝰ, ⁊ octauꝰ, ⁊ decimꝰ, ⁊ q̄rtusdecimꝰ, ⁊ vigesimꝰ, ⁊ vigesimusq̄rtꝰ, ⁊ alij quos numerauimꝰ de paribꝰ fm duas sentētias. Et impares qdem sunt sicut tertius, ⁊ qntꝰ, ⁊ septimus, ⁊ nonꝰ, ⁊ vndecimꝰ, ⁊ qntusdecimus, ⁊ septimusdecimꝰ, ⁊ vigesimusprimꝰ, ⁊ vigesimusseptimꝰ ⁊ trigesimusprimꝰ. Ampliꝰ Gal. negauit qō dcm̄ ē in hoc ᵉ⌈aphorismo⌋ de esse octaui, ⁊ decimi: ⁊ inuenit illud diuersum radicibꝰ Hipp. Et fortasse hic sermo Hip. est anteq̄₃ bū sciret esse dieꝝ crisis: ᶠ⌈⁊⌋ hz expōnem. Et scias q qn̄q₃ ꝯtinuant dies, ⁊ fiūt sicut dies vnꝰ crisi: ⁊ illud plus ꝯtingit post viginti, siue sit eūo, siue exitura. Et scias q in die bone crisis, quando apparent signa mala, tunc illud est deterius, ⁊ significatꝰ mortem plurimum, sicut si accidat eis aliquid in septimo, ⁊ quartodecimo.

De pportionalitate dieꝝ crisis adinuicē, ⁊ debilitate, ⁊ comparatione eoꝝ ad egritudines. Cap. III.

Dierū creticoꝝ alij sūt fortes in vltimo, in qbꝰ fortasse semper fit crisis: ⁊ alij sunt debiles valde, ⁊ alij sunt medij. Et ego dicam eos distincte, ⁊ postq̄₃ dixero q pmus dies crisis est dies q̄rtus: ⁊ cū hoc nō multū cadit in eo crisis, ⁊ est indicatiuꝰ septimi. Dies aūt septimꝰ est dies fortis valde, ⁊ indicat ipsum q̄rtꝰ. Et lz vt septimꝰ ponat in pmo ordine supiore. Et dies vndecimꝰ nō est in vtute q̄rtidecimi: verūtamen in egritudinibꝰ, in qbꝰ poxismi eaꝝ ᵍ⌈incipiunt⌋ in impibꝰ, vt tertiana, est fortis valde, ⁊ fortior q̄rtodecimo. Et dies q̄rtusdecimꝰ est dies fortis valde: ⁊ de fortitudine eiꝰ ē, q nō inuenit dies, cui nō pportionat q̄rtusdecimus, q sit vltimus in fortitudine in iudicijs crisis, ⁊ salute eiꝰ, nedum a cōplemēto eiꝰ. Dies septimusdecimꝰ est fortis, ⁊ q pportionat ei ex diebꝰ, est fortior. Et pportionalitas eiꝰ ad viginti, est pportionalitas vndecimi ad q̄rtūdecimū. Octauusdecimꝰ est de diebus crisis ʰ⌈interficiētibꝰ: ⁊ eoꝝ magis pnitiosus⌋ est dies vigesimusseptimus, ⁊ est q̄si nō sit dies crisis. Et dies q̄dragesimus est fortior trigesimoquarto, quāuis trigesimusquartus sit bone vtutis, ⁊ fortior trigesimopmo. Et scias q egritudines que paroxismum faciunt in imparibus, sicut tertiana, ⁊ plures acute, sunt velocioris crisis, ⁊ eaꝝ crisis fit in imparibus: quapropter expectat in tertiana vndecimꝰ, ⁊ non expectat q̄rtusdecimus, nisi paruz: q̄₃uis fm plimū poxismus septimi declinet a q̄rtodecimo parump. Et ille que faciūt poxismum in paribꝰ sunt tardiores: ⁊ crisis eaꝝ plus est in paribus.

ⁱ⌈Dies cretici. Cap. IIII.

Alij⌋ q sunt in ordine supiore, sūt sicut septimus, ⁊ vndecimꝰ, ⁊ q̄rtusdecimꝰ, ⁊ septimusdecimꝰ, ⁊ vigesimꝰ. Et qn̄q₃ fiūt reuolutiōes in egritudinibꝰ ꝯueniētes fm plimū numero dierū crisiū, q̄re fiūt septē reuolutiōes tertiane, sicut septez dies causonidis. Et qn̄q₃ fit dispō numeri mēsium, ⁊ annoꝝ in cronicis, fm dispōnez numeri dierū in acutis, q̄re fit q̄rtana septē mēsiuz vbigr̄a, ⁊ currunt eiꝰ indicatiōes fm ꝯsiderationem indicationū dieꝝ: ⁊ cadit inter eas de añcessione, ⁊ postpositiōe fm ꝯsideratiōnē que cadit in diebꝰ, ⁊ dicam illud.

De diebꝰ cadentibus in medio. Cap. V.

Dies isti quos diximꝰ sunt dies cretici radicales. Ueꝝ qn̄q₃ accidit diebꝰ creticis pp aliquā causaꝝ accidētium extrinsecꝰ, aut ex ipsa egritudine in velocitate motꝰ sui, aut tarditate sua, aut ex dispōne corpis in vtute, aut debilitate, aut ex accn̄tibꝰ que accidūt sic̄ vigilie vehemētes ex vigilijs extrinsecis, aut ᵏ⌈cadētium⌋ ex causis corporeis, aut aialibꝰ, q̄n supfluūt vehemēter, vt cadat añ eos festinatio, aut tardatio ab eis: lz nō ˡ⌈eleuet statiōe crisis necessarie⌋ in hora sua: imo minuat ex ea. Et si non esset cā fortis accidēs, vificaret crisis ᵐ†⌈ ⌋ ⁊ non añcederet, neq₃ tardaret. Uerū q̄n accidit illud accidens, ⁊ est forte ⁿ⌈declinat⌋ hora, ⁊ tardat, aut añcedit: ⁊ si fuerit debil' fit difficil' crisis. Et phibet eam ne sit cōpleta, ⁊ noiant dies in qbꝰ cadit hec ᵒ⌈reflexio⌋ dies cadētes in medio ⁊ hn̄t iudicia dieꝝ crisis ex pte. Et isti dies sūt sicut tertius, ⁊ qntus, ⁊ sextꝰ, ⁊ sicut nonus, ⁊ sicut tertiusdecimus: tertiꝰ. n. ⁊ qntus ꝯtinent quartum: ⁊ nonus est inter septimū, ⁊ vndecimum. Et fortasse erit dies cadens magis ꝯueniens vni duoꝝ dieꝝ, q sunt in duobꝰ lateribꝰ eius: aut erit dies creticus q ᵖ⌈est inter illos cadentes⌋ in latere altero, magis pertinens ei: festinatio enim vndecimi ad nonum, plus est q̄₃ tardatio septimi ad nonum: q̄₃uis vnusquisq₃ eorum sit plurimum.

De virtute dierum cadentium in medio, ⁊ debilitate eorum. Cap. VI.

Scias q nonꝰ est dies fortis prelatus in eis, deinde qntus, postea tertiꝰ: ⁊ non ᑫ⌈abbreuiat⌋ a q̄rto, q est radix abbreuiatiōe manifesta. Et tertiusdecimꝰ q̄si pp suā dbilitatē nō ē de ill', in qbꝰ fit crisis. Sextꝰ āt ē dies in q̄ cadit crisis, verūtn̄ illa est mala. Qō si euenerit nō mala, erit difficil', occulta, diminuta, nō salua a timore: ⁊ ipe ʳ⌈pp puitatem cāus crisis in eo siue mala sit, siue nō mala⌋ ē q̄si ꝯriꝰ septio: ⁊ idicat ipz q̄rtꝰ in malitia. Et paꝝ qdez ꝯplet idicatio q̄rti cū bono, nisi cū difficltate: q̄re accidūt i eo sig̃ tiorosa, sic̄ ˢ⌈sonꝰ pfūdus,⌋ ⁊ sincopis: ⁊ pp̄e si fuerit eūo tūc accidet sincopis ᵗ⌈cū vōitu⌋ ⁊ accidet i eo cāus vtutis, ⁊ ᵘ⌈horripilatio⌋ ⁊ treor, ⁊ dstructio plsus: si āt appuerit i eo sudor, nō erit eq̄l: Et fortasse minuit i eo crisis cū eūone: q̄re erit cōplementum eiꝰ cū exitura mala, ⁊ ictericia, Et erit vrina mala, mali sediminis, hoc est q̄n fuerit salua, Et

ᵃ A. Archigenes testificat nobilitatē q̄rtidecimi esse supra nobilitatē decimi octaui ex parte septenorum.

ᵇ† A. pp illud

ᶜ A. q non

ᵈ A. raro fiat

ᵉ A. capitulo

ᶠ A. aut

ᵍ A. veniunt

ʰ A. est ex diebꝰ creticis, ⁊ minus pportiōat vigesimusprimꝰ. Dies vo vigesimus q̄rtꝰ, ⁊ trigesimꝰ pmꝰ sūt ex diebꝰ creticis raro euenietibꝰ ⁊ magis raro euenies q̄₃ ipsi. Alia litera Et minus pportiōat vigesimus pmꝰ diei vigesimoq̄rto Et trigesimuspmꝰ ē ex diebꝰ creticis mi nimis seu puis. Et minor eo

Capitulū seq̄ns sic ꝯtinuat cum superiores

ⁱ A. Dies autez cretici

ᵏ A. cadentes

ˡ A. stet in statōe necessario

ᵐ† A. apd ipaz

ⁿ A. variatur

ᵒ A. variatio

ᵖ A. vicinat illi cadenti

ᑫ A. diminuit

ʳ A. in paucitate cāus crisis in eo ⁊ casus eiꝰ malus aut nō facilis

ˢ A. apoplexie

ᵗ —— A.

ᵘ A. rigor

a A. qualr ergo erit: ⁊ salus eius erit cũ accñte

si nõ fuerit,[a] ⌈tunc quocũq3 mõ fuerit erit salus ei⁹ per accidens⌋recidiuationis. Inquit Gal. Septi/mus est sicut rex iustus, ⁊ sextus sicut rex vincens, iniustus: ⁊ octauus est proximus sexto.

De dieb⁹ bõis, ⁊ mal', q̃ ꝫ ordines suos cretici sũt, aut cadẽtes in medio aut dies ĩdicatiõis. Cap. VII.

b A. ⁊ decimus octauus

Omnium meliores sũt septim⁹, ⁊ q̃r tusdecimus: Et post eos sũt non⁹, ⁊ septimusdecim⁹, ⁊ vigesimus: deinde q̃ntus, postea q̃rt⁹[b] ⌈post octa/uus:⌋ deide tertiusdecim⁹. Et scias q̃ dies crisis fortioris iudicij, ⁊ fortiores dies cadẽtes, ⁊ dies indicationis, sunt illi q̃ sunt in dieb⁹ añcedentib⁹: ⁊ q̃to magis ꝓcedunt debilitaᷣ eoꝝ iudiciũ.

De dieb⁹, q̃ non sunt cretici neq3 intentione ꝑma, neq3 intentione secunda. Cap. VIII.

c† A. Alia litera ⁊ sextusdecimus

Isti sunt dies ꝑmus, ⁊ secũdus, ⁊ ðcim⁹, ⁊ duodecim⁹,[c] †⌈ ⌋ ⁊ nonusdecim⁹, ⁊ q̃ntusdecim⁹ iteꝝ ẽ hui⁹ sũme. Et ẽ mi/rabile q̃ plures eoꝝ sequũᷣ diẽ creticũ.

De diebus indicationis. Cap. IX.

d A. altercantiũ

Dies indicatiõis sunt dies in q̃b⁹ vi denᷣ vestigia, que sunt sig̃tões alteratiõis nãe, aut sig̃tiones victorie vni⁹ duoꝝ[d] ⌈alternatoꝝ⌋egritudinis, ⁊ ṽtutis: aut inceptiõis pugne leuis, q̃ currit inter nãm, ⁊ egritudinẽ, nõ ꝑꝑ separationẽ, sꝫ ꝑꝑ furiositatẽ. Prime q̃dem sunt sicut sig̃tiões digõnis, ⁊ ꝯtrij digõnis. Sig̃tiones ṽo digõnis sunt, sicut nubes rubea, aut ad albedinem tendens: significa/tiones indigõnis iteꝝ note sunt. Scðe ṽo sunt sicut apparitio ṽtutis appetitus, aut casus ei⁹ in eo: ⁊ le/uitas motus, aut grauitas ei⁹. Tertie aũt sunt sic dolor capitꝭ, ⁊ angustia, ⁊ strictura anhelitus, ⁊ tremor, ⁊ sudor non cõis, ⁊ euõ non completa. Qum ergo apparent ista vestigia in istis dieb⁹, erit crisis in dieb⁹ notis sequentib⁹ eos: ⁊ erit quart⁹ indicãs, q̃ erit in septimo: si fuerit signũ bonum: aut sexto, si fuerit signũ malũ, Et ꝓprie in causonide, ⁊[e] ⌈sira q̃ fiat in septimo, ⁊ min⁹ q̃ in sexto⌋ veruꝫ in tertiana multiplicaᷣ q̃ sit in sexto: ⁊[f] ⌈septimo aut⌋ in vndecimo, aut ꝫm plurimũ in q̃rtodecimo[g] †⌈ ⌋ aut vigesimo, aut vigesimoꝑmo. Et septimusdecim⁹ iteꝝ indicat in vigesimo aut[h] †⌈ ⌋ vigesimoꝑmo, Et octauusdecim⁹ idicat[i] †⌈ ⌋ i vigesimoꝑmo. Et vigesim⁹ in q̃dragesimo. Et de diebus cadentibus in medio, terti⁹ in q̃nto: ⁊ si fuerit malũ, tũc i sexto: ⁊ q̃ntus in nono, ⁊ si fuerit malũ, tũc in octauo. Et scias q̃ significatões indicationũ q̃ñq3[k] ⌈declinãt⌋ a dieb⁹ suis ꝑꝑ cãm ꝑdictaꝫ in declinationib⁹ crisis a dieb⁹ suis, quos mereñᷣ ad illos q̃ sunt añ eos, aut post eos. Et scias q̃[l] ⌈seq̃tur diẽ ꝫm de diebus⌋ indicatõis aliq̃d de gñe ei⁹, q̃õ fuit in die indicatio/nis, tũc egritudo ẽ velocis mot⁹. Et ꝯsidera signã festinãtia ⁊ tardãtia, ⁊ iudica in dieb⁹ indicationis qui indicant ea, si festinant, aut tardantur ex hoc.

e A. poxismali q̃ fiat ꝫm min⁹ in septimo

f A. septim⁹ indicat q̃ sit

g† A. ⁊ vndecim⁹ ẽt q̃ in q̃rto decimo. ⁊ q̃rtus/decimus q̃dẽ q̃ in septimodeci/mo aut decimo octauo

h† A. q̃

i† A. q̃

k A. variãtur

l A. q̃ñ accidit in die scðo p⁹ diem

Cognitio dieꝝ crisis qum dubitaᷣ. Cap. X.

Cognitio dieꝝ crisis est necessa/ria ad intẽtiones plu/res. Opꝫ.n. qum crisis est ꝓpinq̃, vt re/gaᷣ eger regimine q̃dã: ⁊ qum est lõginqua vt regaᷣ regimine alio. Et opꝫ vt in die crisis, ⁊ q̃ ei ꝓxim⁹ est, vt regaᷣ eger regimine ꝓpo. Nõ ergo moueaᷣ oĩo cũ medicina: fortasse enim adiuuabit nã ad euõnẽ, q̃re supfluet vehementer, ⁊ fortasse fa... et ei ꝯtrietatẽ in ꝑte sua, q̃re pariet[m] ⌈laborẽ⌋ nõ crisim, ⁊ nõ fiet euõ, ⁊ in hoc est illud q̃õ est in eo. Et opꝫ in cognitiõe dieꝝ crisis, vt obs/ues iteꝝ res[n] ⌈nãles⌋ alterantes dies crisis notos. Et[o] ⌈nos iuenim⁹ cognitionẽ diuidi⌋ in duos modos, q̃ꝝ vn⁹ est in crisi egritudinis absolute: ⁊ alter ẽ in[p] ⌈ipso⌋ die crisis[q] ⌈ex ꝑte⌋ tꝑis in quo est crisis. Fortasse.n. ꝓlõgãᷣ dispõnes crisis duob⁹ dieb⁹, vel trib⁹, q̃re dubitaᷣ ad quẽ eoꝝ ꝓportioneᷣ. Mo/dus ṽo ꝑmus sig̃tur ex duob⁹ modis, ex signis ab/breuiatiõis egritudinis, ⁊ lõgitudinis ei⁹: ⁊ ex naturis egritudinũ, ⁊ ṽtutib⁹ eaꝝ. Sig̃tio ṽo ex signis lõgitudis, ⁊ abbreuiatõis[r] ⌈est q̃m fortasse erit⌋ ꝫ ꝯsumptionẽ egritudinis: sic si sit egritudo nõ de illis q̃s poẽ est cõsumi in q̃rto, ⁊ q̃ ipm sequunᷣ, ⁊ poẽ est ꝯsumi in septimo, ⁊ q̃ seq̃tur ipm. Nã si apparẽt signa digõnis appitiõe bona in eis q̃ sequunᷣ q̃rtũ, speraᷣ q̃ crisis erit in septimo. Et si apparẽt signa lõgitudinis egritudis ꝑdcã in caplõ suo, scias q̃ crisis ei⁹ tardabiᷣ ⁊ erit[s] ⌈successio⌋ ei⁹ absq3 crisi. Et si nullũ eoꝝ appet, spaᷣ q̃ ꝯsumeᷣ egritudo iter septimũ, ⁊ q̃rtũdecimũ. Sig̃tio ṽo ex naturis egritudinũ est, sic ṽbigr̃a dies impar ẽ melior, sic sciuisti, ex eo q̃ moueᷣ de egritudinib⁹ in die impari, ⁊ cũ caliditate acuta: ⁊ par ẽ ð eis, q̃ diuersificanᷣ ei. Mod⁹ ṽo scðus sig̃tur ex modis ꝑꝑ ꝯsiderationẽ reuolutionũ, ⁊ ex numero horarum crisis, ⁊ tempore crisis, ⁊ ṽificatiõib⁹ dieꝝ, ⁊ ṽtutib⁹ eoꝝ. Sig̃tio ex ꝯsideratiõe reuolutionũ est, sic ṽbigr̃a, tu scis q̃ dies par ẽ melior cuidã egritudini, ⁊ impar est melior alicui egritudini, veꝝ ex tꝑe crisis est, vt ꝯsideres, ⁊ cogno/scas in quo duoꝝ dieꝝ sit[t] ⌈labor⌋ lõgior, ⁊ ponaᷣ ei crisis: nisi[u] ⌈seq̃tur⌋ q̃õ sit fortioris iudicij q̃ꝫ indicium hui⁹ sig̃tiõis. Et de hoc ꝓo caplõ est illõ, q̃õ factũ ẽ necessariũ vt ponaᷣ[x] ⌈in eo crisis dies in medio ex dieb⁹ trib⁹⌋ cũ ꝯditiõe ꝑdcã. Sig̃tio aũt ex ṽtute dieꝝ, ⁊ naturis ipsoꝝ est, sic si sit sudor icipiẽs in nocte septimi, ⁊ nõ cessat sudare in octauo tota die, tũc crisis erit in septimo, nõ in octauo: q̃ꝫuis febris eradiceᷣ in octauo, Et si fuerit ꝫ diuersitatẽ hui⁹, ⁊ incipit sudor in ðcimotertio, ⁊ nõ cessat infirm⁹ sudare vsq3 ad decimũquartũ, ⁊ eradiceᷣ febris in ðcioq̃rto, tũc nõ ꝓportionabiᷣ crisis nisi ad ðcimumq̃rtũ: et illõ ẽ q̃m octau⁹, ⁊ decimustерti⁹ nõ sũt in ṽtute duoꝝ dieꝝ alioꝝ[y] ⌈ex⌋ bõitate. Et mors cũ sexto ꝯueniẽs q̃ꝫ sit tior ẽ q̃ꝫ sit cũ septio: ⁊ cũ decio magis ꝯueniẽs q̃ꝫ sit cũ nono. Sig̃tio aũt ex aggregatiõe iudicioꝝ est, sic illõ cui⁹ narratio ꝑterijt, ṽbigr̃a in decioq̃rto in eo q̃õ dixim⁹, aggreganᷣ sudor, ⁊ eradicatio simĺ. Sig̃tio ṽo ex dieb⁹ indicatiuis est, vt ꝯsideres, an inuenias in exẽplis ꝑdictis indicationẽ ex q̃rto, tunc iudica q̃ crisis erit i septio: aut iuẽias[z] †⌈ ⌋ i vndecimo, tunc iudica q̃ crisis erit in decimoq̃rto.

m A. ꝯtrarietatẽ motuum

n —— A.

o A. via cognitiõis diuiditur

p A. manifesto

q A. q̃ ẽ ex suma

r A. non est nisi

s A. consumptio

t A. pugna

u A. prohibeat

x A. crisis in die medio triũ dieꝝ

y A. in

z† A. in septimo aut

De declaratione ꝓportionis dierum crisis ad plures egritudines. Cap. XI.

Iam sciuisti q̃ oꝫ vt crisis egritudinũ valdẽ acutaꝝ sit ad septimũ: ⁊ oꝫ vt illaꝝ crisis q̃ sequunᷣ eas in acuitate, sit ad q̃rtũdecimũ, ⁊ ad vigesimũ: ⁊ que p⁹ has sequunᷣ, ad q̃dragesimũ: ꝯinde crisim egritudines cronice absolute. Qũ illõ faciũt crisim egritudines cronice absolute. Qũ illõ est tũc signũ incẽsiua vehemẽs fit in[⁊] ⌈iparib⁹⌋ illõ est tũc signũ malũ: ⁊ mĺtotiẽs iterficit i sexto, ⁊ idicat i q̃rto: ⁊ sit in ipo sudor frũs, ⁊ his silia: Et q̃ est ex sirsen erit crisis ei⁹ ꝫ plimũ ad vndecimũ cũ acuitate sua: q̃m inceptio magnificatõis ei⁹ fit ꝫ plimũ p⁹ tertiũ, ⁊ q̃rtũ: ꝯinde facit crisim in septio: scias ergo illud.

⁊ A. paribus

Expleta est fen secunda. Incipit fen tertia de apostematibus, ⁊ pustulis.

Tractat⁹

¶ Tractatus primus de illis que ex eis sunt calida, ꝛ corrupta.

¶ Sermo vniuersalis de apostematib⁹. Cap.I.

IAm locuti fuimus in libro pmo de apatib⁹, ꝛ spẽbus eoꝝ, ꝛ curis ipsorum fmone vli, ad quẽ redire oꝫ illũ, q vult audire qꝺ nũc loqmur. in hoc aũt loco loquemur de eis fmonẽ pticularẽ. Dico φ oẽ apa, ꝛ pustula aut ẽ cal'm, aut nõ cal'm: ꝛ apa cal'm aut est a sanguie, ꝛ qꝺ currit cursu ei⁹: aut a col'a, ꝛ qꝺ currit cursu ipsius. Et qꝺ ẽ a sanguie aut a sanguie laudabili, aut a sãguine malo. Et sanguis laudabil' aut est grossus, aut subtil'. Et fcm̃ qdẽ a sanguine laudabili grosso, est flegmon, q accipit carnẽ ꝛ cutẽ sil', ꝛ est cũ pulsatõe. Et a subtili flegmõ q accipit cutẽ solã, ꝛ est spina, ꝛ nõ est cũ pulsatiõe. At vo a sanguine grosso malo fiũt spẽs exituraꝝ malaꝝ. Nã si ei⁹ malitia vehems fiat, ꝛ ipi⁹ adustio, pueniet herisipila: ꝛ eueniet cõbustio, ꝛ crusta: ꝛ deterior ea est ignis psic⁹. Et a sbtili malo accidit flegmõ, q declinat ad herisipilã cum malitia, ꝛ fraudulẽtia. Si aũt fuerit sbtilior, erit herisipila flegmonides, ꝛ qñ fuerit ei⁹ malitia maior, erit herisipila hñs inflatiões, ꝛ vesicas, ꝛ cõbustionẽ, ꝛ crustã. Colicũ aũt aut est a col'a subtili valde, q nõ ɔtinet in eo qꝺ fit magis intus, q̃ȝ illꝺ qꝺ apparet de cute, ꝛ est acuta. ꝛ fit ex ea formica, aut ambulatiua sola, ꝛ est sbtilior: aut ambulatiua corrosiua, ꝛ est mala. Aut ex col'a grossiore illa, ꝛ minoris caliditatꝭ, ꝛ ɔtinet magis int⁹ q̃ȝ pma in cute: ꝛ ᵃ⌈ ẽ q̃si sit ⌋ in ea fl'a, ꝛ fit ex ea formica miliaris: ꝛ ẽ minoris inflamatiõis, ꝛ tardioris resol'onis. Et si fuerit mã grossior, ꝛ deterior, accidet formica corrosiua. Et si ptrãsierit in grossitie sua vsq; ad subãȝ sanguis, ꝛ fuerit mala, accidet herisipila mala. Et i oib⁹ ill' mã ẽ ᵇ†⌈ ⌋ subtil', q̃uis diuersificet p⁹ illꝺ: ꝛ fit pp sbtilitatẽ suã, φ expellit eã nã, ꝛ non retinet in aliq̊, nisi in cute, ꝛ qꝺ approximat ei, Et qñ m'ltiplicatur mã apatꝭ cali, ꝛ magnificat apa, tũc ẽ de sũma apatũ ᶜ⌈ acaumatũ ⌋ mortificãtiũ. Et ꝺ sũma pdictoꝝ est q dr̃ barachiẽ. Et iste spẽs male, ꝛ q eis similãt, multiplicant in ãno pestilentie. Et de apatib⁹ calis illa sunt mala, q nõ ᵈ⌈ excitant ⌋ ad declinatõeȝ quã ᵉ⌈ sequũt ⌋ leuitas, ꝛ detũitio: neq; ad aggregatiõeȝ mãei, imo ad corruptioneȝ mẽbri. Et nõ semp fit a magnitudine apatꝭ, ꝛ m'ltitudine mãei, imo fit qñq; a malignitate mãei. Et scias φ apata paꝝ fiũt singularia pura, sȝ plura eoꝝ sunt cõposita. Et scias φ oẽ apa in exteriorib⁹, cũ quo nõ est pulsatio, non facit saniẽ: de intrinsecis vero iã locuti fuim⁹. ᶠ†⌈ ⌋

¶ De flegmone. Cap.II.

IAm sciuisti flegmonẽ, ꝛ signa ei⁹ ex calitate, ꝛ inflãmatione, ꝛ additiõe q̃titatꝭ, ꝛ tensiõe, ꝛ impulsiõe, ꝛ pulsatiõe: si est ᵍ⌈ sbmersa, vl' q̃ est ppinq̃ ⌋ arterijs, ꝛ mẽbꝝ in q̊ est tale, est cui adueniũt nerui qb⁹ sentit ʰ⌈ nõ plus q̃ȝ sensibilitas sic sciuisti dispõnẽ ei⁹. ⌋ Et q̃to pl⁹ fuerint arterie maiores, ꝛ magis grãdes, erit pl'satio ei⁹, ꝛ ipsi⁹ dolor vehemẽtior, ꝛ ei⁹ resol'o, aut ipsi⁹ collectio velocior. Et qum flegmõ est in mẽbro sensibili, seqtur ipsam dolor vehemẽs, q̃l'rcunq; sit, ꝛ cõmittat ipaȝ, vt appareãt vene illius mẽbri pue q erãt occulte. Et scias φ nomẽ flegmonis in lingua grecoꝝ est absolutum sup oẽ, qꝺ est inflãmatum: deinde dr̃ de omni apate cal'o: postea dr̃ de eo qꝺ est ex apate cal'o cum pp̄rietate pdicta, ꝛ non caret inflãmatiõe pp coarctationem sanguinis, ꝛ oppilationẽ meatuũ ⁱ†⌈ ⌋. Et paꝝ qꝺ ɔtingit vt flegmõ fit simplex, sȝ fm plimũ ei associat herisipila, aut duritiès, aut ᵏ⌈ furiositas. ⌋ Et hȝ cãs, de qb⁹ sl' añcedentes corpee, ex repl'one: aut malitia humoꝝ ˡ⌈ cũ debilitate ⌋ membri recipientꝭ, lȝ nõ fit repletio, neq; malitia humoꝝ. Et de eis sl' pmitiue sic ɔtusio, aut incisio, aut fractura, aut dislocatio, aut vlcera q m'ltiplicant in mẽbro, q̃re ꝺclinat ad ipm mã pp dolorẽ, ꝛ debilitatẽ: ꝛ fortasse declinãt ad ipm mãe, ꝛ retinent in vijs, q sunt debiliores sic accidũt cũ vlcerib⁹ ꝛ scabie ᵐ†⌈ ⌋ apata in locis ⁿ⌈ vacuis. ⌋ Et augmẽtũ qdẽ ei⁹ declarat additiõe magnitudinis, ꝛ tẽsiõis, Et stat⁹ ipsi⁹, p ᵒ⌈ finẽ ⌋ ei⁹: ꝛ illic aggregat ᵖ⌈ mã ⌋ si oꝫ aggregari. Et ꝺclinatio incipit tẽdere ad lenitatẽ, ꝛ ꝺbilitatẽ. Et malus ẽ q nõ tẽdit ad declinationẽ, neq; aggregat sanieȝ: ꝛ hmõi qdẽ pducit ad mortẽ mẽbri, ꝛ putrefacit ipm. Et m'totiens qdẽ fit illꝺ pp magnitudinẽ apatis, ꝛ multitudinẽ mãei ipsius. Et multotiens fit illud cã malignitatis mãei, si apa fuerit puum. Et tu qdẽ scis illud qꝺ ᑫ⌈ rarificat qm̃ pulsatio incipit in tẽsione, ꝛ inflãmatio incipit in sedationẽ. ⌋ Et scis illud qꝺ aggregat p additionẽ pulsatiõis, ꝛ calitatis, ꝛ fixionẽ vtriusq;. Et scis illud qꝺ putrefit ʳ†⌈ ⌋ pp digõnis difficultatẽ, ꝛ tenebrositatẽ, ꝛ vehementiã tensiõis. Et scias φ dum nõ ˢ⌈ submergit nãm mã ⌋ non puenit ex ea apa, ᵗ⌈ ꝛ respirat p ignẽ eius qꝺ apparet exteri⁹, ⌋ Et scias φ qñ vicinant ᵘ⌈ pustule demenuliati indicãt demenul ⌋ malignum. Et oꝫ vt tũc in potu tribuat hñti apata interiora aq̃ endiuie, ꝛ aq̃ solatri cum medulla casiefistule.

¶ Cura flegmonis. Cap.III.

QUam accidit flegmon a cã pmitiua non deest qn aut cã pmitiua, ꝛ ei⁹ vestigiũ inueniat mũdificationẽ corporis, aut repl'onẽ. Qꝺ si obuiet mũdificatõi, nõ ẽ necessariũ nisi curatio apatꝭ inq̃ȝtũ est apa ˣ†⌈ Et ⌋ extractio mãei extranee, q fecit accidere apa: ꝛ illud fit p mollificatiua, ꝛ resolutiua leuia: sic empl'm de faria tritici cocta cũ aq̃ ꝛ ol'o, Et qñȝ excusat scarificatio laborẽ: ꝛ ʸ†⌈ ⌋ ppe qñ apa ẽ m'lte mãei. Quȝ aũt iueneris corpis repl'onẽ, tc oꝫ vt ñ tãgas apa cũ mollificatiuis, qm̃ attrahet ad ipȝ supra qꝺ resoluat ab eo: imo opȝ vt euetur mã p flomiã: ꝛ fortasse indiget sol'one vẽtris: ꝛ qum feceris illꝺ, administra mollificatiua. Et ei⁹ qdẽ curatio ẽ pxia curatiõi ei⁹, cui⁹ cã ᶻ⌈ pmitiua iuenit mũdificatiõeȝ ⌋ corporis: ꝛ differt ab ea in hoc, φ nõ idiget ᶻ⌈ curatiõe cũ ⌋ repcussiõe plima in pn°, sic idiget illa, imo min⁹ illa. Qum ãt cã ẽ añcedẽs, nõ pmitiua: tũc opȝ vt incipias cũ eũone, ꝛ cõple ei qꝺ meret ex flomia, ꝛ ex sol'onc vẽtris, si indiget ea. Et necessitas qdem ei⁹ ẽ, aut qm̃ corp⁹ est immũdũ, aut qm̃ egritudo est mag: q̃re necessaria est eũo, ꝛ minoratio mãei, ꝛ attractio ad ɔ̃riũ. Et lȝ corp⁹ nõ sit multaꝝ supfluitatũ, tñ in mẽbro qñq; aduenit, qꝺ ipm debilitat: q̃re attrahunt ad ipm mãe corpis, lȝ nõ sint mãe supfluitatis. Et oꝫ vt obfues ɔditiones pdictas in hoc, ex etate, ꝛ tempore, ꝛ regione, ꝛ alijs. Et incipe cum repcussiuis nisi in locis, que ɔditionauim⁹ in lib. primo. Deinde oppone augmento cuȝ intromissione mollificatiuoꝝ, ꝛ hũectantiũ, cũ ᵃ⌈ refrenatiuis, ⌋

ᵃ A. fuerit pmissum
ᵇ† A. mala
ᶜ A. althoin
ᵈ A. perueniunt
ᵉ A. sequitur
ᶠ† A. Alia litera ꝛ oꝫ vt det in potu patienti apa intrinsecũ aq̃ endiuie ꝛ aq̃ solatri cuȝ medulla cassiefistule
ᵍ A. sbmersus et fuerit ppinquus
ʰ A. ꝛ non fuerit sic plima exvisceribus sic sciuisti dispositiões ipoꝝ.
ⁱ† A. qb⁹ fit euentatio ꝛ transpiratio
ᵏ A. inflatio ventosa seu tumor ventosus vel vaporosus
ˡ A. Alia litera aut debilitas
ᵐ† A. dolorosa
ⁿ A. emunctorijs
ᵒ A. statum
ᵖ A. sanies
ᑫ A. resoluit ex pulsatõe q icipit sedari ꝛ miorari ꝛ ex inflãmatiõe q incipit qescer
ʳ† A. seu corrũpitur
ˢ A. vicit nã mãȝ Alia litera alterat nã mãm
ᵗ —— A.
ᵘ A. bothor ad dumel indicat dumel Alia litera pustl'e aldulmelie indicãt apa
ˣ† A. Et curatio apatis in q̃ȝtum est apa est
ʸ† est curatio sufficiens
ᶻ A. Alia litera est repletio
ᶻ —— A.
ᵃ A. repcussiuis

ꝛ q̃ztum ꝓcedit in augmẽto ꝓcedas in additiõe mollificatiuoꝝ paulatim: ꝛ apud finẽ ꝛ statũ ꝛ vltimitatem magnitudinis ꝛ [a] [additionẽ sue vltimitat] fac vincere mollificãtia, ꝛ fac ea pura. Et [b] [exiccãtia sũt q̃ sanãt in fine:] veꝝ humectãtia ꝛ mollificãtia sunt ad dilatãdos poros, ꝛ ad sedãdũ dolorẽ. Et exiccatiuũ ẽ illð, qð sanat: ꝛ ꝓhibet remanere aliqd qð fiat sanies. Si ãt nõ sanat itegre, ꝛ dimittit aliqd, ñ relinqt nisi rẽ modicã, q̃z resoluit illð in q̃ est acuitas. Et qñq̃z accidit ex [c] [refrenatiõe] vehemẽtia doloris pp [d] [suffocationẽ] mãei, ꝛ soliditatẽ membri. Et qñq̃z accidit ex ea redit⁹ mãei ad membra ꝑncipalia: ꝛ qñq̃z accidit, vt idureẽ apa. Et accidit qñq̃z vt icipiat mẽbꝝ tẽdere ad viriditatẽ, ꝛ nigredinẽ, ꝓpe qñ medicaẽ cũ eis in fine rei, ꝛ ꝓpe statum. Et scias ꝙ vehemẽtia doloris facit te idigere medicinis mollificãtib⁹ absq̃z attractione: ꝛ fortasse erit cũ eis infrãtio nõ ꝓhibẽs mollificationẽ. Ex reditu võ mãei ad mẽbra ꝑncipalia securat eũo [e] † [ ] : nisi [f] [qñ illð, qð ꝓuenit ex eis est] ẽm semitã expulsiõis ex eis, ꝛ [g] [sũt] mẽbra recipiẽtia ab eis, sic eũatoria illoꝝ: illic. n. nõ est via ad repellẽdũ, ꝛ expellẽdũ penit⁹: ꝛ nos iã diffinivim⁹ ista in loco suo. Et qum timeẽ vt declinet ad duritiem, administra mollificãtia i qb⁹ ẽ calefactio, ꝛ hũectatio cũ fortitudie. Medicie aũt repcussiue [h] [sũt, q̃ sũt medie] sic succi herbaꝝ frãꝝ, q̃s multotiẽs dixim⁹ in locis aliis: sic succ⁹ portulace, ꝛ cucurbite, ꝛ endiuie, ꝛ vge pastor], ꝛ aliaꝝ: ꝛ succ⁹ solatri ꝓpe. Et corpora eoꝝ ꝯtrita ꝑparata ad emplm: ꝛ succ⁹ psilij ẽt, Et ceratũ cũ aq̃ frã: Et fortasse excusat laborẽ in eo spõgia infusa in aceto, ꝛ aq̃ frã, Et kekẽgi est forþ i ꝑnc°: ꝛ silr cortices g̃natoꝝ, ꝛ sempuiua. Et sauich decoctũ valde, ꝛ ꝓpe cũ aceto mixto aut sumach, ꝛ [i] [tilub] est bonũ iteꝝ. Et si indiget fortiore illo, ad de i eis sãdalũ, ꝛ acatiã, ꝛ mẽithe, ꝛ fausel, ꝛ hyusgamũ al. Et herba q̃ noiaẽ herba apatũ est in ꝑnc° valde bona, Et qñq̃z iuuaẽ ei⁹ desiccatio, ꝛ stipticitas cũ croco, ꝛ humectatio in ꝑn° ẽ timorosa. Et qñ cadit supfluitas in infrãtiõe fortasse ꝓducit ad corruptionẽ mẽbri, ꝛ corruptionẽ hũoris ꝯstricti in apate, ꝛ tẽdit apa ad viriditatẽ ꝛ nigredinẽ. Si ergo timueris aliqd d̃ hoc, tũc empla locũ cũ farina ordi, ꝛ volubili, ꝛ in quo ẽ mollificatio. Si võ appet aliqd de hoc, tũc scarifica locũ, ꝛ [k] [excoria ipm] ꝛ nõ expectes collectiõez, neq̃z maturatiõez: ꝛ illð qñ vides illð, qð effusum est, plimũ valde: ꝛ fortasse moriẽ mẽbꝝ. Et scalpelatiõis alia ẽ [l] [magl appens] ꝛ alia magis ꝓfunda: ꝛ illð est ẽm locũ apatis, ꝛ dispõnẽ mẽbri, Et cũ scalpellauer], tc embroca cũ aq̃ mar], ꝛ reliqs aqs salsis, Et empla cũ eo i q̃ ẽ mollificatio, Et si ñ idiges rorificatõe, ꝛ ẽbrocatõe sis ꝯtẽtus mollificatiuis. Et scias ꝙ administratio eoꝝ q̃ fortiter repcutiũt in ꝑmis, ꝛ eoꝝ q̃ fortiter resoluũt in fine, est mala: caue ergo q̃ztũ potes: infrãtio. n. vehemens ꝓducit ad illud qð sciuisti: Et aq̃ frã silr est de illis q̃ opz cauere, nisi in eis q̃ sunt sic herisipila. Et in resolõne vehemẽti accidit dolor. Si ergo volueris [m] [regere] in ꝑncipio cũ sedatiõe doloris, nõ approximes eis aquã calãm, ꝛ olea mollificãtia, ꝛ empla fcã ex hmõi medicinis: ipsa. n. vehemẽter sũt ꝯria ei, qð est necessariũ de ꝓhibitione effusiõis, Et [n] [redeas ad] boluarmenũ solutũ in aq̃ frã, aut cũ oleo roẽ. ꝛ meli⁹ oleũ roẽ. est illud qð est ex rosis, et oleo in olo qppe ẽ resolo quedã: aut lẽtes decoctas cũ roẽ: aut merdasengi cũ oleo roẽ. Si võ ista non valẽt, ꝛ q̃ eoꝝ cursu currũt, admistra volubilẽ, qm̃ ipa est vehemẽþ iuuamẽti in ꝑncipio, ꝛ statu, ꝛ [o] [al sirẽgi] ꝛ albasech, ꝛ apiũ, ꝛ albedarũgi silr. Et mltotiẽs qdem sedat dolorẽ vinũ dulce mixtũ cũ oleo roẽ. immo ꝯgelatũ vue, ꝛ paꝝ cere sup lanã: aut lana isopi infrãta in estate, tepefacta i hyeme: aut spõgia ifusa in vino stiptico, aut aceto, ꝛ aq̃ frã, Et crocus ingrediẽ in sedatiõe doloris. Qum ergo vides inceptionẽ apatis incedere itinere exiture, tunc dimitte infrãtionẽ: ꝛ incede in viã eius qð maturat, ꝛ [p] [apit.] Qum ãt apa ꝓuenit ad statũ, tũc necessaria sunt q̃lia sũt anetũ, ꝛ camemilla, ꝛ maluauisc⁹, ꝛ semẽ lini, ꝛ silia: immo empla q̃ noianẽ basilicon, ꝛ q̃ noiantur diaqlõ, Et emplm de colcotar exiccat absq̃z dolore: ꝛ pp illð est ei⁹ admistratio ꝯueniens, [q] [quz fit inflãmatio] flonis. Et est ꝯueniẽs qñ nõ timeẽ aggregatio: ꝛ meli⁹ est vt ponas sup ipaz de sup lanã infusam in vino stiptico. Et caro min⁹ idiget exiccatiõe, q̃z neru⁹: qm̃ neru⁹ non redit ad suã ꝯplõnem cum exiccatione parua. Et caro minoris necessitatis est que pauciores hz arterias. Et multotiẽs qdem cadit necessitas scapellandi ante maturationẽ. Et multotiẽs ingeniaẽ in attrahẽdo apa ex mẽbro nobili ad ignobile, cũ attractiuis: deinde curaẽ, ꝛ [r] [apiẽ] Et i apatib⁹ calis, q̃ idigẽt saniositate, empleẽ caput eius cũ psilio, ꝛ cũ extinctiuis in circuitu ei⁹. Et liniatur ex epithimatib⁹, ꝛ emplastris cum penna, qm̃ digiti ledunt ipsum.

Cap. IIII.

Herisipila, ꝛ species eius.

Iam sciuisti cãs herisipile, ꝛ spẽs ei⁹ i lib. ꝑmo. Et illa ex qb⁹ discerniẽ a flone sũt, qm̃ herisipila magis apparẽtem hz rubedinẽ, ꝛ [s] [puriorẽ.] Et ex flegmõe appet rubedo ad nigredinẽ decliuis, aut viriditatẽ. Et [t] [plimũ coloris ei⁹ est occultũ] in ꝓfundo. Et rubedo herisipile d̃struiẽ ꝑ tactũ [v] [statim,] ꝛ albet ei⁹ loc⁹ cã sþtilitat] mãei rubee, aut sepationis ei⁹: d̃inde redit velociter: ꝛ non silr est rubedo flonis, Et vides in rubedine herisipile colorẽ croci, ꝛ citrinitatẽ: ꝛ nõ vides illð in rubedine flonis. Et apa herisipile nõ fit nisi in eo qð apparet d̃ cute: ꝛ flegmon ꝓfundaẽ in carne ẽt. Et herisipila [x] [ẽ pura:] ꝛ nõ est ita flegmon, [y] [ꝛ ꝓueniẽ qñq̃z ex calitate herisipile ad hoc vt cõburat cutẽ:] Et [z] [ei⁹ virulẽtia vesicat] ꝛ minoraẽ illð in flegmone, Et pura nõ [ꝛ] [impellit] penit⁹, ꝛ flegmon [ꝯ] [impellit,] ꝛ q̃zto plus mltiplicaẽ additio sanguis sup colicum, est [ꝑ] [impulsio] magis appens, et dolor, ꝛ pulsatio vehemẽtiores. Et herisipila attrahit febrẽ vehemẽti⁹, q̃z flegmon. Et qñq̃z ꝯseqtur ex caliditate herisipile vt ꝯburaẽ cutþ: [a] [q̃re alteraẽ illð, qð noiaẽ herisipila] ꝛ nõ est ita flegmon: non est ergo inflãmatio herisipile minor inflãmatiõe flegmonis, immo plus. Veꝝ tensio flegmonis, ꝛ dolor ei⁹ ẽ pp tẽsionẽ, ꝛ qñq̃z fit maior, q̃ pp dolor herisipile ẽ minor. Et vbi plus accidit herisipila, accidit in faciẽ: ꝛ incipit a lepore nasi, ꝛ augmentaẽ apa, ꝛ expãditur in facie tota. Et quando accidit herisipila a fractura ossis sub cute, tunc illud est malum. Et tu quidem iam cognouisti diuersitatem inter herisipilam, ꝛ [b] [flegmonẽ] in loco alio ab isto.

Cap. V.

Cura herisipile.

Oportet vt euacues corpus in ea cum solutiuo colere. Et si indigent flebotomia, flebotoma etiam. Et flebotomia qdem non multũ confert, nisi quando mã est inter duas [b] [cutes]. Si autem [c] [profunda] fuerit, tunc eius iuuamentum minoraẽ: ꝛ fortasse attrahit. Et si indigueris reiteratione solutiõis ventris post flebo-

a A. Alia litera ꝛ vltimitatẽ tensionis
b A. ex exiccãtib⁹ q̃dã sũt pura vl' ponunẽ pura in statu
c A. repcussione
d A. ꝯculcatiõez
e † A. Alia litera nisi fuerit quod ꝓhibeat ab ea ꝛ
f A. fuerit
g A. nisi fuerint
h A. Alia litera ꝛ q̃ declinant ad mediocritatẽ sũt
i A. althaleb
k A. fac scarificationẽ ꝓfundam
l A. Alia litera extrinseca vl' superficialis
m A. Alia litera infrigidaẽ
n A. ꝓpera seu festinãter administra
o A. alsarmach
p A. saniez facit
q A. apud sedationẽ inflammationis
r A. Alia litera saniatur
s A. clariorem
t A. plim⁹ color sanguis eius est occultus
v A. a loco
x A. pura serpit seu ambulat
y —— A.
z A. virulenta desiccat
ꝛ A. repellit minũ tangentiũ
ꝯ A. penitus repellit
ꝑ A. repulsio tactui
a A. Alia litera efficitur illa que nominaẽ pura
b A. flegmõides ꝛ iter flegmonẽ herisipilatodes
c A. materias
d A. pura

mam, fac illud fm q ^a[calefit ex]duab⁹ materijs. Deīde pmuta tē ad ĩfrandū, eā cū infratiuis fortib⁹ scitꝫ in cap. flegmonis: ⁊ cum effusione aq̄ fre: ⁊ fac illud donec alteretur color: pura.n. ^b†[ ] destruit cū alteratiōe coloris, ⁊ diminutiōe ipi⁹. Et ad vltimū infratio in herisipila ē magis necessaria, qm̄ flāma, ⁊ dolor inflāmatiu⁹ in ea est plus: Et eūo in flegmōe est magis necessaria, qm̄ mā in ea ē magis inobediēs, ⁊ grossior. Et opꝫ vt sit infratio ei⁹ in pncipio fortꝫ stipticitatꝫ, ad hoc vt forsitā augmētet eius stipticitas sup ipsi⁹ frigus. Circa statū vo sit ipsi⁹ frigus vehemēti⁹ stipticitate ei⁹. Et caue cū hoc ne redire facias mām ad membꝝ itrinsecū, aut ad membꝝ nobile. Et caue iterꝝ ne denigret mēbꝝ, ⁊ fuscū fiat, ⁊ incipiat ire in viā corruptiōis. Et qn̄ appet aliqd de hoc, incede in ꝯtrium vie stipticitatꝫ, ⁊ infratiōis. Et si fuerit herisipila ^c†[ ]super cutē curet ex scoria plūbi cū vino pōtico bullito cū folijs sicle bullite cū vino: ⁊ curet cū eo in quo ē resol'o, ⁊ exiccatio fortꝫ cum infratiōe. Et illud est sic sumat lane veteris aduste nō lote pōdus.ʒ.xij.⁊.s. carbonis de ^d[cortice]arboris pini tātūdē, cere.ʒ.xx. scorie plumbi.ʒ.ix. sepi capni veteris abluti cuꝫ aq̄.ʒ.xv. olei myrtini.℥.v. Et iterꝝ levi⁹ illo empl'm fiat ex scoria plūbi cū succo rute, ⁊ oleo ros.⁊ cera.

De formica ^e†[ ]miliari. Cap.VI.

Formica est pustula aut pustule, q̄ egrediunt, ⁊ faciunt accidere apā ^f[puꝝ,]⁊ ambulāt: ⁊ fortasse vlcerāt: ⁊ fortasse resoluūt: ⁊ tu iā sciuisti cām vni⁹ cuiusqꝫ illoꝝ. Et color qd formice ad citrinitatē ē ꝯclinis: ⁊ ē inflāmata cū sub̄a verucali, ⁊ rotūda: ⁊ fm plimū hꝫ radicē latā nisi quedā spēs ei⁹ ^g[acruhaurod ⁊ ē radicis pue] q̄si sit pēdēs: Et sentit in oi formica sic punctura formice. Et ad sūmū oē apa ^h[in cute]ambulatiuū, qd ^i[latitudinē]non hꝫ est formica. Verꝝ alia ē miliaris, ⁊ alia est corrosiua fm q sciuisti. Et qn̄ fit vlcus, ⁊ putrefit appropriatur nomine putridi.

Cura formice, ⁊ q̄ ei⁹ cursu currūt. Cap.VII.

Cum non incipis in ea cū eūone humoris fm q opꝫ, imo medicaris vlcus cū eo qd sanat, redit ex alio lo ^k[cū nocumēto.]⁊ ex loco ipso: ⁊ non cessat ^l[humor facere corrosionē]post corrosionē. Et aq̄ qdē casei cū scamonea iuuatiua est in eūone mãei formice, ⁊ ei similum. Via aūt fm quā curat formica est, vt q̄ ex ipsa est corrosiua alienet ab hūectatiōe, quā iā administrasti in herisipila: hūectatio.n. nō est ꝯueniēs vlcerib⁹. Et administra in pncipijs ei⁹ pus ^m†[ ]sicut lactucā, ⁊ uenufar, ⁊ sempuiuā, ⁊ ⁿ[volubilē,]⁊ portulacā. ^o[Et] si fuerit necessariū ^p†[ ]tūc qd sit sic solatꝝ ⁊ ppe siccum, tritū: in ipso.n. est exiccatio: ⁊ sic arnoglossa, ⁊ rub⁹, ⁊ lens: ⁊ post ipaꝫ sauich ordei, ⁊ cortices ḡnatoꝝ, ⁊ rami vitꝫ. Et qum timent super eā corrosio, ⁊ vlcera, admistra cū istis infratiuis aliqd mell', ⁊ siliuꝫ, aut farinā turis cuꝫ aceto. Et aq̄ q̄ currit ex ligno vitꝫ hūido, quꝫ adurit, ⁊ sterc⁹ ouiū cū aceto, ⁊ sterc⁹ vaccinū cū aceto. Qū ḡ corrosio, ⁊ vlceratio appet, tc̄ admistra trociscos andaron cū vio stiptico aut aceto ꝯmixto, aut succo cucumeris asinini: ⁊ sal ⁊ fel hirci: ⁊ ruta cū nitro: ⁊ pip ^q[⁊]nitꝝ cum vrina pueri. ⁊ Gal'. qdem dixit esse ꝯueniēs, vt sumat aliqd sicut embuba, ⁊ ex extremitate penne, aut alterius rei, cui⁹ extremitas sit acuta, quam posse sit deglutire formicā: deinde penetret in circuitu eius vsqꝫ ad pfundū cuꝫ acuitate sua, deinde era-

a A. existimatur esse de
b †A. seu clara
c †A. incedens
d A. intrinseca parte
e †A. et
f A. paruum,
g A. que noiatur acruarod q̄ hēt radicem subtilē
h A. cutaneum
i A. pfunditatē
k A. propinquo
l A. corrodet cu tim corrosione
m †A. non
n A. muscuꝫ aq̄
o A. immo
p †A. admistra
q A. Alia litera aut

dicent cum ea formice cuꝫ radice sua. Illorum autem formice, q sunt sic pueri, destruunt, si intromittant in balneū: ⁊ ^r[nocet]eis aer balnei: deide egrediant velociter, ⁊ liniant cū oleo ros. ⁊ aq̄ ros.

Cura miliaris. Cap.VIII.

Miliaris similat formice in curatiōe: verꝝ meli⁹ est in solone ei⁹ vt sit in ei⁹ cathartico v̄tus ei⁹ qd est sicut turbit cum eo qd soluit col'am. Et si est ibi ^s[ex epithymo]est meli⁹: qm̄ necesse est illic esse ex melia, ⁊ flegmate, q̄ admiscent colere. Deinde sumant galle, ⁊ ^t[fruct⁹ tamarisci.]⁊ cortices ḡnatoꝝ, ⁊ bolumarmenum, aggregent oia illa in aceto, ⁊ aq̄ ros. cum tali q̄ttitate ^u[ne]mordicēt, ⁊ liniant desup cum pēna. Et lac dulce est vehemēter ꝯueniens curationi huius egritudinis. Et qn̄ ptrāsit pnc^m, opꝫ tunc vt curet cum eis que sunt, sicut caput piscis saliti adustū cum vino pontico. Et fortius illo quādo necessaria est exiccatio vltima, est vt sumant folia albedarungi, ⁊ ponat in eis calcadis, ⁊ administrent. Et forti⁹ hoc est, vt sumantur flos eris, ⁊ sulfur citrinum adustū, ⁊ fiat ex eis linimētum cum vino, aut aqua ligni vitis, que manat fm combustionem suam.

De pruna, ⁊ igne persico. Cap.IX.

Hec duo noia fortasse absoluta sūt super omnem pustulā corrosiuā, vesicātem, adurentem, faciētem accidere escarā, q̄lem facit accidere combustio, ⁊ cauterium. Et quādoqꝫ absoluit nomen ignis psici de illis, super qd ē illic pustula de genere formice cōmestiua, adurens, vesicās in qua est aliqd ambulās: ⁊ ^x[humiditas est colerice mãei] pauce nigredinis, pauce, ^y[putrefactiōis]⁊ est cuꝫ pustulis plimis ^z†[ ]alteratꝫ q̄si sit illic humor ^⁊[⁊ fetor]plime ebullitiōis ⁊ ^ꝯ[eleuatōis]⁊ absoluit nomen prune sup illud, qd denigrat locū, ⁊ facit membꝝ hn̄s colorēꝫ carbonis absqꝫ humiditate, ⁊ est plime nigredinis submersa, ⁊ eminētia ei⁹ ē pue q̄ttitatꝫ lupinal': ⁊ fortasse nō erit illic pustula oino, immo incipit in pmis pruna: ⁊ totū illud incipit cū pruritu sicut scabies. Ampli⁹ qn̄qꝫ vesicat ignis psicus, aut pruna. ⁊ currit ex ea aliqd sicut currit a cauterizato cū cōbustione: ⁊ est loc⁹ cineritij coloris, niger, ⁊ qn̄qꝫ est plumbeus: ⁊ est inflatio vehemēs, q̄ circūdat absqꝫ rubedine v̄sicata, imo cum declinatione ad nigredinē. Et illd qd appropriat noie prune, est ^ꝝ[nigre radicis ignee,]⁊ est ei splēdor prune.

Et ignis psicus de eis ambobus est velocioris apparitionis, ⁊ motus: ⁊ pruna est tardior, ⁊ pfundior ⁊ q̄si mā eius est mā pustule, ⁊ impetiginis, sꝫ ē acutior in igne psico: Et qd ex eis accidit in carne ē velocioris resol'onis. Et qd ex eis accidit neruis est fixius, ⁊ tardioris resol'onis. Et vnūqdqꝫ amboꝝ est de colera citrina adurente, pmista melie. Et pp illd accidit ex eis ambob⁹ escara nigra. Et ē q̄si sit ignis psicus vehemētius colicus, ⁊ pruna vehemēti⁹ melācolica. Et tibi qdē inest vt noies vnūqdqꝫ amboꝝ cum intētiōe q̄ aggregat ambo, prunā: deinde diuidas. Et silr inest tibi vt noies ea ambo ignē psicum pp illam eādem intētionēꝫ, deinde diuidas. Et inest tibi vt des vnicuiqꝫ intētioni nomē: ⁊ iā fecerunt totum illud, ⁊ non est plima dr̄ia in eo: ⁊ qn̄qꝫ sunt cū ^a†[ ]formice spēbus ^b[⁊]miliaris male febres vehemētis calitatis, pernitiose. Et quandoqꝫ accidunt ista cā pestilentie. Et multotiens similantur flegmoni, ⁊ tendunt ad nigredinem in pncipio rei, ⁊ proprie in ^c[etate sua.]

r A. imprimat in
s A. vt⁹ epithimi
t A. alcherma, zech ⁊ sandali
v A. Alia litera qua
x A. Alia litera est colica mā
y A. Alia litera concauitatis
z †A. paruis
⁊ A. calidus
ꝯ A. cōmotionis
ꝝ A. niger ⁊ radix exiture seu apatis est decliuis ad igneitatē
a †A. istis ⁊ cuꝫ
b —— A.
c A. tempore vl' in ano pestilētie

¶Curatio prune ꝛ ignisp̄fici. Cap.X.

NEcessaria est flomia vt euēt̃ sanguis colericus, ꝛ qñ egritudo est timorosa, tũc necessariũ est ipsam approximare sincopi. Et fortasse est necesse, ꝛ ꝓprie in pruna, facere scalpelationē ꝓfundā, vt egrediat̃ sanguis malus, ꝯstrictus in ea, q est in nã veneni. Et nõ fiat illd̄ qñ mã ē declinis ad colãm. Cura aũt localis necessaria est vt sit, sic̃ cura herisipile. Uex̃ nõ opz vt sit linimentũ vehemēt̃ infrationis, sic̃ in herisipila: qm̃ mã ad grossitiē est ꝺclinis, ꝛ qm̃ ipsa est tal̃r, ꝙ nõ tollerat vt redeat pax̃ ex ea ad iteriora, qm̃ mã ē venenosa. Et nõ lz vt admistrent̃ ea q̃ st̃ vehemēt̃ stipticitatis itex̃, nã illa mã est tarde resolõnis. Et nõ lz vt administrent̃ resolutiua, neqz in p̄nc° rei quz appet, neqz apud qetē inflãmatiõis, qm̃ addit̃ in q̃litate mãei: imo oz vt admistres medicinas exiccatiuas in qb⁹ ē infratio, ꝛ resolõ q̃dã, cũ expulsiõe: sic̃ empl̃m qd̄ fit ꝺ arnoglossa, ꝛ gall̃, ꝛ lētib⁹, ꝛ pane plimi furfuris: nã hmõi panis subtilior est in sb̃a sua: ꝛ empl̃a istis silia de illis, q̃ scripta st̃ in antidotario: Et itex̃ galle cũ aceto vini: Et alumē cũ aceto vini, Et ꝺ medicinis bõis in hac hora, ꝛ post ip̄am, est vt sumãt̃ g̃nata, acetosa, ꝛ scindant̃, ꝛ decoquãt̃ cũ aceto, donec leniant̃, ꝺinde terant̃, ꝛ ponant̃ sup pãnũ, ꝛ administrent̃: ip̄m.n. ꝯueniēs ē in oi hora: ꝛ eradicat hãc egritudinē in p̄nc°, ꝛ statu. Et qñqz cadit i medicinis hui⁹ [a] ⌈apat̃⌋ nux recēs, ꝛ folia ei⁹ cũ sauich ꝛ vua passa, ꝛ fic⁹ cũ vino ꝛ olõ papaueris nigri: ꝛ meli⁹ ē vt ex oib⁹ fiat empl̃m. Et de medicinis ꝯuenietib⁹ in plib⁹ horis st̃ opiũ, ꝛ acatia, ꝛ [b] ⌈dragagãtũ silr̃ ꝛ cortices g̃natox̃⌋ ꝺ vnoquoqz q̊x̃ sumat̃ põdus.ʒ.j. floris eris.ʒ.j. semē hyusqami al. Et hmõi medicine nõ ponunt̃ nisi sup illd̄, qd̄ nõ est vlceratũ.

a A. Alia litera hore

b A. Alia litera dragãtum sur: ꝛ cortices eris

In illo v̄o qd̄ de eo ē vlceratũ, ē necessariũ illd̄ qd̄ fortiter exiccet, sic̃ medicamē andaron, ꝛ [c] ⌈farasiõ, ꝛ trocisci ranndros, ꝛ medicamē de keisim⌋ cũ vino dulci, ꝛ cũ rob: ꝛ reliq̃ q̃ dcã st̃ in curatiõe herisipile vlcerate, ꝛ formice miliaris. Et opz vt empl̃ent̃ ꝺsup empl̃a in die bis, ꝛ in nocte semel ꝛ bis. Et nõ admistres [d] ⌈exiccatiua⌋ q̃ztũ potes, qm̃ ip̄a addũt in malitia egritudinis. Et oz vt tu subuenias ei qd̄ ꝯtinet locũ, ꝛ loca adustiõis cum boloar. ꝛ aceto, ꝛ aq̃, ꝛ reliqs q̃ infrant ꝛ repcutiũt. Et id qd̄ est ꝓpinqus illo est lana isopi ifusa in vino. Qũ ergo q̃escit inflãmatio, ꝛ remanent vlcera, curent̃ cũ eis q̃ sunt sicut empl̃a [e] ⌈de merdasengi, ꝛ empl̃a diabuticiaron⌋ ꝛ cũ reliqs medicinis vlcex̃ corrodētium p̄dictis in antidotario. Et nux antiqua vnctuosa est conueniens ignip̄fico in hac hora.

c A prassiũ ꝛ trocisci tulũdur⁹ ꝛ medicamē alchisur

d A. Alia litera putrefacientia

e A. alrasebe ꝛ empl̃m diabuthamun

¶De vesicis, ꝛ inflationibus. Cap.XI.

INflationes accidũt ꝭz duos mõs quorũ vn⁹ est ꝑꝑ aq̊sitatē, q̃ expellit̃ ex ebullitõe in humorib⁹, cum q̃ eleuet̃ mã subito ad illd̄ qd̄ est sub cute, ꝛ inuenit cutem spissiorem, q̃z illud qd̄ est sub ea, q̃re non penetrat in eã, immo remanet inflatio aquosa. Et scd̄us est vt sit loco aquositatis sanguis, quare fit pus desubtus.

¶De cura inflationum. Cap.XII.

MUndificatio q̃dē corpis cuz flomia, ꝛ silib⁹ ē ꝭm ꝙ sciuisti, ꝛ admistret̃ regimē, ꝛ cib⁹ ꝭz modũ q ē dict⁹. Et ponat̃ sup eas in p̄mis qũ appent qd̄ fit sic̃ lētes cocte cũ aq̃, ꝛ sic̃ cortices g̃natox̃, aut cortices ramox̃ eorũ ꝺcocti cũ aq̃: totũ illd̄ ponat̃ ꝭz ꝙ scis in loco suo post ꝺcoctionē, ꝛ lenitatē, tepidũ. Si aũt exierit vesice, ꝛ volueris ipsax̃ curationē: qm̃ ille q̃ st̃ in grossiore cute dolēt, oz vt ap̄iãtur cũ acub⁹, ꝛ currat qd̄ in eis est: ꝛ q̃ de eis sunt subtiles ap̄iunt̃ ꝑ se. Et nõ opz vt tardet̃, imo ap̄iant̃ ēt: ꝛ exp̄mat̃ qd̄ est in eis cũ facilitate paulatim. Deinde non euãnt̃, aut vt sanent̃, aut vt vlcerent̃. Et si vlcerant̃, curent̃ cuz emplis q̃ fiũt de cerusa, ꝛ q̃ fiũt ꝺ merdasengi, ꝛ silib⁹: ꝛ ꝓp̄e qñ cadit in eis sic̃ ireos: ꝛ emplis herisipile, qñ ambulat, ꝛ corrodit: ꝛ formice, ꝛ reliqs q̃ diximus. Medicamē cõpositũ ēt. ℞. merdasengi. lb̃.j. olei veteris. lb̃.j.s. arsenici. lb̃.j. decoq̃tur merdasengi cũ oleo donec nõ adhereat, ꝺinde fundat̃ sup ip̄z arsenicum. Et itex̃ medicamen ꝯueniens ei, quod de ipsis accidit sup testiculos: ꝛ labia, ꝛ eis silia, ꝛ ad vltimũ supra mēbra q̃ vehemēter indigēt exiccatiõe. ℞. colcotar, ꝛ calcadis. viij. de vnoq̊qz [f] ⌈foliorũ rose⌋.ij. terant̃ cũ aq̃, ꝛ administrent̃: ꝛ silr̃ fim⁹ caprin⁹ cũ melle, ꝛ qum cadũt escare, ꝛ carnes corrupte, ꝛ appet caro sana, tunc curet̃ cura [g] ⌈vulnex̃ planox̃.⌋ Et cadere q̃dē faciũt escaras, ꝛ carnem malã medicine note. Et in alexãdria faciũt eas cadere cũ herba noiata [h] ⌈sereicis,⌋ ꝛ itex̃ tarbehasis: Et oleum de alhacuen est bonũ ad deijciēdum eas.

f A. baurach

g A. exituraruz simplicium

h A. sarachias

Et ad vltimũ administratio cãus escare, ꝛ curationis residui cum curatõe vulnex̃ sanox̃, est ꝯueniens valde. Medicamē bonũ expꝰtum antiquox̃ quod q̃dã modernox̃ ꝯcesserũt. ℞. sarcocolle, ꝛ aloes, ꝛ olibani, ꝛ ceruse, ꝛ ziniar oium eq̃lr̃, ꝛ q̃ztũ est totũ de boloarmeno, ꝛ fiãt ex eis forme sil̃es auellanis: sumant̃, ꝛ dissoluant̃ cũ aceto, ꝛ aq̃, ꝛ liniat̃ cũ eis loc⁹ ponēdo [i] ⌈epithima sup epithima⌋ donec accidat in eo ꝯctio vehemēs, ꝛ fiat escara: ꝛ tunc aut cadet per se, si fuerit sub ea humiditas: aut est necessarium vt [k] ⌈radas⌋ eam, ꝛ facias ipsam cadere, ꝛ nõ cesses facere illud, donec cadat totum.

i A. linimētũ super linimentum

k A. eradices

¶De essere. Cap.XIII.

ESsere est pustula parua [l] ⌈lata⌋ sicut vesice, ꝛ ad aliquãtulã tendēs rubedinē, ꝛ pruritũ faciēs, ꝛ angustiã: eueniēs subito ꝭm plimũ. Et accidit qñqz vt currat ab ea hũiditas: ꝛ fortasse est sanguinea. Et ꝭm plimũ fit vehemēs in nocte, ꝛ ei⁹ angustia fit in ea vehemētior, ꝛ ei⁹ tristitia. Et cã ei⁹ est vapor cal̃us eleuatus in corpe subito, aut a sanguine colerico, aut a flegmate baurachio. Et sanguinea q̃dē ē vehem̃tioris rubedinis, ꝛ caliditatis: ꝛ vehemētioris ꝛ velocioris appitiõis. Et flegmatica est minor in omnibus illis: ꝛ vehementia flegmatice est in nocte plusquã vehementia sanguinee. Et qum essere inuadit locum amplum, tunc si non fiat flebotomia, timetur febris tertiana. Et oportet vt fiat flebotomia in spatio quod est inter illud, ꝛ inter [m] ⌈statum.⌋

l A. superficialis

m A. Alia litera principium

¶De cura essere. Cap.XIIII.

SI sanguis q̃dem fuerit vincēs tũc oportebit vt in p̄mis perueniat̃ ad flebotomiã: deinde ꝯseq̄ter adhibeatur solutiuũ colere, si tollerauerit v̄tus, quod fit sicut qd̄ fit de duab⁹ ptib⁹ myrobalanox̃, ꝛ pte vna hiere, cui⁹ potio sit.ʒ.iij. in sirupo acetoso: Et seda eaz cum eis que sint sicut tamarindi, ꝛ aq̃ duox̃ g̃natorum cum corticibus suis: aut aq̃ g̃nati [n] ⌈acetosi⌋ cum cortice suo: ꝛ infusione chrysomilorũ: ꝛ aq̃ lactis acetosi, ꝛ trociscis de spodio canforatis cum aq̃ g̃natox̃. Et dare in potu aquã cal̃am in die multotiēs, est ex eis q̃ ꝯferunt ei, ꝛ lenire nãm h̄ntis eam. Et de eis que

n A. Alia litera muzi

sedat ea est ifusio sumach colata, de q̃ sumant .ʒ.iij. Et ex cibis [a] † tabsil, ⁊ acetū cū oleo [b] † de amigdal', [c] ⁊ sisamino ⁊ olo cū aq̃ vue acerbe ⁊ lacte acetoso. Si āt humor fuerit baurachiꝰ, euacuet corpꝰ cū myrobalanis, ⁊ cum turbith, de q̃ sit q̃ṫum est medietas myrobalanoꝝ: ⁊ sit potio eiꝰ .ʒ.iij. Et det infirmo de nuce cupssi humida .ʒ.j. cū aloes .ʒ.j. Et sumat crocꝰ hortulanꝰ, ⁊ terat, ⁊ ꝯcutiat cū aceto, ⁊ sumat in potu. Aut det in potu aq̃ magre, aut aq̃ vicei noui. Et ad flaticam sumat cubebe .ʒ.j. cū tribꝰ .ʒ. zuccari, ⁊ pōder .ʒ.iij. seminis agni casti in lacte dulci. Et de eo qđ ē exptū ⁊ ꝯuenit in oi spē, est istud Calamenti .ʒ.ij. spodij .ʒ.ij. roſ. rubeaꝝ .ʒ.ſ. canfore kirat .j. det in potu cū aq̃ ḡnati acetosi. Aut sūat i potu [d] sania qū ē ieiunꝰ.

¶ De [e] estiomeno, ⁊ differentia inter cancrenas, ⁊ aschachilos. Cap.XV.

Sermo de his rebꝰ est ꝓportionał quodāmodo ſmoni de rebꝰ q̃ꝝ rememoratio p̄cessit. Dico ḡ, ꝙ mēbro accidit corruptio, ⁊ putrefactio ꝑꝑ cām corrumpētē ꝯplōnē eiꝰ, ⁊ spūm aialē q est in ipso. Aut ꝑꝑ aliud ꝓhibēs cū ꝑuenire ad ipm. Aut ꝑꝑ aliqd ꝯgregās vtrasq̧ intētiōes: sic venena cal'a, ⁊ fra: ⁊ ea q̄ cū sua suba sunt ꝯ̄ria spūi aiali. Et sicut apa, ⁊ pustule, ⁊ vlcera mala ambulatiua venenose sube. Et ea in qbꝰ errat, sicut errat in effundēdo oleū in vlceribꝰ ꝓfundis, q̄re putrefit caro. Et cū inflatione vehementi sup apata cal'a, q̄re corrumpit ꝯplō mēbri, que est in ipso. Prohibēs āt [f] eum ꝑuenire ad ipm, aut aggregās vtrāq̧ intentionē: ꝓhibēs qdē est oppilatio: ⁊ illa oppilatio, aut est accn̄talis [g] † ꝑmitiua, sic ꝯstrictio q̄rundā mēbroꝝ in radice sua fortꝭ: nā illa qn̄ ꝑseuerat, corrūpit membꝝ ꝑꝑ retentionē spūs aialis ab eo: aut retētionē v̄tutis sparse sup spūm aialē, q est in ipso, q expandit ex corde, ⁊ aia: q̄re corrumpit ꝯplō eiꝰ, ⁊ morit. Et qn̄q̧ fit ꝑꝑ oppilationē corpalem, sicut apa cal'm, malū, fixū, magnū, grosse mãe oppilās meatꝰ, ⁊ introitū anhelitꝰ quo idiget spūs aialis: ⁊ hoc cū hoc qđ retinet, ēt corrumpit ꝯplōnem. Et qđ de hoc est in p̄ncº, ⁊ nō corrumpit cū eo sensus eius, cui est sensus, noiat cācrena: ⁊ ꝓprie qđ est flonides in p̄ncº. Et qđ ita ꝯfirmatum est, vt destruat sensus eiꝰ cui est sensus, ⁊ illud est vt [h] destruat caro, ⁊ qđ ipsam seqtur, ⁊ vsq̧ ad os, siue sit incipiēs, aut succedēs apati, noiatur aschachilos. Et qn̄q̧ cācrene fiunt aschachilos: immo sūt via ad ipsam: ⁊ totū h̄ accidit in carne ⁊ accidit in osse [i] †. Et qum eiꝰ corruptio incipit ꝑambulare in mēbro, ⁊ apat qđ est in circuitu corrupti, ⁊ fortasse ꝑuēit ad corruptionē, tūc dr̄ [k] totū accidēs [l] estiomenus. Et dr̄ dispō partis membri que iam [m] putrefacta est [n] † ⁊ nisi esset ꝑꝑ grossitudinem materiei sue, non adhereret, sed expelleret.

¶ De cura. Cap.XVI.

Ex cācrenis qdē dū in p̄ncipio ꝑseuerat, sperat ꝙ sanet. Qum autē cōfirmat corruptio in carne, tūc necessariū est accipe totū ipsius. Qū ḡ vides mēbri colorē alterari, ⁊ est in via putrefactiōis, tunc oꝫ vt succurras liniēdo ipm cū eo, qđ ꝓhibeat putrefactiōē, sicut est boliarmenū, ⁊ terra sigillata cū aceto. Si aūt illud nō vꝫ, nō inuenis excusationē, qn scalpellationē ꝓfundā facias diuersoꝝ modoꝝ in locis, ⁊ ponas sāguisugas, ⁊ flomes venas ꝓximas ei ꝑuas, vt accipiat sanguis malus cū cautella eiꝰ, qđ circundat locū, sicut cum epithimatibus p̄dictis. Et ponat sup ipm locum scalpellatū qđ ꝓhibeat putredinē: ⁊ fit ei ꝯ̄riū, de illis qbꝰ iest ꝓfundario fortior, sic farina herbi cū sirupo acetoso, aut cū farina fabaꝝ. Et ꝓ̄pe ꝑmista cum sale.

Et de illis q̄ desup liniunt est assa, ⁊ semē vrtice ēt, ⁊ aristologia rotunda, ⁊ succus folioꝝ [o] acori de vnoquoq̧ sumat ꝑs vna, floris eris ꝑs media terat cū aq̃, donec fiat ſm spissitudinē mellis: ⁊ line cū eo [p] vulnꝰ, ⁊ in circuitu eiꝰ. Et de medicinis ꝓhibētibꝰ corrosionē est, vt sumant floris eris, ⁊ mellis, ⁊ aluminis eq̄les ꝑtes, ⁊ liniat cū eis: ꝓhibet.n. ⁊ facit cadere illđ qđ est putrefactū, ⁊ ſuat illđ qđ seqt ipm. Si autē ꝑtrāsit dispō dispōnē apatis, ⁊ dispōnē corruptiōis coloris eiꝰ, ⁊ incipit ꝑuenire in mollitiē, ⁊ humectat parūper, tunc hec est inceptio eiꝰ in putrefactiōe, q̄re oꝫ vt pulverizet sup ipm aristologia rotūda, ⁊ galle eq̄li mēsura accepte, dōec ḋficet. Et silr dragātum iteꝝ, ⁊ colcotar sūt bona, ꝓ̄pe cū aceto. Et folia nucis, ⁊ silr cucumeris asinini, aut succꝰ eiꝰ epithimādo. Qđ si ꝑs carnis incipit corrūpi, incide eā. aut fac eā cadere cū eis q̄ sunt sic trocisci andaron, ⁊ fortiꝰ eis calcadicon. Qūq̧ feceris cadere ordinē vnū, succurre cū butyro ponēdo desup: deinde fac cadere ſo, dōec ꝑuenias ad [q] cutē sanā. Et dragātū rubeū est pulverizatio bona sup mollitiē, ⁊ putrefactionē. Et qn̄ appet putrefactio nō [r] expellas cū incisiōe, ⁊ ꝯsumptiōe, qm̄ magnificat malū. Et qn̄ magnificat apa in circuitu putrefacti, tunc laudatū est ei sauich cū succo hyusgami al. veꝝ apud me nō est bonum ei: immo oꝫ vt hmōi administrent sup locū sanū, vt ꝓhibeat ab ipso, et repellat. Et qum incidit mēbꝝ qđ putrefactū est, tūc oꝫ vt cauterizet illđ, qđ [s] ꝯtinet ipꝫ cū igne: qm̄ illđ ē [t] cū cautella aut cū medicinis cauterizātibꝰ, aduretibꝰ: ⁊ ꝓprie in mēbris facile suscipientibus putrefactionē ꝑꝑ calitatē suā, ⁊ [u] q̄ supfluitates cal'e approximant ei sicut sunt testiculi, ⁊ anus: hec est ergo q̄ṫitas quā diximus hic. Et tu qdem inuenies in sermone nostro, q est de vlceribꝰ putrefactis, quod oꝫ te addere huic capitulo.

¶ De althoboin. Cap.XVII.

Antiqssimi antiquoꝝ noiauerūt eū noie qđ trāslatū ē in arabico [x] althoboin ꝗ ē apa exn̄s in mēbris glandose, carnis [y] aut alibi. Et sensibilia qdem sunt sic caro glādosa que est in [z] maxilla, ⁊ origine lingue. Et illa que sensum nō hēnt, sunt sicut caro glādosa, q̄ est [&] in mamilla in ſbascellis, ⁊ inguibꝰ, ⁊ eis similibꝰ. Deide dcm̄ ē post hoc [?] ei qđ est cū hoc apa cal'm [z] † ꝑdēs: deinde dcm̄ est [a] apatio ꝑnitiosa ꝑꝑ ꝯuersionē mãei eiꝰ ad subam venenosā, qđ corrūpit mēbꝝ, ⁊ alterat colorē eiꝰ, qđ [b] seqt ipā: ⁊ qn̄q̧ resudat sanguinē, ⁊ virꝰ, ⁊ sīla illꝭ: ⁊ adducit q̄litatem malā ad cor ex via arteriaꝝ, q̄re accidūt vomitꝰ, et pulsus cordis, ⁊ sincopis: ⁊ qn̄ eiꝰ accn̄tia fiūt vehementia interficit. Et videt ꝙ p̄mi noiabāt hoc postremū [c] carmata. Et ē necessariū vt sit deteriꝰ eoꝝ illđ qđ accidit ſꝫ plimū [d] † in ſb ascellis, ⁊ inguibꝰ ⁊ post aures [e] † ꝑꝑ vicinitatē [f] eiꝰ ad mēbra q̄ sūt vehemētiꝰ p̄ncipalia. Et saluiꝰ [g] althoboin mortaliū ē illđ, qđ ē rubeū: deinde citrinū: Et ex eo qđ ad nigredinē ē decliue, nō euadit aliqs Althoin qdē multiplicant in pestilētia, ⁊ in regiōe pestilētiali. Et inueniunt noia greca reꝝ q̄ assimilāt althoin, sicut tursios, ⁊ [h] carmata ⁊ carmakile, ⁊

a †A. eius sunt althassil
b †A. ⁊ oleum
c A. dulcibꝰ cū aceto ⁊ oleū cū aqua agreste
d A. abel
e A. corrosione ⁊ corruptōe mēbri
Alia litera
f ——A.
g †A. a causa
h A. corrumpat
i †A. ⁊ alijs
k ——A.
l A. corrosio
m A. corrupta
n †A. putrefactio
Alia litera ⁊ dr̄ dispō ptis mēbri qđ est putrefactū mors ⁊ nisi eēt grossitudo mãei tūc ipa nō adhereret ſꝫ expelleret
o A. persicorum
p A. vlcus
q A. carnem
r A nō ꝑtermittas icisionē al'r cnis
s A. circuit
t A. curatio bōa
u A. vicinitatē supfluitatū currentium ad ipsa
x A. althaum
y A. ⁊ alhalible
z A. collo ⁊ mamillis ⁊ radice
& ——A.
? A. de illo
z †A. deide dcm̄ ē de illo qđ ē cū hoc apa calidū pernicīosum
a A. de oi apate pernitiosa
b A. ipi vicinat
c A. Alia litera chumata ⁊ ex necessarijs ē vt huiusmodi apata ꝑnitiosa accidāt
d †A. in mēbris debilibus sicut
e †A. ⁊ deteriora eoꝝ sūt illa, q̄ fiūt sub ascellis ⁊ pꝰ aures
f A. eorum
g A. althoin
h A cumata

furios verum apud nos nõ est magna distinctio inter eorum nominationem.

De cura. Cap. XVIII.

Euacuatio qdē cū flomia, ꝛ cū eo qd̄ tollerat hora, aut qd̄ fit necessariū ex eis q̄ educūt hūorē putrefactū, est necessaria, Deinde oꝫ vt reuertaris ad cor cū defensiōe ei⁹, ꝛ ꝯfortatiōe ipsi⁹ cū eis in qb⁹ sint īfratio, ꝛ odoramētū, sic̄ acetositas citri, ꝛ [a]⌈mīue, ⌋ꝛ rob pomorū, ꝛ cydonioꝝ, ꝛ sic̄ ḡnata acetosa, ꝛ olfatus sic̄ rosaꝝ, ꝛ cāfore, ꝛ sandali. Et cib⁹ sit sic̄ lētes cū aceto: ꝛ sic̄ cib⁹ cū aceto valde acetosus, fcūs ex carnib⁹ [b]⌈arabengi ⌋ꝛ hedoꝝ. Et opꝫ vt [c]⌈roref māsio īfirmi cū aceto plimo, ꝛ folijs salicis ⌋ꝛ viol̄. ꝛ rof. ꝛ nenufare, ꝛ sīlib⁹. Et ponanf sup cor epithimata infrantia, ꝯfortantia, ex eis q̄ cognoscunf de medicinis hñtiū pulsum cordis cal̄m, ꝛ hñtiū pestilētiā, Et ad vltimū reganf regimine hñtiū aerē pestilētialeꝫ. Althoin vō ipm, ꝛ qd̄ currit cursu ei⁹ de eis q̄ noiata sunt, curef in ꝑncipio cū eis q̄ ꝯstringūt, ꝛ infrant cū spōgia infusa in aq̄, ꝛ aceto: aut in ol̄o rof. aut oleo de pomis, ꝛ arbore mastic], aut oleo ō myrto. ista fiāt in ꝑncipio. [d]⌈in statu vō ⌋curef cū [e]⌈scalpellatiōe ⌋si pole ē ꝛ fiat vt currat qd̄ est in ipo: ꝛ nō dimittaf vt [f]⌈brunū fiat ⌋qm̄ addif venēositas ei⁹. Et si indiget vētosis sugētib⁹ cū sbtilitate, fiat. Et i illo qd̄ hꝫ subam exiture, oꝫ vt [g]⌈admistref ⌋apud statū ei⁹, aut circa statū ei⁹ cū [h]⌈aptiōe. ⌋Et qñ ē illic febris, [i]⌈tardabis cū īfratiōe, ne reducas cū ea māṁ retro. Et aptio ⌋qdē fit cū eis q̄ sf sic̄ embroca cū aq̄ camemille, ꝛ aneti, ꝛ reliquoꝝ [k]⌈apiētiū⌋ sbtiliū q̄ dicem⁹ i caplīs vulneꝝ. Dixerūt [l]⌈carmata autē, ꝛ sephiros. Cōfert ⌋emplm̄ de capillo veneris: ꝛ atriplice, ꝛ volubili, ꝛ radice [m]⌈euisci cū pauca gūma pini ⌋ꝛ melle cū vino: aut [n]⌈glutē ⌋cuꝫ gūma pini: ꝛ ceratū, aut sordes aluearioꝝ apum: ꝛ lupini īfusi i aceto: aut radix cucumer] asinini cū glutino albotin: aut nitꝝ cū ficub⁹, aut cū [o]⌈fermēto. ⌋

De apatib⁹ accñtibus in glādulis. Cap. XIX.

Posteāta glādosa, q̄ nō incedunt via [p]⌈atāgarij ⌋qñq₃ accidūt in loco aliq̄ casu in crisib⁹: ꝛ qñq₃ cadūt casu expulsiōis a mēbris radicalibus, Et fortasse attrahūt ea, vlcera ꝛ apata alia sup extrēa, ad q̄ currūt māe, [q]⌈in vijs quaꝝ icedūt ⌋carnes ille: q̄re [r]⌈īuoluunf cū ⌋eis sicut accidit iguini, ꝛ subascelle ex apatione amboꝝ i eo q hꝫ scabiē, aut vlcera sup pedes, ꝛ man⁹. Et qñq₃ sūt cū repl̄one corpis. Et qñq₃ nō est in corpe plima repl̄o. Et eoꝝ cura [s]†⌈ ⌋est diuersa a cura apatū alioꝝ [t]⌈in ꝑncipio, cū expl̄one, ꝛ nō ⌋administraf in eis illd̄: immo euatio p flomiā, ꝛ sol̄onē vētris est illd̄ qd̄ est necessariū. Curatio vō alia [u]⌈ꝓlongef ⌋in eis si pol̄e est, donec ꝺclaref dispō. Nā si fuerit ꝺm semitā crif, aut ꝺm semitā expulsiōis ex mēbro ꝑncipali, tūc nō oꝫ vt ꝓhibeaf oino: imo trahaf ad mēbꝝ q̄cūq₃ attractiōe ē pol̄e, ꝛ ēt cū vētosis. Si aūt fuerit ꝑꝑ multitudinē repl̄onis, tunc euatio est radix: ꝛ minoratio cibi, ꝛ sbtiliatio. Et non admistres expulsiua, imo mollificatiua, ita tñ vt nō admistres mollificatiua iteꝝ absq₃ euōne: fortasse. n. euēiet illd̄ sup mēbꝝ cū attractiōe materiei plime: imo qñ admistras mollificatiua, euā cū hoc: ꝛ trahe māṁ ad diuersum. Timor. n. in expulsiuis ē redit⁹ māei ad viscera, ꝛ ad mēbra ꝑncipalia: Et timor in mollificatiuis, est attractio māei plime. Et euatio, ꝛ ꝺclinatio māei securāt ex nocumento mollificantiū. Et qñ dolor fit vehemēs, tūc necessariū est vt sedes ipm cū eis, q̄ sunt sic̄ lana īfusa i'oleo cal̄o: deinde adde in eo salē in fine ei⁹, dōec sedef dolor [x]⌈statiꝫ, ⌋ꝛ in ꝑmis fortasse addit in dolore. Et qñ corp⁹ ē mūdū, aut mūdificasti ipm, tūc resolue, ꝛ nō cures. Et qñq₃ valet in resoluēdo illd̄, qd̄ est sic̄ farina tritici: ꝛ salui⁹ illa ē farina ordei. Et fortasse magnificaf p resol̄onē fortē apa, q̄re nō admistref, nisi qñ ē necessaria repulsio ex mēbris ꝑncipalib⁹, ꝛ attractio māei ab eis ad apa, timēdo sup illa ꝑncipalia. Et multotiēs qdē sanat ea in ꝑnc° oleū calefactū, qd̄ effūdif solū. Veꝝ qñ apa ē in [y]⌈q̄ꝫtitate, ꝛ suba sua molle, ⌋i mēbro nobili, sic̄ māmilla, ꝛ testiculo, ꝛ non timetur ex ꝓhibitione eius nocumentū, tunc prohibe, ꝛ repelle: sed quādo sentis declinationem ad duritiem, tunc lini vbicunq₃ sit.

De exituris calidis. Cap. XX.

Exitura est de sūma dubellet, que collectiōeꝫ faciūt ex apatib⁹ cal̄is: q̄si nomen aldubellati cadat sup oē apa [z]⌈vlceratū ⌋in iteriore cui⁹ est loc⁹, ad quē effūdif mā aliq̄: ꝛ remanet i eo, q̄cūq₃ mā sit. Et exitura [&]⌈qñ ē ex hac sua dispōne ⌋cal̄a, [ꝯ]⌈tūc aggregaf mā. ⌋ Et qñq₃ icipit apa cal̄m sic̄ ē, cū aggregatiōe, ꝛ sol̄one ꝯtinuitatis ītrinsece. Et qñq₃ nō icipit ita: imo icipit in iceptiōe apatū cal̄oꝝ sanoꝝ: ꝺinde ꝯuertif eē ei⁹ apud statū, vt icipiat in aggregatōe: ꝛ nos in posteriorib⁹ differim⁹ ꝺmonē ō dubellet fris, q̄ ꝯprehēdūt hūores viscosos, ꝛ gypseos, ꝛ lapideos, ꝛ arenosos, ꝛ capillares, ꝛ alios. Lꝫ sint qdā q appropriāt noīe aldubellet illd̄, in q° sf humores illi⁹ gñis: veꝝ nos loqmur nūc de eo, qd̄ aggregat [ꝑ]⌈māṁ ⌋hoc. n. [a]⌈si ⌋icipit exitura, ꝑꝑ māꝫ quā expellit nā, ꝛ nō ē pol̄e vt penetret cutē, neq₃ [b]⌈ēt supficiē carnis ⌋imo sepat ei⁹ ꝯtinuitatē p grossitiē suā, sepatione apiēte, tūc q̄escit in vacuitate ei⁹ qd̄ sepaf [c]†⌈ ⌋sꝫ plimū [d]⌈q̄re ⌋apparet ei caput acutū: ꝛ ꝓpe si fuerit mā acuta. Iste ḡ exituf icipiūt, ꝛ aggregāt [e]⌈saniē ⌋deide maturaf sanies, postea rūpif. Et fortasse idiget ꝯfortatōe i maturatiōe, ꝛ eruptiōe: ꝛ fortasse nō indiget. Et q̄ꝫto plus ē exitura vehemētioris eleuatiōis, ꝛ acutioris capitꝭ, ꝛ rubedinis, ē humor attract⁹ vehemētioris calitatis: ꝛ est velocioris maturitatꝭ, ꝛ resol̄onis, et eruptiōis: ꝛ ꝓpe eminēs, ꝑcedēs ex pinealis. Que aūt ē cū diuersitate, lata, ꝓfunda, pauce rubedinis, ē grosse māei, mala, decliuis ad īteriora, pauci doloris, ḡuis mot⁹: Et deterior ista ē illa cui⁹ eruptio est ad interiora: ꝛ corrūpit illd̄, sup qd̄ vadit. Et ē ō ea, q̄ expellif ad vtrūq₃ lat⁹. Et laudabilior eruptio ei⁹ ē ad [f]⌈vētriculū ꝓpriū ⌋mēbro, cui ē via currens ad exteriora, sic̄ exitura stōci: vt. n. erūpaf ad iteriora ei⁹, ꝛ ipi⁹ ꝯcauitatē, meli⁹ est q̄ꝫ rumpaf ad exteriora ei⁹, ꝛ ad [g]⌈vētriculū ꝯtinētē ⌋mirach: sic̄ eruptio ei⁹, q̄ in cerebro ad duos ventriculos añriores laudabilior est, qm̄ ambob⁹ sunt meat⁹, sicut nasus [h]†⌈ ⌋, ꝛ aures. Et qñ rūpif ad spatiū ꝯtinēs cerebꝝ, aut ad vētriculū posteriorē, nō inuenit meatū ad exteriora, ꝛ nocet nocumēto vehemēti. Et nō est oē membꝝ ꝯueniēs ad hoc, vt eueniat in ipo exitura: in iūcturis. n. minoraf egressio exiture, qm̄ in eis sf hūores mucilaginosi, ꝛ loca eoꝝ ampla, non suffocātia māꝫ, neq₃ retinētia [i]⌈egressionem putridi. ⌋Qd̄ si egrediaf illic exitura, erit ꝑꝑ rē maximā. Et ꝺterior exituraꝝ, ꝛ malignior eaꝝ, est, q̄ egredif sup extremitates lacertoꝝ, ꝛ ꝓpe lacertoꝝ plurium neruoꝝ. Et exiture qdē diuersificāf ꝑꝑ spatiū maturatiōis saniei sue, ꝺm hūorē in sbtilitate, ꝛ grossi/

a A. limonis
b A. alteiugi
c A. circūdef loc⁹ īfirmi cū niue plima ꝛ folijs kalef
d A. et
e A. scarificatiōe
f A. congeletur
g A. occupetur
h A. facientibus saniem
i A. tunc ꝺclina ad infrantia ꝛ ñ sit illd̄ supfluevt non retrocedat mā ad posteriora ꝛ saniatio
k A. facientium saniem
l A. cumata aūt ꝛ mecacali⁹ conferunt
m A. maluauisci cū pauco ammoniaco
n A. debach
o A. Alia litera giemeigi
p A. althohoin
q A. q̄ incedūt i vijs in qb⁹ sunt
r A. firmantur in
s †A. sic̄ sciuisti
t A. in hoc ꝙ in eis nō icipif cuꝫ repcussiōe, neq₃ cū restuatione
u A. expectetur

x A. Alia litera deinde resoluaf Alia litera cum eo quod resoluit
y A. carne molli vel laxa aut
z A. exis in loco vacuo vl' ꝯcauo vel habens locū vacuum
& A. ē illa q̄ est ex summa tilorum
ꝯ A. ꝛ que aggregat materiam Alia litera tūc aggregatur sanies
ꝑ A. saniem
a A. esse
b A. imbibit eaꝫ caro
c A. et
d —— A.
e A. materiam
f A. concauitatē propriam
g A. concauitatem quam continet
h† A. Alia litera ꝛ os
i A. vnde cogat eā ad putredinē

tudine ſua:⁊ ꝯpl̄onē in calore,⁊ frigore eiꝰ,⁊ eq̄lita te eiꝰ:⁊ ſm tp̄s,⁊ etatē,⁊ ſub̄am mēbri. Et nō ꝯtin git [a] [ne] maturet̄ exitura,⁊ [b] [ne] ꝯuertat̄ qđ in ea eſt in pus,niſi ꝓꝓ ꝑuitatem caloris innati in mēbro, aut ꝓꝓ groſſitudinē ſub̄e,que eſt mãei. Et qn̄qꝫ cō tingit ex hoc,vt fiat ſanies in interiore ꝑte ſui,⁊ non appareat ſenſui ꝓꝓ ꝓfunditatē puris,⁊ groſſitudinē eiꝰ qđ eſt ſuꝑ ip̄m: Et ſtat̄ ſuꝑ maturitatē ſaniei velo citer,⁊ qn̄qꝫ non ſtat̄ ſm ſub̄am ſuā in groſſitudine. Qđ ſi maturat̄,⁊ ſubtiliat̄,lenit̄ ſub̄a eiꝰ velociter, ⁊ ſm ꝙ ē de carne iſta ꝑlima,⁊ pauca. Et ꝓꝓ [c] [cãs exiture ⁊ cãus ad saniē ꝓꝓ repl̄onē ⁊ multitudinem mãei ⁊ corruptionē] eiꝰ. Et cãe [d] † [ ] eiꝰ ſt̄ nau ſeatiua ſacietas,⁊ exercitia mala:⁊ egritudines que non faciunt criſim cum eũone appente:⁊ nocumēta animalia ex anguſtijs,⁊ ſollicitudinibꝰ corrumpen tibus ſanguinē. Et de exituris qdē eſt ſpēs,que no minat̄ turmuſios:⁊ eſt exitura que rumpit̄,⁊ quod eſt ſub ea eſt ſil̄e carni bone,deinde apparet ab ipſa ſanies alia. Et de exituris eſt ſpēs que noiat̄ albir, ⁊ eſt exitura [e] [vaſallis] rotũda,⁊ rubea:⁊ quã q bꝫ, ſm ꝑlimum nō expoliat̄ a febre:⁊ eius euentus ſm ꝑlimũ eſt in capite:⁊ qn̄qꝫ accidit in alijs locis.

Sigñtio ꝙ apa fit exitura. Ca.XXI.

QUm videris pulſationem plurimã, aut duritiem prolongatam,⁊ caliditatez,tunc exiſtima ꝙ apoſtema eſt in via vt fiat exitura.

Significatio maturationis,⁊ eius ſi gnum. Cap.XXII.

QUm videris lenitatem quandã,⁊ ſedationem doloris,tunc ſcias ꝙ eſt in via maturationis.

Judicia ſaniei. Cap.XXIII.

SAnies laudabilis eſt illa,que eſt alba,lenis,cui nō ē odor horribilis,⁊ in q̃ non opata eſt niſi cali tas innata,lꝫ non ſit excuſatio a cōitate ex̄nee. Et non [f] [addit̄] eiꝰ lenitas,niſi vt ſciat̄,ꝙ ipſa eſt p̄parata pati a v̄tute digeſtiua:⁊ non diuer ſificat̄ eius [g] [p̄paratio] in inobediēte,⁊ obediēte. Et oꝫ ne ſit ei odor vehemētis horribilitatꝫ,vt ſi lon gingor a putrefactiōe. Dixerũt,⁊ reqrit̄ ex ea alba, qm̄ color mēbroꝝ radicaliũ eſt albꝰ:⁊ nō aſſimilat eã niſi nã potens ſuꝑ eã. Et ſanies mala eſt fetida, ſigñs putrefactionē q̃ eſt ꝯ̃ria maturatiōi,⁊ ſigt dñi tum calitatꝫ ex̄nee. Et qn̄ egredit̄ ſanies diuerſaruꝫ ꝑtium,[h] [ꝯuenientium] coloꝝ,⁊ ſubaꝝ eſt ēt de ge nere diuerſo a bona. Et neceſſe ē omni [i] [ſaniei,vt faciat euenire in corpore putrefactionē,aut maturi tatē,aut diminutionem] aut alteret̄ cuꝫ modo alio.

Significatio exiture intrinſece. Cap.XXIIII.

QUando accidit apa cal̄m in vi ſceribꝰ,⁊ accidũt horri pilationes,⁊ febres:⁊ nō eſt eis ordo, ⁊ ſit dolor vehemētior,⁊ eſt horripila tio in ꝑmis longioris ſpatij,deinde nō ceſſat abbreuiari ſpatiũ eius,⁊ addit̄ ḡuitas apatꝫ, tunc ſcias ꝙ apa fit exitura,⁊ ꝙ ꝑuenit ad collectio nem ſui. Et non fiunt dolores iſti in principio vehe mētiores:⁊ q̃to plus approximat ſtatus,minorant̄ niſi qm̄ eruptio [k] † [ ] ſit in ꝑnc° [l] † [ ] ⁊ ſol̄o ꝯtinuitatꝫ [m] [⁊ dolor ꝑuenit ex ea] qn̄ colligit̄ [n] † [ ] ⁊ qn̄ fit mã ſanies,qeſcit [o] [ēt] calefactio fortꝫ,⁊ inflãmatio:q̃re qeſcit febris eueni ens ꝑ cōitatem cordis. Et ſcias ꝙ durities pulſus eſt teſtimoniũ magnum. Et qn̄ apparet ſignum exi ture [p] † [ ] aldubellati in viſceribus,⁊ non indu rat̄ pulſus,nō iudices penitꝰ,ꝙ ſit exitura interior. Jn hmōi.n.fortaſſe nō erit in viſceribꝰ:imo i ſiphac qđ ꝯtinet viſcera. Et tu qdem iã ſentis latus in quo eſt exitura ꝑ ḡuitatem,que pēdet ex eo,⁊ ꝑ dolorē.

Significatio maturatiōis intrinſece. Cap.XXV.

QUando accidũt ſignificationes exiture itrinſece,deinde qeſcũt accñtia que ſunt ex febre,⁊ hor ripilatione,⁊ dolores ſedatione cōple ta,⁊ remanet ḡuitas,tunc ſcias ꝙ ſani es iam confirmata eſt,⁊ maturatio adeſt.

Significationes propinquitatis eru ptionis intrinſece. Cap.XXVI.

QUando redeũt dolores,⁊ fiunt pũctiōes,⁊ mordicatio, ⁊ ḡuitas ſit vehementior,⁊ ſimilant̄ fe bres,tũc eruptio iã appropinq̄t. Qũ ergo accidit ri gor ſubito,⁊ ſedant̄ ḡuitas,⁊ dolor,tũc iaꝫ eruptio fcã eſt:⁊ ꝓꝑe qn̄ appet ſanies eũata,mordicãs illud qđ ꝑtrãſit. Et eſt neceſſarium vt ſit arefactio v̄tutꝫ,⁊ debilitas arefaciens. Et qn̄ exiture intrinſece ſit eru ptio ſubita,⁊ egredit̄ res ꝑlima,tũc fortaſſe accidũt pulſus cordis,⁊ ſincopis mala,⁊ fortaſſe accidit mors ꝓꝓ reſol̄onem v̄tutꝫ:⁊ fortaſſe accidunt vomi tus,⁊ ventris ſol̄o:⁊ fortaſſe accidit ſputum ſaniei ꝑlime ſubito,qn̄ exitura ē in pectore:⁊ fortaſſe acci dit p̄focatio,qn̄ erũpit ad pectus res ꝑlima ſubito.

Curationes exituraꝝ apparentiũ. Cap.XXVII.

EUacuationes quideꝫ,⁊ ea quibus me dicantur apata in principijs ſuis,niſi ti meat̄ reditꝰ mãei ad mēbꝝ nobile ſicut ꝺclarauimꝰ,⁊ ſicut errãt in hoc ſtolidi, ſunt res in qbus cōicãt exitura cal̄a,⁊ apata cal̄a q̃ nō ſunt exiture. Jllđ v̄o qđ ei appropriat̄ de regimi ne,eſt reſol̄o eiꝰ qđ aggregatũ eſt in ea. Et illud eſt ſm duos mōs regiminis:quoꝝ vnꝰ eſt,regimē cur rēs ſm rectitudinē qum [q] [egritudo] nō egredit̄ ab eo,qđ ꝯſuetum eſt ꝑlimũ. Et eſt,vt ingeniet̄ in matu ratione mãei vt fiat ſanies ⁊ in eruptōe eiꝰ poſt illđ, [r] † [ ] vt tu obſ̄ues v̄tutē,⁊ ꝯſ̄ues eã ne ꝓſternãt eã dolor,⁊ eruptio ſubito,plures.n.hominũ mortui ſt̄ ſincopiꝫãdo ex arefactiōe v̄tutis:imo opꝫ vt obſer uet eã medicus,q̃liter ꝯfortet virtutem,⁊ ꝯſeruet eã cum eo qđ ſcis:q̃re oꝫ vt cibet̄ patiens dubellati ci bis bonis:niſi ſit exitura in viſceribꝰ,qm̄ tunc opꝫ neceſſario,vt ſubtiliet̄ cibꝰ. Et ſcđus eſt regimen egrediens a rectitudine ꝓꝓ neceſſitatem diſpōnis:⁊ eſt qm̄ qn̄ egritudo eſt magna,⁊ exitura ꝑtranſiens in magnitudine ſua illud quod ꝯſuetuꝫ eſt,⁊ timet̄ [s] [feſtinatio] rei in expectatiōe maturatiōis in ea,⁊ ſcit̄ ꝙ v̄tus nō ſufficit in maturatiōe illiꝰ totius:⁊ ſi adminiſtrant̄ maturatiua,ꝑducet illud ad veſtigiũ imaturatōis,tũc neceſſaria eſt ꝑforatio cũ cautella, ne ferꝝ tãgat illud,qđ ſeqtur exiturã ꝺ mēbris no bilibꝰ,in tactu quoꝝ a ferro eſt timor: Et [t] [illđ eſt] qum ſenſeris,ꝙ mã tal̄ eſt groſſitiei,ꝙ non matura bit̄,⁊ ꝙ calor innatꝰ in mēbro tãte eſt ꝑuitatꝫ,ꝙ non maturabit,aut timueris ꝙ ipſe ꝓꝓ ſuã [u] [abbreuia tionē] eſt talis ꝙ alterabit̄ alteratōe nō maturatio nis v̄e:aut exitura eſt ꝓꝑe iũcturas,⁊ mēbra ꝑncipa lia,q̃re timet̄ ꝙ ipſa corrũpat ea. Et ſi fidutiã hẽt in medicinis faciētibꝰ inuiſcationē,⁊ maturãtibꝰ, nō elongabit̄ qn inuiſcãtia ꝓhibeãt penetrare inſpi rationē in [x] [ſpatiũ,] ⁊ maturatiua moueãt calitatē debilē:⁊ totũ illud iuuat ad putrefactionē membri, in hmōi ergo ē neceſſaria [y] [inciſio] ꝓfunda,⁊ ꝑfo ratio diſrumpēs:deinde ſequant̄ illđ medicine,que

Marginal notes (left):
a A. vt non
b A. non
c A. cãe exitura, rũ ⁊ cãus ad ſa niem ſt̄ repletio ⁊ multitudo ma terie ⁊ corruptio
d † A. cauſarum
e A. vlceroſa
f A. requiritur
g A. operatio
h A. diuerſoruꝫ
i A. mãe q̃ acci dit in corpore vt putreſcat vel di gerat̄ aut inſfect ſeu induretur
k † A. doloroſa
l † A. ⁊ eruptio g dem
m A. ex q̃ ꝑuenit maior dolor ē il la que accidit
n † A. materia
o A. tunc
p †. et

Marginal notes (right):
q A. apoſtema
r † A. et
s A. magnifica tio
t A. ſimiliter
v A. diminutio nem
x A. poroſitatibꝰ
y A. Alia litera ſcarificatio

a A.scarificatio ⁊ apertio
b A.ꝓpter illud
c A.esse cũ incessu linearum
d A.scarificato
e A.emplastrēt
f A.aqua ⁊ oleo
g A.et
h A.est nasturtium cuȝ glutine
i †A.⁊ anacardo
k A.volueris scidere
l †A.tunc non
m †A.proprie
n ——A.
o A.tactu vl' ex compressione
p A.viriditateȝ

sunt in vltimo resol'onis, ⁊ exiccatõis. Et oȝ vt sint a[ꝑforatio, ⁊ sectio]incedẽtes in lõgitudinẽ villoꝝ neruoꝝ mẽbri, nisi sit volũtas vt destruat̃ opatio illius mẽbri, timẽdo casum spasmi: tunc.n.incide villos in latitudine, ⁊ saluabis ab eo qđ timebas. Et plimum qdem lõgitudinis villoꝝ est cũ lõgitudine corꝑis, nisi in mẽbris approꝑatꝭ. Et b[sil'r]inuenis plimũ lõgitudinis villoꝝ c[cum plimo ligature]⁊ rugaꝝ, nisi in mẽbris appropriatꝭ, sicut in frõte. Et oꝑȝ vt non approximet ꝑforato, neqȝ d[secto]aq̃, neqȝ oleũ, neqȝ aliqd in quo sit pingue. Et si non est excusatio qn lauet̃, tũc fiat cũ aq̃, ⁊ melle: aut aqua cum vino, aut cum aceto. Qđ si vehemẽtiora fiant apata, ⁊ inflãmatio post ꝑforationẽ, e[vaporet̃]cũ lentib⁹. Et si nõ fuerit illud necessariuȝ, administrabis incarnatiua, ⁊ empl'a. Et scias ꝙ hec ꝑforatio ẽ gñatiua virus, ⁊ sorditiei, ⁊ fistulaꝝ: ⁊ veꝝ qum non inuenis excusationẽ, tũc nõ est ingeniũ aliud. Et loca ꝯuenientiora ad expectanduȝ vt in eis maturet̃, sunt loca carnosa, paucoꝝ neruoꝝ, ⁊ venaꝝ. Et scias ꝙ pineales, eleuate, acutoꝝ capitum, paꝝ indigẽt ꝑforatiõe, neqȝ añ maturitateȝ, neqȝ post ipsam.

¶ Regimen maturatiõis, ⁊ ingeniũ ad ꝯfaciẽdũ pus in exituris apparentibus. Cap.XXVIII.

MEdicinarum maturatiuarũ calitas oꝑȝ vt sit ꝓxima calitati corꝑis, ⁊ sit eis inniscatio quedã. De illis sunt in ꝑmis q̃di bus embroca cũ aq̃ tepida, ⁊ empl'atio cũ farina tritici, aut ordei: ⁊ triticũ masticatũ est meli⁹ in hoc: ⁊ panis cuȝ f[pice]aut cera: ⁊ crocus: ⁊ puluis olibani, ⁊ pix cuȝ oleo roſ. aut adeps porci: aut empl'm de maluauisco, ⁊ semine lini. Et iteruȝ empl'm de ficub⁹ siccis, dulcib⁹, grassis, pinguibus sol': aut cum farina ordei: ⁊ farina ordei iteꝝ: ⁊ ꝓꝑe si ponant̃ in ea isop⁹, ⁊ origanũ siluestre: aut aggreget̃ cũ aq̃ in qua decoquãtur cũ pauco sale, nõ superfluo. Et qñqȝ ponit̃ in eo adeps, aut oleũ g[aut] forti⁹ illo h[due ꝑtes glutinis]albotim. Et medicine composite ex vuis passis, ⁊ storace, ⁊ galbano, ⁊ myrrha, i†[ ]⁊ laudano, ⁊ resina, ⁊ butyro, ⁊ mastice, ⁊ isopo humida, ⁊ radice cucumerꝭ asinini, ⁊ radice san. draconis. Et empl'm galieni cũ oleo de kerua absqȝ cera: ⁊ ꝓꝑrie qñ soluit̃ hoc empl'm in ol'o: ⁊ sil'r empl'ȝ didimos, ⁊ empl'ȝ basilicõ. Et de bonis in hoc est medicamẽ đ lapide marchasite cũ ãmoniaco, qđ desuꝑ ponat̃ donec cadat ꝑ se.

¶ Regimen exituraꝝ qñ mature sunt. Cap.XXIX.

CUm inuenis exituraȝ grosse cutis, cũ maturatione, cui⁹ non ꝑat̃ ipsius eruptio, Et sunt illic vene, ⁊ corde, ⁊ nerui, tunc oꝑȝ vt ꝑfores, qm̃ si dimiseris saniẽ, corrũpet̃: ⁊ corrumpet, ⁊ corrodet venas, ⁊ villos neruoꝝ: ⁊ illud qdẽ vehemẽtius erit cũ fuerit ꝓpe iuncturas: ⁊ tu qdem quere cum tua ꝑforatiõe locũ saniei. Et sis sollicitus vt cadat porta ꝑforatiõis inferius, nisi vbi nõ est possibile. Et si illud, qđ est suꝑ exiturã fuerit grossum, et k[secueris,]tũc seca portã tm̃, qm̃ l†[ ]adherebit grossum cum eo qđ est post ipsum, Et si fuerit extenuatũ, tũc seca totũ eiua in longũ. Et scias qđ locus in q̃ est sanies, declarat̃ ꝑ tactũ: ⁊ m†[ ] qñ tãgitur cũ digito n[ꝓꝑrie]⁊ tu obserua cũ digitis alijs, saltem alteri⁹ manus an expellat̃ aliqd ex o[cisti.] Et locus qdem saniei appet ex declinatione coloris ad albedinẽ: ⁊ dum nõ est matura est declinis ad rubedinẽ. Et qñqȝ est locus saniei đclinis ad p[rubedinẽ,]⁊ citrinitatẽ qñ sanies nõ est bõa, q[Et sustẽtare in tactu]absqȝ visu: verũtñ visus est adiuuãs. r[Oꝑȝ ergo]vt in sectiõe s†[ ]ꝯseq̃ris lineas nãles t[ligature]u[nisi q̃ sit apud sumẽ] nisi apud necessitatẽ x[⁊]in mẽbris diuersificãtib⁹ sitũ villoꝝ in lõgitudine sua y[loco ligature.] Naȝ si tu secut⁹ fueris illđ in ꝑforatione exiture, q̃ est suꝑ frontẽ.s. z[ligaturã,]cadet cutꝭ frontis suꝑ faciem: immo oꝑȝ vt tu diuersifices & [ligaturã.] In eis võ q̃ sunt sic inguina, oꝑȝ vt vadas cũ ꝯ[ligatura]in latitudine cutꝭ. Et qum tu ꝑforaueris exiturã, ⁊ extraxeris qđ in ea est, tũc necessariũ est, vt tu succurras ad ꝯglutinãdũ cutẽ cũ carne, vt nõ ꝝ[rũpat̃ ⁊ indurescat,]⁊ fiat tal'r ꝙ nõ glutinet̃: q̃re fiat sinus, q nõ cesset impleri, ⁊ redeat silis exiture ꝑme: ⁊ quotiens mũdificaueris, nõ moret̃ iteꝝ qn impleat̃: ⁊ fiat in ṽitate de gñe fistulaꝝ. Et anteq̃ȝ facias ipsam ꝯglutinari in hora oꝑȝ vt mundes eã. Et si tibi necessarium fuerit, vt in ipsam intromittas radiũ suꝑ cui⁹ caput sit pãnus asꝑ, cũ quo mũdifices ipsam, ⁊ frices, deinde fac ipaȝ adherere, ⁊ ꝯserues eã cũ ligatura ẜm ꝙ dicemus đ ligaturis cauernaꝝ, ⁊ vlceꝝ ꝓfundoꝝ, erit cõueniens valde. Et oꝑȝ vt tu obꝭues in ꝑforatione illđ, qđ dixim⁹ de ꝯditiõib⁹: deinde ꝑfora in loco maturiore a†[ ]⁊ ꝑte longiore a venis, arterijs, ⁊ cordis. Inqt antilus si exitura fuerit in capite, tũc sectio ei⁹ sit sectio eq̃lis ⁊ sit cum radice natiuitatꝭ piloꝝ, ne sit trãsuersa in ea, vt coopiãt eã pili, ⁊ non oñdat̃ qum sanabit̃. Dixit: ⁊ qñ est loc⁹ b[ei⁹ oculus,]tũc ei⁹ ꝑforatio sit c[lata] Et si acciderit in naso, ꝑforabim⁹ eã eq̃lem cũ quãtitate lõgitudinis nasi. Et si fuerit ꝓpe oculũ, ꝑforabimus eã ꝑforatiõe sili capiti lune noue, ⁊ faciem⁹ tortuositatẽ inferius. Si aũt acciderit in mãdibulis, secabim⁹ eã eq̃li sectiõe: qm̃ cõpositio hui⁹ loci est eq̃lis: ⁊ scit̃ illud ex corꝑibus senũ. Post aures ṽo ꝑforamus illđ eq̃l'r. Brachia aũt, ⁊ cubitos, ⁊ manus, ⁊ digitos, ⁊ inguina oĩa ꝑforam⁹ in lõgitudine. Inqt: ⁊ si fuerit ꝓpe coxas, ꝑforabim⁹ eã ꝑforatiõe rotũda, Et ꝑforatio qdẽ rotũda est, q̃ apꝑhendit cum apꝑhensiõe sua in lõgitudine corꝑis aliqd de latitudine ei⁹. Inqt: qm̃ qum loc⁹ iste nõ ꝑforat̃ rotunde, poẜe est vt aggregent̃ in eis mãe, ⁊ fiãt fistule. Et sil'r ẽt ꝑforat̃ qđ est ꝓpe anum, ꝑꝑ locum humiditatis, que aggregat̃ in eo. Et in latere, ⁊ costis, ꝑforatur d[apiẽdo.] In testicul' vero, ⁊ virga eq̃l'r. Inqt: ⁊ simus prõpti semꝑ, vt e[ꝯsutum sit seq̃ẽs figurã loci]q̃ȝto plus potuerim⁹ suꝑ ipsum. f[Coxe] aũt, ⁊ adiutoria secant̃ in lõgitudine ⁊ ꝯserua vt nõ ledas neruos. g[Et scias ꝙ ꝑforatio diuersificat̃ ẜm loca, qm̃ qñ est apud oculũ, tũc ꝑforatio ei⁹ est h[lata]similis situi oculi, Et in naso est cũ lõgitudine nasi. Et in mãdibula est cũ lõgitudine mãdibule. Et ꝓpe aurẽ secat̃ eq̃l'r, qm̃ cõpositio hui⁹ loci est eq̃lis. Et cognoscit̃ illud ex corꝑib⁹ senũ: Post aures ṽo ꝑforat̃ eq̃l'r. Et in brachijs in crurib⁹ ⁊ coxa ⁊ ṽga totũ eq̃liter fit in lõgitudine: ⁊ sil'r in lacertꝭ vẽtris, ⁊ in dorso, ⁊ in inguinib⁹, ⁊ subascellis pones eã ꝑforatiõeȝ accipiẽtem ex latitudine ẽt, ne at in ea sinus q fiat fistula. Et sil'r in ea q̃ est ꝓpe anũ accipe de latitudine ẽt, ne ꝓueniat sin⁹, ⁊ fiat fistula. Et testiculi, ⁊ virga eq̃l'r, ⁊ in lõgitudine. Et in latere, ⁊ costis accipe ĩ latitudie ẽt, vt sit i[trãsuersa,]qm̃ sit⁹ costaꝝ ẽ sil'r: ⁊ caro q̃ ẽ suꝑ eas.]g Inqt ꝯsidera semꝑ sitũ carnis, ⁊ villos lacertoꝝ, qm̃ nõ sumus ꝓmpti nisi ad hoc vt ꝑforem⁹ cũ imitatiõe loci, vt nõ ꝓueniat incisio: ⁊ sit locus incarnatiõis bonus, non k[grossus.] Et sit in oĩ dispõne studiũ tuuȝ ne incidas arteriã, neqȝ venã magnã, aut neruũ, aut villos lacerti: ⁊ ꝑfora/

q A.⁊ fũdamẽtũ .s.cognitõis loci saniei ẽ tactus
r A.Et oportet
s †A.Alia litera non
t A.rugarum
v ——A.
x ——A.
y A.a loco rugarum
z A.rugas
& A.perforatiõeȝ a rugis
ꝯ A.rugis
ꝝ A.fiat sicut testa ostracosa, et dura
a †A.Alia litera ⁊ magis carnoso
b A.in loco oculi
c A.tortuosa seu flexuosa
d A.ꝑforatiõe arcuali seu lunari
e A.sit ꝑforatio seq̃ẽs figuram creatã seu nãleȝ Alia litera incisio seu ꝑforatio sequat̃ figuraȝ loci vel figuram creatam
f A.Crura
Alia litera vsqȝ illic. Inqt considera
g ——A.
h A.tortuosa vel flexuosa
i A.tortuosa
k A.turpis

tio fit ſm magnitudinē exiture. Sꝫ ſi fuerit pua, ⁊ currit qđ ē in ea ex loco vno, tūc ſeca eā in loco vno. Et ſi fuerit magna, tūc pfora eā [a]⌈ex pncipio⌋ dein/de intromitte digitū tuū indicē [b]⌈ſiniſtrum⌋ in eo, [c]⌈⁊ pfora eā vbi⌋ puenerit [d]†⌈ ⌋ caput eiꝰ, dein/de intromitte ēt in foramine ſo, ⁊ ſm hoc donec ve/nias ſup eā. Et ſi exiture fuerit locus [e]⌈ſufficiēs⌋ ex quo ſit poſſe exire qđ eſt in ea, pforabimus ipſaꝫ in illo loco: ⁊ ſi fuerit rotunda, aut fuerit ei figura ne egrediat̃ qđ eſt in ea ex pforatione vna, pforabimꝰ eā in interiore parte ſui in duobꝰ locis, aut tribꝰ ſm q̄ꝫtitatē q̄ꝫ ſcis, ꝙ oē qđ aggregat in ea, currit in bo/ra. Jngt [f]⌈niſi⌋ ſit exitura ꝯiuncturalꝭ, aut mēbꝝ no/bile, aut mēbꝝ ppinquū oſſi, aut pāniculo, feſtina/bimus in pforatione eiꝰ anteq̄ꝫ ꝯfirmet̃ eiꝰ matura/tio, ne pus corrūpat aliqđ de his mēbris: dico ergo iſtud eſt regimē, qn̄ nō inuenimꝰ excuſationē de pfo/ratiōe. Si aūt ſperamus ꝙ rumpat̃ p ſe, nō pfora/bimꝰ, Et ſilr̄ ſi ſpamꝰ qđ ipſa erumpat̃ p medicinas faciētes eruptionē: forſitan.n. inuenimus in medicis facientibus eruptionē, quod ſtat loco pforationis. Et multotiēs perforatur cutis perforatiōe aliqua, aut accipitur de ea aliquid, poſtea ponitur ſuper eā eruptionem faciens, vt ſit ei profundatio.

a A. Alia litera in loco cum pforatione maiori
b —— A.
c A. donec
d †A. ad
e A. inferius
f A. ſi

De [g]⌈eruptionibus exituralibus.⌋ Cap. XXX.

g A. erumpentibus exituras.

Xituras qdem ſaluas, in qbus nō eſt magna malitia, apit aqua calꝭa, ⁊ erumpit eas: putrefacte aūt ledunt̃ ex hoc vehemēter, pp il/lud quod attrahit̃ eis ex materia. Et qum vides exituram quā aqua calida rectificat cō/fide tc̄ de bōitate eiꝰ. [h]⌈De cura. C. XXXI.⌋

h —— A. ⁊ ꝯtinuatur cuꝫ pcedenti

Et ſcias ꝙ empꝭatio cum radice narciſci rūpit oē prauū: ⁊ ppie cū aqua, ⁊ melle: bulliat̃ totū il/lud cū oleo đ lilio, aut irino: Aut radix cāne recens cū melle, aut pice ſicca cuꝫ ſorditie aluearioruꝫ apum: Aut empꝭm arboſilos: Aut ſumat̃ cere, ⁊ reſine, ⁊ butyri oiuꝫ an̄. lb. j. ⁊ pi/cis ſicce, ⁊ mellis amboꝝ an̄. lb. ſ. ⁊ floris eris. ℥. iij. ⁊ olei q̄ꝫtū ſufficit. Et medicamē de alleis eſt bonuꝫ valde. Aut ſumāt̃ amoniaci. vj. cere. iiij. glutinis al/botin. iij. ſulfuris citrini. iij. nitri. iij. ⁊ fiat ex eis em/plaſtꝝ. Et de illis q̄ nos expti ſumꝰ, eſt vt ſumantur medula gnoꝝ cotti, ⁊ nux rācida, ⁊ fermētū, ⁊ cau/les decocti, ⁊ cepe decocte, ⁊ ſinapis, ⁊ fimꝰ colūbi/nꝰ, ⁊ fiat ex eis empꝭm: rūpit.n. velociter. Et iterum diaqlon ſolutū in mucilagine ſinapis, ⁊ ſapone, aſſo/ciatū cū ficubꝰ. Et de medicinis erūpētibꝰ ſtātibꝰ loco pforatiōis eſt, vt adminiſtret̃ empꝭm factuꝫ ex melle anacardoꝝ, ⁊ pice hūida: q̄ duo aggregēt̃ cū igne eq̄lr, deinde ponant̃ ſup exiturā p mediū dieꝫ, qm̄ rūpet eā. Et de eis iteꝝ q̄ ſt̃ fortia eſt, vt ſumant̃ alkali, ⁊ calx nō extincta, ⁊ ponāt̃ in [i]⌈ſubmerſiōe ſui, ⁊ media aque:⌋ deinde colet̃ poſtq̄ꝫ bullierūt: ⁊ ſint in illa aq̄ alkali, ⁊ calx: deinde ſumant̃, ⁊ ponāt̃ in caldariā de ere, ⁊ ponant̃ ſup prunas, ⁊ ꝯgelent̃ in ſalē: Et ſumat̃ de hoc ſale aliqđ, ⁊ q̄ꝫtum eſt q̄rta eius de ſale ammoniaco, ⁊ ponat̃ in mucilagine na/ſturtij in q̄ ſit aliqđ de melle anacardi, ⁊ adminiſtret̃. Aut ſumant̃ cātarides, ⁊ terant̃, ⁊ ponant̃ ſup ole/um vetus, ⁊ ponant̃ ſup ignē leuē. ſ. ignē prune, do/nec totuꝫ [k]⌈coaguletur⌋ deinde terat̃ ſic̄ terit̃ [l]⌈em/pꝭm,⌋ ⁊ fiat ex eo empꝭm, ⁊ ponat̃ ſup ipm mel ana/cardi: ⁊ ppe ſi ponat̃ in eo ſtercꝰ [m]⌈accipitris⌋ aut ſtercus paſſeꝝ, aut ſtercꝰ anatis. Et qdā iā dixerūt [n]⌈alkebikeꝫ.⌋ Et de medicinis reſoluētibꝰ, eſt oē calꝭm, reſolutiuū, iteratū ſup mēbꝝ cū rarificatione

i A. aq̄ q̄ ſbmergat̃ vel coopiat̃ quātitate vna ⁊ media
k A. fiat vnum
l A. vnguentum
m A. falconis
n A. alchibichengi

mēbri, ⁊ raritate eiꝰ, cū vaporatiōibꝰ faciētibꝰ illud de illis, in qbus eſt humiditas calꝭa. Et q̄ꝫto plus re/ſoluit̃, [o]⌈empꝭet̃ multotiēs locꝰ, ⁊ embrocet̃.⌋ Et oꝫ ne vacuū ſit regimē a medicinis leniētibꝰ, donec leniat̃ durities ipſiꝰ: [p]†⌈ q̄r⌋ ne/ceſſariū eſt, vt admiſtrent̃ leniētia ſola. Et iſte medi/cine reſoluētes ſaniē ſunt de ſūma albaurach, ⁊ ſina/pis, ⁊ ſtercus auiū, ⁊ arſenicū, ⁊ calx, ⁊ cordumeni: ⁊ miſceant̃ cū eis, q̄ ſt̃, ſicut tus, ⁊ glutinū albotin, ⁊ maſtix, ⁊ [q]⌈aldibic,⌋ ⁊ aggregent̃ cū aceto, ⁊ oꝭo antiq. Et medicamē fcm̄ cū alleis, aut ex albacuen, aut ex piretro, ⁊ ſtafiſagria, ⁊ baurach cū melle. Et an̄ oia iſta mūdet̃ locꝰ cū aq̄ calꝭa. Et medicamē de marchaſita cuiꝰ đſcriptio. ℞. lapidis marchaſite. ʒ. xij. āmoniaci tātūdē, farine fabaꝝ. ʒ. vj. miſceat̃ cuꝫ reſina hūida, ⁊ liniat̃ ſup cutē, ⁊ ponat̃ ſup [r]⌈ſaniē⌋ dōec cadat p ſe: ⁊ oꝫ vt admiſtret̃ ſtatiꝫ, qm̄ exiccat̃ velociter. Et medicamē fcm̄ [s]†⌈ ⌋ ex ſalis āmoniaci q̄ꝫtitate ptis vniꝰ, ⁊ ex bezahard q̄ꝫtitate q̄rte ptis vniꝰ, ⁊ ex lithargyrij q̄ꝫtitate ptis vniꝰ ⁊ t̃tie ⁊ ex olī ātiq q̄ꝫtitate ptis vniꝰ, ⁊ duaꝝ ter/tiaꝝ ptis ſūat̃ ex eo linimētū. Et qn̄ n̄ ꝯferūt medici/ne, ſic̄ pdiximꝰ, nec̄ariū eſt pforare, aut cauterizar̃.

o A. minorabis reiterationē poſitionis ⁊ embrocationis
p† A. ſi acciderit ⁊ nō ꝯgelet̃ ſanies, ꝙ ſi remota fuerit ſanies, et reſolꝭo fcā fuerit ⁊ remāſerit durities, tunc
q A. aldebac
r A. locuꝫ ſaniei
s† A. Alia litera de ſale āmoniaco cuiꝰ đſcriptio

Regimen exituraꝝ intrinſecaꝝ. Cap. XXXII.

Aldubelet qdē intriſece oꝫ vt regant̃ cū euotiōe: ⁊ ppe qn̄ colꝭa eſt egrediens in egōne, ⁊ vrina: ſigt ꝙ ſanguis totꝰ ē malꝰ. Qn̄ vō v̄ificat̃ exiſtimatio medici ꝙ ſan. eſt bonꝰ, pter illū quē expellit ad exiturā, ⁊ pꝰ euonē, tūc opꝫ vt maturet̃ cū medicinis eq̄libꝰ, ſic̄ eſt vinū tenue ſubtile, quꝫ bibit̃ paulatim. ⁊ illđ cui initēdū ē in maturatōe exq̄ſitiſſima eoꝝ, ſt̃ medicie ſbtiliatiue, exiccatiue, ſic̄ myrrha. ⁊ ciamomū, ⁊ reliq ſpēs: ⁊ ꝯſequant̃ cū potu vini ſbtilꝭ, qđ ē ad albedinē đcli/ne: Et đ ꝯpoſitiſ ſt̃ tyriaca, ⁊ mythridatū, ⁊ homoru/ſia.

De aldemenul. Cap. XXXIII.

Aldemenul iteꝝ ſunt de gn̄e exituraꝝ: ⁊ plu/mū eoꝝ fit ex malitia digōnis: Et ex mo/tibꝰ ſup replꝭōne: ⁊ q̄ currūt curſu illoꝝ. Et ēteriores aldemēul ſt̃, q ſt̃ pfundio/res.

De cura aldemenul. Cap. XXXIIII.

Quando appent aldemenul, tunc eoꝝ cura circiter treſ di/es eſt cura apatuꝫ calꝭoꝝ: deinde pꝰ illđ oꝫ vt ſit occupatio in reſoluēdo, ⁊ matu/rādo: forſitan.n. reſoluet̃: ⁊ illđ ē ſꝫ mi/nꝰ: ⁊ forſitan maturāt̃. Et n̄ oꝫ vt ſit negligētia i cu/ratōe aldemēul: mꝭtotiēs.n. ꝯuertit̃ ad exiturā ma/gnā: ⁊ [t]⌈cura eiꝰ ē⌋ euo ſꝫ q̄ꝫtitatē nec̄itatiſ flomie, et ſolꝭonis vētr], Et qn̄ fuerit i aldemēul pꝭſatio, ⁊ baſ radicis, tūc ē nec̄aria maturatio: q̄ adiuuet̃ ad illā. Et [u]⌈illū qđ q paſſus ē mꝭtitudinē egreſſiōis⌋ alde/mēul, libat ſolꝭo vētris, ⁊ rarificatio cutiſ cū balneis admiſtratiſ ſep, ⁊ exercitio. Et đ maturatiuis qdē ē ſemē almaru tritū cū lacte, aut cū ficubꝰ ⁊ melle: Et ficꝰ cū melle ipo. Et triticū maſticatū ē bonū ad ma/turationē eoꝝ. Et ſilr̄ paſſe ꝯfecte cū baurach. Aut ficus cū ſinapi pmixte cū oleo đ lilio. Et medicamē aldemenul cognitū. Et medicamē de fermēto notū. Et medicamē cui ineſt iſte modus maturat. ℞. bu/tyri. ʒ. j. ⁊ mediā, fermēti acetoſi. ʒ. j. ⁊ ſemis alma/ru triti, ⁊ pſilij oiuꝫ an̄. ʒ. j. ſ. [x]⌈lactiſ fici.⌋ ʒ. iij. fenu/greci, ⁊ ſe. lini oiuꝫ an̄. ʒ. v. bulliāt i lacte, ⁊ admiſtre/tur: ipꝫ.n. ē iuuatm̄ tēpatū. Et qn̄ aldemēul difficilr̄ vēit ad pus, ⁊ cū gete calitatiſ ſguis, tc̄ floma venā q̄

t A. ſecurat ab hoc
u A. corpꝰ repletū in quo multiplicat̃ egreſſio
x A. olei ſiſamini

imbibit ipm:deinde ventosa locū:⁊ non facias istō in ꝓncipio,qm̄ egredietᷣ san. virulētus,⁊ retinebitᷣ grossus,⁊ fiet illic vlcus durū.Et qn̄ maturatᷣ,⁊ nō apitᷣ,pfora ipm,aut cū medicinis aut cuȝ ferro,aut ꝺm ꝙ dcm̄ est in exituris. Et ō bonis erumpētib⁹, est illud:semē lini,fimus colūbinus,⁊ fermentum.

❡De Moro. Cap.XXXV.

Hoc est apa molle ex carne addita qō accidit in carne rara:⁊ plim ū ei⁹ fit in ano,⁊ vulua:⁊ qn̄qȝ est saluū,⁊ qn̄qȝ est malignū dolorosum.

❡Tractatus secundus de apatibus frigidis,⁊ que currunt cursu eorum. Cap.I.

Tumores frigidi:⁊ q currunt cursu eorū in corpe,sunt fla,⁊ melia,⁊ ventositas:⁊ cōpositu ȝ ex eis:⁊ tu iā sciuisti spēs eorū. Et apata fra,aut sunt flatica,aut melica,aut vētosa,aut ꝯposita.Et apata flatica,aut sūt simplicia,⁊ noiantᷣ apata mollia:aut aq̊sa sic̄ accidit mēbro alicui vt in eo aggregetᷣ aq̄,sicut hydropisis ꝓprie:Aut dubellet,in qb⁹ sunt sicut [a]⌈nodi⌋lenes,aut dure,sic̄ scrofule,⁊ nodi duri.Et melica aut sephiros,aut cācer:⁊ tu scies dr̄iam inter vtrosqȝ.Et vētosa aut sunt [b]⌈eleuatio,⌋ aut inflatio.Et [c]⌈eleuatio⌋qdē ē qn̄ vētositas ꝑmiscetᷣ sube mēbri.Et inflatio est,qn̄ est ventositas aggregata in spatio vno,fixa in eo.Et qn̄qȝ cōponuntᷣ illa apata ad inuicem,⁊ cum calidis ex eis.

a A.Nota ꝙ vbi habetᷣ nodus in arabico habetᷣ alselha
b A.althebegi
c A.althebegi

❡De apate molli flatico,qō noiatᷣ vndimia. Ca.II.

Est apa albū,molle in quo nō ē caliras:⁊ q̄ȝto pl⁹ mā ē sbtilior,⁊ magis madida,ē mollificatio ei⁹ vehemētior,⁊ digit⁹ facili⁹ penetrat in eo qō cōprimit,cuȝ ꝓhibitōe ei⁹ [d]⌈qō est⌋in eo qō nō est in [e]⌈eleuatōe⌋⁊ q̄ȝto plus mā est grossior, est ad duritiē,⁊ frig⁹ [f]†⌈ ⌋decliue,⁊ plimū ei⁹ est a vapore flatis:⁊ est de gn̄e [g]⌈eleuatiōis.⌋Et differūt vndimia ab apatib⁹ melicis,ꝑ paucitatem duritiei,⁊ paucitatē obfuscationis.Et qn̄ accidit ex ꝑcussiōe,⁊ silib⁹,⁊ nō occurrit mā q̄ attrahitᷣ ad locum ei⁹,nisi flegma,tūc nō apat ꝓter apa flatis:⁊ illud est parū,⁊ non euacuatur ex dolore.

d A.aliqua
e A.thebegi
f †A.magis
g A.althebegi

❡Curatio apatis mollis. Cap.III.

Euacuatio qdē q̄ fit cum solōne vētris,⁊ abstinētia ab eo qō gn̄at flegma,est res q̄ ē necessaria. Et qum fcm̄ fuerit illō,oȝ vt sit repcussio ei⁹ in ꝓnc°,cū eo qō aggregat exiccatiōeȝ,⁊ resolōnē.Et oȝ vt fricetᷣ loc⁹ cum mātili fricatiōe dura,ōinde administrentᷣ suꝑ ipsuȝ exiccatiua.Et nō oȝ vt ꝯtāgat ipm aq̄.Et de illis q̄ bona sunt in ꝓnc° est,vt administretᷣ suꝑ ipm spōgia noua infusa in aceto cōmixto:aut infusa in aq̄ baurach,⁊ cineris.In suba.n.spōgie sunt exiccatio,⁊ resolō:Et q̊tiēs additᷣ egritudo ponatᷣ acetū,in q̊ ifundit spōgia forti⁹ parū,Et apud statū ꝑueniatᷣ cū ipo finis in fortitudine,⁊ administretᷣ solū cuȝ spōgia,⁊ ꝑmixtum cū oleis vehemētꝫ resolōnis.Et in illa hora iterū administra spōgiā infusaȝ in aq̄ cineris fici, ⁊ vitis,⁊ [h]⌈silicis⌋⁊ siliuȝ.Et opȝ vt cōprehēdat spōgia oia latera,ne declinet mā ad lat⁹ aliō. Et qn̄qȝ administras loco spōgie,quȝ nō iuenitᷣ,pān⁹ duplicat⁹ in duab⁹ tūicis cū aq̄ cineris:⁊ qn̄ assiduatᷣ suꝑ ipm vna vice p⁹ aliā,fortasse sufficit,Et aq̄ calcis est fortior. Et de illis que ꝯferunt iterū,est oleum rosᷣ. cum aceto,⁊ sale,⁊ sulfure cōbusto.Et ipsuȝ sulfur est bonum.Et cicer cū aq̄ caulis est mirabilis iuuamēti,Et memithe in ꝓncipio solū,⁊ cū qbusdā exiccātibus calis est bonū.Et strictura cū ligamētis cōfert ei in quo nō est mā grossa.Et opȝ in illa ligatura vt sit inceptio ab inferiore ad supi⁹.Et succ⁹ myrti est bon⁹ in ꝓncipio:⁊ bōitas ei⁹ post illō est,vt cuȝ eo ꝯficiantᷣ medicine post:Et qum hoc apa ē in mēbro neruoso,spisso,aut ligamēto,aut corda,permisceatᷣ in medicis qō incidat cū lenificatiōe.Et qn̄ est cū hoc dolor ꝓꝑ cām que dcā est,tūc opȝ vt sedetᷣ dolor in ꝓmis cū his que sꝫ sicut isop⁹ humida,⁊ vinū coctū,⁊ cerataria ex oleo:⁊ vt administretᷣ embrocā cū vino stiptico nigro:⁊ post illō administretᷣ,[i]⌈cū cinere,⁊ silib⁹.⌋Et ō epitimatib⁹ bōis est vt sumātᷣ myrrha,⁊ liciuȝ,⁊ cipi,⁊ aloes,⁊ crocus,⁊ acatia, ⁊ boliarmeni parū,⁊ ꝯficiantᷣ cū aceto,Et aq̄ caulᷣ, ⁊ folia tamarisci,⁊ sal,⁊ oleū,⁊ bolumarmenū emplāta cū aceto.Et iterū ei qdē cui⁹ an̄cessit dolor,sumantᷣ sordes balnei,⁊ bulliāt cū aq̄,⁊ inspissetᷣ cuȝ calce,q̄ ponatᷣ in ea,donec fiat mollis,⁊ liniatᷣ.Et iterū liniantᷣ loca cū oleo,⁊ ponatᷣ desuꝑ spōgia,aut lana imbibita aceto,⁊ ligetᷣ suꝑ ipm,⁊ medicamen de fermēto est iuuatiuū.Et de eis q̄ sunt iuuatiua,ē vt sumantᷣ folia lilij,⁊ [k]⌈ꝯterantᷣ⌋bene,⁊ exꝓmantᷣ ⁊ supponantᷣ:est.n.mirabile. Et silr̄ alumē,⁊ liciuȝ ꝯtrita cū aceto,⁊ aq̄ cineris:Et de epithimatib⁹ fortis iuuamēti est istō,sterc⁹ vaccinū,⁊ olibanū,⁊ storax,⁊ vsnee,⁊ calam⁹ aromatic⁹,⁊ spica,⁊ absinthium,⁊ oia iuuatiua,⁊ oēs medicine ꝑdicte in areolᷣ apatum,rememorate in antidotario.Et qn̄qȝ ꝯfert mollitiei accn̄ti in [l]⌈apatibus⌋ꝑgnātium,vt sbmergatᷣ sumitas cāne,de q̄ fiunt scope in aceto,⁊ ponatur desuꝑ.Et meli⁹ eo est illud,quod fit post ꝯtritionē,[m]⌈ex⌋chimolea cum aceto,⁊ anetum,Et ō embrocis,decoctio caulium,⁊ aneti:aut decoctio corticum citri.Et mollitiei que est sequens hydropisiȝ, ⁊ egritudines alias,queritur cura que est cāe.

i A.aqua cineris ⁊ similia
k A.elixentur
l A.pedibus
m A.et

❡De nodis. Cap.IIII.

Nodi sunt dubellet flatice,cōprehēdentes humores flaticos,aut gn̄atos a flate,que sūt facti sicut caro, aut sicut [n]⌈puls,⌋aut sicut mel,aut sic̄ aliō:⁊ ꝓꝑe q eueniūt in curuaturis iūctuarū,aut res dura,non est longinquuȝ qn [o]⌈necessariū faciat ei⁹ obuiatio esse melicā,iterū.⌋Nos posuim⁹ eā flaticā, qm̄ radix illi⁹ duri est flegma,cui accidit vt desicaretᷣ [p]⌈grosse:⌋Et qn̄qȝ accidit vt nodetᷣ neru⁹,⁊ similatᷣ nodo,⁊ non fit de nodis:⁊ differt a nodis per hoc,ꝙ nō sepatᷣ ex omni pte,⁊ non sepatur in longitudine,immo ōxtra,⁊ sinistra,Et multotiēs accidit ex ꝑcussione,ꝙ assimilatᷣ nodis.Qum ergo curatᷣ i ꝓnc° cū strictura supposita,remouetᷣ,⁊ resoluitᷣ.

n A.iuscula farine
o A.sit necessarium ipsam repiriᷣ ⁊ esse ō gn̄e melancolie verum
p A.grossum

❡De cura. Cap.V.

Nodorum q sunt glandosi,curatio est incisio,⁊ ꝑforatio,non aliud,Et similr̄ curatio valens in [q]⌈duris⌋⁊ silibus.Inqt antil⁹: tende in ꝓmis cutem,que e st suꝑ nodos cuȝ manu tua sinistra,aut minister extendat eā tibi, ꝺm modum q est polᷣs:Verūtn̄ opȝ ne fecetᷣ cistis nodi,qm̄ illud ꝓhibebit te vltimare excoriationeȝ. Et qum extenderis tibi cutem bene,tūc seca eā cū facilitate:qm̄ polᷣe est qn̄qȝ,vt velamē nodi tēdatur cū eo in dispōnib⁹:tarda ergo donec appareat tibi velamē nodi:deinde extende tibi cutem vtriusqȝ lateris cuȝ vncinis,⁊ incipe excoriare cistim a carne, qm̄ possibile est excoriare ipsam,⁊ fortasse est annexa ei,⁊ tūc excoria ipaȝ cū gamedin,dōec egrediatᷣ

h A.glandis
q A.melinis

cistis sana cū eo qđ est in vētre eiꝰ: illud.n. est magis certū qđ esse pōt. Qum ergo extraxeris illđ, si cutis non supfluit a loco vulneris ꝓꝑ ꝑuitatē nodi, tūc ab/sterge san. ⁊ ablue vulnꝰ cū aq̄ mellis, ⁊ sue eā, ⁊ in carna. Et si [a]⌈magnificaṫ⌋ sup ip̄ꝫ plimū ꝓꝑ cōpres/sionē nodi, tūc abscinde [b]⌈radicē eiꝰ totā⌋ đinde cu/ra. Et si nodus ē vicinꝰ neruo, aut vene, ⁊ est de illis q̄ excoriantṫ, tūc [c]⌈necesse ē⌋ excoriare ip̄m, ⁊ si ē de illis q̄ [d]⌈excoriantṫ q̄ nō⌋ indigēt excoriatōe cū game din, ⁊ timeṫ qđ abscindeṫ aliq̄d de illo, tūc extrahe ex eo illđ qđ egrediṫ, ⁊ pone in residuo medicamen acutū, ⁊ nō incarnes ip̄m, dōec scias, ꝙ nō remāsit in eo aliq̄d de cisti: qm̄ [e]⌈illđ qđ đ eo remanet redit qum vult nodus magnꝰ: ḡ⌋ imple ip̄m cotto, [f]†⌈ ⌋⁊ cura ip̄m cū medicamine. Et qū ꝑforaṫ, oꝫ vt auferaṫ cistis, q̄ est ei, cū ꝯplemēto sui: ⁊ si nō cū alio, saltē cū vncinis: qm̄ qn̄ dimittiṫ, ⁊ si minimū sit de ea, redit. Et si poſ̄e ē vt excorieṫ, tūc si accipi anṫ cistis cū nodo erit meliꝰ: ⁊ si relinq̄ṫ aliq̄d de ci/sti ponaṫ in ea medicamē acutum, deinde ꝯn̄r adhi beaṫ butyꝝ. Et in mellino q̄dē qđ est de exituris, sis sollicitꝰ adeo ne rūpaṫ cistis eiꝰ, ⁊ igenia vt egre diaṫ cum cisti: nā si eiꝰ cistis rūpiṫ, eius egressio erit difficiſ̄. Si vō accidat vt rūpaṫ tūc rectū ē vt [g]⌈cō serues ip̄am ƀm illđ qđ est in ea,⌋ ⁊ excoriatū ab ea aggregeṫ, ⁊ stringaṫ cuꝫ ligamētis. Et qn̄ currit de illo res plima, tūc oꝫ vt custodiaṫ patiēs ip̄m cū cō fortātibꝰ nāꝫ suā: ⁊ ꝯserueṫ apud somnū: fortasse.n. adueniet sincopis ei: ⁊ oꝫ vt mediceṫ curatiōe eiꝰ, q̄ timet sincopim. Et multi q̄dē de h̄ntibꝰ nodos, non tollerāt excoriationē, neqꝫ medicinas acutas ꝓꝑ ma gnitudinē egritudinuꝫ eoꝝ, ⁊ ꝓꝑ ꝯpl'ones eoꝝ etiā, neqꝫ sufferūt aliđ nisi ꝑforationē. Oꝫ ḡ in istis vt ꝑfo renṫ eoruꝫ nodi, ⁊ ex̄haṫ qđ egredieṫ ab eis: ⁊ neqꝫ ꝯ̄sumas đ cisti, imo pone in eo oī die postq̄ꝫ egrediṫ illđ qđ [h]⌈aggregaṫ⌋ oleū cū butyro tepiduꝫ: nā ci/stis putrefiet, ⁊ egredieṫ ꝑ se. De bona aūt curatōe mellini fauosi est, vt incipiaṫ, ⁊ euaporeṫ cū aliquo caſ̄o: deinde empleṫ cuꝫ passƀ enucleatꝭ. Et meliꝰ est vt excorieṫ cutꝭ: đinde ponāṫ sup eā empl'a, ⁊ fortas se ꝯseq̄ṫ medicamē acutū in excoriatiōe cutꝭ finē no/tum, sic̄ calx, ⁊ sapo, ⁊ cinis, ⁊ alia de illis q̄ currunt cursu eoꝝ, de illis q̄ dcā sṫ in erūpētibꝰ exituras. Et iteꝝ sumanṫ calcis.ʒ.iiij. ⁊ fecis vini adusti.ʒ.ij. ⁊ ni tri.ʒ.ij. magre.ʒ.j. ferueant in aq̄ cineris ebullitioni bꝰ paucis, ⁊ pōaṫ in ampulla de plūbo, ⁊ roreṫ sēp, vt nō exicceṫ. Et hoc medicamē ē bonū [i]⌈iteꝝ ⁊ al theeltil⌋ ⁊ glādibꝰ, ⁊ silibꝰ: et est vt sumanṫ ellebo/ri, ⁊ arsenici rubei amboꝝ an̄. ꝑtes due, ⁊ corticum eris ꝑtes q̄tuor, ⁊ fiat ex eis linimētū cū oleo roƀ. Et sumaṫ ex semine vrtice, ⁊ corticibꝰ eris, ⁊ arsenico cū oleo ro. Et de empl'is bonis iteꝝ mellino, ⁊ oibꝰ exituris [k]†⌈ ⌋calis, ⁊ in q̄bꝰ ē h̄uor leuis, est istud ℞. laudani, ⁊ [l]⌈galbani,⌋ ⁊ bdelij, ⁊ sorditiei vasis apis, ⁊ glutinis albotí eq̄les ꝑtes, [m]⌈sumaṫ ex istis⌋ Et ex [n]⌈solutis⌋ sine plima mordicatiōe ē vt sumaṫ baurach, ⁊ medietas eiꝰ ellebori, ⁊ fiat ex eo [o]†⌈em pl'm ⌋ex cera, ⁊ oſ̄o roƀ. Et iterum calcis ꝑs.j. colcotar ꝑs vna, arsenici ꝑs.j. Glādulas aūt q̄ silꝭes sunt alsilac: ⁊ sunt sp̄ēs nodi, si tibi est poſ̄e ex̄/here, extrahe sicut alsilac: ⁊ non fiat inde nocumen/tū nerno, aut mēbro vicio, fac. Et si fuerit in māu, ⁊ pede, ⁊ in loco ꝯiūcto cū neruis, ⁊ cordis, nō ꝯ̄su/mas ex̄here ip̄m: qm̄ faciet cadere patiētē i spasmū: immo ꝯtere ip̄m, ⁊ ꝯstringe sup ip̄m cuꝫ aliquo cui sit ḡuitas, donec [p]⌈maturet eū.⌋ Et signum eiꝰ est, ꝙ h̄mōi compressio sup ip̄m stupefacit membrum.

a A. superfluit
b A. superfluum totum
c A nō est malū
d —— A.
e A. si remāserit ex eo aliquid, redit sicut erat, et breuiꝰ. ⁊ qn̄ inciditṫ seu eradicaṫ nodus magnꝰ ꝑ excoriationē tūc
f †A. in illa die
g A. ip̄e suaṫ sup illđ qđ est in eo
h A. facit collectionē seu saniē sicut
i A. etiam altuaill
k †A. et
l A. ammoniaci
m A. fiat ex istis vnguentum
n A. medusat Alia litera dissoluentibus
o †A. vnguētuꝫ cum butyro
p A. detumescat

¶ De glandulis. Cap. VI.

Quandoqꝫ g̃naṫ in q̄busdam mēbris ap̄a glādu losum, sicut auellana, ⁊ nux, ⁊ minꝰ eis: ⁊ mſ̄totiēs sup [q]⌈volā⌋ manꝰ, ⁊ sup frō tē: ⁊ est in ꝑncᵒ taſ̄r, ꝙ qum sup ip̄m fit cōpressio, seꝑaṫ: đinde redit mſ̄totiēs, ⁊ mſ̄tiplicaṫ: ⁊ fortasse nō redit. Et cura eiꝰ est de gn̄e curationis nodoꝝ. Et qn̄qꝫ sufficit vt ꝯteraṫ, ⁊ cōprimaṫ, dein de sup ip̄m stringaṫ plūbuꝫ ḡuis stricture, qm̄ dige rit ip̄ꝫ, ⁊ ꝓp̄e qn̄ liniṫ sup plūbo epithima digestiuū đ illꝭ q̄ sciunṫ. Et oꝫ iteꝝ vt strictura admistreṫ post eius digōnē, qm̄ illud est cā ꝓhibens reditionem.

q Alia litera —— A.

¶ De pustulis glandulosis. Cap. VII.

Accidunt ēt qn̄qꝫ pustule glādu lose ꝑue. Et eaꝝ cura est ipsaꝝ ꝯtritio, ⁊ exꝑssio eiꝰ qđ est in istis, ⁊ stringere plumbum super eas.

¶ De fugille. Cap. VIII.

Fugille est de gn̄e ap̄atū glādulo soꝝ: ⁊ q̄si hoc noīe appro priaṫ illđ qđ fit post aurē. Et nos q̄dē iā diximꝰ ƀmonē vſ̄eꝫ in oibꝰ, q̄ currūt cursu eiꝰ. Et cura eiꝰ est cura p̄dicta in capſ̄o ap̄atū glādulaꝝ, ⁊ in ap̄atibꝰ q̄ sṫ post aureꝫ. Et de illis q̄ sṫ ei ꝓpria, ē cinis limaciaꝝ ꝯfectꝰ cuꝫ ātiq̄ adipe, nō salito: ⁊ huic q̄dē medicie nō ē par. et iteꝝ cinis mustelle ꝑmixto in eo cerato cū oleo de li lio. Et antiq̄tur, ⁊ admistreṫ: Et ꝯfert scrofuſ̄ etiaꝫ.

¶ De scrofulis. Cap. IX.

Scrofule siſ̄anṫ nodis: sꝫ differūt ab eis in hoc, ꝙ nō sūt seꝑate, sic̄ nodi, imo sṫ suspēse cū carne. Et plimū q̄dē accidūt in carne molli, Et ē eis iteꝝ velamē neruosum. Et for/tasse fit scrofula vehemētꝭ magnitudinis. Et fortas/se ex vna eaꝝ g̃nanṫ pſ̄es: ⁊ siſ̄anṫ i h̄ [r]⌈altheeltil:⌋ Et qn̄qꝫ ordinaṫ nodi, ⁊ fiūt sic̄ [s]⌈cingulꝰ pēdēs ex collo ad vnā ꝑtē,⌋ ⁊ q̄si sint racemꝰ. ⁊ scrofule ad vl timū, sṫ glādule [t]⌈sclirotice.⌋ Et de scrofulis q̄dē sṫ, q̄bꝰ associaṫ dolor, ⁊ sṫ ille q̄bꝰ ꝑmisceṫ ap̄a caſ̄ꝫ, ⁊ mā caſ̄a: Et ē de eis q̄bꝰ nō associaṫ dolor, ⁊ ē dif/ficiſ̄ curatiōis, Et fortasse in eiꝰ curatōe ē necessaria ꝑforatio, ⁊ putrefactio. Et hoies vehemētiꝰ exposi/ti ad h̄ndas scrofulas i ꝑtibꝰ colli, ⁊ capitꝭ, sṫ curta h̄ntes colla, h̄ūidaꝝ ꝯpſ̄onū. Et loca in q̄bꝰ g̃nanṫ plꝰ scrofule, sṫ collū, ⁊ sƀascelle. Et vr̄ ꝙ nō noianṫ scrofule nisi ꝓꝑea ꝙ mſ̄tū accidūt porcis ꝓꝑ gulosita tē eoꝝ, aut ꝓꝑea ꝙ figur̄ eaꝝ ƀꝫ plimū assiſ̄aṫ porcꝭ. Et saluiores scrofſ̄e sṫ, q̄ accidūt ifantibꝰ ⁊ ḡuiores eaꝝ sṫ q̄ accidūt iuuēibꝰ.

r A. altualil
s A. cholade
t A. sechirusie

¶ De cura. Cap. X.

Radix sup quā ē fidutia in curatiōe h̄ntiū scrofulas, ē eūo, ⁊ sƀti liatio regimis. Et de eūone laudabili ē vomitꝰ. Et ē nec̄ariū soſ̄one educere fl̄a grossū: ⁊ ꝓp̄e cū pillꝭs noiatꝭ [u]⌈alguasi li,⌋ Et iteꝝ s̄uanṫ turbit, ⁊ ꝫiꝫib. ⁊ ꝫucari ꝑtes eq̄les, ⁊ bibāṫ vsqꝫ ad.ʒ.ij. ⁊ h̄ q̄dē ē cū h̄ qđ soluit fl̄a gros sū, ñ calefacieſ̄, neqꝫ itestioꝝ facieſ̄ rasurā. Et flomia iteꝝ ē iuuatiua: ⁊ oꝫ ꝓculdubio vt fiat ex cephalica. Regimis vō sƀtiliatio ē, qm̄ oꝫ vt đuitet cibos gros sos, ⁊ potū aq̄ sup eos, ⁊ nauseatiuā sacietatē, ⁊ r̄pſ̄o nē, ⁊ tolleret famē q̄ꝫtū p̄t: ⁊ abhorreat oē ꝙ replet cap̄ mā: ⁊ oꝫ vt custodiat p̄parꝰ eis cap̄ ab eo qđ fac̄ currē ad ip̄ꝫ mās ex p̄patiōibꝰ faciētibꝰ currē: sic̄ ꝓ/sternē se sup faciē, ⁊ curuare se sup gēua ꝓlixe, ⁊ h̄r̄e pſ̄uinar [x]⌈planū,⌋ ⁊ ab opatiōibꝰ q̄ trahūt mās ad caput, sic̄ locutio plima, ⁊ dolđ capitꝭ, ⁊ rixa, et vēto satio ē icōueīēs patiētibꝰ scrofſ̄as ƀꝫ plimū: ⁊ illđ iō,

u A. aluasali
x A. demissum seu nō eleuatuꝫ

qm̄ non est ei possibile vt euacuet ex mā, que est in scrofulis, ⁊ que currūt cursu ei⁹: imo trahit ad eas, ⁊ ingrossat ipas p id qd̄ extrahit de san. subtili. Et multotiēs qdē redeūt scrofule incipiētes extenuari, ⁊ resolui, ad dispōnē suā pmā. Et oino regimē scrofulaꝝ similat regimini sephiros ex pte ipsi⁹ egritudinis. Et quž scrofule sīt magne tūc [a][plagarij] alienāt se a curatiōe eaꝝ cū ferro, ⁊ medicamine acuto. Et illd̄ ē de illis, q̄ ducūt ad vlceratiōez eaꝝ, ⁊ ipaꝝ corruptionē, Et est necessariuž in hmōi vti euōne, ⁊ mūdificatiōe, ⁊ subtiliatiōe cibi, ⁊ administrare medicinas resolutiuas sup eas cū facilitate. Et iā inuenim⁹ [b][empl'm apostolicon relatū ad xp̄ianos, in scrofulis mortalib⁹, ruptis, sanatiōis magne] sž cū facilitate ⁊ lenitate. Et de empl'is [c][calefaciētib⁹ scrofulas] est empl'm diaglon. Et qn̄qž pmiscent cū hoc empl'o medicine alie [d][q̄s posuit. Hip.] sic radix lilij ꝓpe cū ꝓpetate q̄ est in ea: ⁊ sic sterc⁹ capraruž, ⁊ ouiū, ⁊ sic nasturtiū, ⁊ radix cucumeris asinini, ⁊ vue montane, ⁊ ficus q̄ cadūt ān maturationē [e][albe,] aut farina fabaruž, ⁊ amigdale amare, ⁊ bdelliuž: ⁊ aggregent ad illud, ⁊ administrent. Et de empl'is bonis est empl'm hmōi. ℞. farine fabaꝝ, ⁊ ordei, ⁊ pinguedinis porci, ⁊ [f][rici] oium añ. ptē .j. ⁊ radicis colloqntide, ⁊ alumis iameni, ⁊ radicū lilij, ⁊ picis hūide oium añ. ptē. 5. aggreget illd̄ cuž oleo antiq̄ [g][cū pinguedine frixa,] post liq̄factiōez pinguedinis, ⁊ picis in ol'o. ⁊ ꝯfert. Empl'm bonuž resoluēs duritiē in ebdomada, ⁊ in eo qd̄ ē min⁹ ea, in trib⁹ dieb⁹ qd̄ Gal'. narrauit in catagenis. ℞. sinapis, ⁊ semis vrtice, ⁊ sulfuris, ⁊ spume maris, ⁊ aristologie, ⁊ bdelij añ. ʒ. j. ammoniaci, ⁊ olei antiq. ⁊ cere añ. ℥. ij. Et de medicis q̄ sup eas ponunt est pix [h][ꝯfect] cū ea ficub⁹ aut cū sq̄lla, aut ꝯfecta cū ea radix caulis ꝯtrita ⁊ radix cappar] cū bdellio ⁊ lupini cū aceto, ⁊ melle, aut cū sirupo acetoso ⁊ sterc⁹ vaccinū aggregat] vl' d̄coct] cū aceto, aut oia ista cū adipe porci, aut cū ol'o. Medicamē bonū: Fenugreci ptes. iiij. calcis, ⁊ nitri amboꝝ añ. ps. j. aggregēt cū melle. Et iteꝝ radix cucūeris asinini, ⁊ folia lauri ꝯtrita cū glutino albotin: aut cinis amboꝝ aggregat⁹ cū eo: Et iteꝝ aggregent farina herbi ⁊ sterc⁹ capraꝝ, ⁊ ouiū, ⁊ ꝓpe mōtanaꝝ cū vrina infant] ⁊ fiat linimētū. Et iteꝝ hoc medicamē: Myrrhe. x. ammoniaci. vij. ⁊ dibic. j. visci q̄rcini [i][glandiū. v. galbani olei de bezahar] sorditiei aluearij apū. [k][j. terat] ⁊ iteꝝ aggregēt in mortario [l][aldibic ꝓpatū] ⁊ resina, ⁊ sint p oi lb̄. galbani. ʒ. iij. aggreget illd̄: ⁊ est linimētū bonū. Et de medicinis bōis sunt, Cere, gūmi pini, adipis porci nō salite, prasij, ⁊ floris eris ptes eq̄les, fiat ex eis linimētū. Et iteꝝ resine [m]†[dactiloꝝ] corticū eris añ. ptes. ij. aluminis iameni, arsenici oiuž añ. ptes. iiij. sumat ex eis linimētū, Et de medicis bōis est medicamē de kitrā: ⁊ medicamē cucūeris asinini: ⁊ medicāmē de ꝯdisi: ⁊ medicamē noiatū sandaros: ⁊ medicīe fcē cū s̄pētib⁹, ⁊ singulis ex eis, ē vt sumat s̄pēs mortu⁹, ⁊ [n][ꝓij/ciat in vas lutatū luto sapiētie, ⁊ dimittat i furno] de laterib⁹, d̄inde ꝯficiat cum eq̄li q̄ztitate sui aceti pmixti cū melle s̄m medietatē, Et de medicinis bonis est, medicamē d̄ cordūeni, ⁊ nasturtio, ⁊ fimo colūbino cū oleo, ⁊ oia iuuatiua sīt iteꝝ singularia. Et sil'r farina herbi cū eis, ⁊ sola cū aceto, ⁊ cū melle, ⁊ cū pice, ⁊ cera ⁊ ol'o. Et iteꝝ sumant vue mōtane, ⁊ nitꝝ, ⁊ resina, ⁊ farina herbi, ⁊ aggregent cū aceto ⁊ melle. Aut accipe radices lilij, ⁊ se. lini, ⁊ [o][infundant] in vino, ⁊ ponat in eis ambob⁹ p⁹ illd̄ fimi columbini q̄ztitas quā exigit illd̄ qd̄ p̄sens est, ⁊ fiat ex eis q̄si empl'm, ⁊ est mirabile. Et iā expta sūt vrina cameli arabici, ⁊ [p][anodatū ei⁹ empl'm, aut epithima] cōmixtis cū eis medicinis q̄ sūt ad scrofulas, ⁊ fuerūt iuuatiua. Et almugat ē ex [q][epithimatib⁹] mirabilib⁹. Et existimauerūt qdā, ⁊ ē alkindus, ꝙ [r][messes cornu capni] qum adurit ⁊ bibit ebdomada vna oi die pōdere. ʒ. ij. [video ꝙ nō ož fieri] in oi mēse ebdomada vna. Et scias ꝙ de scroful' sīt, in qb⁹ est cācerositas: ⁊ in hmōi qdež ož vt ꝯficiant medicine cal'e p̄dicte cū oleo ros. ⁊ dimittant p dies aliq̄t, ⁊ administrent. In scroful' āt que sīt cal'e ꝯpl'onis, nō ož vt supflua sit administratio medicinaꝝ acutaꝝ, imo sufficit eis, qd̄ est sicut sauich de tritico cuž aq̄ coriādri. Et forti⁹ illo est mirrha cū duplo sui de licio, ꝯfecta cū aq̄ coriādri: ⁊ ē regimē in hoc vt vincat aq̄ coriādri, aut vincat medicamen aliud, s̄m ꝙ pn̄s est: ⁊ qd̄ necessariū facit vehemētia inflāmationis, aut puitas ei⁹. Et de illis q̄ ꝯferunt eis ē vt fiat sternutatio cū oleo de nucleis psicoꝝ, excorticatoꝝ, adustoꝝ. Qd̄ si necessariū fuerit in curatiōe scrofulaꝝ vti ferro, ož tunc vt sit administratio ei⁹ in scrofulis vicinātib⁹ venis plib⁹, ⁊ venis pulsatilibus, ⁊ neruis cū cautella, ⁊ defensiōe. hō. n. qdā errauit qū pforaret q̄sdā scrofulas, ⁊ obuiauit ramo neruoruž reuersiuoꝝ, q̄re destructa ē vox: ⁊ iā accidit, vt non inueniret neruū, sž d̄tegeret eū frigori, q̄re corrupta est ꝯpl'o ei⁹, ⁊ destructa ē ei⁹ opatio vsqž quo rediit ad ipm ei⁹ ꝯpl'o cū calefactione: ⁊ fortasse errauit, ⁊ inuenit alguidegi: ⁊ deterior alguidež in hoc ē illa q̄ est pfundiorq̄ pp qum excoriat ex latere [s][saluo, ož vt sumant] scrofule, ⁊ destruat qd̄ residuū est cū medicamine acuto, ⁊ non perueniat lateri lesio.

De apostematibus duris. Cap. XI.

Apostema duꝝ, noiatū sephiros, qd̄ puꝝ ē, ē illud cui non associat sensus, neqž dolor. Et si remanet cū eo sensus, [u][⁊ dolor] puus, tūc nō est sephiros puꝝ, Et purū qdē, ⁊ nō puꝝ cū q̄ est sensus qdā, est puās dolorež. Et sephiros aut fit a melia feculēta sola, radicali, ⁊ color ei⁹ ē [x][cineriti⁹:] Aut a melia cōmixta cū fl'ate, ⁊ color ei⁹ est declinis ad colorē corpis. Aut ex [i]fl'ate solo, qd̄ iaž induratū fuit. Et puri qdē color vt ml'tū, est color plūbi, ⁊ est vehemētis tētiōis, ⁊ duritiei: ⁊ fortasse [y][supeminent ei pili] ⁊ hoc est illd̄ cui nō est sanitas. Et est qd̄dā ex eo, cui⁹ color est color corpis, ⁊ pmutat d̄ mēbro ad aliū, ⁊ noiat fermosi [g] ⁊ qn̄qž ē cū colore corpis duꝝ. magnū, qd̄ nō sanat, neqž pmutat vnqž. Et oē sephiros aut icipit [z][apparere] paulatim, ⁊ addit: aut ꝯuertit ex fl'one, aut herisipila, aut exitura in loco vacuo. Et qn̄ plimuž accidit durities in viscerib⁹, nō accidit nisi post apa [lo]cal'm, qn̄ curat cū infrātib⁹ viscosis, ex medicinis, ⁊ cibis. Et qn̄qž cācerat sephiros, Et ꝓpinq̄tas sephiros ad cācrum, ⁊ elōgatio ei⁹ ab eo, est s̄m multitudinē inflāmatiōis ei⁹, ⁊ paucitatē, ⁊ appitionež pulsationis in eo, ⁊ occultationē eius, ⁊ appitionež [s] venaꝝ in circuitu eius, ⁊ non appitionē earuž.

De cura. Cap. XII.

Oportet vt d̄ his apatib⁹ illd̄ curet, cui ē sensus, ⁊ vt sit [⁊][incisio] post mūdificatōez corpis cū eo qd̄ educit hūorē faciētē egritudinež. Et fortasse ē illa mūdificatio cū fl'omia, si est sanguis plime nigredinis. Et sup illd̄ fit qd̄ resoluit, ⁊ lenit simul. Et nō curetur cū eo qd̄ resoluit, ⁊ exiccat tātū: qm̄ illud pducit ad vehementiam lapideitat] pp exiccationē grossi, ⁊ resol'onem subtil'.

a A. cyrugici

b A. vnguētum apl'oꝝ qd̄ fcm̄ fuit p discipul' xp̄i cē magne impsiōis vl' sanatiōis in scrofulis magnis perniciosis eruptis vel vlceratis

c A. dilectis ⁊ cōuenientibus scrofulis

d A. q̄ faciūt ipž fortioris operationis

e A. Alia litera ⁊ sunt exiccate

f A. anseris

g A. contritione bona

h A. cū q̄ sit ꝯfecta farina

i A. v. galbāi qd̄ ē bazard

k A. añ. ptē. j. terant omnia

l A. visc⁹ artificialiter cōstructuž

m† A. partem. j.

n A. incinerent in vase lutato luto sapientie posito in tanur

o A. bullant

p A. qd̄ ex ea est cogl'atū applicādo ipm in empl'o aut vnguentum

q A. emplastris

r A. mesas

s A. sanat eā ⁊ ož vt fiat

t A. est saluior ⁊ ož vt accipiant

v A. quidam licet fit

x A. plumbeus

y A. sup cum est lanugo q̄dam

z A. ⁊ est sefiros quod apparet

⁊ A. sollicitudo curationis

Et opꝫ vt ponant curatiōi eiꝰ due reuolutiones: re
uolutio resolōnis cū lenitate cū eo qđ nō exiccat plī
mū: qꝛ oē resolutiuū ſm plimū exiccat: ⁊ humecta/
tiuū raro resoluit, Et opꝫ vt ſit ḡdus eius in caliditate
ex ſcđo ad tertiū: ⁊ in exiccatiōe ex ḡdu ꝑmo. Et re/
uolutio alia lenificatiōis: Et ſunt iſte due reuolutio/
nes ſuccedētes. Et opꝫ vt membꝝ famē pati cogat
in reuolutiōe resolōnis, ⁊ trahat nutrimētū ad eiꝰ
oppoſitū cuꝫ motiōe illiꝰ oppoſiti, ⁊ exercitio eiꝰ, ⁊
ipſiꝰ famelicatiōe: Et [a]⌈cibet⌋in reuolutiōe lenifica
tiōis, ⁊ [b]⌈fiat ei cā appetēdi⌋nutrimētū cū fricatio/
ne, ⁊ q̄ ſunt ei ſilia, ⁊ liniat cum pice: Et diuerſificet
neceſſitas in v̄tute medicinaꝝ resoluētiū, ⁊ lenificā/
tium, ⁊ ƀilitate eaꝝ ſm raritatē mēbri, ⁊ ipſiꝰ ſpiſ/
ſitudinē, ⁊ vehemētiā duritiei, ⁊ debilitat eſt eiꝰ. Et
iteꝝ cōpoſitio medicinaꝝ opꝫ vt aggreget iter du/
as v̄tutes. Et opꝫ ne multū vtant balneo, qm̄ resol
uit ſubtile, ⁊ aggregat ſpiſſum, ⁊ nō ꝑuenit ad hūc
finē vt leniat ſpiſſū. Et lenificātia qdē, i qbꝰ ē resolō
q̄dā, ſt ſicut adipes gallinaꝝ, ⁊ anſeꝝ, ⁊ vituloꝝ, ⁊
boū, ⁊ ceruoꝝ ꝑꝑe, ⁊ medulle eoꝝ, ⁊ adeps hirci, ⁊
aſini adeps eſt bona eis, ⁊ adipes rapaciū leonum,
⁊ vrſi, ⁊ [c]⌈leopardi, ⁊ adib⌋⁊ q̄ currunt curſu eoꝝ
de vulpibus, ⁊ [d]⌈lupis⌋⁊ adipes rapaciū auiū. Et
opꝫ vt miſceant cū eis q̄ ſt ſicut ammoniacū, ⁊ bdel
liū, ⁊ galbanū, ⁊ ſtorax, ⁊ maſtix qn̄ ꝑꝑant ad resol
uēdū: ⁊ [e]⌈fiāt ſinglaria.⌋ Et de ꝑdictis adipibus
melior ē adeps leonū, ⁊ vrſi. Et in mucilagine fenu/
greci, ⁊ lini, ſt resolō ⁊ lenificatio. Et oꝫ ne in iſtis
adipibꝰ, ⁊ eaꝝ ſilibꝰ ƀ mollificātibꝰ, ſit ſal oīno: qm̄
ſal exiccat, ⁊ indurat: imo opꝫ vt ſit eaꝝ opatio opa/
tio ſol in cera, que lenit, ⁊ liq̄facit, ⁊ nō ꝑuēit ad hoc
vt exiccet. Et ƀ [f]⌈lenificātibꝰ iteꝝ in qbꝰ ē resolō⌋
q̄dā ſt ſic bdelliū [g]⌈ſiciliēſe⌋⁊ oleū antiquū, ⁊ oleū
de alcāna, ⁊ oleuꝫ de lilio, ⁊ galbanū, ⁊ laudanū, ⁊
ſtorax, ⁊ iſopꝰ humida, Et meliora eoꝝ ſt, q̄ ſt mino
ris antiqtatꝭ, ⁊ exiccatiōis, ⁊ vehemētioris hūidita
tis: ⁊ iteꝝ maſtix albuꝫ appropinq̄t ꝑdictis. Et in
oleo de alcāna, ⁊ oleo de lilio, ⁊ ſicubꝰ [h]†⌈ ⌋⁊
alkerua ē de resolōne, ⁊ lenificatiōe ſimil, qđ ē ſupra
ſufficiētiā, Et de lenificātibꝰ qdē ē, vt ſumat fex [i]⌈ſe
minū⌋⁊ fex aceti, ⁊ ferueāt, ⁊ effundat poſt ebulliti
oēm bonā ſuꝑ [k]⌈vtraſqꝫ, qđ ē ei ꝯueniētiꝰ⌋⁊ admi
niſtret. Et ƀ medicinis bōis ad illđ ē, vt ſumant ſter
cus aſini, ⁊ radix euiſci, ⁊ fiat ex ambobꝰ linimētū:
⁊ ſi fuerit cū ambobꝰ ſtorax, erit melius. Et iteꝝ qn̄
appet lenitas, oꝫ vt liniat cū āmoniaco ſoluto cum
aceto forti diebꝰ plibꝰ, ƀinde redeat lenificatio: aut
[l]⌈galbano, ⁊ oppoponaco⌋aut ſumant galbanū,
⁊ āmoniacū, ⁊ bdelliū, ⁊ terant oia, ⁊ inuoluant cū
oleo de ben, ⁊ oleo de lilio cū aliquātulo mucilagis
fenugreci, ⁊ lini: ⁊ fiat ſicut emplm. Et ſordities bal
nei eſt ex medicinis vehemētis iuuamēti, qn̄ ponit
in emplis aꝑatū duroꝝ. Et quꝫ nō inuenit ſordities
balnei, tūc adminiſtrēt loco eiꝰ [m]⌈aq̄ euiſci,⌋⁊ nitꝝ.
Et de emplis bonis in hora resolōnis ſūt empla, q̄
ſunt ad ſcrofulas, de illis q̄ diximꝰ: ⁊ empla iulios,
⁊ colophon. Et qum aꝑa eſt vehemētꝭ groſſitiei, tc̄
nō eſt excuſatio ab aceto: ipm. n. incidit, ⁊ debilitat
v̄tutem mēbri: ⁊ ꝑꝑie qn̄ eſt neruoſum: qm̄ eſt vehe
mētius vacuū a mā: ⁊ dimittit eā cāe imprimēti de/
foris: veꝝ opꝫ vt ſit adminiſtratio aceti, ⁊ intromiſſio
eiꝰ in medicis, in fine rei, nō i eiꝰ ꝑncº: ⁊ vbi cadit vl
timatio in lēificatiōe, ⁊ cū itromiſſiōe tepiditatū lēi
ficatōis: ⁊ alleuiet in adminiſtratōe aceti. Et qū nō ſit
alleuiatio cum aceto, nocet neruis, ⁊ ꝯuertit in lapi
deitatē. Et medicꝰ tunc ſit audacior in adminiſtran
do acetum, qn̄ aꝑa eſt in mēbro carnoſo: ſicut id qđ
eſt in ſplene, Et qn̄qꝫ linit locꝰ cuꝫ aceto, ⁊ vaporat
cum eo, deinde ꝯſeqt cum epithimate, ſicut illđ qđ
eſt de oppoponaco, deinde āmoniaco [n]⌈deinde in/
cipit⌋cū pauco leui, poſtea [o]⌈addit v̄tus ƀinde gra
dat⌋ad lenificationē. Et opꝫ vt adminiſtret ſuper
aꝑa oleū lene, in q̊ nō eſt ſtipticitas: ⁊ ē magis ꝯue/
niēs q̄ꝫ aq̄: ⁊ ꝑꝑe oleū de aneto fcm̄ cū aneto hūido.
Et illđ duritiei qđ eſt in neruis ⁊ cordis, curet cuꝫ
iciſiuis. Et de curatiōibꝰ bōis ad illđ ē vaporatio ex
lapidibꝰ ignitꝭ, [p]⌈.ſ.⌋lapide molēdini: ⁊ meliꝰ q̊ [t]
vaporatio ab eo, eſt cū aceto: ⁊ melior a q̊ ſit vapo/
ratio eſt marchaſita, Et opꝫ vt ad hāc ꝑueniat ſum
mā in vaporando, ⁊ ſuffumigādo, donec appeat ſu/
dor. Et qn̄qꝫ linit cū marchaſita trita cū aceto, ⁊ cō
fert: Et opꝫ vt alleuiatio iteꝝ fiat in adminiſtratiōe
aceti, vt n̄ ſepet ſubtile, ⁊ iduret ſpiſſum, ⁊ vt nō cor
rūpat v̄tutē neruoꝝ ſupflue: ⁊ eſt in ꝑncº deterius: ⁊
ponant adminiſtratiōi eiꝰ iterpolatiōes, in qbꝰ eſt
lenificatio. qum ergo incipies, tūc vaporet mēbruꝫ
cū eis q̄ diximꝰ, ⁊ leniat tūc cū medicinis ꝯuenien/
tibus, ⁊ vt illud fiat in membro carnoſo, eſt ſaluius.

¶ De duritie iuncturarum. Cap. XIII.

Quandoqꝫ accidit in iuncturis duritie ſ prohibens
moueri iūcturaſ cū facilitate, ⁊ non de/
ſtruit ſenſū. Et qn̄qꝫ ē [q]⌈neruꝰ cū q̊⌋eſt
ſtupor aliquis, et quādoqꝫ eſt [r]⌈carno/
ſior⌋. Et cura eſt cum eo quod ſciuiſti.

¶ De eis que nominant almiſmar. Cap. XIIII.

[s]⌈Almiſmar⌋ē nodꝰ rotūdꝰ, al
bꝰ, ſilis capiti cla
ui. Et plimū qđ accidit ex ꝑcuſſiōe, ⁊
poſt exituraſ, ⁊ pꝰ curationē eaꝝ am/
pliꝰ mltiplicat i corꝑe. Et plimū acci
dit in pedibꝰ, ⁊ digitꝭ pedū, ⁊ in iferioribꝰ: ⁊ ledit in
tm̄, ꝙ ꝓhibet inceſſuꝫ: q̄re oꝫ vt ſectio fiat ſuꝑ ipm,
⁊ extrahat: aut moueat cū manu ſemꝑ: ⁊ ānectat ei
plūbum [t]⌈qm̄⌋talr eſt ꝙ non eſt poſſibile vt extra
hatur. Et plimum qdem eiꝰ: quꝫ nō curat, ſit cācer

¶ De cancro. Cap. XV.

Cancer ē aꝑa melicū de melia adu
ſta a mā colica, aut in q̄ eſt
mā colica, cū q̄ cōbuſta eſt, nō a pura fe
culēta. Et differt a ſephiros ꝑ ſe, cū do
lore, ⁊ acuitate, ⁊ pulſatione q̄dā, ⁊ velocitate addi
tiōis ꝑꝑ multitudinē māei, ⁊ inflatiōe ꝑꝑ illđ qđ ac/
cidit in illa mā de ebullitiōe, qū ipſa venit ad mem/
bꝝ. Et differt ab eo iteꝝ ꝑ vēas: q̄s mittit in circuitu
ſuo ad mēbꝝ in q̊ eſt, q̄ſi pedes cācri: ⁊ non ſt rubee
ſic̄ in flone, imo ƀclines ad nigredinē, ⁊ obfuſcatio/
nē, ⁊ viriditatē. Et iā diuerſificat ab eo, qm̄ plimuꝫ
aduētꝰ ſui ſit icipiēdo: ⁊ aduētꝰ duri ſit ꝑmutādo ex
calo. Et differt a ſephiros [v]†⌈ ⌋qm̄ ē ei ſēſus, ⁊
illi nō ē ſēſus oīno: ⁊ plimū qdē accidit in mēbris ra
ris: ⁊ illđ ē in mollioribꝰ plꝰ [x]⌈i cꝑe⌋⁊ in mēbrꝭ ner
uoſis iteꝝ. Et i ꝑmis qū accidit, ē occlte diſpōnis,
[y]⌈⁊⌋qn̄ appet cācer ambigit eē eiꝰ [z]⌈i ꝑmis ⁊⌋qn̄
appet ſm plimū: ƀinde appent ſigna eiꝰ: Et in ꝑmis
qn̄ appet in ꝑncº, ē ſic̄ faba ꝑua, durꝰ, rotundus, fu/
ſci coloris, in q̊ eſt caliditas q̄dā. Et cācer qdē eſt vehe
mētis doloris. Et aliꝰ ē ꝑui doloris, qetꝰ, Et aliꝰ ē q
ꝑducit ad vlcerationē: qm̄ ē ex melia, q̄ ē [&]⌈aduſtio
ſanguis, ⁊⌋aduſtio colere pure ſoliꝰ. Et aliꝰ ē ſiccꝰ,
q nō vlcerat. Et qn̄qꝫ ꝑmutat vlceratꝰ ad nō vlcera
tū. Et qn̄qꝫ reducit eū ad vlceratū curatio eiꝰ cū fer
ro: ⁊ pōit ei labia groſſiora, ⁊ duriora. Et videt ꝙ h̄
aꝑa ſit noiatū cācer ꝑꝑ vnā duaꝝ reꝝ, aut ꝑꝑ ſuam
tenacitatem cum mēbro, ſicut eſt tenacitas cancri

a A. ſaturet cibo
b A. dimittat ad ipſum fluere
c A. alnemer et lupi
d A. aldabha
e A. adminiſtrēt ſinglr qn̄ ꝑpa/ rāt ad lenifican dum
f A. resolutiuis in qbꝰ ē lenifica tio aliq̄ etiam
g A. alſcalabi
h† A. albeſti
i A. olei ſeminiſ lini
k A. eas vnctuo/ ſitas caude ca/ ſtratoꝝ arietum
l A. ſumat galba nū ⁊ oppopona/ cum
m A. euiſcum

n A. incipiendo
o A. augēdo v̄tu tem deinde gra/ dando
p A. ſicut
q A. neruoſa cuꝫ qua
r A. carnoſa
ſ A. Albueſemar
t A. quando
v† A. puro
x —— A.
y A. quoniam
z —— A
Alia litera
& —— A.

cum eo quod venatur, aut ppter formam suã in rotunditate sua, ſm plurimum cũ colore ſuo, ⁊ egreſſiõe venarũ: q̃ ſunt ſicut pedes ei⁹ in circuitu ipſius.

Cap.XVI.

De cura.

Illud qđ oʒ [a] caueṙe de cura ei⁹ eſt, qñ quum incipit fortaſſe eſt poſſe vt phibeat ne addat ſup illud, qđ ipſe ē: ⁊ ꝯſuef ita vt nõ vlceref. Et accidit in quibuſdã hoĩs vt ſanef icipiẽſt ꝯfirmat⁹ vo nõ. Et multotiẽs qđẽ accidit cãcer interius occult⁹, ⁊ ē [b] rectificatio in eo ſʒ q̄ dixit optim⁹ hip. vt nõ moueaf: qm̃ ſi mouef, fortaſſe pducit ad mortẽ: ⁊ ſi dimittif, ⁊ nõ curaf, fortaſſe plongaf ſpatiũ cũ ſalute q̃dã: ⁊ ꝓprie qñ rectificanf cibi. [c] ⁊ ponunf ĩ illis q̃ inſrant, ⁊ humectãt, ⁊ gñant mã [d] [salua] [e] , ſicut aq̃ ordi, ⁊ piſces alradradi pui, ⁊ vitelli ouoꝝ ſorbiliũ, ⁊ ſilia illis. Et qñ eſt illic caliditas, tũc def lac vaccinũ, ſtatiʒ qñ extum eſt butyꝝ, ⁊ collaf: ⁊ qđ ſumif ex oleribꝰ humidis, [f] vſq3 ad cucurbitã. Et fortaſſe ſufferũt cãcri pui ſectionẽ: nã ſi poſſe eſt vt deſtruanf cum aliquo, tũc nõ eſt poſſe vt deſtruanf niſi p inciſionẽ vehemẽtẽ vt [g] ex toto aſſumaf mẽbꝝ inuadẽs qđ eſt in circuitu ei⁹ inciſendo ipm ex [h] circũdate apa [i] eradicãdo oẽs venas, q̃ imbibũt ipʒ: ita vt nõ remaneat de eis aliq̃d: ⁊ currat poſt illđ ex eis ſanguis plim⁹: Et iã ãnceſſit mundificatio corpis pſolonẽ vẽtris, ex mã mala: ⁊ flomia, Deinde ꝯſerua eũ [k], facien do eũ ſtare ſup cibos bone q̃titat, ⁊ q̃litat: ⁊ ꝯfortatiõe mẽbri ad expelleñ. Quãuis iciſio in plibus hoĩs addat ei malitiã. Et fortaſſe indiget poſt iciſionẽ cauterio: Et fortaſſe erit in cauterio timor magnus: ⁊ illđ erit, qñ fuerit cãcer ppe mẽbra ꝑncipalia, ⁊ nobilia. Et iã narrauit q̃dã ꝑmoꝝ, q̄ medic⁹ q̃dã incĩſit mãmillã cãceroſam radicitus ⁊ cãcerata eſt altera: dico, q̄ poſſe fuit, ſi fuit [l] illud in via cãcerãdi, qm̃ inuenit illã egritudineʒ: ⁊ poſſe fuit, vt eſſet ſm ſemitã pmutationis: ⁊ eſt magis appens.

Rememoratio regiminis ſoluẽdi ipſuʒ. Cap.XVII.

Sumat in potu multĩ vicibꝰ, inter q̃s ſint dies pauci, quaq3 vice q̃tuor aureos epythimi cuʒ aq̃ caſei, aut aq̃ mellis: aut decoctionẽ epithymi in ſirupo acetoſo. Et ei qui ex omnibꝰ eſt fortis, detur hiera hellebori.

Remẽoratio medicinaꝝ localiũ ad cãcꝝ. C.XVIII.

Er medicinas locales ad cãcrum requnf q̃tuor intẽtiones. ſ. deſtructio cãcri penit⁹, ⁊ eſt difficilis: ⁊ phibitio additiõis: ⁊ phibitio vlceratiõis: ⁊ curatio vlcerati. Et in illis qbꝰ q̃ritur deſtructio cãcri [m] penit⁹, itur vſus illđ, in quo eſt reſolõ ei⁹, qđ collectum eſt de mã mala: ⁊ expulſio eius, qđ pparatum eſt ad colligẽdũ in mẽbro [n] de ea: ⁊ ſi fuerint vehementĩ vtutĩ, ⁊ motionis: [o] tunc dimittaf nã illud qđ de medicinis forte eſt, addit cãcro malitiã: Et ſilr opʒ iteꝝ vt alienenf in eis mordicatiua: ⁊ pp illud ſunt medicine bone ei [p] in mineralibus ablutis, ſicut tutia abluta: ⁊ miſceanf cũ ea q̃ſq3 de oleis, ſicut eſt oleũ roſ. ⁊ oleum de keiri. Ad illđ vo, qđ phibet additionẽ, ꝓuenif cũ abſciſiõe mãei: ⁊ rectificatiõe cibi: ⁊ ꝯfortatione mẽbri, ⁊ cũ medicis repcuſſiuis noſ: ⁊ adminiſtratiõe linimẽtoꝝ mineraliũ: ſic linimẽtũ fricatiõis lapidis molẽdini, ⁊ lapidis cottis: ⁊ ſic linimẽtũ fcm̃ ex fricatiõe ei⁹, qđ reſoluif iter tabulã ⁊ manichã de plũbo in humiditate effuſa ſup tabulã, q̃ eſt ſicut oleũ roſ. ⁊ ſic aq̃ coriãdri: ⁊ iteꝝ emplaſtrũ cuʒ agreſta trita eſt bona iuuatiua. Et illa qbꝰ q̃rif phibitio vlcerationis ſt linimẽta pdicta ad phibẽdã additionẽ, qum nõ fuerit in eis mordicatio: oĩa. n. ea ſũt iuuatiua: ⁊ ꝓpe qñ miſcenf cũ fricatiõe pdicta, q̃ fit ex piſtello, ⁊ tabula plũbeis [q] qñ eſt ꝯfricata terra ſigillata, aut boliarmenũ, aut oleũ antiquũ, ⁊ aq̃ ſempuiue, ⁊ ceruſa cũ ſucco lactuce, aut mucilagine pſilĩ, ⁊ ceruſa, ⁊ plũbo [r] qm̃ eſt cõpoſitio bõa. Et de eis q̃ ſũt iuuatiua, eſt emplaſtrũ cũ cãcris fluuialibꝰ recẽtibꝰ: ⁊ ꝓpe cũ climia. De illis aũt q̃ in curatiõe vlcerati ſt bona, ẽ vt aſſiduef pãnꝰlini infuſus in aq̃ ſolatri ſup eũ: ⁊ q̃tiẽs fortaſſe exiccaf, madefiat deſup cũ aq̃ ei⁹. Aut ſumaf medulle tritici, ⁊ olibani, ⁊ ceruſe õ plũbo, oĩũ põdꝰ. ʒ. j. ⁊ terr̃ ſigillate, ⁊ boliarmeni, ⁊ aloes abluti, oĩũ añ. ʒ. ij. aggregenf iſta, ⁊ teranf. Et adminiſtrenf ſup hũidũ pl̃ueres: ⁊ ſup ſic cũ emplm̃ fcm̃ cuʒ oleo roſ. Et q̃nq3 ꝯfert eis cinis cãcri cũ cerato, ex olo roſ. et meli⁹ eo ẽ cui admiſtũ eſt eq̃le ei de climia. Et quãdoq3 confert in eo medicamen de tutia: aut tutia abluta cum aq̃ portulace, aut mucilagine pſilĩ.

De apatibꝰ vẽtoſis, ⁊ iflatiõibꝰ lacertoꝝ. C.XIX.

Ex apatibꝰ vẽtoſis aliđ eſt, qđ fit a vapore leui: ⁊ ſilatur [s] extuatiõi, ⁊ currit curſu ei⁹. Et aliđ ẽ, qđ fit a vapore vẽtoſo, ⁊ noiaf inflatio: ⁊ ẽ ei [t] impulſio, ⁊ viciſſitudinaria acceſſiõe: ⁊ fortaſſe pcutit pcuſſiõe man⁹: ⁊ ꝓpe qñ iuenit ſpatiuʒ ad qđ aggregaf, ſic ſtõus, ⁊ ieſtina, ⁊ qđ ẽ iter pãniculos circũdãtes oſſa, ⁊ iter oſſa circũdata lacertis, ⁊ iter lacertos, ⁊ ſilr qđ circũdat cordas: ⁊ fortaſſe ñ [u] reſoluit ſpatia imo [x] ſubtiliat mẽbra cõ ſũcta: ⁊ [y] reſoluit ea: ⁊ gñaf in eis: qđ fac neceſſariũ diſrumpere ea. Et vẽtoſitas remanet, ⁊ retinef pp ſpiſſitudinẽ ſuã, ⁊ pp groſſitudinẽ ſuã, ⁊ pp ſpiſſitudinẽ eius qđ ꝯtinet eã, ⁊ ꝯſtrictionẽ poroꝝ. Et q̃nq3 exiſtiat hõ, q̄ ſup mẽbꝝ ei⁹ ſic genu, ſit apa indigẽs ꝑforatiõe, q̃re ꝑforat ipm, ⁊ egredif ventoſitas tm̃.

De cura. Cap.XX.

Alius autẽ qđ eſt ſile [z] extuatioꝰni cũ augmẽto loci curatio ẽ gen⁹ curatõis ei⁹. In inflatiõis vo curatiõe ẽ neceſſariũ qđ cutẽ ingrediaf, ⁊ reſoluat illđ, qđ ẽ in ea. Et ſit poſſe, vt ſit ei ſup locũ mora ſpatĩ lõgi: Et ẽ neceſſariũ vt ſit i ſine ſbtiliatiõis, vt ſirmef ſbtilitas ptiũ ei⁹ ex pfundatiõe vltia. Et fortaſſe idiget poſitione vẽtoſaꝝ abſq3 ſcarificatõe, vt carmief [&] vẽtoſitas. Et õ medicis ei⁹ localibꝰ ſt olea cal'a, ſic oleũ ſbtiliũ ptiũ in q̃ õ cocta ſunt, ſic ruta, ⁊ ciminũ: ⁊ de ſemibꝰ ſubtiliãtibꝰ ſemẽ apĩ, aniſi, ⁊ ameos, ⁊ q̃ ſilanf ill'. Et de emplis reſoluẽtibꝰ: ⁊ ꝓpe pp illđ qđ cadit in mẽbris cordoſis, ⁊ lacertoſ, ẽ illđ qđ recipit ſordiciẽ balnei, q̃ ponaf cũ aq̃ i patella [?] calcis ñ extincte ſʒ q̃titatẽ q̃ ptueiat ex ea ſpiſſitudo luti, ⁊ liniaf cũ eo: ⁊ q̃ſfaciũt ex vio, ⁊ calce emplʒ eq̃le bonũ. Alĩ ꝯſuaf iſop⁹ ſicca, ⁊ teraf, ⁊ pl̃uerizef ſup ceratũ fcm̃ ex cera, ⁊ olo anetio, ⁊ fiat ex eo emplʒ [3] ad linẽdũ. Et i eo qđ accidit ex iflatõe i lacertĩ pp [a] attritõeʒ q̃ accit eis, opʒ vt alienenf medicie cal'e valde, ⁊ acute, ne refugiãt mẽbra ex eis, ⁊ terreanf, imo qñ medicanf cũ reſolutis, tũc miſceaf cũ eis aliq̃d de ſedãtibꝰ doloꝝ: ⁊ illđ ẽ ſic curatio tua, quã facis cũ eo qđ ẽ ſicut rob ꝯcuſſuʒ cũ oleo, in q̃ infuſa ẽ lana iſopi: ⁊ ſi fuerit caliditas aliq̃ tũc cũ oleo roſ. infuſa in eo lana iſopi, ⁊ diſſoluta in eo aq̃ iſopi humide. Et adminiſtrentur oĩa illa tepida, ad caliditatẽ õcliuis: ⁊ nõ ꝑmittaf in

---

Marginalia:

a A. ſperare

b A. rectũ ⁊ conuenieñs

c A. cuʒ eis que

d † A. quietam

e † A. ñ furioſaʒ

f A. ita vt etiam ex cucurbita.

g A. eradicetur ꝓueniẽdo admẽbꝝ circueẽs ipm

h † A. membro

i † A. cancerosũ trahendo ⁊

k † A. Alia litera mundificatum

l A. illa

m A. Alia litera ne augeatur

n A. ⁊ q̄ non ſit

o —— A.

p A. de

q A. ⁊ qñ fuerit in ſumma coru

r —— A.

s A. altebegt

t A. reſiſtẽtia ad motũ ꝯmẽte ⁊ bʒ diſpõne ſileʒ vẽti iflato: ⁊ fortaſſe cãt ſonuʒ pcuſſio ipi⁹ cuʒ manu

u A. ingreditur

x A. ſeparat

y A. ingredit

z A. altebegt curatio ẽ ex gñe

& A. Alia litera inflatio

? A. effũdaf ſuper ea calcis nõ extincte q̃titas

3 A. aut linimẽtum

a A. Alia litera egritudinem

frigidari: qm̄ frigus nocet hmōi. Q̄ð si fuerit illic dolor ex p̄ncipio, tūc administrent̄ ꝯsup olea, in qbꝰ est sedatio doloris cū ꝓhibitiōe aliq̄ ex p̄ncipio, sicut oleū viol'. ⁊ rof. cuꝫ v̄tute olei anetini. Et qn̄ inuenit̄ aliqua alleuiatio, ponat̄ in medicinis illud in quo est additio virtutis ad resoluendum, sicut nitrum, ⁊ acetuꝫ [a][deinde sicut cinis,] ⁊ empl'a resoluentia sicut emplastrum predictum.

¶ De vena medeni. Cap. XXI.

St vt accidat sup ꝑtem corpis pustula quedā, inflās deīde vesicat, postea egredit̄ ex eo qddā rubeū, ad nigredinē decliue, ꝯinde nō cessat ꝓlongari, ⁊ ꝓlōgat̄: ⁊ fortasse est ei [b][motꝰ volūtarius] sub cute: ac si esset motꝰ aīalis: ⁊ q̄si in v̄itate sit v̄mis: donec existimēt qdā, ꝙ sit aīal q̄ð gn̄at̄. Et existimat qdā ꝙ sit ramꝰ villi nerui [c][ꝑ vehemētiā grossitudinis,] Et ꝓlimū qdē accidit in cruribꝰ. Et ego iā vidi eā sup manꝰ, ⁊ sup latꝰ, ⁊ m'tiplicat̄ in infantibꝰ sup vtrūqꝫ latꝰ, Et qn̄ extendit̄, ⁊ abscindit̄, magnificat̄ in ea labor, ⁊ dolor: immo [d][ꝑ spatiū dolet,] ⁊ si nō incidat̄. Et Galienꝰ qdeꝫ dixit, ꝙ nō fuit cōprehensum ex esse eiꝰ aliqd manifestū, sup q̄ð sit initēdū: qm̄ ipse nō vidit eā oīno. Et dixit ꝙ cā eius, est sanguis cal'us, malus, melicus, aut flegma adustum [e][adunatū] cum vehemētia siccitat̄ ꝯpl'onis. Et fortasse gn̄ant eā q̄dā aque, ⁊ olera cū ꝓprietate que est in eis. Et de cibis q ꝓlimū generāt eā, est ille q est cal's ⁊ siccus: Et q̄ꝫto plus fuerit mā a q̄ generat̄ acutior, erit dolor vehemētior. Et fortasse accidet in corpore vno in locis q̄si q̄draginta eiꝰ, aut qnq̄ginta, ex q̄ tn̄ euadet cū curatione. Et minorat̄ in corpibꝰ humidis, ⁊ assuet̄ balneatiōibꝰ, ⁊ cibis humidis, ⁊ assuetis vino cū mensura, Et ꝓlimū qdem generat̄ in [f][medena: ⁊ ꝓpter hoc ꝓportionat̄ ei] ⁊ gn̄atur ēt in terra corasceni, ⁊ alijs: ⁊ multiplicat̄ iteꝝ in terra egypti, ⁊ in terris alijs.

¶ De cura. Cap. XXI.

[g][Ollicitudo] qdem eiꝰ i terra, in q̄ gn̄at̄, [h][⁊ cibis ex qbus gn̄atur, in qbꝰ est mā que est cā eiꝰ] illud est cū eūone sanguinis mali flomādo ex basilica, aut ex saphena ꝓm locū: ⁊ mūdificatiōe sanguis cū eis, que sūt sicut sirupꝰ de myrobal'. ⁊ decoctio epithimi: ⁊ potare pill'as cochias ꝓprie: ⁊ administratio trifere fcē ex sene, ⁊ fumoterr̄: et humectatio corporis cū cibis hūectātibꝰ: ⁊ balneatiōes, ⁊ reliquū regimē humectātiū notū. Ueꝝ qum appet eē eius in p̄mo appitiōis eiꝰ, tūc rectū ē vt admistret̄ regimē mēbri cū empl'is infr̄antibꝰ, ⁊ hūectātibꝰ: sic s̄t succi fr̄i noti, cū duobꝰ sādal', ⁊ cāfora, pꝰ mūdificationē corpis, ⁊ [i][administratōeꝫ] iteꝝ fcāꝫ cū [k][missiōe] sanguisugaꝝ sup locū. Et ꝯ epithiatibꝰ bonis ē epithima ex sādalo, ⁊ aloe, ⁊ cāfora, aut mirrha, ⁊ psiliū ⁊ lac dl'ce. [l][Si āt nō sepat̄] sꝫ icipit [m][cadere] fortasse ꝓhibet eā, ⁊ aufert eā, ⁊ alleuiat̄ laborē in ea, si bibat patiēs eā ꝓꝫ ꝯtinuitatē tribꝰ diebꝰ, oī die pōdꝰ. ʒ. ij. aloes: aut bibat ꝯ eo i die vna. ʒ. ß. i s̄o. ʒ. j. ⁊ i tertio. ʒ. j. ß. tribus diebꝰ. Et liniat̄ sup eā aloes, aut liniat̄ sup orificiū eiꝰ hūiditas aloes hūidi, viscosi. Et sil'r in p̄nº qū egredit̄, si nō curat̄ ꝯ ea ⁊ egredit̄, tūc rectū ē vt p̄pet̄ ei. q̄ð strigat eā, ⁊ sup q̄ð reuoluat̄ cū facilitate paulati, dōec egrediat̄ vsqꝫ ad finē sui, absqꝫ icisiōe: ⁊ meliꝰ ē plūbum sup q̄ð iuoluit̄: ⁊ sit sufficiētia sup ḡuitatē eiꝰ i attractōe eiꝰ: qm̄ attrahit̄ cū facilitate, ⁊ nō abscidit̄. Et sit studiū tuū i alleuiatōe egressiōis eiꝰ, vt icipias, ⁊ extennes

a Alia litera — A.
b A. motus manifestus. Alia litera sicut motꝰ v̄mis
c A. corrapti et grossi
d A. attrahere ipꝫ ē cā doloris
e A. Alia litera acutum
f A. medine, ⁊ ꝓpter hoc denoiata est ab ea
g A. Preſuatio
h A. est euitare cibos ex qbꝰ generat̄ ⁊ opponer̄ cause eius ⁊
i A. preuisionez
k A. applicatiōe
l A. Et si non sit dolor. Alia litera ⁊ si non confert
m A. vesicare

mēbꝝ, ⁊ rarifices ipꝫ cū embrocis, ex aq̄ cal'a, ⁊ mucilaginibꝰ infr̄antibꝰ, ⁊ olis lenificātibꝰ fr̄is, ⁊ s̄btil' calitat̄, ⁊ q̄ currūt cursu eiꝰ, vt facil' fiat exitꝰ eiꝰ. Et fortasse nō fit facil' ꝑ illð: imo idiget eis, q̄ sūt sic linimētū cū oleo de keiri, imo sambacino, imo oleo de ben, ⁊ vt admistret̄ sup ipsā empl'm de pice. Et si existimatio fecerit necessariū, vt ꝑforet̄ vt egrediat̄ cū totalitate sua, ⁊ nō fuerit q̄ð ꝓhibeat, ꝑforet̄ ⁊ extrahatur. Et si egressio eiꝰ cū extractiōe p̄dcā nō fuerit facilis, ⁊ ꝑforatio ipsiꝰ nō fuerit poss̄, tūc putrefac eā cuꝫ butyro: putrefiet. n. tota, ⁊ egrediet̄. Et caue ne admistres cal'a ex medicis, qm̄ fortasse ꝑueniet ad estiomenū. Et qn̄ assiduat̄ sup [n][posteriora] eiꝰ fricatio cū sale paulati [o][Et illð sit] retro cū facilitate ⁊ [p][egressiōe eiꝰ] cū s̄btilitate, egredit̄ cū totalitate [q][†] ⁊ ꝓpꝫ qn̄ scindit̄ [r][aut penetrat̄] q̄ð est post ipaꝫ, ⁊ itromittit̄ stillus s̄b ea illic, ⁊ expellit̄, ⁊ assiduat̄ abstersio, qū ipa egredit̄, cū sale paulatiꝫ, ⁊ cū facilitate: nā qū illð fit cū ea, egredit̄ tota. Q̄ð si incidat̄, ⁊ [s][redit] non erit excusatio, qn ꝑforetur [t][nisi inueniatur modus alius, deinde egrediat̄] cum facilitate ⁊ curetur locus cura vulneruꝫ.

¶ Tractatus tertius de lepra.

¶ Quid sit lepra, ⁊ cā eius. Cap. I.

Epra ē infirmitas mala, ꝑueniēs ex sparsiōe col'e nigre in corpe toto, q̄re corrūpit̄ ꝯpl'o mēbroꝝ, ⁊ forā ipoꝝ, ⁊ figura eoꝝ: ⁊ fortasse corrūpit̄ in fine eiꝰ ipsoꝝ ꝯtinuitas ita, vt corrodāt̄ mēbra, ⁊ cadāt cāu q fit ab vlceratiōe. Et est sic cācer cōis corpi toti: fortasse. n. vlcerat̄, ⁊ fortasse nō vlcerat̄, Et ē aliq̄ q̄ cū patiēte eā, manet tpe lōgo valð. Et melia qdē qn̄ꝫ expellit̄ ad mēbꝝ vnū, ⁊ fac̄ accidere duritiē, aut sephiros, aut cācꝝ ꝓꝫ dispōnes suas. Et si fuerit s̄btil' dn̄ans, ꝑueniet estiōenꝰ: et si expellit̄ ad supficiem cut̄, eueīet illð q̄ð noīat̄ baras, ⁊ morfea nigra, ⁊ ipetigo, ⁊ his silia. Et qn̄ꝫ spgit̄ in corpe toto, ⁊ tc̄ si putrefiat, ꝑueīet febr̄ melica: ⁊ si [u][ꝯculcet̄,] ⁊ n̄ putrefiat, eueniet lepra. et cā eiꝰ efficiēs [x][ātiqor] ē malitia ꝯpl'onis epis, ꝯcliuis valð ad calitatē, ⁊ siccitatē: q̄re adurit sanguineꝫ in meliā, aut ꝯpl'o corpis totiꝰ: aut s̄t ābe ita, ꝙ faciūt sāguinē acq̄rer̄ ꝑ cās suas frigꝰ. et cā eiꝰ māl's̄t cibi melici: ⁊ cibi flatici iteꝝ, qn̄ [y][ꝯpōit̄ i] eis sacietas nauseatiua [z][aut] opat̄ i eis calitas: q̄re resoluit s̄btile, ⁊ pōit spissū meliā. et repl'ones, ⁊ cōestiōes sup sacietatē s̄t ad hāc eādē itētionē. Et cāe eiꝰ iuuatiue s̄t oppilatio poroꝝ, q̄re p̄focat̄ calor inatꝰ, ⁊ infr̄at̄ sāguis, ⁊ igrossat̄: ⁊ ꝓpꝫ qn̄ splē oppilatꝰ ꝯbil' nō attrahit, neqꝫ p̄t mūdificare sāguinē ex hūore melico: aut ē v̄tꝰ expl'siua i visceribꝰ ꝯbil' ab expl'siōe illiꝰ in venas ani, ⁊ mr̄icis, ⁊ s̄t pori stricti. Et qn̄ꝫ adiuuat illð totū corruptio aeris i se ipo, aut ꝑꝑ vicinitatē leprosoꝝ, qm̄ egritudo ē [&][iuadēs.] Et qn̄qꝫ accidit ꝑꝑ hēditatē, ⁊ ꝑꝑ ꝯpl'onē [ↄ][embryōis] ex q̄ creatꝰ ē i seipo ꝑꝑ ꝯpl'onē q̄ ē ei, aut acq̄sitā in mr̄ice, ꝑꝑ dispōnē q̄ ē ei: sic si accidat ei vt sit cōceptio in dispōne mēstruoꝝ. et qn̄ aggregat̄ calitas aeris cū malitia cibi, ⁊ eiꝰ eēntia ex gn̄e pisciū, ⁊ carne salita, ⁊ carne grossa, ⁊ cānibꝰ asinoꝝ, ⁊ lētibꝰ, ꝓcl'dubio ē vt eueīat lepra: sic m'tiplicat̄ i alexādria. et col'a nigra qn̄ ꝑmiscet̄ sāguini, adiuuat paꝝ eiꝰ ad gn̄andū multū ipiꝰ qm̄ ꝓcl'dubio igrossat̄ ex duobꝰ mōis: q̄ꝝ vnꝰ ē ꝑ subaꝫ suā grossā: ⁊ s̄cus ꝑ frigꝰ suū ꝯgelāt̄, et qn̄ igrossat̄ [ꝫ][ꝓpte hūiditat̄ sue, tc̄ ē] exiccatio eiꝰ ꝑ calitatē cōpis faciliō, ⁊ iā ꝑuētū ē ex grossitudie sāguis lepro

n A. fines ⁊ extremitates
o A. aut fricetur
p A. cū inūgat̄ locus ex quo egreditur. Alia litera cum ⁊ trahat̄ ex loco egressionis cum s̄btilitate seu cū igenio ⁊ facilitate
q † A. sua
r A. locus lōginquior eo
s A. retrocedat vel contrahatur
t A. ⁊ capiat̄ vice alia deinde extrahatur
u A. Alia litera aggregetur
x A. an̄cedens vl' remota
y A. adiungitur
z A. et
& A. contagiosa
ↄ A. alnathe
ꝫ A. minuit̄ hūiditas ⁊ efficit̄ tunc

ſorū ad hoc, vt egrediat̃ in flobotomijs eoꝝ q̄ddā, qḋ ē ſic̄ arena. Et hec egritudo noiat̃ leonina: ⁊ dr̃ ꝙ nō noiat̃ ita, niſi qm̄ plimuȝ accidit leonibꝰ: ⁊ dr̃ qm̄ terribilē facit faciē patiētis eā, ⁊ ponit eā in forma leonū: ⁊ dr̃ qm̄ rapacit̃ tenet qḋ capit rapacitate leōis. Et de hac egritudine q̄ eſt debil', difficilis ē curatiōis: ⁊ de curatiōe forti nō ſit ſpes, ⁊ icipiēs qḋ eſt ſuſceptibilior: ⁊ ꝯfirmata ē magis iobediēs, Et fcā ex melia col'e, eſt magis feda, ⁊ pluris nocumēti, ⁊ difficilioꝝ accn̄tiū, ⁊ vehemētiꝰ adurēs, ⁊ vlcerans: ſȝ eſt ſuſceptibilior curatiōis. Et fcā a fece ſanguinis eſt ſaluior, ⁊ q̄etior, ⁊ nō vlcerat. Et fcā a melācolia aduſta, ſil'at̃ col'ice in ſuis accn̄tibꝰ, ſȝ ē tardiꝰ ſuſcipiēs curatiōeȝ. Et hec q̄dē egritudo nō ceſſat corrūpere ꝯpl'onē mēbroꝝ ꝑ q̄litateȝ ꝯriā q̄litati ꝯueniēti vite. ſ. calitati, ⁊ hūiditati, donec ꝑuenit ad mēbra ꝑncipalia: ⁊ illic interficit. Et incipit in ꝑmis ab extremitatibꝰ, ⁊ mēbris leuibꝰ: ⁊ illic cadūt pili ab ea, ⁊ alterat̃ color eiꝰ: ⁊ fortaſſe ꝑuenit ad vlcerādū: ꝺinde vadit paulatim in corpꝰ totū. Nā q̄zuis ꝑma gn̄atio eiꝰ ſit in viſceribꝰ, tn̄ [a]⌈ꝑmū veſtigiū⌋ eiꝰ ē in extremitatibꝰ, qm̄ ſt̃ ꝺbiliores. Uerūtn̄ qn̄q̄ morit̃ patiēs eā, an̄q̄ ꝯuertat̃ malitia eiꝰ apparēs ſuꝑ viſcera, ⁊ mēbra ꝑncipalia: ⁊ eſt mors illiꝰ cum [b]⌈attractiōe,⌋ ⁊ ꝑꝑ malitiā ꝯpl'onis illiꝰ. Et qn̄ cancer, q ē lepra mēbri vniꝰ, ſit de illis q̄bꝰ nō ē ſanatio, tūc q̄d dicemꝰ de lepra, q̄ ē cācer corꝑis totiꝰ: Uerū tn̄ in lepra eſt res vna: ⁊ eſt, ꝙ egritudo ſꝑgit̃ in totum corpꝰ: Et qum adminiſtrant̃ curationes fortes [c]⌈ſuſtentant egritudinem, ⁊ non agit⌋ ſuper membra [d]⌈ſimplicia⌋ ⁊ in cancro non eſt ita.

De ſignis. Cap. ij.

Q Uando incipit lepra icipit color [e]†⌈ ⌋ fieri rubeꝰ, tēdēs ad nigredinē, Et aꝑꝑet in ocul' obfuſcatio ad rubedinē decliuis: Et apparet in anhelitu ſtrictura, ⁊ in voce raucedo cā nocumēti pulmōis, ⁊ cāne eiꝰ. Et ml'titudo in ſternutatōe: Et aꝑꝑet i naſo [f]⌈gauetu,⌋ ⁊ fortaſſe ſit [g]⌈ſtrictura in naribꝰ, ⁊ caſſamu:⌋ ⁊ incipiūt capilli in ſbtilitatē, ⁊ paucitatē ꝑuenir̃, ⁊ aꝑꝑent vene in pectore, ⁊ ꝑte faciei. Et eſt odor corꝑis, ⁊ ꝓꝑe in ſudore, ⁊ odor anhelitꝰ ad fetorē decliuis, Et aꝑꝑent mores melici, ⁊ mali, ⁊ doloroſi, Et ml'tiplicant̃ in ſomno ſomnia melica. Et ſentit i ſomno q̄ſi ſuꝑ corpꝰ ſuū ſit ꝗuedo maria: Deinde aꝑꝑet [h]⌈ſꝑſio in capill' ⁊ caſus in eis ex toto⌋ ꝓꝑe in pilis, q ſunt in facie, ⁊ ꝑtibꝰ eiꝰ. Et qn̄q̄ [i]⌈diſlocat̃⌋ locꝰ piloꝝ, ⁊ findunt̃ vngues, Et incipit forma fieri feda, ⁊ facies ſit terribilis, ⁊ color ꝺnigrat̃. Et incipit ſanguis ꝯgelari in iūcturis, ⁊ putreſit. Et addit̃ ꝯſtrictio ā helitꝰ, dōec ꝑuenit ad difficultatē vehemētē, ⁊ diſniā magnā. Et ꝑuenit vox i fine raucedis, Et igroſſant̃ labia, ⁊ ꝺnigrāt̃. Et aꝑꝑet ſuꝑ corpꝰ additio glādulosa, ſil'is aiali, qḋ grece noiat̃ ſatos. Deīde incipit corpꝰ vlcerari, qn̄ lepra eſt nō q̄eta. Et corrodit̃ cartilago naſi, ꝺinde cadūt naſus, ⁊ extrēitates. Et currit virꝰ fetēs. Et redit vox ad occl'tationē, ⁊ tūc iā nō remanēt pili, ⁊ ꝺnigrat̃ color valde. Et pulſus q̄dem leproſi ē debilis ꝑꝑ debilitatē v̄tutis, ⁊ paucitatem neceſſitatis, qum egritudo ſit frigida, ⁊ [k]⌈tarda⌋ non velox propter debilitatem frigoris, ⁊ ſit neceſſaria ſpiſſitudo, qum nō ſit velocitas, neq̄ magnitudo.

De cura. Cap. III.

O Portet vt [l]⌈icipiat̃⌋ i ea cū ev̄onibꝰ, ⁊ mundificatiōe, an̄q̄ igroſſet̃ egritudo. Et qū tu v̄ificaueris ꝙ illic ſit ſāguis plm̄ꝰ corruptꝰ, tē oȝ vt [m]⌈icipias⌋ ⁊ flomes flomia vltia, [n]⌈⁊ ſi n̄ aliūde ſaltē ex māibꝰ.⌋ Et ſi nō v̄ificaueris illḋ, tūc nō flomes: flomia. n. ex venis magnis qn̄q̄ plus nocet, q̄ȝ ſit eiꝰ iuuamētū. Ueꝝ ſit ſecuritas cū flomia eiꝰ ex ſeꝑationibꝰ venaꝝ ꝑuaꝝ, ſi timet̃ flomia magnaꝝ. Et ſcias ꝙ ſanguis fr̃us eſt in eo qḋ aꝑꝑet, q̄re ſit illud magis vltimū q̄ȝ vētoſe, ⁊ ſanguiſuce, ⁊ minus nocēs viſceribꝰ: ⁊ ille ſt̃ ſic̄ vene frōti, ⁊ naſi. At v̄o ſm̄ plimū flomia ē neceſſaria in curatiōe huiꝰ egritudinis. Et de ill' q̄ vocāt ad illḋ eſt ꝯſtrictio anhelitus eiꝰ, ⁊ difficl'tas ipſiꝰ, ⁊ fortaſſe eſt neceſſariū flomare [o]⌈guideȝ⌋ apud vehemētiā raucedis vocis, ⁊ timorē ꝑfocatiōis: ſi ergo flomat̃, oȝ vt q̄eſcat ebdomada vna, ꝺinde euacuet̃ cū eis, q̄ ſt̃ ſic̄ hieralogodion, ⁊ hiera ꝺ pulpa collo q̄ntide: ⁊ euacuet̃ cuȝ apozimatibꝰ, ⁊ pill'is facti ex epithimo, ⁊ ſticados, ⁊ polypodio, ⁊ myrobal'. nigris, ⁊ kebulis, ⁊ helleboro nigro, ⁊ lapide lazuli, ⁊ lapide armeno: ⁊ non nocet ſi miſceat̃ eis pulpa collo q̄ntide: ⁊ ſcamonea ēt, ꝓꝑe qn̄ illic ē col'a: ⁊ adiūgant̃ eis aloes, ⁊ cucumer aſininꝰ: ⁊ [p]⌈theodoricō⌋ ē bonū eis: ⁊ hierapicra iteꝝ: ⁊ ꝓꝑe qn̄ ſit forti cū ſcamōea, ē de ill' ſolutiuis, q̄ ſunt bona leproſis: ⁊ ꝑ̄cipue qn̄ [q]⌈odorat odoramētū⌋ hellebori: aut ponit̃ cū ea lapis armenus, Et in eſtate oȝ vt [r]⌈exiccēt̃, ⁊ nō vltimet̃ in ꝺcoctōe fortiter⌋ vt nō ſꝑgat̃, ⁊ ml'tiplicet̃. Decoctio ad leproſos. ℞. myrobal'. citrinoꝝ, ⁊ nigroꝝ amboꝝ an̄. ʒ. x. ameos. ʒ. v. althic boni. ʒ. ſ. paſſulaꝝ enucleatarū minā. ſ. ꝺcoquant̃ cū trib [s]⌈eberie⌋ aq̄, donec ꝑueniat ad tertiaȝ, ⁊ exꝑmat̃, ⁊ miſceat̃ in ea de aq̄ mell' pōdus. ʒ. v. ⁊ det̃ in potu. Et vngat̃ corpꝰ eius ex butyro, ⁊ ſedeat i ſole, dōec [t]⌈frigat̃⌋ aut ambulet ſeptuagita paſſibꝰ: ⁊ ꝯuertat̃ ſuꝑ dextrā, ⁊ ſiniſtrā, ⁊ dorſum, ⁊ vētrē, Et comedat capares cū melle. Sumat in potu hāc medicinā ſm̄ ꝙ narrauimꝰ, ſeptē diebꝰ, ⁊ renouet̃ ꝺcoctio eiꝰ oī die. Et nō ſufficit in curatiōe iſtoꝝ, q nō ſūt ꝯfirmati, ev̄o vna, imo fortaſſe eſt neceſſaria ev̄o in mēſe bis, aut in oī mēſe ſel', ſȝ ꝙ teſtimoniū fac̄ eē neceſſariū: ⁊ illḋ cū medicinis tēꝑati, Et qn̄q̄ ſoluit̃ oī die cū facilitate aſcelatiōe vna, aut duabꝰ aſcellatiōibꝰ cū eo, qḋ ſoluit illḋ de potiōibꝰ [v]⌈iuuatiuis⌋ ex medicinis ꝑ̄dicti q̄dragīta diebꝰ. Fortes v̄o valde, ſic̄ helleborꝰ, ⁊ ei ſil'ia, ⁊ q̄ ſt̃ ml'ti pōderis, ſufficiūt in āno ſel' in v̄e, ⁊ ſemel in autūno, aut plꝰ ħ. Et oȝ vt vēiat̃ ſuꝑ cerebra eoꝝ cū mūdificatiōe cū eis, q̄ ſt̃ ſic̄ gargariſmata ꝑ̄dicta i. c. egritudinū capiti, ⁊ cū caputpurgijs noti. Deſcriptio caputpurgij. ℞. macropipis, ⁊ celidōie, ⁊ [x]⌈taphe, ⁊ naſturtij, ⁊ burūgi⌋ oiuȝ an̄. ʒ. j. nuc muſchate, pulegij amboꝝ an̄. ʒ. ſ. ſucci agnicaſti cotilas. iij. olei ſiſamini cotilas. iiij. miſceant̃, ⁊ ꝺcoquant̃ dōec ꝯſumat̃ aq̄: ꝺinde colet̃, ⁊ ſuet̃ in vitriata: ⁊ fiat caputpurgiū in naribꝰ q̄ȝtū capiūt: Deīde ſeq̄t̃ qn̄ illḋ ml'tiplicat̃ cū caputpurgijs hūectātibꝰ ꝑ̄dictis. Et oȝ vt ꝓhibeant̃ ab oī qḋ exiccat, ⁊ reſoluit hūiditatē inatā. Et ſuꝑ eos iterdicant̃ labor, ⁊ anguſtia, Et vt ꝑmutent̃ ꝺ aere ad aerē, q ꝯriꝰ ē ei. Et dent̃ ei i potu pꝰ mūdificationē olea, ſic̄ oleū ꝺ amigdal' cū eis, q̄ ſt̃ ſic̄ exꝑ̄ſſuȝ vue: ⁊ illḋ qn̄ euacuati ſt̃ ml'totiēs. Et oȝ vt exercitent̃ oī māe pꝰ expulſionē ſuꝑfluitatū ab iteſtinis, Et ꝑ̄cipiant̃ eleuare vocē altā, Et ſaliāt, ⁊ luctēt̃, ꝺinde fricent̃: qū ġ ſudauerint, tūc ſumāt potū: ⁊ pꝰ illḋ iungant̃ oleis tēꝑati in cal'o, ⁊ fr̃o, humectātibꝰ ſȝ plimū, ꝯfortātibꝰ i ꝑmis: ipi. n. idigēt i ꝑmis ꝯfortātibꝰ ſic̄ myrobalāi iteꝝ, ⁊ galle cū aceto. Et qn̄q̄ adminiſtrat̃ ſuꝑ eos inūctio ex oleo cū lacte ml'ieris. Et ſil'r oȝ vt fiat eis caputpurgiū cuȝ eo, qn̄ multiplicat̃ ſiccitas, et qn̄ commouet̃ in eis nauſea

caueat̃

---

a A. prima impſſio
b A. lepra
c A. ſit occupatio ⁊ actio i egritudinē, ⁊ non ſit nocumētum
d A. Alia litera ſana
e † A. Alia lr̃a faciei
f A. gane
g A. oppilatio i naſo ⁊ priuatio olfatus
h A. cāus capillorū ⁊ ſciſſio ſeu fractio in eis
i A. eradicat̃ ſeu corroditur
k A. tardus
l A. feſtinetur
m A. feſtines
n A. etiā ſi ſit ex duabꝰ manibus vel brachijs
o A. venam guidegi
p A. altadarithꝰ
q A. ponit̃ odor hellebori ſeu aliquid parum
r A. Alia litera alleuiet̃ ⁊ nō ꝓijciantur fortia in decoctione
ſ A. abarich
t A. ſudet
v A. excellētibꝰ ſeu ſolutiuis iuuatiuis
x A. ſcitharagi ⁊ interioris citri omnium Alia litera ſcithragi, ⁊ naſturtij, ⁊ brench kebuli

a[caueat,] & meli⁹ q̄dē ē vt balneent, deinde inun/gant, Et qñ balneati sunt, tunc eoꝝ inunctiones sũt sicut oleũ myrtinũ, & masticinũ, & oleum d sumitati bus vitiũ, & darsisaban, & oleũ de costo sup extrēita tes: deinde ille q de eis est medicat⁹ q̄escat media ho ra: & p̄pet vomitui cũ pēna, deinde sumat in potu aliq̄d de absinthio. Et fortasse est necessarium iun gere eos in balneo cum subtiliatiuis resoluētib⁹, in q̄b⁹ cadunt nitꝝ, & sulfur, & bacce lauri, & glutinũ carpentarioꝝ, imo sinapis, & origanũ, & pip, & ma/cropip, & piretꝝ, & staphisagria, & sinapis, & aloes, & calamētũ, & emplare eos sup iũcturas eoꝝ immo fortasse est necariũ q̄d est sicut euforbiũ: & illd, qñ p̄cipit eis vt balneent pp resolonē supfluitatum eo/rum: & pp sudorē ipsoꝝ. b[Inunctio] enim eoꝝ ē ca non in curatiōe ipoꝝ. Et q̄ñq̄ inungunt fricādo cũ tyriaca, & scellite, & allesangiē. Et fortasse est necari um inungere cũ hmōi in sole calo. Et melior ablu tionũ eoꝝ in balneo est aq̄, in q̄ decoq̄tur fenugrecũ cũ sapone bono. Et opꝫ vt alienet leprosus a coitu penitus. Res vo q̄ in potu tribuunt, multe sũt: naꝫ de meliorib⁹ medicinis est tyriaca maior, fcā cũ car nib⁹ vipe: & tyriaca diatesserō: & alasmenā: & diasul/fur: Et q̄ñq̄ fit caputpurgiũ cũ istis ēt. Et vt in po tu sumāt de trociscis tyri ēt solis aur. j. in vncia vi/ni grossi, aut c[passi:] & trociscis sq̄lle iteꝝ. Et scias q̄ caro vipe, & illud in quo est vt⁹ carnis ei⁹, est d no bilib⁹ medicinis ei. Et nō opꝫ vt sit vipa d[de luto, aut litoralis, aut de locis hũidis:] qm̄ in ea fm pli/mũ est paꝝ iuuamēti. e[Et de eis q̄ plime est mali/tie, est illa q̄ sitim facit, cũ q̄ est pditio: imo] eligatur montana, p̄cipue alba. Et abscindant capita eaꝝ, & caude, vice vna subito: & tunc si multiplicat cursus sāguinis, & remanēt viue, & agitant agitatione pli/ma, tpe lōgo, tũc iste sunt bone: & si nō, dimittantur. Et que ex eis sunt ɔueniētes, sunt ille ex q̄b⁹ plimus currit sāguis: & que sũt plime agitatiōis: Et post de/colationē mũdificent, & dcoq̄ntur sicut dicem⁹ tibi, & comedat ex eis, & iure ipaꝝ. Et ex potatiōe q̄deꝫ vini in quo morit vipa, aut f[viuit] iā sanati st q̄dā accñtalr, aut intētione interficiendi, ex eo q in potu tribuit vt moriat ille leprosus, & q̄escat, aut q̄escat ab eo: aut sit illd obediēdo sōno, aut visiōi. & sal vipe iuuatiu⁹ ē iteꝝ. Elixatio āt vipe ē, vt sũat vipa absci sis extrēitatib⁹, mũdificata a viscerib⁹ deinde elixet cũ põr, & aneto, & cicer, & sale pauco, & dcoq̄t cũ aq̄ plima, donec dissoluat: & sumāt ossa ei⁹ tũc ab ea, & mũdet caro ipsi⁹: & detur ad comedēdũ caro ei⁹, & sorbeat ius ipsi⁹ g[& ponant ossa ei⁹ tũc sup micas panis de silia, & fortasse p̄ijcit cũ] ea aliq̄d de pullis colũbaꝝ, dõec bona fiat. Et hui⁹ q̄dē regiminis iu/uamētũ fortasse nō appet in p̄ncipio: deinde appet su bito: & fortasse añcedit sanitateꝫ sepatio rōnis dieb⁹ aliq̄t. Et signũ apitionis iuuamēti ei⁹: & applicatio ad horā in q̄ oꝫ vt abstineat ab administratōe ei⁹ ē: vt incipiat leprosus inflari: q̄re inflat: deinde fortas se pmiscet rō ei⁹, postea excoriat: deinde sanat. Qũ g nō patit scotomiā, neq̄ inflat, tũc iteret sup eũ re gimē vice alia. Et d illis q̄ narrata st ad illd, est vt sumatur s̄pēs niger excoriat⁹: & sepeliat dõec in eo fiat vmis, & exhat cũ vmib⁹ suis, & exiccet, & det in potu illi sup queꝫ supfluit lepra ex eo trib⁹ dieb⁹, oi die pōdus. ʒ. j. cũ sirupo de melle. Et inũctio iteꝝ cũ eo in quo est vt⁹ vipe, ē iuuamētuꝫ ei, sicut oleũ in q̄ dcoq̄t. Et sicħ medicamē: sumat s̄pēs niger exco/riat⁹, & ponat in olla, & fundant sup ipꝫ de aceto for ti. ℥. viij. & de aq̄. ℥. j. & d h[tapsia humida] & radice dracōtee d vno q̄q̄. ℥. ij. decoq̄tur totũ sup ignē leuē,

a A. vomant

b A. sudor

c A. vini cocti

d A. de loco steri li in quo nō na/scit aliq̄d aut de loco hũido aut litorali iux aq̄s

e A. & pp multā maliciā ex ea in faciēdo sitim & p cā seq̄tur pditio seu mors

f A. de quo bibe rit vipera

g A. positis i eo micis panis de simila & pōit cuꝫ

h A. scitharagi humido

donec dissoluat s̄pēs, & colet aq̄ a s̄pēte: & fricet cũ ea post abrasionē barbe: & capitis: fiat illd trib⁹ die/b⁹. Et eis q̄dē accidit ex administratiōe medicinaꝝ vipaliũ excoriatio cutis corrupte: & pmutatio carnis, & cutis sane: q̄uis inunctio leprosi cũ humectatiuis tpatis in caliditate, ē ex illis q̄ ɔferũt in q̄busdā ho ris: quꝫ vehemētior fit siccitas. Et silr facere caput purgiũ cũ eo q̄d est sicut oleũ viol. & sit in eo paruꝫ olei de keiri. Et iteꝝ sicut adipes rapaciũ, & boũ, & volatiliũ: & sicut cũ oleo d costo, aut darsisabā: Et oleũ d lilio s̄uat extremitates: & illd post mũdifica/tiōeꝫ, & añ mũdificatōeꝫ nō inungat oino: qm̄ oppi lat poros. Et de eis que bibunt, & ɔferũt eis, ē i[al muri gilin, & medicamē ascliděi.] Et lac est de ɔue/niētiorib⁹, q̄b⁹ curat: & p̄pe apd ɔstrictionē ābelit⁹ & difficultatē ei⁹, & raucedinē vocis ei⁹, & in tpib⁹, que sunt iter eũones. Et oꝫ vt bibat in dispōne, q̄ mulget lac: & lac ouinũ est d reb⁹ magis ɔuenienti/b⁹ ei: & opꝫ vt bibat de eo q̄ntitas q̄ digerat: & si sint ɔtēti eo solo si pole est, erit iuuatiuũ valde. Et si fue rit necessariũ, nō addat sup ipm aliq̄d, si pole est, p̄/ter panē mũdũ, & alessidabegi cuꝫ carnib⁹ arietũ, & q̄ illis st silia de eis q̄ dicem⁹. Et qñ ābelitus redit ad rectitudinē, tũc meli⁹ ē vt dimittat lac, & ɔuerta/tur sup res acuti saporis, vt vomat cũ eis, nō pp̄ter aliud nisi illd, & eũetur cũ eo q̄d dixim⁹: deide si ne/cesse fuerit redir ad lac, fiat vsq̄ ad terminũ p̄dcm̄. Et opꝫ vt sit hoc regimē in āno multotiēs. In sto/mia vo eoꝝ, q ɔfirmati sũt, non opꝫ vt sit occupatio neq̄ in solone vētris eoꝝ cũ medicina forti, qm̄ sup fluitates in eis mouentur, & nō sepant: imo fiat alle uiatio in declinādo mās eoꝝ ad intestina. Et admi nistret deforis q̄d carminet, & resoluat. Et de poti/bus ɔueniētib⁹ eis, ē vt k[sũat acori. ℥. j. ʒ. & nitri] tātũdē, & suci caul agrestis vsq̄ ad. ℥. iij. misceat to tũ, & bibat mane, & vespe. Et vt sumat eis de lima/tura eboris pōdus. x. sacraiati, & det eis in potu in trib⁹. ʒ. vini, & butyri: Aut sumat althit cum melle q̄ntitate nucis: Aut sumatur d sq̄lla q̄ntitas. x. l[sa/craiati] cũ sirupo sq̄lle inspissato sic lohoc. Aut su mat cymini. ʒ. ʒ. & mell q̄ntitas q̄ inspisset sic lohoc. Et succ⁹ calamēti est eis valde bon⁹ ex tribus obol, vsq̄ ad. vj. Et oꝫ vt vtant piscibus salitis in q̄busdā horis, sicut vtunt medicina: Et alienent ab acutis nisi pp vomituꝫ, & nisi s̄ꝫ semitā m[albecikir,] in q̄ in q̄ sumunt. Et q̄ñq̄ medicātur cũ cauterio disptito su per mēbra eoꝝ, sicut sinciput, & n[sumitas] capitis, & sup radicē epiglotis, & duo tpa, & o[collũ] & iũctu ras manuũ, & pedũ. Et dixerũt q̄dā, opꝫ vt cauteri zent in p̄nc° timoris lepre cũ cauterio in anteriore p[capite, vt ɔferat caluarie, & alio inferiore illo, et apd locũ in q̄ capilli tũdunt. & sup supcilia vnũ: deinde] in dxtra capitis: & alid in sinistra: & vnũ posterius sup nuchā & duo apud duas cōmissuras corticales q †[ ] & vnũ sup splenē: & sint r[cocte ille cũ cauterijs leuib⁹ minutis.] Et qñ cau terizat sup caput, oꝫ vt p̄ueniat vsq̄ ad os, dõec ex/coriet os s[saltē] vicib⁹ plibus, postquā t[conser uatur] applicatio illius ad cerebrum u †[ ] scdum summā corrũpētē ɔplonē ei⁹. Nā stolidi q̄ñq̄ iter ficiũt cũ h, qñ ñ alleuiāt man⁹ ipsoruꝫ.

Cmōus medicīaꝝ ɔferētiũ ɔpositaꝝ E q̄b⁹ sunt x[albedarungi, & albes] q̄d stat in loco carnis vipere in hac egritudine. Et d illis ē medicamē y[al sulēdati veꝝ bedarungi] hꝫ z[dscriptionē magnā, quā] dixerũt idi: & expti fuerũt ipꝫ. Et d ei⁹ mō ē, vt sumāt myrabol. nigroꝝ, & scitaragi idi amboꝝ.

i A. alberzachali & medicamen alselachē

k A. vt trāsglutiat seu bibat aceti. ℥. j. ʒ. churan

l A. kirat

m A. alabezir

n A. commissuras

o A. spondilia

p A. pte capitis magis sup q̄ sinciput aliud infe ri⁹ illo & apud locũ vbi termināt capilli supra frōtem & vnum

q †A. seu cōmissuras laterales in sumitate capitis

r A. duo cauteria illa leuia minuta

s A. aut

t A. sit obs̄uatione

v †A. sit

x A. alberzachali & albisi

y A. alselaha verũ alberzachali

z A. Alia litera descriptiones plures quas

ʒ.x.macro pipis.ʒ.ʒ.[a]⌈been⌋albi.ʒ.ij.ʒ.terant, ⁊ liniant cũ butyro vaccino ⁊ ꝯficiant cuz melle: ⁊ sit potio eius ab vno aureo vsqꝫ ad.ij.ʒ.post mũdificationem corporis. Si autem sumatur cum eo, cum equali mensura sui de diamuscho, non timebit ei⁹ malitia: quoniam ipsum est eius bezahar.

❡ Mõus ꝯfectiõis noiate[b]⌈dederauilia⌋maioris.

DTest [c]⌈almebarã⌋ꝯferẽs lepre, ⁊ baras, ⁊ morphee, ⁊ impetigini, ⁊ aq̃ citrine, ⁊ pruritiui, ⁊ scabiei antiq̃, ⁊ ꝯfirmat rõnẽ, ⁊ d̃struit obliuionẽ, ⁊ ẽ bonuz ꝯseruatiõi ꝯferẽs sincopi. Et hoc medicamẽ fecerũt sapiẽtes indi regib⁹ suis. ℞.myrobal.belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊[d]⌈capsie⌋oiuz aã.ʒ.xiiij.nucis muschate,[e]†⌈ ⌋⁊ corticũ tur], ⁊ meu, ⁊ su, ⁊ pipis ⁊ macro pipis, ⁊[f]⌈felgamõati ⁊ narckeisar⌋⁊ neremisch, ⁊ cõdisi, ⁊ suci sqlle, ⁊ folij indi oiuz aã.aure.viij. ⁊[g]⌈albes varij⌋boni aure.iiij.terãt medicine, ⁊ cribellent, ⁊ terat albes solũ: ⁊ q terit ipm, oppilat nasuz suũ, ⁊ nares suas, ⁊ inungat eas añ illð cũ butyro vaccino: ⁊ veniat ei⁹ trituratio sup medicinas: ⁊ sumant de penidijs[h]⌈alaramu, ⁊ alsaban⌋emine.ij. ⁊ media[i]⌈de baldac⌋terant, ⁊ ꝓijciant in ollã nouã: ⁊ ꝓijciatur desuper de aq̃ cum mensura, q̃ soluant: ⁊ qñ liquefiunt, remoueant ab igne, ⁊ puluerizent desup medicine, ⁊ ꝯficiant cum eis bene: deinde fiant ex eis forme siles auellanis, quaꝝ vnaqueqꝫ sit vnius aure: ⁊ det in potu oi die vna in ieiũo cũ aq̃ tepida, aut vio.

❡ Modus confectionis[k]⌈alsulendati.⌋

DTest medicamẽ indũ magnũ ivia[l]⌈albe de rauilui⌋⁊ ipm cõfert iteꝝ ad cãuz[m]†⌈ ⌋palpebrarũ, ⁊ albedinẽ capilloꝝ, ⁊ asma, ⁊ trẽorẽ cordis, ⁊ teporẽ appetit⁹, ⁊ fluxũ vẽtris supfluũ, ⁊ hydropisim, ⁊ ictericiã, ⁊ paucitatez seminis, ⁊ fistulas, ⁊ canitiẽ senũ, ⁊ ꝯfert pruritui, ⁊ vlcerib⁹.℞.[n]⌈alsulẽdati⌋mũdate ablute ducẽtos sexaginta aur. Et[o]⌈alsulẽdati⌋qdez ẽ vrina hircoꝝ mõtanoꝝ: ⁊ illð ẽ, qm̃ ipsi mingũt dieb⁹ estuationis sue sup lapides in mõte q noiat[p]⌈alsuledati⌋⁊ d̃nigrant lapides, ⁊ fit sic pix pinguis, subtil, ⁊ myrobal.belirricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ pipis, ⁊ macropipis, ⁊ lauri, ⁊ nucis muschate, ⁊ cinami, ⁊ macis, ⁊ xiloaloes, ⁊ darkele, ⁊ spodij, ⁊ attemet, ⁊ burũgi, ⁊ merenis, oiuz aã.aure.iiij.bdelij.cc. ⁊ sexaginta aure. ⁊ zuccari tabarzet.c.xxxiiij.aure, ⁊ auri rubei, ⁊ argẽti meri, ⁊ eris rubei, ⁊ ferri, ⁊[q]⌈allohonoc ⁊ alfelud⌋oiuz aã.aure.[r]⌈c.⌋ꝯburãt mineralia, ⁊ terãt, ⁊ tricocinent cũ medicinis, ⁊ misceant oia cũ melle, ⁊ butyro, ⁊ reponant in vitreata viridi: cui⁹ dosis sit duoꝝ aureorum cũ lacte caꝑno, aut aq̃ tepida: ⁊ addatur in eo d̃ melle dispumato aure.xxxvij. ⁊ butyri aure.xxxiiij.[s]⌈quoniam ei⁹ decoctio erit bona verũtamen crescit⌋⁊ peruenit ad finem in.xxj.die.

❡ Modus adustionis[t]⌈alfelud.⌋

TAleando fiũt lamine de ferro, d̃inde d̃coquãt myrobalani belirici, ⁊ emblici, ⁊ colet aq̃ eoꝝ, ⁊ ponant in vase eris, ⁊ accendat sb eo ign] leuis ⁊ calefiat[v]⌈alfelud⌋donec rubeat, ⁊ ignitũ sbmergat in illa aq̃, deinde redeat ad ignẽ, ⁊ rubeat: qñ g̃ rubuerit sbmergat iterũ in illa aq̃: ⁊ fiat illð vigiti vna vice d̃inde colet aq̃ illa, ⁊ sumat fex in q̃ residet aliqd d̃[x]⌈felud⌋d̃inde reducat vas sup ignez, ⁊ ponat in eo vrina vacce, ⁊ igniat ferꝝ, ⁊ sbmergat in ea iteꝝ viginti vna vice: ⁊ sũat iteꝝ fex ei⁹, dõec[y]⌈remaneat⌋de fece ei⁹ aurei.viij.[z]†⌈ ⌋⁊ silr fiat d̃ ere dõec ꝯpleãt ex eo iteꝝ.viij.aurei. Argẽtũ v̂o limet cũ lima, dõec fiat sic t̃ra, d̃inde d̃coq̃tur cũ aq̃ sal in cocliario ferreo, dõec adurat bñ, si ãt ñ adurit, ꝓijciat in cocliariũ paꝝ sulfuris citrini, qm̃ ꝯburet, ⁊ sumat.de eo.viij.aurei, ⁊ totũ illð sit tritũ, ⁊ cribellatũ. Auri v̂o ꝯbustio ẽ ita, oꝫ vt auꝝ limet dõec fiat sile t̃re, ⁊ sit cũ eo aure⁹ vn⁹ ex[⁊]⌈amioch ⁊ rẽaneat⌋cũ auro dõec liq̃scãt vtraqꝫ sil, d̃inde dimittat ꝑ horã vnã, d̃inde limet iteꝝ, ⁊ addat sup ipm aure⁹ vn⁹ ex[ꝯ]⌈alamioch⌋⁊ liet iteꝝ cũ lima, d̃inde[ꝝ]⌈frigat⌋in cocliario, ⁊ fũdat sup ipm aq̃ sal, ⁊ ferueat dõec ꝯsumat aq̃, ⁊ rẽaneat auꝝ[a]⌈alamioch,⌋d̃inde terat in mortario bñ, donec fiat sic puluis, ⁊ misceat cũ medicis.[b]⌈Mũdificatio ãt alsuledati⌋est s̃z hũc modũ: sũat de aq̃[c]⌈alhasce⌋⁊ vrina vacce, ⁊ ꝓijciant ãbe sup[d]⌈alsuledati⌋in vase nouo, in tãta q̃ttitate, q sbmergãt ipz, ⁊ ponat in sole calo hora vna, d̃inde fricet vehemter, ⁊ colet aq̃ ab eo in vase nouo, ⁊ põat i sole trib⁹ dieb⁹, deinde colet, ⁊ sũat fex ei⁹ spissa, d̃inde fũdant aq̃[e]⌈alhasce⌋⁊ vrina sup[f]⌈alsuledati ⁊ pluerizet sic pluerizata⌋fuit ꝑus, ⁊ fiat illð trib⁹ vicib⁹: d̃inde põat in sole vigitiuno die dõec igrosset, ⁊ fiat silis melli, ⁊ denigret sicut pix.

❡ Modus[g]⌈alsuledati⌋minoris.

TIuuamẽta ei⁹ st̃ sic iuuamẽta maioris.℞.[h]⌈alsuledati⌋colate ꝑtẽ vnã ⁊[i]⌈alcor⌋ptes q̃tuor: terat alcor, ⁊ misceat cũ eis q̃ttũ ẽ põdus eoꝝ d̃ melle, ⁊ q̃ttũ ipz ẽ d̃ zuccaro: ⁊ q̃ttũ ẽ medietas mell d̃ butyro vaccino, ⁊ reponat in vitreata: ⁊ dosis ei⁹ sit aur vn⁹ cũ lacte vaccino tepido. Mõus medicamẽti ꝯferent] lepre.℞.myrobal.nigroꝝ mũdatorũ, ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ mũdatoꝝ, ⁊ zinziber] oiuz aã.ʒ.x, ameos.ʒ.v.altit bõe.ʒ.iij.passulaꝝ mũdataꝝ.[k]⌈ʒ.mekke⌋d̃coq̃nt cũ trib⁹[l]⌈d̃guaric aq̃, ⁊ aldeguarich ẽ q̃tuor lb. d̃baldach⌋donec ꝯsumant due t̃tie, ⁊ rẽaneat tertia: deinde exꝑmat, ⁊ colet, ⁊ ꝓijciat sup colatũ de melle, qð sufficit ei: ⁊ det i potu de eo lb.j. ⁊ inũgat sup totũ corp⁹ infirmi butyꝝ vaccinũ, ⁊ sedeat i sole dõec sudet, ⁊ ꝑcipiat vt ãbulet p⁹ illð.lxx.passib⁹: ⁊ iaceat aliqñ sup lat⁹ suũ dextꝝ, ⁊ aliqñ sup lat⁹ suũ sinistꝝ, ⁊ sel sup vẽtrẽ suũ, ⁊ sel sup dorsũ suũ: ⁊ cibet pane, ⁊ melle q̃ttitate[m]⌈abbreuiata.⌋vij.dieb⁹, ita vt liniãt ei medicine oi die.

❡ Modus[n]⌈epithimatis⌋lepre.

SUmat s̃pens niger excoriatus, ⁊ decolet, ⁊ ponat in vas: ⁊ fundat sup ipsuz de aceto forti.℥.viij. ⁊ aq̃.℥.j. ⁊ alseitaragi hũidi, ⁊ radicũ dracõtee ãboꝝ aã.℥.[o]⌈xij.⌋d̃coq̃t s̃r ignẽ leuẽ, dõec decoq̃t s̃pẽs d̃inde colet cũ pãno, ⁊ sepent ossa a carne, d̃inde põat fex i vase vitreo. Qñ g̃ volueris curationẽ, ꝑcipe ei, vt radat pilos supciliorꝝ, ⁊ cap: ⁊ lini d̃sup ex illo trib⁹ dieb⁹. Mõus[p]⌈epithimat]⌋alteri⁹, ℞.staphisagrie, ⁊ myrobal.nigrorũ mũdatoꝝ, ⁊ ẽblicoꝝ oiuz aã.ꝑtẽ.j.frigãt cũ olo[q]⌈antiq̃⌋⁊ liniat cũ eo lat⁹ vl loc⁹ postq̃ꝫ abluit cũ d̃coctõe senticis[r]⌈curionũ⌋⁊ balaustie. Et iteꝝ cõburant myrobalãi, ⁊ galle, ⁊ liniãt desup cũ aceto. Cibi ãt eoꝝ st̃ oia q̃ st̃ velocis digõn], bõi chimi, sic carnes volatiliũ notoꝝ.s.eaꝝ issidabegi: ⁊ pisces humidi, leu] carn], cũ spẽb⁹ q̃ st̃ nec̃arie. Et meliõ cib⁹ eoꝝ ẽ pãis d̃[s]⌈simila mũd⁹⌋⁊ pãis cãdarusij, ⁊ sorbitiões fcẽ ex eis: ⁊ olera hũida: Et ẽ nec̃ariũ vt ꝑmisceant cũ eis, q̃ st̃ sic sicla, ⁊ raphan⁹, ⁊ porri. Et ñ oꝫ vt negligat admistrar icisiua: ⁊ ꝑpe añ mũdificatõez, sic cappis, ⁊ fẽicl z, ⁊ põri: ista.n.mũdificãt eoꝝ cibos

a A.albis
b A.alberzachali
c A.alchuamedran
d A.scitharagi indi
e† A.⁊ chairbua
f A.⁊ felfel munu ⁊ narcheisar
g A.albis cinerij coloris
h A.alchazani
i A.q̃ emine sint d̃ illis q̃ vsitant in regiõe bagadedi
k A.alselaha
l A.alberzachali
m† A.pillorum
n A.alselaha
o A.alselaha
p A.alselaha
q A.alanach et alfuled
r A.viij.
s A.⁊ si d̃coquat erit melius qm̃ crescit ⁊ ꝯpletur ei⁹ fermentatio
t A.alfulad
v A.alfulad
x A.alfulad
y A.purificetur
z† A.⁊ de fece alfulad aur.viij.
⁊ A.alanach ⁊ liquetur plumbũ
ꝯ A.alanach
ꝝ A.ponatur
a A.⁊ alanach
b A.clarificatio autẽ alselaha
c A.alhascech
d A.alselaha
e A.alhascech
f A.alselaha ⁊ tegat sicut recta
g A.ꝯfectionis alselaha
h A.de alselaha
i A.alchur
k A.mechul medium
l A.duarich aq̃ ⁊ duarich ẽ q̃tuor librę regionis bagadedi
m A.moderata
n A.linimenti
o A.ij.
p A.linimenti
q A.omphacino
r —— A.
s A.ordeo mundo

a superfluitatibus, ⁊ ꝑparāt supfluitates expl'sioni. Quꝫ ergo administraueris medicinas laudabiles, tūc administra ēt hoc regimē. Et pisces saliti in hoc cap. sunt valde boni eis. Et nos ꝓmptiores sumus sup ista, quum volumus: vt faciamꝰ eos vomere, aut vētrē eoꝝ soluer̄. Et caulis ꝯfert eis cū ꝓꝓetate sua. Et panis cū lacte, ⁊ melle: ⁊ ficus, ⁊ vua, ⁊ passule, ⁊ amigdale torrefacte, ⁊ cartami, ⁊ pinee. Et q̄ fiūt ex istis ꝯferunt eis. Et opꝫ vt comedat in die bis ſꝫ mēsurā digōnis. Nā semel comedē nocet eis. Et nō bibat vinū qum excitat̄ egritudo, nisi paꝝ. Et qū qes ē egritudinis, bibat de subtili qd̄ nō est antiquū q̄ꝫtitate tꝑata, ꝯsueta. Et qn̄ cadūt pili supciliorꝝ ex supercilijs, ⁊ similium, tunc fiat curatio cū cura alopicie, ⁊ reliquoꝝ que dicemus in libro decoratiōis.

Modus epithimatis alterius.

Samat̄ staphisagrie, ⁊ myrobal'. nigroꝝ mundatoꝝ, ⁊ emblicoꝝ oium añ. ꝑs. j. ⁊ frigant̄ cū oleo omphacino, ⁊ liniat̄ cuꝫ eo locꝰ postq̄ꝫ ablutꝰ ē cū d̄coctōe senticū, ⁊ balaustie.

Modus alius. Comburantur myrobalani, ⁊ galle, ⁊ liniantur cum aceto desuper.

Fen q̄rta de sol'one ꝯtinuitatis: ⁊ est ꝑter id qd̄ pendet cum fractura, ⁊ algebra. Et est q̄tuor tractatꝰ.

Tractatus ꝑmus de vulneribus in membris.

Sermo vl'is de solutione ꝯtinuitatis. Cap. I.

Iam ostēdimus in libro. j. spēs sol'onis ꝯtinuitatis ſm mōs, q necessarij fuerūt in loco sibi illi. Et volumꝰ nūc innuere sūmas de spēbꝰ eaꝝ q̄s opꝫ nobis esse notas añ illud, qd̄ volumꝰ declarare.

Dico ergo ꝙ nos conamur in quibusdā mēbris, quoꝝ ꝯtinuitas est soluta, vt redeat eoꝝ ꝯtinuitas sicut fuit, ⁊ illud sicut in carne. Et conamur in q̄busdā eoꝝ, vt remaneat ꝯtactꝰ eoꝝ cuꝫ ꝯseruatiōe, lꝫ nō redeat ipoꝝ ꝯtinuitas: ⁊ illd̄ in ossibꝰ, nisi in ossibꝰ pueroꝝ, ⁊ infantiuꝫ. In eis. n. qn̄q̄ꝫ sꝑat̄ reditꝰ ille. De neruis v̄o, ⁊ venis dixerūt q̄dā medicoꝝ, ꝙ n̄ redeūt ad ꝯtinuitatē, imo fortasse remanet in eis ꝯtactus ꝯglutinatiōis, ꝯseruatiōe currēte sup eos, ⁊ ꝯiungit eos. Et dixerūt q̄dā, ꝙ illd̄ non ꝓuenit nisi in arterijs sol'. Gal'. v̄o iā ꝯ̄dixit eis istd̄, ⁊ dixit, immo qn̄q̄ꝫ icarnant̄ arterie ꝑ testimonium expiētie, ⁊ cū ꝯcessiōe rōcinatiōis. Testimonio v̄o q̄m nos iā vidimꝰ arteriā q̄ ē sub basilica, ⁊ [a] ⌈capꝑ arterie tꝑis, ⌋ ⁊ cruris icarnari. Et ꝯcessiōe q̄ est ex rōcinatiōe, q̄m os ē extremitas in duritie, ⁊ nō icarnat̄ nisi paꝝ in infantibꝰ, ⁊ caro q̄ est extremitas in lenitate, incarnat̄: ſꝫ vene, ⁊ arterie sunt medie inter ossa, ⁊ carnē: q̄re oꝫ vt sit eaꝝ dispō inter carnē, ⁊ ossa: ergo sunt minꝰ recipiētes incarnationē, q̄ꝫ caro: ⁊ facilius suscipiētes eā, q̄ꝫ ossa. Et incarnant̄, qn̄ sectio est minima, ⁊ ꝑua, ⁊ corpꝰ est humiduꝫ, ⁊ lene: Et nō incarnātur in diuersificato ab eo. Et h̄ est modus disputationis [b] ⌈rhetoricus ⌋: ⁊ illud in quo cōfiditur est experimentum.

Summa de vulneribus in membris. Cap. II.

Membra in qbꝰ qū cadit vulnus, magnificat̄ eiꝰ nocumētū, ⁊ iterficit ſm plimum, ⁊ [c] ⌈fortasse⌋ nō iterficit [d] ⌈nisi⌋ raro, sic̄ sic̄ vesica, ⁊ cerebꝝ, ⁊ renes, ⁊ itestia minuta, ⁊ epar: q̄ꝫuis sit pos'e vt saluet̄ sup ea, qū est leue. In corde aūt non sꝑat̄ salus, qum in eo accidit vulnꝰ. Et plimū ille cui accidit vulnꝰ in vētre suo, qum accidit ei nausea, aut singl'tꝰ, aut sol'o vētris, morit̄. Et qn̄ vulnꝰ ē in loco in q̊ oꝫ vt vehemēs fiat dolor, ⁊ apā, sic̄ sūt capita lacertoꝝ, ⁊ posteriora eoꝝ: ⁊ ꝓꝑe illoꝝ, q sn̄t neruosi, ⁊ nō accidit apā, sig̃t illd̄ nocumētū intrisecū ad qd̄ ꝯuertunt̄ mãe, ⁊ nō ꝓueniūt ad vulnus. Et oꝫ vt tu obſues illd̄ qd̄ dicemꝰ in capl'o vlceꝝ de iudicijs, in qbꝰ cōicāt vlcera ⁊ vulnera: ⁊ postposuimus ea vsq̄ꝫ illic, attēdētes ad illud qd̄ est ꝯueniēs.

Sermo vl'is de cura vulneꝝ. Cap. III.

Vulnus carnosum nō eūat̄ qn aut sit sectio plana, recta: aut sectio rotunda: aut hn̄s latera, Aut sectio cū diminutiōe aliq̄ꝫtule carnis: Et qn̄q̄ꝫ ē ꝓfūdū, penetrās. Et qn̄q̄ꝫ ē discooptū. Et vnicuiq̄ꝫ eoꝝ ē regimē: Et cōicāt oīa in retētiōe sanguis currētꝭ, ⁊ iā posuimꝰ ad illd̄ capl'ꝫ. Et fortasse cursus sanguis q̄ꝫtitate tꝑata ꝯfert vulneribꝰ, ⁊ ꝓhibet apā, ⁊ [e] ⌈oppilationē⌋ ⁊ febrem. Nā d̄ melioribꝰ cū qbꝰ intēdimꝰ in vulneribꝰ ē vt ꝓhibeamꝰ eoꝝ apationē: q̄m qn̄ nō accidit apā, pos'e est vt [f] ⌈eiꝰ⌋ fiat curatio: veꝝ qū illic est apā, aut attritio, aut ꝯtusio, aggregat̄ in vacuitate eiꝰ cum vulnē sanguis, ꝗvult fieri apā, aut pus: ⁊ n̄ ē pos'is curatio vulneris [g] ⌈⁊ dū nō ꝑpat̄ illd̄, tūc⌋ curet̄ apā. Et si retinet̄ in ꝯtritiōe sanguis tūc [h] ⌈nō fit securitas, ꝙ ipiꝰ resol'o festinet⌋ si fuerit ei q̄ꝫtitas de q̄ sit curādū ⁊ tēsio ⁊ illd̄ cū ꝯuersiōe eiꝰ in pus, ⁊ resol'one ipiꝰ, ⁊ illud fit cū oī cal'o leui de illis q̄ tu scis. Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt adiuuet̄ cursus sanguis, qn̄ abbreuiat̄. Qum ḡ̊ sectio est [i] ⌈plana⌋ recta d̄ q̄ nihil cecidit, suffic̄ in regimine eiꝰ strictura, ⁊ ligatura, ⁊ ꝓhibitio [k] ⌈sāguineitatꝭ, ⌋ ⁊ aquositatꝭ ab ea, ⁊ ꝓhibē, ꝙ aliq̄ reꝝ [l] ⌈cooꝑiat⌋ eā, neq̄ꝫ pilus, neq̄ꝫ aliđ: post q̄ꝫ tu ꝯſuaueris ꝯpl'onēꝫ mēbri, ⁊ sollicitus fueris in h̄, ne attrahat̄ ad mēbꝝ nisi sanguis nālis. Et si fuerit ita magna, vt ne ꝯcurrāt extremitates eiꝰ, q̄m sn̄t rotūde elōgate, aut diuerse figur̄, aut iā d̄structa ē ex ea caro pauca, nō plima, tūc eiꝰ cura ē sutura, ⁊ ꝓhibitio aggregatiōis hūiditatꝭ in ea, cū admistratiōe exiccātium repcussiuoꝝ, ⁊ [m] ⌈admistratiōe ſbtiliātium q̄⌋ dicemus. Et si fuerit ꝓfūda, tūc strictura ēt facit eā adherere multotiēs: ⁊ nō est necesse detegere eā [n] †⌈ ⌋ si ē pos'e illd̄: ⁊ illd̄ ē, qn̄ non ꝯfert strictura cū ligatura [o] ⌈firmās eā: ⌋ [p] ⌈⁊ fortasse nec̄ariū ē d̄tegere eā⌋ sic̄ ondā: ⁊ ꝓꝑe vbi nō cadit strictura bōa sup radicē ꝓfūdi: q̄re effūdunt̄ ad ipꝫ mãe ꝑꝑ d̄bilitatē eiꝰ, ⁊ dolorē q nec̄ariꝰ ē: ⁊ ꝑꝑ dispōnes, q̄s dicā i cap. vlceꝝ. Et si ē nec̄ariū vt d̄tegat̄, nō erit excusatio qn ponat̄ cottū, ⁊ qd̄ currit cursu eiꝰ sup eiꝰ orificiū, exiccās ipꝫ, ꝓꝑe vbi strictura nō cadit sup radicē, sic̄ diximꝰ. Aut ē eiꝰ ꝑpatio tal', ꝙ nō ē pos'e mām malā effundi ab ea, Aut ē in ea os. Aut iā [q] ⌈ꝯcauata⌋ ē, ⁊ fcā est fistula, ⁊ sit in ea hūiditas mala valđ: ⁊ ē tūc in iudicio vlceꝝ, nō vulneꝝ. Et dixit sapiēs ꝙ vulnꝰ nō idiget nisi ligatura aggregāte labia, qn̄ q̄rit̄ adherētia, ⁊ icarnatio: veꝝ si fuerit nec̄ariū vt nascat̄ i ea caro, tūc nō ē in eo nec̄ariū illd̄: ſꝫ ē nec̄aria aliqn̄ ligatura cū q̄ effūdat̄ sorditi/es ex orificio eiꝰ: Et aliqn̄ ligatura fit tali mēsura q̄ retineat medicamē desup. Inq̄t, ⁊ suffic̄ vt sit orificio vulneris locꝰ ex q̊ effūdat̄ sordities semꝑ ꝑ nāꝫ: aut ita vt cadat ꝑforatio illic, aut vt tu figures ipm cū illa figura. Ego. n. iā sanaui vulnꝰ magnū, cuiꝰ ꝓfūdū erat vbi ē genu, ⁊ ipiꝰ orificiū i coxa, ꝑter ꝙ fecerim ei orificiū alid̄ iferiꝰ apud genu: ſꝫ preꝑaui coxā tali preꝑatiōe, ꝙ ꝓfundū fuit supiꝰ, ⁊ orificiū iferi/

[a] A. vidimus arteriam tempoꝝ,
[b] A. argumenti probabilis non demōstratiuus
[c] A profecto
Alia litera
[d] —— A.
[e] A. bothor
[f] A. vulneris
[g] A. dum nō regitur res illa, et
[h] A. erit necessaria festinatio in resolutōe ipsius
[i] A. simplex
[k] A. olei vel vnctuositatis
[l] A. ingrediat̄
[m] A. administratio reruꝫ q̄ adherere faciūt quas
[n] †A. ⁊ fortasse est necessarium detegere eam
[o] A. firma
[p] —— A.
[q] A. ostracata

us:q̄re sanatū est absq̧ pforatiōe in inferiori parte.

Et sil'r qn̄q̧ suspēdunt brachiū, ⁊ palma, ⁊ alia taliter, ꝙ orificiū semꝑ ē inferiꝰ: h̄ est ergo ꝑmo eius.

Et dico ꝙ fortasse tibi cadet vulnꝰ, vbi tibi erit necessariū incidere cōplete, ⁊ secare mēbꝝ. Qum āt ex vulnere abscindit caro plīma, tūc necessaria sūt ea que carnē nasci faciūt. Et non sufficit illō qō exiccat, ⁊ phibet, [a] [⁊] fortasse nocet exiccatiuum, ⁊ phibitiuū, ⁊ ex pte ꝙ repellit māz ex q̄ nascit. Et qn̄q̧ est pfunditas, ⁊ diminutio ossiū tal'r, ꝙ nō ē poſ'e vt nascat cōplete, q̄re remanet pfundū. Sicut qn̄q̧ accidit vt nascat plus, q̄z sit necesse: q̄re est caro addita, Et oꝫ vt cibet eger ꝙvult vt nascat caro in vulnere suo cibo laudabili, bōi chimi. Et qn̄q̧ ē illō, qō facit nasci, ita ꝙ poſ'e est ei vt faciat nasci carnē: cutem v̄o nō facit nasci, quꝫ iā abscisa est total'r: immo nō facit nasci loco eiꝰ nisi carnē durā, supra quā non nascit pilus. Uenaꝝ āt rami multotiēs [b] [emi/nēt,] ⁊ nascunt sicut caro. Et de vulneribꝰ sūt q̄dā hn̄tia timorē, sic̄ vulnera cadētia in neruis, ⁊ extremitatibus lacertoꝝ: ⁊ dicā ea in capl'o dispōnū neruoꝝ: ⁊ multotiēs sequunt ea accn̄tia mala, sicut illō qō seq̄tur vulnꝰ extremitatꝭ lacertoꝝ, de alteratione coloris, ⁊ cāu pulsus, post spissitudinē, ⁊ puitatem, ⁊ pducit ad sincopim, ⁊ cāum v̄tutis: ⁊ qn̄q̧ seq̄tur ea spasmus. Et sil'r illa q̄ cadunt ante genu, apō rotulā: qm̄ sequunt ea accn̄tia mala, ⁊ sunt pimentia, a qbꝰ paꝝ liberant. Et qn̄ accidit spasmꝰ ex hmōi vulneribꝰ, lacertosis, ⁊ nō recipit curatiōem, tūc curatio est incidere lacertū in latitudine: ⁊ est volūtas vt destruat opatio lacerti: Ueꝝ illō est de illis, q̄ oꝫ vt postponant q̄ꝫium est poſ'e: ⁊ curet spasmꝰ, ⁊ pmixtio rōnis, cū re alia p̄ter eā. Et sicut vulnꝰ geniculi. fortasse. n. necesse est, vt [c] [ponat cū sectione dura. Et vt sit festinatio] in apatibꝰ eiꝰ, ⁊ vlceribꝰ ipsius, ⁊ vulneribꝰ cum flebotomia, ⁊ solutione vētris, ⁊ prohibitione incarnationis, donec mundificentur mundificatione vltima, deinde incarnentur.

a A. immo

b A. incarnant, vel ꝯsolidantur

c A. fiat sectio cū sectiōe fcā i modum crucis, ⁊ vt aduertat seu fiat preseruatio

De cognitiōe eiꝰ qō facit nasci, ⁊ qō incarnat, ⁊ qō sigillat, ⁊ qō corrodit, ex medicinis. Cap. IIII.

Medicamen faciēs nasci carnez est illud, qō coagulat sanguinē sanuꝫ in carnē. Qō si fuerit exiccatio ei vehemēs, phibet sāguinez veniētē: q̄re nō hēbit mām caro. Et si ē ei abstersio vehemēs, remouet eū, ⁊ facit eū currere: q̄re ꝯsumit mām inuētā carni: ergo oꝫ vt nō sit ei plīma exiccatio, immo vsq̧ ad terminū, neq̧ abstersio fortꝭ valde, immo abstersio pauca, in tāta q̄ꝫtitate vt abstergat sorditiē, absq̧ mordicatōe: ⁊ nō indiget stipticitate de q̄ est curādū. Et oꝫ iteꝝ vt sit in caliditate, ⁊ f̄ritate sua [d] †[ ] in ꝯpl'one sua, si fuerit sepata [e] †[ ] cū ꝯ̄rio, ꝑm q̄ꝫtitatē sepatiōis. Et si non fuerit sepata sepatione, de q̄ curet, tūc assimilet cal'o valde cal'm valde ⁊ frigido valde f̄rum valde. Et obꝑuet iteꝝ impſsio medicine in loco, vt opponat ei, si superfluit, in malitia ꝯpl'onis. Medicine autē incarnatiue sunt ille, q̄ aggregāt inter duo elōgata: ⁊ non opꝫ vt opent nisi in supficiebꝰ amboꝝ, faciētes adherere inter ea vtraq̧ cū rore, q est in suba āboꝝ. Et si fuerit sāguis purꝰ, tūc ē illō qō exiccat sanguinē [f] [plīmū sufficiēs cuꝫ eo in adherētia] cū exiccatiōe [g] [vehemēti] veloci, anteq̄ꝫ fiat pus. Et nō firmat ei illō, nisi fuerit cū illo supfluitas v̄tutis in exiccādo: veꝝ opꝫ ne sit abstergens: qm̄ abstersio ē ꝯ̄ria intētiōi, q̄ est in eo: qm̄ intētio in eo est ponere illō qō [h] [colligit de sanguine nutrimētū, ⁊ adherētia] ⁊ abstergēs abstergit illuꝫ

d †A. ꝑm ꝙ indiget ea vulnus ⁊ vicus

e †A. ab ea

f A. pūtē i vulnē sufficiēs adherē

g —— A.

h A. aduenit de sanguine, vt sit gluten, ⁊ faciat adherere

sāguinē: q̄re dispgit: ergo [i] [cōsumit] mām, q̄ expectat ꝯglutinatio. Et nō indiget diminutiōe in exiccatiōe, sic̄ idiget ea illō, qō facit nasci: qm̄ faciēs nasci indiget vt currat ad ipm mā: ⁊ illiꝰ māei cursum phibet exiccatio: ⁊ incarnatiuū nō idiget, imo idiget incarnatiuū exiccatōe fortiore, ⁊ pauca stipticitate. Cōsolidatiuū v̄o sigillatiuū vehemētiꝰ indiget stipticitate, q̄ꝫ illa duo: qm̄ est ei nec̄ariū vt [k] [recuperet] qō est p nām vehemētioris exiccatiōis. s. cutē: ⁊ qm̄ idiget vt exiccet hūiditatē ex̄neā, ⁊ radicalē vehemēter. Et illud qō estañ ipm, eget vt exiccet hūiditatē ex̄neā exiccatiōe plīma: ⁊ radicalē cū mēsura, q̄ conglutinet, ⁊ ingrosset, ⁊ nō minuat ex suba. At corrosiua diminuēs carnē opꝫ vt sit vehemētis abstersionis valde. [l] [Et illud q̄dē qō est rectū in curatione vulneꝝ qn̄ pforant, est vt nō approximet eis aq̄. Et si fuerit nec̄ariuꝫ, ⁊ nō suffert eger a balneatiōe, opꝫ vt ponat sup ea de emplis, ⁊ de pāno infuso cū oleo ꝑm modos ligationis, ⁊ non permittat aqua peruenire ad ipsum.]

i A. remouet

k A. Alia litera exiccet

l —— A.

Nota ꝙ i arabico ista pars vsq̧ ad finē capl'i nō habetur

De perforatione vulneris, ⁊ alioruꝫ: qum oportet vt discooperiantur. Cap. V.

Dixit Gal'. opꝫ vt seces ex loco eiꝰ vehemētioris eminētie: [m] [⁊ vt iclines ipꝫ] Et ñ sit [n] [tractꝰ] pforatōis nisi [o] [ad pteꝫ] ex q̄ ē poſ'e currē pus ad iferiora. Et vt obꝑuet i pforatiōe [p] [alesuirati,] ⁊ ruge ꝑꝫ modū quē diximꝰ i capl'o [q] [vulneꝝ,] ⁊ dubellet, nisi in eis q̄ excepimꝰ. In eis v̄o, q̄ st̄ sic̄ iguina, ⁊ s̄basc elle oꝫ vt vadat pforatio cū cute i nā: Deide ponāt d̄sup exiccatiua absq̧ mordicatiōe, ꝯ̄ ill' q̄ st̄ posita i tabul' medicinaꝝ singl'ariū. Et puluis olibāi melior ē in eis, q̄ꝫ olibanū, qm̄ illō est vehemētiꝰ stipticū. Et rectū q̄dē ē i curatōe vulneꝝ, qum pforant, ne approximet eis aq̄. Et si fuerit necessariū, ⁊ eger non suffert a balneatione, tunc opꝫ vt vulnꝰ occultet sub emplis ꝯuenientibꝰ, tectis cū pānis infusis cū oleis, ꝑꝫ modū cooptur q̄ sepat inter aquā balnei, ⁊ humiditatē eius, ⁊ inter vulnera: aut igeniet in illo aliqō igenioꝝ possibilium in ipo.

m A. ⁊ tumoris aut subtiliore

n A. locus

o A. in parte

p A. alasere

q A. exituraru

De regimie vl'neꝝ hn̄tiū apa, ⁊ dolores. Cap. VI.

Necessarium ē i hmōi vulneribꝰ [r] [alleuiare,] ⁊ credē ꝙ vulnꝰ ñ ꝯsolidat oino, dū apa nō sedat. Et illō qō nō ꝯplet nisi cū eo, i q̊ ē exiccatio, ⁊ if̄ratio i p̄nᵒ rei: ⁊ mollificatio in ꝑo: ⁊ vt admistret i eo cura apatū oino. Et qō ē ꝓpꝫ in h̄ cū cōitate sui iuuamēti in oi mēbro a capite vsq̧ ad pedes, ē vt sumat ḡnatū dulce, ⁊ decoq̄tur cū vino pōtico, ⁊ empl'et cū eo locꝰ. Et oꝫ vt tu obꝑues illō, ad qō ꝯuertit dispō apatꝭ: sicut si tu admistraueris vngtm̄ nigꝝ, ⁊ videris vulneris rubore vehemētē fieri, ⁊ vesicari, d̄clina ad if̄rantia, ⁊ ad vngtm̄ albū: et si viderꝭ ipꝫ mollificari, aut idurari, ⁊ tu iā admistrasti albū, admistra nigꝝ ⁊ alia.

r A. pcedere cū facilitate

Regimē vl'e in vulneribꝰ visceꝝ iteriꝰ. Cap. VII.

Intentio in eo qō existimamus, ꝙ est fissura, aut disruptio iteriꝰ, ē vt icarnet: ⁊ nō dimittat sāguiꝭ ꝯgelari i inf'ioribꝰ, [s] [ita] vt phibeatur fluxꝰ sāguis. Et medicie ꝯferētes in vtrisq̧ itētiōibꝰ ꝑmis st̄ sicut: [t] [vestimēta] qn̄ d̄coquunt i aceto. Aut det i potu d̄ cētaurea maiore pōdus. ʒ. j. Et terre sigillate i h̄ iest [u] [curatio] magna. Illō āt qō in potu sumit cā fluxꝰ sāguinis, ē sic̄ da, uicvnū ⁊. ſ. d̄ semie hyusqami al. cū aq̄ mell': ⁊ reliq̄ medicie p̄dcē i phibitōe sputi sāguis, ⁊ fluxꝰ sāguis. De vulnere aūt, ⁊ fissura apparentibꝰ, dixit sapiēs

s A. et

t A albelabes Alia litera almas qn̄ decoquitur

v A. sufficientia

[a]⌈ꝙ in diſpõne mirach vẽtris, donec⌋ egrediantur q̃dã inteſtina oꝫ vt ſcias quõ [b]⌈applices⌋ inteſtina, ⁊ intromittanť. Q̃ð ſi egrediať aliq̃d ð zirbo, oꝫ vt ſcias an ſit neceſſariũ vt ligeť cũ ligatura firma, aut nõ: ⁊ an ſuať vuln⁹, aut nõ: ⁊ q̃l'r ſit via in ſuẽdo ipꝫ. Et Gal'. q̃dẽ dixit anatomiã almirach. Et diximꝰ nos ipm in anatomia. Et ꝓp illð qð iã diximus in anatomia, locꝰ iliorꝫ ẽ minoris timoris qũ diſrũpiť, q̃ꝫ locꝰ [c]⌈aluourati. Et aluourati q̃dẽ eſt mediũ corporis vtriuſqꝫ lateris⌋ mẽſura q̃tuor digitorꝫ [d]⌈ab alborati.i. vmbilico.⌋ Jnq̃t q̃m fiſſura qũ accidit in loco [e]⌈alborati⌋ egrediunť cũ ea iteſtina plus: ⁊ reditꝰ eorꝫ in ea eſt difficil'. Et illud iõ, q̃m res q̃ tꝫ eã, nõ ẽ niſi duo lacerti ðſcẽdẽtes in lõgitudine corpis, q̃ ꝓtẽdunť ex pectore vſqꝫ ad os pectis: ⁊ ꝓp illð q̃n diſrũpiť vnꝰ horꝫ duorꝫ lacertorꝫ, oꝫ vt [f]⌈egrediať ꝑs inteſtinorꝫ, ⁊ augmẽtať inde diſruptio.⌋ Et illð ideo q̃m lacerti q̃ ſũt in vtriſqꝫ ilijs plus [g]⌈coarctãt ipm: verꝫ⌋ ẽ ei in medio lacertꝰ fortꝫ ꝯtinẽs [h]⌈ipm.⌋ Si aũt ꝓpareť, vt ſit diſruptio magna, egredieť numeratio inteſtinorꝫ: q̃re erit eorꝫ itromiſſio vehemẽtior, ⁊ difficilior. Jn vulneribꝰ ãt ꝑuis, ſi nõ ſuccurrať cũ intromiſſiõe inteſtini, inflať, ⁊ ingroſſať. Et iſtð ꝓp illð qð gñať in eo de vẽtoſitate: q̃re nõ ingrediť ex illa diſruptione. Et ꝓp illud ſaluiora vulnera accñtia in mirach, diſrũpentia, ſunt illa q̃ ſunt eq̃lis magnitudinis. Jnq̃t: ⁊ indigẽt iſta vulnera rebꝰ q̃tuor, q̃ruꝫ ꝑma eſt, vt reducať inteſtinũ appẽns ad locũ q̃ eſt ei ꝓpriꝰ: ⁊ ꝯa vt ſuať: ⁊ tertia, vt ponať ſuꝑ ea medicamẽ ꝯueniẽs: ⁊ q̃rta vt ſit ſollicitudo ne ꝑueniat alicui mẽbrorꝫ nobiliũ ꝓp illð timor. Pone ḡ ꝙ ſit vulnus tãte q̃ꝫtitatꝭ, vt nõ poſſimus ꝓp ꝑuitatẽ eiꝰ intromittere inteſtinuꝫ ꝓcedẽs ab eo, tũc q̃dẽ eſt nobis neceſſariũ, vt reſoluamꝰ illã vẽtoſitatẽ: aut vt dilatemꝰ ipam diſruptionẽ, ⁊ vt diſſoluamꝰ vẽtoſitatẽ eſt meliꝰ ſi poſ'e ẽ in ea. Et cã q̃dẽ in inflatione inteſtini eſt frigꝰ aeris, ꝓp illð ergo oꝫ, vt ſubmergať ſpõgia in aq̃ cal'a, ⁊ exꝑmas ipſam, ⁊ vapores ipm. Et vinũ ſtipticũ q̃n calefit ẽt eſt iuuatiuũ in hoc loco: ⁊ illud q̃m calefacit plus, q̃ꝫ ſit calefactio aq̃, ⁊ ꝯfortat inteſtinũ. Q̃ð ſi hec cura nõ reſoluit inflationẽ inteſtinorꝫ, tũc adminiſtreť amplificatio vulner]. Et ꝯueniẽtiꝰ inſtrorꝫ ad hãc ſectionẽꝫ, eſt inſtrm qð cognoſciť ad ꝑforãdas fiſtulas. Cultelli aũt ꝑforãdi acuti ex duabꝰ ꝑtibꝰ [i]⌈facti ad caꝑ⌋ caueanť. Et rectior figurarꝫ, ⁊ ꝑparatio iſirmo ẽ, vt ſi fuerit vulnus leſum, vadẽs ad ꝑtẽ inferiorem, ſit figura, ⁊ ꝑparatio ad ſuꝑiorẽ. Et ſi fuerit vulnꝰ vadẽs ad ſuperiorẽ, figura ⁊ ꝑpatio vadant ad inferiorẽ. Sit ḡ intẽtio tua quã intẽdis i vtriſqꝫ rebꝰ ſimil', vt non cadãt reliq̃ inteſtina ſuꝑ inteſtinũ, [k]⌈cuiꝰ inferiꝰ apparet.⌋ Et q̃um tu poſueris hãc tuã intẽtionẽꝫ, ſcias ꝙ ſi fuerit vulnꝰ in ꝑte dextra, tũc oportebit vt facias egꝫ declinare ad ꝑteꝫ ſiniſtrã. Et ſi fuerit in ꝑte ſiniſtra, facias eũ declinare ad dextrã. Et ſit intẽtio tua ſemꝑ, vt ponas ꝑtem in q̃ eſt vulnus, altiorẽ ꝑte altera: hec eſt.n. res, q̃ eſt cõis oibꝰ iſtis vulneribꝰ.

Q̃um ergo ꝯuanť inteſtina in locis ſuis, q̃ ſt̃ eis ꝓpria, poſtq̃ꝫ reducta ſunt ad vẽtrẽ, quꝫ vulnera ſunt magna, tũc neceſſariꝰ ẽ miniſter edoctꝰ: ⁊ illð ideo: q̃m oꝑꝫ vt teneat locũ illiꝰ vulneris totũ manu ſua deforis, ⁊ colligat ipm, ⁊ aggreget, ⁊ detegat de eo aliq̃d, miniſtro ſuẽti ipſum, ⁊ redeat ad illð qð iã ſutum eſt de eo ẽt, ⁊ aggreget ipſum, ⁊ colligat paulatim, donec ſuať vulnꝰ totum ſutura decẽti. Et ego narro tibi illud qð meliꝰ eſt de a ſuitiõe vẽtris: dico ergo q̃m ꝓpea ꝙ res que eſt neceſſaria eſt, vt [l]⌈comprebẽdať illð qð ẽ inter⌋ mirach ⁊ ſiphac, iã ẽ neceſſariũ tibi vt incipias, ⁊ intromittas acũ in cutẽ ðforis ad interiorẽ ꝑtẽ: cũ ergo penetrauerit acꝰ in cutẽ ⁊ in lacertũ eũtẽ ꝯm rectitudinẽ in lõgitudine vẽtris totiꝰ, dimitte marginẽ ſiphac in hoc latere, ⁊ nõ intromittas in ipm acũ, ⁊ fac penetrare acũ in marginẽ aliũ deintus ad exteriora [m]⌈deinde fac penetrare eã ab intus ad exteriora⌋ in margine alio mirac: ⁊ q̃um feceris eã penetrare, tũc fac penetrare eã ꝯo in hoc eodẽ margine mirac, aut deforis ad iteriora: ⁊ dimitte marginẽ ſiphac, q̃ ẽ in hoc lateř: fac ergo penetrare acũ in latꝰ alið deintꝰ ad extiora: ⁊ fac eã penetrare cũ tua penetratiõe in ſiphac in margineꝫ mirach, q̃ eſt in ꝑte eiꝰ, dõec facias eã penetrare totũ: deinde incipe iterꝫ ab hoc eodẽ latere, ⁊ ſue ipm cũ margine, q̃ ẽ ſiphac in latere alio: ⁊ extrahe acuꝫ ex cute, quã penetrauit: deinde reduc acũ in illã cutem: ⁊ ſue marginẽ ſiphac, q̃ ẽ in latere alio cuꝫ hoc margine mirach: ⁊ ex̃he eã ex cute, q̃ eſt in ꝑte eius: ⁊ fac illð vna vice pꝰ aliã, vſqꝫ quo ſuas vulnꝰ totuꝫ ꝯm illð exẽplũ. Jn mẽſura ãt q̃ ẽ inter duo pũcta, caueať ſuꝑfluitas in latitudine, ⁊ ſtrictura: q̃m amplitudo non tꝫ ꝯm ꝙ oꝑꝫ: ⁊ ſtrictura [n]⌈adunat.⌋ Et filũ iterꝫ, ſi fuerit cordoſuꝫ adiuuat ad diſrũpẽdũ, ⁊ ſi fuerit molle abſcindiť, [o]⌈⁊ eligať lene durũ.⌋ Et ſil'r ſi ꝓfundaueris pũcturã incute, [p]⌈nã ſi fuerit lõgin̈q̃ a pũctura, verꝫ remãſerit ð vacuitate intra ipꝫ ⁊ ex̃ eã, nõ incarnať, ⁊⌋ ꝯua eq̃litatẽ illic etiã. Jnq̃t: ⁊ pone intẽtionem tuã in ſuẽdo vẽtrẽ adherentiã ſiphac cũ mirach [q]⌈fortaſſe.n. adherebit, ⁊ incarnabiť:⌋ q̃m eſt neruoſum. Et iã ꝯſuerunt ipm q̃dã ꝯꝫ hunc modũ. Oꝑꝫ ergo vt figamꝰ acũ in margine mirach exteriore, ⁊ faciamꝰ eã penetrare ad interiora, ⁊ dimittamꝰ marginẽ ſiphac totũ: ðinde reducamꝰ acuꝫ, ⁊ faciamꝰ eã penetrare: deinde penetret acꝰ ex ꝯrio ꝑtis q̃ꝫ penetrauit, deinde faciamꝰ eã penetrare in marginẽ aliũ de marginibus mirach ꝯm hoc.

Et iſte mõꝰ ꝯſuẽdi ẽ melior ꝯſuitiõe cõi, q̃ cõprehendit q̃tuor margines in pũctiõe vna: ⁊ illð iõ, q̃m cum hac ꝯſuitione iterꝫ, quã iã diximꝰ, iã coopiť ſiphac retro mirach, ⁊ ꝯtinuať cũ eo cooptura decente. Jnq̃t: deinde pono ſuꝑ ipm de medicinis incarnatiuis. Et neceſſitas ad ligãduꝫ ẽ, vehemẽtior in his vulneribꝰ, Et madefac lanã [r]⌈inarabaze⌋ cũ oleo cal'o parꝫ, ⁊ inuolue ſuꝑ [s]⌈a libreni, ⁊ alalibreni⌋ ſicut vadũt, ⁊ cliſteriza ipm cũ aliq̃ mollificatiuo ẽt, ſicut ſunt olea, ⁊ mucilagines. Et ſi vulnꝰ iã ꝑuenerit ad inteſtina, ⁊ ſuiſti ipm, tunc regimẽ ſit illð, qð diximꝰ. Uerũtñ oꝫ vt cliſterizeť cũ vino nigro, ſtiptico, tepido: ⁊ ꝓꝑe ſi vulnꝰ iã ꝯſecutũ fuerit, aut appropinq̃uerit ad minuta iteſtina: q̃m inteſtinũ ieiunũ ñ ſanať oino ex vulnere, qð in ipſo accidit, ꝓp ſubtilitatẽ ſui corꝑis, ⁊ multitudinẽ eiꝰ, qð eſt in eo de venis, ⁊ ꝓpinq̃tatẽ ſuã ad nãm neruorꝫ, ⁊ multitudinẽ effuſiõis col'e ad ipm, ⁊ vehemẽtiã calitatꝭ eius, q̃m ẽ magis ꝓpinquũ epi, q̃ꝫ inteſtina alia. Jnferiora võ vẽtris ꝓp ea ꝙ ſt̃ ð nã carnis, ſis de medicatiõe iporum ꝯfidens. Jnq̃t Gal'. in lib. de ingenio ſanitatꝭ: ⁊ ſit intẽtio tua apud diſruptionẽ mirach vẽtris cum ſiphac, vt ſuas eã ꝯſutione ꝯglutinãte ſiphac cũ mirach, q̃m eſt neruoſum, tarde incarnatiõis cũ alio: ⁊ illud cũ mõ ſuitionis quẽ diximꝰ: q̃m ipſa aggregat, ⁊ conglutinat [t]⌈in punctura ſiphac.⌋ Jnq̃t: et inteſtina q̃um egrediunť, tunc ꝯfert vinum nigrum forte, ⁊ calefiat, ⁊ ſubmergať in eo lana, ⁊ ponatur deſuꝑ: q̃m ipſa diſꝑgit inflationẽ eorꝫ, ⁊ detumeſceñ ea facit: Si ãt non fuerit ꝓſens, tũc adminiſtra q̃ſdã aq̃s ſtipticitatis fortis, calefactas. Q̃ð ſi nõ fuerint pñtes, tunc vapora ea cum aq̃ cal'a, donec detume-

[a] A. ſi diſruptuꝫ fuerit mirach vẽtris ita vt
[b] A. ordinentur
[c] A. albhere ⁊ albhere ẽ mediuꝫ vẽtris ⁊ duo ilia ſunt in duobꝰ lateribus
[d] A. diſtantia ab albhere
[e] A. albhere
[f] A. egrediãť q̃dã iteſtina ⁊ emineãt ſeu exeãt ex illa diſruptione
[g] A. exprimunt ipſa, ⁊ non
[h] A. ipſa
[i] A. ⁊ acuti capitis
[k] A. egrediẽs ⁊ non grauet ſuꝑ eam
[l] A. cõiungatur vl' aggregetur
[m] ——A.
[n] A. diſrumpit
[o] A. q̃re eligať inter durꝫ ⁊ lene
[p] A. ⁊ fuerit longin̈q̃ a diſruptione vl' a loco vulneris verꝫ tñ remanet ex ſutura vl' ex filis ſuture itra vulnꝰ q̃re nõ incarnať ſeu cõſolidatur quare
[q] A. q̃m cũ difficultate adheret ⁊ incarnatur
[r] A. merhazi
[s] A. a labathein, ⁊ alhalebetein
[t] A. Alia litera quamlibet puncturã vel ſciſſuram ſiphac cum mirach.

ſcāt. Si aūt non ingrediunt in illud, amplificet locus. Jnqt Hip. qum egredit zirbū vētris in vulnere, necesse ē vt putrefiat qđ de eo egredit, q̄zuis moret tpe puo: ⁊ ē in h vehemēti⁹ q̄z iteſtina, ⁊ ᵃ⌈epar⌋ qm̄ iteſtina, ⁊ extremitates epis, ſi nō remanēt exteri⁹ ſpatio lōgo, donec ifrent valde vehemēter, tunc qū ingrediunt vētrē, ⁊ icarnat vuln⁹, redeūt ad nās ſuas: zirbū vō lz moret tpe puo, tñ necesse ē vt qđ ex eo qđ appet, ingredit vētrē, putrefiat. Et pp illđ ꝓperāt medici in icidēdo ipz: ⁊ nō intromittūt qđ de ipſo appet in vētrē, ꝙ ſi inueniat in zirbo diuerſum ab hoc, illđ eſt valđ paꝝ: ⁊ fortaſſe nō inuenit. Et ſi egredit aliqd de zirbo, tūc necesse ē tibi vt ſcias, an oporteat icidi, an nō: ⁊ an oporteat ſui vuln⁹, an nō: ⁊ q̄lr ſuat. Nā ſi vuln⁹ cadat in ᵇ⌈alnourati⌋ ⁊ ē mediū vētris, tūc ē plūs timor]: qm̄ ſt extrēitates lacertoꝝ ᶜ⌈coopte ſup vētrē⌋ ſi aūt fuerit in ilijs, ⁊ ſunt a duob⁹ laterib⁹ medij vētris, a dxtra, ⁊ ſiniſtra q̄ſi q̄tuor digitꝫ, tūc ē ſaluior: qm̄ nō ē in ᵈ⌈eo⌋ aliqd, de extremitatib⁹ lacertoꝝ ᵉ⌈neruoſoꝝ.⌋ Loci vō ᶠ⌈alborati⌋ ſutura iteꝝ ē difficil', ⁊ illđ iō, qm̄ iteſtia eminēt, ⁊ egrediunt a diſruptiōe, q̄ eſt in hoc loco: ⁊ redit⁹ eoꝝ in h loco eſt difficil': ⁊ illđ qr illđ, qđ ᵍ⌈plicat ea intētiōe eoꝝ⌋ ē duo lacerti ꝓtēſi in lōgitudine vētris, carnoſi, q deſcēdūt ex pectore ad rachaba, ⁊ eſt os pectinis. Et pp illđ qñ cadit vuln⁹ in hoc loco, ʰ⌈incidūt hos lacertos⌋ ⁊ eſt eminētia ⁱ†⌈ ⌋inteſtini vehemētior: qm̄ lacerti q ſūt in ᵏ⌈ilij ꝯtinēt ipz⌋ ⁊ nō eſt eis in medio lacert⁹ fortꝫ, retinēs ipm. Si aūt ˡ⌈ꝑparat⌋ cū hoc, vt ſit vuln⁹ magnū tunc necesse eſt, vt emineat, ⁊ egrediat ex eo numerus inteſtinorum: q̄re ſit intromiſſio eoꝝ difficilior.

a A. extrēitates epatis
b A. albhere
c A. extēſoꝝ ſup ventrē ⁊ neruoſe Alia litera in medio ipſius
d A. eis
e A. neruoſis
f A. albhere
g A. aggregat ⁊ tenet ea
h A. incidunt ur iſti lacerti
i †A. ⁊ egreſſio
k A. ilijs exprimunt ea
l A. accidat

De q̄litate ligandi vulnera. Cap. VIII.

Ulnera aūt, ⁊ fiſſura apparētia qū vis vt incarnent, tūc fac illđ qđ dixit ſapiēs de illis q ſt hui⁹ artꝫ. Jnqt: qum vis vt incarnet hmōi fiſſura, tūc adhere ei ligaturā icipiētē ex duob⁹ capitib⁹, nō aliaz de ligaturis. Qđ ſi fuerint magna, erit tibi neceſſariū vt adherere ei facias puluillos triāgulatos. Et ſi fuerit loc⁹ ᵐ⌈declivis⌋ idiget futura etiā. Et puluilli qdē triāgulati meliores ſunt in aggregādo labia ⁿ⌈vlceꝝ⌋ q̄z q̄drati: qm̄ coarctāt ſup fixurā tm̄, ⁊ ſitus puluilloꝝ triāgulatoꝝ eſt ſm hoc exēplū: linea recta inter duos puluillos ſit fiſſura, ⁊ duoꝝ puluilloꝝ trāgulatoꝝ vnus ſit. b. ⁊ alter. g. decēter compoſiti ſm figurā quā vides. Qū ergo ligat loc⁹ iſte, ⁊ cadit ligamē duoꝝ capitū, eſt ligamē tenens ſup locū fixure vehemētius, q̄z ſi fuerint q̄drati: Et nō lz vt ſit in applicatiōe ᵒ⌈vlcerum⌋ ligamē non hēns duo capita: ⁊ iſti ſunt puluilli triāgulati, ⁊ figura ſtringēdi. Et dr̄ in libro đ ingenio ſanitatꝫ: qdā hō habuit vuln⁹, cui⁹ ꝓfundum erat ꝓximū inguib⁹, ⁊ ipſi⁹ orificiū ꝓximū genu, et ſanauim⁹ ipm ſine ᵖ⌈pforatione⌋ penit⁹, ita ꝙ poſuim⁹ ſub genu ei⁹ ᵠ⌈puluillos,⌋ ⁊ ꝑparauim⁹ ipm talr, ꝙ ʳ⌈ſcm̄⌋ eſt orificium eius directū cū facilitate: ⁊ ſilr fecimus de vulnere, qđ fuit in coxa, ⁊ brachio: ⁊ ſanata ſunt oia. Jnqt ille q iā ꝓuidit in experiētia, ſcias. ꝙ ˢ⌈vulnera indigent vt fiat ſanies, ſi poſſibile eſt eis intus, ad hoc vt penetrēt cū ea⌋ relliqua, q̄ ſunt illic meliora ⁊ velocioris alteratiōis ſil'. Uulnera diſrupta, elōgatoꝝ labioꝝ, egent vt aggregent cū ligamēto aggregante labia eoꝝ, niſi fuerit ſup ea ex illo dolor, aut fuerint aꝑoſa, qm̄ dolent pp illud, q̄zuis ſit cum facilitate: aut fuerit lacert⁹, q ſit diſruptus in latitudine, qm̄ tūc non aggregat: imo ponat in medio licinium, timēdo ne incarnet cutis: ⁊ remaneat lacertus non incarnatus. Jnqt: ⁊ ſilr quādo findim⁹ cutē capitꝫ, ponimus inter labia aliqd, qđ impleat ea: fortaſſe. n. ꝯhibet cutꝫ labioꝝ ad interiora vulneris: q̄re necesse ē tūc, vt coneris cū ligamētis, vt trahas eā ad exteriora. Et qum cadit vuln⁹ i lōgitudine, tūc ligamē ſufficit, ⁊ aggregat ipam decēter: ⁊ qū fuerit in latitudine, idiget vt ſuat: ⁊ ſz mēſurā ꝓfunditatꝫ vulneris erit profunditas ſuture ᵗ⌈dignior ex additiōe⌋ anatōie. Jnqt qñ fuerit nob necāriū vt addam⁹ in amplitudine vulneris, qū eſt ſtrictū, ⁊ timuerim⁹ ꝙ pp ꝓfunditatē ei⁹ icarnet ei⁹ ſupius, ⁊ non incarnet eius ꝓfundū, aut fuit mēbꝝ vulneratum in hora vulneris ſm figurā, ꝙ qñ redit ad eq̄litatem ſuā, nō eſt poſſe vt currat ex eo ſanies, neq̄z vt ingrediat ipm medicina, ⁊ ᵘ⌈vt redeat⌋ ad ſuā figurā qñ egredit, ˣ⌈⁊ cōmouet dolorē aliū,⌋ tūc necesse eſt vt findat ſectiōe ꝯueniēti. Et ſcias ſm ſūmā, ꝙ vulnera q̄ ſt in latitudine lacerti, ſunt digniora vt labia eoꝝ ſint vehemēti⁹ elōgata, q̄propter ſūt facientia maiorē neceſſitatē ad ꝑſcrutādū ſubtilr in aggregando labia. Et fortaſſe non erit excuſatio a ſutura, ⁊ adminiſtratione puluillorum triangulatorum, ⁊ proprie ſi ceciderit in carne diminutio: nam cadens in longitudine minus eget illo.

m A. plenus
n A. vulnerum
o A. Alia litera vulnerum
p A. ligatura
q A. puluinar magnum
r A. preparatum
ſ A. vulnera Alia lr̄a exiture indigent vt ſanguis eoꝝ fiat ſanies, qr mora ⁊ ſtatio ipoꝝ ē itra vſq̄ quo alterentur cum eis
t A. Alia litera ⁊ meli⁹ ⁊ rectius eſt vt fiat ex cognitione
v A. ſi reducitur
x A. cōmouetur dolor

Medicine incarnātes vulnera. Cap. IX.

Arum medicinaꝝ v̄tutes iā narrauim⁹, ⁊ ʸ⌈ꝯtinuationis eaꝝ locū,⌋ ⁊ nō dubitam⁹ qn ſit neceſſariū vt puluis eaꝝ ſit minoris v̄tutꝫ, q̄z illud qđ eis ſit cū oleis, ⁊ ceratis. Et neceſſitas qdē ꝑducēs ad olea, ⁊ cerata, ē ꝓpterea ꝙ medicine ſicce, ⁊ ꝓꝑe q̄ ſunt ſic̄ merdaſengi, ⁊ reliq minerales, nō ſubmergunt vſq̄ ad ꝓfundū, ⁊ nō penetrāt in poros, qum ergo ex eis ſit ceratuz, ad vltimū ꝑuenire facit eas curſus olei ad locuz quē volumus. Et iſte medicine icarnatiue ſt ex mineralib⁹, ⁊ ſt ex plātis, ⁊ aialib⁹, ⁊ ex oi ſpē. Et ſunt ex mineralib⁹ ſic̄ ceruſa, ⁊ oleū myrtinū, ⁊ cera. Et ex plantꝫ folia, ſic̄ folia q̄rc⁹ maſcule, emplāta, ⁊ folia ᶻ⌈ſalicis⌋ ⁊ folia caul', ⁊ folia arboꝝ malorum, ⁊ cortex ᵋ⌈palme,⌋ ⁊ folia arnogloſſe, ⁊ ᵓ⌈ſpꝰū infuſum⌋ in aceto, aut aliq̄ztulo vini: ⁊ ꝓꝑe qñ miſcent folia arboris pini maſcule, ⁊ femie, ligata cū corticib⁹ ſuis, ⁊ folia cuꝑſſi, ⁊ rami ei⁹, ⁊ folia pētaphil cū melle. Et ex gūmis glutinū alboti ꝓꝑe ꝓpe ꝝ⌈mēbra magna.⌋ Et ex fructib⁹, ⁊ ḡnis nux recēs ꝯtrita cū aq̄, ⁊ ſale, aut vino, bullita cū folijs acetoſe, aut folijs ficle, aut lactuce: ⁊ piroꝝ ſilueſtriū cū eo qđ ē in eis đ ꝓhibitōe flux⁹: ⁊ nux cuꝑſſi: ⁊ allea cōbuſta: ⁊ puluis molēdini: ⁊ ordeū aduſtuz ꝓꝑe ſenib⁹ cū cera, ⁊ oleo roſ. Et đ illis q̄ ſilant florib⁹, flos ſorbe: ⁊ herba caude eqne, ⁊ ꝓꝑe i vicinitate ᵃ⌈ipletōis⌋ mēbri, aut carnꝫ, ⁊ ad vl'nera, q̄ ſt ꝓpinq̄ lacertoꝝ capitib⁹. Et ex aialib⁹, lac acetoſū valđ ꝯglutinat vl'nera magna. Et đ cōpoſitꝫ medicamē ruffi, ⁊ aureū, ⁊ eſculeus, ⁊ medicamē đ ſalicib⁹, ⁊ pl'egio, ⁊ empl'z đ lino.

y A. gradū operationis earum
z A. alkalef
ᵋ A. corticis ei⁹
ᵓ A. albales infuſus
ꝝ A. ramos magnos
a A. duritiei

Medicine ꝯſolidatiue, ⁊ ſigillatiue. Cap. X.

Arum medicinaꝝ nās iā ſciuiſti: ⁊ ſcis iteꝝ ꝙ oz ne puluis eaꝝ ſit in v̄tute ei⁹ qđ pōit in empl'is. Et nūc oz vt ſcias, ꝙ nō ē necāriū vt medicine iſte admiſtrent, qū iā eq̄ta ē ſupfícies carnis dure cū cute vltia eq̄litate: Ueꝝ caro hūida ᵇ⌈iā⌋ eq̄tur, ⁊ addit, ſz ē ᶜ⌈ſpiſſa⌋ talr ꝙ qū exiccat đſcēdit: imo nō oz vt admiſtres eas ᵈ⌈niſi cū h qđ ē ita ꝙ qñ exiccat equat.⌋ Et hec res cognoſcit exiſtiatōe. Oz ḡ vt admiſtret medicina ꝯſolidatiua anteq̄z carnis naſcētia in vulnere, in q̊ caro naſcit,

b A. quandoq̄
c —— A.
d A. in illis que qñ exiccantur equantur

ad hūc finē ꝑueniat: qm̄ ꝯsolidatiua ē̄t addit in q̄ꝫti tate carnis vſqꝫq̊ ꝯsolidat, ē̄t addit̄ cū ea vtꝰ nālis: Ergo addit̄ ſm̄ hāc vltimatiōeꝫ, imo oꝫ vt ſit talr̄, ꝙ qn̄ exiccat, ⁊ fac̄ opationeꝫ ſuā, iā nā fecerit naſci cū q̄ꝫtitate ei nec̄aria cū vltimatōe ꝯſolidatiue vltie in ꝯſolidādo, q̄ cōpleat duas opatiōes ᵃ⌈ꝯtinuādo iter carnē, ⁊ cutē⌋ p̄dcās, mēſura q̄ equet̄ ſupficies vlcerata. Qđ ſi nō auferat̄ iſtđ, ꝓculdubio fiet veſti giuꝫ vulneris ᵇ⌈ſupiꝰ in cute.⌋ Et opꝫ vt admiſtres ſigillatiuū i p̄mis, qn̄ ip̄ꝫ adminiſtras, hūidū: dein/ de adminiſtra ip̄ꝫ ſiccū, tūc quꝫ appropinq̄tur ſigil/ latōi, faciēs ip̄m trāſire ſup ip̄m cū extrēitate radij.

Et medicine q̄dē iſte ſt̄, ſic̄ cortices arboris pini cū cerato đ ol'o roſ. aut myrtino: ⁊ reſina ſicca, ⁊ abro tanū aſſatū, ⁊ cortices eris, ⁊ puluis olibani, ⁊ mer daſengi, ⁊ cētaurea mior, ⁊ vene ſt̄ bone, ⁊ oſſa ꝯbu ſta iteꝝ, ⁊ ariſtologia aduſta ē vehemēt̄ ꝯſolidatio nis, ⁊ alumē iteꝝ, ⁊ galle immature, ⁊ folia fici. Et Hip. q̄dē ᶜ⌈ingt de pede albaueas, ſic̄ dixerūt: ⁊ eſt ſil'e⌋ quod itellexit ꝑ eū herbā q̄ noiat̄ pes corui. Et ſtercꝰ cāis comedent̄ oſſa, ⁊ ſtercꝰ lacerti: verūtn̄ eſt ᵈ⌈acutiꝰ p̄mo⌋ q̄re opꝫ vt frāgas ip̄m cū ſtipticis, ⁊ radix lilij celeſtis, ⁊ cortices ᵉ †⌈ ⌋ oppopona cis, ⁊ tutia. Et de faciētibꝰ naſci carnē mirabilibꝰ in vulneribꝰ cal'e ꝯpl'onis, apoſis, ſt̄ ſandali, ⁊ ne/ nufar, ⁊ aloes: ⁊ p̄p̄e i ptribꝰ ani, ⁊ teſticl'oꝝ, ᶠ⌈⁊ me dicina ariſtologie⌋ ſi fiat vnguētū, aut idiges eo qđ ē fortiꝰ de illis, q̄ ſt̄ inter ꝯſolidātia: ſic̄ climia, ⁊ p̄p̄e ꝯbuſta, ⁊ colcotar cōbuſtū, ⁊ lythargiriū, ⁊ ceruſa. Et qn̄ꝫ cadūt i medicis eiꝰ dragātū, ⁊ colcotar: q̄ꝫu] ſint de ſūma corrodētiū, diminuētiū carnē: veꝝ ip̄a fortaſſe ꝯſolidāt i vehemēti hūiditate, ⁊ p̄p̄e qn̄ adu runt̄ ᵍ⌈ſiūt mioris ꝯſolidatiōis, ⁊ nō minuit̄ de cor roſiōe eoꝝ⌋ ⁊ p̄cipue ſi abluant̄ ʰ †⌈ ⌋ ſiūt ad ꝯſoli dationē ꝯcliuiora. Flos v̄o eris, ⁊ medicie q̄ ſt̄ vehe mētioris corroſiōis non ⁱ⌈ſt̄ recte⌋ ad illđ, niſi cū re gimine forti, ⁊ i q̄buſdā vulneribꝰ, ⁊ vlceribꝰ vehe mēt̄ hūiditat̄. Es v̄o aduſtū, qn̄ abluit̄, eſt bonū in ꝯſolidatiōe. Et qn̄ volūtas ē vt fiat empl'ꝫ, ſt̄ nec̄aria q̄ ſt̄ fortiora, de illis q̄ ſt̄ iter ꝯſolidatiua ſic̄ climia, ⁊ p̄p̄e aduſta, ⁊ colcotar aduſtū, ⁊ litharghiriū, ⁊ ce/ ruſa. Qualitas v̄o faciēdi illđ eſt, vt diſſoluatur ce/ ruſa, ⁊ merdaſengi cū aceto, deinde admiſtret̄: ⁊ cli mia terat̄. Et meliꝰ q̄dē ē vt adurat̄, đinde miſceat̄ illđ cū colcotar, ⁊ ibibat̄ oleo ᵏ⌈roſ.⌋ cū aceto, ⁊ vi no ſtiptico, Et fortaſſe addunt̄ ſup ip̄ꝫ dragātū adu ſtū, ⁊ balauſtie, ⁊ galle: qn̄ vulnꝰ, ⁊ vlcꝰ ſt̄ vehemē/ tis humiditat̄. Empl'm de lino: ⁊ eſt mirabile. Su me pānū de lino ablutū, nitidū, ⁊ tere donec fiat ſic̄ alcohol, deinde ſume oleū fort̄ ſtipticitat̄, aut oleū myrtinuꝫ, ⁊ pone in ipſo paꝝ galbani, ⁊ diſſolue in oleo, ⁊ pone in ipſo pānū ꝯtritū: ⁊ fac de eo empl'm, qm̄ eſt mirabile. Et vnguētū nigꝝ magnū facit na/ ſci carnē. Qđ ſi volueris vt fortiꝰ faciat naſci, tūc po ne in ipſo de ture, ⁊ opponaco, ⁊ ariſtologia ˡ⌈adu ſta⌋ eq̄les ptes, vt ſit ſic̄ pondus medicinaꝝ q̄tuor. Modꝰ pl'ueris aliꝰ. ℞. ceruſe, ⁊ merdaſengi ambo ruꝫ an̄. ptē. j. ſcorie plūbi, ⁊ myrrhe, ⁊ gallaꝝ oium an̄. ptē. ſ. Puluis aliꝰ: oſtracoꝝ cōbuſtoꝝ. ℥. xij. ḡ/ nati pui qđ cadit ab arbore, ⁊ exiccatū eſt calcadis amboꝝ an̄. ℥. xvj. cornu ceruini cōbuſti, abrotāi, cli mie, reſine, radicū lilij oium an̄. ℥. iiij. minuti turis, corticū arboris pini amboꝝ an̄. ℥. vj. corticū ḡnato/ rū, ceruſe aluminis oiuꝫ an̄. ℥. viij. gallaꝝ. ℥. j. Pl'uis ᵐ⌈rubeꝰ⌋ ℞. ⁿ⌈rubee⌋ oſſiū ꝯbuſtoꝝ, merdaſengi oiuꝫ an̄. ℥. ij. turis, aloes amboꝝ an̄. ℥. iij. ſarcocolle memithe amboꝝ an̄. ℥. j. fiat puluis. Puluis alius. Roſaꝝ, ceruſe plūbi, balauſtie, oium an̄. ℥. viij. gal/ larum, ⁊ ſeminis roſaꝝ, ⁊ aluminis equal'r, ariſtol'. aure. ij. minuti turis aure. j. Modus empli ad vul nera corpoꝝ ſenū. Cōburat̄ ordeū, ⁊ fiat ex eo cera tū cū oleo roſ. aut oleo myrtino cū ceruſa plumbi.

ᵃ A. carnis ⁊ cu/ tis in vna hora

ᵇ A. altiꝰ ⁊ emi/ nentius q̄ꝫ cutis

ᶜ A. ꝑ ſilitudinē ſpoꝝ itellexit de pede albachach ſicut dixerunt ⁊ videtur

ᵈ A. Alia litera magis abſterſi/ uuꝫ q̄ꝫ p̄rimum

ᵉ †A. radicis

ᶠ Alia litera ——A.

ᵍ A. ⁊ ſiunt ꝯſoli datiua eoꝝ, ⁊ nō minoris corroſi/ onis

ʰ †A. et

ⁱ A. conueniunt

ᵏ A. Alia litera myrthino

ˡ A. aggregata

ᵐ A. alius

ⁿ A. nura

De medicinis facientibus naſci carnem in vulneri bus, ⁊ vlceribus. Cap. XI.

Iam ſciuiſti ꝓp̄etatē mdiciaꝝ faciē tiū naſci carnē: ⁊ qn̄o oꝫ vt ſint in ꝯpl'onibꝰ ſuis. Et oꝫ vt adminiſtrēt̄ medicine faciētes naſci carnē, cū iā mū dificatꝰ eſt locꝰ a ſordibꝰ, ⁊ ſilibꝰ: ⁊ ſi n̄ fuerit baſis vulneꝝ niſi os, tūc mūdifica illud os, ⁊ exicca in vltimo: ⁊ nō dimittas in eo obfuſcationē, aut corruptionē, neqꝫ corticē, ⁊ hūiditatē, q̄ nō exic cet̄ ⁊ p̄p̄e in capite: nā lenitas oſſis, ⁊ eiꝰ humiditas eſt vna cāꝝ ꝓhibētium natiuitatē carnis ſup ip̄m: ⁊ qum ᵒ⌈exiccat̄,⌋ ⁊ exaſpat̄, eſt illđ ᵖ⌈ſup qđ ſit mā ex q̄ gn̄at̄ caro, in eo magis faciēs naſci.⌋ Et ſcias ꝙ qn̄qꝫ eſt medicina, faciēs naſci carnē in corpe, aut mēbro, ⁊ nō eſt faciēs naſci in alio: ⁊ illđ iō, qm̄ for/ taſſe exiccat in corpe, ⁊ nō exiccat in corpe ᵠ⌈pp⌋ cō pl'ones duoꝝ corpoꝝ, Et ſm̄ ꝙ ſciuiſti fortaſſe ſup/ fluit ʳ †⌈ ⌋ in corpe: ⁊ nō ſupfluit in corpe, neqꝫ ē abſterſio oino: qn̄ hec medicia idigeat exicca tiōe q̄dā, ⁊ abſterſiōe q̄dā mēſurat̄ ſꝫ corpꝰ, nō ab/ ſolut̄: ⁊ res mēſurata ē diuerſa cū imp̄ſſiōe ſua in re bꝰ, q̄ nō ſt̄ ꝯueniēt̄ q̄ꝫtitat̄ in paſſiōe. Et oē exicca/ tiuū q̄dē cuiꝰ ſiccitas ē minor ſiccitate corpis, qđ cū eo curat̄, ē iteꝝ abbreuiatū ab h̄ vt faciat naſci car nē eiꝰ: īmo opꝫ vt ſit ſicciꝰ, eo. Et pp illđ ſit ꝙ oliba nū nō facit naſci carnē in corpibꝰ ˢ⌈dōec ptrāſeāt⌋ eq̄litatē in ſiccitate. Et expimentū q̄dē eſt illđ ᵗ⌈qđ ſcit̄ ꝙ ē ex exiccātibꝰ, ⁊ ſtātibꝰ: aut ex naſcētia carn] ſm̄ ꝓceſſionē, vl' ꝯtinuitatē: aut ex ſordidatōe.⌋ Qđ ſi videris exiccationeꝫ, cū q̄ fortaſſe nō naſcit̄ caro, tūc hūecta parū ꝑ medicamia ſiccā: ᵘ †⌈ ⌋ ⁊ dimitte illđ qđ vadit ſm̄ v̄tutē ſuā. Et qn̄qꝫ iteꝝ eſt q̄buſdā corpibꝰ ꝓportiōalitas cū q̄buſ dā medicis, abſqꝫ ˣ⌈aſpectu opatiōis⌋ eaꝝ: pp illđ ergo opꝫ, vt miſceant̄ medicie plures debiles, ⁊ for tes. At v̄o q̄re fcā ſt̄ empl'a, ⁊ q̄ ſit eoꝝ neceſſitas, iā ſciuiſti. Et opꝫ vt nō ſis ꝯtētꝰ medicina ſup exicca tionē, ⁊ hūectationē, immo obſua ambas q̄litates agētes, ſꝫ ꝙ p̄miſimꝰ eaꝝ narrationē: neqꝫ iteꝝ ſup exiccationē, ⁊ hūectatiōeꝫ: īmo cū ꝯſuetudine ꝯſide ratiōis inter diſpōnē vlceris, ⁊ diſpōnē ꝯpl'onis cor poris: qn̄qꝫ. n. corpꝰ ē hūidū, ⁊ vlcꝰ ſiccū: ⁊ qn̄qꝫ eſt corpꝰ ſiccū, ⁊ vlcꝰ hūidū: ⁊ qn̄qꝫ ſūt ambo hūida: ⁊ qn̄qꝫ ſt̄ ambo ſicca. Et admiſtrent̄ i p̄mis, q̄ ſt̄ debi liora, ſic̄ olibanū, ⁊ faria fabaꝝ, ⁊ faria ordi, ⁊ ſilia. Qđ ſi corpꝰ fuerit ſiccū, ⁊ vlcꝰ humidū valđ, tūc ne/ ceſſarie ſt̄ medicine vehemēt̄ exiccatiōis cū ꝯpatio ne ad medicias faciētes naſci carnē, ſic̄ ariſtologia, ⁊ radix oppopōacis, ⁊ dragātū aduſtū: ⁊ in reſiduo ſt̄ neceſſarie medicine ʸ †⌈ ⌋ ſic̄ ireos, ⁊ ⁊ farina lupinoꝝ. Et quādoqꝫ accidit vt ſint quedā medicine, in q̄bus ſit aliq̄d ꝓprietatis, q̄ egent me/ dicine facientes naſci carnem de exiccatione, ⁊ ab/ ſterſione, ſed ſupfluit: ſiunt ergo verbigr̄a. propter exiccationem ſuā vehementem retinētes ſorditiem, ⁊ prohibentes materiā: ⁊ ſuperfluit abſterſio, ⁊ cor roſio: ſed quādo ꝑmiſcetur cuꝫ ea aliq̄d de illis, que ſunt illi contraria, frāgit ex eo, ⁊ temperat ipſum, ⁊ ſit faciēs naſci, ſicut flos eris: qum. n. cum ipſo aſſo ciant̄ oleum, ⁊ cera, ⁊ ᶻ⌈que humectāt mēbꝝ, ⁊ ſi/ xum faciūt, tūc ipſum ꝓpter exiccationē, ⁊ vehemē tiā abſterſiōis, ſit cōſolidatiuum: q̄re⌋ oportet vt ſit flos eris vna decem partium cerati, quādo admini/

ᵒ A. fricatur

ᵖ A. qđ peruenit ſup ip̄m de mā ex q̄ gn̄at̄ caro magis firmum

ᵠ A. ſcđm

ʳ †A. abſterſio

ˢ A. ſiccis q̄ per/ tranſeunt

ᵗ A. quo ſcit̄ illđ qđ ē ex exiccatio ne, ⁊ ſtatiōe. ſ. ꝙ nō vltra opat̄ ⁊ ꝙ facit naſci car nē ſm̄ ꝓceſſionē vl' ꝯtinuatiꝫ ſuc/ ceſſiue ⁊ qđ ſordi dat ſeu qđ ſordi tiem generat.

ᵘ †A. ⁊ ſi ſit ſor/ des, tūc adde in ſiccitate

ˣ A. cognitione cauſaꝝ

ʸ †A. q̄ ſunt me dic

ᶻ A. ambo hūe/ ctāt mēbꝝ ⁊ ſor/ didāt ip̄m ⁊ reſi ſtūt exiccationi eius ⁊ vehemēti abſterſiōi ipſiꝰ q̄/ re efficitur con/ ſolidatiuum. ⁊

strat in corpib⁹, q̃ sunt ficciora: ꝛ vna duodeciz ptiũ, qñ administrat in corpib⁹, q̃ st̃ hũidiora: ꝛ oz vt obseruet in istis, qñ expiunt p̃dcã. Senes egẽt medicinis in qb⁹ est calitas maior, ꝛ attractio fortior. Et cadũt in eis q̃ sunt sic̃ pix, ꝛ tus, ꝛ farina ordei, ꝛ farina fabaruz, ꝛ farina herbi, ꝛ radix lilij, ꝛ aristolo gia, ꝛ climia, ꝛ herba oppoponacis. Et qñ ꝓhibetur medicina a iuuamẽto, declina ad aliã: quz ergo fit difficilis, curet cũ eo qd̃ est proprium vlceribus.

¶ De curatione vulnerum [a] [alseiheregi. i. que fiunt in capite.] Cap. XII.

Regimen qdez ossis in eis, ꝛ qd accidat ex accñtib⁹ eorũ timidis, iã dcm̃ est in capl'o ossiuz, ꝛ [b] [algebra.] Uerꝝ incarnatiua vlceruz eoꝝ, ꝛ q̃ st̃ ex ea, sufficiũt q̃libet medicine exiccatiue, leues, puluerizate sup ea ex medicina [c] † [ ]. Et [d] † [ ] medicina q̃ est fcã ex aloe, ꝛ myrrha, ꝛ olibão, ꝛ sanguine dracõis: ꝛ sil'r medicine leues, p̃dicte in vulneribus. Qd̃ si fuerit illic cursus sanguis, tũc curet cũ eo qd̃ diximꝰ i. c. fluxꝰ sanguinis. Et oz vt cibet hñs eã cerebellis gallinaꝝ assatĩ, q̃ztũ pol'e ẽ: ipa. n. fm ꝙ testificant qdã, ꝯfortãt cerebꝝ, ꝛ retinẽt sanguis fluxũ: lz sit in eis s̃nia alia. Et sil'r aq̃ g̃nati muzi, ꝛ empl'at cũ v̂ga pastor]. Et d̃ medicinis hõis ad vulnꝰ, ꝛ sanguinẽ, ẽ vt sumat fermẽtum [e] [puꝝ] siccũ, ꝛ terat, ꝛ puluerizet desup, ꝛ non humectet. Qd̃ aũt ꝓhibet [f] [egritudinẽ] ẽ empl'atio cũ farina ordei, ꝛ simila ꝯfectis cũ isopo humida: ꝛ sil'r cum sauich ordei, [g] [ꝛ cũ calamẽto:] ꝛ ꝯfert attritiõi eiꝰ: ꝛ reliquũ regim̃ sũat ex ca. ossiũ.

¶ Tractatꝰ secundus de excoriatione, ꝛ attritione, ꝛ contusione, ꝛ torsione, ꝛ casu, ꝛ offensione, ꝛ disruptione, ꝛ fluxu sanguinis, ꝛ similibus illis.

¶ Sermo vniuersalis. Cap. I.

Iam sciuisti i libro p̃mo, q̃ sit intẽtio ꝯtusiõis, ꝛ attritiõis. Cõtorsio aũt est, vt sit mẽbꝝ sepatum a iũctura sua, sepatiõe nõ ꝯpleta, neq̧ appente mãifesta [h] [q̃ re ẽ] dislocatio. Et [i] [eguameu] qdẽ ẽ ĩfra torsionẽ: ꝛ ẽ q̃si [k] [aliq̃ztulũ tẽsiõis cõmouẽs ligamẽtũ in iũctura, ꝛ qd̃ ꝯtinet d̃ eo i carne.] Et si cũ eo fuerit aliq̃ztulũ sepationis, erit torsio. Et de hoib⁹ st̃ q noiant [l] [ ] intẽtionẽ quã noiauimꝰ, torsionẽ noie cõi. Et d̃ hoib⁹ sunt, q noiant torsionẽ sepationẽ vniꝰ duoꝝ lateꝝ [m] [lacerti,] sicut vniꝰ duoꝝ lateꝝ [n] [lacerti vole manus, ꝛ rascete] cũ adherẽtia lateris alteriꝰ q̃zuis separatio sit appens. Illd̃ autẽ qd̃ volumꝰ p̃mittere ꝛ loq de eo in primis, est ꝯtusio, q̃ accidit lacertĩ i medio eoꝝ: ꝛ attritio in extremitatibus ipsorum.

¶ De contusione, ꝛ attritione. Cap. II.

Quando accidit lacerto vt ꝯtundat, accidit ex h̃ iter ptes eiꝰ nũerꝰ sol'onis ꝯtinuitatĩ. [o] † [ ] ꝛ [p] [ml'totiẽs] effundit ad ipsuz sanguis plimꝰ, ex quo ap̃at: Et [q] [pauciores st̃ eiꝰ dispõnes, i qbꝰ nõ aggreget ad ipz] sanguis, ꝛ putrefiat: qm̃ plimũ sp̃at eiꝰ resol'o p poros: Et ꝓpe p poros, q st̃ ꝯstricti ꝯstrictiõe ipellẽte, ab illo qd̃ fecit ꝯtusionẽ exteriꝰ: ꝛ a ꝯstrictiõe accñte ex ap̃ate iteriꝰ. Et pp illd̃ si nõ succurrat ei in ea. pducẽ ad corruptiõez mẽbri. Et fortasse [r] [excoriatio seqt casũ, ꝛ offẽsionẽ:] q̃re oz vt p̃paret ad curatõez eiꝰ, vt ñ cãceret: ꝛ [s] [oz vt administratio fiat] i attritõe cũ r̃ditõe ꝯtiuitatĩ villoꝝ icisoꝝ, imo ad sedãdũ dolorẽ

a A. alsegiagi. i. excoriatione cutis capitis
b A. algiebar.
c † A. capitali
d † A. est
e A. Alia litera torrefactum Alia litera acetosum
f A. apostema
g A. Alia litera cum ausegi
h A. ita vt fit
i A. aluhen
k A. aliq̃ztula tẽsio aduenies ligamẽtis i iũcturis ꝛ eo qd̃ d̃ carne cũ eis circundatur
l † A. Alia litera aluhen ꝛ
m A. iuncture
n A. calcãei aut rascete manus
o † A. Alia litera plurimus
p —— A.
q A. minꝰ nocumentũ eiꝰ ẽ ꝙ in ea aggregetur
r A. pꝰ ꝯtusionẽ ꝛ casum ꝛ offensionẽ seqt gadu
s A. nõ oz vt occupetur

¶ De cura. Cap. III.

Non repit in plibꝰ haꝝ dispõnum in hac [t] [accñtia] excusatio a flomia: immo opifices artĩ ꝓperãt ad illd̃, q̃zuis sit corpꝰ mũdũ. Et qñ fit flomia, ꝛ festiat ad empl'a ꝓhibẽtia, oppilãtia, nõ accidit ex eis illd̃ qd̃ ẽ necessariũ ad curationem [u] [q̃ ml'tũ ꝯuẽit] ꝛ est eoꝝ ꝓhibitio cũ infr̃atõe, ꝛ stipticitate: aut cũ vno eoꝝ. Qum aũt tardat illd̃, ꝛ ꝓperat sanguis ad [x] [dispõnẽ] sol'onis, ꝛ times nocumẽta p̃dcã, necessariũ est in curatiõe eiꝰ ex̃here sanguinẽ illũ, vt nõ [y] [redeat apud ꝯtinuationẽ] ad dispõnẽ eiꝰ. Qd̃ si fuerit tal'r, ꝙ sit pol'e vt resoluat pp raritatẽ poroꝝ cũ embrocis aq̃ꝝ cal'aꝝ, ꝛ siliuz eis, fiat: ꝛ fortasse administrat sup v̂beratos de illis, q̃ diximꝰ, ꝛ iteꝝ cũ medicinis carminãtibꝰ sanguinez mortuũ, ꝛ oleis resoluẽtibꝰ lassitudinẽ, ꝛ vt dent in potu de itꝰ res adiuuãtes ad resol'onẽ, fiat illd̃: ꝛ sis ꝯtẽtꝰ illo, ꝛ ista [z] [mũdificãtia] adiuuãtia ad illd̃: st̃ sic̃ bdelliũ iudaicũ, ꝛ costꝰ, ꝛ cẽtaurea maiõ cũ sirupo acetoso ꝛ vt adiuuet sirupꝰ acetosꝰ iteꝝ ad illd̃ cũ incisiõe. Medicine v̂o carminãtes sanguinẽ mortuũ st̃, sic̃ farina ordi, ꝛ isopꝰ hũida, ꝛ simila ꝯfecta cũ aq̃. Et forte est sic̃ calamẽtũ mõtanuz cũ sauich: ꝛ ꝓpe qñ cadit in capite. Et ad vltimũ illd̃ cui ẽ mollificatio cũ calitate s̃btili, resoluẽte resol'one s̃btili, ꝛ ex eis q̃ exiccãt exiccatiõe s̃btili. Nã ea q̃ st̃ vehemẽtis resol'onis, ꝛ exiccatiõis, [ꝛ] [qum administrãt, in imp̃ssiõe eiꝰ] resoluũt s̃btile, ꝛ [ꝯ] [inspissant] spissuz cũ exiccatiõe sua, ꝛ oppilãt poros iteꝝ cũ exiccatõe sua: ꝛ hec fortasse mẽsura excusat sollicitudinẽ i eo, cuiꝰ ꝯtinuitas soluit ꝓpe cutẽ: ꝛ in eo qd̃ appet non ꝓfunda. Qd̃ si nõ fuerit ita, ꝛ fuerit sol'ones ml'te, ꝛ ꝓfunde, ꝛ longinq̃ ab eo qd̃ appet, nõ erit excusatio a scalpellatõe: ꝛ [ꝝ] [resoluat, qd̃ resoluit] i ap̃atibꝰ, ꝛ vlceribꝰ malis. Et eiꝰ qdẽ dispõ nõ est dispõ v̂berati: in v̂berato. n. trahit mã ad cutez: ꝛ cutĩ est in via vlceratiõis: Et in hoc si soluit ꝯtinuitas ꝓfunde submerse, tunc [a] [illud nõ sperat] q̃propter necessariũ est administrare attrahẽtia cũ fortitudine, ꝛ ventosas, ꝛ scalpellationẽ: ꝛ fortasse erit res [b] [maxima, ꝛ fiet ad ap̃ationẽ magnã exteriꝰ, ꝛ aggregabit.] Et tũc oportebit vt festinet ad [c] [apiendũ, ꝛ resoluẽdũ illd̃] qd̃ aggregat in eo in saniẽ, vt sedet dolor cũ eo qd̃ facit pus, ꝛ resoluat mã cuz [d] [aptione illĩ. n. est fm dispõnẽ apiẽtẽ,] ꝛ vt [e] [apiat] [f] [velociꝰ] cum adiutorio curatiõis est salniꝰ. Et fortasse resoluũt eã medicine [g] [apientes] absq̧ saniositate, ꝓpe qñ adiuuãt eas calitas innata, ꝛ [h] [pori.] Ampliꝰ obserua medicinas p̃dcãs in cap. cãus, ꝛ offensionis. Ligatura aũt que administrat sup ꝯtusionẽ, iã dcm̃ ẽ in modo suo, ꝙ qñ accidit attritio, aut ꝯtusio, tũc liga ipsam: ꝛ sit instr̃m tuũ sup locũ ipm strictũ valde: ꝛ vadat cũ ligatura ad supiora ꝓcessione plima [i] [. s. ad ptes epls] ꝛ ad inferiora paꝝ: ꝛ non addas astellas neq̧ puluillos [k] [lini ergo] desup astellas plimas: qm̃ est necessariũ resoluere illũ sanguinem mortuũ: ꝛ est necessariũ multũ intẽdere, vt vadat ligatura ad supiora, ne effundat ad ipaz aliqd: ꝛ eiꝰ ꝓcessio desup sit mollior. Et sit pãnꝰ durꝰ subtilis, ꝛ sufferat stricturã. Et festinet ꝯtinuitas embrocaruz cũ ea. Et p̃paret mẽbꝝ ad supiora, sic̃ fit i fluxu sanguinis. Et hec cura. s. ligatura, opz vt sit añq̃z ap̃et mẽbrum: qm̃ mẽbrum qñ ap̃at, non suffert nisi ligaturã eq̃lem, nedum a vehementia compressionis: ꝛ ꝓpter illud medicet tunc cum empl'is, ꝛ continuitate effusionis aque calide desup. Glãdulaꝝ aũt curatio que sequunt ꝯtusionẽ, est qum plũbo desuper

t A. egritudine accidente
u A. cũ quo multum fatigatur
x A. ꝯcauitatem
y A. impediat reditũ ꝯtinuitatis
z A. carminãtia
ꝛ A. festinãt i imp̃ssione eoꝝ q̃re
ꝯ A. retinetur
ꝝ A. curatione q̃ fit
a A. pp illud nõ obedit
b A. maior ista ꝛ fiet mẽbꝝ decliuãs ad ap̃a magnũ acutum qd̃ collectionem faciet
c A. faciẽtia saniem ꝛ ꝯuersionem eius
d A. eo qd̃ facit saniẽ. Illd̃. n. fm oẽz dispõnẽ facit saniem velociter
e A. fiat pus
Alia litera f —— A.
g A. saniẽ facientes
h A. amplitudo pororum
Alia litera i —— A.
k A. ꝛ non ponas

posito ne addantur, ꝛ magnificentur: ꝛ fortasse eua cuantur, ꝛ fit in eis contusio.

¶ De casu, ꝛ effusione ad lapidem, aut parietem, aut aliud. Ca.IIII.

Casus ꝛ offensio ledūt, ꝛ impediūt cum contusione, ꝛ attritiōe: ꝛ est in eis timor ꝓpter solonem ꝯtinuitatis [a]†⌈ ⌋accñtez in viscerib⁹.s.in pāniculis suis, ꝛ neruis eoꝝ, ꝛ venis magnis: que sunt in eis. Et est in eis timor iteꝝ ꝓpter vehementiā doloris. Et quāto plus corpus est maius est timor vehemētior. Et ꝓpter illō fit, ꝙ non accidit infantibus in casib⁹ eoꝝ de lesiōe, qō accidit puberib⁹. Et glādule iteꝝ multiplicant in casib⁹, ꝛ offensionib⁹, ꝛ verberatiōib⁹. Et est necessariū vt succurrat cū eo qō narrauim⁹ i loco suo.

Et accidunt qñqꝫ ex casu, ꝛ offensione nocumēta magna ex incisione lateris in corde, aut stomacho, ꝛ morit statim. Et accidit qñqꝫ vt retineant vrina, ꝛ egestio: ꝛ egrediunt inuolūtarie. Et qñqꝫ accidunt vomitus sanguinis, ꝛ flux⁹ sanguinis narium vehemēs, ꝓpter incisionē vene in capite, aut epe, aut splene. Et [b]⌈ aptio ⌋ vētris: Et strictura anhelit⁹, ꝛ abscisio vocis, ꝛ locutiōis. Et iste cui aduenit offensio, aut casus, aut aliud, ꝛ abscindit ſmo ei⁹, ꝛ inclinat caput eius, ꝛ arescit anhelit⁹ ei⁹, ꝛ sudat frons ipsi⁹, [c]†⌈ ⌋ morit statim. Et qñ accidit ei, [d]⌈ aut pūctio, aut vberatio ⌋ ꝑcussione clamosa, vomit⁹ sanguinis in hora, ꝛ lenitas nāe, morit. Et [e]⌈ facili⁹ ⌋ est ei vt euomat ipm ꝑmixtuz cū cibo ꝓprie. Et si illō qō appet, iā apatū fuerit, deinde occultat apa, ꝛ gescit apostema, deinde euomit post ipm saniem, morit statim. Et ille q cadit sup [f]⌈ planitiez, ⌋ deinde currit ex eo sanguis plimus, tūc necessarium est vt apostemet, ꝛ moriat. Et ille q cadit sup caput suū, multotiēs non loqt: ꝛ qum remanet vsqꝫ ad tertiū, si minuit, neqꝫ addit, [g]⌈ tūc laudat ⌋ in tertio, expectat vsqꝫ ad septimū, ꝛ non mouet añ illud cum aliquo. Et qum locus casus, illius qui cadit, non rubet, tunc locus est neruosus.

¶ De cura. Cap.V.

Si non fuerit fractura, ꝛ dislocatio, ꝛ fluxus sanguinis, oꝫ vt succurrat mēbro offenso, aut leso ꝑ casum, q̄re ponat sup ipm, qō stringat ipm. Et cum hoc est necesse curāti hoc caplm, vt refirmet donec videat ei, ꝙ interi⁹ nō est cā ꝓperās ad ꝑditionē. Et si est necessariū vt [h]⌈ festinet ⌋ plus, ꝛ fecerit necessariū dispositio illō, opꝫ tūc vt ꝓpet ꝛ stomet, ꝛ ministret clistere leue, ſbtile: dinde si poſſe est ei vt stringat locum, ꝛ oppilet fissurā, si accidit, cū eis q̄ diximꝰ, ꝓperet ad illud. Et medicine que sunt necessarie, sunt oppilātes, ꝯglutinātes ēt, ꝛ resoluētes mām cū facilitate, ꝛ mollificātes sic in ꝯtusione, ꝛ incarnatiue ānexe de foris, ꝛ intus. Et melior cib⁹ ei⁹ est mes, ꝛ cicer. De medicinis āt q̄s opꝫ sumere illū, q patit ꝯtusionē, aut offensionē, aut casum, melior, ꝛ [i]⌈ añcedēs ⌋ est mumia pura cū oleo noiato sambacino, ꝛ vino. Et qñqꝫ fiat ꝯsecutio cuz aliquo clisterioꝝ. Et det i potu [k]⌈ reu sceni ⌋ cū aureo vno rubee tinctoꝝ in vino ꝛ [l]⌈ bolumar, ꝛ post ipm allemu ꝛ ⌋ armenū, ꝛ sumach, ꝛ sarcocolla confert valde cū [m]⌈ incarnatiōe ⌋ sua. Et alumē ānexuz est iuuatiuū, ꝯstrictiuū, ꝛ est de eis quoꝝ iuuamētū fit vehemēs. Et arsenico est vtus mirabilis in oib⁹ que sūt necessaria de incarnatiōe, ꝛ resolōne sanguinis, ꝛ prohibitione nocumēti, qum in potu sumit. Et succus centauree maioris, ꝛ aristologia, ꝛ bdelliū,

a†A. ossis aut solonem ꝯtinuitatis
b A. Alia litera inflatio
c†A. ꝛ facies fit citria aut viridis
d A. ꝛ puncto et verberato
e A. saluius
f A. semacham
g —— A.
h A. preuideat
i A. precellens
k A. raued sceni
l A. terra sigillata. ꝛ p⁹ ipꝫ alani ꝛ lutum
m A. proprietate

ꝛ costus, ebibita cū sirupo acetoso iuuatiua sūt oia. Et de illis que in potu dant ad leniendū, ꝛ soluendū, sūt casiasi. ꝛ oleū amigdal. Trocisc⁹ bon⁹. ℞. reu sceni. viij. lacce rubee añ. iiij. terre sigillate. iij. fiant trocisci, sumat in potu cū aq̄ ciceris. Et d̄ medicinis que desup ponunt, sunt [n]⌈ altea, ⌋ ꝛ myrrha, ꝛ mastix, ꝛ almugath qñ cum eo fit emplm, aut bibit: Nā ei est ꝓprietas bona in fractura, ꝛ dislocatione, ꝛ in torsiōe, ꝛ ꝯtorsiōe, ꝛ vberatione, ꝛ casu, ꝛ offensiōe: ipm. n. sanat, ꝛ incarnat velociter: ꝛ sedat dolorē: ꝛ si fuerit [o]⌈ hñs vehemētez fracturā ⌋ indurat eā, ꝛ fortem facit. Et de medicinis oppilantib⁹ est acatia: ē. n. mirabilis in [p]⌈ algebra. ⌋ Iteꝝ sic aloes, ꝛ bolusar. ꝛ [q]⌈ allemu ⌋ ꝛ sumach, ꝛ almes, ꝛ gypsū, ꝛ calx ambo extincta, ꝛ rizi ꝯtritū. Et de glutinātibus est sarcocolla. Et de vaporationib⁹ bonis, sunt folia cupressi decocta cum [r]⌈ sansuco, ⌋ ꝛ silr folia [s]⌈ alhetbil. ⌋ Et silr si ponat in eis [t]⌈ lac acetosū, ⌋ [u]†⌈ ⌋

¶ Offensio super ventrem, ꝛ viscera. Cap.VI.

Iam dixim⁹ de hoc in lib. iij. in quo est excusatio: ꝛ oꝫ vt iteret sup eā opatio. Et sit cib⁹ oē lenitiuū, ꝛ infrātiuū sicut volubilis, ꝛ chrysolocanna, ꝛ malue. Et de faciētibus glutinationez iteꝝ, sicut arnoglossa. Et det in potu iteꝝ in pnc⁹ de succis infrantib⁹ cū ꝑmixtione lenificatiōis, sicut est expssio solatri, aut arnoglosse, aut endiuie cū casiasi. Et de illis q̄ expta sūt iteꝝ in hoc caplo ē, vt terat psiliū, ꝛ sumat de eo ps vna, ꝛ lacce, ꝛ karabe amboꝝ añ. medietas q̄rte ptis vni⁹, ꝛ croci. vij. ptis: ꝛ potio ei⁹ sit. ʒ. ij. cū aq̄ calda. Et det in potu trociscus hmōi. ℞. karabe. x. rosaꝝ. v. acatie ablute. ʒ. j. spice inde. vj. ꝛ mellilotí. x. ꝛ masticis. iiij. ꝛ corticum turis. iiij. ꝛ boliar. vij. ꝛ croci. vj. ꝛ nucis cupssi. viij. fiāt trocisci cum aq̄ arnoglosse: ꝛ hoc qdem ꝯuenit ꝓpe qñ egritudo ptrāsierit pnc^m. Et ponat emplm ex hmōi gñe. Sumant mala [x]⌈ alscenia ⌋ decoquāt cuꝫ [y]⌈ decocto ⌋ odorifero, donec sint discocta, ꝛ fiat optima eoꝝ ꝯstrictio. ꝛ sumant de eis. ʒ. c. ꝛ laudani. xx. ꝛ ros. xxi. ꝛ spice, ꝛ masticis, ꝛ [z]⌈ eupatorij abluti ⌋ oium añ. xiiij. ꝛ conficiantur cuꝫ aqua cupssi expssa cū [&]†⌈ ⌋ oleo ⌋ de lilio, ꝛ emplastretur cum eis.

¶ Dispositio verberati cum flagellis, ꝛ eorum similibus, ꝛ cura eius. Cap.VII.

Oportet vt sit cib⁹ verberati cuꝫ flagellis, ex cicer excorticato, ꝯtrito: ꝛ ex faseolis rubeis excorticatꝫ. Et in potu sumat loco aq̄, aquā ciceris infusi. Et dent in potu iteꝝ medicine eius q offendit se, ꝛ ei⁹ q cecidit, ꝛ ꝓpe bolusar. Et iteꝝ [?]⌈ reu ⌋ ꝛ zinziber coniungant, ꝛ de ꝯiunctione amboꝝ det in potu, ʒ. j. s. cū aq̄ calda. De eis v̄o que supponunt, melior res ei est, vt sumat pellis ouis excoriata statim, ꝛ dum est calda, ꝛ humida iniscet sup locū, ꝛ dimittat sup eū, ꝛ nō remoueat: fortasse. n. sanat ipm in die scdo: ꝛ qñqꝫ resoluit apa, et ꝓhibet putrefactionem: ꝛ ꝓprie qñ pulueriꝫat sub [ꝝ]†⌈ ⌋ excoriata aliquantulum salis vehementer cōtriti. Et de illis que desuper pulueriꝫant, sunt

n A. alderire
o A. rosbot seu caro callosa sup fracturam
p A. algebar
q A. alani
r A. aq̄ expssa ꝑmixta cū ʒābach
s A. alatel
t A. alumen
u†A. Descriptio medicamīs ꝯpositi. ℞. mugath ptes tres althee albe ꝛ sarcocolle añ. ptem. j. croci paꝝ. ꝛ ē emplm bonū cui⁹ vt ꝑpenetrat ad ꝓfundū. Qñ āt fuerit ꝑcussio, q̄ nō fac dolorē vehemētē ꝛ nō timet ꝙ accidat vl festinet apa magnū i loco, ꝓpterea q: corp⁹ ē mūdū, neqꝫ timet vlc⁹, neqꝫ ē illic mēoꝝ dns ꝯcauitatē, tūc oꝫ vt sit festiatio ad mollificātia cuꝫ oleo calefacto, ꝛ silib⁹, ꝛ hoc ē nc ꝑcussū in dorso aut manu, aut coxa qm̄ hoc regimen sedat dolorem eius.
x A. scemi
y A. vino cocto
z A. acatie ablute
&† A. aq̄ arnoglosse. ꝛ aq̄ coriandri ē mihi magis dilecta, ꝛ est ꝯueniēs vt cū commisceat oleum
? A. reubarbar
ꝝ† A. pelle

a ⌈nasturtium tritum, ꝛ semen apij, ⌋ ꝛ his silia. Et iteꝝ sumat merdasengi, ꝛ ceruse ptes eq̄les, ꝛ fiat ex eis ceratum cũ oleo roſ. ꝛ cera. Et iteꝝ epithima ex dragagãto, ꝛ croco eq̄li mensura. Et si remãserit vestigiũ, lini ipsum cũ arsenico, ꝛ lapide piperis. Et nos iã diximus hic mortem sanguinis: ꝛ nos iã dicemus illud in libro decorationis.

De torsione. Cap. VIII.

MElior curatio tortiõis iũcturaꝝ, officialiũ, sunt b ⌈nuclei dactiloꝝ ⌋ desup positi, ꝛ dimittant: q̃m ipsi sanãt eã. qũ c ⌈ãt ⌋ accidit torsio d †⌈ ⌋ nos iã dixim⁹ in. c. fracture ossiũ medicinas, que oẽs rectificant tortionẽ, q̃re oẽs sumant inde e †⌈ ⌋

De excoriatiõe, ꝛ ẽ in ea excoriatio calciamenti. Cap. IX.

EXcoriatio est ruptio, q̃ accidit in sup̃ficie cutis p̃ tactũ laboriosum. Et q̃nq3 est cũ ap̃ate: ꝛ q̃nq3 est sine ap̃ate: Et q̃nq3 est cutꝭ tota excoriata, aut incisa, aut pẽdens: ꝛ ẽ necessariũ inuiscare ip̃a3, q̃re curet cũ iuiscatiõe q̃ dcã est in cap̃lo vulneꝝ. Et o3 q̃ztũ poſ̃e est, ne icidat cutis: imo dilatio sup̃ eã fiat, ꝛ si multotiẽs fiat, q̃m iuiscat in fine rei. Et si nõ adheret, iuiscet cũ emp̃lis factis ad hãc rem. In detecta v̾o est meli⁹, vt administret desup̃ medicamẽ absq3 ligatura, nisi si nõ fuerit poſ̃e: Nã ei⁹ exiccatio cũ medicinis, cũ adiutorio aeris, est melior. In excoriatiõe aũt leui, de medicinis bõis excoriatiõi singulari, ꝛ p̃p̃e excoriatiõi calciamẽti, est vt sumat pulmo, ꝛ p̃p̃ie pulmo arietis, ꝛ inuiscet desup̃, ꝛ sanat ipsam. Et si n̄ f ⌈fuerit ap̃a, tũc ↄfert ei pãnus adustus ⌋ aut oleum roſ. ꝛ arsenicũ rubeũ, Et cucurbita adusta est valde mirabil', cũ q̃ est fiducia: ꝛ p̃p̃e in excoriatiõe calciamenti. Et ex medicis sigillatiuis incarnatiuis ↄsolidatiuis, ẽ oẽ illð in q̊ ẽ stipticitas leuis, sic̃ acatia, ꝛ galle, ꝛ p̃p̃e aduste: ꝛ qũ fit illð in excoriatõib⁹ leuib⁹, ꝛ g ⌈raris, ⌋ sufficit. Et fortasse sufficit iteꝝ vnguẽtũ albu3. Et de illis q̃ sꝭ fortiora, ẽ vt sumant cerusa, ꝛ ãmoniacũ, ꝛ oleũ roſ. ꝛ myrti, aut oleũ de kerua, ꝛ oleũ de lilio: dissoluat ãmoniacũ cũ aq̃, ꝛ vino, ꝛ fiat ex eis emp̃l3. Et fortasse sufficiẽt myrrha, ꝛ merdasengi sola cũ vino. Et sumach ẽ ericcãs excoriationẽ leuẽ, ꝛ p̃hibẽs ap̃a. Et ex embrocis p̃p̃e q̃n accidunt fissure ex h ⌈excoriatiõe ⌋ sꝭ lẽtes, ꝛ decoctio horobi, ꝛ lẽtes ꝛ aq̃ maris tepida: ꝛ emp̃latio cũ fece sicca. Si ãt destruitur cutis tota, tũc necessariũ est vt p̃hibeat ap̃a, cu3 eis in quibus est exiccatio, ꝛ sigillatio fortis: ꝛ fit res in ea magis difficilis.

De pũctura ꝛ disruptione ꝛ extractiõe eius quod retinetur ex spinis ꝛ sagittis ꝛ ossibus. Cap. X.

PUnctura: ꝛ disruptio vicine sꝭ ex h̄ q̄ vnaqueq3 earũ ẽ penetratio corp̃is acuti duri in corpore. Et i ⌈iteꝝ ⌋ diuersificant k †⌈ ⌋ in q̃ztitate corp̃is penetrãtꝭ: ꝛ l ⌈similat vi pũctura sit cum p̃uitate penetratiõis sig̃ns p̃uitatẽ penetratiõis, q̃si ipsa nõ p̃trãseat cutẽ. ⌋ Et hm̃õi q̃dẽ est leuis nocumẽti, m ⌈si nõ cõmoueat, ꝛ q̃n dimittit ⌋ rectificat p se, q̃zuis iueniat malitiã carnis: nisi in vehemẽti malitia carnis: fortasse. n. ap̃at loc⁹ ei⁹, ꝛ accidit ei pulsatio: ꝛ p̃p̃e q̃n est illa disruptio, ꝛ pũctura vehemẽtior: ꝛ fcã est pũctio p̃ueniẽs ad carnem. Et p̃mũ q̃dẽ meditationis hm̃õi est, vt sedet ap̃a ei⁹, ꝛ dolor ipsi⁹: ꝛ nõ indiget regimine vulneris, Disruptio v̾o idiget regimie vulneris, ꝛ regimine doloris n †⌈ ⌋ ap̃atꝭ. Et iã q̃dẽ dictum est i regimie vl̃neꝝ, ꝛ i regimie ap̃atũ illð in q̊ ẽ sufficiẽtia. Et illð q̃ð necesse ẽ nos remẽorari i h̄ loco de eẽ pũcture, o †⌈ ⌋ ẽ regimẽ i exhẽdo illð, q̃ð retinet in corp̃e ð re p ⌈pũgẽte, ꝛ disrũpẽte, ⌋ siue sit spina, siue sagitta, ꝛ q̃ sꝭ silia ill'. Et hec exctio q̃nq3 fit cũ instr̃is ↄtinẽtib⁹ rẽ, quã trahũt: ꝛ q̃nq3 fit cum exp̃ssiõe, ꝛ q̃ ei silant: ꝛ q̃n3 fit cũ p̃petatib⁹ medicinaꝝ trahẽtiũ, q̃ exhũt illð a q̃ ↄficiũt q ⌈forpices ⌋ ꝛ reliq̃ instr̃a. Canõ ãt in eo q̃ð exhit cũ instr̃is retinẽtib⁹, ẽ sic̃ exctio sagittaꝝ cũ forpicib⁹ hñt. h⁹ capita vt lime, vt vehemẽs fiat eaꝝ retẽtio. Canõ g̊ in ea ẽ, vt caueat ↄfractio ei⁹, q̃ð eis ↄp̃hẽdit, r †⌈ ⌋ vt sit via eaꝝ ad illð, q̃ð auferẽdũ ẽ ampliata, nõ p̃hibẽs bonitatẽ politatꝭ tenẽdi illð: ꝛ vt ingrat facilior via exhẽdi ip̃m: Et si fuerit penetrãs ex duob⁹ laterib⁹, tũc dilatet. lat⁹ q̃ð est magis ↄueniẽs ad h̄, vt egrediat p̃ ip̃m s †⌈ ⌋. Ingeniũ v̾o ad hoc, vt nõ frãgat ẽ, vt non moueat motõe t †⌈ ⌋ sbita: imo ↄp̃hẽdat sup̃ ip̃m: ꝛ ↄmoueat ↄcussiõe, q̃ sciat q̃ztitas fixiõis ei⁹: ꝛ tũc capiat ip̃m, aut u ⌈suspẽdat in eo, ⌋ deinde trahat tractiõe, q̃ est s̄m rectitudinẽ. Et multotiẽs ẽ necessariu3, vt dimittat aliq̊t dieb⁹, vt x ⌈suspẽdat ⌋ in eo. ð inde exhat. Et iã dixerũt q̃dã sapiẽtes hui⁹ artꝭ s̄monẽ quẽ attulim⁹ s̄m suum modũ: q̄ iste q aufert sagittas, o3 vt sciat añ illð spẽs sagittaꝝ: nã q̃dã eaꝝ sꝭ ex ligno, ꝛ q̃dã ex arũdine, ꝛ eaꝝ y ⌈zugi ⌋ sunt ex ferro, ꝛ ex ere, ꝛ ex plũbo, ꝛ alcalai, ꝛ ex cornibus, ꝛ ex ossibus, ꝛ ex lapidibus: Et q̃dã eaꝝ sꝭ rotũde: ꝛ q̃dã hñt tres ãgl'os, ꝛ q̃tuor angulos. Et de eis sꝭ q̃ hñt linguã vnã, aut linguas duas, aut tres. Et de eis sꝭ q̃ hñt zugi. z †⌈ ⌋, Et illaꝝ q̃ hñt zugi fortasse ẽ zugi eaꝝ iclinatũ retro, vt q̃n tẽdit ad exteriora, suspẽdat cũ carne: Et in q̃busdã eaꝝ ẽ zugi ad añriora, vt impellat. Et q̃dã eaꝝ sꝭ q̃ꝝ & ⌈zugi ⌋ mouet cũ re sili⁹ ⌈turno. ⌋ Q̃ũq3 extẽdit ad exteriora dilatat, ꝛ p̃hibent sagitte ab egressiõe, Et q̃dã sꝭ q̃ hñt ꝝ ⌈zugi ⌋ magnũ a ⌈aut ⌋ est ei extremitas q̃ztitate b †⌈ ⌋ digiti vni⁹ ꝛ noiat caudata. Et quedã sunt c ⌈plane, ⌋ ꝛ q̃dã sunt sup̃ q̃s addunt ferra minuta. Q̃um g̊ exhit sagitta, remanẽt ferra illa in p̃fundo d ⌈sagittaꝝ ⌋, Et q̊rũdã e ⌈zugi ⌋ est fixũ in astula, ꝛ q̊rũdã zugi hẽt cãnulã in q̃ ingredit astula. Et q̃dã stringunt ex cõpositõe sua: ꝛ q̃dã nõ stringunt f ⌈ex ip̃o ⌋ vt q̃n trahunt ad exteriora sepet astula a g ⌈zugi ⌋ ꝛ remanea h ⌈zugi ⌋ in corp̃e. Et q̃dã sꝭ venenose, ꝛ q̃dã sꝭ nõ venenose. Et sagitte q̃de3 exhunt s̄m duos mõs: vn⁹ quoꝝ est exctio, ꝛ alter est impulsio. Et illð ẽ q̃m qu3 sagitte figunt in eo q̃ð app̃et ð corpore, tũc exctio eaꝝ fit cũ attractiõe: ꝛ administrat iteꝝ i ⌈cũ attractiõe ⌋, q̃n figit sagitta in p̃fũdo corporis. Et nos q̃dẽ timem⁹ ex locis, q̃ sꝭ opposita sagittis, q̃ð si exhant, accidet ex eis flux⁹ sanguis qui iterficiet, aut nocumẽtũ vehemẽs faciet. Et egredit k †⌈ ⌋ sagitta cũ ip̃l'siõe, q̃n figit icarne, ꝛ l ⌈i corp̃ib⁹. ꝛ i eis q̃ opponũt ei nõ ẽ ⌋ aliq̃d, q̃ð p̃hibeat a scissiõe neq3 neru⁹, neq3 os, neq3 aliq̃d aliud sil'e illis rebus. Quod si illud, q̃ð exhendum est, fuerit os, tunc nos administrabimus attractione3. Q̃ð si fuerit sagitta app̃ens, tunc trahim⁹ ipsam: ꝛ si ẽ occulta, tunc op3 sicut dixit Hip. si possibile est vulnerato, vt ponat seip̃m s̄m figurã s̄m quã fuit, q̃n fuit vulnerat⁹, q̃re op3 vt significet p̃ ip̃m sup̃ sagittã. Et si non est possibile, tũc op3 vt resupinet s̄m q̄ est ei possibile ex figura, ꝛ vt administrent inq̃sitio, et expressio. Et si est fixa in carne, tunc trahat cum manibus, aut cum ligno suo, si non ceciderit, precipue

a A. ebazet ↄtrita ꝛ terra seu p̃l'uis alathun
b A. dactili
c —— A.
d † A. et
e † A. Et si fuerit illic dolor tunc mollifica ligaturã ꝛ si nõ, tũc nõ est curandum
f A. est poſ̃e tũc ↄfert ei pellis alchalche adustorum
g A. sup̃ficialib⁹
h A. induitione armorum
i A. nox
k † A. nisi
l A. Alia litera vĩ q̄ pũctura sit penetratio fcã a re sb̃tili p̃ua, Et disruptio sit penetratio fcã a re magna corpulenta
Alia litera videt vt sit punctura cũ p̃uitate penetratiõis p̃siciẽs breuẽ penetrationẽ, q̃si ip̃a nõ p̃trãseat cutẽ
m A. ꝛ si non fiat curatio in ea, ꝛ dimittat absq3 curatione

n † A. et
o † A. ꝛ disruptionis
p A. alubazi ꝛ alchazach
q A. Alia litera tenalee hẽntes caput asp̃erũ sic̃ est asp̃itas lime
r † A. Et
s † A. cu3 dilatatione
t † A. forti
v A. cõmoueat hinc inde
x A. cõmoueat hinc inde
y A. azagiethea
z † A. ð eis sꝭ q̃ nõ habent zugi
& A. ferꝝ seu extremitates ferree
ↄ A. aluleb
ꝝ A. ferrum
a A. et
b † A. triũ digitorũ ꝛ q̃dã q̃ztitate
c A. simplices
d A. corporis
e A. ferrum
f A. cum eo ita
g A. ferro
h A. ferrum
i A. attractio
k † A. vel exhit
l A. fuerit corp⁹ seu p̃s corp̃is q̃ opponit ip̃si sagitte p̃ua hẽns magnitudinem seu grossitiẽ, ꝛ n̄ fuerit illic

ſi non fuerit ex arundine: ⁊ ſi iā cecidit lignū ei⁹, tūc extrahat̃ extractiōe q̃ fit cū [a] ⌈ forpicib⁹, ⌋ aut cū inſtrumēto, q̊ ex̃hunt̃ ſagitte. Et opȝ in qbuſdā horis vt findat̃ caro ſciſſione plima qñ non ē poſſe vt egrediat̃ [b] ⌈ zugi ⌋ ex ſciſſione prima. Et ſi ſagitta ꝑuenit ad oppōneȝ mēbri vulnerati, ⁊ non eſt poſſe vt egrediat̃ ex latere, ꝑ qd̃ intrauit, tūc opȝ vt findam⁹ illa loca, q̃ opponunt̃ ei: ⁊ ex̃hat̃ ex eis, aut ꝑ ex̃ctionē, aut ꝑ impulſionē [c] † ⌈ ⌋ cū re alia, ⁊ ipellat̃ cū ea ferꝝ ad exteriora. Et opȝ ne incidam⁹ cū nr̃a impulſiōe neruum: aut arteriā. Et ſi fuerit [d] ⌈ zugi cauda ⌋ tūc ſciem⁹ illd̃ ex inqſitiōe. Et opȝ vt intromittamus illā caudā in cānā inſtr̃i, quo impellūt̃ ſagitte, ⁊ impellam⁹ ip̃m cū ea. Qum ergo egredit̃ [e] ⌈ zugi, ⁊ vides in eo locū putrefactiōis, ⁊ eſt poſſe vt ponas ⌋ in ea ferra alia minuta, tūc adminiſtra inqſitiōeȝ iteꝝ. Qd̃ ſi inuenerim⁹ ſciſſurā ex iſtis ferris, ex̃ham⁹ eā cū hoc ingenio. Qd̃ ſi zugi habuerit ramos diuerſos, ⁊ nō obedit nobis ad egreſſionē, tūc neceſſe eſt nobis vt dilatem⁹ ſciſſurā, ſi nō fuerit ꝓpe ip̃m locū mēbꝝ de q̊ timeam⁹ [f] † ⌈ ⌋, adeo vt qñ detexerim⁹ illd̃ zugi, ex̃hem⁹ ip̃m cū facilitate. Et de hominib⁹ ſunt, q ponūt ramos in cāna. vt nō [g] ⌈ egrediat̃ caro, deinde ſi vulnerat⁹ fuerit qetus ⌋ nō hn̄s apa calꝫm adminiſtra ſuturā [h] ⌈ aut cōple ⌋ curationē, q̃ fac̃ naſci carnē. Qd̃ ſi acciderit vulneri apa calꝫm, tūc opȝ vt curet̃ cū embrocis, ⁊ empl̃is. In ſagittis aūt venenoſ͛ oȝ, vt ꝯcauet̃ caro [i] † ⌈ ⌋ ex alteratiōe ſua [k] † ⌈ ⌋ a carne ſana. Caro enim venenoſa eſt mali coloris fuſca ⁊ q̃ſi ipſa ſit caro [l] ⌈ maligna ⌋, ſi aūt ſagitta figat̃ in os, ex̃hemus eā cū inſtr̃o: ſi aūt ꝓhibȝ ex hoc aliqd carniū, tūc oȝ vt ꝯcauem⁹ ip̃ȝ, aut [m] ⌈ ꝑforem⁹ illd̃. ⌋ Qd̃ ſi ſagitta infixa fuerit in ꝓfundū oſſis, tūc nos ſciem⁹ illud ex firmitudine ſagitte, ⁊ ꝑuitate motiōis ei⁹, qum mouerim⁹ eā: tūc neceſſariuȝ erit nobis, vt incidam⁹ in ꝑmis os, qd̃ ē ſupra ſagittā, cuȝ inciſorio, aut ꝑforem⁹ ip̃m cū terebello faciēdo foramē in circuitu ei⁹, ſi os fuerit groſſum, ⁊ euadit ſagitta ꝑ illd̃. Qd̃ ſi ſagitta fixa fuerit in aliq̊ mēbroꝝ ꝑncipaliū, ſicut cerebro, aut corde, aut pulmone, aut vētre, aut iteſtinis, aut ep̃e, aut mr̃ice, aut veſica, ⁊ appent ſigna mortꝫ: tunc opȝ vt abſtineamus ab attractiōe ſagitte, qm̄ fiet inde inqetudo plima, ne ſuꝑueniat nobis locus ſmonis ſtolidoꝝ cū hoc, ꝙ paꝝ ꝯferem⁹ infirmo. Si aūt nō appuerint ſigna mala [n] ⌈ alia, ex qb⁹ timemus de accn̄tib⁹, tūc ꝑmittem⁹ ſmoneȝ in ꝑditione q̃ accidit ⌋ plimum, deinde incipiem⁹ in curatōe: mꝫ totiens. n. de illis qb⁹ accidit illd̃, ſaluat̃ aliqs abſq; ſpe mirabilꝛ. Et multotiēs egredit̃ ꝑs ep̃is, ⁊ aliquid de ſiphac qd̃ eſt ſuꝑ vētrem, ⁊ zirbo, ⁊ matrix tota, ⁊ nō accidit inde mors. Verūtñ ſi nos dimiſerimus iteꝝ in his mēbris ꝑncipalibus, accidet mors ſm oēm diſpōnem, ⁊ ꝓportionabimur ad paucitatem miſericordie. ſi autem abſtulerimus ſagittā, fortaſſe ſaluabitur infirmus quandoq;.

¶ Medicine attrahentes. Cap.XI.

OPortet vt ſuꝑ illū locuȝ ponat̃ āmoniacū qm̄ eſt attractiuū forte. Aut ſumat̃ radix arūdinis, ⁊ terat̃, ⁊ emplꝛet̃ cū ea, ⁊ fortaſſe ꝯficit̃ cū melle: Et aſſodili iteꝝ, Et folia papaueris nigri. Et folia arboris fici cū ſauich. Aut ſem̄ hyuſqami [o] ⌈ albi ⌋ ꝓpe cū calcadis. Et ſilꝛ fructus hyuſqami albi cū diſpōne ſua. Et iterum alkeiri, ⁊ ſpēs ei⁹: ⁊ ariſtologia: ⁊ cepe narciſci. Et ex aialib⁹ res plures, de qb⁹ eſt rana excoriata: ⁊ ē mirabilis valde fixis in oſſib⁹: Et ſilꝛ eradicat dētes. Et cācer iteꝝ ꝯtrit⁹, ⁊ [p] ⌈ vtriq; lepores ⌋ ⁊ coagula oia. Et dꝫ ꝙ lacerta eſt vehementis attractiōis ad illd̃, ſuꝑ qd̃ findit̃. Et de compoſitꝫ, caput lacerte ſtatim cuȝ abſcindit̃ cum ariſtologia longa: ⁊ radix cāne, ⁊ cepe narciſci. Illud vͦo qd̃ appropriatum eſt cum attractione oſſium corruptoꝝ de ſubulceribus que conſolidantur dicemus in capitulo oſſium.

¶ Canon curationis cōbuſtiōis ignis. Cap.XII.

INtentio in curatiōe cōbuſtiōis ignis, ē due intētiōes: vna eaꝝ eſt [q] ⌈ ſeq cū ꝓhibitiōe ⌋ veſicatiōis. Et ſcd̃a eſt rectificare, qd̃ eſt cōbuſtū. Et ſunt neceſſarie in ꝓhibitiōe veſicatiōis medicine infr̃antes, ꝑter ꝙ aſſociet̃ eis mordicatio. Et ſc̃a vbi curat̃ qd̃ ē cōbuſtū, idiget medicinis in qb⁹ ē abſterſio q̃dā cum exiccatiōe q̃dā, ſi magna: ⁊ ꝑter ꝙ mordicēt, cū hoc vt ſint tꝑate in caliditate, ⁊ fr̃itate ⁊ qñ indiget [r] ⌈ regimine ⌋ ſilꝛ regat̃ cum infr̃atiuis ꝑus, deinde ſi indiget ſc̃a, fiat. Si autem [s] ⌈ inuenit̃, ⁊ iā veſicatū ē ⌋ tūc nec̃ariū ē regimē ſcȝ. Et medicine ei⁹ ſt̄ ſic̄ chimolea, ⁊ lutoꝝ gn̄a, [t] ⌈ exiccātia, ⌋ ⁊ lētes ꝯcocte, ⁊ encauſtꝝ indum, ⁊ ſilia. Ea vͦo q̃ ſt̄ ſic̄ tus, ⁊ glutinum, ⁊ pinguia nō ꝯueniūt ad illd̃: qm̄ q̃dā eoꝝ ſt̄ calidiora q̃ȝ oȝ: ⁊ nō [u] ⌈ curēt ⌋ vͦtute mordicatiua: ⁊ q̃dā eoꝝ ſunt humidiora q̃ȝ opȝ.

¶ Medicine ad combuſtionem, que ſunt ſm intētionem primaȝ. Cap.XIII.

SUmantur ſandali, ⁊ ſaufel, ⁊ later albus, recēs, aut oſtracū, ⁊ liniant̃ cū aq̃ ſolatri, ⁊ aq̃ roſ͛. Aut vnguētū de vitellꝛ ouoꝝ, ⁊ olͦo roſ͛. Et iteꝝ endiuia, ⁊ farina ord̃i abluta, ⁊ vitelli ouoꝝ, ⁊ oleū roſ͛, ⁊ lētes elixate cū roſ͛. cū oleo roſ͛. Et iteꝝ bolūar. ⁊ acetū. Et iteꝝ oleum roſ͛. ⁊ cera ſcȝ ꝙ oȝ, d̃inde ponat̃ in eo de calce abluta abluſiōe integra, cū ceruſa, ⁊ opio, ⁊ albūine oui, ⁊ aliquātulo lactis. Et iteꝝ ſumant̃ folia malue, et ſicle: ⁊ elixent̃ cum aq̃ dulci, deinde terant̃, ⁊ mundent̃ a rebus filoſis, q̃ ſunt in eis: deinde aggregēt̃ eis merdaſengi ꝯditi cum climia, ⁊ ceruſe de plūbo [x] ⌈ algalai ⌋ amboꝝ an̄. ptes. ij. ſ. ⁊ olei roſ͛. ptes. iiij. ⁊ aq̃ ſolatri, ⁊ aq̃ coriādri amboꝝ an̄. ꝑs vna.

¶ Medicine q̃ ſunt ad cōbuſtionē ſm intentionem ſcd̃am. Cap.XIIII.

MElioreꝝ ad illd̃ eſt vnguētū d̃ calce. Sumat̃ calx, ⁊ abluat̃ ſeptiēs, dōec ſepet̃ ei⁹ acuitas tota, d̃inde ꝯq̄ſſet̃ cū oleo roſ͛. aut olͦo oliue, ⁊ pauca cera, ſi idiget ea, ⁊ fortaſſe addunt̃ ſuꝑ ip̃m chimolea, ⁊ albumē oui, ⁊ paꝝ [y] ⌈ vini. ⌋ Vnguētū calcis cū mō alio: Abluat̃ calx ſic̄ ſciuiſti, ⁊ fiat ex ea cū aq̃ folioꝝ ſicle, ⁊ cū aq̃ folioꝝ caulꝛ, ⁊ olͦo roſ͛. ⁊ cera vnguentū.

Et de illꝛ q̃ ꝯueniūt hic, ⁊ vbi nō timet̃ puſtulatio, ⁊ veſicatio, ē [z] ⌈ ligare deſuꝑ folia alhethil ⌋ aduſta, aut ſilique cōbuſte. Vnguētū ꝯueniēs ad ꝑuitatem caliditatꝫ: ⁊ eſt longe cōpoſitiōis: exꝑtū eſt, ⁊ inuētū ē bonū. ℞. ſtercoris vacce paſcentꝫ, exiccati, ⁊ corticū arboris pini, ⁊ pullegij oium an̄. x. merdaſengi. iij. ſcorie argēti. ij. ſcorie plūbi. iiij. calcis ablute cū aq̃ fr̃a multotiēs. v. ⁊ chimolee. v. ⁊ luti alcabruſij, aut romāi, aut armeni, ⁊ ceruſe oium an̄. vij. vͦge paſtoris ꝯtrite. x. encauſtri ꝑſici, aut ſyrij. vj. tutie viridis vij. ſtercoris ouis. vij. g̃noꝝ volubilis, ⁊ folioꝝ eius āboꝝ. xv. ſcorie ferri, ⁊ ſucci folioꝝ maluauiſci, et ſucci folioꝝ malue oium an̄. x. [&] ⌈ lilij domus, ⌋ ⁊ cepe ei⁹, ⁊ lilij celeſtis, ⁊ croci oium an̄. v. cāfore. iiij.

a A. tenaleis
b A. zegi
c † A. ſi fuerit i ligno ei⁹ zegi, ⁊ ſi ceciderit lignuȝ eius, impellat̃
d A. zegi hn̄s caudam
e A. ferrū ſagitte ⁊ vid̃ris in eo loca ꝑforata ⁊ ſit poſſe ꝙ in eis applicata fuerint
f † A. fluxuȝ ſanguinis
g A. vlnerēt carnē d̃inde ſi vulnus fuerit qetū
h A. ꝑmo d̃inde
i † A. ad quam ꝑuenit ſagitta ſi fuerit poſſe, ⁊ ſcitur illa caro
k † A. ⁊ permutatione ſua
l A. mortua
m A. ſcindamus Alia litera detegamus ip̃ȝ cum inſtrumēto
n A. poſtponem⁹ ſeu tardabim⁹ ꝑ illd̃ qd̃ timem⁹ accidere, ⁊ ꝑmittem⁹ ſermonē d̃clarādo aſtātib⁹ ꝑiculū, ⁊ ꝑditionē, que accidit ex illo ſcȝ
o —— A.
p A. alarbian
q A. prohibitio
r A. duobus regiminibus
s A. Alia litera occurrit̃ iſirmo tp̃e quo iaȝ veſicatio eſt facta
t A. q̃ magnitudinē vꝛ corpulētiam leuem non grauem habent
u A. euacuant̃ a
x A. alchalhai
y A. aceti
z A. ꝑijcere d̃ſuper folia alathel
& A. ſuſen azad

cere faui, ⁊ olei rosꝫ. ⁊ medulle ceruí, ⁊ adipis eius q̄ꝫtuꝫ sufficit. Et de illis q̄ sunt fortitudinis vehemē tioris, ⁊ ꝯueniunt ei qđ est minoris calitatꝭ est, vt su/ manť limatura eris, ⁊ ferri, ⁊ ꝯficiant cū luto [a]†[ ]aut luto rubeo, đinde cōburanť in patella, aut furno, ⁊ fiant inde trocisci, ⁊ ꝑuenť, ⁊ administrenť redacti in puluerē vbi necessaria est exiccatio, aut li nianť cū oleo rosꝫ. Et de hoc gn̄e iteꝝ est istud cōbu rať fimus colūbin⁹ in pāno lini, đōec [b][accēdať,] ⁊ liniať cū oleo aliq̄, qm̄ est mirabile. Et locis vlce ratis ꝯferūt porri elixati, aut portulaca cū sauich, ⁊ folia myrti ꝯtrita in puluerē redacta. Si aūt fiat in/ obediēs, tūc folia [c][albethil]adusta, aut folia [d][al gebut]adusta. Et si fuerit magꝭ iobediēs illo admi nistrenť medicine consolidantes vlcera maligna.

a A. albar
b A. incineretur
c A. albatel
d A. aliembut

¶ Combustio aque calide. Cap. XV.

Quandoqꝫ accidit vt effundať olla feruēs, aut aq̄ cal'a sup mēbꝝ hoīs, ⁊ facit opationem ignis. Et ꝯueniēti⁹ ei est, vt succurrať statim añq̄ꝫ vesiceť cū eis, q̄ sť sic sanda li, ⁊ aq̄ rosꝫ. ⁊ cāfora: ⁊ nō dimittanť exiccari, immo ꝯn̄r adhibeať oī hora pānus infusus in aq̄ frā ꝯge lata: hoc. n. ꝓhibet ipsuꝫ vesicari. Et qdā ꝑperāt, ⁊ rorāt desup aquā oliuarum, aut aquā cineris: ⁊ me lius ē vt terať q̄ōlibꝫ amboꝝ cū sauich: aut vnguē/ tum de calce. Et iteꝝ medicamē fcm̄ de fimo colum bino p̄dcm̄ est mirabile valđ. Et vlcera qdē curanť cum porris elixatis: aut exiccatis ꝯtritis, ⁊ est meli us, ⁊ cum reliquis que diximus in capl'o ꝑmo.

¶ De fluxu sanguinis, ⁊ retentione eius. Cap. XVI.

Iam scitū est in libro ꝑmo, q̄ sāguis egrediť a venis: ⁊ nō egreditur nisi aut ꝑꝑ aptionez orificioꝝ venaꝝ ꝑꝑ debilitatē in venis: aut ꝑꝑ vehemētiā re pl'onis: aut ꝑꝑ motū fortē [e][vsqꝫ ad vo cē,]⁊ saltū: aut ꝑꝑ [f][vaporē]accn̄tē [g]†[ ]venien tem de foris: aut ꝑꝑ disruptionē eaꝝ: ⁊ ipsaꝝ incisio nē ꝑꝑ cāꝫ ꝑmitiuā incidētē, ꝯtūdētē: aut ꝑꝑ cāꝫ cor/ rodātē interi⁹: aut vehemētiā mot⁹ cū repl'one: aut ꝑꝑ resudationē ab eis ꝑꝑ raritatē accn̄tē corꝑi vena rū, ⁊ pāniculo eaꝝ. Et ꝯuenientior venaꝝ ad hoc vt currat qđ est in ea, qn̄ inuenit viā, ē arteria. Nā cor/ pus eius est mobile: ⁊ qđ est in ea qn̄qꝫ ꝯbiť, ⁊ qn̄qꝫ expādiť: ⁊ qn̄ nō desup coarctať loc⁹ ei⁹ p⁹ sol'onez ꝯtinuitatꝭ ei⁹, ⁊ inuenit vacuitatē, ꝑuenit res ad em/ borismū, qđ noīať mr̄ sanguinis. Et arteria qdē lꝫ sit de illis: que incarnanť, tamen est de illis quorum difficilis est incarnatio. Et multotiēs qdem non in/ carnatur arteria: ⁊ incarnať illud quod ꝯtinet arte riā, ⁊ coartat super eā, q̄re sanguis non potest face re cursum supfluuꝫ: immo egrediť ex eo aliqd vsqꝫ ad fines cutis, q̄ꝫtitas quā capit. Et qn̄ [h][alleuiať cum cōpressiōe]redit, ⁊ occultať. sic accidit ruptu/ re. Et fortasse remanet vena [i][sola]sub cute, ⁊ sen/ tiť pulsus ei⁹, ⁊ ipsi⁹ successio. Et multotiēs accidit illud arterijs deintus, ⁊ disrūpunť ꝑter q̄ disrūpať cutis: ⁊ ꝯgregať sub cute emborisma. s. apa leue ex sanguine, ⁊ vētositate: qđ pol'e est qescere cū cōpres/ siōe: ⁊ hoc qdē ml'totiēs accidit in collo, ⁊ inguimi/ bus, ⁊ curuaturis ꝑ se: ⁊ ml'totiēs accidit ex cā extri seca, aut ex flomia. Et ml'ti medicoꝝ existimāt, q̄ oīs disruptio arteriaꝝ ꝑducit ad mr̄ez sāguinis: [k][q̄ qdē plīmū fit, si incarneť]illđ, qđ ē in circuitu eius, ⁊ fiat apa notū, sꝫ ipsamet nō incarnať: ⁊ res nō est ita. Ille qdē q negauit incarnationē [l][ꝯtrouersat⁹ est]cum ꝯsideratione, ⁊ expimento. Consideratiōe v̄o, quoniā vna duaꝝ tunicaꝝ arterie est cartilagi/

e A. sicut ꝑꝑ vo/ ciferationē fortē
f A. calorē attra hentem
g† A. vel
h A. cū facilitate comprimiť
i A. ipsa
k A. qm̄ nō icar/ nať imo plimuꝫ ei⁹ qđ incarnať ē
l A. argumētauit

nosa, ⁊ cartilago nō incarnať. Experimēto v̄o, qm̄ non visa est incarnatio. Et opposuit eis Gal'. cū ꝯsi/ deratione, ⁊ expimento: ꝯsideratio v̄o est rhetorica: ⁊ eius forma est, q̄ [m]†[ ]est inter incarnatū si/ cut caro, ⁊ nō incarnatū sicut ossa, q̄re opꝫ vt sit in/ carnata, sꝫ est difficilis incarnatiōis. [n][Et testimo/ niū qdem]qm̄ ipse narrauit se medicasse plures ar terias, ⁊ fuerūt incarnate: ⁊ hec qdē est res a q̄ nos iā expediti sumus. Nos v̄o dicimus nunc, q̄ dispō ꝑcessionis sanguinis a mēbris, diuersificať [o]†[ ]qum disrumpunť, sicut epar, ⁊ pulmo. Et đ illis sunt a qb⁹ paꝝ ꝑcedit sanguis, Et in vnaquaqꝫ duaꝝ diuisionū sūt, q̄ sunt timorosa: ⁊ de eis sunt q̄ sunt absqꝫ timore sicut ema natio sanguinis ex pulmōe [p]†[ ]in q̄ est ti/ mor]⁊ ab vtrisqꝫ emanat sanguis plim⁹. Et de illis sunt, sic vesica, ⁊ matrix, ⁊ renes: ab eis. n. nō ema/ nat sanguis plim⁹ valde sūmatim, imo qn̄qꝫ multi/ plicať cū lōgitudine spatij, ⁊ ꝑuēit ad [q][successiōes illaudabiles:]Et diuersificať dispō flux⁹ sanguinis ex arterijs, qm̄ fit in qbusdā eaꝝ difficilis, valde ti/ morosus, sicut ex arterijs magnis, q̄ sunt sup man⁹ ⁊ pedes: ⁊ hmōi interficiūt ẜm plimū, ⁊ nō retineť. ⁊ in qbusdā fit facilis sicut in arterijs cranei: reten/ tio. n. fluxus sanguinis eaꝝ est facilis, ⁊ sufficit i eis ꝯstrictio sola. Et multotiēs qdem currit ex arterijs ꝑuis sanguis, deinde retineť ꝑ se. Et dr̄ia qdeꝫ inter sanguinē arterie, ⁊ aliaꝝ cognosciť: qm̄ sanguis ar terie egrediť cū saltu ⁊ impulsiōe [r]†[ ]⁊ est vehemētioris purpureitatꝭ, q̄ꝫ ali⁹: neqꝫ declinat ad nigredinē sanguinis vene, ⁊ ei⁹ eēntiā. Et scias q̄ oīs cui accidit eūo, ⁊ ꝑprie sanguinea, ⁊ ꝑprie arte/ rial', ⁊ supfluit, ⁊ accidit ei spasm⁹, ē malū. Et silr̄ si accidit ei singult⁹ est mortalis. Quod si fuerit sinco pis cum singultu, tunc mors est festina: ⁊ alienatio, ⁊ permixtio rationis sunt male. Quod si fuerit spa smus, tunc est mortale ẜm plurimum.

m† A. ipsa
n A. expientia v̄o est testimonium
o† A. q̄dā. n. sūt a qb⁹ emanatio sāguinis ē ml'ta
p† A. et ex naso qm̄ emanatio sā guinis ex pl'mo ne ē ꝑiculosa, et ex naso est nō pe riculosa
q A. finem illau/ dabilem
r† A. ⁊ est sbtilior

¶ Canō curatiōis oīs flux⁹ sanguinis. Cap. XVII.

Oportet in curatiōe flux⁹ sangui nis, vt icipiať, ⁊ retieať: đinde cures vlc⁹ ei⁹ si fuerit. Et nō est ti/ bi pol'e [s]†[ ]in eo, cui⁹ cā est fixa, ex corrodēte, ⁊ silib⁹, nisi ita vt au/ ferať cā. Et si dispō nō tollerat vt auferať cā, est ne/ cessariū vt retineať cū suis retētiuis: ⁊ [t][sť in cāis, q̄ sť ei, ⁊ abscindūt sanguinē currētē: ⁊ ille cāe]sunt scite in libro. j. Veꝝ ego narrabo eas ẜꝫ mōuꝫ [u][fe stinatiōis.]Dico ergo q̄ iste [x][cāe, aut sunt ꝓhibē/ tes in illo illđ qđ egrediť ab exitu: aut sunt aggregā tes rē de illo, aut res. Et diuisio ꝑma est ꝯuersio ad ꝑtē aliā q̄ aut fit]cū attractione ad ꝯriū, ꝑter q̄ fiat exit⁹ alius: sic ponunť vētose sup epar: ⁊ remouetur flux⁹ sanguinis ex nare dextra: aut ita q̄ accidit exi/ tus ali⁹, sic flomať patiēs fluxū sanguinis nariū ex manu ꝑtinēti nari flomia stricta: Retinēs āt sine exi tu, est illđ qđ ꝓhibet motū sanguinis, ⁊ ei⁹ penetra/ tionē. Et est aut ꝑ cām [y][ignietē]aut ꝑ cām stupefa ciētē. Et stupefaciēs qdē aut est medicina, aut est di spositio corpis: sicut sincopis: ipsa. n. multotiēs reti/ net sanguinē. Cā aūt retinēs sanguinē in locis, ē op pilās exitū aut cū ligatura, aut cū [z][repl'siōe ex bu cellatiōe, aut cum repulsiōe absqꝫ bucellatiōe:]aut escara cū cauterio: aut medicina cauterizāte: aut cū congelatione rei retētē: aut cū inuiscatōe: aut cū exic catione: aut cū incarnatiōe: aut cū coarctatione car nis circundātis venas q̄re oppilat ipsum, ⁊ claudit ipsum clausione vehemēti. Et oꝫ vt scias q̄ quādo

s† A. vt retineas
t A. Alia litera q̄ sť res qb⁹ inest vt⁹ abscindendi vel retinēdi san/ guinē fluentem et ille res
v A. ꝑuisiōis ⁊ maioris đclara/ tionis
x A. res aut sť di uertētes vl' attra hētes ad ꝑtē ali aꝫ a ꝑte illa in q̄ ē exit⁹, aut sť re/ tinētes ifra ꝑteꝫ exit⁹ añ aduētū ad locū exit⁹ aut sť ꝓhibētes in lo co exitus illđ qđ egrediť ab egrīs siōe, aut sť aggre gātes duas res đ ill', aut pl'es, et diuisio ꝑma q̄ ē diuersio ⁊ attra ctio ad ꝑtē aliaꝫ fit aut
y A. ingrossantē vl' inspissantem
z A. strictura fcā cū alachā aut cū strictura absqꝫ a lacham

associatur vulneri apostema a⌈cum q̄ztitate plima
huius,non est posse ligare cum filis:neqꝫ intromitte
re licinia:neqꝫ strictura laboriosa:⁊ neqꝫ⌋est possi/
bile tūc nisi administrare glutinationē,⁊ stipticita/
tem,⁊ stupefactionē,⁊ inspissationē sanguinis.Et si
ē curatio ex strictura,aut fissura,aut ꝓpinq̄tate me/
dicine b⌈quādo est dolor⌋est mala valde:Et omnis
p̄paratio dolorosa est mala . Et opꝫ vt p̄paratio sit
aggregās duas res,q̄rum vna est ō̄fectus doloris,
⁊ altera est c⌈refrenatio ꝑtis cursus sanguinis:⌋q̄re
non adiuuaẗ cū appēsione,⁊ suspēsiōe:⁊ fiat facilis
d⌈ꝓcessio⌋sanguinis,⁊ ei⁹ exit⁹.Et qum ꝓhibent
due intētiones,declineẗ ad e⌈leuiorēꝫ⌋ſm illud qđ
p̄ns est,et ꝓpinquus ad tollerādū in dispōne.Et est
necessarium vt narremus modū eius, postq̄ꝫ sciue/
ris:ꝙ primum qđ opꝫ cōsiderare est,vt cognoscas
an vena sit arteria, aut vena,ꝑ signa sua,q̄re agas
cum arteria,⁊ sis sollicitus plus,q̄ꝫ sollicitēris , ⁊
agas cum vena.Amplius dicimus ꝙ de attractio/
ne f⌈vera ad contrarium,nō ad exitum,est necesse
mēbro cum fricatiōe aut ligatiōe ⁊ strictura aut cū
vētosis.Et opꝫ vt sit mēbꝝ cōicās positū ex mēbro
cognito sup extremitatē lineevni⁹ ꝯtinuitatꝭ inter ea
ambo cū longitudine ⁊ latitudine:⁊ eligiẗ de diuer
sificato⌋in situ lōgitudinis,⁊ latitudinis qđcūqꝫ am
boꝝ est lōginquum:⁊ dimittiẗ qđ est ꝓpinquū:sicut
fit in duob⁹ laterib⁹ capitꝭ,aut duobus laterib⁹ ma/
nus:nā lōgitudo inter ista duo est ꝓpinqor illa,ex q̄
oꝫ g⌈timeri nocumētuꝫ cōpletū:⌋Et hec res exigit
vt rememoremur illđ,qđ i ea dixim⁹,vbi locuti fui
mus in libro.j.de canonib⁹ euōnis.Et oꝫ vt h⌈sint
extētio⌋⁊ fricatio,⁊ his silia i⌈assidua ex eo qđ est
ꝓpinqus mēbro scđo⌋dinde descēdaẗ ab eo.Et oꝫ
vt non expecteẗ in disruptiōib⁹ arteriaꝝ,⁊ ei siliuꝫ,
ꝙ sit hoc artificiū sufficiēs in retinēdo fluxū sangui
nis,k⌈⁊⌋adiuuās.Et silr̄ est iudiciū in flomia late/
ris cōis lōginqui.Unus aūt duoꝝ modoꝝ diuisiōis
scđe,⁊ ē cā l⌈stupefaciēs⌋ē v̄bigr̄a,vt cibeẗ ille cu
ius fluxus sanguinis nariū multiplicaẗ,aut ali⁹ ab
illo,cibis grossi chimi ingrossantib⁹ sanguinē,sicut
sunt lētes,⁊ iuiube,⁊ eis silia.Modus āt scđus est
v̄big̃.vt in potu deṅ stupefaciētia m⌈fr̄a v̄o expo/
nunt⌋corpus frigori,⁊ n†⌈ ⌋fortas
se accidit sincopis:⁊ retineẗ flux⁹ sanguis.Modus
aūt p̄dictus in diuisiōe alia est qm̄ opꝫ vt obſueẗ in
eo capl'm vnū:⁊ est,qm̄ fortasse arteria nō est o⌈vna
duaꝝ que ꝯtinuanẗ cordi:immo duoꝝ lateꝝ ei⁹,ita
vt qum strinxeris eā inuenies eā firmiorē⌋imo for/
tasse ꝯtinuaẗ cū latere altero ram⁹ alteri⁹ arterie q̄
p⌈accidit in eo⌋⁊ adducit ad eā sanguinem q⌈p̄ter
viā⌋quā strinxisti:q̄re indiges stricturis duab⁹. Et
r⌈aū illđ⌋opꝫ vt cognoscas ꝑtē que est p̄ncipiū ve/
ne:in q̄busdā.n.locis ē inferi⁹:⁊ in q̄busdā est ō̄sup.
Et in q̄b⁹ est inferius,sunt sicut in collo,Et in q̄bus
ō̄sup sunt sic in coxa,⁊ pede.Et qn̄ cognoueris ꝑtē,
administra in ea ligaturā,⁊ stricturā.Et de regimi/
ne in illo est vt ꝓuenias ad ex̄hendā venā cum vnci/
no:⁊ ēt cum incisione pauce carnis,que velat eaꝫ,⁊
occultat ipsam:deinde iuolue eā,postea administra
medicinas q̄s dicem⁹.Qđ si fuerit pulsatił,tūc me/
lius est vt s⌈veles⌋eā cum filis lini.Et silr̄ si fuerit
non pulsatił,verūtn̄ multotiens t⌈eleuaẗ⌋sanguis
eius.Qum ergo feceris illud,deinde annexueris ei
medicinas,tunc dimitte ligaturā vsqꝫ ad diem ter/
tium,⁊ q̄rtum.Qđ si tunc videris medicinā gluti/
nationē facientem,adherētem loco eius , tunc non
eradices eam omnino,sed pone in circuitu eius de
genere ipsius aliqd quod madefaciat ipsam parū/
per.Quod si accidat ei u⌈ꝓcessio⌋ex se ipso,quan/
do tu aufers illud qđ est sup ipsum,tūc x⌈tene qđ est
sub loco in via itineris vene⌋⁊ p̄me p̄ssione cū qua
fiat securitas de saltu sanguinis:⁊ eradica illđ y⌈qđ
eleuaẗ ō̄ eo⌋in loco suo:⁊ ꝑmuta illud cum alio.Et
sit p̄paratio tua quā facis mēbro in ista hora,ſm ꝙ
opꝫ ⁊ est vt sit orificiū eius z⌈magis imū⌋q̄ꝫ p̄nci/
pium:ita vt quādo est v̄bigr̄a in inferiorib⁹ intesti/
ni,⁊ matricis,tunc sternaẗ stratum aliqđ,qđ eleuet
inferiora,⁊ ō̄ponat supiora ſm maiorē elōgationē,
que est ex dolore,deinde dimitte ipsuꝫ trib⁹ dieb⁹:
ō̄inde annecte ei hūc modum vsqꝫ quo ⁊⌈eleueẗ san
guis.Refrenatio autē cum bucellatiōe⌋non est pos
sibilis nisi in arterijs magnis:fac ergo liciniū ex pi/
lis leporis,aut ex tela aranee , aut subtili coto,aut
pāno lini veteri:deinde puluerizа sup ip̄m medici/
nas ꝓhibētes sanguinē.Et mitte in ipsam arteriā si/
cut bucellā,deinde stringe sup ipsā ligaturā.Et for/
tasse administrabis liciniū ex pillis leporis solis:et
excusat sollicitudinē.Et oꝫ vt strigas strictura adhe
rente, que non sepeẗ donec incarneẗ. Licinium v̄o
?⌈ex se⌋nā regit in ex̄ctione eius paulatim,⁊ expul
sione eius,aut alijs ab hoc.ꝝ⌈Impletio v̄o sine bu/
cellatiōe⌋est vt imponaẗ.v̄bigr̄a illa res in orificiū
eius,⁊ ligeẗ desup p̄ter penetrationē ei⁹ in venas:⁊
vt retineaẗ cū eis,que sunt sicut puluilli:⁊ ꝓpe spō/
gia:⁊ cū vittis a⌈fortis stricture stringētib⁹ ip̄m cuꝫ
ꝯuersione stricture que est attrahēs.Strictura v̄o⌋
prima opꝫ vt sit ꝓpe orificiū:deinde b⌈inuoluaẗ va
dēs retro,⁊ solue stricturā g̃datim.⌋Et scias ꝙ stri
ctura puluilloꝝ,⁊ vitaꝝ,quādo est debilis,venit ex
ea nocumētū strictuř:⁊ est attractio:⁊ nō ꝓuenit ex
ea iuuamētum strictuř,⁊ est retentio,⁊ impletio:oꝫ
ergo vt subtilieẗ in hoc capl'o.Qum ergo stringiẗ
strictura bona,⁊ stringiẗ iteꝝ ex latere diuerso,de/
clinat māꝫ,⁊ resistit attractioni hec strictura.Et nō
opꝫ vt ꝓueniaẗ cum strictura,⁊ ꝓhibitione,nisi que
sit infra dolorē:nisi si illud fuerit neċarium in p̄mis,
deinde mollifica eā paulatim.Et multotiens q̄dem
opꝫ vt suas fixurā carnis,⁊ colligas labia ei⁹,⁊ vit
tis tegas:mł'totiēs.n.sufficit collectio labioꝝ,⁊ po/
sitio puluilloꝝ ſuat ea c⌈colligendo venas ipsorū.
Amplius stringe sup medicinas puluerizatas raẗ.
Et inclina aū alguidegi q̄ndo ꝓ̄hiẗ,vbi coarctaẗ⌋
apud p̄ncipium suū cum digitis vnius duaꝝ manu/
um:deinde annecte ei medicinas,⁊ puluillos apud
orificium ei⁹ cū manu altera. d⌈Impletio v̄o cū re/
frenatiuis ꝓuenit,aut cū strictura implētis in facie
orificij eius,cuꝫ manu altera non cessante⌋retineř,
donec ꝯgeleẗ sanguis:⁊ fiat e⌈impletio⌋aut cuꝫ re/
infrante valde,que f⌈infrat⌋sanguinem,⁊ conge/
lat ipsum in orificio eius: g⌈aut ꝓpterea ꝙ caro co
arctat locū⌋sicut si icidaẗ vena in latitudine,⁊ h⌈su
spendaẗ⌋ad duo latera in p̄ma vice,q̄re claudit su/
per eam caro ex latere,ex quo currit:⁊ hoc non fit
nisi in loco carnoso.Et multotiens q̄dem accidit,ꝙ
necessarium est incidere ramū extremitatis vene,vt
sit introitus eius in ꝓfunduꝫ vehemētior,deide po
nuṅ desup medicine.Et multotiens accidit incar/
natio meatus absqꝫ matre sanguinis.Strictura au
tem cū escara fit cum igne ipso, quādo magnificaẗ
timor:⁊ fit cum medicinis cauterizātibus,sicut cal
ce ⁊ flore eris,⁊ gūibus dragāti,⁊ gūibus arsenici,
⁊ cymino etiā,⁊ silibus,⁊ cum eo qđ est debilius,
quādo i†⌈
⌋puluerizaẗ sup locum,⁊ stringiẗ,
retinet.Ueruꝫ timor in illo est,ꝙ escara est velocis
eradicatiōis ex se,⁊ ex q̄libet resistēte ex eruptione

a A.ꝓhibēs pl'i/mas ex istis opa tōib⁹ ⁊ nō ē posse ligare cuꝫ filis, neqꝫ intromittē licinia, neqꝫ stri ctura laboriosa non

b A.faciente do lorem

c A.eleuatio ꝑtꝭ ex q̄ fluit sāguis

d A. descensus

e A.illud qđ est magis ꝯueniēs

f A.ad ꝯ̄trū non ad locū exit⁹ q̄, dā ē faciēs dole re mēbꝝ cū frica tiōe ⁊ ligatura ⁊ strictura ⁊ cū vē tosis.Et oꝫ vt fit mēbꝝ cōicās lo, co leso situatū su ꝑ extremitatē in extremitate dia, metri vni⁹ q̄ ca, dit inter ea in lō gitudine aut in latitudine,⁊ eli giẗ ō̄ mēbro cō, trario

g A.expectare di ruptionē ꝯpletaꝫ

h A.fiat strictu, ra

i A.incipiēdo a loco q̄ ē ꝓpinq ꝯ mēbro aldāi

k A.sed est

l A.inspissans sanguinem

m A.⁊ aquā frigaꝫ ⁊ exponatur

n† A.inducatur somnus ⁊

o A.ꝯtinuata cū corde ex vno du oꝝ lateꝝ isti ita vt quꝫ strinxeris illđ lar⁹ solū stes securus

p A.ꝓfundaẗ in ea seu queadue nit in ea

q A.per viaꝫ ali am ab ea

r A.Alia litera in huiusmodi

s A.liges

t A.non retineẗ

v A.sepatio me, dicaminis

x A.dep̄me cum manu tua qđ est infra locuꝫ exit⁹ in via ⁊ situ per queꝫ venit vena ad locū exitus

y A.medicamen qđ iā ꝑ se eleua, tū ē ⁊ sepatū ex eo ⁊ commoueẗ

z A.altius

⁊ A.retineaẗ san guis.Cōstrictio aūt cū alachan

? —— A.

ꝝ A.Constrictio v̄o sine alachan

a A.fortiter stri, gentib⁹ ⁊ strictu ra cū eis fit econ uerso vel ꝯ̄trio stricture q̄ fit ad attrahēduꝫ qm̄ strictura

b A.fiat iuolutio ꝓcedēs retro ⁊ minoreẗ strictu, ra gradatim.Et in hac fit ꝯ̄trio

c A.vnita ⁊ con iūcta sicut sciui, sti ō̄inde liga su ꝑ medicinas pl' uerizatas incar, nātes.⁊ sicut al, guidegi qn̄ di, srūpiẗ oꝫ vt coar cteẗ vł ꝯprimeẗ

d A.Constrictio v̄o vł obturatio cū alhalche fit ita vt applicetur loco orificij ali, qd qđ stringat seu oppilet replē do in facie orifi, cij, ⁊ non cesses Alia litera Constrictio ve, ro, ⁊ obturatio cum alhalche si accidat qđ ꝯstri, git seu oppilat replēdo in facie orificij,nō cesses

e A. obturatio orificij replendo ipsum

f A.imprimit in

g A. Coarctatio autē loci facta a carne est

h A.ꝯtrahatur

i† A . pl'uerizaẗ sup locum ⁊ silr̄ spuma marꝭ mł' totiens qum

sanguis,⁊ qualibet aliarum causarum:⁊ quãdo cadit escara,redit timor [a] [nouus.] Et propter illud preceperunt,vt fiat cauterium cum ferro vehementer ignito,profunde,ita vt faciat escaras profũdas, grossas:quarum casus non fit facilis,⁊ cadãt in tẽpore longo,in quarum sili caro iam est nata:ex cauterio nam debili proueniunt escare debiles,que cadunt ex qualibet cã:⁊ [b] [cum hoc facit accidere saniem,] ⁊ calefacit vehemẽter. Cauterium vero forte implet cũ escar] fortib⁹,⁊ remouet rupturã,⁊ [c] [detumescere eã facit,] ⁊ ꝓhibit eaꝫ. Et de cauterizãtib⁹ bonis ꝑpati regimis est,vt sumaᵗ albugo oui,⁊ aggregeᵗ cũ calce non extincta,⁊ inuoluanᵗ cũ eo pili leporis,aut ei silia,⁊ ponaᵗ sup locuꝫ,⁊ stringaᵗ. Et de bonis ꝑueniẽtib⁹ ad vltimũ multotiẽs,est vt sumanᵗ cyminũ,⁊ calx,⁊ ponanᵗ sup locũ,⁊ stringantur:⁊ quãdoqꝫ supadditur eis colcotar. Et genera dragãti in hac summa sũt hñtia stipticitatẽ cũ cauterio:calx vero est cauteriũ in quo non est stipticitas de qua fit curandũ. Et illud qd̃ gñaᵗ de escaris cũ cauterio qd̃ hꝫ stipticitatẽ,est longioris fixionis ⁊ ꝓfundi⁹. Et succ⁹ fimi asinini,⁊ substãtia stercor] asinini sunt de illis que aggregãt ad cauteriũ acuitatem,⁊ glutinationẽ. Medicine vero retinẽtes cum glutinatione sunt sicut gypsum ablutũ,⁊ glutinum ꝺcoctũ,⁊ amilũ,⁊ puluis molẽdini,⁊ gũme,⁊ th⁹, ⁊ resina,⁊ itez passe de vuis ipsis. Et rane sᵗ huius gñis,ꝫ ꝙ dr̃. Et itez stella scemis. Medicine vero retinẽtes cũ exiccatiõe,⁊ icarnatõe sᵗ sic aloes,⁊ cortex turis. Et sic interiora passulaꝝ vue ꝯtrita valõ:⁊ galle cum oleo aliquo,⁊ cõburanᵗ:⁊ qñ compleᵗ inflãmatio eaꝝ,extinguanᵗ:⁊ papyr⁹ adustus:⁊ resina:⁊ [d] [scoria] ferri ⁊ sterc⁹ equi ⁊ sterc⁹ asini adustas ⁊ nõ adusta:⁊ cinis ossium [e] †[ ] nõ abluto ꝝ:quoniaꝫ abluta ꝓhibent gl[illegible]ionem:⁊ spongia noua submersa in oleo aut vino,deinde aduratur:⁊ pili adusti.

a A.vehemẽtior
b A.attrahitur mã plurima
c A.oppilat seu stringit
d A.erugo
e †A.ostracorũ

De narratione medicinaꝝ simplicium,⁊ compositaꝝ,specieꝝ diuersaꝝ,fortium in prohibitione fluxus sanguinis. Cap.XVIII.

Et de illis que dixit Gal. ⁊ narrauit bñ,⁊ expta sunt post ipꝫ,⁊ inuenta sunt plimi iuuamẽti,est vt sumanᵗ de colcotar.xx.⁊ de minuto ture.xvj.⁊ ꝺ aloe,⁊ glutino sicco añ.viij.⁊ ꝺ arsenico.iiij.⁊ de gypso vehemẽter trito pulverizato vt atomi post cribellationẽ.xx.cureᵗ cũ eo pulverizãdo sup licinia,⁊ spgendo sup locũ,quoniã ẽ mirabile. Aut sumaᵗ sarcocolla,⁊ aloes de mecha,⁊ sanguis draconis,⁊ ponanᵗ sup liciniũ,⁊ stringaᵗ. Et aloes,⁊ thus solũ cum pilis ꝼm ꝙ sciuisti. Et iterũ spongia adusta,sicut dixim⁹,⁊ later adustus. Sumantur spongia,⁊ scoria plumbi,⁊ tutia,⁊ aloes. Aut sumanᵗ thus,⁊ aloes,⁊ sulfur:aut thus,⁊ sulfur,⁊ fiat puluis:aut administretur licinium cum albumine oui. Aut sumanᵗ de colcotar.xx.⁊ de thure,aut minuto thuris.viij.⁊ resine.viij.⁊ de gypso adusto.viij. Aut sumantur colcotar,⁊ ꝺ gypso adusto.viij. Aut sumantur colcotar,eris vsti,⁊ calcadis,⁊ draganti adusti partes equales. Et de bonis ad fluxum sanguinis proprie ex [f] [draganto] est vt sumatur aloes pars.j. [g] [s.] primum amborum in corpore graui:⁊ scd̃m eorum in corpore leui,⁊ corticum thuris in corpore graui.ʒ.j.⁊ thuris ipsius grossi pinguis in corpore leui pars vna,sint contenti super ea ambo. Aut sanguis draconis,⁊ sarcocolla,⁊ conficiantur cum albumine oui,⁊ ponantur super pilos leporis,⁊ preparenᵗ ꝼm locum.

f A.capite
g A.aut ꝑ media

Tractatus tertius de vlceribus.

Sermo vniuersalis de vlceribus. Cap.I.

Vlcera generanᵗ a vulnerib⁹,⁊ ab exituris eruptꝭ,⁊ a pustulis. [b] [Et] solutio ꝯtinuitatꝭ in carne quãdo facit saniez,⁊ pus,nominaᵗ vlcus:Et non facit pus,nisi ꝑpea ꝙ cibus ꝯuenit ad ea,ꝯuertiᵗ ad corruptionẽ ꝑꝑ debilitatez mẽbri. Et quoniã ꝑꝑ debilitatẽ suã resoluunᵗ ad ipm,⁊ attrahunᵗ versus ipm,supfluitates mẽbroꝝ vicinãtiuꝫ ei:aut ꝑꝑ vnguẽta mollificãtia mẽbꝝ,⁊ leniẽtia ipsuꝫ cũ humiditate sua,⁊ vnctuositate sua. Et qd̃ est ꝺ genere pus subtile,nominaᵗ virus:⁊ ꝙ est grossuꝫ,nominaᵗ sordities:⁊ est res spissa coagulata alba,aut ad nigredinẽ declinis,aut sicut fex. Et virus qdẽ nõ gñaᵗ nisi ex sb̃tilitate humoꝝ [i] [aquosoꝝ,⁊ ipsoruꝫ cal'o.] Et sordities gñaᵗ ex grossitie humoꝝ. Et virus qdẽ multiplicaᵗ cũ gñatione apatꝭ. Et vir⁹ eget exiccãte:⁊ sordities abstergẽte. Et vlcera sunt apparentia:⁊ sunt hñtia ꝓfunditatẽ. Et vlc⁹ qd̃ ꝓfunditatem hꝫ non euaᵗ qñ aut iã indurata fit caro circundãs ipꝫ,⁊ nominaᵗ fistula:⁊ est sicut cãna penetrãs in mẽbꝝ:aut non induraᵗ aliqd,⁊ nominaᵗ absconsio,⁊ cauerna. Et qñqꝫ dicũt qdã abscõsionẽ illd̃,qd̃ [k] [elõgatũ est] sub cute,⁊ sepaᵗ ab eo cutꝭ. Et cauernã illud,qd̃ inflectiᵗ sub carne,⁊ dilataᵗ in ea. Dicunt qdã immo dilatatũ est cauerna:⁊ strictũ ꝓfundũ fistula:⁊ non est ꝯrietas in nominatiõe. Et qñ est durities sup vlc⁹ appens,noiaᵗ vlcus ostrachinuꝫ. Et fistula qdẽ mala est illa,que nõ sentit:⁊ ꝫ q̃ꝫtitatẽ elõgationis ei⁹ a sensu,erit ei⁹ malitia. Et de ipsa q̃dã est eq̃lis:⁊ de ea est q̃dã obliq̃. Et que vadit ad neruũ dolet vehemẽter:⁊ ꝓpe qñ tãgiᵗ ei⁹ inferi⁹ cũ [l] [tẽta] ⁊ fortasse difficil' fit opatio illi⁹ mẽbri:⁊ est humiditas subtil',tenuis,sicut fit ab illa q̃ ꝑuenit ad os. Et qñ ꝑuenit ad ligamẽtũ,est illd̃ qd̃ currit ꝓpinquum illis. Verũ dolor in ossuosa,⁊ ligamẽtali fortasse nõ magnificaᵗ. Et hũiditas q̃ vadit ad os ẽ sb̃tilior,⁊ ꝺcliuior ad citrinitatẽ. Et ex ꝑueniẽte ad venas,⁊ arterias ml'totiẽs egrediᵗ [m] †[ ] fex. Et qñqꝫ si fuerit tẽdẽs ad venã sanguis plim⁹ [n] †[ ] ad arteriã sanguis [o] [sub albidus] cũ fluxu sanguinis,⁊ [p] [ꝑcessiõe.] Et ex ea que ꝑuenit ad carnẽ currit humiditas viscosa,grossa,turbida cruda. Et ml'totiẽs sᵗ fistule orificia plima,cui⁹ eẽ ambigiᵗ:⁊ nõ sciᵗ,an sit fistula vna. Et ml'totiẽs effundiᵗ in qd̃dã orificioꝝ ei⁹ hũiditas hñs tincturã:⁊ tũc si fuerit fistula vna,egrediᵗ ex orificijs alijs [q] [color vn⁹ q est fistule.s.diuersus alb⁹,⁊ tenebrosus,⁊ alius.] Et vlcera qdẽ diuidunᵗ in specie diuisionuꝫ:⁊ dr̃ ꝙ vlceꝝ q̃dã sunt,que sunt dolorosa:⁊ quedã sᵗ,que sunt ꝓuata dolore:Et q̃dã sunt apꝰsa,⁊ q̃dã sũt ꝓuata apate:Et q̃dã sunt mũda,⁊ q̃dã sunt immũda:⁊ immũda qdem ꝑpea ꝙ in eis supfluit humor plimus,⁊ hũiditas copiosa.q̃ꝫuis nõ sint mala:Et de eis sunt sordida,⁊ de eis sunt [r] [minorata.] Et ꝺ vlcerib⁹ sunt putrida. Et de reb⁹ magis nociuis eis,sunt meridies,⁊ hũiditas aeris cum calitate ipsi⁹. Et ꝺ eis sunt corrosiua, Et ꝺ eis sũt ambulatiua:Et de eis sunt mollia [s] [aut dura] aut fr̃a,aut cal'a. Et mollia sunt de vlcerib⁹ facientib⁹ cadẽ pilos ab eo qd̃ seqᵗ ea. Et sunt qñqꝫ de vlcerib⁹ q̃dã resudãtia,ex qbus resudat virus citrinũ,calidum. Et fortasse [t] [est calidum] comburens qd̃ est in circuitu eius:⁊ est malum mortificãs. Et de eis sũt difficilis ꝯsolidationis. Et putrefactio est [v] [preter corrosionẽ.]

b A.Nam
i A.⁊ aquositate ipsoꝝ ⁊ caliditate ipsorum
k A.penetrat
l A.stilo
m †A.sicut
n †A.mundus aut
o A.ruffus
p A.saltu ipsius
q A.Alia litera ⁊ color fistule diuersus existit albus ⁊ tenebrosus ⁊ rubeus ⁊ alius ab eis Alia litera color vn⁹ ⁊ fistule diuersificanᵗ ẽ eniꝫ alba aut rubea aut tenebrosa aut alia ab illa
r A.virulenta
s ——A.
t A.fluit ex eis aqua calida
v A.alia a corrosiua.

Quod si fuerint erũt ambe ambulatiue: Et fortasse corrodẽs et corrodẽs illd quod cõtinuaᵗ ei, ꝓpẽ pp acuitatẽ absq̧ putrefactiõe: ⁊ neq̧ ẽ febris oino. Uerũ cũ ambulatiuo putrefactiuo multiplicaᵗ febris, aut non sepaᵗ ab eo. Et Gal. qdẽ noiauit hmõi vlcera corrosiua, ignem psicum, ⁊ formicam ambulatiuam, ᵃ[ ] Et post vlcus putrefactum est compositũ ex vlcere, ⁊ ex egritudine putrefacta: ⁊ vnicuiq̧ eorũ est dispositio. Et vlcera qdẽ dura, icipiẽtia ire v̄sus viriditatẽ, ⁊ nigredinẽ, sᵗ mala. Et vlcera frã sũt mollia, alba, qescẽtia pp medicinas calefacientes: ⁊ calᵃ ad rubedinẽ decliuia ᵇ[delectanᵗ] frigore. Et qñ vlceribꝰ malis associaᵗ color corpis malus, sic albꝰ plũbeꝰ, aut citrinꝰ, tunc illd ẽ sigtio sup corruptionẽ cplonis epis, ⁊ corruptionẽ sãguinis, q venit ad vlcus: qre fit difficilᵉ eiꝰ ꝯsolidatio. Et vlcerꝝ qdẽ quorꝝ radices ᶜ[sᵗ acute] ⁊ cũ qbꝰ ẽ prurit̃ꝰ, supfluitates sᵗ acute, ⁊ qꝝ radices sᵗ late, albe, pauci pruritꝰ, illorꝝ cplones sᵗ frẽ. Et vlcera gñata successiõe egritudinũ, sũt mala: qm nã expellit ad ea residuũ corruptiõis supfluitatũ. Et vlcera deiiciẽtia pilos ab eo qd seqᵗ ea, sunt mala. ᵈ[Et meliores significatiões sigñtes salutẽ vlcerꝝ ⁊ vulnerꝝ sũt qũ succedẽtia eorꝝ decliuia sũt ad saniẽ] Et dr in signis mortꝭ velocis, qũ sᵗ hoi apata, ⁊ vlcera leuia, ⁊ destruiᵗ eiꝰ rõ, moriᵗ. Et malignorꝝ qdez vlcerꝝ cãe, sunt qñq̧ vulnera obuiãtia supfluitatibꝰ malignis corpis, aut regimini corrupto, ⁊ qñq̧ sunt seqñtia pustulas malas: qre fiũt ab eis festinãtia ad vlcerationẽ post pustulas. Et significãt malignitatẽ vlceris, eiꝰ putrefactio, ⁊ ipsiꝰ ambulatio, ⁊ corruptio eiꝰ qd ẽ in ipsiꝰ circuitu, ⁊ difficultas sanatiõis i se ipso, cũ rectificatiõe curatiõis exhibite ei. Et meliores sigationes sigantes salutem vlcerꝝ, ⁊ vulnerũ sunt, cũ in ᵉ[successionibꝰ] eorꝝ est sanies, q̃ est cuz medicina faciẽte pus, ⁊ ex opatõe nãe: illa. n. opatio nãe est ꝫm cursum nãlẽ: ⁊ nõ gñaᵗ sanies nisi a digestiõe nãlᵉ: ⁊ nõ associaᵗ ei malũ ex accñtibꝰ vlcerꝝ malorꝝ: ⁊ ꝓpẽ sanies laudabilis, alba, lenis, eq̃lis, q̃ cõsecuta ẽ cõplemẽtũ digõnis: ⁊ neq̧ associaᵗ ei fetor, qñ in ea nõ sit putrefactio: ⁊ fortasse nõ euaᵗ a fetore puo ᶠ[sanies, cui] accidit cum adiutorio calitatꝭ innate, ⁊ alteriꝰ extnee. Et nos qdem iã locuti fuimꝰ de sanie in locis alijs. Ulcera ãt q̃ accidere faciunt spasmũ: ⁊ vlcera ᵍ[putrefacta, scrofulosa, ⁊ algeromati] ⁊ corrosiua, ⁊ cãcerosa, ⁊ q̃ eorꝝ cursu currũt, sunt in qbꝰ nõ gñaᵗ sanies: imo qñ appet in vlcẽ sanies, ⁊ apa, est signũ bonũ cũ q̊ nõ timeᵗ spasmꝰ, ⁊ pmistio rõnis, ⁊ his silia: q̧uis sint in loco qd faĉ illud neĉariũ: sicut sũt mẽbra posteriora, ⁊ añriora: nisi res ptrãsierit terminũ. Qd si apa occulteᵗ subito, ⁊ ʰ[redeat] nõ resolueᵗ p pus aut ei silia. ⁱ[Amplius sᵗ vicinãtia] mẽbris neruosꝭ, sic vlcera dorsalia, qm sᵗ in vicinitate dorsi, ⁊ nuce: ⁊ vlcera q̃ cadũt in añriore pte coxe, ⁊ genu, qm ipsaᵏ [iterꝝ sũt sicut lacerti neruosi, in qbꝰ res ꝯuertiᵗ] ad spasmũ, ⁊ pmistionẽ rõnis ẽt. Si ãt euenerint in mẽbris ˡ[neruosis plimũ quorꝝ est in añcedẽte extẽsionis] corpis timeᵗ aut cursus sãguinis, si ceciderint ᵐ[imedietate inferiori extensiõis,] Et silᵉr timeᵗ ex eis qñq̧ pmistio rõnis. Et timeᵗ ꝙ ⁿ[cadit] pleuresis, ⁊ saniositas post ipsam: aut ꝙ ꝓueniat sputũ sãguinis si ceciderit in medietate supiore eiꝰ: ⁊ tu iã sciuisti intẽtionez saniositatꝭ in pectore ex lib. iij. Et qñq̧ timeᵗ in eis iterꝝ pmistio rõnis. Et de signis bonis in vlceribus ẽst, vt in circuitu eorꝝ nascanᵗ pili q ceciderũt. Et corpa susceptibiliora curationis vlcerꝝ sunt, que sunt melioris cõplonis, ⁊ paucioris humiditatis superflue, cũ inuẽtione sãguinis boni in eis. Illa v̄o q̃ sunt multe humiditatis, aut siccitatis, sunt tarde suscipiẽtia rectificationẽ vlcerꝝ: q̧uis hũida, sic infantiũ sint susceptibiliora, q̃ sicca sic senũ: ⁊ ꝓpẽ qñ cõplo radicalᵉ est sicca, ꝓuata sãguine mũdo, ⁊ accñtalis humida, mollis, sicut in senibꝰ iterꝝ. Et pp illud iterꝝ fit in hydropicis curatio vlcerꝝ eorꝝ difficilᵉ: ⁊ in pgnãtibꝰ iterꝝ, pp retẽtionẽ supfluitatũ earꝝ, ppea ꝙ ipsarꝝ mẽstrua retinenᵗ. Sed ⁊ in senibꝰ nõ sananᵗ eorꝝ vlcera pp illd, ⁊ pp paucitatẽ sãguinis eorꝝ boni. Et qñq̧ sanãᵗ vlcera, deinde ᵒ[rescinduntᵗ,] qm non gñaᵗ in eis caro nisi añ mũdificationẽ: qñ g̊ retineᵗ in eis supfluitas nõ mũda, oz inde vt corrũpaᵗ ꝯtinuitas ꝓueniens, ꝫo. Et qñq̧ existimanᵗ fistule, ppea ꝙ accidit eis dispõ exiccatiõis, ⁊ ᵖ[retẽtionis ꝓhibentis respirationẽ] ꝙ ipse sᵗ sanate: qm illarꝝ earꝝ dispositio est silis saluti, sic diximꝰ, deinde ᑫ[rescinduntᵗ] pp quẽlibet motũ, ⁊ cõmotionẽ, ⁊ tussiz, ⁊ offensionẽ, ⁊ malitiã iacẽdi, ⁊ alia. Et de vlceribꝰ in qbꝰ nasciᵗ caro, q̃dã sunt in qbꝰ nasciᵗ caro addita: ⁊ q̃dã in qbꝰ nõ nasciᵗ illd. Et illa in qbꝰ gñatur caro addita sũt illa, in qbꝰ fit festinatio nascẽtie carnis añ mũdificationẽ. Et illa in qbꝰ nõ nasciᵗ illud, sunt illa in qbꝰ nõ nasciᵗ caro nisi post mũdificationẽ. Qum g̊ ꝓlongaᵗ spatiũ vlceris, ⁊ corrodiᵗ, ⁊ putresit, ⁊ ostruiᵗ de suba eiꝰ res plima, tũc non expectaᵗ ꝯsolidatio eiꝰ nisi ꝫm ꝓfundũ. Et ꝓpẽ qñ vlcꝰ est ãtiquũ, remanens spatio ãni, ⁊ ʳ[ꝓpẽ qñ est disruptũ, ⁊ incipit ex eo disruptio. s. fistula,] ⁊ ãtiquũ, necesse est vt educat os ex ossibꝰ, q̃ ei sunt vicina. Et vlcera qdẽ melica nõ sananᵗ, nisi ab eis auferaᵗ tota eorꝝ corruptio vsq̧ ad carnẽ, ⁊ ossa sana. Et cãe q̃ qum accidũt, corrũpũt vlcera, sũt debilitas v̄tutꝭ mẽbri: qre recipit oẽm mãm, ⁊ malitia cplonis mẽbri, ⁊ malitia eiꝰ qd aduenit ei d sãguine, aut in q̃litate, aut in q̃titate: In q̃litate v̄o plimũ eiꝰ est pp malitiã cplonis epis, ⁊ color ẽ in eo, d̄cliuis ad albedinẽ plũbeã, aut citrinitatẽ: aut pp splenẽ, ⁊ ẽ color ad nigredinẽ, ⁊ alterationẽ decliuis, ⁊ lẽtiginositatem: q̃re est cũ eo malitia oium hũorꝝ in corpe. Et hmõi qdẽ pter hoc, ꝙ ex ipso nõ acgriᵗ qd ꝯuertaᵗ in carnẽ, nocet p illd ꝙ ꝯuertiᵗ ad ipz d supfluitatibꝰ. In q̃titate v̄o q̃ additᵗ, aut diminuiᵗ: qre nõ iueniᵗ cũ quo caro vlceris gñetur: ⁊ est vlcus clarꝝ mũdũ ꝓperãs ad escarã: ⁊ nesciᵗ ˢ[si est] corpꝰ mũdum pauci sãguinis, aut est pp ostracositatẽ, que accidit parieti eiꝰ ⁊ margini ipsiꝰ: aut pp dilatatiõez venarꝝ, que adueniũt ei: aut pp corruptionẽ q̃ seqtur ipz ex osse: aut pp corruptionẽ eiꝰ incipiẽtẽ ire v̄sus tenebrositatẽ, ⁊ viriditatẽ ⁊ nigredinẽ: aut pp mẽbrꝝ male cplonis, qd vicinaᵗ ei. Et vlcera qdẽ praue curatiõis sic rotunda, ⁊ eis silia, sunt interficientia infantes, non tollerãtes vehementiã dolorꝝ, ⁊ vlceruni, ⁊ difficultatẽ curationis eorꝝ, ⁊ ipsorum prauitatem.

ℭ Canon curationis vlcerꝝ. Cap. II.

Scias ꝙ oia vlcera indigent exiccatione ᵗ[quadã] preter fcã ex attritione lacertorum, ⁊ ipsorꝝ cõtusione. Ista enim indigẽt in pmis vt mollificentur, ⁊ humectẽtur. Et cũ hoc ꝙ indigent vlcera in dñantiore dispõnum exiccatiõe, indigent qñq̧ dispõnibꝰ alijs mũdificatiõis, ⁊ abstersionis, ⁊ aliorum ᵘ[consequentibus vlcera, preter ipsa vlcera.] Et quãto plus est vlcus maius, ⁊ profundius indiget exiccatione vehementiore: ⁊ vt aggregentur labia eius vehemẽtiore pscrutatione. Et fortasse est tibi necessariũ fuere ea. Et cõsidera ex dispositionibus necessitatꝭ ad pscrutãduz in illo, ⁊ eis

a A. vlcus corrosiuum
b A. quiescunt
c A. vel circuitꝰ sunt calidi
d — A.
e A. fine vel processu
f A. qñ sanies
g A. putrida ⁊ cãcerosa ⁊ alchpirunie
h A. ꝓfundeᵗ ⁊
i A. deinde fit vicinum
k A. etiã sũt sup lacertis neruosis q sunt in eis ꝯuertunt rem
l A. venosis ⁊ plimũ eorꝝ sunt in anteriori ventre
m A. immediate in iferiori vẽtris
n A. accidat
o A. recidiuant
p A. firmitudo credulitatis aie
q A. recidiuant
r A. simile ei aut fuerit ostracosũ vl' incipit ostracari vl' indurari
s A. Alia lr̃a an impleaᵗ si fuerit Alia litera nõ spat neq̧ repleᵗ nisi fuerit
t — A.
u A. ab eis pp dispõnes q̃ occurrunt vlceribꝰ diuersas ab ipo vlcere

similibus, illud q̄d diximus in cap. vulneꝝ. Et scias ꝙ vlcera fortasse indigēt in curatiōib⁹ suis administratiōe mediciaꝝ q̄ruȝ q̄dā sūt currētes, penetrātes ⁊ que inijciunt̄ ꝓfundātes: ⁊ tūc necessariū ē vt sint vnguēta, ⁊ eis filia: q̄re oȝ tūc vt sit [a] ⌈illud q̄d apparet hūidū, ⁊ q̄d occultū ē, siccū⌋ ⁊ ꝓꝑe in illis que sūt ad fistulā oȝ vt sit siccitas [b] ⌈orificioꝝ ei⁹ vincēs humiditatē subē⌋ ei⁹ vehementer. Et est q̄dē q̄nq̄ȝ necessariū vt eaꝝ medicine ꝑmisceant̄ cū eo q̄d currit, vt fiāt viscose, adherētes, scias q̄ illud iteꝝ in eis. Et scias ꝙ vlcera indigēt ligaturis, ⁊ strictura ꝑꝑ tres mōs: quoꝝ vn⁹ est, vt currat sordities: q̄re opȝ vt sit fortitudo stricture eius [c] ⌈a fine stricture⌋ vlceris: ⁊ mollificatio stricture ipsi⁹ apud ei⁹ orificiū, vt ipsi⁹ exp̄ssio bona fiat: Et scđus est vt s̄uetur medicamē incarnatiuū sup̄ vlcus: ⁊ non indiget strictura vehementi. Et terti⁹ est ad incarnationē labioꝝ: ⁊ opȝ vt non sit strictura in ipso mollis apud duo labia, imo cōplicata complicatiōe vehemēti. Et nō opȝ vt cuȝ ligatura ꝑueniat̄ ad lesionē, ita vt ap̄etur. Et opȝ vt [d] ⌈sit adiuuās⌋ in ꝓhibendo ap̄a, q̄m non est poſſe cum ap̄ate vt curet̄ vlcus. Et si non est tibi possibile vt ꝓhibeas, ⁊ appet ap̄a, tūc occupat⁹ sis cum ap̄ate, ⁊ cura ei⁹: q̄d cūq̄ȝ ap̄a fuerit cum obs̄uatōe ipsius vlceris, vsq̄ȝ quo [e] ⌈sepapereris⌋ ex curatiōe ap̄atis: ⁊ tūc rēanebit sola obs̄uatio vlceris. Et silr̄ q̄n corrūpit̄ q̄d est in circuitu vlceris, ⁊ viridescit, ⁊ nigrescit, cura illud cū scalpellatiōe, ⁊ ex̄ctione sāguinis: ⁊ si ēt cū ventos̄: deinde adhere ei spongiā siccā, postea medicinas exiccātes. Et qum [f] ⌈sepat̄⌋ vlcus, aut inuenis vlc⁹ puꝝ, tūc oȝ vt obs̄ues in ꝑmis an ex corꝑe aliq̄d ad vlc⁹ effundat̄, aut nō effundatur, immo iā sit abscissum: q̄d si nihil effundat̄ ad ip̄m, sit intētio tua in medicādo ip̄m: ⁊ si aliq̄d effundat̄ ad ip̄m, sis sollicit⁹ in eo [g] ⌈eo⌋ q̄d ad ip̄m effundit̄ cū stomia, aut solōne vētris, aut vomitu: q̄m vomitus q̄nq̄ȝ ꝯfert ēt in hoc: ⁊ hip. testificat̄ de eo. Et si in vlcerib⁹ fuerint frusta ossiū, ⁊ pāniculi, aut alia n̄ ꝓperes in ex̄hendo ea, sȝ fac illud q̄d dixim⁹ in ca. ossiū. Et ꝑmū q̄dē q̄d oȝ te [h] ⌈ꝑꝑare⌋ de eē vlceris ē [i] ⌈ap̄tio⌋ eū medicinis suis: deinde mūdificatio cū medicis suis: deinde nascētia carnis: ⁊ ꝯsolidatio. Et si iuueneris vlc⁹ mūdū eq̄le ꝙ nō hȝ ꝓfūditatē, tūc ꝯsolidatio tm̄ fiat cū eo q̄d nō hȝ mordicationē. In sordidis v̄o necessariū est abstergēs mordicās. Et in ꝑmis cū curant̄, indigēt mordicatione, q̄m sensus nō sentit ip̄m: d̄inde q̄datim ꝑueniatur ad illud, q̄d est leuioris mordicatiōis, vsq̄ȝ quo [k] ⌈sentiat⌋ hora nascentie carnis. Et caue in oībus illis ne dolere facias, q̄ȝtum potes: ⁊ ꝓꝑe q̄n est illic calitas, ⁊ inflamatio. Et opȝ vt remoueas cās ꝓhibētes a ꝯsolidatione: ⁊ sūt cāe q̄s numerauim⁹, ⁊ dixim⁹, q̄ declināt cū vlcere ad malitiā. Nā si tu [l] †⌈ ⌋ curaueris eas in ꝑmis non eris vacās ad curationē vlceꝝ sicut oȝ: immo nō erit tibi possibile: ⁊ multotiēs q̄dem rectificata est ꝯplō mēbri, ⁊ suffecit in rectificatiōe vlceris. Et mlr̄otiēs est vlcus molle sup̄ ꝙ orit̄ caro mala, q̄ est in se ipsa ad rubedinē, ⁊ calefactionē decliuis, q̄ curet̄ cum epithimatib⁹ infr̄antib⁹ carnē circūdātem ipsum, sicut succ⁹ solatri cū boloar, ⁊ aceto: ⁊ epithimata de sādal', ⁊ cāfora infr̄ata cuȝ niue, q̄re nō cessat ꝯsolidari vuln⁹, ⁊ ꝯstringi. Et oȝ vt in vlceribus dolorosis que sunt vehementis doloris sis occupatus in primis in sedando doloreȝ: ⁊ illud cum mollificatiuis, que tu scis proculdubio: ⁊ quāuis sint ꝯ̄ria vlceri, verūtn̄ qum non sedat̄ dolor, nō p̄reꝑatur nobis vt curemus: quȝ ergo sedauerim⁹, [m] ⌈ꝯsequemur.⌋ Et vlcera q̄dē sordida indigent vt mundent̄: ⁊ sunt illa quorū humiditas, ⁊ q̄d ex eis currit, est plurimum. Et forsitā mundificantur cum [n] ⌈melle,⌋ ⁊ fortasse mundificant̄ cum puluerib⁹, ⁊ vnguentis: ⁊ quādo non mundificant̄, nō est possibile vt obuiet eis medicamen puꝝ vsq̄ȝ ad corpus eoꝝ, ⁊ ꝓꝑie pulueres: q̄re opȝ vt mūdificent̄, deinde nascat̄ caro. Et in mundificāte q̄dem est abstersio plus [o] †⌈ ⌋ sicut sciuisti an̄. Et fortasse orit̄ caro mala, q̄re ē necessariū vt corrodat̄ cū medicamine acuto: ⁊ liniat̄ de foris cum infr̄antib⁹, deinde eradicet̄ cū eo quo eradicat̄ escara: deinde curet̄. [p] †⌈ ⌋

Et medicamen q̄dem vnū s̄m quedā corꝑa facit nasci carnem: ⁊ s̄m quedā eoꝝ est corrosiuū vehementis abstersionis, qum corpora illa sint leuia valde: aut est s̄m quedā eoꝝ non abstergens, neq̄ȝ faciens nasci: ⁊ ꝑꝑ illō eget medicamē vt ꝯfortet̄: aut [q] ⌈frāgendo cōmistionē⌋ ei⁹, aut minuēdo ei⁹ vnctuositatem, aut iniungendo ei medicamē aliō in q̊ sint exiccatio ⁊ abstersio. Et in corꝑe alio est ꝑ compationeȝ ad ipsum corrosiuū, indigens vt minuat̄ de pondere ei⁹, aut addat̄ in vnctuositate ei⁹, aut adiungant̄ ei stiptica aliq̄. Digniora ergo vlcera vt cōfortetur eoꝝ medicamē sunt illa, quoꝝ difficil' est consolidatio. Et de illis que sunt necessaria est, vt dimittatur medicamen sup̄ vlcus tribus diebus, deinde dissoluatur: nā si [r] ⌈ipsum tunc non operatum fuerit⌋ nō faciet suā operationem. Et opȝ vt elonget̄ oleū q̄dlibet ab vlceribus: ꝙ si fuerit necessariū, tunc oleum de kerua, ⁊ oleum myrtinum, ⁊ oleuȝ masticinum. Et qum ibi non est nisi vlcus, tunc opȝ vt alleuietur in sensibili membroꝝ, non tollerātium ipsum: ⁊ caueatur a doloratione ei⁹ cum medicamēto forti. In illo v̄o quod est parui sensus non abstineat a necessaria medicatiōe. Et intrinseca quidem, ⁊ sublimia preciosa, ⁊ multi iuuamenti, ⁊ suscipiētia nocumenta velociter, sunt de caplō sensibili, ⁊ iudicio ei⁹: ⁊ eoꝝ ꝯ̄ria sunt de caplō insensibili: aut quoꝝ sensus est debilis. Et ꝑꝑ hmōi cām non sufferūt vlcera intrinseca ea, que sunt sic flos eris, ⁊ ei filia: ⁊ ꝓꝑie ea que bibunt̄: ⁊ indigent illis que faciūt glutinatiōeȝ plus, sicut dragagātum, ⁊ gūmi: Et illa q̄b⁹ clisterizat̄ indigent eo q̄d est inter duas res. Et de illis que recta sunt in curatione vlceꝝ est, vt q̄eta sint mēbra eoꝝ, ⁊ non moueant̄: Et si mouent̄ in ꝑncipio motu ꝑuo minus nocumentū est, q̄ȝ si moueāt̄ post ꝑncipium motu laborioso: ⁊ ꝓꝑie in corꝑe maloꝝ humoꝝ. Et opȝ vt timeat̄ in vlcerib⁹ ꝙ cadat ex vicinitate eoꝝ incarnatio inter duo mēbra vicinātia, sicut adherentia que accidit inter palpebrā, ⁊ oculuȝ: ⁊ inter duas palpebras, ⁊ iter duos digitos. Et cauerne, ⁊ absconsiōes sunt velocis cōuersionis ad fistulas. Et vlcera q̄dem vicinātia arterijs, ⁊ venis magnis ꝑducunt ad ap̄a illud, q̄d vicinat̄ eis de carne molli, sicut [s] ⌈testiculi⌋ ⁊ subascelle, ⁊ q̄d est post aurē: sicut ꝑducit scabies, ⁊ ei filia, de illis, que dixim⁹ ꝓpter illā eādem cām: ⁊ ꝓꝑie quādo corpus ē plenum mala sup̄fluitate: ⁊ tūc q̄dem vehemēs fit dolor, ⁊ ꝑuenit ad vlcus: q̄re opȝ vt curet̄ illud cū mūdificatione corꝑis, ⁊ cum eo q̄d est dcm̄ in caplō. Et dum non mūdificat̄ ap̄a, non sperat̄ ei⁹ curatio. Et est necessariuȝ in hmōi vt tuearis vlcus ex nocumēto cum basilicon, ⁊ ei filibus si corpus fuerit mundificatum. Et ponas inter ip̄m ⁊ inter membꝝ, q̄d distinguat, ⁊ ꝓhibeat nocumentum ꝑuenire ad vlcus in omni dispōne. Et opȝ vt audias sermoneȝ cōem, ⁊ est ꝙ de illis que sunt necessaria, est vt sit illō quo

curatur

a A. q̄d ē hūidū apparēter, sit siccuȝ intrinsece ⁊ virtualiter

b A. v̄tualis ei⁹ vincēs humiditatem corporis

c A. super finem

d A. Alia litera sis sollicitus

e A. expeditus fueris

f A. perueneris ad

g A. prohibēdo illud

h A. regere

i A. saniatio

k A. Alia litera adueniat

l †A. non

m A. succurremus

n A. Alia litera ablutione

o †A. ⁊ in faciēte nasci carnem est abstersio minor

p †A. Et hac via curauim⁹ fistulā ēt. Indiget enī vt eradicet̄ ostracositas ei⁹ deinde curetur

q A. augendo pondus

r A. prius curaueris vl' si an̄ tres dies solueris

s A. inguinis

curaſ vlcus aut ꝯueniēs, aut inconueniēs. Et ꝯue/niens lȝ nō ꝯferat in diſpōne, tñ nō aſſociat ei nocu/mētū. Et incōueniētie[a] ⸢diuerſificatio⸣ aut ē qm̄ ipȝ eſt debili⁹, ⁊ ſignificat illud additio ei⁹ qđ ē ꝯ̃riū ei, qđ ex ipo expectaſ de exiccatiōe, aut mūdificatiōe, aut alijs p̄ter corruptionē aliā: q̄re opȝ vt addaſ in v̄tute ei⁹: Aut ē[b] ⸢diuerſitas:⸣ ꝑꝑ mōs alios, ſic̄ q² ipm calefacit vltra q̄ȝ neceſſe ſit ei: q̄re facit accideř rubedinē, ⁊ inflāmatiōeȝ: q̄ ꝑꝑ opȝ vt minuaſ ꝺ̃ for titudine ei⁹, ⁊ extiguaſ de inflāmatiōe ei⁹ cū empl̕o infr̄ante: Aut ꝺ̃clinat cū eo ad nigredinē, ⁊ obfuſca tiōeȝ q̄re ſciſ ꝙ infr̄at ipȝ, aut nō calefacit ipm men ſura q̄ indiget: ğ oȝ vt addaſ in v̄tute calefactionis ei⁹, Aut mollificat ipm, q̄re indiget vt addaſ in v̄tu te ſtiptici, ⁊ exiccatiuoꝝ, ſic̄ ſt̄ balauſtie, ⁊ galle, ⁊ ei ſilia q̄ exiccāt, vt ſuccurraſ cū exiccatiōe eoꝝ ꝺ̃ illis de q̄bus dixim⁹ tibi: Aut corrodit, ⁊ ꝓfundat ipm ſicut oñſum eſt, q̄re opȝ vt frāgaſ fortitudo abſter/ſionis. Et multotiēs q̄dem nō cōuenit medicamē ꝓ/pterea ꝙ ꝯpl̕o infirmi eſt ſuꝑflua in capl̕o ei⁹, cuius medicamen opȝ eſſe fortius in[c] ⸢trahendo illđ ca/pitulū⸣ adeo donec reducat ipſum ad complexionē ſuā, aut debilis in capitulo conueniente ei.

¶ Curatio vlcerum virulentorum. Cap. III.

NEceſſarium eſt vt in eis admi niſtrenſ medici/ne exiccatiue, vt mūdificeſ vir⁹: deinde ſit occupatio in naſcētia carnis: Qđ ſi fuerit mollia,[d] ⸢tūc adminiſtrēſ ſuꝑ ea medicine ad faciēdū naſci eoꝝ ꝓfūditatem, ⁊ ipſoꝝ margines⸣ ꝑꝑ debilitatē corpoꝝ illoꝝ vlceꝝ: ſȝ oȝ vt exiccenſ in p̄mis, ꝺ̃inde adminiſtrenſ. Et qū tu ad/miniſtrauer] medicamē, ⁊ nō iueneris hūiditatē mi nui, aut videris eā augeri, tūc ſcias ꝙ medicamē ꝭȝ illđ corp⁹ nō ē exiccatiuū: q̄re adde in ꝯfortatōe ei⁹, ⁊ ipſi⁹ exiccatōe: ⁊ adiuua ipm cū abſterſiōe pauca, ſic̄ eſt mel v̄.g. ⁊ medicinis ſtipticis, ſic̄ ſt̄ balauſtie, ⁊ alumē: ⁊ minora de v̄tute olei: ⁊ pone ipm ol̕m, in q̄ ſit exiccatio. Qđ ſi videris vlcus iā ſuꝑfluere iteꝝ in exiccatōe, tūc minue de v̄tutib⁹ oib⁹. ſ. exiccatōe, ⁊ abſterſione, ⁊ ſtipticitate: ⁊ ꝭua hoc p̄ceptū in me dicinis faciētib⁹ naſci carnē vlceꝝ. Et nō faciat te er rare q̄dđā, ⁊ ē vt ſit medicamē magis abſterſiuū q̄ȝ oȝ, q̄re corrodit mēbꝝ, ⁊ reſoluit carnoſitatē ei⁹ ad hūiditatē currētē, quā exiſtimas vir⁹, ⁊ addis in v̄tu te abſterſiōis: ⁊ hꝯ q̄dē medicamē ponit vlc⁹ ꝓfun/di⁹, ⁊ cali⁹, ⁊ magis ſil̕e cū apoſo: ⁊ ſentit[e] †⸢ ⸣ infirm⁹ mordicatiōeȝ māifeſtā. Et ſcias ꝙ medicinaꝝ exiccātiū vlcera, q̄dā ſunt, q̄ ſūt vehemēt] infr̄atiōis, ſicut hyuſq̄amū albū, ⁊ opiū, ⁊ radix mādragore: ⁊ q̄dā ſt̄ vehemēt] calefactōis, ſicut reſina, ⁊ pix: q̄re tibi ineſt vt tēꝑes vnā eaꝝ cū alia: ⁊ ꝭȝ oppōnē alicui⁹ ꝯpl̕onū ꝑticulariū. Et me/dicine q̄dē mūdificātes vir⁹ ſt̄ iſte medicine exicca/tiue, ſicut allumē, ⁊ galle, ⁊ cortices ğnatoꝝ, ⁊ cor/tex turis, ⁊ merdaſengi, ⁊ farina ordei, ⁊ ei⁹ ſauich, ⁊ flores papaueris ruffi, ⁊ folia arboris[f] ⸢culicū.⸣ Qū ğ ſit empl̕m cū folijs nucis recent]: ⁊ ſit empl̕m cū nuce ſic̄ eſt, aut ꝺ̃cocta cū vino, ꝯfert valđ: ⁊ exic cat hūiditates abſq̄ȝ nocumēto. Empl̕m bonū. ſu/maſ merdaſēgi, ⁊ ibibaſ aceto vice vna, ⁊ vice alia ol̕o, dōec albeſcat: ꝺ̃inde ſumāſ antimonij, ⁊ calcu/cecaumenō, ⁊ venaꝝ, ⁊ gallaꝝ, ⁊ balauſtiaꝝ, ⁊ ſan. dra, ⁊ aluminis, ⁊ climie argēti, oīuȝ ꝑtes eq̄les, te/ranſ bñ: ⁊ ſit de vnoquoq̄ȝ. vj. ꝑs eius, qđ p̄ꝑatū eſt de merdaſengi, ⁊ miſceātur oia, ⁊ adminiſtrenſ me dicine q̄s dicem⁹ in ātidotario[g] †⸢ ⸣ in vlcerib⁹ ꝓfūdis: ⁊ de ill̕ eſt aq̄ maris. Aq̄ v̄o aluminis abluit, ⁊ re/percutit, ⁊ exiccat. Et oēs iſte medicine p̄dicte nūc, nocent ſi cum vlcere eſt apa. Et aq̄ in q̄ decocti ſunt cipi eſt bona ad exiccatiōem. Et decoctio myrobal̕. citri. ⁊ belliricorum, ⁊ emblicorum. ⁊ decoctio[h] ⸢ce tarach⸣ ⁊ folia aſedre ſunt bōa in illo.

[a] A. mala conuenientia

[b] A mala conuenientia

[c] A. ꝯtrario illi⁹ capituli

[d] A. ⁊ admiſtrēt ſuꝑ ea medicie facientes naſci carnē, tūc faciūt ipſa profunda ⁊ putrida

[e] †A. labia oſtra coſa ⁊ ſentit

[f] A. alband

[g] †A. ⁊ mltotiēs indiget abluere vir⁹ cū reb⁹ flui. dis ſicut diximꝰ

¶ Curatio vlceꝝ ſordidoꝝ. Cap. IIII.

OPortet vt in eis admiſtrenſ me dicine abſtergētes: ⁊ ici piaſ in p̄mis ab eo, qđ ē fort] mordica/tiōis, ꝭm ꝙ dixim⁹ in canōe: deinde ğdatim ꝓuēiaſ ad illud, ꝙ eſt ſic̄[i] ⸢tapſia⸣ ⁊ ariſtologia cū melle, ⁊ pauco aceto. Et iteꝝ glutinū alboti cū eq̄li mēſura ſui olei roſ. aut butyri. Et iteꝝ radix lilij cuȝ melle. Et iteꝝ farina herbi, ⁊ herba oppoponacis. Et ꝺ̃ cōpoſit] empl̕m indū: ⁊ vnguēta viridia oia cū flore eris: ⁊ ſimplicia, aut ꝑmiſta cū āmoniaco, ⁊ ſilibus. Et empl̕a corticalia, ⁊ empl̕a fcā cū farina herbi: ⁊ empl̕m de ſale. Et trociſc⁹ niger: ⁊ trociſc⁹ viridis. Et medicine ex exiccatiuis, ſumāſ fecis olei, ⁊ mel lis, ⁊ aluminis iameni ꝑtes eq̄les. Et ſumāſ ceruſe, ⁊ polij ꝑtes eq̄les. Et qñ vehemens ſit ſordities ſu/maſ praſſiū cū melle. Et de empl̕is bonis ſunt oli/ue ſalite. Et qñq̄ȝ accidit neceſſitas hic iteꝝ admini ſtrādi aliq̄d de currētib⁹, q̄ abluaſ ꝭm ꝙ dicem⁹ in capl̕o ꝓfundorum: ⁊ oia ledunt ea, ſi fuerint apa.

¶ Cura vlcerum ꝓfundoꝝ, ⁊ cauerna/rum, ⁊ abſconſionum. Cap. V.

ISta indigēt in curatōe ſua, vt carne repleāſ ⁊ illđ q̄dē nō ſit niſi cū vbertate cibi, ⁊ ſanguis. Et ſt̄ neceſſarie in hoc medicine vehemēt] exiccationis, ⁊ mūdifica tiōis ſil̕. Et opȝ vt ſit ſit⁹ eoꝝ talis, ne in eis retineaſ vir⁹, imo currat: ⁊ ſi inuenis hūc ſitum ꝯuenientē, ⁊ ē in eo radix vlceris mēbri ad ſuꝑiora, ⁊ orificiū ei⁹ ad iſeriora, t̄c iſte ē. Qđ ſi fuerit diñſuȝ illi⁹, ⁊ fuerit poſ̕e hoi vt alt̕et ſitū ꝓfūdi, cū eo qđ[k] ⸢p̄t facē ꝺ̃ p̄/paratōe alteratōe nāli⸣ faciat. Et ſi nō eſt ei poſ̕e, nō ē excuſatio q̄n ſecceſ vlc⁹ vſq̄ȝ ad radiceȝ ſuā ſectiōe exq̄ſitiſſima, q̄ nō relinq̄t cauernā: aut q̄n fiat, vt ac/cidat curſus, aut meat⁹ i radice ſua p̄ter ei⁹ orificiū[l] ⸢tal̕ vt recipiat ſalutē.⸣ Et obſueſ i h̄ diſpō mēbri ⁊ an accidat ei tior ex illo. Qū ğ fcm̄ fuerit illđ ſtrin gaſ vlc⁹ cū ligatura icipiēdo ab orificio ei⁹, ⁊ ꝓueni endo ad radicē a q̄ ꝺ̃tectio fcā ē: ⁊ i[m] ⸢p̄n°⸣ ꝯ̃rio illi us: ⁊ pōaſ ſtrictura i ꝑte ſuꝑiore i duob⁹ mōis ſil̕. Et ñ oȝ vt ꝓuēiaſ cū ligatura ad dolorē.[n] †⸢ ⸣ Et qñ ñ ē tibi poſ̕e vt ſcindas, adminiſtra ablutōeȝ: ⁊ in/tromitte tētas faciētes naſci, ⁊ mūdificātes: q̄ꝝ mū dificatio ñ deſtruit ei⁹ natiuitatē ꝑꝑ v̄tutē duaꝝ reꝝ i eis. Et nos q̄dē iā exꝑti fuim⁹ emplʒ aplicō ⁊ fuit bonū vltimū, ꝯferēs[o] ⸢ꝑ medicatōeȝ.⸣ Et cētaurea qñ ab ea ipleſ, ē mirabil̕ valđ: ꝺ̃inde ſufotō: poſtea ireos: ꝺ̃inde faria herbi. Et abſcōſiōib⁹ qñ ñ ſuccur riſ, ñ adhēt cut] ꝯglutiatōe bōa. veꝝ ē poſ̕e vt exicce tur cut] ita, vt ꝯglutieſ ꝯglutiatōe ſili ſane. Et vlcera qđ ꝓfūda, ⁊ abſcōſiōeſ, ⁊ cauēnas ñ mūdificāt medi cie mūdificatōe vltia, neq̄ȝ faciūt i eis naſci carnē, ni ſi fiāt currētes, lauātes, q̄ i ea iniijciūſ cū iniectorijs: aut mittūſ cū tēt]: ⁊ ꝓꝑe qū eoꝝ figura ñ ē figura in mūdificatōe, q̄ꝝ ſufficiāt p̄ꝑatio, ⁊ exp̄ſſio ligature, ꝭȝ ꝙ oñdim⁹. Et mel qđ ē ex lauatiuis, ⁊ ꝓꝑe miſtū cū vio. et i aq̄ cier] ē ablutio fort], quā ñ ſuffert qđ ex vlcerib⁹ paꝝ ē ſordidū. Et aq̄ maris ꝓpinq̄ ē illi: qm̄ ipſa lauat, ⁊ exiccat. Et aq̄ alūinoſa ē lauatiua: ⁊ cū h̄ ē ꝓhibitiua ei⁹ qđ attrahiſ ad mēbꝝ. Et qñ ē apa ñ ꝯuenit aliq̄d ex ill̕, neq̄ȝ vinū. Et oȝ vt ponanſ ſuꝑ iſta vlcera, ſupra medicinas in ligaturis eaꝝ, pāni

[h] A. alazadacht

[i] A. ſcitharegi

[k] A. ꝓcipiſ vl̕ cogiſ de p̄paratōe ⁊ ſitu non nāli

[l] A. cuius euentus ſit cum operatiōe manus

[m] A. primo

[n] †A. ⁊ apoſtēa

[o] A. cū facilitate

liniti ex eis, qbus indiget mēbꝝ in rectificatiōe sue ꝯplōnis: ⁊ qbꝰ indiget ad resistēdū emplis, q̄ interius administrant: ⁊ fit sup orificiū vlceris pānꝰ alius linitꝰ cū eo qđ oꝫ ex medicamine. Et significatio ꝙ ipm ꝯglutinat est paucitas eiꝰ qđ currit: ⁊ [a] ⌈descēsio⌋ eius ad inferiora. Et fortasse exprimūtur ab eo cum ligatura, ⁊ v̄tute medicine, humiditates plurime subito: đinde exiccat, ⁊ ꝯglutinatur.

a A. ðtumescētia

Curatio vermium vlcerꝝ. Cap. VI.

CErebus conferētibus ad illud est succꝰ calamenti fluuialis: ⁊ medicine q̄s diximus in capitulo vermium auris in libro tertio.

Nascentia carnis in vlceribus. Cap. VII.

Oportet vt nō [b] ⌈creet caro⌋ do nec mūdificet: aut trahat ad ipꝫ nutrimētū, si minorat, ⁊ nō puenit ad ipm. Qum ergo mūdificata est, tūc elōget oē mordicatiuū, ⁊ abstersiuū cū fortitudine, q̄liacūq3 sint vlcera, ⁊ vbicunq3 sint. Et oꝫ vt in administratiōe obſuent medicinaꝝ faciētiū nasci carnē p̄cepta, p̄dicta de [c] ⌈eo qđ oꝫ ex supfluitate humiditatꝫ⌋ aut supfluitate exiccatiōis: fac ergo illđ qđ diximꝰ in caplo vlcerꝝ virulētoꝝ: et nō inq̄ꝫtū remanēt vlcera humida, aut fuerint sicca exiccatiōe vehemēti, imo q̄ꝫtū ad carnē q̄ creat, qū est vehemētis humiditatꝫ, aut pauce exiccatiōis. Et de illꝰ q̄ minorāt exiccatiōez eiꝰ, est [d] †⌈ ⌋ additio i cera eiꝰ, ⁊ ipsiꝰ olo, si ē [e] ⌈emplꝫ.⌋ Et đ eis q̄ addūt in eiꝰ exiccatōe, ē vt ingrosset, ⁊ inspisset, ⁊ minoret eiꝰ vnctuositas, ⁊ multitudo medicinaꝝ: aut addat in eis sic mel. Et creatio qdē carnis in eis cū emplis ꝯueniētior ē, ⁊ tardior: ⁊ cū pulueribꝰ difficilior, ⁊ velocior. Et qñq3 idurat caro: ⁊ est tūc de rectificatiōe, vt pulverizēt pulueres: ⁊ circūdet cuꝫ emplis, ⁊ vino, ꝓpe stiptico. Medicamē bonū ad oia vlcera cū eo qđ lauat, ⁊ exiccat. [f] †⌈ ⌋ Nos qdē iā dixmꝰ medicias creatiuas carnis in caplo vulneꝝ: ⁊ fortasse remēorabimur de electoribꝰ eaꝝ hic aliqd: ⁊ ē dignꝰ in hoc loco, ⁊ est antimoniū adustū, ⁊ sarcocolla, ⁊ glutinuꝫ pisciuꝫ, ⁊ limatie aduste, ⁊ scoria [g] ⌈ascerebachā,⌋ ⁊ plūbū adustū, ⁊ acorꝰ, ⁊ beremasis, ⁊ dragontea, ⁊ ciperi, ⁊ ꝓprie ad sordida: ⁊ polium est forte, ⁊ cētaurea est vltima, ⁊ [h] ⌈nitrum⌋ adustum est mirabile in exiccatione eorum, ⁊ ipsorum ꝯsolidatione.

b A. admistrent facientia nasci carnem

c A. obſuatione exq̄sita eiꝰ qđ apparet ex supflua humiditate i eo

d † A. facet ipaꝫ fluidam ⁊

e A. vnguentum

f † A. ⁊ mundificat ⁊ fortificat, ⁊

g A. alsaberchā

h A. vitrum

Curatio vlcerum corrodentium se. Cap. VIII.

Canon vlis in curatiōe corrosiuorum, ⁊ fraudulentoꝝ est vt mūdificet corpꝰ: ⁊ mēbꝝ, si fuerit corpus mūdū cū vētosis, ⁊ mistiōe sanguisugaꝝ sup ipm, ⁊ pmutatione ꝯplōnis eiꝰ cū epithimatibꝰ, ⁊ rectificatiōe cibi absq3 tarditate, ⁊ dilatiōe: Nā dilatio in hoc est ex eis q̄ addūt in malitia eoꝝ. Et qñq3 facit esse necessariū ambulatio corrosiōis, vt incidat mēbꝝ. Et ꝯfert corrosiuis cū qbꝰ nō est putrefactio, embrocatio cum aq̄ frā, ⁊ aq̄ myrti, ⁊ aq̄ rosaruꝫ, ⁊ aq̄ v̄ge pastoris, ⁊ vino stiptico si nō fuerit calitas, ⁊ aceto pmisto cū aq̄ ros. ⁊ aq̄ pura plima si fuerit calitas, ⁊ silibꝰ ex aqs infrantibꝰ, ⁊ exiccātibꝰ. Et si fuerit illic putrefactio tc̄ aq̄ maris, ⁊ reliq̄ đ illis q̄ diximus in caplo putridoꝝ. Amplíꝰ melior curatio eoꝝ est admistratio stipticoꝝ exiccātiū, infrantium, sic cortices ḡnatoꝝ, ⁊ lētes, ⁊ folia masticis, ⁊ semē rosaꝝ, ⁊ spina egiptiaca, ⁊ ḡna myrti, ⁊ embroce haꝝ mediciaꝝ. Et ꝯforent hmōi cum alumine, ⁊ silibꝰ: ⁊ silr emplatio cū folijs acetose, ⁊ ramis eius bullitꝫ cum vino. Et emplatio cum boloar. cōfecto, aut sirupo acetoso, aut cucurbita sicca adusta, aut arnoglossa cum sauicb, aut folijs oliuarum †⌈ ⌋

† A. recentibus

Curatio vlcerꝝ putridoꝝ, ⁊ malorum. Cap. IX.

Horum maloꝝ vlcerꝝ curatio melior est mūdificatio corpis, aut mēbri ipiꝰ, si corpus fuerit mundū cū eo qđ mūdificat ipꝫ solū cū vētos, ⁊ sanguisugis, ⁊ epithiatibꝰ rectificātibꝰ ꝯplonē, sm ꝙ diximꝰ multotiēs, ⁊ [i] ⌈silibꝰ, ⁊ cibo.⌋ Et nō opꝫ vt sit dilatio in curatōe eoꝝ. nā eoꝝ [k] ⌈putrefactio⌋ addit ipsoꝝ malitiā. Et opꝫ vt ꝓhibeant ab eis apata cala: ⁊ de illis q̄ eā sedāt, ē semē hyusgami albi cū [l] ⌈sauicb.⌋ Et iteꝝ qū hmōi vlcera supfluūt in corruptiōe, fit necessariū vt euellant cū cauterio cū igne, aut cū medicamine acuto, aut cū incisiōe, vt nō remaneat nisi caro sana, cognita p bonitatē sāguinis eiꝰ, aut coloris ipsiꝰ, ⁊ os sanū albū mūdū. Et medicamē qdē acutū accipit oēꝫ ostracitatē, ⁊ exhibit ipaꝫ ⁊ succurrit [m] ⌈ꝯplemento⌋ eiꝰ cū butyro, ponēdo desup vice vna post aliā: ista. n. lꝫ nō sint fistule, neq3 ostracata, tñ sūt mala fraudulēta. Et fortasse fit necessariū icidere mēbꝝ, vt saluet ex putrefactiōe sua. Et embroce q̄ ꝯueniūt eis sūt, sicut aq̄ maris, ⁊ aq̄ p̄dicte in caplo fistulaꝝ. Et qum sup ista vlcera, ⁊ alia admistrāt medicine, oꝫ vt dimittāt diebꝰ aliq̄t, ⁊ nō soluāt. Et medicine q̄s oꝫ admistrare in istis, sūt sic farina ordei, ⁊ farina herbi cū aliq̄ꝫtulo aluminis: aut caro pisciū salita, sicca cū aliq̄ꝫtulo medulle pāis: ⁊ aristol. ⁊ radix caulis, ⁊ radix sicle, ⁊ radix cucūeris asinini, ⁊ semē lini ꝯtritū cum calcadis: ⁊ hasce cū passis, [n] ⌈aut ficubꝰ⌋ [o] †⌈ ⌋ cum melle: aut empla cū cepa muris đcocta cū melle, aut caulibꝰ, [p] †⌈ ⌋ aut cucurbita sicca ꝯbusta, ⁊ folijs oliuaꝝ recētibꝰ. Cōpositū. ℞. aristol. ⁊ succi folioꝝ alkerua amboꝝ añ. pteꝫ. j. floris eris ptē. 5. fiat ex eo linimētū cū aq̄ in spissitudine mell. Et fortasse est necessariū vt ꝯfortet cū succo cucūeris asinini, ⁊ [q] ⌈alsurie:⌋ ⁊ ponāt desup pāni sicci. Et iteꝝ aristo. ⁊ gallaꝝ, ⁊ olei eq̄les ptes fiat ex eis linimētū vlceri ⁊ in circuitu eiꝰ. Aut calcis, ⁊ colcotar ptes eq̄les, arsenici ptē. 5. Et iteꝝ alsurie ptes. xij. colcotar. x. dragāti. iiij. fiat ex eis linimētū: ⁊ đcoq̄nt i aceti fortꝫ media cotila, dōec ꝯsumat acetū. đinde sumat ex [r] ⌈eis infratꝫ⌋ postea liniat cū eis vlcꝰ. Et iteꝝ sumāt colcotar, ⁊ dragāti āboꝝ añ. xx. corticū ferri. xvj. gallarū [s] †⌈ ⌋ pforataꝝ. x. Aut sūat sal. ps. j. alūini vsti ⁊ corticū eris [t] ⌈abrotāi⌋ vsti ps. 5. Emplm bonuꝫ sarcocolla, calcucecaumenon, ⁊ galla, ⁊ flos eris ⁊ aristologia aggregent cū aliq̄ꝫtulo glutini, vt medicinis sit ꝯglutinatio: ⁊ admistret pꝰ mūdificationeꝫ vlceris. Medicamē vltimū, exptū. dragāti rubei. xxiiij. calc vive. xvj. alumis. xvj. corticū ḡnatoꝝ. xvj. turi, ⁊ gallaꝝ āboꝝ añ. xxxij. cere. cxx. olī ātiq cotila. j. Aliđ bonū plūbi vsti cū sulfure, eris vsti, ceruse plūbi, turi, merdasengi. climie, āmōiaci, oppoponacis, mastic oium añ. ʒ. ij. adipis renū vacce, resine, glutis alibat, olei, myrtini, cere oiuꝫ añ. ʒ. iij. soluāt q̄ soluēda sūt iꝰ [u] †⌈ ⌋ q̄ꝫtitate q̄ ꝯficiāt ea q̄ soluūt ⁊ q̄ terūt, [x] †⌈ ⌋ ⁊ ꝯficiat. Medicamē cōferēs qđ Gal. ⁊ alij [y] ⌈aggregauerūt.⌋ ℞. scorie eri. ʒ. j. flori eris fricati. ʒ. j. cer. lb. 5. [z] ⌈pūā lindris.⌋ ʒ. j. 5. fiat ex eis emplꝫ, sꝫ đscriptiōeꝫ suā soluāt ea q̄ soluunt, ⁊ terāt ea q̄ terunt, ⁊ addat cera, ⁊ minuatur sm q̄ꝫtitatē necessitatꝫ: ⁊ diligūt vt misceāt cum eo. [&] †⌈ ⌋ Et quādo fuerit vl-

i A. bonificatiōe cibi

k A. antiquitas

l A. Alia litera lupinis

m A. dolori vel lesioni

n —— A.

o † A. aut folijs arboris fici aut nitro, ⁊ cimino et farina

p † A. cuꝫ melle

q A. suri

r A. eo cū spatula parua

s † A. non

t A. ⁊ chaisur

v † A. aceto

x † A. ⁊ aggregentur

y A. expti sunt

z A. gumi larchi ⁊ est alazere

⁊ † A. diferubas ⁊ est ex minerali bꝰ ⁊ đfert ex insula cypri ⁊ Gal. loqt đ eo lōguꝫ sermonem.

cera [a] ⸢difficilis sanatiõis, administrent in eis carte cõbuste, ⸣ ⁊ medicamẽ ãdronij: ⁊ cucurbita sicca cõbusta: aut lana sordida combusta, aut empl'z folio/rum cupressi, aut folioꝝ dulb adustorum.

¶ Curatio eorum que sunt difficilis consolidatiõis, ⁊ aliorum que sunt in vltimo malitie. Cap.X.

SCias ꝙ vlcera difficil' cõsolidatio/nis absolute sunt ꝑter corro/siua, ⁊ ꝑter putrida: sic est cõe ꝑter pro/prium: ipsa.n. ambo sunt ambulatiua: ⁊ cũ istis qñqꝫ nõ est ambulatio: ⁊ stant ƀm dispõnẽ suã ꝑ aliqđ spatiũ. Et ista sunt ꝑter fistu/las iteꝝ: qm̃ [b] ⸢opꝫ vt ipsa sint incedẽtia. ⸣ Et ad vl/timũ corrosiua putrida, ⁊ fistule sũt ex sũma difficil' ꝯsolidatõis absqꝫ ꝯuersiõe. [c] ⸢Alierenati ⸣ võ sť vlti/ma in corruptiõe in elõgatiõe a ꝯsolidatione. Et ca/non in curatiõe hoꝝ vlceꝝ est, vt si cã fuerit malitia ꝯpl'onis, rectificeť: Aut si fuerit malitia sanguis po/nať cib⁹ q gñet sanguinẽ bonũ ꝯ̃riũ illi: Aut pauci/tas ei⁹, multiplicatio ei⁹, ⁊ dilatatio in cibo bono. Qđ si cã fuerit mollificatio, ⁊ sordidatio, tunc cura curatione mollis, ⁊ sordidi. Et si cã fuerit exiccatio supflua, ⁊ nõ fuerint fistule adhuc, tũc cura cũ hũe/ctatiõe eq̃li. Et de eo qđ bonũ est in illo est vt facias ea sudare cũ aq̃ cal'a, vsqꝫq̃ sudet mẽbꝝ, ⁊ rubeat, ⁊ inflet: deinde abstine, ⁊ nõ ꝑtrãseas illã q̃ꝫtitatẽ, qm̃ attrahes cũ eo mãm plimã, ⁊ nocumentũ maximũ ad mẽbꝝ: Et fac vt medicamẽ post illud sit minoris exiccatiõis. Et fortasse ꝯfert ponere pãnos infusos in aq̃ tepida. Et qñqꝫ ẽ necessariũ fricare vlc⁹, [d] †⸢ ⸣ ⁊ fricare mẽbruꝫ ei⁹, ⁊ administrare empl'a attractiua picea. Et si cã fuerit malitia dispõnis accñtis ei qđ ꝯtineť cũ eo de carne, cura cũ eo qđ sciuisti, ex scalpellatiõe, ⁊ extra ctiõe sanguinis: ⁊ succursu cum exiccatiuis. Et si cã [e] ⸢fuerit vitij ambulatiua icide eã ⸣ ⁊ fac currere san/guinẽ [f] ⸢ei⁹ aut ex̃he eã ⸣ qm̃ multotiẽs facit qesce/re illđ, Et si fuerit repl'o, tũc incipe cũ flomia, ⁊ euo/ne hũoris ei⁹ melici, si fuerit: deinde [g] ⸢obuia viti, ⸣ ⁊ fac currere ex ea sanguineꝫ q̃ꝫtum tibi pol'e est, vt nõ accidat ex obuiatiõe tua ad [h] ⸢vitẽ ⸣ qđ est dete/ri⁹ vlcere ꝑmo: đinde cura vulnus qđ accidit ex [i] ⸢vi te ⸣ postea vlc⁹ difficile. Et si cã fuerit debilitas mẽ/bri, ⁊ illđ ẽ ꝑꝑ malitiã ꝯpl'onis, nõ q̃lʒcũqꝫ accidat, immo malitiã ꝯpl'onis supflue, elõgate ab eq̃litate, quã existimam⁹ ex calore, ⁊ frigore, ⁊ qđ sequiť cõ/pl'ones ex raritate supflua, aut spissitudine vehemẽ/ti: ⁊ primũ est vt seq̃tur caľitas, ⁊ humiditas: ⁊ ƀm, fritas, ⁊ siccitas, oportebit vt cureť faciẽs illud cuꝫ ꝯ̃rio. Et multotiẽs qdẽ ꝯtingit ꝙ cã est a caľitate at/trahẽte mãm, ⁊ mittẽte eã, ⁊ sunt necessaria in cura tiõe ei⁹ infrãntia stiptica. Qđ si cã fuerit fistula, tũc cura curatiõe fistule. Et si cã fuerit corruptio ossis, qđ seqť ipm, incidemus, ⁊ detegemus ab osse. Et si fuerit pol'e auferre illđ qđ est sup ipm cũ fricatione, faciem⁹: ⁊ subtilissime ingrem⁹: ⁊ si nõ, incidemus, ⁊ faciem⁹ illđ cui⁹ expositio est in ca. corruptiõis os/sis. Jngt Gal'. fuit adolescẽs hñs fistulã in pectore suo, q̃ iã ꝑuenerat ad os qđ est in medio cassi sui, de/teximus ergo ab osse cassi totũ illđ, qđ ꝯtinet ipsuꝫ, ⁊ inuenim⁹ iã aduenisse corruptionem, ⁊ fuit nobis necessariũ incidere ipm, ⁊ fuit loc⁹ corruptus, ex eo loc⁹ sup quẽ figiť suspẽsoriũ cordis, postq̃ꝫ ergo vi/dimus illđ, stetim⁹ statiõe vehemẽti in ablatiõe ossis corrupti, ⁊ fuit finis noster dimittere pãniculũ tegẽ/tem ipsum de intus, ⁊ ƀuare ipm ƀm salutẽ suã, ⁊ fu it illud qđ ꝯtinuať de hoc pãniculo cum casso iã pu trefactũ. Jteꝝ ingt, ⁊ nos aspeximus ad cor aspectu manifesto, sic illđ qđ vidim⁹ cũ detexim⁹ ab eo cum volũtate cũ anatomia. ingt, sanat⁹ ẽ ergo iste adole scẽs, ⁊ nata ẽ caro in illo mẽbro qđ icisim⁹ ex casso, dõec repletũ ẽ, ⁊ ꝯtinuatũ est adinuicẽ: ⁊ fcm̃ ẽ stãs inter velamẽ cordis, ⁊ velamẽ ipm, sicut stetit cum eo añ illud cap̃ capsule cordis. Jngt: ⁊ non est hoc mai⁹ q̃ꝫ vulnera in qb⁹ respirat pect⁹. Et [k] ⸢ħ dixit: ꝙ qñ putrefiunt vene, ⁊ antiq̃ntur ⸣ tũc de eo qđ est rectũ est vt [l] ⸢currat ex eis sanguis ⸣ ƀm q̃ꝫtitateꝫ q̃ licita est in eis. Medicine võ ꝑꝑate ad difficultateꝫ ꝯsolidatiõis, ⁊ dñantib⁹ dispõnib⁹, sunt sicut scoria eris, ⁊ flos eris adustus, ⁊ nõ adustus, ⁊ scoria [m] ⸢al scebesebrã, ⁊ scoria reliq ferri, ⁊ cõglutinatio auri ⸣ fiãt ex eis cerata: ⁊ colcotar, ⁊ dragãtũ, ⁊ q̃ sunt eis silia cũ reb⁹ ꝓhibẽtib⁹ attractionẽ ad mẽbꝝ, si fue/rit, sic sunt alumẽ, ⁊ galle. Et de illis qb⁹ curanť ea que sť difficilis ꝯsolidatiõis est illđ qđ. ℞. climie, et ꝯsolidatiõis auri, ⁊ aluminis oiuꝫ añ. viij. floꝛ eris, ⁊ corticum eris añ. j. gummi cuꝑssi. iiij. cere. ⁊ olei. [n] ⸢alumis ⸣ q̃ꝫtũ scis, Et iteꝝ sumãť cere, ⁊ gũme pi ni añ. vij. climie. iij. ⁊ colcotar, vj. ⁊ olĩ myrtini q̃ꝫtũ sufficit. Et iteꝝ decoq̃nť colcotar, ⁊ climia cuꝫ aq̃ maris, aut aq̃ agreste, aut aq̃ in q̃ đcocta sũt alkali, ⁊ calx, đcoctiõe pauca ƀꝫ cõmixtionẽ nutritõis eoꝝ in sole in estate, đinde coleť ab eis ꝑter ꝙ fiat sal đ/sup aq̃ maris, aut aq̃ alkali. Et iteꝝ sumãť eris vsti, ⁊ resine, ⁊ salis gẽme oium añ. ʒ. ij. cere, olei myrti/ni q̃ꝫtũ sufficit. Et ꝯferũt eis medicine fistulares qñ exiccanť, ⁊ teruntť, ⁊ ex eis sť farina herbi, ⁊ ireos, ⁊ aristologia adusta, ⁊ es vstum, ⁊ terra turis ƀꝫ di uersitatẽ quã mereť oẽ corp⁹ ex cõpositiõe. Medi camẽ bonũ. sumãť limatura eris, ⁊ limatura ferri, ⁊ ꝯficianť cũ aq̃ aluminis, ⁊ argillenť cũ argilla ru bea, ⁊ aduranť in furno, đinde ex̃hanť, ⁊ teranť, ⁊ administrenť puluerizata: aut fiat ex eis, ⁊ ex mer/dasengi empl'z. Modus empli aurei boni. ℞. mer dasengi aurei boni minã vnã, cere, ⁊ radicis almeze rion añ. auř. xxxvj. floris eris auř. xviij. limatuř au ri trite, limature almerdasengi añ. auř. xl. olei ãtiq. lb. iij. ponanť sup ipm in ꝑmis merdasengi, ⁊ auꝝ, ⁊ floris eris, đinde reliq̃ medicine. Et iteꝝ sumãtur ostracũ furnoꝝ, ⁊ cinis vẽaꝝ, ⁊ plũbũ cõbustũ ablu tũ, ⁊ fiat ex eis empl'm cũ oleo myrtino. Et oꝫ vt sit illđ oleũ ispissatũ cũ merdasengi, v̄. g. ʒ. j. ⁊ ex aceti acuti triplo ipi⁹, ⁊ ex ol'o aut oleo myrtino aut olei [o] ⸢aneti. ʒ. j. ⸣ moueãť cuꝫ facilitate, donec resoluať merdasengi, ⁊ ispisseť, ⁊ nõ adurať: Et [p] ⸢alierenati de eis ⸣ cortices eris, flos eris, calx abluta sine exq/sitiõe, fiat ex eis puluis: ⁊ añcedat, ⁊ liniat ea cũ mel le, đinde puluerizet sup ea hũc puluerẽ ꝯtritũ [q] †⸢ ⸣ eris ꝑtes. ij. [r] †⸢ ⸣ cere. x. dis soluãť digitis in sole ⁊ administrenť. Aut ceruse, ⁊ aluminis añ. viij. corticũ eris, sal' gẽme, turis, floris eris, corticũ g̃natoꝝ oium añ. ꝑtes. ij. calcis ꝑs. j. ce re. x. olei myrtini q̃ꝫtuꝫ sufficit. Et iteꝝ merdasengi, olei añ. lb. j. gallaꝝ nõ ꝑforataꝝ. aristol'. añ. ʒ. j. am/moniaci. ʒ. j. minuti turis. ʒ. ij. fiat ex eis linimentuꝫ sup ignem, ⁊ moueatur cum radice canne.

¶ Curatio fistularum, ⁊ coriorum, que non conglu/tinantur. Cap.XI.

IN fistulis võ, ⁊ earuꝫ iudicijs, ⁊ speciebus ipsaruꝫ iã est dictum qđ dictũ est. Ueꝝ qđ neces sariuꝫ est de regimine cursus vir⁹, ⁊ hu miditatũ corruptaꝝ ab eis, cũ ꝑꝑatione aut ꝑforatione iã declarauim⁹ iteꝝ in locis añ hunc locum. Curatio aũt ꝑꝑria fistulis diuersificať iteꝝ.

[a] A. sic sup mem bꝝ virile admi/nistreť in eis me dicamẽ đ cartis combustis

[b] A. qm̃ nõ oꝫ vt ipsa sint ostraca/ta vl' ostracosa

[c] A. Alchirunie

[d] †A. ⁊ fricať ipꝫ ita vt ex eo san/guis exeat Alia litera ꝓfacere vt ex eo fluat sanguis, ⁊ illđ cuꝫ fricatio/ne ipsius

[e] A. fuerint vari ces q̃ ibibũt ea seu q̃ mittũt hu morẽ ad ea tunc incide ipsas

[f] A. ⁊ ex̃he eas

[g] A. sis occupat⁹ circa varicem

[h] A. varices

[i] A. varice

[k] A. Alia litera dico ꝙ qñ vlcera sunt antiq̃ta ⁊ lõ gi temporis

[l] A. facias fluer sanguinẽ ex eis cũ rubificantib⁹ Alia litera cũ icisiõe facias ex eis fluere san guinem

[m] A. alsaburcbã ⁊ scoria reliq̃ruꝫ speꝝ ferri, ⁊ id q̃ auꝝ adheret

[n] —— A.

[o] A. aut oleo quocunqꝫ

[p] A. ad vlcera đ eis q̃ dñr alchi/runie sumantur

[q] †A. ℞. corticũ

[r] †A. aluminis partes duas

a A. faciles

b A. ostracositates

c A. istis est acceptio vel remotio illi⁹ ostracositat⁹

d A. mala fraudulenta
Alia litera caro fraudulēta et aludchi

e A. aludchi

f A. mundificat

g A. error

h A. longitpis

i A. vel remotio ostracositatis cū incisione

k A. vl' cū incisione meat⁹ oblīq tortuosi ita vt fiat meat⁹ ꝑm sitū rectū vt sciat̄ incessus cauterij, ⁊ penetratio ipsius cū cautella ⁊ obꝯuatiõe dõec cauterizet ⁊ eradicet. Aut fiat cauteriū cū medicinis acutis

l A. ⁊ ꝑforet̄ vel reponat̄ i ampulla bñ obturata

m A. facilis curationis

n †A. Et nō est melior

Alia litera
o ——— A.

p A. siccis aut humectat⁹ seu mollificatis parū p ñ currentibus

q A. cõmemorato

r A. sucutun

s A. alsuri

t †A. cum aceto aut āmoniacū

v A Alia litera radicis anchusa

Fistule.n.aut sunt recētes ᵃ⌈currētes:⌋aut sūt antique, q̄rum ᵇ⌈ꝯcauitates⌋iā ꝓfundate sūt in carne vehemēter: ⁊ iste q̄dē sunt difficilis curatiõis: nā illud qꝺ necessariū est in ᶜ⌈hoc est acceptio illi⁹ ꝯcauitat⁹ toti⁹⌋cū incisiõe eradicāte ex laterib⁹ cum nouacula, aut alijs: aut p cauteriū cū igne: aut cū medicamine: ⁊ illꝺ ē prauū, ⁊ ingētū: ⁊ ꝓprie qñ est in vicinitate nerui, aut mēbri sublimis. Et fortasse eger est decliuior ad hoc vt remaneat illꝺ cum eo, ⁊ tolleret illud, q̄z vt patiat̄ eius curā. Et fortasse est pol'e vt ericcet̄, ⁊ corrodat̄ ei⁹ caro ᵈ⌈vnctuosa, fraudulēta⌋itra ipaz, ⁊ ericcet̄ residuū carnis ei⁹ mortue: ⁊ ꝯsolidet̄, ⁊ remaneat q̄eta spatio longo, ꝑter q̄ fit adhuc ꝯsolidata itegre. Et q vult illꝺ, op₃ vt mundificet fistulā a carne fraudulēta ᵉ⌈vnctuosa⌋q̄ est in ea deinde impleat eā medicinis exiccatiuis, ⁊ dimittat eā cū dispōne exiccatiõis ei⁹, q̄m ipsa ᶠ⌈rēanet,⌋dum nō cadit, ᵍ⌈timor⌋in repl'one, aut humiditate ꝯpl'onis, aut aduētu aque, aut situ iacēdi sup eā doloroso: aut offensiõe: aut vberatõe: aut tussi: aut tremore. De curatiõe vͦo eradicatiõis ei⁹, ⁊ ipsius euulsiõis, scias q̄ qum ipsa est fraudulēta ʰ⌈putrida⌋antiq̄ non est medicamē nisi abscisio ⁱ⌈cū adustiõe⌋aut cauterizare eā cū igne, ꝑm q̄ oñdim⁹, cu₃ ꝑforatione ᵏ⌈meat⁹ tortuosi inter meat⁹ ei⁹, vt sciat̄ intentio cauterij, ⁊ penetratio cū cautella inuētiõis ei⁹, donec coquat vl' cauterizet ⁊ abscindat̄. Et cauteriū cū medicinis acut⁹ est⌋sicut s͛ sal ammoniacū, ⁊ arsenicū, ⁊ sulfur, ⁊ flos eris, ⁊ argētū viuū est de summa eoꝝ: Extinguat̄ argētū viuū, ⁊ misceat̄ cu₃ tāto limature ferri, q̄ztū ipm est, ⁊ alkali q̄ztū est ei⁹ medietas, ⁊ calcis q̄ztū est ei⁹ medietas, ⁊ sublimet̄ in aluthel ˡ⌈aut ꝑfocet̄ in kimima⌋s₃ q̄ sciūt illi q occupati sunt cu₃ hoc ca. ⁊ sblimet̄ sic sal. Qū ergo ponit̄ ex eo sup fistulam, inflāmat̄, ⁊ assat̄, ⁊ sepat a carne, qꝺ accipiat̄ cū forcipib⁹, ⁊ extrahat̄: ⁊ assiduet̄ cibatio mēbri ex butyro vna hora post aliā, vt q̄escat dolor: ꝺinde curet̄ curatiõe vlceꝝ. De fistulis vͦo q̄ est recens, ᵐ⌈currens⌋op₃ vt abluat̄ cum medicinis fortib⁹ ⁿ†⌈ ⌋sicut kitrā ⁊ aq̄ cineꝝ ⁊ aq̄ maris ᵒ⌈⁊ sic⌋salsa, ⁊ aq̄ saponis, ꝑmixtis cū ea arsenico, ⁊ sale ammoniaco: ⁊ aq̄ sublimata ex calcucecaumenõ, ⁊ sale ammoniaco ᵖ⌈sicco, ⁊ ex sansuco nõ currēte⌋: Et aq̄ in q̄ decoquunt̄ alkali, ⁊ calx corticū ouoꝝ, ⁊ calx. Qum ergo mūdificata fuerit, ponat̄ sup eā medicamen de kerua. Et empl'm de arsenico ᑫ⌈reiterato⌋in medicinis algarab, est mirabil' iuuamēti. Et medicamē Sal'. alcartusin. Et medicine cõposite ex dragāto, ⁊ calcadis, ⁊ ere vsto, ⁊ flore eris, ⁊ q̄ sunt sikia illis: Et ex cētaurea, ⁊ farina herbi, ⁊ ireos, ⁊ ʳ⌈suructas.⌋Et iā experta est radix scolopēdrie: nā ipa cū fistula implet̄ ex ea, sanat ipam. Et sil'r qu₃ fistula implet̄ ex helleboro iteꝝ, ⁊ dimittit̄ trib⁹ dieb⁹ sanat ipaz. Et sil'r ˢ⌈alsenij⌋⁊ sil'r succus cucumeris agrestis cū glutino alboti. Aut succ⁹ radic⁹ almaroth, aut flos eris, aut āmoniacu₃, ᵗ†⌈ ⌋⁊ calcadis, ⁊ dragātū, ⁊ colcotar, ⁊ gūmi cū aceto. Aut sumat̄ vrina infantiū, ⁊ sine cessatione terat̄ in mortario plūbeo, dõec inspisset̄, ⁊ exiccet̄, ⁊ administret̄. Medicamē quo vtunt̄ illi ꝺ alexādria ᵘ⌈oppoponacis⌋dragāti assati, ⁊ colcotar, ⁊ floris eris, ⁊ aluminis oium āñ. ꝑs. j. cātaridaꝝ ꝑs. 5. fiat puluis, aut empl'm, aut aggregetur cum aceto in quo decocte sunt cātarides: ⁊ fortasse ponit̄ cum eo mel. Et iteꝝ sumantur aloes, ⁊ flos eris, ⁊ merdasengi, ⁊ cortices ouorū calcinati, qꝺ est eis fortius plimu₃, ⁊ ꝑmisceātur. Et iteꝝ medicine fortes q̄s diximus in capl'o eoꝝ, que sunt difficil' ꝯsolidatiõis. Et qum appet caro bona administra ꝯglutināntia, facientia nasci carnem. Et qñ est ꝓpe eā os corruptū, tūc op₃ vt rectificetur ⁊ curet̄ curatione sua. Et qum vides humiditates virulentas minorari, aut saniosas redire, tunc iam curatio confert.

De carne addita super vulnera. Cap. XII.

IN curatiõe illius sunt necessarie medicine abstersiue, ⁊ exiccatiue: et q̄zto magis sunt minoris mordicatiõis, tāto sunt meliores. Et op₃ vt non expectet̄ h̄ de adiutorio nature, qꝺ expectat̄ in nascētia carnis: nascentia.n. carnis est opus nāe. Et ˣ⌈oē qꝺ nā nasci nõ facit, siue sit⌋cum adiutorio medicine, aut absq₃ ei⁹ auxilio, est ꝯ͛riū opatiõi nāe: ꝑp illꝺ igit̄ op₃ vt sit plimū sustētationis sup medicinā. Et scias q̄ trocisci facti ad hoc nõ ꝯferunt illi qꝺ ex ea antiquū est, immo recēti. Qꝺ si ex eis fuerit aliq̄d necessariū, tūc oportebit vt in faciēdo trociscos sit ꝯseruatio, ⁊ reponant̄ in loco quē non corrūpat aer. Et iā laudate sunt ad hoc feces aceti, s₃ illud nõ est apud me penit⁹ sanū ⁊ facere eos trociscos, ⁊ formas sil'es auellanis est magis ꝯseruās v͛tutē. Qꝺ vͦo dr̄ q̄ ipsa indiget vt imbibat̄ aq̄ ʸ⌈calida⌋de arsenico, ⁊ alijs, ᶻ†⌈ ⌋est illꝺ qꝺ ꝑparat eā ad resol'onez v͛tutis, ⁊ adiuuat aerē corrūpētem eā. Et medicamē q̄dē qꝺ est grossi⁹, ⁊ fixior⁹ v͛tut⁹, est magis iuuatiuū in hoc capl'o, nõ ex ꝑte v͛tutis, q̄m fortasse subtile est fortius: s₃ ꝓpterea q̄ passio eius ex aere, ⁊ humoribus cõmixtis est minor, ⁊ fixio ei⁹ cū dispōne sua est maior, Et iste medicine s͛ sicut cortices eris, ⁊ ostraca adusta, ⁊ due spēs eriorum adustoꝝ cum carnibus suis: veꝝ eritij ⁊⌈remanent⌋⁊ ꝯstringunt carnē plusquā oporteat ⁊ fortius de illis q̄ numerauim⁹ est flos lapidis nominati ꝯ⌈esie,⌋⁊ fortius eo est ꝝ⌈scorie⌋⁊ glutinū auri, ⁊ colcotas: ⁊ ᵃ⌈dragātum adustionis⌋minorat v͛tutem eoꝝ, ⁊ mordicationē simul, ⁊ addit eoꝝ sbtiliationez: ⁊ flos eris est fortis, ⁊ nõ est sicut ziniar: ⁊ ꝓprie fcm̄ ex corticib⁹ eris. Et ex eis que corrodunt carnē additā ᵇ†⌈

ē vt sumāt̄⌋alkali, ⁊ calx nõ extincta, ⁊ dimittāt̄ i sexcuplo sui aq̄ in sole septē dieb⁹, ⁊ moueāt̄ oi hora dõec igrossentur, ⁊ fiāt sic lutū, ⁊ fiāt ex eis trocisci, ⁊ administret̄. Et sil'r trocisc⁹ fictilic⁹, ⁊ vnguētū viride est mirabile, ⁊ viride fcm̄ cū sale gēma. Et vnguētum qꝺ nominat̄ alescorexeli corrodit carnē sine mordicatõe: ⁊ medicamē dudume: ⁊ medicamē dianor: ⁊ medicamē fcm̄ ex corticib⁹ eris, ⁊ minuti turis est ꝯueniens carni ᶜ⌈male, ⁊ accipit humiditatē⌋sicut cottū ⁊ oēs medicine fcē ad ᵈ⌈hoc vt mittant̄ in nasum.⌋

Regimē vlceꝝ disruptoꝝ p⁹ ꝯsolidatõez. Ca. XIII

CUratio p⁹ eoꝝ disruptionez est, vt accipiat̄ caro mala, ⁊ os qꝺ seq̄tur eā: deinde occupis in ꝺficatione eius ꝑm q̄ scis. Et exhentia ossa fortasse sūt cū medicinis attractiuis, sicut sunt folia papaueris nigri empl'ata cum folijs fici, ⁊ sauich: aut semen hyusqami albi, ⁊ calcadis equalibus partibus emplastrata.

Eradicatio vestigioꝝ vlceꝝ, ⁊ vulneꝝ. Cap. XIIII.

INdiget eradicatio vestigioꝝ vlceꝝ, ⁊ vulneꝝ medicinis abstersiuis, fortis abstersionis, mūdificatiuis: ⁊ sint virtutes earum proxime virtuti eius quod abstergunt:

x A. Alia litera comestio vl' corrosio ei⁹ qꝺ natura nasci facit

y A. acuta

z †A. ⁊ aceto

⁊ A. mūdificant parum

ꝯ A. assius

ꝝ A. alsuri

a A. vitriolum. Et adustio

b †A. corrosione bona ē alchali ⁊ viride eris. Et multotiēs resoluit carnē addita ⁊ ꝺrumescere facit ea₃ si ꝓiciat̄ sup eā pānus infusus in aq̄ maris aut i aq̄ i q̄ dissolutum fuerit sal amarū. Et q̄n̄q₃ sumitur

c A. que ē addita valde rara vl' mollis

d A. hemorroides nasi

ergo curet̃ forte cum forti: ⁊ qđ est minꝰ eo cũ eo qđ est minus eo. Medicine aũt mũdificatiue fortiũ vtu/ tum sunt vbigr̃a. vt sumat̃ sq̃ma ferri cũ lacca, ⁊ tri fera ⁊ liniant̃ desup [a]†⌈

calx ⌋⁊ mel aut succꝰ calam̃ti, ⁊ albugo oui: ⁊ [b]†⌈ ⌋arsenicũ ⁊ lapis pipis cũ eo. Medicine autẽ [c]⌈leues lenibꝰ⌋sunt fabe, ⁊ farina ciceris ⁊ semẽ raphani, ⁊ lutũ molle, rarum [d]†⌈ ⌋⁊ cortices melonis. Et adeps asini est bona valde: ⁊ ꝓꝑe qñ associant̃ ei q̃dã ꝑdi/ cta. Uestigia aũt vlcerationis, aut vberationis, ab/ stersio cum oleo de lilio delet velociter. Amplius [e]⌈trocisci quos⌋ego dicam in cap. decorationis.

Tractatus quartus de solutione continuitatꝭ ner/ uorum: ⁊ quod non pendet cum restauratione de so lutione continuitatis [f]⌈neruorum.⌋

De vulneribus neruorum, ⁊ que currunt cursu eo/ rum. Cap. I.

NEruis ꝓpter vehe mentiã sensus eoꝝ, ⁊ ꝯtinuitatẽ su am cũ cerebro accñt ex vulneribꝰ dolores vehemẽtes valde: ⁊ lesio/ nes valđ magne, sic̃ spasmꝰ, ⁊ ꝑmi xtio rõnis: ⁊ multotiẽs ꝑducũt ad spasmũ absq̃ añcessione lesiõis praue: ⁊ nõ sit in eis excusatio, qn illic sit a͞pa magnum absq̃ dolore ma gno. Et faciliores eoꝝ dispõnes sũt febres: ⁊ a͞pata multa appent in alijs locis, q̃z in vulneribꝰ, ⁊ sitis, ⁊ vigilie, ⁊ desiccatio lingue: ⁊ ꝓprie qñ accidit illic a͞pa. Et silr̃ est dispõ vulneꝝ cordaꝝ lacertoꝝ: ⁊ ꝓꝑe in latere capitis eaꝝ. Et qñ a͞pant̃ nerui, ⁊ que sunt eis silia: aut aduenit eis frigꝰ, spasmant̃. Et si adue/ nit eis putrefactio, [g]⌈corrumpit̃ mẽbꝝ, ⁊ augmẽ/ tat̃.⌋ Et putrefactio qdẽ festinat ad eos, qm̃ ipsi sũt creati ex humiditate quã ꝯgelauit, ⁊ coagulauit fri gus. Et ad hmõi qdem ꝓperat putrefactio ex hũidi tate, ⁊ ex calitate humida, ⁊ decoq̃t̃ in eo. Et silr̃ aq̃ qdem frĩe nocẽt ex ꝑte spasmi: ⁊ cal'e ex hoc q̃ putre faciũt: ⁊ silr̃ oleũ. Ueꝝ oleum q̃nq̃ est necessariũ. s. illud qđ est calefactũ, ꝓp necessitatẽ sedãdi dolorez, aut ꝓp subtiliãdas medicinas, ⁊ facere eas currere ⁊ sũt medicine resistẽtes q̃litati humectãti: Et [h]⌈pũ gẽtes sole q̃nq̃ ꝑficiunt⌋hãc oꝑationẽ. Et q̃nq̃ qui ex eis vulneratꝰ ẽ, a͞pat̃ [i]⌈ẽt, ⁊ ẽ eiꝰ oꝑatio tardior⌋ ⁊ silr̃ eiꝰ maturatio, ⁊ curatõis susceptio est tardior. Et q̃nq̃ vlcerant̃ nerui, ⁊ sunt vlcera tardioris ꝯso lidatiõis, ⁊ tardioris maturatiõis. Et oẽ vulnꝰ qđ fit in neruis, aut est pũctura, aut scissio. Et fissura q/ dem aut fit cũ detectiõe nerui, aut sine eiꝰ detectiõe: ⁊ illđ qdẽ aut fit in lõgitudine, aut latitudine. Et vul nera qdẽ cadentia ꝭm lõgitudinẽ in neruis saluiora sũt cadẽtibꝰ in latitudine: villus. n. sanꝰ ledit̃ ex vici nitate incisi, ⁊ nocet̃ ꝑ ip̃m, ⁊ nocet cerebro, ⁊ facit accidere spasmũ, ⁊ egritudines magnas. Et fit iteꝝ multotiẽs necessariũ tunc abscindere vulneratuz, ⁊ pũctũ cum totalitate, ⁊ ꝓuenit ex eo qes, ⁊ sepantur accñtia mala. Et vulnera qdẽ in pãniculis sũt leuio ra eis q̃ sunt in cordis, nedũ eis que sũt in neruis: et tu qdẽ scis pãniculum cum testimonio, ⁊ fortasse sci uisti eũ ex anatomia. Et si pãniculus a͞pat̃, non vr̃ in eo incessus villoꝝ in lõgitudine: ⁊ in corda pãni/ culari vr̃ incessus [k]⌈pãniculoꝝ⌋in longitudine. Et corda est dura valde, ⁊ nõ est pãnicularis in eiꝰ duri tie,⌋ Et pãniculus suffert suturã. Et i vulneribꝰ, ⁊ disruptionibꝰ q̃ adueniunt ligamẽtis nascentibꝰ ex osse ad os non est malũ ⁊ sufferunt vehementiorem

[a]†A. Alia litera ⁊ apđ me erugo ferri est melior ⁊ viride eris ⁊ pũ/ gat̃ cum acu ⁊ li niat̃ desup calx ⁊ mel aut liniat̃ đsup stafisagria

[b]†A. ad illđ qđ ẽ iobediẽs ⁊ dif ficile sumatur

[c]A. leuis exicca tionis

[d]†A. ⁊ semẽ me lonis

[e]A. lege que

[f]A. ossium

[g]A. corrumpit mẽbꝝ a͞pando

[h]A. pũctura so/ la q̃nq̃ ꝑficit

[i]A. ⁊ est a͞patio aꝑꝑitio tarda

[k]A. villorum

curam ⁊ non timet̃ ex abscisione neruoꝝ illud qđ ti met̃ de eorum conquassatione, ⁊ de incisione partis eoꝝ in latitudine q̃zuis membꝝ [l]⌈contrahatur.⌋

Canõ curatõis solõnis ꝯtinuitatꝭ neruoꝝ. Cap. II.

MEdicamen vulneꝝ neruoꝝ ẽ illđ, qđ ẽ cal'z, sic/ cum, subtiliuz ꝑtiũ, eq̃lis calitatꝭ, ita vt nõ mordicet, ⁊ sit eiꝰ exiccatio vehemẽs valde cũ attractione, non cũ stipticitate oĩo. Et oẽ in q̃ est calitas subtil' cũ exiccatiõe vehe mẽti, subtil' subẽ, nõ euat̃ ab attractiõe, ⁊ caueat̃ sti pticũ in eis, ⁊ ꝓprie in ꝑncipio rei, nisi sit cũ abster/ siõe, sicut es vstũ, ⁊ scoria eris, ⁊ qđ est [m]⌈huiꝰ gñis subẽ⌋subtilia ip̃m cũ trituratiõe in aceto, in q̃ nõ est stipticitas. Et q̃nq̃ timet̃ ex aceto, ⁊ subtiliatõe eiꝰ [n]⌈ꝓcessio⌋calitatꝭ subtil' in re spissa. Et si necessaria est fortꝭ calitas q̃nq̃, tũc necessaria ẽ vt non sit ꝓfun dãs tm̃, sꝫ vt frãgat̃, ⁊ declinet̃ cũ ea ex eo qđ ei ad/ misceť ad eq̃litatẽ, vt calefaciat cũ mẽsura, ⁊ exiccet cũ fortitudine. Et si fuerit neruꝰ detectꝰ nõ sufficit aliq̃d cui sit acuitas oĩo: ⁊ est nocumẽtũ illiꝰ cũ eo magnũ. Et silr̃ si [o]⌈inuenerit⌋medicamẽ, aut pãnũ [p]⌈qđ administrat̃⌋sup vulnꝰ cui obuiat dum ẽ frm actu, tc̃ lesio nerui ab eo ẽ vehemẽs. Et qñ accñt vul nera in neruis, tũc nõ oꝫ vt ꝓperẽt ad incarnationẽ, sꝫ oꝑꝫ vt incipiat̃ a sedatiõe doloris, vaporãdo cuz pãnis calis, ⁊ cũ oleis [q]⌈calis⌋⁊ cũ oleo omphaci no ꝓꝑe, qm̃ in ipso est stipticitas q̃dã: ⁊ cuz adipibꝰ iteꝝ. Et sit eoꝝ calefactio supra tepidũ [r]⌈ꝓp fr̃a, Et silr̃ sit tua intẽtio⌋in sedatiõe a͞patꝭ. Et de illis que administrant̃ ẽt tunc, sunt empl'a facta cum sirupo acetoso, ⁊ cum aq̃ cineris, ⁊ ex [s]⌈cibis ⁊ potibus⌋ sic̃ farina fabaꝝ, ⁊ berbi, ⁊ ciceris, ⁊ lupini amari, ⁊ sauich ordei, ⁊ alijs: immo ista iteꝝ administrãt̃ anteq̃z a͞pent̃. Et q̃nq̃ ꝯfert administrare illđ qđ ẽ leue. Cum ergo fit in eis illđ, ⁊ accidit securitas ex supfluitatibꝰ q̃ effundunt̃, ꝑ illđ qđ administrat̃ de ffomia, ⁊ euone, tunc incarna. Et nõ sedes dolorem eoꝝ cũ aq̃ cal'a oĩo, immo cũ oleo subtiliũ ꝑtiuz, in quo nõ est stipticitas, cal'o vsq̃ ad terminũ nõ [t]⌈sup fluum:⌋cal'm. n. supflue, ⁊ frm nõ ꝯueniũt ei. Et ml'/ totiẽs qdẽ ꝯtingit q̃ vulnꝰ iã appropinq̃t sanitati, ⁊ nocet ei frigꝰ, ⁊ fit vehemẽs dolor, ⁊ redit lesio: q̃re fit necessariũ vt succurrat̃ statim cũ sedatiõe, ⁊ cum oleis calefactis embrocãdo cũ eis. Qđ si neruꝰ ille fuerit discooptꝰ, ⁊ fuerit icisio in lõgitudine, tũc stu/ de vt coopias ipsum carne, ⁊ pone sup ip̃m medici/ nas [u]⌈pũgitiuas⌋q̃s diximꝰ. Et stringe ip̃m cũ pã/ nis [x]⌈lõgis⌋strictura colligẽte, ⁊ aggregãte [y]⌈sẽ/ per⌋rẽ magnã loci sani. Si aũt [z]⌈disrũpat̃⌋in la titudine tũc necessariũ est suere ip̃m. Et si nõ [⁊]†⌈ ⌋ꝯglutinat̃. Et qñ [ꝯ]⌈ꝓperat res, ⁊ times putre factionẽ, succurrere q̃ztum tibi est pol'e. Qđ si a͞pet̃ ⁊ adueniat frigus ei, ꝓueniet ei spasmus, ⁊ putrefa ctio ꝯhit membꝝ:⌋q̃propter nõ oꝫ vt incarnet̃ ca͞p vulneris, neq̃ colligat̃ nisi post sanitatẽ. Cũ ergo est in eo strictura, amplieť: qm̃ illud ꝑducit ad pu/ trefactionẽ vulnerum per illud qđ aggregat̃ in eis de viru, ⁊ alijs: ⁊ cum hoc dolor fit vehemẽs: quaꝛ non oꝑꝫ vt incarnet̃ oĩo, nisi postq̃z exiccat̃ exicca tiõe decẽti: ⁊ securitas fit ex oĩ a͞pate, ⁊ putrefactio/ ne. Et ꝓp illud oꝑꝫ vt soluat̃ strictura [ꝝ]⌈sup medi/ camen, ⁊ medicamen, vt festinetur⌋ex alio. Et for/ tasse soluitur in die, aut in nocte bis aut ter. Et for/ tasse est necessarium vt faciat illud, iterum in nocte illius diei, aut die illius noctis, si fuerit [a]⌈in longi/ tudine,⌋⁊ proprie quando illic est mordicatio. Quod si non fuerit, tunc necessitas illiꝰ erit minor,

[l]A. iezemen

[m]A. simile huic gñis, vel grosse substantie

[n]A. egressio

[o]A. applicaue/ rit

[p]—— A.

[q]A. calefactis

[r]A. qm̃ tepidũ ẽ ex gñe froꝝ ⁊ silr̃ sit vehemẽs co/ natus

[s]A. pulueribus

[t]A. superflue

[v]A. sedãtes do/ lorẽ vl' pũcturã dolorosam

[x]A. latis

[y]—— A.

[z]A. sit vulnus

[⁊]†A. minime

[ꝯ]A. magnificat̃ dolđ vl' lesio ⁊ ti met̃ putrefactio in vulnere cadẽ te in latitudine tũc seca vl' icide ip̃z total'r ⁊ stu/ de vt ꝑserues ab a͞pate ⁊ putrefa ctiõe q̃ztũ ẽ tibi pol'e qm̃ si a͞pat̃ ⁊ adueniat ei fri gus ꝓueniet ei spasmꝰ ⁊ putre/ factio ꝺstruẽtes motuz membri

[ꝝ]A. a medicami ne velocius q̃z

[a]A. longa.

⁊ sufficiet bis facere illud mane, ⁊ vespe. Et opz vt
obserues in medicinis eoꝝ ne calefaciāt vltra q̄ȝ sit
necesse, neq̄ȝ abbreuief in calefactione necessaria: ⁊
silr̄ in absterſiōe ⁊ exiccatiōe: ⁊ in ꝯrio vtriusq̄ȝ. Qū
ergo videris qd̄ iā calefactū est, tūc infra ipm̄. s. mē
bꝝ cū mēsura que minuat additionē ab eo qd̄ ē ne/
cessariū. Et qn̄q̄ȝ expiunf cerata fcā cum euforbio
super crus hoīs sani, ⁊ silis infirmo in ꝯplone sua, ⁊
ipsi⁹ forma, ⁊ ꝯsiderat an supfluāt in calefactōe ei⁹,
an nō calefaciāt ipm̄ in aliq̄, de quo sit curāduz: aut
calefaciāt ipm̄ calefactiōe tpata, ⁊ tunc ꝑm illā q̄ȝti
tatē postea administraf sup infirmū, ⁊ expiunf sup
ipm̄ ꝑo: veꝝ vt expianf sup aliū de illis q similanf ei
in ꝑmis, est meli⁹: vt nō sit necessaria in expiētia eo/
rū sup ipm̄ alteratio plima. Et cū hoc toto qū ner
uus est discooptus, ⁊ vuln⁹ amplū valde, nō suffert
aliqd valde calm̄ sicut euforbiū, ⁊ sulfur, ⁊ eis silia:
īmo idiget medicamine qd̄ est sic̄ tutia: ⁊ iteꝝ medi/
camine fcō ex calce abluta ablutiōe vltima in hora
vna. Et opz vt sit oleū qd̄ administraf in ceratꝫ eius,
⁊ ei⁹ linimētis, sic̄ oleū roſ. ⁊ myrtinū qd̄ nō terigit
sal. Et glutinū iteꝝ qn̄ administraf in istis medici/
nis, opz vt sit ablutū. [a] ⌈Et mel iteꝝ vt sit ablutuz⌋
⁊ tutia opz vt sit abluta. Et nō opz oino vt sit in eis
de acuitate, ⁊ mordicatiōe. Et si fuerit in eis stipti/
citas pua in curatiōe discoopti [b] ⌈lz⌋ cū ṽtute resol/
uente sine mordicatiōe, ⁊ ꝓprie qn̄ infirm⁹ est debil
ꝯplonis: [c] ⌈Mēbra itaq̄ȝ digniora⌋ elōgari a frō, ⁊
aquositate, ⁊ vnctuositate, ⁊ eis silib⁹ sunt [d] ⌈que sr̄
discoopta:⌋ nō. n. est eoꝝ nocumētum in discoopto
cui obuiat, ⁊ quod ledūt, sicut ē eoꝝ nocum̄tū in eo
cui nō obuiat, nisi paꝝ: ⁊ nō obuiat nisi ei qd̄ ꝯtinet
ipm̄, ⁊ ipm̄ seqtur: ⁊ si nō fuerit excusatio, tūc ꝑm ꝙ
dixim⁹. Quod si fuerit illic ṽt⁹ aliq̄ in creatōe, tunc
nō erit malū si administres trociscos pauli, ⁊ troci/
scos de colcotar, ⁊ trociscos andronij, ⁊ p̄ssium cuz
vino cocto, aut cū oleo: in hyeme qdē cū oleo subti/
li, sed in estate cū oleo roſ. Et tus, ⁊ glutinū alboti,
⁊ albezard cū q̄ȝtitate minore q̄ȝ de medicinis disco
operti. Et de eo qd̄ rectū est, q̄liacūq̄ȝ sint vulnera, ē
vt ponaf sup medicamē [e] ⌈methabazelenis ifusus⌋
in oleo. Et sicut neru⁹ discooptus ē dignior alijs ner
uis, vt alleuiatio fiat in eo, similr̄ ligamenta que na
scunf inter ossa sunt figuraꝝ dignioꝝ, vt operef sup
ea cum medicamine forti. Ligamēta aūt que conti/
nuanf cum lacertis sunt inter vtrasq̄ȝ res. Et d̄ vul/
neribus a qbus necesse est magis elōgare aquā, est
vulnus nerui: ⁊ silr̄ frigus, quāuis minoref, tn̄ est d̄
rebus nocibilioribus ei. Et oleū iteꝝ nocet, ⁊ non
est necessariū nisi apud sedationē doloris calidum.
Et non opz vt abluaf vulnus, neq̄ȝ cum aqua, neq̄ȝ
cum oleo, immo sollicitus sis vt abstergas humidi
tatē cum pānis, aut lana in fine lenitatis: neq̄ȝ etiaz
cum vino cocto, nisi sis secur⁹ a nocumēto humidi/
tatis eius. Et qn̄ exigit aliqua egritudinum vt sup
ipsam ponaf, ⁊ ꝓprie super illud qd̄ est discooptuz,
oleum, tunc opz vt transeat sup ipsum in ꝑmis vinū
coctum, deinde oleū. Jnqt Gal. accidit cuidā homi
ni punctura cū ferro minuti capitis, ⁊ disrupta ē cu
tis, ⁊ ꝯtinuata est qbusdam neruis manus ei⁹: me/
dicus ergo posuit empl̄m qd̄ iam exptus fuerat in
incarnatiōe vulneꝝ magnoꝝ in carne: quare apat⁹
est locus: ⁊ postq̄ȝ apatus fuit, posuit desup medici
nas mollificātes, sicut emplastrum de farina tritici,
⁊ aq̄ ⁊ oleo, quare putrefacta est manus hominis,
⁊ mortuus est. Et quādo accidit spasm⁹ ex vlcerib⁹
in eis, tunc de eo qd̄ necessariuz est, si iam [f] ⌈stricta
fuerit scissura cutis, est⌋ vt apiatur, ⁊ administrenf
medicine ꝯferētes illis vlcerib⁹ exiccātes ea, subti/
les valde. Et vt sit sollicitudo in hoc, vt pueniāt ad
ꝓfundū. Et quādo est [g] ⌈vulneris disruptio⌋ ⁊ pun
ctura, ⁊ nō est apa, tūc curatio ē curatio localis. Et
opz vt sit fortioris calitatis, ⁊ fortioris exiccatiōis,
q̄ȝ illd̄ qd̄ administraf sup scissurā: quoniā illd̄ pene
trat ad egritudinem facilius. Et opz vt sit regimē
vulnerati in neruis subtile, ⁊ vt sit in vltimo sbtilia/
tiōis. Et qum dolor facit accidere apa, tūc necessa
riū est dare cibū: ⁊ ꝓpe qn̄ vulnera sr̄ in latitudine:
nā necessaria est illic flomia vene sine sollicitudine,
⁊ sine timore sincopis ṽbigr̄a. Et oz vt sit strat⁹ eius
[h] ⌈hūid⁹.⌋ ⁊ obꝑues mēbra ꝓpinq̄ vulnerib⁹ cū iun
ctiōe: ⁊ silr̄ caput ei⁹, ⁊ collū, ⁊ sbascellas ipsi⁹ cū in
unctione: si fuerit vulnus in supiorib⁹: ⁊ silr̄ pectinē,
⁊ inguina, ⁊ proprie si fuerit vulnus in inferiorib⁹,
⁊ partibus cruris.

¶ Medicine vulnerum neruorum, ⁊ vlcerum ipso/
rum. Cap. III.

GLutinum alboti est d̄ meliori
b⁹ medicis vulneꝝ
neruoꝝ. Veꝝ illr̄ q sr̄ sic̄ infantes, ⁊ mu/
lieres, ⁊ cui⁹ ꝯplo ē vehemētꝫ hūiditaꝫ
suffic̄ qd̄ ē sic̄ glutinū alboti solū, pulue
rizatū cū pauco oleo, qd̄ ipz leniat, ⁊ viscosū faciat,
si fuerit siccū: ⁊ resina loco ei⁹. Jn illo āt cui⁹ ꝯplo ē
siccior, ⁊ caro durior, oz vt misceaf cū eo euforbiū,
⁊ qd̄ est ei silē: aut vet⁹, aut recēs: aut paꝝ, aut mul/
tū ꝑm ꝯplonē corpis, ⁊ ei⁹ calefactionē. Et sit sūma
ei⁹ qd̄ daf de forti recēti. xij. ps cerati: aut d̄ glutino
alboti, aut ei sili sit. iij. ps cerati aut ei⁹ cuz q̄ miscef.
Et qn̄q̄ȝ admiscef ei preter euforbiū de lacte titima
li, qm̄ est mirabile, ⁊ de assa, ⁊ de ſapino, ⁊ de oppo
ponaco, ⁊ qd̄ ē debili⁹. s. baurac, ⁊ spuma ei⁹, ⁊ sul/
fur calefcm̄ cū olō ꝑz q̄ȝtitatē sorditiei balnei, ⁊ flos
lapidis asius: ⁊ oē attractiuū hūiditatū ad exterio/
ra: ⁊ dragātum iteꝝ, ⁊ cinis purgatiōis eris [i] †⌈
⁊ ꝯglutinatio auri.⌋ Et for/
tasse nō repif in ꝑncipijs vulneꝝ neruoꝝ nisi fermē
tū, ⁊ administraf, ⁊ ꝯfert eis, ⁊ attrahit ex ꝓfundo
attractiōe bona. Et multotiēs iuuanf cū sorditie va
soꝝ apum, qum est nō p̄ns euforbiū, aut farina lo/
lij cū aq̄ cinerꝫ empl̄ata. Et administratio glutini al
boti est melior res cū q̄ incipif. Et post ipm̄ sic̄ em/
pl̄m basilicon ꝯfortatū cū eo cū quo opz vt ꝯfortef
de illis q̄ dcā sr̄: ⁊ fortasse pmiscef [k] †⌈ ⌋ cū cera
tis, ⁊ calefacit ea: ⁊ oz vt sit ablutū, ⁊ qd̄ eo meli⁹ ē,
est illd̄ qd̄ est ablutum cum aq̄ maris in sole calō, ⁊
q̄ȝto abluif plus, fit magis iuuatiuū. Et de medici/
nis bonis est medicamē Gal. cōpositū ex cera, ⁊ re/
sina, ⁊ euforbio ⁊ pice. [l] ⌈⁊ olō grosso⌋ d̄ vnoquoq̄ȝ
sit pars media, ⁊ de oleo ps vna. Et oleum balsami
cum subtilitate sua non est multe calefactionis: di/
co propter velocitatē sue resolutiōis. Et qum [m] ⌈vul
nera fuerint gaucziratum⌋ aut pūctura, ⁊ non asso/
ciatur eis apostema, neq̄ȝ putrefactio, tunc oportet
vt administretur emplastrum cū euforbio, aut fimo
columbino, scilicet ponatur in corpore [n] ⌈subtilio/
re euforbium, ⁊ inspissiore⌋ fimus columbinus: ⁊
adde, ⁊ minue scd̄m ꝙ vides de dispositione cor/
poris, ⁊ eius forma [o] †⌈
⁊ dilata, si sunt stricta.⌋ Et scias
ꝙ medicamen qd̄ necessarium est in [p] ⌈gauczi⌋ ne/
cessariuz est, vt sit fortius eo, qd̄ est necessariū in scis
sione. Et quz accidit in vulneribus putrefactio, tūc
ſapinū ē bonū, ⁊ farina herbi: veꝝ qum accn̄t apa/
ta, tūc farina ordei, ⁊ faria fabaꝝ, ⁊ faria herbi ite/

a —— A.

b A. est licitum

c A. ⁊ nerui di/
gniores

d A. nerui disco
operti

e A. merbazi in/
fusa

f A. fuerit facta
strictura vel con
solidatio est, vt
scindaf cutis

g A. in vulnere
punctio

h A. mollis

i †A. ⁊ allerēgi
⁊ id quo aurum
adheret

k† A. calx

l A. Alia litera
grossa

m A. vulnus fue
rit vachzi

n A. Alia litera
spissiore euforbi
um ⁊ in corpore
subtiliore

o †A. ⁊ ei⁹ ꝯplo
⁊ cū hoc nō opz
vt dimittaf os
vachzi ꝯsolidari
oino., ⁊ dilata si
fuerit strictuz

p A. vachzi

rum, que iam decocte sunt cuz aq̄ cineris, aut aq̄ pura in q̄ sit v̄tus serapini. Et quz vides vulnera ad sanitatem pvenire, non timeas tunc administrare desuper vinum coctum: opz ergo vt administres medicinas [a] ⌈infusas⌋ in eo, deinde calefac [b] ⌈ipsum, et accipe ipsum cum pānis infusis, et stringe⌋ desuper.

a A. dissolutas

b A. ipsas et accipe eas cū pānis lenib⁹ raris seu vetustis, et pone

¶ De apatib⁹ q̄ accidūt neruis vulneratꝫ. Cap. IIII.

Iam scit ex eis q̄ p̄misim⁹, et scire fecim⁹ ex canone curationis neruoꝝ, qs sit modus curatiōis apatū, que accnt eis qum vulnerant. Et opz vt iteremus illō explanādo. Dico ergo illō quod Gal. dixit in libro catageni. Inqt, qum accidit in vulnerib⁹ neruoꝝ, et mēbroꝝ neruosoꝝ flon: et flegmon est fortꝫ inflāmans valde, tūc oz vt administrent in curatiōe ei⁹ medicine fcē cū aceto, et lapidibus mineralib⁹ q̄s dixi: et plimū eoꝝ est in tractatu 2o catageni q̄rum vna hec est. ℞. calcadis. ʒ. j. et q̄rtā, et dragāti. ʒ. ix. et .s. et q̄rtā, et scorie [c] ⌈plūbi⌋. ℥. ij. et ʒ. ij. s. et corticum turis. ℥. j. s. bezard. ℥. j. et cere. ʒ. vij. et olei. ℥. ix. et aceti fortꝫ lb. ij. et q̄rtā terant medicine sicce, et infundant cū aceto. x. dieb⁹, et soluant ea q̄ soluunt, et infrent, et misceāt oia in olla, et moueant motu exq̄sitissimo donec equent. Et oz vt distillet sup mēbꝝ infirmū ex oleo bis, aut ter in die. Et qum ponit hoc medicamē desup, opz vt ponat sup ip̄m de foris lana iā infusa in aceto et oleo calefactis eq̄li calitate. Nā nō est aliqd nocibili⁹ oino neruis infirmis, neqꝫ deterius sup eos, q̄z illō qō est frīꝫ. Qō si necessariū sit emplare ista mēbra in dispōne, emplo fcō cū aceto, et melle, et cinere, tūc oz vt emplꝫ sit coctū, et vt sit farina ei⁹ faria herbi. Si āt nō fuerit tibi p̄ns, tūc administra farinā fabaꝝ, aut ordei.

c A. eris

¶ De attritiōe neruoꝝ et eoꝝ torsiōe. Cap. V.

Cum neruis aduenit attritio, tunc si nō fuerint cuz eo vulnera, neqꝫ apata adhuc, curet cū eo qō sedat dolorē: Et silr qn̄ accidit apa, tunc nō cures ip̄m cū eo qō [d] ⌈rūpit⌋ sic aq̄ cineris, et siliā: immo cura ipsum cū sedātib⁹ dolorē: et silr opz vt embrocet membꝝ cū oleo calefacto embrocatōe ꝯtinua: et sint in v̄tute illi⁹ olei mollificatio, et resolō. Et de oleis bonis in hoc est oleū anetinū, et oleū de alachoē, et oleuz de ruta: et silr empla ꝯueniētia ad illō: Et silr maluauisc⁹ est mirabil, qum terit, et ponit sup neruos tritos. Et caro [e] ⌈v̄neriaꝝ⌋ est mirabilis. Et fortasse curat cum [f] ⌈cepa bis cocta.⌋ Qō si fuerit illic apa tūc regimē in sedatiōe apatꝫ ei⁹, est vt administret desup ꝯgellatū vue cū vino, et pauco aceto, et oleo cū q̄ztitate ꝯueniēte: et calefiat cū eq̄litate, et submergat lana sordida, et p̄pe lana isopi, et ponat desup. Et si fuerit hec lesio in iūcturis, tunc illic est melius vt sedet dolor, et ponat medicamen forti⁹, et cōpositū cū eo qō maturat, et resoluit: sꝫ cuz stipticitate tempata: et opponat pid apati, et nō addat in eo. Et ꝯsidera in dolore, et apate, et intēde ad id ex eis, qō est vehemētioris intētiōis. Et qn̄ nō est dolor, tunc pfora, et administra id qō est forte, sic aq̄ cineris, et acetū, et vinū iteꝝ. Et qn̄ apa iā ꝓlongatū est, tūc ꝯforta medicamē [g] †⌈

⌋ fcm̄ cum aq̄ cineris, et qō fit cū sorditie balnei. Qō si fuerint illic in cute vulnera ēt, tūc necessaria sīt illa in qb⁹ sunt exiccatio fortꝫ, et aggregatio, et strictura qb⁹ [h] †⌈colligant ptes

⌋ sic faria fabaꝝ, et acetū: et mel, et est medicamē bonū. Et si vis vt sit fortior] exiccatiōis,

d A. resoluit

e A. ostracorum

f A. bulbis vehementer coctis

g †A. et appone resoluens vehementi⁹ neqꝫ timeas ponere in eo stiptica oino sicut medicamē forte

h †A. aggregāt ptes ꝯtuse, et ꝯferat vulneri. Qō si nō aduenit cu ti aliqd de attritione vl ꝯtusiōe, et vulnere, tunc admistra empla fcā ex his q̄ sunt

pone i eo farinā herbi: et si adest volūtas vt sit forti⁹ iteꝝ, ponat in ipo radix lilij. Et si fuerint vulnera talr vt nō curet de eis, tūc curent nerui cū eo qō ꝓhibet apationē neruoꝝ, et nō sit occupatio cū eis: Et caro ostreaꝝ est mirabil: et qn̄qꝫ curat cū cerato ex sale: et emplm̄ cū olibāo, et myrrha est cōis iuuamēti in vtrisqꝫ dispōnib⁹. Et si fuerit cū vtrisqꝫ reb⁹ dolor clamosus, tūc opz vt misceat cū medicinis pix, et emplet cum illo calo. Et opz vt caueat in torsiōe neruoꝝ aq̄, et nō approximetur neqꝫ cala, neqꝫ fra: imo admistrent olea in qb⁹ est v̄tus aromaticoꝝ stipticoꝝ, calefacta, et speꝝ cum qbus est hec dispō.

¶ Judicia neruoꝝ corruptoꝝ. Ca. VI.

Quandoqꝫ accidit frustis neruorū corruptio: et ē necessariū vt exhant: opz ergo vt extrahantur extractiōe vene [i] ⌈ciuilis.⌋

i A. medeus

¶ De neruoꝝ duritie et eoꝝ torsione. Cap. VII.

Hoc multotiēs accidit a v̄beratione, aut casu: et qn̄ p̄mitur, sentit cuz eo stupor. Et cura duritiei neruoꝝ ꝓxima ē curatiōi apatū duroꝝ, et alrosbot: et nos dixim⁹ in tabul medicinaꝝ singulariū, et in antidotario qō nec̄ariū est remēorari de medicinis ei⁹. Et qō narrabim⁹ hic, sīt medicine ex pte in eo, de qb⁹ sīt leues, sic vt sumat bdellij iudaici pōdus. ʒ. x. et infūdat in aq̄, et soluat in ea, et ꝯficiat cū eo q̄ztū ip̄m ē de radice maluauisci ꝯtriti valō, et emplet cū eo. Et silr radix lilij ꝯfecta cum ꝯgelato vue. Et iteꝝ ammoniacū, et galbanū, et euforbiū aggregata cuz fece olei. Et iteꝝ sumat semē almaru, et fiat emplm̄ cū vino cocto. Et iteꝝ medicamē diaglon cū medietate sui de stercore capno ē vltimum.

¶ Rememoratio egritudinū ossium. Cap. VIII.

In ossib⁹ aūt accnt egritudies ex corruptione ꝯplonis, et ex solone singularis: et fractura, et dislocatiōe, et putrefactiōe, et vlceratiōe, et excoriatione. Et nos qdez loq̄mur de fractura, et dislocatione que indigent restauratione post hunc locum. Illas autem que de eis indigent alijs medicinis, dicemus h̄ querentes auxilium a deo.

¶ De vētositate spine et corruptiōe ossis. Cap. IX.

Uentositatis spine cā sīt hūores acuti, penetrātes i os, et corrodētes ip̄z. Et icess⁹ vētositatꝫ spine, ē icessus dolor] iūcturaꝝ. Uerūtn̄ mā in dolore iūcturaꝝ est in carne, et in vētositate spine est in osse: Et [k] ⌈eius additio corrūpit⌋ ossis ptē vnā p⁹ aliā. Dixerūt qdā, q̄ spina ē spasm⁹ in toto corpe pp vlcus, et nō affirmat.

k A. ē et⁹ icessus vel ei⁹ dilatatio vel ꝓgressio corrumpens

¶ Signa corruptionis ossis. Cap. X.

Cum ossi accidit corruptio vides carnē sup ip̄m mollescere, et mollē fieri: et icipit in via fetor], et vir⁹: et penetrat p eā tēta facillime ad os. Qūqꝫ ꝑuenit ad os, nō iuenit ip̄m lene ita vt lubricet ab eo: imo adheret ei parūp, et q̄si iuenit rē nō firmā in se ipa, imo hn̄tez fracturā, aut putrefactionē, et [l] ⌈fortasse ōstruit⌋ et lenit: et p̄pe quz nō ē corruptio in p̄nc°. Nā in hora p̄ncipij nō appet illō cuz tēta. Et fortasse fiḡt lubricitas ei⁹ supflua corruptionē ei⁹ ex hoc, q̄ qn̄ lubricat in eo tenta in oi latere, fiḡt sepatiōez pāniculi ab eo: et illō pp corruptionez ei⁹, q̄ icepit, et illa q̄ icipiet quz corrūpet caro supra ip̄z. Et qū discoopuer] eā ab eo, iuenies ip̄z mali coloris. Et mltotiēs qdē āncedit ip̄m apa, et corruptio carnis, et mēbri in p̄mis, et mors ōinde venit ad ip̄z.

l A. qn̄qꝫ techas chas

¶ Curatio eius. Cap.XI.

Curatio corruptiōis ossis ē ei⁹ fricatio, ꝛ ipsi⁹ destructio, aut ei⁹ abscisio, ꝛ ipi⁹ seratura: siue sit fistula, siue nō sit. Nā necesse ē fricare ipꝫ ꝛ radere: aut cauterizare ꝑueniēdo ad vltimū corruptiōis ei⁹, vt cadāt cortices corrupti, ꝛ remaneat sanū. Et qñqꝫ cadūt cortices ossiū ꝑ medicinas iteꝝ sic cadūt cortices a ┼[ ]capitis, ꝛ alioꝝ. Et de illis est medicamē cui⁹ hec ē descriptio ℞. aristol. ireos, myrrhā, aloē, cortices plāte opoponacis, cābil adustū, scoriā eris, cortices pini, aggregeť, ꝛ ē mirabile faciēs cadere cortices ossiū, et nasci carnē bonā sup ea. Et si fuerit corruptio ossis ꝓfundior illa, tūc necesse est ꝯcauare ipꝫ. Q̄ð si corruptio iā ꝑsecuta est medullā, nō est excusatio qn assumať illð os cum medulla sua. Et si corruptio fuerit de illis, q̄s nō sanat nisi abscisio, ꝛ seratura toti⁹ ossis mēbri, aut plimū ei⁹ qð circūdat ipꝫ, tūc sciat locū in q̊ oꝫ vt icidať ita, vt reuoluať tēta vsqꝫ q̊ ꝯseq̄ť locū, i q̊ inenit adherētiā ossis vltimā, qm̄ illic ē termin⁹. Ueꝝ qñ ē os corruptū ex capite coxe, ꝛ āche, ꝛ sic spōdil. dorsi tūc fugē ab ei⁹ curatiōe ē meli⁹ ꝑꝑ nuchā. Et si timeť q̄ corruptio ossis seq̄ť corruptionē carn] cui⁹ cāus accidit ꝑus, tūc b [siffrare,]ꝛ accipe carnē ab eo ē ꝯueniēs ꝛ est ei⁹ cura. Et oꝫ vt infreť mēbꝝ sanū cū epithiatib⁹, q̄ sciuisti in caplo corruptiōis carnis discoopte ab eo ēt, ꝛ cum eoꝝ silibus.

a ┼A. ossium

b A. separare

¶ Modus serrādi os corruptum. Cap.XII.

Aquit eleueť caro ab osse ita, vt ponať in extremitate eius filum, cum quo tēdať ad supiora c [vitte: ergo]tēdať cum eo mēbꝝ, aut aliud ex illo loco ad inferiora, vt nō associenť ei dētes, ꝛ serra ipm. Et qñ est tibi necessariū serrare costā, aut os sub quo ē tunica, aut aliqd nobile, sicut tunica costaꝝ nuche, pone sub serra laminā q̄ ꝯserueť mēbꝝ nobile. Q̄ꝝ si caro fuerit ꝟm rotūditatē suā tota discoopta, tunc serra ipm: qm̄ non oritur caro sup os, qð iā discooptum est ex omnib⁹ lateribus suis. Q̄ꝝ si ptes ossis corrupti fuerint ꝓxime iūcture, tūc ex̄he ipm ex iūctura: Et si corrūpiť os brachij totū, aut cruris, tūc auferať totū. Caput āt anche, ꝛ coxe, ꝛ spondiles dorsi, qñ corrumpunť, tunc fugiať ex curatione eoꝝ ꝓpter locum anche.

c A. ꝛ accipiatur vitta seu fascia ꝛ

¶ De eo quod remanet de frustis ossium, ꝛ corticum eoꝝ in vlcerib⁹ consolidatis. Cap.XIII.

Illud qð est meli⁹, est vt non festinetur in extractiōe eoꝝ: immo dimittanť nāe, ꝛ adiuuētur: ꝛ illud cum attractione pauca eoꝝ que ex̄hunt in spatio non festino. Et nō moueanť cū medicinis, ꝛ opatione manus: nā quod ex̄ctum est violenter, non eūatur qn faciat accidere vlcera fistulosa. Qum ergo expellit ea nā ad cuteꝫ, ꝛ incipiūt exire, ꝛ iā sepata sunt, tunc incarna, ꝛ cura vulnus. Et simil. est iudicium in frustis eoꝝ, ꝛ panniculis, d [de quoꝝ ꝟitate est vt manifestenť:]nā quꝫ tu ꝓperas, ꝛ ex̄his ea violēter, tunc est in eis timor spasmi, ꝛ ꝑmixionis, ꝛ febriū. Q̄ð si fiāt saniosa, nō est in eis magnū nocumētum: Si aūt vis scire medicinas illius, tunc de illis est medicamē hmōi: sumanť oleū vetus, ꝛ cera citrina, ꝛ sordities vasoꝝ apum, que vtreqꝫ sint q̄ztum est oleum: deinde soluanť oīa, deinde sumať ꝑs vna euforbij, ꝛ ꝑs vna lactis titimali, ꝛ tres ptes aristologie, ꝛ fiat ex eis sic ceratū. Et sumantur iteꝝ ammoniacū, ꝛ bdelliū, ꝛ linianť cum oleo de lilio, deinde aggregādo totum cum cōtritione, fiat empl.m ꝛ ponať desup: ipm. n. est de illis que ex̄hunt ossa cum velocitate, ꝛ facilitate.

d A. qb⁹ iest ꝯuenientia vt exeant ꝛ manifestenť vł extra egrediant

¶ De medicinis fracture ossis. Cap.XIIII.

Fracture est, curatio cum manu, quā dicemus, ꝛ curatio cum medicinis q̄s dicem⁹, ꝯferētibus fracture ossiū, ꝛ torsioni. Epithima ad fracturā ꝛ torsionē. ℞. mugath mes excorticatoꝝ añ. e [x.]aloes, maluauisci albi, acatie añ. v. luti. xx. linianť cū albumine oui, si fuerit aꝑa cal.m. Iteꝝ folia alethil, ꝛ cuꝑssi, ꝛ myrti, et salicis terantur, ꝛ exꝑmanť, ꝛ sumanť galia, ꝛ rose, ꝛ cepa narcisci f [est, de illis que dcā sunt,]ꝛ de sandalis rub. ꝛ balus ar. ꝛ laudanū, ꝛ faufel, ꝛ kamaha, ꝛ altea, ꝛ mes, ꝛ acatia, ꝛ mellilotū, ꝛ sāsucuꝫ, ꝛ adde in eo si indiges calefactiōe, ꝛ sansucū, ꝛ enulā, ꝛ cuꝑssum. Ad fracturā, ꝛ torsionē cum aꝑate calido. ℞. mes excorticatorū. ʒ. xx. mugath, balaustie, acatie, empl.etur: ꝛ est forte valde. Et de medicinis ei⁹ sunt folia myrti, ꝛ laudanū, ꝛ galia, ꝛ crocus, ꝛ lutū est bonum attritioni, Et g [oleū]iterum est iuuatiuum ad fracturā, ꝛ ad dislocationē, ꝛ ad torsionem. Iterum mugath, ꝛ mes, altea, acatia, lutuꝫ, aloes, myrrha, liniantur cum aq̄ myrti.

e A. ʒ. x. mirrhe ꝛ

f A. Alia litera ꝛ myriafolion

g A. albeuen, ꝛ

¶ Fen qnta incipit de restauratiōe: ꝛ est tractat⁹ tres.

¶ Tractatus primus de dislocatione, ꝛ restauratione.

¶ Sermo vniuersalis de dislocatione. Cap.I.

Dislocatio ē egressio ossis ex loco suo, ꝛ situ suo: qui est ꝑ nām apud illð, qð ei vicinuꝫ existit h ┼[ ]integra. Si āt nō egrediať integre, noiať sepatio iūcture ad ptē ꝓfundā, aut ꝓcedētem vł eminēteꝫ, q̄ cognosciť sensu. Et est sepatio nō integra, quā qdā noiant torsionē. Quꝫ ḡ ē lesio q̄ non i [mouet os, sꝫ attrahit qð ꝯtinet ipm, tunc ē alguaenu], ꝛ nō est ex gñe torsionis. Et qñqꝫ accidit iūcture res tertia, ꝛ ē vt elōgeť, ꝛ addat sup lōgitudinē suā nālē, ꝛ nō ꝯseq̄ť ad hoc dislocationē, verūtñ fit facil. dislocatiōis. Et illð qdē mł.totiēs accidit in adiutorio, ꝛ coxa. Et de hoīb⁹ ē qdā, q̄ ꝑpat⁹ est dislocatiōi in iūcturis suis, qm̄ ꝯcauitates ossiū iūcturaꝝ suaꝝ nō sť ꝓfunde, ꝛ buccelle q̄ igrediunť eas, nō sūt intrātes: ꝛ ligamētū qð ordinať inter ea ambo, nō est firmū, imo debile in creatōe sua, minutū, aut humidū suscipiēs extēsionē: aut iā effuse sunt ad ipm humiditates, viscose, lubricare faciētes: aut fracti sť margines ꝯcauitatuꝫ ossiū in q̄s igrediunť de ossib⁹ iūcturaꝝ: q̄re fiūt ꝯcauitates ꝓstrate, super q̄s non est distinctio. Et de iuncturis qdē sunt iūcture facilis dislocatiōis: ꝛ de eis sunt iūcture praue dislocationis: ꝛ de eis sunt medie. Facilis ergo sicut iunctura poplitis propter lenitatem ligamenti sui: quoniaꝫ ipsa est creata lenis ligamēti propter iuuamenta scita in anatomia: ergo fit ꝓpter illud facilis dislocationis: ꝛ ꝓpter illud sustētatur cum pila. Et fit iterū facilis reditiōis ad salutem: nā facilitas reditionis est ꝟm quātitatem facilitatis dislocatiōis: ꝛ difficultas eius est ꝟm difficultatē ei⁹. Et iunctura humeri est ꝓxima ei in macilētis, non in pinguibus. Praue vō dislocationis sunt sicut iuncture digitoꝝ: ipse enim fortasse non dislocanť, immo frangunť antequā dislocenť: ꝛ sicut iūctura cubiti, ꝛ ꝓpter illud redditio eius est praua. Medie vō sunt sicut iuncture anche. Et quādoqꝫ accidit vt fit fa/

h ┼A. egressione

i A. ex̄hit os vł ex q̄ nō egrediť os sꝫ atterit vł ꝯterit illð qð ꝯtinet vel circuit ipm tūc est alheuen

cilis dislocationis, que non est facilis dislocationis ꝓp aliquā cāusā: q̃re fit ēt facilis reditionis: sic accidit, vt fiat pyxis anche plena humiditate, q̃re fit facilis ei⁹ dislocatio: & cū hoc fit facil' ei⁹ reditio, sicut accidit hñtib⁹ [a][venā vese] q̃re ei omni hora dislocat' eius ancha, & redit ꝑ quēlibz laborē, deinde dislocat', postea redit: & hoc idiget cauterio, & nō alio.

Et prauior dislocatio est cū q̃ abscindūt' capita frustoꝝ ossis, qd̄ ꝯglutinat os cū osse, & paꝝ reuertit' ad dispōnē suā nālem: & plimū illi⁹ fit in capite anche, deinde in capite adiutorij, & in duob⁹ focilib⁹ duoꝝ pedum apud calcaneū. Et dislocatio qdem est fedior, q̃ȝ fractura, cum neq̧ redit dislocatio, neq̧ restauratur fractura.

Signa dislocationis vniuersalis. Cap.II.

Accidit in iūctura iclinatio, & ꝓfūditas insolita: sicut accidit accñs appens in magnitudine carn[is] spatule, & in dislocatōe iūcture pedis: & magis appens, q̃ȝ illa q̃ est in iūctura colli. Et cōpatio ē ex ill' q̃ exhūt illō exctiōe sana: & est, vt tu ꝯsideres ifirmā cum sorore sua sana illi⁹ ifirmi eiusdē, nō alteri⁹. Et qñ videris iūcturā nō moueri, tūc iudica ꝙ dislocata est dislocatiōe integra: sic qñ mouet' motu suo ad oēs ptes, & ꝑuenit ad oēs fines suos, nō est cum ea egritudo pēdēs cum sepatione.

[a] A. sciaticam

De signis declinatiōis. Cap.III.

Est vt videat' ꝯcauitas cum [b][augmēto] alteri⁹ later[is], & [c][ꝑ]uet' in sensu augmento qd̄ fuit sensatū ad interiora] in huiusmodi cum hoc ꝙ quidam motus est possibilis.

[b] A. eminentia

[c] A. ꝯsideret' sensu eminētia que fuit sensata ꝓp penetrationē vel introitum

Signa additionis longitudinis iuncture, absque dislocatione. Cap.IIII.

Signum ei⁹ est, vt sit sic suspēsa: qum ḡ cōpresseris eā, redit ad mēsurā suā nālem absq̧ labore: si v̄o dimiseris eā, redit ad mensurā suā accidentalē. Et accidit ꝓfunditas, in quā fortasse ingreditur digitus, vbi non est caro vehementis multitudinis, sicut humerus.

Curatio declinationis, & dislocatiōis. Cap.V.

Non eūat' qn dislocatio aut ꝑueniat ad medicū singularis, aut ꝯposita cū egritudine alia ex vlcere, & vulnere, & apate, & alijs. Qd̄ si fuerit cū alia, tūc opz vt ꝯsideres: qm̄ si dislocatio fuerit ex illis, q̃ redeūt cū tēsiōe leui, nō faciēte dolere vlc⁹ dolore vehemēti, q ꝑducit ad apa non tollerabile, fac redire dislocationē. Et si res fuerit eꝯrio, tūc opz vt curet' in p̄mis vlcus, aut vuln⁹: deinde cura dislocationē, & ꝓprie in iuncturis [d][difficilib⁹.] Qum v̄o volumus curare dislocationē, tūc fortasse ꝑducit illō ad spasmū maximū ꝟm plimū. Et ꝓprie qñ dislocatio est in mēbris ꝓximis mēbris p̄ncipalibus. Et silr est dispō in apatib⁹, in qbus est regimē ꝟm ꝙ nos expimur. Nā si res fuerit facilis, & nō cōmonet' ex ea dolor, neq̧ reditio cū ea est difficil', restauramus dislocationē, & non curamus. Si autem accidit dolor, tunc opz vt non p̄sumamus: & si fecerimus, tūc opz vt destruamus ligaturā, si fuerit dolorosa. Qd̄ si ingrediat' cum facilitate, curabimus apa iteꝝ, & vlcus. Et si fuerint dislocatio, & fractura simul, & fuerit tēsio in pte vna ꝑmittens regimē vtriusq̧ rei, fiat. Et sapiēs qdē narrauit, ꝙ cecidit lapis sup extremitatē humeri hois, & vulnerata est cutis & caro, donec appuit extremitas lacerti nuda, & iā dislocatum erat subtus eā caput furcule, tunc ergo qdā stolidoꝝ expimentatoꝝ occupatus est in equādo os, & reduxit sup ipsū carnē, & cutē: & empl'auit, & strinxit, q̃re accidit vt feteret caro, & corrumpet ꝓp vicinitatē suā os, donec fcm̄ est viride. Et non sciuit ꝙ opz vt hmōi caro abscindat', & [e][coq̃tur] ille locus cū oleo feruēte. Et silr si fuerit illic apa magnū, opz vt curet' apa in p̄mis. In dislocationis aūt singularis, & simplicis rectificatōe regimē est, vt tēdat' ad ꝯrium ptis a q̃ sepatum est, donec opponat' extremitas ossis extremitati ossis alteri⁹, ꝺinde reducat' ad locū a quo exiuit, & tunc redit. Et multotiēs qdē sigt illud vox q̃ audit': deinde liget', & in ligatura est securitas ab apate, aut adiutoriū ne apetur. Et necessitas ad ꝓhibendū apa laboriosum, est maior. Et abhorret' vt mēbro obuiēt pāni [f][calli] qm̄ ipsi calefaciunt, & addūt in apate: imo opz vt sint infusi cerato infrato, aut vino pōtico. Verūtñ. Hip. iussit vt tardent' tēsio, & reditio vsq̧ ad diē tertiū, & q̃rtum, nisi in dieb⁹ exceptis. Et declinatōi iteꝝ necessaria sunt hmōi, deinde liget'. Et qñ mēbꝝ dislocat' in oi motu, & quotiēs redit dislocat', tūc illud est ꝓp mollificationē, & humiditatē, q̃re idiget cauterio. Et qñ remanet post reditionē dislocatiōi aut sepationi, duritiēs, & q̃si apa, admistra epithimata, & embrocas lenificātia. In inceptiōe v̄o indiget epitimatibus, & embrocis cōfortātib⁹. Et meli⁹ est vt embrocet' sup stricturā ꝓculdubio, in hyeme qdē cum oleo calefacto, qd̄ fit ex oleis ꝯfortantib⁹, & in estate cū aq̃ fria. Et opz vt sit cibatio in dislocatis cum eo qd̄ ꝯfortat iuncturā, & ligat eā ꝟm firmitudinem necessitatis.

[d] A. magnis

[e] A. cauterizet'

[f] A. sicci

Curatio elongationis iuncture. Cap.VI.

Oportet vt reducat' os mollificatū ad interiora illi⁹, in quo quiescit, a q̃ mollificatū est: & emplet' cū emplis in qb⁹ est v̄tus stiptica, cōmixtis cū eis q̃ hñt v̄tutē calefactiuā: sicut si misceant' galle, & balaustie, & acatia, & silia sic cū aliquātulo castorei, & costi, & vsnee. Et iteꝝ sufficiat qd̄ est sic nux cupressi, & iuniperus, & reliq̃ q̃ cadunt in emplis rupture: deinde stringatur sic caput.

De dislocatione mandibule. Cap.VII.

Accidit mādibule iferiori vt dislocet' ab ordine suo, q̃re remanet os aptū: q̃ȝuis sit illō de illis que paꝝ fiunt, & nō accidit casu cōpleto. Et qñ dislocat' inclinat' ad añriora, ex ꝯrio ei⁹ qd̄ accidit apud mollificationē: q̃ fortasse accidit ei apud [g][saltū,] & est applicatio vnius eoꝝ ad aliā difficil': lz nō ꝑuet' motu cū lacert[is] suis, q veniūt ei a posteriorib⁹. Et qñq̧ cadit dislocatio ex latē vno: est ergo tūc forma signs ipsā, qñ ꝺclinatio mādibule ē ad añriora cū trāsuersiōe: & curatio qdē est vna. Et ē ꝺ summa ei⁹ qd̄ idiget vt festinet' ad reducēdū ipm: & si non, ꝑducet ad egritudines, & nocumēta: & cū h̄ fit praua ei⁹ reditio: nā faciliō reditio ei⁹, ē illa q̃ ē velocior: ꝙ si differat', idurat, & apat, & extēdit lacertos, & cōmouet febres isepabiles, & dolorē capit[is] ꝯstātē ꝓp illō qd̄ associat' ei ꝺ vehemētia tēsiōis lacertoꝝ: & fortasse fit res praua, dōec iterficit in ꝺcimo. Et qñq̧ accidit vt soluat' ei vēter cū supfluitatib⁹ coleric[is], mlt[is] puris, & euomat sil'es eis: q̃re oz vt festiet' ad curā. Et modus regimis ei⁹ ē, vt teneat vn⁹ cap̄ ei⁹, ꝺinde itromittat restaurator pollicē suū in os, & ꝯuenit ifirmo mollificar' mādibulā suā ex oi mō, nā illic s̄t lacerti q iā trāsuersati s̄t ꝓp vehemētiā dislocatiōis: postea moueat mādibulā ꝺxtrā, & sinistrā, ꝺinde extēdat eā s̄bito, ꝺinde reducat eā. Et ipa qdē nō itrat ad illō, a q̃ sepata ē, nisi retro: q̃re oz vt extē/

[g] A. oscitationē

dat eā ita vt equef fm illā prepationem. Et signuz eq̄tiōis eiꝰ est eq̄tio q̄druploꝝ, ⁊ cooptura, ⁊ clausio oris: deinde [a] ⌈sustētef⌋ cū puluillis, ⁊ cerato ex cera, ⁊ oleo rosꝫ. Deinde dimittat eā, qm̄ sanabif q̄z velociꝰ ē poſſe. Si aūt nō festine fiat, ⁊ iā acciderit durities, opoꝛtebit tūc vt icipias, ⁊ lenias duritiē cū embrocis ex aq̄ calīa, ⁊ olō, in balneo embrocatiōe plima, donec leniat. Deinde sedeat restaurator post infirmuz, ⁊ trahat mādibulā eius ad posterioꝛa, donec decēter locef, ⁊ stringaf. Et opꝫ post illud vt resupinef eger sup puluinar, cuiꝰ ipletio sit lenis: vt teneat vnꝰ caput eiꝰ, vt nō moueaf, vsq̄ꝫ q̄ cōpleaf sanatio.

De dislocatione furcule. Cap. VIII.

Nequit furcula non sepaf a latere interioꝛe, qm̄ ipsa est cōtinuata cū pectoꝛe, nō sepata ab eo. Et pp hoc nō mouef ex hoc latere: ⁊ si pcutiaf de foris pcussione vehemēti, ⁊ [b] ⌈stringatur,⌋ tunc ipsa eq̄tur: ⁊ curaf curatiōe q̄ curaf si frāgif. Verūtn̄ extremitas eiꝰ que seq̄tur humeꝝ, ⁊ sepatur ex eo, nō dislocaf plimum: qm̄ lacertꝰ, q hꝫ duo capita, phibet eā ab hoc. Et phibꝫ eā iteꝝ cap spatule. Et nō mouef iteꝝ furcula motu vehemēti, qm̄ ipsa non est posita, nisi vt sepet pectus, ⁊ amplificet ipꝫ: Et pp hoc est furcula fcā homini soli inter reliq̄ aialia. Et si accidat ei dislocatio ex luctamine, aut ex re alia sili huic, tūc ipsa eq̄tur, ⁊ ingredif ad locū suū cum manu, aut puluillis plimis, q ponunf sup eā cū ligatura, q̄ necessaria est. Et rectificat hec cura extremitates humeri iteꝝ qum sepanf, ⁊ reducit eas ad locū suū. Et illō quo liganf furcula, ⁊ humerus est os cartilaginosum, ⁊ [c] ⌈ipm ingrossaf in macilentꝫ: Et qn̄⌋ remouef, existimat ille cui non est expientia q̄ caput adiutoꝛij iā sepatuz sit, aut exiuit de loco suo, ⁊ [d] ⌈q̄⌋ caput spatule videf tūc acutiꝰ: ⁊ videf locus q est eo inferioꝛ, cōcauus: veꝝ opꝫ vt distinguaf cum significatiōibus. [e] ⌈De curatione eiꝰ est vt nullo mō applicef ad caput ⁊ silr hūerꝰ.⌋

De dislocatiōe humeri. Cap. IX.

Humerus q̄n̄q̄ꝫ dislocaf [f] ⌈aut⌋ in dislocatiōe spatule ambigif, ⁊ [g] ⌈magnificaf si dislocaf.⌋ Verum q̄n̄q̄ꝫ accidit iūcture humeri ex adiutoꝛio, vt dislocef facile, qm̄ eiꝰ ꝯcauitas nō est pfunda, ⁊ ligamenta eiꝰ non sunt firma, immo sunt leuia, subtilia, posita [h] ⌈pp̄ter illud⌋ facilis motꝰ, Et eiꝰ dislocatio est res in q̄ non accidit in eo qō scimus, nisi fm ptem vnā exitꝰ appens plimus: ipsa. n. non dislocaf ad supioꝛa, qm̄ eminentia humeri phibet ipsam, neq̄ꝫ ad posterioꝛa, qm̄ spatula phibet eā, neq̄ꝫ ad ptem ventris, qm̄ lacertus habens duo capita ex anterioꝛi non pmittit eā cū phibitione capitꝭ humeri: veꝝ non dislocaf nisi ad latꝰ domesticū, aut siluestre: ⁊ sepatur ad illud sepatiōe pua: ad latus vō inferius egredif q̄n̄q̄ꝫ exitu plimo, ⁊ pprie in extenuatꝭ, macilētis, in istis. n. cadit dislocatio adiutoꝛij, ⁊ eiꝰ reditio p qualibet cām: Et res vtreq̄ꝫ sunt in pinguibꝰ praue valō. Et q̄n̄q̄ꝫ accidit adiutoꝛio dislocatio in hoꝛa ptus difficilꝭ, ⁊ apud sectionez ab embꝛione, deinde si non redit velociter, [i] ⌈† ⌋ nō crescit post illō in lōgitudine, ⁊ remanet post illō cubitꝰ puꝰ, q̄ꝫuis rectificef. Et q̄n̄q̄ꝫ nō [k] ⌈recipit⌋ ēt in q̄busdā eoꝝ: imo remanet breuis, minutꝰ, minutū hn̄s adiutoꝛiū, ⁊ bꝛachiū in plibus eoꝝ: [l] ⌈⁊ recipit⌋ ⁊ fit bone dispōnis in plibus eoꝝ, sꝫ est fm dispōnē breuez filis pedi mustelle. Coxa vō non eūatur a duabus diminutionibꝰ simul. Et quando accidit adiutoꝛio fractura in latitudine sua, deinde

a A. ligetur

A. separetur

c A. est illō quo accidit error in macilētis qñ. n.

d A. quoniam

e A. Et de signis eiꝰ ē q̄ ꝯhiꝫ manꝰ ꝯsus caput ⁊ in spatula n̄ ē sic

f A. sed

g A. est quid magnuz ⁊ mirabile q̄ ipm dislocef

Nota q̄ vbi hēf humerꝰ in arabico hēf almenecheb, ⁊ vbi hēf spatula in arabico hētur alchetf

h A. sic vt sit

i † A. quoniam

k A. ingrossatur

l A. ingrossatur

restauratur, tunc non est possibile reducere dislocationem eius, nisi ēt frangatur restauratio.

De signis dislocationis adiutoꝛij. Cap. X.

Signum eiꝰ ē vt videaf ꝯcauitas apud caput humeri, et [m] ⌈i firmamēto⌋ verūtn̄ istō nō est pp̄uz isti, imo est iteꝝ pp ꝯuersionē capitꝭ spatule, ⁊ vr̄ extremitas hūeri alteriꝰ acutioꝛ hac extremitate, si non acciderit ei iteꝝ sepatio in se ipsa, aut in osse, qō ē caput eiꝰ p offensionē, aut p aliud. Et q̄n̄q̄ꝫ sedaf cū curatiōe lesio eiꝰ, ⁊ existimaf q̄ nō sit lesio cū eo. Et videf capiti adiutoꝛij dislocatio, cū eminētia [n] ⌈plima⌋ in pte subascelle ad inferioꝛa [o] ⌈⁊ foꝛtasse est poſſe in infantibꝰ vt equef caput adiutoꝛij⌋ ⁊ videaf adiutoꝛiū non bn̄ annexū lateri, bonitate ānexionis manꝰ sane, ad quā nō appropinq̄t nisi cum laboꝛe, ⁊ doloꝛe vehemēti. Qō si ꝯsiderat eleuaf manū ad supioꝛa, ⁊ tāgere aurē suā, nō ppaf ei, ⁊ difficiles fiūt ei motꝰ alij. Et ista signa iteꝝ q̄n̄q̄ꝫ accidūt pp toꝛsionē, ⁊ apa, aut pcussionē.

De cura dislocationis adiutoꝛij. Cap. XI.

Curatio q̄dē illiꝰ q̄ de illa est facilis, ⁊ in coꝛpibꝰ infantiū ⁊ q leuia hn̄t coꝛpa, est vt extēdaf cum manu, ⁊ itromittaf [p] ⌈sb titillico⌋ apō ppinq̄tatem capitꝭ adiutoꝛij, deinde teneat illā ppinq̄tatē, ⁊ impellat eā ad supioꝛa, ⁊ manus altera extēdat adiutoꝛiū ad inferioꝛa. Et foꝛtasse est poſſe in infantibꝰ, vt equef caput adiutoꝛij cuz digito medio, ⁊ extēdaf cū illa eadē manu. Qō aūt est vehemētioꝛis dislocatiōis in coꝛpibꝰ foꝛtibꝰ, leuioꝛ modoꝝ in illo ē, vt restaurator intromittat pedē suū in latus infirmi, ⁊ locet calcaneū suū ppe caput adiutoꝛij, aut pilā siccā, aut inūctā si fuerit apa adherens ppe caput adiutoꝛij, infirmo resupino, ⁊ extēdat manū manibꝰ suis fm rectitudinē, q̄si velit eradicare eā ex spatula, ⁊ inclinet manū suā parūp ad iterioꝛa, ⁊ ingredief: ⁊ iste est rectioꝛ mōꝝ oiuꝫ, ⁊ leuioꝛ eoꝝ. Et iteꝝ q̄raf vir foꝛtꝭ longus, longioꝛ infirmo, ⁊ intromittat humeꝝ suū sub ascella infirmi, ⁊ eleuet ipm a terra suspēsum ab humero suo, ⁊ iā extēdāt [q] ⌈manū eiꝰ⌋ ad vētrem ipsiꝰ. Qō si infirmus fuerit leuis pōderis, cuiꝰ coꝛpꝰ non grauet sup manū eiꝰ, suspēdat cū eo aliq̄ō qō ḡuet ipm. Et q̄n̄q̄ꝫ ponif loco [r] ⌈pedis⌋ ppēdicularis eleuata sup terrā, ⁊ ē sup caput eiꝰ pila ex pānis ⁊ ⌋ coꝛijs stās in opatiōe loco humeri viri: ⁊ restaurator extēdit manū ex latere alio, ⁊ ḡuat viꝝ, si neċariū est ei, illō cū pōdere, aut suspēsiōe. Et qn̄ fit prauū, aut fit difficile, ⁊ plongaf tp̄s, tūc foꝛtasse indiges eo qō est foꝛtiꝰ post embrocatiōes, ⁊ balneatiōes. Et fit q̄n̄q̄ꝫ instr̄m sile manubꝛio sarculi, ⁊ est v̄ga breuis, cuiꝰ lōgitudo ē lōgitudo adiutoꝛij, aut plꝰ, aut minꝰ sup cuiꝰ caput est pila, ⁊ ipsiꝰ pila facilioꝛ ē vt sit ex pānis ⁊ coꝛijs, ⁊ impellif [s] ⌈† sursum⌋ cū illa v̄ga spa sub titillico. Et opꝫ tūc qum voluntas est vt fiat [t] ⌈vt annectat vir foꝛtis instr̄m titillico⌋ impellēdo ipm cum eo ad supioꝛa aut duo viri, [u] ⌈donec⌋ resistāt restauratori extēdēti manū, ⁊ teneat vir aliꝰ hūeꝝ eiꝰ alteꝝ, vt n̄ [x] ⌈sepef subito aut impellat illū hūeꝝ,⌋ ⁊ restaurator ille iā incepit extēdere manū eiꝰ, ⁊ trahere eā ac si in volūtate eius sit, vt sepet eā a spatula eradicando, ⁊ fit illud ad [y] ⌈anterioꝛa⌋ parump. Et quādo fit illud, cadit adiutoꝛiū in iunctura sua, deinde pila annectatur titillico annexione foꝛti, sustentando ad superioꝛa caput adiutoꝛij. ⁊ opꝫ vt fit [z] ⌈sustentatio fm ipsuꝫ ⁊ spa sit sup illud quod seq̄tur caput adiutoꝛij in infirmo, ⁊ opꝫ vt in fine qō est sub eo⌋ vt nō

m A. descensio concaua

n A. sperica

o —— A.

p A. manus sub ascella

q —— A.

r A. viri colūna qua stans erecta sup terraꝫ ⁊ sup caput eiꝰ sit pila ex pānis aut

s † A. sursum

t A. illō vt applicet vir foꝛtis virgā seu baculum cū pila sb ascella

v A. ita vt

x A. eleuef ab impulsiōe aut vt nō eleuef hūerꝰ ille

y A. Alia litera interioꝛa

z A. applicatio seu adherētia ligni ⁊ pile sup id qō vicinaf capiti adiutoꝛij ⁊ nō infra ipm vl̄ ⁊ nō sup locum q est infra ipsum

frāgatur adiutoriū:qm̄ non est possibile post restaurationem eius vt redeat ad locū suū pp̄ illud qđ sciuisti. Et medicat̄ qn̄qȝ cum scalla ita, vt ponat̄ caput adiutorij sup̄ ḡdum scalle, q iā lenificatus est, ⁊ p̄paratus cū inuolutionib⁹ s̄m formā ꝯuenientem, ⁊ suspēdit̄ vir ex alio latere, ⁊ extēdit̄ man⁹, ⁊ ingredit̄ caput adiutorij in locū suū: vez̄ opȝ vt sit suspēsio, ⁊ ḡdus scalle p̄pe caput adiutorij, vt nō frāgat̄: ⁊ fortasse ponit̄ loco ḡdus, ⁊ glomeris spici, res potens ex illo eodē loco, ⁊ nō remouet̄ ab eo ad locū aliū, qm̄ timet̄ ex hoc fractura adiutorij. Et curat̄ qn̄qȝ alijs modis deriuat̄ ex istis modis: ⁊ melior modorū est modus p̄mus. Qum ergo redit dislocatio ad ad locū suū, tunc melior ligatura ei⁹ est vt liget̄ pila cū humero, ligatura fcā cum vitis lati, p̄hibētibus sep̄atione, eius qđ redit: ⁊ opȝ vt penetret vitta sup̄ ipsum, aut vitta alia desup̄, s̄m modum crucis vsqȝ ad humez̄ altez̄. Et qn̄qȝ cadit crux sup̄ hūez̄ infirmum, deinde ligat̄ adiutoriū cū latere ad inferiora, ⁊ ligatur cubitus, ⁊ extremitas manus ad sup̄iora ex parte colli, ⁊ non resoluit̄ vsqȝ ad septimum, aut post ip̄m ⁊ ciba ip̄m sicut scis. Qđ si [a] ⌈assiduatio fiat⌋ qt̄iēs redit, tūc necessarium ē cauterium.

a A. assidua fiat dislocatio

¶ De dislocatione spatule. Cap.XII.

Iam dictuȝ est illđ, ⁊ est de illis quorum casus non accidit: ⁊ mirantur ex ea tales q̄les Hipp. ⁊ Gal.

¶ De dislocatione ossis parui apud humerum. Cap.XIII.

Accidit qn̄qȝ ossi paruo, qđ est caput humeri vt separet̄ a loco suo, quare accidit etiam concauitas, sicut in dislocatione.

¶ De cura. Cap.XIIII.

Non opȝ vt extēdat̄ tēsione fracti, sȝ coarctet̄, ⁊ stringat̄ cū digitis, ⁊ inclinēt ad locuȝ suū, ⁊ stringat̄ sicut stringit̄ furcula cū puluillis. Nā ipsa ligatura itez̄ qn̄qȝ facit ip̄m redire ad locum suum violenter, ⁊ non curatur de illo qđ est de vehementia illius ligature, ⁊ seruatione eius, sicut curatur de eo in furcula.

¶ De dislocatione cubiti. Cap.XV.

Huius [b] ⌈mēbri⌋ dislocatio fit difficilis, ⁊ fit difficilis ipsius reditio pp̄ vehemētiam ligamentoz̄ cōtinentium ip̄m, ⁊ eoz̄ breuitateȝ, ⁊ pp̄ suam [c] ⌈ꝯrietatem concauitati.⌋ Et qn̄qȝ accidit ei sep̄atio p̄ua. Et accidit ei dislocatio itegra in q̄busdā horis. Et qn̄ dislocat̄, significat ei⁹ dislocationem gibbositas in latere, ⁊ [d] ⌈arcuatio⌋ in latere. Et deterior eius est, qđ dislocat̄ ad posteriora, qm̄ [e] ⌈est inobediētis curationis⌋ valde. Et p̄ima q̄dem dislocatio non accidit nisi in focili inferiori, ⁊ est turpior, ⁊ fedior pp̄ illud, qđ accidit ei de reditione, focili v̄o sup̄iori paz̄ accidit, ⁊ non est cum feditate dislocationis inferioris: quoniā ipsum est vehementioris cōtinuationis cum [f] ⌈vola⌋ ⁊ est longinquius ab hoc vt remoueatur: Et non est possibile vt dislocetur vnum duorum focilium nisi elongetur a scđo [g] ⌈elongatione aliqua.⌋

b A. iuncture

c A. ꝯrarietateȝ vel p̄hibitioneȝ nocre

d A. concauitas

e A. ip̄a ꝯterit v̄l ꝯ dilaniat carnē

f A. lacerto

g A. Alia litera vehementer

¶ De cura. Cap.XVI.

Oportet vt festinet̄ ad eius curationem, qm̄ p̄perat ad ip̄m ap̄a cal'm, prohibens a curatione: quoniam extendere ad equādum ipsuȝ tunc, p̄ducit ad p̄ditionem: lȝ itez̄ nō sit possibile vt equēt apostemate illic existēte. Et sep̄ationi q̄dem parue succurrit̄ cū qualibet [h] ⌈difficultate, immo adiūgat volam cū reditione eius⌋ ad locuȝ suū. Et dislocatio cōpleta si ē ad anteriora, est ei regimē: ⁊ si est ad posteriora, est ei regimē aliud. Et illa que est ad añriora redit ad locū suū, qum p̄cutit vola sua humez̄ q opponit̄ ei, p̄cussionibus aliq̄b⁹ manu iam prepata sicut opȝ, ⁊ adiuuat̄ manu altera, ⁊ ingredit̄. Dislocatio v̄o ad posteriora opȝ vt extendat̄ tensione vehemēti, deinde p̄cutiat eam ad posteriora. Quod si non obedit p̄ illđ, teneāt adiutorium, ⁊ brachium duo fortes, ⁊ liniat restaurator manum suā cū oleo ⁊ incipiat abstergēdo inungere cubitum cū vehemētia, donec ingrediat̄. Deinde opȝ vt stringat ipsum ⁊ ponat brachio [i] ⌈suspēsorium dimittēs cubitū angulatū⌋ s̄m q̄ttitatē quā tollerat in p̄ma hora, ꝯinde nō cesset ꝯstringere suspensorium paulatim, donec constringat̄ [k] ⌈angulus.⌋

h A. cōpressione fcā cū radice vole manus que reducit

i A. reȝ q̄ ip̄ȝ suspēdat dimittēs cubitū arcuatū seu aliq̄l'r flexuȝ

k A. arcuatio v'l ꝯstringat̄ plicatio cubiti angulariter facta

¶ De dislocatione iūcture rascete. Cap.XVII.

[l] ⌈Iunctura rascete ē facil' dislocatiōis, ⁊ difficilis vnitionis:⌋ nā qn̄ extendit̄ extensiōe p̄ua, ⁊ opponit̄ vnū duoz̄ mēbroz̄ alteri, redit: sȝ ei⁹ bucellatio est praua, qm̄ illud qđ ꝯtinet ipsam de corp̄ibus, apostēmat̄, ⁊ p̄hibet bonitatem vnitionis. Et modus extēsiōis eius est, vt extēdat vir focile ad posteriora, ⁊ extendat restaurator volā ad ꝯrium illius p̄tis, immo ad anteriora, ⁊ extendat vnūquēqȝ digitum incipiens a pollice, ⁊ p̄ueniens ad minimū: nam equat̄ p̄ illđ, ⁊ redit: deinde emplastret ipsum, ⁊ stringat.

l A. Dislocatio iūcture rasete ē facil' reditiōis ⁊ difficil' firmationis vel stabilitatis.

¶ De dislocatione digitoz̄, ⁊ signis ei⁹. Cap.XVIII.

Quando dislocant̄ digiti, inclinātur ad interiora: ⁊ apparet illic eminētia in interiorib⁹, ⁊ apparet concauitas in dorso. Et sil'r fit in ossibus rascete.

¶ De cura. Cap.XIX.

In reditione digitoz̄ a dislocatione ē difficultas q̄dā: ⁊ non opȝ vt extēdant̄ extēsione equali: imo oȝ [m] ⌈vt expectes sup̄ eos ⁊ eleues radicē ex manu tua sub q̄ cadit radix eius, quādo stringis super eum ad inferiora, ac si tu eradices ipsum ex loco suo, ⁊ tunc videbis dislocationē iam intrasse, ⁊ rectificari.⌋

m A. vt ꝯstrigas eos seu teneas eos ⁊ eleuet ad sup̄iora digitus index man⁹ tue q̄ cadit sub eis radicē ap̄đ id qđ ꝯstringit̄, ac si tu eradices eos, ⁊ tūc videbis qđ dislocatū ē itrare ⁊ sonituȝ reddere

¶ De separatione ossium rascete. Cap.XX.

Oportet vt in ea fiat qđ pol'e est de eq̄tione, ⁊ impulsiōe ōis declinationis, ⁊ eminētie ad ꝯrium p̄tis illius, ⁊ positiōe astellaz̄, ⁊ strictura eaz̄ desup̄, ⁊ dimittant̄ super eā, ⁊ vt ponat̄ loco eaz̄ sup̄ eam plumbum eq̄tum ꝯseruās locū cum grauitate sua. Vez̄ opȝ vt anteq̄ȝ ponat̄ desup̄ astella, aut plumbū, vt emplastres cū emplastro ꝯfortatiuo de illis que scis, ⁊ nō moueatur.

¶ De dislocatōe spōdiliū, ⁊ sep̄atiōe eaz̄. Cap.XXI.

Quando spōdiles dislocant̄ dislocatiōe completa, interficit p̄culdubio. Et nō completa itez̄, qn̄ remouent̄ remotiōe p̄lima, q̄ȝuis sit minus quā completa, est mortalis: qm̄ p̄culdubio coarctat nucham coarctatiōe forti [n] ⌈si resistit, ⁊ non obedit.⌋ Et si est spondilis p̄ma colli, ⁊ q̄ seq̄tur eaȝ, p̄uat animal anhelitu, ⁊ morit̄ statim qm̄ nerui anhelitus coarctant̄, q̄re non faciunt operationē suā. Et si est de spōdilib⁹ dorsi, ⁊ dislocatur ad p̄tem interiorem, nō est possibile vt curet̄: ⁊ est ꝯ ill'. que interficiūt velociter. Et si morat̄, ⁊ non est pol'e

n A. lȝ p̄longet v'l aliq̄l'r tardet mors ⁊ n̄ soluat continuitatem.

takr ꝙ ꝓhibeat anhelitum, retinet stercus, ꝛ vrinā, ꝛ interficit. Et si moraꝛ, ꝛ non coarctat nuchā coarctatiōe vehemēti, aut coarctat, ꝛ nō apat: aut sedaꝛ qḋ est cuꝫ eo de apate, non est excusatio qn nocumētuꝫ ingrediaꝛ nuchā, ꝛ neruos, q sunt sub illo loco, ꝛ facit supfluitates exire inuolūtarie. Et si ē ad posteriorem, tūc nocumentū qḋ facit nuche est minus, vep necessariū est nocumētum iteꝝ: ꝛ [a] ⌈coarctatio neruoꝝ que debilitat pedes, debilitat lacertos⌋ vesice, ꝛ aniꝫ: q̄re necessaria ē virtus fortis, ꝛ impulsio vehemēs, ꝛ ꝑcussio magna, que fere frāget [b] ⌈simenia⌋ eiꝰ, donec redeat ad locū suuꝫ: ꝛ anteq̄ꝫ redeat ad locū suū, iam fracta sunt ꝑ illḋ eius [c] ⌈simenia.⌋ Et qn̄qꝫ dislocanꝛ ad duo latera, ꝛ ad supiora. Et in huius qdeꝫ capli diuisionibꝰ iā locuti fuimꝰ, vbi locuti fuimus ḋ gibbositate, ergo cōpleaꝛ illic. Et signū illius est, qḋ vides illic aut eminētiam in posterioribus, aut arcuationem in pectore, ac si fractū sit [d] ⌈simenium⌋ sed in eiꝰ fractura non est magnū malum. Et in dislocatiōe spōdilis, est timor mortis.

De cura. Cap.XXII.

Nilla qdeꝫ q̄ est ad anteriora ex dorso, spes est parua, ꝛ ꝑuus ꝓfectus est in eius curatiōe. Illa vō q̄ est ad posteriora indiget [e] ⌈cōpressiōe cum genibus, ꝛ fortitudine, sicut est opatio balneatoꝝ: ꝛ ponanꝛ sup eam⌋ cum fortitudine, aut faciat ipm iacere sup vētrem suū, ꝛ stet sup eum cū calcaneis suis, aut fricet ipm cū [f] ⌈aliobich fricatiōe asini lilfazaracti.⌋ Qḋ si res fuerit vehemētior illa, ꝛ fuerit recens, dixit hippo. ꝙ opꝫ vt sumaꝛ lignū cuius lōgitudo ꝛ latitudo sit tāte q̄ꝫtitatꝭ, que capiat infirmū, [g] ⌈ꝛ termineꝛ ita vt sit⌋ ſm hāc mensurā ꝓpe parietem [h] ⌈extēsum⌋ ad latus parietꝭ in lōgitudine: ꝛ nō sit elōgatio eius a pariete plus q̄ꝫtitate vniꝰ pedis, ꝛ ponaꝛ sup ipꝫ stratus planus ad corpus infirmi, deinde balneeꝛ, ꝛ [i] ⌈applaneꝛ sup lignū, aut sup podiale⌋ sup faciem suā, deinde inuoluanꝛ sup pectus infirmi ligatuꝛ ample duabꝰ vicibꝰ, ꝛ eaꝝ extremitates egrediāꝛ ḋ subascellis, ꝛ liganꝛ iter duas spatulas, ꝛ liganꝛ extremitates ligaturaꝝ lataꝝ ad lignuꝫ lōgum sīle [k] ⌈māubrio mortarij, ꝛ eleueꝛ hoc lignuꝫ sup lignum positū, aut podiale:⌋ ꝛ deꝛ ministro stāti apud caput infirmi, vt teneat ipm [l] ⌈vt fiat extremitas inferior inuoluta ad⌋ aliqd, ꝛ extendaꝛ supior, que est apud caput, in hora q̄ opꝫ ꝛ fiat ꝑ illud extēsio, ꝛ liganꝛ iteꝝ pedes ambo simul cū ligatura ampla alia sup genua: ꝛ supra [m] ⌈duas spatłas iteꝝ, ligādo iteꝝ loca que eleuanꝛ ex loco⌋ in q̄ aggreganꝛ due coxe cū ligamēto alio, ꝛ aggregentur extremitates hoꝝ ligamētoꝝ, ꝛ liganꝛ ad lignū aliquod sīle manubrio mortarij, sic est lignū cuiꝰ ꝓcessit narratio, ꝛ [n] ⌈eleua ipm apḋ extremitatē ligni ꝑmi:⌋ deinde ꝑcipe ministris, vt extēdāt [o] ⌈cū hoc ligno⌋ extēsiōe q̄ fit ſm ꝯriū. Et de hoibꝰ sꝛ q faciūt hāc extēsionē cum instrꝭ ꝛ sunt [p] ⌈sicut sagitte sup lignū erectū apḋ extremitatē huiꝰ ligni magni, aut podiał.⌋ s. duas extremitates, q̄ sequunꝛ caput, ꝛ pedes: ꝛ qn̄ reuoluunꝛ ille sagitte inuoluunꝛ⌋ cū eis ligature q̄ extēdunꝛ. Et oꝫ vt qn̄ fit extēsio [q] ⌈impulsio fiat apud⌋ gibbositatē cū radice volaꝝ manuū. Qꝫ si fuerit nobis necesse sedere sup ipsum, faciemꝰ illud, ꝛ non timebimus aliqd. Et si non eq̄tur spondilis cum istis rebus, ꝛ infirmus fuerit tollerās cōpressionem, tunc opꝫ vt cōcaueꝛ fouea in pariete, q est ꝓpinquꝰ [r] ⌈cum⌋ lōgitudine silis cānalꝭ [s] ⌈recipiens gibbositatē cum mēsura que sit longitudo fouee⌋ q̄ꝫtitas vnius brachij: ꝛ non sit altior spondili infirmi, neq̄ꝫ inferior ea ꝑlimum: immo opꝫ vt iā primum sit facta. Ueꝝ ad hāc egritudinē ad quā diximus in ꝑncipio, vt sit lignuꝫ positū ꝓpe parietē, deinde sumaꝛ tabula eq̄lis mēsure, ꝛ ponaꝛ vna extremitatum eiꝰ in foueā, que est in pariete, ꝛ ponaꝛ medium [t] ⌈loci q ꝯsequiꝛ ex ea⌋ sup gibbositatē. deinde impellaꝛ extremitas eiꝰ alia inferiꝰ, donec videas ꝙ spōdilis iam equata est eq̄tione manifesta. Et hip. qdeꝫ iā dixit ꝙ [u] ⌈ꝯcauatio⌋ sola absq̄ꝫ tabula rectificat hāc rē. Et dixit iteꝝ, ꝙ cōpressio cuꝫ tabula sola facit illud. Qḋ si illḋ est veꝝ, tūc nō est [x] ⌈possibile⌋ vt administreꝛ extēsio quā diximꝰ [y] †⌈ ⌋ in ꝑncipio spēi, que noiaꝛ sepatio spōdiliū ad anteriora absq̄ꝫ cōpressiōe. Et opꝫ post eq̄tionē vt administres tabulā de ligno, cuiꝰ latitudo sit q̄ꝫtitas trium digitoꝝ, ꝛ eiꝰ lōgitudo q̄ꝫtitas que cōprehēdit gibbositatē, ꝛ qḋdā [z] ⌈ꝑtis sani⌋ ꝛ inuoluanꝛ sup eā pāni linei, aut stupa incisa vt non sit dura, ꝛ ponaꝛ sup [&] ⌈gibbositatē,⌋ ꝛ ligeꝛ cum ligamēto qḋ est necessariū: ꝛ administreꝛ infirmo cibꝰ subtił. Et si remāserit post illud residuū ex gibbositate, tūc opꝫ administraꝛ curationē que fit cū medicinis, q̄ mollificāt, ꝛ leniūt cū administratiōe tabule, quā narrauimus tpe lōgo. Et qdā hoies administrāt tabulā de plumbo. Et si dislocaꝛ ad vnū duoꝝ lateꝝ, eq̄tur cū astella, aut astellis duabus, ꝛ stringiꝛ. In fcā vō ex hoc in collo ad posteriora, ꝛ est illa que curaꝛ, opꝫ vt resupineꝛ infirmꝰ, deinde extēdaꝛ caput eiꝰ ad supiora cū facilitate, ꝛ equeꝛ spōdilis eiꝰ cū cōpressione, ꝛ abstersiōe: ꝛ qn̄ equaꝛ ponaꝛ sup eā emplꝛm ꝯfortatiuū, ꝛ vela sup ipm cū pānis, ꝛ stringe ḋsup astellam cū mensura colli, ꝛ lōgitudine eiꝰ, ꝛ liga eā ad caput ꝛ [9] ⌈adiutoriū⌋, ita vt nō cadat ligamētuꝫ ad guttur, ꝛ soluatur in numero dieꝝ, ꝛ ponantur fila cum qbus stringis ſm formā vittaꝝ, ex marginibꝰ pānorum, quoniā illa que rotundanꝛ ledunt.

De dislocatione alhosos. i. iuncture ossis caude. Cap.XXIII.

Alhosos qn̄ dislocaꝛ, tunc illḋ sciꝛ sēsu, Sꝫ ꝛ magnitudinē dislocationis scies ꝑ sensuꝫ iteꝝ: ꝛ ꝙ eger nō expādit pedeꝫ, neq̄ꝫ in loco dislocatiōis neq̄ꝫ apḋ genu, imo est plicatio genu ei laboriosior. Regimen vō illiꝰ est qm̄ qum vis eq̄re illḋ, oꝫ vt intromittas mediū digitū in anuꝫ vsq̄ꝫ q̊ opponaꝛ loco, ḋinde ꝑme cū eo ad supiora cū fortitudine, ꝛ obserua cū manu tua alia locū alhosos, dōec eq̄s ipꝫ, deinde emplꝛa ipm, ꝛ stringe: ꝛ eger minoret cibū, ꝛ [ꝝ] ⌈minorabiꝛ⌋ egestio: ꝛ sumat cū hoc qḋ lēiat nāꝫ.

De dislocatione anche. Cap.XXIIII.

Core quādoq̄ꝫ accidit sīle ei qḋ accidit adiutorio de dislocatiōe ad inferiora, sic mollificare. Et non est possibile si dislocatur coxa, vt expandatur pes, neq̄ꝫ iuxta dislocatiōem, neq̄ꝫ apḋ genu: immo est illud in genu magis ꝑauū. Et eius quidem dislocatio quādoq̄ꝫ fit ad interiora: ꝛ quandoq̄ꝫ fit ad exteriora. Uerū plurimum dislocationis eius est ad exteriora: ꝛ minoraꝛ eius dislocatio ad interiora, Et dislocatur iteruꝫ ad anteriora, ꝛ ad posteriora, ꝛ per illas easdeꝫ cās. Et quādo accidit in dispositiōe ꝑtus [a] ⌈strictura sup embryonē, qḋ dislocaꝛ ille pes, tunc facit eū hr̄e crus minutū⌋ deficiēs a delatione corporis, quare debilitaꝛ, ꝛ non [b] ⌈corrumpitur.⌋

De signis. Cap.XXV.

Accidit ex dislocatione anche ad interiora, vt videas pedeꝫ

a A. debilitatio neruoꝝ q sꝛ inferiꝰ q̄re debilitaꝛ pedes ꝛ debilitantur lacerti
b A. senasene
c A. senasene
d A. senasene
e A. vt genibꝰ teneanꝛ vł amplecrenꝛ sic opanꝛ balneatores, et onerent vel aggrauent sup eū
f A. algiuich cū fortitudie fricatiōe vł ꝯpressiōe quā faciūt pistores lelsarzadache
g A. aut fiat tabula aut capsa
h A. extensa
i A. extēdaꝛ ifirmꝰ sup lignū ꝑdictū aut sup fūdū capse ꝑdicte ꝛ extendatur
k A. manubrio seu pistello mortarij, ꝛ stet hoc lignū sup terram stās apḋ extrēitatez ligni sußdci situati i loco suo aut apḋ extrēitatē capse ꝑdicte
l A. ita vt sit extremitas iferior firmata super
m A. duos calcaneos ꝛ iteꝝ ligēꝛ loca q̄ eleuanꝛ ex loco vł q̄ sunt supra locum
n A. stet ipꝫ apḋ extrēitatez ligni vł capse supradicte q̄ vicinaꝛ pedibꝰ ifirmi sic posuimus in ligno primo
o A. hoc lignuꝫ
p A. baculi qui voluunꝛ sup lignū stans vł erectū apḋ extrēitates ligni magni supradci aut capse supradcē. s. apḋ extrēitates q̄ sꝛ iuxꝛ pedes et caput, ꝛ qn̄ reuoluunꝛ illi baculi reuoluunꝛ
q A. eiꝰ sic vt ipellāꝛ spōdilia gibbosa vł faciētia
r A. in
s A. opposito gibbositati cū mēsura ꝛ sit q̄ꝫtitas fouee vł canalis.

t A. eius
v A. extensio
x A. malum
y †A. hic
z A. Alia litera ꝛ qḋdā spondile sanum
& A. spondilis
9 A. pectus
ꝝ A. minoretur
a A. ant scissiōe vētris mřis mortue a q̄ extrahitur embrio vn̄ efficiꝛ ille pes huiꝰ crure subtile
b A. crescit vł nō fortificatur

dislocatũ longiorẽ altero, ⁊ genu eminentius, ⁊ nõ potest duplicare pedem suum apud inguez inflatũ, apatum, qm̃ caput coxe iã intrauit in ipz. Et si dislocatur ad exteriora, abbreuiat pes, ⁊ appet in inguine profunditas, et accidit in eo quod opponitur ei a posterioribus eminentia, ⁊ inflatio, ⁊ genu est quasi ipsum sit submersum ad interiora. Et si dislocat ad anteriora pes est longior: ⁊ est possibile infirmo vt expandat crus suũ, ⁊ nõ fit ei possibile: vt plicet ipsum nisi cum dolore, ⁊ non pparat ei deambulatio penitus, ⁊ si vult ambulare ambulat sup calcaneũ: ⁊ accidit ei multotiens ex hoc vt apetur inguẽ eius, ⁊ retineatur eius vrina. Et si dislocat ad posteriora abbreuiat pes eius, ⁊ fit sup eũ expansio difficil',[a] †⌈ ⌋⁊ appet in ipsius inguine mollificatio, ⁊ est caput coxe decliue ad [b] ⌈obliquationẽ.⌋

¶De cura. Cap.XXVI.

Oportet vt ad curãdum sit festinatio. nã si non redit velociter, fortasse effundent ad eã humiditates, ⁊ putrefiẽt, ⁊ pducent ad corruptionem mẽbri totius, ⁊ seqtur illud de timore id qd̃ scis. Regimen võ dislocationis coxe ad inferiora, est vt extẽdas pedẽ, deinde fac eũ redire cum vehementia postq̃z moueris cũ dextra ⁊ sinistra, donec opponat ei ad qd̃ redit,[c] †⌈ ⌋⁊ pone pedi q̃si stafã, ⁊ stringe sup crus, deinde stringe sup coxaz, ⁊ super genu strictura que seruet eã, deinde suspẽdat ex humero suspẽsione, ne sit possibile cruri cũ hoc vt extendat. Quãdo võ dislocat ad interiora, tũc pcipit vt[d] ⌈flectat genua⌋ ⁊ teneat eum hõ fortis ex latere emũctorio, ⁊ capiat restaurator manu sua caput coxe apd̃ genu, ⁊ trahat ipsuz ad interiora, ita vt impellat extremitatẽ aliã, ⁊ impellat ipm impulsiõe tẽdẽte ad supiora, ⁊ exteriora. Et si adiuuat euz ali' ab extremitate alia, ex õrio motus ei', ⁊ iã ligauit eã cũ vitta, aut cum fune, erit bene: deinde liget cũ ligamento. Verũ qñ dislocat ad exteriora opz tunc, vt[e] ⌈firmet⌋ restaurator extremitatẽ coxe q̃ est apud genu, ⁊ moueat eã ex õrio motus predicti, ⁊ sit ali' tenens ab extremitate alia mouens eã ex õrio motus pmi, ⁊ iã ligauit vittã, aut funez. Et in illa q̃ est ex illo ad anteriora, aut posteriora, stringat restaurator radicẽ coxe cũ ligatura lata, ⁊ capiat super humeruz ad ptem que opz fm declinationem dislocatiõis, ⁊ accipiãt viri duas extremitates ligature ample, deinde extendãt eã omnes simul extensione q̃ suspendãt infirmum in aere. Et cum hmõi iterũ est possibile vt redeãt modi predicti ad rectificatiõez: ⁊ medicãt eã quãdoq̃z cum [f] ⌈thibrẽ.⌋ ⁊ modus illius est fm q̃ retulit de eo qdam eorum, ⁊ bene egit: inqt, opz vt caues foueaz longã in ligno toto similẽ [g] ⌈aque ductibus⌋ ⁊ non sit longitudo fouee, ⁊ pfunditas ei' plus q̃ztitate [h] ⌈trium⌋ digitorũ, ⁊ non sit [i] ⌈longitudo⌋ eorum ad inuicem plus q̃tuor digitis, ⁊ ponat extremitas [k] ⌈althibrem⌋ in ptem illius fouee [l] ⌈et sustentent cũ eo⌋ ⁊ sit impulsio eius ad ptem ad quã opz impellere, ⁊ opz vt [m] ⌈sustentent⌋ in medio ligni magni [n] ⌈aut podialis⌋ lignum aliud erectum, cui' longitudo sit q̃ztitas vnius pedis, ⁊ grossitudo ei' q̃ztitas manubrij fossorij, vt qñ resupinat [o] ⌈sup dorsum reuoluat hoc lignũ in eo qd̃ est inter albahafegi ⁊ caput coxe qm̃ phibet seq illud qd̃ extẽdit ipm a pte pedum, lz illud iterũ multotiens indigeat extẽsione que fit a supioribus.⌋ Et cuz hoc [p] †⌈ ⌋ qñ corpus impellit ad inferiora impellit hoc lignũ caput anche ad exteriora: ⁊ opz vt fit [q] ⌈manus⌋ ad inferiora fm modũ quẽ dixim' ante hoc, pcipue ex pede. Qd̃ si caput coxe non ingredit p hanc speciẽ curationis, tũc opz vt auferat lignũ erectũ sustentatum, ⁊ vt figant duo ligna alia [r] ⌈sup duo domicilia⌋ loci illi' ligni. s. in omni latere eius lignũ, vt sint sicut postes porte, ⁊ nõ sit vnũqdq̃ eorũ minus pede, deinde eqtet sup ea lignũ aliud, sicut eqtat lignũ scale, vt sit figura [s] ⌈sex⌋ lignorũ filis lr̃e, que nominat grece [t] ⌈bitaneu:⌋ hec. n. figura fit qum ponit lignum [v] ⌈trinũ⌋ in medio inferius duob' extremis parũp: deinde oz vt resupinet infirm' sup latus sanum, ⁊ extẽdat coxã sanã in eo, qd̃ est inter hos duos postes, sub ligno qd̃ est sile gdui scale, ⁊ ponat coxa infirma sup hunc postẽ, vt sit caput coxe eqtãs sup ipm, postq̃z expãsi fuerint sup postes pãni plicati plicatione plima, vt non ledat postis coxã, postea sumat lignũ aliud eq̃lis latitudinis, cui' longitudo sit tãte q̃ztitatis q̃ cõprehẽdat ex capite coxe vsq̃z ad locũ calcanei, ⁊ ponat in lõgitudine sb̃ coxa ab inteiori pte vt retineat caput coxe ad calcaneũ. [x] †⌈ ⌋⁊ liget cũ eo, deinde administret [y] †⌈ ⌋ in gibbositate. [z] ⌈Verũ⌋ fm q̃ diximus in eo qd̃ pcessit, [⁊] †⌈ ⌋opz tũc vt extẽdat crus ad inferiora cũ ligno ligato cũ eo, vt redeat caput coxe ad locũ suũ cũ hac extẽsione vehemẽti. Et est iterũ modus ali' cum quo ingredit caput coxe absq̃z extẽsione infirmi sup lignũ: ⁊ est modus, quẽ laudat Hip. ⁊ ille existimat q̃ oz vt ligent man' infirmi simul cũ ligamẽto lato, leni: ⁊ ligent pedes ei' ambo cũ ligamento lato, forti, leni, sup duos calcaneos, ⁊ super duo genua: ⁊ sit longitudo cuiusq̃z eorũ a opari suo q̃ztitas q̃tuor digitorũ: ⁊ sit crus infirmũ extẽsum plus altero q̃ztitate duorũ digitorũ, ⁊ suspendat infirmus sup caput, ⁊ sit elongatio ei' a terra q̃ztitas duorũ cubitorũ, deinde [?] ⌈currat adolescẽs hñs expiẽtiam puber⌋ cuz brachijs suis [¥] ⌈⁊ exhat⌋ coxã infirmaz in grossiore loco eius vbi est caput coxe iterũ, ⁊ suspendatur cum infirmo subito: nã iunctura cum factum fuerit illd̃ [a] ⌈cum ea⌋ ingrediet ad locũ cũ [b] ⌈quolibet studio.⌋ Et iste qdem modus est facilior alijs, qm̃ non indiget opatione plima. Verũ plures medicãtium non bene opantur in eo, qm̃ ipsi spnunt euz pp̃ter suã facilitatẽ. Et si fit dislocatio coxe ad exteriora, tunc opz vt extẽdat infirm' fm q̃ dixim' cuz [c] ⌈hac ligatura q̃ est sup albahafegi iguinis⌋ ⁊ furculã fz q̃ dixim', deinde est necessariũ medicãti, vt [d] ⌈euellet cum thibrẽ⌋ de foris ad interiora, postq̃z posuerit extremitatẽ [e] ⌈thibrez in aliqua pte fouee quã diximus vt stringat⌋ sup eaz. Et sint aliq ministrorũ ex pte coxe sane, impellẽtes iterũ, ⁊ opponat ipulsio, vt nõ ipellat plimũ. Et qum dislocatio ẽ ad añriora, tũc oz vt extẽdat infirm', dĩnde ponat vir fortis radicẽ vole man' sue dextre sup iguẽ ifirmi, ⁊ coarctet ipz cũ mãu altera, ⁊ ipse cũ h̃ ponat coarctatiõez extẽsaz ad iferiora ad ptẽ genu. Et qñ dislocatio ẽ ad posteriora, tũc nõ oz vt extẽdat ifirm' ad iferiora, eleuat' sup terrã, imo oz vt sit posit' sup aliqd duorũ, sic oz, [f] ⌈vt⌋ sit iterũ qñ separ ancha ei' ad exteriora, sicut dixi in gibbositate: oz g̃ vt extẽdat infirmus sup lignũ, aut podiale sup faciẽ suã, ⁊ sint ligamẽta stricta nõ sup coxã, imo sup cr' sic dixim' nup. Et opz iterũ administrare cõpressionẽ cum tabula, ⁊ sup [g] ⌈albahafegi⌋ ⁊ locũ ad quẽ egredit iũctura. Hic est fmo nr̃ in spẽbus dislocatiõis, q̃ accidit anche ex cã manifesta añcedẽte illd̃: verũ qz qñq̃z dislocat coxa pp multitudinez humiditatũ accñtiũ ei, sicut

Marginal notes:

a †A. ⁊ pstrictio sit verũ qñq̃z plicat crus cũ plicatiõe coxe ad inguina

b A. albafagi.

c †A. ⁊ accipiat fascia fortis aut cingulum latuz

d A. infirm' stando flectat caput ⁊ humeros

e A. capiat firmiter

f A. albiram

g A. canali

h A. quatuor

i A. elongatio

k A. albiram

l A. cũ q̃ sustentatur seu firmat

m A. figatur

n A. hñtis foueas predictas

o A. eger sup dorsũ, sit hoc lignũ stãs inter albafagi ⁊ caput coxe circa qd̃ lignuz ifirm' i girũ vtit, qm̃ tale lignũ p hib; corp' ifi, mi ne seqt extẽsiõez q̃ fit i ptib' pedũ ipi', ⁊ fm plimũ ñ idiget extẽsiõe q̃ fit ad supiora lz qñz fiat illd̃ ẽt

p †A. quoniam

q A. extensio

r A. a latere

s A. trium

t A. itha

v A. tertium

x A. vel clauiculam calcanei

y †A. extẽsio aut cũ ligno qd̃ ẽ sile pistello mortarij fm q̃ administrat

z A. aut

⁊ †A. et

? A. amplectat fuitor hñs expiẽtiã iuuenis fortis

¥ —— A.

a —— A.

b A. adiutorio trahẽtis ad inferiora

c A. tẽsione ligature que est sup alafagi ⁊ super inguina

d A. ipellat cum albiram

e A. albirã i aliq̃ ex foueis q̃s dixim' vt firmetur vel substẽtetur

f A. aut

g A. albafagi ⁊ super nates

dislocaẽ spatula, opꝫ tũc vt administreẽ cauteriũ, si/
cut diximꝰ in loco, in quo diximus hoc cauterium.

De dislocatione genu. Cap.XXVII.

Genu est velocis dislocationis: for/
tasse.n. dislocatur absqꝫ cã p̃/
ter deambulationẽ velocem, aut lubri/
cat parum: sicut carnalẽ multotiẽs dislo
catur absqꝫ cã p̃ter saltum. Et genu qdẽ dislocaẽ ad
oẽm p̃tẽ, nisi ad añriorez pp rotulã, ⁊ adiutoriũ eiꝰ.

De cura. Cap.XXVIII.

Sedeat infirmꝰ sup sedez, ꝓpinquã
terre, ⁊ eleuenẽ pedes eiꝰ
parump, deinde extẽdat vir fortꝭ manũ
suã desup ⁊ õ subtꝰ extẽsiõe forti, ⁊ redu
cat restaurator iuncturã ad dispõnẽ suã ꝭm iudiciũ
dislocationis vniuersalis, ⁊ liget eam.

De dislocatione areffatu, ⁊ est rotu/
la genu. Cap.XXIX.

Quando accidit ei dislocatio, oꝫ
vt pes plane ponaẽ i ter
ra, ⁊ reducaẽ rotula: õinde impleaẽ cur
uatura geniculi pãnis ꝓhibẽtibꝰ a duplicatione, ⁊
ponanẽ õsup astelle resistẽtes ei in p̃te ad quã decli/
nat. Quꝫ ğ restringiẽ, ⁊ adheret, non duplicẽ ge
nu cum festinatione, sꝫ paulatim, donec alleuietur.

De dislocatione iuncture tali apud
[a] [calcaneum.] Cap.XXX.

Dislocaẽ [b] [calcaneꝰ] indiget ğ,
si dislocatur, extẽsione
forti, ⁊ curatiõe vehemẽti, ⁊ impulsiõe
cũ fortitudine vt redeat. Deinde opꝫ vt dimittat de/
ambulationẽ circiter.xl. dies, vt non dislocẽ itẽꝝ.
In sepatione võ pauca sufficit q̃libꝫ extẽsio, deinde
reducaẽ. Et qñ cõplete dislocaẽ, tũc oꝫ [c] †[
] vt reducaẽ ꝭꝫ q̄ dicũt antiq̃:
inquiunt, oꝫ vt extẽdaẽ infirmꝰ sup dorsum suũ sup ter
rã, ⁊ [d] [ab eo qd̃ est inter coxas eiꝰ apud alahafegi
sit paxillꝰ lõgus] intrãs in ꝓfũditatẽ terre, nõ p̃mit
tẽs corpꝰ eiꝰ moueri, quũ [e] [ꝓcedit pes] eiꝰ ad infe
riora: timo opꝫ vt figaẽ iste paxillꝰ añq̃ resupinetur
ifirmꝰ. Qd̃ si p̃ñs tibi fuerit lignũ magnũ [f] †[
] i cuiꝰ medio [g] [diximꝰ eẽ] aliõ lignũ fi/
xũ, tũc oportebit vt fiat extẽsio sup h̃ lignũ: ⁊ opꝫ vt
sit minister tenẽs coxã, ⁊ extẽdẽs eã, ⁊ minister aliꝰ
extẽdẽs pedẽ, aut mãibꝰ suis, aut ligamẽto ꝭm õriũ
extẽsionis ministri p̃mi, ⁊ eq̃t medicꝰ manu sepatio/
nẽ, ⁊ teneat mister aliꝰ pedẽ aliũ ad inferiora: Et oꝫ
post eq̃tiõez vt ligeẽ ligamẽtis fortibꝰ, ⁊ vadat cuꝫ
p̃te ligamẽti ad pectinẽ pedis, ⁊ cũ p̃te eiꝰ ad [h] [cal
caneũ,] ⁊ ligeẽ illic. Et oꝫ vt caueaẽ ex neruis, q sũt
supra talũ posteriꝰ, vt non sit sup eos ligatura vehe
mẽs, ⁊ vt ꝓhibeaẽ ifirmꝰ a deambulatiõe.xl. diebꝰ: ⁊
⁊ isti si conanẽ ambulare [i] [añ, nõ sananẽ ꝭm õple/
mẽtũ, ⁊ dissoluiẽ] in eis mẽbꝝ, ⁊ corrũpiẽ curatio.
Qd̃ si sepaẽ os tali ex saltu: nã illõ accidit multotiẽs
aut accidat huic mẽbro ap̃a calꝭm, opꝫ tũc vt p̃petur
hoc membꝝ cũ resupinatione infirmi sup faciẽ suã,
⁊ extensione mẽbri, ⁊ eq̃tiõe eiꝰ, ⁊ cũ embrocis q̃ se/
dant ap̃ata calida, ⁊ administratione ligamẽtorum
fortiũ, ⁊ vt q̃escat infirmus, ⁊ non moueaẽ donec re
ctificeẽ membꝝ integre: Et ligatura quidẽ [k] [tali]
opꝫ vt sit [l] [ad] digitos, ⁊ dimittaẽ [m] [talus] aptꝰ.

De dislocatõe ossis pedis. C.XXXI.

Eius regimẽ est p̃mũ regimini di
slocatiõis ossis [n] [calcãei,] ⁊
fortasse sufficẽ vt eq̃s ita, vt [o] [calces] cũ
pede tuo sup ipꝫ pãno exñte iter ea, do
nec eq̃ẽ: õinde empl̃a, ⁊ stringe ꝭm modũ quẽ scis.

a A.clauiculam

b A.alchab

c † A si ẽ disloca
tio vehemẽs nõ
obediens

d A.figaẽ iter co
xas eiꝰ apõ alha
fagi paxillꝰ lõgꝰ
seu baculus lon
gus fortis

e A.trahuntur
pedes

f † A.ꝯcauatum
qd̃ diximus

g A.sit

h A.clauiculam
calcanei

i A.añq̃ sanenẽ
ꝭm õplementuꝫ
recidiuãt vel ite
rum dislocatur

k A.clauicule

l A.versus

m A.calcaneus

n A.vole manꝰ

o A.vel premas

Tractatus.ij. de radicibus vl̃ibus in fractura.

Sermo vniuersalis in fractura. Cap.I.

Fractura ẽ solutio
õtinuitatꝭ ꝓpria ossibus. Et accidit
qñq̃ [p] [sparsa: ⁊ qñq̃ non est spar
sa, ⁊ qñq̃ accidit eq̃lis, ⁊ quãdoq̃
accidit scissa]. Et eq̃lis qñq̃ acci/
dit in latitudine: ⁊ qñq̃ accidit in
longitudine: Et cadens in latitudine quãdoq̃ acci/
dit [q] [diuisa, ⁊ qñq̃ accidit nõ diuisa. Et cadẽs in lõ
gitudine est diuisio ⁊ alcasim q̃ nõ accidit sepata.]
Et qdã noiauerunt sp̃es fracture noibus suis, dicẽ
tes fracturã magnã incedẽtẽ in latitudine ⁊ ꝓfundi
tate [r] [raphanalẽ] ⁊ astalẽ, ⁊ arũdinalẽ. Et dicẽtes
incedentem in longitudine fracturã linealẽ. Et dicẽ
tes incedẽtem in latitudine cũ longitudine, lunalẽ,
⁊ neruale. Et illa q̃ est p̃uaꝝ p̃tium [s] [vnã sauchiez,
⁊ alierusiẽ cuꝫ albuberien.] Et qñ fractura cõpleẽ,
non est poẽ vt remaneãt duo ossa, ꝭm q̄ necesse est
inter ea de oppositiõe ꝭm p̃parationẽ õtinuitatꝭ nã/
lis, immo sepanẽ necessario ab oppõne. Et silr̃ sepa
tio faciẽs accidere pũcturã necessario in eo qd̃ õti/
neẽ de velaminibꝰ, ⁊ carne: [t] [q̃re accidit dolor se/
quẽs eã. Et qñ est eq̃tio] rotũda sine frustis [u] [con/
uertiẽ] mẽbrum cuꝫ facilitate. Et vt declinet fractu
ra ad exteriora ꝭm q̄ dixit Hip. meliꝰ est q̃ꝫ vt decli
net ad interiora qm̃ illud qd̃ occurrit ei de neruis il
lic est plus, q̃re ledit. Et qñ cadit fractura apud iun
cturã, ⁊ [x] †[[illegible manuscript annotation]] restauraẽ, remãet motꝰ diffi
cilẽ pp duritiẽ, ⁊ [y] [rasbadij qd̃ accidit idiget spatio
donec õclareẽ.] Et illõ qdẽ prauiꝰ accidit in iũctu/
ris ossiũ p̃uoꝝ, Et õ illo iteꝝ ẽ, vbi ẽ iũctura in crea
tiõe strictior, sicut est iũctura [z] [cauille.] Et fractura
prauioris incarnatiõis ⁊ vnitiõis est illa, que est ꝭm
rotũditatẽ: õinde illa q̃ declinat: non.n. adheret nisi
sup ipm ꝓlongeẽ ligatura hñs fabricationẽ mirabi
lẽ tp̃e lõgissimo: ⁊ sumat ex cibis, ⁊ medicinis: [⁊] [et
ex eo qd̃ mittit sanguinẽ ad illã p̃tẽ] ꝭm q̄ dicemꝰ.
Et deterior fractura ossiũ ẽ ad interiora, nõ ad exte
riora ꝭm q̄ dr̃. Et qd̃ dr̃ de incisiõe medulle, ⁊ inter/
ficit, ẽ intẽtio cui nõ est vtilitas: medulla.n. hꝫ lenita
tẽ ⁊ viscositatẽ, ⁊ nõ icidiẽ. Et qñq̃ accñt cũ fractu/
ra accñtia, sicut vulnera, ⁊ fluxꝰ sanguinis, ⁊ ap̃a, ⁊
attritio eiꝰ qd̃ circũdat eã ex carne, q̃ si nõ [?] [p̃peẽ]
cũ ꝓhibitiõe putrefactionis, aut scalpelleẽ, accidet
ex eo corrosio. Et locꝰ qdẽ fracture magnoꝝ sciẽ p
dolorẽ, ⁊ p [ꝝ] [casum.] Fracture võ pueroꝝ p̃uoruꝫ
appent p dolorẽ, ⁊ ap̃a [a] [nã in ipsis accñt plã iudi
cia restauratiõis: Et qñ ista ossa redeũt] ad sitꝰ suos
poẽ est in infantibꝰ, ⁊ q sunt eis p̃ximi vt [b] [restau
reẽ ei villus] võtutꝭ p̃ime in eis. in etate võ adolescẽ
tie, ⁊ que est pꝰ ipãꝫ, nõ restauraẽ: timo currit sup eã
icarnatio ex mã cartilaginosa õiũgẽs iter duo ossa
de gñe eiꝰ, qd̃ facẽ currere [c] [erariꝰ de duobꝰ plũbi]
sup õtinuatiõez eris, ⁊ alioꝝ. Et ossa magis inobe/
diẽtia ad restauratiõez faciẽdã est adiutoriũ, õinde
brachiũ. Amplius furcula qñ frãgiẽ ad interiora,
praua fit eiꝰ cura. Et fractura fedior in duobꝰ focili
bꝰ ẽ fractura focilẽ iferioris eoꝝ, sicut dcm̃ ẽ in disloca
tiõe. Res ãt coxe, ⁊ cruris ẽ facilior, qm̃ restauratio
nõ ꝓhibet ea a dilatiõe. Et mẽbra qdẽ diuersificãẽ
in spatio restauratõis, v.g. qm̃ nasus restauraẽ ꝭꝫ q̄
dr̃, i.x. ⁊ costa i.xx. ⁊ vlna in eo qd̃ approxiat a.xxx.
vsq̃ ad.xl. ⁊ coxa i.l. ⁊ fortasse extẽdiẽ lõge, dõec re/

p A.q̃dã et ea se
parãs p̃tes ossis
adiuicẽ sepatio
ne totali ⁊ noiaẽ
qñ p̃tes eiꝰ fue/
rint valẽ p̃ue cõ
tritio. Et qñq̃
accidit ñ sepans
p̃tes ossis adin/
uicẽ sepatiõe to/
tali. ⁊ q̃ nõ ẽ sepa
rãs p̃tes ossis ad
inuicez sepatiõe
totali qñq̃ acci
dit eq̃lis ⁊ qñq̃
accidit rãificata

q A.totalr̃ diui/
dẽs vl̃ sepans, ⁊
qñq̃ ñ totalr̃ di
uidẽs. ⁊ cadens
in lõgitudine q̃
est alsedha ⁊ al/
chasem nõ cadit
totalr̃ diuidens

r A.Alia litera
raphali

s A.noiaẽ alsui/
chi ⁊ algiersi et
albauari.

t A. ⁊ dolor ad
quẽ seq̃ẽ ap̃a. et
qñ ẽ fractura ro
taliter ⁊ diuidẽs

v A.restauratur

x † A fracti sũt mã
gines q sũt super
nocrã ossiũ, ⁊ su/
per ꝯcauitatem
ipsoꝝ i q̃ recipit
bucellatio seu
additamẽtũ iũ/
cture efficiẽ iun
ctura illa õpata
ad dislocationẽ.
Et quãdo cadit
fractura apõ iũ
cturam ⁊

y A.rosbot sẽt
carnẽ callosaꝫ q̃
indiget tp̃ore
donec leniaẽ

z A.clauicule

⁊ A.q̃ p̃parãt sã
guinẽ ad illãrẽ

? A.regatur

ꝝ A.aduẽtũ cãs
fracture ⁊ p ta
ctum manuum

a A. ⁊ rubedinẽ
Capl̃ꝫ iudiciare
staurationis ⁊ eiꝰ
õuij. Ossa fracta
qñ redeũt ad lo
ca sua vel

b A.restaurenẽ
pp remanentiã

c A.faber de plũ
bo

staurat coxa vsq ad mēses tres, aut q̄tuor: ⁊ qḋ est supra hoc. Et vt ḋclinet mēbꝝ in [a] ⌈firmatione⌋ restauratiōis ad vētrē ei⁹, meli⁹ ē, q̄z vt ḋclinet ad dorsū ipi⁹, qm̄ fit ḋclinatio ei⁹ in latē [b] ⌈vrine.⌋ Et cāe pp q̄s nō restaurat os, sṫ mlṫitudo embrocatōis aq̄: ⁊ mlṫitudo solōnis ligamētoꝝ, ⁊ ligatiōis eoꝝ: aut festinatio in motu: aut paucitas sāguinis absolute: aut paucitas sāguinis viscosi in corpe: ⁊ pp illḋ minorat restauratio fracture colericoꝝ, ⁊ ꝯualescentium. Et de illis q̄ signt restauratiōnē est appitio sanguinis, q vr̄ q̄si ipse sit supfluitas, quā expellit nā ex multitudine sua, cum studio ad fracturam.

¶ De radicib⁹ restauratiōis, ⁊ ligature. Cap. II.

Restauratōis basis ē extēsio mēbri cū q̄ztitate q̄ oz: Nā additio i ea spasmat, ⁊ lesionē facit, ⁊ ꝑueniūt ex ea febres, ⁊ qn̄q accidit ex ea mollificatio. Et illḋ qdē in corpib⁹ hūidis ē minorꝭ nocumēti pp obediētiā eorū ad extēsionē. Et diminutio ei⁹ ꝓhibet bonitatez ꝯsolidatiōis, ⁊ ordis, ⁊ [c] ⌈qḋ⌋ i dislocatiōe, ⁊ fractura ē eq̄le. Q̄ō ḡ extēdit ᵬm mòuz q oz, ē vbi fit occupatio cū ꝑpatiōe duoꝝ ossiū ᵬm rectitudinē, ⁊ positionē pl'uilloꝝ, ⁊ ligamētoꝝ ᵬm q̄ oz, ⁊ coopire ea astellis, ⁊ coopire astellas ligamētꝭ. Et oz vt q̄escat mēbꝝ q̄ztū ē poſſe, nisi qn̄q ᵬz q̄ztitatē quā tollerat, qū nō fuerit nocumētū ⁊ apa, vt non moriat nā mēbri. Et oz vt caueat doloratio vehemēs apḋ extēsionē, ⁊ stricturā in fractura, ⁊ dislocatiōe sil'. Et [d] ⌈sil'r illḋ qḋ⌋ accidit ex strictura vehemēti, ⁊ tardatione solōnis [e] ⌈qm̄ illḋ ꝑduc̄ ad h̄⌋ vt moriat illḋ mēbꝝ, ⁊ putrefiat, ⁊ fit nec̄iuz abscindē ipz. Et intētio i plimo restauratiōis ē, vt eueīat alrosboth in eis, q̄ nō sṫ sic ossa capitꝭ: nā sup ea nō orit alrosboth, q̄re oz vt ꝑpet ita, vt nō eueniat [f] ⌈†⌋ siccū, neq paucū [g] ⌈⁊ iteꝝ⌋ grossuz plimū ꝑtrāsiēs mēsurā. Et [h] ⌈ḋ sicco ē q magnitudo⌋ ei⁹ diuersificat ᵬz mēbꝝ, ⁊ q̄ztitatē fracture, in magnitudie sua, aut mlṫitudine ipi⁹: aut i ꝯriꝭ ābaꝫ. Et tu qdē scies in [i] ⌈diminutiōe qḋ oz fieri i illo q̄si⌋ apḋ remēoratiōez ciboꝝ, ⁊ apḋ remēoratōez fractur̄. Et oz qū accidit alrosbot vt ꝓhibeat a motib⁹ ꝯpmētib⁹, ⁊ coitu, ⁊ ira, ⁊ iracūdia qm̄ [k] ⌈adurūt sāguinē, ⁊ fugit locū cal'z, ⁊ sanguis q̄rit⌋ frm. Et adiuuat cū emplis fortib⁹, stipticis, i qb⁹ ē calitas q̄dā, ⁊ glutiatio: ⁊ ponāt in eis q̄ sṫ sic̄ [l] ⌈†⌋ nux cupssi, ⁊ dragagātū, ⁊ medicine q̄ sṫ ad rupturā. Et qn̄ accidit fracture vt nō restaurēt restauratiōe ḋ q̄ curat, tūc fiat i ea qddā sil'e fricatiōi i vlcerib⁹ q̄ nō sanāt, ⁊ ē vt fricet vtrisq māib⁹ dōec auferat viscositas vil' ḋbil', q̄ ē q̄si ipsa nō sit aliqd, q̄re accidit vt eleuet in locū, ⁊ ipellat ad ipm sāguis bon⁹, nou⁹, ⁊ coaguleт supipz rosboth forte. Et mlṫotiēs qdē [m] ⌈egrediūt, ⁊ alterat color ossis, res sil'es corticib⁹, ⁊ sq̄mis pp fricatiōez,⌋ ⁊ sup h̄ nō ponāt astelle: imo si fuerit nec̄ium, sufficiat ligatura bōa. Et qn̄ aggregāt fractura, ⁊ vulnera, tc̄ nō est poſſe vt differat restauratio, vsq̄ q̄ sanent vulnera: os. n. idurat, ⁊ nō recipit restauratiōez, nisi cū prauitate, ⁊ extēsiōe vehemēti, ⁊ dispōnib⁹ maximis. Et cū h̄ qn̄ accn̄t cū vulnē dolores, ⁊ apa, i qb⁹ ē timor, tc̄ vt [n] ⌈torq̄at⌋ mēbꝝ meli⁹ ē, q̄z vt accidat timor magn⁹: q̄re oz vt i h̄ fractura nō ꝑueīat ad vltimū i re restauratōis. Et qn̄ ē cū fractura attritio, ē cū illo timor in corrosiōe mēbri, q̄re oz vt scalpellet loc⁹ ad h̄ vt egrediat sāguis: qm̄ in ipso ē timor, ⁊ ē vt moriat mēbꝝ. Et si fluat sāguis, tūc oz vt retineat. Et mlṫotiēs qdē fit nec̄iuz pp timorē apaꝫ, ⁊ nocumētū vulneris, vt facias aliḋ q̄z sit nec̄iuz de curatiōe mēbri:

q̄re stomas, ⁊ soluis ventrē, ⁊ sbtilias cibū. Et qn̄q accidit ex strictura prurit⁹, ⁊ est nec̄iuz vt soluatur, aut embrocet mēbꝝ cū aq̄ cal'a, donec resoluāt humiditates mordicatiue. Et Hipp. qdē ꝑcipit ei q restaurat, vt sugat aliqd ḋ helleboro in illa hora: ⁊ fuit ei⁹ intētio vt trahāt māe ad iteriora: ⁊ Gal. ꝓhibz h̄, imo ꝑcipit vt bibat agaricū. Q̄ꝫ si fuerit nec̄ium, tūc det aliqd ḋ sirupo acetoso, in q̄ sit vt⁹ [o] ⌈acuta⌋ ⁊ di q illḋ fuit in tpe Hip. Et [p] ⌈supfluitas q̄ est⌋ int duo tpa est mirabil'. Et cū volueris facē restauratiōnē, deinde dolet, ⁊ inq̄etat, tūc recti⁹ ē vt dimittas illud: ⁊ exhe illḋ qḋ redire fecisti: fortaſſe. n. remouebis ꝑ illḋ ifirmū a dolorib⁹. In fractura āt in longitudine suffic̄, vt mēbꝝ adhereat cū strictura vehemēti, ⁊ vehemētiore, q̄z i aliꝭ, in cui⁹ ꝯpssiōe vltimatio fiat ad an̄riora. In fractura āt que ē [q] ⌈in osse⌋ oz vt duo ossa stēt ᵬm rectitudinē in fine, q poſſ ē, obᵬuādo illḋ ex pte sit⁹ ꝑti⁹ū sanaꝝ: ⁊ ꝯsidera an sit oppositio ossis hui⁹ ad suū ꝯpar ossis alteri⁹, ḋinde restaura, ⁊ obᵬua: [r] ⌈nā iter illḋ sṫ res ḋ ill' sicut⌋ frusta, ⁊ additiōes, ⁊ ḋ ill' sṫ vacuitates: Ueꝫ frusta qn̄ [s] ⌈nō decēter ꝯponunt, soluūt int̄ os, ⁊ int̄ restauratiōnē. Et qn̄ frāgit iteꝝ, ⁊ rēanēt int̄ duas scissuras ossis, nō ꝑmittūt vt adhereat vna eaꝝ alteri, ⁊ sepāt: q̄re fit vlc⁹ in q̄ sp aggregat vir⁹:⌋ q̄re accidit ide, q ipzmet putrefit, ⁊ putrefac̄ mēbꝝ: Ampli⁹ vnitio nō fit fortꝭ: fortꝭ. n. nō fit, nisi qn̄ decenter ꝯtinuāt frusta, ⁊ additiōes in oppōne sua, q̄ ei opponit: ē ḡ nec̄ia extēsio, postq̄z fuerit ḋificata oppō int̄ duo ossa, ⁊ iter additiōes, ⁊ [t] ⌈meat⁹ q ḋglutiūt⌋ eas, ⁊ ḋificata fuerit restauratio. Q̄ū ḡ extēderis, ⁊ opposueris, rectū est qū inuenis oppōnē ḋificatā, vt mollifices extensionē paulatim, ⁊ obᵬues oppōnē, vt nō declinet cū attractiōe: ⁊ obᵬues cū māu tua dispōnē ei⁹, qḋ ḋcēter ꝯponit: ⁊ si iueneris eminētiā, aut aliḋ, rectifica illḋ cū māu: ḋinde nec̄iuz est ligamētū ꝯᵬuās mēbꝝ ᵬm q̄etē suā, nō duꝝ: qm̄ dolē facit valde: neq lene, qm̄ dimittit ꝯᵬuatiōez: ⁊ de reb⁹, q̄ eaꝝ ē media, est melior. Et oz vt sit ligamētū positū ad illḋ, ad qḋ est inclinatio, vehemēti⁹. Et si fractura ē ꝯpleta tūc oz vt eq̄tur eq̄tiōe stringēte eā ex oi pte. Q̄ḋ si fractura fuerit in pte plus, oportebit vt sit strictura illic pl⁹. Et si cū fractura fuerit aliqd ex frustis, ⁊ ossib⁹ ꝑuis tūc si fuerit ledēs, dolorē faciēs tūc [u] ⌈vade ad illḋ⌋ cū rectificatiōe. qḋ si nō fuerit ledēs tūc nō cures de eo, neq apponas manū. Q̄ḋ si ḋbigr̄a audita fuerit ei⁹ crepitatio, tunc spat q currit sup eā rosboth. Q̄ūz ergo [x] ⌈secur⁹ fueris⌋ de illo tūc nō oz vt [y] ⌈tardet⌋ res eius. Et qn̄ accidit ex frustis disruptio carnis, nō est tūc rectū occupari in dilatatiōe disruptionis opatione stolidoꝝ, sz est neceſſe, vt extēdāt duo ossa ad duo latera ᵬz vltimū finē rectitudinis, ne sit tortuositas i eis, qm̄ in tortuositate tūc ē corruptio ossis: qum ḡ extēderis ipm, tūc redi ad frustū, ⁊ reduc ipm, ⁊ stringe illḋ. Si āt non redit, tūc nō dilates disruptiōez: imo [z] ⌈ꝑn̄s sis vt videas mensurā q̄ indiges, ⁊ ꝑfora in ea ᵬm q̄ztitatē q̄ ingrediat in eā frustū, ⁊ ꝯpone sup ipm frustū cutꝭ lenis, sup qḋ possit eſſe foramē spissum, ⁊ penetret frustū in ipm, ⁊ ꝑme sup cutē, ⁊ manū, ꝯpssiōe ḡuāte eas ābas, ⁊ ꝑcedet os in foramine, ꝑceſſiōe ad radicē suā, ḋinde seret cū serra opatiōis,⌋ ⁊ est serra minuta subtil' acu

a A. in errore
b A. grauitatis
c A. hoc
d A. multotiens quidem
e A. ⁊ paucitate cure vel aiaduersionis sup illud
f † A. nutrimētū
g A. neq etiam
h A. ex manifestis vel cognitis est q magnificatio
i A. distōnib⁹ vel in caplis illḋ qḋ oz fieri i ill' oib⁹
k A. subtiliāt sanguinē ⁊ abhorret locuz calm, ⁊ querat locum
l † A. abel ⁊
m A. cogit alteratio coloris ossis ⁊ impreſſio vl' eleuatio corticū ⁊ sq̄maruz vt fiat fricatio
n A. remaneat tortuosum
o A. hellebori
p A. nobilitas vl' excellētia ipsius
q A. in latitudie
r A. inter illa res de qb⁹ sunt
s A. non decēter ꝯponūt mediāt vel sūt ꝓhibētia iter os ⁊ inter restauratiōnē ⁊ qn̄ frāgūt ēt cadūt iter scissuras ossis, q̄re nō ꝑmittūt vt adhereat vna earuz alteri aut sṫ rēota q̄re dimittūt ꝯcauitatez in q̄ aggregat ꝯtinue vir⁹
t A. spatia q̄ sūt sic̄ cōmiſſure q̄ deglutiūt vel recipiunt
v A. obuia ei
x A. nō speratur
y A. dimittatur
z A. sit presens tibi filtrum seu pan⁹ grossus mollis q̄ztitate qua indiget ⁊ fac foramen in eo ᵬm mensuram qua ingrediatur inuidia in eo frustum ossis ⁊ superpone sup ipsum filtrum frustuz cutis vel coriꝭ lenis quātitate ipsius, ⁊ fiat foramen in eo sicut est foramen illi⁹. s. filtri ⁊ in eo penetret frustum ossis ⁊ comprimatur super cutem vel corium, et filtrum compreſſione premente ea ambo ad inferiora, ⁊ ꝑcedat os vel egrediatur os in foramine proceſſione vel egreſſione qua os egrediatur vsq ad radicem suam deinde serretur os cum serra communi vel cum serra qua communiter faber lignarius operatur

ta,ſicut ſerra faciētiū pectines. Et fortaſſe ꝑforat radix cui⁹ a⌈ꝑforatio ē neceſſaria cū tripano⌋facien do foramina ꝯtinua accipiēdo locū b⌈cui⁹ q̄rit fractura:ꝛ illō nō ē auferēs timorē,⌋vbi ē poſt os corp⁹ nobile:ꝫ fortaſſe ſit ſalui⁹,q̄ꝫ inſr̄a mouētia motu ſuo,aut ſua collectiōe,aut inciſiōe ſua.Et q̄nꝫ ingeniat' vt ponat' tripanū ſup latitudinē ſube,nō ꝑmittentē tripanū penetrare,niſi ſm q̄ꝫtitatē adiuuātez:q̄re eſt tūc minoris nocumēti,q̄ꝫ inſr̄a mouētia.Et pp hoc opꝫ vt ſint apō reſtauratores ipſoꝝ tripāoꝝ ſpēs pl'es ꝑpate.Et fortaſſe nō appet fruſtū,ſꝫ c⌈eſt neceſſariū ad int⁹ illō⌋qō exiccat,ꝛ retinet ipꝫ,ꝺinde d⌈fieri⌋illō qō oꝫ.Qō ſi fuerit fruſtuꝫ,aut petia oſſiū ſepatū,pūgens e⌈locū,ꝛ⌋dolorē faciēs,tunc neceſſe eſt f⌈ſcindere ꝛ vti regimine ad ex̄hēdū illō qō egredit':ꝛ multotiēs oꝫ ſerrare illō.⌋Et q̄n fuerit illō qō fractū eſt,g⌈ꝛ ꝯminutū magnū⌋,ꝛ fuerit ei⁹ ꝯfractio,ꝛ ꝯminutio plima,tc̄ neceſſe erit vt ex̄hat' totū.Si āt fractura n̄ fuerit cū ꝯminutōe,ꝛ fuerit ꝺiſlocatio ei⁹,ꝛ ſciſſura capiēs locū plimū,tc̄ ici de ifirmiorē locū,ꝛ ꝺimitte reliquū:q̄m nō ē nocumētū in eo,imo nocumētū i abſcidēdo totū ē magnum.

¶De admonitione reſtaurationis. Cap.III.

Neceſſe eſt reſtauratori vt ꝯſideret iclinatiōeꝫ oſſis,q̄m ipe iuenit apō ptē ad quā iclinat',gibboſitatē:ꝛ apō ptē a q̄ inclinat',ꝯcauitatē.Et plimū qdē itelligit illō cū tactu:ꝛ illud iteꝝ q̄n ꝺolor ſit vehemēs i pte,ad quā ē inclinatio:ꝛ crepitatio iteꝝ ſigt illō:ꝛ ſup illud fabricet rē ſuā.Et eſt nec̄iuꝫ reſtauratori vt h⌈extendat⌋manū ſuā ſup locū fracture in ꝺiſpōne i⌈itineris⌋ei⁹ ad ſupiora,ꝛ iferiora cū facilitate,ꝛ ſbtilitate,ꝺōec ſi viderit ſepatiōeꝫ,aut eminētiā,aut fruſtuꝫ,cognoſcat ipm,vt nō liget vice altera k⌈nō ſm ꝙ⌋opꝫ:q̄m accidet ꝯtuſio,aut ꝺolor.Et nō oꝫ vt ꝯfidas in eq̄tiōe ſenſata ꝑ manū an̄ ꝯplemētū ſanitatꝫ:nā m'totiēs occultat apa ꝯtuſionē,ꝛ torſionē.Qum ergo reſtaurator ꝑuenit ad fracturā,ꝛ iuenit illō,ſi nō exq̄ſite opat' i eo,ꝺeturpat' mēbꝝ:ꝛ ſi exq̄ſite opat',ꝑducit ad ſpaſmū,ꝛ febrē prauā:ergo meli⁹ ē vt ꝺimittat illō,ꝛ n̄ tāgat ipm.Qum ḡ incipit ꝑuenire ad reſtaurationē ptis oſſiū,ꝛ l⌈nō penetrat,opꝫ vt nō vim faciat.⌋ꝛ faciat ipſā ingredi cū ꝺifficultate ſm oēm ꝺiſpōnē,q̄m igrediet' ſup ifirmuꝫ qō eſt mai⁹ q̄ꝫ vt remaneat os nō eq̄tuꝫ.Et ſi m⌈ꝺolet reditio ꝛ rectificatio valde⌋ꝛ eſt poſ'e medico vt reducat illō ad ꝺiſpōnē fracture tūc n⌈eſt⌋ꝺelicie ifirmo ꝛ o⌈ꝯcupiſcētia⌋magna.Et opꝫ vt reſtaurator feſtinet ad reſtaurādū illud qō fractū eſt,ꝛ reſtauret in ꝺie ſuo,q̄m q̄ꝫto pl⁹ elōgat',tāto eſt ei⁹ introit⁹ ꝺifficilior,ꝛ nocumēta in ipō ſ't pl'a:ꝛ ꝑꝑe in oſſib⁹ q̄ circūdāt lacerti,ꝛ nerui pl'es,ſic̄ coxa.Et oꝫ vt adiuuet ad feſtiationē reſtaurationis cū cauſis p⌈in ꝯrio cāꝝ oppoſitaꝝ ꝑdictaruꝫ:ꝛ ꝑma eſt ꝯglutinatio ſanguinis viſcoſi.⌋

¶De prepatione reſtaurandi. Cap.IIII.

Oportet vt oi membro,qō tu reſtauras,ſit ꝑpatio ꝯueniens,ꝓhibēs ꝺolorē:ꝛ melior ꝑpatio cū hoc ē illa q̄ ē ei ꝑ nāꝫ:v.g.vt ſit i manu q⌈ad furculā:ꝛ ſit in pede ad illō qō ipellit⌋obſuādo ꝯſuetudinē ifirmi i hoc.Et ſic̄ mēbꝝ qō oꝫ ſuſpēdi,oꝫ vt ſuſpēdat' ſm eq̄litatē,ſil'r mēbꝝ cui⁹ ꝺiſpō ſigt ne ſuſpēdat':oꝫ vt ſit ei⁹ accubitatio,ꝛ ipi⁹ loc⁹ ſup rē planā,vt nō ſuſpēdat' ps ei⁹,ꝛ r⌈reſtringat'⌋ps ei⁹.Et ſuſpēſio qdē eſt mala oi reſtaurato:ſic̄ ſ⌈impulſio⌋ad ſupiora ē illi ꝯueniens,ꝺū ꝓhibēs nō ꝓhibet.Et cū ꝑpatio mēbri ſit ita,vt ſit alteri⁹ q̄ꝫ oꝫ:aut magis infimū,inclinat mēbꝝ,ꝛ ꝯtorq̄t ipm ſm inclinatōeꝫ ſuſpēſiōis,ꝛ ꝑpationis.

¶De q̄litate ligamētoꝝ,ꝛ t⌈aſtellaꝝ.⌋ Cap.V.

Oportet vt ſint pāni ligamētoꝝ mūdi:nā ſordidus ē ꝺur⁹,ꝛ fac̄ ꝺolorē.Et ſit ſbtil',vt penetret res ſi linit' ſup ipꝫ.Et ſit leu],vt nō ḡuet ſup mēbꝝ iſimū.Et opꝫ vt ligamēta capiāt ꝺ loco ſano aliqd cui ſit q̄ꝫtitas:illō.n.ē magis tenēs reſtauratos,q̄ꝫ vt ſepet',ꝛ magis firmū:q̄ꝫuis ſit nec̄iuꝫ,vt nō ſit ſupfluitas in illo,q̄m faciet vt mēbꝝ hēat meat⁹ ſtrictos,nō ſuſcipiētes nutrimētum.Et iteꝝ illō qō admonuim⁹ ꝺ ſtrictura,ē magis exp̄mēs humiditatē effuſā ad mēbꝝ iſirmū,ad illō qō eſt lōginqus eo expellēdo,ꝛ magis ꝓhibēs illō qō attrahit ad ipm.Et ligamētū latū ad illō ē melius,q̄m magis fac̄ adherere,ꝛ plus ꝺilatās:veꝝ ſm ꝙ poſ'e eſt in oi mēbro:nā illō ꝙ poſ'e eſt ex hoc in pectore,nō eſt ſic̄ illud qō poſ'e eſt in manu,ꝛ qō nō eſt ex mēbris latū:nā illud nō ē poſ'e in eo:imo q̄n lata ē vitta,non ſit bona ei⁹ ordinatio ſup mēbꝝ ſil'e illi:u⌈imo ſit feda⌋q̄ pp oꝫ vt ſit ꝯtēt⁹ ꝺe hꝰ in illa cuius amplitudo ē triū ꝺigitoꝝ,vſq ad q̄tuor:Et illa ſūt ſic̄ focile,ꝛ furcula,ꝛ ſic̄ illis ſilia:nā nō ē in eis poſ'e illud:imo ſi nō ligāt' cū ſubtili,nō eſt poſ'e:in furcula.n.nō ꝯuenit lata.Et in hꝰ qdē eſt nec̄iuꝫ multiplicare inuolutiōes,vt ſtēt loco ꝺilatatiōis:Et vitta q̄ inuoluit',ſufficit vt ſit latitudo ei⁹ triuꝫ ꝺigitoꝝ,aut q̄tuor,ꝛ lōgitudo ipi⁹ trium cubitoꝝ.Et puluilloꝝ x⌈fortitudo⌋q̄nq ſit vehemēs in adiutorio ligamētoꝝ,ad faciēdū adherētiā:veꝝ pl'uilloꝝ ſ't ꝺue ſpēs:Una eaꝝ eſt in q̄ eſt intētio eq̄re ꝯcauitatē mēbri:ꝛ adhibeat' ſtudiū,vt nō cadat inter y⌈ea ambo foramē⌋ꝛ vt nō ſupponāt' ſuppoſitōe ꝺiuerſa,ꝛ vt z⌈bucellent' cū eis vlcera.⌋Et altera eſt in q̄ eſt intētio vt coopiat cū ea ligamētū,ꝛ eq̄t eq̄tiōe ſ'a,vt reuoluat' ligamentū,ꝛ adhereat ſm eq̄litatē:q̄re nō erit ꝛ⌈locus ſtrictior loco,ꝛ mollior loco:q̄re faciūt ea adherere aſtelle adherētia bōa.ꝑmū ergo eoꝝ ſ't ligamēta ꝛ vitte:ꝛ ſm ſ't aſtelle:ꝛ ligamētū inferi⁹ ꝓhibet mās:ꝛ ſm,torſionē:Et opꝫ vt ſint margines puluilloꝝ vbi poſ'e eſt:ꝛ illa q̄ꝫtitas exigit vt ſit nūer⁹ puluilloꝝ.⌋Et fortaſſe eſt nec̄iuꝫ adminiſtrare puluillos ꝑuos,q̄s coopit puluill⁹ vn⁹ eq̄ns ſup eos in lōgitudine ligamēti cadentꝫ ſup locū.Et ligamētū qō noiat' hn̄s ꝺuas facies,ꝛ hn̄s ꝺuo capita,eſt illō qō adminiſtrat' ita:ponat' mediū pāni cū q̄ ꝯſuat' eq̄tio loci ifirmi ſup locū ſuū,ꝛ ſit illō in medio ?⌈albadacati,ꝺinde accipiat cū⌋vnaqueq ꝺuaꝝ medietatū ad ptem ꝺiuerſam,ꝛ fiat in inuolutione earum cuꝫ vtriſq manibus ſimul,ſm ꝙ eſt famoſuꝫ,qō nō eſt nobis neceſſarim exponere.

¶De q̄litate ligamenti cū expōne,ꝛ ꝺiſtōne. Ca.VI.

Oportet vt incipiat' cū ligamento a loco fracto,ꝛ ab eo vbi ꝺclinat ad os,ꝛ illic ſit vehemētius ſtrictū:ꝛ vbi fractura ē vehemētior oꝫ vt ſit ligamētū fortius,Et ad vltimum ꝝ†⌈ ⌋locus fracture,ꝛ locus a q̄ eſt nec̄ium expellere mās,ꝛ vt ſuet' ſup eā ſit⁹ a⌈ꝛ illud qdē ſecurat ab apatiōe,imo fortaſſe reſoluit apationē:ꝛ ē cū ſecuratiōe ab apatiōe,ꝛ a putrefactōe oſſis.iteꝝ illō qdē nō ꝯfert⌋ad vir⁹,ſi ḡnat' in ipſo oſſe ꝑueniens ad medullā,ꝛ corrumpēs medullā,ꝛ os.Et eſt neceſſariū vt frāgat',ꝛ ab eo ꝺiſcoopiat':ꝛ vt fiāt vie ad pus ad egrediendū.Et b⌈eſt melior locoꝝ,cum ꝺefenſione eius qō venit ꝺe eius ḡn̄e,qui ſit⌋ꝫ mēbrum inferius q̄nq expellat ad ſupius ſupfluitatē

ſuam,q̄n

a A. neceſſariuꝫ eſt vt manifeſtet' vel vt abſcindat' cum terebello

b A.a quo q̄rit' vt frāgat' vel remoueat' fruſtuꝫ oſſis,ꝛ illō nō ē abſq timore

c A. ex neceſſitate fluit virulētia q̄re ſignificat' ꝑ illā ſup fruſtuꝫ.ꝛ curet' illa virulentia cum eo

d A. fiat

e A. lacertū, aut

f A. regimine vti ad ex̄hēdū illud qō egredit',ꝛ ſerrandū illō quod opꝫ ſerrare.

g A. cōminutum valde

h A. protrahat

i A. proceſſionis

k A. ſm ꝙ non

l A. os ē inobediēs vl' ipediēs ꝛ nō ꝓdeſt.ſ.curatio vl' opatio,tūc nō opꝫ vt laboret

m A. ꝺolores cāt valde reditio, ꝛ rectificatio

n A. erunt

o A. quies

p A. q̄ ſ't oppoſite cāis tardātib⁹ ipaꝫ ꝑdictis.Et ꝑma eaꝝ ē cū eo qō ḡnat ſanguinem viſcoſum

q A. Alia litera alrui: ad pectus ꝛ in pede ꝺclinatio ad tēſionem

r A. firma vl' adrens alicui fiat

ſ A. eleuatio

t A. puluilloꝝ

Alia litera v —— A.

x A. vtilitas

y A. ptes ei⁹ vacuitas ſeu cōcauitas.

z A. repleat' cuꝫ eis vacuitas

ꝛ A. ligatura ſtrictior in loco, ꝛ mollior i loco ꝛ vt adhereāt cuꝫ eo aſtelle adherētia bōa. Pria ergo ābaꝝ ē pp ligaturas ꝛ vittas ꝛ ſ'a pp aſtellas ꝛ ligamētū iferi⁹ ꝓhibet mās ꝛ ſꝫ ꝓhibet torſionē, ꝛ oꝫ vt ſint puluilli facti ex marginib⁹ telle ſeu ex tella firma forti, ꝛ lenī vbi ſ't ligamēta fortiora, ꝛ vt ſup egtent vl' ſuperponantur

? A. panni ꝺelin de trahatur

ꝝ† A. vbi eſt

a A. ſ. opꝫ vt ſtrictura ſit vehemētior, ꝛ cū hoc qō ſecurat' ab apatiōe imo fortaſſe reſoluit' apatio ꝛ cū ſecuratione ab apatiōe ſecurat a putrefactione oſſis q̄ꝫuis illud nō ꝯferat

b A. loc⁹ ꝺignioꝛ obſuatōe ꝛ regimine ei⁹ qō eſſūdit' ab ipō ē illē q eſt ſupra

ſuam: qñ ſupius eſt debile. Et non oȝ vt fiat vltimatio in ſtrictura ligamētoꝝ: ⁊ aſtellaꝝ, tāta, ꝙ ꝓhibeat aduētum nutrimēti, ⁊ ſanguis: illō nāqȝ eſt ex illis ꝙ ꝓhibēt reſtaurationē. Et Hipp. qdē adiuuat ligamēta in eo ꝙ conaꝰ de expulſiōe apatis cū ceratꝭ repcuſſiuis cū oleo omphacino, ⁊ cera: [a] † [ ]

⁊ fortaſſe eſt neceſſariuȝ ſedare apa cū eis ꝙ ſunt ſic oleū camemillimū, ⁊ ſic cum vino ſtiptico: nā ipſuȝ reſoluit apa, ⁊ ꝯfortat membꝝ: Et vbi fuerit vlcus non appropinqꝫ ceratū. Et fortaſſe eſt neccium illud in quo eſt [b] [fortitudo, ⁊ reſolꝰo] ſic oleū, ⁊ maſtix, ⁊ āmoniacū. Et ad vltimū cū ligamētuȝ adminiſtraꝰ, ⁊ fractura eſt recēs, ꝙ nōdū apaꝰ, tunc oȝ vt ſit [c] [ex ligno] ⁊ infrātū repcuſſiuū. Et fortaſſe ſufficit vt liniaꝰ cum aq̄ ⁊ aceto: ⁊ fortaſſe adminiſtraꝰ cū cerato, ⁊ ſilibus de illis ꝙ narrauimꝰ. Et ſi adminiſtraꝰ poſt apa, tūc meliꝰ eſt vt ſit ligamētū ex lana, que ſit infuſa in oleo reſoluēte apa, ⁊ liniēte ipm: Et ſꝫ oēȝ diſpōnē [d] [in ligamēto ſup qō poniꝰ ceratuȝ deſubtꝰ] eſt ſecuratio a cōmotiōe doloris: ⁊ ꝓpē qñ medicus nō eſt pñs, quū ꝗ accidit dolor, ſuccurriꝰ cum ſolꝰone, ⁊ ligatōe: Et nō oȝ vt adminiſtreꝰ ceratū, ⁊ ꝓprie qñ ē illic vlcꝰ, fortaſſe. n. attrahet ad mēbꝝ putredinē: ⁊ ponaꝰ loco eiꝰ vinū nigꝝ. Et plīmo qdēȝ fracture [e] † [ ] aſſociaꝰ vlcꝰ, ꝙ ꝓp oȝ vt elōgeꝰ ceratū: ⁊ ſit ſufficiētia in vino ſtiptico, in ꝙ īfuſus ſit puluillꝰ lōgus. Et nos qdē ponemꝰ epithimatibꝰ fracture caplꝰm ſingule. Et quū incepis cuȝ ligamēto a loco exigēte, tūc inuolue ipm iuolutiōibꝰ, ꝗs addes ſm additōeȝ magnitudinis fracture, ⁊ [f] [ꝑtem eaꝝ] ſm diminutionē eiꝰ ⁊ ſm apa, ſi fuerit appens: deinde reduc ipm ad illū locū: deide vadat vſqȝ ad locū ſanū. h̄ eſt ꝗ ligamītū ꝑmū. Deinde fac pñs ligamītuȝ ſm, ⁊ iuolue ipȝ ſup fracturā bis, aut ter: ꝺinde fac ipm deſcēdere ad iferiora, mollificādo paulatim, poſtea fac eſſe pñs ligamītuȝ tertiū, ⁊ fac ſilꝰr ad ſupiora, ⁊ tūc facies ligamēta eē paria ad expellēdū ſupfluitates a mēbro: ⁊ ad [g] [rectificādū ipm ſup itētionē in ꝑpatiōe] huiꝰ ligamēti, Et ñſis ſupfluꝰ iteꝝ in elongādo ſtricturā in vtriſqȝ lateribꝰ, qm̄ ſit mēbꝝ oppilataꝝ venaꝝ nō ſuſcipiēs nutrimētuȝ: ⁊ fortaſſe [h] [ꝓhiꝰ] ⁊ qñqȝ nō ſit ita: immo incipiꝰ cū ligamēto aſcēdēdo, deide ſeqꝰ cū ligamēto deſcēdēdo, deinde cū ligamēto incipiēte ab inferiori ꝑte ligamēti inferioris ad ſupiorē ꝑtē ligamēti aſcendentꝭ, ꝗſi ipm ſit ꝯſuās duo ligamēta illa, ⁊ ponaꝰ vehemētior ſtrictura eiꝰ apō fracturā. Et intentio qdēȝ in vno duoꝝ ligamentoꝝ eſt ꝯ̈ria intentiōi in ligamēto, quo q̄riꝰ attractio māei ad mēbꝝ: q̄re ſtringit ſub mēbro cuȝ lōgitudine ab eo, ⁊ nō ceſſat mollificari iuolutio: ⁊ ē ligamētū diuerſificās. Iſta ꝗ ſunt ligamīta ꝙ ſunt ſub aſtellis: ⁊ hec ſꝰ ligamēta, ꝙ ſunt ſupra aſtellas. Ligamētum vō ſupius opȝ vt ſit ita, vt ponat membꝝ ſicut fruſtum vnū, cui nō ſit motꝰ, ⁊ ꝓhibeat torſionē. Et quū fractura eſt in latitudine ꝯplete, ſit neceſſariū vt ligamētum ſit eq̄lis [i] [cōmixtiōis] ⁊ ſtricture. Et ſi fuerit plīmū fracture ad ꝑtē vnā, ⁊ eſt ex fractura [k] † [ ] opȝ vt ſit [l] † [ ] ſollicitudo vehemētior ſup latus, in ꝙ eſt fractura plus. Et nō oȝ vt diuerſifices ſup eā figuras ligamēti, faciendo figurā poſt figurā: qm̄ illō corrūpit illō, qō cōfortauit reſtauratio: ⁊ dolorē qdē facit incurrē ꝯtorſio, ꝙ fortaſſe accidit inde, ⁊ [m] [ſtrictura ligamīti ſpaſmās:] nā quū ſtringiꝰ fac dolorē: ⁊ qū mollificaꝰ torq̄t. Et Hip. qdē fac eſſe rectū vt ſoluaꝰ ligamītuȝ vna die ſit, ⁊ vna die nō: illō. n. ē meliꝰ vt nō iraſcaꝰ

a † A. ⁊ qñqȝ eſt neceſſariū infra re ligamīta actu cuȝ aere ſfo aut aq̄ vt ꝓhibeatur apoſtema

b A. ꝟtus reſolutiua

c A. ligamentuȝ ex lino

d A. Alia litera ligamētū ſuper qō poniꝰ ceratū ꝺeſubtꝰ ⁊ in eo

e † A. diuerſe inequalis

f A. diminue eas

g A. fortificāduȝ ipȝ ⁊ ad intētionem ꝑparatiōis

h A. extenuatur vel moritur

i A. iuolutiōis

k † A. ſbilitāte vꝰl ⁊ ē ex fractura locus debilis

l † A. fundamentum ⁊

m A. ſterior ſtrictura ē illa que eſt ſpaſmans

infirmꝰ, ⁊ nō approximet eū cū palpatiōe eiꝰ, ⁊ ipſius fricatōe, ꝓp illud qō nečiuȝ eſt vt ꝓueniat ad mēbꝝ de humiditate ſbtili impediēte, ꝙ fortaſſe ꝯuertiꝰ in virꝰ. Et magis ꝯueniēs horaꝝ [n] [ꝯſuetudinis bonitatꝭ] ligamēti, ⁊ ꝯſuatiōis eiꝰ ſm ꝯditiōes ꝑdictas ē poſt [o] [fracturā ꝑ ꝑtes] viginti: nā illud ē hora iceptiōis alroſboth [p] [rubei: deinde qñ adheret os, non ſtringaꝰ valde: ⁊ reſpiret] locꝰ ſtrictꝰ eiꝰ, vt nō coarcteꝰ ⁊ ꝓhibeaꝰ alroſ both, aut ꝓhibeaꝰ eius ꝗnatio cū q̄ꝫtitate ſufficiēte, q̄re non accidet niſi ſbtile debile: niſi qñ accidit iā alroſboth, [q] [⁊] incipit addere magnitudineȝ, ꝙ nō idiget: ⁊ tēdit in ſupfluitatem. Nā vna de [r] [ꝯueniētijs eiꝰ] eſt ſtrictura vehemens: ⁊ iteꝝ adminiſtratio ſtipticoꝝ ꝓhibētiuȝ: ipſa. n. ꝓhibēt nutrimētū, ⁊ ſtringūt alroſ both: ꝗ ñ penetrat in ipm nutrimētū iteꝝ. Et nō oȝ iteꝝ vt [s] [licentia deꝰ, ⁊ ꝑmittaꝰ vt fiat] ligatura in ñ ſua hora.

De qualitate aſtellarum. Cap. VII.

Oportet vt ſit ſubā de ꝙ fiūt aſtelle aggregās ad duritiē ſuā [t] [tenacitatē,] ⁊ lēitatē, ſic alcona, ⁊ lignū oleādri, ⁊ lignū ꝗnati, ⁊ eiſ ſilia. Et opȝ vt ſit groſſiꝰ qō ē in ea locꝰ ꝗ obuiet fracture duobꝰ lateribꝰ. nā oȝ vt ſit [u] [groſſius aſtellaꝝ ꝑnm eaꝝ qō] ſeqꝰ latꝰ fracture, aut ꝑtē [x] [vehemētioreȝ] fracture: ⁊ ſint latera eaꝝ ſubtiliora: ⁊ [y] [vt ſint plenaꝝ extremitatū ne opponaꝰ in eiſ glutinatio imo planū ligamēti.] Et ſi ponanꝰ aſtelle a lateribꝰ q̄tuor, tūc ē magis defendēs: ⁊ nō ē malū ſi eſt ei ſupfluitas lōgitudinis, qm̄ nō eſt nocumētū in illo, [z] [neqȝ detrimētū in hoc. ſ. ſi capiūt ꝓpe] iūcturā ꝑter qō tegat iuncturā ipam. Et lōgiꝰ lateꝝ eius ſit ad latus ad qō eſt motus inclinatiōis mēbri, cuȝ hoc. ſ. vt non ſit ita ꝙ ꝗuet: neqȝ ꝑmat vehementer, neqȝ coarctet: ⁊ vt nō minuanꝰ ab eo ligamēta diminutiōe plīma: qm̄ fiunt aſtelle cōprimētes coarctantes. Et quū videris aliqd de hoc, oppone cum diminutione, donec inuenias eq̄litateȝ. Et non opȝ vt aſtelle obuient loco denudato, ſuper quem non eſt caro, immo eſt neruoſus oſſuoſus.

De qualitate adminiſtrationis aſtellarum cum diſtinctione, ⁊ expoſitione, Cap. VIII.

Hora ꝙ exigit vt ponāꝰ aſtelle, eſt ꝑꝰ v. dies, ⁊ ſupra: vſqȝ ꝙ fiat ſecuritas a nocumētꝭ. Et q̄ꝫto plus [⁊] [magnificaꝰ timor] tāto magis opȝ vt tardeꝰ poſitio aſtellaꝝ: ⁊ multotiēs attrahit feſtinatio in hoc nocumēta ex apatibꝰ, ⁊ pruritu, ⁊ veſicis. Veꝝ quū tardāꝰ aſtelle tūc opȝ vt ſit illic qō ſtet loco eaꝝ ex bonitate ligature cū vitta, ⁊ de bonitate [ꝯ] [ꝑpatiōis.] Qō ſi illud nō fuerit, tūc neceſſarie ſunt aſtelle ēt in ꝑncꝰ rei. Opȝ ergo vt annectanꝰ aſtellꝰ ligamenta, ⁊ puluilli annexione [ꝝ] [deſcendēte eq̄nte coopiente] decēter cōponēte quoꝝ groſſiꝰ ſit apud fracturā: ⁊ non fortiter ſtringat: imo addaꝰ in ſtrictura paulatim cū expientia infirmi, ⁊ cū diſpōne ipſiꝰ. Et ſi fuerint ligamēta, ⁊ puluilli [a] [ꝗuātes eā] tūc nō fiat eoꝝ multiplicatio. [b] [Et de nocumētꝭ eoꝝ qñ deſcendūt, eſt ligamentū molle.] Et opȝ vt nō ligenꝰ ligamēta ſupiora ſuper aſtellas ligatura [c] [diſſoluēte eas] ⁊ remouēte ipſas a decēte cōpoſitione ſitꝰ eaꝝ. Et oȝ vt ſoluanꝰ ligamēta neceſſitate electionis in omnibꝰ duobꝰ diebus, in ꝑncipio rei: ⁊ ꝓprie quādo accidit pruritus: ⁊ tūc qdem opȝ vt fiat illud qō ꝑcipimus. Quū ergo ꝑtrāſit ſeptimus a ſtrictura, ſoluaꝰ in ſpatio tardiore, ⁊ in omnibus q̄tuor, aut qnqȝ: in hac. n. hora ſit ſecuritas a pruritu, ⁊ apate. Et illic iteꝝ fiat mollificatio ligamētoꝝ

n A. horaꝝ ad inſpiciēdū bōitatē

o A. decem dies vel circa

p A. qō ꝑtes oſſiſ icarnat ⁊ ꝯiūgit Deide qñ adheret vꝰl ꝯiūgiꝰ os oſſi tunc nō ſtringatur valde ⁊ relaxetur

q A. quod

r A. cāis ꝓhibentibus ipſum

s A. geſcat ſeu voluptueꝰ ⁊ ꝑmittatur abſqȝ

t A. flexibilitatē

u A. groſſior aſtella ꝑma eaꝝ que

x A. vehemītioꝝ

y A. ⁊ ſint extremitates leneſ vt nō ſit eaꝝ obuiatio ⁊ ꝯtactꝰ difficilis, ⁊ aſꝑ imo ſint molleſ, ⁊ plane ad ligutaraȝ

z A. detrimentū ſi aſtellaꝝ lōgitudo capiat ſpatiū qō ē circiter a iūctura vſqȝ ad

⁊ A. membrum eſt magnum

ꝯ A. ſituationis.

ꝝ A. adherēte et retinēte ⁊ circūdante ⁊

a A. nō adherenteſ mēbro niſi ſꝫ extrēitatē ipſoꝝ

b A. ⁊ eoꝝ iuolutio qm̄ quū nō adherēt mēbro niſi ſꝫ eoꝝ extremitatē tūc efficiuntur ligamēta mollia

c A. ꝙ faciat eas tortuoſe ſituataſ

paulatim, vt non ꝓhibeat penetrationem nutrimē/ti. Et si fuerit tibi poſſe vt retineas aſtellas, ꝛ nō ſol/uas eas ēt vſqꝫ ad.xx. ᵃ⌈ non erit nocibile: ðinde ſol ue ⌋eas. Attn̄ qn̄qꝫ ſoluunt in qbuſdaꝫ horis non ꝓp cām appentem, ſꝫ ꝓp defenſionē, ꝛ ad videndū illō qd̄ accidit, ꝛ ɔſiderare ad illō qd̄ diſcooptum eſt de carne, ſi fuerit: an corruptꝰ ſit color eius, ꝛ eiꝰ diſpō: Et iam ſciuiſti ꝙ opꝫ vt nō fiat vltimatio cū ſtrictu/ra, vltimatiōe ꝓhibēte aduētū nutrimēti ad fractu/rā: ipſa.n. non reſtaurat niſi cū ſauguine, ꝛ nutrimē to forti, qd̄ venit ad eā. Et nō ſit feſtinatio in auferē/do aſtellas, ꝛ ꝓijciendo eas, qꝫuis credat eſſe cohe rentia: qm̄ fortaſſe accidit inde, vt ſit alroſ both nō ɔfirmatum adhuc: qre ɔtorquet mēbꝝ. Et vt rema neāt aſtelle ſup mēbꝝ qum nō ſunt neceſſarie eſt me lius, qꝫ vt deponant ab eo añ ᵇ⌈ qum ⌋non ſunt ne/ceſſarie, non ergo feſtines, ſed tarda.

a A. ꝛ non eſt nocibile tunc non ſoluas

b A. qꝫ ſit hora in qua

¶ De fractura cum vulnere. Cap.IX.

ET qn̄ aggregātur fractura, ꝛ vulnꝰ, tūc reſtaurator vehemēter alleuiet reſtauratōeꝫ, ꝛ ᶜ⌈ faciat penetrar ⌋aſtellas a loco vulneris: ꝛ ponat ſup vulnus qd̄ opꝫ ex emplꝭs, ꝛ ꝓprie piceis: ꝛ qdā ꝑcipiūt vt icipiāt cū ſtrictura a duobꝰ laterıbꝰ vulneris, ꝛ dimittat vulnꝰ diſcooptū: ꝛ hoc qdē eſt meliꝰ, ſi vulnꝰ non fuerit ſup fracturā ipſam. ðinde opꝫ vt ſit ſup ipm velamē ᵈ†⌈ ⌋ita vt tegat ipſum ab aere. Qd̄ ſi fuerit ſup fracturā, tunc opꝫ vt ingeniet in figuratione ſtricture cū ingenio ita, vt ᵉ⌈ mūdificet ⌋ex oī latere: ꝛ ſepet parum p a vulnere ipſo cū ꝑ/paratiōe ɔueniēte ad illō: ꝛ infundant puluilli in vino nigro ſtiptico. Et hoc ingeniū eſt vt ponat extremitas ligamēti ſup labiū vulneris, ðinde ᶠ⌈ torqat retro, ⌋ꝛ firmet cū ligamēto alio, ꝛ pōat ſup labiū aliud inferius, deinde ordinet reliquū ligamētum, ſm ꝙ opꝫ: ðinde ᵍ⌈ torqat ⌋ita vt remaneat vulnus ipm aptū: ꝛ qd̄ eſt ꝑter ipm ſit firmū ex eo ita ꝙ iaꝫ aſcēdit ligamētum: ꝛ deſcēdit ligamētum: ꝛ cadat ſup fracturā ſtrictura vehemens, ꝛ remaneat vulnꝰ aptū, vt ʰ⌈ diſcoopiat ipm ꝓp illō. ꝛ oꝫ vt ponat ſup aſtllas foramē ɔ̄trio illius vt ɔueniat ſupfluitas medicine vulneris ad illō. Si poſuerit ſup aſtellas fo/ramen oppoſitū illi, vt ɔueniat bōitas medicine ad vulnꝰ, ⌋ꝛ ſit poſſꝭ egreſſio virꝰ ab eo: ꝛ ſit ita, vt poſſit tegere ſup ea vtraqꝫ ſil': qꝫuis dimittere vulnꝰ co/optū ſit malū, ꝛ ꝓpe in frigore: imo oꝫ vt nō ſit coarctatum tm̄ ꝛ vt ⁱ⌈ cuſtodiat ⌋in nocte. Qd̄ ſi vulnꝰ ᵏ⌈ ſanat ⌋adminiſtrēt aſtelle ſi ˡ⌈ iā ē ɔglutinatū ⌋ ꝛ firma aſtellā illi loco, ſi ille locꝰ fuerit ᵐ⌈ ðcliatꝰ ⌋ ab eo. Et qum volūtas fuerit ſoluere illud qd̄ tegit vulnꝰ mane, ꝛ veſpe eſt magis poſſe ꝓp curationem eius ꝓpriaꝫ: ꝛ nō ſit ex eo ɔ̈rietas in ligamēto reſtaurationis fracture oīo. Inqt Hip. opꝫ vt liget vulnꝰ ex medio ligamēti, ſi fuerit recēs: ꝛ ſi eſt antiquū, ꝛ fecit pus pꝰ maturitatē, tūc liget ex ſupiori eiꝰ vſqꝫ quo ɔſequat mediuꝫ eiꝰ. Et de illo qd̄ eſt bonū, ē vt ponat illud qd̄ ſeqtur vulnus ex ligamētis, ꝛ ꝓprie ſupius, ſtrictius, vt ſit poſſibilitas currendi: verꝫ eiꝰ ſtrictura ſit ſm tollerātiaꝫ: ꝛ qꝫto magis elōgatur a vulnere ponat leuiꝰ. Et qn̄ eſt vulneri ꝓfunditas vehemēs, ſtringat ſup locum ꝓfunditatꝭ ligatura ligamēti. Et ſi ɔuenit ſtrictura ligamenti, loco reſtaurationis tūc iā ɔuenit intētio. Et ſi non ⁿ⌈ incipe velare vulnus ⌋cū eo qd̄ diximꝰ: Et qum ɔuenit ad fracturā iterꝫ ponat ligamētuꝫ ſtrictiꝰ, ꝛ opꝫ vt ponat ꝑ/paratio mēbri ita vt facil' fiat curſus puris ſi aggre/gat in vulnere. Et opꝫ in eſtate vt infrentur ligamēta ɔtinentia vulnus ēt, vt ſit adiutoriū ad ꝓhibendū

c A. elonget

d † A. aliud

e A. cadat ſecuritaſ ꝛ firmitudo

f A. trahat vl' inuoluat trāſuerſal'r ad poſteriora

g A. trāſuerſal'r ducatur

h A. diſcoopias ipꝫ qn̄ volueris ꝛ tibi ieſt vt facias ſup aſtellas foramē oppoſitū illi vulneri vt ꝑueniat vel applicet medicia vulneris ſuper ipꝫ.

i A. cooperiatur

k A. eſt ſanum

l A. eas iam tardaſti

m A. relaxatus

n A. cura

aq̄a. Et non opꝫ vt appropinqt loco ceratū, ꝛ ꝓprie in eſtate: qm̄ fortaſſe putrefiet mēbꝝ: ꝛimo ſi neceſſaria ē repcuſſio tc̄ fiat cū vino ſtiptico, ſꝫ ꝙ ꝑterijt a nobis eiꝰ declaratio. Et qum fracture eſt attritio, ꝛ timet mors mēbri, tunc ſcalpellet. Et ſcias oīo ꝙ qn̄ vulnꝰ ligat ſm ꝙ ɔuenit, expellit ᵒ⌈ ligamētum deſcēſionis. ⌋Et ſi errat in ligamēto, apat: ꝛ ꝓpe qn̄ mollificat ſup locuꝫ vulneris, ꝛ ſtringit ſup illō, qd̄ eſt poſt ipm: ꝛ ſi non fuerit ei detectio, nō curret ab eo virus, neqꝫ ɔueniet ad ipꝫ medicamē. Et ſi dimittit diſcooptum, putrefit, ꝛ infratur, ꝛ accidit mors membri, ꝛ ꝑducit ad dolores, ꝛ febres q̄re neceſſa/riuꝫ eſt medico vt faciat aliqd inter hoc, ꝛ hoc: ꝛ ɔſideret illō qd̄ accidit, ꝛ ſuccurrat ei, añqꝫ ɔfirmetur.

o A. ligatura illud qd̄ ad ipꝫ dẽſcendit ꝛ fluit

¶ De fractura ᵖ⌈ male reſtaurata. ⌋ Cap.X.

p A. oſſis male reſtaurati

QUandoqꝫ fractura ē reſtaurata nō ſm ꝙ oꝫ: ꝛ eſt necium vt iteret eiꝰ fractura, q̄re opꝫ vt reſtaurator ſciat diſpōneꝫ alroſ both, q reſtaurauit oſ: Qꝫ ſi fuerit magnꝰ, fortꝭ, nō vadat ad frāgendum ipm ſo. fortaſſe.n. non erit poſſe vt frāgat ex loco fracture prime ꝓp fortitudinē alroſ both, q̄re frāget in alia pte loci. Qd̄ ſi non inuenit excuſatio, tūc opꝫ vt ꝑcedat, ꝛ leniat, donec mollificet alroſ both. ꝛ mollificātia ipm ſunt medicine ꝑdctē i caplo duritierꝝ illic: ſic cutꝭ ᵠ⌈ alleuiati ⌋ ꝛ dactili, ꝛ ſic ſpēs fecū oleorꝝ, ꝛ ʳ⌈ alleile ⌋ꝛ medulle oſſiū, ꝛ medulle ḡnorꝝ cocti, ꝛ eis ſilia: deinde frāgat, ꝛ oꝫ vt aſſiduet cū hoc embrocatio cū aq̄ calīa, ꝛ introitus tine in die multotiēs. Qd̄ ſi nō ꝓfecerit illō: ꝛ expimentū, ꝛ motio ſignificauerint firmitudinem vehemētem, tūc oportebit vt ſecet caro ita, vt ſit poſſibile fricare alroſ both ex latere, ꝛ deſtruere ˢ†⌈ ⌋eū cū ea: deide frāgat, ꝛ reſtau/ret: ꝛ curet vulnꝰ curatiōe ſua. Et multotiēs qdē ē poſſe vt curet fractura male reſtaurata abſqꝫ fractura ſa, leniēdo alroſ both cū eo qd̄ ſcis, deinde eq̄t: ꝛ qn̄ ſuat ſup ipaꝫ, eq̄tur ſup ipſam alroſ both iterꝝ ꝛ excuſat fracturā ꝓprie in corporibus lenibus.

q A. alalie

r A. alahealat

s † A. vel debilitare

¶ De epithimatibus fracture, ꝛ que currunt curſu eorum. Cap.XI.

EPithimatum alia ſūt q ꝓhibēt aq̄a, ꝛ rectificāt pruritū. Et alia ſūt ad indurādū alroſ both, ꝛ ᵗ⌈ glutinationē faciendā in ipſo. ⌋ Et alia ſunt ad eq̄ndum alroſ both magnū. Et alia ſunt ad remouēdā duritiē iūcturarꝝ, que accidit poſt reſtaurationē. Et alia ſt ad auferēdā mollificationē, ſi ceciderit in iūcturꝭ.

t A. fortificādus ipſum

¶ De epithimatibꝰ ɔferētibus, ꝛ que currunt curſu eorum, ꝛ rectificantibus pruritum. Cap.XII.

IAm diximꝰ in caplo ligamēti ᵘ⌈ vittas ⌋ad illō, qd̄ opꝫ ſciri in hoc caplo: ꝛ diximꝰ cerata, ꝛ embrocas cū vino ſtiptico, ꝛ illis ſilia: ꝛ reiteramus nūc, ꝛ dicimꝰ. Nō opꝫ vt ſit illud quod adminiſtrat de cerato, aut alijs ita, vt aſpitas ſit in eo aliquo mō, imo ſit leuius qꝫto plus eē pōt, ꝛ molliꝰ: Et nō oꝫ vt adminiſtrent cerata vbi timet putrefactio, neqꝫ vbi mltiplicant ptes fracture: hō.n. preparatū ē ad ſuſcipiēdā putrefactiōeꝫ, qm̄ plm̄ eius eſt cum vlceribus. Super aqs aūt calidis, ꝛ earum effuſione iam locuti fuimus: ꝛ fecimus ſcire ꝙ vtilitas in eis eſt reſolutio materieruꝫ, que incurrere faciunt pruritū, ꝛ attractio materiei nutritiue. Et ſunt iterꝝ neceſſarie quādoqꝫ, qum membrum iam debilitauit ſtrictura, ꝛ exiccauit ipſuꝫ: ꝛ illud qd̄ vltime conſequitur eſt ſcitum.

u A. dictadioſa

¶ Epithimata ad indurādum alrosboth. Ca.XIII.

Res ꝯferētes in hoc sunt embroce stiptice, subtiles, ⁊ empl'a q̄ fiāt ex eis, sicut ꝺcoctio myrti, ⁊ ei⁹ oleū, si necessariū est oleū: ⁊ oleū alcāne: ⁊ epithima cū aqua folioꝝ myrti, ⁊ ḡnoꝝ ei⁹: ⁊ decoctio arboris [a] ⌈alcort⌋, ⁊ ꝺcoctio radicis aldirdar: ⁊ decoctio folioꝝ eius est incarnatiua, indurati ua. Et empl'z fcm̄ ex mes, ꝓpē qn̄ ponunť cū eo crocus, ⁊ myrrha, ⁊ conficitur cum vino odorifero, est bonum valde. Et [b] ⌈distillatio spatularum⌋ palme est bona iterum.

¶ De regimine eq̄tionis alrosboth. Cap.XIIII.

In p̄ncipio qdē, ⁊ dum pmanet recēs, stiptica p̄dicta: qm̄ ipsa aggregāt ip̄m, ⁊ stringūt ip̄m, ⁊ minorāt q̄ztitatē eius: post illō v̄o, qn̄ sup̄fluit, ⁊ ꝓpē ꝓpe iuncturā, est necessariuz secare ab eo, et fricare, donec eq̄ť. Et oia ista cū eo qō ꝺcm̄ ē in eo.

¶ Medicine leniētes duritiē iūcture. Cap.XV.

Oportet vt embroces, ⁊ incipias cū aq̄ cal'a: ꝺinde administres desup empl'a, ⁊ inunctiōes q̄ fricādo fiūt, leniētes: fcā ex mucilaginib⁹, ⁊ gūmis, ⁊ adipib⁹, ⁊ oleis: ⁊ si ponať in eis acetū forte, erūt magis ꝓfundatiua. Et ꝺ illis quoꝝ administratio ꝓpinq̄t, est dactili: ⁊ [c] ⌈allelia, ti,⌋ ⁊ ol'm sisaminū: qm̄ ē empl'm leue: ⁊ iteꝝ [d] ⌈mollitiuū dekerua⌋ ꝑmisceať cū tāto butyro q̄zta ē ipsius medietas, ⁊ mellis q̄ztū ē ipsius q̄rta. Et fortasse sufficit ceratū de oleo lilij solū: Et qn̄qꝫ adiuuať cuz oībus lenificantibus p̄dictis in cap'lo sephyros. Et qum sentis alteratiōeꝫ ꝯpl'onis ad frigus, tūc adde in eis ex castoreo, ⁊ serapino, ⁊ oppoponaco. Medicamē bonū. ℞. fecē olei de lino, ⁊ fecē olei sisamini, ⁊ fenugrecū coctū in lacte, ⁊ [e] ⌈heil⌋ ad ipsum, ⁊ administreť. Et iteꝝ radices altee, ⁊ radices cucūeris asinini, ⁊ bdelliū, ⁊ āmoniacuꝫ, ⁊ opponacū dissoluanť cū aceto forti ⁊ linianť: ⁊ vnguētū eburneū ē bonū. Medicamē bonū. ℞. mucilaginis fenugreci, et semis lini, ⁊ mucilaginē cucūeris asinini, ⁊ amoniacū, et laudanū, ⁊ hysopū hūidā, ⁊ oleū de lilio, et adipē anatū, et bdelliū lene ⁊ [f] †⌈ ⌋ puꝝ, et medullā vituli, resoluanť in oleo ⁊ fiat vnguētū.

Aliū forte. ℞. olei veteris. lb. ij. olei ꝺ lilio. lb. s. storacis liq̄de. lb. q̄rtam, cere citrine. lb. s. glutinis albotin. ℥. ij. euforbij. ℥. ij. medulle ossium cerui. ℥. iiij. fiat vnguentum. Unguētum bonū ad duritiem iūcturaꝝ, quā acq̄siuit restauratio. Ammoniaci pteꝫ .j. bdellij iudaici partē. j. laudani partē. s. olei de alcanna, adipis anatis, amboꝝ ante partis quartaꝫ: solue gumas, ⁊ aggrega omnia. Unguētum bonū Amoniaci. ℥. vj. ⁊ cer̄ citrine tantūdē, gummi alboti, bdellij, ⁊ galbani omniū an̄. ℥. viij. olei de alcānā ℥. iiij. terantur gūme ꝯtrite in aceto, deinde aggreganť in mortario inuncto cuz oleo de lilio: ⁊ simil'r [g] †⌈ ad spasmū eaꝝ, ⁊⌋ nodatiōem: que accidit sicut glādula [h] ⌈vbi est. Et iam diximus eam in cap'lo suo, et administrenť vnguenta⌋ que diximus nunc. ⁊ administratio castorei, et costi, et fimi columbini, et synapis empl'ando ē vltima. Lenitiuū bonū, ℞. fecis olei de lilio. ℥. j. et fecis olei seminis lini. ℥. j. et storacis liquide, et galbani, et serapini, et oppoponaci, et āmoniaci omnium an̄. ℥. s. bdellij lenis. ℥. j. adipis vrsi, aut galline, aut porci [i] †⌈ ⌋ apud illum qui diligit illud ex sapientibus diuitum fiat ex eis vnguētum.

¶ Facientia fortitudinē mollificatiōis. Cap.XVI.

Uastētatio in curatiōe ei⁹ est super stiptica subtilia sicut [k] ⌈sauina, ⁊ dactyli imaturi⌋ et his silia, aut sup̄ stiptica spissa. Et qn̄qꝫ miscenť cū his sicut croc⁹, ⁊ cinnamomū, et myrrha. Et enula est bona valde: et ꝓprie quādo coquitur cum ea acorus, et cinis vitis cū adipe antiquo: et cortices [l] ⌈spatularum palme,⌋ et omnia q̄ dicta sunt in indurando alrosboth.

¶ De administratiōe aq̄ calide, et olei. Cap.XVII.

Scias q̄ aq̄ cal'a, et oleum non ꝯueniūt apud restauratiōnē: qm̄ ꝓhibent restaurationē: sed ꝯueniūt anteipsam: qm̄ ambo p̄pant restauratiōeꝫ et ꝯueniunt post ipsam: qm̄ ipsa abstergunt, qō remanet ex ap̄ate, et duritie, et arosboth, et [m] ⌈pustulas q̄s⌋ euenire fecerunt ligamēta in neruis: q̄re fit motus cū eis nō facilis. Quꝫ ergo administranť aq̄ cal'a, et oleum, et adipes, ⁊ medulle, succurrūt illis nocumētis: inter illō v̄o aq̄ et oleū sunt valde ꝓhibētia ab incarnatione. et fortasse administranť in infantib⁹, et q sunt eis ꝓximi, non in alijs, cum empl'a exiccata sunt sup̄ eos, et faciūt eis dolorem: q̄re indigēt tūc vt oleo inungať locus, q dolet: deinde [n] ⌈sustēteť⌋ et restaureť: apō gētē v̄o [o] †⌈ ⌋ nō dať licentia in hoc. Et medici qn̄qꝫ vtunť embroca ex aq̄ cal'a, qum ipsi soluūt ligamētum primū, q̄rentes ex eo iuuamētum: et est, vt attrahāt ad ip̄m mām̄. Et oꝫ vt sit illa aq̄ talis, vt quꝫ cadit apō infirmū, sit tēperata: cal'a. n. fortasse resoluit ex corpore mūdo supra illō qō attrahit: et ꝓprie qn̄ ꝓlongať tp̄s effusionis eius: et attrahit ex corp̄e repleto supra illud, qō opꝫ: et ꝓprie si abbreuieť tp̄s ei⁹: immo opꝫ vt sit aq̄ cū caliditate ad eq̄litatem tendens: ⁊ sit tp̄s effusionis ei⁹ ꝫ q̄ztitatē que videť ex augmēto mēbri, et eius inflatione: et nō effundanť quꝫ incipit detumescere. Et nos qdem iam dixim⁹ de iudicijs embroce in cap'lo dislocationis illō, qō opꝫ attendere ēt hic, Et magis dilectuꝫ mihi, qn̄ nō ē illic dolor, est vt non appropinq̄t mēbro oleum, neqꝫ aq̄ cal'a oino, nisi illud qō an̄cedit ipsum in p̄ncipio rei ad defensionē. Et de illis que ponunť sup̄ iūcturas, que induranť post restaurationē sup̄ torsionē, et attritioneꝫ, sunt dactili et [p] ⌈alleliati⌋ empl'ando.

¶ De cibatiōe restaurati, et potōe eius. Cap.XVIII.

Oportet vt sit cib⁹ ei⁹ ex eis q̄ generāt sanguinē spissum siccū. et nō spissuꝫ siccū: immo spissuꝫ viscosum, vt ḡnet alrosboth [q] ⌈tenacem⌋ fortē nō siccū debilē [r] ⌈lenē⌋ et illa sunt sic̄ pedes, et frumētū coctū cuꝫ m'lta aq̄, q̄usqꝫ fit sic̄ puls, et vētres, et capita, et cutū hedi, et arietū decocta, et silia eis: et vinū grossū, stipticū: et ex ill' q̄ dať in ꝫa mēsa, sꝫ castanee, et ḡna in qb⁹ nō est acuitas. Et alienet oia q̄ sbtiliāt sanguinē, et calefaciūt ip̄ꝫ, et elongant ip̄m a coagulatiōe, sic̄ vinū sbtile, et res [s] ⌈ꝯfortātes⌋ valde: [t] †⌈

Et ad sūmū regimē ei⁹ sit ingrossatio, nisi sit illic ꝓhibēs ex vulnere regrēte sbtiliatiōeꝫ cibi, ꝫm illō qō ē sup̄ ip̄m de magnitudie ei⁹, aut ipi⁹ puitate, et apō timorē doloris. Qui v̄o secur⁹ est ab illo, dilateť in cibo, et potu. Et q amat ꝺfensionē, icipiat cū regimine sbtiliāte, vt secureť a malitia ap̄atis. Et illō ē, sic̄ si oporteat iteꝝ vt stomeť, et soluať vēter: ꝺinde p⁹ dies paucos admistret illō, q̄zuis sit qn̄qꝫ necium iteꝝ vt dimittat ꝭ regimē, qn̄ sup̄fluit rosboth in magnitudine, et ē necesse ꝓhibē ipsum. Mōus cibarū ꝯueniēt ei qō administrať hora cos

[a] A. alcard
[b] A. cortices althalha
[c] A. alalie
[d] A. farina ḡnorū alkerua vl' et iterum grana ꝺ alkerua cōtrita
[e] A. ahelil
[f] †A. bazard
[g] †A. pistello ipius mortarij inuncto ⁊.
[h] A. vbicūqꝫ sit iā diximꝰ in cap'lo suo administratiōeꝫ vnguētorum
[i] †A. ℥. ij.
[k] A. abel ⁊ nux cupressi
[l] A. althalha palme vel dactylorum
[m] A. siccitate quam
[n] A. applicentur pululli
[o] †A. doloris
[p] A. alalie
[q] A. flexibilem
[r] A. frangibileꝫ
[s] A. almetubele
[t] †A. sic̄ aromata ⁊ sp̄es vel semina acuta

gulationis. Sumat panis de simila, et farina rizi, et sepum vacce pinguis, et lac, et fiat ex eis cibariũ siĺe frumẽto cocto vt puls cum bonitate sue concussio/nis: Medicina autem eius, quã sumit ad restaura/tionem, mumia est, que est mirabilis.

¶ De rebus que consequuntur fracturã, et restaura/tionem: et necesse est succurrere eis. Ca.XIX.

Quãdoq3 accidit ex [a]⌈ruptur⌉⌋ disruptio carnis, q̃ nõ ꝯglutinat. Q3 si nõ incidat, putrefit, et putrefacit illð qð seq̃t eã ex osse: q̃re est nec̃ium vt incidat, et [b]⌈coquatur.⌋ Et qñq3 accidit flux⁹ sanguinis, et ẽ necesse vt ꝓhibeat. Et qñq3 accñt ꝯtusio, et attritio fort̃ carni, q̃ si nõ cu rent cũ scalpellatõe, aut cũ medicinis ꝓhibẽtib⁹ pu trefactionẽ, ꝑuenit ad estiomenũ: q̃re opz vt obuiet illud. Et qñq3 accidit apa calĩm, in q̃ est tior, q̃re opz vt regat regimine suo. Et qñq3 accñt vulnera, que egent vt curent cũ eo cui⁹ ꝑterijt narratio. Et qñq3 accidit alrosboth supflu⁹ in fractura, cui⁹ q̃ztitas ñ est necessaria: q̃re opz vt minoret nutrimẽtũ, et ꝓhi beat ei⁹ gñatio cũ ꝓhibitiõe cibi, et strictura desup, et reliq̃s que sunt dicta. Et qñq3 accidit mollificatio iũcturaꝝ ex extẽsiõe. Et qñq3 accidit vt currat virus ad medullã, q̃ gñat in osse: q̃re necesse est vt extra/hat os, et discoopiatur via virus ad [c]⌈intus.⌋

¶ Tractatus tertius. De fractura cranei. Cap.I.

Multotiens accidit vt findat craneũ, et nõ findat cut̃, imo apẽt, Qu3 ğ occupatio fit in curatiõe apat̃, et non [d]⌈ꝑuenit ad plagã⌋ fortasse accidit vt putrefiat os desubt⁹. Et accñt añ sanitatez, aut post ipsam, egritudines male ex febrib⁹, et tre/more, et destructione rõnis, et alijs, q̃re est nec̃ium vt findat. Et multotiẽs qdẽ sig̃t locum infirmus ipse, [e]⌈et ꝙ tãgit ipm omni hora et h̃ ꝓhe⌋, et tũc qdẽ est nec̃iũ vt redeat vuln⁹ ad dispõnẽ suã, [f]⌈Et⌋ vt curet fractura, [g]†⌈ ⌋ opoꝛtebit vt findat [h]⌈a cute⌋ cum q̃ztitate, q̃ nõ retineat in ea vir⁹ in hoc [i]†⌈neq3 aliud ⌋ opz.n. vt non retineat virus, nisi fue/ris secur⁹ de additiõe apat̃, et inueneris apa [k]†⌈ ⌋ ruptũ, et appeat fractu ra vna. [l]⌈Qñq3.n.⌋ accidit ide erroꝛ magn⁹ ꝯputat enim ꝙ nõ sit fractura nisi illa: et ꝓp hoc opz vt cõsi/deret dispõ fracture ꝯsideratiõe bona. Illð ṽo in q̊ declinat cũ existimatõe ad rectificationẽ, ẽ vt ꝯside ret cã fracture, et vltimatio ṽtut̃ rei frangẽt̃ in gra uitate sua, aut in sua magnitudine, aut in sua foꝛtitu dine, vt ꝑ illð sciat vltimatio, q̃ opz esse ex fractura: et siĺr accñtia qñq3 sig̃nt illud, sic̃ apoplexia, et scoto mia, et destructio vocis, et q̃ sĩt eis siĺia. Et qñq3 sig̃t fissura cut̃ in multitudine sua, et sua diuersitate, et in suo casu [m]⌈sup rectitudinẽ vnã⌋ et dispõnẽ fracture iteꝝ, l3 nõ sit hoc sig̃tio sig̃ns oẽm ꝑtẽ. Fortasse.n. est fractura interioꝛ ꝑlima, et mag̃: et non est sup cutẽ fis sura, aut est fissura parua: q̃re opz tũc necessario vt cognoscat dispõ cũ [n]⌈sig̃tionib⁹ in⌋ qb⁹ [o]⌈q̃ritur de fractura, et firmet mẽbꝝ⌋ si ẽ poĺe. et in h⁹ dispõ/nib⁹ ẽ nec̃iu3 icidere cutẽ [p]⌈dure, et discoopire⌋ do/nec appeat os [q]⌈dubitatũ⌋ totũ. Et si accidat flux⁹ sanguis, impleat illð qð discooptũ est pãnis siccis: deinde [r]⌈sustẽta cũ puluillo ifuso⌋ in vino, [s]†⌈ ⌋ et dimitte ip3 vsq3 mane. Vulneꝝ ãt capit̃ vsq3 ad terminũ almochati cura ẽ illa, q̃ iã dcã ẽ i caplo vlceꝝ, et añ ipm. [t]⌈Fidẽtia ṽo os, et educẽtia os,⌋ et

a A. fractura
b A. cauterizet
c A. egressionez virulentie
d A. curat scissu ra vel excoꝛtica/tio
e A. ex cõpꝛessio ne et tactu quez facit super ipm omni hora
f —— A.
g † A. et
h A. cutis
i † A. q̃lrc ũq3 sit Alia litera et in alio
k † A. diminutũ, et si fuerit scissio in cute ꝑua, q̃ ñ opponit nisi fra/cture vni ex nu/mero fracturaꝝ, aut fuerit apa
l A. tantum tũc
m A. ꝑm viã vĺ li neã vnã rectã vĺ ꝑm diametrũ ei oppositam
n A. Alia litera instris seu cum stillis
o A. inuestigat fractura cu3 fir/matiõe visus vĺ cũ firmo intuitu
p A. crucialr vel in modũ crucis et excoꝛticare vĺ separare eam
q A. qð suspicat fractũ vĺ lesum
r A. suppone pul uillũ infusum
s † A. stiptico
t A. vulnera ṽo alhearme, et al/menachele

silia, [u]†⌈ ⌋ illis ð illĺ q̃ dñr h̃. Et [x]⌈minoꝛes dispõ nes fracture ossiu3 in capite, si accidit in eis scissura ꝑua⌋ nõ penetrãs vsq3 ad lat⁹ aliud. imo [y]⌈succedit apð q̃dã expimẽta, et siĺis isti⌋ mag̃ rectu3 ẽ iteꝝ, vt frices illð vsq3 q̊ nõ remaneat de scissura aliq̃d: Et si amas, vt [z]⌈festines⌋ cũ effusiõe hũitat̃ nigre, dõec vehemẽs fiat appitio scissure ꝑ eã, fac: Et frica dõec nõ rẽaneat vestigiũ: et sint apud te fricatioꝛa diũsaꝝ q̃ztitatũ: et administra in ꝑmis lata coꝝ: deinde q̃ se/quunt illa. Qñq3 fricueris, admĩstra medicinã ca/pitalẽ, et suffic̃ tibi. Et medicine qdẽ capitales sĩt sic̃ ireos, et farina herbi, et minutu3 olibani, et aristoĺ. et coꝛtices radic̃ oppoponacis, et myrrha, et sarcocol la, et san.doꝛa. et oẽ exiccatiuũ sine moꝛdicatiõe: et cu/ret curatione vlceꝝ. Si aũt existimauer̃ ꝙ fissura sit penetrãs vsq3 ad lat⁹ alið, tũc fricatio nõ finit ea3 [&]⌈vsq3 ad elõgationẽ.⌋ Et caue ne multũ ꝓcedas in fricatõe: imo [ꝯ]⌈vbi iã secur⁹ fuer̃,⌋ Et [ꝝ]⌈cognoue/ris⌋ dispõnẽ velamis, an sit ꝑuãs sitũ suũ ex osse, tũc nocumẽtũ ẽ min⁹, et [a]⌈res⌋ magis appꝑens, et ẽ euen tus apat̃ minoꝛ, et saluioꝛ, et ꝑuioꝛ, et appitio pur̃ ma turi velocioꝛ, et magis ꝯpleta. Aut iã sepauit ip3 ꝑ/cussio ab osse: et illð est in q̊ ẽ timoꝛ pl⁹, et doloꝛes, et febꝛes, et q̃ sequũt ea pl⁹, et susceptio ab osse altera/tiõis coloꝛis velocioꝛ, et cursus puris viruleti, sbtiĺ i eo plus, et qð accidit ex doloꝛib⁹, et febꝛib⁹, et tetão, et sincopi, et ðstructiõe rõnis ꝓp dimissionẽ curatõis in eo pl⁹. Et in h⁹ qdẽ dispõne, imo in oi dispõne, o3 vt vehemẽter caueat frig⁹, ẽt in estate: qm̃ in eo ẽ ti moꝛ magn⁹. In fissur̃ ṽo [b]†⌈ ⌋ in qb⁹ ñ est nisi fissura, [c]†⌈ ⌋ s3 ẽ ꝑlima, et appet cũ ea [d]⌈illð inter q̃s et os nõ ẽ nisi coꝛtex⌋ multotiẽs suffi/ciũt strictura, et ligam̃tũ, et empĺm [e]⌈et infrãntia.⌋ Veꝝ illð qð ẽ recti⁹, ẽ vt icipiat, et fũdat sup scissu/rã oĺ3 roſ. tepidũ: deĩde [f]⌈aggreget iter duas extrẽi tates⌋ vulneris, et suant si nec̃iũ ẽ illð, et pulue rizet desup puluis capitaĺ: et ponant sup [g]†⌈eas ⌋ puluilli imbi biti vino stiptico ꝯcusso cũ oĺo: deinde reliq̃ ligam̃ta: et q̃escat infirm⁹: et fiat delitiosus: et fiat vt doꝛmiat, Et flomet si indiget. Et non q̃rit in oi scissura, et fra ctura, vt accipiat os totũ: qm̃ hoc ñ ẽ poĺe in omni osse: verũ recoꝛdare ei⁹, qð ꝑcepim⁹ in caplo vĺi de fractura, et restauratiõe. Verũtñ mĺti hoies accepe/rũt os ex capitib⁹ eoꝝ. icidẽdo [h]⌈et ꝑ3 mõu3 et creue rũt caro et cut̃⌋ sup vuln⁹, et euaserũt. In [i]⌈frãgẽti/b⁹ ṽo os⌋ et q̃ sĩt p⁹ ea, scias ꝙ ossa capit̃ diuersificãt ab ossib⁹ alijs, qũ frãgunt: qm̃ qũ ipsa frãgunt, nõ restaurat nã sup ea alrosboth foꝛtẽ, sic̃ attrahit ip3, et nasci fac̃ sup reliq̃ ossa: imo rẽ debilẽ: q̃ꝓp vt nõ ef/fundat ꝑus ad iterioꝛa, opz vt ex̃hat, si fuerit [k]⌈pla ga capit̃⌋ ꝯpleta: aut incidat, si nõ fuerit ꝯpleta: et ñ fiat occupatio in restauratõe ei⁹: Et o3 vt nõ tardet illð in estate vltra. vij. dies: et in hyeme vltra. x. dies: et q̃zto fuerit veloci⁹, erit meli⁹, et lõgingus ab hoc, vt accidãt nocumẽta mag̃. et de illĺ q̃ vocãt ad illð, et faciũt eẽ nec̃iu3, ẽ ꝙ ab ossib⁹ alijs ꝑter ossa capitis [l]⌈ꝯuertit ligam̃tũ reditõe3:⌋ et h̃ ligam̃tũ nõ ẽ poĺe sup caput: ꝓp illud ğ necesse ẽ [m]⌈accipe os, et fractu rã⌋ cui ẽ q̃ztitas, dõec egrediat vir⁹, sic̃ est nec̃ium. Et iteꝝ si accideret vir⁹ iter os restauratũ ligatũ li/gamẽto opꝑmẽte, expellẽte mã3, qũ iã eẽt gñatũ il/lð vir⁹ ex ipo loco, et penetraret ad medullã, eẽt nob̃ nec̃ium, vt discoopirem⁹, et mũdificarem⁹, ğ q̃lr in h⁹ mẽbꝛo: nõ ẽ igit excusatio ð hac collectõe, et inci sione, et ðtectiõe loci, et ꝓhibitõe icarnatõis ei⁹, vsq3 q̊ secur⁹ sis. et si nõ [n]⌈est tioꝛ cursus vir⁹ vsq3 ad ite/rioꝛa ossis, qð incidim⁹.⌋ Et o3 vt sit icisio ex loco

u † A. sunt
x A. minoꝛ dispõ nũ fracture ossi/u3 capitis est vt accidat i ea ꝯtu/sio vĺ scissio coꝛ/ticalis
y A. stat et termĩ nat apð q̃zdã cõ missurã vel apð q̃zdã ꝑtẽ ossis ꝓ/ximã et hmõi est q̃si occulta sen/sui et in tali
z A. certificeris vĺ vt appareat
& A. nisi cũ pene tratione
ꝯ A. sta et ꝑmane vbi adultimũ ꝑ/ueneris vel vbi ꝑueneris adulti mã vel inferioꝛẽ partem ossis
ꝝ A. Alia litera cognosce
a A. securitas
b † A. seu in ꝯtu sionibus
c † A. vel ꝯtusio
d A. alsemach seu supficies aut coꝛtex ossis crãei
e A. cũ infrantibus
f A. aggregent labia
g † A. ea pãn⁹ li ni madefact⁹ cũ albumine oui et sup ipsam
h A. ꝑm modu3 aliũ et fecerũt na sci carnẽ et cuti3
i A. alhearmedo ossis capitis, vel in scissura eius
k A. Alia litera solĺo ꝯtinui vĺ se paratio ossis cra nei
l A. diuertit liga mentum mãs
m A. remouere os in fractura
n A. timeret flu x⁹ et descẽsus vi/rulẽtie ad inte/rioꝛa nõ incide remus os,

ꝯuentiore: ⁊ ꝯuenientior q̄dē est aggregans ad op/positionē quā existimas, ꝙ vir⁹ currat ex eo meli⁹, ⁊ ad facilitatē incisiōis, ⁊ paucitatē necessitatis ad hoc vt moueat̄, ⁊ ᵃ⌈ extēdat̄ ꝯo, ⌋⁊ est cū hoc lōgin quor loc⁹ a neruis sīc synciput. Nā mediū ei⁹ nō ob/uiat origini neruoꝝ, Et stude ne frig⁹ adueniat vela mini, qm̄ est malū, ⁊ timorosum: Et sbtilia regimē, ⁊ assidua effusionē olei tepidi. Et si appet sup vela/men nigredo, ⁊ est fortasse in eo qđ appet de ipso, ⁊ nō est nocēs, ⁊ fortasse cā ei⁹ sūt medicine, tūc cura ipaꝫ cū melle ꝯcusso cū triplo sui olei rosꝫ. dōec rēo/ueat̄ nigredo: ⁊ pulueriza desup medicinā capitalē ⁊ si nigredo fuerit ꝯfirmata, tūc fuge. Qū ḡ v̄ificat̄ necessitas ᵇ⌈ extēdēdi ⌋aliqd, ⁊ incidēdi illđ, aut ex̄ hēdi ipm, tunc festinet̄, ⁊ nō expectet̄ cōplemētum gn̄atiōis puris in loco: ⁊ hoc qdem nō tolleraf, nisi vbi nō est pāniculus noiatus mr̄, coarctat⁹ aut pun ct⁹: qm̄ pūctura fac̄ in dispōne apa, ⁊ spasmū, ⁊ for/tasse ꝑducit ad apoplexiā: q̄re opꝫ vt ex̄hat̄ illud os statim, ⁊ redibit sensus, si fuerit apoplexia, statim. Si aūt fuerit foramē, tūc res erit vehemētioris festi natiōis. Et qn̄ frāgit̄ craneū, ⁊ ᶜ⌈ infrat̄ ⌋velamen, ⁊ apat̄, noiat̄ illđ ᵈ⌈ sutratē, ⌋tūc tibi inest in eo qđ dixim⁹ cum hꝫ festinatiōe: Aut si fuerit nec̄ia expe/ctatio, tūc sit vsqꝫ ad duos dies, aut tres. Et i pꝛimo rei opꝫ vt curet̄ in ꝯo ᵉ⌈ cū incisiōe: ⁊ ⌋qn̄qꝫ fit cum serra sbtili ᶠ⌈ ꝑdicta, ⌋⁊ qn̄qꝫ fit ita, vt fiant forami/na ꝑua ᵍ⌈ silia foraminib⁹ q̄ fiūt ab acub⁹ qb⁹ sub/selia suunt̄, ⌋vbi oꝫ, vt cadat ex eis lꝫ in eis sit tior: qm̄ fortasse penetrāt subito vsqꝫ ad pāniculū, vbi i/geniet̄ cū instr̄o qđ diximꝰ, qm̄ est salui⁹: q̄lr̄ v̄o fit hec curatio, nos dicem⁹ in hoc illđ qđ dixerūt ꝑmi. Inqunt: Oꝫ vt radat̄ in ꝑmis caput vulnerati, ⁊ fiāt in eo due fissure se secātes orthogonal'r, ⁊ secet vna eaꝝ alterā ꝯm figurā crucis: ⁊ opꝫ vt sit vna duarū sectionū, sectio ꝑma q̄ fuit ex ꝑcussiōe, dinde opꝫ vt excoriet̄ sub angul' q̄tuor, vt discoopiat̄ os totū, cu ius ʰ⌈ ꝯcauatio ⌋oꝫ fieri. Qđ si accidat inde fluxus sāguinis, tūc oꝫ vt impleat̄ pāno infuso in aq̄, ⁊ ace to: ⁊ si nō, imple ipm pāno sicco: dinde pone sup euꝫ puluillū infusū in vino, ⁊ oleo: ⁊ admistret̄ ligamen tū qđ ꝯuenit ad illđ, ita vt qū fuerit mane, si nō acci derit aliqd ex accn̄tib⁹ mal', tūc oportebit vt incipi/as ⁱ⌈ ꝯcauare ⌋os fractū: Et illđ ē, qm̄ oꝫ vt facias sedē infirmū, aut ꝑcipias ei vt resupinet̄ ꝯm figuraꝫ q̄ ꝯuenit fracture, dinde oppila aures eius cū lana, aut cotto, vt non ledat̄ ex voce ꝑcussionis: ⁊ solue li gamētum vulneris, ⁊ aufer pānū ex eo, ⁊ absterge ipm: deinde ꝑcipe duob⁹ ministris vt teneāt cū pan nis subtilib⁹ q̄tuor angulos cutis, que iā scissa fuit, ⁊ extendant eā ad supiora. s. cutē que est sup os fra/ctuꝫ: Et si os fuerit debile ex nā sui, aut ex fractura, que accidit ei, tūc oportebit vt auferas ipm cū inci sorijs ponēdo q̄dam ꝯ alia: ⁊ incipiēdo ab eo qđ ex eis est lati⁹ ᵏ†⌈ ⌋fiat ꝑmutatio ex eis ad inciso ria sbtilia: dinde ꝑuenias ad capillaria: Et admini/stra facilitatē in ˡ⌈ ꝑcussiōe praua, ⁊ mag̃ ⌋vt non le dat̄ caput, ⁊ ingetet ipꝫ. Et si ᵐ⌈ caput ⌋fuerit forte, tūc oportebit in ꝑmis vt ꝑforet̄ cū tripāis, q̄ noiant̄ n̄ ꝓfūdātia: ⁊ sūt ꝑforatoria qb⁹ est eminētia parua ⁿ⌈ interi⁹ ex locis acutꝫ eoꝝ, vt ꝓhibeat ea illa eminē tia ꝓfundare, ⁊ ꝑuenire ad siphac, donec ꝯcaues cū eis os scissum: ⁊ eradices ipsum, ⁊ nō subito ⌋immo paulatim: ⁊ si fuerit nobis poſſe vt eradicem⁹ ipsum cū digitꝫ, tūc illđ est ᵒ†⌈ ⌋: ⁊ si nō, cū tenalijs aut cū forpicib⁹ aut his silib⁹. Et oꝫ vt sit iter ᵖ⌈ illđ ex foraminib⁹ erit⁹ ⌋q̄ꝫtitate stili ita, vt ᑫ⌈ fiāt ⌋ꝓpe supficiē ossis interioris. Et oꝫ vt ʳ⌈ remaneat tactui foraminis ⌋aliqd ex siphac: Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt sint ꝑfo ratoria ꝯm mēsuram eēntie ossis: ⁊ vt administrent̄ in hoc ꝑforatoria plima: Qum ergo fractura nō est nisi in loco ˢ⌈ originis ossis ⌋tm̄, tunc opꝫ vt ᵗ⌈ fiat ꝑmutatio ad illas res ⌋tm̄: ita vt cum cauaueris os, tūc oportebit vt eques aspitateꝫ ossis capitꝫ, que fit ex incisione, ⁊ cōcauatione, aut cum ᵘ⌈ nouacula ⌋ aut cū aliquo incisorioꝝ, que similat̄ ˣ⌈ aciei ensis ⌋ postq̄ꝫ posueris ʸ†⌈ ⌋instr̄m qđ co/opit siphac, ⁊ ꝯuat ipm. Et si remāserit aliqd ex ossi b⁹ ꝑuis, aut frustis, tūc oportebit vt accipiant̄ cū fa cilitate: dinde ꝑueniat̄ in curatōe cū ᶻ⌈ opatiōe ⌋aut vnguētꝫ. Nā iste est facilior q̄ sit ex mōis curatiōis, ⁊ minoris nocumēti. Inqt Gal'. qum tu discoopueris ꝑtē ossis capis, tc̄ pone sb eo icisoriū in fine cui⁹ ē ꝑs q̄ assil'atur lēti, eminēs, si ē lenis, ⁊ ē acuitas in lōgi tudie, dōec sit latitudo lēti silis, sustētata sup siphac. ⁊ opꝫ vt ꝑcutiat̄ dsup cū malleo ꝑuo, ⁊ icidat̄ os ca pitis: Qū ergo fecerim⁹ illđ erit ex eo totū illđ q̄ idi gemus: ⁊ illud est qm̄ siphac non ⁊⌈ mouetur ⌋tunc neqꝫ si medicās eēt ꝯ⌈ dormiēs, ⌋qm̄ siphac oppo/nit̄ lateri lato instr̄i silis lēti. Et si ꝑuenit h̄ instr̄ꝫ ad os capitꝫ, tūc ipm eradicat illđ absqꝫ lesiōe: ⁊ illđ iō, qm̄ postremū figure ꝝ⌈ silis lēti circūdās h̄ icisoriuꝫ retro incidit ⌋os capitꝫ: ⁊ nō est poſſe vt iueniat̄ spēs alia ad eradicādū h̄ os facili⁹, neqꝫ velotioris opa/tiōis q̄ꝫ hec spēs. Curatiōeꝫ v̄o q̄ fit cū ferris, ⁊ in/strīs, q̄ noiant ᵃ†⌈ ⌋moderni vitupauerūt ꝑꝑ malitiā ei⁹: hic ē ḡ ꝯmo nr̄ in curatiōe ossis capi tis, qū accidit ei scissura. Et ꝯuenit hec eadē curatio i religs spēb⁹ fracture, q̄ icidit ossi capitꝫ, q̄ꝫuis nos nō dixim⁹ nisi curationē fissur̄, ⁊ posuim⁹ eā exēplū alijs. Inqt Paul⁹, ⁊ Gal'. iteꝝ docuit nos q̄ꝫtitateꝫ ossiū, q̄ oꝫ icidi: ⁊ iste ē ꝯmo ei⁹. ᵇ⌈ Nō oꝫ vt icidat̄ ex osse nisi illđ qđ ē ifirmū: nā ⌋illđ qđ ex eo ē cōmi/nutū vehemēter, oꝫ vt auferat̄ totū: In illo aūt ex q̄ extēdunt̄ scissur̄ extēsiōe plima: nā illđ qn̄ꝫ accidit, nō oꝫ tūc vt ꝯseq̄ris fissuras vsqꝫ ad finē eaꝝ: ⁊ vt sci as qđ nō accidit ꝑꝑ hāc cāꝫ res nociua, qn̄ in religs opatiōib⁹, q̄s oꝫ ipꝫ facē, est ꝯꝫ ꝙ oꝫ. Ampli⁹ oꝫ p⁹ curationē cū ferro, vt accipias pānū lini extēsū q̄ꝫti tate ossis vulneris, ⁊ infūde ipꝫ in oleo rosꝫ, ⁊ coopi cū eo os vulneris, dinde accipe pānū duplicatū aut triplicatū, ⁊ infūde ipꝫ in vino, ⁊ ol'o rosꝫ. ⁊ lini vul n⁹ totū ol'o rosꝫ. dinde pone sup ipꝫ, pānū q̄ꝫto leui⁹ potes, vt nō ḡuet siphac: dinde administra desup li/gamētū latū, ⁊ nō stringas ipm nisi cū q̄ꝫtitate q̄ te/neat pānos tm̄: dinde admistra regimē, qđ rēoueat inflāmationē, ⁊ dstruat febrē, ⁊ hūecta velamē dsup cū oleo rosꝫ. in oi hora: ⁊ solue ipꝫ in die tertio. ⁊ ab/sterge ipꝫ, ⁊ cura ipꝫ curatiōe q̄ creat carnē, ⁊ sedat inflationē, ⁊ pulueriza sup siphac puluerē ex medi/cinis siccis, q̄ noiant̄ medicine capitꝫ, dōec oriat̄ ca ro ᶜ†⌈ ⌋in qbusdā horis ᵈ⌈ sup ⌋os, si idiguerim⁹ hoc, cum ossa sunt eminētia: ⁊ vt nascat̄ caro velo/citer, ⁊ cura ipm cū religs medicinis, q̄s diximus in curatiōe vulneꝝ. Et Inqt Paul⁹. Multotiēs acci/dit in siphac capitꝫ post curationē cū ferro, apa cal'ꝫ ita ꝙ ᵉ⌈ supꝑueniet spissitudini ossis capitꝫ, ⁊ spissitu/dini cutis iterum, ⁊ est cum hoc ḡuitas, ⁊ ꝓhibitio motus eius nālis. ⌋Et multotiēs accidūt istis extē sio, ⁊ accidētia alia mala, ⁊ seqtur has res mors. Et non accidit apa cal'm siphac nisi, aut propter os ᶠ⌈ eminens sub eo: ⌋aut ꝓpter ḡuitatem tentaꝝ: aut ꝓpter frigus: aut multitudineꝫ cibi: aut multitudi/nem vini: aut ꝓpter cām aliā occultā. Quod si apo stematis calidi cā est manifesta, tūc oꝫ vt abscindas illam cām velociter. Qđ si est ex cā occulta, tūc stu/

ᵃ A. fatigēt
ᵇ A. secandi
ᶜ A. egreditur
ᵈ A. fatera
ᵉ A. ⁊ incisio
ᶠ —— A.
ᵍ A. ꝯtinua vel iuxta se inuiceꝫ posita
ʰ A. perforatio vel incisio
ⁱ A. perforare vl' incidere
ᵏ† A. deinde
ˡ A. ꝑforatiōe vl' incisione ⁊ per/cussione
ᵐ A. Alia litera os
ⁿ A. vl' additamētū ꝑuū igrediēs i loco vl' i ꝑte ei⁹ acuta ⁊ ꝓhibet illđ additamētuꝫ ne ꝑs acuta ꝓfū det̄ ⁊ ne ꝑueniat ad siphac vel ad velamē dōec cō/caues aut perfo res cū eis os scis sum vl' ꝯtusum ⁊ eradica ipsum nō in vna vice
ᵒ† A. melius
ᵖ A. foramina spatium
ᑫ A. perueniat
ʳ A. caueat̄ ne ꝑ/foratoriū tāgat
ˢ A. alathna
ᵗ A. fiat foramen sup illā tabulaꝫ ossis
ᵘ A. lima
ˣ A. cl'tello ꝑuo
ʸ† A. infra vel subtus
ᶻ A. tentis.
⁊ A. Alia litera moueat̄ ad extra Alia litera disrūpit̄ tūc nisi sit cyrugic⁹ sōno lētus aut' iept⁹
ꝯ A. somnolent⁹ aut ineptus
ꝝ A. qđ sil'at̄ lēti rotūdū repellit incisoriuꝫ retro q̄re inciditur
ᵃ† A. hanicadef
ᵇ A. Illđ aūt qđ oꝫ incidi ex osse infirmo est qm̄
ᶜ† A. et
ᵈ A. frica
ᵉ A. supemineat ⁊ eleuet̄ sup spis situdinē vl' gros sitiē cutis ēt ⁊ ē cū hoc ꝺuꝫ ⁊ ꝓ/hibēs mot⁹ eius naturales
ᶠ A. Alia litera os sepatus pun gens ipsum

de in sepatione eius, ꝛ administra flomiam vene, si nõ fuerit ꝓhibens ad hoc, ꝛ minoratione cibi, ꝛ regimen qd ꝯuenit apatib⁹ calis, sicut embrocatio cũ oleo roſ. cal'o, aut cũ aq̃ in q̃ bullita sunt altea, ꝛ fenugrecuȝ, ꝛ semen lini, ꝛ camemilla, ꝛ eis similia: et administra empplastrum ex farina ordei factum cũ aqua calida, ꝛ oleo, ꝛ semine lini: Et administra adipẽ galline i lana, ꝛ humecta cum ea caput, ꝛ ceruicẽ, ꝛ spõdiles, ꝛ distilla i aures aliqd ex olis, q̃ sedãt calitates, Et fac sedere infirmũ in aq̃ cal'a in domo, ꝛ [a] ⌈iunge⌋ ipm. Qd si apa cal'm pseuerat, ꝛ ñ ẽ aliqd qd ꝓhibeat [b] †⌈ ⌋sumere medicamẽ solutiuũ [c] ⌈soluẽs semel⌋ fiat illd: nã Hip. ꝑcipit illd. Jnqt Paulus: si denigtur siphac, ꝛ nigredo ẽ in supficie ei⁹: ꝛ illd ẽ [d] ⌈in⌋ medicamine itex, q̃ curat. nã medicamẽ nigꝝ fortasse fac illd, tũc oȝ vt sumas ex melle, ꝛ ol'o roſ. iij. ptes, ꝛ pmisceas, ꝛ linias cũ eo pãnũ, ꝛ ponas sup siphac. Qd si accidit i siphac nigredo ex se ipo, ꝛ pueit vsq3 ad [e] ⌈oculũ⌋ ꝑcipue cũ sign] alijs mal', tũc oȝ vt despes d salute hui⁹ ifirmi: qm̃ ẽ sigtio ꝯsumptiõis calitatis innate, ꝛ destructionis ei⁹. Et ego iã vidi quẽdã cui accidit fractura in capite suo, ꝛ ꝯcauatũ ẽ os capit] ei⁹ post anũ, ꝛ sanatus ẽ: ꝛ illd iõ, qm̃ fractura fuit in syncipite, ꝛ fuit ex ꝑcussiõe sagitte, ꝛ erat ei cursus, ꝛ pp hoc nõ aduenit siphac aliqd, imo saluatũ est a corruptiõe. Jnqt Gal', accidit hoi vt frãgeret synciput eius, ꝛ itex os tpis fractura extẽsa, ꝛ [f] ⌈ꝯposita ẽ fractura cũ dispõne rerũ ossis⌋ syncipitis ꝛ incidimus ipȝ ad intẽtionem notam, ꝛ suffecit illud, ꝛ sanatus estvir.

De fractura mandibule. Cap.II.

Nquit sapiẽs, qum [g] ⌈incidit ad interiora, non frãgatur: ꝙ si frãgit mãdibula dxtra, tũc intromitte indicem, ꝛ mediũ man⁹ sinistre in os ifirmi: Et si frãgitur mãdibula sinistra, tunc intromitte man⁹ dextre, ꝛ eleua cũ eis marginem fracture exteri⁹ ꝛ interi⁹: ꝛ oppone eas ãbas⌋ cũ manu altera deforis ꝛ eq̃ eã ꝛ cognosce eius eq̃tionẽ ex eq̃tione dẽtiũ, q sunt in ea. Si aũt [h] ⌈frãgat mãdibula in duob⁹ locis,⌋ tunc extẽde eam in duo latera ſm oppõnẽ, ministro extẽdẽte eã, ꝛ ministro retinẽte ipam: dinde veniat medic⁹ ad eq̃ndũ ipsaȝ, ſm ꝙ dixim⁹, ꝛ liga dẽtes q torti sunt, ꝛ sepati sunt ad inuicẽ. Si aũt accidat cum fractura vulnus, aut frustũ, [i] †⌈ ⌋tũc [k] †⌈ ⌋administra ꝯsuturã, ꝛ puluillos, ꝛ medicinas icarnatiuas post reditõeȝ, ꝛ eq̃tionẽ. Jnqt: ꝛ ligamẽtũ ei⁹ fit ſm hũc modũ, Pone [l] ⌈medicamẽ vitte⌋ sup nuchã colli: ꝛ vadant due extremitates a duob⁹ laterib⁹ sup duas aures vsq3 ad extremitateȝ mãdibule: deinde vadãt cũ eis itex ad nuchã: deinde vsq3 ad locum sub mãdibula sup duas maxillas vsq3 ad synciput [m] ⌈vadens⌋ ex eo itex vsq3 ad locũ q est sub nucha: ꝛ ponat ligamẽtum alid sup frõtẽ, ꝛ in posteriorib⁹ capit], ꝛ stringat tota inuolutio q̃ inuoluta est: ꝛ ponat desup [n] ⌈pãn⁹⌋ lenis. Et si separent ambe mãdibule sil' ex extremitatib⁹ eax, tc̃ [o] ⌈incipiat⌋ cũ vtrisq3 manib⁹ paulati, dinde [p] ⌈opponant⌋ ꝛ ꝯiũgant: ꝛ ꝯsideret ad ꝯpõnẽ dẽtiũ: ꝛ liga duales cũ filo auri, [q] ⌈vt non sepet rectificatio, ꝛ ponat medicamẽ ligam̃ti sup collũ, ꝛ vadat⌋ caput ei⁹ ad extremitatẽ mandibule: ꝛ ꝑcipiat infirmo vt q̃escat, ꝛ sit trãqllus, ꝛ dimittat locutionẽ: ꝛ ponat cib⁹ eius sorbitiones. Et si alterat aliud ex figura, tũc soluat ligamẽtũ nisi accidat apa cal'm. Qꝫ si accidat tũc, nõ negligas vti empl'is, et embrocis que ꝯueniũt ad illd ex ill', q̃ sedãt, ꝛ resoluũt cũ eq̃litate.

a A. frica

b †A. omnino

c —— A.

d A. ex

e A. profundum

f A. dimissa est fractura tota cũ dispõne sua nisi aliqua pars

g A. frãgit dsus iteriora, ꝛ nõ separat i duas partes sepatõe totali tũc si fracta fuit mãdibula dextra intromitte digitũ indiceȝ ꝛ mediũ man⁹ dextre ꝛ eleua vel cõprime cuȝ eis curuaturaȝ fracture dsus exteriora ab iteriori ꝛ oppone eis

h A. Alia litera vl' sepatur mandibula in duas partes separatione totali

i †A. ossis pũgẽtis

k †A. scindat aut dilatet ꝛ ex̃hat frustum, ꝛ

l A. vittam seu bindam

m A. deinde procedatur

n A. astella

o A. extendant

p A. cõponant

q A. ꝛ ñ rẽoueat statio seu rectitudo aut eox firmitudo ꝛ ponat mediũ ligamẽti sup ptẽ capitis posteriorẽ ꝛ ꝑcedat seu extẽdat

Et os qdẽ mãdibule stringit añ tres hebdomadas: qm̃ est lene, ꝛ est in eo medulla plima replẽs ipm.

De fractura nasi. Cap.III.

Asi supior ps est os, ꝛ inferior ẽ cartilago: ꝛ illi qdẽ cartilagini non accidit fractura, imo attritio, [r] ⌈ꝛ ꝙ cõprimẽdo dilatat tota: ꝛ ꝙ dilatat inferior ps eius supiore remanente vt est: ꝛ sepatio⌋ ad vnũ latus. Supiori vo pti ossis accidit qñq3 fractura: Et qñ frãgit nasus, ꝛ nõ curat, ꝓducit ad [s] ⌈casum,⌋ Et itex qñq3 indurat, ꝛ rẽanet ſȝ tortuositatẽ suã, q̃re nõ recipit eq̃tionẽ, oȝ ergo vt festinet in die ꝑmo, ꝛ nõ ptrãseat dcimum. Et scias ꝙ qñ fractura nasi ꝯseq̃tur loca supiora ei⁹, magis cõueniẽs ẽ, ꝛ recti⁹ regimẽ in ea est, vt sumat still⁹ decẽter fcũs lenis, ꝛ intromittat cũ facilitate in nasũ, vsq3 ad finẽ alchaiasim, ꝛ teneat ipm cũ manu sua, ꝛ eq̃t nasum cũ manu altera, dõec eq̃tur: deinde ſbtiliet intromittendo liciniũ ꝯseruãs ipm in figura eq̃tiõis: ꝛ meli⁹ qdẽ est vt sit ex lino. Et cautella est, vt intromittat in vtrasq3 nares sil', lȝ nõ sit nocumẽtuȝ nisi in latere vno. Et qñq3 põit [t] †⌈ ⌋liciniũ [u] ⌈in lat⁹ vnũ, vsq3 quo ei⁹ vltimatio ꝑuenit ad ꝯfirmationẽ, ꝛ⌋ restaurationẽ. Et non [x] ⌈cõponat⌋ sup nasũ ligamẽtũ, qm̃ facit ipm [y] ⌈latũ⌋ nisi sit illic eminẽtia mag̃, [z] ⌈ꝛ timeat ſȝ eã dscẽsio.⌋ Qum ãt accidit in ptib⁹ iferiorib⁹, tũc pol'e est vt equet cũ duob⁹ digit] duax manuũ, sic duob⁹ indicib⁹, aut duob⁹ auricl'arib⁹. Et qñ accidit in hac dispõne apa, tunc vnguẽtũ diaglon est bonũ valde: qm̃ sedat apa, ꝛ ꝯseruat itex figurã eq̃tiõis, ꝛ ꝯfortat. Et sil'r medicamẽ fcm̃ cum aceto, ꝛ oleo, ꝛ simila ꝛ minuto turis, sup qd pl'uerizet cinis, ꝛ empl'et cuȝ eo. Et qñ fractura est attritio [ꝛ] ⌈apta⌋ tũc nõ est pol'e, vt redeat cũ ea ad rectificatiõeȝ, nisi postq̃ȝ findit, ꝛ ex̃hit cõminutio ossiũ, ꝛ [?] ⌈qum sutura ei⁹ ꝛ⌋ puluerizent desup pulueres. Et qñ accñt inclinatio, ꝛ sepatio cartilagis, tunc eq̃ eã violẽter, dinde liga eã ligatura ꝯſuãte eã sup illd: ꝛ est vt ponas ligamẽtũ [ꝫ] ⌈extẽsum⌋ ex [a] ⌈latitudine ceruicis sup q̃ȝ⌋ ẽ inclinatio [b] †⌈ ⌋ex eis qb⁹ fit facile hoc ligamẽtũ, ꝛ [c] †⌈ ⌋bonũ, est vt sumas marginẽ pãni fort], aut corrigiaȝ cui sit latitudo digiti vni⁹: ꝛ lini vnã extremitatũ ei⁹ cum glutino pisciũ, ꝛ glutino corij vaccini, aut cũ gũma, aut cũ reliqs glutinationeȝ faciẽtib⁹, ꝛ iuisca ipsaȝ sup extrẽitatẽ nasi ex latere [d] ⌈sup qd⌋ est inclinatio, donec exiccet sup ipm, ꝛ reducat nasus ad situ suũ cũ violentia. deinde extẽde illã corrigiã, aut pãnũ dõec equet cũ eo, ꝛ inclina ipm ad latus diuersum inclinationi ꝑme, ꝛ restaura ipm sup collum, ꝛ liga ipm ligamẽto tenente ipsum ſm illã formã, ꝛ empl'a cũ empl'is que sunt necessaria.

De fractura furcule. Cap.IIII.

Furcula frãgit, aut pp põd⁹ delatũ, aut pp casuȝ magnũ, aut pp ꝑcussionẽ vehemẽtẽ. Ampli⁹ furcule restauratio fit difficil', ꝛ indiget ſbtiliatõe. Dixerũt i restauratõe ei⁹, si [e] ⌈ꝯterit⌋ ꝓpe casuȝ erit dscẽsio capit] adiutorij iferi⁹ min⁹. Jnqt, qñ [f] ⌈ꝯterit⌋ furcl'a i duas medietates, tc̃ fac sedẽ ifirmũ sup sedẽ, ꝛ teneat mister adiutoriuȝ in q̃ ẽ furcl'a fracta, ꝛ extẽdat ipsum ad exteriora ꝛ ad superiora itex, ꝛ extẽdat mister [g] ⌈itex ceruicẽ,⌋ ꝛ hũex [h] ⌈inclinatũ⌋ cũ q̃ãtitate q̃ ẽ necia. Et eq̃t medic⁹ cũ digit] suis illd qd est eminiẽs, impellẽs ipm, ꝛ qd ẽ ꝯcauũ [i] ⌈cõmoueat añ, ꝛ retro, ꝛ ex̃hat ipm.⌋ Et si idigeti illo extẽsione plima, ponat sub titillico pilã magnã

r A. vel ꝯtusio et cõpressio faciens nasũ simũ seu latum ꝯpressum ꝛ declinatio

s A. ꝓnationem ollatus

t †A. in iteriori pte liciniũ radix pene vt sit magis ꝯueniẽs ei deinde empl'et ꝛ adhereat supeñ pãn⁹ empli vt nõ ex̃hatur

u A. vsq3 quo ꝑuenerit ad sumã ꝛ ꝑfectã ꝯfirmationem, ꝛ

x A. inuoluatur

y A. simũ cõpressum

z A. qu ã depressio bonificat.

ꝛ A. cõminuens os

? A. suat ꝛ post

ꝫ A. Alia litera incipiendo

a A. latere colli ad quod

b †A. et

c †A. est

d A. a quo

e A. frangitur

f A. frangitur

g A. altius collã

h A. oppositum

i A. attrahatur ꝛ ad extra ex̃hat.

a⌈ de pillis, ⁊ eleuet⌋ cubitū, donec approximet ipm costis, qm̄ extēdet̄ bz qd̄ vult. Et si b⌈ incidit⌋ extremitas furcule ad interiora c⌈ frāgēdo, aut⌋ non obedit cū attractiōe medici, ⁊ nō d⌈ suspēdit,⌋ qm̄ ē ad ꝓfundū plimū, tūc ꝓsterne infirmuz sup collū suū, ⁊ pone sub humero puluinar gibbosum, ⁊ e⌈ demerge⌋ humeꝝ ei⁹ inferi⁹, donec eleuet̄ ad os furcule: deinde eq̄ ipm, ⁊ rectifica cuz digito tuo, ⁊ stringe. Qd̄ si infirm⁹ iuenerit pūcturā ex deambulatōe manus sup ipz, f⌈ tūc frustū⌋ pūgit ipm fm g⌈ situz ḡ⌋ scinde, ⁊ aufer frustū: ⁊ fiat illd̄ a te cū facilitate: ⁊ ꝓprie si fuerit frustuz subtus. vt non disrūpas siphac pectoris, ⁊ intromitte instr̄m ꝯseruās siphac pectoris sub osse, dinde frāge os. Qd̄ si nō acciderit apa cal'm, tūc sue scissurā, ⁊ icarna eā. Et si accidat apa cal'm, tūc infunde puluillos cū oleo aliq̄. Et si h⌈ dimittit̄⌋ caput adiutorij apud fracturā cū frusto furcule ad inferiora: tūc oz vt suspēdat̄ adiutoriū cū ligamēto lato, ⁊ i⌈ eleuet̄ ad ptē ceruicis.⌋ Et si frustū furcule fuerit inclinatū ad supiora, ⁊ illd̄ qdē parū fit, tūc nō suspēdat̄ adiutoriū, sz resupina illū, cuius est furcula fracta sup dorsū suū, ⁊ sbtilia regimē ei⁹, ⁊ k⌈ stringet̄⌋ furcula in mēse, ⁊ min⁹. De furcula āt dixerūt: ꝙ furcula nō seiūgit̄ ex latere intrinseco, qm̄ annexa est pectori, nō seiūcta ex eo: ⁊ pp̄ hoc nō mouet̄ ex hoc latē. Et si ꝑcutiat̄ exteri⁹ vehemēter, ⁊ sepet̄, tūc ipa equat̄, ⁊ curat̄ curatōe, q̄ curat̄ qum frāgit̄. Extrēitas vō ei⁹, q̄ seq̄t̄ hūeꝝ, ⁊ sepat̄ ab eo, nō dislocat̄ plimū: qm̄ lacert⁹ q̄ hz duo capita, ꝓhibz eā ab h̄, ⁊ ꝓhibet eā iteꝝ caput spatl'e. Et nō mouet̄ furcula motu vehemēti, qm̄ ipsa nō ē posita, nisi vt sepet̄ pect⁹ tm̄, ⁊ dilatet ipm: ⁊ pp̄ h̄ fcā ē furcula hoi soli iter reliq̄ aialia. Qd̄ si accidat ei dislocatio ex luctamine, aut re alia sili huic, tunc ipsa equet̄, ⁊ intromittat̄ ad locū suū cū māu, ⁊ pl'uillis plimis, q̄ ponūt̄ sup eā cū ligamēto qd̄ oz. Et ꝯuēit h̄ curatio extrēitati hūeri iteꝝ, qū sepat̄, ⁊ reduc̄ eā ad locū suū. Et illd̄ q̄ ligat̄ furcula hūero, ⁊ hūer⁹, est os cartilaginosum, ⁊ ipm ingrossat̄ in macilētj. Et qum remouet̄ existimat ille cui nō est expientia, ꝙ caput adiutorij iam sepatum est, ⁊ exiuit de loco suo: caput.n. spatule videtur tunc vnum, ⁊ videt̄ locus a quo ꝑmutatum est concauū, verum opz vt distinguat̄ sigtionibus, quas l⌈ expiemur⌋ post.

De fractura spatule. Cap.V.

Spatule qdem loc⁹ lat⁹ paꝝ frāgit̄: plimum.n. qd̄ accidit de fractura ei⁹, accidit marginib⁹, ⁊ laterib⁹, ⁊ frustis. Et qñ accidit, cog̊scit̄ tactu: ⁊ ꝑ illd̄ qd̄ seq̄t̄ eaz de pūctura. veꝝ plimū accit ei scissura, quā sigt aspitas, q̄ cognoscit̄ tactu, ⁊ dolore locali, ⁊ pūctura, si fuerit lz nō sint reliq̄ sig̃. Et fortasse accidit fractura ad iteriora, ⁊ sigt ipaz m⌈ icisio⌋ accñs, ⁊ crepitatio leuj quā ꝑcipit audit⁹ n⌈ qū crepitat mib̄ cū ea: ⁊ iuenit̄ ꝑ attractionē man⁹ q̄ ꝯseq̄t̄ eā, ⁊ dolorē. Et cura ei⁹ iteꝝ ē sbtiliatio man⁹, ⁊ bōitas ꝯueniētie ipulsiōis ab iferiorib⁹, ⁊ eq̄tiōis⌋ ⁊ fortasse idiget vētos, fm ꝙ existimo, dōec attrahit̄ ad o⌈ supiora,⌋ ⁊ eq̄t̄ cū cautella a nocumēto in aggregatōe māei. Frustula āt spatule qū frāgunt̄, si sīt inq̄etātia, pūgētia, ledētia, tūc neciū est eṗhere ea: ⁊ si sūt q̄eta, equent̄ ⁊ ligent̄, ligamentj silib⁹ ligamētis furcule. Et opz vt dormiat hñs fracturā spatule sup latus sanū, non sup aliud.

De fractura cassi. Cap.VI.

p⌈ Accidit casso scissio, sic̄ ligno: ⁊ accidit⌋ fractura ad iteriora. Et ꝓmū q̄d cog̊scit̄ sonitu sēsato ꝑ tactū, ⁊ auditū, ⁊ qñq3 inuenis ipaz manifestā, cui⁹ due ꝑtes sīt māifeste, ⁊ cū extēsiōe dolorj: fm vō sequūt̄ accñtia mala ex ꝯstrictōe ānhelit⁹, ⁊ tussi sicca, ⁊ fortasse patiēs illd̄, spuit sanguinē: ⁊ qñq3 gn̄at̄ ex eo putrefactio velaminis. Et cura istoꝝ ē cura illi⁹ q̄ hz illd̄ in hūero. Et si iclinat̄ iferi⁹, tūc cura est illa, que d̄scripta est in cōpressiōe furcule deꝑsse per fracturā. Et si igrediūt̄ coste, admistra sup eas ligamētū fcm̄ ex lana cū reuolutiōe, p⁹ ligamēta posita sup eas de subtus cū rectitudine: deide aggrega extremitates duoꝝ ligamentoꝝ, ⁊ liga eas adinuicē: qm̄ ipse ꝓhibēt ligamēta reuoluta a solutione.

a A. ex pano ⁊ impellat
b A. frangitur
c A. plurimuz ⁊
d A. eleuatur ad superiora
e A. comprime
f A. pp̄ frustū qd̄
g A. sitū ei⁹ tunc
h A. fuerit
i A. deinde eleuet̄ ad ꝑtez colli
k A. firmabitur
l A. narrabimus
m A. incuruatio
n A. qū tacta fuerit tactu curioso vl' exquisito seu māifestāte ⁊ accidit māui q̄ vicinat̄ ei dolor, ⁊ curatio ei⁹ ē cuz attractiōe sbtili seu igēiosa ⁊ bonitate ipulsiōis cuz facilitate ex anterioribus, et equatione
o A. posteriora
p A. Qñz accidit casso sepatō seu elōgatio ossium adinuicē pura ⁊ quādoq3 accidit. Alia litera Qñz accidit casso sepatio q̄ ē sicut scissio ⁊ accidit

De fractura costarum. Cap.VII.

Costis vō is septē accidit fractura a duob⁹ laterib⁹: falsis vero accidit fractura a latē dorsi. Et qm̄ extrēitas, alia ē cartilago hypocōdrioꝝ, fm ꝙ sciuisti, nō accidit ei q†⌈ ⌋ attritio. Cognitio āt fracture costaꝝ ē facil', q̄ nō occultat̄ tactui pp̄ illd̄ qd̄ sentit̄ d̄ aspitate, ⁊ motu in nō suo loco: ⁊ fortasse audit̄, si auscultat̄ crepitatio occulta. Qz si fuerit iclinatio coste ad iteriora, ⁊ sigñt eā accñtia pleuresis, ⁊ est fortasse cū ea sputū sāguis, tūc nō audent restauratores curare ipsam cū extēsiōe ad exteriora pp̄ defectuz ingenij: qm̄ illd̄ ē difficile absq3 vētos: ⁊ qm̄ ex vētos timet̄ ꝙ aggreget̄ mā plima ad iteriorē locū: ⁊ est in ea illd̄ qd̄ ē de corruptiōe. Qz si r⌈ expell'⌋ eas, ⁊ nō ꝓlōgas retētiōez eaꝝ, nō ē malū. Verū qñq3 cibāt ifirmū cib' iflatiuis vald̄, vt iflet̄ vēter ei⁹, ⁊ cōprimat iflatio fracturā, ⁊ ipellat eā ad exteriora. Et hoc q̄zuis sit de illis a qb⁹ in q̄busdā horis nō ē excusatio, ē tñ cā magna ad faciēdū vt accidat apa. Inq̄t q̄dā sapiētū. Oz vt coopiat̄ loc⁹ cū lana infusa in oleo cal'o, ⁊ ponant̄ puluilli in eo qd̄ ē iter costas, dōec repleat̄ vt sit ligamtū eq̄le qñ inuoluit̄ fm rotūditatē, sic̄ narrauim⁹ in pectore: dinde pōat̄ sic̄ ponit̄ in hñtib⁹ pleuresim fm q̄ztitatē ꝯueniētez ossi: ⁊ si oppsserit nos res vehemēs, ⁊ os pūgit velamē pūctura ledēte, tc̄ oz vt findat̄ cutj, ⁊ discoopiat̄ illd̄, qd̄ discooptū ē d̄ costa: deinde ponat̄ sub eo instr̄m qd̄ ꝯsuat siphac, vt nō egrediat̄ siphac, ⁊ incidant̄ cū facilitate ossa, q̄ pūgūt, ⁊ exire facias: deinde, si nō accidit apa cal'z, aggregent̄ fissure, ⁊ medicent̄ cū vnguēto. Et si accidit ei apa cal'm, coopiat̄ cum puluillis infusis in oleo, ⁊ cibetur infirmus: et curetur cum eo quod sedat apa calidum: ⁊ resupinetur sup latus, s⌈ quod leue est super ipsum.⌋

De eo qd̄ accidit spōdilib⁹ d̄ fractura. Cap.VIII.

Anquit paul⁹ rotūditatib⁹ spōdiliū accidit qñq3 attritio: sz fractura paꝝ accidit: t⌈ ⁊ tunc minuit̄ siphac ⁊⌋ nuche: ⁊ nucha ipa: ⁊ cōicant eis ambab⁹ nerui in nocumto: ⁊ seq̄tur ea vtraq3 mors, v†⌈ ⌋ si accidat illud spōdili colli. Et pp̄ h̄ opz vt ꝑmittam⁹ fmonē, ⁊ enūtiemus ꝑditōez fcāz. Et si ē pol'e vt ꝑsūam⁹, ⁊ auferam⁹ os ledēs cū scissiōe, tūc illd̄ x⌈ ē⌋ ⁊ si ñ, y⌈ oz vt visitem⁹ eos⌋ cū regimie qd̄ sedat apata cal'a: Et si remanet aliq̄d ex ꝑtib⁹ eminētib⁹ spōdil' z⌈ ex q̄ sīt⌋ q̄ noiant̄ spine. (Nā illd̄ cadit velocit' sb digitj, qū volum⁹ ei⁹ ꝯmunitiōez: qm̄ illd̄ qd̄ cōminutū ē, mouet̄, ⁊ sepat̄ a loco suo) tūc oz vt auferat̄ illd̄ scidēdo cutē extius: dinde aggreget̄ cū sutura, ⁊ admistret̄ in eo curatio icarnatiua. Et si frāgit̄ os alkeil i iferiore ꝑte alchatiz, ⁊ alohosos, tc̄ itromittat̄ digit⁹ idex sinistre man⁹ i anū ⁊ equet̄ os fractū cū manu alt'a, fm ꝙ pol'e ē: ⁊ si senserim⁹ os fractū iā sepatū eē, tūc oportebit iteꝝ, vt auferat̄ cū scissiōe, sic̄ dixim⁹: deide admini

q † A. nisi
r A. cum facilitate administras
s A. super quod alleuiatur
t A. eis ⁊ tc̄ exp̄munt̄ seu cōprimunt̄ pāniculi
v † A. precipue
x A. fiat
y A. tūc oz vt regimē ipsoꝝ fit
z A. q̄ sūt ex eis

strenℓ ligamtū, qȯ ꝯuenit ano, ⁊ curatio ꝯueniēs ei.

[a] ⌈ ¶ De fractura adiutorij. ⌋ Cap.X.

S adiutorij quž frāgiṫ ꝺm plimū, nō declinat nisi ad exteriora: q̄re oꝫ vt tu facias illȯ, qȯ oꝫ fieri in reditiōe fracture [b] ⌈ cui⁹ situs est ⌋ ꝺꝫ ꝙ sciuisti: ⁊ tā ge ipsā manu tua eq̄tiōe vltia: ⁊ liga eā cū ligamē-to ascēdēte ei vsq̄ ad humeꝝ: ⁊ stringe cū eo si est ꝓ-xima illi: deide ligamēto [c] ⌈ cōmuni ⌋ ꝺꝫ ꝙ sciuisti ēt vsq̄ sub cubito, si fuerit fractura ꝓpinq̄ cubito: po-stea liga ipam ligamēto tertio ascēdēte ab inferiori vsq̄ supi⁹: ⁊ suspēde manū [d] ⌈ angulr, ne mltiplicetṫ ei⁹ suspēsio extēdēdo, ⌋ qm̄ est malū. Et meli⁹ qdem est vt [e] ⌈ stringatṫ ⌋ adiutoriū ad pect⁹ [f] †⌈ ⌋ ꝺm angularitatē in cubito vt non moueatur: ⁊ ꝓꝑe qñ fractura ē ꝓpe cubitū. [g] ⌈ Ergo ⌋ pone sup ligamēta aut aquā ⁊ acetū: aut aquā solā, si fractu-ra adhuc nō apaṫ: ⁊ fac ipaꝫ ex lino cui⁹ latitudo sit q̄tuor digitoꝝ, nō plus. Et si iā supuenit ei spatiū, et apa est, tūc pone ipam ex lana: ⁊ ablue ipsaꝫ in olō, si tibi poℓe est: ⁊ si nō fuerit aliqȯ ꝓhibēs, nō soluas vsq̄ ad septē, ⁊ qȯ est post eos vsq̄ ad decē, tūc sol-ue, ⁊ liga cū astellis: ⁊ si [h] ⌈ defensio ⌋ vocat te ad ali ud, tūc solue in tertio: ⁊ est illȯ ad qȯ inclinaṫ Hip. qm̄ aufert nocumēta, lꝫ noceat restauratiōi. Ueꝝ in q̄litate ponēdi astellas oꝫ vt sufficiat tibi illȯ, qȯ ti-bi declarauim⁹ in ca. suo: ⁊ nō sepes ab ea stricturā ad min⁹ vsq̄ ad.xl.dies. Et qñ indiges [i] ⌈ ꝺm ꝯsue-tudinē ⌋ extēsiōe vehemēti, ⁊ nō obedit tibi, ⁊ nō ex-cusaris auxilio alicui⁹ adiuuāti te, tūc fac sedere ifir mū sup sedē subleuatā, ⁊ sit ad stātē pl⁹ decliuis, q̄ꝫ ad sedētem: ⁊ appodieṫ sup g̃dū scale, aut qȯ siℓe sit ex eis q̄ sciuisti in ca. dislocatōis, ⁊ loc⁹ ille sit plan⁹ fcūs, ⁊ mollificat⁹, ⁊ linit⁹: deinde suspēde in [k] ⌈ hu mero ⌋ ei⁹ aliqd g̃ue extēdēs ipm ad inferiora: qum er go extēderis extēsiōe q̄sita [l] †⌈ ⌋ tūc liga cū vita forti sub fractura, ⁊ supra illā: ⁊ fac [m] ⌈ dormire ⌋ ifirmū resupinū: ⁊ extēde illȯ qȯ ligasti vita cū fortib⁹ viris [n] ⌈ vsq̄ subt⁹ ⌋ ⁊ ad su periora in illo. n. est sufficiētia. Et qñ fractura est in medio adiutorij pone ligamētuꝫ cum [o] ⌈ lōgitudine vna ⌋ a duab⁹ extrēitatibus [p] ⌈ iuncture. ⌋ Et si fuerit ꝓpingor ad lat⁹ [q] †⌈ ⌋ po ne ligamētū vehemētioris ꝓpinqtatī [r] †⌈ ⌋ extre-mitati [s] ⌈ lōginq̄ q̄ꝫ alij. ⌋ Et si fuerit [t] ⌈ scissura ⌋ sola, tc̄ cura ē curatio [u] ⌈ scissuṫ, ⌋ ⁊ strigaṫ sup eā ligamtū.

¶ De fractura brachij Ca.X.

Accidit qñq̄, vt frāganṫ duo foci lia silℓ: Et qñq̄ accidit, vt frāgaṫ vnū eoꝝ. Et fractura focilℓ infe-rioris est vehemētior, ⁊ turpior, q̄ꝫ fra-ctura focilℓ supioris: qñ singularis fit fractura vni⁹ eoꝝ: ⁊ illȯ iō, qm̄ focile inferi⁹ ē brachiū ꝯferēs: q̄re ei⁹ fractura ē ꝯterior: ⁊ qm̄ est nudū carne, tūc ē fra-ctura turpior. Et iteꝝ supi⁹ focile suscipit curationē [x] †⌈ ⌋, ⁊ sufficit ei extēsio pua: ⁊ nō silℓr ē inferi us: ⁊ ꝓꝑe si frāganṫ silℓ. Et oꝫ vt sustēteṫ apȯ extēsio neꝫ adiutorij sup [y] ⌈ alchoi ⌋, ⁊ ē radix vole. Et cog-sciṫ strictura ligamenti, qm̄ si accidit ex ea in digito apa puum, aut dolor pu⁹, tūc ligamētū est eq̄le, ⁊ si nō est [z] ⌈ tūc ⌋ est molle: ꝙ si est plimū supfluū, tūc est vehemēs: ⁊ oꝫ vt mollificeṫ. Positio āt astellaꝝ nō ē ex illis, q̄ occultāṫ tibi, sꝫ oꝫ vt nō ꝯsequanṫ cū lō gitudine sua volā, ⁊ radices digitoꝝ: immo abbre-uienṫ ab hoc parūp, nisi necessariū faciat illȯ ꝓpin-q̄taꝫ fracture iūcture rascete. Ueꝝ tc̄ iteꝝ oꝫ vt ñ tā gāt [&] ⌈ albaragi ⌋ digitoꝝ: Et qū restauraṫ, ⁊ ligaṫ, oꝫ vt suspēdaṫ ad collū ꝺꝫ figurā angularem. Et oꝫ vt sit suspēsio ei⁹, ꝓꝑe si ē ei⁹ fractura ad iferiora, cū pāno cui⁹ latitudo capiat lōgitudinē brachij toti⁹: qm̄ si fuerit obuiatio suspēsorij ꝓpe fracturā [?] †⌈ ⌋ ⁊ reliquū ei⁹ sepatū a sustētatōe accidet tortuo sitas ꝓculdubio, ⁊ ꝯclinatio [ꝝ] ⌈ sup illȯ qȯ facit ipaꝫ sic volā: ⌋ imo oꝫ vt sit vola, ⁊ plimū brachij in suspē sorio. At vō si fractura fuerit ad supiora, oportebit vt suspensio sit ita, vt videaṫ fractura, ⁊ eleuet duas extrēitates ex latē vole, ⁊ ex latē cubiti. Qȯ si sepeṫ qȯ est inter illȯ, erit adiuuās ipꝫ ad eq̄tiōeꝫ figure. Et sit suspēsoriū pān⁹ leuis. Et sit suspēsio talℓr, ne vl lo mō [a] ⌈ sit poℓe moueri: ⌋ ⁊ vt nō dilatet ipm dilata tiōe laboriosa. Et fortasse accidit brachio vt restau-retur [b] ⌈ in latitudine ⌋ circiter.xx.⁊ octo dies.

¶ De fractura rascete. Cap.XI.

Ossibus istis paꝝ accidit fractu ra, qm̄ ipa sṫ dura valȯ: ⁊ qñ aduēit eis cā aliq̄, remouet ea a lo cis suis, ⁊ nō frāgit ipsa: q̄re [c] ⌈ sṫ vltia adcurationē ⌋ queādmodū dixim⁹ in dislocatione.

¶ De ossibus digitorum fractis. Cap.XII.

Ossibus istis iteꝝ paꝝ accidit fractura, im mo accidit sepatio. Dixerunt qdā, si accidit eis fractura, oꝫ vt sedeat infirm⁹ sup sedē eleuatā: ⁊ p̄cipiaṫ ei, vt ponat volā sup sedē eq̄lē: ⁊ extēdat ossa fracta minister, ⁊ eq̄t ea medic⁹ cū pollice, ⁊ indice. Q̄ꝝ si pollex fuerit iclinat⁹ ad iferiora, tūc oportebit administrare ligamētū ꝯsup: ⁊ fortasse accidit apa calℓm. Et ad locū mollificatōis hoꝝ ossiū aggregaṫ supfluitas plima: ⁊ coagulaṫ velociṫ, q̄re strigiṫ. Et si accidat fractura [d] ⌈ sulēi ⌋ aut digito, si ē polex, oꝫ vt ligeṫ ligamto ꝓꝑo ei, ⁊ vt ligeṫ iteꝝ cū vola, vt fir meṫ, ⁊ nō moueaṫ. Et si accidit fractura alicui reli-quoꝝ digitoꝝ, si fuerit idex, aut auricularī, tc̄ ligeṫ cū illo q approximet ei. Et si ē de digitī medijs, tūc ligeṫ cū illo, q ē ex latē ei⁹: aut liganṫ oēs ꝺꝫ cōtinui tatē adinuicē, qm̄ ē meli⁹, firmanṫ. n. ⁊ nō mouenṫ, ⁊ sunt tūc q̄si ligati sint cum astellis. s. ossa fracta.

¶ De fractura ossis lati, ⁊ anche. Cap.XIII.

Os anche qñq̄ frāgiṫ: sꝫ raro cum di-spōne fortitudinis sue. Et accidit il lud ei ꝺm semitā cōminutiōis extremi-tatū: Et qñq̄ finditṫ in lōgitudine: ⁊ qñ-q̄ impellitṫ intus ad vētrem, Et accidit post istas dispōnes iteꝝ ex dolore, ⁊ pūctura, ⁊ stu-pore cruris, ⁊ coxe ꝓximū ei qȯ accidit adiutorio ex fractura humeri. Et qñ frāgiṫ os latuꝫ qȯ est supra alhosos aut [e] ⌈ findunṫ vt lingua lacerti eius ⌋ fit res difficilℓ in rectificatiōe ei⁹: q̄re fit vna duaꝝ anchaꝝ decliuis ad diminutionē. Et cura ei⁹ ē vt iaceat ifir-mus, ⁊ incipiāt duo hoies fortes extēdere duas co-xas ei⁹, q̄sq̄ eoꝝ extēdat coxā, ⁊ iā tenuit añ vnus. man⁹ ei⁹, vt ñ [f] ⌈ festinet ad expellēdū illū ⌋ q extēdit coxā ei⁹: ⁊ icipiāt duo restauratores cōprimere an-chā ei⁹ cū vehemētia, ⁊ fortitudine, dōec eq̄ṫ: dinde ꝑparēt sup eā emplꝫ, postea resupineṫ sup aliqd, qȯ sit sicut glomer ex pāno, aut ei siℓe ex illℓ, q̄ hñt duri-tiē. Et h̄ qdē est ꝓximū ei, cū q̊ curaṫ spatℓa iteꝝ. Et qñ frāgiṫ ex latē āche tūc cura ei⁹ ē cura [g] †⌈ ⌋ humeri. Et opꝫ vt administretur humectatio sup ligamentum: ⁊ equenṫ puluilli sicut oꝫ: ⁊ est ne-cesse vt sit sustentatum sup locum planum.

¶ De fractura coxe. Cap.XIIII.

Cum coxa frāgiṫ, necīa ē extēsio ve hemēs: dinde equeṫ ꝺm formā nāleꝫ, q̄ est ei. Et ē gibbositas siluestris ptis eis, ⁊ ꝯcauitas pauca in ei⁹ dome-

a A. Nō q vbi hē tur adiutoriū in arabico hꝫ alhadab ⁊ vbi hꝫ brachiū in arabico habeṫ alsahad

b A. ad locū suū

c A. descendēte

d A. mezui vℓ me ruzi ⁊ non sit suspensa medeli

e A. ligetur

f †A. ⁊ ꝺm meruzi ⁊

g A. et

h A. necessitas

i A. Alia litera vt bona fiat reditio vel reiteratio

k A. cubito

l †A. eq̄tur. qȯ si est excusatio vel si sufficiat

m A. iacere

n A. versus inferiora

o A. vna ⁊ eq̄li elongatione

p A. Alia litera adiutorij

q †A. vnū vℓ ad extremitatē vnā

r A. illi

s A. ⁊ elōgatū ab altera extrēitate

t A. contusio

u A. contusionis

x †A. faciliter

y A. alchus

z A. omnino

& A. albaragem

? †A. tantum

ꝝ A. ad illā ptē ad quā necessitat vℓ cogit declinatio vole

a A. voluaṫ aut torqueatur

b A. Alia litera velociter

c A. ꝑfectio curationis in ca

d A. selami

e A. diuiditṫ seu separaṫ in frusta lacertus eius

f A. ꝯsequaṫ vel vt nō descendat ꝯsue expulsionē vel tractionē ei⁹

g †A. fracture

stico, fm ambulationez forme que est ei in sanitate. Et obfuent in dispone fracture medij ei⁹, aut extremitatis ei⁹ supioris, ꝛ inferioris, dispones q̄ docē sūt in ca. adiutorij: ꝛ sit strictura ad supiora ꝯseruās, ꝛ retinēs. Dixerunt: qn̄ frāgit, ꝯuertit ad loca añriora, ꝛ ad exteriora: ꝛ illđ iđ ē, qm̄ ipsa est lata ab hac pte ꝑ nām: ꝛ equet manib⁹, ꝛ ligamētj, ꝛ spēb⁹ extēsiōis: q̄ sunt fm eq̄litatē, aut cuz strictura vni⁹ duaꝝ ligaturaꝝ supra fracturā [a] in medio. Si autē fractura fuerit inclinata a medio, ꝛ fuerit ꝓpinq̄ capiti coxe, tūc sumat ligamētū, ꝛ iuoluat in medio ei⁹ lana, vt nō icidat carnē, ꝛ ponat mediū eius sup pectinē, ꝛ ascēdāt extremitates ei⁹ ad ptez capitj, ꝛ dent mistro vt retineat eas ad iferiora. Et si fractura fuerit in eo qđ seqt genu, tūc nos ponem⁹ ligamētū in supiore pte fracture, ꝛ eleuabim⁹ extrēitates ei⁹ ad illū, q extēdat eas ad supiora: ꝛ teneat genu cū ligamēto, inuoluēs ipm desup: ꝛ equet mēbꝝ istđ infirmo iacēte sup faciē suā, ꝛ crur eius extēso. Et si fuerint ossa pūgētia, tūc oz vt equet, sic dixim⁹ multotiēs: ꝛ que ex eis eleuant capiant: regimē vo sit fm q dixim⁹ in curatiōe adiutorij. Et os qdē coxe stringitur in .50. noctib⁹. Et ego enuntiabo qūo opz vt sit situs eius, postquā aggregatur curatio cruris. Et opz vt ponatur inter duas coxas tunc pila de ligno, ꝛ ei silibus, seruans eā ad formam, fm q̄z eq̄ta est: ꝛ restauret restauratiōe cognita, [b] fm q intelligit pp illđ qđ accidit đ apate, ꝛ pruritu. Et qn̄ accidit sup coxā [c] nā ē apa forte, ꝛ est ex eis q̄ festināt ad coxā, tūc oz vt [d] ꝓpe ꝑueniat ad soluēduz vt respiret, ꝛ extendat apa. Et tu qdē iā sciuisti embrocas ꝓprias. Ueꝝ in caugualib, ꝛ albarauach, ꝛ st tabule magne in qb⁹ est paꝝ ꝯcauitatj, vt đcenter [e] cōponant sup iuolutiōes, ꝛ capiāt lōgitudinem pedis: qm̄ si breuiāt, ꝛ nō restaurant [f] sup crus: ꝛ [g] abscindūt ifra illđ, vtilitas nō est vtilitas q̄sita: Et si ꝓlōgant, erit ifirm⁹ ex eis in labore, lz si ipse abbreuient nō erit exps laboris. Et vtilitas elōgatiōis eaꝝ ē, vt ꝓhibeāt iteꝝ ptē sanā pedis moueri: qū fuerit mot⁹ illi⁹ q̄ztitatj nociu⁹ fracture, ꝛ ꝓpe in dispōne dormitatiōis, ꝛ somni. Et necessitas hoꝝ instroꝝ nō est nisi in fractura magna valde. Et nō ē posse cū hoc vti eis, nisi añq̄z apet: qm̄ apa non tollerat hmōi: ꝛ ad vltimū est ḡuitas, ꝛ malitia, ꝛ labor. Et oz vt fugiat ab eis, dū [h] exceptio ꝑseuerat cū ingenijs alijs. Sit⁹ aūt restaurate coxe oz vt sit fz q fuit ꝯsuetudo ei⁹ in sanitate, de assiduatiōe ꝯstrictiōis, ꝛ dilatatiōis. Et illđ qđ ē magis vincēs ē dilatatio. Et scias q ille cui⁹ coxa, ꝛ ācha sunt fracte, paꝝ đnudat a claudicatōe. Et qn̄ abscidunt frusta lacertoꝝ ei⁹, [i] mādat pus đinde minuit fo.

CDe fractura rotule poplitis. Cap.XV.

Rotula paꝝ frāgit, ꝛ fz plimū cōterit. Et cognoscit illđ qđ accidit [k] cū tactu, ꝛ aspitate, ꝛ [l] cū vacuitate q̄ intelligit ei cū tactu, ꝛ audit aure. Et opz in curatione eius vt extēdat crus deinde itromittat rotula in locū suū. Et si sepata fuerit, aggreget pus, đinde itromittat.

CDe fractura cruris. Cap.XVI.

Quando frāgit os puū crurj ē saluī⁹, q̄z si frāgat os magnū. Et qn̄ frāgit arundo pua supior, ē iclinatio ad ext'iora, ꝛ añ: ꝛ ē ābulatio cū h polss. Et si frāgit arūdo magna iferior, đclinat cr⁹ ad [m] ext'iora. Et qn̄ frāgūt vtreq̄z arūdines sil, tūc ē đteri⁹: ꝛ tc qđ accidit cruri iclinatio ad oēs ptes. Et scias q curatio fracture cruris ē

[a] A. ꝛ alteri⁹ ifra fracturam. Alia litera ꝛ alteri⁹ ifra fracturā đclinataz a medio.
[b] A. cū aiaduersiōe ꝛ obseruantia eius
[c] A. apa qđ qdē est magnum
[d] A. festinetur
[e] A. applicent
[f] A. seu non applicantur
[g] A. abscindunt infra illđ tūc nō ē ex eis in qb⁹ sit
[h] A. ē excusatio
[i] A. ꝓlongat seu relaxatur primo deinde cōtrahit
[k] A. Alia litera ei
[l] A. auditu aurj
[m] A. posteriora

fz ꝯsideratōez curatiōis [n] adiutorij ꝛ i ei⁹ silitudinē. Et nō ē dispō cruris i tortuositate, q̄ accidit figur sue nāli, sic dispō adiutorij: imo ē rectū. Quare opz vt sit extensio ei⁹ ad hoc, vt redeat ad rectitudinem.

CDe [o] Calcanei fractura. Cap.XVII.

[p] Calcaneus ē excusat⁹ a fractura pp duritiez suā, ꝛ ꝑ circūdationē đfensionū: ꝛ plimum eius qđ accidit ei nō est nisi dislocatio, ꝛ iam dictuz est de ea.

CDe fractura tali. Cap.XVIII.

Fractura tali ē praua: ꝛ ei⁹ curatio ē difficil: ꝛ plimum qdez frāgit, qum cadit hō ex loco alto [q] qm̄ ꝯterit supius pedis. Et fortasse accidit cū eo attritio ossis cum cursu san. ad vētres [r] , q coaglat i eis. Et qñq̄z ꝑduc ad egritudies mags ex febre, ꝛ ꝑmixtiōe rōnis ex trēore, ꝛ spasmo pedis. Qū ḡ accidit i eo apa ꝯgelatū, qđ nō appet, ꝛ ñ egredit: ꝛ appet iā tenebrositas, q̄ ñ fuit, ē signū malū, signs q ē i via putrefactōis. si āt ē apa appens, ipellēs manū, tūc ē meli⁹: ꝛ fortasse sit facil ei⁹ eruptio. Et qn̄ tal⁹ restaurat, deābulatio ē dolorosa sup ipz. Et qn̄ nō restaurat tal⁹ fz q oz, đstruit iuuamētū.

CDe fractura digiti pedis. Ca.XIX.

Curatio eorū in fractura, ꝛ dislocatione est curatio digitorum manus. Et quādoq̄z restaurator equat eos pede suo calcando eos cum eo.

CFen sexta libri .iiij. đ venenis. ꝛ est qnq̄z tractatuū.

CTractat⁹ pm⁹ ē đ radicib⁹ ei⁹ qđ scit đ dispōnibus venenoꝝ ebibitoꝝ, ꝛ distōne fmōis i curatiōib⁹ venenoꝝ, q̄ nō sunt ex aialibus: cui⁹ sunt summe tres.

CSermo vniuersalis de cautella a venenis, q̄ in potu dantur, ꝛ curatione eorum. Cap.I.

Qui timet q in potu sūat venenū, opz vt sibi caueat a cibis dñantiū saporum, i acetositate, aut salsedie, aut acuitate aut dlcedine, aut dñantiū odoꝝ ipi. n. frāgūt [s] pillđ qđ ponūt, odorē ei⁹. Et oz vt ñ pñtet ei aliqd ex eis, q̄ dixim⁹, sup famē vehemtē, ꝛ siti vehemtē: vnaq̄q̄z eaꝝ. n. occltat illđ qđ oz vt đtegat ei pp vehemtiā voracitatj. [t] Et iteꝝ qr qū replet cibo, ꝛ potu: ꝛ qū in potu sumit venenū, accñt venēo duo accñtia, q̄ꝝ vnū ē, q sepelit i vacuitate ei⁹ q̄ replet⁹ ē: ꝛ fz ē, q vene st plene: q̄re ñ inuenit venenū i eis penetratōez. Et fortasse ē i eo [u] sapō rei repugnātj veneō. Et necīuz ē ei iteꝝ, vt ipe sit suscipiēs fz viā ꝯsuetudis medicias expellētes nocumētū veneoꝝ, sic mithridatū: nā ei⁹ exptū ē iuuamētū: ꝛ sic ꝯfectio đ boloar. Et silr sic⁹ cū folijs rute, ꝛ nucib⁹, ꝛ sale trito: pōdera vo st, qm̄ sumunt rute sicce ptes .xx. ꝛ nucū ptes .ij. ꝛ sal ptes .v. ꝛ ficuum siccaꝝ ptes .v. Et algeduar ē mirabile i expellēdo nocumētū veneoꝝ oiuz, ꝛ [x] fac fidutiā iteꝝ. Et ego nō vi/fico an sint due medicine, aut vna medicina. Et iteꝝ semis [y] napi ꝑui pōd⁹ .3.j.s. [z] đcoqt cū vino đcocto. Et ruta, ꝛ sal ēt silr. Et necīum ē cauēti, vt nō sit ois cautela ei⁹ i cibo dato ab alio, aut q in potu sumit tm̄: qm̄ fortasse accit ei vñ ñ existiabit: imo qñq̄z ꝯtingit, vt cadat res maligna sic lacerta, ꝛ rutella, ꝛ scorpio i eo qđ đcoqt, ꝛ i vasis in qb⁹ ē vinū: plima nāq̄z veneosoꝝ diligūt odorē vini, ꝛ currūt ad ipm: ꝛ qñq̄z moriunt i [&] cecub ꝛ qñz bibūt ex eo, ꝛ euomūt in ipo: ꝛ pp h opz vt caueant tecta: ꝛ qđ est sub

[n] A. brachij
[o] A. alchiab
[p] A. Clauicula
[q] A. et cadit sup pedem
[r] A. lacertoꝝ
[s] A. cū illr sapori b⁹ ꝛ odorib⁹ qđ ipsi ponunt seu occultant
[t] A. q̄uis qū repletꝰ cibo, ꝛ vino sumpserit in potu
[u] A. aliqd repugnās vl ꝯrium
[x] A. bis mus baha
[y] A. selgiem alsogar
[z] A. bibatur
[&] A. denan in quo regit vinū

arboribus magnis: ⁊ herbosa loca.

Sermo vlis de venenis que bibunt. Cap.II.

SPecies venenoꝝ sunt due.s.faciēs opationē suā cum q̄litate que est in ipso: ⁊ efficiēs cū forma sua, ⁊ tota suba sua. Et pmū qdem aut est corrodēs, putrefaciēs, sic̄ lepus marin⁹. Aut inflāmās calefaciēs sic̄ euforbiū: Aut infrans stupefaciens sic̄ opium. Aut oppilās vias anhelitus in corpore, sic̄ [a] plumbū vstuz. Efficiēs aūt cuz tota suba est sic̄ napellus: ⁊ sicut alheleil, qd̄ dr̄ esse gummi napelli: ⁊ sicut cornu spice: ⁊ sicut fel [b] leopardi ⁊ que sunt illi silia: ⁊ hec sunt deteriora venena. Et iteꝝ de venenis sunt que agūt sup vnuz, ⁊ idem membꝝ, sicut cātarides sup vesicā: ⁊ lepus marin⁹ sup pulmonē. Et de eis sunt q̄ agūt sup totū corp⁹, sicut opiū. Et [c] ois qdē q interficit cū pmutatiōe ɔplonis, aut cū putrefactiōe: aut cū aduentu sup mēbꝝ, pole est vt sit effect⁹ post tps: lz putrefaciens quāto plus remaneat in corpe, tāto plus est effectus ei⁹ deterior. Et salus ex eo ē cū resolone accñte ei: ⁊ pillō qd̄ succedit ei p sudorē, ⁊ silia: aut p curatione ɔ̄riam. Et scias q nocumētū narcoticoꝝ in cōplonib⁹ calis ex pte est debili⁹: ⁊ ex pte ē forti⁹: ⁊ q̄cūqꝫ duaꝝ fuerit dñans erit iudiciū ei: inq̄ꝫtū.n.cōplo cala in corde resistit eis, est eoꝝ effect⁹ debilior: ⁊ inq̄ꝫtū ipsa inueniūt in corpib⁹ calis, subtiliatōez sube sue fre, ḡuis, ⁊ attractionē pv̄tutē mot⁹ arteriarū, ⁊ attractio eaꝝ est apud ɔstrictionē, erit eoꝝ nocumētū in corpibus calis vehemētius: pcipue qum ipsa sint ɔ̄ria ɔploni eoꝝ. Et [d] est sile vt sit s̄mo in venenis calis ille s̄mo iteꝝ: ɔplo.n.cala resistit eis cū expulsione a corde, ⁊ resoluit v̄tutem caloꝝ: venenoꝝ: sꝫ arterie ɔplonis cale attrahūt ea: q̄re accidit sicut illō. Et pp illud dixit Gal. q [e] alfarfas ⁊ existimo ipm esse napellū, aut venenū interficiens, interficit hoiem, ⁊ non interficit [f] turdos qm̄ ipse nō puenit in [g] turdis ad cor, nisi post spatiū in q iā passus est a corpe passionē: postq̄ꝫ non remanet nisi passio ɔuersiōis cibi: ⁊ in hoie festinat añ illō, pp latitudinē meatuū, ⁊ vehemētiā calitatis, ⁊ v̄tutez motuuz attrahētium arteriaꝝ: ⁊ dico q iste est modus qdam. Ueꝝ pportionalitates iteꝝ iter v̄tutes agentes, ⁊ patiētes, sunt ex eis q̄ opꝫ ɔsiderari: Et vñ sciuit, q [h] alfarfas sit venenū p cōparatiōez ad ɔplonez latā que est aialis absolute ita, vt sit interficiēs: qum figit in hoie ⁊ nō interficiēs, quꝫ nō firmat in [i] turdis: fortasse.n.alfarfas nō est venenū p ɔparationē ad ɔplonē [k] turdoꝝ. Et si nō ɔuerteret in cibū vl nutrimētū, ⁊ pueniret ad cor eoꝝ, sicut ipꝫ puenit ad cor hois cū velocitate, nō iterficeret. Ingt ⁊ fuit q̄dam an⁹ suscipiēs in pnc° rei de napello rez puaz: dinde nō cessauit vti eo, donec assuefacta ē eo nā: ⁊ audacter vsa ē eo, ⁊ nihil nocuit ei. Et dico h̄t ⁊ dixit ruffus: q nutrita fuit puella cum veneno, vt interficerent p eā reges q cū ea ɔuenirēt. Et q ipsa in complexione sua ɔsecuta est ɔsecutionem maximam, ita vt saliua eius interficeret animal, ⁊ nō appropin quaret eius saliue gallina.

Sigñtiones specierum venenorum. Cap.III.

SIgnificant qñqꝫ p ea q̄ eueniūt in corpe de [l] egritudinib⁹. Nā si euenit sile mordicatōi, ⁊ incisiōi, ⁊ pūcture, ⁊ corrosioni, scit q venenū ē de gñe medicinarūz acutaꝝ, calaꝝ, mordicātiū: sic̄ arsenicū: ⁊ [m] almuseū ⁊ argētū viuū extinctū. Et si accñt iflāmatio vehemēs ⁊ exuberatio [n] † sudoris ⁊ rubedo ocli, ⁊ angustia, ⁊ sitis, significāt q ē venenū pp calitatē tm̄, sic̄ euforbiū, Et si accñt pfunditas somni, ⁊ stupor, ⁊ frig⁹, signt q venenū ē de gñe narcoticoꝝ. Et si nō appent nisi casus v̄tutū, ⁊ sudor fr̄us, ⁊ sincopis, tūc est d̄ venēis q̄ ɔ̄ria st̄ [o] reb⁹ cū tota suba: ⁊ est d̄teri⁹ eoꝝ. Et qñqꝫ signt p odores: aut odorē corpis toti⁹ sic̄ [p] sensibilitas odoris opij in eo, q bibit ipm: Aut odorē mēbri ei⁹, sic̄ odor oris, qū bibunt venena putrefaciētia, sicut lepus marin⁹, ⁊ [q] alfrasatū ⁊ cātarides. Et qñqꝫ signt p vomitū: nā qum euomit venenum, nō elōgat qn visus cadat sup subam ei⁹, qd̄ in potu datū fuit de eo. Aut cognoscat p odorē: aut p saporē, sic̄ cadit visus sup lithargyriū, ⁊ gypsuz, ⁊ sup sanguinē ɔgelatū, ⁊ lac coagulatū: ⁊ silr opium cognoscit p odorē: ⁊ lep⁹ marin⁹: ⁊ rane p abominabilez saporē. Signa mala. Qū incipit ei q venenū sumpsit supuenire sincopis, ⁊ pmutat ei⁹ pupilla, ⁊ occultat ei⁹ nigredo, tūc nō spatur euasio: ⁊ silr si rubeāt oculi eius, ⁊ egrediatur lingua ipsius. Et casus pulsus, ⁊ sudor frigidus est significatio mala. Et in huiusmodi dispositione parum viuit.

Canon curationis eius qui in potu sumit venenum. Cap.IIII.

OPortet vt nō moret, imo ppet cū sentit ipꝫ, añqꝫ v̄tus ei⁹ pambulet in corpe, ⁊ bibat aquā tepidā, ⁊ oleū sisaminū: aut oleū d̄ oliuarū, ⁊ euomat, ⁊ pueniat in hoc ad vltimum q̄ꝫtū pōt. Et meli⁹ qdē ē vt in ea sit v̄tus [r] alūinis, ⁊ baurach. Et qñqꝫ admiscēt cū oleo litiū, ⁊ adeps anseris. Et diligit vt sit illō qd̄ ipse bibit ad vomendū [s] pp hoc, ⁊ alia aq plima, ⁊ cibi plimi: ipsi.n.lꝫ nō euomant, tñ qñqꝫ frāgūt venenū, ⁊ supant ipm: ⁊ qum vomuerit qd̄ pole est ei. deinde bibat lac plimū: qm̄ ipm frāgit nocumētū veneni. Et nō est malum si euomit ipm iteꝝ, vt bibat decoctionē seminis vrtice cū butyro cocto, ad expellēdū venenū vomēdo, ⁊ solonē faciēdo: dinde bibat lac. Et butyꝝ crudum est melius lacte. Et iteꝝ decoctionem seminis lini. Et similr vinum dulce cū adipe anseris liquefacto. Et similr aquā cineris lignoꝝ vitis. Et oꝫ vt sequant vomitū clisteria, ppꝛie qñ sentit descensus lesiōis ad inferiora: Si aūt fuerit cōmotio supra illō, vtat eo qd̄ facit vomere, ⁊ soluit. Et nō dimittat potus lactis. Et si tibi necariū fuerit vt in potu tribuas ei v̄bi gr̄a, tyriacā de terra sigillata, fac: ipa eniꝫ adiuuat corpus ad expellēdū venenū, ⁊ ppꝛie qum in potu dat in pncipio rei. ipsa.n.facit euomere venenū sicut est, cui⁹ descriptio est. Baccaꝝ lauri aur. ij. terre sigillate aure.ij. ⁊ ireos, ɔficiat cuꝫ oleo. Et sit dosis ei⁹ auellana vna. Et iteruꝫ carpobalsami. isopi sicce, seminis [t] napi siluestris piperis albi, ⁊ nigri, pipis lōgi, acori, a nisi, petroselini, assari, cymini carmeni, seminis hyusqami albi oiuꝫ añ. aure.iiij. spice, floris squinanti, amborum añ. aure.v. casie.ʒ.xviij. amomi, croci amboꝛuꝫ añ. aure.vj. cōficiantur cum melle: ⁊ det in potu quātum est faba romana. Et sumere in potu terram sigillatam, sicut ipsa met est, cum vino, facit illud. Et existimauerūt qdam q qum in potu sumitur stercus galli, [u] in dispositione statim facit euomere venenū. Et ex eis q̄ in potu dant iteꝝ, sunt succus prassij, ⁊ folia cāne, ⁊ celtica, ⁊ semen baucie, ⁊ castoreum, ⁊ auellane, ⁊ ficus, ⁊ ruta. Et de illis que laudata sunt in hoc capitulo est vt in potu detur galbani fetidi pondus.ʒ. iiij. ⁊ myrrhe.ʒ.j. cum vino dulci. Et quando post vomitum accidit inflamatio vehemens, tunc da ei

---

a A.merdasengi
b A. alnemer
c A.omne quidē quod
d A.videtur
e A.alchunium
f A. alzarazir
g A.alzarazir
h A. alchunium
i A.stornellis fortasse eniꝫ alchunium
k A. stornelloꝝ
l A. nocumentis
m A.alsech
n † A. venaꝝ seu eminētia venaꝝ s sudor
o A.homini
p A. Alia litera fortis odor
q A. alchunites
r A. Alia litera ancti
s A. Alia litera d̄ his ⁊ alijs res
t A.rape siluestris
v —— A.

in potu aquam niuis, ⁊ oleum roſ. infrigidatum, ⁊ vomat cum hoc. Et oportet vt nõ dormiat omnino: ⁊ non dimittat ſe ipſum taliter vt dormiat: immo oportet vt euigilare ipſum faciãt omnino: ⁊ rideant: ⁊ clament in circuitu eius. Quumq́ꝫ manifeſtat ei forma, ⁊ cognoſcit venenũ, curetur oẽ venenum cũ eo qđ dr̃ in ſuo caplõ. Et hec qdẽ mãifeſtatio fit ſm̃ duos mõs, quoꝝ vn⁹ ẽ vt cognoſcat cuius gñis ſit venenũ: ⁊ ſcđs vt ſciat cui⁹ ſpẽi ipm̃ ſit. Exemplũ ꝓmi eſt, vt ſciat ꝙ ipm̃ eſt ex inciſiuis, acutꝭ, q̃re curet ipm̃ cum eis que ſunt ſicut lac, ⁊ butyꝛ crudũ, ⁊ [a] ⌈feludẽ currẽs⌋ ſcm̃ cũ oleo amigdalino, aut butyro cocto: ⁊ cuꝫ oĩ qđ frãgit acuitatẽ. Aut ſciat ꝙ eſt ex inflãmãtib⁹, q̃re infrẽt cuꝫ cãfora, ⁊ aq̃ roſ. ⁊ aq̃ coriãdri, ⁊ q̃ ſunt ſilia illis. Et oĩa illa ſint infrata cũ niue: ⁊ emplẽt mẽbra ei⁹ ꝓncipalia cum eis, q̃ ſunt ſicut altabaleb, ⁊ alia: ⁊ renouet ſup euꝫ infratio in omni hora. Et ex eis que ꝯferunt hmõi valde, ẽ lac vaccinum de quo ex̃ctum eſt butyruꝫ infratum. Et ſi indiget ſtomia, ſtomet. Aut ſciat ꝙ ipꝫ ẽ ex ſtupefacientib⁹: q̃re adminiſtrent ea que ſunt ſic̃ tyriaca, ⁊ medicamen de aſſa fetida in vino puro: ⁊ ſimil'r [b] ⌈alia.⌋ Aut ſciat ꝙ eſt ꝯ̃riuꝫ per ſubſtãtiam, q̃re curet cuꝫ mithridato, ⁊ tyriaca, ⁊ medicamine muſchi, ⁊ bezard: ⁊ vtatur [c] ⌈carne⌋ ⁊ vino: Et adminiſtretur egro aromaticum: Et euentet locus ad quẽ vadit cã morandi. Et induat veſtibus aromatizatꝭ. Et ſternutet, Et fricet os ſtomachi eius. Et ſufflet in os ipſius. Et [d] ⌈tendant⌋ capilli ipſi⁹. Quum aũt cognoſcit ſpecies veneni, curet cum eo qđ ipſi ꝓprium eſt, de illis, que dicem⁹. Et ad ſummũ ex medicinis que bibunt cã venenorum, aut querit cõfractio acuitatis veneni, aut reſolꝰo ſubſtãtie eius [e] ⌈ſicut ex lacte⌋ ⁊ albezahar. Aut queritur ꝑ eas exitus ſubſtãtie eius, ſicut per terrã ſigillatam. Aut q̃ritur oppoſitio q̃litatis eius, ſicut potare alleum in vino ad illum quem pupugit ſcorpio.

> a A. alfeludegi fluidum
> b A. Alia litera alleum
> c A. Alia litera aqua carnis
> d A. Alia litera euellantur
> e A. cũ eo quod eſt ſicut lac

Medicine communes ad venena. Cap.V.

Sunt medicine que contrarie ſunt veneno, quare non permittũt ipſum peruenire ad cor: ⁊ ſunt ſicut tyriaca, ⁊ mithridatũ, ⁊ albezahar: ⁊ que ſunt experta: ⁊ terra ſigillata: ⁊ tyriaca facta ex ea: ⁊ tyriaca diateſſeron. Et dixerunt quidam ꝙ flos oleandri, ⁊ folia eius liberãt a veneno. Et dicitur ꝙ granum [f] ⌈iuniperi in hac re non eſt par.⌋ ℞. aniudẽ, ⁊ radicis eius, amborum an̄. ℥.j. ⁊ ſceha armene. ℥.ij. conficiantur cum melle: ⁊ det in potu cum aqua malorum. Et medicamẽ ex eo factum eſt vltimum. Et radix buchormarien quãdo potatur cum vino, ⁊ calamento iterũ: ⁊ ſemen [g] ⌈napi.⌋ Et iterum agarici. ℥.ij. cum vino: ⁊ capilli veneris, ⁊ malue: ⁊ ſemen eius: ⁊ folia ipſius iterum: et cinnamomum: ⁊ medulla leporis cum duabus. ℥. aceti de vino: aut de caſtoreo aure⁹ vnus cum. ℥.ij. olei oliue: ⁊ abrotani. Et iterum ſumatur aqua [h] ⌈alhaſce⌋ expreſſa: ⁊ detur in potu. Et ſemen baucie proprie cretenſis. Et aſſa, Et decoctio pollij: Et decoctio ſiſeleos. Et ſemen arboris [i] †⌈ ⌋ mirabile eſt. Compoſitum. ℞. ſeminis [k] ⌈napi⌋ ſilueſtris, ⁊ caſtorei, ⁊ foliorum arundinis omnium an̄. partem. j. pulpe colloquintide triplum omniuꝫ, detur in potu ex ea auellana magna. Et res quaruꝫ operationes proportionantur cum proprietatibus in eis, ſunt ſicut illud quod dixerunt: ꝙ caro danule ſilueſtris mundificata, ſalita eſt de fortioribus medicinis ad expellenda venena.

> f A. barar ẽ mirabile i hac re cui nõ ẽ par. Deſcriptio ad illud
> g A. rape
> h A. alhaſcech
> i † A. ſerapini
> k A. arboris ſerapini

Summa prima de venenis congelatorum ex mineris, ⁊ alijs.

De lapide [l] ⌈armeno. Cap.I.

Dixerunt quidã hominũ ꝙ in lapidibus eſt lapis venenoſus, ſilis corallo: ⁊ ꝙ põdus ſexte ℥.j. ex eo eſt interficiẽs. Et iuenim⁹ ipſum in venenis veris, q̃ oꝑantur tota ſubſtãtia, ſicut napellus. Et dixerunt ꝙ cura eius eſt cura napelli: ⁊ medicine magis iuuatiue ſunt albezard.

> l A. rubeo

De argento viuo. Cap.II.

Argentum qdem viuũ plimi q bibunt non ledunt eo. Egredit .n. cum diſpõne ſua per inferiorem regionem. At v̇o ei in cui⁹ aurẽ refundit argentum viuum, accidũt dolor vehemẽs, ⁊ commixtio rõnis, ⁊ qñq́ꝫ ꝑducit ad ſpaſmũ, ⁊ ſentit grauedinem vehemẽtem illius lateris, ⁊ qñq́ꝫ ꝑducit ad epilepſiã, ⁊ ad apopleſiam ꝑꝑ leſionem ſubſtãtie cerebri cuꝫ frigore eius, ⁊ cõmotionem, ⁊ ꝑmutationem ipſius. Extinctũ aũt, ⁊ ſblimatũ, vel ſubtiliatũ eſt malũ, nociuũ, inciſiuum ex quo accñt accñtia ſilia accidentibus eius, qui bibit lithargyriũ, ex pũctura, ⁊ torſiõe iteſtinoꝝ, ⁊ [m] ⌈deambulatione⌋ ſanguinis, ⁊ g̃uitate lingue, ⁊ grauedine ſtomachi, ⁊ aꝑatur corpus eius, ⁊ retinet vrina ipſius. CURA. de bona curatione poſt vomitum, ⁊ ea que currunt curſu ei⁹, eſt vt in potu det. d̃ medicinis que ſunt ſicut myrrha pondus. ℥.iij. in vino, ⁊ tribuat in potu cũ aq̃ mellis vice vna poſt aliam. Et iteꝝ fiat cliſtere cum ea cũ baurach: deinde ꝯſequẽter poſt illud adhibeat curatio raſure, ⁊ cliſtere eius, cũ ꝯfortatione cordis iteꝝ cuꝫ medicinis cõibus. Quum aũt eſt effuſum in aure, oꝫ tunc vt ſurgat ſup pedem vnum, ⁊ ſaliat ſup ꝑtem illã quum inclinauerit caput ſuũ quã plimum poſſibile eſt ei declinare ⁊ ꝓprie quãdo ſuſpendit ꝑ manũ que eſt in latere alio ab aliq̃ re: ⁊ ſil'r quãdo cõmouet ſup illã partem. Et ille qui vult colligere ipſum cum radio plumbi intromiſſo in aure, ⁊ inuenit argentũ viuuꝫ cum eo ſuſpenſum, eſt errãs qm̃ argentum viuũ qđ eſt in illo loco, ⁊ q ꝓpinquus eſt ei, nõ indiget patiẽs niſi vt ꝯcutiat, ⁊ ſaliat tm̃: ⁊ ſi fuerit ꝓfundi⁹ q̃ꝫ in illo loco ñ fit iuuamẽtũ ꝑ illũ ſtillũ, ⁊ nõ ꝑuẽit ad ipꝫ.

> m A. fluxu

De lithargyrio, ⁊ limatura plũbi. Cap.III.

Accidit ei qui bibit lithargyriuꝫ, vt apoſtemet corpus ei⁹, ⁊ g̃uetur lingua ipſi⁹, ⁊ retinent ei⁹ vrina ⁊ ſtercus: ⁊ fortaſſe non retinet ſtercus, immo ſupfluit fluxus ventris eius, ⁊ ſentit g̃uitatẽ in ſtõ ſuo, ⁊ ſuis inteſtinis: ita vt qñꝫ egrediat anus, ⁊ ꝑueniat ad raſurã, ⁊ fit in ſupremo eius inflatio, ⁊ exit in ventre eius q̃ſi glãdula lapidea, ⁊ fit color ei⁹ plumbinus, ⁊ cõſtringit anhelit⁹ ipſius, ⁊ fortaſſe prefocatur, ⁊ qñq́ꝫ accñt cũ eo accidentia ileos, ⁊ fit color corporis ſicut color plumbi. [n] †⌈ ⌋ Et ſil'r limatura plumbi. CURA eius. Oꝫ vt ſuccurrat, ⁊ incipiat cum curatiõe cõmuni ex vomitu: ⁊ ſit cũ aliquo in quo ſit apertio, ſicut d̃coctio ſeminis apij, ⁊ ficus, ⁊ aneti, ⁊ baurach. Et opꝫ vt in potu dent myrrhe. ℥.iij. in vino: aut det in potu ſpica romana cũ fimo colũbe paſcẽtꝭ cũ vino, qm̃ ipſe curat. Et oꝫ vt in potu tribuat abſinthiũ, ⁊ iſop⁹: aut ſemẽ apij: aut pip. ꝓpe, totũ illud cũ vino: aut põdus. ℥.j. myr-

> n † A. Alia litera ⁊ fit ſpuma i ore eius, et ꝯſtringitur anhelitus

rhe cū pōdere medie.ʒ.pipis, donec sudet. Et dent ei in potu sex [a] [siliq̄ue]scamonee in aq̄ mellis. Et cibi eius qbus opʒ ipm̄ assidue vti, sunt alessidabegi facta ex carne agni. Et signū sanitatis eius est, q̄ soluit natura, ⁊ puocat vrina. Et ad vltimū indiget aperitiuis [b] [cognitis puocatiuis,]⁊ solutiuis.

a A. kerat

b A. Alia litera sudare facientib⁹ diureticis

De potatione ceruse. Cap.IIII.

Accidit ei q bibit ipsam vt albificet lingua eius, ⁊ mollificent mēbra ipsi⁹, ⁊ vehemētes fiāt tusses, ⁊ singult⁹ ei⁹, ⁊ pmisceat eius rō, ⁊ infrietur corpus eius, ⁊ infrietur eius cerebꝝ, ⁊ exiccet, ⁊ supueniat ei sincopis: ⁊ qn̄qȝ sentit in gutture suo pōticitatem, ⁊ inuenit in vua, ⁊ lingua sua aspitatē, ⁊ siccitatem: ⁊ in vētre suo puncturam, ⁊ in stō mordicationē, ⁊ in ore stomachi dolorē, ⁊ in hypocondrijs tēsionem, ⁊ in anhelitu stricturā, ⁊ fortasse puenit ad p̄focationez, ⁊ albificat color corpis ei⁹, ⁊ qn̄qȝ mingit nigꝝ, ⁊ sanguineū. CURA ei⁹, ē similis cure lithargyrij: ⁊ dat in potu scamōea in aq̄ mellis: ⁊ puocātia vrinā. ⁊ clisterizat: ⁊ nō pmittit dormire. Et de his q̄ ingrediunt in faciēdo ipsum vomere sunt oleū alacohem, ⁊ ol'm de lilio, ⁊ ol'm d̄ narcisco: ⁊ cadūt in medicinis ei⁹ gūma pruni: [c] [⁊ medicamē de sanguine dracōis: ⁊ fraxin⁹.]Et iterꝝ de illis que ꝯferunt ei est vt comedat sisamū puum, ⁊ masticet ipsum, ⁊ bibat super ipsum vinum.

c A. ⁊ duadem alderdar.

De Gypso. Cap.V.

Ex gypso accidit sil'e ei, qđ accidit ex cerusa. Ueꝝ ei⁹ strāgulatio magnificat: ⁊ opʒ vt curet cura ceruse, ⁊ curatiōe fungoꝝ: deinde dent in potu mucilagines viscose: ⁊ remoueat aspitas gutturis pp lenificationē p̄dictaȝ: ⁊ sorbitiones lenificantes. Et indiget sol'one ventris cum scamonea, ⁊ silibus: ⁊ iteret sol'o aliquotiens: ⁊ si abrasio fiat curet abrasio. Et de eis q̄ rememorantur ad gypsum est cinis extremitatum vitis cum basce,

De [d] [vzifur, ⁊ almagra de minera.] Cap.VI.

d A. zangiefar ⁊ de sech

Accidūt ex ambob⁹ accn̄tia silia accn̄tib⁹ argēti viui extincti: veꝝ ex [e] [almagra]qn̄ʒ accidit sol'o vētri plima: ⁊ ē digni⁹ signoꝝ ei⁹. Cura ē illa eadē cura, deide administrent sorbitiones pingues: ⁊ adipes lenes.

e A. sech

De alziniar. Cap.VII.

Accidūt ex eo pūctura vehemēs, ⁊ mordicatio fortis in gutture, ⁊ incisio in viscerib⁹ ⁊ vlcera ⁊ vomit⁹. Curatio ē silis curatiōi arsenici quā dicem⁹.

De limatura ferri, ⁊ eius scoria. Cap.VIII.

Accidūt ex illis dolor vehemēs in vētre, ⁊ siccitas i ore, ⁊ iflāmatio, ⁊ supat dolor capitis. Cura ē dare in potu lac cū eo qđ soluit cū fortitudine: deide det i potu butyꝝ coctū, ⁊ crudū tā diu dōec sedēt dispōnes ille. Et assiduet effusio olei roſ, ⁊ olei viol'. ⁊ olei de [f] [salicib⁹]ꝯq̄ssatoꝝ cū aceto sup capita eoꝝ. Et qn̄qȝ dat i potu potāti ipm aliqd de magnete, vt aggreget illō qđ sepatū ē ad se ipm: ꝺinde ꝯn̄r adhibent solutiua p̄dicta, Et qn̄qȝ dat ei in potu ex ipo oi die pōd⁹.ʒ.j. deinde dāt ei ad sorbēdū p⁹ ipʒ iura vnctuosa, lubrificatiua cū butyro vaccio cocto: [g] [⁊]sol'o vētris fiat, si fuerit ꝺscēdēs: aut euomat ipʒ cū eis, si ē adhuc in stō.

f A. kalef

g A. vt

De calce, ⁊ arsenico. Cap.IX.

Ei cui dat i potu ex ābob⁹ simul, accn̄t punctura, ⁊ vlcera in intestinis, Et ei cui in potu datur arsenicum sublimatum, accidit ex ipso p̄ximum illi quod accidit ei ex [h] [magra.]Et quandoqȝ accidit tussis ledēs. Et cui in potu dat calx sola accn̄t siccitas oris, ⁊ dolor stōachi, ⁊ difficl'tas vrie, ⁊ sol'o vētris cū san. ⁊ egredit calx in vrina ei⁹: ⁊ qn̄qȝ accidit ex ea frigus extrēitatū: ⁊ accidit sincopis: ⁊ qn̄qȝ exiccat ligua: ⁊ accidit p̄focatio. CURA. Incipiat cū eo qđ or: [i] [ꝺinde det i potu aq̄ cal'a]cū iuleb, vt euomat: aut cū ol'o: ꝺinde sūat ꝺcoctiōez se.lini, ⁊ ꝺcoctiōez rizi, ⁊ decoctionē eruce, ⁊ aggregatiōez ābaꝝ: aut succū molochie cū melle: ⁊ n̄ cesset sumē i potu lac, ⁊ mucilagines, ⁊ viscosa, ⁊ vnctuosa, ⁊ iura cū adipib⁹: ⁊ p̄p̄e cū maluis. Et curet tussis si acciderit ei cū lenitiuis: Et cura calcis est vomit⁹: ⁊ clisteria, ⁊ vnctuositas, ⁊ lenificatio. Et cura eius est p̄xima cure [k] [arsenicorū]⁊ de istis que dicunt in hoc, est vt sumat vrina asini ⁊ fel gazeli, ⁊ det in potu q̄ʒtitas.ʒ.j. in aqua cal'a.

h A. sech

i A. ex potu aq̄ calide

k A. cantaridus

De aq̄ saponis, ⁊ dragāti, ⁊ aluminis. Cap.X.

Aqua sapōis ppinq̄ ē dispōni calcis, ⁊ arsenici. Et cura eoꝝ est cura illi⁹: [l] [dragātū, ⁊ alumē]cōmouet ex potu āboꝝ tussis vehemēs, pducēs ad phthisim. CURA eorum est potare lac asininum, ⁊ potare butyrum crudum, ⁊ zuccarum, ⁊ sirupos de isopo, ⁊ similia.

l A. Capit'o de draganto seu vitriolo, ⁊ alumie

De potu aque frigide in ieiuno. Cap.XI.

Ex potu illi⁹ in ieiuno, ⁊ post balneuȝ, ant coitū, timet corruptio ꝯpl'onis ⁊ hydropisis. CURA est medicamē de curcuma, ⁊ medicamen de [m] [muscho]⁊ similia: Et quandoqȝ sufficit vinum purum, ⁊ potare ipsum super eam.

m A. lacca

Summa secunda venenorum ex plantis.

De napello. Cap.I.

Napellus est de deteriorib⁹. Et accidit potāti ipm, vt apent labia ipi⁹, ⁊ ligua ei⁹, ⁊ egrediunt ocli ei⁹, ⁊ freq̄ns fiūt sup ipʒ vtigo, ⁊ sincopis, ⁊ [n] [crura ipi⁹ n̄ opant,]⁊ ē malū, ⁊ q euadūt ex eo raro euadūt qn cadāt in ethicā, aut pthisim, ⁊ qn̄qȝ [o] [accidit tenasmō.] Et ei⁹ succo ibibunt sagitte, ⁊ iterficiūt quē inueniūt stati. CURA. Opʒ vt festinet ad faciēdū vomē bibētē ipʒ cū ꝺcoctōe seminis [p] [napi,]⁊ dent in potu vinū, ⁊ butyꝝ coctū vaccinū, dādo potū sup potū: ⁊ sil'r ꝺcoctio corticū glādiuȝ cū vino. Deide cura ei⁹ p̄ncipal' ē bezahar, ⁊ medicamē d̄ muscho, ⁊ alg eduar, ⁊ [q] [ture,]⁊ tyriaca magna qn̄qȝ ꝯfert i eo vsqȝ ad terminū. Et d̄ meliorib⁹ reb⁹, ē vt in potu det musch⁹ i fricatiōe albezahard: aut q̄ʒtitas.ʒ.j. de medicamie muschi cū siliq̄ vna muschi. Et existimāt qdā q̄ radices capparis sīt bezahar napelli. Et oia albezaharad sīt bona ei: ⁊ p̄prie illō qđ sil'at alumini, ⁊ hʒ fila sic̄ fila lithargyrij, Et aial noiatū [r] [surin⁹]⁊ est mus ꝯri⁹ napello, ⁊ destruit eius opatio, qum comedit ex ipso.

n A. ⁊ nō exercet seu nō mouere pt crura ipsius

o A. facit epilensiam

p A. rape

q A. buba seu bis mus buba

r A. mus napelli

De cornu spice. Cap.II.

Apparēt in eo q i potu ex eis sumit, signa sirsē, ⁊ nigredo ligue, ⁊ distillat sāguis ex vga ei⁹ guttatiȝ. CURA. Opʒ p⁹ curā cōez ex vomitu cū aq̄ ordi cū ol'o ro. tepido, ⁊ silib⁹, vt i potu det cāfore aur.j.i.ʒ.j. aq̄ roſ. Et emplet epar, ⁊ cor ipi⁹ cū emplis vehemētis [s] [siccitatis,]⁊ cāforatis, ⁊ cū sādal' ꝯfectis. Et det i potu qđ sit sicut sauich maloꝝ acetosoꝝ: ⁊ sauich ordi cū aq̄ niuis in iuleb: ⁊ dent

s A. inflationis

a A.alzachi
b A.farfiun

i potu succ⁹ ꝗnatoꝝ acetosoꝝ: ⁊ succ⁹ citruloꝝ ⁊ meloīs, ª [alraki,] ⁊ aq̄ ordi, ⁊ aq̄ solatri, ⁊ aq̄ lactꝭ acetosi.

De ᵇ [murkion.] Cap.III.

Hanc medicinaʒ ignoro: ⁊ existio ex qbusdā mōis existimatiōis ꝙ ipa ē silis napello. Et sig̃ q̄ ꝓpa sꝭ hui⁹ medicie dn̄r eē, ꝙ accn̄t ei q bibit ipaʒ mordicatio i vētre, ⁊ singlt⁹, ⁊ sincopiʒ, ⁊ citrinitas i facie tota, ⁊ ꝓpe in labijs, ⁊ infraꝭ ābelitus eius, ⁊ fetet corpus eius, ⁊ stupefit, ⁊ ꝑmiscef ex ea ratio post grauitatē in capite, ⁊ minoraꝭ pulsus, ⁊ abscindiꝭ, ⁊ sudat sudore frigido, ⁊ rubet, ⁊ moritur. Et cura eius est cura napelli.

Numeratio medicinaꝝ venenosaꝝ calidarum.

De euforbio. Cap.IIII.

Accidūt ex eo angustia vehemēs, ⁊ inflāmatio, ⁊ eueniunt mordicatio in vētre, ⁊ singlt⁹, ⁊ flux⁹ vētris ex ipo cum supfluitate. CURATIO. Opʒ vt euomat d̄inde infrīetur, ⁊ deꝭ in potu butyꝝ crudum, ⁊ coctū cū fortitudine: deinde cureꝭ curatiōe cornu sipice: ⁊ stet sup aquā ꝗnati muʒi, ⁊ aquā maloꝝ muʒoꝝ, ⁊ aquā lactis acetosi.

De lacte titimalorum. Cap.V.

Et ipa qdē sꝭ septē dcā i medicinis singularib⁹: ⁊ ꝓpe lac alsabrē, ⁊ lac albascir, ⁊ lac albagiati. Et n̄ accidit ex eis ex mordicatione, ⁊ solōne vētris sblimi, nisi ꝙ accidit ex euforbio: q̄re opʒ vt frāgaꝭ eoꝝ vtus cū lacte ex̄cto butyro: ⁊ butyro cocto, ⁊ crudo, Et cureꝭ accn̄s ꝑueniēs ex eis de solōne vētris cū sanguine, aut minctu ei⁹, cū eo qd̄ sciꝭ in ca. eius. Et dr̄ ꝙ de lacte sabrē iterficit pondus. ʒ. ij. Et cura ei⁹ ē balneatio cū aq̄ ᶜ [dactyloꝝ imaturoꝝ,] Et lactꝭ albascir iterficit pōdus. ʒ. iij. i duob⁹ dieb⁹, ⁊ ᵈ [ꝯstrigit epar.] Et cura ei⁹ iteꝝ ē silis illi.

c A. aque niuis
d A. comminuit epar in ptes minutas

De scamonea. Cap.VI.

Dosis ei⁹ iterficiēs ē. ʒ. ij, ⁊ hʒ dispōnes ꝓprias ill' q̄ dcē sūt. Et de eis que opʒ vt frāgāt malitiā ei⁹, sꝭ lac extracto butyro, ⁊ sauich malorum, ⁊ rob cidoniorum, ⁊ rob de ribes, ⁊ sumach.

De almezerion, ⁊ camelea. Cap. VII

Dosis iterficiēs ei⁹ est. ʒ. ij. Et accn̄t ex eo vomit⁹, ⁊ solō ventris supflua. Et nigꝝ qd̄ noiaꝭ camelea est interficiēs plus: ⁊ accn̄t ex eo mordicatio vehemēs in viscerib⁹, ⁊ dolor i corpore toto, ⁊ cōmotio, ⁊ singlt⁹: d̄inde vomitus flaticus, ⁊ spūosus: d̄inde ꝑducit ad spasmuʒ, ⁊ destruit vocē. CURA. Nec̄iuʒ est dare in potu lac dulce, ⁊ butyꝝ coctū freq̄nter, ⁊ iuleb iteꝝ, vt illd̄ frāgat malitiā ei⁹. Et qn̄ magnificaꝭ timor, tūc nec̄iuʒ ē dare in potu tyriacā, ⁊ mithridatū, ⁊ medicamē de terra sigillata. Et qū sedaꝭ, denꝭ i potu p⁹ ipa, oxymel ⁊ endiuia dieb⁹ aliq̄t, vt rēoueaꝭ malitia ꝯplōnis.

De oleandro. Cap.VIII.

Oleander plimū interficit homines, ⁊ aialia: ⁊ parū ipsi⁹ faꝭ icurrē angustiā vehemētē, ⁊ ᵉ [inflāmationē] vētris, ⁊ inflāmationē maximā: Et ē cal'a, ⁊ sicca, mordicatiua, icisiua. Et aq̄ in q̄ nasciꝭ oleāder ē mala: ⁊ qū nō est excusatio ab ea, opʒ tūc vt distilleꝭ, aut misceaꝭ cuʒ iuleb. CURA. Opʒ vt sumat decoctioneʒ fenugreci, ⁊ dactylos ᶠ [acsebehir,] qm̄ sunt mirabiles: ⁊ semē agni casti: ⁊ agn⁹ castus ipse: ⁊ d̄coctio amboꝝ ē tyriaca ei⁹: ⁊ sic⁹ cū melle, ⁊ zuccaro, ⁊ iuleb: ⁊ dulcia oia, ⁊ rob vue est bonū: ⁊ cū hoc necessaria sunt vnctuosa, q̄ sciuisti multotiēs, ⁊ seq ea cū clisteribus.

e A. inflationem
f A. alsherir

De Anacardis. Cap.IX.

Accidūt ex eis incisio in gutture, ⁊ ꝯcauitate vētris, ⁊ islāmatio, ⁊ egritudies acute, ⁊ qn̄qꝫ ᵍ [destruūt] qdā mēbra. Et qum ex eis saluaꝭ, faciunt accidere alienationē, ꝑpea q̄ adurunt meliam. Et ꝙ de eis interficit est pōdus. ij. aure. Et qn̄qꝫ nō nocet qbusdā hoibus cū ꝓpetate: ⁊ ꝓpe qn̄ cōedūt eos cū nucib⁹. Et ego iā vidi q ex eis ʰ [mordebat] cū nucibus, ⁊ nō ⁱ [corrumpebaꝭ] ex eis. CURATIO. Denꝭ in potu oleū amigdalinuʒ, ⁊ sisaminū, ⁊ butyꝝ coctū, ⁊ crudum: ⁊ lac dulce, ⁊ vnctuosa ex iurib⁹, ⁊ ea que currūt hoc cursu, vt sedenꝭ mordicatio ⁊ ᵏ [madhidh,] deinde deꝭ in potu lac acetosum vaccinū, infrīatum cum niue: ⁊ oleū viol. infrīatum: ⁊ aqua ordei infrīata: ⁊ aqua fructuuʒ infrīata: ⁊ sedeat in aqua ˡ [dactyloꝝ immaturorum,] ⁊ curetur curatiōe sirsen. Et de rebus qb⁹ curaꝭ sunt grana pini. Et nux est eoruʒ bezahar.

g A. paraliticāꝭ
h A. comedebat
i A. nocebatur
k A. adustio accidens ex masticatione
l A. niuis

De alkebikengi. Cap.X.

Est iteꝝ de eis q̄ interficiūt sua acuitate. Eius cura est silis cure anacardoruʒ. Et olea sunt de rebus magis iuuatiuis nocumento eius.

De staphisagria. Cap.XI.

Accidētia ei⁹, ⁊ dolores ipsi⁹ sūt sicut accidentia cantaridaꝝ. Et cura earum est cura eius. Et nos dicemus illud in caplō suo.

De ruta agresti. Cap.XII.

Accidūt eis q bibūt ex ea egressio oculi ad exteriora, ⁊ adustio, ⁊ inflammatio vehemēs. CURA eius. Opʒ vt euomat cum aq̄ calida, ⁊ oleo: deinde cureꝭ cura oleādri, ⁊ similium.

De ᵐ [thefisie.] Ca.XIII.

Hec est gūma rute mōtane: ⁊ qn̄qꝫ sentiꝭ in sapore eius sicut sapor albedarūgi: ⁊ est cal'a. Et accidit illi q bibit eā retētio eoꝝ oium q̄ currūt ex vtrisqꝫ vijs: ⁊ apaꝭ lingua, ⁊ accidūt rugitus, ⁊ inflāmatio ⁊ adustio in gutture, ⁊ stō: ⁊ egressio ocli, ⁊ rubedo faciei: ⁊ fortasse fiūt sere in corpe ex acuitate eius: ⁊ mltotiēs ꝑducit ad difficultatē, ⁊ ꝑuitatē anhelit⁹. CURA. est vt ꝓperet, ⁊ euomat, ⁊ sumat in potu post illd̄ lac, ⁊ butyꝝ coctū, ⁊ cruduʒ: ⁊ aquā ordei, ⁊ gargarizet: ⁊ cuʒ oleo roſ. ⁊ lacte dulci: ⁊ denꝭ in potu sirup⁹ acetosus, ⁊ infusio absinthij. Et ex eis q̄ nota sunt apud eos, sunt sicut bezahar, ⁊ semē ei⁹: ⁊ gluten albotin, ⁊ radix almaruth, ⁊ decoctio origani. Et dr̄ iteꝝ ꝙ castoreum cuʒ aceto calefacto, aut melle: ⁊ hoc forsitan est ſm semitaʒ ꝓprietatꝭ, aut ſʒ semitā expellēdi a corpore cuʒ resolōne: veꝝ ſm apparitionem necessitatis infrīatio est cōuenientior.

m A. taffia

De algilbehenech. Cap.XIIII

Accidētia eius, ⁊ cura ipsius, et curatio condisi, ⁊ helleborī albi sunt eadem.

De ⁿ [adende asini.] Cap.XV.

n A. aldend syni

Accidit ex eis solutio ventris maxima valde. CURA. Oportet vt euomat si pōt, ⁊ frāgaꝭ virtus eius dando in potu lac, ⁊ butyrum crudum, potum post potum: aut detur in potu lac extracto butyro: ⁊ elaboretur in prohibendo solutionem ventris. Et quandoqꝫ succurrit

ad nocumentum earum ad probibendam solutionem ipsarum tyriaca.

¶De condisi, ꝛ helleboro albo, ꝛ ciclamine, ꝛ succo cucumeris asinini, ꝛ speciebus nigelle male, ꝛ agarico nigro. Cap.XVI.

Condisi facit euomere vomitum magnũ, ꝛ qñq3 fit ꝓfocatio ex eo. Et silr ciclamen, ꝛ helleborus albus: ipse.n. facit vomere, ꝛ facit nauseã, ꝛ qñq3 aggregat qđ nõ expellit, imo ꝓfocat: ꝛ qñq3 mouet solõnẽ vẽtris. Et oia [a] ⌈ꝓueniũt cum hoie⌋ ad sincopiz, ꝛ casum v̄tutis, ꝛ sudorẽ frm, ꝛ spasmũ: et proprie helleborus albus et agaricum nigrum: qm̃ ambo sunt silis imp̄ssionis. Jngt Gal. pulsus bibẽtis hellebor̃ album in p̄nc° suo est latus, rarus, debilis valde, tardus valde, ꝑꝑ ꝓfocatiõez caloris innati sub mã plima, quã [b] ⌈ꝯse/cuta est⌋ v̄tus medicine subito, ꝛ nõ põt eã expellere nã. Et qum dñat, appet diuersitas cui non est ordo, qm̃ v̄tus intrinseca est coarctata. Qum aũt incipit ordinari, ꝛ eq̃ri valde, incipit egri dispositio bona fieri. Qđ si ei⁹ dispositio nõ fuerit tendẽs ad rectificationẽ, imo ad singultũ, ꝛ spasmũ, debilitat pulsus, ꝛ diuersificat, ꝛ inspissat valde: qum ergo ꝓfocat [c] ⌈rarificat⌋ sine ordine, ꝛ tardat: qm̃ calor extinguit: ꝛ qñq3 appet in ipo vndositas [d] ⌈humiditatis.⌋ Et hellebor⁹ qdẽ est ex eis que interficiunt canes. CURA. Op3 vt ꝑperes ad mũdificandũ eũ cum eis q̃ scis, aut facias descẽdere mãm nocumenti eius cũ clisteri forti, cũ eis q̃ sunt sicut pulpa collo qntide: deinde [e] ⌈administra ei clistere⌋ cu3 eis que dñr in caplo fungor̃. Et qñ minorat vomitus, si est in p̄ncipio, fiat vt euomat: ꝛ nõ sit res plima: q̃re o3 vt impleat vẽter ei⁹ aq̃ tepida, deinde euomat: đinde iteretur. Et quãdo accidit spasmus, det in potu lac cum butyro plimo: ꝛ inungant iuncture eius cũ ceratis lenibus: ꝛ applicentur tine temperate: ꝛ curetur cura spasmi sicci.

¶De helleboro nigro. Cap.XVII.

Accidunt ex eo solo ventris vehemens, ꝛ ꝓfocatio: ꝛ ꝛ qũ dantur in potu.ʒ.ij. spasmat, ꝛ interficit, ꝛ antecedũt illđ pulsus cordis, adustio lingue, ꝛ [f] ⌈strictura⌋ super eã, ꝛ eructuatio plima, ꝛ inflatio: deinde spasmat [g] ⌈ex eo qđ est cum ipso⌋ ꝛ tremit, ꝛ moritur. CURA. Frãge iter̃ v̄tutem eius cu3 eis que sciuisti, ꝛ vt des in potu absinthiũ cum vino. Aut sumant cymini, et anisi, ꝛ castorei, ꝛ spice partes eq̃les: ꝛ dent in potu ex eo circiter.ʒ.ij. cum vino, Et pone sup inflationẽ pãnos calefactos [h] ⌈ꝑpter putrefactiones exiccantes⌋ ex eis que sciuisti: deinde ciba ipsum caseo recenti cum melle, ꝛ butyro recente, ꝛ cocto, ꝛ iurib⁹ vnctuosis, ꝛ vino dulci, ꝛ vino plurime commixtionis. Et si acciderit ex eo spasmus tunc fac illud qđ dictum est in capitulo hellebori albi. Et qum solutio ventris eius superfluit sedeat in aqua frigida ꝛ bibat arobub ꝛ medicinas restringentes.

¶De [i] ⌈amoras danic.⌋ Cap.XVIII.

Accidunt ex pondere.ʒ.ij. eius pruritus, ꝛ apostema mortale. CURA ei⁹ ẽ cura euforbij.

¶De [k] ⌈aldediu.⌋ Cap.XIX.

Quando plurimu3 sumitur ex eo interficit. CURA eius est illud quod facit vomere, ꝛ solutionem ventris cum generibus lactis, ꝛ vnctuosis ꝺm modum quem sciuisti.

¶De [l] ⌈kesbu alkerua ꝛ sisamo.⌋ Cap.XX.

Dicitur ꝙ perscrutatio vltima in expressione horum duor̃ est venenum vehemens interficiẽs. Et ꝙ cura eius est cura communis.

¶De castoreo. Cap.XXI.

Cum castoreum rãcidu3 fit, accidũt ex eo accidẽtia birsen cali, cu3 strãgulatiõe: ꝛ interficit illđ in die vno: ꝛ ꝓpe illud qđ de eo est nigrum, ꝛ fetidum, ꝛ cinerulẽtũ qđ declinat ad nigredinem. CURA. Op3 vt euomat ex eo cu3 aq̃ aneti, ꝛ calamẽti, ꝛ seuestẽ cũ melle, ꝛ vino: deinde dent in potu acetosa, sic̃ acetositas citri, ꝛ robub fructuũ acetosorum, ꝛ acetum vini solum, ꝛ lac vaccinũ acetosum, ꝛ succus malorum, ꝛ lac asininum.

¶De squilla [m] ⌈agresti.⌋ Cap.XXII.

Quandoq3 accidit ex acceptione eius, ꝛ ex multo vsu tenẽdi [n] ⌈eã ꝛ differẽdi iter̃⌋ exulceratio intestinor̃, ꝛ viar̃ epis: ꝛ añcedũt eam pũctura, ꝛ incisio qu3 accidit illđ: q̃re op3 vt festinet, ꝛ sumat in potu lac decoctũ cum frustis ferri ignitij, ꝛ vitellos ouor̃ elixator̃ in aceto, ꝛ suffuf seminum, ꝛ cum frixis, ꝛ silibus.

¶De strangulatore adib ꝛ strangulatore [o] ⌈leoperdi.⌋ Cap.XXIII.

Accidũt ei q sumit ex eis ãbobus ponticitas in pallato, ꝛ vua, ꝛ meri, ꝛ cãna pulmõis: ꝛ siccitas cũ a p̃ate: ꝛ eleuat ex ore ei⁹ vapor fumosus, ꝛ ꝑuenit [p] ⌈lesio ad sepationem⌋ lingue eius, ꝛ tremorem tempor̃ ipsius: deinde ad tremorẽ, ꝛ spasmũ, ꝛ obfuscationẽ coloris, ꝛ ꝓfocationẽ: ꝛ fit illud cũ rugitu in ventre, et vẽtositate plima: et accñt bibenti strãgulatorez leoꝑdi, scotomia, et tenebrositas oculi q̊tiens vult ire cũ hũore in ocul, et g̃uat pect⁹ eius. et stragulator qdẽ [q] ⌈leoꝑdi⌋ nascit in terris [r] ⌈edeilla⌋ et locis alijs, et est amari saporis, et horridi odoris. CURA. Op3 vt ꝑperes ad faciẽdum ipsum vomere cum eis, que scis: deinde clisteriza ipm: postea da in potu sicut origanũ montanũ, et prassiũ, et ruta, et absinthiũ, et sceha armenũ cũ vino, et camepitheos in vino: aut det in potu olei balsami quãtitas.ʒ.j.s. in vino. Et melius vinum est illud in quo extinctum est ferrum, et argentum, et aurum, et scoria ferri ipsi⁹ est bona: et coagula, et ꝓprie coagulũ cerui, et gazeli, et hedi: deinde iura vnctuosa.

¶De [s] ⌈Areddarot.⌋ Cap.XXIIII.

Folia eius interficiũt aialia, et lignũ ei⁹ qñq3 interficit, et cura ei⁹ ẽ cura cõis: et est ꝓxima cure oleandri.

¶De cortice rizi. Cap.XXV.

Illi cui dat in potu cortex rizi, ꝺ3 ꝙ dixerũt qdã ꝑmor̃, accidit stati dolor in ore, et in lingua, et a p̃at lingua eius, deinde extẽdit dolor in [t] ⌈vmblico⌋ et stomacho, et intestinis eius: et inflãmat totũ corpus eius: et noiant eũ [v] ⌈in venẽis.⌋ CURA. curetur curatione cãtaridum: et o3 vt sint in oleo quod ipse in potu sumit decocta cydonia.

¶De semine vrtice. Cap.XXVI.

Accidit ex eo illud quod accidit ex squilla: et iterum accidit ex eo quandoq3 tussis fortis: et cura ei⁹ est cura squille. Uerum tussis eius curatur cum lenitiuis, sicut est sirupus viol.

a A. perducunt hominem

b A. aggregauit vel adinuenit

c A. efficitur frequens

d A. propter humiditatem

e A. curetur precatio eius

f A. mordicatio seu cõstrictio cũ dentibus

g A. bibens ip3

h A. ꝛ fomentatões carminãtes

i A. harmedalich

k A. aldadi

l A. kesb alkerua ꝛ sisami

m A. Alia litera ma'a.

n A. ei⁹ q̃ bõa ẽ

o A. alnemer

p A. res ad grauitatem

q A. alnemer

r A. arenosis

s A. azadaracht

t A. meri ipsius

v A. inter venẽa

cum aqua ordei ⁊ alijs, ex medicinis tussis.

¶De Turbith malo, citrino, ⁊ nigro. Cap.XXVII.

Accidũt ex eo sicut sũt accñtia hellebori nigri, ⁊ agarici nigri. Et cura ei⁹ ē illa cura: ⁊ approꝑat ei sorbere oleum amigdale ᵃ⌈magne.⌋

ᵃA. plurimum.

¶De Sebardion. Ca.XXVIII.

Non cognosco nãm hui⁹ medicine, neq; curã eius, nisi cõem, ⁊ existimo ipsaȝ esse de acutꝭ: ⁊ nõ elõgať qn fit de nõ acutꝭ. Dixerũt ǧ, est medicina ex q̃ accidit ꝑmistio rõnis, ⁊ tetan⁹: ita vt accidat labio ei⁹ ꝯ tēsiõe dispõ silis risui: ⁊ exēplificãt greci ꝙ ipse ridet risu ᵇ⌈sebardiõ.⌋ Et cura eius est cura cõis. Et dixerũt qdã opȝ vt euomat bibēs ipam, ⁊ bibat post ipsaȝ aquã mellis: ⁊ conferunt ei potus lactis, ⁊ inungere manus cum calefacientibus: ⁊ administratio tine calide, ⁊ fricatio: ⁊ medicine ad spasmum malignum.

ᵇA. Alia litera cachino seu risu ei⁹ q ridet ore apto vociferando

¶De Tusom. Cap.XXIX.

Huius iteꝝ nõ cognosco nãm: neq; curã: ⁊ existimo ipaȝ esse de acutis: ⁊ non est lõginquum, quin sit de non acutis. Et dicitur ꝙ facit accidere phl'onem in labijs, ⁊ lingua, ⁊ maniam, ⁊ alienationem, ⁊ casum pulsus.

¶De Medullis fructuuȝ rãcidis. Cap.XXX.

Dispõnes eaꝝ, ⁊ cura, ꝓxime sũt eis q̃ dicta sunt in sqlla: ⁊ ꝓprie cũ robub fructũ, sicut ē sirupus de agresta, ⁊ ribes, ⁊ maloꝝ, ⁊ vꝛtice: ⁊ accidunt ex eis nausea, ⁊ syncopis, ⁊ angustia: ⁊ iste medulle sunt sicut nuces, ⁊ nuclei chrysomilorum neregil, ⁊ amigdale.

¶De vino puro in ieiunio. Cap.XXXI.

Multotiēs facit illꝺ accidē ꝑfocatiõeȝ, ⁊ dolores, ⁊ inflãmatiõeȝ, ⁊ ꝓꝑe p⁹ exercitiũ, ⁊ labores: ⁊ ꝓꝑe qñ vinũ est grossum, ⁊ dulce. CURA est euõ ꝑ ffomiã, ⁊ sol'onē vētris, si necesse est: ⁊ vomitus est optima medicina, si ᶜ⌈possibile⌋ est: deinde infrigideť ꝯpl'o cũ aq̃ fr̃a, ⁊ aqua lactis acetosi, de quo extractum est butyrũ: ⁊ aq̃ fructuum, ⁊ trociscis de cãfora, ⁊ similibus.

ᶜA. ei facilis

¶De Melle malo. Cap.XXXII.

Plurimum eius affertur de regione arabie: ⁊ ĥ mel est acutum, faciens sternutare illuȝ qui ipsum odorat. ⁊ accidunt ex ipo iterum accidentia mala, ⁊ similia eis que accidunt ex squilla, ⁊ vꝛtica, ⁊ similibus: Et festine veniunt ᵈ⌈odoranti⌋ ipsum sincopis, ⁊ sudor frigidus. Et de melle est aliud malum, quod dicã in accidentibus suis. Et cura ei⁹ est sicut iudiciũ ᵉ⌈hyusquiami nigri⌋ vt comedat rutam, ⁊ pisces salitos, ⁊ potet sirupum nominatum aumeli: ⁊ non cesset comedere ⁊ vomere quantum possibile est ei.

ᵈA. Alia litera potanti

ᵉA. alsucharan

¶De ᶠ⌈Aldibic.⌋ Cap.XXXIII.

Siquis bibit ᵍ⌈aldibic⌋ accidũt rugitus in ventre, ⁊ punctura absque fluxu ventris, ⁊ vertigo. CURA. Oportet vt in potu dentur aqua, ⁊ mel: ⁊ euomat ea: ⁊ clisterizeť clisteri leui: ⁊ confert ei sumere in potu absinthium cum ʰ⌈melle,⌋ ⁊ sirupum acetosum. Et illud quod appropriatur ⁱ⌈cum decoctione⌋ eruce. Et iterum spicam cum castoreo, ⁊ pipere, ⁊ vaporetur cum aq̃ calida, ⁊ aceto.

ᶠA. aldabach.

ᵍA. aldabach

ʰA. aceto plimo Alia litera vino plurimo ⁊ syrupo acetoso

ⁱA. est decoctio

¶Summa tertia de medicinis, que sunt ex plantis venenosis frigidis. ¶De Opio. Cap.I.

Accidũt si bibitur opiũ stupor extremitatũ, ⁊ frigus eaꝝ, ⁊ prurit⁹ ex qb⁹ odorať odor opij, ⁊ v̊tigo, ⁊ singult⁹, ⁊ tenebrositas oculoꝝ, ⁊ strictura gutturis, ⁊ anhelitus, ᵏ†⌈ ⌋ ⁊ citrinitas eoꝝ, ⁊ obfuscatio extremitatũ, ⁊ citrinitas labioꝝ, ⁊ faciei, ⁊ difficl'tas ˡ⌈sensata,⌋ ⁊ ꝓfunditas somni, ⁊ ᵐ⌈retẽtio⌋ lingue, ⁿ†⌈ ⌋ ⁊ submersio oculoꝝ: ꝺinde ꝓduc̃ ad spasmũ ꝑfocãtem, ⁊ sudorē fr̃m, ⁊ anhelitũ fr̃m, ⁊ mortem. Et de cãis interfectõis ei⁹ est ingrossatio sanguinis, q̃re nõ currit: ⁊ ꝙ ipm infr̃at spũm, ⁊ spasmat instr̃a anhelit⁹. Et dosis ex eo interficiēs ē põdus.ȝ.ij. interficit.n. in duob⁹ dieb⁹: ⁊ ꝓꝑe qñ dať in potu cũ vino: qm̃ ipm fac̃ illꝺ magis opari, nisi vinũ ad hanc summã ꝯueniat, vt ei resistat, ⁊ in corꝑib⁹ calis: qm̃ vehemētius est ei ꝯ̃riũ, ⁊ veloci⁹ penetrãs, ꝭm ꝙ diximus in canõe. CURA ei⁹. Administrenť in eo regule eũatiue cões ex vomitu cũ oleo, ⁊ aq̃, ⁊ sale, et baurach: ꝺinde cũ sirupo acetoso: ⁊ denť i potu aq̃, ⁊ mel: deinde clisterizeť clisterib⁹ fortib⁹. Et de medicinis ei⁹ sunt sirup⁹ acetosus, ⁊ absinthiũ: ⁊ iterũ sirup⁹ ꝯ absinthio: ⁊ assa est tyriaca ei⁹: ⁊ sil'r cinnamomũ ꝓꝑe, ⁊ cuȝ aceto, ⁊ sirupo acetoso iteꝝ: ⁊ sil'r castoreũ ꝓꝑe: ⁊ pip cũ vino, aut sirupo acetoso: ⁊ origanũ, ⁊ ruta, ⁊ sal, ⁊ sil'r ol'ȝ ᵒ⌈ro.⌋ cũ aceto, ᵖ⌈aut⌋ cũ melle. Et allea, ⁊ nuces sunt bona in eo. Et deť in potu bibēti ipȝ tyriaca ꝓpria ei. ℞. asse, ⁊ ᵠ⌈sauic⌋ ⁊ castorei, ⁊ pipis eq̃les ꝑtes ꝯficiať cũ melle, cuius dosis sit a q̃ztitate auellane vsq; ad q̃ztitateȝ nucis. Et multotiēs liberat ab eo potare auř.j. asse in pondere.ȝ.xxv. vini odoriferi. Et vinũ antiqnum ꝑlime q̃ztitatꝭ est mirabile ei: ⁊ ꝓꝑe qñ est subtile, odoriferũ, ꝑlimũ tollerãs aquã: ⁊ est cuȝ cinnamomo: ⁊ nõ est qꝺ sit sic̃ tyriaca, ⁊ sagzenea, ⁊ mithridatũ cũ vino. Et oȝ vt cõmoueať cerebꝝ ei⁹ ꝑ sternutatiõeȝ cũ ꝯdisi, ⁊ silib⁹: qm̃ est curatio bona ad expellendas cãs ei⁹. Et opȝ vt ʳ⌈trahanť⌋ capilli ei⁹: ⁊ nõ ꝑmittanť dormire, ⁊ vt inũgať corpus ei⁹ cũ oleis calis sicut est oleũ de costo, ⁊ oleũ de lilio: ⁊ odoret qꝺ est sicut castoreũ, ⁊ sicut muschus. Et opȝ vt sedeat in tina calida, vt ñ spasmeť, ⁊ nõ fiat fortꝭ cũ eo prurit⁹, ⁊ sorbeat iura pinguia, ⁊ medullas ꝓꝑe, ⁊ adipes.

ᵏ†A. Alia litera ⁊ paruitas eius

ˡA. eructuatiõis

ᵐA. grauitas

ⁿ†A. ⁊ oscitatio

ᵒA. Alia litera amigdalarum

ᵖA. Alia litera et

ᵠA. abel

ʳA. Alia litera euellantur

¶De Nuce methel. Cap.II.

Accidũt ex ea vertigo, ⁊ rubedo oculoꝝ, ⁊ tenebrositas, ⁊ ebrietas, ⁊ ꝓfũditas somni, ⁊ qñq; iterficit ex ea aure⁹ vn⁹ i die vno: ⁊ ꝓꝑe ē illa, q̃ ē inda: ⁊ añq; iterficiat accñt ex ea sudor, ⁊ ãhelit⁹ fr̃us. Illa ãt q̃ ē min⁹ media.ȝ. fac̃ ꝓfũditatē sõni ⁊ iebriat, ⁊ nõ iterficit nisi ꝺbiles hoiuȝ. CURA. Maior cura ei⁹ est vomere cũ nitro, ⁊ aq̃, ⁊ oleo, ⁊ ˢ⌈butyro, ⁊⌋ tyriaca ei⁹. ⁊ deť in potu cũ ea vinuȝ ꝑlimũ cũ pipe, ⁊ piretro, ⁊ baccis lauri, ⁊ cinnamomo, ⁊ castoreo: ⁊ ꝯfert poneř extrēa in aq̃ cal'a: ⁊ calefiat corp⁹ cũ pãno. Et inungať cũ ol'o de ben, ⁊ costo: ⁊ laboret q̃ztũ pol'e ē ei: ⁊ exerciteť, ⁊ cibeť post illꝺ cib piguib⁹, ⁊ vio dulci, ⁊ admistreť cura opij.

ˢA. butyrum ē

¶De ᵗ⌈Aliabroce⌋ ⁊ ē radix mãdragore: ⁊ ē assebizegi. Ca.III.

Accidētia ei⁹ sũt accñtia nucis me thel: ⁊ dispõ ei⁹ ē sic̃ lethargia, ⁊ prurit⁹, ⁊ cuzeȝ, ⁊ surditas, ⁊ qꝺ i ea ꝯteri⁹ ē, sũt cortices ipsi⁹, ⁊ ğna ipi⁹ sũt ꝓxi-

ᵗA. altebruhs

ma illis, ⁊ corpus eiꝰ iteꝝ qn̄q̄ efficit aliqd ex hoc. CURA ꝓpria ē cure nucis methel, ⁊ opij. Et oꝫ vt i potu det̃ absinthiū in vīo, ⁊ iteꝝ pip̱, ⁊ castoreū ⁊ vinū, ⁊ sinapis, ⁊ acetū iuuatiuū ē eis, ⁊ oibꝰ [a][calefactis.] Et fiat vt sternutet iteꝝ cū hꝫ medicinis ⁊ olfaciat picē ⁊ fumū [b][galbāi extincti.] Et d̄ eis q̄ oꝫ, vt ponāt̃ sup̱ capita eoꝝ, sꝫ acetū vini, ⁊ ol'ꝫ ros. ⁊ n̄ dimittāt̃ dormire: īmo euigilent̃ trahēdo capillos, ⁊ faciendo sternutare, ⁊ p̄mendo radicem pollicis,

a A. stupefactiuꝫ

b A. licinij lāpadis extincti nouiter

c A. Alia litera Deruſitun

¶ De [c][Darsion.] Ca. IIII.

ESt medicina de sūma narcoticoꝝ: ⁊ ē in nā biusqami albi, ⁊ inebriat. Et accn̄t ex ea ī p̄mis nausea, ⁊ singl'tꝰ, ⁊ pūctura, ⁊ dispō sic̃ ileos, ⁊ qn̄q̄ facit vomere sanguinē, ⁊ sol'one ventris facit ip̄m exire, ⁊ perducit ad syncopim, ⁊ facit ꝓfundū somnum, ⁊ mortificat ex q̄rto vsq̄ ad septimū post stupefactionem corporis totius. Et cura eiꝰ est cura cōis.

¶ De hyusquiamo albo. Cap. V.

ACcidit ip̄ꝫ bibēti, vt mollificētur mēbra eius, ⁊ ap̄et̃ lingua ip̄iꝰ, ⁊ egrediat̃ sp̄ūa ex ore eiꝰ, ⁊ rubēt ocl'i ip̄iꝰ, ⁊ accn̄t ei v̄tigo, ⁊ tenebrositas ocl'oꝝ, ⁊ ꝯstrictio āhelitꝰ, ⁊ surditas, ⁊ pruritꝰ corp̱is, ⁊ gigiue, ⁊ ebrietas, ⁊ p̱mixtio rōnis, ⁊ fortasse fac̃ epilēā, ⁊ qn̄q̄ narrat vocibꝰ diuersis ⁊ qn̄q̄ rudit, ⁊ qn̄q̄ hinnit: ⁊ qn̄q̄ emittit vocez [d][vt mulus: ⁊ qn̄q̄ vt mula.] CURA. Opꝫ vt in potu dent̃ statim aq̄, ⁊ mel, ⁊ lac vaccinū, aut cap̄nū, aut ouinū iteꝝ cuꝫ melle, ⁊ absq̄ melle, ⁊ butyꝝ, ⁊ g̃na pini ꝯcocta cū vino, aut amigdale pini. Et iteꝝ ꝯcoctio ficuū, ⁊ iteꝝ vinū dulce p̄limū, ⁊ iteꝝ cepe assatū: ⁊ det̃ in potu semē raphani: ⁊ synapis, ⁊ nasturtij, ⁊ semē vrtice, ⁊ oē acutū incisiuū. Et dent̃ in potu aq̄ cepe, ⁊ allei, ⁊ raphani, ⁊ semē eoꝝ. Et non est aliqd sicut mithridatū, ⁊ tyriaca, ⁊ sagzenea, ⁊ silia, ⁊ tyriaca opij. Et cura eius est vomere.

d A. auis ⁊ qn̄q̄ fac̃ vocē cornicꝫ

e A. sucharan.

¶ De [e][hyusquiamo nigro.] Cap. VI.

ACcidūt ex eo prefocatio, ⁊ frigꝰ extremitatū, ⁊ tēsio vehemēs, p̄focās, ⁊ tenebrositas visus, ⁊ forsitā nō videt aliqd, ⁊ ꝯstruit imaginationē, ⁊ infrat extrēa: ꝯinde spasmat, ⁊ p̄focat, ⁊ int̃ficit. CURA. Administra in p̄mis clisteria, ⁊ vomitū, ⁊ vētris sol'onē fꝫ ꝙ sciuisti, icipiēdo a clisteribꝰ: ꝯinde da in potu de vino puro aliqd pꝰ aliqd, hora post horā: qm̄ ē magni iuuamēti [f][cuꝫ eo qꝺ bibit] ⁊ absinthiū: ⁊ det̃ i potu pip̱ cū vino: ⁊ sil'r castoreum, ⁊ ruta, ⁊ mēta, ⁊ altit, ⁊ folia lauri, ⁊ g̃na eiꝰ, ⁊ rob vue iteꝝ. Et tyriaca opij iuuatiua est ei. Et ex ill' q̄ ꝯferūt eis, sꝫ semē vrtice, ⁊ alniudē, et cordumeni, ⁊ storax, oia illa cuꝫ vino: ⁊ sil'r ꝯcoctio corticū mori, ⁊ ol'ꝫ balsami cū lacte. Et oꝫ vt empl'entur vēter eius, ⁊ stōus ex farina tritici cum vino.

f A. deinde det̃ in potu lac vaccinum

¶ De Uua vulpis stupefactiua mala. Cap. VII.

ACcidūt ex ea obfuscatio coloris, ⁊ ericcatio ligue, ⁊ singl'tꝰ, ⁊ vōitꝰ [g][p̄limꝰ, ⁊ s̄bito,] ⁊ fluxꝰ vētrꝫ cū abrasiōe mucosus. Et accidit ex ea i gustu sic̃ sapor lactꝫ. CURA eoꝝ est fm̄ curatōez cōez: fiat illꝺ: aut det̃ i potu lac asininū cū aq̄ mell': ⁊ lac cap̄num iteꝝ: ⁊ altit cū aniso: ⁊ cochlee oēs iuuatiue sunt ei: ⁊ pectora gallinaꝝ decocta: ⁊ comestio amigdalaꝝ amararuꝫ.

g A. sanguinis p̄limꝰ ⁊ sputū eiꝰ

¶ De Coriandro humido. Cap. VIII.

CUm ml'tū sumit̃ ꝺ coriādro hūido, ⁊ comedit̃ circiter media libra aut bibit̃ ꝺ succo eiꝰ s̄bito, ⁊ qꝺ ꝓximū sit ei. ʒ. iiij. eueniunt inde v̄tigo, ⁊ scotōia, ⁊ p̱mixtio rōnis, ⁊ grossitudo vocis, ⁊ ꝓfūditas sōni, ⁊ ꝯfectꝰ vocꝫ, ⁊ fmōis sic̃ ebrietas ex sordidis fmōibꝰ ebrietatꝫ, ⁊ alia: ⁊ odorat̃ ex eo odor coriādri. CURA Oꝫ vt euomat, ⁊ ꝓp̄e cū oleo de lilio, aut oleo oliue ꝓp̄e cuꝫ decoctiōe aneti: ⁊ sit in ea baurach, ⁊ cibet̃ vitell' ouoꝝ sorbiliū cū sale, ⁊ pip̱e, ⁊ iure gallie pinguis cū sale p̄limo, ⁊ pip̱e: ⁊ sil'r iur̃ āserꝫ cū vīo forti puro: ⁊ det̃ ei i potu paulati: ⁊ sit illud qꝺ ip̄e cōedit cū pip̱e p̄limo, ⁊ sale: [h]†[ ] ⁊ ꝯfert ei aq̄ salsa. ⁊ [i][rob] ē vltimum ei.

h† A. ⁊ ꝯfert eis absinthiū ⁊ cinamomuꝫ aut pip̱ in vino

i A. vinū coctū

¶ De Psilio. Cap. IX.

ACcidūt ei q bibit psiliū, casus v̄tutꝫ, ⁊ pullꝰ, ⁊ frigꝰ totiꝰ corp̱is, ⁊ tristicia, ⁊ ꝯstrictio āhelitꝰ, ⁊ tensio, ⁊ ingetudo, ⁊ stupor cum debilitate, deinde sincopis. CURA eius ē sicut cura coriandri.

¶ De fungis, ⁊ tuberibꝰ mal'. Cap. X.

NOcumentū fūgoꝝ autē ꝑ genꝰ eoꝝ: qm̄ de eis sꝫ q sꝫ mortales: aut ꝑꝑ multā cōmestionē ex eis. Et mali q̄dē in gn̄e suo sꝫ illi quoꝝ ortꝰ nō est in loco in q̊ cognoscit̃ salus eiꝰ, qꝺ nascit̃ in ip̄o: imo ē natiuitas eiꝰ in loco malo, ⁊ apꝺ lapides venenosoꝝ, ⁊ apꝺ arbores fortꝫ q̄litatꝫ. Et q ꝺ eis nigri sꝫ, ⁊ virides, ⁊ vt color pauōis oēs sūt mali: ⁊ accn̄t ex eis strāgulatio, ⁊ ꝯstrictio anhelitꝰ, ⁊ inflatio vētris, ⁊ stōci, ⁊ singultꝰ, ⁊ pūctura, ⁊ citrinitas coloris, ⁊ p̱uitas pulsus, ⁊ horripilatio, ⁊ syncopis, ⁊ sudor frus, ⁊ interficiunt. CURA. Fiat vt euomāt cuꝫ eis q̄ scis: ⁊ ꝓp̄e cū succo raphani cū [k][folijs suis:] deinde det̃ eis cinis vitꝫ in sirupo acetoso. ⁊ pira sꝫ tyriaca eoꝝ [l]†[ ] ⁊ opꝫ post vomitū vt in potu det̃ de muri nabati aliqd post aliqd: ⁊ de baurach: Et mel iteꝝ est tyriaca eis. Et stercꝰ galline ē maximi iuuamēti eis, quꝫ in potu dat̃ in sirupo acetoso: ⁊ baurach iteꝝ: ⁊ sal indus: ⁊ succꝰ calamīti cū sirupo acetoso, ⁊ baurach. Et ꝯfectōes cal'e sic̃ diapipereō: ⁊ dyaciminū, ⁊ vinū ātiquū forte, ⁊ aristol'. ⁊ radix oppopōacis, ⁊ fex vini, ⁊ sinapis, ⁊ iteꝝ absinthiuꝫ, ⁊ origanū mōtanū, ⁊ ꝯcoctio āboꝝ, ⁊ ꝯcoctio ficuū. Et oꝫ vt vaporet̃ qꝺ ē s̄b hypocōdrijs eiꝰ semp̱.

k A. Alia litera baurach

l† A. ꝓp̄e folia arboris q̄ ex eis ē siluestris, ⁊ alimuri etiā est tyriaca eorum

¶ De Sagittis armenis. Cap. XI.

ET ꝺ ill' q̄ ꝓueniūt in h̄ capl'o ē regimē curatōis [m][eiꝰ, quē adurūt] sagitte armene. Dixerūt q̄dā oꝫ vt bibat statim galbanū, qm̄ ē curatio illiꝰ. Dixerūt ⁊ dōnula siluestris excoriata [n][ex eiꝰ] visceribꝰ salia t̃, ⁊ exsiccet̃, ⁊ bibāt̃ ex ea duo aurei cū vīo. ⁊ iā ꝓuēit ad me ꝙ potꝰ stercorꝫ hūani ē tyriaca ad illꝺ.

m A. vulneris

n A. extractis

¶ Tractatus secūdus de venenis ebibitis, que sunt ex animalibus. Cap. I.

HOrum venenoꝝ ebibitorū ex aialibꝰ q̄dā sꝫ, q̄ sꝫ caro illiꝰ aial', ⁊ totū corpꝰ eiꝰ, q̄l'rcūq̄ sit. Et q̄dā, q̄ sꝫ mēbꝝ ꝓpriū aial'. Et q̄dā q̄ sꝫ i hūiditate eiꝰ. Et ois diuisio ē fꝫ duas diuisiones: ex ipso. n. est, qꝺ est ꝑꝑ subām eius, sicut caro ranaꝝ lacunalium: ⁊ ex ipso est qꝺ est ꝑꝑ accn̄s ei, sic̃ pisces fri, ⁊ assature suffocate, ⁊ lac coagulatum in stomacho.

¶ De aialibꝰ q̄ interficiūt oino corporibus suis, aut corrumpunt. Cap. II.

PRima q̄dē diuisio ex diuisionibus est stellio: ⁊ cātarides: ⁊ rane. et

ne: ⁊ lepus marinus: ⁊ lacertus. Et diuisio scđa est pisces frigidi: ⁊ assature suffocate.

De cantaridibus. Cap.III.

Cantarides sunt acute mordicatiue [a]† [ ] facientes accidere puncturā, ⁊ dolorē in [b][mēbris,] ⁊ oino dolorē extensum ab ore vsq͡ʒ ad pectinē, ⁊ etiā apud anchas, ⁊ [c][genua,] ⁊ hypocōdria, ⁊ vlcerāt vesicā vlceratōe dolorosa, apante: ⁊ apant vgā, ⁊ pectinē, ⁊ ptes ei⁹ cum inflāmatione vehemēti. ⁊ faciunt surgere ad vrinā. Quumq͡ʒ ille q eas sumpsit vult mingere non potest, aut mingit sanguinrm, ⁊ frustum [d][sanguinis] cū dolore vehemēti. Et quādnq͡ʒ accidunt cū hoc solꝰo vētris cuʒ abrasiōe: ⁊ syncopis, ⁊ g̃uitas, ⁊ pmixtio rōnis ⁊ casus qū surgit ad scellā. [e]† [ ] Et plimū lesiōis eaꝝ est in vesica. ⁊ inuenit sumēs eas in ore suo saporē alkitrā, ⁊ picis. ⁊ ista gdē aialia sunt nocibiliora [f][in eo qđ seqtur ortū asseti/bara] iañ, ⁊ p⁹: ⁊ in autūno. CURA. Opʒ vt euomat, ⁊ clisterizet sic scis. ⁊ opʒ vt ponat in eo cuʒ q̊ vomit, ⁊ clisterizat nitꝝ: ⁊ decoctio ficuuʒ iteꝝ: ⁊ sit vomit⁹ ꝯtinu⁹ vel freq̃ns. Et si viderit vt intēdat cōseruatiōeʒ vesice, faciat: đinde det in potu lac potu freq̃nte: ⁊ iteꝝ psiliū, ⁊ aq̃ portulace, ⁊ butyꝝ crudū plimū: đinde clisterizet iste cū aq̃ ordei, ⁊ altee, ⁊ albumine oui, ⁊ mucilagine semis lini, aut aq̃ ordei, ⁊ aq̃ rizi, ⁊ đcoctiōe fenugreci, aut đcoctōe cādarusij, ⁊ iurib⁹ pinguib⁹, ⁊ oleo amigdalino, ⁊ adipe anseris, ⁊ vitellꝰ ouoꝝ sorbiliū, ⁊ butyro cocto, ⁊ melle, aut iuleb, ⁊ oleo amigdalino. Et lac acetosum vaccinū bonū est ei. Et ꝯferūt ei aq̃ mellꝰ. [g]† [ ] ⁊ decoctio cū g̃nis diureticis: sic sūt g̃na melonis, ⁊ cucumeris, ⁊ đcoctio ficuū cū sirupo violaceo. Et sic si i potu det oleū đ cydonijs, ē tyriaca ei: ⁊ oleū đ lilio: ⁊ silꝰr lutū samiū. Et ꝯfert ei solꝰo ventris cū sirupo hydromelle. Et opʒ vt distillet in vga bibētis ipm oleum ro. nō cum [h][clepsydra, immo cuʒ embocto] subtili, ⁊ leniore qđ est ⁊ administretur tina tepida.

De lepore marino. Cap.IIII.

Accidūt ex ipo, si đ eo i potu daf, ꝯstrictio ānhelitus, ⁊ difficultas eius, ⁊ rubedo oculorū, ⁊ tussis sicca, ⁊ sputū sanguis, ⁊ difficꝰltas vrie, ⁊ mict⁹ sanguis, [i][⁊] vrina violacea. ⁊ dolor i stō, ⁊ vomit⁹ sup̃flu⁹ colꝰe, ⁊ sanguinis: ⁊ ictericia, ⁊ angustia, ⁊ dolor renū: ⁊ egestio ei⁹ est violacea, ⁊ qñq͡ʒ ē mucosa: ⁊ sudat sudorē fetido, ⁊ abhorret cibū, ⁊ qū videt pisces terret ab eis. Et qū sit talꝰ vt nō terreat ab eis, tūc iā sanat: ⁊ inuenit saporē piscis fetidi in ore suo, ⁊ in eructuatiōe sua cū salsedine ēt. Et plures q ex eo euadūt, cadūt i pthisiʒ. CURATIO eius ꝯferūt ei potare lac caprinū iuuamētū vltimuʒ, ⁊ lac asininū iteꝝ, ⁊ lac mulier] ex māmilla: ⁊ [k][virge alcāne] ⁊ semē altee [l][hūidū] elixatū: ⁊ ius cancri fluuialꝰ ꝑꝓe, qm̃ ipe pt comedē ipm sine religs lenificātib⁹: ⁊ erici⁹ assat⁹ recēs, aut sāguis ei⁹. Et lacertū marinū nō refugit, ⁊ comedit ex eo. De medicinis vo fortib⁹ sꝰt calamētū fluuiale, calꝰm, recēs et sāguis āseris ēt: ⁊ vria hois antiq̃: ⁊ radicū buchor mariē octo oboli cū vio: aut kitrā illa q̃ʒtitas, ⁊ i vino: ⁊ hellebori paꝝ cū vino. Et qū aduenit dies scđs excitatiōis accñtiū, ⁊ qescūt, fiāt ei pillꝰe đ hellꝰo nigro, ⁊ scamonea, ⁊ agarico cū succo ligritie [m]† [ ] ptib⁹ eq̃lib⁹ q̃ꝝ dos sit. ʒ.j. ⁊ qđ supra ē p aꝝ cū [n][kilef] Et signū sanitatꝭ ē. ꝙ videt pisces, ⁊ ñ teret ex eis, ⁊ cōedit. Et cū vadit i pthisiʒ, curet pthis.

Marginal notes: a A. pernitiose — b A. Alia litera visceribus — c A. reneo — d A. carnis — e† A. Alia litera nausea ⁊ grauitas — f A. apud ortum alsbari — g† A. ⁊ grana pl[...] maiora ⁊ mi[...]nora, ⁊ vinū co[...] ⁊ pinguedo [...] — h A. infectorio seu schizabulo: immo cū embula subtiliꝰ vꝰl cānula — i A. aut — k A. rami seu stipites malue — l A. recentis Alia litera recentia — m A. et dragaga[n]to — n A. iuleb

De stellione, ⁊ albarbe. Cap.V.

Caro stellionis mortificās ē: ⁊ qñq͡ʒ cadit in vino, ⁊ morit in eo, ⁊ dissoluit, ⁊ fit illđ vinū sic venenū: ⁊ accidūt ei q ipʒ bibit vomit⁹, ⁊ dolor ori stōci vehemēs. Et albarbe iteꝝ mortificatiua ē [o][circiter vt ħ] ⁊ ouū ei⁹ sic dr ē venenū vni⁹ hore, ⁊ dicā ipm. Et dixerūt qdā: ꝙ qū hoc aial decoqt, ⁊ spgit decoctio eius in aq̃ balnei, fit viridis ois q balneat ex eo spatio quodā, deinde redit ad dispōnem paulatim. Et hūc qdem ꝟmonē non verifico. CURA est cura cōis: ⁊ est sicut cura cātaridarum.

De Lacertis. Cap.VI.

Species lacertorum est salamādra: aut in ipsa est similitudo nāe eius. Et q̃ ei silꝰant mortificāt. ⁊ accidunt ei q bibit carnem eius, apostema lingue, ⁊ pruritus, ⁊ dolor capitis, ⁊ adustio, ⁊ tenebrositas oculorum. CURA. Sumāt sisamū, ⁊ xilocoracte nabati, ⁊ zucaꝝ eq̃lꝰr: ⁊ dent i potu cū butyro cocto vaccio. Et oʒ vt det i potu lac dꝰlce, ⁊ inungat cū oleo aliquo, ⁊ balneet.

De potu Salamandre. Cap.VII.

Hec est spēs [p][mordicātiū,] quā dicā in capꝰlo mordicatiōis: ⁊ accñt a potu ei⁹ dolores vehemētes in [q][ano] ⁊ apa sic hydropisis, ⁊ inventre spasm⁹, ⁊ retētio vrie. Et dicūt qdā alꝰr dicētes, ⁊ est Ati⁹ alamediu, ⁊ alij: ꝙ accñt ei q bibit ipsam, apa lingue, ⁊ đstructio rōnis, ⁊ mollificatio, ⁊ [r][zemena,] ⁊ đnigratio locoꝝ corpis, ⁊ putrefactio ptium corpis, q̃ cadūt quʒ curat hō, q̃re sanat. CURA eius cōis est vt cura opij: ⁊ dent in potu tyriace [s][plures] sic alfaroch, ⁊ mithridatū, ⁊ silia. Ati⁹ āt almediu dixit, ꝙ cura ei⁹ ē cura illi⁹ q accepit cantarides. Et de illis q̃ appropriant ei, ē vt sumantur [t][āmoniacū] ⁊ glutē albotin, ⁊ sūat đ eis, aut ābo, cū storace. Et ꝯfert ei aq̃ decoctionis camepitheos, in q̃ decocta sunt g̃na pini ꝑua, ⁊ folia cupressi, ⁊ semen vtice, ⁊ bibat cum oleo: ⁊ similꝰr ꝯferunt oua testudinis marine, ⁊ rane decocte cum calamento.

Rane lacunales virides, ⁊ marie rubee. Ca.VIII.

Accidūt ei q bibit eas obfuscatio coloris ad citrinitatē tendens, ⁊ apatio corpis ꝟm semitā mollitiei, ⁊ adustio i gutture, ⁊ ore, ⁊ difficultas āhelit⁹, ⁊ tenebrositas oclꝰoꝝ, ⁊ vtigo, ⁊ fetor oris. Et qñq͡ʒ accidit spasm⁹, aut tetan⁹, ⁊ qñq͡ʒ accñt ei solꝰo ventris dysenterica, ⁊ nausea, ⁊ vomit⁹, ⁊ pmixtio rōnis, ⁊ syncopis, ⁊ qñq͡ʒ expellit sperma, ⁊ [u][vrinaʒ, ⁊ menstrua] sine voluntate. Et eius q euadit ex eis nō saluāt dētes, immo cadunt. CURA. Euomat cum oleo, ⁊ aqua calida, aut vino plurimo, ⁊ multū vtatur exercitio, ⁊ [x][appropinquetur] balneo, ⁊ tine calide, ⁊ inunctionibus cum oleis calidis: ⁊ cōfert ei dyacurcuma, [y]† [ ], ⁊ omne quod cōfert hydropisi: ⁊ conferūt ei vinum plurimum, [z][⁊ pondus.] ʒ. iij. radicū arundinis: ⁊ similiter ciperum, ⁊ calamus aromaticus cum vino.

De ranis citrinis. Cap.IX.

Abscinditur ex eis appetit⁹ cibi, ⁊ acetat eructuatio, ⁊ corrumpitur color, ⁊ fit syncopis, ⁊ nausea, ⁊ vomitus, ⁊ dolor oris stomachi, ⁊ apostemant ventres, ⁊ crura. CURA proxima est cure ranarum primaruʒ lacunalium, ⁊ marinarum.

Marginal notes: o A. prima huic — p A. lacertorum — q A. Alia litera stomacho — r A. zemane — s A. magne — t A. rasina — u A. superfluitates — x A. ⁊ sudore in — y †A. ⁊ lacha — z A. cum pōdere

¶ Diuisio alia huius veneni.

¶ De piscibus frigidis. Cap.X.

Ex piscib⁹ frigidis, ⁊ ꝓprie positis in loco humoroso, accñt accñtia fungoꝝ: ⁊ qñqꝫ nó appet aliqđ vsqꝫ ad vnū dié, aut duos. CURA. Cura eoꝝ est mūdificatio: ⁊ reliqua cura fungorum.

¶ De assaturis suffocatis, ⁊ carne corrupta. C.XI.

Oportet cū assaẜ caro, q̄cūqꝫ caro sit, vt nó coopiaẜ sb/mergēdo, imo dimittaẜ discoopta do/nec euaporet: Nā qum sbmergēdo co/opiẜ, fit venenum, ex q̄ accñt sig̃ colice passiōis ex tristicia, ⁊ sol'one vētris: ⁊ qñqꝫ defic̄ rō comedēt͂ ipaz vno die, aut duob⁹ dieb⁹, ⁊ qñqꝫ fac̄ ꝓfunditatē somni, ⁊ [a] †[ ]iterficit. CURA. Euomat ⁊ denẜ ei i potu miua, ⁊ [b] [abnesus,] ⁊ vinū odoriferꝝ cuz succo cydonioꝝ, ⁊ maloꝝ. Et terra sigillata est bona ei post vomitū ⁊ cureẜ eius colirica passio. [c] †[ ]

¶ Sen⁹ ꝭm de aialib⁹, ⁊ sunt sicut fella interficiētia, ⁊ extremitas caude cerui. De felle Uipe. Cap.XII.

Hoc ē ex venēis: qđ qū bibiẜ ꝭꝫ mōuz q̊ iterfic̄, freq̄ns fit sincopis, ⁊ parū ꝯfert medicina. CURA. Si aliqđ ꝯfert, tūc vōit⁹ cū butyro cocto vna di/spōne p⁹ dispōnē aliā. Et illō q̊ succur/riẜ p⁹ vomitū, ē tyriaca ⁊ mithridatū. ⁊ albezahar ē sblimis res ei, ⁊ musch⁹, ⁊ medicamē ei⁹. ⁊ qū frequēs fit syncopis, denẜ ad sorbēdū vinū, ⁊ aq̄ carnis pulloꝝ cū aliquo vl' aliq̄ re musci, aut medicinis de muscho.

¶ De felle [d] [Leopardi.] Cap.XIII.

Accidit ei q bibit ex eo, vt euomat col'az viridē, aut citrinā: ⁊ iuenit odorē aloes i naso suo, ⁊ saporez ei⁹ i ore suo, ⁊ accidit ex eo ictericia, ⁊ ē mortale: ꝙ si ptrāseat tres horas, spaẜ. CURA. Euomat sic̄ scis, ⁊ deẜ i potu tyriaca ꝓꝑa ei q̄. ℞. terre sigillate, ⁊ baccaꝝ lauri, āboꝝ aā. ptē. j. ⁊ coaguli gazeli ptes. iiij. ⁊ seminis rute, ⁊ myrrhe āboꝝ. aā. ptē. s. ꝯficiāẜ cū melle, cui⁹ doꝭ sit ei q̄ztū ē nux: ⁊ cū h̄ euomat iteꝝ: ⁊ oz vt fiat tina ex aq̄ [e] †[ ]odorifera.

¶ De felle can͂ aq̄. C.XIIII.

Dixerunt qdā, si cōederit hō de felle canis aq̄, q̄ztitatē lent͂ vni⁹, iterficit p⁹ ebdomadā. CURA. detur in potu butyꝝ coctum vaccinum cum gentiana romana, ⁊ cinnamomo: ⁊ iterum coagulum leporis: ⁊ inungatur cū oleo aromatico: ⁊ subtiliet regimen.

¶ De extrēitatib⁹ caude cerui. C.XV.

Accidūt eis q bibūt ipaz, āgustia vehems, ⁊ sincopis: ⁊ est venenū iterficiēs. CURA. Euomat bibēs ipaz sic̄ scis, ⁊ meli⁹ ei⁹ ē cū butyro [f] †[ ]⁊ aneto: deinde denẜ in potu auellane, ⁊ fistici, ⁊ [g] [feluzaharagi] cōfecta sil', omni hora auellana magna deẜ in potu, illud in die quater. [h] †[ ]

¶ Pars tertia de sanguine Tauri recenti. Cap.XVI.

Accidūt ei q bibit illū, q ex eo recēs ē, difficl'tas āhelit⁹, ⁊ dolor [i] [brōchi,] ⁊ meri, ⁊ rubedo ligue, ⁊ frusta sāguis ꝯgelati i dētib⁹, ⁊ gigiuis, ⁊ nausea vehemēs, ⁊ āgustia, dinde appet corrosio i ligua: deide ꝑduc̄ ad ꝓfocatōez, ⁊ spasmū. [k] †[ ]. CURA. Oz vt ipe ꝓpet ad clistē, ⁊ sol'one vētr͂: nā vōit⁹ tiorosus ē: qñz. n. expelliẜ, c⁹ expulsio ñ tolleraẜ, q̄re ꝓfocat. Et oz vt i potu denẜ medicine ꝯferētes i ꝯgelatōe sāguis, sic̄ sic⁹ imatuꝝ plene [l] [crude,] ⁊ semen caul', ⁊ radix alaniudē, ⁊ assa, ⁊ baurach, ⁊ cinis lignoꝝ fici in aceto, ⁊ pip in aceto, ⁊ succus folioꝝ [m] [alhalaich] in aceto, ⁊ coagula in aceto. Quz q̊ abscinderimus [n] †[ ] sāguinē ꝯgelatū [o] [invētre ei⁹] cū medicinis soluaẜ tc̄, ⁊ ēpl'eẜ vēter ei⁹ ex faria ordei [p] [cū aq̄ alcarati.]

¶ De sudore al'ium Cap.XVII.

Ex eo fit facies viridis, ⁊ apaẜ, ⁊ cur/rit ex corpe sudō fetid⁹ vt ex ascell'. CURA. Uomat cū aq̄ tepida, ⁊ deẜ i potu vinū cū olei roꝭ. pōdē medie. ʒ. ⁊ reubarbari media. ʒ. ⁊ sal' gēme, Et ꝯfert ei tyriaca ꝯ t͂ra sigillata.

¶ De Ouis albarbe. Cap.XVIII.

Existimāt qdā ꝙ q bibit ꝯ ouis albarbe, moriẜ stati: ⁊ si nó festineẜ, nó ꝯfert aliqđ. CURA ei⁹, deẜ in potu sterc⁹ [q] [accipitr͂] in vino, dinde euomat vōitu itegro, ⁊ inun/gaẜ corp⁹ ei⁹ cū butyro vaccino cocto ⁊ empl'eẜ caput ei⁹ cū sale ⁊ cibeẜ ficub⁹ sicc͂, ⁊ [r] [oleo,] ⁊ gēciana.

¶ De lacte corrupto. Ca.XIX.

Est illō qđ ꝯūtiẜ invia acetositat͂ ad putrefactōez aliā, ⁊ gñanẜ ab eo vētigo, ⁊ syncopis, ⁊ pūctura i ore stōci. ⁊ qñz accidit ex ea colica passio morti/fera. CURA ei⁹ ē euomē cū aq̄ mell', dinde potaꝝ vinū puꝝ cū diapipeō, ⁊ euaporaꝝ stōuz ei⁹ cū oleo nardino.

¶ De sanguine ꝯgelato. Cap.XX.

Sanguis ꝯgelat⁹ i vētre ē, ꝓcl'dubio venenū hui⁹ gñis, lꝫ ipe ñ adept⁹ sit venēositatē ex̄ corp⁹: qm̄ ex ipo vbicūqꝫ ꝯgelaẜ i eo. s. ex ꝯcauitatib⁹ vētris pector͂, ⁊ stōci, aut itestinoꝝ, ⁊ vesice accñt accñtia mala. Qū. n. ipe ꝯgelaẜ i pectore ꝯstruiẜ color, ⁊ mioraẜ pl'sus, ⁊ ꝯbilitaẜ, ⁊ ꝑduc̄i ꝭm͂ ad freq̄ntiā, ⁊ mollificatōez egri, ⁊ ꝑduc̄ ad syncopi. ⁊ qñ ꝯgelaẜ i stō ifraẜ corp⁹, ⁊ accñt ꝓfocatio, ⁊ ꝑuitas pl's⁹, ⁊ syncopis ꝯtiua: Et qñ ꝯgelaẜ i vesica accñt accñtia ꝓxia ill' q̄ dixim⁹: ⁊ sil'r i itesti/nis. Medicie cōes ad illō. Sūt alacobē alba ꝓꝑe, ⁊ rubea ēt: ⁊ bdelliū, ⁊ albasce: ⁊ coagulorum tres oboli, ⁊ ꝓꝑe coaguli lepor͂: ⁊ lac fici: ⁊ acetū acutū: ⁊ altit: ⁊ aq̄ cier͂ lignoꝝ fici iterata. Et ex eis q̄ dixerūt, ⁊ ē mirabile, ē lac caꝑnū: dixerūt. n. ꝙ ipꝫ liq̄facit ꝯgelatū oē i ꝯcauitatib⁹. Et iteꝝ sūanẜ alaniudē ⁊ cauliū ptes eq̄les, ⁊ deẜ i potu cū aceto, ⁊ ē medicamē mirabile. CURA ꝯgelati sāguis i stō, ⁊ vesica. Nos iā dixim⁹ illō in lib. iij. semel, q̄re apponamus nūc duo capl'a, ⁊ dicam⁹ ꝙ h̄ñs illō, opꝫ vt euomat illō si pōt cū melle, ⁊ succo apij. Et ꝯferūt ad illō tyriaca ꝯ terra sigillata, ⁊ faria cartāi qū soluiẜ in aq̄ cal'a ē iuuatiua valō. Et h̄ ē medicamē. ℞. t͂re sigil/late. viij. ʒ. coaguli lepor͂. ʒ. xxxvj. coaguli gazel. ʒ. xxxij. gētiane. aristol'. roꝭ. seminis rute siluestr͂, myrrhe [s] †[ ]oiuz aā. ʒ. iiij. ꝯficiāẜ cū melle: ⁊ sit dosis ei⁹ sic̄ nux i aq̄ cal'a, aut i sirupo acetoso. Et iteꝝ sūaẜ ciner͂ ficuū pōd⁹. ʒ. ij. cū medulle lepor͂ q̄ztitate aurei vni⁹: ⁊ existio ꝙ sit coagulū liq̄factū i aceto vini, ⁊ bibaẜ. Et sal gēma cū coagulo hedi iteꝝ: aut aure⁹ vn⁹ stercor͂ canis. Et approꝑaẜ ei qđ ꝯ eo ꝯgelaẜ in vesica, vt ifirmo deẜ succ⁹ folioꝝ zeridaraet: ei. n. iest ꝓꝑetas mirabil' i h̄, et assiduet potū syrupi acetosi [t] †[ ]aut in aceto iteꝝ: acetū. n. ē bonū huic rei. Et sil'r aure⁹ vn⁹ cordumēi cū aq̄ cal'a, ⁊ medio

a†A. quandoqꝫ
b A. almisusen
c†A. curatione coliricę passiōis.
d A. alnemer
e†A. in qua fuerant
f†A. ⁊ oleo sisami
g A. filzaheregi
h†A. Alia litera De castoreo rācido. Ex castoreo rācido accñt accidētia birsez vl' sirsem cal'i cum odore ei⁹ ⁊ iterficit in die ⁊ ꝓꝑe qđ ex eo ē nigrū fetiduz ⁊ puluerulentū qđ dclinat ad nigrdinē
i A. duarū amigdalarum Alia litera capitis ⁊ rubedo lingue
k†A. ⁊ cuzeç.
l A. lacte
m A. rubi
n†A. seu dissoluerimus
o ——A.
p A. Alia litera cum melicrato
q A. falconis
r A. Alia litera butyro crudo
s†A. asse
t A. ⁊ tyriaca et mithridatū ⁊ ꝓuocatiua fortia ⁊ folia berengiesef ⁊ assa ⁊ succ⁹ apij ⁊ semen raphani dissoluāt ista i syrupo acetoso

aureo altit. Aut detur ei in potu agaricum, aut sisele/os, aut aliqd coagulo℞, aut.ʒ.ij. carpobalsami, aut ʒ.ij. blacte bizātie, aut.ʒ.ij. ligni peonie. Et admini/strent medicine frāgētes lapidē bibite, ⁊ clisteriza/te, ⁊ linite. Et initiat in vesicā ei⁹ pondus nuclei vni us salis triti soluti in aq̄: aut admistrent aq̄ cineris vitꝭ. Si vō h nō valuerit, nō erit excusatio scindēdi a sanguine ꝯgelato, ⁊ extrahendi eū, sicut extrahit lapis.

¶ De ꝯgelatiōe lactis in stomacho. Cap.XXI.

Quandoq̄ꝫ ꝯgelat lac in stō pp aliquā cā℞ ᵃ⌈ledētium⌋ ꝯgelantiū: aut pp ꝑparatiōnē forte in lacte, aut pp coagulū bibitū in lacte. ⁊ accīt ex eo sudor frīus, ⁊ syncopis, et febris rigoris. Et si eius ꝯgelatio fuerit cū coagulo tūc erit ꝺterior, ⁊ velocior ad ꝓfocādū. Et ꝯgelatio qdē lactꝭ in stō est ex gn̄e ꝯgelatōis sanguis: ⁊ accīt ex ea dispōnes male, sic accīt ex illa, ⁊ ex venenis. Nā accīt ite℞ pp ꝯgelatiōēꝫ ipsi⁹ in stō frig⁹ corpis, ⁊ puitas pulsus, ⁊ ꝓfocatio ꝯstringēs ā̄helitū, ⁊ sincopis, ⁊ qn̄q̄ꝫ accidit īflatio vētris bibēti ipm. CURA. Oꝫ vt alienet ille in cui⁹ stō caseat lac a salitꝭ: ipa.n. addūt ei caseitatē. Ve℞ oꝫ vt det ei i potu acetum solū, aut mixtū cū aq̄: Et det ei in potu calamē/ti sicci pōdus.ʒ.v. qm̄ est mirabile, resoluēs ipꝫ sta/tim: ⁊ pp v̄tutē suā in h ꝓhibet lac ᵇ⌈multū⌋ a caseatiōe, ⁊ ᶜ⌈ꝯsuat⌋ ipꝫ. Et det ei in potu de coagul' aliqd vsq̄ꝫ ad aureū vnū: ipa nāq̄ꝫ resoluūt ipꝫ, aut educūt ipꝫ p vomitū, aut solōnē: Et dent ei in potu ite℞ medicine ꝑdcē ad ꝯgelatiōem sāguis in stō: ⁊ ꝓꝑe q̄ fiunt ex terra sigillata, de illis q̄s dixi: ⁊ medicamē alaniuden ⁊ ᵈ⌈caulium:⌋ ⁊ dent in potu cum eq̄li/tate in aceto, Et aqua cineris ligni fici iteruꝫ, quan/do iteratur, ⁊ administratur cinis in ea.

¶ Inceptio sermonis in morsione, ⁊ punctura.

¶ Tractat⁹ tertius de regimine morsionis vl'i. Et de effugatione venenosorum. Et de curatione mordi/cationis serpentum, ⁊ spēbus eorum. Cap.I.

SEias q̄ canō ma/xim⁹ in curatiōe veneni est ꝯforta tio caloris, inati, ⁊ excitatio ipsius ad expellēduꝫ ᵉ†⌈ ⌋ sic facit tyriaca, ⁊ ᶠ⌈nap⁹ barbari c⁹⌋ vt ᵍ⌈lubricat faciat⌋ venenū, ⁊ expellat ipm ad exteriora. Et cō sideratio ꝯfortatiōis visce℞, ꝺinde expulsio veneni, ⁊ ꝺstructio opatiōis ei⁹ cū potiōibus, ⁊ epithimatibus, qb⁹ iest illō cū ꝓꝑetate sua, aut nā sua cognita, sꝫ q̄ dicā. Et qn̄q̄ꝫ igredit in his intētiōb⁹ res alia, ⁊ ē regimē ʰ⌈i hūiditatib⁹, qn̄ iuenit eas, aut calcat eas.⌋ Et ingrediūt in h caplo stomia, ⁊ solo vētris, ⁊ silia. Et ꝯueniētior hora℞ stomie est qn̄ scit, q̄ venenū iā sꝑsum ē in corpe: ⁊ non ē ex eis q̄ attrahūt: ⁊ ꝓꝑe ei, q est replet⁹. Et qn̄q̄ꝫ igredit in h caplo res alia, ⁊ ē facere hūores moueri ad p̄tē ⁱ⌈mēbro℞ ꝑncipaliū⌋ ⁊ ea q̄ bibunt sup venenū, aut st tyriace, et bezahart vl'is, aut ꝓꝑe illi venēo: aut medicine ꝯ̄rie veneno cum ꝯplone, sic altit ꝯ̄ria est veneno scorpionū cū ꝓꝑetate sua: aut ꝑducētes venenū ad ext'iora, cū motiōe hūo℞ ad ext'iora, sic medicie ᵏ⌈note⌋ aut medicie remouētes hūores a facie veneni. nō g̃ inuenit ex eis q̄ diximꝰ ꝯpositū, sic medicine solutiue, ⁊ vomitiue, ⁊ diuretice. ˡ†⌈

⌋ ⁊ in medicinis q̄ admistrant ᵐ⌈super morsiōes venenosas⌋ epithimate ⁿ†⌈ ⌋ sūt intētiones, q̄rum vna est vt ꝓhibeāt penetrationem veneni in corpe: ⁊ illud fit aut cū ligamētis, ⁊ cōstri/ctione ᵒ⌈extremitatꝭ,⌋ ⁊ ꝓhibitiōe sōni: vt moueat calor innat⁹ ad exteriora, ⁊ expellat. Et de h caplo est incisio mēbri morsi, aut cū medicinis, ⁊ cāis at/tractiuis. Et pp illō stiptica nociua st eis: qm̄ nō est aliqd magis iuuatiuū, q̄ꝫ medicamē qō trahit venenum ad exteriora, ⁊ ꝓhibet ipm penetrare ad inte/riora: ⁊ ꝓꝑe qn̄ venenū est ad exteriora adhuc, ⁊ nō spgit. Et hui⁹ qdē gn̄is sunt vētose, ⁊ fortasse idiget incisiōe si iā sbmersum ē, ⁊ elōgat, ⁊ ᵖ⌈est infirmuꝫ.⌋ Et missio sanguisuga℞ bona ē excusans ab illo, ⁊ a suctiōe dum ꝑmanet in cute: nā suctio qn̄q̄ꝫ suffic. Et oꝫ vt sugēs sit non ieiun⁹, immo iā comederit, ⁊ abluat os suū, ⁊ hēat dētes ᑫ⌈iā⌋ corrosos, ⁊ coluat os cū vino odorifero, ⁊ bibat ex eo aliqd, ⁊ teneat i ore suo oleū ro. aut oleū viol'. Et qn̄ fuerit in ore suo ʳ⌈aliqd, ⁊ expellit totū⌋ qō sugit iste sugēs, tūc opꝫ vt expuat. ˢ†⌈ ⌋ Medicine vō q̄ st sicut note, ebibite, rubificātes ēt, ⁊ attrahētes venenuꝫ. aut st pp v̄tutē calefaciētē attrahētem ᵗ†⌈ ⌋ aut cā silitudinis ad attrahēduꝫ illō qō sil'e est ei, sic fac adeps crocodoli ad morsum crocodoli: Et caro vipe post abscisionē extremitatū ei⁹ in attractiōe veneni sui: ita vt accidat medicinis valētib⁹ ad venēa ᵘ†⌈ ⌋ ite℞: ve℞ ˣ†⌈ ⌋ sunt debiliora: et q̄si ipse sint inter ꝯplonē corpis, ⁊ ꝯplonē veneni: et ꝑmo h est ex eis, in qb⁹ opꝫ cū sapiētib⁹ ꝯsiderare, vt sciat qō est ʸ⌈incōueniēs:⌋ medico aūt nō nocet, si nō scit hoc. Et plures qdē embroca℞ attrahētiuꝫ exulcerāt, ⁊ vesicant: q̄re opꝫ vt currat qō est in eis: hec g̃ est ex ꝯditionib⁹ medicine epithimate. Et ex ꝯditionib⁹ ei⁹ est vt sit medicina ᶻ⌈resolutiua nā eveneni aliqua℞ resolonū:⌋ Cōgelatio āt est sic opatio radicis mādragore. ⁊⌈Adustio vō ē⌋ sic opatio cauterij ꝯ⌈in⌋ igne aut cū oleo, ⁊ pice, ꝓꝑe oleo ferueu/te, ⁊ est opatio egyptio℞: aut cum ꝓꝑetate ꝑ⌈māei⌋ aut cuꝫ q̄litate in calore, ⁊ frigore ꝯ̄ria ei. Et qn̄ ad/ministrat qō attrahit in ꝑncipio, aut fac aliqd eo℞ q̄ dixim⁹, ⁊ nō ꝯfert, ⁊ est res maxima, icide qō ē in circuitu pūcture, ⁊ accipe carnē totā vsq̄ꝫ ad os: ⁊ si timor fuerit maior hoc, incide mēb℞. ꝺinde cauteriza. Et de ill' q̄ necc̄ia sunt in oībus medicinis venenorū, ꝓprie in epithimatib⁹, est vt sint sedatiue dolo/ris, ⁊ succurrētes accn̄tib⁹ tiorosis, seq̄ntib⁹ mordicationē, sic alcolcotar ponit in epithimatib⁹ mordicationū vt retineat sanguinē, qn̄ supfluit in cursu suo a morsu. Et ꝺ ꝑceptis q̄ opꝫ vt ꝯsiderent in venēis, ⁊ morsib⁹, ē vt ꝓhibeat ꝯsolidatio vulneris vsq̄ꝫ ad horā sanationis egri ex malitia veneni.

¶ De eis que bibunt super morsionem, Cap.II.

EX medicinis bōis ē vt in potu det semē andacoche in aq̄, ⁊ vino. Et ꝺcoctio spē℞ calamīti triū, Et castoreū ē mirabile. Lac vō ᵃ⌈alciba⌋ ⁊ existio ipm eē tyriacā noiatā alkusaki, ⁊ alfa/rania, sunt vehemētis iuuamīti ad morsuꝫ oīs vipe, Et ᵇ⌈alinduar, ⁊ alfara ⁊ senuiser ⁊ alādriō ⁊ albedeoard ⁊ nasturtiū, ⁊ ite℞ illō⌋ qō assilat nigelle, ⁊ alkeisin, ⁊ alleū ⁊ cortices ᶜ⌈⁊ folia iunipi⌋ cū pipe, ⁊ pipipꝫ. Jngt Gal'. vinū i q̄ cadit vipa ꝯfert mor/dicatiōi venēoso℞, qn̄o g̃ tyriaca: Et semē citri ꝯ̄riū ē venēo oi: ⁊ dos ei⁹ aurei duo. Et radix alaniudem iuuatiua ē ad oia venēa. Et fruct⁹ agni casti, Et oleū balsami ⁊ g̃na ᵈ⌈agni casti.⌋ ⁊ nux cū ficub⁹, ⁊ auellanis cū gētiana, Et oppopōacū cū aristol'. Et olꝫ ꝺ oleādro, ⁊ folia ei⁹. Et fruct⁹ aldulb recēs mirabil' ē in h. Et cinamomū, Et sterc⁹ caꝑnū adustū, empla

ᵃ A. Alia litera accidentium
ᵇ A. lac nouiter mulctum
ᶜ A. subtiliat
ᵈ A. Alia litera medicamen sulfurio
ᵉ†A. id qō oꝫ expelli
ᶠ A. labe barbarie
ᵍ A. comburat seu resoluat
ʰ A. Alia litera minorās hūmiditates corporis qn̄ penetratio venēi in mēbris radicalib⁹ diuris difficilior ē ⁊ laboriosa magis super ea q̄ꝫ penetratio ei⁹ ad hūiditates qn̄ inuenit eas vel ꝯfert super eas.
ⁱ A. Alia litera aliā a memoria principalibus.
ᵏ A. ꝓuocantes sudorem
ˡ†A in morsiōi. b⁹ ⁊ silr ꝓuocatiue aut medicie mouētes māsad lōginquū a mēbris ꝑncipalib⁹ q̄re expellit, qō mouet ad ipa ꝯpistas medicinas solutiuas ⁊ vomitiuas ⁊ ꝓuocatiuas
ᵐ — A.
ⁿ†A. vel linite
ᵒ A. Alia litera meatuum
ᵖ A. si ē pol'e missio vl' ipositio sāguisuga℞ tunc
ᑫ A. non
ʳ A. nocumentū tc sugat ⁊ expellat sudiro, ⁊ quo ueno sugit
ˢ†A. illud qō sugit
ᵗ†A. venenum
ᵘ†A. quibusdā vt sint venena
ˣ†A. ipsa
ʸ A. nō v̄ificatū.
ᶻ A. ꝑmutās vel ꝯuertēs nām veneni ꝑmutatiōe vna ex permutationibus, aut cōgelatione
⁊ A. aut adustiōe
ꝯ A. cum
ꝑ A. contraria ei
ᵃ A. alhase
ᵇ A. ⁊ algieduar seu zedoaria, ⁊ bismus buba ⁊ bis mus ⁊ q ve/scit napello ⁊ aladriun ⁊ albedoard ⁊ nasturtius ⁊ cyminum
ᶜ A. Alia litera ei⁹ ⁊ folia abel
ᵈ A. Alia litera eius

tū, ⁊ in potu datū. Et camedreos, Et keisim, Et iterū cācer fluuial' cū lacte, Et ameos, ⁊ serapinū, Et fisti ci cū vino, Et calamētū, ⁊ ꝺcoctio ei⁹ bibēdo, ⁊ emplando, Et enula, Et abrotanū, ⁊ cordumēi, Et agaricū ⁊ radix [a] [albasce.] ℥.iij. Et sil'r vētres mustelle, vsq₃ ad stōuz suū, qū iplēt coriādro, ⁊ exiccāt, ⁊ sumit ex eis, qū necīuz est. Et ꝺcoctio malue hortulane, Et semē altee, Et cerebella gallinarū ꝑpe cum coagulo, Et ius mustelle [b] [morātis in domo qñ bibit cum vino: ⁊ ius muris morantis in domo qñ bibit,] Et testudo mag̃, ⁊ salita, Et decoctio cācrorū fluuialiū, ⁊ testudinis, Et galbanū ē vltimū, Et gentiana ē mirabil', ⁊ semē baucie siluestr] est iuuatiuū. Et ꝺ ill' q̄ ꝯferūt in h̄ ex medicinis fris, est radix mādragore emplata cū melle. Et endiuia siluestr] ē mirabil' in hac re. Et capill⁹ veneris: Et qñq₃ ꝯponit agaricū cū aureo vno aristol'. longe. Et iterū tyriaca mirabil'. ℞. opij, ⁊ myrrhe ābo₂ añ. ʒ.j. ⁊ pipis. ʒ.j. ʒ. radic] aristol'. lōge ⁊ rotūde añ. ʒ.iij. [c] † [vini. ʒ.ij.] ꝯficiant cū melle, ⁊ aq̄ eruce, cui⁹ dos fit aure⁹ vn⁹ cum ꝺcoctiōibus bonis. Et iterū medicamē t're sigillate [d] [baccarū lauri añ,] aure. ij. t're sigillate [e] [obolos duos] bibatur cū oleo: ⁊ sit dosis auellana vna in tribus. ℥. aq̄ mell'. Et iterū tyriaca cōis ad pūcturā, ⁊ ea q̄ bibunt. ℞. pipis pōd⁹. ʒ.x. spice, aristol'. ⁊ radicis [f] [baucie] oiuz añ. ʒ.j. ꝯficiāt cū succo xilocaracte, ⁊ ponat i sole. xl. dieb⁹, ⁊ moueat oi die semel, ⁊ q̄tiēs exiccat hūectet, ⁊ det i potu cū aq̄ cal'a. Et dixerūt qdā, q̄ ipsa ꝯfert iterū fcō alcohol ex ea. Et ꝺcoctio cācrorū fluuialiū, ⁊ sāguis testudinis, ⁊ testudo mag̃ salita. Medicamen iuuatiuū ad oēm morsuz. ℞. nigelle, semis albarmel, cymini oiuz añ. ʒ.ij. gētiane, aristol'. rotunde, añ. ʒ.j. pipis albi, myrrhe, añ. ʒ.ʒ. ꝯficiāt cū melle: cui⁹ dos sit faba vna romana i vino. Et iterū gētiāe aur̃. ij. pipis, rute ābo₂ añ. aur̃. j. ꝯficiat cū melle, ⁊ ē dos vna i vio. Et iterū amomi, carpobalsami añ. aur̃. ij. semis eruce, semis porri ābo₂ añ. aur̃. iij. aristo. radicū alaniudē nigri ābo₂ añ. aur̃. ij. myrrhe, ⁊ croci ābo₂ añ. aure. j. luti [g] [albohera] aure. iiij. ꝯficiāt cū melle dispūato: ⁊ sit dos q̄ztū ē faba. Et iterū carpobalsami, ⁊ ysopi sicce, ⁊ seminis [h] [napi] siluestris, ⁊ pipis albi, ⁊ nigri, ⁊ macropipis, ⁊ acori, ⁊ anisi, ⁊ petroselini, ⁊ assari, ⁊ cymini carmeni, ⁊ semis hyusqami albi oiuz añ. ʒ.iiij. spice, floris sqnanti ambo₂ añ. ʒ.vj. ꝯficiantur cum melle: ⁊ sit dosis faba romana.

De epithimatibus sup puncturas. Cap.III.

De eis q̄ sup eas liniūt ē petroleū albū, aut sbalbidū, aut alleuz sic ē elixatū cū butyro cocto, aut castoreū cū ol'o, aut succ⁹ porri qꝺ nō tetigit aq̄, ⁊ calamētuz fluuiale optiē attrahit venenū, ⁊ sulfur cū vria, ⁊ gallia, ⁊ gall⁹ scissi ouz viui, st, ⁊ empl'et cū eis punctura, vel morsus, ⁊ pmutet oi hora, ⁊ admistret empl'z. Quidā āt dixerūt q̄ gallina ē vehemēt] calorj, ⁊ pp illꝺ eliq̄t [i] [os] ꝯglutitū, ⁊ arenā, ⁊ lapidē: ⁊ videt q̄ fiat illꝺ in [k] [guttu re, ⁊] stō, ⁊ nō alibi. Et ex eis qdez q̄ empl'ant ē sal, aut acetū, aut fel tauri, aut sisimbrium, ⁊ folia aphodilli, ⁊ cinis, ⁊ acetū, ⁊ ꝑprie cinis ligni fici, ⁊ vitj, ⁊ ꝑpe in p̄n°, ⁊ [l] [oleū] ⁊ sal ꝺcocta. Et dixerūt q̄ empl'm cū alleis, ⁊ sale, ⁊ stercore capno iuuatiuū ē i oi morsiōe: nisi mordicatiōe aspidis. Et empl'm cū calce, ⁊ melle, ⁊ oleo iuuatiuū ē, ita q̄ ad aspidē. Et iterū sumāt synapis, ⁊ calx, ⁊ acetū, ⁊ liniant ꝺsup cū aq̄ sapōis, ⁊ alkitrā: aut cū ꝺcoctiōe pic], ⁊ cū sale, ⁊ liniat. Et pix feruēs bōa ē in lana [m] † [ ] sup morsionē ita q̄ morsui vipe: ⁊ ē ex curationibus egyptio₂: ⁊ est [n] [bona valde,] Et cepe cū sauich, ⁊ empl'm factum cū sale, ⁊ empl'm de nitro. Et de embrocis bōis ē aq̄ maris cal'a singularis [o] † [ ] cū aceto: ⁊ decoctio mur] [p] [hitātj i domo, ⁊ mustelle.]

De epithimatibus ex qbus cum corpora liniunt, non approximant eis venenosa. Cap.IIII.

De illis q̄ ꝺcā st ad hāc rē sūt cerebrū leporis cū aceto, ⁊ ol'o, Et storax qñ soluit in oleo, Et oleū i q̄ ifusa sunt folia pini recētia, trita cū ea: aut flos cupssi, ⁊ g̃na [q] [iūipi,] ⁊ sil'r folia agni casti in oleo, ⁊ abrotanū, ⁊ radix aniudē, ⁊ aphodill⁹, ⁊ dauc⁹, ⁊ carpobalsamum, ⁊ radix nasturtij: ⁊ oia illa cū ol'o. Et cōposita, ꝺ qb⁹ est, vt sumāt radicis aniudē nigri, ⁊ floris alsegi recētj, ⁊ g̃no₂ [r] [iunipi] oiuz añ. ptes. ij. radic] mādragore me dietas ptis. j. carpobalsami, cordumēi oiuz añ. ptes iij. terāt: ⁊ cū ol'o tā diu bñ coq̄nt, dōec hēant spissitudinē sordis balnei, ⁊ inūgat cū eo. Et iterū aphodilli. ʒ.j. ⁊ carpobalsami, ⁊ hyusqami albi ābo₂ añ aure⁹ medi⁹, misceat cū aceto, ⁊ oleo: ⁊ liniat cū eo. Et iterū floris pini ps. j. radicis mādragore ptes. ij. seminis hyusqami albi ptes. iij. misceāt oia cū ol'o, ⁊ liniat cū eo: Et hoc iterū ꝯueniens est ad suffumigandꝺ. Et iterū g̃norum [s] [iunipi] ptes. ij. storacis ps j. misceat totuz cum oleo ⁊ liniatur cum eo. Et epithimatio cuz oleo de raphano fugat cimices.

Ad effugandū venēosa vl'r. Cap.V.

Oportet vt aspgat dom⁹ eis, q̄ dicem⁹: ⁊ sternat eis: ⁊ liniant foramina, ⁊ fenestre eis, qb⁹ embrocat, ex ill' q̄ dicem⁹ i suffumigatiōib⁹, ⁊ alijs, vt nō approximēt eis venenosa. Et suffumigatiōes sūt sic fum⁹ ligni g̃nati, qm̄ ipe effugat venenosa: Et sil'r radix lilij, Et v̇ge g̃nati st mirabiles i h̄: Et sil'r galbanū: Et cornua, ⁊ vngule q̄ findunt vt bouis, Et vngule q̄ nō findunt, vt eq, ⁊ pili, Et serapinū, ⁊ assa, ⁊ folia lauri, ⁊ g̃na ei⁹. Et calamētū, ⁊ sceba, [t] † [⁊ stramētū cū eis:] ⁊ sil'r nasturtium, ⁊ sil'r cinis ligni pini, ⁊ proprie cum galbano, si fiat suffumigium ex opio, ⁊ nigella, ⁊ galbano, et cornu ceruino, ⁊ sulfure, ⁊ cornibus capre,

De effugatōe s̄pētū, ⁊ venenoso₂ aialiū. Cap.VI.

Et iterū storax, ⁊ cornu ceruinū, ⁊ nigella, ⁊ asphaltū ꝺ vno q̄q₃ ps. j. ⁊ suffūiget cū eo lect⁹. Aliud, cordumēi, ⁊ radicis aniudē nigri, ⁊ storacis oiuz. ʒ.j. corticū oui strutij, nigelle, semis harmel oiuz añ. ℥.ij. Et iterū semis hyusqami albi, folio₂ cupssi, ⁊ pini, ⁊ nigelle oiuz añ. aur̃. j. corticū radicis mādragore aur̃. j. capillo₂ cap̃ aure. iij. calamēti. ʒ.j. asphalti aur̃. iiij. misceat totū, ⁊ fiat suffumigatio cū eo sup [v] [os fenestra₂,] ⁊ in ei⁹ suffumigatiōe est securitas. Et de ill' ex qb⁹ fugiunt plura venenoso₂ animalium, qñ cum eis sternit locus, sunt sisimbrium, ⁊ ozimum, ⁊ agnus castus.

Cautella mirabil's a venenos aialib⁹. Cap.VII.

Quando sternit i circuitu dormitorij sisimbriuz, ⁊ sceba iterū, ⁊ assa iterū, ⁊ laur⁹ ē mirabil' in h̄. Et sil'r qñ ponit in circuitu loci q̄ sedet, [x] [mādille ex cinē] ligni pini. Et ꝺ ill' q̄b⁹ ē appitio i elōgādo ea, ē vt ponāt cerei, ⁊ cādele i loco lōginq̄ a dormitorio, qm̄ ꝺclināt ad ipz. Et ꝺ illis in qb⁹ ē appitio i expellēdo venēosa ē tenē ea q̄ st sic grues, ⁊ pauōes, ⁊ [y] [cigni] ⁊ ceru⁹ [z] † [ ] et

---

[a] A. alchanthi

[b] A ꝺcocte viue ita q̄ viua pōat ad ebuliēdum ⁊ sic ꝺcoquat ⁊ ius mur] magni decocti viui vt supra quz bibitur cum vino

[c] † A. Alia litera harmel cymini idi añ. ʒ.j. nigelle. ʒ.v. gētiane. ʒ.iij rute. ʒ.j.

[d] A. ⁊ ē. ℞. baccarum lauri

[e] A. aur̃. ij. ⁊ abulusan

[f] A. alhaza

[g] A. albhaire

[h] A. rape

[i] A. os

[k] A. p̄mo stō seu in p̄mo receptaculo

[l] A. pix

[m] † A. si effūdat

[n] A. cauterium bonum

[o] † A. aut

[p] A. magni ꝺcocti viui cum mustella

[q] A. abel

[r] A. abel

[s] A. abel

[t] † A. ⁊ sternat alkitrā ⁊ polin ⁊ fiat suffumigium cū agno casto, ⁊ fiat stramentum cum eo

[v] A. su p̄ppugas ligni vitis

[x] A. mendel in q̄ sit cinis

[y] A. ciconia

[z] † A. ⁊ ericius

catꝰ, ⁊ mustella, ⁊ q̄ currūt cursu eoꝝ: venenosa.n. aialia terrenť ex istis qum appent, ⁊ mordēt ea. Et dixerūt qdā, ei q facit sibi stratū ex corio ᵃ[leopdorū]ñ approxiat ſpēs, ⁊ silr si ex eis fac̄ sibi coopto/riū. hoc āt narrauit, in cuius ſmone non est fidutia.

¶ Res q̄s qdā dixerūt i ɔ̄structiōe rapaciū. C.VIII.

Aquunt bellebor̄ iterfic̄ canes, ⁊ muscas. Et strāglator ᵇ[leopdi iterfic̄ leopdū.] Et strāglator adib intfic̄ adib, ⁊ canē. ⁊ ᶜ[ibenāgue] ⁊ amigdala amara interficit vulpes, Et oleander, et folia ᵈ[alzeridara et interficiunt albei/bem:] ⁊ plurimum hoꝝ est notum.

¶ De effugatione serpentū. Cap.IX.

E illis q̄ fugāt eos ex suffumigatiōi/bꝰ sc̄ cornua cerui, ⁊ radix lilij, ⁊ piretꝝ, ⁊ sulfur, Et q linit manꝰ suas spolio dragōtee, ⁊ succo eiꝰ, ⁊ ɔ̄coctione eiꝰ, nō mordet ipm vipa. Et aspsio loci ex aq̄, in q̄ solutū ē sal āmo/niacū est ex eis a quo fugiūt: Et sinapis iterficit eā, ⁊ qñ ponit sup semitas eiꝰ refugit ab eo. Et de illis q̄ interficiūt ſpētes, ē sputū ieiuni piectuz in os eiꝰ, ⁊ proprie qñ assumit in ore suo sal ammoniacum.

¶ De effugatōe scorpionū ⁊ intfectiōe eoꝝ. Cap.X.

Scorpiōes intficit sputū ieiuni, cal'e ɔplonis, super eos piectū ⁊ raphanꝰ ᵉ[masticatus] ⁊ succꝰ eiꝰ qñ tāgit ipz, vl' eos: ⁊ folia ipiꝰ ⁊ silr albedarungi. Suffūigiū educēs scorpiōes: sumāt storacis, ⁊ arsenici, ⁊ stercor ouiū, ⁊ adipis zirbi oium añ. ptes eq̄les dissoluat cuz vino, ⁊ misceāt cū eo medicine, ⁊ fiat suffūigatio apɔ̄ foramē scorpionū. Et qñ pōit raphanꝰ icisus sup foram̄ scorpionū, ñ tiet q egrediāt ex eo, ⁊ ē ex suffūigatōibꝰ ad scorpiōes ipos, qū fit suffūigatio ex ipo: ⁊ silr arsenicū.

¶ De effugatōe pulicū. Cap.XI.

Quādo aspgit domꝰ cū ifusiōe col/loqntide, saliūt pulices, et fugiūt: ⁊ silr ex ɔ̄coctione rubi. Et dixerūt qdā qñ pōit sāguis hirci i fouea, in domo, aggregāt pulices apɔ̄ eū, ɔ̄inde moriunt. Et silr aggregāt sup lignū linitū ex adipe eritij: ⁊ effugiūt ex odor ᶠ[caul',] ⁊ folioꝝ oleādri. Et ē hec herba nota ᵍ[iecū cimeu].s. herba pulicū, q̄ qū pōit i lecto, iebriat eos, ⁊ stupefac̄ eos q̄re nō viuificāt.

¶ Effugatio culicū, ⁊ cimicū. Cap.XII.

Fiat fūigiū cū ſaturis ligni pini, aut cū calcadis, aut cū nigella: ⁊ meliꝰ qɔ̄ ē vt aggregatio fiat int ea: Et silr suffūigatio cū myrto sicca, ⁊ cū sulfur, ⁊ bdellio, ⁊ spina fetida noiata coru, ⁊ stercor vaccio, ⁊ albarmel tritū, ⁊ positū sup lectos, ⁊ fenestras, ⁊ cū folijs cupssi, ⁊ nuce eius. Et qñ aspgit domꝰ ex ɔ̄coctōe radic lupioꝝ, ɔfert, aut ex ɔ̄coctione nigelle, aut ɔ̄coctione harmel, aut decoctione absinthij, aut decoctione rute.

¶ De effugatiōe mustelle. Cap.XIII.

Dixerunt effugat eam odor rute.

¶ De effugatiōe muris, ⁊ eiꝰ iterfectiōe. Cap.XIIII.

Murē iterficiūt ʰ[lithargyrium,] ⁊ helleborꝰ ⁊ iter helleborus, ⁊ semē hyusqami albi, ⁊ silr radix ⁱ[caulis,] ⁊ silr cepa muri, ⁊ ᵏ[suc,] ⁊ scoria ferri, ⁊ crocꝰ eiꝰ, Et fugat ipos mus masculꝰ cū excoriat, ⁊ dimittit i domo, aut castrat, aut abscindit cauda eiꝰ: ⁊ excoriatio ē fortior. Et di q si ligat mus eorū in domo, ligato pede cum filo ad paxillum, effugiunt reliq: ⁊ in eo est cōsideratio.

ᵃ A. altamur
ᵇ A. alnemer interficit alnemer
ᶜ A. abenaui,
ᵈ A. azadaracht interficiunt al/bbeaim
ᵉ A. Alia litera contritus
ᶠ A. sulfuris
ᵍ A. nominata chichuanu
ʰ A. merdasen/gi
ⁱ A. Alia litera lauri
ᵏ A. asceb

¶ De effugatiōe formicaꝝ. Cap.XV.

Quādo ponit sup cauernā eoꝝ kitrā, fugiunt ex ea: ⁊ silr ex magnete: ⁊ ex felle tauri: ⁊ ex pice: ⁊ ex assa: ⁊ fugiūt ex fumo ipaꝝ formicarū.

¶ De effugatōe muscaꝝ, ⁊ eaꝝ intfectōe. Cap.XVI.

Interficit eas arsēicū qñ ɔ̄ eo pōit aliquid in lacte, ⁊ fugūt musce, ⁊ interficit eas fumꝰ eiꝰ, ⁊ fumus turis, ⁊ decoctio hellebori nigri.

¶ De effugatōe vespaꝝ. Cap.XVII.

Effugiūt ex suffūigatōe ˡ[sulfur] ⁊ alleoꝝ. Et ñ appinq̄nt ei q linit, ex altea, aut succo malue, ⁊ oleo.

¶ De effugatiōe scarabeoꝝ. Cap.XVIII.

Fugat eos ſm q dicit fumus aldub, et proprie fumus foliorūz eius.

¶ De effugatōe ᵐ[albarathati].C.XIX.

Non aggregāt ⁿ[albarathati] in domo. i q̄ sc̄ hudud. Et suffumigatio cū mēbris ad hudud, ⁊ pēnis eius, interficit ᵒ[albarathati] ſm q dicit.

¶ De effugatione tinee. Cap.XX.

Absinthiū phibet pānos a tiea, ⁊ silr calamītū, ⁊ silr cortices citri.

¶ De spēbꝰ ſpentum. Cap.XXI.

Sapiētes eē ſpētū, ⁊ nās eoꝝ in tres diuidūt ptes. s. vehemēti acuitati non morātes ex dispōne vltra tres horas, ⁊ neq morsus eoꝝ curāt, qm̄ sc̄ surdi, ⁊ alasilet: ⁊ neq vz ad eos nisi icisio mēbri stati, aut ɔbustio vltia penetrās qm̄ cōburit venenū, ⁊ ɔstrigit meatꝰ. Et qñq ᵖ[cōfert in curatōe eoꝝ vōitꝰ pꝰ eā] sup repletionē ex piscibꝰ saliti, ɔ̄inde pꝰ illɔ̄ succedūt curatōes alie. Et si ſpēs ē ɔ̄bilior paꝝ, suffic̄ ligatio vehemēs, ɔ̄inde reliq̄ curatio cōis. Et ᑫ[ptē ɔ̄bilē paꝝ intficiētē, ⁊ ptē mediā, q̄ nō tardat a tribꝰ horis vsq ad septē. Ingunt dracōis āt marini, ⁊ filiū ſpentū] magni corpis morsus curat inq̄ztū ē vlcꝰ tm̄, nō inq̄ztū ē venenū ɔ̄ q̄ sit curādū. Et dixerūt: ordo pmꝰ ē gnal'. De eis.n. ē sic̄ ſpēs, q noiat regulꝰ, ⁊ grece basiliscꝰ, q qdem intfic̄ suo visu, ⁊ auditu voci sue. Et ɔ̄ eis ē ſpēs noiatꝰ hirūdo, cꝰ color silis est colori hirūdinis, ⁊ lōgitudo ipiꝰ ē circiter cubitū vnuz, ⁊ iterfic̄ añ horas duas. Et ɔ̄ eis ē ſpēs noiatꝰ aspis sicca, pp vehemētiā siccitati sue cuti: ⁊ ē in q̄ztitate sua inter tres cubitos vsq ad qnq: ⁊ color ipiꝰ ē cineritiꝰ, ⁊ ad citrinitatē ɔ̄cliuis, ⁊ ocli eiꝰ sc̄ vehemēti lumis, ⁊ iterfic̄ a duabꝰ horis vsq ad tres. Et ɔ̄ eis ē expuēs qm̄ ipe pt iterficere p sputū suū, ⁊ piciūt ipz qdā dētes eiꝰ ɔstricti sup alios, q̄re interficit illɔ̄ sup qɔ̄ cadit sputū eiꝰ: ⁊ odor sputi eiꝰ: ⁊ lōgitudo eiꝰ ē vsq ad duos cubitos, ⁊ color eiꝰ cineritiꝰ ad citrinitatē ɔ̄clinās, ⁊ iterfic̄ illū quē mordet añq ʳ[redeat.] Et ordo qdē h nō rememorat i libris pp spez plimā, q̄ sit i curatōe eius: veꝝ ñ vz ad ipz curatio, nisi illa, cꝰ opatōez diximꝰ: ipsa.n. ɔfert qñz cū eo qɔ̄ diximꝰ ibi. Et surdi arcuati hñt spēs al's, q̄ mltiplicāt in terris egypti. ⁊ qñq qdē eoꝝ hñt duo cornua, q̄ꝝ color ē diusus, albꝰ, et subalbidus, ⁊ rubeꝰ, ⁊ mellinꝰ, ⁊ cineritiꝰ: ⁊ qñq sc̄ ſz creatōez vipaꝝ. Et qdā eoꝝ hñt dētes, sic̄ vncios, Et dracōes intficiētes stati, sc̄ hꝰ gñis. Et ordo scɔ̄s ē ɔ̄ vipis, q̄ꝝ spēs iteꝝ sc̄ diuerse. ɔ̄ eis.n. sc̄ vipe alesilati: ⁊ ɔ̄ eis sc̄ vipe q̄rcine, ⁊ ɔ̄ eis sc̄ faciētes sitire, et reliq̄ q̄s dicemꝰ. Et accidit ſpētibꝰ diuersitas iterū ñ i spē, imo ſz ɔueniētiā i spē vna, qñ diuersificāt in masculinitate, ⁊ femineitate: ⁊ mascli qɔ̄ pauciores

ˡ A. Alia litera caulium
ᵐ A. alarde
ⁿ A. alarde
ᵒ A. alarde
ᵖ A. Alia litera ɔferūt i curatiōe eoꝝ pisces recentes ɔ̄inde vomitus post eos
ᑫ A. diuisio scɔ̄a seu spēs viparū ɔ̄bil' raro iterfic̄ ⁊ diuisio seu species viperaꝝ media nō tardat a tribꝰ vsq ad septē dies ingunt. Dracōes añt cāpestriū, ⁊ filiū ex serpentibus
ʳ A. doleat

hñt dētes, ⁊ plus venēi: ⁊ acutiꝰ, lꝫ qdā dicāt ꝙ femine ſſt ɔ̄teriores pp mltitudinē dentiū ſuoꝝ, ⁊ iteꝝ pp etatem, qm̄ [a] ſenes deteriores ſunt iuuenibꝰ pp corpus. Nā magni ɔ̄teriores ſunt pūis, curtꝫ, qum ſpēs eoꝝ ē vna. Aut pp locū nā illi q habitāt loca i aqſa, ⁊ mōtes, ɔ̄teriores ſſt eis q habitāt littora, ⁊ loca pluriū aqꝝ. Aut pp diſpōnē ſuā i repletiōe, ⁊ vacuitate: nā illi q ɔ̄ eis famelici ſſt, deterioris ſſt venēi. Aut pp paſſiōes eoꝝ aīales: nā irati, ⁊ audaces ɔ̄teriores ſſt eoꝝ. Aut pp tp̄s nā venenū eoꝝ in eſtate ē ɔ̄teriꝰ. Quidā āt exiſtiauerūt ꝙ venenū ſpētū, ⁊ vipaꝝ ē frꝫ, ⁊ ē error. Et illō qɔ̄ accidit ex frigore morſo ab eis, ē pp mortificatōeꝫ caloris inati pp ɔ̄rietatē venēi: calor.n. inatꝰ ē q calefac̄ corpꝰ ſua ſpiōe, ⁊ inflāmatiōe. Qū aūt nō ē calor inatus, ⁊ ſi inflāmeť cor igne leui, nō opꝫ tñ vt calefiāt pp ip̄m extremitates. Et qdā exiſtimauerūt ꝙ venenū aleſilati ꝓpe ē frm̄, ⁊ aggregat ſāguinē cordis, ⁊ ɔgelat ip̄m, ⁊ pp hoc ſtupefac̄ valō: ſꝫ nō eſt ita, imo fortaſſe reſoluit calorē innatū, ⁊ mortificat ipꝫ. Et illō q rōcinať iſtō ē, ꝙ aīalia fre ɔplonis ſſt in hyeme mortua, ⁊ [b] calide calor addiť ⁊ acuitas. ⁊ qcūqꝫ ſit q h̄ dicat, ſciat ꝙ eiꝰ rōcinatio nō ē ſana: ⁊ neqꝫ hec dictio ē in venenoſis pūis, ſꝫ in aīalibꝰ magnoꝝ corpoꝝ: ⁊ quod ſigt corruptionē huiꝰ ſmōis eſt veſpa cal'e ɔplonis valde, ⁊ eſt ex eis que mortificanť in hyeme, q̄re nō moueť: ⁊ nō eſt lōginquūꝫ qn ſit ſerpens cū calitate ɔplonis ſue, que nō mouetur pp ɔ̄rietatem ɔplonis nālis: ⁊ pp illud, qɔ̄ accidet ei de rebus alijs.

De morſu baſiliſci qui eſt ꝓmus ſurdoꝝ, ⁊ harmene, de quo ignoro an eſt ipſe aut alius. Cap.XXII.

Irit qdā ip̄e noiať regulus, qm̄ hꝫ coronatū caput, cuiꝰ lōgitudo ē duoꝝ palmoꝝ, ⁊ caput ē acutū valō, ⁊ oculi eiꝰ ſſt rubei, ⁊ color eiꝰ ad nigredinē ⁊ citrinitatē decliuis, q adurit totū ſup qɔ̄ incedit, ⁊ neqꝫ oriť in circuitu cauerne eiꝰ aliqd, ⁊ qū opponiť habitatiōi eiꝰ auis, cadit, ⁊ nō ſentit ip̄m aīal, qɔ̄ nō terreať qɔ̄ ſi ſit ꝓpingus hoc, ſtupefit, q̄re nō moueť, ⁊ inť fic̄ ſibilo ſuo ſi exaltat ipꝫ, ⁊ ille ſup quē cadit viſus eiꝰ [c] ex lōginq̊, moriť. ⁊ nō ē ſic̄ dr̄, ꝙ ille cuiꝰ viſus cadit ſup ipſuꝫ, moriť. ⁊ illiꝰ quē mordet corpꝰ liq̄ſit, ⁊ inflať, ⁊ currit virꝰ. ⁊ moriť ſtati, ⁊ moriť ois q appropinq̄t illi mortuo. Et paꝝ qdē euadit q pn̄s ſit vicinitati eiꝰ. At vō poſ'e ē in qbuſdā horis, vt tāgat eū cū vga. ⁊ ſm qdē plimū q tāgit eū cū vga, moriť. ⁊ ē mediāte vga: ⁊ pp illō iā tetigit illō miles qdā cū lācea ſua, q̄re mortuꝰ ē miles, ⁊ aīal eiꝰ, ⁊ tetigit ip̄e labiū eq q̄re mortuꝰ ē equꝰ, ⁊ miles. ⁊ h̄ qdē ſpēs multiplicatur in terra [d] arorch, ⁊ nubia. Signa morſus eius ſunt. Si videris mortuū ſubito abſqꝫ caſu cāe primitiue apparentis, ⁊ ꝓprie qn̄ eſt in loco vbi ſciť illud aīal: ⁊ non eſt curatio ei prorſus.

De harmene. Cap. XXIII.

Iam diximus harmene in ꝓprietatibꝰ ꝓximis reguli, ex hoc ꝙ nō eq̄tur, ⁊ interfic̄ morſu tm̄, imo ⁊ viſu, ⁊ auditu ſui ſibili: ⁊ qɔ̄cunqꝫ aīal mordet diſſoluiť, et moriť qɔ̄ approping̃t ei ex animalibus. At vō q̄ꝫtitatem eius narrauerunt diuerſam a q̄ꝫtitate reguli: exiſtimauerunt.n. ꝙ eſt ab vno cubito vſqꝫ ad cubitum ⁊ ſemis. Et dixerunt ꝙ morſo ab eo non ɔfert aliqd: ſi vō aliqd ɔfert ei, tūc ſemen papaueris valet vſqꝫ ad.ʒ.j. ⁊ caſtoreum vſqꝫ ad.ʒ.j. qdam iam teſtificati ſunt illud.

Signum morſus ſerpentis qui nominatur hirundo, ⁊ eſt de ſurdis. Cap.XXIIII.

Accidunt ei ſingultꝰ, ⁊ alteratio coloris, ⁊ ſtupor, ⁊ frigus mēbroꝝ, ⁊ ꝓfunditas ſomni, ⁊ clauſio palpebrarum cum vehementia pulſus cordis ei propria, ⁊ magnitudo doloris. Et cura eius eſt cura ſurdarum.

Sig̃ morſus aſpidis ſicce, ⁊ ē de ſurdis. C.XXV.

Illi quē mordet, accidit illō qɔ̄ accidit ei quē mordet hirūdo: q̄re alterať color eius, ⁊ ſtupefit, ⁊ mltiplicať ſingultꝰ eiꝰ, ⁊ iſtrant mēbra ip̄iꝰ, ⁊ clauduť eiꝰ palpebre, ⁊ profunde dormit. Et cura eius eſt cura ſurdoꝝ: ⁊ iam diximus eam.

De morſu ſpuentis, ⁊ [e] aſilus. Ca.XXVI.

Quem mordet remanet ſine ſenſu, ⁊ ſine motu, qetus, ꝓfūde dormiēs pꝰ res alias ꝑdictas i caplo aſpidis, pꝰ [f] ſaltꝰ ɔtinuos ⁊ clauſionē oculoꝝ, ⁊ torſionē colli, ⁊ ſpaſmū, ⁊ pulſuꝫ inordinatū, ⁊ nō ſentit dolorē: ⁊ aliqꝫ ſentit in initio rei dolorē, [g] inteſtinoꝝ quē videb̄ intromittētē digitos ſuos in guttur ſuū, vt euomat. ⁊ qdā iā rememorati ſſt aſilꝰ, ⁊ narrauerūt ɔ̄ eo ꝙ eleuat caput ſuuꝫ, ⁊ expuit venenum. Ego igiť nō ſcio an ip̄e, ⁊ ille quē diximꝰ, ſint vniꝰ ſpēi: ⁊ ē ɔ̄ gn̄e ſpuētiū. Ueꝝ dr̄ de accn̄tibꝰ eius, ꝙ locꝰ morſus eiꝰ eſt puꝰ ſm q̄ꝫtitatē pūcture acꝰ abſqꝫ aꝑate, ⁊ currit ex eo ſāguiſ paucꝰ niger. Et accn̄t ei q ab eo morſus ē, tenebroſitas ocloꝝ, ⁊ dolor i viſceribꝰ, ⁊ ore ſtōci in ꝓmis, ɔ̄inde accn̄t clauſio oculoꝝ, ⁊ ꝓfūditas ſōni, ⁊ nō viuit vltra tertiā diei. Et cura eiꝰ ē ɔ̄ gn̄e curatiōis ſurdoꝝ, ⁊ iā diximꝰ eā.

De cornuta. Ca.XXVII.

Cornuta eſt genꝰ ſurdoꝝ, cuiꝰ lōgitudo ē ab vno cubito vſqꝫ ad duos: ⁊ ſſt ſup caput eiꝰ due eminētie, ſic̄ duo cornua. ⁊ color corpis eiꝰ eſt color cineris, ⁊ vēter eiꝰ eſt ſic̄ ſq̄me ſicce, dure, q̄ ſtridēt ſup terrā cū ſtrepitu, ⁊ dētes eiꝰ ſſt eq̄les nō recurui, ⁊ plimū eiꝰ eſt in locis arenoſis. Inqunt qdā, ⁊ de eis eſt genꝰ qɔ̄ noiať [h] puū ⁊ eſt ꝓpea ꝙ cornua eiꝰ ſſt breuia, aut iā ceciderūt cornua eiꝰ, ⁊ ē ēt puꝰ breuis: ⁊ ē [i] pl'is gn̄is, ⁊ ſilr noiať grece.

Signū morſus eiꝰ. Cap.XXVIII.

Sentiunť in locis morſus quaſi acꝰ, aut claui infixi in eis. Et dixerūt ɔtinuať corpi eiꝰ g̃uitas maxima, ⁊ inflanť [k] labia eiꝰ, ⁊ accn̄t ei vtigo, ⁊ tenebroſitas ocloꝝ, ⁊ ɔ̄ſtruiť rō. Et cura eiꝰ iteꝝ eſt cura ſurdoꝝ. Et qɔ̄ ei approprīať, eſt vt in potu deť ſemē raphāi cū vino: ⁊ ꝓpe qn̄ euomit cū eo. ⁊ qū euomuerit ɔfert ei cyminum indū: ⁊ ſiſamū ɔfert ei iteꝝ quē momordit, cū vino: ⁊ caſtoreū cū vino: ⁊ calamentū campeſtre cum vino: ⁊ ſemen raphani eſt mirabilis iuuamenti in eo. Et ponatur ſuper morſum ſal tritus confectus cuꝫ alkitran: aut cepe tritum cum aceto.

De ſpēte q dr̄ andriꝰ, ⁊ keduſu durꝰ. Cap.XXIX.

Hanc ſpentē qū eſt in aq̄ noiant greci andriꝰ. Et qn̄ habitatio eiꝰ eſt in cāpo, noiať keduſu, durꝰ, ⁊ ē minor q̄ꝫ aleſilati ſurda, ⁊ latioris [l] capitis, ⁊ ɔ̄terior, ⁊ nocibilior: ⁊ accidit ex morſu eius, vt incipiat morſus cū dolore vehemēti, ⁊ inflāmeť. deide fit viridis, ⁊ corrodit, ⁊ accn̄t morſo vtigo, ⁊ vomitꝰ [m] col'e fetide, ⁊ motꝰ iordinatꝰ ⁊ debilitas vtutꝫ, ⁊ moriť ſm plimū in hora tertia, ⁊ nō trāſit tertiaꝫ. Si aūt euadit, qm̄ eſt aquoſus, aut qm̄ cōplexio morſi eſt fortis, cōmittanť eum egritu

[a] A. Alia litera iuuenes ɔ̄teriores ſſt ſenibꝰ, ⁊ ex parte corporis

[b] A. calor augmētat calorē eiꝰ ⁊ acuitatem eiꝰ

[c] A. triſte

[d] A. turchorum

[e] A. eſt

[f] A. oſcitationē ſuccedentem ɔtinuam

[g] A. nauſeatiuū et

[h] A. Alia litera curtum

[i] A. hñs magnas maxillas ⁊ ꝓpt hoc noiatur maxillaris

[k] A. palpebre

[l] A. colli

[m] A. rei

dines a quibus forsitan non sanabitur.

¶ Cura. Cap.XXX.

a † A. Alia lfa surdis

Curatio eiꝰ ē cura cōis a †[ ] ⁊ illō qđ ei approꝑat, ē vt bibat de nuce cupssi mūdata cū gnis myrti, ō vnoqꝫ aureū vnū cū aq̄ mell, aut vio: ⁊ silr aristol. pōdꝰ. ʒ.ij. cū vio, aut cuꝫ aceto ꝯmixto: ⁊ silr succū prassij. Et ēplef cū calce, ⁊ olo, ⁊ calamīto mōtano, ⁊ corticibꝰ radicis q̄rcus, ⁊ sili/bus, singulr, ⁊ cōposite. Et de eis q̄ illis admiscenf est farina ordei.

¶ De hydra. Cap.XXXI.

Non dixi hydrā in summa, nisi qꝛ nō sum ꝯsidēs an ipsa, ⁊ andriꝰ sit vnꝰ, qū iā diūsificef ꝑ driuationē, ⁊ no/mē: sic cadit in scriptura ꝟmonū greco/rū, aut ꝟpēs aliꝰ. Uex locū ex q̄ hoc cō/siderat iā dixit narrās accn̄tia alia morsus eiꝰ: ⁊ di/xit ꝙ morsus eius egredif, ⁊ dilataf, ⁊ obfuscaf co/lor eius, ⁊ egredif ex eo humiditas nigra, plima, fe/tida valde: ⁊ ꝓlongaf curatio eiꝰ, ⁊ fit difficil quare oꝫ vt ꝯsideret aliꝰ a me in hoc, ⁊ cognoscat dispōnē eius vt ꝑmutef ad scđm ordinem serpentum.

¶ Sermo vniuersalis de morsu viperaruꝫ, ⁊ iudicio earum. Cap.XXXII.

Exteriores vipaꝝ, ⁊ draconuꝫ sunt ō eis, q sūt masculi. Femine vō sf incolumiores: ⁊ morsus qdē femine cognoscif ꝑ iuētionē fi/xionū pluum, q̄ꝫ duoꝝ dentiū in ꝑte in q̄ momordit, ⁊ egredif a ꝟncᵒ rei ex loco duoꝝ dētiū, aut dētiū pluꝫ, sanguis: ōinde virꝰ feruēs. Et fortas se icipit aq̄sus, ōinde spūosus, ōinde vt erugo eris: ⁊ tūc qdē ꝯuertif ad subam veneni, ⁊ colorē eiꝰ. Et dolet locus, deinde perambulat dolor eius: postea appet apa calīn, rubeuꝫ, habens bothor, ⁊ vesicas, sic ex adustiōe ignis: ⁊ q̄nq̄ꝫ ꝑambulat. ōinde fit viri/de illō apa ꝓpe morsuꝫ, ⁊ sb ore: ⁊ accidit in visceri/bꝰ inflāmatio, ⁊ in corꝑe b[rubedo] cū rigore: ōin/de sudor frīus, ⁊ corruptio coloris, decliuis ad viri/ditatē: ⁊ cōmotio vtiginis, ⁊ freq̄ntia ābelitꝰ, ⁊ nau/sea, ⁊ singultꝰ, ⁊ q̄nq̄ꝫ euomit humorē colicuꝫ, ⁊ dif/ficltas fit vrie, ⁊ g̃uaf caput, ⁊ q̄nq̄ꝫ aduēit ei fluxꝰ sāguinis nariū, ⁊ appet g̃uitas i dorso, ōinde sudor frīus, ⁊ trēor vehemēs, ⁊ sincopis. Et plimū qdē mo/rif in tribꝰ diebꝰ, ⁊ q̄nq̄ꝫ remanet vsq̄ꝫ ad septem.

b A. febris

¶ Curatio morsus viperarum cum eo qđ est sicut canon. Cap.XXXIII.

Considera radices cōes i curatione, ōinde fortior curatio ē ꝓpare ad tyriacā ō vipis: ⁊ qū tardaf, tc̄ posse ē, vt ꝯferat tyriaca mul/totiēs, ⁊ posse est vt nō ꝯferat. Nocumētū āt instrī ve/neni nō est malū, q̄m nā est q̄ vtif instrīs. c[Rei vō ex̄nee] non est posse vt vtaf eis nisi accidat cōmotio amboꝝ sil. Et si posse ē vti mltitudine d[somni] ⁊ vi/ni, fortasse excusat ab oi curatiōe: ⁊ silr cepe, ⁊ porri cū vino, si nō iueniūf allea. Et iā dixerūt qdā ꝙ v̄ga cerui assata, qū comedif, in dispōne ꝯfert. Et alhar/mel ē de medicinis libantibꝰ. Et silr g̃na citri. Et ō tyriacꝭ ꝓprijs eis fortibꝰ ē illa que. ℞. anisi e[suseni pōdus. ʒ.j. ⁊] pipis auf. iiij. corticis aristol. rotūde castorei f[amboꝝ] ān. auf. j. ꝯficianf cū vino, cuiꝰ dosis fit nux vna. Et iteꝝ myrrhe, ⁊ castorei, pipis, arsenici rubei oium ān. ʒ.ij. seminis aneti. ℥.ij. ꝯfici/anf cū vino. Et iteꝝ semē andacoche: ⁊ aristol. rotū/da, ⁊ ruta siluestris, ⁊ nō ē alharmel ꝟꝫ ꝙ existiaue/rūt qdā, imo ē spēs rute ipsiꝰ, Et oꝫ vt def butyꝝ ve/tus plimū, ei ꝓpe antiquuꝫ mltotiēs. n. libat butyꝝ

c A. Rebꝰ vero extraneis Alia litera Rebus vero ꝑ/pinquis

d A. allei

e A. pondus achsuta

f A. myrrhe omnium

solū, ⁊ sedeat in tina lactꝭ, ⁊ indicanf ei vigilie, ⁊ fiat vt deambulet, ⁊ balueef in q̄busdā horis, ⁊ in bal/neo faciēte sudare: ⁊ denf ei in potu coagula, ⁊ silia successiōe eoꝝ: ⁊ meliꝰ eoꝝ ē coagulū leporis recēs: ⁊ ipꝫ iteꝝ ē meliꝰ q̄ñ sumif in potu cū. iiij. ʒ. aceti vi/ni ꝑmixti cū eq̄litate: ⁊ coagulū cerui iteꝝ est bonū. Dixerūt qdā, si hō accipiat cepe siluestre, ⁊ masticet ipm, ⁊ deglutiat illō qđ currit ex eo, ⁊ emplef cum fece eius, non morief penitꝰ. Et qdam exꝑti fuerūt ius rane, ⁊ fuit iuuatiuū libans, qū cōmestū fuit. Et caro mustelle ꝯdita aceto, ⁊ sale, Et cancri marini. Et sāguis testudis marine. Et dixerūt qdā ꝙ i lapi/de, q noiaf lapis ꝟpētis, qum suspēdif, est sanatio.

¶ Reliq̄ potiōes laudate i morsu vipaꝝ. C.XXXIIII.

Dixerunt qdā apiū siluestre, ⁊ ē sumiriō ē bonū ad il/lud, ⁊ radix acori, ⁊ folia aristol. ⁊ ra/dix eiꝰ, ⁊ radix g[almaru alfesir, aut] alfesiresi, aut agaricū qđcūq̄ꝫ illoꝝ fue/rit, sumaf ex eo in potu cū vio dulci q̄ꝫtitas vniꝰ au/rei silr succꝰ anagal. s. auricule muris: ⁊ silr cyminū ꝑcipue mōtanū, ⁊ succꝰ caul, aut costi duo aurei cū duobꝰ obol pipis: aut radix buchormariē, aut sem̄ keisim, aut radix eiꝰ, ⁊ semē alharmel cū succo por/ri, aut succo h[cardui:] ⁊ iteꝝ coagulū leporis, ⁊ fa/rina herbi ꝓpe, ⁊ zinziber in lacte mulieris, ⁊ def i potu radix i[baucie,] aut harmel q̄ ē cognita i ꝑti/bꝰ k[frigoris] ⁊ ē vehemētꝭ iuuamēti, ⁊ cortex ari/stol. ⁊ radix alādacoche, Et qdaꝫ iā existiauerūt ꝙ qum turbith sumif in potu cū lacte dulci, est iuuati/uuꝫ valde, ⁊ lac l[alagiati] ⁊ existimo ipm esse ty/riacā alfarauia, ⁊ alkusaki ē iuuatiuū. Et iteꝝ ō eis q̄ dcā sf ad morsū vipaꝝ, ⁊ oium venenosoꝝ aialiū, est oppoponaci pōdus. ʒ.ij. cū aceto: ⁊ iteꝝ sumanf costi aure. iij. ⁊ gētiane. Et iteꝝ q̄ bona sf est stercus caꝑnū cōminutū in vino, ⁊ def in potu. Et oia incisi/ua acuta, ⁊ ꝓpe allea, ⁊ cepe, ⁊ porri, ⁊ raphanus, ⁊ aq̄ eoꝝ, ⁊ oia salita ꝓpe vēter mustelle, ⁊ scorpio as/satꝰ, ⁊ fel galli, ⁊ reliq̄ꝝ auiū. Et ō succis vehemētis iuuamēti sf succꝰ rute, ⁊ succꝰ folioꝝ maloꝝ, ⁊ succꝰ sansucci, ⁊ acetum ipsum de quo bulliantur. ℥. iiij. ⁊ dentur in potu, ⁊ succus extremitatum caulis naba/thi, ⁊ vrina hominis ꝟm ꝙ dicitur.

g A. Alia litera myrrhe ⁊ alfesera ⁊

h A. cardi

i A. albaza

k A. turchie

l A. albaie

¶ Emplastra deforis. Cap.XXXV.

Emplastra ista sf attractiua, q̄ administranf añq̄ꝫ ꝯpatio fiat: ⁊ sf fcā ex m[sauina,] ⁊ bac/cis lauri, ⁊ ex camemilla, ⁊ sq̄lla assata ꝓprie, ⁊ faria herbi oia illa singulr, aut cōmixta cū vino. Et emplatio cuꝫ caseo antiquo est bona vltima. Et emplatio cū gallina fissa ē bōa val/de vltima. Et silr cū carne vipe, ⁊ cū ranis scissis. Et ex oleis oleū laurinū, ⁊ oleū in q̄ decoq̄tur laurus.

m A. abel

¶ De serpentibus qui egredi faciunt sanguinem ex poris omnibus. Cap.XXXVI.

Sicut sūt Afudiꝰ, ⁊ sabrin: isti ꝟpē/tes sf mali, ⁊ qū mordēt disrū/punf pori, ⁊ meatꝰ oēs fluētes, ⁊ manā/tes n †[ ] ita ꝙ ex o[vlceribꝰ] ꝯso/lidatꝭ cū dolore ꝯtinuo, ⁊ vomitu sāgui/nis, ⁊ sputo sanguinis. Et sapiētes qdaꝫ dixerūt, ꝙ isti duo serpētes corꝑa hn̄t arenosa, ⁊ suꝑ corꝑa eo/rū sunt pūcta nigra, ⁊ alba: ⁊ lōgitudo eoꝝ ē lōgitu/do cornuti. Et dixerūt qdā ꝙ ipi sūt minores vipis: ⁊ capita eoꝝ, ⁊ ipsoꝝ caude sunt minuta, ⁊ sunt co/loris arenosi. Et q̄nq̄ꝫ sf nigri, ⁊ rubei, ⁊ albi, ⁊ sunt suꝑ eoꝝ capita sq̄me albe incise: ⁊ eoꝝ incessui ē stre/pitꝰ ꝑꝑ siccitatē corticū vētrium ipoꝝ ac si eēt strepi

n †. valde

o A. vulneribus

tus [a]⌈folioꝝ vge,⌋ꝛ sūt gnis mot⁹, eq̄liū dentiū, ꝛ hos narrāt cuȝ spēb⁹ qbusdā ordinis p̄mi. Et hoꝝ qdē s̄pētū morsus disrūpit poros, ꝛ meat⁹ nāles, faciēs ex eis manare sanguinē, ita ꝙ ex angul' ocl'oꝝ. ꝛ cōprimit in sanguine, ꝛ sputo sanguinis narium, ꝛ vomitu, ꝛ dolore in stomacho. Et dixerūt qdam ꝙ locus apostemat, ꝛ denigrat, ꝛ currit ex eo res pua aquosa, ꝛ soluitur venter, ꝛ constringit anhelitus, ꝛ difficultas fit vrine, ꝛ abscindit vox, ꝛ mollificāt mēbra, ꝛ vincit super corpus dispositio obliuionis, ꝛ accidit spasmus, ꝛ cadunt dentes, ꝛ moritur patiens.

¶De cura. Cap.XXXVII.

Cura eoꝝ ē prima cure alaslet, ꝛ viperaꝝ, inq̄ȝtū dat eis in potu vinū plimū, ꝛ euomāt sup ip̄m p⁹ cibationē cū eis q̄ s̄t sic [b]⌈oua tarica⌋ꝛ pisces saliti, ꝛ alia, Et iteret sup eos vōit⁹, dinde comedāt p⁹ illō panē, ꝛ pisces positos sup prunas, ꝛ comedant vuas passas, Et semē raphani iteꝝ est ex eis q̄ ꝯferūt ipsis: ꝛ p̄p̄e cū vino: ꝛ succus papaueris cū radice lilij celestis cum vino: Et q̄nq; ꝯfert eis albugo oui cū vino. Et ꝯfert eis inq̄ȝtū est [c]⌈expulsio⌋sanguis empl'atio cū portulaca, ꝛ farina ordei aut folijs vit̄ ꝯcoct̄, aut arnoglossa, aut gallis. Et ex eis q̄ retinēt sanguinē p cauteriū sunt porri, ꝛ vrtica, ꝛ ruta cū farina ordei, ꝛ albumine oui.

¶De faciente sitim. Cap.XXXVIII.

Dixerūt ꝙ s̄pētis faciēt̄ sitim lōgitudo ē palmi vnius: et sup [d]⌈corp⁹⌋ei⁹ sūt vestigia nigra, plima: ꝛ caput ei⁹ puuȝ, ꝛ collū ipsi⁹ grossuȝ, ꝛ incipit creatura ei⁹ ex collo grosso vsq; ad caudā subtilē. Et dixerūt qdā ꝙ hic plimū est in regiōe [e]⌈lokiati, ꝛ assim⌋ꝛ forma ei⁹ est forma vipe, ꝛ color postremi ei⁹ vsq; ad caudas est ad nigredinē decliuis, ꝛ incedit q̄tiendo caudā suā. Et dixerūt qdā ꝙ est in litorib⁹, ꝛ dixerūt ꝙ accidit morso ab eo vt adurat vēter ei⁹, ꝛ inflāmet, q̄re nō sanat ex aq̄, immo nō cessat bibere absq; exitu alicui⁹ rei p vrinaȝ, aut sudorē, ita ꝙ inflat vēter ei⁹ totus, ꝛ currit aq̄ in venas ipsius.

¶De cura. Ca.XXXIX.

Regimē eoꝝ post cōe regimē, est indesinēter facere eos bibere oleū plimū, ꝛ euomē: dinde clisterizat eos cū eis q̄ educūt feces, ꝛ humiditates, ꝛ trahūt aquā ad iferiora: ꝛ vt dentur diuretica, sicut decoctio apij, ꝛ spice inde, et cinamomi, ꝛ assari, ꝛ siseleos, ꝛ petroselini, ꝛ siliuȝ: ꝛ empl'et exteri⁹ cū sale, ꝛ calce, ꝛ oleo: ꝛ empl'atio, quā dicemus ad morsum canis rabiosi confert.

¶De cafezati, ꝛ altararati. Cap.XL.

Isti s̄pētes s̄t pui, breues, minuti, q q̄nq; occl'tant in arborib⁹, insidiātes vt p̄ijciāt se ip̄os ad illuȝ q trāsit p eos, ꝛ exeunt p̄cedētes ad eū. Et ego qdē dico ꝙ vidi gen⁹ hoꝝ s̄pētū i ptib⁹ de hesten, et s̄t ad rubedinē ꝯcliues, ꝛ s̄t [f]⌈cali⌋valō. Et dixerūt accidit ex morsu eoꝝ dolor vehemēs, ꝛ [g]⌈ptrāsit⌋ i totuȝ corpus, si fuerit de gn̄e q̄ vidi, ꝛ accidit ex eo mors. Et dixert cura eoꝝ ē cura cōis, ꝛ cura vipaꝝ.

¶De saliente ad duas partes. Cap.XLI.

Dixerūt qdam s̄pentē cui⁹ nomē ankesimē, ꝛ dixerunt ꝙ ipse, est saliēs ad duas ptes, veꝝ ego n̄ verifico, ꝙ ipse sit saliēs, aut alius, aut ipsi narrauerunt eum, ꝙ due extremitates eius sunt equales in grossitudine, ꝛ equales medio, ꝛ existimo ꝙ hic est ille quē vidi in veritate.

¶[h]⌈Illicinus, ꝛ est durissos. Cap.XLII.

Iste habitat in [i]⌈illicib⁹⌋ꝛ accidit ex morsu ei⁹ excoriatio cut̄ eius quē mordit, ꝛ excoriatio cut̄ illi⁹ q p̄miscet ei, ꝛ curat ip̄m, ꝛ hȝ odorē malignū [k]⌈mortificās eū q p̄n̄s ē morti ei⁹ siue sit ledēs siue n̄ ledēs.⌋Et accn̄t ex eo iteꝝ accn̄tia morsus vipaꝝ.

¶De cura. Cap.XLIII.

Cura ipsi⁹ est cura vipaꝝ, ꝛ ꝯfert eis p̄p̄e bibere aristol'. lōgā cū vino, ꝛ sil'r [l]⌈albādal coctā⌋ꝛ aphodilli radicē ꝛ vinū [m]†⌈ ⌋

¶Miliares. Cap. XLIIII.

Serpētū hui⁹ gn̄is color pp citrinitatē suā ē q̄si color milij. Et accn̄t ei quē mordēt accn̄tia malarū vipaꝝ: ꝛ cura: eoꝝ est cura illa.

¶Serpēs noiat⁹ scisetati. Cap.XLV.

Color ei⁹ silis ē saliēti ad duas partes, s; ille ē ꝯterior, ꝛ accn̄tia eius sunt illa. Et cura eius est illa cura.

¶Serpens aracis, vel aspis habens colores diuersos. Cap.XLVI.

Quidā dixerūt ꝙ ē malign⁹, interficiēs in die scd̄o, cū corrosiōe epatis, ꝛ ꝯfractione itestinoꝝ. Et curatio eius est curatio vipaꝝ prauarum.

¶Serpens triscalis. Cap.XLVII.

Arratū est de hoc, ꝙ ei⁹ accn̄tia silia sūt accn̄tib⁹ vipaꝝ, veꝝ sunt cū inflatiōe loci morsus, ꝛ vesicis, ꝛ duritie appente, ꝛ cursu hūiditat̄ sanguinee, nigre ex illo loco, ꝛ accn̄t ei alteratio rōnis, ꝛ tenebrositas visus, ꝛ spasm⁹ mortificās. Et cura ei⁹ ē cura vipaꝝ. Et ego q̄ dixi hūc s̄pētē in h̄ loco existimatiue, ꝛ n̄ nosco eū, neq; ordinē ei⁹, neq; ip̄i⁹ gen⁹ cū ꝯificatiōe, ꝛ neq; scio an iste sit in iteratiōe, an nō.

¶Famusus. Cap.XLVIII.

Dixerūt morsus ei⁹ ē silis morsui vipaꝝ, s; accn̄t carni ei⁹ q morsus ē ab eo, corruptio, ꝛ mollificatio, sic̄ accidit ei q hȝ hydropisim, et accn̄t ei p̄fūditas soni, ꝛ obliuio, ꝛ egritudines i epe, ꝛ [n]⌈ieiuno, ꝛ colon.⌋Et s̄monē qdeȝ in h̄ s̄pēte attuli s̄m existiatiōeȝ in h̄ loco, sic̄ s̄monē ꝯ illo q ē an̄ ip̄ȝ: ꝛ fortasse n̄ ē hui⁹ ordis, imo ē ordinis putrefaciētium. Et cura ei⁹ est cura viperarum.

¶De amiudutus, ꝛ canharus. Cap. XLIX.

Dixerūt qdā ꝙ lōgitudo cuiusq; hoꝝ s̄pētū ē vsq; ad cubitū, ꝛ color eoꝝ ē color arene, ꝛ sup corpora ipsoꝝ s̄t vestigia. Dixerūt ꝛ accn̄t ei quē mordēt dolor vehemēs loci morsus, ꝛ ap̄a maximū, ꝛ currit ex eo vir⁹ [o]†⌈ ꝛ⌋ interficiunt in tertio, ꝛ [p]⌈mora eius⌋post septimuȝ.

Curatio eorum. Cap.L.

Dixerūt ꝙ curatio eoꝝ ē curatio cōis: ꝛ ē ei⁹ p̄p̄uȝ dare in potu castoreū, ꝛ cinamomū, ꝛ radicem cētauree, de q̄cūq; istoꝝ fuerit. ʒ.ij. cuȝ vino. Et ꝯfert eis radix aristol'. ꝛ p̄p̄e lōge iuuamētuȝ maximū. Et sil'r radix [q]⌈assoasir⌋ꝛ succ⁹ ei⁹ p̄pūe, ꝛ radix gētiane. Et ꝯferunt eis ex empl'is mel decoctum, ꝛ exiccatum, ꝛ tritū: ꝛ radices gnatoꝝ: ꝛ sil'r centaurea, ꝛ semen lini, ꝛ lactuce, ꝛ semen harmel, et volubilis, ꝛ ruta siluestris: ꝛ ꝯferunt eis emplastra appropriata vlceribus putridis.

a A. cannarum
b A. altharich
c A. fluxus
d A. caudam
e A. lubie ꝛ syrie
f A. pernitiosi
g A. ap̄a calidū Alia litera ꝛ vlcus
h A. Quercin⁹ ꝛ est durissos
i A. locis vbi sūt q̄rcus multe.
k A. iducētē scotomiā ei q ip̄m interficit, siue sit venenosus, siue non venenosus.
l A. andachocha
m †A. ꝛ empl'et cuȝ fructu glandium.
n A. Alia litera ꝛ scotomia ꝛ singultus
o †A. Alia litera sāguineū ꝛ accidit ei dolor i ventre ꝛ mirach clamosus, ꝛ est ex his que
p A. non morat
q A. alsusafara

¶Serpēs noiatus selsir, ⁊ ē putrefaciēs. Cap.LI.

Existimauerūt qdā ꝙ sꝫ serpētes, q sūt in regiōib⁹ [a] [assem] ⁊ i egypto, hn̄tes lata capita [b] [pua,]colla, curtas caudas, vētres rotūdos, ⁊ nō sꝫ sup eoꝝ capita linee, ⁊ sq̄me, sꝫ sup corpa eoꝝ sūt linee diuersi coloris: ⁊ qū incedūt nō [c] [rectificāt]imo ɔbunt, ⁊ accīt ei quē mordēt, apa dolorosum, ⁊ putrefactio toti⁹ corpis p⁹ ɔtritiōez ei⁹, ⁊ capilloꝝ cāus. Et qñꝫ festinat putrefactio pdēs illō qō sanuꝫ est, ⁊ sunt qsi spēs vipaꝝ. ¶De cura. Cap.LII.

Oportet vt sit cura eorum cura cōis: ⁊ cura media cure vipaꝝ: ōinde curatio eius qō accidit ex morsu eoꝝ ō dispōnib⁹, ⁊ accidētibus.

¶De spēb⁹ ṡpētū q nocēt qñ mordent p vuln⁹, nō p venenū de q̄ sit curādū, ⁊ sꝫ ṡpētes magnoꝝ corpoꝝ valde. ¶De dracōe. Cap.LIII.

Dixerūt minoꝝ spēꝝ draconū, ſm ꝙ dixerūt qdā, ē qnqꝫ cubitoꝝ, magni vō sūt.xxx. cubitoꝝ, ⁊ supra. Dixerūt ⁊ sꝫ dracōi duo oculi magni, ⁊ sub mādibula inferiore ē eminētia sicut mētū, qre sunt ei dētes plimi. Et dixerūt qdā ꝙ ipsi m̄ltiplicanꝫ in ptib⁹ nubie [d] [ ]. ⁊ indi sꝫ maiores, ⁊ illi de nubia q sꝫ in regiōe [e] [asie] sꝫ vsqꝫ ad q̄tuor cubitos: ⁊ indi sꝫ magni valō. Et dixerūt de illis sꝫ qs diximus: ⁊ hn̄t facies citrinas, ⁊ nigras, ⁊ sꝫ eis ora vehemēt amplitudinis, ⁊ supcilia coopiūt oclos eoꝝ, ⁊ sup colla eoꝝ sꝫ sq̄me. Et in oi mādibl'a sꝫ tres dētes. Et ego dico ꝙ iā vidi quēdā bui⁹ gn̄is, sup collū cui⁹ in latitudine ɔscēdente erāt pili grossi. Dixerūt, ⁊ accidit ex morsu eoꝝ dolor pu⁹, ōindeiflāmat: ⁊ masculi eoꝝ sūt deteriores feminis. Et dico ꝙ iam vificatū est, ꝙ in regionib⁹ alijs ab india, sunt dracones magni valde. Et dixerūt cura eoꝝ est cura vlceꝝ malorum tantum.

¶Albedisimon persin. Cap.LIIII.

Videtur ꝙ sit iste de gn̄ib⁹ draconū, ⁊ dixerūt ꝙ illi queꝫ mordet albedisimō, accīt ea ꝙ accīt religs morsib⁹ draconū. Sꝫ dixerūt ō dracōib⁹ eoꝝ dētes sꝫ vehemētes. Et ō pꝓpetate ei⁹ ē ꝙ [f] [carminat carnē, qre effodit eā]q̄zobzeꝫ magnificaꝫ tiorin vulnē ei⁹: ⁊ idiget curatōe vulneꝝ maloꝝ valde. ¶De morsu dracōis marini. Cap.LV.

Dixerūt liniaꝫ morsus ei⁹ cū sulfure, ⁊ aceto: ⁊ dixerunt ɔferūt ei adeps crocodili emplāta, ⁊ piscis noiat⁹ tricla, ⁊ plūbū qñ fricaꝫ sup ipꝫ, iuuaꝫ eo. Et medicine q̄s scribem⁹ i cap. rutele, ⁊ pꝓpe tyriaca pma. Et albedarūgi bibitū ⁊ emplatū ɔfert ei. ¶Barē carmē. Cap.LVI.

Dixerūt qdā arabes sapientes, ⁊ existimo ꝙ sꝫ de gn̄e draconū marioꝝ, aut alioꝝ, q̄s ābos noiauit semurio ille sapiēs, dicēs ꝙ accidit ex morsu eoꝝ illud qō accidit ex morsu vipaꝝ. Et silaꝫ ꝙ sit cura eorum cura viperarum.

¶De alhatraꝫ ⁊ bauden. Ca.LVII.

Dixerūt quē mordēt alhatraꝫ, ⁊ baudē, accīt ei dolor vehemēs, ⁊ ſritas plima, ⁊ stupor, ⁊ mors pculdubio, ⁊ pueniat ad h̄ vt sit ei⁹ cura ſroꝫ veneṅoꝝ. Dixerūt qdā, oꝫ vt embrocenꝫ morsus ei⁹ cū aceto tepido, ⁊ ēpleꝫ loc⁹ cū folijs lauri, ⁊ iungaꝫ cū oleo costio, ⁊ ol'o ō piretro, ⁊ q̄ silanꝫ eis ex olijs i qb⁹ ē vt⁹ sqlle, ⁊ vitice. Et vō q̄ i potu dāꝫ eis sꝫ vt [g] [succ⁹]folioꝝ lauri cū aceto: ⁊ aniudē cū ruta: aut sumāꝫ myrrhe, et pipis, ⁊ rute ptes eq̄les, c⁹ dos sit aure⁹ vn⁹ i vio. Et tyriaca pma dcā i cap. rutele.

¶Tractat⁹.iiij. ō morsu hois ⁊ q̄drupedū. Cap.I.

Dicā in hoc tractatu lesiones morsus hois, ⁊ morsus canis, et leporis, et filium, et morsus canis rabiosi, et lupoꝝ, et crocodili, et morsus simij, et morsus mustelle, ⁊ mōs⁹ alcale, ⁊ mugali.

¶Sermo vl'is de curatione morsus. Cap.II.

Deterior morsus ē ille, q ē a ieiuno, siue sit hō, aut n̄ hō. Et q vult curare morsuꝫ, oꝫ vt ponat in pmis sup morsū pānū ifusuꝫ in ol'o, aut inūgat abstergēdo cū ipo ol'o: ōinde sit [h] [et]pseqꝫ ipꝫ itētio [i] [et]empleꝫ cū eis, q sꝫ sic mel, et cepe, et fabe masticate, [k] [et]crude sic sꝫ: illō eni ē mirabile i hac re. Et iteꝝ vinū coctū, et [l] [lithargyrū]. Et emplatio cū [m] [oleo]horobi ē mirabil'. Et si vꝫ i eo corruptio mūdificeꝫ pus cū suctōe [n] [ve tosaꝝ]aut medicamine [o] [acuto]et dimittaꝫ dōec faciat pus. Et ɔsidereꝫ, et tc̄ si vꝫ in suppuratiōe ei⁹ putrefactio, tc̄ sciꝫ ꝙ mūdificatio, et attractio lesionis nō fuit vltia q̄re cureꝫ cuꝫ attractiuis fortib⁹, q̄ dixim⁹ i cap. morsus ṡpētū. Et si nō fuerit in [p] [morsu corruptio], pꝓhibeaꝫ apatio, et ɔsolideꝫ vuln⁹. Et ō meliorib⁹ vnguēt ad morsū, et ifixiōes vnguiū auium, et spinaꝫ, et filium, est vngnentū nigꝝ administratum post exctionez malitie, si ea indigeꝫ, et post ablutionem cum aqua, et sale.

¶Morsus hominis, in homine. Cap.III.

Donanꝫ super morsum: qum accidit vt⁹ sit vehemēs, cepe, et sal, et mel die, et nocte: deinde cureꝫ cū vnguēto nigro facto ex adipe, et cera, et oleo, et albeꝫard. est. n. meli⁹ emplm̄ ad illō qō morsum est. Et silꝫ cinis ɔfectus cuꝫ aceto et melle, [q] [ ]et iteꝝ minutū tus cū vino, et ol'o. Et iteꝝ ossa vituloꝝ adusta vsqꝫ q̄ albisceꝫ ɔfecta cū melle. Et iteꝝ sal tritū cū melle. Aut myrrha, et gūmi albotin vulnē iā repleto aneto sicco, adusto, et liniaꝫ cū eo, et ligeꝫ. Et liniaꝫ sup ipm iterū cinis cauliū. Et qñqꝫ accidit ex morsu hois, et pꝓprie ieiuni [r] [accipientis medullas gnoꝝ pparatas] ad corruptiōeꝫ, et pꝓpe lētes [s] [corruptio.]q̄re opꝫ, vt inungatur morsus cum oleo, abstergendo: ⁊ emplastreꝫ ex radice feniculi cum melle, aut farina fabaꝝ cum aq̄, et aceto: et pmuteꝫ emplm̄ omni vice.

¶Morsus canis domestici non rabiosi: morsus similiter adib, et filium. Cap.IIII.

Sit singularis curatio illi⁹ ex eis q̄ diximus in cap. vl'i, et in curatōe morsus hois: et fortasse sufficit vt aspgaꝫ locus stati aceto: et ɔquasseꝫ māu m̄ltoties: ōinde ponaꝫ sꝫ ipꝫ nitꝝ cū aceto, et renoueꝫ sꝫ ipm oib⁹ trib⁹ dieb⁹, et pꝓpe qū timeꝫ malitia rabiei. Et qñqꝫ sufficit vt cureꝫ cū cepe, et sale, et ruta, et fabis, et amigdal amaris cū melle, aut arnoglossa cū sale, et folijs cucumeris, et citrolli, et calamēto ɔtrito cū vio. Et iteꝝ epithia sꝫ ipꝫ cū lithargyrio: et pꝓpe qū ē il'ic iflāmatio vehemēs cū farina horobi cū melle. Et ex ill' q̄ ɔferūt ei ē origanū cāpestꝫ cū sale, et melle. Et almuri [t] [resolutū cū aceto]ligdo]dimissū dieb⁹ aliq̄tet h̄ qdē ɔfert oib⁹ pml.

a A. Syrie
b A. subtilia
c A. eleuanꝫ vel erigunꝫ in sursum recto.
d † A. ⁊ indie.
e A. asie
f A. facit carneꝫ fetidam q̄re fetida efficitur illa litera carnē facꝫ fetidā cum suo morsu
g A. decoctio
h † A. non
i —— A.
k —— A.
l A. merdasengi
m A. farina
n A. aut cum ventosis
o A. attrahente
p A. mēbro corruptio cū apate
q † A. ⁊ cepe
r A. comedētis grana pparata
s A. dispō mala
t A. ꝓparatū cū aceto aut acetū in quo dissolutum fuerit sal

¶ a [Morsus]can] rabiosi: ꝛ adib rabiosi: ꝛ b [mustelle rabiose: ꝛ alioꝝ de illis, que dicunt.]Cap.V.

Accidit cani rabies, q̄ est cōuersio sue cōplonis ad c [malitiā malā,]malignā, venenosā. Et accidit ei hec ꝯuersio, aut ex aere, aut ex cibis ꝛ potib⁹: Ex aere vō qm̄ calor vehemēs adurit hūores ei⁹, q̄re fit rabiosus in autumno: aut ꝯgelat frigus vehemēs sanguinē ei⁹, faciēs ip̄z decliuē ad d [nigredinē,]q̄re fit rabiosus in vere. Ex cibis vō, ꝛ potiōib⁹, qm̄ lābit e [in sanguine iterfectoꝝ]ꝛ comedit ex cadauerib⁹, ꝛ bibit ex aq̄s putridis, q̄re f [implet melia putrida]q̄ꝓbrē accidit iteꝝ creature ei⁹, vt varieт: ꝛ accidit ꝯploni eius, vt alteret, sicut accidit leprosis. Et qn̄q̄ ap̄at corpus ei⁹, ꝛ ꝯuertit color ei⁹ ad cinereitatē, ꝛ addit pseuerantia in causis corruptiōis ei⁹: ipse nāq̄ famē patit, ꝛ nō comedit, g †[ ]ꝛ nō bibit aquā: ꝛ qn̄ obuiat aq̄, timet ex ea, ꝛ abhorret eā, ꝛ qn̄q̄ horripilat ex ea, ꝛ tremit, ꝛ h [multiplicat horripilatio ꝛ]est in cute faciei sue imo qn̄q̄ morit ex ea timendo, ꝛ ꝓprie in fine rei sue. Et accidit ei multitudo tenebrositat̄ oculoꝝ, ꝛ est semꝑ solitari⁹, ignar⁹, non cognoscēs dn̄m suum, ꝛ videbis eum rubeū oculos vehement̄ aspect⁹, ꝛ horribilis: ꝛ extrahit linguā, ꝛ currit saliua spumosa, ꝛ fluit i [nasus]capite ei⁹ iam dimisso, ꝛ aurib⁹ ei⁹ mollificat̄, q̄re mouet eas ambas: ꝛ iā k [curuatū est dorsum, ꝛ inclinat dorsū ei⁹ ad lat⁹, q̄re vt iam tort⁹ ad lat⁹, ꝛ ad supiora, et ad lat⁹: Et si firmat cauda ei⁹:]ambulat timidus, decliuis q̄si sit ebri⁹, tristis, angustiosus, ꝛ preceps fit in omni passu. Et qum appet ei forma, currit cōtra illā, inuadēdo ipsam, siue sit paries, aut arbor, aut aial: ꝛ l [paꝝ parificat]inuasio ipsi⁹ cum ei⁹ latratu ad illud qd̄ inuadit, s̄m ꝯsuetudinē canū, immo est tacitus, sq̄lidus, ꝛ quādo latrat m †[ ]videbis canes fugere a via ei⁹, ꝛ fugiūt ab eo ip̄o lōginquo. Qd̄ si fiat pn̄s alicui eoꝝ, repēte blandit ei, ꝛ obediēs fit inter man⁹ ei⁹, ꝛ conatur fugere ab eo. Et n [adib]deterior ē eo. ꝛ silr̄ o [qui de lupis]est in q̄ātitate ei⁹, ea que diximus.

¶ De narratione eorum que fiunt rabiosa preter ea que diximus. Cap.VI.

Dicitur ꝙ vulpes fit rabiosa, ꝛ mustella fit rabiosa. Et dixerunt qdā, ꝙ qdā mulli rabiosi facti sūt, ꝛ momorderūt dn̄os suos, ꝛ icurrerūt maniā, q̄ accidit ex reliq̄s rabieb⁹.

¶ Dispōnes ei⁹ quē mordet can] rabiosus. Cap.VII.

Cum canis rabiosus mordet hoīes, nō videt nisi vuln⁹ hn̄s dolorē, sicut reliqua vulnera: deinde appent sup ipsos post dies aliq̄t, aliqd de cogitationib⁹ corruptis, ꝛ somn⁹ corrupt⁹, ꝛ dispositio q̄si ira, ꝛ murmuratio, ꝛ cōmixtio rōnis, et rn̄sio absq̄ eo qd̄ q̄rit ab eo, ꝛ vides spasmari extrema ei⁹, ꝯhēdo ea ad se, ꝛ refugit lumē, ꝛ salt⁹ velaminis, ꝛ singultus, ꝛ sitis, ꝛ siccitas oris, ꝛ fugit ex p [pressura, ꝛ amat accēsionē luminis:]ꝛ qn̄q̄ abhorret lumen, ꝛ rubēt mēbra ei⁹, ꝛ ꝓp̄e facies eoꝝ, ꝛ raucescūt voces ipsoꝝ, ꝛ plorāt q [in timore aq̄ ꝛ humiditatū,]ꝛ q̄tiēs approximat eis aq̄ imaginat canē, q̄re timēt ex eo: ꝛ qn̄q̄ nō terrēt, imo nauseāt eā, ꝛ qn̄q̄ diligūt volutari in terra. Et qn̄q̄ accidit eis ꝓiectio sꝑmat̄ sine ꝯsiderio, ꝛ ꝑducit ꝓculdubio ad spasmū, ꝛ cuꝫ: ꝛ qn̄q̄ ꝑuenit ad sudorē frm̄, ꝛ sincopim, ꝛ mortē: ꝛ qn̄q̄ morit ante has dispōnes sitiendo: ꝛ qn̄q̄ desiderat aquā, deinde ꝓclamat ex ea, qum obuiat ei: ꝛ qn̄q̄ sorbet ex ea, q̄re strangulat ꝑ eā, ꝛ morit: ꝛ qn̄q̄ latrat sic̄ canis, ꝛ q̄si sit cū eo raucedo: ꝛ qn̄q̄ abscindit vox ei⁹. Et fit sic̄ apopletic⁹ nō valēs tollerare vt clamet. Et qn̄q̄ mingit r [pinguedinē in q̄ sunt]res carnose mirabiles, q̄si sint aialia, ꝛ q̄si canes pui. In plib⁹ vō dispōnib⁹ est vrina ei⁹ subtil', ꝛ qn̄q̄ mingit nigꝝ, ꝛ aliqn̄ retinet vrina ei⁹, q̄re penit⁹ mingere nō valꝫ, ꝛ vēter ei⁹ s̄m plimū est sicc⁹. Et de mirabilib⁹ dispōnib⁹ ei⁹ est, ꝙ ipse est ꝓmpt⁹ ad mordēdū hoiem. Qd̄ si momorderit hoiēꝫ post cōmotionē suā, accidit illi hoi illd̄ qd̄ accidit ei, ꝛ silr̄ s †[ ]ex sup̄fluitate cibi ei⁹ fit illd̄.]Et nō territ⁹ ē aliq̄s eoꝝ ex aq̄, q̄ euasit ꝑ curatōēꝫ, aut absq̄ ea, ꝓp̄e qū vidit faciē suā in specl'o, ꝛ n̄ cognouit se ip̄z: aut cui i eo imaginat⁹ est canis: nisi duo viri: ip̄i nāq̄, s̄ꝫ ꝙ existimāt ꝑmi, vixerūt i hꝯ dispōne: Et ip̄e qd̄ can] n̄ momordit eos ābos: imo n̄ momordit eos ābos, nisi hō quē can] rabiosus momorderat. An̄ vō terrorē ex aq̄, cura ei⁹ est ꝓpinq̄. Et qn̄q̄ interficit inter ebdomadā, ꝛ silia vsq̄ ad sex mēses. Et spatiū tpatū est.xl.dies, Et dixerūt qdā, ꝛ non creditū est, qn̄q̄ terret post septē annos. Dixerūt qdā, ꝛ ē sic̄ ruffus, nō terent ex aq̄ ꝛ diligūt volutari i t'ra, nisi qm̄ ꝯplones eoꝝ t [iam dilexerūt siccitatē]q̄re abhorrēt ꝯriū ꝯplonis, ꝛ diligūt ꝯueniēs: ꝛ ad hūc s̄monē n̄ ē ꝯclinatio. v [Decliatio. n. ad illd̄, qd̄ ꝯuenit ꝯploni ꝓpinq̄, ē ex eis ad q̄ nō currit.]Et sanior] dispōnis queꝫ momordit h̄ can] ē ille, ex cui⁹ morsu plimum x [ ]currit. Et propter illd̄ quādo mingit post potum medicinaꝝ tyriacalium sanguinem, securatur ex timore aque y [scias ergo.]

¶ Drīa int' morsū canis rabiosi, ꝛ n̄ rabiosi. C.VIII.

Quādoq̄ꝫ mordet hoīes canis, ꝛ nō aduenit affirmatio forme ei⁹, ꝛ ꝯificatio dispōnū ei⁹, ꝛ indiget curatiōe ei⁹. Et curatio qdē ei⁹ inq̄ꝫtū ē vuln⁹, ē ꝯsolidatio: ꝛ inq̄ꝫtū ē morsus canis rabiosi, est saniositas, ꝛ aptio. Nā si ꝯsolidat, ē i ea ꝯditio: q̄re idiget illd̄ signo, ex q̄ ei⁹ dispō cognoscat. Et ex eis que dixerūt in hoc, ē vt sumat nux regal': aut alia, ꝛ ponat sup vulnus, ꝛ dimittat sup ip̄z vna hora, deinde sūat, ꝛ ꝓpitiat galline, tūc si renuit eā, canis ē rabiosus: ꝛ si cōedit eā, ꝛ morit, tc̄ canis iteꝝ ē rabiosus. Et sumat frustū panis, ꝛ liniat cū eo, qd̄ currit ex illo vulnē, siue fuerit sāguis, siue nō sanguis, ꝛ ꝓijciat canib⁹. Et si renuūt ip̄m, tc̄ morsus ē morsus canis rabiosi. Et dixerunt ꝙ de signis ei⁹ ē, q2 qn̄ fundit sup ip̄z aq̄ f'ra, calefit corp⁹ ei⁹ successiōe ei⁹: ꝛ dico hoc signū est non ꝓpriū.

¶ De cura. Cap.IX.

Oportet in ꝑnc° rei, vt nō dimittas vuln⁹ ꝯsolidari, immo dilata, ꝛ api, si n̄ fuerit amplū ꝛ fac cū eo de suctiōe, ꝛ positione vētosaꝝ qd̄ dcm̄ ē tibi in cap. morsus s̄pētū. Et min⁹ in q̄ nō opꝫ ꝯsolidari vuln⁹, ē spatiū.xl.dieꝝ. Et si traxeris i ꝑn°, deinde nō ꝯsolidaueris, facies opatōēꝫ iuuatiuā valde. Et si error iā ceciderit, ꝛ ꝯsolidatū ē, tunc opꝫ vt po z [ꝯuertat,]ꝛ ad vltimū ꝑueniat in eo. Et oꝫ vt po nas sup ip̄m de apitiuis, qū z [ꝯsecut⁹ fueris ip̄m]ꝯ nas sup ip̄m de apitiuis, ꝛ em ꝑmis dieb⁹: sic̄ st̄ oppoponacū, ꝛ nux, ꝛ allea: ꝛ em pl'ꝫ d̄ pice, ꝛ oppopōaco, ꝛ aceto, ꝛ sūat aceti kist.j. ꝛ oꝫ vt sit acutū, ꝛ pic] lb.j. ꝛ oppopōaci.ℨ.iij. ifūdat oppopōacū i aceto, dōec resoluat, deinde misceant oia. Et fortasse sufficiūt allea, ꝛ cepe. et eruca iteꝝ, ꝛ sicla, ꝛ altit ꝯposita, ꝛ simplicia. Et cū sicla iteꝝ qn̄q̄

a A. Qualitates seu ꝯdictiones
b A. babuini rabiosi ꝛ alioꝝ aialiū rabiosorum.
c A. melancolicitatem
d A. melancolicitatem
e A. ꝛ cōedit ex sanguine aialiū decollatoꝝ iam corrupto
f A. declināt humores ei⁹ ad melācoliā putridā
g† A. Alia litera ꝛ sitit
h A. plurimum tremoris
i A. ex naso res nocens spissa
k A. Alia litera fit cauda ei⁹ hn̄s pilos eleuatos ꝛ sparsos
l A. raro fit propinqua
m† A. vidēs latratum ei⁹ raucū ꝛ
n A. aldib
o A. qd̄ de aialibus rapacibus ꝛ de abenaui
p A. m'ltitudine gentiū ꝛ diligit solitudinem, et esse solitarius
q A. ꝛ in fine icipiūt timere ex aq̄ ꝛ ex hūiditatib⁹ Alia litera raucescūt voces ipsoꝝ deinde cadūt i timorē aq̄ ꝛ humiditatum
r A. rem in q̄ apparent
s† A. qd̄ sup̄fluit ex aq̄, aut potu quē ip̄e bibit et qd̄ sup̄fluit ex cibo quē ipse comedit opant̄ illd̄ in eo q̄ ex ambob⁹ assūpserit vel comederit
t A. confirmate sunt in siccitate
v A. qm̄ declinatio ꝯplonis extra nec ad id qd̄ ei ē ꝯueniēs seu ꝯsile est ex eis q̄ non hn̄t radicem seu veritatem.
x† A. sanguinis
y —— A.
z A. apertio vel scissio fiat
ꝛ A. occurris ei

ponit enula. Et fortasse necessariū erit tibi vt vtaris medicinis corrosiuis, sicut ē alcalcadicō: deinde cōpariter adhibeat butyꝝ. Et ex dilatātibꝰ quidē est vt sumant salis ptes.iij.salis ammoniaci ptes.ij.calcadis ptes viij.sqlle assate ptes.xvj.rute ptes.iiij.coralli ptes. x.eris adusti ptes.iiij.floris eris ptes.iij.semis pra/sij ptes.ij.ponat sup ipm cribellatꝰ cū orali. Et ne/cessariū ē in pncipio facere, vt ipse sudet ex eis, qbꝰ poſſe est ex ambulatiōe, ⁊ balneatiōe. Et nō oꝫ vt ꝓ/peres in diebus pmis ad euacuātia, sꝫ occupare in tra hēdo ad exteriora: nā euatio qñ adiuuat ad hoc vt venenū penetret ad ꝓfundū, ⁊ ꝓhibet attractionem eiꝰ ad exteriora. Et qm ipsa trahit humores ad inte riora, tūc trahit cū eis venenū. Qum ergo trahis qd ti bi poſſe est post duos dies, aut tres, tūc occupare in euacuādo, qd iā forsitā [a] ⌈penetrauit. Et si fcā non fuerit attractio, ⁊ acciderit negligētia, tūc euatio in ea hora erit magis ⌋necia: ⁊ melius est vt sit fortior. Et si videris repletiōeꝫ [b] ⌈augmētatam ⌋stoma. ⁊ si nō tūc nō. Et qum stomas, tūc nō dimittas eū intue ri sanguinē suū, ⁊ ꝓpe in fine rei. Catharticuꝫ vero sit illd, qd educit meliam, ita vt sit elleborꝰ, ⁊ pille de helleboro, ⁊ silia de illis, que necia sūt: ⁊ hiera ruffi est mirabilis eis. Et ex illis qbꝰ opꝫ soluere eos, est cucumer asininꝰ. Cōfectio cathartici ad eos. ℞. my robalanoꝝ kebuloꝝ aure.ij. [c] ⌈opij ⌋aure.j.⁊.s.sal. indi aureū.s.polypodij, lapidis armēi amboꝝ añ. aure.j.agarici aure.j.s.hellebori nig.aur.ij.fitqꝫ do sis ex oibus in pillis ꝯfectꝫ aur.ij. Quꝫ ergo ipm solue rint cathartica fortia, tūc necium est iteꝝ administra/re in oi die, aut duobꝰ diebꝰ clistere nō ledēs anum, sicut oleū, ⁊ aquā sicle aut solutiuū sicut [d] ⌈aphodi/li ⌋cū epithimo. Et opꝫ vt sit cibꝰ eiꝰ post catharticū ille, q fit ex duragi, ⁊ pullis impinguatꝫ. Et admini strent post illd diuretica subtiliātia, ⁊ vinū dulce, ⁊ ꝓpe verꝰ cū dulcedine, ⁊ vinū coctū iteꝝ, ⁊ lac, ⁊ vi/nū est vehemētꝫ iuuamēti ad eos. Et magis necie res sunt eqtio cibi eiꝰ, ⁊ humectatio: est.n.neciū rei eiꝰ. Et illa sunt sicut iura auiū [e] ⌈stipticaꝝ, ⁊ panis adar/mache ⌋in aq fra. Et ꝯfert eis ex aqs aq in q extin/guit ferꝝ multotiēs. Ueꝝ cepe, ⁊ allea sūt ex cibis, q resistūt venenis, ⁊ abscindūt ea, ⁊ repellūt ipsa a corpe, vbi nō excusat eoꝝ vsus, qꝫuis ipsa sint medi cine. Et vt tu ꝓperes, ⁊ des eis in potu tyriacā ma/gnā, ⁊ medicamen de cācris, ꝓbum est. Et dr qꝫ ty/riaca diatesseron ē vehemēter ꝯferēs eis: ⁊ silr tyria ca [f] ⌈alanefea ⌋quā dicemꝰ: ⁊ ciba eos cācri fluuia libꝰ. Etiam exptū est vt sumat de pulpa cācri fluuia lis adusta sup lignū vitꝫ albe cum eqlitate, sm qꝫti/tatē q terat, ⁊ [g] ⌈carbone gētiane ⌋sup illd idem li/gnū, ⁊ cū illa qꝫtitate: ⁊ det ex eo in potu cū vino pu/ro: ⁊ sit dos eius cochliaria qtuor in illo vino: ⁊ opꝫ vt ambo sint trita, sicut alcohol. Et huiꝰ iteꝝ ē dscri ptio altera. Sumat [h] ⌈carbonis ⌋cancroꝝ fluuiali um captoꝝ dū sol est in signo leonis, assatoꝝ in fur/no, aut in vase eneo, res eqlis, ⁊ iam [i] ⌈posite sint in eo ex ipsis ⌋ptes.v.⁊ gētiane partes.v.⁊ [k] ⌈piroꝝ ⌋ pars.j.terant, ⁊ misceant cum eis: ⁊ sit dosis in die bus primis cochliariū vnum in aqua: ⁊ dent in po tu post dies preteritos duo cochliaria, ⁊ silr adde i eo vsqꝫ ad quatuor cochliaria. Et ex medicinis nar ratis, et que est vltima ad eos est medicamē de can taridibꝰ, ⁊ dicā ipm in ꝓximo. Et medicamē de can cris nō det in potu in pmis, nisi ei cū quo est euētus timoris aq. Et qñqꝫ ponit in descriptōe eiꝰ de gētia na qꝫtū est medietas cācroꝝ [l] ⌈marinoꝝ. ⌋Si autē [m] ⌈ꝯsequeris eū ⌋post duos dies, aut tres, oꝫ tūc vt fit qd in potu das de medicamine duorum cineꝝ du/plum eius, qd in potu dares, si [n] ⌈eū ꝯsecutus fuis/ses ⌋in pncipio. Et silr ē dispositio medicinaꝝ aliaꝝ qa dicemꝰ. Et si fuerit post septē dies, tūc sint plura duplicia. Et tūc scalpella [o] ⌈scalpellationē laborio/sam, ⌋⁊ suge suctiōe vehemēti, Et si [p] ⌈ꝯsecutus fue ris eum post dies plures illis ei supuenientes ⌋tūc in [q] ⌈dilatatiōe ⌋vulneris nō erit vtilitas: ⁊ neqꝫ super/flue laboret in ea, qm ledet eger sine plima vtilitate: imo stude in hoc vt nō remaneat aptū: nā dilatatio [r] ⌈iam pterijt in diebꝰ tribꝰ pmis ⌋⁊ q appropinqnt eis: qm venenū iā sparsuꝫ est. Sis ergo ꝯtentꝰ tūc vt re maneat vulnꝰ aptū, ⁊ adiunge ei reliquū regimē dā do in potu tyriacā eiꝰ, ⁊ administrādo euonem eiꝰ, Et [s] ⌈silatur ⌋qꝫ venenū sit sparsum vsqꝫ ad qtuor di es, si fuerit forte: Et in minore spatio eo iteꝝ, multo tiēs.n.interficit in hebdomada vna. Et ꝓculdubio ipm spgitur velociter, ⁊ velociꝰ qꝫ diximꝰ. Et nō est aliqd de attrahentibꝰ, sicut cauteriū: ita qꝫ qñ ē spa tium lōgiꝰ illo, ⁊ timet casus in [t] ⌈errore, ⌋⁊ prope rat ad cauteriū magnū post spatiū, nō est lōginquū qn ꝯferat: nō est ergo attractio cauterij, ⁊ corruptio ipsiꝰ in suba veneni, sicut est attractio alioꝝ, ⁊ corru ptio ipsoꝝ. Qd si aliqd ab hoc ꝓhibuerit, admini/stra medicinas, q stāt loco cauterij, sicut emplm de sale: ⁊ medicine rubificātes, sicut emplm de sinapi, ⁊ silia. Et nō intromittas eū in hmōi hora i balneuꝫ oino. Nā si balneaueris eū, interficies ipꝫ. Et dr qꝫ sedē in tina, est ex eis q ꝯferūt: ⁊ existimo qꝫ illd ē in pmis. Et frigus est ex eis a qbꝰ oꝫ ipm cauē. Et for tasse ē tibi neciuꝫ in hac hora, ⁊ post ipaꝫ, vt stomes eum scdo: ergo stoma ipsum: ⁊ nō pmittas eū iteruꝫ intueri sanguinē suū. Qd si videris eū iaꝫ tēdere ad sanationē, paulatim tunc fac eū vti exercitio tpato. Et balnea eum cū eqlitate: ⁊ funde sup ipm aque te/pide plimū: ⁊ frica eū: ⁊ inunge eū olo tpato. Et qñ ꝓuenit esse suū ad timorē aque, tūc tu nō paueas ite rū, dum nō sit talis vt non cognoscat faciē suā in spe culo. Dixerūt.n.fortasse ipse cognoscit faciē sui ipi/us, ⁊ fortasse imaginat post illd qꝫ in speculo sit ca/nis. Et da ei in potu illd qd diximꝰ de aq in q extin/guit ferꝝ cū ingenio qd dicemꝰ. Est.n.curatio opti ma, Et ingenia sup ipm cū oi ingenio in dando ei in potu aquā. Et si necium fuerit tibi stringere ipm, et vim inferre, tūc empla stomachū eiꝰ cū infrantibꝰ. Et iam qdē exptum est vinū mistū p mediū, ⁊ ꝯtulit iuuamentū mirabile. Et ꝯtulit qdē in hac hora me/dicamē huiusmōi. ℞. coaguli leporis, ⁊ luti lacune asportati de Alexandria, et granorum [v] ⌈iuniperi ⌋⁊ gētiane oium añ.aure.iiij.baccharuꝫ lauri, ⁊ myr/rhe amboꝝ añ.aure.viij.conficiat cum melle: ⁊ sit dosis quātum faba egyptiaca. Et iteruꝫ sigilloꝝ la cune, ⁊ granoꝝ iuniperi amboꝝ añ.x.coagula vul pis.iiij.coagula leporis.v.radicum aristol.rotun/de, baccaruꝫ lauri, seminis amomi, seminis rute sil uestris omnium añ.aure.iij.preparetur eorū massa cum vino dulci: deinde ꝯficiatur cum melle: ⁊ sit do sis faba vna. Et iterū terre sigillate aure.viij.granoꝝ aldemest tantundem, coagula leporis.xvj.coagula gazel.xxxij.radicum gentiane.iiij.myrrhe.iiij.ag/gregentur cuꝫ melle, ⁊ retineat: cuius dosis sit vt ci cer cum aq calida. Et qdam homines dixerūt, q su spendit super corpus suū dētem canis rabiosi fugit ab eo canis rabiosus, ⁊ non intendit ad eum: similr reliqui canes, ⁊ nō est ex eis in quo est fidutia. Me dicine que bibunt. Simplices qdem sunt litium, et altit, ⁊ absinthiū, ⁊ poliū, ⁊ terra sigillata cuꝫ vino: ⁊ [x] ⌈nigella ⌋est mirabilis in hoc caplo: ita qꝫ nomē eius in greco est deriuatum ex intentiōe iuuante ad

a A. Alia litera potes vl qd forsi tā existiat s. dēre moueri qꝫuis ñ acciderit, ⁊ non expulsio fcā fue/rit tūc enim eua cuatio est

b A. sanguineā

c A. epithimi

d A. aqua casei

e A. bōaꝝ vl aui/uꝫ pinguiū nu/tritaꝝ in domo, ⁊ panis albaua/ri

f A. iuuatiua

g A. carbonē gē tiane factum

h A. Alia litera cineris

i A. fuerint posi ti in eo viui non mortui

k A. turis

l A. fluuialium Alia litera adustorum

m A. occurris ei

n A. ei occurris/ses

o A. ea q vicina sūt vulneri si oc curris in hmōi diebus scalpel/latione ꝓfunda

p A. occurris ei post dies preteri tos plures illis

q A. apertione

r A. nō ē tūc pli/me vtilitatis qñ iam preterierint tres dies primi.

s A. verisimile ē

t A. timoris aq

v A. abel

x A. Alia litera aalusen

morſũ canis rabioſi, Et myrrha bõa ẽ bibita ⁊ em/
pl'ata. Et dixerũt nõ ẽ ad illð medicia melior gẽtia/
na: ⁊ camedreos iteꝝ. Et dñt qdã ꝙ ocli cãcri qũ bi
bunt, ſt̃ magis iuuatiue res ad illð. Et dixerũt qdã
ꝙ ſi in potu det coagulũ [a]⌈ muris ⌋pui in aq̃, ſanat.
Et exiſtimãt qdã ꝙ ſãguis ipiꝰ canis rabioſi, ẽ cura
tio. Ueꝝ ego nõ audeo illð. Et ſil'r dixerũt ciba illũ
ep̃e canis [b]†⌈ ⌋ꝓp̃e illiꝰ q eũ momordit. Et di
xerũt pꝰ tiorẽ aq̃, ciba eũ ep̃e p̃dcõ, ⁊ añ ip̃z: aut cu
te [c]⌈ adabaci clãdicãt ⌋aſſata. Et dixerũt qũ in po/
tu ðder [d]⌈ meubedhana ⌋⁊ caſtoreũ i hac diſpõne,
⁊ feceris colliriũ ex eo, iuuabit eo, ⁊ rẽouebit tior.
Et ð ꝯpoſit ſũt medicamẽ Gal'. ⁊ tyriaca ꝓpinq̃ ei,
qð diximꝰ in p̃terito. ℞. cãcri fluuial' aduſti, ⁊ gẽtia
ne ãboꝝ añ. ptes. v. tur, calam̃ti añ. ptes. iij. t're ſigil
late ptes. ij. ſĩat in pulue ex ea. ʒ. iij. i ieiuno cũ aq̃ te
pida, ⁊ tres al's in veſpis: ⁊ vtat illa diebꝰ plibꝰ añ.
xl. Al'. ℞. cãtaridaꝝ magnaꝝ, pinguiũ, ablat pedi
bꝰ, ⁊ capitibꝰ, ⁊ alis ptẽ. j. lẽtiuz excorticataꝝ ptẽ. j.
⁊ croci, ⁊ ſpice, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ cinamomi, ⁊ pipis oi
uz ſextã ptis vniꝰ: terãt oia optie, ⁊ ꝓp̃e cãtarides,
⁊ ꝯficiãt cũ aq̃, ⁊ iformẽt trociſci ex eis q̊ꝝ vnuſqſq3
ꝯtineat tertiã. ʒ. j. Et det i potu ex eis oi die trociſcꝰ
vnꝰ cũ aq̃ tepida. Et ſi acciderit pũctura i veſica, bi/
bat ðcoctõez lẽtiũ excorticataꝝ, ⁊ ol'z amigdalinũ,
aut butyꝝ crudũ, ⁊ coctũ. Et igrediat balneũ oi die
pꝰ potũ eiꝰ, ⁊ ſedeat dõec migat i tina, Et admiſtret
cibꝰ hũectatiuꝰ, ⁊ aleſſidabegi cũ pullo ipinguato,
⁊ bibat vinũ, ⁊ caueat ſibi a frigore. Deſcriptio ab
breuiata medicaminis ð cãtaridibꝰ. Sumãt cãtari
des ꝭ3 ꝙ narrauimꝰ, ⁊ ifundãt i lacte acetoſo die, ⁊
nocte, ðinde effũdat illð lac acetoſũ ab eis, ⁊ pmu/
tet alið lac acetoſũ, ⁊ dimittat i eo die ⁊ nocte, ⁊ fi/
at illð tribꝰ vicibꝰ, ðinde exiccent i vmbra, ⁊ terãt
cũ tãt lẽtibꝰ excorticat q̃3te ſt̃ ip̃e, ⁊ fiãt ex eis troci
ſci ð qbꝰ ſit doſ tertia. ʒ. j. cũ vio, aut aq̃ tepida. Qũ
g̃ biberit ip̃z, fiat vt pueniat ad ſudãdũ cũ eo qð ẽ ei
poſ'e de deãbulatiõe, aut coopimento. Si ãt illð qð
bibit ãguſtiat ip̃z, bibat ſup ip̃z ſacraiati de butyro
cocto, aut ol'o, ⁊ vtat tina, ⁊ migat in ea: qũ g̃ mixe
rit ſanguinẽ, tc̃ iã ſecurabit a timore aq̃. Empl'a, ⁊
ſilia ad attrahẽdã. Aſſa ẽ empl'z bonũ: ⁊ dr̃ ꝙ ẽpl'a/
tio eiꝰ cũ ep̃e can rabioſi iuuatiua ẽ valð, ⁊ teſtat ð
ea cõitas. Et allea empl'ata, ⁊ bibita: ⁊ caro piſciũ ſa
lita ẽ bõa iuuatiua. Et ð eis q̃ trahũt venenuz ab eo
cũ fortitudine, ẽ vt põat ſup morſũ vrina hois [e]⌈ iu/
uenis, ⌋⁊ ꝓp̃e cũ nitro. Et cinis vit ſolꝰ. ⁊ acetuz, ⁊
mẽta cũ ſale. Et oppoponacũ mirabile ẽ valð. Et fo
lia cucũeris hortulãi vehemẽt iuuamẽti ſt̃ ad illð,
⁊ radix fenicli. Et dixerũt qñq3 ꝯfert ei iuuamẽtum
mirabile vt liniat locꝰ ex glutino piſciũ m'totiens.
Et iteꝝ vt empl'et cũ formicis trit. Et iteꝝ ſumant
floris eris, ⁊ ſal' ãboꝝ ptes. iiij. adipis vituloꝝ ptes
xij. fiat ex eis empl'z. Et iteꝝ volubil'. ʒ. iij. baurach.
ʒ. ij. ſpume maris. ʒ. j. ſal'. ʒ. iiij. adipis anſer. ʒ. x. ol'i
de alcãna q̃3tũ neceſſe ẽ. Ingeniũ i dãdo aquã i po/
tu. Quidã dixerũt ſic̃ feligorꝰ, ꝙ qñ timet ex aq̃, tc̃
det in potu ei in vas ex cute [f]⌈ adabð ⌋⁊ alioꝝ, aut
in vaſe coopto cũ cute [g]⌈ adabon ⌋⁊ ꝓp̃e ſi fuerit ð
ligno, aut cute canis rabioſi. Et dixerũt qdã vt po
nat ſup vas. aut ſub eo pãnꝰ, q ſit de pãnis latrine.
Et dixerũt alij ab iſtis, ꝙ aliqd de hoc non excuſat,
Et qdã ingenioſe faciũt canalẽ lõgũ, ⁊ mittũt in gut
tur eius a longe, ⁊ fundunt aquã in ip̃m tectũ ex eo
qð coopiat aquã. ſ. ponit eiꝰ extremitas in guttur,
⁊ fundit aq̃ in ip̃m, aut fiſtulã ꝓp̃ie ex argẽto. Et ex
eo qð bonum eſt in dando aquaz in potu, eſt vt fiat
iterum lignum ꝯcauum ex ꝯgelato melle, aut ex ce/
ra, ⁊ ponat in eo aq̃, ⁊ precipiat deglutire ipſum.

a A. Alia litera canis

b †A. aſſato

c A. aldabha

d A. almaudana

e A. antiq̃ta ſeu iam diu micta

f A. aldabha

g A. aldabha

¶ De morſu [h]⌈ leopardi ex gñe ⌋leõis, ⁊ vulnere vn/
gaium eorum. Cap. X.

ISti rapaces, ⁊ q ſil'ant eis, nõ ſunt
ſicut canes ſalui, ⁊ hoies, imo
dẽtes eoꝝ, ⁊ vngues ipſoꝝ nõ ſũt vacui
a nã venenoſa, q̃ꝑꝑ op3 vt curent in pri/
mis cum attractiõe: ðinde cum ꝯſolida
tione. Et in eius attractione ſufficit res parua.

¶ De morſu crocodilli. Cap. XI.

ILle quẽ mordet crocodilus, regat
regimine p̃dicto in cap. morſus
canis nõ rabioſi cũ attractiõe veneni, ex
q̊ nõ euãt morſus eiꝰ, q̃3uis ſit saluꝰ. Et
illð fiat cũ illis, q̃ ſunt ſic̃ nitꝝ, ⁊ mel. Et qñ [i]⌈ diſiũ/
git fiſſura eiꝰ, liniat vulnꝰ cũ ⌋adipe cerui, ⁊ adipe
anſeris, ⁊ melle: ðinde ꝯſolidet. Et adeps eiꝰ ẽ ma/
gis iuuatiuus reꝝ ad morſum eius. Dixerũt qdã ꝙ
ſanatio vulneris eiꝰ, qð fit qum crocodillus corro/
dit ptem corpis alicuiꝰ, eſt adeps crocodili.

¶ De morſu ſimij. Cap. XII.

IN illo iteꝝ quẽ mordet ſimiꝰ, fiat
ꝙ attrahat venenum eiꝰ, ſi
fuerit in morſu eiꝰ. Et illð fit cũ eis q̃ ſũt
ſic̃ empl'atio cũ cinẽ ⁊ aceto [k]†⌈ ⌋
⁊ melle: aut amigdal' amaris, ⁊ ficubꝰ, ⁊ ꝓp̃ie ima
turis: ⁊ lithargyrium cũ ſale: et radix feniculi: et ſe/
dat ap̃a eius lithargyriũ liquefactum in aq̃: ⁊ [l]⌈ co
operiat ip̃m ⌋cum nigella ⁊ melle ⁊ herbo ⁊ melle.

¶ De morſu catti. Ca. XIII.

QUãdoq3 accidit ex morſu catti
dolor vehemẽs, ⁊ viri
ditas in toto corpe. Et curatio ipoꝝ eſt
cura cõis. Et iuuãt cũ ẽpl'o cepe: ⁊ em/
pl'atione calamẽti cãpeſtris: ⁊ p cõmeſtionẽ ãboruz
iteꝝ: ⁊ cum empl'o fcõ ex nigella, ⁊ ſiſamo cum aq̃.

¶ De morſu muſtelle. Cap. XIIII.

DIxerũt ꝙ morſus eiꝰ ẽ veloc do
loris: ⁊ ẽ color eiꝰ ðcliuis
ad obfuſcatõez. Et cura eiꝰ ꝓxia ẽ cure
quã diximꝰ ex empl'atiõe cũ cepis, ⁊ al
leis, ⁊ cõeſtiõe ãboꝝ cũ vio puro ſup ãbo. Et ꝯferũt
ad illð ficꝰ imature cũ faria horobi. Et i lib. qdẽ ty/
riace dr̃ ꝙ ſi ẽpl'at cũ ea morſus ſup morſũ eiꝰ, ⁊ ſup
morſuz canis rabioſi, ẽ bõa iuuatiua, ſanãs ſtatim.

¶ De morſu mugali ⁊ eſt alcale. Cap. XV.

DIxerũt qdaz hoc aial minus eſt
muſtella in q̃3titate eius.
Et color eius eſt decliuis ad cinereita/
tem cum ſubtilitate, ⁊ tenuitate: et lon/
gitudo oris eſt ad vltimum, ⁊ [m]⌈ labiũ
eius ⌋in vltimo: dixerunt ⁊ hoc, quz videt aial ſalit
ad ipſum ⁊ ſuſpendit cũ teſticulis eiꝰ. Et dixerũt q/
dã eſt in forma muris, ⁊ in colore eiꝰ. veꝝ [n]⌈ muſci/
da ⌋eius eſt acuta: ⁊ oculi ſui ſt̃ pui, ⁊ dẽtes eiꝰ hñt
tres ordines, q̊ꝝ alij ſup alios torti ſt̃ retorſiõe ꝑua
ad ſuperiora. Et dixerunt qdã accidũt ex morſu eiꝰ
dolores vehementes, ⁊ pũctura in corpore, ⁊ appa
ritio ruboris in locis ꝭm dẽtes eius. ⁊ accidũt in cir
cuitu morſus veſice plene hũiditate ſãguinea, [o]⌈ ſu/
per baſes fuſcas: ⁊ qð ipſe ꝯtinent ⌋eſt fuſcũ: ⁊ qum
[p]⌈ findunt ab eo qð eſt ſub eis: ⌋egredit caro alba
in colore nerui, hẽns tũicas: et quãdoq3 apparet in
eis aduſtio quedã: et quãdoq3 corrodit, et cadit: im
mo currit in primis pus virulentum, deinde [q]⌈ pu/
treſit ⌋et corroditur, et cadit caro eius. Et quãdoq3
peruenit res ad puncturam in inteſtinis, ⁊ difficul/
tatem vrine, et ſudorem frigidum corruptum.

h A. alnemer ⁊ alſhed ⁊

i A. exiſtiat mũdificatio eiꝰ impleat vulnꝰ butyro ⁊

k †A. ⁊ cepe

l A. ap̃iat ip̃m Alia litera aſſumat ip̃m in modũ pulueris Alia litera aſſumat in potu nigellã i modũ pl'ueris ⁊ mel ⁊ poꝝ aut boro/bum ⁊ mel

m A. curſus vel inceſſus eius eſt Alia litera ap̃tio eiꝰ ẽ ãpla

n A. extremitas oris

o A. ⁊ ſup baſes ſeu ſup radices eſt fuſcedo ⁊ qð ipſas circuit

p A. qũ ſcidũtab eo qð eis viciat Alia litera qum ſcindit qð eſt ſub eis

q A. Alia litera profundatur

a†A. Alia litera falsa ca'a, ꝛ fiat illa opatio q̄ p̄cipit in curatione cōi, aut ponatur super ipsum

CURA. Dixerūt oꝫ vt ponaᷦ sup locū galbanum singulare, ꝛ cū aceto: ꝛ embrocef cū aq̈ ᵃ †[ ]
ꝛ]farina ordei, ꝛ sirupo acetoso: ꝛ findaᷦ aial ip̄m, ꝛ ponaᷦ sup ip̄ꝫ piretꝝ, aut malue, aut allea ꝯtrita, aut sinapis: totū illō, si n̄ fuerit ap̄a. cū ap̄ate v̄o, cortices ḡnati dl'cis ꝯcocti, ꝛ empl'ef cū eis. Illō v̄o qō i potu daᷦ ei, ē schea armenū bullitū cū vīo, aut eruca, aut sisimbriū, aut nux cup̄ssi cū vīo aut piretꝝ, ꝛ semē eruce, ꝛ cartamū. Et ex eis q̄ sᷦ iuuātiua fortia ē buchormariē cuꝫ sirupo acetoso: aut oppopóacū: aut radix gētiāe: aut coagulū agni: ꝛ coagulū hedi: ꝛ sᷦ ābo bóa valō. Et ꝯfert ei lac cuꝫ sirupo acetoso iuuamētū vltimū. Et dixerūt q̄dā sapiētes, res magis ꝯferēs ei ē succ⁹ folioꝝ lauri, ꝛ folia lauri hūida cū vino ꝯcocto, aut eruce: aut decoctio abrotāi: aut ꝯcoctio lubleb cuꝫ vino, aut storax iteꝝ bona est ei qum datur in potu cum vino: Et sil'r quꝫ comeduntᷦ res p̄dicte cum dispositione sua. Quꝫ ergo cadit caro corrupta, curetur vulnus attractione sua.

Tractatus quintus de punctura p̄uoꝝ venenosorum, ꝛ morsu eorum. Cap.I.

Dicā in hoc tractatu pūcturā scorpionū, ꝛ rutele, ꝛ vespaꝝ, ꝛ aranee, ꝛ eoꝝ que currunt cursu illorum: ꝛ incipiam ab hn̄tibus aculeos de eis.

De sp̄ebus scorpionis siluestris. Cap.II.

Dixerūt q̄dā ꝙ scorpio femia maior ē mascl'o: mascul⁹.n. extēuat⁹ ē, minut⁹: ꝛ femia piguis, magna: ꝛ acule⁹ femie ē sb̄til', ꝛ mascl'i aculē⁹ ē grossus. Et accidit vt q̄busdā scorpiōib⁹ sint duo aculei s̄ꝫ ꝙ existimāt q̄dā, q̄m dimitūt duo foramina apō pūcturā suā: ꝛ ifraᷦ pūctura, ꝛ calefit reliquū corp⁹, ꝛ ifraᷦ sudor iteꝝ. Scorpio āt cū alis ē magn⁹: ꝛ p̄hibꝫ ml'totiēs eū vēt⁹, q̄n volat, ab h̄ vt cadat, q̄re vadit cū eo ꝯ regiōe in regionē. Et in dispōnib⁹ q̄dē caude scorpionū diuersificatio ē: ꝯ eis.n. sᷦ q̄ hn̄t sex spōdiles, q̄ꝝ malitia fit fortis i t̄pe ort⁹ ᵇ [alsebara,]ꝛ iterfic̄ morsus ei⁹. ꝛ de eis sᷦ q̄ hn̄t pauciores. Et existimauerūt q̄dā ꝙ scorpiōes sᷦ nouē coloꝝ, albi, citrini, rubei, ꝛ cineritij: ᶜ [ferrādi:]ꝛ virides: ꝛ ꝯ eis sᷦ aurei, hn̄tes nigras caudas, ꝛ extremitates caudaꝝ: ꝛ de eis sunt vinosi coloris, de quorꝫ percussione sentitur punctura acus, ꝛ dolor nociuus: et de eis sunt fumosi, ꝛ accidunt ex morsu eorum ᵈ [risus,]ꝛ p̄mixtio ratiōis.

ᵇ A. canicule

ᶜ A. ꝛ cussi

ᵈ A: Alia litera sonit⁹ vl' strepit⁹ in loco morsure

Quō accidit ꝯ pūctura eoꝝ. C.III.

Accidit pūcture ei⁹ vt ap̄eᷦ ab hora sua ap̄ate duro, rubeo: ꝛ dolor p̄tēsus ꝛ q̄nq꞉ inflāmaᷦ, ꝛ q̄nq꞉ infraᷦ, ꝛ imaginaᷦ apō eū, ꝙ corp⁹ ei⁹ ᵉ [cóprimaᷦ cū pil'sal'.]Et accn̄t dolores sb̄ito, ꝛ pūctura, sic̄ pūctura ac⁹: ꝛ sequūᷦ illō sudor, ꝛ trēor labij, et frig⁹ ei⁹, et expl'sio vōitu rei viscose, q̄ ꝯgelaᷦ sup ip̄ꝫ, et horripilatio, et ᶠ [ruptura]pilo꞉, et trēor et frig⁹ extrēitatū: p̄p̄e eaꝝ q̄ sequunᷦ vuln⁹: et mollificatio toti⁹ corpis, et eminētia āboꝝ iguinū, et tensio v̄ge: et accidit inflatio in vētre, et fortasse excitaᷦ sup morsū ᵍ [būb⁹,]et p̄p̄e si fuerit morsus i iferio꞉ et accn̄t ap̄ata ascellaꝝ, et eructuatio plima, et p̄p̄e si fuerit p̄cussio sup̄i⁹: et alteraᷦ color. Si āt scorpio fuerit vehemēt̄ malitie, erūt accn̄tia mala valō, q̄re supfluūt dispōnes p̄dcē, et ē pūctura sic̄ cauteriū in adurēdo: et corp⁹ totū rigorē patiᷦ cū frigore, et eleuaᷦ sup labiū hūiditas viscosa, q̄ ꝯgelaᷦ sup ip̄m, et currit ex ocl'o sil'r hūiditas: ꝯinde coagulaᷦ lippa i angulis, ꝛ cadit. alteratio forme, ꝛ egrediᷦ anus, et ap̄aᷦ p̄apus, ꝛ ingrossaᷦ lingua, ꝛ strident dentes, ꝛ spalmenᷦ mēbra posteriora: ꝛ q̄nq꞉ componunᷦ q̄dā dentes super alios, ꝛ non appiunᷦ, ꝛ est sig̃tio mala. Inq̄t Gal'. si sua percussione inuenerit arterias accidet sincopis, aut iuenerit neruos accidet spasmus: aut inuenerit venas accidet putrefactio.

ᵉ A. p̄cutiaᷦ cuꝫ frustis rotūdis ex niue ꝯstructi. Alia litera sup corp⁹ ei⁹ p̄ūciantur frusta niuis rotunda

ᶠ A. Alia litera contractio

ᵍ A. seu in hoie q̄ ē morsus exit⁹ vētositat̄ p̄ inferiora cuꝫ sonitu

CURA. Cureᷦ p̄ canōes cōes, ꝛ p̄ vaporationē cū eis q̄ sunt sic̄ sal, ꝛ miliū, ꝛ silia, Et p̄mū qō facis est suctio cū ꝯditiōib⁹ suis: ꝛ reliq̄ q̄ dcā sᷦ in attractōe: ꝛ administrenᷦ sup ip̄ꝫ medicine acute, sb̄tiles, velocis iflāmatiōis, sic̄ sunt assa, ꝛ alleū, ꝛ piretꝝ. Vex ʰ [sterc⁹]ē ꝯ meliorib⁹ medicinis ei. Et sil'r ē auellana ida, ꝛ ōis auellana: ꝛ herba cui⁹ folia sᷦ q̄si folia sāsuci, expāsa sup terrā s̄ꝫ rotūditatē, cui⁹ diameter ē vni⁹ palmi, ꝛ i sapore ei⁹ ē viscositas, cui⁹ gust⁹ est sic̄ gust⁹ alnabac recēt̄, ꝛ bibiᷦ cū aq̈, ꝛ sedat dolorē stati. Et dixerūt iteꝝ herbas, ꝛ arbores cū noibus suis, q̄s ego nō noui. Et iteꝝ arbor cui⁹ crus eleuaᷦ sup terrā q̄ꝫtitate vni⁹ digiti, ꝯinde nascūᷦ v̄ge eq̄les q̄ eleuāᷦ q̄ꝫtitate vni⁹ cubiti, ꝛ appet sup eas res, sic̄ ⁱ [bala]cui⁹ sapor ē sapor ᵏ [bala.i. sacc⁹ palme in quo dactili nascunᷦ,]cui⁹ pot⁹ sedat dolorē statim. Et napi ˡ [barbari sᷦ vltimi]in hoc. Et cepa sq̄lle est mirabilis q̄n comediᷦ: ꝛ ꝯferunt ei tyriaca magna, ꝛ mytridatū, ꝛ tyriaca esdre, ꝛ tyriaca diatesseron, ꝛ sagzenea, ꝛ medicamē de assa, ꝛ assa est medicamē bonū ei, ꝛ vit̄ alba, ꝛ albarmel ē ex eis q̄ exp̄ta sunt nūc. Et cartamū cāpestre s̄ꝫ ꝙ testaᷦ Gal'. si retinuerit ip̄m, sedat dolorē, ꝛ ē de sp̄eb⁹ ᵐ [carduoruꝫ pūgitiuoꝝ.]Et dixerūt q̄dā si in potu deᷦ ꝯ napello quātum est ḡnum sisami, sedat dolorē eius subito, ꝛ non interficit: q̄m interficiens est vsq꞉ ad mediā. ʒ. Et de medicinis bonis ei sunt allea bibito vino sup ea post horā. Et p̄p̄rie q̄n sunt cum eq̄li q̄ꝫtitate nucuꝫ, ꝛ comediᷦ de ambobus circiter. j. ℥. Et oꝫ post acceptionē alleoꝝ, ꝛ vini vt ⁿ [preꝑeᷦ]in loco vehementis estus. Et si ingenieᷦ vt eius preꝑatio sit super vaporem aque cal'e, erit iuuatiuū. ꝛ intētio q̄dem in hoc est vt sudet: ꝛ intentio in hoc vt sudet, est mouere mās ad exteriora: ꝛ sudare in balneo est vehementis iuuamēti ei. Et qum ᵒ [moueᷦ]bibat vinum puꝝ. Tyriaca bona. Aristol'. longa, gentiana, bacce lauri, cortex radicū capparis, radices collog̃tide, absinthiuꝫ nabathi, vene citrine, vitis alba, aggregenᷦ cum melle. Alia bona. seminis rute cāpestris, cymini ethiopici, seminis ādacocha oium an̄. ᵖ [alsuleᷦ]aceti quātum sufficit ad ꝯficiendum, gūmi q̄ꝫtum ꝯglutinet acetū, ꝛ aggregat medicinas: ꝛ fit dosis eius auᷦ. j. ꝛ non addaᷦ sup illō, q̄m in eo est timor: immo si necessariū est post horā aliā addere, deᷦ in potu medius aureus alius. Tyriaca alia. ℞. alleoruꝫ, ꝛ nucis amborum an̄. p̄tem vnā, folioꝝ rute sicce, ꝛ altit, ꝛ myrrhe omnium an̄. p̄tem mediā, ꝯficianᷦ cum ᑫ [lacte]ꝛ fit dosis eius. ʒ. iij. cū vino. Tyriaca bóa ei. Castorei, pipis albi, myrre, opij omniū an̄. p̄tes, et sint eq̄les: informenᷦ ex eis trocisci, cuius dosis sit tres oboli cum q̄ttuor ℥. vini: ꝛ ꝯfert iteruꝫ morsui rutele. Et iteꝝ oppoponacum, myrrha, galbanū, castoreū, ꝛ piper album ꝯficiaᷦ cum storace, ꝛ melle cum eq̄litate. Et medicamen exercituale, cuius ꝯfectio hec est, radicis colloquin. radicis capparis, absinthij, aristol'. longe, taraxacō omniū an̄. p̄tes eq̄les: cui⁹ dosis sit pueris tertia. ʒ. j. ꝛ magnis ʳ †[ ]est.n. mirabilis, vltima cui non est par. Reliq̄ que bibuntur. Et ex medi

ʰ A. alhaza

ⁱ A. Alia litera nix

ᵏ A. balba.i. florum dactilo꞉

ˡ A. labe barbarie sunt vltime

ᵐ A. cardorum spinosorum.

ⁿ A. coopiaᷦ cuꝫ vestimentis

ᵒ A. egreditur

ᵖ A. partem vnā

ᑫ A. ficub⁹ iā ifusis ꝛ lenificatis ꝛ cum melle

ʳ †A ʒ. j.

cinis bonis ē altit, ꝛ iteꝝ vitȷ alba, ꝛ iteꝝ cordumeni pōdus.ʒ.ij.cū vino: ꝛ cipi, ꝛ grana myrti, ꝛ albedarūgi, ꝛ semē ei⁹, ꝛ semē acetose cāpestris, ꝛ altaraxacō, ꝛ endiuia, ꝛ serapinū bibitū, ꝛ linitū, ꝛ calamētū cāpestre, ꝛ cācri fluuial' si bibaꝶ cū lacte asinino. Et arabes qdā dāt in potu morso pōd⁹.ʒ.j.ō radici b⁹cologntide, ꝛ ꝯfert ei iuuamētū visibil'r. Et qdaꝫ expti sunt salē [a] masse, qñ ex eo sicco sumiꝶ q̄ꝫtum plāta man⁹ capit. Et existimauerūt qdā ꝙ aluinē viridis, qñ ꝯficiꝶ cū butyro cocto vaccio post ꝯtritionē, ꝛ cribellatiōeꝫ, ꝛ sumiꝶ ex eo ꝑpe duos aureos, ē maximi iuuamēti. Et ei q comedit raphanū, ꝛ albedarūgi nō nocet scorpio. Et locusta q̄ nō hꝫ alas, magni corpis, q̄ noiaꝶ [b] hercules qū exiccaꝶ, ꝛ bibiꝶ cū vino, ꝯfert. Ingt fidel' ꝙ si in potu deñ morsis ab eo opiū, ꝛ semē iusqami albi eq̄li mēsura ꝯfecta cū melle, ꝯferūt. Et existimauerūt qdā ꝙ encaustꝝ indū iuuatiuū ē, bibitū, sic ꝯfert linitū. Et agaricū ē mirabil' iuuamēti: ꝛ fruct⁹ aphodili, ꝛ flos ei⁹, ꝛ bacce lauri ꝑꝑe, ꝛ sem̄ alādacocha, ꝛ folia raphani, ꝛ [c] kemech bauciaꝝ, ꝛ iteꝝ aristol'. nigelle radicis oppoponaci, semis harmel, ptes eq̄les: cuius dosis sit aure. duo cuꝫ vino. Et iteꝝ piretri, aristol'. baucie añ. ps.j. pipis ps.5. maruch q̄rta ps vni⁹: cuius dosꝭ sit sicut faba. Et iteꝝ aristol'. lōge, piretri eq̄les ptes ꝯficiāꝶ cū melle, cui⁹ dosꝭ sit.ʒ.ij.cū vino. Et iterū myrrhe, oppoponaci, opij ptes eq̄les, vitis albe ptes.iiij. fiāt ex eis trocisci. Et iteꝝ corticū radicum aristol'. lōge, piretri amboꝝ añ, ps.j. deꝶ in potu q̄ꝫtitas necia. Et dixerūt qdā sumanꝶ fecis vini.ʒ.vj. ꝛ sulfuris citri.ʒ.viij. seminis rute.ʒ.iij. ꝛ castorei, ꝛ seminis eruce āboꝝ añ.ʒ.ij. aggregenꝶ cū sanguie testudinis marine cui⁹ dosꝭ sit.ʒ.j.cū.v.℥.vini. Epithimata, ꝛ empl'ata. Scorpio ipe ē de emplis bōis ad scorpionē: ꝛ cauda ei⁹ iteꝝ. Et iteꝝ plāta q̄ diꝛ [d] plāta scorpionis ꝑp silitudinē quā cū ea hꝫ, q̄ꝫuis ipsa stupefaciat illō qō cū ea empl'aꝶ in dispōne sanitatꝭ, ꝛ mortificat sanguinē in eo, ſm ꝙ existimat qdā iudeoꝝ. Et mus qū findiꝶ, ꝛ poniꝶ sup puncturā scorpiōis, iuuat [e] cū ꝯtinuitate ꝛ sil'r rana. Et nos qdē iā expti sum⁹ encaustꝝ indū liniēdo, ꝛ ꝯtulit, ꝛ sedauit dolorē. Et sil'r lac ficuū imaturaꝝ, ꝛ castoreū. Et anacardus ſꝫ ꝙ qdā dicūt, ē mirabil' in h̄, sedās dolorē. Et alcali ē bonū. Et sulfur viuū cū gūma pini, aut glutine albotī: Et caro piscis salita, ꝛ allea ꝺcocta, ꝛ butyꝝ coctū ponanꝶ cal'a. Et iteꝝ semē [f] raphani, aut semē altee, aut ābo cū sale. Et iteꝝ [g] ordeū cū succo rute, aut ꝺcoctione ei⁹. Et iteꝝ sulfur tritici decoct⁹ cū fimo colūbino. Et albedarūgi ē de epithimatib⁹ bōis, sedās dolorē stati. Et sil'r sūt radices collogntide, ꝛ taraxacō, ꝛ endiuia, ꝛ amomū cū albedarūgi. Epithima bonū est sansuc⁹ sicc⁹. Et iteꝝ sal vrine ē ex medicinis p⁹ q̄s nō est iuuamētū. Et ex eis q̄ ꝯferūt ei, est vt teneat morsum sup vaporē [h] calēm supueniētē a lapide ignito. Et ex embrocis ei⁹ ē decoctio furfuris, ꝛ decoctio vrtice, ꝛ decoctio camemille est mirabilis: ꝛ aq̄ maris calefacta, ꝛ succ⁹ andacoche, aut ꝺcoctio ei⁹: vnaq̄q̄ ē mirabil': ꝛ napta alba calefacta ē mirabil'. Et oleū in q̄ ꝺcoct⁹ ē stellio, qū distillaꝶ sup morsum cal'm, ē mirabil' iuuamēti.

¶ De algerarat. Cap.IIII.

Isti sunt sicut scorpiōes hñtes corp⁹ gibbosū, acutas caudas: ꝛ eoꝝ venenū ē cal'm: ꝛ multiplicaꝶ in alcoz, ꝛ in ascari bononito, ꝛ ꝑprie in mineris alaniudē: ꝛ qñ mordēt, nō curaꝶ de eis in hora illa, immo in mane, aut post: deinde accidit angustia, ꝛ alteraꝶ color. Et q̄ñq̄ accidit ictericia, ꝛ apatur lingua, ꝛ vlceraꝶ locus pūcture, ꝛ mingit sanguinē: ꝛ q̄ñq̄ retineꝶ nā, ꝛ fortasse ꝯuertiꝶ eē ei⁹ ad pditionē, ꝛ incipit cuꝫ pulsu cordis, ꝛ sincopi: ꝛ nō opꝫ vt negligaꝶ ꝑp lenitatē [i] sit⁹ ei⁹, qm̄ est mali veneni. CURA. Post curā cōem meliores curationes, sunt cauterizare locū, ꝛ potiōes [k] aq̄ lactuce amare ꝛ aq̄ altaraxacon, ꝛ aq̄ ordei, ꝛ oia extinctiua ꝑprie quꝫ fortꝭ fit [l] inflāmatio. Et melior curationū eius expꝫaꝝ, est sauich maloꝝ cū aq̄ fr̄a. Et dixit qdā, radix polij qū bibiꝶ cū aq̄, ꝯfert. Et enula ē medicamē bonū ei, ſꝫ ꝙ diꝛ. Et tyriaca albascari ē bona, cui⁹ descriptio ē hec. Corticū capparis, gētiane, absinthij rōani, aristol'. ro. [m] oiuꝫ añ. ps.j. teraꝶ oia: ꝛ sit dosꝭ ei⁹ pōd⁹.ʒ.ij. Tyriaca alia eis. Taraxacon sicce, ꝛ folioꝝ maloꝝ acetosoꝝ, coriādri oiuꝫ ptes eq̄les: sumanꝶ pulueris ei⁹ q̄ꝫtuꝫ in vola man⁹ capiꝶ. Et qū accidit ei inflāmatio vehemēs, sedeꝶ cū aqs fructuū, ꝛ succo eoꝝ infratꝭ. Et si acciderit pulsus cordis, ꝯfert sirup⁹ ō malis alsemius, ꝛ sauich de malis, ꝛ lac valde acetosum cū trociscis de cāfora. Et si angustia fit fortior, tūc adhibeanꝶ aq̄ fructuū cum oleo roſ. infrato. Q̄ō si nā retineaꝶ, clisterizeꝶ. Et si mingit sāguinē, flomeꝶ, ꝛ administreꝶ curatio mict⁹ sanguinis. Et si apaꝶ ligua, flomeꝶ vena q̄ ē ſb ea, ꝛ gargarizet cū aq̄ endiuie, ꝛ sirupo acetoso. Et si acciderit in morsu corrosio, cureꝶ cū medicamie acuto, ꝛ i ptib⁹ ei⁹ cū bolo armeno, ꝛ aceto linito. Et cureꝶ cura vlceꝝ malignoꝛuꝫ.

¶ Spēs araneaꝝ, ꝛ alsceibē, ꝛ rutelaꝝ. Ca.V.

De rutelis qdā iā dixerūt illi, q ꝯsiderant, ꝛ expiunt has res, ꝙ sūt sex spēs: ꝺinde diuisificati sunt interptādo de ꝑprietate ois spēi eaꝝ. Dixerūt.n. qdā antiquoꝝ medicorū, ꝙ pma spēs eaꝝ noiaꝶ albarbasiō, rotūde figure, vuei coloris, ꝛ sigt p vueū colorē, illū q est ad nigredinē ꝺcliuis. Et scḋa noiaꝶ āchos, ꝛ est lattoris corpis illa, rotūde figure, ꝛ in ptib⁹ q̄ sūt in [n] loco ei⁹, sunt sq̄me appentes: sup os cui⁹ sūt tria corpora eminētia, ꝑcedētia ad exteriora, rara, lenia. Et tertia ē murkiō, ꝛ est in magnitudine [o] apis magne, nominate ageruꝶ, ꝛ color ei⁹ est ad cinereitatem declinis, ꝛ tegiꝶ corpus eius corpibus eminentibus, puis, rubeis, ꝛ ꝑprie apud dorsum eius. Et quarta est sagluucoslon, qm̄ totū corpus eius, ꝛ caput eius est duruꝫ: ꝛ est hēns alas, sicut sunt ale formice magne. Et qnta est suclion, nā ipa est longi corpis, subtilis, ꝛ sup corp⁹ eius sunt puncta, et ꝑprie apud caput eius, ꝛ ipsius collū. Et sexta est furbulentis, nā ipsa est longi corpis, viridis coloris, cui est q̄si aculeus sub collo ipsius. Et iste medicus posuit pūcture oium spēꝝ rutelaꝝ accidētia vna, ꝛ addidit ali⁹ accidētia ꝑpria. Et alius ab his duobus viris dixit rutela est aial sil'e aranee, que noiatur alfebed: ꝛ est venatrix muscaꝝ, ꝛ ꝙ spēs eius sunt plures. Et ſm ꝙ dixit Gal'. sunt duodecim spēs, ꝛ eaꝝ deterior est egyptiaca. de eis.n. est rubea q̄si ipsa sit aranea rotunda [p] . Et de eis est alba hēns rotundum vētrem, puum os, stellata: ꝛ ipsa est acuti dorsi cum lineis lucidis. Et de eis est citrina, pilosa: et de eis est vuea appropriata hoc nomine. Et de eis est cuius mediū capitis, ꝛ pedes sunt breuia, decliuia ad posteriora, ꝛ quꝫ vult pungere proijcit se super pedes suos: ꝛ quando vult [q] bibere euomit humiditatem paucā, ꝛ est subtilior vuea prima. Et de eis est formicalis, similis formice, rubeum habens collum nigrum caput, album dorsum punctu/

a A. q pōiꝶ in pasta panis qñ ex eo in modū pulueris

b A. harchuch

c A. chuamich albaza, ꝛ chuamich capparoꝝ

d A. cauda

e A. ex snia cōi oiuꝫ medicoruꝫ

f A. lini

g A. Alia litera farina ordei

h† A. Alia lr̄a aceti

i A. doloris

k A. sūt aq̄ casce amara

l A. dolor.

m† A. taraxacō

n A. collo

o A. Alia litera formice

p† A. et ō eis ē nigra fumosa q̄si similaꝶ vue et et de eis est rache

q A. pungere vl percutere

ra colorib⁹ diuersis, [a] †[ ]. Et ꝺ eis ē vespal' rubea siliis vespe: ꝺinde ponit vnicuiq; eaꝝ accñtia. Et ꝺ eis ē [b] [alkesenati] q̄ noiaᷣ p h̄ pp pui tatē suā, ꝛ est q̄si ipa sit herb⁹ rotūda, puū hēns os, ꝛ subalbidum vētrem, albos pedes, ꝛ multoꝝ pilorū. Egyptiaca v̄o q̄ dicta fuit prius, est maligna, habens ventrem magnum, ꝛ caput magnū, simile animali quod volat in circuitu candele.

¶ De eo quod accidit ei, quem momordit rutela vniuersaliter, ꝛ [c] [de] distinctione. Cap. VIII.

Inquit Gal'. nō accidit morsui rutele quod accidit pūcture scorpiōis, q̄zobrē nō obuiat vene ledēdo ꝛ [d] [nō facit difficultatē egōnis] s; plimuz. Et inqt ille, q dixit spēs rutelaꝝ, ꝛ noiauit eas noib⁹ p̄mis, q oēs ille cōicāt in apatōe loci morsiōis: ꝛ ē loc⁹ morsiōis in [e] [p̄mis] horis rube⁹, ꝛ in plimis [f] [eoꝝ ē coagulatio sanguinis] viridis, in q̄ hēᷣ prurit⁹, ꝛ qꝺ seqᷣ ip;: ꝛ qñq; extēdiᷣ vsq; ad crus: ꝛ addiderūt alij, q ē illic eminētia plima valde, ꝛ inflatio. Et dixit p̄m⁹, ꝛ accidit mēbris neruosis, ꝛ ossib⁹ fritas semp. s. eis q̄ sᷣ sic genua, ꝛ alchatim, ꝛ dorsū, ꝛ spatule: ꝛ fortasse infraᷣ corp⁹, [g] †[ ] ꝛ tremit, ꝛ horripilaᷣ. Jnqt, ꝛ sᷣ illic dolor vehem̄s, clamosus, ꝛ vigilie, ꝛ citrinitas colorꝫ: [h] [ ] ꝛ imaginatur in oculis q ambo sūt humidiores, q̄z consueuerunt: ꝛ distillant lachryme guttis frequētibus: ꝛ sentitur in inferiore pte ventris, ꝛ pprie pe pectinē sicut vacuatio, ꝛ inanitio: ꝛ incipit nā expellere mām aquosam supius, ꝛ inferi⁹: ꝛ qñq; appet in illa mā qꝺ ē sicut tela aranee: et accidit inguinib⁹, ꝛ testicul' inflatio: ꝛ iūcturis ꝯtractio, sic spasm⁹, q̄ꝝ forsitā dilatatio nō eq̄tur: ꝛ accidit dolor oris stōci, ꝛ nauseat: ꝛ emittit corp⁹ sudorē frm: ꝛ fortasse capitꝫ icurrit dolorē sic ē dolor capitꝫ patiētiū birsen. Et addiderūt alij, q accidit faciei citrinitas, ꝛ corpi ḡuitas, ꝛ vrine mot⁹ cui fortasse associaᷣ [i] [pūctura,] ꝛ qñq; egrediᷣ cū ea sic aranea: ꝛ accidit neruis, ꝛ genib⁹, ꝛ pectini tēsio vehemēs, ꝛ sil'r in stō ꝛ [k] [lingua abbreuiatio ꝛ retētio] ꝛ fortes fiūt dolores. Jnqt p̄m⁹ pp̄etas āt spēi sexte, s; q narrauerūt, ē q accñt ex ea dolor vehemēs in stō, ꝛ rigor vehemēs valꝺ, cū trēore plimo valde: h̄ dixit.

Distinctio v̄o quā dixerūt Gal'. ꝛ alij, ē q ipi dixerūt: ex morsu qdē ei⁹ q̄ de ill' rubea est accidit dolor pu⁹, velocis sedatōis. Jn nigre v̄o, aut varie morsu, fit fortꝫ dolor cuz horripilatiōe, ꝛ frigore, ꝛ trēore, ꝛ ḡuitate in coxis [l] †[ ] ꝛ pruritu, ꝛ putrefactiōe] ꝛ mollificatiōe vētris, ꝛ fluxu ei⁹. Jn stellate v̄o morsu fit fortꝫ dolor cuz pruritu, ꝛ horripilatōe, ꝛ stupoᷣ, ꝛ ḡuitate capitꝫ, ꝛ mollificatōe corpis. Ex vuea v̄o accñt dolor vehem̄s in loco pcussiōis, ꝛ frig⁹ corpis toti⁹, ꝛ horripilatio, ꝛ tremor, ꝛ spasmus, ꝛ sudor currit frus, ꝛ abscisio vocis, ꝛ stupor in corpe toto, ꝛ apa in vētre, ꝛ tensio in v̄ga ꝛ pectine, ꝛ vomit⁹ rei absq; volūtate, ꝛ vrina turbida. Uerū [m] [magna] fumosa ē maligna, ꝛ accidit ex ea dolor stōci, ꝛ freq̄ntia vomitus, ꝛ dolor capitꝫ, ꝛ tussis ꝯsecutiua, ꝛ difficultas egerēdi interficiēs velociter. Ex morsu aūt citrine pilose fit dolor fortis valde, ꝛ accñt tremor, ꝛ sudor frus cū inflatiōe vētris, ꝛ interficit multotiēs. Et addūt qdā eoꝝ in narrādo [n] [q̄ndā vueā de erectiōe] v̄ge, ꝛ tēsiōe papi, ꝛ abscisione vocis, ꝛ expulsione spmatis, et spasmo: ꝛ illꝺ nō est fidū, ex n̄s ex eis q̄ approbam⁹. Formical' āt morsus ē vehemēs [o] †[ ] paꝝ dolorosus. S; ex eis [p] †[ ] accñt vesicatio corpis, ꝛ ḡuitas lingue. Ex vespali vero accñt apa in loco, et spasm⁹, et pfundus somn⁹, dñans, et debilitas amboꝝ genuū. Ueꝝ [q] [alkesinati] est maligna, cui⁹ accidētia sunt de genere accñtium vuee, s; ipsa sūt difficiliora accñtib⁹ vuee. Egyptiaca v̄o est maligna, et facit accidere dolorē capitis vehementē, et pfunditatem somni, et succedit ei mors [r] [et vita.]

¶ De cura. Cap. IX.

In cura eoꝝ iteꝝ admistraᷣ canōvlis ex attractōe, et suctione, et liniᷣ cū aq̄ salsa: [s] †[ ] et daᷣ tyriace p̄dcē i ca. scorpionū, et balnea, ꝛ tina sᷣ velotiores res in sedādo dolores eoꝝ. Nā qū ipi hūectanᷣ in tina, sedaᷣ dolor eoꝝ: et si egrediūᷣ ab ea redit, q̄re op; vt balneetur oi hora. Tyriaca bona ad rutelā, et draconē marinū, et gn̄a s̄pētum.

Dixerūt deᷣ i potu i morsu eoꝝ, q̄ sūt sic suriutrugō medicamē h̄ꝫ [t] [bdellij al.] aristol'. radicis lilij celestis, spice celtice, [v] [eruce] piretri, dauci, hellebori nigri, et cymini, [x] [et aphodili, et foliorum agēbin, et afuiton] capitū ḡnatoꝝ, coaguli lepor], cinamomi, cācri fluuial', storacis, succi papaueris, carpobalsa sami oiuz añ. ʒ. j. teraᷣ, et ꝯficiaᷣ, [y] †[ ] et iformēᷣ trocisci, q̄ꝝ vnusq̄sq; sit vni⁹ aurei: et ē dosis vna: deᷣ i potu cū vino, et [z] [semie alādacoche, et nuce cupssi, et semie apij.] Reliq̄ medicie. Grana pini, et cyminū ethiopicū, et folia arbor] aldulb, et cortices ei⁹, et semē alādacoche, et cicer nigꝝ, et pprie cāpestre, et ḡna [&] [mag̃] sᷣ bona valꝺ: et semen abrotani: et se. aneti, et aristol'. et fruct⁹ tamarisci, et succ⁹ sempuiue, et lac lactuce cāpestr]: et doᷣ cuiuslibet istoꝝ sit pōd⁹. ij. aure. cū vino. Et iteꝝ vinū in q̊ ꝺcocta ē nux cupssi, et pp̄e cū cinamomo: et ius cancroꝝ: et ius anseris: et ꝺcoctio radicū asparagi cuz vino, et aq̄. Et ex eis q̄ ipis in potu tribuūᷣ cōposite sᷣ, aristol'. et cymini ptes eq̄les et sit dosis ei⁹. ʒ. iij. i aq̄ cal'a. Tyriaca ad illꝺ expta. ℞. nigelle. ʒ. x. dauci, cymini āboꝝ añ. ʒ. v. radicis nucis cupssi āboruz añ. ʒ. iij. spice nardi, et baccaꝝ lauri, et aristol'. ro. et carpobalsami, et cinamomi, gētiane, semis andacoche, se. apij oiuz añ. pōd⁹. ʒ. ij. ꝯficiāᷣ cū melle: et dosis sit q̄ztitas nucis cū vino ātiq̊. Epithiata, et filia. De bōis eoꝝ ē cinis ligni fici ꝯfect⁹ cū vio, et sale, et [?] [culcasia:] et spōgia ifusa in aceto, et exp̄ssa: et aristol'. cū faria ordi ꝯfecta cum aceto: et folia [ꝝ] [alcorsuf,] et porri, et v̄ge pastoris, et aristol'. cū arbore fici. Empl'z bonū: sūanᷣ cortices ḡnatoꝝ, aristol'. et farina ordi cū aceto, admistrenᷣ p⁹ ablutiōez vulneris cū aq̄, et sale. Et de vnguentꝫ ē oleū ꝺ ādacocha, embrocatū, calefactū. Et ꝺ embrocis ē aq̄ marina calefacta. Et ois aq̄ salsa: et ꝺcoctio [a] [alcorsuf,] et ꝺcoctio nucis cupssi.

¶ De Sciebi, et cura ei⁹. Ca. X.

Oc ē sic aranea, hēns pl'es pedes, et lōgos, et dixerūt accñt ex morsu ei⁹ dolor stōci [b] †[ ] et vomit⁹ et difficultas vrine, et egōnis: et est interficiēs, et egyptiacū est deteri⁹. Dico aūt q ego nescio an h̄ egyptiacuz est illꝺ qꝺ p̄dictū ē in capl'o rutele aut illud. Et cura eius est cura rutele.

¶ Aranea, sig̃ ei⁹, et curatōes. Ca. XI.

Acciduūt ex morsu eius vētositas plima in vētre cū horripilatione, et frigore extremitatū, et erigiᷣ v̄ga. Et cura eoꝝ est ex gn̄e cure rutele. Et ꝯfert eis sumere in potu vinū [c] [alicui⁹ q̄ztitatis post aliā] tota die: et [d] [ponere morsionē] in vino: et sudare in balneo. Et ꝺ medicinis eoꝝ sunt nigella, et vinū, et ruta sicca cum vino sola, aut cuz ciperis.

a†A. ꝛ ex eis est cantaridalis
b A. horrobalis
c A. cum
d A. inducit vehemens frigus
e A. Alia litera paucioribus
f A. est fuscus
g†A. totum
h A. Alia litera faciei eius
i A. difficultas
k A. lingue igrossatio ꝛ retentio Alia litera in lingua coadunatio ꝛ asp̄itas
l†A. ex morsu v̄o albe rotundi corporis ꝛ parui oris accidit dolor pu⁹ cū pruritu ꝛ dolore pūgitiuo ventris
m A. nigra
n A. morsuz vue erectionez
o†A. salubris
p†A. que sūt sicut cantarides
q A. horobalis
r A. velox
s†A. calida
t A. ℞. pipis albi
v —— A.
x A. ethiopici ꝛ folioꝝ alicmbut
y†A. cum succo iceba
z A. in q̄dā lr̄a. ꝛ radicis lilij albi ꝛ rādoꝝ balsami, ꝛ semiᷣ andachoche, ꝛ nuces cupressi ꝛ seminis apij
& A. mirthi
? A. alcalcadis
ꝝ A. barsef
a A alharsef
b†A. Alia litera ꝛ iuncturaruz
c A. sumēdo de ipso aliqd post aliquid
d A. ciperi

¶Duo animalia que dixerunt quidam sapientum medicorum. Cap.XII.

SUnt ambo iteꝝ de gn̄e cuius prete riijt rememoratio. Veruz ego non scio esse eoꝝ, ⁊ an ipsa ingrediant in eis q̄ sunt preterita, aut nō: ⁊ cognoscunt ꝑ hoc, ꝙ hn̄t q̄tuor mādibulas. Jnq̄t ille sapiens, sunt ambo ex gn̄e rutele: ⁊ vnum eoꝝ est latum hn̄s pedes albos, ⁊ suꝑ caput eiꝰ sunt due eminētie, q̄ꝝ vna descēdit in anteriore ꝑte capitis ſm rectitudinē: ⁊ altera trāsit incidēdo hāc in latitudine: q̄re facit imaginari illud qđ hꝫ duo ora, et q̄tuor mādibulas. Jn alio v̄o loco eminentiaꝝ sunt due linee faciētes imaginari illā imaginationez. Et accidit ex morsu eoꝝ illud, qđ accidit ex morsu scorpionū, ⁊ dolor vehemens, ⁊ albedo coloris morsionis, ⁊ extenuatio faciei, ⁊ capitis, ⁊ vigilie. Et cura illius est cura morsionis rutele: ⁊ medicine magis proprie de illis que sunt ad rutelas, sunt ozimum, ⁊ radix oppoponacis, ⁊ alandacocha, ⁊ abrotanum.

¶Animal aliud nominatū tubarse. Cap.XIII.

HOc animal rettulit ille sapiens, ⁊ dixit: accidūt ex morsu eiꝰ dolor vehemēs, ⁊ rubedo, ⁊ difficultas vrine, ⁊ conferunt patienti ꝑipsum fructus tamarisci, ⁊ cyminum campestre, ⁊ folia nucis, ⁊ allea, ⁊ vinum dulce.

¶Pediculus vulturis, noiatus dehe ꝑsice: ⁊ menluce grece: ⁊ ragarius, indice: ⁊ hec bestia est sicut pediculus, aut sicut paruus alcandam. Cap.XIIII.

GIrit ſal'. est ꝑuꝰ, a quo nō cauet, ⁊ fortasse nō videt morsus eius. Et est ex eis que faciūt erumꝑe sanguinez ꝑ vrinā, ⁊ ꝑ nares, ⁊ in ano, ⁊ ex stōꝑ vomitū, ⁊ ex pectore, ⁊ pulmone, ⁊ ex radicibꝰ dētium: ⁊ qn̄q₃ magnificat timor in eo, q̄re non recipit medicinā cuius cura est silīs cure algerarati. Et ex eis q̄ ei ꝓpria est, sunt vt liniat morsio cū bezahar, ⁊ cū succo lactuce, ⁊ sandalis rubeis: ⁊ cōfert morsui eiꝰ lac lactuce, ⁊ caꝑnū, ⁊ butyꝝ crudū, ⁊ terra sigillata, ⁊ algeduar, ⁊ portulaca, ⁊ succꝰ eiꝰ ⁊ psiliū, ⁊ mucilago eiꝰ: ⁊ reliq̄ extinguētia, sicut aq̄ endiuie, ⁊ aqua lactuce, ⁊ cucurbite, ⁊ citrolli.

¶ a[Altamula] ⁊ porcꝰ luti. Ca.XV.

EST bestia habēs multos pedes acuti veneni, ⁊ est in iudicio pediculi vulturis, ⁊ vesparum.

¶De vespa. Cap.XVI.

EST vehementioris calefactionis, q̄₃ apis: ⁊ accidunt ex morsu eiꝰ dolor, ⁊ rubedo, ⁊ apa: ⁊ de vespis magni est genus hn̄tium capita nigra, ⁊ habētiuz aculeos ꝑlimos interficiēs. Et magne q̄dē sꝫ maioris cautele ꝑrsus, ⁊ magis ꝑnitiose: quaꝑꝑ fortasse ꝑducūt ad spasmū, ⁊ ad d̄bilitatē genuū, s₃ in ꝑuaꝝ iteꝝ morsu qn̄q₃ magnificat timor, quare faciūt accidere vesicas, ⁊ grauāt linguam.

De cura. Cap.XVII.

ADministret desuꝑ ex suctiōe illō qđ scis: ⁊ si magnificat timor, tūc illō qđ succurrit tūc, est pōdus medie. ʒ. seminis sansuci, q̄m sedat dolorē in loco eius: aut tres vole coriādri sicci: ⁊ sūat succos infrantes cognitos, ⁊ potꝰ īfrantes. Et qn̄₃ supponit glaties sic̄ collyriū, ⁊ ꝯfert. Et d̄ epithimatibꝰ eiꝰ ē aq̄ malue, ⁊ aq̄ albedarungi, ⁊ b[citrolli sꝫ] mirabilis cuꝫ ꝓꝑetate sua, ⁊ altea iteꝝ ⁊ c[blitis] ⁊ solatꝝ, ⁊ sisamū ꝯtritū, ⁊ folia eius, et iteꝝ ficus: ⁊ acetū, ⁊ lutū, ⁊ aq̄ acreste, ⁊ iteꝝ stercꝰ vaccinū ꝓꝑe cuꝫ aceto: ⁊ iteꝝ folia sisimbrij, ⁊ folia lauri recētj. Et iteꝝ sumant opiū, ⁊ semē iusq̄ami nigri, ⁊ cāfora, ⁊ liniat cū succis f̄ris: ⁊ tegat cū pāno lini īfuso in aq̄ f̄ra: ⁊ liniat in circuitu eiꝰ cuꝫ luto, ⁊ aceto. Et sil'r herba fluminis cū aceto ē mirabil'. Et sil'r viriditas q̄ accidit suꝑ cursū aq̄. Et iteꝝ ſꝫ ꝙ existimāt q̄dā, vaporet cū aq̄, ⁊ sale, ⁊ liniant cū lacte d[fici.] Et iteꝝ suregi ꝑietū cū aceto: ⁊ qn̄q₃ fiūt ex aq̄s hoꝝ, ⁊ d̄coctiōibꝰ ipoꝝ, embroce. Et exꝑtū est ꝙ qn̄ mēbꝝ dimittit ī aq̄ cal'a hora vna, d̄inde ꝑmutat s̄bito ad aq̄₃ salsaꝫ, mixtā cū aceto, sedat statim. Et de fricatiōibꝰ eiꝰ sꝫ musce, q̄m ipse sedāt dolorē.

¶De apibus, ⁊ cura ipsoꝝ. C.XVIII.

HAbent dispositiones ꝓximas vespe, nisi quia dimittit aculeum in punctura. Et cura eius proxima est cure vesparum.

¶Formica volās, ⁊ res alia ei similis. Cap.XIX.

JLla ē dispōnis ꝓxime api, ⁊ sanior ea. Et dico ꝙ de hn̄tibꝰ mucronē, ⁊ aculeū, est res siīs formice volāti, verūtn̄ ē lōgior ea ꝑlimū: ⁊ nō est in lōgitudine eiꝰ, ⁊ hꝫ pedes araneales, lōgos, citrinos, longiores pedibꝰ vespaꝝ, ⁊ e[cingulū, qđ hꝫ ē citrinū] ⁊ nō est ei de ingenio ad fabricādū habitaculū suū, qđ ē vespis: imo fabricat ipm d̄ luto, hn̄tē orificia lata, ⁊ fac̄ pullos, sic̄ aranea: ꝗ qū egrediūt d̄ cauernis suis icedūt ambulatione aranee, q̄si excorient posteriꝰ, ⁊ volāt: ⁊ apud me est de iudicio vesparum.

¶Stellio, ⁊ lacerta. Cap.XX.

QUando mordet dimittit in loco sui morsus dētes ꝑuos, s̄btiles, nigros: ⁊ nō cessat locus dolere, ⁊ prurire dōec auferant cū serra, aut cucullo trāseunte suꝑ eos, ⁊ assumat eos, ⁊ colligat eos: q̄re sedat dolor. Et qn̄q₃ extrahit dētes eius oleum, ⁊ cinis: deinde sugatur locus, ⁊ ponat in aqua calida. Et dictum est ꝙ comedere altaraxacon, valde iuuatiuum est ad morsum eius. Qđ si dolor magnificetur, detur in potu tyriaca rutele.

¶Aial hn̄s q̄draginta quatuor pedes. Cap.XXI.

EST aial cognitū ꝑ itromissionē auris: ⁊ qn̄q₃ ē in lōgitudine eiꝰ palmus vnꝰ, ⁊ hꝫ in oi latē viginti duos pedes: ⁊ qn̄q₃ ambulat ad an̄riora, ⁊ qn̄q₃ conuertit eiꝰ dispō: ⁊ hꝫ ſm ꝙ dr̄ venenum quoddā, cum quo accidit dolor paruus, qui sedat statim. Et flos aphodili est de tyriacis eius: ⁊ qn̄q₃ sufficit in eo administratio salis cum aceto.

¶De morsu salamandre. Cap.XXII.

EXistimat ꝙ ipsa sit bestia similis lacerte, hn̄s q̄tuor pedes, curte caude: Et existimant q̄dā, ꝙ ipsa non adurit: ⁊ si ꝓijcit in larem, extinguit ignē, ⁊ accn̄t ei quē mordet, dolor vehemēs, ⁊ inflāmatio in corꝑe f†[] ⁊ grauitas lingue, ⁊ g[pūctio eiꝰ] ⁊ tremor, ⁊ stupor: ⁊ multotiēs accidit nigredo mēbri ſm figuram rotundam, ⁊ casus eius.

¶De cura. Cap.XXIII.

DIxerunt q̄dā, cura eius est cura cātaridis: ⁊ ꝓpriꝰ quo curant, ē vt in potu det resina ex q̄cūq₃ pino fuerit cuꝫ melle, ⁊ det eis in potu d̄coctio cāepitheos, ⁊ d̄coctio lilij cū folijs vrtice, ⁊ oleo. Et d̄ eis sꝫ, q dāt ill', ranas d̄coctas, ⁊ dāt ipis in potu de iure eaꝝ, ⁊ empl'ant eos cuꝫ carne ipaꝝ,

⁊ qn̄q₃

a A. Althabuha

b A. malua est

c A. blitꝰ gemenum

d —— A.

e A. hꝫ aculeuꝫ minorem

f A. ignea ⁊ apostema calꝫm in lingua

g† A. loq̄lla difficilis in q̄ ꝓnunciatur mumu

a A. oua

ꝛ qñqꝫ comedũt eas. Et silr a[est suctio] testudinis campestris: ꝛ marine decocte.

¶ Saculusudurni cãpestre, ꝛ marinũ. Cap.XXIIII.

Et ego qdẽ nõ cognosco ipsam: ꝛ nõ est lõginquũ qn iaz explevuerimus narrationẽ eoꝝ. Dixerunt q dã, accit ex morsu cãpestris, vt obfuscet morsio, ꝛ fiat rosei coloris, ꝛ parũ rubet rubedie clara, imo paꝝ valde: ꝛ fiũt dolor vehemẽs, ꝛ prurit⁹ i corpe. Marini v̊o morsus ẽ aq̃si coloris: ꝛ silr vt sit cura eius cura rutele, ꝛ siliũ. Et dixerũt qdã ẽplet cũ sale: aut cinere cũ vino, aut cinere ɔfecto cũ aceto sqllitico, aut cũ sisamo adusto, ꝛ vio: ꝛ ẽbrocet p̄us cũ oleo plimo, ꝛ aq̃ calra: deide ponat desup. ¶ Scorpio marinus. Ca.XXV.

Existimo ꝙ accĩt ex morsu scorpionis marini inflatio vẽtris, ꝛ forma hydropica: ꝛ qñqꝫ accidit ex eo exit⁹ vẽtositatꝫ absqꝫ volũtate: ꝛ opꝫ vt caueat i cognitione ei⁹. Et cura ei⁹ ẽ cura draconis marini, ꝛ rutele. Et dixit qdã in cui⁹ sermone nõ ɔfidit, ꝙ scorpio aq̃ est calidi veneni. ¶ Aranea marina. Cap.XXVI.

Videtur ꝙ sint dispões eius ꝓpique dispõnib⁹ scorpionis marini.

¶ De morsu rane marine rubee. C.XXVII.

Narrauerunt p̄les sapiẽtuꝫ, ꝙ ipa ẽ maliḡ, mala, iuadẽs aialia, ꝛ corpa, ꝛ salit ad ea ex lõginq̃ vt mordeat ea: ꝛ si non põt mordere sufflat ad ipsa exufflationẽ nociuã: ꝛ accĩt ex morsu eius apa magnũ, ꝛ ꝑditio velox. Dico simile est vt sit cura eius cum tyriaca magna: ꝛ quod est eius generis. ¶ Sũma curationis reptiliũ marinoꝝ venenosoꝝ. Ca.XVVIII.

Dixerunt opꝫ vt curentur cũ tyriacis, ꝛ cũ eis qbus curat venenũ frigidũ, ꝛ cũ medicinis rutelarum, ꝛ tyriaca earum.

¶ Fen septima de decoratione que est tres tractatus.

¶ *Tractatus primus de dispositione capillorum: ꝛ in ipso sunt furfures.* Cap.I.

b A. per id quod succeditur et restauratur

Capillus nascit ex vapore fumoso qñ coagulat in poris, ꝛ orit sup eos b[ꝛ ꝓprie ꝑ illud qꝺ assumit] ex alimẽto: ꝛ proprie qñ ẽ hũitas corpis viscosa, vnctuosa, nõ aq̊sa, neqꝫ luttosa, sic arboꝝ vnctuosaꝝ folia non cadũt. Et iã qdẽ dictũ est i lib. p̊, de denigratiõe ei⁹, ꝛ canitie ipsi⁹, ꝛ reliqs colorib⁹. Ueꝝ qꝺ pẽdet ex sermõe de decoratiõe, est regimẽ sube ei⁹ cũ nascẽtia, ꝛ depilatione. Et regimẽ nũationis ei⁹ cũ multiplicatione, ꝛ minoratiõe. Et regimẽ q̃ɫitatꝫ ei⁹ cũ igrossatione, ꝛ subtiliatione, ꝛ ꝓlõgatiõe. Et regimẽ figure ei⁹ cum applãtione, ꝛ crispatiõe. Et regimẽ coloris eius cũ denigratione, ꝛ c[subalbatiõe] ꝛ dealbatione. Et nos loq̃mur in hoc tractatu ꝭm hanc intentionẽ.

c A. ruffedine vel flauedine

d A. paucitas

¶ De cã destructionis capillorum. Cap.II.

e A. paucitatis alia litera paucitatis radicis

f A. paucitas

g† A. vel paucitas

Capilli destruunt, vel minuũt aut ꝑp cãm i mã: aut ꝑp cãm in re i q̃ nascunt. Et cã i mã est vt moret, aut ꝑuet. Et d[ꝑuitas] ẽ aut cã ei⁹ qꝺ ipsam submergit, aut alterat eã, aut cã e[ꝑuitatꝫ] sube ꝑme, sic ẽ f[ꝑuitas] vaporis fumosi i pueris, ꝛ mlierib⁹ ꝑp mltitudinẽ vaporis hũidi q̃re nõ nascit barba eis: ꝑuitas ãt g†[ ] radicis sube, aut ẽ ꝑp accñs, aut qm̃ nã ɔsumit eaꝫ. Illꝺ v̊o qꝺ ẽ ꝑp accñs, ẽ sic accit ɔualescẽtibus, cuꝫ exiccãt eos egritudies lõge, ptisice, ꝛ ethice: q̃re nõ remanet eis mã, de q̃ cibent capilli, q̃re cadũt: ꝛ nõ nascunt, sic accit plãtꝫ irrigatꝫ, qñ nõ irrigãt. Et sic accit castratꝫ ex siltudine eoꝝ cũ mlierib⁹ i hũitate, ꝛ frigore ꝑp cãꝫ testicloꝝ eoꝝ: ꝛ ꝓpea ꝙ illꝺ qꝺ gñatur spma, ɔculcat i eis, ꝛ ifridat, ꝛ ꝑuenit frig⁹ eius ad mẽbra sublimia, ꝛ ifridat ea, q̃re nõ resoluit humiditas eoꝝ ad exiccañ. ꝛ qꝺ resoluit nõ remanet i poris, ꝑp ꝑuitatẽ suã, ꝛ sbtilitatẽ ipsi⁹ imo egredit. Et sic accit ei q assuete vtit h[istitis] grauib⁹ sup caput suũ. Illꝺ v̊o qꝺ ẽ ex via nãe est sic caluitiũ: caluitiũ.n. accit ꝑp abbreuiationẽ mãe i piloꝝ i[ex caluitio.] Et illꝺ ẽ ꝑp k[ꝑuitatẽ] ei⁹ aut ꝑp sbmersionez l†[ ] cerebri ab eo qꝺ tãgit ipm de craneo: q̃re nõ ibibit ipm ea ibibitiõe, q̃ ibibit qũ ẽ obuiãs. Illꝺ ãt qꝺ fit ꝑp cãm i re, i q̃ nascũtur, ẽ ꝭꝫ tres modos, aut vt nõ penetret in eã mã piloꝝ: aut vt penetret i eã, sꝫ nõ retiat: aut vt corrũpat i ea, ꝛ m[resoluat] ad q̃litatẽ nõ ɔueniẽtẽ vt pulli gñent. Et nõ penetrat i eã, nisi ꝑp oppilõnẽ poroꝝ: ꝛ nõ oppilantur pori nisi ꝑp vehemẽtiã soliditatꝫ eius ꝑ siccitatez ipsi⁹, sic ẽ de adiuuãtib⁹ ad caluitiũ, ꝛ festiat in calra cõplõne ꝑp velocitatẽ exiccatiõis ei⁹: ꝛ ꝑp illꝺ multiplicãtur sup ꝑpatos ad caluitiũ pili corporis, ꝛ pectoris ꝑp calitatẽ cõplõnis eoꝝ. Nã paꝝ qꝺ ẽ ex pilis eoꝝ, ẽ difficilr euulsiõis: aut ꝑp soliditatẽ eius, cã vestigioꝝ vlceꝝ p̄teritoꝝ, sic ẽ dispõ i n[glabris.] Et illꝺ qꝺ nõ retinet i ea ẽ ꝑp vehemñtiã raritatꝫ ei⁹, ꝛ ãplitudinẽ poroꝝ ei⁹, sic ẽ ex aliq̊ adiuuantiuꝫ ad ħ, vt nõ nascat barba o†[ ] ẽt vsqꝫ] i fine vite: aut ꝑp siccitatẽ cõplõnis: q̃re ɔstrigunt pori cũ hũitate cõplõnis ꝑp ꝑuitatẽ calitatꝫ: an nõ vides. ꝙ nõ fit caluitiũ: ꝛ ẽ residuuꝫ capilloꝝ istoꝝ subtile, facilis euulsiõis, sic ẽ mulieribus, ꝛ castratꝫ. Et illꝺ qꝺ corrũpit i ea aut ẽ ꝑp humorẽ fixũ, malignũ, sic i alopitia, ꝛ tyria, aut ꝑp vlcera mala corrosiua, sic ẽ i qbusdã spẽb⁹ p[glabriciei.] Et caluitiei qdẽ curatio est difficilis, q̃uis sit polre ipsaꝫ repellere añq̃ nouã icipiat, aut tardare eaꝫ. Et ꝑp illud qdẽ qꝺ dixit Hyp. ꝙ qñ caluis varices accĩt, nascunt capilli eoꝝ, voluit ꝑ depilatos itelligi alopitiã, ꝛ siliã. Et pili supcilioꝝ, ꝛ palpebraꝝ nõ cadũt velociter, ꝓpea ꝙ eoꝝ origo ẽ spissa, cartilaginosa, ɔseruatiua: ꝛ ꝑp illꝺ tardat caluitiũ i q[ethiopib⁹ ꝛ çigi] ꝓpea ꝙ cutes eoꝝ vehemẽter retinẽt pilos eorum: duꝝ.n. nõ euellit, ꝛ ꝑp illud minorãtur cũ eo pili: veꝝ ipm seruat pilos, q̃re nõ cadũt velociter, ꝛ nõ depilant. Et r[blesi] qdẽ nõ fiũt calui ꝑp multitudinẽ hũiditatꝫ cerebroꝝ eoꝝ: ꝛ ꝑp illꝺ multiplicat i eis dyaria fcã a catarro. Medicine ɔseruãtes capillos sunt ille i qb⁹ est calitas sbtilis, attractiua, ꝛ v̊tus stiptica: ꝛ ille i qb⁹ sunt ꝓprietates qbus opant: ꝛ iã diximus simplices haꝝ medicinaꝝ i medicinis singularib⁹: ꝛ dicem⁹ iteꝝ i ãtidotario cõposita ad eos. Et dicem⁹ ħ de medicis q̃ sunt ɔuenientiores huic loco. Medicie igr̃ simplices q̃ ɔueniũt ad ɔseruationẽ capilloꝝ, ꝛ succurrẽdũ iceptiõi eoꝝ i casu, ꝭm sũmã vsqꝫq̊ ɔditionemus post ɔditiones neccias, i regimie ipsaꝝ, sunt hꝰ. myrt⁹, ꝛ g̃na ei⁹, ꝛ laudanũ, ꝛ ẽblici, ꝛ myrobalani kebuli, ꝛ myrrha, ꝛ aloes, ꝛ capillus veneris, Et cadũt i eis galle ꝑp stipticitatẽ eaꝝ, ꝛ alfeleçabaragi ꝓprie cũ vio stiptico, ꝛ oleo myrtio, aut olro masticio, ꝛ aq̃ myrti, aut succo folioꝝ s[alçerideraet,] ꝛ iteꝝ adustũ t†[ ] arboris lini aduste cũ seie suo linit cũ oleo. Et iteꝝ cortices nucis adusti, qñ miscent cum oleo

h A. coopturis

i A. a sincipite seu a loco vbi accidit caluitium.

k A. paucitatem

l† A. vel remotionem

m A. cõuertatur

n A. tinea

o† A. ꝛ fit residuũ capillorum istoꝝ subtile facilis euulsionis ꝛ

p A. tinee

q A. abissinis ꝛ i zengi

r A. trauli

s A. azadarachti

t† A. seu cinis

myrtino, ꝛ vino stiptico, ꝛ inũgunt cuꝫ eis, ꝛ ꝓprie pueri. Et ex ↄposito ē illud qđ. ℞. grana myrti, ꝛ gallas ꝛ ẽblicos decoquunt cũ oleo ro. aut oleo myrtino ſm modũ notũ, ꝛ administrent. Et iteꝝ folia myrti humide, ꝛ laudanũ, ꝛ [a] ⌈rãnus, ⌋ ꝛ extremitates cupssi, ꝛ grana myrti, sumant, ꝛ cũ eis [b] ⌈cõmouẽdo tangat caput trito dissoluto cũ oleo oliue. ⌋ Et iteꝝ granoꝝ myrti nigre, ꝛ seis apij, extremitatũ myrti, ꝛ seis sicle, ꝛ extremitatũ rãni oium añ. ps. j, capilli veneris, ꝛ laudani ãboꝝ añ. ps. 5. vini nigri ptes. vi. dissoluantur medicie i ipo, ↄcoquendo donec remaneat tertia vini: deiñ ꝓijciant desup olei oliue aromatiçati cũ cipis ꝛ spica ptes. ij. Et ⌈iteꝝ ⌋ ↄcoctio ei⁹ donec ferueat trib⁹ ebullitõib⁹, deiñ colet aq̃, ꝛ oleũ a medicis, cũ exp̄ssiõe vehemẽti, ꝛ ponat i vase vitreato, qđ sit ad modũ pixidis, ꝛ ↄcutiat, ꝛ administret apđ necitatẽ: est. n. ↄſuatiuũ, ꝛ ↄnigratiuũ. Et iteꝝ seis apij, ꝛ seis sicle, ꝛ capilli vene. ꝛ tur] oiuꝫ añ. ℥. ij. [d] †⌈nuces ⌋ xv. nũo, corticũ pini. lib. j. ꝛ assent oia i nocte i furno posita i vase lutato, ꝛ dimittãtur dõec adurãt oẽs ptes eoꝝ, ꝛ ↄterãt ↄtritiõe, bõa, ꝛ ꝓijciatur, sup ea li. j. adip] vrsi, q̃ ē melior [e] ⌈adipe ⌋ ãser], ꝛ reponãt: ꝛ q̃tiẽs idiget eo, liq̃fiat i olo aromatico, ꝛ administret: ꝛ ↄfert iteꝝ caluitiei icipiẽti. Et iteꝝ sumat lib. j. 5. vini stiptici, ꝛ laudani. ℥. j. corticuꝫ pini adustoꝝ. ℥. ij. capilli veñ. cõbusti. ℥. iij. adipis vrsi lib. j. succi solatri. ℥. iiij. 5. ↄcoq̃t laudanũ i vio cocto, donec ispisset, ꝛ ꝓijciant sup ipm medicie, ꝛ misceãt, ꝛ reponat: ꝛ qñ idiget eo, sumat ex ipo aliqd i olo aromatiçato. Et meli⁹ oleũ ē oleũ nardinũ, ꝛ liniat: ꝛ qñq̃ linit sine oleo. Et ex eis q̃ sũt leuia ē vt sumãtur myrrha, ꝛ laudanũ, ꝛ oleũ myrtinũ, ꝛ ꝓprie qđ fit ex oleo ↄ keiri, ꝛ aq̃ myrti ↄcocte, ꝛ vio stiptico, ꝛ misceat ſm q̇ exigit illđ, qđ ē pñs, ꝛ liniat cũ eo. Aut sumãt folia floꝝ papa. ruffi cũ olo myrtino, ꝛ iungat caput, ꝛ dimittat i nocte, deiñ balneet: ipm n. ↄſuat, ꝛ ↄnigrat, Aut sumãt laudanũ, ꝛ capillus veñ. ꝛ cinis corticũ pini, ꝛ adeps vrsi, ꝛ vini pontici q̃ztũ suffic̃ cõmixtio ei, cũ olo masticio, aut myrtio. Aut sumãt capilli veñ. ꝛ laudani eq̃lr, ꝛ olei myrtini [f] †⌈ oiuꝫ añ. auř. j. ⌋ rute mõtane auř. ij. terant cũ vio stiptico, ꝛ misceãt cũ adipe vrsi, ꝛ administrẽt. Medicamẽ ↄſuãs pilos supcilioꝝ. ℞. rosaꝝ papaue. ruffi [g] ⌈ptes. iiij. fũiterre ⌋ cũ radicib⁹ suis, ꝛ extremitatũ fici oiuꝫ añ. ptẽ. j. laudani ptes. iij. capilli ve. ptes. ij. ↄterãt ꝛ administrẽt cũ [h] †⌈ ⌋ oleo masticio. [i] ⌈Silr ei ⌋ iteꝝ radicũ vitis albe, aut radicũ [k] ⌈alascas ⌋ ꝛ cineris arboris pini recẽtis oiuꝫ añ. ps. j. baurach ptes. ij. misceãtur cũ oleo myrtio arõatico: h̃ q̃ ē ſmo plim⁹. At vo si fuerit cã siccitas cõplonalis, ꝛ paucitas sanguis, delitijs foueat corp⁹, ꝛ cibet eis q̃ sunt boni nutrimẽti: ꝛ pinguia, ex ipis i qb⁹ ē decliatio ad calitatẽ ſbtilẽ: ꝛ dimittat oẽ falsuꝫ, ꝛ acetosuꝫ, ꝛ põticũ. Et deuitet coitũ. Et de vio ↄuitet illđ qđ ē ãtiquũ. Et assiduet balneationẽ cũ aqs dulcib⁹. Et nõ approxiet corpi nitrũ, nec vsnẽ, nꝫ sapo: imo q̇ sit sic̃ farina fabaꝝ, aut grana melõis, aut [l] ⌈creta, ⌋ ꝛ psiliũ, ꝛ silia. Et si fuerit ꝓpea q̇ pori ↄstricti sũt valde, idiget eis q̃ resoluũt, ꝛ rarificãt: ꝛ diligit vt ponant i cibo ea q̃ apiũt, sic̃ sinapis, ꝛ allea, ꝛ porri: ꝛ liniat cutis iteꝝ cũ eis q̃ sũt sic̃ gũmia rute syluestris, ꝛ sinapis, ꝛ calamẽtũ, ꝛ ruta, ꝛ cepe: ꝛ administrent i balneo aq̃ resoluẽtes: ꝛ abluat caput cũ baurach, ꝛ spũa maris. Et opꝫ vt abstineat patiẽs illđ ab oleis. Et ad illđ qđ ē pp raritatẽ ↄferũt medicie ꝑdcẽ, plm decliatiõis q̃ꝝ est ad stipticitatẽ: ꝛ epithiata, ꝛ olea stiptica: ꝛ itroit⁹ balnei ꝛ daministratio [m] †⌈ ⌋ tepide, deinde. [n] ⌈cõsecutio cum farina ⌋ subito.

De plib⁹ embrocis capilloꝝ. C. III.

PLures embroce capilloꝝ sunt i q̃rũ suba ē viscositas, ex q̃ pole est vt capilli assumant: ꝛ sunt sic̃ folia sisami, ꝛ folia cucurbite, ꝛ olea i qb⁹ sunt calitas ꝛ stipticitas, sic̃ oleũ de lilio mixtũ cũ cera, aut sicut ē oleũ ↄ alcãna, ꝛ oleũ myrtinũ ꝓprie. Et cadit i illis ablutio capitis cũ ifusiõe collogn. Et ex eis q̃ cõferũt i h̃, est vt sumat laudanũ, ꝛ dissoluat qđ de eo bonũ ē i testeo vase lutato sup prunas ſbtiles, liq̃factione fcã i oleo oliue, ꝛ pluerizet sup ipm aliqd de nucleis [o] ⌈oliuaꝝ ⌋ cõbustis, ꝛ cõmisceant oia sup prunas cõmixtiõe ſbtili, ꝛ administret. Et folijs q̃dẽ alçerideraet, ꝛ aq̃ folioꝝ ei⁹ inest ꝓꝑetas bona in h̃. Et [p] ⌈corpi ⌋ seis lini administrato cũ olo sisamio. Cõpositũ sumãtur folia alçerideraet, ꝛ capillus ve. ř cẽs roman⁹: ꝛ myrrha, ꝛ ẽblici: ꝛ [q] ⌈cõmouẽdo tegat ⌋ cũ eis caput i q̃busdã ablutõib⁹ cognitis. Et iteꝝ sinapis: ꝛ ponat i ↄcoctiõe sicle: ꝛ abluat cũ ea caput, ꝛ iungat post ipsaꝫ cũ olo myrtio, aut cũ olo de ẽblicis. Cõpo[m] bo[m]. ℞. fellis taurini, ꝛ fellis vrsi, ꝛ myroba[nor] emblicoꝝ, kebuloꝝ, ꝛ belliricoꝝ, ꝛ [r] ⌈sedeguarã ⌋ ꝛ gallaꝝ itegraꝝ oiuꝫ añ. ptẽ. j. terant, ꝛ nutriant cũ succo solatri. vij. dieb⁹, deiñ exiccẽt, ꝛ administrẽtur ex eis epithiata cũ aliq̃ deco[ne] post ablutionẽ capitis, ꝛ barbe cũ aq̃, ꝛ melle, ꝛ [s] ⌈nitro ⌋ ↄtrito. Et iteꝝ ordei ↄtriti. ʒ. xxx. ẽblicoꝝ. ʒ. v. ↄcoq̃ntur cũ aq̃ ↄco[ne] vehemẽti, donec aq̃ sumat ṽtutẽ ãboꝝ. ꝛ decoq̃nt in illa aq̃ exñte i ipsa olei viol. q̃ztũ ē medietas aq̃, ꝛ laudani põd⁹. ʒ. iij. folioꝝ sisami, ꝛ folioꝝ altee, ꝛ folioꝝ cucur. hũidoꝝ, aut siccoꝝ oium añ. põdus. ʒ. x. nõ cesset decoq aq̃ donec ↄsumat, ꝛ remanet oleũ. Descriptio alia, ꝛ refert ad alkiduꝫ: sciręblegi. ʒ. x. decoq̃nt cũ duab⁹ lib. aq̃, vsq̃quo redeat ad q̃rtã, et fundat sup eã q̃ztuꝫ ipa ē olei de bẽ, ꝛ aliqd ordei excorticati, ꝛ aliqd laudani, ꝛ decoq̃tur vsq̃quo redeat ad tertiam.

De facientibus nasci pilos fortibus. Cap. IIII.

ET in ipsis est [t] ⌈cura caluitiei c⁹ rõ est polis ꝛ casus ⌋ supcilioꝝ, ꝛ siliũ: ꝛ oẽs medicie q̃s dicemus i cap alopitie: ꝛ ois modus regis ex fricatõe capitis, ꝛ rubificatiõe ei⁹, ꝛ administratione adipũ sup ipꝫ, deiñ administra[ne] mediciaꝝ fortis attractiõis, ꝛ resolonis, cũ ꝓpe[te] quã hñt i alopitia st iuuatiue i caluitio, ꝛ faciẽdo nasci pilos i depilato, ꝛ i supcilijs, ꝛ barba. Et corticib⁹ radicis [v] ⌈salicis ⌋ cũ olo ē ↄfortatio, ꝛ ↄſuatio mirabil cũ denigr̃tiõe. Medicie ãt ↄ qb⁹ ē nr̃a itẽtio, vt h̃ narrem⁹ eas, q̃z uis iteꝝ sint iuuatie i alopitia, postq̃ fecerim⁹ illud qđ diximus i fine capli ↄſuatõis capilloꝝ, sunt ista: sumant cãtarides recẽtes, ablatis pedib⁹, ꝛ capitib⁹, exiccate i vmbra, ꝛ terãt i olo vio. aut ↄcoq̃nt i eo, aut i oleo oliue dõec igrosset, ꝛ lini cũ eo, vbi volueris: vesicabit. n. deiñ nascent pili. Et silr mel anacardi, qñ ponit sup locũ, c⁹ pili ↄpilati sũt, aut terat cõdisi i olo ouoꝝ, ꝛ liniat cũ eo hõ [x] †⌈ ⌋ vbi voluerit mltotiẽs: faciet. n. nasci pilos. Aut sumat vngula asini adusta, ꝛ cõnua ↄbusta, ꝛ liniãt cũ [y] ⌈olo ↄ bẽ st sisamio: ⌋ ē. n. forte. Oua ãt formicaꝝ cũ olo ↄ bẽ st ↄueniẽtia i faciẽtib⁹ nasci: ꝛ apđ cõitatẽ hoiuꝫ, st ex eis q̃ ꝓhibẽt ortũ. Et ex eis q̃ sunt expta, ē lacerta, q̃ ē i domib⁹, q̃ iterficiat, ꝛ exiccet, ꝛ terat, ꝛ liniatur cũ olo. Et iteꝝ tritura [z] ⌈nitri ⌋ pharaõis cũ sãbaco. Et ex eis q̃ sũt leuiora illo, ē vt fiat maica, ꝛ tabula de plũbo, ꝛ ponat iter ea ãbo aliqđ ↄ oleis ad capil

- [a] A. hausegi. et sic vbiq̃ꝫ pro rãno hausegi
- [b] A. dissolutis cũ oleo oliue inungatur caput
- [c] A. itereretur
- [d] † A. corticum nucis
- [e] A. aut adipis
- [f] † A. quãtũ sufficit. ℞. iuris stercoris vrsi stercoris ericij marini oium añ. ʒ. v.
- [g] A. Alia litera sisimbrij partes iiij. virge pastoris. Alia litera ptes. iiij. pastus columborum
- [h] † A. oleo mirtino aromatizato aut
- [i] A. quãtũ ipsuꝫ
- [k] A. alseras
- [l] A. lutum
- [m] † A. aque
- [n] A. ↄsequenter administret frigida aqua
- [o] A. dactilorum
- [p] A. adusto seu cineri
- [q] A. inungatur
- [r] A. saderuan
- [s] A. vitro
- [t] A. curatio illa que est curatio possibilis in cura caluitiei ꝛ casu
- [v] A. algarab
- [x] † A. in loco
- [y] A. Alia litera cum aceto
- [z] A. vitri

los, aut adeps ex eis, q̃ sciunt͛ ⁊ terant͛, donec resol/
uat͛ ad ipm v̄tus plūbi, ⁊ liniat͛ cū eo, ⁊ ēpl'et͛ locus
cū folijs fici bñ ɔ̄cocti, ⁊ vsq3 ad v̄tutē q̃zdā. Et itez
sumat͛ medulla. xx. auellanaz, ⁊ asset͛ dōec terat͛, ⁊
aggreget͛ cū oleo raphani, aut sumat͛ herbe noīate
[a]⌈ barc⁹ ⌋ ⁊ ꝑapi asini, ⁊ splenis ei⁹ assatoz oīuz añ.
lib. 5. ⁊ laudani. xx. pōdera: misceāt͛ oia post sol'onē
laudani i vīo, ⁊ admistrēt͛. Et ex eis q̃ dix̄ filagorius
ē, vt sumāt͛ adip] tauri saliti. 3. 96. alusnē, ⁊ gūme ru
te agresti] ābo z añ. 3. 28. myrrhe. 3. 8. laudani tm̄dē,
capilli veñ. 3. xlviij. [b]†⌈ ⌋ splenis asini. 3.
xcvi. asset͛ splē asini [c]†⌈ ⌋ ⁊ terat͛, ⁊ aggre
get͛ totū cū vīo nig̃, ⁊ radat͛ caput, ⁊ liniat͛ cū eo, ⁊
dimittat͛ qnq3 dieb⁹, deiñ abluat͛, ⁊ dimittat͛ qescē
duob⁹ dieb⁹, deiñ iteret͛: ꝙ si exl'cerauerit, curet͛ lo/
cus cū adipe āser]. Et itez ad ɔ̄pillatos: sumant͛ sex
vētres lepoz, ⁊ exiccent͛ optie, ⁊ adurāt͛ i vase luta
to, ⁊ ꝓijciat͛ sup eos ɔ̄ folijs rani, ⁊ ɔ̄ folijs myrti tā
tūdē, ⁊ ɔ̄ capillo veñ. 3. viij. ⁊ adurant͛ vice alia i va
se vitri, deiñ terat͛, ⁊ misceat͛ cū trib⁹ lib. adipis vr/
si, ⁊ q̃ztū ipm olei de raphāo, ⁊ reponat͛, ⁊ admistre
tur cū nec̄iuz fuerit i oleo aliq̃ aromatiçato: ⁊ bacce
lauri, ⁊ oleū ɔ̄ pipe, ⁊ oleū ɔ̄ keruа: ⁊ silr illō qō ad/
iuuat i faciēdo nasci. Et itez cis abrotani qñ miscet͛
cū oleo ātiq̃ facit nasci barbā tarde nascētie: ⁊ [d]⌈ ci
nis lilij cū aq̃, ⁊ ꝓpe i supcilijs. ⌋ Et itez ad supcilia
cōburant͛ due nuces, vsq3 q̃ terāt͛ tm̄, ⁊ adiūgat͛ eis
ābab⁹ aur͛. j. ɔ̄ nucleis dactiloz [e]†⌈ ⌋ silr
absq3 ꝑscrutatiōe vltia, ⁊. xv. g̃na pipis, ⁊ bulliat cū
oleo ro. Et itez cis abrotāi, ⁊ auellāe aduste, ⁊ lau/
danū, ⁊ cātarides, ⁊ ɔ̄disi bulliāt i oleo de ben in co
chliario [f]†⌈ ⌋ donec ɔ̄nigrent͛, ⁊ misceat͛ cū
tāto galie, q̃ztū ipm ē, ⁊ fricet͛ loc⁹, ⁊ liniat͛ cuz eo.
Et itez capillus veñ. ⁊ g̃na myrti, ⁊ semē apij adu/
rant͛ parū, donec ɔ̄nigrent͛, ⁊ aggregent͛ cuz adipe
vrsi, ⁊ oleo raphani. Medicamē faciēs nasci pilos
i supcilijs. ℞. turis aur͛. iiij. stercoris crocodilli, ster
coris eritij marini, ⁊ rute mōtane oīuz añ. aur͛. i. terā
tur cū vīo stiptico, ⁊ misceant͛ cū adipe vrsi, ⁊ admi
strent͛. Aliō ad ɔ̄pilationē ātiquā, difficilē ex alopi
tia, ⁊ alijs. ℞. sceba ptē. j. spūe mar] ptes. viij. eufor
bij, ⁊ baccarū lauri āborū añ. ptes. iij. picis hūide
ptes. ij. liq̃fiat pix cū ol'o ɔ̄ lilio, ⁊ liq̃fiat in ea eufor
biū, deiñ admisceāt͛ cū eo reliq̃ medicie, [g]†⌈ ⌋
sil'e ei: radicū arūdis aduste ptes. vij. cineris ranaz
ptes. v. seis eruce ptes. iiij. radicis [h]⌈ alistas ⌋ ptes
iij. terantur cum oleo laurino, ⁊ administretur.

a A. charchus
b† A. priapi asini
c† A. ⁊ priapus eius
d A. ⁊ emulsio nigelle cū aqua ⁊ proprie ad supercilia
e† A. adustorum
f† A. ferreo
g† A. Aliud
h A. alseras

De Alopitia ⁊ tyria. Cap. V.

Iam sciuisti ꝙ cā in gñando alopi/
tiā ē mā mala, manēs i cute, i
origib⁹ radicū piloz, q̃re corrūpit radi
ces originū piloz, corrodens eas, ꝓhi
bēs nutrimētū bonū eis, ⁊ noīat͛ alopitia, ꝓpea qa
ipsa accit vulpib⁹. Et dr̄ia qdē iter ipsam, ⁊ tyriā ē,
ꝙ i tyria nō tm̄ cadūt pili, imo excoriat͛ cū ea cuti te
nuis, sic̄ accit serpēti. Et fortasse accit i ea figuratio
ꝓueniēs, sic̄ figura ꝭpētis. Et mā qdē q̃ fac̄ accidē,
⁊ icurrere alopitiā, ⁊ tyriaz qñq3 ē cholica: ⁊ qñq3 ē
melica: ⁊ qñq3 ē phl'atica, ⁊ qñq3 ē ex sanguie corru
pto. Et sig̃tur sup totū illud ꝑ illud, qō appet cuz fit
abrasio, ex colore cuti: ⁊ ꝓꝑe qū fricat͛ illō fricatiōe
aliq̃. Et qñq3 sig̃tur illō ex regie ꝓcedēte, ⁊ ex accñti
b⁹ q̃ associant͛ ei. Et ex eis q̃ sig̃nt illō, ē hūor dñans
de illis q̃s sciuisti. Et qñq3 sig̃tur velocitas sanatōis
ei⁹, ⁊ tarditas ex eo qō vr̄ ɔ̄ veloci^te rubificationis
ei⁹, ꝑ fricationē [i]†⌈ ⌋ ꝑꝑ veloci^tes attractio
nis sāguis bōi ad ipaz, aut tarditatē ei⁹: q̃zuis frica
tio plima exulceret, q̃re ꝓhibet originē pilorum.

i† A. ⁊ abrasionem

De cura. Cap. VI.

Non est dubiū qn rectificatio regis i
ea sit eūo illi⁹ hūoris, faciētis i
ꝑmis, ⁊ intromissio ciboz chimi valde
boni ad corp⁹, ɔ̄ illis q̃s sciuisti. Et vi/
ni tpati, cōmixti, decliuis ad ip̄ssionē dulcedis paz,
cū tenuitate, ⁊ claritate: nā h̄ nutribili⁹ ē. Et balneū
ɔ̄fert ei añ oēm fricationē, ⁊ post ipsum. Et incipiat
ꝑ⁹res cū eūone corpis in ꝑmis ab hūore faciente cū
medicis educētibus ipm, aut cū phl'omia, si mā exi
guerit illō: deiñ cū eūone capiti ab eo cū q̃ sciuisti de
caputpurgijs, ⁊ odoramēti, ⁊ gargarismis, ex eis q̃
dcā, s͛ i cap mūdificatōis capiti, ꝭ3 vnāquāq3 supflui
tatē, deiñ ꝑmutādū ē sup cutē, ⁊ mūdificationez ei⁹
ab eo, qō i ea māsiuū ē: ⁊ ex̄ctionē ei⁹ ab ea, ⁊ resol'o
nē ipsi⁹. Et festinādū ē i h̄ vt nō recipiat cuti q̃litatē
māsiuā malā. Et nō ē ābiguū i h̄, qn oporteat vt me
dicine eūantes ex locis mām malignā sint icisiue, ⁊
resolutiue resol'one nō ɔ̄nte exiccationē, ꝑꝑ vehemē
tiā calefactiōis: q̃re adipiscat͛ cuti [k]⌈ calefactionē q̃
i futuro fit ⌋ cā casus piloz, q̃zuis i [l]⌈ ꝑñti forsitā ⌋
ɔ̄struat alopitiā. Qō si fuerit cal'a forti, sic̄ [m]⌈ gūma
rute agrestis ⌋ q̃ ē radix i cap̄ [n]†⌈ ⌋
frāgat͛ calitas ei⁹ cū oleis tpati, vīcētib⁹ sup eā, ⁊ cū
aqs [o]⌈ qb⁹ sbtiliat͛. ⌋ Et de ea qdē melior ē recēs, ⁊
illa sup quā ꝑterierūt āni tres, ē ɔ̄bilis. Et ɔ̄ iudicio
forti ē, vt mioret͛ ipsi⁹ q̃ztitas, ⁊ [p]⌈ frāgat͛ ei⁹ ɔ̄pl'o ⌋
⁊ festie accipiat͛ ab eo qō cū ipsa linit͛. Et ɔ̄ iudicio
debilis ē vt fiat ɔ̄trio. Et oz vt sit sbtil': ⁊ si nō nō pe/
netrabit v̄tus ei⁹ i ꝓfundū cuti. Et oz vt sit i illis me
dicis ɔ̄fortatio, ⁊ ꝓhibitio, vt nō recipiat caput māz
malignā. Et ñ oz vt associet͛ illi v̄tuti stipticitas pl'i/
ma, ꝓhibēs mām ꝑuenire ad locū, deiñ penetrare i
poros ei⁹. Qū g̃ corp⁹ mūdificatū ē ab illo, opz tūc
vt i eis sit v̄tus attrahēs sāguinē ei⁹ bo^m, ⁊ vaporez
[q]⌈ ei⁹ tpatū ⌋ postq̃z ipa resoluerit corruptū, q ē i cu/
te: vt aggreget resol'onē corrupti [r]⌈ ꝓpiq̃ ⌋ ⁊ attra/
ctionē boni lōgiq̃: ⁊ illō p⁹ mūdificationē. Et qū tu
admistras has medicias, oz vt tu ɔ̄sideres ip̄ssionē
eaz: ⁊ icipias i eis a ɔ̄bilib⁹ i ɔ̄pl'one ⁊ mioratiōe: ⁊
ɔ̄sidera i eo qō ē ex eis: ꝙ si iuenis egrū tollerātē: et
ip̄ssionē icolumē, adde i v̄tute: ⁊ si nō tollerat, ⁊ ma/
gnificat͛ ip̄ssio, minue q̃zti^tem, ⁊ cōmixtionē: ⁊ stude
ita ne ꝑducat ad exl'cera^tes, ⁊ apationē. ⁊ ꝓꝑe i cor/
porib⁹ leuis ɔ̄pl'onis, aut etati, aut tpis. Et si ꝑduxe
rit ad apationē, ⁊ exl'cera^tem, succurre illi cū adipi/
b⁹, ⁊ lini eos ɔ̄sup sic̄ ē adeps anati, ⁊ gallie: ⁊ sic̄ ce
ratū leue: cū g̃ sedat͛, reit'a cū q̃zti^te ɔ̄nā tollerat. Qū
q3 magnificat͛ res paz, nō cesses facē illō, dōec resol
uat͛ corruptū. ⁊ attrahat͛ bo^m. Et signū qdē ip̄ssiōis
medicie i ea ē, vt rubeat cuti cū fricatiōib⁹ [s]†⌈
⌋ mioris nūi, q̃3 fricatiōes qb⁹ rubeat añ admi/
strationē medicie: si āt dispō nō alterat͛, tūc scias ꝙ
idiget medicia fortiore: ⁊ qñ nō rubet, frica cū pāno
vehemti⁹ q̃3 sit illō, dōec tieat͛ excoriatio: deiñ frica
cū eis q̃ sūt sic̄ cepe. Q, si nō rubet, nō erit excusatio
qn scalpellet͛ loc⁹, ⁊ liniat͛ cū eis q̃ sunt sic̄ allea. Et
de eis qbus idiget͛ i mūdificāda cute a mā alopitie
male, sūt sāguisuge, ⁊ vētosatio, ⁊ pūgē cū acub⁹ pl'i
bus. Et itez vesicatio cū medicis acutis, q̃s dicā: ⁊
mūdificatio ei⁹ qō vesicatū ē, ⁊ sanatio eius vt egre
diāt͛ pili ab ea. Et de eis q̃ adiuuāt in resoluēdo ma
teriā, ē coopire caput pileo de pellib⁹ semp nocte, ⁊
die: ipse. n. resoluit, ⁊ facit sudare. Et opz vt radatur
oibus duob⁹ dieb⁹, aut tribus cū nouacula: ⁊ quo/
tiēs nascunt͛, radat͛ caput. Et opz añ admistrationē
epithimatū, vt radat͛ caput, ⁊ fricet͛ cū pāno aspo,
aut sicut cū cepe, aut corticibus raphani, donec ru/

k A. Alia litera exiccatione que est i hora seu statim est
l A. principio egritudinis
m A. taffia
n† A. ⁊ aq̃ non est excusatio
o A. conuenientibus in ea
p A. Alia litera augmētet͛ eius mixtio
q A. Alia litera dulcē ex corporē
r A. Alia litera extranei
s† A. lenibus et

beat, ꝛ fiat susceptibile v̄tutis medicine[a] ⌈aptis po ris.⌋ Et qñq₃ excusat balneū[b] ⌈ab hoc⌋ ꝙ si nō ra dit, subtiliet medicia pueniēs ad illud. De euanti/ bus āt, eueī cholica cū decoctione myrobalanoꝝ, ꝛ cū v̄tute hellebori, ꝛ epithio, ꝛ pillis cochijs, ꝛ cū hierapigra: ꝛ iteꝝ hieradyacolloqntidos est bona, ꝓprie phl'atice. Si aūt fuerit illic melica, misceatur cū ea aliquid de bell'o nigro. Et si fuerit illic chol'a. misceat cū ea scamonea, ꝛ hiera ruffi, ꝛ logodiō bo ne sunt, ꝓprie melice. Et ml'totiēs qdē sanat euone vna. Et spēs qdē hoꝝ euantiū sunt de eis, q̊ꝝ sciam collegisti i eis q̄ sunt pterita. Et si volueris leui⁹ illo da ei in potu de hiera amara cōposita cū pulpa col/ loqntide, ꝛ turbit i mēse tres potiōes, aut q̈tuor. Et qñ nō v₃ euo vna, itera post quietes in eo qd̄ est iter illd̄. Et qū videris cutē capitꝭ rubere, aut venas ei⁹ rubedine repl'onali, phl'oma post phl'omiā vl'em, si exigit illud ꝯsiliū. venas capitꝭ, ꝛ venas frōtis, ꝛ tē/ poꝝ. Si aūt nō[c] ⌈volueris⌋ illud, tūc nō facias ali/ qd ꝯ h̄. sanguis. n. ē q̇ idiget illic. Gargarismata āt, ꝛ caputpurgia, ꝛ silia iā sciuisti in cap̄ curationū ca pitꝭ. Mediciaꝝ v̄o supponēdaꝝ fortioꝝ ē euforbiū sup qd̄ nō trāsierūt vltra tres āni, ꝓpatū s̄m ꝙ dedi mus de regie i canone. Et post ip̄m ē gūma rute syl uestris, qm̄ ipsa ē mirabilis valde. Deiñ nasturtiū, ꝛ sinapis, ꝛ cinis cātaridaꝝ ꝯfect⁹ cū pice humida, aut staphysagria ꝯfecta cū oleo laurino, aut lac titi mali cu₃ q̄ vesicet: ꝛ apiat, vt currat qd̄ sub ea ē. Et cū cadit cortex oriunt pili sub eo: ꝛ[d] ⌈alçegi⌋ ponit sup mēbꝝ tpe puo: ꝛ idiget ea i alopitia q̄ ē fortꝭ. Et post illd̄ sulfur, ꝛ duo hellebori, ꝛ semē eruce, ꝛ spu me baurach, ꝛ due spēs spūe maris, ꝛ cortices arū/ dinū, ꝛ radices eaꝝ aduste, ꝛ sterc⁹ muris, ꝛ sterc⁹ oniū adustū inūctū, ꝛ pip lōgū, ꝛ sinapis, aut auella ne cōbuste, ꝛ folia fici, ꝛ ꝯdisi ꝛ[e] ⌈vene chelidonie⌋ ꝛ alkitrā: ꝛ qñq₃ ꝯfert i ea fel taurinū. deide qd̄ ē sic amigdale amare, aduste cū co tice suo, ꝛ sic tus tri/ tū aliq̄t dieb⁹ i aceto bono. Et xilocaracte nabathi sunt ex medicis h⁹ egritudis. Et de istis oleis admi nistratꝭ i ea, meliora sunt oleū laurinū, ꝛ oleū de ker ua. Et de medicis q̄ sunt[f] ⌈ceree⌋ melior ē alkitrā, deiñ pix: ꝛ ꝯ adipib⁹ melior est adeps vrsi: ꝛ ꝓprie q ātiq̄tur[g] †⌈ ⌋

Linimētū forte: eufor bij, gūme rute agrestis, ol'i lau rini, oium añ. auī. ij. sulfuris viui, ꝛ bell'i de q̄cunq₃ āboꝝ fuerit nigro, aut albo, oiu₃ añ. auī. j. fiat cera tū cū cera, q̄₃tū sufficit. Et iterū baurach aphricani ptes. ij. salis āmoniaci p₃. j. adurant ābo, ꝛ terant i aceto forti, ꝛ liniant cū eo loca post fricationē faciē do epithia leue: ꝛ iteꝝ post tres horas, medicamine iā exiccato in die[h] †⌈ ⌋ trib⁹ dieb⁹. Si aūt vesicauerit, fac illd̄ qd̄ scis. Et iteꝝ cātarides, ꝛ sina pis decoq̄ntur i oleo, donec fiāt sicut algalia: deide vesicet cū eo loc⁹ fortꝭ, ꝛ frāgat v̄tus eius cū cōmix tione[i] †⌈ ⌋ ꝯbili. Et ꝯ illis q̄ sūt leuiora h̄, ꝛ sūt mi rabilis iuuamēti, ē vt sumat acetū forte cū tāto ol'o ro. bono q̄₃tū ip̄m est, ꝛ[k] ⌈cū galāge⌋ deide fricet loc⁹ cū pāno aspo, ꝛ liniat ex eo. Et iteꝝ inūctio cu₃ algaliā, i q̄ ē ali qd de gūma rute agrestis. Et scias ꝙ ifātib⁹ sufficit abstinētia, ꝛ puberes tollerāt. ʒ. s. de pillis cochijs. Et hñtes ānos. x. tertia₃. ʒ. vnius:

¶ De eis q̄ abradūt pilos. Cap. VII.

Sumantur calcis ptes. ij. ꝛ ar/ senici partes. ij. ꝛ li niatur cū eis ambob⁹ cū pauco aloe po sito in eis: abradet. n. stati₃. Et si ponā/ tur calcis ptes pl'es, ꝛ arsenici pauciores, erit ma/ gis eq̄le: ꝛ si addat calx, erit tardioris opōnis verū/ tñ opabitur. Et qñq₃ sumunt calcis, ꝛ arsenici ptes ij. ꝛ p₃. j.[l] ⌈ꝛ⌋ decoquunt i aq̄ tādiu dōec ꝯpilet pē nā. Qd̄ si iteret opō i illa aq̄, erit melior. Et q̄ ꝓpat cū sole ē melior. Et sumat aq̄ illa, ꝛ decoquitur i ea oleū min⁹ ea[m] ⌈s̄m pl'm⌋ donec recipiat v̄tutē ei⁹, ꝛ linit cū ea. Et qñq₃ dimittit aq̄ illa coagulari i sa/ lē, ꝛ admistrat sal ille i aq̄. Et calx ꝯculaꝝ effic̄ ope rationē calcis cū arsenico: ꝛ ē s̄btilior. Et si sumat lo co calcis aq̄ calcis, i q̄ calx iterat, ponēdo sub sole, aut ꝯcoq̄ndo, ꝛ ponat i aq̄ arsenicū tritū, erit bonū. Et qñq₃ admistrant ēt sāguisuge virides, q̄ sūt sub vrceis. Qd̄ si voluerꝭ, vt sit illd̄ qd̄ nascit, s̄btile, ꝓij ciat i psilotro cinis vitꝭ, aut baurach: ꝛ multiplicet ei⁹[n] ⌈cōmotio⌋ deiñ abluat cu₃ faria or. ꝛ fabaꝝ, ꝛ seie melo. Et qñq₃ cōponūt calx. ꝛ arsenicū cū eis q̄ sīt sic aq̄ alkisch, ꝛ aq̄ riçi. Et qñ₃ ponūt i ea myrra ꝛ mastix: ꝛ qñq₃ iuuat cū spūa marꝭ.

¶ De[o] ⌈cura ei⁹ quē cōbussit psilotꝝ.⌋ C. VIII.

Oportet vt mioret ei⁹[p] ⌈motio⌋ ꝛ festiet ipsi⁹ ablutio cū oleo rosaceo iā sup eā ꝓmisso: cūq₃ ab/ luit cū aq̄ cal'a sedeat p⁹ illd̄ i aq̄ frida: illd̄. n. ē curatio bōa: deiñ liniant desup lētes excorti cate, trite cū aq̄ rosacea, ꝛ sandal'. ꝛ ꝓprie si adurit. Qd̄ si fortē fecerit adustionē, tūc neciu₃ ē adhibere qd̄ sit sic vnguētū ceruse, ꝛ si c̄ epithia cum lithargy rio nutrito cū albumie oui, ꝛ oleo ro. ꝛ camfora.

¶ De eis que ꝓhibēt odorem psilotri. Cap. IX.

Liniat post ip̄m cu₃ creta nutrita cū aroaticis, aut creta cu₃ aceto, ꝛ cū aq̄ ro. Et folijs ꝑsici iest ꝓꝑe tas i h̄ mirabilis, ꝛ folijs vitꝭ, ꝛ folijs al sehesabrā tritis, ꝛ alcāne, ꝛ fecis croci hortulani, ꝛ ros. ꝛ cipis, ꝛ galie, ꝛ sq̄nāto, ꝛ silibus singularibus, ꝛ compositis.

¶ De illis que prohibent ortum pilorum. Cap. X.

PRohibēt ip̄m stupefaciētia, ifrigidan tia, sic̄ vt icipiat, ꝛ depilet, deide liniat cū hiusq̄amo albo, ꝛ opio, ꝛ ace/ to, ꝛ aq̄ hiusq̄āi nigri cū eis, ꝛ sola ꝛ si fuerit ꝯcocta i aceto erit meli⁹. Et corp⁹ rāe lacūal' exiccatu₃ ē ex ꝓhibētib⁹, qū terit, ꝛ miscet cu₃ mucilagine psilij, aut succo hiusq̄ami albi, aut aceto, iteret illd̄. Et dr̄ ꝙ si liniat cū oleo i q̄ dissoluta ē lacerta coq̄ndo, est ex eis q̄ ꝓhibēt ortū eoꝝ: ꝛ silr̄ cū oleo i q̄ decoq̄tur eritꝭ⁹. Et fortasse dr̄ ꝯriū illi⁹. Et de eis q̄ dicunt, est vt sumāt chimolea, ꝛ cerusa plūbi eq̄lr̄, ꝛ alūis me dietas ptis, ꝛ terant cū aq̄ hiusq̄ami albi hūidi. Et existiauerūt qdā ꝙ sāguis ranaꝝ lacūaliū, ꝛ sāguis testudis fluuial' ꝓhibēt illd̄: dixerunt, ꝛ silr̄ sanguis vespt ilionū, ꝛ cerebella eoꝝ[q] †⌈ ⌋ ꝛ cō/ posuerūt medicamē de istis. Dixerunt sumant rane de lacu arūdinu₃, ꝛ exiccent, ꝛ sumāt de carne eaꝝ sicca, ꝛ sāguis testudis fluuial' exiccati, ꝛ[r] ⌈rosaꝝ ru beaꝝ⌋ ꝛ lithargyrij, ꝛ ostracoꝝ margaritarū adu/ stoꝝ ptes eq̄les ꝯficiat cū aq̄, ꝛ admistret sup depi/ lationē piloꝝ i pectine, ꝛ in ascellis. Et semē vrtice cū oleo ē ex eis q̄ depilāt pilos cum fortitudine.

¶ Incrispantia. Cap. XI.

Sunt sic̄ faria fenugreci, ꝛ oleū ei⁹, ꝛ[s] ⌈alsidre⌋ albū, ꝛ myrrha, ꝛ galle, ꝛ calx, ꝛ lithargyriū misceant: ꝛ sit sufficiētia i qbusdā eoꝝ, ꝛ[t] ⌈cōmo ueat⌋ cū eis caput tāgēdo: ꝛ qñq₃ ponunt i eis sem̄ hiusq̄ami albi, ꝛ oleū ei⁹, ꝛ qñq₃ admistrat hiusq̄a mū albū sic̄ ē solū. ꝛ calx ē ex eis q̄[v] ⌈faciūt plāos⌋ ꝛ adurit paꝝ: qū soluit i hac sūma, ꝓꝑe qñ eq̄nt cū ea due tertie ipsi⁹ de[x] ⌈sidre⌋ q̄ ambo sint ꝯfecta cū

[a] A. aperientis poros
[b] A. a fricatione
[c] A. videris
[d] A. alchibichengi
[e] A. radices almemiran
[f] A. cerebrales
[g] † A. Linimentum forte liniat cum sinapi ꝛ alkitran.
[h] † A. assiduet
[i] † A. Alia lr̄a in
[k] A. conquasset seu simul permisceatur agitādo
[l] A. Alia litera aut
[m] A. in plurimo aque
[n] A. fricatio vel inunctio
[o] A. his que prohibent adustionem psilotri
[p] A. Alia litera fricatio
[q] † A. ꝛ epata ipsorum
[r] A. Alia litera baurach rubei
[s] A. alseder
[t] A. inungatur
[v] A. Alia litera incrispant
[x] A. alsedet

aq̈ frida:ꝛ silr spuma salꝰ amari icrispat eos vehemē ter. Incrispatm̄ bonū. ℞. gallaꝝ, ꝛ alcarmeçegi, ꝛ limature acuū, ꝛ folioꝝ cupssi, ꝛ ḡnoꝝ eiꝰ, ꝛ ḡnorū cydonioꝝ, ꝛ lithargyrij, ꝛ dragagāti, ꝛ boli [a] ⌈ꝛ al cauiçi:⌋ ꝛ emblicoꝝ oīuz añ. ptē.i. calcis q̄ nō ē extincta ptē mediā, ꝯficiaᷣ cū aqua sicle, ꝛ admistreᷣ: est.n. bonū crispās denigrans.

a A. alchugi

¶De eis q̄ planos faciūt capillos. Ca.XII.

Cura eiꝰ ē cura scissiōis capilloꝝ p̄dcā:ꝛ oīo ē admistratio oleoꝝ mollificātiū, ꝛ mucilaginuz hūectātiū.

¶De scissione capillorū. Cap.XIII.

Causa eiꝰ ē siccitas, ꝛ cibꝰ siccꝰ:ꝛ p hibēt ipsaz olea lenia eq̄lia, ꝛ mucilagines viscose, sic̄ mucilago altee, ꝛ mucilago psilij, ꝛ mucilago foliorum salicis, ꝛ omnia in quibus est humectatio.

¶De illis que subtiliāt capillos. Ca.XIIII.

Baurach qn̄ ponitᷣ in medicinis capillorum, subtiliat eos.

¶Sermo de [b] ⌈adolescentia⌋ ꝛ canitie. Cap.XV.

b A. dispōne in qua fiunt capilli nigri

Iam locuti fuimꝰ i alio loco ab isto de [c] ⌈canitie adolescētiū: Et canities quā h̄ dicemꝰ⌋ ē ꝙ dū sanguis p manet piguis spissus calꝰs viscosus capilli sunt nigri qū vo ad aquositatē tendere incipit, declinant capilli ad canitiem.

c A. cā q̄re in dispositione fiūt capilli nigri, ꝛ de cā canitiei ꝛ q̄ dicimus nunc

¶De eis q̄ canitiē tardāt. Cap.XVI.

De rebus canitiē tardātibꝰ, ē regimē reꝝ p̄maꝝ. Et ꝺ eis ē regimē eiꝰ, q̄ puenit ad capillos ipsos. Prie āt sunt eūo hūoris phlatici oi hora:ꝛ p̄pe cū vōitu sup cibū, ꝛ p clisteria iteꝝ, et regescē, ꝛ iterare: deiñ admistrentᷣ ꝯfectiōes ꝛ medicine faciētes [d] †⌈ ⌋ adolescētiā, q̈s dicemꝰ cū admistra[ne] ciboꝝ boni chimi cū eq̄litate, ex ḡne eoꝝ ex qbꝰ ḡnatᷣ sāguis laudabilꝰ, spissus: sic̄ st frixa ea q̄ i patellꝰ p̄pantᷣ:ꝛ ea q̄ coopta coquntᷣ sine aq̈:ꝛ assata absq̧ iure, ꝛ [e] †⌈nuce ⌋ i iure:ꝛ studeat ita vt sint cū q̄zti[te] digōnis, qm̄ ē radix. nā cum digō corrūpitᷣ, corrūpitᷣ sāguis. Et oꝫ qū cōplo fuerit hūida valde, vt admistreᷣ seia calꝰa sic̄ sinap̄, ꝛ piper, ꝛ spēs ꝯdiētes, ꝛ cauguamich, ꝛ almuri:ꝛ p̄pe i ieiunio:ꝛ sicla cū sinapi. Et fit [f] ⌈sufficiētia i potādo vinū paꝝ.⌋ Et ꝺuitet fructꝰ, ꝛ olera hūectātia, ꝛ ḡna lactj, ꝛ pisces, ꝛ triticū coctū cū aqua vt puls, ꝛ [g] ⌈pultes⌋ ꝛ potū aq̈ plime, ꝛ phl̄iā plimā, ꝛ euulsionē capilloꝝ, ꝛ ebrietatē supfluā, ꝛ coitū plm:ꝛ tāgere cū eis q̄ st sic̄ cāfora, ꝛ aq̈ ro. ꝛ oleū sābacinū, ꝛ aq̈ sābaci, capillos:ꝛ deuitet mltitu[ne] z vsus aq̈ dulcis. [h] †⌈ ⌋ Q ꝺ si fecerit, exicca illō:ꝛ exicca cū veloci[te], lꝫ ablutio capilloꝝ ꝯfuet eoꝝ v̄tutē. Q̄ꝫ si balneeᷣ, vtaᷣ eis q̄ sūt sic̄ pulpa collogntide, ꝛ nigella, ꝛ baurac, ꝛ fel tauri abluēdo. Cōfectōes v̄o ꝛ spēs q̄ abscidūt mām phlatj, ꝛ tardāt canitiē sunt sic̄ masticatio myrobalanoꝝ kebuloꝝ, ꝺ qbꝰ oi die [i] ⌈cū nūo supueniēte sibi, sūaᷣ, ꝛ⌋ masticeᷣ, ꝛ ꝺgluciaᷣ: h̄.n. fortasse ꝯfuabit adolescētiā vsq̧ ad finē vite. Et silr trifere fcē ex myrobalꝰ. mioꝛ, ꝛ maioꝛ:ꝛ cōfectio ꝺ scoria ferri. Et melioꝛ ex ea ē si fuerit i ea aurū, ꝛ ex bac. ℞. myrobalꝰ. nigroꝝ, ꝛ ēblicoꝝ āborū añ. ptē.i. mellis anacardoꝝ exc̄ti ab eis medietatez octaue ptj.i. misceaᷣ cū butyro cocto, ꝛ ꝯficiaᷣ cuz melle, ꝛ admistreᷣ:ꝛ h̄ ē forte bo[m]. Et oꝫ vt administreᷣ paulati in tāta q̄zti[te], q̄ nō efficiat ipssionē malā. Et [k] †⌈ ⌋ mithridatū est forte:ꝛ tyriaca est fortis:ꝛ carnes vipere sunt conseruātes adolescentiam, ꝛ virtutem cum assiduatur earū comestio. Modus ꝯfectiōis tpate bone.

d † A. vel conseruantes

e † A. mice pāis

f A. cōtētus potare parū vini

g A. insenla ex farina ꝛ aq̈ decocta

h † A. Alia lra balneando

i A. vnuz numero qui

k † A. anacardia est fortis et

Myrobalani nigri, ꝛ burūgi, ꝛ pip lōgū, ꝛ ēblici, ꝛ qn̄ q̧ ē loco pipis lōgi, scoria ferri, ꝛ çuccaꝝ fiat ex eis trifera. Et ꝺ bōis expitis, ē vt sumanᷣ çiçi, ꝛ myrobalꝰ. kebuloꝝ, ꝛ macropipis ptes eq̄les, ꝛ admistreᷣ: Et iteꝝ vt sumaᷣ myroba. kebuloꝝ pōdus. ʒ. xx. scorie ferri pōdꝰ. ʒ. iiij. agarici. ʒ. v. ꝛ çiçi. ꝛ macropipis, ꝛ gariofiloꝝ oīuz añ. ʒ. iij. ꝛ ꝯficiaᷣ cū melle: Et oꝫ vt sūat ista faciētia adolescētiā āno itegro amatoꝛ adolescētie, ex hꝰ cōfectōibꝰ, sup q̈s expectet vsq̧ ad meridiē, deiñ comedat cibū.

¶Linimēta phibētia a canitie. Ca.XVII.

Omnia olea calꝰa, ꝯfortātia, ꝛ oīa currētia q̄ st silia illis i nā, sūt ꝯfuātia ꝯplōnē capilloꝝ, sup calorē inatū ꝛ nō [l] ⌈rugaᷣ⌋ q̄ ꝺ penetrat i eis de nutrimēto:ꝛ ista sunt sic̄ alkitrā:ꝛ qū eo linitᷣ, dittaᷣ 4[or] horis: deiñ igrediaᷣ balneuz. Et dix̄ iteꝝ curationē hūj caput [m] ⌈calꝰe⌋ cōplōnis. Et silr iteꝝ pix hūida, currēs sbtilꝰ. Et silr oleū ꝺ costo, qm̄ ē forte valꝺ, ꝛ oleū ꝺ bē, ꝛ oleū de nigella ē forte valꝺ fōtiꝰ oi re:ꝛ oleū fcm̄ cū pulpa collogn. ꝛ oleū ꝺ sinapi. Et bo[m] forte ē vt sūaᷣ ꝺ oleo sinap, ꝛ de nigella, ꝛ vt coq̄ᷣ i eo nigella, deiñ coq̄ᷣ i ipo collogn. pꝰ ipaz, aut cū ea. Et oleū exp̄ssū ex oliuis syluestribꝰ, qn̄ assiduaᷣ inūctio cū eo oi die phibet canitiē. Oleū bo[m]. olei ōphacini [n] ⌈acsat⌋ tres spice. ʒ.i. s. blacte biçātie, floꝛ sq̄nāti āboꝝ añ. ʒ. s. ꝺcoq̄ntᷣ medicie aut i olꝰo, dōec rēaneat tertia eiꝰ, aut i aq̈, dōec suscipiat v̄tutē eaꝝ vehemētᷣ, deiñ ꝺcoq̄ᷣ oleuz iteꝝ i illa aq̈, dōec ꝯsūaᷣ aq̈. Et rectiꝰ qdē ē tūc, vt mioꝛeᷣ q̄ztitas olei sufficiat kist.i. ꝛ. s. deiñ sūaᷣ. ʒ.i. acatie, ꝛ dissoluaᷣ cū vīo, ꝛ teraᷣ optie, ꝛ misceaᷣ cū eo acatia, ꝛ admistreᷣ. Oleū bonū [o] †⌈ ⌋ oleū ꝺ ḡnis cotti, ꝛ olī myrti, ꝛ olī ꝺ ēblicꝫ ptes eq̄les:ꝛ mēsureᷣ ꝺ sūma eoꝝ lib.i. sūanᷣ cipi ꝛ cassie [p] †⌈ ⌋ ꝛ spice, ꝛ nigelle, ꝛ gariofiloꝝ, ꝛ pulpe collogn. ꝛ costi, ꝛ xiloaloes crudi ꝛ floꝝ sq̄nāti, ꝛ calami aromatici oīuz ptes eq̄les:ꝛ sumaᷣ eaꝝ pōdus. ʒ. c. ꝛ decoquaᷣ i succo collogn. si inueniᷣ, aut i succo corticū nucis, cꝰ q̄ztitas sit lib. iiij. q̄uq̧ mediaᷣ aq̈, ponaᷣ sup eā oleuz, ꝛ icessanᷣ decoq̄tur dōec remaneat oleū, ꝛ ꝯsūaᷣ aq̈, ꝛ coleᷣ, ꝛ admistreᷣ. ¶Linimētū bo[m] adeo, ꝙ ꝺstruit recētē ex ea.

l A putrefit cum eis

m A. Alia litera frigide

n A. kist

o † A. Alia lra omphacinum

p † A. lignee

Sumanᷣ acatia, ꝛ galle, ꝛ fenugrecū, ꝛ sem̄ melo. ꝛ coriādꝝ siccū, ꝛ spica, ꝛ laudanū, ꝛ succꝰ corticū nucꝫ exiccatꝰ, ꝛ succꝰ floꝝ papa. ruffi exiccatꝰ, ꝛ rubigo ferri ꝛ calcucecaumenō, ꝛ [q] ⌈remeah⌋ ꝛ alumē nigꝝ, ꝺ qbꝰ fiāt trocisci sbtiles, ꝛ exiccᷣ ēei, ꝛ admistrenᷣ i mēse tribꝰ vicibꝰ liniendo cum aqua emblicoꝝ, aut aq̈ myrti. ¶Linimentū bonū cū q̄ liniaᷣ caput tāgēdo.

q A. vitriolum romanum

Myrobalanoꝝ nigroꝝ, ēblicoꝝ, ꝛ gallaꝝ oīuz ptes. x. laudāi ptes. xx. folioꝝ myrti, ꝛ ḡnoꝝ eiꝰ añ. ptes. xxx. ponāᷣ in tribꝰ lib. olei, ꝛ dittanᷣ i eo tribꝰ diebꝰ, deiñ coq̄ntᷣ dōec igrossenᷣ, ꝛ fricēᷣ cū eo capilli. Et ꝺ eis q̄ expti st illi, q fuerūt añ nos, ꝛ expta stj i tpe nr̄o, est potare dragāti rubei albalkae pōdꝰ. ʒ.i. ipm.n. ꝺpillat canos, ꝛ fac̄ nasci loco eoꝝ capillos nigros: verūtñ nō tollerat illō nisi q hꝫ forte corpꝰ, ꝛ hūectatū. Et opꝫ vt admistreᷣ post ipm, q̄ ꝺ mūdificet pulmonē, ꝛ humectet ipm.

¶De rememoratiōe ticturaꝝ. Cap.XVIII.

Recipiunᷣ in libris olea ꝺ qbꝰ existimaᷣ ꝙ sunt ticture. Et expimentuz

[a]⌈ fac eē neccias ṽtutes spēꝝ ꝓpriaꝝ, qb⁹ cū supeminet oleū, resoluit iter eas, ꝛ iter capillos: q̄re nō penetrāt i eis, ꝛ⌋ opant̄ aliqd, nisi fuerit illic ṽtus vehemēs, aut ꝓpetas maxia: ꝛ nō spat̄ ṽt⁹ vehem̄s, nisi ex reb⁹ fortꝫ ticture, sic̄ ē erugo ferri, ꝛ sic̄ ē erugo plūbi, ꝛ sic̄ cortices nucis: tūc. n. forsitan iste, ꝛ sil'es eis, cū ṽtutes eaꝝ iterāt̄ i oleis, ꝛ ṽtutes mediciaꝝ penetrare faciētiū medicie iteruenīūt, sic̄ aceti, ꝛ vini, opant̄ mā si pol'e ē vt sit aliqd, tc̄ ē istud. Uideo ꝛ audio q̄sdā testātes ṽitatē ei⁹, qđ đr: ꝙ vna ex [b]⌈ venis⌋ nucis qn̄ icidit̄ i ꝓn⁹ veris, ꝛ ponit̄ vt bucella i vase vitri, i q ē oleū, ꝛ sepeliunt̄ sil' i terra, exiccat illud qđ ē i vase: ꝛ exiccādo, ꝛ sugēdo: deiñ remittit illud i autūno, ꝛ reddit pl'm ei⁹ ad vas, ꝛ ē tictura, Et pl'm ꝙ accit̄ de h̄ cap̄, ꝛ ip̄imit, nō fit illud ex eo nisi cū iteratinoe. Amplius spēs ticture qb⁹ tigunt̄ capilli sūt tres, denigrās, ꝛ faciēs flauos, ꝛ dealbās: ꝛ nos icipiem⁹ narrare numeꝝ denīgntiū bonorū.

¶ Denigrantia. Cap. XIX.

Alcāna qdē, ꝛ [c]⌈ idicū⌋ sūt radix sup quā aggregāt̄ hoies: ꝛ diuersificant̄ āboꝝ ipssiōes ẜm diuersitatē, ꝛ ꝑpationē capilloꝝ. Et [d]⌈ homines⌋ icipiūt cū alcāna, deiñ ꝯn̄r adhibēt idicū post ablutionē: ꝛ expectāt sr̄ vnūq̄đq̄ āboꝝ mora, q̄ q̄ztitatē hꝫ: ꝛ q̄zto plus expectāt ē meli⁹. Et ꝺ hoib⁹ sr̄ q aggregāt ea: Et ꝺ hoib⁹ sūt q sūt ꝯtēti alcāna, ꝛ ꝺlectant̄ ei⁹ flauitate. Et ꝺ eis sūt q sunt ꝯtēti idico, ꝛ delectāt̄ colore pauois ꝓueniēte ex eo. Et idicū qdē idū bo[m] ē, velocioris ticture: sꝫ ē vehem̄ti⁹ faciēs colorē pauois, ꝛ flauitatē. Et idicū carmenū ē min⁹ tigēs, ꝛ tardi⁹: veꝝ ei⁹ tictura ē ꝺcliuis ad nigredinē [e]⌈ flauā⌋ ꝛ nō ē ml'ti[do] coloris pauois i ea. Et q vult vt redeat tictura idici ad colorē capilloꝝ, ꝛ ꝺstruat̄ ei⁹ flauitas [f]†⌈ ⌋ admistret sr̄ [g]†⌈ ⌋ alcānā vice alia. Et si fuerit ei⁹ admistratio an̄ eā, tc̄ ipsa ꝺstruet colorē pauonis, ꝛ reducet eū ad colorē [h]⌈ flauitatꝫ.⌋ Et meli⁹ qdē ē, vt n̄ ꝓlōget̄ ei⁹ mora, imo festiet̄ ad abluēdū eā. s. alcānā. q̄ fuit p⁹ ticturā ꝑmā. Et ꝺ hoib⁹ sūt q ꝯiūgūt ea cū aq̄ [i]⌈ sicle⌋ ꝛ cū aq̄ ḡnatoꝝ, aut cū aq̄ lactꝫ acetosi: aut ꝯponūt cū eis almasal, ꝛ aq̄ corticū nucꝫ: ꝛ totū illđ ē iuuatiuū. Et ꝺ eis sūt, q ꝯiūgūt ea cū aq̄ i q̄ ꝓijciūt̄ calx, ꝛ litharģiriū decoq̄ndo: aut ſb sole dittēdo, donec denigret lanā. Et h̄ iteꝝ bo[m] ē, qn̄ pōit̄ i tictura pōdus. ʒ. i. gariofiloꝝ ꝺnigt valde: ꝛ ꝓhibꝫ malitiā ei⁹ a cerebro. Tictura āt alia q̄ admistrat̄ ml'totiēs, verūtñ min⁹ q̄z admistret̄ ꝑ[a], ē vt sumāt̄ galle ꝛ iungāt̄ cū oleo, ꝛ adurāt̄ cū oleo: Et qđ de h̄ ē meli⁹ ē vt fiat in vase lutato: ꝛ finis adustiōis ē q̄ztitas q̄ ꝺnigrent̄, ꝛ terātur: ꝛ n̄ ꝓueniat̄ ad vlt[mi] i ea. Et sūat̄ ꝺ eis pōdus. ʒ. xx. ꝛ calcucecaumenon. ʒ. x. ꝛ aluis. ʒ. ij. ꝛ sal' ḡme. ʒ. i. ꝛ fiat ex eis tictura: denigt. n. capillos denigtiōe fixa: Et q̄nq̄ꝫ admistrat̄ ẜm hāc ꝺscrip[ne]. Sūat̄ lb. gallaꝝ, q̄ cū oleo iungant̄, ꝛ frigāt̄, dōec scidant̄, ꝛ sumant̄ calcucecaumeni, ꝛ aluis, ꝛ dragāti oiuꝫ an̄. ʒ. xx. ꝛ sal'. ʒ. viij, terāt̄ bn̄ oia, ꝛ cōficiant̄ cū aqua cal'a, ꝛ tigat̄ cū eis, ꝛ dittāt̄ trib⁹ horis: ꝛ q̄nꝫ ꝓmiscēt cū eis alcānā, ꝛ idicū. Et illđ qđ est famosuꝫ p⁹ hoc, ē illud qđ fit ex calce, ꝛ lithargyrio, ꝛ creta q̄ cōedit̄, aut alcanzi, aut creta chimolee, aut q̄zcūq̄ꝫ cretā voluerꝫ ꝺ spēb⁹ crete capitꝫ ꝑtib⁹ eq̄lib⁹ assūptꝫ cōficiat̄ cū aq̄ ꝯfec[ne] ticture, ꝛ admistret̄, ꝛ coopiat̄ folijs sicle: ꝛ neccīū rei ē vehem̄tia ꝯtritōis lithargyrij. Et si fit aq̄ ei⁹ aq̄ alcāne, ꝛ idici, fcā cū iteratōe ꝺcoctiōis āboꝝ: aut positiōis eoꝝ ſb sole i ea tc̄ ē melior, veꝝ neccīū ē vt dittāt̄ circit̄ sex horas ꝛ ꝯſuet̄ sr̄ eā hūitas ei⁹. Et iteꝝ sumāt̄ alcāne, ꝛ idici, ꝛ lithargyrij triti, sic̄ alcohol, ꝛ calcꝫ, ꝛ gallaꝝ frixaꝝ, ꝛ calcucecaumenō, ꝛ aluis, ꝛ dragāti, ꝛ gariofi. ꝑtes eq̄. ꝛ tigat̄ cū eis. Et h̄ sr̄ ticture ꝺnigntes, q̄ iā dcē sr̄ in librꝫ, ꝺ qb⁹ attuli illas, q̄ sr̄ ꝓpinqores ad h̄, vt diligat eos cor, aut cū qb⁹ cadat fidutia. Mod⁹ ticture bōe. ℞. alcāne ꝑtē. i. ꝛ idici ꝑtes. ij. ꝛ calcucecaumenō, ꝛ aluis, ꝛ sal' ḡme, ꝛ gallaꝝ frixaꝝ, ꝛ scorie ferri ꝑtes eq̄les, terāt̄ cū aceto, ꝛ dittāt̄ dōec fermētet̄, ꝛ admistret̄. Et ꝺ ill' q̄ dn̄r in h̄, ē vt sūat̄ scoria ferri p⁹ ꝯtritionē i acetovini supeminēte ei 4[or] digitꝫ, ꝯtritiōe vehemēti, ꝛ ꝺcoq̄t̄ vsq̄ꝫ ad sui medietatē, deide dittat̄ i eo duab⁹ hebđis dōec erugiet̄, ꝛ sūat̄ q̄ztū ē scoria ꝺ myrobal'. nigris, ꝛ fūdat̄ sr̄ eos illđ acetuꝫ p⁹ ꝯtritionē eoꝝ: ꝛ ꝺcoq̄t̄ dōec exiccet̄ illđ acetuꝫ, ꝛ fiat sic̄ [k]⌈ alcohol,⌋ deiñ ſbmergat̄ cū ol'o, ꝛ ꝺcoq̄t̄ dōec fiat sic̄ algalia: ꝛ si voluerꝫ, arōatiça ipꝫ. Et h̄ sitigit cū oleagitate, tc̄ ꝑp ṽtutē rubigis ferri. Et iteꝝ scoria argēti ꝺcocta i aceto vehem̄t̄, nūat̄ ꝺ sūma ꝺnigntiū fortitꝫ. Et magꝫ dilectū apđ me est vt sit loco aceti, acetositas [l]⌈ citrāguli⌋ aut citri: ꝛ vt loco ꝺcoctiōis sit dimissio ferri i eis spacio aliq̄. Et dixerunt iteꝝ, si pōat̄ i kenina ordo vn⁹ ꝺ florib⁹ papa. ruffi, ꝛ ordo ali⁹ aluis: ꝛ sepeliat̄ i stercore, resoluit̄ i ticturā bonā. Dixer̄t, ꝛ sil'r si ihūet̄ plāta ordei hūida an̄ q̄ꝫ spicas hēat cū medie[te] sui ꝺ aluie i fimo, i ꝯcaui[te] vas vitrei fiet totū aq̄ nig̃, ꝛ linim̄tū ꝺnign̄s. Dixer̄t ꝛ sil'r si cucurbita hūida exn̄s sup arborē suā, [m]⌈ cū circuitiōe apiat̄⌋ ꝛ extrahat̄ qđ i ea ē, ꝛ pōat̄ i ea sal, ꝛ aliqd paꝝ ꝺ scoria ferri, ꝛ [n]⌈ reducat̄ cortex, q cū circuitiōe⌋ fuit ablat⁹, ꝛ lutet̄ tc̄ totū qđ i ea ē resoluetur i aq̄ꝫ nigrā, q̄ erit tictura vt ēcaustꝝ. Dixer̄t, ꝛ si terāt̄ folia cappa. ꝛ ꝺcoq̄nt̄ cū lacte, ꝛ ꝓpe lacte mulierꝫ dōec ꝓueniat od tertiaꝫ, ꝛ dittat̄ nocte tota, erit tictura bōa. Et meli⁹ qdē ē apđ me vt sit ꝺ sūma ꝯſuātiū. Et Gal'. qdē testat̄ ꝺ hac tictura ꝛ iqt, sūat̄ de flore q ē sic̄ [o]⌈ vua⌋ i arbore nucꝫ, ꝛ terat̄ cū ol'o, ꝛ liniat̄ ex eo, cū [p]⌈ butyro vaccio⌋ hūido. Et dixer̄t q dā qn̄ miscet̄ cū eo sterc⁹ caꝑnū, fit bo[m]. Et dixer̄t: ꝛ sil'r qn̄ cortices radicū algarab terūt̄ cū oleo, ꝛ iungit̄ cū eo, tc̄ ipꝫ ꝺnigt. Et aꝑ me qđ si fuēit tigēs ēt, ꝺbilitat opōnē ei⁹ oleū: ꝛ si eēt loco oli aq̄, forsitā eēt meli⁹. Et sil'r ē ẜmo me⁹ i eo qđ dix̄ paul⁹, ꝙ rose papa. ruffi ꝯterūt̄ i ol'o, dōec fiat sic̄ algalia, fit tictura: Nā si fuēit [q]⌈ itētio⌋ ad h̄, tc̄ neccia sr̄. [r]⌈ ꝓfundātia⌋ sic̄ alumē. Et sil'r ē ẜmo eoꝝ i nutriēdo oleū cū corticib⁹ nucꝫ: ꝛ i h̄ ꝙ ipi ꝺcoq̄ūt ipꝫ i aq̄ ei⁹: ꝛ itromittē paꝝ aluis i eo: ꝛ totū h̄ ē ex eis, q̄ ꝺbilitāt ipꝫ: ꝛ sil'r illđ qđ đr i ꝺcoc[ne] olei i aq̄ papa: ruffi, donec finiat̄: Et sic̄ illđ qđ dixer̄t, ꝙ oꝫ vt sūat̄ oleū sisami. ꝛ ꝓijciat̄ sr̄ ipꝫ, t̄tia sui ēblicoꝝ, ꝛ ꝺcoq̄t̄ hora vna cū facili[te], ꝛ colet̄ [s]†⌈ ⌋ ꝛ sumat̄ ad oēm librā, 4[a] libre laiaꝝ plūbi ſbtiliū, deiñ frigat̄ cū facili[te], vt n̄ liq̄fiat plūbuꝫ, ꝛ vt nō iflāmet̄ oleū, ꝛ moueat̄ sꝑ, deiñ dittat̄ trib⁹ dieb⁹, ꝺiñ sūat̄: ꝛ dico i h̄ ē fidutia aliq̄, ꝓpe qn̄ ē i eo alumē. Dixer̄t ꝛ sil'r cū pōit̄ oleū de bē i ꝯcauitate [t]⌈ aūgilati, deiñ firmat̄ ex⌋ lutatōe ei⁹, ꝛ pōit̄ i furno pōne cū cautela, egredit̄ oleū tigēs: ꝛ meli⁹ ē vt nūet̄ h̄ i sūma eorū, q̄ ꝓhibēt canitiē. Dixer̄t: ꝛ si mūdēt̄ ḡna passularū, ꝛ terāt̄ optie sic̄ alcohol, ꝛ ſbmergāt̄ cū ol'o sisamino, ꝛ ihumēt̄ mēse vno i fimo, erit tinctura bōa: ꝛ bonū. [u]⌈ Et ex eis q̄ sūt q̄si illđ sr̄ qđ ē ꝯueniētia, ē ꝙ ouū alactat, ē tictura fortꝫ, ꝛ sil'r ouuꝫ auis tarde. Et accit qđ i tꝑe nr̄o i dieb⁹ vite regꝫ sedubelaa, vt egereret vna ꝺ genetꝫ suis sr̄ vnā ꝑtē barbe genet alteri⁹ ꝺōmiētꝫ, ꝛ tixit eā nigredie.⌋

¶ Galia quā elegēt.

Dixerunt sūat̄ [z]⌈. ʒ. i. sal' ꝛ lib. i. ꝛ. s.⌋ aq̄ myrti humide exꝑsse, ꝛ iiij. lib. aq̄, ꝺcoq̄t̄ dōec minuat̄ medietas ꝺiñ remoueat̄ ab igne, ꝛ sūant̄ [y]⌈ lib. iij. euisci, ꝛ. l. al/

a A. affirmat ꝙ qn̄ olea apponutur sup ṽtutes spēꝝ seu medicaminū tingētiuꝫ tūc inter ipsas ꝛ iter capillos cadit medias ꝓhibēs q: i ipsos capillos non penetrant ille virtutes ꝛ non

b A. radicibus

c A. alusme. Et sic vbicꝫ ꝑ idicū in hoc cap. itelligatur alusme

d A. plimi hominum

e A. capillorum

f † A. ꝛ eius tinctura

g † A. eam

h A. capillorum

i A. sumach

k A. althaluch

l A. Nota q̄ vbi hr̄ citranguli in arabico hr̄ arantiorum

m A. cōcauetur eleuādo ꝑus ꝑtē corticis eius irotundū incisam

n A. reponat̄ cortex q ab ea ꝑ incisionē i rotūdū

o A. racemus

p A. re aliqua de bitumine

q A. Alia litera iuuans

r A. pontica

s † A. ꝛ reiteret̄ illud trib⁹ vicib⁹

t A. nargil deiñ firmet̄ vel secuꝝ fiat cum

u A. ꝛ bonuꝫ ad radicē capillorū ꝛ de eis in qbus est q̄si ꝯueniētia ꝛ iaꝫ accit in tꝑe nr̄o in dieb⁹ vite regis semsaledu lę ꝙ leopardus vnus egessit sterc⁹ sup ꝑtē barbe ei⁹ hois q leo pardos domit ꝛ instruit ad feras capiendas hoie hmōi dormiēte ad latus leopardi seu iuxta leopardū ꝛ tincta ē barba nigredie.

x A. ʒ. i. emblicorum ꝛ lib. i. s.

y A. altee ꝛ alcane ꝛ folioꝝ indici oium an̄. ʒ. i.

cāne, ⁊ .l. idici ⌋ ⁊ .ʒ.xx. gallaꝝ frixaꝝ, ⁊ .ʒ.x. dragagāti, ⁊ .ʒ.l. gūmi ⁊ pijciant ī ea, ⁊ igrosseť cū d̄co^nc, ⁊ arōatiçeť cū muſcho, ⁊ galia: ⁊ [a] ⌈ coopiēdo cū ea tāgēdo ⌋ illō qd̄ volūt tigē [b] ⌈ tāta q̄ztite q̄ ei ſupemineat. ⌋ Dixerūt: ⁊ ſūať olei de ḡnis cotti pōd⁹.ʒ.xxx. ⁊ pijciať ī eo liature ferri, ⁊ liature plūbi, ⁊ calcuce caumenō diuz añ. pōd⁹.ʒ.iiij. teranť totū cū eo: ⁊ dimittať, dōec d̄nigreť, dīñ frigať, ⁊ arōatiçeť cū muſcho. Et ſcias q̄ ordeū cōbuſtū, aut cortices fabaꝝ, aut cortices ḡnatoꝝ, ſ̄t d̄ ſūma eoꝝ q̄ itrāt i ticturis itroitu alcāne: ⁊ ſilr̄ cortices nucl. Et nos qdē iā diximꝰ medicias ticture i medicis ſinglarib⁹: ⁊ q̄ ipe ſ̄t ſic [c] ⌈ capſia ⌋ ⁊ myrrha, ⁊ litiū, ⁊ ſinap̄, ⁊ ſal, ⁊ helleborꝰ, ⁊ attriplex, ⁊ ēblici, ⁊ capillusveñ. ⁊ roſe papa. ruffi, ⁊ alcāna, ⁊ idicū, ⁊ es vſtū, ⁊ ſcoria ferri, ⁊ aq̈ corticū fabaꝝ hūidaꝝ, ⁊ cortices nucl, ⁊ aq̈ eoꝝ, ⁊ acatia, ⁊ fenugre. ⁊ ſemē ſicle, ⁊ myrtꝰ, ⁊ ḡna eiꝰ, ⁊ laudanū, ⁊ lithargy. ⁊ calx, ⁊ ſcorie oēs, ⁊ liature.

¶ De faciētib⁹ flauū ⁊ q̄ currūt curſu eoꝝ. Ca.XX.

Dixerūt q̄ [d] ⌈ currit ex arūdie nabathi recente ⌋ ablato ab eo cortice eiꝰ, qū accēdiť ſup [e] ⌈ eā, ab alio latē ⌋ tigit ſic auꝝ. Et ſilr̄ erugo ferri cū aq̈ dragāti, ſ̄r quā expecteť ſic expectať ſ̄r alcānā. Aut ſūanť alcāne, ⁊ fecl vini ⁊ [f] ⌈ gūme ⌋ p̄tes eq̈. ⁊ aliqd d̄ ſqnāto, ⁊ tigať cū eo. Aut ſūať alcāna, ⁊ tigať cū ea, poſtq̄ ꝯficiť cuz d̄co^nc ꝯdiſi. Dixerūt, ⁊ tigať cū aluie, ⁊ [g] ⌈ aliffixeo ⁊ croco, aut cuz myrrha, ⁊ ſtaphyſagria ⌋ ⁊ dittať die ac nocte cū aq̈: ⁊ itereť illō dieb⁹ aliq̄t. Et cū iteranť [h] † ⌈ ⌋ ſ̄r ipm lupini ꝯfecti cū aceto, ē bo^m. Et iteꝝ ſūanť lupioꝝ cōtritoꝝ.ʒ.x. myrrhe.ʒ.v. ſal [i] ⌈ tigētl. ſ. alſauregi ⌋.ʒ.iij. fecl vini exiccate aduſte.ʒ.iij. aq̈ cinerl lignivitl, q̄z^m ſuffic.

¶ De rubificātibus fortibus. Cap.XXI.

Sumanť ſūach.ʒ.ij. ⁊ gallaꝝ.ʒ.iij. ⁊ alidriō citri.ʒ.ij. ⁊ capil. veñ. due bacce, ⁊ apſin. bacca.ʒ.i. ⁊ lupioꝝ excorti^toꝝ ſic coꝝ pugilli duo, teraťt, ⁊ īfūdāť i lib.x. aq̈ dieb⁹ aliqb⁹, deiñ ēpleť cū eo caput, cū ē tepidū. Dixerūt: ⁊ decoctio lētiū, ⁊ ꝯdiſi i aq̈ ē bōa faciēs flauū fortl. Dixerūt ſūať fex vini aduſta, [k] † ⌈ ⌋ ⁊ miſceať cū oleo de ben, aut oleo de ſquināto.

¶ De albificantibus. Cap.XXII.

De eis ē ſterc⁹ hirūdinū, ⁊ d̄ eis ſūt [l] ⌈ veſry ⌋ ⁊ d̄ his ſ̄t almes: ⁊ d̄ eis ē flos [m] ⌈ albū ⌋ ⁊ d̄ eis ſūt cortices raphani, ⁊ fel tauri, ⁊ vapor ſulfuris, ⁊ cacumē cappa. ⁊ cacumē oliuaꝝ ſingulr̄, ⁊ ꝯiūctiz: ⁊ p̄pe cū aceto: ⁊ p̄pe p⁹ vapora^nez eiꝰ cū ſulfure. Sūanť ſemenule, ⁊ cōtices raphāi ſicci, ⁊ alum̄, ⁊ aggregeť cū attritōe cū medie^te ptl. i. d̄ gūmi arabico. Et iteꝝ ſumāť folia [n] ⌈ alueſri ⌋ ⁊ cortices papa. ⁊ mādrag. ⁊ ſi fuēit loco āboꝝ hyuſqa. al. erit fōte, ⁊ miſceať tictura: ⁊ ſi fuerit i eo cāfora, ⁊ aq̈ ro. erit meliꝰ. Et q̄ñq̄ madefiūt capilli, dīñ iuoluūť i ſulfur̄, dīñ ſuffūigāť cū eo: fiat cū eo illō i nocte ſemel, aut duab⁹ vicib⁹.

¶ Succurſus diſpōnib⁹ ſeq̄ntib⁹ ticturas. C.XXIII.

Plures ſpēs ticture ſ̄t ifrantes cerebꝝ, ⁊ corrūpētes ip̄z, ⁊ faciētes ipm cadē i p̄patōe ad catarros, ⁊ ad apopliā, ⁊ ſilia cureť ḡ illō cū eis q̄ vicināť ticturis: aut admiſtreť ſucceſſiōe eaꝝ d̄ arōaticl calis, ſic ſ̄t muſch⁹, ⁊ gario fili, ⁊ ſilia. Et q̄ñq̄ accit ex tictura vt tēdať capilli q̄ſi vt cōde, ⁊ r̄moueať eoꝝ criſpitudo, ⁊ d̄turpeť eorū ſitꝰ: ⁊ ſuccurriť illi, ſi pōať cū tictura illō, qd̄ ſbtiliat, ⁊ criſpat, ⁊ p̄pe i ḡne capilloꝝ q faciūt illud. Et q̄ñz accit ex tictura vt [o] ⌈ d̄biliteť capilli, ⁊ exicceť ⌋ barba [p] ⌈ ⁊ d̄nigreť facies ⌋ ⁊ rūpāť capilli: ⁊ ſuccurriť illi, ſi ꝯñr adhibeať oleū violaceū, ⁊ oleū alkeiri.

Et q̄ñq̄ accit ex tictura, vt denigreť facies: ⁊ hoies qdā lauāt eā cū faria faba. ⁊ cicerl, ⁊ ſiliū: ⁊ nō ē melior ablutio ad illō q̄z d̄ ol̄o cal̄o. Et q̄ñq̄ accn̄t p⁹ ticturā alnuſul. Et meliꝰ qd̄ admiſtrať i eis ē, vt ſūať d̄ tictura q̄z^m ē nux, ⁊ exicceť, ⁊ p̄pe d̄ tictura i q̄ ē vtus p̄fūdās, ⁊ q̄tiēs appet alnuſul, aut forſitā appebūt, accipe lignū ſic illō cū q̄ fricāť gigiue, ⁊ iuolue [q] ⌈ vnū ſ̄r ex̄mitatē eiꝰ d̄ reſol̄one illiꝰ ticture coagulate, ⁊ ꝯſeq̄re ⌋ cū eo alnuſul. Et qdā accipiūt fumū olei arōatici ſic oleū d̄ bē, ⁊ laudanū, aut cerā, ⁊ inungunt cū eo alnuſul: ⁊ q̄ñ exiccatur, linitur.

¶ De furfuribus. Cap.XXIIII.

Quoniā ſ̄mo d̄ furfurib⁹ ē p̄portōal ſermoni d̄ capill ex aliqb⁹ mōis, tē loqmur d̄ eis. Furfur ē [r] ⌈ alabirati. i. cātabꝝ ⌋ qd̄ ē i capite [s] † ⌈ ⌋ modꝰ excortica^nis leuis accn̄tl capiti, p̄p corrup^nez accn̄tē i ꝯpl̄one, p̄pe cū ip̄ſſiōe i ſ̄rficie ſupiore cutl. ⁊ peior p̄uenit ad vlcera, ⁊ ad corrūpendū origines capilloꝝ: ⁊ fit a mā acuta, baurachiati, aut ſāguie melico. Et q̄ñq̄ ē p̄p malitiā ꝯpl̄onis i capite: q̄re corrūpiť illō qd̄ p̄uenit ad ipm. Et forſitā ē qd̄ fac ip̄z ſiccitas nuda: ⁊ nō ē reliq̄ ꝯpl̄o i cōpe niſi bōa: ⁊ q̄ñz fit p̄ cōi^tez.

¶ De cura. C.XXV

Furfuri q̄ ē leuis ſufficit cura leuis: ⁊ deſtruit ip̄z epithiare caput cū ol̄o ro. ⁊ vio. ⁊ cū mucilagib⁹. Et d̄ furfure ē q eſt vehem̄tior illo: ⁊ idiget eis i qb⁹ abſterſio ē, ⁊ r̄ſol̄o fortl: deiñ ꝯñr adhibeāť ea q̄ hūectāt, ⁊ eq̄nt. Et de eo ē malꝰ valō, p̄ducēs ad [t] ⌈ vlceratiōnē. ⌋ ⁊ neciū i curatōe eiꝰ ē vt mūdificeť corpus cū phl̄omia, ⁊ ſolutione vētris, ſi fuerit neciū illud: ⁊ ſi cā fuerit ſ̄m q̄ videť i capite repl̄o corpis: deide cureť: ⁊ q̄tiēs curať cū eo qd̄ [u] ⌈ radit ⌋ ꝯñter adhibeantur olea.

¶ Medicie furfurl leues abſq̄ mordicatione plima.

Sufficit furfuri p̄piq̄, d̄bil ablutio cū aq̈ ſicle, ⁊ cū aq̈ fenugre. ⁊ cuz ḡnis melo. ⁊ cū faria cice. ⁊ lupioꝝ, ⁊ fabaꝝ, ⁊ ſeie altee d̄cocto i ol̄o, ⁊ cū mucilagie cydōioꝝ, ⁊ altee, ⁊ dragagāti, ⁊ cū creta alcāçi, ⁊ chimolea, ⁊ p̄pe cū ſucco ſicle poſtq̄ dittiť ſ̄r caput hora vna. Et ſit ꝯtētus folijs ſalicl hūidis, q̄m ſ̄t vltia. Et cū tamaridis, ⁊ apio, ⁊ ſucco eiꝰ, ⁊ d̄co^nc acedaraet, ⁊ folijs canabis, ⁊ folijs ſiſami. Et fortaſſe cū d̄libutōe āboꝝ deſtruiť [x] ⌈ fortl: ⌋ ⁊ ſilr̄ ſuccꝰ āboꝝ, ⁊ amigda. excorticate cū aceto, ⁊ faria fenugre. cū aceto. Aut ſūať farina cice. cū folijs ſiſami tritl, ⁊ miſceať cū aq̈ ſicle, ⁊ aliq̄ztulo aceti vini. Aut ſumāť cicer tritū, ⁊ altea ⁊ ꝯficiāť cū aceto, ⁊ liniāť. Aut abluať caput cū cacumie mori trito ſic puluis admiſtrato ſic altea aut [y] ⌈ altea ⌋ cū ol̄o. aut tꝰ reſolutū i vio, qd̄ mixtū ſit cū ol̄o itereť illō duab⁹ hebdōis. Et de ſbtilib⁹, ⁊ facilib⁹ ē ablutio capitl, cū aq̈ folioꝝ [z] ⌈ ſalicl ⌋ hūidoꝝ: ē n. bōa vltiª expta ſalua: ⁊ oz vt abluať cū q̄cūq̄ fuēit deiñ iungāť i [&] ⌈ eo ⌋ cū ol̄o qd̄ ſit ſic oleū vio. ⁊ roſa.

¶ Medicine furfuris, que ſunt fortiores.

Miſceanť cū ablutione baurac, aut ſulfur, aut fel tauri, aut pulpa collogn. aut fex vini, aut ſinap̄, aut ſtaphy. aut [ꝯ] ⌈ nitrū ⌋ aduſtū, aut gūma rute agre. ⁊ ſilia. Et iteꝝ ſūať chimolea, ⁊ ꝯficiať cū felle vacci. ⁊ admiſtreť, ⁊ dimittať duab⁹ horl: aut ḡna albē, ⁊ faria fab. cū eq̄litate d̄coq̄nť cū aq̈, ⁊ abluať cū ea caput. Aut ſūanť [ꝝ] ⌈ oli d̄ ruta ⌋ lb.i. ⁊ ſapōis.ʒ.i. ⁊ baurac aur̄.iiij. aggregeť totū, ⁊ liniať cū eo cap̄, dīñ abluať cū aq̈ ſicle, ⁊ faria cice. deiñ admiſtreť oleū myrtinū, ⁊ linitur ēt caput cū ſtercore vaccino, ⁊ ꝯfert valde, ⁊ q̄eſcat vna nocte, ⁊ liniať alia nocte. Et ablutio ipſius cū vrina cameli, p̄prie arabici, ē vehem̄tl iuuamēti. Et [a] ⌈ nitꝝ ⌋ tritū ē forte in cap̄ furfuris mali. Et de

a A. iungatur cum ea
b A. ⁊ iūgatur tāta q̄ntitate q̄ liniēctū tingens ſupemineat ſeu eleueť ſup capillos.
c A. ſithragi
d A. flores arundinū nabathi recētes
e A. extremitatē eius alteram
f A. raſine
g A. alaſtarach ⁊ croco ⁊ myrrha ⁊ alſerugi
h † A. ⁊ ponunť
i A. tinctoꝝ. ſ. alſerugi
k † A. ⁊ non aduſta
l A. alneſerin Alia litera nigella
m A. albulci albi
n A. alneſerin
o A. inſilerentur capilli ⁊ corrugetur
p —— A.
q A. ⁊ accipe ſuper extremitatē eius de illa tinctura et iunge
r A. alhebrie. i. furfur
s † A. ⁊ eſt aliqs
t A. tineam
u A. Alia litera abſtergit
x A. impetigo
y A: Alia litera ſemē altee
z A. kalef
& A. nocte
ꝯ A. vitrum
ꝝ A. fecis vini
a A. vitrum

eis q̃ ꝯferũt i ea, sũt calcãtũ, ⁊ staphisagria. Aut su
mant̃ spũa baurac, ⁊ calcãtũ eq̃li mẽsura, ⁊ liniant̃
sup cap pꝰrasionẽ: ⁊ fortasse aggregãt̃ cũ ol'o. Aut
terat̃ staphisagria i ol'o, ⁊ iungat̃ cũ ea. Aut sumãt̃
sulfur, ⁊ calcãtũ, ⁊ baurac eq̃li mẽsura, ⁊ aggreget̃
cũ laudão dissoluto i ol'o masticio, ⁊ dittãt sr̃ caput
⁊ fortasse põit̃ i eo hell's. Medicamẽ qđ sibi attri/
buũt qdã moderni, ẽt exptũ ẽ, ⁊ iuẽtuꝫ boᵐ, ⁊ forte:
sũat̃ ysopi hũide, ps.5. ⁊ ᵃ⌈pl'pe collogn⌋ ps.i. ⁊ oli
đ keiri ps.i. ⁊ gũme rute agrest]. iiij. ps.i. ⁊ laudani
ptes.ij. abluat̃ cap cũ aq̃ cal'a, ⁊ sapõe, đĩn fricet̃ cũ
pãno aspo, dõec rubeat, ⁊ liniat̃ cũ eo die ac nocte.

¶ Tractatꝰ.ij. de dispõnibꝰ cut] ex pte ᵇ⌈cut].⌋ C.I.

Dolor ꝯũtit̃ ad nigreⁿᵉˢ cã sol', aut frigor], aut vẽti, aut aut sorditiei aut ⌈puitat]⌋ balnⁿⁱˢ, aut cõestõis salsoꝝ, aut ꝯũsiõis sãg. ad meliã. Et ꝯũtit̃ ad citriᶜᵉˢ ex cãis citrinãtibꝰ, q̃ sũt egritudies, ⁊ tristi tie, ⁊ đfectꝰ nutrimẽti, ⁊ mltiᵈᵒ coitꝰ ⁊ fames, ⁊ calor aeris vehemẽs, ⁊ potꝰ aq̃ꝝ stãtiũ. Et ex cõestis sic̃ ameos, ⁊ olfatꝰ eiꝰ: ⁊ ᵈ⌈ꝯsideratio⌋ ad ipm ꝭm ꝙ dr̃: ⁊ acetũ, ⁊ assiduatio eiꝰ citrinat fa ciẽ, ⁊ cyminũ potatũ, ⁊ ᵉ⌈đlibutũ⌋ cũ aceto. Et lon ga statio i domo, i q̃ ẽ cyminũ pl'm, ⁊ multũ vti ace/ to. Et cõestio crete, ita ꝙ fac̃ cadere oppil'onẽ i orifi cijs venaꝝ, q̃re nõ vadit ad cutẽ sãguis rubicũdus, imo aliqđ đ vapore chol'e.

¶ De rebꝰ faciẽtibꝰ colorẽ boᵐ cũ splẽdor, ⁊ rubifiⁿᶜ ⁊ absterⁿᶜ sbtili. C.II.

Scias qr oẽ qđ mouet sanguinẽ, ⁊ spm̃ ad cutẽ, iduit eã pl'chri/ tudinẽ puerilẽ, ⁊ mũdificaⁿᵉˢ, ⁊ rubedi nẽ, ⁊ adiuuat ipm illđ, qđ abstergit ab stersiõe leui, ponẽs cutẽ sbtiliorẽ, ⁊ dete git ab ea illđ qđ ẽ mortuũ sup faciẽ eiꝰ, đtectiõe sbti li: ⁊ ꝓpe si fuerit ticturã: ⁊ idiget cuꝫ ħ toto cautella a calore, ⁊ frigore, ⁊ vẽto. Et res qdẽ mouẽtes san/ guinẽ ad cutẽ, effĩciũt illđ ꝭꝫ tres mõs. De eis.n. sũt, q̃ gñant sãguinẽ, ⁊ ꝓpe sbtilẽ: sãguis nãq̃ꝫ bonꝰ quꝫ gñat̃, ⁊ mltiplicat̃, ⁊ spgit̃ ꝯseqt̃ ipm ois locꝰ. Et đ eis sũt mũdificãtes sãguinẽ. Et de eis sũt spgẽtes sã guinẽ, ⁊ dilatãtes ipꝫ, ꝓpea ꝙ mouẽt eũ ad exterio/ ra, ⁊ apiũt meatꝰ, attrahẽdo ipm violẽter ab iterio ribꝰ ad exteriora. Et res q̃ bonũ faciũt colorẽ p viã pmã sũt, sic̃ assumere cicer, ⁊ oua sorbilia, ⁊ aq̃ car/ nis, ⁊ vinũ odoriferꝝ, ⁊ assũptio ficuuꝫ: ipse.n. gñant sãguinẽ sbtilẽ, expulsũ ad cutẽ, ⁊ pp illđ faciũt pedi/ culos. Et si color alicꝰ ꝯualescẽtiũ turpis fiat, tũc si voluerit vt redeat ad colorẽ suũ ꝓstinũ, iuuabit̃ cuꝫ ficubꝰ siccis: ⁊ ᶠ⌈aq̃ dactiloꝝ imaturoꝝ:⌋ ãbe.n. sũt addẽtes i sãguie sbtili, ⁊ caliᶜᵉinata. Et đ eis q̃ sũt exp ta ad illđ, ẽ vt bibat diebꝰ ꝯtinuis in ieiunio vinũ, ⁊ lac. Et res q̃ opant̃ p mũdificaⁿᶜᵐ sãguis, sũt sic̃ tri/ fera mior, ⁊ myrobalãi ꝯditi, qũ administrant̃ ꝭꝫ assi duationẽ, ⁊ myrobalãi kebuli sũt fortiores trifera. Et res q̃ faciũt illđ cũ dilataⁿᶜ sãguis, ⁊ spsiõe eiꝰ, sũt sic̃ altit, ⁊ pip, ⁊ cipi ⁊ gariofili qũ ponũt̃ i cibo, ⁊ sic̃ crocꝰ: lꝫ crocꝰ tigat sãguinẽ iterꝝ, ⁊ ꝓpe i vio cocto, cꝰ dos sit vsq̃ꝫ ad.ʒ.i. ⁊ sic̃ isopus. Sũat̃ isopi.ʒ.ij. ⁊ croci.ʒ.ſ. ⁊ potent̃ cũ çuccaro. Et acorꝰ iterꝝ fac̃ co/ lorẽ boᵐ. Et cũ napi đ barbaria ex.ʒ.i. vsq̃ꝫ ad.ʒ.ij. qñ potãt̃ ᵍ⌈sauic ⁊ kisch ẽ iuuamẽtũ sr̃ illđ vehemẽs vt ñ icurrat iflationẽ turpẽ.⌋ Et đ oleribꝰ sic̃ rapha/ nus, ⁊ porrũ, ⁊ cepe, ⁊ caul' ꝓpe: ⁊ assiduatio cõestio nis eiꝰ, ⁊ alleũ iterꝝ. Et de opõnibꝰ, ⁊ motibꝰ, iracũ dia, ⁊ ira, ⁊ alteratio, ⁊ exercitiũ tpatũ, ⁊ luctatio, ⁊ iterꝝ gaudiũ, ⁊ leticia, ⁊ aspicẽ qđ delectat đ actioni bꝰ, ⁊ opõnibꝰ sic̃ ẽ cãtilena cũ istris, ⁊ gaudiũ, ⁊ se/ dere cũ pl'chr] đcẽt̃ idut], ⁊ aspicẽ ad spẽs litigãtiũ de pignoribꝰ i victoria, ⁊ iurgiũ, ⁊ alia. Et res q̃ fa/ ciũt deforis cũ attractiõe, ⁊ abstersiõe iterꝝ, sunt lini mẽta, ⁊ ablutiões accepta ex faria fabaꝝ, excortica taꝝ, ⁊ faria ord. ⁊ faria orobi, ⁊ farina tritici, ⁊ ami lo, ⁊ faria ciceris ʰ⌈⁊ ꝓpe⌋ faria lẽtiũ, ⁊ faria riçi, ⁊ glutie pisciũ, ⁊ ireos, ⁊ laudano, ⁊ ficubꝰ, ⁊ ture, ⁊ mastice, ⁊ ol'o eiꝰ, ⁊ corticibꝰ oui, ⁊ carne ostracoꝝ ⁊ bdellio, ⁊ lithargyrio, ⁊ cerusa, ⁊ liatura eboris, ⁊ ossibꝰ vetustis, ⁊ almahaleb, ⁊ ⁱ⌈rubea arõatica ẽ fort] iterꝝ,⌋ ⁊ amigdale dulces, ⁊ amare, ⁊ semẽ ci trolli, ⁊ melõis, ⁊ atriplicis, ⁊ cucurbite, ⁊ faria seis raphãi, ⁊ semẽ eruce. Et mltotiẽs qdẽ clarificat fa/ ciẽ, ⁊ mũdificat eã, epithia ex amilo ⁊ dragaganto cũ lacte ᵏ⌈tota⌋ die: ⁊ succꝰ ˡ⌈cucũer] sylue str] ⁊ ha char⌋ croci hortulãi: ⁊ lac sic̃ mulget̃, ⁊ đcoctio vn gulaꝝ vituloꝝ. Et iã exptꝰ sũ i eo decoctionẽ carnis ostracoꝝ, ⁊ albumis oui: ⁊ đcoctionẽ fenugreci, aut decoctionẽ mellilotí. Ablutio bõa. Sumãt̃ fabe excorticate, herbꝰ, lupini semẽ raphani, semĩ melo. excorticatũ, cicer, amilũ, fiat ex eis ablutio. Gũera bõa. ℞. farie fabaꝝ, ⁊ farie ordei oĩuꝫ aã. ptẽ.i. ⁊ fa rine cicer] ptẽ.i. lẽtiũ excorticataꝝ, dragagãti, ami/ li oĩum aã. ptẽ.ſ. g̃noꝝ melõis ptes.ij. croci q̃ꝫtitatẽ q̃ tigat, liniat̃ i nocte, ⁊ abluat̃ i die cũ decoⁿᶜ corti/ cũ melõis, ⁊ đcoⁿᶜ viol'. ⁊ siliũ. Alia. ℞. amigdalaꝝ dulciũ, ⁊ dragagãti, ⁊ gũmi, ⁊ farie fabaꝝ, ⁊ ireos, ⁊ glutis pisciũ ptes eq̃les, liq̃fiat glutẽ in aq̃, q̃ suffi ciat oibꝰ, deide ponant̃ i ea medicie, ⁊ fiat cũ ea epi thima. Alia. Sũat̃ faria fabaꝝ, ⁊ ordei, ⁊ ciceris, ⁊ simila, ⁊ liniãt̃ cũ albu. oui. Et de eis q̃ abstergũt abstersiõe forti, sũt bulbꝰ, ⁊ cepe, ⁊ baurach, ⁊ ame os cũ melle, ⁊ ãmõiacũ, ⁊ oleuꝫ camemille, ⁊ storax hũida sũt vehemẽt] iuuamẽti: ⁊ sulfur iterꝝ, ⁊ arseni cũ, ⁊ stercꝰ lacerti, ⁊ radix narcisci. Gumera fort]. Sũatᵐ⌈fex croci hortulani⌋ ⁊ đcoq̃t̃ vsq̃ꝫ q̃ igrosse tur, ⁊ sũat̃ đ ea.ʒ.i. ⁊ ꝯficiant̃ cũ ea ꝯfecⁿᶜ epithiat] iste medicie, stercꝰ passeꝝ, faria lupioꝝ, faria cicer], semẽ melonis excorticatũ, terant̃, ⁊ aggregẽt̃ cũ ea ⁊ liniat̃. Gũera alia. ℞. dragagã. ⁿ⌈nitri de seni⌋ triti sic̃ puluis, ⁊ croci, ⁊ lupinoꝝ, ⁊ medulle g̃norũ cotti oĩuꝫ aã. aur̃.i. liniat̃ cuꝫ oleo amigda. Et q̃ñq̃ꝫ linit̃ facies oi nocte cum sinapi albo, ⁊ arsenico ru/ beo, ⁊ citrio cũ lacte, ⁊ abluit̃ in mane, rubet facies rubore vehemẽti. Et iste medicie fort] abstersiõis ꝯfe rũt fore, q̃ ẽ ex ꝓnᵒ lepre, q̃ noiat̃ asokt, ⁊ bothor. Et butyꝝ coctũ qũ administrat̃ sup eas, destruit eas. Et đ eis q̃ sũt ꝓpa ad ħ iterꝝ, ⁊ mũdificãt cũ fortitudie, ẽ gũmi albũ, baurach, tus, ⁊ sulfuris citrini eq̃li mẽ sura, fiãt trocisci cũ aceto, ⁊ exiccẽt̃, ⁊ administrẽt̃ qũ nec̃e fuẽit cũ aceto, ⁊ melle. Et spũa baurach melior ẽ i ħ, q̃ꝫ baurach. Et iterꝝ sumat̃ lib. sapõis, ⁊ ãmo/ niaci tãtũdẽ, ⁊ resoluant̃ liq̃faciẽdo i. iij. lib. aq̃, dei de ꝓijciãt̃ desr̃ tur], ⁊ masticis, ⁊ nitri ptes eq̃les cũ ʒ. vij. ⁊ terãt̃ oia i vase ᵒ⌈vitreato⌋ vehemẽt̃, ⁊ admi strẽt̃ i nocte. Et iterꝝ farie herbi, ⁊ farie cice. ⁊ faba rũ, ⁊ or. ⁊ lupioꝝ, ⁊ ireos, ⁊ radi. narci. oĩuꝫ ptes eq̃ les, ⁊ gũmi, ⁊ radicis lilij ãboꝝ aã. ps.ſ. fiant troci sci. Et scias ꝙ oẽ qđ ꝯfert pãno, ⁊ maculis lẽtiginũ maioꝝ, ⁊ vestigijs, ⁊ tenebrositati sanguis, ꝯfert in ħ fortiori iuuamie: ⁊ parũ de eo sufficit.

¶ De ꝯseruatione cutis a sole, ⁊ vẽto, ⁊ frigore. Cap.III.

Oportet vt liniat̃ cuꝫ albumine oui, aut cuꝫ aqua gum/ mi, aut cum cera, ᵖ†⌈ ⌋ aut su/ matur grossiuꝫ simile infuse in aqua co/ late, ⁊ misceatur cum equali mensura albuminis oui, ⁊ inungatur cum eo facies.

ᵃ A. Alia litera pinguedis ana/ tis

ᵇ A. coloris

ᶜ A. paucitatis

ᵈ A. aspectus

ᵉ A. linitum

ᶠ A. Alia litera dactilis imatu/ ris

ᵍ A. qñ bibit̃ in sauic bulito bu/ litione vehemẽ/ ti vt nõ incurrat inflãmationem facit bonum co/ lorem
Alia litera in sauich tũc eiꝰ ꝯmixtio, ⁊ eius potatio prohibꝫ vt non adueniat inflãmatio feda.

ʰ A. ꝓprie et

ⁱ A. Alia litera cinamomũ aro/ maticũ est forte ẽt in hoc

ᵏ A. omni

ˡ A. alchanabe/ ri et

ᵐ A. crocus hor tulanus

ⁿ A. vitri de sce/ mi

ᵒ A. marmoreo

ᵖ† A. ⁊ oleo

¶De vestigijs pcussiōis, ꝛ vestigijs nigris. Ca.IIII.

ERadicat ea lithargyriuȝ albifi catū, qñ linitur cū aliq̄ ex adipibus, aut cū medulla panis. Et silr̄ a[pip notū] ꝯfert ad illō, qñ cū eo linit̄, manifeste. Et olus qō dr̄ pip aq̄: ꝛ silr̄ tus, ꝛ folia caul̄, ꝛ coriādꝛ, ꝛ raphan⁹, ꝛ mētastrū hūidū, ꝛ b[arsenicū] totū illō cū aq̄ coriādri, ꝛ apij. Et qñ linit̄ loc⁹ cū calce, aut nitro rubeo cū aceto forti, remouent̄ vestigia viridia: ꝛ silr̄ cuȝ ture, ꝛ nitro. Et aloes eradicat vestigia coloris melōgene: ꝛ apsinthiū cū melle: ꝛ silr̄ cū glutie alboti: ꝛ laudanū iteꝛ oȝ vt dittat̄ sr̄ locū dieb⁹ aliq̄t. Et ēpl̄ȝ dyaqlō ē bonū iteꝛ. Epithia ad illō bonū. Amigdale excorticate. ℥.i. ostracoꝛ adustoꝛ, nasturtij albi, āborū añ. ℥.ij. mes excorticatoꝛ. ℥.ß. ciceris albi excorticati. ℥.ij. orobi. ℥.i. lupioꝛ. ℥.ß. spūe mar]. ℥.i. ossiū vehemēt] exiccatiōis, ꝛ vetustat]. ℥.ij. sarcocol. ℥.i. terātur, ꝛ ꝯficiāt̄ cū aq̄ ord. ꝛ çuccaro, ꝛ liniātur cuȝ aq̄ c[ro.] Et iteꝛ ꝯfricatio d[astraci ꝛ liniat̄ sr̄ locū ꝛ keikē] cū ol̄o e[amigdalio.] Et iteꝛ nitri, āmoniaci, myrrhe, sulfur] citrī oium eq̄l̄r, fiat ex eis epithia cū aceto ꝯfractū, vt ñ vlceret. Et silr̄ chimolee, ꝛ fimi colūbini, ꝛ sapōis, ꝛ tur] eq̄les ptes, ꝛ liniat̄ cuȝ aceto, ꝛ cornu cerui adusti donec albescat, ꝛ tur], farine lupioꝛ, ꝛ farie herbi, ꝛ farie fabaꝛ ptes eq̄les āmōiaci f †[ ] amigdale amare oiuȝ tertia ptis. i. dragagāti, gūme āboꝛ añ. iiij. ptē vni⁹. Et iteꝛ ēpl̄et̄ cū glutie, deiñ sumāt̄ nitꝛ, ꝛ calx, ꝛ cinis vit], ꝛ aggregent̄ cū melle, ꝛ liniant̄: ꝛ h̄ est ꝯueniēs lētiginib⁹, ꝛ vestigijs vlcerū. Et fortasse idigēt scalpellatiōe.

¶Vestigia vlceꝛ, ꝛ variolaꝛ. C.V.

OMne qō ē forte de illis q̄ diximus, ꝯfert ōbilib⁹ vestigioꝛ vlcerū. Et ō medicis p̄dict] ad illō, ꝛ exp̄t], sūt adipes asini, ꝛ succ⁹ radicū arūdinū hūidaꝛ cū aliq̄ȝto meli: ꝛ g[case⁹ cū sale masse ꝯfect⁹] cū melle apū. Et ōcoq̄t vit] alba in ol̄o, dōec igrosset̄, ꝛ ē exp̄tū. Et silr̄ ēpl̄m h⁹ ireos, ꝛ cost⁹, ꝛ lithargyriū ablutū, ꝛ cornu ceruinū adustū, ꝛ baurach, ꝛ āmōiacū, ꝛ sterc⁹ ātiquū admistretur ita, ꝙ ad lētigies, ꝛ pānū. Et iteꝛ sumāt̄ stercoris ātiq, veter] lōgi tp̄is, albi, ꝛ ossiū veteꝛ amboꝛ añ. ptes. x. radicū arūdis sicce, ptes. xx. ꝛ nasturtij recent] pt]. x. amili ptes. x. ꝛ lupioꝛ ptes. v. seis melo. excorticati, riçi excorticati, ꝛ farie cice. oiuȝ añ. ptes x. ꝛ ḡnoꝛ ō bē ptes. xv. ꝯficiat̄ cū aq̄ or. ꝛ liniat̄. Et si ponāt̄ i eo costi, ꝛ myrrhe, ꝛ aristol̄. oiuȝ añ. ptes x. erit meli⁹. Et nos q̄dē iā inuim⁹ ad curatiōes horū vestigioꝛ i loco, q est añ hūc locū.

¶Sāguis mortuus, ꝛ lentigines magne, ꝛ pānus. Cap.VI.

LEntigines ꝛ sāguis mortuus fiūt pp̄ sanguinē a q̊ aptum fuit orificiū vene, vt euomeret rep̄l̄onē: aut scissuȝ fuit ei⁹ orificiū pp̄ pcussionē, aut aliō, Et p̄focat⁹, ꝛ s̄b supiore pte cut] i loco, i q̊ appet color ei⁹, ꝛ figura ei⁹, Et ille q ē ad rubedinē ōcliuis, ē lētigo. Et q ō eo h[delinit⁹] ē, noiat̄ pān⁹. Et q̄dā noiant pūctalē pānū. Et ille q ē ad nigredinē ōcliuis ē barassen. Et mltotiēs q̄dē accit hn̄ti lētigies, scissura labioꝛ pp̄ siccitatē ꝯpl̄onis sue. Et oȝ vt p̄pet̄ ad curationē oiuȝ illoꝛ añq̄ȝ vehemēs fiat i[rubedo] sāguis, ꝛ ōnigret̄: nā p⁹ illō, eoꝛ cura ē difficil̄. At v̊o sāguis mortu⁹, ꝛ baras, qñq̄ȝ egredit̄ cū ex̄mi^{ne} phl̄omi, remouēdo cutē s̄btilē k[ablatiōe] nō vlcerāte. Q̄ō si fuerit illic aliq̄d ꝯgelatū, accipiem⁹ cū facili^{te}: ꝛ si fuerit nō cōgelatū adhuc, fiat vt currat cū facili^{te}: deinde curet̄ p cōplemētū abstersionis cū medicis. Et nos q̄dē iā curauim⁹ albaras, ꝛ lentigines, ꝛ h⁹, ꝛ ablate sunt. Veꝛ oȝ vt ꝯseq̄tur illō ēpl̄m, i q̊ sit stipticitas, vt nō currat ex orificijs venaꝛ sā guis vice alia: lȝ necīa sit cōmixtio medicinaꝛ stipti caꝛ i eo, qō admistrat̄, ꝛ resoluētiū vt nō attrahāt resolutiue māȝ ex via q̄ dilatata ē venaꝛ, ꝛ p̄p̄e i iceptiōe pāni: ꝛ silr̄ illud sup qō nō oȝ vt sit vehemēs mordicatio: āti qu⁹ v̊o stās nō tiet illō, imo oȝ vt admistrent̄ sr̄ ip̄m resolutiua, mordica^{ua}, auferēdo, ꝛ ponēdo f̄m ꝯtinuitatē: ꝛ ātiquus niger, nō ali⁹. Et qñq̄ȝ pol̄e ē vt resoluat̄ sanguis mortu⁹ i p̄n^{c}rei ēbrocādo ip̄m cū aq̄ cal̄a, pl̄ima, tp̄e lōgo, ꝛ p̄p̄e si fuerit i illa aq̄ v̊t⁹ resolu^{ua}. Et qñq̄ȝ scalpellam⁹ in p̄mis. Et qñq̄ȝ ꝯfert collyriū de myrrha, ꝛ collyriū rosaꝛ ad illō linitū. Et iteret̄ illud, ꝛ qō currit cursu ei⁹ i die bis, postq̄ȝ abluit̄ locus cū eis, q̄ sūt sic̄ decoctio mellilotī. Et meli⁹ quo admistrant̄ iste due medicie, ꝛ alie, ē aq̄ fenugreci. Et collyriū fcm̄ ex myrrha eradicat illō qō residuū ē ex mūdifica^{ne} mediciaꝛ, q̄ sūt ōbiliores. Et sic⁹ ifuse i aceto, acetose, qñq̄ȝ resoluūt sanguinē mortuū: ꝛ silr̄ nitꝛ assatū, ꝛ fim⁹ colūbin⁹, ꝛ baurach cū eq̄litate sūpta, ꝛ liniāt̄ cū melle. Et iteꝛ abluat̄ loc⁹ cuȝ nitro: deiñ ēpl̄et̄ cuȝ gūma alboti, ꝛ liget̄ stricte sex dieb⁹, deiñ abluat̄, ꝛ pūgat̄ cū acub⁹ vt sanguiet̄, deiñ ericcet̄ sāguis, ꝛ dittat̄ sex diebus: deiñ fricet̄ cū sale, ꝛ dittat̄ media hora, deiñ pōat̄ sr̄ ip̄m h̄ medicamē, qō dicem⁹. v. dieb⁹, q̄re egrediet̄ totū residuū sāguis medicamē ē istō. Tus, ꝛ nitꝛ, ꝛ calx, ꝛ cera, ꝛ mel: liq̄fiat cera cū melle, ꝛ misceāt̄, ꝛ fiat cū eo ēpl̄m, ꝛ admistret̄ i oib⁹ trib⁹ dieb⁹, aut 4^{or} vsq̄ȝ ad. v. dimittēdo sr̄ locū: resoluent̄ ḡ vestigia sāguis mortui, ꝛ alguassez. Et ō medicis singl̄arib⁹ bonis ē ꝯdisi cū medulla pāis, ꝛ amigdale amare, ꝛ semē caul̄, ꝛ semē raphani, ꝛ lac fici, ꝛ aq̄ l[calcis] cū felle vaccio, ꝛ m[tus] ꝛ folia mādragore fricata sr̄ lētigies, ꝛ alia vestigioꝛ, ꝛ hebōa vna. Et sāsuc⁹ q̄dē ē linimētū bo^{m} ad sāguinē mortuū: ꝛ oēs medicie fortis abstersiōis p̄dcē i capl̄is p̄terit]. Et iteꝛ sic̄ cordumeni, ꝛ myrrha, ꝛ gūma n[pigāi] ꝛ cepa açir, ꝛ radix h̄pētarie cū melle. Et iā exp̄t⁹ ē Hal. ꝛ alij nuceȝ rācidā terēdo eā optie, ꝛ ligādo desr̄ i nocte, deinde iteret̄. Et vit] alba iteꝛ, ꝛ alfesiresim, ꝛ fex ḡnoꝛ albē, ꝛ sābac⁹, ꝛ p̄p̄e hūida, ꝛ liatura eboris, ꝛ croc⁹ hortulan⁹ cū aceto, ꝛ duo helli, ꝛ cinamomū, ꝛ acetositas citri ē bona iteꝛ, ꝛ ādacocha iteꝛ, ꝛ stercus colūbaꝛ, ꝛ sterc⁹ passeꝛ, ꝛ sterc⁹ o[accipitr].] Aut sūat̄ pipis ps. i. calcis ps. j. ꝛ arsenici rubei, ꝛ citrini āboꝛ añ. ptes. ij. ꝯficiant̄ cū melle, ꝛ reponat̄ i vase figuli: ꝛ qñ ip̄m ē necīū abluat̄ loc⁹ cū nitro, deinde empl̄et̄ cū gūma pini qnq̄ȝ dieb⁹, deide resoluat̄, ꝛ pūgat̄ loc⁹ cū acub⁹, ꝛ exuccet̄. ꝛ pulueriçet̄ sr̄ ip̄ȝ sal: ꝛ iteret̄ sup eū medicamē qnq̄ȝ dieb⁹ alijs: fiat illud aliq̊tiēs, qm̄ delebit sanguinē mortuū, ꝛ alguassem. Aut sumant̄ baurach, ꝛ dragagantū cū eq̄litate, ꝛ iformēt̄ inde trocisci, ꝛ liniant̄ cū aceto, ꝛ abluat̄ cū sapone. Aut liniat̄ cuȝ cucurbita sicca trita bn̄ cū pauco croco: ē. n. bo^{m} vltimū. Aut sumat̄ bolū de creta, ꝛ ḡna cotti, ꝛ aggregent̄ cū aq̄ saponis, ꝛ liniat̄: sanat. n. pānū, ꝛ bothor, ꝛ lētigines. Et silr̄ fex olei adusta, ꝛ p[oleū ō herbo] ꝛ faria lupiorū accepta f̄ȝ eq̄les ptes ꝯficiant̄ cū ficub⁹ ifusis i aceto. Et ō medicis leuib⁹, q̄ ꝯfert albaras, ꝛ lētigib⁹, ꝛ oib⁹ vestigijs, ē mucilago cydoioꝛ cū croco, ꝛ ḡna cucurbite cū deco^{ne} fenugreci. Et de eis q̄ delent pānū, sūt semē raphāi, ꝛ sinapis ꝯfecta cū ficub⁹ ifusis i aceto. Et medicamē factū ex sinapi, ꝛ arsenico, qñ ē f̄m quātitateȝ, q̄ excoriat paꝛ, ꝛ nō vlcerat. Et

a A. lapis pipis notus
b A. es vstum
c A. albedarūgi
d A. nasturtij super mēbrū ꝛ chibikengi
e A. Alia litera nucum
f † A. ꝛ salis armoniaci
g A. ozimum cū sale cōi cōmixtū
h A. decliuis ad nigredinem Alia litera sparsus occupāt̄ spatium
i A. Alia litera coagulatio
k A. Alia litera cū perforatione
l A. eruce
m A. gūmi cardi
n A. rute syluestris
o A. falconis
p A. ꝛ farina borobi

delet̄ iteꝝ si sumat̄ costus cū cinamomo, q̄ ābo ꝯfi-ciant̄ cū aq̄ [a] ⌈aldargagi⌋ ꝛ liniat̄. Aut sumant̄ ter ra argēti viui, ꝛ semē melonis, ꝛ almahaleb, ꝛ ami gdale amare, ꝛ admistrent̄. Et iterū [b] ⌈aldargagi⌋ ꝯfecꝉ cū eo bdellio, ꝛ seie eruce. Et iteꝝ bdelliū cuꝫ aceto admistrēt̄ iste medicie. Et q̄tiēs mordicāt au ferātur, deiñ iterent̄. Et iteꝝ cepe croci, ꝛ cepe nar-cisci. Et iteꝝ sumāt̄ seis eruce, ꝛ amili, ꝛ lithargyrij albificati oium añ. ps. j. [c] ⌈pipis,⌋ croci, stercoris la certi, ꝛ stercoris canis, ꝛ farine fabaꝝ, ꝛ farie ord. ꝛ farie fenugre. oiuꝫ añ. ptes. ij. olī amigda. dulciū, ꝛ olei alneregil cū q̄ aggregent̄. Et iteꝝ dyaglon ſm hūc modū decoq̄t̄. ℥. lithargyrij i duabꝰ. ℥. olei an-tiq, donec resoluat̄ i eo: deiñ sumat̄ mucilagis fenu greci, ꝛ mucilagiꝫ sinapꝉ añ. ℥. j. ꝛ bdellij, ꝛ myrrhe āboꝝ añ. ʒ. v. due medicie terant̄, deiñ sup eas ābas ꝓijciant̄ mucilagies, ꝛ terāt̄ vehemt̄, deiñ aggregē tur cū olō, ꝛ fiat ex eis dyaglō. Trociscus bonꝰ. ℞. meçeriō. ʒ. iiij. sinapꝭ albi. ʒ. x. āmoniaci. ʒ. ij. bdellij ʒ. ij. dissoluāt̄ i aq̄ ſm q̄ꝫtitatē q̄ residuuꝫ aggreget̄, ꝛ fiāt trocisci. Medicamē vigilātꝉ bonū. ℞. [d] ⌈sen-kesud⌋. ʒ. j. baurach. ʒ. j. seis raphāi, ꝛ ossis putridi ꝛ ḡnoꝝ albē, ꝛ lapidis pipis, ꝛ lupinoꝝ, ꝛ seis me-lonis, ꝛ costi, ꝛ amigdalaꝝ amaraꝝ, fiāt ex eis tro-cisci, ꝛ admistrent̄. Medicamē bonū vltim, cui par nō iuenit̄: iterficiat̄ argēti viui. ʒ. j. i mollitiōe. ʒ. iij. amigdalaꝝ amararū, ꝯterēdo, donec nō appeat eiꝰ vestigiū, ꝛ denigret̄ pꝰ mollitionē deiñ ꝓijciat̄ q̄ꝫ ē totū de seie melonis trito valde, ꝛ liniat̄ ꝑ hebdōam vnā oi nocte, ꝛ abluat̄ i mane. Et iteꝝ rute mōtane, ꝛ isopi, āboꝝ añ. ps. j. marmoris, boli viridis tertia ꝑtis vnius turis ps. j. baurach ptes. ij. ꝛ. ſ. ꝛ gūmi alboti cū olō ro. resoluant̄ baurach, ꝛ marmor bo li cū aq̄ calā, ꝛ aggregēt̄ oia, ꝛ misceat̄ cū eo aliqd mellis: ꝛ admistret̄ ſm cautelā ab vlceratiōe. Dixe rūt, ꝛ ꝺ eis q̄ delēt pānū ē phlōmia [e] ⌈vene lepor⌋ verūtñ ponit faciē i rubedie faciei [f] ⌈bñtꝉ asahafa.⌋

De Alguassem. Cap. VII.

Quandoqꝫ eradicāt alguasseꝫ due medicie q̄s ꝑdi ximus i capꝰ lētiginū. Et fortasse suffic̄ vt abluat̄ locꝰ cuꝫ nitro, ꝛ ponat̄ super ipm glutē alboti hebdōa vna, ꝛ strigat̄ ligādo, deiñ soluat̄, ꝛ fricet̄ cū sale bñ, ꝛ reiteret̄ sup ipm glutiꝫ alboti, vsqꝫ q̄ eradicet̄, exñte cū eo nigredie alguas-sem. Qꝫ si illō nō ꝯfert, nō erit excusatio, qn ꝯsequa-tur pūctio vestigioꝝ alguassem distillando anacar-dos, vt vlcerent ea, ꝛ corrodāt ipsa.

De curatione albedssanē, ꝛ rubedinis supflue. Cap. VIII.

Albedssanē ē rubedo ex̄nea similis rubedini eiꝰ, i q̄ icipit lepra, q̄ appet sup faciē eiꝰ ꝛ sup ex̄mitates, ꝛ ꝓprie i hyeme, ꝛ fri gore: ꝛ fortasse ſt cū ea vlcera. Et cā eiꝰ ē, q̄r frigꝰ coarctat vaporē plm sāguineū. Et eiꝰ cu-ratio ē vētrꝉ solō, ꝛ phlōmia, ꝛ vētose, ꝛ appō sāgui sugaꝝ, deiñ admistratio regis eius, q hꝫ alseker in ꝑnº lepre, ꝑdicti in capꝰ añ hoc caplm.

De morphea, ꝛ alguada, ꝛ albaras alba, ꝛ nigra. Cap. IX.

Differētia iter duas morpheas ꝛ albaras albaꝫ ve-rā, ē ꝙ vtraqꝫ morphea ē i cute, ꝛ si est ꝓfunda, ē paꝝ valde: ꝛ albaras ē i cu-te, ꝛ carne vsqꝫ ad os. Et cā cōis oibꝰ, ē ꝺbilitas opōnis altatie, qñ nō assilat̄ assilatiōe ite gra: veꝝ mā ē i vtraqꝫ morphea [g] ⌈ ⌋ ſꝫ ꝺ-tilior, ꝛ vtꝰ explsiua fortior: q̄re expellit ad sup̄ficiē. Et mā i baras ē gssior, ꝛ vtꝰ explsiua ꝺbilior, fixa in iteriore pte: ꝛ corrūpit ꝯpōnē eiꝰ, qꝺ penetrat i ea: q̄re ē additio, ꝛ adherētia, ꝛ nō fit assilatio: ꝛ tu qꝺ iā sciuisti has itēnes i capꝰ vtutū. Et qñ [h] ⌈cōponit̄⌋ hec mā ꝯuertit̄ nutrimtū, qꝺ veit ad eā, ad nāꝫ suā, ꝛ si fit meliꝰ nutrimtū: sic ꝯplō bōa ꝯūtit māꝫ corru ptā ad rectifinem, ꝛ fac eā ꝯueniētē: ꝛ sic arbores ꝑ-mutāt̄ ꝺ plātane ad plātaneꝫ, ꝛ ꝯuertūt̄ a venenosite ad cōestibileꝫ: ꝛ a cōestibile ad venenoteꝫ: sic narra uit Gal. ꝛ alij, ꝙ arbor noiata allabcha ē i ꝑsia vene nosi fructꝰ, ꝛ qñ plātat̄ i egypto ē fructꝰ eiꝰ de eis q̄ cōedūt̄: ꝛ sic color aial, ꝛ plāte [i] ⌈ ꝯuertūt māsꝫ⌋ ſꝫ mē bra qm ipa ſt eis, sic regiōes: ꝛ qm mēbꝝ fit phlati cū: ꝛ caro eiꝰ ē sic caro ostracoꝝ, ꝛ ꝯuertit sanguinē bom ad cōplōnē suā phlaticā, ꝛ colorē suū albū. Et ꝺria qdē iter ābas morpheas ē, ꝙ vna eaꝝ ē ꝑꝑ māꝫ melicā, ꝛ alta ꝑꝑ phlaticā [k] ⌈ꝓpē.⌋ Res vō q̄ noiat̄ albaras nigꝫ ꝓportio ad albaras albā, nō ē ꝓportio morphee nigre ad morpheā albā: imo ē genꝰ diuer suꝫ i itēne ad albaras albā: ꝛ illō iō qm albaras nigꝫ est illō, qꝺ noiat̄ ipetigo excorticaua, ꝛ ē scabiositas accñs cuti aspa, vehemēs, ꝛ fac sq̄mas, sic ſt pisciū cū pruritu, ꝛ ē ꝑꝑ hūorē melicū ibibētē cutē ꝺ eo qꝺ ē iux̄ eā ibibine fortiore, q̄ꝫ i colore ipmat tm: ꝛ est ꝺ añtibꝰ leprā, ꝛ ē cū malitia: ꝛ cū h ꝙ q̄ ē ex ea ātiq̄. nō sanat̄: ꝛ silr q̄ ex morphea ē ātiq̄, ē magꝉ salua q̄ꝫ albaras alba: ꝛ cā hꝰ totiꝰ est nota. Et scias ꝙ alba-ras ser vētosas: ꝛ appent vestigia eaꝝ, ꝛ mltiplicat̄ ſr ea ꝑꝑ illō qꝺ attrahit̄ cū sāguie ꝺ hūire, ꝛ nō asso-ciat̄ ei qū suctio fit vētosaꝝ, ꝛ remāet i cute: ꝛ ꝑꝑea ꝙ ꝺbilitat̄ cutꝉ vlcerata a ꝯplemto sue opōis. Sigꝫ Morphee qdē nigre eē nō ābigit̄: Ambiguū vō est ꝺria iter alguada q̄ ē morphea alba, ꝛ albaras ma-lā. Et ꝺ ꝺria qꝺ iter vtrasqꝫ ē, ꝙ pili oriunt̄ ſr algua da, ꝛ ſt pili nigri, ꝛ flaui: ꝛ nascūt̄ ſr albaras albi, ñ alij: ꝛ ē cutꝉ magꝉ deꝑssa, ꝛ vehemtius ꝺfossa, q̄ꝫ cutꝉ reliq corpiꝫ. Et fortasse ē illō i guada: ſꝫ ē paꝝ valō. Et iteꝝ pūctura cū acu ex̄hit ex guada sanguinē, ꝛ ex baras ñ sāguinē, imo hūireꝫ aq̄sā: ꝛ h ñ sanat̄. Et iteꝝ q̄ rubet cū fricane ē ad spē ꝺcliuis, ꝛ ad h vt sit morphea: ꝛ q̄ ñ rubet ꝑ eā, ē mala. Dria vō iter mor pheā nigrā, ꝛ albaras nigrā, ē excortitio, ꝛ sq̄mosi-tas, ꝛ testositas: qm ipe ñ ſt i morphea nigꝫ. Ampliꝰ albaras iteꝝ ē rara, ꝛ qm ꝺ ea ē aspa, ꝛ ꝺ ea ē [l] ⌈leuis ꝛ leuior vtrarūqꝫ nigꝝ ē melior, qm ē morphea. Et ꝺ ea⌋ ē vehemtꝉ elōgatiōis a colore corpis: ꝛ de ea ē q̄ ē ꝓpigor ei, ꝛ ē magꝉ salua. Et i ea q̄ ē submersa, ꝛ ñ rubet, nꝫ sāguinē emittit, ꝛ ē vehemtꝉ dilatatiōis ca piēs locū magnū, nō ē spēs. Et silr illa q̄ oi hora ici-pit i additiōe, qm ꝯplō eiꝰ ē fortꝉ, ꝯuertēs illō qꝺ ad eā vadit ad suā silitudinē: ꝛ ꝑꝑ illud est mala valde.

Cura Morphee nigre. Cap. X.

Oportet vt icipiat cū phlōmia, si fuerit illic mltido san-guis: ꝛ cū eūone hūorꝉ adusti, ꝛ melici cū eis q̄ ſt sic ꝺcoctio epithimi, ꝛ agari ci, ꝛ myrobal. nigroꝝ, ꝛ polypodij, ꝛ sticados cum passul, ꝛ ficubꝰ, ꝛ silibꝰ, ꝛ lapiꝫ armenꝰ, ꝛ laçuli qñ pōit̄ i medicis eiꝰ, ē iuuatiuꝰ, ꝛ hells, ꝛ hieralogo-diō, ꝛ hiera ruffi, ꝛ alia ab ill. Et de eūantibꝰ sublimi bꝰ ē aq̄ casei cū epithio: potet̄ oi die pōdꝰ. ʒ. i. epithi mi i cado vno aq̄ casei. Et [m] ⌈dare i potu sābacū cō-fert ei.⌋ Et ꝯfert ei admistrao cibꝝ bōi chimi, ꝛ ad mistrao balneoꝝ, ꝛ admitio triferaꝝ scāꝝ cū epitio. Suffuf iuuatm ei, ꝛ baraꝫ nigre. ℞. myrobal. nigꝝ ēblicoꝝ, nigelle oim añ. ꝑtē. j. çufere ptē. j. ꝛ. ſ. bibat oi die. ʒ. iij. i māe, ꝛ iij. ʒ. i sero, ꝛ qñ calefit corpꝰ, di mittat̄ aliq̄t diebꝰ: ꝺiñ iteret̄. Et oꝫ vt ꝑcipiat̄ eis q̄-

[a] A. a'ꝫardagi Alia litera rosata

[b] A. a'ꝫardach vel alꝫardagi

[c] A. parum

[d] A. sekensubue

[e] A. leporis nisi

[f] A. Alia litera alseafahai

[g] † A. Alia lrā minor ꝛ

[h] A. Alia litera figitur

[i] † A. cōuertunt ſm regiones: silr nō est lōginquū qn ꝯuertant ma terie

[k] A. crudam.

[l] A. lenior ꝛ que de albis ē lenior est mala ꝛ que ꝺ nigris est lenior est bona qm de morphea quedā que

[m] A. dare in po-tu cū facilitate Alia litera mundificat cum facilitate

tenꝰ occupent̃ i diſpõe rectificãdi ſplenẽ, ſi fueri [cor
ruptꝰ, aut ȝbil' ab attrahẽdo[a] [ſãguinẽ] ꝛ poſt illȝ
admĩſtrent̃ epithĩata fortꝫ abſterſiõis, ꝛ fortit̃ attra
hẽtia ſãguinẽ ſanũ: qũ ğ veſicat̃ qeſcat diebꝰ aliqt,
dõec cadat cutꝫ: deĩn iteret̃, ſi eiꝰ fuerit nečitas: ꝛ qñ
ꝙ nõ dimittit̃ [b] [cadẽ,] imo qtiẽs icipit mordicare
auferat̃ dõec qeſcat: deĩn iterat̃. Et iſte medicie ſũt
ſič gũma rute agreſtis, ꝛ pip, ꝛ ſinap. ꝛ naſturtiũ, et
lac titĩali, ꝛ [c] [tapſia] ꝛ harmel, ꝛ ſemẽ raphani, et
cortices radicũ cappa. ꝛ kebikẽgi. Et alkebikengi
iteꝝ ẽ iuuatm̃ i morphea, ꝛ baras: ꝑpea ꝙ vehemt̃
attrahit ſãguinẽ, ꝛ oſſa putrida, ꝛ nuclei oliuaꝝ an
tiq, putridi, collecti ex pietibꝰ, ꝛ oĩa [d] [attractiua]
fortia ꝑdcã i cap̃ eradicatiõis veſtigioꝝ: ꝛ aq̃ qbꝰ li
nit̃, ſũt aq̃ [e] [cucũeris, ꝛ ſeis eiꝰ] ꝛ ȝcoctio collogn.
Modꝰ epithiatꝫ bõi. Sũat̃ ſemẽ raphãi, ꝛ terat̃ cũ
ꝯdiſi, ꝛ liniat̃ cũ eo morphea niğ i balneo. Et iterũ
ſumat̃ ſemẽ raphãi, ꝛ ſem̃ ſinap̃ ꝯfecta cũ ficubꝰ de
coctꝫ i aceto: Modꝰ epithiatꝫ. ℞. nigelle torrefcẽ, ca
pſie pſice oĩuȝ añ. ʒ. x. aluis iameni. ʒ. ij. dragãti, gal
laꝝ ãboꝝ añ. ʒ. ij. ſeis harmel torrefci. ʒ. v. liniat̃ cũ
aceto forti: ȝĩñ ſuccurrat̃ veſtigijs accñtibꝰ cũ lacte
mlieris. Et oĩa epithiata fortia, ꝑdcã i cap̃ albaras,
ꝛ lẽtiginũ, ꝛ alioꝝ ſũt iuuatĩa ad morpheã nigrã.

De Cura Alguada, ꝛ Albaras. Cap. XI.

Portz vt ȝuitet̃ phlomia [f] [lȝ] nõ faciat ipſaȝ nečiaȝ res forti [g] † [ ] ꝛ coitꝰ: niſi qñqȝ ꝟm ieiuniũ: ꝛ vinũ, niſi puꝝ. Et ſudare i balneo ꝯfert ei, ſi fuerit mũdificati cor
poris et adminiſtret̃ vomitus i ꝑmis: deĩn medicie
eũantes phl'a, ſi nõ fuerit corpꝰ mũdũ: deĩn diure[ca],
ꝛ ſol'onẽ vẽtris faciẽtia, ſič hieras mağs: ꝑpe hierã
de pulpa colloqntide ꝛ pill'e q̃ ſitant̃ ei, ꝛ hiere dẽt̃
i potu cũ deco[ne] myrobal'. ꝛ epithimi, ꝛ polypodij,
ꝛ paſſulaꝝ, ꝛ ſal'. Et i ğnis alnil ẽ ꝓꝓetas mirabil' i
eũando hũorẽ [h] [reſiduũ morphee albe] ꝛ albaras.
Et ȝ ſolutis ꝯueniẽtibꝰ eis ẽ hierapigra cõpo[ta] cuȝ
pulpa collogn. Aut ꝫȝ hãc ȝſcriptionẽ. ℞. cinamo
mi, ꝛ ſpice, ꝛ xilobalſami, et maſticis, ꝛ aſſari, ꝛ cro
ci, et folij, et calam̃ti fluuial', et pulpe collogn. oĩum
añ. ʒ. j. aloes. ʒ. xviij. cꝰ doſ̃ ſit. ʒ. j. aut aur̃. j. cũ ſyru.
ace. mellino, et aq̃ cal'a. Et de ſolutis ꝯueniẽtibꝰ eis
ẽ, vt ſumat̃ myrobal'. kebuloꝝ, ꝛ ẽblicoꝝ añ. ꝑs. j. ꝛ
turbit ꝑtes. iij. ꝛ ſit oĩs ꝑs. ℥. j. diſſoluat̃ de penidijs
lib. 5. cũ aq̃, ꝛ ĩſpiſſet̃, ꝛ ꝯficiat̃ cꝰ doſ̃, ſit de tribꝰ ad
qnqꝫ. Et ego diligo vt ponat̃ i eo çiçibis ꝑs. i. Et ad
miniſtrẽt̃ ꝯfectiões triferales, ꝛ el'uariũ nr̃ȝ hȝ. ℞.
myrobal'. ni. turis al. ãboꝝ añ. ꝑtẽ. j. çiçi. q̈rtã ꝑtẽ. i.
ꝯficiat̃ cũ melle paſſulaꝝ: ꝛ ſumat̃ de eo oĩ die q̃ȝti
tas oui. Et iteꝝ myrobal'. nigroꝝ, ẽblicoꝝ nigroꝝ,
nigelle oĩuȝ ꝑtes eq̃les, çufera ꝑs. i. 5. bibat oĩ die ȝ
eo [i] [. ℥.] iij. ꝛ dimittat ipm qñ febrit. Et iteꝝ acori
ꝛ macropipis, ꝛ myrobal'. kebuloꝝ, ꝛ maſticꝫ, ꝛ tu
ris, ꝛ nigelle, ꝛ baccaꝝ lauri oĩuȝ eq̃les ꝑtes: [k] † [ ] ꝛ ſit doſ̃ eiꝰ. ʒ. ij. Et de eis q̃ dcã ſt̃
i libro abbreuiationũ ẽ vt ſumat̃ modꝰ ſauich, ȝ tri
tico vehemẽt̃ torrefcõ: ꝛ ſi ẽ nečiũ, vt iteret̃ torrefa
ctio eiꝰ fiat ꝛ bibat ſup̃ ipreſſionẽ eiꝰ mediã. ℥. muri
nabathi: ꝛ tolleret ſiti vſqꝫ ad meridiẽ. Et i çufera, ꝛ
ſeie eiꝰ i vino, in ħ cap̃ eſt ꝓprietas mirabilis. Et de
ſucco qdẽ ex̃mitatũ vitꝫ [l] [amare] bibat̃ oĩ die ca
dus vnꝰ, qm̃ exiccat albaras, ꝛ ꝓhibet additioneȝ
eiꝰ. Et potare tyriacã, ꝛ comedere carnẽ vipe eſt iu
uatiuũ valde in ħ, ꝛ trociſci tyri iteꝝ. Et de ꝯfectio
nibꝰ ꝛ medicis q̃ ſunt iter triferales, ꝛ ſolutiuas, eſt
vt ſumant̃ ſeis de çufera ꝑtes. ij. ꝛ ſeis vrtice ꝑs. 5. ꝛ
aloes ꝑtis q̈rta: aggreget̃ cũ melle: ꝛ ſit doſis. ʒ. iij.

a A. melãcoliaȝ
b A veſiccare
c A. alſceitaragi ꝛ ſic vbiqꝫ pro ca pſia ſceitaragi
d A. Alia litera abſterſiua
e A. alkanaberi
f A. ſi
g † A. ꝛ balneuȝ
h A. ſanans al guada
i A. ʒ.
k † A. conficiantur cum melle
l A. Alia litera muze

adminiſtret̃ illȝ ſemp. Et ȝ hoibꝰ ſũt q ponũt cũ eo
acoꝝ, ꝛ epithimũ. Et iterũ alkekẽgi. ʒ. ij. myrobal'.
ni. ʒ. j. epithimi tertia. ʒ. j. potet̃ ãno cõpleto cũ ꝯple
mẽto ſuo. xij. mẽſibꝰ. Et ȝ eis q̃ currũt ħ curſu, verũ
tñ ẽ fortiꝰ, ꝛ manifeſtioris iuuam̃ti, ꝛ oȝ vt bibat̃ ꝑ
annũ, ẽ vt ſumãt̃ acori. ʒ. vi. myrobal'. kebuloꝝ, po
lypodij añ. ʒ. x. myrobal'. citrinoꝝ. ʒ. xv. hierepigre
ʒ. xx. ſalis idi. ʒ. vij. ſeis alçufera. ʒ. xx. ꝛ piretri. ʒ. x.
turbit. ʒ. [m] [. l.] pulpe colloqnti. ʒ. xx. ꝛ agarici. ʒ. v.
ꝛ ſcamõee põdus. ʒ. viij. ꝯficiat̃ cũ melle [n] [origiana
li] ꝛ ſit doſ̃ ex aur̃. j. vſqꝫ ad aur̃. ij. Et hꝰ qdeȝ ğnis
eſt medicamẽ alkidi qȝ. ℞. ſeis naſturtij. viij. kileia
ti, çufera, ꝛ aloes ſcotrẽſis ãboꝝ añ. ʒ. iij. ꝓijciat̃ ſu
per illud lib. j. ꝛ. 5. mel'. ꝛ inſpiſſet̃: cꝰ doſ̃ añ cibũ ſit
q̃ȝtũ neče eſt cũ ſauic: deide ſorbeat poſt illȝ tres ſor
bitiões muri, ꝛ ꝯſernet cap̃. cũ oleo violaceo, ꝛ ol'o
roſaceo: ꝛ cibꝰ poſt ipm ſit aleſſidabegi. Et qñqꝫ ꝑ
mittit̃ vt admĩſtret̃ logodiõ, ꝛ theodoricõ oĩ die: ꝛ
ſit eiꝰ doſ̃ ꝑua vſqꝫ ad. ʒ. 5. ꝛ minꝰ. Et qdã iã iuuerũt
cauteriçãdo loca albaras, ꝛ euaſerũt, ꝛ qeuerũt: ve
rũ ħ po'e eſt i ea q̃ ẽ ꝑue q̃ȝtitatꝫ. Et qũ corpus ẽ mũ
dũ, ꝛ cõpl'o corpis ẽ eq̃lis, tũc dimitte medicinas q̃
bibunt̃, qm̃ ipe fortaſſe afferẽt nocumẽtũ: ꝛ minꝰ il
lius ẽ, ꝙ ipe faciũt fluere ſanguinẽ, ꝛ miorãt ſpm̃, q̃
ãbo ſunt ȝ illis qbꝰ idiget̃ i curatione albaras: ꝛ ſit
ſufficiẽtia ſup̃ curationẽ mẽbri cuȝ eo, qȝ approꝑat̃
ei ȝ epithiatibꝰ, ꝛ ei ſilibꝰ [o] † [ ] ꝛ pone ci
bũ eiꝰ velocis digõnis, i q nõ ſit viſcoſitas, neqꝫ vn
ctuoſitas. Et deuitet olera, ꝛ frum̃tũ coctũ vt puls,
ꝛ q̃ currũt curſu eoꝝ. Mediciaꝝ ãt ad guada, ꝛ ad
baras ğdus ꝑmꝰ ẽ, vt ſint vehem̃tꝫ abſterſiõis, fortit̃
attrahẽtes ſãguinẽ, vehemt̃ calefaciẽtes cõpl'ones
mẽbri, pꝰ illȝ vo ſint vlceratie, excorticatie. Et i me
dicis q̃ ſunt ad guada ſũt medicie q̃ admĩſtrant̃ ad
ħ, vt tigãt. Et qȝ magis diligo, ẽ vt admĩſtrent̃ me
dicine locales pꝰ fricationẽ, ꝛ rubifica[nes], ꝛ vt ſit fri
catio cũ eis q̃ ſt̃ ſič folia fici vſqꝫq forſitã ſãguinet̃,
aut pꝰ pũcturã acuũ i locis plibꝰ. Et ȝ adiuuãtibus
ad iuuam̃tũ mediciaꝝ, ẽ vt admĩſtres linim̃ta i ſole.
Et melior mediciaꝝ ad baras ẽ illa q̃ vlcerat, aut ve
ſicat, qm̃ fač currẽ mãm, ꝛ ſanant̃, ꝛ iteret̃: ꝛ fortaſ
ſe ñ dimittit̃ vt veſicet, imo mordicet eã, ꝛ iterat̃ pꝰ
qetẽ. Et medicie ad baras ꝫȝ expiẽtiã ꝑmã ſt̃ fortes
ȝ illis q̈s diximꝰ ſič [p] [hell'us] ꝛ calx, ꝛ arſenicũ, ꝛ
ꝯdiſi, ꝛ ſtaphyſagria, ꝛ radix vitꝫ al. ꝛ gẽtiana, ꝛ ſa
uina, ꝛ gũma pini, ꝛ radix ſãguis dra. ꝛ radix apho
dili, ꝛ ſpũa marꝫ, ꝛ aſſa, ꝛ cortices radicꝫ cappa. ꝛ ſi
nap̃. ꝛ harmel, ꝛ ſemẽ raphãi, ꝛ radix cucũeris aſi
ni. ꝛ eruca, ꝛ rubea, ꝛ cardamomũ, ꝛ almeçerion, ꝛ
dragãtũ, ꝛ calcãtũ, ꝛ arſenicũ, ꝛ ſulfur, ꝛ alkitrã in
balneo, ꝛ bulbꝰ, ꝛ coſtꝰ, ꝛ ariſto. ꝛ flores papa. ruf
fi, ꝛ gũma rute agreſtꝫ, ꝛ euforbiũ, ꝛ cordũeni ẽ ve
hem̃tꝫ iuuam̃ti, ꝛ ſulfur iteꝝ cũ aceto faciẽdo epithi
ma pꝰ epithiationẽ, ꝛ cepe narciſci. Et de eis q̃ ſunt
expta ẽ ſal ãmõiacꝰ, ꝛ oleũ ouoꝝ. [q] † [ ] Epithima
bonũ [r] † [ ] radix dragõtee [s] † [ ] ꝛ ra
dix nenufarꝫ ad guada: ꝛ ſãguis [t] [ꝫpẽtꝫ nigri exco
riati] ꝛ radix ſcamõee, ꝛ folia fici ſicca, ꝛ folia oleã
dri, ꝛ enula, ꝛ folia eius, ꝛ alaſtirgar. Aque vo ſunt
acetũ, ꝛ aq̃ [u] [adardagi, ꝛ aq̃ cucumeris cãpeſtris]
ꝛ aq̃ bulbi ꝛ aqua ſquille proprie: ꝛ aqua ſanſuci,
ꝛ proprie ſup̃ baras veſtigioꝝ ventoſaruȝ: ꝛ ſuccus
enule, ꝛ ſurabegi carnis vipere. Et de epithimati
bus bonis ſunt tyriaca, et mithridatum, et logo

m A. v.
n A. collato ab apibꝰ ex herbis origani
o † A. Alia lra ꝛ ſcias ꝙ eũones in hũtibus hãc egritudinẽ opȝ vt ſint i debilibꝰ eũones ſubtiles vel tenues cum gradatione ꝛ aq̃ radicũ eſt dige ſtiua ꝑparãs viã medicis ꝛ i fine ſumant̃ ſicut pil lule fetide deide reuertat̃ ad aq̃ radicuȝ duabus hebdomadis
p A. helleborꝫ duo
q † A. eſt.
r † A. et
s † A. eſt bona mirabilis
t A. vipere nigre
u A. alȝardach ꝛ aq̃ alchanaberi

dion, ꝛ aq̃ cucumeris cãpestris. Et de oleis bonis ẽ oleũ myrtinũ, ĩ quo decocta ẽ capsia adusta, cõmixto cuz eo post illõ dragãto. Et de epithiatibꝰ bonis sunt cãtarides, q̃ terant̃ cũ aceto, ꝛ liniant̃. Aut sumat̃ fumusterre hũidus, aut siccus ꝛ ponat̃ ĩ vẽtre vipe decolate, mũdificato vẽtre, ꝛ ipleat̃, ꝛ sumat̃, ꝛ asset̃ donec decoq̃t̃ bñ, deĩde extrahat̃ ille fumusterre hũidus, ꝛ ẽpl'et̃ cũ eo albaras, qm̃ sanat. Aut sumant̃ folia oleãdri recẽtia, ꝛ frigant̃ cũ oleo donec exiccent̃ folia, ꝛ colet̃ oleũ, ꝛ ponat̃ sup ipz cera colata cũ mẽsura: deiñ pl'ueriçet̃ desup sulfur citrinũ, ꝛ fiat sic ẽpl'm, ꝛ liniat̃ cũ eo ĩ sole. Epithia idoꝛuz. Sumãt̃ costꝰ, ꝛ capsia ida, ꝛ arsenicũ rubeũ, ꝛ pip, ꝛ flos eris, ꝛ terant̃ cũ aceto ĩ vase ereo, ꝛ dimittat̃ hebdomada vna, ꝛ liniat̃ cũ eo: ꝛ stet ĩ sole: destruit .n. moꝛpheã, ꝛ albaras icipiẽtes: Et ꝯferũt alcali ꝛ calx ĩ vꝛis ifantiũ lactẽtiũ, ꝛ renouet̃ ꝺsup septẽ diebꝰ, deĩde decoq̃tur sic mel, ꝛ admĩstret̃ donec vlceret, deĩde sumant̃ pix, ꝛ cera, ꝛ kitrã, ꝛ coꝛtices nucis adusti, ꝛ sanguis pulli colũbini, ꝛ oleũ de alcanna, ꝛ decoq̃nt̃ donec ꝑmisceant̃, deiñ ponãt̃ sup locũ donec sanet̃: ꝛ coloꝛ eiꝰ sit coloꝛ coꝛpis. Et meliꝰ qdez ẽ, vt iteret̃ in sole cal'o aliq̃tiẽs. Et scias ꝙ eũo hñtis hãc egritudinẽ, opz vt fiat cũ debili eũatoꝛe, sbtili cũ ĝdatõe. Et aq̃ qdẽ radicũ ẽ digestiua faciẽs viã medicie. Et ĩ fine eiꝰ bibat pillulas fetidas, deiñ iteret aquã radicũ duabꝰ hebdõadis, ꝛ fiat vt gñet̃ sanguis eiꝰ ex carnibꝰ calis auiũ frixaꝝ: Et abhoꝛreat acetosa, ꝛ [a] ⌈nuça nisi çirbabegi⌋ qñqꝫ, Et ꝑcipiat̃ ei vt abstieat ab aq̃, ꝛ frãgat̃ cũ vio ãtiq̊ absqꝫ ml'tiplicatõe. Et oz vt fricet̃ locꝰ oĩ hoꝛa cũ pãno aspo, vt attrahat̃ ad ipm sanguis. Et ĩtroitꝰ balnei nocet ei: ꝛ cibꝰ grossus: ꝛ fructꝰ hũidi, ꝛ ficci. Et cauteriũ sup baras ẽ malũ: ꝛ foꝛtasse ſpgit̃ ꝛ ml'tiplicat̃ albaras. Et albaras q̃ appet successiõe cauterij ex cã aliq̃, nõ occultat̃, ꝛ sil'r ĩ circuitu scalpellati. Epithima ꝑlime cõmixtiõis factũ ad mutuassez. ℞. sanguinis [b] ⌈nigri excoꝛiati⌋. ℥. iij. ꝛ sanguis coꝛui hñtis pẽnas varias, ꝛ albachã, ꝛ aliuhab, ꝛ pulloꝝ alguaressez, ꝛ alfaki, ꝛ testudis [c] ⌈marie⌋ oĩuz añ. ℥. j. ꝛ alkitrã, ꝛ picis hũide, ꝛ napte, ꝛ mell' anacardi oĩuz añ. ℥. j. misceant̃ ista, ꝛ exiccent̃. Et sumãt̃ aq̃ collogntide hũide ps. j. ꝛ vini antiq ꝑtes. ij. ꝛ aque enule ꝑtes. ij. ꝛ aq̃ rute, ꝛ aq̃ sinapis [d] ⌈mũde⌋ oĩuz añ. ps. j. aggregent̃ ista: ꝛ sit de eis ĩ sũma. lib. x. ꝰm hãc descriptionẽ, ꝛ ponant̃ [e] ⌈ĩ patella vitreata⌋ ꝛ ꝓijciãt sup ea melanopipis, ꝛ macropipis, ꝛ çiçiberis, ꝛ nigelle, ꝛ castoꝛei, ꝛ piretri, ꝛ condisi, ꝛ gũme [f] ⌈pigani⌋ ꝛ gariofiloꝝ ꝛ cassie lignee, ꝛ meçeriõ, ꝛ radicis cucumerꝭ asinini, ꝛ helleboꝛi nigri, ꝛ opoponaci oĩum añ. ℥. j. decoq̃t̃ cũ aqs, dõec remaneat tertia: ꝛ colet̃ a medicis, ꝛ ponat̃ sup sanguies, ꝛ cõmistões ꝑdictas, dõec exiccet̃, deiñ sumat̃ aq̃ collo. humide, ꝛ enule hũide, ꝛ sqlle, ꝛ aq̃ sãsuci, ꝛ aliqd de vino ãtiq̊ roꝛet̃ sup aq̃s, ꝛ sint oĩa lib. viij. ꝛ ꝓijciatur sup ea asse fetide, ꝛ alastirgar, ꝛ vtriusqꝫ arsenici, ꝛ floꝛꝭ eris, ꝛ sulfuris oĩuz añ. ℥. j. s. ꝛ decoq̃nt̃ in aqs vsqꝫq̊ remaneat q̃rta, ꝛ colet̃, ꝛ icessanter sãguines, ꝛ [g] ⌈hũoꝛes exiccati⌋ ibibant̃ ex ea, ꝛ terãt̃ donec bibãt totũ, ꝛ exiccẽt̃ deiñ liniat̃ cũ eo ĩ balneo. Dico ãt ꝙ pol'e est vt h̾ medicamẽ admĩstret̃ leuioꝛe sollicitudine, ꝛ sit foꝛtioꝛis ipꝛessiõis, q̃z illõ ĩ quo laboꝛauit medicꝰ regis. Epithia [h] ⌈vigilãtis⌋ bonũ. ℞. [i] † ⌈ [i] ⌋ nigelle, floꝝ papaue. ruffi, radicũ cap. oĩuz añ. ꝑtẽ. j. capsie, litij [k] ⌈cineris⌋ myrrhe, arsenici oĩuz añ. ʒ. s. liniat̃ ĩ sole. Epithima bonũ iuuatiuũ, ꝛ est flos papaueris ruffi, ꝛ alçerehasen cũ aceto. Et iteꝝ rubea tictoꝝ, spuma maris, semen rhaphani, ꝯdisi cũ aceto vini. Et iteꝝ sumat̃ limat̃ aluis, ꝛ helleboꝛi ni. ꝛ erꝭ adusti, ꝛ cãtaridaꝝ, ꝛ arsenici rubei oĩuz añ. ʒ. i. ꝯficiãt̃ cũ kitrã disso'uto ĩ aceto: ꝛ liniat̃ cũ q̃ztitate quã scis. Et iteꝝ O ibasij sapiẽtis: helleboꝛus albꝰ, pip, nigella, spuma maris, sulfur, arsenicũ rubeũ, rubea tictoꝝ, capsia, flos eris, cãtarides: terant̃ cũ aceto, ꝛ ifoꝛment̃ trocisci, ꝛ exiccent̃: ꝛ qũ nec̃e fuerit terant̃ cũ aceto, ꝛ liniantur post fricationẽ cuz vino, ꝛ liniant̃. Et iteꝝ ex li. decoꝛatiõis cariton helleboꝛꝰ niger, vitꝭ al. radix almeçeriõ, sulfur citrinũ, dꝛagãtũ, flos eris, limatura ferri, spuma maris, folia fici, terant̃ cuz aceto sic alcohol, ꝛ seruet̃ ĩ vase plũbi, ꝛ liniat̃ ĩ sole post fricationẽ. aliõ Gabꝛiel'. sulfurꝭ, eufoꝛbij, helleboꝛi oĩuz añ. ʒ. i. anacardi, piretri, capsie oĩuz añ. aur̃. i. liniat̃ cũ aceto, Iteꝝ semis rhaphani, ꝯdisi, gũma [l] ⌈pigani⌋ ꝛ meçeriõ, rubea tictoꝝ, capsia, nasturtiũ, piretrũ, staphisagria aggregent̃ cũ sanguie [m] ⌈ni. excoꝛiati⌋ ꝛ ĩfoꝛment̃ trocisci, ꝛ admĩstrẽt̃ cũ aq̃ rubee ticture, decocte vehemẽter, colate, post balneuz. Et iteꝝ rubee ticture, capsie oĩuz añ. ʒ. v. semĩs rhaphani. ʒ. x. ꝯdisi. ʒ. viij. liniat̃ cũ aceto post balneũ. Medicamẽ regale. folia almeçeriõ, ꝛ semẽ eiꝰ excoꝛticatũ, ꝛ helleboꝛꝰ niger, ꝛ pip ꝺcoq̃nt̃ cũ submersione aceti, donec biscocta sint, deĩde ꝓijciat̃ ĩ eo dꝛagãtũ ꝛ cantarides, ꝛ limatura ferri, ꝛ nitꝝ, ꝛ spuma maris, ꝛ decoq̃tur donec ferueat, ꝛ liniat̃, ꝛ tolleret̃, ꝛ nõ abluat̃ q̃ztũ pol'e est, ꝛ apiant̃ vesice. Aliud bonũ. mellis anacardi. ʒ. vij. piretri, gũme [n] ⌈pigani⌋ añ. ʒ. iij. eufoꝛbij. ʒ. iiij. capsie ꝑfice. ʒ. j. liniant̃ cũ eo ꝯfecto cũ lacte. Et ĩ eis q̃ exꝑti sumus, est vt sumant̃ mellis anacardi, ꝛ alkebikẽgi, ꝛ fimi colũbini, ꝛ cãtaridaꝝ, ꝛ capsie, ꝛ semis rhaphani, ꝛ seis sinapi, ꝛ rubee ticture, ꝛ alcãne, ꝛ idici, ꝛ dꝛagãti oĩam ꝑtes eq̃les: vesicet̃ cũ eo, ꝛ apiant̃ vesice, ꝛ curent̃ vlcera: ꝛ iteret̃ donec sanet̃. Et illõ qõ delet baras vestigioꝝ vẽtosaꝝ, est aq̃ cucumeris agrestis, ꝛ aq̃ sansuci, ꝛ rubea ticture, ꝛ capsie linite cũ aq̃ albachã. In vncturis ãt q̃ admĩstrent̃ sup albaras, non est pol'e, vt referant̃ ꝰz ꝑdera eadẽ, ꝑp diuersitatẽ coloꝝ facieꝝ, imo ĩ eis afferũt canones, ꝛ ꝑmittunt̃, ꝛ postponunt̃. de eis itaqꝫ ẽ vt sumant̃ [o] ⌈mãdragoꝛa,⌋ ꝛ myrrha, ꝛ fex vini, ꝛ magra, ꝛ rubea, ꝛ alumen, ꝛ silia, ꝛ cõponant̃, ꝛ liniant̃. Aut cũ tictura niĝ, quã exꝑti sumus. ℞. coꝛtices nucis, ꝛ quãtũ ipse sunt de alcãna, ꝛ quãtũ est alcãna de idico. Et iteꝝ calcis, ꝛ arsenici, ꝛ capsie oĩum añ. ps. i. rubee tincture ꝑtes ij. aggreget̃ illud cũ aq̃ cepe, ꝛ admĩstret̃ ꝰm ꝙ vr̃. Tinctura alia, lithargyriũ, ꝛ calx, ꝛ galle dꝛagãtũ, alcãna ꝯficiãtur cũ melle, ꝛ cũ aceto nigro, ꝛ admĩstret̃ ex eis epithia. Et iteꝝ dꝛagãtũ, ꝛ calcãtum, galle terant̃, ꝛ ꝯficiant̃ cũ aceto nigro: ꝛ fricet̃ mẽbꝛũ ĩ sole, ꝛ liniat̃ cũ eo delibutionibꝰ aliqbꝰ: ꝛ est tinctura remanẽs. Et iteꝝ capsia nigra, ꝛ scoꝛia ferri, ꝛ dꝛagãtũ citrinũ, ꝛ flos eris, ꝛ rubea tincture, ꝛ coꝛtices granatoꝝ terant̃ cũ aceto vini, donec denigretur, ꝛ liniat̃ sup eã vinuz. Et cibi hñtes hãc passionẽ sint assata, ꝛ frixa, ꝛ q̃ ꝑparata sunt ĩ patella, ꝛ q̃ cocta sunt cũ oppil'one vasis ex carinibꝰ lenibus cũ seibus: Et sit ꝯtẽtus vino, ꝛ dimittat potũ aq̃ oĩno, si possibile est aut minoꝛet ipsum: ꝛ vtatur illa q̃ ex ea decocta est, aut mista cum vino.

¶ De cura albaras nigre. Cap. XII.

Est cura moꝛphee nigre: ꝛ indiget humectatione coꝛpoꝛis vehemẽtioꝛe, ꝛ eũone foꝛtioꝛe: deinde admĩstrẽtur magꝭ abstersiue medicie moꝛphee nigre. Et accidit qñqꝫ hñti eã vt iuuet̃ coitu:

a A. iura nisi zirbagi
b A. Alia litera vipere nigre
c A. syluestris vl' campestris
d A. humide
e A. ista in lebete vel caldario
f A. rute syluestris
g A. res cõmixte exiccate
h A. alsaber
i † A. hellebori
k A. duadem
l A. rute agrestis
m A. vipe nigre
n A. rute syluestris
o A. Alia litera stafisagria

coitu:vex balneuz plurimũ cõfert ei qd̃ si vehemẽs fiat, ⁊ ad vltimũ perueniat, curet̃ curatione lepre.

¶ Tractatus tertius de eis que accidunt in cute, nõ in colore eius.

¶ De sahafati, ⁊ [a] [refrẽgi, ⁊ balkiati, ⁊ aluathiz.]

¶ De sahafati. Cap.I.

Sahafati est de summa bothor vlcerosaruz: ⁊ cucurrit cõsuetudo in plib⁹ lib. vt dicat̃ i cap̃ decorationis. Et sahafati qdem incipiens est bothor [b] [parue, fixe, leues, diuise] in numeratione locox: deide exulcerãtur vlceribus crustosis, ⁊ sunt ad rubedinem decliues: qñq₃ et emittit virus, ⁊ noiat̃ [c] [refrẽgi,] ⁊ sahafati humida. Et qñq₃ [d] [incipiũt squame sicce.] Et multotiẽs apparet in hyeme, ⁊ aufert̃ velociter. Et cã qdem sahafati est humiditas mala, acuta, corrosiua que pmiscet̃ sanguini: ⁊ humores grossi iterum mali, q̃re grossuz [e] † [fit] apa, ⁊ [f] [exiccat̃] subtile. Et cã ei⁹, q̃ de ea sicca est, est humor melicus, plim⁹, cui pmiscet̃ humiditas acuta, q̃re expellit̃ ad cutez, ⁊ corrũpit, ⁊ corrodit. balkiati v̊o est de gñe sahafati male, sed [g] [aluathim] sunt vlcera melica, que apparent in crure, ex eadez mã, ex qua fiunt varices: ⁊ appropinquat cura eius curationi earũ.

¶ De cura. Cap.II.

Cura eius est curationi pxima ipetiginis, ⁊ dicemus illud. Nos v̊o dicemus nũc, q̃ ꝯfert alsahafati sicce euo humoris cholerici, ⁊ melici, ⁊ phl̃atis salsi, cũ eis que sunt sicut decoctio myrobal̃. cũ epithimo: ⁊ ponant̃ in ea aloes. ⁊ scamonea: ⁊ administrent̃ post ea q̃ mũdificãt residuũ cũ humectatione, sicut aq̃ casei, ⁊ fumiterre humidi, de sũma cuius sumant̃ lib. j. ⁊ misceatur cum vtrisq₃ myrobal̃. nigrox, ⁊ citrinorũ ambox añ. ʒ. iij. epithimi põdus. ʒ. ij. ⁊ salis naptici tertia. ʒ. j. deinde post illud fit ꝯtẽtus aq̃ casei, ⁊ epithimo, sumẽdo oi die põdus. ʒ. xxx. de aq̃ casei, ⁊. ʒ. j. s. de epithimo si tollerat nã, ⁊ nõ supfluat, aut ꝑm q̃ tolleraueuerit. Et dimittat oẽ qd̃ h₃ dulcedinẽ supfluã: ⁊ proprie dactilos, aut amaritudinẽ, aut acuitatẽ, aut salsedinẽ: ⁊ sit ꝯtẽtus insipido, gñante humorẽ sanuz, in quo nõ est mordicatio: ⁊ humectatione corporis, humiditate eq̃li cũ balneo, ⁊ alijs. Et phl̃omet̃ vena [h] [corpis] si nec̃itas fuerit ei⁹, ex vena q̃ ibibit illd̃ mẽbx: sic̃ vena frõtis i sahafati fcã sup caput: ⁊ vena q̃ ẽ i cute capitꝭ: ⁊ vena q̃ ẽ p⁹ aures. Et ipa qd̃ fit ꝑ₃ pl₃ rei sup caput. Et vẽtose itex ad illã q̃ sẽ i capite. Et si fuerit [i] i mẽbris iferiorib⁹, phl̃oment̃ due saphene. Et qũ feceris illud, fricabis alsahafati fricatione forti, donec sanguinet̃: ⁊ stude i h̃ vt currat ex ea sanguis plimus, deide curet̃ cũ medicis localibus, ⁊ pprie qũ fricat̃ post sanguinationẽ cũ sale ⁊ aceto. Et ei qdẽ, q̃ de ipsa sicca est, ꝯfert balneum freques absq₃ lõgitudine [i] [tẽsionis,] ⁊ vaporatio mẽbri sup vaporẽ aq̃ cal̃e, aut tepide in die aliquotiẽs: ⁊ olea, ⁊ adipes, ⁊ regimẽ humectatiuũ cũ nutrimẽto, ⁊ inũctio, ⁊ cũ caputpurgijs. Et sunt nec̃ie in euãdo eã medicine attrahẽtes meliaz attractione forti, ⁊ educẽtes eã. Et administret̃ post hoc aq̃ casei, ꝑm q̃ dictũ est. Et non malũ est apponere sanguisugas iuxta: deide nec̃ia est fricatio, ⁊ sanguinatio: deide administrent̃ medicine locales. Et existimauerũt qdã q̃ phl̃omia [k] [alsahafati] ex vena pxima ei, sicut vena post aures ad sahafati capitꝭ est curatio eius: deide liniatur cũ melle, ⁊ cũ aq̃ sicle, ⁊ dragãto. Medicine aũt locales ad humidã, icipiẽtem qdẽ q̃ est sup corpus humidũ, ⁊ corpa ifantiũ, sunt sicut alcãna, ⁊ sicut indicuz cum gallis adustis [l] [cũ oleo alketri:] est. n. exptũ vltimũ: sicut medicine facte ex stipticis exiccatiuis, sic̃ sunt cortices granatox cuz aceto vini, ⁊ oleo roꝭ. ⁊ qñq₃ ponit̃ in eo lithargyriũ: ⁊ qñq₃ nec̃iuz est administrare illud in quo est absterſio itex, sicut est aristol̃. Et multotiẽs qdẽ sanat illã, q̃ de ea media est, fricatio cũ aceto ⁊ sale, ⁊ alusnen viridi: q̃re exiccat̃, ⁊ cadit. Et de medicinis q̃ sunt i istis ordinib⁹, sunt tutia, ⁊ climia, ⁊ chimolea, ⁊ charta cõbusta cuz aceto, ⁊ gũma pini cũ balaustijs, ⁊ aceto, ⁊ oleo roꝭ. aut sumat̃ lithargyrij, ⁊ scorie argẽti, ⁊ amigda. amarax [m] † [ ] ⁊ venax tictox oium añ. ʒ. j. cũ aceto, ⁊ oleo roꝭ. Et sil̃r radices lilij celestis, ⁊ xilobalsami [n] [semen, ⁊ cyminũ resolutũ ⁊ gũma] albotin cõtrita: ⁊ itex lẽtes, ⁊ magra cuz aceto. Et rursum amigdale amare, ⁊ galle virides, qbuscũq₃ eax ꝯtritis, ⁊ fiat ex eis epithima cũ aceto postq̃₃ [o] [pparatũ] fuerit cũ sale. Dixerũt: ⁊ sumant̃ cãcri viui, ⁊ terant̃ cum sansuco, ⁊ exꝑmant̃, ⁊ fiat caputpurgiũ cũ eo, ⁊ cũ humiditate cãcrox solũ. In antiquo aũt, ⁊ in illa q̃ est sup corpa dura, sunt nec̃ia ea q̃ sunt sic̃ colcotar, ⁊ calcãtũ, ⁊ [p] [cupssus,] ⁊ dragãtũ encaustri, ⁊ sal, ⁊ sulfur, ⁊ terra argẽti viui, ⁊ vene tinctox, ⁊ medicamẽ de chartis, ⁊ scoria eris, ⁊ fuligo furni, ⁊ sal ex stipticis resolutiuis. Et itex sicut lithargyriũ, ⁊ cerusa. Nasturtiuz v̊o siccũ ex exiccãtib⁹ est fortib⁹, ⁊ fim⁹ colũbinus ex resolutꝭ vehemẽtis abstersionis, ⁊ exiccatiõis: ⁊ sil̃r stercus lacerti, ⁊ sterc⁹ [q] [turdorũ] ⁊ [r] [pprie] comedẽtiũ rici. Et empl̃m venarũ est ex eis q̃ ꝯferũt oi sahafati: Et empl̃m rubeũ fcm̃ ex venis citrinis, ⁊ alcãna, ⁊ aristol̃. ⁊ corticib⁹ granatox, ⁊ lithargyrio: ⁊ medicamẽ qd̃ dicem⁹ i cap̃ sicce. Medicamẽ bonũ. Chimolee, sulfur| viridis, cineris cucurbite, ⁊ pulpe colloqntide, omniũ ptes eq̃les cũ aceto. Aut coriãdrũ siccũ adustuz, ⁊ [s] [nasturtiũ excorticatũ] ⁊ alcãna cuz aceto, ⁊ oleo roꝭ. Et iterũ cinis ligni vitis, ⁊ aristol̃. ro. ⁊ balaustie ⁊ galle, ⁊ gũma pini cũ aceto, ⁊ oleo roꝭ. Medicamẽ bonũ valde. Abluat̃ alsahafati cuz decoctione oleãdri, deide liniat̃ cũ scorie eris, ⁊ myrrhe põdere. ʒ. ij. ⁊ terre argẽti viui, turis, ⁊ aluis iameni oiuz añ. ʒ. iiij. aristol̃. ⁊ colcotar, ⁊ cineris vitis, ⁊ aloes oium añ. põdus. ʒ. j. cũ aceto, ⁊ oleo ro.

¶ Medicine locales ad sahafati siccã, ⁊ antiquã.

Que de ea fortis est, idiget medicamine acuto, corrodẽte eã, vsq₃quo pueniat ad carnẽ sanã: deide curet̃ cuz empl̃o vlcerum, sicut est oleo de venis ⁊ lithargyrio, ⁊ aceto, ⁊ oleo. Et q̃ est infra illã, curet̃ cũ eo cũ quo curat̃ antiq̃, ꝑma pdicta, ⁊ ꝯferũt ei humectatio corpis cũ cibis, ⁊ odoramẽta, ⁊ clisteria, ⁊ alia. Medicamẽ bonũ ad sahafati humidã, ⁊ siccã. ℞. olei amigdalax amarax, ⁊ olei sinapis ambox añ. ʒ. sacraiati, aceti sacraiati. i. sief. memithe, ⁊ gallax ãbox añ. aur̃. iij. [t] [fellis zeharagi.] aur̃. j. venax citrinax, ⁊ baurach ambox añ. aur̃. ʒ. terant̃ medicine, ⁊ misceant̃ cuz duobus oleis, ⁊ aceto pmistione vehemẽti, ꝯterẽdo: deinde admistrent̃ sup oẽz sahafati, ⁊ scabiẽ, ⁊ pediculos, [u] † [ ] ⁊ depilationẽ, ⁊ alopitiã ⁊ furfures. Et [x] [albalkiati] qdez est de genere alsahafati male. Et qñq₃ est cã ei⁹ morsus sicut [y] [sinifes] maligni. Et cura eius est cura illi⁹. Medicamẽ nostx forte. ℞. aristol̃. ⁊ floris eris, ⁊ ãmoniaci, ⁊ bdelij, ⁊ sinapis, ⁊ dragagãti ptes equales: aggregẽtur cũ

a A. alfirengi ⁊ albalcyie ⁊ albothin.
b A. pruritũ faciens leue diuisum.
c A. alfirengi
d A. incipit impetiginosa sicca
e † A. retinetur ⁊ facit
f A. resoluitur
g A. albothin
h A. manus
i A. sessionis seu more in ipso
k A. que fit ꝑꝑ sahafati sic.
l A. ⁊ oleo seu vnctuositate pigue dinis cauda arietum.
m † A. cõbustax
n A. ⁊ contritio seu fricatio vasorum de creta vel de luto ⁊ grana
o A. inspissatuz
p A. dragantum furi
q A. stornellorũ
r —— A.
s A. extremitatẽ seu sũpficiei altanur seu furni Alia litera cazef altanur
t A. felizeregi
v † A. ⁊ impetiginem
x A. alsahafati
y A. cimices Alia litera albaud

oleo de frumento, ⁊ aceto quātum est oleum, ⁊ pau co melle: ⁊ administretur.

¶ De impetigine. Cap.III.

Impetigo nō est longinq̄ a sa/ bafati, ⁊ nō diuersi ficat̄ ab ea, nisi cū re occulta: ⁊ ꝓprie al sabafati sicca. Et ꝯtrāsit, vt sit alsabafa ti sicca ĩpetigo malignior, ⁊ deterior, ⁊ magis corro siua, ⁊ lōgingo:is ꝓfunditatꝭ. Et cā ĩpetigis ē ꝓpin/ qua cāe alsabafati: Nā ē aquosa herisiati acuta, ꝑ/ mista iterū mãe grosse melice, grossiori mã scabiei. Et ĩpetigo qdē velocioris sanatiōis, ē illa cꝰ subtile ē magis vicēs. Et ĩpetigo qḋ alia ē hũida, sanguiea, in q̄ appet, qū fricat̄, ros, ⁊ ē magis salua. Et alia ē sicca, cꝰ ṗl'z ē a phl'ate salso, ꝯuerso ꝑ adustionē i me lācholiā. Et de ĩpetigie ē excorticata ꝑꝑ vehemētiā siccitatꝭ, ⁊ m'ltitudinē ꝓfundatōis: ⁊ ē sic̄ albaras ni gra, ⁊ sic̄ cortices. Et ō ea ē nō excorticata. Et ō ĩpe tigine ē ābulatiua, maligna. Et de ea ē stās. Et de i/ petigine ē recēs, ⁊ de ea ē ātiq̄, mala, ⁊ est egritudo [a] ⌈herisiati.⌋ ¶ De cura impetiginis. Cap.IIII.

Indiget ĩpetigo i radice curatio nis medicis aggregāti bus resol'onē, ⁊ icisionē, ⁊ liq̄factionē, ⁊ sbtiliationē cū sedatiōe, ⁊ hūectatione. Et ꝑma eaꝝ ē ꝭm mãz grossaz: Et ꝭa ē ꝭm mām acutā subtilē. Et ꝭz dñiū vniꝰ duaꝝ reꝝ, ē neciū vt vicat vnū duoꝝ regiminū. Et appō sangui/ sugaꝝ ē de meliorib' medicis eiꝰ. Et est neciuz in re eiꝰ, mūdificare, ⁊ ꝯñr adhibere aquā casei ꝭm mo/ dū quē exigit illō, qḋ ē pñs, ⁊ cibatiōis ⁊ humecta tiōis, ⁊ regimis humectātis illō, qḋ ē neciū alsaba/ fati. Et sil'r balneū ē de sublimiorib' curatiōib' eiꝰ. Et fortasse idiget sepōne aeris sicci. Dixerūt qdā, ⁊ de eis q̄ ꝓhibēt euenire ĩpetiginē, ⁊ sanant qḋ de ea euenit, ē vt i potu det̄ lacce ablute ablutione aloes, pōdus.ʒ.j. cū tribꝰ.ʒ. decoctiōis [b] ⌈myrti.⌋ Et qñ expādit̄ ĩpetigo, ⁊ multiplicat̄, tūc cura eiꝰ est cura lepre. ¶ Curationes locales. Cap.IIII.

De medicinis qdē singulari/ bus eiꝰ q̄ recēs est ⁊ media, ē acetositas citri. Et fortis iteꝝ, gūmi arabicū cum aceto: ⁊ gūma amigdale: ⁊ gūma [c] ⌈pini⌋ cū aceto: ⁊ storax liqda cū aceto: ⁊ sinapi cuz aceto ē vltia: ⁊ aq̄ sulfurea, ⁊ aq̄ salsa, ⁊ spūa maris, ⁊ glutinū ō corijs, ⁊ saliua hoīs ieiuni, ⁊ illō qḋ residet sup dētes eiꝰ, ⁊ sem̄ melonis, ⁊ radix aphodili, ⁊ [d] ⌈alisras⌋ cū ol'o amigdalaꝝ amaraꝝ ē bonū, ⁊ folia cappar] cū ace to. Et [e] ⌈saia noua⌋ ꝯfert oī ĩpetigini cuz ꝓprietate sua, ⁊ acatia, ⁊ mugath. Et oleū de tritico ē ꝯueniēs ei q̄ accit oī corpi, ⁊ debili, ⁊ forti, ⁊ vene citrine: ⁊ i/ cipiēti vt assiduet̄ effusio aq̄ cal'e sup eā, deide frice tur cū oleo viol'. fiat illō ꝭm assiduationē. Et aq̄ or/ dei ĩnita fortasse delet eā, ⁊ ꝓprie cū [f] ⌈semine⌋ ta/ marisci. Et ꝯferūt alsabafati [g] ⌈hūide cucumer⌋ ⁊ mucilago psilij, ⁊ succꝰ hūidi eiꝰ. ⁊ aq̄ portulace, ⁊ gūma prunoꝝ ꝯfert. ad ĩpetiginē ĩfātiū sumant̄ gū/ me amigda. ⁊ glutini ō corijs, ⁊ storacis ꝑtes eq̄les, ⁊ aggregēt̄ cū aceto, ⁊ liniat̄: aut sumant̄ glutē car pētarioꝝ, ⁊ tus, ⁊ sulfur, ⁊ acetū, ⁊ terant̄, ⁊ admini strent̄. Antiq̄ vō mala ex ea ĩdiget medicis fortiori bus, sic̄ succo acetositatꝭ citri [h] ⌈ꝯfortato⌋ cū deco/ ctione, ⁊ sic̄ oleo ciceris, ⁊ oleo ricī, ⁊ oleo frumēti, ꝓprie ⁊ gūma amigda. amaraꝝ, ⁊ sulfure, ⁊ sterco/ re caꝑno adusto, ⁊ spūa maris. Et alkitrā, ⁊ pix sūt mirabilia ābo. Et sil'r assiduatio epithimādi eā cuz napta alba, ⁊ stercꝰ aīaliū ꝑdcōꝝ i caꝑ alsabafati, ⁊ agnus castꝰ, ⁊ capparis, ⁊ āmoniacū, ⁊ helleborꝰ, ⁊ ḡna albē, ⁊ gūma rute agrestis ꝓprie: ꝑcipue quz fit ex ea ceratum cum oleo [i] † ⌈ ⌋ sinapi, ⁊ [k] ⌈sisa/ mi⌋ ⁊ ammoniacum cum aceto, ⁊ cordumeni, ⁊ cō/ disi, ⁊ cinis balnei, ⁊ condisi, ⁊ vene, ⁊ sinapi, ⁊ na/ sturtiū, ⁊ semē eruce, ⁊ mel anacardi ē vltimū: Et de cōpositꝭ ē vt sumat̄ cordumeni, ⁊ terat̄, ⁊ aggreget̄ cū oleo tritici: ⁊ cinis alleoꝝ cū melle. Et sulfur cuz gūma albotin: ⁊ ḡna albē [l] † ⌈ ⌋ cū aceto sunt fortia valde. Et ad excorticatā iteꝝ, vt sumat̄ turis ⁊ dragagāti, ⁊ sulfuris, ⁊ aloes omniū aā.ʒ.j. ⁊ gūmi.ʒ.ij. liniat̄ cū aceto. Aut sumāt̄ bau/ rach armeni aur̄.ʒ. olei de tritico.ʒ.iij. acetositatꝭ ci/ tri, aspalti, seīs eruce aā.ʒ.ij. nigelle, ʒ.j.ʒ. hellebo/ ri nigri, dragagāti adusti āborū aā.ʒ.j.ʒ. fiat ex eis epithia: aut sumat̄ [m] ⌈saia noua⌋ ⁊ liniat̄ cū aceto: aut sumant̄ dragagātū, ⁊ myrrha, ⁊ olibanū ⁊ alu mē, ⁊ sulfur, ⁊ aloes: ꝯficiātur cū vino cocto, ⁊ liniā/ tur. Medicamē bonū. ℞. ḡnoꝝ albē ꝑtes.x. sulfu/ ris citrini ꝑtes.iiij. [n] ⌈saia noua⌋ ꝑs.i. eius cōtritio optīe fiat, ⁊ liniat̄ cū aceto vini, ⁊ oleo ātiquo. Aut sumāt̄ stercoris canini, ⁊ vsnē [o] ⌈fullonū albi⌋ ⁊ ru te, ⁊ fulligis furni, ⁊ corticū ḡnatoꝝ, ⁊ cineris bal/ nei, ⁊ vtriusq; arsenici, ⁊ sulfuris citrini eq̄les ꝑtes dissoluatur cum aceto, ⁊ oleo, ⁊ liniatur.

¶ De bothor [p] ⌈lenibus.⌋ Cap.V.

Quandoq; ꝑgunt̄ sup nasuz, ⁊ sup poma maxil laꝝ bothor albe, q̄si ĩpa sint pūcta lactꝭ ꝑꝑ mām virulētā expulsaz ad sup̄ficiez de vapore corpis: ⁊ cura eiꝰ est oē i quo est exiccatio, ⁊ resol'o, sic̄ helleborꝰ albꝰ cū medieta te sui de ireos, de quo fiat linimētum: ⁊ semē lini, ⁊ baurach, ⁊ ficus, ⁊ nigella cum aceto.

¶ De scabie ⁊ pruritu. Cap.VI.

Materia ex q̄ ḡnat̄ scabies, aut est mā sanguinea cui admi/ scet̄ chol'a, q̄ forsitan ꝯuersa ē i meliā: aut ꝯuersa est ꝑs eius in meliā. Aut mā [q] † ⌈ ⌋ cui admiscet̄ phl'a salsū, baurachiū, Et ꝑª qḋ ē scabies sicca, ⁊ mā sicca ad ḡs situdinē decliuis. Et altera ē scabies hūida, ⁊ humi ditas eiꝰ est hūiditas ad sbtilitatē decliuis. Et plm qdē ḡnat̄ ab acceptiōe i comestōe salsoꝝ, ⁊ acutoꝝ, ⁊ amaroꝝ, ⁊ spēꝝ q̄ pro ꝯdimento admiscent̄ cibis [r] ⌈acutaꝝ⌋ ⁊ siliū. Et illa q̄ ē magis spsa, ⁊ corpulē tior, ⁊ acutioris capitꝭ ex oībꝰ bothor, ē acutior] hu moris: ⁊ q̄ ē latior, ⁊ vehemētioris ꝓfundatiōis, eiꝰ hūor ē minoris acuitatꝭ. Et cāe qdē ḡnantes māz sca biei sunt cāe ḡnantes mām pruritꝰ, veꝝ ipse sūt for tiores, ⁊ appropiquāt causis ḡnantibꝰ pediculos, ⁊ alsabafati, ⁊ furfures, ⁊ ĩpetiginē, ⁊ approximāt eis i curatiōe. Et scabies qdē differt a pruritu i ħ, ꝙ cū pruritu nō sunt bothor, sic̄ sunt i scabie: qm̄ ĩpa est a mā subtiliore, ⁊ minꝰ declināte ad salsedinē: ⁊ in ea ḡnat̄. Et fixio ḡnis eiꝰ i cute, postq̄ȝ nā expellit eā, ē oppil'o poroꝝ, ⁊ ꝑuitas mūdificatiōis. Aut retinet̄ ꝑꝑ debilitatē expulsiue, sic̄ accit decrepitꝭ i fine egri/ tudinuz, ⁊ ꝓprie qñ mā ē ꝑlima, aut grossa. Aut ꝑꝑ cibos malos ex qbꝰ ḡnat̄ chimꝰ malus, acutus: sic̄ sunt cibi salsi, ⁊ acuti, ⁊ sil'es eis. Aut ꝑꝑ malitiā di/ gestionis, cū q̄ putrefit cibꝰ. Et a pruritu qdē resol/ uunt̄ cortices furfurei, ⁊ nō accit ex ꝓfundo aliqd. Et pruritꝰ qdē senilis paꝝ obedit curatōi: ⁊ neq; va let ei, nisi vt regat̄, ⁊ blādiat̄. Et scias ꝙ scabies ex corticata, ⁊ ĩpetigines m'ltiplicant̄ i autūno. Et ad vltimū mā pruritꝰ aggregat̄ iter duas cutes. Qḋ si de ea aliqd ē in corpe, tūc est scabies sicca. Et dulcia

Marginal notes:

a A.alcharisi.
b A.oxymi
c A.pruni
d A.alseras
e A.sengiabue
f A.fructu vel nuce
g A.sicce citruli
h A.inspissato
i † A.de
k A.sengiabue
l † A.ꝯtrita grosso modo
m A.sengiabue
n A.sengiabue
o A. Alia litera asafir albi ⁊ sulfuris albi
p A.lacteis.
q † A.sanguinea
r A.calidarum

qdem gñant pruritũ, ꝛ bothoꝛ. Et nõ accĩt pl'ꝫ nisi
inter digitos, qm̃ sunt debilioꝛes. Et scabies qdẽ fe
da attrahit [a] ⌈vulnera⌋ ꝛ pmutaẽ ad ĩpetigies, ꝛ al
sabafati. Et olea nocẽt eis. Et syrup⁹ acetosus ɔferl
eis si nõ timeẽ rasura. ¶De cura. Cap.VII.

a A.exituras

Cura qdẽ scabiei p̃ª, ꝛ melioꝛ, ꝛ cuꝫ
q̃ multotiens est sufficiẽtia, est
eũo cũ eo qḋ educit hũoꝛeꝫ acutũ, adu
stũ, ꝛ phl'a salsuꝫ: deĩn rectificatio cibi,
ꝛ regimẽ hũectationis ƀm ꝙ sciuisti in
dispõnib⁹ h⁹ capli. Et admistratio reꝝ aqsaꝝ insipi/
daꝝ, [b] ⌈velocitas putrefactõis q̃ꝝ sit secura⌋ sic sũt
melones idi, ꝛ lactuca, ꝛ endiuia, ꝛ silia, ꝛ extrinse/
cus iteꝝ. Et dimittat coitũ oio: coit⁹.n. mouet mãs
ad exterioꝛa, ꝛ excitat vapoꝛẽ cal'm, putridũ, veniẽ
tẽ ad ptẽ supficiei cutꝭ, q̃re putrefacit illic: ꝛ pp illud
fetet iteꝝ odoꝛ coꝛpis. Et pp ħ p̃cipiẽ fricatio ĩ ab/
lutione pollutionis. Et de bonis qdẽ eũantib⁹ spẽs
mãeꝝ scabiei ẽ decoctio epithimi cũ mirobal'.citri/
nis, ꝛ fumo terre, ꝛ sene, ꝛ polypodio, ꝛ apsinthio.
Et qñqꝫ ponunẽ i ea rose, ꝛ semẽ endiuie, ꝛ silia. Et
qñqꝫ poniẽ i eã [c] ⌈chelidonia⌋ cũ ꝓpetate, q̃ ẽ i ipa.
Et qñqꝫ poniẽ i ea scamonea. Et iteꝝ pill'e de aloe,
ꝛ scamonea sunt bone iuuatiue. Decoctio bona. su
maẽ myrobal'.citrioꝝ, ꝛ passulaꝝ añ. põdus.ʒ.xx.
ꝛ decoq̃ẽ cũ.iiij.lib.aq̃, donec remaneat tertia, ꝛ co/
leẽ, ꝛ sumanẽ de tota aq̃ due tertie.lib.j.i aq̃ fricenẽ
manib⁹ cassiefi.x.ʒ.qũqꝫ i ea ɔfricate sunt, coleẽ ite
rũ, ꝛ ponaẽ i ea agarici.ʒ.i. Pill'e bone, ꝛ sunt pill'e
de fumoterre. ℞.myrobal'.citrioꝝ, ꝛ kebuloꝝ.ꝛ ni
groꝝ oium añ.ʒ.v.ꝛ aloes scotrẽsis.ʒ.vij.ꝛ scamo/
nee.ʒ.v.sine cessatõe ɔficianẽ cũ aq̃ fumiterre, ꝛ di/
mittanẽ donec exiccenẽ: ꝛ bibanẽ vice altera, ꝛ di/
mittanẽ donec exiccenẽ, ꝛ fiat illud trib⁹ vicib⁹, ꝛ i
oi vice fiat sic soꝛbitio, deĩn dimittaẽ dõec ĩspisseẽ, ꝛ
cõpactũ fiat, ꝛ fiãt ide pill'e. Medicamen boᵐ foꝛte
ad ãtiquã scabiẽ. ℞.myrobal'.citrioꝝ, ꝛ myrobal'.
nigroꝝ, ꝛ ẽblicoꝝ, ꝛ [d] ⌈abꝛũgi, ꝛ kebuloꝝ⌋ excoꝛti
catoꝝ oiuꝫ añ.ʒ.i.ꝛ turbit.ʒ.ij.ɔficiãẽ cũ penidijs,
ꝛ fiãt ide trocisci: ꝛ sit dosis ad solõnẽ itegrã ex.ʒ.x.
vsqꝫ ad.ʒ.xv.ꝛ vsqꝫ ad.xx.cũ aq̃ cal'a: ꝛ foꝛtasse po/
niẽ in eis scamonea, quꝫ potanẽ. Et foꝛtasse liberat
ex scabie mala antiq̃, si assidueẽ pot⁹ aloes, sꝫ freq̃n
ter trib⁹ dieb⁹ oi die sumẽdo auẽ.i.deide [e] ⌈tertietur
post diẽ, ꝛ diẽ⌋ nõ: trib⁹ dieb⁹ currẽtib⁹ ƀꝫ dimissio
nẽ tertij: aut dimittaẽ dieb⁹ trib⁹: ꝛ itereẽ frequẽtia
[f] ⌈deide tertieẽ post diẽ ꝛ noctẽ⌋ aut qescat ꝓut vẽ
ƀm [g] ⌈ꝙ pñs fuerit,⌋ ꝛ curetur rasura, si supuenerit
cũ clisterib⁹: illud.n.ẽ iuuatiuũ eradicãs scabiẽ. Et
bonũ qdẽ ẽ vt bibat ipm ĩfusuꝫ i aq̃ endiuie, ꝛ cũ ea
sit paꝝ aq̃ feniculi, si nõ fuerit ab aq̃ fenicli aliqd ꝓ/
hibẽs: ꝛ q̃ztitas q̃ est i ipsa de aloe, sit ex.ʒ.i.vsqꝫ ad
auẽ. Et qñ nõ tollerat medicationẽ, dimittaẽ. Et ifu
siones de pꝛunis sũt iuuatiue iterũ. Aut sumaẽ rob
myrobal'.citrinoꝝ fcm̃ ex exiccatiõe aq̃ i q̃ ipsi ɔ̃co/
cti sunt, exiccãdo i sole, ꝛ sumaẽ ex eo hũiduꝫ qḋ sit
ex.v.vsqꝫ ad.x.cũ ꝣuccaro: ꝛ ẽ ad cholicã, ꝛ hũidã.
Et pol'e est, vt fiat sil'e illi⁹ ex oib⁹ solutiuis [h] ⌈bõis⌋
ꝛ misceanẽ adiuicẽ: ꝛ qm̃ cõponunẽ adiuiceꝫ, ꝛ fiũt
ex eis robub, ꝛ pill'e. Et aq̃ [i] ⌈cal'a⌋ casei, ꝛ epithi/
mũ bona sũt qñ admĩstranẽ oi die, ƀm ꝙ dcm̃ ẽ nuꝑ
in alio cap̃ ab isto, ꝛ cũ myrobal'.ꝛ succo fumiterre
dieb⁹ ɔtinuis est vltia. Et de eis q̃ currũt cursu mũ/
dificãtiũ cũ facilitate, est vt fiãt pill'e de aloe cuꝫ sca
monea, ꝛ croco: ꝛ sumanẽ de eis i oi dosi, qnqꝫ cice/
ra: ꝛ ẽ ɔ̃scriptio, myrobal'.citrinoꝝ, aloes scotrẽsis
amboꝝ añ.ʒ.i.dragagãti rosaꝝ ãboꝝũ añ.ʒ.i.croci
[k] ⌈ʒ.iij.⌋ Et iterũ sumaẽ ex medicamine in q̃ poniẽ

b A.q.sunt secu/re a velocitate putrefactionis

c A.memiran

d A.albrengi ke buli

e A.administret qlibet tertia die s.vna die sic et alia die

f —— A.

g A.testificatio/nez necessitatis

h A.leuibus

i A.Alia litera ——

k A.tertia.ʒ.i.

abꝛũgi, ꝛ nos iã diximº ipm, oi die aut duob⁹ dieb⁹
a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.ʒ.iiij. Dixeruat qdã qñ multiplicanẽ
eũones, ꝛ nõ inueniẽ vtilitas, tũc meli⁹ ẽ vt alleuieẽ,
ꝛ sufficiat dare i potu hñti passionẽ oi die mane ꝛ se
ro sauich de tritico cũ ꝣuccaro, ꝛ aq̃ plima. Dixerũt
de eis q̃ ɔferũt hñti scabiẽ siccã, ꝛ pꝛuritũ ostrachi/
num, est vt bibat trib⁹ dieb⁹ oi die de sisamino pon
dus.ʒ.c.ꝛ.xxx.cũ medietate sui de syrupo acetoso,
ꝛ silibus: ꝛ de hoibus sunt q miscẽt cũ eo aquã iuiu
barũ, ꝛ nos iã expti sumus hoc, ꝛ fuit curatio vltia,
verũtñ debilitat stõm. [l] ⌈Et de cõpositis ꝓpoꝛtiona
libus istis, medicinis, est scoꝛia argenti, ꝛ lithargy/
rium, ꝛ cambil ꝛ vene ɔficiãtur cũ aceto ꝛ oleo ros.
ꝛ liniaẽ: ꝛ hoc est ad [m] ⌈foꝛtẽ vltimuꝫ iterũ.⌋ Et le/
uius illo est, boliar. cãfoꝛe, croci oiuꝫ añ.ʒ.5.cũ ace
to: ꝛ aq̃ sqlle ꝛ oleũ rosẽ. sũt cõia ad exiccationem.
Et ad illã q̃ est foꝛtioꝛ paꝝ [n] ⌈semen feniculi⌋ teraẽ
cũ aceto, ꝛ oleo rosẽ. ꝛ administreẽ i balneo. Et iteꝝ
aqua granatoꝝ, ꝛ baurach: ꝛ melioꝛ aq̃ granatoꝛũ
est illa in q̃ est virtus pulpe eoꝝ: ꝛ sil'r farina lentiũ,
ꝛ magra, ꝛ acetũ misceaẽ ꝛ ponaẽ i sole dõec ignia/
tur, deide liniaẽ.⌋ Cõfectiones v̂o qbus opꝫ eũvti,
sunt sicut ɔfectiones, q̃s opꝫ potare hñtes impetigi
nem, ꝛ alsahafati, ꝛ moꝛpheaꝫ.s.q̃ de eis sunt leues
ex trifera minoꝛe cũ kesmes. Et iteꝝ sicut hec cõfe/
ctio. ℞.amili, ꝛ fumiterre ãboꝝ añ.ʒ.ij.ꝛ myroba/
lanoꝝ citrinoꝝ põdus.ʒ.iiij.ꝛ alkesmes ablutaruꝫ
duplũ totius. Medicine aũt locales ad scabiẽ sunt
oẽs, in qbus est abstersio: ꝛ qñqꝫ sufficit illud c⁹ ab/
stersio est cũ ɔfoꝛtatione cutꝭ, ꝛ rectificatione cõpl'o/
nis ei⁹, sicut aq̃ maluarũ, ꝛ acetose, ꝛ sicle, ꝛ grana/
toꝛũ, ꝛ sicut furfur simile, ꝛ farina lẽtiũ excoꝛticata/
rum. Et iteꝝ acatia cũ aceto: ꝛ grana melonis: ꝛ vẽ
ter melonis [o] † ⌈ ⌋ sicut est, ꝛ [p] ⌈ves
sesengi citrinũ,⌋ ꝛ succus apij, ꝛ decoctio apij, ꝛ de/
coctio fenugreci: ꝛ aq̃ coꝛticũ [q] ⌈muꝣi.⌋ Et foꝛtasse
ĩdiget eis in qbus est resol'o foꝛtis, sic pulpa collogn
tide, ꝛ glutẽ alibat cũ aq̃ mẽte: ꝛ gũma pini cuꝫ ace
to: ꝛ dragãtũ assatũ, ꝛ ꝓpꝛie citrinũ cũ aceto, ꝛ oleo
rosẽ. ꝛ sil'r calcãtũ, ꝛ q̃ sunt de gñe ipsius. Et oleãder
est foꝛtis valde: ꝛ foꝛtasse sufficit acetũ ei⁹ in quo po
nitur, deide coqtur cũ sisamino. Et misceaẽ cuꝫ acu
tis sicut oleũ rosẽ. vt ꝓhibeat supfluitatẽ, ꝛ sic coꝛti/
ces granatoꝝ, ꝛ ɔsiliũ illius. Et ex eis q̃ expta sunt,
est semen eruce, cui⁹ oleũ sumaẽ, ꝛ fricetur cũ eo sca
bies: ꝛ inũgaẽ cũ eo in sole cal'o, aut foculari: ꝛ ite/
retur, qm̃ est bonũ ꝛ vltimũ. Medicamẽ bonũ. ℞.
lithargyrij, ꝛ dragãti, ꝛ encaustri eq̃les ptes, que te
rãtur cũ aceto vini, ꝛ ponaẽ i vꝛceolo testeo, vitrea/
to, ꝛ sepeliaẽ in loco humido, mense vno: ꝛ admini
stretur post illud epithimãdo: est.n.iuuatiuũ in vlti
mo cũ pauca moꝛdicatione. Et ɔdisi, ꝛ argẽtũ viuũ
extictũ: ꝛ scoꝛia [r] ⌈argẽti⌋ ꝛ aristol'.ꝛ sulfur, ꝛ cam
bil, ꝛ alkali ꝛ es adustũ, ꝛ almugath, ꝛ sal ãmonia
cus ꝛ lẽtes, ꝛ myrrha, ꝛ semẽ harmel, ꝛ ammonia/
cũ, ꝛ flos eris, ꝛ vsnen [s] ⌈fullonũ⌋ ꝛ stercus canis,
ꝛ stercoꝛa predicta in cap̃ alijs, ꝛ cucumer asininus.
Et iterũ coꝛtices ligni vitis adusti pulueriꝣenẽ sup
locũ scabiei inunctũ cũ butyro crudo ꝛ ligeẽ stricte
post illud, ꝛ renoueẽ vsqꝫquo destruaẽ. Et qñqꝫ cõ/
fert coꝛdumeni cũ aceto, ꝛ glutẽ alimbat cuꝫ eo. Et
de cõpositis nostris bonis, est vt fiat ex argẽto viuo
extincto, ꝛ ex folijs oleãdri, ꝛ ex climia argẽti, ꝛ li/
thargyrio epithima cũ aceto, ꝛ oleo ros. sup qḋ doꝛ
miat in nocte, ꝛ abluat coꝛpus in mane i balneo cũ
aceto, ꝛ vsnen viridi, cuꝫ aqua cal'a in p̃mis: deinde
[t] † ⌈ ⌋ ꝓperet, ꝛ inungaẽ cũ oleo.
Medicamẽ facile: sumãtur lithargyrij, ꝛ draganti

l A.Alia litera —— vsqꝫ ibi ɔfectiões vero ꝛc̃

m A.Alia litera impetiginẽ etiã

n A.Alia litera corticis gumm i pini

o † A.Alia lra cõtinens semina

p A.nefestegi a/lalfor

q A.muze

r A.Alia litera ferri

s A.asafir

t † A.cũ frigida deinde

citrini ptes eq̃les, terant̃ cũ aceto hebdomada vna in sole, ꝛ liniat̃ cũ eo qñ nece fuerit. Et iteꝝ argẽtuꝫ viuũ, extictũ, ꝛ storax liq̃da, ꝛ oleuꝫ ro. aggregẽt̃, ꝛ administrent̃. Et iteꝝ argẽti viui extīcti [a] †⌈ ⌋ ꝛ floꝝ viol'. ꝛ costi ptes eq̃les. Et iteꝝ cõdisi ps. i. ꝛ magre ptes. iij. ꝛ liniat̃ cũ aceto. Et quꝫ administras fortia exiccatiua resoluentia, ꝛ sicca exiccãtia, tũc ꝯseq̃re eã cũ oleis cognitis, sicut ē oleũ de cipis, ꝛ salicib⁹, ꝛ nenufaris, ꝛ viol'. ꝛ silia illis: ꝛ ꝑprie ĩ sicca: ꝛ in illa q̃ est pauce humiditatꝭ. Et administra ĩ hũida ea q̃ sũt vehemẽtioris exiccatiõis: ꝛ ĩ sicca, q̃ sũt mioris exiccatiõis. Et elõga illud ĩ q̊ ponit̃ argẽtũ viuũ extictũ, q̃ʒtuꝫ poteris, a ptib⁹ istõ, et mẽbroꝝ nobiliũ. Cura ãt prurit⁹ sicci post eũonẽ, si ĩdiget ea cũ illis q̃ scis, ē vt des ĩ potu lac vaccinuꝫ acetosũ: ꝛ sic balneatio cũ aq̃ tepida: ꝛ administratio inunctionũ oleaginaꝝ ex oleis fris: ꝛ ꝓp̃e qñ ponit̃ ĩ eis succ⁹ apij. Et curatio scabiei sicce, ꝛ prurit⁹ sici ē vicina. Et de medicis leuib⁹ in h̃ ē papauer tritus cũ aceto: ꝛ iteꝝ folia [b] ⌈lilij⌋ ꝛ iteꝝ aloes cũ aq̃ endiuie. Et sene iteꝝ ē ex eis q̃ ponũt̃ ĩ medicis ei⁹: ꝛ aq̃ apij, ꝛ acetũ, ꝛ aq̃ ro. sunt bona. Et de medicis fortib⁹ ē ceratũ ĩ quo ponit̃ opiũ, cũ quo iungat̃ corpus, ꝛ q̃escet prurit⁹. Et ex medicis fortib⁹, ē vt cõponat̃ ex medicinis ꝑmis cõpositũ, ꝛ ponat̃ ĩ eo sal ãmoniac⁹: ꝛ liniat̃ cũ aceto, ꝛ ꝓprie sup testiculos. Et iteꝝ alumẽ frixũ, ꝛ alkitrã, ꝛ hoc iteꝝ ꝯfert pruritibus ĩtrisecis ĩ vulua, ꝛ ano q̃ð ponat̃ sup pãnũ. Et senes q̃dẽ iuuant̃ ĩ curatõe prurit⁹, q̃ accidit eis si liniant̃ ex fece vini cũ aliquanto [c] ⌈aneto hũido.⌋ Balnea ṽo pruritus, ꝛ scabiei sunt sic aq̃ maris calefacta, aut cũ dispõne sua, aut ð̃coctio cucume. asinini. Lib⁹ ãt hñtiũ scabiẽ, ꝛ pruritũ sit ex eis q̃ humectãt, ꝛ gñant sanguinẽ laudabilẽ ex cibis declinib⁹ ad friditatẽ, ꝛ hũiditatẽ: ꝛ [d] †⌈ ⌋ eq̃lib⁹. Et hñtib⁹ pruritũ ostrachinũ necĩum est administrare olea leuia ĩ eis q̃ assumũt, sic oleũ amigdalinũ, ꝛ sisaminũ, ꝛ silia illis. Et scias q̃ vẽtose ĩ vtrisq̃ cruri b⁹ ꝯferũt scabiei fede. ❡ De [e] ⌈ð̃sudatõe.⌋ C. VIII.

> a † A. ꝛ storacis liquide
>
> b A. Alia litera liquiritie
>
> c A. aluminis humidi
>
> d † A. carnibus
>
> e A. hasef.
>
> f A. ꝛ fiũt bothor spinosi
>
> g A. cum alsahe sefran

Quandoq̃ fiũt bothor ĩ corpe aut mẽbro plimi sudoris valde, pauce ablutionis, aut pue fricatiõis apud ablutionẽ, ꝛ ꝓprie ĩ regionib⁹ calis [f] ⌈spatiose⌋ q̃si ipse sunt ex materijs, q̃ sunt pigre ꝓp suã g̃uitatẽ, ĩ ꝯsequẽdo sudorẽ velocis ꝯsumptionis, ꝓp subtilitatẽ sue mãei, q̃re retinent̃ ĩ sup̃ficie cutꝭ. Et sunt q̃si sint sudoris feces inobediẽtes ad resudãdũ. Et q̃ñq̃ non fiunt bothor apparẽtes, immo accidit, ꝛ fit asperitas.

❡ De cura. Cap. IX.

Accidunt mãm ei⁹, si multiplicat̃ in corpe, phlia, ꝛ solo vẽtris. Et silr̃ opꝫ vt ꝓperet assuetus ea oĩ hora in eũando humores acutos. Et ex eis q̃ ꝓhibẽt eã ꝛ auferũt ipsam, sunt balneatio, ꝛ mũdificatio: deide administret̃ aq̃ frida balneãdo ĩ ea: ꝛ ꝯfert eis fricatio ĩ balneo ex carne melonis cũ farina lẽtiũ post sudorẽ [g] ⌈deide alsebessabrẽ post ipsaꝫ⌋ ꝛ caro melonis cũ lẽtib⁹, ꝛ faria fabaꝝ. Sãdali ṽo ꝓhibẽt eã a pruritu, q̃ accidit cum ea. Q̃ũ g̊ sunt cũ cãfora, nõ faciunt illud. Et alcãna iteꝝ si non abhorret̃ ei⁹ tictura ꝯfert ei. Et assumere illð cui assilãt̃ aq̃ g̃natoꝝ. ꝛ acetosa, ꝛ lẽtes, ꝛ pruna, ꝛ tamaridi. Et administratio oĩs q̃ð ꝓhibet sudorẽ ex eis, q̃ sunt sic decoctio myrti, ꝛ rosaꝝ: ꝛ aq̃ coriãdri dĩ, ꝛ ꝯfert ei aq̃ calefacta ĩ sole. Et ꝓhibẽt eã oẽs aq̃ quꝫ decoqunt̃ in eis stiptica: ꝛ dimissio motus, ꝛ alienatio a locis calis sudare faciẽtib⁹, ꝛ petere loca vẽtosa, ꝛ flabellatio cũ flabellis plimis simul: ꝛ ablutio cũ aq̃ frida. Et iteꝝ inũctiones ex eis q̃ sunt sic oleũ myrtinũ, ꝛ oleum ro. Et butyro crudo inest ꝓprietas maxia ĩ ipsa ꝓp̃e cũ dragãto, ꝛ gũmi. Et iteꝝ iunctiões ĩ qb⁹ est vtus lithargyrij, ꝛ scorie. Et tutie inest ꝓprietas. Et cinis foliorũ myrti ꝛ [h] ⌈ammoniacũ⌋ ꝛ folia lauri recẽtia, ꝛ ruta, ꝛ minutũ tus. Et q̃ñq̃ ꝯfert ð̃sudatiõi epithima glutinis piscĩũ dissoluti ĩ aq̃. Et q̃ñq̃ ĩdiget fortꝭ staphysagria, ꝛ ture, ꝛ sulfur̃. illa ṽo q̃ de ea iã vlcerata ē curet̃ cũ eis q̃ sũt sic vene, ꝛ galle, ꝛ bol⁹ar. ꝛ cerusa cũ [l] ⌈cera.⌋ ꝛ emplr̃m de cerusa ē bonũ ad illud. Et fortasse ꝑueniẽt vlcera ista ad finẽ maximũ corruptiõis, q̃re erit cura eoꝝ cura adustionis ignis. Nã illa q̃ de ea confirmata est, curatur curatione alsabafati.

> h A. Alia litera puluis foliorum mirthi
>
> l A. aceto

❡ De [k] ⌈planta⌋ noctis. Cap. X.

Siquis passus est desudationem cutꝭ, ꝛ oppilationẽ pororum, ꝛ bonitatẽ digõnis, q̃ñq̃ accñt in frigore noctꝭ pruritus, ꝛ aspitas, ꝛ bothor pue, q̃ noiant̃ [l] ⌈plãta⌋ noctꝭ: ꝛ cã ē retẽtio ei⁹ q̃ð opꝫ vt resoluat̃, ꝓp ꝯstrictionẽ [m] ⌈poroꝝ in radice⌋ quã adiuuat, ꝛ in q̃ addit soliditas frigoris: ꝛ ꝓprie ĩ hora, in q̃ multiplicat̃ digõ: ꝛ seq̃tur multitudinẽ ei⁹ mltitudo vaporis, ꝛ aer noctꝭ: ꝛ ꝓp illð noiatur plãta noctꝭ, q̃z plr̃m accñtiũ eius est ĩ nocte. Et de dispõnib⁹ h⁹ passionis est, q̃ pruritus in ea fit vehemens, ꝛ delectat ꝑus, deinde ꝑducit ad dolores vehementes quos efficit in locis pruritus.

> k A. benat
>
> l A. nebat
>
> m A. vltimaꝫ in radice vel ĩ creatione

❡ De cura. Cap. XI.

Oportet vt sit regimẽ ĩ dilatãdo poros cũ balneis, ꝛ inunctiõib⁹ notꝭ ad illud, ꝛ ĩ mũdificãdo venas a mã plima: ꝛ illud cuꝫ phlia, ꝛ eũone ſm q̃ dcm̃ est in cap. pruritus, si fuerit illius necitas, ꝛ nõ fuerit sufficiẽtia in medicis localibus. Medicie ṽo locales sũt aloes: ꝛ myrrha ē de meliorib⁹ medicis, ꝛ ꝓprie cũ aq̃ mellis. Et silr̃ aloes cuꝫ faria lẽtiũ, cũ pauco aceto, ꝛ melle. Et aq̃ apij ð̃ currẽtibus est ei ꝓportionalis. Et de medicis ꝯferẽtib⁹ ei sunt fex aceti sola, ꝛ baurach, ꝛ alcãna, ꝛ crocus.

❡ De verrucis q̃ ex eis sunt vt claui: ꝛ recuruis, q̃ de eis sunt cornua, ꝛ q̃ currũt cursu eaꝝ. Cap. XII.

Causa efficiens eas ꝑͣ, est expulsio nãe: ꝛ mãlis est humor grossus melicus. Et q̃ñq̃ ꝯuertitur melia a phlate sicco valde, qñ mltiplicat̃ ĩ sanguine. Et q̃ñq̃ accĩt ipsi sanguini ꝓp ea q̃ ip̃e coarctat̃, ꝛ mltiplicat̃, ꝛ ꝓp ꝑuationẽ caꝝ putrefactiõis, vt ꝯuertat̃ ad siccitatẽ ꝛ frig⁹, ꝛ ꝓprie ĩ venis puis, ĩ q̃ꝝ silib⁹ nõ putrefit sanguis ꝓp suã puitatem, ꝛ propinquitateꝫ ad causas extrinsecas, que sunt ad hoc vt ipse exiccent velociores q̃ʒ ad hoc vt putrefaciãt: ꝑcipue qũ sanguis nõ valde est cal's in suba sua: ꝛ q̃ñq̃ orit̃ ex eis vena magna, ꝛ fit cã ad ꝯuertẽdã cõplõnẽ ei⁹, q̃ð ꝑuenit mẽbro vicino ð̃ nutrimẽto ad cõplõnẽ mãei sue, q̃re desiccat̃ illud, ꝛ infrigidat̃, ꝛ multiplicant̃ veruce. qũ g̊ cadit, aut destruit̃ ꝑ q̃ðlꝫ regimẽ, cadũt alie: ꝛ noiant̃ magne hñtes capita, sic capita clauoꝝ hñtes subtiles radices claui: ꝛ lõge recurue cornua. Et de verrucis ē genus q̃ð noiat̃ tusius, ꝛ nũat̃ in eis: lꝫ sit necĩuꝫ vt discernat̃ ab eis: ꝛ findunt̃ qñ scidunt̃ a sanie q̃ ē sub eis.

❡ De cura. Cap. XIII.

Properare q̃dẽ ad minorãdũ sãguineꝫ [n] †⌈ ⌋ ꝛ ad eũandã meliaꝫ est res q̃ est necĩa: [o] ⌈ꝛ⌋ qñ mltiplicatur egritudo

> n † A. cum phlebotomia
>
> o —— A.

a A. ⁊ ptransierit humor quãtitatem equatem

ᵃ⌈iteret̃ phlia⌋ ⁊ sil'r regimẽ gn̄ans bonũ chimuz: ⁊ alia de illis quoꝝ ꝑterijt rememoratio m'ltotiẽs. Cura aũt localis est cũ medicis, q̃ hn̄t amaritudinẽ, ⁊ stipticitatẽ ad leues ex eis: sic̃ est inũctio verrucarũ cũ oleo fisticio assidue, aut cũ decoctione ᵇ⌈olerũ⌋ colata, dimissa post tres dies: ⁊ aq̃ porri alnabathi cũ sumach, ⁊ oleo de bẽ. Et iteꝝ cũ folijs capparis, ⁊ nuce cup̃ssi: ⁊ oliue imature: ⁊ fruct⁹ tamarisci ẽ bonuz iteꝝ: ⁊ folia myrti hũide sunt bona ad fortes: ⁊ cortices nucis hũide cũ ficub⁹ siccis: ⁊ xilocaracte cũ pauco nocumẽto suo ꝯueniẽtes sũt illis, q̃ de eis sunt magne, ⁊ ad fortes. Et cortices radicũ algarab, ⁊ cinis ei⁹ cũ aceto vini. Et de eis q̃ sũt bona, ⁊ vltia, ẽ vt sumant̃ albarmel, ⁊ alcãna cribellẽtur ⁊ liniant̃ cũ aq̃ fr̃a. veꝝ qᵭ ex eis forte ẽ, ẽ ad fortes, sic̃ epithiata fcã ex calce, ⁊ arsenico, ⁊ alcali: ⁊ ꝓprie cũ argẽto viuo extincto, ꝓ̃cipue cũ cinere q̃rc⁹ ⁊ oleo. Et sal cũ aq̃ cepe, ⁊ bulb⁹, ⁊ sterc⁹ caprinuz. Et iteꝝ cãtarides cũ arsenico. Et iteꝝ ᶜ⌈fex mellis anacardi ẽ fortꝫ i pulueriçatiõe sua.⌋ Et lac titimali qñ iterat̃ sup̃ eas aliquotiẽs deijcit eas: ⁊ lachrima vitꝫ, ⁊ alkebikẽgi iteꝝ magnifice d̃ijcit eas. Et nigelle ꝯfecte cũ vrina, si empl'ent̃ cũ eis, sũt mirabiles: ⁊ fel hirci iteꝝ, ⁊ assa, ⁊ empl'm acutuz ⁊ disrũpens aldubellet, ⁊ est empl'm de anacardis. Cõpo^m eq̃le. corticũ nucis hũidoꝝ, ⁊ dragãti, ⁊ calcis viue oium an̄. ps. i. terant̃, ⁊ cribellẽtur, ⁊ ponant̃ desup̃. Aut sumant̃ floris eris, ⁊ chartaꝝ ᵈ †⌈ ⌋ ãborũ an̄. ʒ. v. ⁊ pulpe collogntide. ʒ. vi. baurach. ʒ. vi. salis ãmoniaci. ʒ. iiij. cali, ⁊ arsenici citrini amborũ an̄. ʒ. vi. fellis vaccini. ʒ. vi. vsnẽ p̃sici. ʒ. vij. terant̃ ⁊ cribellent̃ ⁊ liniant̃ desup̃ cũ aq̃ saponis. Et de curationibus verrucaꝝ est eaꝝ eradicatio ⁊ illud q̃dem qñq̃ꝫ fit cũ cãnulis de pẽna, aut de canna, aut de ferro, q̃rũ ꝯcauitas fit cũ q̃ꝫtitate i q̃ deglutiant̃ verruce, deglutione ᵉ†⌈

⌋ in qua fit difficultas q̃dã, ⁊ inoluat̃ sup̃ ea, ⁊ ᶠ⌈ꝓfundet̃⌋ paꝝ ap̃ radicẽ ei⁹ ᵍ⌈q̃re eradicat eã.⌋ Aut tẽde eas cũ vncinis, dõec extẽdant̃ eoꝝ radices, deiñ assumãt̃ cũ instr̃o acuto, s̃bmerso ad radices eaꝝ: ⁊ põat̃ sup̃ eas butyꝝ coctũ p⁹ radica^{nez}. Et iteꝝ q̃tiẽs tãgit eas medicam̃ acutũ, ⁊ ifestat auferat̃ medicam̃ acutũ ⁊ põat̃ des̃r butyꝝ coctũ, ⁊ dittat̃ parũp̃, deiñ iteret̃, vsq̃ꝫq̃ ꝯpleat̃ eaꝝ casus. Et icidunt̃ ita vt qᵭ est i circuitu eaꝝ seccet̃ cũ ferro subtili, ap̃iendo i circuitu, deinde vadit sup̃ eas medicamẽ acutũ. Et nos iam exp̃ti sumus cũ nouacula ꝓfundius, quãtũ po'e est cũ cautella sup̃ficiei cutis, deide fricãdo locũ cuz sapone, ⁊ cipis, ⁊ rob donec cucurrit qᵭ fluxit de sanguine, ⁊ retẽtus est. Et deijcit post illud, qᵭ remãsit, si accipiatur lignũ, ⁊ incẽdatur in igne, donec inflãmetur, ⁊ approximet̃ verrucis, donec excorticẽtur verruce, ⁊ inũgãtur cũ manu, vna vice post aliã donec deleant̃.

b A. frumenti

c A. mel anacardi est forte in sanatione ipsius

d † A. adustaruz

e † A. difficili q̃dã ⁊ extremitas tiuo sit acuta ici sma et deglutit̃ vel recipit̃ in ea veruca d̃glutiõe

f A. cõprimatur

g A. ⁊ eradicet̃ ipsa

ℭ De cornibus. Cap. XIIII.

Sunt additiones spisse ʰ⌈vngulares⌋ nascẽtes super iũcturas in extremitatib⁹ ꝑp vehemẽtiã opõnis. Et cura eoꝝ est icisio, vt ⁱ⌈resoluatur⌋ ex eis illud qᵭ nõ dolet, deide admistrẽtur sup̃ residuũ medicie vehem̃ter acute ex medicis verrucaꝝ, dõec cadat: deide ꝯsequat̃ butyꝝ coctuz.

h A. curue

i A. remoueat̃

ℭ De fissuris q̃ apparẽt sup̃ cutẽ, ⁊ labia, ⁊ extremitates, appitiõe i cute i oi loco. C. XV.

Causa omniũ fissuraruz est siccitas in cute adeo, donec ᵏ⌈exiccetur⌋ illa siccitas, aut ˡ†⌈ ⌋ ꝑp cõplexionẽ singularẽ, aut ꝑp malitiã humorum mittẽtiũ m̃ãm exiccãtẽ, acutaz, aut ꝑp calorem exiccãtem, aut vẽtositatẽ exiccãtẽ rorẽ, aut frigus indurans, inspissãs, sicut accidit terre exiccate, ⁊ arefacte p̃ ventũ, aut calorẽ, ᵐ⌈⁊ cõmote⌋ valde vt findatur. Et qñq̃ꝫ accidit cã aquaꝝ stipticaꝝ, ⁊ illarũ in q̃bus est ṽtus aluminis, ⁊ siliuz, qñ accidit vt cũ eis fiat ablutio. Et eis q̃dez sunt ꝯ̃rie aq̃ sulfuree, ⁊ aspaltie: ⁊ nos exp̃ti sumus d̃riam inter aquã ⁿ⌈enidẽ, ⁊ qᵭ est in circuitu eius, ⁊ aquã in sabor⌋ ⁊ non fuit in hoc capitulo experimentum forte.

k A. scindatur ⁊

l † A. est

m A. Alia litera aut ifridate valde vel cõgelate

n A. hemdam ⁊ qᵭ est in circuitu ⁊ aquam nisabur

ℭ De cura fissurarum cõmuni. Cap. XVI.

Oportet vt euet̃ si fuerit humor malus: ⁊ p̃mutet̃, si fuerit cõpl'o sicca: ⁊ bibat olea proprie sisami excorticati vsq̃ꝫ ad ℥. i. s. oi die in expressione vue, aut ifusiõe passulaꝝ dulciuz aliquot dieb⁹: ⁊ sil'r decoctio cãcroꝝ fluuialiũ cũ aqua, ⁊ çuccaro. Et assiduet inungi. Et si sunt ex frigore, tũc ꝯfert eis acatia. Et iteꝝ decoctio ᵒ⌈naporũ, ⁊ napi,⌋ ⁊ folia sicle, ⁊ decoctio eius, ⁊ ꝓprie ceratis factis ex eis, cũ adipibus notꝫ, ⁊ medullis, ⁊ pice humida, ⁊ alkitrã. Et si fuerint ex calore, tũc cũ ceratis frigidis, et humidis, ꝯquassatis cum succis frigidis et humidis. Et rectificatio cibi, et administratio balnei cum aqua ᵖ⌈calida.⌋

o A raparum Alia litera rapaꝝ ⁊ rape

p A. tepida

ℭ De fissura labiorum. Cap. XVII.

Causa i fissuris labioꝝ est siccitas, aut ꝑp ventũ ꝯ̃hentẽ cutem, et desiccãtẽ eã, ⁊ exiccãtẽ ip̃sius rorem: aut ꝑp frigus: aut ꝑp calorez: aut ꝑp cõplexionẽ siccã sicut sciuisti. Prohibitio ṽo eius est, vt liniat̃ anteq̃ꝫ p̃ueniat̃ ad ip̃sius ᵠ⌈curam⌋ cũ ceratis, et adipib⁹, et medullis, et oleo ro. cũ isopo humida. Et ista iteꝝ qñq̃ꝫ auferũt illud qᵭ accidit. Et facere vt adhereãt pellicule sup̃ ea, sicut pellicula oui, ⁊ arũdinis, et cortices alleoꝝ, et ceparum: ablationi aũt eius qᵭ de ip̃sis accidit de eo qᵭ bonũ est, est vt sumãtur fex ʳ†⌈ ⌋ assata, et glutinuz albotin, et misceãtur cũ adipe, sicut galline, ⁊ anseris, et melle. Aut sumat̃ tritura gallarũ imaturarum sicut puluis, ꝯfecta cũ gũma albotin, liquefacta sup̃ ignẽ. Et dictũ est ꝙ inungere vmbilicũ in hora dormiendi, aut applicare cottũ submersum in oleo, ꝯcauitati vmbilici, est iuuatiuũ, et bonum.

q A. causam

r † A. vini

ℭ De fissuris pedum. Cap. XVIII.

Quandoq̃ꝫ accidunt ꝑp vapores malos: ⁊ qñq̃ꝫ accidũt ꝑp siccitatẽ, ⁊ ariditatem denigrãtez. Et ad sũmũ qñq̃ꝫ ꝯtingit de eis iuuamẽtũ ꝑp illud, qᵭ resoluit̃ ex ip̃sis, si po'e est vt remoueat̃ cũ assiduatione ponẽdi pedes i aqua calida, ⁊ inũgẽdi eos cũ oleis, ⁊ adipib⁹, ⁊ ꝓprie adipe caprarũ, ⁊ vaccaꝝ, ⁊ ouiũ ꝯfortatis parũp̃ cũ cera. Et iteꝝ oleũ de kerua ˢ⌈ꝓprie, ⁊ oleũ alketi⌋ et oleũ de sini, qm̃ ẽ vltimũ valde. ⁊ oleũ effusuz ᵗ⌈de lẽtisco⌋ opposito igni, qm̃ est bonũ valde. Et alcanna est bona, ⁊ ꝓprie ꝯfecta cuz decoctiõe albarmel, ⁊ ᵘ⌈sergin vue⌋ est bona curatio ei⁹. Et si nõ valẽt illa, idiget bucella faciente glutinationẽ, ⁊ penetrãte in ea, sicut curãt eã q̃dã post balneationẽ, ⁊ põnẽ pedũ in aquã calidam: tũc opꝫ vt ponat̃ dragagãtum ꝑparatũ cũ ꝯtritione in fissura, qm̃ est mirabile. Et iteꝝ sumãtur cera, ⁊ oleũ sisaminũ, ⁊ glutinũ albotin, ⁊ storax liq̃da, aggregẽtur, ⁊ fissuris vt bucella adhibeat̃, qm̃ est mirabile. Et iteꝝ alkitrã cũ mollitione sisami est mirabile valde: ⁊ olibanũ ˣ⌈tritũ, ⁊ olea, et adipes⌋ iuuatiua sunt valde. Et iteꝝ epithima ex cãcro adusto, ꝯtrito cũ oleo oliue: ⁊ est in

s A. ⁊ oleũ seu vnctuositas q̃ colligit̃ ex decoctiõe pedũ arietuz vehementer decoctorum

t A. ex aldaru

v A. seregi vue Alia litera siregi storacis

x A. Alia litera ꝯtritũ cuz oleis ⁊ adipibus

fissuris manuũ velocius, ⁊ magis iuuatiuũ. Aut su matur interius cepe sqlle, ⁊ ferueat in oleo, ĩ quo li/ quefactum sit glutinuʒ albotin, ⁊ ponat in fissuris. Et glutinũ albotin iteꝝ in oleo solũ est vltiuum. Et iteꝝ ꝯfectio: sumat de farina granoꝝ alkerua emol litoruʒ cũ pauca aqua, ⁊ fiat vt adhereat calcaneo. Et ipse fructus alkerua est bonus ad antiq̃s, ⁊ vlce ratas. Aut sumant lithargyriũ, ⁊ cera, ⁊ oleum, ⁊ mel cũ eq̃litate, ⁊ fiat ex eis aliqd ꝑparatũ. Aut de/ coquãtur cancri fluuiales, ⁊ sisamũ. Et iterũ sumã/ tur fex olei, ⁊ adeps anatis, ⁊ glutinũ albotin. Cu/ ratio bona nostra: sumat dragagãtuʒ, ⁊ terat sicut puluis, ⁊ radicũ polypodij pódus medietatis eius, ⁊ karabe, ⁊ turis tritoꝝ oium añ. tria pódera, ⁊ glu tinis albotin duplũ dragagãti, terãtur oĩa cuʒ oleo de kerua, ⁊ administrẽtur. Et dicimus qui vsus fue rit inunctione calcanei omni nocte, non demittens, securatur ex hoc.

De fissuris manuũ. Cap. XIX.

Curentur curatione fissuraʒ pe dum leuium.

De fissuris que sunt inter digitos.

Curentur cuʒ huiusmodi. Et eis qui/ dem propriuʒ est, vt empla stretur cũ radice polypodij trita sicut puluis.

a A. alchatha

De exulceratione [a] ⌈alchatin.⌋ Cap. XX.

b A. alchatha

Quandoqʒ accidit [b] ⌈alchatĩ⌋ vt rubeat ĩ primis ⁊ findat, aut vlceret ꝑꝑ multitudinem resupinationis, ⁊ ꝓprie in egris: quare opʒ, quʒ incipit rubere, vt dimittat re/ supinatio, ⁊ administrentur desuꝑ repercussiua. In egris v̊o administret stratus ex eis, q̃ sunt sicut fo/ lia salicis, ablata a virgis, ⁊ sicut milia, ⁊ sicut pen/ ne. ⁊ totũ illud fiat implẽdo [c] ⌈sicut pẽne leues, aut cui siles sunt alkiriss.⌋ Si aũt exulceretur, tũc em/ plastrum de cerusa adhibeatur.

c A. alcherdes le ue, aut qð ẽ sile alcherdes.

De odore hor/ ribili in cute, ⁊ ascellis, ⁊ vrina, ⁊ egõne. Ca. XXI.

Odor corrũpitur ꝑꝑ putrefactioneʒ humoris, aut sudoris. Et qñ/ qʒ adiuuãt ad illud motus cõmouẽtes humores. Et dimissio ablutiõis a pol/ lutione, ⁊ mẽstruis, ⁊ retardatio eius, ⁊ assumere ea q̃ sunt sicut fenugrecũ: ⁊ ea de ꝓprie/ tate quoꝝ est mouere mãs acutas ad manifestũ cor poris: de fetore v̊o oris, iam dictum est.

De cura corruptiõis odoris corpis cõis. C. XXII.

d —— A.

Illud [d] ⌈v̊o⌋ qð rectificat humo rem est eũo, ⁊ [e] ⌈cõplo cuʒ ꝑmutatione, ⁊ acceptatione⌋ eius cui⁹ bona sit digõ in q̃litate, ⁊ quantitate: ⁊ mundificatio in balneo, ⁊ alia. Et assu/ mere in ieiunio ꝑ qð sudor sit boni odoris, sicut est casia, ⁊ feleniati. Et iteꝝ apiũ, ⁊ capita cardui, ⁊ as/ paragus, ⁊ oẽ ꝓuocatiuũ vrine, mũdificatiuuʒ san/ guinis a putrefactione: veꝝ quedã eoꝝ sicut aspara gus faciũt fetere vrinã. Et de eis q̃ ꝯferũt ad illud, est vt bibat ĩfusionẽ chrysomiloruʒ, boni odoris. ⁊ chrysomila ipsa. Et liniat super corpus, qð sit sicut aq̃ myrti, ⁊ aq̃ in qua dissolutũ est alumẽ iameni, et [f] ⌈almeisus⌋ ⁊ decoctio sisimbrij, ⁊ mẽte, ⁊ calamẽ ti, ⁊ sansuci, ⁊ folia citri, ⁊ folia salicis. Et silr inun/ ctio cũ myrto trita. Et iterũ sandali ꝓprie, ⁊ ciperi, ⁊ flos sq̃nãti, ⁊ calamus aromaticus, ⁊ alsidre, ⁊ ro se, ⁊ ꝓprie sansucus, ⁊ [g] ⌈asehesabreʒ, ⁊ alusnati⌋ ⁊ folia citri, ⁊ cortex ei⁹, ⁊ folia maloꝝ, ⁊ folia lilij iu/ uatiua sunt ĩ h̃ cap̃ valde. Et iteꝝ trocisci d̉ rosis cũ [h] ⌈ʒuccaro⌋ ⁊ iteꝝ de eis q̃ oppilãt poros, ⁊ probi/ bent sudorẽ sunt lithargyriũ, ⁊ tutia, ⁊ cinis folioꝝ lilij, ⁊ alumẽ, ⁊ silia eis ⁊ myrrha, ⁊ aloes, ⁊ oleum myrtinum, ⁊ oleum rosatum.

e A. qð rectificat cõplonẽ est eius equatio, ⁊ ꝑmu/ tatio, ⁊ comestio

f A. almisusen

g A. alsahesefrã ⁊ alusnen

h A. galia

De cura fetoris ascellaꝝ. C. XXIII.

Existimauerunt qdã q̃ fe tor ascel/ larũ, ⁊ pediculi sunt ex reliquijs vesti/ gioꝝ ſꝑmatis, ex quo creatus est hõ, q̃ iã ceciderũt in ꝑtibus ascellaꝝ, ⁊ penetrauerũt in poris cutꝭ: ⁊ h̃ nõ est ex eis quibus opʒ initi: ⁊ vt proportionet ad vaporem materi i que conuertit in ſpma in hoie, ⁊ ad [i] ⌈mouẽtem ipsam⌋ in eo est melius.

i A. Alia litera motũ ipsius ma terie

CURA aũt eoꝝ est, qm̃ opʒ vt curent post mũ dificationẽ si ea ĩdiget, cũ tutia, ⁊ lithargyrio ꝯdito ⁊ climijs, ⁊ cũ cinere myrti, ⁊ oleo myrtino, ⁊ cũ aq̃ ĩ qua soluit alumẽ, ⁊ qñqʒ ꝯficiant ista cũ sandalis, ⁊ ꝑmiscet cũ cãfora. Trociscus bon⁹. ℞. sandalo/ rũ ⁊ casie, ⁊ galie, ⁊ spice, ⁊ aluis, ⁊ myrrhe, ⁊ folij, ⁊ rosaꝝ oium añ. ꝑtẽ. i. ⁊ tutie, ⁊ lithargyrij albifica ti ãboꝝ añ. ꝑtes. iij. ⁊ cãfore ꝑtẽ. s. fiant ex eis troci/ sci cũ aq̃ ro. ⁊ admĩstrent post exiccationẽ. Et iterũ sumãtur rosaꝝ rubeaꝝ lib. i. ⁊ galie, ⁊ spice, ⁊ cipi, ⁊ myrrhe, ⁊ aluis oium añ. ʒ. x. fiãt trocisci cum aq̃ ro. ⁊ admĩstret, delibutionẽ faciẽdo. Puluis bñ fa ciẽs redolere corp⁹, ⁊ ꝯfert ꝯplonib⁹ calis. ℞. spice ⁊ cipi, ⁊ folij, ⁊ floris sq̃nãti, ⁊ storacis [k] ⌈assemine, ⁊ ẽ lubria ro.⌋ oium añ. auŕ. x. rosaꝝ siccaꝝ, extre/ mitatũ myrti oiuʒ añ. auŕ. xx. spica, cipeꝝ, ⁊ flos sq̃ nãti, ⁊ foliũ madefiãt cũ vino odorifero, ⁊ exiccent, ⁊ terãtur: deĩde ꝓijciant suꝑ ea rose, ⁊ extremitates myrti ꝯtrite, ⁊ dissoluat crocus cũ aq̃ rosꝭ. ⁊ ꝑmisce ĩpm cuʒ medicinis reliq̃s, ⁊ exicca eas ĩ vmbra, dei de tere ĩpm, ⁊ pulueriza suꝑ corpus post balneatio/ nẽ, ita vt exicces sudorẽ corpis in ꝑmis exiccatione vltima, deĩde pulueriza suꝑ ipsis medicinas. Aliud abscindẽs odorẽ sudoris fetidi, ꝯueniẽs hñtib⁹ cõ/ plexiones frigidas. ℞. spice aromatice, ⁊ gariofilo rum, ⁊ amomi, ⁊ xilobalsami, ⁊ cassie oiuʒ añ. auŕ. iij. costi, ⁊ blacte bizantie, ⁊ spice inde, ⁊ cinamomi oium añ. auŕ. ij. extremitatũ sansuci, ⁊ spice ro. oiuʒ añ. auŕ. iiij. [l] ⌈lubrie ro.⌋ resoluãtur ista cũ vino, ⁊ tere reliq̃ cum aqua balsamite, ⁊ administra illud. Aliud ꝭm illud exẽplũ abscĩdẽs odorẽ sudoris. ℞. cinamomi, ⁊ spice ĩde, ⁊ blacte bizãtie, ⁊ costi oium añ. ℥. ij. [m] ⌈apsin. ⁊ boli lacune⌋ ⁊ scorie plũbi, ⁊ ce/ ruse ablute oium añ. ℥. s. sceha, ⁊ spice ro. oium añ. ℥. i. croci, ⁊ rosaꝝ siccarũ amboꝝ añ. ℥. iij. tere sicca cum aqua myrti, ⁊ crocũ cum aceto vini odoriferi, ⁊ administretur.

k A. liquide

l A. storacis liq/ de

m A. luti liberi

De cura vehementie feto/ ris stercoris, ⁊ ventositatis. Cap. XXIIII.

Fit illud cã putrefactionis hu/ morum: [n] † ⌈ ⌋ ⁊ cã reꝝ de ꝓprietate qua rum est illud, sicut alastirgar ⁊ allea, ⁊ eruca, ⁊ porri, ⁊ alaniuden, ⁊ alalthit ⁊ iterum oua. Uerũ eoꝝ fetorem delet bonitas digõ/ nis: ⁊ assumere ea que declinare faciũt putrefactio/ nem ad [o] † ⌈ ⌋ partẽ vrine sicut fenugre/ cum: ipsum enim facit fetere sudorem, ⁊ vrinã: ⁊ de let fetorem digestionis: Et vinum aromaticũ au/ fert fetorem egestionis.

n † A. Alia lrã ⁊ cã corruptiõis digõnis humoꝝ

o † A. cutẽ ⁊ ad

De fetore vrine. Cap. XXV.

Cause fetoris vrine sunt cause feto/ ris egestionis: ⁊ iterum diu/ retica, sicut asparagus, ⁊ similia: ipsa enim faciunt bonum corporis odorem: ⁊ faciunt fetere odorem vrine. Et iterum vlcera ve/ sice. Et cura eius est facilis ex eis que sciuisti.

¶ De pediculis, ⁊ lendibus. Cap.XXVI.

Materia humiditatis in q̃ est calitas aliq̃, qum expellit̃ ad cutē, fortasse est tāte tenuitatꝭ, ⁊ subtilitatis vt resoluat̃, ⁊ nō sentiat̃. Et sequitur eā illud qđ resoluit̃ in sudorē. Et sequit̃ eā qđ resoluit̃, ⁊ coagulat̃ in sordes. Et seqtur eā qđ retinet̃ in supma tunicarꝫ cutis, ⁊ gñant̃ ex ea sicut furfures ⁊ desudatiōes, [a]†⌈ ⌋ ⁊ q̃ sunt ambab⁹ silia. Et seqtur eā qđ retinet̃ pfundius illo. Qđ si fuerit mala valde, facit sicut alopitiā, ⁊ silia illi, ⁊ impetiginē, ⁊ alsahasati. Et si fuerit minus mala, ⁊ nō fuerit [b]†⌈ ⌋ v̄tus viruleta, ⁊ nō festinat ad eā putrefactio [c]⌈dñans⌋ vltima, ⁊ est pueniēs vt sit mā recipiēs vitā, influit sup ipsam vita ex creatore suo, ⁊ pueniūt pediculi, ⁊ mouent̃, ⁊ egrediunt̃: ⁊ qñq3 accidit de eis plurimū subito. Et qñq3 adiuuāt ad gñonē pediculorꝫ, ⁊ mouēt eos cibi boni chimi, tenuis [d]⌈motus⌋ ad illud, qđ apparet, sicut ficus, Et ad illud adiuuāt motus mouētes eū ad illud, pcipue qum associat̃ ei vapor spmatis [e]⌈gñantis sicut coitus.⌋ Et qñq3 adiuuāt ad illud dimissio mūdificationis, ⁊ ablutiōis, ⁊ admīstratio eius qđ aperit poros cutis, ⁊ mouet mās retētas in ea ad resolōnē, ⁊ facit ingredi ad eā [f]⌈flatuz⌋ phibentē eā a puersionibus putrefactionis, ⁊ assilatione cū putrefactiōe. Et qñq3 superāt pediculi adeo, donec [g]⌈fluat sanguis hñtis⌋ eos, ⁊ citrinetur color eius, ⁊ cadat appetitus eius, ⁊ extenuet̃ corpus ipsi⁹, ⁊ resoluat̃ eius v̄tus.

¶ De cura. C.XXVII.

Pediculi plures gñati⁹ [h]⌈nō abscisi⌋ indigēt in curatione sua in pmis mundificatione corpis, Et ppzie euone cuz phlia, ⁊ rectificatione regimis, ⁊ dimissiōe ei⁹ qđ mouet mās ad exteriora de eis q̃ diximus. Deide admīstra medicinas locales: ⁊ pfert ad illud assiduatio balneationis, ⁊ mūdificationis. Et vt assiduet balneationē cū aq̃ salsa, deide cū aq̃ dulci, est meli⁹. Et opz vt assiduet pmutationē vestiuz, ⁊ induat̃ serico ⁊ lino: ⁊ bibat medicinas iterficientes pediculos, sicut allea decocta, ⁊ calamētuz mōtanū. Medicine v̄o locales oz vt sint exiccatiue, resolutiue, attractiue ad exteriora. [i]†⌈ ⌋ Qꝫ si fuerit res magna, est neciū vt misceātur cuz eis virtutes venenose. Et de medicis localibus sunt sumach, ⁊ oleū, ⁊ acetosa ēt, ⁊ folia ei⁹, ⁊ radix ei⁹, aut alumē cū oleo, aut folia açedaraet, aut folia gnatorꝫ, ⁊ semē lini, ⁊ calam⁹ aromatic⁹, ⁊ cinamomū, aut folia collogntide, aut folia myrti, aut folia cupssi, ⁊ oleū cartami iuuatiuū est, prohibitiuuz. Et oleū de raphano ē mirabile, ⁊ cortices cassielignee, ⁊ [k]⌈reubarbarꝫ⌋ ⁊ piretrum, ⁊ radix altee, ⁊ sisimbriū, ⁊ poliū, ⁊ anisum, ⁊ pullegiū, ⁊ semen vitice, ⁊ alberēgesif, ⁊ cordumeni, Sumant̃ sief memithe. ʒ. iij. costi. ʒ. s. baurach. ʒ. i. amili quātū oia, soluant̃, ⁊ liniant̃. Et de ablutionibus, est decoctio lupinoruz, qm̄ est bona fortꝭ: ⁊ decoctio sicle, ⁊ decoctio tamarisci, ⁊ decoctio calamēti montani, ⁊ decoctio foliorꝫ cupssi, ⁊ foliorꝫ pini, Et gña fellis qū ponunt̃ i ablutionibus sunt bona. Et de suffumigationib⁹ est suffumigatio cū ɔdisi, ⁊ staphysagria, ⁊ [l]⌈cū gūma pini, ⁊ cū galia ppzie, ⁊ cuz⌋ sulfure. Et de medicis fortib⁹ est vt sumāt̃ staphysagria, ⁊ arsenicū rubeū, ⁊ baurach, terant̃ oia cū aceto, ⁊ oleo, ⁊ liniat̃ cuz eo caput. Aut hell's alb⁹, ⁊ baurach, aut folia oleādri cū oleo. Aut folia collogntide. Aut sumantur sinapis, ⁊ ɔdisi trita, ⁊ fundat̃ sup ea parū aceti, ⁊ extinguatur post illud in eis argētū viuū terēdo: ⁊ est forte. Et siir qđ fit ex sulfure, ⁊ arsenico, ⁊ aristol. ⁊ cinere [m]⌈silicis,⌋ ⁊ costo, ⁊ myrrha. Aut sumantur ɔdisi, ⁊ arsenicū rubeū ⁊ aristol. longa, ⁊ alkitrā, ⁊ fellis vaccini quātitas tāta de vtrisq3, cū q̃ medicie ɔficiant̃: ⁊ est epithima forte. Et iterꝫ alkitrā, ⁊ gentiana, ⁊ arsenicū, ⁊ oleū de lilio. Et iteruz staphysagria, ⁊ folia oleādri, ⁊ alumē iameni. Et iterꝫ liniat̃ in balneo cū sief memithe pte. i. ⁊ baurach medietate ptis, costi [n]†⌈ ⌋ sexta ptis, amili q̃ʒtū oia: ⁊ liniat̃ cū eo post psilotꝫ ɔfecto cū aceto. Et administra has medicias post vaporationē cū eis q̃ sunt sicut ɔdisi. Et staphysagria est melior, ⁊ ppzie qum incipit ab ablutionibus de gñe eius qđ diximus.

¶ Tractatus quartus de dispōnibus q̃ pēdēt ex corpore, ⁊ extremitatib⁹: ⁊ est cōplemītū li. decoratōis.

¶ De extenuationis ablatione. Cap.I.

Extenuatio fit aut pp puationē māei piguedinis [o]†⌈cibi ⌋ aut fit pp multitudinē vsus cibi subtiliantꝭ, q̃re nō gñat̃ in corpore sanguis pl's, ⁊ ex regimine [p]⌈ɔtēto de eo qđ ē pter illud qđ nō gñat̃ in corpe⌋ sanguis bon⁹: aut pp debilitatē v̄tutis opantꝭ i cibo, aut digestiue, aut attractiue ad mēbra, pp corruptionez cōplonis, c⁹ pīm ē frni: aut pp qetē plimā cū q̃ sopit̃ v̄tus attractiua propzie qñ est post exercitia, q̃ꝫ auxilio ɔsueuit nā attrahē cibuz. Qū ergo dimittūt, nō attrahit neq3 nutrimētū tpatuz ēt: aut ppea q sanguis ɔuertit̃ ad mām cholicā [q]⌈vel melicā ex humida aquosa:⌋ aut ppea q splē cōprimit epar, qū magnificat̃, q̃re attrahit̃ ad ipm plus sanguis, ⁊ debilitat̃ virtus epatꝭ p ɔ̃rietatē, q̃ est iter vtraq3: aut ppea q2 vermes coarctāt corpus: aut pp ɔstrictionē porozꝫ [r]⌈aut⌋ pp ipsorꝫ [s]⌈coarctationē⌋ ab humoribus: aut coopturā eorꝫ [t]⌈sciēter⌋ quaz fecit frigus, aut calor, aut nuda siccitas: quorū vnūqđq3 cognoscit̃ suo signo: aut ppter ligamenta assidua sup ipsuz, q̃re oppilātur pori, ⁊ meatus: q̃ʒobrē non attrahit̃ ad ipsum nutrimētū ⁊ proprie a [u]⌈creta comesta:⌋ aut pp mltitudinē resolonis, quare non figit̃ qđ attrahitur de nutrimēto ad mēbra, imo sepērat̃, sicut accidit in exercitijs velocibus, ⁊ tristitia, ⁊ angustia, ⁊ egritudinibus resoluētibus. Et corpa qdē q̃ extenaant̃ in tpe breui, tollerāt vt redeat ad ea [x]⌈teneritas⌋ i tpe breui: ⁊ illa q̃ extenuant̃ i tpe lōgo, nō tollerāt nisi blādimētum debilitati v̄tutꝭ, ad hoc vt admīstret nutrimētū plz. Corpa igit̃ susceptibiliora piguedinis, sunt q̃ de eis meliorē hñt cutē, ⁊ q̃ de eis magis susceptibilia sūt tēsionis. Et de eis q̃ faciūt hoi eē neciū fugere ab extenuatiōe, sunt debilitas, ⁊ vehemētia passionū a calore, ⁊ frigore, ⁊ a v̄berib⁹, ⁊ a pcussiōibus, ⁊ a passionib⁹ aialibus, ⁊ onere, ⁊ labore, ⁊ inqetudine, ⁊ ab euone, ⁊ coitu, ⁊ retinet̃ nutrimtū [y]⌈eius i venis ipsi⁹⌋ ⁊ nō penetrat, q̃re putresit: Et piguedini iterū isunt nocumta, q̃ ego dicā: Et nō ē sic eq̃le: dū g̈ pseuerat piguedo ita q nō facit accidere nocumētū, nō abhorreas eā: vita naq3 in hūiditate exit. Verꝫ opz vt tu caueas, ⁊ abhorreas eaz in via supfluitatis, lz nō appareat eius nocumētū: qm̄ eius nocumētū repēte aduenit, ⁊ subito fm q dicet̃ in loco suo. ⁊ qñ ɔ̄siccāt̃ corpa [z]⌈pp aerē ē⌋ extenuatio.

¶ De cura. Cap.II.

Oportet vt cōsideret̃, que cā sit in extenuatione de causis extenuationis, q̃s dixim⁹: ⁊ curet̃,

a † A. seu borboz parui

b † A. in ea

c A. festinatione Alia litera inflāmans

d A. moti

e A. generatus ⁊ cōmotus a coitu vel apud coituz

f A. aerē respirātem seu aerē frigidum cōtēperātem et Alia litera aerē respirātem seu aerē frigidū cōtēperantē, phibentē a puersionib⁹ putredinalibus ⁊ ab eis q̃ sūt putredini

g A. Alia litera cibuz abhorreat habens

h A. quorū gñō nō abscinditur

i † A. Alia lr̃a ita q mā p exteriora ⁊ p poros insensibilr̃ egrediatur

k A. aristologie

l A. arsenico ⁊ realgar seu toxico muris ppzie et

m A. quercus

n † A A. amari

o † A. Alia lr̃a ex cibo ⁊ tūc est pp paucitatē ei⁹

p A. diminuto vel ex cibo minori eo q est consuetus ⁊ nō gñatur ex eo

q A. q̃re corpus nō attrahit de eo rē plimā aut declinat ad humiditatē aquosam q̃re resoluit̃ qđ ex ea generatur velociter

r —— A.

s A. oppilationē

t A. ɔstrictionez eorꝫ factā a soliditate

v A. luto comestibili

x A. pinguedo seu bona corpis habitudo

y A. Alia litera eorum in venis ipsorum

z A. pp aerē fit Alia litera ⁊ aer tunc fit

⁊ remoueatur, verbi gr̃a. si fuerit cibus nõ generãs sanguinẽ grossum, fortẽ, afferat̃ ille qui generat ip̃z ⁊ nõ sit ꝯtẽtus eo q gñat sanguinẽ laudabilem tm̃, qm̃ fortasse gñabit s̃btilẽ, ⁊ resolutiuũ. Q̃ð si fuerit ṽtus attractiua ad mẽbra, pigra, moueat̃, ⁊ ꝯforte tur: ⁊ ꝯsideret̃ ad malitiã cõpl'onis, si fuerit, ⁊ ꝑmu tet̃. Et fricatio ĩ hora expgefactiõis a sõno est ex eis q̃ expgefaciũt ṽtutẽ attractiuã. Et qñq3 ẽ nec̃iũ ꝓhi bere nutrimẽtũ a latere altero, ⁊ attrahẽ ip̃z ad lat⁹ extenuatũ, qu3 diuersificant̃ duo latera: sic̃ si sit vna duaꝝ manuũ extenuata, ⁊ alt'a piguis: tũc. n. nec̃iũ est vt liget̃ piguis cũ pãno, ĩcipiẽdo ab ĩferiore, liga tura nõ vehemẽti, neq3 dolorosa [a]† [ ] cũ mẽ sura q̃ ꝯstrigat tm̃, ⁊ ꝓhibeat nutrimẽtũ a penetra/ tione, q̃re redeat ad locũ [b] [diuersiõis,] ⁊ attrahat̃ ad lat⁹ alteꝝ. Et excita attractiuã cũ fricatiõe, ⁊ ꝓ/ ꝓrie cũ ol'o aliq̃, sic̃ ol'o oliue cũ pauca cera calefctõ, fricatiõe nõ exiccãte, ⁊ q̃tiẽs iflat̃ mẽbꝝ, ⁊ calefit, di mittat̃: deĩñ iteret̃, qñ q̃escit. Et si pori fuerint oppi lati, tũc oportebit, si corp⁹ fuerit vehemẽt' soliditat', quapꝑ oppilent̃ pori, mollificare cũ hũectatõe, ⁊ ca lefactione, cũ calefaciẽtib⁹ ex eis q̃ assumunt̃, ⁊ mo tib⁹ corꝑeis, ⁊ aĩalib⁹: si fuerit frig⁹ illud, qð ĩspissa uit ipsũ: ⁊ infrigidatione, ⁊ humectatione, si fuerit calor inspissans ipsum, ⁊ patiens ipsum cõpactum. Et melius quo calefit mẽbꝝ, qð non recipit [c] [cale/ factionẽ] ꝑꝑ frigus suũ, est vt fricetur: deinde pona tur sup ipsũ rubificatiuũ. Et si fuerit cã in extenua tione ꝑꝑ splenẽ, curet̃ splẽ. Et si fuerit extenuatio ꝑꝑ vermes, ĩterficiant̃, ⁊ ex̃hant̃ cũ oib⁹ q̃ dcã sũt ĩ ca. eoꝝ. Et adhibeant̃ ei delitie, ⁊ amenitas, ⁊ stramẽ/ ta leuia, ⁊ hitet ĩ vmbra, [d] [⁊ dilatet̃] ⁊ aromatiçe tur: ⁊ det̃ ĩ potu [e] † [ ] frida. ista. n. ꝯfortãt ṽtutẽ nãlẽ valde: q̃re bona fit ei⁹ admĩstratio ĩ nutriẽdo, ⁊ expellẽdo s̃upfluitates: Et illud qdẽ est ꝓnm cãꝝ pin guedinis. Et de ĩpiguãtib⁹ ẽ assumptio vini grossi: ⁊ cibi boni chimi, fort' [f] [exiccãtis] qũ digerit̃, sic̃ frumẽtũ sine cortice coctũ vt puls, ⁊ [g] [aliudab3] ⁊ riçi cũ lacte ⁊ assata de carnib⁹, ꝑꝑ illud qð retinet̃ in eis de ṽtute carnis, ⁊ gñant carnẽ durã: decoctũ aũt ex carnib⁹ gñat mollitiem, ⁊ teneritudinẽ nõ fir mam. Et caro anat' est ĩpiguatiua: ⁊ caro galline si/ militer: ⁊ caro alcubegi ẽvltia ĩ eo, Et silr' [h] [lub çuc cari.] Et balneũ post cibũ est vehemẽter attrahẽs nutrimẽtũ ad corpus, ĩpiguatiuũ: verũ vtẽs eo ex/ ponitur oppil'oni accñti in epate suo, ꝓprie qñ est ci bus eius cib⁹ eoꝝ q sunt ĩpinguãdi: ⁊ ꝑꝑ illud mul/ tiplicat̃ lapis ĩ eo, q q̃rit hoc: ⁊ illi sunt aptiores ad hoc vt in eis multiplicentur iste oppil'ones, ⁊ lapis, quorũ vene sunt in creatiõe stricte, ⁊ sunt nõ oẽs ita. Et isti qũ sentiũt grauitatẽ ĩ latere dextro, sumãt in potu apitiua ĩ oppil'onib⁹ epat' nota: ⁊ sumãt in po/ tu añ cibũ suũ capparẽ cũ aceto, ⁊ melle, ⁊ oxymel le cũ seibus, donec auferat̃ grauitas. Et meli⁹ qdẽ balneũ est illud qð est post digõnẽ ꝓmã, ⁊ qũ iã de scẽderit cibus. L3 comedere cibũ post egressionẽ a balneo absq3 [i] [s̃upfluitate] est de cãis ĩpiguatiõis. Et balneũ qdẽ est bonũ ĩpinguatiuũ ꝑlibus hoib⁹, ⁊ ꝓprie illis q sunt in dispõne, q̃ est sic̃ arefactio. Et op3 vt sit balneũ post primã digõnem. s. qñ descẽde rit cibus a s̃tõ, nisi in reb⁹ eisdem. Et calefactis qdẽ est [k] [ad hoc ꝯgruũ factũ ex lacte de quo extractũ est butyꝝ nõ facto] acetoso. Et de ingenio ĩpinguã di, est retẽtio sanguinis sup mẽbrũ, ligãdo mẽbrum qð ei equedistat in latere altero, sic̃ diximus añ, ⁊ li getur illud qð est sub mẽbro, ex quo vadit nutrimẽ tum ad ip̃m, qñ est pingue, aut nõ queratur eius ĩpin/ guatio, sic̃ cũ alseid est extenuatũ, ⁊ plãta man⁹ ẽ sa/ na, ⁊ piguis, tũc liget̃ apud rascetã: aut qñ adiuto/ riũ est extenuatũ, ⁊ alseid [l] [nõ] liget̃ apud cubitũ, a s̃upiore parte aseid. Et ex ĩpinguantibus est illud qð pẽdet ex exercitio: ⁊ est oẽ exercitiũ leue, tardũ: ⁊ totũ illud fit eq̃le post fricationẽ velocẽ, bonã, par uam, tpatã in duritie ⁊ lenitate: ⁊ ꝓprie fricationẽ qũ ĩcipit ad hoc ꝑuenire, vt rubificet cutẽ: ⁊ post il/ lud exercitet̃ cũ eq̃litate, ⁊ balneet̃ balneatione bre ui: deĩde inũgatur corpus eius, ⁊ fricet̃ fricatiõe sic ca: deĩde administrent̃ linimẽta ĩpinguatiua. Et ꝑ/ mutatio qdẽ aeris, ⁊ aq̃ est ex vno eoꝝ que op3 ob seruare, qm̃ fortasse extenuatio est cã eoꝝ. Et de ĩpi guatiuis sunt linimẽta, q̃ administrant̃ post motio/ nem mẽbroꝝ, ⁊ ipsoꝝ rubificationẽ: sicut est pix so/ la, ita vt sit vehemẽter liq̃da, aut soluta in oleo cum quãtitate, q̃ faciat eã currere linimẽtũ: ⁊ qñq3 admi nistrat̃ sola sup cutẽ approximata igni, dõec liq̃fiat, deide inuiscat̃, ⁊ eleuat̃ qñ ꝯgelat̃: ipsa. n. attrahit nutrimẽtũ ad mẽbrũ, ⁊ retinet ipsũ ĩ eo, ⁊ remouet frigus ei⁹, si fuerit cã eius debilitas ṽtutis, aut op/ pilatio poroꝝ ĩ cute, ⁊ dat ei viscositatẽ, ⁊ aspitatẽ: ⁊ strigit sup ip̃m poros, ⁊ excitat ṽtutẽ attractiuã: q̃re remanet mora tãta, q̃ figit̃, ⁊ fit ꝑs mẽbri, ⁊ nõ resol uitur. Et op3 vt admĩstret̃ in estate semel in die, in q̊ administrat̃, ⁊ in hyeme bis. Et ꝯsideret̃ ĩ ablatiõe eius a mẽbro, ⁊ dimissione ipsi⁹ sup ip̃m, velocitas rubificatiõis ei⁹, ⁊ ĩflationis q̈s facit ei, ⁊ tarditas ipsi⁹: Qũ ipsa. n. festinat in h̃ nõ fit vltimatio ĩ dimis sione ei⁹ sup ip̃m, ⁊ dñatione ipsi⁹. imo remoueatur velociter. ⁊ fortasse sufficit vt auferat̃ qñ ĩuiscat̃ ca lida, ⁊ ĩfridat̃. Et qñq3 ꝯfert vt ꝑcedat sup picẽ fri/ catio velox, aspa, dura: deĩde liniat̃: aut ꝑcutiat̃ cũ virga brusci eq̃li, nõ nodosa, ⁊ ꝓprie inuncta, donec rubeat, ⁊ ĩflet̃: deĩde abstineat nã additio ĩ fricatio/ ne, ⁊ ꝑcussione resoluit: deĩñ ĩuiscet̃ pix calefacta cũ eq̃litate apud ignẽ. Qñq3 coagulatur, ⁊ infrigidat̃ auferat̃ ab eo euellẽdo subito. Et melius qdẽ est vt effundat̃ sup ipsum añ picẽ aqua ad calitatẽ, ⁊ mor dificationẽ quãdã decliuis: deinde apponat̃ pix. Et aque sulfuree, ⁊ q̃ sunt de aspalto sunt attractiue ite rum nutrimẽti ad illud qð apparet. Inq̃t Gal'. iã vi di vẽditorẽ aĩalium impiguasse hoc regimine ado/ lescẽtẽ sine natibus: ⁊ factus est lenis, hñs pingues anchas in tpe breui: Qui ṽo abhorret picẽ, vtatur loco eius oleo ex oleis oppilãtibus cũ calitate qua/ dam: ⁊ si vtatur aq̃ frigida, ⁊ tollerat eã sup corpus totũ, aut sup mẽbrũ, faciat. Et melior horarũ ad il/ lud. est hora qua opat̃ linimẽtũ in attracto. fortasse enim tũc virtus resoluit ipsũ in sanguinẽ. ⁊ nõ op3 vt fugias a cura, qu3 ꝓlõgatur, ⁊ nõ ꝯfert: imo op3 vt assidues fricationẽ cũ pãnis, ⁊ effusionẽ aque ca lide: deide cũ fricatione cũ manu, deinde adhibeas picẽ. Et fortasse est necessariũ vt attrahat̃ sanguis absq3 fricatione, imo cũ medicinis rubificãtibus, ⁊ cũ eis que sunt sicut piretrũ, ⁊ sulfur, ⁊ cũ eis q̃ sunt sicut gũma rute agrestis. Et de mẽbris sunt quedã, que egent ad impinguationẽ sui nutrimẽto pluri cõ sueto: qm̃ resoluitur ex eo iã plus cõsueto, ⁊ indiget impiguatio s̃upfluitate remanente, precipue qu3 fri catio iã resoluit. Et referamus nũc medicinas que assumũtur, ⁊ clisteria. In eis aũt que sumunt̃ est in/ tentio, vt medicine ꝯfortẽt digõnẽ: ⁊ retineãt cibũ in stomacho, ⁊ in ĩtestinis parũ, ꝓpter virtutẽ reten tiuã: ⁊ faciũt ip̃z penetrare in venis, ⁊ ad ptes epat' ⁊ faciũt illud diuretica eq̃lia, ⁊ ꝓprie qñ bibunt̃ in cibo, ⁊ post ip̃m spatio ꝑuo. Et est nec̃iũ vt coagule/ tur in mẽbro: ⁊ faciũt illud infrigidantia, ⁊ stupefa/ ciẽtia, sicut hiusgamũ al. ⁊ ei silia. Et de hñtib⁹ pro/

a † A. immo

b A. alchasme

c A. Alia litera pinguefactionẽ

d A. letet' ⁊ gaudeat

e † A. aqua

f A. spissitudinis

g A. algiudabat

h A. lebub cum zuccaro

i A. Alia litera temporis inter/missione

k A. cõgruum al dog fcm̃ ex raib non

l A. sand pingue

priet[a]tē,⁊ q̄ sunt nobilioꝝ v̄tutū ad tpatos est illud qđ.℞.amigdalas,⁊ fisticos excorticatos,⁊ grana viridia,⁊ sisamū,⁊ grana pini maioris, ꝯficiant̄ cū melle,⁊ fiāt inde pillule silr̄es nucibus,⁊ sumant̄ de eis omni die qnq̧ nuces vsq̧ ad decē:⁊ bibat super eas vinū:hoc enim ipinguat,⁊ bonū facit colorē,⁊ ꝯfortat sup volūtate coeūdi. Medicamē bonū qđ ipinguat,⁊ colorē efficit bonū. ℞.[a] ⌈mutuc⌋ farine silr̄e ⁊.ʒ.v.sarcocolle,⁊ iuoluant̄ cū butyro vaccino cocto iuolutiōe forti,⁊ fiāt ex eis trocisci:⁊ comedātur mane,⁊ vespe. Aut assumant̄ amigdale,⁊ auellane excorticate,⁊ ḡna viridia,⁊ sisamū,⁊ papauer cū eq̄litate kesile media ps,penidioꝝ q̄ztū est totū: sumat̄ i puluere oi mane,⁊ apud sōnū vsq̧ ad.ʒ.xx. Et alkindi medicamē qđ.℞.q̄rtā keleiati de kerua excorticato,cᵘ tritura fiat optima,⁊ fundant̄ super ipm lib.ij.lactis dulcis,⁊ ꝯficiat̄ bñ cū farina tritici,quātū ipm tollerat:⁊ fiāt trocisci ex eo, quorum ois sit.ʒ.i.s.⁊ fiant vt panis,⁊ siccentur: ⁊ sumātur de eo omni die duo trocisci cōtriti.

¶ Regimē bonū ad extenuationē factam cā[b] ⌈crete,⌋ ⁊ oppilationis partium epatis,⁊ siphac. Cap.III.

Sumantur passule bone,⁊ fūdant̄ sup eas q̄tuor pōdera ipsaꝝ de aq̄,⁊ decoq̄nt̄ vsq̧ ad medietatē,⁊ pijciant̄ sup oē kafitiū passulaꝝ pōdus.ij.lib.scorie ferri,⁊ pugillus.i.ameos,⁊ pugillus.i.çuccari,⁊ pugillus.i.origani,⁊ qñ feruet dimittat̄ duobᵘ diebᵘ aut tribᵘ,deinde colet̄:⁊ bibat de eo in ieiunio quātitatē lib.i.⁊ post tres horas comedat panē cū kemich capparꝫ,⁊ porrorū:⁊ bibat sup ipm vinū forte q̄ztitate lib.i. deide qñ ꝑtereūt.vij.hore,comedat carnē piguez,⁊ bibat vinū duꝝ vsq̧ ad.iij.lib.hoc.n.efficit i cōplonibus fortibᵘ opationē mirabilē,⁊ colorē facit bonum. Aut sumātur dragagāti,⁊ seis papa.⁊ nucis hēdē,⁊ amborū been,⁊ capparis ⁊[c] ⌈çedoarie⌋ ⁊ almugath oium añ.ʒ.iij.s.terant̄,⁊ frigant̄ i butyro,⁊ pijciātur sup pōdus duaꝝ minaꝝ sauich tritici,⁊ sumat̄ oi die de toto vsq̧ ad.ʒ.xxx.⁊ decoq̄tur de eo sorbitio cū lacte,⁊ butyro cocto,⁊ çuccaro,⁊ sorbeat,⁊ balneet̄ post ipm balneatiōe leui. Aut sumant̄ almugath.ʒ.l.hellebori.ʒ.xx.dragagā.ʒ.xl.[d] ⌈çedoarie⌋.ʒ.xxx.cribellent̄:⁊ sumat̄ q̄ztū est tertia totius de pane silr̄e,⁊ quātū est tertia eiᵘ de amigdalis excorticatꝫ,⁊ quātū est tertia eius de çuccaro sulimeni,⁊ sumat̄ de eo oi die pōdus.ʒ.xx. in lacte ouino,⁊ exp̄ssione vue:de vnoquoq̧ quoꝝ sit lib.i. ⁊ fiat sorbitio:⁊ sorbeat ipsaꝫ. Et vtat̄ de medicinis ipiguatis tpatis ex medullis:⁊ nux hendē,⁊ alkesile ꝓprie cū sauich qm̄ ipm[e] † ⌈ ⌋ cū hoc frāgit[f] ⌈iflationē⌋ sauich,⁊ ḡna ipiguādi,veruꝫ ipsa tardantur in stō:⁊ almugath,⁊ çedoaria,⁊ duo beē:⁊ oia q̄ mouēt spma ex eis q̄ sunt sicut bulbus,⁊ herbᵘ,⁊ faseoli. Et ex eis q̄ currūt cursu proprietatū est vt sumat̄ v̄mis apis,⁊ exiccet̄,⁊ terat̄,⁊ misceat̄ de eo aliqd cū sauich,⁊ det̄ de eo in potu aliqd. De regimine bono ad calefactos est, vt sumatur dog lactis dulcis cuiᵘ nō vehemēs sit coagulatio,neq̧ acetositas,imo accepta est,⁊ ablata eius vnctuositas,vt sit magis penetratiuū,⁊ leuiᵘ:⁊ det̄ de eo in potu extenuato quātitas medie lib.⁊ moretur sup ipm tribᵘ horis,donec digerat ipm:deide sumat de eo in potu tātūdē vice altera,⁊ abstineat a cibo vsq̧ ad noctē:⁊ sit cibᵘ eius pullus ipinguatus: ⁊ si tollerat vt bibat vinū subtile,faciat:⁊ si balneetur añ cenā sup illud,qum iā biberit cadum vini tenuis[g] ⌈puri⌋ deinde egrediat̄,⁊ cenet,erit melius.

Et sumat̄ cicer,⁊ infundat̄ i lacte vaccino die ⁊ nocte:⁊ si renouet̄ sup ipsuꝫ lac,⁊ nutriat̄ in eo plus illo lꝫ. Et sumat̄ riçi abluti albi,⁊ seminis papaueris triti,⁊ tritici,⁊ ordei tritoꝝ oium añ.pōdus.ʒ.xxx. ⁊ panis de simila exiccati,⁊ çuccari al.amborū añ. pondus.ʒ.xxx.amigdalaꝝ excorticataꝝ.ʒ.i.aggregentur oia ⁊ decoq̄tur de eo oi die pōdus.ʒ.xxx.cū lacte dulci,aut oleo,⁊ butyro cocto:⁊ bibat ipm:⁊ balneet̄ in tina post ipꝫ q̄ztiᵗᵉ qua[h] ⌈resoluat̄⌋ Aut sumat̄ lib.i.lactis dulcis,⁊ lib.i.aque ferueat cū facilitate,donec ꝯsumat̄ aqua,⁊ pijciat̄ sup ipm.ʒ.i. penidioꝝ,⁊.ʒ.i.butyri vaccini cocti,⁊ oleū sisaminum,⁊ ferueat bullitione vna,⁊ sorbeat̄. Aut sumātur farine ciceris,⁊ fabarū,⁊ ordei,⁊ riçi ptes equales,lētiū excorticatarū ⁊ papaueris albi,⁊ mes excorticati omnium añ.pars.s.tritici triti sisami excorticati amboꝝ añ.ps.s.çuccari partes.ij.fiat sorbitio cū lacte ouino,⁊ sorbeat in mane. Aut sumat̄ iusqamū albi,⁊ decoquat̄ in aq̄ decoctione bona,⁊ colet̄ ab eo aqua fortiter deide exiccet̄ in vmbra ⁊ ponat̄ i medio masse,⁊ fiat panis,⁊ coquatur i furno sup lateręz:qūq̧ massa rubet,ac si esset[i] ⌈tosta⌋ extrahat̄,⁊ teratur,⁊ pijciātur.ij.aur̄.i lib.i.pultꝫ facte ex sisamo,⁊ papauere,⁊ sumant̄ de eo mane ⁊ vespere tres plāte manus. Medicamē mirabile.fumatur iusqamū al.⁊ abluat̄ cū aqua[k] † ⌈ ⌋ postq̄ꝫ infusum est in ea die,⁊ nocte,⁊ exiccet̄.⁊ inuoluatur butyro cocto inuolutione facili ⁊ bulliat quātū meret̄,⁊ proijciat̄ sup ipm quadruplū sui de amigdalis excorticatis,⁊ quātū ipm est,de nucibᵘ, ⁊ quātū ipm est de çuccaro:⁊ sumat de eo[l] ⌈ad māsionē⌋ pōdus.ʒ.v.⁊ isti qdē impinguant̄ cū kekengi,⁊ solatro,⁊ lactuca,⁊[m] ⌈moris⌋ ⁊ carne alcubegi. Et qui ad vltimū ꝑuenerūt in extenuatione,indigent ad curationē sui humectatiuis q̄ diximus i capitulo ethice,⁊ in cap.siccitatis stōi,q̄re redi ad ea. Et isti iterū opꝫ vt liniāt̄ cū pice,oibus quatuor diebus aut tribus ꝭm modū notum. Et de illo regimine est ad ifrigidatos.℞.hellebori al.[n] † ⌈ ⌋ seis papaueris al.oiuꝫ añ.pōdus.ʒ.ij. baurach.⁊ granoꝝ pini amboꝝ añ.ʒ.iij.granoꝝ ipinguādi pōdus.ʒ.iiij.hermodactiloꝝ,seis hiusqami,piretri,galāge,been albi oium añ. pondus.ʒ.i. kesile pōdus.ʒ.v.tritici albi[o] ⌈mutuc⌋.i.infundat̄ triticū in lacte donec turgescat deinde exiccetur in vmbra,⁊ torrefiat,⁊ sumat̄ de eo in puluere oi mane,⁊ sero pōdus.ʒ.x.⁊ sup ipm bibat̄ lac. Aliud notum.hellebori albi farine ciceris,⁊ ameos oiuꝫ añ. ps.i.kesile ptes.ij.cymini karmeni,⁊ pipis amboꝝ añ.pars.s.terātur,⁊ ꝯficiātur,⁊ coquātur in furno vt panis,⁊ exiccet̄,⁊ cōmisceat̄ cū tanto pane de simila exiccato quātū ipsum est:⁊ fiat de eo omni die sorbitio cū lacte,⁊ sumat̄:aut ponatur in iure pulli pinguis,⁊ sorbeat̄ ante cibū. Vinū ad eos.℞.kesile pōdus.ʒ.v.⁊ dimittat̄ sup.ij.lib.vini boni,cui nō sit acetositas oino,⁊ bibat de eo tres cados mane,⁊ vespere.[p] ⌈⁊ ad mansionē⌋.s.in omni dispōne cadum.i. Et cōfert vt ꝯñter adhibeat̄ sauich. Et napi barbarici i sauich sunt vehemētis iuuamēti ad eos, calefaciēdo,⁊ humectādo eos:verū ipsi sunt vehemētis calitatis. Et de illo est ad hñtes siccitatē,qui curētur curationibus eoꝝ cū humectātibus notis,⁊ regimine ethicoꝝ:deide regat̄ ille,siccitatē cuius attrahit caliditas,regimine calefactoꝝ. Et ille siccitati cuius associat̄ frigus cū regimine hñtiū ethicā senecte. Clisteria v̄o sunt,oē clistere ipiguās renes, sicut lac ouinū,⁊ ꝓprie qñ soluit̄ in eo de albeçard aliquid:⁊ de eis sunt composita que iam dicta sunt

a A mechuch
b A. Alia litera luti
c A. zurumbet ⁊ charabe
Nota q̄ vbi in hoc caplō hr̄ zedoaria in arabico hr̄ zurūbet
d A.zurumbet
e † A.est mirabile et
f A.ventositatez
g A. Alia litera clari
h A.tolleratur
i A.besser
k † A.tepida
l A.apud somnū
m A. Alia litera medullis
n † A. duorum tuderi
o A.muchuch
p A. apud sonus

in cap̄ desiderij coeūdi, ⁊ dicā de eis vnū. sumatur caput ouis pinguis, ⁊ mundificet, deinde teratur valde, ⁊ aggregent illi .v. lib. [a] ⌈illiati⌋ ⁊ .ij. lib. lactis. Et sumat tritici, ⁊ rici, ⁊ ciceris tritoꝝ oium añ. q̈rtā lib. j. postq̄ fuerit iā aggregatū totū illud, ⁊ dissolutū in aq̄, ⁊ collatū: ⁊ fundat ip̄m, ⁊ aq̄ eius iterū sup comestionē aliā, ⁊ reducat totū ad decoquēdū in furno, donec discoctū sit caput iteꝝ, ⁊ colet totū: ⁊ sumātur de iure. ℨ. iij. ⁊ de pingui. ℨ. ij. ⁊ de [b] ⌈farina⌋ amigdalarū, ⁊ nucū ambarū añ. ℨ. i. fiat clistere cum eo, ⁊ dormiat sup ipsum.

a A. Alia litera allic

b A. oleo

¶ De impinguando mēbrū aliq̄d sicut manū, aut pedē, ⁊ labiū, ⁊ nasum, aut preputiū, aut virgā. Cap. IIII.

Possibile in hoc est illud q̄d appropriat illi mēbro: ⁊ nō est illud ex pte ei⁹ q̄d comedit, ⁊ bibitur: qm̄ illud cōe est corpi: immo ex pte attractionis cibi ad ip̄m, ⁊ retentionis ei⁹ sup ip̄m: ⁊ cōuersionis eius ad nām ipsi⁹. Et illd̄ queādmodū sciuisti sit p fricationē rubificātē, cum aspitate: ⁊ cū medicinis rubificātib⁹: deīde cū fricatione q̄ est fortior: ⁊ cū effusione aq̄ cal'e, deīde liniatur pix. Et qdā ponūt sanguisugas cāpestres, ⁊ sūt vermes rubei in v̄tute picis. Et tu qdē iā sciuisti in p̄mis cap. q̄l'r admiſtret pix: ⁊ admiſtrat ſ̄z modū, quē neciū facit mā veniēs ad ip̄m, strigēdo viā ab eo ad aliud: ⁊ appropriat ei aliq̄ ex opationib⁹ ferri, sicut labio, ⁊ naso, ⁊ auri. Et dcm̄ est i cap̄ alio ab isto. Dixerūt: qū labiū, ⁊ nasus sunt diminuta, opꝫ tūc vt apiatur mēbrū. ⁊ discoopiat cutis ab vtroq̄ latere, ⁊ icidat caro, q̄ est in medio: q̄ indurata ē ex ea, q̈re plōgabit, ⁊ aufertur ab eo [c] ⌈calositas.⌋

c A. contractio

¶ De [d] ⌈macie⌋ superflue pinguedinis. Cap. V.

d A. nocumēto

Pinguedo superflua est cōpes corporis a motu, ⁊ deābulatiōe, ⁊ [e] ⌈ꝯuersione⌋ coarctās venas coarctatione ꝯstrigente eas q̈re oppilat spūi vias suas q̈zobrē extiguit multotiēs: ⁊ sil'r non puenit ad eos spiraculū aeris, q̈re corrūpitur pp illud cōpl'o spūs eoꝝ: ⁊ sunt in timore q̄d expellat sāguis eoꝝ iteꝝ ad locū ꝯstrictū: q̈re fortasse findet vena subito scissiōe pnitiosa: Et i hꝰ qdē dispōne, q̄ est añ eā, accñt eis ꝯstrictio anhelitus, ⁊ pulsus cordis: q̈re succurrat tūc dispōni eorum cū phl'ia. Et isti qdē penitus expositi sunt morti repētine. Et ad sūmū mors sup vltimatos in pinguedine festinat, ⁊ ꝓprie illos q ipinguant in p̄ma etate: ipsi. n. minutas hn̄t venas, ⁊ ꝯstrictas. Et sunt expositi appoplexie, ⁊ palysi, ⁊ pulsui cordis ⁊ diarie pp hūiditatē ipsoꝝ, ⁊ malitie anhelitus, ⁊ sincopi, ⁊ febrib⁹ malis: ⁊ nō tollerāt famē, neq̄ sitim cā ꝯstrictionis meatuū spūs, ⁊ vehemētie frigoris cōplexiōis, ⁊ paucitatꝭ sanguis, ⁊ multitudinis phl'atis. Et hō qdē nō puenit ad vltimū magnitudinis ipinguationis, nisi quꝫ est fride cōpl'onis: Et sil'r isti [f] ⌈sunt nō gn̄antes, neq̄ in seie suo ad cōmodū pueniētes,⌋ ⁊ sp̄ma ipsoꝝ est paucū: ⁊ sil'r q̄ de mulieribus sunt pigues nō ꝯcipiūt: ⁊ qū ꝯcipiūt, abortiuntur, ⁊ eaꝝ appetitus iterū est debilis. Et cū isti qdē oēs curant cū medicinis, nō fortasse penetrāt medicine i venas eoꝝ vsq̄ ad mēbra eoꝝ lesa. Et qñ ifirmant nō sentiūt nocumētū velociter, qm̄ sensus eoꝝ sunt debiles. Et phl'ia eoꝝ est difficilis. Et in eorū sol'one ventris est timor: fortasse. n. mouebit humores eoꝝ. ⁊ nō erit pol'e vt penetrēt in venas redeundo pp coarctationē eaꝝ: q̈re fortasse ducet ad perditionem illud. Si aūt faciūt aliq̄d, infirmat eos: qm̄ calor eoꝝ inatus est debilis: qm̄ eius locus est strictus. Et nos qdē iā diximꝰ, q̄ laudādus est tpatus: ⁊ ꝓprie in adolescētia. Et pinguia q̈uis laborēt, ⁊ debilitātur a motu, tñ ipsa p id q̄d associat eis de significatione humiditatis, sign̄ant longitudinē vite.

f A. nō sūt gn̄antes neq̄ ꝓducētes embrionem

¶ De extenuando. Cap. VI.

Regimen extenuādi est ꝯ̈riū regimini ipinguādi: ⁊ ē minoratio cibi: ⁊ post ipsum balneū: ⁊ exercitiū vehemēs, cū penetratiōe ei⁹: ⁊ ponere ip̄m de gn̄e q nō nutrit, ⁊ de gn̄e eius cui⁹ nutrimētū ē siccū, aut [g] ⌈acre⌋ aut salsū sic̄ sūt lētes ⁊ cauguamich, ⁊ [h] ⌈acetosa.⌋ Et fit panis eoꝝ panis de quo non est eiectus furfur, ⁊ panis de ordeo. Et multiplicēt spēs cal'as q̄ pro ꝯdimēto ponunt in cibarijs suis. Et de eis q̄ adiuuāt ad minorādū cibū eoꝝ p̄dictū cū eo q̄d narrat, est vt sit piguis valde, vt satiet velociter: qm̄ appetitus eoꝝ debilitant. Et sint cibi, ⁊ potus eoꝝ tales, vt adiuuēt ad resoluēdā mām, si aggregat de ea. Et adiuuat ad illd̄ vehemētia raritatꝭ corpis eoꝝ p exercitia laboriosa, ⁊ grossitudinē idumēti, ⁊ lecti, ⁊ pmutationē aq̄ fride ad cal'm, ⁊ aeris fridi ad cal'ꝫ: ⁊ ōtectio semp ad frig⁹, vt ꝯstrigant pori, ⁊ oppilent, ⁊ ꝯsolidet corpus pp horripil'onē, q̈re nō recipiat nutrimentū, ⁊ ꝓhibeat resol'onē eq̄lē, q̄ p̄cedit attractionē ei⁹, q̄d ē p⁹ ipaꝫ. Q̄d si fuerit ꝯstrictū, detegat calori, donec mltipliceт ei⁹ resol'o: q̈re resoluat supra illud q̄d attrahit ad mēbꝝ. Et eūones, ⁊ vomit⁹ nō eq̄lis: nā vomit⁹ qū ē eq̄lis añ cibū, ⁊ post ip̄m, ipiguat: veꝝ illd̄ q̄d ē pl'm extenuat. Et alteratio cōpl'onis ad ꝯ̈riū cōpl'onis faciētꝭ piguedinē, si ē frig⁹, tūc calefactio: ⁊ si est calitas eq̄lis, tūc iclinatio ei⁹ ad frig⁹, aut calorē superfluū. Et ſ̄z pl'ꝫ de reb⁹ magis iuuatiuis plib⁹, q̄ supfluūt i piguedine, ⁊ fit. v̄. g. illd̄ a frigore, ē administratio mediciaꝝ sb̄tiliātiū: ⁊ h̄ iteꝝ ad calorē ē iuuatiuū. Et oꝫ vt adhibeant eis exercitia laboriosa, ⁊ eūones. ipa. n. efficiūt i hūorib⁹ tres opōnes: q̈rū vnaq̄q̄ ē iuuatiua ad extenuādū: ⁊ de illis ē sb̄tiliatio hūoris i eo, ⁊ elōgatio ei⁹ a coagul'one: ⁊ exponere ipꝫ ad resol'onē: Et de illis ē q̄ ipsa ꝓuocāt. ⁊ mouēt hūores nō ad ptē venaꝝ: Et de illis est, q̄ ipsa faciūt sanguinē lucrari q̄litatē acutā, non malignā ad v̄tutē attractiuā. Et medicie admiſtrate i doloribus iūcturaꝝ sunt valde fortes i ꝓuocatiōe vrine, nō tēperate, q̄ qū pmiscent vadūt cū cibo ad venas, ⁊ nō pn̄t p̄ducere mās ad suctionē venaꝝ, neq̄ ad partē vrine. sinmēdo a pte venaꝝ, nisi in potu sumat quum iam scd̄a aduenit digō: tūc. n. pueniūt ad epar ⁊ illic icipit p̄ma opatio eaꝝ: imo fortes q̄ remanēt discernētes valde humores ad nō ptē venaꝝ, q̈re famē patiunt vene: ⁊ faciūt reliq̄s opationes: ⁊ iste medicine iterū prouocant menstrua, cū virtute, quāobrem adiuuāt ad extenuādū in mulieribus. Et iste qdē medicinē sunt sicut gētiana, ⁊ semen rute, ⁊ aristol'. rotū. ⁊ petroselinū, ⁊ poliū. Et sandarace qdem inest virtus extenuatiua valde, ꝯ̈ria v̄tuti karabe. Et lacca hꝫ in hoc virtutē propriā iterū. Et sil'r semen apij. Et dragantū forte est [i] ⌈ ⌋ sed est timorosum. Et amaracū simil'r. Compositum. ℞. aristol'. ro. pōdus. ʒ. j. cētauree minoris. ij. tertias. ʒ. j. gētiane rom. ⁊ polij, ⁊ petrosellini, ⁊ salis vipere. oium añ. ʒ. iij. ⁊ est dosis. j. Medicamē forte. sumat radix cucumeris asinini, ⁊ radix altee, ⁊ radix opoponacis, ⁊ sumatur i puluere decocto. ʒ. i. Et iterum sumātur seminis ameos, ⁊ semi. rute, ⁊ cymini equales partes, ⁊ sansuci, ⁊ baurach amborū añ. q̈rta partis vnius, ⁊ lacce pars. j. cuius dosis oi die sit auř. i. Et de medicinis subtiliātibus sunt acetū, ⁊

g A. acutum

h A. resoluentia

i † A. extenuatiuum

almuri, ⁊ ꝑprie in ieiunio: verũtñ ille q hꝫ debilitatem neruoꝝ, ⁊ q̃ hñt nocumẽtũ i mꝛice, deuitẽt acetũ. Et potare vinũ in ieiunio qñq; extenuat' iteꝝ per h, ꝙ resoluit, ⁊ ꝑ hoc ꝙ replet venas vapore, qñ fuerit illud qḋ potat' plm: q̄re vene nõ recipiũt iterius aliud sup ipm ex cibo. Et silr medicine leniẽtes naturã: ipse.n. ꝯuertũt cibũ a venis: ⁊ qñ administrantur multotiẽs fit virtus attractiua pigra, ⁊ ꝯsuescũt vene eũari ab eo qḋ vadit ad eas apud quẽlibꝫ motũ humoꝝ ad itestina. Et qñ appent medicine leniẽtes nãm, ⁊ subtiliãtes, diuretice, nõ ꝑuenit ad venas res magna. Et de medicis extenuãtib⁹ sũt tyriaca, ⁊ vsus ei⁹, ⁊ sal vipe, ⁊ diacurcuma, ⁊ dyaciminũ, ⁊ diapipeõ, ⁊ saggenea, ⁊ anacardinũ, ⁊ medicamẽ ḋ lacca, ⁊ athanasia, ⁊ hõrusia, ⁊ trifera mioꝛ, Epithimata v̇o eoꝝ opꝫ vt sint de gñe eoꝝ q̃ ifridãt, ⁊ stupefaciũt v̇tutẽ attractiuaꝫ, ⁊ sit i eis venenositas: sic̃ iusqamũ nigꝝ, ⁊ iusq. al. Aut ḋ gñe eoꝝ q̃ resoluũt resolˀone vehemẽti, sic̃ sunt olea, ⁊ inũctiones fortis resolˀonis. Et opꝫ vt sit eoꝝ balneatio i ieiunio: ⁊ sit aerea, sudare faciens, nõ aquosa, ⁊ humectãs. Et si fuerit aquosa resolutiua, sit assiduatio i ea, vt nõ accidat ex ea attractio supflua absq; resolˀone: deinde nõ festinet ad comedẽdũ sup ipsam, imo expectet, ⁊ dormiat post ipsam, aut moueat', ⁊ exerciteť: deide qescat, post comedat reꝫ debilẽ. Et silr opꝫ vt sit fricatio eius fricatio resolutiua, continua.

¶ De extenuatione mẽbri ꝑticularis sic̃ mãmille, ⁊ testiculi, ⁊ manus, ⁊ pedis, ⁊ silium illis. Cap. VII

REdi in h regimĩe iteꝝ ad dispõnes. ⁊ ꝯditiones, q̃s dixi i extenuatione absoluta, ⁊ iuueť cũ iuuãtibus q b⁹ appropriant'. Et iuuat ad illud, sicut facere ipsum qescere cũ frigore suo, ⁊ ligare vias cibi ad ipm, ⁊ stringere cũ ligamẽto, ⁊ assiduatio ei⁹ sup illas vias sub eo, ⁊ attractio cibi ad oppositũ eius. Et de epithiatib⁹ q̃ ꝑhibet testiculũ fieri magnũ, ⁊ mãmillã a magnificatiõe, ẽ vt sumat' chimolea, ⁊ cerusa plũbi, ⁊ misceant' cuꝫ exp̃ssione iusqami al. ⁊ oleo myrtio, ⁊ admistreť i vnguẽto: ⁊ assidueť epithiatio ei⁹ ex fricatione lapidis, in quo phlˀomatores sua acuũt ferramẽta, qñ vn⁹ fricat' super aliũ cũ aceto, aut cũ succo iusqami al. Et silr mltitudo epithimãdi cũ alumine oi die. Aut sumatur crete ꝑs. i. ⁊ gallaꝝ viridiũ, que vtreq; sint trite, ⁊ liniant' cũ melle i die: deide abluat' cũ aq̃ frida: fiat illud i mẽse. iij. vicib⁹. Et approꝑat' mãmille vt ligeť sup eã cyminũ, ꝯtritũ ꝯfectũ cũ aceto, ex quo emplˀetur mãmilla: ⁊ dimittat' sup eã pãnus ĩfusus aceto, trib⁹ dieb⁹ deide soluat', ⁊ ꝯñter adhibeat' cepa lilij al. ⁊ strigat' ⁊ nõ soluat' trib⁹ dieb⁹ alijs: fiat illḋ in mẽse trib⁹ vicib⁹. Loq̃mur nũc de egritudibus vnguium,

¶ De panaritio. Cap. VIII.

PAnaritiũ est ap̃a calˀz, exiturale, accñs in latere vnguis, ⁊ est difficile vehemẽtis doloris: ⁊ qñq; vlceratur, ⁊ ꝑducit ad corrosionẽ. Et qñq; currit ex vlceratiõe eius sanies subtilis, fetida: ⁊ est in hoc timoꝛ digiti.

¶ De cura. Cap. IX.

SI necessaria est phlˀia ⁊ ventris solˀo, fiat. Et ẽ neciũ sbtiliare cibũ, ⁊ ifridare ipꝫ. Et opꝫ vt currat i curatiõe cursu reliq̊rũ apatũ. s. i obseruatiõe dispõnis ꝑ̃ncipij, ⁊ augmẽti, ⁊ status ⁊ declinatiõis, sꝫ ꝙ sciuisti. Medicine ãt locales sunt, qm̃ i ꝑ̃n° opꝫ vt sbmergatur i aceto calˀo. Galˀ. nãq; narrauit, ꝙ ẽ vehemẽtꝭ iuuamẽti ad panaritiũ, ⁊ nõ ẽ dubiũ qn i ꝑ̃n. sit magis iuuatm̃, ⁊ ꝑprie cũ furfure, aut faria oꝛ. ⁊ emplˀeť cã foꝛatũ fcm̃ ex cãfora: ⁊ qñ ꝯficit' opiũ cũ mucilagie psilij ex̃cta cũ aceto ẽ iuuatiuũ valde. Et ẽplˀa cũ gallis ꝯtritꝭ pulueriçatꝭ fortasse refrenãt ipꝫ. Et silr sordes auris cũ litio qñq; ꝑhibꝫ ipm collectionẽ facẽ. ⁊ litiũ iteꝝ iuuatiuũ ẽ bonũ. Et silr [a] †⌈ ⌋ galle ꝯfecte cũ melle: illḋ. n. ẽ ex eis q̃ ꝑhibẽt ei⁹ cõfirmationẽ ⁊ sbmergat' sꝑ i aq̃ fra ⁊ sedat' doloꝛ ei⁹ cũ opio qm̃ ẽ mirabile ⁊ mucilago psilij, tũc ẽ iuuatiua. Aut sumant' galle, ⁊ corťices g̃natoꝝ acetosorũ, ⁊ [b] ⌈lapides calcis, ⁊ sic⁹ sicce⌋ cũ eq̃li mẽsa, ꝯficiat' cũ melle, aut cũ rob vue, aut cũ iuleb: ⁊ ligetur sup ipm. Et nõ approxiet oleo aliq̊, neq; hũitati, qñ timeť vlceratio. Et radix lilij, ⁊ olibanũ tritũ solũ, ⁊ cũ alijs. ⁊ g̃na myrti ḋcocta cũ rob vue fortasse refrenãt ipm. Medicamẽ sanãs panaritiũ. sumantur aloes, ⁊ balaustie, ⁊ olibanũ, ⁊ galle, ⁊ aggregẽtur cũ melle, ⁊ admistrent'. Et nõ opꝫ, vt steť sup ifridãtia: nã ipsa qñ trãsit hora ꝑ̃ ꝑ̃ncipij, ispissant cutẽ, ⁊ obsidẽt mãm, ⁊ vehemẽtioꝛ sit doloꝛ. Et nõ attẽdat' tũc illud qḋ sentit' de calitate, q̃uis sit sic̃ ignis, imo resoluat', ⁊ exicceť. Et fortasse ꝯfert sbmersio i oleo calefcõ, ⁊ tollerãtia sup ipaꝫ. Et i medio terat' olibanũ ⁊ ponat' sup ipm aut [c] ⌈flos ferri ⁊⌋ nigella iteꝝ trita, ⁊ mucillagines iteꝝ lenientes, ⁊ adipes, ⁊ silr trocisci andarõ, ⁊ musces, ⁊ sordes auris bona ẽ ei añ collectionẽ. Et quꝫ accit maturatio tũc pone sup ipm semẽ almaru, ⁊ psiliũ cũ lacte. Et qñ ẽ ꝑpe statũ, ⁊ collectionẽ, tũc ꝑforent' ꝑforatiõe sbtili, ⁊ ꝑua, vt egrediat' qḋ ẽ i ipso: ⁊ emplˀeť qñ egressuꝫ fuerit, cũ stipticis, sic̃ sunt lẽtes, ⁊ rose: ⁊ sicut sauich de nabach, ⁊ sauich maloꝝ, ⁊ sauich de çarur. Et p⁹ illḋ ex farina lupinoꝝ cũ melle. Et qñ vlcerat', tũc aloes ẽ de melioꝛib⁹ curatõib⁹ ei⁹. Et silr tus cũ arsenico. Et emplˀm de flore eris ꝑmistũ cũ ẽplˀo de cerusa, ⁊ sꝯcocolla, ⁊ coopiat' illḋ cũ pãno ibibito i vio. Et oꝫ tũc vt sepeť caro ab vngue ab oi ꝑte, ⁊ icidat' illud qḋ pũgit carnẽ ex vngue. Emplˀꝫ bonũ qḋ dixit paulus. ℞. dragãti vsti, turis ãboꝝ añ. ꝑtẽ. j. floris eris ꝑtẽ. ʒ. terat' cũ melle, ⁊ admistreť. Et iteꝝ ẽplˀm hꝰ. cõtices g̃natoꝝ acetosoꝝ, ⁊ galle, ⁊ scoria erꝭ, ⁊ flos ei⁹ misceat' cũ melle, ⁊ liniat', ⁊ ligeť. Et nõ tãgat locũ aq̃, neq; oleũ Emplˀm bonũ draganti vsti, ⁊ turis ãboꝝ añ. ꝑs. j. [d] †⌈ ⌋ aggregeť cũ melle, ⁊ ponat' sup ipꝫ. Et fortasse ẽ neciũ, qñ est timoꝛ corrosiõis, admistrare calcadicõ ex arsenico, ⁊ dragãto, ⁊ flore eris, ⁊ calce, qm̃ exiccat ipm ⁊ nõ ẽ meli⁹ eo. ⁊ qñ icipit currere ex panaritio vlcerato sanies, [e] †⌈ ⌋ tũc cauteriçeť, ⁊ icidat', vt nõ pãbulet malitia ei⁹ i digito toto. Et nos q̃ñ iã locuti fuim⁹ de panaritio vice alia.

¶ Aures muris, ⁊ scissura vnguiũ, ⁊ excoꝛiatio eaꝝ, ⁊ ipaꝝ scabies. C. X.

QUandoq; accñt h accñtia cã siccitatis cõplˀonis melice. Et illa fissura vnguiũ q̃ ẽ decliuis ad ꝑtes acutas pẽdẽtes cũ carne, ⁊ pũgẽtes, ⁊ q̃ ledũt, dr̃ auris muris. In curatiõe v̇o ei⁹ ẽ necia mũdificatio coꝛpis cũ eũone hũoꝛis melici, si fuerit ꝯñans. Et medicie locales sť, vt liniat' alasfras cũ sale masse, ⁊ fece vini: ⁊ ẽplˀetur cũ cepa muris assata, ⁊ ꝑpe cũ olˀo sisamio: aut sem̃ lini, aut nasturtiũ: ⁊ ẽplˀꝫ fcm̃ ligeť sup ipꝫ cũ melle. Et nasturtiũ, ⁊ sal trita ꝯferũt ad illḋ, ⁊ eradicãt frustra. Aut liniat' [f] †⌈ ⌋ cũ alasfras, ⁊ sale, ⁊ fece vini: ⁊ hoc cõfert scabiei. ⁊ excoꝛiationi. Et similiter mastix dissolutum cũ sale trito.

[a] † A sumach ⁊ abrasio eboris ⁊ acatia adminiſtrata cuꝫ ea cũ syrupo acetoso emplastrata ⁊ similiter

[b] A. scoria vl' cortices eris ⁊ ficus sicce. Alia litera scoria vel cortices eris ⁊ amirberis

[c] A. aut erugo ferri aut

[d] † A. viridis eris pars media

[e] † A. Alia lra fetida

[f] † A. cum alasfras ⁊ aceto, aut

¶ Spasmus, ⁊ curuitas ⁊ leprositas que accidunt vngui. Cap.XI.

Iste passiones iterum accidunt vngui ſm plurimū ex melancholia, quare cōuertit eā, ⁊ spasmat eaz, ⁊ curuat ipsam, ⁊ facit eam leprosam. Et multotiēs qdē est causa eius aliqđ eradicantium accñs vngui: quz ergo vult oriri origine bona, nō custodit, ⁊ tāgitur multotiēs, ⁊ non egreditur: ⁊ si egreditur, egreditur ſm formā malā: ⁊ vadit in gñatione super illam summā: qꝛ illud qđ aduenit ei de nutrimēto, aduenit ei, ⁊ nō inuenit in ea penetrationez, ⁊ de eo resolutionē ſm duos modos naturales: quare cōponit in radice vnguis tali cōpositione, ꝙ fit ei difficilis extēsio totius radicis. Et multotiens qdez curatur curuata cū adipe. vij. diebus: deinde fricatur cum vitro: deinde iteratur donec equatur. Et multotiēs eradicatur vnguis ꝑ casum: qre fit fortis dolor, ⁊ facit incurrere febrē.

¶ CURA. Illa cuius causa est melācholia, indiget euacuatione eius, si fuerit corpori cōis, ⁊ fuerit oēs vngues iaz facte similiter. Et rectificatio cibi est de rebus magis ꝯuenientibus ad illud: ⁊ q bibit oleū sisaminum, ⁊ assiduat ipsum, equātur vngues eius. Et si fuerit melancholia propria vni vngui, tūc opz vt curetur curationibus localibus. Et de curationibus qdem localibus ad illud, alie sunt, que leniunt vnguem, ⁊ preparant ipsaz ad excoriandū, ⁊ equādum: sicadministratio calcis, ⁊ arsenici super eam, quare fit talis vt radas cū cultello quā quantitatez volueris. Et similiter multitudo emplastratiōis cū fece alfochaba: qm̄ facit eam facilem ad equandū. Et similiter si tollerat manus, calefac eam cū cera, ⁊ equa eam. Et gūma cupressi est emplastrū bonuz ad liniendum eam, ⁊ semen lini iterum est bonū ad spasmuz. Et adeps ouis qñ ligatur super ipsaz diebus aliquot, ⁊ dimittitur, lenit eam: si aūt non sufficit, iteretur super ipsam multotiens vsqꝫquo leniatur, ⁊ preparetur ad equandum: ⁊ confert ad scabiem vnguium iterum.

¶ Ingenium in [a] ⌈incisione⌋ vnguis male in forma sua, ⁊ colore suo ⁊ reliquis maculis, vt nascatur loco eius vnguis bona. Cap. XII.

Sumatur gūma cupressi, ⁊ emplastretur cum ea vnguis maligna, dolorosa dieb⁹ aliquot, vt leniatur: deinde pungat radix eius cum acu, ⁊ currat de ea sanguis plurimus: deinde ligētur super eā allea contrita die ⁊ nocte: deinde renouētur super eam allea in die ⁊ nocte bis, qm̄ ipsa cadet. Et assiduatio emplastrādi eam iterū cum [b] ⌈oleo,⌋ qñqꝫ preparat eā ad casum cuz quolibet regimine, proprie qñ miscetur cū eo oppoponacum, ⁊ sulfur fractum, cōtritum cuz adipe. Et ꝺ medicinis fortibus ad eradicandū vnguē, est [c] ⌈serapinum, ⁊ iterū dabag glandis ⁊ gūma pigani⌋ ⁊ arsenicum, ⁊ cantarides aggregētur cuz aceto: ⁊ assiduetur emplastratio eius cū eis i omnibus. x. diebus. Et iterum vtrunqꝫ arsenicum, ⁊ sulfur citrinū, ⁊ glutinum albotin, fiat ex eis emplastrum cū aceto, ⁊ resoluatur omni hebdomada.

¶ De obseruatione eius, que oritur. Cap.XIII.

Oportet vt ingenietur, donec magnificetur, ⁊ tueatur a tactu cū manu, ⁊ aere, ⁊ alijs, ⁊ [d] ⌈crescat.⌋ Et magis conueniens quod scitur ad illud est vt fiat aliquid super digitum, sicut pileus de argento, ⁊ sit in eo cōnexio retis, ⁊ [e] ⌈ruptura⌋ vt nō prohibeatur aer oino: Qꝫ si oportuerit prohibere aerem propter calorē, aut frigus, aut aliud, cooperiatur cū re alia: ⁊ opz vt figura huius pilei sit figura qua fiat securitas ab obuiatione digiti a parte vnguis, qum ligatur sup̄ ipsuz, ⁊ obuiet ex parte añ. ⁊ [f] ⌈obliuiscatur⌋ super digitum spatio mensis vnuis, tunc eni nascetur vnguis melior, que est.

¶ De baras que fit super vngues. Cap.XIIII.

Sumatur nux cupressi, ⁊ terat, ⁊ misceat cū aceto, ⁊ farina, ⁊ proprie farina lupinoꝝ, ⁊ emplastretur cum eo: quoniā eradicat albaras. Et similiter semen lini, cum nasturtio. Et similiter fex adusta permista cum arsenico rubeo. Et gūma pini, ⁊ pix humida mirabiles sunt in hoc [g] † ⌈ ⌋ cum arsenico rubeo cum nuce cupressi. Et glutinum piscium est mirabile vltimum. Et radix acetose iterū linita cum aceto.

¶ De citrinitate que accidit vnguibus. Cap.XV.

Sumantur ex gallis, ⁊ alūine cum adipe anatis, aut cum felle vaccino, aut cum semine eruce contrito, bene cōfecto cū aceto.

¶ De attritione vnguium. Cap.XVI.

Emplastretur in primis cū folijs myrti, aut cum folijs granatorū lenibus, deinde adhibeantur lenientia. Et si accidit capitibus neruorum earum veniētium ad eas dilatatio, administra super ea adipes notos ⁊ cerataria leuia.

¶ Mortuis sanguis sub vngue ab attritione eueniēs. Cap.XVII.

Curetur cuz farina permista cū pice, ⁊ emplastretur cū ea: si autem non excusat, immo indiget operatione manus, tunc opz vt findatur vnguis cum facilitate scissura obliqua, cum instrumento acuto, ita vt egrediatur sanguis, qui est sub ea: ꝙ si accidit ex hoc vt eradicetur vnguis, fac vt currat sanguis, ⁊ inuiscetur vnguis ⁊ super illud quod est sub ea cum facilitate vt sit iuuamen eius, ⁊ non doleat: deinde ꝯsideret post dies aliquot: ⁊ si fuerit illic virus, ꝓmat vnguis [h] ⌈aut⌋ finde eam cum facilitate, ⁊ reducatur, ⁊ ligetur. Et non diuidas carnem, quoniam cōmouet dolorem magnum, maiorem q̄ȝ panaritium, imo tege eā cuz ipsa. Et embroca super vnguem aquam, ⁊ oleuz tepidum. Et pone super ipsam post, ⁊ in fine eius, emplastrum basilicon.

¶ Explicit liber quartus canonis Auicenne.

Deo gratias.

a A. Alia litera eradicatione

b A. passulis

c A. chibicbēgi ⁊ iteruz dabach quercinus ⁊ gumma rute syluestrio

d A. cooperiat

e A. perforatio seu apertura

f A. dimittatur

g † A. proprie

h A. et

❡Incipit liber quintus de medicina ⁊ est antidotarium.

Ostq̃ꝫ expediti sum⁹ i libris q̈tuor a relatiõe su/me sciẽtie speculati/ue, ⁊ opatiue artis medicine ꝯseruãtis sanitatẽ, ⁊ facientis acq̈sitionez sanitatꝭ, adest nobis tẽpus si/gillandi libꝝ canonis per librũ qntuz [a][variatũ] in medicinis cõpositꝭ, vt sit sicut antidotariũ libri. Et hunc qdẽ librũ diuisim⁹ in tractatũ sciẽtialẽ, in quo inuimus ad radices sciẽ compõnis, in duas sũmas. Sũma prima est de cõpositis eẽntialibus que est .xij. tractatus. Primus est de tyriacis, ⁊ de cõfectionibus magnis. Scõs de hieris. Tertius est de electuarijs nutritiuoꝝ solutiuis, ⁊ non solutiuis. Quartus de suffufet ⁊ alchamaia, ⁊ muret infantiũ. Quītus de lohcat ad spiritualia. Sextus de syrupis, ⁊ rob. Septim⁹ de ꝯditis, ⁊ aligibet. Octauus de trociscis. Nonus de decoctionib⁹, ⁊ pillulis. Decim⁹ de oleis. Undecimus de vnguẽtis, ⁊ emplis. Duodecim⁹ de iuuamẽto dictorũ appropriato vnicuiqꝫ mẽbro. Et sũma ꝭa est de medicinis cõpositis expertis in vnaq̈qꝫ egritudine, q̃ est octo tractatus. Tractat⁹ ꝑmus est de medicinis cõpositis ꝯferẽtibus egritu/dinibus capitis, ⁊ eis q̃ sunt in ipso. Scõs de me/dicinis oculi. Tertius est de medicinis doloris auris, ⁊ apatis eius, ⁊ puris ipsius, ⁊ grauitate eius. Quartus de medicinis dẽtium, ⁊ doloꝝ ipsorum. Quintus de medicinis oris, ⁊ gutturis, ⁊ ventris supioris. Sextus de medicinis ventris inferioris. Septimus de medicis doloris iũcturaꝝ, ⁊ sciati/ce. Octauus de medicinis alopitie. Qũ ergo attu/lerimus hos tres modos, sigillabimus librum.

[a] A. editum vel compilatum

❡Tractatus scientialis in quo inuimus ad radices scientie compositionis.

❡De necessitate compositarum medicinarum.

Uandoqꝫ nõ iueniemus in oĩ egritudi/ne, ꝓprie cõposita, medicinã oppositã ei de singularibus: ⁊ si iuenire/mus nõ eligeremus sup eã. Immo fortasse nõ iueniemus de cõpositis, quã opponanus cõposite. Aut iueniemus eã: verũtñ indigem⁹ v̄tute addẽte i vno simpliciũ ei⁹, q̈re est nobis nec̃iũ vt adiũgam⁹ ei simplicẽ, ꝯfortãtẽ v̄tutẽ ei⁹: sic est camomilla: in ea.n.ẽ virtus resolˀonis plus ⁊ v̄tus stipticitatis min⁹, q̈re cõfortamus virtutẽ stipticitatꝭ cũ medicina simplici stiptica, adiũgẽtes eã ipsi. Et qñqꝫ iuenim⁹ medicinaz singularẽ calefaciẽtẽ, veꝝ nobis est nec̃iuz calefacere min⁹, q̃ꝫ ipsa: q̈re est nobis nec̃iũ vt adiũgam⁹ ei ĩfrigidãtia: aut plus ipsa, q̈ꝫobrẽ est nec̃iũ nobis vt adiũgam⁹ ei calefaciẽtẽ aliã. Et qñqꝫ ĩdigem⁹ medicina calefaciẽte q̈tuor ꝑtib⁹, ⁊ nõ iueniem⁹ nisi q̃ calefaciat trib⁹ ꝑtib⁹, ⁊ aliã calefaciẽtẽ qnqꝫ ꝑtib⁹, q̈re aggregam⁹ ĩter eas, ꝯsidẽdo ꝙ ꝑueniat ex toto calefaciẽs q̈tuor ꝑtib⁹. Et qñqꝫ est medicina quaz addim⁹ iuuatiua ĩ eo qꝺ volum⁹, sꝫ est nociua in re alia, q̈re est nec̃iuz vt ꝑmisceam⁹ cũ ea qꝺ frãgit ꝑtẽ nocumẽti ei⁹. Et qñqꝫ est abhoiabilis, horribilis qũ gustatˀ, quã abhorret stõs, ⁊ expellit, q̈re adiũgimus ei qꝺ eã bonã faciat. Et qñqꝫ est intẽtio in ea vt agat in mẽbro lõginquo, q̈ꝫobrẽ timemus ꝙ frãgat eius v̄tutẽ digõ prima, ⁊ digõ scõa, q̈re associa/mus eã cũ ꝯseruãte, nõ patiẽte ꝯuertere ab ea audaciam duarũ digõnũ, ita vt ꝑueniat ad mẽbꝝ de quo intẽditˀ sanatio: sicut ponim⁹ opiũ in medicis tyria/ce. Et qñqꝫ est intẽtio in ea penetratio, sic̃ ꝓijcimus crocũ in trociscis cãfore, vt faciat eos penetrare ad cor: veꝝ qũ ipsi ꝑuenerĩt ad cor, ĩsurgit v̄tus discre/tiua, ⁊ denudat ab eis crocũ, ⁊ destruit ipm, ⁊ ope/ranˀ ĩfrigidatiua extiguẽtia in corde, sic̃ facit virtus discretiua sepando v̄tutes resolˀonis, ⁊ stipticitatꝭ, siue medicina sit nãlis, siue facta: q̈re ꝓcedit resolutiua ad ipm mẽbrũ lesum [b][quare] resoluit mãm: ⁊ [c][refrenatiua] ad vias materiei ad ipm [d][q̈re] ꝓhibet mãm. Et qñqꝫ volum⁹ medicinaz q̃ moretˀ in trãsitu suo paꝝ, donec opetˀ illic actionẽ nobilẽ, pl̃i/mam: deĩde sit medicina illa velocis penetrationis: q̈ꝫobrẽ ꝑmiscemus eã cũ re tardante, sicut sunt pl̃es medicinaꝝ apitiuaꝝ: ipse.n. sunt velocis penetrationis ab epate: ⁊ fortasse est nec̃ia mora eaꝝ in epate, quare ꝑmiscemus cũ eis medicinas attractiuas ad ꝯ̈rium epatis: sicut semen raphani attrahens ad os stõi: q̈ꝫobrem [e][hesitat] medicina [f][in quantitate qua] ꝑueniat eius iuuamẽtũ ad epar, deinde pene/trat. Et qñqꝫ est medicina quã iuenimus cõis duabus vijs: ⁊ intẽtio nostra est in via vna: q̈ꝫobrẽ asso/ciamus cũ ea qꝺ deferat eã ad illã, sicut qũ ponim⁹ cantarides in medicinis apitiuis, vt ꝯuertant eas a parte venaꝝ, ad partẽ renũ, ⁊ vesice. Et scias ꝙ plurimis medicinaꝝ insunt opo, ⁊ [g][statio.] Et qñqꝫ intẽditˀ cũ ea opatio lõginquor statione eius, q̈re indiget faciente viã. Et qñqꝫ intẽditˀ cũ ea opatio ꝓpinquior statiõe eius, q̈re ĩdiget figẽte, vel tardãte. Et scias ꝙ medicina expta melior est nõ expta. Et parum medicinaꝝ melius ẽ plimo eaꝝ ĩ itẽtione vna. Cã aũt in hoc ꝙ parũ medicinaꝝ est melius plimo earũ, iã exposita est in ꝑncipio libri secũdi. At v̄o cã in hoc, ꝙ expta melior est nõ expta, est ꝙ oĩs medicina cõposita hꝫ iudiciũ ex simplicib⁹ suis, ⁊ iudiciũ ex tota forma sua: Et nõ expta nõ iudicatˀ nisi ex [h][enũtiatione suoꝝ] simpliciũ tm̃: ⁊ non scimus il/lud, qꝺ facit ei necessariuz cõplexio ei⁹ facta ab eis, an est addẽs in intẽtione earũ, an nõ addens, an est cõtra agẽs in sua forma. Et expte qdẽ iaz verificate sunt vtreqꝫ res. Et fortasse est vtilitas ĩ forma cõplˀonali maior, q̃ꝫ illa q̃ accidit ex simplicibus eius.

[b] A. et
[c] A. repercussiua stiptica
[d] A. et
[e] A. quiescit vel tardat
[f] A. donec
[g] A. Alia litera iuuamentum
[h] A. consideratione

❡De qualitate compositionis.

Scias ꝙ qñ accñt tibi q̈tuor neces/sitates, ⁊ non inuenis ad eas medicinã in nã, nisi artificialem: sicut si indiges eũone cum scamonea, ⁊ pulpa collogntide, ⁊ aloe, ⁊ turbit: ⁊ vis ag/gregare ista vt sit tibi medicina aggregata, tũc considera si necessitas earũ, ⁊ opationis ipsaruz fuerit equalis, qũ ipse sint quatuor medicine: tunc accipe de vnaquaqꝫ eaꝝ quartaz potionis, ⁊ cõpone. Et si nõ fuerit necessitas earũ equalis, imo quarũdã ea/rum magis, ⁊ quarũdam ipsarũ minus, tunc existima existimatione artificiali, ⁊ mẽsura sũmã necessi/tatis, ⁊ pone ꝓportionẽ necessitatis ad necessitatẽ, canonẽ: ⁊ adde super illã potionẽ aggregatã quãtitatẽ cuiusdã, ⁊ minue quãtitatẽ cuiusdã ꝭm proportionẽ necessitatis: ⁊ cõpone. Et scias ꝙ medicie cõposite ꝯferẽti, vt tyriaca, ĩsunt ꝭꝫ simplicia eius ve/

ſtigia, ⁊ virtutes: ⁊ fm formā ipſius, que nō fermē/tatur in ſpatio, niſi vt faciat accidere cōplexio ei⁹ veſtigia, ⁊ virtutes: ⁊ fortaſſe ſunt meliora, q̄ȝ ſimplicium. Nō ergo reſpicias ad illud qđ dicunt medici, ꝙ ꝯfert tyriaca ad hoc ꝑpter ſpicā, ⁊ cōfert ad hoc ꝑpter myrrhā: imo ꝯfert ita: verū illud cui intendēduȝ eſt: eſt forma eius. Et iā aduenit ꝑ accn̄s [a] ⌈ſublimitas iuuatiua: ⁊ nō poſſumus inuere ad eā, ⁊ ad ꝓportionalitatē eius ad opones ipſi⁹ inuitiōe nobili, ⌋ Et ſcias ꝙ in cōpoſitis ſunt medicine, que ſunt quibus eſt innitendum, ⁊ radix qua qum priuātur deſtruitur baſis: ſicut caro vipere i tyriaca: ⁊ aloes in hiera pigra: ⁊ helleborus in hieralogodiō: ⁊ medicine cōuenientes ad hoc vt eijciātur, ⁊ ꝑmutētur, ⁊ vt addatur in eis, aut minuat̃: ⁊ medicine q̄ ſi addūtur, nocerēt: nā ſi ponerētur in tyriaca anacardi, corrūperēt medicinas: ⁊ ꝓprie carnē vipere. Et medicine que ſi adderētur, nō nocerent: ſicut ſi tu adderes in tyriaca nucē muſchatā, nō inuenires [b] ⌈cum impietate magna. ⌋ Et ſcias ꝙ [c] ⌈plīm cōpoſitionis perducit ad corruptionem: ⁊ plurimuȝ eius perducit ⌋ ad perfectionem, ⁊ operationē eius. Et ꝙ plurimum cōpoſitionis fit a ſingularibus, ⁊ cōpoſitis: ſicut tyriaca a ſingularibus ſuis, ⁊ a trociſcis trib⁹, nam vnicuiqȝ trociſco cauſa cōplexionis ineſt proprietas, que non reperitur in ſingularibus. Et quādoqȝ eſt medicina compoſita ex cōpoſitis. Sūma prima de compoſitis eſſentialibus.

a A. iuuamētuȝ eius ſublime vl' manifeſtū ⁊ non eſt poſ'e vt loquamur de ipſa ⁊ de proportionalitate eius ad ſuas operationes ſermone manifeſto.

b A. peccatū magnū ſeu errorez magnum.

c A. plīma ex cōpoſitis ſeu ꝙ q̄dā cōpoſita ꝑducuntur ad corruptionem ⁊ q̄daȝ ex cōpoſitis perducuntur

¶ Tractatus primus de tyriacis ⁊ ꝯfectionibus magnis [d] † ⌈ ⌋ tyriaca alfaroch.

d † A. De

Hec tyriaca eſt ſublimior medicinarum compoſitaꝝ, ⁊ melior earuȝ, propter multitudinē ſui iuuamenti: ⁊ proprie in venenis, q̄ ſunt ex puncturis: ſicut ſerpētū, ⁊ ſcorpionis, ⁊ canis rabioſi, ⁊ venenis ebibitis interficiētib⁹. Et ad egritudines phlegmaticas, ⁊ melicas ⁊ febres earū: ⁊ ad vētoſitates malignas, ⁊ paralyſim ⁊ apoplexiā, ⁊ epilepſiā, ⁊ torturam, ⁊ tremorē, ⁊ ad eū qui ſecū loqtur, ⁊ [e] ⌈maniam ⌋ ⁊ ad leprā proprie, ⁊ albaras: ⁊ ꝯfortat cor, ⁊ acuit ſenſus, ⁊ appetitus, ⁊ ꝯfortat ſtomachuȝ, ⁊ alleuiat anhelitum, ⁊ delet pulſum cordis, ⁊ retinet ſputū ſanguinis, ⁊ cōfert ad plures dolores renuȝ, ⁊ veſice ex quacūqȝ cā ſint, ⁊ frangit lapidē [f] ⌈proprie in veſica ⌋ ⁊ ꝯfert ad vlcera inteſtinorū: ⁊ durities intrinſecas in epate, ⁊ ſplene, ⁊ in alijs ab eis [g] ⌈vtriſqȝ ⌋ ⁊ ad [h] ⌈periodos āborū. ⌋ Et non efficit has opationes niſi ꝑpter ꝓprietateȝ forme eius, ſequentē cōplexionē ſimpliciū ipſius, ita vt confortet ſpiritū, ⁊ calorē inatū, quare iuuatur nā per illud ſuper [i] ⌈cōtrarietatē faciētia frigida, ⁊ calida ⌋ ⁊ vincit virtutes earū. Et melior deſcriptionū huius medicine eſt deſcriptio radicalis andromachi. Et iaȝ nixi ſunt plures medicorū, ſicut Gal'. ⁊ alij, vt adderent, ⁊ minuerent in ea, nō ꝑpter neceſſitatē faciētē neceſſarium illud eis, neqȝ ꝑpter aliqd forte vocās eos ad illud: ſed querētes vt rememorarentur, ⁊ vt remaneret ab eis in ipſa veſtigiū, ſicut remanſit andromacho. Et meū quidē conſilium eſt, vt nō remoueatur aliqd, qđ experimentū iuuatiuū inuenit: fortaſſe enim illa cōplexio cū illo pondere eſt [k] ⌈ſignificans ⌋ illud cuius iuuamētum inuenit experimētū: qđ qn̄ ipſa mouetur a ſuo pondere, nō conſequitur illā proprietatē. Qđ ſi aliqs eoruȝ dicat, ꝙ ſcit cām facientē illa pōdera facere illā proprietateȝ, tunc dicet mendaciū in eo: cui ꝯtradicetur ſuꝑ illud: ſicut ſi dicat aliquis ſciētiam pōderū elemētoruȝ in equis, ⁊ hoie, ⁊ alijs. Et tyriace qdē adſunt infantia, ⁊ pubertas, ⁊ adoleſcentia, ⁊ ſenectus, ⁊ mors. Et fit infans poſt ſex menſes: deinde incipit in pubertate, ⁊ augmēto vſqȝ ad tēpus, in quo ſtat per.x.annos in regionibus calidis, ⁊.xx.annos in regionibus frigidis: deinde ſtat aut.x.annis aut viginti deinde declinat aut poſt viginti annos [l] ⌈deinde ⌋ poſt. xl. annos: deinde expoliatur virtute tyriace, aut poſt xl.annos, aut poſt.lx. ⁊ fit vna cōfectionum declinata a gradu tyriace. Et opȝ vt detur i potu morſo de illa que eſt recens, ⁊ fortis: ⁊ reliquis qbus in potu datur de alia que eſt debilior. Et fortaſſe eſt neceſſe vt in potu det̃ morſo de recēti ex medio aureo vſqȝ ad aur̃.i. Et ex eis qbus diſtinguit̃ inter illā que eſt recēs, [m] ⌈⁊ fortis ⌋ ⁊ inter antiquaȝ, [n] † ⌈ ⌋ ⁊ debilem, [o] † ⌈ ⌋ ⁊ malā: de experimentis qdem eſt, vt in potu ſumat hō catharticum, ⁊ ꝯſideretur tunc ſi ſoluerit eū, ſumat in potu tyriacā, tunc ſi retinet euȝ, eſt recens bona: ⁊ ſi non, eſt mala. Et ex experimentis eſt illud qđ dixit Gal'. qm̄ opȝ vt capiatur gallus ſylueſtris, qm̄ ipſe eſt ſiccioris cōplexionis, q̄ȝ ille qui nutritur in domibus, ⁊ exiſtimo ipſum eſſe faſianū maſculū, ⁊ mittatur ſuꝑ ipſum aīal venenoſum, deinde det̃ ei in potu tyriaca: ſi ergo vixerit, tunc tyriaca eſt bona. Et iterū expitur in illo q in potu ſumit opiū, ⁊ [p] ⌈hiuſquiamū nigrū ⌋ ⁊ alia. In napello aūt iuuamentuȝ tyriace eſt paruū: ⁊ quantitas eius vt expellat mortem, eſt mora parua. Et forſitan medicamen de muſcho, ſicut exiſtimant qdam, eſt magis iuuatiuuȝ in eo, q̄ȝ oia. Quātitates aūt que in potu dātur de tyriaca in vnaquaqȝ egritudine, ſunt iſte. In tuſſi quidem antiqua, ⁊ dolore pectoris, ⁊ lateris dat̃ in potu lupinus vnus in aqua mellis, aut iuleb, ſi fuerit febris. In rigore autē periodico, ⁊ frigore, ⁊ vomitu in initio periodi, det̃ in potu lupinus vnus cum aqua, aut cum vino qđ non ſit minus tribus.ʒ. neqȝ plus quatuor.ʒ, ⁊.ſ. Et ſumat i potu ille q habet colicam, ⁊ inflationē in ſtō, ⁊ puncturā quātitatē lupini cū aqua mellis, aut iuleb ſicut ſcis. Et patiēs caſum appetitus ſil'r in aqua aut vino, ſicut ſcis, ⁊ de tyriaca lupinū in decoctione aſſari. Et detur in potu in hydropiſi ante cibū lupinus vnus de ea, deglutiendo, aut cū quantitate.ʒ,i.ſ.aceti cōmixti. Et ſumat in potu patiens ſputū ſanguinis, ſi fuerit tēpus eius in egritudine propinqum vſqȝ ad aur̃. vnuȝ in aceto cōmixto: Et ſi fuerit ſpatiū cum eo antiquuȝ, detur in potu vltimuȝ in decoctione [q] ⌈ſumifuton ⌋ mane, ⁊ ſero. Ille vō qui patitur abſciſionē vocis, ſumat in potu de ea fabam vnā in aqua mellis, aut rob vue: aut teneat eam ſub lingua. Et detur in potu ad vlcera inteſtinorū, ⁊ ſolutionē ventris cuȝ ſanguine in aqua ſumach. Et ad cōſtrictionem anhelitus cum oxymelle ſquillitico, quod ſit minus.ʒ.i. Et fiat gargariſmus ad epilepſiā in primis: deinde detur in potu de ea quātitas quarte aur̃. vnius vſqȝ ad medium aur̃. in aqua, aut oxymelle ſquillitico. Et ſimiliter in dolore capitis, ⁊ emigranea. Amplius ipſa frangit lapidem in veſica, ⁊ renibus, quȝ potatur in decoctione apij. Et prohibet colericam paſſionem. Et retinet naturā. Et illi, qui vtitur ea in hora ſanitatis, nō nocēt venena: ⁊ non impetunt in eo nocumēta: ⁊ fit ſecurus ab egritudinibus peſtilētie. Deſcriptio. ℞. trociſcoꝝ ſquille aur̃.xlviij. trociſcorum vipere aur̃.xxiiij. trociſcorum alindaraca ron, ⁊ piperis nigri, ⁊ opij omniū añ. tātūdem, ⁊ cinamomi in deſcriptione aur̃.xij. ⁊ in deſcriptione

e A. ſtoliditateȝ

f A. Alia litera

g —— A.

h A. fluxum humoruȝ ex ambobus cā debilitatis ipſorū. Alia litera prouocando vel diureticando ex eis

i A. expulſioneȝ cōtrariātiū frigidoruȝ ⁊ calidoꝝ

k A. exigens

l A. aut

m —— A.

n † A. ⁊ iter fortē

o † A. ⁊ inter bonam

p A. ſucharan

q A. Alia litera ſumefarton Alia litera ſufertpun

aur̃.xxiiij.rof.aur̃.xij.⁊ in deſcriptione aur̃.xxiiij.
⁊ ſeminis [a] [napi ſylueſtris rotundi] et ſcordei, ⁊
radicis lilij celeſtis, ⁊ agarici, ⁊ ſucci liqritie, ⁊ olei
balſami oium añ. quantum eſt hoc pondus, ⁊ myr
rhe, ⁊ croci, ⁊ çinçiberis, ⁊ reubarbari, ⁊ [b] [cētau/
ree,] ⁊ calamenti montani, ⁊ praſſij, ⁊ petroſeli/
ni, ⁊ ſticados, ⁊ coſti, ⁊ piperis albi, ⁊ macropi/
peris, ⁊ [c] [pulegij indi] ⁊ olibani, ⁊ floris ſquinan/
ti, ⁊ gũmi alboti, ⁊ caſſie lignee nigre, ⁊ ſpice, ⁊ po/
lij oium añ. aur̃.vi. ⁊ ſtoracis liqde, ⁊ ſe.apij, ⁊ [d] [ſi
ſeleos,] ⁊ ſeminis ſiſeleos, [e] † [ ] ⁊
ameos, ⁊ camedreos, ⁊ camepitheos, ⁊ ſucci hypo
quiſtidos, ⁊ ſpice celtice, ⁊ ſcehe mōtane, ⁊ folij, et
gētiane, ⁊ ſemi. feniculi, ⁊ terre ſigillate, ⁊ colcotar
aduſti, [f] † [ ] ⁊ amomi, ⁊ acori, ⁊ na/
ſturtij albi, ⁊ carpobalſami, ⁊ ipericon, et [g] [fu] et
gũmi, ⁊ cordumeni, ⁊ aniſi, ⁊ acatie omniũ añ. aur̃.
iiij. dauci, ⁊ bdelij ſubalbidi omniuz añ. aur̃.iiij. be
çard, ⁊ aſpalti, ⁊ oppoponacis, ⁊ cētauree minoris,
⁊ ariſtol'.ro. oium añ. aur̃.ij. ⁊ i alia dſcriptōe cētau
ree ariſtol'.rotũ. loco lōge, caſtorei vō in deſcriptio
ne quadã aur̃.ij. ⁊ in deſcriptione, aur̃.iiij. et ſilr eſt
ſermo in ſerapino: ⁊ mellis lib.x. ⁊ vini antiq odori
feri kiſt.ij. liquefiãt q̃ de eis liqſcunt, ⁊ infundãtur
q̃ infundunt̃, ⁊ terant̃ ſicca, ⁊ cribellētur, ⁊ ꝯfician
tur cũ melle: ⁊ ponat̃ in vaſe vitreo, aut plũbeo, aut
argēteo, ⁊ nō ipleat̃ vas: imo ſit in eo ſuperfluitas,
vt reſpiret medicina. Et oēs medicine ꝑter mel, ⁊ vi
num, ſunt.lxiiij. Deſcriptio alia. ℞. trociſcoꝝ ſql/
le aur̃. [h] [xxviiij.] trociſcorũ vipe. ⁊ trociſcoꝝ alin
daracaron, ⁊ piperis nigri, ⁊ opij boni omniũ añ.
aur̃.xxiiij. ⁊ allei ſylueſtris, ⁊ roſarum rubearũ ſic/
carum, ⁊ ſeminis [i] [napi] ſylueſtris, ⁊ ireos, ⁊ aga
rici, ⁊ ſucci liqritie, ⁊ olei balſami, ⁊ cinamomi om/
niuz añ. aur̃.xij. myrrhe, ⁊ praſſij, ⁊ croci, ⁊ macro
piperis, ⁊ çinçiberis, et oçimi mōtani, ⁊ petroſelini
⁊ pentaphylō ſylueſtris, ⁊ [k] [reuſini] ⁊ coſti ama/
ri albi, ⁊ ſticados, ⁊ piperis albi, ⁊ muſchi, ⁊ pulle
gij, ⁊ [l] [ſuperioris] ſquinanti, ⁊ glutinis alibat, et
olibani, et caſſie, ⁊ ſpice omnium ana aur̃.vi. ⁊ gen
tiane, et [m] [almealeſſis,] et eſt naſturtium album, ⁊
ſtoracis liquide, et ſiſeleos, et ſpice celtice ⁊ eſt ne/
reiden, ⁊ ſeminis ameos, et camedreos, et camepi/
theos, ⁊ hypoquiſtidos, et folij, et epithymi, et fu,
⁊ meu, et ſeminis apij, et ſeminis feniculi, ⁊ [n] [bo/
li lacune,] et colcotar aſſati, et amomi, ⁊ ipericon,
et acori, et carpobalſami, et acatie, et gũmi arabici,
et cordumeni omnium añ. [o] [aur̃.iiij. ⁊ açufera,] ⁊
galbani, et oppoponacis, et ſerapini, et bituminis
iudaici, ⁊ centauree, et ariſtologie rotunde, ⁊ caſto
rei omniũ ana pondus aur̃.ij. Et addite ſunt in hac
deſcriptione iſte medicine: ⁊ ſunt firmate in deſcri/
ptionibus aliarum linguarum: et ſunt oçimi fluuia
lis, et [p] [galbani] et dragagãti, et ciclaminis ⁊ ari
ſtologie longe et ſeminis hyuſquiami albi omniuz
ana aur̃.ij. Iſte ergo ſunt ſpecies.lxx. in cōmiſtione
excepto melle: et mel ſit duplum medicinaruz: qua/
rum ſit ſumma eius quod eſt in tyriaca mille, ⁊ qua
dringēti et triginta quatuor aurei: ⁊ teratur crocus
per ſe, ⁊ infundatur in vino, et teratur myrrha, et
opium, et olibanum per ſe, et infundatur illud in vi
no decocto nocte: et liquefiant glutinum, et galba/
num cum oleo balſami, et teratur colcotar ſolum:
deinde terantur relique medicine, et cribellenutr, ⁊
conficiantur ſumma earum cum melle diſpumato.
Et conteratur, cum ſit aggregatio in mortario con/
tritione bona, donec cōmiſceantur, deinde ponatur
in vaſe vitri, quod ſit ſicut vrinale, aut teſteo vitrea/

[a] A. rape
[b] A. pēthafilō
[c] A. meſchatra/meſia
[d] —— A.
[e] † A. ⁊ ſeminis altelaſſis
[f] † A. Alia litera non ſuperflue
[g] A. Alia litera mu
[h] A. Alia litera xlviij.
[i] A. rape
[k] A. reubarbari
[l] A. floris
[m] A. altalaſſis
[n] A. luti abayra ſeu luti abayra
[o] A. Alia litera 3.iiij. ⁊ dauci
[p] A. chte

to, et adminiſtretur poſt quatuor ãnos. Et ſit doſis
integra pondus. ʒ.i. cũ aqua tepida i ieiunio. De
ſcriptio alia. ℞. troci. ſquile aur̃.xlviij. ⁊ troci. tyri.
aur̃.xxiiij. piperis longi aur̃.xxiiij. troci. alinda/
racaron pondus aur̃.xxiiij. roſ. rubearum ſiccaꝝ
ablatis capitibus aur̃.xij. radicis lilij celeſtis aur̃.
xij. ⁊ radicis liqri. aur̃.xij. ſeminis [q] [napi] ſylue/
ſtris aur̃.xij. ⁊ ſcordeon aure.xij. xilobalſami [r] [au
re.x. opij, aur̃.xij. agarici aur̃.xij. piperis albi aure.
vi. reuſini ſe. apij ana aur̃.iiij. myrrhe pure aur̃.vi.
coſti amari aur̃.vi. croci. aur̃.vi. caſſie aure.vi.] ſpi
ce inde aur̃.vi. melanopiperis aur̃.xxiiij. ⁊ thucta/
minis ⁊ eſt pullegium aur̃.vi. ⁊ praſſij aur̃.vi. [s] † [
]
et ſticados aur̃.vi. et petroſelini ⁊ eſt ſemē apij mō/
tani [t] [aur̃.vi.] macedonici aur̃.vi. [u] † [
] et quinqꝫ folij [x] † [ ] aur̃.
vi. camepitheos aure.iiij. et amomi aure.iiij. [y] [⁊
meu] aur̃.iiij. ⁊ nereiden et eſt ſpica romana aure.
iiij. ⁊ ſilr camedrios aur̃.iiij. gētiane romane aur̃.
iiij. aniſi aur̃.iiij. gũmi aur̃.iiij. ſe. feniculi aur̃.iiij.
cordumeni aur̃.iiij. ſiſeleos aur̃.iiij. ameos aur̃.iiij.
ſerapini aur̃.iiij. caſtorei aure.ij. ariſtologie longe
aur̃.ij. centauree minoris aure.ij. beçard et eſt gal/
banum aure.ij. ⁊ fiat de ea quod diximus de contri
tione, cribellatione, ⁊ cōfectione cum melle.

¶ Ars trociſcorum de viperis.

Recipiantur vipere cuz eſt fi/
nis veris, et inci
pit eſtas: et ſi fuerit ver hyemale, dimit
tantur vſqꝫquo cōſequatur eſtas: Et
vipere quidem ſunt ſerpētes capita ha
bentes plana, que ſunt lata proprie apud propinq/
tatem colli minuti, ſubtilis valde, quoꝝ caude ſunt
curte [z] [ſtrepitum faciētes, et ſonitũ in inceſſu.] Et
iſtis quidem trociſcis non conueniunt oēs vipere.
imo flaue, et de flauis feminee: Et eorum ſignuz eſt
ꝙ maſculi in omni latere habēt vnum dentem: et fe
mine plures vno. Et opz vt alienētur cornute. et va
rie, aſpides decliues ad albedinem. Et non capian
tur ex [&] [piſcinis, et littoribus fluuiorum, et aqua/
rum, et marium: neqꝫ petroſe] qm̃ in eis ſunt quer/
cine, facientes ſitim, imo capiãtur in loco lōginquo
ab humoroſitate. Et non capiantur ille, que ſunt de
bilis motus, imo eligãtur ille que ſunt velocis mo/
tus habentes caput eleuatum. Et opz vt non morē/
tur, qum capiunt̃ ſi poſſibile eſt, et abijciãtur a par
te capitis eius quatuor digiti, et ſimil'r a parte cau/
de ipſius, et ani eius. Quod ſi cucurrerit ex ea ſan/
guis plurimus, et fuerit motus eius in illa diſpōne
plurimus ⁊ mors ipſius tarda tunc erit electa. Et ſi
fuerit parui motus, et pauci ſanguis, velocis mor/
tis. tunc erit mala. Et de ſignis eius iterum eſt, vt
ſit motus ei⁹ velox, et aſpectus ei⁹ aſpect⁹ audacie,
⁊ ꝓſũptiōis: et ſit egreſſio fecis ei⁹ [?] [ex poſtremo]
caude eius. Qunqꝫ mortua eſt, extrahãtur viſcera
eius, et proprie fel ipſius: et abluatur cum aqua, et
ſale ablutione exquiſitiſſime facta: deinde decoqua
tur in aqua, et ſale: et ſi cum ea fuerit anetuz, nō erit
malum in eo decoctione diſcoquente, cuz qua leuis
fiat collectio carnis eius ab oſſe ipſius. Mundifice
tur ergo caro eius ab oſſe: et proijciatur in morta/
rio, et teratur bene: et ꝓcipiatur illi, qui facit illud,
vt odoret oleum balſami, et inungat ipſuz ſuper di/
gitos: Qũ ergo contrita eſt, miſceatur cuz tortellis
ſm̃ deſcriptiones diuiſas: et non eligatur ſupra de/
ſcriptionem Andromachi: deinde fiant ex ea troci/

[q] A. rape
[r] A. Alia litera cinamomi opij agarici omniuz añ. aur̃.xij. olei d balſamo aur̃. x. rauēdſeni mir rhe croci caſſie lignee
[s] † A. ⁊ ſumitatũ ſquinanti ⁊ cala mēti montani ⁊ turis maſculi et polij omniũ añ. aur̃.vi.
[t] —— A.
[u] † A. maſticis ⁊ gũmi albotin et zinziberis
[x] † A. oium añ.
[y] A. Alia litera terre ſigillate aur̃.iiij. fu
[z] A. ſuflatione cũ ſonitu vel ſtre pitu faciētes
[&] A. locis aridis ⁊ littorib⁹ flumi nũ ⁊ mariũ neqꝫ ex locis nemoro ſis ſeu arboro ſis
[?] A. ꝓpe poſtre mum

sci minuti, subtiles: et exiccentur in vmbra, et repo/
nantur in repositorio. Et opꝫ vt nõ cadat super eos
radius solis omnino, neqꝫ ante exiccationem, neqꝫ
post ipsam: sol nãqꝫ destruit, et expoliat eos a virtu
te appropriata carnibus viperarum [a] ⌈interficiẽte
venena, que sunt ex morsione, et ebibita.⌋

a A. opposita venenis que sunt ex morsione ⁊ venenis ebibitis.

¶ Ars trociscorum squille.

Oportet vt eligat̃ de sqllis hu/
midis illa que est gra/
uis, ⁊ nõ est magna: ⁊ nõ linias ipsam
cũ luto, qm̃ illud facit eã raucidam, ⁊
corrũpit ipsam: imo line eã cũ fermen/
to, ⁊ assa eam in olla, donec coqtur: aut in furno iaꝫ
calefacto, ⁊ extracto cinere eius: aut ĩ patella de ter
ra sup q̃ꝫ coqtur panis eius. Quꝫ ergo extrahit̃ in/
de, tũc sumat̃ interius eius lene, ⁊ terat̃ optĩe, ⁊ mi
sceatur cum eo farina orobi recens [b] ⌈f̃m virtutem
squille⌋ ⁊ [c] ⌈exitus⌋ eius. Andromacus v̂o misce
bat cũ pte vna squille duas ptes farine: ⁊ alij equa/
li mẽsura. Qũ ergo permixta est sqlla cũ farina oro
bi, tunc fac ex ea trociscos subtiles: ⁊ inũge manus
tuas. qũ facis ex ea trociscos, oleo ro. ⁊ exicca eos:
⁊ serua eos sicut conseruas trociscos de viperis.
Medici autem nostri tẽporis accipiunt squille par
tes. ij. et farine herbi partem vnam.

b A. Alia litera

c A. Alia litera retentiã seu nouitatem

¶ Descriptio trociscorum alindaracon.

Recipe corticuꝫ radicis aldarsisa/
han auꝝ. vi. supioris sqnan
ti auꝝ. xij. calami aromatici, et costi, et
xilobalsami, ⁊ assari, ⁊ myrrhe, ⁊ amo
mi, ⁊ polij oĩuꝫ añ. auꝝ. xxiiij. masticis,
⁊ emeruckit ⁊ est alachoen alba, ⁊ fu oĩum añ. auꝝ.
vi. [d] ⌈poni vteor auꝝ. xx. reubarbari, silique, cina/
mi⌋ añ. auꝝ. x. spice inde auꝝ. xvi. folij tãtũdẽ, croci
auꝝ. xij. teratur totum. ⁊ cribellet̃ per se, ⁊ cõficiant̃
cum vino odorifero, antiquo declinãte ad dulcedi/
nem, ⁊ fiãt trocisci, ⁊ exiccent̃ in vmbra, ⁊ ꝯseruen/
tur sicut cõseruantur trocisci de viperis.

d A. reubarbari cassie lignee cinnamomi omniũ

Descriptio alia horuꝫ troci/

scoꝝ. ℞. ligni aldarsisabã, ⁊ calami arõatici, ⁊ co
sti, ⁊ assari, ⁊ xilobalsami, ⁊ amomi et [e] ⌈myrrhe⌋
kie, et fu, ⁊ alacohẽ oĩum añ. auꝝ. xviij. et croci auꝝ.
xij. ⁊ spice inde, et folij amborum añ. auꝝ. xij. ⁊ myr
rhe auꝝ. xxiiij. teratur totũ, ⁊ fiant trocisci sicut dixi
mus in vnaq̃qꝫ descriptionũ, q̃ sunt ante istam.

e A. mu et

Descriptio alia horuꝫ troci/

scoꝝ. ℞. aselibet, ⁊ est darsisaban auꝝ. vi. floris sq
nãti auꝝ. xij. calami aromatici auꝝ. vi. [f] ⌈myrrhe⌋
⁊ assari, ⁊ xilobalsami oĩum añ. auꝝ. vi. cinamomi
auꝝ. xxiiij. amomi auꝝ. xxiiij. cassie auꝝ. vi. ⁊ amara
con ⁊ est alacohẽ alba auꝝ. xx. spice ide auꝝ. xvi. po
lij. auꝝ. vi. in alio myrrhe auꝝ. xxiiij. masticis aure.
vi. croci aure. xij. aggrega has medicinas tritas, et
pulueriçatas, et confice cum vino puro, et fac troci/
scos sicut diximus, et conserua.

f A. mu

¶ Confectio mithridati nobilis.

Est cõfectio q̃ꝫ fecit mithrida
tes rex ponti, et
noĩauit suo noĩe, ⁊ cõposuit ipsaꝫ, ⁊ est
ex medicinis exptis sup venena ꝓprie,
⁊ sup egritudines alias, vt esset aggre/
gatiuũ iuuamẽti venenoꝝ diuersoꝝ, ⁊ egritudinuꝫ
diuersaꝝ: fuit ergo ipm tyriaca ĩ illo tpe: deĩde post/
q̃ꝫ accidit andromacho illð, qð exptus fuit ipm sup
iuuamẽtũ carniũ serpẽtũ, ⁊ alioꝝ, ⁊ addidit ĩ eo tro
ciscos de vipis, alteratũ est paꝝ p additionẽ, ⁊ dimi
nutionẽ. Fuit g̃ tyriaca magna in multitudine iuua/
mẽti: verũtñ tyriaca magna est magis iuuatiua ipso
in re vna, ⁊ est venenũ serpẽtũ. In reliqs v̂o reb⁹ nõ
diminuit̃ mithridatũ a tyriaca diminutione, de q̃ sit
curãdũ: imo est magis additi in plurib⁹ earũ iuua/
menti, ⁊ confidẽtioris vtilitatis: ⁊ nõ ꝓlõgemus ser
moneꝫ in numero illoꝝ iuuamẽtoꝝ, qm̃ ipsa sunt il
la p̃dcã, q̃ snnt tyriace: ⁊ sit dosis copiosior parũp.

¶ Cõfectio mithridati ex descriptione cõi omnium.

Recipe myrrhe, ⁊ croci, ⁊ agarici,
⁊ çinçiberis, ⁊ cinamomi,
⁊ dragagãti oĩuꝫ añ. ʒ. x. spice, ⁊ oliba/
ni [g] ⌈alleis⌋ ⁊ est nasturtiũ babylonicũ
sqnãti, xilobalsami, sticados, ⁊ siseleos
⁊ costi, ⁊ camepitheos, ⁊ galbani, ⁊ [h] ⌈nebescet⌋ ⁊
macropipis ⁊ succi barbe hircine, ⁊ castorei, ⁊ [i] ⌈me
lakion ⁊ est opiũ ⁊ folij idi⌋ ⁊ storacis, ⁊ oppopona
cis oĩum añ. ʒ. viij. cassie, ⁊ leucopipis, et melanopi
peris, ⁊ hermodactiloꝝ, ⁊ polij, ⁊ scordeõ, ⁊ dauci,
⁊ meliloti, ⁊ gẽtiane, ⁊ olei balsami, ⁊ carpobalsa/
mi, ⁊ trociscoꝝ cokiõ, ⁊ bdellij omniũ añ. ʒ. vij. rute
ʒ. ij. ãmoniaci. ⁊ spice romane, ⁊ masticis, ⁊ gũmi, ⁊
petroselini, ⁊ cordumeni, ⁊ se. feni. oĩum añ. ʒ. v. ani
si, ⁊ acori, ⁊ [k] ⌈meu⌋ ⁊ serapini ⁊ assari oĩum añ. ʒ.
iij. opij, ⁊ rosaꝝ rubeaꝝ, ⁊ pullegij oĩuꝫ añ. ʒ. v. fu,
⁊ acatie. ⁊ vmbilici stinci, ⁊ se. ipici oĩum añ. ʒ. iiij.
ʒ. vini odoriferi antiq in quo ĩfundant̃ ea, q̃ opꝫ in/
fundi, mellis dispumati qð sufficit. Misceat̃, ⁊ ser/
uet̃, ⁊ administret̃ post sex mẽses. Et sit dosis sic̃ auel
lana cũ eo qð est ꝯueniẽs de potib⁹. Et ĩ hac qdem
descriptione sunt medicie, q̃ nõ sunt in descriptione
Gal. tresdeci: ⁊ sunt agaricũ, ⁊ hermodactili, ⁊ ruta
⁊ ammoniacũ ⁊ [l] ⌈dicates⌋ ⁊ assaꝝ, ⁊ dragagãtũ,
⁊ sticados, ⁊ camepitheos, ⁊ melilotũ, ⁊ xilobalsa/
mũ, ⁊ melanopip, ⁊ bdelliũ. Et ĩ descriptione Gal.
sũt due medicie, q̃ nõ sunt ĩ hac descriptõe: ⁊ sunt ra
dix lilij, ⁊ sal. Et in descriptiõe alia ẽ medicina vna,
que nõ est in hac descriptione: ⁊ est semen rute.

g A. ⁊ talessis

h A. tenaseb

i A. melakion ⁊ est foliũ indum Alia litera folij indi

k A. myrrhe

l A. Alia litera meschatramcsi/ha

¶ Ars cokion administrati in mithridato.

Recipe passulaꝝ rubeaꝝ enucl ea/
taꝝ põdus. ʒ. iiij. glutis al/
botin põdus. ʒ. xxiiij. sqnãti, ⁊ myrrhe
ãboꝝ añ. ʒ. xij cinamomi, ⁊ bdelij sub
albidi, ⁊ blacte biçãtie, ⁊ spice romãe,
⁊ cassie, ⁊ meliloti, ⁊ cipi, ⁊ baccaꝝ lauri oĩum añ.
ʒ. ij. calami aromatici põdus. ʒ. ix. croci. ʒ. i. bitumi
nis iudaici. ʒ. ij. ʒ. Et hec descriptio est sabor filij se/
hel, in q̃ est additũ bitumẽ iudaicũ. Et ĩ descriptiõe
alia [m] † ⌈ ⌋ est additũ darsishan põdus. ʒ.
ij. ʒ. Et in descriptiõe alia sunt addite assari. ʒ. ij. ʒ.

m † A. Alia lr̃a serapionis

¶ Tyriaca esdre.

Recipe amomi põdus auꝝ. xij. su/
perioris sqnãti auꝝ. viij. pi
retri auꝝ. vi. croci auꝝ. xxxvi. cinnamoĩ
auꝝ. vi. ⁊ myrrhe auꝝ. xij. petroselini et
est semẽ apij mõtani, ⁊ dauci ⁊ ẽ semẽ baucie sylue/
stris mõtane cretẽsis oĩuꝫ añ. auꝝ. iij. dragagãti auꝝ.
xxx. succi hypoqstidos auꝝ. viij. radicis lilij celestis
auꝝ. xv. se. feni. auꝝ. vi. [n] † ⌈bdellij sbalbidi auꝝ. viij.
⌋ se. biusqami al. auꝝ. xxxviij. cassie
lignee auꝝ. ix. se. papa. al. auꝝ. xxx spice ĩ de auꝝ. xij.
se. rute auꝝ. i. g̃noꝝ citri. excorticatorũ, suach, semij
ãboꝝ añ. auꝝ. ij. se. aneti, ⁊ epis almeliki, ⁊ assari, et
cordumeni, ⁊ euforbij, ⁊ opij oĩuꝫ añ. auꝝ. vi. mela/
nopipis auꝝ. xxx. rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ ablatꝫ capiti
b⁹ auꝝ. ix. folij ĩdi auꝝ. xij. olĩ balsa. auꝝ. xxiiij. nerei
dẽ cretẽsis ⁊ ẽ spica rõana [o] ⌈ameis ⁊ ẽ supi⁹,⌋ viti
ãboꝝ añ. auꝝ. [p] ⌈. vi.⌋ rosaꝝ oleãdri, ⁊ [q] ⌈supioris⌋

n † A. Alia lr̃a bdelij auꝝ. viij. olibani albi au/re. xviij. sulfuris crudi auꝝ. vi. Alia litera bdelij subalbidi auꝝ. viij. sulfuris crudi auꝝ. vi.

o A. ⁊ auianes ⁊ est flos

p A. iiij.

q A. floris

almaru amboꝝ añ.auř.iiij.lacce mundate auř.xij. memithe gariofiloꝝ ãboꝝ añ,auř.xij.ſupioris ſpi/ ce romane auř.iij.[a] ⌈reuſini auř.xij.ſucci alitiſe,⁊ ẽ alfelẽgeſif⌋ ⁊ dr̃[b] †⌈ ⌋abrotanũ ſylueſtre auř.x. ⁊ radicũ ẽdiuie auř.xx.⁊ coſti,⁊ gẽtiane rõane ãbo rũ añ.auř.xij.folioꝝ citri.auř.xiij.⁊ trociſcoꝝ alin/ daracaron auř.vij.aniſi auř.vi.ſqnãti auř.xij.Ag/ grega has medicinas terẽdo,cribellãdo,ĩfundẽdo q̃ de eis ĩfunduntˀ in vino clare ſube,⁊ eſt radix aut [c]⌈cõi⌋aut triplicato aut vino [d]⌈paſſo⌋aut mellio ⁊ ꝯfice cũ melle diſpumato ꝭꝫ q̃ztitatẽ,q̃ neceſſaria eſt:⁊ reponaťˀ in vaſe,⁊ adminiſtreťˀ ſicut admĩſtra/ tur tyriaca maior.Et de medicinis ſunt qdã qui po nunt in ea de ammoniaco:⁊ de eis ſunt qbus illud non vr̃,qm̃ ammoniacum nocet ſtomacho.

a A.renbarbari ſucci alantbalmiſa ⁊ eſt alberẽ geſef
b † A.ꝙ eſt
c A.cum algiemuri
d A.de paſſulis

¶ Deſcriptio tyriace eſdre.

Recipe amomi,[e] ⌈myrrhe⌋ ãboꝝ añ.ʒ.v.piretri.ʒ.ij.ſ.ſqnan ti.ʒ.iiij.caſſie lignee.ʒ.xij.ſ.ſtoracis li/ quide.ʒ.vi.ſ.dauci.ʒ.i.croci.ʒ.xij.pe/ troſelini.ʒ.i.⁊.ʒ.ij.ireos.ʒ.ij.ſ.ſe.feniculi, ⁊ bdellij ãboꝝ añ.ʒ.iiij.ſ.olibani.ʒ.ix.dragaganti.ʒ.x.ſucci hypoqſtidos.ʒ.iij.gñoꝝ citri,excorticatorũ auř.i. ſe.aneti,⁊ epatis almeliki,⁊ lignoꝝ citrinoꝝ oĩum añ.auř.ij.ſe,hyuſqami albi lib.i.ſe.papaueris albi lib.ij.ſpice.ʒ.ix.⁊.ʒ.i.rute ſicce.ʒ.i.⁊.ʒ.ij. ſumac.ʒ. iij.aniſi,⁊ aſſari,⁊ cordumeni oĩuꝫ añ.ʒ.iiij.opij.ʒ. ij.⁊.ʒ.i.ſ.euforbij.ʒ.ij.ſ.pipis.ʒ.i.ſ.roſaꝝ.ʒ.iiij.fo/ lij indi,⁊ carpobalſami ãboꝝ añ.ʒ.iij. anacardi.ʒ. ij.ſ.lacce mũdate.ʒ.v.cinamomi.ʒ.iiij.[f] ⌈meu⌋.ʒ. ij.ſpice cretenſis.ʒ.ix.ſulfuris.ʒ.iiij.memithe,⁊ reu ſini,⁊ coſti amari oĩuꝫ añ.auř.iiij.folioꝝ citri.auř. v.trociſcoꝝ alidaracarõ auř.iiij. olei balſami auř. vij.ſucci abrotani lib.i.galange.[g] †⌈ ⌋ ʒ.vij.lilij.ʒ.vi.gariofiloꝝ.ʒ.v.mellis q̃ztuꝫ ſufficit.

e A. Alia litera mu
f A.myrrhe
g † A.⁊ gẽtiane romanum

¶ Cõfectio tro.alindaracon adminiſtratoꝝ in ea.

Recipe camemil'.ru.⁊ camemille albe,⁊ ſumach[h] †⌈ ⌋ et ſu.et aniſi,et aſſari, vſnee,et calami aromatici,⁊ xilobalſami oĩum partes equales ponderis,aggrega has medi cinas cõtritas,⁊ cribellatas:⁊ ꝯfice cũ vino puro, bone ſube:⁊ eſt radix,aut[i] ⌈cõi⌋trib⁹ diebus cõti/ nuis,⁊ moueaťˀ in oĩ die ſemel,⁊ adde ſup illud de vno hoꝝ vinoꝝ,ſi ĩdiget illo:⁊ fac trociſcos põderis auř.i.⁊ exicca in vmbra:Hãc tyriacã fecit eſdras ⁊ eſt vicaria tyriace alfaroch in rebus omnibus.

h † A.⁊ mu
i A.vino veteri

¶ Tyriaca diateſſeron.

Recipe gẽtiane romane,baccarũ, lauri,ariſtologie longe, et myrrhe oĩum ptes equales teraťˀ,⁊ cõ ficiaťˀ cũ melle diſpumato ꝭm quãtita/ tem ſufficiẽtẽ:cuius doſis ſit auř.i.cuꝫ aq̃ cal'a. Et dr̃ ꝙ de medicis qdã ſunt,q ponũt loco myrrhe co/ ſtum amaꝝ.Et refert ſeruaget ꝙ ĩuenit ĩ deſcriptio/ ne q̃dã additionẽ croci ptis.i.Hec tyriaca de q̃tuor ſpẽbus cõfert puncture ſcorpionum,⁊ aranearũ,⁊ egritudinibus frigidis,proprie epilepſie que ſubi/ to accidit,⁊ tremori oris ſtomachi.

¶ So tira liberans magna.

Hec medicina eſt aggregati/ ua iuuamenti, ꝯferẽs epilepſie,⁊ v̈tigini,⁊ dolori ca/ pitis antiquo,⁊ tremori,⁊ ꝓhibet ma/ teriã attrahi ad oculũ,⁊ q̃ñqꝫ ſit cũ ea alcohol poſt [k]⌈abſtractionẽ aque⌋q̃re ꝓhibet[l] ⌈ſaniem⌋⁊ pro hibet euẽtũ nocumẽti ad oculũ,⁊ abſciſionẽ vocis, ⁊ paralyſim,⁊ alguesgues,⁊ dolorẽ dentium,⁊ do/ lorem oculi,⁊ dolores pulmonis,⁊ lateris,⁊ pecto ris,⁊ hypocundrioꝝ bibita in aqua mellis,⁊ valet ad expulſionẽ ſanguinis potata in aq̃ arnogloſe,et virge paſtoris:⁊ vẽtoſitatibus in ſtõ,⁊ dolorib⁹ ei⁹, ⁊ icteritie[m] ⌈⁊ apud paſſiones fridas⌋⁊ clarificat colorẽ,⁊ delet cogitationes,⁊ remouet eructuatio/ nem[n] †⌈ ⌋⁊ ſanat[o] ⌈veſicam⌋⁊ egri/ tudines inteſtinoꝝ ⁊[p] ⌈pũcturã⌋eoꝝ,⁊ cliſteriçaťˀ cum ea[q] ⌈q̃re eradicãtur⌋aꝑata eoꝝ ⁊ aꝑata ſple/ nis,⁊ ꝓuocat ſuperfluitates renũ,⁊ veſice,⁊ cõfor/ tat teſticulos,⁊ linitur ſup eos,⁊ additur deſideriũ, ⁊ confert doloribus iũcturarum,⁊ ſpaſmo,⁊ poda gre,⁊ confert ad venena ex morſionibus,⁊ ebibita ⁊ cõfert febribus antiquis,⁊ periodis rigoris,⁊ re ſoluit aꝑata.Cuius permixtio.℞.myrrhe,⁊ caſſie, ⁊ ſquinanti oĩum ana.ʒ.i.ſ.caſtorei,⁊ petroſelini et eſt ſemẽ apij ſylueſtris mõtani amborũ añ.auř.xv. ſeminis apij.ʒ.ij.ſiſeleos auř.i.coſti amari, ⁊ cina/ momi,⁊ trociſcorũ aladarmeu, ⁊ ſtoracis liquide, ⁊ aſſari oĩuꝫ añ.auř.vi.aniſi auř.x.pipe.al.auř.xij. piper.lon.auř.iij.ſpice aur.iij.amomi, ⁊ croci am/ borum añ.auř.iiij.opij.auř.x.aggrega has medi/ cinas tritas,⁊ cicotrigoniçatas,⁊ ꝯfice cũ melle di ſpumato,⁊ repone in vaſe,⁊ vtere poſt ſex mẽſes.

k A.vlcera vel ſucceſſionẽ vlcerum
l A.materiam
m —— A.
n † A.acetoſam
o A.vlcera veſice
p A.dolorẽ pungitiuum
q A.ad

Ars trociſcorũ aladarmau

adminiſtratoꝝ in liberãte magna. ℞.amomi, ⁊ darſiſaban,⁊ coſti amari,⁊ calami aromatici,⁊ ga/ riofiloꝝ,⁊ pip.albi, ⁊ ameos omniuꝫ añ.auř.iij.ci namomi,⁊ maſticis ⁊ croci omnium ana auř.vi.ſu auř.i.ſpice aromatice,⁊ folij indi amboruꝫ añ.auř. vij.myrrhe auř.vi.aggrega has medicinas contri tas,⁊ cicotrigoniçatas,et confice cum vino claro, aut alio,⁊ fac trociſcos paruos ponderãtes aureũ vnum,⁊ exicca in vmbra,et vtere.

¶ Nedrech darij.

Nedrech darij eſt vna de medici nis pſicis,magnis,ele/ ctis:q̃ procedit in ceſſione filonij, ⁊ ty/ riace,⁊ ſcelithe:⁊ ipſius iuuamẽtuꝫ eſt magnũ in colica.Cuius hec eſt ꝑmixtio. Accipe croci,⁊ ſe.hyuſqami albi ãboꝝ añ.ſextariũ.i.opij ⁊ euforbij ãboꝝ añ.ʒ.xx.⁊ ſpice,⁊ ſtoracis liq̃de ãbo rũ añ.ſextaria duo,⁊ folij indi, ⁊ gariofiloꝝ ãboꝝ añ.ʒ.iiij.⁊ pip.al.ʒ.ij.⁊ margaritaꝝ nõ ꝑforataꝝ,⁊ ſalis ãmoniaci,⁊ ſe.rute ſylueſtris,⁊ muſchi,⁊ cã/ fore,⁊ cardamomi,⁊ cinamomi,⁊ caſſie oĩum ana põdus.ʒ.i.⁊ coſti.ʒ.viij.⁊ ſe.albarmel,⁊ piretri, et macropipis oĩuꝫ añ.ʒ.iiij.ſerapini,⁊ caſtorei,⁊ op/ poponacis oĩum añ.põdus.ʒ.ij.⁊[r] ⌈çedoarie,⌋et doronici,⁊ olei balſami oĩum añ.auř.viij,⁊ ĩ deſcri ptione ſyra,⁊ greca myrrhe.ʒ.iiij.⁊ cãfore.ʒ.iiij.te/ re ſicca,⁊ cicotrigoniça,⁊ ĩfunde ea q̃ liq̃ſcũt ĩ vino ꝺcocto:deiñ aggrega oĩa.ꝯfice cũ melle,⁊ antiq̃ ſex mẽſib⁹,cuius doſis ſit ſicut nux cũ aqua tepida.

r A.zurumbet

Confectio philoſophorum

⁊ eſt illa que noĩatur mã vite. Ualet ad ſupfluita tes phl'atis,ꝯfortat aĩam,letificat digerit,facit eru ctuare,aſſil'ata vt ſit ſic̃ viaticũ adoleſcẽtie,⁊ addit ĩ ꝯſeruatiõe,⁊ memoria,⁊ rõnẽ efficit bonã,⁊ abſol uit liguã,⁊ deſtruit frigora,⁊ abſcidit fluxũ vrine,⁊ ſedat vẽtoſitates,⁊ addit ĩ ſꝑmate,⁊ ꝯfortat memo riã,⁊ detumeſcere facit carnẽ gigiuaꝝ,⁊ ſtrĩgit den tes,⁊ remouet dolores dorſi,⁊ iũcturaꝝ,⁊ ilioꝝ,et emũctorioꝝ:cui⁹ ꝑmixtio. ℞.pipis,⁊ macropipis ⁊ çiçi.⁊ cinamo.ẽblicoꝝ,⁊ beliricoꝝ ⁊[s] ⌈caſſie,⌋⁊ ariſto,ro,ꝺſceni,⁊ venaꝝ citrinaꝝ, ⁊ vẽtris g̃norũ

s A.ſythragi

pinee maioris. Et in descriptione alia, nucis indi [a] ⌜sucutiō⌟ ⁊ est testiculus vulpis oīum añ.ʒ.i.s.ca memille.ʒ.s.⁊ plāte ğnoꝝ;vue.ʒ.iiij.auferat̄ iteri⁹ passulaꝝ rubeaꝝ,deiñ terant̄ bñ,⁊ sumat̄ q̄ztū sunt oēs medicie mellis,⁊ coaguleť,deiñ ꝯficiant̄ cū eo spēs q̄s diximus:⁊ sumat̄ de ea ſm oēm dispōnem quantū est nux pua [b] ⌜in olei nucis indi mensura cū qua inuoluatur.⌟ ¶ Scelithe.

In hac medicina sub fidei iussiōe affirmāt oē iuuamētū exi/stere,⁊ in cōpōn: ei⁹ oē mirabile. Nos vo nō iuenim⁹ ei impssionē plimā,nisi i [c] ⌜aspitate⌟ accñte lingue ⁊ mollificatione eius. At vo medici dicūt q̄ scelithe magnū ꝓfert iuuamētuz manie,⁊ egritudinib⁹ fridis melicis,⁊ phlaticis,⁊ paralysi,⁊ epilepsie,⁊ apoplexie,⁊ torture ⁊ alguesgues,⁊ locutioni aie,⁊ dolori capitis,⁊ emigñee,⁊ obliuiōi,⁊ melie,⁊ frigori cerebri,⁊ tremori,⁊ pulsui cordis,⁊ ꝯseruat ēbrionē,⁊ ꝓfert abortui,⁊ confert distillatiōi vrine,⁊ dolorib⁹ mřicis,⁊ vētositati eius,⁊ mollificationi ligue,⁊ vertigini,⁊ tristitie,et nocumēto fungoꝝ,⁊ venenis,⁊ lacti qd̄ coagulat̄ i stō,⁊ alijs,⁊ ꝓfert dolorib⁹ iūcturaꝝ,⁊ oib⁹ doloribus antiqs fridis. Et dat̄ in potu ad oēm rē ad quā ptinet,sicut ad frigus vehemēs in aq̄ cassie fistule:⁊ dī q̄ in vino est magis iuuatiuum,⁊ ad oppilationes intrinsecas cum aqua radicum,⁊ ad dolores matricis cuz aqua anisi,⁊ ad dolores superiores cū aqua sansuci,aut cum aqua radicum sicle:⁊ pueris cū oleo violaceo:hec ergo sunt ea que dicunt medici. Et illud q̄ est apud me,est q̄ est medicia inordinata,nō ordiate cōpōnis,adurēs sanguinē,⁊ humores,deficiēs a trociscis:cui⁹ cōmixtio. ℞.muschi ⁊ cāfore,⁊ ambre oium añ.pōdus.ʒ.ij.margaritarū non pforataꝝ,⁊ croci āboꝝ añ.ʒ.x.auri ꝯtriti,⁊ argēti ꝯtriti āboꝝ añ.ʒ.s.amomi,⁊ se.harmel,⁊ euforbij,⁊ vsnen nabati,⁊ vsnee,⁊ se.apij,⁊ se.rute,⁊ stercoris vacce mōtane,⁊ sulfuris rubei,⁊ citrini,et hellebori al.⁊ storacis liq̄de,⁊ cipi,⁊ [d] ⌜meisulen⌟ ⁊ sunt ligna asparagi,⁊ venaꝝ alessind ⁊ est albarmel alba,⁊ [e] ⌜chelidonie⌟ ⁊ granoꝝ almahaleb,⁊ xilobalsami,⁊ heçerhasen,⁊ sinsindar oium añ.pōdus.ʒ.ij.⁊ floris sq̄nanti,⁊ folij,et nucis muschate,⁊ castorei,⁊ se.eruce,⁊ se.baucie oium añ.pondus ʒ.x.et [f] ⌜elçarub,⁊ açkei,⁊ dragāti magisterij,⌟ et nigelle,⁊ stercoris vulpis,⁊ radicis capparis oiuz añ.ʒ.s.⁊ serici crudi,⁊ se.aneti,⁊ radicū ei⁹,⁊ [g] ⌜çedoarie⌟ ⁊ doronici,⁊ çinçiberis,et gētiane,⁊ ligue auis,et salis idi,et piretri,⁊ corali,et bitumis indaici,⁊ fu,⁊ psilij oium añ.ʒ.iiij.gariofiloꝝ,⁊ spice,et assari,et costi.et cassie,et cardamomi,et capilli veneris oium añ.ʒ.viij.et macis,⁊ ireos amborū añ. pōdus.ʒ.i.⁊ fructuū mandragore siccoꝝ nūo.xx.et cassie mūdate,⁊ lignoꝝ cassie āboꝝ añ.pōdus.ʒ.s.⁊ floꝝ sq̄nāti pōdus.ʒ.x.⁊ se.feni.⁊ isopi sicce āborum añ.ʒ.x.⁊ origani ꝑsici,et origani [h] ⌜alinci⌟ amborū añ.ʒ.iiij.⁊ bedoard,⁊ nodoꝝ palee veteris in pietibus,et reusini oium añ.ʒ.vij.et pipis albi,⁊ nigri,⁊ macropiperis,et opij,et aristologie lōge,⁊ rotūde,⁊ granoꝝ almahaleb oium añ.ʒ.xx.et [i] ⌜auellane indi⌟ pōdus.ʒ.ij.et duas tertias.ʒ.i.⁊ [k] ⌜superioris salicis,et venaꝝ indaꝝ siccaꝝ et est almeius⌟ et polij,et succi ireos,et darsisahā,et abrotani oiuz añ.pōdus.ʒ.i.et aniuden nigre pōdus.ʒ.iiij.⁊ q̄rte, et meliloti pondus.ʒ.iiij.et duarū tertiarū.ʒ.i.et capilloꝝ algol,et digitoꝝ citrinoꝝ,et [l] ⌜gutte baracost,⌟ et altit boni odoris,et serapini,et oppoponacis oium añ pōdus.ʒ.ij.et terre [m] ⌜viaꝝ q̄dratarꝝ⌟

a A.surothun

b ——A.

c A. retentione seu grauitate

d A.margiube

e A.memiran

f A.zarunb ⁊ alcyre ⁊ draganti pro corijs pparādis ad sotulares

g A.zurnnbet

h A.alchuzi

i A. nucis inde

k A. Alia litera florū kalef ⁊ radicū endiuie siccarum

l A. ⁊ kestberi kest

m A.q̄ est in loco q̄driuio vel habēte q̄tuor viae

pondus.ʒ.iiij. Et illud qd̄ inuenit̄ de medicis q̄ intrāt in scelithe in codicibus grecis additū supra illud qd̄ est in hac descriptione,est istud [n] ⌜alçurub, et alessis⌟ albe añ.ʒ.ij.radicis alkeirei rubei pōdus ʒ.iiij.supioris alcāne.ʒ.ij.agnicasti.ʒ.iiij.cordumeni pōdus.ʒ.ij reusini,et carpobalsami,et xilobalsami,et granorū myrti egyptie,et [o] ⌜sigillati⌟ regis [p] †⌜ ⌟ et asse fetide oium añ.ʒ.ij.nucis muschate.ʒ.iij.ğnoꝝ albē excōticatoꝝ.ʒ.iiij.spodij ʒ.i.cuscute,et karabe,et [q] ⌜mudascon,et gestafrid⌟ et nucis sauine,et mugath.et marmacor,et vtriusq̄ beeu rubei et albi oium ana.ʒ.ij.anisi.ʒ.iij. sceba.ʒ.iij,salis tabarçet salis idi,et salis panis,et dauci,et petroselini,et succi liq̄ritie,et succi eupatorij omniū añ.ʒ.ij.et corticū citri siccoꝝ,et fustiū peonie omniū ana pōdus.ʒ.iiij.churudē.ʒ.v.magnetis.ʒ.vi.calcanil et est oçimū montanū,et amigdalaꝝ amararum oium ana.ʒ.vij. Tere,sicca,et cicotrigoniça,et ifunde ea que liquefiunt in vino bono,et ꝯfice cū melle qd̄ sit triplum ponderis medicinarum,et repone in vase vitreo,qd̄ sit sicut vrinale,et antiquet̄ sex mēsibus:cuius dosis sit quātū est cicer cū aqua tepida.

Cōmixtio eius ſm aliaz descriptionē.

℞.muschi boni pōdus.ʒ.ij.margaritarū nō pforataꝝ pōdus.ʒ.x. [r] ⌜auri fusi,et argenti fusi⌟ amboꝝ ana pōdus.ʒ.s.ambre pōdus.ʒ.iiij.çarub pōdus.ʒ.i.sirici adusti aut nō adusti pondus.ʒ.iiij.gariofiloꝝ,et spice boni odoris amborū ana.ʒ.iiij.croci pondus.ʒ.x.çedoarie,et doronici amborū ana.ʒ.iiij.radicis lilij celestis pōdus.ʒ.i.amomi pōdus.ʒ,ij.masticis pondus.ʒ.s.folij indi pondus.ʒ.x.carpobalsami pondus.ʒ.s.macis pōdus.ʒ.i.fructuum mandragore numero.x.lignorū cassie,et cassie amborū ana.ʒ.v.leucopipis,et çinçiberis,et radicum aneti oium ana.ʒ.iiij.costi amari pondus.ʒ.viij.nucis muschate pōdus.ʒ.x.castorei pondus.ʒ.x.euforbij pōdus.ʒ.ij.floris squināti pōdus.ʒ.x.se.aneti,et gentiane romane,et superioris lingue auis omniū ana pōdus.ʒ.iiij.cardamomi pōdus.ʒ,viij.seis harmel.ʒ.viij.seis fenugreci pōdus.ʒ.vi.fustiū capilloꝝ veneris pōdus.ʒ.viij.salis indi pondus.ʒ.iiij.nigelle,et est granū nigrū pōdus.ʒ.s.origani psici pōdus.ʒ.iiij.fu pōdus.ʒ. vi. dragāti [s] ⌜artificij⌟ pōdus.ʒ.s.vsnen nabati pōdus.ʒ.ij.se.apij,se.rute,⁊ vsnee,et sulfuris citrini omnium añ.ʒ.ij.stercoris vacce montane,aut capre montane pondus.ʒ.ij.bedeoard pondus.ʒ.vij.se.eruce pōdus.ʒ.x.sauine pōdus.ʒ.iiij.melanopiperis,et macropiperis,et seminis hyusquiami albi [t] †⌜ ⌟ omniū ana.ʒ.xx. [u] †⌜ ⌟ terre [x] ⌜viaꝝ quadrataꝝ⌟ pōdus ʒ.i.aristologie lōge pondus.ʒ.x.aristologie rotūde pondus.ʒ.iiij.reusini pōdus.ʒ.vij.seis alçufere pondus.ʒ.x.seis [y] ⌜endiuie pōdus⌟.ʒ.iiij.se.alaniuden pondus.ʒ.iiij.et sexta.ʒ.i.mellilotí pondus.ʒ.iiij.s. psilij et [z] ⌜issidis⌟ omniū ana pōdus.ʒ.iiij.granoꝝ cucumeris excorticatoꝝ.ʒ.iiij.et tertiā.ʒ.i.bitumis iudaici pondus.ʒ.iiij.cāfore et hellebori albi,et nigri,et cipi,et storacis liq̄de,et chelidonie.et se.asparagi oium ana pōdus ʒ.ij.et digitoꝝ citrinoꝝ.et capillorum algol,et radicis endiuie et [⁊] ⌜cassie,et baracost⌟ omnium ana pondus.ʒ.ij xilobalsami pōdus.ʒ.ij.aque nigelle,et aque spine noiate alcanna ana pōdus.ʒ.i.et granoꝝ almahaleb pōdus.ʒ.i.radicum [ꝯ] ⌜assidi⌟ et est sinapis albi pondus.ʒ.ij.nodorum palee que est in parietib⁹.ʒ.vij.stercoris vulpis pondus.ʒ.s.corticum radicis capparis pōdus ʒ.s.heçeribasen,et [ꝝ] ⌜issindar⌟ amboꝝ ana pōdus

n A. Alia litera alzarueb ⁊ ceruse

o A.sigilli

p † A.lapidis dauid

q A.merdasefrā ⁊ giefafrid

r A.limature auri ⁊ argenti

s A.quod administratur i corijs preparandis

t † A.⁊ opij

v † A.piretri.ʒ.iiij.

x A.loci q̄driuij

y A. Alia litera auellane inde

z A.asefid

⁊ A.kestberikist

ꝯ A.asefid

ꝝ A.asefid

ʒ.iiij. Aggrega has medicinas ꝯtritas, cicotrigonicatas, ⁊ īfunde que infundēda sunt de eis in vino odorifero, ⁊ cōfice cū melle dispumato, ⁊ repone in vasis, ⁊ admīstra post sex mēses, Doſ ſič cicer cū aq̄ corticū radicis feniculi, ⁊ apij: ⁊ fac caputpurgiū ex ea quātitate vnius grani frumēti cū aqua canabis.

¶ Arius Darij.

Est medicina inda q̄ letificat, ⁊ ꝯfortat cor, ⁊ corpus, ⁊ colorem efficit bonū, ⁊ aufert [a] [lōbricos] ⁊ facit odorē oris bonū, ⁊ sudoris, ⁊ iuuamētū eius ad epar est magnū, ⁊ nō est in ea nocumētū apparēs, ⁊ sumit̄ ante cibū ⁊ post ipm: cuius cōmixtio. ℞.rosaꝝ rubeaꝝ pōdus.ʒ.vi.cipi pondus.ʒ.v.gariofiloꝝ, ⁊ masticis, ⁊ spice, ⁊ assari omnium añ.ʒ.iij.cinami, ⁊ [b] [alçarub] ⁊ croci, ⁊ macis, ⁊ cardamomi, ⁊ nucis muschate oium añ.pondus.ʒ.ij. Sume has spēs post cicotrigonicationem cū orali, ⁊ ꝑmisce ꝑmixtione decēti ꝯterēdo, deinde accipe emblicoꝝ mūdatoꝝ bonoꝝ recentiū lib.i.⁊ decoq̄ntur in lib.ix.aq̄ dulcis, donec remaneat tertia: deide colet̄, ⁊ iteret̄ illa aq̄ in olla, sup quā ꝓijciant̄ de penidijs sahari lib.ij. deide bulliat cū facilitate donec igrosset̄, ⁊ fiat in spissitudine lohoc ad pectus grossi, deinde auferatur olla ab igne, ⁊ pulueriçētur in ea medicie, ⁊ moueat̄ cū ligno salicis, donec ꝑmisceantur cōmixtione equali. Q̄ūq3 infrigidātur, reponant̄ i vase viridi, cui⁹ doſ sit q̄ō ē ab vno auř. ad duos, ¶ Cōfectio alia ida., [c] † [ ]

a A. citrinitatez
b A. alzarunb
c † A. proxima prime, in vtilitate bonificat colorem, ꝯfortat dentes, ⁊ visuz ⁊ stomachū, ⁊ mūdificat ea', ⁊ lenit nām, ⁊ ꝓfert hemorroidibus.

Recipe pipis, ⁊ macropipis, ⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ, ⁊ bellirícoꝝ, ⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis ipsorū, ⁊ centauree oium añ.sextaria.iiij.⁊ mellis, ⁊ butyri vaccini quātuz ꝯficiat ipsam: cui⁹ dosis sit auř.i.aut plus vnicuiq3 hoi ꝭm quātitatē sue virtutis. ¶ Cōfectio noiata algere.

Que cōfert vtriq3 chol'e, [d] † [ ] ⁊ pruritui, ⁊ frigorib⁹, ⁊ ꝯfortat stōm, ⁊ valet ad colicā, ⁊ vētositates, ⁊ facit appetere cibū, ⁊ ꝯfortat ad coitū: cuius ꝑmixtio. ℞.scamonee, ⁊ medulle turbit, ⁊ macropiperis oium añ.ʒ.vi.piretri, ⁊ se.apij, ⁊ ameos, ⁊ çinçiberis, ⁊ salis indi oium añ.pōdus.ʒ.i.gariofiloꝝ, ⁊ [e] [çarub] amborū añ.ʒ.ʃ.alflēgeti auř.i.mahaleb excorticate.ʒ.ij.çuccari tabarçet, ⁊ croci āboꝝ añ.ʒ.iij. Accipe has medicinas post cicotrigonicationem, exceptis scamonea, ⁊ croco: q̄m [f] [ipsi simul] terūtur: deinde ꝑmisce medicinas cōmixtione decēti, ⁊ confice cum melle dispumato, ꝭm pondus eaꝝ bis, ⁊ semis: cuius dosis sit ab eo quod est inter.ʒ.ij.vsq3 ad.ʒ.ij.ʃ.⁊ vsq3 ad.ʒ.iij.

d † A. ⁊ almelilotu
e A. zarneb
f A. ipsa per se sola

Confectio alia dilatans animā, ꝯfortās, ⁊ letificans ⁊ ꝯfortās corpus, colorem faciēs bonuz, destruens [g] [lumbricos] odorē oris faciēs odoriferꝝ, ⁊ sudorē, ⁊ ꝓfert stō, ⁊ epati: ⁊ nō ē in ea nocumētū, ⁊ recipit̄ añ cibū ⁊ post ipm: cuius cōmixtio. ℞.rosaꝝ rubeaꝝ ꝑtes.vi.cipi ꝑtes.viij.gariofi.⁊ masticis, ⁊ spice, ⁊ assari oium ꝑtes.iij.cinami, ⁊ çarub, ⁊ croci añ.ꝑtes.ij.macis, ⁊ cardamomi, ⁊ [h] [elbaugue] ⁊ nucis muscha.oiuz añ.ꝑtē.i. Terant̄, ⁊ cribellēt̄ ⁊ sumat̄ ad oē pōdus.ʒ.xxxiij. de oibus medicis lib.i.emblicoꝝ recētiū, ⁊ decoq̄tur ois lib.cū.ix.lib.aq̄ vsq3quo remaneāt lib.ij. deinde colet̄, ⁊ ꝓijciat̄ sup illā aquā pro oi lib.emblicoꝝ, lib.i.penidioꝝ sahari, ⁊ decoquant̄ donec fiat i spissitudine el'uarij grossi: deide pulueriçent̄ d'sup medicie, ⁊ ꝯueniēter fiat ei⁹ ꝑmixtio, ⁊ repōat̄ ivase vitreo viridi: c⁹ doſ sit ab auř.i.vsq3 ad auř.i.⁊.ʃ.

g A. citrinitatem
h A. heyusbua

Cōfectio tyriacalis magna

ex nr̄a arte exptoꝝ iuuamētoꝝ, ꝑdictoꝝ i ꝯfectionibus que sunt añ eā. ℞.corticū citri, ⁊ gentiane, ⁊ myrrhe, ⁊ carpobalsami, ⁊ folioꝝ [i] [oçimi citrati] ⁊ se.eius, ⁊ se.alfelengemisch, ⁊ çedoarie, ⁊ doronici oiuz añ.ʒ.iiij.⁊ muschi, ⁊ ambre amboꝝ añ.auř.i.⁊ xiloaloes indi auř.ij.⁊ cāfore auř.ʃ.⁊ costi, ⁊ cinamomi, ⁊ acori, ⁊ croci, ⁊ spice celtice, ⁊ absinthij omniū añ.ʒ.iij.⁊ fu, ⁊ meu, ⁊ petroselini oium ana ʒ.ij.ʃ.⁊ se.eruce, ⁊ se.[k] [napi,] ⁊ se.porri, ⁊ lingue auis, et granorum [l] [piperis] oium añ.pondus.ʒ.ij.et opij pondus.ʒ.iij.conficiatur ꝭm descriptionē, ⁊ fermentetur sex mensibus, deinde bibatur.

i A albedarūbe
k A. rape
l A. mahaleb

¶ Confectio tyriacalis minor ex arte nostra.

Recipe carpobalsami, et costi, et myrrhe, ⁊ gētiane, ⁊ cinamomi, ⁊ leucopipis, ⁊ xiloaloes indi, ⁊ petroselini oium añ.partē vnam, muschi tertiā partis, castorei quartaz partis: conficiatur cum melle, ⁊ administretur.

Confectio cesaris valēs ad pulsum cordis, ⁊ epilepsiā, ⁊ dolores stōi fridi, ⁊ intestinoꝝ, ⁊ oppil'ones, ⁊ putrefa^nes sang.lōgā, ⁊ difficultatē digōnis ⁊ difficul^tes anhelit⁹, ⁊ singultū vehemētē: c⁹ ꝑmixtio. ℞.castorei, ⁊ succi ligritie, ⁊ cassie, ⁊ costi amari, ⁊ melanopi.macropipis, ⁊ storacis, et opij, et croci, et spice aromatice omniū añ.pondus.ʒ.iij.oppoponacis pondus.ʒ.i.muschi pondus sexte.ʒ i.[m] [çedoarie] et doronici, ⁊ margaritarū non perforataruz oium añ.ʒ.ʃ.myrrhe pondus.ʒ.ix.aggrega has medicinas tritas, et cribellatas, et confice cum melle dispumato, et vtere qum necesse est quantitate ciceris.

m A. zurunbet

Trifera magna valēs ad malitiā digōnis, ⁊ frigus stōi ꝓprie ⁊ itestinoꝝ, ⁊ mollificationē in stō, ⁊ vesica, ⁊ addit in desiderio coeūdi: cui⁹ ꝑmixtio. ℞.myrobalanorum nigroꝝ excorticatoꝝ pondus.ʒ.vi.bellirico.⁊ embli.⁊ se.apij mōtani, ⁊ [n] [capsie inde] ⁊ ameos ⁊ origani ꝑsici oium añ.℥.i.spice, ⁊ amomi, ⁊ heil, ⁊ acori añ.pōdus.ʒ.iij.cinamomi pondus.ʒ.iiij.leucopiperis, ⁊ melanopipis, ⁊ neremisch, ⁊ salis indi omniuz añ.℥.ʃ.scorie ferri.℥.iij.sinapis.℥.i.ʃ.⁊ salis ammoniaci.ʒ.ʃ.tere, ⁊ cicotrigonica, ⁊ iuolue cum oleo amigdalino, ⁊ cōfice cum melle dispumato, de quo sit triplum ponderis spērum, et vtere qum necesse fuerit. ¶ Descriptio alia.

n A. sceitaragi iade

Recipe myrobalanoꝝ kebuloꝝ, et [o] [belliricoꝝ] ⁊ scirēblegi [p] † [ ] ⁊ buçeidē, ⁊ macis, ⁊ [q] [capsie inde] ⁊ secacul oium añ.ꝑtez vnā, [r] [bedarūgi] rubei, ⁊ [s] [bedarūgi] albi, ⁊ lingue auis been albi, ⁊ been rubei omnium añ.partem mediā. Aggrega has medicinas ꝯtritas cribellatas, ⁊ ꝯfice cū melle dispūato, ⁊ butyro: ⁊ vtere qū neče fuerit. ¶ Zehemirē magnū.

o A. emblicorū
p † A. ⁊ seminis apij
q A. sy:hragi idi
r A. doronici
s A. doronici

Est medicina inda, ꝯferens malitie cōpl'onis frē, ⁊ debilitati stōi, ⁊ addit i desiderio coeūdi, ⁊ ꝯfert alguesgues, ⁊ mel'e ⁊ rectificat motus corpis, ⁊ ꝯseruat embryonē, et ꝯseruat renes, et vesicā, et frāgit lapidē:

cuiꝰ ꝑmixtio. ℞. acori, ⁊ costi amari, et aristolo/gie lōge, ⁊ aristologie rotūde oīum añ. sextaria. iij. macropiperis, ⁊ çinçiberis amboꝝ añ. pōdus sex/tarioꝝ. v. se. s apij, ⁊ ameos, ⁊ carui, ⁊ se. feniculi, ⁊ seīs [a] ⌈alrathtai⌋ ⁊ se. portulace, ⁊ se. eruce, ⁊ beda rūgi rubei, ⁊ bedarūgi albi, et auricule muris, ⁊ ci/mini carmeni, ⁊ se. aneti oīum añ. pondus sextario/rum. vi. gariofilorū, ⁊ vsnee, ⁊ calami aromatici, et xilobalsami omniuȝ añ. sextaria tria, meliloti, et sce ba, ⁊ çarub, ⁊ carpobalsami oīuȝ añ. sextaria tria, ⁊ cassie, et macis, ⁊ cardamomi, ⁊ cinami oīum añ. sextaria. iiij. myrobalanoꝝ citrinoꝝ, ⁊ serēblegi, et belliricoꝝ ablatis nucleis omniū añ. sextaria. viij. pomoꝝ mādragore siccorū, ⁊ hellebori albi, ⁊ mar marcore, ⁊ se. hyusqami albi syluestris, ⁊ se. hyusqa mi albi hortulani, ⁊ asech hortulani, ⁊ cassie inde, ⁊ [b] ⌈çeresse⌋ ⁊ granoꝝ citri excorticatoꝝ, ⁊ [c] ⌈vena rum, ⁊ seritē⌋ indi ⁊ been rubei, ⁊ been al. ⁊ lingue auis oīum aur̄. xiiij. nucis muschate. xxx. numero, radicū cucumeris syluestris, ⁊ se. agnicasti omniuȝ añ. sextaria. iij. se. baucie, ⁊ amomi amboꝝ añ. ℥. vi. opij, ⁊ euforbij, et castorei omnium añ. ℥. iij. myro/balanorum nigroruȝ ablatis nucleis pōdere. ℥. iiij. folij indi, et fenugreci, et meu, et petroselini, ⁊ dau/ci, ⁊ reusini omniū ana. ℥. vi. aggregentur medicine iste trite, ⁊ cribellate. Et sumātur penidij albi pōde re medicinarum dictarū omniū, ⁊ butyrū vaccinuȝ pondere medicinarū ⁊ penidiorum simul: ⁊ mellis dispumati pōdere medicinarū, ⁊ penidiorū, ⁊ buty ri simul: ⁊ conficiantur ſm hunc modū. Sumātur penidij, et incidātur, ⁊ proijciātur sup eos tres lib. aque, et decoquātur donec liquefiāt, et ingrossent, ⁊ fiant sicut mel: deinde proijciatur super eos mel, ⁊ fiat tepidum butyrū vaccinum, ⁊ inuoluant cuȝ eo medicine trite, ⁊ cribellate, deinde proijciātur peni dij, et mel cocta simul in mortario magno, ⁊ pulue/riçentur desup medicine inuolute in butyro, ⁊ confi ciantur donec equētur, ⁊ reponātur in vase, in quo fuit mel tēpore longo, ⁊ reponatur sex mensibus, et administretur post illud: cuius dosis sit sicut galla i ꝑncipio [d] ⌈diei⌋ et fine eius, tribus diebus, ⁊ tribꝰ noctibus cū aq̄ calida, aut cum aliquo de vinis.

a A. alrathbe
b A. zersech
c A. zarur ⁊ siras
d A. mensis

¶ Permixtio eius ex descriptione alia.

Recipe assari, ⁊ costi amari, ⁊ ari/stologie lōge, et rotūde om nium añ. sextaria tria, macropipis ⁊ çi çiberis añ. sextaria. v. Et in descriptio/ne alia āboꝝ añ. sextaria duo loco qn/qȝ, se. apij, ⁊ ameos, et karui, ⁊ se. feniculi, ⁊ se. alro tab, ⁊ se. portulace, ⁊ se. eruce, ⁊ se. sansuci, ⁊ tuderi albi, ⁊ rubei, ⁊ cimini carmeni, ⁊ se. aneti oīum añ. sextaria. vi. gariofilorum, vsnee, calami aromatici, [e] ⌈carpobalsami⌋ omniū añ. sextaria. iij. meliloti, ⁊ sceba, et çarub, ⁊ carpobalsami, et cassie, et macis, ⁊ cardamomi, et cinami oīum añ. sextaria. iiij. my/robalanoꝝ citrinoꝝ, ⁊ belliricoꝝ, et emblicoꝝ oīuȝ añ. sextaria. viij. pomoꝝ mādragore siccoꝝ, ⁊ mirti sicce, et hellebori albi, ⁊ marmacor, et se. hyusqami albi syluestris, et se. hyusquiami albi hortulani, et [f] ⌈asech, et cassie inde⌋ ⁊ çerech, et granoꝝ citri ex/corticatoꝝ, et scires indi, et çaror, et been albi, et ru bei, ⁊ lingue auis oīuȝ añ. aur̄. xxiiij nucis muscha te. xxx. numero, radicuȝ cucumeris syluestris, et se. agnicasti amboꝝ añ. sextaria. iij. se. baucie, et amo/mi amboꝝ añ. ℥. vi. opij, et euforbij, et castorei oīuȝ añ. ℥. iij. myrobalanoꝝ nigrorum pōdus. ℥. iiij. folij indi, et petroselini, et dauci, et reusini oīum añ. ℥. vi. aggrega has medicinas post cicotrigoniçationem ⁊ pone cum eis penidios ſm pondus medicinaruȝ omnium, et inuolue cum butyro, et confice cuȝ mel le dispumato, et repone in vase, cuius dosis sit. ℥. ij. ſ. forti, et debili minus hoc.

e A. xilobalsami
f A. hasecch ⁊ si/thragi indi

¶ Alçebemirem paruum.

Euamentorum primorum est ei. ℞. acori, et costi, et aristo. ro. ⁊ lon ge oīum añ. sextaria. iij. granoꝝ [g] ⌈ara sed⌋ et se. harmel amborū añ. sextaria ij. et pipis, et macropipis, et çiçiberis oīum añ. sex/taria. v. et se. apij, et [h] ⌈carui⌋ et cipi, et se. [i] ⌈napi⌋ et se. alrotab, et se. cepe, et se. eruce, et çaror, et tude/ri rubei, et albi, et se. porri, et se. lini, et semi. andaco che, et se. feniculi, et ameos, et se. citri excorticati, et se. portulace, et calamenti, et bechir et fenugreci, et se. sansuci, et cimini carmeni [k] † ⌈ ⌋ et se. baucie oīum añ. ℥. x. gariofiloruȝ, et heil, et vsnee, et folij indi, et cardamomi, et cinami, et enule, et cipi, et nucis muschate, et calami aromatici, et çarub, et meliloti, et marmacor, et carpobalsami omniū añ. ℥. xx. et cassie, et macis, et granoꝝ myrti, et çeresch, ⁊ ligue auis, et spice oīuȝ añ. pōdus. ℥. xxiiij. ⁊ ro. sic caꝝ pōdus. ℥. v. et myrobal. nigroꝝ, et kebuloꝝ, et belliricoꝝ, ⁊ ēblicoꝝ oīuȝ añ. sextaria. iij. se. hyusqa mi al. et euforbij, et opij oīuȝ añ. ℥. iij. castorei sexta/riū. i. et [l] ⌈cassie inde⌋ et alasech, et çedoarie, et beē rubei, et albi, et reusini, et darungi, et se. portulace, et galange, et storacis omniū ana sextaria. iij. et pe/nidiorum cū pōdere oīum harum medicinaꝝ, et cō misce, et inuolue butyro vaccino, et ꝯfice cuȝ melle dispumato cuius dosis sit aur̄. i. cum aqua tepida.

g A. rased
h A. seminis por tulace
i A. rape
k † A. seis aneti
l A. sythragi idi

¶ Confectio Gal.

Hec confectio calefacit istra vrine: ex reni/bus, et vesica aperit oppilationes, et re ctificat corpus: cuiꝰ ꝑmixtio. ℞. leu/copiperis, et melanopipis, et amomi, et costi ama/ri, et spice aromatice, et folij indi, et croci, et se. apij, et anisi, et piretri, et se. vrtice, et se. rute montane om nium añ. partes equales: Aggrega has medicinas tritas, et cōfice cuȝ melle dispumato, et vtere. cuius dosis sit pōdus. ℥. i. cū aqua corticū radicis feniculi, et corticū radicis apij: cuius ꝑmixtio ex descriptio/ne alia. ℞. pipis nigri, et albi, et amomi, et costi, et spice, et calami aromatici, et folij indi, et se. apij, et croci, et anisi, et se. vrtice, et piretri, et se. rute mon tane oīum añ. ꝑtes equales: ꝯficiātur cū melle et sit dosis pōdus. ℥. i. cū aqua radicum feniculi, et apij.

Confectio alia Gal. valēs ad do/lorē epatis, ⁊ tussim, et expulsionē sanguis. Cuius ꝑmixtio. ℞. croci, cinamomi amboꝝ añ. pōdus. ℥. i. bdelij. ℥. iiij. [m] ⌈alçabet⌋ duas tertias. [n] ⌈. ʒ. ⌋. i. sq̄nāti. ℥. iij. ca/lami aromatici. ℥. ij. cassie, spice celtice, myrrhe om niū añ. ℥. ij. gūmi cuꝑssi sextaria. iij. et mell. ʒ. iij. pas sularū enucleataꝝ pōdus. ℥. xl. et vini boni q̄d suffi/cit, terant, et cicotrigoniçent, et cōficiant cū melle.

m A. aschelaus
n A. ʒ.

Confectio hermetis cōferēs poda gre valde, et doloribus iūcturarū, et doloribus renū, et stōi et vē tositatibus et vlceribus intestinoruȝ et hydropisi et icteritie et vertigini: et eius q̄dem proprietas est in iūcturis, et podagra, et sit dosis aur̄. i aut. ℥. ij. cuius permixtio. ℞. agarici, et assari, et acori, et cordu/meni, et se. rute, et euforbij, et fu, et isopi sicce oīum añ. ℥. i. aristologie lōge, et radicū ciclaminis āborū añ. ʒ. ij. ameos, et gariofiloꝝ amboꝝ añ. ʒ. ij. gētia/

a † A.spice aromatice ⁊ se. buiusquiami mõtani ⁊ petroselini omnium vncias.ij.

b A.albaziçalia meni

ne romane.ʒ.vi.basce, ⁊ se.apij amborum aã.ʒ.ij. a † [ ] centauree minoris ⁊ est b [albalçil].ʒ.v.ij.cassie, ⁊ costi amari, ⁊ myrrhe oium aã.ʒ.iij.spice aromatice, ⁊ sceba mõtani, ⁊ petroselini oium aã.ʒ.ij.polij, ⁊ prassij amborum aã.ʒ.viij.camepitheos, ⁊ camedreos, ⁊ scordeõ oium aã.ʒ.viij. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cicotrigoniçatas, ⁊ ɔfice cuz melle dispumato, ⁊ repone i vase: ⁊ bibat in dieb⁹ veris. Cõmixtio eius ex descriptiõe alia. ℞.agarici, ⁊ acori, ⁊ assari, ⁊ cordumeni, ⁊ se.rute, ⁊ euforbij, ⁊ fu, ⁊ isopi sicce oium aã.ʒ.i, ameos ⁊ gariofilorum amborum aã.ʒ.ij.gẽtiane.ʒ.vi.asse, ⁊ seis apij amborum aã.ʒ.ij.cẽtauree minoris ʒ.viij.cassie, ⁊ costi, ⁊ aristolo.lõge oium aã.ʒ.iij. c [myrrhe] ⁊ spice, ⁊ calamẽti mõtani, ⁊ petroselini oium aã.ʒ.ij.prassij, ⁊ polij amborũ ana.ʒ iij.camedreos, ⁊ camepitheos, ⁊ scordeon omniũ ana.ʒ.viij.mellis quantuz sufficit: cuius dosis sit.ʒ.ij.aut aur̃.i.in hora veris.

c A mu

Confectio hermetis valens

d A.tertie.ʒ.i.

ad thenasmonem, qum de ea sumitur in potu pondus d [.ʒ.xxx.] cuz aqua frigida, ⁊ ad dolorem capitis cum aqua mellis ros. ⁊ ad febrem cum aqua tepida, ⁊ ad dolorem stomachi cũ aceto cõmixto, ⁊ ad dolorem renũ cum vino cõmixto, ⁊ ad reliquos dolores, ⁊ prefocationẽ cuz aqua tepida, ⁊ si nõ fuerit cum eis febris, cuz vino cõmixto, ⁊ ad expulsionem sanguinis cum aceto cõmixto in quantitate fabe, ⁊ ad dolorem ilij sicut quantitas illa, ⁊ ad retentionem intestinorum, ⁊ vẽtositates cũ vino antiquo cõmixto, ⁊ est conueniens ad dolorem capitis, ⁊ alguesgues, ⁊ maniam cum in potu sumitur in nocte, ⁊ ad tussim siccam potata in principio noctis cũ vino cõmixto, ⁊ ad morsuz serpẽtũ cũ aq̃ altereniabi, ⁊ liniatur sup locũ morsum, ⁊ ɔfert ad venena mortalia qñ i potu sumit̃ cũ aqua gẽtiane, ⁊ ad morsum canis rabiosi quando in potu datur cum e [lacte.

e A.lacte diuda ru ⁊ affirmauit

De indaru.

Existimauit] ille qui ipsum edidit, ꝙ est expertũ: cuius permixtio. ℞.pipis albi, ⁊ se.hyusqami albi amborum aã.sextaria.v.croci, ⁊ f [lumõ] amborum aã.sextaria.x. g [⁊ opij] ⁊ ammoniaci, ⁊ folij, ⁊ piretri, ⁊ radicũ mandragore, ⁊ h [albomiati] ⁊ cassie, et spice, ⁊ se.apij omniũ aã.sextaria.vi. ⁊ xilobalsami sextaria.iij. ⁊ mellis dispumati quãtum sufficit, cõficiantur, ⁊ administrentur sicut narrauimus.

f A.opij

g A.euforbij

h A.vrtice

Alkeskinengi

est confectio plurimorũ iuuamentoruz, valẽs ad egritudines infantiũ, ⁊ puerorũ, ⁊ ad epilepsiã ipsorum, ⁊ torturaz eorum, ⁊ spasmũ ipsorum, ⁊ colicam eorum, ⁊ confert prefocationi matricis, ⁊ tẽperat additionem mẽstruorũ, ⁊ sedat ventositates matricis. Cuius permixtio. ℞.cassie ⁊ i [gestafrid] ⁊ radicis mandragore, ⁊ se.harmel, ⁊ se.feniculi, ⁊ carpobalsami, ⁊ aristologie lõge, ⁊ rotũde, ⁊ muschi, ⁊ ambre omniũ aã.ʒ.iiij.heil.ʒ.xxiiij.opij, ⁊ costi, ⁊ nucis muschate, ⁊ myrobalanorum citrinorum omniuz aã.ʒ.xij.gariofilorum.ʒ.xxiiij.cinami. ⁊ ɔfectionis alkesire, ⁊ arsenici citrini, ⁊ se.lilij oium aã.ʒ.ij.acori ʒ.viij.serapini, ⁊ doronici ⁊ myrrhe ⁊ k [olei de sterage] oium aã.ʒ.vi. l [legast] ⁊ macis, ⁊ cipi, ⁊ croci oiuz aã.ʒ.x.mugath.ʒ.xv.storacis liquide.ʒ.xv. murdasacron, ⁊ foliorum myrti, ⁊ nucis cupssi, ⁊ seis sauine omniũ aã.ʒ.iij.teratur, ⁊ cribelletur, ⁊ conficiatur cum melle dispumato, ⁊ administretur.

i A.giesth afrid seu afrench

k A.azad

l A.nagaset

Confectio alkesire

administrati in ea. ℞.calami aromatici, ⁊ blacte biçantie, ⁊ olibani omniũ aã.ʒ.iij.vsnee, ⁊ cinami, ⁊ croci omniũ aã.ʒ.i.storacis.ʒ.iiij.muschi, et xiloaloes amborum ana.ʒ.s.conficiatur cum vino antiquo odorifero, et dimittatur donec fermentetur, et administretur.

Confectio de muscho

faciens ad pulsum cordis, ⁊ ad oẽs infirmitates melãcholie, ⁊ ad difficultatem anhelitus, ⁊ est medicina cõfortans animaz: Cuius permixtio. ℞. m [çedoarie] ⁊ doronici, et margaritarũ non perforataruz, ⁊ karabe, ⁊ coralli omnium ana.ʒ.i.serici crudi.ʒ.i.s.been rubei, ⁊ albi.et folij indi, et spice, et cardamomi, et gariofilorum, et castorei omnium ana.ʒ.i.s.çinçiberis, ⁊ macropiperis amborum ana tertiã.ʒ.i.muschi octauã ʒ.i. Terantur omnia, et conficiantur cum melle crudo: cuius dosis sit sicut cicer cum vino odorifero.

m A.zurunbet

Cõfectio de muscho alia

q̃ valet ad dolorem epatis, ⁊ stomachi, et debilitatem eorum, et resoluit ventositates, et inflãmationem. Cuius permixtio. ℞.pondus tertie.ʒ.i.de muscho, et spice aromatice, et cassie, et folij indi, et lacce mundate, ⁊ reusini omnium ana pondus.ʒ.ij.gentiane romane pondus.ʒ.ij.croci, et ameos, ⁊ seminis apij, et masticis omnium ana.ʒ.iiij.cinnamomi, et piperis, et aristologie rotunde omnium ana pondus.ʒ.iij.xiloaloes indi, et gariofilorum, et myrrhe omniũ aã. pondus.ʒ.i.s.confice has medicinas tritas, cicotrigoniçatas cum melle dispumato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere. Cuius dosis sit sicut faba cũ aqua calida.

Medicina de muscho cũ apsinthio,

que valet ad pulsum cordis, et alguesgues, et apostemata epiglotis, et exiccat humorositatem stomachi. Cuius permixtio. ℞.apsinthij, ⁊ aloes amborum ana.ʒ.viij.reusini.ʒ.viij.ameos.ʒ.viij. ⁊ croci, ⁊ seminis apij amborum ana.ʒ.iiij.muschi, ⁊ nereiden et folij, et myrrhe omnium ana.ʒ.ij.castorei.ʒ.i.s.commisce, et confice cum melle. Medicina de muscho alia, conferens ad melancholiam cholericam. ℞.masticis, et croci amborum ana ʒ.i.s.superioris apsinthij, et [n ocimi citrati] ⁊ epithymi omnium ana.ʒ.i.xiloaloes, et galle amborũ aã.ʒ.i.s.muschi.ʒ.s. o [çedoarie] ⁊ doronici amborum aã.ʒ.ij.margaritarum, ⁊ karabe, ⁊ corali, ⁊ serici omnium ana.ʒ.iij.aloes.ʒ.xxiiij. mellis quantum sufficit. Dosis eius integra pondus.ʒ.duarum cum aqua tepida.

n A.melisse

o A.zurunbet

Medicina de muscho dulcis

valens ad pulsum cordis, ⁊ egritudines melancholicas, ⁊ difficultates anhelitus, ⁊ ad epilepsiaz, ⁊ paralysim, ⁊ torturam, ⁊ quartanam. Cuius permixtio. ℞. p [çedoarie] ⁊ doronici amboruz aã. pondus.ʒ.i.margaritarum nõ perforatarum, ⁊ corali, ⁊ karabe, ⁊ serici crudi adusti omnium aã.põdus.ʒ.i.s.been albi, et rubei, et folij indi, et spice, et gariofilorum, et castorei omnium ana põdus duarum tertiarum.ʒ.i. ⁊ çinçiberis, ⁊ macropiperis amborum aã.tertias duas.ʒ.i.muschi pondus sexte ⁊.s. ʒ.i. Tere medicinas, ⁊ cribella, ⁊ confice cũ melle, q̃d est sicut extrahit̃ de fauis, q̃d non inuenit ignis, crudum, ad vnum tria: ⁊ repone in vase, ⁊ vtere.

p A.zurunbet

Medicina de muscho

alia efficiẽs illa iuuamẽta. ℞. q [çedoarie] ⁊ dorõici ⁊ margaritarum puarum, ⁊ karabe, ⁊ coralli oium aã.ʒ.iij. ⁊ tertiã.ʒ.i. ⁊ seri-

q A.zurunbet

ci crudi pondus.ʒ.ij.⁊ been albi,⁊ rubei,⁊ spice,⁊ folij,⁊ cardamomi,⁊ gariofiloꝝ omniū añ.ʒ.iiij.et duas tertias.ʒ.i.⁊ vsnee,⁊ macropiperis,⁊ çinçiberis omniū añ pondus.ʒ.i.⁊ tertie.ʒ.i.castorei pondus tertie.ʒ.i.⁊ muschi boni pondus auř.i.incidať sericū incisione parua donec fiat sicut puluis, deinde aggregetur in mortario cum margaritis, ⁊ corallo,⁊ karabe:⁊ terantur optime,⁊ teranť alie medicine,⁊ conficiatur cum melle crudo: cuius dosis sit pondus medij auř.cum aqua tepida.

Medicina de muscho alia

similis illi. Cuius cōmixtio. ℞.apsinthij,⁊ aloes amboꝝ añ.ʒ.viij.spice,⁊ muschi,⁊ folij,⁊ myrrhe omnium añ.pōdus.ʒ.ij.reusini pōdus.ʒ.vi. ameos,et croci,⁊ se.apij oium añ.pondus.ʒ.iiij.castorei.ʒ.i.s. Tere,⁊ ꝯfice cuꝫ melle:cuius dosis integra sit auř.i.

Saggenea magna.

Hec medicina est expta valens ad oēs passiones frigidas,⁊ vētositates grossas,⁊ dolorem dentiū,⁊ corrosionē eoruꝫ,⁊ ad frigus stomachi,⁊ tarditatē digōnis,⁊ colicam,⁊ difficultatem vrine,⁊ ad frigus,⁊ phlegma,⁊ ad mucositatem vrine. Cuius pmixtio. ℞.castorei,⁊ opij,⁊ cinamomi,⁊ assari,⁊ fu,⁊ meu,⁊ dauci oium añ.ʒ.i. piperis,⁊ macropiperis,⁊ galbani,⁊ costi [a] † ⌈ ⌋ omniū añ.ʒ.vi.croci.ʒ.s.liquefiant cuꝫ aqua mellis,⁊ terantur sicca,⁊ resoluatur galbanū cum melle,⁊ conficiatur,⁊ administreť post sex menses. [b] † ⌈ ⌋ Cuius permixtio ex descriptione alia. ℞.castorei,⁊ melanopiperis,⁊ croci,⁊ meu,⁊ fu,⁊ dauci,⁊ assari,⁊ opij ⁊ leucopiperis,⁊ beçard omnium añ pondus.ʒ.ij. costi pondus.ʒ.i.cinnamomi.ʒ.ij.terantur,⁊ cribellentur,⁊ cōficiatur cum melle dispumato.

Saggenea minor

que est in intētione eius. ℞.castorei,⁊ opij amboꝝ añ.ʒ.x.pipis,⁊ macropiperis,⁊ galbani,⁊ myrrhe,⁊ costi oium añ.ʒ.[c] ⌈lx.⌋ ⁊ cinamomi,⁊ meu,⁊ fu,⁊ dauci,⁊ assari oium añ.ʒ.x.⁊ croci pōdus quarte.℥.i. Et in descriptione alia, çinçiberis.℥.i.⁊ storacis liqde.℥.iij. Et in descriptione alia castorei,⁊ melanopipis,⁊ croci,⁊ meu,⁊ fu,⁊ dauci,⁊ assari,⁊ opij,⁊ cinamomi,⁊ leucopiperis oiuꝫ añ.ʒ.i.costi pondus.ʒ i. Tere omnia ⁊ confice cum melle,⁊ antiquetur sex mēsib⁹. Cuius dosis sit auř.s.cum aqua tepida in ieiunio. Et in descriptiōe alia dosis qō est inter sextaꝫ.ʒ.i.vsq3 ad duos auř. Et in descriptione alia dosis quantum est granū piperis. Et diciť ꝙ teratur siliqua ⁊ liniatur [d] ⌈ad venena⌋ ⁊ ad ventositates in matricibus,⁊ paucitatē conceptionis,⁊ mēstrue,soluatur de ea,quātum est faba cum oleo de lilio,⁊ supponatur cū lana, ⁊ liquefiat de ea cum oleo sambacino,⁊ odoret de ea mulier,⁊ suffumigetur cum ea etiā. Et ad dolorē pectoris, et tussim,⁊ renes,⁊ difficultatē vrine ex frigoribus,⁊ bibat de ea mulier quātū est cicer cum vino puro,⁊ ad nauseatiuā sacietatē auř.i.cum vino puro.

Homorusia

que cōfert ad debilitatē epatis,⁊ splenis,⁊ duritieꝫ eoꝝ, ⁊ aperit oppilationem,⁊ prouocat vrinam,⁊ frangit lapidem in renibus:⁊ iuuamētum eius in inceptione hydropisis est magnum. Cuius permixtio. ℞.dauci ⁊ est semen baucie syluestris, ⁊ cymini carmeni,xilobalsami,cassie,cordumeni,floris squinanti,seminis apij omnium ana pondus.ʒ.i.macropiperis,⁊ costi amborum ana.ʒ.s.leucopiperis.ʒ.s.[e] ⌈myrrhe⌋ pondus.ʒ.iij.baccarum lauri.x.numero,acori,et croci amborum añ.pondus.ʒ.ij. Aggrega has medicinas tritas,⁊ cribellatas,⁊ confice cum melle dispumato:cuius dosis sit ꝼm quantitatem auellane cum aqua tepida.

a † A. ⁊ myrrhe

b † A. Alia lřa ⁊ dosis eius est a dauich vno vsq3 ad auř.ij.

c A. Alia litera decem

d] A. Alia litera locus morphee

e A. Alia litera aloes

Anacardinum ⁊ est albeladorium

quod est iuuatiuum ad [f] ⌈contractionem⌋ id est eos qui se mouere non possunt. Cuius permixtio. ℞.myrobalanorum nigrorum ⁊ belliricorū, ⁊ emblicorum omnium ana.ʒ.xxxvi.nigelle pōdus ʒ.xxiiij.spodij pōdus.ʒ.vi.heil pondus.ʒ.vij.ciperi.ʒ.vi.anacardi.ʒ.vi.piperis,⁊ macropiperis,⁊ çiçiberis, et [g] ⌈felfelmure⌋ et anisi omnium ana.ʒ.xij. Tere et cribella,et permisce cum eo penidiorum pondus.ʒ.dc. et resoluantur cum aqua secundum quantitatem que sufficit,et confice medicinas,⁊ sepeli vas in quo est medicina,in ordeo sex mensibus deinde vtere.

Confectio anacardi

que cōfert ad omnes species dolorum stomachi, ⁊ confert ad dolorem capitis antiquum,⁊ ad vertiginem stomaticam, ⁊ ad maniam,⁊ alienationem,⁊ doloreꝫ pectoris.⁊ epatis, ⁊ splenis.⁊ renum,⁊ complexionem frigidaꝫ,⁊ dolores matricum,⁊ podagram,et lepram, et egritudines melancholie. Cuius permixtio. ℞.spice,et meu,⁊ croci,⁊ cassie,et folij,et epithymi,et squināti,et carpobalsami,⁊ aristologie longe,et gariofilorum,⁊ granorum alben, et çinçiberis, et aloes, et bdellij,et myrrhe,et olei balsami omnium ana.℥.i. masticis,⁊ mellis anacardi,⁊ agarici omnium añ. partes.viij.radicis lilij celestis.℥.ij.corticum radicis feniculi lib.iij.aceti [h] ⌈asceri⌋.iij. Infunde cortices feniculi in aceto tribus diebus, et proijciantur in ollā,⁊ ferueat bullitione leui,⁊ coleť,⁊ exprimātur radices,⁊ adiūgať illi aceto melliꝫ lib.i.s.⁊ bulliat ad ignē leuē sup carbōes,donec igrosseť parūper,⁊ permisceātur cum eo medicine:⁊ sit dosis pōdus.ʒ.ij.cum eo quod conuenit de potibus.

Confectio alia anacardina

faciens ad paralysim,⁊ ei silia.⁊ ad torturā,⁊ mollificationē,⁊ abstergit cerebrū,⁊ facit ipm bonū. Cuius pmixtio. ℞.spice cassie,folij indi,myrrhe,croci, sceha armeni,epithymi,supioris [i] ⌈aladrion,reusini⌋ carpobalsami,gariofiloꝝ oium añ.pōdus.ʒ.ij. granoꝝ alben excorticatoꝝ,⁊ çinçib.āboꝝ añ.℥.i. [k] ⌈⁊ alkei⌋ ⁊ melliꝫ anacardi.⁊ kerbel oiuꝫ añ.℥.iij. agarici pōdus.ʒ.ij. Et in descriptione alia,pondus ʒ.viij.aloes scotrēsis.℥.i.ireos.℥.ij.corticū venaruꝫ feniculi lib.iij.aceti fortis lib.ix.ifundanť cortices in aceto tribus diebus continuis,⁊ proijciať tūc in vase,⁊ ferueat tribus ebullitionibus cum igne medio,deinde coletur,⁊ proijciantur cortices,⁊ iteruꝫ reponatur acetum in ollam,⁊ effundanť sup ipsum de melle lib.x.s.decoquatur cum igne leui donec ingrosseť,⁊ pulneriçēť desup,tūc medicine trite ꝑdicte,⁊ pmisceas,⁊ vtere hac ꝯfectione post.vi.men. cuius dosis integra sit pōdus.ʒ.i.cū aqua tepida.

Ariston magnum.

Et eius expō est bonū,ꝯferēs ad frigus corpis,⁊ ad pthisim,⁊ dolorē vētris,⁊ febrē cōmixtā,⁊ ad quartanā,⁊ ad colicā,⁊ doloreꝫ mřicis. Cui⁹ pmixtio. ℞.opij,⁊ croci,⁊ cassie,⁊ amomi,⁊ euforbij,⁊ acatie,⁊ costi,⁊ myrrhe,⁊ spice,et gūmi arabici,⁊ se.alkerua,⁊ se.alādacocha,⁊ gnorū vrtice,⁊ bdellij,⁊ olibani,⁊ [l] ⌈adibic⌋ ⁊ sumac, ⁊ sulfuris citrini,⁊ storac] liqde,⁊ leucopi.oiuꝫ añ.

f A. alzemone

g A. felfelmum

h A. pondus kist

i A. squinanti ra uend fini

k A. alkie

l A. aldebach

ʒ.v.piretri, ⁊ ſeminis artanithe, ⁊ eſt adranoch, et roſarũ ſiccaruʒ, ⁊ ſe.raphani, ⁊ ſe.apij, ⁊ ſeminis citri omnium ana.ʒ.iiij.ameos, et ſeminis altararacon ſylueſtris omnium ana.ʒ.iiij. ſeminis ſinapis ʒ.i.ſeminis hyuſquiami albi pondus.ʒ.decem, cartami, ⁊ çinçiberis amborum ana põdus.ʒ.ij. Et de eis quidam ſunt qui non ponunt in ea piper. Tere, ſicca, ⁊ infunde reliqua in vino odorifero tribus diebus, donec reſoluantur, ⁊ ponãtur cuʒ melle, ⁊ tunc effundatur deſuper olei balſami boni.℥.i. ⁊ ponatur ſuper ignẽ in vaſe lapideo, ⁊ accẽde ſub eo, ⁊ ferueat duabus ebullitiõib⁹, deĩde remoueat̃ ab igne, ⁊ ãtiquet̃ ſex mẽ.cuius doſis ĩtegra ſit pondus aur̃.i. Et quãto plus antiquatur, eſt melius.

Ariſton minus conferens ad oia quibus confert maius.
℞.opij põdus.ʒ.iiij.acatie, ⁊ pipis amborũ añ.℥.i. piretri pondus.ʒ.iij.amomi.ʒ.v. caſſie.ʒ.iiij. croci ʒ.iij. ⁊ ſulfuris citrini.℥.i. ⁊ euforbij.ʒ.iij. ſpice.℥.i. Terantur, ⁊ cribellẽtur, ⁊ conficiãtur cum melle.

Diamarte quod eſt iuuatiuuʒ ad oppilationes epatis, ⁊ ſplenis, ⁊ frig⁹ matricum, ⁊ tuſſim humidã, ⁊ quartanã, ⁊ conſtrictionem anhelitus, ⁊ icteritiã oppilatiuam, ⁊ mollificationem cuius permixtio. ℞.ſe.harmel eminã.i.ſ. olibani.ʒ x.ariſtol'.longe, ⁊ reuſini amborum añ.ʒ. xx.[a] ⌈çedoarie⌋ ⁊ doronici amborũ añ, pondus.ʒ. iiij.maſticis, ⁊ carpobalſami et croci, ⁊ meliloti, et ſpice aromatice omniũ ana põdus.ʒ.x.opij, ⁊ çinçiberis, ⁊ coſti, ⁊ caſſie omniũ ana ſextaria.iij. ⁊ iſtarum medicinarum triũ in deſcriptione alia.ʒ.xij.ciperi ſextaria.x.aloes ſcotrenſis põdus.ʒ.xiiij.gariofilorum põdus.ʒ.vi.hellebori albi, roſarũ rubearũ ſiccarũ, nigelle oĩum añ.ſextaria.vi.pipis põdus.ʒ. x.aggrega has medicinas ꝯtritas, ⁊ cicotrigoniçatas, ⁊ confice cum melle diſpumato, ⁊ vtere.

[a] A.zurũbet

Bedemeregi. Eius iuuamẽta ſunt ſicut iuuamenta diamarte. cuius ꝑmixtio. ℞.[b] ⌈çedoarie⌋ ⁊ doronici, ⁊ opij, ⁊ caſtorei, ⁊ piretri, ⁊ piperis, ⁊ macropipis, ⁊ caſſie, ⁊[c] ⌈eſt ex almaſus⌋ ⁊ ſe.hiuſqami al. ⁊ ſtoracis liquide ⁊ oppoponaci ⁊ croci[d] † ⌈ ⌋ omniuʒ ana.ʒ.vi.fenugreci.ʒ.viij.margaritarum põdus.ʒ. ij.galbani, ⁊ myrrhe amborum ana.ʒ.xij. Tere, et cribella, ⁊ confice cum melle.

[b] A.zurãbet
[c] A.heumalmeſius
[d] † A.⁊ coſti

Confectio algarith. conferens ad dolorem capitis antiquum, ⁊ datur in potu cum vino cõmixto cũ melle ⁊ aqua tepida, ⁊ cõfert illis qui epilepſiã patiuntur qum bibũt de ea, ⁊ eſt iuuatiua ad obliuionem, ⁊ ad apoſtema durum, ⁊ abſcindit ſuperfluitates que attrahũtur ad oculos.cuius ꝑmixtio. ℞. myrrhe, ⁊ caſſie, ⁊ macropiperis, ⁊ cinamomi, ⁊ ſiſeleos, ⁊ amomi oĩum añ.põdus.ʒ.iiij. ⁊ ſpice, ⁊ floris ſquinãti amboꝝ añ.ʒ.xij. ⁊ croci põdus.ʒ.vi.et opij põdus.ʒ.v. ⁊ ſe.apij montani põdus.ʒ.xv.aniſi, ⁊ ſe.apij hortulani amboꝝ añ.ʒ.xx. ⁊ piperis põdus.ʒ.xxxviij.ſtoracis liquide, ⁊ coſti, ⁊ rubee, ⁊ aſſari oĩum añ.ʒ.i. Tere, ⁊ cribella, ⁊ ſicca, ⁊ infunde humoroſa ĩ vino odorifero, deĩde ꝯfice totũ cũ melle: cui⁹ doſ ſit põdus.ʒ.i.cũ aqua tepida in ieiunio.

Confectio citrina ſelini valẽs ad egritudines cholere nigre, ⁊ ventoſitates, ⁊ pulſum cordis, ⁊ dolores infantium, ⁊ dolores matricum.cuius ꝑmixtio. ℞.pipis albi, çinçiberis, ⁊ ſalis indi omnium ana pondus.ʒ.vi.opij, ⁊ euforbij, et caſtorei, ⁊ gariofilorum, ⁊ croci, ⁊ maſticis, ⁊ piretri omniũ añ.ʒ.v.coſti.ʒ.vi.feſire, ⁊ feſireſim, ⁊ cipi, et çedoarie, et doronici, et ariſtologie longe omnium ana.ʒ. ij.olei balſami, ⁊ aque canfore amborum añ.ʒ.iiij. Tere, ſicca, ⁊ infunde gũmas in vino, ⁊ confice cuʒ melle diſpumato: cui⁹ doſis ſit vnicuiqꝫ homini ẽm menſuram ſue complexionis.

Confectio nigra ſelini que cõfert ad[e] ⌈meſ⌋ ⁊ paralyſim, ⁊ ad guale, ⁊ ad chol'am nigrã, ⁊ oẽs egritudines fr̃as.cui⁹ꝑmixtio. ℞.ſe.harmel.ʒ.c. ⁊ viginti, oppoponacis.ʒ.lxxx.nigelle, ⁊ beçard, ⁊ cucumeris ſylueſtris oĩum añ.põdus.ʒ.lx. acori, et ſerapini, ⁊ amoniaci, ⁊ ariſtol'.lõge. ⁊ ſinapiſ. ⁊ bdelij ſubalbidi, ⁊ belli, ⁊ radicis endiuie, ⁊ caſtorei, et radicis collogntide, ⁊ ſulfuris citrini, ⁊ ſe.eruce, et agnicaſti, ⁊ rute mõtane oĩum añ.põdus.ʒ.xl.opij, ⁊ euforbij, ⁊ hiuſqami al. ⁊ pipis albi, ⁊ ꝯdiſi, ⁊ ſalis indi rubei, ⁊ ſalis naptici nigri, ⁊ radicis[f] ⌈aſſe hebeça ⁊ eſt radix ſebiſech ⁊ eſt⌋ mãdragore, ⁊ radicis hiuſquiami albi, ⁊ piretri, ⁊ myrrhe, ⁊ aloeſ, ⁊ olibani, ⁊[g] ⌈caſſie⌋ omnium añ.ʒ.⌈[h].xx.⌋ ſpice, ⁊ maſticis, ⁊ çedoarie, ⁊ doronici omniũ añ.ʒ.viij. croci.ʒ.iij. Tere, ſicca, ⁊ ĩfunde gũmaſ ĩ kitrã de ſcemi ẽm q̃ʒtitatẽ q̃ ſufficit, deĩde tere, ⁊ cõmiſce medicinas oẽs, deĩde ſepeliat̃ ĩ cinere duob⁹ mẽſib⁹, deĩde admiſtret̃ poſt illõ: de q̃ det̃ forti aur̃.iij. ⁊ medio.ij. ⁊ debili.i.et ĩfanti q̃ʒtũ eſt granũ piperis.

[e] A.almes
[f] —— A.
[g] A.ſythragit
[h] A.xxx.

Confectio albumuſeli ⁊ eſt illa q̃ noiata eſt ſuccurrẽs, ⁊ eſt de ſtupefactiuis, ſedatiua doloꝝ ex oĩ vẽtoſitate, ⁊ ex oĩ egritudine dñante, ſicut ĩcubo, ⁊ ex algueſgues, ⁊ ad omnem doloreʒ eſt iuuatiua, ⁊ ſedatiua.cuius permixtio. ℞.opij, ⁊ hiuſquiami albi amboruʒ ana aur̃.x.euforbij, et croci, ⁊ ſpice, ⁊ piretri, et hermodactilorum, ⁊ cardamomi, et macropiperiſ omnium ana.ʒ.v. Tere, ⁊ cribella, ⁊ confice cũ melle diſpumato: de qua detur aur̃.ſ.forti ⁊ magno, ⁊ paruo ⁊ debili pondus ſexte.ʒ.i.

Confectio de alleis faciens ad morpheam, ⁊ frigora, ⁊ humorem crudum, ⁊ phlegma, ⁊ addit in virtute, ⁊ clarificat colorem, ⁊ conuertit vtentẽ ſe quaſi ad formam adoleſcentie, conferens omni egritudini: potatur in hyeme, calefacit corpus, ⁊ alleuiat corpus, ⁊ erigit naturam. Cuius permixtio. ℞. caſicios duos ciceris de ſcenĩ, qui infundantur in nocte in aqua dulci, deinde cum igne leui coquatur donec aqua eius denigretur, ⁊ confrangatur cicer, deinde coletur aqua: poſtea ſumantur allea, ⁊ findantur vnumquodqꝫ granum eorũ, deinde coquantur cum ea donec diſcocta ſint allea, ⁊ fiant ſicut cerebrum, poſtea fundatur deſuper lac vaccinum dulce in tanta quantitate que ſubmergat ipſa quatuor digitis, deinde coquantur lento igne ſicut[i] ⌈candele⌋ donec exiccetur lac, aut quaſi: deinde fundatur deſuper butyrum vaccinum recens cum menſura, poſtea decoquatur cum igne leui, ſicut[k] ⌈candele⌋ donec exiccet ipſum: deinde confice ipſum in vaſe eneo, donec fiat ſicut maſſa: poſtea effunde deſuper mellis albi clari quantitatem que ſuperemineat ei quatuor digitis, ⁊ decoque ipſum ſimiliter donec coaguletur, aut quaſi: deinde pone ſuper vnãquãqꝫ lib.alleorũ aure.xij.de tuderi rubeo, ⁊ albo, ⁊ aur̃. iij.piperis, et aur̃.x.portulace, et aur̃.x.cimini carmeni, et aur̃.x.galange, ⁊ tantumdem cinnamomi. Tere has medicinas, et proijce deſuper, et permiſce ea, et pone in vaſe viridi, et ſumatur de ea quantum eſt nux ẽm omnem diſpoſitionem.

[i] A.eſt ignis lãpadis
[k] A.ignis vel flãme lampadis

Athanasia magna que est cuꝫ epate adib ꝯferēs dolorib⁹ epatis, ⁊ splenis, ⁊ stomachi, ⁊ vētositatib⁹, ⁊ dysenterie, ⁊ tussi antiq̄, ⁊ eis q euomūt sanguinē, ⁊ est sedatiua doloꝝ sicut ꝯfectio filonis.s.filonuꝫ romanum, ⁊ ad stuporē, ⁊ fluxū ventris, ⁊ sanguinis expulsionē, ⁊ dolorē renū, ⁊ vētositatē renū, ⁊ vesice ⁊ asma, ⁊ tussim, ⁊ mūdificat pectus, ⁊ confert sicut empl'm sup hemorroidas posita: ⁊ eius dosis est q̄rta aurei vsq; ad aur̄.5. cuius ꝑmixtio. ℞.croci, et myrrhe, ⁊ opij, ⁊ castorei, ⁊ se.biusqami albi, ⁊ costi, ⁊ cordumeni, ⁊ papaueris, ⁊ spice, ⁊ eupatorij, ⁊ epatis adib, ⁊ cornu dextri de cornibus capre adusti omnium partes equales. Tere que de eis teruntur, ⁊ liquefac que liquescūt cum vino, ⁊ cōfice cuꝫ melle dispumato, ⁊ vtere post sex menses.

Athanasia minor iuuamēta cui⁹ sunt illa eadē, cuius permixtio. ℞.storacis, ⁊ croci, ⁊ costi, ⁊ spice, ⁊ opij ⁊ cassie oium an̄.ʒ.iiij. succi eupatorij.ʒ.viij. radicis lilij.ʒ.xij. mellis q̄ꝫtū sufficit: dosis ei⁹ sicut auellana cū eo qđ ꝯuenit de potibus. Et ī descriptiōe alia addite sunt due medicine, q̄ sunt myrrha, ⁊ xilobalsamum, de vnaquaq; quarum ponuntur.ʒ.iiij.

Diacurcuma minus cōferēs ad debilitatē epatꝭ, ⁊ splenis, ⁊ stōi, ⁊ ad duritiē eoꝝ, ⁊ ad iceptionē hydropisis, ꝓhibēs eius gn̄ationē, ⁊ colorē efficit bonū valde, ⁊ ꝯfert ad plimas egritudines antiq̄s. cuius ꝑmixtio. ℞.spice aromatice, ⁊ myrrhe, ⁊ cassie, ⁊ costi, ⁊ floris sq̄nāti, ⁊ cinamomi, ⁊ croci oium ꝑtes eq̄les. Terant̄, ⁊ cribellēt̄, ⁊ ifundat̄ myrrha die ⁊ nocte in triplicato, ⁊ ꝑmisceant̄ oia, ⁊ ꝯficiat̄ cū melle dispumato, ⁊ reponat̄ in vase, ⁊ admistret̄. Et in descriptione alia loco spice, nereiden.

Ars diacurcume maioris ex arte Gal', qđ ꝯfert ad dolores antiquos exn̄tes i epate, ⁊ splene ex frigore, ⁊ grossitudine: ⁊ apit oppil'ones accn̄tes in oibus instr̄is nutrimēti, ⁊ fugat ventositates grossas ab eis, ⁊ ꝓuocat vrinaꝫ, ⁊ confert oibus dolorib⁹ renū, vesice, ⁊ mr̄icis accn̄tibus ex materijs grossis, ⁊ duritie q̄ est i eis ⁊ hydropicis. cuius cōmixtio ē hec. Croci pōdus.ʒ.xij. ⁊ meu, ⁊ fu amborum ana pondus.ʒ.iiij. ⁊ spice pondus ʒ.vi. ⁊ anisi, ⁊ dauci, ⁊ assari, ⁊ reusini, ⁊ petroselini omnium ana pondus.ʒ.iiij. costi, ⁊ cassie, et floris squināti [a] †[ ] oium an̄.pōdus.ʒ.i. ⁊ rubee pōd⁹.ʒ.ij. ⁊ succi lilij, ⁊ eupatorij, ⁊ polij ⁊ scolopēdrie oium an̄.pondus.ʒ.iij. ⁊ olei balsami ℥.5. ⁊ myrrhe.ʒ.iiij. Et in descriptiōe alia loco [b] [spice] carpobalsami ʒ.i. capparis romane.ʒ.iij. Tere, ⁊ cribella, ⁊ confice cum melle postquam inuoluuntur cum oleo balsami cuius dosis sit pondus.ʒ.i. cum syrupo, de melle.

Dialacca magna ꝯferēs iuuam̄ta diacurcume, ⁊ frāgit lapidē. cuius ꝑmixtio. ℞.lacce.ʒ.viij. amigdale excorticate, ⁊ cinamomi, ⁊ folij, ⁊ gariofiloꝝ omniuꝫ an̄.ʒ.v. camepitheos, ⁊ meu, ⁊ fu, ⁊ myrrhe, ⁊ isopi sicce oiuꝫ an̄.ʒ.iiij. spice.ʒ.xij. dauci, ⁊ seminis apij, ⁊ bdellij oiuꝫ an̄.ʒ.vij.5. croci.ʒ.iiij. assari.ʒ.vij. carpobalsami, ⁊ cassie, ⁊ masticis, ⁊ calami aromatici omniū an̄.ʒ.iiij. gētiane, ⁊ aristol'. rotūde oium ana ʒ.vij. ⁊ succi liqritie.ʒ.xij.5. reubarbari.ʒ.xv.5. polij, ⁊ squinanti omniū an̄.ʒ.iij. piperis nigri, ⁊ costi āboꝝ an̄.ʒ x.5. siseleos, ⁊ olei balsami amborū an̄. ʒ.iij.5. Tere, sicca, ⁊ cribella, ⁊ solue que liquefiunt cū vino odorifero, ⁊ cōfice cū melle quātū sufficit: ⁊ dosis eius sit sicut auellana cū eo qđ conuenit ei de potibus, ⁊ additur in ea.℥.i. aloes, ⁊ piperis nigri, ⁊ aristol'. longe, ⁊ coriandri omnium ana.ʒ.iij.

Dialacca minor que cōfert ad debilitatem epatis, ⁊ stōi, ⁊ frigus amboꝝ, ⁊ duritiē eoruꝫ, ⁊ ad duritiē splenis, ⁊ aperit oppilationes. cuius ꝑmixtio. ℞.lacce, ⁊ costi, ⁊ baccarū lauri, ⁊ lupinoꝝ, ⁊ fenugreci, ⁊ piperis omnium an̄ ʒ.ij. reusini.ʒ.iij. mellis quantuꝫ sufficit: cuius dosis sit pondus.ʒ.i. cum aqua decoctionis apsinthij. Et in descriptione alia loco baccaruꝫ lauri ponitur flos squinanti.

Arsalkokin qđ confert ad tussim, ⁊ duritiem epatis, ⁊ pleuresim. cuius permixtio. ℞.myrrhe ⁊ [c] [meissit] amboruꝫ an̄.ʒ.iiij. spice, ⁊ croci, ⁊ cinamomi, ⁊ cassie omnium an̄.pōdus.ʒ.i. floris squināti, ⁊ calami aromatici, ⁊ bdellij subalbidi omniuꝫ ana pondus.ʒ.ij.5. Et in q̄busdam descriptionibus loco bdellij mucalibus passulaꝝ magnarū enucleataꝝ, ⁊ ablatis corticibus.ʒ.xv. mellis q̄ꝫtū sufficit: cuius dosis sit pōdus.ʒ.i. cū decoctione isopi. Infundant̄ que infundenda sunt de medicinis cū passulis in vino odorifero, ⁊ terant̄ sicca, ⁊ cribellent̄, ⁊ resoluantur sicca cum melle, ⁊ misceant̄ omnia, ⁊ conquassentur.

Filonium romanū tarsense qđ facit ad egritudines plurimas, ⁊ ꝓprie ad dolores colice, ⁊ ipsum est sedatiuuꝫ dolorum. Inquit Gal'. in libro decē tractatuū in quo narrauit narrationem filonis: inq̄t enim verba medicine. Ego suꝫ de expōne filonis medici tarsensis: ⁊ meū q̄dē iuuamentum ad eū cui dimissa est mors, est iuuamentuꝫ maximū. Et rectifico dolores accidentes in egritudinibus plurib⁹, ⁊ illud est: q̄m si accidat intestino noiato colon, ⁊ est dolor colice, ⁊ sumat in potu patiens dolorē de me vice vna, sedo doloreꝫ eius. Et si data fuero in potu ei qui patiat̄ difficultateꝫ vrine, aut ei qui patit̄ lapidē ledentē ipsum, cōfero ei, ⁊ sano splenem etiā, ⁊ anhelitum preparationis ledētē, ⁊ pthisim, ⁊ spasmū, ⁊ dolorē amborum laterum timorosum. Et si data fuero in potu ei q spuit sanguinem, aut euomit sanguinē, separo inter ip̄m ⁊ mortem, ⁊ separo eā ab eo, ⁊ sedo oēm dolorē accidēteꝫ in intestinis, ⁊ visceribus, ⁊ tussim, ⁊ ꝑfocationes, ⁊ singultum, ⁊ catarros descēdētes a capite. cuius ꝑmixtio. ℞.leucopiperis, ⁊ seminis biusqami al. amboꝝ an̄.aur̄.xx. opij aur̄.x. croci aur̄.v. euforbij ⁊ spice, ⁊ piretri omniū ana aur̄.i. castorei, ⁊ çedoarie, ⁊ doronici, ⁊ margaritarum non perforataruꝫ, ⁊ fel omnium ana.ʒ.i. mellis dispumati quantū sufficit: dosis eius sicut cicer cum aqua tepida.

Filoniū persicum valens ad fluxum menstruoruꝫ, ⁊ hemorroidarū, ⁊ sol'onem nature, ⁊ processionem sanguinis, ⁊ illas que de pregnātibus menstruantur, ⁊ ad ventositates accidentes in matricibus, ⁊ conseruat embryones [d] †[ ] cuius permixtio. ℞.piperis albi, ⁊ seminis biusquiami albi amboruꝫ ana.ʒ.xx. opij, ⁊ terre sigillate amborum an̄.pondus.ʒ.x. croci.ʒ.v. euforbij, ⁊ spice, ⁊ piretri omniuꝫ an̄.pōdus.ʒ.ij. castorei pōdus.ʒ.i. [e] [çedoarie] ⁊ doronici, ⁊ margaritarū nō ꝑforatarū, ⁊ muschi oium an̄.ʒ.5. cāfore sextaꝫ ⁊ semis.ʒ.i. mellis dispumati ⁊ colati quātuꝫ sufficit dosis eius pondus.ʒ.i. cum eo quod conuenit de potibus.

a †A. ⁊ carpobalsami

b A. Alia litera balsami

c A. tenaseb

d †A: ⁊ strigit os mr̄icis, ⁊ prohibet fluxū, ⁊ phibet, ne mollificetur pp vehemētiā vētositatis in mr̄ice et flegmate, ⁊ clarificat intellectum, ⁊ excitat appetitum

e A. zurūbet

Confectio alkekēgi cōferēs ad vl/cera in vesica, ⁊ renib⁹, ⁊ ad eos q mingūt sanguinē, expta: cuius pmixtio. ℞.se.hiusqami albi, ⁊ se.apij, ⁊ se. feniculi oium añ.ʒ.vij.granoꝝ cucumeris.ʒ.v. Et i descriptione alia, granoꝝ cucumeris.ʒ.ij.[a] ⌈hiusqami nigri⌋ ⁊ se.acetose, ⁊ opij, ⁊ granoꝝ pinee frixorum, ⁊ croci, ⁊ auellanarū assatarū, ⁊ amigdalarū amararū frixarū oium añ.ʒ.iij.grana alkekēgi nu/numero.xxv.dragagāti.ʒ.iiij. Tere, ⁊ cribella, ⁊ cōfice cū vino cocto: cui⁹ dosis sit pōdus.ʒ.i.cū candidicon, aut cū aqua mellis post sex menses.

a A. sucharan

Diahirundinis valēs ad dolorē gutturis, ⁊ squinātiā, ⁊ dolores qui sunt supra hypocūdria, cuius permixtio. ℞.anisi, ⁊ seminis apij, ⁊ ameos, ⁊ floris squināti, ⁊ radicis lilij, ⁊ cinamomi, ⁊ amomi, ⁊ aristol'.longe, ⁊ aluminis iameni, ⁊ se.harmel, ⁊ myrrhe, ⁊ radicis [b] ⌈lilij⌋ ⁊ cassie, ⁊ croci oium añ.℥.i.cōfectionis crocomagnetis, ⁊ se.rosaꝝ sicci, ⁊ rosarū siccaꝝ omniuz añ.℥.ij.costi, ⁊ cineris hyrundinū recentis oium añ.[c] ⌈.ʒ.⌋ iij.spice, ⁊ amili de tritico oium añ.℥.ʃ.galle imature medie, in quātitate numero.viij. Tere, ⁊ cribella, ⁊ ɔfice cū melle dispumato, ⁊ vtere: ⁊ sumat̃ de eo quātitas galle.i. ⁊ dissoluatur cuz aqua mellis, aut cum aqua ordei. aut cum decoctione rosarum, ⁊ lentium, et radicis liquiritie: ⁊ gargariçet cum ea: ⁊ administretur iterum cum vino, tribus aut quatuor vicibus in die.

b A. liquiritie

c A. ℥.

Ars crocomagnetis administr ati in diahirūdine. ℞.croci, ⁊ cinamomi amboꝝ añ.ʒ.ij.rosaꝝ siccarum, amomi, costi omniū añ.ʒ.i.myrrhe.ʒ.iiij.radicis liquiritie, ⁊ folij indi amborum añ.ʒ.iij.ʃ. Terantur, ⁊ conficiantur cum vino, ⁊ fiant trocisci, et exiccentur in vmbra.

Diasulfur. Fortasse medicina hec equat̃ tyriace: quare confert ad febres periodicas frigidas, ⁊ ad febrē quartanam, ⁊ febrem phlegmatis, ⁊ tussim ꝓprie antiquā, ⁊ sputū saniei, ⁊ cōstrictionem anhelitus, ⁊ cōfert spasmo, ⁊ valet ad hydropisim, ⁊ splenez, ⁊ prouocat vrinam, ⁊ extrahit lapidē: Amplius confert ad puncturam serpentum, ⁊ scorpionū iuuamentū manifestuz: ⁊ liberat ex nocumento medicinarū pimentium: cuius pmixtio. ℞.sulfuris citrini, ⁊ se.hiusquiami albi, ⁊ cordumeni, ⁊ storacis, ⁊ myrrhe oium añ.ʒ.viij.rute, ⁊ costi amborum añ.ʒ.x.opij, ⁊ croci amborum ana.ʒ.ij.cassie.ʒ.xij.leucopiperis.ʒ.xxij. Tere medicinas, ⁊ confice cū melle, ⁊ vtere post sex menses: ⁊ sumat in potu eger de eo ante periodū febris ſm mensuram sue etatis.

Confectio de assa que confert ad periodos febriū, ⁊ aufert febrem q̃rtanā apud digōnem, ⁊ expellit nocumentum pūcture, proprie scorpionis, ⁊ rutelle, ⁊ q̃ sunt sicut illa duo. Cuius permixtio. ℞.asse, ⁊ piperis, ⁊ myrrhe, ⁊ folioꝝ rute partes equales, conficiantur cum melle: cuius dosis sit pōdus.ʒ.i.i pūctura scorpionū cum vino, ⁊ in febre cum oxymelle ante periodum per horam vnam.

Confectio salis indi mūdificās stomachū, ⁊ retinens vomitū phlegmaticū, ⁊ melicum ⁊ sanat vertiginem factā ex phlegmate, ⁊ melia. Cuius permixtio. ℞.myrobalanoꝝ nigrorum, ⁊ belliricorū, ⁊ emblicorum, ⁊ myrobalanoruz kebulorum, ⁊ sticados oium añ.ʒ.iij.epithymi.ʒ.iiij.salis indi.ʒ.ij.hiere pigre ʒ.x.agarici.ʒ.iiij. Terantur, ⁊ cribellent̃, ⁊ ɔficiant̃ cū syrupo acetoso. dosis eius pondus.ʒ.iij.in mane in ieiuno cum aqua tepida.

Diacostum valens ad dolores epatis, ⁊ stōi. Cuius permixtio. ℞.cinamomi, cassie, costi oium añ.pōdus.ʒ.xxx.anisi, ⁊ se.apij amborū añ.pondus.ʒ.x.assari.ʒ.xxix.croci pondus.ʒ.viij.reusini pōdus.ʒ.x.floris squinanti, ⁊ myrrhe amboꝝ añ.ʒ.xxiiij. Infundatur myrrha in vino, ⁊ colet̃, ⁊ ꝓijciant̃ desup medicine, ⁊ ɔficiantur cum melle dispumato. cuius dosis sit triplum vnius, ⁊ administretur.

Confectio kabith regis faciēs ad dolorem iūcturarum, ⁊ podagrā, sedans dolorē eius, ⁊ prohibēs eam accidere, ⁊ ad febrē antiquā, ⁊ dolorem splenis, ⁊ ventositatē grossam, ⁊ difficultatē anhelitus, ⁊ tussim, ⁊ vlcera intestinoꝝ, ⁊ sincopim, ⁊ dolores oculi, ⁊ gutturis qū bibitur duobus diebus, ⁊ conseruat corpus qum eaz sumit hō a passionibus, ⁊ egritudinibus. Cuius pmixtio. ℞.se.rute, ⁊ prassij, ⁊ scordeon, ⁊ camepitheos, ⁊ oppoponacis, ⁊ gētiane romane, ⁊ sticados, ⁊ cordumeni, ⁊ storacis liquide omnium añ.pondus aur̃.v.myrrhe, ⁊ croci, ⁊ costi amari, ⁊ piperis albi, ⁊ squinanti, ⁊ spice nardi, ⁊ euforbij, ⁊ corticum radicis mādragore, ⁊ amoniaci, ⁊ calamēti, ⁊ se.feniculi, ⁊ se.baucie syluestris cretice, rof.ru.siccaruz ablatis capitibus, ⁊ carpobalsami omniū añ.aur̃.iij.cinamomi aur̃.viij.cassie.℥.i.succi eupatorij, ⁊ keisim, ⁊ se.andacoche, ⁊ gūmi amigdale omnium añ.aur̃.iiij.opij, ⁊ seminis hiusquiami albi amborum añ.aur̃.vi.aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ infunde ex eis illas que infunduntur aut in vino bono claro, ⁊ est radix, aut alio: ⁊ confice cum melle dispumato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere.

Alcalchatarahan magnum qđ ɔfert ad abortū embryonū, ⁊ dolores mulierū, ⁊ ad oēs egritudines: ⁊ est medicia idica. Cui⁹ pmitio. ℞.opij pōdus sextarioꝝ.iiij. ⁊ duaꝝ tertiarū ʒ.i.euforbij.ʒ.vi.acatie pōdus sextarioꝝ.v. ⁊ pōd⁹ ʒ.ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.amomi pōdus sextarioꝝ.iij. ⁊ duas tertias.ʒ.i.costi amari sextaria.ij.pipis sextaria.ij. ⁊ duas tertias.ʒ.i.piretri pōdus.ʒ.vi. ⁊ alfesira, ⁊ ē [d] ⌈haçarasen ⁊ fesiresetara ⁊ ē mesesdar⌋ āboꝝ añ.pōdus.ʒ.iiij.serici crudi sextaria.ij.argēti cōbusti pōdus.ʒ.vi.rosaꝝ rub.siccaꝝ ablatꝭ capitib⁹.ʒ.vi.[e] †⌈ ⌋ ameos pōdus ʒ.iiij.se.hiusqa.al.pōd⁹ sextarioꝝ.ix. ⁊.ʒ.ij. supiorꝭ vitꝭ pōdus.ʒ.iiij.corticū radicis apij pondus sextarioꝝ.iij. ⁊.ʒ.ij.se.portulace sextaria.x.g̃norū alkerua excorticatoꝝ sextaria.viij.sulfuris citrini sextaria.v.gūmi pōdus sextarioꝝ.iij. ⁊ pōdus.ʒ.ij. storacis liqde pōdus sextarioꝝ.iij. ⁊ pōdus.ʒ.ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.bdellij sbalbidi sextaria.ij.turis masculi sextaria.v. ⁊.ʒ.ij.galbani sextaria.ix. ⁊.ʒ.ij. ⁊ duas tertias.ʒ.i.[f] ⌈dibic⌋ mūdati sextaria.v. ⁊ duas tertias.ʒ.i.myrti sextaria.ij.masticis sextaria.iij.et duas tertias.ʒ.i.aristol'.rot.sextaria.iij. ⁊ duas tertias.ʒ.i.radicis lilij celestis sextaria.iij. ⁊.ʒ.ij.cordumeni sextaria.vi.radicū alkekēgi.ʒ.vi.folij idi sextaria.iij. ⁊ duas tertias.ʒ.i.carpobalsami, ⁊ calami arōatici, ⁊ cassie, ⁊ çedoarie, ⁊ doronici oiuz añ.sextaria duo, se.mādragore pōdus.ʒ.iiij.cinamōi pondus.ʒ.vi.assari pōdus.ʒ.iiij.cardamomi g̃na itegra [g] ⌈l⌋ garioficoꝝ masculoꝝ sextaria.v.gariofiloꝝ feminaꝝ sextaria.iij.[h] ⌈berodoā⌋ sextaria.ij. ⁊.ʒ.ij.ci

d A. bezargiesan ⁊ faserastin ⁊ est sendar

e † A. semis apij sextaria duo muschi.ʒ.vi.

f A. debach

g A. nūero.ccccc

h A. florū basilicoris

namomi sextaria duo, galange pondus.ʒ.iiij.mar/
garitarum non perforatarum pōdus.ʒ.v.coralli se
xtaria duo ⁊.ʒ.i.aristologie longe pondus sextario
rum.ix.çufere pondus.ʒ.ij.acori albi sextaria duo,
⁊.ʒ.ij.[a] ⌈cassie inde⌋ pōdus sextariorū.ij.[b] ⌈çinçibe
ris, ⁊ piperis albi amborū aā.sextaria.v.atmot, et
tuçerit⌋amborū aā.ʒ.xij.surenid sextaria duo ⁊.ʒ.
ij.⁊ duas tertias.ʒ.i.been albi, ⁊ ru.amborum ana
sextaria duo ⁊ duas tertias. ʒ.i. fellis vaccini pon/
dus.ʒ.ij.fellis adjb, ⁊ fellis vrsi, ⁊ fellis corui oium
ana pondus.ʒ.i.Aggrega has medicinas tritas, et
cribellatas infusis que ex eis infundūtur in vino se
ptez diebus, ⁊ post illud pijce super eas medicinas
contritas, ⁊ confice cū melle dispumato, ⁊ olei bal/
sami sextaria.iij.⁊ sit quātitas vini in quo īfuse sunt
medicine quātitas in qua soluant medicine, ⁊ fiant
sicut [c] ⌈electuariū⌋ ⁊ ponatur in vase figuli, aut la/
pidis mundo, ⁊ ferueat.v.aut sex ebullitionibus, ⁊
auferatur ab igne, ⁊ īfrigidet, ⁊ reponat in vase vi
tri. Et post illud sumat [d] ⌈debohatō claudā⌋ femi
nam, decrepitam, ⁊ ligent manus, ⁊ pedes eiꝰ adin
uicē, ⁊ ponat in vase eris, ⁊ proijciat desup lupino/
rum alboꝝ, ⁊ aneti amborū aā.pugillus.i.⁊ proij/
ciatur desup aque dulcis quātū necesse est, ⁊ coope
riat os vasis, ⁊ decoq̄tur cū leui igne, donec discoq̄
tur, ⁊ post illud auferat ab igne, ⁊ coletur ius, ⁊ su
matur, ⁊ mundificet cutis eius, ⁊ ossa ipsius, ⁊ pili
eius, ⁊ reducat ius ad vas mūdū, ⁊ proijciatur su/
per ipm olei balsami, ⁊ olei nardini quātitas sacra
iati vnius de vnoquoqz: ⁊ decoquatur lēto igne, do
nec remaneat eius tertia: deinde proijciat sup ipsuz
mel sm quantitatē iuris, ⁊ decoquat donec ingros
setur, ⁊ conuertatur in spissitudinem mellis grossi:
deinde proijciātur desuper medicine confecte predi
cte in principio cōfectionis, ⁊ infrigidet, ⁊ repona/
tur in vase vitri, ⁊ dimittat sex mēsibꝰ: ⁊ administret
post illud, ⁊ nō administret aā illud, qm̄ interficiet.

margin: a A.sythragi idi
margin: b A.athiut bu/zciden
margin: c A.loch
margin: d A.dabha

Alcalchatarahan minus. ℞.

car/pobalsami pondus.ʒ.ij.croci pondus.ʒ.x. muschi
pondus tertie.ʒ.i.hellebori albi.ʒ.iiij.opij pondus
ʒ.xv.condisi pondus.ʒ.ij.piperis pondus.ʒ.x.seri/
ci crudi pondus.ʒ.ij.seminis hiusquiami al. pon/
dus.ʒ.x.euforbij pondus.ʒ.vij.amomi, ⁊ corticum
radicis mandragore omnium aā.podus.ʒ.ij.vsnee
⁊ cassie, ⁊ ammoniaci, ⁊ olibani, ⁊ radicis lilij, ⁊ xi
lobalsami, ⁊ pulpe colloquintide, ⁊ çinçiberis, ⁊ se
rapini, ⁊ oppoponaci, et cinnamomi, ⁊ castorei, et
[e] ⌈heçerihasen, ⁊ mesesdar, ⁊ cassie inde omniū aā.
ʒ.ij, seminis alharmel, ⁊ gariofilorum, ⁊ folij indi,
⁊ adipis gruis⌋ ⁊ fellis elephantis omnium aā.ʒ.
iiij.auri, ⁊ argenti amborum ana pondus sexte.ʒ.i.
[f] ⌈tritorum ⁊ cribellatorum⌋ ⁊ [g] ⌈çedoarie⌋ ⁊ do/
ronici, ⁊ canfore omnium aā.ʒ.iij. spice aromatice
pondus.ʒ.iij.costi amari pondus.ʒ.iiij. carui pon/
dus.ʒ.ij.aristologie rotunde pondus.ʒ.i.ameos, et
origani persici, ⁊ radicis alçufere, ⁊ granorum cap
paris omnium aā.pondus.ʒ.i.interfectoris patris
sui, ⁊ çuccari, ⁊ baccarum lauri, ⁊ sanguinis draco
nis omnium aā.pōdus.ʒ.ij.salis indi, ⁊ vsnen ma/
sculi amborum ana pondus, ʒ.ij.sulfuris marini pō
dus.ʒ.i.burungi, ⁊ piperis amborum ana pondus
ʒ.ij, cassie fistule mundate a canna, ⁊ granis suis, et
[h] ⌈ebir ⁊ vananeul⌋ ⁊ radicum [i] ⌈canabis⌋ et riçi
omnium ana pondus.ʒ.i.aggrega has medicinas
tritas, et cribellatas, et infunde que ex eis infundū
tur in vino, ⁊ confice cum melle dispumato, et vte/
re post sex menses.

margin: e A. hezeriasen ⁊ rute ⁊ sythragi indi ⁊ pulpe al/chercheden
margin: f —— A.
margin: g A.zurumbet
margin: h A.thalissar
margin: i A.capparis

Alkelkelēgi magnū

qd̄ ꝑfert ad mollificatio
nē stōi, ⁊ frigus eius, ⁊ ad febres antiq̄s, ⁊ sincopi,
⁊ difficultatē vrine, ⁊ albaras, ⁊ morpheam, ⁊ vigi
lias, ⁊ fracturā ossium, ⁊ tussim humidam, ⁊ pthisi
cos qn̄ non adest febris, ⁊ ad illū cuius iam infrigi
datuz est corpus, ⁊ ad hemorroidas, ⁊ spleneticos,
⁊ ad dubellati, ⁊ colicā, ⁊ hydropicos, ⁊ ad mulie/
rem que egrotat in ꝑgnatione sua, ⁊ ad ꝓfocationē
matricis, ⁊ vētositates que sunt in iūcturis, ⁊ inflā/
mationem, ⁊ ad dolores genu, ⁊ dorsi, ⁊ lacerti.cu/
ius ꝑmixtio. ℞.myrobalanoꝝ nigrorū, ⁊ belliri
coꝝ sciréblegi, ⁊ pipis, ⁊ macropipis, ⁊ çiçi.fini, ⁊
spice, ⁊ [k] ⌈cassie, ⁊ fulfulminue⌋ ⁊ salis idi ⁊ sal'ru/
bei ⁊ sal'naptici, ⁊ salis [l] ⌈masse⌋ ⁊ ligue auis, ⁊ ci
peri, ⁊ heil, ⁊ cinami, ⁊ burūgi, ⁊ origani ꝑsici, ⁊ ni/
gelle, ⁊ ḡnoꝝ nil, ⁊ cymini, ⁊ folij idi, ⁊ se.apij, ⁊ co
riandri sicci: Et inuenimus in q̄busdā descriptioni/
bus has medicinas iterū [m] ⌈fausel ⁊ est iafel, ⁊ al/
mamuth, ⁊ encostbaracost⌋ omniū aā.ʒ.iiij.oppo/
ponacis.ʒ.viij.turbit lib.i.⁊ sextaria.iiij.⁊ passula/
rum enucleatarū aur.c.emblicoruz aur.cc.penidio
rum lib.vi.s olei sisami lib.iij.⁊ in descriptione alia
l b.i. Tere medicinas, ⁊ cicotrigoniça, ⁊ cribella, ⁊
decoque passulas per se cum aqua, ⁊ cola, ⁊ infun/
de cassiam fistulam in ea, ⁊ infunde emblicos in aq̄
libris.xxiiij.die, ⁊ nocte: ⁊ decoque vsqzquo rema/
neant libre.viij, ⁊ proijce emblicos, ⁊ reduc aquaz
emblicorum ad vas secūdo, ⁊ cōfrica in ea cassiam
fistulam infusam in aqua passularum fricatione bo
na, aut adiunge ad aquā emblicoꝝ que est in vase,
⁊ proijce desup penidios, ⁊ decoque cum leui igne
vsqzquo resoluātur penidij, ⁊ cōuertatur aq̄ in spis/
situdine mellis, ⁊ post illud proijce super eā oleū si/
saminum, ⁊ cōmoue vsqzquo cōmisceatur cū aqua,
⁊ nō adhereat manui, aut pāno: ⁊ remoue ab igne,
⁊ pulueriça desuper medicinas contritas: ⁊ vtere:
cuius dosis sit aur.iij aut.iiij.vnicuiqz homini secū
dum mensuram sue virtutis.

margin: k A. sythragi et fulfulmun
margin: l A.panis
margin: m A.hessifel ⁊ ē alsechacul ⁊ kest berikist

Alkelkelēgi minus

valens ad hy/dropicos, ⁊ do
lores epatis, ⁊ splenis, ⁊ icteritiam, ⁊ oppilationē,
⁊ carbunculos: ⁊ est sanum, ⁊ expertum.cuius per/
mixtio ℞.myrobalanorū citrinorum.ʒ.xx. my/
robalanorum nigrorum, ⁊ belliricorum omniū aā.
ʒ.xv.emblicorum lib.iij.tamarindorum.ʒ:l.passu/
larum enucleatarū lib.i.Aggrega has medicinas,
⁊ proijce super eas aque lib.xxx.⁊ bulliat vsqzquo
remaneant de ea lib.viij.⁊ coletur, ⁊ accipe cassie fi
stule mundate a cāna, ⁊ granis suis lib.i.⁊ proijce
super eam aquā colatam, ⁊ ferueat ebullitione vna
⁊ confrica bene, ⁊ cola per colatoriuz, ⁊ accipe lib.
iiij.penidiorum, ⁊ proijce super eam cū aqua, ⁊ bul
liat vsqzquo resoluantur penidij, ⁊ fiat eis spissitu/
do mellis: deinde proijce desuper olei sisamini recē/
tis lib.i.s.⁊ commisce cum eis bene, ⁊ ferueat dua/
bus ebullitionibus, ⁊ remoueatur ab igne: ⁊ acci/
pe lacce ablute, et spice, et rosarum, et petroselini, ⁊
dauci, et fu, et reusini, et salis indi, et radicis lilij ce/
lestis, et agarici omnium ana.ʒ.vi.camedreos, ⁊ si/
seleos, et aristologie longe, et assari, et masticis, et
xilobalsami, ⁊ gentiane, et [n] ⌈torongi⌋ excortica/
ti, et cassie omnium ana.ʒ.iiij.succi eupatorij, et suc
ci apsinthij, et ciperi, et floris squinanti omniuz aā.
ʒ.v.seminis cuscute, et seminis attriplicis, et radi/
cis liquiritie, et succi liquiritie, et scamonee omniū
ana.ʒ.x.seminis apij, et costi, et acori, et seminis fe/
niculi, et anisi omnium ana.ʒ.iij. turbit albi.ʒ.cl.

margin: n A.brengi

cymini carmeni nigri. ʒ. iiij. Tere, ⁊ cribella has medicinas, ⁊ accipe meçerion. ʒ. xx. ⁊ funde sup ipsum aque lib. i. ⁊ olei sisamini. ℥. iij. ferueat donec consumatur aqua, ⁊ cola oleũ, deinde inuolue cum eo medicinas, ⁊ proijce super eas penidios decoctos, ⁊ cõmisce bene, ⁊ pone in vase vitreato, ⁊ sit dosis. ʒ. iiij. cum lacte camele, aut cum aqua casei, aut cuȝ aqua vue vulpis, ⁊ alkekengi. Et ego dicam in descriptione alia in summa secunda.

Confectio candorius

valẽs ad vẽtositates g̃ssas, ⁊ puncturam, ⁊ colicã, ⁊ obliuionẽȝ, ⁊ datur in potu mulieribus pregnãtibus propter illud qđ accidit eis de egritudinib⁹ frigidis: cuius pmixtio. ℞. seminis hyusqami albi, ⁊ opij amborũȝ añ. ʒ. xx. euforbij, ⁊ piretri, ⁊ spice, ⁊ croci omniuȝ añ. ʒ. vij. Terantur, ⁊ cribellentur, ⁊ conficiãtur cum melle, ⁊ administretur post sex menses.

Confectio cognominata cõdari,

p̃ciosa valde. ℞. croci aure. ij. myrrhe, ⁊ assari, ⁊ fu ⁊ reusini, ⁊ dauci, ⁊ petroselini, ⁊ meu oĩum añ. auř. iiij. spice inde, ⁊ romane amborũ añ. auř. vi. costi, ⁊ cassie, ⁊ floris squinãti oĩum añ. auř. i. carpobalsami auř. iij. s. rubee auř. viij. succi ligritie, ⁊ scolopendrie, ⁊ polij, ⁊ succi eupatorij omnium añ. aur. iij. olei balsami auř. vi. permixtionis andaracõ auř. v. mellis quantum sufficit, cuius dosis sit sicut auellana cum geleniabin de melle. ℥. i.

Confectio de calamento

q̃ confert doloribus stõi, ⁊ epatis frigidis, ⁊ horripilationi vehemẽti, ⁊ febribus hñtibus periodos. cuius pmixtio. ℞. calamenti fluuialis, ⁊ montani, ⁊ petroselini, ⁊ sileris oĩum añ. ʒ. xx. seminis apij, ⁊ camemille, ⁊ basse omniũ añ. ʒ. iiij. [a] ⌈reusini⌋. ʒ. xv. piperis. ʒ. xliiij. Et in descriptione alia. ʒ. xxiiij. conficiantur cũ melle, ⁊ administretur.

[a] A. chelsum

Confectio de seminibus

faciẽs ad dolores epatis, ⁊ splenis, ⁊ stõi, ⁊ ventositates g̃natas in ventre: cuius pmixtio. ℞. cassie, ⁊ amomi, ⁊ spice, ⁊ ameos ⁊ se. feniculi et se. apij ⁊ anisi, ⁊ siseleos, ⁊ castorei, ⁊ seminis aneti, ⁊ aristologie longe, ⁊ galbani, ⁊ assari, ⁊ carui oĩum partes equales, ⁊ mellis dispumati quãtũ sufficit, ⁊ pmisceať, ⁊ administretur.

Confectio de iacyntho nr̃a.

Hec est ɔfectio nr̃a quã expti sumus i regibus, ⁊ eorum similibus: ⁊ cognouimus in ea iuuamẽtum maximuȝ, ppꝛie in egritudinibus alguesgues, ⁊ alguesset, ⁊ pulsu cordis, ⁊ debilitate cordis, ⁊ iaȝ eradicauit de eis egritudines antiq̃s in q̃bus non cõferunt curationes, ⁊ inuenimus in ea iuuamẽtum maximũ in egritudinibus cerebri, ⁊ stõi, ⁊ epatis, ⁊ proprie splenis, ⁊ colica, ⁊ valet ad dolores iuncturarum, ⁊ febres antiq̃s cuius descriptio. ℞. fracture iacynthi, ⁊ proprie [b] ⌈rubee granate⌋ ⁊ ei silium pondus auř. i. que ponantur in instrumẽto terendi, ⁊ incipiatur eius cõtritio cũ facilitate subtiliter, vt terať, deinde ponať in tabula, ⁊ prepareť sup eã ad terendũ, ⁊ sumať [c] ⌈lapidis aluis⌋ pondus. ʒ. i. [d] ⌈albakic⌋ pondus. ʒ. i. ⁊ auri liquati in crucibulo suo linito cũ lithargyrio donec aurũ fiat sicut vitrũ, ⁊ teratur, põdus tertie. ʒ. i. ⁊ argẽti vitreati cũ odore stãni põdus sexte. ʒ. i. ⁊ fiat cũ vnoquoq; eoꝝ de cõtritione ⁊ pulueriçatione illud qđ fit in iacyntho: deinde sumať sũma eorũ. ⁊ proijciať in tabulã vitreaȝ, ⁊ inuoluatur invino odorifero, ⁊ teratur donec exiccetur, ⁊ terať donec fiat puluis subtilissimus, deinde sumať, ⁊ reponatur. Sit ergo sũma pars. i. deinde sumať agarici, ⁊ epithymi, ⁊ piperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ sansuci omniũ añ. pars. s. ⁊ sumatur lapidis armeni, ⁊ lapidis açuli, ⁊ salis naptici, ⁊ çedoarie, ⁊ doronici, ⁊ been, ⁊ lingue bouis oĩum añ. tertia partis. i. deinde sumatur spice celtice ⁊ est nereidẽ, ⁊ amomi, ⁊ acori, ⁊ folij, ⁊ cinamomi, ⁊ origani, ⁊ basse, ⁊ isopi. ⁊ cymini omniũ añ. quarta partis. i. deinde sumatur pullegij, ⁊ petroselini, ⁊ lapidis iudaici, ⁊ se. apij ⁊ myrrhe, ⁊ olibani, ⁊ croci, ⁊ piperis albi oiuȝ añ. sexta partis. i. ⁊ sumať ossium elephantis tertia partis. i. Tere ergo omnes has medicinas, ⁊ proijce super eas calcem lapidum, ⁊ tere, ⁊ confice cum melle emblicorum quod sit pondus dupli eorũ: ⁊ fac trociscos auř. i. ⁊ da in potu.

[b] A. rubei filis colori granoruȝ granatorum

[c] A. iaspidis

[d] A. ⁊ albachich

Confectio alia de medicinis

Sal'. que confert egritudinibus cãne pulmonis, ⁊ vlceribus pulmonis, ⁊ sputo sanguinis, ⁊ puris, ⁊ saniei attracte ad pectus, ⁊ difficultati sputi; cuius pmixtio. ℞. gũmi albotin auř. iiij. croci auř. iiij. olibani auř. iiij. myrrhe auř. iiij. radicum lilij excorticatarum auř. iiij. granorum pini magni auř. iiij. spice scemi auř. ij. s. cassie nigre auř. ij. dragagãti auř. iij. carnis dactiloruȝ scemi auř. iij. crete scemius que dicitur stella auř. iiij. galbani clari mundi auř. xxx. costi auř. iiij. ⁊ inuenimus in descriptione alia auř. i. mellis boni cotilas. iiij. decoquantur mel, ⁊ gũmi albotin in vase duplici: qũq; peruenit ad terminũ spissitudinis, tunc permisce cum eo galbanum, ⁊ decoque ipsum, donec perueniat ad terminuȝ, vȝ vt qum de eo distillatur stilla vna, nõ dilatetur: deinde infrigida ipsum, ⁊ proijce super ipsum medicinas reliq̃s tritas, ⁊ permisce ipsum: ⁊ vtere.

Cõfectio que ptinet arostomacis,

mirabilis ad tussim, ⁊ sputũ sanguinis, ⁊ vlcus pulmonis, ⁊ saniem eius collectã, ⁊ apa ipsius, ⁊ corruptionem lacerti, ⁊ vomitũ cibi, ⁊ cholericaȝ passionẽ, ⁊ fluxum ventris, ⁊ lacertum vesice, ⁊ prefocationeȝ matricis, ⁊ febres hñtes paroxismos data in potu ante horam per horam vnã, ⁊ extenuationeȝ, ⁊ malitiã cõplxonis, ⁊ venena ebibita, ⁊ ex pcussione eueniẽtia. cui⁹ pmixtio, ℞. nereidẽ, costi, galbani, castorei, opij, melanopipis, ⁊ macropipe. ⁊ storacis oĩum añ. ℥. i. mellis kist. i. Tere medicinas siccas, ⁊ cribella: galbanũ vo decoq̃ cũ melle donec liquefiat, ⁊ qũ liquescit tũc cola ipm, ⁊ funde sup ipm medicinas, ⁊ pone in vase vitri aut vase argẽti: ⁊ de ea da in potu quãtũ est faba egyptiaca cũ aqua mellis, quãtitate duoꝝ cadorum: ⁊ distilla super ipsam digitis tuis de oleo sisamino guttas tres.

Cõfectio que cõparať ad canabitis,

exhẽs arenã in vrina, ⁊ reliq̃s mãs vlcerũ. cuius pmixtio. ℞. radicũ lilij auř. iiij. siseleos, camedreos, fenichia, ipicõ ⁊ est foliũ alkemeleõ, bayf ⁊ est semẽ alkanaboṫ oĩum añ. auř. iiij. amomi auř. viij. cinamo. auř. xij. sileris mõtani, spice ide, croci, fanalafin, se. apij mõtani, polij, se. rute sylue, pulegij cretẽsis oiuȝ añ. põdus illđ idẽ, radicis ligri. lapidis scemi masculi, ⁊ femie oiuȝ añ. auř. xvi. nasturtij babylonici auř. xxiiij. se. agnicasti, faradie amboꝝ añ. auř. xxiiij. cordumeni auř. xlviij. ɔficiantur cũ melle decocto: ⁊ deť de ea in potu quãtitas auellane cũ syrupo mellino cõmixto quãtitate quatuor cado. ũ.

Ars medicine de gẽtiana: valens ad duritiẽ, ꝛ oppilꝰnẽ, ꝛ dolorez epatis, ꝛ splenis, ꝛ febrẽ antiquã: cuius ꝑmixtio est: Ut sumat̃ gẽtiane, ꝛ pipis amboꝝ añ. põdus. ʒ. x. ꝛ dactiloꝝ alboꝝ sic corum, ꝛ folij, ꝛ spice, ꝛ aristolꝰ. oium añ. ℥. i. Tere, ꝛ pulueriça ipsa, ꝛ ꝯfice ea cũ melle dispumato, ita vt fiat in loco mellis spissi: cuius dosis sit pondus. ʒ. i. cum aqua rute decocte.

Ars medicine que noiat̃ donum dei, ꝛ fuit iuẽta in thesauro regis, ꝛ dixerunt ꝙ ꝯfert podagre, ꝛ hemorroidibus, ꝛ corruptioni ani, ꝛ frigoribus, ꝛ facit appetere cibũ, ꝛ coitũ, ꝛ prouocat, ꝛ ꝯseruat sanitatẽ qñ bibit̃ in tp̄e veris, aut hyemis tribus mẽsibus in oĩ die veneris ois mẽsis. Cuius ꝑmixtio est. Ut sumat̃ myrobalanoꝝ ni. ꝛ belliricorũ, ꝛ emblicoꝝ, ꝛ acori, ꝛ aristolꝰ. longe, ꝛ rotũde, ꝛ secacul, ꝛ heil, ꝛ cardamomi, ꝛ gariofilorũ, ꝛ camemille, ꝛ çinçiberis, ꝛ sisami nõ excorticati oĩuz añ. pondus. ℥. vi. ꝛ nucis muschate, ꝛ spice, ꝛ turbit albi in alio myrrhe, ꝛ meu, ꝛ fu, ꝛ dauci, ꝛ assari, ꝛ se. apij montani, ꝛ euforbij oium añ. pondus. ℥. ij. ꝛ almene ꝛ ẽ ameos, ꝛ medulle tritici, ꝛ se. porri, ꝛ tuderi al. ꝛ papaueris, ꝛ çodoarie, ꝛ doronici, ꝛ [a] ⌈venarum liquiritie⌋ ꝛ amomi, ꝛ piretri, ꝛ spodij, ꝛ siseleos, ꝛ asse fetide, ꝛ cymini, ꝛ cinamomi, ꝛ [b] ⌈cassie inde, ꝛ cassie persice, ꝛ alcatamon⌋ ꝛ vsnee, ꝛ ciperi ꝛ radicis nenufaris, ꝛ macropipis, ꝛ calami aromatici, ꝛ castorei omniũ añ. ℥. iiij. ꝛ corticũ radicis apij ℥. viij. ꝛ scorie ferri mundate, trite, nutrite tribus hebdomadis. s. hebdomada vna cũ çuccaro, ꝛ hebdomada cũ aqua ꝛ melle, ꝛ hebdomada cũ aceto: deinde incipe ꝛ infunde eã vno die in aceto, deinde ꝯuerte eã in mane ad çuccarum, ꝛ tertia die ꝯuerte eã ad aquam mellis, fac illud de ea tribus hebdomadis ſm hũc modũ: deinde sicca eã in vmbra, ꝛ tere eam, donec fiat sicut alcohol, ꝛ tere reliq̃s medicinas, ꝛ pulueriça eas, ꝛ cribella ipsas: deide põdera de medicinis ptes. iij. ꝛ d̃ scoria ptẽ vnã: deinde iuolue eas ex butyro vaccino bono, ꝛ ꝯfice cũ melle bono, ꝛ pone cum eo de penidijs põdus scorie: deinde liquefac penidios, ꝛ funde eos desup cuz melle, donec fiat in loco mellis spissi: deinde pone eã in vase viridi nouo mundo, ꝛ liga caput eius: ꝛ sepeli ipsũz in ordeo sex mẽsibus: ꝛ da ipsam in potu: cuius dosis sit sic̃ galla in mane ieiuno, ꝛ nõ comedat aliquid donec tres hore diei pretereãt deinde comedat, ꝛ rege ipsum regimine equali: ꝛ fugiat ab eo nauseatiua sacietas ꝛ ꝑparatio: ꝛ reliqua ex qbꝰ timet̃ ei nocumentũ. Quidã aũt medicoꝝ existimauerũt, ꝙ hec medicina effugat malitiã veneni ꝑnitiosi, ꝛ fac̃ possidere sanitatẽ.

a A. Alis litera radicuz amirberis

b A. sythragi indi ꝛ persici ꝛ al. selselmum

Medicina cõfecta que confert debilitati epatis, ꝛ torsioni, ꝛ sputo sanguinis. ℞. balaustiarũ, ꝛ sanguinis draconis, ꝛ foliorũ alasif, ꝛ aluminis iameni añ. partem vnã: tere ea, ꝛ pulueriça, ꝛ decoque ipsa, ꝛ cola aquam eius, ꝛ da ipsam ad potandum tepidaz quoniam bona est.

Cõfectio kiume medici que facit ad corruptionem cõplexionis, ꝛ ap̄ata epatis, ꝛ cõfortat stomachũ, ꝛ clarificat colorẽ. Cuius permixtio est. Ut sumatur myrobalanorũ, ꝛ [c] ⌈alkegi⌋ amboꝝ alĩ. põdus. ʒ. xxxv. çinçiberis, cinamomi ana. ʒ. x. piperis al. pondus. ʒ. xxiiij. ꝛ [d] ⌈altalassir⌋ pondus. ʒ. iij. ꝛ galange pondus. ʒ. x. ꝛ neremisch põdus. ʒ. vi. ꝛ succi apsinthij. ʒ. v. ꝛ vini cocti, ꝛ almeisus quantitas q̈ ꝯficiãtur medicĩe Tera medicinas, ꝛ pulueriça eas ꝛ ꝯfice eas cũ vino, ꝛ almeisus: ꝛ fac de eis pillulas similes pipi: ꝛ sit dosis eius. ʒ. ij. cũ aqua tepida.

c A. alkie

d A. althalessir

Cõfectio cognoiata ĩpialis: que ꝯfert ad difficultatẽ vrine, ꝛ dolorẽ dorsi, ꝛ debilitatẽ renũ, ꝛ frangit lapidẽ: cuius permixtio. ℞. se. papaueris, ꝛ seminis porri, ꝛ seminis aneti, ꝛ se. apij, ꝛ se. lilij, ꝛ se. lactuce, ꝛ se. endiuie, ꝛ se. portulace, ꝛ been albi, ꝛ rubei, ꝛ ligue auis, ꝛ seminis alkerua, ꝛ kesile, ꝛ se. [e] ⌈alsehesabrẽ,⌋ ꝛ seminis sansuci, ꝛ [f] ⌈se. kekilie⌋ ꝛ piperis, ꝛ turbit, ꝛ granoꝝ nasturtij, ꝛ seminis maru, ꝛ vsnee, ꝛ ãmoniaci, ꝛ floris squinanti, ꝛ se. napi, ꝛ dragagãti, ꝛ seminis hiusqami albi, ꝛ origani, ꝛ çarub ꝛ feleniati, ꝛ granoꝝ nil, ꝛ costi, ꝛ carui, ꝛ psilij, ꝛ sauine, ꝛ enule, ꝛ olibani, ꝛ seminis mersulẽ, ꝛ cassie, ꝛ se. lini, ꝛ salis indi, ꝛ se. rute, ꝛ se. alkeiri rubei, ꝛ albi, ꝛ cymini carmeni, ꝛ cinnamomi, ꝛ se. felẽgemisk, ꝛ mugat, ꝛ sene de mecha ꝛ hermodactiloꝝ, ꝛ epithimi, ꝛ anisi, ꝛ se. sulle, ꝛ sirachs granoꝝ solis oium añ. ʒ. iiij. tuderi albi. ꝛ rubei, ꝛ ameos, ꝛ [g] ⌈çedoarie, ꝛ kinau⌋ ꝛ se. feniculi, ꝛ cinamomi, ꝛ myrobalanoꝝ citrinoꝝ, ꝛ kebulorũ, ꝛ seminis harmel, ꝛ granoꝝ myrti, ꝛ sinapis, ꝛ canabis, ꝛ sisami excorticati, ꝛ fenugreci, ꝛ se. baucie omnium añ. ʒ. v. secacul, ꝛ çinçiberis amborũ añ. ʒ. iiij. kie, ꝛ piperis al. ꝛ gariofili, ꝛ spice, ꝛ floꝝ alcanne, ꝛ piretri oium. ʒ. i. s. scamonee põdus tertie. ʒ. i. se. melonis, ꝛ se. melonis lõgi amboꝝ añ. ʒ. x. olei sisamini ʒ. xl. mellis lib. ij. dosis itegra. ʒ. ij. cũ aqua tepida.

e A. alsahesefrã

f A. carnositatis kebulorum

g A. zurumbet ꝛ galbanum Alis litera zurumbet ꝛ granum eius

Cõfectio quaz narrauit asaimeri, ꝛ dixit ꝙ est expta, que est ꝯueniẽs paralysi, ꝛ torture. ꝛ mollificationi, ꝛ reliq̃s egritudinibus, q̈ꝝ radix est phlꝰa: de qua sumat̃ ſm quãtitatẽ quã tollerat eger, ꝛ si liniat̃ ex ea mẽbrũ mollificatũ iuuat, cuius permixtio. ℞. opij, ꝛ euforbij, ꝛ castorei, ꝛ cinamomi, ꝛ macropipis, ꝛ hiusqami albi, ꝛ spice, ꝛ çinçiberis. ꝛ croci omnium añ. partes equales Tere, ꝛ cribella, ꝛ confice cum melle dispumato. ꝛ pone in vase vitreo, ꝛ vtere qum necesse fuerit.

Cõfectio ĩpiguatiua nostra experta. ℞. mugath, ꝛ nucis endẽ, ꝛ beẽ, ꝛ [h] ⌈çedoarie,⌋ ꝛ dragagãti, ꝛ seminis papaueris, ꝛ karabe oium añ. põdus. ʒ. iij. Tere, ꝛ pulueriça, ꝛ frige cũ butyro frixione leui: ꝛ ꝑmisce cũ duabus eminis paruis sauich triti, ꝛ em ina. i. çuccari, mensurata cũ emia parua: deĩde sumatur oĩ die põdus. ʒ. xx. ꝛ decoquatur cuz duabus libris lactis: ꝛ proijciatur desuper de butyro, quantum necesse est: ꝛ sorbeatur qm̃ bonum est.

h A. zurumbet

Explicit tractatus primus.

Incipit secundus de hieris.

HJera est nomen solutiui rectificantis: ꝛ huius qdez interpretatio ꝛ expõ est medicina diuina. Et ꝓmũ qdem solutiuũ de cognitis fuit hiera ruffi: ꝛ antiqtus non cadebat nomẽ hiere nisi super hanc: deinde noiate sunt alie eo. Et nõ dĩ medicina diuina, nisi q̈re actio solutiui est res diuina, saluãs ex virtutibus sue nature. Et antiqtus qdem nõ fuerũt date in potu hiere, nisi qm̃ medici timebant ex malitijs solutiuoꝝ simpliciũ, sicut pulpe collognitide, ꝛ hellebori, ꝛ aliorũ. Et qum volebant vti eis, ꝑmiscebãt ea cũ faciẽtibus penetrare, ꝛ rectificãtibus, ꝛ beçahard, donec ausi facti sunt i vsu eorum. Postea edomiti sunt in eis, ꝛ acceperunt succũ eorum,

eorũ, deinde ausi sunt in eis adeo, donec acceperũt
ea sicut sunt in pillulis. Sciat ergo medicus ꝙ hie
re magis sunt salue, q̃ȝ decoctiones, ⁊ pill'e. Et non
dimittunť ꝑꝑ malitiã suã: imo propter ea q̃ excusant
ab eis ꝑꝑ ꝯsuetudinẽ malã. Et qm̃ ipse non trahunt
ex lõginquo, sicut decoctiones, ⁊ pillule. Et dosis de
hieris est vsq; ad. iiij. auř. Et qñq; proijciunt sup eas
salẽ masse. Et magis ꝯueniens cũ quo in potu dan
tur, est aqua epithymi cũ passulis mũdatis ꝓprie ẜȝ
descriptionẽ quorũdaȝ eorũ. Que. ℞. epithymi. ʒ.
iiij. passularũ mũdatarũ. ʒ. x. myrobalanoꝝ nigroꝝ
mundatorũ. ʒ. i. sticados. ʒ. iij. aque lib. iiij. aniuden
mũdati lib. ß. detur ad potãdum ieiuno. Et ꝯsequẽ/
ter detur seminis altee. ʒ. i. seminis citroli. ʒ. ß. cũ pau
co oleo nucis, ⁊ aqua tepida. Et cibus tribus dieb⁹
sit çibrabegi cum aqua cõmixta.

Hiera picra scilicȝ amara. Hec est hiera de
aloe, ⁊ associať ei cinamomũ
ꝓpter subtilitatẽ suã, ⁊ iuuamẽtũ qđ facit visceribꝰ,
⁊ stõ. Et mastix silr, ⁊ vt ꝯseruet. Et silr cassia. Et cro
cus ꝑꝑ digõnem: ⁊ ꝯfortationẽ cordis, ⁊ stõi. Et for/
tasse crocus facit incurrere in ea dolorẽ capitꝭ: quare
opȝ vt minoreť põdus eius, aut expellatur. Et assa/
rum qm̃ inest ei adiutoriũ ad sol'onẽ faciẽdã, ⁊ preci
pitationẽ humiditatũ. Et qñq; ponunť loco eius cu
bebe, ⁊ sunt subtiles. Et carpobalsamũ, ⁊ xilobalsa
mum ꝓpter ꝯfortationẽ stõi, ⁊ resol'onẽ, ⁊ albeçaba
rati. Et de hoibus sunt qdam qui ponũt in ea floreȝ
squinãti, qm̃ prohibet rasurã q̃ timeť ex aloe. Et ro
sas, vt expellãt malitiã caliditatis aloes a stõ, ⁊ capi
te. Et qñq; fermẽtať cũ tanto melle, q̃ȝtũ ipsa est. Et
qñq; est sicca nõ fermẽtata. Ego v̄o informo de ipsa
puluericata trociscos cũ aq̃ bdellij, ⁊ exicco eos in
vmbra, ⁊ vtor eis: nã inuenio illud magis vltimum,
q̃ȝ aliud: ⁊ fortasse bdelliũ est fere ꝑs. i. Et antiq qui
dem diuersificati sunt in quãtitate rectificatiõis alo/
es. Sunt. n. de eis qdã, qui ponũt põdus medicinaꝝ
sexcuplũ põderis aloes: ⁊ de eis sunt q octuplum, ⁊
addũt, ⁊ minuũt. Et iteꝝ qñq; accipiũt ipsuȝ ex ab
luto qđ est debilius soluẽs, ⁊ magis cõueniẽs calefa
cto, ⁊ febriẽti. Et nõ dant ipsum in potu oĩ febrienti:
imo ei cuius febris est leuis. Et de eis sunt, qui acci/
piũt de aloe nõ abluto, ⁊ est fortius soluẽs: sȝ est ma/
gis nociuũ febriẽtibus: q̃ȝuis de eo sumãt in potu q/
dam, ⁊ nõ noceat eis. Et hiera qdẽ nõ est res festi/
nans in solutione: imo ei⁹ sol'o fit cũ facilitate, ⁊ pau
latim, ⁊ cũ tarditate: ⁊ fortasse efficit oponem suã in
die scđo. Et nõ est iterũ eius sol'o cũ attractione ex lõ
ginquo: imo non soluit nisi illud cui obuiat, ⁊ cui cõ
misceť, ex stomacho ⁊ intestinis. Et lõginquior ter/
minus sue attractionis est pars epatis absq; venis.

Descriptio aũt cognita vniuersitatis est hec descri/
ptio, que ꝯfert ad humiditates generatas in capite,
⁊ stomacho, ⁊ dolores iũcturarũ, ⁊ colicam, ⁊ tortu
ram, ⁊ grauitatẽ lingue, ⁊ mollificationẽ mẽbrorũ.
Cuius hec est permixtio. ℞. masticis, ⁊ cinnamo
mi, ⁊ assari, ⁊ spice, ⁊ carpobalsami, ⁊ croci, ⁊ xilo/
balsami, ⁊ cassie omnium ana põdus. ʒ. i. aloes sub/
limis duplum medicinarum: Tere, ⁊ cribella: ⁊ sit
dosis integra. ʒ. i. cũ melle, ⁊ aqua tepida.

Hieralogodion: Hec confectio est be/
nedicta, plurimi iu/
uamenti, mundificans corpus ab vltimis extremi/
tatibus suis cum solutione, in qua non est labor, om
nium humoꝝ, ⁊ superfluitatũ: ⁊ cõfert ad egritudi/
nes capitis, ⁊ dolorẽ, ⁊ emigraneaȝ, ⁊ cephaleam, ⁊
v̄tiginẽ, ⁊ alguesgues, ⁊ maniã, ⁊ epilepsiã, ⁊ timorẽ
⁊ paralysim, ⁊ mollificationẽ imo ad apoplexiã. Et
totũ illud accepta in puluere, sic̃ dictũ ẽ de scelithe, ⁊
ẽ melior illo pl'm. Et ꝯfert ad dolores auris, ⁊ oculi,
⁊ cõfortat stomachũ, ⁊ aperit oppilationes epatis,
⁊ prouocat mẽstrua, ⁊ remouet difficultateȝ anheli/
tus, ⁊ ꝯfert ad quartanã. ⁊ oẽs passiones phlegma/
ticas crudas, ⁊ febres antiq̃s, ⁊ valet ad dolores iũ
cturarum, ⁊ podagrã, ⁊ venã sciaticã: ⁊ est vtilis ad
tyriam, ⁊ alopitiã, ⁊ vlcera antiqua in capite, ⁊ alia,
⁊ ad baras, ⁊ morpheã, ⁊ impetiginẽ, ⁊ excoriatio/
nem, ⁊ leprã, ⁊ ad scrofulas, ⁊ ap̄ata frigida, ⁊ can/
cros cuius hec est permixtio. ℞. pulpe collogntı/
de. ʒ. v. cepe sqlle assate, ⁊ agarici, ⁊ scamonee, ⁊ hel
lebori ni. ⁊ ammoniaci, ⁊ scordeon omniũ añ. ʒ. iiij.
ß. ⁊ in descriptione alia oium añ. ʒ. ij. ß. epithimi, ⁊ ca
medreos, ⁊ bdellij, ⁊ aloes oium añ. ʒ. iij. basce, ipe
ricõ, ⁊ folij indi, ⁊ prassij, ⁊ polij, et cassie, ⁊ melano/
piperis, ⁊ leucopiperis, et macropiperis, et croci, ⁊
cinamomi, et oppoponaci, et polypodij, et serapini,
et castorei, et myrrhe, et petroselini, et aristol'. lõge, ⁊
succi absinthij, et euforbij, et spice, et amomi, et çin/
çiberis omnium añ. pondus. ʒ. ij. gentiane, et stica/
dos añ. ʒ. i. ß. mellis quantum sufficit: dosis integra
auř. iiij. cum aqua tepida, et melle: aut cuȝ decoctio
ne epithymi, et passularũ enucleatarum.

Hieralogodion ẜm descri/
ptionẽ filagrij. ℞. pulpe collogntide, ⁊ [a]⌈croci⌋
⁊ ammoniaci, et corticũ hellebori albi, ⁊ scamonee,
et ipericon oium añ. auř. x. epithymi, et polypodij,
et bdellij, et aloes, et camedreos, et prassij, et cassie
oium añ. auř. viij. macropipis, et leucopipis ⁊ mela
nopipis ⁊ cinamo. et croci, et oppopo. et serapini, et
castorei. et petroselini, et aristol'. longe oium añ. auř.
iiij. ꝯficiatur cũ melle dispumato: et sit dosis auř. iiij.
aut. iij. ẜm virtutẽ cuiusq; hois cũ aq̃ mellis, et sale.

a A. agarici

Hieralogodion ẜm descri/
ptionem pauli. ℞. pulpe collogntide auř. xx. ce/
pe muris assate, et agarici, et ammoniaci, et corticũ
hellebori ni. et scamonee, et ipericon omniũ añ. auř.
x. polypodij, et epithymi, et bdellij, et aloes, et came
dreos, et prassij, et cassie omnium añ. auř. viij. myr/
rhe, et oppoponaci, et serapini, et petroselini, et triũ
piperuȝ, et cinamomi, et croci, et castorei, et aristolo
gie lõge oium añ. auř. iiij. mellis quãtum sufficit.

Hiera ruffi faciens ad cholerã nigram, et
phl'a, et alopitiam. ℞. pulpe
colloquintide auř. xx. camedreos aureos. x. serapi/
ni, et oppoponaci amborũ añ. auř. viij. seminis apij
montani auř. v. aristol'. rotunde auř. v. piperis albi,
et nigri amborum añ. auř. v. cinamomi auř. iiij. cas/
sie auř. viij. sticados, et croci, et polij, et myrrhe om
nium añ. auř. iiij. infunde myrrhã cum vino, et tere
medicinas, et confice cum melle dispumato, et pone
in vase, et vtere qum necesse fuerit. Et in descriptio/
ne alia, pulpe collogntide. ʒ. xx. aloes scotrensis põ/
dus. ʒ. v. galange. ʒ. x, camedreos. ʒ. xx. serapini, et
oppoponaci amborũ añ. ʒ. viij. aristol'. rotũde, et pe
troselini, et piperis al. nigri oium añ. ʒ. v. spice, et cas
sie, et cinamomi, et croci, et çinçiberis, et myrrhe, et
polij omniũ añ. auř. ij. et inuenimus additũ in descri/
ptione alia relatuȝ ad hoc qđ est in [b]⌈suriamati⌋ de
medicinis, camepitheos, et agarici, et prassij oium
añ. ʒ. x. et ꝯficiať cũ melle, et sit doß ei⁹ põdus. ʒ. iiij.
cũ aq̃ cal'a, et melle, et sale in ieiunio post abstinẽtiã.

b A. lingua syra

Descriptio vniuersitatis hie
re archigenis, que confert omni egritudini gñate ex

a A.principio

phlegmate crudo, ⁊ nõ crudo, ⁊ melãcholia, ⁊ [a] [vitio] aque in oculo, ⁊ dolori capitis, ⁊ facit ad vertiginem, ⁊ epilepsiã, ⁊ valet ad inceptionẽ egritudinũ visus, ⁊ raucedinẽ humidam, ⁊ dolores gutturis, et difficultatẽ anhelitus, ⁊ spasmũ, ⁊ exituras ex materijs grossis, ⁊ confert ad aquã citrinam, ⁊ scabiẽ. Et qñqꝫ datur in potu parũper ꝑpter dolores stõi, ⁊ ventris, ⁊ matricis [b] † [ ] cuꝫ decoctione rute. Et qñqꝫ ponitur in ea castorei parum.s. vsqꝫ ad siliquas.iij. ⁊ ad dolorẽ dorsi, ⁊ [c] [metron, ⁊ ad venam] sciaticã, ⁊ ei sibia cum aqua centauree: ⁊ permiscẽtur cũ ea ẽt succus cucumeris asinini, ⁊ colloquintide silique.iiij. in aqua abrotani, ⁊ dat᷑ in potu ad morsuꝫ canis rabiosi, ⁊ facit securitatẽ a timore aque precipue cum põdere.ʒ.i. de adustione cancri fluuialis: cuius hec est ꝑmixtio. ℞.pulpe colloquintide.ʒ.xxij.prassij, ⁊ sticados, ⁊ hellebori ni. ⁊ camedreos, ⁊ scamonee, ⁊ leucopipis, ⁊ macropiperis oium añ.ʒ.ij.cepe muris assate, ⁊ euforbij, ⁊ aloes, ⁊ croci, ⁊ gentiane, ⁊ petroselini, ⁊ ammoniaci, ⁊ oppoponaci oium añ.ʒ.i.polij, ⁊ cinamomi, ⁊ serapini, ⁊ myrrhe, ⁊ spice, ⁊ squinanti, ⁊ calamẽti montani, ⁊ aristologie rotunde omnium ana.ʒ.ij. mellis quantum sufficit: ⁊ sit dosis aur᷑.iiij.cum decoctione epithymi, ⁊ passularum mundatarum.

b † A. ⁊ cursum ex eis

c A.renũ ⁊ emũcroitorũ cuꝫ aq̃ apij ⁊ ad

Hiera archigenis descriptione Pauli.

℞.prassij, et agarici, ⁊ camedreos, ⁊ pulpe colloqntide, ⁊ sticados oium añ.pondus aur᷑.xx.oppoponaci, ⁊ serapini, ⁊ petroselini, ⁊ aristol᷑.rotunde, ⁊ piperis al.omnium añ.aur᷑.v.cinnamomi, ⁊ spice, ⁊ polij, ⁊ croci oium añ.aur᷑.iiij. Tere ex medicinis que sicca sunt. ⁊ ꝯquassa gũmas, ⁊ ĩfunde ĩ melle, ⁊ ꝑmisce: ⁊ sit dosis aur᷑.iiij.cũ salis triti põdere.ʒ.i.cũ aq̃ mellis.

Theodoricon magnum qꝺ valet ad

corruptionẽ cõplexionis frigide, ⁊ repletionẽ, ⁊ superfluitates viscosas grossas, ⁊ obliuionẽ, ⁊ tenebrositatem visus, ⁊ difficultatẽ anhelitus, ⁊ stuporem, ⁊ dolores epatis, ⁊ stõi, ⁊ splenis, ⁊ renum, ⁊ matricũ, ⁊ prohibitionẽ mẽstruorũ, ⁊ colicam: ⁊ est solutiuuꝫ absqꝫ labore: cuius dosis sit põdus aur᷑.iiij.cũ decoctione epithymi, ⁊ agarici, aut cũ aqua cal᷑a. Cuius hec est ꝑmixtio. ℞.aloes scotrẽsis põdus.ʒ.x.agarici albi pondus.ʒ.xx.croci, ⁊ cinamomi, ⁊ acori, et masticis, ⁊ olei balsami oium añ. põdus.ʒ.iij.reusini.ʒ.i.s.xilobalsami, ⁊ carpobalsami, ⁊ euforbij, et macropiperis, ⁊ piperis albi, ⁊ nigri, ⁊ gẽtiane ro. ⁊ floris sqnanti oium añ.põdus.ʒ.ij.costi amari, camedreos, epithymi oium añ.ʒ.iiij.assari, ⁊ cassie, et scamonee omnium añ.pondus.ʒ.vj.spice odorifere pondus.ʒ.iij.s.meu, ⁊ amomi amborum añ.põdus ʒ.i. Aggrega has medicinas tritas, et cribellatas, ⁊ confice cum melle dispumato, ⁊ repone in vase, et vtere post sex menses.

Theodoricon aliud quod confert oibus egritudinibꝰ

excitatis ex frigore, ⁊ phlegmate. ℞.aloes põdus.ʒ.xxx.agarici pondus.ʒ.xij.acori, ⁊ croci, et cinamomi, ⁊ [d] [alkeia] ⁊ hermodactilorũ, ⁊ cassie omnium añ.ʒ.iij.camedreos, ⁊ leucopiperis, ⁊ assari, ⁊ xilobalsami omnium añ.pondus.ʒ.ij.melanopiperis, ⁊ castorei amboꝝ añ.ʒ.iiij.reusini, ⁊ [e] [myrrhe] ⁊ spice oium añ.põdus.ʒ.i.mellis q̃ʒtũ sufficit: dosis eiꝰ põdus.ʒ.iiij.cũ aq̃ cal᷑a: ⁊ antiq̃tur.vi.mẽ.

d A.alkle

e A.mu

Theodoricon aliud faciens

ad illas passiones, cuiꝰ hec est ꝑmixtio. ℞. [f] [acori põdus.ʒ.viij.nucis muschate.ʒ.xij.aloes scotrensis.ʒ.lx.agarici pondus.ʒ.xliiij.reusini].ʒ.iij.piperis albi ⁊ gentiane amborum añ.pondus.ʒ.iiij.croci, ⁊ gariofilorum, ⁊ acori, [g] [in alio galbani ⁊ keiati] ⁊ cinamomi omnium añ.ʒ.vi.assari, ⁊ xilobalsami amborum ana pondus.ʒ.iiij.cassie, ⁊ scamonee omnium añ.pondus.ʒ.xij.spice.ʒ.viij.scordeon põdus.ʒ.ix.amomi, ⁊ rubee, ⁊ piperis ni. ⁊ piperis lõgi ⁊ squinanti omnium ana pondus.ʒ.ij.ireos pondus.ʒ.viij. Tere ⁊ cribella, ⁊ cum mellẽ quantũ sufficit confice, ⁊ antiquetur.vi.men. ⁊ sit dosis põdus ʒ.iiij.cum aqua calida.

f A. acboen.ʒ.xviij.nucis muschate raucudisni.

g A. ⁊ chie

Theodoricon cum nuce muschata,

faciẽs ad oẽs egritudines antiquas capitis, ⁊ ad maniam, ⁊ alguesgues, ⁊ dolorẽ capitis, ⁊ vertiginem, ⁊ ad epilepsiam, ⁊ ad debilitatẽ visus, ⁊ ad dolorem epatis, ⁊ splenis, ⁊ renum, ⁊ colicaꝫ, ⁊ prouocat menstrua retenta, ⁊ ad lepram. ⁊ baras, ⁊ ad dolorem podagre, ⁊ iuncturaruꝫ, ⁊ ancharum, ⁊ ad febres chronicas antecedentes: ⁊ eius solutio est sine nocumento. Cuius hec est permixtio. ℞.aloes ʒ.lx.agarici.ʒ.xxiiij.scordeon, ⁊ xilobalsami amborum añ.ʒ.iiij.costi.ʒ.viij.acori, ⁊ masticis, ⁊ cinnamomi, ⁊ gariofilorũ omniuꝫ añ.ʒ.vi.cassie, ⁊ nucis muschate amborum añ.ʒ.xij.epithimi.ʒ.xviij.spice ʒ.vi.camedreos.ʒ.viij. [h] [myrrhe].ʒ.ij.trium piperum, ⁊ euforbij ana.ʒ.iiij.floris squinanti.ʒ.ij. gentiane.ʒ.iiij.amomi.ʒ.ij.scamonee.ʒ.xviij.mellis dispumati quantum sufficit, cuius dosis sit.ʒ.iiij. cum decoctione epithymi.

h A. Alia litera mu

Theodoricon aliud vsitatũ.

℞.aloes.ʒ.lx.agarici.ʒ.xxiiij.masticis, ⁊ croci, et acori, et cinamomi, et spice omnium añ.ʒ.vi.aristol᷑. ⁊ carpobalsami, ⁊ euforbij, ⁊ trium piperum, ⁊ gẽtiane omnium añ.ʒ.iiij.camedreos, ⁊ costi amborũ añ.ʒ.v.cassie, ⁊ epithymi amboꝝ añ.ʒ.xij.myrrhe, ⁊ floris squinanti, ⁊ amomi oium añ.ʒ.ij. scamonee ʒ.xx.mellis quantum sufficit: cuius dosis, ⁊ administratio, et iuuamenta sunt sicut primi.

Hiera Gal᷑.descriptiõe vniuersitatis,

et de iuuamentis eius est, ꝙ ipsa est subtilior, et efficacior q̃ꝫ theodoricon, et logodion: faciẽs ad paralysim, et torturam, et spasmum, et mollificationem, et purgat a corpore superfluitates viscosas, grossas, et diuersas, et stringit mollificationẽ vesice, et exitũ vrine absqꝫ volũtate: cuius hec est ꝑmixtio. ℞.pulpe colloqnintide, et agarici, et cepe muris assate. ⁊ ammoniaci, et scamonee. et hellebori nigri, et ipericon, et euforbij omnium ana.ʒ.xvi.polypodij, et epithymi, ⁊ bdelij subalbidi, ⁊ camedreos, ⁊ prassij, et cassie omnium ana pondus.ʒ.vij.myrrhe, et serapini, et aristol᷑.longe, et trium piperuꝫ, et cinamomi, et oppoponaci, et castorei, et petroselini omniuꝫ ana.ʒ.iiij. Et de hoibus sunt quidam qui ponunt in ea croci pondus.ʒ.iiij. Aggrega has medicinas tritas, et cribellatas, infusis eis que ex ipsis infunduntur in triplicato, et confice cum melle dispumato, et vtere qum necesse fuerit post sex menses.

Hiera Gal᷑.descriptiõe pauli.

℞.camedreos, et leucopiperis, et macropiperis, et agarici, et sticados, et hellebori nigri, et scamonee, et spice, et epithymi, et cepe muris assate omniũ añ.aur᷑.vi.myrrhe, et croci, et ammoniaci, et ipericon oium añ.aur᷑.viij.mellis quantum sufficit.

Hiera Sat. ℞.pulpe colloquintide.ʒ.iiij.camedrios, ⁊ cepe muris assate, et croci, et agarici, et scamonee, et hellebori nigri, et sticados, et ammoniaci, ⁊ ipericon omniuz an̄.ʒ.iij.⁊ sextam.ʒ.i.epithimi, et polij, et bdelij, et camepitheos, et prassij, ⁊ aloes, et cassie, et polypodij omnium an̄.ʒ.i.s.⁊ trium piperum, et myrrhe, ⁊ cinamomi, et croci, et oppoponaci, ⁊ serapini, et castorei, ⁊ petroselini ⁊ aristologie rotūde, et euforbij omnium ana medietatem, et tertiam.ʒ.i.et mellis quantum sufficit: dosis sicut logodion, et iuuamenta eius sicut illius.

Hiera eufacaratis ⁊ est hip. medici conferens ad humiditatem stōi, ⁊ ad dolores capitis generatos ex vaporibus corruptis, ⁊ ex tristitia timere faciente. Cuius hec est permixtio. ℞.gentiane, ⁊ spice, et aristol'.rotunde, et cassie, ⁊ cinamomi omnium an̄. pondus.ʒ.i.petroselini, ⁊ camedreos, ⁊ sticados, ⁊ [a] ⌈fulfulimon ⁊ est oçimum montanū, ⁊ keiati⌋ omnium an̄.ʒ.i.myrrhe pondus.ʒ.iiij.granorū alben, ⁊ croci amborum an̄.ʒ.i.s.aloes ru.pondus.ʒ.viij. pulpe colloquintide pondus.ʒ.vi.conficiatur cum melle, ⁊ administretur post sex menses: dosis eius pondus.ʒ.iiij.

[a] A. fulfulmum ⁊ ozimum montanum ⁊ kie

Hiera alia Hip. que facit ad maniam, ⁊ alguesgues, ⁊ vertiginem in capite, ⁊ dolorē capitis vehementē, ⁊ spasmum, ⁊ scissurā manuū, et dolorem iūcturarū, ⁊ ad permixtionē rōnis, ⁊ corruptionē intellectus, ⁊ dilatationē pupille, ⁊ iceptionē q̄ i oculo, ⁊ ad leprā ⁊ albaras ⁊ ad palysiz, ⁊ torturā: Cui⁹ hec ē pmixtio.
℞.cucumeris asinini, ⁊ triuz piper̄, ⁊ camedreos omnium ana pondus aur̄.v.croci, ⁊ myrrhe, ⁊ scamonee omnium ana pondus.ʒ.ij.ammoniaci pondus.ʒ.i.mellis quantum sufficit: dosis eius medietas.℥.i.cum aqua calida.

Hiera andromachi que cōfert ad dolorē stōi, ⁊ ventris: cuius hec est pmixtio.
℞.cinamomi.⁊ cassie nigre, ⁊ calami aromatici, ⁊ xilobalsami, ⁊ floris squinanti omnium an̄.℥.iij.s. Tere medicinas, ⁊ proijce in vase figuli nouo, et funde super eas aque pluuialis danich.vi.⁊ decoque ad medietatē, ⁊ cola: deinde accipe aloes rubei lib.i.s.⁊ pone super ipsum aque pluuialis quātum sufficit, ⁊ tere in meridie, ⁊ ablue donec abstergat̄, ⁊ funde super ipsum [b] ⌈aquā spērum⌋ ⁊ tere in sole donec ericcetur: deinde tere, ⁊ proijce in ipso croci, ⁊ myrrhe, ⁊ [c] ⌈alkeiati⌋ omniū an̄.℥.iiij.⁊ in descriptione antiqua, omniū an̄.℥.i.deinde tere oia, ⁊ pone in vase vitri, aut vitreato, et vtere: est enim iuuatiua ad spasmum, ⁊ ad repercussionē que fit obuiando, ⁊ percussionem, ⁊ fracturā, ⁊ ad dolorē lateris, ⁊ aperit stomachum, ⁊ dolores eius ⁊ sputuz sanguinis, ⁊ dolorem ilij: dosis eius integra pōdus ʒ.i.cum aqua tepida, ⁊ omni homini s̄m quantitatem sue virtutis: ⁊ ad apostemata dura cum syrupo acetoso, ⁊ fit ex ea emplastrū ad apostema oculi cū succo mente, aut vue vulpis, et apostemata ani cuz oleo rosaceo, et vino bono, et confert ad vlcera que accidunt vnguibus, quando liquefit cum aceto vini, ⁊ ad adustionem oris gargariçata.

[b] A. species
[c] A. chie

Hiera andromachi faciens ad retentionē menstruorum, ⁊ ad lepram, ⁊ tumorem. Cuius hec est permixtio. ℞.sticados, ⁊ camedreos, et agarici, ⁊ hellebori nigri, et pipis nigri, ⁊ albi, ⁊ meçerion, ⁊ scamonee, ⁊ squille assate omnium an̄.pondus.ʒ.viij.croci, et euforbij, et ammoniaci omnium an̄.ʒ.viij.myrrhe.ʒ.iiij.iterioris cucumeris asinini.ʒ.iij. mellis lib.v.dosis eius pondus.ʒ.ij. cum melle et aqua et sale.

Hiera faneligoris faciens ad melācholiam, et mundificat velamina cerebri, ⁊ aufert chimos grossos, viscosos, terrestres: cuius hec est permixtio. ℞. prassij, et sticados, et hellebori nigri, et camepitheos, et camedreos, et petroselini, et polij, et aristolo. rotunde, ⁊ croci, et gentiane, et [d] ⌈keiati,⌋ et dragaganti, et folij, et assari, et ammomi, et costi, et cinnamomi, et fu, et meu, et piperis, ⁊ carpobalsami, ⁊ allei syluestris, et cassie, et ipericon, et floris squinanti, et spice oīum an̄.pondus.ʒ.ij.epithymi, et agarici, et polypodij, et pulpe collogntide oīum an̄.ʒ.iij. aloes scotrēsis.℥.vi. Tere, et confice, et antiqua sex mēsibus: dosis eius tertia.ʒ.i.cum aqua calida.

[d] A. chie

Hiera busitus conferens ad visum, et confortans eum, et sedat dolorem capitis assiduum, et cōfert ad dolores stōi et splenis, et epatis, et ad dolores melicos, et phlegmaticos, et ad vertiginē, et dolorem qui nominat̄ corona. Cuius hec est permixtio. ℞. camedreos pondus.℥.xij. agarici pōdus.℥.xvi.et in descriptione alia, agarici.℥.x.pulpe colloquintide.℥.ij. sticados, et piperis albi, et nigri omniū an̄.℥.xij.meu.℥. iij.croci.℥.xviij.hellebori nigri, et scamonee, et aloes scotrensis omnium an̄.℥.xvi. Tere, et cribella, ⁊ confice cum melle: dosis eius.ʒ.iiij.post sex men.et in descriptione alia, spice, et cassie ambor̄ an̄.℥.xij. bibatur cū infusione epithymi post abstinentiam.

Hiera catagini anthiocheni que confert ad spasmum, et dolorem capitis, antiquum, et ad timorem accidentem ex melancholia, et ad tremorem iuncturarum: cuius hec est permixtio. ℞.pulpe colloquintide pondus.ʒ.xx.camedreos, et prassij, et agarici omniuz an̄.ʒ.x.aristologie longe, et petroselini, et piperis albi, et serapini, et oppoponaci omnium an̄.ʒ.v.myrrhe, et spice et polij, et croci, et cinamomi omnium an̄.ʒ.iij. Infundantur humida cū melle, deinde decoq̄ntur super ignē parūper, et terātur sicca, et p̄ijciant̄ super ea, et misceatur, et administret̄ post sex menses.

Descriptio alia hiere que addit in visu, et cōfortat ipsum, et confert ad dolorē capitis, et [e] † ⌈passiones⌋ stomachi et epatis, et splenis. Cuius hec est cōmixtio. ℞.pulpe colloquintide.ʒ.x.camedreos, et cassie, et trium piper̄ omnium an̄.ʒ.ij.aloes, et myrrhe, et turis masculi, et croci omnium an̄.ʒ.i.scamonee.ʒ.vi.succi apsinthij pondus.ʒ.ij.mellis quantum sufficit: dosis pōdus.ʒ.iiij.cum aqua calida.

[e] † A. pcussionē capitis ⁊ egritudines

Hiera nostra experta. ℞.hellebori pondus.ʒ.i.pulpe colloquintide aur̄.i. et aloes aur̄.ij. et salis indi.ʒ.i.et tertiam, et agarici pondus aur̄.il. et lapidis armeni aur̄.s. et rosarum pondus.ʒ.i. et piperis albi pōdus aur̄.i.et çinciberis pōdus aur̄. ij.et acori, et ammomi, et assari, et carpobalsami, et albasce, et origani, et seminis apij, et dauci et est semen baucie omniuz an̄.ʒ.iij.et buglosse pondus.ʒ. x.seminis alsahesebrā, et se.alfelengemisch, et seminis [f] ⌈oçimi citrati⌋ ⁊ seminis citri, et mente sicce omnium an̄.ʒ.ij.et epithymi pondus.ʒ.ij.s. ɔficiā/

[f] A. melisse

tur oia cum duplo sui mellis, ⁊ reponatur sex mensibus, deinde administretur:

¶ Tractatus tertius de electuarijs solutiuis, ⁊ non solutiuis.

POs dicere volum⁹ in hac summa de electuarijs famosis: ⁊ q̃ sunt similia vniuersalibus. Illoꝝ vo quorum iuuamenta sunt particularia, digniora loca dicendi sunt in summa secunda.

Electuarium dyaciminũ

faciẽs ad dolores viscerũ quos generauit frigiditas, ⁊ ad egritudinem phlegmatis senũ, ⁊ ꝯfortat stõm, ⁊ digerit cibũ, ⁊ aufert appetituz caninum, ⁊ eructuationem acetosam. Et sit dosis magnitudo galle cũ aqua calida. Et ꝯfert iterum ad febres frigidas melãcholicas, ⁊ phlegmaticas. Cuius hec est ꝑmixtio. ℞. cimini carmeni infusi in aceto vini die ⁊ nocte, exiccati torrefacti, ⁊ folioꝝ rute exiccatoꝝ in vmbra, ⁊ piperis, ⁊ çinçiberis oium añ. sextaria. v. baurach armeni pondus. ʒ. x. Aggrega has medicinas, tritas, cribellatas: ⁊ confice cum melle dispumato, et reponatur in vase, et administretur.

Diaciminum Gal.

quod facit ad vẽtositates fridas, ⁊ sacietatẽ nauseatiuã, ⁊ resoluit ventositates, ⁊ cõfert ei qui non digerit cibuz: cuius hec est ꝑmixtio.

℞. baurach medietatem partis cymini carmeni infusi in aceto torrefacti, piperis albi, ⁊ piperis longi, foliorũ rute omniũ ana partẽ vnã. Et hoc qdem fit ꝑm duas descriptiones: qñq3 eniz fit ex partibus equalibus in oibus suis cõmixtionibus. s. cymini, piperis ⁊ rute, ⁊ baurach: ⁊ iste modus resoluit naturam valde. Et qñq3 permiscetur de spẽbus reliqs quãtitas eq̃lis, ⁊ de baurach medietas huius quãtitatis. Et eligitur de cymino, carmenũ: ⁊ infundit̃ in aceto forti, deinde torrefit. Et sit piper albuz, ⁊ illud ideo, qm̃ ipsum confortat stõm plusq̃3 due alie spẽs. s. piper longum, ⁊ piper nigruz: ⁊ hoc est illud quod nõ est paruum, neq3 ꝯtractũ, ⁊ neq3 est cortex eius grossus: imo est ex illo qδ dicit̃ grauis ponderis: ⁊ eligatur de eo magnuz, ⁊ sanum: ⁊ baurach. Fiat ergo medicina ad illũ cuius natura retinet̃ cũ baurach dicto nitrũ naurnacon, ⁊ est rubeũ. Et qñ feceris ipsam ad illum cuius nã est soluta, administrabis baurach aliud. Et sit illud qδ de eo ꝓijcies medietas quantitatis vniuscuiusq3 medicinaruz q̃s diximus. Et folia rute iterum. Sint ergo sicca cum mẽsura: ⁊ illud ideo, qm̃ si exiccentur vehemẽter cũ sint calide complexionis, est calefactio eorum vltra mensurã: ⁊ si non exiccantur vehemẽter, remanet in eis humiditas superflua, que nõ cõsequitur vltimationez digõnis, quapropter nõ destruitur eius inflatio in aliquo. Et iste quatuor species qñq3 permiscẽtur cum melle dispumato: ⁊ qñq3 non permiscentur cum aliquo, ⁊ reseruãtur per se absq3 melle. Quz ergo ipse sunt necessarie proijciũtur in aqua ordei, aut in cibo alio conueniente. Et hec medicina sumitur sola ante cibum, ⁊ post cibuz. Et illa que permiscetur cum melle dispumato est magis conueniens in hac dispõne: ⁊ illud ideo, qm̃ ipsa destruit inflammationem oino. Et opz iterum vt sit mel bonũ, quz non sit necessarium vt sit hec medicina nisi fortis in resoluendo vẽtositatem, ⁊ euacuet cum fortitudine. Et opz vt scias iterum, ꝙ quãdo vis vt sit eius euacuatio plus, sit cõtritio medicinarũ nõ subtilis, sed grossa: ⁊ illud ideo, qm̃ scio hominem qui cõtriuit hanc medicinã contritione vltima, qm̃ non sciuit illud qδ ego dixi, quare non resoluit naturã oino, immo prouocauit fortiter, ⁊ venit ad nos mirãs, ⁊ querens de causa in hoc, ⁊ illud ideo, qm̃ ipse existimabat ꝙ in corpore illius viri esset proprietas que eẽt causa in hoc quod accidit. Postquã ergo feci scire eum, ꝙ cã in illo esset dispositio cõpositionis eius, tunc composuit eam secũdo sicut precepi ei, ⁊ cõpleta est eius operatio. Et opz vt seruetur hic determinatio in cõpositione reliquarum medicinarum.

Electuariũ ad subulitis.

⁊ ẽ aggregationis quod est cõueniens ad frigiditatez stomachi vehementis frigoris, ⁊ eructuationem acetosam, et appetitum caninum, ⁊ singultum qui fit ex repletione chimorũ grossorũ, ⁊ phlegmaticoꝝ: ⁊ febres antiquas que sunt propter frigus, ⁊ malitiã digõnis. Cuius permixtio hec est. ℞. cymini infusi in aceto exiccati sextaria. xv. piperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ rute sicce, ⁊ baurach omniũ añ. ʒ. xx. Terantur, ⁊ conficiantur cum melle dispumato, ⁊ administretur.

Electuariũ de calamẽto fluuiali

descriptione Gal. ℞. calamẽti fluuialis, ⁊ cãpestris, ⁊ petroselini omniũ añ. ʒ. xij. çiçiberis aur̃. vi. se. apij, ⁊ capitum albasce amboruz añ. aur̃. iiij. keisim aur̃. xvi. piperis aur̃. xlviij. siseleos aur̃. v. Tere, ⁊ confice cum melle dispumato.

Electuarium de myrto

cõferẽs ad solutionem nature, ⁊ vomitũ phl'atis, ⁊ humiditatis, ⁊ malitiã digõnis que est ex stõ. Cuius permixtio hec est. ℞. granoꝝ myrti bonoꝝ siccoꝝ eminã. i. myrobalanorum nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicorũ, et talassir oium añ. ʒ. xx. leucopipis ⁊ macropiperis, ⁊ çinçiberis oium añ. ʒ. x. masticis, ⁊ cordumeni, et carui, ⁊ anisi, ⁊ cymini, ⁊ spice, ⁊ cassie, ⁊ cardamomi, et costi omnium ana. ʒ. vi. nucis muschate, et seminis apij, et ameos omnium ana. ʒ. v. folij indi, et amomi amborum añ. ʒ. iiij. Tere, et confice cũ melle dispumato, et dosis sit. ʒ. i.

Electuariũ sicut alcanzi

est bonũ. Cuius hec est ꝑmixtio. ℞. granoruz myrti keiliati. ʒ. s. spice. ℥. iij. nucis muschate cũ cortice suo lib. s. gariofilorum, ⁊ cardamomi, ⁊ anisi torrefacti, ⁊ seminis apij torrefacti, et vsnee omnium ana. ℥. ij. macis ℥. i. s. cassie. ℥. iiij. myrobalanoꝝ kebulorum, ⁊ belliricorum, ⁊ emblicorũ omnium añ ℥. iij. macis. ʒ. i. s. bulliant medicine cũ vino odorifero feruore vno, deinde exiccentur, ⁊ bulliant ebullitione cuz aqua cydoniorum, ⁊ exiccentur super frixoriuz calidiuz, ⁊ terantur, et inuoluantur miua. Et sit dosis aur̃. iij. aut. ʒ. iij. cum syrupo cydoniorum.

Electuariuz almutaguachil

relatum salamoni, qδ confortat stomachũ, ⁊ cõfert ad malitiã digõnis. Et est illud quod in potu dabat israhelita mutaguachil, qm̃ est bonum ⁊ expertuz. Cuius hec est permixtio. ℞. spice, et gariofilorũ, ⁊ cinamomi, ⁊ nucis muschate, ⁊ cardamomi, ⁊ galie bone oium añ. aur̃. i. piperis albi, ⁊ çinçiberis, ⁊ castorei omniũ añ. ʒ. ij. thuris albi masculi aur̃. iiij. çuccari tabarçet quantum sunt medicine: cõmisceãtur medicine cum çuccaro, ⁊ conficiantur cum melle dispumato: ⁊ sit dosis eius aur̃. iij.

Diacyminū aliud conferēs

ad dolores ventris cōmotos a frigiditate, ⁊ ad febrez quartanā, ⁊ ad appetitū caninū, ⁊ febres phlegmaticas, ⁊ melācolicas, ⁊ ad phlegma plurimuz qđ accidit senibus, ⁊ ad vehemētiā frigoris qđ accidit in stomacho, ⁊ ad eructuationē acetosaz, ⁊ ad sputū qđ fit ex multitudine superfluitatū phlegmaticarum. Cuius dosis sit sicut galla cū aqua calida. Cuius permixtio. ℞.cymini infusi in aceto die et nocte torrefacti, ⁊ rute sicce, ⁊ çinçiberis, ⁊ piperis omniū ana sextaria decem, ⁊ baurach armeni.ʒ.x. conficiatur cum melle dispumato.

Electuariuz diacyminū alid

℞.cymini recētis boni.℥.vij.infundat̃ in aceto vini die ⁊ nocte deinde extrahat̃ ⁊ proijciat̃ super corium rubeuz, ⁊ moueatur, ⁊ qñ exiccatur, torrefiat torrefactōe leui cū igne, ⁊ pipis.℥.iij.çiçi.fini.ʒ.iiij. baurach armeni.ʒ.ij.cōmisceat̃, ⁊ ꝯficiat̃ cū melle.

Diapipereon

faciēs ad frigora, ⁊ humorem crudū, ⁊ dolorē stomachi, ⁊ malitiā digōnis, ⁊ vētositates grossas, ⁊ eructuationem acetosam, ⁊ appetituz caninum. Cuius permixtio est. Ut sumātur leucopiperis, ⁊ melanopiperis, ⁊ macropiperis omniū aā.℥.iij. Et in descriptione alia.℥.ij.⁊ xilobalsami.℥.i. ⁊ amomi, et spice amborum aā.ʒ.iiij.⁊ çinçiberis, ⁊ se.apij, ⁊ siseleos, ⁊ cassie, ⁊ assari, ⁊ enule oiuz aā.ʒ.i. Tere, et cribella, ⁊ confice cuz melle dispumato: Dosis eius pondus.ʒ.iij.cum aqua tepida in ieiunio.

Electuarium alfendedicon

valens ad dolorez stomachi, ⁊ epatis frigidi, ⁊ debilis gñantis ventositates grossas. Cuius permixtio. ℞.çinçiberis, ⁊ pipis, ⁊ spice odorifere oium aā.ʒ.vi.masticis, ⁊ ameos amboruz aā.pondus.ʒ.iiij.se.apij, ⁊ meu, ⁊ fu oium aā.ʒ.v.cymini carmeni, ⁊ cassie, ⁊ carpobalsami, ⁊ piretri oium aā.pondus.ʒ.ij.folij indi pōdus.ʒ.i. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ ꝯfice cū melle dispumato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere qum necesse fuerit.

Electuarium alcanzi

faciens ad solutionem ventris, ⁊ ad malitiā digōnis, ⁊ debilitatē stōi, ⁊ frigus eius. Cuius hec est permixtio. Sumātur costi, ⁊ cynami, ⁊ spice odorifere, ⁊ carpobalsami, ⁊ cassie oium aā.ʒ.x.nucis muschate.v. numero, cardamomi, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ anisi, ⁊ meliloti, ⁊ [a] ⌈cassie ide⌋ oium aā.pondus.ʒ.iiij. [b] † ⌈ ⌋aristologie, ⁊ vsnee amboruz aā.ʒ.ij.ciperi, ⁊ çinçiberis amboꝝ aā.pōdus sextarioruz.x.calami aromatici, ⁊ piperis, ⁊ macropiperis oium aā.pōdus.ʒ.v.myrobalanoꝝ nigroꝝ enucleatoruz sextaria.ij.bellirici enucleati.x.numero, granorū myrti kaficius semis bonoꝝ seburi. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ confice cum melle de arundinibus çuccari, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere quz necesse fuerit post duos menses.

[a] A.sythragi indi

[b] † A.macis.ʒ.iij.brengi.ʒ.viij.nagaset.ʒ.iiij.

Descriptio electuarij alcanzi

alia conferens ad debilitatem epatis, ⁊ stomachi, ⁊ frigus amborum, ⁊ ad solutionem ventris, ⁊ malitiam digestionis, ⁊ confert illis super quos timet̃ aq̃ citrina, ⁊ est bonū, spleni ꝓuocans vrinam. Cuius hec est permixtio. ℞.costi, ⁊ cinami, ⁊ spice, ⁊ carpobalsami, ⁊ cassie omnium aā.ʒ.x.⁊ de nucibus muschatis nuces.v. ⁊ cardamomi, ⁊ gariofil ⁊ anisi, ⁊ meliloti, ⁊ [c] ⌈cassie⌋ ⁊ neremisch omniuz ana.℥.iiij.macis pondus.ʒ.iij.⁊ burungi kebuli.ʒ.viij.⁊ reusini, ⁊ aristologie lōge, ⁊ vsnee oium ana pōdus.ʒ.v.myrobalanoꝝ, nigroꝝ, ⁊ kebuloꝝ aā. sextaria.ij.⁊ de belliricis bellirici.x.⁊ granoꝝ myrti quantū est pōdus medicinarum omniū. Terant̃ sicut alcohol, ⁊ cōficiantur cum melle tabarçet: Dosis eius sicut galla cum aqua frigida. Et in descriptione alia, çinçiberis sextaria decem.

[c] A.sythragi

Electuarium alkesin dictuz

electuarium ambre. Et hoc electuario vsi fuerūt reges grecie. Et hoc confert ad egritudines frigoris, ⁊ proprie renum, ⁊ addit in desiderio coitus, ⁊ valet ad paralisim, ⁊ torturā, ⁊ tremorē, ⁊ pulsum cordis, ⁊ addit in recordatione ⁊ sensu, ⁊ exiccat humiditatem stomachi, ⁊ facit digōnem esse bonam, ⁊ est ex eis que conueniunt senibus. Cuius permixtio hec est. ℞.cardamomi maioris, et minoris, ⁊ macis, omnium ana pondus.ʒ.iiij. çinçiberis, ⁊ macropiperis amborum ana sextaria.ij.cinnamomi.ʒ.iiij.vsnee pondus.ʒ.ij.cinami pōdus.ʒ.i.gariofilorum, ⁊ croci omniū aā.pōdus.ʒ.x.nucis muschate pōdus.ʒ.v. Et in qbusdam descriptionibus nuces.v.spice odorifere, ⁊ masticis, ⁊ ambre oium ana poudus.ʒ.ij.muschi pondus.ʒ.i.seminis biusquiami albi, ⁊ opij amborum ana pondus.ʒ.i.olei balsami pondus.ʒ.vi. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ infunde opium in mensura sacraiati.i.de vino bono, ⁊ confice cuz melle dispumato, ⁊ vtere post sex menses, et liquefac ambram cuz oleo balsami, et adhibeatur de oleo alben quantitas qua omnia inuoluantur.

Electuarium alscehereben

conferēs ad frigus epatis, ⁊ stōi, ⁊ aquā citrinā, et cholam nigrā: et est soluēs ventrē. Cuius hec est ꝑmixtio. Sumātur [d] ⌈cassie inde⌋ ⁊ çinçiberis, et piperis, et cinami, et cardamomi minoris, et gariofilorū, et piretri, et folij indi, ⁊ amili de tritico, ⁊ masticis, et cardamomi maioris, ⁊ cinnamo, ⁊ spice, ⁊ cassie, ⁊ se.apij, ⁊ aneti, ⁊ ameos et se.fenicu, ⁊ anisi oium aā.ʒ.vi.epithymi cretensis, ⁊ turbit amborū ana.ʒ.xij.scamonee.ʒ.x.çuccari tabarçet pōdus.ʒ.xx. Aggrega has medicinas tritas, et cicotrigoniçatas, et confice cum melle tabarçet dispumato, et vtere qum necesse fuerit.

[d] A.sythragi indi

Electuarium diaphinicon

est electuariū proprij iuuamenti in colica, resoluēs eam, et confert ad humorem crudū, ⁊ frigora, ⁊ ad difficultatē vrine. Cuius hec est ꝑmixtio. Sumatur baurach armeni, cymini carmeni, et petroselini et çinçiberis, et piperis albi oium ana pondus.ʒ.xxij.scamonee pōdus.ʒ.v.dactiloruz heyron mundatorum ex nucleis, et amigdalarū excorticataruz ex duabus corticibus, et foliorum rute oium aā.pōdus.ʒ.x. Aggregas has medicinas oēs tritas, et cicotrigoniçatas, et īfunde dactilos in aceto vini die et nocte, et tere bene, et permisce cū medicinis, et cōfice cū melle dispumato, et vtere qū necesse fuerit.

Diaphinicon aliud

℞.dactiloruz heyron ablatis nucleis.c.numero, et infunde eos in aceto die et nocte, et confrica manibus, et cola, et rute sicce, et çinçiberis amborum ana.ʒ.xiij.et piperis albi.xiij.numero, et baurach armeni pondus.ʒ.v.et de amigdalis excorticatis ex duobus corticibus.cl.nume/

ro, et ſcamonee pondus.ʒ.xv. et turbit pondus.ʒ.
xx. Tere, ⁊ cribella, ⁊ cōmiſce cum melle.

Diaphinicon aliud
quod cōfert ad febres, ⁊ alia, ⁊
potatur in eſtate ⁊ hyeme, ⁊ ſoluit ſine inquietudi/
ne. Cuius hec eſt permixtio. ℞. çinçiberis, ⁊ pipe
ris albi amborum ana.℥.i.ſcamonee.℥.ij.ſ.tamari/
di heyron mundatorum ex nucleis aut ſiren, ⁊ ami
gdalarum dulciū excorticatarum a duobus cortici
bus, ⁊ foliorum rute omniuʒ aā.℥.iiij. Tere medici
nas ſm ſingularitatem ſuam, ⁊ infunde dactilos in
aceto vini, ⁊ terantur per ſe, ⁊ colent᷑, ⁊ terant᷑ ami/
gdale iterū per ſe, ⁊ miſceantur omnia poſt illud, ⁊
ꝯficiantur cum melle diſpumato: ⁊ ſit doſis.ʒ.ij.

Electuarium cabroſius mu
ſchatum faciens ad vētoſitates, ⁊ hemorroidas, et
humorē crudum, ⁊ cōfortat ſtōm, ⁊ adiuuat ad deſi
derium coitus, ⁊ clarificat colorem, ⁊ calefacit re/
nes, ⁊ cōfert ad ventoſitates mr̄icis, ⁊ fluxū [a] †⌈
⌋ qui fit ex hemorroidibus. Cuius hec eſt ꝑ/
mixtio. ℞. myrobalanorū citrinoꝝ, myrobal᷑. ke
bulorum ⁊ [b] ⌈ caſſie ⌋ ⁊ ſeminiſ apij oīum ana.ʒ.vi.
belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ ameos, ⁊ tuderi rubei, et
albi, ⁊ macropiperis, ⁊ ſiſami excorticati omnium
ana pondus.ʒ.iiij. cinami, ⁊ ſpice, et nucis muſcha
te, ⁊ çinçiberis, ⁊ [c] ⌈ alfulfulimon ⌋ omnium ana.ʒ.
viij. girbue, ⁊ coſti, ⁊ caſſie, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ maciſ, ⁊
galange, ⁊ neremiſch oīum aā.ʒ.vi. ciperi pondus
ʒ.x. ⁊ muſchi pondus aur̄.ij. ⁊ ambre aur̄.i. ⁊ ſcorie
ferri nutrite quātum eſt pōdus medicinarū oīum, ⁊
butyri ſextaria.x. Conficiatur cum melle diſpuma/
to. Et ſit doſis pondus.ʒ.ij. cum lacte vaccino con/
cuſſo, ſublato butyro, aut cū vino paſſo bono dua/
bus hebdomadis.

a †A. ſanguinis

b A. ſythragi

c A. alfulfulmun

Electuarium de ture.
℞. turis pōdus.ʒ.lx.
piperis, ⁊ macropiperis amborum aā.ʒ.x. çuccari
ʒ.lx. çinçiberis, et galange amborū ana.ʒ.xij nucis
muſchate, ⁊ gariofil᷑. ⁊ [d] ⌈ girbue ⌋ omnium ana.ʒ.
v. muſchi boni.ʒ.ſ. Teratur vnumquodqʒ eoꝝ per
ſe, ⁊ cribelletur, ⁊ conficiantur cum melle.

d A. cardamo/
mi minoris

Electuarium altaliſafar
faciens ad fri/
gus ſtōi, ⁊ vētoſitates groſſas in ſtō, ⁊ epate: Cuiuſ
permixtio. ℞. taliſafar pōdus.ʒ.v. çinçiberis pō
dus.ʒ.xx. piperis pondus.ʒ.xij. heil, ⁊ cinami am/
borum aā. pōdus.ʒ.vij. çuccari tabarçet lib.v. Ag
grega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ repo/
ne in vaſe, et vtere.

Electuarium epiſcopi.
℞. ſca/
monee an
tiochene, ⁊ turbit cōcaui albi amboꝝ ana aur̄. v. pi
peris, ⁊ cardamomi amboꝝ aā. aur̄. iij. çinçiberis,
⁊ cinamomi, ⁊ emblicorū, ⁊ gariofil᷑. ⁊ polipodij, ⁊
nucis muſchate oīum aā. aur̄. ij.ſ. Et in deſcriptiōe
alia, ſcamonee, ⁊ turbit amboꝝ aā. aur̄. iij. Tere, ⁊
cicotrigoniça, ⁊ pijce ſuper ea lib.i. çuccari cōtriti,
⁊ cōfice cum melle. Cuius doſis integra ſit aur̄. iiij.

Trifera de ſcoria ferri ma/
gna faciēs ad vētoſitates hemorroidarū, ⁊ mollifi/
cationem veſice, ⁊ ſtōi, ⁊ addit in deſiderio coituſ, ⁊
calefacit ſtōm. Cuius hec eſt ꝑmixtio. Sumantur
myrobalanoꝝ nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ ſciremblegi
ablatis nucleis, ⁊ [e] ⌈ caſſie ide ⌋ ⁊ ſe. apij, ⁊ ameos,
⁊ origani perſici omnium aā.℥.i. ſpice odorifere, et
amomi, ⁊ heil, ⁊ acori oīum aā.℥.iij. cinamomi pō/
dus.ʒ.iiij. piperis, ⁊ macropiperiſ, ⁊ piretri, ⁊ ſaliſ
indi oīum aā.℥.ſ. ſinapis.℥.i.ſ. ſalis ammoniaci pō
dus.ʒ.ſ. ſcorie ferri pōdus.ʒ.iij. Aggrega has me/
dicinas tritas, ⁊ cicotrigoniçatas: ⁊ cōfice cū melle
diſpumato, ⁊ butyro vaccino q̄ʒtū ſufficit, ⁊ vtere.

e A. ſythragi idi

Trifera minor
faciens ad mollificatio
nem ſtomachi, ⁊ humi/
ditatem eius, ⁊ vētoſitates hemorroidarū, ⁊ colorē
efficit bonum. Cuius hec eſt permixtio. Suman
tur myrobalanorum kebulorum, ⁊ ſciremblegi, et
belliricorum ablatis nucleis omniū partes equa/
les, inuolue cum butyro vaccino, et confice cū mel/
le diſpumato, et repone in vaſe, ⁊ vtere.

Electuarium anacardinum
conueniens ad dolorem ſtomachi antiqū, ⁊ friguſ,
⁊ obliuionem, et facit bonum eſſe colorem, ⁊ ſubti/
liat cogitationem, ⁊ ſenſum, ⁊ eſt electuariū ſapien/
tum: ⁊ dicitur ꝙ eſt ſalamonis. Cuius hec eſt ꝑmix
tio. ℞. piperis, ⁊ macropiperis, myrobalanorū
nigrorum, ⁊ belliricorum, et emblicorum, ⁊ caſto/
rei oīum aā.ʒ.iiij. coſti, ⁊ anacardi, ⁊ burūgi, ⁊ çuc
cari tabarçet, ⁊ baccarum lauri omniū aā.ʒ.xij. ci/
peri.ʒ.viij. Tere anacardos ſolos bene, ⁊ tere me/
dicinas, ⁊ cribella, ⁊ bulli butyrum vaccinū, ⁊ mel
cū equalitate, et proijce ſuper ea medicinas, ⁊ coa/
gula, et vtere poſt ſex menſes. Doſis eius.ʒ.ij. cum
aqua decoctioniſ apij, ⁊ feniculi. Et ſeruet ſe a labo
re, ⁊ anguſtia, ⁊ ira, ⁊ vino plurimo, et coitu, et co/
medat ius iſſidabegi ſubtile.

Electuarium alfangius
quod ē innati/
uum ad mollificationē ſtomachi, ⁊ vētoſitates he/
morroidarum, ⁊ corruptionē cōplexionis, ⁊ fedita
tem coloris, ⁊ addit in coitu. Cuius hec eſt permix
tio. ℞. myrobalanorū belliricorum, ⁊ ſcirem ble/
gi ablatis nucleis, ⁊ piperis, ⁊ macropiperis, ⁊ çin
çiberis, ⁊ ciperi [f] ⌈ caſſie inde ⌋ ⁊ ſpice omnium aā.
ʒ.x. ſeminis aneti, ⁊ ſe. porri amborum aā. pondus
ʒ.iiij. ſcorie ferri trite infuſe in aceto vini. xiiij. die/
bus, exiccate, torrefacte.ʒ.c. Aggrega has medici/
nas tritas, ⁊ cicotrigoniçatas, ⁊ confice cū melle di
ſpumato, ⁊ butyro vaccino quātū neċe ē, ⁊ repone
in vaſe, ⁊ vtere poſt ſex mēſes. Et ſit doſis eius pon
dus.ʒ.ij. ⁊ ponantur in eo iterum de muſcho.ʒ.ij.

f A. ſythragi idi

Fangius aliud cuʒ muſcho
etiam qd̄ cōfortat ſtomachū, ⁊ calefacit ipſum, ⁊ cō
fert ad hemorroidas, ⁊ addit in coitu, et eſt exꝑtuʒ.
Cuiuſ hec eſt permixtio. ℞. myrobalanoꝝ kebu
lorum, ⁊ belliricorum, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ piperis, ⁊ ma
cropiperis, ⁊ çinçi. ⁊ cymini, ⁊ ſe. aneti, ⁊ ſe. apij, ⁊
ſeis porri, ⁊ ſe. eruce, ⁊ ſe. [g] ⌈ napi ⌋ ⁊ ſemi. baucie, ⁊
aſſeniati, ⁊ roſarū rubearū, ⁊ caſſie, ⁊ ciperi, ⁊ cina/
momi, ⁊ gariofilorum, ⁊ nucis muſchate omnium
ana.ʒ.i. macis, ⁊ heil, ⁊ cardamomi, ⁊ galie, ⁊ xilo/
aloes crudi, ⁊ muſchi omnium ana.ʒ.ij. granorum
naſturtij albi.℥.iij. ſcorie ferri quantuʒ ſunt medici/
ne: teratur, ⁊ conficiatur cum melle diſpumato.

g A. rape

Fangius aliud.
℞. [h] ⌈ caſſie inde, et
çarub, et taliſafar ⌋ et
heil, ⁊ myrobalanorum nigrorum, ⁊ belliricoruʒ,
⁊ myrobalanorum citrinorum, ⁊ gariofilorum, et
carpobalſami, ⁊ granorum almahaleb omniū aā.
aur̄. vi. mente, ⁊ [i] ⌈ feleniati ⌋ ⌈ çedoarie, ⁊ doronici
et piperis longi, et emblicorum omnium ana aur̄.
iiij. cinamomi, ⁊ cynami, ⁊ ſpice, ⁊ nucis muſcha/
te, ⁊ coſti, ⁊ çinçiberis, et fulfulimon omnium ana

h A. ſytbragi idi
⁊ ʒarueb ⁊ thali/
ſefar

i A. alfelangie

auř.viij.cipi auř.x.çuca.auř.xvi.scorie ferri [a] [emi nam.i.] muschi.ʒ.s.ꝯficiatur cū melle dispumato.

Ars scorie decocte

que cōfert ad frigora, ⁊ dolorem dorsi. ⁊ corruptionem menstruorū, ⁊ hemorroidarum, ⁊ clarificat colorem, ⁊ facit appetere cibum, ⁊ destruit humorem crudum, ⁊ infrigidationes, ⁊ cōfortat stomachū, ⁊ matrices, ⁊ vesicam. Cuius hec est permixtio. ℞.seminis apij, ⁊ seminis feniculi, ⁊ anisi, ⁊ petroselini, ⁊ dauci, ⁊ seminis baucie, ⁊ seminis porri, et seminis cepe, et seminis [b] [napi,] et seminis raphani, ⁊ seminis [c] [alratab] ⁊ ameos, ⁊ seminis vrtice, et granorum viridium, ⁊ aniudem, ⁊ seminis aneti, ⁊ piperis, ⁊ seminis lini, ⁊ cymini, ⁊ coriandri omnium ana pondus.ʒ.iij.et çedoarie, ⁊ doronici, et been albi, et rubei, et tuderi rubei, et albi, et nucis muschate, et macis, ⁊ cinnamomi, et galange, et çinçiberis, et piperis, et ciperi, et spice, ⁊ sisimbrij omnium ana.ʒ.iiij. et myrobalanorum belliricorum, et emblicorum, et [d] [gest] glandium ⁊ corticum radicis capparis omnium ana.ʒ.decē [e] [cassie] ⁊ vsnee, et assari, ⁊ blacte biçantie, ⁊ calami aromatici, et lingue auis, et neremisk persici, [f] † [ ] et cardamomi, et [g] [girboe] ⁊ sandali ⁊ cinami et nucis muschate omnium ana.ʒ.v. ⁊ nucis enden, ⁊ nasturtij et [h] [keiati] et rosarum siccarum, ⁊ marmacor, et corticum turis, ⁊ mente, ⁊ calamenti omniū ana.ʒ.vij.et scorie alhassari calefacte ⁊ extincte in vino odorifero multotiens ſm mensuram medicinarum omnium: Decoquatur cū vino pōtico, donec ingrossetur, et auferat̃ ab igne, ⁊ coletur. Et detur de eo in potu quantitas.ʒ.i.in ieiunio dum est tepidum, et comedat post mediū diē issidabegiati cum carne caprina, ⁊ bibat vinū purꝫ: hebdomada vna, aut duabus hebdomadis.

a A.auř.th.
b A.rape
c A.alrathbe
d A.giet
e A.sythragi
f † A.zcluuint
g A.chayrbus
h A.kie

Descriptio alia de scoria ferri

conueniens ad frigus stomachi, ⁊ hemorroidas. Cuius permixtio. ℞.myrobalanorum kebuloꝝ, et belliricorum, et emblicorum, et radicum lilij, et çinçiberis, et xiloaloes crudi, ⁊ nucis muschate, et galie, et rosarū, ⁊ spice, ⁊ squinanti, ⁊ masticis omnium ana.ʒ.x.muschi.ʒ.i.limature acuum infuse in vino odorifero septem diebus, ⁊ sumatur, ⁊ terat̃, ⁊ torrefiat super frixorium ferri, et misceatur cū medicinis, et inuoluatur oleo de amigdalis dulcibus, et conficiatur cuꝫ melle dispumato, Cuius dosis sit aureorum duorum cum vino odorifero.

Descriptio alia de scoria ferri

cōueniens ad debilitatē stomachi calidi. Que ℞.myrobalanorum kebulorum, et belliricorum, et emblicorum. et radicum lilij, et rosarum rubearuꝫ. ⁊ squinanti omnium ana.ʒ.x.scorie ferri quantum omnes medicine. Infundatur scoria septem diebus in aceto, et coletur ab eo, ⁊ frigatur super frixoriuꝫ, et conficiatur cuꝫ melle tabarçet. Et sit dosis.ij.ʒ.s. cum syrupo de malis.

Scoria ferri decocta

conueniēs ad debilitatē stomachi, et caliditatem complexionis. Cuius cōmixtio hec est. ℞.scorie ferri de bassari, et myrobalanorum nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ rosaruꝫ ⁊ balaustiarū, ⁊ squināti omnium partes equales: bulliant cum vino, et dentur in potu de eo.℥.iij.

Electuarium diacytoniten

retinens naturam ex solutione ventris ⁊ debilitate stomachi, et vomitu, et malitia digestionis, et facit colorem esse bonum. Cuius hec est ꝑmixtio. Sumantur cydoniorum excorticatorum mundatis interioribus, ⁊ mellis dispumati amboꝝ añ.lib.ij.piperis, ⁊ macropiperis, ⁊ çinçiberis omnium añ.ʒ.v.heil pondus.ʒ.viij.cardamomi, et gariofilorū, et spice odorifere, ⁊ cinamomi, ⁊ croci omniuꝫ añ.pōdus.ʒ.ij. Aggrega has medicinas tritas, et cribellatas: ⁊ sume cydonia, ⁊ decoque cū aceto vini boni: Et de medicis sunt quidā qui decoqunt ea cū vino: ⁊ ipsuꝫ est radix: deinde remoue ab igne, ⁊ cola ⁊ dimitte donec currat ab eis aquositas humiditatis, ⁊ tere bene, ⁊ sume mel, et cōmisce cū eis, ⁊ decoque cum igne leui, ⁊ moue paulatiꝫ donec fere coaguletur, ⁊ cōmoue donec equent̃, ⁊ destruat̃ aquositas cydoniorum ab eis: deinde remoue ab igne, ⁊ pulueriça sup̱ ea medicinas, ⁊ concute donec equētur: ⁊ proijce super tabulam marmoris, aut mēsam planam inunctam oleo rosaceo, aut oleo sisamino, et dilata super eā dilatatione equali, et dimitte duobus diebus, aut tribus, donec exiccetur, et induretur: ⁊ incide cū cultello in frusta quadrata, et sit frustum pondus auř.iiij.et ponatur gradatiꝫ in folijs citri, et ligetur, et reponatur, et administretur qum necesse fuerit. Et de medicis sunt quidam qui ponunt in ipso pondus.ʒ.ij.muschi.

Electuarium diacytoniten

solutiuum ventris quod confert ad colicam, et exiccat superfluitates corporis. ℞.cydoniorum excorticatorum mundatis interioribus lib.i. ⁊ mellis dispumati lib.ij.çinçiberis, et macropiperis amboꝝ ana.ʒ.iiij.cinamomi pondus.ʒ.iij.heil, et cardamomi, et croci omnium ana.ʒ.iij. masticis pondus.ʒ.v.scamonee pondus.ʒ.x.turbit albi boni pondus ʒ.xxx. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, et decoque cydonia cum vino, ⁊ fac de eo sicut factum est de diacytoniten retentiuo: ⁊ preparetur sicut est illius ꝑparatio, et reponat̃ in vase, ⁊ administret̃. cuius dosis sit auř.iiij.cū aqua calida.

Descriptio alia diacytonitē

laxatiui. Sumatur cydonium boni odoris, ⁊ induatur super ipsum deforis fermentum, et assetur: ⁊ sumantur de carne eius.ʒ.iiij.piperis, et çinçiberis amborum ana.ʒ.ij.scamonee pondus.ʒ.i.teratur et conficiatur cum melle: Cuius dosis sit pondus.ʒ.i.cum dino.

Electuarium diacytoniten

factum cum succo cydoniorum quod cōfert ad destructionem appetitus, et ad eum qui non digerit cibum suum, faciēs ad illum cuius epar est debile, et stringit stomachum. Sumātur cydonia magna mundata intus et foris, et terantur, et exprimātur, ⁊ sumantur de aqua eoruꝫ kist.ij.romani, et misceatur cum ea mellis dispumati quantū ipsa est, et aceti de vino kist.i.s. ⁊ decoquatur super ignem leueꝫ, et auferatur spuma eius, et sumantur çinçiberis.℥.iij.piperis albi.℥.ij.terantur, et proijciantur desup̱, et coaguletur sicut conueniens est electuario. Hoc nāq̧ confert ei cuius epar est debile, et opꝫ vt sumatur ſm plurimum ante cibū duabus horis, aut tribus. Et non nocet si accipiatur post cibum. Quod si tu feceris hanc medicinam ei, in cuius stomacho est caliditas, aut in cui⁹ stō est cholera, aut quocūq̧ modo sit, opꝫ vt proijcias ab ea piper, ⁊ çinçiber, ⁊ administres aquam cydoniorū et mel et acetum tm̄

ſm quantitatem menſure quam diximus. Et ſi fece
ris eaꝫ illis quoꝝ cõplexiones ſunt medie, ita vt nõ
aggreget in eis ſupfluitas cholere, neqꝫ ſupfluitas
phlegmatis, pijce in eã medietatẽ quãtitatis quaꝫ
diximus de çinçibere, ⁊ pipere. ſ. vt pijcias in ea pi
peris. ℥.i. ⁊ çinçiberis. ℥.i.ſ. Et ſi feceris eaꝫ illis in
quorũ ſtomachis aggregat phlegma, pone duplũ
quãtitatis quã diximus, pones enim in ea çinçibe-
ris. ℥.vi. ⁊ piperis. ℥.iiij. cuius doſis ſit. ℥.i.ſ.

Electuarium diacytoniten

quod facit appetere cibũ, ⁊ confortat ſtomachum.
Sumãtur ſucci cydonioruꝫ lib.iij. mellis lib.iij.
aceti fortis lib.ij. Decoquãtur ſuper prunas, ⁊ aufe
ratur ſpuma eius, ⁊ ſumantur çinçiberis. ʒ.v. pipe-
ris albi, ⁊ nigri, ⁊ macropiperis añ. ʒ.iij. cinamomi
ʒ.ij. xiloaloes crudi. ʒ iij. Terantur ⁊ cõmiſceãtur
cũ melle, ⁊ aqua cydonioꝝ, ⁊ aceto: ⁊ coquatur do-
nec coaguletur. Cuius doſis ſit cochliariuꝫ vnũ añ
cibum, ⁊ expectet ſuper ipſum duabus horis.

Electuarium induꝫ faciens

ad colicam, ⁊ dolorem iuncturarum, ⁊ podagrã, et
doloreꝫ dorſi. Cuius hec eſt permixtio. ℞. ſcamo
nee auř. x. [a] ⌈girboe, ⌋ ⁊ cardamomi, ⁊ çinçiberis,
⁊ cinamomi, ⁊ cinami, ⁊ neremiſch, ⁊ gariofilorũ,
⁊ piperis omnium ana auř. v. et turbit auř. c. çucca
ri. auř. c. Tere, has medicinas ſimul, et cribella, et
confice cum melle.

a A. nucis mu-
ſchate

Electuarium regũ ⁊ eſt me-

dicina anni que ſumit anno integro omni die. Eius
igitur acceptio rectificat ſuſcipienteꝫ ſe vſqꝫ ad finẽ
vite ſue precepto dei, ⁊ qui aſſiduat ipſam, nõ videt
egritudinem in corpore ſuo que non ſanetur, ⁊ neqꝫ
caneſcit, niſi quantum factus eſt canus ante eius ac
ceptionem. Et eſt medicina regum qui ſm ꝙ narra
tur cum ea medicati fuerunt valens ad [b] ⌈fiſtulas⌋
nigras, ⁊ albas, ⁊ rubeas, ⁊ ad curſum cholericũ,
⁊ frigora, ⁊ pulſationẽ cordis, ⁊ iuncturaruꝫ, ⁊ ab-
ſtergit viſum, ⁊ colorẽ, ⁊ multiplicat coitum, ⁊ non
eſt ei malitia, ⁊ non abſtinet ſuper eam vtẽs ea. Cu-
ius permixtio eſt hec. Sumãtur mirobalanoruꝫ
nigrorũ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ oium añ. auř. vi.
nigelle auř. ʒ. xxxiiij. leucopiperis, ⁊ ammoniaci, et
macropiperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ [c] ⌈fulfulminue⌋ oiuꝫ
añ. auř. ij. cubebe, ⁊ anacardi amboruꝫ añ. auř. vi.
Tere vnumqõqꝫ per ſe, ⁊ cribella ita vt nihil rema
neat, ⁊ pueniat ſm ſuam diuiſionem, ⁊ quod narra
uimus de ponderibus, permiſce ergo ea deinde ac-
cipe auř. dc. penidiorum [d] ⌈ſabakir, ⌋ ⁊ pone in pa
tella, aut vaſe mundo ereo, et accende ſub eo igneꝫ
leuem, ⁊ aſperge ſuper ipſas aliquid aque, ita vt li-
queſiãt penidij. Qũ ergo liquefacti ſunt ⁊ bulliũt,
tũc proijce ſuper eos hec cõmixta, ⁊ moue ea tãdiu,
donec optime cõmiſceãtur, ⁊ aufer ea ab igne, ⁊ di-
mitte ea donec tepeſcant, deinde fac de eis formas
auellanis ſimiles, quarum vnaqueqꝫ ſit auř. ij. ⁊ q̃r
ta: ⁊ inunge manuꝫ tuam oleo, aut butyro vaccino.
Deinde bibe de eo omni die formã vnã ſilẽm auella
ne cũ aqua frigida. Et ipſum eſt dñs medicinarum.

b A. albaras

c A. fulfulmum

d A. ſachari

Electuarium maſuachoien

faciens ad podagram, ⁊ dolorẽ dorſi, ⁊ omnes egri
tudines frigidas. Cuius hec eſt permixtio. ℞. ſca
monee, et cinamomi, et caſſie, et çinçiberis omniuꝫ
ana ʒ viij. piperis. ʒ. vi. cardamomi, et gariofilo-
rum, et ſeminis apij, et ameos omnium ana. ʒ. ij. ſ.
maſuachoien. ʒ. iij. Tere et confice cuꝫ melle: cuius
doſis ſit. ʒ. iiij. aut. ʒ. ij. cum aqua tepida.

Electuarium de ſiſamo.

℞. ſiſa
mi ex-
corticati, ⁊ cymini carmeni, ⁊ çinçiberis oium ana
ʒ. x. macropiperis, ⁊ piperis amborum ana põdus
ʒ. v. cinamomi pondus. ʒ. ij. cardamomi, ⁊ heil am
boꝝ añ. ʒ. iij. ⁊ çuccari tabarçet. ʒ. lx. Aggrega has
medicinas tritas ⁊ repone in vaſe, et vtere.

Electuarium de granis viri

dibus, quod facit ad hemorroidas, ⁊ frigus ſtõi, ⁊
malitiam digõnis, ⁊ ſolutionem ventris. Cuius per
mixtio. ℞. granoꝝ viridium, ⁊ mellis anacardi, ⁊
ſiſami excorticati omniũ añ. ſextaria. vi. zuccari ta-
barzet ſextaria. xxiiij. myrobalanorũ kebulorum, ⁊
belliricorũ, ⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis, ⁊ zinzibe-
ris, ⁊ macropipis, ⁊ burũgi, ⁊ folij idi, ⁊ [e] ⌈caſſie⌋
oium añ. pondus. ʒ. iiij. pipis, ⁊ ſanſuci, ⁊ caſſie ana
põdus. ʒ. ij. ꝯfice has medicinas cũ melle diſpuma
to, ⁊ butyro vaccio, ⁊ vtere poſt ſex mẽſes. doſis eiꝰ
põdus. ʒ. ij. cũ lacte vaccino cõcuſſo. In cibo aũt ſit
rizi decoctũ cũ lacte, dũ pſeuerat accipiens ipſum.

e A. ſythragi

Electuarium de aniuden

faci-
ens
ad inflationem vẽtris, ⁊ ſtõi, ⁊ rugituꝫ, ⁊ ventoſita-
tem groſſam. Cuius hec eſt pmixtio. Sumãtur pi
peris, ⁊ ſe. apij amborũ añ. ʒ. xij. aniuden nigri pon
dus. ʒ. xiiij. petroſelini, et chelidonie, et calamenti,
⁊ haſce, et ſiſeleos omniuꝫ ana. ʒ. viij keiſim ʒ. xiij.
Aggrega has medicinas tritas, et cicotrigoniza-
tas, et cõfice cum melle diſpumato, et repone in va-
ſe, et vtere qum neceſſe fuerit.

Deſcriptio alia de aniuden

faciens ad [f] ⌈magnitudineꝫ⌋ epatis, ⁊ frigus eius
⁊ aquam citrinam, ⁊ frigus ſtomachi, ⁊ renũ. ℞.
aniuden nigri põdus. ʒ. x. ſeminis eruce, ⁊ ſe. porri
oium añ. pondus. ʒ. vi. çinçiberis, ⁊ belliricorum, ⁊
emblicorum ablatis nucles omniuꝫ añ. pondus. ʒ.
vij. ameos, ⁊ ſeminis apij, ⁊ aniſi, ⁊ cardamomi mi
noris, ⁊ cymini carmeni, ⁊ cinamomi omnium ana
pondus. ʒ. v. myrobalanorum nigrorũ ſublatis nu-
cleis pondus. ʒ. vij. cinamomi pondus. ʒ. i. piperis,
⁊ macropiperis amborum ana pondus. ʒ. iiij. ſpice
odorifere pondus. ʒ ij. penidiorum alborum pon-
dus. ʒ. xx. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ confi-
ce cum melle diſpumato, et repone in vaſe, ⁊ vtere
qum neceſſe fuerit. Doſis eius pondus. ʒ. ij. cuꝫ aq̃
aniſi, ⁊ maſticis, ⁊ ſpice.

f A. duritiem

Electuarium de canfora

valens
ad de-
bilitatẽ ſtomachi, ⁊ epatis, ⁊ fugat vẽtoſitates groſ
ſas, ⁊ adiuuat ad digeſtionem. Cuius hec eſt pmix-
tio. ℞. canfore, ⁊ croci, ⁊ xiloaloes, ⁊ cardamo-
mi, ⁊ [g] ⌈girboe, ⌋ ⁊ cubebe, ⁊ keſim, ⁊ cinami, ⁊ ga
riofilorum, ⁊ vſnee, ⁊ ſpice, ⁊ macis, ⁊ ſandali albi,
⁊ macropiperis, ⁊ cinamomi, ⁊ [h] ⌈caſſie, ⌋ ⁊ nere-
miſch, ⁊ ſecacul, ⁊ galange, ⁊ nucis muſchate, ⁊ çin-
çiberis, ⁊ ciperi, ⁊ [i] ⌈fulfulminua⌋ oium ptes eq̃les
çuccari quãtũ eſt pondus medicinarum omniũ.

g A. charrbue

h A. ſythragi

i A. fulfulmum

Electuariuꝫ de cãfora deſcri

ptione alia faciens ad malitiã digõnis, ⁊ debilitatẽ
ſtomachi, ⁊ phlegma groſſum. Cuius hec eſt pmix
tio. ℞. piperis, ⁊ nucis muſchate, ⁊ çinçiberis, ⁊
gariofiloꝝ, ⁊ macis, ⁊ cinamomi, ⁊ cinami, ⁊ pire-
tri, ⁊ [k] ⌈fulfulminue⌋ ⁊ gariofiloruꝫ hortulanoꝝ, ⁊

k A. fulfulmum

canfore, ⁊ croci omniũ aũ. pondus. ʒ. ij. Tere has medicinas tritas ⁊ cribellatas, ⁊ cõfice cũ melle di/spumato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere qũ necesse fuerit.

Electuarium de canfora fortius primo.

Cuius hec est pmixtio. ℞. çinçiberis, ⁊ pipis, ⁊ macropipis, ⁊ cinamomi, ⁊ cinami, ⁊ folij indi, ⁊ spice odorifere, ⁊ [a] ⌈cassie inde⌋ ⁊ nucis muschate, ⁊ sandali citrini, ⁊ carpobalsami, ⁊ cardamomi, ⁊ macis, ⁊ gariofilo. ⁊ piretri, ⁊ talisafar, ⁊ cipi, ⁊ spodij, ⁊ xiloaloes indi puri oium aũ. pondus. ℥. s. canfore, ⁊ muschi ambo⁊ ana. ʒ. ij. çuccari tadarçet. ℥. x. s. Cõficiãtur cũ melle dispumato, ⁊ reponatur in vase, ⁊ administretur quz necesse fuerit.

a A. sythragi idi

Electuarium de xiloaloe qd

ↄfortat stõm, ⁊ calefacit eũ absqз supfluitate, ⁊ digerit cibũ, ⁊ exiccat phl'a. Cuius pmixtio hec ẽ. ℞. spice odorifere, ⁊ spice romane, ⁊ se. apij, et anisi, et masticis oium aũ. ʒ. i. xiloaloes. ʒ. iij. gariofilo. ʒ. ij. macis. ʒ. ij. s. cinami, ⁊ galie ambo⁊ aũ. ʒ. ij. myrobalano⁊ kebulo⁊ infuso⁊ in vino ⁊ torrefacto⁊, ⁊ felẽgenisk ambo⁊ aũ. ʒ. ij. s. nucis muschate. ʒ. i. s. marmacor. ʒ. iij. rosarũ, ⁊ calami aromatici ambo/rum aũ. ʒ. ij. ↄficiãtur cũ miua. Dosis eius. aur̃. ij.

Electuarium de cinamomo

valẽs ad debilitatẽ epatis, ⁊ stõi. ⁊ renũ, ⁊ mundificat humores grossos, ⁊ fugat vẽtositates. Cuiꝰ hec est permixtio. ℞. cinamomi, ⁊ xiloaloes, ⁊ enule oium aũ. ʒ. vi. gariofilo⁊, ⁊ pipis nigri, ⁊ macropiperis, ⁊ spice, ⁊ assari oium aũ. põdus. ʒ. v. çiçiberis ℥. i. mẽte. ʒ. viij [b] ⌈girboe, ⁊ cinami⌋ ãbo⁊ aũ. ʒ. ij. [c] ⌈keiati⌋ ⁊ anisi, ⁊ se. feni. ⁊ cassie oium aũ. põdus ʒ. iij. cõficiãtur cũ melle dispumato, ⁊ administret'.

b A. nucis muschate ⁊ cinamomi

c A. chie

Electuariũ indum

faciẽs ad colicã, ⁊ frigus stõi, ⁊ dolorem iũcturarũ, ⁊ podagrã. Cuius permixtio hec est. ℞. [d] ⌈cassie⌋ ⁊ folij indi amborũ aũ. pondus ʒ. iiij. [e] ⌈nucis muschate⌋ ⁊ ameos amborũ ana sextaria. ij. piperis, ⁊ macropiperis amboruз ana sextaria. v. çinçiberis sextaria. v. myrobalanorum nigroruз sextaria. xxx. neremisch sextaria. ij. gariofilorum. ʒ. v. nucis muschate sextaria. ij. macis. ʒ. iiij. penidiorum sextaria. x. sumãtur de puluere eius qũ necesse fuerit. ʒ. ij. cum vino antiquo.

d A. sythragi idi

e A. chairbue.

Electuarium de zinzibere

cõferens ad debilitatẽ stõi, ⁊ intestino⁊, ⁊ digerit cibũ, ⁊ fugat vẽtositates, ⁊ valet ad cholericã passionez, ⁊ retinet ventrem. Cuius pmixtio hec est. ℞. çinçiberis. ʒ. xx. gũmi arabici, ⁊ [f] ⌈girboe⌋ amboruз aũ. pondus. ʒ. x. gariofilorũ, ⁊ cinamomi oium ana ʒ. v. de nucibus muschatis nux. ʒ. i. croci pondus. ʒ. i. amili. ʒ. xlij. çuccari tabarçet. lib. i.

f A. chayrbue

Electuarium de muscho

conferens ad dbilitatẽ stõi, ⁊ iflationẽ eiꝰ, ⁊ vẽtositates hemorroida⁊, ⁊ pulsuз oris stõi. Cuius hec est permixtio. ℞. muschi aur̃. s. [g] ⌈girboe⌋ ⁊ cardamomi, ⁊ gariofilorum, ⁊ çinçiberis, ⁊ macropiperis omnium aũ. pondus. ʒ. x. cinamomi pondus. ʒ. iij. xiloaloes indi. ℥. i. croci. ʒ. ij. çuccari quantum pondus medicinarum oium: deinde cõficiantur cum melle.

g A. nucis muschate.

Electuarium de citro

qd fugat vẽtositates, et digerit cibũ, ⁊ odorem oris efficit bonũ. Cuius hec est permixtio. ℞. corticum citri citrinorum siccorum pondus. ʒ. xxx. gariofilorum, ⁊ nucis muschate, ⁊ macropiperis, ⁊ pipis, ⁊ [h] ⌈girboe⌋ ⁊ cinamomi, ⁊ galange, ⁊ çinçiberis omnium ana põdus. ʒ. i. ⁊ muschi pondus sexte et. s. ʒ. i. conficiatur cum melle, et administretur.

h A. chayrbue

Electuarium cesaris

conferens ad colicã, ⁊ frigora, ⁊ humorem crudũ, ⁊ extrahit supfluitates grossas viscosas, ⁊ valet ad podagraз. Cuius hec est pmixtio ℞. macropiperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ myrobalanorum citrinorum, et scamonee, et turbit omniuз ana. ʒ. xij. seminis apij, et ameos, et piretri, et salis tabarçet omnium ana. ʒ. vi. çuccari. ʒ. xvi. conficiantur cum melle, et administretur.

Electuarium de stinco

addẽs in coitu: cuius hec est permixtio. ℞. se. asparagi, ⁊ se. cepe, ⁊ se. [i] ⌈napi⌋ ⁊ se. [k] ⌈alrotab⌋ ⁊ seminis porri, ⁊ seminis baucie, ⁊ seminis eruce, ⁊ se. vrtice, ⁊ granoruз viridium, ⁊ lingue auis, ⁊ sisami excorticati, ⁊ seis raphani, ⁊ tuderi vtriusqз, ⁊ amigdalarũ, ⁊ pinee, ⁊ grano⁊ nasturtij omniũ ana. ʒ. iij. çinçiberis, ⁊ secacul, ⁊ galange, ⁊ macropiperis oium aũ. pondus ʒ. v. cinnamomi, ⁊ nucis muschate, ⁊ been vtriusqз omnium ana. ʒ. ij. suminis stinci. ʒ. v. squille assate põdus. ʒ. iij. penidiorũ quantũ pondus ha⁊ omniũ medicinarũ. Tere ⁊ cribella ⁊ confice cum melle dispumato. Dosis eius pondus. ʒ. ij. cũ triplicato, aut cum lacte dulci, aut cum aqua mellis in ieiunio.

i A. rape

k A. alrathbe

Electuariũ aliud conferens

ad pulsum cordis, ⁊ confortat stomachum, ⁊ digerit cibum, ⁊ soluit ventrem. Cuius hec est pmixtio. ℞. myrobalanorum kebulorum. ʒ. xv. taliçafar ʒ. v. çedoarie, et doronici, et cassie omnium aũ. ʒ. iij. turbit. ʒ. xx. scamonee. ʒ. iij. penidiorum. ʒ. xx. conficiatur cum melle. Dosis eius. ʒ. iij.

Electuariũ expertũ nostrũ.

℞. xiloaloes. ʒ. iij. canfore quartaз. ʒ. i. muschi. ʒ. iij. macis, neremisch, ciperi, selengemisk, çurunbet çedoarie omnium ana aur̃. i. cinnamomi, et masticis, çinçiberis, piperis, et gariofilorum omnium ana. ʒ. ij. buglosse. ʒ. quinqз, seminis feniculi, et seminis apij, et acori, et spice omnium ana. ʒ. iij. Aggregetur cum melle.

Trifera maior

que facit ad mollificationem stomachi, et ventositates hemorroidarum intrinsecarum, ⁊ addit in coitu: cuius hec est permixtio. ℞. myrobalano⁊ nigrorum, ⁊ belliricorum, ⁊ emblicorũ, ⁊ macropiperis, ⁊ piperis omniũ ana partes tres, çinçiberis, ⁊ buçeiden. et [l] ⌈sciremblegi, et cassie inde.⌋ Et in descriptione alia, macis omnium ana pars. i. tuderi albi, ⁊ tuderi rubei, et lingue auis, et seminis granati sylnestris, et est assechedenegi, et granorum alkikil, et est persici darsisahan, et sisami excorticati, et çuccari tabarзet omnium ana partes duas, been albi, et rubei amborum ana pars. s. Tere sicca per se, et sisamũ per se, et inuolue cuз butyro, et confice cum melle dispumato.

l A. sirãbleg ⁊ sythragi indi

Electuarium de xiloaloe nostrum.

℞. heil, et çinçiberis, et cynami, et cassie, et croci, et piperis, et felengenisch, et çedoarie omnium aũ. ʒ. v. ciperi [m] ⌈çarub,⌋ folij indi, ⁊ gariofilo⁊ oium aũ. ʒ. iij. xiloaloes crudi põdus. ʒ. vij. ãbre aur̃. i. lapidis laçuli, ⁊ canfore aũ. tertia. ʒ. i. turbit

m A. ⁊ zarneb

ʒ.iiij.salis indi pondus.ʒ.i.conterant omnia, ⁊ fiat ex eis electuarium cum melle aut çuccaro.

¶ Tractatus quartus de suffufet, et alchamaia, et muret infantium.

Nos nõ afferemus de suffufet nisi simile illi, quod attulimus de electuarijs, ⁊ postponemus reliquũ vsq; ad locũ suuȝ.

Miclete conferens ad tenasmonem, ⁊ pũctionem, ⁊ solutionem ventris, ⁊ hemorroidas. Cuius hec est permixtio. ℞.granoꝝ nasturtij torrefactorum lib.i.s.cymini carmeni infusi in aceto die ⁊ nocte, ⁊ se.porri torrefacti amborũ añ.sextaria.x. seminis lini torrefacti.ʒ.iiij.[a] [keiati].ʒ.i.myrobalanoꝝ kebuloꝝ molitoꝝ cum butyro vaccino.ʒ.iij. Dosis eius.ʒ.i.cũ rob de cydonijs, ⁊ aq̃ frigida.

a A.kie

Suffuf conferens ad ventositates hemorroidarũ, ⁊ solutioneȝ ventris, ⁊ tenasmonem, ⁊ pũcturã. ℞.granoꝝ nasturtij torrefactorum lib.i.seminis lini torrefacti, ⁊ psilij oiuȝ añ. põdus.ʒ.iij.se.apij torrefacti, ⁊ boli armeni, ⁊ semi. maru oium añ.põdus.ʒ.ij.s.gũmi arabici.ʒ.i.

Suffuf quod nominatur kesile[b] [retinens vẽtrẽ.] Cuius hec est pmixtio. ℞. kesile ⁊ [c] [granorũ] hellebori albi ⁊ çedoarie, ⁊ nucis endẽ, ⁊ dragagãti, ⁊ mugath, ⁊ litij, ⁊ auellanarum, ⁊ fisticoꝝ oium añ.partẽ.i.⁊ amigdalarũ dulcium excorticatarũ ex cortice suo põdus.ʒ.x.⁊ farine adarmache.ʒ.xx.pmisceatur, ⁊ administretur.

b A. bonificans colorem

c —— A.

Suffuf hobede quod confert pregnãtibus, ⁊ fugat ventositates, ⁊ confortat epar, ⁊ stomachum. ℞.margaritarum paruarum, ⁊ piretri oium añ.ʒ.i.çinçiberis, ⁊[d] [visci] romani amboꝝ añ.põdus.ʒ.iiij.çedoarie, ⁊ doronici, ⁊ seminis apij, ⁊ acori [e] [⁊ girboe,] ⁊ nucis muschate, ⁊ piperis, ⁊ cinamomi oium añ. auř.ij.⁊ tuderũgi, ⁊ seminis feniculi oiuȝ añ.auř.i. çuccari quantum pondus medicinarũ omniũ.

d A.glutinis

e —— A.

Suffuf hobede quod confert ad extenuationẽ epatis ⁊ mollificationem stomachi, ⁊ humiditatẽ eius. ℞.lacce [f] [lignorum] ⁊ granorũ myrti, ⁊ glandiũ siccarum, ⁊ çuccari tabarçet, ⁊ masticis, ⁊ corticum granatorum, ⁊ gallarum omniũ añ.partẽ vnam, olibani, ⁊ çinçiberis amborũ ana quartã partis, misceãtur post cicotrigoniçationeȝ, ⁊ sumatur puluis eius mane, ⁊ qum est hora dormiẽdi ab auř.i.vsq; ad.ij. hebdomada vna, ⁊ non gustet carnem.

f A.Alia litera absq; lignis

Suffuf quod facit ad caliditatem in corpore ⁊ febrẽ, ⁊ herisipilã, ⁊ alsabara, ⁊ sternutationẽ, ⁊ retẽtioneȝ lingue, ⁊ birsen, ⁊ fricat cum eo lingua. Cuius hec est pmixtio. ℞.muschi põdus tertie.ʒ.i.galie, ⁊ litij amboꝝ añ.ʒ.i.canfore ʒ.i.⁊ tertiã.ʒ.i.croci pondus.ʒ.ij.cardamomi, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ nucis muschate oium añ.põdus auř.iiij. rosarũ rubearũ, ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ spodij omniuȝ añ. auř.vi.çuccari tabarçet albi.ʒ.lx.cõmisceant medicine iste post cicotrigoniçationẽ. Et si dñans fuerit sup ipm caliditas extrahat ex eo quo medicat nux muscha. ⁊ ẽ iuuatiuuȝ. Dos ei⁹ magno sit medietas auř. ⁊ puo qđ est a duob⁹ gñis vsq; ad siliquã vnã.

Kamiati melonis longi qđ est ad stomachum mollẽ, ⁊ retinet vẽtrẽ ex dñio mollificationis stõi, ⁊ ↄfortat aiam debilẽ. Cuius hec est pmixtio. Sumat melon lõgus, ⁊ extrahat qđ est in cõcauitate eius de granis, ⁊ alijs, deinde impleat sauich denabac, ⁊ sauic de bdellio, ⁊ hypoqstidos, et glutino medenio trito, ⁊ riçi torrefacto, acceptis eq̃li mensura. ⁊ dimittatur donec melonis humiditas exiccetur, deinde extrahatur quod intus est, ⁊ exiccetur, ⁊ teratur, ⁊ sumat de eo vola magna.s.quãtitas que sit.ʒ.iiij.est enim bonũ ⁊ expertum.

Suffuf quod fit pueris qb⁹ dominatur humiditas. Sumant myrobal'.nigroꝝ, ⁊ cymini carmeni ãboꝝ añ.ʒ.v.masticis.ʒ.xx.çinçi.ʒ.ij. Teratur vnũqđq; eoꝝ per se, ⁊ cribellet: deide fiat eorum pmixtio, ⁊ iuoluat in estate cũ oleo sisamino, ⁊ in hyeme oleo oliue, ⁊ çuccarũ eius in estate tabarçet, ⁊ extrahat ex eo çinçiber. Et hoc qdẽ nõ ↄuenit nisi illis pueris in quibus dñatur humiditas.

Suffuf Aristotelis qđ ipse scripsit Alexandro ad diariã, ⁊ corruptionẽ stõi, ⁊ citrinitatẽ coloris, ⁊ fetorem oris, ⁊ obliuionẽ, ⁊ digerit, ⁊ letificat: cuius hec est pmixtio. Sumant cinami, ⁊ folij idi, ⁊ heil, ⁊ xiloaloes indi, ⁊ assari, ⁊ [g] [keiati] ⁊ myrobalanoꝝ kebuloꝝ enucleatoruȝ, ⁊ meliloti ⁊ [h] [existimo ipm esse] selengenisk, ⁊ neremisch, ⁊ narkeisar, ⁊ cinnini, ⁊ cinamomi, ⁊ vsnee, ⁊ pipis, ⁊ macropiperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ granoꝝ gñatoꝝ ⁊ nucis muschate, ⁊ cardamomi oium ana ptes.ij. muschi, ⁊ ambre, ⁊ cãfore oium añ.ps.i.çuccari tabarçet sexcuplũ medicine totius. Dosis ei⁹ qđ est iter põdus.ʒ.i.vsq; ad.ʒ.iij.cuȝ aq̃ frida in ieiunio, ⁊ post cibũ est magni iuuamẽti in eo quod narraui.

g A.kie

h —— A.

Suffuf albarmak qđ est iuuatiuum ad vermes, ⁊ debilitatẽ stõi: cuius hec est pmixtio. ℞.myrobal'.kebuloꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ citrinoꝝ omnium añ.partem vnã, ⁊ medulle turbit quãtũ illud totũ, ⁊ penidiorũ tabarçet duplũ illius totius. Dosis eius.ʒ.x.

Suffuf de squilla qđ est [i] [viur] puerorũ exptum faciẽs ãbulare, ⁊ facit currere vẽtrẽ, ⁊ abscidit ab eis nocumẽtũ chole, ⁊ phlegmatis. ℞.myrobalanorũ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ piretri, ⁊ rosaꝝ rubearũ, ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ sumac, ⁊ keimuradat, ⁊ venaꝝ, ⁊ nucis vomice, ⁊ granoꝝ myrti, ⁊ gallaruȝ, ⁊ oçimi, ⁊ cardamomi, ⁊ gariofiloꝝ omniũ añ.partes eq̃les. Tere, ⁊ cribella ⁊ vtere: est enim iuuatiuum.

i A.vgiur

Viur ad pueros mundificãs corpora eorum a phlegmate, ⁊ cholera. Cuius pmixtio. ℞.[k] [hadebe] ⁊ spodij, ⁊ ambre [l] [⁊ asseidenẽ] ⁊ chelidonie, et oçimi, ⁊ balaustiarum, et myrobalanorum citrinorum.v. ⁊ litij, et galie, et croci, et cardamomi, et gallarum, et çuccari tabarçet omnium ana quantum est pondus myrobalanorum, ⁊ sumat de eo ßm quantitatem sue magnitudinis, et paruitatis.

k A.hadbe

l A.sendiane

Viur aliud ad pueros. ℞.r os. ⁊ balaustiarum, ⁊ climie, et piretri, et sumac, et succi liquiritie, ⁊ [m] [hadebe] et myrobalanorum, ⁊ belliricorum, ⁊ gallarũ, ⁊ macis, ⁊ granoꝝ myrti, ⁊ spodij, ⁊ cubebe, ⁊ cardamomi, ⁊ litij, ⁊ croci, ⁊ galie, ⁊ venaruȝ, ⁊ cassie, ⁊ ambre, ⁊ asseidẽ, ⁊ oçimi, ⁊ corticũ riçi oium ptes eq̃les cõmisceant post cribellationẽ.

m A.hadbe

Viur alid ad pueros. ℞.çucca.tabarçet, ⁊ ro-

sarum ru. siccarũ, ⁊ litij, ⁊ croci, ⁊ sumac, ⁊ spodij, ⁊ chelidonie, ⁊ oçimi, ⁊ balaustie, ⁊ acatie, et hadhati omnium ana partem vnam, dosis kirat vnum paruo, ⁊ magno ſm quantitatem illius.

Kamiati ad rasuram et solutionez vētris superfluam, ⁊ corruptionem stomachi, ⁊ debilitatē eius. ℞. cort. ⁊ hypoquistidos amborũ ana partes. v. galie partez. i. Teratur vnũquodq; per se, ⁊ misceatur, ⁊ sumatur de eo omni mane pondus. ʒ. ij. ⁊ in sero tantumdem: est enim iuuatiuum.

Suffuf ad splenem ⁊ malitiam digestiõis, ⁊ coloris. ℞. hellebori albi quartaz keleiati super quē fundatur quod submergat ipsũ, de oleo sisamino, ⁊ accendatur sub eo ignis lenis, donec coaguletur: deinde proijce super ipsum almugath contriti pondus ʒ. lxxiiij. cimini carmeni. ʒ. iiij. ameos de scemi pondus. ʒ. ij. sumat de eo in mane volam vnam cũ aqua frigida: ⁊ abstineat super ipsum ab aceto, et piscibus salitis, et recentibus, et ab omni quod est ex lacte, et oleribus, et fructibus.

Suffuf conueniens ei q habet icteritiam, ⁊ dolorem epatis, ⁊ vomitum cholere citrine. ℞. lacce ablute aur̃. i. spodij. ʒ. ij. croci ʒ. i. reusini sextã ⁊ medietatē sexte. ʒ. i. canfore sextã ʒ. i. Dosis eius. ʒ. ij. cum decoctione prunorum, et aqua tamarindorum quantitate lib. ſ.

Suffuf cõueniēs illi qui habet dolorem epatis ⁊ splenis, ⁊ solutionem ventris propter choleram: cuius hec est permixtio. ℞. fecis vini, ⁊ reubarbari, ⁊ spice, ⁊ lacce ablute oĩum ana aur̃. i. scorie ferri bassari. ʒ. vij. Tere dosis eius aur̃. i. cum aqua coriandri sicci quantitate. ℥. i.

Suffuf quod cõfert ad epar ⁊ icteritiam, ⁊ oppilationes, ⁊ sputum sanguinis. ℞. granorum cydoniorũ excorticatorum, ⁊ amili, ⁊ seminis citroli excorticati omnium ana. ʒ. iiij. boli armeni, et lacce, et rosarum, et spice, et liquiritie omnium ana. ʒ. i. spodij. ʒ. ſ. masticis. ʒ. i. tertiaz. Dosis eius. ʒ. i. cum aqua frigida.

Sal conueniens calefactis ad resolutionem vtriusq; cholere, ⁊ facit appetere cibum. Sumatur salgēma, ⁊ disrumpatur in frusta parua, et torrefiat super sartaginem ferri, aut super lapidem, aut vas figuli: deinde aspergatur sup ipsum acetum vini forte multotiēs: deinde teratur, ⁊ cicotrigoniçetur, ⁊ misceatur cum eo de granis granatorum torrefactorum parumper, et sumach mundati ex granis suis quantum est tertia salis, et coriandri sicci torrefacti, et succi amirberis contriti: cõmisceatur, et administretur.

Sal alius faciens stomacho ⁊ epati, et ad dolorem iuncturarum, et ad omnes passiones que fiunt propter superfluitates. ℞. salis cibi pondus lib. i. salis ammoniaci pondus. ℥. ij. ⁊ piperis albi pondus. ℥. iij. ⁊ çinçiberis, et piperis nigri amborum ana pondus. ℥. ij. ⁊ anisi, et granorum pini, et granorum eruce, et ameos, et spice omnium ana. ℥. i. et oçimi. ℥. ij. et granorum apij syluestris. ℥. i. ſ. Tere, et pulueriça. Et sit dosis põdus aur̃. ij. cum aqua tepida.

Tractatus quintus de allohocat ad spiritualia.

SErmo noster in allohocat est ſm modum nostri sermonis in capitulis que sunt ante ipsum. Et allohocat qdem non sumũtur ſm plurimũ nisi vt teneantur in ore, ⁊ currat ex eis aliquid post aliquid ad pulmonem, ⁊ non impellantur subito ad stomachum: q2 prolongatur spatium eorum ex stomacho ad pulmonem.

Lohoc ad tussim siccam. Sumat semen lini torrefactum, et conficiatur cum melle, et reponatur in vase, ⁊ administret̃ cũ necesse fuerit.

Lohoc aliud ad tussiz ex caliditate ⁊ siccitate. ℞. semi. citroli excorticati. ʒ. v. amigdalaꝝ dulciũ excorticataꝝ. ʒ. vi. se. altee, ⁊ seis malue amboꝝ aã. ʒ. v. gũmi, ⁊ dragagãti, ⁊ amili, ⁊ granorũ cydonioꝝ excorticatorum oĩum ana. ʒ. iiij. succi liquiritie, ⁊ penidiorum amborum aã. ʒ. iiij. ſ. Terantur, ⁊ cicotrigoniçentur, ⁊ sumantur radices liquiritie mundate, ⁊ seuestē, ⁊ passule dulces mundate ⁊ decoquãtur cum aqua donec aqua ingrossetur, deinde proijciatur cũ ea rob, ⁊ coagulentur cuz ea medicine. Et detur in potu cũ pultibus factis ex aq̃ furfuris, ⁊ farina fabarũ, ⁊ penidijs, ⁊ oleo amigdalino dulci, ⁊ potetur post ipm aqua ordei.

Lohoc ad tussiz ex caliditate. ℞. seuesten pugillos tres iniubas magnas numero. l. radicum liquiritie excorticataruz contritarum. ʒ. xxx. ⁊ tertiam, keisinē dulcium mundataruz ʒ. xl. cassiefistule mundate ex arundine sua. ʒ. xx. decoquantur cum lib. vij. aque donec remaneat lib. i. deinde coletur, ⁊ proijciatur desuper rob. lib. ſ. penidiorum tertia lib. i. ⁊ decoquatur donec ingrossetur sicut mel: deinde misceatur cum ea farine fabaꝝ cicotrigoniçate cum orali quantum sufficit.

Lohoc de papauere conferēs ad expulsionem sanguinis per vomitum, ⁊ febrē calidaz, ⁊ tussim, ⁊ dolorem pectoris, ⁊ pleuresim: cuius hec est permixtio. ℞. rosarum rubearum ablatis capitibus, ⁊ gummi arabici amborum ana. ʒ. ſ. amili de frumento, ⁊ dragaganti, ⁊ granorum papaueris omnium ana pondus. ʒ. ij. spodij, et croci amborum ana. ʒ. ſ. succi liquiritie pondus. ʒ. ij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas, que ex eis cribellant̃, ⁊ cõfice cũ triplicato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere qũ necesse fuerit, ⁊ bibat̃ cũ tereniabin, aut decoctiõe isopi.

Lohoc de spodio conferens ad tussim, ⁊ [a] ⌈vomitũ⌋ sanguinis, ⁊ superfluitates grossas, ⁊ dolorem pectoris, et vlcera pulmonis. Recipe cardamomi pondus. ʒ. iiij. gummi pondus. ʒ. viij. amili de tritico, et granorum papaueris albi, ⁊ çinçiberis oĩum ana. ʒ. decem, spodij pondus. ʒ. iiij. çuccari tabarçet pondus. ʒ. xl. granorum cucumeris excorticatorum [b] ⌈amigdalarum excorticatarum⌋ omniũ ana pondus. ʒ. viij. [c] ⌈amigdalarum amararum excorticatarum ex duobus corticibus suis⌋ ⁊ succi liquiritie, et dragaganti omnium ana pondus. ʒ. v. seminis feniculi pondus. ʒ. ij. granorum papaueris nigri pondus. ʒ. ij. Terantur, et aggregentur medicine iste trite, et cicotrigoniçate de eis que cribellantur, et conficiantur cum melle dispumato, et bu-

a A. sputum

b A. ⁊ granoruz pini

c —— A.

tyro vaccino confectione leui, ⁊ ponatur in vase, et ad ministretur qum necesse fuerit.

Lohoc aliud de spodio conferēs ad febres pthisicas, ⁊ vlcera pulmonis. ℞.gūmi, ⁊ cardamomi ambo℞ añ.pondus.ʒ.vi.çinçiberis,et amili ex tritico ambo℞ añ.pondus.ʒ.xij.spodij pōdus.ʒ.iiij.çuccari pōdus.ʒ.lx.granorū cucumeris excorticatorū, ⁊ grano℞ pini excorticato℞ amborū añ.ʒ.vij.Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigoniçatas,que cicotrigoniçantur de eis, ⁊ confice cum butyro,et melle dispumato confectione leui,⁊ repone in vase vitri, ⁊ lambat de eo, et bibat cum aqua calida,aut cum lacte asine.

Lohoc de squilla conferens ad difficultatē anhelitus, ⁊ sputi,⁊ dolorem laterum,⁊ pectoris. Sumantur succus sqlle, ⁊ mel dispumatū,⁊ coagulētur simul, ⁊ lambat de eo ante cibum,et post ipsum.

Lohoc de alleis faciens ad tussim excitatam a phl'ate, et mundificat pectus,⁊ digerit mās subtiles.Sumatur alleo℞ mūdatorum lib.i.⁊ decoquātur cū lib.i. butyri,donec dissoluta sint in decoctione,⁊ coletur ⁊ terantur allea optime,⁊ fundatur super ea mellis dispumati lib.ij.⁊ decoquatur lento igne donec ingrossetur,⁊ remoueatur ab igne.

Lohoc aliud ℞.granorū cydoniorū, ⁊ psilij ambo℞ añ.ʒ.v.seis papaueris pōdus.ʒ.x.radicuz liquiritie,⁊ seuesten amborum añ.ʒ.vij.decoq̈tur cū aq̄ lib.iij.⁊ decoq̈tur cū lēto igne,donec ingrosset̃,⁊ fundat̃ desup de rob pōdus.ʒ.xij.⁊ dragagāti,⁊ gūmi arabici ābo℞ añ.pōdus.ʒ.vij.⁊ penidiorū sextarius vnus.

Lohoc albotin ad raucedinē vocis,⁊ vlcus pectoris,⁊ ad illum qui spuit sanguinē,⁊ aperit oppilationes:cui⁹ hec est permixtio. ℞.seis lini torrefacti, ⁊ passł. mūdata℞ ambo℞ añ.lib.i.amigdala℞ pini,⁊ amigdalarū dulciū,⁊ amigdalarū amararū mūdatarū omniū añ.ʒ.vi.auellanarū torrefactarū, ⁊ glutinis albotin [a] † ⌈ ⌋ ⁊ radicū lilij celestis oium añ.℥.i. myrrhe,⁊ croci,⁊ turis masculi omniū añ.ʒ.ʃ.Terantur,⁊ cribellētur,⁊ inuoluātur cum lacte asine, ⁊ cōficiantur cum eo,⁊ fiāt trocisci, ⁊ exiccentur in vmbra,deinde terātur,⁊ conficiātur cuz melle:⁊ sumatur de eo cochliarium vnum in mane,⁊ cochliarium vnum in sero:deinde fiant ex eo collyria,⁊ pillule,⁊ ponatur de eis in nocte sub lingua.

¶ Tractatus sextus de syrupis,⁊ robub.

Nostra narratio in syrupis,⁊ robub est ꝭm modum ad quem inuimus in eis que sunt ante.Et dr̄ia quidē inter syrupos ⁊ robub est, qd̄ robub sunt succi inspissati p seipsos: ⁊ syrupi sunt decoctiones,⁊ succi īspissati cū dulcedine.

Syrupus acetosus cōitatis cū seibus q extinguit febres ⁊ inflationē stōi,⁊ incidit phl'a,⁊ abstergit ipsum,⁊ vincit chol'am,⁊ apit oppil'ones in epate,⁊ splene,⁊ ꝓuocat vrinā:cuius hec est pmixtio. Sumant̃ aceti antiq boni lib.x. ⁊ ꝓijciant̃ sup ip̄m aq̄ dulcis clare lib.xx.aut plus, aut minus ꝭz quātitatē acetositatis aceti,⁊ bonitatis eius:⁊ ponant̃ in eo corticū radicum feniculi, ⁊ corticū radicum apij oium añ.℥.iij.se.feniculi,⁊ se. apij amborū añ.℥.i.⁊ dimittatur die ⁊ nocte,⁊ post hoc decoquatur lēto igne donec cōsumatur eius sexta:deinde auferatur ab igne,⁊ dimittat̃ donec infrigidetur,postea colet̃:⁊ proijciatur sup ipsuz pro oibus duabus partibus huius aq̄ ⁊ aceti decoctorum cū radicib⁹ ⁊ seminib⁹,ps.i.çuccari tabarçet, aut mellis pro oibus duabus ptibus ⁊.ʃ.aceti ⁊ aq̄ decocto℞ cū radicib⁹ ⁊ seminibus,ps.i.⁊ decoquatur lento igne donec remaneat medietas eius,⁊ remoueat̃ ab igne,⁊ ifrigidet̃,⁊ colet̃,⁊ administretur,spuma eius iā collecta in hora ebullitionis ei⁹. Et qui vult ponat in eo post ablationē spume eius, ⁊ postq̈z bullierit ebullitione vna,aut duabus croci non molliti pondus.ʒ.iij.in panno,⁊ suspēdat in vase,⁊ fricet manibus,aut instrumēto aliquo hora post horam,donec egrediatur virtus eius in eo.Et est,de hoibus qui fricant in eo post expletionē eius croci molliti pondus.ʒ.ij.⁊ non coqunt ipsum.

Modus syrupi acetosi gal'. mel bonū pone sup leues prunas, ⁊ aufer spumam eius,⁊ proijce sup ip̄m acetū,qd̄ non sit apparentis acetositatis,neq̧ debilis:⁊ bulliāt ad ignē paulatī, donec cōmisceātur bene,⁊ nō sit acetū crudum,deinde remoueant̃ ab igne,⁊ serua ipsuz. Si ergo volueris vti eo,cōmisce ipsum aqua tāta quantus est syrupus.Et si ille qui bibit ipsuz,abhorret ip̄m pp acetositatē eius,aut dulcedinē ipsius,tūc [b] † ⌈ ⌋ vtat̃ eo assidue.Qd̄ si voluerit bibere ip̄z ita,vt sit manifeste acetositatis,tūc addat̃ i aceto ei⁹, [c] † ⌈ ⌋ ⁊ illud est qm̄ nō est laudabile vt fiat ꝭm quātitatē vnā. Et vr̄ mihi ꝙ hoc sil'e sit ei,qd̄ facit hō qn̄ precipit hominibus q bibunt vinū vt cōmisceant ip̄m cū aqua preter ꝙ sciat ꝙ in eis sunt qdā q ꝯsueuerunt bibere ipsum [d] ⌈sic:⌋ qū ergo bibūt ip̄m [e] ⌈forte⌋ purū [f] † ⌈ ⌋ ledunt̃ statī:⁊ illi q cōsueti sunt bibere ip̄m [g] ⌈forte⌋ qū bibūt ip̄m plime cōmixtionis,patiunt̃ nauseā. Qū ergo h⁹ accn̄s ꝯtingat in potu vini,⁊ sit de ꝯsuetudine hoiuz vt bibant ip̄m pl'm,qūo non ꝯtingit in potu syrupi acetosi plus?cū sit ꝯsuetudo nostra vt bibam⁹ ip̄m minus,quā bibamus vinū valde,⁊ sit eo fortior,quare opz vt eius eq̄litatē ꝑparemus ꝭm eū q ipsum bibit,⁊ nō ꝭm nos.Et ego qdē diligo vt scias ꝙ magis cōueniens ei q ip̄m sumit,est ille q apud euz est magis delectabilis,⁊ pp hoc ipse plus ꝯfert ei, ⁊ q ab eo ledit̃ est ille q abhorret ip̄m:⁊ equatio haruz spērum est vt fiat ꝭm ꝙ ꝯuenit plibus hoium: ⁊ ita opz vt fiat ꝭm oēm dispōnē. Sumat̃ aceti ps.i.⁊ misceant̃ cū ea mellis dispumati ptes.ij.⁊ decoq̈ntur sup ignē leuē,donec cōmisceant̃ sapores eoruz. Sil'r sapor aceti iterū non remaneat crudus a principio sui.Et sil'r opz vt fiat in melle de quo fit syrupus acetosus.s.ponant̃ sup oēm partē mellis q̈tuor ptes aq̄ pure,deide decoq̈tur lēto igne cuz eq̄litate, donec eleuet̃ spūa mellis [h] ⌈mali,qm̄ malo melli⌋ spūa eleuat̃: [i] † ⌈ ⌋ q̈pp nō ē necēū ut decoq̈tur pl'm,sicut eget illud qd̄ est ante ip̄m.Et pl'm qdē qd̄ remanet de p̊,q pmiscet̃ hac quātitate est medietas eius:⁊ iterat̃ ei⁹ decoctio,donec cōmisceat̃ bn̄,⁊ nō remaneat acetū crudū.Et fit syrupus acetosus qn̄ pmiscent̃ spēs tres a ꝑncipio. [k] † ⌈ ⌋ aq̄ ptes Fūdūtur aceti ps vna,⁊ mellis ptes due,⁊ aq̄ ptes q̈tuor,⁊ decoqūtur donec remaneat q̈rta, ⁊ aufert̃ spuma eius. Qū ergo vis ipsum facere fortiorez,

[a] † A. ligritie ⁊ gūmi oium ana ʒ.xxx.pipis albi ⁊ farine faba℞ ⁊ ciceris ⁊ aristologie ⁊ amili et ameos ⁊ nasturtij ⁊ storacis liq de

[b] † A.non

[c] † A. ⁊ si voluerit bibere ipsum pauce acetositatis tunc minuat̃ de aceto eius

[d] A. permixtus

[e] —— A.

[f] † A.ēt si sit modice quātitatis

[g] A.purum

[h] A. qm̄ in malo melle

[i] † A. ⁊ in bono nō eleuatur spuma

[k] † A.rei

pone tãtũ aceti quãtũ mellis, ⁊ bibat̃ sicut bibit̃ vinũ cõmixtũ, ⁊ non bibat ipm̃ assidue, imo die, ⁊ die: qm̃ ipse submergit̃ in iũcturis, ⁊ attrahit chimũ ex ĩtestinis inferioꝛib⁹, ⁊ resoluit hũiditatẽ coꝛpis. Et de hoibus sunt qui bibũt ipsum sine aq̃, q̃ sit quantum est syrupus acetosus, sicut bibũt. ℥. i. ⁊ post ipꝫ illud quo vult hñs egritudinem vt extrahatur humiditas ex oꝛe stõi, ⁊ trahat ipsam ad inferioꝛa. Et qui bibit ipsum expectet super ipsuꝫ vsqꝫ ad mediũ diem, deinde vtatur pullis, ⁊ alçirabegi.

Syrupus acetosus noster.

Accipe çuccaꝝ bonũ, ⁊ assa ipꝫ in patella, ⁊ ĩfunde sup ipm̃ aceti fortꝭ. s. aceti vini tm̃, ꝙ appet submersio eius sub çuccaro, ⁊ nõ coopiat çuccarũ. Et si svis ne acetet, minue de hac q̃ꝫtitate, deĩde pone ipm̃ sup pꝛunas aut ignẽ leuẽ, donec liq̃fiat, ⁊ aufer spumaꝫ eius cũ [a] [radicibus situlaꝝ, ⁊ accipe eam cum pãno: ⁊ non expumes ipm̃ nisi cum eleuatione, ⁊ positione absqꝫ collectione:] qũ ergo mundificatũ fuerit, fundes super ipsum aquam donec subtiliet̃, deinde decoque ipsum, ⁊ inspissabis eum.

[a] A. fundo ⁊ supficie fũdi coclearĳ magni ⁊ remoueat̃ spuma a superficiei coclearĳ cũ panno ⁊ non remoueat̃ spuma eius nisi mõ p̃dicto absqꝫ profundatiõe cõcauitatis coclearĳ in eo.

Syrupus acetosus solutiõe

educens choľam. Sumat̃ mel dispumatũ, aut çuccaꝝ, ⁊ acetũ forte sic̃ narrauim⁹ p̄us, ⁊ decoq̃ lento igne, ⁊ accipe succi cucumeris asinini, ⁊ scamonee ãboꝝ añ. ℥. i. aut plus, aut minus ꝯm quãtitatẽ necessitatis, ⁊ ꝯm mẽsurã quã vis: ⁊ tere ipsa, ⁊ pone ĩ pãno lini, ⁊ suspẽde ipꝫ in vase, ⁊ ꝯfrica oĩ hoꝛa, donec ꝯsumat̃, ⁊ nõ remaneat ĩ pãno aliq̃d: Qũ g̊ coagulat̃ remoue ipm̃ ab igne. Et q̃dã pꝛoĳciunt loco scamonee, radicẽ scamonee cũ radice apĳ, ⁊ radicibus feniculi in pꝛincipio decoctionis.

Syrupus acetosus ali⁹ educẽs phľa:

Sumant̃ mel, ⁊ acetũ sq̃lle cũ radicibus p̄dictꝭ, ⁊ decoq̃nt̃, ⁊ accipe medulle cartami q̃ȝ scis eẽ ꝯueniẽs virtuti hoĩs, ⁊ tere ipsam, ⁊ pone ĩ pãno ⁊ suspẽde in vase sicut pꝛimum, ⁊ vtere ipso.

Syrupus acetosus alius expellẽs meľiã:

Sumat̃ mel aut çuccaꝝ, ⁊ acetũ, ⁊ decoq̃t̃ sic̃ decoq̃tur ꝓm⁹, deiñ epithymi quãtũ vis, ⁊ polipodĳ, ⁊ hellebo. nigri, ⁊ tere ipsa, ⁊ pone ĩ pãno, ⁊ suspende in vase, ⁊ coque ipsum sicut pꝛimũ.

Opatio aceti squillitici.

Accipe sq̃llã albam mũdatã, ⁊ ĩcide ipsam cuꝫ cultello de ligno, ⁊ ĩfila ipsaꝫ cũ filo, ita vt frusta adiuicẽ nõ adhereãt, ⁊ mũda ea, ⁊ pone ĩ filo, ⁊ nõ sit vnũ vbi est aliud. ⁊ exicca ĩ vmbꝛa. xl. dieb⁹: deĩde accipe d̃ ea eminã. i. ⁊ p̄ĳce sup eã aceti boni lib. xviĳ. ⁊ pone ipm̃ ĩ sole lx. dieb⁹, ⁊ opila vas bñ, deinde ex̃he ex eo sq̃llã, ⁊ exp̄me ipsaꝫ, ⁊ cola ipsaꝫ cũ pãno. Quidã v̊o accipiũt ad vnãquãqꝫ eminã sq̃lle, aceti lib. vĳ. ʃ. ⁊ alĳ nõ exiccãt sq̃llã ĩ vmbꝛa, sꝫ mũdãt eaꝫ, ⁊ ponũt d̃ ea illȝ idẽ põdus, ⁊ dimittũt eã sex [b] [dieb⁹] q̃re ẽ illȝ q̃ȝ fit ꝯm hũc modũ magis soluẽs. Et ꝯfert qñ colluit̃ cũ eo os, oꝛi ⁊ carni gigiuaꝝ, ⁊ sanguinẽ currẽtẽ ex eis abscidit, qm̃ ꝯstrigit ipm̃, ⁊ exiccat hũiditatẽ carnis gigiuaꝝ, ⁊ dẽtiũ, ⁊ ĩdurat dẽtes q̄ mouentur, ⁊ facit os odoꝛifeꝝ, ⁊ odoꝛẽ oꝛis, ⁊ valet ad fetoꝛẽ oꝛis. Nã si de eo det̃ ĩ potu, abstergit cãnã pulmonis, ⁊ ĩdurat eã, ⁊ clarificat vocẽ, ⁊ ꝯfoꝛtat eã: ⁊ est ꝯueniẽs iteꝝ ei q̄ hꝫ doloꝛẽ stõi, ⁊ ei q̄ nõ digerit cibũ, ⁊ ei qui patit̃ epilepsiã, ⁊ ad scotomiã, ⁊ ei cui dñat̃ choľa nigra, ⁊ almatuine, ⁊ alguesgues, ⁊ iteruꝫ ei q̄ hꝫ p̄focationẽ m̃ricis, ⁊ ei q̄ hꝫ splenẽ grossum, ⁊ ad venã sciaticã, ⁊ ꝯfoꝛtat coꝛpus mollificatũ arefactũ, ⁊ coloꝛẽ coꝛpis efficit bonũ, ⁊ acuit visum, ⁊ ꝯfert ad strictura pectoꝛis ⁊ anhelitus. Et si admĩstret̃ in doloꝛe auris qũ fundit̃ ĩ eã, sedat ipm̃: ⁊ ꝯuenit ad oẽ q̃ȝ dixi, si non fuerit intus in aure vlcus: ⁊ sumat̃ in potu omni die de eo in ieiunio parũ per ⁊ gradatim donec perueniat ad. ℥. i. ʃ.

[b] A. mensibus

Syrupus acetosus sq̃llitic⁹

solutiuus, cõferens ad difficultatẽ vꝛine. ⁊ doloꝛem laterũ, ⁊ stõi, ⁊ malitiã digõnis, ⁊ eructuationẽ acetosam. ℞. interioꝛis cepe sq̃lle lib. ĳ. çinçiberis. ℥. i. se. apĳ. ℥. ĳ. seminis baucie syluestris. ℥. ʃ. se. feniculi, ⁊ anisi amboꝛum añ. ℥. i. ameos. ʒ. ʃ. cimini carmeni. ℥. i. radicũ aniuden, ⁊ piretri amboꝛũ añ. ℥. i. superioꝛis isopi. ℥. i. calamenti, ⁊ mẽte amboꝛũ ana ℥. i. keisim. ℥. ʃ. coꝛdumeni pondus. ʒ. ĳ. myrrhe. ℥. ʃ. se. rute. ℥. ʃ. folĳ indi. ℥. ʃ. trita contritione grossa infundantur in aceti squillitici kist. vi. ⁊ mellis dispumati kist. ii. ⁊ ponatur ĩ vase vitri, ⁊ administretur, ⁊ bibatur ante cibum ⁊ post cibum.

Modus faciendi iuleb.

Sumatur emina vna çuccari, ⁊ fundant̃ sup ipsum aq̃. ℥. iiĳ. ⁊ decoquat̃ lẽto igne, ⁊ fundant̃ desup aq̃ rosacee. ℥. ĳ. ⁊ auferatur ab igne, ⁊ colet̃, ⁊ administretur.

Aqua mellis ⁊ zuccari

faciẽs ad egritudies frigidas, ⁊ doloꝛẽ epatis, ⁊ pectoꝛis. Mellis ps i. aque partes. ĳ. sumãtur, ⁊ decoq̃ntur lento igne, ⁊ auferat̃ spuma eius, ⁊ ferueat donec remaneat tertia eius, ⁊ auferatur ab igne, et coletur. Et similiter aqua çuccari etiam. qum ergo volumus calefacere ipsam, ⁊ foꝛtioꝛem facere ponimus in ipsa post ablationem spume, masticis, et croci, et aliarũ sp̃eruꝫ, sicut cinamomi, ⁊ galange, et aliarum aliquid.

Descriptio aque mellis alia

que cõfert ad febꝛẽ, ⁊ inflationẽ, ⁊ multitudinẽ sitis in stomacho, ⁊ tussim ex caliditate, ⁊ cõfert ad pleuresim. Sume rosarũ rubearũ mundatarũ lib. iiĳ. ⁊ pone eas in vase vitri die ⁊ nocte, ⁊ pꝛoĳce super eas aque calide lib. x. ⁊ stringe caput vasis sup eas oppilando bene, et dimitte eas die ⁊ nocte, deinde extrahe eas, ⁊ expꝛime valde, et cola ipsam, ⁊ pꝛoĳce super eam çuccari lib. x. et coque ipsam lẽto igne donec ingrossetur, ⁊ cola, ⁊ vtere.

Iuleb cum aqua rosacea.

Sumat̃ çuccarum tabarçet tritũ, ⁊ mensuretur, ⁊ pꝛoĳciantur super oẽm mẽsuram çuccari, tres mensure aque rosa. clare, bone substantie, et decoquatur lẽto igne donec remaneat eius tertia, et auferatur spuma. Et qui vult ponere in ipso crocum dum coquitur, tunc qum sublata est spuma eius pꝛoĳciat in ipso de croco non trito in pãno, et expꝛimat hoꝛa post hoꝛam vsqꝫ ad cõplementum ipsius. Et qui vult ponere in ipso crocum post decoctionẽ, tũc qum deponit ipm̃ ab igne, cõfricet in eo crocum tritũ anteq̃ꝫ infrigidetur: ⁊ reponat̃ in vase vitri, et administretur.

Syrupus de cydonĳs ⁊ est

minus, qui confoꝛtat stomachum, et stringit ventrẽ, et confert ad doloꝛẽ epatis, et vomitũ, et nauseã, ⁊ singultũ: Cui⁹ hec est pmixtio. ℞. succi cydonioꝝ acetosoꝛuꝫ lib. xxx. vini boni antiqui lib. xxv. decoquatur leui igne donec consumatur medietas, de-

inde tollat spuma eius, ⁊ colet, ⁊ auferat ab igne donec clarificet, ⁊ reducat ad vas s̄o, ⁊ proijciātur sup ip̄m mellis clari dispumati lib.x. ⁊ bulli ip̄m lē/to igne: deide sumant ꝣinꝣiberis, ⁊ masticis ābozū an̄.ʒ.ij. cardamomi maioris, ⁊ minoris, ⁊ cinamo/mi, ⁊ heil oīum an̄.ʒ.iiij. gariofilorū.ʒ.iij. croci non triti.ʒ.iiij. Tere ɔtritione grossa, ⁊ pone in panno li/ni, ⁊ proijce in vase, ⁊ ɔfrica oi hora, ⁊ bulliat super ignē donec inspisset, deinde depone ab igne, ⁊ cola ip̄m, deide accipe muschi.ʒ.ß. ⁊ pone ip̄m i vino an/tiquo, ⁊ proijce ip̄m desup, ⁊ pmisce ip̄m bene, ⁊ re/pone eū vsq3 ad horā administratiōis. Q̄ð si volue/ris facere ipsuz sine spēbus, tūc fac ip̄m cū succo cy/doniorum muꝣorum, ⁊ decoque ip̄m vsq3 ad mediū, ⁊ co/la eum, ⁊ accipe de eo lib.ij. ⁊ succi malorum mōtano/rum muꝣorum decocti vsq3 ad mediū ⁊ colati lib.i. vi/ni antiq boni lib.i. mellis boni aut ꝣuccari lib.i. de/coquatur leui igne donec ingrosset, ⁊ aufer spumā eius, deinde accipe xiloaloes crudi.ʒ.ij. masticis, ⁊ galie, ⁊ croci capillorū oīum an̄.ʒ.i. macis.ʒ.i.ß. spi/ce, ⁊ gariofilorum, ⁊ nucis muschate, ⁊ heil, ⁊ [a] ⌈car/damomi,⌋ ⁊ cinamomi, ⁊ ꝣinꝣiberis oīum ana.ʒ.ß. muschi tertiā.ʒ.i. Tere oīa p̄ter muschū, ⁊ galiā, et liga in pāno lini, ⁊ proijce in vase in quo est succus, ⁊ tere muschum, ⁊ galiā per se, ⁊ permisce ipsa cuz vino, ⁊ permisce cum medicinis, ⁊ vtere.

a A.chachole

b A.Chandicun

[b] ⌈Conditum⌋ conueniēs ad

frigus stōi, ⁊ diminutionē digōnis, ⁊ debilitatē epa/tis ex frigore, ⁊ quartanā, ⁊ ad senes. ℞. vini ve/teris lib.v. mellis clari lib.i.ß. ꝣinꝣiberis.ʒ.v. [c] ⌈car/damomi, ⁊ heil amborum an̄.ʒ.ß.⌋ gariofilorum sextam ʒ.i. croci sextam.ʒ.i. cinamomi sextā ⁊ medietatem sexte.ʒ.i. piperis nigri, ⁊ muschi amborū an̄. sextaꝫ ⁊ medietatē sexte.ʒ.i. Terant medicine cōtritione grossa preter muschum, ⁊ crocū, ⁊ ligentur in pan/no lini cum croco, ⁊ decoquat donec ingrossetur, ⁊ anteq̄3 deponat ab igne p̄ijciatur in eo muschus, ⁊ deponat ab igne ⁊ reponat in vase, ⁊ admistret.

c —— A.

d A.Chādicun

[d] ⌈Conditum⌋ aliud.

℞. spice, ⁊ gariofilorū, et cardamomi, ⁊ xiloaloes crudi oīum an̄. aur̄.ij. cro/ci aur̄.i. cinamomi, ⁊ ꝣinꝣiberis, ⁊ piperis oīum an̄. aur̄.iij. galie aur̄.ß. muschi quartaꝫ aur̄.i. Tere me/dicinas cōtritione grossa, ⁊ liga in pāno lini preter muschum, ⁊ galiam, ⁊ p̄ijce super eas vini odorife/ri antiqui lib.xij. ⁊ dimitte duobus diebus ⁊ duab⁹ noctibus. deinde redi ad vas, ⁊ proijce desuper mel/lis clari lib.iij. ⁊ ꝣuccari tabarꝣet lib.ij. decoquatur donec fiat ei spissitudo, ⁊ auferatur ab igne, ⁊ proij/ciatur super ipsum muschus, ⁊ alia, ⁊ reponatur, ⁊ administretur.

Syrupus salmuniu

qui cōfortat sto/machuꝫ, ⁊ facit appetere cibū, ⁊ destruit pulsum cordis. ℞. lib.i. corticū citri.℥.i. marmacor, aur̄.ij. gariofilorū, aur̄.i. xiloaloes crudi: cōterant, ⁊ p̄ijciant sup ea lib.v. vini, ⁊ dimittant tribus diebus cuꝫ noctibus suis, deide p̄ijciant sup ea lib.iij. ꝣuccari albi tabarꝣet, ⁊ aur̄.i. masticis, ⁊.ʒ.ß. croci, ⁊ tertia.ʒ.i. galie bone: ⁊ decoq̄tur lēto igne donec cōpleant, ⁊ colent, ⁊ re/condatur in vase: ⁊ administretur sicut iuleb.

Syrupus de granis myrti

ɔferēs ad debilitatē stōi, ⁊ sol'onē ventris supfluā, ⁊ retinet mēstrua, ⁊ ɔfortat viscera: cui⁹ hec est pmix/tio. ℞. succi granorū myrti decocti colati danich x. mellis colati danich.x. permisceantur ambo, et decoquantur donec ingrossentur, ⁊ administret.

Rob de myrto.

Decoq̄tur succus myr/ti solus donec ingrosse/tur, et administretur.

Syrupus de menta

faciēs ad vomi/tū, ⁊ [e] ⌈facieta/tem nauseatiuā⌋ ⁊ nauseā, ⁊ singultum, ⁊ fluxū ven/tris: cuius hec est pmixtio. Terant granata dulcia ⁊ acetosa cuꝫ pulpis suis, ⁊ decoq̄tur succus donec medietur, deinde sumantur de eo lib.ij. ⁊ succi men/te lib.i. mellis lib.i. aut ꝣuccari lib.i. ⁊ decoquatur donec ingrossetur, ⁊ coletur.

e A.subuersionē stomachi.

Syrupus de piris

faciēs ad fluxum vētris, ⁊ cōfortat stōm. Sumant pira nō matura, ⁊ decoq̄nt donec dissoluta sint, ⁊ colent: ⁊ reducat ad vas scd̄o, ⁊ de/coquatur donec ingrosset, ⁊ administretur.

Syrupus de malis

faciēs ad debili/tatem stōi, ⁊ pul/sum oris stōi ex calitate, ⁊ abscidit vomitū cholicū, ⁊ sitiꝫ. Sumat malorum mōtanorum emina, terant: et exp̄mant, ⁊ decoq̄tur succus donec mediet, ⁊ colet ⁊ dimittat in nocte, ⁊ reducatur ad vas, ⁊ decoqua/tur lento igne donec ingrossetur, ⁊ coletur, et pona/tur in vase vitri. Si aūt fuerit estas, tūc dimitte ip̄m i sole dieb⁹ aliq̄t, donec ɔsumat ei⁹ aq̄sitas, ⁊ p̄uet, ⁊ admistret. Q̄ð si volueris ip̄m dulcorare, pōe ad oēm eminā succi lib.i. ꝣuccari, ⁊ coq̄ ip̄m ⁊ vtere.

Syrupus de agresta

faciēs ad ca/liditatē stōi, ⁊ sol'onē vētris cholicā, ⁊ dolores calitatis, ⁊ vene/na, ⁊ abscidit sitim, ⁊ ɔfortat stomachos pregnātiū vt nō recipiāt humores malos. Sumat succ⁹ agre/ste. ⁊ decoq̄tur donec remaneat medietas, ⁊ colet, ⁊ dimittat in nocte, deinde reducat ad vas, ⁊ proij/ciātur sup ipsum.ʒ.ij. gariofilorum, ⁊ decoq̄tur donec auferat ab eo odor, ⁊ ingrosset, ⁊ coletur, ⁊ admi/nistret. Si āt volueris ip̄m dulcorare, p̄ijce sup ip̄ꝫ ꝣuccarum post decoctionē cū lēto igne, donec igrosset s̄m q̄ꝫtitatē subtilitatis succi, et ispissa ip̄m, et vtere.

Syrupus de fructibus

cōfortās stōm, et viscera, ⁊ abscidit vomitū, ⁊ sol'onē vētr, ⁊ chol'aꝫ, ⁊ ɔfert p̄gnātib⁹ qū vomit⁹ aduenit eis: c⁹ hec est p/mixtio. Sumat succ⁹ cydōiorum, ⁊ malorum, ⁊ pirorum ⁊ ḡnatorum muꝣorum, ⁊ sumac, ⁊ ꝣarur, ⁊ d̄coq̄tur leui igne dōec igrosset. Si aūt vis dulcorare ip̄m, p̄ijce sup ip̄ꝫ ꝣuccari q̄ꝫtū vis, ⁊ bulli ip̄m, ⁊ cola, ⁊ vtere.

Syrupus delectabilis

ɔfortans stōm: cui⁹ hec ē pmixtio. Sume de corticib⁹ citri recētib⁹ lb.i. ⁊ decoq̄ eos cū aq̄ kist.i.ß. donec remaneat tertia, ⁊ cola ipsam, ⁊ proijce super eam mel, ⁊ decoq̄ ip̄m lēto igne donec ingrossetur, ⁊ vtere sicut iuleb.

Syrupus de papauere.

Op3 vt sumant cētū papauera, media i q̄ꝫtitate, postq̄ꝫ exiccant sup arborē suā: nō q̄ hēant succū, ⁊ neq3 sint multū ima/tura, ⁊ nō exp̄mat ab eis nisi subtile: ⁊ nō sit subtile ei⁹ currēs s̄btilis exp̄ssiōis, multarum supfluitatū, deiñ p̄ijciant sup ea kist.x. aq̄ pluuialis, si iuenit p̄p eius elōgationē a putrefactiōe, aut aq̄ fontiū, ⁊ ifundan/tur i ea die ⁊ nocte donec leniant. Si āt nō leniunt, dimittant plus ß, deide decoq̄nt vsq3q̄ dissoluātur cū facilitate, deide exp̄mant, deide ispissent cū me/dietate sue mēsure d̄ dulcedie. Q̄ð si fuēit ad [f] ⌈mol/lificādū⌋ illud qð est in pectore, ⁊ subtiliandū ip̄m, ponat mel: ⁊ rob vue ē magl aggregās iuuamētū.

f A.mūdificādū

Descriptio syrupi de papa-
uere alia cõferens ad eos qbus [a] [materie] descẽdunt, ⁊ prohibet illos qui euomũt sanguinẽ. Sumantur de papaueribus mundatis ducenta numero, ⁊ aque pluuialis lib.xv. ⁊ infundãtur in ea tribꝰ diebus, ⁊ decoquantur donec dissoluãtur, ⁊ ꝯsumatur eius medietas, ⁊ exp̃mant papauera, ⁊ proijciãtur, ⁊ coletur aqua bene, ⁊ mẽsurẽtur de ea lib.iiij.ß. ⁊ mellis, ⁊ decoctiõis ãborũ añ.lib.i.ß. ⁊ decoq̃ntur donec fiat ei spissitudo, deĩn terãt acatie rubee, ⁊ croci, ⁊ myrrhe ⁊ balau. ⁊ succi barbe hircie oĩuz añ.ʒ.i. inspissetur bñ, ⁊ reponat i vase, ⁊ admĩstret.

a A.cholere

Descriptio syrupi q confert
ad tussim, ⁊ pleuresiz, ⁊ confortat stõm. ℞.aque granatoꝝ dulciũ lib.iiij. aq̃ maloꝝ d̃ scemi lib.i. aq̃ cãnarũ çuccari tabarçet, aut penidioꝝ lib.i. decoquat donec hẽat spissitudinem, ⁊ administretur.

Syrupus de fauis mellis ex
sermone Sal. ⁊ ipse bibit iterũ sicut bibũtur res in frigidãtes: qm̃ ipse destruit sitim in estate, qũ miscetur cũ aqua frigida, ⁊ ꝯfert iteruz ei in quo sunt humores viscosi, q nõ digerũtur, ⁊ proprie qñ accesserint, ⁊ illud est qm̃ leditur ex istis q suscipit ipm pp multitudinẽ eius, ⁊ paucitatẽ: ⁊ qñqꜫ fit cũ quacũqꜫ aqua pñti, ⁊ non fit cuz aqua pluuiali, sicut fit syrupus de melle. Et hic est modus eius. Extrahatur mel bonum de fauis, deĩde fundat in patella in aq̃, ⁊ est aqua fontium clara, dulcis: ⁊ decoq̃tur cuz ea donec consumatur reliqua aquositas in eo, deinde reponatur aqua, ⁊ seruet, ⁊ administretur.

Syrupis d̃ fauis mellis aliꝰ.
Proijciãtur super partẽ.i. mellis, ptes.ij. aque pluuialis antique, ⁊ ponat in sole, ⁊ quidã fundũt sup ipsum aquã fontiũ, ⁊ decoqunt ipsum donec remaneat tertia, ⁊ seruant ipsum.

Syrupus de apsinthio cõfe
rens ad casum appetitus, ⁊ debilitatez stõi. Sumãtur vini antiqui kist.iiij. mellis dispumati kist.ij. pijciantur sup ipsum masticis.ʒ.iiij. squinãti, ⁊ folij indi, ⁊ spice, ⁊ rosarũ rubearũ siccaꝝ, ⁊ aloes scotrensis oĩum añ.ʒ.ij. costi.ʒ.iiij. herbe apsinthij romani ʒ.vij. agarici.ʒ.ij. croci.ʒ.i. Tere medicinas grosse, ⁊ liga eas in pãno lini, ⁊ infunde i vino septẽ diebꝰ in sole in estate, ⁊ ꝯfrica pãnũ omni die multotiens, deinde vtere. Sitqꜫ dosis eius.℥.i. in ieiunio.

Syrupus d̃ apsinthio ex cõ
positione nr̃a, ⁊ expti sumus ipm, ⁊ ꝯfert plus illo. Sumant apsinthij romani põdus.ʒ.c. ⁊ coquãtur in tribus eminis aque paruis, donec remaneat q̈rta, ⁊ illud cum igne leui valde, ⁊ confricetur manibus, ⁊ coletur, ⁊ sumatur de succo eius tertia illius aque, ⁊ mellis quarta eius, ⁊ vini medietas eius, ⁊ decoquatur totum, ⁊ inspissetur.

Syrupus extinguens ⁊ con
ferens ad sitim. Sumat aque granatoruz acetosoꝝ lib.i. ⁊ aque acetositatis citri lib.ß. ⁊ aq̃ [b] [pirorum] lib.i. ⁊ aque tamarindoꝝ lib.i. decoquat lento igne donec ingrossetur, ⁊ detur de eo in potu cuz aqua frigida, aut cum aqua niuis.

b A.prunorum

Syrupus de fructibus cõferẽs ad vomitũ, q accidit ex cholꝛa citrina, ⁊ facit calefactos appetere cibũ, ⁊ ꝯfortat stõum: cuius hec est pmixtio. Sumãtur cydonia, ⁊ mala, ⁊ acetositas citri, ⁊ pira, ⁊ granata, ⁊ agresta, ⁊ exprimat aqua eoꝝ oĩuz ⁊ infundatur in ea aliqd de sumach, ⁊ çarur, ⁊ alnabach, ⁊ granis myrti, ⁊ almirberis, ⁊ dimittat die ⁊ nocte, ⁊ exp̃mat, ⁊ coletur, ⁊ proijciat desup mel, ⁊ decoq̃tur donec fiat ei spissitudo, ⁊ administret.

Syrupus de prunis ꝯferẽs ad sitĩ, ⁊ resoluit näz. Sumat de prunis dulcibꝰ quãtũ necesse est, ⁊ extrahãtur nuclei eoꝝ, ⁊ ponant in vase lapidis mundi, ⁊ fundat sup ea de aq̃ qd̃ coopiat ipsa, ⁊ decoq̃ntur bene donec resoluantur, deinde colet, ⁊ reducatur ad ignem secundo: ⁊ ponatur sup ipsam çuccari tabarçet, quãtũ necesse est, ⁊ decoq̃tur donec inspissetur, ⁊ cõuertatur ad spissitudinem mellis.

Syrupus democriti qui conseruauit eũ ab infirmitatibꝰ oĩbus diebus vite sue, ⁊ est ꝯferẽs ad debilitatẽ stõi, ⁊ splenis, ⁊ corruptionẽ cõplõnis: cuiꝰ hec est pmixtio. ℞.ireos, ⁊ se.feniculi, ⁊ pipis albi oĩum añ.põdus.ʒ.i. ⁊ cassie.ʒ.iiij. ⁊ myrrhe, ⁊ se.apsinthij amboꝝ añ.põdus.ʒ.ij. Terant, ⁊ ponantur in vase vitri, ⁊ fundãtur super ea vini albi quantitas que submergat ea additione digitorum.iiij. ⁊ stringatur ex capite suo, ⁊ administret post sex mẽses, ⁊ in qbusdam descriptionibꝰ [c] [danich] vnuz.

c A.daruch

Syrupus de vua cõferẽs ad dolores gutturis, ⁊ apa qd̃ fit in eo ex vlceribus factis in stõ, cuius hec est pmixtio. Sumat succi vue põtice stiptice lib.vi. ⁊ decoq̃tur vsqꜫ ad tertiã, ⁊ fundat sup ipsuz mellis lib.i. ⁊ sumach, ⁊ radicis ligritie, ⁊ gallaꝝ, ⁊ balaustiarum, ⁊ superioris rosarũ omniũ añ.sextariũ.i. ⁊ croci pondus.ʒ.ij. ⁊ myrrhe, ⁊ aluminis iameni amborum añ.ʒ.i. ⁊ decoquatur, ⁊ coletur, ⁊ potetur.

Rasaton sumit de eo in hye
me senibus. Sumant succi vue bone [d] [sube dauguain.x. ⁊ daurac lib.iiij.ß.] ⁊ decoq̃tur lento igne donec auferat spuma eius: deĩde pijciat sup ipsum mellis boni spissi ad oẽs.iiij.lib. lib.i. ⁊ bulliat lẽto igne, donec auferat spuma eius iterũ, ⁊ cõsumatur eius medietas, deinde sumat heil, ⁊ cardamomi, et cinamomi, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ macropiperis oĩum añ. pondus.ʒ.i. terãtur cõtritione subtili, ⁊ ponãtur in pãno lini subtili, ⁊ proijciãtur cuz eo in decoctione post ablationẽ spume. Qñqꜫ cõplet eius decoctio, ⁊ poẽ est intromittere manuz in eo, ꝯfricet pãnus in eo vehemẽter, donec egrediatur, ⁊ ponatur in eo croci põdus.ʒ.iij. ponat in ampulis, ⁊ strigat ex capitibꝰ suis. Et si fuerit i eo sbtilitas, ponat i sole, deinde tollat ab eo, ⁊ quãto plus antiq̃tur, est melius.

d A.daruc.met daruch est pondus libra.iiij.

Syrupus de apsinthio q cõfortat stõz, ⁊ apit oppilões, ⁊ solõne educit cholaz. ℞. [e] [põdus] ʒ.viij. agarici.ʒ.iiij. aloes.ʒ.ij. masticis, ⁊ se.apij, ⁊ sqnãti, ⁊ anisi oĩuz añ.ʒ.i. mẽte.ʒ.iij. calamẽti ʒ.i.ß. croci.ʒ.ij. radicũ ãboꝝ añ.ʒ.ij. apsin.ʒ.iij. radicis ligritie.ʒ.iij. asse tãtũdem. spice, ⁊ assari, ⁊ folij oĩum añ.ʒ.i. decoq̃nt cũ.viij.lib. vini, donec remaneat medietas, ⁊ colet, ⁊ coagulet cũ lib.i.ß. mellis.

e A.[illegible]arum

Rob de cydõijs ⁊ granatis
⁊ malis, ⁊ alijs: ista omnia sunt sicut syrupi eorum, nisi quia ipsi succi eorum inspissantur cum facilitate absqꜫ dulcedine.

a A.alkeder

Syrupus [a]⌈alkedre⌋ ex cõpo

sitione nostra. Sumãtur de succo alkedre partes
ij.⁊ si nõ est presens.sumat ipsummet alkedre,⁊ ser
retur,⁊ sumatur eius serratura,⁊ tere,⁊ accipe con
tritũ eius,⁊ adiũge cũ medietate sui de sandalis in
aceto distillato, aut in aq̃ agreste pure aliquot die/
bus,deinde decoq̃tur in eo decoctione facili cũ lon
gitudine,donec dissoluat,deinde exp̃miat,⁊ suma/
tur de expressione:⁊ quãto est acetũ plus, aut aqua
agreste,est melius:deide sumatur aq̃ adog acetosi,
at lati ex caseo adog,aut dimittẽdo residere vltime,
⁊ mutãdo de vase in vas,aut cũ decoctione,sicut est
decoctio aque casei,donec auferat aquositas:dein/
de sumat farina ordei,⁊ fiat ex ea ⁊ ex aqua alraib
focha,⁊ fiat acetosuz illud focha.deide resideat,po
stea renouet acceptio alfocha eius ex farina ordei:
⁊ quãto plus iterat,est meli⁹.Et sumant de eo par
tes.v.⁊ sumat aque piroꝝ de scemi,⁊ aq̃ cydonio/
rum acetosoꝝ plime aque,⁊ aque alçarur,⁊ aq̃ pru
norũ acetosoꝝ,⁊ aque altala.⁊ aque alcõdisi recen
tis,⁊ aq̃ moroꝝ de scemi q̃ nõ itegre sunt matura,⁊
aq̃ chrysomiloꝝ imaturoꝝ acetosoruz,⁊ succi agre
ste,⁊ succi ribes,⁊ succi p̃putioꝝ vitis,⁊ succi rosa/
rum p̃sicarũ,⁊ succi nenufaris,⁊ succi violaꝝ oium
aã.tertia ptis.i.⁊ succi acetositatis citri,⁊ succi ace
tositatis citrãguli amboꝝ aã.tertia.i.ptis.i.⁊ succi
coriãdri,⁊ lactuce,⁊ folioꝝ papaueris hũidi,⁊ en/
diuie,⁊ portulace oium aã.quartã ptis.i.⁊ succi fo
lioꝝ salicis,⁊ folioꝝ maloꝝ,⁊ folioꝝ pinoꝝ,⁊ folio
ruz alçarur,⁊ folioꝝ rosaꝝ,⁊ folioꝝ virge pasto:is
oium aã.quartã ptis.i.⁊ succi barbe hirci,⁊ rosaꝝ
siccaruz,⁊ nenufaris,⁊ se.almirberis,⁊ se.endiuie,
⁊ se.lactuce,⁊ balaust:e oium aã.medietas ptis.i.⁊
succi mẽte humide sexta ptis vni⁹,⁊ succi almirbe/
ris hũidi medietas ptis.Aggrega medicinas istas
⁊ succos,⁊ cõpone super ignẽ.⁊ proijce in eo lẽtiuz
partes.iiij.ordei excorticati partes.ij.⁊ sumach par
tes.iij.⁊ decoquãtur o ia sup ignẽ,donec remaneat
medietas,deide deponat ab igne,⁊ dimittatur do/
nec infrigidet,⁊ ꝯfricetur fortiter,⁊ colet,⁊ suma/
tur cãfore ad omne põdus.ʒ.xxx.aur.i.⁊ terat can
fora,⁊ pulueriçetur sup [b]⌈radicem⌋ cucurbite aut
[c]⌈kinuine⌋ ⁊ fundãtur sup eam medicamina cũ fa
cilitate,deinde obstruat caput eius cũ re vehemen
tis virtutis,deide ponat super prunas donec sciat
q̄ forsitan bullit,postea sumat,⁊ ꝯcutiatur,⁊ pona
tur in [d]⌈bustuca⌋ ⁊ strigatur caput eius vt nõ eua/
poret cãfora,⁊ euollet.Dosis eius vsq̃ ad.ʒ.x.Et de
hominibus sunt qui ponunt i eo spice,⁊ çinçiberis,
⁊ seminis feniculi,⁊ anisi,⁊ ciperi,⁊ piperis partes
equales,s̃m q̄ videtur.

b A.fundus
c A.vasis vitrei
d A.vase

Descriptio focha nostra qd̃ est iuuati

uum,⁊ addit in coitu. ℞.pipis,⁊ çiçiberis,⁊ spi
ce,⁊ nucis muschate oium aã.ʒ.v.scorie ferri trite
ʒ.x.se.porri.ʒ.xv.se.eruce,⁊ seminis napi,⁊ se.vrti/
ce,⁊ sinapis oium aã.ʒ.iiij.lingue auis ⁊ granoruz
alkilkil,⁊ granoruz [e]⌈alkelé⌋ ⁊ granoꝝ viridium
omnium aã.ʒ.iij.Terãtur,⁊ ponãtur in pãno sicut
scis, deinde ponatur hoc in dog.xi.diebus, ⁊ mo/
ueatur in eo,⁊ misceatur illud adog cum focha pa/
nis,⁊ fiat focha.

e A.allezem

Descriptio syrupi de apsin/

thio nr̃a. ℞.apsinthij põdera.c.⁊ vini.ccc.⁊ succi
cydonioꝝ.ccc.ifundant in eis trib⁹dieb⁹,⁊ ponan
tur sup ip̃m mellis.c.⁊ inspissetur super ignem.

Medicina nostra conugiens ad vl/cus vesice,⁊ vlcus

vie virge,iniecta in foramen virge. ℞.plũbi vsti,⁊
medulle seminis melonis oium aã.ʒ.v.spodij.ʒ.ij.
gũmi arabici,⁊ se.papaueris,⁊ cornu ceruini adu/
sti oium aã.ʒ.iij.opij.ʒ.s.hiusqami albi tertiaz.ʒ.i.
myrrhe.ʒ.ij.Terantur oia bene,⁊ fiat ex eis colly/
rium cum aqua endiuie,sicut colyria oculi,⁊ admi
nistretur cum iniectorio resolutum in lacte, aut in
oleo de granis melonis.

¶ Tractatus septimus de conditis,⁊ alingibet.

Geleniabin iuuati/

uum ad febrẽ,⁊ dolorem stõi. Su
mantur rose rubee ablatis capitib⁹
incise mundate ex venis suis albis
duris, ⁊ expãdantur super pãnum
mundũ,donec exiccetur humiditas
earũ,⁊ proijciatur in liurello,⁊ fricent donec [f]⌈dis
solute⌋ sint,⁊ proijciat super eas mellis dispumati
quãtitas qua ꝯficiãtur,ꝯfectione leui,⁊ ponãtur in
vase vitri,aut vitreato,⁊ ponat in sole.xl.diebus,⁊
moueatur in mane,⁊ vespis.Et si indiget melle,ad
datur in eo,⁊ reponat,⁊ administret post sex men/
ses:⁊ similiter fit cũ viol'.Qd̃ si fiat cũ çuccaro,ge/
leniabin,aut viole,soluatur çuccaruz cum modico
aque dulcis,donec fiat sicut fit algeleniabin.

f A.bñ ꝯfricate

Citrum conditum cõueniẽs ad debi/litatem stõi,⁊ di/

gerit cibũ.Sumat citrũ recẽs,⁊ incidat s̃m lõgitu
dinez in q̃tuor partes totũ citrũ,⁊ mũdetur interius
totũ acetosum,⁊ p̃ijciat in liurello testeo,⁊ ifunda
tur ex aqua dulci clara cũ sale grosso albo septẽ die
bus,donec stringat,deinde septez diebus alijs sine
sale,imo cũ aqua donec alteretur color eius,⁊ sit al
bum illud qd̃ est exterius,sicut qd̃ est interius,⁊ gu
stetur aqua tã diu donec nõ sit i ea salsedo.Et sumã/
tur mellis boni ps.i.aque ptes.ij.s̃m quãtitatẽ que
coopiat citruz,⁊ proijciatur in vase,⁊ decoq̃tur leni
igne duabus horis,deide tollat ab aqua ⁊ melle,⁊
in mane sumat mel,⁊ ferueat,⁊ tollat spuma eius,
⁊ proijciatur in eo citrũ,⁊ ferueat bullitione vna,⁊
tollat ⁊ reducat citrũ in liurello,⁊ pulueriçent sup
ipsum iste medicine ad oẽs duas eminas citri.Cro
ci,⁊ heil,⁊ cardamomi omniũ ana aur.i.gariofilo/
rum,⁊ cinamomi amboꝝ aã.aur.s.muschi sexta ⁊
medietas sexte.ʒ.i.Tere has medicinas,⁊ pulueri
ça super citrũ ex vtroq̃ latere eius,⁊ proijciatur in
vase,⁊ p̃ijciatur sup ip̃m mel,⁊ administretur.

Descriptio alia. Sumãtur de citris me/dia matura,eq̃lis sup̃fi

ciei,longa:⁊ scindãtur in lõgũ,⁊ fiant de vnoquoq̃
citro.iiij.frustra,⁊ infundãtur in liurello testeo no/
uo,⁊ illud fit i [g]⌈kenini⌋ p̃mo quz sol ingredit ca/
pricornũ.Et melius qd̃ fit de eis est i anno vehemẽ/
tis frigoris,qm̃ quanto plus ꝯgelatur sup ea aqua
est magis indurãs ea,⁊ sunt magis remanẽtia,dein
de abluãtur in oi die bis,postq̃z fricata sunt cũ sale
grosso,⁊ mũdificentur,⁊ reducãtur ad aquã frigi/
dam vsq̃quo trãseãt super ea tres hebdomade de/
inde extrahãtur ex aqua,⁊ fundãtur sup planũ ali/
quod vt tabula,⁊ mundificẽtur cũ cultello si iã ali/
quid cõputruit ex eis,⁊ reducãtur ad aquaz dulcẽ,
⁊ abluantur in extremitatibus diei cum facilitate
donec pretereãt super ea.xl.dies:deinde extrahant
ab aqua,⁊ abluãtur ab oibus que aduenîũt eis ex
putrefactione,⁊ corrosione,⁊ dimittantur die ⁊ no/
cte donec auferat ab eis humorositas, deinde po/
nantur

g A.chanun

nant quaſi in mane in vaſe hñte latũ caput, aut pa⸗tella mũda: ⁊ effundat ſup ea tm̃ aque ꝙ ipſa coopi⸗at, ⁊ puluerizet ſup ea de zuccaro ꝯtrito q̃tũ eſt ter⸗tia põderis citroꝝ, ⁊ d̃coquãt igne leui, ⁊ miſceant cũ ſpatula, d̃inde extrahant, ⁊ abſtergant ⁊ mũdi⸗ficent, ⁊ ponant ſup planũ vt eſt tabula, ⁊ dimittãt duob⁹ dieb⁹ ꝯtinuis: deinde reducant ad patellã, ⁊ ꝓijciat ſup ea de zuccaro q̃tũ eſt medietas põderis citroꝝ, ⁊ aq̃ q̃ coopiat ea: ⁊ ſuperfluat. iiij. digitꝭ con⸗iunctis, ⁊ decoq̃nt lẽto igne ſicut coxiſti ea ꝑus, ⁊ ca⸗ue in hoc ne corrumpant in igne, qm̃ ſunt debiliora eoꝝ q̃ ꝯdiunt. Et ſit mens tua, ⁊ intellect⁹ tu⁹ totus ad ea qum ignẽ accẽdis ſub eis, vt ſit ignis leuis, ⁊ qetus, deinde ex̃hant, ⁊ expãdant ſup tabulã, ⁊ di⸗mittant tribus dieb⁹ ꝯtinuis, ⁊ noctib⁹ ſuis: ⁊ a die q̃rto mũdent, ⁊ mundificent cũ capite cultelli, ⁊ re⸗ducant ad vas, ⁊ fũdat ſup ea mellis colati q̃titas que coopiat ea, ⁊ ſupfluat. iiij. digitꝭ, ⁊ decoq̃nt leui igne qnqꝫ horis, aut ſex, donec videatur mel egredi ſup illõ qd̃ appet d̃ citro, ſicut ſiĺtudo margaritaꝝ, ⁊ ingroſſet mel ingroſſatiõe aliq̃: deinde auferant ab igne, ⁊ infrent: ⁊ ſumãt ſpice, ⁊ gariofili, ⁊ cina⸗momi, ⁊ zinziberis, ⁊ cardamomi, ⁊ macropipis, ⁊ [a] [girboe] oium añ. ꝑs. j. ⁊ ſit põdus oium q̃titas medietatꝭ d̃cime ponderis citroꝝ. Et eſt vt ſint duo ſextaria ꝓ vnaq̃qꝫ emina citrorũ, ⁊ terant groſſe, ⁊ ponant in vaſe viridi, ⁊ puluerizet in eo res ꝑua d̃ medicina, ⁊ fũdant deſup citra q̃titate tunice vni⁹, deinde puluerizent ſup ea medicine, ⁊ fiat cũ eis ita dõec cõpleant ambo ſiĺ deinde fũdant ſup ea in pa⸗tella d̃ religis melĺ donec coopiat ea, ⁊ ſupfluat. iiij. digitꝭ, ⁊ ſtrigat caput vaſis, ⁊ ponat in loco in q̊ non aduẽiat ei frig⁹, neqꝫ hũoroſitas. Et ſcias ꝙ ſignum maturitatꝭ citri, ẽ ei⁹ ſũmerſio in liurello ſub aqua.

a A. nucis muſchate

Cydonia condita

q̃ ꝯueniũt ad ꝯfortãdũ ſtõm, ⁊ ſtrin⸗gũt nãm, ⁊ ad malitiã digõnis, ⁊ vomitum ꝑꝑ cãm oris ſtõci. Sumant cydonia bona magna, ⁊ mun⸗dent interi⁹, ⁊ excorticent, ⁊ incidant in fruſtra, et decoquant cum aq̃, ⁊ melle. Et ſint aque partes. ij. ⁊ mellis pars. j. Quidã v̊o decoquunt ea cũ vino, ⁊ melle: ⁊ eſt melior opatio, ⁊ infrentur, ⁊ in die ſcd̃o decoquant cum melle ſolo: deinde expãdant in liu⸗rello, ⁊ puluerizentur ſuper ea medicine predicte in citris. Et fundatur ſuper ea mel, ⁊ ſeruentur.

Deſcriptio alia cydonioꝝ cõditoꝝ,

q̃ ꝯferũt ad debilitatẽ ſtõci, ⁊ ſolonẽ ventris. Sumant de cydõijs matura, ⁊ incidant in. iiij. fru⸗ſtra, ⁊ mundet qd̃ eſt in interiore ꝑte eoꝝ ex g̃nis, ⁊ abſtergant interiora eoꝝ cũ mandili de lino, ⁊ fun⸗dant ſup ea melĺ ꝑs. j. ⁊ aque ꝑtes. iiij. cũ q̃titate q̃ coopiat cydonia, ⁊ ferueãt duab⁹ ebullitiõibus, aut trib⁹: deinde colent, ⁊ reducant ad vas, ⁊ fundant ſup ea mellis diſpumati ꝑs. j. ⁊ aq̃ pars. j. ⁊ bulliant ebullitiõibus duab⁹, aut trib⁹: deinde colent ⁊ ex⸗pandant ſup planũ aliqd̃ vt eſt tabula, ⁊ dimittant donec exiccet qd̃ in eis eſt de humoroſitate, deinde abſtergant, ⁊ reducant ad vas, ⁊ fũdat ſup ea mel⸗lis q̃titas que ſubmergat ea, ⁊ emineat. iiij. digitis ꝯiunctis, ⁊ ebulliant ebullitione vna, ⁊ puluerizent ſup ea ſpẽs, q̃s dixim⁹ in opatiõe citroꝝ, ⁊ ponant in vaſe vitreato viridi, ⁊ oppilet ſtricte caput eius. Quidã v̊o medici nõ ꝓijciunt ſuper ea de ſpeciebus niſi cardamomum, ⁊ gariofilos, ⁊ crocum.

b A. Alia litera Nuces

[b] [Baucie] condite

que ꝯferunt ad fri⸗gora, ⁊ debilitatẽ renũ, ⁊ dolorẽ dorſi, ⁊ adiuuãt ad volũtatẽ coeũdi. Sumant de [c] [baucijs dure,] clari coloris, mun⸗de, ⁊ abſcindant due eaꝝ extremitates, deinde ꝓij⸗ciant ſup eas penidioꝝ, aut zuccari põdus ipſaꝝ, ⁊ fundat ſup eas de aq̃ qd̃ coopiat eas, ⁊ decoquant leui igne donec leniant, ⁊ auferant ab igne, ⁊ expã⸗dant ſup planuz aliqd̃ vt tabula, donec exiccent, et abſtergat ex eis qd̃ ſupeminet eis ex [d] [malo] ⁊ re⸗ducant ad vas, ⁊ fundat ſup eas mellis diſpumati q̃titas coopiens eas, ⁊ ſupeminens eis q̃tuor digi⸗tis, ⁊ decoquant lento igne, donec videat mel pene⸗trare ex oib⁹ ꝑtib⁹ eaꝝ, ⁊ auferat ab igne, ⁊ ponat tunica vna ex eis in vaſe vitreato. ⁊ puluerizent ſup eas ſpẽs: ⁊ fiat de eis ita vſqꝫ ad finem ipſarum.

c A. nucibus duris

d A. ſorditie.

Myrobalani cõditi

fiũt ex recenti⸗b⁹ in Indi, ⁊ in⸗dia, ⁊ q afferunt inde ſunt boni valde, ⁊ fiunt apud nos hic ſm̃ hũc modũ. Sumunt myrobalani ke⸗buli, ⁊ fit fouea in terra i loco humoroſo, arene dul⸗cis, nõ ſalſe, ⁊ ponit de myrobalanis tunica vna, et ſupra eos de arena humida tunica vna, et ſub eis d̃ arena tunica vna, ⁊ aſꝑgit ſup eos de aq̃, ⁊ poſt du⸗os dies accipiunt myrobalani, ⁊ ꝓijcit ſup eos are⸗na alia recẽs, nõ ꝑma, ⁊ dimittunt duob⁹ dieb⁹ do⸗nec humectant. Fit illõ decẽ dieb⁹ dõec intumeſcãt myrobalãi, ⁊ humectent et inflent: tũc ergo ablue eos cũ aq̃ dulci ter, aut q̃ter, et accipe dactilos, ⁊ ci⸗peꝝ, decoque eos cũ aq̃ ꝑlima, ⁊ ꝓijce myrobalãos in illã aquã decoctã, ⁊ decoque eos paulatim ſuper ignẽ leuẽ. Qum ergo d̃cocti ſunt ablue eos ablutõe mũdãte, deinde accipe mel, ⁊ bulli ipꝫ, et aufer ſpu⸗mã ei⁹, et coque eos cũ eo, et accipe medicinas q̃s dixim⁹ in citris ꝯditis, ⁊ pone eas in pãno lini, mũ⸗do ſubtili, ⁊ ſuſpẽde ipꝫ in vaſe, et cõfrica ipꝫ omni hora donec egrediat v̊tus ſpẽꝝ cũ myrobaĺ. Qum ergo d̃cocti ſunt, tunc ꝓijce eos in catino vitreato, ⁊ dimitte eos duob⁹ dieb⁹, aut trib⁹, donec recipiant myrobalani v̊tutẽ medicinaꝝ, ⁊ ꝓijce eos in vaſe vi⸗tri, ⁊ ꝓijce i eo mel diſpũatũ, ⁊ ꝓijce ſup eos muſchi, et croci, et paꝝ ãbre q̃titatẽ quãvis, et ſtringe os va⸗ſis, et vteř eis. Et q̃to pl⁹ antiquant ſunt meliores.

Deſcriptio alia myrobalãorũ ꝯditoꝝ.

Sumant de myrobalanis magnis ke⸗bulis cẽtum numero, et infundant in aq̃, et ponant ad ſolẽ. v. dieb⁹, deinde ex̃hant ex aq̃, ⁊ ponant in fimo humido. v. dieb⁹, in omni die ex̃hant et ablu⸗ant ablutiõe mũdante, et reducant ad fimũ humi⸗dũ, et ſepeliant in eo: ita fiat trib⁹ vicib⁹: deinde ex̃⸗hant, et lauent ablutione mundante, et ꝓijciant in aquã rizi, et zuccari. ʒ. xxx. et dactilorũ q̃titate co⸗operiente ipſos, et decoquant leui igne donec ꝯſu⸗mat aq̃, et ex̃hant, et abſtergant cũ pãno lini, et pũ⸗gant cũ acub⁹: et fundat ſup eos mellis arũdinum q̃titas coopiens eos, et ſupeminens. iiij. digitis, et decoquant donec ingroſſent, et adminiſtrentur.

Spẽs eoꝝ alia.

Sumant ex myrobala⸗nis kebulis bõis. c. my⸗robaĺ. et lauent ablutiõe mũdãte, et dimittant no⸗cte donec exiccent paulatim, et fundat ſup eos aq̃, aut aq̃ alkiſch ordei cũ q̃titate q̃ coopiat eos, et ſu⸗peremineat. iiij. digitꝭ, et d̃coquant leui igne donec ꝯſumat aq̃, et ponant in furno, et q̃ſi mane ex̃hant, et expãdant ſup vas planũ vt tabula, et abſtergant cũ pãno, ⁊ pũgãt cũ acub⁹: d̃inde fũdant ſup eos d̃ rob, et d̃coq̃nt dõec leniãt, et d̃ponãt ab igne, et pl⸗uerizent ſup eos ſpẽs, et reponant et admiſtrent.

Secacul cõditum.

Secacul eſt vene⸗ſic zinziber, et af⸗

fertur ex india, ⁊ fit de eo cū teneritudine sua ꝯditū in loco suo, ⁊ est nobile valde. Apud nos aūt fit ſm hunc modū. Humectat̃ in ꝑmis cuȝ aq̄ cal'a, donec mollificet̃ cortex eiꝰ exterior, d̃inde excorticat̃ cum cultello, postea infundit̃ in aq̄ fr'a. vij. diebus: et oi die alterat̃ aq̄, ⁊ fit illō de eo donec humectat̃ interiꝰ eiꝰ, ⁊ ipsius exterius, ⁊ leniat̃: deinde decoquit̃ cum aqua, ⁊ melle postq̄ȝ humectat̃, et sint aq̄ partes. ij. ⁊ mellis pars. j. deinde ponitur mel solum, et bullit ebullitiōe vna, ⁊ proijcitur in vase vitri: ⁊ qū subtiliatur mel ex humiditate eius, extrahit̃ ab illo melle, et ponitur in vase alio dispumato cum speciebus quas diximus.

Zinziber conditū. Zinziber est vena de ventre terre, sicut vene tinctoꝝ, ⁊ fit de eo ꝯditum in sini cū teneritudine sua. Apud nos aūt affert̃ ꝯditum cū melle, aut cum aq̄ rizi, ⁊ fit apud nos cum melle, ⁊ spēbus cum siccitate sua postquā infundit̃ mēse vno absq̄ȝ sale. Quidam vero alij sepeliunt ipsum in arena sicut myrobal'. deinde decoquitur, ⁊ fit ſm modum quem diximus in myrobal'.

Pruna condita: si sunt humida decoquuntur postquā tolluntur interiora eorum cum melle, ⁊ aqua: deinde cū melle solo, ⁊ ꝓijciunt̃ suꝑ ea species, ſm ꝙ diximus ante: ⁊ si sunt sicca tunc infundant̃ in aqua tribus diebus, deinde decoquantur.

a A. Rape condite. Sumatur rape bone

[a] ⌈Napi conditi. Sumant̃ napi boni,⌋ ⁊ incidant̃ in q̄tuor partes, ⁊ ſm quātitatem magnitudinis, ⁊ ꝑuitatis eoꝝ excorticentur ex cortice suo exteriore, ⁊ infundant̃ in aqua ⁊ sale. iiij. diebus: deinde tribus diebus cū aqua calida, ⁊ decoquantur cuȝ aqua, ⁊ melle: deinde cum melle solo, ⁊ fiant odoriferi.

Amigdale condite. Eligant̃ d̃ eis dulces cū teneritate sua, ⁊ corticibꝰ suis: ⁊ coquāt̃ ita vt nō infundant̃, ⁊ ꝑforent̃, ⁊ ponant̃ in spēbus boni odoris.

Ligna balsami cōdita. Et fit ex ligni] balsami recētibus, quādo decoquunt̃ duabꝰ vicibꝰ, ⁊ proijciuntur super ea species sicut diximus.

Emblici conditi. Eligant̃ ex emblicis meliores q̄ nō s̃t fracti, ⁊ infundant̃. vij. diebꝰ in aqua fr'a, donec leniant̃, ⁊ inflent̃, ⁊ humectent̃: deinde decoquantur bis ſm ꝙ diximus, ⁊ proijciant̃ suꝑ eos spēs, deinde ferueāt duabus ebullitionibus cum aq̄: ⁊ ꝓijciat̃ suꝑ eos mel dispumatū, ⁊ spēs, ⁊ administrentur.

Mala condita cōuenientia ad vomitū: decoquant̃ poma dulcia de scemi cum duabus partibus aque, ⁊ parte vna mellis: deinde decoquant̃ ſo cum melle solo, ⁊ ponant̃ in vase vitri, ⁊ ꝓijciat̃ suꝑ ea mel dispumatuȝ, ⁊ ꝓijciant̃ suꝑ ea spēs ꝑdicte in oꝑatiōe citrorum.

¶ Tractatus octauus de trociscis.

¶ Sermo noster in hac summa est sic̃ ſmo ꝑteritus.

TRocisci stelle: Iā ꝯsecutum ē ex magnificatiōe antiquoꝝ medicoꝝ, ꝙ noīauerunt trociscos stelle almardacanec. s. trociscos stelle, q̄ non ꝑmittunt vitā recedere. Et isti q̄dem trocisci ꝯueniunt stomacho recipiēti suꝑfluitates expulsas ex reliq̄s mēbris, et auferunt eructuationē acetosam, ⁊ liniunt̃ suꝑ frontem, ⁊ sedant dolorem capitis, ⁊ ꝯferunt ad catarros, ⁊ dolorē dentiū positi cū galbano in corroso ex eis, ⁊ ꝯferunt ad dolorē auris, ⁊ ꝯferunt ad sputuȝ sanguinis, ⁊ cursum eiꝰ ex omni mēbro, ⁊ ad tussim chronicam, ⁊ ꝯferunt ad febres ꝑiodicas sumpti in potu cū aqua sansuci, ⁊ ad venena ex ꝑcussione ebibita cum aq̄ rute, ⁊ ponit̃ in eis stell aterre. Et dixerunt plimi eoꝝ, ꝙ est talk: ⁊ q̄dā eoꝝ q̄ð est lutū scemiū, ⁊ fortasse talk linit [b] ⌈aspitatē⌋ stōci, [c] ⌈⁊ insidet⌋ ei, ⁊ nō patit̃ a calore innato donec agat ipsum in alio. Et nos dicemus eoꝝ ꝑmixtionē sicut ipsi dixerūt. Quoꝝ hec est ꝑmixtio. Myrrhe, ⁊ castorei, ⁊ spice, ⁊ casie, ⁊ terre sigillate, ⁊ corticū mādragore omniū aā. ʒ. iiij. opij, ⁊ croci, ⁊ costi, ⁊ stelle terre ⁊ est talk omniū aā. ʒ. v. papaueris albi. ʒ. vj. dauci, ⁊ anisi, ⁊ siseleos, ⁊ se. iusq̄ami albi, ⁊ storacis liquide, ⁊ seminis apij omniū. ʒ. viij. infunde gūmas in vino odorifero, ⁊ tere medicinas, ⁊ ꝯfice cum eo: ⁊ fac trociscos pōderantes. ʒ. s. ⁊ exiccent̃ in vmbra.

b A. superficiem

c A. intrinsecam ⁊ adheret

Trocisci de rosis vniuersitatis, q̄ ꝯferunt ad dolorem stōci, ⁊ abstergūt humiditates stomachi, ⁊ auferunt febres flaticas, ⁊ cronicas: quoꝝ hec est permixtio. Sumant̃ rosaꝝ ru. ablatis capitibꝰ. ʒ. xx. spice odorifere, ⁊ radicū liq̄ritie oium aā. pōdus. ʒ. x. ⁊ sunt q̄dā medicoꝝ q̄ ponunt loco radicū liq̄ritie succum liq̄ritie. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas: ⁊ confice cum triplicato, ⁊ fac trociscos, ⁊ exicca in vmbra.

Descriptio trociscorū de rosis asclepiadis, q̄ extingūt ⁊ ꝯferunt ad dolorē stōi, ⁊ ꝯfortant ipm, ⁊ ad disniā ⁊ calitatē, ⁊ inflāmationē, ⁊ humiditatē, ⁊ subuersionē stōci, ⁊ adustionē: q̄ꝝ hec est ꝑmixtio. ℞. rosaꝝ recētiū aur̃. vj. radicū liq̄ritie aur̃. iiij. spice ide aur̃. ij. ꝯficiant̃ cū rob. ⁊ iforment̃ trocisci pōderis. ʒ. j. ⁊ exiccent̃ in vmbra.

Trocisci d̃ roſ. cuȝ scamōea. q̄ ꝯferunt ad febres, ⁊ ad difficultatem. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibꝰ. ʒ. xij. spice odorifere, ⁊ radicum liq̄ritie omniuȝ aā. ʒ. viij. scamonee pondus ʒ. iij. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas: ⁊ ꝯfice, ⁊ fac trociscos, et exicca in vmbra, ⁊ bibant̃ cum aqua frigida, ⁊ iuleb, ⁊ sirupo acetoso.

Trocisci de roſ. cum spodio qui conferunt ad febres cōmixtas ex flegmate ⁊ colera antiquas. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibꝰ pondus. ʒ. v. spice odorifere pondus. ʒ. ij. spodij pōdus. ʒ. j. succi eupatorij pōdus. ʒ. viij. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ fac trociscos, et exicca, ⁊ vtere qum necesse fuerit.

Trocisci de rosis noīati diarodon, qui ꝯferunt ad oppilationes splenis, et epatis, ⁊ febres melācolicas, ⁊ flegmaticas: quorū hec est permixtio. ℞. rosaruȝ. ʒ. x. ⁊ succi liquiritie. ʒ. v. ⁊ spice, ⁊ casie, ⁊ floris squinanti, et croci, et myrrhe, ⁊ masticis omnium aā. pondus. ʒ. ij. Terantur ⁊ cribellentur, ⁊ infundantur myrrha, et crocus in aceto: et conficiantur cum eo, ⁊ fiant trocisci, ⁊ si vis confice cum melle.

Trocisci de rosis cōferētes ad febrem tertianā. ℞. rosarum ru. partes. v. spice, ⁊ croci, ⁊ masticis, ⁊ anisi, ⁊ lacce absq̄ȝ lignis oīum aā. partes. x. succi eupatorij, ⁊ absinthij ambo-

rum aã.ptes.ij.floris squinanti,⁊ myrobalanoꝛuz citrinoꝛum amboꝝ aã.partem.j.Et in descriptione alia,roſ.q̃ʒtũ spice,⁊ masticis.Tere,⁊ ꝯfice cuʒ aq̃ apij,⁊ fac trociscos quoꝝ vnusquiſqꝫ ſit aure.ſ.

Trocisci de rosis cum spica

facientes ad doloꝛeʒ epatis. ℞.spice,⁊ lacce ablute,⁊ radicum liquiritie omniũ aã.ʒ.iiij.absinthij,et [a] [keia] ⁊ croci,⁊ succi eupatoꝛij,⁊ reusini omniuʒ aã.pondus.ʒ.iij.rosarum.ʒ.vij.Tere,⁊ cribella,et confice cum aqua,⁊ fac trociscos.

a A.kie

Trocisci de canfoꝛa extinguẽtes inflãmationeʒ febrium,

ꝯferentes ad ethicam,⁊ pthisim,⁊ auferũt sitim,⁊ angustiam,⁊ vomituʒ sanguinis:quoꝝ hec est permixtio. ℞.spodij.ʒ.iiij.roſ.ʒ.vij.se.malue,⁊ se.poꝛtulace,⁊ se.dulcis cucurbite,⁊ dꝛagaganti,⁊ nereidem,⁊ gummi,⁊ liquiritie,⁊ xiloaloes crudi,⁊ cardamomi omniũ.aã.ʒ.iij.croci.ʒ.ij.zuccari tabarzet,⁊ terẽiabin oiuʒ aã.ʒ.vij.cãfoꝛe.ʒ.j.ſ.Terant̃,⁊ ꝯficiant̃ cũ mucilagine psilij,⁊ ifoꝛmẽt̃ troc.

Descriptio alia trociscoꝛum

de cãfoꝛa,qui cõferunt ad inflãmationem que fit in stomacho:⁊ epate,⁊ vomituʒ sanguinis,⁊ sitim,et febꝛes acutas:quoꝝ hec est permixtio. Sumant̃ spodij pondus.ʒ.iiij.rosaꝝ ru.ablatis capitibꝰ põdus.ʒ.x.xiloaloes puri boni,⁊ cardamomi,⁊ succi liquiritie omniũ aã.pondus.ʒ.iij.zuccari tabarzet,⁊ tereniabin,⁊ granoꝛum cucumeris excoꝛticatoꝝ omniũ aã.pondus.ʒ.ij.croci,⁊ canfoꝛe amboꝝ aã.pondus.ʒ.j.Aggregabas medicinas tritas,⁊ cribellatas:⁊ ꝯfice cũ mucilagine psilij,⁊ infoꝛma trociscos [b] [dꝛachmeos,] ⁊ exicca in vmbꝛa,⁊ vtere.

Trocisci de cãfoꝛa ſm descri

ptionem aliã,q ꝯferunt ad febꝛes acutas,⁊ aperiũt oppilationẽ epatis vehemẽtem:quoꝝ ꝑmixtio hec est. ℞.violaꝝ siccaꝝ,⁊ nenufaris amboꝝ aã.ʒ.iij.⁊ seminis cucumeris,⁊ spodij,⁊ croci oium aã.põdus.ʒ.ij.⁊ rosaꝝ.ʒ.v.⁊ reusini,⁊ lacce amboꝛũ aã.pondus.ʒ.j.⁊ dꝛagaganti,⁊ gũmi arabici,⁊ succi liquiritie omniuʒ aã.pondus.ʒ.ij.canfoꝛe aure.ſ.Et in descriptiõe alia,cãfoꝛe auꝛ.j.tereniabin,⁊ zuccari amboꝝ aã.pondus.ʒ.x.Terant̃,⁊ fiant trocisci.

Descriptio alia canfoꝛe,⁊ xiloaloes crudi amboꝝ aã.pondus.

ʒ.ſ.croci,⁊ spodij amboꝝ aã.pondus aure.ij.seminis cucumeris,⁊ seminis alcond,⁊ dꝛagagãti,⁊ lacce,⁊ succi liqritie,⁊ cardamomi oiuʒ aã.ʒ.ij.⁊ rosarũ.ʒ.vij.⁊ zuccari,⁊ tereniabin amboꝝ aã.pondus ʒ.x.Terant̃,⁊ conficiantur,⁊ infoꝛmentur trocisci.

Trocisci cãfoꝛe nostri. ℞.se.endiuie,⁊ la

ctuce,⁊ poꝛtulace omnium aã.ʒ.ij.⁊ granoꝛum cucurbite excoꝛticatoꝛum omnium aã.pondus.ʒ.ij.⁊ tertiam,⁊ seminis alkedre si inuenitur,⁊ si non,sandali.ʒ.iij.⁊ cancri combusti,⁊ croci,⁊ succi liquiritie,⁊ canfoꝛe omnium aã.pondus.ʒ.j.rosarum.ʒ.iiij.⁊ infoꝛmentur trocisci.

Trocisci de spodio cum tere

niabin,qui pꝛosunt ad febꝛem acutaʒ,⁊ extingunt. ℞.rosarum.ʒ.vj.tereniabin.ʒ.iiij.amili.ʒ.iij.gummi arabici,⁊ dꝛagaganti,⁊ spodij,⁊ croci omnium aã.ʒ.ij.cõficiantur cum aqua tereniabin,⁊ mucilagine psilij.Quidam autem addunt in eis seminis citroli ⁊ seminis cucũeris,⁊ seminis poꝛtulace,⁊ seminis cucurbite dulcis omnium aã.ʒ.ij.terantur,⁊ conficiantur et infoꝛmentur trocisci.

Trocisci de spodio cuʒ semi

ne acetose faciẽtes ad febꝛes colericas,⁊ tertianaʒ,⁊ pꝛecipue quãdo est illic soꝉo nature:cuius hec est permixtio. ℞.roſ.ʒ.viij.gũmi,⁊ seminis acetose excoꝛticati,⁊ amili toꝛrefacti paꝝ oiuʒ aã.ʒ.iiij.spodij.ʒ.iij.croci.ʒ.ij. Tere,⁊ confice cum aq̃ granati acetosi,aut cum aq̃ agreste,⁊ infoꝛma trociscos,et dentur in potu cum rob de agresta puro,aut cum sirupo de ribes.Quidam vero addũt in eis boli armeni,⁊ succi berberis amboꝛum aã.ʒ.ij.castanearum toꝛrefactarum.ʒ.iij.

Trocisci de berberis facientes ad febꝛem acu

tã,⁊ aꝑata in eꝑe,⁊ sitim vehementẽ. ℞.succi berberis.ʒ.iiij.se.citroli,⁊ masticis,⁊ spodij oium aã.ʒ.ij.lacce,⁊ reusini amboꝝ aã.ʒ.j.rosaruʒ.ʒ.xij.croci.ʒ.j.spice,⁊ succi eupatoꝛij,⁊ radicuʒ liqritie,⁊ tereniabin omnium aã.ʒ.ij.infoꝛmentur trocisci pondere.ʒ.j.⁊ dentur in potu cum eo quod conuenit ex potibus.Quidam autem addunt in eis succi absinthij.ʒ.ij.assari,⁊ seminis apij,⁊ seminis feniculi oium aã.ʒ.j.rubee tinctoꝛum.ʒ.j.ſ.

Trocisci de berberis descri

ptõe alia,q ꝯferũt ad febꝛes iflãmataſ,⁊ aꝑata eꝑis ⁊ aꝑata stõci. ℞.berber],⁊ succi liqritie,⁊ rosaꝝ,⁊ seminis cucũeris,⁊ seminis melonis excoꝛticati contriti ⁊ cribellati omniũ aã pondus.ʒ.iij.masticis,⁊ spice odoꝛifere,⁊ succi eupatoꝛij omniũ aã põdus.ʒ.ij.rubee,⁊ reusini,⁊ croci oium aã pondus ʒ.j.seminis cuscute,⁊ seminis endiuie omnium aã pondus.ʒ.iij.spodij põdus.ʒ.j.ſ.tereniabin põdus ʒ.vj.Tere,⁊ ꝯfice cum aqua tereniabin,⁊ infoꝛma trociscos,quoꝛũ vnusquiſqꝫ ſit aure.j.⁊ potentur.

Trocisci de berberis q cõue

niunt ad doloꝛes epatis cum febꝛe,⁊ siti,⁊ icteritia. ℞.rosarum recentium.ʒ.vij.succi berberis,⁊ tereniabin amboꝛum aã.ʒ.iij.cuscute sicci,aut seminis eius.ʒ.j.ſ.nereiden,⁊ spodij amboꝛum aã.ʒ.j.ſ.croci,⁊ lacce,⁊ reubarbari omnium aã.ʒ.j.succi liquiritie.ʒ.ij.ſ. Tere,⁊ confice cum aqua tereniabin,aut cum aqua endiuie.

Descriptio alia trociscoꝛum

de berberis,qui ꝯueniunt ad febꝛes inflãmatas,et sitim,⁊ angustiam,⁊ extingunt valde. ℞.berberis aut succi eius,et succi liqritie,aut spodij oiuʒ aã.ʒ.iij.spice.ʒ.j.seminis citroli pondus.ʒ.iij.ſ.roſ.ʒ.vj.ſ.seminis poꝛtulace,⁊ croci,amili,dꝛagaganti omnium aã.ʒ.ij.cãfoꝛe.ʒ.ſ.conficiantur cum aqua tereniabin,⁊ infoꝛmentur trocisci.

Descriptio alia trociscoꝝ de

berberis,qui faciunt ad febꝛem,⁊ tussim,⁊ doloꝛeʒ epatis,⁊ sedant sitim. ℞.berberis pondus.ʒ.xij.⁊ seminis cucumeris,⁊ alcondi,⁊ masticis,⁊ spodij omnium aã pondus.ʒ.vj.lacce,⁊ reusini amboꝛum aã.ʒ.iij.⁊ rosarum.ʒ.xl.croci,⁊ spice,⁊ succi eupatoꝛij,⁊ succi liquiritie,⁊ tereniabin omnium aã.ʒ.vj.Tere,⁊ fac trociscoſ.

Trocisci de berberis descri

ptione alia. ℞.berberis,⁊ spice,⁊ seminis poꝛtulace,et succi liquiritie,⁊ dꝛagaganti,⁊ gummi ara-

bici, ⁊ amili omnium an̄. ʒ. iij. s. spodij, ⁊ canfore, ⁊ croci omnium an̄. pondus. ʒ. j. Tere, ⁊ confice cū aqua, ⁊ informa trociscos.

Trocisci de berberis. ℞. succi berberis. ʒ. v. eupatorij, ⁊ spodij amborū an̄. ʒ. ij. lacce ablute, ⁊ croci, ⁊ keder ⁊ spice, ⁊ succi absinthij, ⁊ reubarbari, ⁊ buglosse oium an̄. ʒ. ij. s. semis endiuie, ⁊ se. cuscute oium an̄ pōdus. ʒ. iij. semis portulace. ʒ. j. s. croci pōdus. ʒ. j. informa trociscos cū aq̄ endiuie.

Trociscus de absinthio ꝯferēs ad febres antiquas, aperitiuus valde, prouocatiuus, faciens appetere. ℞. anisi, ⁊ absinthij, ⁊ assari, ⁊ seminis apij, ⁊ amigdalarum excorticatarum omnium partes equales: cōficiantur cum aqua frigida, ⁊ fiant trocisci, ⁊ dentur in potu.

Trocisci ꝺ absinthio alij faciētes ad epar, ⁊ splenem, ⁊ stomacum, ⁊ febrem tertianam, [a] [⁊ triāgulā]. ℞. anisi aur̄. ij. assari, ⁊ absinthij romani, ⁊ seminis apij, ⁊ amigdalaꝝ excorticataꝝ ex cortice suo, ⁊ mastic], ⁊ spice oium an̄ aure. j. aloes scotrēsis, ⁊ folij idi amboꝝ an̄ aur. j. s. succi eupatorij aure. j. Terant, ⁊ ꝯficiant, ⁊ informent trocisci.

Trocisci de eupatorio: qui conferunt ad febres inflāmatas, antiq̄s: ⁊ ad sitim, ⁊ oppilationes, ⁊ apata epatꝭ, ⁊ splenis, ⁊ ictericiam. ℞. succi eupatorij sextaria. vj. rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibꝰ, ⁊ spice odorifer̄ oiuz an̄ sextaria. ij. terēiabi mūdate sextaria. vj. spodij pōdus. ʒ. iiij. Aggrega has medicias tritas ⁊ cribellatas, ⁊ ꝯfice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci de cappare: q ꝯferunt ad dolores splenis. ℞. corticū radicis capparis sextaria. iiij. amoniaci sextaria. iiij. reubarbari sextaria. ij. seminis agnicasti, ⁊ pipis oium an̄ pōdus sextarioꝝ. vj. Aggrega has medicias tritas, ⁊ ꝯfice amoniacū cū aceto vini, ⁊ aggrega cū eo medicinas, ⁊ fac trociscos.

Trocisci de lacca. ℞. lacce lignoꝝ, ⁊ rubee, ⁊ anisi, ⁊ se. apij, ⁊ absinthij, ⁊ assari, ⁊ amigdalaꝝ amararum mūdataꝝ, ⁊ costi, ⁊ cinamomi, ⁊ aristol. lōge, ⁊ succi eupatorij oium an̄. ʒ. v. Tere, ⁊ confice trociscos.

Trocisci alkekengi conferentes ad dolores renuz, ⁊ vesice, ⁊ mictum sanguinis, ⁊ saniei, ⁊ ad vrinam mucosam, ⁊ ꝯferūt ad scabiem vesice: quorum hec est ꝑmixtio. ℞. seminis melonis aure. xxxvj. opij aure. vj. seminis iusquiami al. ⁊ se. apij, ⁊ se. acetose omnium an̄ aur̄. vj. seminis iusquiami ni. ⁊ se. coriādri amboꝝ an̄. aure. xviij. seminis feniculi, ⁊ ḡnoꝝ pini torrefactorum, ⁊ croci, ⁊ amigdalarum amararum omniū an̄ aur̄. ix. ⁊ ḡnorum alkekēgi montani grana. lxxv. Tere, ⁊ cōfice cum coagulato vue, ⁊ fac trociscos. Dosis sit a duobus aure. vsq̄ ad. iij.

Trocisci alkekengi descri//ptiōe alia, q ꝯferūt ad vlcꝰ renū, ⁊ vesice, ⁊ ad distillationē vrine. ℞. seminis apij, ⁊ seminis iusqami albi, ⁊ scebedenigi oiuz an̄. pōdꝰ. ʒ. vj. seminis feniculi. ʒ. ij. croci, ⁊ semis acetose siluestris, ⁊ amigdalaꝝ pini, ⁊ opij, ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticatarū oiuz an̄. ʒ. iij. ⁊ ḡnoꝝ alkekēgi magnoꝝ numero xxv. ⁊ se. cucūer]. ʒ. xij. Tere, ⁊ ꝯfice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci de reubarbaro conferentes ad egritudines antiquas, ⁊ duritiem epatis, ⁊ grauitatem eius, ⁊ apostemata ipsius, ⁊ dolores splenis, ⁊ percussionem euenientez in corpore. ℞. reusini pōdus. ʒ. viij. rubee, lignoꝝ lacce mūdate oium an̄ pōdus. ʒ. iiij. seminis apij, ⁊ eupatorij, ⁊ anisi oiuz an̄ pōdus. ʒ. iij. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ fac trociscos ſm descriptionem.

Trocisci quos cōposuit aminullus, qui conferunt ad caliditatem, ⁊ solutionem ventris, ⁊ dolorem epatis, quorum hec est ꝑmixtio.

℞. spodij, ⁊ berberis, ⁊ xiloaloes, ⁊ seminis acetose, ⁊ masticis, ⁊ galie, ⁊ spice omnium ana aur̄. j. gummi aure. iij. rosarum aure. v. conficiantur cum aqua rof. ⁊ informentur trocisci.

Trocisci alij. Anisi, ⁊ seminis apij amborum an̄ pondus. ʒ. j. amili, et amigdalaꝝ amaraꝝ, ⁊ masticis, ⁊ spice, ⁊ folij indi oium an̄ pondus. ʒ. j. ⁊ succi eupatorij, ⁊ aloes amboꝝ an̄. ʒ. ij. assari. ʒ. j. Tere, ⁊ ꝯfice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci alij amigdalarum amararum, et anisi, ⁊ absinthij omniuz an̄. ʒ. ij. assari. ʒ. j. Tere, ⁊ confice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci meron: ⁊ sūt cogniti betricon. ℞. croci, ⁊ opij, ⁊ myrrhe, ⁊ seminis iusqami albi, ⁊ corticū radicis mādragore ꝑtes eq̄les: ꝯficiant cū succo lactuce, ⁊ fiant trocisci, ⁊ quū necesse fuerit tere, ⁊ dissolue eum aq̄, ⁊ line sup̄ tpa.

Permixtio trociscorum. ℞. calami aromatici, ⁊ meliloti amborum an̄. ʒ. iij. cardamomi. ℥. j. s. folioꝝ anefrin. ℥. j. rosaꝝ rubearuz. ℥. s. muschi aur̄. j. Tere, ⁊ cribella ⁊ fac trociscos.

Trocisci valentes ad vlcus intestinorum, ⁊ expulsionem sanguinis vndecunq̄ sit. ℞. supioris rof. ⁊ opij, ⁊ acatie, ⁊ gūmi omnium an̄. ℥. j. gallarum. ℥. s. feluzabaragi. ℥. j. s. conficiantur cum succo [b] [alcarcos] ⁊ fiant trocisci.

Trocisci andromachi conferentes ad expulsionem sanguinis. ℞. arsenici, ⁊ opij, ⁊ coralli oium an̄. ʒ. iiij. olibani. ʒ. viij. stelle terre, ⁊ amili, et boli armeni omnium an̄. ʒ. iij. seminis papaueris. ʒ. ij. balaustie. ʒ. s. Tere, ⁊ confice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci andromachi ꝺscri/ptione alia facientes ad dolorē stomaci, ⁊ ad [c] [difficultatem ventris,] ⁊ difficultatem vrine. ℞. seminis apij. ʒ. vj. anisi. ʒ. iij. reusini, ⁊ piperis albi, ⁊ floris squinanti, ⁊ castorei, ⁊ spice, ⁊ cinamomi, ⁊ opij omnium ana. ʒ. j. s. absinthij. ʒ. iij. aloes scotrensis, ⁊ masticis, ⁊ croci omnium an̄ pondus. ʒ. j. Tere, ⁊ cribella, ⁊ confice, ⁊ informa trociscos.

Trocisci alkindi qui conferunt epati quod debilitatuz est in generādo sanguinem, adeo ꝙ debilitatus est appetitus cibi, ⁊ appetitus coitus. ℞. lacce lignorū partes. v. berberis partes. iij. reusini, rosarum rubearum, ⁊ xiloaloes indi omnium ana tertiam partis. j. sticados, ⁊ venarum lilij subalbidi amborum ana partem. s. croci, et anisi, ⁊ seminis apij, ⁊ keisim romani, ⁊ petroselini omnium ana quartam partis vnius Tere, ⁊ fac trociscos.

Trocisci andrōachi abster/siui conferentes ad humorem crudum, ⁊ coleram,

fortes valde. ℞.myrobalanorum bellíricorum, ꝛ emblicorũ, ꝛ burungi omniũ ptem.j.post cicotrigonizationẽ, ꝛ medulle turbith albi quãtum est illud totum, ꝛ penidiorꝝ quãtum omnia ponant penidij in patella, ꝛ fundatur super eos aliquid aq̃: Qum ergo bullierint, auferantur: ꝛ puluerizent super eos medicine post cõmixtionẽ, ꝛ pmisceant cõmixtione decẽti, deinde fiant trocisci: ꝛ sit vnꝰ qsq; trociscꝰ põderis.ʒ.x. Dosis sit trociscus vnꝰ cum aqua in qua infusum est coriandrum siccum a principio noctis: deinde coletur hora qua potatur medicina in mane, ipsi enim faciunt ascellare a decem sellis vsq; ad xx. ꝛ sit cibus eius super ipsos qum fuerit vespere, mice ª⌈in⌋ aqua ciceris cuz oleo abluto. Et si est necessarium, vt educatur flegma vitreũ viscosum, addatur in eis quantum quarta pars myrobalanorũ de pulpa colloquintide.

a A. panis cum

Trocisci almezerion cõferentes ad nauseaz, ꝛ singultum, ꝛ tenasmon. ℞.anisi, ꝛ seminis apij, ꝛ calamenti hortulani, ꝛ mente, ꝛ petroselini, ꝛ ameos omnium añ.ʒ.vj. ꝛ opij, ꝛ castorei, ꝛ piperis albi, ꝛ macropiperis, ꝛ sisimbrij, ꝛ myrrhe, ꝛ absinthij oium añ pondus.ʒ.iiij. ꝛ corticum casie.ʒ.xij. conficiantur cum melle ꝛ fiant trocisci.

Trocisci mezerion alij. ℞.seminis apij, ꝛ anisi, ꝛ cinamomi omnium añ.ʒ.vj. absinthij romani.ʒ.iiij. myrrhe, ꝛ pipis, ꝛ opij, ꝛ castorei oium añ.ʒ.ij. Aggrega has medicias tritas, ꝛ cribellatas, ꝛ fac trociscum cum triplicato, ꝛ vtere ad debilitatem stomachi, ꝛ fluxum ventris, ꝛ vomitum.

Trocisci alkondinon cõferentes ad febres inflãmatas, et apostemata epatis, ꝛ febres compositas ex colera ꝛ flegmate, ꝛ sanguine, ꝛ humiditate. ℞.rosarum rubearum ablatis capitibus pondus.ʒ.vj. spice odorifere, ꝛ croci amborum añ.ʒ.ij. succi liquiritie, ꝛ radicum ligritie, ꝛ granoruz cucumeris excorticatorum, ꝛ tereniabin mundati omnium añ.ʒ.iij. dragaganti, ꝛ gummi amborum añ.põdus.ʒ.j. Aggrega has medicinas tritas, ꝛ cribellatas, ꝛ confice cum aqua dulci, ꝛ fac trociscos.

Trocisci alkondinon descriptõe alia. ℞.g̃noꝝ melõis, ꝛ g̃noꝝ citroli ꝛ g̃noꝝ cucumeris, ꝛ cucurbite dulcis excorticatoꝝ omnium ana pondus.ʒ.x. succi liquiritie pondus.ʒ.vj. dragaganti pondus.ʒ.iiij. seminis feniculi, ꝛ rosaꝝ amborum añ.ʒ.ij. croci pondus.ʒ.j. Tere, ꝛ confice cum aqua psilij, ꝛ fac trociscos, ꝛ vtere.

Trocisci marini conferentes qum approximat eger ileos, valentes ad inflãmationem, ꝛ conferẽtes ad vomitum: quorum permixtio. ℞.seminis apij, ꝛ anisi amboꝝ añ.pondus.ʒ.vj. absinthij romani, masticis añ pondus.ʒ.iiij. piperis, ꝛ myrrhe añ.pondus.ʒ.ij. cinamomi pondus.ʒ.vj. opij.ʒ.ij. castorei põdus ʒ.ij. Tere, ꝛ cribella, ꝛ confice, ꝛ fac trociscos.

Trocisci de papauere conferentes ad fluxũ sanguinis, et tussim, ꝛ febrem, ꝛ dolorem pectoris. ℞.rosaꝝ gummi arabici amborum ana pondus ʒ.iiij. amili, ꝛ dragaganti amborum ana pondus.ʒ.ij. papaueris albi, et nigri amborum ana pondus ʒ.iij. spodij pondus.ʒ.j. succi liquiritie pondus.ʒ.ij. croci pondus tertie.ʒ.j. Tere, ꝛ aggrega, ꝛ fac trociscos.

Trocisci de balaustijs conuenientes eis qui habent fluxum ventris, ꝛ egestionem emittunt sanguineam, ꝛ saniem, ꝛ habent tenasmon. ℞.balaustiarum, et sumach, ꝛ corticum glãdium torrefactarum, ꝛ sauich nabath, ꝛ granorum myrthi omnium añ.ʒ.viij. ꝛ gallarum torrefactarum extinctarum cum aceto, cymini infusi in acetum torrefacti omniũ.añ.ʒ.iiij. Tere ꝛ confice cum aqua rosꝫ.aut succo malorum, ꝛ informa trociscos drachmeos.

Trocisci disulidis conferentes ad vlcera renum, et vesice, ꝛ mictũ sanguinis, et difficultatẽ vrine: quorum hec est pmixtio. ℞.seminis apij, ꝛ seminis iusquiami albi, ꝛ scebedenigi omniũ añ pondus.ʒ.vj. seminis feniculi põdus.ʒ.ij. croci, ꝛ granoꝝ pini, ꝛ seminis acetose, ꝛ opij, ꝛ amigdalarum amararũ excorticataꝝ omnium añ.ʒ.iij. granoꝝ alkekengi montani.xv.numero, seminis cucumeris excorticati.ʒ.xij. Tere, ꝛ confice, ꝛ informa trociscos.

Trocisci alandaron descriptione ascelenidis. ℞.capitum granatorum.ʒ.x. aluminis iameni.ʒ.iiij. calcadis.ʒ.xij. dragaganti ʒ.xij. myrrhe.ʒ.iiij. olibani.ʒ.viij. aristologie.ʒ.xij. confice cum aqua mellis, et fac trociscos.

Descriptio alia. ℞.aristol. ꝛ gallarum viridium omnium ana ʒ.viij. ꝛ reliquę medicine sint ꝫm quantitatem zuccari, et informentur trocisci.

Trociscus alius: q̃ cõfert ad vlcera intestinorum, ꝛ sputũ sanguinis ex pectore, et conseruat fetum. ℞.antimonij, ꝛ scebedenigi, ꝛ sanguinis draconis omniũ ana sextaria.iij. sedaran sextariũ.j. laudani, et zuccari, ꝛ croci omniũ añ.ʒ.iiij. balaustiaꝝ, et gallaꝝ omniuz añ.ʒ.xx. licij, ꝛ cornu cerui adusti, et acatie omniuz añ.ʒ.x. conficiantur cũ aq̃ arnoglosse, aut cuz aqua virge pastoris, ꝛ administret ꝫm tres modos. Ad cursuz ᵇ†⌈ ⌋ex inferioribus cũ clisteri in receptrice. Et modo scdo supponat cũ lana. Et mõ tertio det in potu cum succo citri, et cũ aqua ṽge pastoris. Et ad sputum sanguinis ex pectore cum aq̃ portulace: et dysenterie cum rob cydonioꝝ puro.

b† A. sanguinis

Trocisci de aniso aperientes oppilationes, rectificantes epar, lenificantes naturã, auferentes febres antiq̃s, quoꝝ hec est permixtio. ℞.anisi.ʒ.iij. absinthij, et assari, et seminis apij, et amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ, et spice, et masticis, et folij, et seminis aneti omnium añ.ʒ.j. eupatorij.ʒ.iij. aloes.ʒ.iiij.ſ. conficiantur cuz aq̃ absinthij, et fiant trocisci drachmei, et dentur in potu cum sirupo acetoso.

Trocisci lenientes naturam auferentes angustiam, conferentes ad stricturam anhelitus prohibẽtes vomitum: quorum hec ẽ pmixtio. ℞.turbith.ʒ.v. violarum siccarum.ʒ.x. succi liquiritie.ʒ.ij.ſ. cõficiantur cũ aqua, ꝛ fiant trocisci Dosis eoꝝ.ʒ.iij. aut.iiij. ꝛ bibant cum.ʒ.x. zuccari.

Trocisci de seminibus: qui conferũt ad resolutionem nature, et vlcera que sunt in intestinis, ꝛ ad illum qui non digerit cibos, ꝛ pũctionem vehementẽ, ꝛ tenasmon, et fluxum sanguinis mulieꝝ frequentẽ: quoruz hec est permixtio. ℞.granoꝝ myrthi.ʒ.ij. et seminis feniculi, anisi, ameos, semis apij, seminis iusquiami albi, ꝛ dauci omniũ añ.ʒ.j. opij

ʒ.vj.conficiantur cum vino,⁊ fiant trocisci ponderantes.ʒ.ſ.⁊ administrentur post sex menses.

Trocisci ad inceptiõez aque ⁊ ad duritiem epatis. ℞.roſ.ʒ.iiij.berberis.ʒ.ij.spice tantũdem,masticis,⁊ succi eupatorij,⁊ absinthij,et squinãti,⁊ assari,⁊ anisi,⁊ seminis apij,⁊ seminis feniculi,⁊ scolopendrie,⁊ fructus tamarisci,⁊ radicum capparis omnium añ.ʒ.j.reubarbari,⁊ lacce,⁊ succi liquiritie omnium añ.ʒ.j.ſ.croci.ʒ.ſ.informentur trocisci.

Trocisci de rosis: qui ꝯferunt ad dolorem stomachi,et febrẽ flegmaticam. ℞.rosarum siccarum.ʒ.ij.spice,et radicis liquiritie omniũ añ.ʒ.j.karabe et masticis amborum añ.ʒ.vij.carpoballsami.ʒ.v.Tere,⁊ confice cum rob,⁊ fac trociscos.

Trocisci de rosis lenitiui: q in estate in potu sumuntur. ℞.roſ.pondus.ʒ.x.spice,radicum liquiritie omniuz añ.ʒ.v.scamonee.ʒ.iij.Terant ⁊ ꝯficiant cũ aqua fr̃a,⁊ informent trocisci.

Trocisci de rosis:⁊ eupatorio ꝯueniẽtes ad febres antiq̃s,et dolorẽ epatis,et ictericiã. ℞.roſ.ʒ.v.spice.ʒ.ij.spodij.ʒ.j.succi eupatorij.ʒ.viij.Tere,et confice cũ aqua tereniabin,et fac trociscos,et da in potu cum aliquo siruporũ.

Trocisci de lacca ꝯuenientes ad oppilatiões epatis,⁊ splenis,⁊ febrem assiduã,⁊ ꝓuocant vrinã:quoꝝ hec ẽ ꝑmixtio. ℞.lacce,⁊ rubee,⁊ anisi,⁊ seminis apij,⁊ absinthij romani,⁊ assari,⁊ amigdalarum amararum excorticatarum,⁊ costi,⁊ aristol.longe,et succi eupatorij,⁊ succi liq̃ritie,⁊ succi berberis oium añ pars.j.iformentur trocisci drachmei,⁊ dent in potu cum eo quod conuenit de sirupis.

Trocisci de rubea: qui cõueniunt ad grauedinem splenis,⁊ dolorez epis,⁊ febrem cronicã:quoꝝ hec est ꝑmixtio. ℞.rubee.ʒ.xij.corticũ radicũ capparis,⁊ aristol.lõge,⁊ radicũ liq̃ritie oiuz añ.ʒ.j.ꝯficiant cum sirupo acetoso,⁊ informentur trocisci põderãtes.ʒ.j.Dosis sit vnius cum decoctione absinthij.

Trocisci de cuscute ꝯueniẽtes ad febres cronicas,⁊ extingunt,quoꝝ hec est ꝑmixtio. ℞.seminis citroli,⁊ seminis portulace,⁊ seminis alsebesabrẽ oium añ.ʒ.iij.sucaba,⁊ bedeoard,⁊ fumiterre oium añ.ʒ.iiij.dragagãti,⁊ amili,⁊ gũmi omnium.añ.ʒ.j.ſ.spodij,⁊ turbit,⁊ seminis cuscute omniuz añ.ʒ.iiij.tereniabin.ʒ.xxx.zuccari albasir.ʒ.xxx.croci.ʒ.iij.conficiantur cum aqua,⁊ melle,⁊ fiant trocisci,et administrentur.

Trocisci de decẽ medicinis: qui ꝯueniunt ad quartanã antiquã,⁊ dolorem epatis:⁊ mollitiẽ. ℞.anisi.ʒ.iiij.assari,⁊ folij indi,et absinthij,⁊ seminis apij,⁊ spice,⁊ amigdalaꝝ amararum excorticatarum,⁊ masticis omnium añ pondus.ʒ.j.aloes.ʒ.ij.succi eupatorij.ʒ.iiij.Tere,⁊ cõfice cum decoctione absinthij,⁊ informa trociscos drachmeos,⁊ da in potu cum aqua tepida.

Trocisci ꝯferẽtes ad febres antiquas,⁊ inflammationẽ,⁊ vomitũ,⁊ leniunt naturam. ℞.rosaꝝ rubearum ablatis capitibus põdus.ʒ.vj.granorum cucumeris excorticatoꝝ,et masticis,⁊ reusini,⁊ succi eupatorij omnium añ põdus ʒ.iij.croci pondus.ʒ.ij.aloes scotrẽsis pondus.ʒ.j.Aggrega has medicias tritas,⁊ cicotrigonizatas,⁊ confice cuz aqua dulci,⁊ fac trociscos,⁊ vtere cũ aqua frigida,aut citroli,aut cum sirupo acetoso.

¶ Tractatus nonus de decoctionibus,⁊ pillulis.

Nos postponemus sermonem de catharticis: quorũ quedam sunt apozimata,⁊ quedam pillule:⁊ sermonem de gargarismis,⁊ obtarmicis,⁊ emplastris,⁊ epithimatibus,⁊ medicinis oculi,⁊ dentis,⁊ aliorum,vsq̃ ad summam scđam:⁊ sigillabimus hanc summam loquendo de oleis,⁊ vnguentis:⁊ ante illud afferemus descriptiones apozimatum,⁊ pillularũ quorum narrationem vidimus esse ante hanc summam secundam.

Decoctio aque de radicibus ꝯferens ad oppilationes,⁊ difficultatẽ vrine,⁊ dolorem epatis,⁊ stomachi,⁊ administraſ cũ oleis,⁊ alijs. ℞.corticũ radicuz feniculi,⁊ corticũ radicũ apij,⁊ radicũ sq̃nãti,⁊ semis feniculi,⁊ apij,⁊ anisi,⁊ spice odorifere,⁊ capilli veneris,⁊ masticis,et passularum enucleatarum quantum necesse est:decoquantur,⁊ dentur in potu quantum est necesse.

Decoctio aque de radicibus ad dolorẽ epatis alkindi. ℞.corticuz radicis feniculi,⁊ apij amborum añ pondus.ʒ.j.seminis feniculi,et seminis apij amboꝝ añ pondus.ʒ.ſ.roſ.rubearum mollitaꝝ,⁊ calamenti,⁊ squinanti omniũ ana ʒ.ſ.et passularum enucleataruz pondus.ʒ.ij.⁊ assari pondus tertie.ʒ.j.⁊ spice pondus tertie.ʒ.j.fundantur super ea aque tertie due lb.vnius,et decoquãtur donec remaneant.ʒ.ij.⁊ plus parum,deinde coletur,⁊ fundatur super eam ex oleo amigdalino dulci pondus.ʒ.vnius,deinde potetur.

Apozima de absinthio ꝯferens ad dolorem epis,⁊ stõci,⁊ febres cõmixtas fr̃as flegmaticas,⁊ melancolicas:cuius hec est ꝑmixtio. ℞.anisi,⁊ seminis apij,⁊ absinthij romani,⁊ assari,⁊ seminis feniculi,⁊ radicum squinanti omnium quantuz necesse est:decoquantur,⁊ extrahatur aqua eorum,⁊ detur in potu.

Decoctio eupatorij ꝯueniens ei qui habet febrẽ q̃rtanam,⁊ febrem flegmaticã,⁊ febrẽ diuersam,⁊ lenit naturã. ℞.myrobalanoꝝ nigroꝝ,⁊ passularũ mũdataꝝ,et fumiterre,⁊ bedeoard,et eupatorij,et sucaba omnium equal̃r decoquantur,et colentur.

¶ Capitulum de pillulis.

Pillule q̃ conueniunt illi,qui habet ventositatem grossam,⁊ inflationem,⁊ spasmuz neruoꝝ,⁊ inflationem testiculoꝝ. ℞.seminis apij,et seminis harmel,⁊ anisi,⁊ masticis,et croci omniuz ana.ʒ.ij.myrobalanorum nigrorum,⁊ belliricorum,⁊ emblicorum omnium ana.ʒ.ij.serapini,et bdellij sub albidi,omnium ana.ʒ.i.ſ.calamenti,et petroselini,et floris squinanti,et assari,et costi,et zedoarie,et ligni acori omnium ana.ʒ.ſ.informentur pillule.

Pillule fetide magne: que expellunt hūores grossos, ⁊ apiunt opilationes, et ꝯferunt ad dolores iuncturaꝝ, ⁊ ilioꝝ, ⁊ albaras, et morpheā, et leprā, ⁊ elephātiam. Et sunt pillule cognite almeheru. ℞. ammoniaci, ⁊ sapini, ⁊ oppopōaci, ⁊ bdellij, ⁊ aloes, ⁊ harmel, ⁊ myrobalanoꝝ, ⁊ pulpe collo͂qntide oium aā. ʒ. viij. ⁊ alsabrā, ⁊ epithymi, ⁊ euforbij, ⁊ casie, ⁊ hermodactilorum omnium aā pondus. ʒ. iiij. ⁊ turbit. ʒ. x. et castorei pondus. ʒ. ij. ⁊ scamonee pondus. ʒ. iij. agarici. ʒ. ij. ⁊ croci, ⁊ spice, et cardamomi, ⁊ radic꜀ altee albe, ⁊ alkeia, ⁊ cinamomi, ⁊ galange omnium ana pondus. ʒ. j.

Pill'e fetide maiores conferentes ad dolorem colice, ⁊ podagre, ⁊ dorsi, ⁊ genuum, ⁊ resoluūt humorem grossum viscosum in corpe: quarum hec est permixtio. ℞. bdellij, serapini, ammoniaci, opponaci, seminis harmel, ⁊ pillule colloquintide, et aloes scotrēsis, et epithimi omnium aā. ʒ. x. scamonee. ʒ. vj. cinamomi spice, croci, et castorei omnium aā. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. infundantur gumme in aq̄ porri, et fiant pillule: Dosis. ʒ. ij.

Pill'e fetide minores mundificantes humorē grossum viscosum ex dorso, et genibus. ℞. serapini de spahani, et ammoniaci, ⁊ oppoponaci, et bdellij omnium ana. ʒ. x. turbit. ʒ. xx. pulpe colloquintide. ʒ. xij. infundantur gummi, ⁊ conficiantur cū eis medicine. Dosis. ʒ. ij. cum aqua tepida.

Pill'e fetide alkindi ꝯferunt ad dolorē iūcturaꝝ ⁊ podagre, et oēm dolorē ex humore crudo, ⁊ colera, ⁊ melia, ⁊ paralysim: quaꝝ pmixtio hec est. ℞. aloes ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ, ⁊ harmel, ⁊ epithimi cretēsis, ⁊ medulle turbit, ⁊ ammoniaci, et oppoponaci, et sapini, et bdellij iudaici oium aā ptes. iiij. pulpe collo͂qntide partes. iij. scamonee partes. ij. euforbij, ⁊ castorei, ⁊ cinamomi, ⁊ croci omniū aā ptem. j. infunde gūmas in aqua porri, aut cum caulis die ⁊ nocte: deinde tere medicinas, ⁊ tere gūmas, donec fiant sicut vnguētū: deinde pulueriza medicinas sup eas, ⁊ tere donec pmisceant᷑, ⁊ fac pillulas similes pipi, et exicca in vmbra. Dos᷑ eaꝝ pondus. ʒ. ij. in principio noctis cum aqua tepida, et sit cibus super eas pullus conditus in zibrabegi, et vinum eius sit vinum mellis, aut de passis.

Pill'e de [a]⌈ **capsia** ⌋ **maiores:** que sunt ꝯferentes ad dolores humeroꝝ, ⁊ ancharum, ⁊ vene sciatice, et solutiōe educunt humorem grossum viscosum. ℞. serapini, et ammoniaci, et bdellij, et euforbij, et oppopōaci omniū aā. ʒ. j. aloes, et epithimi, et agarici oium aā. ʒ. j. ß. aristologie rotunde, ⁊ centauree, et castorei omniū aā. ʒ. ij. macropipis, ⁊ zinziberis, et cymini, ⁊ ameos, et semis apij, et anisi, ⁊ myrrhe, et croci omniū aā tertias. ij. ʒ. j. myrobal'. citrinorum, ⁊ hermodactilorum, et radicis almeheizaberegi omnium ana. ʒ. ij. ß. sinapis, et [b]⌈ casie, ⌋ et pulpe coloquintide, et ligni acori, et salis indi omniū ana tertias. ij. ʒ. j. cōfice cum aqua alkekengi, et fiant inde pillule. Dosis pondus. ʒ. ij.

Pillule de [c]⌈ **casia** ⌋ **minores** conferentes ad mollificationē partis, et paralysim, et dolorem anchaꝝ, et genuum, et iuncturaꝝ, et podagram fr̄am, et solone educūt humorem crudum grossum. ℞. myrobalanorum citrinorum. ʒ. x. aloes. ʒ. xx. zinziberis. ʒ. ij. pipis, et macropipis omnium ana. ʒ. j. sinapis. ʒ. iij. [d]⌈ cassie inde, ⌋ et sal' indi, ⁊ pulpe colloquintide omnium ana. ʒ. ij. penidiarum. ʒ. iiij. conficiantur cum aqua [e]⌈ porri, ⌋ et ifor ment᷑ pill'e: Dos᷑ drachme due cum aqua tepida.

a A. sythragi
b A. scythragi
c A. scythragi
d A. scythragi, indi
e A. caulis

Pillule de casia d'scriptione alia. ℞. aloes, et turbit, et hermodactiloꝝ omniū aā. ʒ. x. [f]⌈ casie ⌋ et acori, et salis naptici, et pulpe collo͂qntide, et agarici, et granoꝝ hurmel, et bdelij, et serapini omnium ana. ʒ. ij. zinziberis, et macropiperis, et pipis, et mastic꜀, et sinapis, et anisi, et costi, et ameos oium aā. ʒ. ij. epithimi, ⁊ myrobal'. nigrorū amboꝝ aā. ʒ. v. ꝯficiant᷑ cum aq̄ caulis, et alkekengi: quoꝝ dos᷑ sit. ʒ. ij. aut. iij. cum aqua calida.

f A. sythragi

Pillule de eupatorio faciētes ad dolorē epatis, et icteritiā, et ad febres. ℞. aloes, et succi eupatorij, et myrobal'. citrinoꝝ omnium equal'r. Tere, ⁊ cribella, et confice cum aqua apij, et fac pillulas: dosis pondus drachmarum duarum.

Pillule proficui ꝯferentes ad paralysim, et torturā, et dolorem genuū, ⁊ dolores iuncturaꝝ ex flate. ℞. albredumaru, et est medicina inda, et satil, et asrāg, ⁊ est medicina alia inda, et turbit, et granoꝝ alnil indi, et herbe eupatorij oium aā aure. xx. decoquant᷑ cum lib. l. aque, dōec remaneat medietas: deinde colent᷑, ⁊ reducat᷑ aqua eoꝝ ad ignē, et bulliat donec coagulet᷑, et ꝓijciat᷑ sup eā [g]⌈ dende ⌋ de scemi mūdati a cortice suo exteriore, et est sil'e lingue auis posite in medio sui. Et sumant᷑ cinami, ⁊ agarici, et masticis, et aloes scotrensis, et albrengi excorticati, et succi liq̄ritie omniū aā aure. xx. Tere et cribella cū orali preter [h]⌈ dende ⌋ deinde tere [i]⌈ dende ⌋ solū, et misceat᷑ cū medicinis, q̄m non cribellat᷑ pp̄ vnctuositatem suam: deinde ꝓijciantur sup illā aquā decoctam coagulatā, et facta est ei spissitudo mell', et ꝯficiant᷑ cum ea iste medicine, et informent᷑ pill'e, et sumat᷑ de eis pōdus tertie. ʒ. j. vsq₃ ad. ʒ. ß. et q̄n multiplicas da duas tertias. ʒ. j. cū aqua calida in nocte.

g A. dend
h A. dend
i A. dend

Pillule aliathelic: et sunt pillule abstergētes flegma, et melancoliā, et educentes ea ambo, et frāgunt vētositatem debilitatis digōnis, et dant᷑ in potu hyeme et estate: quarū hec est pmixtio. ℞. cinamomi, et costi, et spice, et amomi, et camedreos, et granoꝝ alben, et mahaleb, ⁊ cinamomi, ⁊ agarici omnium ana pōdus. ʒ. ij. et myrrhe, et croci, et gariofil'. omnium ana. ʒ. iij. aloes. ʒ. xvj. fiant pill'e in estate cū succo ros᷑. ⁊ in hyeme cū succo caul': Dos᷑ eaꝝ pondus ʒ. ij. cū vio aā cibū, et cibet᷑ in hora sua cū aq̄ cicer꜀.

Pill'e aldurie ex libro alcalamet: que odoriferꝝ efficiunt oris odorē, et abstergūt visum, et consumunt flegma, et faciunt appetere cibū, et ꝯfortant dētes masticātes. ℞. cinami, et piperis, et rubee, et coriādri, et beilbace, et ꝯdeiati, et faufel, et cabreus oium ana pondus. ʒ. ij. et kirat. j. muschi. Tere, ⁊ cribella, et ꝯfice cū aq̄ gūmi soluti.

Pill'e que conferūt ad vētositatem, ⁊ debilitatē stomaci, et ad hemorroidas: q̄rū hec ē pmixtio. ℞. scorie ferri aur᷑. c. q̄ infūdant᷑ in aq̄ porri septem dieb⁹ ꝯtinuis, et renouet᷑ aq̄ i ea oi die semel, et granoꝝ nasturtij. ʒ. cc. seminis porri et seminis eruce, et seminis alfeful, ⁊ seminis apij, ⁊ seminis baucie, et seminis raphani, et fenugreci, et

seminis cepe omnium ana.ʒ.xxv.Tere,⁊ cōfice cū aqua porri,⁊ informa pil.sicut cicer.

a A. dend.

Pillule de [a]⌈dende⌋ conferētes ad torturā,⁊ colicā,⁊ dolores dorsi,⁊ genuū,et oēm dolorē.cuius cā est flegma grossum viscosum,⁊ oēm ventositatem grossam. ℞.[b]⌈cinamomi⌋ excorticati a cortice suo supiore,de quo proijciant lingue reperte inter duo frusta,⁊ granorꝫ dende,et succi liquiritie,⁊ agarici albi,⁊[c]⌈alkeiati⌋⁊ herbe eupatorij,et absinthij aloes partes eq̄les:Tere,⁊ confice cum aqua apij,⁊ informentur pillule parue.Et ille q de eis facit pillulas,inungat manū suā oleo balsami odorifero.Dosis earum est quod est a ʒ.j.vsq₃ ad.ʒ.ij.Et sit cibus super eas zirbabegi.

b A. dend sini

c A. chle

Sal solutiuus conferens ad torturam,⁊ abstergit visum,⁊ acuit auditum,et ad dolores splenis,⁊ ad podagram,et dolores iuncturarum,⁊ mollificationem lacerti,et nocumēta frigoris,⁊ humiditatis:cui⁹ hec est pmixtio. Salis gemme.ʒ.vj.piperis.ʒ.xij.zinziberis,et seminis apij,et isopi,⁊ aniuden,⁊ petroselini,et seminis feniculi,et anisi,⁊ folij indi,et agarici,⁊ scamonee,et nasturtij,⁊ gariofilorum omnium ana.ʒ.iiij.Aggregentur post cribellationem,⁊ reponant in vase,⁊ administretur.

Pillule stomatice alkindi: que ꝯfortant stomachū,⁊ faciūt appetere cibum,et sunt valentes ad stōm,⁊ epar,⁊ splenem,⁊ mundificant sensus,⁊ intestina,et educūt supfluitates ex toto corpore,et flegma. ℞.myrobal'.kebulorꝫ partes.vj.salis indi,⁊ absinthij romāi,⁊ agarici leuis,⁊ scamonee subalbide omniū ana ptes.iij.assari,et anisi,⁊ seminis apij omniū ana ptes.ij.medulle turbit albi ptes.xvij.epithimi cretensis rubei mūdi recentis partes.v.hyerepicre partes.vij.gariofilorū partem.j.cōmisceant medicine iste post cribellationem,deinde ponat sup eas paulatim,⁊ ipse ꝯterant aq̄ in q̄ bullite sunt ptes.iiij.penidiorꝫ sabari,donec conuersa sit in suba succi dactilorꝫ,deinde informent pillule siles piperi:Dosis sit pondus.auṝ.ij.

Pillule albaromaki mūdificātes caput,⁊ extremitates,⁊ cōferunt ad apata bibant,⁊ dormiat super eas ppterea q sunt vltime in attractione:q̄rū pmixtio hec est. ℞.aloes scotrēsis,⁊ pulpe colloqntide amborꝫ auṝ.vij.croci,⁊ spice,⁊ cinamomi,⁊ granorum balsami,⁊ assari,⁊ masticis,⁊ absinthij romani.⁊ scamonee,⁊ turbit omniū aā auṝ.ij.casie auṝ.ʒ.Tere bene,⁊ cribella,⁊ confice cum aqua tepida,⁊ fac pillulas,⁊ inūgat manū suam oleo amigdalino dulci,⁊ sumantur de eis sm q̄ztitatem lenitatꝫ nāe,⁊ siccitatꝫ eius,min⁹ pill'is.iij.⁊ plus de eis pill'e.ix.Dos integra.ʒ.ij.qum vadit ad lectum suū.

Pill'e filij albarith experte ad morpheā fedam,auferūt.n.eam in tribus dieb⁹,⁊ conferunt ad febrē,⁊ ventositatē,⁊ dolores iuncturarꝫ,⁊ oēm passionē flegmaticā,⁊ melicā. ℞.myrobal'.nigrorꝫ,⁊ citrinorꝫ,⁊ aloes scotrensis,⁊ sarcocolle,⁊ bdellij rubei,⁊ serapini de saphani,⁊ pulpe collogntide oium aā partes.v.nasturtij albi,⁊ origani psici,et nigelle,⁊ cinami carmeni,⁊ salis gēme,⁊ visci romani omnium aā ptem.j.Accipe has medicinas post contritionē,⁊ cribellationem:⁊ cōmisce perfecte,⁊ infunde gūmas in aqua porri in vase eris tante q̄ztitatis qua ꝑficiant medicine,⁊ ponat in sole donec resoluant gūme,deinde ꝓijciant medicine cribellate desuper,⁊ conficiantur bene vehementer conterendo,donec sit possibile vt fiant pillule similes piperi,⁊ exiccentur in vmbra.Dosis earum aure.j.cū aqua tepida.Et abstineat ante ipsas duobus dieb⁹ ab omnibus rebus nisi pane,⁊ alzibrabegi.

Pillule filij hubeire sup quib⁹ est conuenientia manifesti iuuamēti in vētositatibus,⁊ colera,⁊ vētositatibus hemorroidarꝫ,⁊ humore crudo,⁊ morphea,⁊ pruritu,Et bibunt in omni die,⁊ nocte hyeme,et estate:quarꝫ pmixtio hec est. ℞.myrobalanorꝫ citrinorꝫ,⁊ nigrorꝫ,et belliricorꝫ ablatis nucleis omnium aā auṝ.xij.emblicorꝫ auṝ.vj.[d]⌈casie inde⌋⁊ macropipis amborꝫ aā auṝ.v.nucis maschate,⁊ sal'gemme oium aā auṝ.ij.turbit albi,⁊ aloes amborꝫ aā auṝ.iij.Tere ⁊ cribella omnia,et fac ꝯfectionē cum oleo violaceo,⁊ fac pillulas,⁊ exicca in vmbra.Dos earꝫ aure.vj.apud mediā noctē cū aq̄ calida:videbis enim mirabilia ex iuuamento.

d A. sythragi indi

Pill'e aggregatiue filij hilgebē: que ꝯferunt ad supfluitatē existētem in corpore ex flegmate,⁊ colera rubea,⁊ col'a nigra. Et sil'r ꝯferunt capiti qum in ipso est supfluitas ex istis humoribus,aut ex vno eorꝫ:et resoluūt surditatē accidentē inde,⁊ ꝯferunt stō,⁊ epati,⁊ ꝯfortant ea,⁊ cōferunt ad omnē febrem antiquā,⁊ sedant humores oēs,⁊ sedant sanguinē,⁊ sanāt spēs vlcerꝫ,⁊ pruritum. Et ille q h₃ hemorroidas,et indiget potu earꝫ,tangat indicē ⁊ pollicem suum cum aliquanto oleo amigdalino,deinde tangat illas pillulas digitꝫ suis q̄ztitate qua fiuant cum oleo,deinde bibat eas:non enim nocebunt ei qum fecerit illud:quarū pmixtio hec est. ℞.hyerepicre.ʒ.xxiiij.myrobalanorū nigrorꝫ,⁊ citrinorꝫ amborꝫ aā.ʒ.vj.masticis,⁊ anisi,⁊ succi eupatorij,⁊ succi absinthij omniū aā.ʒ.ij.ros.rubearum.ʒ.iiij.Terantur,⁊ cribellentur,⁊ cōficiantur cum aqua,et informentur pillule similes piperi. Dosis.ʒ.ij.vsq₃ ad.ʒ.ij.ʒ.⁊ bibant post duas horas a pncipio noctis antequā dormiat vtens eis:deinde surgat,et facient ascellare a duabus scellis vsq₃ ad.iiij.⁊ erit earum operatio in die.

Pillule facte cum euforbio conferentes ad aquam citrinam,⁊ ad dolorē dorsi,⁊ anche,⁊ podagram,et mollificationem membrorum:quarum permixtio hec est. ℞.euforbij,⁊ masticis eorum amborum aā.ʒ.iiij.scamonee,⁊ agarici amborū aā.ʒ.v.pulpe colloquintide.ʒ.iij.aloes,⁊ epithimi amborum aā pondus.ʒ.xx.succi absinthij pondus.ʒ.v.salis indi pondus.ʒ.j.ʒ.macropiperis pondus.ʒ.ij.anisi pondus.ʒ.iiij.spice pondus ʒ.x.Tere medicinas et cribella,⁊ confice cum aqua caulis,⁊ informa pillulas sicut piper.Dosis huius medicine est.xi.pillule vsq₃ ad quantitatem.ʒ.ʒ.aā cibum,et post ipsum.Et bibatur sup eis aq̄ calida.

Pillule alie conferentes ad febrem cronicam,et debilitatem splenis,⁊ epis,⁊ inceptiōem aque. ℞.camepitheos,⁊ camedreos,et radicū ligritie,⁊ croci,⁊ lacce,⁊ absinthij:omniū aā.ʒ.x.seminis apij,⁊ anisi,⁊ seminis feniculi oium aā.ʒ.v.succi eupatorij,⁊ reusini,⁊ ros.oium aā.ʒ.viij.semis cuscute.ʒ.xv.polij,⁊ si habuerit splenē,adde in eis scolopēdrie.ʒ.x.radicis capparis,⁊ fructus tamarisci amborꝫ ana.ʒ.viij.

Pill'e alie ad febrē cronicā

ex humorib⁹ cōmixtis, ⁊ dolorē epatis, ⁊ inceptio/nem aque. ℞.absinthij, ⁊ succi eupatorij, ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ. ⁊ aloes, ⁊ masticis, ⁊ croci, et aristol. ⁊ lacce, ⁊ anisi, et casie, ⁊ biere omnium añ partem.j. Terantur ⁊ informentur pillule.

Pill'e ꝯferētes ad febrē cronicam

accidentem ab humoribus commixtis, ⁊ ad dolorem epatis, ⁊ inceptiōem hydropisis. ℞.absinthij aut succi eius, ⁊ succi eupatorij, ⁊ myrobalanoꝝ citrinorum, ⁊ aloes, ⁊ masticis, et croci, ⁊ reubarbari, ⁊ lacce ablute, ⁊ anisi, ⁊ [a] [folij sicci] ⁊ bierepicre omnium añ pars.j. Terantur ⁊ conficiantur cum succo solatri, ⁊ informentur pillule: Dosis pondus aure.j. cum aqua tepida in nocte. Quod si fuerit tussis, ꝑmisce cum medicinis succi liquiritie q̄ʒtum est medietas ponderis omniū medicinaruʒ.

a A. fumiterre sicce

Pill'e que apiūt opilatiōes:

⁊ subtiliant humores grossos, ⁊ faciunt descendere hūores, ⁊ humiditates viscosas, ⁊ mucilaginosas: quarum hec ē permixtio. ℞.folij indi, et myrrhe, et floris squinanti, ⁊ floris absinthij romani, ⁊ masticis, ⁊ croci omnium añ.ʒ.s.seminis apij, ⁊ anisi, ⁊ bdellij, et serapini, et opoponaci omnium añ.ʒ.j.aloes.ʒ.vij.turbith, ⁊ agarici amborum añ.ʒ.iij.et.s.fiant pillule.

Pillule de serapino:

que ꝯueniunt ad dolorē genuum, et ancharum, et laterum: quarum hec est ꝑmixtio. ℞.seminis apij, ⁊ seminis harmel amborum añ.ʒ.j.serapini, et bdellij amboꝝ añ.ʒ.ij.biere ʒ.ij.pulpe colloq̄ntide, ⁊ agarici amboꝝ añ.ʒ.j.turbit.ʒ.vj.fiant pillule: Dosis.ʒ.ij.cum aqua tepida.

Pill'e de opoponaco li salamoni

conuenientes ad dolorem genuum, et dorsi, ⁊ paralysim, et torturam. ℞.zinziberis, et piperis, et macropiperis, et capsie inde, ⁊ myrobalanorum citrinorum, ⁊ belliricorum, et emblicorum, et myrrhe, et turbit, ⁊ scamonee, ⁊ croci, ⁊ castorei oīum añ.ʒ.ij.opoponaci, et hermodactilorum, et serapini, et bdelli, ⁊ āmoniaci, ⁊ pulpe colloquintide oīum añ.ʒ.x.aloes.ʒ.xx. infundantur gumme in aqua caulis, ⁊ cōficiantur cum eis medicine, et informentur pillule: dosis.ʒ.ij.

Pillule de euforbio

cōferentes ad paralysim, et mollificationem, et humores crudos descendentes ad neruos. ℞.agarici, pulpe colloquintide, euforbij, serapini, bdellij oīum añ.ʒ.j.aloes.ʒ.ij. Teranť ⁊ conficiantur cum aqua caulis, ⁊ fiant pillule.

Pill'e inde fcē cum muscho

conferentes ad dolorem stomaci, ⁊ auferunt fetorem oris, ⁊ malum odorem potus vini, ⁊ exiccant humiditates eorum. ℞. [b] [remisk] ⁊ capparis amborum ana lb.j. conterantur, et abluantur cum aqua ⁊ proijciantur in vase, ⁊ proijciantur super ea aque lb.xl. ⁊ decoquatur donec remaneant lb.v.et coletur: deinde reducatur ad vas mundum, et decoquantur cum aqua scd̄o sola dōec coaguletur, et tu remouebis eam cū cochliario ita, vt non adhereat, ⁊ aduratur: deinde proijciať in catino viridi, et exiccetur sicut exiccatur aloes ablutum: cum ergo volueris facere ex eis pillulas, sume de eis aure.xx.et tere, ⁊ cribella: deinde accipe heil, et gariofil. et nucis muschate, ⁊ macis, ⁊ xiloaloes indi, et folij, et centauree, ⁊ sandali albi, ⁊ girbaugue, et cubebe omnium añ aure.j.muschi aure.v.canfore aure.x. Tere vnumquodq̄ʒ per se, ⁊ cribella: deinde permisce: postea accipe [c] [remisk] scd̄o.aure.v. ⁊ proijce super eam aque.℥.vj. ⁊ decoque eam donec remaneant.℥.ij. ⁊ cole eam, et confice cum ea medicinas, ⁊ informa pillulas sicut cicer, et exicca eas, et vtere eis qum necesse fuerit.

b A. ramech

c A. ramech

❡ Tractatus decimus de oleis.

Sermo noster in

hac summa de oleis est secūdum nostram conditionem.

Oleum nardinū.

Eius quidē iuuamenta sunt multa, ⁊ est de nobilioribus oleis ad omnē dolorem, q̄ fit ex frītate in ventre, ⁊ ventositatem intrinsecā, ⁊ sedat dolores auris frīos, ⁊ remouet eos, ⁊ aufert dolorē capitis, et emigraneā facto caputpurgio ex eo, et colorē efficit bonum, et aufert colicā, et punctionē vētosam, ⁊ ꝯfert ad dolores earum, ⁊ sedat dolorem epatis, et ventris, et calefacit matricē, ⁊ inijcitur in foramē virge, ⁊ ꝯfert renib⁹, ⁊ vesice, et ad mollificationē vesice: cui⁹ hec est ꝑmixtio. Sumanť calami aromatici, ⁊ cipi, et folioꝝ lauri, et xilobalsami, et folij indi, et enule, et sauine, et sq̄nanti, ⁊ myrti, et cordumeni, et sansuci omniū añ.℥.ij. Teranť ꝯtritione grossa, ⁊ ꝓijcianť in vase: et ꝓijciantur super ea vinum et aqua, et infundanť suꝑ ea olei sisamini kist.v. ⁊ decoquanť lēto igne in vase duplici sex horis, ⁊ moueanť omni hora: deinde auferanť ab igne, et dimittať donec infrīetur, et coletur oleum. Decoctio scd̄a cuius hec est permixtio. ℞.ros.rub.et casie, ⁊ succi myrti humidi, et myrrhe omniū añ.ʒ.ij. Teranť grosse: et ꝓijciatur super ea aqua, aut vinum donec humectenť, ⁊ oleū decoctū: ⁊ ꝯcoquanť leui igne trib⁹ horis, ⁊ infrīeť, ⁊ coleť. Decoctio tertia cui⁹ hec ē ꝑmixtio. Spice, ⁊ gariofilorum, et storacis omnium añ.℥.iij.nucis muschate.℥.v.olei balsami.℥.vj. Tere medicinas grosse, et proijce super eas aquam: qum ergo calefit, proijce desuper oleum quod decoctum est, ⁊ oleum balsami, et storacem liquidam, et moue donec misceantur, et ferueant donec cōsumatur aqua, et remaneat oleum.

Oleum de storace

conueniens iuncturis ad q̄s effundiť materia, et calefacit lacertos, et a̅pata frīa, et matricem frīam, et calefacit renes, et vesicam ex frītate.

℞. olei sisamini kist.j.storacis sicce.℥.iij. decoquatur lento igne donec sumat oleum virtutem storacis, et reponatur.

Oleum de camemilla.

℞.olei sisamini kist j.fenugreci, superioris camemille abluti, ⁊ exiccati in vmbra amboꝝ añ.℥.ij. et reponatur in vase vitri, et ponatur in sole.xl.diebus, et administra.

Oleum de mastice

ꝯueniens ad debilitatem stomaci, ⁊ apostemata eius, et lenit duritiem. ℞.olei sisamini kist.ij.masticis.℥.vj. Terať mastix, et proijciať super oleum in vase duplici.

Oleum de absinthio

factum in sole, calefaciēs ⁊ ꝯfortans mēbra frīa. ℞.olei sisamini [d] [danic.] j.proijce ipsum in vase vitri, et absinthij.℥.ij. et ponatur in sole.xl.diebus, et administretur.

d A. danuch

Oleum de aneto. ℞. olĩ sisamini kist. j. seminis aneti exiccati in vmbra. ℥. j. piĳciant in vase vitri, ⁊ ponant in sole. xx. diebus, ⁊ administretur.

Oleum de lilio: qd̃ ↄfert ad frigus m̃ri cis, ⁊ ꝑfocationē m̃ric[is], ⁊ ad colicā, ⁊ calefacit renes, ⁊ vesicā. ℞. casie lignee, ⁊ costi, ⁊ capobalsami, ⁊ masticis oĩum añ. ℥. j. gariofilorum, ⁊ cinamomi amborum añ. ʒ. ß. croci. ℥. j. Tere ⁊ proĳce in vase vitri cum lb. j. ß. olĩ sisamini, ⁊ lilĳs. xxx. numero, postq̃ꝫ proieceris illud quod est in eis de citrinitate, ⁊ radices foliorũ eoꝝ, ⁊ ponat in vmbra in loco temperato, vsquequo sumat oleum virtutem eius, ⁊ administretur.

a A. hascech

Oleũ de [a]⌈hasce⌋ qd̃ ↄfert ad difficultatez vrine. ℞. olei sisamini. ℥. j. aque lb j. ⁊ quartā, zinziberis. ʒ. iiij. [b]⌈hasce.⌋ ʒ. x. Tere medicinas grosse, ⁊ proĳce in vase cum aqua, ⁊ oleo sisamino, ⁊ decoquatur donec consumatur aqua, ⁊ remaneat oleum: ⁊ distillet de eo in foramen virge.

b A. hascech

c A. hascech

Oleũ de [c]⌈hasce⌋ aliud ad iũcturas, ⁊ colorē efficit bonũ, ⁊ addit in ↄ̄siderio coeũdi, ⁊ cōmouet sup coitum, ⁊ rectificat renes, ⁊ vesicā, ⁊ dorsum qũ de eo bibit q̃ꝫtitas. ℥. j. omni die cũ rob, aut cũ vino, ⁊ administrat etiam in clisteribus: cuius hec est ꝑmixtio. ℞. olei sisamini, ⁊ lactĳ vaccini dulcis, ⁊ succi [d]⌈hasce⌋ humidi oĩum añ. lb. x. pēidioꝝ alboꝝ lb. v. zinziberis lb. ij. ß. Terant penidĳ, ⁊ cribellent, ⁊ piĳciant oĩa in vase figuli, ⁊ accēdat sub eo ignis lenis donec ↄsumāt aq̃ [e]⌈hasce⌋ ⁊ lac, ⁊ rēaneat ol'm solũ, ⁊ bibat de eo sicut diximus: est. n. iuuatiuũ ad ↄ̄bilitatē renũ, ⁊ addit i desiderio coeũdi, ⁊ ſp̄mate.

d A. hasceh

e A. hascech

f A. hascech

Oleum de [f]⌈hasce⌋ aliud ↄue niens ad difficultatē [g]⌈vētris⌋ ⁊ dolorē ilioꝝ, ⁊ renum, ⁊ vesice: cui⁹ hec ē ꝑmixtio. ℞. aq̃ dulcis sacrarati. xv. zinziberis pōdus. ʒ. iiij. ↄtriti [h]⌈hasce⌋ pōdus. ʒ. x. olei sisamini sacraiati. j. decoquant in vase mũdo, igne leui, dōec ↄsumat aq̃, ⁊ rēaneat ol'm: ⁊ auferat, ⁊ dimittat dōec infrēt: ⁊ colet, ⁊ fiat clistere ex eo posteri⁹, ⁊ añ effundēdo in foramē v̂ge.

g A. vrine

h A. hascech

Oleum de serpētibus ↄferens ad impetiginē ⁊ mollificationē [i]⌈stōci.⌋ Sumant olei sisamini kist. iij. ⁊ ponant in vase figuli, ⁊ ponāt in eo de serpētib⁹ nigris a. v. vsq̃ ad. x. ⁊ stringat caput vasis, ⁊ decoquant lento igne, donec in decoctione dissoluant, ⁊ auferant ab igne, ⁊ dimittat donec infrigident, ⁊ apiat caput eius, ⁊ caueat a vapore ei⁹: tq̃re dimittat, donec infrēt, ⁊ respiret, ⁊ auferat ab eo vapor, ⁊ ponat in vase, ⁊ administret in epithimate qum ip̄m est necessariũ cum penna inunctum.

i A. ani

Oleum regis dauid: quod est iuuatiuum ad paralysim, ⁊ torturā, ⁊ podagrā, ⁊ tremorē, ⁊ ad dolores iũcturaꝝ, ⁊ dorsi, ⁊ ad fistulas, ⁊ hemorroidas, ⁊ ad colicam, ⁊ elephātiam: cuius hec est ꝑmixtio. ℞. bdellĳ. ʒ. x. ammoniaci, ⁊ serapini, ⁊ oppopōaci, ⁊ carpobalsami, ⁊ opĳ, ⁊ polypodĳ, ⁊ hellebori albi, ⁊ zarur, ⁊ [k]⌈felieniati, ⁊ casie⌋, ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ omniũ añ. ʒ. vj. gariofiloꝝ, et nucis muschate, ⁊ zinziberis, ⁊ galāge, ⁊ cinamomi, ⁊ laudani, ⁊ castorei omniũ añ. ʒ. iij. kesile, ⁊ seminis iusqami albi, ⁊ siseleos, ⁊ olibani, ⁊ nigelle, ⁊ seminis eruce, ⁊ semis porri, ⁊ ameos, ⁊ costi oĩum añ. ʒ. v. ciperi, ⁊ g̃noꝝ harmel, ⁊ myrthi, ⁊ granoꝝ viridium, ⁊ granoꝝ alkerua, ⁊ sansuci omniũ añ. ʒ. iiij. folioꝝ eupatorĳ, ⁊ vsnee amboꝝ añ. ʒ. v. Terant medicine iste ↄtritione grossa, ⁊ piĳciant in vase, ⁊ fundant sup eas lb. vj. succi caulis, ⁊ decoq̃t igne leui, dōec redeat ad lb. ij. ⁊ remoueat ab igne, ⁊ colet, ⁊ exp̄mat ita vt nō remaneat in eo aliq̃d de v̂tutibus haꝝ medicinaꝝ, ⁊ reducat ad vas, ⁊ fundāt sup ip̄m ↄ̄ ol'o oliue lb. vj. ⁊ butyri vaccini, ⁊ olĩ [l]⌈arazaki,⌋ ⁊ olei de kerua, ⁊ olei aldemest ↄ̄cocti cũ sp̄ēbus, ⁊ affert h̃ oleũ de egypto omniũ añ. ʒ. x. ⁊ farine amigdalaꝝ amaraꝝ. ʒ. ij. g̃noꝝ lauri, ⁊ pini amboꝝ añ. ʒ. vj. olei de lilio, ⁊ olei de eruca amboꝝ añ. ʒ. v. g̃noꝝ viridium pōdus. ʒ. x. olei sisamini, aut arazaki in quo decocte sunt rute. ʒ. iij. vsnee. ʒ. iij. olei de alkāna. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. iij. ⁊ addant sup olea in vase, ⁊ dissoluat cũ pauco illi⁹ aq̃ de sagzenea pondus. ʒ. x. decoq̃nt lento igne ſm facilitatē donec remaneat aque q̃ꝫtitas sacraiati. j. et auferat ab igne, ⁊ colet cũ mandili spisso, ⁊ reducat ad vas ⁊ piĳciant ammoniaci. ʒ. x. ⁊ mell'. ʒ. x. ⁊ ponat sup prunas donec liquefiat, ⁊ misceant cũ eo ↄ̄ storace liq̃da, ⁊ napta alba, ⁊ olei balsami omnium añ. ʒ. x. ⁊ ponatur in ampulla, ⁊ claudatur stricte caput eius. Dosis eius a quarta. ʒ. j. vsq̃ ad aur. j. cum aqua ciceris tepida.

k A. felangie, et sythragi

l A. alrazachi

Oleum de costo datur in potu, ⁊ ↄfert ad frigus lacertoꝝ, ⁊ ꝓprie ep̄is, ⁊ stomaci, ⁊ apit oppilationes lacertoꝝ ↄfortans eos, faciens colorē esse bonũ, ↄseruans nigredinē capilloꝝ. ℞. costi amari. ʒ. x. casie. ʒ. vj. folioꝝ almarmacor sextaria. x. Terantur grosse, ⁊ infundantur in vino in nocte, ⁊ proĳciantur super eas olei sisamini lb. j. ß. ⁊ decoquatur in vase duplici, donec consumatur vinum, ⁊ remaneat oleum.

Oleum de costo aliud ad dolorē epatis, et stomaci, ⁊ dolorem iuncturarum ex frigiditate, et mollificatione lateris. ℞. gariofiloꝝ. ℥. i. calami aromatici, ⁊ spice, ⁊ folĳ indi, ⁊ storacis, ⁊ radicis lilĳ celestis, ⁊ cinami, ⁊ vsnee, ⁊ costi, omniũ añ. ℥. ij. enule, ⁊ casie añ. ℥. j. myrrhe. ℥. ß. Tere medicinas grosse, ⁊ infunde in aceto in nocte, et effunde super eas olei ⁊ aque amborum añ lb. v. ⁊ decoquantur lento igne donec consumatur aqua, ⁊ remaneat oleum, ⁊ coletur, ⁊ misceatur cum primo.

Oleum ierbuet. ⁊ est medicina inda faciens ad ventositates grossas, ⁊ ad dolorē m̃ricis frĩm. ℞. serapini, ⁊ galbani, ⁊ cipi, ⁊ sinapis, ⁊ hellebori oĩuꝫ añ. ʒ. xv. glutinis alimbat. ʒ. viij. oppoponaci. ʒ. iiij. cinnami, et costi, ⁊ aristologie lōge, et rotũde oĩum añ pondus ʒ. ij. acori, et ammoniaci, et sir, ⁊ est medicina inda, ⁊ fel, ⁊ piretri oĩum añ. ʒ. ij. ß. zedoarie, ⁊ doronici, ⁊ castorei, ⁊ rute, ⁊ hasce, ⁊ abrotani, ⁊ radicis liquiritie, ⁊ rute montane, et maruas ↄ̄ sirē, ⁊ caulis, ⁊ sansuci, et sisimbrĳ, ⁊ gariofiloꝝ hortulanoꝝ oĩum añ. ʒ. ß. myrrhe, ⁊ hasse odorifere, ⁊ fetide, ⁊ alaniuden omnium añ. ʒ. quartam. j. olĩ oliue lb. ix. ⁊ aque lb. xviij. decoquantur lento igne donec consumatur aqua, ⁊ remaneat oleum. Dosis ei⁹ a media. ʒ. vsq̃ ad duas cum aqua aneti.

Oleum sindin quod nominatur abrusemed conferens ad tussim, et ventositates grossas, ⁊ attrahit humores grossos, ⁊ confert ad hemorroidas: cui⁹ hec est ꝑmixtio. ℞. sauine, ⁊ pipis, ⁊ macropiperis, ⁊ keisim, et zinziberis, et [m]⌈casie ide⌋ ⁊ sal'rubei, ⁊ cymini oĩum añ. ʒ. vj. sa

m A sythragi indi

uic nabac kafici⁹.i.in aq̃.ꝛ colet̃ super medicinas.

Oleum de kerua: qḋ ꝯfert ad mollifi/catõez, ꝛ paralysiz, ꝛ torturã, ꝛ apit oppilationes epis, ꝛ splenis, ꝛ confert ad colicã: cui⁹ hec est pmixtio. ℞. ameos, ꝛ origani, ꝛ calamēti montani, ꝛ myrrhe, ꝛ marmacoꝛ, ꝛ seminis apij, ꝛ seminis feniculi, ꝛ anisi, ꝛ seminis alandacocha, ꝛ masticis, ꝛ assari, et fenugreci oiũ añ.ʒ.vij. ꝛ alsel, et albel, et alfel, et acori, et [a] [casie inde] ꝛ bdellij omniũ añ.ʒ.v. serapini, et amoniaci, ꝛ oppoponaci omniũ añ.ʒ.iij. et radicũ apij, et corticũ radicũ feniculi, et sqnãti, ꝛ radicũ liqritie, ꝛ enule sicce, et [b] [basse] loium añ.ʒ.x. bezeribasen, et sinsider amboꝝ añ.ʒ.iij. zinziberis, et cinamomi, ꝛ gariofiloꝝ, ꝛ cardamomi, ꝛ [c] [girbauge] et cubebe, et macropipis, et pipis, et nucis muschate, et macis, et nigelle, et costi, ꝛ carui omniũ añ.ʒ.iiij. zedoarie, et doronici amboꝝ añ.ʒ.v. Tere medicinas grosse, et funde sup eas de aq̃ qḋ submergat eas, et decoq̃nt donec dissoluant̃, et collent̃, et fundant̃ sup ea olei de kerua recentis lb.vij. ꝛ d̃coquant̃ lento igne dõec ꝯsumat̃ aq̃, et remaneat oleũ: et administret̃ cũ necesse fuerit põdus aur̃.ij. aut.iij. cũ aq̃ de radicib⁹.

Oleum de kerua simplex. Decoquitur cum aqua sola, et minoratur a caliditate sua, qum decoquitur cum aqua sola, et est in loco olei arazaki qum abluitur cum aqua sola.

Oleum de cucurbita: qḋ ꝯfert ad oẽm calitatẽ, et ad acuitatez in toto corpe, si fuerit mēbꝝ inunctum cũ eo, et si fuerit in vesica aut renib⁹, inungat̃ cũ eo: et olfaciat ex eo, et inũgat cũ eo. Et si fuerit in capite, fiat caputpurgiũ ex eo. Et si fuerit in intestinis acuitas colica sumere in potu ex eo est iuuatiuũ ad oia illa: cui⁹ hec est pmixtio. Sumat̃ cucurbita magna integra, ꝛ excoticet̃, et terat̃, et exprimat̃, et sumant̃ de aqua eius partes quatuor, et olei sisamini recentis pars.j. decoquatur lento igne, donec consumatur aqua, et remaneat oleum: deinde colet̃ in vase vitreato, et administretur.

Oleũ [d] [**asehesabren**]: qḋ ꝯfert ad vētositatẽ in genibus, et iuncturis, et toto corpe. Sumat̃ [e] [aq̃ asebesabrẽ] pars.j. et olei sisamini ps.j. et decoquatur donec cõsumatur aq̃ tota, et remaneat oleũ: coletur ergo et repõat̃ in vase vitri et claudat̃ stricte os ei⁹. Dosis sit ab aure.j. vsq; ad.ʒ.s. sicut dixim⁹: et bibat̃ sup mẽsurã.ʒ.ij. aque ciceris, in q̃ qum cicere decoctum sit aliquid cymini: et sit cibus super ipm zibrabegi. Et si fiat ex eo inunctio sup membra confert.

Oleum auris. ℞. olei sisamini lb.ij. origani.ʒ.xv. rubee.ʒ.ij. oppopõaci, et serapini, et myrrhe, et bdellij, et ammoniaci, et aloes, et olibani omniũ añ.ʒ.ij. Tere medicinas, et pijce sup eas paꝝ aque, et cõfricent̃ cũ manu bñ, ꝛ pijciat̃ sup eas oleũ, et decoquat̃ lẽto igne donec inspissetur, et coletur et administretur.

Oleum auris descriptione alia. ℞. sceba.ʒ.ij. que confricetur cũ olei lb.j. et aque sansuci lb.s. decoque oia lẽto igne in cochliario ferreo, et cola ipm, et distilla de ipso in aurem.

Oleum alfelfelud ꝯueniens ad dolorem iuncturarũ, et spasmũ, et mollificationẽ mẽbroꝝ. ℞. fel, et bel, et fel, et acori, et capsie, et enule, et macropipis, et nucisuomice, et radicis lilij, et seminis fenicli, et costi, et myrrhe, et zedoarie, et doroĩci omniũ añ.ʒ.v. Terant̃ grosse, et pijciant̃ in ollã, ꝛ pijciant̃ sup ea oli sisamini, et lactis, et aque omniũ añ emine.ij. decoquant̃ in vase duplici, donec consumantur aqua, et lac, et remaneat oleum, et coletur, et administret̃.

Descriptio alia q̃ confert ad dolores vesice, et matricis frãꝝ, et ad venam sciaticam, et frigus renũ, et mollificationẽ mẽbroꝝ, et colicã, et torturã, et paralysim, et ad ventositates frãs grossas q̃ accñt in neruis, et dolorem dorsi, et oẽm dolorẽ q̃ fit ex frigore, et grossitudine, et est oleũ indum. ℞. fel, et bel, et fel, et acori, et capsie, et radicis lilij celestis, et enule, et macropipis, et nucisuomice, et nucis cupssi, et pini, et costi, ꝛ semis feniculi, et zedoarie, et buzed, ꝛ doroĩci oiũ añ.ʒ.x. Terãt̃ oia grosse, ꝛ sumant̃ lactis dulcis, ꝛ aque amboꝝ añ lb.x. et olei sisamini lb.v. deccoquant̃ in vase duplici, donec consumatur aqua, ꝛ remaneat oleum.

Oleũ de ouis fit aut molẽdo vitellos elixatoꝝ, aut distillãdo in vase vitreo cõposito: aut cũ distillatione sublimata.

Oleum alkekẽgi: qḋ ẽ ꝯueniẽs ad epilepsiã, ꝛ palysim, ꝛ mollificatiõez, ꝛ fritatẽ, ꝛ spasmũ, ꝛ õbilitatẽ stõi, ꝛ venã sciaticã, ꝛ dolores iũcturaꝝ, ꝛ dorsi, ꝛ ꝯfert ad colicã, ꝛ ꝓuocat mẽstrua, ꝛ calefacit mr̃icẽ, ꝛ frãgit lapidẽ, ꝛ sedat dolorẽ ani, ꝛ apit oppilatiões corpis. ℞. myrobal'. kebuloꝝ, ꝛ bellĩricoꝝ, ꝛ myrobalanoꝝ nigroꝝ, ꝛ emblicoꝝ oiũ añ.ʒ.x. radicis apij, ꝛ radicis fenicli ãboꝝ añ.ʒ.vij. macropipis, ꝛ pipis, ꝛ zinziberis oiũ añ.ʒ.v. oppopõacis, iusqami, ꝛ sapini oiũ añ.ʒ.v. turbit sextaria.iiij. caul' recẽt, ꝛ rute recẽt, ꝛ [f] [basce] hũidi oiũ añ. M.j. Terãt̃ sicca grosse, ꝛ icidant̃ olera, ꝛ pijciãt̃ in vas, ꝛ pijciat̃ sup ea aq̃ lb.xxxiiij. ꝛ d̃coquãt̃ dõec rẽaneat medietas, ꝛ pijciant̃ sup ea oli ɔ̃ kerua emine.iiij. ꝛ decoquãt̃ dõec ꝯsumat̃ aq̃, ꝛ remaneat oleũ. Quidã vo addũt i eo radicũ lilij sextaria.ij. ꝛ [g] [capsie].ʒ.iiij. ꝛ anisi, ꝛ edebes, ꝛ afid, ꝛ cordumeni oiũ añ.ʒ.ij.

Oleum de croco: qḋ lenit neruos, ꝛ aufert spasmũ, ꝛ cõfert ad duriciẽ mr̃icis, ꝛ colorẽ efficit bonũ ℞. croci.ʒ.vj. calami aromatici.ʒ.v. myrrhe.ʒ.s. cordumeni.ʒ.vj. ifundant̃ medicine p se, ꝛ myrrha p se in aceto, ꝑter cordumeni: ꝛ dimittant̃ dieb⁹.v. ꝛ in sexto die ifundãt̃ cordumẽi in aceto, ꝛ dimittat̃ die vno, ꝛ ifundant̃ sup ea i die septio olei sextaria.v. ꝛ d̃coq̃tur lẽto igne donec ꝯsumat̃ aq̃, ꝛ remaneat oleum.

Oleum de vsnee. ℞. vsnee sextaria.v. costi.ʒ.x. casie, ꝛ calami aromatici amboꝝ añ.ʒ.iij. marmacor.ʒ.ij. storacis.ʒ.v. olei myrti lb.j.s. Terant̃ medicine, et infundant̃ in aceto, ꝛ dimittant̃ tribus diebus continuis, ꝛ coquantur cum oleo, donec consumatur acetum, ꝛ remaneat oleum, ꝛ coletur, ꝛ recondet̃.

Oleum de euforbio nostrũ ꝯferẽs ad dolores frõs, ꝛ ꝓpe in neruis, ꝛ ad venã sciaticã, ꝛ dolorẽ dorsi, ꝛ pedũ: cui⁹ hec ẽ pmixtio. ℞. costi amari põdus.ʒ.x. castorei põdus.ʒ.v. ꝛ calamẽti sicci põdus.ʒ.xij. ꝛ piretri põdus.ʒ.vij. ꝛ condisi põdus.ʒ.iiij. ꝛ staphisagrie põdus.ʒ.iij. Terat̃ oia, ꝛ decoquant̃ in vase cũ.xl.ʒ. vini odoriferi post quã infusa sunt in eo die et nocte, vsq; quo pueniat ad id qḋ ẽ minus tertia, deinde infrent̃, ꝛ ꝯfricent̃ vehemẽter, ꝛ colet̃ ꝛ fũdat̃ sup ipm q̃ntũ ẽ medietas põderis ei⁹ olei sisamini, aut oli sambacini, aut olei

a A. sythragi indi
b A. basech
c A. chayr bua
d A. alsehesefrã
e A. de alsehesefram
f A. basech
g A. sythragi

alkeiri, et ꝺcoquatur vſquequo cōſumatur vinum, et remaneat oleum: deinde ſumantur ad omnia. x. pondera olei, euforbij albi recentis. ʒ. ij. ⁊ teratur ſicut puluis, ⁊ miſceatur cum oleo, ⁊ ponatur ſuper ignem donec bulliat, ⁊ recondatur.

Oleū qꝺ romane dr̄ demanum,

⁊ eius expoſitio eſt medicina. x. ſpecierum, cōferēs ad frig⁹ neruoꝝ, ⁊ ſtōi, ꝯfortans mēbra, repellēs ſuꝑfluitates, lenificans neruos. ℞. ſtoracis. ℥. iiij. ⁊ maſtic] pōd⁹. ℥. xij. ⁊ folij idi ⁊ ſpice āboꝝ an̄. ℥. iiij. ⁊ euforbij. ℥. iij. cinamōi. ℥. vj. cere albe. ℥. xij. oli ꝺ ben. ℥. xlviij. olei balſami. ℥. xij. pipis. ℥. j. Terant̄ ſicca, ⁊ ſoluant̄ q̄ ſunt preter illa, ⁊ reponat̄.

Oleū de floribus papaueris

ruffi calefaciēs ſtōm frm, ⁊ reſoluit commotionē, ⁊ a̅pationē qn̄ cōmiſcet̄ cū adipe anſeris, aut galline. Sumantur olei boni lb. j. ⁊ roſ. papaueris ruffi. ℥. ij. ponatur illud in vaſe, ⁊ ponatur in ſole. x. dieb⁹, ⁊ reponat̄: verūtn̄ non habꝫ illud oleum odorem.

Olea pura de lilio:

⁊ cydonijs, ⁊ malis, ⁊ ſinapi, ⁊ cucumere aſinino, fiunt ita vt ſint olei ſiſamini pars. j. ⁊ aque partes. iij. ⁊ ſtent in ſole quadraginta diebus, ⁊ reponatur.

¶ Tractatus. xj. de vnguentis, ⁊ emplaſtris.

Unguentum de cerusa,

qꝺ ꝯfert ad aduſtionē ignis, ⁊ excoriationeꝫ. ℞. lithargirij. ʒ. j. ceruſe. ʒ. v. cere albe. ʒ. vij. olei roſ. ℥. ij. liquefiant cera, ⁊ oleum, ꝓijciant̄ ſuꝑ ea ceruſa, ⁊ lithargyrium in mortariū, ⁊ miſceant̄ ſil' an̄qꝫ infrigident̄, ⁊ miſceat̄ cū eo albugo oui vnius, ⁊ adminiſtret̄.

Unguentū aliud.

℞. ceruſe. ʒ. iiij. lithargyrij. ʒ. ij. ſcorie argenti aure. j. dragaganti. ʒ. j. Terantur, ⁊ cribellentur cum orali, ⁊ ſumatur cere albe. ℥. j. que liquefiat cum. ℥. iij. olei roſ. ⁊ proijciantur ſuper ea medicine in mortario, ⁊ conterantur.

Unguētū baſilicon magnū

conferens ad vlcera, ⁊ ꝯuenit locis neruoſis, ⁊ vulneribus in quibus non eſt caliditas. ℞. cere lb. j. picis. ℥. viij. myrrhe, ⁊ reſine omnium an̄. ℥. iiij. glutinis alimbat. ℥. iiij. olei lb. vj.

Unguentū baſilicon min⁹.

℞. reſine, ⁊ picis, ⁊ cere equales partes, ⁊ adminiſtratur cum oleo oliue.

Unguentū de ceruſa cū aceto.

Sume lithargyrij [a]†⌈ ⌋quātum vis ⁊ cribella ⁊ proijce in [b]⌈ ciminili ⌋⁊ proijce ſuper ipꝫ acetum, ⁊ oleū, ⁊ cōmiſce bene cum manu, ⁊ vtere.

a † A. ⁊ ceruſe

b A. vaſe

Unguētū de flore eris:

ad vlcera antiqua. Floris eris. ʒ. ij. cere, ⁊ reſine amborum an̄. ʒ. v. teratur flos eris, ⁊ liquefiant relique medicine cum oleo, mēſura que eſt neceſſaria, ⁊ proijciatur deſuꝑ flos eris, ⁊ cōmoueat̄ donec equet̄ ⁊ adminiſtret̄.

Unguentū de calcadis:

qꝺ noiauit Sa. [c]⌈ mutkin ⌋conferens ad a̅pata peſtilentie, ⁊ conſolidat vulnera que difficile ꝯſolidant̄, ⁊ ſanguinea, ⁊ ꝯfert ad difficultatē vrine, ⁊ difficultatē egōnis, ⁊ oia a̅pata. ℞. adipis zirbi antiqui lb. iij. olei antiq lb. iij. calcadis. ℥. iiij. liq̄fiat adeps, ⁊ terat̄ calcadis, ⁊ miſceat̄ cū trib⁹ lb. olei, ⁊ terant̄ lb. iij. lithargyrij, ⁊ miſceat̄ cū eis, ⁊ cū adipe in mortario, ꝺinde ponat̄ i frixorio mūdo, ⁊ ꝓmiſce ea cū ſpatula q̄ ſit abſciſa ex palma, donec equet̄, ⁊ adminiſtretur.

c A. marthechl

Unguentū nigrū

[d]†⌈ ⌋lithargirij. ℥. j. aceti fortis. ℥. iij. olei. ℥. ij. decoquant̄ omnia cum ſtudio ne adurantur, ⁊ commoueat̄ donec coaguletur.

d † A. ꝯſolidans vlcera ⁊ fiſtulas in corporibus tenerīs ſicut ſunt pueri ⁊ mulieres ⁊ caſtrati. ℞.

Unguentū diaqlon

ꝯferens ad nodos, ⁊ ſcrofulas, ⁊ a̅pata dura: cui⁹ hec eſt ꝓmixtio. Fenugreci, ⁊ ſe. lini, ⁊ altee albe omniuꝫ an̄. keliati. j. infundat̄ vnumqꝺqꝫ eoꝝ per ſe die ⁊ nocte, deinde ſumantur ꝺ mucilagine vniuſcuiuſqꝫ eoꝝ lb. j. ⁊ q̄rta, ⁊ lithargyrij lb. j. ſ. ⁊ olei lb. ij. bulliant mucilagines ebullitione vna, deinde auferatur ab igne, poſtea bulliat oleum cum lithargyrio trito, donec coagulet̄, ⁊ alteretur color eius, deinde proijciantur ſuꝑ ip̄m mucilagines vna poſt aliam, ⁊ coaguletur igne leui.

Uuguentū rubeum.

℞. lithargirij eminā. j. contriti cribellati, ol'i oliue lb. ij. aceti lb. x. concutiatur donec coaguletur, ⁊ ponatur ſuper ipſum poſtquā coagulatur lb. j. de venis tinctorum.

Unguentū apoſtolorū:

⁊ ē apoſtolicō, ⁊ noiat̄ vnguētū [e]⌈ veneris, ⌋⁊ eſt vnguētū rectificans cū facilitate fiſtulas difficiles, ⁊ ſcrofulas paruas: nec eſt aliqd ſil'e ei, ⁊ mūdificat vulnera ex carne mortua, ⁊ pus, ⁊ ꝯſolidat. Et dr̄ ꝙ eſt medicina xij. apl'oꝝ: cuius hec eſt ꝓmixtio. ℞. terebinthine, cere albe, ⁊ reſine omniū an̄. ʒ. xiiij. opponaci, ⁊ floris eris amborum an̄. ʒ. ij. ammoniaci pondus. ʒ. xiiij. ariſtol'. longe, ⁊ turis maſculi amboruꝫ an̄. ʒ. vj. myrrhe, ⁊ galbani amborum an̄. ʒ. iiij. bdelli pōdus. ʒ. vj. lithargyrij pondus. ʒ. ix. infundatur bdellium in aceto vini, ⁊ decoquatur in eſtate cum duabus lb. olei, ⁊ in hyeme cum lb. iij.

e A. albauarin

Unguentū de vzifur

conferens ad ſcrofulas, et cancrum, ⁊ apoſtemata teſticulorum. ℞. lithargyrij, ⁊ galbani amborum an̄. ʒ. v. olibani, ⁊ ammoniaci amborum an̄ pondus. ʒ. x. glutinis alimbat. ʒ. vj. cere ſexta. x. vzifur. ʒ. viij. ⁊ olei q̄ꝫtum ſufficit.

Unguentū [f]⌈ karmeꝫ ⁊ alkarmum ⌋

conferens ad dolorem ani, ⁊ ignem perſicū. ℞. pulpe colloquintide, ⁊ condiſi, ⁊ vſnen, ⁊ ſulfuris omnium an̄. ʒ. iij. lithargyrij, ⁊ ſief memithe amborum an̄. ʒ. vj. harmel, ⁊ [g]⌈ marcor ⌋⁊ eſt vermis [h]⌈ alkarmeꝫ ⌋omnium an̄. ʒ. xij. ſambaci. ʒ. ij. picis. ʒ. x. liq̄fiat almarmarcor cū oleo, ⁊ adminiſtretur.

f A. karmezi

g A karmezi

h A. kermezi

Unguentū cauterij.

℞. colcotar aſſati pondus ʒ. x. calcis non extincte, ⁊ ſtoracis liquide omnium ana drachmas duas.

Unguentū gererati.

℞. chelidonie, ⁊ venarū citrinarum, ⁊ galbani, ⁊ ammoniaci, ⁊ ſarcocole, ⁊ gummi, ⁊ ſanguinis draconis omnium ana partem j. lithargyrij quantum eſt pondus medicinarum omniū, ⁊ olei ſiſamini, ⁊ olei oliue quantum eſt pondus medicinarum omnium: liquefiat cera cum ol'o in vaſe teſteo nouo, ⁊ pulverizentur deſuper medicine trite, ⁊ cribellate miſceatur ⁊ adminiſtretur.

Capitulum de emplastris.

Emplastrum andromachi:

qd̓ confert spleneticis, ⁊ hydropicis, ⁊ qui patitur tensionem laterꝫ, ⁊ ad dolorē iuncturarꝫ, ⁊ ad venā sciaticā, ⁊ egritudines cronicas antiq̄s: cuius ꝑmixtio hec est. ℞. cere, ⁊ picis omnium añ lb. j. gummi pini lb. j. olei [a] ⌈cyathi.⌋ viij. arsenici rubei vł auri, aluminis iameni, calcis quā aqua non inuenit oium añ. ℥. ij. prepara ipsum ſm ꝙ narratur.

a A. ℥.

Emplm̄ mirabile relatuz ad

andromachū, qd̓ ꝯuenit vbi vult aliq̄s vt sugaṫ ex eo aliq̄d: frangit ei ip̄m, ⁊ exbit ossa corrupta, ⁊ furunculos, ⁊ spinas, ⁊ ꝯfert ad venā sciaticā, ⁊ sputū saniei, ⁊ duritiem viscerꝫ, ⁊ torsionē mēbri sup̱ membrum, ⁊ sigillationē vulnerū. ℞. ḡnorum que inueniunṫ in fructu plante que diciṫ aumeli, ⁊ baurach rubei, ⁊ sal̓ ammoniaci, ⁊ aristol̓. cretice, ⁊ radicis cucumeris asinini, ⁊ gūme albotin oium añ pōdus aur̄. xx. pipis, ⁊ macropipis, ⁊ ammoniaci, ⁊ amomi, ⁊ xilobalsami, oium añ aure. x. turis masculi, ⁊ myrrhe, ⁊ resine sicce, ⁊ [b] ⌈aldabac ffa⌋ omniuz añ aure. x. ⁊ lactis arboris mori aur̄. x. cere aur̄. xxx. ⁊ adipis capre aur̄. xv. ⁊ fecis olei de lilio q̄ꝫtum sufficit ad ꝯficiendum medicinā. Teranṫ medicine sicce, ⁊ fricenṫ etiam, ⁊ inungat q fricat eas manus suas cum fece olei de lilio, ita vt qum permixta fuerit omnia bene reponatur, ⁊ serueṫ: ⁊ qum necesse fuerit vti eo ad auferendam laxitudinem, tunc sumanṫ de eo. ℥. iij. adipis anatis. ℥. iij. ⁊ olei de alcanna. ℥. iij. ⁊ permisceatur, ⁊ administretur.

b A. aldebach almamul

Emplm̄ ad dolorem iuncturarum,

⁊ podagre, ⁊ est medicamē expertum vtile. Semis iusqami kist. j. agarici, ⁊ fenugreci añ kist. j. baurac. ℥. j. cere lb. j. resine decocte lb. j. olei antiq lb. j. medulle ossium cerui. ʒ. iiij. radicis lilij. ʒ. iiij. Teranṫ medicine sicce ⁊ cribellenṫ, ⁊ liquefiant ea q̄ liq̄fiunt, ⁊ dimittanṫ donec infrenṫ, ⁊ ꝓijcianṫ sup̱ medicias siccas, ⁊ ꝯmisceāṫ, ⁊ repōaṫ, ⁊ admistreṫ.

Emplm̄ filagrius

ad dolorem stomachi, ⁊ ep̄is, ⁊ dolores mr̄icum, ⁊ ap̄ata qum liniṫ exterius, ⁊ administraṫ mulierib⁹ in lana liniendo cum eo mr̄icē. ℞. croci. ʒ. ij. ⁊ in descriptiōe alia. ʒ. xij. bdellij, ⁊ masticis, ⁊ āmoniaci, ⁊ aloes, ⁊ storacis humide oiuz añ ʒ. viij. cere sextaria. iij. adipis anseris. ʒ. xij. isopi sicce aut hūide. ʒ. xxx. olei nardini q̄ꝫtum sufficit.

Unguentum quod confert

ad vehementiā debilitatis epatis, ⁊ stomachi, ⁊ lenit duritiē, ⁊ retinet ascellationē [c] ⌈epithimatum.⌋ ℞. tortellarum de scemi pōdus. ʒ. iiij. [d] ⌈alkeia,⌋ ⁊ absinthij, ⁊ olibani omniū añ pōdus. ʒ. ij. ⁊ myrrhe, ⁊ aloes, ⁊ [e] ⌈aderirati⌋ ⁊ xiloaloes, ⁊ acatie oium añ pōdus. ʒ. j. ⁊ laudani pōdus. ℥. ij. ⁊ cydoniorum excorticatorꝫ decoctorꝫ mundatorꝫ a granis suis pōdus. ʒ. vj. ⁊ dactilorꝫ alcabs dactilos. l. numero, ⁊ cere, ⁊ olei nardini, ⁊ olei rosˀ. q̄ꝫtitatē cū q̄ fiat vnguētū. Infunde dactilos, ⁊ tortellas in vīo, ⁊ accipe cydonia, ⁊ mūda ea ex cortice ⁊ ḡnis suis: deinde coque ea in vino dōec mollia sint, ⁊ qum decocta sunt, tere ea bene, ⁊ ꝑmisce ipsa cum dactilis, ⁊ tortellis: d̄inde ꝯtere ea cum tortellis, donec misceanṫ, ⁊ liq̄fac cerā cum oleo, ⁊ tere reliquas medicinas, ⁊ cribella eas, ⁊ pulueriza eas sup̱ cerā liq̄factā cuz oleo: d̄inde aggrega eas sil̓ i mortario, ⁊ ꝑmisce eas in eo, dōec ꝑmisceanṫ bene: deinde line ex eo sup̱ lanā. j. pānū, ⁊ pone ip̄m sup̱ epar, ⁊ stomachum.

c A. epaticam

d A. kie

e A. alderira

Unguentum factum cū pulpa collogntide,

qd̓ ꝯfert ad illd̓ quod dcm̄ est: cui⁹ hec est ꝑmixtio. Pulpe collogntide pondus. ʒ. xij. turbit, ⁊ scamonee, ⁊ euforbij omniū añ. ʒ. viij. seminis aneti, ⁊ salis, ⁊ myrrhe, ⁊ aloes, ⁊ fellis vaccini, ⁊ salis indi, ⁊ nigelle, ⁊ staphisagrie mōtane, ⁊ piperis, ⁊ zinziberis, ⁊ myrobal̓. citrinorꝫ, ⁊ mezeriō, et belliricorꝫ oium añ pōd⁹. ʒ. xij. ⁊ amigdalarꝫ, ⁊ ammoniaci, ⁊ oppopōaci, ⁊ ſapini oium añ. ʒ. vij. baurac, ⁊ sulfuris citrini amborꝫ añ. ʒ. xv. fenugreci, et camemille, et seminis lini oium añ pōdus. ʒ. x. storacis, ⁊ cere amborꝫ añ sextaria. x. liq̄fac ea q̄ liq̄fiunt de istis medicinis cuz butyro vaccino, ⁊ infunde q̄ ex eis infunduntṫ in vino, ⁊ tere que ex eis sicca sūt, ⁊ cribella ea: d̄inde tere infusa, ⁊ permisce ea simul donec fiat vnguentum: deinde line ex eo stomachū, ⁊ epar: ipsum enim facit descendere aquā citrinam. Et qui indiget ascelatione, ⁊ non potest bibere medicinā, liniat ip̄m super stōm, qm̄ soluet eum.

Emplm̄ factum cum cordumeni,

qd̓ cōfert ad dolores antiquos, q sunt in ep̄e, ⁊ stō, ⁊ splene, ⁊ duritiē accn̄tē i eis, ⁊ frig⁹. ℞. cordumeni, ⁊ spice, ⁊ amomi, ⁊ pipis ⁊ macropipis, ⁊ costi ⁊ casie mūdate ⁊ tur] ⁊ piretri, ⁊ amigdalarꝫ, ⁊ ammoniaci, ⁊ [f] ⌈alkeia⌋ ⁊ myrrhe, ⁊ storacis, et ⁊ carpobalsami, ⁊ aristol̓. lō. ⁊ rotū. ⁊ cipi, ⁊ meliloti, ⁊ laudani, ⁊ gariofilorum omniuz añ pondus. ʒ. iiij. croci pondus. ʒ. ij. ⁊ ireos, ⁊ opobalsami, ⁊ adipis vacce, aut anatis omnium añ pondus. ʒ. v. ⁊ gūmi amigdale amare pondus. ʒ. v. liquefac ceraz cū oleo nardino: ⁊ fac ipsum sicut narraui tibi.

f A. kie

Tractatus. xij. de iuuamento harum medicinarū appropriato vnicuiq̄ꝫ membro.

Ab frigus capitis

conferunt scelithe, ⁊ anacardinū, ⁊ diacyminuz caputpurgio facto. Grauitati capitis confert infusio d̄ hiera ⁊ pillule alboromaki que mundificant caput.

Ad dolorez capitis frigidū

antiquum sotira, scelithe ſm ꝙ dicitur, hiera eufratis, hierapicra, hiera archigenis. Theodoricon, hiera catagini, trocisci stelle epithimati sup̱ frontē.

Et ad cephaleam iterum oleum nardinum. Ad emigraneā trocisci stelle liniti super frontem, oleuz nardinum, suffuſ infusionis hiere, confectio hermetis facto caputpurgio. Ad vertiginem sotira pura, confectio hermetis, anacardinum, hiera archigenis, theodoricō, electuariū de ambra magnum.

Ad obliuionez: et recordationem,

⁊ mentem anacardinum, electuarium de anacardis, scelithe secūdum ꝙ dicitur facto caputpurgio ex eo, suffuſ aristotel̓, electuariuz de ambra sirimos, hierapicra.

Ad alguesgues, ⁊ maniā tyriaca, ⁊ mithridatum, tyriaca esdre, scelithe ſꝫ ꝙ dicitur, tyriaca iarbe ramaguē, hiera catagini, medicina de muscho ⁊ ꝓp̄e descriptio fcā ad meliam colicā. Anacardinum q̄n equaṫ in sua receptione, ꝯfectio de hiacyntho nr̄a.

Que confortat sensus sunt tyriaca, mithridatuz, pillule stomatice alkindi.

Ad epilepsiam tyriaca,mithridatū,tyriaca esdre ty/
riaca diatesseron,sotira,scelithe,Tyriaca nr̄a,ↄfe/
ctio cesaris, alkelkilēgi,ꝑprie ad pueros, Theodori
cō,hieragarios.hiera nr̄a,medicina d̄ muscho dul
cis,z amara,hierapicra,acetū sq̄lle,z oxymel ei⁹.
Ad apoplexiam tyriaca,mithridatuz,tyriaca esdre,
oleum alkekengi.
Ad paralysim,z mollificationem in membris,tyria/
ca,mithridatuz.tyriaca esdre,tyriaca diatesseron,
medicina de muscho dulcis,z amara, anacardinū,
diamarte,bedemeregi,hiera nostra:electuarium d̄
vua,pill'e vtilitatis,oleum arased,hiera Sal'.episco
palis,pill'e de euforbio,ↄfectio aseimeri,caputpur
gium alhabis,hierapicra clisterizata.
Ad torturam scelithe,Medicina de muscho dulcis,
z amara,anacardinum,electuarium de [a] [vua] pil
lule proficui,pill'e de dende sal. [b] †[ ]
Ad tremorem.tyriaca,mithridatum , tyriaca esdre,
sotira,electuarium nostrum,hiera catagini.
Ad spasmum sotira,oleum alkekengi,oleum de cro
co:hiera Sal'.hiera catagini.
Ad dolorem oculi sotira, hierapicra, medicina ke/
ted regis.
Ad cecitatem z aquam que fit in oculo:hiera archi/
genis in principio.
Ad dolorem auris:trocisci stelle,oleum nardinum.
Ad frigidum:acetum squilliticum,z oxymel eius ad
illam in qua non est vlcus.
Ad dolorem dentium:sotira,sagzenea, confectio de
scoria,trocisci stelle. In corroso. Confectio philo/
sophorum,oxymel squilliticum.acetuz eius restrin
git sanguinē,z detumescere facit carnē gingiuaruz.
Rectificatio nodationis lingue.z mollificatiōis ei⁹:
scelithe ē electum in hoc,ↄfectio phōꝝ,hierapicra.
Ad apostemata [c] [cordis] z dolores ei⁹, Confectio
de muscho,medicina keted regis,medicina Sal'.q̄
confert ad egritudines canne.
Ea q̄ ↄfortāt cor st',tyriaca,mithridatū,tyriaca esdre
tyriaca diatesserō,nadrechdarij,resusdarij,ↄfectio
alkindi,tyriaca nr̄a,ↄfectio de hiacyntho nr̄a,ↄfe/
ctio Sal'.electuariū de ambra.electuarium aliud.
Ad pulsū cordis.tyriaca,mithridatū,scelithe,tyria/
ca nr̄a,ↄfectio cesaris,miua,sirup⁹ d̄ mal' cal'us,ↄfe
ctio d̄ muscho,medicia d̄ muscho dulcis z amara.
Ad sincopim. medicina de muscho , mithridatum,
kelkelengi.
Ea que mundificat cannam pulmonis,z pectus me/
dicina Sal',z pillule que sunt in.x.tractatib⁹,z me
dicine.lohoc de alijs,trocisci d̄ stomacis sunt mira
biles,sirupus de isopo.
Ad raucedinem vocis z abscisionem eius,Lohoc de
melone acetum squilliticum,z oxymel eius,pillule
que sunt in.x.tractatibus.
Ad abscisionem vocis.tyriaca,mithridatum.
Ad difficultatez anhelitus.ↄfectio cesaris medicie d̄
muscho,pillule dcē in.x.tractatib⁹ medicia diamar
te,d̄ curcūa,diasulfur,filoniū,medicia keted regis.
Ad asma z anhelitum preparatiōis loch de squilla,
z eius oxymel.
Ad difficultatē z ↄstrictionem,trocisci de papauere.
Ad dolores pulmōis, z pector],z hypocōdrioꝝ,soti
ra,kokiū,tyriaca mādurucos,tyriaca esdre ↄfecta.
Ad tussim antiquam.tyriaca,z mithridatum,z sceli
the ꝑm ꝙ dicitur,z diasulfur,oleum asindin,z loch
de papauere,trociscus de papauere.
Ad sputum sanguinis,z fluxum eius,z ipsius vomi
tū,z saniei,Trocisci Sal'.ꝑprie conferentes saniei,
trocisci aristomachis mirabiles,loch de papauere,

Ad vomituz sanguinis,z sputū eius medicina alhei
ron,loch de melone,loch de spodio.
Ad frigus ep̄is oleū de aneto,alcanzi, sehereriaran,
oleum de hasce,pill'e q̄ sunt in decem tractatibus.
Ad dolorem ep̄is ↄfectio de seminibus medicina de
gētiana,vnguētū de cordumeni,trocisci de eupato/
rio,aq̄ de radicib⁹,trocisci de decē tractatibus,ↄfe
ctio de muscho,ↄfectio de calamēto,athanasia,ↄfe
ctio hermetij cū aq̄ algeleniabin,diacurcuma,diaco
stum,filoniū,kelkelēgi,suffuf de acoro fcō trocisco,
pill'e de eupatorio,theodoricon,sal,acetum sq̄lle.
Debilitas ep̄is,z q̄ ↄfortāt ip̄z.dialacca,z pill'e stōa/
tice alkidi,z vngtm̄ cū pulpa collogntide,sal ē pli/
mū,z medicina alindriō,diacurcūa,medicina quā
alkindus,z alij dixerūt eē Sal'.alcāzi,ↄfectio d̄ sco
ria,el'uariū Sal'.oleū d̄ cinamomo,suffuf hubede.
Ad extenuationē ep̄is,resus darij ē ↄfortatiuū valđ,
tyriaca nr̄a,ↄfectio alkidi,ↄfectio d̄ muscho.sagze
nea singl'aria fecim⁹ oia q̄ ↄferunt ad dolorem ei⁹.
Ad ap̄a ep̄is.medicina kiume medici,trocisci de ber
beris,trocisci de reubarbaro,trocisci alzedarsion.
Ad duritiem epatis,z splenis,trocisci de reubarba/
ro,electuarium de aniuden.
Ad dolorē epatis,z splenis.Tyriaca esdre,mythri/
datum,diacurcuma,dialacca.
Ad hydropisim z initiū ei⁹,tyriaca, mithridatū,ↄfe
ctio hermetij,medicina kiume,hiera archigenis.
Ad malitiā ↄpl'onis,[d] †[ ] oleū de euforbio,
suffuf alkekengi,[e] [bactissucha] diasulfur.
Ad inceptiōez malitie ↄpl'onis,homorusia,diacurcu
ma,dialacca,trocisci d̄ berberis,medicia kiume,aq̄
d̄ radicib⁹,pill'e alkekēgi. Et ad fortē iteꝝ alcāzi,
sehere arensanios,z rectificat sāguinē.el'uariū aliđ.
Ad debilitatē stōci.medicina kiume.Unguentuz ad
debilitatem epatis,z stōi,electuariuz de xiloaloes.
z sagzenea,sal factus suffuf,donum dei.
Et ad debilitatē,z corruptionem suā electuarium al/
cāzi,electuariū kameiati rectificat corruptiōez ei⁹.
Ad corruptionez,z mollificationē eius.ol'm afusme,
ↄfectio hermetis,diacurcuma,oleū aliđ aq̄ de radi
cibus,tyriaca,mithridatum, alkarme,tyriaca no/
stra,electuarium de ambra,trocisci stelle.
Expellunt ab eo supfluitates,pill'e alkekengi,hiera/
picra,diacyminū,ↄfectio alkidi,ifusio picre,mūdi
ficat eū,suffuf aburmaki,acetuz sq̄lle,z oximel ei⁹,
miua,sirup⁹ d̄ mal' cal'us,z sirup⁹ d̄ piris,z citꝝ ↄdi
tū,z cydonia ↄdita.Et d̄ eis q̄ mūdificāt ip̄z st' ele/
ctuariū Sal'.pill'e stōatice fil',trifera d̄ scoria,z alia.
Et ad mollificationem eius.trifera maior,trifera de
scoria,suffuf.hobede,oleum de serpentibus.
Ad caliditatem stomaci confert sirupus de agresta.
Ad frigus stomaci electuariū de xiloaloes tempera/
tum,oleum menum,oleum de costo,oleum de pa/
pauere ruffo,electuarium de aniuden,electuarium
alfangius,fendedicon, alcanzi seherearen, trifera
de scoria,electuarium talisafar.
Ad infusionem stomaci.hierapicra,pillule inde,hie
rapicra,trifera,suffuf hobede.
Ad dolorē stōci,ↄfectio de seminibus,dactilicon,me
dicina de gentiana,aqua de radicib⁹,hiera andro/
machi,electuarium diapipereon seherearen. Un/
guentum de cordumeni,pill'e inde,oleū ros.oleum
de costo,electuarium Sal'.confectio hermetis,pil/
lule bone ad dolorem vētris,empl'm filagrius,ara
don,diacurcuma,filonium,confectio de calamēto.
Ad ventositatem stomaci sotira nedrech darij,alkar
miu,trifera magna,oleum nardinum.
Ad ap̄a stōci conferunt trocisci de berberis,z eupa/

a A. Alia litera ambra

b †A. ꝑparatuz

c A. gutturis

d †A. frigidam

e A. bachtisuha

torio, [a] †[ ]ad duritiem stomaci oleum de mastice.

a †A.ꝛ oleum de mastice

Ad appetitũ electuaria, ꝛ alkekẽgi ꝯfortat appetitũ.
Ad appetitũ caninũ, ꝺ curatiõe eiꝰ est diacyminum.
Ad digõnem. tyriaca, mithꝛidatũ, ꝯfectio pħoꝝ, ꝯfectio cesaris, alchãzi, diacydonitẽ ꝓpe muschatũ, trifera mag̃, ꝯfectio ꝺ muscho, sagzenea, diacyminũ, electuariũ de ambꝛa, suffuf aristol'. electuarium de granis viridibꝰ, confectio de hiacyntho nostra. electuariũ aliud, citrum conditum electuarium.
Ad singultũ. ꝯfectio cesaris est bona in eo valde, miua, sirupus de menta, trocisci de mezereon.
Ad vomitum nauseã, trocisci arostomachis, ꝯfectio ꝺ sale indo ꝓpꝛie ad stiaticũ, ꝛ melicũ, sirupꝰ ꝺ fructibꝰ, ꝛ ꝓpe ad colicũ, trocisci miue, sirupꝰ de mẽta, sirupis de mal', sirupis de pꝛunis, ꝛ ꝯfert ad sincopi.
Ad sitim sirupus ad agresta, canfoꝛa, trocisci de spodio, ꝛ si fuerit cum resolutione nature.
Ad eructuationem accidam, diacyminum, trocisci stelle, diapipereon.
Ad splenẽ sotira, homoꝛusia, kelkelengi, ꝯfectio ꝺ seminibꝰ, anacardinũ, alcãzi, dyamarte, ꝛ aperit oppilationem eius, bedemeregi, diacurcuma, diasulfur, oleuz albusume, confectio de hiacintho nostra, theodoꝛicon, hiera nr̃a sal. [b] †[ ]Ungtm̃ coꝛdumeni, suffuf de trociscis de decẽ tractatibus.

b A. commixtuz

Ad frigus intestinoꝝ, pill'e que mundificãt intestina pill'e stomatice alkindi, pillule aburmaki.
Ad colicã, ꝛ siccitatẽ nãe, araston, kelkelẽgi. oleũ de nasturtio. oleũ de kerua. [c] [fermos, sehereαren, dactilicon.] Et ad doloꝛẽ eiꝰ filoniũ, episcopale, diacydonitẽ solutiuũ, electuariũ indũ, electuariũ cesaris.

c A. ꝛ chirurius ꝛ seheriarã ꝛ electuarium de dactilis

Ea que leniunt naturã. sunt hierapicra, confectio inda, sirupus de pꝛunis, [d] [parum de bdellio, pillule de capsia, trocisci.] ꝛ confectio de alleis.

d A. ꝛ paꝝ de co qꝺ ẽ sic pill'e de sythꝛagi ꝛ trocisci de rosis

Solutiua grossa, pillule stõatice alkidi, pill'e alie ad meliaz, pill'e de capsia, hiera Sal', pill'e ꝺ eufoꝛbio. attrahunt ex longinquo ꝛ ex neruis, hiera filagriꝰ, electuariũ cesaris. sehereαrẽ, pillule filij alharith.
Ad retẽtionem sol'onis vẽtris. tyriaca, mithꝛidatuz, diacydonitem [e] †[ ]. muschatũ, vnguentũ alkindi, sirupus de agresta, ad colicos suffuf cõueniens colicis camehatu, Descriptio ex felangios, suffuf aristotelis, miua, sirupus de malis. sirupus ꝺ menta, sirupis de piris, cydonia condita, trocisci ꝺ balaustijs, trocisci de spodio, trocisci de seminibus, trocisci de diasacramenton ad difficultatem vꝛine.

e †A. ꝯstrictiuũ.

Ad sol'onem ventris cũ sanguine ꝛ sanie. trocisci diasacramenton, trocisci de lacca.
Ad vlcera intestinoꝝ, ꝛ rasurã. tyriaca, mithridatũ, tyriaca esdre, ꝯfectio hermetis, trocisci nr̃i, trocisci alij, athanasia, medicina keted regis, trocisci de balaustijs, trocisci diasacramẽton, trocisci de semibꝰ.
Ad punctionem, trocisci de seminibus.
Ad vehemẽtẽ punctionẽ micleta, firdurios, oleũ nardinũ, suffuf ad tenasmon, miclete, ꝯfectio hermetj, trocisci de mezereon, trocisci de seminibus, trocisci de balaustijs, suffuf. ad colicã passionẽ, tyriaca, electuariũ filij mesleniati, electuariũ de g̃nis viridibꝰ.
Ad doloꝛem ani. oleum alkekẽgi. Et hemoꝛroidas electuarium de muscho, donum dei, suffuf. miclete, oleum alsindin.
Et ad doloꝛem renum, ꝛ vesice, tyriaca, mithꝛidatũ, tyriaca esdre, tyriaca nostra, confectio alkekengi, electuarium de aniuden, ad frigus amboꝛum.
Conferunt renibꝰ, ꝛ vesice omnia que ꝯfoꝛtãt ea. trocisci alkekengi, oleum de kerua Pill'e ad frigus renum, trocisci regales, electuarium ad doloꝛes amboꝝ, ꝯfectio hermetj, diacurcũa, Et ad doloꝛẽ amboꝝ ꝯfectio alkekẽgi, nux ꝯdita, oleum de stoꝛace.
Que mũdificãt renes, ꝛ vesicã, mithꝛidatũ, theodoꝛicon, anacardinũ, hiera nr̃a, electuarium de ambꝛa.
Et conferunt ad frigus amboꝝ, trocisci alkekengi.
Et ad mollificationẽ vesice, hiera Sal'. trifera de scoria, trifere alie.
Et ad mictum sanguinis ꝛ puris confectio de pillulis alkekengi, ꝛ trocisci alkekengi.
Et ad inuolũtariã emissionẽ vꝛine, ꝛ distillatiões eiꝰ, confectio pħoꝛum, scelithe ꝭm ꝙ dr̃, hiera Sal'.
Ad lapidẽ. tyriaca, mithꝛidatũ, tyriaca esdre, homorusia, dialacca, diasulfur, pill'e in decem tractatibꝰ.
Educentes arenam in vꝛina. trocisci arcomacris.
Ad frigus matricis, oleum de stoꝛace, oleum de beiritar, oleum nardinum, alkekengi.
Ad ventositatem matricis, alkekengi.
Et ad doloꝛes mr̃icis scelithe ꝭm ꝙ dr̃, anacardinũ, diamarte, bedemeregi, filonium ꝓpꝛie p̃gnãtiũ, sermos archigenis. empl'm filagrius, diacurcuma.
Ad pꝛefocationem matricis alkekengi, acetum squille, et oximel eius.
Et ad duritiem matricis pillule. memithe, diacurcuma, oleum de croco.
Ad coꝛruptionẽ mẽstruoꝝ rectificãt ea theodoꝛicon, kelkelengi, trocisci de seminibus, ꝯfectio de scoꝛia,
Ad pꝛegnantes, ꝛ conseruationez fetus. suffuf, tyriaca conseruat fetum, mithꝛidatum, scelithe ꝭm ꝙ dicitur, ꝛ alcalcataraban fermos.
Ad doloꝛẽ iuncturaꝝ, ꝛ podagrã, et venã sciaticã, sotira, scelithe ꝭm ꝙ dr̃, ꝯfectio pħoꝝ, ꝯfectio hermetis, anacardinũ, confectio hiere archigenis, theodoꝛicon, electuarium de massacumia, emplastrum, electuarium indum, electuarium cesaris pꝛopꝛie ad podagram, oleum de stoꝛace calefacit iuncturas et expellit ab eis superfluitates clisterizatuz. Et ad venam sciaticã. electuariũ stiaticum, medicina kebeth regis, hierapicra, oleũ asseled, ramissed, oleũ alkeifed, oleũ alkelkeleng i, ꝛ ꝓpꝛie ad venã sciaticã kelkelẽgi. ꝛ ꝓpꝛie ad vẽtositates iuncturaꝝ, hiera catagini, ꝛ ꝓpꝛie ad tremoꝛẽ eaꝝ, pill'e ꝺ [f] [capsia,] sal.

f A. scythꝛagi ꝛ

Ad doloꝛez doꝛsi hiera archigenis, pill'e iuuamenti, pill'e ꝺ dende, oleũ kemissed, oleũ kelkelẽgi, oleum de eufoꝛbio, pill'e de capsia, pill'e alie de kelkelẽgi, electuarium indum, confectio de scoꝛia, nuces condite, ꝛ ad doloꝛem doꝛsi clisterizatio.
Et ad doloꝛem ancharum, pill'e de [g] [capsia] descriptione nr̃a, oleum de eufoꝛbio, confectio hermetis.

g A. scythꝛagi

¶ Expleta est summa pꝛima antidotarij.

¶ Summa secunda incipit.

IN hac summa afferemus de medicinis compositis illas q̃ sꝫ magis ꝓpꝛie vnicuiqꝫ egritudini: postq̃ꝫ reiterabimus rememoratiões eoꝝ q̃ dcã sunt in sũma pma, vt sit ei q legit hunc libꝝ cõpꝛehẽsio oium curationũ, aut plimum eaꝝ valde: ꝛ illud est, qm̃ vbigr̃a, qum cõpꝛehendit curationes scabiei eat ad librum secũdum, ꝛ est liber medicinarũ simpliciũ, et sciet in hoꝛa vna compꝛehensionẽ omniũ medicinaꝝ particulariũ ex tabulis: deinde qum pmutat ad capl'a libꝛi tertij, ꝛ ꝛ q̃rti, querat capl'm scabiei, ꝛ compꝛehendet curationes pꝛedictas: deinde qum permutat ad antidotariũ cõpꝛehẽdet reliq̃s curatiões cõpositas. Erit g̃ ei via ad cõpꝛehẽdẽdũ curatiões particulares oẽs, aut plim̃ũ eaꝝ ꝛ diuisi hanc summam in tractatus.

Tractatus primus de dispōnibus capitis ꝛ ð eis que sunt in eo, vt cerebrum.

Stupefactiuū do/

loris capitꝭ antiꝗ̄ cuꝰ hꝫ ē ꝑmixtio. lactꝭ alfarfādi auꝛ. xvj. lactꝭ papaueris ꝛ ē opiū auꝛ. iiij. anisi, croci, semis hiusqami albi, scamōee oiuꝫ aā. auꝛ. iiij. ꝯficiant oia cū aceto, deinde fiant ex eis trocisci, ꝛ exiccentur in vmbra. qūm ꝗ indiges eis, liquefac, ꝛ lini super frontē ab vno tempore ad aliud: ꝙ si infirmꝰ fuerit febriēs, liquefac eos cum aqua, ꝛ lini eos.

Trocisci qbus vtebaꝛ antiꝗ̄.

℞. baccaꝝ lauri auꝛ. iiij. scamōee, ꝛ opij, ꝛ myrre, ꝛ succi aq̄ agreste oiuꝫ aā aur. iiij. semis apij, ꝛ croci, ꝛ amōi oiuꝫ aā aur. viij. ꝯficiaꝛ illð cū aceto q̄ꝫtitate q̄ suffic̄, ꝛ fiāt ex eo trocisci, ꝛ administreꝛ liniēdo.

Caputpurgiū qð mūdificat

caput, ꝛ ꝯfert patiēti ophtalmiā lōgā, ꝛ cui aduēit dolor capitis, ꝛ facꝛ descēdere ex capite humiditatē ꝑlimaꝫ. ℞. nigelle aur. ij. salꝭ āmōiaci auꝛ. ij. succi cucumeris asinini aur. j. Teraꝛ illð bn̄ ꝛ ꝯficiaꝛ cū oleo qð fit ex oleo qð dꝛ ficioniū, aut cū oleo ð a [ni gella] aut cū oleo de alcāna, dōec ꝑueniat ad spissitudinē cere liq̄facte cū oleo liq̄factiōe hūida, ꝛ pone ip̄ꝫ in vase, ꝛ vtere ipso ita vt linas ex ipso in ꝯcauitate nariū, ꝛ p̄cipe ifirmo vt naribꝰ attrahat aerē.

a A. lilio

Caputpurgiū aliud qð pur

gat sine nocumēto, ꝛ sedat dolorē capitꝭ statiꝫ. Sumanꝛ buchoꝛmariē aur. viij. radicū liliꝭ aur. ij. baurach rubei aur. j. misceantur, ꝛ administrentur.

Caputpurgiū aliđ.

Buchoꝛmariē ℥. iij. succi foliorꝫ lebleb. ℥. j. s. alfedinon sextā aur. j. succi cucumeris asinini sextā aur. j. ꝑmisce ea, ꝛ ꝯserua ip̄m in vase vitri: qūm ꝗ indiges eo, fac de ipso colliriū, ꝛ liq̄fac ip̄m cū lacte mulieris, ꝛ fac caputpurgiū cū eo.

Caputpurgiuꝫ qð ꝯfert ad

ꝑalysim, ꝛ torturā, ꝛ mollificatōeꝫ mēbroꝝ, ꝛ trēorē, ꝛ ad oēs dolores frōs, ꝛ hūidos, ꝛ oppilatōes q̄ accn̄t ex fritate ꝛ hūiditate in lacertꝭ, ꝛ neruis: cuiꝰ ꝑmixtio hec est. Sumaꝛ succi radicis collogntide hūide, ꝛ succi radicis ficle, ꝛ succi radicis ratha oium aā. cochliarium. j. ꝛ nigelle, ꝛ ḡna harmel, ꝛ teranꝛ ambo bn̄, deinde ꝯfice ea cū his succis ita, vt cōmisceanꝛ, ðinde repone ea: qūqꝫ idiges eo, sume ð isopo pōdꝰ sexta. ʒ. j. ꝛ solue caputpurgiū cū lacte mulieris lactātꝭ puellā, ꝛ fac caputpurgiū ifirmo ex eo: ip̄m. n. aꝑit oppilatiōes, ꝛ calefacit, ꝛ ꝯfert cerebro, ꝛ capiti ad illud qð est in ip̄o de sup̄fluitatibꝰ.

Caputpurgiū aliud

ꝯferēs ad dolores capitis aātecedētes. ℞. mumie, ꝛ nucꝭ muschate, ꝛ ābre, ꝛ cāfore, ꝛ muschi oium aā. pōdꝰ. ʒ. j. Teraꝛ vnū qðqꝫ eoꝝ ꝑ se, ðinde misceāꝛ, ꝛ ꝯficianꝛ cū olˀo sisamino, ꝛ aliquāto olei de balsamo, ꝛ sumaꝛ de eo pōdꝰ. ḡ. vj. ꝛ soluaꝛ cū aliq̄ aq̄ꝝ, ꝛ fiat caputpurgiū cuꝫ eo.

Cōfectio hiere mūdificātis

exꝑte q̄ mūdificat caput, ꝛ expellit ex eo illud qð ē in ip̄so de sup̄fluitatibꝰ, ꝛ egritudines malas. Pulpe collogntide mūdate ex ḡnis ꝛ corticibꝰ suis pōdus aur. x. turis, ꝛ pipis albi, ꝛ nigri, ꝛ macropipis oium aā. aure. iiij. ꝛ croci aur. j. ꝛ aloes, ꝛ myrre ꝛ amōiaci, ꝛ asse oiuꝫ aā. pōdꝰ auꝛ. j. scamonee assate pōdus aur. vj. ꝛ succi absinthij aur. ij. Teranꝛ, ꝛ cribellentur, ꝛ conficiantur. Dosis eius sit aur. iiij.

Hiera relata ad busicos

q̄ ꝯfert ad dolorē capitꝭ, ꝛ tenebrositatē, ꝛ dolorē stōi, ꝛ splēis, et ep̄is: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio. Sumanꝛ turis mūdati, ꝛ agarici āboꝝ aā. aur. xvj. ꝛ pꝭpe collogntide mūdate ex cortice ꝛ ḡnꝭ suꝭ pōdꝰ aur. ij. ꝛ sticados, ꝛ pipis albi, ꝛ nigri oiuꝫ aā. aur. xvj. ꝛ myrꝛ aur. iij. ꝛ croci aur. vj. ꝛ corticum hellebori nigri. ꝛ aloes, ꝛ scamonee, ꝛ sqlle assate, ꝛ spice, ꝛ casie oium aā. aur. xvj. ꝛ sandarace, ꝛ euforbij oium aā. aur. viij. Terātur medicine sicce, ꝛ infundanꝛ gumme, ꝛ misceantur, ꝛ conficiantur. ꝛ sit dosis eius aur. iiij.

Cōfectio hiere relate ad dri/

os. Pulpe collogntide mūdate, ꝛ excorticate a ḡnis suis, ꝛ turis amboꝝ aā. ʒ. xx. ꝛ aristolꝭ. rotun. ꝛ seminis apij montani, ꝛ pipis albi oium aā. ʒ. v. et serapini, ꝛ oppoponaci amboꝝ aā. pōdus. ʒ. viij. et spice odorifere, ꝛ lingue auis, ꝛ cinamomi, ꝛ casie, ꝛ croci, ꝛ zinziberis, ꝛ polij omnium aā. ʒ. iiij. Teranꝛ medicine sicce, ꝛ infundanꝛ gūmi, ꝛ misceāꝛ.

Pilꝭe salue mūdificātes ca/

put. ℞. turbith, ꝛ aloes amboꝝ aā. ʒ. x. collogntide, ꝛ scamonee omniuꝫ aā. ʒ. iij. anisi, ꝛ salis amborum aā. ʒ. ij. Dosis eius. ʒ. ij. ꝛ debilis aur. j.

Pilꝭe cōferētes ad doloreꝫ

capitꝭ ex melia. Epithimi, ꝛ agarici āboꝝ aā. ʒ. iiij. polipodij. ʒ. iij. hiere. ʒ. vij. salꝭ. ʒ. ij. s. myrobalanoꝝ nigrorum. ʒ. v. lapidis lazuli. ʒ. ij. Dosis. ʒ. ij. s.

Pilꝭe ꝯferētes ad dolorē ca

pitꝭ ex flate, ꝛ melia. ℞. myrobalāoꝝ kebuloꝝ, ꝛ belliricoꝝ, ꝛ emblicoꝝ oiuꝫ aā. pōdꝰ. ʒ. iij. salꝭ. ʒ. iiij. sticados. ʒ. ij. hierepicre. ʒ. viij. pulpe collogntide. ʒ. iiij. absinthij. ʒ. ij. agarici. ʒ. viij. turbith, ꝛ epithimi āboꝝ aā. ʒ. xv. hellebori nigri. ʒ. v. Dosꝭ eaꝝ. ʒ. ij. s.

Decoctio aq̄ de radicibꝰ

cuꝫ q̄ sumiꝛ in potu oleū de kerua ad dolorē capitꝭ ex flate, ꝛ vtiginē, ꝛ epilepsiā. ℞. corticū radicū apij, ꝛ feniculi oium aā. ʒ. x. radicū sq̄nāti, ꝛ calamēti, ꝛ spice odorifere, ꝛ aristolꝭ. rotūde oiuꝫ aā. ʒ. viij. fumiterꝛ. ʒ. vij. myrobalāoꝝ citrinoꝝ pōdus. ʒ. viij. epithimi. ʒ. iiij. masticis. ʒ. iij. s. polij. ʒ. iiij. ðcoquāꝛ cū. iiij. lb. aq̄ donec remāeat lb. j. ꝛ ifundanꝛ in ea hierepicre. ʒ. iiij. ꝛ sumāꝛ de ea oi die. ℥. iij. cū pōdē. ʒ. j. olei de kerua.

Decoctio collecta

q̄ solˀone educ̄ hūores. ℞. myrobalanoꝝ nigroꝝ, ꝛ citrinoꝝ, ꝛ kebuloꝝ omniuꝫ aā. ʒ. x. pruna. xxx. nūero, tamaridoꝝ. ʒ. xv. fumiterre. ʒ. vij. absinthij. ʒ. iij. ðcoquāꝛ cū tribꝰ lb. aq̄ dōec remaneat lb. j. s. ꝛ sūanꝛ ð ea due tertie. lb. s. ꝛ ꝯficianꝛ in ea. ʒ. j. turbit, ꝛ aloes due. tertie. ʒ. j. agarici. tꝛtia. ʒ. j. ꝛ bibaꝛ. Et si voluerit eā ðbilē, nō ꝑijcianꝛ illa tria, sꝫ fricet in ea casiefistule mundate a ḡnis suis. ʒ. x.

Emigranea

Trocisci q ꝯferunt ꝛ efficiūt opationē quꝫ liniꝛ ex eis bis, aut ter ex tp̄e ad tempus: quoruꝫ hec est ꝑmixtio. ℞. croci aure. xv. ꝛ calcadis aure. x. ꝛ myrrhe, et aluminis, et opij, ꝛ succi agreste, et succi colcothar omniū aā. aure. iij. ꝛ gūmi aure. xv. Teranꝛ illa, et ꝑijcianꝛ desuꝑ vini stiptici q̄ꝫtum sufficit, ꝛ teraꝛ sic̄ teriꝛ colliriuꝫ.

teritur collirium, et fiant ex eo trocisci. Quūq3 indi/gebis eis, liq̄fac eos cū aceto ꝑmixto, ⁊ vtere eis.

Medicamē ad emigraneaʒ

antiquā. Pipis albi auř.ij.[a] [cōmixtionis croci] auř.ij. eufoꝛbij. auř.5. fimi colūbini auř.5. encaustri scriptoꝝ auř.5. Tere has medicias, ⁊ ꝑmisce, ⁊ ꝯfi/ce, ⁊ line cū eo lacertū tp̄is, ⁊ ānecte fronti illi⁹ ptis.

[a] A. fecis olei ð croco

Tractatus secundus de oculo, ophtalmia, ⁊ attra ctione materierum ad oculum.

Colliriuʒ qδ cōpo/

suit vir faciēs alcohol ð terra pſa/rū. ℞. siefmemithe auř.xlviij. sar cocolle auř. xxiiij. scedenegi aure. xij. opij aure. xij. succi mādragoꝛe auř. viij. gūmi aureos. xvj. ꝯficiāt cum aq̄ pluuiali, ⁊ administrent cū albumine oui.

Cōfectio medicine aristratis

faciēs ad scabiē, ⁊ ophthalmiā antiquā, ⁊ ꝯfert au ri ex q̄ currit pus, ⁊ vlcerib⁹ q̄ꝝ ꝯsolidatio ē difficil', ⁊ coꝛrosiōi q̄ accidit in oꝛe. ℞. vitri cōbusti auř.ij. myrrhe auř.ij. dꝛaganti adusti auř.j. pipis auř.iij. croci auř.5. vini.ʒ.ix. coagulati vue.ʒ.xlv. Tere me dicinas siccas, ⁊ asperge super eas in trituratione vinum. Et qum exiccantur pꝛoijce super eas coagu latum vue, ⁊ terantur cum eo, ⁊ ponantur in vase, ⁊ decoquantur lento igne, ⁊ seruetur in vase eris.

Epithima qδ cōposuit filo/

desiis ꝯferēs ad mām plimā, ⁊ doloꝛē vehementē. ℞. rosaꝝ recentiū auř.ij. seminis iusqami albi auř. viij. turis auř.vj. myrrhe aure.iiij. sauich oꝛ.ʒ.xviij. vitellū oui.j. assati, succi mādragoꝛe aure.iiij. croci aure.ij. opij aure.iiij. ꝯficiant cum vini stiptici q̄ti tate q̄ sufficiat, ⁊ fiāt ex eis trocisci, ⁊ administrent.

Aliud qδ dř vula.

Eris vsti ablu/ti aur.xij. croci. aur.vj. pipis albi aur.iiij. myrrhe, ⁊ opij amboꝝ aā aur.iiij. gūmi. aur.xij. Teraf cū vio, ⁊ admistrent.

Colliriū aliδ qδ admistraf

aā balneū ꝯferēs ad cursū māeꝝ plimaꝝ, ⁊ ꝓpe qn̄ oculus ē difficil' hūectatiōis, ⁊ ē apa ei⁹ ad albedinē ðcliue in coloꝛe suo. ita vt sit in eo aliqδ ð vestigijs ophthalmie vehem̄tiꝫ, i q̄ eleuaf albedo oc̄li sup ni/gredinē ei⁹: Et n̄ ē nob̄ neciū vt vtamur eo, nisi i ho ra q̄ p̄cipim⁹ infirmo vt ingrediaf in balneū in suc/cessione eius. ℞. lapidis qδ dř sahasatos aur.viij. turis aur.vij. eris vsti abluti, ⁊ opij, ⁊ gummi oium aā auř.viij. myrrhe aur.iiij. ꝯficiant cū vini q̄ztita/te que sufficit, ⁊ administref cum albumine oui sub/tile ita, vt distilletur de eo in oculo multotiens.

Colliriū aliδ qδ admistraf

aā balneū, qδ ꝯposuit hēmes factoꝛ alcohol, faciēs ad doloꝛes vehem̄tes, ⁊ sedat eos in die suo sedatōe plima, ⁊ ꝯfert ad ophthalmiā antiquaʒ ēt. Aloes auř.viij. eris vsti abluti, opij, ⁊ gūmi oium aā auř. xvi. myrrhe aur.xij. croci aur.viij. climie aur.iiij. tu rꝫ aur.iij. ꝯficiaf cū vio vl' sirupo q dř cādinisō, ⁊ ad/mistref cū albūine oui, ⁊ soluaf s̄btilr: ⁊ oꝫ vt oculo fiat alcohol ex eo in hoꝛis sepatꝫ, in eo qδ ē iter oēs tres hoꝛas, aut q̄tuoꝛ, ðinde dimittaf ocul⁹ qescē, ⁊ pausař, ⁊ p̄cipiaf ifirmo p⁹ illð, vt igrediaf balneū.

Colliriū valēs:

qδ sedat doloꝛē i die suo ⁊ dř rabiosuʒ, ⁊ resoluit ꝯpata, ⁊ carminat ip̄m in hoꝛa sua. ℞. antimonij, ⁊ acatie amboꝛuʒ aā aur.xl. climie aur.vj. eris vsti abluti aur.xiiij. ceruse de plūbo aur.viij. spice, ⁊ li/cij amboꝝ aā. aur.iiij. castoꝛei, ⁊ aloes, ⁊ opij, ⁊ col cotar adusti oium aā aur.ij. gūmi aur.xl. cōficiant cū aq̄ in q̄ decocte sunt rose, ⁊ admistref cū albumi ne oui, ⁊ liquefiat declinās ad spissitudinē quādaʒ.

Colliriuʒ qδ cōposuit Gal.

⁊ cognoiaf cōposuū ꝓpꝛiū, ꝓficiēs ad doloꝛes vehe mētes, ⁊ egritudies qū sř in declinatiōe sua. ℞. cli mie ablute aur.xvj. acatie aur.xl. erꝫ vsti abluti aur. xiiij. opij, ⁊ licij, ⁊ folij, ⁊ spice odoꝛifē, ⁊ croci, ⁊ alo es, ⁊ castoꝛei oium aā aur.ij. myrrhe aur.iiij. ceruse ð plūbo, ⁊ antimōij abluti āboꝝ aā aur.viij. gūmi aur.xl. ꝯficiāf cū aq̄, ⁊ admistref i iceptōe egritudis.

Colliriū qδ dř fakis:

⁊ composuit ip̄m mulier regine faciēs ad doloꝛes vehemētes: cui⁹ hec ē ꝑmi xtio. Climie aur.xvj. ceruse ablute aur.xl. amili, et dꝛagagāti, ⁊ acatie, ⁊ opij oiuʒ aā aur.ij. gūmi aur. xij. ꝯficiaf cū aq̄ pluuiali: Si āt aduēit hoꝛa i q̄ facꝫ ex eo colliriū, ꝓijce sup albumē oui recētꝫ, ⁊ vtē eo.

Colliriū qδ noiaf estiuum.

Climie aduste ablute, ⁊ boli, fmos, ceruse ð plūbo oiuʒ aā aur.xx. corticū eris ablutoꝝ, et acatie, ⁊ coꝛ ticū turꝫ oiuʒ aā aur.ij. dꝛagagāti aur.v. gūmi aur. xv. ꝯficiant cum aq̄, ⁊ admistref cū albumine oui.

Colliriū qδ dř stella:

qδ nō vincif, ꝯferēs ad do loꝛes vehem̄tes, ⁊ bothoꝛ, et ap̄tiōeʒ pupille, ⁊ vlce ra soꝛdida, et vlcera coꝛrosa, et egritudines antiq̄s, et abstergit, et aufert vestigia. ℞. climie aduste ablute, ⁊ ceruse de plūbo ablute omniū aā aur.xv. amili, ⁊ antimonij amboꝝ aā aur.xij. cineris de foꝛ nace in qua purgaf es, stāni adusti abluti boli ser/mos oiuʒ aā aur.viij. myrrhe, opij amboꝝ aā aur. ij. dꝛagagāti aur.viij. conficiatur cum aq̄ pluuiali.

Colliriū theocratis:

⁊ ē medicamē valēs. ℞. cli mie, ⁊ croci amboꝝ aā aure.xij. opij, ⁊ corticū eris amboꝝ aā aur.vj. corticū sabꝛocā mūdatoꝝ, ⁊ plū/bi adusti abluti amboꝝ ana aur.v. myrrhe aur.iij. spice odoꝛifeř aur.ij. acatie aur.ij. succi rosaꝝ, ⁊ gū/mi oium ana aur.xij. ꝯficiant cum aqua pluuiali.

Colliriū qδ noiaf rosaceuʒ:

et cōposuit ip̄m biblis, faciēs ad doloꝛē vehem̄tē, ⁊ ad attractionē māeꝝ s̄btiliū plimaꝝ, ⁊ bothoꝛ, ⁊ di/latatiōeʒ pupille: cui⁹ h̄ ē ꝑmixtio. Rosaꝝ recētiū ablatꝫ capitib⁹ aur.iiij. croci aur.iiij. opij sextā aur. j. spice odoꝛifere, sextā aure.j. gūmi aur.iij. ꝯficiaf cū aqua pluuiali, ⁊ administref cū albumine oui.

Colliriū aliδ rosaceū:

qδ noiaf bo nū, et ꝯfert ad has egritudines pꝛedictas. ℞. rosarum munda tarum aur.xxiiij. croci aur.xij. amili aur.vj. balau/stiarum aur.iiij. opij aur.iiij. dꝛagaganti aure.viij. conficiantur cum succo folioꝛum cupꝛessi.

Colliriū rosaceū qδ ꝯposuit

tarētios. ℞. rosaꝝ recētiū aur.xij. cineris de foꝛna ce i q̄ purificaf es, et spice odoꝛifeř, et croci, et opij. et gūmi oium ana aur.iiij. ꝯficiant cum aq̄ pluuie.

Colliriū rosaceū qδ ꝯposuit

ðbigoꝛ⁹, ⁊ noiaf colliriū magnū, ꝯferēs ad doloꝛē vehem̄tē in locis bothoꝛ, ⁊ vlcera ꝓfunda saniosa, accn̄tia in tunica coꝛnea, ⁊ dilatationem pupille, et

mām q̄ attrahit̄ tp̄e lōgo, ⁊ ophthalmiaȝ antiquā, cui⁹ sanatio est difficil'. ℞.rosaꝝ recentiū ablatꝪ capitibus aure.lxxij.climie aduste ablute aur.vj.opij aur.iij.antimonij aur.ij, ⁊ qdā ponunt d̄ eo aur.vj. corticū er], spice odorifer̄ añ aur.ij.myrrhe aur.iiij. Et qdā hoies ponūt de ea aur.vj.floris eris aur.ij. Et qdam ponūt de eo aur.iij.gūmi aur.xxiiij.conficiantur cum aq̄ pluuiali, ⁊ administretur cū lacte.

Collyriū iuuatiuū

fcm̄ cū ieusemin cōferēs ad attractionē mãeꝝ. ℞.acatie, ⁊ succi sambac āboꝝ añ aur. xlviij.cineris fornacis in q̄ purgat̄ es, ⁊ croci āboꝝ añ aur.xxiiij.opij aur.iiij. ⁊ i d̄scriptiōe alia aur.vj. myrrhe aur.iiij.succi iusqami albi aur.iiij.eris vsti abluti aur.iiij.gūmi aur.xl.conficiatur cum vino.

Collyriū qd̄ dr̄ pomale

ↄueniēs ei cui⁹ ñ tollerat oculus tactū mediciaꝝ, ⁊ ↄfert ad bothor, ⁊ vlcera p̄funda, ⁊ sordida accñtia in tunica cornea, ⁊ ad dilatationē pupille, ⁊ ad mām plimā, ⁊ egritudines proximi tp̄is. ℞.climie aduste extincte in lacte aur.xvj.ceruse de plumbo ablute aur.viij.croci aur.iiij.dragagāti aur.ij.cōficiātur cū aqua pluuiali, ⁊ administretur cū albumine oui.

Collyriū qd̄ noiat̄

nomie deriuato a noie illius q com posuit ip̄m suribes, ⁊ est collyriū vtile, ↄferēs ad dolores antiquos, ⁊ ↄsumit carnē additā q̄ est in angulo maiore de angulis oculi, ⁊ ē egritudo q̄ dr̄ lachryma, ⁊ ad vulnera q̄ exeūt i hoc angulo: ⁊ sūt fistule.

℞.climie ablute, ⁊ sedenegi adusti abluti oium ana aure.xxviij.cineris de fornace in qua purgatur es aure.xxiiij.myrrhe aur.xlviij.croci aur.iiij.opij aure.viij.piperis albi grana.xxx. numero. gummi aure.vi.cōficiātur cū vino, ⁊ administret̄ cū albumine oui in locis propinqui temporis, ⁊ fit vtile. Et quidam homines sunt qui ponunt in eo croci aur.xij.

Collyriū aereū:

qd̄ noiat̄ indū, de p̄prietate cuius est vt p̄hibeat ḡnationē ois sp̄ēi ophthalmie, ⁊ ↄfert ad corruptionē, ⁊ pruritū, ⁊ corrosioneȝ anguli maioris oculi, et delet vestigia, ⁊ ↄseruat oculū cui ex eo fit alcohol, ita vt nō ↄturbet̄ cū eo post ip̄m. ℞.ceruse de plūbo aure.xlviij.climie cabrusie aure.xxiiij.encaustri idi aur.v.armēios, ⁊ cōmixtiōis q̄ dr̄ kesuricō ⁊ ei⁹ expositio ē hedus, ⁊ succi agreste sicci, ⁊ opij oium añ aur.v.pip̄is albi aur.vj.olei balsami aur.viij. Et in descriptiōe alia aur.vj.gūmi arabici aur.xvj.cinamomi aur.ij.ↄficiāt̄ cū aq̄ pluuiali, ⁊ admistret̄.

Medicamen ↄferēs ad ap̄a

vehemēs, ⁊ ap̄a ocl̄i qd̄ excitat̄ ex attractiōe calitatis. ℞.opij, ⁊ dragagāti, ⁊ feluzeharagi, ⁊ ceruse oium añ.ʒ.vj.gūmi arabici.ʒ.xij. Tere oia ⁊ ↄtere, d̄inde accipe sebesabrē recēs ⁊ d̄coque ip̄m cū lb.j. aq̄ pluuial', donec p̄ueniat ad tertiā: d̄inde cola aquā ei⁹, ⁊ ↄfice cū ea medicamē: d̄inde fac ip̄m in pill'as sil'es ciceri, ⁊ exicca eas in vmbra. Qūqȝ voluer] facere oculo alcohol ex ipsis, frica eas cuȝ aq̄ fr̄a, aut cū lacte mulieris, aut cū albumine oui, aut cū aq̄ fenugreci d̄cocti sup̄ frustū ostrachi, aut sup̄ cotem viridē, d̄inde fac oculo alcohol ex eo in mane, duodecies imponēdo cū radio, aut septies: ⁊ in vesp̄is totidē. ip̄m.n.frāgit calitatē, ⁊ abscindit infusionē que attrahit̄ ad ip̄m, ⁊ ↄfortat oculū, ⁊ delet apostema.

Medicamē ↄferēs ad oph/

thalmiā vehemētem, sedāȝ ap̄a, ⁊ remouet infusionē, ⁊ sedat calitatē. ℞.sief memithe.ʒ.xlviij.croci pondus.ʒ.xxiiij. ⁊ opij pondus.ʒ.xij. ⁊ feluzeharagi, ⁊ trociscoꝝ succi iusqami albi sicci oiuȝ añ.ʒ.vj. ⁊ folioꝝ rosaꝝ humidaꝝ quoꝝ folioꝝ radices albe abscise st̄ pōdus.ʒ.xl. ⁊ gūmi arabici pōd⁹.ʒ.xlviij. Tere totū illd̄, ⁊ ↄtere ip̄ȝ cū aq̄ pluuiali, ⁊ aq̄ meliloti si fuerit humidū, ⁊ exp̄me ip̄m. Si v̄o fuerit siccū, d̄coque ip̄ȝ, d̄inde cola aquā ei⁹, ⁊ ↄtere medicinas, ⁊ ↄfice eas cū aq̄ ei⁹ d̄inde fac de eo pill'as sil'es ciceri, ⁊ exicca eas, d̄inde frica ipsas sup̄ cotem aut ostracū cū aq̄ fr̄a. aut cū lacte mulieris, aut cū albumine oui, d̄inde fac ocl'o cū eo alcohol mãe ⁊ i sero.

Medicamen qd̄ noiat̄ duo

maiora rubeū faciēs ad vlcera q̄ sunt in oculo, ⁊ ad ardorē vehementē, ⁊ mūdificat oculū ex humorositate q̄ attrahit̄ in eo ex multitudine hūiditatꝪ, ⁊ sup̄fluitatū, ⁊ ↄfortat tegmentū oculoꝝ. ℞.opij, ⁊ scedenigi, eris vsti, ⁊ ostracoꝝ adustoꝝ, ⁊ medulle tritici oiuȝ añ pōd⁹.ʒ.viij.gūmi arabici pōd⁹.ʒ.xlviij ceruse pōdus.ʒ.lxiiij.climie.ʒ.xxviij. Tere scedenegi, ⁊ es vstum p̄ se cū aq̄ ↄtritione bona, deinde p̄misce omnia, ⁊ contere ea quȝ sunt sicca, deinde fac ex eo alcohol oculo, sicut fit alcohoc cū antimonio.

Cōfectio empl'i:

qd̄ ponit̄ sup̄ oculū, cōferēs ad vehemētē calorē, ⁊ a [exiccationē] oculi, ⁊ abscidit ab eo humiditatem q̄ attrahit̄ ad ip̄m, ⁊ ↄfortat oculū, ⁊ sedat dolorē. ℞.folioꝝ rosaꝝ siccaꝝ, ⁊ corticū ḡnatorū dulciū humidoꝝ ⁊ lentiuū oium añ pondus.ʒ.v.et funde super ea lb.i.aque, ⁊ decoque ea bene, ⁊ cola ipsa ex aq̄, ⁊ ↄtere ea bñ, ⁊ ↄfice ea cū aliquanto aq̄ rosacee, ⁊ olei rosacei: deinde pone ea super oculū.

a A. tumefactionem

Medicamē ↄferēs ad dolo

res oculi cal'os. ℞.croci, ⁊ olibani, ⁊ aloes, ⁊ myrrhe, ⁊ opij. ⁊ sarcocolle oium añ.ʒ.v.dissrūpe, ⁊ ↄtere ea, ⁊ lini sup̄ oculū in p̄ncipio doloris cū aceto, ⁊ aq̄ endiuie, aut aq̄ portulace, aut aq̄ iusqami albi, aut aq̄ coriādri humidi. Qum aūt p̄tēdit̄ dolor, lini ex eo sup̄ oculū, ⁊ frōtē, ⁊ cornua frontꝪ cū vino, ⁊ calefac ip̄ȝ aliq̄ȝtulū: aut sume de sanie ordei pōdus ʒ.iiij. ⁊ croci hortulani siluestris pondus.ʒ.ij. ⁊ opij pondus.ʒ.i. Tere ipsa bene, ⁊ confice ea cum oleo rosaceo, ⁊ pone ipsum super oculum patiētem ophthalmiam, et apostema calidum.

Cohol qd̄ noiat̄ astaliticon

ↄferens ad ↄturbationē oculi, ⁊ rubificationē eius qum distillatur, ⁊ quȝ fit ex eo alcohol ad inceptionem catarroꝝ. Et qñ miscet̄ cū eo alcohol rosaceū.

℞.tutie, ⁊ eris vsti, ⁊ aloes omniuȝ añ p̄tem.i.et myrrhe, ⁊ spice omniū añ q̄ntā partis vni⁹, ⁊ croci, et opij amboꝝ añ partē.j. ⁊ acatie pure p̄tes.iiij.et licij quintā p̄tis.j. ⁊ gūmi arabici p̄tes.iiij. Tere tutiā, ⁊ es, ⁊ aloen, ⁊ acatiā cū aq̄ dulcis sextarijs.iiij. deinde tere liciū, ⁊ crocū, ⁊ opiū in tabula alia q̄nqȝ dieb⁹, d̄inde cōmisce cū eis, ⁊ infunde aloē in aq̄ ita vt liq̄fiat, ⁊ fūde sup̄ medicinas, ⁊ p̄misce ↄterēdo, d̄inde fac trociscos, aut pill'as, ⁊ fac cū eis alcohol.

Cohol ↄferēs ad oēs dolo/

res ocl'i accidētes ex catarris. Sumant̄ folia rubi, ⁊ exprimatur aqua eorum, et coletur, ⁊ teratur in tabula donec ingrossetur, et teratur paulatiȝ, deinde sumatur quantum ipsa est de gummi arabico, et fundatur cum aqua panca ita vt liquefiat, ⁊ fiat sicut mel: deinde misceatur cum aqua rubi, ⁊ conficiat̄ cum ea b† [ ]aliquot dieb⁹ ita vt sit possibile fieri ex eis pillulas, deinde fiant pillule, et

b† A. ⁊ dimittas

a A.

exiccentur in vmbra, et fiat cum eis alcobol.

Ulcera oculi ⁊ bothor eius ⁊ pus in eo. Scias q̄ colliriũ stelle p̄dictum est vehementis iuuamenti in eis, ⁊ similiter collirium iuuatiuum, ⁊ collirium pomale est vltimum.

Colliriũ qđ refert ad macur faciens ad egritudines, ⁊ pus que sunt in oculo. ℞. tutie aur. xxxij. eris vsti aur. xxij. croci aur. xvj. myrrhe aur. xvj. sedine aure. x. pipis albi grana. xl. numero, gummi aure. xl. ↄficiantur cum vino, ⁊ in descriptione alia, ponuntur in eo opij aure. x.

Disruptio cornee. Collirium rosaceũ ↄferens ad oẽs egritudines, ⁊ speties dilatationis pupille.

Puluis replẽs foueas cornee. ℞. ostracorũ magnoꝝ adustoꝝ, ⁊ scedenegi amboꝝ aã. ℨ. j. terant̃, ⁊ puluerizet̃ cũ eo oculus.

Algarab. Colliriũ qđ cõposuit suribes est iuuatiuum ad algarab.

Albedo vestigioꝝ vlcerum. Conferũt ad albedinẽ medicamen egyptiũ, ⁊ colliriũ indũ, ⁊ alcobol cũ stercore stellionis ẽ iuuatiuũ.

Colliriũ citrinũ alid scitur kiles almatrã, ↄferẽs ad caliginem, ⁊ tenebrositatem visus, ⁊ ad egritudines [a] [acutas,] ⁊ delet vestigia, ⁊ durities. ℞. climie aur. xxiiij. succi agreste sicci aur. xij. salis ãmoniaci tãtũdem, opij aure. viij. gũmi aure. xxiiij. ceruse de plumbo tantũdem, croci aure. xvj. piperis albi aure. xxiiij. confice cum aqua pluuiali.

a A. antiquas

Cohol aliud mirabile: qđ exptuz est, ⁊ laudat̃ in albedine, ⁊ lachryma, ⁊ ẽ mesie, ⁊ abstergit caliginem, ⁊ oẽm grossitudinẽ que est in palpebra, ⁊ acuit visum valde. ℞. tutie inde. ℨ. ij. s. antimõij de spahani. ℨ. iiij. marchasite pondus. ℨ. ij. s. eris vsti põdus. ℨ. ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ. ℨ. j. climie auri, ⁊ climie argẽti amboꝝ aã aur. j. scedenegi põdus. ℨ. j. coralli, ⁊ margaritaꝝ ꝑuaꝝ, ⁊ corticũ eris omniũ aã põdus. ℨ. ij. sceba armene pondus. ℨ. ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ. ℨ. j. aq̄ distillatõis vitri põd⁹. ℨ. s. ⁊ vitri pharaõis põdus. ℨ. s. Tere has medicias cũ aq̄ pluuiali, ⁊ qñ cõtrite st̃, p̄iice sr̃ eas cãfor trite põd⁹ sexte. ℨ. j. muschi põd⁹ siliq̄. j. ⁊ misce ↄterẽdo, ⁊ fac pill'as, ⁊ exicca ĩ vmbra, ⁊ frica ĩ ostraco cũ aq̄, ⁊ fac alcobol cuz eo.

Aliud iuuatiuũ ad albedinẽ exptũ mirabile. Sumantur limature ac⁹ põdus. ℨ. ij. ⁊ sambaci põdus. ℨ. j. đinde terant̃ ambo sil', ⁊ ponant̃ in ↄcauitate arũdinis, ⁊ stringat̃ os cãnule oppilãdo cũ massa, ⁊ coopiatur arũdo tota cuz massa, ⁊ desup̄ inuoluat̃ luto ↄfecto cũ capillis, ⁊ inuoluant̃ sup̄ ip̄m, ⁊ coopiat post illđ cũ luto alio: deinde apponat̃ carbonib⁹ donec vertat̃ in lapidem, ⁊ fiat sicut testa, ⁊ extrahat̃, ⁊ auferat̃ medicina ilia, ⁊ accipiat̃ climie albe trite põd⁹ ℨ. iij. ⁊ misceat̃ cũ hac medicina, ⁊ reducat̃ ad cannulã aliã, deinde fiat ex ea sicut fcm̃ est ex p̄ma. Qũ ergo in lapidẽ ↄuertit̃, ex̄hat̃, ⁊ intendat̃ ad folia lini collecta anteq̃ʒ aduenerit eis pluuia, ⁊ exiccata, ⁊ sumat̃ de eis pondus. ℨ. j. ⁊ margaritaꝝ non ꝑforataꝝ põdus. ℨ. s. ⁊ terãt̃ bene cũ reliq̄s medicinis, ⁊ terant̃ oia simul ↄtritione vltima, donec fiãt sicut puluis. Qum ergo volueris curationẽ facere cũ eo, tũc fac oculo alcobol cum succo radicis lilij tribus diebus continuis, deinde fac ei alcobol post cũ hac medicina, ⁊ fac alcobol post illđ vno die ex hac medicina, ⁊ vno die ex succo lilij.

Puluis ad albedinẽ. ℞. floris eris, ⁊ ãmoniaci, ⁊ cancri marini adusti omniuz aã. ℨ. v. pulpe colloquintide. ℨ. ij. s. fellis tauri, ⁊ baurach armeni omniũ aã. ℨ. ij. salis gẽme. ℨ. iij. pipis albi. ℨ. xx. spume maris. ℨ. iiij. corticum ouorum ex q̄bus egressi sunt pulli sub gallina. ℨ. iij. limature coris. ℨ. v. stercoris lacerti. ℨ. x. margaritarum. ℨ. iiij.

Sebel. Cohol bonũ ad sebel de eis que expta sunt ⁊ laudata. Sumant̃ cortices ouoꝝ hora qua apiunt̃ sub gallina, ⁊ bulliãt cum aceto forti decem diebus cõtinuis, deinde colentur, et ponant̃ in ampulla vitri, aut in vase vitreato, ⁊ ponatur vas in loco qui sit vt nidus sub sole donec exiccetur, quod in ipso est, deinde sumatur, ⁊ teratur, ⁊ fiat alcobol cum eo.

Lachryma. Colliriũ qđ dixit mesias ad albuginẽ fcm̃ ex tutia ↄfert ad eas.

Grossitudo palpebraruz: et grauitas eaꝝ. Confert ad eã alcobol cognominatum missandros, ⁊ dicã ip̄m in cap̄lo scabiei, ⁊ confert medicamen aristratis predictum, ⁊ collirium de tutia quod dixit mesias ad albedinem.

Colliriũ exptũ kebime. egyptiũ, ↄferens ad durities, ⁊ albedinẽ, ⁊ abscindit corticẽ duꝝ statim. ℞. floris eris, ⁊ ammoniaci amboꝝ aã aure. vj. salis defossi aure. iij. pulpe colloq̄ntide aur. iij. et duas tertias aure. j. fell' vaccini aur. ij. baurac nigri aur. j. ⁊. s. pipis albi ḡna. xl. numero, mell' boni cyathos. vj. ⁊. ℥. ix. ꝑmisceat̃, ⁊ põat̃ in vase, ⁊ recõdat̃,

Colliriũ qđ dr̃ arastusemon ↄferẽs ad attractionẽ mãeꝝ cronicã, ⁊ ad ḡuitatez palpebraꝝ, ⁊ asp̄itatẽ eaꝝ, ⁊ liq̄factionẽ lachrymal' oculi, ⁊ seiunctionẽ ei⁹, ⁊ corrosionẽ ipsi⁹, ⁊ ad humiditatẽ p̄lmã q̄ est in oculo, ⁊ ad augmentũ pãniculi, ⁊ aufert vestigia, ⁊ durities. ℞. antimonij aure. iiij. eris vsti, ⁊ ceruse de plũbo amboꝝ aã aur. ij. croci, ⁊ myrrhe, ⁊ corticũ turis, ⁊ floris eris, ⁊ lẽtiũ rubeaꝝ oiuz aã aur. j. pipis albi aur. s. gũmi aur. ij. ↄficiat̃ cũ vino, ⁊ administretur dissolutũ cum eo.

Colliriũ citrinũ qđ dr̃ fanaratis, ⁊ est collirium iuuatiuũ ↄferẽs ad scabiem, et corrosionẽ ĩ vtrisq̄ʒ lachrymalib⁹, ⁊ pruritum vehemẽtẽ, ⁊ grauedinẽ palpebraꝝ. ℞. climie aur. lxxx. colcotar albi aur̃. xxx. conficiatur cũ aqua pluuiali.

Scabies oculi ⁊ prurit⁹ ei⁹. Collirium indum confert ad pruritum.

Cohol nõ errãs: qđ cõposuit cesar factor alcobol, faciens ad pruritũ, ⁊ ad grossitudinem palpebraꝝ. ℞. climie cabrusie aure. xxiiij. sedine aure. vj. Et in descriptione alia aur̃. xvj. Terant̃ donec fiãt in loco sauic ⁊ ↄficiat̃ cũ melle, ⁊ adurat̃, ⁊ ĩfũdat̃ vinũ qđ extinguat ip̄ʒ, ⁊ exiccet̃, deide terat̃, ⁊ fiat cũ eo alcobol.

Cohol mesiton ad pruritũ ⁊ hũiditatẽ oculi, ⁊ corrosionẽ lachrymaliũ, ⁊ scabiẽ vehementẽ in palpebris. Climia frangatur in frusta parua, ⁊ ↄficiat̃ cũ melle, ⁊

ponaẽ i vrceolo figuli ⁊ oppileẽ os ei?, ⁊ luto liniaẽ ⁊ fiat foramē i medio cooptorij, vt sit fumo eleuato ex adustiōe medicine spiraculū, p qd̄ egrediaẽ, deinde ponaẽ vrceolus pparatus in medio carbonuz accēsoꝝ. Qūq3 inceperit climia aduri, tunc ꝯsidera fumū ascēdentē, tūc si videris eū decliuē adhuc ad nigredinē dimitte medicinaz cōburi, donec videas illū fumū fieri albū, tūc.n. scias q medicine iā ꝯfirmata est cōbustio: tūc ergo remoue vrceolū ab igne, ⁊ extrahe climiā, ⁊ funde sup eā vini quātitatē qua infreẽ, deinde pone eā in mortario, ⁊ ꝯtere eā bene, ⁊ exicca, ⁊ serua eā donec cōmisceas ipsam in alcohol, cū quo pmisceẽ: ⁊ hec ē d̄scriptio alcohol. ℞. climie hui? aur. vij. ⁊ antimōij tātūdē, tere oia, ⁊ cōserua, ⁊ fac ire ex eo sup palpebras mane ⁊ sero.

Colliriū apollonij ad scabiē, ⁊ casuz palpebraꝝ, ⁊ egritudines antiq̄s. Scedēigi adusti abluti aur. xxxij. eris adusti abluti aur̄. xvj. lapidis saialistos adusti abluti aureos. xxxij. floris eris fricati aure. xvj. opij aure. iij. Et in descriptione alia, aure. vj. climie aur̄. iiij. colcotar adusti aure. iiij. gummi aure. xvi. conficiatur cum aqua pluuiali.

Medicamē qd̄ cōposuit cassius, ad aquā q̄ descēdit in oculū. Sumaẽ fel tauri, ⁊ euacua ip̄z in vase eris, ⁊ dimitte ip̄m. x. dieb?, d̄inde sume d̄ ip̄o aur̄. xij. croci, ⁊ olei balsami, ⁊ oppopōaci oiuz añ aur̄. ij. pipis. ḡ. xij. nūero, mell' boni duplū q̄ztitatꝫ fell': misce oia ⁊ d̄coque i vase eris, deinde pone ipsum in pyxide eris, ⁊ ꝯserua ipsum.

Medicamē aliud qd̄ ꝯposuit polonisos. Sume spumā maris, ⁊ adure ipsam sup testā, ⁊ tere cinerem eius, ⁊ confice ip̄m cū sanguine [a] [tice] ⁊ pone in vase de cornu: Qumq3 euellunẽ pili, tūc lini sup locū eoꝝ de hoc medicamine.

a A. vermis qui dr̄ cecha q auribus canū adheret

Epithima qd̄ cōposuit fulukesanis ꝯferēs ad mām plimā, ⁊ dolorē vehemētē. ℞. roſ. recētiū aur̄. ij. se. iusqami al. aure. viij. turis aur. vj. myrrhe aur̄. iiij. sauic de ordeo aur. xviij. vitellū oui. j. assati, succi mādragor̄ aur. iiij. croci aur. ij. opij aur̄. iiij. ꝯficiaẽ cum vini stiptici puri q̄ztitate que sufficit, ⁊ fiant ex eo trocisci, ⁊ administrentur.

Colliriū qd̄ dr̄ indū: ⁊ regium ꝯferēs ad iceptionē descēsus aque, ⁊ ad oēm caliginē humidā exn̄tē in oculo, ⁊ aufert vestigia vlcerū in oculo. Climie rubee aduste ablute. ℥. xvj. encausti indi. ʒ. vj. ceruse de plūbo. ℥. iiij. piperis al. ℥. vj. fellis deboha. j. ⁊ fellis safer ⁊ existimauerūt q est subot. vij. felliū alcubugi. iiij. lactꝫ papauer]. ℥. j. oli balsami. ℥. ij. oppōaci, ⁊ sapini amboꝝ añ. ℥. ij. gūmi. ℥. xij. ꝯfice cū succo feniculi, aut cum succo plante que dr̄ abradies.

Cohol ꝯferēs ad tenebrositatē: ⁊ inceptionez aque in oculo. Fellis vrsi. ʒ. iiij. oppoponaci, ⁊ pipis amboꝝ añ. ʒ. iij. olei antiqui, ⁊ [b] [oppobalsami,] ⁊ succi feniculi humidi omnium añ. ʒ. ij. climie pondus. ʒ. j. mellis. ℥. j. Tere ipsuz, et misce, ⁊ pone ipsum in ampulla vitri munda, ⁊ pone ipsum in sole diebus. vij. deinde fac oculo alcohol ex ipso cū extremitate radij mane ⁊ sero.

b A. olei de balsamo.

Medicamen qd̄ ꝯfert ad tenebrositatē: ⁊ ad illū q videt rem ex lōginquo, ⁊ nō videt eā ex primo, ⁊ ad aggregationē aque in oculo: cuius hec est pmistio. Fellis corui nigri, ⁊ fellis pdicis, ⁊ fellis gruis, ⁊ fellis adhoba, ⁊ fellis capre omnium ana pondus. ʒ. ij. mellis colati pondus. ʒ. iij. ⁊ olei balsami. ʒ. j. ⁊. ſ. Tere ea simul ⁊ permisce ipsa, ⁊ fac oculo alcohol cum eo mane ⁊ sero.

Destructio visus. Collyriū citrinuz est iuuatiuū ad debilitatem supfluam in visu: ⁊ collirium de tutia qd̄ dixit mesias in albedine.

Colliriū quo vtebaẽ floris.

℞. acatie, ⁊ roſ. siccaꝝ, ⁊ meliloti omniū añ aure. xlviij. cineris fornacis in qua purgaẽ es aur. xxiiij. mandragore aure. xij. seminis iusquiami albi aure. xviij. opij aure. vj. gūmi au. xl. vini. ℥. ix. aq̄ pluuial' ℥. ix. cōmisceaẽ aq̄ cuz vino, ⁊ pijcianẽ sup ea rose, ⁊ melilotū, ⁊ iusqamū, ⁊ postea mādragora aut cortices mādragore, ⁊ dimitte ea donec infūdanẽ trib? dieb?, aut qnq3, ⁊ exp̄me ea ⁊ accipe exp̄ssionē eoꝝ ⁊ ꝯfice cū ea medicam̄, ⁊ fac ex eo collíria, ⁊ vtē eis.

Medicamē basilicō: ⁊ ip̄m est abstersiuuz ocli, ex quo fit alcohol in dispōne sanitatꝫ in oi die semel, aut in oib? duob? semel, ⁊ abstergit visuz, ⁊ ꝯseruat visum sanū s̄m dispōnem suaz. ℞. climie, ⁊ spume maris oium añ. ʒ. x. eris vsti. ʒ. v. ceruse, ⁊ sal' gēme oium añ. ʒ. iij. sal' āmoniaci, ⁊ macropipis oium añ ʒ. ij. gariofiloꝝ, ⁊ vsnee amboꝝ añ. ʒ. j. pipis. ʒ. iiij. cāfore. ʒ. ſ. Tere optime, ⁊ fac oculo alcohol cū eo.

Basilicon aliud ꝯferēs ad oia, q̄ diximus. ℞. climie. ʒ. vij. scedenegi, ⁊ macropipis amboꝝ añ. ʒ. ij. salis āmoniaci. ʒ. ij. eris vsti, ⁊ ceruse, ⁊ salis gēme oiuz añ. ʒ. iiij. spume maris. ʒ. iiij. sal' indi, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ beil, ⁊ vsnee, ⁊ spice omnium añ. ʒ. j. confringe, ⁊ contere ipsum, ⁊ fac ex ipso oculo alcohol.

Medicamē qd̄ ꝯfortat visū: ⁊ ꝯseruat ip̄m s̄m sanitatem suā, ⁊ aufert multitudinē lachryme q̄ currit ex oculo. Sume de antimonio, ⁊ infunde ip̄m. xxj. nocte in aq̄ pluuiali, aut in aq̄ que distillat ex cisterna, deinde accipe de eo pondus. ʒ. xij. ⁊ marchasite. ʒ. viij. ⁊ tutie, ⁊ climie oiuz añ. ʒ. xij. ⁊ margaritaꝝ puaꝝ non perforataꝝ. ʒ. ij. ⁊ muschi tertiā. ʒ. i. ⁊ canfore sextā. ʒ. i. ⁊ croci, ⁊ scedenigi amboꝝ añ. ʒ. i. Tere vnūquodq3 p se, deide aggrega antimoniū, ⁊ marchasitā, ⁊ climiā, ⁊ tutiā, ⁊ margaritas, ⁊ tere bn̄ ea oi die cū aq̄ multotiēs, donec exicceẽ aqua eoꝝ: deide accipe scedenegi, ⁊ crocū, ⁊ pijce ip̄a sil' i mortario, ⁊ tere ea bn̄, d̄inde tere cū eis muschū, ⁊ cāforā. Deide repone ip̄z in vitrea, ⁊ fac ex eo alcohol mane ⁊ sero i dispōnib? sanitatis: ipsa.n. ꝯfortat visum debilem, ⁊ ꝯseruat eum.

Burod fugitiuū abstersiuū, ⁊ ꝯfortatiuū. ℞. scedenigi, ⁊ eris vsti āboꝝ añ. ʒ. v. aloes scotrēsis, ⁊ bauracarmeni amboꝝ añ. ʒ. i. floris eris, ⁊ piperis al. ⁊ macropiperis, ⁊ pulpe colloquintide, ⁊ croci, ⁊ ameos oium añ. ʒ. ſ. confringe, ⁊ contere, ⁊ vtere.

¶ Tractatus. iij. de aure.

¶ Dolor auris, ⁊ apostema eius, ⁊ pus, ⁊ grauitas eius.

Medicamen aristotelis p̄dictū in cap̄lo oculi est iuuatiuū ad aurem ex qua currit pus.

Medicamen ꝯfe-

rens ad oēs dolores in aure: ꝛ oia vlcera accītia in ea. ℞.myrrhe aur.j.olibani aure.iij.nitri aur.iij. croci aur.iiij.succi papaueris aure.ij.galbani aur. ij.amigdalaꝝ excorticataꝝ.xx.nūero.Terat̄ illud totū ꝛ ꝯficiat̄ cū aceto,ꝛ fiāt ex eo trocisci. Quū ḡ fuerit ipm necīuꝫ,soluat̄ si fuerit in aure dolor vehemēs,cū oleo rosaceo,ꝛ distillet̄ in aure: ꝛ si fuerit in ea ḡuitas in auditu,soluat̄ cum aceto,ꝛ distilletur.

Cōfectio medicamīs quā narrauit Gal.

℞.myrrhe aure.iiij.aloes aure.iiij.olibani aur.iij.ꝛ in ōscriptōe alia,aur.ij.croci.aur.iij. nitri aur.iij.succi papauer| aur.iij.amigdalaꝝ amaraꝝ.xxx.nūero,galbāi aur.ij.aceti bōi q̄ꝫtū sufficit.

Medicamen ad aurē ex medicinis Gal.cōferēs

ad apata,ꝛ dolores vehementes clamosos: cui⁹ hec est permixtio. ℞.galbani ꝛ est albezard aure.ij.cinamomi aure.ij.myrrhe aure.viij.croci aure.viij. olibani aure.iiij.nitri aure.iij.aceti quātum sufficit ad hoc vt fiat in spissitudine mellis.

Medicamen aliud ad apata

auris: ꝛ ad saniē,ꝛ ad pus veniētia ex aure,ꝛ ad dolores aur| antiq̄s: cui⁹ hec ē ꝑmixtio. ℞.vētris fabe egyptie amari saporis,ꝛ alumis iameni,ꝛ pipis al.ꝛ nitri,ꝛ croci,ꝛ opij,ꝛ corticū ḡna oꝝ,ꝛ olibāi, ꝛ spice omnium aā aure.ij.castorei aure.j.mellis ꝛ aceti quātitatem qua conficiatur medicamen: et q̄dam homines ponunt in eo mellis aure.vj.

Medicamē aliđ de medicis

berotas. ℞.croci,ꝛ myrrhe,ꝛ spice oium aā aur. s.eris vsti medietatē ꝛ tertiā aure.j.opij aure.s.castorei tertiā aure.j.alumis iameni aure.j.alumis rotūdi aure.j.Si ḡ fuerit in aure virus,cura eā ex hoc medicamie cū ōcoctōe triplicati.Et si i ea fuerit dolor vehemēs,cura eā cū olō roſ. Et si ḡnant̄ in ea vermes,ꝑmisce cū h̄ medicamie ellebori nigri aur.ij.

Medicamē auris ex q̄ currit

pus. ℞.capitū ḡnatoꝝ,ꝛ aristol.ꝛ colcotar,ꝛ dragāti carbusij,ꝛ gallaꝝ,ꝛ corticū eris oiuꝫ aā aur.j. myrrhe,olibāi,ꝛ calcāti assati,ꝛ alumis iamēi oiuꝫ aā aur.s.terat̄ cū aceto,ꝛ fiāt trocisci,ꝛ admistret̄.

Medicamē anticates: ad dolores difficiē vehementē.

Croci.ʒ.ij.ꝛ q̄dā hoīes ponūt de eo.ʒ.j. myrrhe,ꝛ sal āmoniaci amboꝝ aā.ʒ.j.aluminis iameni,āmōiaci aā.ʒ.s.sedimis olei de lilio,aut fecis ol[a] aluisci.ʒ.ij.Terāt̄ cū vio mellito,aut vio ol' ci q̄ꝫtitate q̄ fiat in spissitudine mell',ꝛ administret̄.

Medicamē ad grauitatē auditus: ꝛ sonitum,ꝛ tinnitum existētem in aure.

℞.ellebori albi aure.j.castorei aure.s.nitri aure.iiij. misceatur,ꝛ administretur cum aceto,ꝛ confidat in eo vtens ipso,quoniam est medicamen vtile.

Medicamē aliđ qđ dr̄ algelarui

ad egritudines antiq̄s q̄ st̄ ō egritudib⁹ aur|. Ellebori albi,ꝛ myrrhe,ꝛ olibāi,ꝛ croci,ꝛ castorei,ꝛ opij oiuꝫ aā aur.iiij.calcāti aur.vj.pipe.aure. ij.ifundant̄ myrrha,ꝛ opiū,ꝛ castoreū,ꝛ olibanuꝫ in aceto,i q̄ ōcocti fuerint cortices ḡnatoꝝ,dōec dissoluti fuerint,ōinde ponāt̄ ellebor⁹,ꝛ croc⁹,ꝛ pip ꝛ calcantū trita,ꝛ ꝯterant̄ oia bñ.Qū ḡ cōplet̄ ꝓijciat̄ sup ipm de vino mellito q̄ꝫtitas q̄ fiat in spissitudine mellis subtilis.Quōqꝫ ipm est necessariū,tūc tepidet̄,ꝛ distillet̄ in aurē: est.n.medicamē mirabile.

Cōfectio medicamīs: qđ ꝓfert ad oēs dolores

aur|,ꝛ oia vlcera euenīetia i ea. ℞.myrrhe aur.j. olibāi aur.iij.ꝛ q̄dā hoies ponūt in eo aur.vij.nitri aur.iij.croci aur.iiij.ꝛ q̄dā hoies ponūt in eo aur.j. succi papaueris aur.ij.galbani aur.ij.amigdalarū excorticataꝝ.xx.nūero.Terat̄ illud totū,ꝛ ꝯficiat̄ cum aceto,ꝛ fiāt ex eo trocisci.Quōqꝫ necessarij fuerint,soluant̄ si fuerit in aure dolor vehemēs cū olō rosaceo,ꝛ distillent̄ in aurē: ꝛ si fuerit in ea grauitas in auditu,soluantur cum aceto ꝛ distillentur.

Cōfectio scorie ferri: ꝛ ē medicamē forte.

Sumat̄ scoria ferri,ꝛ ꝯterat̄,ꝛ abluat̄ cū aceto,deinde ꝓijciat̄ sup testā,ꝛ exiccet̄: deinde ꝓijciat̄ bo,ꝛ tertio, ꝛ fiat illud septies,deinde decoquat̄ cum aceto forti decoctione vehementi,donec fiat sicut mel,ꝛ auferat̄ et distillet̄ de eo in aurem qūm indigetur eo.

Ulcera nasi.

Cōfectio sacramosos,ꝛ ē medicamē eradicās oēꝫ additionē q̄ orit̄ i[b] corpe. ℞.dragāti adusti,ꝛ colcotar adusti,aut calcāti adusti,aut dragāti rubei,ꝛ corticū eris oium ptes eq̄les.Tere ḡ ea,ꝛ cura cū eis fistulas: ꝛ ozt vt frices additōeꝫ,añq̄ꝫ medices eā cū h̄ medicamie ꝑ oiē,ōinde medica cū eo in māe postq̄ꝫ patiēs egritudinē cōederit cibū suū: Et qū tu curas cū eo fist'las nasi,tūc lini aā curatōeꝫ iteriora nasi aspalto,aut pice humida,aut pinguedine myrrhe.

¶ Tractatus.iiij.de dentib⁹,ꝛ doloribus eorum.

Conueniens est ad dolores difficiles vehemētes ꝛ ad corrosionē dentiuꝫ,ꝛ ꝓfert iteꝝ ad tussim medicamē,qđ.℞.opij aur. ij.myrrhe tātūdē[c] tātūdē,pipis albi galbāi aā tātūdem,ꝯficiant̄ cum coagulati vue q̄ꝫtitate q̄ sufficit,ꝛ terant̄ simul,ꝛ fiant ex eis collirīa,ꝛ liniat̄ ex eis sup dentes,ꝛ ponant̄ de eis super locum corrosum.

Medicamē qđ narrauit andromach⁹

ad oēm dolorē dētiū,ꝛ ad oēs egritudines accīites ex eo,ꝛ ad stuporē. ℞.pipis,ꝛ piretri, ꝛ lac̄ titimali,ꝛ galbani oium aā ꝑtem.j. Terant̄ ꝛ ꝯficiant̄ cū storace,ꝛ ponat̄ sup locū corrosum.

Medicamē iuuatiuū: ad pulsatōeꝫ dētiū.

℞.pulpe collogntide ꝑtem.j.ꝛ aloes partem.j.ꝛ bulliāt in [d] pyxide lapidis,aut cochliari de ferro ebullitōe vehementi cum oleo,ꝛ aceto vini,ōinde auferat̄ ab igne,ꝛ distilletur de eo in aurem que sequitur molarem dolentem distillatione post distillationem.

Cauteriū molaris.

Intēde ad molarē i q̄ ñ valꝫ medicamē vehemēs pulsatiōis: assume ex olō q̄ꝫtitatē.ʒ. j.ꝛ aq̄ sansuci ficci,ꝛ harmel oium aā.ʒ.s. Terant̄ bñ,ōinde ꝓijciant̄ in olō,ōinde intēde ad duas [ac⁹] magnas q̄bus vtunt̄ scellarij,ꝛ igni eas in loco foraminis earum,deinde aperi os egri,ꝛ ꝯsidera dētem quē vis cauterizare,ꝛ tūc si fuerit in eo aliq̄d,mundā ipm: ꝛ pone sup ipm cannulā ferri,aut arūdinis, aut argēti,ꝛ submerge vnam duaꝝ acuum in oleo illo,deinde intromitte eam in cannulā,ꝛ pone eam super molarem.Quōqꝫ infrīgat̄ illa,accipe aliā,fac illud septem vicibus numero: nā dolor eius sedatur, ꝛ egreditur ex molari aqua coloris dentium.

[a] A.hortensis

[b] A.naso

[c] A.mellis

[d] A.vase seu lebete

Dētifriciū quo fricāt dētes: qd narrauit Dēocrit⁹ i libro suo. Accipe cornu cer ui adusti q̄rtā lb. xvj. sal. ℥. ij. āmoniaci sicci qd non est amari saporis frustꝝ. j. magnū, vel masticis. lb. iij. aut plus paꝝ, sq̄nanti albi tantūdem, piperis al bi. ℥. j. folij. ℥. ij. Terant oia ꝛ administrentur.

Medicamē qd noiat surmale ꝯferēs ad apata gigiue, ꝛ mollificatiōez ei⁹, ꝛ mūdificat dētes. Accipe corticū ḡnatoꝝ pōd⁹. ʒ. ij. ꝛ venaꝝ, ꝛ balaustie, ꝛ sūac oiuz añ. ℥. j. ꝯfrige, ꝛ ꝯtē illd deide affer ex eo cū digit| tu|, ꝛ frica cū eo locū doloris, deide accipe ex eo cū pāno lini, ꝛ pone ip̄z s̄r eū.

Dētifriciū mūdificās dētes: ꝛ strigit gigiuā, ꝛ efficit bonū oris odorē. Sūat sal gēma, ꝛ terat, ꝛ ꝯficiat cū melle, ꝛ liget i charta, et ꝓijciat i p̄ruis, ꝛ dimittat ibi dōec fiat sic p̄rue, dinde auferat ab igne, ꝛ extiguat cū kitrā, ꝛ ꝓijciat i vino bono aut meisus, ꝛ dimittat dōec ifr̄et, ꝛ terat, ꝛ sumat d eo ꝑs. j. ꝛ spume mar| ꝑs. j. ꝛ pōat cū illo cinamōi ꝑs. j. ꝛ myrrhe ꝑs. j. ꝛ ciner| sceba, ꝛ cipi, ꝛ floris sq̄nāti oium añ. vj. ꝑtis. j. fragmētoꝝ xiloaloes medietas ꝑtis. j. ꝛ zuccari ꝑtes. iij. ꝛ cāfore. x. ꝑtis j. Terat illd, ꝛ misceat, ꝛ fiat dētifriciū in oi mane.

Medicamen qd ꝯfortat dētes: ꝛ molares qū ē in eis dbilitas. ℞. cere, ꝛ mell ambοꝝ añ ꝑtes. ij. liq̄fiāt in sole, aut cū aq̄ cal'a, ꝛ cōmisceat cū eis picis ꝑs. j. ꝛ ponat in termino vnguēti, ꝛ p̄cipiat vtēti eo vt masticet ip̄m. Qd si videris medicamen exiccatū, ꝑmisce in eo aliq̄ztulū olei, Et mastix iteꝝ qū masticat facit i hoc vltimā opatōez.

Alid qd ꝯfortat dētes: ꝛ gingiuā. Cornu ceruini adusti pōdus. ʒ. x. ꝛ folioꝝ cup̄ssi adustoꝝ pōd⁹. ʒ. v. ꝛ nucū cup̄ssi nō adustaꝝ pōd⁹. ʒ. v. ꝛ radic| cētauree pōd⁹. ʒ. x. ꝛ capilli veneris adusti pōd⁹. ʒ. v. ꝛ ros. ablat| capitib⁹ ꝛ spice odorifer oiuz añ pōd⁹. ʒ. iij. Ter̄ ꝛ cribella cū orali ꝛ vtē.

¶ Tractatus quintus de ore, ꝛ gutture, ꝛ ventre superiore, ꝛ sinantia, ꝛ squinantia.

Nqt Gal. qdā eristimauerūt q̄ pulli hirūdinuz siue sint recētes, siue sicci saliti sanāt sinantiā statim: ꝛ ꝑmisceat pueris, ꝛ senibus cum radice liquiritie.

De vuula: ꝛ duab⁹ amigdal. Medicamē ꝯueniēs ad vuulā mollificatā apostaz. Pipis al. aur. j. myrrhe aur. j. alumis iameni aur. ij. gallaꝝ viridiū aur. ij. terāt ꝛ admistret.

Vēter supior: humiditas pectoris. Medicamē iuuatiuū ad humiditatē factaz in pectore. ℞. galbani, ꝛ storacis liq̄de amborum añ. ℥. ij. opij quartam. ℥. j. radicum ligritie. ℥. ij. Terant que ex eis terunt, ꝛ misceant cū storace, ꝛ gal bano, ꝛ aliquātulo me l'dispūati, ꝛ lābat ex eo.

De tussi medicamē gutturale. Dixit Gal. q̄ ipse medicabat cū eo. ℞. olibāi aur. j. ꝛ in dscriptiōe alia, aur. iiij. myrrhe aur. j. ꝛ in descriptōe alia, aur. iiij. croci aur. j. Et in descriptōe alia, aur. iiij. sq̄lle aur. ij. vini dl'cis sacraiati. iij. dcoquat sq̄lla cū vino donec vinū inspisset, deinde ꝓijciat squilla, ꝛ ponantur relique medicine suꝑ vinū.

Medicamē gutturale: qd refert tellusatis, dixit Gal. q̄ ip̄e medicat⁹ ē cū eo illū, q hēbat vlc⁹ in pulmone: ꝛ ē medicamē iuuatiuū valde. ℞. spice cretēs aur. iiij. amomi aur. viij. folij indi aur. iiij. spice ide aur. iij. sq̄nāti aur. ij. cassie aur. vij. cinamomi aur. x. olibāi aur. iij. myrrhe aure. iiij. costi aure. iiij. ꝯmixtio assedegi aure. iiij. succi ligritie aure. ij. succi mādragore aur. v. mastic| aure. iij. croci aure. vij. Aggrega has medicias, dinde accipe dactilos, ꝛ dcoq̄nt in aq̄ mell, aut vio bn̄, ꝛ sume d eo sacraiati. j. ꝛ ꝓiice in eo d ḡnis pini maioris ꝯtrit| ḡna. xx. ꝛ cōmisce cū eo de medicamine q̄ztitatē auellane. j. et da ipotu d ea dieb⁹ aliq̄t, dinde da i potu p⁹ ip̄az de medicamine duob⁹ dieb⁹, aut trib⁹ ita, vt nō cōmisceat cū ol'o alid p̄ter ip̄m: dinde sumat in potu post ip̄m de hiera facta cū aloe q̄ztitatē cochliarij. j. i die vno cū aq̄: ꝛ cura cū hac medicina illū, in cāna pulmōis: cui⁹ ē egritudo cū lacte asinino, ꝛ p̄cipe egro vt gargarizet cū ea, deide dimitte eū aliquot dieb⁹, ꝛ cura eū ꝑ hoc medicamē cū assiduatione medicinaꝝ, q̄ sedāt dolorē. Q si māeꝝ cursus fuerit fortis, tūc ꝑmisce in hac medicina opium, ꝛ castoreum.

Alid d medicis Gal. faciens ad egritudinē cāne pl'mōis, ꝛ vlcera pl'mōis, ꝛ sputū pur| ꝛ sāguis, ꝛ mā z attractā ad pect⁹, ꝛ ad illd cui⁹ sputū ē difficile, ꝛ ē medicamē vald forte. ℞. gūmi alboti aur. iiij. croci aure. iiij. olibāi tātūdē, myrrhe tātūdē, cinamōi tātūdē, amomi aur. iij. ḡnoꝝ pini magne aure. iiij. radicū lilij excorticataꝝ tātūdē, spice d scemi aur. ij. s. cassie lignee nigre aur. ij. dragagāti aur. iij. carnis dactiloꝝ d scemi aur. iij. ᵃ[trusez⁹] qd dr̄ stella aur. iij. galbāi clari mūdi duas tertias aur. j. costi aur. iiij. Et iueni i dscriptōe alia, aur. j. mell bōi cotilas. iiij. dcoq̄nt mel, ꝛ gūmi albotin i vase duplici. Qūq3 fit in termino spissitudinis, tunc ꝑmisce cū eo galbanū, ꝛ dcoque ip̄z dōec ꝑueniat ad terminū, vt qū de eo distillat stilla aliq̄ non dilatet, dinde infra ip̄m, ꝛ ꝓijce suꝑ ip̄m medicinas ꝯtritas, ꝛ vtere eo, ꝛ qum sugit de aqua caulis masticādo, ꝛ ꝓijciat fex, ꝛ deglutitur succus, valet ad illud valde.

ᵃ A. lutissimus

Pille q̄ ponunt sub lingua: ꝛ ꝯferūt ad asꝑitatē cāne pl'mōis, ꝛ abscisionē voc|, ꝛ reliq̄s egritudines cāne. ℞. dragaganti, ꝛ gūmi amboꝝ añ aur. iij. myrrhe, ꝛ olibani amboꝝ añ aure. j. s. croci aure. j. succi ligritie aure. s. carnē dactiloꝝ triū, vini dulcis q̄ztū sufficit ad ꝯficiendū cū eo, ꝛ ponat sub lingua de hac medicina q̄ztitas fabe, ꝛ precipiatur egro vt deglutiat qd liquefit de ea.

Natif ad illū q hz tussim. ℞. seminis lini torrefacti ꝯtriti, ꝛ passulaꝝ carnosaꝝ enucleatarū amboꝝ añ kist. j. ḡnoꝝ pini magni torrefactoꝝ, ꝛ auellanaꝝ excorticataꝝ amboꝝ añ cotila. j. piperis albi. ℥. ij. croci. ℥. j. mell boni lb. iiij. ꝯfringant, ꝛ terant, ꝛ decoquant semen lini, ꝛ mel donec ispissēt, deinde ꝓijciant suꝑ ipsum relique medicine, et ꝑmisce eas, ꝛ confice, ꝛ da de eo quātum sufficit.

Oleū diuini ꝯferēs ad tussim, ꝛ ē medicia nobil'd q̄ dixit Gal. q̄ ip̄e medicat⁹ ē cū ea. ℞. opij aur. x. se. lactuce aur. xx. castorei aur. xviij. rute hortulāe sicce aur. xiiij. se. lini aur. xvj. radicū oppopōaci aur. xxxvj. myrrhe aur. xiiij. croci aur. vij. ꝯficiat cū melle, ꝛ det d eo i potu q̄ztitas fabe vni⁹: ꝛ oz vt sumat de eo in potu ille q hz se

brē cū aq̄,⁊ q febrē non hꝫ,cum vino,⁊ illō in sero.

Pille ad tussim. ℞.storacis,⁊ myrrhe,⁊ opij oīuꝫ añ aur.iiij. olei balsami,⁊ croci amborum añ aure.ij.Tere simul,⁊ confice ⁊ vtere.

Medicamē qđ ꝯfert ad oēꝫ

tussim:⁊ ad oēꝫ māꝫ currētē,⁊ dubellet iteriores qđ narrauit abulucos. ℞.ſapini,gētiane,myrrhe,opoponaci,pipis albi oīum añ aur.ij.baccaꝝ lauri mundataꝝ aur.iiij.Teranť ⁊ ꝯficianť cum aqua.

Medicamē ad sputū sāguis:

qđ narrauit andromachꝰ. ℞.acatie aur.iiij.rosarū siccaꝝ aure.viij.fructꝰ ḡnate agrestis aure.viij. myrrhe aure.ij.dragaganti aur.j.ꝯficiať cum aq̄,⁊ fiant ex eo trocisci:⁊ sit pondus cuiusq; trocisci aur.j.⁊ detur in potu cum aqua pluuiali.

Medicamē aliđ ad tussiꝫ cōferens

ad spēs tuss.,⁊ abscisionē vocis. ℞.ḡnoꝝ papaueris,⁊ sꝭ papauera cū cortice suo.l.nūero,⁊ apij mōtani triti lb.iij.⁊ sucotō,mūdati,⁊ reusini,⁊ ros.siccaꝝ,⁊ radicū lilij,⁊ balaustiaꝝ oīuꝫ añ.ʒ.iij.⁊ cinamōi pōdꝰ.ʒ.ij.⁊ spice pōdꝰ.ʒ.j.ſ.ꝯtere has medicinas,⁊ ifunde in aq̄ pluuiali acſat.v.⁊ dimitte tribꝰ diebꝰ,đinde ꝯcoque sup ignē leuē,dōec rēaneat aq̄ tertia ps,deinde exp̄me,⁊ cola,⁊ pijce fecē eiꝰ,đinde tere gūmi arabici,⁊ dragaganti amboꝝ añ lb.j. myrrhe lb.ſ.⁊ succi ligritie lb.j.⁊ masticis,⁊ croci āboꝝ pōdꝰ.ʒ.j.Terať totū illđ vltime,⁊ ibibať ex illa aq̄ paulati dōec cōpleať tota,đinde fūdanť sup ipꝫ rob lb.xxiiij.⁊ ꝯcoquať leui igne,dōec coagleť,⁊ reponať i vase vitri,⁊ mediceť cū eo oīs spēs tuss.

Loch de pino: qđ ꝯfert illꝭ sup q̊s tussis fit vehemēs,⁊ qñ excitať in eis expellūt pus,⁊ supfluitates:cuiꝰ hec est ꝑmixtio. Seminis lini torrefacti,⁊ amigdalaꝝ dulciū mundataꝝ,⁊ granoꝝ pini,⁊ gūmi arabici,⁊ dragagāti oīuꝫ añ pōdus.ʒ.iiij.⁊ dactiloꝝ albeiron.x.numero.Tere medicinas ⁊ dactilos,⁊ funde sup eas mellis,⁊ butyri q̄ꝫtū sufficit,⁊ terať donec fiat sicut mel spissum:cuiꝰ doſ sit sicut galla mane ⁊ sero.

Loch qđ fit cū glutio alimbat

faciēs ad aſpitatē gutturis,⁊ abscissionē vocis,⁊ sputū sanguinis,⁊ puris,⁊ apit oppilatiōes:cuiꝰ hec ē ꝑmixtio. Seminis lini torrefacti,⁊ passulaꝝ ablatj ḡnis āboꝝ ana lb.j.ḡnoꝝ pini,⁊ amigdalaꝝ dulciū,⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ oīuꝫ añ.ʒ.vj.⁊ ireos,⁊ assari,⁊ glutis alimbat,⁊ venaꝝ ligritie,⁊ gūmi arabici oīuꝫ añ.ʒ.iiij.⁊ fēugreci cocti,⁊ dragagāti āboꝝ añ.ʒ.iiij.⁊ pipis albi,⁊ eruce emollite,⁊ ciceris molliti,⁊ aristolꝭ.⁊ medulle tritici,⁊ ameos,⁊ nasturtij,⁊ ficuū oīuꝫ añ.ʒ.j.⁊ myrre,⁊ croci,⁊ olibāi oīuꝫ añ.ʒ.ſ.ꝯfrāge totū,⁊ ꝯtē ipꝫ bñ,⁊ ꝯfice cū melle,aut cū vīo ꝯcocto,⁊ fac lābere ꝯ ipo mane ⁊ sero q̄ꝫtū ē galla.j.⁊ ponat ipꝫ sꝫ lingua sua qñ dormit.

Medicamē qđ ꝯfert ad tussim:

⁊ vehemēti siccitati pectoris. Amigdalaꝝ dulciū,⁊ amaraꝝ,⁊ se.lini torrefacti,⁊ ḡnoꝝ pini oīuꝫ añ.ʒ.v.⁊ anisi,⁊ dragagāti,⁊ gūmi arabici oīuꝫ añ ʒ.ij.⁊ succi ligritie,aut venaꝝ eiꝰ pōdꝰ.ʒ.j.⁊ zuccari,⁊ pēidioꝝ amboꝝ añ.ʒ.ij.Tere ea ⁊ pulueriza,⁊ ꝯfice ipm cū aq̄ feniculi hūidi,⁊ fac de ipo pillꝭas,⁊ ponat sꝫ ligua sua ille q vult dormirꝫ vnā aut duas.

Loch ad tussiꝫ: qñ fit ex chimo frō viscoso. Cinamomi,et se.feniculi amboꝝ añ.ʒ.v.storacis ligde.ʒ.x.fistici,⁊ amigdalaꝝ amboꝝ añ pōdus.ʒ.x.olibāi,⁊ gūmi amigdalaꝝ,⁊ glutini oīum ana.ʒ.v.kesmes ⁊ sunt passule paruule sine granis.ʒ.xx.agarici.ʒ.v.storacis,et aloes amboꝝ ana.ʒ.iiij.Tere storacē cū melle,⁊ infunde olibanū,⁊ aloen,⁊ alkesmes in rob,et tere reliqua,et ꝯfice cum melle storacis.Dosis.ʒ.j.

Ad sputū sāguis. Trocisci q̊s cōposuit medicꝰ de illꝭ de tebulis,ꝯferētes patiētibꝰ sputū sanguis,⁊ patientibꝰ vlcꝰ in pulmōe,⁊ hñtibꝰ saniē aggregata in pectore,⁊ patiētibꝰ egritudies q̄ sunt ex gñe māeꝝ attractaꝝ:quoꝝ hec ē ꝑmixtio. Semis iusqami al.⁊ corticū mādragoꝛ āboꝝ añ aur.v.masticꝭ aur.xx. karabe,⁊ radicū lilij,⁊ croci oīuꝫ añ aur.xxx.psilij aur.xlv.aq̄ dulcis acſati.iij.ꝑmisceať,⁊ admistreť.

Trocisci alij q noīanť piper

ꝯferētes patiētibꝰ sputū sanguis,et hñtibꝰ fluxū vētris,et vlcera in itestinis,et ei ad cuiꝰ stōuꝫ attrahiť mā. ℞.floꝝ caducoꝝ ḡnatoꝝ,⁊ spinaꝝ egyptiaꝝ,et ḡnatoꝝ siluestriū,⁊ succi barbe hirci,et succi acatie oīuꝫ añ aur.vj.licij,⁊ reubarbari,⁊ opij oīuꝫ añ aur.iiij.myrrhe aur.ij.Terāť bñ,et ꝯficiāť cū aq̄ i q̄ ꝯcocta sūt ḡna myrti,aut cū aq̄ frā,et administrēť.

Cōfectio q̄ referť arastomacis:

et ē medicia mirabilꝭ ꝯferēs patiētibꝰ sputū sanguinis,et hñtibꝰ tussim,et q hꝫ vlcꝰ in pulmōe,et ei in cuiꝰ pectore ē sanies ꝯgregata,et ad disruptionē accñtē in lacertꝭ,et ad stōuꝫ q expellit cibū,et coliricā passionē,et fluxū vētrꝭ,et vlcera i itestinis,et egritudies vesice,et p̄focationeꝫ mr̄icis,et febres q̄ hñt ꝑoxismos,qū de ea sumiť i potu paꝝ añ horā ꝑiodi ꝑ horā vnā,et ad malitiā ꝯplꝭonis,et extenuatōeꝫ,et medicias ꝑnitiosas,et morsū reptiliū hñtiū venenū:cuiꝰ ꝑmixtio hꝭ ē. Cinamōi,et costi,et galbani,et castorei,et opij,et melāopipis,et macropipis,et storacis oīuꝫ añ.ʒ.j.mellꝭ kist.j.Terāť medicie,et cicotrigōiꝫēť,⁊ ꝯcoq̄ť galbanū cū melle dōec liq̄fiat,deide coleť,et ꝑijciāť ꝯsup reliq̄ medicie,et repōať i vase vitri,aut argēti:et deť i potu ꝯ ea q̄ꝫtitas fabe cū aq̄ mellꝭ,⁊ distilleť sup ipꝫ de oleo sisamino tres gutte.

Sirupꝰ q referť faciēs ad difficultateꝫ anhelitꝰ,et est medicamē vtile. Sumanť passulaꝝ enucleataꝝ acsunē.j. et est ꝑs,et fenugreci abluti tātūdē,et aq̄ pluuialis kist.j.ꝯcoq̄nť dōec dissoluāť,et coleť aq̄ eoꝝ,et serueť,et sūať ꝯ ea i potu mltꝭotiēs ꝯtiuo postq̄ꝫ calefit.

Medicamē ꝯferēs ad sputū

sāguis,et pus,et sꝰfluitates q̄ attrahunť ad pectꝰ ℞.ḡnoꝝ iusqami albi.et corticū radicū mādragore,et vini bōi,et olibāi albi,et storacꝭ ligde,et opij,et ḡnoꝝ pini,et cupssi oīuꝫ añ pōdꝰ.ʒ.x.et masticis,et karabe,et alessiꝰ oīuꝫ añ.ʒ.xxx.ifundať alessiꝰ in aq̄ calꝭa nocte vna,deinde exp̄mať,et sūať aq̄ eiꝰ,et teranť relique medicine bñ,et misceanť ad iuicē,et fiāt trocisci.Sitq; vnusq̄sq; trociscꝰ.ʒ.ſ.et deť in potu apud māsionem trociscꝰ vnus cum aqua frā.

Medicamē qđ ꝯfert ad sputū sanguis.

Opij pōdus.ʒ.j.et cinamomi pondus ʒ.j.et castorei,et pipis,et macropipis,et myrrhe oīum añ.ʒ.j.et croci pondus.ʒ.ij.ſ.et karabe pōdus ʒ.ſ.et balaustiaꝝ,et gūmi,et anisi oīum añ.ʒ.j.Teranť medicie,et ꝯficianť cū succo auricule hedi,et fiant trocisci,et sit oīs trociscus.ʒ.ſ.et exiccentur in vmbra,et bibať ꝯ eis trociscꝰ vnus cum aq̄ tepida.

Trocisc⁹ ali⁹.
℞. karabe, ⁊ coralli amboꝝ an̄. ʒ. iij. acatie, ⁊ succi barbe hircine amboꝝ an̄. ʒ. ij. balaustie. ʒ. ij. se portulace. ʒ. vij. papaueris albi, ⁊ nigri, ⁊ rosaꝝ, ⁊ spodij omnium an̄. ʒ. ij. cornū cerui adusti. ʒ. ij. s. reusini ʒ. j. s. cochlearum adustaruꝫ. ij. terre sigillate. ʒ. iiij. fiant trocisci aure. j. ⁊ administrentur.

Trocisc⁹ alius ad sputū sanguinis,
quum est ex humiditate, ⁊ mollificatiōe venarū. Corticū turis, ⁊ turis amboꝝ ana. ʒ. v. radicis sqnāti. ʒ. vij. reusini, ⁊ masticis amboꝝ an̄. ʒ. iiij. darsisahan, ⁊ cymini torrefacti, ⁊ calamenti mōtani oīum an̄. ʒ. v. myrrhe, ⁊ croci amboꝝ an̄. ʒ. vij. calcadis. ʒ. iiij. spice, ⁊ castorei, ⁊ succi barbe hircine, et acatie, ⁊ rosaꝝ oīum ana. ʒ. iiij. Tere, ⁊ confice cum decoctione gallaꝝ, ⁊ fac trociscos aur. vnius.

Coagulatio saniei ī pectore.
Medicamē ꝯferens ad illū. Fenugreci molliti ʒ. ij. aristol. pōdus. ʒ. j. myrrhe pondus. ʒ. iij. anisi, rosaꝝ amboꝝ ana. ʒ. ij. radicū ligritie, ⁊ pipis, ⁊ salis oīum an̄. ʒ. j. Cōfringant, ⁊ ꝯterant, ⁊ ꝯficiant cuꝫ aq̄ fr̄a, ⁊ fiāt trocisci quoꝝ vnusq̄sq; sit pōdus. ʒ. j. ⁊ exiccent in vmbra, ⁊ det in potu de eis trocisc⁹ vn⁹ cū aq̄ radicū feniculi, ⁊ radicū apij decoctaꝝ q̄ẑtitate sacraiati. i. ⁊ terat trocisc⁹, ⁊ misceat cū ea, ⁊ sumat in potu: est. n. medicamē bonū qm̄ liq̄facit sanguinē ꝯgelatū, ⁊ educit ipm, ⁊ mūdificat locū eius.

Pthisis ⁊ vlcera pulmōis.
Medicamē ꝯferēs ad vlcera: q̄ sūt in pectore, ⁊ pulmone ⁊ ꝯsolidat ea, ⁊ sanat ea. ℞. balaustiaꝝ, ⁊ rosaꝝ siccaꝝ amboꝝ ana. ʒ. iiij. sanguinis draconis, ⁊ medulle tritici, ⁊ olibani oīum an̄. ʒ. ij. gūmi arabici, ⁊ dragagāti, ⁊ masticis oīum an̄ pōdus. ʒ. iij. acatie, ⁊ croci amboꝝ an̄. ʒ. s. karabe, ⁊ myrrhe āboꝝ an̄. ʒ. j. anarcine. ʒ. v. Terant, ⁊ ꝯficiāt cū rob cydonioꝝ, aut rob myrti, dinde fiāt trocisci: sitq; oīs trocisc⁹ aur. j. ⁊ exiccentur in vmbra, ⁊ dent in potu.

Medicine q̄ sūt ad cor.
Cōfectio in q̄ pōit harmel iuuatiua. ℞. se. harmel, ⁊ nigelle, ⁊ canfore, ⁊ castorei, ⁊ seminis iusqami albi, ⁊ aristol. et ciperi, ⁊ alfesire, ⁊ alfesiresim, ⁊ piretri, ⁊ pipis, ⁊ origani, ⁊ colloqntide, ⁊ spice, ⁊ se. apij, ⁊ seminis rute, ⁊ carui, ⁊ croci, ⁊ nucis muschate, ⁊ cassie, ⁊ costi oīum an̄. ʒ. s. ⁊ sapini, ⁊ oppoponaci amboꝝ an̄ ʒ. iiij. ⁊ zuccari pōdus. ʒ. j. ⁊ mellis q̄ẑtum necesse ē. Dosis eius forti pōdus. ʒ. j. ⁊ debili pondus. ʒ. s.

Medicamē alid
ꝯferēs ad pulsum cordis, ⁊ timorē, ⁊ epilepsiam. Spice, ⁊ cinamomi, ⁊ zedoarie, ⁊ doronici oīum an̄. ʒ. ij. semis aneti. ʒ. j. s. medicine terantur, ⁊ ꝓmisceantur, ⁊ detur in potu de eo pondus. ʒ. j. cum ʒ. j. vini in quo infusa fuit lingua bouis, ⁊ bibat de illis in omni mense tribus diebus continuis.

¶ Tractatus sextus de ventre inferiore.

¶ Debilitas stomaci.

Oleuꝫ iuuatiuū ad
mollificatiōem stōci, et ei⁹ debilitatē: cui⁹ hec est ꝓmixtio. Masticis, ⁊ aloes, ⁊ succi absinthij, ⁊ opij, et olei nardini, ⁊ olei de cydonijs q̄ẑtum sufficit, ꝓmisceat, ⁊ inungat cū eo stōu s cū lana leni. Oꝫ si volueris vt adijciatur hui⁹ medicine calor, adde in ea laudani partē vnā, ⁊ storacis ꝑtes duas. Si vero volueris facere ipam stipticam confortatiuam, tunc adde super illud de succo agreste, aut succo hypoquistidos.

Medicamē ad dbilitatē stomaci:
⁊ malitiā digōnis. Kebuloꝝ bullitoꝝ cū aq̄ cydonioꝝ, ⁊ bulliāt. ʒ. iiij. belliriricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ cymini infusi in aceto ⁊ torrefacti, ⁊ cipi, ⁊ masticis oīum an̄. ʒ. ij. semis apij, ⁊ anisi infusoꝝ in aceto amborum an̄. ʒ. j. xiloaloes, ⁊ galie amborum ana ʒ. j. s. mente. ʒ. iij. [a] [mugdunis.] ʒ. j. s. rosaruꝫ. ʒ. iiij. granorum granatoruꝫ. ʒ. viij. sumach. ʒ. iiij. cinami, ⁊ corticum turis, ⁊ spice omnium ana. ʒ. j.

a A. machdūes

Lachlachatū ꝯfortās stōm.
Aq̄ aloes, ⁊ aq̄ rosaꝝ, ⁊ aq̄ maloꝝ, ⁊ aq̄ cydonioꝝ, ⁊ aque salicis oīum an̄ pars vna, sandali albi, ⁊ rubei, ⁊ rosaꝝ, et croci, et canfore, et laudani, ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ ramich, ⁊ xiloaloes, ⁊ galie oīum an̄. ꝑs. s.

Emplm̄ ad apā stōci durij.
℞. absinthij, et spice, ⁊ cassie oīum an̄. ʒ. viij. aloes, et storacis amboꝝ an̄. ʒ. iiij. croci. ʒ. ij. xilobalsami, et carpobalsami, et myrrhe omniū an̄. ʒ. j. olei nardini quantum necesse est.

Ad stomaticos. Hiera
q̄ refert ātiforos, ꝯfert stomacho. ℞. aloes aure. iiij. masticis aure. ij. assari. ℥. s. rosaꝝ siccarum, et floris sqnāti, ⁊ cassie omnium an̄. ℥. s. vtatur ea sicca, sicut vtitur hiera.

Trocisci q dn̄r a medunius.
faciētes ad inq̄etudinē stōci, ꝓpinquā ileos, ⁊ ad oēꝫ īflationē, ⁊ ē ꝯueniēs ei q euōit cibū suū, ⁊ ad egritudines intrinsecas. ℞. se. apij aure. vj. anisi aure. vj. absinthij aure. iiij. Et inueni in descriptiōe alia, masticis iteꝝ aure. iiij. piperis aure. ij. myrrhe aur. ij. cinamomi aure. vj. opij. aur. ij. castorei aur. ij. ꝯficiat cū aqua, et fiāt de eis trocisci, et dentur in potu: Dosis ei⁹ eq̄lis est aur. j. ad stomaticos cū vino mixto.

Hiera q̄ refert menison
ꝯferēs ad inquietudinem stōi, et ei q inuenit inflationē, et aufert oēm inflationem, ⁊ ꝯfert ad tarditatē digōnis, ⁊ ad egritudines mr̄icū, ⁊ ipsa iteꝝ ꝓuocat vrinā, ⁊ ē medicia mirabil' ad epicos, ⁊ ad illū q hꝫ dolorē renū, ⁊ ꝓuocat mēstrua. ℞. aloes aure. c. masticis. ℥. j. ⁊ croci. ℥. j. spice. ℥. j. cinamomi, ⁊ assari, ⁊ carpobalsami oīum an̄. ℥. j. Tere, ⁊ cribella, ⁊ serua eam siccam, et vtere ita, vt des in potu illi cui⁹ digestio tardat pōdus aure. j. cū aq̄ fr̄a, et illi q euomit colerā, et effunditur ad stomachū ei⁹ mā, da in potu de ea aure. s. et illi q hēt apā in aliquo mēbroꝝ interioꝝ, confert quum sumit de ea in potu cum aqua mellis: et ille qui indiget vt prouocetur vrina eius, aut prouocentur menstrua, sumat de ea in potu cum aqua feniculi contriti bulliti, et colati.

Emplm̄ polyarchꝫ
conferēs ad oēs egritudines hūidas itrisecas. ℞. cipi, cordumēi, miuti tur], cer oīuꝫ an̄ eminā. i. gūmi alboti eminā. j. s. oli d alcāna q̄ẑtū sufficit, ⁊ q̄nq; additur bdellij iudaici emina vna.

Medicamē qd dr̄ diaireos
faciēs ad oēs corruptōes ꝯpl'onl stōi, ⁊ aggregatōeꝫ aq̄, ⁊ lenit vētrē. ℞. ireos pōd⁹. ʒ. xxiiij. pipis pōd⁹ ʒ. xx. zinziberis, ⁊ aniuden amboꝝ an̄. ʒ. xij. anisi, ⁊ masticis, ⁊ se. feniculi omnium an̄. ʒ. iiij. ameos, ⁊ seminis apij omnium ana. ʒ. viij. Tere, ⁊ confice cum melle: Dosis eius sit sicut galla cum aqua.

Electuariũ de carui ꝯferẽs ad dolo- res stõci, ⁊ oppi- lationes que sunt in eo, ⁊ in epate, ⁊ paruitatem di- gestiõis. Sumanť carui, ⁊ ameos, ⁊ se. apij, ⁊ zin ziberis, ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ, ⁊ siseleos, ⁊ se. bau cie oium añ. ʒ. iij. amigdalaꝝ amaraꝝ mundataruʒ ex cortice suo pondus. ʒ. vj. Tere, ⁊ confice cũ mel- le: dosis eius quãtum nabacca cum aqua tepida.

Electuariũ de galãga ꝯferẽs ad vehemẽtiã frigoris in stomacho, ⁊ epate, ⁊ dige rit cibũ, ⁊ fugat ventositates, ⁊ stõm efficit bonum.

℞. galãge, ⁊ cinami, ⁊ piperis albi oium añ. ʒ. ij. heil, ⁊ cinamomi, ⁊ neremisch oiuʒ añ. ʒ. iij. macro pipis. ʒ. vj. zinziberis. ʒ. viij. semis apij, ⁊ anisi, et cy mini, ⁊ carui, ⁊ talisafar oiuʒ añ. ʒ. j. pẽidioꝝ, ⁊ zuc cari triplũ medicie. Tere, ꝯmisce, ⁊ sit doß ei⁹. ʒ. ij.

Appetit⁹. Confectio abscindens appeti- tum luti. ℞. hiere. ʒ. vj. myroba lanoꝝ nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ oium añ. ʒ. iij. nucis benden. ʒ. v. conficiať cum melle dispuma to, ⁊ dentur in potu de ea. ʒ. iij. cum aq̃, in qua deco cta sunt mastix, ⁊ anisum, ⁊ menta, ⁊ scoria ꝯcocta.

Uomit⁹ ⁊ nausea. Sirupus abscin- dens vomitũ flatis.

℞. cymini. ʒ. iiij. masticis. ʒ. iij. g̃noruʒ g̃natoꝝ. ʒ. xx. mente, ⁊ sisimbrij amboꝝ añ [a] ⌈tũicas.⌋ v. deco- quanť cũ aq̃ lb. iiij. dõec remaneat lb. j. ⁊ coleť, ⁊ p- ijciať galie. ʒ. j. et deť in potu de eo in mane ⁊ sero.

[a] A. manipulos paruos

Singult⁹. Medicamen ad singultũ mira bile, forte. vini bõi odor]. lb. viij. mellis dispumati lb. ij. decoquatur illud bulliat, ⁊ consumať ei⁹ sexta, deinde auferatur ab igne, ⁊ pij cianť in eo costi, ⁊ masticis amboꝝ añ. ʒ. iiij. absin- thij pondus. ʒ. vij. squinanti, ⁊ spice, ⁊ folij, ⁊ rosa rum, ⁊ aloes, ⁊ agarici, ⁊ croci omnium ana. ʒ. ij. as sari, ⁊ xiloaloes indi, ⁊ cassie omnium ana. ʒ. iiij. tri torum: ⁊ sit dosis eius cochliarium.

Epar ⁊ apãta epatis. Unguentuʒ de [b] ⌈murada sacrim⌋ conferens ad apã qᵭ accidit ex corrosione, aut alijs: cuius ꝑmixtio hec est. ℞. [c] ⌈almuradasa crim.⌋ ʒ. iiij. ⁊ xiloaloes, ⁊ croci, ⁊ baccaꝝ lauri, et ammoniaci, ⁊ myrrhe, ⁊ [d] ⌈alkeiati⌋ omniũ añ põ- dus. ʒ. iij. ⁊ cere pondus. ʒ. iiij. confringe ea, ⁊ conte re ⁊ aggrega ipsa ⁊ liquefac ceram cũ sufficiẽti q̃ti tate olei de lilio, ⁊ olei arazaki pondere. ʒ. iij.

[b] A. murdasafrã

[c] A. murdasafrã

[d] A. turis.

Durities epatis. Cõfectio facta cum epate adib ꝯferẽs ad dolorẽ epatꝭ, ⁊ splenis, ⁊ stõci, ⁊ vẽtositates, ⁊ dysen teriã, ⁊ tussim cronicã, ⁊ illis q̃ euomũt sanguinem.

℞. croci, ⁊ myrrhe, ⁊ opij, ⁊ castorei, ⁊ semis ius- quiami albi, ⁊ cordumeni, ⁊ papaueris, ⁊ spice, ⁊ eupatorij, ⁊ epatis adib, ⁊ cornu dextri de cornibus capre adusti omnium partes equales. Teranť q̃ ex eis teruntť, ⁊ soluanť q̃ soluẽda sunt in vino, ⁊ ꝯfici- anť cũ melle dispumato, ⁊ administreť post sex mẽ- ses: Et sit doß sicut cicer cũ eo qᵭ ꝯuenit de potib⁹.

Malitia ꝯplonis. Oleũ de mezeri- on. ʒ. x. infundatur in lb. j. aque die ⁊ nocte, ⁊ ponať in vase, ⁊ bulliat lẽ to igne, donec rẽaneat de aq̃ lb. s. ⁊ auferať ab igne ⁊ dimittať donec infrẽť, ⁊ coleť, ⁊ reducať ad vas, ⁊ fundať sup̃ eã olei amigdalini dulcis quarta lb. j. et bulliat donec ꝯsumať aq̃, ⁊ remaneat oleũ. ⁊ in- uoluanť medicine ꝯtrite cribellate cũ hoc oleo: Et sunt, myrobal. citrinoꝝ, ⁊ belliricoꝝ, et emblicorũ oium añ. ʒ. x. tamarindoꝝ. ʒ. lxxx. prunoꝝ. xxx. nu- mero, iujubaꝝ tantũdẽ, cassie fistule lb. j. passularũ lb. s. Aggrega has medicias tritas p̃ter cassiã fistu lã, ⁊ pone in vase lapidis, ⁊ funde sup̃ eas aque lb. x. ⁊ decoquať donec remaneat tertia, ⁊ coleť super cassiã fistulã, ⁊ ꝯfriceť manibus, ⁊ coleť, ⁊ reducať ad vas. ⁊ pijciať sup̃ eam penidioꝝ emina. j. et ꝯco quať donec fiat ei spissitudo mellis, ⁊ fundať super ipsam olei amigdali lb. s. ⁊ pulverizenť desup̃ medi cine cribellate delinite oleo p̃dicto, ⁊ bulliat donec coaguletur, ⁊ deponatur ab igne, ⁊ ponatur in vase vitri. cuius dosis sit. ʒ. vj.

Suffuf ad inceptionẽ aque factũ cũ lacte camelaꝝ, aut cũ aqua casei, aut cũ aq̃ oleꝝ: cui⁹ hec est ꝑmixtio. ℞. succi eupatorij. ʒ. j. s. lacce. ʒ. ij. aristol. ʒ. j. s. floris squinanti. ʒ. j. croci. ʒ. j. s. seminis cuscute. ʒ. ij. seminis cucumeris, ⁊ portu- lace amboꝝ añ. ʒ. j. scamonee. ʒ. j. Dosis aur. j.

Splen: icteritia medicine splenetice. Medicamẽ iuuatiuũ qᵭ noiatur medicamen vomitus. ℞. dabach glan dium lb. ij. calcis lb. j. ponať aldabach in vase figu li, ⁊ ponať sup̃ prunas donec liquefiat: Q̃ũꝗ lique scit, pulueriʒeť sup̃ ip̃m calx, ⁊ ꝑmisceanť ambo sil, ⁊ liniať ex eo dum ꝑseuerat calidum sup̃ cutẽ adib, ⁊ ponať. Et oportet quando administratur hoc me dicamen, vt ingrediať eger vtens eo balneum, ⁊ di mittat empl̃m sup̃ se, ⁊ nõ auferat ip̃m donec cadat ꝑ seip̃m, ⁊ oportet vt sit sollicitus ita vt abscindat il lud, quod augmentať de corpore in primis.

Alid: opatio iuuamẽti cui⁹ ad spleneticos est ma nifesta in die suo. Et oꝫ anteꝗ̃ cum eo em- pleť, vt regať eger regimine quo opꝫ tribus dieb⁹: ⁊ cuius hec est ꝑmixtio. ℞. myrrhe. ℥. iij. turis minu ti. ℥. iij. sinapis alexãdrini, cordumẽi amboꝝ añ. ℥. ij. aceti sq̃lle q̃ʒtum sufficit. Teranť sinapis, ⁊ cordu meni, ⁊ cribellenť. Minutũ vͦ turis, ⁊ myrrha te- ranť, ⁊ pijciať sup̃ ea ambo medicamẽ siccũ, ⁊ confi ciať, ⁊ fiat sil̃e vnguẽto, ⁊ ponať ab hora duaꝝ ho- raꝝ vsꝗ ad horã nouem horaꝝ: ꝯinde ingrediatur eger balneũ, ⁊ stet empl̃m sup̃ eũ, quum g̃ mollificať fac eũ ingredi tinã, ⁊ p̃cipe ei vt ꝑlonget morã in ti na, ⁊ egrediať illud qᵭ est in eo de aq̃, et vt nõ super ueniat ei sincopis approximetur naso eius acetum, ⁊ calamentum siluestre, que ipse olfaciat, ⁊ solue pã nos q̃bus ligatum est empl̃m paulatim. Q̃ũꝗ egre ditur de balneo, ciba eum piscib⁹ salitis sine pane, ⁊ da ei in potu die primo, ⁊ in die tertio, ⁊ precipe ei vt exercitetur ante illᵭ exercitio in quo possibile est vt fiat anhelitus frequens continuus.

Alid fugitiuũ forte: ⁊ est medicamẽ vtile, ⁊ ꝯfert hy dropicis, ⁊ spleneticis, et hẽntibus egritudines an- tiquas. ℞. resine decocte lb. iiij. cere lb. ij. sulfuris quem non inuenit ignis lb. j. minuti turis lb. j. picis lb. ij. aluminis humidi lb. j. baurach lb. j. aristol. ℥. iij. radicis cucumeris asinini. ℥. iij. aloes. ℥. vj. pire- tri. ℥. vj. lactꝭ mori. ℥. iij. aceti kist. j. s. vini italici kist. s. ⁊ nos ponimus loco aceti olei cotilas. iij. prepara ipsa ẜm illud exemplum.

Alid fugitiuũ forte de illis: que efficiunt opationẽ vltimã, est hoc medicamen.

Sumať de cãcris fluuialib⁹, et abscindanť pedes eoꝝ, ⁊ caude ipsoꝝ, et exicca ipsos, et ꝯtere eos, et accipe de eis põd⁹ aur. j. et cõmisce cũ eo opij sextã aur. j. ⁊ solue ipsum eum aqua illius fluuij de q̃ sum ptus fuit cancer, et da ipsum in potu habenti egritu dinem, et pone in quibusdam horis cũ opio de oleo balsami cum pondere sui ẜm egritudinem.

Durities splenis. Unguētum quod confert ad duritiem existentem in splene, ⁊ sanat. ℞.cordumeni, ⁊ sinapis, ⁊ piretri, ⁊ fenugreci decocti omniū añ ptem.j. Tere ergo ea bene, ⁊ contere ipsa cum aceto, deinde funde super ea oleum, đinde line cum eo splenē, ⁊ hñs ipm abluat se in balneo, đinde ponat empl'ꝫ.

¶ Capitulum de intestinis.

C**Listere** ꝯferēs ad vlcera in ventre, ex qb⁹ hñs ea emittit sanguinē, ⁊ noiant ipsa romāi dysenteriā. Accipe đ adipe renū capre iuuenis, ⁊ decoque eā cū kisch, deinde accipe de aq̄ kisch, ⁊ pinguedine adipis sacraiati.ij.⁊ accipe de aqua rizi decocti, ⁊ oleo roſ. đ vnoquoqꝫ sacraiati.j.⁊ acatie trite pondus.ʒ.j.ſ.⁊ gūmi arabici triti, ⁊ ceruse trite amboꝝ añ pondus.ʒ.j.⁊ vitellū oui, ꝓmisce ergo sil'oia, donec fiāt in loco vnguēti, ⁊ clisteriza cū eo, aut accipe sacraiati.i.aque albersandaru humidi, ⁊ sacraiati.ſ.olei roſ. ⁊ misce illud ꝑ clistere. Et fac vt cib⁹ ei⁹ sit ius ciceris cū ol'o amigdalino, ⁊ granis granatoꝝ, ⁊ fac ipm bonum q̄ꝫtum potes. ⁊ ciba ipsum de fructibus cydonioꝝ.

Solutio vētris. Suffuf ꝯferens ad fluxū ventris cronicum. ℞.balaustiaꝝ, ⁊ glādium infusaꝝ in aceto, ⁊ torrefactaꝝ, ⁊ sumach, ⁊ ḡnoꝝ myrti, ⁊ corrath, ⁊ hypoquistidos oium añ.ʒ.ij.cymini, ⁊ gallaꝝ torrefactarum in aceto, ⁊ capitū granatoꝝ dulcium, ⁊ fructus tamarisci, ⁊ ramich oium añ.ʒ.j.xiloaloes, ⁊ galie, ⁊ masticis, ⁊ spice oium añ.ʒ.j.semis acetose, ⁊ gūmi, ⁊ boli, ⁊ succi barbe hircine, ⁊ granoꝝ passularuꝫ torrefactaꝝ, ⁊ xilocaracte, ⁊ inest oium añ.ʒ.ſ.

Electuariū ad abscindendū fluxū ventris fcm̄ a frigore, ⁊ ventositate. ℞.seminis apij, ⁊ calami aromatici, ⁊ cipi, ⁊ ameos, ⁊ xilobalsami, ⁊ laudani, ⁊ macis oiuꝫ añ.ʒ.v.anisi.ʒ.iij. pipis albi.ʒ.ij.cinamomi.ʒ.iij.ſ.croci.ʒ.vij. cāfore ʒ.iij.blacte bizātie.ʒ.iij.ſ.radicū sgnāti.ʒ.iiij.cordumeni.ʒ.ij.sandali albi.ʒ.iiij. dauci.ʒ.iij.ziziberis.ʒ. iij.ḡnoꝝ myrti.ʒ.vij.conficiatur cum rob maloꝝ.

Syrup⁹ de fructib⁹ abscindens fluxū ventris ⁊ superās colerā. ℞.acetositatis citri, ⁊ berberis, ⁊ ribes oium añ.lb.j.zarur, granoꝝ ḡnatoꝝ, ⁊ sumach omniū añ lb.iij.cydonioꝝ, ⁊ maloꝝ granatoꝝ, ⁊ piroꝝ omniū añ lb.iiij.aque tantūdē:infundant duob⁹ dieb⁹, et decoquant donec sint discocta, ⁊ colet, ⁊ coquat ſo ⁊ ponat super ipsam zuccarum.

Rasura ⁊ vlcera intestinoꝝ.

Medicamē qđ dr̄ sanguisuga ꝯferēs ad vlcera itestioꝝ. ℞.acatie aur.xxv.corticū ḡnatoꝝ aur.lxxv. gallaꝝ aur.xxv.opij aur.xxv.seminis iusqami albi aur.lvj.[a] ⌈auellanarum tritaꝝ⌋ aur.clx.sumac scemij aure.lxx.succi sumac scemij aure.ij.ſ.turis aur. xxv. Terantur, ⁊ aggregentur, ⁊ commisceant cuꝫ vino nigro. Dosis eius integra aur.j.

a A.milij cōtriti

Medicamē qđ bibit: ⁊ refert ad lukios tarsensem, ⁊ ē medicamē iuuatiuū ad oēꝫ māꝫ q̄ attrabit, ⁊ ad oēm inflationem. ℞.anisi, ⁊ seminis apij amborum añ aur.ij.se.feniculi, ⁊ seminis baucie siluestris, ⁊ se.atardilon, ⁊ est spēs siseleos oium ana aure.iiij.opij, ⁊ seminis iusquiami albi amborum añ aure.j.ſ.conficiatur cum aqua, ⁊ administretur.

Clistere quo vtebatur Gal. ⁊ est clistere ei⁹, ⁊ est ꝯueniens ad descriptiones plimas antiquoꝝ. ℞.succi agreste sicci aure.vj.aluminis iameni tantūdem, calcis quā nō inuenit aq̄, corticuꝫ[b] ⌈turis⌋ oium añ aur.vj.arsenici ru.aure. iij.arsenici citrini aure.viij.charte cōbuste aureos xv.ꝯficiant cū sirupo de granis myrti, ⁊ fiāt ex eis trocisci, ⁊ sit pondus trocisci aure.iij.aut.iiij.⁊ clisterizet ex eo cū vino ꝑmixto cuꝫ aq̄ q̄ꝫtitate cyathoꝝ. ij.⁊ in qbusdā clisterizat ex eo cum aqua pluuie.

b A.cris

Trocisci alfenginati: q ꝯferunt ad fluxū vētris, ⁊ ad vlcera intestinoꝝ, ⁊ noiant trocisci beritos, et sunt ex medicinis vtilib⁹ abscindētes fluxū ventris statim. quoꝝ hec est ꝑmixtio. Croci aur.iiij.myrrhe aur.ij.aloes indi, succi barbe hircine, licij indi, succi eupatorij, opij, gallaꝝ recētium, dragaganti, pipis albi omniū añ aur.ij.ꝯficiant cū vino, ⁊ fiant ex eis trocisci, cuiusqꝫ quoꝝ pondus sit aure.ſ.

Suffuf ad rasuraꝫ ex ꝑ'late salso ℞.nasturtij torrefacti.ʒ.x.se.[c] ⌈alsehesabrē.⌋ ʒ.vij.masticis.ʒ.v.se.maru.ʒ.x.se.porri.ʒ.v. bdellij tātūdē, gūmi frixi.ʒ.vij.boli armeni.ʒ.x.Doſ.ʒ.iij.

c A.alsehesafra

Clistere ad rasurā ꝑꝑ medicinā ebibitam, ⁊ clisterizatur cū butyro, ⁊ sanguine draconis, ⁊ est clistere ad inceptionem rasure, ⁊ coleraꝫ, ⁊ expulsionē materiei. ℞.lentiū.ʒ.x.granoꝝ myrti, ⁊ corticū granatoꝝ, ⁊ zarur oium ana.ʒ.vij.cydonioꝝ mundatoꝝ ex granis suis, ⁊ piroꝝ oium añ.ʒ.xv.decoquant cū trib⁹ libris aq̄, ⁊.℥.iiij.aque ḡnatoꝝ muzoꝝ, ⁊ aq̄ agreste hemina.j.donec remaneat lb.j.⁊ colet, ⁊ sumat đ ea tertia, ⁊ misceat cū ea boli armeni aur.j.gūmi tātūdē, charte ꝯbuste, ⁊ acatie, ⁊ ceruse oiuꝫ añ.ʒ.j.

Cōfectio medicine ad colicā mirabilis q̄ vsus est Gal.in eo, cui aduenit egritudo que dr̄ ileos, ⁊ in eo q euomit stercus suū, ⁊ dat in potu de ea qum dolor est vehemens q̄ꝫtitas fabe cū q̄ꝫtitate trium aure.iiij.cyathoꝝ aque frigide. ℞.semis iusqami albi, pipis albi, amboꝝ añ aur. lx.opij.aur.xx.croci aure.x.spice odorifere, euforbij, piretri oium añ aur.ij.ꝯficiat cū melle đcocto.

Medicamē ad colicā ſm ꝙ inuenit ipm Gal.in libro rabeo socratis, ⁊ noiatur albobeis, ⁊ ꝯfert stomaticis, ⁊ patientib⁹ ophthalmiam, quando in eis vehemens fit dolor, ⁊ ad dolorem matricum, quādo bibitur cum aqua, ⁊ melle, in qua decocta est ruta:cuius hec est permixtio. Croci aure.j.spice aure.ij.myrrhe aure.ij.costi, piperis albi, macropipis, galbani omniū añ aure.ij. olei balsami aure.iiij.cinamomi, ⁊ corticuꝫ radicis mandragore. Et inueni in descriptione alia, succi mandragore, castorei omnium ana aure.ij.seminis dauci aure.iiij.ſ.serapini aure.iij.caffie aure.iiij.cōficiatur cum melle.

Mollificatio ani: ⁊ egressio ei⁹. Medicamen Gal.ꝯferens ad exitum ani. ℞. fructus plāte que dr̄[d] ⌈arbei.⌋ gallaꝝ, ceruse de plūbo, acatie, succi barbe hircine, corticuꝫ pini que dr̄ fantis, turis, ⁊ myrrhe omnium añ aure.iiij.pulurizent sicca, postq̄ꝫ abluit anus cum vino pontico.

d A.arbechi

¶ Capitulum de lapide renum.

D**Ico ꝙ omne** quod frangit lapidem vesice, non est dubium quin frangat lapidem renum, sed non conuertitur.

Cõfectio ꝯferẽs illi: qui hꝫ lapideꝫ, qm̃ est medicina que frãgit lapidem, ⁊ ꝓhibet gñationeꝫ ei⁹ post ipm. ℞.cassie aure.ij.seminis apij aur.iij.myrrhe aure.iiij.pipis albi auř.ij.turis aure.iij.lapidis scemij masculi aure.j.semis baucie,anisi amboꝝ ana aure.ij.storacis.ʒ.iij.radicis lilij alozonkiu aur.iij.seminis papaueris albi aure.ij.spice tantũdẽ, amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ,assari amboꝝ añ aure.iij.semis lini,cipi amboꝝ añ aure.ij.mellis boni quantũ sufficit,sumatur in potu de ea omni die.

Medicamẽ aliđ vtile: inquit Gal. Scio plimos de illis quoꝝ renes erant egri,q medicati cum eo,⁊ sanati sunt a suis egritudinibus.Et opꝫ qdem vt assiduet vsus hui⁹ medicine dieb⁹ pluribus.est.n.medicamen sanãs illũ,q habet lapidem:⁊ q hꝫ egritudinem colice,⁊ sanat iteꝝ egritudinem vesice:et est iste modus artificij ei⁹. ℞.auellanaꝝ excorticatarũ,⁊ semis cucumeris hortulani excorticati,⁊ seminis carui mũdati oium añ aure.iij.seminis iusqami nigri,⁊ croci [a] [seminis citroli albi] omniũ añ aur.vj.seminis iusqami albi,seminis apij amboꝝ ana aure.xij.conficianť cum melle,⁊ fiãt de eis trocisci. Et deť in potu de eis aure.ʒ.cũ aqua mellis tepida mundata q̃titate cyathoꝝ.iij.Et inueni in descriptione alia ꝙ ponunť in eo harmel aure.vj.

a A. Alia litera cucũeris, ⁊ opij

Lapis vesice: qđ dcm̃ est in hoc cap.⁊ testificať est ꝙ qum lep⁹ cõburiť subtiľr sicut scis,⁊ conseruať cõbustum eius,⁊ sumitur de eo in potu diebus aliquot põdus.ʒ.ij.cum aqua tepida,frangit lapidem.

Ars medicamẽti: qđ fit cuꝫ scorpionibus frãgens lapidẽ q gñatur in renib⁹,⁊ saluat illũ q eo vtiť a gñatiõe lapidis in renib⁹ suis.⁊ hoc medicamẽtum fac suã opationẽ qum ꝓprietate non ꝑ ꝯplonẽ. Sumanť de scorpiõib⁹ viuis.x.numero,⁊ ponanť in olla noua mũda,⁊ liniať olla ex massa tritici,deinde deferrať ad furnũ,⁊ calefiat cum lignis vitis dõec rubeat,⁊ ponať olla in illo furno sero,⁊ dimittatur in eo in nocte,deinde ex̃hať post illud,⁊ sumať qđ inueniť in olla đ cinere scorpionũ,postq̃ꝫ infrata fuerit.⁊ reponať in vase,⁊ administreť de eo mane,⁊ vespe in hora curatiõis doloꝝ renũ,pondus siliquaꝝ ij.cũ vino qđ dř [b] [nardicon.] Frãgit.n.lapides,⁊ facit eos đscẽdere in vrina frustatim.Et illud ideo,qm̃ scorpiões in naturis suis sunt ꝯ̃rij lapidib⁹ gñatis in renib⁹,⁊ vesica sicut carnes vipe sť ꝯ̃rie venenis serpẽtum,⁊ reliquoꝝ reptilium venenosorum.

b A. chandicun

Cõfectio trociscoꝝ: q frangũt lapidẽ gñatum in vesica,⁊ renib⁹. ℞.seminis baucie siluestris,⁊ seminis cucũeris alrekij,⁊ anisi,⁊ myrrhe,⁊ semis apij mõtani,⁊ seminis apij hortulani,⁊ cassie,⁊ cinamomi,⁊ spice omniũ añ ꝑtem.j.Tere has medicinas,⁊ cicotrigoniza,⁊ ꝯfice cuꝫ aqua,⁊ fac trociscos in vnoquoq; quoꝝ sit põdus.ʒ.j.aut aure.j.aut fac pillulas magnas,sicut cicer,⁊ da in potu de eis pillulas decem in ieiunio cum aqua calida.

Cõfectio q̃ frãgit lapidẽ. ℞.spice inde,darkimet.iij.zinziberis,darkimet.iiij.macropiperis tantũdem,assari.ʒ.j.dauci tantũdem,cassie siliquas.xij.cinamõi darkimet.iiij.polij darkimet.iij.croci darkimet.ij.castorei darkimet.iiij.floris squinanti tantũdem,scordeon tantũdem,costi darkimet.ij.piperis albi tantũdem.petroselini tantũdem,carpobalsami darkimet.iiij.acori darkimet.ij.conficiatur cum melle.

Distillatio vrine. Trociscus ꝯferens ad distillatiõeꝫ ⁊ diariam. ℞.castorei.ʒ.ij.⁊ sansuci,⁊ rute,⁊ seminis iusqami albi,⁊ anisi omniũ añ pondus.ʒ.j.⁊ granorum granatoꝝ grana.xv.Teranť,⁊ fiant trocisci,⁊ sit dosis pondus.ʒ.ij.Et da ei in potu pondus.ʒ.j.đ g̃nis cucumeris mũdatis cũ albumine oui subtili.

Debilitas erectiõis:⁊ desiderij. Cõfert ad illud hoc medicamẽ. ℞.seminis cepe.ʒ.ij.⁊ g̃noꝝ eruce põdus.ʒ.iiij.⁊ seminis acsebedenigi,⁊ buzeiden,⁊ [c] [alfabasdaron] ⁊ sqlle assate oium añ põdus.ʒ.vj.⁊ secacul põdus.ʒ.iij.⁊ sisami mundati pondus.ʒ.v.⁊ alaniuden,⁊ alnaricu albi amborum ana pondus.ʒ.iiij.⁊ penidiorum pondus.ʒ.vj.tere ea ⁊ permisce,⁊ sit dosis põdus.ʒ.ij.cum vino permixto.

c A. ⁊ ammoniaci,⁊ assari

Et ꝯfert ad illđ hoc medicamẽ. Sume venaꝝ alfarsunigi,⁊ est asꝑagus,⁊ lactis vaccini,⁊ butyri vaccini, omniũ añ lib.iij.⁊ seminis eruce,⁊ seminis baucie,⁊ seminis [d] [napi] omniũ añ.℥.iij.Tere medicinas siccas,⁊ ꝑmisce cũ lacte,⁊ butyro,Dosis eius pondus sextarioꝝ.v.aut x.postq̃ꝫ decoxeris ipm donec ꝯsumať lac,⁊ remaneat butyꝝ,⁊ cola ipm,⁊ da ipsum in potu.

d A. rape

Ars electuarij indi: qđ addit i sꝑmate,⁊ ꝯfortat appetitũ.[e] [†] ℞.zizibis,⁊ pipis,⁊ macropipis,cinamomi,⁊ folij,⁊ spice,⁊ nucis muschate,⁊ sandali rubei,⁊ cardamomi minoris,⁊ macis,⁊ tagamed,⁊ talisafar,⁊ kerfeteni,⁊ ciperi,⁊ spodij,⁊ nucis inde omnium añ.ʒ.iij.muschi,⁊ canfore amborum añ.x.zuccari tabarzet q̃ꝫtuꝫ medicine omnes,tere,⁊ cribella quantum sufficit cũ melle dispumato,dosis eius sit pondus.ʒ.ij.

e † A. coitus

Cõfectio medicaminis alteri⁹: qđ addit in sꝑmate,⁊ ꝯuenit regib⁹. ℞.caude stinci.℥.j.ʒ.semis napi,⁊ se.baucie,⁊ alleſť,⁊ semis cepe albe dulcis,⁊ semis vrtice,⁊ semis eruce oium añ.℥.i.⁊ melãopipis,⁊ leucopipis,⁊ macropiperis oiuꝫ añ.ʒ.v.⁊ cepe mur] assate põd⁹.ʒ.iiij.pinearũ excorticataꝝ.℥.ij.ʒ.⁊ piretri põd⁹.ʒ.iiij.⁊ ligue auis põdus.ʒ.vj.⁊ cerebelloꝝ passeꝝ masculoꝝ q nidificant in parietib⁹ pondus.ʒ.iiij.⁊ testiculorum galli.℥.j.Tere has medicinas,⁊ confice cum butyro vaccino,⁊ melle ⁊ sit butyri tertia,⁊ mellis tertie due,⁊ repone in vase dosis illius,sit.ʒ.ʒ.cum vino dulci post cibum.

Ars olei cum quo inunguntur pecten,⁊ virga,⁊ qđ est coram renibus,⁊ erumpere facit desiderium coeũdi,et addit in eo. ℞.euforbij,⁊ galbani amborum añ pondus.ʒ.ij.macis pondus.ʒ.j.macropiperis:ʒ.j.ʒ.piretri pondus.ʒ.ij.ʒ.⁊ seminis eruce,⁊ castorei amboꝝ añ.ʒ.ʒ.olei đ narcisco.℥.j.ʒ.⁊ cere.ʒ.ʒ.Tere medicinas siccas,et liquefac ceram cũ oleo,⁊ ꝓijce suꝑ eam medicinas,⁊ permisce bene,et inungatur cum illo.

Durities m̃ricis. Pessarium ad matricem ſ̃ram,⁊ apostema durꝫ resolutiuũ. Unguenti diaqlon,vnguẽti basilicon,⁊ adipis tauri,⁊ gummi amigdali,et adipis galline,⁊ adipis anatis,et medulle cruris cerui,⁊ [f] [stercoris louini,] ⁊ storacis liquide romane,et olei nardi omnium añ.℥.j.myrrhe pure.℥.ʒ.croci.ʒ.ij.liquefac adipes cuꝫ oleo,⁊ aggrega oia,⁊ pone de eis suꝑ pessarium de lana,⁊ administra.

f A. butyri

¶ Tractatus septimus de doloribus iuncturarum, ꝛ podagra, et vena sciatica

Emplim ad dolorē iūcturaꝝ, ꝛ podagrā fcm̄ cū iusgamo nigro, ꝛ agarico, ꝛ ē medicam̄ vtile. seminis iusgami nigri kist. j. agarici kist. j. fenugreci kist. j. baurach. ℥. j. cere lb. j. resine ꝯcocte lb. j. olei antiq lb. j. medulle ossium cerui. ℥. iiij. radicuʒ lilij alurikiu. ℥. iiij. Tere medicinas siccas, ꝛ cribella cū cicotricocinio, ꝛ liq̄fac medicinas queliquefiunt, ꝛ dimitte donec infrigidenꝰ, ꝛ proijce sup medicinas siccas, ꝛ permisce, ꝛ repone ꝛ vtere.

Et ꝯfert ad illud hoc medicamē. ℞. hermodactiloꝝ. ʒ. xij. ꝛ hellebori albi pondus. ʒ. iij. ꝛ pipis, ꝛ cymini amboꝝ añ. ʒ. iiij. Tere, et pulueriza. Dosis eius pōdus. ʒ. j. cum aq̄ mellis.

Emplm qd̄ ꝯfert ad debilitatem que accidit in pedibus. ℞. assari, ꝛ aloes, et sief memithe, ꝛ casie, ꝛ gutte. j. costi, et sarcocolle, ꝛ myrrhe omnium añ. ʒ. iij. ꝛ castorei. ʒ. iiij. contere ea, et tere ipsa cum vino boni odoris, deinde lini ipsum desuper.

Ars medicaminis pillaruʒ: que fiūt cū alfesira, ꝛ est medicamē fcm̄ cum hezeri hasen, ꝛ est iuuatiuū ad podagrā, ꝛ dolorē genuū, ꝛ dolorē iūcturaꝝ. ℞. medicine que dr̄ alfesire pondus. ʒ. j. ꝛ hermodactiloꝝ pōdus. ʒ. xx. cymini carmeni pōdus. ʒ. j. cinamomi, ꝛ origāi ꝑsici, ꝛ aristol. rotunde, ꝛ zinziberis, ꝛ folioꝝ capparis, ꝛ cineris hirūdinū oīum añ pōdus. ʒ. j. Tere has medicias, ꝛ pulueriza, ꝛ cōfice cum vino, ꝛ fac pillas ꝑuas, ꝛ ericca in vmbra: Dosis illiꝰ pondus. ʒ. s. cum aqua, in qua decoctum est anetū, aut fiat de eo suffuꝰ pondere. ʒ. s. cū aq̄ mellis calida, in qua decoctum ē anetum, cochliarijs duobus, ꝛ olei cochliario. j.

Pillule alie: q̄ fiūt cū alcāna ad podagrā laudate. ℞. myrobal. nigrorū ablatꝭ nucleis pōdꝰ. ʒ. x. belliricoꝝ, ꝛ emblicoꝝ, [a] ⌈et casie,⌋ et ciamōi, et zizibis, ꝛ macropipis, et saldi oiuʒ añ pōdꝰ. ʒ. iij. aloes pōdꝰ. ʒ. xxx. origani ꝑsici, ꝛ radic⌋ cappar⌋, ꝛ bdellij, ꝛ alcāne oiuʒ añ pōdꝰ ʒ. ij. hermodactiloꝝ q̄ztū medicie oēs. Tere medicinas, ꝛ cicotrigōiza, ꝛ ifūde bdelliū i vio, ꝛ ꝑmisce, ꝛ ꝯfice, ꝛ fac pillas paruas, ꝛ sit dosꝭ eaꝝ pōdus. ʒ. ij.

Uena sciatica. Medicamē ad venā sciaticā qd̄ sedat eā vltie cuiꝰ hec ē ꝑmixtio. Picis ꝑtes. ij. sulfur⌋ qd̄ nō inuenit ignis ꝑs. j. Teranꝰ sil. ꝛ ꝑmisceanꝰ, ꝛ puluerizenꝰ sup locū infirmū postq̄ʒ ingressus fuerit hn̄s eā balneū vt adhereat ei medicamē, ꝛ ꝯglutineꝰ sup ipm charta, ꝛ dimittaꝰ vsq̄ʒquo cadat per seipsum.

Podagra. Medicamen de iusgamo nostro predictum in cap. dolorum iuncturarum est vltimum ad eam.

¶ Tractatus octauus de alopitia.

Confectio [b] ⌈lohoc⌋ ad alopitiā. ℞. euforbij, ꝛ gūme rute agrestis, et oli lauri, oium añ aur. ij. ꝛ sulfuris qd̄ nō iuenit ignis et hellebori nigri, aut albi qd̄cūq̄ʒ duoꝝ ē ꝛeptū oium añ pōdꝰ aur. j. Aggrega has medicinas tritas ꝛ cribellatas, et ꝑmisce cū pondere. ʒ. ix. cere liquefacte cū oleo laurino, aut oleo alkerua, aut oliue oleo antiquo, et vtere hoc medicamine fm̄ q̄ ipsum est forte valde in curatione alopitie, qum prolongaꝰ, ꝛ difficilis fit eius cura. Jnquit Gal. ego permiscui cum eo in quibusdam horis nasturtij pondus aur. j. et spume aduste pondus aure. j.

[c] ⌈**Alkidob nigꝝ**⌋ in quo inuoluuntur capilli: vel manus: vl aliquot membroꝝ. Existimauit Gal. q̄ quando sumiꝰ vrina canis, ꝛ putrefit quinq̄ʒ diebus aut sex, deinde fit cum ea illud ꝯseruat nigredinem.

¶ Descriptio ponderum, et mensurarum ex breuiario alseir. i. vigilis.

Inqt [d] ⌈kist ordei est. ℥. xviiij. kist vini est lb. lxx. kist nellis ē lb. c. viij.⌋ Chous vini est lb. [e] ⌈ix.⌋ Chous mellis ē lb. xxiij. ꝛ. s. Corboni olei ē. ℥. ix. Corboni vini. ℥. x. Corboni mellis. ℥. xiij. s. [f] ⌈Mesitꝝ⌋ magnū olei ē. ℥. iij. [g] ⌈Mesitꝝ⌋ magnū vini ē. ℥. iiij. gurmie. viij. [h] ⌈Mesitꝝ⌋ mellis. ℥. iiij. s. [i] ⌈Acsuneꝰ⌋ olei darkimet. xvj. [k] ⌈Acsuneꝰ⌋ vini. ℥. ij. ꝛ quarta darkimet. j. [l] ⌈Acsuneꝰ⌋ mell. ℥. iij. ꝛ quarta et octaua. [m] ⌈Choatꝰ⌋ oli darkimet. xij. [n] ⌈Choatꝰ⌋ vini. ℥. j. ꝛ medietas darkimet ꝛ tertia. [o] ⌈Choatꝰ⌋ mellis pondus. ℥. ij. ꝛ quarta. [p] ⌈Mesitiron⌋ olei est darkimet. vj. [q] ⌈Mesitiron⌋ vini est gurmie. xx. [r] ⌈Mesitiron⌋ mellis darchimet. vij.

¶ Descriptio mensurarum ꝛ pōderum ex breuiario filij Serapionis, inquit.

Exceptū est ab hoc caplo in hoc aggregato, qm̄ nō dixi oēm mēsurā quā in ip̄o attuli, nisi q̄ cognita ē apd̄ eos q̄ ligua vtunꝰ arabica in caplis suis. Uiꝝ q̄dam coegerūt me ad transferēdum querētes a me trāslationē eius, vt iuuamētum fiat ꝑ illud in alijs ab isto libro. kist apud gentes que lingua greca loquunꝰ, cognitum est sup mensurā vero nō ꝯueniunt oēs, ꝛ illud ē qm̄ quidam eoꝝ vtunꝰ alia q̄zvtanꝰ alij. kist. n. apud romanos capit lb. j. s. ꝛ sextam quare est. ℥. xx. Et kist [s] ⌈italicum⌋ lb. j. s. Et lb. est. ℥. xij. Et mina romana est. ℥. xx. Et mina italica, et egyptiaca ē ℥. xvj. Et mina est sextaria. xl. Et lb. est sextaria xx. Sextariū ē. ʒ. vj. ꝛ danich. ij. aut aure. iiij. Et darkimet ē aur. j. Et dorach italicū ē iohein. viij. Et iohein est acsat romana sex. Et cotila. j. ℥. ix. Mestron magnum est. ℥. iij. ꝛ paruū est darkimet vj. Acsumesi est darkimet. xviij. [t] ⌈Choatos⌋ ē ℥. i. s. Hormia est quarta. ʒ. vsq̄ʒ ad duos danich. Aumius ꝛ andanikis est. ℥. i. ꝛ vnaquaeq̄ʒ earū est aur. vij. Adar. ℥. i. Cuib mellis lb. ij. s. Cuib olei mina. i. s. Aldorach lb. iij. kist mellis lb. ij. ꝛ s. Alhemē sextaria. v. ꝛ. ʒ. xxx. ꝛ antulij. iiij. Semimet mine. x. ꝛ. s. Faba egyptiaca semimet q̄tuor. Obolus est danich. i. s. sicut inuenit alexandrinus antulij. iij. Auellana. i. est darkimet. i. Nux est xiiij. semimet. Alsacraiati parua est semimet. vij. Alsacraiati magna est semimet. xiiij. Faba greca ē duo semimet aut duo oboli. Alsacraiati ē sextaria. vj. ꝛ q̄rta. Cochliarium mell est aur. iiij. Cochliariū medicinaꝝ ē aure. i. et. ʒ. i. Alsatil. j. est sextaria. ij. Darkimet est oboli. vi. Et omnis obulus ē kirat. iij. Et omnis kirat est. iiij. grana ordi. Et obuli. iij. sunt kirat. ix. Alcautus est. ʒ. i. s. Choati. ij. sunt. ℥. iij. Oboli. viij. sūt kirat. xxiiij.

¶ Completus est liber quintus libri canonis, qui est antidotarium senis regis aboali hassen filij hali abinsceni. Et eius complemento completus est liber totus.

a A. ꝛ fythragi

b A. linimenti

c A. Tinctura nigra

d A. Chous olei est lb. ix.

e A. x.

f A. Mestarum

g A. Mestarum

h A. Mestarum

i A. Achsunesi

k A. Achsunesi

l A. Achsunesi

m A. Choanus

n A. Choanus

o A. Choanus

p A. Mestarum paruum

q A. Mestarum paruum

r A. Mestarum paruum

s A. alathalitus

t A. Choanus

¶ Libellus Auicenne de [a] ⌈viribus cordis⌋ translatus ab Arnaldo de villa noua barchinone feliciter incipit.

¶ Tractatus primus de origine spiritus: ⁊ generibus eius: ⁊ principijs sue generationis ⁊ informationis.

¶ Capitulum primuz de origine spiritus.

CReauit deus ex ꝯcauitatibus cordis sinistram vt esset armariū spūs ⁊ minera gñationis illius. Creauitq₃ spirituz latorem virtutum aie in membra aialium tendētium mediāte ipso. Creauit itaq₃ primū appēdiculū viriū anime spūm, ⁊ manationē scđam in mēbris corporis mediāte ipso. Produxit ēt spiritū ex [b] ⌈subtilitate humorū, ⁊ igneitate⌋ queādmodū produxit corpus ex grossitie ipsoꝝ ⁊ terrestreitate. Et enim cōparatio spūs ad humoꝝ subtilitatē, ē sicut cōparatio corpis ad ipsos humores: queādmodū enim mēbra cōstituūtur [c] † ⌈ex humoribus⌋ pp cōmixtionē ipsoꝝ adinuicē perducentē ad formā [d] ⌈aliquā compōnis⌋ qua cōmixtum disponit᷑ ad recipiēdū habitum non cōuenientem ei rōne simplicium, simili mō constituitur spiritus ex subtilitate humorū ⁊ cōmixtione ipsoꝝ quatuor [e] † ⌈[illegible]⌋ ad formaz [f] ⌈complexionis⌋ qua spiritus preparatur ad receptionē virium anime quas ex simplicibus nō acquirit. [g] ⌈Principiuz autem eius est ex manatione diuina sine auaritia et diminutione: qñ eius dispositio completur perfecte, queādmodum eniz vnicuiq₃ mēbro, quāuis ex ipsa substantia humorum constituatur, nihilominus inest sua complexio ratione singularitatis proportionis quantitatum humorum, ⁊ forme commixtionis ipsorum:⌋ similiter vnicuiq₃ spirituū, v₃ tā animali, q₃ vitali q₃ naturali [h] † ⌈et eis qui ipsos sequunt⌋ quāuis eorum subā ex subtilitate humorum sit, nihilominus propria inest complexio rōne proportionis quantitatum subtilitatis humorum, ⁊ [i] ⌈forme cōmixtionum.⌋ Et sicut etiaz mēbra [k] ⌈generalia⌋ quāuis plura sint numero, vnū tamē est generatione [l] ⌈principium⌋ qualecūq₃ sit illud ſm diuersitatem opinionuz, cuius generationē sequitur generatio ceterorum membrorum: similiter spiritus [m] ⌈generales⌋ quāuis plures sunt numero, nihilominus vnus ipsorū generatione primus est: qui ſm sententiam potiorem phōruz generatur in corde ⁊ exinde procedēdo manat ⁊ penetrat in cetera principalia membra in quibus qum sufficiēter permāserit adipiscitur ibi complexionem particularē ⁊ propriaz. Ita ꝙ in cerebro complexionē acqrit qua disponit᷑ ad receptionē virtutū sensus ⁊ motus. In epate vō complexionē susceptiuā virtutum nutritionis ⁊ augmēti. In testiculis autem acqrit cōplexionē q̄ ꝑparat᷑ ad [n] ⌈receptionē vel ad recipiendū gñonē.⌋ Et existit tñ harū oīum v̄tutū ꝓnm ſm dictū phm, in corde: queādmodū apud eos qui diuersificātur a sentētia eius, ꝓnm virtutis visiue, auditiue, ⁊ gustatiue, est in cerebro: sed nihilominus ſm eos spūs disponitur ad recipiendū has virtutes [o] ⌈particulares⌋ in mēbris alijs, ita ꝙ visiua mediāte cōplōne crystalline humiditatis qñ cōplexioni spūs ꝯiūgit᷑. Auditiua vō mediāte cōplōne [p] ⌈opthici nerui.⌋ Gustatiua aūt mediante cōplōne humiditatis quā sub radice lingue gñat spōgiosa caro. Supradictoꝝ autem repugnātiū qdā sunt asserētes, ꝙ virtutes spūs affert a cerebro, nullo mō egēs ad ꝑfectionē virtutū cōplōne mēbri ad qđ ꝓcedit: sed ipm mēbrū est tm ꝯueniens instrm actioni virtutis nālis, nihil ꝯferēs eius essentie: Verūtñ exqsita perscrutatio veritatis oino cassat istorū opinionē, ⁊ verificat insup, ꝙ [q] ⌈calefactionem⌋ virtutis adipiscit᷑ spūs in mēbro, qđ est operis instrm [r] ⌈ſm formam ꝑdicte opinionis. Dixerunt⌋ quidam ex sequētibus phis, ꝙ spiritus [s] † ⌈oes⌋ vires anime recipit a corde ꝑfecte [t] ⌈ita ꝙ ad receptionē ipsarū perfecte in ipso corde disponitur taliter, ꝙ nō indiget alio mēbro, sicut de epate, aut de cerebro.⌋ Sed hāc opinionem respuit, ⁊ penitus cassat vltima inquisitio veritatis.

¶ Capitulum secundum de diffinitione ⁊ natura spiritus, ⁊ eius vtilitate.

[u] ⌈VIta ⁊ quecunq₃ ꝑfectio, ⁊ oē bonum qbus res distinguunt᷑, nō nisi a ꝓma veritate sunt q̄ omniuz bonoꝝ prima est, ⁊ vniformis manatio. At vō receptibilia sunt carentia dispōnibus ad receptionē ipsoꝝ: Et idcirco quodlibet susceptibile nō est dispōnis cuiuslib₃ receptiuū⌋ quapropter neqꝫ lana inquātū lana recipere formā ensis, nec silr aqua sub forma aque recipe [x] ⌈virtutem humane nature. Sic igitur oīa corpa recipiūt⌋ vitā preter illa que numero ⁊ quantitate sunt diminuta. Numero qdem qm̄ non viuētia corpa, q̄tuor elementa sunt, ⁊ que illis approximāt in nā. Quātitate vō qꝛ oīa elementa quatuor [y] ⌈sunt fere insensibilis quātitatis ⁊⌋ minora sunt [z] † ⌈[illegible]⌋ oibꝰ rotabilibus spheris: nec elōgatur ab intellectu, qn ex stellis fixis sit aliqua maior eis. Demōstratio iterum concludit, ꝙ hec oīa elementoruz corpa [7] ⌈vel demōstrato iterū hoc, ⁊ ꝙ oīa elemētorū corpa sint veluti pūctus respectu corporis saturni⌋ quāto igitur est amplius respectu superioꝝ: Amplius autez apud cōprehēsores veritatis cā pp quā non receperunt vite formā hec corpa, est illud quo cetera viuētia corpa tā simplicia q₃ cōposita diuersificantur ab eis: sc₃ ꝯrietas nārū: nā. n. vniuscuinsq₃ est alterius nature ꝯria: idcirco a genere corpoꝝ celestiū valde elongātur: qm̄ celestia corpora disposita sunt ad nobiliorem spēm vite corporalis. Elementa vō a vita oino sunt elongata: in corporibus aūt cōpositis cōmixtio frangit formam ꝯrietatis eoꝝ, ⁊ exinde causatur forma cōplexionis, que qdez cōplexio mediū qđdam est inter ꝯria: medio vō nihil absolute est cōtrarium. Et idcirco cōpositū disponitur ad vite receptionem, ita v₃ ꝙ quanto amplius ad mediū cōplexio vicinatur, tanto mixtū redditur habilius ad recipiendum nobilioris vite ꝑfectionez [ꝯ] ⌈adeo ꝙ qñ in tantum tēperatur cōplexio ꝙ per equalitatē cessat ꝯrietas, disponit᷑ mixtū ad receptionē vite ꝯformis⌋ vite celestiū corpoꝝ: q̄ dispō i humano [ꝝ] ⌈tm̄⌋ spū repitur [a] ⌈est igit᷑ i sūma spūs sub gñata⌋ cōmixtione elementoꝝ vergēs in silitudinē celestiuz corporum. Et ꝓpea iudicat᷑ de spū ꝙ sit subā luminosa: propter qđ dicit᷑ de visiuo spiritu, ꝙ sit radius atq₃ lux: Et exinde anima gaudet ex intuitu lucis, ⁊ tristatur in tenebris: quoniam [b] ⌈spiritui qui sedes est anime, illud est conforme: id autem⌋ cōtrarium.

a A. medicinis cordialibus

b A. subtili parte humorū ⁊ ex vaporibus ipsoruz

c † A. ex humoribus

d A. vnā complexionalem

e † A. ꝓducentē

f A. vnam cōplexionalem

g A. Immo ꝓnm ipsarū est ex manatione diua extrahente eas de potētia ad actuz absq₃ itermissione tēpis ⁊ absq₃ auaritia qñ cōpleta est ꝑpatio ipsaꝝ ad suā ꝑfectionē ⁊ sicut vnicuiq₃ mēbro inest cōplō propria q̄tuis ex ipsis humoribus subāt᷑ gñet᷑, ⁊ non accidit vnicuiq₃ ipsorū cōplō appropriata nisi pp ꝓportionē q̄titatū humoꝝ ⁊ pp formā ⁊ qlitatez permixtionis

h † A. ⁊ eis qui ipsos sequūtur

i A. pp formā et qualitatez commixtionis.

k A. generata

l A. primum

m A. q in nobis sunt

n A. recipiēdum virtutē gñatiuā

o A. ſm veritatē ⁊ perfectionem

p A. nerui extēsi in supficie ossis auris nominati alsamach.

q A. perfectionē

r A. q̄tuis similē sniā₃ vel opinionem tā dixerint

s † A. omnes

t A. absq₃ hoc ꝙ spūs idigeat mēbro alio sicut cerebro ⁊ epate in dispōne ad recipiendum eas.

u A. Neq₃ vita neq₃ aliq̄ perfectio neq₃ bonuz aliqđ prouenit a ꝓma veritate altissima ⁊ a manatione ꝓma cū auaritia. S₃ receptibilia qñq₃ sunt carētia seu vacua a ꝑpationibꝰ ad receptionē ipsoꝝ qū non qđlibet receptibile sit receptiuum cuiusl₃ rei

x A. essentiā vel nām humanā et corpa qdē mundi tā receperunt

y A. existimātur ꝙ ipsa respectu totiꝰ non habeāt q̄titatē sensibilē ⁊ ipsa quidem

z † A. multum

7 A. ꝑ cōpationē ad illud qđ est intra corpꝰ saturni sint sicut pūctus circuli

ꝯ A. ⁊ qñ cōplō equat᷑ valde ita vt in ea sint ꝯtraria coeq̄ta ⁊ destructa seu refracta ad eq̄litatez tūc mixtū ē ꝑparatū ad ꝑfectionem vite rōnalis cōformis

ꝝ —— A.

a A. ⁊ spūs qdez in sūma ē res generata ex

b A. illud est cōforme nāe vel ꝓncipio ipsiꝰ, ⁊ hoc est ei

Capitulum tertium de principalibus passionibus spiritus cordialis, ⁊ primis causis ipsorum: scilicet potentia, ⁊ dispositione.

Sapientes philosophorum, ⁊ medici eos sequentes concorditer ponunt, ꝙ gaudium, ⁊ tristitia, ⁊ timor, ⁊ ira, sunt ex passionibus [a] † [ ] spūs cordialis. Et ꝙ quelibet passionū intenditur ⁊ remittitur non soluz propter agens, sed ēt propter intēsionem ⁊ remissionem dispōnis in substantia patientis. Assignant ēt sapientes subtiliter dr̄iam inter potentiam, ⁊ dispositionem dicētes ꝙ potentia respicit vtrūqꝫ contrariorum equaliter: dispō vō non: quāuis eniz gaudere, ⁊ tristari ēt possit hō, nihilominu s aliquis est tm̄ ad letitiam dispositus: aliquis vō ad tristitiā tm̄. Et simile iudicium est de timore, ⁊ ira, ⁊ ceteris passionibus. Est igitur esse ⁊ ratio spiritus gaudentis in potentia [b] † [ ] aliud esse ab esse et ratione spiritus dispositi ad alterum predictorum. Uidetur enim ꝙ dispositio sit perfectio potentie respectu alterius oppositorum. Ex quo pꝫ, ꝙ si spiritui conueniat inquantū inest ei potentia tristari vel gaudere [c] [indifferenter] . non tam̄ ei conuenit ex parte ipsius dispōnis [d] [indifferenter alterutruꝫ.] Rursus etiam ex hoc patet, ꝙ potentia ad hec duo inseparabiliter inheret spiritui ex gn̄atione ipsius. Dispositio vō que ipsum ad alterum oppositorū inclinat, non īseparabiliter ex generatione inheret ei, sed accidere pōt ex superuenientibus causis.

a † A. proprijs
b † A. ⁊ tristātis in potentia
c A. simul seu eq̄liter
d A. nisi vnum ipsorum.
e A. pfectionis appropriate alicui virtuti apphensiue
f † A. ⁊ apprehēsio boni odoris sensui olfatus

Capitulum quartum de gaudio, ⁊ intrinsecis causis delectationis, ⁊ tristitie, ⁊ eorum diuersitate.

Gaudiuz est delectatio quedam: omnis autez delectatio est apprehensio aduentus [e] [ꝓprie perfectionis ab aliqua virtute apprehensiua] sicut in sensibus apprehēsio dulcis ⁊ sapidi gustui: [f] † [ ] ⁊ apprehēsio victorie irascitiue virtuti: ⁊ preceptio alicuius vtilis contingentis existimatiue, ⁊ opinatiue virtuti. Omnis autez perfectio [g] [seu etiā delectatio est nālis alicui virtuti] ⁊ ecōuerso. Omnis [h] [nāqꝫ perfectio alicui virtuti est delectatio ei.] Forsitan aūt contingit in aliquibus virtutibus, ꝙ nō oīno delectantur nisi apud separationem dispōnis inālis, pp q̄d [i] [ēr] quidā opinantur ꝙ delectatio sit exitus a dispōne inālī. [k] [Fixio nāqꝫ a dispōne vel habitu nālī nō est] delectatio. hic aūt error incidit, q̄ q̄d est per accn̄s accipit̄ vt per se: in elēchis. n. ōnsum est qm̄ h̄ est vna fallaciarū. Delectatio vō h̄ quātū ad propositū spectat est qm̄ nullum apprehēdēs aliqd apprehēdit nisi apud alterationem, sicut in tactu pꝫ: tāgibilis eniz q̄litas tādiu [l] [delectat] q̄zdiu mēbrū tactiuū permanet [m] [ꝯrie q̄litatis, ⁊ patit̄ ab alterāte q̄litate.] Qū ergo fuerit passum ab ea [n] [sufficiēter] efficit̄ q̄litas cōplo mēbri. Et iō [o] [nō delectatur ab ea qm̄ oīs alteratio cū quadā alteratione ꝑsistit] ⁊ nihil alteratur a semetipso. [p] [Silr̄ in ꝯrio nō ledit̄ qdam ethicus calore q fortior est quā sit in acute febricitātib⁹: Acute tn̄ febricitās ledit̄ calore q ſm veritatē est citra illuꝫ.] Et hoc q̄ calor in ethica est collocatus seu habituatus in mēbris ac si esset eoꝝ cōplo: [q] [in acuta vō febre est q̄si volitās supra ipsa ⁊ timet̄ a cōplone mēbroꝝ.] Medici ēt proprio noīe vocāt qualitatē inherentē mēbris, sicut in ethica, malā cōplexionez equalē: Que aūt se hꝫ sicut in causone, ꝓprie vocāt malā cōplexionē diuersam. Jā igitur ex his relinquitur manifestum, ꝙ cā propter quā delectatio cessat postq̄z habituate fuerit ꝑfectiones sensibiles, est priuatio apprehēsionis [r] [introitus ipsaꝝ] ⁊ ꝙ cā delectationis apud ꝑn̄m exitus [s] [a dispōne innālī, est apphensio introitus dispōnis nālis. Sed ꝓpterea ꝙ currit apprehēsio introitus dispōnis nālis cū exitu a dispōne innālī, ꝯtingit vt sit delectatio cū exitu illo: ⁊ idcirco putat̄ q̄d dictū est: sed nō est ita: sed cā est introitus ꝑfectionis sensu ꝑcepte,] ⁊ non aliud: hec nāqꝫ est cā delectationis per se. Cā vō dispōnis ad delectationem est [t] [circa delectabiles spūs ſm meliorē habitū] in quātitate ⁊ q̄litate. s. vt nō sit in suba diminutus, nec habitus siue dispō eius sit inaturalis in his que ꝯueniūt ei. In quātitate qdē qm̄ si spūs [u] † [ ] fuerit multus, vehemētior erit virtus ipsius: Augmētū. n. in quātitate prestat additamētū virtuti in fortitudine: quēadmoduꝫ est in radicibus scientie nālis declaratū. Et exinde est, ꝙ pp multitudinē suam durat amplius in abūdāti mēsura in origine seu minera ipsius. Et diffusio eius abinde ad mēbra in dilatatione q̄ est apud gaudiū, ⁊ delectationē, fit ab abundātiori mēsura. si. n. modicus fuerit [x] [q̄ cito dissoluit̄, nā conseruat] eum apud originē suam, nec dat ei facultatez libere dilatandi. In qualitate vō qm̄ si fuerit nobilissime complexionis, ⁊ nobilissime sube. i. abundantissime lucis, tunc est sube celesti similimus. he ergo sunt cause dispōnis ad delectationem ⁊ gaudiū: ꝯrie vō sunt cause dispōnis ad tristitiam, ⁊ dolorē. Qum. n. scit̄ ꝙ he sunt cāe delectationis in genere, ꝯn̄ter proculdubio scitur q̄ eedem sunt cause gaudij q̄d delectationis est spēs. Spūs ergo q est in corde, qn̄ multus existit in quātitate, pp materie multitudinez ex qua velociter ⁊ ꝯtinue gn̄atur, ⁊ est tēperatus in cōplone, ⁊ in suba luminosus, splendens, tunc est ad gaudium dispō fortis. Qum aūt fuerit exigue quātitatis, sicut in ꝯualescētibus, ⁊ [y] [diuturnis morbis] ⁊ senibus, non tꝑatus in cōplone sicut in morbis: ⁊ fuerit valde spisse, ⁊ grosse substantie, sicut in melācholicis, ⁊ senibus, ita ꝙ delectari nequit pp grossitiem ⁊ spissitudinem eius: aut fuerit nimis tenuis sube sicut in [z] [cōualescētibus] ⁊ mulieribus ita vt [⁊] [qū dilatat̄ sanari nō possit:] aut fuerit tenebrosus sic in melicis, tūc est vehemēs dispō ad tristitiā.

g A. est res nālis
h A. igit̄ apphēsio rei nālis cuz virtute aliq̄ est delectatio
i —— A.
k A. ⁊ ꝙ fixio super dispōnē nālē nō sit posse vt sit
l A. sentitur
m A. diuersum ei in q̄litate ⁊ patitur ab ea
n A. ⁊ qualitas ipa fuerit firmata
o A. ipsa nō sentitur, qū oīs sensatio fiat cū q̄dam alteratione
p A. Et patiens ethicā non ledit̄ a caliditate vehemēti, q̄ ē fortior caliditate febris causonis. Et patiens causonē leditur a caliditate q̄ est minor illa.
q A. Et caliditas febris causonis est accn̄s sup mēbra ⁊ cōplo mēbroꝝ diuersificatur ab ea.
r —— A.
s A. ad dispōnez nālez ē aduētus apphēsiōis. Sꝫ ꝓpea ꝙ accidit si fuerit aduētus apphēsionis cū exitu a dispōne nō nālī vt sit cuz illo exitu idcirco putat̄ ꝙ illud sit cā eius, sꝫ nō est ita imo cā est aduētus ꝑfectionis apprehense
t A esse eius q̄d delectat̄ ſm meliorē dispōnem
u † A. q delectat̄
x A. nā tūc auara sit de ipso ⁊ retinet
y A. debilibus ⁊ egritudinibus
z A. debilibus
⁊ A. dilatari nō sit sufficiens

Capitulum quintum de causis exterioribus delectationis, ⁊ tristitie, ⁊ earum diuersitate.

Perfecte [⁊] [dispositū ad effectuz aliquē est duplū cārū] illius effectus, sicut sulfur ad inflāmationem: ipsum. n. adeo igne modico inflāmatur, ꝙ cū duplo eius lignū inflāmari non pōt. Qū ergo aīa habuerit spiritū ꝑfecte dispositū ad recipiēdū letificātiū cārū imꝑssiones, modica ex cā letat̄ pp q̄d in bibentib⁹ laudabile vinum, letitia multiplicat̄ intm̄ aliqn̄, ꝙ putant̄ sine cā [⁊] [ridere] qū tn̄ ita nō sit. Et. n. impoſe est, ꝙ in aliq̄ re fiat ip̄ressio sine aliquo ip̄ressore. Sꝫ cā est q̄ vinū qn̄ bibit̄ moderate copiosuz, gn̄at spūz moderate cōplonis, ⁊ sube, ⁊ vehemētis luis, ⁊ splēdoris vn̄ ad letitiā valde disponit̄. Et [a] [idcirco valde letificat] ob minimā cāꝝ [b] [suscitātiū.] Et recepit ip̄ressiones ex causis vtilib⁹ in p̄nti forti⁹, q̄z ex cāis vtilib⁹ in futuro. Et ex cāis ꝯueniētib⁹ delectationi amplius, q̄z ex cāis ꝯueniētib⁹ honestati. Et silr̄ recipit tūc ip̄ressionē a causis q̄ ꝯgruūt poti⁹ ad gn̄andum opinionē, quā solidū intellectū. Et hui⁹ qdem cā est, q̄ virtus aīe suā in cerebro exercet actionē, ⁊ exigit spūz tꝑate humiditatis, vt obediat motui co/

⁊ A. dispositio ad aliquē effectuz sufficit debilissima causa
⁊ A. letari
a A. letificatur
b A. letificātiuz

gitationis, ⁊ exercitio intellectus. [a] ⌈Tunc autē⌋ est vehementis humiditatis [b] †⌈ ⁊ nimij⌋ motus pp mixtionem vapoꝝ ascendētium ⁊ inundātium ibi [c] ⌈immoderate humectantiū ipsum⌋ q̃zobrē [d] †⌈ ⌋ nō obtēperat intellectui, nec motibus cogitationis: nisi in rebus [e] ⌈valde mālibus ⁊⌋ corporeis: nō in rebus subtilibus [f] ⌈valde, ⁊⌋ spūalib⁹: ⁊ cum instabilitate seu agitatione ipsius nō obedit [g] †⌈ ⌋ formationi [h] ⌈seu presentationi⌋ rerū spūalium sed formationi tm̄ [i] ⌈valde⌋ corporaliū rerū [k] ⌈vn̄ veritas seu pfectio sui opis apud cognitionem valde debilitat᷑, Et⌋ retrahitur intellectiua virtus adeo tm̄, quātū exigit, aut procreat dispō ei⁹ donec ad tēperamētū eius complexio reducatur: ⁊ ipsius inūdatio qetetur: [l] ⌈qa enim⌋ virtus aīe que in corde est vehemētis [m] †⌈ ⌋ existit dispositionis ad gaudiū ⁊ non pueniūt ad eaꝫ letificantia [n] ⌈vsitata inter sensum ⁊ phātasiā aut ēt cogitationem qbus opus aiatarum viriū roborat᷑, ppterea ꝙ diximus tūc ꝯcomitari spūm que fortiora sunt in eo, scꝫ excessus humiditatꝭ, ⁊ inūdatio, idcirco tūc⌋ sensus ꝯ̄natur interiori spūi, ⁊ supra motū eius efficitur intellectu potētior: Intellectus aūt qn̄ ꝯ̄ se illū spūm inuenit sic proteruū, iuuatur sensu, ⁊ [o] ⌈subijcit ipsum⌋ sicut in geometricis, ⁊ ceteris sciētijs fit. Qn̄ igitur res taliter se hꝫ diminuitur in aīa potatoris impressio [p] †⌈ ⌋ honestoꝝ, ⁊ intelligibilium: ⁊ preualet impssio letificātium [q] ⌈dulciū⌋ ⁊ delectabilium, sensibus pn̄tium maxime. Et qm̄ est dispō fortis idcirco sufficit ad letificādū debilissima cā: sicut in pueris pꝫ: pp qđ putat᷑, ꝙ sine cā letentur, qum tn̄ sit impossibile: quinimo cārum gaudij ⁊ tristitie q̄dā sunt fortes: q̄dā sunt debiles: quedā cognite siue manifeste: q̄dā incognite siue occulte. Earū v̄o que [r] ⌈incognite sunt siue occulte pl'es sunt assuete: quāto enim⌋ amplius assuete sunt, tanto minus pcipiuntur. De causis aūt gaudij ⁊ letitie fortibus, ⁊ manifestis, nō est necessariū facere mentionē. Alie v̄o sunt sicut intuitus celi inter letificantes, cuius signū est: q̄ ꝯ̄riū tristitiā cāt. s. in tenebris permanere: Aut sicut ꝯuersari cū ꝯsilibus, cuius signum est, ꝙ solitudo attristat. De letificātibus, sil'r obtinere desideratū. Et explere intētionē ꝭm exigētiam intēti sine impedimēto. Et ꝓponere facere qcquā placidū, Et sil'r ꝯfidētia, Et memoria pteriti delectabilis, ⁊ futuri, Et spes, Et meditatio in rebus ambitiosis: Et mutua ꝯfabulatio dilectoꝝ, Et euasio a tormēto: Et ex̄neitas reꝝ: ⁊ admiratio, ⁊ eleuatio mētis. Et obuiatio amicoꝝ, ⁊ amicabiliū vicinorum. Et qn̄qꝫ delusio ⁊ defraudatio, ⁊ victoria i minimis reb⁹. Et multa ꝯsilia, quoꝝ mētio fit in libris rhetoꝝ, ⁊ moraliū: que inquā oia diuersificant᷑ i gētibus ꝭm affectus ⁊ ꝯsuetudines ⁊ etates: nec aliquis ab eis repit᷑ oīmode vacās [s] ⌈nec cōtingit sil'r vt cāe cōiter letificātes in duplo plus, ant amplius letificēt ceteris, nisi pro tāto q̄⌋ dispō [t] ⌈qn̄qꝫ vehemēter respicit alteꝝ oppositoꝝ⌋ ⁊ nō patit᷑ a cāis alterius [u] †⌈ ⌋ nisi fuerint valde fortes patit᷑ tn̄ a cāis [x] ⌈suis⌋ ⁊ si fuerit debiles. Et pp hāc cām in ebriosis durat letitia: Et i melicis hn̄tib⁹ spūs tenebrosos pdurat tristitia [y] ⌈leuius⌋ ex cāis desolationis ⁊ tristitie: sicut rememoratio distātis pt̄ie nālis, Et reminiscētia multoꝝ nocumētoꝝ iā diu pteritoꝝ. Et odia seu rācores, Et difficultas sanatiōis, Et onerosa ꝯuersatio. Et imaginatio terribiliū futuroꝝ, ⁊ ꝓprie necitatis mortis, a qua se auertit intellectus ⁊ itelligēs discretio, qm̄ sit ineuitabile mori. Et cogitatio sollicitātis meditationis in aliquo. Et sepatio ab occupatōe placēti. ⁊ cogitatio distractionis ab ea, ⁊ distractio a desiderato seu a volito. Et multa alia ꝯsilia, ⁊ aliq̄ q̄ nequeūt cōprehendi: hꝭ enim ⁊ ꝯsilia ꝯtristāt de facili aiam dispositā ad tristandū. Amplius in melico fortitudo imaginatiōis ꝯtristātiū rerū facit ei apparere, ꝙ iā sit in actu res cuius silitudo aīe repn̄tat᷑: ⁊ idcirco i ꝯtinua pseuerat tristitia. Fortitudo aūt imaginationis erat pp siccitatē spūs, q̄zuis rectificet motū ei⁹. Et ēt q̄ itell's a sensu ⁊ phātasia distrahit᷑ ab actib⁹ rōnis, pp corruptionē cōpl'onis spūs q ꝓprie mouet᷑ ꝭꝫ exigētiā disponētis cōpl'onis, ⁊ q̄litatis pessime, ⁊ obscure.

¶ Cap. vj. in quo ostenditur ꝙ vnaqueqꝫ passio cordis disponitur ad generationē suiipsius.

NOn est aūt opinandū ꝙ oīs causa disponens ad gaudium vel tristitiam [z] ⌈imediate⌋ cōiungatur subē spūs: sicut quātitas eius, ⁊ q̄litas: imo alias eē cōtingit cās a quātitate, ⁊ q̄litate spūs: vtpote [&] ⌈aīe passiones⌋ q̄ nihilomin⁹ disponūt ad alteꝝ ꝑdictoꝝ [ɔ] ⌈q̄zuis hoc faciant mediātibus causis itrīsecis ipsi spūi. s. quātitate, ⁊ q̄litate ipsius: hoc est: q̄ tꝑant cōpl'onē ipsius aut rectificāt spūm ⁊ multiplicāt quātitatē⌋ ⁊ sic disponunt ad gaudiū: aut accidit eis cā ꝯ̄ria ⁊ sic ad tristitiā ꝯ̄rio mō disponūt [ꝝ] ⌈sunt ergo cāe exteriores ꝑmarie ⁊ remote. Inherētes v̄o ad rōnē vnicā deducunt᷑:⌋ ⁊ est: q̄ oīs actio ꝯ̄riū hn̄s, si sepius iteretur, reddit virtutē eius cui⁹ est potētiorē ad iprimēdū effectū. oīs aūt fortificatio v̄tutis fit q̄dā dispō ad effectū: hoc aūt sufficiēter inductione manifestat᷑. Et. n. corpus si pluries calefiat, disponit᷑ ad calefactionē velocē sil'r si pluries infrigidet᷑: aut rarificet᷑: aut spissetur: ⁊ in interiorib⁹ virtutibus accidit illud. Et. n. ex frequēti actiōe, ⁊ passione fortes habitus gn̄antur in eis: sic. n. morales habitus acq̄rūtur: Huius aūt cā forsitā est, q̄ passio [a] ⌈adueniens rei frequenter efficitur⌋ cōueniens substātie eius: quod autem est alicui conueniēs, suo cōtrario disconueniens est. [b] ⌈Si ergo sepius iteret᷑ diminuit dispōnē ad illud cōtrarium expellēdo id, qđ est conueniens illi. hec igitur est declaratio supradicti per inductionē. manifestare v̄o illud syllogismo ex per se notis acceptо ⁊ demōstratiua rōne, valde prolixum est. Sed ex ꝑdictis elicitur ꝙ letandi frequētia disponit spiritū ad letitiam, ⁊ tristandi frequentia ad desolationem ⁊ tristitiā.⌋ Causa v̄o huius ꝭm naturalē perscrutationem est q̄ letandi frequentia duo consequūtur. Et primum. s. fortificatio naturalis virtutis. Secūdum v̄o rarificatio spiritus quam in letitia ꝓpter dilatationem acq̄rit. Confortationē v̄o nālis virtutis hec tria cōsequuntur, quoꝝ q̄lib et est causa letitie. Primū est tēperamētū spiritus. Secundū v̄o ē multiplicatio generationis ipsius [c] ⌈super illud⌋ quod ex eo dissoluitur. Tertiū est cōseruatio ipsius a dissolutione superflua. Rarificationē v̄o spiritus consequuntur duo, vꝫ dispositio ad motum ⁊ dilatationem propter subtilitatem substantie eius: Et ꝭm est attractio nutrimenti ipsius propter motum dilatationis in diuersam partem motui nutrimēti. Ista autem [d] ⌈natura⌋ est inclinatio nālis corporis ad euitandum vacuum. De nā enim est talis motus vt in ipso motu succedere faciat posteriora prioribus. Et ꝭm hanc nām trahuntur aque valde distantes vsqꝫ ad primos fluxus ipsarum: ⁊ venti sil'r: ⁊ cutis etiam a ventosis, ⁊ aque iterū in fistulis. Tristandi v̄o frequentiā, duo cōsequuntur vꝫ debilitas nālis

a A. Et apud ebrietatem

b † A. vnde non obedit intellectui ⁊ cū hoc est plurimi

c —— A.

d † A. pp suā humiditatem

e —— A.

f —— A.

g † A. etiam

h —— A.

i —— A.

k A. q̄re difficilis est admistratio hmōi spūs in cogitatione vera. Unde

l A. Amplius q̄

m † A. in ebrio

n A. cogitatiōis pura seu vera ꝓpter id qđ diximus de cāis ꝓhibētib⁹, imo ꝑueniūt ad ipsaꝫ letificantia q̄ cadūt seu q̄ opant᷑ iter sensuꝫ ⁊ existimatiuā sequētē ad ipm fortificatā cū eo, aut inter sensum ⁊ cogitatiuā ꝯfortatā cū eo in administratiōe virtutū aīe ꝯfortataꝝ cum eo q̄m̄

o A. vtitur eo

p † A. futuroꝝ ⁊

q A. opinabiliū

r A. sunt icognite q̄dā sunt que plīm sunt cōsuete, ⁊ quanto

s A. Alia litera neqꝫ ēt a causis tristitie q̄ currūt i debilitate ⁊ fortitudine cursu ipsaꝝ cārum letitie. Uerum

t A. est approbatā vni duorū oppositorum

u † A. oppositi

x A. si perseuerauerint

y A. pp cās istas oppositas q̄ sunt

z A. sit cā que

& A. opōnes anīmales

ɔ A. ⁊ vl̄ ꝙ sint ipse disponētes spūs ad illud ēt mediāte aduētu alic⁹ ex illis cāis q̄ sunt itrātes in q̄li^te spūum ⁊ q̄ꝫtitate ipsorū ita ꝙ ꝑ eas equat᷑ compl'o spūuꝫ ⁊ subā ipsoꝝ ⁊ mlᷓtiplicat᷑ q̄ꝫtitas ipsoꝝ ⁊ distiguitur nā ipsorū

ꝝ A. ⁊ ille cāe extrīsece sūt cāe p^e ⁊ iste subales. i. accn̄tes. subē spiritus sunt cāe 2^e ⁊ proxime: ⁊ iste cāe accn̄tales remote non existimant᷑ ꝙ non possint cōputari vel cōprehēdi i nūero, aut difficilis ē eaꝝ nūeratio: Ueꝝ sūma earū sicut puto cōprehēdit᷑ i vna intētione

a A. inherēs continue alicui rei qn̄ accidit est Alia litera oīs passio pducēs ad actionē ē

b A. et ꝯ̄rio discōueniēs qn̄ reiterat᷑ multotiēs tē diminuit᷑ dispō vel ꝑpō ei opposita ⁊ additur in dispōne vel ꝑpatione ꝯ̄ria q̄ ē ei ꝯueniēs. Decl'o v̄a supradcē itētionis fit ꝑ inductionē ⁊ ꝑ syllᷓm seu ꝑ rōnē assūptā ex ꝑ se notis manifestare v̄o illud rōne dmr̄atiua ē valde ꝓlixuꝫ. Cōsideratio āt i hoc q̄ magis ꝑtinet ad pscrutationē nālem Alia litera ⁊ ꝯ̄rio disconueniēs qn̄ reiterat᷑ tūc diminuitur dispō vel ꝑpatio ei opposita ⁊ augmētat᷑ ꝑpatio ꝯ̄ria q̄ ē ei cōueniēs. Qū ḡ ita sit tūc freq̄ntia letādi prepat ad letitiā ⁊ freq̄ntia tristādi ꝑpat ad tristitiam ⁊ desolationem

c A. loco eius

d A. attractio

virtutis: Et s͡m .s. inspissatio spūs, propter frigiditatem accñtem apud extinctionē caloris nālis cātam a vehemēti coadunatione, ⁊ coarctatione spūs. Ad hec v͛o duo sequuntur ꝯ͛ria eoꝝ que pauloañ iaꝫ diximus. Est igit͛ manifestū q͛ȝ letādi freq̄ntia disponit spūȝ ad letitiā ⁊ tristādi ad tristitiā. Et ꝙ i dispositis ad letitiā cōtristantia non imprimūt, nisi fortia sint. letificantia tamen debilia imprimūt.[a] ⌈Et similiter in tristitia fit econuerso.⌋

❡ Capitulum septimū de d͛ria debilitatis cordis seu pusillanimitatis, ⁊ tristitie, ⁊ eorum contrarijs.

[b]⌈ Debilitas cordis et tristitia quaȝ quidā vocāt ꝯstrictionē pectoris siue cordis, similia sunt ⁊ nihilominus differūt. Et ideȝ sil͛r est iudiciū de ipsoꝝ ꝯ͛rijs .s. fortitudine cordis, ⁊ letitia quam quidam appellant dilatationem pectoris, siue cordis.⌋ Latet autē differentia inter ista ꝓpterea q͛ ad alterutra communiter consequuntur:[c] † ⌈ ⌋ putatur .n. de duobus primis ꝙ sint passiue dispositiones: de alijs vero duobus ꝙ sint actiue: attamē inter extrema vtriusq͛ȝ contrarietatis est de differentia manifesta: primo quidem quia non consequuntur ad inuicem: non enim omnis debilis corde, est tristis: nec omnis tristis, corde debilis [d] ⌈cordis est per comparationem ad rem contristantem⌋ similiter iteruȝ nec omnis fortis corde est gaudens. nec etiam ecōtrario. Secundo v͛o quoniam ipsorū rationes sunt differentes: debilitas eniȝ cordis est dispositio sumpta respectu terribilium rerū [e] ⌈quoniam est impotentia tollerandi res illas. Tristitia v͛o⌋ sumitur respectu contristantium rerum quoniaȝ est paucitas tollerantie ipsaruȝ a corde: ⁊ terribile nocitiuū quidem est [f] ⌈cordi:⌋ tristans v͛o nocitiuuȝ [g] ⌈anime⌋ est. Tertio similiter differunt quantū ad consequentia que sunt anime:[h] † ⌈ ⌋ nam debilitas cordis mouet ad fugam: tristari vero seu cordis strictura [i] † ⌈ ⌋ mouet ad resistentiaȝ siue ad repellendum, ⁊ causat effectum eius quod est contrarium fuge: scilicet inuadendi. preterea debilitas cordis tepescere facit motiuas virtutes: tristitia v͛o excitat ⁊ mouet easdem. Et sic in debilitate cordiȝ due sunt passiones, scilicet vna lesionis, ⁊ alia desiderij siue affectus.[k] † ⌈ ⌋ In tristitia vero [l] † ⌈ ⌋ vnica est passio, scilicet nocumenti vel lesionis: nec naturaliter sequitur eam affectus ad fugam: inmo forsitan eligitur ipsa fuga: ꝓpter [m] ⌈aliquod accidens⌋ absq͛ȝ appetitu inclinante ad recedendum.[n] ⌈Et si dicatur appetitus est electio, ⁊ non naturalis, aut⌋ forsitan eligetur inuasio, ⁊ repugnantia, ⁊ non fuga. Quarto iterum differunt quantum ad cōsequētia [o] ⌈que corporis sunt⌋ debilitatem nanq͛ȝ cordis apud obuiationem proprij nociui sequitur remissio naturalis caloris, ⁊ victoria frigoris. Tristitiā vero apud obuiationem proprij obiecti vel nociui, inflammatio naturalis caliditatis. Quinto etiaȝ differunt penes causas dispositiuas: ad cordis namq͛ȝ debilitatem nimia subtilitas spiritus disponit. ⁊ frigiditas complexionis ipsius: ad tristitiam v͛o densitas spiritus, ⁊ caliditas sue complexionis.

❡ Capitulum octauū qualiter sanguis s͡m sui diuersitatem cāt d͛ntes passiones cordis.

[p] ⌈ Sanguis abundās, ⁊ clarus ⁊ addite caliditatis propter multitudinem sue inflāmationis, ⁊ velocitatem sui motus disponit ad iram. Abundans autem ⁊ clarus, ⁊ temperatus, quoniam ex eo generatur copia clari spiritus, ⁊ substantie laudabilis, et temperate complexionis, disponit ad gaudium.⌋ Sanguis autem subtilis, et clarus, et aquosus, et frigidus disponit ad timorem, ⁊ cordis debilitatem: propterea q͛ spiritus ex eo generatus est grauis motuȝ ad extra, ⁊ inflāmationis modice propter frigiditateȝ, ⁊ humiditatem illius: ⁊ ideo non disponit ad letitiaȝ, nec ad iram. Et quȝ sit celeris resolutionis propter suam subtilitatem, est etiam generationis exigue ꝓpter frigiditatem. Sanguis autem grossus, ⁊ turbidus, ⁊ addite caliditatis disponit ad tristitiaȝ, ⁊ ad iram etiam perdurantem. Ad tristitiam quideȝ q͛a generatur ex eo spiritus turbidus: ad iraȝ v͛o, quia velociter inflāmatur propter caliditatem suam: q͛ȝ autem efficit firmam iram est spissitudo eius. Spissum enim quādo calefit tarde infrigidatur. Ira v͛o causata ex sanguie cholerico, ⁊ subtili velociter excitatur, ⁊ deletur, propter intensam caliditatem spiritus ex eo generati, ⁊ eius tenuitatē: si v͛o cum hoc splendidus. ⁊ clarus fuerit sanguis, est etiam letificans. Sanguis auteȝ grossus, ⁊ addite caliditatis, non tamen turbidus, quod raro cōtingit, efficit hominem non tristem, sed audacem, ⁊ fortis cordis: et est modice ire propterea quia letitia frangit iram: ⁊ tristitia disponit ad eam. Ira enim est motus ad expellendum: letificantia vero delectationi conueniētia sunt. In delectatione v͛o fit [q] ⌈quasi⌋ motus ad attrahendum: idcirco in tali homine ex rebus magnis creatur ira: ⁊ est [r] ⌈vehemens propter spissitudinem⌋ spiritus eius: ⁊ propter etiam eandem causam est parui timoris. Sanguis autem grossus, et addite frigiditatis, ⁊ non turbidus, nec tristabileȝ, nec iocundum efficit hominem: nec etiaȝ fortis ire: sed est mediocriter timidus: ⁊ est etiam ebes, ⁊ sincerus in omnibus rebus propter similitudinem sui spiritus ad sanguinem eius. Sanguis autem grossus, ⁊ addite frigiditatis, ⁊ turbidus facit hominē desolabilem, ⁊ tristabilem, ⁊ etiam lente ire, nisi ex forti causa. Et eius ira [s] ⌈minus⌋ est firma, q͛ȝ in calido, ⁊ habente ceteras cōditiones [t] ⌈huiusmodi similes,⌋ firmior tamen est in eo q͛ȝ in sanguine subtilis substantie proinde est homo rancoris aut odij. [u] ⌈Odium enim⌋ est perseuerantia forme nociui in imaginatione seu phantasia: ⁊ perseuerantia simul imaginationis affectus ad vindictam sumendaȝ ex eo: hoc autem est ideo quia ira est quodāmodo firma: ⁊ motus ad vindictam non valde fortis. Et q͛a etiam ira non est contra valde fortem, nec cōtra debilem valde. Sciendum est enim ꝙ ira quando cessat velociter, non ꝑdurat in imaginatione seu phantasia forma nociui, sed cito deletur, ⁊ ideo non causat rancorem. Et similiter quādo est affectus ⁊ motus ad vindictam valde fortis accidunt duo prohibentia [x] ⌈odium seu rancorem⌋ quorum vnum est quoniam anima quando totaliter ad vindictaȝ trahitur, ⁊ mouetur: ⁊ auertitur a consideratione conditionum nociui, ⁊ [y] † ⌈ ⌋ eorū que sequuntur ad ipsum [z] ⌈ab instātia formationis memorie.⌋ De natura enim motiue virtutis est vt ab apprehensis nociuis retrahat animam: ⁊ etiam ecōuerso.[⁊] † ⌈ ⌋ Sciendum vero est quia quando valde intenditur affectus ad vindictam in aliquo, ⁊ non ingreditur ipsum timor, peruenit ad hoc ex affectus [ꝯ] ⌈instantia⌋ vt efficiatur quesitū quasi apprehensuȝ ⁊ iā obtētū apud imagi

a A. i eis. Dispō v͛o eoꝝ q͛ sunt ꝑparati ad tristitiā est ecōtrario.

b A. Alia litera In hoc capl͛o cōsiderat͛ dispō q͛ ē debilitas cordis ⁊ alia dispō q͛ d͛r tristitia seu fastidium ⁊ strictura pectoris q͛ ambe dispōnes sil͛ant͛, sȝ tñ iter eas est d͛ria. Sil͛r i hoc capl͛o cōsiderat͛ dispō q͛ ē fortitudo cordis, ⁊ alia dispō q͛ d͛r dilatatio pectoris ⁊ ābe iste dispōnes sil͛antur, iter eas tñ est d͛ria

c † A. s͡m p͛l͛m

d —— A.

e A. s͡m ꝙ cor parū tolerat ipsaȝ. Strictura v͛o pectoris ⁊ tristitia

f A. corporale

g A. animale

h † A. diuersa

i † A. q͛ñq͛ȝ

k † A. ad motuȝ elongantē.

l † A. seu in strictura pectoris

m A. intētioneȝ aliam

n A. a re nociua ⁊ erit ille appetitus voluntarius seu electiuus et

o A. corporea diuersa

p A. Sāguis exuberās clar͛ ⁊ tpate sub͛e ⁊ cōpl͛onis ꝑpea ꝙ ex ipso g͛nat͛ pl͛m d͛ spū splēdido mūdo, ⁊ pate sube, ⁊ cōplexionis ꝑpat ad gaudiū ⁊ sanguis subtilis. clarus addite cal͛itatis vel s͡ȝ aliaȝ l͛raȝ Et sanguis clar͛ addite cal͛itatis ꝑp multitudinē sue inflāmationis ⁊ velocitatē sui motus ꝑparat vel disponit ad iram.

q A. inclinans

r A. vehementer spissus Alia litera ⁊ iō in tali hoie cāt͛ ira in reb͛ magnis ⁊

s A. Alia litera magis

t —— A.

u A. Alia litera De odio ⁊ rācore. Cap. 9. Odiū autem

x A. vehemētiaȝ rancoris Alia litera dispōnē rācoris

y † A. ⁊ a spē ⁊ ꝯsideratione

z A. ⁊ ab ipressione seu firmatiōe ipsoꝝ i memoria

⁊ † A. ⁊ de nā exteriorȝ est vt diuertant ab interioribus ⁊ econuerso.

ꝯ A. impressione

nationem ipsius.[a] [Qum enim aliquis virtutī motus intēditur ⁊ versus illud festinat valde representat illud imaginatio quasi obtētuz,] ⁊ iam existēs. Qum v̄o in imaginatione imprimitur forma quesiti, siue desiderati, sicut forma iam existentis.[b] [⁊ ad eam] peruenit forma eius sicut forma rei ad quam terminatur motus,[c] † [ ] cassatur affectus ab imaginatione, ⁊ deletur in eo forma: ita ꝙ in memoria non perdurat: ⁊ ideo non fit rancor. Nociuū v̄o quando est magnū sicut[d] [res aliqua magni timoris] tunc desperatio de vindicta obtinēda, ⁊ timor probibent fixionez in anima forme desiderij ad vindictam: proinde[e] [deletur repn̄tatio forme desiderij ⁊ forme nociui ab imaginatione seu phantasia] quinimo representat̄ forma timoris[f] [existis in aīa proinde etiam ibi repn̄tatur forma desiderij] ad fugam non ad inuasionem: ⁊ ideo tunc in aīa nō ꝑdurat forma rancoris. De pueris aūt, ⁊ debilibus: q̄a facilis est possibilitas sumendi vindictam ab eis, ⁊ modicū timetur, repn̄tatur ac si iā fuisset accepta. Eteniz nimia leuitas accipiendi vindictā, repn̄tatur apud imaginationem quasi obtentum, ⁊ iā existens: imaginatio autem mouet non ꝯm id quod in re, sed ꝯm id quod in ea representatur: ⁊ iō qn̄ apud eam vindicandi leuitas presentatur quasi obtētuz, reputatur vindicatio ex debilibus sicut accepta: et idcirco in continenti cadit affectus ad eaz, ⁊ omnino deletur. Quod autez imaginatio moueat ꝯm representata, non ꝯm exigentiam reruz, manifestatur ex eo: ꝙ hoīes mel abhorrent, qn̄ apud eos assimilatur euomite cholere: silr̄ cibos laudabiles atq̄z sapidos, qn̄ colores eoꝝ assimilantur coloribus horribilium corpoꝝ: ⁊ etiā forma formis, quāuis etiaz talia non esse credātur: Silr̄ in ꝓposito qn̄ quedam silitudo rei supradicte representatur, siue ꝓpter vehementiā motus desiderij, siue ꝑ leuitatē[g] [acq̄sitionis desiderati tanq̄z esset obtentū afficit] ac si iā realiter esset ⁊ ideo nō fit rancor: Sic ergo ex predictis[h] [ ] est manifestū ꝙ inter complexiones superius nominatas vltima est valde disposita ad rancorem.

¶ Capitulum nonum de differentibus modis letificandi, ⁊ confortandi, repertis in medicinis.

MEdicine letificātes: letificāt quidem ꝑ aliquā supradictarū cārum, vtpote vel q̄r nutriēdo restaurant spūm, sicut vinū: Aut ꝓbent ei splendorē, ⁊ lumen, sicut margarita, ⁊ sericū,[i] [cū potētia abstergendi quā hn̄t:] Aut cōgregando,[k] [⁊] prohibēdo celerez dissolutionem ipsius: sicut[l] [emblici] ⁊ karabe:[m] † [ ] Aut tēperando cōplx̄onem siue cū caliditate vt doronicū: siue cū frigiditate vt cāfora, ⁊ aq̄ ros. Aut ꝯfortādo[n] [ꝑ delectabilē cōplx̄onē ipsius, sicut suauia aromatica] aut sequestrando melicum ⁊ turbidū[o] [humorē] ab eis: sicut buglossa, ⁊ lapis laq̄zli: ⁊ illud sepatim, vt dictū est, aut ꝯiūctim: sicut si cōiūgat̄ corallus, ⁊ karabe, ⁊ buglossa queadmoduz docebimus in cap. vltimis huius libri. Aut forte letificant ꝑ ꝓprietatē[p] [inatā sicut iacynthus.] proprietas aūt q̄nq̄z ꝯiūgitur alicui ꝓdictaꝝ cārū: sicut in muscho, ⁊ ambra: hec. n. letificant cū ꝓprietate q̄ ꝯiūgitur aromaticitati refocillanti spūs: silr̄ ēt sucus matianoꝝ, ipse. n. letificat cū ꝓprietate: ⁊ qn̄ spūs cōplexio est calida, valde letificat simul q̄dē cū ꝓprietate ignota, ⁊ cū aliqua cā ex cognitis, vz cū frigiditate. Doronicū silr̄ q̄dem cuz proprietate letificat, ⁊ qn̄ spūs cōplx̄o frigida est: letificat ēt cū ꝓprietate simul tēperando cōplexionē.[q] † [per calefactionē.]

Supradictaꝝ aūt illa que proprietati ꝯiūgit̄ q̄nq̄z est vl̄is: q̄nq̄z particularis: illa ergo que vl̄is est nullius eget repressione in aliqua cā debilitatis cordis aut tristitie: qualis cā est aromaticitas. Si v̄o ꝑticularis fuerit, in aliq̄bus eget repressione, sicut frigiditas succi vel syrupi matianoꝝ que inquā letificat in vna cōplexione, ⁊ nō in alia. Qū ergo q̄s in frigida cōplx̄one vti proposuerit ad letificādū syrupo matianorum[r] † [ ] frāgere opz cū calefaciētibus ipsius frigiditatē: Erit aūt rectius si frāgit̄ cū calefaciente qd̄ ēt ex proprietate letificat, sicut si misceatur sicupo matianorum aliquid muschi vel ambre, qn̄ ꝯm intentionē curationis ad letificationem propinatur frigidā cōplexionē hn̄ti. Ad qualitates aūt ꝯueniētes sub̄e[s] [nāli] cū appetitu inclinantur v̄tutes[t] [quaꝝ propria sunt obiecta] sicut sunt aromaticitas ⁊ dulcedo. hoc eniz desiderāt olfatiua, ⁊ gustatiua: ⁊[u] [nālis] virtus etiaz iclinatur nālr̄ ad ipsas. Duaꝝ enim medicinaꝝ equaliū in v̄tute dulcior q̄dē ⁊ aromatica magis efficacioris est iuuamēti ꝓpterea ꝙ virtus attractiua[x] † [ ] membroꝝ recipit fortius: ⁊ spūs celerius ide nutrit̄: si potētiā habuerit nutriēdi. Et ab ea celerius patit̄[y] [in quātū est medicina:] Uerūtn̄ subm aromaticitatis est suba[z] † [ ] vaporosa siue fumalis: subz aūt dulcedinis est spissa suba terrestris: ⁊ iō aromatica magis ꝯgrua sunt nutrimēto spūum: dulcia v̄o corporis nutrimēto: proide ēt in cordialibus[⁊] [nutrimētis] potius exigit̄ aromaticitas q̄z dulcedo.
[ꝯ] † [ ]
Qm̄ cor est minera gn̄onis nutrimēti spūum. Epar aūt[ꝝ] [q̄r] ē minera gn̄onis nutrimēti corpis[a] [exigit in nutrimentis ipsius de aromaticitate minus ⁊ de dulcedine plusq̄z i corde: aromaticitas aūt exigit̄ in eis.] Idcirco q̄r epar est minera spūs nālis: nō q̄dē minera gn̄onis ipsius[b] † [ ] apud ꝯtēplatores veritatis[c] [sz tm̄ minera receptiōis ⁊ sedes: apud tn̄ artificē medicie sic.] Spūs. n. nālis iclinat̄ ad aromaticitatez ⁊ ꝯfortat̄ ⁊ refocillat̄ ab ea ⁊ ꝯn̄r inde v̄tutes nāles ꝓculdubio ꝯfortamur.

¶ Capitulum decimū de proprietate quid sit ⁊ quātum differat a naturalitate.

PRoprietas[d] [est in veritate nihil aliud q̄z nā. Nā v̄o] est ꝓn̄[m] motus ⁊ q̄etis i rebus in q̄bus est ꝑ se cūctarūq̄z oꝑationuz ꝑ se[e] [ꝯueniētiū eis ⁊ ꝓpriaꝝ.] Uerūtn̄ dr̄t ꝓprietas a nā, sicut ꝓpriū a cōi. Uulgaris aūt opinio est ꝙ differāt sicut opposita: verūtn̄ nō est sic: sed veritas q̄dem est, ꝙ in elm̄tis, q̄[f] [cōponētia] sunt gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū corpoꝝ[g] [ꝓ cānt̄] q̄dā v̄tutes actiue[h] † [ ] ꝓut exn̄t in statu simplici. s. ꝓut sunt[i] [ignis ⁊ aer ⁊ aq̄ ⁊ terra. Scd̄o v̄o cānt̄ alie in cōmixtis cāta cōplx̄one, mediāte q̄ disponunt̄ ad receptionē eaꝝ] ꝯm q̄zcūq̄z duaꝝ opinionuz: q̄rū q̄dem vna est. ꝙ[k] [in gn̄one formaꝝ dispōnes itroducuntur.] Alia v̄o ꝙ oēs formarū dispōnes iherēt mǟe vel[l] [hyle] ex sui ꝓmordiali origine. Sed qn̄ aliq̄ ex formis aduenit mǟe, ꝓhibet siue ligat aliarū formarum dispōnes. Qū v̄o alia forma supuenit auferens ꝑexn̄tē, cassando illā, cassat dispōnes[m] [ꝓhibitionis] ipsius, ⁊ tūc[n] [hyle] ad nālē potētiā dispōnis regredit̄: Sed q̄litercūq̄z sit, h̄ est veꝝ, ꝙ[o] [a forma hꝰ ꝑfectius manat in cōposito virtus q̄ neq̄t in simplicibꝰ inueniri: ⁊ ꝙ dispō ad receptionez illius cōplet̄] post cōmixtionē simpliciuz: v̄bi. ḡ. sic̄ est in

a A. Forma eniz ad quā vehemēs fit motus ⁊ versus eā valde festinat̄ imaginatur vel repn̄tat̄ apd̄ imaginationez q̄si obtenta

b A. in imaginatione

c † A. Unde

d A. rex ⁊ hō magne potētie ⁊ dignitatis de quo timor est ꝓn̄dus

e A. nō aduenit ei forā desiderij ꝓdicti neq̄z forā inferēdi nocumētū seu neq̄z forā rei nocētis i imaginatione vel cogitatione

f A. q̄ mouet desiderium

g A. acq̄rēdi desideratū patit̄ ab eo imaginatiua passione ac si eēt obtentum

h † A. in ꝓcedēti capitulo

i A. per id qd̄ in eis est de exiccatione vel exuccatione

k A. aut

l A. kebuli

m † A. ⁊ coralli vel albesd

n A. subam ipsarū, sicut spēs boni odoris ⁊ dulcia
Alia litera subam ipsoꝝ cū ꝯuenientibꝰ nāe eorū delectātibꝰ ipsos sicut. spēs boni odoris et dulcia

o A. vaporem

p A. solā occultā sicut iacynt

q † A. ipsoꝝ ⁊ calefaciēdo eos et q̄nq̄z aggregat̄ ꝓpetas cuz cāis cognitis plr̄ibus q̄z vna sola

r † A. cū ꝓprietate sua

s A. spiritus

t A. sentientes eas, ⁊ reliq̄ sub̄e spūs ꝑ naturam

v A. vitalis
Alia litera virtus nālis ⁊ v̄tus vitalis

x † A. epatis

y A. q̄ habuerit q̄litates ꝓdictas si ipse ambe fuerit medicinales.

z † A. subtilis

⁊ A. medicinis

ꝯ † A. ⁊ medicie epatice potiꝰ exigunt dulcedinē q̄z aromaticitatē

ꝝ —— A.
a A. Et illud qd̄ de aromaticitate exigit̄ i epate ē plus q̄z illud, qd̄ de sapore exigitur in corde
b † A imo ē minera ꝑmanentie eius
c A. ⁊ non apud eos q speculant̄ in scia medicine tantum
d A. nō est in veritate res alia a nā ⁊ diffō q̄dem nāe est ꝙ ipsa
e A. q̄ attribuuntur ꝓprietati
f A subiecta
g A. sunt
h † A. prime
i A. v̄tutes ignis ⁊ terre ⁊ aq̄ ⁊ aeris. Et post eas sunt scd̄e quz acciderit i eis complexio cuz q̄ acciderit eis dispō vel ꝓparatio ad recipiendū eas
k A. q̄dā forē qū aduenīūt in mǟ acgritur dispō q̄ prius nō erat.
l A. heiule
m A. ꝓhibitiōe
n A. heiule
o A ex formis et v̄tutibus ē aliq̄ que nō existit in dispōne simpliciū ⁊ non cōplet̄ quidē ꝓparatio ad eam nisi

magnete virtus attractiua ferri [a] ⌈q̄z nulla elementariarū virtutuz inuenitur habere. Sed exitus eius est⌋ a manatione diuina ꝓcedēte in oībus rebus ⁊ [b] ⌈ꝓducēte⌋ cūctas virtutes de potētia in actū [c] ⌈siue cum dispōne prima sicut i elemētis, siue cū dispōne scd̄a que est cōpo in cōpositis seu cōmixtis: ipsa enim⌋ disponit ad receptionē p̄dicte virtutis ⁊ non est ipsamet virtus, [d] ⌈nec forma ipsius.⌋ Et eadem [e] †⌈ ⌋ qdem est rn̄sio ad qōnē de ꝓprietate sa ctam: q̄ est rn̄sio facta ad qōnem de nā: sicut.n. qn̄ q̄ritur pp quid cōburit ignis, nemo pōt aliter dicere vel rn̄dere q̄z pp caliditatez ⁊ hoc qdem nihil aliud dicere est, q̄z qꝛ hz per nām caliditatē cōbustiuā: sil'r si dicat', q̄re magnes attrabit ferrū, non pōt quidez aliter rn̄deri, q̄z ꝙ dicat' ꝙ nālem hz virtutē attractiuam' ipsius. Ex quo pz qm̄ sicut sciēs ꝙ pp calitatē cōburit ignis, est sciēs ḃm veritatē, ⁊ nō est ignorās. Sil'r ⁊ q scit ꝙ magnes attrabit ferꝝ, qꝛ virtutē hz cuius nā est attrahere ferꝝ. sicut nā v̄tutis q̄ noiat' caliditas est in igne cōburēs, ꝓculdubio sciēs est nō ignorās, sed cōbustiua qdē virtus nomē hz appropriatū: alia v̄o nō: ⁊ [f] ⌈ē ēt cōiter alia via q̄si⌋ extranea. Nec opinādū est ꝙ rei ꝑfecta notitia ꝑ h̄ nomē habeat', [g] ⌈adeo ꝙ sine ipso h̄ri non possit vllo mō: qm̄ notitia iposīti nois non tollit ignorātiā, quā iducit extraneitas rei.⌋ Predicta āt rn̄sione nō sunt cōtenti vulgares: iō qꝛ supponit' apud eos, ꝙ oīs opatio ꝓcedens a corpore fiat a calitate, vel frigiditate, vel humiditate, vel siccitate: aut g̃uedine, aut leuitate, aut motu, vel aliquo ex bis q̄ in simplicibꝰ manifeste inueniunt'. Qū ergo actio nulli attribuit' p̄dictoꝝ: nec est [h] ⌈sensu manifesta rō ꝓcessus eius ab illo corpore,⌋ putāt ꝙ oīa pricipia eius ignota sint: qum tn̄ nō ita sit. Etenim intelligēs, bene scit qꝛ ꝓcedit vel a virtute nāli, vel aiali, vel itellectiua, vel accidētali. Cetera q̄ dicunt' sup actione magnetis. s. ꝙ trabit ferrū cū caliditate sua, vel frigiditate, vel aia [i] †⌈ ⌋vel cū emissione corpoꝝ curuorum admodū hami, vel cū similitudine quaz natura eius hz cum natura ferri, vel cuz vacuitate que est in ipso, oīa inquaz falsa sunt: quoꝝ falsitas considerantí veritatē leuissime reuelatur. magnes eniz adipiscitur virtutē ferri attractiuā cū cōplexione: sicut planta acqrit cū cōplexione nutritiuam virtutē: Nec ignorantia de ista virtute q̄re potius sit in magnete q̄z in aliqua re alia, inuenit' maior q̄z ignorantia in alijs rebus, Hec.n. ignorātia in duobus cōsistit, quoꝝ primum est ignorantia factiuorum principiorum producētium hāc virtutē in esse: hec autem ignorātia nō magis appropriat' huic virtuti, q̄z cuilibet cognite nature. Secūdum v̄o est ignorātia receptibilis, vz dubitare de causa ꝓpter quā ad receptionē virtutis huius, disponitur plus hoc q̄z aliud corpus: Et hec similiter ignorātia non est magis ꝓpria huius virtutis q̄z aliarū naturalium rerū. talis enim ignorantia est in nobis de coloribus, ⁊ odoribus, ⁊ virtutibus aīe, ceterisq̄z silibus. De omnibus eniz his rebus scimus quoniā ad actū essendi perueniunt a principijs actiuis quoꝝ causa deus est benedictus: ⁊ scitur ēt qm̄ illud est propter appropriationem māe, causa dispōnis sequentis cōplexionez: ponimus ēt proportionē simplicium causare cōplexionem aliā, quam quidē proportionē simplicē huius cōmixtionis ignorabimus q̄zdiu viuemus in h̄ mūdo. vnde pz quoniaz ignorantia cārum penitus huius virtutis i magnete nō est mirabilior, q̄z ignorantia cārum disponētiū res ad rubedinē, aut citrinitatem, aut corpus, aut aīam. Sed a rebus quidez cōsuetis admiratio cadit, ⁊ negligit aīa de ipsis inquirere: qō aūt raro est, excitat admirationem, ⁊ inducit ad inquirēdum, ⁊ ad speculāduz de causis eius. In summa ergo, proprietas est natura inuēta in cōmixtis corporibus, procedens in eis a suꝑna ⁊ plenissima influentia, ⁊ ꝓpter cōplexionē propriā, que particularē ⁊ propriam dispōnem acquirit. [k] ⌈Etenim loquēdum est ḃm veritatez de proprietate corporum cōmixtorū.⌋ Uerūtamen ḃm consuetaz opinionem differt proprietas a natura, qm̄ proprietas dicitur virtus in cōmixtis inuenta corporibꝰ, a qua procedit in alio corpore actio insueta quantū ad manifestam naturam. Dicit' v̄o natura, virtus qua corpora simplicia operātur. De hoc igitur ad tm̄ se extendit cognitio vulgariū, ⁊ debiliter perscrutātium veritatem. Qꝫ si ignis esset res difficilis inuētionis, ⁊ de lōginquis partibus affereretur, admiraretur vtiq̄z vulgus de proprietate eius amplius q̄z de proprietate corporum ceterorū: ⁊ inquireret attentius de causis proprietatis ipsius, q̄z de causis aliaꝝ proprietatum: qm̄ ipsius operationes valde mirabiles sunt. Etenim p̄sentia eius extrahit visum de potentia ad actum: ⁊ tangi se prohibet: ⁊ ascēdit sursum: ⁊ ascēdere facit ea que vicere pōt: ⁊ generat' ex modico ipsius in vna hora quātitas magna: ⁊ corrumpit omne illud cui obuiat, ⁊ trāsmutat ad sui substātiam: nec et'iaz minuitur si accipiatur ex eo: Et hec quidem in veritate mirabiliora sunt, q̄z tractus ferri a magnete, vel q̄z cetere ꝓprietates. Sed qm̄ ista vsitata sunt, ⁊ quotidie apparētia, cadit ab eis admiratio, ⁊ sollicitudo perquirendi causam ipsoruz. Actio v̄o magnetis qꝛ rara est, ⁊ inusitata, inducit admirationē, ⁊ ꝓuocat ad inqrēdū de cā ipsius.

Explicit tractatus primus. Incipit secūdus.

Capitulum primuz de numero ⁊ notificatione virtutum medicinarum in genere.

Expedit vt tractare volentes de conditionibus medicinarum cordialiū, memoremus opera cuiuslibet speciei ipsaruz: ante tn̄ hoc ꝯueniēs est, vt omniū medicinarum vl'r qualitates ḃm ordinē numeremus, diuidentes: qm̄ ḃz q̄litatū medicinarū quedā inherent ipsis substātijs medicinarū ex se, siue ante patiantur a corpore, siue non: Quedam v̄o eis attribuuntur per cōparationem ad effectū quem in corpore derelinquunt, ⁊ in his que in ipso reperiūtur. Qualitates autē que in ipsis substantijs medicinarū ratione sui attribuuntur, sunt verbi gr̄a: caliditas, frigiditas, siccitas, humiditas, subtilitas, ⁊ grossities, ⁊ cōgelatio, [l] †⌈ ⌋ viscositas, liquiditas, [m] ⌈minutio saporū ⁊ odorum.⌋ Dr̄ autem calida que qū passa fuerit a naturali virtute nr̄i corporis calefit primo, deinde calefacit postmodum corpus nostrū. Similiter intelligēdum est de frigida, ⁊ sicca, ⁊ humida. Subtilis v̄o medicina que postq̄z passa fuerit a predicta virtute in corpore nostro, velociter i minimas partes diuiditur quātum est possibile, sicut cinamomum, atq̄z crocus. Grossa v̄o dicitur que huic contraria est, sicut cucurbita, ⁊ gypsum. Coagulatiua vero medicina est, [n] ⌈que frigore coagulata calore dissoluitur, ⁊ liquefit: atq̄z calore dissoluta frigore coagulatur.⌋ Medicina v̄o liquida est, cuius partes de facili recedunt a loco in quo ponūtur. Uiscosa v̄o dicitur que tollerat extensionem absq̄z intercisione. Cōminuibilis v̄o medicina est que diuidi pōt

a A. ⁊ nō est inuēta in vna duarū virtutū i elātis per se sed est ab extra

b A. extrahente

c A. ḃz vnū duorū modoruz aut mediāte ꝑparatione p̄ma inherēte māe seu herēte cōplōne q̄ quidem cōplexio

d A. efficiens ipsam.

e † A. vltima

f A. illa est nota vel vsitata ⁊ ista est

g A. ita vt qn̄ intētioni nō est nomē nullo modo sciat' neq̄z notitia effectus tollit seu remouet ignorātiā modi seu cāe extranee

h A. manifestus modus sui esse Alia litera manifesta rō a q̄ ꝓcedat eē ipsius

i † A. existēte in ipso magnete

k A. Et iste ē sermo de ꝓprietate ḃm veritatez.

l † A. ⁊ cōminuibilitas vel frāgibilitas

m A. ⁊ sicut vapores ⁊ odores.

n A. Alia litera cuius ptes difficile est vt moueātur a loco i quo ponuntur.

in minimas partes a debili causa. Quid autez sit sapor, ⁊ odor iam notum est. Qualitatū autez que medicinis attribuūtur respectu impressionis que i corpore [a] ⌈vel conuenientibus ei⌋ relinquuntur: quedam accipiuntur ab actionibus absolutis: quedaz v̄o ab actionibus relatis ad [b] ⌈partes corporis speciales.⌋ Prime v̄o sunt que significant̄ quꝫ dicitur medicina subtiliatiua: aperitiua, relaxatiua, lauatiua, īcisiua, attractiua, mordicatiua, dissolutiua, abstersiua: ⁊ asperatiua, rubificatiua, vlceratiua, pruritiua, combustiua, corrosiua, putrefactiua, cauteriçatiua, maturatiua, digestiua, inflatiua, frangitiua, ventositatis. [c] † ⌈ ⌋ ingrossatiua, inuiscatiua, lenitiua, lubrificatiua, cōstrictiua, expressiua, oppilatiua, repercussiua, stupefactiua, confortatiua, incrudatiua, mortifera, corruptiua, seu venenosa: tyriacalis. Alie v̄o qualitates sunt que significātur qum dr̄ medicina laxatiua, ꝓuocatiua vrine. Aut sudoris [d] ⌈inductiua, vel nauseatiua⌋ vomitiua retētiua sanguinis, aut vrine: cōstipatiua, cicatriçatiua vlcerū, [e] ⌈gn̄atiua ⁊ mundificatiua ipsoꝝ, ꝯcoriatiua, excorticatiua.⌋ Ad distictam aūt cognitionē cuiuslibet qualitatū volumus explicare cuiuscūqꝫ predictoꝝ vocabulorum intentionem. Subtiliatiua ergo medicina est illa, q̄ substantiam humoris efficit tenuē, leuiter dissoluendo cū tēperata caliditate. Dissolutiua v̄o medicina est illa, que ꝓpter excellentiā sue caliditatis humorē diuidit sub forma vaporis, ⁊ eius partes extrahit successiue a loco in quo includit̄, donec cōsumat̄. Abstersiua qdez est, que remouet a supꝑficie mēbroꝝ, ⁊ orificijs pororuz coagnlutas ⁊ viscosas humiditates. Exasperatiua v̄o est [f] ⌈que mēbrū efficit in superficie diuersarū partiū quo ad situm: ⁊ exasperās quidem efficitur⌋ abstersiua, qn̄ transit super mēbruz solide substātie sicut cartilago, ⁊ os, [g] † ⌈ ⌋ cuius quidem supꝑficies nāliter partes hꝫ diuersas in situ: sed humiditas viscosa vel lenis currēs super ipsuz applanat eā accidētaliter vnde abstersiua trāsiens super eam reducit ipsam ad nālem asperitatē. Aperitiua est que nō tm̄ ab orificijs meatuuz, sed a cōcauitatibus ipsorum, mouet mām ad extra, intus ꝯtentā. Relaxatiua est que subām mēbroꝝ hn̄tium spissos poros efficit leuiorē caliditate ⁊ humiditate ꝑꝑ qḋ [h] † ⌈ ⌋ expulsio superfluitatū q̄ continētur in eis fit leuior. Lauatiua v̄o est, que abstergit, ⁊ nō cū actiua virtute, sed cū passiua. s. humiditate: ⁊ hoc iō, qꝛ currit super orificia poroꝝ, leniens humores viscosos, ⁊ cōgelatos, exn̄tes ibidē, sua humiditate [i] ⌈lubrificatiua⌋ cōmiscendo se illis, q̄zobrē remouet eos abide ꝓpter motū eius super illoꝝ superficies: sicut aqua ordei, [k] ⌈⁊ aqua simplex cal'a⌋ ꝙ si fuerit ibi virtus abstersiua erit ablutio fortis, sicut est aq̄ saponis, et [l] ⌈saponarie.⌋ Incisiua aūt est medicina subtilis ꝑfecte potēs penetrare inter supꝑficiē mēbri, ⁊ supꝑficiē viscosi humoris, adherētis ei, donec sepet ipsuz ab ea: ⁊ silr̄ penetrare potēs inter ꝑtes humoris, donec ꝺidat eas, ⁊ a ꝯtinuitate remoueat diminuēs [m] ⌈cōgeries ipsius hūoris absqꝫ subtilitate sub̄e atqꝫ ipm soluēdo ꝯsumit.⌋ Et icisiuū qdez opponit̄ adherēti viscoso quēadmodū sb̄tiliatiuū [n] ⌈grosso⌋ opponit̄. Attractiua v̄o est medicina hn̄s v̄tutez valde penetratiuā, mouēs hūorē, quē attingit, ad supꝑficiez, aut cū ꝓprietate, aut cū calefactione. Calefactione qdē qꝛ dissoluit, ⁊ ad locū dissolute humiditatis, necessitate vacui, alia subseqtur vice ꝑme. Iteꝝ ēt qꝛ rarificat: ꝑꝑ qḋ attractio fit ad replēdū [o] ⌈vacuū.⌋ Et iterum ꝑꝑea qꝛ cāt dolorē: Et ad mēbꝝ qdē dolēs confluunt mãe duplici de cā: Quarum prima est qꝛ dolor virtutē mēbri debilitat, ⁊ idcirco recipit supꝑfluitates q̄ ab alijs mēbris expellunt̄ ad ipm: Scd̄a v̄o est, qꝛ spūs nālis procedit ad ipm ad impugnādum cām nociuā quē seqtur sanguinis multitudo. Mordicatiua v̄o medicina est illa que hꝫ q̄litatē [p] ⌈subtiliter⌋ penetrātē, cāns in ꝯtinuitate solōnez multiplicem numero, parue tn̄ quātitatis, ⁊ ꝓpinq situs, gn̄ans dolorez. Rubificatiua v̄o est, q̄ forti calitate mēbrū cui obuiat calefacit in tantū. vt ad ipm fortiter trahat subtilē sanguinē [q] ⌈⁊ rubificātē supꝑficiez eius sicut sinapis cū ficubus ⁊ mētastro ꝑꝑ qḋ eius actio⌋ vicē cauterij supplet. [r] † ⌈ ⌋ Vlceratiua v̄o est q̄ hꝫ potentiā rubificādi adeo excellētez, vt dissoluat humiditatē ꝯtinuatiuā partiū quibus obuiat, cātqꝫ vlcera vel vulnera, ⁊ attrahit ad ipm supꝑfluitates, q̄zobrē vlcus efficiunt: q̄lis est anacardus. Pruritiua aūt est q̄ pōt acumine ⁊ calitate sui vsqꝫ ad poros humores mordicātes attrahere. nec tn̄ vlcerare pōt quēadmodū [s] ⌈serapinū.⌋ Adustiua v̄o est q̄ facit euaporare humiditatē ab humoribus, relinquēs cinereitatē ipsoꝝ i corꝑe, sicut euforbium, ⁊ assa fetida. Corrosiua v̄o est q̄ dissoluēdo ⁊ vlcerādo, ꝑuenit ad diminuēdū subām carnis. Putrefactiua v̄o est, q̄ ꝯtinuitatē mēbri corrūpit dissoluendo nālem spūm, atqꝫ calorē ipsius, [t] † ⌈ ⌋ absqꝫ eo ꝙ corrodat ipm, aut cauteriçet, aut comburat: sed relinqt in eo humiditatē in quā agit calor i nālis: Dispō aūt humiditatꝫ in quā agit calor inaturalis, putrefactio noiat̄. Tales āt medicine sunt arsenicū, ⁊ [u] ⌈ruta syluestris.⌋ Cauteriçatiua v̄o est q̄ cutē cōburit talr̄, vt eius ꝯsumat humiditatē, [x] ⌈ꝑꝑ qḋ eius ꝑtes corrugant̄⌋ sicut in eo qḋ assat̄: q̄zobrem efficit̄ suba cutis oppilās meatū humoris fluētis. Maturatiua medicina est illa q̄ rectificat subaz humoris, vtpote subtiliādo [y] † ⌈ ⌋ si fuerit grossus, aut eꝫ ꝓpter qḋ ad expellenduz habilitat. Et illud qdem facit qn̄qꝫ cum suba sua: nā si subtilis fuerit subtiliat nimis grossuz: si v̄o grossa, qḋ nimis est subtile, ingrossat. Qn̄qꝫ v̄o facit illud cū qualitate, nā si fuerit calida maturat per se: frigida v̄o ꝑ accidens. Etenim calida subtiliat qḋ est grossuz, ⁊ naturaliter separat inter corpora, ⁊ rē extraneā: frigida v̄o qn̄qꝫ nimis subtilis procurat subam mediocrem, ⁊ nimie caliditatis cōplexionē tēperat. Et oē qdem qḋ a cal'o liquefit, a frigido coagulat̄: ⁊ econtra. [z] ⌈Qum ergo subtilitas humoris cātur a caliditate extranea, ita ꝙ caliditas nālis efficitur ꝑꝑ illud impotēs ad expellendū ipsum, frigidū qdez tūc frangit extranei caloris acumē.⌋ Digestiua v̄o medicina est q̄ trāsmutat cibū in humores laudabiles, qbus corpus nutritur: ⁊ humores in subam corporis. Inflatiua v̄o medicina est i cuius suba dominat̄ grossa humiditas extranea [⁊] ⌈tēperate cōmixta⌋ i qua cū egerit caliditas nālis [ꝯ] † ⌈ ⌋ gn̄atur inde ventositas, que nō dissoluitur sicut sunt faseoli. Istaꝝ v̄o medicinaꝝ q̄dam cānt inflationez in stō: q̄dā i venis, in qbus cū ꝑdicta humiditas fortius est cōmixta, nō dissoluit̄ inde multa vētositas, nisi apud separationē partiū medicine: idcirco causatur in venis inflatio, nō in stō. Tales aūt medicine sunt sicut çinçiber, ⁊ eruca: ⁊ sunt medicine congruētes ad excitādū libidinē. Frāgitiua vētositatis medicia cōplēs est cū caliditate subtili [ꝝ] ⌈⁊ ignea⌋ defectū caliditatis debilis, q̄ [a] ⌈dissoluere neqt vētosam humiditatē in quam agit.⌋ Dissolutio autez huius medicine qn̄qꝫ peruenit ad dissolutionez in/

a —— A.

b A. magnas res corporis Alia litera plurimas corporis partes

c † A. Alia lr̄a ⁊ in alio ordine medicinaruz est medicina

d A. aut sanguis ꝓuocatiua abortus ⁊ prouocans sputum et

e A. faciēs nasci carnē solidās vlcera ⁊ mūdificatiua ipsorū ⁊ excoriatiua.

f —— A.

g † A. ⁊ neruus

h † A. fiunt porositates āpliores ⁊ magis apte et

i A. ⁊ fluxibilitate

k A. facta cuz aq̄ dulci

l A. alusnen

m A. vel paruificās magnitudinē ipsius hūoris seu quas efficiēs ꝑtes magnitudinis ipsi⁹ humor absqꝫ subtiliatione sub̄e aut consumptiōis sub̄e ipsius facta cum resolutione.

n A. igrossatiuo vel inspissatiuo

o A. vacuitates vel cōcauitates sei rarificare.

p A. Alia litera acutā subtilem

q A attractione faciēte puenire ipm ad exteriora vel ad supꝑficiē q̄re rubificat eā sicut sinapis ⁊ ficus ⁊ mētastrū ⁊ rubificatiua quedem

r † A. in cute.

s A. chebichēgi.

t † A. naturalez

u A. tapsia.

x A. preter illā q̄ aggregat vel cōtinuat ꝑtes eius ⁊ eas indurat

y † A. tēperate

z A. Et qū ē subtiliatio hūoris a caliditate extranea tūc est pot'e calitate nāli expellere ipm ⁊ frigidū qdē frāgit acuitatē vel acumen calitatis extranee ꝯtie calitati nāli ⁊ tunc dn̄at calitas naturalis.

⁊ —— A.

ꝯ † A. moderate quātitatis

ꝝ A penetrante

a A. cōuertit humiditates in vētositatē quas resoluere nequit

a†A.ꝯglutinatiua ꝟo medicina ē medicīa visco sa q̄ expādit vel extēdit sup ori/ficia meatuū ⁊ oppilat ipsa. Et lenificatiua me dicia seu appla/natiua ē ꝯgluti/natiua que

b —— A.

c†A.non

d†A.ad ꝯplonē frigidam

e†A.subām ⁊

f A.nocumēta

g†A.sicut lutū sigillatum, ⁊ ty/riaca

flationis causatā in venis a cibis ⁊ medicinis: qua/
le est semen rute, ⁊ agnicasti, ⁊ huiusmodi medicine
nocent libidini. Jngrossatiua vero medicina ē con/
traria subtiliatiue. Jnuiscatiua seu a†[

lenificatiua medicina est illa
que sui viscositate]extēditur supra sup̄ficiem mem/
bri diuersarum partium in situ.s.asperi, sicut stoma
chi, ⁊ matricis, ⁊ trachee arterie, quamobrem cau
sat in eis superficiem extraneam b[atq]lenem. Lu
brificatiua autem medicina est que humectat super
ficiē corporis in meatu retenti, ⁊ liberat meatū ab
eo quod retinetur, corpus nāq retentum cum gra/
uitate propria ⁊ naturali c†[ ]mouetur pro/
pter quod medicina efficitur per accidens mouens
ipsum, quales medicine sunt pruna, ⁊ mucilagines.
Compressiua vero medicina est sicca causans in mē
bro siccitatem, ⁊ coadunationem ipsius ad seipsū,
vnde obturatur transitus ⁊ meatus. ⁊ ex fortitudi/
ne compressionis, ⁊ coadunationis partium mem/
bri ad inuicem, coguntur humiditates subtiles in
eius concauitatibus permanentes, exprimi violen/
ter ex motu ei⁹ opposito. Oppilatiua medicina est
illa, que in meatibus currēs resistit virtuti motoris,
⁊ remanet apud quālibet constrictiuam, ⁊ replet vl
cus, sicut est lutum comestibile. Repercussiua vero,
medicina est frigida, que adeo infrigidat membrū,
ꝙ ipsum inspissat, ⁊ eius meatus restringit, ⁊ fluens
ad ipm ꝯgelat, ⁊ inspissat extinguēdo, calītatē ipsi/
us, q̄zobrem retinet ipm, ⁊ ꝓhibet ei⁹ motum, ⁊ ꝓ/
prie si fuerit grosse sube, sicut oleū rosatū infrātum,
⁊ mucilago psilij, ⁊ ꝯsilia. Stupefactiua, est medici
na frā, que adeo ifrigidat mēbꝝ, ꝙ ꝑpter frigidita/
tem alterat substātiam spiritus penetrantis in ipm,
d†[ ]⁊ extrahit a complexio/
ne sua que recipit virtutem sensus ⁊ motus, ⁊ per/
mutat etiam complexionem ipsius membri vnde
amputat sensum eius. Confortatiua medicina est
que adeo temperat e†[ ]complexionem
membri vt prohibeat ipsum recipere f[corrupte/
lam]aut cum proprietate: g†[ ]
aut cum sua complexione, ita scilicet ꝙ infrigidat
nimis calidum, ⁊ nimis frigidum calefacit, quem/
admodū de oleo rosato commemorat Gal. Jncru
datiua medicina ē que frigiditate sua prohibet ma
turationem, ⁊ digestionem, sicut aqua frigida cum
bibitur in apostemate stomachi. Mortificatiua me
dicina est illa, que corrumpit complexionē, ⁊ sub/
stantiam spiritus cordis: aut per formam ipsius spe
cificam, sicut venenum, aut per excellentiam alicu/
ius qualitatis actiue, sicut opium per frigiditatem,
⁊ euforbium per caliditatē. Medicina autem que
proprie appellatur venenum est illa, que corrum/
pit complexionem spiritus per contrarietatem sub/
stantie speciei sue ad substantiā ⁊ speciem spiritus,
sicut napellus. Medicina autem tyriacalis, ⁊ libe/
rans a veneno est illa, que complexionem spiritus
ab impressione veneni reducit ad naturalitatem, et
ab ipsa preseruat eam cum sua proprietate. Medi/
cina autem prouocatiua vrine, ac sudoris, ⁊ medi/
cina laxatiua, ⁊ iterum sanguinis eductiua, ⁊ retēti
ua ipsius, ⁊ his ꝯsiles, manifestas quidem hn̄t intē
tiones, quapropter notificatione non indigent.

¶ Capl'm ſz in quo ōndit que sunt vir
tutes medicinaꝝ, q̄ ad ꝯfortationē cor
dis ⁊ letificationē ꝯferre pn̄t aliq mō.

Supra nominatarum medicinarū,
quedam medicinas cordis
ingrediuntur: quedam vero non. Faciemus autem
nunc de ingredientibus mentionem: Medicine la/
xatiue prosunt ad confortationē cordis dupliciter.
Uno quidem modo intenditur iuuamentum cū eis
procurari iam dictum per euacuationem nociui hu
moris a toto corpore, aut a partibus h[epatis], ⁊
cerebri, sicut fit cum decoctione epithymi, aut cum
i[medicina cū epithymo confecta.]Secundo vero
modo quando intēditur cum medicina laxatiua nō
predicta euacuatio, sed mundificatio tantū sangui/
nis qui proprie est in corde, ad hoc ꝙ spiritus mun
dus generetur in eo, sicut quando ponitur in medi/
cinis cordis lapis lazuli, aut armenus: ex quibus
medicinis qum peruenerit earū virtus ad cor, adi
piscitur k†[ ]virtutem expulsiuam
melancolici humoris a sanguine tendente ad ipsū,
⁊ melācolici vaporis a l[sanguine generati, in ipo
quidem]etiam iuuamentum procedit ex corde ad
cerebrū. Nocet verūtamen medicina laxatiua cor
di quoniam omnis euacuatio naturā duobus mo
dis comprimit. Primo quidē quoniam cum eo qđ
nociuum est, euacuatur aliquid de conueniente na/
ture. Secundo vero quoniam affert supra naturā
m[ad]membra, quod trahit a mēbris vnde n[gra
uantur. natura enim]trahit humores ad sedē ipso/
rum: ⁊ ibidem quiescere facit eos. Medicina vero
laxatiua huic contrarium efficit o[accidit ergo ex
hoc nature debilitas ⁊ pigrities quamobrem non
preualet ei. Tyriacalis autem medicina]sistit vomi
tum, atq fluxū p†[ ]confortando naturā,
⁊ q[repugnando illi prout habet substantiam vene
nosam, ⁊ cum sua venenositate euacuatur.] Et ic/
circo fertur bene dixisse sapiens Hyppo. ꝙ medici/
na laxatiua mundificat, atq r[ledit]. Rursus au/
tem iuuamentum laxationis maius quidem est in
tristitia propter mundificationem spiritus, q̄z in cor
dis debilitate. Laxatio nāq diminuit materiam spi
ritus, ⁊ debilitat cordis s[complexionem.]Medi
cine vero prouocantes vrinam, ⁊ sudorem sunt vti/
les in debilitate cordis, que causatur ex subtilitate
sanguinis, ⁊ eius aquositate: nociue autem in tristi
tia que causatur ex turbido, ac melancolico sangui
ne, quoniam augēt sanguinis siccitatem, ⁊ grossiti/
em, ⁊ turbulentiam t[melancolicam.] Euacuatio
vero sanguinis nocet debilitati cordis, que causat
ex frigiditate sanguinis, ⁊ paucitate u†[
]. prodest autem debilitati que causatur ex suf
focatione caloris naturalis, ⁊ superfluo sanguine,
sicut in x[cardiaca, ⁊ hec est sinocha inflatiua san/
guinea.]Medicina subtiliatiua medicinis cordia/
libus associatur, quando tristitia causatur ex turbi
ditate sanguinis, aut in debilitate cordis q̄ ex gros/
sitie sanguinis, ⁊ eius frigiditate causatur, vnde ge
neratio multi, ⁊ temperati spiritus prohibetur. Eo/
dem vero modo similiter abstersiua, ⁊ aperitiua il/
lis adiungitur, vt cum sui aperiendi potentia pene/
trare faciat medicinas cordis, que sunt sicut kara/
be, ⁊ terra sigillata. Jnflatiua medicina valde noci/
ua est tristibus, ⁊ corde debilibus, quoniam replet
substantiam spiritus vaporibus y†[ ]
incongruis, ⁊ intransmutabilibus z†[ ]
habentibus se ad ipsos sicut se habent superfluita/
tes ad membra obtenebrant ergo spiritus, atq gra
uitant, ⁊ ad suas operationes debiles eos reddunt,
propter quod debilitationem cordis atq tristitiam
simul causant. Constrictiua medicina, ⁊ z[inuiscati
ua]medicinas cordis ingrediunt, vt substantie spi
ritus soliditatem, ⁊ continuitatem laudabilem tri/

h A.cordis

i A.pillis sabiar cum epithimo factis.

k†A.ex eis natu ra cordis

l A.spiritib⁹ ge/neratis in eo, et illud quidem

m A.et

n A.violētat nāq q̄ñ natura

o A.⁊ dū ipsa nō accidet facit dbilitatē in vtu/te nāli ⁊ dfectū, tūc ipsa nō ꝑua/let eis seu nō ꝑt sup eos. Tyria ca autem

p†A.ventris

q A.faciēdo eas dñari sup id qđ ē venenose sube cū q̄litate.n.ve/nenosa fit eūo.

r A.inueterat

s A.virtutem

Alia litera
t —— A.

v†A.⁊ subtilita te

x A.cafacan seu tremore cordis sanguineo.

y†A.non pro/portionatis

z†A.ad ipsos ⁊

z A.glutinatiua

buant: ne velociter dissoluatur quolibet levi motu: verũtamen ipsarum vtilitas in debilitate cordis est maior, q̃z in tristitia, quoniam ex subtilitate spirit⁹, ꝛ sanguinis, cordis debilitas amplius accidit. Tristitia vero potius fit ex grossitie sanguinis ꝛ turbulentia eius. Repercussiua vero medicina tunc medicinas cordis ingreditur, quando propter debilitatem eius causatam a mala complexione calida, patitur nocumenta. Stupefactiua medicina ponitur in medicinis cordis, vt virtutes ipsaruz a corruptione custodiat in via vsq̧ ad cor, ꝛ in [a]⌈corde⌋ postmodum tempore sufficienti [b]⌈similiter⌋ ad faciendum impressionez sicut opium in confectionibus cordialibus. Medicine autem confortantes thyriacitate sua omnes inquã medicinas cordis ingrediuntur, quoniam humane nature eius proprietate conueniunt, cuius inquam nature principium cor existit, ꝛ quoniam etiam cor confortant, vt a venenis nõ patiatur, quales sunt doronicum, ꝛ [c]†⌈ ⌋ muschus, Et omnes quidem medicine letificantes cor, ꝛ confortantes ipsum, sunt tyriacales, non tamen omnes tyriacales sunt letificãtes: propterea quia quedam ipsarum sunt valde calide vt castoreum, quedam valde frigide, [d]†⌈ vt lactuca, ⌋ ꝛ portulaca. Et sunt quedaz tyriacales illis qualitatibus indigentes [e]⌈diuersis ex causis: venenuz enim cui repugnat contrariatur cum sui substantia, ꝛ forte cum qualitate predicte qualitati contraria, aut solum contrariatur cuz qualitate qualitati predicte contraria, aut forte necessariuz est vt medicina veneno repugnans siue calido siue frigido sit vehementis caliditatis multis ex causis, quarum vna est vt sit spiritus fortis motus. Secunda quidem est vt sit vehementis extẽsionis ad hoc quidem vt cum potentia mortificandi ꝛ tyriacali quã habet longe possit obuiare veneno⌋ impugnando ꝛ expellendo ipsuz antequam cor attingat. [f]⌈Tertia vero⌋ vt sit fortis ad corrumpendum ꝛ comburendum venenum in modico tempore in quo, cum hoc quod dictum est, insuper conseruatur spiritus in suo saluo esse tyriacali proprietate. [g]⌈Uomitiua⌋ vero medicina prodest cordi quoniam alleuiat anhelitum vt inde cor melius euentatur. Dissolutiua medicina debilitati cordis ꝛ tristitie valde nocet, nisi ex grossitie spiritus, ꝛ frigiditate causetur, ꝛ in [h]⌈corde sint inflatiui⌋ humores: nocet autem debilitati cordis, propterea quia dissoluit spiritum exiguum, ꝛ subtilem. quod enim dissoluitur quecunq̧ sit substantia eius, ex genere est vaporis, ꝛ venti. Tristibus autem nocet, quoniam tristitia si causatur ex paucitate spiritus, dissoluendo addit in paucitate, aut [i]⌈subtilem⌋ spiritum efficit turbulentum [k]†⌈ ⌋ ꝛ remanenti spissitudinem auget. Or si necessitas coegerit vti ea, expedit ei commisceri confortatiuas medicinas, ꝛ congregantes, aut continuitatem seruantes, dum tamen sint ex his que conueniunt cordi sicut [l]⌈myrtus, ꝛ⌋ kebuli.

De simplicibus medicinis cordialibus scd̃m ordinem alphabeti. Cap. III.

Postquam locuti sumus de vniuersalibus iudicijs medicinarum, ꝛ ostendimus [m]†⌈ ⌋ que ex eis medicationi cordis conueniunt, ꝛ que non, ꝛ etiaz propter quid, nunc iam expedit, vt tam ad iudicia particularia medicinarum cordialium simplicium, q̃z compositarum, ammodo descendamus, a simplicibus inchoantes secundum ordinem alphabeti.

Inquit translator, quoniam alphabetum arabicum nequit ordinem alphabeti nostri seruare: iccirco medicinas simplices de quib⁹ auctor hic loquitur ad alleuiandum laborem studentibus secũdum seriem nostri alphabeti scripsimus.

De litera. A. Ambra Aurum Argentum Acedula Agaricus.

De ambra.

Ambra calida ꝛ sicca in secundo, [n]⌈ꝛ cum subtilitate⌋, ꝛ viscositate sua nihilominus habet vehementem proprietatem letificandi, ꝛ cõfortandi simul. Est autem ad hoc potẽtior propter fortitudinem sue aromaticitatis. Et iõ confortatiua est substantie cuiuslibet spiritus, [o]⌈Et membrorum principalium ꝛ multiplicatiua ipsius effectus⌋, ꝛ est multo temperantior muscho. Jam autem patens est huius natura cuz subtilitate, ꝛ viscositate, ꝛ soliditate.

De auro.

Aurum iudicatur inter iudicium argenti, ꝛ iudiciuz iacynthi: ꝛ est quidem infra iacynthum, ꝛ supra argentum, cuius quidem complexio temperata est, aliquantulum vicina calori, ꝛ est eius operatio a proprietate.

De argento.

Argentum aliquantulum est frigidum ꝛ siccuz, Et eius quidem effectus similis est effectui iacynthi, hoc excepto ꝙ est multo debilius illo.

De [p]⌈acedula.⌋

[q]⌈Acedula⌋ propinqua est acetositati citri: attamen quãuis in complexione nõ sit ea debilior, in proprietate tamen multo debilior est.

De Agarico.

Agaricus calidus est in primo. siccus in scd̃o. Inest autem ei ꝓprietas tyriacalis contra oẽ venenũ, ꝛ propter subtilitatem que ei⁹ caliditati commixta est apitiu⁹ est, ꝛ laxatiuus humoris turbidi, ꝓpter que omnia inest ei ꝓprietas confortandi cor ꝛ letificandi.

[r]†⌈ ⌋

De lr̃a. B. Basilicon Ben.

De [s]⌈basilico.⌋

Basilicon cal'm est ꝛ siccũ in primo, habet aũt aromaticitatem ꝛ stipticitatem cũ [t]⌈subtilitate preter hoc etiam⌋ est in eo supflua humiditas. letificat aũt cuz ꝓprietate, quã adiuuat aromaticitas stipticitati, ꝛ subtiliatiõi associata: Final'r tñ vsus eius non est in letificatiõe laudabilis: qm̃ suba nutritiua que est in ipso, ꝯtrariat ipsius medicinali sube: etenim suba medicinalis efficit que dicta sunt: nutrimẽtalis vo sanguinẽ turbidũ atq̧ melicũ gñat. [u]⌈Et⌋ illa supfluitas [x]⌈i sup⌋ q̃ est in ipo, cãt inflationẽ in venis. iã aũt oñsum est ꝙ nociua sunt [y]⌈ista duo.⌋

De been.

Been cal'm ẽ in scd̃o. siccũ in pmo. Ipsius ãt qðdã ẽ albũ, qðdã rubeum. Sz rubeũ qdẽ calius ẽ. Et est nihilominus in vtroq̧ stipticitas cũ subtiliatione, ꝛ apertione. Inest ei fortis ꝓprietas ꝯfortandi cor: ꝛ etiã simul letificãdi: ad que qdẽ iuuat stipticitate subtiliationi coniuncta.

a A. corpore
b A. etiam remaneat
c †A. zurũbed ꝛ
d †A. sicut cãfora ꝛ semen lactuce
e A. qm̃ venenũ qð ẽ cũ sui suba ꝯtrariũ sube spũs efficit ẽt ei ꝯtrariũ cũ q̃litate sua ꝛ qm̃z venenũ ñ ẽ ꝯtrariũ nisi cum q̃litate sua solũmõ ita vt sint tũc necie ille q̃litates tyriacaliũ ṗdcõꝝ, ꝛ fortasse i tyriacalib⁹ necia est calit vel vehemẽs multis ex cãis q̃ sũt vt sit spũs fortis mot⁹ ꝛ vehemẽtis extẽsiõis vel'spsiõis vt obuiet venẽo ex lõginquo ṗcipue cũ tyriacali ꝓpe tate vel ꝯtrietate q̃re resistat veneno.
f A. et
g A. facilitans sputum
h A. corpore sint crudi.
i ——A.
k †A. cũ resolo/ ne subtilis
l A. mentastr, et sicut myrabolãi
m A. via vli
n A. cũ densitate vel spissitudine.
o A. in ptib⁹ corporis ꝛ multiplicatiua spũs
p A. Ribes
q A. Ribes
r †A. De adriun seu adriune. Adriũ seu adriune ẽ cal'z ꝛ siccũ i tertio, ꝛ i eo est tyriacalitas ꝛ cõfortatio cordis. Uez ip̃z ꝺclinat ꝯplõnem cordis ad latus ire, nõ ad letitiam.
s A. bedarungi
t A. calefactione ꝛ
v A. quia
x ——A.
y A. istis duab⁹ intentionibus

¶De litera. C. Citrum. Coꝛallus. Cinamomum. Crocus. Canfoꝛa. Coriandrum. Calamentum. Cassia lignea. Caro. Ciperus.

¶De citro.

Citri coꝛtex est ex letificantibus tyriacalibus, cuius pꝛopꝛietatē caliditas quidem adiuuat. Est eniꝫ calidum ⁊ siccum in tertio, cui appꝛopinquat folium, ⁊ flos eius suntqꝫ subtilioꝛes eo. Et eius etiam acetositas est ex confoꝛtantibus coꝛ calide [a] ⌈⁊ sicce⌋ complexionis. ⁊ est ex conferentibus cardiace calide: post hoc auteꝫ est in eo tyriacalitas vnde confert moꝛsui [b] ⌈reptilium, ⁊ serpentis⌋ ⁊ est frigide ⁊ sicce in tertio. Semen auteꝫ eius est tyriaca [c] ⌈conferens⌋ venenis. Uidetur etiaꝫ ꝙ sit ex confoꝛtantibus coꝛ pꝛebendo soliditatem substātie spiritus [d] ⌈et est frigide ac sicce complexionis in tertio⌋ nec elongatur [e] ⌈ab intellectu quin sit ex alleuiantibus ipsum.⌋

¶De coꝛallo.

Coꝛallus frigidus est in pꝛimo, siccus in secundo: ⁊ cū ꝓpꝛietate confoꝛtat coꝛ, ⁊ letificat, quā quidem pꝛopꝛietatem adiuuat illuminatio, ⁊ [f] ⌈abstersio,⌋ ⁊ solidatio cum stipticitate.

¶De cinamomo.

Cinamomum alitiniuꝫ calidum est in fine secundi, siccum in tertio, habetqꝫ modicam stipticitatem: ⁊ inest ei letificandi pꝛopꝛietas, quā adiuuat aromaticitas eius, ⁊ [g] ⌈foꝛtitudo subtilitatis. Et ꝓpterea confert iuuamento tyriace.⌋

¶De croco.

Crocus calidus est in secūdo, siccus in pꝛimo: ⁊ sunt in eo stipticitas, ⁊ dissolutio foꝛtes: ad que digestio sequitur proculdubio. Et inest ei pꝛopꝛietas vehemens in confoꝛtādo coꝛ, ⁊ substantiam spiritus, ⁊ letificandi: cuꝫ hoc ꝙ illuminat, ⁊ dilatat, ⁊ solidat ipsum, ⁊ adiuuant ad hec aromaticitas foꝛtis cum natura pꝛedicta. Multitudo v̓o comestionis eius, superflue dilatat spūm, ⁊ mouet ad extra donec accidat pꝛopter hoc, vt discedat a nutrimētali materia, ⁊ seq̄tur inde moꝛs. Dosis autem eius ad hoc non [h] ⌈est nec opꝫ de ipsa mentionem facere.⌋

¶De canfoꝛa.

Canfoꝛa frigida est ⁊ sicca in tertio [i] ⌈virtus eius est saluare sub̄am⌋ spūs cuꝫ dn̄io sue frigiditatis qn̄ eius quātitas moderat̄ ⁊ foꝛtasse adiuuat ipsam absolute frigiditas in calida cōpl̓one: qn̄ [k] † ⌈ ⌋ ꝑꝑ malitiā ei⁹ cōplexionis debilitatur spūs, ⁊ dissoluit̄. Aromaticitas aūt eius adiuuat absolute pꝛopꝛietatē ipsius i omni cōplexione. Tēperat̄ v̓o frigiditas eius cum ambꝛa, ⁊ muscho. Siccitas auteꝫ cum oleis humidis, ⁊ aromaticis: sicut est [l] † ⌈ ⌋ oleū viol̓. Et est tyriaca, ⁊ ꝓpꝛie ꝯ calida venena. Et acqrit ab ea spiritus subtilitatē, ⁊ luminositatē debemētem: ⁊ ꝑꝑea letificat, ⁊ ꝯfoꝛtat: in h̄ aūt karabe assimilatur ei. Sꝫ cāfoꝛa q̄dem foꝛtioꝛis ꝓpꝛietatis ē, ⁊ vehemētioꝛis [m] ⌈saluationis.⌋

¶De coꝛiādro.

Coriandrum [n] † ⌈ ⌋ frigidū est i scd̄o, siccū i tertio. Et inest ei ꝓpꝛietas ꝯfoꝛtādi coꝛ, ⁊ letificandi: ⁊ pꝛopꝛie in calida complexione ⁊ adiuuat ipsum aromaticitas ⁊ stipticitas eius. [o] † ⌈ ⌋

a —— A.

b A. scoꝛpionuꝫ algierarat ⁊ pediculoꝝ aqle et serpentū etiam

c A. cōmunis

d A. qm̄ ipm̄ est siccū in tertio Alia litera qm̄ ipm̄ est ffm ⁊ siccū in secūdo

e A. qn ipꝫ sit ex luciдātibus vel quin sit ei lucidi tas

f A. exiccatio vl̓ exuccatio

g A. resistūt ambo vehemētie caliditatis ⁊ foꝛtificāt iuuamētum tyriacale vel cōferunt iuuamento tyriacali

h A. ne ipsa cognita exhibeat̄ a maliuolis. Alia litera fuit inuenta sed melius est nō facere mentioneꝫ de ipsa.

i A. tbꝫ ꝓpꝛietatē foꝛtē vt sit conuenies subē

k † A. in coꝛde

l † A. oleum de keiri ⁊

m A. ꝯuenientie

n † A. siccum

o † A. ꝯdensans vel solidās substantiā spūs

¶De [p] ⌈calamento.⌋

Calamentum [q] ⌈ ⌋ si repꝛimatur eius caliditas, ⁊ siccitas cum oleo viol̓. ⁊ remanserit aromaticitas, ⁊ penetratio eius, confert in temperādo spiritum in cerebꝛo existentem: ⁊ pꝛopꝛie si fuerit cōplexionis phlegmatice: tunc enim repꝛessione non indiget, nec est auditū ꝙ spiritui conferat q existit in coꝛde iuuamento magno: verumtamen ex his que diximus de qualitatibus eius, videtur ꝙ conferre possit eidem.

¶De cassia lignea,

Cassia lignea appꝛopinquat in cōplexione cinamomo alitinio non tamen in subtilitate.

¶De carne.

Caro licet sit nutriens pure, attamē aqua eius ingreditur curationem debilitatis [r] ⌈~~eius~~:⌋ non igitur obest de ipsa loqui. Et idcirco dicimus ꝙ carnis aqua si laudabilis fuerit caro animalis: aut [s] ⌈bidentis ouis: aut iuuenis arietis:⌋ aut hedi vel caro laudabilium auium est vltima rerum debilitati coꝛdis. Quod si causatur ex [t] ⌈debilitate⌋ spiritus, tunc vtilioꝛ est caro [u] ⌈animalis aut bidētis ouis.⌋ Si v̓o ex ipsius grossitie, ⁊ turbiditate ⁊ paucitate, tūc leuioꝛes ex eis melioꝛes sunt. Plures autem medicoꝛum sunt opinati ꝙ aqua carnis sit bꝛodium decoctionis ipsius: non tamen est ita. Sed potius aqua carnis est succus per decoctionem extractus a carnibus cōminutis, donec resudādo fluat ab eis, ⁊ in qua frigitur caro cuius colatura potui ministratur.

¶De [x] ⌈cipero.⌋

Ciperus [y] ⌈de eo dicetur in cap̄. de spica nardi.⌋

¶De litera. D. Doꝛonicum.

¶De doꝛonico.

Doronicum calidū ⁊ siccū est i ꝑn⁹ scd̄i gradus. Inest autē ei pꝛopꝛietas valde foꝛtis in ꝯfoꝛtādo coꝛ, ⁊ in letificādo: cui non repugnat excessus [z] † ⌈ ⌋ ⁊ adiuuat tyriacalitas ipsius ⁊ ꝙ in ipso est de [⁊] ⌈stipticitate subtili⌋ ꝑ inde est tyriaca [?] † ⌈ ⌋ cunctis venenis ⁊ letificans [ꝫ] ⌈⁊ cōfoꝛtās⌋ repꝛimitur aūt excessus sue caliditatis cū cōmixtione syrupi matianoꝝ. Sꝫ in cardiaca valde calida cōmiscetur ei modicum canfoꝛe, pꝛopter quod remanet ꝓpꝛietas eius, ⁊ repꝛimitur caliditas.

¶De litera. E. Emblicus. Endiuia.

¶De emblico.

Emblicus de cōpl̓one eius sunt differentes opiniones: Et hi qui pl̓es sunt dicūt eū esse frigidū [a] ⌈⁊ humidū⌋ ⁊ hoc q̄dē rectius est. Isaac āt iudeus opinatus est vt di, ipsum esse cal̓m. Sed qui frigidū iudicāt, diuersificātur. nā quidā ponunt frigiditatē eius in p̊: quidā v̓o in scd̄o. videtur tn̄ ꝙ sit in fine pꝛimi: siccitas aūt eius est in secundo: ꝑꝑ qd̄ est ex [b] ⌈mere⌋ ꝯfoꝛtantibus stipticitate. Et inest ei pꝛopꝛietas ꝯfoꝛtādi coꝛ, ⁊ letificandi: quaꝫ adiuuat stipticitas eius: cuius ēt frigiditas in cōpl̓onibus [c] † ⌈ ⌋ frigidis cuꝫ modica re leuiter tēperat̄. Est. n. medicina [d] ⌈solutiua spirituū⌋ eius tn̄ iuuamentū in cōfoꝛtatione maius est q̄ꝫ in tristitia: tunc autē in tristitia pꝛodest, qn̄ est ei⁹ cā subtilitas [e] ⌈sanguinis⌋ cū paucitate atqꝫ velocitas dissol̓onis illius. Et qm̄ est ex medicinis

p A. neman

q A. Neman

r A. coꝛdis

s A. ex cāne arietis iuuenis aut carne alteni id ē carne iuuenis aut pꝛe iuuenis aut ex carne agnoꝛū Alia litera ex carne arietis alhauli. i. ex carne arietis vnius anni aut ex carne arietis althene i. ex carne arietis duoꝝ annoꝛum aut ex carne agnoꝛum

t A. subtilitate

v A. arietis iuuenis ⁊ capꝛe iuuenis Alia litera arietis vni⁹ anni aut arietis duorum annoꝛum

x A. spica ⁊ cipero ⁊ folio

y A. Ista sunt ꝑpinq̄ in nā ⁊ vī ꝙ sint in 2⁰ calida ⁊ sicca ⁊ iudiciū ipsoꝝ est iudiciū spēꝝ aromaticarū in qb⁹ ē stipticitas cū subtilitate: ⁊ ꝓpꝛietas ipsoꝛū est ꝯfoꝛtare ⁊ letificare, q̄re lege q̄ de illis dicta sunt.

z † A. caliditatis

⁊ A. substātia stiptica

? † A. foꝛtis

ꝫ A. foꝛte

a —— A.

b A. medicinis

c † A. coꝛdis

d A. inspissans subam spiritus

e A. spirituum

confortantibus cor propter proprietatez ꝛ propter hoc ꝙ [a] ⌈mundificat etiam,⌋ Idcirco est medicina vehemẽter ꝯferẽs intellectui ꝛ memorie [b] †⌈ ⌋ ¶De [c] ⌈endiuia.⌋

[d] ⌈Adiuia sylueſtris⌋ ſicca eſt i primo, Ineſt autez ei proprietas tyriacalis, ꝛ ingredit̄ cor dis medicationẽ potata ꝛ emplãta.

¶De litera. F. ¶De fiſticis.

Fiſticis ineſt aromaticitas, ꝛ ſtipticitas cum viſcoſitate: propter quod aiunt eſſe letificãtes cor, ꝛ confortantes: ꝛ inde numerant̄ inter medicinas tyriacales. ¶De litera. J. Jacynthus. Jximel. ¶De Jacyntho.

Jacynthus tẽperata eſſe videtur. Ineſt autez ei proprietas letificãdi, ꝛ cõfortandi cor, ꝛ fortiter obuiandi veneno. Et hec qdẽ proprietas eſt virtus nõ ſuis attribuenda cõponentibus, ſed manat ab ipſa eo modo quo [e] ⌈diximus de magnete.⌋ De his autẽ que in conſideratione iacynthi perſuadere opz, eſt vt inconueniens eſſe dicatur calorẽ naturalem agere in iacyntho, cum ſumitur intra corpus, tranſmutationez, ꝛ diſſolutionem, atqz cõmixtionem eius ſubſtantie cũ euaporabili ſubſtantia ſpiritus, quẽadmodũ [f] ⌈dicimus de⌋ croco ꝛ ſimilibus. Et in ſumma [g] ⌈congruum⌋ quidez eſt ꝙ dicatur ꝙ iacynthus in ſuba ſui patitur a calore naturali: ꝛ exinde poſtmodum eius opus manifeſtari. Etenim eius ſuba, quemadmodum patet ſenſui, valde eſt ab huius paſſione remota. Uidetur ergo ꝙ calor naturalis nec iprimat in ſubſtantia, nec in accidẽtibus forme ſue [h] ⌈inherentibus⌋ ſed ſolum in vbi eius, ꝛ loco, ꝛ qualitatibus eius accidentalibus. In vbi quidẽ, ꝛ loco: qm̃ facit ipſum cum ſanguine penetrare vſqz ad partes cordis. Quapropter qum efficiatur propinquius paſſo, fortius imprimit ſuum effectum. In qualitatibus quidem accidentalibus, qm̃ calefacit ipſam iacynthum: de natura vͦo calefactionis eſt, vt manifeſtet proprietatem, ꝛ [i] ⌈educat⌋ virtutem, ſicut apparet in karabe: ipſum enim qñ debiliter paleã trahere videtur, fricatur quidem donec caleſcat, poſt hoc apponitur palee [k] ⌈trahens ipſam.⌋ Uidetur ergo [l] ⌈final'r ꝙ imp̄ſſio iacynthi ſit iſta, ꝛ ꝙ actio eius ſit ẜm additionem elongationis aut appropinquationis eius ad id in quod nãliter imprimit.⌋ Illud autem in quo teſtificantur antiqui letificare iacynthum [m] ⌈.ſ. ferre⌋ ipſam ꝛ proprie in ore, teſtantur quoniam ad letificationem alteratione non indiget in ſubſtantia ſua, vel in accidentibus [n] ⌈inherẽtibus ei⌋ nec eſt neceſſarium ꝙ paſſum tãgatur ab ea: ſed ſufficit ꝙ virtus letificãdi que ab ea manat, ipſum attingat: quamuis eius actio confortetur calefactione, ꝛ appropinquatione ſicut in proprietatibus ceterorum. [o] †⌈ ⌋ Uidetur ẽt ꝙ adiuuet actionem ſue proprietatis quod habet de illuminatione [p] ⌈cum abſterſione ꝛ⌋ tẽperamento complexionis. ¶De [q] ⌈iximel.⌋

[r] ⌈Iximel⌋ planta eſt aromatica ſilis cinamomo [ſ] ⌈quã quidez de lamec afferri dicunt.⌋ Et eſt calida in ſecundo. ſicca in primo. Et eſt ei ꝓprietas valde ſublimis cõfortandi ſpũm quã adiuuat aromaticitas ꝛ ſtipticitas cũ ſubtilitate: [t] ⌈ſicut frequẽter in p̄dictis recolimus: cõfortat ẽt⌋ cor ꝛ cerebrum ꝛ oĩa viſcera ꝛ in ſũma oĩum virtutũ naturam adiuuat, ꝛ actiones.

¶De lr̃a. K. Kadrẽ, Karabe. ¶De [u] ⌈kadrẽ.⌋

[x] ⌈Kadrem⌋ eſt ex medicinis letificãtibus, ꝛ ꝯfortãtibus magnis: ꝛ eſt ex nobilioribꝰ tyriacis ꝯ morſuz ſerpẽtis, ꝛ pũcturã: nec hz excellentez caliditatẽ. Et idcirco cum hoc ꝙ eſt tyriaca, confortat, ꝛ letificat ſimul. Eſt enim herba ſimilis ariſtol'. creſcens cũ napello [y] ⌈cui napellus cũ ei vicinatur in quocunqz loco nec fructificat non frondeſcit propter quod quidam opinati ſunt ꝙ ſit titimalus quoniam hec ei conuenit non tñ eſt ita.⌋.

¶De karabe.

Karabe calida ẽ in ꝑmo, ſicca in ſecundo. Opinio tamẽ eſt ꝙ ſit frigida. Ineſt autem ei aromaticitas canforalis, ꝛ radioſitas modica, ꝛ proprietas confortandi cor, ꝛ ipſum letificandi, ac depellendi cardiacam [z] ⌈iuuamento temperato ꝛ ſolidate quam prebet ſpiritui.⌋ ¶De litera. L.

Lingua bouis. Lapis laçuli. Lapis armenus. Lilium. Lignum aloes.

¶De lingua bouis.

Lingua bouis calida eſt, ꝛ humida in primo: cuius ꝓprietas eſt letificare [ꝛ] ⌈mundificat nanqz ſubſtantiam cordis.⌋ Melior tamen eſt que de [ɂ] ⌈corintho⌋ affertur habẽs ſpiſſum folium, velatuz plurima lanugine: quod inquam poſt ericcationez nec contrahitur nec eſt ſiccum: que autem in his partibus reperitur eſt ex genere [ꝑ] ⌈alterius plante⌋ ꝛ accipitur pro lingua bouis propter ſimilitudinem illius ad illam qum tamen non ſit illa. [a] ⌈Sed etiam conuenit ei cum virtute proprietatis ꝛ appropinquat eius natura temperamento nec tamen imprimit ſicut illa.⌋

¶De lapide armeno.

Lapis armenus proprietatem habet confortandi cor, ꝛ ipſuz letificandi: ſeparando inſuper vaporez melancholicum, ac fumoſum a ſpiritu ꝛ mundificãdo ſimiliter corpus ab humore melancholico.

¶De lapide laçuli.

Lapis laçuli ſimilez vim habet cũ eo quod dicitur de armenico lapide, niſi qꝛ eſt ipſo debilior modicum. ¶De [b] ⌈lilio.⌋

[c] ⌈Lilium⌋ i iudicio ꝛ natura croco appropiquat minus tamen habet caliditatis, ꝛ ſiccitatis eo. Et lilium quidem conueniẽtius eſt ad confortationẽ cordis. Crocus aũt ad letificatiouẽ. In lilio ẽ potẽtia ſolidãdi ſpũm ꝓpinqua ei q̃ eſt in croco nõ tñ hz [d] ⌈ſiccitatẽ ꝛ crocus hz⌋ vehemẽtẽ potẽtiam dilatãdi ſpũm foras ꝛ mouẽdi extra: [e] †⌈ ⌋ ꝓinde amplius ꝯfert ſincopi q̃z crocꝰ. Liliũ. n. [f] ⌈mouet⌋ ſpũs minute dilatãdo, ꝛ [g] †⌈ ⌋ exhẽdo, ꝛ fortiꝰ retinendo. Crocus aũt minꝰ retinẽdo, ꝛ fortius dilatãdo, ꝛ extrahendo. ¶De ligno aloe.

Lignum aloes appropinquat in iudicio ambre tamẽ eſt ea debilior. [h] ⌈Etenim temperamento propiquior eſt compl'o eius⌋ ꝛ oĩa mẽbra confortat. ¶De litera. M. Myrtus Myrobal'. Meliſſa. Macis. Muſchus. Mumia. Menta. Malum

a A. exiccat eos
b † A. ꝛ i ſũma ẽ ex medicinis cõfortãtibus membra omnia.
c A. taraxacon
d A. Taraxacon
e A. ex magnete emanat ṽtus ꝑ quã magnes attrahit ferrum ex longinquo.
f A. agit in
g A. incõgruum
h A. inſeparabilibus
i A. excitet
k A. ꝛ attrahit ipſam velociter et
l A. ꝙ vltima impreſſio nãe nre vel caloris nãlis nri in iacyntho ſit iſta ꝛ ꝙ actio ſit additio manatiõis ex eo ad illud ad quod ſit manatio naturaliter ꝛ additio appropiquationis.
m A. q̃ ſit ferẽdo vel terendo
n A. eſſentialibꝰ vel inſeparabilibꝰ
o † A. operãtibꝰ i corpora. ꝛ
p A. de exiccatione cum
q A. armal.
r A. Armal
ſ A. ꝛ dĩ qꝛ ipſa defert̄ ex regiõe lamẽ ꝛ dĩ ꝙ ipſa defert ex india
t A. ꝛ ẜm ꝙ prete rijt rememoratio eiꝰ multotiẽs eſt cõfortans
u A. gieduar
x A. Gieduar
y A. ꝛ debilitat̄ plãta napelli cũ eo ꝛ qdã opinati ſunt ꝙ ſit planta q̃ noiatur biſbua. i. napellus moyſi ſed ille hz ẽt has cõditiões vel diſpõnes verum non determinatur illud.
z A. ꝛ adiuuatur cuz lucidtate ꝛ ſoliditate quam ꝑbet ſubſe ſpũs.
ꝛ A. ꝛ confortare ipſuz magnifice ꝛ adiuuat ipſuz illud qð in ea ẽ de ſolõne melie ſubtilis q̃re p illã mũdificat̄ ſanguis cordis et ſuba ſpũs.
ɂ A. regione corraſcent
ꝑ A. maru
a A. ꝛ iã aggregat̄ in hac medicina ṽtus ꝓprietatis cũ nã, ꝓpinqua tpamẽto q̃re nõ eligat̄ alia ſuper eam
b A. ſuſen azad.
c A. Suſen azad
d —— A.
e † A. quã habz crocus
f A. confortat
g † A. minute
h —— A.

granatū. Matianum. Margarita.

C De myrto.

Myrtus non est ita perfecte cōmixtionis vt p3 q vnica ꝛ singulariter predominans virtus ei conueniat per naturam, imo videtur duplicē habere substantiam, in quarum vna frigiditas dominatur, in altera vo caliditas, inter quas quidem cōmixtio non perficitur, nec actio ꝛ passio taliter vt perducat ad complexionem vnicam dominantem eis: in quo quidem iudicio plurime considerationis est myrtus: videtur enim [a] ⌈plus esse frigiditatis in ipsa: ⌋ nec tamen adeo fortis est ipsarum cōmixtio, quin calor naturalis separet inter eas: quūqз separauerit, penetrat primo substantia calida, ꝛ calefacit: postea vo sequitur substantia frigida, ꝛ confortat, ꝛ stringit, ꝛ idcirco excellit eius iuuamentuз in generatione pilorum, etenim substantia calida trahit primo materiam, ꝛ dilatat poros: qum ergo ad ipsos trahitur materia conueniens generationi pilorum, condensatur in pilum. Est auteз sedes aromaticitatis que in ipsa est substantia calida. [b] † ⌈ ⌋ Qum autem iudicatur myrtus ꝭз complexionem eius predominantem, ꝛ fortiorē, est frigida in primo, ꝛ sicca in secūdo: ꝛ inest ei cū hoc subtilitas: est quoqз cōueniens spiritui propter aromaticitatem suam, ꝛ [c] † ⌈ ⌋ stipticitateз cum subtilitate subtiliatiua eius. [d] ⌈ Et mūdificatiua, etiam propter alteram substantiaruз eius simplicem ⌋ propter que iterum omnia est ex medicinis conferentibus cardiace, ꝛ cordis debilitati proprietate quam complexio adiuuat.

C De myrobalanis [e] † ⌈ ⌋

Myrobalani kebuli frigidi sūt in primo, sicci i secūdo: inestqз naturaliter eis stipticitas quod significat ipsorum ponticitas. Et [f] ⌈ soluunt ⌋ cum proprietate quā [g] ⌈ cōplexio adiuuat myrobal'. indi tamen ad hoc fortiores sunt kebulis. Cōicant tamen in mundificando cor, ꝛ consolidando, ꝛ confortādo etiam: idcirco letificat. ⌋ videtur etaiз q ad hoc sil'r insit proprietas.

C De melissa.

Melissa calida est ꝛ sicca in secūdo, Inest autem ei proprietas mirabilis letificandi. ꝛ confortādi cor similiter: quam quidē adiuuat aromaticitas, ꝛ subtilitas aperitiua, ꝛ stipticitas que i ea sunt. Et cum hoc etiam cunctis visceribus confert, habetqз naturam leuiter solutiuam, ita. s. q sufficit ad soluendum a spiritu vapores melancholicos, ꝛ [h] ⌈ sanguinem ⌋ qui existit in corde: nec tamen id efficere valet a ceteris mēbris, ꝛ corpe toto.

C De mace.

Macis de eo dicetur in capitulo de spica.

C De muscho.

Muschus calidus est. ꝛ siccus in tertio. Est autem similis croco: non tamē [i] ⌈ crocus loco eius permutari pōt in oi loco. ⌋ Et muschus est tyriacaliū nobilior [k] † ⌈ ⌋ ꝯ napellum: [l] ⌈ ꝛ grani eius ⌋ ꝛ cornu spice, ꝛ reprimit caliditas eius cū cāfora, ꝛ siccitas cū oleis hūidis, sic cū oleo violaceo, ꝛ ros. C De mumia.

Mumia calida est i fine [m] ⌈ tertij ⌋ sicca prout creditur in p̊. inest autem ei proprietas oēm spūm ꝯfortādi [n] ⌈ quod adiuuat continuatiua viscositas. ⌋

C De menta.

Menta hз subtilem aromaticitatē, ꝛ dulcedinem amaritudini cōmixtam, cuз delectabili cōmixtione ponticitatis, ꝛ ꝯuenientis stipticitatis: que inquā sicut sepe diximus, adiuuāt letificandi proprietatē, [o] † ⌈ ⌋ videtur aūt q eius complexio sit calida i fine primi, sicca in principio secundi. C De malo granato.

Malum granatuз dulce conueniēs est cōplexioni spiritus cuз bonitate, ꝛ dulcedine sua, ꝛ proprie spiritus qui existit in epate.

C De matiano.

Matianum frigidum est, ꝛ siccum in primo: ꝛ inest ei magna proprietas letificādi: ꝛ cōfortandi, quam adiuuat aromaticitas ꝛ dulcedo. ꝛ cū hoc q est medicina est nutriens: q̄зobreз cōfert spiritui nutriēdo ꝛ tēperādo ipsum: ꝛ prodest etiam ei sua proprietate.

C De margarita.

Margarite similes sunt karabe in natura, ꝛ luminositate: verum [p] ⌈ tamen in opere nō consequtur illas: tñ ⌋ ei inest proprietas valde magna. C De litera. N. Nenufar.

C De nenufare.

Nenufar appropinquat canfore i iudicio, nisi qr ē [q] ⌈ humidior ea. ⌋ Et eius quidem humiditas [r] † ⌈ ⌋ causat in substantia spiritus qui existit in cerebro pigritiā, ꝛ torporeз, nisi egeat ꝛ humectatione vt temperetur. spūs autē qui est in corde non videtur ab ea pati hoc nocumentum qd̄ patitur spiritus cerebri, immo prebet forte iuuamētum: nam proprietas sue aromaticitatis confortat spiritum qui in corde est: nocumentum vo frigiditatis ꝛ humiditatis ipsius est ꝭm quid, ꝛ temperatur croco, ꝛ cinnamomo. C De litera. O.

Oua. Olibanū. Ocimum. C De ouis.

Oua quamuis [s] ⌈ medicina ⌋ nō sint, ad cōfortationeз cordis tamen recipiuntur, ipsum. n. valde confortāt vitella [t] ⌈ vз ⌋ dūmodo tamen accipiātur ex ouis volatilium, laudabilis carnis, sicut galline, ꝛ perdicū, ꝛ starne, ꝛ fasiani. Ista enim vitella temperate complexionis sunt: quibus tria conueniunt. s. velociter in sanguineз transmutari: ꝛ paꝝ superfluitatis post transmutationem relinquere: ꝛ sanguinem generare conformem sanguini, quo nutritur cor: scilз subtilem, ꝛ clarum: pellitur ergo festinanter ad ipsum. Et idcirco pre ceteris nutrientibus conueniens est in dissolutione substātie spiritus, ꝛ diminutione materie ipsius, sanguinis. s. cordialis.

C De Olibano.

Olibanum calidum est in secūdo gradu ꝛ siccum in primo. Estqз confortatiuum vitalis spiritus ꝛ animalis: ꝛ proinde cōfert hebetudini, ꝛ obliuioni: cuius inquaз operatio conformis est operationi been [u] ⌈ nisi qr eo debilius est in confortatione cordis: ꝛ maioris aromaticitatis, ꝛ propter tyriacitatē que in ipso est ⌋ prodest fumus eius in pestilentijs.

[a] A. q subīa subtilis in qua dñatur caliditas sit minor ꝛ sbā spissa in q̄ dñat frigiditas sit plus

[b] † A. ꝛ sedes pōticitatis eiꝰ ē sbā frigida.

[c] † A. propter id

[d] A. est faciens ipm spissuз seu solidum mūdificās subam eius dilatās vel spargens ipsum

[e] † A. kebulis et indis.

[f] A. nō soluūt nisi

[g] A. exp̄ssio ꝛ abstergūt cū pōticitate ꝛ ambo soluunt ꝛ p̄cipue indi nigri ꝛ ambo aggregāt mūdificationē sanguinis a corde, et epate et

[h] A. a sanguine

[i] A. vltimatur i ꝟtute eiꝰ vel nō tñ peruenit ad hoc vt sit sicut ꝟtus eius

[k] † A. ꝯ venenū regionis alhelele sicut

[l] —— A.

[m] A. secundi

[n] A. ꝛ ipsaз adiuuat viscositas cōdensans solidās spiritum.

[o] † A. iuuamento mirabili

[p] A. fortiores sꝫ valde q̄ karabe et

[q] A. humidum.

[r] † A. pp̄ suam fortitudinem et multū infrigidationē vel frigiditatē que associatur ei

[s] A. de medicis subtilātibus Alia litera de medicinis absolute

[t] A. maxime

[u] A. Been est debilius eo in proprietate ꝛ fortius eo in aromaticitate ꝛ tyriacitate q̄ est in eo et

¶ De ocimo.

Ozimum est basilicon de quo superius est dictũ: minus autem est melisse in iudicio simile, excepto q est ea calidius modicum.

¶ De litera. P. Polypodium. Pira. Peonia.

¶ De [a] polypodio.

Polypodium letificat nõ per se, sed per accidens, euacuat. n. a corde, et cerebro, et corpore toto [c] melancholiam.

¶ De piris.

Pira q̃dẽ hñt aromaticitatẽ et stipticitatem atq; soliditatem subẽ: q̃ inquã ad frigiditatẽ declinãtia, habẽt virtutẽ cõfortãdi cor: et adiuuãt eã q̃ diximus. Matiana tamen ad hoc meliora sunt eis.

¶ De peonia.

Peonia [d] tẽperata est in caliditate et frigiditate, fortẽ hñs siccitatẽ, et stipticitatem cũ subtilitate que inquã oia proprietatem ipsius adiuuant in cõfortatione spũs animati, et expulsione superfluitatũ a cerebro, cũ potẽtia, quã hz educendi meliam, et phlegma ex illius suba tm̃: cuius proprietate adipiscitur cerebrũ potentiam resistendi eorum receptioni. Ur ẽt illi cõuenire vr̃ impressio in corde, quãuis non recitetur.

¶ De litera. R. Rosa. De rosa.

Rosa [e] imp̃fecte cõmixtionis est in eius suba sicut diximꝰ de myrto. Est. n. in ea suba cuius cõplo frigida est in scd̃o et substantia cuius cõplexio calida est in p. Et est in ea suba lenitiua, et humectatiua: et suba inspissatiua et sicca. Conuenitq; cum aromaticitate sua sube spũs: et proprie qñ supercalefactus extiterit. cõfert enim ei tunc sua frigiditate, ac solidat ipsum cũ sua stipticitate, propter qđ valde pficit et sincopi, et cardiace, [f] qñ paulatim deglutit aq̃ ipsiꝰ. Estq; cũctis visceribus cõferẽs.

¶ De lr̃a. S. Sericũ. Sticados. Spodium. Sandalus. Secacul.

¶ De serico.

Sericum ex fortibus letificantibus est: excellentius tñ est crudũ. Sed qñq; cadit in visum coctum, potissime si nõ fuerit tinctum. Est aũt calidũ et siccũ in primo: et [g] insunt ei subtilitas, et raritas, et paruitas, atq; fulgor, et pprietas letificandi et cõfortandi cor, ad qđ iuuat̃ predictis, vnde dilatat spũm et solidat et abstergit et clarificat et illuminat: nec tñ eius cõfortatio tñ vni appropriatur spũi [h] sed est potius cõueniens sube spũs cuiuslibet ita q cõfert spũi aiato: qđ pz ex eo q visum cõfortat si oculi ex ipso collyrigent̃ pz ẽt pptera q cõfert memorie. Et q spũm preterea cõfortat qui existit in epate, qđ ipinguatio manifestat: planũ est aũt q non impinguat pptera q tẽperet corpus, relinquitur ergo q facit hoc q cõfortat spũm nãlẽ ad nutriẽdi actionẽ pfectiũs cãndam vti mur ẽt eo [i] sine repssione.

¶ De sticados.

Sticados arabicũ ca in ẽ in p. siccũ in 2°: inest autẽ ei pprietas educẽdi hũorẽ melicũ, et pprie ex cerebro, et ex corde: vñ etiã letificat, et cõfortat cor depurãdo subaз spũs i cerebro, et i corde simul a melia: habetq; stipticitatẽ modicã, et idcirco subam spũs [k] i corde cõsolidat.

vñ ẽt q pp h̃ pprietatẽ hẽat cõfortãdi cor pp q̃ [l] vehemẽter cõfert i venenis pũctionũ et morsura et ad cõfortãdũ cor et ad corroborãdũ mẽoriã.

¶ De spodio.

Spodio inest pprietas cõfortandi cor, et letificãdi. Confert multũ cardiace, et sincopi calis: cuius pprietatẽ stipticitas adiuuat [m] cõplexionalr̃ ãt est frm i 2°. In cõplonibus fris tpat̃ cũ croco. vñ q letificet, et cõfortet cãndo luminositatẽ, et soliditatẽ i spũ.

¶ De sandalis.

Sandalus hz pprietatẽ letificãdi, et cõfortandi cor, quã q̃dẽ adiuuãt aromaticitas, et stipticitas: et [n] illiꝰ sbtilitas. Estq; cplo eiꝰ fra q̃uis albꝰ frigidior sit et minꝰ siccũ oẽs tñ in his qualitatibus perueniũt ad secundum [o] gradum.

¶ De secacul.

Secacul qđ est fm veritatẽ fra vt fert̃, pp subtilitatem et calitatẽ et humiditatẽ addit in virtute spũs.

¶ De lr̃a. T. Terra sigillata. Tamarindi.

¶ De terra sigillata.

Terra sigillata tpate cõplonis est i calitate et friditate, cõformis [p] humane cõploni: nisi qa eiꝰ siccitas maior est hũiditate ipsiꝰ: habetq; humiditatẽ cũ sua siccitate vehemẽter cõmixtã. Et ppea isunt ei viscositas, et [q] cõfortatio, q2 vo maior est siccitas in ea: idcirco cũ illis inest ẽt eidẽ [r] abstersio hz ẽt, pprietatẽ mirabilẽ letificãdi, et cõfortãdi cor cum tyriacitate [s] manifesta pp qđ cunctis obuiat venenis: ita q sine bibat̃ añ venenũ, sine post, nãm [t] sustinet et cõfortat ad expellẽdũ ipsum. Ur ẽt q insit ei proprietas illuminãdi, et tẽperãdi spũm. Adiuuant autẽ viscositas, et stipticitas q̃ in eo sunt, Etenĩ soliditatẽ et cõtinuitatẽ auget spũum, pp qđ fortius letificat, et cõfortat.

¶ De Tamarindis.

Tamarindi fridi sunt et sicci in 2° orde gbꝰ opinio est, q cõfortat cor: vñ tñ q illud pprie sit in hñtibus malã cõplonẽ ad nãm cholericã declinãtẽ. Etenĩ tẽperãt ifrigidãdo, et a cholera mundant cũ virtute solutina quã habet.

¶ De lr̃a. U. Usnee.

¶ De vsnee.

Usnee ca. est in p. sic. in scd̃o: q pp sui aromaticitatẽ cõueniens est sube spũs [u] quã et soliditate, et stipticitate consolidat et cõfortat de facili et penetrat propter sui subtilitatem. Et idcirco cõfortatiua est cordis et cardiace conferens.

¶ De lr̃a. Z. Zedoaria.

¶ De [z] Zedoaria.

[r] Zedoarium vtrunq; ca. est et sic. in tertio: in quibus etiam inest cũ subtilitate stipticitas et [3] conuenit eiscum proprietate et aromaticitate cor confortare adiuuatq; stipticitas et subtilitas. Sed in domestico quidẽ fortior est cõfortandi proprietas et aromaticitas etiã: ponitur q; in magnis tyriacis. Et qm̃ vehementer conuenit substantie spũs: idcirco confortat spũm in epate existẽtem, adeo q̃dem vt inter impinguãtia cõputetur.

¶ De differẽtibus modis letificãdi, et cõfortãdi reptis in medicinis. Cap. IIII.

Determinatis nr̃e itẽtionis fmonibus in medicis simplicibꝰ cordis, ammõ loq̃mur de cõpositĩ medicinis. Et p̃ de mi-

[a] A. felengie mesch

[b] A. Selengie mesch

[c] A. subam melã cholicã i sãguie

[d] † A. est lignum crucis et

[e] A. Alia litera hz subam raram

[f] † A calide

[g] A. pp illud in eo e subtiliatio et exuccatio vel exiccatio et letificatio cũ pprietate q̃ ẽi eo et adiuuat in hoc subtiliatio eiꝰ. Unde dilatat spũs et exiccatio eiꝰ vñ efficitur spissus seu densus et clarificatio eiꝰ vñ efficitur lucidus

[h] † A. in vna dispositione et non in alia

[i] A. absq; cõtẽperatiõe seu rectificatione

[k] A. cõdensat

[l] A. confert venenis ebriis et morsionibꝰ et est vehementis nimis menti in cõfortatione cordis et i corroborando

[m] A. in cõplone cal'a infratio eiꝰ autem est

[n] A. subtiliatio subtilis i eo frigiditas aũt eius nõ adiuuat nisi i cõplone ipsa a nã in calitate et cibꝰ et eo ẽ vehementioris friditatis, et ẽ in scd̃o. et siccitas eiꝰ ẽ minor q̃ siccitas rubei q̃ ẽ i 2° ẽi vez siccitas albi est i p° eiꝰ et siccitas rubei i fine ipsiꝰ et spũs acgrũt ex eo morũ dilatationis cũ soliditate ipsorũ.

[o] A. Opinat̃ q secacul pp suaз calefactionẽ subtilẽ et humectationem

[p] † A. valde

[q] A. cõglutinatio

[r] A. exuccatio

[s] A. absoluta

[t] A. inclinat

[u] A. et sui cõfortatione et stipticitate cõdẽset ipsũ et ad ipsum

[x] A. zurunbed et zarneb

[y] A. Zurunbed et zarneb

[3] A. et cõfortatio cordis et inest ei pprietas letificãdi et cõfortãdi cor et vr̃ q ipsa in zurunbet sit multo plus q̃ i zarneb, qm̃ vr̃ q zarneb letificet et cõfortet cor cã nãe sue, et q̃ ttatis sueplus q̃ cã pprietatis sue, et illa nã eiꝰ ẽ aromaticitas q̃ est i eo et stipticitas eiꝰ cũ subtilitate. Sz in zurũbed opẽnes sũt pp pprietatẽ ipsiꝰ totẽ, quam adiuuat stipticitas eius et subtilitas eius et ipz ponit̃

thridato, ⁊ tyriaca magna: nulla enim cōpositaruz medicinarum equiparatur eis in [a] ⌈tēperādo⌋ complexionem humanā, ⁊ conferendo ei [b] ⌈ac letificatione⌋ cordis, ⁊ ablatione tristitie, necnō in obuiando venenis, ac morbis venenosis. Ambaꝝ.n. medicinarū aliqd est notū: aliqd vō ignotū. Notum autez est qđ eis aduenit ex simplicibus. Ignotū vō qđ eis aduenit post cōmixtionē. Exēpluz aūt pmi est, sicut si dicamus nos scire tyriacā, ⁊ mithridatuz veneno tyri, ⁊ scorpionis conferre, propterea qꝛ in eis reperiuntur medicine cōferentes ad illud. Et [c] ⌈silr tn̄ pp hoc dr̄ conferre cardiace, aut debilitati virtutis existentis in epate.⌋ Exēplum autē secundi est vt dicamus ꝙ nobilior opationum ipsaꝝ est que prouenit vtrisqꝫ post cōmixtionē a nā conuenienti valde nature humane, ad quā qdem suscipiēdā cōplexio ꝑpa rauit eā, ⁊ eius ēt principiuz ab extrinseco est. Nos aūt ignoramus cām [d] ⌈inuentionis quātitatuz medicinarum simpliciū proportionatarū ad hāc dispositionez in eis⌋ queādmodū ignoramus in ceteris. [e] ⌈In eis ēt silr accidit ⁊⌋ que nō artificialiter, sꝫ naturaliter cōponuntur. Sapiētes aūt speculatores ꝑcise determinant ꝙ directio [f] † ⌈ ⌋ ad cōpositionē istarū medicinaruz processit ab inspiratione ac prouidētia diuina: aut a re inspirationi sili: Etenim deductio rōnis nō ptingit efficatiā cōpositionis ipsaꝝ: Sed attingit ex ipsa cōpōne quaz narrauimus pauloante. Qđ si tota opatio tyriace pcederet ex parte simpliciū, ⁊ nō ex parte dispōnis quā sua cōplexio ꝑbet, esset vtiqꝫ recens efficacior ⁊ vtilior fermētata, cuius ꝯ̄riū tn̄ est. Recēs enim pauci iuuamenti est: ⁊ illud qdez iuuamētū qđ ei ex sua proprietate ꝯuenit, non inuenitur sensibilr apprehēdi, nisi in fermētata: perficitur aūt fermētatio ipsius ſm modernos in .x. annis: ſm Gal. tamen in annis .xx. ſm diuersitatē caliditatis, ⁊ [g] ⌈siccitatis⌋ regionum, ac climatū. Et apud aliquos modernoꝝ speratur eius iuuamētū post sex mēses. Uerūtamē nec apud nos, nec apud Gal. demōstratio est in hoc. ꝑdecessores aūt, G. dicunt hāc ꝓprietatē in predictis ambabus medicinis necessario ꝓuenire post vehementem cōmixtionē, ⁊ [h] ⌈fermentationē ꝓprietatū cōgregantem simpliciū proprietates: illis tamē debiliorē eē. Timebāt.n. nihilominꝰ ꝙ cōmixtio āputaret ꝑdictas [i] † ⌈ ⌋ ꝓprietates.⌋ Sꝫ reuelatio ac diuina ꝓuidētia ꝑduxit [k] ⌈ad illud: postquaz vō examinata fuit earum cōplexio examinare cepit timida existimatio⌋ ⁊ verificata est opinio veritatis. Rursus autē imperiti medicorū credunt in tyriaca, ⁊ mithridato esse excellentem caliditatē: ⁊ idcirco respuunt ex ipsis dare quātitatē medij aurei: nec tamē dubitāt de diacymino, ⁊ diatrionpipereon quatuor aureos propinari, qum tn̄ concludat perscrutatio rōnis ꝙ in hac dosi istarū [l] † ⌈ ⌋ confectionum multo ēt amplior sit caliditas, q̄ꝫ in dosi predictarū. etenim in medio aureo [m] ⌈vtriusqꝫ predictarū sunt .ʒ.i.s. mellis, ⁊ .ʒ.iij.s. medicinaruz: ſm quam quātitatē acquiritur mellis v̄tus.⌋ Sūt in ea preterea medicine infrigidātes: inter q̄s opiū est habens sufficientem frigiditatem, que [n] ⌈in quā rei fermentate cōes sunt.⌋ In re autem fermentata [o] ⌈duplatur⌋ virtus quecunqꝫ sit illa siue caliditas siue frigiditas. [p] ⌈qum enim in suba humida cōficitur, fermētatio auget caliditatē. tyriaca aūt vera recipit fortius, q̄ꝫ recipiant supranoīate cōfectiones.⌋ Et idcirco virtus ipsius quāuis equalis esset virtuti alterius ꝑdictarū, nihilominus existit fortioris impressionis vt dictū est. Uerūtn̄ nullus supradictorū tam vehementi audacia subito prorūpit in administrando tyriacā, sicut in cōfectionibus alijs: in ambabus enim ꝑdictis prime due intētiones reperiūtur, dum fuerint fermētate: nec tn̄ vti respuūt fermētatis, sed abstinēt ab vsu ambaꝝ recētiū. Sed huic audacie simile quid habēt [q] † ⌈ ⌋ operatores huius q ministrāt pillulas cochias [r] ⌈infetidas ⁊ hermodactilos ⁊ euforbiū,⌋ ⁊ respuūt dare hieralogodion, ⁊ hieram archigenis qum tamē in his exiccantes medicine minoris existant ponderis, ⁊ pluribus reprimētibus coequentur. postquā tamē consideratione diligenter adhibuissem, cōputando existimaui caliditatē mithridati ⁊ tyriace, inueniqꝫ caliditatem tyriace in fine scđi. ⁊ mithridati caliditatem, citra aliquantuluz [s] ⌈quāuis sua cōponentia fortiora sint, ⁊ maioris etiā pōderis. Sed existimatio persuadet ꝙ cōplexio per fermentationem adipiscitur caliditatē vehementē venientem ab extra: qđ quidē syllogistice cōprehēdi non pōt, sed solūmodo existimatione artificiali ⁊ experimētali. Experimētū aūt ostendit nobis tyriacā ⁊ mithridatum minus notabiliter calefacere corpora nostra, q̄ꝫ diacyminum ⁊ diatrionpipereō.⌋ Opera vō fortiora ⁊ nobiliora que qdem ex tyriaca ⁊ mithridato procedere cernimus manifeste, nō ex vehemētia caliditatis, aut frigiditatis ꝓcedunt, sed ex nobiliori proprietate ipsorū, scꝫ tam proprietate simpliciū, q̄ꝫ ex proprietate eis ab extrinseco data. Sic igitur ex ꝑdictis relinqtur manifestū, ꝙ tyriaca, ⁊ mithridatum non imprimūt queādmodū opinati sunt quidā calefactionez, ⁊ adustionē, quas alie vsuales medicine seu cōfectiones nō imprimunt. Hō aūt tēperate cōplexionis qn̄ vtitur altero ipsorū tēpore tēperato aut frigido, ⁊ in quantitate ēt moderata, nec minus frequenter, [t] ⌈prosunt ei ad confortationem cordis maximo iuuamēto:⌋ ⁊ cōseruat sanitatem in ipso, atqꝫ securum efficit [v] ⌈ab incursu pestilentialiū accidentium⌋ ⁊ a prauis humoruz motibus, atqꝫ lesionibus obuijs venenorum, cunctasqꝫ virtutes eius corroborat, ⁊ vite lōgitudinez prestat ei. Qui vō calide cōplexionis existit [x] † ⌈ ⌋ ⁊ in calida regione, nec istis, nec ēt alijs cōfectionibus calidis vti dꝫ, nisi in necessitatibus manifestis. [y] ⌈preterea ex capi. mithridati ⁊ tyriace sunt⌋ diamuschus amarus, ⁊ dulcis: sed amarus quidez cōueniens est tēperatam hn̄tibus cōplexionē, aut frigidam: dulcis aūt hn̄tibus calidā. Ceteruz diamuschus in letificando non multo debilior est q̄ꝫ tyriaca [z] ⌈in confortatione tn̄ cordis ea moderate debilior est: in confortatione quidē⌋ ceteroꝝ membroꝝ multo debilior est ipsa. [&] ⌈Amplius autē impressio eius in corde letificatio est, ⁊ viuificatio ipsius.⌋ In super autem vtilitas que in morsibus, ⁊ puncturis est minor est q̄ꝫ eius vtilitas in venenis bibitis. Tyriaca vō, ⁊ mithridatū ad oīa prosunt: Potest autez diamuschus amarus sic temperari, vꝫ vt accipiantur ex eo aur̄ .x. ⁊ ex succo matianorum dulcium, et granatorum dulcium, ⁊ cydoniorum dulcium ana aureos .l. ⁊ coquantur simul vsqꝫ ad spissitudinem: post hoc vō poterit eo vti calidam hn̄s cōplonem. Qꝫ si vtēs valde calīa cōplexione extiterit, fiat illud cum succo [?] ⌈acedule⌋ ⁊ citri acetositate: sitqꝫ dosis quātitatis, vt dosis .s. diamuschi cum adiūcto salue tur, sicut si dosis succorum huius sit aur̄ .iij. aut .iiij. tanta quidem diamuschi adiūgatur ꝙ repressa excellēti q̄litate ipsius prodesse possit ſm sui ꝓprietatem. Et silr intelligendū est in ceteris letificātibꝰ tā magnis, q̄ꝫ paruis. Cōfectio vō [#] ⌈ꝓfectus⌋ quam

a A. cōuenientia ad
b A. in confortatione
c A. nos scire tyriacam ⁊ mithridatū confortare cor ꝛepar pp medicinā in eis existētē cuiꝰ ꝓprietas est facere illud.
d A. q̄re ista proportio q̄ est inter ṽtutes medicinarum simpliciū ⁊ pōderꝫ ipsaꝝ necessitat istam dispōnē vel ꝓpōnē ad suscipiēdam ṽtutē seu ꝓprietatē tyriace
e A. similibus
f † A. seu cognitio
g A. frigiditatis
h A. iā sperat ꝙ accidat i eis post fermentationē ⁊ cōplonē ꝓpetas aggregans proprietates simpliciuz debilior tamen eis
i † A. simpliciū
k A. hoies ad illā sic faciēdā. post q̄ꝫ āt expta ē iucta ē fortior q̄ꝫ qđ ab antiqs dcm̄ ē
l † A. duarum
m A. Alia litera tyriace ⁊ mithridati sunt thosugivnū medicinarū ⁊ thosugi tres mell ⁊ penetrat in melle virtus istius q̄titatis Alia litera tyriace ⁊ mithridati sūt duo danich ⁊ thosugi vnum. mellis et thosugi tres medicinarum ⁊ penetrat in melle ṽtus istius quātitatis
n A. Alia litera cōprimit vel coopit rem que fermentatur.
o A. augetur
p A. ⁊ iteꝝ fermētatio necessitat augm̄ calefactionis i suba hūida ꝯfecta seu pmixta. Nā āt magis recipit tyriacaz, q̄ꝫ recipiat alias confectiones supranoīatas
q † A. ignorātes
r A. ⁊ pillulas fetidas ⁊ pillulas de hermodactilis ⁊ de gūmis.
s A. Qꝫ aūt ꝯplexio seu ꝯmixtio agreret ipsis ambabꝰ ꝓpōnez ad recipiēdū calīta tē ab extra. hoc qdē cōprehendi nō pōt nisi cū ꝯsideratiōe experimētali nō silogistica ⁊ expimētū qdē nō facit nos videre i tyriaca ⁊ mitridato calefactionē q̄ non videat accidere ex diacimino et diatriōpipeō nec q̄ꝫ expiētia necessitat ꝙ vna medicinaꝝ ꝑdictarū magis q̄ꝫ altera imprimat excessiuā caliditatē de q̄ sit curandū.
t A. tūc cum eis q̄bobꝰ maiꝰ fit iuuamētū in cōfortatione cordis
v A. a malignitate putrefactionū
x † A. itge calo
y A. Et seqt tyriacā ⁊ mithridatū in hoc caplo veli hac itētiōe
z A. ⁊ in cōfortatiōe cordis. In ꝯfortatione tn̄
& A. qm̄ plꝫ opationis eiꝰ ē i corde ⁊ plima ipressio ipsiꝰ est in corde letificando ⁊ viuificādo ipsū: neqꝫ resistit oībꝰ venenis, sed eis que currunt cursu napelli.
? A. ribes
A. proficus

Alchindus composuit vtilis est valde melancholi/
ci cordis debilitati ex morbo melācholie:amplius
autez confert purificando q̄z confortando.Diamu/
schus v̄o ꝛ letificans confectio manifestius confor
tando prestat iuuamentum q̄z purificando:ꝛ idcir/
co [a] ⌈confectio profectus conueniētior est⌋ tristitie
melancholice ꝛ ipsi melācholie.[b] ⌈Diamuschus āt
ꝛ confectio letificās potius ꝯueniunt sincopi ꝛ car/
diace passioni.⌋ [c]⌈Ex medicinis aūt q̄ huic passio/
ni cōueniunt,sunt ille quas nos fuimus exp̄ti,ꝛ q̄ꝝ
cōpositio fuit inuenta post tēpus compōnis memo/
ratum:ex quibus [d] ⌈vna est oxyçacara quam⌋nos
cōposuimus patiētibus tristitiam melicam,ꝛ [e]⌈epi
lepsiam:quoꝝ morboꝝ cām emēdat suauiter, atqꝫ
digerit:preterea leui solutione euāt.⌋ ℞. epithymi
ʒ.x.polypodij.ʒ.vi.buglosse.ʒ.xv.thymi, isopi, ca/
mepitheos omniuz ana.ʒ.iiij.capilloꝝ veneris.ʒ.v.
turbith.ʒ.vi. [f] ⌈vtriusqꝫ oçimi,seminis melisse, çe/
doarie,been albi,ꝛ rubei,folij, spice nardi⌋ carda/
momi omnium an̄.ʒ.iij.ʃ.[g] † ⌈ ⌋ cuscute se.en/
diuie radicis eiusdem [h] ⌈radicis lilij⌋ an̄.ʒ.xij.çuc/
ca.ros.ad pondus omnium. Supradicta igitur oia
[i] ⌈in purissimo ꝛ fortissimo aceto remolliātur⌋ per
diem ꝛ noctem.[k] † ⌈

⌋ In crastino v̄o adiūgant̄ toti.
lib.[l] ⌈vij.⌋ aque mūdissime totūqꝫ suauiter decoq̄/
tur vsqꝫquo redeat [m] ⌈q̄si⌋ ad medietatē aceti [n] ⌈ꝙ
si çuccaꝝ rosaceū nō suffecerit dulcorare tantū vt in
his remaneat sapor çuccari ad hoc sufficiēs sunt ad
denda.⌋ postea v̄o ab igne depositū seruetur:sit aūt
dosis eius a.ʒ.xv.ad.xx.ꝙ si recipiat̄ .x.diebus cō/
tinue,manifestabitur eius iuuamētū in his in qui/
bus fuerit multa mā melica. Si vero modica fuerit
mā,sed mēbra principalia tn̄ disposita sunt ad hoc
vt [o] † ⌈ ⌋ humor generetur in his,ꝛ illa modica
ipsius quantitas in lacertis maneat,ꝛ arterijs,ꝛ ve
nis,tunc experti sumus in tali casu syrupū cuius di
spensatio talis existit.℞.se.endiuie,ꝛ seminis melis
se, [p] ⌈oçimi minoris omnium ana.ʒ.xx.radicum li
lij.ʒ.v.buglosse.ʒ.xxx.foliorum melisse.ʒ.xv.poly/
podij,maratri omnium ana.ʒ.vi.⌋ oia hec coquan
tur in [q] ⌈septuplo⌋ sui de aqua , ꝛ duplo sui de suc/
co matianorum dulcium,vsqꝫquo sui tertia reman/
serit pars:postmodum coletur,ꝛ colature addatur
çuccarum,ꝛ syrupiçetur ad moduz iuleb:vel potest
fieri ad modum syrupi acetosi ſm mensuram deco/
ctiōis.[r] † ⌈ ⌋ Cōfectio alia nobilis valde,quā
experti sumus in forma electuarij:ꝛ etiam trocisci.
cui addidi ꝛ subtraxi ſm diuersitatem complexio/
num:prodest enim vehemēti iuuamine cordi ad cō/
fortandum.℞.margaritarum,karabe,coralli om/
nium an̄.auṙ.i.ʃ.sirici crudi,cancrorum fluuialiuz
adustorum omnium an̄.auṙ.i.ꝛ.ʃ. buglosse.ʒ. v. li/
mature auri [s] ⌈.ʒ.i.seminis⌋ melisse oçimi vtriusqꝫ
ana.ʒ.iij.been albi ꝛ rubei ligni aloes, lapidis ar/
meni,lapidis laçuli loti,masticis,cassie lignee,cina
momi [t] ⌈alitinij⌋ croci [u] ⌈nucis muschate carda/
momi minoris cubebe⌋ omnium ana auṙ.i.epithy
mi.ʒ.ij.ꝛ.ʃ.sticados [x] ⌈arabici⌋.ʒ.iij. [y] ⌈ambre⌋
auṙ.i.ꝙ si nō inueniatur,ponatur loco ipsius [z] ⌈du
plum çedoarie⌋ doronici [ꝛ] ⌈romani⌋ auṙ. ij. semi/
nis endiuie.ʒ.v.seminis cucumeris.ʒ.iiij.manne.ʒ.
decem,rosarum rubearum.ʒ.iij.muschi.ʒ.ij.canfo/
re auṙ.i.ambre auṙ.i.spice nardi,folij amboruz an̄.
ʒ.ij. Hec igitur sunt radix , ꝛ firmamentum : ꝛ fiunt
inde troc.cum melle:preparatur autem quandoqꝫ
ſm exigentiam temperate complexionis,ꝛ tūc nul
la fit in eo mutatio. Q̄n̄qꝫ v̄o preparatur hn̄ti malā
cōpl'onē cal'am,aut malā cōpl'onē frigidā,ꝛ tūc ſm
exigētiā cuiusqꝫ fit in ea mutatio.fiant ergo trocisci
ad pondus vnius aurei,cuz triplo sui de melle opti
me dispumato. Si vero fermentari debeat propter
conseruationem,ꝛ post fermētationē vsui reseruari,
expedit vt addantur opij.ʒ.v.ꝛ castorei pulueriça/
ti tantumdem:quibus appositis non vsui ministre/
tur nisi post sex menses. Si cui autē dominetur ma
la complexio calida,expedit vt crocus,ꝛ muschus
ad medium aurei reducantur : ꝛ subtrahatur epi/
thymum,vice cuius ponātur.ʒ.v.fumi terre, ꝛ.iiij.
ʒ.sene:addanturqꝫ ros.ʒ.xviij.seminis portulace,ꝛ
spodij,ʒ.i.seminis lactuce.ʒ.ij.sandaloꝝ.ʒ.iij.cetere
vero medicine remaneant sicut prius:ꝛ fiant troci/
sci sicut diximus [ꝛ]⌈cuz melle optime dispumato.⌋
Cui vero mala complexio frigida dominatur,expe
dit adiungere medicinis predictis corticem nucis
muschate,ꝛ corticem citri , ꝛ xilobalsami, atqꝫ pi/
per. ꝛ çinçiber : ex vnoquoqꝫ videlicet. ʒ. i. casto/
rei.ʒ.ij.ꝛ subtrahe de canfora medium aureuz. Ha/
bens etiam malam complexionem calidam sumat
[ꝝ] ⌈dosim⌋ ipsius cum aureo spodij,ꝛ [a] ⌈sapa⌋ ma/
tianorum. Qui frigidam autem habent complexio
nem [b] ⌈cum.ʒ.i.castorei.⌋ Jam autem cum hac me
dicina curauimus quosdam circa principiuz de me
lancholia vergente in maniam,que lupinum demo
nium appellatur ꝛ adiunximus dispensationi tem/
perate.ʒ.i.iacynthi [c] ⌈rubificantis,⌋ ꝛ splendidi,ꝛ
perfecte pulueriçati,ꝛ adiuti fuerunt maximo iuua
mento post desperationem. Compositio autem pro/
pria [d] † ⌈ his⌋ qui propter ma/
lam complexionem [e] † ⌈ ⌋ labuntur in car
diacam ꝛ cordis debilitatem est ista. ℞.seminis
lactuce,ꝛ melonis,ꝛ cucurbite,ꝛ cucumeris mun/
datorum ana. ʒ. quinqꝫ , seminis portulace. ʒ. iiij.
margaritarum,coralli,karabe [f] ⌈cancrorum fluuij
adustorum,sirici crudi omnium ana auṙ.i.sape oli/
bani auṙ.i. Si vero non inueniatur loco ipsius po/
nantur.ij.auṙ.ligni eius ligni aloes çedoarie doro/
nici been albi ꝛ rubei ana. ʒ. duas⌋ spodij carda/
momi minoris ana.ʒ.tres,rosarum rubearum mū/
datarum a capulis ꝛ in vmbra exiccatarum.ʒ.sex,
croci auṙ. ʃ. canfore vehementer contrite cum .x.
sui de muscho,ꝛ sexta sui de ambra auṙ.i.ʃ.buglos/
se aureos quinqꝫ. Ex omnibus supradictis fiāt tro/
cisci cum sapa matianorum,ꝛ cydoniorum , ꝛ ma/
lorum granatorum:his inquam sapis equaliter ac
ceptis secundum quantitatem confectioni sufficien
tem . Ad illud etiam iuleb ex succo buglosse , cum
tantumdem succi endiuie,ꝛ quadruplo sui de succo
matianorum, ꝛ duplo de aqua rosacea,et sexto to/
tius de albissimo çuccaro que inquam suaniter de/
coquantur vsqꝫ ad spissitudinem . Et fit iterum iu/
leb ex folijs melisse coctis ī aqua rosacea donec re/
ceperit virtutem ipsorum: Aut ponitur succus eius
in.xxiiij.sui de aqua rosacea.hoc enim proficit cū/
ctis patientibus cordis debilitatem , potissime si
[g] ⌈addatur ita,videlicet ꝙ si fuerit sicca cum ea co/
quatur in aqua rosacea:si vero recens,commiscea/
tur illi succus illius.⌋ Qꝫ si complexio vehemen/
tis caliditatis extiterit diminuatur succus melisse,
ꝛ augeatur succus buglosse,[h] † ⌈
⌋ quantitatibus existentibus equalibus.[i] † ⌈
⌋

a A. Alia litera magis cōueniūt cardiace ꝛ sinco pi ꝛ hec

b —— A.

c A. Nota ꝙ in arabico hec l'ra est p̄a^m capituli

d A. syrup⁹ acetosus quem

e A. mundificat cām morbi cum facilitate aut digerit vnde euāt cū quocūqꝫ solutiuo cui⁹ descriptio.

f A. se. bedarungie se. melisse se. ozimi gariofilati zurūbed doronici ben albi et rubei folij indi spice

g † A. seminis

h A. omnium

i A. mundant̄ i aceto forti ꝛ puro

k † A. ꝛ sit quātitas aceti tāta q̄ꝫ ta supradcā cooperiāt̄ seu remolliantur

l A. v.

m —— A.

n A. ꝛ si fuerit aq̄ plus erit ꝯuenientius dein̄ colet̄ acetū ꝛ proijciatur sup ipsuz zuccari q̄ttitas q̄ fiat muzi sapor] ꝛ inspissetur

o † A. iste

p A. ozimi gariofilati radicis yreos.ʒ.v.buglosse ʒ.xxx.folioꝝ melisse ʒ xv.radicis ligritie. ʒ.x poli podij se.feniculi Alia litera melisse.ʒ.xv. radicis ligritie.ʒ.x polipodij se.feniculi. oium ana.ʒ. vij.

q A. sextuplo

r † A. prime.

s A. danich duo iacynthi cōtriti ʒ.i.se.ozimi gariofilati ꝛ se. albedarungi ꝛ

t —— A.

v A. beilbua cardamomi maioris cubeb macis

x —— A.

y A. giedu ar

z A zurūbet au. re.ij.

ꝛ —— A.

ꝛ —— A.

ꝝ A. medietatem dosis

a A. rob

b A. sumat dosis eius cuz danich vel cuz sexta pte.ʒ.i. altito id est asse dulcis

c A. rubei

d † A. hn̄tib⁹ cōplexionē calidā

e † A. calidam

f A. omniū ana. auṙ.ij.sandaloꝝ auṙ.ij.rob alkedar ꝛ si nō inueniatur ponāt̄ ligni alkedar auṙ.ij. ligni aloes doronici zurūbed ben albi omniū ana.ʒ.ij.cācrorū fluuialiū adustorū serici crudi incisi oiuz an̄.auṙ. i.

g A. fuerit cū eo buglossa ita ꝙ si fuerit sicca decoquat̄ in aceto cū aq̄, ꝛ tūc misceat̄ succus eius cuz succo ipsorum.

h † A. ꝛ si nō ponatur ex eis

i † A. ꝛ fiat ex hoc iuleb.

De medicis solutiuis egritudinũ cordis. Ca.V.

Euacuatio autem conuenit in melancholicis vti post digestionem, ⁊ ipsarum lenitionẽ. Si [a] ⌈ vo ⌋ in toto corpore abũdauerit humor nociuus, totum corpus incipie mus euacuare. Id autem quo euacuatur, conueniẽ tius est, vt dissoluantur. vi.ʒ. hieralog. in.xx.ʒ. deco ctionis epithymi facte ƀm hanc formam. ℞. epi/ thymi.℥.i. vuarum passularum.℥.ij. coquantur in duabus lib. aque tm̃, donec possit, ex colatura extra hi inde solũmodo põdus.xxx.ʒ. Oꝫ si cum hoc non euacuetur, fiat decoctio epithymi nota: aut cũ.ix.ʒ. recentis epithymi [b] ⌈ cretensis vt in supra rememo/ rata oxyçacara dissolutis, nisi fortis disenteria time retur ⁊ digeratur cuꝫ iuleb quod post predictã oxy çacaram superius scripsimus. ⌋ Ex pillulis autem fortibus ad hoc cõgruentibus sunt huiusmodi. ℞. hierepigre, epithymi ana.ʒ.ij. polypodij, sticados arabici, agarici ana.ʒ.s. pulpe colloquintide quar/ tã partẽ vnius.ʒ. scamonee, bdellij. salis [c] † ⌈ ⌋ ana gra.v. Alie vo nobiliores predictis sunt he. ℞. pigre, epithymi, sticados arabici aã.ʒ.s. lapidis la çuli, lapidis armeni ablutorum, agarici, pulpe col/ loquintide, salis [d] † ⌈ ⌋ ana quartam parteꝫ vnius.ʒ. ligni aloes, masticis [e] ⌈ myrrhe ⌋ ana gra. v. hellebori gra.ij.⁊.s. scamonee gra.iiij. Scias au tem ꝙ in decoctionibus hellebori dosis est [f] ⌈.ʒ.i. in pillulis auteꝫ gra.ij.s. ⌋ ⁊ qũ nihil noceat, actio/ nem medicine confortat. Si vo phlegma melãcho/ lie iungatur, tunc fiat euacuatio cum huiusmodi pil lulis. ℞. epithymi, turbith aã.ʒ.i. thymi, pulpe col loquintide, agarici, lapidis armeni loti ana.ʒ.i. q̃r/ tam, scamonee, salis naptici, sticados arabici ana gra.v. hellebori gra.ij.s. fiant pillule cum succo por rorum. In pillulis autem, que infra predictas sunt in virtute, non oportet permutari compositionem, aut medicinas: sed sufficit variare dosim ƀm existi/ mationem artificialeꝫ a medietate vsqꝫ ad duas ter tias. Cum autem euacuatio corporis non intendi/ tur, sed partium solũmodo, vt cordis, aut capitis, tunc conuenientius est vti pillulis [g] ⌈ quas dicem⁹. Si ergo fuerit complexio melancholica pura, ⁊ ꝓ/ pria. ⌋ ℞. epithymi, myrobalanorum indorum aã. par.i. hierepigre partẽ vnã ⁊ mediã sticados arabi ci par.i. duas tertias, hellebori nigri partis vnius sextam, masticis, ligni aloes crudi, polypodij, lapi/ dis armeni loti, pulpe colloquintide ana partis.i. tertiam: hec omnia conficiantur cum succo matia/ norum, ⁊ fiant inde pillule ad quantitatem ciceris, ex quibus sumatur a.ʒ.i. vsqꝫ ad auř.i. de nocte cuꝫ vino: de die vo ante gargariçetur [h] ⌈ oxyçacara mi/ noris decoctionis. ⌋ Cui vo complexio phlegmati/ ca ⁊ melancholica fuerit. ℞. turbith, agarici, epi/ thymi, kebuli, sticados [i] ⌈ arabici ana partem.i.s. aloes partem.i.⁊.s. ligni aloes partem mediam ⌋ fiant pillule sicut prius. Cui autem complexio me/ lãcholica ⁊ cholerica fuerit. ℞. turbith, epithymi, sene, fumi terre ana partem.i.⁊ tertiam eius, rosaꝝ partis vnius duas tertias fiant pillule sicut prius.

Hec sunt ergo que inquantum potuimus sub cõ pendio perscripsimus in sermonibus medicinaruꝫ cordialium finem huic operi imponentes cum lau/ de Dei, qui virtutem largiri dignatus est opusculũ terminandi. AMEN.

Expletus est Libellus de viribus cordis quẽ prin ceps Auicenna edidit.

---

a A. enim Alia litera si abũdauerit

b A. in syrupo acetoso post di/ gestionẽ cãe cuꝫ syrupo acetoso supradcõ nisi ti/ meat disenteria tũc.n. digeratur cũ iuleb quẽ di/ ximus post syru pũ acetosum ƥ^m vel ƥmo dictuꝫ.

c † A. indi

d † A. naptici

e —— A.

f A. a.ʒ.i. vsqꝫ ad ʒ.s. In pillulis aũt a danich me dio vsqꝫ ad da nich vnum

g A. alsabiar.i. assatarei q̃rũ de/ scriptio ꝯueniẽs ei cui⁹ cõplẽo est melẽica est talis.

h A. cuꝫ syrupo acetoso decocto seu facto ex ace/ to capparorum.

i A. hiere parteꝫ i.s. ligni aloes pteꝫ s. dasce vel thimi bdellij ma sticis oium ana partẽ.i.s. Alia litera oium aã ptẽ.i. myrobal' ptẽ et tertiã eius aloes ptes.ij. lapidis laꝫuli ablut ter tiã ptis vni⁹ ma stici ptẽ ⁊ tertiã rosarũ duas ter/ tias ptis vnius

ℭ Incipiunt Cantica Auicēne translata ex arabico in latinum a magistro Armegando blasij de montepesulano.

ℭ Textus ꝑmus ingt [a] [Benchine vel ziem.]

[a] A. Ebensina

Edicina ē ꝯseruatio sanitatis: ꝛ curatio egritudinis, que accidit ex [b] [accidentibus in corpe. In al'. q̄ accidit ex] cā que in corpore existit.

[b] —— A.

2 ℭ Cui⁹ ꝑma diuisio est in theoricā, ꝛ ꝑcticā: Et theorica ex trib⁹ reb⁹ ꝑficit, ꝛ complet.

3. ℭ Ex [c] [rebus autem] sunt septez naturales: ꝛ ex eis sunt. 6. ꝛ omnes sunt necessarie.

[c] A. qbus rebus

4. ℭ Adhuc sunt alie tres in libris scripte. s. morbi cause: ꝛ accidentia.

5. ℭ Practica diuiditur in duas speties: quaruz vna manibus exercetur: ꝛ alia cum medicina necnō eo quod ex cibis ordinatur.

ℭ Rememoratio rerum naturalium: ꝛ primo de elementis.

6. Roculdubio ex rebus naturalibus sunt elementa, ex quoꝝ compositione existūt corpora.

7. ℭ Sermo qdem Hyppocratis in libro de elementis in his est sermo verus: scilicet ꝙ sint quatuor: aqua: ignis: aer: terra.

8. ℭ Probatio veritatis predicti sermōis est, qm̄ cū corpus corrumpitur reuertitur in easdem.

9. ℭ Si non esset nisi vnum elementum, non esset aliquod animal cum morbo corruptibile.

ℭ Rememoratio scd̄a rei nālis, ꝛ est complexio.

10. Ost hec aūt sciētia ꝯplōnis est ex iudicijs in medicina conferentibus.

11. ℭ Quatuor sunt potentie seu virtutes cōplexionis, siue diuiserit seu composuerit eas vir consultus.

ℭ De complexionibus in se.

12. Ensus tact⁹ sentit ꝛ ꝑcipit calit atez, fritatem, siccitatē, ꝛ humiditatez.

13. ℭ Predicte virtutes seu potentie repiunt in elemēt [d] [ ] tpe [e] [eo quo] augeť, seu pullulat, ꝛ i loco.

[d] A. ꝛ in

[e] A. ꝛ in eo qđ

14. ℭ Elemētū poniť in vltimo simplicis cōplexiōis.

15. ℭ Caliditas est in igne, ꝛ aere, fritas vero in terra, ꝛ aqua, ꝛ siccitas inter ignem ꝛ terram, ꝛ teneritas inter aquam ꝛ nubem

16. ℭ Significať nob̄ esse ꝛ gn̄atio inter spēs ipsoꝝ, cū diuersificenť adinuicē, ꝛ vniāť siue ꝯiūganť.

ℭ De complexionibus hominum.

17. Iuersificata fuerunt inuicē ne essent qd vnū ꝛ idem, ꝛ fuerūt ꝯiuncta, ꝛ vnita ne viderenť omnino ꝯ̄ria.

18. ℭ Imaginamur complexionem in alio ab elementis, puta in composito [f] [ab] eis a predominante.

[f] A. ex

19. ℭ Ponimus eq̄le ꝛ temperatū ad referendum ei, eo ꝙ habeat quatuor facies coniunctas.

20. ℭ Fuerūt autem mixte ꝛ complete in eo scd̄m existimationem, vt esset pondus ꝛ mensura.

21. ℭ Si aliquod ex eis declinauerit ad aliqđ extremorū, nō tamē inde expoliabiť vel circūscribeť a virtutibus predictis, ꝛ erūt nihilominus in eo absq3 equalitate, ꝛ temperie predicta.

22. ℭ Denominatur autem a nomine predominantis vt igneum, terreum, aqueum, aereum. sunt enim ex eis que comparantur aeri. omnes autem dn̄r [g] [sic per modum transitus.] ꝛ minus proprie.

[g] A. ſm viam medicorum

23. ℭ Jam quidem ꝑfecte sunt nouē spēs complexionis: neq3 [h] [nunc accedā ad diuisionem nouam.]

[h] A. addidi [illegible] is aliqd de nouo

ℭ Rememoratio de ꝯplōnibus temporum.

24. Unc autem loquar de tempore scd̄z opinionē, ꝛ existimationē: nō. n. cessit in eo stilus ꝛ modus inuestigādi subtilis. Hyems autem h3 vim ꝛ naturā flatis. Et ver excitat sanguinez: Estas v̄o colerā rubeā: Et autūn⁹ colerā nigrā.

ℭ Rememoratio partium ꝛ specierum eius qđ augetur, ꝛ vegetatur.

25. Uod autez augetur ꝛ minorať, diuidiť in species mineraliū, ꝛ plātaꝝ, ꝛ animalium corpus habentium.

26. ℭ Qđ vincit ꝛ supat corpus, ē medicina: Quod vero nutrit ꝛ auget, est cibus.

27. ℭ Complexio habetur ꝛ cognoscitur ex sapore, ꝛ [i] [hoc sillogismo vero ꝛ iusto.]

[i] A. et rōne vera ꝛ sana.

28. ℭ Dulcis ꝛ salsus ꝛ amarus, siccitatem. acutus vero calorem.

29. Omne liqdum, non hēns saporem, manifestum, est equale. ꝛ temperate forte complexiōis.

30. ℭ Omnis sapor ponticus ꝛ acetosus frigidus est ꝛ sicc⁹: necnon etiam omnis stipticus.

31. ℭ Omne habens dominium pinguedinis ꝛ vnctuositatis, est calidum ꝛ humidum, ꝛ pure insipidum frigidum ꝛ humidum.

ℭ Rememoratio complexionum etatum.

32. Nimal per complexionem suam diuersificatur in etatibus: erit tamen sermo nūc in homine solum.

33. ℭ Calor puerorūz appropinquat calori iuuenuz in complexione.

34. ℭ Juuenes tamen declināt versus siccitatē: puer vero est dominus humiditatis sensibilis.

35. ℭ Senectus autem frigida cum ponderabis eaz est, sicut decrepitas ipsa, ꝛ adhuc amplius in cōplexione cuiuslibet ex eis siccitas manifesta existit: nihilomin⁹ ꝛ cruditas in hūorib⁹ decrepiti.

ℭ Rememoratio cōplexionū masculoꝝ, ꝛ feminarum.

36. N masculis existit calitas ꝛ siccitas, in feminis v̄o fritas ꝛ humiditas.

ℭ Secunda pars ꝑmo de signis cōplexionum sumptis ab habitudine.

37. Rigiditas ꝛ [k] [tenereitas] dominatur in [l] [complexione pinguis, et laudabilis corporis.]

[k] A. humiditas

[l] A. corpore pingui ꝛ molli

38. ℭ Habitudo corporis macra ꝛ extenuata significat complexionem ipsius esse siccam.

39. ℭ Omnes quorum vene sunt ex ipsorum corpore late, sunt calidi.

40. Quicunq3 aūt hēns ꝯtrariā dispositionem coꝛ, habet eam propter malitiam fritatis.

41. ℭ Gradus quidem corporis equalis ꝛ iusti cecidit inter omnes.

¶ Rememoratio signorum a colore corporis, ⁊ primo a colore carnis.

42. N On sumas signa a coloribus, si contingat eorum mutatio ratione regionis.

43. ¶ Calitas immutauit adeo corpora incolarum in regione ethiopum ⁊ nigrorum: quod nigredo cooperuit vl'r corpora ipsorum: habitantes vero in sclauonia tantam adepti sunt albedinem, quod efficit ⁊ redigit eorum cutes rutilantes, ⁊ candentes.

44. ¶ Si determines septem climata scies species complexionum.

45. ¶ Quartum ex eis est iustum ⁊ equale, in quo color sequitur post complexionem.

46. ¶ Fuscus croceus coleram rubeam, sed obscurus [a] ⌈brunus⌋ coleram nigram.

a A. puluerulentus

47. Corpus est rubeum ex dominio sanguinis, ⁊ album in colore sicut ebur ex humore flegmatico.

48. ¶ Corpus habentis colorem mixtum ex albo ⁊ rubeo est secundum existimationem equalis ⁊ temperata.

49. ¶ Albus capillus est frigide complexionis: sed capillus niger est calide complexionis.

50. ¶ Cuius complexio est diminute frigiditatis habet capillos aureos flauos. Et cuius complexio est diminute caliditatis habet capillos rubeos.

51. ¶ Color capillorum: habentis complexionem equalem ⁊ temperatam est aureus, ex flauo ⁊ rubeo mixtus ⁊ compositus.

¶ Rememoratio signorum sumptorum a colore oculi.

52. S I corpus humiditatis glacialis ⁊ albuginee fuerit paruum, purum, ⁊ pure quantitatis ⁊ exterius localiter preminuerit, quarum lux seu splendor fuerit pure coruscans candens, efficietur quidem inde color oculorum glaucus, ⁊ ex causis contrariis contingit antimonialis, idest niger aut subniger sicut antimonium.

53. ¶ Si cause glaucedinis complectuntur cum causis antimonialitatis fit sasolam. i. varietas.

54. ¶ Si fuerit spiritus visibilis paruus, fiet obscuritas Si vero multus, contingit inde splendor, ⁊ luminositas.

¶ Rememoratio de rebus naturalibus, ⁊ sunt humores.

55. C Orpus est genitum ex humoribus variis ⁊ diuersis in colore ⁊ complexione. s. ex flate, colera rubea ⁊ sanguine, ⁊ colera nigra.

¶ De flegmate.

56. F Legma naturale est insipidum, ⁊ frigiditatis temperate.

57. ¶ Ex eo autem est quod noscitur vitreo nomine: est autem grossum ⁊ frigide complexionis.

58. ¶ Ex eo autem est adhuc flegma dulce, quod quidem non absoluitur omnino a calore.

59. ¶ Rursus ex eo est quod vocatur salsum: ⁊ hoc videtur versus calorem ⁊ siccitatem declinare.

60. ¶ Ex eo est quasi acetosum [b] †⌈ ⌋ cum corrumpitur cibus in stomacho.

b †. ⁊ est frigidius eo

¶ De colera.

61. E X colera sunt varie coloribus ⁊ quedam ex ea nominatur fumosa.

62. ¶ Ex ea etiam est similis viridi eris ⁊ porrotiste quidem sunt magne malitie.

63. ¶ Est etiam alia a predictis que vitellina dicitur: neque est perniciose virtutis ⁊ potentie.

64. ¶ [c] ⌈Alia species ex ea⌋ est cuius habitatio est in kisti fellis, ⁊ omnes quidem declinant ⁊ vergunt ad calitatem.

c A. Et rubea colera

¶ De sanguine.

65. O Rigo ⁊ augmentum sanguinis est ab epate, et transit inde per venas eius ad totum corpus.

66. ¶ Ex eo est sanguis quem continet cor, sanguis autem calide ⁊ humide est qualitatis.

¶ De melancolia.

67. S Itus colere nigre est in splene, neque est falsa opinio ista.

68. ¶ Turbulentia sanguinis est naturalis, quelibet autem ab ista innaturalis.

69. ¶ Que proculdubio generatur ex commixtione, et adustione aliorum humorum.

¶ Rememoratio quarte ex rebus naturalibus ⁊ sunt membra.

70. [d] ⌈P Rincipia ⁊ radices⌋ corporis sunt quattuor, alia autem ab eis sunt velut rami.

d A. principalia, ⁊ radicalia membra

71. ¶ Unum ex his est epar, ⁊ ipsum quidem preest cibo ⁊ nutrimento in corpore.

72. ¶ Cor autem alit corpus vita, ⁊ nisi ipsum esset, corpus assimilaretur plante.

73. ¶ Abinde est calor qui est corpori sicut elementum. quod [e] †⌈ ⌋ transire facit [f] ⌈ipsum abzar.⌋

e †A. cor

f A. in alebher

74. ¶ Ecce quod cerebrum cum neruis ⁊ [g] ⌈filo nuche⌋ custodit ⁊ preseruat ignem ⁊ calorem cordis ab inflammatione.

g A. nuca

75. ¶ Ex eis est motus iuncturarum, sed testiculi sunt [h] ⌈membra alias⌋ organa generationis.

h —— A.

76. ¶ Ex generatione eorum species conseruantur, in quorum terminatione fieret terminatio et abscissio [i] †⌈ ⌋.

i †A. earum

77. ¶ Caro, pinguedo, ⁊ species glandularum sunt tanquam famulantes predictis.

78. ¶ Ossa, ⁊ panniculi, ⁊ ligamenta sunt velut columne, ⁊ fulcimenta corporis.

79. ¶ Ungues autem fuerunt in extremitatibus propter auxilium, sed pili fuerunt propter superfluitates, vel ornatum.

80. ¶ Hec autem omnia sunt famulantia, cum perficiant statum, ⁊ figuram per radices.

¶ Rememoratio de spiritibus, et primo de naturali, ⁊ postea de vitali.

81. S Piritus [k] ⌈naturalis efficitur ex fumo seu⌋ vapore laudabili puro ⁊ mundo.

k A. diuiditur in naturalem genitum ex

82. ¶ [l] ⌈Quod autem ex eo iam purificato⌋ existit in corde est [m] ⌈illud per quod⌋ permanet vita.

l A. Et diuiditur in eum qui iam

m A. qui ille per quem

83. ¶ [n] ⌈Sed generatio eius quod ex eo fertur in cerebro, ⁊ eius miringa, fit voluendo.⌋

n A. Et diuiditur in eum qui cerebrum fert, ⁊ in panniculis eius retinetur.

84. ¶ Insunt autem huic spiritui imaginatio, ratio seu intellectus, ⁊ memoria, cum complentur. ⁊ perficiuntur ipsius species in ventriculis cerebri.

85. ¶ In quolibet ex spiritibus est virtus propria alia ab illa que est in alio.

¶ Rememoratio sexte ex rebus non naturalibus, ⁊ sunt virtutes.

86. S Eptem virtutes numerantur in natura secundum diuersitatem earum in forma ⁊ specie.

87. ¶ Ex his est virtus immutatiua spermatis, preter quod depingat ipsum.

88. ¶ Ex his etiam est virtus, que aliqua forma ⁊ figura informat corpora: necnon et quantitate, et numero.

89. ¶ Est etiam virtus attractiua, digestiua, retentiua, ⁊ expulsiua.

90. ¶ Est etiam ex his virtus vniens membris quod similatur corpori ex nutrimento.

[o] †⌈ ⌋

o † A. De virtutibus vitalibus.

91. ¶ Due sunt species virtutis vitalis, ⁊ actionis eius, licet ex eis sint due partes, ex quibus est vna qua fit actio pulsus per dilatationem ⁊ constrictionem venarum pulsatilium.

92. ¶ Soror autem huius est illa qua [p] ⌈aguntur actiones cuiusque agibilis⌋ sicut est amare aliquid, et habere illud odio: ⁊ depressio anime, ⁊ eius exaltatio. [q] †⌈ ⌋

p A. patitur passiones

q †A. ⁊ illa que disponit aliquid ad operationes

a† A. De virtutibus animalibus

¶ a †[ ]

93. ¶ Noue; sunt v̄tutes que ab anima numerant̄. ex quibus sunt quinq; sub sensitiua. s. visiua, auditiua, olfatiua, gustatiua, ⁊ tactiua v̄lis.

b A. lacertos

94. Est ēt virtus ad b[neruos]p̄ueniens ex qua seu per quā mouet quis artus ⁊ iuncturas suas.

c A. in speculo

95. ¶ Ex eis ēt est v̄tꝰ q̄ imaginat̄ res sic c[vident̄.]

96. ¶ Est adhuc ex eis virtus in qua est ratio: ⁊ etiā in qua est memoria.

d† A. De operationibus

d†[ ]

97. ¶ Omnes operationes virtutum numerantur s̄m ipsas virtutes quarum sunt operationes.

e A. cōmuniter

98. ¶ Hec aūt op̄atio dr̄ e[equiuoce de quibus dr̄] sicut de attractione, digestione, ⁊ retentione.

99. ¶ Et sicut de transitu s̄m penetrationē cibi, ⁊ appetitu. nā attractio est op̄atio simplex vniꝰ v̄tut; solius, appetitꝰ v̄o cibi existit ex duabꝰ op̄ationibꝰ sil' cōpositis. s. ex op̄atione sentiēdi, ⁊ attrahēdi. op̄atio aūt sentiēdi, ⁊ impellēdi efficit trāsitū ⁊ penetrationem cibi. hec. n. opera ex predictis ambobus efficiuntur.

f† A. necessariis

¶ De rebꝰ nō nālibꝰ f†[ ] ⁊ p̄mo de aere.

100. Sol h; iudicia sup̄ aerē, q̄ q̄dē in t̄pibꝰ anni manifestant̄ ex imp̄ssiōibꝰ, climata ēt habent sup̄ hec iudicia.

101. ¶ Aer ēt alterat̄ ⁊ immutat̄ rōne alicuius astri orientis vl' occidēt;.

102. ¶ Lu; . n. sol appropinquat: inflammatis stellis incendit, ⁊ inflammat aerem.

103. ¶ Hoc siquidem verum est in tantū etiam, q̄ cū inflāmata elōgant̄ aliquo modo a sole videmꝰ aerem aliquantulum infrigidari.

104. ¶ Si ēt stelle que dicunt̄ infortunate fuerint in exaltatione sua, significabunt sup̄ corruptione; aiatoꝝ. Si v̄o que fortunate dicunt̄ fuerint ibidē, significabunt salutem eorūdem omnimodā.

105. ¶ Tāto frior est villa q̄;to altius sup̄ mōtes existit, ꝯpl'o v̄o ville exn̄tis in valle iudicat̄ cal'a.

106. ¶ Si v̄o mōtes fuerit a p̄te septētriōis, ⁊ claudat̄ montibus, iudicetur infrigidari a septētrione.

107. ¶ Villa edificata a parte meridiei iudicet̄ cal'a rōne ex sufflatiōis illiꝰ venti meridional' sup̄ eā.

108. ¶ S; si sit ex p̄te occidentis, hēbit aer eius grossitiē, si vero ex parte orientis, hēbit subtilitate;.

109. ¶ Maria habent cōtrarium iudicium in hoc sicut sapientes rettulerunt.

110. ¶ Venti etiam generant in aere illud quod generant in eo g[mansiones.]

g A. impressiōes celestes

111. ¶ Est q̄dē in meridionali, cal'itas, ⁊ hūiditas, p̄ tāto ḡnat supercalefactionem, ⁊ putrefactionē.

112. ¶ Frigiditas ⁊ siccitas isunt septentrionali, et iō generatur inde tussis.

113. ¶ Calor ⁊ subtilitas insunt orientali, Et fr̄itas, ⁊ grossities occidentali.

h A. locꝰ t̄re paludose, circa que; sūt loca aquosa

114. ¶ Omnis h[angulus terre mollis, cuiꝰ circūferētie sunt discooperte montibus, ⁊ hn̄s fontes: aque dulcis], est quidē complexionis humide.

115. Generatur aūt siccitas in aere appropinquāte alicui ville, cuiꝰ terra velut locꝰ saxosus ē, ⁊ salsus.

116. ¶ Domꝰ valde patula ⁊ oībꝰ ventis discooperta est in hyeme valde fr̄a, estate vero calida.

117. ¶ Ex domo ante; depressa ⁊ subterranea habetur iudicium contrarium.

118. ¶ Calor inest panno facto ex serico ⁊ coto: Et frigus i[in rasculo, idest panno plano non lanuginoso seu velleroso, ⁊ lineo.]

i A. mascharinest

119. ¶ In compositis ex pilo, ⁊ lana inest cum caliditate aliquantulum siccitatis.

120. ¶ Iudicat̄ cal'itas sup̄ ꝯpl'onē cuiuslibet floris ⁊ cuiuslib; arōatici, exceptis. v. s. myrto, salice, nenufar̄, roſ. ⁊ vio. k[q̄ q̄ō s̄t fr̄a, ⁊ cū h̄ arōatica.]

k A. Et aromatica odorifera sūt cal'a preter sādalos, ⁊ canforam

121. ¶ Laudabilior ⁊ vtilior ex coloribꝰ visui, est niger, aut viridis, albus aūt ⁊ citrinus l[nec non oē splēdidum ledit], ⁊ disgregāt lucē oculoꝝ.

l A. q̄n splendēt ⁊ sunt puri

¶ Scd̄a ex rebꝰ non nālibus. s. cibus ⁊ potus.

122. Cito q̄ꝛ v̄a cibi actio est augere augēda, ⁊ restaurare oē dep̄ditū ex dissolutōe corp̄is, ⁊ ad p̄stinū statū ꝯducē.

123. ¶ Est autem ex eo eligendus ille, q̄ in sanguinem laudabiliorem conuertitur, ⁊ transmutatur.

124. ¶ Leuis autē ⁊ subtil', est panis tritici, ⁊ carnes paruoꝝ pulloꝝ galline, ⁊ sicut bliti ex oleribꝰ, hi enim ꝯueniunt patientibus egritudinem.

125. ¶ Grossi aute; ex vsualibꝰ sunt simila, ⁊ sicut muto laudabilis duorum annorum.

126. ¶ Piscis notus habitans m[in rupibꝰ] est cibꝰ congruus vexato ab exercitio, ⁊ labore.

m A. inter saxa

127. ¶ Ex eis sunt subtilis malitie sicut sinapis cepe, ⁊ allium, hi aūt generant coleram rubeam. vnde ⁊ quandoq; sumuntur via medicine.

128. ¶ Ex eis sunt etiam ḡnantes meliam: ex qua in quibusdā corporibꝰ morbi generant̄: velut hirci antiqui, boues, panis furfureus, ⁊ caseus.

129. ¶ Rursus quidam ex his causant, ⁊ efficiunt humorem flaticū, sicut pisces grossi, ⁊ genera lact;.

130. ¶ Aque delectabiles ⁊ fluuiales conseruant humiditatē radicalē, ⁊ cāt egressum fecum ⁊ sup̄fluitatū, digeruntq; ⁊ deducunt cibum p̄ venas.

131. ¶ Melior est ex aq̄s pluuialis mundat q̄m nihil admiscet̄ eis, quod inferat eis nocumentum.

132. ¶ Ex eis aūt sunt egredientes a naturali dispositione earum, quarum propria actio est s̄m complexionem eius quod admiscetur eis.

133. ¶ Omne quod bibitur ex ceruisijs, lacte, ⁊ vino nutrit corpus.

134. ¶ Potus conuertens corpus ad sui naturam, est sicut oximel ex sui iuuamento.

135. ¶ Tertia ex rebꝰ non naturalibꝰ, Somnus est quies v̄tutum animalium motiuarum, ⁊ sensitiuarum.

136. ¶ Ipse enim calefacit corporis interiora, ex quo fit cibi digestio laudabilior ⁊ melior.

137. Si autem somnus multum prolongatur, replebitur caput humoribus.

138. ¶ Ipse etiam humectat corpora, ⁊ relaxat, extinguitq; calorem viuificantem ipsa.

139. Temp̄ata vigilia excitat valde sensus, ⁊ disponit v̄tutes ad exercēdum op̄ationes suas, ⁊ cū hoc mūdificat corpus a fecibꝰ, ⁊ superfluitatibus.

140. ¶ Ex longa aūt vigilia ꝯtingit expergefactio, ⁊ insomnietas ḡnans anxietatē, ⁊ angustiam aīe. Ipsa etiam dissoluit sp̄us, ⁊ corp̄a sedat, ⁊ corrūpit splendorem ⁊ claritatem corporis ⁊ colore; eiꝰ, ⁊ p̄fundat oculos, nocetq; digestioni, ⁊ mentem tollit ⁊ disturbat ⁊ corpus n[infrigidat.]

n A. debilitat

¶ Quarta ex rebus non nālibꝰ.

141. In exercitijs est quod est temperatum, ⁊ hoc decet q̄ō fiat, nam ipsu; equat, ⁊ temperat corpora, ⁊ efficit egressū sup̄fluitatū, ⁊ o[hūiditatū.]

o A. sordium

142. ¶ Disponit etiam corpus ad hoc vt nutriatur, ⁊ disponit parum ad hoc vt augeatur.

143. Immoderatū āt ex eo p̄pe dr̄ labor, q̄ q̄dē sp̄m euāt, ⁊ educit, ⁊ lassat corpꝰ, ⁊ emacerat pigues

⁊ carnosos, ⁊ inflāmat calorē extraneū, ⁊ ducit etiā hūiditates a corpe, ⁊ dbilitat neruos ex violētia dolorꝝ, ⁊ facit corpꝰ senescere añ etatē senectutis.

144. ¶ Ultimata aūt qes est incōueniens, neqꝫ est iuuamētum in vltimitate eiꝰ, imo quidem replet corpus humiditatibꝰ, sicͤ ⁊ glandulis, ⁊ nodis, neqꝫ disponit corpus ad aliquem cibum.

¶ Quinta ex rebus non naturalibus.

145. Corpꝰ indiget vniuersali euōne oīum membrorum per flebotomiā, ⁊ pharmaciam, ex qua quidez est perfectum iuuamentum in vere.

146. ¶ Uomitus fiat in estate, sed melancolia educatur in autumno.

147. ¶ Gargarismata, ⁊ dentifricia purgant, ⁊ mundificant palatum ⁊ dentes.

148. ¶ Prouoca vrinā, al's icidet in hydropē. Et prouoca mēstrua, sinaūt corrūpent corpa earum.

149. ¶ Educ feces in colica: nam in earum eductione curabitur patiens.

150. ¶ Utere balneo ad tollendū sordes, ⁊ immunditiam, neqꝫ sis in hoc piger si velis educere superfluitates a corporis superficie: ⁊ cutem ab accidentibus immunditie mundam facere.

151. ¶ Coitus etiam cōmendat iuuenibus, quatenꝰ per eum a nocumentis pernitiosis liberentur.

152. ¶ Nequaquam autem concedatur macris, senibus, aut etiam debilibus.

153. ¶ Incurret podagram, ⁊ dolores alios ille q vtitur coitu immediate post cibum sumptum.

154. ¶ Multus coitus debilitat corpus, faciꝫ ipm hereditare varias spēs nocumentorꝝ, ⁊ dolorꝝ.

¶ Sexta ex rebus non naturalibꝰ.

155. Ira anime excitat calorem, gñatqꝫ interdum alia nocumenta.

156. ¶ Timor aie incitat fritatem, qui quādoqꝫ magnificatur in patiente intantum, donec ledat in vltimo.

157. ¶ Magnum ⁊ multū gaudium impinguat corpus, ⁊ ideo multum ledit pinguem ⁊ crassum.

158. ¶ Ex lamēto qdē ⁊ tristitia fertur iudicium nocumenti sup macꝝ, ⁊ confert indigenti dissolutōe.

¶ Tractatus scōus de rebus extra nām, ⁊ primo de morbis generatis in mēbris consimilibus.

159. Morbi ex supfluo calore in membris consimilibꝰ absqꝫ supfluitate generati sunt sicut morbꝰ febrilis ⁊ consumptiuus, sicut in ethica ⁊ pthisi.

160. ¶ Morbus autez ex calore cū humore, ē sicut febris putrida.

161. ¶ Ex eis etiā sunt morbi fri absqꝫ materia, sicut congelatio contingens ex niue, grandine vel frigore, Et ex eis est frigus cum materia, sicut paralisis cum magna qꝫtitate flegmatis.

162. ¶ Ex eis est humidus absqꝫ [a] ⌈superfluitate,⌋ sicut habitudo corporis que laxa vel mollis videtur. Et ex eis est morbus humidus cuz materia humorali, sicut repletio ventris in hydrope.

163. ¶ Morbus siccus cum materia est sicut cancer vel glandula. Sed siccus preter q in corporibꝰ sit materia, est sicut spasmus ex inanitione.

164. ¶ In membris organicis existunt morbi cū accidit in plasmatione lesio vel nocumentum.

165. ¶ Est aūt morbꝰ in augmento si fuerit caput nimis magnum. Et in diminutione si fuerit stomachus nimis paruus.

166. ¶ Si videatur forma capitis lata vel compressa erit error vel peccatum in plasmatione.

167. ¶ Ex eis ēt est morbus in ɔcauitate cū accidit ei nocumentū, sicut cū planta pedis carne replet.

168. ¶ Aut si accidat ēt q interponatur aliquid in poris ⁊ meatibꝰ: sicut contingit in oppilationibꝰ ex lapidibus renum contingentibus.

169. ¶ Aut si membꝝ qd dz esse aspꝝ fit lene, vt stomachꝰ in q supflua hūiditas exuberat, aut si qd dz eē lene exaspet, sicͤ cāna pulmōis cū exiccat.

170. ¶ Est autem numerus a natura egrediēs in sex, vel quatuor digitis.

171. ¶ Interdum vniunt duo digiti, ⁊ coniungunt. Et interdum [b] ⌈iuncta naturalr⌋ separantur.

172. ¶ Solutio vnionis existit in [c] ⌈ɔiunctione membrorum, aut in separatione. In coniunctione⌋ quidem sicut in dislocatione brachij, ⁊ incisionē pedis vel manus.

173. ¶ [d] †⌈ ⌋ Solo in ossibꝰ ē fractura, in tūicis aūt ⁊ venis dr ruptura, sz solo facta fm latū vel lōgū in neruis, dr fixura vl' pūctura.

174. ¶ Solo facta in ligamētis vel cordis dr [e] ⌈qssatio,⌋ ⁊ arabice dicitur rabathe, sed facta in carne dicitur vulnus. Si tamen produceret tps eiꝰ diceret vlcꝰ. Sz fcā in musculis vel lacertis dicit attritio. Sz facta in sola cute dicit excoriatio.

¶ Caplm de rebꝰ egredientibus a nā. vz. de causis morborum.

175. Cause diuiduntur in [f] ⌈manifestas apparentes⌋ que. s. contingunt cuti, ⁊ superficiei corporꝝ, sicut ignis, et nix, percussio, aut ruptura contingens ex saltu.

176. ¶ Ex causis ēt sunt, que dnr ɔiuncte, ⁊ ipse qdez sunt inter has spēs differentes, ⁊ hoc qdem, qr qꝫdiu ɔtinuat putrefactio, ɔtinuat febris putrida. Ex causis etiam sunt que antecedētes appellantur omni repleto corpori congruentes.

177. ¶ Ex causis efficientibꝰ vlr est qcqd corrumpit mēbri ɔplionem ex infusione humoris ad ipm.

178. ¶ Hec sunt potētia impellentis, ⁊ debilitas seu impotentia recipiētis, ⁊ multitudo mali humoris fluentis, ⁊ latitudo meatuū, ⁊ debilitas nutritiue. H. n. est sufficiēs sūma earꝝ: necnō ēt qr vi debis qlitatem in substantia corporis existentez superari, ⁊ ad suam contrariaz declinare.

179. ¶ Qd gñat in eo calorem, est qdem cā qre ɔtingat corpi illd qd inde eidē ɔtinget ɔsueuit. vsus aūt esus allij est calm in potētia. Sz calz in actu est sicut calor solis, [g] †⌈ ⌋

180. ¶ Ex his sunt motꝰ aie, sicut ira, ⁊ motꝰ corpis, sicͤ labor, ⁊ corruptio ⁊ putrefactio, ⁊ cibi grauitas: ⁊ qd poros cutis claudit ⁊ ɔstringit sicͤ aer.

¶ Cause egritudinum ex frigiditate.

181. Causa vero harꝝ egritudinū est qcqd in eo fritatem generat, ⁊ qñqꝫ soluit ex eo ɔtinuum, cuius virtus aut ē in potētia, velut ɔtigit i iusqamo assumpto, aut in actu sicͤ i niue.

182. ¶ Fames est cū pabulum spūum terminat, ⁊ sicͤ ɔtingit cum terminat ⁊ ɔsumitur oleum in lampade vel curcibulo, vehemēs etiam saturitas, ⁊ crapula calorem suffocat, ⁊ extinguit.

183. ¶ Motꝰ aūt fortes ⁊ diurni sūt cā euōnis spūuz, ⁊ infrigidationis corporis, quiete etiam infratur calor, sicut ⁊ flamma fumo extinguitur.

184. ¶ Fortis ⁊ valida corpis dēsitas ɔcludit calorem in corpe dōec extinguat, corpꝰ immoderate rarꝝ seu spōgiosuz d facili infrat cū sit ppinquū ⁊ di/

a A. materia

b A. mandibule innaturalr

c A. mēbris cōpositis, aut i simplicibꝰ. i ɔpositis

d †A. in simplicibꝰ quidem

e A. adherech

f A. primitiuus

g †A. vel estuatio aeris

ꝯpositū ad hoc vt in eo calor de facili dissoluat.

¶ Cause egritudinū ex humiditate.

a A. humida actualiter

185. Uinq; sūt numero scripta [a] ⌈humiditatem gn̄antia⌋ ex quibus aqua calida dulcis super totum corpus infusa est humida in actu.

186. ¶ Ex humectantibus aūt in potentia est vsus lactis, ⁊ piscium delectabiliū, casei recētis, quies corporis, etiam reclusio humiditatum, ⁊ immoderata refectio vel saturitas.

¶ Cause ex siccitate.

187. Uinq; sunt siccitatem gn̄antia sensu intellecta vel apprehēsa, ex qb⁹ q̄dā actu exsiccāt, sic̄ boreas, ⁊ q̄dā potētia sic̄ esus synapis, ⁊ tāta fames seu abstinentia p quā hūiditas corpis ꝯsumat, ⁊ ois mot⁹ fort; ⁊ violēt⁹, cōtingit ēt corporis exiccatio ex vētris solutione.

¶ Cause egritudinum organicarum.

188. Ause magnitudis mēbroꝝ sꝫ fortitudo, ⁊ po[a] foꝛatiue, ⁊ ēt nutriens.

189. ¶ Cāe puitat; mēbroꝝ sꝫ ꝯrie eis q̄ magnitudinem efficiunt in eisdē.

190. ¶ Cā corruptionis formaꝝ ē in numero silitudinū, qd̄ qdem rōne malitie ꝯplonis existentis in mr̄ice ꝯtingit, aut [b] ⌈puitate spmatis⌋, aut malo egressu fetus in ortu suo, ex cui⁹ tortura contingit peccatum in figura, ⁊ forma.

b A. paucitate receptionis spmatis grossi coagulati

191. ¶ Ex his etiam est nutrix, si deliquerit fasciando ipsum, aut eleuando, vel deprimendo ipsum.

192. ¶ Uel si forsan augeatur in eo cibus, aut ad nutriendum malus existat.

193. ¶ Aut si puer debilitate sua cadat, cum non regitur ab aliquo, ⁊ ipsius tibia aut crus inde frangat: vel eius nasus pcutiat talr̄ q inde tensionem ⁊ depressionē patiat: non enim potest materia rectificari, si moueat qs impotens se sustinere rōne fracture ossis nōdū pfecte ꝯsolidate.

194. ¶ Hoc etiam facit multitudo humorum, sicut in leprosis, ⁊ [c] ⌈paruitas⌋ eorūdem: sicut in ethicā diuturnam, ⁊ continuas fe. patientibus.

c A. paucitas

195. ¶ Aut tortura oris ⁊ faciei contingens ex mollitie, ⁊ relaxatione nerui, aut corrugatione ⁊ nerui tēsione versus collum declinante.

196. ¶ Uestigia apatum, ⁊ cicatrices vlcerum, ⁊ vulneꝝ pculdubio formas in supficie corrumpūt.

¶ Cāe clausionis meatuum ⁊ pororum.

197. Apientes dederūt opam in collectione eoꝝ, que sunt de gn̄e claudētiū ⁊ obturantiū poros ⁊ meat⁹, ex qb⁹ sꝫ fortitudo retētiue, ⁊ debilitas expulsiue: iterdū ēt frigus est cā hui⁹. [d] †⌈ ⌋

d† A. ꝯgregādo

198. ¶ Siccitas ēt coartat eos valde: ⁊ silr̄ faciunt ligature: apostema ēt angustat, ⁊ [e] ⌈obliquat eos per constrictionem exteri⁹ in aliquo mēbro generatam⌋ stringit etiam eos medicina stiptica.

e A. ꝯtorsio exterius in aliquo membro

199. ¶ Hoc etiam contingit interdum consolidatione vulnerum ⁊ vlcerum: ⁊ etiam verruca seu poro, ⁊ carne innaturaliter augmentata.

200. ¶ Hoc ēt humor fac̄, aut sanies, vel sanguis, lac coagulatū, ⁊ aq̄. [f] † ⌋

f† A. s. coagulata

201. Hoc etiam faciūt vermes lapis, ⁊ fex sicca dura, ⁊ aer. [g] †⌈ ⌋

g† A. i. vētositas ꝯclusa i meatib⁹

¶ Cause apertionis meatuum.

202. Ause aptiōis meatuū sunt fortitudo expulsiue, ⁊ d̄bilitas retētiue.

203. ¶ Ex his etiam est omnis medicina aperitiua calida ⁊ humida necessario.

¶ Cause egritudis in q̄ztitate.

204. Uicqd augeᵗ ⁊ excedit numero in nobis, augeᵗ sicut ex multa mā, vt digit⁹ si fuerit mā laudabilis, aut rana si fuerit materia illaudabil̄.

205. ¶ Quicquid minuitur in nobis nūero, ꝯtingit a contrario eius cuius rememoratione fecimus.

¶ Cause asperitatis.

206. Ausa generans asperitatē est ablatio humiditatis, que interdum ex humore fr̄o ꝯtingit, puluere, stipticitate ciboꝝ: ⁊ medicinaꝝ.

207. ¶ Causa leniens asperitatem est sicut humor viscosus: ⁊ omne pingue, ⁊ vnctuosū.

¶ Cāe ꝯiunctionis, ⁊ vnionis separatorum.

208. Roculdubio oē illd̄ de cuius nā est vt stet sepatū ab aliquo, cū aliquo mō ei vniᵗ, si cū eodē ꝯiungeᵗ. Si vuln⁹ nō debite ꝯsolideᵗ q sit res in membro inopinata, ostēdeᵗ.

209. ¶ Ex hoc etiam est fortitudo immutatiue, ⁊ debilitas informatiue.

210. ¶ Quāuis sepatio ꝯtingēs cuilibet ex eis, de q̄rū nā est vt sit in situ ꝯiuncta, sit de genere ⁊ numero egritudinū sit⁹, ⁊ pōnis in mēbris organicis: nihilomin⁹ ē ppꝛie de gn̄e solonis diuisi, seu ꝯtinuitatis: cui⁹ qdē solonis cāe h̄ referuntur.

¶ Cause solutionis indiuisi.

211. Uedā ē hūor hn̄s viꝫ ⁊ q̄litatē vstiuā, [h] ⌈⁊ calefactiuā, ⁊ cōrosiuā, aut hypostasis iplsa seu ibibita ꝯtusionē ꝯferēs,⌋ vl' viscositas r̄laxās qd̄ mouere deberet, vl' salt⁹ ꝯtūdēs, laniās ⁊ disrūpēs, vel lapis offendēs, ⁊ ꝯtundēs.

h A. aut putrefactiuā, aut corrosiuā, ⁊ disruptiuaꝫ, aut ḡuitas extēdēs aut dirumpens.

212. ¶ Ex eis sunt medicine corrosiue, ⁊ vstiue vt ferrū corrodēs, ⁊ laniās, ⁊ qn̄q; vētus scindit rōne tēsionis. Idē etiam agit ignis sic̄ ⁊ in ceteris.

¶ Caplm tertiū de rebus egredientibus a nā, ⁊ sunt accidentia morborum.

213. Uedam ex accn̄tibus reperiunᵗ in opationib⁹, ⁊ q̄dā in qbusdā corpi ꝯtingentibus, ⁊ quedā in egredientibus ab eodem: puta in sputo, fecib⁹, egressu sanguis, sudore, ⁊ vrina.

214. ¶ Egressus nālis operationis a dispositione sua est triplex, scilicet ipsius debilitas, ipsius ablatio, ⁊ ipsi⁹ immutatio seu corruptio, qd̄ in quolibet membro est etiam manifestum.

215. ¶ Debilitas. n. opatiōis visus est cū aliqs debilr̄ videt, ⁊ ipsi⁹ ablatio cum oino visus phibeᵗ vel auferᵗ, ⁊ ipsi⁹ corruptio ⁊ inconueniens immutatio, cum imaginaᵗ se videre que non videt.

216. ¶ Exempla accn̄tiū pportionabilia repiuntur in accn̄tibus contingentibus alijs operationib⁹.

¶ Accidentia super equalitate corporis.

217. Ensus visus attingit, ⁊ pcipit interdum aliqd̄ ex accn̄tibus qualitatū corpori ꝯtingentib⁹, sicut citrinitatem, ⁊ tumorem visu perceptibilē, Et interduꝫ attingit ⁊ pcipit auris aliqd̄ ex eisdē, sicut sonū ventris in hydrope, Et pcipit ēt ex eis aliqd̄ sensus odorat⁹, quēadmodum fetorem ꝯtingentem in vlcerib⁹ putridis, ⁊ corruptis. Ex eis ēt est qd̄ suo sapore gustu pcipitur, sicut contingit cum acredo vel acetositas in ore percipiᵗ. Tactu ēt quoddā ex eis cognoscitur: sic. n. per tactū cognosciᵗ cancri durities.

¶ Accidentia ab egredientibus corpore.

218. SUper accidentia ab egredientibus a corpore sumpta, excitantur qdē quinq; sensus.

219. ¶ Sicut in vrina, si rubea sit vl' ni/gra, et sputo si fuerit velut sanguis, vel sicut butyr, et in eo qd qdem rōne dissolutionis vl' resolūonis egredit, sicut ptingit in ventositate, sternutatiōe, singultu. In vomitu etiam reqrit iterdū acetositas, amaritudo, vel stipticitas: et cū vrina fuerit fetida, significat qdē sup vesice vlcera, et in sudore sentitur si frigidus fuerit vel calidus tenuis vel viscosus.

220. ¶ Hec qdem accñtia sunt patiētium passiones, et apud nos signa et demonstratiōes, Et postquā feci rememoratiōez d his qsi trāsitorie, et in gñali, faciam nūc rememorationē de eisdez in spāli.

¶ Rememoratio signorum.

221. OMne signuz sicut dcm̄ est, est rememoratiuū, aut presentis indicatiuū, vel futuri pronosticum, est tamē vtile non necessarium nobis qd referimus ex eo quod preterijt sicut humiditas terminati sudoris.

222. ¶ Omne illud qd significat sup illud qd iam exi/stit, neq; non ēt qd significat sup illud quod spe/ramus est qdem multum necessariū, cura enim conueniens fit a nobis cum auxilio huius rei.

223. ¶ Ex his qdem signis sunt qdam gñalia, et que/dam specialia, et particularia alicui ex mēbris: de qbus quidem specialius faciam rememora/tionem in arte seu parte artis curatiue.

¶ Rememoratio signorum indicatiuorum.

224. OMne signū generale sumitur a mēbris pncipalitatem et dominiū ha/bentibus: puta ab epate, cerebro, et corde, hec enim fm veritatem di/cuntur principalia.

225. ¶ Ut cum est recte formationis seu imaginatio/nis: et ratiocinationis seu cogitatiōis, sane me/morie et recordationis.

226. ¶ Mot⁹ ēt et sensus laudabilis significat sup ca/pitis sanitatem, et nocumenta eis ptingentia dno/tant proculdubio q morbi existant in cerebro.

227. ¶ Cum cor incedit recte in pulsatione sua, tunc eius dispositio est pacifica et tranquilla. [a] † [ ]

a † A. Et pulsus qñ variat a psueto mō sigt corruptionē. Et p diuersitatē pulsus significat super species diuersas egritudinum

¶ Genera pulsus.

228. NEquaquā fuerunt genera pulsus in numero denario posita nisi ab ore sapientis, quorum quidem primus ab estimatiōe dilatatiōis est assum/ptus: ipse. n. significat super domi/nium et fortitudinem virtutis: et ipsius eq̄litatē.

229. ¶ Magnus autem est cuius dimensiōes eminēt [b] [et descendunt,] et significant super fortitudi/nem fm suam existimationem.

b A. vl' eleuant.

230. ¶ Paruus pulsus est contrarius in virtute, et eti/am pulsus longus, et breuis.

231. ¶ Ex eo etiam est strictus, et latus, necnon etiam eminens, et profundus.

232. ¶ Genus ei⁹ relatū tempori motus, est variū et di/uersuz, ex quo est pulsus velox, magne iactātie, et significat quidem super vim et calorem, Ex eo ēt pulsus est tardus dominans congelationis: vnde significat super debilitatem cum frītate.

233. ¶ Genus sumptū ab existimatione tpis qetis diuiditur in suas species. s. in frequentem spissum et sine quiete, significantem sup debilitatem vir/tutis, et [c] [caloris,] et in rarum, sibi contrariuz qui super laxitatem et frigiditatem attestatur.

c A. calorem

234. ¶ Genus sumptuz a dispōne virtutis diuidit in fortiter pulsantē et magnū, et in sibi contrarium debilem, cuius pulsatio pfunda est et exilis.

235. ¶ Ex gñe sumpto a corpore vene per tactum est pulsus durus, qui attestat super siccitatem, et ex eo est qui tactu mollis et humidus reperitur si/gnificans super sui corporis humiditatem.

236. ¶ Genus sumptum a prima qualitate corporis vene significat recte super complexionez. s. frīus super frām, et calidus super calidam.

237. ¶ Genus sumptum ab eo quo repletur vena de/clarat dispositionē et esse humorum eius: plenus enim super humorum abundantiam, et vacuus super ipsorum diminutionem habet attestari.

238. ¶ Genus sumptum ex motionibus et quietibus pulsus, detegit quidem ad sensum tact⁹ species eius. est autē ex eo species iusti ponderis, et pue/niens pulsibus etatū, temporum anni, et regio/nis. Ex eo etiam est egrediens a debito psueto.

239. ¶ Ex eo etiam est pulsus contrarius ei quē pre/misi sine pondere.

240. ¶ Aliud genus ei⁹ sumit ab equalitate vnifor/mitate, aut diuersitate, et inequalitate ipsius.

241. ¶ Qui recte incedit vniformiter et ordinate dici/tur vnitus siue equalis: qui vero claudicat et de/uiat in hoc, inequalis dicitur et diuersus.

242. In diuersitate generis sumpti a numero percus/sionum artarie sunt differentie.

243. ¶ Differens pluribus percussionibus diuiditur in duas species.

244. ¶ [d] [In inequalitate et diuersitatib⁹ ordinatū] et ordine carētē, quez scilicet aīa percipere negt.

d A. in ordinatū diuersum

245. ¶ Dñs huius ordinis dicitur reuersiu⁹: et est fm dictum nostrū ille qui postq̄z nunc sic pcussit, re/uertit psequenter ad pcutiendū sicut prius.

246. ¶ [e] [Ex eo ēt] est cuius regressus minime sunt vniformes, et talis est q cauda soricis appellat.

e A. Et quidam

247. ¶ Est etiam ex eo qui differens seu diuersus in vna percussione reperitur cum mensura quatu/or digitorum.

248. ¶ Ex eo etiam est proportionatus alicui rei, et quidam sunt qui nulli rei referuntur, et sermo q/dem noster erit nunc super nominatas.

249. ¶ Ex his qdē est pulsus intercisus, et [f] [dñs cō/iunctiōis,] ex his ēt est altus, humil', et depssus.

f A. ex his ē hñs coniunctionem

250. ¶ Ex his etiam est in cuius percussiōe duo sunt ictus, et ex eis in quo sunt plures.

251. ¶ Est etiam ex eis vermicularis, et serrinus, simi/liter formicularis et vndosus.

252. ¶ Ex his etiam est ille qui tremulus dicitur: ex q est significans super ethicam.

153. ¶ Omne quidez pulsus gen⁹ ptinet duas spēs, et ambe sunt ptrarie, inter quas est vna eq̄lis, que ex ambab⁹ ɔ̄rijs descēdit seu reponit in gradu.

254. ¶ Inter spēs vero gñalis diuersitas est multa, et non est equalis, et media in diuersitate.

255. ¶ Ex pulsu temperati corpis cognosces pulsum cuiuslibet: donec scias ex eo cui lateri equatur, aut inequalis efficiatur.

256. ¶ Omnis pulsus egrediens a dispōne pueniēti dī comparari ad egressum complexionis eius.

257. ¶ Scito esse varias spēs pulsuū in diuersis etati/bus, quatuor anni tpib⁹, et diuersis regionib⁹.

258. ¶ Et etiam in diuersis cōplexionibus hominū.

ꝛ habitudinibus: masculis ꝛ mulieribus.
259. ¶ Pulsus velocitas cũ magnitudine est in calˀo. Sicut etiam ꝛ in etate iuuentutis, ꝛ in masculo.
260. ¶ Talis autem est in regione ꝛ habitatione meridionali macro, pregnante, ꝛ estate.
261. ¶ In frigido eniꝫ est pulsus paruitas, ꝛ tarditas. ꝛ consimilis quideꝫ est in senibꝰ, ꝛ [a] ⌈autũno.⌋

a A. hyeme

262. ¶ Cõsimilis qdẽ est in mulieribꝰ, ꝛ in pingui carnẽ laxam hñti, ꝛ talis ẽt est in septẽtrionali.
263. ¶ Cuiuslibet sicci quidem pulsus est durus, ꝛ cuiuslibet humidi est quidem pulsus mollˀ.
264. ¶ Pulsus cuiuslibet habentis complexionem equalem ꝛ temperatam, similatur quidẽ pulsui perfecto ipsius veris.
265. ¶ Quartum clima sequitur complexio predicta.
266. ¶ Pulsus infantis frequens est ꝛ mollis: pulsus autem senis est tardus ꝛ durus.
267. ¶ Pulsus cuiuslibet corporis multum humorẽ ferentis est valde plenus.
268. ¶ Omne corpus vacuũ a materia habet pulsum illaudabilem, ꝛ vacuum.

¶ Signa a sputo.

269. Pectꝰ ꝛ pl'mo sˀt organa aie, q̃ si qdẽ sana fuerint, vite ꝯseruabunt.
270. ¶ Si operationes eorum declinãt ad aliquã malitiã, cor siqdẽ ignief ex sui inflammatione.
271. ¶ Et sputum quideꝫ habet significare super accidentia pectori contingentia in quacũqꝫ egritudine eidem contingente.
272. ¶ Ablatio sputi ꝓculdubio suꝑ ꝑncipiũ attestatur: significat. n. ꝙ materia in multo ẽ digesta.
273. ¶ Si autem fuerit paruuꝫ ꝛ tenue, habebit suꝑ digestionem debilem attestari.
274. ¶ Si vero fuerit medium ꝛ equale, in hoc quidem significat ꝙ morbꝰ iam ad mediũ augmentum peruenerit.
275. ¶ Si autem fuerit multum spissum: tunc proculdubio est morbus in statu.
276. ¶ Tenuitas etiam sputi significat ꝙ humor faciens morbum leuis sit ꝛ subtilis.
277. ¶ Tale etiam significat ꝙ morbus sit velocis ꝛ cite [b] ⌈digestionis⌋. Si vero fuerit grossum, significabit supra contrarium, ꝛ tardum.

b A. exiccatiõis vel resolutionis

278. ¶ Nigredo sputi [c] †⌈ ⌋ significat suꝑ violentiam vstionis.

c †A. splendẽtis

279. ¶ Sputum vero viridis coloris: significat super coleram citrinam, ꝛ porrinam.
280. ¶ Sputum habens citrinitatem claram significat super coleram vitellinam.
281. ¶ Sputum album significat suꝑ humorẽ flegmaticũ. Et rubeũ suꝑ sanguinẽ. Et sputũ cuiusqꝫ fetidũ est ꝓculdubio putrefactionis significatiuũ.
282. ¶ Omne sputum sine fetore significat ꝙ in eius pulmone nulla sit putrefactio.
283. ¶ Si sputi figura rotunda sit: ꝛ cum hoc patiẽs, febrem patiatur, hoc erit quidẽ ex signis ꝙ [d] ⌈in diaphragmate eius sit apostema.⌋

d A. in birsem ceciderit

284. ¶ Si patiens non cessauerit tussire, iam quideꝫ incidit in ptisim. Sputum autem egrediens sine tussi ꝛ difficultate, significat super perfectam digestionem. [e] †⌈ ⌋

e †A. ꝛ ẽ in eo albedo grossities ꝯtinua vel eq̃lis sine putredine eueniens ꝑmo

¶ Rememoratio signorꝫ sumptorum ab operatione epatis.

285. Generatio. 4. humorum est in epate. ex cuius augmẽto augetur humor in corpore.
286. ¶ Omne membꝝ rõne ipsiꝰ augetur: est nihilominus in ipso membro propria operatio.
287. ¶ Ex vapore autem ipsius fit spiritus.
288. ¶ Ex reliquo corꝑe seu hũore eiꝰ [f] ⌈sano⌋ fit corpus sanũ: est ãt humor sanꝰ cũ epar sanũ fuerit.

f A. mundo

289. ¶ Et aque qdem deuehunt cibum ad ipsum: miscenturqꝫ cuilibet humori super euꝫ dominanti.
290. ¶ Aque ẽt mittunf ab ipso epate ad eiꝰ colatoria: ꝛ ip̃e nihilominꝰ cũ humoribꝰ commiscenf.
291. ¶ Et ipsa quidem aqua fert secum colores eoruꝫ [g] ⌈necnon etiam omne illud qđ est necessarium in declaratione ꝛ significatione eius.⌋

g A. ꝛ qđ ab eis in ipsa imꝑnif maĩfestaf nobis

292. ¶ Et proculdubio quicquid diximus est manifestum, super cuius veritatem sensus etiam attestatur, sunt enim apud nos ex vrina significationes significãtes qualis sit processus patientis.

¶ De vrina, ꝛ primo de coloribus.

293. Albꝰ color vrine ẽ ex signis suꝑ mltitudinẽ cibi ꝛ potꝰ, seu nauseatiuaꝫ satietatẽ significãtibꝰ. aut suꝑ dñiũ frigoris, vel humiditatꝫ flatice: aut suꝑ fluxũ vrine, vel opilatiõis epis.
294. ¶ Cũ aũt vrina videf modicum citrina, significat qdem super ꝑuitatem colere. sed cũ est in colore ignea: significat super multitudinem colˀe.
295. ¶ Et color quidem clarus sub rubeo ponitur, in eo tamen est amplior colera rubea.
296. ¶ Valde aũt rubeꝰ erit color eiꝰ a nã sanguinis, nisi tñ fuerit talis ex assumptione croci, aut applicatione alicuius tingentis vt alcanne, aut ex colica. [h] †⌈ ⌋

h †A. aut ex febre

297. ¶ Si aũt videaf nigra: postq̃ꝫ visa fuerit fusca, significabit qdem super fortem algoreꝫ: si v̊o talis appareat postq̃ꝫ precessit valde rubea: significabit super fortem humoris vstionem.
298. ¶ Iudica auteꝫ suꝑ morbũ ex colore vrine, nisi tñ fuerit talis ex cibo ipsam tingente, puta oleribꝰ cassiafistula, ꝛ omni re eam breuiter tingente, sicut almuri, ꝛ similibus.

¶ Rememoratio substantie vrine.

299. Tenuitas qdẽ subẽ in vrinis significat super paruitatem digestionis.
300. ¶ Et proculdubio efficif vrina tenuis [i] ⌈per corruptionem cibi,⌋ ꝛ opilationem epatis: ꝛ apostema.

i A. post nauseatiuam satietatẽ

301. ¶ Urine autem grossitiee significat suꝑ digestionem, aut super multitudinem humoris flegmatici in corpore existentis.

¶ Rememoratio fecis hypostasiue triplˀr variaf ex colore, loco, ꝛ subã.

302. Cum hypostasis videbitur alba in colore, significabit quidem super salutem infirmorum.
303. ¶ Si aũt color eius appareat citrinꝰ, ħ erit ex acumine colˀe rubee.
304. ¶ Si v̊o appareat rubea velut [k] ⌈sanguis, significabit proculdubio super malitiam digestiõis ipsius sanguinis.⌋

k A. res hñs colorẽ valđ rubeũ eris, ẽ ꝑꝑ malitiam digõnis egritudo sanguinea

305. ¶ Et si talis dispositio ipsius prolongetur neqꝫ varietur, erit ex epate apostemato.
306. ¶ Et si fuerit nigra post intensam rubedinem, ꝛ petens funduꝫ, postq̃ꝫ prius apparuerit in alto, significat quidem ꝙ iam ꝑuenit patiens ad hoc ꝙ anima separef ab eo: ꝛ potissime cũ casu v̄tutis, neqꝫ est spes de eo aliqua, neqꝫ põt. n. qcq̃ꝫ ꝓficere, cũ sit mors ꝓpinq̃ ex [l] ⌈violẽtia⌋ vstionis.

l A. vehementia

307. ¶ Et si appareat nigra post eius fuscedinẽ. ꝓter ꝙ morbi materia sit acuta, ꝛ potissime si cũ tali

fuscedine adsit aliqđ signum laudabile, ⁊ radix morbi fuerit ex melancolia, significabit qdē super morbi ꝯsumptionem, ⁊ hoc ſm plurimum.

308. ¶ Si appareat nubes supernatans in superiori parte vasis, significabit super cruditatem, lz sit in ea aliquid digestionis que ex vētositate cōmiscente se ei impeditur, ⁊ inde sursum eleuatur.

309. ¶ Et scito ꝙ si videatur pēdere in medio, ꝙ parua ventositas est in tali hypostasi.

310. ¶ Et scito ꝙ si preeunte citrina, fuerit alba lenis ⁊ coniuncta, ⁊ inferi⁹ depressa, ⁊ talis continuo appareat, ꝙ digestio morbi sit completa.

¶ Rememoratio substantie.

311. Cum aūt [a] ⌈appet hypostasis nō ꝯtinuata⌋ significat sup ꝺbilitatē vtutꝭ.

312. ¶ Si vo fuerint contenta in ea filia fragmentis ordi, significabit qdem sup rasuram venaꝝ, sed si assimilenť furfuri, ⁊ [b] ⌈sine⌋ fetore, significabit sup vlcera vesice. Si aūt similet squāmis metalloꝝ, significabit sup vstionem ⁊ [c] ⌈laminationē ꝯtinētem.⌋

313. ¶ Si sanies appareat in vase: significabit sup apꝑtionem apostematis.

314. ¶ Si vo prolongeť egressus ei⁹ cū sanguine corrupto, significabit super apā flegmonicum.

315. ¶ Cum autem hypostasis petit fundum, ⁊ spmati similatur, est quidem ex humore grosso ⁊ crudo, ⁊ si cum eadem sit arena mixta, scito illū cuius est, esse calculosum.

¶ Rememoratio odoris.

316. [d] ⌈Priuatio quidem⌋ fetoris contingit ex priuatiōe coctiōis ⁊ digōnis, aut ex indigestione rōne cibi indigestibilis.

317. ¶ Omne illud quod est vltimati fetoris, est vltimate corruptionis.

318. ¶ Si autem odor eius sit extraneus horribilis, scito illum cuius est pati morbum vesice.

319. ¶ Jā qdem rettuli gñia vrine simplicia, ex dictis, vo meis poterit qsvti i iudicijs ꝯpositoꝝ ex eis.

¶ Rememoratio signorum sumptorum a fecibus, ⁊ primo a qͣtitate.

320. Interdū attestanť feces sup stōuz, et interdū sup intestina, ⁊ ipsum epar.

321. ¶ Feces qdē minuunť rōne magne trāsmutatiōis alimēti cū ꝯuertiť in mēbris: nisi illi⁹ cuius expulsiua fuerit debilis, ⁊ attractiua fortis, rōne alicui⁹ nocumenti ꝯtingentis, ⁊ hoc qdem significat replōnem corporis patientis ex malis humoribus.

322. ¶ Si aūt fuerint magne in qͣtitate, erit qdum signū ꝙ cib⁹ non prebeat augmentū corpori, aut ꝙ attractiua sit in eo debil' ⁊ diminuta, ⁊ expulsiua fortꝭ rōne alicuius morbi vel nocumenti.

323. ¶ Si aūt feces fuerint albe, erit opilatio vel sclirosis in meatib⁹ kistis fellis. Et icteritia qdē est ex significantib⁹ sup hoc sensibil'r, sub hoc ēt genere est vrine citrinitas: nisi cum corpus humore flegmatico vel mala ꝯplōne frā inficiatur.

324. ¶ Si vero appareant rubee vl' ignite, significāt super excessum, ⁊ dominiuz colere rubee.

325. ¶ Sz si similenť porro aut viridi eris in colore, significabūt qdem morbū ⁊ malitiā magnam.

326. ¶ Cū autem apparebunt nigre in colore, hoc qdem continget ex forti ⁊ antiqua frītate corporis cui⁹ sunt, ⁊ si tales appareant in morbo acuto, significabūt sup mortē futurā in propinquo.

327. ¶ Si aūt feces fuerint dure, significabūt sup fortitudinem attractiue, aut super calorem vrētez, vel super cibum stipticum ⁊ constrictiuum.

328. ¶ Si vero fuerint feces molles, ⁊ liqde: non erit fortꝭ attractiua in corpore: aut in corpore erit frītas mala: aut hoc contingit ex mala alia dispositione corporis: vel ex cibo qui soluit ventrem, ⁊ mollificat per naturam suam.

329. ¶ Si differatur ⁊ tardeť egressus fecum post cibum sumptum, hoc qdem ꝯtingit ex difficultate digestionis ipsaꝝ, aut diminutione ⁊ debilitate expulsiue: aut forti frigiditate, aut ex ventrez necessario constringentibus.

330. ¶ Si autē citius debito egrediantur, hoc qdem erit ratione cibi nō constrictiui, sed potius ꝑ naturā suā mollificantꝭ ⁊ [e] ⌈soluētis⌋, aut rōne humoꝝ ⁊ humiditatū ad eas fortiter impulsaꝝ: vl' ratione meseraicaꝝ non sugētium, ⁊ attrahentium, aut ratione nocumentoꝝ in intestinis contingentium, vtpote apostematis vel vlceris, aut corruptionis digestionis, ⁊ aliarum specierum morborum eisdem contingentium.

331. ¶ Si egrediantur cum sono, significabunt super magnam ventositatem.

332. ¶ Si vo fuerint mixte saniei, significabunt super apostematis in organis cibi existentia.

333. ¶ Sed si appeat sanguis cum eis significabit qdem super vlcera, ⁊ [f] ⌈tenasmonem.⌋

334. ¶ Si autem sunt multum fetide, significabunt super magnam corruptionē. Si vero velut oleum supnatat eis, significabunt sup liquefactionem pinguedinis corporis, ⁊ [g] ⌈erunt proculdubio odoris acetosi ex humore acetoso.⌋

¶ Rememoratio signorum sumptoꝝ a sudore, ⁊ primo quātitate.

335. Sudor multus in morbis [h] ⌈hūidis⌋ fact⁹, [i] † ⌈ ⌋ē ex accidētib⁹ viz ⁊ nām ipoꝝ referentib⁹, neqꝫ est sic ille ex q̊ sit iuuamentum.

336. ¶ Supflu⁹ aūt in vltio cū cāu vtutꝭ patientis, ꝯtingit proculdubio ex labore, ⁊ debilitate virtutꝭ, ⁊ nature, vnde mors ē in ꝓpinquo.

337. ¶ Sed paruus sudor in morbis, super opilationem ⁊ clausionem cutis, ⁊ grossitiem humoris, ⁊ debilitatem expulsiue, ⁊ paruitatem digestionis, ⁊ ventris mollitiem ⁊ fluxum significat.

338. ¶ Si appareat sudor valde albus in morbis, significabit super humorem flegmaticum. Si vero sit citrinus, significabit, super coleram citrinam, ⁊ si niger, super melancoliam. Si autem sit rubeus, erit morbus ex sanguine, ⁊ similiter prebet nobis signa suo sapore.

339. ¶ Sudor subtilis contingit ex subtilitate humorum, ⁊ grossus ex grossitie eorundem.

340. ¶ Si autem fuerit vniuersalis in toto corpore, est bonus. Sed si sit particularis ⁊ specialis in vno loco, est malus, ⁊ illaudabilis.

341. ¶ Qui etiam contingit tempore suo vna cū circuitibus ⁊ paroxismis febrium, aut in die cretica, est qdem bonus ⁊ laudabilis, contrarij autē bonitas longinqua est ⁊ remota.

¶ Rememoratio signorum pronosticorum generalium.

342. Pronosticatio diuiditur in referentem, ⁊ significantem morbū futurū gñari in sano. ⁊ in significantez qđ dz ꝯtingere patienti in morbo suo.

343. ¶ Signa autem referentia super egritudinem futuram sumunť ex accidentibus

[a] A. hypostasis incipit appere, ⁊ nō pseuerat, sed desinit apparere

[b] A. cum

[c] A. incisionem

[d] A. Multido vel fortitudo

[e] A. lubricantis

[f] A. excoriatōez

[g] A. si erāt odorꝭ acetosi, tūc illđ erit ex hūore flegmatico acetoso

[h] —— A.

[i] † A. sigt super humiditatem ⁊

significantibus super repletionē vel euonem ce/
rebri, aut residui corporis.

344. ¶ Significat autem super repletionē, qes, mul
titudo cibi, raritas balnei, ⁊ exercitij, ex his nā/
qꝫ accn̄tibꝰ ꝯtingit repletiōis egritudo, ⁊ his ꝯ̈/
ria ꝑnosticant super [a] [intētionis] egritudines.

a A. diminutionis

¶ Signa repletiōis, ⁊ ꝑmo ſm virtutem.

345. Genus repletionis diuiditur in re/
pletionē penes ṽtutē aie, q̄ si fuerit
respectu imutatiue, ⁊ digestiue, ne/
quaquā erit appetitus comedendi
laudabilis, eritqꝫ egestio mollis ⁊
liquida, neqꝫ erit digestio in vrina.

346. ¶ Significatur aūt super repletionem respectu
virtutis motiue ex grauitate ⁊ lesione motus.

347. ¶ Si aūt sit repletio respectu pulsatiue, erit q/
dē patens debilitas, ⁊ pigritia pulsatiōis eius.

348. ¶ Cā vero debilitatis animaꝝ seu potentiarum
est illud quod nequeunt pati ex chimis: nam pa
rum ex eis ledit ⁊ grauat eas: non autē ideo qꝛ
membrorum concauitates ex eis repleantur.

¶ Signa repletionis ſm membra.

349. Est aūt alia repletio a ꝑdicta penes
ꝯcauitates organoꝝ. s. cum non po
terunt tolerare id ex quo mēbrorū
concauitates replebuntur.

350. ¶ Hoc aūt genus ꝯtingit ex reple/
tione aut sanguinis puri ⁊ mūdi, aut colere, aut
humoris flegmatici, interdum autem anime seu
potentie fortes sunt: nec grauant eas chimi.

¶ Signa dominij sanguinis.

351. Cum dn̄at sanguis alijs humoribꝰ
adsunt somnꝰ ⁊ dolor capitꝭ in exces
su cū tūore ⁊ rubore venaꝝ. Estqꝫ
poſſe ꝙ inde cogitationes mutent̄,
cū grauitate capitꝭ: ⁊ debilitate, ⁊
fatigatione sensuū, repit̄ ēt tactu calꝰus cum ğui
tate [b] [humoꝝ, ⁊] scapulaꝝ, ⁊ cū oscitatiōe, Et
[c] [sunt interdū ğuia latera, ⁊ hypocōdria, ⁊ ma
nifestus fluxus sanguinis a naribꝰ, cū alicibus,
⁊ ēt vēter est laxꝰ: nō tn̄ multū cū delectatione, ⁊
suauitate vite,] ⁊ appebunt somnia leticie, ⁊ io/
cūda, cū varietate ⁊ multitudine coloꝝ, accidet
ēt pruritꝰ in loco stomie, cū rubedine oculi inso/
lita, ⁊ apatibꝰ: aut variol', aut pustulis corporis,
⁊ opinabit̄ se comedere dulcia in somnis, ⁊ vi/
debit̄ ꝙ gustet dulcia, ⁊ si prius ea non comede
rit. Unde si hec accidētia sint in vere, aut in ꝑnci
pio iuuentutis nouelle, significabunt qdem no/
bis super egritudines ex sanguine gn̄andas, q̄
quidem de facto ꝯsequenter apparebunt.

b —— A.

c A. qn̄qꝫ grauāt supcilia, ⁊ frōs, ⁊ manifestꝰ fluxꝰ sanguis nariū. ⁊ alices. ⁊ vēter ēt ē lenis non sup/ flue. ⁊ ē alacris ⁊ letꝰ. vita eius gaudēs ⁊ leta

¶ Signa colere.

352. Cum dn̄at colera citria aut crocea,
appet qdē color cutis citrinus, cū
debilitate. ⁊ casu appetitꝰ cibi, ⁊ re
perit ille in quo dn̄at oris amaritu
dinē, ⁊ mordicationē ex ipa colera
rubea in stō ꝯtingētē: acciditqꝫ ei vētris solꝰo cū
q̄ est colꝰa rub. ⁊ insomnietas cū ꝓfunditate ocu
loꝝ, ⁊ siccitas oris ⁊ lingue, ⁊ eiꝰ vrina ē in colo
re valde citrina, acciditqꝫ ei sincopis, ⁊ riget cutꝭ
eiꝰ cū ꝑmixtione ⁊ ꝑturbatiōe, accidit ei sitꝭ post
ieiuniū, ⁊ apparēt ei in somno coruscatiōes cū
sbtilitate pulsus, ⁊ calore corporis. ¶ Sūt ēt ex
his accn̄tibꝰ multa ⁊ frequēs balneatio in aqs
calis, ⁊ sulphureis: ⁊ motus laboriosi q̄ fiūt in
regionibꝰ ⁊ villis [d] [septētriōalibꝰ,] ⁊ freqn̄s ⁊
ꝯtinuꝰ esus acutoꝝ, ⁊ maxime si fiat tꝑe estiuo.

d A. meridionalibꝰ, ⁊ etas iuuētutis

¶ Signa melē.

353. Si vō colꝰa nigra in corpe dn̄et̄, erit
qdē fuscꝰ color corpis, cū forti ⁊ iu/
gi meditatione ⁊ cogitatione, ⁊ ap
petitu cibi forti, ⁊ reperietur in ore
sapor acetosus.

354. ¶ Est ēt cū malitia aie [e] [ituitꝰ fortꝭ, ⁊ affixꝰ,] ⁊
pulsus durꝰ ē, ⁊ tardus. [f] † [
]

e A. cū q̄ accidit chuerud vl' cu/ cubut

355. ¶ Et vrina quidem est alba tenuis, ⁊ cruda, nec
est in egestione decoctio.

356. ¶ Et cibus siccus aridus, anxietas, timor conti
nuus. ⁊ tristitia.

357. ¶ Uidet̄ ēt ꝙ interficiat̄ in somnis: apparentqꝫ
in somno eius omnia eum exterrentia.

f † A. Et stōaci seu vētris ꝯstri/ ctio ⁊ morfea ni gra, ⁊ timor, et vigilia absqꝫ agi tatōe ⁊ angustia

358. ¶ Etas senum, autumnus, ⁊ [g] [habitatiōes me/
ridionales,] ⁊ corporis macies.

g A. regio septē/ trionalis

¶ Signa flegmatici.

359. Si dn̄et̄ humor flaticus in corpe, ag
grauabit̄ caput eiꝰ, sōnꝰ eiꝰ erit lon
gus, ⁊ [h] [fatigabit̄ iter agēdo ꝺ̄ fa/
cili,] ⁊ erit eiꝰ appetitꝰ debil', cū re/
pletiōe penes ṽtutē, ⁊ [i] [turbationē
seu ꝑmixtionem ⁊ sopita laxitate.]

h A. erit piger i actiōibus, ⁊ mo tibus

i A. pigritia i de ambulatōe, ⁊ so pita laxitas abs/ qꝫ consuetudine

360. ¶ Ex his etiā est fluxus saliue, ⁊ sputi, ⁊ tumor
vultus, ⁊ color patientis albꝰ, ⁊ erit in pulsu eiꝰ
[k] [occultatio, ⁊] tarditas, ⁊ in vrina turbulen/
tia, ⁊ grossities, ⁊ cruditas.

k A. grossities

361. ¶ Nec ē in eo sitis, nisi fuerit flegma salsum, aut
putrefactio affuerit.

362. ¶ Ex his ēt accn̄tibꝰ st̄ vsus diuꝫ ciboꝝ hūidoꝝ,
⁊ froꝝ, ⁊ etas senectutꝭ, ⁊ tꝑs hyemale, ⁊ ꝑuatio
exercitij, ⁊ balnei, ⁊ excedēs q̄ztitas cibi, ⁊ habi
tatio hūida rōne fluīnū, ⁊ appitio mariū i sōnis,
⁊ q̄rimōia ex icubo fcā ⁊ ipotētia digōnis chili.

363. Cū aūt apparebunt tꝑe sanitatis ꝯtinuo accn̄tia
de necessitate sup aduentū egritudinum signifi/
cantia, esto sollicitus in ablatione eorundem.

¶ Rememoratio signorum pronosticorum
tempore morbi contingentium.

364. Ex signis ꝑnosticis est significans
mortē futurā. Et ex eis ē qδ sigt fu
turā sanitatē seu euasionē, ⁊ [l] [pro/
prie ex his est scia pronostica.]

l A. hec in scia ꝑnosticatiōis declarantur

365. ¶ Ex scia istoꝝ videbit medicꝰ, et
sciet, qs moriat̄, retrahetqꝫ inde manꝰ suas a cura
eiꝰ, sic ēt videbit ex scia eorūdē qs euadet̄ debe/
at, ⁊ curari, ꝓ tāto notificabit ⁊ ꝑnosticabit illδ.

366. ¶ Principiū huiꝰ scie, ē scia ꝺ̄ tꝑibus morboꝝ. ⁊
eo qδ appet in eis ꝺ̄ dispōne morboꝝ, ē ēt scia ꝺ̄
lōgitudine ⁊ breuitate ⁊ fortitudine ⁊ violētia,
ꝺ̄bilitate, seu trāq̄llitate egritudinū. ⁊ ēt de iudi
cio eiꝰ qδ dꝫ gn̄ari ex crisi in temporibꝰ morbi.

¶ De tꝑibus morbi.

367. In quolibet morbo sūt diuisa tēpo
ra, in quoꝝ aliq̊ ꝯtingit mors ⁊ vi
ta vl' salus, ⁊ st̄ ꝑnᵐ, augmētū, sta/
tus. In quolibet ꝑt mors ꝯtingere.
In q̄rto aūt qδ declinatio appellat̄
non ꝯtingit mors, nisi ꝯtingat error vndecūqꝫ.

368. ¶ Principiū aūt est in quo ꝯtingit nocumentum
in oꝑationibꝰ, ⁊ debilitas in negocijs assuetis.

369. ¶ Et hoc qdem tempꝰ durat, donec digestio ap/
pareat in [m] [hypostasi,] sputo, fecibus, ⁊ vri/
na, ⁊ post ipsum apparet ⁊ cognoscitur augmē/
tum ex longitudine paroxismorum febrium, et
operationibus, ⁊ accidentibus.

m A. exeuntibꝰ

370. ¶ Status vō est cū post dictū negocium perfe/

eta digestio apparebit, nec paroxismi morborū augebuntur, ⁊ accñtia in q̄ztitate equabuntur.

371. ¶ Accipit etiam morbus diminutionē ⁊ fit interdum crisis perfecta. Unde cum hoc signum videbitur, pronosticetur pax ⁊ salus patientis, nā mors minime accidit in declinatione, nisi errore super patiente commisso, aut a re [a] ⌈complexionis male ⁊ illaudabilis, ⌋ necnō etiam omni extrinseco contrario eidem contingente.

a A. pestilentiali

372. ¶ Scia aūt nostra ꝑ quā cognoscimus terminū principij ꝯfert qdem in subtiliādo cibū, ⁊ dietā, sicut decet, ⁊ in mediando subtilitatem eius in augmēto. Nam hoc expedit patiēti donec morbus ad statū ꝑuenerit: tunc autem decet medicū esse sollicitum ad subtiliandum ꝑfecte dietam.

¶ Rememoratio lōgitudinis ⁊ breuitatꝫ morbi.

373. Omnis morb₉ perficit in mensura, que si fuerit breuis: dicitur acut₉, ⁊ hic aut interficit in breui tempore, aut ꝑ crisiꝫ laudabilē terminat.

374. ¶ Ipse ēt morbus est cite digestionis, ⁊ breuiuꝫ temporꝫ, austerus ⁊ periculosus.

375. ¶ Cognoscitur autem ex breuitate sui principij, pro tanto regatur dicta conuenienti.

376. ¶ Non. n. sunt multū aggrauande ei₉ virtutes, nec est auferendus ⁊ ꝓhibēdus ei cibus omnino a principio, nā forsitā caderet virt₉ ei₉, nec ēt est debilitandus ante statum ipsius. Sed est potius prudēter in quātitate reficiendus sufficienti ſm exigentiam sui [b] ⌈itineris. ⌋

b A. viatici

377. ¶ Si aūt videas difficultatē, ⁊ malitiā signoꝝ, ⁊ ꝑiculoꝝ, ⁊ dolores fortes, ⁊ violētos cū mala dispōne, ⁊ casu v̄tutꝫ, ⁊ rōne diminuta ⁊ ꝑmixta, ita ꝙ virtus nequeat morbi malitiam tolerare, pronostica mortem eius futuram ante statum, quā quidem ex malitia accidentium ex morbo colerico contingentium pronosticabis.

378. ¶ Ex morbis ēt est diu durās, ⁊ lōgi tp̄is, q cronicus seu tēporalis appellat, q qdē minime corpus celeriter ꝯsumit ⁊ dissoluit, ſꝫ aut necat ip̄ꝫ cuꝫ ptisi ⁊ ethica, egressu sanguinis, aut macie, aut patiēs ēt longo tp̄e curabit, ⁊ morb₉ ꝑ paulatinā dissolutionem, ⁊ digestionem ꝯsumetur.

379. ¶ Cognosces aūt ip̄m ex leuitate ⁊ facilitate accidentiū eius, ⁊ ſ̄ritate cuiuslibꝫ ex his morbis.

380. ¶ Non cibes istuꝫ patiētem modico cibo, quoniam caderent virtutes eius.

381. ¶ Inter aūt morbos istos sūt alij medij, quoꝝ. s. tp̄a nō sūt absolute breuia, nec longa, vñ cibus eoꝝ in ſ̄btilitate mediet: nec sit mult₉, neqꝫ ꝑu₉.

¶ De crisi ⁊ signis eius.

382. Cito ꝙ crisis est velox ⁊ subita mutatio que suo tp̄e ex difficultate seu malitia accidētium ⁊ pugna exñte inter v̄tutem ⁊ morbuꝫ gñat, vt celeriter ad vitā vel mortē ꝑueniatur.

383. ¶ Sex sunt sp̄ēs mutationū in morbis ꝯtingentium. Naꝫ aut negocia tardant, aut citantur in eis, vnde interdū cōuertitur in temporibus breuibus corpus ad bonum ⁊ vitam.

384. ¶ Si fuerit laudabile qđ p̄cedit eā, ꝓnosticabis sic suꝑ ipsam. s. super crisim securā, ⁊ laudabilē.

385. ¶ Est aūt alia mutatio velox ad p̄dicta, que qdē significat mortē, in hac qdem veloci malitia est angustus processus medici: nam hec crisis est necans, ⁊ pernitiosa.

386. ¶ Tertia ex predictis mutationibus est mutatio tarda inducens ad dispositionem sanitatis, ⁊ curans morbum. non tñ cum crisi, sed potius per dissolutionem paulatinam in ea contingentem.

387. ¶ Quarta aūt sp̄ēs p̄dictaꝝ mutationū est mutatio tarda ducēs patiētem ad interitum, nec fit cum euacuatione, sed potius cum ethica dissoluente corpus patientis.

388. ¶ Quinta auteꝫ ex predictis est inter eas media cum inducit mortem ⁊ malitiam vltimatam.

389. ¶ Sexta v̄o ꝑducit ad vitam in medio tempoꝝ.

390. ¶ He aūt crises sibi inuicē dñr ꝯ̄rie composite.

391. ¶ Crisis quidem laudabilis accidit in statu cuꝫ perfecta digestione ⁊ virtutis fortitudine, ꝯtraria vero ei puta illaudabilis fit in augmento.

¶ Rememoratio eorum que oꝫ sciri in crisi.

392. Ria oportet scire in crisi.

393. ¶ Scientiam videlicet de ꝓnosticatione eius, ⁊ de dieb₉ creticis, ⁊ sciētiam ēt eius qđ significat per signa nobis significātia in quā crisis sp̄ēꝫ terminet cum ꝑficitur crisis cuiuslibet morbi.

394. ¶ Omnis autem crisis pronosticatur ex violentia accidentium que dicimus.

395. ¶ Et sunt permixtio sensus, ⁊ intellect₉, ⁊ dolor aurium ⁊ capitis.

396. ¶ Et flux₉ lachryme, angustia, [c] ⌈parua famis, seu casus appetit₉ ⌋ mot₉ laboriosus, ⁊ vigiliaꝝ instātia, ⁊ dolor in pectore vł collo, ⁊ illaudabiłꝭ excitatio a somno cū motu, ⁊ rubedine oculoꝝ.

c A. ⁊ paucitas somni,

397. ¶ Et frēdere dētib₉, ⁊ limatio eorūdē in somno, ⁊ eorūdē ꝑcussio, ⁊ fortis fricatio nasi patientꝫ.

398. ¶ Et interdū insinuabit aliquis cōmouendo cuꝫ labis suis. Uidebiturqꝫ interdum suggere ea.

399. ¶ Et velocitas qdē anhelit₉, ⁊ desideriū trahendi aerem frigidū cum angustia, ⁊ velocitas pulsus, ⁊ frequentia, ⁊ tussis cum infusiōe ⁊ sonitu ⁊ gargarismatis.

400. ¶ Et pulsatio cordis cōtinua, ⁊ sincopis, ⁊ conatur patiens a lecto suo surgere ⁊ recedere.

401. ¶ Et dolor gutturis ⁊ meri cū angustia, q̄ si ꝑseuerauerit continget ei sincopis magna ⁊ fortꝫ.

402. ¶ Et pulsatio in laterib₉ ⁊ [d] ⌈dorso, cū torsiōib₉ violētꝫ, ⁊ fortib₉, ⁊ ꝯtinuo dolore stōci cū q̄rimonia stōci vel ep̄is, ⌋ aut dolor vētris aut circa pectinē, aut ēt in renib₉, ⁊ vesica, aut dolor fortis circa [e] ⌈v̄gā, ⌋ vł in v̄ga aut in m̄rice aut in oib₉ iūcturis, aut q̄busdaꝫ. aut ex eis int₉ vł exteri₉.

d A. costis, ⁊ vehementia nocumēti, ⁊ doloris ⁊ in stō dolor frequēs, ⁊ q̄rimōia splenis ⁊ epatis

e A. anum

403. ¶ Cum ergo videbitur augmentum hoꝝ accidentium in die cretica, erit proculdubio bonuꝫ ⁊ laudabile, ⁊ potissime si prius digestio apparuerit, si autem erit quidem contrarium manifestum.

¶ De diebus creticis.

404. Ausa quidem crisis, si sit eorū relatio vera, est quoniaꝫ luna variat actionem in morbis.

405. ¶ Jam qdē cuꝫ ꝑagrat, ⁊ abscindit celeriter circuluꝫ suū, est qdem causa celeris motus ⁊ mutationis, ⁊ fortificat quidem interdum in hoc, ⁊ interdum debilitat, hoc autem notum est in arte astronomorum,

406. ¶ Nequaq̄ꝫ est operatio sue actionis sensibilis in eius iuuamento vel nocumento, sicut quideꝫ est ad sensuꝫ visibilis eius figura ex eo quod in ea existit de claritate vel lumine solis.

407. ¶ Eius autem quarta relucet in quarto, ⁊ ei₉ medietas in septima.

408. ¶ Et morbus quidem minime contingit nisi ex dispositione qua debilitatur opus nature, qui si

cum auxilio producatur, curabitur quidem pa/tiens ⁊ vita ꝓlongabitur: ſed ſi cum detrimẽto, morief quidem, ⁊ vita perdef, ⁊ ſeparabif.

409. ¶ Criſes contingunt interdum in quaternis, ⁊ interdum in ſeptenis. Et ille quidem bone ſunt ⁊ laudabiles: quibus coniunguntur digeſtio, ⁊ pronoſticatio atteſtantes ſuper ipſas.

409. ¶ In alijs quidem ab iſtis nequaꝗ̃ circuitus ⁊ periodi reperiuntur ratione turbationis, ⁊ du/bitationis contingentis in eiſdem.

410. ¶ In non habentibus vero digeſtionem ⁊ pro/noſticationem, contingit quidem dubiũ in eoꝝ accidentibus, nec ꝯtingit criſis in his diebus ni ſi cum contingit conſequenter aliqđ ſiniſtrum.

¶ Rememoratio ſignoꝝ ſup fluxũ ſanguinis.

411. CUm videris morbum ſanguineuꝫ, auſterum, ⁊ violentum valde, cum illaudabili ⁊ impetuoſo motu, cu/ius ſigna patula ſint i capite, ⁊ ma nifeſta, que vſqꝫ ad omnes ſenſus extendanf, cum rubore ⁊ pruritu naſi, erit ꝓcul dubio criſis eius per fluxum ſanguinis nariuꝫ.

412. ¶ Si vero accidentia ipſius deorſum, ⁊ in parte inferiori appareant cũ dolore continuo vmbili/ci, ⁊ preceſſerit retentio menſtruoruꝫ, continget quidem criſis per fluxum menſtruorum.

413. ¶ Sed ſi pars ſuprema corporis incolumis fue rit, ⁊ a dolore immunis cum dolore tamẽ hypo condriorum, ⁊ patiens querulosus ſit de epate, ⁊ dolor vſqꝫ ad anum extendatur, nequaquam quidem cõmittef error ſi pronoſticetur criſis il/la futura ꝑ fluxum ſanguinis hemorroydaruꝫ.

414. ¶ Si autem morbus ex colera rubea ſit in ſta/tu, acciderit qꝫ apoſtema capiti, ⁊ dolor capitis, ⁊ anguſtia augeantur, nequaꝗ̃ quidem eſt de/ſperandum, quoniam continget criſis eius per fluxum ſanguinis narium.

¶ Signa criſis per fluxum ventris, vomitũ, ⁊ vrinam, ⁊ ſudorem, ⁊ dolorem.

415. VErum ſi eius accidentia ſunt in ſto macho, ⁊ cum hoc prius conque/ſtus fuerit patiens de epate, cũ an/guſtia, ⁊ ſincopi valida, erit quidẽ criſis eius per vomitum.

416. ¶ Si vero caput eius fuerit ſine dolore, ⁊ cum anguſtia ventris, ⁊ eminentia vmbilici, ⁊ prece/dente ventris cõſtipatione, pronoſticanda qui/dem erit futura criſis per fluxum ventris.

417. ¶ Qꝫ ſi venter eius pacem habuerit, ⁊ digeſtio/nẽ laudabilẽ, preter ꝙ morbus eius violẽtus ſit ⁊ auſterus, cũ aliquantulo tñ labore, ⁊ vigilijs, circũſcriptis accñtibus ſudoris, morbo qdẽ ſic molli ⁊ lento exiſtente, cum doloribus pectinis, erit ſermo meus veridicus, ſcilicet ꝙ criſis hui⁹ patientis continget per vrinam.

418. ¶ Verum ſi cum pace ⁊ quiete predicta retinea/tur vrina, preter ꝙ morbus ſit in vltimo acumi/nis, cum apertione tamen pororũ cutis, ſine for ti dolore, ⁊ vigilijs ⁊ ſiccitate, erit quidem criſis eius forſitan cum ſudore.

419. ¶ Si autem contingat dolor membri vel iunctu rarum, in acutis, continget proculdubio criſis earum per apoſtemata.

¶ Rememoratio pronoſticoꝝ ſignorum mortaliũ ſumptoꝝ ex opatiõib⁹.

420 VEre laudabili regimine ex ſignis ſup mortem euaſionem ſeu getem, ⁊ pacem ſignificantibus.

421. ¶ Ex his quidem ſunt horror luminis, ⁊ lucis, ⁊ fluxus lachryme cum [a] ⌈rubore⌋ motu forti, ⁊ vertigine.

421. ¶ Et paruitas oculi in vno latere, ⁊ apertio oris abſqꝫ oſcitatione.

422. ¶ Et cum quis iacet ⁊ dormit reſupinus, mani/bus ⁊ pedibus ſuis protenſis ⁊ relaxatis.

423. ¶ Ex his etiam eſt ſi videatur patiens deſcende re in lecto ſuo, ⁊ man⁹ ⁊ pedes ſuos detegere.

424. ¶ Necnõ mala ⁊ illaudabilis imaginatio, qua videatur fila a pannis ſuis euellere.

425. ¶ Ex his etiam eſt vltimata grauitas: aut eius manifeſta ſuſpenſio.

426. ¶ Et etiam frendere dentibus preter ſolitum, ⁊ apponere manuſ ſuper caput, ⁊ puluinar.

427. ¶ Aut etiam ſi imaginetur ꝙ veſpꝛilionem ni gri coloris capiat, ⁊ velit eum interficere.

428. ¶ Nam hoc contingente in morbo acuto, mors quidem appropinquabit.

429. ¶ Ex his etiam eſt ſi tacit⁹ efficiatur verboſus, ⁊ mitis pacificus, iurgioſus.

430. ¶ Aut ſi cõqueratur de cecitate, ⁊ ſurditate, vel caſu virtutis, ratione violentie morbi.

431. ¶ Vel etiam ſi videatur patienti dum dormit in ſtatu, ꝙ cadat nix ſuper caput eius.

432. ¶ Et anima quidem inquieta, domina magne frigiditatis, eſt res mala ⁊ illaudabilis.

433. ¶ Ex his ſunt vigilia nocturna, ⁊ ſomnus diur nus, aut omnimoda priuatio ſomni.

434. ¶ Necnon ſi diſpoſitio egri in ſomno ⁊ poſt ſo mnum deterioretur, ⁊ cum dolore efficiatur.

435. ¶ Si etiam medicus ordinate ⁊ recte operetur, preter ꝙ appareat opationis intentũ, erit malũ.

¶ Rememoratio ſignorum pronoſticorum morta lium aſſumptorum a qualitate corporis.

436. EX his autem ſunt facies mortuo/rum faciebus conſimiles, cũ pla/nitie ſeu extenſione temporum, ex morbo contingente, ⁊ cõſtrictio/ne aurium, ⁊ ipſarum frigiditate, ⁊ earum inuerſatione, ⁊ oculoꝝ profunditate.

437. ¶ Etiam rubor, vel nigredo oculoꝝ, aut eoruꝫ eminentia, vel principium fuſcedinis ipſoꝝ.

438. ¶ Aut etiam ſi quieuerint: [b] † ⌈ ⌋ vel ſi fue rint infrigidati: [c] ⌈aut palpebrarum tortura.⌋

439. ¶ Aut ſi fuerit naſus acutus cum obliqua fron te, ex [d] ⌈latere labij contracto vel marcido.⌋

440. ¶ Frigiditas quidem extremorum patientis cum vlcere, ⁊ nigredine lingue [e] ⌈laborioſa, et ſimilia cruciantia, ſunt quidem illaudabilia⌋ in febre vrente.

441. ¶ Ex his etiam eſt [f] ⌈viridis rubor⌋ vnguium, ⁊ viror in corpore cum veſtigio nigredinis.

442. ¶ Ex his etiam eſt icteritia, ſi ante ſeptimaꝫ di/em apparet cuꝫ macie hypocondriorum.

443. ¶ Et ſi frigiditas ſit in manifeſto, ⁊ ſuperficie corporis, ⁊ calor fuerit ⁊ ſit interius. Et preſer/tim ſi adhuc ſi remanſerit ſuper membra prin/cipalia.

444. ¶ Et tumor quidem vultus, cum tumore extre mitatum ante duo ſeptenaria, eſt quidem terri/bilis, nã huius patientis materia velox eſt, [g] ⌈⁊ cita,⌋ vnde non videtur ꝙ ad terminum duoꝝ ſeptenarioꝝ valeat peruenire.

445. ¶ Aut ſi quieſcat ⁊ ceſſet febris abſqꝫ criſi, aut ſi eius fortificatio palam augeatur in diebus paribus.

a —— A.

b † A. ⁊ oculi ſtẽt continue apti in vnũ locum intu entes

c A. palpebris ipſaꝝ acciderit tortura

d A. ⁊ labiũ infe rius ꝯctũ vł con uerſum fuerit

e A. cũ ingetudi ne ⁊ diſpõne an/guſtiãte ẽ mala

f A. rubedo ⁊ vi riditas

g A. ad hydropi ſim

¶ Signa ex exeuntibus a corpore.

446. DE his qdē ē fex nigra, vl' viridis, fetida, pinguis, rubea, ⁊ sicut aq̄ [a] † [ ] butyrosa, ⁊ alba. He nāq͡ȝ male sunt, ⁊ illaudabiles.

447. ¶ Necnon etiam si appareat diuersoꝝ colorū: hoc nāq͡ȝ mortē, [b] [aut crisim futurā] significat.

448. ¶ Et si cū casu appetit⁹ egestio sit colerica, cum qua egrediaꝛ frustum sanguinis ꝯgelatum primo: ⁊ consequenter frustum carnis.

449. ¶ Et etiam si post egressuȝ colere appareat sanguis absq͡ȝ punctione ⁊ stimulatione.

450. ¶ Et si post extenuationem ⁊ macerationeȝ corporis appareat ⁊ egrediatur fex nigra.

451. ¶ Et cum constipabitur venter in febre vrente, ⁊ vexabitur cerebrum.

452. ¶ Si etiam egrediatur ventositas cum sono inuerecundo preter solitum, erit malum.

453. ¶ Et vrina quidem nigra, tenuis, ⁊ pauca significat patientꝭ interitū, estq͡ȝ timendū vtplurimū, ⁊ periculosum cum accidit permixtio rationis, ⁊ intellectus cum tenuitate vrine.

454. ¶ Ex his ēt sꝛ vomit⁹, ⁊ flux⁹ [c] † [ ] cū nigredine, ⁊ fetor ex putrefactiōe ꝯtingens.

455. ¶ Frequens ēt tussis cū modico sputo, est signū malum ⁊ illaudabile. [d] † [ ]

456. ¶ Sputū ēt diuersoꝝ coloꝝ [e] [in pleuresi cū tussi laboriosa ⁊ difficili,] sigt̄ mortꝭ ꝓpinqtatem.

457. ¶ Et sudor soli⁹ capitꝭ ad quē seu ad cuius euacuationē non subsequiꝛ quies est malus.

¶ Rememoratio signoꝝ laudabiliū ꝓnosticoꝝ.

458. SI facies eorum appareant quales fuerint tp̄e sanitatis, eoꝝ qdem cura ⁊ certa euasio erit manifesta.

459. ¶ Ex his ēt est vniformitas, ⁊ eq̄litas caloris circunscripta macie hypocondriorum.

460. ¶ Et si post septimā diē: erit manifesta ⁊ ꝑfecta rōcinatio absq͡ȝ malitia, ⁊ vigor mot⁹, ⁊ sensuū oium, ꝯcomitāte facilitate ⁊ leuitate sui corpis, ⁊ solit⁹ decubit⁹, ⁊ somni aduēt⁹ in nocte vtplurimū sine somno diurno cū vigore patientꝭ post somnū. Omnis etiam somnus tollēs dolorem, ⁊ perturbationeȝ seu permixtionem rationis, ⁊ mitigans egritudinem, est laudabilis.

461. ¶ Cerebrum quidem patitur ex quibusdam mēbris cōpatientibus secū in passione. Unde si tūc euaserit a ꝑmixtione ꝯtinua: euadet quidem patiens laudabiliter ab hoc morbo.

462. ¶ Et si cum apate capitis adsit sternutatio: ex signis erit super sanitatem significantibus.

463. ¶ Omnis fluxus sanguinis [f] † [ ] etiā ab aure in morbis capitꝭ, est curatiuus corpis.

464. ¶ Anhelit⁹ manifest⁹ nō freq̄ns, aut tardus est laudabilis: nec ē verēdus si nō fuerit intercisus, sepat⁹: aut orthopniosus, cogēs erigere patiētē.

465. ¶ Et silr̄ est laudabile cum pulsus est virtuosus fortis [g] [sine angustia] nec est anhelitus vrens, nec inflammatiuus.

466. ¶ Ex his ēt sunt bonitas appetitus, ⁊ digestionis, cum equalitate, ⁊ laudabili substētia fecū, ⁊ [h] [colore medio] in citrinitate circūscripta nigredine earum vstiua, ⁊ viriditate.

467. ¶ Aut exitus etiam humoris cuȝ lumbricis in die cretica, hoc quidē est signum vite, hoc enim contingente aufertur morbus cum fuerit ex illo humore.

468. ¶ Egrediente colera rubea, aufertur surditas, tolliturq͡ȝ inde nocumentum in morbo cerebri.

469. ¶ Sanguis etiam hemorroidarum curat morbum splenis, hoc ēt est laudabile in melācolia.

470. ¶ Et fluxus quidem aque, ⁊ humoris flegmatici, est cura morbi in hydropisi.

471. ¶ Egressus quoq͡ȝ colere citrine in obtalmia festinat curam eius.

472. ¶ Ex his quidem signis est, vt videas vrinam similem in colore pomo citrino: cum hypostasi alba in fundo residente.

473. ¶ Et si etiam videas sudorem infirmi equalem in febre continua.

474. Et tumorem exterius apparentem in squinantia, hoc enim bonuȝ ⁊ laudabile est.

475. ¶ Tumor quidem testiculoruȝ in tussi cronica, est cura corporis.

476. ¶ Et similiter apostema pedis in morbis pulmonis: necnon apostema generatum in iunctura cruris, ⁊ in inguinibus.

477. ¶ Et pustule narium, aut labiorum in tertiana est signum salutis pronosticum.

478. ¶ Et varices quidem inate sunt cura allopitiei necnon eius quod est in ventre, ⁊ splene.

479. ¶ Et oxiremia quidem in lienteria intestini cōtingit ex retentione cibi.

480. ¶ Et febre contingente in spasmo vel epilepsia, fit eorum cura.

481. ¶ Si patienti singultum: contingat sternutatio, est cura eidem.

¶ Rememoratio canonum quibus vtendum est in iudicio pronosticandi.

482. DEcet qdē vt cuȝ volueris iudicare patientē, q̄ vtaris [i] [ꝓportione.]

483. ¶ Nam ex signis sunt: quorū virtus vera est ⁊ certa. Et ex eis sunt que per alia falsificantur.

484. ¶ Justa autem significatio sumitur inter membra ex eis que apparent in capite.

485. ¶ Si ergo videas aliquam significationem iuste significantem in corpore, ⁊ aliam sibi contrariam sic significantem.

486. ¶ Contingit etiam q̄ apparens super contrarium corporis non sit nisi testimonia debilia.

487. ¶ Omne signum non habens cōtrarium significat recte super curam ⁊ euasionem.

488. ¶ Et omne signum pronosticationis predictis contrarium significat mortem ⁊ perditionem.

489. ¶ Cum autem apparebunt tibi signa contraria ⁊ debilia, sequitur quideȝ ad hoc dubium. Unde sta tunc, ⁊ prolonga iudicium.

490. ¶ Cū ergo erunt equata in dispositionibus suis, sta. Sed iudica a predominante, cum erunt contingentia in inequalitate sua.

¶ Incipit pars secunda canticorum, ⁊ est pars practice.

1. POstquā ordinaui in parte theorice medicie q͡ɔ seriatim audiuistis, ⁊ hoc scđm quod in mea mente preordinaueram, incipiam quidem nunc in practica ipsius. Jam autem rettuli in principio huius libri illud [k] [propter] q͡ɔ est necessariū [l] [illud, cui⁹ relatione faciā] in hoc caplo. ¶ Operationis autem practice sunt

[a] † A. ⁊ egestio spumosa vel
[b] A. nisi illud accidat a crisi
[c] † A. sanguinis narium
[d] † A. in phthisi
[e] A. cū difficultate ⁊ tussi
[f] A. a naribus
[g] A. neq͡ȝ strict⁹
[h] A. ⁊ vrine ⁊ colore equali
[i] A. comparatōe
[k] —— A.
[l] —— A.

duo modi: quorum vnus manualiter exercetur: Alter vero medicinis, ⁊ conuenienti regimine in cibis. Est autem non modicum quod per illud regimen exercetur. ¶ Hoc autem regimen in duas partes diuiditur: quarum vna conseruatiua sanitatis dicitur. Et altera egritudinis curatiua: ⁊ hoc ꝑ vitam meam [a] [in ꝑfectione medicine continetur.]

a A. est finis medicine

2. ¶ Et conseruatiua quidē sanitatis. dicitur ſm veritatem de habente eaʒ perfecta ⁊ absolute: necnon etiā de eo cuius sanitas est imperfecta, ⁊ huius quidē sunt scđm operationem due species. Una est in eo cuius debilitas ꝑmixta est per totam suam substātiam in omnibus temporibus suis, sicut in sene conualescente, ⁊ paruulo, in quibus. s. debilitas est per totum mixta, ⁊ in eo in quo apparet aliquod signū pretendens metū ꝙ appareat in eo lapsus in aliquem morbum.

3. ¶ Alia est in eo in quo apparet morbꝰ in aliqua ex partibꝰ solum sui corporis, puta in cute eius, aut carne, vel ossibus eius. Et sicut etiā est in habente stomachum debilem frigidum [b] [egrum naturaliter,] necnon etiam in habente lesioneʒ ab vtero, ⁊ matrice: sicut in habente sextum digitum, aut [c] [tumorem gibbum.]

b A. naturaľr, ⁊ extenuatum

c A. apostema

4. ¶ Et in eo in quo appet in aliq̄ etate, ⁊ in aliquo ex temporibus anni, ⁊ non in alijs sicut humidus in cōplexione est debilis in pueritia, ⁊ postq̄ʒ auctus fuerit est sanus ⁊ fortis. Et siccus per complexionem destruetur viribus in autumno, preter ꝙ in vere debilis efficiatur.

¶ Regimen corporis sani perfecte ⁊ pᵒ q̄ʒtum ad aerem eius in generali.

5. Conseruatio quidē sanitatis est quoddam genus generale duas comprehēdens species ex operationibus medicine, ex quibus est vna vt cum intendetur ad conseruationeʒ complexiōis alicuius quod ordinet ei cibus, ⁊ dieta similis. Sed cum intendetur translatio corporis eius a sua complexione [d] †[ ] fiat huiusmodi eo quod cōtrarietur complexioni antedicte. Uerum regimen sani simpliciter ⁊ absolute est, ꝙ attendatur ad conseruandum ipsius laudabilem dispositionem.

d † A. naturali

6. ¶ Et moretur seu faciat residentiam suam in aliqua ex ciuitatibus quarti climatis, que scʒ perfectum aerem habeant ⁊ vaporem, [e] [⁊ habeat speculam versus heremum, ⁊ syluam, ⁊ inspiciat etiam] versus partem orientalem, quia ipsa est subtilior.

e A. sanū, ⁊ in loco eminenti a quo videant loca plana, ⁊

7. ¶ Tpe vero estiuo declinet ad montes, sitq̄ʒ habitationis locus apertus a parte septētrionali.

8. ¶ In noctibus quoq̄ʒ habitet, ⁊ quiescat in superioribus locis, ⁊ sedibus. In die vero descendat ad inferiores.

9. ¶ Caueat etiam ⁊ vitet pannos laneos, ⁊ de bombice, ⁊ condescendat ad subtiles lineos.

10. ¶ Utatur etiaʒ aromaticis frigidis, sicut ex oleo rosaceo.

11. ¶ Protegatq̄ʒ oculos suos a puluere, fumo, vapore turbido ⁊ corrupto, ⁊ a radio sol' hora meridiei ⁊ feruoris, necnon ab occursu fortis caliditatis, nec etiam attente inspiciat figuras exiles, ⁊ subtiliter intricatas, nec litteram minutam ⁊ subtilem.

¶ Regimen comestionis vel cibi in generali.

12. Debeat autem ad minus quilibet comedere. semel inter diem, ⁊ noctem, ⁊ ad plus bis, medium autem inter hoc est si comedat [f] [ter in duobus diebus.]

f A. semel tm̄ taľ comestio vō n̄ dʒ esse nisi post. 24. horas. Et si bis, pᵒ horas. xii. Et si ter in duobus diebꝰ, taľ comestio dʒ esse inter xvj. horas

13. ¶ Prolongetur etiam tempus [g] [refectionis,] vt fiat cibi bona digestio, fiant etiam parue bucelle, vt bene digerantur.

g A. masticatiōis

14. ¶ Nam omne id quod [h] [contundere non poteris,] erit apud te digestionis difficilis.

h A. ē difficiľ cōtritiōis ex masticatiōe

15. ¶ [i] [Attendatur etiaʒ vt omne preter naturam, ⁊ illaudabile curet] cū cōtrario eius conuenienti ſm complexionem ⁊ malitiam ipsius.

i A. Et quotiēs appetitꝰ desiderat cibū maluʒ, dimittat comestio ipsiꝰ. Et si intentio fuerit firma ad illū rectificetur.

16. ¶ Sunt autem q̄ʒ plures cōplexiones inequales [k] [cum malitia cibi rectificabiles.]

k A. qbꝰ ꝯpetunt cibi mali ⁊ illaudabiles

17. ¶ Utatur ergo eis homo secundum vsum ⁊ consuetudinem suam, nec sunt appetitus nec delectatio cibi obmittendi.

18. ¶ Omnis nāq̄ʒ cōsuetudo subito, ⁊ sine gradatione ablata, nocet, ⁊ offendit illuʒ cuius est.

¶ De ordine ciborum ⁊ rectificatione eorum.

19. Sit autem humidum, ⁊ lubricum stiptico preponenduʒ. Estq̄ʒ sapor dulcis acetoso vniendus. Et siccuʒ cum humido rectificanduʒ. Et frigidum cū calido, ⁊ econtrario. Q̄ʒ si timeatur [l] [defedatio] oleaginosi vel eiꝰ quod est male digōnis rōne pinguedinis, addat sal eis, aut aliqd acutū, nam hec iuuant ad subtiliandum.

l A. abhomina tio

¶ Hora refectionis.

20. Post exercitiū quoq̄ʒ ē refectio faciēda, ⁊ ipm postq̄ʒ exiuerit fex ab eo.

21. ¶ Est autem querendus locus trāquillus ⁊ frigidus, ⁊ a vento euentatus ad laudabilem refectionem faciendā, necnon etiam tempus ⁊ hora ſra, vnde decet hominem esse attentū in hoc regimine.

¶ Regimen cibi in qualitate, ⁊ q̄ʒtitate.

22. Tempore quidem estiuo est cibi quātitas minuēda. Estq̄ʒ tunc ad subtiľr nutrientia declinandum, vn̄ vitande sunt tunc carnes grosse, ⁊ vtendū est oleribus, ⁊ lactis speciebus.

23. ¶ Et piscibus recentibꝰ, hedo, ⁊ agno mediocris etatis: ⁊ pullis gallinaceis, ⁊ gallinis, carnibus quoq̄ʒ [m] [columbarum, ⁊ coturnicum.]

m A. ꝑdicum et franglinorum

24. ¶ Sunt ēt ex ꝯferentibus tunc fercula ex coriandro, ⁊ agresta cōposita ⁊ [n] [satabeg, ⁊ ceribat.]

n A. sicbbagi, et zirbagi, ⁊ diligat olꝰa sicut ē chabissa, ⁊ cibaria de tafasit, et almesus

¶ Regimen potus aque.

25. Si quis ergo velit a morbis euadere, diuidat regimen suum in tria, quorū vnuʒ tribuatur anime, ⁊ aliud cibo, ⁊ aliud potui vel aque.

26. ¶ Et parum quidem aque frigide satiat, ⁊ sitim sedat, ad hoc tamen non sufficeret multum tepide.

27. ¶ Non est autem aque potus frigide nimium [o] †[ ] frequentandus, eo quod neruis obsit.

o † A. aut potus niuis

28. ¶ Non est etiam offerendus potus aque niuis nisi pingui sanguineo, multe carnis.

29. ¶ Est etiam vitandus potus aque in mensa nisi [p] [rōne adherentie, ⁊ tardi descensus bucelle.]

p A. accidat serach

30. ¶ Non est etiam sumenda aqua cum cibo, nec in egressu a balneo.

31. ¶ Nec etiam post forte exercitium, ⁊ coitum. hoc enim est malum ⁊ illaudabile.

32. ¶ Si tñ qs ex modica tolerādi potētia siti vrgeatur, sumat ex ea, parꝝ tm̄.s.quo declinatio ꝛ impulsio cibi ad iferi⁹ stōci cōpleaᷣ.q̄ten⁹ ibidē digeraᷣ. Sumat tñ ex aqs illā que sitim sedet ꝛ satiet.aut ex vino qd̄ ꝛ q̄ꝫtuꝫ congruat ꝛ sufficiat.

33. ¶ Et si sumpta aqua ad satietatem, aut vino sufficienti, accidat sitis, vitentur potus eorum: quoniam talis sitis est mendosa.

¶ Regimen vini.

34. Non ē curādū de assūptiōe mlti vini: ꝯbetq3 sufficere modicū cū ē in vsu, nec ē ꝯtinuādus oi die pot⁹ vini: nec ē bibendū in ieiuno: nec ēt post sumptionē cibi sbtil' vl' acuti. estq3 omni tpe vite, nisi semel in mēse, ebrietas euitanda.

a A. Et ille cui accidit ebrietas vel accñtia silia epilepsie, ꝛ calefactio ex vino assūpto, tūc bibat vinū arōaticuꝫ. Et post cibū in fa mēsa, granata acetosa, ꝛ citonia, ꝛ cucūeres

35. ¶ a ⌈ Et bibat vinū aromaticū: adiūcta sibi acetositate mali ḡnati, aut succo citonioꝝ, ꝛ cucumeris, ille cui accidit ex potu vini dolor capitꝭ, sup calefactio ꝛ ebrietas, ⌋ bibatq3 ip̄ꝫ cū aq̄ mixtū.

36. ¶ Et dandū est in potu ei q querelosus est ratione vētositatū in corpore suo existentiū vinum purꝝ ꝛ citrinū: nā fortius ex eis congruit eis ampli⁹, expedit etiam vt cum salsis coniungantur.

37. ¶ Tpe aūt estiuo sumēduꝫ est vinū albū ꝛ aquosum, eo qd̄ sit subtilitati ꝛ simplicitati ꝓpinquus, b ⌈ cui addanᷣ acetosa, ꝛ sup cōedanᷣ stiptica. ⌋

b A. ꝛ bibat ip̄m mixtū cū aq̄. Et comedat cibaria acetosa, ꝛ in scda mēsa assumat stiptica acetosa.

¶ Regimen somni.

38. Non ꝓlōgeᷣ somn⁹, qm̄ obest aie, nec ēt vigilie, qm̄ inde ꝺbilitanᷣ sensus.

39. ¶ Prolongatio v̄o somni ꝯgruit ei, cui⁹ cib⁹ est indigestus: necnon super c ⌈ malitiā cibi nō recipiētꝭ digōnē. ⌋

c A. nauseatiuā satietatem.

40. ¶ Nec est somn⁹ ꝓlongandus in ieiuno, ꝛ tpe famis. Nam repletur caput fumo, ꝛ vaporibus, a fecibus ꝛ superfluitatibus eleuatis.

41. ¶ Non est quoq3 immediate post cibū vel comestionem dormiendū accūbendo, donec ad locū digestionis peruenerit cibus assumptus.

¶ Regimen motus exercitij.

42. Non est exercitādū exercitio magno, ꝛ forti nec est tm̄ gescendū ꝙ ommitaᷣ oē exercitiū: imo ē d ⌈ ꝭ vitādū. ⌋

d A. eq̄li ꝛ tēperato exercitādū

43. ¶ Sūt ḡ tal'r mēbra exercitanda, ꝛ per exercitium adiuuanda, ne colligaᷣ qd̄ timeᷣ colligi in eis ex malis humorib⁹.

44. ¶ Eundo e ⌈ vel clamādo ⌋ si volueris, donec appareat velox ꝛ f ⌈ cita expiratio. ⌋

e A. ꝛ luctando

f A. frequens anhelitus

45. ¶ Macer autem ꝛ extenuatus non debet exercitari, ne ipsius dissolutio amplius augeatur.

46. ¶ Verꝝ dꝫ exercitari pinguis ꝛ mlte adipis ꝛ axūgie: ē tm̄ accingēdus si habuerit ventrē magnū.

47. ¶ Tpe v̄o estiuo est minuēdū exercitium: quum tūc dissoluaᷣ ꝛ subtilieᷣ homo per sudorem.

48. ¶ Jam qdem rettuli in caplīs theorice regimen eius: cuius corp⁹ indiget eūone superflui, aut retentione ꝯrij g ⌈ addens huic qd̄ mihi placuit. ⌋

g A. ꝛ de eo qd̄ ꝯuenit de intentiōibus vl' passionibus anime

49. ¶ Cōgruit qdē vsus oiuꝫ: quoꝝ premisi relationē ꝭm q̄litatem dictam in tpe estiuo: supercalefacto iuueni, ꝛ ciuitatib⁹ meridionalibus.

50. ¶ Et tpe qdē hyemali est vtēdū ꝯrijs eis que retulimus: vt obuieᷣ ꝛ resistaᷣ fri̅tati ipsius.

51. ¶ Vere quoq3 ꝛ autumno incedendum est inter estatem ꝛ hyemem.

52. ¶ Congruitq3 regimen exsiccatiuuꝫ in vere, ꝛ humectatiuum in autumno. Unde fugienda est exsiccatio in eodem.

53. ¶ Est autem vtendum regimine conuenienti tpe estiuo: ꝛ in fine veris, ꝛ in principio autūni.

54. ¶ Verum in ꝑncipio veris, ꝛ in fine autumni dꝫ regimen ꝯformari regimini hyemis. Unde vtēdum est tunc cibis calefacientib⁹.

55. ¶ Regimen autem eius cuius relatio dicta est cōgruit habitantibus, ꝛ residentiam facientibus in ciuitatibus, ꝛ castris. Verꝝ h ⌈ mercatores ⌋ sᷣ regendi regimine iter agentium.

h A. iter agētes

¶ Regimē iter agētiū, ꝛ ꝑmo nauigantium.

56. Est qdeꝫ vitāda nauigatio ꝑ mare in hyeme, ꝛ i † ⌈ ⌋ volēs nauigare dꝫ assumere ꝛ colligere aquā multā, et multa vasa mūda, cui ꝑparāda ꝛ offerēda sᷣ cibaria hūida. Uēter ꝛ nā ei⁹ est cū medicinis mollificāda. Uñ si timeaᷣ vomit⁹ colere euēᷣ ꝑ secessum, q̄buspactꝭ ingrediaᷣ nauim, ꝛ iponat secū succos acetosos, ꝛ cū eis stipticos.

i † A. itineratio ꝑ loca ꝺserta est vitanda in tpe pluuioso ꝛ

57. ¶ Et ad vitandum defedantia, ꝛ sordes, preparet sibi mundas vestes.

58. ¶ Cū āt in aliq̊ ex iter agētib⁹ mltiplicabunᷣ pediculi, quos non possit interficere: lana ꝯtorta, ꝛ k ⌈ mersa i ol'o: in q̊ argētū viuū fuerit extictū appendatur ⌋ vestibus eius, donec videantur cadere pediculi ab eo.

k A. inuncta cū argento viuo et exticto, ꝛ collo appēsa ꝛ applicata

59. ¶ Iter āt agēs p l ⌈ siccū regaᷣ cū regimie frigorꝭ. ⌋

l A. terrā, cureᷣ ꝛ mūdificet ipi⁹ corp⁹ cū gere añ q̄ iter incipiat

¶ Regim m ⌈ ꝺcōꝝ, ꝛ prio cū ⌋ frigorꝭ

m A. iter agētiū ꝑ terrā ꝛ ꝑrio i

60. Est ḡ cauēdū ne obuiet ei n ⌈ frigus. qm̄ ꝑdeᷣ rōne algorꝭ, ꝛ ꝯgelatiōis. ⌋

n A. nix qm̄ ex hoc ꝯseruabiᷣ a congelatiōe, ꝛ a morte

61. ¶ Et reficiatur vsq3 ad saturitatem: ne moriatur fame.

62. ¶ Et si fuerit infrigidatus, ingrediaᷣ balneum, ꝛ o ⌈ vniaᷣ cū hñtib⁹ ⌋ corpora pingua ꝛ carnosa.

o A. amplectaᷣ

63. ¶ Et si caligēt oculi ei⁹. visusq3 ipsi⁹ disgregeᷣ ex gelu, ponaᷣ sup faciem eius peplum nigrum.

64. ¶ Et ei⁹ extrema ꝓtegaᷣ a frigore, ꝛ oleo p † ⌈ ⌋ fomētenᷣ. q ⌈ vnde ⌋ inuoluanᷣ pedes ei⁹ multꝭ coopertorijs priusq3 sotulares calcientur.

p † A. costino

q A. deinde

65. ¶ Uñ si cessante dolore extrēoꝝ non recupent sensum, scito ea esse dissoluta ꝛ mortificata a frigore, ꝓ tāto tūc iugiter sᷣ fricāda, ꝛ calefaciēda cū ol'o ꝺ synape calefacto, ꝛ ꝯsequēter fasciāda.

66. ¶ Et si inde pedes fuerint nigri, aut liuidi scarificenᷣ, ꝛ si fuerit in eis putredo mundetur. ꝛ si aliquid dissolutum fuerit, abscindaᷣ illud ab eis.

67. ¶ Qui vero inde lassitudinē incurrerit, cureᷣ cuꝫ oleo, ꝛ seruet regimē ꝛ dietā subtilē. fricenturq3 ꝛ extendantur ipsius membra in balneo, ꝛ regescat consequenter aliquibus diebus.

¶ Regimen iter agentis per siccum tempore calido, ꝛ sicco.

68. Iter agens tpe estiuo ꝛ cal'o sic est regēdus, vt.s. ꝓhibeaᷣ ei ne aggrediaᷣ iter suū hora estus ꝛ feruoris in meridie. estq3 ꝑmo minuēdus ne supcalefiat ex labore itineris, ꝓ tāto extrahatur sanguis ab eo i r ⌈ magna ⌋ q̄ꝫtitate. ꝛ sic efficieᷣ securus ab apostemate.s. per flebotomiam.

r A. sufficienti

69. ¶ Verꝝ si col'a i eo ꝺñeᷣ, educaᷣ ab eodē. ꝛ sic sitꝭ malitia alleuiabiᷣ, aut tolleᷣ. estq3 añ aggressuꝫ itineris succis ꝯuenientib⁹ extingenda. s ⌈ al's verendū est, ne calore ipsi⁹ periculo exponaᷣ. ⌋

s A. qm̄ timēda est caliditas ei⁹

70. ¶ Et fiat vt comedat aliq̄ꝫtulū ex herbis fri̅s, et simul ꝛ semel satureᷣ aqua, ꝛ t quiescat cū poterit, nec irascaᷣ fortiter t ⌈ aliquaten⁹, ꝛ moreᷣ in locis vmbrosis: ⌋ ꝛ vitet seu dimittat clamorem ꝛ sermonē, necnon ēt bellū ꝛ iurgiū, nec moreᷣ in loco nimis cal'o, ꝛ sumat in potu sirupum ex succo vue acerbe cū succo portulace ꝛ aqua.

t A. ꝛ vtaᷣ rebus facietib⁹ vmbrā ꝛ his q̄ nares, et os cooperiunt a puluere

[a] A. hora vehe/mentis caloris

71. ¶ Et si sitiat in [a] [meridie,] teneat i ore suo pill'az vnā ad q̄ztitatē lupini factā ex trociscis cāpho/re. Et si timeat ne facies alteretur a sole: ⁊ nigrescat eiꝰ cutꝭ dissoluat seu liq̄faciat rector eiꝰ oleū cū cera [b] †[ ] sil' iūcta ꝑsertim in mulieribꝰ.

[b] †A. alba

¶ Regimē īfantꝭ dū adhuc ē i vtero.

72. Ustodiaƭ tal'r īfans ivtero, ne ꝯtin/gat corpi eiꝰ aliq̄ð nocumentum.

73. ¶ Et eligaƭ nutrix q̄ cibabit ⁊ po/tabit eū, vt sit bōi nutrimēti apō eū.

74. ¶ Tal' ē ēt apponēda itētio sup stōuz ꝑgnantꝭ: ne ꝯtigat corruptio i desiderijs seu appetitibꝰ eiꝰ.

[c] A. ex quo īfās sūaƭ ⁊ nutriƭ.

75. ¶ Rectificeƭ ēt sanguis eiꝰ [c] †[ ] ⁊ ipsius sup̄fluitates educanƭ: ne īfantes sup̄fluitatibꝰ offendanƭ: veꝝ si sanguis excitareƭ in eis, minime tñ minuaƭ. Sed vice p̄dicte eūationis infretur sanguis, seu eius feruor extinguatur.

[d] A. humor

76. ¶ Si ēt [d] [flegma] in ea exciteƭ: mime tñ eūeƭ secessiu], vtaƭ nibilominꝰ tc̄ ꝯueniēter s̄btiliātibꝰ.

¶ Regimen tempore partus.

77. Um aūt instabit tempus partꝰ: vtēdum est ꝑtū facilem efficientibꝰ, vñ fricenƭ in balneo ex omni parte cū oleo ilia ipsiꝰ, ⁊ [e] [q̄ coniungiƭ vētri eiꝰ] vt sic nerui eiꝰ ⁊ musclī mollificenƭ, ne partus eius laboriosus efficiatur.

[e] A. partes circa vuluam exītes

78. ¶ Unde vtatur oleo in cibis eius: ⁊ sorbeat bro/dium seu ius pingue.

79. ¶ Et protegatur a clamore, saltu, timore, pugna, ⁊ percussione, ⁊ in agone, ⁊ violentia eius offe/ratur ei decoctio dactilorum ⁊ fenugreci.

80. ¶ Expedit etiam vt in partu habeatur obstetrix discreta: que circūscripta oi pusillanimitate trahat fortiter pedes eius, ⁊ [f] [imp̄mat] vētrē eiꝰ, caute tñ ⁊ discrete: postq̄z s̄bito eā surgē fecerit.

[f] A. comprimat

81. ¶ Et si fluat ab ea sanguis mltus, offeranƭ in potu trocisci ex karabe, si vero rōne alicuius impedimēti non egrediaƭ ab eo sanguis in cōuenienti q̄ztitate, sumat in potu trociscos de myrrha.

82. ¶ Et vtaƭ fumigijs dissolutis ex myrrha, kytrā, sauina, [g] †[ ] sulphure, ⁊ colloquintida factis, si secundina non egrediatur.

[g] †A. seu granorum abel

¶ Electio nutricis.

83. St ḡ nutrix eligēda mediocris eta/tis, ⁊ carnosa: nō tñ laxe carnis, per ꝯplōnē suā appropinquās eq̄litati, ⁊ tēperiei, [h] [alti ⁊ erecti] corpis, ⁊ magnaꝝ māmillaꝝ: hñs caput mū/dū ⁊ sanū, ⁊ oclos imunes ab oi nocumēto itrinseco, ⁊ q̄ sit sana breuiƭ i mēbris, ⁊ iūcturꝭ suis.

[h] A. pinguis ⁊ sani

84. ¶ Et hēat multū lac, cuiꝰ color sit albus, nec sit nimis subtile, nec nimis grossum, ⁊ sit sapor eius dulcis, [i] [sine horrore aliq̄,] sitq̄z ꝯiunctū in ptibꝰ, ⁊ nō fluidū. [k] †[ ]

[i] A. bonum hñs odorē nō fetidū

[k] †A. cū sup ali/q̄ð tersum effunditur

85. ¶ Congruit autem vt dulcibus pinguibꝰ, ⁊ piscibus recentibus [l] [cum oleo] nutriatur.

[l] A. ⁊ pinguibus .s. carne pingui

¶ Regimen infantis cū exit ab vtero.

86. Ngaƭ ḡ ⁊ liniaƭ stipticis cū fascia/biƭ, donec māifeste indureƭ cutꝭ eiꝰ, ⁊ [m] [calefiat] ⁊ ab humiditatibꝰ eiꝰ mundetur: ⁊ mediocri ligatura fa/scietur. [n] †[ ]

[m] A. balneetur

87. ¶ Nec est etiam ei longo tempore ꝓhibendū lac quoniam supercalefieret inde.

[n] †A. nec ei ē tribuēdū lac mltū q̄ð nauseatiuā saturitatē iducat

88. ¶ Suntq̄z tollenda ⁊ vitanda oia ipm ad irā excitātia, ⁊ ipsiꝰ somnū impediētia. si enim velit q̄s somnum ꝓuocare, ponaƭ stratus eius [o] [capax, ⁊ latꝰ satis] in loco opaco: ⁊ imponaƭ papauer in cibis suis: si ex ablatione somni seu vigilarū instantia ꝯtingeret ei aliquod nocumentum.

[o] A. planꝰ ⁊ moll'

89. ¶ Utilius tñ esset multū, magisq̄z necessarium, ne alicui infantiū dareƭ aliq̄d ad comedendū excepto lacte solo: donec habuerit dentes suos.

90. ¶ Et cum surget a somno ⁊ excitabiƭ necessitetur ad vidēdum lucem: taliter etiā q̄ inspiciat astra in celo: videat etiā in die colores varios ⁊ diuersos: q̄tenus [p] [in hoc exercitetur.]

[p] A. delecteƭ et diligat videre

91. ¶ [q] [Et loquatur semꝑ alte quicūq̄z aut quecūq̄z habebit accessum ad ipm, cū voluerit quis ipz instruere ⁊ assuescere] ad loquendum.

[q] A. Et añ ipm sint cantātes cū vocibꝰ ꝯuenientibꝰ, vt delecteƭ, ⁊ inclineƭ

92. ¶ Et ponaƭ mel in ore eiꝰ, leniēdo ⁊ fricando ex eo palatum, gingiuas, ⁊ linguā eius, ⁊ addatur cū eo aliquātulum thuris, ⁊ [r] †[ ] ligritie.

[r] †A. succi

93. ¶ Et ꝓuocetur ei sternutatio, quatenus ipsiꝰ nasi oppilationes aperianƭ ⁊ mundenƭ: hoc.n. rectificat ⁊ clarificat vocē suam, oēs etiā sensus eiꝰ, ⁊ cū hoc dilatat pectus, ⁊ anhelitū bonū facit.

94. ¶ Et vitet flomiam, ⁊ farmaciā, donec ad etatez adolescētie ꝑuenerit, nec resistaƭ apostemati va/riole seu exiture eidē ꝯtingenti cū [s] [attractōe.]

[s] A. diuersiōe ad contrarium

¶ Regimen conualescentium.

95. Icet ꝯualescētes ab egritudine sani existāt, eoꝝ tñ corpa nō sūt fortia, s̄z debilia, sic sunt debiles immunes a morbo, q̄ꝝ v̄tutibꝰ accidit fatigatio, ⁊ sanguinis ꝓuatio in eoꝝ corpibꝰ.

96. ¶ Si autē macies ⁊ extenuatio corpoꝝ ipsoꝝ fuerit longi tpis, ⁊ cronica, reducanƭ paulatim ad ꝯsuetudinē ꝓpriā: nec fiat h̄ subito ⁊ festinātēr: si vero emacerati fuerint, ⁊ extenuati in tpe bre/ui, [t] †[ ] reducantur celeriter ad so/lita: est nihilominus gradatim subtiliandus: donec euasio corporis ipsorum sit manifesta.

[t] †A. cū multo cibo

97. ¶ Detur ergo ei paruz ex cibo, qui tamen laudabilis sit virtutis ⁊ chimi.

98. ¶ Et sit in quiete ⁊ trāquillitate, eo q̄ eoꝝ mēbra tenera sint ⁊ mollia, rectificēturq̄z eoꝝ aie bono [u] [ꝯsortio,] ⁊ laudabili sede, ⁊ ministrentur eis aromatica, ⁊ oēs flores laudabil' odoris, ⁊ gaudeāt ⁊ letenƭ, ⁊ [x] †[ ] ipos ex hilarantibus rectificenƭ, ⁊ vitent meditationē, ⁊ tristitiam, ⁊ ingredianƭ tinas in balneo: nec tñ ibi diu [y] [sedeant, ⁊ vngantur ibi membra eoꝝ oleis cōuenientibꝰ: non tñ cum forti fricatione. naz hec efficiunt in eis calorem innaturalem.]

[u] A. ⁊ laudabili colloquio

[x] †A. cantilenis

[y] A. moreƭ. nec forti exerciteƭ exercitio. neque fricenƭ vehemēter. nā ista faciūt in eis accidere d̄bilitatē. ⁊ sedeant in aq̄s cal'is. ⁊ mēbra ipsoruz olis ꝯuenietibꝰ inungantur.

¶ Regimen senum.

99. Ires ⁊ virtutes senum retrocedūt omni die, ⁊ etiam minuuntur.

100. ¶ Unde deƭ eis fortis cibꝰ in ꝑua q̄ztitate sumptus: qui.s. non aggrauet membra ipsorum.

101. ¶ Et si eūanƭ, nequaq̄z colera educaƭ: s̄z potiꝰ dimittatur, cum sit in eorum corporibꝰ medicina.

102. ¶ Nec ꝓhibeaƭ eis total'r flomia si iā vsi fuerint ea: imo minuaƭ ēt in hoc casu sexagēariꝰ si corpulētꝰ fuerit ⁊ carnosus bis in āno, nec abutaƭ h̄ i duobꝰ anni tpibꝰ. ꝓhibeaƭ tñ ei oino flomia ex cephalica, ⁊ sic erit eius regimē bene ordinatuz.

103. ¶ Cū etiam peruenerit ad septuagesimuz annū, minuatur semel in āno. nec secūdeƭ in eo etiā in corpulentis. nec ēt est ex tunc de mediana minuēdus, et si fuerit corpus eius quasi plenum: vnde cuz processerit in etate ampliꝰ. v. annis, minuaƭ bis de basilica in duobus annis.

104. ¶ Post hāc aūt etatē est eis oino flebotomia ꝓ/hibenda. Nā obest multū seniorib ꝰ, ⁊ d̄crepitꝭ,

a A. repcutiēda

nec etiā sunt eorum apata a ⌈mitigāda⌋, nec est ēt attractio in apostematibꝰ eorum fortificāda.

b A. ossa partiendo

105. ¶ Sunt nihilominꝰ mundificandi cū fricatiōe ⁊ sudore, dētur q̄z eis b ⌈pingues. s. ficus⌋ p iterualla, ⁊ mundificent̄ ēt cū cibis mollificātibus, destructio āt eoꝝ cū medicinis ē oīno ꝓhibenda.

¶ Regimē eiꝰ cuiꝰ sanitas ē diminuta in aliquo ex mēbris, ⁊ nō in alijs aut in aliquo tpe, ⁊ nō alijs.

106. Ui ğ patit̄ in aliq̄ tpe dterminato, curet̄ prius q̄ȝ incurrat morbum.

107. ¶ Et curetur cum contrario eius de quo cōqueritur illo tempore, ⁊ commuta tempꝰ pro tempore.

108. ¶ Si ergo aliquis patiat̄ in aliquo ex membris suis, attendat̄ ⁊ recipiatur cura eius ex his que colligam in curis morborum, donec liberetur ⁊ mundetur ab illo morbo.

¶ Regimē eiꝰ in quo appent signa futuri morbi.

109. T si appeat in alicuiꝰ corpe signuȝ significās sup morbum futuꝝ, ꝓhibeat̄ attente aduētus eiꝰ, qm̄ occulta est cā in corpe eiꝰ, ꝑ tāto auferat̄ priusq̄ȝ detegat̄: iam aūt rettuli qd significat accidēs apparēs in corpore, ⁊ de qua egritudine timendum sit ex eo, vnde attente curandum est de eo faciendo cessare causas eius, ex his que rettulimus in capitulo suo.

¶ Incipit tertia pars practice de reductione sanitatis in egris cum cibis ⁊ medicinis.

1. Ostquā ergo seruaui ɔtēta sub gn̄e ɔseruationis sanitatis, nūc incipiā loq de cura ipsiꝰ morbi. Et hoc qdē est vnum ex gn̄ibꝰ practice, ħ aūt fit obuiādo ei cū suo ɔtrio, vt si fuerit morbus ex caliditate curet̄ cum frigiditate, ⁊ econuerso, ⁊ si fuerit ex humiditate: curetur cū siccitate: ⁊ econuerso.

2. ¶ Curet̄ ergo cerebri repletio cum euōne, ⁊ sic fiat de mēbris alijs, ⁊ in patiente obturationē ex oppilatiōe fiat aptio, c †⌈ ⌋ dōec eiꝰ malitia fuerit rectificata ⁊ lēitas corpis nociua exasperet̄, ⁊ silr̄ asperitas leniatur.

c †A. ⁊ oppiletur qd̄ est aptum

¶ Rememoratio spēꝝ medicinarum.

3. Jc qdem faciā mentionē medicinaꝝ humores educentium ꝑ secessum.

4. ¶ Unde referā illā sup quā dn̄at̄ aliqua ɔplō, ⁊ hn̄tem potētiā educēdi aliquē humorē, ⁊ hn̄tē vim apitiuā, aut mollificatiuā, ⁊ hn̄tē potētiam vrēdi, vel putrefaciēdi, d †⌈ ⌋ claudēdi ⁊ apitiuā oppilationis, ⁊ attractiuā, e †⌈ ⁊ ⌋ exiccatiuā, aut sanatiuam carnis generatiuam, aut sigillatiuam, ⁊ his similes in virtutibus secundis ⁊ tertijs,

d †A. aut digerendi, aut

e †A. aut abstersiuā, aut rarificatiuam, aut

¶ Rememoratio solutiuarum colere.

5. Ducit aūt fortiter colerā rubeam scamonea, cuiꝰ dosis est a tertia vniꝰ drachme, vsq̄ȝ ad vnū kirat, habet etiaȝ potentiā sup alios hūores, cuiꝰ qdeȝ rectificatio fit cū citonijs ne ledat stomachum, ⁊ epar.

f A. rectificetur

6. ¶ Det̄ aūt ex aloe solidū vnum, ⁊ si fuerit necesse f ⌈duplicetur pondus illud⌋ cum spēbus cōuenientibus, ⁊ si detur multum ex eo, rectificetur cum bdellio, gummi, ⁊ dragaganto.

7. ¶ Et ex myrabolanis citrinis offerat̄ in potu. ℥ j. ⁊ tantūdem offerat̄ de violis, sic etiam fiat de medullis cassiefi. ⁊ tamarindis, ⁊ non amplius.

¶ Rememoratio soluētium flegma.

8 Ent̄ ad hoc dauic. ij. ex pulpa collo q̄ntide mūde, ⁊ rectificate bdello, et silr̄ fiat cuȝ cucumere amaro, qd̄ est ei simile in hac operatione, rectificato cum pōdere sui ex ɔueniēti ad ħ.

9. ¶ Detur autē. ʒ. s. ex salenitro ⁊ sale, nā expellunt flegma, sȝ dent̄ ex turbit g ⌈darhan. ij. cū datur in potu, ponantur in dcoctione sequali. ij.⌋

g A. ʒ. ij. ⁊ cū dat̄ in potu in decoctiōe det̄ aur. ij.

10. ¶ Et detur ad minus ex agarico h ⌈darhan. j. ⁊ quatuor ex granis.⌋

h A. ʒ. ij. ⁊ silr̄ detur ex granis nil

¶ Rememoratio educentium aquā citrinam.

11. E qdē medicie educūt aquā citrinaȝ . s. pōdꝰ. ij. dauic i ⌈laureole,⌋ ⁊ pōdꝰ vniꝰ dauic euforbij nō antiq, tātūdeȝ ex k ⌈titimallo⌋ rectificato sicut rectificaui ipsam aloem, ⁊ etiam pondus l ⌈darhan. j.⌋ ex centaurea

i A. de mezereō

k A. sebram

l A. ʒ. ij.

¶ Rememoratio soluentium meliam.

12. Ef ğ i potu ex sene, polipod̄. epithio myrab. indis, ⁊ ēt ex fumo tr̄e, ⁊ buglosa fȝ q̄ȝtitatē quā ex ea educē itē deris, vn̄ si eq̄lr̄ ⁊ tēpate eā vel̄ educere da. ℥. s. ⁊ ex lazulo m ⌈darhan. v. ipse tn̄ est signanter periculosus ⁊ verendus.

m A. ʒ. s. hoc. n. ē ꝓpriū ad ipaȝ educendam

¶ Rememoratio cōpositionis medicinarum.

13. Adix aūt veridica eēt vt si posset fieri ministraret̄ semꝑ vnica ⁊ simplex medicia in oī morbo, dōec eiꝰ opatio pāderet̄: fuit nihilominꝰ necessaria eaꝝ cōpositio ꝑꝑ illud qd̄ nūc dicā.

n A. ⁊ qd̄ adiuuat advētris solōnē

14. ¶ Scilicet ꝑꝑ morboꝝ cōpositionē adinuicem, ⁊ ꝑꝑ medicinaꝝ adequatiōeȝ, ⁊ dulcorationē mali saporis ⁊ amari ipsaꝝ, ⁊ ad iuuandū eaꝝ transitū si fuerit difficil̄ ⁊ tardꝰ, ⁊ rectificādū difficilē glutitōeȝ ipaꝝ n ⌈vētr] soluētiū.⌋

o †A. Et medicine hn̄t vtutē pmā, ⁊ silr̄ vtuteȝ scdaȝ, ⁊ qdā medicine hn̄t vtutē tertiā a qbꝰ fiunt opationes. Uirtꝰ āt pma medicinaꝝ ē sicut calefactio ⁊ infrigidatio ⁊ dsiccatio, ⁊ humectatio. Et hic incipiemus adducere medicinas q̄ insrant

15. ¶ Que dosis dȝ dari ex medicinis. Um ğ fueris attētus in ɔpōne solutiuaꝝ: ɔpone dbitū ordinē ⁊ nūeꝝ eaꝝ in ɔpōne: accipe ğ cū ꝓprijs dosibꝰ, ⁊ dterminato nūero, medicinas solutiuas, sicut voluer] rectificatas, ⁊ diuide ɔn̄r cert] portiōibꝰ doses eaꝝ: ⁊ det̄ in potu ex ea fȝ numeꝝ cōponētiū ipaȝ, ⁊ sic fiat cū sic ɔponēt̄, qd̄ totū ɔpositū ꝓpinet̄, ⁊ sic ɔposite fuēt̄ necītati tpe oportūo.

16. ¶ o †⌈

p A. bellirici, scoria terri, myrobalani cbebuli.

q A. alhausegi .i. rubus

hmōi sunt myrta, sumach, p ⌈bbis, ⁊ fex ferri, myrab.⌋ acatia, coralli, ⁊ emblici, lutum armenicum vel terra, ⁊ q ⌈rumex seu arius.⌋

17. ¶ Et r ⌈cuppe glādiū, sanguis draconis, ⁊ gallia muscata,⌋ ⁊ balaustia cū spodio mixta, ⁊ auellana idica, coriādꝝ siccū, ⁊ s † ⌈foliū ⌋ cum plātagine. hec. n. stiptica sunt in actiōe sua.

r A. cortex interior glādiū subrufus ⁊ sanguis draconis, ⁊ sicut ramech, ⁊ galia ⁊ altharathit q̄ oia sīt ɔstrictiua

s †A. foliū indū Alia litera hematites

18. ¶ Et galle t ⌈lapatiū,⌋ ribes. bbis, sīt fr̄a, ⁊ ɔstrictia

t A. Alia litera granata acetosa

¶ De simplicibꝰ medicis calefaciētibꝰ p̄t̄ q̄ꝑ educāt.

19. Lito q̄ꝑ calefaciētes medicie fȝ q̄ꝑ rettulerūt ⁊ exꝑtū ē, sunt condisi, thus, piper, cardamomū, ⁊ piper longuȝ.

20. ¶ Et cartamū, menta, sq̄nātuȝ, ⁊ cynamomum, ⁊ u ⌈passe montane. i. staphisagria,⌋ ⁊ capparis.

v A. mahaleb

21. ¶ Et x ⌈cētonica, vrtica, ⁊ melissa⌋ storax, ⁊ ābra.

x A. sceha, ⁊ vrtica ⁊ origanū, et visnen

22. ¶ Et lignū aloes, acorus, mellilotū, cuscute, ⁊ 33.

23. ¶ Et gentiana [a] ⌈basilicon⌋ peonia, lacca, ⁊ reubarbarum.
24. ¶ Et folium laudanum, ⁊ bacce lauri ⁊ ameos, [b] †⌈ ⌋
25. ¶ Et anetum, ⁊ cataputia, ⁊ [c] ⌈alcanna rubea, ⁊ myrrha.⌋
26. ¶ Prassium serapinum, acorus ⁊ anisum.
27. ¶ Et carui, cyminũ, [d] ⌈⁊ semis apij campestris.⌋
28. ¶ Et spica capill' vene. [e] ⌈satureia, ⁊ darsaan.⌋
29. ¶ Et cassialignea galanga celidonia, ⁊ assarum, pix, ysopus, ⁊ alchitran piretrum, ⁊ balsamus.
30. ¶ Et maiorana, [f] †⌈ ⌋, ⁊ papauer rub. ⁊ [g] ⌈celicerta⌋ calam⁹ aromaticus, ⁊ camomilla.
31. ¶ Et nigella, assa fetida [h] ⌈terbentina⌋, ⁊ sulfur, ammoniacũ synapis [i] ⌈et alliũ, cubebe,⌋ costũ.

¶ Doctrina q̃ siccũ ab hũido distinguit, ⁊ gradũ mediciaꝝ simpliciũ.

32. *O*mne ãt frĩ ⁊ cal'z erit siccũ vl' molle seu hũidũ, ⁊ ex stipticitate qdẽ siccitas cogscẽf: ex lenitate v̄o hũiditas.
33. ¶ Est aũt apud medicos nota graduũ diuersitas. Nam immutatio ⁊ alteratio solo intellectu ⁊ ratione percepta est in primo gradu.
34. ¶ Oẽ aũt cui⁹ imutatio sensu pcipif sine violẽtia; hꝫ manifestã significationẽ qđ sit in gradu scđo. Omne aũt cui⁹ immutatio sensu percipitur cũ lesione, sed non destruit, est in gradu tertio.
35. ¶ Omne aũt qđ sui violenta vstione, aut stupefactione, seu narcotizatiõe corrumpit quod immutat, exiuit a temperie vsqꝫ ad. iiij. gradum.

¶ Rememoratio virtutum scđaꝝ medicinaꝝ simpliciũ, ⁊ pmo medicine attractiue.

36. *S*ito ꝙ in oi maturatiuo ẽ viscositas cũ calore mediocri, ⁊ tẽpato, ⁊ pportiõali, cũ calore mẽbri i q̃ maturatio itẽdif, cuiusmõi sſ adipes, pix, ⁊ gũmi pini: ⁊ ol'm cũ cera sil' mixta, ⁊ ol'm [k] ⌈cũ cera bñ mixtum, ⁊ agitatũ,⌋ ⁊ furmẽtuꝫ in ol'o coctũ.
39. ¶ Ois medicina mollificatiua est fortioris caloris, q̃ꝫ sit mẽbꝝ in quo mollificatio intẽdif: nõ tñ est tante virtutis ⁊ potẽtie, [l] ⌈ꝙ sui dissolutiõe, ⁊ subtiliatione manifestef in corpore nocumentũ⌋ cuiusmodi sunt galbanum, bdellium: ammoniacum storax, ⁊ medulla tibie ceruine.
28. ¶ [m] †⌈ ⌋. Indurantes quidem medicine frigide sunt sicut solatrum, lentigo vallorum, ⁊ similes his.
39. ¶ Ois medicina opilatiua est [n] ⌈caltate ⁊ siccitate expoliata manifesta⌋ nõ mordicãs mẽbꝝ cui ꝯiungitur, ⁊ cum hoc terrestris est aut viscosa.
40. ¶ Est ãt notũ ꝙ ois medicina opilatiõis apitiua, incisiua est ⁊ subtiliatiua: cui⁹ sapor est salsus vel amar⁹: cuiusmõi sſ cepe [o] ⌈marie⌋ ⁊ radix lilij, radix [p] ⌈puiche, sal nitꝝ⌋ cappar], ⁊ [q] ⌈faba lupia⌋.
41. ¶ Et stipticũ qdem potest esse apitiuum, sꝫ nullo mõ apiet exteri⁹ applicatũ: nihilomin⁹ in potu assumptũ opilationẽ apiet in membris existentem.
42. Medicina qdẽ mũdificatiua ⁊ abstersiua est minoris subtilitatꝫ, q̃ꝫ sit pcedẽs sicut fabe, [r] ⌈forti⁹ tamẽ eis est dulce⌋ sicut mel, ⁊ dulces amigdale.
43. ¶ In omni qdeꝫ rarificatiuo, ⁊ resolutiuo existit calor temperatus, sicut est oleum cataputie, ⁊ camomille, ⁊ oleum [s] ⌈radicum feniculi.⌋
44. ¶ Ois qdem medicina orificioꝝ venaꝝ apitiua [t] ⌈mũdificatiua⌋ est hñs calorẽ [u] †⌈ ⌋ mixtũ cum grossitie, cuiusmodi sunt allia cepe ⁊ fella.
45. ¶ Quicqd ꝯfert ad obturandũ ⁊ ꝯstringendum meatus dꝫ esse stipticũ ⁊ mordicatione priuatuꝫ,

[a] A. bedoard
[b] † A. ⁊ cipi
[c] A. ⁊ blatte bizantie, ⁊ alcãna ⁊ fuei myrrha, ⁊ andacocha.
[d] A. ⁊ ruta, ⁊ semen apij siluestris
[e] A. hasce ⁊ darsisaban
[f] † A. ⁊ amuden
[g] A. suchaha et feniculus
[h] A. granum viride
[i] A. nasth
[k] A. pmixtũ cuꝫ eo qđ calefacit
[l] A. i calore, ita vt subtile dissoluaf grosso remanente
[m] † A. Et medicine frẽ ⁊ hũide
[n] A. illa que siue cal'a, siue frã ñ ẽ
[o] A. sqlle, et amigdala amara
[p] A. narcisci, et bauracb
[q] A. lupini
[r] A. sicut repitre dulci
[s] A. rafani, et feniculum
[t] A. sicut vlceratiua
[u] † A. fortem

46. ¶ Omnis medicina vstiua est magni ⁊ fortis caloris, ⁊ vltimate grossitiei.
47. ¶ Omnis medicina putrefactiua est [x] ⌈pfecte⌋ caliditatis ⁊ subtilis substantie.
48. Medicine aũt carnis diminutiue sunt debiliores pdictꝫ, sꝫ sigillatiue vlceꝝ abstersiue sſ ⁊ d̃sicatiue.
49. ¶ Medicina que a tota spẽ attrahit humorẽ seu humiditatem aliquam est bezahar, ⁊ medicine laxatiue seu eductiue.
50. ¶ Ois aũt actio medicine attrahentis rõne qualitatis note fit a calore ipsius naturali ⁊ subtilitate subẽ, cuiusmodi sunt ammoniacũ, bdelliũ. aut a putrefaciẽte, sicut in egestionibus, ⁊ stercorib⁹.
51. ¶ Bezahar aũt ꝯfert cum superat, aut rõne qualitatis ꝯuertentis, ⁊ immutantis, aut ex sui nã propria, aut eo ẽt ꝙ ꝯfert educendo [y] ⌈p modũ qualitatis necãtis a veneno.⌋ Usus aũt haꝝ non est ꝯueniens tempore sanitatis, ideoqꝫ [z] ⌈qui vtitur frequenter eis: incurrit inde nocumentum.⌋
52. ¶ [&] ⌈Hec medicina calida est, ⁊ apitiua, incisiua, ⁊ mollificatiua⌋, ex ea ẽt est que stupefaciẽdo cõfert, sicut opium ⁊ cetere narcotice.

¶ Rememoratio v̄tutũ tertiarum medicinarum.

53. *P*ost relationẽ qdem pdictoꝝ, repief relatio tertiaꝝ v̄tutum sup his q̃ cõtingunt, ⁊ gñantur, ex qbus est comminutio lapidis in renib⁹, q̃ qdẽ fit ex oi eo qđ dissoluit, incidit, subtiliat, ⁊ mollificat, dum tñ calorẽ non hẽat manifestum, cuiusmodi sunt radix aspagi, ⁊ radix arũdinis, ⁊ vitꝝ vstũ, ⁊ [?] ⌈passe mõtane. i. stafisagria.⌋
54. ¶ Et sil'es istis hñtes. s. aliquã calitatẽ ⁊ humiditatẽ, faciũt egredi qđ est in pectore p screatum.
55. ¶ Que etiam sunt tempate calitatis gñant lac.
56. ¶ Et omnis medicina iuuans screatum prouocat menstrua [ꝝ] †⌈ ⌋ dum auctam habuerit caliditatem preter quod [a] ⌈fortius⌋ exiccet. [b] †⌈ ⌋
57. ¶ Et he qdem omnes prouocant vrinam, acute tamẽ sunt in h certiores, ⁊ magis ꝯuenientes.
58. ¶ Postq̃ꝫ ergo rettuli vires ⁊ virtutes complexionum medicinaruꝫ, incipiam nunc referre modos medicaminum, ⁊ antidotorum, referaꝫ ergo oẽs modos eaꝝ qbus vtuntur medici tam in interi⁹ assumptis q̃ꝫ in exteri⁹ applicatis. Et sunt velut decorationes, [c] †⌈ ⌋ pillule, sirupi, [d] ⌈loc, linimenta, cerata, ablutiones, fomẽtationes, fricatiões, stuffe vel piryia, balnea, trocisci, electuaria, suppositoria, licinia, clisteria, stille seu stillicidia, iniectões, magdaleões, dẽtifricia, sternutatoria, acuatoria, siringa, empl'a, ⁊ vnguẽta, pulueres oculoꝝ, ⁊ sinapisma, ⁊ sunt caputpurgia colliria nastalia decoctio, colatura, opiata, ⁊ fumigia p traiectoriũ, ⁊ fine, fricatoria saccellationes, infusiones, trazee, cõfectiones.⌋

¶ Rememoratio rectificationis corruptionis, ⁊ significationis ipsius.

59. *O*mnis morbus quem sumus relaturi existit vl'r in toto corpore aut special'r in aliquo ex mẽbris eius. Qui si fuerit sine mã, erit qdẽ cũ ꝯpl'oni sue contrario eius cura [e] †⌈ ⌋
60. ¶ Discernif autẽ morbus repleti corpis a morbo pdicto, sumẽdo expientiam ab eo p inuestigationem artificialẽ, si. s. non adsit cũ eo aliqđ ex signis super repl'etionem corporis signantibus.
61. ¶ Si aũt contingat nocumentum ex opatione in

[x] A. superflue
[y] A. aut resistẽdo proportionabil'r v̄tuti pnecanti
[z] A. medic⁹ ignorans errat
[&] A. medicina q̃ remouet dolorẽ qdã ẽ cal'a apitiua, incisiua mollificatiua
[?] A. mahaleb
[ꝝ] † A. et
[a] —— A.
[b] † A. tũc ei⁹ opatio est subtilior
[c] † A. de cap. capillorum
[d] A. suffuf ⁊ ol'a ⁊ fricatões ⁊ embrocatiões, ⁊ ea q̃ remouẽt ticturã nigrã frãm in cute, ⁊ ea q̃ tingũt man⁹ ⁊ sief, ⁊ electuaria ⁊ fitile ex suach dẽtifricia, ⁊ linimẽta, ⁊ vnguẽta, et pulueres ⁊ alcohol, ⁊ caputpurgia, ⁊ distillationes, ⁊ pessaria ⁊ d̃coctiões ⁊ empl'a ⁊ fomẽtationes, ⁊ gargarismata ⁊ clisteria ⁊ suffumigia.
[e] A. neqꝫ pcede cũ euone ⁊ gradatum cura.

cura morbi, erit qdez medicamẽ simile. s. morbo in ɔplẽone, ꝛ recipiet iuuamentum ex eo qđ ɔ̃riatur cause efficienti corruptionem, ꝛ morbum.

62. ¶ Potest etiam sumi significatio super morbum ex sensu tactus, ꝛ debilitate operationis.

63. ¶ Et etiam ex eo quod apparet ex illaudabilib⁹ [a]†⌈ ⌋ ſm species ꝛ modos suos: ꝛ etiã ex eo quod videt̃ de supfluitatibus exeuntibus.

a † A. dispõnib⁹

64. ¶ Si ergo patientis vrine fuerint sine hypostasi, ꝛ residentijs, ꝛ pulsus inequal', nequaq̃ꝫ ex repletione patiet̃, sed morbus eius reponet̃ poti⁹ sub genere morbi inanientis ꝛ consumptiui.

65. ¶ Et si dolor sit in aliquo loco specialiter significabit super passionem illius loci.

66. ¶ Sumit̃ etiam significatio super ipsum ex etate, ꝛ complexione corpis, ꝛ ipsi⁹ colore, ꝛ. 4. anni tẽporib⁹, ꝛ eoꝝ constitutionibus, ꝛ ipsi⁹ ꝑpria habitatiõe, ꝛ ciuitatibus eius. ꝛ ex eo qđ precessit õ regimine ꝑprio, ex his. n. fit iuuamentum super cognitionem, ꝛ precognitionem morbi.

¶ Rememoratio morboꝝ significantiuz supra morbos ex mala complexione calida.

67. Si ergo corpus patiat̃ de caliditate, ledet̃ qdẽ ab oi cal'o, ꝛ tactu cal'm reperiet̃, eritqꝫ ei⁹ vrina rubea, ꝛ pulsus velox ꝛ ingetus, cũ siti, ꝛ labore seu angustia, ꝛ vigiliaꝝ instãtia, cuz motu inordinato, habitudine extenuata, ꝛ colore citrino ꝛ habitatiõe meridionali ciuitatꝫ, ꝛ etate iuuenili: [b]†⌈ ⌋ ꝛ discursu eoꝝ que calorẽ efficiũt ꝑ tanto curet̃ cũ infrãtib⁹ febrem vrẽtem: ꝛ [c]⌈ omne qđ laborem infert curãtibus ⌋ ꝛ sit cib⁹ eius ſm q̃ꝫtitatem virtutis, ꝛ q̃ꝫtitatem eius qđ apparebit ex appetitu ipsi⁹ frĩde.

b † A. ꝛ estate, et cãe preterite

c A. egritudinez faciẽtẽ angustiã

¶ De signis male complexionis.

68. Si vero ex mala ɔplẽone frã patiat̃, ɔstat ꝙ infrantia oberũt ei: ꝛ oĩa calida ꝑderũt eidem, eius ẽt frĩtas pcipiet̃ sensu tactus ꝛ color ei⁹ signãter alb⁹ repiet̃, pulsusqꝫ tardus, nec patiet̃ sitim, nec vigiliaꝝ instantiam, ꝙ si pateret̃, [d]†⌈ ⌋ non tñ inde molestaret̃, ꝛ si cum colore albo adsit lassitas, ꝛ mollities corpis, etas senectutis, ꝛ locus quẽ inhabitat fuerit septẽtrionalis ꝛ tp̃s anni hyems, ꝛ vsus fuerit in ꝑterito infrigidantibus, erit qdem significatio certa sup isto pro tanto si medicet̃ ꝛ curetur in aliquo, curet̃ cum calefacientib⁹, ꝛ breuiter intendat̃ in cura eius ſm curam qua curatur spasmus.

d † A. vigilias

¶ De signis ex mala ɔplẽone cal'a ꝛ sicca.

69. Si qdem duo morbi nõ ꝓuant̃ altero ex duob⁹, vnde si fuerit morbus siccus, videbis patiẽtem siccũ, ꝛ si fuerit humidus, videbis patientem laxum ꝛ spongiosum. [e]†⌈ ⌋

e † A. vel mollez

70. ¶ Humidũ ergo exiccet̃ subtil'r, siue fuerit cũ caliditate, siue cum frĩtate, ꝛ siccũ cum sibi ɔ̃rio rectificet̃, ꝛ in oĩbus sunt prius auferende cause efficientes, si fiat recta curatio.

¶ Capl'm morboꝝ de repletiõe, ꝛ ɔditiones q̃ obſuande sunt in eũatione, ꝛ est totum de flebotõia.

71. Cum ergo erit morbus ex repletiõe, nequaq̃ꝫ curabit̃ nisi ꝑ euacuationẽ.

72. ¶ In omni eũone sunt. x. obſuãda: que si non [f]⌈ possint seruari, regulet̃ tñ q̃ꝫtitas, ꝛ mensuret̃ ſm exigẽtiaz eoꝝ. ⌋ Quoꝝ ꝑmum est laudabilis dispositio accidentiũ. Et scđm vt sint morbi de repletione. Et tertium etas a iuuentute vsqꝫ ad senectutẽ. Et q̃rtum ɔsuetudo eũandi, Et qntũ ɔsistentia ṽtutis, Et sextũ tẽpus veris vl' autũni, Et septimũ ꝙ locus quẽ inhabitat equalis sit in oĩbus ꝛ temperatus, Octauũ sil'r tempus presens, Et nonum ꝙ patientis ɔpl'o sit cal'a ꝛ humida. Et. x. vt corpus bone habitudinis sit, ꝛ bene carnosum.

f A. fuerint, tũc nõ intendas ad ipsã euacuatõez

¶ De spẽbus eũonis fiende, ꝛ modis.

73. Cum rõne eius qđ gñatum est in aliquo ex membris corpis volueris ipꝫ trahere ab inde, trahe ipm [g]⌈ ꝑ euacuationẽ ab ipso mẽbro, aut ꝑ attractionẽ ipsi⁹ solum ad alia mẽbra ɔ̃ria, siue eis eq̃pollentia: ꝛ interdum fiet ei⁹ attractio ad membꝝ habẽs colligantiã cũ mẽbro patiẽte ⌋, ꝛ sic fiat attractio cum ventosis positꝫ sup mãmillas in ɔstrictiõe menstruoꝝ matricis.

g A. ex membro mãdãte, aut tramẽte ex reliq̃s mẽbris ſm diuersitatẽ, aut ſm eq̃litatẽ et q̃ñꝫ fiet attractio ex mẽbris cõicantib⁹

74. ¶ Jam quidem premisimus signa repletionis, ꝛ medicinas eductiuas.

¶ Cura mõboꝝ ex sãguie ꝑ flomiã.

75. Alienus qdem aperiebat venam, ꝛ sanguinem minuebat cum erat chimus auctus, ꝛ magnificatus.

76. ¶ Fiat igitur minutio sanguinis in corpore apparẽtib⁹ signis: ꝛ potissime cũ apate, ſuatꝫ ɔditionib⁹ istis: nõ aũt in alijs humoribus.

77. ¶ Fiat ergo flebotomia in his que intellexit in h' tractatu, ꝛ in morbis illis ẽt in qbus ipe fecit eã.

78. ¶ Inchoet̃ ergo a flebotomia in omni flegmone habito testimonio certo super ipso.

79. ¶ Fiat ergo siue sit in capite interitus vel exteri⁹, necnon etiaz in tali facto in iuncturis, fiat etiam in apostemate facto sub auribus, ꝛ ophthalmia oculorum, ꝛ in apatib⁹ lingue [h]⌈ mery, gingiuaꝝ, ꝛ squinantie, ꝛ in apatibus intestinorum, et crurium ꝛ spenis, ꝛ testiculorum renum ꝛ vesice, necnon in apostemate matricis ꝛ vmbilici, ꝛ inssari, ꝛ alijs spẽbus rubedinis. ⌋

h A. ꝛ gigiuaꝝ ꝛ apate gule ꝑso catiuo, ꝛ apate vule ꝛ amigdalaꝝ ꝛ i sq̃nãtia, ꝛ in [illegible]tarris, ꝛ in pleuresi, ꝛ ꝑipleumõia, ꝛ in apate mãmillaꝝ, ꝛ inguinũ, ꝛ in apate epis ꝛ flõci, ꝛ in apatib⁹ itestinoꝝ ꝛ ani ꝛ splenis ꝛ testiculoꝝ ꝛ renuz, ꝛ vesice nec nõ in apate mficis, et vmbilici, ꝛ in messere ꝛ i spẽb⁹ crisipile

80. ¶ Fiat etiam in vlceribus capitis, ꝛ oculorum, ꝛ [i]⌈ rubigine aurium scabiosa. ⌋

i A. safati ꝛ vlceribus aurium

81. ¶ Est etiã facienda in [k]⌈ volatilib⁹ ⌋, ꝛ vlceribus pulmonis, ꝛ oris, ꝛ [l]⌈ rasuris, ꝛ excoriatiõib⁹. ⌋

k A. ambulatiuis

l A. ꝛ in variolis

82. ¶ Et fiat in passione intestinorum: cum tamen cõstabit de noticia ipsorũ, ꝛ [m]⌈ cum erit in eis ⌋ carnis augmentum innaturale.

m A. in vlcerib⁹ in quibus est

83. ¶ Est etiam facienda in [n]⌈ variola ⌋ vbicunqꝫ fiat, ꝛ scabie humida postq̃ꝫ fuerit notum ꝛ manifestum, sicut in [o]⌈ variola ⌋ oris ꝛ oculorum, ꝛ sicut in [p]⌈ variola in hypocundrijs generata. ⌋

n A. bothor

o A. bothor

p A. illis qđ gñat in duob⁹ lateribus

84 ¶ Est ergo facienda in repletione venaꝝ, ꝛ egressu sanguinis ab eis, sicut in fluxu sanguinis narium, ꝛ in [q]†⌈ ⌋ manante a dentibus ꝛ gingiuis, ꝛ etiam in egrediẽte ab aurib⁹, [r]†⌈ ⌋ ꝛ ab ore matricis, ꝛ in hemorroidibus ani, ꝛ in fluxu menstruorum, ꝛ in [s]⌈ sanie rubicunda. ⌋

q † A. hemorroidib⁹ nasi, ꝛ in

r † A. ꝛ in hemorroidibus in ore ꝛ labijs exiũtib⁹

s A. manatione saniei

85. ¶ Fiat etiam in dolore capitis, vertigine, ꝛ fetore oris: necnon in dolore dentium: ꝛ casu capillorũ seu alopitia.

86. ¶ Et etiam in membri [t]⌈ dissolutiõe ⌋, ꝛ spermatꝫ egressu, vel expulsiõe, ꝛ dolore artuũ ꝛ reumate.

t A. contusione

87. ¶ Competit etiam in epilepsia: ꝛ in sebel, vngue, ꝛ moro, necnon etiam in casu, et ablatione appetitus.

88. ¶ Est etiam vena incidenda in passionibus ani: ꝛ [u]⌈ sedis, ancharum ⌋ sciatica, ꝛ dolore stomachi.

v A. commissure exiũtis inter anũ ꝛ vuluam

89. ¶ Sic etiam in dolore epatis pungitiuo, ꝛ in opilationibus eius.

90. ¶ Intendat ergo cum regimine, ⁊ cura hoꝝ mor
boꝛum, ſicut in cura, ⁊ regimine ſinochi cum edu
ctione colere rubee, poſt flebotomiã: ⁊ vſu cibo/
rum infrantiũ: ⁊ fuga calefaciẽtium ⁊ ꝙ ſangui/
nem auget, ⁊ magnificat, ⁊ ꝙ eis affert declinet
ad ſtipticitatẽ, ⁊ ꝑtinẽt eis acetoſa.[a] †⌈ ⌋

a †A. ⁊ muza

91. ¶ Sumant aũt ſigna ſup hanc paſſionẽ ſignificã/
tia: ex capitulo ſanguinis dñium ſignificantiũ. Et
in ſumma declinare ad infrationem ⁊ exiccatio/
nem eſt actus medici expediti ⁊ ingenioſi.

¶ De moꝛbis ex colʹa citrina ꝯtingentibus.

92. Moꝛbi qui ex colera rubea gñant ſũt
ſicut vlcera in lubꝛicitate inteſtinoꝛũ
ꝯtingentia, ⁊ ꝑmixtio rõnis: ſuffoca
tio matricis, tertiana, ſciatica, ⁊ flu/
xus ſanguinis per ſeceſſum.

93. ¶ De tertiana iã fecimꝰ mẽtionem in his q̃ ꝑceſſe
runt, ⁊ in ſumma, febꝛis eſt caloꝛ extraneus ꝑ to/
tum coꝛpus diſpſus, nocens oꝑationibus ſuis.

94. ¶ Et tuſſis, ⁊ doloꝛ capitis: ⁊ apoſtema: [b]⌈ qð ſ꞉ꝫ
latum ⁊ longum in coꝛpoꝛe diſpergitur. ⌋

b A. ambulatiuum

95. ¶ Et foꝛtis ⁊ acutus doloꝛ aurium, ⁊ multitudo
ſcabiei palpebꝛarum.

96. ¶ Et vlcera ⁊ apoſtemata in iũcturis, ⁊ doloꝛ pũ/
gitiuus ⁊ moꝛdicatiuus in eiſdem, ⁊ fiſſura digi/
toꝝ ⁊ panariciũ vnguium, ⁊ macule apparentes
in coꝛpoꝛe lentibus ſimiles ⁊ moꝛbus cum citri/
nitate dentium, ⁊ veſice doloꝛ foꝛtis.

97. ¶ Et amoꝛ hereos, ⁊ fluxus ſanguinis, ⁊ [c]⌈ apo/
ſtema exiſtens in extremitate oculi, ⌋ ⁊ citrinitas
cutis, ⁊ [d]⌈ variola. ⌋

c A. fiſtule

d A. bothoꝛ

98. ¶ Et macule ſubtiles, ⁊ nigre, ⁊ oppilatiões epa/
tis, ⁊ apoſtema matricis, ⁊ pleureſis, ⁊ [e]⌈ caſus ⌋
⁊ ablatio appetitus.

e A. excoꝛiatio

99. ¶ Et vertigo, ⁊ fiſſura labioꝛum, ⁊ doloꝛ vue, [f]⌈ ⁊
foꝛtis fluxus ventris. ⌋

f A. aut colerica paſſio

100. ¶ Et vlcus quod dilatatur, ⁊ dubelet, ⁊ tumoꝛ
exiſtens in ano.

101. ¶ Et pꝛuritus, ⁊ variola, aut foꝛmica, ⁊ heriſipil
la, ⁊ pulmonis vlcera.

102. ¶ In cura quidem hoꝛum moꝛboꝛum eſt ſicut in
cura febꝛis tertiane ꝑcedendum: educat ergo co
lera abſq꞉ flebotomia, ⁊ attendatur ad infratio/
nem ipſoꝛum, ſicut in moꝛbis ſanguineis verum
moꝛbi colerici ſpãlʹr humectentur, nam pꝛedicti
ambo moꝛbi vninocantur, ⁊ conueniũt in calidi/
tate, necnon etiam in omni eo qð per eam infert
patientibus nocumentum, ſumant autem ſigna
ſuper hos moꝛbos ſignificãtia ex capitulo ſigno
rum dominium colere ſignificantium.

¶ De moꝛbis ex humoꝛe flegmatico.

103. Omnis quidem moꝛbus ex humo/
re flegmatico generatꝰ eſt ſicut apo
ſtema tumidum, ⁊ laxũ, paraliſis,
et relaxatio, doloꝛ capitis [g]⌈ de fri
gida, ⁊ epilepſia. ⌋

g A. ꝯfus, ⁊ deſtructio rõnis

104. ¶ Et ſicut ſcabies magna, ⁊ [h]⌈ groſſa, ⁊ ipſiꝰ cõ/
ſtipatio, ⁊ retẽtio, ⌋ ⁊ tumoꝛes colli. i. glandule, ⁊
ſquãme capitis, ⁊ obliuio, ⁊ doloꝛ aurium [i]⌈ de
frigida, ⁊ boꝛat ⌋ ⁊ macula alba ſeu moꝛphea, et
apoplexia, tuſſis [k]⌈ ſicca ⌋ ⁊ toꝛtura oꝛis.

h A. zair ſeu tenaſmon,

i A. ꝯfus, ⁊ baraſ

k A. humida

105. ¶ Et ſicut elephantia pedum, caſus appetitus, ⁊
pediculi, ⁊ tumoꝛ ani, ⁊ ancharũ, ⁊ aqua oculo/
rum, ⁊ ipſoꝛũ dilatatio, ⁊ fetoꝛ aſcellarum.

106. ¶ Et ex paſſionibus ventris, ſicut lubꝛicitas in/
teſtinoꝛum, ⁊ vermes.

107. ¶ Uermes ẽt ex humoꝛe flegmatico gñantur, et
difficultas partus, ⁊ ſcðine retentio in eodem.

108. ¶ Et doloꝛ renum, ⁊ febꝛis quotidiana, ⁊ frigi/
ditas ſplenis, ⁊ epatis, ⁊ egreſſus ſeu eminentia
vmbilici, ⁊ paſſio cum egeſtione ſaniei.

109. ¶ Et doloꝛ artuũ: ⁊ nigredo [l]⌈ coꝛꝑis, ⁊ viroꝛ cu
tis ſuperficiei ⌋, aut ipſius fuſcedo, ⁊ moꝛbus hy
dropicus, ſicut vterina, carnoſa, ⁊ typanites.

l A. ⁊ ariditas cutis

110. ¶ Procedendũ eſt in cura huius ſpẽi: ſicut ꝑce/
dit in cura complexionis frigide ⁊ humide. Su/
per cuius [m]⌈ complexiõe ⌋ vtendũ eſt ſignis poſi
tis in caplʹo de ſignis dominiuꝫ humoꝛis flegma
tici ſignificantibꝰ. Eſtq꞉ vtendũ in euacuatõe ho
rum moꝛboꝛum, eo ꝙ retulimus in cura per quã
euacuatur flegmaticus humoꝛ. Eſtq꞉ conſequen
ter vtendũ in his coꝛpoꝛibꝰ his que coꝛpus cale/
faciũt ⁊ exiccant: ⁊ cibo calido ⁊ ſubtili, ⁊ in ſum
ma curent calefaciẽtibus intus ⁊ exterius ſicut
ſit in paraliſi cũ pillis fetidis: [n] †⌈ ⌋
⁊ ſimilibus eductiuis.

m A. cognitione

n †A. ⁊ decoctionibus

111. ¶ De moꝛbis ex melʹia generatis.
Omnis moꝛbus ex colera nigra gñatus in coꝛpoꝛe eſt ſicut verruca, ⁊ fe
bꝛis quartana hemoꝛroides, epile/
pſia, polipus, ⁊ ſpaſmus.

112. ¶ Et doloꝛ ventris, ⁊ cancer, et moꝛphea, ⁊ doloꝛ
capitis, ⁊ vigiliarum inſtantia.

113. ¶ Et apoſtema duruꝫ, ⁊ lepꝛa: ⁊ quod ex cibo in
coꝛpoꝛibus coꝛrumpitur: ⁊ tuſſis ſicca, ⁊ ſplenis
durities, ⁊ ventoſitas.

114. ¶ Et melancolica paſſio in capite, ⁊ retentio vꝛi
ne in ea.

115. ¶ Et paſſio colica, alopitia, ⁊ moꝛſꝰ cãis rabidi.

116. ¶ Et [o]⌈ ficus ⌋, et lac coagulatum in coꝛpoꝛe, et
algoꝛ epatis.

o A. impetigo

117. ¶ Et caninus appetitus, ⁊ rimulatio ſeu ruptu/
ra in anchis facta, ⁊ lapis factus in renibꝰ, et ve
ſica: ⁊ tumoꝛ anchaꝝ doloꝛoſus: ⁊ tumoꝛ in duo/
bus lateribus, ſeu hypocondrijs factus: necnon
etiam tumoꝛ in capite, auribus, palpebꝛis, ⁊ pe/
dibus generatus.

118. ¶ Procedatur in hac ſpecie moꝛboꝛuꝫ ſ꞉m quod
pꝛocedit in cura, ⁊ regimine lepꝛe. accipianturq꞉
ſigna ſuper ipſam ex capitulo ſignoꝛum dominiũ
melʹie ſignificantium, euacuetur ergo cum epithi
mo vel polipodio: ⁊ cum alijs que rettuli, ſi autẽ
vtatur quis calefacientibus ⁊ humectantibus,
pꝛoſperabuntur ipſius opera in eiſdem.

¶ Incipit pars quarta pꝛactice, ⁊ eſt manualis
operatio que in. 3. diuiditur partes.

Poſtquãiam perfe
ci pꝛimum regimẽ curationis, inci
piam nũc in operatione manuali:
ex qua faciã ꝑmum regimen in ve
nis magnis ⁊ paruis: ⁊ ſcðm faci/
am in carne: ⁊ tertium in oſſe.

2. ¶ Ex genere venarum ſunt quadam quas aperi/
mus: ⁊ quedaꝫ quas ligamus, ⁊ [p]⌈ in parte ſcin
dimus ⁊ ſequeſtramus. ⌋

p A. q̃ſdã incidimus, ⁊ ex toto ſecamus.

3. ¶ Eſt autem mediana aperienda in omni moꝛbo
capitis ⁊ pectoꝛis, ſicut in apoſtemate ipſius.

4. ¶ Et cephalica ſuperioꝛ aperienda eſt in foꝛti do
loꝛe capitis ⁊ fluxu ſanguinis nariuꝫ.

5. Et [q]⌈ inferioꝛ ⌋ in medicatione nocumentoꝛuꝫ pe/
ctoꝛi ⁊ pulmoni contingentium.

q A. baſilica

6. ¶ Et que dicitur [r]⌈ almerina arabi ⌋ in malitia
moꝛboꝛum ſplenis, ⁊ epatis.

r A. almadian

7. ¶ Et in abſentia baſilice, doꝫ funis bꝛachij apiri.

8. ¶Uene quoqꝫ timporum sunt in continuo dolore ipsorum aperiende.

9. ¶Et existens post aures in emigranea, ⁊ antiquo vlcere capitis.

a A. ambobꝰ ocu loꝝ angulis

10. ¶Sed que sunt in [a] ⌈ambabus oculorum extre/ mitatibus⌋ in morbis eorum aperiantur.

11. ¶Et minuatᷓ existens in supꝛemo capitis invlce ribus, ⁊ apātibꝰ seu pustulis in supficie ⁊ cute ge neratis. vene aūt [b] ⌈colli sunt⌋ in lepra aperiēde.

b A. guidegi sūt precipue

12. ¶Et vena frontis est apienda in passionibꝰ oculi: ⁊ in ꝯtinuo dolore capitꝭ: ⁊ [c] †⌈tineat:

c† A ⁊ safari. Et vena iter nares exiñs qñqꝫ pꝛo/ maꝭ, quꝫ vides botꝛor i pomis maxillaꝝ, ⁊

apiatᷓ etiā in parte posteriori [d] †⌈ ⌋existens in ꝯtinuo dolore capitis [e] ⌈Et existens inter na/ res, meatꝰ nasi ratiōe pustule seu variole faciei⌋ ⁊ existēs sub lingua in squinantia.

d † A. capitis

e —— A.

13. ¶Et aperiatur vena cauille in morbis intestino/ rum sub vmbilico existentium. Et saphena exi/ stens in tibijs in morbo crurium.

14. ¶Et minuatur sciatica in sciatica: ⁊ vena pedis in accidentibus eius.

15. ¶Uene quoqꝫ pulsatiles sunt in dolore capitꝭ inci dende, ⁊ sequestrande. Et in dolore oculi: cum etiam timueris ex violentia morbi, ex fluxu, ⁊ descensu aque ad oculum.

16. ¶Cum ēt gñabitᷓ apa ex apertione ipsius preter ꝙ fluat sanguis ex ipsius superficie, incidemus ⁊ sequestrabimus eam vel cauterizabimus ipam: aut sigs maluerit, minuatur aut omnino abscin/ datᷓ, ⁊ sistatᷓ fluxꝰ sanguinis ab ea cū ligatura vel cauterio, deinde curetᷓ cū medicinis qbꝰ vulnera curantur, donec sanitati fuerit restitutus.

17. ¶Ex opibus autem in carne facienda sunt scarifi catio icisio, ⁊ cauterizatio [f] †⌈ ⌋ sunt ex scarificationibus quedā ex qbꝰ fluit san/ guis [g] †⌈ ⌋ a superficie cum ventosis, ⁊ hoc in corporibꝰ pa/ tientibus vlcera, ⁊ [h] ⌈variolas.⌋

f † A. ⁊ aptio seu pforatio, ⁊

g † A. ⁊ ex eis sūt ex qbꝰ fugitᷓ san guis quꝫ ponūtᷓ sup eas vētose ⁊ cū eis fluit san/ guis

18. ¶Ponimꝰ aūt vētosas sine scarificatiōe in eo in qͦ intēdimus solū euulsionem, ⁊ diuersionē māe.

h A. bothor

19. ¶Et interdum ꝯiungimus eas vacuas: ⁊ interdū cū coto vrēte ad ꝯsumēdū illius loci vētositates, ⁊ ad rectificādū mēbroꝝ malitiā cum caliditate.

20. ¶Q, scinditᷓ est sicut claui ⁊ altazar.

21. ¶Et omne qꝺ superfluit ⁊ putrefit in extremitati bus, sicut besbeia nasi, ⁊ digitꝰ supfluus, aut inse parabilr̄ ꝯiunctus, ⁊ coniunctio palpebrarum.

22. ¶Et vuea eminens, ⁊ preputium claudens can/ nalem virge.

23. ¶Et caro invlcere inaturalr̄ aucta, ⁊ putrefacta, ⁊ vlcus ex contusione putrefactum.

i † A. vel sagittā

k A. hemorroi/ des, ⁊ qꝺ putre/ fit ex fistulis

24. ¶Est etiam abscindendum qꝺ innaturalr̄ augetᷓ in lingua: ⁊ qꝺ cadit in auribus.

25. ¶Est ēt caro incidenda sup vitꝝ in mēbro fixū, et pfundatum, spinā, aut festucā [i] †⌈ ⌋vt inde predicta extrahantᷓ. māme ēt hoīum abscin dantᷓ interdum, ⁊ varices in tibijs apparentes.

l † A. zirbi

m A. medeni

26. ¶Et [k] ⌈boaissar ⁊ noaissar.⌋

n A. est additūz sup vultuz, ⁊ qꝺ additū est in vn gue

27. ¶Et qꝺ fuerit iam denigratum ex pinguedine, [l] †⌈ ⌋aut putrefactum ex carne.

28. ¶Et etiam omne illud quo elongatur vuula ⁊ oē quod augetur super gingiuas.

o A. i. ano, ⁊ mo/ rū, ⁊ alsethar, vl̄ altezar ⁊ vngula oculi, ⁊ herma/ phroditꝰ, et emi nentia

29. ¶Abscindatᷓ etiā caro vene [m] ⌈madan,⌋ ⁊ omne quod nobis aures claudit ⁊ obturat.

30. ¶Et omne qꝺ [n] ⌈existit sup visuz, ⁊ velat ipsum:⌋ ⁊ qꝺ denigratᷓ in nobis ex preputio: ⁊ [o] ⌈qꝺ clau dit anum ⁊ tussea, ⁊ satera ⁊ tuffar ⁊ nō habens sexum manifestum, ⁊ ruptura⌋ vmbilici.

31. ¶Et vulnus qꝺ contingit ex omni eo quod scin/ ditᷓ, vniuersalr̄ cura cuz sutura, ⁊ omne membꝝ vulneratum consolidando ipsum.

¶Ars cauterij faciendi in carne.

32. Omne corpus cauterizatᷓ ad sistendū emorosagyam sanguinis a vena pul satili: aut [p] ⌈aptione⌋ vene magne fa tigante medicum in sistendo fluxum sanguinis ab ea.

p A. sectione

33. ¶Fit ēt in corporibus humidis ad exiccandū ea: ⁊ in carnibus laxis ad indurandū eas, ⁊ ad cale faciendū corpora infrata: necnon ad tollendum humiditates egredientes a natura.

¶Ars perforationis.

34. Utimur qñdo pforatione ad extrhen/ dum humiditatez nociuā, sicut saniē quā sic extrahimus ab apostemate, ⁊ sanguinem alicubi corruptum, et aquam ab oculo vel grandinem: et aquam a capite, ⁊ nodum.

35. ¶Et sic in hydrope ⁊ hernia aquosa ⁊ carnosa.

¶Pars tertia manualis in ossibꝰ cuiꝰ pncipiū dꝫ esse in ꝯsolidationibꝰ fracturaꝝ ipsorum.

36. Quicqd fit p opationē in osse, est sic in fractura aut dislocatione ipsiꝰ: cura bimus autem quācūqꝫ fracturā cuz consolidatione ipsius, ⁊ reductione ipsius fracture in osse, donec inde ad ppriū situm reducatur, ⁊ ablatione cuiuscūqꝫ pū gētis ⁊ mordicantis ipm, ⁊ ligatura manu facta, que neqꝫ laborem, neqꝫ molestiā inferat. s. non ni mis forti, aut debili. Incohoetᷓ aūt fasciatio a me/ dio ipsius ⁊ fortificetur strictura super amplius, et ligetur, ⁊ superaddantur puluilli ⁊ desup astel le coniunctim.

37. ¶Subtiliabimus quoqꝫ dietā eiꝰ a pñᵒ, ⁊ in fine ingrossabimus eā, quatenus bñ restauretur.

38. ¶Est autem cauendum a principio, ne apostema calidum generetur, diuertendo, ⁊ [q] ⌈attrahendo ad locuz fracture quod infunditur⌋ ex sanguine toto posse, ⁊ prohibendo fluxum eius cum omni frigido competenti, ⁊ prohibēdo donec curatus fuerit, motum patienti. Cura enim eius sine lon/ ga quiete non perficitur.

q A. repercutiēdo qꝺ effunditur

39. ¶Cura autem dislocationis est cum eo qꝺ trahit ipsum os dislocatum: donec ipsum ad locum ꝓ/ prium redire faciat.

r A. determina/ to tpe ⁊ applicēt ei stiptice medi/ cine

40. Postquam autem reductum fuerit sic: ligetur stri cte, ⁊ stet sic [r] ⌈quanto tempore dicemus, ⁊ vta/ tur stipticis medicinis⌋, et comedat patiens ci/ bos acetosos, donec fuerit securus ab apostema te, nec timeatur de collectione sanguinis [s] ⌈con tinuetur autem cura ista ad minus per mensem vnum, ⁊ interdum amplius per. x. dies⌋. Jam ḡ perfeci curam omnium morborum: et ex nūc ab/ scindam sermonem meum, ex quo iam perfeci li brum istum.

s A. minꝰ āt tps quo sanatᷓ ē ipa vniꝰ mensis, aut dieꝝ quadragin ta.

¶Regis aboali hassem filij hali abinsceni liber totus finitus est vna cum tractatu de viribus cor dis translato ab Arnaldo de Uillanoua, ac etiā cum cantica eiusdem translata ex arabico in la/ tinum a magistro Armegando Blasij de Mon tepesulano.

Index capitulorum